PLATO.

PLATONIS

OPERA QUAE FERUNTUR OMNIA.

RECOGNOVERUNT

IO. GEORGIUS BAITERUS IO. CASPAR ORELLIUS

AUG. GUILIELMUS WINCKELMANNUS.

ACCEDUNT

INTEGRA VARIETAS LECTIONIS STEPHANIANAE, BEKKERIANAE, STALLBAUMIANAE,

SCHOLIA ET NOMINUM INDEX.

TURICI

IMPENSIS MEYERI & ZELLERI, SUCCESSORUM ZIEGLERI & FILIORUM.

MDCCCXXXIX.

PH. G. HEUSDIO

V. COUSINO C. F. HERMANNO

PHILOSOPHIS PLATONICIS

D. D.

EDITORES.

PRAEFATIO.

Temporibus nostris convenire saepenumero nobis visum erat, ut ad laudabile multorum aliorum scriptorum exemplum uno volumine etiam Platonis quae feruntur omnia criticus aliquis complecteretur ac publici iuris faceret. Verum ea tantummodo lege hoc monumentum divino illo philosopho haud prorsus indignum fore censebamus, si quam maxima cura impenderetur verbis ipsis ex certis criticae disciplinae legibus constituendis, si diligentissime corrigerentur operarum errores, si tota denique cura simplici quadam munditia atque elegantia cunctis Graecarum litterarum amatoribus semet ipsa commendaret.

Iam cum praeter muneris publici vincula sincera etiam amicitia inde a compluribus annis nos coniungat, hac nec iucundius neque dignius perfrui posse collegas rati sumus, quam si in illa velut imagine commodi simul et nitidi Platonicorum scriptorum corporis exprimenda ipsi pro virili parte elaboraremus.

Instituti autem nostri haec fere ratio est, ut cum quisque domi examinato duplici Bekkeri et Stallbaumii apparatu, ac si quae praeterea exstant dialogorum editiones criticae, sese satis praepararit, horis constitutis conveniamus et de lectionibus vel recipiendis vel reiiciendis amice inter nos disputemus, ita quidem, ut si unus nostrum propriam sententiam retineat neque collegis cedere satius ducat, eam in margine libere proponat, reliqua omnis cura, nominatim formarum correctio, inter nos aequaliter dividatur.

Hanc vero, ut par erat, primariam nobis constituimus legem, ut singula Platonis verba ad optimos quosque codices ubique exigeremus: atque cum praecedentes criticos saepius, vel propter nescio quam timiditatem vel interdum propter non satis cognitam Graecam consuetudinem, falsas Stephani lectiones contra certas auctoritates retinuisse, aliquoties etiam speciosis librorum infimae notae lectionibus deceptos esse vidissemus, in adnotationibus Platonis aliorumque locis breviter indicatis meliores stabilivisse satis habuimus.

Totum apparatum criticum repetere et aequitas et totius operis conformatio imperiose vetabat: etsi fuerunt iam inter familiares nostros, qui magnopere propterea nos reprehenderent. Sed quis cum necessitate, cum iustitia pugnare audebit? Ergo in eo subsistendum erat, ut denuo non sine fructu collata Stephaniana huius, Bekkeri, Stallbaumii (consultis Curis secundis, quae adhuc Gothae prodierunt, Lipsiensibus vero in ceteris) varietatem praeberemus, ut liceret cuique quasi historiam κρίσεως Platonicae inde ab anno M. D. LXXVIII. clare perspicere, praeterquam quod ubicunque

opus erat Bekkeri in primis codicum lectiones et Criticorum coniecturas, quae nobis aliquo modo memorabiles visae sunt, adiunximus.

Novis nunc quidem subsidiis nos carere ultro fatemur; vix enim mentione dignum est, quod in bibliotheca academiae Turicensis asservatur Aldinae illud ipsum exemplar, quo per totam vitam usus est egregius ille Ianus Cornarius, cuique omnes suas emendationes coniecturasque adscripsit.

Quo autem commodior redderetur curae nostrae usus, in marginibus apposuimus poëtarum locos a Platone significatos, paginas et litteras B-E Stephanianas, numeros paginarum editionis Lugdunensis M. D. XC., qua solent uti philologi Batavi, et Bekkerianae; praeterea capita, in quae nonnullis in editionibus certi dialogi dividuntur; ubi hic mos nondum invaluit, nos quoque ab eo inducendo libenter abstinuimus. Denique necessarium visum est, ut adderentur et Scholia denuo correcta et breve Onomasticon.

Quodsi, quamquam raro, exciderunt accentus, eam quidem culpam nemo nobis tribuat, sed typorum tenuitati; et quae huiusce generis vitia deprehendimus, ea omnia in editione minore, quae cum hac simul prodit, correcta sunt.

Notarum autem, quibus insigniti sunt Codices, explicatio petenda est ex Bekkeri Commentariis criticis, interdum ex Stallbaumii cura Lipsiensi, etsi in huius copiis admodum raro repperimus, quae meliora essent apparatu Bekkeriano. Ipsi litteris a b c notavimus, prima lectionem Stephanianam, secunda Bekkerianam, tertia Stallbaumianam, quatenus illae e codicibus ductae sunt. Coniecturis ipsa nomina auctorum apposuimus.

Turici, Kal. Novembr. M.DCCC.XXXVIII.

BAITERUS, ORELLIUS, WINCKELMANNUS.

Ε Υ Θ Υ Φ Ρ Ω Ν.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

p. Steph. T. I. 2
p. Lugd. 48
p. Bekk. P. I. V. I. 351

I. *Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ που καὶ σοί γε δίκη τις οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί.*

ΣΩ. *Οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.*

ΕΥΘ. *Τί φῄς; γραφὴν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται;*
B *οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σὺ ἕτερον;*

ΣΩ. *Οὐ γὰρ οὖν.*

ΕΥΘ. *Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;*

ΣΩ. *Πάνυ γε.*

ΕΥΘ. *Τίς οὗτος;*

ΣΩ. *Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρον,*
τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνο-
μάζουσι μέντοι αὐτόν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ τὸν
δῆμον Πιτθεύς, εἴ τιν' ἐν νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον,
352 *οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.*

ΕΥΘ. *Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα γραφήν*
C *σε γέγραπται;*

ΣΩ. *Ἥντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον*
ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν. ἐκεῖ-
νος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθεί-
ρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς. καὶ κινδυνεύει
σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὡς
διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων
μου, ὥσπερ πρὸς μητέρα, πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεταί
μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ ἐστι D
τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅ τι ἄρι-
στοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶ-
τον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων· καὶ δὴ
καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐκκαθαίρει, τοὺς E
τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὥς φησιν· ἔπειτα
μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλεί-
στων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται,
ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

II. ΕΥΘ. *Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρρωδῶ,*
μὴ τοὐναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας 353
ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ.

---

3. γε om. a b. — 7. γραφὴν σέ τις c. — 8. γὰρ] γάρ που a b, probante Orellio. — σὺ Χ Γ Ψ S et pr. *Π*: σύ γε a b c. — 13. πάνυ τοι a. — 15. *Μέλιτον* hic et posthac a b, corrigente Bekkero in comment. crit. p. 93. — 16. ἐν om. c.

1. ἔμοιγε] ὡς ἔμοιγε b. — 14. δηλονότι a ubique. — 16. ὥς γε] ὥστε a.

καί μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σέ φησι διαφθείρειν τοὺς νέους;

B ΣΩ. Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ἀκοῦσαι. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.

ΕΥΘ. Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι. ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς. καὶ ἐμοῦ
C γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου· καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον· ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι.

III. ΣΩ. Ὦ φίλε Εὐθύφρον, ἀλλὰ τὸ μὲν καταγελασθῆναι ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα. Ἀθηναίοις γάρ τοι, ὡς
354 ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἄν τινα δεινὸν οἴωνται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὑτοῦ σοφίας· ὃν δ' ἂν καὶ
D ἄλλους οἴωνται ποιεῖν τοιούτους, θυμοῦνται, εἴτ' οὖν φθόνῳ, ὡς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλλο τι.

ΕΥΘ. Τούτου οὖν πέρι ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχουσιν, οὐ πάνυ ἐπιθυμῶ πειραθῆναι.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν παρέχειν καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σοφίαν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ ὑπὸ φιλανθρωπίας δοκῶ αὐτοῖς ὅ τί περ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν, οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡδέως, εἴ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν. εἰ μὲν οὖν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, μέλλοιέν μου καταγελᾶν, ὥσπερ σὺ φῂς σαυτοῦ, οὐδὲν ἂν εἴη ἀηδὲς παί-
E ζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγαγεῖν, εἰ δὲ σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπῃ ἀποβήσεται ἄδηλον πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐδὲν ἔσται, ὦ Σώκρατες, πρᾶγμα, ἀλλὰ σύ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τὴν ἐμήν.

IV. ΣΩ. Ἔστι δὲ δή σοι, ὦ Εὐθύφρον, τίς ἡ δίκη; φεύγεις αὐτὴν ἢ διώκεις;

ΕΥΘ. Διώκω.

355 ΣΩ. Τίνα;

A ΕΥΘ. Ὃν διώκων αὖ δοκῶ μαίνεσθαι.

ΣΩ. Τί δαί; πετόμενόν τινα διώκεις;

ΕΥΘ. Πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε τυγχάνει ὢν εὖ μάλα πρεσβύτης.

ΣΩ. Τίς οὗτος;

ΕΥΘ. Ὁ ἐμὸς πατήρ.

ΣΩ. Ὁ σός, ὦ βέλτιστε;

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔστι δὲ τί τὸ ἔγκλημα καὶ τίνος ἡ δίκη;

ΕΥΘ. Φόνου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἡράκλεις! ἦ που, ὦ Εὐθύφρον, ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. οὐ γὰρ οἶμαί γε τοῦ ἐπιτυχόντος εἶναι ὀρθῶς αὐτὸ πρᾶξαι, ἀλλὰ πόῤῥω που B
ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος.

ΕΥΘ. Πόῤῥω μέντοι νὴ Δί' ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔστι δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις ὁ τεθνεὼς ὑπὸ τοῦ σοῦ πατρός; ἢ δῆλα δή· οὐ γὰρ ἄν πού γε ὑπὲρ ἀλλοτρίου ἐπεξῄεισθα φόνου αὐτῷ.

ΕΥΘ. Γελοῖον, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἴει τι διαφέρειν, εἴτε ἀλλότριος εἴτε οἰκεῖος ὁ τεθνεώς, ἀλλ' οὐ τοῦτο μόνον δεῖν φυλάττειν, εἴτε ἐν δίκῃ ἔκτεινεν ὁ κτείνας εἴτε μή, καὶ εἰ μὲν ἐν δίκῃ, ἐᾶν, εἰ δὲ μή, ἐπεξιέναι, ἐάν περ ὁ 356
κτείνας συνέστιός σοι καὶ ὁμοτράπεζος ᾖ. ἴσον γὰρ τὸ C
μίασμα γίγνεται, ἐὰν ξυνῇς τῷ τοιούτῳ ξυνειδὼς καὶ μὴ ἀφοσιοῖς σεαυτόν τε καὶ ἐκεῖνον τῇ δίκῃ ἐπεξιών. ἐπεὶ ὅ γε ἀποθανὼν πελάτης τις ἦν ἐμός, καὶ ὡς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ, ἐθήτευεν ἐκεῖ παρ' ἡμῖν. παροινήσας οὖν καὶ ὀργισθεὶς τῶν οἰκετῶν τινὶ τῶν ἡμετέρων ἀποσφάττει αὐτόν. ὁ οὖν πατὴρ ξυνδήσας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καταβαλὼν εἰς τάφρον τινά, πέμπει δεῦρο ἄνδρα πευσόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ ὅ τι χρὴ ποιεῖν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦ δεδεμένου ὠλιγώρει τε καὶ ἠμέλει ὡς ἀνδρο- D
φόνου καὶ οὐδὲν ὂν πρᾶγμα, εἰ καὶ ἀποθάνοι· ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν. ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ῥίγους καὶ τῶν δεσμῶν ἀποθνήσκει πρὶν τὸν ἄγγελον παρὰ τοῦ ἐξηγητοῦ ἀφικέσθαι. ταῦτα δὴ οὖν καὶ ἀγανακτεῖ ὅ τε πατὴρ καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρχομαι, οὔτε ἀποκτείναντι, ὥς φασιν ἐκεῖνοι, οὔτ' εἰ ὅ τι μάλιστ' ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε ὄντος τοῦ ἀποθανόντος, οὐ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου· ἀνόσιον γὰρ εἶναι τὸ υἱὸν πατρὶ φόνου ἐπεξιέναι· κακῶς E
εἰδότες, ὦ Σώκρατες, τὸ θεῖον ὡς ἔχει τοῦ ὁσίου τε πέρι καὶ τοῦ ἀνοσίου.

ΣΩ. Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὦ Εὐθύφρον, οὑτωσὶ ἀκριβῶς οἴει ἐπίστασθαι περὶ τῶν θείων, ὅπῃ ἔχει, καὶ 357
τῶν ὁσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε τούτων οὕτω πραχθέντων, ὡς σὺ λέγεις, οὐ φοβεῖ δικαζόμενος τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων;

ΕΥΘ. Οὐδὲν γὰρ ἄν μου ὄφελος εἴη, ὦ Σώκρατες, οὐδέ τῳ ἂν διαφέροι Εὐθύφρων τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, B
εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδείην.

V. ΣΩ. Ἆρ' οὖν μοι, ὦ θαυμάσιε Εὐθύφρον, κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι καὶ πρὸ τῆς γραφῆς τῆς

---

4. ποιητὴν εἶναί με a. — 6. φησι a. — 35. οὐδὲν ἴσως a. — 43. δαί] δέ a. — 44. γε] γε δὴ a.

3. δὲ δὴ τί a. — 10. δὴ om. a. — 11. πού γε ὑπὲρ ΧΓS et pr. Π: που ὑπέρ γε abc. — 12. ἐπεξῄεισθα τῷ πατρὶ φόνου a. — 15. δεῖ a. — 25. χρείη b. — 30. ταῦτα] ταύτη Γ et corr. Χ. — 39. ἔχῃ a. — 43. μου auctore Heusdio bc: libri μοι. — 43. ὄφελος, ὦ Σώκρατες, εἴη a.

πρὸς Μέλητον αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι αὐτὸν λέγοντα,
ὅτι ἔγωγε καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τὰ θεῖα περὶ πολ-
λοῦ ἐποιούμην εἰδέναι, καὶ νῦν ἐπειδή με ἐκεῖνος αὐτο-
σχεδιάζοντά φησι καὶ καινοτομοῦντα περὶ τῶν θείων ἐξα-
μαρτάνειν, μαθητὴς δὴ γέγονα σός· καὶ εἰ μέν, ὦ Μέ-
B λητε, φαίην ἄν, Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς σοφὸν εἶναι τὰ
τοιαῦτα καὶ ὀρθῶς νομίζειν, καὶ ἐμὲ ἡγοῦ καὶ μὴ δικά-
ζου· εἰ δὲ μή, ἐκείνῳ τῷ διδασκάλῳ λάχε δίκην πρότερον
ἢ ἐμοί, ὡς τοὺς πρεσβυτέρους διαφθείροντι, ἐμέ τε καὶ
τὸν αὐτοῦ πατέρα, ἐμὲ μὲν διδάσκοντι, ἐκεῖνον δὲ νου-
θετοῦντί τε καὶ κολάζοντι· καὶ ἐὰν μή μοι πείθηται μηδ'
358 ἀφίῃ τῆς δίκης ἢ ἀντ' ἐμοῦ γράφηται σέ, αὐτὰ ταῦτα
λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἃ προὐκαλούμην αὐτόν.

ΕΥΘ. Ναὶ μὰ Δί', ὦ Σώκρατες, εἰ ἄρα με ἐπιχει-
C ρήσειε γράφεσθαι, εὕροιμ' ἄν, ὡς οἶμαι, ὅπῃ σαθρός
ἐστι, καὶ πολὺ ἂν ἡμῖν πρότερον περὶ ἐκείνου λόγος γέ-
νοιτο ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Καὶ ἐγώ τοι, ὦ φίλε ἑταῖρε, ταῦτα γιγνώσκων
μαθητὴς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός, εἰδὼς ὅτι καὶ ἄλλος πού
τις καὶ ὁ Μέλητος οὗτος σὲ μὲν οὐδὲ δοκεῖ ὁρᾶν, ἐμὲ δὲ
οὕτως ὀξέως [ἀτεχνῶς] καὶ ῥᾳδίως κατεῖδεν, ὥστε ἀσε-
βείας ἐγράψατο. νῦν οὖν πρὸς Διὸς λέγε μοι, ὃ νῦν δὴ
σαφῶς εἰδέναι διισχυρίζου· ποῖόν τι τὸ εὐσεβὲς φῂς εἶ-
ναι καὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ περὶ φόνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων;
D ἢ οὐ ταὐτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὑτῷ,
καὶ τὸ ἀνόσιον αὖ τοῦ μὲν ὁσίου παντὸς ἐναντίον, αὐτὸ
δὲ αὑτῷ ὅμοιον καὶ ἔχον μίαν τινὰ ἰδέαν κατὰ τὴν ἀνο-
σιότητα πᾶν, ὅ τί περ ἂν μέλλῃ ἀνόσιον εἶναι;

ΕΥΘ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

VI. ΣΩ. Λέγε δή, τί φῂς εἶναι τὸ ὅσιον καὶ τί
τὸ ἀνόσιον;

359 ΕΥΘ. Λέγω τοίνυν, ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν ὅπερ ἐγὼ
νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι ἢ περὶ φόνους ἢ περὶ ἱερῶν κλο-
πὰς ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐξαμαρτάνοντι ἐπεξιέναι,
ἐάν τε πατὴρ ὢν τυγχάνῃ ἐάν τε μήτηρ ἐάν τε ἄλλος
E ὁστισοῦν, τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι ἀνόσιον· ἐπεί, ὦ Σώκρατες,
θέασαι, ὡς μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον τοῦ νόμου ὅτι οὕ-
τως ἔχει, ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν
εἴη οὕτω γιγνόμενα, μὴ ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι μηδ' ἂν
ὁστισοῦν τυγχάνῃ ὤν. αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχά-
νουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιό-
6 τατον, καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὐτοῦ πατέρα δῆσαι,
ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ, κἀκεῖνόν γε αὖ τὸν
αὐτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα· ἐμοὶ δὲ χαλε-
παίνουσιν, ὅτι τῷ πατρὶ ἐπεξέρχομαι ἀδικοῦντι, καὶ οὕ-
τως αὐτοὶ αὑτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περί τε τῶν θεῶν
καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἆρά γε, ὦ Εὐθύφρον, τοῦτ' ἐστίν, οὗ ἕνεκα
τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν τις περὶ τῶν
θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι; δι' ἃ δή, ὡς ἔοικε,
φήσει τίς με ἐξαμαρτάνειν. νῦν οὖν εἰ καὶ σοὶ ταῦτα ξυν-
δοκεῖ τῷ εὖ εἰδότι περὶ τῶν τοιούτων, ἀνάγκη δή, ὡς B
ἔοικε, καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν. τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἵ γε 360
καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι; ἀλλά
μοι εἰπὲ πρὸς Φιλίου, σὺ ὡς ἀληθῶς ἡγεῖ ταῦτα οὕτω
γεγονέναι;

ΕΥΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ Σώκρα-
τες, ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασι.

ΣΩ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι τῷ ὄντι ἐν τοῖς
θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔχθρας γε δεινὰς καὶ μάχας
καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέγεταί τε ὑπὸ τῶν ποιη-
τῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων τά τε ἄλλα ἱερὰ C
ἡμῖν καταπεποίκιλται, καὶ δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις Πανα-
θηναίοις ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων ποικιλμάτων ἀνά-
γεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν; ταῦτ' ἀληθῆ φῶμεν εἶναι, ὦ
Εὐθύφρον;

ΕΥΘ. Μὴ μόνα γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ ἄρτι
εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ βούλῃ, περὶ τῶν
θείων διηγήσομαι, ἃ σὺ ἀκούων εὖ οἶδ' ὅτι ἐκπλαγήσει.

VII. ΣΩ. Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι. ἀλλὰ ταῦτα μέν
μοι εἰσαῦθις ἐπὶ σχολῆς διηγήσει. νυνὶ δέ, ὅπερ ἄρτι σε
ἠρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. οὐ γάρ με, ὦ ἑταῖρε, D
τὸ πρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας ἐρωτήσαντα τὸ ὅσιον, ὅ τι
ποτ' εἴη, ἀλλά μοι εἶπες, ὅτι τοῦτο τυγχάνει ὅσιον ὄν, 361
ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φόνου ἐπεξιὼν τῷ πατρί.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γάρ, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ἄλλα πολλὰ
φῂς εἶναι ὅσια.

ΕΥΘ. Καὶ γάρ ἐστιν.

ΣΩ. Μέμνησαι οὖν, ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευόμην,
ἕν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων, ἀλλ' ἐκεῖνο
αὐτὸ τὸ εἶδος, ᾧ πάντα τὰ ὅσια ὅσιά ἐστιν; ἔφησθα γάρ
που μιᾷ ἰδέᾳ τά τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι καὶ τὰ ὅσια
ὅσια· ἢ οὐ μνημονεύεις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδαξον τὴν ἰδέαν, E
τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων καὶ χρώμενος 50
αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾖ, ὧν ἂν ἢ σὺ
ἢ ἄλλος τις πράττῃ, φῶ ὅσιον εἶναι, ὃ δ' ἂν μὴ τοιοῦ-
τον, μὴ φῶ.

---

5. δὴ om. a. — 8. πρότερον λάχε δίκην b. — 10. διδάσκοντα-νουθετοῦντα-κολάζοντα ΧΓΠΤΨCDHSTu. — 11. τε om. ab. — 12. γράφηταί σε c. — 14. με ΧΓΠΨDST: ἐμὲ abc. — 16. ἐγένετο ΧΓΨDST et pr. Π. — 21. ἀτεχνῶς om. ΧΨCDHSTu et pr. Π. Equidem servaverim. On. — 22. δὴ om. a. — 23. ποῖον δή τι a. — 27. τὴν ὁσιότητα ΧΓΠD. — 28. μέλλοι a. — 43. κατέπιεν c. — 43. καὶ ἐκεῖνον a.

1. ἑαυτοῖς a. — 9. καὶ om. ΧΠΨHST, delet u. — 11. γεγονέναι οὕτως a. — 15. γε om. a. — 16. τε om. a. — 34. ἐστιν] ἐστιν ὅσια ΧΠΨDST.

ΕΥΘ. Ἀλλ' εἰ οὕτω βούλει, ὦ Σώκρατες, καὶ οὕτω σοι φράσω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν βούλομαί γε.

ΕΥΘ. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλὲς ὅσι- 7 ον, τὸ δὲ μὴ προσφιλὲς ἀνόσιον.

ΣΩ. Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ὡς ἐγὼ ἐζήτουν 362 ἀποκρίνασθαί σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ μέντοι ἀληθῶς, τοῦτο οὔπω οἶδα, ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις ὡς ἔστιν ἀληθῆ ἃ λέγεις.

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

VIII. ΣΩ. Φέρε δή, ἐπισκεψώμεθα, τί λέγομεν. τὸ μὲν θεοφιλές τε καὶ ὁ θεοφιλὴς ἄνθρωπος ὅσιος, τὸ δὲ θεομισὲς καὶ ὁ θεομισὴς ἀνόσιος· οὐ ταὐτὸν δ' ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ· οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι.

B ΕΥΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες· εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις καὶ ἔχθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται;

ΕΥΘ. Εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Ἔχθραν δὲ καὶ ὀργάς, ὦ ἄριστε, ἡ περὶ τίνων διαφορὰ ποιεῖ; ὧδε δὲ σκοπῶμεν. ἆρ' ἂν εἰ διαφεροίμεθα ἐγώ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ, ὁπότερα πλείω, ἡ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροὺς ἂν ἡμᾶς ποιοῖ καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἐπὶ λογισμὸν ἐλθόντες περί γε τῶν τοιούτων C ταχὺ ἂν ἀπαλλαγεῖμεν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

363 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος εἰ διαφεροίμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες ταχὺ παυσαίμεθ' ἂν τῆς διαφορᾶς;

ΕΥΘ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ ἐπί γε τὸ ἱστάναι ἐλθόντες, ὡς ἐγῷμαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἄν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες καὶ ἐπὶ τίνα κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροί τε ἂν ἀλλήλοις εἶμεν καὶ ὀργιζοίμεθα; ἴσως οὐ πρόχειρόν σοί ἐστιν, ἀλλ' ἐμοῦ D λέγοντος σκόπει, εἰ τάδ' ἐστὶ τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. ἆρ' οὐ ταῦτά ἐστι, περὶ ὧν διενεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα, καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες;

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἔστιν αὕτη ἡ διαφορά, ὦ Σώκρατες, καὶ περὶ τούτων.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, οὐκ εἴπερ τι διαφέρονται, δι' αὐτὰ ταῦτα διαφέροιντ' ἄν;

ΕΥΘ. Πολλὴ ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ τῶν θεῶν ἄρα, ὦ γενναῖε Εὐθύφρον, ἄλλοι E ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ καλὰ καὶ 364 αἰσχρὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά. οὐ γὰρ ἄν που ἐστασίαζον ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ τούτων διεφέροντο· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσι, τὰ δὲ ἐναντία τούτων μισοῦσιν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ταὐτὰ δέ γε, ὡς σὺ φῄς, οἱ μὲν δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἄδικα· περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες στασιάζουσί τε 8 καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις· ἆρ' οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Οὕτως.

ΣΩ. Ταὐτὰ ἄρα, ὡς ἔοικε, μισεῖταί τε ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται, καὶ θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ ταῦτ' ἂν εἴη.

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τούτῳ τῷ λόγῳ.

ΕΥΘ. Κινδυνεύει.

IX. ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὃ ἠρόμην ἀπεκρίνω, ὦ θαυμάσιε. οὐ γὰρ τοῦτό γε ἠρώτων, ὃ τυγχάνει ταὐτὸν ὂν ὅσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾖ, καὶ θεομισές ἐστιν, ὡς ἔοικεν. ὥστε, ὦ Εὐθύφρον, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς 365 τὸν πατέρα κολάζων, οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ τοῦτο δρῶν B τῷ μὲν Διὶ προσφιλὲς ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ ἐχθρόν, καὶ τῷ μὲν Ἡφαίστῳ φίλον, τῇ δὲ Ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος ἑτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνοις κατὰ ταὐτά.

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἶμαι, ὦ Σώκρατες, περί γε τούτου τῶν θεῶν οὐδένα ἕτερον ἑτέρῳ διαφέρεσθαι, ὡς οὐ δεῖ δίκην διδόναι ἐκεῖνον, ὃς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ.

ΣΩ. Τί δέ; ἀνθρώπων, ὦ Εὐθύφρον, ἤδη τινὸς ἤκουσας ἀμφισβητοῦντος, ὡς τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα ἢ C ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὁτιοῦν οὐ δεῖ δίκην διδόναι;

ΕΥΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτ' ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ἀδικοῦντες γὰρ πάμπολλα, πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγοντες τὴν δίκην.

ΣΩ. Ἦ καὶ ὁμολογοῦσιν, ὦ Εὐθύφρον, ἀδικεῖν, καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν φασὶ σφᾶς διδόναι δίκην;

ΕΥΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὡς οὐχί,

---

7. μέντοι ὡς ἀληθῶς a, μέντοι ἀληθὲς b c. — 18. ὦ Εὐθύφρον post ἀλλήλοις ponit a. — 25. ποιῇ a. — 27. ἀπαλλαγείημεν a. — 34. διακριθείημεν a. — 36. τίνα malim abesse. Bait. — 37. τε] γε b c. — 37. εἴημεν a.

1. δέ] δαί b. — 11. τούτων καὶ μισοῦσιν a. — 13. Ταῦτα a. — 17. τε om. a. — 18. ταῦτ' a. — 31. ἄλλος θεῶν a. — 36. δέ] δαί b. — 38. διδόναι δίκην a. — 45. πᾶν γε] πάντα b. — 46. οὐχί] οὐκ a.

D *εἴπερ ἀδικοῦσί γε, δοτέον δίκην· ἀλλ', οἶμαι, οὔ φασιν ἀδικεῖν· ἦ γάρ;*

ΕΥΘ. *Ἀληθῆ λέγεις.*

366 *ΣΩ.* *Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὡς οὐ τὸν ἀδικοῦντα δεῖ διδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμφισβητοῦσι, τὸ τίς ἐστιν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε.*

ΕΥΘ. *Ἀληθῆ λέγεις.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν, εἴπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὡς ὁ σὸς λόγος, καὶ οἱ μέν φασιν ἀλλήλους ἀδικεῖν, οἱ δὲ οὔ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ὦ θαυμάσιε, οὐδεὶς οὔτε* E *θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὡς οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι δοτέον δίκην.*

ΕΥΘ. *Ναί, τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ κεφάλαιον.*

ΣΩ. *Ἀλλ' ἕκαστόν γε, οἶμαι, ὦ Εὐθύφρον, τῶν πραχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἴπερ ἀμφισβητοῦσι θεοί· πράξεώς τινος πέρι διαφερόμενοι οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν πεπρᾶχθαι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἆρ' οὐχ οὕτως;*

ΕΥΘ. *Πάνυ γε.*

X. *ΣΩ.* *Ἴθι νῦν, ὦ φίλε Εὐθύφρον, δίδαξον καὶ* 9 *ἐμέ, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν ἐστιν, ὡς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ἐκεῖνον ἀδίκως τεθνάναι, ὃς ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος, ξυνδεθεὶς ὑπὸ τοῦ δε-* 367 *σπότου τοῦ ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευτήσας διὰ τὰ δεσμά, πρὶν τὸν ξυνδήσαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν περὶ* 51 *αὐτοῦ πυθέσθαι, τί χρὴ ποιεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρθῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκήπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί· ἴθι, περὶ τούτων πειρῶ τί μοι σαφὲς ἐνδείξασθαι, ὡς παντὸς μᾶλλον πάντες θεοὶ ἡγοῦνται* B *ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν πρᾶξιν. κἄν μοι ἱκανῶς ἐνδείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ οὐδέποτε παύσομαι.*

ΕΥΘ. *Ἀλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστίν, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πάνυ γε σαφῶς ἔχοιμι ἂν ἐπιδεῖξαί σοι.*

ΣΩ. *Μανθάνω· ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν δυσμαθέστερος εἶναι· ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δῆλον ὅτι, ὡς ἄδικά τέ ἐστι καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ τοιαῦτα μισοῦσιν.*

ΕΥΘ. *Πάνυ γε σαφῶς, ὦ Σώκρατες, ἐάν περ ἀκούωσί γέ μου λέγοντος.*

XI. *ΣΩ.* *Ἀλλ' ἀκούσονται, ἐάνπερ εὖ δοκῇς λέγειν.* C *τόδε δέ σου ἐνενόησα ἅμα λέγοντος, καὶ πρὸς ἐμαυτὸν σκοπῶ· εἰ ὅ τι μάλιστά με Εὐθύφρων διδάξειεν, ὡς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον θάνατον ἡγοῦνται ἄδικον εἶναι, τί μᾶλλον ἐγὼ μεμάθηκα παρ' Εὐθύφρονος, τί* 368 *ποτ' ἐστὶ τὸ ὅσιόν τε καὶ τὸ ἀνόσιον; θεομισὲς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ ἔργον, ὡς ἔοικεν, εἴη ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτῳ ἐφάνη ἄρτι ὡρισμένα τὸ ὅσιον καὶ μή. τὸ γὰρ θεομισὲς ὂν καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη. ὥστε τούτου μὲν ἀφίημί σε, ὦ Εὐθύφρον, καὶ εἰ βούλει, πάντες αὐτὸ ἡγείσθωσαν θεοὶ* D *ἄδικον καὶ πάντες μισούντων. ἀλλ' ἆρα τοῦτο νῦν ἐπανορθούμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ὡς ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστιν, ὃ δ' ἂν φιλῶσιν, ὅσιον· ὃ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μισῶσιν, οὐδέτερα ἢ ἀμφότερα; ἆρ' οὕτω βούλει ἡμῖν ὡρίσθαι νῦν περὶ τοῦ ὁσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου;*

ΕΥΘ. *Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;*

ΣΩ. *Οὐδὲν ἐμέ γε, ὦ Εὐθύφρον, ἀλλὰ σὺ δὴ τὸ σὸν σκόπει, εἰ τοῦτο ὑποθέμενος οὕτω ῥᾷστά με διδάξεις ὃ ὑπέσχου.*

ΕΥΘ. *Ἀλλ' ἔγωγε φαίην ἂν τοῦτο εἶναι τὸ ὅσιον, ὃ* E *ἂν πάντες οἱ θεοὶ φιλῶσι, καὶ τὸ ἐναντίον, ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιον.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἐπισκοπῶμεν αὖ τοῦτο, ὦ Εὐθύφρον, εἰ καλῶς λέγεται; ἢ ἐῶμεν καὶ οὕτως ἡμῶν τε αὐτῶν ἀποδεχώμεθα καὶ τῶν ἄλλων, ἐὰν μόνον φῇ τίς τι ἔχειν οὕτω, ξυγχωροῦντες ἔχειν, ἢ σκεπτέον, τί λέγει ὁ λέγων;*

ΕΥΘ. *Σκεπτέον. οἶμαι μέντοι ἔγωγε τοῦτο νυνὶ* 369 *καλῶς λέγεσθαι.*

XII. *ΣΩ.* *Τάχ', ὦ 'γαθέ, βέλτιον εἰσόμεθα. ἐννόησον γὰρ τὸ τοιόνδε· ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι, φι-* 10 *λεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐστιν;*

ΕΥΘ. *Οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φράσαι· λέγομέν τι φερόμενον καὶ φέρον, καὶ ἀγόμενον καὶ ἄγον, καὶ ὁρώμενον καὶ ὁρῶν· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα μανθάνεις ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ καὶ ᾗ ἕτερα.*

ΕΥΘ. *Ἔγωγέ μοι δοκῶ μανθάνειν.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τί ἐστι, καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν;*

ΕΥΘ. *Πῶς γὰρ οὔ;*

ΣΩ. *Λέγε δή μοι, πότερον τὸ φερόμενον, διότι φέ-* B *ρεται, φερόμενόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι;*

ΕΥΘ. *Οὔκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.*

ΣΩ. *Καὶ τὸ ἀγόμενον δή, διότι ἄγεται, καὶ τὸ ὁρώμενον, διότι ὁρᾶται;*

ΕΥΘ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν ἐστι, διὰ τοῦτο ὁρᾶται, ἀλλὰ τοὐναντίον διότι ὁρᾶται, διὰ τοῦτο ὁρώμενον· οὐδὲ διότι ἀγόμενόν ἐστι, διὰ τοῦτο ἄγεται, ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο ἀγόμενον· οὐδὲ διότι φερόμενον, φέ-* 370 *ρεται, ἀλλὰ διότι φέρεται, φερόμενον. ἆρα κατάδηλον, ὦ Εὐθύφρον, ὃ βούλομαι λέγειν; βούλομαι δὲ τόδε, ὅτι,* C *εἴ τι γίγνεται ἢ εἴ τι πάσχει τι, οὐχ ὅτι γιγνόμενόν ἐστι,*

---

8. *ταὐτά γε ταῦτα* a. — 9. *στασιάζουσί τε περὶ* a. — 10. *σός ἐστι λόγος* a. — *ἀδικεῖν ἀλλήλους* a. — 15. *τὸ* *ΧΠΨDST:* *τό γε* abc. Cf. Phileb. 48 C. — 19. *διαφερόμενοι καὶ οἱ* a. — 20. *οὕτω* a. — 22. *νῦν* *ΧΠΨDST:* *τοίνυν* abc. — 38. *πάντες* a. — 42. *ἐννενόηκα* a.

2. *μὲν* om. *ΨDST* et pr. Χ. — 3. *ἡγείσθων* corr. Χ. — 15. *οἱ* om. a. — 16. *οἱ* om. a. — 20. *τί λέγειν* a. — 41. *ὁρώμενον* *ΧΨS:* *ὁρώμενόν γε* abc.

γίγνεται, ἀλλ' ὅτι γίγνεται, γιγνόμενόν ἐστιν· οὐδ' ὅτι πάσχον ἐστί, πάσχει, ἀλλ' ὅτι πάσχει, πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ ξυγχωρεῖς οὕτως;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ φιλούμενον ἢ γιγνόμενόν τί ἐστιν ἢ πάσχον τι ὑπό του;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει, ὥσπερ τὰ πρότερα· οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον;

ΕΥΘ. Ἀνάγκη.

D ΣΩ. Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου, ὦ Εὐθύφρον; ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν πάντων, ὡς ὁ σὸς λόγος;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρα διὰ τοῦτο, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὔκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Διότι ἄρα ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται, ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν;

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

371 ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ διότι γε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλὲς τὸ θεοφιλές.

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ θεοφιλὲς ὅσιόν ἐστιν, ὦ Εὐθύφρον, οὐδὲ τὸ ὅσιον θεοφιλές, ὡς σὺ λέγεις, ἀλλ' ἕτερον τοῦτο τούτου.

ΕΥΘ. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες;

E ΣΩ. Ὅτι ὁμολογοῦμεν τὸ μὲν ὅσιον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ διότι φιλεῖται, ὅσιον εἶναι· ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ναί.

XIII. ΣΩ. Τὸ δέ γε θεοφιλὲς ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλὲς εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' εἴ γε ταὐτὸν ἦν, ὦ φίλε Εὐθύφρον, τὸ θεοφιλὲς καὶ τὸ ὅσιον, εἰ μὲν διὰ τὸ ὅσιον εἶναι ἐφιλεῖτο

11 τὸ ὅσιον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλὲς εἶναι ἐφιλεῖτο ἂν τὸ θεοφιλές· εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν τὸ θεοφιλὲς θεοφιλὲς ἦν, καὶ τὸ ὅσιον ἂν διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὅσιον ἦν. νῦν δὲ ὁρᾷς, ὅτι ἐναντίως ἔχετον, ὡς παντάπασιν ἑτέρω ὄντε ἀλλήλων. τὸ μὲν γάρ, ὅτι φιλεῖται, ἐστὶν οἷον φι-

372 λεῖσθαι· τὸ δ' ὅτι ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι, διὰ τοῦτο φιλεῖται. καὶ κινδυνεύεις, ὦ Εὐθύφρον, ἐρωτώμενος τὸ ὅσιον, ὅ τί ποτ' ἐστι, τὴν μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ οὐ βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὅ τι πέπονθε

B τοῦτο τὸ ὅσιον, φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν· ὅ τι δὲ ὄν, οὔπω εἶπες. εἰ οὖν σοι φίλον, μή με ἀποκρύψῃ, ἀλλὰ πάλιν εἰπὲ ἐξ ἀρχῆς, τί ποτε ὂν τὸ ὅσιον εἴτε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, εἴτε ὁτιδὴ πάσχει. οὐ γὰρ περὶ τούτου διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπὲ προθύμως, τί ἐστι τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον.

ΕΥΘ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἔγωγε ὅπως σοι εἴπω ὃ νοῶ. περιέρχεται γάρ πως ἡμῖν ἀεὶ ὃ ἂν προθώμεθα, καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν ἱδρυσώμεθα αὐτό.

ΣΩ. Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὦ Εὐθύφρον, ἔοικεν εἶναι Δαιδάλου τὰ ὑπὸ σοῦ λεγόμενα. καὶ εἰ μὲν αὐτὰ 52 C

ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἄν με ἐπέσκωπτες, ὡς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου ξυγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἄν τις αὐτὰ θῇ· νῦν δέ — σαὶ γὰρ αἱ ὑποθέσεις εἰσίν· ἄλ- 373

λου δή τινος δεῖ σκώμματος. οὐ γὰρ ἐθέλουσί σοι μένειν, ὡς καὶ αὐτῷ σοι δοκεῖ.

ΕΥΘ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σχεδόν τι τοῦ αὐτοῦ σκώμματος, ὦ Σώκρατες, δεῖσθαι τὰ λεγόμενα· τὸ γὰρ περιιέναι αὐτοῖς τοῦτο καὶ μὴ μένειν ἐν τῷ αὐτῷ οὐκ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντιθείς, ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς ὁ Δαίδαλος· ἐπεὶ ἐμοῦ γε D

ἕνεκα ἔμενεν ἂν ταῦτα οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύω ἄρα, ὦ ἑταῖρε, ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς δεινότερος γεγονέναι τὴν τέχνην τοσούτῳ, ὅσῳ ὁ μὲν τὰ αὑτοῦ μόνα ἐποίει οὐ μένοντα, ἐγὼ δὲ πρὸς τοῖς ἐμαυτοῦ, ὡς ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια. καὶ δῆτα τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον, ὅτι ἄκων εἰμὶ σοφός. ἐβουλόμην γὰρ ἄν μοι τοὺς λόγους μένειν, καὶ ἀκινήτως ἱδρῦσθαι μᾶλλον ἢ πρὸς τῇ Δαιδάλου σοφίᾳ τὰ Ταντάλου χρήματα γενέσθαι. καὶ τούτων μὲν ἅδην. Ἐπειδὴ δέ μοι E

δοκεῖς σὺ τρυφᾶν, αὐτός σοι ξυμπροθυμήσομαι δεῖξαι, ὅπως ἄν με διδάξαις περὶ τοῦ ὁσίου· καὶ μὴ προαποκάμῃς. ἰδὲ γὰρ εἰ οὐκ ἀναγκαῖόν σοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὅσιον.

ΕΥΘ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ πᾶν τὸ δίκαιον ὅσιον, ἢ τὸ μὲν 374

ὅσιον πᾶν δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον οὐ πᾶν ὅσιον, ἀλλὰ τὸ **12**

μὲν αὐτοῦ ὅσιον, τὸ δέ τι καὶ ἄλλο;

ΕΥΘ. Οὐχ ἕπομαι, ὦ Σώκρατες, τοῖς λεγομένοις.

ΣΩ. Καὶ μὴν νεώτερός γέ μου εἶ οὐκ ἔλαττον ἢ ὅσῳ σοφώτερος· ἀλλ', ὃ λέγω, τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν· καὶ γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω. λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν ὁ ποιήσας

Ζῆνα δὲ τόν θ' ἕρξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύτευσεν,
Οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς. B

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ. εἴπω σοι ὅπῃ;

13. ἀλλ' ὅτι φ. ὑπὸ τῶν θεῶν a. — 20. γε om. ab. — 21. τὸ θεοφιλὲς auctore Bastio add. bc. — 26. δὴ σύ, ὦ a. — 32. ὑπὸ τῶν θεῶν a. — 35. ταὐτόν, ὦ φίλε, ἦν Εὐθ. a. — 46. πάντων τῶν θεῶν a.

3. ὑπὸ τῶν θεῶν a. — 4. καὶ ἀνόσιον a. — 6. ἀεὶ ἡμῖν ac. — 6. προθώμεθα *ΓΤBCEHu* (προθυμώμεθα *ΧΠΨDST*): ὑποθώμεθα ab. — 13. αἱ om. a. — 18. αὐτοῖς] τούτοις *ΧΓΠDS*. — ἐν ταὐτῷ ab. — ἔγωγέ εἰμι a. — 20. οὕτω a. — 23. μόνον a. — 26. ἀκινήτους ab. — 30. διδάξαις cum Bekkero c: libri διδάξῃς. — 31. εἰ om. c. — 37. γέ μου *XDHST*: γ' ἐμοῦ abc. — 42. Stasinus in Cypriis.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι, ἵνα δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς. πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι, καὶ νόσους καὶ πενίας καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες, δεδιέναι μέν, αἰδεῖσθαι δὲ μηδὲν ταῦτα, ἃ δεδίασιν. οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος εἶναι· ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνόμενος οὐ
C πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας;

ΕΥΘ. Δέδοικε μὲν οὖν.

375 ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ὀρθῶς ἔχει λέγειν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς, ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος· οὐ μέντοι ἵνα γε δέος, πανταχοῦ αἰδώς. ἐπὶ πλέον γάρ, οἶμαι, δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ αἰδὼς δέους, ὥσπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥστε οὐχ ἵνα περ ἀριθμός, ἔνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν, ἔνθα καὶ ἀριθμός. ἕπει γάρ που νῦν γε;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἠρώτων, ἆρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὅσιον, ἢ ἵνα μὲν ὅσιον, ἔνθα καὶ δίκαιον, ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ ὅσιον· μόριον
D γὰρ τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. οὕτω φῶμεν, ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ;

ΕΥΘ. Οὔκ, ἀλλ' οὕτω. φαίνει γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν.

XIV. ΣΩ. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γὰρ μέρος τὸ ὅσιον τοῦ δικαίου, δεῖ δὴ ἡμᾶς, ὡς ἔοικεν, ἐξευρεῖν τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. εἰ μὲν οὖν σύ με ἠρώτας τι τῶν νῦν δή, οἷον ποῖον μέρος ἐστὶν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον καὶ τίς ὢν τυγχάνει οὗτος ὁ ἀριθμός, εἶπον ἄν, ὅτι ὃς ἂν μὴ σκαληνὸς ᾖ, ἀλλ' ἰσοσκελής· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΕΥΘ. Ἔμοιγε.

E ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ οὕτω διδάξαι, τὸ ποῖον
376 μέρος τοῦ δικαίου ὅσιόν ἐστιν, ἵνα καὶ Μελήτῳ λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδ' ἀσεβείας γράφεσθαι, ὡς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθηκότας τά τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μή.

ΕΥΘ. Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.

XV. ΣΩ. Καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύφρον, φαίνει
12 λέγειν· ἀλλὰ σμικροῦ τινος ἔτι ἐνδεής εἰμι. τὴν γὰρ θεραπείαν οὔπω ξυνίημι ἥντινα ὀνομάζεις. οὐ γάρ που λέγεις γε, οἷαί περ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπεῖαί εἰσι, τοιαύτην καὶ περὶ θεούς. λέγομεν γάρ που — οἷόν φαμεν, ἵππους οὐ πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ ἱππικός· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ γάρ που ἱππικὴ ἵππων θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ κυνηγετικός.

ΕΥΘ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἡ γάρ που κυνηγετικὴ κυνῶν θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί. B

ΣΩ. Ἡ δὲ βοηλατικὴ βοῶν.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δὲ δὴ ὁσιότης τε καὶ εὐσέβεια θεῶν, ὦ Εὐ- 377
θύφρον; οὕτω λέγεις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταὐτὸν διαπράττεται, οἷον τοιόνδε· ἐπ' ἀγαθῷ τινί ἐστι καὶ ὠφελείᾳ τοῦ θεραπευομένου, ὥσπερ ὁρᾷς δή, ὅτι οἱ ἵπποι ὑπὸ τῆς ἱππικῆς θεραπευόμενοι ὠφελοῦνται καὶ βελτίους γίγνονται· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι;

ΕΥΘ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Καὶ οἱ κύνες γέ που ὑπὸ τῆς κυνηγετικῆς καὶ
οἱ βόες ὑπὸ τῆς βοηλατικῆς, καὶ τἆλλα πάντα ὡσαύτως· C
ἢ ἐπὶ βλάβῃ οἴει τοῦ θεραπευομένου τὴν θεραπείαν εἶναι;

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐπ' ὠφελείᾳ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ἦ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης θεραπεία οὖσα θεῶν ὠφέλειά τέ ἐστι θεῶν καὶ βελτίους τοὺς θεοὺς ποιεῖ; καὶ σὺ τοῦτο ξυγχωρήσαις ἄν, ὡς ἐπειδάν τι ὅσιον ποιῇς, βελτίω τινὰ τῶν θεῶν ἀπεργάζει;

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ὦ Εὐθύφρον, οἶμαί σε τοῦτο
λέγειν· πολλοῦ καὶ δέω· ἀλλὰ τούτου δὴ ἕνεκα καὶ ἀνη- 378
ρόμην, τίνα ποτὲ λέγοις τὴν θεραπείαν τῶν θεῶν, οὐχ D
ἡγούμενός σε τοιαύτην λέγειν.

ΕΥΘ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω.

ΣΩ. Εἶεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἡ ὁσιότης;

ΕΥΘ. Ἥνπερ, ὦ Σώκρατες, οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας θεραπεύουσιν.

ΣΩ. Μανθάνω· ὑπηρετική τις ἄν, ὡς ἔοικεν, εἴη θεοῖς.

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

XVI. ΣΩ. Ἔχοις ἂν οὖν εἰπεῖν, ἡ ἰατροῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὖσα ὑπηρετική;
οὐκ εἰς ὑγιείας οἴει; 53

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ναυπηγοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετική ἐστιν;

---

13. μέντοι γε ἵνα γε a. — 14. αἰδὼς δέους] δέους αἰδὼς ab. — 45. γε om. a.
9. δέ γε βοηλ. ab. — 14. γε] τε a. — 15. ἔσται a. — 26. ἡ om. a. — 33. λέγεις a. — 46. ὑγιείας ΧΓΞΤΒC DEHT. — 48. δὲ] δαί b.

E ΕΥΘ. Δῆλον ὅτι, ὦ Σώκρατες, εἰς πλοῖον.

ΣΩ. Καὶ ἡ οἰκοδόμοις γέ που εἰς οἰκίας;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Εἰπὲ δή, ὦ ἄριστε· ἡ δὲ θεοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἂν εἴη; δῆλον γάρ, ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τά γε θεῖα κάλλιστα φῂς εἰδέναι ἀνθρώπων.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες.

379 ΣΩ. Εἰπὲ δὴ πρὸς Διός, τί ποτ' ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ πάγκαλον ἔργον, ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται ἡμῖν ὑπηρέταις χρώμενοι;

ΕΥΘ. Πολλὰ καὶ καλά, ὦ Σώκρατες.

14 ΣΩ. Καὶ γὰρ οἱ στρατηγοί, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥᾳδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν τῷ πολέμῳ ἀπεργάζονται· ἢ οὔ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Πολλὰ δέ γ' οἶμαι καὶ καλὰ καὶ οἱ γεωργοί· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστι τῆς ἀπεργασίας ἡ ἐκ τῆς γῆς τροφή.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δὲ δή; τῶν πολλῶν καὶ καλῶν, ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἀπεργασίας;

ΕΥΘ. Καὶ ὀλίγον σοι πρότερον εἶπον, ὦ Σώκρατες,
B ὅτι πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς ταῦτα πάντα ὡς ἔχει μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἁπλῶς λέγω, ὅτι ἐὰν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἔστι τὰ ὅσια, καὶ σώζει τὰ τοιαῦτα τούς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων. τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν.

XVII. ΣΩ. Ἦ πολύ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρον, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον ὧν ἠρώτων.
380 ἀλλὰ γὰρ οὐ πρόθυμός με εἶ διδάξαι· δῆλος εἶ. καὶ γὰρ
C νῦν ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, ἀπετράπου· ὃ εἰ ἀπεκρίνω, ἱκανῶς ἂν ἤδη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιότητα ἐμεμαθήκη. νῦν δέ — ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρωτῶντα τῷ ἐρωτωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ· τί δὴ αὖ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ εὔχεσθαι;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ θύειν δωρεῖσθαί ἐστι τοῖς θεοῖς, τὸ δ' εὔχεσθαι αἰτεῖν τοὺς θεούς;

ΕΥΘ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς ἡ
D ὁσιότης ἂν εἴη, ἐκ τούτου τοῦ λόγου.

ΕΥΘ. Πάνυ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ξυνῆκας ὃ εἶπον.

ΣΩ. Ἐπιθυμητὴς γάρ εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς σοφίας καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ· ὥστε οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅ τι ἂν εἴπῃς. ἀλλά μοι λέξον, τίς αὕτη ἡ ὑπηρεσία ἐστὶ τοῖς θεοῖς; αἰτεῖν τε φῂς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

XVIII. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν;

ΕΥΘ. Ἀλλὰ τί; 381

ΣΩ. Καὶ αὖ τὸ διδόναι ὀρθῶς, ὧν ἐκεῖνοι τυγχάνουσι δεόμενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκείνοις αὖ ἀντιδωρεῖσθαι; E
οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη δωροφορεῖν διδόντα τῳ ταῦτα, ὧν οὐδὲν δεῖται.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τέχνη ἡ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' ἀλλήλων.

ΕΥΘ. Ἐμπορική, εἰ οὕτως ἥδιόν σοι ὀνομάζειν.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν ἥδιον ἔμοιγε, εἰ μὴ τυγχάνει ἀληθὲς ὄν. φράσον δέ μοι, τίς ἡ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὖσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν; ἃ μὲν γὰρ διδόασι, παντὶ δῆλον· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἀγαθόν, ὅ τι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶσιν· ἃ δὲ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσι, **15**
τί ὠφελοῦνται; ἢ τοσοῦτον αὐτῶν πλεονεκτοῦμεν κατὰ τὴν ἐμπορίαν, ὥστε πάντα τἀγαθὰ παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, ἐκεῖνοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν;

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἴει, ὦ Σώκρατες, τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα, ὦ Εὐθύφρον, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Τί δ' οἴει ἄλλο ἢ τιμή τε καὶ γέρα καὶ ὅπερ 382
ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, χάρις;

ΣΩ. Κεχαρισμένον ἄρα ἐστίν, ὦ Εὐθύφρον, τὸ B
ὅσιον, ἀλλ' οὐχὶ ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Οἶμαι ἔγωγε πάντων γε μάλιστα φίλον.

ΣΩ. Τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὖ, ὡς ἔοικε, τὸ ὅσιον, τὸ τοῖς θεοῖς φίλον.

ΕΥΘ. Μάλιστά γε.

XIX. ΣΩ. Θαυμάσει οὖν ταῦτα λέγων, ἐάν σοι οἱ λόγοι φαίνωνται μὴ μένοντες, ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαίδαλον βαδίζοντας αὐτοὺς ποιεῖν, αὐτὸς ὢν πολύ γε τεχνικώτερος τοῦ Δαιδάλου καὶ κύκλῳ περιόντας ποιῶν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι ὁ λόγος ἡμῖν περιελθὼν πάλιν εἰς ταὐτὸν ἥκει; μέμνησαι γάρ που, ὅτι ἐν τῷ ἔμπροσθεν τό τε ὅσιον καὶ τὸ θεοφιλὲς οὐ ταὐτὸν ἡμῖν C
ἐφάνη, ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων· ἢ οὐδὲ μέμνησαι;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Νῦν οὖν οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς φίλον φῂς ὅσιον εἶναι; τοῦτο δ' ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίγνεται; ἢ οὔ;

---

6. κάλλιστά γε φῂς ΧΠΨDS. — 17. δέ om. a. — 21. δὴ] δαὶ b. — 23. σοι] τοι Stallbaumii typotheta. — 33. γὰρ ὡς οὐ a. — 35. ἱκανῶς] ἴσως ab. — 36. δέ] δὴ a.

2. εἴποις a. — 5. οὖν τό γε a, οὖν οὐ τό γε b. — 7. Ἄλλο τι; a. — 16. οὐδὲ a. — 17. δέ] δή ab. — τυγχάνει om. a. — 19. γάρ ἐστιν ἡμῖν a. — 28. γέρας a. — 39. γε om. ab. — 39. περιόντα ΧΓ et pr. Π, περιιόντα D, probante Winckelmanno, coll. 11 C. — 42. πρόσθεν ab. — 46. [ἢ] b.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὡμολογοῦμεν, ἢ εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα.

383 *ΕΥΘ.* Ἔοικεν.

XX. *ΣΩ.* Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν πάλιν σκεπτέον, τί
ἐστι τὸ ὅσιον· ὡς ἐγώ, πρὶν ἂν μάθω, ἑκὼν εἶναι οὐκ
D ἀποδειλιάσω. ἀλλὰ μή με ἀτιμάσῃς, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ
προσέχων τὸν νοῦν ὅ τι μάλιστα νῦν εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν.
οἶσθα γάρ, εἴπερ τις ἄλλος ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἀφετέος
εἶ, ὥσπερ ὁ Πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς. εἰ γὰρ μὴ ᾔδησθα
σαφῶς τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἄν
ποτε ἐπεχείρησας ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς ἄνδρα πρεσβύτην
πατέρα διωκάθειν φόνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας
παρακινδυνεύειν, μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσοις, καὶ τοὺς
ἀνθρώπους ᾐσχύνθης. νῦν δὲ εὖ οἶδ', ὅτι σαφῶς οἴει E
εἰδέναι τό τε ὅσιον καὶ μή. εἰπὲ οὖν, ὦ βέλτιστε Εὐθύ-
φρον, καὶ μὴ ἀποκρύψῃ ὅ τι αὐτὸ ἡγεῖ.

ΕΥΘ. Εἰσαῦθις τοίνυν, ὦ Σώκρατες· νῦν γὰρ σπεύδω ποι, καὶ μοι ὥρα ἀπιέναι.

ΣΩ. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε! ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλὼν
μεγάλης ἀπέρχει, ἣν εἶχον, ὡς παρὰ σοῦ μαθὼν τά τε
ὅσια καὶ μὴ καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, 384
ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σοφὸς ἤδη παρ' Εὐθύφρονος τὰ 54
θεῖα γέγονα καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας αὐτοσχεδιάζω οὐδὲ **16**
καινοτομῶ περὶ αὐτά, καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον βίον ὅτι
ἄμεινον βιῳσοίμην.

---

5. σκεπτέον πάλιν a. — 6. το om. a. — 8. προσχὼν a. — 10. εἰ] ἂν εἴης a. — ἤδεισθα a.
1. ποιήσεις a. — 6. που a.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

p. Steph.
T. I. 17
p. Lugd.
358
p. Bekk.
P. I. V. II.
89

I. Ὅ τι μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόνθατε
ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγόρων, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς
ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμην· οὕτω πιθανῶς
ἔλεγον. καί τοι ἀληθές γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν εἰρή-
κασι. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα τῶν πολλῶν ὧν
ἐψεύσαντο, τοῦτο, ἐν ᾧ ἔλεγον, ὡς χρῆν ὑμᾶς εὐλαβεῖ-
B σθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆτε, ὡς δεινοῦ ὄντος λέγειν.
τὸ γὰρ μὴ αἰσχυνθῆναι, ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθή-
σονται ἔργῳ, ἐπειδὰν μηδ' ὁπωστιοῦν φαίνωμαι δεινὸς
λέγειν, τοῦτό μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυντότατον εἶναι,
εἰ μὴ ἄρα δεινὸν καλοῦσιν οὗτοι λέγειν τὸν τἀληθῆ λέ-
γοντα· εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε
οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ ἐγὼ
λέγω, ἤ τι ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν· ὑμεῖς δ' ἐμοῦ
ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Οὐ μέντοι μὰ Δί', ὦ
90 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε λόγους, ὥσπερ οἱ
C τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους,
ἀλλ' ἀκούσεσθε εἰκῇ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασι·
πιστεύω γὰρ δίκαια εἶναι ἃ λέγω, καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσ-
δοκησάτω ἄλλως. οὐδὲ γὰρ ἂν δήπου πρέποι, ὦ ἄνδρες,
τῇδε τῇ ἡλικίᾳ, ὥσπερ μειρακίῳ πλάττοντι λόγους εἰς
ὑμᾶς εἰσιέναι. καὶ μέντοι καὶ πάνυ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ παρίεμαι· ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν λόγων
ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὧνπερ εἴωθα λέγειν καὶ
ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν πολλοὶ ἀκηκόασι,
καὶ ἄλλοθι, μήτε θαυμάζειν μήτε θορυβεῖν τούτου ἕνεκα. D
ἔχει γὰρ οὑτωσί. νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέ-
βηκα, ἔτη γεγονὼς ἑβδομήκοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω
τῆς ἐνθάδε λέξεως. ὥσπερ οὖν ἄν, εἰ τῷ ὄντι ξένος
ἐτύγχανον ὤν, ξυνεγιγνώσκετε δήπου ἄν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ
τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν οἷσπερ ἐτεθράμμην, 18
καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι δίκαιον, ὥς γ' ἐμοὶ
δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἐᾶν — ἴσως μὲν γὰρ
χείρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη —, αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν
καὶ τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω, ἢ μή· 359
δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή, ῥήτορος δὲ τἀληθῆ λέγειν. III

II. Πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου ψευδῆ κατηγορη-
μένα καὶ τοὺς πρώτους κατηγόρους, ἔπειτα δὲ πρὸς τὰ
ὕστερα καὶ τοὺς ὑστέρους. Ἐμοῦ γὰρ πολλοὶ κατήγοροι B
γεγόνασι πρὸς ὑμᾶς, καὶ πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη καὶ οὐδὲν
ἀληθὲς λέγοντες· οὓς ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ
Ἄνυτον, καίπερ ὄντας καὶ τούτους δεινούς. ἀλλ' ἐκεῖνοι
δεινότεροι, ὦ ἄνδρες, οἳ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων
παραλαμβάνοντες ἔπειθόν τε καὶ κατηγόρουν ἐμοῦ μᾶλλον
οὐδὲν ἀληθές, ὡς ἔστι τις Σωκράτης, σοφὸς ἀνήρ, τά
τε μετέωρα φροντιστής, καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἀνεζητη-
κώς, καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν. οὗτοι, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, οἱ ταύτην τὴν φήμην κατασκεδάσαντες, C
οἱ δεινοί εἰσί μου κατήγοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἡγοῦνται

2. ἔγωγ' οὖν a. — 3. ὀλίγου δεῖν ἐμαυτοῦ a. — 4. οὐθὲν a. — 6. χρὴ ΦC et corr. B, probante Baitero. — 11. οὗτοι] αὐτοὶ a. — 14. ἤ τι ἢ om. ab, corrigente Bekkero in comment. crit. p. 123. — δ' ἐμοῦ post Heindorfium bc: libri δέ μου. — 25. ἀγορᾷ καὶ ἐπὶ a. — πολλοὶ ΧΠΦDS: οἱ πολλοὶ abc.

3. ἑβδομήκοντα ΧDST: πλείω ἑβδομήκοντα abc. Conf. Crit. 52 E. — 7. γέ μοι a. — 8. γὰρ ΧΠΤΦBCDST: γάρ τι abc. — 11. αὕτη ἡ ἀρετή ΠΦDST. — 14. καὶ πρὸς τοὺς a. — 15. τὰ ὕστερον καὶ a. — 20. ἐμοῦ μᾶλλον ΧΠΦDS: ἐμοῦ abc. Conf. 18 E. — 21. ἀνὴρ σοφὸς a. — 22. ὑπὸ γῆν πάντα a. — 24. Ἀθηναῖοι, οἱ ταύτην Heindorfius: Ἀθηναῖοι, ταύτην abc. — 25. ἀκούσαντες ΧDS.

τοὺς ταῦτα ζητοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτά εἰσιν οὗτοι οἱ κατήγοροι πολλοὶ καὶ πολὺν χρόνον ἤδη κατηγορηκότες, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε, παῖδες ὄντες, ἔνιοι
92 δ' ὑμῶν καὶ μειράκια, ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγοροῦντες, ἀπολογουμένου οὐδενός. ὃ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν, πλὴν
D εἴ τις κωμῳδοποιὸς τυγχάνει ὤν. ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι ὑμᾶς ἀνέπειθον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι ἄλλους πείθοντες, οὗτοι πάντες ἀπορώτατοί εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ἀναβιβάσασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐνταυθοῖ οὐδ' ἐλέγξαι οὐδένα, ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὥσπερ σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς ἀποκρινομένου. Ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διττούς μου τοὺς κατηγόρους γεγονέναι, ἑτέρους μὲν τοὺς ἄρτι κατηγορήσαντας, ἑτέρους δὲ τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω. καὶ
E οἰήθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους πρῶτόν με ἀπολογήσασθαι· καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατηγορούντων, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν ὕστερον.

Εἶεν· ἀπολογητέον δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπιχει-
19 ρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ. βουλοίμην μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτω γενέσθαι, εἴ τι ἄμεινον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον· οἶμαι
93 δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι, καὶ οὐ πάνυ με λανθάνει οἷόν ἐστιν. ὅμως τοῦτο μὲν ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον.

III. Ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία ἐστίν, ἐξ ἧς ἡ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν, ᾗ δὴ καὶ πιστεύων
B Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. Εἶεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες; ὥσπερ οὖν κατηγόρων τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν. Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς καὶ οὐράνια, καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν, καὶ ἄλλους ταὐτὰ ταῦτα διδάσκων. Τοι-
C αύτη τίς ἐστι· ταῦτα γὰρ ἑωρᾶτε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ, Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα, ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαΐω. καὶ οὐχ ὡς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστι. μή πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτου τοσαύτας δίκας φύγοιμι! ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν μέτεστι. μάρτυρας δ'
D αὐτοὺς ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι, καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς
94 ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε ἀκηκόατε διαλεγομένου· πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσι. φράζετε οὖν ἀλλήλοις, εἰ πώποτε ἢ σμικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγομένου· καὶ ἐκ τούτου γνώσεσθε, ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ τἆλλα περὶ ἐμοῦ ἃ οἱ πολλοὶ λέγουσιν.

IV. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδέν ἐστιν, οὐδέ γ' εἴ τινος ἀκηκόατε, ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές. ἐπεὶ καὶ
τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παι- E
δεύειν ἀνθρώπους ὥσπερ Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὦ ἄνδρες, οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ᾧ ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων
ξυνουσίας ἀπολιπόντας σφίσι ξυνεῖναι χρήματα διδόντας 20
καὶ χάριν προσειδέναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνήρ ἐστι Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ᾐσθόμην ἐπιδημοῦντα· ἔτυχον γὰρ προσελθὼν ἀνδρί, ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου. τοῦτον
οὖν ἀνηρόμην — ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύω υἱέε — Ὦ Καλ- 95
λία, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μέν σου τὼ υἱέε πώλω ἢ μόσχω ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώ-
σασθαι, ὃς ἔμελλεν αὐτὼ καλώ τε κἀγαθὼ ποιήσειν τὴν B
προσήκουσαν ἀρετήν· ἦν δ' ἂν οὗτος ἢ τῶν ἱππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπω ἐστόν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῷ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γάρ σε ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν υἱέων κτῆσιν. ἔστι τις, ἔφην ἐγώ, ἢ οὔ; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Τίς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ποδαπός; καὶ πόσου διδάσκει; Εὔηνος, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, Πάριος, πέντε μνῶν. Καὶ ἐγὼ τὸν Εὔη- C
νον ἐμακάρισα, εἰ ὡς ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν τέχνην καὶ 360
οὕτως ἐμμελῶς διδάσκει. ἔγωγ' οὖν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἡβρυνόμην ἄν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

V. Ὑπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως, Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, τὸ σὸν τί ἐστι πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαί σοι αὗται γεγόνασιν; οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε, οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου, ἔπειτα τοσαύτη φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν, εἰ μή τι ἔπραττες ἀλλοῖον ἢ οἱ
πολλοί. λέγε οὖν ἡμῖν, τί ἐστιν, ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ 96
αὐτοσχεδιάζωμεν. Ταυτί μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὁ λέγων, D
κἀγὼ ὑμῖν πειράσομαι ἀποδεῖξαι, τί ποτ' ἔστι τοῦτο, ὃ ἐμοὶ πεποίηκε τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δή. καὶ ἴσως μὲν δόξω τισὶν ὑμῶν παίζειν, εὖ μέντοι ἴστε,

---

2. ἤδη χρόνον ab. — 5. δ' om. a. — 9. κωμῳδιοποιὸς a. — 15. prius τοὺς om. a. — 22. ἔχετε a. — οὑτωσὶν a. — 26. ὅμως δὲ τοῦτο ab. — 29. ἐστίν om. a. — 30. Μέλιτος hic et posthac ab, corrigente Bekkero in comment. crit. p. 124. — 34. γῆν a. — καὶ οὐράνια ΧΦDS et pr. Π: καὶ τὰ ἐπουράνια abc. — 35. ταὐτὰ om. a. — 36. ταῦτα] τοιαῦτα ab. — 37. Σωκράτην ab. — 42. φεύγοιμι a. — γάρ μοι a. — 43. τούτων] τῶν τοιούτων ab. — 44. αὐτοὺς] αὐ a.
4. τούτου] τούτων c. — 6. οὔ τί γ' Bekkerus. — 9. γ' ἐμοὶ b. — 11. Ἱππίας δὲ ὁ b. — 18. τετελέκει a. — 20. δύω ΦD: δύο abc. — 23. καλὼ κἀγαθὼ a. — 32. ἔχοι a. — 33. διδάσκοι a. — ἔγωγ' οὖν] ἐγὼ γοῦν DS bc, ἐγὼ οὖν ΧΠΦ. Conf. Schneider ad Polit. T. I. p. 30. — 36. οὖν ἂν bc. — ὑμῶν om. a. — 41. μὴ καὶ ἡμεῖς a.

πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα
ἔσχηκα. ποίαν δὴ σοφίαν ταύτην; ἥπερ ἐστὶν ἴσως ἀν-
θρωπίνη σοφία. τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σο-
φός· οὗτοι δὲ τάχ' ἄν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ
E κατ' ἄνθρωπον σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω, τί λέγω·
οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις φησὶ ψεύ-
δεταί τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. καί μοι, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδὲ ἂν δόξω τι ὑμῖν
μέγα λέγειν· οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον, ὃν ἂν λέγω,
ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεων ὑμῖν τὸν λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ ἐμῆς,
εἰ δή τίς ἐστι σοφία καὶ οἵα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι
τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε που. οὗ-
21 τος ἐμός τε ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου, καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει
97 ἑταῖρός τε καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν
κατῆλθε. καὶ ἴστε δή, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς
ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειε. καὶ δή ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν
ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι, — καί, ὅπερ λέγω, μὴ
θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες. ἤρετο γὰρ δή, εἴ τις ἐμοῦ εἴη
σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶ-
ναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὑτοσὶ μαρ-
τυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκε.

B **VI.** *Σκέψασθε δὲ ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω·* μέλλω γὰρ
ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονε. ταῦτα γὰρ
ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὑτωσί, Τί ποτε λέγει ὁ θεός,
καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμι-
κρὸν ξύνοιδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὤν· τί οὖν ποτε λέγει φάσκων
ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ
θέμις αὐτῷ. καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει,
ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτρα-
πόμην. ἦλθον ἐπί τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς
C ἐνταῦθα, εἴπερ που, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν
98 τῷ χρησμῷ, ὅτι Οὑτοσὶ ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ
ἔφησθα. διασκοπῶν οὖν τοῦτον — ὀνόματι γὰρ οὐδὲν
δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ
σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — καὶ
διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν
εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα
ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὔ. κἄπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι,
D ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σοφός, εἴη δ' οὔ. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ
τε ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων. πρὸς ἐμαυτὸν
δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην, ὅτι Τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου
ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος
οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἴεταί τι
εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴ-
ομαι. ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σο-
φώτερος εἶναι, ὅτι ἃ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι. ἐν-
τεῦθεν ἐπ' ἄλλον ᾖα τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέρων
εἶναι, καί μοι ταὐτὰ ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα κἀκείνῳ E
καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην.

VII. *Μετὰ ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς ᾖα,* αἰσθανόμενος
μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιώς, ὅτι ἀπηχθανόμην, ὅμως 99
δὲ ἀναγκαῖον ἐδόκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποι-
εῖσθαι· ἰτέον οὖν, σκοποῦντι τὸν χρησμὸν τί λέγει, ἐπὶ
ἅπαντας τούς τι δοκοῦντας εἰδέναι. καὶ νὴ τὸν κύνα,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τἀληθῆ λέ- 22
γειν — ἦ μὴν ἐγὼ ἔπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα
εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐν-
δεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν, ἄλλοι δὲ δοκοῦντες
φαυλότεροι ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως
ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην ἐπιδεῖξαι, ὥσπερ πό-
νους τινὰς πονοῦντος, ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἡ μαντεία
γένοιτο. Μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικοὺς ᾖα ἐπὶ τοὺς ποιη-
τὰς τούς τε τῶν τραγῳδιῶν καὶ τοὺς τῶν διθυράμβων
καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληψό- B
μενος ἐμαυτὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμβάνων
οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα, ἅ μοι ἐδόκει μάλιστα πεπραγμα-
τεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν, ἵν' ἅμα
τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰ-
πεῖν, ὦ ἄνδρες, τἀληθῆ· ὅμως δὲ ῥητέον. ὡς ἔπος γὰρ
εἰπεῖν, ὀλίγου αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν βέλτιον ἔλε-
γον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνων οὖν καὶ περὶ τῶν 100
ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφίᾳ ποιοῖεν ἃ ποιοῖεν, C
ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντεις
καὶ οἱ χρησμῳδοί· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ
καλά, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι. τοιοῦτόν τί μοι ἐφάνη-
σαν πάθος καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες. καὶ ἅμα ᾐσθόμην
αὐτῶν διὰ τὴν ποίησιν οἰομένων καὶ τἆλλα σοφωτάτων
εἶναι ἀνθρώπων, ἃ οὐκ ἦσαν. ἀπῇα οὖν καὶ ἐντεῦθεν, 361
τῷ αὐτῷ οἰόμενος περιγεγονέναι, ᾧπερ καὶ τῶν πολιτικῶν.

VIII. *Τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνας ᾖα·* ἐμαυ-
τῷ γὰρ ξυνῄδειν οὐδὲν ἐπισταμένῳ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τού- D
τους δέ γ' ᾔδειν ὅτι εὑρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμέ-
νους. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην, ἀλλ' ἠπίσταντο ἃ
ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην καί μου ταύτῃ σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ',
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταὐτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἁμάρτημα,
ὅπερ καὶ οἱ ποιηταί, καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί· διὰ τὸ
τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος ἠξίου καὶ τἆλλα
τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι, καὶ αὐτῶν αὕτη ἡ πλημμέ-
λεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν· ὥστ' ἐμὲ ἐμαυτὸν
ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, πότερα δεξαίμην ἂν οὕτως E
ὥσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν, 101

---

2. ἀλλ' bc. — 6. τί] ὅ τι ab. — 9. μηδὲ ἂν] μηδὲν ἂν a, μηδ' ἐὰν cum Heusdio b. — 13. που] δήπου a. — 14. τε om. a. — 19. θορυβῆτε a. — 23. δὲ] δὴ a. — 30. μόλις a. — 33. οὗτός γέ μου a, οὗτός γ' ἐμοῦ b. — ἐστι om. a. — 44. καλὸν οὐδ' ἀγαθὸν a.

2 et 5. ᾔα ubique a. — 8. ποιεῖσθαι καὶ ἰέναι, σκοποῦντι a. — 26. πεποιήκεσαν b. — οὖν αὖ καὶ ab. — 27. ἃ ποιοῖεν om. a, errore typogr. — 34. αὐτῷ αὐτῶν οἰόμενος b. — 36. ξυνῄδη — ᾔδη Bekkerus. — 44. ἀποκρύπτει ΧΠDST, ἀποκρύπτειν Φ. — ὥστε με καὶ αὐτὸν ἀνερωτᾶν a.

μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφότερα ἃ ἐκεῖνοι ἔχουσιν ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἐμαυτῷ καὶ τῷ χρησμῷ, ὅτι μοι λυσιτελοῖ ὥσπερ ἔχω ἔχειν.

IX. Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
23 ναῖοι, πολλαὶ μὲν ἀπέχθειαί μοι γεγόνασι καὶ οἷαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι. οἴονται γάρ με ἑκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὦ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶ καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι, ὅτι Οὗτος ὑμῶν,
B ὦ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἔγνωκεν, ὅτι οὐδενός ἄξιός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν. ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιιὼν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἄν τινα οἴωμαι σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ
102 βοηθῶν ἐνδείκνυμαι, ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως πρᾶξαί μοι σχολὴ γέγονεν ἄξιον λόγου οὔτε τῶν οἰκείων, ἀλλ' ἐν πενίᾳ μυρίᾳ εἰμὶ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

C **X.** Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες, οἷς μάλιστα σχολή ἐστιν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων, αὐτόματοι χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἶτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν· κἄπειτα, οἶμαι, εὑρίσκουσι πολλὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων, εἰδότων δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, ἀλλ' οὐχ αὑτοῖς, καὶ λέγουσιν, ὡς Σωκράτης
D τίς ἐστι μιαρώτατος καὶ διαφθείρει τοὺς νέους. καὶ ἐπειδάν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ, ὅ τι ποιῶν καὶ ὅ τι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν, ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν, ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς, καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν, καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν. τὰ γὰρ ἀληθῆ, οἶμαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατάδηλοι γίγνονται προσποιούμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. ἅτε οὖν, οἶμαι, φιλότιμοι ὄντες καὶ σφοδροὶ καὶ
E 103 πολλοί, καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὦτα καὶ πάλαι καὶ σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ Μέλητός μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Λύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν, Λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. ὥστε, ὅπερ ἀρ- 24
χόμενος ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ οἷός τ' εἴην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ, οὕτω πολλὴν γεγονυῖαν. Ταῦτ' ἔστιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τἀληθῆ, καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ἀποκρυψάμενος ἐγὼ λέγω οὐδ' ὑποστειλάμενος. καίτοι οἶδα σχεδόν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι. ὃ καὶ τεκμήριον, ὅτι ἀληθῆ λέγω καὶ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολὴ ἡ ἐμὴ καὶ τὰ αἴτια ταῦτά ἐστι. καὶ ἐάν τε νῦν ἐάν τε αὖθις B
ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὑρήσετε.

XI. Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατήγοροι κατηγόρουν αὕτη ἔστω ἱκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς· πρὸς δὲ Μέλητον τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν, ὥς φησι, καὶ τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογεῖσθαι. αὖ- 104
θις γὰρ δή, ὥσπερ ἑτέρων τούτων ὄντων κατηγόρων, λάβωμεν αὖ τὴν τούτων ἀντωμοσίαν. ἔχει δέ πως ὧδε· Σωκράτη φησὶν ἀδικεῖν τούς τε νέους διαφθείροντα καὶ θεοὺς οὓς ἡ πόλις νομίζει οὐ νομίζοντα, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά. τὸ μὲν δὴ ἔγκλημα τοιοῦτόν ἐστι· τούτου C
δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἓν ἕκαστον ἐξετάσωμεν. Φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον, ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται, ῥᾳδίως εἰς ἀγῶνας καθιστὰς ἀνθρώπους, περὶ πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι, ὧν οὐδὲν τούτῳ πώποτε ἐμέλησεν. ὡς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πειράσομαι καὶ ὑμῖν ἐπιδεῖξαι.

XII. Καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ, Ἄλλο τι ἢ περὶ πολλοῦ ποιεῖ, ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται; D
Ἔγωγε. Ἴθι δὴ νῦν εἰπὲ τούτοις, τίς αὐτοὺς βελτίους ποιεῖ; δῆλον γάρ, ὅτι οἶσθα, μέλον γέ σοι. τὸν μὲν γὰρ διαφθείροντα ἐξευρών, ὡς φῄς, ἐμὲ εἰσάγεις τουτοισὶ καὶ κατηγορεῖς· τὸν δὲ δὴ βελτίους ποιοῦντα ἴθι εἰπὲ καὶ μήνυσον αὐτοῖς, τίς ἐστιν. ὁρᾷς, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾷς καὶ 105
οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καίτοι οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ εἶναι καὶ ἱκανὸν τεκμήριον οὗ δὴ ἐγὼ λέγω, ὅτι σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ, ὦ 'γαθέ, τίς αὐτοὺς ἀμείνους ποιεῖ; Οἱ νόμοι. Ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἄν- E 302
θρωπος, ὅστις πρῶτον καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους. Οὗτοι, ὦ Σώκρατες, οἱ δικασταί. Πῶς λέγεις, ὦ Μέλητε; οἵδε τοὺς νέους παιδεύειν οἷοί τέ εἰσι καὶ βελτίους ποιοῦσι; Μάλιστα. Πότερον ἅπαντες, ἢ οἱ μὲν αὐτῶν, οἱ δ' οὔ; Ἅπαντες. Εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὠφελούντων. τί δὲ δή; οἵδε οἱ

---

3. λυσιτελεῖ a. — 4. ταύτης ἤδη τῆς a. — 9. ἄνδρες 𝔛 Π D S T: ἄνδρες Ἀθηναῖοι a b c. — 12. τοῦτ' οὐ auctore F. A. Wolfio b c: τοῦτον a, τοῦτον 𝔛 Λ Ξ Π Τ Φ B C E H T u, τοῦτο g et corr. D; de S ambigit Bekkerus. — 13. Σωκράτην a b. — 14. εἰ εἴποι auctore Stephano b c: εἴποι a. — 17. ἐπιζητῶ a. — 18. τῶν ante ξένων om. 𝔛 Π Φ D. — 26. ἐξελεγχομένων a. — 29. τι τῶν ἀνθρώπων a. — δὲ ἢ ὀλίγα a b. — 31. ἀλλ' om. a b. — οὐκ αὐτοῖς a. — 36. γῆς ζητεῖ, καὶ a. — 37. νομίζει a. — ποιεῖ a. — 42. καὶ πάλαι καὶ νῦν σφοδρῶς a.

3. ἐγὼ ἀρχόμενος a. — 8. τοῖς] τούτοις Heindorfius. — 9. ὅτι τἀληθῆ b c. — 13. ἔστω] ἐστὶν D S T et pr. 𝔛. — ἱκανὴ ἡ ἀπολογία a. — 14. τε om. a. — 15. ἀπολογήσασθαι a b. — 16. τούτων ἑτέρων a. — 17. ὡδέ πως a. — 22. δέ γε, ὦ b c. — 26. πώποτε τούτῳ a. — 27. ὑποδεῖξαι a. — 28. ἢ om. b c. — 29. πολλοῦ] πλείστου a. — 42. ποιοῦσι 𝔛 Π D S T: ποιεῖν a b c. — 44. δὲ] δαὶ b c.

25 ἀκροαταὶ βελτίους ποιοῦσιν, ἢ οὔ; Καὶ οὗτοι. Τί δὲ οἱ
βουλευταί; Καὶ οἱ βουλευταί. Ἀλλ' ἄρα, ὦ Μέλητε, μὴ
οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ ἐκκλησιασταί, διαφθείρουσι τοὺς
νεωτέρους; ἢ κἀκεῖνοι βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες; Κἀκεῖ-
νοι. Πάντες ἄρα, ὡς ἔοικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς κἀγαθοὺς
ποιοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω λέγεις;
Πάνυ σφόδρα ταῦτα λέγω. Πολλήν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας
δυστυχίαν. καί μοι ἀπόκριναι· ἦ καὶ περὶ ἵππους οὕτω
B σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς πάντες
ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δέ τις ὁ διαφθείρων; ἢ τοὐναντίον
106 τούτου πᾶν εἷς μέν τις ὁ βελτίους οἷός τ' ὢν ποιεῖν ἢ
πάνυ ὀλίγοι, οἱ ἱππικοί· οἱ δὲ πολλοὶ ἐάνπερ ξυνῶσι καὶ
χρῶνται ἵπποις, διαφθείρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέ-
λητε, καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ζώων;
πάντως δή που, ἐάν τε σὺ καὶ Ἄνυτος οὐ φῆτε ἐάν τε
φῆτε· πολλὴ γὰρ ἄν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους,
εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελοῦ-
C σιν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι, ὅτι οὐδε-
πώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν
σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι μεμέληκε περὶ ὧν ἐμὲ
εἰσάγεις.

XIII. Ἔτι δὲ ἡμῖν εἰπέ, ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε, πό-
τερόν ἐστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς, ἢ πονη-
ροῖς; ὦ 'τάν, ἀπόκριναι· οὐδὲν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ.
οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ κακόν τι ἐργάζονται τοὺς ἀεὶ ἐγγυ-
τάτω ἑαυτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι; Πάνυ γε.
D Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων βλάπτεσθαι
μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι; ἀπόκριναι, ὦ 'γαθέ· καὶ γὰρ ὁ
νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτε-
σθαι; Οὐ δῆτα. Φέρε δή, πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο
ὡς διαφθείροντα τοὺς νεωτέρους καὶ πονηροτέρους ποι-
107 οῦντα ἑκόντα ἢ ἄκοντα; Ἑκόντα ἔγωγε. Τί δῆτα, ὦ
Μέλητε; τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἶ τηλικούτου ὄντος
τηλικόσδε ὤν, ὥστε σὺ μὲν ἔγνωκας, ὅτι οἱ μὲν κακοὶ
E κακόν τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἑαυτῶν,
οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας
ἥκω, ὥστε καὶ τοῦτ' ἀγνοῶ, ὅτι, ἐάν τινα μοχθηρὸν
ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακόν τι λαβεῖν ἀπ'
αὐτοῦ, ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦτον κακὸν ἑκὼν ποιῶ, ὡς
φῂς σύ; ταῦτα ἐγώ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι
δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ' ἢ οὐ διαφθείρω,
26 ἢ διαφθείρω ἄκων, ὥστε σύ γε κατ' ἀμφότερα ψεύδει.
εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἁμαρ-
τημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ λαβόντα
διδάσκειν καὶ νουθετεῖν· δῆλον γάρ, ὅτι, ἐὰν μάθω,
παύσομαι ὅ γε ἄκων ποιῶ. σὺ δὲ ξυγγενέσθαι μέν μοι
καὶ διδάξαι ἔφυγες καὶ οὐκ ἠθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσάγεις,
οἷ νόμος ἐστὶν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ'
οὐ μαθήσεως.

XIV. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν
δῆλον ἤδη ἐστίν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι Μελήτῳ τούτων οὔτε B
μέγα οὔτε σμικρὸν πώποτε ἐμέλησεν. ὅμως δὲ δὴ λέγε ἡμῖν,
πῶς με φῂς διαφθείρειν, ὦ Μέλητε, τοὺς νεωτέρους; ἢ 108
δῆλον δή, ὅτι κατὰ τὴν γραφήν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδά-
σκοντα μὴ νομίζειν οὓς ἡ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια
καινά; οὐ ταῦτα λέγεις ὅτι διδάσκων διαφθείρω; Πάνυ
μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω. Πρὸς αὐτῶν τοίνυν, ὦ
Μέλητε, τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν, εἰπὲ
ἔτι σαφέστερον καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τουτοισί. ἐγὼ
γὰρ οὐ δύναμαι μαθεῖν, πότερον λέγεις διδάσκειν με νομί- C
ζειν εἶναί τινας θεούς, καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεοὺς
καὶ οὐκ εἰμὶ τὸ παράπαν ἄθεος οὐδὲ ταύτῃ ἀδικῶ, οὐ
μέντοι οὕσπερ γε ἡ πόλις, ἀλλ' ἑτέρους, καὶ τοῦτ' ἔστιν
ὅ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἑτέρους· ἢ παντάπασί με φῂς οὔτε
αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τούς τε ἄλλους ταῦτα διδάσκειν.
Ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεούς. Ὦ θαυ-
μάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην D
ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; Μὰ
Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν
εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν. Ἀναξαγόρου οἴει κατηγορεῖν,
ὦ φίλε Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἴει
αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι 109
τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν
λόγων; καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν,
ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχή- E
στρας πριαμένοις Σωκράτους καταγελᾶν, ἐὰν προσποιῆται
ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. ἀλλ' ὦ
πρὸς Διός, οὑτωσί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι;
Οὐ μέντοι μὰ Δί', οὐδ' ὁπωστιοῦν. Ἄπιστός γ' εἶ, ὦ
Μέλητε, καὶ ταῦτα μέντοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαυτῷ. ἐμοὶ
γὰρ δοκεῖ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνυ εἶναι ὑβρι-
στὴς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην
ὕβρει τινὶ καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεότητι γράψασθαι. ἔοικε
γὰρ ὥσπερ αἴνιγμα ξυντιθέντι διαπειρωμένῳ, Ἆρα γνώ- 27
σεται Σωκράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου καὶ
ἐναντί' ἐμαυτῷ λέγοντος, ἢ ἐξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς
ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ
ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν τῇ γραφῇ, ὥσπερ ἂν εἰ 363
εἴποι Ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς
νομίζων. καί τοι τοῦτό ἐστι παίζοντος.

XV. Ξυνεπισκέψασθε δή, ὦ ἄνδρες, ᾗ μοι φαίνεται
ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀπόκριναι, ὦ Μέλητε. ὑμεῖς δέ,

---

1. δὲ] δαὶ bc. — 3. alterum οἱ om. a. — 8. ἀτυχίαν a. — 9. ἅπαντες ab. — 10. ὁ om. a. — 11. βελτίους γε οἷός τ' a. — 15. οὐ] μὴ a. — 25. πονηροὶ ἀεὶ κακόν τι a. — 26. αὐτῶν a. — 31. νέους ab. — καὶ τούτους πονηροτέρους a. — 32. Τί δήποτ' ὦ a. — 34. ὥστε σὺ μὲν a. — 36. ἀγαθόν τι. ἐγὼ a. — 38. λαβεῖν ὑπ' αὐτοῦ a. — 39. τὸ om. a. — 41. ἄλλων a. — 42. ἢ εἰ διαφθείρω bc.

5. ὃ ἐγὼ] οὐ 'γὼ ab. — τούτων] τούτῳ a. — 6. δὴ om. a. — 22. εἶναι θεοὺς a. — 34. μέντοι om. a. — 35. ἐμοὶ μὲν γάρ a. — 38. ξυντιθέντι καὶ διαπειρωμένῳ ab. — 42. αὐτῷ ab. — 45. δή] δὲ ab.

110 ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρῃτησάμην, μέμνησθέ μοι μὴ
B θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθότι τρόπῳ τοὺς λόγους ποιῶμαι.
Ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὦ Μέλητε, ἀνθρώπεια μὲν
νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀπο-
κρινέσθω, ὦ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβείτω.
ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει εἶναι, ἱππικὰ δὲ πράγ-
ματα; ἢ αὐλητὰς μὲν οὐ νομίζει, αὐλητικὰ δὲ πράγματα;
οὐκ ἔστιν, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνα-
σθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισί. ἀλλὰ τὸ
C ἐπὶ τούτῳ γε ἀπόκριναι. ἔσθ' ὅστις δαιμόνια μὲν νομίζει
πράγματ' εἶναι, δαίμονας δὲ οὐ νομίζει; *Οὐκ ἔστιν.* Ὡς
ὤνησας, ὅτι μόγις ἀπεκρίνω ὑπὸ τουτωνὶ ἀναγκαζόμενος.
οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φῂς με καὶ νομίζειν καὶ διδάσκειν,
εἴτ' οὖν καινὰ εἴτε παλαιά· ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω
κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ ἀντι-
γραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δήπου πολλὴ
ἀνάγκη νομίζειν μέ ἐστιν. οὐχ οὕτως ἔχει; ἔχει δή· τίθημι
γάρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀποκρίνει. τοὺς δὲ δαί-
D μονας οὐχὶ ἤτοι θεούς γε ἡγούμεθα ἢ θεῶν παῖδας; φῂς
111 ἢ οὔ; *Πάνυ γε.* Οὐκοῦν εἴπερ δαίμονας ἡγοῦμαι, ὡς
σὺ φῄς, εἰ μὲν θεοί τινές εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν
εἴη ὃ ἐγώ φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς
οὐχ ἡγούμενον φάναι ἐμὲ θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπει-
δήπερ γε δαίμονας ἡγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν
παῖδές εἰσι νόθοι τινὲς ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἔκ τινων ἄλλων,
ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας
ἡγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μή; ὁμοίως γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη,
E ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν παῖδας ἡγοῖτο ἢ καὶ ὄνων
τοὺς ἡμιόνους, ἵππους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἡγοῖτο εἶναι.
ἀλλ', ὦ Μέλητε, οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ ταῦτα οὐχὶ ἀποπει-
ρώμενος ἡμῶν ἐγράψω τὴν γραφὴν ταύτην, ἢ ἀπορῶν
ὅ τι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· ὅπως δὲ σύ τινα
πείθοις ἂν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὡς οὐ
τοῦ αὐτοῦ ἐστι καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι, καὶ αὖ
28 τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς μήτε ἥρωας, οὐδε-
μία μηχανή ἐστιν.

XVI. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μὲν ἐγὼ
οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελήτου γραφήν, οὐ πολλῆς μοι
112 δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλ' ἱκανὰ καὶ ταῦτα· ὃ δὲ καὶ
ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλή μοι ἀπέχθεια γέγονε
καὶ πρὸς πολλούς, εὖ ἴστε ὅτι ἀληθές ἐστι. καὶ τοῦτ'
ἔστιν ὃ ἐμὲ αἱρήσει, ἐάνπερ αἱρῇ, οὐ Μέλητος, οὐδὲ
Ἄνυτος, ἀλλ' ἡ τῶν πολλῶν διαβολή τε καὶ φθόνος. ἃ
δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ᾕρηκεν, οἶμαι
B δὲ καὶ αἱρήσειν· οὐδὲν δὲ δεινόν, μὴ ἐν ἐμοὶ στῇ.

Ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις, *Εἶτ' οὐκ αἰσχύνει, ὦ Σώ-
κρατες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυ-
νεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν;* Ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον
ἀντείποιμι, ὅτι Οὐ καλῶς λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἴει
δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα,
ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον
σκοπεῖν, ὅταν πράττῃ, πότερον δίκαια ἢ ἄδικα πράττει,
καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ
γε σῷ λόγῳ εἶεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτή- C
κασιν, οἵ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός, ὃς τοσοῦτον
τοῦ κινδύνου κατεφρόνησε παρὰ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομεῖναι,
ὥστε ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἕκτορα
ἀποκτεῖναι, θεὸς οὖσα, οὑτωσί πως, ὡς ἐγᾦμαι, *Ὦ παῖ,* 113
*εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον καὶ Ἕκ-
τορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ· αὐτίκα γάρ τοι,* φησί,
μεθ' Ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος· ὁ δὲ ταῦτ' ἀκούσας τοῦ
μὲν θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὠλιγώρησε, πολὺ δὲ μᾶλλον
δείσας τὸ ζῆν κακὸς ὢν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, D
Αὐτίκα, φησί, *τεθναίην δίκην ἐπιθεὶς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα
μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν,
ἄχθος ἀρούρης.* μὴ αὐτὸν οἴει φροντίσαι θανάτου καὶ
κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀλη-
θείᾳ. οὗ ἄν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἢ ἡγησάμενος βέλτιστον
εἶναι ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,
μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον
μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

XVII. Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἴην εἰργασμένος, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μέν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον, οὓς E
ὑμεῖς εἵλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφι-
πόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὗ ἐκεῖνοι ἔταττον ἔμενον
ὥσπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ
θεοῦ τάττοντος, ὡς ἐγὼ ᾠήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλο-
σοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἐμαυτὸν καὶ τοὺς 114
ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὁτιοῦν 29
πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δεινόν μέντ' ἂν εἴη, καὶ ὡς
ἀληθῶς τότ' ἄν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον,
ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δε-
διὼς θάνατον καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι, οὐκ ὤν. τὸ γάρ
τοι θάνατον δεδιέναι, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ
δοκεῖν σοφὸν εἶναι, μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἃ
οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδ' εἰ τυγ-
χάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὂν τῶν ἀγαθῶν,
δεδίασι δ' ὡς εὖ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι.
καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπονείδιστος, ἡ B
τοῦ οἴεσθαι εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν; ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, τούτῳ
καὶ ἐνταῦθα ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ 364
εἰ δή τῳ σοφώτερός του φαίην εἶναι, τούτῳ ἄν, ὅτι

---

6. *νομίζει εἶναι* **X** *ΓΦD: νομίζει* **abc.** — 7. *νομίζει*] *νομίζει εἶναι* **Stallbaumius.** — 10. *γε* om. **a.** — 12. *ὤνησας· ὅτι μόλις* **a.** — 15. *διομόσω* **a.** — 16. *δὲ καὶ δαιμόνια* **a.** — 17. *ἐμέ* **bc.** — 19. *ἡγούμεθα εἶναι ἢ* **a.** — 23. *με* **a.** — 28. *ἡγοῖτο* [*ἢ*] *καὶ* auctore **Forstero bc,** *ἡγοῖτο ἢ ἵππων καὶ* **Winckelmannus.** — 33. *οὐ* om. **a.** — 34. *αὐτοῦ* **X** *ΠΦDS, αὐτοῦ* [*ἀνδρός*] **c:** *αὐτοῦ ἀνδρός* **ab.**

6. *πράττῃ τι, πότερον* **bc.** — 14. **Hom. Il.** σ, **96 seqq.** — 15. *τοῦτ'* **a.** — 18. *τεθν. τὴν δίκην* **a.** — 22. *ἢ* ante *ἡγησάμενος* om. **a.** — *βέλτιον* **bc.** — 25. *ἄλλο τι μηδὲν* **a.** — 34. *λείποιμι* **a.** — *μέν* om. *ΠΦDS* et pr. **X.**

οὐκ εἰδὼς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν Ἅιδου οὕτω καὶ οἴομαι
οὐκ εἰδέναι. τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι, καὶ
θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ, ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρόν ἐστιν οἶδα.
πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα
εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει, οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ φεύ-
C *ξομαι. ὥστε οὐδ' εἴ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε, Ἀνύτῳ ἀπιστή-*
115 *σαντες, ὃς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν,*
ἤ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἷόν τε εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖναί
με, λέγων πρὸς ὑμᾶς, ὡς, εἰ διαφευξοίμην, ἤδη ἂν ὑμῶν
οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύοντες ἃ Σωκράτης διδάσκει πάντες παν-
τάπασι διαφθαρήσονται, — εἴ μοι πρὸς ταῦτα εἴποιτε
Ὦ Σώκρατες, νῦν μὲν Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίεμέν
σε, ἐπὶ τούτῳ μέντοι, ἐφ' ᾧτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζη-
τήσει διατρίβειν μηδὲ φιλοσοφεῖν· ἐὰν δὲ ἁλῷς ἔτι τοῦτο
D *πράττων, ἀποθανεῖ· εἰ οὖν με, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τούτοις*
ἀφίοιτε, εἴποιμ' ἂν ὑμῖν, ὅτι Ἐγὼ ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ
θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἕωσπερ ἂν ἐμπνέω καὶ οἷός τε ὦ, οὐ
μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρακελευόμενός τε καὶ
ἐνδεικνύμενος ὅτῳ ἂν ἀεὶ ἐντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἷάπερ
εἴωθα, ὅτι, Ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ὤν, πόλεως
τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκιμωτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν,
χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνει ἐπιμελούμενος, ὅπως σοι ἔσται
E *ὡς πλεῖστα, καὶ δόξης καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀλη-*
θείας καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπι-
116 *μελεῖ οὐδὲ φροντίζεις; καὶ ἐάν τις ὑμῶν ἀμφισβητῇ καὶ*
φῇ ἐπιμελεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἄπειμι,
ἀλλ' ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ ἐάν
μοι μὴ δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετήν, φάναι δέ, ὀνειδιῶ, ὅτι
30 *τὰ πλείστου ἄξια περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ φαυλό-*
τερα περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ πρεσβυτέρῳ,
ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένῳ καὶ ἀστῷ, μᾶλλον
δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ μου ἐγγυτέρω ἐστὲ γένει. ταῦτα γὰρ
κελεύει ὁ θεός, εὖ ἴστε. καὶ ἐγὼ οἴομαι οὐδέν πω ὑμῖν
μεῖζον ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ
ὑπηρεσίαν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ
πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σω-
B *μάτων ἐπιμελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ οὕτω*
σφόδρα, ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται, λέγων,
[ὅτι] οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς
χρήματα καὶ τἆλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ
ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθείρω
τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά. εἰ δέ τίς μέ φησιν
ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα, φαίην
ἄν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ ἢ μή, καὶ ἢ ἀφίετε 117
ἢ μὴ ἀφίετε, ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσοντος ἄλλα, οὐδ' εἰ
μέλλω πολλάκις τεθνάναι. C

XVIII. *Μὴ θορυβεῖτε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐμ-*
μείνατέ μοι οἷς ἐδεήθην ὑμῶν, μὴ θορυβεῖν ἐφ' οἷς ἂν
λέγω, ἀλλ' ἀκούειν· καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὀνήσεσθε
ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν ἄττα ὑμῖν ἐρεῖν καὶ ἄλλα, ἐφ'
οἷς ἴσως βοήσεσθε· ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. Εὖ
γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ
λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. ἐμὲ μὲν
γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος. οὐδὲ
γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι D
ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μέντ' ἂν
ἴσως, ἢ ἐξελάσειεν, ἢ ἀτιμάσειεν. ἀλλὰ ταῦτα οὗτος ἴσως
οἴεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἴο-
μαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἃ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα
ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύναι. νῦν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὥς
τις ἂν οἴοιτο, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, μή τι ἐξαμάρτητε περὶ
τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. ἐὰν γὰρ E
ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ ῥᾳδίως ἄλλον τοιοῦτον εὑρήσετε,
ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει 118
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ
μεγέθους δὲ νωθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύω-
πός τινος· οἷον δή μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προσ-
τεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων
καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν **31**
ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥᾳ-
δίως ὑμῖν γενήσεται, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε,
φείσεσθέ μου. ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ
οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἄν με, πειθόμενοι
Ἀνύτῳ, ῥᾳδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἶτα τὸν λοιπὸν βίον
καθεύδοντες διατελοῖτ' ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν
ἐπιπέμψειε κηδόμενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοι-
οῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ πόλει δεδόσθαι, ἐνθένδε
ἂν κατανοήσαιτε· οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν B
μὲν ἐμαυτοῦ ἁπάντων ἠμεληκέναι καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰ-
κείων ἀμελουμένων τοσαῦτα ἤδη ἔτη, τὸ δὲ ὑμέτερον
πράττειν ἀεί, ἰδίᾳ ἑκάστῳ προσιόντα, ὥσπερ πατέρα ἢ
ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πείθοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς. καὶ
εἰ μέντοι τι ἀπὸ τούτων ἀπέλαυον καὶ μισθὸν λαμβάνων 119
ταῦτα παρεκελευόμην, εἶχον ἄν τινα λόγον· νῦν δὲ ὁρᾶτε
δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ κατήγοροι τἆλλα πάντα ἀναισχύντως
οὕτω κατηγοροῦντες τοῦτό γε οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο ἀπα-

2. *καὶ τὸ ἀπειθεῖν* ab. — 5. *φοβηθήσομαι* bc. — 6. Stephanus *ἀφίοιτε.* — 7. *ἀπειθήσαντες* a. — 11. *διαφθαρήσοιντο* a. — 16. *ἄνδρες* *𝔛ΠCDST:* *ὦ ἄνδρες* abc. — 18. *τῷ θεῷ μᾶλλον* a. — 19. *παύσομαι* ab. — 23. *ἐπιμελόμενος* ab. — 26. *ἀμφισβητῇ* *𝔛ΠΦDST:* *ἀμφισβητήσῃ* abc. — 33. *μοι* a. — 34. *οἶμαι* a. — 38. *μηδὲ*] *μήτε ἄλλου τινὸς* a. — 40. *ὅτι* om. *𝔛ΠDST.* — *ἀρετὴ*] *ἡ ἀρετὴ* a. — 41. *τἆλλα τἀγαθὰ* a.

1. *Ἀθηναῖοι* *𝔛ΠΦDST:* *ἄνδρες Ἀθηναῖοι* abc. — 2. *ἢ ἀφίετέ με ἢ μή· ὡς* a, *ἢ ἀφίετέ με ἢ μὴ ἀφίετε, ὡς* b. 4. *ἄνδρες* *𝔛ΠDS:* *ὦ ἄνδρες* abc. — 7. *ἐρεῖν ὑμῖν* ab. — 11. *οὐδὲν βλάψει* a. — 12. *οἶμαι* ab. — 14. *οὗτος μὲν ἴσως* bc. — 16. *οὑτοσὶ νῦν* a. — 19. *τι* om. a. — 21. *γάρ με* a. — 24. *νωθροτέρῳ* a. — 32. *ἀποκτείνητε* a. — *βίον*] *χρόνον* a. — 33. *ὑμῖν ὁ θεὸς* a. — 42. *εἶχεν* a. — 44. *οὕτως ἀναισχύντως* a.

C *ναισχυντῆσαι, παρασχόμενοι μάρτυρα, ὡς ἐγώ ποτέ τινα*
ἢ ἐπραξάμην μισθὸν ἢ ᾔτησα. ἱκανὸν γάρ, οἶμαι, ἐγὼ
παρέχομαι τὸν μάρτυρα, ὡς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

XIX. *Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ*
365 *ἰδίᾳ μὲν ταῦτα ξυμβουλεύω περιιὼν καὶ πολυπραγμονῶ,*
δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέ-
τερον ξυμβουλεύειν τῇ πόλει. Τούτου δὲ αἴτιόν ἐστιν ὃ
ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, ὅτι
μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται [φωνή], ὃ δὴ καὶ
D *ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμῳδῶν Μέλητος ἐγράψατο. ἐμοὶ δὲ*
τοῦτ' ἔστιν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον, φωνή τις γιγνομένη,
ἣ ὅταν γένηται, ἀεὶ ἀποτρέπει με τούτου, ὃ ἂν μέλλω
πράττειν, προτρέπει δὲ οὔποτε· τοῦτ' ἔστιν ὅ μοι ἐναν-
τιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν. καὶ παγκάλως γέ μοι δοκεῖ
ἐναντιοῦσθαι· εὖ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ
120 *πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι*
E *ἂν ἀπολώλη καὶ οὔτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδὲν οὔτ' ἂν*
ἐμαυτόν. καί μοι μὴ ἄχθεσθε λέγοντι τἀληθῆ· οὐ γάρ
ἐστιν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε ὑμῖν οὔτε ἄλλῳ
πλήθει οὐδενὶ γνησίως ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων πολλὰ
32 *ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι, ἀλλ' ἀναγ-*
καῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι μαχούμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου,
καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ
μὴ δημοσιεύειν.

XX. *Μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρέξομαι τού-*
των, οὐ λόγους, ἀλλ' ὃ ὑμεῖς τιμᾶτε, ἔργα. ἀκούσατε
δή μου τὰ ἐμοὶ ξυμβεβηκότα, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι οὐδ' ἂν ἑνὶ
ὑπεικάθοιμι παρὰ τὸ δίκαιον δείσας θάνατον, μὴ ὑπείκων
δὲ ἅμα καὶ ἅμ' ἂν ἀπολοίμην. ἐρῶ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ
δικανικά, ἀληθῆ δέ. Ἐγὼ γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν
B *ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἦρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δέ·*
καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχὶς πρυτανεύουσα, ὅτε
ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγοὺς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς
ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν, παρανόμως,
ὡς ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. τότ' ἐγὼ μόνος
121 *τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς*
νόμους, καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἑτοίμων ὄντων
ἐνδεικνύναι με καὶ ἀπάγειν τῶν ῥητόρων, καὶ ὑμῶν κε-
C *λευόντων καὶ βοώντων, μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου*
ᾤμην μᾶλλόν με δεῖν διακινδυνεύειν ἢ μεθ' ὑμῶν γενέ-
σθαι μὴ δίκαια βουλευομένων, φοβηθέντα δεσμὸν ἢ θάνα-
τον. καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως.
Ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμ-
ψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν
ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵν' ἀπο-
θάνοι· οἷα δὴ καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι πολλοῖς πολλὰ προσέ-
ταττον, βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν· τότε
μέντοι ἐγὼ οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ αὖ ἐνεδειξάμην, ὅτι ἐμοὶ D
θανάτου μὲν μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, οὐδ'
ὁτιοῦν, τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον μηδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι,
τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἡ ἀρχὴ οὐκ
ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὖσα, ὥστε ἄδικόν τι ἐργάσα-
σθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν τέτ-
ταρες ᾤχοντο εἰς Σαλαμῖνα καὶ ἤγαγον Λέοντα, ἐγὼ δὲ
ᾠχόμην ἀπιὼν οἴκαδε. καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτ' ἀπέθανον, 122
εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη. καὶ τούτων ὑμῖν E
ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες.

XXI. *Ἆρ' οὖν ἄν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι,*
εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ πράττων ἀξίως ἀνδρὸς ἀγα-
θοῦ ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις καί, ὥσπερ χρή, τοῦτο περὶ
πλείστου ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι·
οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων οὐδείς. ἀλλ' ἐγὼ διὰ παν- 33
τὸς τοῦ βίου δημοσίᾳ τε εἴ πού τι ἔπραξα, τοιοῦτος φα-
νοῦμαι, καὶ ἰδίᾳ ὁ αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ πώποτε ξυγχω-
ρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον οὔτε ἄλλῳ οὔτε τούτων
οὐδενί, οὓς οἱ διαβάλλοντές μέ φασιν ἐμοὺς μαθητὰς
εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώποτ' ἐγενόμην·
εἰ δέ τίς μου λέγοντος καὶ τὰ ἐμαυτοῦ πράττοντος ἐπι-
θυμεῖ ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ
πώποτε ἐφθόνησα. οὐδὲ χρήματα μὲν λαμβάνων διαλέ-
γομαι, μὴ λαμβάνων δ' οὔ, ἀλλ' ὁμοίως καὶ πλουσίῳ B
καὶ πένητι παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾶν, καὶ ἐάν τις βού-
ληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν ἂν λέγω. καὶ τούτων
ἐγώ, εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται εἴτε μή, οὐκ ἂν δικαίως
τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν μήτε ὑπεσχόμην μηδενὶ μηδὲν
πώποτε μάθημα μήτε ἐδίδαξα. εἰ δέ τίς φησι παρ' ἐμοῦ 123
πώποτέ τι μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ ὅ τι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι
πάντες, εὖ ἴστε, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει.

XXII. *Ἀλλὰ διὰ τί δή ποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσί*
τινες πολὺν χρόνον διατρίβοντες; Ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες C
Ἀθηναῖοι· πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον, ὅτι
ἀκούοντες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι
σοφοῖς, οὖσι δ' οὔ· ἔστι γὰρ οὐκ ἀηδές. ἐμοὶ δὲ τοῦτο,
ὡς ἐγώ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πράττειν καὶ
ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ, ᾧπερ
τίς ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ ὁτιοῦν προσ-
έταξε πράττειν. Ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ ἐστι
καὶ εὐέλεγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἔγωγε τῶν νέων τοὺς μὲν δια-

---

5. *πολυπραγμονῶν* **a b.** — 9. *φωνὴ* sine uncis **a.** — 12. *τοῦτο* **𝔛** (in marg. *σημείωσαι διὰ τὴν σύνταξιν.*) ***Φ D S*** et pr. *Π.* — 14. *δέ μοι* **a**, *γ' ἐμοὶ* **Bekkerus.** — 17. *ἀπολώλειν* — *ὠφελήκειν* **a.** — 20. *οὐδενὶ πλήθει* **a.** — 27. *δή μοι τὰ ξυμβεβηκότα* **a.** — 28. *ὑπείκοιμι παρὰ τὸ δέον δείσας* **a.** — 29. *ἅμα καὶ ἅμ' ἂν*] *ἅμ' ἂν* **Bekkerus**, *ἅμα καὶ* **c**, *ἅμα καὶ ἂν* **Astius.** — 30. *Ἀθηναῖοι* ***𝔛 Π Φ****: ἄνδρες Ἀθηναῖοι* **a b c.** — 32. *φυλὴ*] *βουλὴ* ***𝔛 Π D T.*** — 34. *ἐβουλεύσασθε* **a b.** — 38. *ὑπάγειν* **a.**

5. *μὲν θανάτου* **a.** — *ἦν* om. **b.** — 14. *ἂν* om. **a.** — 22. *οὓς δὴ οἱ δ. ἐμέ* **a b.** — 24. *μου* ***𝔛 Φ D S T****: ἐμοῦ* **a b c.** — *ἐπιθυμοῖ* **a b.** — 29. *ἀκούει* **a.** — 33. *πώποτε ἢ μαθεῖν* **a.** — *οἱ* om. ***𝔛 Φ D S T*** et pr. *Π.* — 35. *διὰ* om. **a.** — 41. *μαντείων* ***𝔛 Φ D S T****: μαντειῶν* **a b c.** — 43. *Ἀθηναῖοι* ***𝔛 Π Φ****: ἄνδρες Ἀθηναῖοι* **a b c.** — 44. *εὐεξέλεγκτα* **a.** — *ἐγὼ τῶν νεωτέρων* **a**, *ἔγωγε τῶν νεωτέρων* **b.**

D φθείρω, τοὺς δὲ διέφθαρκα, χρῆν δήπου, εἴτε τινὲς αὐτῶν πρεσβύτεροι γενόμενοι ἔγνωσαν, ὅτι νέοις οὖσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτέ τι ξυνεβούλευσα, νυνὶ αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἴπερ ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν ἐπεπόνθεσαν αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι, νῦν μεμνῆσθαι καὶ τιμωρεῖσθαι. πάντως δὲ πάρεισιν αὐτῶν
366 124 πολλοὶ ἐνταυθοῖ, οὓς ἐγὼ ὁρῶ, πρῶτον μὲν Κρίτων οὑτοσί, ἐμὸς ἡλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε πατήρ·
E ἔπειτα Λυσανίας ὁ Σφήττιος, Αἰσχίνου τοῦδε πατήρ· ἔτι Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεὺς οὑτοσί, Ἐπιγένους πατήρ. ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ διατριβῇ γεγόνασι, Νικόστρατος, ὁ Θεοζοτίδου, ἀδελφὸς Θεοδότου — καὶ ὁ μὲν Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὥστε οὐκ ἂν ἐκεῖνός γε αὐτοῦ καταδεηθείη —, καὶ Πάραλος ὅδε, ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν
34 Θεάγης ἀδελφός· ὅδε δὲ Ἀδείμαντος, ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφὸς οὑτοσὶ Πλάτων, καὶ Αἰαντόδωρος, οὗ Ἀπολλόδωρος ὅδε ἀδελφός. καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὧν τινα ἐχρῆν μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ παρασχέσθαι Μέλητον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, νῦν παρασχέσθω, ἐγὼ παραχωρῶ, καὶ λεγέτω, εἴ τι ἔχει τοιοῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τοὐναντίον εὑρήσετε, ὦ ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἑτοίμους τῷ διαφθείροντι, τῷ κακὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὥς φασι Μέλητος
B καὶ Ἄνυτος. αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διεφθαρμένοι τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες· οἱ δὲ ἀδιάφθαρτοι, πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες, οἱ τούτων προσήκοντες, τίνα ἄλλον ἔχουσι
125 λόγον βοηθοῦντες ἐμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον, ὅτι ξυνίσασι Μελήτῳ μὲν ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι;

XXIII. Εἶεν δή, ὦ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἂν ἀπολογεῖσθαι, σχεδόν ἐστι ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα.
C Τάχα δ' ἄν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν ἀναμνησθεὶς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουῒ τοῦ ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθη τε καὶ ἱκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, παιδία τε αὑτοῦ ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὅ τι μάλιστα ἐλεηθείη, καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλούς, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τούτων ποιήσω, καὶ ταῦτα κινδυνεύων, ὡς ἂν δόξαιμι, τὸν ἔσχατον κίνδυνον. τάχ' οὖν τις ταῦτα ἐννοήσας αὐθαδέστερον ἂν πρός με σχοίη, καὶ ὀργισθεὶς αὐτοῖς τούτοις θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν
ψῆφον. εἰ δή τις ὑμῶν οὕτως ἔχει, — οὐκ ἀξιῶ μὲν γὰρ D
ἔγωγε· εἰ δ' οὖν, ἐπιεικῆ ἄν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λέγων, ὅτι Ἐμοί, ὦ ἄριστε, εἰσὶ μέν πού τινες καὶ οἰκεῖοι. καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ Ὁμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοί εἰσι καὶ υἱεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τρεῖς, εἷς μὲν μειράκιον ἤδη, δύο δὲ παιδία. ἀλλ' ὅμως 126
οὐδέν' αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. Τί δὴ οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; Οὐκ
αὐθαδιζόμενος, ὦ Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμάζων· ἀλλ' E
εἰ μὲν θαῤῥαλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς θάνατον ἢ μή, ἄλλος λόγος, πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ὅλῃ τῇ πόλει οὔ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν καὶ τηλικόνδε ὄντα καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀληθὲς εἴτ' οὖν ψεῦδος· ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστι τὸ
Σωκράτη διαφέρειν τινὶ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. εἰ οὖν 35
ὑμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφίᾳ εἴτε ἀνδρίᾳ εἴτε ἄλλῃ ᾑτινιοῦν ἀρετῇ τοιοῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν εἴη· οἵουσπερ ἐγὼ πολλάκις ἑώρακά τινας, ὅταν κρίνωνται, δοκοῦντας μέν τι εἶναι, θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους, ὡς δεινόν τι οἰομένους πείσεσθαι, εἰ ἀποθανοῦνται, ὥσπερ ἀθανάτων ἐσομένων, ἐὰν ὑμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε· οἳ ἐμοὶ δοκοῦσιν αἰσχύνην τῇ πόλει περιάπτειν, ὥστ' ἄν τινα καὶ τῶν ξένων ὑπολαβεῖν, ὅτι οἱ διαφέροντες
Ἀθηναίων εἰς ἀρετήν, οὓς αὐτοὶ ἑαυτῶν ἔν τε ταῖς ἀρ- B
χαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὗτοι γυναικῶν
οὐδὲν διαφέρουσι. ταῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε 127
ἡμᾶς χρὴ ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ ὁτιοῦν εἶναι, οὔτ', ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον καταψηφιεῖσθε τοῦ τὰ ἐλεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιοῦντος ἢ τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος.

XXIV. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιόν
μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀπο- C
φεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ κάθηται ὁ δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα· καὶ ὀμώμοκεν οὐ χαρίζεσθαι οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους. οὔκουν χρὴ οὔτε ἡμᾶς ἐθίζειν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν, οὔθ' ὑμᾶς

---

7. κακόν τι a. — οἱ οἰκεῖοι αὐτῶν a. — 8. καὶ τιμωρεῖσθαι om. bc. — 9. πολλοὶ αὐτῶν a. — 10. τοῦδε] τούτου ab. — 11. ἔτι δ' Ἀντιφῶν ab. — 14. ὁ om. ϪΠΦDST. — Θεοζοτίδου Φ, θεοζωτίδου ϪΠDST: Ζωτίδου a cum γρ. BC, Θεοσδοτίδου bc cum ΓΛΞΤBCEHu, θεοστίδου g. Etiam Demostheni in Mid. §. 59. Θεοζοτίδης e cod. Σ videtur restituendum. Winckelm. — 16. πάραδος ϪΠΦDT et pr. S. — 17. δὲ] τε bc. — 18. Αἰαντίδωρος a. — Ἀπολλόδωρος ὁ ἀδελφός a. — 19. ἔγωγ' ἔχω a. — 21. παρέχεσθαι a. — 28. λόγον ἔχουσι a. — 30. ὅτι] ὃν ab. — ἀληθῆ λέγοντι a. — 33. σχεδόν τι ἐστὶ a, σχεδόν τί ἐστι b. — 35. καὶ om. Stallbaumii typotheta. — 36. δεδέηταί τε a. — 37. αὐτοῦ c. — 38. φίλους a. — 40. τάχ' οὖν ϪΠDST: τάχ' οὖν ἂν Φ, τάχ' ἂν οὖν abc.

2. γὰρ om. a. — 4. λέγων] λόγον bc. Conf. Protag. 346 E. Cratyl. 390 D. 418 A. Bait. — 5. Ὁμήρου] Odyss. τ, 163. — 7. υἱεῖς ϪΠΦDST: υἱεῖς γε abc. — 11. αὐθαδιαζόμενος a. — Ἀθηναῖοι ΠΦ: ἄνδρες Ἀθηναῖοι abc. — 13. καὶ ὅλως τῇ a. — 16. τὸ ΠΦ et corr. CS, τῷ ϪDST: τὸν abc. — 17. Σωκράτην a. — 18. ἀνδρείᾳ ac. — 29. ὑμᾶς a, probante Winckelmanno. — ὁτιοῦν Φc: ὁπητιοῦν a, ὁπῃτιοῦν τι Bekkerus, ὁπηοῦν τι Heindorfius. — 31. ἐνδείκνυσθε a. — 34. δοκεῖ εἶναί μοι a. — 40. οὐκοῦν a.

ἐθίζεσθαι· οὐδέτεροι γὰρ ἂν ἡμῶν εὐσεβοῖεν. μὴ οὖν
ἀξιοῦτέ με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς
πράττειν, ἃ μήτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι μήτε δίκαια μήτε
D ὅσια, ἄλλως τε μέντοι νὴ Δία πάντως καὶ ἀσεβείας φεύ-
γοντα ὑπὸ Μελήτου τουτουί. σαφῶς γὰρ ἄν, εἰ πείθοιμι
ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὀμωμοκότας, θεοὺς ἂν
διδάσκοιμι μὴ ἡγεῖσθαι ὑμᾶς εἶναι, καὶ ἀτεχνῶς ἀπολο-
γούμενος κατηγοροίην ἂν ἐμαυτοῦ, ὡς θεοὺς οὐ νομίζω. 128
ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· νομίζω τε γάρ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγόρων, καὶ ὑμῖν
ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ ὅπῃ μέλλει ἐμοί
τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν.

E **XXV.** *Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,*
36 ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου κατεψηφίσασθε, ἄλλα τέ
μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονε
τὸ γεγονὸς τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἑκα-
τέρων τῶν ψήφων τὸν γεγονότα ἀριθμόν. οὐ γὰρ ᾤμην
ἔγωγε οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ παρὰ πολύ· νῦν
δέ, ὡς ἔοικεν, εἰ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων,
ἀποπεφεύγη ἄν. Μέλητον μὲν οὖν, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ
νῦν ἀποπέφευγα, καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα ἀλλὰ παντὶ
δῆλον τοῦτό γε, ὅτι, εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Λύκων
B κατηγορήσοντες ἐμοῦ, κἂν ὤφλε χιλίας δραχμάς, οὐ με-
367 ταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων.

XXVI. *Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. Εἶεν·*
ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὦ Ἀθηναῖοι; ἢ
δῆλον, ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ
129 ἀποτίσαι, ὅ τι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἦγον,
ἀλλ' ἀμελήσας ὧνπερ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκο-
νομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων
ἀρχῶν καὶ ξυνωμοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει
γιγνομένων, ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον
C εἶναι ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' ἰόντα σώζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ
ᾖα, οἷ ἐλθὼν μήτε ὑμῖν μήτε ἐμαυτῷ ἔμελλον μηδὲν
ὄφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν εὐεργετεῖν τὴν
μεγίστην εὐεργεσίαν, ὡς ἐγώ φημι, ἐνταῦθα ᾖα, ἐπιχει-
ρῶν ἕκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ
μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθείη, ὅπως
ὡς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μήτε τῶν τῆς
πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως· τῶν τε ἄλλων οὕτω
κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι. τί οὖν εἰμι ἄξιος
παθεῖν τοιοῦτος ὤν; ἀγαθόν τι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, D
εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι· καὶ ταῦτά
γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὅ τι ἂν πρέποι ἐμοί. τί οὖν πρέπει
ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ, δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ
ὑμετέρᾳ παρακελεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅ τι μᾶλλον, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως, ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυ- 130
τανείῳ σιτεῖσθαι, πολύ γε μᾶλλον ἢ εἴ τις ὑμῶν ἵππῳ ἢ
ξυνωρίδι ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπίασιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς
ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ μὲν E
τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ
τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου τιμῶμαι, ἐν 37
πρυτανείῳ σιτήσεως.

XXVII. *Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παραπλη-*
σίως δοκῶ λέγειν ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντι-
βολήσεως, ἀπαυθαδιζόμενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὦ Ἀθη-
ναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ
ἑκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο
οὐ πείθω· ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διειλέγμεθα· ἐπεί,
ὡς ἐγᾦμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὥσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώ-
ποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν ἡμέραν μόνον κρίνειν, ἀλλὰ B
πολλάς, ἐπείσθητε ἄν· νῦν δ' οὐ ῥᾴδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ
μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος δὴ ἐγὼ μη-
δένα ἀδικεῖν πολλοῦ δέω ἐμαυτόν γε ἀδικήσειν καὶ κατ'
ἐμαυτοῦ ἐρεῖν αὐτός, ὡς ἄξιός εἰμί του κακοῦ καὶ τιμή-
σεσθαι τοιούτου τινὸς ἐμαυτῷ. τί δείσας; ἢ μὴ πάθω
τοῦτο, οὗ Μέλητός μοι τιμᾶται, ὅ φημι οὐκ εἰδέναι 131
οὔτ' εἰ ἀγαθὸν οὔτ' εἰ κακόν ἐστιν; ἀντὶ τούτου δὴ ἕλω-
μαι ὧν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων, τούτου τιμησάμενος;
πότερον δεσμοῦ; καὶ τί με δεῖ ζῆν ἐν δεσμωτηρίῳ, δου-

---

4. *ἄλλως τε μέντοι νὴ Δία πάντως καὶ* **ΧΠΦDST:** *μάλιστα πάντως, νὴ Δία, μέντοι καὶ* **a**, *ἄλλως τε πάντως νὴ Δία, μάλιστα μέντοι καὶ* **cum Bekkero c. Conf. Aristoph. Nub. 1269. Plat. Phaed. 65 D. 68 B. 73 D. Pol. I. 332 A.** — 6. *ἂν* **om. a.**

1. *μὲν οὖν μὴ* **a.** — 6. *ᾤόμην* **ΧΦDS.** — 7. *τριάκοντα* **ΧΠCDS et γρ. B:** *τρεῖς* **abc.** — 8. *ἀπεπεφεύγειν* **a.** — 9. *ἀλλὰ καὶ παντὶ* **a.** — 14. *Ἀθηναῖοι* **ΠΦDS:** *ἄνδρες Ἀθηναῖοι* **abc.** — *ἢ] ἡ* **a.** — 16. *ὅτι* **a.** — 21. *ὄντα* **ΧΠΦDS.** — 22 **et** 24. *ᾔειν* **a.**

2. *εἰ δή γε -- τιμᾶσθε* **a.** — 11. *ἐν] τῆς ἐν* **a.** — 15. *ἀπαυθαδιαζόμενος* **a.** — 16. *Ἀθηναῖοι* **ΧΠΦ:** *ἄνδρες Ἀθηναῖοι* **abc.** — 19. *ὅσπερ* **a.** — 20. *μόνον ἡμέραν* **a**, *ἡμέραν μόνην* **b.** — 22. *πεπεισμένος δ' ἐγὼ* **a.** — 24. *του] τοῦ* **a.** — 26. *ἐμαυτόν* **ΠΦDS.** — *δείσας, ἢ μὴ* **a.** — 28. *ἕλωμαί τι ὧν* **ab.**

C λεύοντα τῇ ἀεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ, τοῖς ἕνδεκα; ἀλλὰ
χρημάτων, καὶ δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταὐτόν
μοί ἐστιν, ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐ γάρ ἐστί μοι χρήματα,
ὁπόθεν ἐκτίσω. Ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσωμαι; ἴσως γὰρ
ἄν μοι τούτου τιμήσαιτε. πολλὴ μέντ' ἄν με φιλοψυχία
ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι, ὥστε μὴ δύνασθαι λογί-
ζεσθαι, ὅτι ὑμεῖς μὲν ὄντες πολῖταί μου οὐχ οἷοί τε
D ἐγένεσθε ἐνεγκεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους,
ἀλλ' ὑμῖν βαρύτεραι γεγόνασι καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε
ζητεῖτε αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι· ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς
οἴσουσι ῥᾳδίως. πολλοῦ γε δεῖ, ὦ Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν
ἄν μοι ὁ βίος εἴη ἐξελθόντι τηλικῷδε ἀνθρώπῳ ἄλλην
ἐξ ἄλλης πόλιν πόλεως ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαυνομένῳ ζῆν.
εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροά-
σονται οἱ νέοι ὥσπερ ἐνθάδε. κἂν μὲν τούτους ἀπελαύνω,
οὗτοι ἐμὲ αὐτοὶ ἐξελῶσι, πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους·
132 ἐὰν δὲ μὴ ἀπελαύνω, οἱ τούτων πατέρες τε καὶ οἰκεῖοι
E δι' αὐτοὺς τούτους.

XXVIII. Ἴσως οὖν ἄν τις εἴποι, Σιγῶν δὲ καὶ
ἡσυχίαν ἄγων, ὦ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελ-
θὼν ζῆν; Τουτὶ δή ἐστι πάντων χαλεπώτατον πεῖσαί
τινας ὑμῶν. ἐάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ'
ἐστὶ καὶ διὰ τοῦτ' ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ
μοι ὡς εἰρωνευομένῳ· ἐάν τ' αὖ λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει 38
μέγιστον ἀγαθὸν ὂν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἑκάστης ἡμέρας
περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ
ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ
ἄλλους ἐξετάζοντος, ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς
ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἧττον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ
δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἐγώ φημι, ὦ ἄνδρες, πείθειν δὲ
οὐ ῥᾴδιον. Καὶ ἐγὼ ἅμ' οὐκ εἴθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν
κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην
ἂν χρημάτων ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· B
νῦν δέ — οὐ γάρ ἐστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναί-
μην ἐκτῖσαι, τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν
δυναίμην ἐκτῖσαι ὑμῖν μνᾶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τι-
μῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρί-
των καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριά- 133
κοντα μνῶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι
οὖν τοσούτου. ἐγγυηταὶ δ' ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου
οὗτοι ἀξιόχρεῳ. C

XXIX. Οὐ πολλοῦ γ' ἕνεκα χρόνου, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ὄνομα ἕξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν
368 πόλιν λοιδορεῖν, ὡς Σωκράτη ἀπεκτόνατε, ἄνδρα σοφόν·
φήσουσι γὰρ δή με σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ εἰμί, οἱ
βουλόμενοι ὑμῖν ὀνειδίζειν. εἰ οὖν περιεμείνατε ὀλίγον
χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο·
ὁρᾶτε γὰρ δὴ τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόῤῥω ἤδη ἐστὶ τοῦ βίου,
θανάτου δὲ ἐγγύς. λέγω δὲ τοῦτο οὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς,
D ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμοῦ καταψηφισαμένους θάνατον. λέγω
δὲ καὶ τόδε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους. Ἴσως με οἴεσθε,
ὦ ἄνδρες, ἀπορίᾳ λόγων ἑαλωκέναι τοιούτων, οἷς ἂν
ὑμᾶς ἔπεισα, εἰ ᾤμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν,
ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην. πολλοῦ γε δεῖ. ἀλλ' ἀπορίᾳ
μὲν ἑάλωκα, οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναι-
σχυντίας καὶ τοῦ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷ'
134 ἂν ὑμῖν ἥδιστ' ἦν ἀκούειν, θρηνοῦντός τέ μου καὶ ὀδυ-
ρομένου καὶ ἄλλα ποιοῦντος καὶ λέγοντος πολλὰ καὶ E
ἀνάξια ἐμοῦ, ὡς ἐγώ φημι· οἷα δὴ καὶ εἴθισθε ὑμεῖς
τῶν ἄλλων ἀκούειν. ἀλλ' οὔτε τότε ᾠήθην δεῖν ἕνεκα
τοῦ κινδύνου πρᾶξαι οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι
μεταμέλει οὕτως ἀπολογησαμένῳ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἱ-
ροῦμαι ὧδε ἀπολογησάμενος τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν· οὔτε
γὰρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐδένα
δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν 39
θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίγνε-
ται, ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ἄν τις ἐκφύγοι καὶ ὅπλα ἀφεὶς
καὶ ἐφ' ἱκετείαν τραπόμενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι
μηχαναὶ πολλαί εἰσιν ἐν ἑκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε
διαφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν.
ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ᾖ χαλεπόν, ὦ ἄνδρες, θάνατον ἐκφυ-
γεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρίαν· θᾶττον γὰρ θα-
νάτου θεῖ. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἅτε βραδὺς ὢν καὶ πρεσβύτης B

---

1. [τοῖς ἕνδεκα] b. — 3. δὴ νῦν a. — 4. τιμήσωμαι 𝔛: τιμήσομαι abc. — 6. ἔχοι, εἰ 𝔛DS: ἔχοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ abc. — 11. Ἀθηναῖοι 𝔛ΠΦ: ἄνδρες Ἀθηναῖοι abc. — 14. ὅπη a. — 16. με a. — 19. σιγῶν τε καὶ a.

4. αὖ] αὖθις a. — 5. ὂν om. a. — 7. ἠκούετε a. — 11. ῥᾴδια ab. — 16. ὑμῖν που μνᾶν ab.

3. Σωκράτην ab. — ἀπεκτονήκατε a. — 5. εἰ γοῦν ab. — 6. ἐγένετο, ἐμὲ τεθνάναι· ὁρᾶτε γὰρ δὴ εἰς τὴν a. — 15. τοῦ μὴ ἐθέλειν ab. — οἷα - - ἥδιστ' ἂν ἦν a. — 16. ὑμῖν 𝔛DST: ὑμῖν μὲν abc, probante Baitero. — θρηνοῦντός μου a, θρηνοῦντός τ' ἐμοῦ b.

10. ἀποθανεῖν ῥᾷον ἄν τις 𝔛a, probante Orellio. — 11. τραπόμενος] τραπεὶς a. — 12. πολλαὶ μηχαναὶ a.

ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἑάλων, οἱ δ' ἐμοὶ κατήγοροι ἅτε δεινοὶ καὶ ὀξεῖς ὄντες ὑπὸ τοῦ θάττονος, τῆς κακίας. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὀφλών, οὗτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὠφληκότες μοχθηρίαν καὶ 135 *ἀδικίαν. καὶ ἐγώ τε τῷ τιμήματι ἐμμένω, καὶ οὗτοι. Ταῦτα μέν που ἴσως οὕτω καὶ ἔδει σχεῖν, καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν.*

XXX. *Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν χρη-* C *σμῳδῆσαι, ὦ καταψηφισάμενοί μου· καὶ γάρ εἰμι ἤδη ἐνταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστ' ἄνθρωποι χρησμῳδοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι. φημὶ γάρ, ὦ ἄνδρες, οἳ ἐμὲ ἀπεκτόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἥξειν εὐθὺς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον πολὺ χαλεπωτέραν νὴ Δί' ἢ οἵαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε. νῦν γὰρ τοῦτο εἰργάσασθε οἰόμενοι ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου. τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναντίον ἀποβήσεται, ὡς ἐγώ φημι. πλείους ἔσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγ-* D *χοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς δὲ οὐκ ᾐσθάνεσθε· καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται ὅσῳ νεώτεροί εἰσι, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε. εἰ γὰρ οἴεσθε ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους ἐπισχήσειν τοῦ ὀνειδίζειν τινὰ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖσθε· οὐ γάρ ἐσθ' αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ οὔτε πάνυ δυνατὴ οὔτε καλή, ἀλλ' ἐκείνη καὶ καλλίστη καὶ ῥᾴστη, μὴ τοὺς ἄλλους κολούειν, ἀλλ' ἑαυτὸν παρασκευάζειν, ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος. Ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος ἀπαλλάττομαι.*

136 **XXXI.** *Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἂν διαλε-* E *χθείην ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτουὶ πράγματος, ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι καὶ οὔπω ἔρχομαι οἷ ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι. ἀλλά μοι, ὦ ἄνδρες, παραμείνατε τοσοῦτον χρόνον· οὐδὲν γὰρ κωλύει διαμυθολογῆσαι πρὸς ἀλ-* 40 *λήλους, ἕως ἔξεστιν. ὑμῖν γὰρ ὡς φίλοις οὖσιν ἐπιδεῖξαι ἐθέλω τὸ νυνί μοι ξυμβεβηκὸς τί ποτε νοεῖ. Ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί — ὑμᾶς γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοίην — θαυμάσιόν τι γέγονεν. ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἡ τοῦ δαιμονίου ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πάνυ πυκνὴ ἀεὶ ἦν καὶ πάνυ ἐπὶ σμικροῖς ἐναντιουμένη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν· νυνὶ δὲ ξυμβέβηκέ μοι, ἅπερ ὁρᾶτε καὶ αὐτοί, ταυτί, ἅ γε δὴ οἰηθείη ἄν τις καὶ νομίζεται ἔσχατα κακῶν εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι* B *ἕωθεν οἴκοθεν ἠναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἡνίκα ἀνέβαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτ' ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἐρεῖν· καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις πολλαχοῦ δή με ἐπέσχε λέγοντα μεταξύ. νυνὶ δὲ οὐδαμοῦ περὶ αὐτὴν τὴν πρᾶξιν οὔτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὔτ' ἐν λόγῳ ἠναντίωταί μοι. τί οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ· κινδυνεύει γάρ μοι τὸ ξυμβεβηκὸς* 137 *τοῦτο ἀγαθὸν γεγονέναι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα κακὸν εἶναι τὸ τεθνάναι.* C *μέγα μοι τεκμήριον τούτου γέγονεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἠναντιώθη ἄν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μή τι ἔμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.*

XXXII. *Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῇδε, ὡς πολλὴ ἐλπίς ἐστιν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. Δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδ' αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἴτε μηδεμία αἴσθησίς ἐστιν, ἀλλ' οἷον ὕπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων* D *μηδ' ὄναρ μηδὲν ὁρᾷ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἴ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν, ὥστε μηδ' ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν, πόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινά, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμή-* 369 *τους ἂν εὑρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ* E *νύκτας. εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἔγωγε* 138 *λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημῆσαί ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστι τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσιν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μεῖζον ἀγαθὸν τούτου εἴη ἄν, ὦ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς Ἅιδου, ἀπαλλαγεὶς τούτων τῶν* 41 *φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὑρήσει τοὺς ἀληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος, καὶ ἄλλοι, ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεῖ ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτ' ἔστιν ἀληθῆ· ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ ἂν εἴη ἡ διατριβὴ αὐτόθι, ὁπότε ἐντύχοιμι* B *Παλαμήδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος, καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνηκεν, ἀντιπαραβάλ-*

---

1. *οἱ δέ μου κατήγοροι* a. — 3. *νῦν δὴ ἐγὼ μὲν ἄπειμι ἀφ' ὑμῶν* a. — 5. *ἐγώ τε* cum **Heindorfio** b: *ἔγωγε* a c. — 6. *μέν που* **𝔛** *Φ D S T*: *μὲν οὖν που* a b c. — 11. *οἳ ἐμὲ ἀπεκτόνατε*] *εἴ με ἀποκτενεῖτε* a. — 13. *ἀπεκτείνατε* a. — 14. *εἰργάσασθε* **𝔛** *Π Φ D S T*: *εἴργασθε* a b c. — *οἰόμενοί με Π Φ D S T* et fortasse pr. **𝔛**, *με οἰόμενοι* Winckelmannus. — 19. *ἀποκτείναντες* a. — 21. *οὐ καλῶς διανοεῖσθε* a b. — *οὔ τε γὰρ* a. — 23. *ἀλλ' αὐτὸν* a. — 33. *τί ποτ' ἐννοεῖ* a. — 43. *λόγῳ οὐδενί, μέλλοντι* a.

1. *νῦν δὴ* c. — 2. *αὐτὴν*| *ταύτην* a b. — 3. *ἠναντιώθη μοι* a. — 7. *τούτου*) *τοῦτο* a. — 14. *τῆς ψυχῆς* a b. — 15. *τοῦ* ante *ἐνθένδε* om. Stallbaumii typotheta. — *εἴτε* **𝔛** *Π D S T*, *εἴγε Φ*: *εἴτε δὴ* a b c. — 21. *νυκτὶ εἰ δέοι* cum Eusebio Heindorfius. — 22. *ὁπόσας* a. — 25. *ἡμέρας τε καὶ* cum Eusebio Heindorfius. — 27. *πλεῖον* cum Eusebio *Φ*, *πλέον* Stobaeus, *πλείω Π D S T*. — 30. *πάντες* a. — 31. *ἂν* om. a cum Stobaeo. — 32. *τουτωνὶ* a b. — 33. *ἀληθῶς Π Φ D S T* et pr. **𝔛**: *ὡς ἀληθῶς* a b c et Stobaeus, probante Orellio. — 39. *θέλω Π Φ D S T*. — 42. *Παλαμήδῃ* a.

λοντι τὰ ἐμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων, ὡς ἐγὼ οἶ-
μαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη. καὶ δὴ τὸ μέγιστον, τοὺς
ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα διά-
139 γειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐστι καὶ τίς οἴεται μέν, ἔστι δ'
οὔ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἄν τις, ὦ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο
ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα τὴν πολλὴν στρα-
τιάν, ἢ Ὀδυσσέα, ἢ Σίσυφον, ἢ ἄλλους μυρίους ἄν τις
C εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ
ξυνεῖναι καὶ ἐξετάζειν ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας.
πάντως οὐ δήπου τούτου γε ἕνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι·
τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐν-
θάδε, καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ
γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ ἐστιν.

XXXIII. Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἕν τι
D τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ
κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμε-
λεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ
νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι
τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων
βέλτιον ἦν μοι. διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε
τὸ σημεῖον, καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ
τοῖς κατηγόροις οὐ πάνυ χαλεπαίνω. καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ
διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγόρουν, ἀλλ' οἰόμενοι
βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. E

Τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς υἱεῖς μου, ἐπει- 140
δὰν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὦ ἄνδρες, ταὐτὰ ταῦτα
λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν
ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρε-
τῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε
αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ,
καὶ οἴονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα
ποιῆτε, δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε 42
καὶ οἱ υἱεῖς.

Ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ,
ὑμῖν δὲ βιωσομένοις. ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ
ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

---

1. ἐγῷμαι ab. — 2. καὶ δὴ καὶ τὸ ab. — 4. τίς] τίς ἂν ΧΦDST. — 8. διαλέγεσθαι ἐκεῖ a. — 9. ἀμηχάνου a. — εὐδαιμονίας. πάντως οὐ ΓΦDST: εὐδαιμονίας πάντως. οὐ abc. — 10. ἀποκτενοῦσι a.

3. διὰ ταυτὶ καὶ a. — 7. βλάπτειν] βλάπτειν τι a. — 10. λυποῦντας a. — 19. ἢ] εἰ ΧΠDST. Etiam apud Isocratem Panath. §. 258. codex Ambrosianus aliique habent πλὴν εἰ. Bait.

Κ Ρ Ι Τ Ω Ν.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

Σ Ω Κ Ρ Α Τ Η Σ, Κ Ρ Ι Τ Ω Ν.

p. Steph. T. I. 43
p. Lugd. 369
p. Bekk. P. I. V. II. 143

I. *Τί τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῲ ἔστιν;*

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα;

ΚΡ. Ὄρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἥκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι.

ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ B *παρακάθησαι;*

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς. καὶ 144 *πολλάκις μὲν δή σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρεστώσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν καὶ πρᾴως φέρεις.*

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικοῦτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν. C

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικοῦτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἁλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῲ ἀφῖξαι; 370

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσι καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με; D

ΚΡ. Οὔ τοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων, ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὔριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

II. *ΣΩ. Ἀλλ', ὦ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ. εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω. οὐ μέντοι οἶμαι ἥξειν αὐτὸ τήμερον.* 44

---

1. *πρωῒ* a. — 2. *ἐστιν* ΦΨDS et pr. Π: *ἔτι ἐστίν* abc, probante Orellio. — 9. *εὐεργετεῖται* a. — 14. *τε* om. a. — 19. *νυνὶ* Φc.

4. *αὐτοῖς* a. — 6. *πρωῒ* a. — 7. *χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν οὐ* ΦDS et pr. ΧΠ. — 10. *ἐνέγκοιμι* TΦΨ, *ἐνέγχοιμι* S. — 13. *δοκεῖν* ΧΠD, probante Winckelmanno. — 16. *εἰσαύριον* a, *ἐσαύριον* b.

145 ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. τῇ γάρ που ὑστεραίᾳ δεῖ με
ἀποθνήσκειν ἢ ᾗ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ
ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυ-
πνίου, ὃ ἑώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ
κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγεῖραί με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ
B εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν,
Ὦ Σώκρατες, Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο.

ΚΡ. Ὡς ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργὲς μὲν οὖν, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Κρίτων.

III. ΚΡ. Λίαν γε, ὡς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Σώ-
κρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι· ὡς ἐμοί,
ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορά ἐστιν, ἀλλὰ χωρὶς
μὲν τοῦ ἐστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα
μή ποτε εὑρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ
σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός τ' ὤν σε σώζειν, εἰ ἤθελον
C ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι. καίτοι τίς ἂν αἰσχίων
146 εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖ-
σθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ
αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε, ἡμῶν προθυμου-
μένων.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς
τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν μᾶλ-
λον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπρᾶχθαι,
ὥσπερ ἂν πραχθῇ.

ΚΡ. Ἀλλ' ὁρᾷς δή, ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ
D τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα
νυνί, ὅτι οἷοί τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ σμικρότατα τῶν
κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐάν τις ἐν
αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὤφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τε εἶναι οἱ
πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τε ἦσαν
αὖ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα, καὶ καλῶς ἂν εἶχε. νῦν δὲ
οὐδέτερα οἷοί τε· οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ
ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅ τι ἂν τύχωσιν.

IV. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, ὦ
E Σώκρατες, εἰπέ μοι. ἆρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν
ἄλλων ἐπιτηδείων, μή, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, οἱ συκο-
147 φάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὡς σὲ ἐνθένδε ἐκκλέ-
ψασι, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀπο-
βαλεῖν, ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις
παθεῖν; εἰ γάρ τι τοιοῦτον φοβεῖ, ἔασον αὐτὸ χαίρειν· 45
ἡμεῖς γάρ που δίκαιοί ἐσμεν σώσαντές σε κινδυνεύειν
τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέῃ, ἔτι τούτου μείζω.
ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα
πολλά.

ΚΡ. Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ
τἀργύριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί σε καὶ
ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὁρᾷς τούτους τοὺς συκο-
φάντας ὡς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ
ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγῷμαι, B
ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἴει δεῖν
ἀναλίσκειν τἀμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἕτοιμοι ἀναλίσκειν.
εἷς δὲ κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας
ὁ Θηβαῖος· ἕτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ.
ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμῃς
σαυτὸν σῶσαι, μήτε ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές
σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅ τι χρῷο σαυτῷ.
πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε ὅποι ἂν ἀφίκῃ ἀγαπήσουσί 148
σε· ἐὰν δὲ βούλῃ εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ C
ξένοι, οἵ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι
παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

V. Ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς
ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι· καὶ
τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σεαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ
ἐχθροί σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσαν σὲ διαφθεῖραι βου-
λόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαυτοῦ
ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὕς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ D
ἐκπαιδεῦσαι οἰχήσει καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅ τι
ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσι· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἰκός,
τοιούτων, οἷάπερ εἴωθε γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ
τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι παῖδας, ἢ ξυν-
διαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δέ μοι
δοκεῖς τὰ ῥᾳθυμότατα αἱρεῖσθαι· χρὴ δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ
ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἕλοιτο, ταῦτα αἱρεῖσθαι, φάσκοντά
γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι· ὡς ἔγωγε
καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύ- E
νομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρίᾳ
τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπρᾶχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς 149
τὸ δικαστήριον, ὡς εἰσῆλθες, ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ 371
αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης ὡς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον
δὴ τουτί, ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως, κακίᾳ τινὶ καὶ
ἀνανδρίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οἵτινές 46
σε οὐχὶ ἐσώσαμεν, οὐδὲ σὺ σαυτόν, οἷόν τε ὂν καὶ δυ-
νατόν, εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτ' οὖν, ὦ

---

3. ἔλθοι a. — 4. Verba Φασὶ δέ γέ τοι - κύριοι tribuuntur Socrati in a. — 12. Hom. Il. ι, 363. — 14. γέ μοι 𝔛 Π Φ Ψ D S, ἐμοὶ a. — 17. οὐδεμία ξυμφορά ἐστιν ἄλλη, ἀλλὰ a. — 18. τοῦ auctore Wolfio b c: σοῦ cum libris a. — 21. ἀμελήσαιμι a. — 31. δῆλα] δηλοῖ a. — 33. σχεδὸν τὰ μέγιστα a. — 36. ἦσαν om. Π Ψ D S. — 37. αὖ om. a. — ἂν om. a.

7. Μὴ τοίνυν a. — 14. δὲ καὶ κεκόμικεν a b. — 17. σῶσαι σαυτὸν a. — 18. χρῷ a. — 23. οὐδὲ] οὐδὲν Π Ψ D S, οὐ Hu. — 25. σπεύδειν a. — 32. χρὴ 𝔛 Π Φ Ψ D S: χρῆν a b c. — 33. δ' ἐμοὶ b. — 40. εἰσῆλθεν 𝔛 Π, sed in 𝔛 supra versum legitur εἰσῆλθες. — 42. δὴ] δή που 𝔛 Π Φ Ψ D S. — 44. οὐ διεσώσαμεν a.

Σώκρατες, ὅρα, μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχρὰ ᾖ σοί τε καὶ ἡμῖν, ἀλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς ταῦτα πάντα δεῖ πεπρᾶχθαι. εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἷόν τε. ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

B **VI.** *ΣΩ.* Ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία, εἰ μετά τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων, τοσούτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἄν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνηται. τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ
150 δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδή μοι ἥδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι φαίνονταί μοι, καὶ τοὺς αὐτοὺς
C πρεσβεύω καὶ τιμῶ, οὕσπερ καὶ πρότερον· ὧν ἐὰν μὴ βελτίω ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι, ὅτι οὐ μή σοι ξυγχωρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἡ τῶν πολλῶν δύναμις ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμοὺς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. Πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποίμεθα αὐτά; Εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἑκάστοτε ἢ οὔ,
D ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὔ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἕνεκα λόγου ἐλέγετο, ἦν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς; ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγε ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἴ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν, ἢ πεισόμεθα αὐτῷ. ἐλέγετο δέ πως, ὡς ἐγᾦμαι, ἑκάστοτε ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἃς οἱ ἄνθρωποι
151 δοξάζουσι, δέοι τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ
E μή. τοῦτο πρὸς θεῶν, ὦ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ γάρ, ὅσα γε τἀνθρώπεια, ἐκτὸς εἶ τοῦ μέλ-
47 λειν ἀποθνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἄν σε παρακρούοι ἡ παροῦσα ξυμφορά· σκόπει δή· οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μέν, τὰς δ' οὔ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μέν, τῶν δ' οὔ; τί φῄς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς μή;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων;

ΚΡ. Πῶς δ' οὔ;

VII. *ΣΩ.* Φέρε δή, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο; γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παντὸς
ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ B
ἑνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὤν;

ΚΡ. Ἑνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἑνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Δῆλα δή. 152

ΣΩ. Ταύτῃ ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ᾗ ἂν τῷ ἑνὶ δοκῇ τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαΐοντι μᾶλλον ἢ ᾗ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἑνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ C
τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαϊόντων ἆρα οὐδὲν κακὸν πείσεται;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο; καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος;

ΚΡ. Δῆλον, ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διολλύει.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τἆλλα, ὦ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διΐωμεν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλὴ ἡμῖν ἐστιν, πότερον τῇ
τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἕπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτήν, D
ἢ τῇ τοῦ ἑνός, εἴ τίς ἐστιν ἐπαΐων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους; ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβη-
σόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ 153
ἀπώλλυτο. ἢ οὐδέν ἐστι τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

VIII. *ΣΩ.* Φέρε δή, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαϊόντων δόξῃ, ἆρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστι, διεφθαρμένου αὐτοῦ; ἔστι δέ που τοῦτο τὸ σῶμα· ἢ οὐχί;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστι μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρα ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρ- E
μένου, ᾧ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν; ἢ φαυλότερον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὅ τι
ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἥ τε ἀδικία καὶ ἡ δι- 48
καιοσύνη ἐστίν;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ τιμιώτερον;

ΚΡ. Πολύ γε.

---

4. τι om. a. — 12. αἰεὶ Stallbaumii typotheta. — 14. δὲ] δὴ a. — 30. ἐπειδή γε ὧδε a.

4. τυγχάνοι a. — 16. πολλῶν λόγους καὶ ΧΠΦΨ: πολλῶν καὶ abc. — 18. τὸ om. a. — 20. διολλύει ΠΦΨDS: διόλλυσιν abc. — 24. ἡμῖν ἐστιν ἡ βουλή ab. — 25. αὐτήν] ταύτην c. — 36. τὸ om. a. — 41. ἄρα ἐστὶν ἡμῖν a. — 42. ᾧ] ὃ a.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ βέλτιστε, πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ τι ὁ ἐπαΐων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια.
154 ὥστε πρῶτον μὲν ταύτῃ οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος
372 τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν δή, φαίη γ' ἄν τις, οἷοί τ' εἰσὶν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ
B ἀποκτιννύναι;

ΚΡ. Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα· φαίη γὰρ ἄν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ὅμοιος εἶναι τῷ καὶ πρότερον· καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὔ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταὐτόν ἐστι, μένει, ἢ οὐ μένει;

ΚΡ. Μένει.

IX. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειρᾶσθαι ἐξιέναι,
C μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων, ἢ οὐ δίκαιον· καὶ ἐὰν μὲν φαίνηται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐῶμεν. ἃς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περί τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα ᾖ τῶν ῥᾳδίως ἀποκτιννύντων καὶ ἀναβιωσκο-
155 μένων γ' ἄν, εἰ οἷοί τε ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῷ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἱρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ᾖ ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ
D ἐνθένδε ἐξάξουσι καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν ταῦτα πάντα ποιοῦντες· κἂν φαινώμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέῃ ὑπολογίζεσθαι οὔτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μέν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὅρα δὲ τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ 'γαθέ, κοινῇ, καὶ εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καί σοι πείσομαι· εἰ
E δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι· ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πεῖσαί σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐάν σοι ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι
49 τὸ ἐρωτώμενον, ᾗ ἂν μάλιστα οἴῃ.

ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

X. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἑκόντας ἀδικητέον
156 εἶναι, ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὔ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὡμολογήθη; ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο. ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκεῖναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσί, καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοίδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους
σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν B
διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μή; καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πρᾳότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὂν παντὶ τρόπῳ; φαμέν, ἢ οὔ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολ-
λοὶ οἴονται, ἐπειδή γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν. C

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δή; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὔ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δή που, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ, ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ 157
πολλοί φασι, δίκαιον, ἢ οὐ δίκαιον;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὁτιοῦν πάσχῃ ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ
δόξαν ὁμολογῇς. οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ D
δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μή, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλ' ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὁρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλεύματα. σκόπει δὴ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοι· καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς· ἢ ἀφί-
στασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ E
πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δ' εἴ πῃ ἄλλῃ δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δὲ ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε. 158

ΣΩ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ· πότερον ἃ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῳ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον;

ΚΡ. Ποιητέον.

XI. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει. ἀπιόντες ἐνθένδε
ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινας ποι- 50

---

2. τί] ὅ τι ab. — 9. γὰρ ἄν] γ' ἄν τις a. — 10. τε] γε a. — 11. δοκεῖ ἔτι ὅμοιος bc. — τῷ καὶ πρότερον] τῷ προτέρῳ a. — 12. τόνδε δὲ αὖ a. — 22. χρημάτων ἀναλώσεως ab. — 30. πάντα ταῦτα a. — 43. ἀποκρίνασθαι a. 47. τινι] τοὺς a.

3. αἱ ἐκεῖναι a. — 8. ἡμῖν ἐλέγετο a. — 11. τυγχάνειν a. — 18. δὲ] δαὶ ab. — 28. ὁμολογῶν a. — 30. οὖν] δ' a. — 32. ἀλλήλων τὰ a. — 33. οὖν δὴ a. — 36. ἀντιδρῶντας a.

σῶμεν, καὶ ταῦτα οὓς ἥκιστα δεῖ, ἢ οὔ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὡμολογήσαμεν δικαίοις οὖσιν, ἢ οὔ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῷ ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τούς τε νόμους
B ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ξύμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ᾗ ἂν αἱ γενόμεναι δίκαι μηδὲν ἰσχύωσιν, ἀλλ' ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίγνωνται καὶ διαφθείρωνται; Τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοι-
159 αῦτα; πολλὰ γὰρ ἄν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν
373 ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς
C αὐτούς, ὅτι Ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε; Ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

ΚΡ. Ταῦτα νὴ Δί', ὦ Σώκρατες.

XII. *ΣΩ.* Τί οὖν, ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι, Ὦ Σώκρατες, ἦ καὶ ταῦτα ὡμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ; εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι Ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἴωθας χρῆσθαι τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι.
D φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μέν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι' ἡμῶν ἐλάμβανε τὴν μητέρα σου ὁ πατὴρ καὶ ἐφύτευσέ σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους, μέμφει τι ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν; Οὐ μέμφομαι, φαίην ἄν. Ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ᾗ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι, παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν μουσικῇ καὶ γυμνα-
E στικῇ παιδεύειν; Καλῶς, φαίην ἄν. Εἶεν. ἐπειδὴ δὲ
160 ἐγένου καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μέν, ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἆρ' ἐξ ἴσου οἴει εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ ἅττ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἴει δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἴ σοι ὢν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· 51
πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι εἶναι, καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα καθ' ὅσον δύνασαι ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος; ἢ οὕτως εἶ σοφός, ὥστε λέληθέ σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἁπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρὶς καὶ σεμνότερον καὶ ἁγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις
τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπείκειν B
καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ 161
πείθειν, ἢ ποιεῖν ἃ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν, ἐάν τι προστάττῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάν τε τύπτεσθαι ἐάν τε δεῖσθαι, ἐάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον, οὐδὲ ἀναχωρητέον, οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ
ποιητέον ἃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἢ πείθειν C
αὐτὴν ᾗ τὸ δίκαιον πέφυκε, βιάζεσθαι δ' οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἧττον τὴν πατρίδα; Τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους, ἢ οὔ;

ΚΡ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

XIII. *ΣΩ.* Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες, φαῖεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι, εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γάρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μεταδόντες ἁπάντων ὧν οἷοί τ' ἦμεν καλῶν σοὶ καὶ τοῖς
ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἐξουσίαν D
πεποιηκέναι Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὰν δοκιμασθῇ
καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, 162
ᾧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὑτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδών ἐστιν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάν τέ τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, ἐάν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἐλθών, ἰέναι ἐκεῖσε, ὅποι
ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὑτοῦ. ὃς δ' ἂν ὑμῶν παραμείνῃ, E
ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας δικάζομεν καὶ τἆλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμὲν τοῦτον ὡμολογηκέναι ἔργῳ ἡμῖν ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν ποιήσειν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῇ φαμεν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννήταις οὖσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολο-

---

12. ἂν om. ΨDS et pr. Π, supra ponit 𝔛. — ἰσχύουσιν ΨDS et pr. Π. — 13. γίγνονται καὶ διαφθείρονται 𝔛ΠΦΨ, sed ω in 𝔛 est superscriptum. — 22. ἦ] ἢ a. — 23. δικάζοι a. — 27. ἡμῖν τε καὶ b c. — 29. ἐλάμβανε 𝔛ΠΨDS: ἔλαβε a b c. — 33. ἢ] ἦ a. — 34. τούτοις] τούτῳ a b. — 37. ἐγένου ΠΨDS: ἐγένου τε a b c. — 41. καὶ σοὶ ταῦτα] ταῦτα καὶ σὺ a, καὶ σὺ ταῦτα c. Stallbaumius, qui exempla huius locutionis, δίκαιόν μοί ἐστι ταῦτα ποιεῖν, repertum iri negat, conferat Polit. I. p. 334 C. D. Bait. — 43. τὸν ante δεσπότην om. a. — 44. πάσχεις a.
5. σὺ δὲ] σύ γε BC. — 8. ἐπιμελούμενος a. — 10. ἐστιν ἡ πατρὶς 𝔛ΠΨS: ἐστι πατρὶς a b c. Cf. infra v. 22. — 14. κελεύοι a. — 17. ποιητέα a. — 18. οὐχ ὑπεικτέον a. — 20. κελεύοι ἡ πόλις τε καὶ a. — 28. νῦν om. a. — 30. σοί τε καὶ a b. — 32. δοκιμάσῃ a. — 35. ὅπῃ a. — 38. ποι] πῃ a. — ὅπῃ a. — 39. ἔχοντα] ἔχων a.

γήσας ἡμῖν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε πείθει ἡμᾶς,
52 *εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν, προτιθέντων ἡμῶν καὶ οὐκ*
ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέν-
των δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς, ἢ ποιεῖν, τούτων
οὐδέτερα ποιεῖ.

XIV. *Ταύταις δή φαμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς*
αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιήσεις ἃ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ
ἥκιστα Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. Εἰ οὖν ἐγὼ
163 *εἴποιμι, διὰ τί δή; ἴσως ἄν μου δικαίως καθάπτοιντο,*
λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὡμο-
λογηκὼς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν. φαῖεν γὰρ ἂν
B *ὅτι Ὦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήριά ἐστιν,*
ὅτι σοι καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἄν ποτε
τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἁπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπε-
δήμεις, εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε, καὶ οὔτ' ἐπὶ θεω-
ρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, [ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς
Ἰσθμόν,] οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατευσό-
μενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ
οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ'
ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἦμεν
C *καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ᾑροῦ, καὶ ὡμο-*
λόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ παῖδας
374 *ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὡς ἀρεσκούσης σοι τῆς πόλεως. ἔτι*
τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι, εἰ
ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς,
τότε ἑκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ
ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλ' ᾑροῦ, ὡς ἔφησθα,
πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὔτ' ἐκείνους τοὺς λόγους
164 *αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν δια-*
D *φθεῖραι, πράττεις τε ἅπερ ἂν δοῦλος φαυλότατος πρά-*
ξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ
τὰς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶ-
τον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγο-
μεν, φάσκοντές σε ὡμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς
ἔργῳ, ἀλλ' οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ. Τί φῶμεν πρὸς ταῦτα,
ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν, ἂν φαῖεν, ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς
E *ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπ' ἀνάγκης*
ὁμολογήσας, οὐδὲ ἀπατηθείς, οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγ-
κασθεὶς βουλεύσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἐν
οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἠρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι
ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακεδαίμονα
προῃροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἑκάστοτε φῂς εὐνομεῖσθαι,
οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν
βαρβαρικῶν, ἀλλ' ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοί 53
τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοι διαφε-
ρόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσκεν ἡ πόλις τε καὶ οἱ
νόμοι ἡμεῖς δῆλον ὅτι· τίνι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ 165
νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμενεῖς τοῖς ὡμολογημένοις; ἐὰν
ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε
ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθών.

XV. *Σκόπει γὰρ δή, ταῦτα παραβὰς καὶ ἐξαμαρ-*
τάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπι-
τηδείους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσί γέ σου B
οἱ ἐπιτήδειοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πό-
λεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δῆλον· αὐτὸς
δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς,
ἢ Θήβαζε ἢ Μέγαράδε, — εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφότεραι —
πολέμιος ἥξεις, ὦ Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καὶ
ὅσοιπερ κήδονται τῶν αὑτῶν πόλεων, ὑποβλέψονταί σε
διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς
δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικά- C
σαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεύς ἐστι, σφόδρα που δόξειεν
ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι.
πότερον οὖν φεύξει τάς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν
ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἆρα ἄξιόν
σοι ζῆν ἔσται; ἢ πλησιάσεις τούτοις καὶ ἀναισχυντήσεις
διαλεγόμενος — τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες; ἢ οὕσπερ 166
ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς
ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι; καὶ οὐκ οἴει
ἄσχημον ἂν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα; οἴε- D
σθαί γε χρή. Ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς,
ἥξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος·
ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν
ἡδέως σου ἀκούοιεν ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀπε-
δίδρασκες, σκευήν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λα-
βών, ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδι-
δράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας. ὅτι δὲ
γέρων ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ
εἰκός, ἐτόλμησας οὕτω γλίσχρως ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους E
τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὃς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μή
τινα λυπῇς· εἰ δὲ μή, ἀκούσει, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ
ἀνάξια σαυτοῦ. ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώ-
πους καὶ δουλεύων· τί ποιῶν ἢ εὐωχούμενος ἐν Θετταλίᾳ,
ὥσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκὼς εἰς Θετταλίαν; λόγοι

---

1. *ἡμῖν*] *ἦ μὴν* bc. — 4. *δυεῖν* bc. — 16. *ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν* om. *ΠΦΨDS*, in marg. habet 𝔛: legit vero Athenaeus V. 55. — 18. *ἐποιήσω ἀποδημίαν* ab. — 22. *πολιτεύσεσθαι* a. — 30. *δοῦλος ὁ φαυλότατος* ab. — 32. *πολιτεύσεσθαι* a. — 33. *μὲν* om. a. — 34. *πολιτεύσεσθαι* a. — 38. *Ἄλλο οὖν* (*φαῖεν*) *ἢ* a. — 42. *ἐξῆν*] *ἦν* a. — *εἰ*] *εἴπερ δὴ ΦΨDS* et rc. *Π*. — 43. *σύ τι οὔτε* a.

3. *πόλεων οὔτε τῶν βαρβάρων* a. — 5. *οἱ νόμοι ἡμεῖς ΠΨDS: ἡμεῖς οἱ νόμοι* abc. Conf. 50 A. B. — 7. *οὐκ ἐμμένεις τοῖς ὡμολογημένοις· ἐμμενεῖς δέ, ἐὰν* a. — 10. *ἐξαμαρτάνων* 𝔛*ΠΨDS: ἐξαμαρτὼν* abc. — 16. *Μεγάραδε* a. — 24. *ἄξιον ἔστι σοι ζῆν* a. — 26. *διαλεγόμενος τινὰς λόγους* a. — 29. *ἂν* om. a. — 30. *τόπων*] *πόλεων* a. — 34. *τέ* om. a. — 36. *καταλλάξας* 𝔛*ΨDS*. — 38. *οὕτω γλίσχρως*] *οὕτως αἰσχρῶς ΠΦΨDS* et (in mg. posito *γλι*) 𝔛. — 41. *πάντας ἀνθρώπους βιώσῃ* a.

δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς
54 ποῦ ἡμῖν ἔσονται; Ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἕνεκα βούλει
167 ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύσῃς; τί δαί; εἰς
Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις,
ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτό σου ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο
μὲν οὔ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέ-
ψονται καὶ παιδεύσονται, μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς; οἱ
γὰρ ἐπιτήδειοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἐὰν
εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται· ἐὰν δὲ εἰς
Ἅιδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται; εἴπερ γέ τι ὄφε-
B λος αὐτῶν ἐστι τῶν σοι φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι,
οἴεσθαί γε χρή.

XVI. *Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἅιδου ἐλθὼν ἔχῃς ταῦτα πάντα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὁσιώτερον, οὐδὲ ἄλλῳ τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένῳ ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἠδικημένος ἄπει, ἐὰν ἀπίῃς, οὐχ ὑφ' ἡμῶν*
τῶν νόμων ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως C
αἰσχρῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουργήσας, τὰς σαυ-
τοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβὰς
καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους, οὓς ἥκιστα ἔδει, σαυτόν 168
τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλε-
πανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἅιδου
νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς 375
ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μή σε πείσῃ
Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς. D

XVII. *Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι, ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἠχὴ τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐάν τι λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. ὅμως μέντοι εἴ τι οἴει πλέον ποιήσειν, λέγε.*

ΚΡ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἔα τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν ταύτῃ, E
ἐπειδὴ ταύτῃ ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

---

1. τε om. a. — 3. δαί] δέ a. — 8. ἐὰν μὲν εἰς ab.

Φ Α Ι Δ Ω Ν.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΕΒΗΣ, ΣΙΜΜΙΑΣ, ΚΡΙΤΩΝ,

Ο ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΥΠΗΡΕΤΗΣ.

p. Steph. T. I. 57
p. Lugd. 375
p. Bekk. P. II. V. III. 3

I. *Αὐτός, ὦ Φαίδων, παρεγένου Σωκράτει ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἤκουσας;*

ΦΑΙΔ. Αὐτός, ὦ Ἐχέκρατες.

ΕΧ. Τί οὖν δή ἐστιν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θανάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἡδέως γὰρ ἂν ἐγὼ ἀκούσαιμι. καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλιασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπι-
B *χωριάζει τὰ νῦν Ἀθήναζε, οὔτε τις ξένος ἀφῖκται χρόνου συχνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἂν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἷός τ' ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δὴ ὅτι φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχε φράζειν.*

58 *ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε ὃν τρόπον ἐγένετο;*

ΕΧ. Ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἤγγειλέ τις, καὶ ἐθαυμάζομέν γε, ὅτι, πάλαι γενομένης αὐτῆς, πολλῷ ὕστερον φαίνεται ἀποθανών. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ Φαίδων;

4 *ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῷ, ὦ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχε γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.*

ΕΧ. Τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστιν;

ΦΑΙΔ. Τοῦτό ἐστι τὸ πλοῖον, ὥς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δὶς ἑπτὰ ἐκείνους ᤤχετο
ἄγων καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι B
ηὔξαντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον· ἣν δὴ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτιννύναι, πρὶν ἂν εἰς Δῆλόν τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται,
ὅταν τύχωσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς. ἀρχὴ δ' ἐστὶ C
τῆς θεωρίας, ἐπειδὰν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γεγονός. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος

---

6. ἂν ἐγὼ ΧΔs et rc. *Π*: ἂν abc. — 9. ἦν] ᾖ a. — 14. ἤγγελλέ a.
2. πέμπουσιν] πέμπουσι κατ' ἔτος a. — 11. καθαριεύειν a. — 13. τε om. a. — 14. τύχωσιν οἱ ἄνεμοι a. — 17. καὶ ὁ πολὺς a.

ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου.

II. ΕΧ. Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὦ
5 Φαίδων; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρί; ἢ οὐκ εἴων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων;

D ΦΑΙΔ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ παρῆσάν τινες, καὶ πολλοί γε.

ΕΧ. Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μή τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὖσα.

ΦΑΙΔ. Ἀλλὰ σχολάζω γε, καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγήσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἄλλου ἀκούοντα ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον.

ΕΧ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἑτέρους ἔχεις. ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἂν δύνῃ ἀκριβέστατα διελθεῖν πάντα.

E ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια ἔπαθον παραγενόμενος. οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῄει· εὐδαίμων γάρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστε μοι ἐκεῖνον παρίστασθαι μηδ' εἰς Ἅιδου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἰέναι, ἀλλὰ κἀκεῖσε ἀφικόμενον εὖ πράξειν, εἴπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος. διὰ δὴ
59 ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἐλεεινὸν εἰσῄει, ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἡδονὴ ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὥσπερ εἰώθειμεν· καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τί μοι πάθος παρῆν καί
376 τις ἀήθης κρᾶσις ἀπό τε τῆς ἡδονῆς συγκεκραμένη ὁμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένῳ, ὅτι αὐτίκα ἐκεῖνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὁτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες, εἷς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος· οἶσθα γάρ που
B τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ.

ΕΧ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΦΑΙΔ. Ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχε, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι.

ΕΧ. Ἔτυχον δέ, ὦ Φαίδων, τίνες παραγενόμενοι;

ΦΑΙΔ. Οὗτός τε δὴ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Κρίτων, καὶ ἔτι Ἑρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης. ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· Πλάτων δέ, οἶμαι, ἠσθένει.

C ΕΧ. Ξένοι δέ τινες παρῆσαν;

7 ΦΑΙΔ. Ναί, Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδώνδης, καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων.

ΕΧ. Τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο;

ΦΑΙΔ. Οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι.

ΕΧ. Ἄλλος δέ τις παρῆν;

ΦΑΙΔ. Σχεδόν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι.

ΕΧ. Τί οὖν δή; τίνες, φῄς, ἦσαν οἱ λόγοι;

III. ΦΑΙΔ. Ἐγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. ἀεὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθειμεν D φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἕωθεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου. περιεμένομεν οὖν ἑκάστοτε, ἕως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων· ἀνεῴγετο γὰρ οὐ πρῴ· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῇμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωϊαίτερον ξυνελέγημεν. τῇ γὰρ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ ἐπειδὴ ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἑσπέρας, ἐπυθόμεθα, ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον E εἴη· παρηγγείλαμεν οὖν ἀλλήλοις ἥκειν ὡς πρωϊαίτατα εἰς τὸ εἰωθός. καὶ ἥκομεν, καὶ ἡμῖν ἐξελθὼν ὁ θυρωρός, 8 ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπε περιμένειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι, ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ· Λύουσι γάρ, ἔφη, οἱ ἕνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν, ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ. οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἧκε καὶ ἐκέλευσεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσελθόντες οὖν κατελαμβάνομεν 60 τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην, γιγνώσκεις γάρ, ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνευφήμησέ τε καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι Ὦ Σώκρατες, ὕστατον δή σε προσεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους. Καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα, Ὦ Κρίτων, ἔφη, ἀπαγέτω τις ταύτην οἴκαδε. Καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βοῶσάν τε καὶ κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος ἐπὶ B τὴν κλίνην συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος καὶ ἐξέτριψε τῇ χειρί, καὶ τρίβων ἅμα Ὡς ἄτοπον, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἡδύ· ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τῷ ἅμα μὲν αὐτὼ μὴ ἐθέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν δέ τις 9 διώκῃ τὸ ἕτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι λαμβάνειν καὶ τὸ ἕτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένω δύ' ὄντε. καὶ μοι δοκεῖ, ἔφη, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ C Αἴσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖναι, ὡς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἠδύνατο, ξυνῆψεν εἰς ταὐτὸν αὐτοῖς τὰς κορυφάς, καὶ διὰ ταῦτα ᾧ ἂν τὸ ἕτερον παραγένηται ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. ὥσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν, ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν

---

4. τί] τίνα 𝔛Δa. — 10. γε] τε ab. — 18. ἀνὴρ cum Bekkero c: ἁνὴρ 𝔛ΔΠΦ, ὁ ἀνὴρ cum ceteris a. — 20. ὥστ' ἐμοὶ b, ὥστ' ἔμοιγ' c. — παρίστασθαι ἐκεῖνον a. — 28. ἀπὸ om. ab. — 30. ὁτὲ] ποτὲ a. — 38. καὶ ὁ Κριτόβουλος 𝔛ΠΦGa. — 43. τέ om. ΔΠΦa. — 45. δέ] δαί bc.

11. ἀνεῴγνυτο b. — πρωῒ a. — 12. ᾔειμεν a. — 18. ὅστις ΔΠΦGa et mg. 𝔛. — εἶπεν ἐπιμένειν a. — 21. τελευτᾷ a. — 22. εἰωθότες ac. — 29. ἀπαγαγέτω bc. — 31. ἐπὶ] εἰς a. — 32. ἔτριψε ab. — 33. τι om. ΔΠΦGa. — 36. θέλειν a. — 37. ἀναγκάζεσθαι 𝔛Δ: ἀεὶ ἀναγκάζεσθαι Φr, ἀναγκάζεσθαι ἀεὶ abc. — 38. ἡμμένω a. — 41. ἐδύνατο a. — 42. αὐτοῖς] αὐτῶν ab. — 44. ἐμοὶ b.

τῷ σκέλει πρότερον τὸ ἀλγεινόν, ἥκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ.

IV. Ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβὼν Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔφη, εὖ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ γάρ τοι B τῶν ποιημάτων ὧν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον καὶ ἄλλοι τινές με ἤδη ἤροντο, ἀτὰρ καὶ Εὔηνος πρῴην, ὅ τι ποτὲ διανοηθείς, ἐπειδὴ δεῦρο ἦλθες, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐήνῳ ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὖθις ἔρηται, εὖ οἶδα γὰρ ὅτι ἐρήσεται, εἰπέ, τί χρή με λέγειν. Λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ, ὦ Κέβης, τἀληθῆ, ὅτι οὐκ ἐκείνῳ βουλόμενος οὐδὲ 10 τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι ἐποίησα ταῦτα· E ᾔδειν γάρ, ὡς οὐ ῥᾴδιον εἴη· ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος, τί λέγει, καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην τὴν μουσικήν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γὰρ δὴ ἄττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου. καὶ ἐγὼ ἔν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ὅπερ ἔπραττον, 61 τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαί τε καὶ ἐπικελεύειν· ὥσπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὔσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος. νῦν δ' ἐπειδὴ ἥ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἑορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημώδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν. ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν ἀφοσιώ- B σασθαι ποιήσαντα ποιήματα, πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, οὗ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεόν, ἐννοήσας, ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, 11 εἴπερ μέλλοι ποιητὴς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἀλλ' οὐ λόγους, 377 καὶ αὐτὸς οὐκ ἦ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ οὓς προχείρους εἶχον καὶ ἠπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσώπου, τούτους ἐποίησα, οἷς πρώτοις ἐνέτυχον.

V. Ταῦτα οὖν, ὦ Κέβης, Εὐήνῳ φράζε, καὶ ἐρρῶσθαι καί, ἂν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. ἄπειμι C δέ, ὡς ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι. Καὶ ὁ Σιμμίας, Οἷον παρακελεύει, ἔφη, τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Εὐήνῳ; πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρί· σχεδὸν οὖν ἐξ ὧν ἐγὼ ᾔσθημαι, οὐδ' ὁπωστιοῦν σοι ἑκὼν εἶναι πείσεται. Τί δαί; ἦ δ' ὅς· οὐ φιλόσοφος Εὔηνος; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας. Ἐθελήσει τοίνυν, ἔφη, καὶ Εὔηνος καὶ πᾶς, ὅτῳ ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. οὐ μέντοι γ' ἴσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γάρ φασι θεμιτὸν εἶναι. Καὶ ἅμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ σκέλη ἀπὸ τῆς κλίνης ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. D

Ἤρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης, Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἂν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἕπεσθαι; Τί δαί, ὦ Κέβης; οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάῳ συγγεγονότες; Οὐδέν γε σαφές, ὦ Σώκρατες. Ἀλλὰ μὴν κἀγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἃ μὲν 12 οὖν τυγχάνω ἀκηκοώς, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἐκεῖσε ἀποδημεῖν δια- E σκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίαν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ;

VI. Κατὰ τί οὖν δή ποτε οὔ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτιννύναι, ὦ Σώκρατες; ἤδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νῦν δὴ σὺ ἤρου, καὶ Φιλολάου ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διῃτᾶτο, ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφὲς δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα. Ἀλλὰ προθυμεῖσθαι χρή, ἔφη· τάχα γὰρ ἂν καὶ 62 ἀκούσαις. ἴσως μέντοι θαυμαστόν σοι φανεῖται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἁπάντων ἁπλοῦν ἐστι καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ καὶ τἆλλα, ἔστιν ὅτε καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν. οἷς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν ἴσως σοι φαίνεται, εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιόν ἐστιν αὐτοὺς ἑαυτοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλ' ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην. Καὶ ὁ Κέβης ἠρέμα ἐπιγελάσας, Ἴττω Ζεύς, ἔφη, τῇ αὑτοῦ φωνῇ εἰπών. Καὶ γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' B ἴσως ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἔν τινι φρουρᾷ ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι 13 καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ ῥᾴδιος διιδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κέβης, εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἓν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. ἢ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως; Ἔμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, καὶ σὺ C ἂν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτιννύοι, μὴ σημήναντός σοῦ, ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ, καὶ εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῖο ἄν; Πάνυ γ', ἔφη. Ἴσως τοίνυν ταύτῃ οὐκ ἄλογον μὴ πρότερον αὑτὸν ἀποκτιννύναι δεῖν, πρὶν ἂν ἀνάγκην τινὰ ὁ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν παροῦσαν ἡμῖν.

---

1. πρότερον om. a. — τὸ ἀλγεῖν, ἐκείνῳ δὴ a. — 4. ἔφη, ὦ Σώκρατες a. — 7. ἤροντο ἤδη a. — 7 et 10. Εὔηνος — Εὐήνῳ ΧΔΠΦGLs et corr. Γ: Εὐηνὸς — Εὐηνῷ abc. Conf. Apol. 20 B. — 10. ἀποκρίνεσθαι a. — ἔρηται] ἐρωτᾷ a. — 11. με om. a. — 15. λέγοι ab. — 19. δέ om. a. — 27. μοι om. Stallbaumii operae. — 29. εἶναι ἐνόμιζον μὴ ἀπιέναι πρότερον πρὶν ἂν ἀφ. ΔΠΦGs et corr. Χ. — 33. μέλλει b. — 34. ἦ] ἦν a. — δὴ om. a. — 35. τούτων ab. — 37. Εὐηνῷ abc. — 38. ὡς τάχιστα om. a. — 41. 43. 44. Εὐηνῷ — Εὐηνός — Εὐηνὸς abc. — 42. ὁπωστιοῦν ἄν σοι a. — 44. ἔφη om. a.

2. οὐ μὲν ἴσως a. — 7. δαί] δέ a. — 10. μὲν οὖν] μέντοι a. — 14. οἰόμεθα αὐτὴν a. — 15. μέχρις a. — 16. τί δὴ οὖν ποτε ac. — 18. δὴ νῦν a. — 22. ἀκούσαιο a. — 27. ἐστιν om. a. — 31. ἴσως γ' ἔχει a. — 36. ἐπιμελομένους b. — 42. ταύτῃ] ταύτην a. — 43. ἂν ἀνάγκην auctore Heindorfio b: ἀνάγκην ac. — 44. ἡμῖν παροῦσαν a.

VII. Ἀλλ' εἰκός, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτό γε φαίνεται.
ὃ μέντοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ῥᾳδίως ἂν
D ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, ἔοικε τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἀτόπῳ,
εἴπερ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι
τὸν ἐπιμελούμενον ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι.
τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς
θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ᾗ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἵπερ ἄρι-
14 στοί εἰσι τῶν ὄντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. οὐ
γάρ που αὐτός γε αὑτοῦ οἴεται ἄμεινον ἐπιμελήσεσθαι,
ἐλεύθερος γενόμενος· ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἄνθρωπος τάχ' ἂν
οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ
E οὐκ ἂν λογίζοιτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν,
ἀλλ' ὅ τι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστως ἂν φεύγοι·
ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῖ που ἂν ἀεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐ-
τοῦ βελτίονι. καίτοι οὕτως, ὦ Σώκρατες, τοὐναντίον εἶ-
ναι εἰκὸς ἢ ὃ νῦν δὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους
ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δ' ἄφρονας χαί-
ρειν. Ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἡσθῆναί τί μοι ἔδοξε τῇ
63 τοῦ Κέβητος πραγματείᾳ, καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς Ἀεί τοι,
ἔφη, ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ, καὶ οὐ πάνυ εὐθέως
ἐθέλει πείθεσθαι ὅ τι ἄν τις εἴπῃ. Καὶ ὁ Σιμμίας Ἀλλὰ
μήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, νῦν γε δοκεῖ τί μοι καὶ αὐτῷ
λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἂν βουλόμενοι ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀλη-
θῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ῥᾳδίως ἀπαλ-
λάττοιντο αὐτῶν; καί μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν
λόγον, ὅτι οὕτω ῥᾳδίως φέρεις καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων καὶ
B ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖς, θεούς. Δίκαια,
15 ἔφη, λέγετε. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν, ὅτι χρή με πρὸς
ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ. Πάνυ μὲν
οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας.

VIII. Φέρε δή, ἦ δ' ὅς, πειραθῶ πρὸς ὑμᾶς πιθα-
νώτερον ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ,
ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ᾤμην ἥξειν πρῶ-
τον μὲν παρὰ θεοὺς ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθούς,
ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν
ἐνθάδε, ἠδίκουν ἂν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ· νῦν δὲ
C εὖ ἴστε, ὅτι παρ' ἄνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς·
καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν πάνυ διισχυρισαίμην· ὅτι μέντοι
παρὰ θεοὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθοὺς ἥξειν, εὖ ἴστε, ὅτι,
εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, διισχυρισαίμην ἂν καὶ τοῦτο.
378 ὥστε διὰ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ' εὔελπίς εἰμι
εἶναί τι τοῖς τετελευτηκόσι, καί, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγε-
ται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς. Τί οὖν, ἔφη
ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες; πότερον αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν
D ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ κἂν ἡμῖν μεταδοίης; κοινὸν
γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο. καὶ
ἅμα σοι ἡ ἀπολογία ἔσται, ἐὰν ἅπερ λέγεις ἡμᾶς πείσῃς.
Ἀλλὰ πειράσομαί γε, ἔφη. πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε
σκεψώμεθα, τί ἐστιν ὃ βούλεσθαί μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν. 16
Τί δέ, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων, ἄλλο γε ἢ πάλαι
μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρή σοι
φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι
μᾶλλον τοὺς διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσ-
φέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ δὲ μή, ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ E
δὶς καὶ τρὶς πίνειν τούς τι τοιοῦτον ποιοῦντας. Καὶ ὁ
Σωκράτης, Ἔα, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἑαυ-
τοῦ παρασκευαζέτω ὡς καὶ δὶς δώσων, ἐὰν δὲ δέῃ, καὶ
τρίς. Ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ᾔδη, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλά μοι
πάλαι πράγματα παρέχει. Ἔα αὐτόν, ἔφη.
Ἀλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἤδη τὸν λόγον
ἀποδοῦναι, ὥς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν
φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον θαρρεῖν μέλλων ἀποθανεῖ- 64
σθαι καὶ εὔελπις εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἴσεσθαι ἀγαθά, ἐπει-
δὰν τελευτήσῃ. πῶς ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὦ Σιμ-
μία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι.

IX. Κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἁπτό-
μενοι φιλοσοφίας λεληθέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο
αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι. εἰ
οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δήπου ἂν εἴη προθυμεῖσθαι
μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο, ἥκοντος δὲ δὴ 17
αὐτοῦ ἀγανακτεῖν, ὃ πάλαι προεθυμοῦντό τε καὶ ἐπετή-
δευον. Καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας Νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὦ
Σώκρατες, οὐ πάνυ γέ με νῦν δὴ γελασείοντα ἐποίησας B
γελάσαι. οἶμαι γὰρ ἂν δὴ τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκού-
σαντας δοκεῖν εὖ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας
καὶ ξυμφάναι ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ
πάνυ, ὅτι τῷ ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι, καὶ σφᾶς
γε οὐ λελήθασιν, ὅτι ἄξιοί εἰσι τοῦτο πάσχειν. Καὶ ἀληθῆ
γ' ἂν λέγοιεν, ὦ Σιμμία, πλήν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι.
λέληθε γὰρ αὐτοὺς ᾗ τε θανατῶσι καὶ ᾗ ἄξιοί εἰσι θανά-
του καὶ οἵου θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. εἴπωμεν
γάρ, ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις· C
ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι; Πάνυ γε, ἔφη ὑπολαβὼν
ὁ Σιμμίας. Ἆρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ
σώματος ἀπαλλαγήν; καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς
μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ σῶμα
γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλα-
γεῖσαν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶναι; ἆρα μὴ ἄλλο τι ὁ θά-
νατος ἢ τοῦτο; Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη. Σκέψαι δή,
ὦ 'γαθέ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῇ ἅπερ καὶ ἐμοί. ἐκ γὰρ 18

---

4. ἔχειν 𝔛. — 9. που] πω a. — αὐτοῦ 𝔛: ἑαυτοῦ abc. — ἄμεινον οἴεται ἐπιμελεῖσθαι a. — 16. δὴ νῦν a. — 21. εἴποι a. — 22. μοι δοκεῖ τι 𝔛. — 24. 25. αὐτῶν - - αὐτῶν a. — 28. πρὸς ταῦτα om. a. — 44. πότερον om. c. — αὐτὸς] αὐτὸς οὕτως ΔΠΦGs.

2. ἔσται] ἐστὶν a. — λέγῃς a. — 3. γε om. a. — 8. τοὺς om. a. — 13. μέν τι] μέν τοι a. — ᾔδη cum Photio (Lex. p. 61, 13.) Bekkerus: ᾔδειν ac. — 14. πράγματα πάλαι a. — 15. ἤδη om. a. — 26. προεθυμοῦντο 𝔛Δs: προὐθυμοῦντο abc. Conf. Cratyl. 395 D. — 29. δὴ om. a. — 36. καὶ οἵου θανάτου om. a. — 40. τοῦτο τεθνάναι a. — 41. αὐτὸ 𝔛Δ: ἑαυτὸ abc. — 42. ἀπὸ om. a. — 43. τι ἢ ὁ a. — 46. καὶ ante ἐμοί om. a.

D τούτων μᾶλλον οἶμαι ἡμᾶς εἴσεσθαι περὶ ὧν σκοποῦμεν.
φαίνεταί σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι περὶ
τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σιτίων τε καὶ
ποτῶν; Ἥκιστά γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας. Τί δέ;
τὰς τῶν ἀφροδισίων; Οὐδαμῶς. Τί δέ; τὰς ἄλλας τὰς
περὶ τὸ σῶμα θεραπείας δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι ὁ
τοιοῦτος; οἷον ἱματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ ὑποδη-
μάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα
E πότερον τιμᾶν σοι δοκεῖ ἢ ἀτιμάζειν, καθ' ὅσον μὴ πολλὴ
ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν; Ἀτιμάζειν ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὅ
γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος. Οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη,
ἡ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ
καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν
τετράφθαι; Ἔμοιγε. Ἆρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιού-
65 τοις δῆλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅ τι μάλιστα τὴν
ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν
ἄλλων ἀνθρώπων; Φαίνεται. Καὶ δοκεῖ γέ που, ὦ Σιμ-
μία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ᾧ μηδὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων
μηδὲ μετέχει αὐτῶν, οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι
τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἡδονῶν, αἳ
19 διὰ τοῦ σώματός εἰσιν. Πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις.

X. Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν;
πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὔ, ἐάν τις αὐτὸ ἐν τῇ ζη-
B τήσει κοινωνὸν συμπαραλαμβάνῃ; οἷον τὸ τοιόνδε λέγω·
ἆρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις,
ἢ τά γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλοῦσιν, ὅτι
οὔτ' ἀκούομεν ἀκριβὲς οὐδὲν οὔτε ὁρῶμεν; καίτοι εἰ αὗται
τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσι μηδὲ σα-
φεῖς, σχολῇ αἵ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ που τούτων φαυλό-
τεραί εἰσιν. ἢ σοι οὐ δοκοῦσιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πότε
οὖν, ἦ δ' ὅς, ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἅπτεται; ὅταν μὲν
γὰρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον, ὅτι
C τότε ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ. Ἀληθῆ λέγεις. Ἆρ' οὖν οὐκ
ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι, κατάδηλον αὐτῇ
γίγνεταί τι τῶν ὄντων; Ναί. Λογίζεται δέ γέ που τότε
κάλλιστα, ὅταν μηδὲν τούτων αὐτὴν παραλυπῇ, μήτε ἀκοὴ
μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδὼν μήτε τις ἡδονή, ἀλλ' ὅ τι μάλι-
στα αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνηται ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ
καθ' ὅσον δύναται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἁπτομένη
20 ὀρέγηται τοῦ ὄντος. Ἔστι ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα
D ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει τὸ σῶμα καὶ
φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνεσθαι;
379 Φαίνεται. Τί δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὦ Σιμμία; φαμέν τι
εἶναι δίκαιον αὐτὸ ἢ οὐδέν: Φαμὲν μέντοι νὴ Δία. Καὶ
αὖ καλόν γέ τι καὶ ἀγαθόν; Πῶς δ' οὔ; Ἤδη οὖν πώποτέ
τι τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς.
Ἀλλ' ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω
αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον μεγέθους πέρι, ὑγιείας,
ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἑνὶ λόγῳ ἁπάντων τῆς οὐσίας, ὃ
τυγχάνει ἕκαστον ὄν· ἆρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τἀλη- E
θέστατον θεωρεῖται, ἢ ὧδ' ἔχει· ὃς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ
ἀκριβέστατα παρασκευάσηται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι,
περὶ οὗ σκοπεῖ, οὗτος ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γνῶναι ἕκα-
στον; Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσειε
καθαρώτατα, ὅστις ὅ τι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ'
ἕκαστον, μήτε τὴν ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι
μήτε τινὰ ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ 66
λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ
χρώμενος αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειροῖ θη-
ρεύειν τῶν ὄντων, ἀπαλλαγεὶς ὅ τι μάλιστα ὀφθαλμῶν
τε καὶ ὤτων καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξύμπαντος τοῦ σώματος, 21
ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι
ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ; ἆρ' οὐχ οὗτός
ἐστιν, ὦ Σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὁ τευξόμενος τοῦ
ὄντος; Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὦ
Σώκρατες.

XI. Οὐκοῦν ἀνάγκη, ἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρί- B
στασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὥστε
καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτ' ἄττα λέγειν, ὅτι Κινδυνεύει τοι
ὥσπερ ἀτραπός τις ἡμᾶς ἐκφέρειν μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ
σκέψει, ὅτι, ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ ξυμπεφυρμένη
ᾖ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιούτου κακοῦ, οὐ μή ποτε
κτησώμεθα ἱκανῶς οὗ ἐπιθυμοῦμεν· φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι
τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ
σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· ἔτι δέ, ἄν τινες νόσοι C
προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν.
ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντο-
δαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ
λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι
ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ
στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ
τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάν- 22
τες οἱ πόλεμοι ἡμῖν γίγνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζό-
μεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θερα- D
πείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ
πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν
καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ
σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ παραπῖπτον
θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύ-
νασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τἀληθές, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν
δέδεικται, ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι,
ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ

---

4. δέ] δαί b. — 6. δέ] δαί bc. — 9. δοκεῖ σοι a. — 18. ἀνθρώπων a. — 19. μετέχειν ΓΑΠΦCEGHILs, probante Bernhardyo S. gr. p. 304. — 22. δὲ] δαὶ b. — 26. ἀεὶ ἡμῖν θρυλλοῦσιν a. — 29. γε αἱ a. — 36. αὐτὴν τούτων μηδὲν a. — 44. Φαμέν τι, νὴ a. — 45. αὖ cum Ficino post Heindorfium bc: οὐ a. — καλόν γέ τοι καὶ b. καλὸν καὶ a.

4. τἀληθέστατον αὐτῶν a. — 11. τινὰ om. a. — 13. ἐπιχειρεῖ a, ἐπιχειροίη b. — 18. καὶ om. a. — 24. τις om. a. — ἐκφέρειν ἡμᾶς ac. — 27. κτησόμεθα b. — 31. δὲ] τε a. — 37. ἡμῖν om. a. — 40. ταῦτα πάντα a.

E πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται οὗ ἐπιθυμοῦ-
μέν τε καί φαμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὰν τε-
λευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὔ. εἰ γὰρ μὴ
οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν
θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ἔστι κτήσασθαι τὸ εἰδέναι, ἢ τελευ-
67 τήσασι· τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἔσται ἡ ψυχὴ χωρὶς
τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὔ. καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν, οὕτως,
ὡς ἔοικεν, ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅ τι μάλιστα
23 μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅ τι μὴ πᾶσα
ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ
καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ
ἡμᾶς. καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώ-
ματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἰκός, μετὰ τοιούτων τε ἐσόμεθα
καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές· τοῦτο
B δ' ἐστὶν ἴσως τὸ ἀληθές. μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφά-
πτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ᾖ. Τοιαῦτα οἶμαι, ὦ Σιμμία,
ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάν-
τας τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς. ἢ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως; Παν-
τός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

XII. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ, ὦ
ἑταῖρε, πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ
ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὗ ἕνεκα ἡ
πολλὴ πραγματεία ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν,
C ὥστε ἥ γε ἀποδημία ἡ νῦν ἐμοὶ προστεταγμένη μετὰ ἀγα-
θῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλῳ ἀνδρί, ὃς ἡγεῖταί οἱ παρε-
σκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαρμένην. Πάνυ μὲν
οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. Κάθαρσις δὲ εἶναι ἆρα οὐ τοῦτο
ξυμβαίνει, ὅπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν
ὅ τι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσαι αὐτὴν
καθ' αὑτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαί τε
24 καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ
D νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μόνην καθ' αὑτήν, ἐκλυο-
μένην ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος; Πάνυ μὲν οὖν,
ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ
χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; Παντάπασί γ', ἦ δ' ὅς.
Λύειν δέ γε αὐτήν, ὥς φαμεν, προθυμοῦνται ἀεὶ μάλιστα
καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦντες ὀρθῶς, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ
τοῦτό ἐστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ
σώματος. ἢ οὔ; Φαίνεται. Οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον,
γελοῖον ἂν εἴη ἄνδρα παρασκευάζονθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ βίῳ
E ὅ τι ἐγγυτάτω ὄντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ζῆν, κἄπειθ',
380 ἥκοντος αὐτῷ τούτου, ἀγανακτεῖν; οὐ γελοῖον; Πῶς δ' οὔ;
Τῷ ὄντι ἄρα, ἔφη, ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες
ἀποθνήσκειν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστ' αὐτοῖς ἀν-
θρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει. εἰ γὰρ διαβέβληνται
μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὑτὴν ἐπιθυμοῦσι
τὴν ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φοβοῖντο καὶ
ἀγανακτοῖεν, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι
ἐκεῖσε ἴοιεν, οἷ ἀφικομένοις ἐλπίς ἐστιν οὗ διὰ βίου ἤρων 68
τυχεῖν· ἤρων δὲ φρονήσεως· ᾧ τε διεβέβληντο, τούτου 25
ἀπηλλάχθαι ξυνόντος αὐτοῖς; ἢ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν
καὶ γυναικῶν καὶ υἱέων ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἑκόντες
ἠθέλησαν εἰς Ἅιδου ἐλθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀγόμενοι τῆς ἐλ-
πίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαί τε ἐκεῖ ὧν ἐπεθύμουν καὶ ξυνέ-
σεσθαι· φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὄντι ἐρῶν, καὶ λαβὼν
σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύ-
ξεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου ἢ ἐν Ἅιδου, ἀγανακτήσει τε
ἀποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε; οἴεσθαί γε χρή, B
ἐὰν τῷ ὄντι γ' ᾖ, ὦ ἑταῖρε, φιλόσοφος· σφόδρα γὰρ αὐτῷ
ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρο-
νήσει ἀλλ' ἢ ἐκεῖ. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλε-
γον, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θάνατον ὁ
τοιοῦτος; Πολλὴ μέντοι νὴ Δία, ἦ δ' ὅς.

XIII. Οὐκοῦν ἱκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀν-
δρός, ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι,
ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος, ἀλλά τις φιλοσώματος; ὁ αὐτὸς
δέ που οὗτος τυγχάνει ὢν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, C
ἤτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ ἀμφότερα. Πάνυ γ', ἔφη, ἔχει
οὕτως ὡς λέγεις. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία, οὐ καὶ ἡ
ὀνομαζομένη ἀνδρία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσ- 26
ήκει; Πάντως δήπου, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη,
ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς
ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κο-
σμίως, ἆρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει, τοῖς μάλιστα τοῦ
σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν; Ἀνάγκη, D
ἔφη. Εἰ γὰρ ἐθελήσεις, ἦ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τήν γε τῶν
ἄλλων ἀνδρίαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτο-
πος. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες; Οἶσθα, ἦ δ' ὅς, ὅτι τὸν
θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν
εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν
ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπο-
μένωσιν; Ἔστι ταῦτα. Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί
εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι. καίτοι ἄτοπόν γε δέει
τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; E
οἱ κόσμιοι αὐτῶν οὐ ταὐτὸν τοῦτο πεπόνθασιν; ἀκολασίᾳ
τινὶ σώφρονές εἰσι; καίτοι φαμέν γέ που ἀδύνατον εἶναι,
ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον εἶναι τὸ πάθος
τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γὰρ
ἑτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλ-
λων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καίτοι καλοῦσί γε 27
ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι· ἀλλ' ὅμως ξυμ- 69
βαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων
ἡδονῶν. τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ
τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι. Ἔοικε

6. ἡ ψυχὴ ἔσται a. — 16. τἀληθὲς bc. — 17. τε om. a. — 18. Πάντως a. — 22. ἱκανῶς ἐκεῖ a. — 23. παρόντι a. — 39. ἀπὸ τοῦ σώματος a. — 43. ἀγανακτεῖν οὐ γελοῖον a. — 47. εἰ om. a.

3. διαβέβληντο bc. — 7. τε] τι ab. — 12. γ' om. a. — 21. ἢ καὶ ἀμφότερα bc. — Πάνυ, ἔφη a. — 23. ἀνδρεία hic et posthac ac. — 29. ἐθέλεις bc. — 32. μεγίστων a. — 37. τινὰ ἢ δειλίᾳ a. — δέ] δαί b.

*γάρ. Ὦ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ᾖ ἡ ὀρθὴ
πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγή, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς
λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω
πρὸς ἐλάττω, ὥσπερ νομίσματα, ἀλλ' ᾖ ἐκεῖνο μόνον τὸ
νόμισμα ὀρθόν, ἀνθ' οὗ δεῖ ἅπαντα ταῦτα καταλλάττεσθαι,*
B *φρόνησις, καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνού-
μενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ᾖ, καὶ ἀνδρία καὶ σω-
φροσύνη καὶ δικαιοσύνη, καὶ ξυλλήβδην ἀληθὴς ἀρετὴ ᾖ
μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων
καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοι-
ούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ
ἀλλήλων, μὴ σκιαγραφία τις ᾖ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ
ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' ἀληθὲς ἔχουσα,
τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι ᾖ κάθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων,*
C *καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρία καὶ αὐτὴ
ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ᾖ. καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ*
28 *τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοί τινες
εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, ὅτι ὃς ἂν ἀμύη-
τος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἅιδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσε-
ται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικό-
μενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶ γὰρ δή, φασὶν οἱ περὶ τὰς
τελετάς, ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί, βάκχοι δέ τε παῦροι·
οὗτοι δ' εἰσὶ κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλο-*
D *σοφηκότες ὀρθῶς. ὧν δὴ καὶ ἐγὼ κατά γε τὸ δυνατὸν
οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προὐθυμή-
θην γενέσθαι. εἰ δὲ ὀρθῶς προὐθυμήθην καί τι ἠνύσα-
μεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ,
ὀλίγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.*

*Ταῦτ' οὖν ἐγώ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἀπο-
λογοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε
δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ' ἀγανακτῶ, ἡγούμενος*
E *κἀκεῖ οὐδὲν ἧττον ἢ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύ-
ξεσθαι καὶ ἑταίροις· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει· εἴ
τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἢ τοῖς Ἀθη-
ναίων δικασταῖς, εὖ ἂν ἔχοι.*

XIV. *Εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα ὑπολαβὼν
ὁ Κέβης ἔφη· Ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε δοκεῖ*
29 *καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν*
70 *παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μή, ἐπειδὰν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώ-
ματος, οὐδαμοῦ ἔτι ᾖ, ἀλλ' ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηταί*
381 *τε καὶ ἀπολλύηται, ᾗ ἂν ἄνθρωπος ἀποθάνῃ· εὐθὺς ἀπαλ-
λαττομένη τοῦ σώματος καὶ ἐκβαίνουσα ὥσπερ πνεῦμα ἢ
καπνὸς διασκεδασθεῖσα οἴχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἔτι
οὐδαμοῦ ᾖ· ἐπεί, εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὑτὴν ξυν-
ηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν ὧν σὺ
νῦν δὴ διῆλθες, πολλὴ ἂν ἐλπὶς εἴη καὶ καλή, ὦ Σώ-
κρατες, ὡς ἀληθῆ ἐστιν ἃ σὺ λέγεις. ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἴσως* B
*οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς ἔστι τε ἡ
ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καί τινα δύναμιν ἔχει
καὶ φρόνησιν. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὦ Κέβης.
ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἢ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυ-
θολογῶμεν, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε μή; Ἔγωγ' οὖν,
ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι, ἥντινα δόξαν ἔχεις
περὶ αὐτῶν. Οὔκουν γ' ἂν οἶμαι, ἦ δ' ὃς ὁ Σωκράτης,
εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα, οὐδ' εἰ κωμῳδοποιὸς εἴη, ὡς* C
*ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι.
εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ διασκοπεῖσθαι.*

XV. *Σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῇδέ πῃ, εἴτ' ἄρα ἐν Ἅιδου
εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων, εἴτε καὶ οὔ.* 30
*παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος, οὗ μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν
ἐνθένδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ, καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνοῦνται
καὶ γίγνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων. καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει,
πάλιν γίγνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο
τι ἢ εἶεν ἂν ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐκεῖ; οὐ γὰρ ἄν που πάλιν* D
*ἐγίγνοντο, μὴ οὖσαι, καὶ τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ'
εἶναι, εἰ τῷ ὄντι φανερὸν γίγνοιτο, ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλο-
θεν γίγνονται οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων. εἰ δὲ μὴ
ἔστι τοῦτο, ἄλλου ἄν του δέοι λόγου. Πάνυ μὲν οὖν,
ἔφη ὁ Κέβης. Μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἦ δ' ὅς, σκό-
πει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾷον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ
ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην ὅσαπερ ἔχει
γένεσιν περὶ πάντων ἴδωμεν, ἆρ' οὑτωσὶ γίγνεται πάντα,
οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει* E
*ὄν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ καλὸν τῷ αἰσχρῷ ἐναντίον που
καὶ δίκαιον ἀδίκῳ, καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. τοῦτο
οὖν σκεψώμεθα, ἆρα ἀναγκαῖον, ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον,
μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίγνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναν-
τίου. οἷον ὅταν μεῖζόν τι γίγνηται, ἀνάγκη που ἐξ ἐλάτ-
τονος ὄντος πρότερον ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι; Ναί. Οὐκ-* 31
*οῦν κἂν ἔλαττον γίγνηται, ἐκ μείζονος ὄντος πρότερον
ὕστερον ἔλαττον γενήσεται; Ἔστιν, ἔφη, οὕτω. Καὶ μὴν* 71
*ἐξ ἰσχυροτέρου τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶτ-
τον; Πάνυ γε. Τί δέ; ἄν τι χεῖρον γίγνηται, οὐκ ἐξ
ἀμείνονος, καὶ ἂν δικαιότερον, ἐξ ἀδικωτέρου; Πῶς γὰρ
οὔ; Ἱκανῶς οὖν, ἔφη, ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω
γίγνεται, ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα; Πάνυ γε.
Τί δ' αὖ; ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ
ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντοιν δύο γενέ-*

---

1. *γὰρ* om. a. — 2. *ἀλλαγή* om. a. — 5. *πάντα* a. — 8. *ἀρετὴ ᾖ* auctore **Heindorfio** bc, *ἀρετὴ ἡ ΠG: ἀρετὴ* a. — 13. *ἔχῃ* ab. — 15. *αὐτὴ*] *αὕτη* a. — 16. *κινδυνεύουσι* a. — 22. *δέ γε παῦροι* a. — 24. *ἐγὼ*] *ἔγωγε* ac. — *γε* om. a. — 25. *προὐθυμούμην* a. — 26. *ἠνύσαμεν* a. — 30. *ἀπολείπω* a. — 37. *δοκεῖ ἔμοιγε* ab. — 41. *ἄνθρωπος* **Bekkerus**: *ὁ ἄνθρωπος* a, *ἄνθρωπος* c. — 43. *διαπταμένη* a. — 44. *ἑαυτὴν* ab.

2. *δὴ* om. a. — 4. *ἡ* om. a. — 13. *εἰ οὖν δοκεῖ καὶ χρὴ διασκοπεῖσθαι, σκεψώμεθα αὐτὸ* a. — 16. *τις λόγος ΧΠs: τις λόγος οὗτος* bc, *τις ὁ λόγος οὗτος* a. — 20. *ἢ* om. b. — 22. *γένοιτο*] *γίγνοιτο* ac. — 26. *ῥᾴδιον* a. — 29. *εἰδῶμεν* a. — *ἅπαντα* ab. — 31. *τοῦτο οὖν* om. a. — 33. *αὑτῷ* **Bailerus**, *ἑαυτῷ ΔΦGs: αὐτῷ* abc. — 37. *οὕτως* **Bekkerus**. — 38. *ἰσχυροτέρου ΧΔΠΦGs: ἰσχυροτέρου γε* abc. — 39. *δέ*] *δαί* bc. — 40. *ἂν Χs, ἄν τι Δ: ἐὰν* abc. — *δικαιότερον, οὐκ ἐξ* a.

σις, ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἕτερον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ
B ἑτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον; μείζονος μὲν γὰρ πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὔξησις καὶ φθίσις, καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὐξάνεσθαι, τὸ δὲ φθίνειν; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κἂν εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίγνεσθαί τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γένεσίν τε εἶναι ἐξ ἑκατέρου εἰς ἄλληλα; Πάνυ γ', ἦ δ' ὅς.

C **XVI.** Τί οὖν; ἔφη, τῷ ζῆν ἐστί τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί;
32 Τὸ τεθνάναι, ἔφη. Οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἐστί, καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντοιν; Πῶς γὰρ οὔ; Τὴν μὲν τοίνυν ἑτέραν συζυγίαν ὧν νῦν δὴ ἔλεγον ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ, ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἑτέραν. λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐγρηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι
D τὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν καταδαρθάνειν εἶναι, τὴν δὲ ἀνεγείρεσθαι. ἱκανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Λέγε δή μοι καὶ σύ, ἔφη, οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν φῂς τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι; Ἔγωγε. Γίγνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων; Ναί. Ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον; Τὸ τεθνηκός, ἔφη. Τί δέ, ἦ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεῶτος; Ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν, ὅτι τὸ ζῶν. Ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὦ Κέβης,
E τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται; Φαίνεται, ἔφη. Εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν Ἅιδου. Ἔοικεν. Οὐκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα ἥ γ' ἑτέρα σαφὴς οὖσα τυγχάνει; τὸ γὰρ ἀποθνῄσκειν σαφὲς δήπου, ἢ οὔ;
33 Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πῶς οὖν, ἦ δ' ὅς, ποιήσομεν; οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτῃ χωλὴ ἔσται ἡ φύσις; ἢ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνῄσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν; Πάντως που ἔφη. Τίνα ταύτην; Τὸ ἀναβιώσκεσθαι. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώ-
72 σκεσθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς ζῶντας αὕτη, τὸ ἀναβιώσκεσθαι; Πάνυ γε. Ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτῃ τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἧττον ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζώντων. τούτου δὲ ὄντος ἱκανόν που ἐδόκει τεκμήριον εἶναι, ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναί που, ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν.

XVII. Ἴδε τοίνυν οὕτως, ἔφη, ὦ Κέβης, ὅτι οὐδ' ἀδίκως ὡμολογήκαμεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ ἀεὶ ἀν-
B ταποδιδοίη τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις γιγνόμενα, ὡσπερεὶ κύκλῳ περιιόντα, ἀλλ' εὐθεῖά τις εἴη ἡ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνου εἰς τὸ καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτοι πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον 382
μηδὲ καμπὴν ποιοῖτο, οἶσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν σχοίη καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἂν πάθοι καὶ παύσαιτο γιγνόμενα; Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐδὲν χαλεπόν,
ἦ δ' ὅς, ἐννοῆσαι ὃ λέγω· ἀλλ' οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν 34
μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδοίη γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντα λῆρον
τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειε καὶ οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο, διὰ C
τὸ καὶ τἆλλα πάντα ταὐτὸν ἐκείνῳ πεπονθέναι, καθεύδειν. κἂν εἰ ξυγκρίνοιτο μὲν πάντα, διακρίνοιτο δὲ μή, ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονὸς εἴη, ὁμοῦ πάντα χρήματα. ὡσαύτως δέ, ὦ φίλε Κέβης, καὶ εἰ ἀποθνῄσκοι μὲν πάντα, ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο, ἆρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα
τεθνάναι καὶ μηδὲν ζῆν; εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ D
ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θνῄσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι; Οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν. Ἔστι γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι, καὶ ταῖς μέν γ'
ἀγαθαῖς ἄμεινον εἶναι, ταῖς δὲ κακαῖς κάκιον. E

XVIII. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβών, καὶ κατ' 35
ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον, ὦ Σώκρατες, εἰ ἀληθής ἐστιν, ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὖσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι ἃ νῦν ἀναμιμνησκόμεθα. τοῦτο δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῶν ἡ
ψυχὴ πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἴδει γενέσθαι· ὥστε 73
καὶ ταύτῃ ἀθάνατόν τι ἔοικεν ἡ ψυχὴ εἶναι. Ἀλλ', ὦ Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβών, ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι. Ἑνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσι πάντα ᾗ ἔχει· καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἷοί τ' ἦσαν τοῦτο
ποιῆσαι. ἔπειτα ἐάν τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἄγῃ ἢ ἄλλο B
τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. Εἰ δὲ μὴ ταύτῃ γε, ἔφη, πείθει, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, σκέψαι, ἂν τῇδέ πῄ σοι σκοπουμένῳ συνδόξῃ. ἀπιστεῖς γὰρ δή, πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἐστιν; Ἀπιστῶ μὲν ἔγωγε, ἦ δ' ὃς ὁ Σιμμίας, οὔ,

---

2. μὲν om. a. — 9. εἶναι ἑκατέρου εἰς ab. — γ'] μὲν οὖν ΧΠ. — 13. αὐτῶν a. — 20. σοι ἔφην a. — 25. δέ] δαί bc. — 28. ἄρα εἰσὶν ΧΠ. — 29. ταῖν γενεσέοιν ταῖν a. — 40. ἐδόκει om. a. — 44. οὕτως om. ab.

1. ἀνακάμπτῃ a. — 9. ἀποδείξειε] Deesse ἂν vidit Heindorfius, qui hanc voculam inserendam putavit post ἀποδείξειεν, ante λῆρον inseruit cum Bekkero c, possis etiam post Ἐνδυμίωνα. — 22. ἡμεῖς τὰ αὐτὰ οὐκ a. — 23. ἔστι καὶ τῷ a. — 26. γ' om. a. — 30. τοῦτο a. — 36. ποῖαί εἰσι τούτων a. — 41. ποιεῖν ab. — 44. ἂν ΧΔε: ἐὰν abc.

36 αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἔφη, δέομαι παθεῖν, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι. καὶ σχεδόν γε ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν ἤδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μέντ' ἂν ἧττον C ἀκούοιμι νῦν, σὺ πῇ ἐπεχείρησας λέγειν. Τῇδε ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. ὁμολογοῦμεν γάρ δήπου, εἴ τίς τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι. Πάνυ γε, ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δέ τινα τρόπον τόνδε· ἐάν τίς τι πρότερον ἢ ἰδὼν ἢ ἀκούσας ἤ τινα ἄλλην B αἴσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῷ, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐννοήσῃ, οὗ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἄλλη, ἆρ' οὐχὶ τοῦτο δικαίως λέγομεν ὅτι ἀνεμνήσθη, οὗ τὴν ἔννοιαν D ἔλαβεν; Πῶς λέγεις; Οἷον τὰ τοιάδε· ἄλλη που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν οἶσθα, ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσι λύραν ἢ ἱμάτιον ἢ ἄλλο τι, οἷς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἔγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδός, οὗ ἦν ἡ λύρα; τοῦτο δ' ἐστὶν ἀνάμνησις· ὥσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ἰδὼν πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη, 37 καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦτ' ἂν εἴη. Μυρία μέντοι νὴ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον E ἀνάμνησίς τίς ἐστι; μάλιστα μέντοι, ὅταν τις τοῦτο πάθῃ περὶ ἐκεῖνα, ἃ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἤδη ἐπελέληστο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; ἦ δ' ὅς. ἔστιν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ Σιμμίου ἀναμνησθῆναι; Ἔστι 74 μέντοι, ἔφη.

XIX. Ἆρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα ξυμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπ' ἀνομοίων; Ξυμβαίνει. Ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμνήσκηταί τίς τι, ἆρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν, εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκείνου, οὗ ἀνεμνήσθη; Ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δή, ἦ δ' ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. φαμέν πού τι εἶναι ἴσον, οὐ ξύλον λέγω ξύλῳ οὐδὲ λίθον λίθῳ οὐδ' ἄλλο τι τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι, αὐτὸ B τὸ ἴσον· φῶμέν τι εἶναι ἢ μηδέν; Φῶμεν μέντοι νὴ Δί', 38 ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε. Ἦ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ ὃ ἔστιν; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ἆρ' οὐκ ἐξ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἢ ξύλα ἢ λίθους ἢ ἄλλ' ἄττα ἰδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν, ἕτερον ὂν τούτων; ἢ οὐχ ἕτερόν σοι φαίνεται; σκόπει δὲ καὶ τῇδε. ἆρ' οὐ λίθοι μὲν ἴσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταὐτὰ ὄντα τοτὲ μὲν ἴσα φαίνεται, τοτὲ δ' οὔ; Πάνυ 383 μὲν οὖν. Τί δέ; αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη; ἢ ἡ ἰσότης ἀνισότης; Οὐδεπώποτέ γε, ὦ Σώκρατες. Οὐ C ταὐτὸν ἄρ' ἐστίν, ἦ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον. Οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες. Ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν ἴσων, ἑτέρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἴσου, ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννενόηκάς τε καὶ εἴληφας; Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν ἢ ὁμοίου ὄντος τούτοις ἢ ἀνομοίου; Πάνυ γε. Διαφέρει δέ, ἦ δ' ὅς, οὐδέν. ἕως γὰρ ἂν ἄλλο ἰδὼν ἀπὸ ταύτης τῆς ὄψεως ἄλλο ἐννοήσῃς, εἴτε ὅμοιον εἴτε ἀνόμοιον, ἀναγκαῖον, ἔφη, D αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονέναι. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δὲ τόδ'; ἦ δ' ὅς. ἦ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τοῖς ἴσοις; ἆρα φαίνεται ἡμῖν 39 οὕτως ἴσα εἶναι, ὥσπερ αὐτὸ ὃ ἔστιν [ἴσον], ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τῷ μὴ τοιοῦτον εἶναι, οἷον τὸ ἴσον, ἢ οὐδέν; Καὶ πολύ γε, ἔφη, ἐνδεῖ. Οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τίς τι ἰδὼν ἐννοήσῃ, ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο, ὃ νῦν ἐγὼ ὁρῶ, εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον εἶναι, οἷον ἐκεῖνο, ἀλλ' ἔστι φαυλότερον, E ἀναγκαῖόν που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προειδότα ἐκεῖνο, ᾧ φησιν αὐτὸ προσεοικέναι μέν, ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν; Ἀνάγκη. Τί οὖν; τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς, ἢ οὔ, περί τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον; Παντάπασί γε. Ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προειδέναι τὸ ἴσον πρὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ὅτε τὸ πρῶτον ἰδόντες τὰ ἴσα ἐνενοήσαμεν, ὅτι ὀρέγεται 75 μὲν πάντα ταῦτ' εἶναι οἷον τὸ ἴσον, ἔχει δὲ ἐνδεεστέρως. Ἔστι ταῦτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ ἐννενοηκέναι μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἰδεῖν ἢ ἅψασθαι ἢ ἔκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων· ταὐτὸν δὲ πάντα ταῦτα λέγω. Ταὐτὸν γάρ ἐστιν, ὦ Σώκρατες, πρός γε ὃ βούλεται δηλῶσαι ὁ λόγος. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἔκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι, ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε ὀρέγεται, τοῦ ὃ ἔστιν 40 B ἴσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεέστερά ἐστιν. ἢ πῶς λέγομεν; Οὕτως. Πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι ἡμᾶς ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ τἆλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἴσου, ὅ τι ἔστιν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτα εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἔστι δὲ αὐτοῦ φαυλότερα. Ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν γενόμενοι εὐθὺς ἑωρῶμέν τε καὶ ἠκούομεν καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις εἴχομεν; Πάνυ γε. Ἔδει δέ γε, φαμέν, πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἴσου C

---

1. παθεῖν auctore Heindorfio bc: μαθεῖν a. — 3. μὲν ἂν a. — 4. πῇ σὺ a. — 8. δέ τινα c. — 9. τόνδε] τοῦτον ab. — πρότερον] ἕτερον ab. — 15. ἄλλο τι ΧΠ: τι ἄλλο abc. — 24. ἐπιλέληστο bc. — δέ] δαί b. — 31. εἶναι τὴν μὲν ἀφ' ὁμοίων, τὴν δὲ καὶ ἀπ' ἀνομοίων a. — 37. ξύλον ξύλῳ λέγω a. — τι om. ab. — 38. πάντα ταῦτα a. — 39. μέντοι] τοίνυν a. — 41. ὃ ἔστιν ἴσον a. — 43. ἰδόντες τὰ ἴσα a.

3. δέ] δαί b. — 11. ἕως γὰρ ἂν] ὅταν οὖν c. — 12. εἴτε ἀνόμοιον εἴτε ὅμοιον a. — 13. δὲ ΓΔΛΠCEGHILs: δαὶ abc. — τόδ' om. ΧΔΠΦG. — 15. ἐλέγομεν ἐν τοῖς a. — 16. αὐτὸ τὸ ὃ c. — ἴσον om. ΧΠ. — τι] τῷ Χ et pr. Π et corr. T. — 17. μὴ om. ΧΓΛΞΦRGHIL et pr. ΠTs. Heindorfius: ἢ ἐνδεῖ τι ἐκεῖνα τοῦ τοιοῦτον κτλ. — Καὶ om. a. — 21. οἷον auctore Mudgio bc: ἴσον οἷον cum libris a. — 24. τοιοῦτον ΔΠΦGs: τὸ τοιοῦτον abc. — 35. τοῦθ' ὃ ἔστιν a. — 36. λέγομεν. Οὕτω. a. — 37. πρὸ γὰρ τοῦ ἄρξασθαι a. — 40. πάντα τὰ τοιαῦτα a.

ἐπιστήμην εἰληφέναι; Ναί. Πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὡς ἔοικεν,
ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι. Ἔοικεν.

XX. Οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέ-
σθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι
καὶ εὐθὺς γενόμενοι οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ τὸ μεῖζον καὶ
τὸ ἔλαττον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαντα τὰ τοιαῦτα; οὐ γὰρ περὶ
τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν μᾶλλόν τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ
καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ ὁσίου, καί,
B ὅπερ λέγω, περὶ ἁπάντων οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ
ἔστι, καὶ ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀπο-
41 κρίσεσιν ἀποκρινόμενοι. ὥστε ἀναγκαῖον ἡμῖν εἶναι τούτων
ἁπάντων τὰς ἐπιστήμας προ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι. Ἔστι
ταῦτα. Καὶ εἰ μέν γε λαβόντες μὴ ἑκάστοτε ἐπιλελήσμεθα,
εἰδότας ἀεὶ γίγνεσθαι καὶ ἀεὶ διὰ βίου εἰδέναι· τὸ γὰρ
εἰδέναι τοῦτ' ἐστί, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ
ἀπολωλεκέναι. ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ὦ Σιμμία, ἐπι-
E στήμης ἀποβολήν; Πάντως δήπου, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Εἰ
δέ γε, οἶμαι, λαβόντες πρὶν γενέσθαι γιγνόμενοι ἀπωλέ-
σαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ ταῦτα
ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἅς ποτε καὶ πρὶν
εἴχομεν, ἆρ' οὐχ ὃ καλοῦμεν μανθάνειν οἰκείαν ἐπιστήμην
ἀναλαμβάνειν ἂν εἴη; τοῦτο δέ που ἀναμιμνήσκεσθαι
λέγοντες ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν; Πάνυ γε. Δυνατὸν γὰρ δὴ
76 τοῦτό γ' ἐφάνη, αἰσθόμενόν τι ἢ ἰδόντα ἢ ἀκούσαντα ἤ
τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβόντα ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆ-
σαι ὃ ἐπελέληστο, ᾧ τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον ὄν, ἢ ᾧ
ὅμοιον. ὥστε, ὅπερ λέγω, δυοῖν θάτερον, ἤτοι ἐπιστάμενοί
τε αὐτὰ γεγόναμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ
ὕστερον, οὕς φαμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀναμιμνή-
σκονται οὗτοι, καὶ ἡ μάθησις ἀνάμνησις ἂν εἴη. Καὶ
42 μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὦ Σώκρατες.

XXI. Πότερον οὖν αἱρεῖ, ὦ Σιμμία; ἐπισταμένους
B ἡμᾶς γεγονέναι, ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι ὕστερον ὧν πρότερον
ἐπιστήμην εἰληφότες ἦμεν; Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ
παρόντι ἑλέσθαι. Τί δέ; τόδε ἔχεις ἑλέσθαι, καὶ πῇ σοι
δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὧν ἐπίσταται
ἔχοι ἂν δοῦναι λόγον, ἢ οὔ; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώ-
κρατες. Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον
περὶ τούτων, ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν; Βουλοίμην μέντ' ἄν,
ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι, μὴ αὔριον
τηνικάδε οὐκέτι ᾖ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἷός τε τοῦτο
C ποιῆσαι. Οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαί γε, ἔφη, ὦ
Σιμμία, πάντες αὐτά; Οὐδαμῶς. Ἀναμιμνήσκονται ἄρα
ἅ ποτε ἔμαθον; Ἀνάγκη. Πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν
τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἄνθρωποι
γεγόναμεν. Οὐ δῆτα. Πρότερον ἄρα. Ναί. Ἦσαν ἄρα,
ὦ Σιμμία, αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώ-
που εἴδει, χωρὶς σωμάτων, καὶ φρόνησιν εἶχον. Εἰ μὴ
ἄρα ἅμα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὦ Σώκρατες, ταύτας 38
τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος. Εἶεν, D
ὦ ἑταῖρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ; οὐ 43
γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὡμολογή-
σαμεν. ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ἐν ᾧπερ καὶ λαμβάνομεν;
ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον; Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες,
ἀλλ' ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.

XXII. Ἆρ' οὖν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὦ Σιμμία;
εἰ μὲν ἔστιν ἃ θρυλοῦμεν ἀεί, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ
πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθή-
σεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχουσαν πρότερον ἀνευρί- E
σκοντες ἡμετέραν οὖσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνῃ ἀπεικάζομεν,
ἀναγκαῖον, οὕτως ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτω καὶ τὴν
ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ
ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἂν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; ἆρ'
οὕτως ἔχει, καὶ ἴση ἀνάγκη ταῦτά τε εἶναι καὶ τὰς ἡμε-
τέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα,
οὐδὲ τάδε; Ὑπερφυῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Σιμμίας,
δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ εἰς καλόν γε κατα-
φεύγει ὁ λόγος εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι τήν τε ψυχὴν ἡμῶν 77
πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, καὶ τὴν οὐσίαν, ἣν σὺ νῦν λέγεις.
οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὄν, ὡς τοῦτο,
τὸ πάντα τὰ τοιαῦτα εἶναι ὡς οἷόν τε μάλιστα, καλόν τε
καὶ ἀγαθὸν καὶ τἆλλα πάντα, ἃ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ 44
ἔμοιγε ἱκανῶς ἀποδέδεικται.

Τί δὲ δὴ Κέβητι; ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα
πείθειν. Ἱκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε οἶμαι· καίτοι
καρτερώτατος ἀνθρώπων ἐστὶ πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις.
ἀλλ' οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτόν, ὅτι, πρὶν
γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή. B

XXIII. Εἰ μέντοι καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν ἔτι ἔσται,
οὐδ' αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀποδεδεῖχθαι, ἀλλ'
ἔτι ἐνέστηκεν ὃ νῦν δὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως
μὴ ἅμα ἀποθνῄσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάννυται ἡ
ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ᾖ. τί γὰρ κωλύει
γίγνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυνίστασθαι ἄλλοθέν ποθεν καὶ
εἶναι, πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὰν
δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν
τελευτᾶν καὶ διαφθείρεσθαι; Εὖ λέγεις, ἔφη, ὦ Σιμμία, C
ὁ Κέβης. φαίνεται γὰρ ὥσπερ ἥμισυ ἀποδεδεῖχθαι οὗ δεῖ,
ὅτι, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή· δεῖ δὲ προσ-
αποδεῖξαι, ὅτι καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν οὐδὲν ἧττον
ἔσται ἢ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔχειν.
Ἀποδέδεικται μέν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σω- 45

---

11. εἶναι om. Π, supra ponit Χ. — 13. ἑκάστοτε μὴ Χ Π. — 14. εἰδότες a. — 16. ὦ Σιμμία om. a. — 19. ταῦτα] αὐτὰ a. — 21. οἰκείαν ἂν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν εἴη a b. — 26. ἐπελέληστο c. — 28. τε auctore Heindorfio b: γε a c. — 29. ἀλλ' a b. — 35. τόδε om. a. — 44. ποτὲ ἃ a. — 45. αὐτῶν om. a.

3. ἅμα om. a. — 7. ἐν ante ᾧπερ om. a c. — 10. ἔφη, ἔχει b c. — 11. θρυλλοῦμεν a. — τέ τι καὶ a. — 15. οὕτως ante καὶ cum Bekkero c. — 20. ὦ Σώκρατες, ἔφη a. — 34. ὦ Σώκρατες, ἔφη a. — 38. ἀμόθεν ποθὲν Bekkerus. — 43. δεῖν δὲ προσαποδεῖξαι ἔτι, εἰ καὶ ἐπειδὰν a. — 46. ἔχειν Χ Δ Π Φ G s: ἕξειν a b c.

κράτης, καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταὐτὸν καὶ ὃν πρὸ τούτου ὡμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. εἰ γὰρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ D καὶ πρότερον, ἀνάγκη δ' αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ἰούσῃ τε καὶ γιγνομένῃ μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτῇ καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνῃ εἶναι, ἐπειδή γε δεῖ αὖθις αὐτὴν γίγνεσθαι; ἀποδέδεικται μὲν οὖν ὅπερ λέγετε καὶ νῦν.

XXIV. Ὅμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως ἂν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον, καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσᾷ καὶ διασκε- E δάννυσιν, ἄλλως τε καὶ ὅταν τύχῃ τις μὴ ἐν νηνεμίᾳ, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνῄσκων. Καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας Ὡς δεδιότων, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πειρῶ ἀναπείθειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἴσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται. τοῦτον οὖν πειρώμεθα πείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσπερ τὰ μορμολύκεια. Ἀλλὰ χρή, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπᾴδειν 78 αὐτῷ ἑκάστης ἡμέρας, ἕως ἂν ἐξεπᾴσητε. Πόθεν οὖν, 46 ἔφη, ὦ Σώκρατες, τῶν τοιούτων ἀγαθὸν ἐπῳδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεις; Πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐν ᾗ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρὴ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπῳδόν, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὅ τι ἂν εὐκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. ζητεῖν δὲ χρὴ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἴσως γὰρ ἂν οὐδὲ ῥᾳδίως εὕροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης· ὅθεν δὲ B ἀπελίπομεν ἐπανέλθωμεν, εἴ σοι ἡδομένῳ ἐστίν. Ἀλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ οὐ μέλλει; Καλῶς, ἔφη, λέγεις.

XXV. Οὐκοῦν τοιόνδε τι, ἦ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἀνερέσθαι ἑαυτούς, τῷ ποίῳ τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι, μὴ πάθῃ αὐτό, καὶ τῷ ποίῳ τινὶ οὔ; καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι, πότερον ψυχή ἐστι, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἆρ' οὖν τῷ μὲν ξυντεθέντι C τε καὶ ξυνθέτῳ ὄντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτῃ, ᾗπερ ξυνετέθη· εἰ δέ τι τυγχάνει ὂν ἀξύν- 47 θετον, τούτῳ μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῳ ἄλλῳ; Δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης. Οὐκοῦν ἅπερ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταὐτά, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ξύνθετα; Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. Ἴωμεν δή, ἔφη, ἐπὶ ταὐτά, ἐφ' ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ. αὐτὴ ἡ οὐσία, ἧς λόγον δίδομεν τοῦ D εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ὡσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ ταὐτά, ἢ ἄλλοτ' ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ ἕκαστον, ὃ ἔστι, τὸ ὄν, μή ποτε μεταβολὴν καὶ ἡντινοῦν ἐνδέχεται; ἢ ἀεὶ αὐτῶν ἕκαστον ὃ ἔστι, μονοειδὲς ὂν αὐτὸ καθ' αὑτό, ὡσαύτως κατὰ ταὐτὰ 385 ἔχει καὶ οὐδέποτε οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται; Ὡσαύτως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, κατὰ ταὐτὰ ἔχειν, ὦ Σώκρατες. Τί δὲ τῶν πολλῶν καλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ ἱματίων ἢ ἄλλων ὡντινωνοῦν τοιούτων, E ἢ ἴσων ἢ καλῶν ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων; ἆρα κατὰ ταὐτὰ ἔχει, ἢ πᾶν τοὐναντίον ἐκείνοις οὔτε αὐτὰ αὑτοῖς οὔτε ἀλλήλοις οὐδέποτε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδαμῶς 48 κατὰ ταὐτά ἐστιν; Οὕτως αὖ, ἔφη, ταῦτα, ὁ Κέβης· οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει. Οὐκοῦν τούτων μὲν κἂν ἅψαιο 79 κἂν ἴδοις κἂν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἴσθοιο, τῶν δὲ κατὰ ταὐτὰ ἐχόντων οὐκ ἔστιν ὅτῳ ποτ' ἂν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἢ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἔστιν ἀειδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὁρατά; Παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις.

XXVI. Θῶμεν οὖν, εἰ βούλει, ἔφη, δύο εἴδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὁρατόν, τὸ δὲ ἀειδές. Θῶμεν, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἀειδὲς ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχον, τὸ δὲ ὁρατὸν μηδέποτε κατὰ ταὐτά. Καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν. Φέρε δή, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ B ψυχή; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη. Ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εἴδει φαῖμεν ἂν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα; Παντί, ἔφη, τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῷ ὁρατῷ. Τί δὲ ἡ ψυχή; ὁρατόν, ἢ ἀειδές; Οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει ἐλέγομεν· ἢ ἄλλῃ τινὶ οἴει; Τῇ τῶν ἀνθρώπων. Τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; ὁρατὸν εἶναι, ἢ οὐχ ὁρατόν; Οὐχ ὁρατόν. Ἀειδὲς ἄρα; Ναί. Ὁμοιότερον ἄρα ψυχὴ σώ- 49 ματός ἐστι τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὁρατῷ. Πᾶσα ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες. C

XXVII. Οὐκοῦν καὶ τόδε πάλαι λέγομεν, ὅτι ἡ ψυχή, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἢ διὰ τοῦ ὁρᾶν ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γάρ ἐστι τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι —, τότε μὲν ἕλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ ἰλιγγιᾷ ὥσπερ μεθύουσα, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη; Πάνυ γε. Ὅταν δέ γε αὐτὴ καθ' αὑτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οἴχεται εἰς τὸ καθαρόν τε καὶ ἀεὶ ὂν καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως D

3. ἔστιν ἡ a. — 5. θανάτου τε καὶ ἐκ τοῦ a. — 6. αὐτὴν a. — 7. ἐπειδὴ δεῖ a. — 8. λέγεται a. — 20. ἐξεπᾴσηται a. — 30. ὑπάρξει, ἔφη a. — 33. τι, ἔφη, ἦ δ' ὅς a. — 33. ἐρέσθαι 𝔄 Π. — 35. τοῦ διασκεδάννυσθαι 𝔄 Π. — 37. οὔ auctore Heindorfio add. bc. — ἡ ψυχή 𝔄 Π. — 42. ταῦτα] τὰ αὐτὰ a. — 43. τῷ Stallbaumii typotheta.

1. εἶναι τὰ om. pr. 𝔄 Π. — 2. ταὐτά cum Heindorfio b: ταῦτα ac. — 5. ἔχει καὶ κατὰ ex cod. Aug. b. — 8. ὡσαύτως καὶ κατὰ L bc. — 10. Κέβης, καὶ κατὰ Ξ ab. — τὰ αὐτὰ a. — 13. ἢ ante ἴσων om. a. — 14. τὰ αὐτὰ a. — 21. ὁρατά 𝔄: ὁρᾶται abc. — 22. εἰ om. ab. — 24. τὰ αὐτὰ a. — 26. ἢ ante ἡμῶν add. Δ, post αὐτῶν a. — 28. φαμὲν a. — 31. μὴν om. 𝔄 G et pr. Π. — τὰ δὲ μὴ Stallbaumii typotheta. — 32. λέγομεν c. — 33. λέγομεν auctore Heindorfio b: ἐλέγομεν ac.

ἔχον, καὶ ὡς συγγενὴς οὖσα αὐτοῦ ἀεὶ μετ' ἐκείνου τε
γίγνεται, ὅτανπερ αὐτὴ καθ' αὑτὴν γένηται καὶ ἐξῇ αὐτῇ,
καὶ πέπαυταί τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκεῖνα ἀεὶ κατὰ
ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχει, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη; καὶ τοῦτο
αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται; Παντάπασιν, ἔφη,
καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες. Ποτέρῳ οὖν αὖ
σοι δοκεῖ τῷ εἴδει καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν
E λεγομένων ψυχὴ ὁμοιότερον εἶναι καὶ ξυγγενέστερον; Πᾶς
ἂν ἔμοιγε δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, ξυγχωρῆσαι, ὦ Σώκρατες, ἐκ
50 ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλῳ καὶ
παντὶ ὁμοιότερόν ἐστι ψυχὴ τῷ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλ-
λον ἢ τῷ μή. Τί δὲ τὸ σῶμα; Τῷ ἑτέρῳ.

XXVIII. Ὅρα δὲ καὶ τῇδε, ὅτι, ἐπειδὰν ἐν τῷ
80 αὐτῷ ὦσι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι
ἡ φύσις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ
κατὰ ταῦτα αὖ πότερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῷ θείῳ εἶναι,
καὶ πότερον τῷ θνητῷ; ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἷον
ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχε-
σθαί τε καὶ δουλεύειν; Ἔμοιγε. Ποτέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ
ἔοικεν; Δῆλα δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ,
τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ. Σκόπει δή, ἔφη, ὦ Κέβης, εἰ
ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει, τῷ μὲν
B θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ
καὶ ἀεὶ ὡσαύτως κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον
εἶναι ψυχή, τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ ἀνοήτῳ
καὶ πολυειδεῖ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι
ἑαυτῷ ὁμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα
ἄλλο λέγειν, ὦ φίλε Κέβης, ὡς οὐχ οὕτως ἔχει; Οὐκ
ἔχομεν.

XXIX. Τί οὖν; τούτων οὕτως ἐχόντων ἆρ' οὐχὶ
51 σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὖ τὸ
παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἢ ἐγγύς τι τούτου; Πῶς γὰρ
C οὔ; Ἐννοεῖς οὖν, ἔφη, ὅτι, ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρω-
πος, τὸ μὲν ὁρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὁρατῷ κεί-
μενον, ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ᾧ προσήκει διαλύεσθαι καὶ
διαπίπτειν καὶ διαπνεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν
πέπονθεν, ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μέν
τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ
ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα. συμπεσὸν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταρι-
χευθέν, ὥσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον
D μένει ἀμήχανον ὅσον χρόνον. ἔνια δὲ μέρη τοῦ σώματος,
καὶ ἂν σαπῇ, ὀστᾶ τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα,
ὅμως, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀθάνατά ἐστιν. ἢ οὔ; Ναί. Ἡ δὲ
ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀειδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον οἰχό-
μενον, γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀειδῆ, εἰς Ἅιδου ὡς
ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἷ, ἂν
θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον, αὕτη δὲ δὴ
ἡμῖν ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττομένη τοῦ
σώματος εὐθὺς διαπεφύσηται καὶ ἀπόλωλεν, ὥς φασιν οἱ
πολλοὶ ἄνθρωποι; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ φίλε Κέβης τε καὶ E
Σιμμία, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ 52
ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ σώματος ξυνεφέλκουσα, ἅτε οὐ-
δὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἑκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύ-
γουσα αὐτὸ καὶ συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὑτήν, ἅτε μελε- 386
τῶσα ἀεὶ τοῦτο, — τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὀρθῶς
φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι μελετῶσα ῥᾳδίως· ἢ 81
οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου; Παντάπασί γε. Οὐκοῦν
οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀειδὲς ἀπέρχεται,
τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἷ ἀφικομένῃ
ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων
καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρω-
πείων ἀπηλλαγμένῃ, ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμυη-
μένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ τῶν θεῶν
διάγουσα; οὕτω φῶμεν, ὦ Κέβης, ἢ ἄλλως;

XXX. Οὕτω νὴ Δί', ἔφη ὁ Κέβης. Ἐὰν δέ γε,
οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάτ- B
τηται, ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα
καὶ ἐρῶσα καὶ γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ, ὑπό τε τῶν ἐπι-
θυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς
ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδές, οὗ τις ἂν ἅψαιτο καὶ ἴδοι καὶ
πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο, τὸ δὲ
τοῖς ὄμμασι σκοτῶδες καὶ ἀειδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ 53
αἱρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύ-
γειν, οὕτω δὴ ἔχουσαν οἴει ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἰλι- C
κρινῆ ἀπαλλάξεσθαι; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη. Ἀλλὰ διει-
λημμένην γε οἶμαι ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὃ αὐτῇ ἡ ὁμιλία
τε καὶ ξυνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ διὰ
τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον. Πάνυ γε. Ἐμβρι-
θὲς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο οἴεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ
γεῶδες καὶ ὁρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύ-
νεταί τε καὶ ἕλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον, φόβῳ τοῦ
ἀειδοῦς τε καὶ Ἅιδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ τὰ μνήματά D
τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἃ δὴ καὶ ὤφθη
ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοι-
αῦται ψυχαὶ εἴδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι, ἀλλὰ
τοῦ ὁρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὁρῶνται. Εἰκός γε, ὦ
Σώκρατες. Εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης· καὶ οὔ τί γε τὰς τῶν
ἀγαθῶν ταύτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἳ περὶ τὰ
τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προ-
τέρας τροφῆς, κακῆς οὔσης. καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται,
ἕως ἂν τῇ τοῦ ξυνεπακολουθοῦντος τοῦ σωματοειδοῦς ἐπι- E
θυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα.

---

7. πρόσθεν a. — 9. συγχωρῆσαι a. — 13. δὲ] δη a. — 24. ὡσαύτως καὶ κατὰ ab. — 25. ψυχήν ab. — 28. ὡς] ἢ Ξ, ἢ ΔΠΦCGs, ἢ ὡς Γ. — οὕτω a. — 34. τὸ ante σῶμα om. a. — 42. ἐὰν ab.

4. φίλε om. a. — 12. ἀειδὲς] θεῖον a. — 14. ἀγνοίας a. — 17. τῶν om. ab. — 18. διαγούσῃ Heindorfius. — 25. φάγοι καὶ πίοι b. Conf. Protag. 314 A. — 30. αὐτῇ] αὐτὴ a. — 37. καλινδουμένη a. — 38. σκοτοειδῆ φάσματα b. — 41. καὶ οὔτε γε τὰ τῶν a.

54 **XXXI.** Ἐνδοῦνται δέ, ὥσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα
ἤθη, ὁποῖ' ἄττ' ἂν καὶ μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ.
Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες; Οἷον τοὺς μὲν
γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας
καὶ μὴ διευλαβημένους εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ τῶν
82 τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι. ἢ οὐκ οἴει; Πάνυ μὲν
οὖν εἰκὸς λέγεις. Τούς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας
καὶ ἁρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ
ἱεράκων καὶ ἰκτίνων γένη. ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσε φαῖμεν τὰς
τοιαύτας ἰέναι; Ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα.
Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τἄλλα, οἷ ἂν ἑκάστη ἴοι,
κατὰ τὰς αὐτῶν ὁμοιότητας τῆς μελέτης; Δῆλον δή, ἔφη·
πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων
εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες οἱ τὴν δημοτικὴν τε
B καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες, ἣν δὴ καλοῦσι σω-
φροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης
γεγονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ; Πῇ δὴ οὗτοι εὐδαι-
μονέστατοι; Ὅτι τούτους εἰκός ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν
ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε καὶ ἥμερον γένος, ἤ που μελιττῶν
ἢ σφηκῶν ἢ μυρμήκων, ἢ καὶ εἰς ταὐτόν γε πάλιν τὸ
55 ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας με-
τρίους. Εἰκός.

XXXII. Εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι
C καὶ παντελῶς καθαρῷ ἀπιόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἀλλ' ἢ
τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα, ὦ ἑταῖρε Σιμμία τε
καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀπέχονται τῶν κατὰ
τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἁπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παρα-
διδόασιν αὐταῖς αὑτούς, οὔ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν
φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδὲ αὖ
ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ
φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν. Οὐ
γὰρ ἂν πρέποι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Κέβης. Οὐ μέντοι
D μὰ Δί', ἦ δ' ὅς. τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἅπασιν, ἔφη,
ὦ Κέβης, ἐκεῖνοι, οἷς τι μέλει τῆς αὑτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ
μὴ σῶμά τι πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες οὐ κατὰ
ταὐτὰ πορεύονται αὐτοῖς, ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται,
αὐτοὶ δὲ ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν
καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρμῷ ταύτῃ τρέπονται,
ἐκείνῃ ἑπόμενοι ᾗ ἐκείνη ὑφηγεῖται.

XXXIII. Πῶς, ὦ Σώκρατες; Ἐγὼ ἐρῶ, ἔφη. γιγνώ-
σκουσι γάρ, ἦ δ' ὅς, οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα
E αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡ φιλοσοφία ἀτεχνῶς διαδεδεμένην ἐν
56 τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην, ἀναγκαζομένην δὲ ὥσπερ
δι' εἱργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα, ἀλλὰ μὴ
αὐτὴν δι' αὑτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην, καὶ
τοῦ εἱργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα, ὅτι δι' ἐπιθυμίας
ἐστίν, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴη
τοῦ δεδέσθαι, — ὅπερ οὖν λέγω, γιγνώσκουσιν οἱ φιλομα- 83
θεῖς, ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν
τὴν ψυχὴν ἠρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ, ἐνδει-
κνυμένη, ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ ἡ διὰ τῶν ὀμμάτων σκέ-
ψις, ἀπάτης δὲ ἡ διὰ τῶν ὤτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθή-
σεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν ὅσον μὴ
ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὑτὴν ξυλλέγεσθαι 387
καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ
ἀλλ' ἢ αὐτὴν αὑτῇ, ὅ τι ἂν νοήσῃ αὐτὴ καθ' αὑτὴν αὐτὸ
καθ' αὑτὸ τῶν ὄντων· ὅ τι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν B
ἄλλοις ὂν ἄλλο, μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν
τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ ὁρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὁρᾷ νοητόν
τε καὶ ἀειδές. ταύτῃ οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἐναν-
τιοῦσθαι ἡ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχὴ οὕτως ἀπέ-
χεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων 57
καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη, ὅτι, ἐπειδάν τις σφόδρα
ἡσθῇ ἢ φοβηθῇ ἢ λυπηθῇ ἢ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον
κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν, ὅσον ἄν τις οἰηθείη, οἷον ἢ
νοσήσας ἤ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὃ πάν- C
των μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἐστι, τοῦτο πάσχει
καὶ οὐ λογίζεται αὐτό. Τί τοῦτο, ὦ Σώκρατες; ἔφη ὁ
Κέβης. Ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἅμα
τε ἡσθῆναι ἢ λυπηθῆναι σφόδρα ἐπί τῳ καὶ ἡγεῖσθαι,
περὶ ὃ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσχῃ, τοῦτο ἐναργέστατόν τε
εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως ἔχον. ταῦτα δὲ μάλιστα
τὰ ὁρατά. ἢ οὔ; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ πάθει
μάλιστα καταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος; Πῶς δή; Ὅτι
ἑκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἧλον ἔχουσα προσηλοῖ αὐτὴν D
πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξά-
ζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. ἐκ
γὰρ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν
ἀναγκάζεται, οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γίγνε-
σθαι καὶ οἵα μηδέποτε καθαρῶς εἰς Ἅιδου ἀφικέσθαι,
ἀλλ' ἀεὶ τοῦ σώματος ἀνάπλεα ἐξιέναι, ὥστε ταχὺ πάλιν
πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, 58
καὶ ἐκ τούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς τοῦ θείου τε καὶ καθα- E
ροῦ καὶ μονοειδοῦς συνουσίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις,
ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες.

XXXIV. Τούτων τοίνυν ἕνεκα, ὦ Κέβης, οἱ δικαίως

---

1. εἰς τὰ τοιαῦτα a. — 2. ἄττ' a. — 4. φιλοτησίας a. — 9. φαμὲν a. — 11. οἷ] ᾗ a. — ἕκαστα ΧΠΦG cum corr. E et rc. Γ, probante Bernhardyo Gr. S. p. 430. — 18. Ὅτι] ὅτι οὐ Π et pr. X. Fort. Οὐ-μετρίους; Οὐ. — 19. τε om. a. — 24. ἀλλ' ἢ] ἄλλῳ ἢ a c. Fort. ἄλλῳ ἀλλ' ἤ, ut 83 A. Confusae autem videntur in unam duae enuntiationes, εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ ἀπιόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι, et εἰς δέ γε θεῶν γένος οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι [ἄλλῳ] ἀλλ' ἢ τῷ φιλομαθεῖ. Bait. Heindorfius: ἀφικνεῖσθαι, ἀλλὰ μόνῳ τῷ φιλομαθεῖ. Τούτων ἕνεκα κτλ. — 26. φιλόσοφοι a. — 28. ἑαυτοὺς c. — οὔ τι] οὔτε a. — 35. σῶμά τι Orellius, σώματι Π et pr. X: σώματα abc.

2. καλινδουμένην a. — 5. τοῦ Heindorfius: τῷ cum libris abc. — 9. ὤτων] ἀκοῶν ΔΦGa. — 10. ἀποχωρεῖν ΔΦGa. — 22. ὅσον] ὧν ΧΓΔΛΠΦCEGHIs. — 24. κακῶν a. — 26. ὅτι ἡ ψυχὴ a. — 27. ἐπὶ τῷ a. — 29. καὶ ἀληθέστατον εἶναι a. — μάλιστα τὰ auctore Heindorfio bc: μάλιστα cum libris a. — 31. καταδεῖται ἡ ψυχὴ a. — 37. οἵα a. — εἰς Ἅιδου καθαρῶς a. — 38. ἀνάπλεα τοῦ σώματος a.

φιλομαθεῖς κόσμιοί τ' εἰσὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὧν οἱ πολλοὶ
84 ἕνεκά φασιν. ἢ σὺ οἴει; Οὐ δῆτα ἔγωγε. Οὐ γὰρ ἀλλ'
οὕτω λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου, καὶ οὐκ ἂν
οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν, λυούσης
δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις
ἑαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν,
Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἱστὸν μεταχειριζομένην· ἀλλὰ
γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἑπομένη τῷ λογισμῷ
καὶ ἀεὶ ἐν τούτῳ οὖσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ
B ἀδόξαστον θεωμένη καὶ ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, ζῆν τε
οὕτως οἴεται δεῖν, ἕως ἂν ζῇ, καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ,
εἰς τὸ ξυγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι
τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν
δεινὸν μὴ φοβηθῇ, ταῦτά γ' ἐπιτηδεύσασα, ὦ Σιμμία τε
καὶ Κέβης, ὅπως μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ
σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσηθεῖσα καὶ διαπτομένη
οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾖ.

39 C **XXXV.** Σιγὴ οὖν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ Σω-
κράτους ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ αὐτός τε πρὸς τῷ εἰρη-
μένῳ λόγῳ ἦν ὁ Σωκράτης, ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο, καὶ ἡμῶν
οἱ πλεῖστοι. Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμικρὸν πρὸς ἀλλήλω
διελεγέσθην. καὶ ὁ Σωκράτης ἰδὼν αὐτὼ ἤρετο, Τί, ἔφη,
ὑμῖν τὰ λεχθέντα; μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδεῶς λελέχθαι; πολλὰς
γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβάς, εἴ γε δή τις
αὐτὰ μέλλει ἱκανῶς διεξιέναι. εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖ-
σθον, οὐδὲν λέγω· εἰ δέ τι περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν
D ἀποκνήσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν καὶ διεξελθεῖν, εἴ πῃ ὑμῖν
φαίνεται βέλτιον λεχθῆναι, καὶ αὖ καὶ ἐμὲ ξυμπαραλαβεῖν,
εἴ τι μᾶλλον οἴεσθε μετ' ἐμοῦ εὐπορήσειν. Καὶ ὁ Σιμμίας
ἔφη, Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, τἀληθῆ σοι ἐρῶ. πάλαι γὰρ
ἡμῶν ἑκάτερος ἀπορῶν τὸν ἕτερον προωθεῖ καὶ κελεύει
ἐρέσθαι διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν μὲν ἀκοῦσαι, ὀκνεῖν δὲ ὄχλον
παρέχειν, μή σοι ἀηδὲς ᾖ διὰ τὴν παροῦσαν ξυμφοράν.
Καὶ ὃς ἀκούσας ἐγέλασέ τε ἠρέμα καί φησι, Βαβαί,
E ὦ Σιμμία· ἦ που χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους [ἀνθρώπους]
πείσαιμι, ὡς οὐ ξυμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην,
ὅτε γε μηδ' ὑμᾶς δύναμαι πείθειν, ἀλλὰ φοβεῖσθε, μὴ
60 δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· καί,
ὡς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν
μαντικήν, οἵ, ἐπειδὰν αἴσθωνται, ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθα-
85 νεῖν, ᾄδοντες καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλεῖστα
καὶ μάλιστα ᾄδουσι, γεγηθότες, ὅτι μέλλουσι παρὰ τὸν
θεὸν ἀπιέναι, οὗπερ εἰσὶ θεράποντες. οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ
τὸ αὑτῶν δέος τοῦ θανάτου καὶ τῶν κύκνων καταψεύ-
δονται, καί φασιν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ
λύπης ἐξᾴδειν, καὶ οὐ λογίζονται, ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ᾄδει,
ὅταν πεινῇ ἢ ῥιγοῖ ἤ τινα ἄλλην λύπην λυπῆται, οὐδὲ
αὐτὴ ἥ τε ἀηδὼν καὶ χελιδὼν καὶ ὁ ἔποψ, ἃ δή φασι διὰ
λύπην θρηνοῦντα ᾄδειν· ἀλλ' οὔτε ταῦτά μοι φαίνεται
λυπούμενα ᾄδειν οὔτε οἱ κύκνοι. ἀλλ' ἅτε, οἶμαι, τοῦ B
Ἀπόλλωνος ὄντες μαντικοί τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ ἐν
Ἅιδου ἀγαθὰ ᾄδουσι καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν
διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς
ἡγοῦμαι ὁμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἱερὸς τοῦ
αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικὴν ἔχειν
παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου
ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τούτου γε ἕνεκα λέγειν τε χρὴ καὶ
ἐρωτᾶν ὅ τι ἂν βούλησθε, ἕως ἂν οἱ Ἀθηναίων ἐῶσιν 61
ἄνδρες ἕνδεκα. Καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὁ Σιμμίας· καὶ ἐγώ 388
τέ σοι ἐρῶ ὃ ἀπορῶ, καὶ αὖ ὅδε, ᾗ οὐκ ἀποδέχεται τὰ C
εἰρημένα. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, περὶ τῶν τοιούτων
ἴσως ὥσπερ καὶ σοί, τὸ μὲν σαφὲς εἰδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ
ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ παγχάλεπόν τι, τὸ μέντοι αὖ τὰ λεγό-
μενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν καὶ μὴ
προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις,
πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἕν γέ τι
τούτων διαπράξασθαι, ἢ μαθεῖν ὅπῃ ἔχει ἢ εὑρεῖν, ἤ, εἰ
ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων
λόγων λαβόντα καὶ δυσεξελεγκτότατον, ἐπὶ τούτου ὀχού- D
μενον, ὥσπερ ἐπὶ σχεδίας, κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν
βίον, εἰ μή τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον
ἐπὶ βεβαιοτέρου ὀχήματος, λόγου θείου τινός, διαπορευ-
θῆναι. καὶ δὴ καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι ἐρέ-
σθαι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδὲ ἐμαυτὸν αἰτιάσο-
μαι ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ, ὅτι νῦν οὐκ εἶπον ἃ ἐμοὶ δοκεῖ.
ἐμοὶ γάρ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς
τόνδε σκοπῶ τὰ εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ἱκανῶς 62
εἰρῆσθαι.

XXXVI. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἴσως γάρ, ἔφη, ὦ E
ἑταῖρε, ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε, ὅπῃ δὴ οὐχ ἱκα-
νῶς. Ταύτῃ ἔμοιγε, ἦ δ' ὅς, ᾗ δὴ καὶ περὶ ἁρμονίας ἄν
τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον εἴποι,
ὡς ἡ μὲν ἁρμονία ἀόρατόν τι καὶ ἀσώματον καὶ πάγκαλόν
τι καὶ θεῖόν ἐστιν ἐν τῇ ἡρμοσμένῃ λύρᾳ, αὐτὴ δ' ἡ λύρα 86
καὶ αἱ χορδαὶ σώματά τε καὶ σωματοειδῆ καὶ ξύνθετα καὶ
γεώδη ἐστὶ καὶ τοῦ θνητοῦ ξυγγενῆ. ἐπειδὰν οὖν ἢ κατάξῃ
τις τὴν λύραν ἢ διατέμῃ ἢ καὶ διαῤῥήξῃ τὰς χορδάς, εἴ
τις διισχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ, ὥσπερ σύ, ὡς ἀνάγκη ἔτι

1. τ' om. a. — 7. μεταχειριζομένης c. — 11. οἴεται δεῖν οὕτως a, οἴεται οὕτω δεῖν c. — 14. ταῦτά γ' auctore Stephano bc: ταῦτα δ' cum libris a. — ἐπιτηδεύουσα a. — 16. ὑπὸ τινῶν ἀνέμων a. — διαπταμένη a. — 22. Τί; ἔφη· ὑμῖν τὰ λεχθέντα μῶν a. — 23. λέγεσθαι a. — 26. τι om. ab. — 35. ἀνθρώπους cum Ficino om. s, ante πείσαιμι ponit a, post πείσαιμι Γbc. — 37. ὅτε] ὅτι a. — 44. αὐτῶν a.

4. καὶ ἡ χελιδὼν Gbc. — ἃ] ὃν a. — 8. ᾄδουσι καὶ ΧΤ et pr. ΞΠ cum Stobaeo: ᾄδουσί τε καὶ abc. — 9. πρόσθεν a. — 10. ὁμόδουλός γε εἶναι a. — 14. βούλοισθε a. — ἂν οἱ om. a. — 20. μὴ ante προαφίστασθαι om. Stephanus. — 28. ὀχήματος, λόγου Heindorfius: ὀχήματος ἢ λόγου abc. — 31. ἅ μοι a. — 37. ᾗ δὴ auctore Forstero bc: ἤδη cum libris a. — 39. πάγκαλόν [τι] b. — 41. σῶμά τε a. — σύνθετά τε καὶ a. — 42. ἐστὶ καὶ] καὶ ἔστι a. — 43. ἢ ante καὶ om. a.

εἶναι τὴν ἁρμονίαν ἐκείνην καὶ μὴ ἀπολωλέναι· οὐδεμία
γὰρ μηχανὴ ἂν εἴη τὴν μὲν λύραν ἔτι εἶναι διεῤῥωγυιῶν
τῶν χορδῶν καὶ τὰς χορδὰς θνητοειδεῖς οὔσας, τὴν δὲ
ἁρμονίαν ἀπολωλέναι τὴν τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου
B ὁμοφυῆ τε καὶ ξυγγενῆ, προτέραν τοῦ θνητοῦ ἀπολομένην·
ἀλλὰ φαίη ἀνάγκη ἔτι που εἶναι αὐτὴν τὴν ἁρμονίαν, καὶ
πρότερον τὰ ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασαπήσεσθαι, πρίν
τι ἐκείνην παθεῖν, — καὶ γὰρ οὖν, ὦ Σώκρατες, οἶμαι
ἔγωγε καὶ αὐτόν σε τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι, ὅτι τοιοῦτόν τι
μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυχὴν εἶναι, ὥσπερ ἐντετα-
63 μένου τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ ξυνεχομένου ὑπὸ θερμοῦ
καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ τοιούτων τινῶν,
C κρᾶσιν εἶναι καὶ ἁρμονίαν αὐτῶν τούτων τὴν ψυχὴν ἡμῶν,
ἐπειδὰν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῇ πρὸς ἄλληλα. εἰ
οὖν τυγχάνει ἡ ψυχὴ οὖσα ἁρμονία τις, δῆλον ὅτι, ὅταν
χαλασθῇ τὸ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως ἢ ἐπιταθῇ ὑπὸ νόσων
καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυχὴν ἀνάγκη εὐθὺς ὑπάρχει
ἀπολωλέναι, καίπερ οὖσαν θειοτάτην, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι
ἁρμονίαι αἵ τ' ἐν τοῖς φθόγγοις καὶ αἱ ἐν τοῖς τῶν δημι-
ουργῶν ἔργοις πᾶσι, τὰ δὲ λείψανα τοῦ σώματος ἑκάστου
πολὺν χρόνον παραμένειν, ἕως ἂν ἢ κατακαυθῇ ἢ κατα-
D σαπῇ. ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τί φήσομεν, ἐάν
τις ἀξιοῖ κρᾶσιν οὖσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν
τῷ καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι.

XXXVII. *Διαβλέψας* οὖν ὁ Σωκράτης, ὥσπερ τὰ
πολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας, Δίκαια μέντοι, ἔφη, λέγει
ὁ Σιμμίας. εἰ οὖν τις ὑμῶν εὐπορώτερος ἐμοῦ, τί οὐκ
ἀπεκρίνατο; καὶ γὰρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἁπτομένῳ τοῦ
λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ τῆς ἀποκρίσεως ἔτι
E πρότερον Κέβητος ἀκοῦσαι, τί αὖ ὅδε ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ,
64 ἵνα χρόνου ἐγγενομένου βουλευσώμεθα τί ἐροῦμεν, ἔπειτα
ἀκούσαντας ἢ ξυγχωρεῖν αὐτοῖς, ἐάν τι δοκῶσι προσᾴδειν·
ἐὰν δὲ μή, οὕτως ἤδη ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἄγε, ἦ
δ' ὅς, ὦ Κέβης, λέγε, τί ἦν ὃ σὲ αὖ θράττον ἀπιστίαν
παρέχει. Λέγω δή, ἦ δ' ὃς ὁ Κέβης. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται
ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπρο-
87 σθεν ἐλέγομεν, ταὐτὸν ἔγκλημα ἔχειν. ὅτι μὲν γὰρ ἦν
ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἐλθεῖν, οὐκ ἀνα-
τίθεμαι μὴ οὐχὶ πάνυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθές ἐστιν
εἰπεῖν, πάνυ ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι· ὡς δὲ καὶ ἀποθανόν-
των ἡμῶν ἔτι που ἔσται, οὔ μοι δοκεῖ τῇδε. ὡς μὲν οὐκ
ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχὴ σώματος, οὐ ξυγ-
χωρῶ τῇ Σιμμίου ἀντιλήψει· δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι τούτοις
πάνυ πολὺ διαφέρειν. τί οὖν, ἂν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπι-
στεῖς, ἐπειδή γε ὁρᾷς ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου τό γε
ἀσθενέστερον ἔτι ὄν; τὸ δὲ πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι B
ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σώζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς
δὴ τοῦτο τόδε ἐπίσκεψαι, εἴ τι λέγω· εἰκόνος γάρ τινος,
ὡς ἔοικε, κἀγὼ ὥσπερ Σιμμίας δέομαι. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ
ὁμοίως λέγεσθαι ταῦτα, ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρώπου 65
ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον,
ὅτι οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔστι που ἴσως, τεκμή-
ριον δὲ παρέχοιτο θοἰμάτιον, ὃ ἠμπείχετο αὐτὸς ὑφηνά-
μενος, ὅτι ἔστι σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλε, καὶ εἴ τις ἀπιστοῖ
αὐτῷ, ἀνερωτῴη πότερον πολυχρονιώτερόν ἐστι τὸ γένος C
ἀνθρώπου ἢ ἱματίου ἐν χρείᾳ τε ὄντος καὶ φορουμένου,
ἀποκριναμένου δέ τινος, ὅτι πολὺ τὸ τοῦ ἀνθρώπου,
οἴοιτο ἀποδεδεῖχθαι, ὅτι παντὸς ἄρα μᾶλλον ὅ γε ἄνθρω-
πος σῶς ἐστιν, ἐπειδὴ τό γε ὀλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπό-
λωλε. τὸ δ', οἶμαι, ὦ Σιμμία, οὐχ οὕτως ἔχει· σκόπει
γὰρ καὶ σὺ ἃ λέγω. πᾶς γὰρ ἂν ὑπολάβοι, ὅτι εὔηθες
λέγει ὁ τοῦτο λέγων· ὁ γὰρ ὑφάντης οὗτος πολλὰ κατα-
τρίψας τοιαῦτα ἱμάτια καὶ ὑφηνάμενος ἐκείνων μὲν ὕστερος 389
ἀπόλωλε πολλῶν ὄντων, τοῦ δὲ τελευταίου, οἶμαι, πρό- D
τερος, καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα ἄνθρωπός ἐστιν
ἱματίου φαυλότερον οὐδ' ἀσθενέστερον. τὴν αὐτὴν δὲ
ταύτην, οἶμαι, εἰκόνα δέξαιτ' ἂν ψυχὴ πρὸς σῶμα, καὶ
τις λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν μέτρι' ἄν μοι φαίνοιτο
λέγειν, ὡς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρόνιόν ἐστι, τὸ δὲ σῶμα
ἀσθενέστερον καὶ ὀλιγοχρονιώτερον. ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη
ἑκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἄλλως τε 66
καὶ εἰ πολλὰ ἔτη βιῴη· εἰ γὰρ ῥέοι τὸ σῶμα καὶ ἀπολλύ-
οιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἀεὶ τὸ κα- E
τατριβόμενον ἀνυφαίνοι, ἀναγκαῖον μέντ' ἂν εἴη, ὁπότε
ἀπόλλυοιτο ἡ ψυχή, τὸ τελευταῖον ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν
ἔχουσαν καὶ τούτου μόνου προτέραν ἀπόλλυσθαι· ἀπολο-
μένης δὲ τῆς ψυχῆς τότ' ἤδη τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας
ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα καὶ ταχὺ σαπὲν διοίχοιτο. ὥστε τούτῳ
τῷ λόγῳ οὔπω ἄξιον πιστεύσαντα θαῤῥεῖν, ὡς, ἐπειδὰν
ἀποθάνωμεν, ἔτι που ἡμῶν ἡ ψυχή ἐστιν, εἰ γάρ τις καὶ 88
πλέον ἔτι τῷ λέγοντι ἢ ἃ σὺ λέγεις ξυγχωρήσειε, δοὺς
αὐτῷ μὴ μόνον ἐν τῷ πρὶν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι
ἡμῶν τὰς ψυχάς, ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν, καὶ ἐπειδὰν ἀπο-
θάνωμεν, ἐνίων ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ πολλάκις γενή-
σεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι αὖθις· οὕτω γὰρ αὐτὸ φύσει
ἰσχυρὸν εἶναι, ὥστε πολλάκις γιγνομένην ψυχὴν ἀντέχειν·

---

2. ἂν seclusit Bekkerus. — 5. ὁμοφυᾶ bc. — 6. ἀνάγκῃ Baiterus: Ἀνάγκη a, ὡς ἀνάγκη (ΔC et rc. Π) bc. — 7. ξύλα τε καὶ c. — 9. τοιοῦτό a. — 15. τυγχάνῃ a. — 16. ὑποταθῇ ℵΓΠΤG. — 17. ὑπάρχειν ℵΓΔΞΠΤΦCEHILs. — 18. αἱ om. àc. — 25. Διαβλεψάμενος a. — 27. ὁ om. a. — 31. ἔπειτα δὲ ἀκούσαντας a. — 33. ἀλλά γε a. — 34. τὸ σὲ αὖ θράττον a. — 35. δή] δέ a. — 38. ἀνατίθεμαι cum Olympiodoro bc: ἀντιτίθεμαι a. — 41. ἔσται ℵΔGs: ἔστιν abc. Heindorfius contulit 87 E. Tu ipso Cebete duce confer 77 B. C. Bait.

6. ὥσπερ ὁ Σιμμίας a. — 9. ἀλλ' ἐστί που σῶς Forsterus. — 10. ἠμπίσχετο a. — 11. ἀπιστοίη Heindorfius, ἀπιστοῖ Bekkerus: ἀπιστῶν cum libris ac. — 12. ἀνερωτῷ a. — 14. δέ] δή a. — 16. τὸ ὀλιγοχρονιώτερον a. — 18. γὰρ om. c. — 23. δὲ om. a. — 24. ἂν ἡ ψυχὴ a. — 25. μέτριά μοι a. — 26. ψυχὴ μὲν a. — 27. φαίην a. — 29. καὶ εἰ] κἂν a, εἰ καὶ Stallbaumii operae. — βιῷ a. — 33. ἀπολλυμένης a. — 35. ἐπιδεικνύοιτο σῶμα a. — 37. ἡ ψυχὴ ἡμῶν a. — 40. τὰς ψυχάς ℵΠΤ: τὴν ψυχὴν abc. — 43. γιγνομένην τὴν ψυχὴν c.

δοὺς δὲ ταῦτα ἐκεῖνο μηκέτι συγχωροῖ, μὴ οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσι καὶ τελευτῶσάν γε ἔν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀπόλλυσθαι· τοῦτον δὲ τὸν B θάνατον καὶ ταύτην τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος, ἣ τῇ ψυχῇ φέρει ὄλεθρον, μηδένα φαίη εἰδέναι· ἀδύνατον γὰρ 67 εἶναι ὁτῳοῦν αἰσθάνεσθαι ἡμῶν· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει θάνατον θαῤῥοῦντι μὴ οὐκ ἀνοήτως θαῤῥεῖν, ὃς ἂν μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, ὅτι ἔστι ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μή, ἀνάγκην εἶναι ἀεὶ τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ ψυχῆς, μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαζεύξει παντάπασιν ἀπόληται.

XXXVIII. *Πάντες οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων αὐτῶν* C *ἀηδῶς διετέθημεν, ὡς ὕστερον ἐλέγομεν πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἔμπροσθεν λόγου σφόδρα πεπεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀναταράξαι καὶ εἰς ἀπιστίαν καταβαλεῖν οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὕστερον μέλλοντα ῥηθήσεσθαι, μὴ οὐδενὸς ἄξιοι εἶμεν κριταὶ ἢ καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ἄπιστα ᾖ.*

ΕΧ. Νὴ τοὺς θεούς, ὦ Φαίδων, συγγνώμην γε ἔχω ὑμῖν. καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου τοιοῦτόν τι D *λέγειν πρὸς ἐμαυτὸν ἐπέρχεται, Τίνι οὖν ἔτι πιστεύσομεν λόγῳ; ὡς γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὤν, ὃν ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκε. θαυμαστῶς γάρ μου ὁ λόγος οὗτος ἀντιλαμβάνεται καὶ νῦν καὶ ἀεί, τὸ* 68 *ἁρμονίαν τινὰ ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν, καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέ με ῥηθείς, ὅτι καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προὐδέδοκτο. καὶ πάνυ δέομαι πάλιν, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς, ἄλλου τινὸς λόγου, ὅς με πείσει, ὡς τοῦ ἀποθανόντος οὐ συναποθνήσκει ἡ ψυχή. λέγε οὖν πρὸς Διός, πῇ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν* E *λόγον; καὶ πότερον κἀκεῖνος, ὥσπερ ὑμᾶς φής, ἔνδηλός τι ἐγένετο ἀχθόμενος ἢ οὔ, ἀλλὰ πρᾴως ἐβοήθει τῷ λόγῳ; καὶ ἱκανῶς ἐβοήθησεν ἢ ἐνδεῶς; πάντα ἡμῖν δίελθε ὡς δύνασαι ἀκριβέστατα.*

ΦΑΙΔ. Καὶ μήν, ὦ Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμάσας Σωκράτη οὐ πώποτε μᾶλλον ἠγάσθην ἢ τότε παραγενό- 89 *μενος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ὅ τι λέγοι ἐκεῖνος ἴσως οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλ' ἔγωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡδέως καὶ εὐμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἔπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως ᾔσθετο ὃ πεπόνθειμεν ὑπὸ τῶν λόγων, ἔπειτα ὡς εὖ ἡμᾶς ἰάσατο καὶ ὥσπερ πεφευγότας καὶ ἡττημένους ἀνεκαλέσατο καὶ προὔτρεψε πρὸς τὸ παρέπεσθαί τε καὶ συσκοπεῖν τὸν λόγον.*

ΕΧ. Πῶς δή;

69 *ΦΑΙΔ. Ἐγὼ ἐρῶ. ἔτυχον γὰρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ χαμαιζήλου τινός, ὁ δὲ ἐπὶ* B *πολὺ ὑψηλοτέρου ἢ ἐγώ. καταψήσας οὖν μου τὴν κεφαλὴν καὶ συμπιέσας τὰς ἐπὶ τῷ αὐχένι τρίχας — εἰώθει γάρ, ὁπότε τύχοι, παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας — Αὔριον δή, ἔφη, ἴσως, ὦ Φαίδων, τὰς καλὰς ταύτας κόμας ἀποκερεῖ. Ἔοικεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Σώκρατες. Οὔκ, ἄν γε ἐμοὶ πείθῃ. Ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγώ. Τήμερον, ἔφη, κἀγὼ τὰς ἐμὰς καὶ σὺ ταύτας, ἐάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυνώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ εἴην* C *καὶ με διαφύγοι ὁ λόγος, ἔνορκον ἂν ποιησαίμην, ὥσπερ Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω ἀναμαχόμενος τὸν Σιμμίου τε καὶ Κέβητος λόγον. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, πρὸς δύο λέγεται οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς οἷός τε εἶναι. Ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἔφη, τὸν Ἰόλεων παρακάλει, ἕως ἔτι φῶς ἐστιν. Παρακαλῶ τοίνυν, ἔφην, οὐχ ὡς Ἡρακλῆς, ἀλλ' ὡς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ. Οὐδὲν διοίσει, ἔφη.*

XXXIX. *Ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμέν τι πάθος μὴ πάθωμεν. Τὸ ποῖον; ἦν δ' ἐγώ. Μὴ γενώμεθα, ἦ δ' ὅς, μισόλογοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι· ὡς οὐκ* D *ἔστιν, ἔφη, ὅ τι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι ἢ* 70 *λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἥ τε γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι παντάπασί γε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον εὑρεῖν τοῦτον πονηρόν τε καὶ ἄπιστον, καὶ αὖθις ἕτερον.* 390 *καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ τις, καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα, οὓς ἂν ἡγήσαιτο οἰκειοτάτους τε καὶ ἑταιροτάτους, τελευτῶν δὴ θαμὰ* E *προσκρούων μισεῖ τε πάντας καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι τὸ παράπαν. ἢ οὐκ ᾔσθησαι οὕτω τοῦτο γιγνόμενον; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, αἰσχρόν, καὶ δῆλον, ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τἀνθρώπεια ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπιχειρεῖ τοῖς ἀνθρώποις; εἰ γάρ που μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν ἡγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἑκατέ-* 90 *ρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους. Πῶς λέγεις; ἔφην ἐγώ. Ὥσπερ, ἦ δ' ὅς, περὶ τῶν σφόδρα σμικρῶν καὶ μεγάλων· οἴει τι σπανιώτερον εἶναι ἢ σφόδρα μέγαν ἢ σφόδρα σμικρὸν ἐξευρεῖν ἄνθρωπον ἢ κύνα ἢ ἄλλο ὁτιοῦν; ἢ αὖ ταχὺν ἢ βραδύν, ἢ αἰσχρὸν ἢ καλόν, ἢ λευκὸν ἢ μέλανα;* 71 *ἢ οὐκ ᾔσθησαι, ὅτι πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων σπάνια καὶ ὀλίγα, τὰ δὲ μεταξὺ ἄφθονα καὶ πολλά; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν οἴει, ἔφη, εἰ πονηρίας ἀγὼν προτεθείη, πάνυ ἂν ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς* B *πρώτους φανῆναι; Εἰκός γε, ἦν δ' ἐγώ. Εἰκὸς γάρ, ἔφη·*

---

1. μηκέτι ἐκεῖνο a. — συγχωροίη Γbc. — 4. ἢ] ἡ H, εἰ ℵ T et corr. ΠG. — 8. ἔχοι a. — 17. ὕστερα a. — 18. εἶμεν cum Bekkero c, ἦμεν ℵ TG: εἴημεν cum ceteris libris a. — 19. ᾖ] εἴη auctore Heindorfio b. — 23. ὡς] ὁ a. — 27. καὶ ante αὐτῷ om. a. — 32. λόγῳ· ἢ καὶ a. — 45. καθήμενος ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ a.

2. πολὺ] πολλῷ a. — 6. ταύτας om. pr. ℵ Π. — 8. ἡμῶν a. — 13. οὐδ' Ἡρακλῆς λέγεται a, οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς λέγεται b. — 24. γε] τε c. — 30. οὕτω] οὔπω a, οὕτω πως c. — 34. ἡγήσαιτο a. — 36. ἔφην ℵ Ξ Π T: ἦν Λ, ἦν δ' abc. — 37. μικρῶν ac. — 39. μικρὸν c. — 40. καλὸν ἢ αἰσχρὸν ab. — 41. οὐχὶ c. — 45. γε] δὲ ℵ Δ Π T C G H L, om. Λ E I.

ἀλλὰ ταύτῃ μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀνθρώποις εἰσίν,
ἀλλὰ σοῦ νῦν δὴ προάγοντος ἐγὼ ἐφεσπόμην, ἀλλ' ἐκείνῃ,
ᾗ, ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ ἀληθεῖ εἶναι ἄνευ τῆς
περὶ τοὺς λόγους τέχνης, κἄπειτα ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ
δόξῃ ψευδὴς εἶναι, ἐνίοτε μὲν ὤν, ἐνίοτε δ' οὐκ ὤν, καὶ
αὖθις ἕτερος καὶ ἕτερος· καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ τοὺς
C ἀντιλογικοὺς λόγους διατρίψαντες οἶσθ' ὅτι τελευτῶντες
οἴονται σοφώτατοι γεγονέναι τε καὶ κατανενοηκέναι μόνοι,
ὅτι οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ βέ-
βαιον οὔτε τῶν λόγων, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα, ἀτεχνῶς
ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ, ἄνω καὶ κάτω στρέφεται καὶ χρόνον
οὐδένα ἐν οὐδενὶ μένει. *Πάνυ μὲν οὖν*, ἔφην ἐγώ, ἀληθῆ
λέγεις. *Οὐκοῦν*, ὦ Φαίδων, ἔφη, οἰκτρὸν ἂν εἴη τὸ
πάθος, εἰ ὄντος δή τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου λόγου καὶ
D
72 δυνατοῦ κατανοῆσαι, ἔπειτα διὰ τὸ παραγίγνεσθαι τοι-
ουτοισὶ λόγοις τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δοκοῦσιν ἀληθέσιν
εἶναι, τοτὲ δὲ μή, μὴ ἑαυτόν τις αἰτιῷτο μηδὲ τὴν ἑαυ-
τοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν διὰ τὸ ἀλγεῖν ἄσμενος ἐπὶ
τοὺς λόγους ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσαιτο, καὶ ἤδη
τὸν λοιπὸν βίον μισῶν τε καὶ λοιδορῶν τοὺς λόγους δια-
τελοῖ, τῶν δὲ ὄντων τῆς ἀληθείας τε καὶ ἐπιστήμης στε-
ρηθείη. *Νὴ τὸν Δία*, ἦν δ' ἐγώ, οἰκτρὸν δῆτα.

XL. *Πρῶτον μὲν τοίνυν*, ἔφη, τοῦτο εὐλαβηθῶμεν,
E καὶ μὴ παρίωμεν εἰς τὴν ψυχήν, ὡς τῶν λόγων κινδυ-
νεύει οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅτι ἡμεῖς οὔπω
ὑγιῶς ἔχομεν, ἀλλ' ἀνδριστέον καὶ προθυμητέον ὑγιῶς
ἔχειν, σοὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἔπειτα βίου
91 παντὸς ἕνεκα, ἐμοὶ δὲ αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ θανάτου· ὡς
κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ
φιλοσόφως ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνυ ἀπαίδευτοι φιλο-
νείκως. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ὅταν περί του ἀμφισβητῶσιν,
ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ᾖ οὐ φροντίζουσιν,
ὅπως δὲ ἃ αὐτοὶ ἔθεντο ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσι, τοῦτο
προθυμοῦνται. καὶ ἐγώ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον
μόνον ἐκείνων διοίσειν· οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἃ
73 ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι προθυμηθήσομαι, εἰ μὴ εἴη
πάρεργον, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅ τι μάλιστα δόξει οὕτως
B ἔχειν. λογίζομαι γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε· θέασαι ὡς πλεονεκτι-
κῶς· εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἃ ἐγὼ λέγω, καλῶς δὴ
ἔχει τὸ πεισθῆναι· εἰ δὲ μηδέν ἐστι τελευτήσαντι, ἀλλ'
οὖν τοῦτόν γε τὸν χρόνον αὐτὸν τὸν πρὸ τοῦ θανάτου
ἧττον τοῖς παροῦσιν ἀηδὴς ἔσομαι ὀδυρόμενος. ἡ δὲ
ἄγνοιά μοι αὕτη οὐ ξυνδιατελεῖ, κακὸν γὰρ ἂν ἦν, ἀλλ'
ὀλίγον ὕστερον ἀπολεῖται. παρεσκευασμένος μὲν δή, ἔφη,
ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, οὑτωσὶ ἔρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον.
ὑμεῖς μέντοι, ἂν ἐμοὶ πείθησθε, σμικρὸν φροντίσαντες C
Σωκράτους, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μέν τι
ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, ξυνομολογήσατε, εἰ δὲ μή, παντὶ
λόγῳ ἀντιτείνετε, εὐλαβούμενοι, ὅπως μὴ ἐγὼ ὑπὸ προ-
θυμίας ἅμα ἐμαυτόν τε καὶ ὑμᾶς ἐξαπατήσας ὥσπερ μέ-
λιττα τὸ κέντρον ἐγκαταλιπὼν οἰχήσομαι.

XLI. *Ἀλλ' ἰτέον*, ἔφη. πρῶτόν με ὑπομνήσατε ἃ
ἐλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμνημένος. *Σιμμίας μὲν γάρ*,
ὡς ἐγᾦμαι, ἀπιστεῖ τε καὶ φοβεῖται, μὴ ἡ ψυχὴ ὅμως
καὶ θειότερον καὶ κάλλιον ὂν τοῦ σώματος προαπολλύηται B
ἐν ἁρμονίας εἴδει οὖσα· Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν 74
ἐμοὶ ξυγχωρεῖν, πολυχρονιώτερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος,
ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολ-
λάκις κατατρίψασα ἡ ψυχὴ τὸ τελευταῖον σῶμα καταλι-
ποῦσα νῦν αὐτὴ ἀπολλύηται, καὶ ᾖ αὐτὸ τοῦτο θάνατος,
ψυχῆς ὄλεθρος, ἐπεὶ σῶμά γ' ἀεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν
παύεται. ἆρα ἄλλ' ἢ ταῦτ' ἐστίν, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης,
ἃ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι; *Ξυνωμολογείτην δὴ ταῦτ' εἶναι* E
ἄμφω. *Πότερον οὖν*, ἔφη, πάντας τοὺς ἔμπροσθεν λόγους
οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μέν, τοὺς δ' οὔ; *Τοὺς μέν*,
ἐφάτην, τοὺς δ' οὔ. *Τί οὖν*, ἦ δ' ὅς, περὶ ἐκείνου τοῦ
λόγου λέγετε, ἐν ᾧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι,
καί, τούτου οὕτως ἔχοντος, ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοθί που
πρότερον ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν, πρὶν ἐν τῷ σώματι 92
ἐνδεθῆναι; *Ἐγὼ μέν*, ἔφη ὁ Κέβης, καὶ τότε θαυμαστῶς
ὡς ἐπείσθην ὑπ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ.
Καὶ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω, καὶ
πάνυ ἂν θαυμάζοιμι, εἴ μοι περί γε τούτου ἄλλο ποτὲ
δόξειεν. *Καὶ ὁ Σωκράτης*, Ἀλλ' ἀνάγκη σοι, ἔφη, ὦ ξένε
Θηβαῖε, ἄλλα δοξάσαι, ἐάνπερ μείνῃ ἥδε ἡ οἴησις, τὸ 391
ἁρμονίαν μὲν εἶναι ξύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἁρμο- 75
νίαν τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων ξυγκεῖσθαι.
οὐ γάρ που ἀποδέξει γε σαυτοῦ λέγοντος, ὡς πρότερον B
ἦν ἁρμονία ξυγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι, ἐξ ὧν ἔδει
αὐτὴν ξυντεθῆναι. ἢ ἀποδέξει; *Οὐδαμῶς*, ἔφη, ὦ Σώ-
κρατες. *Αἰσθάνει οὖν*, ἦ δ' ὅς, ὅτι ταῦτά σοι ξυμβαίνει
λέγειν, ὅταν φῇς μὲν εἶναι τὴν ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀν-
θρώπου εἶδός τε καὶ σῶμα ἀφικέσθαι, εἶναι δ' αὐτὴν
ξυγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω ὄντων; οὐ γὰρ δὴ ἁρμονία
γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν, ᾧ ἀπεικάζεις, ἀλλὰ πρότερον καὶ
ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ οἱ φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι ὄντες
γίγνονται, τελευταῖον δὲ πάντων ξυνίσταται ἡ ἁρμονία καὶ C
πρῶτον ἀπόλλυται. οὗτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνῳ πῶς

1. *εἰσίν* om. X. et pr. ΞΠ. — 2. *ἐφεποίμην* a. — 5. *δόξει* e cod. Tub. Heindorfius. — 7. *αἰτιολόγους λόγους* a. 8. *τε* om. b. — 15. *ἔπειτα τούτου ἐκπεσὼν ἀπορῇ, διὰ τὸ* a. — *τοιούτοις τισὶ* G b c. — 19. *τοὺς λόγους* om. X Π. — 20. *διατελοῖ* X, *διατελῶν* Ξ Π T. — 22. *ἐγώ, ὡς οἰκτρὸν* a. — 24. *παριῶμεν* a b. — 31. *ἀμφισβητήσωσιν* b c. — 33. *δόξῃ* a. — 36 et 37. *δόξῃ* c. — 36. *προθυμήσομαι* a b. — 38. *θέασαι* Γ Δ Λ Φ E G H I L s et pr. X Π: *καὶ θέασαι* a b c. — 39. *ἐγὼ* om. b c. — 43. *ἄγνοια* cum Cornario a b c: libri vel *ἄνοια* vel *διάνοια*. — 44. *ὀλίγον* Stallbaumii operae.
3. *μικρὸν* a. — 4. *λέγειν ἀληθὲς* a. — *συνωμολογήσατε* a. — 5. *εὐλαβούμενοι* om. pr. X Π. — 6. *ἐμαυτόν* b. — 8. *πρῶτον μέν με* b. — 20. *ἔμπροσθε* b. — 29. *ἄλλα* b c. — 30. *δόξειεν* X Δ Π Φ s et pr. Ξ: *ἐπιδόξειεν* I, *ἔτι δόξειεν* a b c. Heindorfius: *ἄλλο ποτέ τι δόξειεν*. — 31. *δοξάσαι* X Δ Ξ Π Τ Φ G s: *δόξαι* a b c. — *ἄνπερ* a. — 37. *ὅτι*] *ὅτι οὐ* a.

ξυνᾴσεται; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας. Καὶ μήν, ἦ δ' ὅς, πρέπει γε εἴπερ τῳ ἄλλῳ λόγῳ ξυνῳδῷ εἶναι καὶ τῷ περὶ ἁρμονίας. Πρέπει γάρ, ἔφη ὁ Σιμμίας. Οὗτος τοίνυν, ἔφη, σοὶ οὐ ξυνῳδός, ἀλλ' ὅρα· πότερον αἱρεῖ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, ἢ ψυχὴν ἁρμονίαν; Πολὺ μᾶλλον, ἔφη, ἐκεῖνον, ὦ Σώκρατες. ὅδε μὲν γάρ μοι
D γέγονεν ἄνευ ἀποδείξεως μετὰ εἰκότος τινὸς καὶ εὐπρε-
76 πείας, ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις ξύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσι, καὶ ἄν τις αὐτοὺς μὴ φυλάττηται, εὖ μάλα ἐξαπατῶσι, καὶ ἐν γεωμετρίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως καὶ μαθήσεως λόγος δι' ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἴρηται. ἐῤῥήθη γάρ που οὕτως ἡμῶν εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς σῶμα ἀφικέσθαι, ὥσπερ αὐτῆς ἐστιν ἡ οὐσία ἔχουσα τὴν ἐπωνυ-
E μίαν τὴν τοῦ ὃ ἔστιν. ἐγὼ δὲ ταύτην, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, ἱκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέδεγμαι. ἀνάγκη οὖν μοι, ὡς ἔοικε, διὰ ταῦτα μήτε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος, ὡς ψυχή ἐστιν ἁρμονία.

XLII. Τί δέ, ἦ δ' ὅς, ὦ Σιμμία, τῇδε; δοκεῖ σοι ἁρμονίᾳ ἢ ἄλλῃ τινὶ συνθέσει προσήκειν ἄλλως πως ἔχειν
93 ἢ ὡς ἂν ἐκεῖνα ἔχῃ, ἐξ ὧν ἂν ξυγκέηται; Οὐδαμῶς. Οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι, ὡς ἐγᾦμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ' ἃ ἂν ἐκεῖνα ἢ ποιῇ ἢ πάσχῃ. Συνέφη. Οὐκ ἄρα ἡγεῖσθαί γε προσήκει ἁρμονίαν τούτων, ἐξ ὧν ἂν ξυντεθῇ, ἀλλ' ἕπεσθαι. Συνεδόκει. Πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἁρμονία κινηθῆναι ἢ φθέγξασθαι ἤ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι τοῖς αὑτῆς μέρεσιν. Πολλοῦ μέντοι, ἔφη. Τί δέ;
77 οὐχ οὕτως ἁρμονία πέφυκεν εἶναι ἑκάστη ἁρμονία, ὡς ἂν ἁρμοσθῇ; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἢ οὐχί, ἦ δ' ὅς, ἂν
B μὲν μᾶλλον ἁρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλέον, εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι, μᾶλλόν τε ἂν ἁρμονία εἴη καὶ πλείων, εἰ δ' ἧττόν τε καὶ ἐπ' ἔλαττον, ἧττόν τε καὶ ἐλάττων; Πάνυ γε. Ἦ οὖν ἔστι τοῦτο περὶ ψυχήν, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον ἑτέραν ἑτέρας ψυχὴν ψυχῆς ἐπὶ πλέον καὶ μᾶλλον ἢ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἧττον αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχήν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη. Φέρε δή, ἔφη, πρὸς Διός· λέγεται ψυχὴ ἡ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθή, ἡ δὲ ἄνοιάν
C τε καὶ μοχθηρίαν καὶ εἶναι κακή; καὶ ταῦτα ἀληθῶς λέγεται; Ἀληθῶς μέντοι. Τῶν οὖν τιθεμένων ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι τί τις φήσει ταῦτα ὄντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς, τήν τε ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν; πότερον ἁρμονίαν αὖ τινα ἄλλην καὶ ἀναρμοστίαν; καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι, τὴν ἀγαθήν, καὶ ἔχειν ἐν αὑτῇ ἁρμονίᾳ οὔσῃ ἄλλην ἁρμονίαν, τὴν δὲ ἀνάρμοστον αὐτήν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὑτῇ ἄλλην; Οὐκ ἔχω ἔγωγε, ἔφη ὁ Σιμμίας, εἰπεῖν· δῆλον δὲ ὅτι τοιαῦτ' ἄττ' ἂν λέγοι ὁ ἐκεῖνο ὑποθέμενος. Ἀλλὰ
προωμολόγηται, ἔφη, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἧττον ἑτέραν D
ἑτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι. τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὁμολόγημα, 78
μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἐπὶ πλέον μηδὲ ἧττον μηδ' ἐπ' ἔλαττον ἑτέραν ἑτέρας ἁρμονίαν ἁρμονίας εἶναι. ἦ γάρ; Πάνυ γε. Τὴν δέ γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἧττον ἁρμονίαν οὖσαν μηδὲ μᾶλλον μηδὲ ἧττον ἡρμόσθαι. ἔστιν οὕτως; Ἔστιν. Ἡ δὲ μήτε μᾶλλον μήθ' ἧττον ἡρμοσμένη ἔστιν ὅ τι πλέον ἢ ἔλαττον ἁρμονίας μετέχει, ἢ τὸ ἴσον; Τὸ ἴσον. Οὐκοῦν ψυχὴ ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδὲ ἧττον ἄλλη ἄλλης αὐτὸ
τοῦτο, ψυχή, ἐστίν, οὐδὲ δὴ μᾶλλον οὐδὲ ἧττον ἥρμοσται; E
Οὕτως. Τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα οὐδὲν πλέον ἀναρμοστίας οὐδὲ ἁρμονίας μετέχοι ἄν; Οὐ γὰρ οὖν. Τοῦτο δ' αὖ πεπονθυῖα ἆρ' ἄν τι πλέον κακίας ἢ ἀρετῆς μετέχοι ἑτέρα ἑτέρας, εἴπερ ἡ μὲν κακία ἀναρμοστία, ἡ δὲ ἀρετὴ ἁρμονία εἴη; Οὐδὲν πλέον. Μᾶλλον δέ γέ που, ὦ Σιμμία,
κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον κακίας οὐδεμία ψυχὴ μεθέξει, εἴπερ 94
ἁρμονία ἐστίν. ἁρμονία γὰρ δήπου παντελῶς αὐτὸ τοῦτο οὖσα, ἁρμονία, ἀναρμοστίας οὔποτ' ἂν μετάσχοι. Οὐ μέντοι. Οὐδέ γε δήπου ψυχή, οὖσα παντελῶς ψυχή, κα-
κίας. Πῶς γὰρ ἔκ γε τῶν προειρημένων; Ἐκ τούτου ἄρα 79
τοῦ λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ ἔσονται, εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο, ψυχαί, εἶναι. Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἦ καὶ καλῶς δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, οὕτω λέγεσθαι, καὶ πάσχειν ἂν
ταῦτα ὁ λόγος, εἰ ὀρθὴ ἡ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχὴν ἁρμο- B
νίαν εἶναι; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη.

XLIII. Τί δέ; ἦ δ' ὅς· τῶν ἐν ἀνθρώπῳ πάντων ἔσθ' ὅ τι ἄλλο λέγεις ἄρχειν ἢ ψυχήν, ἄλλως τε καὶ φρόνιμον; Οὐκ ἔγωγε. Πότερον ξυγχωροῦσαν τοῖς κατὰ τὸ
σῶμα παθήμασιν, ἢ καὶ ἐναντιουμένην; λέγω δὲ τὸ τοι- 392
όνδε, οἷον καύματος ἐνόντος καὶ δίψους ἐπὶ τοὐναντίον ἕλκειν, τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνούσης, ἐπὶ τὸ μὴ ἐσθίειν· καὶ ἄλλα μυρία που ὁρῶμεν ἐναντιουμένην τὴν
ψυχὴν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα. ἢ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκ- C
οῦν αὖ ὡμολογήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν μήποτ' ἂν αὐτήν, ἁρμονίαν γε οὖσαν, ἐναντία ᾄδειν οἷς ἐπιτείνοιτο καὶ χαλῷτο καὶ πάλλοιτο καὶ ἄλλο ὁτιοῦν πάθος πάσχοι ἐκεῖνα, ἐξ ὧν τυγχάνει οὖσα, ἀλλ' ἕπεσθαι ἐκείνοις καὶ οὔποτ' ἂν ἡγεμονεύειν; Ὡμολογήσαμεν, ἔφη· πῶς γὰρ οὔ; Τί οὖν; νῦν οὐ πᾶν τοὐναντίον ἡμῖν φαίνεται ἐργα-
ζομένη, ἡγεμονεύουσά τε ἐκείνων πάντων, ἐξ ὧν φήσει 80

---

6. ἐκεῖνον, ἔφη a. — 20. δέ] δαί b. — τῇδε δοκεῖ a. — 22. ἐκεῖνα ἂν a. — 27. ἁρμονία ΧΓΛΠΦCEGHIL: ἁρμονίαν abc. — 28. δέ] δαί b. — 30. Ἢ del. Heindorfius. — ἐὰν ab. — 33. ἔλαττον, ἧττων a. — 35. ἑτέραν Heusdius. [μᾶλλον] ἑτέραν Bekkerus: μᾶλλον ἑτέραν ac. — ψυχὴν ψυχῆς auctore Heusdio bc: ψυχὴν Stobaeus, ψυχῆς cum libris a. — 40. τιθεμένων] θεμένων pr. ΧΠ, τιθεμένων τὴν a. — 42. τινὰ αὖ a.

8. μηδέν] μὴ a. — 9. μήτε μᾶλλον μήτε Stallbaumius. — 13. ἐστιν, οὐδὲν δὴ Bekkerus. — 25. τοῦτο τὸ ψυχαὶ a. — 27. πάσχειν ἂν cum Stobaeo bc: πάσχειν cum libris a. — 28. ἡ om. a. — 30. δέ] δαί b. — 33. πάθεσιν ab. — ἐναντιουμένην τοῖς παθήμασιν; λέγω a. — 34. οἷον] ὡς εἰ a. — 36. που μυρία b. — 38. πρόσθεν b. — 41. τυγχάνοι Γb. — 44. φησὶ a.

D τις αὐτὴν εἶναι, καὶ ἐναντιουμένη ὀλίγου πάντα διὰ παν-
τὸς τοῦ βίου καὶ δεσπόζουσα πάντας τρόπους, τὰ μὲν
χαλεπώτερον κολάζουσα καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τά τε κατὰ
τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικήν, τὰ δὲ πρᾳότερον, καὶ
τὰ μὲν ἀπειλοῦσα τὰ δὲ νουθετοῦσα ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ
ὀργαῖς καὶ φόβοις, ὡς ἄλλη οὖσα ἄλλῳ πράγματι διαλε-
γομένη; οἷόν που καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσείᾳ πεποίηκεν,
οὗ λέγει τὸν Ὀδυσσέα,

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

E ἆρ' οἴει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοούμενον ὡς ἁρμονίας
αὐτῆς οὔσης καὶ οἵας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος
παθημάτων, ἀλλ' οὐχ οἵας ἄγειν τε ταῦτα καὶ δεσπόζειν,
καὶ οὔσης αὐτῆς πολὺ θειοτέρου τινὸς πράγματος ἢ καθ'
ἁρμονίαν; Νὴ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκ
ἄρα, ὦ ἄριστε, ἡμῖν οὐδαμῇ καλῶς ἔχει ψυχὴν ἁρμονίαν
95 τινὰ φάναι εἶναι· οὔτε γὰρ ἄν, ὡς ἔοικεν, Ὁμήρῳ, θείῳ
ποιητῇ, ὁμολογοῖμεν οὔτε αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς. Ἔχει οὕ-
τως, ἔφη.

XLIV. Εἶεν δή, ἦ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν Ἁρ-
μονίας ἡμῖν τῆς Θηβαϊκῆς ἵλεά πως, ὡς ἔοικε, μετρίως
81 γέγονε· τί δὲ δὴ τὰ Κάδμου, ἔφη, ὦ Κέβης, πῶς ἱλα-
σόμεθα καὶ τίνι λόγῳ; Σύ μοι δοκεῖς, ἔφη ὁ Κέβης,
ἐξευρήσειν· τουτονὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν ἁρμο-
νίαν θαυμαστῶς μοι εἶπες ὡς παρὰ δόξαν. Σιμμίου γὰρ
λέγοντος, ὅτε ἠπόρει, πάνυ ἐθαύμαζον, εἴ τι ἕξει τις
B χρήσασθαι τῷ λόγῳ αὐτοῦ· πάνυ οὖν μοι ἀτόπως ἔδοξεν
εὐθὺς τὴν πρώτην ἔφοδον οὐ δέξασθαι τοῦ σοῦ λόγου.
ταὐτὰ δὴ οὐκ ἂν θαυμάσαιμι καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον
εἰ πάθοι. Ὠ 'γαθέ, ἔφη ὁ Σωκράτης, μὴ μέγα λέγε,
μή τις ἡμῖν βασκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα
λέγεσθαι. ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν τῷ θεῷ μελήσει, ἡμεῖς δὲ
Ὁμηρικῶς ἐγγὺς ἰόντες πειρώμεθα εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι
δὲ δὴ τὸ κεφάλαιον ὧν ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆναι ἡμῶν
C τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν τε καὶ ἀθάνατον οὖσαν, εἰ φιλό-
σοφος ἀνὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρρῶν τε καὶ ἡγού-
μενος ἀποθανὼν ἐκεῖ εὖ πράξειν διαφερόντως ἢ εἰ ἐν
ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἐτελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἠλίθιον
θάρρος θαρρήσει. τὸ δὲ ἀποφαίνειν, ὅτι ἰσχυρόν τί ἐστιν
ἡ ψυχὴ καὶ θεοειδές, καὶ ὅτι ἦν ἔτι πρότερον, πρὶν ἡμᾶς
ἀνθρώπους γενέσθαι, οὐδὲν κωλύειν φῂς πάντα ταῦτα
82 μηνύειν ἀθανασίαν μὲν μή, ὅτι δὲ πολυχρόνιόν τέ ἐστι
ψυχὴ καὶ ἦν που πρότερον ἀμήχανον ὅσον χρόνον καὶ ᾔδει
D τε καὶ ἔπραττε πόλλ' ἄττα· ἀλλὰ γὰρ οὐδέν τι μᾶλλον ἦν
ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα ἐλθεῖν
ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὥσπερ νόσος· καὶ ταλαιπωρου-
μένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῴη καὶ τελευτῶσά γε ἐν τῷ
καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο. διαφέρειν δὲ δὴ φῂς οὐ-
δὲν εἴτε ἅπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται εἴτε πολλάκις, πρός γε
τὸ ἕκαστον ἡμῶν φοβεῖσθαι· προσήκειν γὰρ φοβεῖσθαι,
εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι μηδ' ἔχοντι λόγον διδό-
ναι, ὡς ἀθάνατόν ἐστι. τοιαῦτ' ἄττα ἐστίν, οἶμαι, ὦ Κέ- E
βης, ἃ λέγεις· καὶ ἐξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω, ἵνα
μή τι διαφύγῃ ἡμᾶς, εἴ τέ τι βούλει, προσθῇς ἢ ἀφέλῃς.
Καὶ ὁ Κέβης, Ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι, ἔφη,
οὔτ' ἀφελεῖν οὔτε προσθεῖναι δέομαι· ἔστι δὲ ταῦτα ἃ λέγω.

XLV. Ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχὼν καὶ
πρὸς ἑαυτόν τι σκεψάμενος, Οὐ φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη,
ὦ Κέβης, ζητεῖς· ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως καὶ φθο-
ρᾶς τὴν αἰτίαν διαπραγματεύσασθαι. ἐγὼ οὖν σοι δίειμι 96
περὶ αὐτῶν, ἐὰν βούλῃ, τά γ' ἐμὰ πάθη· ἔπειτα ἄν τί 83
σοι χρήσιμον φαίνηται ὧν ἂν λέγω, πρὸς τὴν πειθὼ
περὶ ὧν λέγεις χρήσει. Ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Κέβης, βούλο-
μαί γε. Ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέ-
βης, νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σο-
φίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν. ὑπερήφανος
γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου, διὰ τί
γίγνεται ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι·
καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω κάτω μετέβαλλον σκοπῶν πρῶ- B
τον τὰ τοιάδε, ἆρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ση-
πεδόνα τινὰ λάβῃ, ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῷα
ξυντρέφεται; καὶ πότερον τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν, ἢ
ὁ ἀήρ, ἢ τὸ πῦρ, ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δὲ ἐγκέφαλός
ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ
ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα,
ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης, λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν, κατὰ
ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην. καὶ αὖ τούτων τὰς φθορὰς
σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανόν τε καὶ τὴν γῆν πάθη, C
τελευτῶν οὕτως ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν
ἀφυὴς εἶναι, ὡς οὐδὲν χρῆμα. τεκμήριον δέ σοι ἐρῶ ἱκα-
νόν· ἐγὼ γὰρ ἃ καὶ πρότερον σαφῶς ἠπιστάμην, ὥς γε 393
ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύτης τῆς 84
σκέψεως οὕτω σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ
ταῦτα, ἃ πρὸ τοῦ ᾤμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε πολλῶν
καὶ διὰ τί ἄνθρωπος αὐξάνεται. τοῦτο γὰρ ᾤμην πρὸ
τοῦ παντὶ δῆλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν·
ἐπειδὰν γὰρ ἐκ τῶν σιτίων ταῖς μὲν σαρξὶ σάρκες προσ- D
γένωνται, τοῖς δὲ ὀστοῖς ὀστᾶ, καὶ οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν
λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὐτῶν οἰκεῖα ἑκάστοις προσγέ-
νηται, τότε δὴ τὸν ὀλίγον ὄγκον ὄντα ὕστερον πολὺν
γεγονέναι, καὶ οὕτω γίγνεσθαι τὸν σμικρὸν ἄνθρωπον
μέγαν. οὕτω τότε ᾤμην· οὐ δοκῶ σοι μετρίως; Ἔμοιγε,

---

7. Ὅμηρος] Odyss. υ, 17 seq. — 13. παθῶν a b. — 15. Σώκρατες, οὐκ ἔμοιγε a. — 18. Ἔχειν a b. — 27. οὖν μοι] μὲν οὖν μοι 𝔛 Π Τ, μοι οὖν a. — 29. ταῦτα a. — 31. ἡμῶν a. — 32. λέγεσθαι] ἔσεσθαι Γ Δ Π Ε Η Ι L et (in mg. posito λέγεσθαι) 𝔛 𝔖 C. — 37. εἰ om. a. — 40. ὅτι om. b. — 41. ἀνθρώπους om. a. — 42. ἐστιν ἡ ψυχὴ a.
2. διαφέρει b c. — 4. προσήκειν Ficinus: προσήκει cum libris a b c. — 8. διαφύγοι a. — 17. λέγης Δ, ἂν λέγης 𝔛 Πs. — 20. ὑπερήφανον a. — 23. ἄνω καὶ κάτω a. — 31. ταὐτὰ cum Heindorfio b. — 35. ὡς δὴ ἐμαυτῷ a. — 42. ὀστέοις a.

ἔφη ὁ Κέβης. Σκέψαι δὴ καὶ τάδε ἔτι. ᾤμην γὰρ ἔγωγε ἱκανῶς μοι δοκεῖν, ὁπότε τις φαίνοιτο ἄνθρωπος παραστὰς μέγας σμικρῷ, μείζων εἶναι αὐτῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ
E ἵππος ἵππου· καὶ ἔτι γε τούτων ἐναργέστερα, τὰ δέκα μοι ἐδόκει τῶν ὀκτὼ πλείονα εἶναι διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσεῖναι, καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου μεῖζον εἶναι διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν. Νῦν δὲ δή, ἔφη ὁ Κέβης, τί σοι δοκεῖ περὶ αὐτῶν; Πόῤῥω που, ἔφη, νὴ Δί' ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι περὶ τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ οὐδὲ ὡς, ἐπειδὰν ἑνί τις
85 προσθῇ ἕν, ἢ τὸ ἓν ᾧ προσετέθη δύο γέγονεν, ἢ τὸ προσ-
97 τεθὲν καὶ ᾧ προσετέθη διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἑτέρου τῷ ἑτέρῳ δύο ἐγένετο· θαυμάζω γάρ, εἰ, ὅτε μὲν ἑκάτερον αὐτῶν χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἓν ἄρ' ἑκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἤστην τότε δύο, ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὕτη ἄρα αἰτία αὐτοῖς ἐγένετο δυοῖν γενέσθαι, ἡ ξύνοδος τοῦ πλησίον ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ γε ὡς, ἐάν τις ἓν διασχίσῃ, δύναμαι ἔτι πείθεσθαι, ὡς αὕτη αὖ αἰτία γέγονεν, ἡ σχίσις, τοῦ δύο γεγονέναι· ἐναντία γὰρ γίγνεται ἡ τότε
B αἰτία τοῦ δύο γίγνεσθαι· τότε μὲν γὰρ ὅτι ξυνήγετο πλησίον ἀλλήλων καὶ προσετίθετο ἕτερον ἑτέρῳ, νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτερον ἀφ' ἑτέρου. οὐδέ γε, δι' ὅ τι ἓν γίγνεται ὡς ἐπίσταμαι, ἔτι πείθω ἐμαυτόν, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν ἑνὶ λόγῳ δι' ὅ τι γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς μεθόδου, ἀλλά τιν' ἄλλον τρόπον αὐτὸς εἰκῇ φύρω, τοῦτον δὲ οὐδαμῇ προσίεμαι.

XLVI. Ἀλλ' ἀκούσας μέν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς
C ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος, καὶ λέγοντος, ὡς ἄρα νοῦς ἐστιν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτῃ δὴ τῇ αἰτίᾳ ἥσθην τε καὶ ἔδοξέ μοι τρόπον τινὰ εὖ ἔχειν τὸ
86 τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἴτιον, καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τόν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα κοσμεῖν καὶ ἕκαστον τιθέναι ταύτῃ, ὅπῃ ἂν βέλτιστα ἔχῃ· εἰ οὖν τις βούλοιτο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἑκάστου, ὅπῃ γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἐστιν ἢ εἶναι ἢ ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν ἢ
D ποιεῖν· ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀνθρώπῳ καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον. ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἰδέναι· τὴν αὐτὴν γὰρ εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν. ταῦτα δὴ λογιζόμενος ἄσμενος εὑρηκέναι ᾤμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν ὄντων κατὰ νοῦν ἐμαυτῷ, τὸν Ἀναξαγόραν, καί μοι φράσειν πρῶτον μὲν πότερον ἡ γῆ πλατεῖά ἐστιν ἢ στρογγύλη,
E ἐπειδὴ δὲ φράσειεν, ἐπεκδιηγήσεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, λέγοντα τὸ ἄμεινον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι· καὶ εἰ ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτήν, ἐπεκδιηγήσεσθαι, ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι· καὶ εἴ μοι ταῦτα ἀποφαίνοιτο, παρεσκευάσμην ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας ἄλλο εἶδος. καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευάσμην, ὡσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ 87 98
τῶν ἄλλων ἄστρων, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα καὶ τροπῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτε ταῦτ' ἄμεινόν ἐστιν ἕκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἃ πάσχει. οὐ γὰρ ἄν ποτε αὐτὸν ᾤμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμῆσθαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγκεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστίν, ὥσπερ ἔχει· ἑκάστῳ οὖν αὐτῶν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν καὶ κοινῇ πᾶσι τὸ ἑκάστῳ B
βέλτιστον ᾤμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγήσεσθαι ἀγαθόν. καὶ οὐκ ἂν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ πάνυ σπουδῇ λαβὼν τὰς βίβλους ὡς τάχιστα οἷός τ' ἦν ἀνεγίγνωσκον, ἵν' ὡς τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον.

XLVII. Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς, ὦ ἑταῖρε, ἐλπίδος ᾠχόμην φερόμενος, ἐπειδὴ προϊὼν καὶ ἀναγιγνώσκων ὁρῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον οὐδέ τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν τὰ πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ C
αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. καί μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγων, ὅτι Σωκράτης πάντα ὅσα πράττει νῷ πράττει, κἄπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἑκάστων ὧν πράττω, λέγοι πρῶτον μέν, ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, 88
ὅτι ξύγκειταί μου τὸ σῶμα ἐξ ὀστῶν καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὀστᾶ ἐστι στερεὰ καὶ διαφυὰς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεῦρα οἷα ἐπιτείνεσθαι καὶ ἀνίεσθαι, D
περιαμπέχοντα τὰ ὀστᾶ μετὰ τῶν σαρκῶν καὶ δέρματος, ὃ ξυνέχει αὐτά· αἰωρουμένων οὖν τῶν ὀστῶν ἐν ταῖς αὐτῶν ξυμβολαῖς χαλῶντα καὶ ξυντείνοντα τὰ νεῦρα κάμπτεσθαί που ποιεῖ οἷόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ξυγκαμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι· καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν ἑτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάς τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοὰς καὶ ἄλλα μυρία 304
τοιαῦτα αἰτιώμενος, ἀμελήσας τὰς ὡς ἀληθῶς αἰτίας E
λέγειν, ὅτι, ἐπειδὴ Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὖ δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι, καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην, ἣν ἂν κελεύσωσιν· ἐπεὶ νὴ τὸν κύνα, ὡς ἐγᾦμαι, πάλαι ἂν ταῦτα τὰ νεῦρά τε καὶ τὰ ὀστᾶ ἢ περὶ 99
Μέγαρα ἢ Βοιωτοὺς ἦν, ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτίστου, εἰ μὴ δικαιότερον ᾤμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην, ἥντιν' ἂν τάττῃ. ἀλλ' αἴτια μὲν τὰ τοιαῦτα καλεῖν λίαν 89

1. ἔγωγε om. pr. 𝔛 Π. — 2. ἱκανὸν a. — 3. αὐτῇ] αὐτοῦ Wyttenbachius. — 4. ἵππου] ἵππῳ a. — 6. προσθεῖναι a. — 9. του om. a. — 16. αἰτία αὐτοῖς 𝔛ΞΠΤ: αὐτοῖς αἰτία a b c. — δυοῖν] δύο a, τοῦ δύο ΔΦGs. — 17. [ὡς] b, om. Δ. — 19. ἢ] ἡ a. — 29. δὴ] ἤδη c. — 32. αὐτοῦ] αὐτοῦ ἐκείνου 𝔛ΞΠΤ m rc. G.
3. ὑποθησόμενος a, ὑποθέμενος 𝔛ΓΠΤCGH. — 12. αὐτῶν ΞΠΤΦCGs et pr. HI. — 16. ἢ b. — 18. ἐλπίδος ὦ ἑταῖρε 𝔛ΞΤ. — 23. εἰ om. a. — 27. μοι Stallbaumii operae. — ὀστέων a. — 28. στεῤῥὰ Ξb. — 31. ὀστέων a. — 35. ἑτέρας τινὰς τοιαύτας (Φs) b c. — 42. τε om. c.

ἄτοπον· εἰ δέ τις λέγοι, ὅτι ἄνευ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὀστᾶ καὶ νεῦρα καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω, οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι, ἀληθῆ ἂν λέγοι· ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἃ ποιῶ, καὶ ταύτῃ νῷ πράττω, ἀλλ' B οὐ τῇ τοῦ βελτίστου αἱρέσει, πολλὴ ἂν καὶ μακρὰ ῥᾳθυμία εἴη τοῦ λόγου. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι, ὅτι ἄλλο μέν τί ἐστι τὸ αἴτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δ' ἐκεῖνο, ἄνευ οὗ τὸ αἴτιον οὐκ ἄν ποτ' εἴη αἴτιον· ὃ δή μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὥσπερ ἐν σκότῳ, ἀλλοτρίῳ ὀνόματι προσχρώμενοι, ὡς αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ δὴ καὶ ὁ μέν τις δίνην περιτιθεὶς τῇ γῇ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν, ὁ δὲ ὥσπερ καρδόπῳ πλατείᾳ C βάθρον τὸν ἀέρα ὑπερείδει· τὴν δὲ τοῦ ὡς οἷόν τε βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κεῖσθαι, ταύτην οὔτε ζητοῦσιν οὔτε τινὰ οἴονται δαιμονίαν ἰσχὺν ἔχειν, ἀλλὰ ἡγοῦνται τούτου Ἄτλαντα ἄν ποτε ἰσχυρότερον καὶ ἀθανατώτερον καὶ μᾶλλον ἅπαντα ξυνέχοντα ἐξευρεῖν, καὶ ὡς ἀληθῶς τἀγαθὸν καὶ δέον ξυνδεῖν καὶ ξυνέχειν οὐδὲν οἴονται. ἐγὼ μὲν οὖν τοιαύτης αἰτίας, ὅπῃ ποτὲ 90 ἔχει, μαθητὴς ὁτουοῦν ἥδιστ' ἂν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτης ἐστερήθην καὶ οὔτ' αὐτὸς εὑρεῖν οὔτε παρ' ἄλλου D μαθεῖν οἷός τε ἐγενόμην, τὸν δεύτερον πλοῦν ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν ᾗ πεπραγμάτευμαι, βούλει σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ὦ Κέβης; Ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη, ὡς βούλομαι.

XLVIII. Ἔδοξε τοίνυν μοι, ἦ δ' ὅς, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπειρήκη τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι, μὴ πάθοιμι ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες καὶ σκοπούμενοι· διαφθείρονται γάρ που ἔνιοι τὰ ὄμματα, ἐὰν μὴ ἐν ὕδατι ἤ τινι τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα E αὐτοῦ. τοιοῦτόν τι καὶ ἐγὼ διενοήθην, καὶ ἔδεισα, μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθείην βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι καὶ ἑκάστῃ τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἅπτεσθαι αὐτῶν. ἔδοξε δή μοι χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν. ἴσως μὲν οὖν ᾧ εἰκάζω τρόπον τινὰ οὐκ ἔοικεν· 100 οὐ γὰρ πάνυ ξυγχωρῶ τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις· ἀλλ' οὖν δὴ ταύτῃ γε ὥρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἑκάστοτε λόγον ὃν ἂν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἃ μὲν ἄν μοι 91 δοκῇ τούτῳ ξυμφωνεῖν, τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, ἃ δ' ἂν μή, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἃ λέγω. οἶμαι γάρ σε νῦν οὐ μανθάνειν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Κέβης, οὐ σφόδρα.

XLIX. Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, ὧδε λέγω, οὐδὲν καινόν, B ἀλλ' ἅπερ ἀεὶ καὶ ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος ὃ πεπραγμάτευμαι, καὶ εἶμι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρύλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων, ὑποθέμενος εἶναί τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὑτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ τἆλλα πάντα· ἃ εἴ μοι δίδως τε καὶ ξυγχωρεῖς εἶναι ταῦτα, ἐλπίζω σοι ἐκ τούτων τήν τε αἰτίαν ἐπιδείξειν καὶ ἀνευρήσειν, ὡς ἀθάνατον ἡ ψυχή. Ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Κέβης, ὡς διδόντος σοι οὐκ ἂν φθάνοις C περαίνων. Σκόπει δή, ἔφη, τὰ ἑξῆς ἐκείνοις, ἐάν σοι ξυνδοκῇ, ὥσπερ ἐμοί. φαίνεται γάρ μοι, εἴ τί ἐστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν, οὐδὲ δι' ἓν ἄλλο καλὸν εἶναι ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ· καὶ πάντα δὴ οὕτω λέγω. τῇ τοιᾷδε αἰτίᾳ ξυγχωρεῖς; Ξυγχωρῶ, ἔφη. Οὐ τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ἔτι μανθάνω οὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς ταύτας γιγνώσκειν· ἀλλ' ἐάν τίς 92 μοι λέγῃ δι' ὅ τι καλόν ἐστιν ὁτιοῦν, ἢ ὅτι χρῶμα εὐανθὲς ἔχον ἢ σχῆμα ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν D ἄλλα χαίρειν ἐῶ, ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι, τοῦτο δὲ ἁπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ ἴσως εὐήθως ἔχω παρ' ἐμαυτῷ, ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν ἢ ἡ ἐκείνου τοῦ καλοῦ εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία, εἴτε ὅπῃ δὴ καὶ ὅπως προσαγορευομένη· οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο διισχυρίζομαι, ἀλλ' ὅτι τῷ καλῷ πάντα τὰ καλὰ γίγνεται καλά. τοῦτο γάρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ἐμαυτῷ ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλῳ, καὶ τούτου ἐχόμενος ἡγοῦμαι οὐκ ἄν ποτε πεσεῖν, E ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὁτῳοῦν ἄλλῳ ἀποκρίνασθαι, ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλὰ γίγνεται καλά. ἢ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; Δοκεῖ. Καὶ μεγέθει ἄρα τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ τὰ μείζω μείζω, καὶ σμικρότητι τὰ ἐλάττω ἐλάττω; Ναί. Οὐδὲ σὺ ἄρ' ἂν ἀποδέχοιο, εἴ τίς τινα φαίη ἕτερον ἑτέρου τῇ κεφαλῇ μείζω εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω, ἀλλὰ διαμαρτύροιο ἄν, ὅτι σὺ 101 μὲν οὐδὲν ἄλλο λέγεις ἢ ὅτι τὸ μὲν μεῖζον πᾶν ἕτερον 295 ἑτέρου οὐδενὶ ἄλλῳ μεῖζόν ἐστιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο 93 μεῖζον, διὰ τὸ μέγεθος, τὸ δὲ ἔλαττον οὐδενὶ ἄλλῳ ἔλαττον ἢ σμικρότητι, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαττον, διὰ τὴν σμικρότητα, φοβούμενος, οἶμαι, μή τίς σοι ἐναντίος λόγος ἀπαντήσῃ, ἐὰν τῇ κεφαλῇ μείζονά τινα φῇς εἶναι καὶ ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μεῖζον μεῖζον εἶναι καὶ

3. ᾗ b. — 4. ταύτῃ] ταῦτα *ΧΓΛΞΤΦΕGHILs* et pr. *Π*. — 5. ἂν om. *ΧΞΠΤ*. — ῥᾳθυμία ἂν εἴη a. — 9. σκότει a. — ὄμματι a, probante Reisigio ad Oed. Col. v. 142. Sed cfr. Tim. 50 A. — 14. αὐτὰ] αὐτοῦ a. — 16. ἄν ποτε Ἄτλαντα ab. — 18. τὸ ἀγαθὸν a. — 19. οὖν τῆς τοιαύτης bc. — 20. ἔχῃ a. — 21. ταύτην Stallbaumii typotheta. — οὔτ' ἂν αὐτὸς a. — 23. ᾗ] ἦν a. — 29. σκοπούμενοι] σκοπούμενοι πάσχουσι a. — 30. ἢ ἔν τινι a. — 36. ᾧ] ὡς a. — 42. ἁπάντων ὄντων ἃ *ΧΔΞΠΤΦGs*.

4. ἀεί τε ἄλλοτε a. — 7. πολυθρύλητα a. — 10. τε om. a. — 23. ἀτεχνῶς a. — 24. ἡ om. a. — 26. προσαγορευομένη Wyttenbachius: προσγιγνομένη *ΦCs*, προσγιγνόμενον *Δ*, προσγενομένη cum ceteris libris abc. — 28 et 30. ἀποκρίνεσθαι b. — 32. καί σοι a. — 34. σὺ ἂν ἄρα a. — 35. ἕτερον om. Stallbaumii typotheta. — 37. μὲν ante μεῖζον om. a. — 42. ἀπαντήσοι a.

τὸ ἔλαττον ἔλαττον, ἔπειτα τῇ κεφαλῇ σμικρᾷ οὔσῃ τὸν
B *μείζω μείζω εἶναι, καὶ τοῦτο δὴ τέρας εἶναι, τὸ σμικρῷ τινι μέγαν τινὰ εἶναι. ἢ οὐκ ἂν φοβοῖο ταῦτα; Καὶ ὁ Κέβης γελάσας, Ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλῆθος; καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μεῖζον εἶναι, ἀλλ' οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γάρ που φόβος. Πάνυ γε, ἔφη. Τί δέ; ἑνὶ ἑνὸς προστεθέντος τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ δύο γενέσθαι ἢ διασχισθέντος τὴν*
C *σχίσιν οὐκ εὐλαβοῖο ἂν λέγειν; καὶ μέγα ἂν βοῴης, ὅτι οὐκ οἶσθα ἄλλως πως ἕκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὸν τῆς ἰδίας οὐσίας ἑκάστου, οὗ ἂν μετάσχῃ, καὶ ἐν τούτοις*
94 *οὐκ ἔχεις ἄλλην τινὰ αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι ἀλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν, καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος, ὃ ἂν μέλλῃ ἓν ἔσεσθαι, τὰς δὲ σχίσεις ταύτας καὶ προσθέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας ἐῴης ἂν χαίρειν, παρεὶς ἀποκρί-*
D *νασθαι τοῖς σεαυτοῦ σοφωτέροις· σὺ δὲ δεδιὼς ἄν, τὸ λεγόμενον, τὴν σαυτοῦ σκιὰν καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἐχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἄν. εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο, χαίρειν ἐῴης ἂν καὶ οὐκ ἀποκρίναιο, ἕως ἂν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὁρμηθέντα σκέψαιο, εἴ σοι ἀλλήλοις ξυμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ. ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγον, ὡσαύτως ἂν διδοίης, ἄλλην αὖ ὑπόθεσιν ὑποθέμενος, ἥτις τῶν ἄνωθεν βελτίστη*
E *φαίνοιτο, ἕως ἐπί τι ἱκανὸν ἔλθοις, ἅμα δὲ οὐκ ἂν φύροιο, ὥσπερ οἱ ἀντιλογικοί, περί τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν ἐξ ἐκείνης ὡρμημένων, εἴπερ βούλοιό τι τῶν ὄντων εὑρεῖν· ἐκείνοις μὲν γὰρ ἴσως οὐδὲ εἷς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φροντίς· ἱκανοὶ γὰρ ὑπὸ σοφίας ὁμοῦ πάντα κυκῶντες ὅμως δύνασθαι αὐτοὶ αὑτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ',*
102 95 *εἴπερ εἶ τῶν φιλοσόφων, οἶμαι ἂν ὡς ἐγὼ λέγω ποιοῖς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὅ τε Σιμμίας ἅμα καὶ ὁ Κέβης.*

ΕΧ. Νὴ Δία, ὦ Φαίδων, εἰκότως γε· θαυμαστῶς γάρ μοι δοκεῖ ὡς ἐναργῶς τῷ καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντι εἰπεῖν ἐκεῖνος ταῦτα.

ΦΑΙΔ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἔδοξεν.

ΕΧ. Καὶ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἀποῦσι, νῦν δὲ ἀκούουσιν. ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα;

L. *ΦΑΙΔ. Ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα ξυνε-*
B *χωρήθη, καὶ ὡμολογεῖτο εἶναί τι ἕκαστον τῶν εἰδῶν καὶ τούτων τἆλλα μεταλαμβάνοντα αὐτῶν τούτων τὴν ἐπωνυμίαν ἴσχειν, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἠρώτα, Εἰ δή, ἦ δ' ὅς, ταῦτα οὕτω λέγεις, ἆρ' οὐχ, ὅταν Σιμμίαν Σωκράτους φῇς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ ἐλάττω, λέγεις τότ' εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφότερα, καὶ μέγεθος καὶ σμικρότητα; Ἔγωγε. Ἀλλὰ γάρ, ἦ δ' ὅς, ὁμολογεῖς τὸ τὸν Σιμμίαν ὑπερέχειν Σωκράτους οὐχ ὡς τοῖς ῥήμασι λέγεται, οὕτω καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχειν; οὐ γάρ που πεφυκέναι Σιμμίαν ὑπερέχειν τούτῳ τῷ Σιμμίαν εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει ὃ τυγ-* C
χάνει ἔχων· οὐδ' αὖ Σωκράτους ὑπερέχειν, ὅτι Σωκράτης ὁ Σωκράτης ἐστίν, ἀλλ' ὅτι σμικρότητα ἔχει ὁ Σωκράτης 96
πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος. Ἀληθῆ. Οὐδέ γε αὖ ὑπὸ Φαίδωνος ὑπερέχεσθαι τῷ ὅτι Φαίδων ὁ Φαίδων ἐστίν, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ὁ Φαίδων πρὸς τὴν Σιμμίου σμικρότητα; Ἔστι ταῦτα. Οὕτως ἄρα ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὢν ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν τὴν σμικρότητα ὑπερέχων, τῷ δὲ D
μέγεθος τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπερέχον. Καὶ ἅμα μειδιάσας, Ἔοικα, ἔφη, καὶ ξυγγραφικῶς ἐρεῖν, ἀλλ' οὖν ἔχει γέ που ὡς λέγω. Ξυνέφη. Λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον αὐτὸ τὸ μέγεθος οὐδέποτ' ἐθέλειν ἅμα μέγα καὶ σμικρὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ σμικρὸν οὐδ' ἐθέλειν ὑπερέχεσθαι, ἀλλὰ δυοῖν τὸ ἕτερον, ἢ φεύγειν καὶ ὑπεκχωρεῖν, ὅταν αὐτῷ προσίῃ τὸ ἐναντίον, τὸ σμικρόν, ἢ προσελθόντος ἐκείνου E
ἀπολωλέναι· ὑπομένον δὲ καὶ δεξάμενον τὴν σμικρότητα οὐκ ἐθέλειν εἶναι ἕτερον ἢ ὅπερ ἦν· ὥσπερ ἐγὼ δεξάμενος καὶ ὑπομείνας τὴν σμικρότητα, καὶ ἔτι ὢν ὅσπερ εἰμί, οὗτος ὁ αὐτὸς σμικρός εἰμι· ἐκεῖνο δὲ οὐ τετόλμηκε μέγα ὂν σμικρὸν εἶναι· ὡς δ' αὔτως καὶ τὸ σμικρὸν τὸ ἐν ἡμῖν 97
οὐκ ἐθέλει ποτὲ μέγα γίγνεσθαι οὐδὲ εἶναι, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν τῶν ἐναντίων ἔτι ὂν ὅπερ ἦν ἅμα τοὐναντίον γίγνεσθαί τε καὶ εἶναι, ἀλλ' ἤτοι ἀπέρχεται ἢ ἀπόλλυται ἐν 103
τούτῳ τῷ παθήματι. Παντάπασιν, ἔφη ὁ Κέβης, οὕτω φαίνεταί μοι.

LI. *Καί τις εἶπε τῶν παρόντων ἀκούσας — ὅστις δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι — Πρὸς θεῶν, οὐκ ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν λόγοις αὐτὸ τὸ ἐναντίον τῶν νυνὶ λεγομένων ὡμολογεῖτο, ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ μεῖζον γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἔλαττον, καὶ ἀτεχνῶς αὕτη εἶναι ἡ γένεσις τοῖς ἐναντίοις, ἐκ τῶν ἐναντίων; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὅτι τοῦτο οὐκ ἄν ποτε γένοιτο. Καὶ ὁ Σωκράτης παραβαλὼν τὴν κεφαλὴν καὶ ἀκούσας, Ἀνδρικῶς, ἔφη,* 98
ἀπεμνημόνευκας, οὐ μέντοι ἐννοεῖς τὸ διαφέρον τοῦ τε B
νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γὰρ ἐλέγετο ἐκ τοῦ ἐναντίου πράγματος τὸ ἐναντίον πρᾶγμα γίγνεσθαι, νῦν δέ, ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον ἑαυτῷ ἐναντίον οὐκ ἄν ποτε γένοιτο, οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τότε μὲν γάρ, ὦ φίλε, περὶ τῶν ἐχόντων τὰ ἐναντία ἐλέγομεν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ, νῦν δὲ περὶ

---

5. δυεῖν b. — 9. δέ] δαί b. — 10. σχισθέντος a. — 11. μεγάλα ΧΠΤ. — 12. οἴσμεθα ΧΔΞΠΤΦG a. — 13. μετάσχοι a. — 19. ἑαυτοῦ ΧΦGL. — 20. ἑαυτοῦ Φ a et pr. Χ. — 30. οὐδεὶς a.

13. ὑπερέχων] παρέχων a. — δὲ τὸ μέγεθος a b. — 16. που] πως a. — 18. οὐδέποτε θέλειν a. — 20. οὐδὲ θέλειν a. 21. δυεῖν b. — 34. ἔμπροσθεν ὑμῖν a.

98 ἐκείνων αὐτῶν, ὧν ἐνόντων ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὀνο-
C μαζόμενα· αὐτὰ δ' ἐκεῖνα οὐκ ἄν ποτέ φαμεν ἐθελῆσαι
γένεσιν ἀλλήλων δέξασθαι. Καὶ ἅμα βλέψας εἰς τὸν Κέ-
βητα εἶπεν, Ἆρα μή που, ἔφη, ὦ Κέβης, καὶ σέ τι τού-
των ἐτάραξεν ὧν ὅδε εἶπεν; Οὐδ' αὖ, ἔφη ὁ Κέβης,
οὕτως ἔχω· καίτοι οὔτι λέγω, ὡς οὐ πολλά με ταράττει.
Ξυνωμολογήκαμεν ἄρα, ἦ δ' ὅς, ἁπλῶς τοῦτο, μηδέποτε
ἐναντίον ἑαυτῷ τὸ ἐναντίον ἔσεσθαι. Παντάπασιν, ἔφη.

LII. Ἔτι δή μοι καὶ τόδε σκέψαι, ἔφη, εἰ ἄρα ξυν-
ομολογήσεις. θερμόν τι καλεῖς καὶ ψυχρόν; Ἔγωγε. Ἆρ'
D ὅπερ χιόνα καὶ πῦρ; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Ἀλλ' ἕτερόν τι
πυρὸς τὸ θερμὸν καὶ ἕτερόν τι χιόνος τὸ ψυχρόν; Ναί.
Ἀλλὰ τόδε γ' οἶμαι δοκεῖ σοι, οὐδέποτε χιόνα γ' οὖσαν,
δεξαμένην τὸ θερμόν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν,
ἔτι ἔσεσθαι ὅπερ ἦν, χιόνα καὶ θερμόν, ἀλλὰ προσιόντος
τοῦ θερμοῦ ἢ ὑπεκχωρήσειν αὐτῷ ἢ ἀπολεῖσθαι. Πάνυ γε.
Καὶ τὸ πῦρ γε αὖ προσιόντος τοῦ ψυχροῦ αὐτῷ ἢ ὑπεξ-
ιέναι ἢ ἀπολεῖσθαι, οὐ μέντοι ποτὲ τολμήσειν δεξάμενον
E τὴν ψυχρότητα ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, πῦρ καὶ ψυχρόν. Ἀληθῆ,
ἔφη, λέγεις. Ἔστιν ἄρ', ἦ δ' ὅς, περὶ ἔνια τῶν τοιούτων,
99 ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ εἶδος ἀξιοῦσθαι τοῦ ἑαυτοῦ ὀνό-
ματος εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν
οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφὴν ἀεὶ ὅτανπερ ᾖ.
ἔτι δ' ἐν τοῖσδε ἴσως ἔσται σαφέστερον ὃ λέγω. τὸ γὰρ
περιττὸν ἀεί που δεῖ τούτου τοῦ ὀνόματος τυγχάνειν,
ὅπερ νῦν λέγομεν· ἢ οὔ; Πάνυ γε. Ἆρα μόνον τῶν ὄν-
των, τοῦτο γὰρ ἐρωτῶ, ἢ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν οὐχ
104 ὅπερ τὸ περιττόν, ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ
ὀνόματος καὶ τοῦτο καλεῖν ἀεί, διὰ τὸ οὕτω πεφυκέναι,
ὥστε τοῦ περιττοῦ μηδέποτε ἀπολείπεσθαι; λέγω δὲ αὐτὸ
εἶναι οἷον καὶ ἡ τριὰς πέπονθε καὶ ἄλλα πολλά. σκόπει
δὲ περὶ τῆς τριάδος· ἆρα οὐ δοκεῖ σοι τῷ τε αὑτῆς ὀνό-
ματι ἀεὶ προσαγορευτέα εἶναι καὶ τῷ τοῦ περιττοῦ, ὄντος
οὐχ οὗπερ τῆς τριάδος; ἀλλ' ὅμως οὕτω πως πέφυκε καὶ
ἡ τριὰς καὶ ἡ πεμπτὰς καὶ ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἅπας,
B ὥστε οὐκ ὢν ὅπερ τὸ περιττὸν ἀεὶ ἕκαστος αὐτῶν ἐστι
περιττός. καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ τέτταρα καὶ ἅπας ὁ ἕτε-
ρος αὖ στίχος τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ὢν ὅπερ τὸ ἄρτιον, ὅμως
ἕκαστος αὐτῶν ἄρτιός ἐστιν ἀεί. ξυγχωρεῖς, ἢ οὔ; Πῶς
γὰρ οὔκ; ἔφη. Ὃ τοίνυν, ἔφη, βούλομαι δηλῶσαι, ἄθρει.
100 ἔστι δὲ τόδε, ὅτι φαίνεται οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ ἐναντία
ἄλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐκ ὄντ' ἀλλήλοις
ἐναντία ἔχει ἀεὶ τἀναντία, οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δεχομένοις
ἐκείνην τὴν ἰδέαν, ἣ ἂν τῇ ἐν αὐτοῖς οὔσῃ ἐναντία ᾖ,
ἀλλ' ἐπιούσης αὐτῆς ἤτοι ἀπολλύμενα ἢ ὑπεκχωροῦντα. C
ἢ οὐ φήσομεν τὰ τρία καὶ ἀπολεῖσθαι πρότερον καὶ ἄλλο
ὁτιοῦν πείσεσθαι, πρὶν ὑπομεῖναι ἔτι τρία ὄντα ἄρτια
γενέσθαι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. Οὐδὲ μήν, ἦ
δ' ὅς, ἐναντίον γέ ἐστι δυὰς τριάδι. Οὐ γὰρ οὖν. Οὐκ
ἄρα μόνον τὰ εἴδη τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα ἄλ-
ληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἄττα τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπι-
όντα. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

LIII. Βούλει οὖν, ἦ δ' ὅς, ἐὰν οἷοί τε ὦμεν, ὁρι-
σώμεθα ὁποῖα ταῦτ' ἐστίν; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν, ἔφη,
ὦ Κέβης, τάδε εἴη ἄν, ἃ ὅ τι ἂν κατάσχῃ μὴ μόνον D
ἀναγκάζει τὴν αὑτοῦ ἰδέαν αὐτὸ ἴσχειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίου
ἀεί τινος; Πῶς λέγεις; Ὥσπερ ἄρτι ἐλέγομεν. οἶσθα γὰρ
δήπου, ὅτι ἃ ἂν ἡ τῶν τριῶν ἰδέα κατάσχῃ, ἀνάγκη αὐ-
τοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ περιττοῖς. Πάνυ
γε. Ἐπὶ τὸ τοιοῦτον δή, φαμέν, ἡ ἐναντία ἰδέα ἐκείνῃ
τῇ μορφῇ, ἣ ἂν τοῦτο ἀπεργάζηται, οὐδέποτ' ἂν ἔλθοι.
Οὐ γάρ. Εἰργάζετο δέ γε ἡ περιττή; Ναί. Ἐναντία δὲ 101
ταύτῃ ἡ τοῦ ἀρτίου; Ναί. Ἐπὶ τὰ τρία ἄρα ἡ τοῦ ἀρ- E
τίου ἰδέα οὐδέποτε ἥξει. Οὐ δῆτα. Ἄμοιρα δὴ τοῦ
ἀρτίου τὰ τρία. Ἄμοιρα. Ἀνάρτιος ἄρ' ἡ τριάς. Ναί.
Ὃ τοίνυν ἔλεγον ὁρίσασθαι, ποῖα οὐκ ἐναντία τινὶ ὄντα
ὅμως οὐ δέχεται αὐτὸ τὸ ἐναντίον, οἷον νῦν ἡ τριὰς τῷ
ἀρτίῳ οὐκ οὖσα ἐναντία οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὸ δέχεται,
τὸ γὰρ ἐναντίον ἀεὶ αὐτῷ ἐπιφέρει, καὶ ἡ δυὰς τῷ πε-
ριττῷ καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ καὶ ἄλλα πάμπολλα — ἀλλ' 105
ὅρα δή, εἰ οὕτως ὁρίζει, μὴ μόνον τὸ ἐναντίον τὸ ἐναν-
τίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἂν ἐπιφέρῃ τι ἐναν-
τίον ἐκείνῳ, ἐφ' ὅ τι ἂν αὐτὸ ἴῃ, αὐτὸ τὸ ἐπιφέρον τὴν
τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητα μηδέποτε δέξασθαι. πάλιν
δὲ ἀναμιμνῄσκου· οὐ γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν. τὰ
πέντε τὴν τοῦ ἀρτίου οὐ δέξεται, οὐδὲ τὰ δέκα τὴν τοῦ
περιττοῦ, τὸ διπλάσιον. τοῦτο μὲν οὖν καὶ αὐτὸ ἄλλῳ
ἐναντίον, ὅμως δὲ τὴν τοῦ περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐδὲ δὴ
τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ τἄλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ ἥμισυ, τὴν τοῦ B
ὅλου, καὶ τριτημόριον αὖ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ 102
ἕπει τε καὶ ξυνδοκεῖ σοι οὕτως. Πάνυ σφόδρα καὶ ξυν-
δοκεῖ, ἔφη, καὶ ἕπομαι.

LIV. Πάλιν δή μοι, ἔφη, ἐξ ἀρχῆς λέγε. καὶ μή
μοι ὃ ἂν ἐρωτῶ ἀποκρίνου, ἀλλὰ μιμούμενος ἐμέ. λέγω 397
δὲ παρ' ἣν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀπόκρισιν, τὴν ἀσφαλῆ
ἐκείνην, ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἄλλην ὁρῶν ἀσφάλειαν.

---

2. φαίμεν a. — 3. εἰς] πρὸς ΧΠ. — 4. ἔφη om. a. — 5. Οὐδ'] ὁ δ' ΧΓΔΛΠΕGHI, οὐκ Heindorfius. — αὖ om. a. — 6. καὶ τοιοῦτό τι λέγω a. — 8. ἔσεσθαι ἑαυτῷ τὸ ἐναντίον a. — 9. ξυνομολογήσεις θερμόν τι καλεῖν a. — 10. Ἆρ' οὐχ ὅπερ χιὼν a. — 13. γ' post χιόνα om. a. — 21. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ ab. — 32. δὲ] δὴ a. — 34. οὗπερ auctore Heindorfio b: ὅπερ cum libris ac. — 37. τέσσαρα a. — 43. ἀεὶ ἔχει a.

1. αὐτοῖς] αὐτῇ a. — 4. πρινὴ a. — 13. σχεῖν a. — ἐναντίον ἀεί τινος nos: ἐναντίον αὐτῷ ἀεί τινος ΧΞΠΤ et mg. E, ἐναντίον ἀεί τινος αὐτῷ ΓΔΦG, ἐναντίον δεῖ αὐτῷ τινος ΛCEHL, ἐναντίον δεῖ ἀεί τινος αὐτῷ z, ἐναντίον δεῖ αὐτό τινος I, ἐναντίον ἀεὶ αὐτῷ τινος cum Bekkero c, μηδ' ἐναντίαν αὐτῇ δέχεσθαι auctore Cornario a. — 23. ὡρίσται auctore Cornario a. — 24. αὐτὸ] αὐτῷ Δc. — [τὸ ἐναντίον] b. — 26. ἀεὶ αὐτῷ ΧΞΠΤ: αὐτῷ ἀεὶ abc. — 28. τὸ ἐναντίον semel posuerunt Stallbaumii operae. — 40. καί μοι μὴ a. — 41. ὃ] ᾧ b. — ἀλλὰ ΧΔΤGz et pr. ΓΞΠ: ἀλλ' ἄλλο ac, ἀλλ' ἄλλῳ b.

εἰ γάρ ἔροιό με, ᾧ ἂν τί ἐν τῷ σώματι ἐγγένηται, θερμὸν
C ἔσται, οὐ τὴν ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ ἀπόκρισιν ἐκείνην τὴν
ἀμαθῆ, ὅτι ᾧ ἂν θερμότης, ἀλλὰ κομψοτέραν ἐκ τῶν
νῦν, ὅτι ᾧ ἂν πῦρ· οὐδὲ ἂν ἔρῃ, ᾧ ἂν σώματι τί ἐγγί-
νηται, νοσήσει, οὐκ ἐρῶ, ὅτι ᾧ ἂν νόσος, ἀλλ' ᾧ ἂν πυ-
ρετός· οὐδ' ᾧ ἂν ἀριθμῷ τί ἐγγένηται, περιττὸς ἔσται,
οὐκ ἐρῶ ᾧ ἂν περιττότης, ἀλλ' ᾧ ἂν μονάς, καὶ τἆλλα
οὕτως. ἀλλ' ὅρα, εἰ ἤδη ἱκανῶς οἶσθ' ὅ τι βούλομαι.
Ἀλλὰ πάνυ ἱκανῶς, ἔφη. Ἀποκρίνου δή, ἦ δ' ὅς, ᾧ ἂν
τί ἐγγένηται σώματι, ζῶν ἔσται; Ὧι ἂν ψυχή, ἔφη. Οὐκ-
D οῦν ἀεὶ τοῦτο οὕτως ἔχει; Πῶς γὰρ οὐχί; ἦ δ' ὅς. Ἡ
ψυχὴ ἄρα ὅ τι ἂν αὐτὴ κατάσχῃ, ἀεὶ ἥκει ἐπ' ἐκεῖνο φέ-
ρουσα ζωήν; Ἥκει μέντοι, ἔφη. Πότερον δ' ἔστι τι ζωῇ
ἐναντίον, ἢ οὐδέν; Ἔστιν, ἔφη. Τί; Θάνατος. Οὐκοῦν
103 ἡ ψυχὴ τὸ ἐναντίον ᾧ αὐτὴ ἐπιφέρει ἀεὶ οὐ μή ποτε δέ-
ξηται, ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ὡμολόγηται; Καὶ μάλα σφόδρα,
ἔφη ὁ Κέβης.

LV. Τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἀρτίου ἰδέαν
τί νῦν δὴ ὠνομάζομεν; Ἀνάρτιον, ἔφη. Τὸ δὲ δίκαιον
E μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἂν μουσικὸν μὴ δέχηται; Ἄμουσον,
ἔφη, τὸ δὲ ἄδικον. Εἶεν· ὃ δ' ἂν θάνατον μὴ δέχηται,
τί καλοῦμεν; Ἀθάνατον, ἔφη. Οὐκοῦν ἡ ψυχὴ οὐ δέχεται
θάνατον; Οὔ. Ἀθάνατον ἄρα ἡ ψυχή; Ἀθάνατον. Εἶεν,
ἔφη· τοῦτο μὲν δὴ ἀποδεδεῖχθαι φῶμεν; ἢ πῶς δοκεῖ;
Καὶ μάλα γε ἱκανῶς, ὦ Σώκρατες. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, ὦ
Κέβης; εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνωλέθρῳ εἶναι,
106 ἄλλο τι τὰ τρία ἢ ἀνώλεθρα ἂν ἦν; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκ-
οῦν εἰ καὶ τὸ ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι,
ὁπότε τις ἐπὶ χιόνα θερμὸν ἐπαγάγοι, ὑπεξῄει ἂν ἡ χιὼν
οὖσα σῶς καὶ ἄτηκτος; οὐ γὰρ ἂν ἀπώλετό γε, οὐδ' αὖ
ὑπομένουσα ἐδέξατ' ἂν τὴν θερμότητα. Ἀληθῆ, ἔφη,
λέγεις. Ὡσαύτως, οἶμαι, κἂν εἰ τὸ ἄψυκτον ἀνώλεθρον
ἦν, ὁπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπῄει, οὔποτ' ἂν ἀπε-
σβέννυτο οὐδ' ἀπώλλυτο, ἀλλὰ σῶν ἂν ἀπελθὸν ᾤχετο.
B Ἀνάγκη, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ὧδε, ἔφη, ἀνάγκη περὶ τοῦ
104 ἀθανάτου εἰπεῖν; εἰ μὲν τὸ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν,
ἀδύνατον ψυχῇ, ὅταν θάνατος ἐπ' αὐτὴν ἴῃ, ἀπόλλυσθαι·
θάνατον μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν προειρημένων οὐ δέξεται οὐδ'
ἔσται τεθνηκυῖα, ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἔσται, ἔφαμεν, ἄρ-
τιον, οὐδέ γ' αὖ τὸ περιττόν, οὐδὲ δὴ τὸ πῦρ ψυχρόν,
οὐδέ γε ἡ ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη
ἄν τις, ἄρτιον μὲν τὸ περιττὸν μὴ γίγνεσθαι ἐπιόντος τοῦ
ἀρτίου, ὥσπερ ὡμολόγηται, ἀπολομένου δὲ αὐτοῦ ἀντ'
C ἐκείνου ἄρτιον γεγονέναι; τῷ ταῦτα λέγοντι οὐκ ἂν ἔχοι-
μεν διαμάχεσθαι, ὅτι οὐκ ἀπόλλυται· τὸ γὰρ ἀνάρτιον
οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν, ῥᾳ-
δίως ἂν διεμαχόμεθα, ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἀρτίου τὸ πε-
ριττὸν καὶ τὰ τρία οἴχεται ἀπιόντα· καὶ περὶ πυρὸς καὶ
θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἂν διεμαχόμεθα. ἢ οὔ;
Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ
μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἂν εἴη
πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι καὶ ἀνώλεθρος· εἰ δὲ μή, ἄλλου D
ἂν δέοι λόγου. Ἀλλ' οὐδὲν δεῖ, ἔφη, τούτου γε ἕνεκα·
σχολῇ γὰρ ἄν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἴ γε τὸ ἀθά-
νατον ἀΐδιον ὂν φθορὰν δέξεται. 105

LVI. Ὁ δέ γε θεός, οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ
αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἴ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστι,
παρὰ πάντων ἂν ὁμολογηθείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι. Παρὰ
πάντων μέντοι νὴ Δία, ἔφη, ἀνθρώπων τε καὶ ἔτι μᾶλ-
λον, ὡς ἐγῷμαι, παρὰ θεῶν. Ὁπότε δὴ τὸ ἀθάνατον
καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἄλλο τι ψυχή, εἰ ἀθάνατος τυγ- E
χάνει οὖσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη; Πολλὴ ἀνάγκη. Ἐπι-
όντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸ μὲν θνητόν,
ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν καὶ
ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπιόν, ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ.
Φαίνεται. Παντὸς μᾶλλον ἄρα, ἔφη, ὦ Κέβης, ψυχὴ
ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον, καὶ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ 107
ψυχαὶ ἐν Ἅιδου. Οὔκουν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἔχω
παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν οὐδέ πῃ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις.
ἀλλ' εἰ δή τι Σιμμίας ὅδε ἤ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει
μὴ κατασιγῆσαι· ὡς οὐκ οἶδα εἰς ὅντινά τις ἄλλον καιρὸν
ἀναβάλλοιτο ἢ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βου-
λόμενος ἤ τι εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι. Ἀλλὰ μήν, ἦ δ' ὃς ὁ Σιμ-
μίας, οὐδ' αὐτὸς ἔχω ἔτι ὅπῃ ἀπιστῶ ἔκ γε τῶν λεγομέ-
νων· ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὧν οἱ λόγοι εἰσί, καὶ
τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπι- B
στίαν ἔτι ἔχειν παρ' ἐμαυτῷ περὶ τῶν εἰρημένων. Οὐ μό- 106
νον γ', ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ταῦτά τε εὖ
λέγεις, καὶ τὰς ὑποθέσεις τὰς πρώτας, καὶ εἰ πισταὶ ὑμῖν
εἰσιν, ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον· καὶ ἐὰν αὐτὰς ἱκανῶς
διέλητε, ὡς ἐγῷμαι, ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθ' ὅσον
δυνατὸν μάλιστ' ἀνθρώπῳ ἐπακολουθῆσαι· κἂν τοῦτο αὐτὸ
σαφὲς γένηται, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω. Ἀληθῆ, ἔφη,
λέγεις.

LVII. Ἀλλὰ τόδε γ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον δια-
νοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ C
δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν
τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ
καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. εἰ μὲν
γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἕρμαιον ἂν ἦν

6. περιττὸν a. — 14. ἡ om. c. — 17. ἔφη, σφόδρα (Φs) b. — 22. ἡ om. c. — 27. ἢ om. b. — 32. Ὡσαύτως Χ Ξ Π: Ὡς δ' αὔτως abc. — 33. ἐπίοι Bekkerus. — 40. τὸ ante πῦρ om. Χ Π Τ et pr. Ξ. — 43. ἀπολομένου Χ Ξ Τ
λυ
et pr. Π, ἀπολομένου C, ἀπολυομένου ΗΙ: ἀπολλυμένου abc.

9. εἴ γε τὸ Χ Π Τ: εἰ τό γε abc. — ἀθάνατον καὶ ἀΐδιον ὂν a, ἀθάνατον καὶ ἀΐδιον b. — 10. δέξαιτο a. — 14. τε] γε a, τέ γε c. — 16. τι ψυχή] τι ἡ ψυχὴ ΔΦs, τι ἡ ψυχὴ rc. Γ, τι ψυχὴ ἢ ac. — 26. ὅντιν' ἄν τις ΓGb, ὅντινά τις ἂν ΔΦs. — 33. ἀλλὰ post λέγεις auctore Cornario ponit a. — 34. τάς γε ὑποθέσεις a. — ἡμῖν a. — 40. τόδ' ἔφη a. — 41. ἀθάνατός ἐστιν ab. — 44. ἂν μάλιστα δεινὸς a. — ἀμελήσειεν a.

τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι
398 *καὶ τῆς αὑτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀπο-*
D *φυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἅιδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἃ δὴ καὶ μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα*
107 *εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως, ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἕκαστον ὁ ἑκάστου δαίμων, ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δή τινα τόπον, οἷ δεῖ τοὺς ξυλλεγέντας διαδικασαμένους εἰς Ἅιδου πορεύεσθαι*
E *μετὰ ἡγεμόνος ἐκείνου, ᾧ δὴ προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἐκεῖσε πορεῦσαι. τυχόντας δ' ἐκεῖ ὧν δεῖ τυχεῖν καὶ μείναντας ὃν χρὴ χρόνον ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμὼν κομίζει ἐν πολλαῖς χρόνου καὶ μακραῖς περιόδοις. ἔστι δὲ ἄρα ἡ*
108 *πορεία οὐχ ὡς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λέγει· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἁπλῆν οἶμόν φησιν εἰς Ἅιδου φέρειν, ἡ δ' οὔτε ἁπλῆ οὔτε μία φαίνεταί μοι εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἡγεμόνων ἔδει· οὐ γάρ πού τις ἂν διαμάρτοι οὐδαμόσε μιᾶς ὁδοῦ οὔσης. νῦν δὲ ἔοικε σχίσεις τε καὶ περιόδους πολλὰς ἔχειν· ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθάδε τεκμαιρόμενος λέγω. ἡ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρόνιμος ψυχὴ ἕπεταί τε καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δ' ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώματος ἔχουσα, ὅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἶπον, περὶ ἐκεῖνο πολὺν*
B *χρόνον ἐπτοημένη καὶ περὶ τὸν ὁρατὸν τόπον, πολλὰ ἀντιτείνασα καὶ πολλὰ παθοῦσα, βίᾳ καὶ μόγις ὑπὸ τοῦ προστεταγμένου δαίμονος οἴχεται ἀγομένη. ἀφικομένην δὲ*
108 *ὅθιπερ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καί τι πεποιηκυῖαν τοιοῦτον, ἢ φόνων ἀδίκων ἡμμένην ἢ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἃ τούτων ἀδελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὄντα, ταύτην μὲν ἅπας φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται καὶ οὔτε ξυνέμπορος οὔτε ἡγεμὼν ἐθέλει γίγνε-*
C *σθαι, αὐτὴ δὲ πλανᾶται ἐν πάσῃ ἐχομένη ἀπορίᾳ, ἕως ἂν δή τινες χρόνοι γένωνται, ὧν ἐξελθόντων ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτῇ πρέπουσαν οἴκησιν· ἡ δὲ καθαρῶς τε καὶ μετρίως τὸν βίον διεξελθοῦσα, καὶ ξυνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ᾤκησε τὸν αὐτῇ ἑκάστη τόπον προσήκοντα. εἰσὶ δὲ πολλοὶ καὶ θαυμαστοὶ τῆς γῆς τόποι, καὶ αὐτὴ οὔτε οἵα οὔτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὡς ἐγὼ ὑπό τινος πέπεισμαι.*

D **LVIII.** *Καὶ ὁ Σιμμίας, Πῶς ταῦτα, ἔφη, λέγεις, ὦ Σώκρατες; περὶ γάρ τοι γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δὴ ἀκήκοα, οὐ μέντοι ταῦτα, ἃ σὲ πείθει. ἡδέως ἂν οὖν ἀκούσαιμι. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἅ γ' ἐστίν· ὡς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν Γλαύκου τέχνην, καὶ ἅμα μὲν ἐγὼ ἴσως οὐδ' ἂν οἷός τε εἴην, ἅμα δέ, εἰ καὶ ἠπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἐμός, ὦ Σιμμία,* 109
τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἐξαρκεῖν. τὴν μέντοι ἰδέαν τῆς γῆς, οἵαν πέπεισμαι εἶναι, καὶ τοὺς τόπους αὐτῆς οὐδέν E
με κωλύει λέγειν. Ἀλλ', ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ ταῦτα ἀρκεῖ.

Πέπεισμαι τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ἐγώ, ὡς πρῶτον μέν, εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ περιφερὴς οὖσα, μηδὲν αὐτῇ δεῖν μήτε ἀέρος πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν μήτε ἄλλης ἀνάγκης **109**
μηδεμιᾶς τοιαύτης, ἀλλὰ ἱκανὴν εἶναι αὐτὴν ἴσχειν τὴν ὁμοιότητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἑαυτῷ πάντῃ καὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ἰσοῤῥοπίαν· ἰσόῤῥοπον γὰρ πρᾶγμα ὁμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν οὐχ ἕξει μᾶλλον οὐδ' ἧττον οὐδαμόσε κλιθῆναι, ὁμοίως δ' ἔχον ἀκλινὲς μενεῖ. πρῶτον μέν, ἦ δ' ὅς, τοῦτο πέπεισμαι. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη ὁ Σιμμίας. Ἔτι τοίνυν, ἔφη, πάμμεγά τι εἶναι αὐτό, καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς μέχρι Ἡρακλείων στηλῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῷ τινι B
μορίῳ, ὥσπερ περὶ τέλμα μύρμηκας ἢ βατράχους, περὶ τὴν θάλατταν οἰκοῦντας, καὶ ἄλλους ἄλλοθι πολλοὺς ἐν πολλοῖς τοιούτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν πολλὰ κοῖλα καὶ παντοδαπὰ καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὰ μεγέθη, εἰς ἃ ξυνεῤῥυηκέναι τό τε ὕδωρ καὶ τὴν ὁμίχλην καὶ τὸν ἀέρα· αὐτὴν δὲ τὴν γῆν καθαρὰν ἐν καθαρῷ 110
κεῖσθαι τῷ οὐρανῷ, ἐν ᾧπερ ἐστὶ τὰ ἄστρα, ὃν δὴ αἰθέρα ὀνομάζειν τοὺς πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰωθότων C
λέγειν· οὗ δὴ ὑποστάθμην ταῦτα εἶναι καὶ ξυῤῥεῖν ἀεὶ εἰς τὰ κοῖλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οἰκοῦντας ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς λεληθέναι καὶ οἴεσθαι ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν οἴοιτό τε ἐπὶ τῆς θαλάττης οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ὁρῶν τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι, διὰ δὲ βραδυτῆτά τε καὶ ἀσθένειαν μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένος μηδὲ ἑωρακὼς εἴη, ἐκδὺς D
καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχάνει ὢν τοῦ παρὰ σφίσι, μηδὲ ἄλλου ἀκηκοὼς εἴη τοῦ ἑωρακότος. ταὐτὸν δὴ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οἰκοῦντας γὰρ ἔν τινι κοίλῳ τῆς γῆς οἴεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν, καὶ τὸν ἀέρα οὐρανὸν καλεῖν, ὡς διὰ τούτου οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστρα χωροῦντα. τὸ δὲ εἶναι ταὐτόν, ὑπ' ἀσθενείας καὶ βραδυτῆτος οὐχ E
οἵους τε εἶναι ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν ἀέρα· ἐπεί, εἴ τις αὐτοῦ ἐπ' ἄκρα ἔλθοι ἢ πτηνὸς γενόμενος ἀνάπτοιτο, κατιδεῖν ἂν ἀνακύψαντα, ὥσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς θα- 111
λάττης ἰχθύες ἀνακύπτοντες ὁρῶσι τὰ ἐνθάδε, οὕτως ἄν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κατιδεῖν, καὶ εἰ ἡ φύσις ἱκανὴ εἴη ἀνέ- 399
χεσθαι θεωροῦσα, γνῶναι ἄν, ὅτι ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀληθῶς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθῶς φῶς καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ. ἥδε **110**

---

3. *αὑτῶν* nos: *αὐτῶν* abc. — 7. *λέγεται μέγιστα* ab. — 16. *Αἰσχύλου*] Fragm. Teleph. Dind. 222. — 19. *ἔδει· οὐδὲ γάρ* a. — 21. *ὁσίων*] *θυσιῶν* a. — 24. *πρόσθεν* a. — 26. *μόλις* a. — 38. *Πολλοὶ δέ εἰσι* a. — 40. *πέπυσμαι* a. — 45. *γέ μοι τέχνη* bc.

3. *ἐξαρκεῖ* ΧΤ. — 4. *πέπυσμαι* a. — 9. *ἱκανήν γε εἶναι* a. — 13. *μέν*] *μὲν τοίνυν* bc. — 16. *μέχρις* a. — 19. *πολλοῖσι* b. — 39. [*ταὐτόν*] c. Fort. *τὸ δὲ δεινότατον*. Bait. — 40. *τε* om. a. — 42. *ἂν ἀνακύψαντα* auctore Stephano bc: *ἀνακύψαντα* cum libris a. — 44. *ἀνασχέσθαι* a. — 45. *ὁ ἀληθινὸς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθινὸν φῶς* a.

μὲν γὰρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι καὶ ἅπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε
διεφθαρμένα ἐστὶ καὶ καταβεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ
θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἅλμης· καὶ οὔτε φύεται οὐδὲν ἄξιον
λόγου ἐν τῇ θαλάττῃ, οὔτε τέλειον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέν
ἐστι, σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρ-
βοροί εἰσιν, ὅπου ἂν καὶ γῆ ᾖ, καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν
κάλλη κρίνεσθαι οὐδ' ὁπωστιοῦν ἄξια. ἐκεῖνα δὲ αὖ τῶν
B παρ' ἡμῖν πολὺ ἂν ἔτι πλέον φανείη διαφέρειν. εἰ γὰρ
δεῖ καὶ μῦθον λέγειν καλόν, ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ Σιμμία,
οἷα τυγχάνει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα. Ἀλλὰ
μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ
μύθου ἡδέως ἂν ἀκούσαιμεν.

LIX. Λέγεται τοίνυν, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, πρῶτον μὲν
εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὐτὴ ἰδεῖν, εἴ τις ἄνωθεν θεῷτο,
ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη, χρώμασι διει-
112 λημμένη, ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι χρώματα ὥσπερ δείγματα,
C οἷς δὴ οἱ γραφεῖς καταχρῶνται. ἐκεῖ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν
ἐκ τοιούτων εἶναι, καὶ πολὺ ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ κα-
θαρωτέρων ἢ τούτων· τὴν μὲν γὰρ ἁλουργῆ εἶναι καὶ
θαυμαστὴν τὸ κάλλος, τὴν δὲ χρυσοειδῆ, τὴν δὲ ὅση λευκὴ
γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων
ξυγκειμένην ὡσαύτως, καὶ ἔτι πλειόνων καὶ καλλιόνων ἢ
ὅσα ἡμεῖς ἑωράκαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῖλα αὐ-
τῆς, ὕδατός τε καὶ ἀέρος ἔκπλεα ὄντα, χρώματός τι εἶδος
D παρέχεσθαι στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ,
ὥστε ἕν τι αὐτῆς εἶδος ξυνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι. ἐν
δὲ ταύτῃ οὔσῃ τοιαύτῃ ἀνὰ λόγον τὰ φυόμενα φύεσθαι,
δένδρα τε καὶ ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς· καὶ αὖ τὰ ὄρη
ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τήν
τε λειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ τὰ χρώματα καλλίω·
ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα
E μόρια, σάρδιά τε καὶ ἰάσπιδας καὶ σμαράγδους καὶ πάντα
τὰ τοιαῦτα· ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ὅ τι οὐ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι
τούτων καλλίω. τὸ δ' αἴτιον τούτου εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ
λίθοι εἰσὶ καθαροὶ καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι οὐδὲ διεφθαρ-
113 μένοι ὥσπερ οἱ ἐνθάδε ὑπὸ σηπεδόνος καὶ ἅλμης ὑπὸ τῶν
δεῦρο ξυνερρυηκότων, ἃ καὶ λίθοις καὶ γῇ καὶ τοῖς ἄλλοις
ζώοις τε καὶ φυτοῖς αἴσχη τε καὶ νόσους παρέχει. τὴν δὲ
γῆν αὐτὴν κεκοσμῆσθαι τούτοις τε ἅπασι καὶ ἔτι χρυσῷ
111 τε καὶ ἀργύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις αὖ τοῖς τοιούτοις. ἐκφανῆ
γὰρ αὐτὰ πεφυκέναι, ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μεγάλα καὶ
πανταχοῦ τῆς γῆς, ὥστε αὐτὴν ἰδεῖν εἶναι θέαμα εὐδαι-
μόνων θεατῶν. ζῷα δ' ἐπ' αὐτῆς εἶναι ἄλλα τε πολλὰ
καὶ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν ἐν μεσογαίᾳ οἰκοῦντας, τοὺς δὲ
περὶ τὸν ἀέρα, ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν, τοὺς δὲ
ἐν νήσοις, ἃς περιρρεῖν τὸν ἀέρα, πρὸς τῇ ἠπείρῳ οὔσας·
καὶ ἑνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ καὶ ἡ θάλαττά ἐστι
πρὸς τὴν ἡμετέραν χρείαν, τοῦτο ἐκεῖ τὸν ἀέρα, ὃ δὲ ἡμῖν B
ὁ ἀήρ, ἐκείνοις τὸν αἰθέρα. τὰς δὲ ὥρας αὐτοῖς κρᾶσιν
ἔχειν τοιαύτην, ὥστε ἐκείνους ἀνόσους εἶναι καὶ χρόνον τε
ζῆν πολὺ πλείω τῶν ἐνθάδε καὶ ὄψει καὶ ἀκοῇ καὶ ὀσφρήσει
καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἡμῶν ἀφεστάναι τῇ αὐτῇ ἀπο-
στάσει, ᾗπερ ἀήρ τε ὕδατος ἀφέστηκε καὶ αἰθὴρ ἀέρος
πρὸς καθαρότητα. καὶ δὴ καὶ θεῶν ἴδη τε καὶ ἱερὰ αὐ-
τοῖς εἶναι, ἐν οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας
τε καὶ μαντείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν καὶ τοιαύτας ξυν- C
ουσίας γίγνεσθαι αὐτοῖς πρὸς αὐτούς· καὶ τόν γε ἥλιον 114
καὶ σελήνην καὶ ἄστρα ὁρᾶσθαι ὑπ' αὐτῶν οἷα τυγχάνει
ὄντα, καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν τούτων ἀκόλουθον εἶναι.

LX. Καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὕτω πεφυκέναι καὶ
τὰ περὶ τὴν γῆν· τόπους δ' ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἔγκοιλα
αὐτῆς κύκλῳ περὶ ὅλην πολλούς, τοὺς μὲν βαθυτέρους καὶ
ἀναπεπταμένους μᾶλλον ἢ ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν, τοὺς δὲ
βαθυτέρους ὄντας τὸ χάσμα αὐτοὺς ἔλαττον ἔχειν τοῦ παρ'
ἡμῖν τόπου, ἔστι δ' οὓς καὶ βραχυτέρους τῷ βάθει τοῦ D
ἐνθάδε εἶναι καὶ πλατυτέρους. τούτους δὲ πάντας ὑπὸ
γῆν εἰς ἀλλήλους συντετρῆσθαί τε πολλαχῇ, καὶ κατὰ στε-
νότερα καὶ εὐρύτερα, καὶ διεξόδους ἔχειν, ᾗ πολὺ μὲν
ὕδωρ ῥεῖν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους ὥσπερ εἰς κρατῆρας,
καὶ ἀενάων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ
θερμῶν ὑδάτων καὶ ψυχρῶν, πολὺ δὲ πῦρ καὶ πυρὸς
μεγάλους ποταμούς, πολλοὺς δὲ ὑγροῦ πηλοῦ καὶ καθα-
ρωτέρου καὶ βορβορωδεστέρου, ὥσπερ ἐν Σικελίᾳ οἱ πρὸ E
τοῦ ῥύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοὶ καὶ αὐτὸς ὁ ῥύαξ· ὧν
δὴ καὶ ἑκάστους τοὺς τόπους πληροῦσθαι, ὡς ἂν ἑκάστοις
τύχῃ ἑκάστοτε ἡ περιρροὴ γιγνομένη. ταῦτα δὲ πάντα
κινεῖν ἄνω καὶ κάτω ὥσπερ αἰώραν τινὰ ἐνοῦσαν ἐν τῇ 115
γῇ. ἔστι δὲ ἄρα αὕτη ἡ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε τινά.
ἕν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει
ὂν καὶ διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς, τοῦτο ὅπερ **112**
Ὅμηρος εἶπε, λέγων αὐτὸ

τῆλε μάλ', ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον·

ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν
Τάρταρον κεκλήκασιν. εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χάσμα συρρέουσί
τε πάντες οἱ ποταμοὶ καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσι· γί-
γνονται δὲ ἕκαστοι τοιοῦτοι, δι' οἵας ἂν καὶ τῆς γῆς ῥέω-
σιν. ἡ δ' αἰτία ἐστὶ τοῦ ἐκρεῖν τε ἐντεῦθεν καὶ εἰσρεῖν
πάντα τὰ ῥεύματα, ὅτι πυθμένα οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν τὸ B

---

3. ἄξιον λόγου οὐδὲν a b. — 6. καὶ ἡ γῆ a b. — 9. καλὸν om. Π et pr. Ϗ. — 14. αὐτὴ cum Eusebio post Heindorfium b: αὕτη cum libris a c. — θεῷτο] αὐτὴν θεῷτο a, θεῷτο αὐτήν b. — 24. ἔκπλεα Ϗ Π Φ C E G s et corr. Δ: ἔμπλεα a b c. — 27. ἀνάλογον a. — 29. τὴν τελειότητα a. — 33. ὅτι μὴ τοιοῦτον a. — 34. κάλλιον Γ b. — 35. καθαροί εἰσι a b. — 42. πολλαχοῦ Ϗ Ξ Π Τ. — 43. αὐτῆς Δ a b c: αὐτῇ Ϗ Π Ξ Τ, αὐτὴν ceteri. — 44. μεσογείᾳ a.

3. ὕδωρ τε καὶ a. — 4. ἡμῖν ἀήρ, τοῦτο ἐκεῖ τὸν a. — 5. αὐτῆς Ϗ Γ Δ Π Τ Φ G s et pr. Δ Ξ. — 7. ὀσφρήσει e cod. August. post Heindorfium c: φρονήσει cum ceteris libris a b. — 10. ἔδη] ἄλση a. — 15. τούτων om. a. — 20. αὐτοὺς] αὐτῶν cod. Tub., unde αὐτῶν cum Heindorfio b. — 23. στενώτερα a b. — 26. ἀεννάων a. — 32. τύχοι a. — 37. Ὅμηρος] Iliad. Θ, 13. — 41. πάλιν πάντες ἐκρέουσι a.

ὑγρὸν τοῦτο. αἰωρεῖται δὴ καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω,
καὶ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸ ταὐτὸν ποιεῖ·
ξυνέπεται γὰρ αὐτῷ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς γῆς
ὁρμήσῃ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπὶ τάδε, καὶ ὥσπερ τῶν ἀνα-
400 πνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ τε καὶ ἀναπνεῖ ῥέον τὸ πνεῦμα, οὕτω
καὶ ἐκεῖ ξυναιωρούμενον τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα δεινούς τινας
116 ἀνέμους καὶ ἀμηχάνους παρέχεται καὶ εἰσιὸν καὶ ἐξιόν.
ὅταν τε οὖν ὁρμῆσαν ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν τόπον
C τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα τὰ ῥεύματα
διὰ τῆς γῆς εἰσρεῖ τε καὶ πληροῖ αὐτὰ ὥσπερ οἱ ἐπαν-
τλοῦντες· ὅταν τε αὖ ἐκεῖθεν μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὁρ-
μήσῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῖ αὖθις, τὰ δὲ πληρωθέντα ῥεῖ
διὰ τῶν ὀχετῶν καὶ διὰ τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους
ἕκαστα ἀφικνούμενα, εἰς οὓς ἑκάστους ὁδοποιεῖται, θα-
λάττας τε καὶ λίμνας καὶ ποταμοὺς καὶ κρήνας ποιεῖ.
D ἐντεῦθεν δὲ πάλιν δυόμενα κατὰ τῆς γῆς, τὰ μὲν μακρο-
τέρους τόπους περιελθόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ ἐλάττους
καὶ βραχυτέρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει, τὰ
μὲν πολὺ κατωτέρω ἢ ἐπηντλεῖτο, τὰ δὲ ὀλίγον· πάντα
δὲ ὑποκάτω εἰσρεῖ τῆς ἐκροῆς. καὶ ἔνια μὲν καταντικρὺ
ᾗ εἰσρεῖ ἐξέπεσεν, ἔνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος· ἔστι δὲ
ἃ παντάπασι κύκλῳ περιελθόντα, ἢ ἅπαξ ἢ καὶ πλεονάκις
περιελιχθέντα περὶ τὴν γῆν ὥσπερ οἱ ὄφεις, εἰς τὸ δυνα-
τὸν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει. δυνατὸν δ' ἐστὶν ἑκα-
E τέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα δ' οὔ. ἄναντες
γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς ῥεύμασι τὸ ἑκατέρωθεν γίγνεται μέρος.

LXI. Τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα πολλά τε καὶ μεγάλα
καὶ παντοδαπὰ ῥεύματά ἐστι· τυγχάνει δ' ἄρα ὄντα ἐν
117 τούτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἄττα ῥεύματα, ὧν τὸ μὲν
μέγιστον καὶ ἐξωτάτω ῥέον περὶ κύκλῳ ὁ καλούμενος Ὠκε-
ανός ἐστι, τούτου δὲ καταντικρὺ καὶ ἐναντίως ῥέων Ἀχέ-
ρων, ὃς δι' ἐρήμων τε τόπων ῥεῖ ἄλλων καὶ δὴ καὶ ὑπὸ
113 γῆν ῥέων εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν Ἀχερουσιάδα, οὗ
αἱ τῶν τετελευτηκότων ψυχαὶ τῶν πολλῶν ἀφικνοῦνται
καὶ τινας εἱμαρμένους χρόνους μείνασαι, αἱ μὲν μακροτέ-
ρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμπονται εἰς τὰς τῶν
ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς τούτων κατὰ μέσον ἐκ-
βάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον μέγαν
πυρὶ πολλῷ καιόμενον, καὶ λίμνην ποιεῖ μείζω τῆς παρ'
ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ πηλοῦ· ἐντεῦθεν δὲ
B χωρεῖ κύκλῳ θολερὸς καὶ πηλώδης, περιελιττόμενος δὲ
ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται καὶ παρ' ἔσχατα τῆς Ἀχερουσιάδος
λίμνης, οὐ ξυμμιγνύμενος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολ-
λάκις ὑπὸ γῆς ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ Ταρτάρου. οὗτος
δ' ἐστὶν ὃν ἐπονομάζουσι Πυριφλεγέθοντα, οὗ καὶ οἱ ῥύακες
ἀποσπάσματα ἀναφυσῶσιν, ὅπῃ ἂν τύχωσι τῆς γῆς. τού-
του δ' αὖ καταντικρὺ ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶ-
τον δεινόν τε καὶ ἄγριον, ὡς λέγεται, χρῶμα δὲ ἔχοντα
ὅλον οἷον ὁ κυανός, ὃν δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον, καὶ C
τὴν λίμνην, ἣν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα. ὁ δ' 118
ἐμπεσὼν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι,
δὺς κατὰ τῆς γῆς, περιελιττόμενος χωρεῖ ἐναντίως τῷ
Πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἀχερουσιάδι λίμνῃ ἐξ
ἐναντίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μίγνυται, ἀλλὰ
καὶ οὗτος κύκλῳ περιελθὼν ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον
ἐναντίως τῷ Πυριφλεγέθοντι· ὄνομα δὲ τούτῳ ἐστίν, ὡς
οἱ ποιηταὶ λέγουσι, Κωκυτός.

LXII. Τούτων δὲ οὕτω πεφυκότων, ἐπειδὰν ἀφίκων- D
ται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον οἷ ὁ δαίμων ἕκαστον
κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἵ τε καλῶς καὶ ὁσίως
βιώσαντες καὶ οἱ μή. καὶ οἳ μὲν ἂν δόξωσι μέσως βεβιω-
κέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἃ δὴ
αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς τὴν
λίμνην, καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε ἀδι-
κημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, εἴ τίς τι ἠδίκηκε,
τῶν τε εὐεργεσιῶν τιμὰς φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστος· E
οἳ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρ-
τημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας ἢ φόνους ἀδί-
κους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἐξειργασμένοι, ἢ ἄλλα ὅσα
τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα, τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα 119
ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὔποτε ἐκβαίνουσιν. οἳ δ'
ἂν ἰάσιμα μέν, μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἁμαρτή-
ματα, οἷον πρὸς πατέρα ἢ μητέρα ὑπ' ὀργῆς βίαιόν τι
πράξαντες, καὶ μεταμέλον αὐτοῖς τὸν ἄλλον βίον βιῶσιν, 114
ἢ ἀνδροφόνοι τοιούτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τού-
τους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ἀνάγκη, ἐμπε-
σόντας δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους ἐκβάλλει
τὸ κῦμα, τοὺς μὲν ἀνδροφόνους κατὰ τὸν Κωκυτόν, τοὺς
δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοίας κατὰ τὸν Πυριφλεγέθοντα·
ἐπειδὰν δὲ φερόμενοι γένωνται κατὰ τὴν λίμνην τὴν Ἀχε-
ρουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσί τε καὶ καλοῦσιν, οἱ μὲν οὓς
ἀπέκτειναν, οἱ δὲ οὓς ὕβρισαν, καλέσαντες δ' ἱκετεύουσι
καὶ δέονται ἐᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν λίμνην καὶ δέξα- B
σθαι, καὶ ἐὰν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσί τε καὶ λήγουσι
τῶν κακῶν, εἰ δὲ μή, φέρονται αὖθις εἰς τὸν Τάρταρον
κἀκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποταμούς, καὶ ταῦτα πάσχοντες
οὐ πρότερον παύονται, πρὶν ἂν πείσωσιν οὓς ἠδίκησαν·
αὕτη γὰρ ἡ δίκη ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη. οἳ

---

2. αὐτὸ auctore **Heindorfio** bc: αὐτὸν cum libris a. — 8. ὁρμῆσαν om. ΔΕΗΙL et pr. ΧΠ. — 14. ἑκάστους] ἕκαστος a. — 21. δὲ καὶ ἃ (ΓG) bc. — 24. καμφθέντα a. — ἐμβάλλει, ᾗ δυνατόν ἐστιν a. — 25. κατιέναι a. — ἄναντες γὰρ] πρὸς γὰρ ΓΔGs, ἄναντες γὰρ πρὸς ΧΞΠΤ et γρ. C, ἄναντες γὰρ πρόσω **Heindorfius**. — 30. περικύκλῳ a. — 32. τε om. a. — 39. καόμενον cum **Heindorfio** bc. — 41. δὲ **Theodoretus** et **Eusebii MS. Oxon.**: δὲ τὴν γῆν ΓG, δὲ τῇ γῇ cum ceteris abc.

1. ὃν ἔτι ἐπονομάζουσι a. — 6. ἣν om. a. — 13. λέγουσι] φάσκουσι a. — 16. καὶ ὁσίως καὶ δικαίως βιώσαντες a. 21. ἠδίκησε a. — 25. ὅσα τυγχάνει ὄντα τοιαῦτα a. — 40. ἀποβαίνουσί a. — 43. ἠδικήκασιν (Φs) b.

δὲ δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως πρὸς τὸ ὁσίως βιῶναι, 120 οὗτοί εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι ὥσπερ δεσμωτηρίων, C ἄνω δὲ εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς οἰκιζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφίᾳ ἱκανῶς καθηράμενοι ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦνται, ἃς οὔτε ῥᾴδιον δηλῶσαι οὔτε ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐν τῷ παρόντι. ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα χρὴ ὧν διεληλύθαμεν, ὦ Σιμμία, πᾶν ποιεῖν, ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονή- 401 σεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν γὰρ τὸ ἆθλον καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη.

D **LXIII.** Τὸ μὲν οὖν ταῦτα διισχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρί· ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν· καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος, καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπᾴδειν ἑαυτῷ, διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ ἄνδρα, ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς E μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους 121 εἴασε χαίρειν, ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνῃ τε καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνδρίᾳ 115 καὶ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, οὕτω περιμένει τὴν εἰς Ἅιδου πορείαν, ὡς πορευσόμενος ὅταν ἡ εἱμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰσαῦθις ἔν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ, φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός, ἡ εἱμαρμένη, καὶ σχεδόν τί μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν.

LXIV. Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ ὁ Κρίτων, Εἶεν, B ἔφη, ὦ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἢ ἐμοὶ ἐπιστέλλεις ἢ περὶ τῶν παίδων ἢ περὶ ἄλλου του, ὅ τι ἄν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῖμεν; Ἅπερ ἀεὶ λέγω, ἔφη, ὦ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε ἅττ' ἂν ποιῆτε, κἂν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἀμελῆτε, καὶ μὴ θέλητε ὥσπερ κατ' 122 ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδ' ἐὰν πολλὰ ὁμολογήσητε ἐν τῷ παρόντι C καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον ποιήσετε. Ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμηθησόμεθα, ἔφη, οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον; Ὅπως ἄν, ἔφη, βούλησθε, ἐάνπερ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. Γελάσας δὲ ἅμα ἡσυχῇ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν, Οὐ πείθω, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγώ εἰμι οὗτος ὁ Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἴεταί με ἐκεῖνον εἶναι, ὃν ὄψεται ὀλίγον ὕστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ δή, πῶς με θάπτῃ. ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πε- D ποίημαι, ὡς, ἐπειδὰν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δή τινας εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἐμαυτόν. ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην ἢ ἣν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἠγγυᾶτο· οὗτος μὲν γὰρ ἦ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δὲ ἦ μὴν μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὰν ἀποθάνω, ἀλλὰ οἰχήσεσθαι ἀπιόντα, ἵνα Κρίτων E ῥᾷον φέρῃ, καὶ μὴ ὁρῶν μου τὸ σῶμα ἢ καιόμενον ἢ κατορυττόμενον ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ, ὡς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγῃ ἐν τῇ ταφῇ, ὡς ἢ προτίθεται Σωκράτη ἢ ἐκφέρει 123 ἢ κατορύττει. εὖ γὰρ ἴσθι, ἦ δ' ὅς, ὦ ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. ἀλλὰ θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τοὐμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως, ὅπως ἄν σοι φίλον ᾖ καὶ μάλιστα ἡγῇ νόμιμον εἶναι. 116

LXV. Ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἵπετο αὐτῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεξιόντες, ὅση ἡμῖν γεγονυῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι, ὥσπερ πατρὸς στερηθέντες, διάξειν ὀρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον. ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο καὶ B ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία — δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς σμικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο, ἐκείναις ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθείς τε καὶ ἐπιστείλας ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἧκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἤδη ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος, καὶ οὐ πόλλ' ἄττα μετὰ ταῦτα διελέχθη, καὶ ἧκεν ὁ τῶν ἕνδεκα ὑπηρέτης καὶ στὰς παρ' αὐτόν, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσο- 124 μαί γε σοῦ ὅπερ τῶν ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλε- C

1. πρὸς τὸ om. Δ. — βιῶναι cum libris (praeter s) et Clem. Al. Str. 3. p. 519. Pott. abc: βεβιωκέναι s, βιῶναι προσεκλῆσθαι Clem. Al. Str. 4. p. 580. P., βεβιωκέναι προκεκρίσθαι Theodoret. Θεῳ. Π. 8. p. 913. Sch., διαβιῶναι προκεκρίσθαι Idem ib. 11. p. 990. Sch., βιῶναι προκεκρίσθαι Heindorfius. — 4. ἐπὶ τῆς γῆς cum Eusebio, Theodoreto, Stobaeo, post Heindorfium bc: ἐπὶ γῆς cum libris a. — 7. καλλίους τούτων a. — 10. πάντα a. — 15. τοιαῦτ'] ταῦτ' a. — 17. ἐμοὶ a. — 21. αὐτοῦ ab. — 26. αὐτῆς nos: αὐτῆς ab, ἑαυτῆς c. — ἀνδρείᾳ ac. — 32. δὴ] ἤδη a. — 36. ἐπιστέλλῃ a. — 38. ἔφη, λέγω b. — 42. μὲν om. bc.

3. προθυμησόμεθα a. — θάπτομεν δὲ τίνα σε a. — 8. ἕκαστα a. — 9. ἐρωτᾷ πῶς δεῖ με θάπτειν a. — 19. καόμενον bc. — 20. δεινὰ ἄττα πάσχοντος ab. — 36. ἐναντίον ἐκείναις ΧΞΠΤ. — 43. γε om. ΧΠΤ et pr. Ξ. — τῶν om. a.

παίνουσι καὶ καταρῶνται, ἐπειδὰν αὐτοῖς παραγγέλλω
πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. σὲ δ'
ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον
καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο
ἀφικομένων, καὶ δὴ καὶ νῦν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλε-
παίνεις, γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους, ἀλλ' ἐκείνοις. νῦν
οὖν, οἶσθα γὰρ ἃ ἦλθον ἀγγέλλων, χαῖρέ τε καὶ πειρῶ
D ὡς ῥᾷστα φέρειν τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ ἅμα δακρύσας μετα-
στρεφόμενος ἀπῄει. Καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς
αὐτόν, Καὶ σύ, ἔφη, χαῖρε, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν.
Καὶ ἅμα πρὸς ἡμᾶς, Ὡς ἀστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ
παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσῄει καὶ διελέγετο ἐνίοτε
καὶ ἦν ἀνδρῶν λῷστος, καὶ νῦν ὡς γενναίως με ἀποδα-
κρύει. ἀλλ' ἄγε δή, ὦ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ
ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τρι-
E ψάτω ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ὁ Κρίτων, Ἀλλ' οἶμαι, ἔφη,
ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὄρεσι καὶ
οὔπω δεδυκέναι. καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάνυ ὀψὲ
125 πίνοντας, ἐπειδὰν παραγγελθῇ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε
402 καὶ πιόντας εὖ μάλα, καὶ ξυγγενομένους γ' ἐνίους ὧν ἂν
τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἐγχω-
ρεῖ. Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰκότως γ', ἔφη, ὦ Κρίτων, ἐκεῖνοί
τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σὺ λέγεις, οἴονται γὰρ κερδανεῖν
ταῦτα ποιήσαντες, καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω·
117 οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδανεῖν ὀλίγον ὕστερον πιὼν ἄλλο γε
ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ
φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος. ἀλλ' ἴθι, ἔφη, πείθου
καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

LXVI. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλη-
σίον ἑστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον δια-
τρίψας ἧκεν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον, ἐν
κύλικι φέροντα τετριμμένον. ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν
ἄνθρωπον, Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπι-
στήμων, τί χρὴ ποιεῖν; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα πε-
B ριιέναι, ἕως ἄν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα
κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. Καὶ ἅμα ὤρεξε
τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως,
ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ
χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ', ὥσπερ εἰώθει, ταυ-
126 ρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, Τί λέγεις, ἔφη,
περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν,
ἢ οὔ; Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἰό-
μεθα μέτριον εἶναι πιεῖν. Μανθάνω, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχε-
σθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρή, τὴν μετοίκησιν C
τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί
τε καὶ γένοιτο ταύτῃ. Καὶ ἅμα εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος
καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιε. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ
τέως μὲν ἐπιεικῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν,
ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ
γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκα-
λυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε,
ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οἵου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερη- D
μένος εἴην. ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ
οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. Ἀπολλόδωρος
δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων,
καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος, κλαίων καὶ ἀγανακτῶν
οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων, πλήν γε αὐτοῦ
Σωκράτους. ἐκεῖνος δέ, Οἷα, ἔφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι.
ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέ- 127
πεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα,
ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ E
καρτερεῖτε. Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ᾐσχύνθημέν τε καὶ ἐπέ-
σχομεν τοῦ δακρύειν. ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδή οἱ βαρύνε-
σθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὕπτιος· οὕτω γὰρ ἐκέλευεν
ὁ ἄνθρωπος. καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς
τὸ φάρμακον, διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ
τὰ σκέλη, κἄπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο,
εἰ αἰσθάνοιτο· ὁ δ' οὐκ ἔφη. καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις τὰς 118
κνήμας· καὶ ἐπανιὼν οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο, ὅτι ψύχοιτό
τε καὶ πήγνυτο. καὶ αὐτὸς ἥπτετο καὶ εἶπεν, ὅτι, ἐπειδὰν
πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἤδη οὖν
σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἦτρον ψυχόμενα, καὶ ἐκκα-
λυψάμενος, ἐνεκεκάλυπτο γάρ, εἶπεν, ὃ δὴ τελευταῖον
ἐφθέγξατο, Ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν
ἀλεκτρυόνα. ἀλλ' ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε. Ἀλλὰ ταῦτα,
ἔφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα, εἴ τι ἄλλο λέγεις. Ταῦτα
ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον
διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν,
καὶ ὃς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων ξυνέλαβε τὸ 128
στόμα τε καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

LXVII. Ἥδε ἡ τελευτή, ὦ Ἐχέκρατες, τοῦ ἑταίρου
ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, τῶν τότε ὧν
ἐπειράθημεν ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δι-
καιοτάτου.

---

3. τῷ om. a. — 4. χαλεπαινεῖς ΓG b c. — 7. οὖν om. ℨΓTG et pr. Π. — ἀγγελῶν a b. — 8. ῥᾷστα] ἄριστα ℨΠ. — 14. ἀλλά γε δὴ a. — 17. ἐπὶ] ἐν a. — 20. ἂν om. ℨΞT et pr. Π. — 23. οὓς] ἃ a. — 24. εἰκότως ταῦτα a. —
25. κερδαίνειν (α) ℨ et Ficinus: κερδαίνειν a b c. — 27. πιθοῦ (ℨΠT) b c. At aoristus hic cum a Platone tum a ceteris prosae orationis scriptoribus videtur alienus, et librarii, quorum fide h. l. nititur, ad permutandas inter se vocalem ι et diphthongos ει et οι ob itacismum satis proni sunt, ut paulo ante ποιῶν exhibent ℨΠC pro πιών. Praeterea conf. Crit. 46 A. Bait. — 31. διδόναι ℨΠ et γρ. C: δώσειν a b c. — 36. ποιήσεις a. — 41. πώματος Stallbaumius.
9. ἀπέκλαον (ΓG) b c. — 14. κλάων cum Bekkero c. — 15. κατέκλαυσε a. — 22. ἐκέλευσεν a. — 34. ἔσται, ἔφη a.

ΘΕΑΓΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΑΓΗΣ.

p. Steph.
T. I. 121
p. Lugd.
7
p. Bekk.
P. II.
V. III.
259

I. *Ὦ Σώκρατες, ἐδεόμην ἄττα σοι ἰδιολογήσασθαι,
εἰ σχολή. κἂν ᾖ ἀσχολία δὲ μὴ πάνυ τις μεγάλη, ὅμως
ἐμοῦ ἕνεκεν ποίησαι σχολήν.*

*ΣΩ. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως τυγχάνω σχολάζων, καὶ δὴ σοῦ
γε ἕνεκα καὶ πάνυ. ἀλλ' εἴ τι βούλει λέγειν, ἔξεστιν.*

*ΔΗ. Βούλει οὖν δεῦρο εἰς τὴν τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθε-
ρίου στοὰν ἐκποδὼν ἀποχωρήσωμεν;*

ΣΩ. Εἰ σοὶ δοκεῖ.

B *ΔΗ. Ἴωμεν δή, ὦ Σώκρατες. Πάντα τὰ φυτὰ κιν-
δυνεύει τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν, καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φυό-
μενα καὶ τὰ ζῶα, τά τε ἄλλα καὶ ἄνθρωπος. καὶ γὰρ ἐν
τοῖς φυτοῖς ῥᾷστον ἡμῖν τοῦτο γίγνεται, ὅσοι τὴν γῆν
γεωργοῦμεν, τὸ παρασκευάσασθαι πάντα τὰ πρὸ τοῦ φυ-
τεύειν καὶ αὐτὸ τὸ φυτεῦσαι· ἐπειδὰν δὲ τὸ φυτευθὲν βιῷ,*
8 260 *μετὰ τοῦτο θεραπεία τοῦ φύντος καὶ πολλὴ καὶ χαλεπὴ
καὶ δύσκολος γίγνεται· οὕτω δὲ ἔχειν ἔοικε καὶ τὸ περὶ*
C *τῶν ἀνθρώπων· ἀπὸ τῶν ἐμαυτοῦ ἐγὼ πραγμάτων τεκμαί-
ρομαι καὶ ἐς τἆλλα. καὶ γὰρ ἐμοὶ ἡ τοῦ υἱέος τουτουΐ,
εἴτε φυτείαν εἴτε παιδοποιίαν δεῖ αὐτὴν ὀνομάζειν, πάν-
των ῥᾴστη γέγονεν, ἡ δὲ τροφὴ δύσκολός τε καὶ ἀεὶ ἐν
φόβῳ περὶ αὐτοῦ δεδιότι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα πολλὰ ἂν εἴη
λέγειν, ἡ δὲ νῦν παροῦσα ἐπιθυμία τούτῳ πάνυ με φοβεῖ.
ἔστι μὲν γὰρ οὐκ ἀγεννής, σφαλερὰ δέ. ἐπιθυμεῖ γὰρ δὴ
οὗτος ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, ὥς φησι, σοφὸς γενέσθαι. δοκῶ* D
*γάρ μοι, τῶν ἡλικιωτῶν τινες αὐτοῦ καὶ δημοτῶν, εἰς τὸ
ἄστυ καταβαίνοντες, λόγους τινὰς ἀπομνημονεύοντες δια-
ταράττουσιν αὐτόν· οὓς ἐζήλωκε καὶ πάλαι μοι πράγματα
παρέχει, ἀξιῶν ἐπιμεληθῆναί με ἑαυτοῦ καὶ χρήματα τε-
λέσαι τινὶ τῶν σοφιστῶν, ὅστις αὐτὸν σοφὸν ποιήσει· ἐμοὶ
δὲ τῶν μὲν χρημάτων καὶ ἔλαττον μέλει, ἡγοῦμαι δὲ τοῦ-
τον οὐκ εἰς σμικρὸν κίνδυνον ἰέναι οἷ σπεύδει. τέως μὲν* 122
*οὖν αὐτὸν κατεῖχον παραμυθούμενος· ἐπειδὴ δὲ οὐκέτι
οἷός τέ εἰμι, ἡγοῦμαι κράτιστον εἶναι πείθεσθαι αὐτῷ,
ἵνα μὴ πολλάκις ἄνευ ἐμοῦ συγγενόμενός τῳ διαφθαρῇ.
νῦν οὖν ἥκω ἐπ' αὐτὰ ταῦτα, ἵνα τῳ τούτων τῶν σοφι-* 261
*στῶν δοκούντων εἶναι συστήσω τουτονί. σὺ οὖν ἡμῖν εἰς
καλὸν παρεφάνης, ᾧ ἂν ἐγὼ μάλιστ' ἐβουλόμην περὶ τῶν
τοιούτων μέλλων πράξειν συμβουλεύσασθαι. ἀλλ' εἴ τι ἔχεις
συμβουλεύειν ἐξ ὧν ἐμοῦ ἀκήκοας, ἔξεστί τε καὶ χρή.* E

II. *ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δή, ὦ Δημόδοκε, καὶ λέγεταί γε
συμβουλὴ ἱερὸν χρῆμα εἶναι. εἴπερ οὖν καὶ ἄλλη ἡτισοῦν
ἐστὶν ἱερά, καὶ αὕτη ἂν εἴη, περὶ ἧς σὺ νῦν συμβουλεύει·*

---

2. ᾖ] εἰ c. — 3. ἕνεκα a. — 13. εἰς τὰ ἄλλα a.
10. μικρὸν c. — 21. αὕτη] αὐτὴ a. — συμβουλεύῃ a.

οὐ γάρ ἐστι περὶ ὅτου θειοτέρου ἂν ἄνθρωπος βουλεύσαιτο ἢ περὶ παιδείας καὶ αὑτοῦ καὶ τῶν αὑτοῦ οἰκείων. πρῶτον μὲν οὖν ἐγώ τε καὶ σὺ συνομολογήσωμεν, τί ποτε οἰόμεθα τοῦτ' εἶναι, περὶ οὗ βουλευόμεθα. μὴ γὰρ πολ-
C λάκις ἐγὼ μὲν ἄλλο τι αὐτὸ ὑπολαμβάνω, σὺ δὲ ἄλλο, κἄπειτα πόῤῥω που τῆς συνουσίας αἰσθώμεθα γελοῖοι ὄντες, ἐγώ τε ὁ συμβουλεύων καὶ σὺ ὁ συμβουλευόμενος, μηδὲν τῶν αὐτῶν ἡγούμενοι.

ΔΗ. Ἀλλά μοι δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες, καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτως.

ΣΩ. Καὶ λέγω γε ὀρθῶς, οὐ μέντοι παντάπασί γε· σμικρὸν γάρ τι μετατίθεμαι. ἐννοῶ γάρ, μὴ καὶ ὁ μειρα-
262 κίσκος οὗτος οὐ τούτου ἐπιθυμῇ, οὗ ἡμεῖς αὐτὸν οἰόμεθα
D ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἑτέρου, εἶτ' αὖ ἡμεῖς ἔτι ἀτοπώτεροι ὦμεν περὶ ἄλλου του βουλευόμενοι. ὀρθότατον οὖν μοι δοκεῖ εἶναι ἀπ' αὐτοῦ τούτου ἄρχεσθαι, διαπυνθανομένους, ὅ τι καὶ ἔστιν οὗ ἐπιθυμεῖ.

ΔΗ. Κινδυνεύει γοῦν οὕτω βέλτιστον εἶναι ὡς σὺ λέγεις.

III. ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι, τί καλὸν ὄνομα τῷ νεανίσκῳ; τί αὐτὸν προσαγορεύωμεν;

ΔΗ. Θεάγης ὄνομα τούτῳ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καλόν γε, ὦ Δημόδοκε, τῷ υἱεῖ τὸ ὄνομα ἔθου
E καὶ ἱεροπρεπές. Εἰπὲ δὴ ἡμῖν, ὦ Θέαγες, ἐπιθυμεῖν φῂς σοφὸς γενέσθαι, καὶ ἀξιοῖς σου τὸν πατέρα τόνδε ἐξευρεῖν ἀνδρός τινος συνουσίαν τοιούτου, ὅστις σε σοφὸν ποιήσει;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Σοφοὺς δὲ καλεῖς πότερον τοὺς ἐπιστήμονας, περὶ ὅτου ἂν ἐπιστήμονες ὦσιν, ἢ τοὺς μή;

ΘΕ. Τοὺς ἐπιστήμονας ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἐδιδάξατό σε ὁ πατὴρ καὶ ἐπαίδευσεν ἅπερ ἐνθάδε οἱ ἄλλοι πεπαίδευνται, οἱ τῶν καλῶν κἀγαθῶν πατέρων υἱεῖς, οἷον γράμματά τε καὶ κιθαρίζειν καὶ παλαίειν καὶ τὴν ἄλλην ἀγωνίαν;

ΘΕ. Ἐμέ γε.

263
122 ΣΩ. Ἔτι οὖν οἴει τινὸς ἐπιστήμης ἐλλείπειν, ἧς προσήκει ὑπὲρ σοῦ τὸν πατέρα ἐπιμεληθῆναι;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τίς ἐστιν αὕτη; εἰπὲ καὶ ἡμῖν, ἵνα σοι χαρισώμεθα.

ΘΕ. Οἶδε καὶ οὗτος, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πολλάκις ἐγὼ αὐτῷ εἴρηκα· ἀλλὰ ταῦτα ἐξεπίτηδες πρὸς σὲ λέγει, ὡς δὴ οὐκ εἰδὼς οὗ ἐγὼ ἐπιθυμῶ. τοιαῦτα γὰρ ἕτι καὶ ἕτερα καὶ πρὸς ἐμὲ μάχεταί τε καὶ οὐκ ἐθέλει με οὐδενὶ συστῆσαι.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἔμπροσθέν σοι ἦν πρὸς τοῦτον
B ῥηθέντα ὥσπερ ἄνευ μαρτύρων λεγόμενα· νυνὶ δὲ ἐμὲ ποίησαι μάρτυρα, καὶ ἐναντίον ἐμοῦ κάτειπε, τίς ἐστιν αὕτη ἡ σοφία, ἧς ἐπιθυμεῖς. φέρε γάρ, εἰ ἐπεθύμεις ταύτης, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τὰ πλοῖα κυβερνῶσι, καὶ ἐγώ σε ἐτύγχανον ἀνερωτῶν, Ὦ Θέαγες, τίνος ἐνδεὴς ὢν σοφίας μέμφει τῷ πατρί, ὅτι οὐκ ἐθέλει σε συνιστάναι παρ' ὧν ἂν σὺ σοφὸς γένοιο; τί ἄν μοι ἀπεκρίνω; τίνα αὐτὴν εἶναι; ἆρ' οὐ κυβερνητικήν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ δὲ ἐπιθυμῶν ταύτην τὴν σοφίαν εἶναι σοφός, C
ᾗ τὰ ἅρματα κυβερνῶσιν, εἶτ' ἐμέμφου τῷ πατρί, ἐμοῦ αὖ ἐρωτῶντος τίς ἐστιν αὕτη ἡ σοφία, τίν' ἂν ἀπεκρίνω αὐτὴν εἶναι; ἆρ' οὐχὶ ἡνιοχικήν;

ΘΕ. Ναί. 264

ΣΩ. Ἧς δὲ δὴ νῦν τυγχάνεις ἐπιθυμῶν, πότερον ἀνώνυμός τίς ἐστιν, ἢ ἔχει ὄνομα;

ΘΕ. Οἶμαι ἔγωγε ἔχειν.

IV. ΣΩ. Πότερον οὖν αὐτὴν μὲν οἶσθα, οὐ μέντοι τό γε ὄνομα, ἢ καὶ τὸ ὄνομα;

ΘΕ. Καὶ τὸ ὄνομα ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν ἐστιν; εἰπέ.

ΘΕ. Τί δὲ ἄλλο, ὦ Σώκρατες, αὐτῇ ὄνομά τις φαίη D
ἂν εἶναι ἀλλ' ἢ σοφίαν;

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ ἡνιοχεία σοφία ἐστίν; ἢ ἀμαθία δοκεῖ σοι εἶναι;

ΘΕ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ σοφία;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἧι τί χρώμεθα; οὐχ ᾗ ἵππων ἐπιστάμεθα ζεύγους ἄρχειν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ κυβερνητικὴ σοφία ἐστίν;

ΘΕ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἆρ' οὐχ αὕτη, ᾗ πλοίων ἐπιστάμεθα ἄρχειν;

ΘΕ. Αὕτη μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἧς δὲ δὴ σὺ ἐπιθυμεῖς, ἡ σοφία τίς ἐστιν; ᾗ
τίνος ἐπιστάμεθα ἄρχειν; E

ΘΕ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ᾗ τῶν ἀνθρώπων.

ΣΩ. Μῶν ᾗ τῶν καμνόντων; 265

ΘΕ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἰατρικὴ γὰρ αὕτη ἐστίν. ἢ γάρ;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ᾗ τῶν ᾀδόντων ἐπιστάμεθα ἐν τοῖς χοροῖς ἄρχειν;

ΘΕ. Οὔ.

ΣΩ. Μουσικὴ γὰρ αὕτη γε.

ΘΕ. Πάνυ γε. 9

ΣΩ. Ἀλλ' ᾗ τῶν γυμναζομένων ἐπιστάμεθα ἄρχειν;

ΘΕ. Οὔ.

ΣΩ. Γυμναστικὴ γὰρ αὕτη γε.

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ᾗ τῶν τί ποιούντων; προθυμοῦ εἰπεῖν, ὥσπερ ἐγὼ σοὶ τὰ ἔμπροσθεν.

---

19. καλὸν malim abesse. Bait. — 20. προσαγορεύομεν a. — 31. παιδεύονται a. — 46. νῦν a. — 48. εἰ ἐπιθυμεῖς ταύτης a.

1. ἐρωτῶν a. — 2. ὧν] ᾧ a. — 3. τίνα ταύτην αὐτὴν a. — 20. ἡνιοχία a. — 30. οὐκ αὐτὴ a. — 42. Μουσικῆς a.

124 ΘΕ. Ἡι τῶν ἐν τῇ πόλει, ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν τῇ πόλει εἰσὶ καὶ οἱ κάμνοντες;

ΘΕ. Ναί, ἀλλ' οὐ τούτων λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ πόλει.

ΣΩ. Ἆρά γε μανθάνω ἣν λέγεις τέχνην; δοκεῖς γάρ μοι λέγειν οὐχ ᾗ τῶν θεριζόντων ἐπιστάμεθ' ἄρχειν καὶ τρυγώντων καὶ τῶν φυτευόντων καὶ σπειρόντων καὶ ἀλοώντων· αὕτη μὲν γὰρ γεωργική, ᾗ τούτων ἄρχομεν. ἦ γάρ;

266 ΘΕ. Ναί.

B ΣΩ. Οὐδέ γε οἶμαι ᾗ τῶν πριζόντων καὶ τρυπώντων καὶ ξεόντων καὶ τορνευόντων ξυμπάντων ἐπιστάμεθα ἄρχειν, οὐ ταύτην λέγεις· αὕτη μὲν γὰρ οὐ τεκτονική;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως ᾗ τούτων τε πάντων καὶ αὐτῶν τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεκτόνων καὶ τῶν δημιουργῶν ἁπάντων καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ταύτην ἴσως λέγεις τὴν σοφίαν.

ΘΕ. Ταύτην πάλαι, ὦ Σώκρατες, βούλομαι λέγειν.

C V. ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν, Αἴγισθος ὁ Ἀγαμέμνονα ἀποκτείνας ἐν Ἄργει ἆρα τούτων ἦρχεν ὧν σὺ λέγεις, τῶν τε δημιουργῶν καὶ ἰδιωτῶν καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ξυμπάντων, ἢ ἄλλων τινῶν;

ΘΕ. Οὔκ, ἀλλὰ τούτων.

ΣΩ. Τί δὲ δή; Πηλεὺς ὁ Αἰακοῦ ἐν Φθίᾳ οὐ τῶν αὐτῶν τούτων ἦρχεν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Περίανδρον δὲ τὸν Κυψέλου ἄρχοντα ἐν Κορίνθῳ ἤδη ἀκήκοας γενέσθαι;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐ τῶν αὐτῶν τούτων ἄρχοντα ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει;

D ΘΕ. Ναί.

267 ΣΩ. Τί δέ; Ἀρχέλαον τὸν Περδίκκου, τὸν νεωστὶ ἄρχοντα ἐν Μακεδονίᾳ, οὐ τῶν αὐτῶν ἡγεῖ τούτων ἄρχειν;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἱππίαν δὲ τὸν Πεισιστράτου ἐν τῇδε τῇ πόλει ἄρξαντα τίνων οἴει ἄρξαι; οὐ τούτων;

ΘΕ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Εἴποις ἂν οὖν μοι τίνα ἐπωνυμίαν ἔχει Βάκις τε καὶ Σίβυλλα καὶ ὁ ἡμεδαπὸς Ἀμφίλυτος;

ΘΕ. Τίνα γὰρ ἄλλην, ὦ Σώκρατες, πλήν γε χρησμῳδοί;

E ΣΩ. Ὀρθῶς λέγεις. ἀλλὰ καὶ τούσδε μοι οὕτω πειρῶ ἀποκρίνασθαι, τίν' ἐπωνυμίαν ἔχει Ἱππίας καὶ Περίανδρος διὰ τὴν αὐτὴν ἀρχήν;

ΘΕ. Οἶμαι μὲν τύραννοι· τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅστις ἐπιθυμεῖ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ πόλει ξυμπάντων ἄρχειν, τῆς αὐτῆς ἀρχῆς τούτοις ἐπιθυμεῖ, τυραννικῆς, καὶ τύραννος εἶναι;

ΘΕ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ταύτης ἐπιθυμεῖν σὺ φῄς;

ΘΕ. Ἔοικέ γε ἐξ ὧν ἐγὼ εἶπον.

ΣΩ. Ὦ μιαρέ, τυραννεῖν ἄρα ἡμῶν ἐπιθυμῶν πάλαι ἐμέμφου τῷ πατρί, ὅτι σε οὐκ ἔπεμπεν εἰς διδασκάλου 125
τυραννοδιδασκάλου τινός; Καὶ σύ, ὦ Δημόδοκε, οὐκ αἰσχύνει πάλαι εἰδὼς οὗ ἐπιθυμεῖ οὗτος; καὶ ἔχων ὅθι πέμψας 268
αὐτὸν δημιουργὸν ἂν ἐποίησας τῆς σοφίας ἧς ἐπιθυμεῖ, ἔπειτα φθονεῖς τε αὐτῷ καὶ οὐκ ἐθέλεις πέμπειν; ἀλλὰ νῦν — ὁρᾷς; — ἐπειδὴ ἐναντίον ἐμοῦ κατείρηκέ σου, κοινῇ βουλευσώμεθα ἐγώ τε καὶ σύ, ἐς τίνος ἂν αὐτὸν πέμποιμεν καὶ διὰ τὴν τίνος συνουσίαν σοφὸς ἂν γένοιτο τύραννος;

ΔΗ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, βουλευσώμεθα δῆτα, B
ὡς δοκεῖ γέ μοι βουλῆς δεῖν περὶ τούτου οὐ φαύλης.

VI. ΣΩ. Ἔασον, ὦ 'γαθέ. διαπυθώμεθα αὐτοῦ πρῶτον ἱκανῶς.

ΔΗ. Πυνθάνου δή.

ΣΩ. Τί οὖν ἄν, εἰ Εὐριπίδῃ τι προσχρησαίμεθα, ὦ Θέαγες; Εὐριπίδης γάρ πού φησι

σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.

εἰ οὖν ἔροιτό τις τὸν Εὐριπίδην, Ὦ Εὐριπίδη, τῶν τί σοφῶν συνουσίᾳ φῂς σοφοὺς εἶναι τοὺς τυράννους; ὥσπερ C
ἂν εἰ εἰπόντα

σοφοὶ γεωργοὶ τῶν σοφῶν συνουσίᾳ

ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, τί ἂν οἴει αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; ἆρ' ἂν ἄλλο τι ἢ τῶν τὰ γεωργικά;

ΘΕ. Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο.

ΣΩ. Τί δέ; εἰ εἶπε

σοφοὶ μάγειροι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ, 269

εἰ ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, τί ἂν ἡμῖν ἀπεκρίνατο; οὐχ ὅτι τῶν μαγειρικῶν;

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ', εἰ

σοφοὶ παλαισταὶ τῶν σοφῶν συνουσίᾳ

εἶπεν, εἰ ἠρόμεθα τῶν τί σοφῶν, ἆρ' οὐκ ἂν τῶν παλαίειν ἔφη; D

ΘΕ. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ εἶπε

σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ,

ἡμῶν ἐρωτώντων, Τῶν τί σοφῶν λέγεις, ὦ Εὐριπίδη; τί ἂν φαίη; ποῖα ἂν εἶναι ταῦτα;

ΘΕ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ οἶδ' ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ βούλει ἐγώ σοι εἴπω;

ΘΕ. Εἰ σὺ βούλει.

---

7. τρυγώντων 𝔛Θt: τῶν τρυγώντων a b c. — ἀλοώντων 𝔛: ἀλοώντων a b c. — 10. γε οἶμαι ᾗ 𝔛𝔗t: γε ᾗ a b c. — 13. μὲν om. a. — 24. δὴ] δαὶ b. — 30. αὐτοῦ] αὐτῇ a. — 33. δέ] δαί b. — νεωστὶ Stephanus: νεωστὶ τούτων a b c. — 44. αὐτὴν] Malim αὐτῶν. Bait.

9. ὅθι] ὅποι Bekkerus. — 13. ἐς τίνος cum Bekkero c: ἐς τίνα corr. Γ, ἴσως οἱ cum ceteris libris a. — 27. οἴει αὐτὸν ἀποκρίνασθαι c et γρ. 𝔛ΣBCu cum Ficino: ἡμῖν ἀπεκρίνατο a b c. — 30. δέ] δαί b. — 32. τί ἂν οἴει αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; οὐχ ὅτι (contra libros omnes) a b. — 42. Τῶν om. a. — 46. σὺ om. a.

ΣΩ. Ταῦτ' ἐστὶν ἅπερ ἔφη Ἀνακρέων τὴν Καλλικρίτην ἐπίστασθαι. ἢ οὐκ οἶσθα τὸ ᾆσμα;

ΘΕ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; τοιαύτης τινὸς καὶ σὺ συνουσίας ἐπι-
E θυμεῖς ἀνδρός, ὅστις τυγχάνει ὁμότεχνος ὢν Καλλικρίτῃ τῇ Κυάνης καὶ ἐπίσταται τυραννικά, ὥσπερ ἐκείνην ἔφη ὁ ποιητής, ἵνα καὶ σὺ ἡμῖν τύραννος γένῃ καὶ τῇ πόλει;

ΘΕ. Πάλαι, ὦ Σώκρατες, σκώπτεις καὶ παίζεις πρός με.

270 ΣΩ. Τί δαί; οὐ ταύτης φῂς τῆς σοφίας ἐπιθυμεῖν,
[illegible] ἣ πάντων ἂν τῶν πολιτῶν ἄρχοις; τοῦτο δὲ ποιῶν ἄλλο τι ἢ τύραννος ἂν εἴης;

ΘΕ. Εὐξαίμην μὲν ἄν, οἶμαι, ἔγωγε τύραννος γενέ-
126 σθαι, μάλιστα μὲν πάντων ἀνθρώπων, εἰ δὲ μή, ὡς πλεί-
στων· καὶ σύ γ' ἄν, οἶμαι, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι·
[illegible] ἔτι δέ γε ἴσως μᾶλλον θεὸς γενέσθαι· ἀλλ' οὐ τούτου ἔλεγον ἐπιθυμεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δή ἐστι ποτέ, οὗ ἐπιθυμεῖς. οὐ τῶν πολιτῶν φῂς ἄρχειν ἐπιθυμεῖν;

ΘΕ. Οὐ βίᾳ γε οὐδ' ὥσπερ οἱ τύραννοι, ἀλλ' ἑκόντων, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν τῇ πόλει ἐλλόγιμοι ἄνδρες.

ΣΩ. Ἆρά γε λέγεις ὥσπερ Θεμιστοκλῆς καὶ Περικλῆς καὶ Κίμων καὶ ὅσοι τὰ πολιτικὰ δεινοὶ γεγόνασιν;

ΘΕ. Νὴ Δία τούτους λέγω.

VII. ΣΩ. Τί οὖν; εἰ τὰ ἱππικὰ ἐτύγχανες ἐπιθυ-
B μῶν σοφὸς γενέσθαι, παρὰ τίνας ἂν ἀφικόμενος ᾠήθης δεινὸς ἔσεσθαι ἱππεύς; ἢ παρ' ἄλλους τινὰς ἢ τοὺς ἱππικούς;

ΘΕ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

10 ΣΩ. Ἀλλὰ παρ' αὐτοὺς αὖ τοὺς δεινοὺς ὄντας ταῦτα, καὶ οἷς εἰσί τε ἵπποι καὶ χρῶνται ἑκάστοτε καὶ οἰκείοις καὶ ἀλλοτρίοις πολλοῖς;

ΘΕ. Δῆλον ὅτι.

271 ΣΩ. Τί δέ; εἰ τὰ ἀκοντιστικὰ σοφὸς ἐβούλου γενέσθαι, οὐ παρὰ τοὺς ἀκοντιστικοὺς ᾤου ἂν ἐλθὼν σοφὸς ἔσεσθαι, τούτους οἷς ἔστι τε ἀκόντια καὶ πολλοῖς καὶ
C ἀλλοτρίοις καὶ οἰκείοις ἑκάστοτε χρῶνται ἀκοντίοις;

ΘΕ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Λέγε δή μοι· ἐπεὶ δὲ δὴ τὰ πολιτικὰ βούλει σοφὸς γενέσθαι, οἴει παρ' ἄλλους τινὰς ἀφικόμενος σοφὸς ἔσεσθαι ἢ τοὺς πολιτικοὺς τούτους, τοὺς αὐτούς τε δεινοὺς ὄντας τὰ πολιτικὰ καὶ χρωμένους ἑκάστοτε τῇ τε αὑτῶν πόλει καὶ ἄλλαις πολλαῖς, καὶ Ἑλληνίσι προσομιλοῦντας πόλεσι καὶ βαρβάροις; ἢ δοκεῖς ἄλλοις τισὶ συγγενόμενος σοφὸς ἔσεσθαι ταῦτα, ἅπερ οὗτοι, ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς τούτοις;

D ΘΕ. Ἀκήκοα γάρ, ὦ Σώκρατες, οὓς σέ φασι λέγειν τοὺς λόγους, ὅτι τούτων τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν οἱ υἱεῖς οὐδὲν βελτίους εἰσὶν ἢ οἱ τῶν σκυτοτόμων· καί μοι δοκεῖς ἀληθέστατα λέγειν ἐξ ὧν ἐγὼ δύναμαι αἰσθέσθαι. ἀνόητος ἂν οὖν εἴην, εἰ οἰοίμην τινὰ τούτων ἐμοὶ μὲν ἂν παραδοῦναι τὴν αὑτοῦ σοφίαν, τὸν δὲ υἱὸν τὸν αὑτοῦ μηδὲν ὠφελῆσαι, εἴ τι οἷός τ' ἦν εἰς ταῦτα ὠφελεῖν ἄλλον ὁντινοῦν ἀνθρώπων.

VIII. ΣΩ. Τί οὖν ἄν, ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν, χρήσαιο σαυτῷ, εἴ σοι ἐπειδὴ γένοιτο υἱὸς τοιαῦτα πράγματα παρ- 272
έχοι, καὶ φαίη μὲν ἂν ἐπιθυμεῖν ἀγαθὸς γενέσθαι ζω- E
γράφος, καὶ μέμφοιτο σοὶ τῷ πατρί, ὅτι οὐκ ἐθέλεις ἀναλίσκειν εἰς αὐτὸν τούτων αὐτῶν ἕνεκα ἀργύριον, τοὺς δὲ δημιουργοὺς αὐτοῦ τούτου τοὺς ζωγράφους ἀτιμάζοι τε καὶ μὴ βούλοιτο παρ' αὐτῶν μανθάνειν; ἢ τοὺς αὐλητάς, βουλόμενος αὐλητὴς γενέσθαι, ἢ τοὺς κιθαριστάς; ἔχοις ἂν αὐτῷ ὅ τι χρῷο καὶ ὅποι πέμποις ἄλλοσε μὴ ἐθέλοντα παρὰ τούτων μανθάνειν;

ΘΕ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Νῦν οὖν ταὐτὰ ταῦτα αὐτὸς πρὸς τὸν πατέρα 127
ποιῶν θαυμάζεις καὶ μέμφει, εἰ ἀπορεῖ, ὅ τι σοι χρήσηται καὶ ὅποι πέμπῃ; ἐπεὶ Ἀθηναίων γε τῶν καλῶν κἀγαθῶν τὰ πολιτικὰ ὅτῳ ἂν βούλῃ συστήσομέν σε, ὅς σοι προῖκα συνέσται· καὶ ἅμα μὲν ἀργύριον οὐκ ἀναλώσεις, ἅμα δὲ πολὺ μᾶλλον εὐδοκιμήσεις παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ἢ ἄλλῳ τῳ συνών.

ΘΕ. Τί οὖν, ὦ Σώκρατες; οὐ καὶ σὺ τῶν καλῶν κἀγαθῶν εἶ ἀνδρῶν; εἰ γὰρ σύ μοι ἐθέλοις συνεῖναι, ἐξαρκεῖ καὶ οὐδένα ἄλλον ζητῶ.

ΣΩ. Τί τοῦτο λέγεις, Θέαγες; B

IX. ΔΗ. Ὦ Σώκρατες, οὐ μέντοι κακῶς λέγει, καὶ ἅμα μὲν ἐμοὶ χαριεῖ· ὡς ἐγὼ οὐκ ἔσθ' ὅ τι τούτου μεῖζον ἂν ἕρμαιον ἡγησαίμην, ἢ εἰ οὗτός τε ἀρέσκοιτο τῇ σῇ συν- 273
ουσίᾳ καὶ σὺ ἐθέλοις τούτῳ συνεῖναι. καὶ μέντοι καὶ αἰσχύνομαι λέγειν ὡς σφόδρα βούλομαι. ἀλλ' ἐγὼ ἀμφοτέρων ὑμῶν δέομαι, σέ τ' ἐθέλειν τούτῳ συνεῖναι καὶ σὲ μὴ ζητεῖν ἄλλῳ μηδενὶ συγγενέσθαι ἢ Σωκράτει· καί με πολλῶν καὶ φοβερῶν ἀπαλλάξετε φροντίδων· ὡς νῦν πάνυ
φοβοῦμαι ὑπὲρ τούτου, μή τινι ἄλλῳ ἐντύχῃ οἵῳ τοῦτον C
διαφθεῖραι.

ΘΕ. Μηκέτι νῦν, ὦ πάτερ, ὑπέρ γ' ἐμοῦ φοβοῦ, εἴπερ οἷός τ' εἶ πεῖσαι τοῦτον τὴν ἐμὴν συνουσίαν προσδέξασθαι.

ΔΗ. Πάνυ καλῶς λέγεις. Ὦ Σώκρατες, πρὸς σὲ δ' ἂν ἤδη εἴη ὁ μετὰ τοῦτο λόγος. ἐγὼ γάρ σοι ἕτοιμός εἰμι, ὡς διὰ βραχέων εἰπεῖν, καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ὡς οἷόν τε οἰκειότατα παρέχειν, ὅτου ἂν δέῃ ἔμβραχυ, ἐὰν Θεάγη
τουτονὶ ἀσπάζῃ τε καὶ εὐεργετῇς ὅ τι ἂν οἷός τε ᾖς. D

1. *Καλλικρίτην* u, probante Bergkio de Anacr. Rel. p. 264. — 6. *Κυανῆς* ab. — 9. *δαί*] *δέ* a. — 17. *δή*] *δαί* b. — 20. *οἱ* ante *ἐν* om. a. — 26. *τίνος* ΠΣCFe et pr. Γ cum Scholiasta. — 30. *οἷς εἰσί τε ἵπποι* e abc: *οἳ εἰσί τε ἱππικοὶ* libri (praeter e) omnes. — 33. *δέ*] *δαί* b.

3. *ἂν οὖν* ΧΘ: *οὖν ἂν* abc. — 7. *οὖν ἂν* ΧΘΞr: *ἂν οὖν* abc. — 8. *σαυτῷ*] Malim cum Schleiermachero *αὐτῷ*. Bait. — 19. *χρήσεται* a. — 20. *πέμπῃ* cum Bekkero c: *πέμπει* r, *πέμποι* cum ceteris libris a. — 22. *ἀναλώσαις* a. — 26. *ἐθέλεις* a. — 34. *σέ τε θέλειν* a. — 36. *ἀπαλλάξατε* a. — 43. *τοῦτον* a.

X. ΣΩ. Ὦ Δημόδοκε, τὸ μὲν ἐσπουδακέναι σε οὐ
θαυμάζω, εἴπερ οἴει ὑπ' ἐμοῦ μάλιστ' ἂν σοι τοῦτον ὠφε-
ληθῆναι· οὐ γὰρ οἶδα ὑπὲρ ὅτου ἄν τις νοῦν ἔχων μᾶλλον
σπουδάζοι ἢ ὑπὲρ υἱέος αὑτοῦ, ὅπως ὡς βέλτιστος ἔσται·
ὁπόθεν δὲ ἔδοξέ σοι τοῦτο, ὡς ἐγὼ ἂν μᾶλλον τὸν σὸν
υἱὸν οἷός τε ἦν ὠφελῆσαι πρὸς τὸ πολίτην ἀγαθὸν γενέ-
274 σθαι ἢ σὺ αὐτός, καὶ ὁπόθεν οὗτος ᾠήθη ἐμὲ μᾶλλον ἢ
σὲ αὐτὸν ὠφελήσειν, τοῦτο πάνυ θαυμάζω. σὺ γὰρ πρῶ-
E τον μὲν πρεσβύτερος εἶ ἐμοῦ, ἔπειτα πολλὰς ἤδη ἀρχὰς
καὶ τὰς μεγίστας Ἀθηναίοις ἦρξας, καὶ τιμᾷ ὑπὸ Ἀνα-
γυρασίων τε τῶν δημοτῶν πολὺ μάλιστα καὶ ὑπὸ τῆς ἄλλης
πόλεως οὐδενὸς ἧττον· ἐμοὶ δὲ τούτων οὐδὲν ἐνορᾷ οὐδέ-
τερος ὑμῶν. ἔπειτα εἰ ἄρα τῆς μὲν τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν
συνουσίας Θεάγης ὅδε καταφρονεῖ, ἄλλους δέ τινας ζητεῖ,
οἳ παιδεύειν ἐπαγγέλλονται οἷοί τε εἶναι νέους ἀνθρώ-
πους, ἔστιν ἐνταῦθα καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Γοργίας
128 ὁ Λεοντῖνος καὶ Πῶλος ὁ Ἀκραγαντῖνος καὶ ἄλλοι πολλοί,
οἳ οὕτω σοφοί εἰσιν, ὥστε εἰς τὰς πόλεις ἰόντες πείθουσι
τῶν νέων τοὺς γενναιοτάτους τε καὶ πλουσιωτάτους, οἷς
ἔξεστι τῶν πολιτῶν ᾧ ἂν βούλωνται προῖκα συνεῖναι, τού-
τους πείθουσιν ἀπολείποντας τὰς ἐκείνων συνουσίας αὑτοῖς
συνεῖναι, προσκατατιθέντας ἀργύριον πάνυ πολὺ μισθόν,
καὶ χάριν πρὸς τούτοις εἰδέναι. τούτων τινὰς εἰκὸς ἦν
προαιρεῖσθαι καὶ τὸν υἱόν σου καὶ αὐτὸν σέ, ἐμὲ δ' οὐκ
B εἰκός· οὐδὲν γὰρ τούτων ἐπίσταμαι τῶν μακαρίων τε καὶ
καλῶν μαθημάτων, ἐπεὶ ἐβουλόμην ἄν· ἀλλὰ καὶ λέγω
δήπου ἀεί, ὅτι ἐγὼ τυγχάνω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν ἐπι-
275 στάμενος πλήν γε σμικροῦ τινος μαθήματος, τῶν ἐρωτι-
κῶν. τοῦτο μέντοι τὸ μάθημα παρ' ὁντινοῦν ποιοῦμαι
δεινὸς εἶναι καὶ τῶν προγεγονότων ἀνθρώπων καὶ τῶν νῦν.

ΘΕ. Ὁρᾷς, ὦ πάτερ, ὅτι Σωκράτης οὐ πάνυ μοι
δοκεῖ τι ἐθέλειν ἐμοὶ συνδιατρίβειν; ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν ἕτοι-
C μον, ἐὰν οὗτος ἐθέλῃ· ἀλλὰ ταῦτα παίζων πρὸς ἡμᾶς
λέγει. ἐπεὶ ἐγὼ οἶδα τῶν ἐμῶν ἡλικιωτῶν καὶ ὀλίγῳ πρε-
σβυτέρων οἳ πρὶν μὲν τούτῳ συνεῖναι οὐδενὸς ἄξιοι ἦσαν,
ἐπειδὴ δὲ συνεγένοντο τούτῳ, ἐν πάνυ ὀλίγῳ χρόνῳ πάν-
των βελτίους φαίνονται ὧν πρότερον χείρους.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν οἷον τοῦτό ἐστιν, ὦ παῖ Δημοδόκου;

11 ΘΕ. Ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε, ὅτι ἐὰν σὺ βούλῃ, καὶ ἐγὼ
οἷός τ' ἔσομαι τοιοῦτος γενέσθαι, οἷοίπερ καὶ ἐκεῖνοι.

D **XI.** ΣΩ. Οὔκ, ὦ 'γαθέ, ἀλλά σε λέληθεν, οἷον τοῦτ'
ἔστιν, ἐγὼ δέ σοι φράσω. ἔστι γάρ τι θείᾳ μοίρᾳ παρε-
πόμενον ἐμοὶ ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον δαιμόνιον. ἔστι δὲ
τοῦτο φωνή, ἣ ὅταν γένηται, ἀεί μοι σημαίνει, ὃ ἂν
μέλλω πράττειν, τούτου ἀποτροπήν, προτρέπει δὲ οὐδέ-
ποτε. καὶ ἐάν τίς μοι τῶν φίλων ἀνακοινῶται καὶ γένηται
ἡ φωνή, ταὐτὸν τοῦτο ἀποτρέπει καὶ οὐκ ἐᾷ πράττειν.
καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Χαρμίδην γὰρ του-
τονὶ γιγνώσκετε τὸν καλὸν γενόμενον, τὸν Γλαύκωνος. K
οὗτός ποτε ἐτύγχανεν ἐμοὶ ἀνακοινούμενος μέλλων ἀσκή- 276
σειν στάδιον εἰς Νεμέαν· καὶ εὐθὺς αὐτοῦ ἀρχομένου λέγειν
ὅτι μέλλοι ἀσκεῖν, ἐγένετο ἡ φωνή. καὶ ἐγὼ διεκώλυόν τε
αὐτὸν καὶ εἶπον, ὅτι Λέγοντός σου μεταξὺ γέγονέ μοι ἡ
φωνὴ ἡ τοῦ δαιμονίου· ἀλλὰ μὴ ἄσκει. Ἴσως, ἔφη, ση-
μαίνει σοι, ὅτι οὐ νικήσω· ἐγὼ δὲ κἂν μὴ μέλλω νικᾶν,
γυμνασάμενός γε τοῦτον τὸν χρόνον ὠφεληθήσομαι. ταῦτα
εἰπὼν ἤσκει. ἄξιον οὖν πυθέσθαι αὐτοῦ, ἃ αὐτῷ ξυνέβη
ἀπὸ ταύτης τῆς ἀσκήσεως. Εἰ δὲ βούλεσθε τὸν Τιμάρχου 129
ἀδελφὸν Κλειτόμαχον ἐρέσθαι, τί εἶπεν αὐτῷ Τίμαρχος
ἡνίκ' ἀποθανούμενος ᾔει εὐθὺ τοῦ δαιμονίου, ἐκεῖνός τε
καὶ Εὔαθλος ὁ σταδιοδρομῶν, ὃς Τίμαρχον ὑπεδέξατο
φεύγοντα· ἐρεῖ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἶπεν αὐτῷ ταῦτα.

ΘΕ. Τί;

ΣΩ. Ὦ Κλειτόμαχε, ἔφη, ἐγὼ μέντοι ἔρχομαι ἀπο-
θανούμενος νυνί, διότι Σωκράτει οὐκ ἤθελον πείθεσθαι.
Τί δὴ οὖν ποτε τοῦτο εἶπεν ὁ Τίμαρχος; ἐγὼ φράσω.
ὅτε ἀνίστατο ἐκ τοῦ συμποσίου ὁ Τίμαρχος καὶ Φιλήμων B
ὁ Φιλημονίδου ἀποκτενοῦντες Νικίαν τὸν Ἡροσκαμάνδρου,
ἠπιστάσθην μὲν αὐτὼ μόνω τὴν ἐπιβουλήν, ὁ δὲ Τίμαρχος
ἀνιστάμενος πρὸς ἐμὲ εἶπε, Τί λέγεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες; 277
ὑμεῖς μὲν πίνετε, ἐμὲ δὲ δεῖ ποι ἐξαναστῆναι· ἥξω δὲ ὀλίγον
ὕστερον, ἐὰν τύχω. καί μοι ἐγένετο ἡ φωνή, καὶ εἶπον
πρὸς αὐτόν, Μηδαμῶς, ἔφην, ἀναστῇς· γέγονε γάρ μοι
τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. καὶ ὃς ἐπέσχε. καὶ διαλι-
πὼν χρόνον αὖθις ὡρμᾶτο ἰέναι, καὶ ἔφη, Εἶμι δή, Σώ- C
κρατες. αὖθις ἐγένετο ἡ φωνή· αὖθις οὖν αὐτὸν ἠνάγκασα
ἐπισχεῖν. τὸ τρίτον, βουλόμενός με λαθεῖν, ἀνίστη οὐκέτι
εἰπών μοι οὐδέν, ἀλλὰ λαθών, ἐπιτηρήσας ἄλλοσε τὸν
νοῦν ἔχοντα· καὶ οὕτως ᾤχετ' ἀπιὼν καὶ διεπράξατο ἐξ
ὧν ᾔει ἀποθανούμενος. ὅθεν δὴ τοῦτ' εἶπε πρὸς τὸν ἀδελ-
φὸν ὅπερ νῦν ὑμῖν ἐγώ, ὅτι ἴοι ἀποθανούμενος διὰ τὸ
ἐμοὶ ἀπιστῆσαι. Ἔτι τοίνυν περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ πολλῶν
ἀκούσεσθον, ἃ ἐγὼ ἔλεγον περὶ τῆς διαφθορᾶς τοῦ στρα- D
τοπέδου. Καὶ τὰ μὲν παρεληλυθότα τῶν εἰδότων ἔστιν
ἀκοῦσαι· πεῖραν δ' ἔξεστι νυνὶ λαβεῖν τοῦ σημείου, εἰ ἄρα
τι λέγει. ἐπὶ γὰρ τῇ ἐπὶ στρατείαν ἐξορμῇ Σαννίωνος τοῦ
καλοῦ ἐγένετό μοι τὸ σημεῖον, οἴχεται δὲ νῦν μετὰ Θρα-
σύλλου στρατευσόμενος εὐθὺ Ἐφέσου καὶ Ἰωνίας. ἐγὼ οὖν
οἴομαι ἐκεῖνον ἢ ἀποθανεῖσθαι ἢ ὁμοῦ τι τούτῳ ἐλᾶν,
καὶ περί γε τῆς πραγματείας τῆς ἄλλης πάνυ φοβοῦμαι. 278

XII. Ταῦτα δὴ πάντα εἴρηκά σοι, ὅτι ἡ δύναμις E
αὕτη τοῦ δαιμονίου τούτου καὶ εἰς τὰς συνουσίας τῶν
μετ' ἐμοῦ συνδιατριβόντων τὸ ἅπαν δύναται. πολλοῖς μὲν
γὰρ ἐναντιοῦται, καὶ οὐκ ἔστι τούτοις ὠφεληθῆναι μετ'

---

22. πολὺ cum Beckio bc: πολὺν a. — 28. πλὴν σμικροῦ γέ τινος a. — 29. Malimus προσποιοῦμαι. — 32. τι c: τι ἔτι a, τι [ἔτι] b, ἔτι c.

4. μέλλει a. — 13. δαιμονίου] Immo δημίου. Bait. — 15. ταυτί a. — 23. πρός με a. — 27. διαλείπων a. — 40. Καλοῦ cum Ficino b. — τὸ ante σημεῖον om. a. — 42. γελᾶν ΧΘ. — 43. πραγματείας] στρατείας ΧΘ.

ἐμοῦ διατρίβουσιν, ὥστε οὐχ οἷόν τέ μοι τούτοις συνδια-
τρίβειν· πολλοῖς δὲ συνεῖναι μὲν οὐ διακωλύει, ὠφελοῦνται
δὲ οὐδὲν συνόντες. οἷς δ' ἂν συλλάβηται τῆς συνουσίας
ἡ τοῦ δαιμονίου δύναμις, οὗτοί εἰσιν ὧν καὶ σὺ ᾔσθησαι·
ταχὺ γὰρ παραχρῆμα ἐπιδιδόασι. καὶ τούτων αὖ τῶν ἐπι-
120 διδόντων οἱ μὲν καὶ βέβαιον ἔχουσι καὶ παραμόνιμον τὴν
ὠφέλειαν· πολλοὶ δὲ ὅσον ἂν μετ' ἐμοῦ χρόνον ὦσι, θαυ-
μάσιον ἐπιδιδόασιν, ἐπειδὰν δέ μου ἀπόσχωνται, πάλιν
οὐδὲν διαφέρουσιν ὁτουοῦν. τοῦτό ποτε ἔπαθεν Ἀριστείδης
ὁ Λυσιμάχου υἱὸς τοῦ Ἀριστείδου. διατρίβων γὰρ μετ'
ἐμοῦ πάμπολυ ἐπεδεδώκει ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ· ἔπειτα αὐτῷ
στρατεία τις ἐγένετο καὶ ᾤχετο ἐκπλέων. ἥκων δὲ κατε-
λάμβανε μετ' ἐμοῦ διατρίβοντα Θουκυδίδην τὸν Μελησίου
B υἱὸν τοῦ Θουκυδίδου. ὁ δὲ Θουκυδίδης τῇ προτεραίᾳ μοι
δι' ἀπεχθείας ἐν λόγοις τισὶν ἐγεγόνει. ἰδὼν οὖν με ὁ
Ἀριστείδης, ἐπειδὴ ἠσπάσατό τε καὶ τἆλλα διελέχθη, Θου-
κυδίδην δέ, ἔφη, ἀκούω, ὦ Σώκρατες, σεμνύνεσθαι ἄττα
279 πρός σε καὶ χαλεπαίνειν ὥς τι ὄντα. Ἔστι γάρ, ἔφην
ἐγώ, οὕτως. Τί δαί; οὐκ οἶδεν, ἔφη, πρὶν σοὶ συγγενέ-
σθαι, οἷον ἦν τὸ ἀνδράποδον; Οὐκ ἔοικέ γε, ἔφην ἐγώ,
νὴ τοὺς θεούς. Ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτός γε, ἔφη, καταγε-
C λάστως ἔχω, ὦ Σώκρατες. Τί μάλιστα; ἔφην ἐγώ. Ὅτι,
ἔφη, πρὶν μὲν ἐκπλεῖν, ὁτῳοῦν ἀνθρώπῳ οἷός τ' ἦν δια-
λέγεσθαι καὶ μηδενὸς χείρων φαίνεσθαι ἐν τοῖς λόγοις,
ὥστε καὶ ἐδίωκον τὰς συνουσίας τῶν χαριεστάτων ἀνθρώ-
πων· νυνὶ δὲ τοὐναντίον φεύγω, ἄν τινα καὶ αἰσθάνωμαι
πεπαιδευμένον· οὕτως αἰσχύνομαι ἐπὶ τῇ ἐμαυτοῦ φαυλό-
τητι. Πότερον δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἐξαίφνης σε προὔλιπεν
αὕτη ἡ δύναμις ἢ κατὰ σμικρόν; Κατὰ σμικρόν, ἦ δ' ὅς.
Ἡνίκα δέ σοι παρεγένετο, ἦν δ' ἐγώ, πότερον μαθόντι D
παρ' ἐμοῦ τι παρεγένετο, ἢ τινι ἄλλῳ τρόπῳ; Ἐγώ σοι
ἐρῶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἄπιστον μὲν νὴ τοὺς θεούς,
ἀληθὲς δέ· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον μὲν παρὰ σοῦ οὐδὲν πώποτε,
ὡς αὐτὸς οἶσθα· ἐπεδίδουν δέ, ὁπότε σοι συνείην, κἂν
εἰ ἐν τῇ αὐτῇ μόνον οἰκίᾳ εἴην, μὴ ἐν τῷ αὐτῷ δὲ οἰκή-
ματι· μᾶλλον [redacted] ὁπότε ἐν τῷ αὐτῷ οἰκήματι· καὶ ἔμοιγε
ἐδόκουν πολὺ μᾶλλον ὁπότε ἐν τῷ αὐτῷ οἰκήματι ὢν 12
λέγοντός σου βλέποιμι πρὸς σέ, μᾶλλον ἢ ὁπότε ἄλλοσε E
ὁρῴην. πολὺ δὲ μάλιστα καὶ πλεῖστον ἐπεδίδουν, ὁπότε 280
παρ' αὐτόν σε καθοίμην ἐχόμενός σου καὶ ἁπτόμενος. νῦν
δέ, ἦ δ' ὅς, πᾶσα ἐκείνη ἡ ἕξις ἐξερρύηκεν.

XIII. Ἔστιν οὖν, ὦ Θέαγες, τοιαύτη ἡ ἡμετέρα συν-
ουσία· ἐὰν μὲν τῷ θεῷ φίλον ᾖ, πάνυ πολὺ ἐπιδώσεις
καὶ ταχύ, εἰ δὲ μή, οὔ. ὅρα οὖν μή σοι ἀσφαλέστερον ᾖ
παρ' ἐκείνων τινὶ παιδεύεσθαι, οἳ ἐγκρατεῖς αὐτοί εἰσι
τῆς ὠφελείας ἣν ὠφελοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, μᾶλλον ἢ παρ'
ἐμοῦ ὅ τι ἂν τύχῃ, τοῦτο πρᾶξαι.

ΘΕ. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἡμᾶς οὑ- 131
τωσὶ ποιῆσαι, ἀποπειραθῆναι τοῦ δαιμονίου τούτου συν-
όντας ἀλλήλοις. καὶ ἐὰν μὲν παρείκῃ ἡμῖν, ταῦτα βέλτι-
στα· εἰ [redacted] μή, τότε ἤδη παραχρῆμα βουλευσόμεθα ὅ τι
δράσομεν, εἴτε ἄλλῳ συνεσόμεθα, εἴτε καὶ αὐτὸ τὸ θεῖον
τὸ σοὶ γιγνόμενον πειρασόμεθα παραμυθεῖσθαι εὐχαῖσί τε
καὶ θυσίαις καὶ ἄλλῳ ὅτῳ ἂν οἱ μάντεις ἐξηγῶνται.

ΔΗ. Μηκέτι πρὸς ταῦτα ἀντείπῃς, ὦ Σώκρατες, τῷ
μειρακίῳ· εὖ γὰρ λέγει Θεάγης.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ χρῆναι οὕτω ποιεῖν, οὕτω
ποιῶμεν.

15. ἰδών με οὖν a. — 17. ἔφη, Σώκρατες, ἀκούω a. — 19. δαί] δέ a. — 23. πρίν με ἐκπλεῖν a. — ἀνθρώπῳ ΣΘ: ἀνθρώπων abc. — ἦν] ἢ b.
3. ἔφη, ἐρῶ Σbc. — 4. μὲν om. a. — 10. δὲ] δὴ a. — 11. καθήμην a. — 13. τύχοι a. Malim τύχῃς. Bekk.

Ε Ρ Α Σ Τ Α Ι.

p. Steph. T. I. 132
p. Lugd. 4
p. Bekk. P. II. V. III. 283

I. *Εἰς Διονυσίου τοῦ γραμματιστοῦ εἰσῆλθον, καὶ εἶδον αὐτόθι τῶν τε νέων τοὺς ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας εἶναι τὴν ἰδέαν καὶ πατέρων εὐδοκίμων, καὶ τούτων ἐραστάς. ἐτυγχανέτην οὖν δύο τῶν μειρακίων ἐρίζοντε, περὶ ὅτου δέ, οὐ σφόδρα κατήκουον· ἐφαινέσθην μέντοι ἢ περὶ Ἀναξαγόρου ἢ περὶ Οἰνοπίδου ἐρίζειν· κύκλους γοῦν γρά-*
B *φοντες ἐφαινέσθην καὶ ἐγκλίσεις τινὰς ἐμιμοῦντο τοῖν χεροῖν ἐπικλίνοντε καὶ μάλ' ἐσπουδακότε. κἀγώ — καθήμην γὰρ παρὰ τὸν ἐραστὴν τοῦ ἑτέρου αὐτοῖν — κινήσας οὖν αὐτὸν τῷ ἀγκῶνι ἠρόμην, ὅ τί ποθ' οὕτως ἐσπουδακότε τὼ μειρακίω εἴτην, καὶ εἶπον· Ἦ που μέγα τι καὶ καλόν ἐστι, περὶ ὅτου τοσαύτην σπουδὴν πεποιημένω ἐστόν. Ὁ δ' εἶπε, Ποῖον, ἔφη, μέγα καὶ καλόν; ἀδολεσχοῦσι μὲν οὖν οὗτοι περὶ τῶν μετεώρων καὶ φλυαροῦσι φιλοσοφοῦντες.*
C *Καὶ ἐγὼ θαυμάσας αὐτοῦ τὴν ἀπόκρισιν εἶπον· Ὦ νεανία,*
284 *αἰσχρὸν δοκεῖ σοι εἶναι τὸ φιλοσοφεῖν; ἢ τί οὕτω χαλεπῶς λέγεις; Καὶ ὁ ἕτερος — πλησίον γὰρ καθήμενος ἐτύγχανεν αὐτοῦ, ἀντεραστὴς ὤν — ἀκούσας ἐμοῦ τε ἐρομένου κἀκείνου ἀποκρινομένου, Οὐ πρὸς σοῦ γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ποιεῖς τὸ καὶ ἀνερέσθαι τοῦτον, εἰ αἰσχρὸν ἡγεῖται φιλοσοφίαν εἶναι. ἢ οὐκ οἶσθα αὐτόν, ὅτι τραχηλιζόμενος καὶ ἐμπιπλάμενος καὶ καθεύδων πάντα τὸν βίον διατετέλεκεν;*
D *ὥστε σὺ τί αὐτὸν ᾤου ἀποκρινεῖσθαι ἀλλ' ἢ ὅτι αἰσχρόν ἐστι φιλοσοφία; Ἦν δὲ οὗτος μὲν τοῖν ἐρασταῖν περὶ μουσικὴν διατετριφώς, ὁ δ' ἕτερος, ὃν ἐλοιδόρει, περὶ γυμναστικήν. καί μοι ἔδοξε χρῆναι τὸν μὲν ἕτερον ἀφιέναι, τὸν ἐρωτώμενον, ὅτι οὐδ' αὐτὸς προσεποιεῖτο περὶ λόγων ἔμπειρος εἶναι, ἀλλὰ περὶ ἔργων, τὸν δὲ σοφώτερον προσποιούμενον εἶναι διερωτῆσαι, ἵνα καὶ εἴ τι δυναίμην, παρ' αὐτοῦ ὠφεληθείην. εἶπον οὖν ὅτι Εἰς κοινὸν μὲν τὸ ἐρώτημα ἠρόμην· εἰ δὲ σὺ οἴει τοῦδε κάλλιον ἀποκρινεῖσθαι, σὲ ἐρωτῶ τὸ αὐτό, ὅπερ καὶ τοῦτον, εἰ δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν καλὸν εἶναι ἢ οὔ.*

II. *Σχεδὸν οὖν ταῦτα λεγόντων ἡμῶν ἐπακούσαντε* 133
τὼ μειρακίω ἐσιγησάτην, καὶ αὐτὼ παυσαμένω τῆς ἔριδος ἡμῶν ἀκροαταὶ ἐγενέσθην. καὶ ὅ τι μὲν οἱ ἐρασταὶ ἔπα- 285
θον, οὐκ οἶδα, αὐτὸς δ' οὖν ἐξεπλάγην· ἀεὶ γάρ ποτε ὑπὸ τῶν νέων τε καὶ καλῶν ἐκπλήττομαι. ἐδόκει μέντοι μοι καὶ ὁ ἕτερος οὐχ ἧττον ἐμοῦ ἀγωνιᾶν· οὐ μὴν ἀλλ' ἀπεκρίνατό γέ μοι καὶ μάλα φιλοτίμως. Ὁπότε γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ φιλοσοφεῖν αἰσχρὸν ἡγησαίμην εἶναι, B
οὐδ' ἂν ἄνθρωπον νομίσαιμι ἐμαυτὸν εἶναι, οὐδ' ἄλλον τὸν οὕτω διακείμενον, ἐνδεικνύμενος εἰς τὸν ἀντεραστήν, καὶ λέγων μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ἵν' αὐτοῦ κατακούοι τὰ παιδικά. Κἀγὼ εἶπον, Καλὸν ἄρα δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; ἐγὼ ἔφην· ἦ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι εἰδέναι πρᾶγμα ὁτιοῦν εἴτε καλὸν εἴτε αἰσχρόν ἐστιν, ὃ μὴ εἰδείη τις τὴν ἀρχὴν ὅ τι ἐστιν; Οὐκ ἔφη. Οἶσθ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὅ τι ἐστὶ τὸ φιλο- C
σοφεῖν; Καὶ μάλ', ἔφη. Τί οὖν ἐστιν; ἔφην ἐγώ. Τί δ' ἄλλο γε, ἢ κατὰ τὸ Σόλωνος; Σόλων γάρ που εἶπε

γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος·

---

1. γραμματικοῦ a. — 6. γράφειν ΧΘΠ. — 7. ἐφαινέσθον a. — 11. ἤτην a. — τι μέγα a. — 12. ὅτου] ὃ a. — 13. ἀδολεσχοῦσιν οὖν οὗτοί γε περὶ a. — 20. ἀνέρεσθαι a, ubique. — 21. εἶναι φιλοσοφίαν a. — ἢ] ἢ a. — αὐτὸν] τοῦτον c. — 23. ὥστε τί σοι οἴει αὐτὸν ἀποκρίνεσθαι ἄλλο, ἢ a.

1. ἐρωτώμενον] ἐρόμενον a. — 2. σοφώτατον c. — 5. κάλλιον ἂν ἀποκρίνεσθαι a. — 11. δ'] γ' ΧΘΠ. — αἰεὶ a. — 12. μέν τι μοι a. — 17. ἐνδεικνύμενος] αἰνιττόμενος a. — 18. μέγα a. — 20. ἢ] εἰ a. — 23. τὸ] τι ΘΠΣBCEF, τί μγε, τι Χ, om. Ξ. — 24. Καὶ μάλ', ἔφη] πάνυ γε ΧΘΠ. — 25. τὸν Σόλωνα a. — Σόλων] Ὑποθ. l. p. 86. Bach.

καὶ ἐμοὶ δοκεῖ οὕτως ἀεὶ χρῆναι ἕν γέ τι μανθάνειν τὸν
μέλλοντα φιλοσοφήσειν, καὶ νεώτερον ὄντα καὶ πρεσβύ-
τερον, ἵν' ὡς πλεῖστα ἐν τῷ βίῳ μάθῃ. Καί μοι τὸ μὲν
πρῶτον ἔδοξέ τι εἰπεῖν, ἔπειτά πως ἐννοήσας ἠρόμην
D 286 αὐτόν, εἰ τὴν φιλοσοφίαν πολυμάθειαν ἡγοῖτο εἶναι.
Κἀκεῖνος, Πάνυ, ἔφη. Ἡγεῖ δὲ δὴ καλὸν εἶναι μόνον
τὴν φιλοσοφίαν ἢ καὶ ἀγαθόν; ἦν δ' ἐγώ. Καὶ ἀγαθόν,
ἔφη, πάνυ. Πότερον οὖν ἐν φιλοσοφίᾳ τι τοῦτο ἴδιον
ἐνορᾷς, ἢ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; οἷον
φιλογυμναστίαν οὐ μόνον ἡγεῖ καλὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ
ἀγαθόν; ἢ οὔ; Ὁ δὲ καὶ μάλα εἰρωνικῶς εἶπε δύο· Πρὸς
μὲν τόνδε μοι εἰρήσθω, ὅτι οὐδέτερα· πρὸς μέντοι σέ,
E ὦ Σώκρατες, ὁμολογῶ καὶ καλὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν. Ἆρ'
οὖν καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις τὴν πολυπονίαν φιλογυμνα-
στίαν ἡγεῖ εἶναι; Κἀκεῖνος ἔφη, Πάνυ γε, ὥσπερ γε καὶ
ἐν τῷ φιλοσοφεῖν τὴν πολυμάθειαν φιλοσοφίαν ἡγοῦμαι
εἶναι. Κἀγὼ εἶπον, Ἡγεῖ δὲ δὴ τοὺς φιλογυμναστοῦντας
ἄλλου του ἐπιθυμεῖν ἢ τούτου, ὅ τι ποιήσει αὐτοὺς εὖ
ἔχειν τὸ σῶμα; Τούτου, ἔφη. Ἦ οὖν οἱ πολλοὶ πόνοι
134 τὸ σῶμα, ἦν δ' ἐγώ, ποιοῦσιν εὖ ἔχειν; Πῶς γὰρ ἄν,
ἔφη, ἀπό γ' ὀλίγων πόνων τὸ σῶμά τις εὖ ἔχοι; Καί
μοι ἔδοξεν ἤδη ἐνταῦθα κινητέος εἶναι ὁ φιλογυμναστής,
ἵνα μοι βοηθήσειε διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῆς γυμναστικῆς.
κἄπειτα ἠρόμην αὐτόν, Σὺ δὲ δὴ τί σιγᾷς ἡμῖν, ὦ λῷστε,
τούτου ταῦτα λέγοντος; ἦ καὶ σοὶ δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι
287 εὖ τὰ σώματα ἔχειν ἀπὸ τῶν πολλῶν πόνων, ἢ ἀπὸ τῶν
μετρίων; Ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ᾤμην τὸ λεγό-
B μενον δὴ τοῦτο καὶ νῦν γνῶναι, ὅτι οἱ μέτριοι πόνοι
εὖ ποιοῦσιν ἔχειν τὰ σώματα. πόθεν δή; οὐχὶ ἄνδρα γε
ἄγρυπνόν τε καὶ ἄσιτον καὶ ἀτριβῆ τὸν τράχηλον ἔχοντα
καὶ λεπτὸν ὑπὸ μεριμνῶν. Καὶ αὐτοῦ ταῦτα εἰπόντος
ἥσθη τὰ μειράκια καὶ ἐπεγέλασεν, ὁ δ' ἕτερος ἠρυθρίασε.
Καὶ ἐγὼ εἶπον, Τί οὖν; σὺ ἤδη ξυγχωρεῖς μήτε πολλοὺς
μήτε ὀλίγους πόνους εὖ ποιεῖν ἔχειν τὰ σώματα τοὺς
ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοὺς μετρίους; ἢ διαμάχει δυοῖν ὄντοιν
C νῷν περὶ τοῦ λόγου; Κἀκεῖνος, Πρὸς μὲν τοῦτον, ἔφη,
κἂν πάνυ ἡδέως διαγωνισαίμην, καὶ εὖ οἶδ' ὅτι ἱκανὸς
ἂν γενοίμην βοηθῆσαι τῇ ὑποθέσει, ἣν ὑπεθέμην, καὶ εἰ
ταύτης ἔτι φαυλοτέραν ὑπεθέμην· οὐδὲν γάρ ἐστι· πρὸς
μέντοι σὲ οὐδὲν δέομαι παρὰ δόξαν φιλονεικεῖν, ἀλλ'
ὁμολογῶ μὴ τὰ πολλά, ἀλλὰ τὰ μέτρια γυμνάσια τὴν
εὐεξίαν ἐμποιεῖν τοῖς ἀνθρώποις. Τί δὲ τὰ σιτία; τὰ
μέτρια ἢ τὰ πολλά; ἔφην ἐγώ. Καὶ τὰ σιτία ὡμολόγει.
Ἔτι δὲ κἀγὼ προσηνάγκαζον αὐτὸν ὁμολογεῖν καὶ τἆλλα D
πάντα τὰ περὶ τὸ σῶμα, τὰ μέτρια μάλιστα ὠφελεῖν,
ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ μηδὲ τὰ ὀλίγα· καί μοι ὡμολόγει τὰ 288
μέτρια. Τί δέ, ἔφην, τὰ περὶ τὴν ψυχήν; τὰ μέτρια
ὠφελεῖ ἢ τὰ ἄμετρα τῶν προσφερομένων; Τὰ μέτρια,
ἔφη. Οὐκοῦν ἓν τῶν προσφερομένων ψυχῇ ἐστι καὶ τὰ
μαθήματα; Ὡμολόγει. Καὶ τούτων ἄρα τὰ μέτρια ὠφελεῖ,
ἀλλ' οὐ τὰ πολλά; Συνέφη.

III. Τίνα οὖν ἐρόμενοι ἂν δικαίως ἐροίμεθα, ὁποῖοι E
μέτριοι πόνοι καὶ σιτία πρὸς τὸ σῶμά ἐστιν; Ὡμολογοῦ-
μεν τρεῖς ὄντες, ὅτι ἰατρὸν ἢ παιδοτρίβην. Τίνα δ' ἂν
περὶ σπερμάτων σπορᾶς, ὁπόσον μέτριον; Καὶ τούτου
τὸν γεωργὸν ὡμολογοῦμεν. Τίνα δὲ περὶ μαθημάτων εἰς
ψυχὴν φυτεύσεώς τε καὶ σπορᾶς ἐρωτῶντες δικαίως ἂν
ἐροίμεθα, ὁπόσα καὶ ὁποῖα μέτρια; Τοὐντεῦθεν ἤδη
ἀπορίας μεστοὶ ἦμεν ἅπαντες. κἀγὼ προσπαίζων αὐτοὺς 135
ἠρόμην, Βούλεσθε, ἔφην, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἐν ἀπορίᾳ ἐσμέν,
ἐρώμεθα ταυτὶ τὰ μειράκια; ἢ ἴσως αἰσχυνόμεθα, ὥσπερ
ἔφη τοὺς μνηστῆρας Ὅμηρος, μὴ ἀξιοῦντας εἶναί τινα
ἄλλον, ὅστις ἐντενεῖ τὸ τόξον;

Ἐπειδὴ οὖν μοι ἐδόκουν ἀθυμεῖν πρὸς τὸν λόγον,
ἄλλῃ ἐπειρώμην σκοπεῖν, καὶ εἶπον, Ποῖα δὲ μάλιστ' ἄττα
τοπάζομεν εἶναι τῶν μαθημάτων, ἃ δεῖ τὸν φιλοσοφοῦντα
μανθάνειν, ἐπειδὴ οὐχὶ πάντα οὐδὲ πολλά; Ὑπολαβὼν 289
οὖν ὁ σοφώτερος εἶπεν, ὅτι κάλλιστα ταῦτ' εἴη τῶν μα- B
θημάτων καὶ προσήκοντα, ἀφ' ὧν ἂν πλείστην δόξαν
ἔχοι τις εἰς φιλοσοφίαν· πλείστην δ' ἂν ἔχοι δόξαν, εἰ
δοκοίη τῶν τεχνῶν ἔμπειρος εἶναι πασῶν, εἰ δὲ μή, ὡς
πλείστων γε καὶ μάλιστα τῶν ἀξιολόγων, μαθὼν αὐτῶν 6
ταῦτα, ἃ προσήκει τοῖς ἐλευθέροις μαθεῖν, ὅσα ξυνέσεως
ἔχεται, μὴ ὅσα χειρουργίας. Ἆρ' οὖν οὕτω λέγεις, ἔφην
ἐγώ, ὥσπερ ἐν τῇ τεκτονικῇ, καὶ γὰρ ἐκεῖ τέκτονα μὲν
ἂν πρίαιο πέντε ἢ ἓξ μνῶν ἄκρον, ἀρχιτέκτονα δὲ οὐδ' C
ἂν μυρίων δραχμῶν· ὀλίγοι γε μὴν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι
γίγνονται. ἆρα μή τι τοιοῦτον λέγεις; Καὶ ὃς ἀκούσας
μου ξυνεχώρει καὶ αὐτὸς λέγειν τοιοῦτον.

IV. Ἠρόμην δ' αὐτόν, εἰ οὐκ ἀδύνατον εἴη δύο
μόνας τέχνας οὕτω μαθεῖν τὸν αὐτόν, μὴ ὅτι πολλὰς καὶ
μεγάλας. Ὁ δέ, Μὴ οὕτως μου, ἔφη, ὑπολάβῃς, ὦ Σώ-
κρατες, ὡς λέγοντος, ὅτι δεῖ ἑκάστην τῶν τεχνῶν τὸν
φιλοσοφοῦντα ἐπίστασθαι ἀκριβῶς, ὥσπερ αὐτὸν τὸν τὴν D

---

1. ἀεὶ οὕτω a. — 4. εἶτά a. — 5. εἶναι om. a. — 6. δὴ om. a. — 9. ὁρᾷς a. — τοῖς om. a. — 10. φιλογυμνασίαν a. — καλὸν ἡγῇ a. — 11. εἶπε] ἔφη ΧΘΠ. — 13. καὶ καλὸν κἀγαθὸν ὁμολογῶ εἶναι a. — 14. φιλογυμνασίαν a. — 16. γε ante καὶ om. a. — 17. δὴ om. c. — 19. ἔχειν εὖ a. — Τοῦτο a. — 21. ἀπ' ὀλίγων γε a. — 23. βοηθήσῃ ΧΓΘΠ. — 25. ταῦτα τούτου a. — 29. Ante πόθεν δή videtur aliquid deesse. Bait. — γε om. a. — 30. ἀστραβῆ a. — 32. ἐγέλασεν a. — 36. νῷιν a. — 42. δὲ δαὶ b.

3. τὰ μέτρια μάλιστα ὠφελεῖν] ὠφελιμώτατα εἶναι μέτρια ΧΘΠ. — 6. ὠφελεῖ cum Stephano bc: libri ὠφελεῖν. — 11. πόνοι μέτριοι a. — ὁμολογοῦμεν μὲν τρεῖς ὄντες ἢ ἰατρὸν a. — 13. σπέρματός a. — 14. ὁμολογοῦμεν a. — 20. Ὅμηρος] Odyss. φ, 285 sqq. — ἀξιοῦντας cum Stephano bc: libri ἀξιούντων praeter corr. Χ, in quo est ἀξιοῦντων. — 23. μάλιστα τοπάζομεν ἄττα εἶναι a. — 24. φιλόσοφον a. — 25. ἐπεὶ a. — 30. μάλα ΧΘΠ. — 36. γίγνοιντο bc. — 37. τοιοῦτον λέγειν a. — 39. μόνον ab. — 40. οὕτω ab.

τέχνην ἔχοντα, ἀλλ' ὡς εἰκὸς ἄνδρα ἐλεύθερόν τε καὶ πε-
παιδευμένον, ἐπακολουθῆσαί τε τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ
δημιουργοῦ οἷόν τ' εἶναι διαφερόντως τῶν παρόντων, καὶ
290 αὐτὸν ξυμβάλλεσθαι γνώμην, ὥστε δοκεῖν χαριέστατον
εἶναι καὶ σοφώτατον τῶν ἀεὶ παρόντων ἐν τοῖς λεγομένοις
τε καὶ πραττομένοις περὶ τὰς τέχνας. Κἀγώ, ἔτι γὰρ αὐ-
τοῦ ἠμφεγνόουν τὸν λόγον ὅ τι ἐβούλετο, Ἆρ' ἐννοῶ,
E ἔφην, οἷον λέγεις τὸν φιλόσοφον ἄνδρα; δοκεῖς γάρ μοι
λέγειν οἷον ἐν τῇ ἀγωνίᾳ εἰσὶν οἱ πένταθλοι πρὸς τοὺς
δρομέας ἢ τοὺς παλαιστάς. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τούτων μὲν
λείπονται κατὰ τὰ τούτων ἆθλα καὶ δεύτεροί εἰσι πρὸς
τούτους, τῶν δὲ ἄλλων ἀθλητῶν πρῶτοι καὶ νικῶσιν αὐ-
τούς. τάχ' ἂν ἴσως τοιοῦτόν τι λέγοις καὶ τὸ φιλοσοφεῖν
ἀπεργάζεσθαι τοὺς ἐπιτηδεύοντας τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα·
136 τῶν μὲν πρώτων εἰς ξύνεσιν περὶ τὰς τέχνας ἐλλείπεσθαι,
τὰ δευτερεῖα δ' ἔχοντας τῶν ἄλλων περιεῖναι, καὶ οὕτως
γίγνεσθαι περὶ πάντα ὕπακρόν τινα ἄνδρα τὸν πεφιλοσο-
φηκότα. τοιοῦτόν τινά μοι δοκεῖς ἐνδείκνυσθαι. Καλῶς
γέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, φαίνει ὑπολαμβάνειν τὰ περὶ
τοῦ φιλοσόφου, ἀπεικάσας αὐτὸν τῷ πεντάθλῳ. ἔστι γὰρ
ἀτεχνῶς τοιοῦτος, οἷος μὴ δουλεύειν μηδενὶ πράγματι
μηδ' εἰς τὴν ἀκρίβειαν μηδὲν διαπεπονηκέναι, ὥστε διὰ
291 τὴν τοῦ ἑνὸς τούτου ἐπιμέλειαν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀπο-
B λελεῖφθαι, ὥσπερ οἱ δημιουργοί, ἀλλὰ πάντων μετρίως
ἐφῆφθαι.

V. Μετὰ ταύτην δὴ τὴν ἀπόκρισιν ἐγὼ προθυμού-
μενος σαφῶς εἰδέναι ὅ τι λέγοι, ἐπυνθανόμην αὐτοῦ τοὺς
ἀγαθούς, πότερον χρησίμους ἢ ἀχρήστους εἶναι ὑπολαμ-
βάνοι. Χρησίμους δήπου, ὦ Σώκρατες, ἔφη. Ἆρ' οὖν,
εἴπερ οἱ ἀγαθοὶ χρήσιμοι, οἱ πονηροὶ ἄχρηστοι; Ὡμολόγει.
Τί δέ; τοὺς φιλοσόφους ἄνδρας χρησίμους ἡγεῖ ἢ οὔ;
Ὁ δὲ ὡμολόγει χρησίμους, καὶ πρός γε ἔφη χρησιμωτάτους
C εἶναι ἡγεῖσθαι. Φέρε δὴ γνῶμεν, εἰ ἀληθῆ λέγεις, ποῦ
καὶ χρήσιμοι ἡμῖν εἰσιν οἱ ὕπακροι οὗτοι; δῆλον γάρ, ὅτι
ἑκάστου γε τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων φαυλότερός ἐστιν ὁ
φιλόσοφος. Ὡμολόγει. Φέρε δὴ σύ, ἦν δ' ἐγώ, εἰ τύχοις
ἢ αὐτὸς ἀσθενήσας ἢ τῶν φίλων τις τῶν σῶν, περὶ οὗ
σὺ σπουδὴν μεγάλην ἔχεις, πότερον ὑγίειαν βουλόμενος
κτήσασθαι τὸν ὕπακρον ἐκεῖνον τὸν φιλόσοφον εἰσάγοις
D ἂν εἰς τὴν οἰκίαν ἢ τὸν ἰατρὸν ἂν λάβοις; Ἀμφοτέρους
ἔγωγ' ἄν, ἔφη. Μή μοι, εἶπον ἐγώ, ἀμφοτέρους λέγε,
ἀλλ' ὁπότερον μᾶλλόν τε καὶ πρότερον. Οὐδεὶς ἄν, ἔφη,
τοῦτό γε ἀμφισβητήσειεν, ὡς οὐχὶ τὸν ἰατρὸν καὶ μᾶλλον
καὶ πρότερον. Τί δ'; ἐν νηῒ χειμαζομένῃ ποτέρῳ ἂν μᾶλ-
λον ἐπιτρέποις σαυτόν τε καὶ τὰ σεαυτοῦ, τῷ κυβερνήτῃ
ἢ τῷ φιλοσόφῳ; Τῷ κυβερνήτῃ ἔγωγε. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα 292
πάνθ' οὕτως, ἕως ἄν τις δημιουργὸς ᾖ, οὐ χρήσιμός ἐστιν
ὁ φιλόσοφος; Φαίνεται, ἔφη. Οὐκοῦν νῦν ἄχρηστός τις E
ἡμῖν ἐστιν ὁ φιλόσοφος; εἰσὶ γὰρ ἡμῖν δήπου δημιουργοί·
ὡμολογήσαμεν δὲ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς χρησίμους εἶναι, τοὺς
δὲ μοχθηροὺς ἀχρήστους. Ἠναγκάζετο ὁμολογεῖν.

VI. Τί οὖν μετὰ τοῦτο ἔρωμαί σε; ἢ ἀγροικότερόν
ἐστιν ἐρέσθαι; Ἐροῦ ὅ τι βούλει. Οὐδὲν δή, ἔφην ἐγώ,
ζητῶν ἄλλο ἢ ἀνομολογήσασθαι τὰ εἰρημένα. ἔχει δέ πως
ὡδί. ὡμολογήσαμεν καλὸν εἶναι τὴν φιλοσοφίαν καὶ αὐτοὶ 137
φιλόσοφοι εἶναι, τοὺς δὲ φιλοσόφους ἀγαθούς, τοὺς δὲ
ἀγαθοὺς χρησίμους, τοὺς δὲ πονηροὺς ἀχρήστους. αὖθις
δ' αὖ τοὺς φιλοσόφους ὡμολογήσαμεν, ἕως ἂν δημιουργοὶ
ὦσιν, ἀχρήστους εἶναι, δημιουργοὺς δὲ ἀεὶ εἶναι. οὐ γὰρ
ταῦτα ὡμολόγηται; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Ὡμολογοῦμεν ἄρα,
ὡς ἔοικε, κατά γε τὸν σὸν λόγον, εἴπερ τὸ φιλοσοφεῖν
ἐστὶ περὶ τὰς τέχνας ἐπιστήμονας εἶναι ὃν σὺ λέγεις τὸν
τρόπον, πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι καὶ ἀχρήστους, ἕως ἂν ἐν
ἀνθρώποις τέχναι ὦσιν. ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως, ὦ φίλε, B
ἔχωσι, μηδ' ᾖ τοῦτο φιλοσοφεῖν, περὶ τὰς τέχνας ἐσπου-
δακέναι, οὐδὲ πολυπραγμονοῦντα κυπτάζοντα ζῆν, οὐδὲ
πολυμαθοῦντα, ἀλλ' ἄλλο τι, ἐπεὶ ἐγὼ ᾤμην καὶ ὄνειδος 293
εἶναι τοῦτο καὶ βαναύσους καλεῖσθαι τοὺς περὶ τὰς τέχνας
ἐσπουδακότας.

VII. Ὧδε δὲ σαφέστερον εἰσόμεθα, εἰ ἄρ' ἀληθῆ
λέγω, ἐὰν τοῦτο ἀποκρίνῃ. τίνες ἵππους ἐπίστανται κολά-
ζειν ὀρθῶς; πότερον οἵπερ βελτίους ποιοῦσιν ἢ ἄλλοι; C
Οἵπερ βελτίους. Τί δέ; κύνας οὐχ οἳ βελτίους ἐπίστανται
ποιεῖν, οὗτοι καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπίστανται; Ναί. Ἡ
αὐτὴ ἄρα τέχνη βελτίους τε ποιεῖ καὶ κολάζει ὀρθῶς;
Φημί, ἦ δ' ὅς. Τί δαί; πότερον ἥπερ βελτίους τε ποιεῖ
καὶ κολάζει ὀρθῶς, ἡ αὐτὴ καὶ γιγνώσκει τοὺς χρηστοὺς
καὶ τοὺς μοχθηρούς, ἢ ἑτέρα τις; Ἡ αὐτή, ἔφη. Ἐθε-
λήσεις οὖν καὶ κατ' ἀνθρώπους τοῦθ' ὁμολογεῖν, ἥπερ
βελτίους ἀνθρώπους ποιεῖ, ταύτην εἶναι καὶ τὴν κολά-
ζουσαν ὀρθῶς καὶ διαγιγνώσκουσαν τοὺς χρηστούς τε καὶ D
τοὺς μοχθηρούς; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν ἥτις ἕνα, καὶ
πολλούς, καὶ ἥτις πολλούς, καὶ ἕνα; Ναί. Καὶ καθ'
ἵππων δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων οὕτως; Φημί. Τίς

---

5. τῶν ἀεὶ] ἀεὶ τῶν a. — 7. ἠμφιγνόουν a. — Ἆρα a. — 10. πελταστάς a. — 16. οὕτω ab. — 19. φαίνει] δοκεῖς ab. — ὑπολαβεῖν ab. — 31. δέ] δαί b. — 33. εἰ σὺ ἀληθῆ ab. — ποῦ] πῶς a. — 36. δὴ] δὲ a. — 37. οὗ] ὧν c. — 38. ἔχοις Stephanus. — ὑγείαν κτήσασθαι βουλόμενος a. — 39. σοφὸν ΧΘΠ. — 40. ἂν ante λάβοις om. ΧΘ. — 41. ἐγώ] ἔγωγ' a. — 42. τε] γε a.

3. αὐτόν a, ἑαυτόν c. — 5. ἐστι φιλόσοφος a. — 7. ἡμῖν ὁ φιλόσοφός ἐστιν; εἰσὶ γὰρ δήπου a. — 9. μοχθηροὺς ΧΘΠ: πονηροὺς abc. — ἀχρείους a. — 10. Τί οὖν; τὸ μετὰ τοῦτο Stephanus. Malim Τὸ οὖν μετὰ τοῦτο. Etiam supra p. 133 C. librarii tantum non omnes pro τὸ scripserunt τί vel τι. Bait. — 12. ζητῶν ΧΘΠ: ζητῶ abc. — 13. εἶναι καλὸν a. — 16. ἂν οἱ δημιουργοὶ a. — 18. Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς] Πάνυ, ἔφη a. — Ὡμολογοῦμεν ΓΞΠΕCυγτ: ὁμολογοῦμεν abc. — 20. ὃν] ὡς a. — 23. ἔχουσι, μὴ δὴ τοῦτο a. — 25. ἐπεί γε ᾤμην a. — 30. βελτίστους a. — 31. Οἵπερ βελτίστους a. — δέ] δαί b. — 33. βελτίστους a. — 35. ἡ αὐτὴ] αὕτη ab. — 36. καὶ μοχθηρούς; ἢ ἄλλη; Ἡ a. — 38. βελτίστους a. — 39. καὶ τοὺς μοχθηρούς] καὶ πονηρούς a. — 41. καὶ εἴ τις ΧΘΠF. — 42. δὴ] δὲ a.

7 οὖν ἐστιν ἡ ἐπιστήμη, ἥτις τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀκολα-
σταίνοντας καὶ παρανομοῦντας ὀρθῶς κολάζει; οὐχ ἡ δικα-
στική; Ναί. Ἡ ἄλλην οὖν τινα καλεῖς δικαιοσύνην ἢ
294 ταύτην; Οὔκ, ἀλλὰ ταύτην. Οὐκοῦν ἧπερ κολάζουσιν
E ὀρθῶς, ταύτῃ καὶ γιγνώσκουσι τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς
μοχθηρούς; Ταύτῃ. Ὅστις δὲ ἕνα γιγνώσκει, καὶ πολλοὺς
γνώσεται; Ναί. Καὶ ὅστις γε πολλοὺς ἀγνοεῖ, καὶ ἕνα;
Φημί. Εἰ ἄρα ἵππος ὢν ἀγνοοῖ τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς
πονηροὺς ἵππους, κἂν αὐτὸν ἀγνοοῖ, ποῖός τίς ἐστιν;
Φημί. Καὶ εἰ βοῦς ὢν ἀγνοοῖ τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς
χρηστοὺς βοῦς, κἂν αὐτὸν ἀγνοοῖ, ποῖός τίς ἐστιν; Ναί,
ἔφη. Οὕτω δὴ καὶ εἰ κύων; Ὡμολόγει. Τί δ'; ἐπειδὰν
138 ἄνθρωπός τις ὢν ἀγνοῇ τοὺς χρηστοὺς καὶ μοχθηροὺς ἀν-
θρώπους, ἆρ' οὐχ ἑαυτὸν ἀγνοεῖ, πότερον χρηστός ἐστιν
ἢ πονηρός, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἄνθρωπός ἐστιν; Συνεχώρει.
Τὸ δ' ἑαυτὸν ἀγνοεῖν σωφρονεῖν ἐστιν ἢ μὴ σωφρονεῖν;
Μὴ σωφρονεῖν. Τὸ ἑαυτὸν ἄρα γιγνώσκειν ἐστὶ σωφρονεῖν;
Φημί, ἔφη. Τοῦτ' ἄρα, ὡς ἔοικε, τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα
παρακελεύεται, σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην. Ἔοι-
κεν. Τῇ αὐτῇ δὲ ταύτῃ καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπιστάμεθα;
Φημί. Οὐκοῦν ᾗ μὲν κολάζειν ὀρθῶς ἐπιστάμεθα, δικαιο-
B σύνη αὕτη ἐστίν, ᾗ δὲ διαγιγνώσκειν καὶ ἑαυτὸν καὶ ἄλ-
λους, σωφροσύνη; Ἔοικεν, ἔφη. Ταὐτὸν ἄρ' ἐστὶ καὶ
δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη; Φαίνεται.

VIII. Καὶ μὴν οὕτω γε καὶ αἱ πόλεις εὖ οἰκοῦνται,
295 ὅταν οἱ ἀδικοῦντες δίκην διδῶσιν. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη.
Καὶ πολιτικὴ ἄρα ἡ αὐτή ἐστιν. Συνεδόκει. Τί δέ; ὅταν
εἷς ἀνὴρ ὀρθῶς πόλιν διοικῇ, ὄνομά γε τούτῳ οὐ τύραννός
τε καὶ βασιλεύς; Φημί. Οὐκοῦν βασιλικῇ τε καὶ τυραννικῇ
τέχνῃ διοικεῖ; Οὕτως. Καὶ αὗται ἄρ' αἱ αὐταὶ τέχναι
C εἰσὶν ἐκείναις; Φαίνονται. Τί δέ; ὅταν εἷς ὢν ἀνὴρ οἰκίαν
διοικῇ ὀρθῶς, τί ὄνομα τούτῳ ἐστίν; οὐκ οἰκονόμος τε
καὶ δεσπότης; Ναί. Πότερον οὖν καὶ οὗτος δικαιοσύνῃ
εὖ ἂν τὴν οἰκίαν διοικοῖ ἢ ἄλλῃ τινὶ τέχνῃ; Δικαιοσύνῃ.
Ἔστιν ἄρα ταὐτό, ὡς ἔοικε, βασιλεύς, τύραννος, πολιτι-
κός, οἰκονόμος, δεσπότης, σώφρων, δίκαιος. καὶ μία
τέχνη ἐστὶ βασιλική, τυραννική, πολιτική, δεσποτική, οἰκο-
νομική, δικαιοσύνη, σωφροσύνη. Φαίνεται, ἔφη, οὕτως.

IX. Πότερον οὖν τῷ φιλοσόφῳ, ὅταν μὲν ἰατρὸς D
περὶ τῶν καμνόντων τι λέγῃ, αἰσχρὸν μήθ' ἕπεσθαι τοῖς
λεγομένοις δύνασθαι μήτε ξυμβάλλεσθαι μηδὲν περὶ τῶν
λεγομένων ἢ πραττομένων, καὶ ὁπόταν ἄλλος τις τῶν
δημιουργῶν, ὡσαύτως· ὅταν δὲ δικαστὴς ἢ βασιλεὺς ἢ
ἄλλος τις ὧν νῦν δὴ διεληλύθαμεν, οὐκ αἰσχρὸν περὶ
τούτων μήθ' ἕπεσθαι δύνασθαι μήτε συμβάλλεσθαι περὶ
αὐτῶν; Πῶς δ' οὐκ αἰσχρόν, ὦ Σώκρατες, περί γε τοσού- E
των πραγμάτων μηδὲν ἔχειν συμβάλλεσθαι; Πότερον οὖν 296
καὶ περὶ ταῦτα λέγωμεν, ἔφην, πένταθλον αὐτὸν δεῖν E
εἶναι καὶ ὕπακρον, τὰ δευτερεῖα ἔχοντα πάντων τὸν φι-
λόσοφον, καὶ ἀχρεῖον εἶναι, ἕως ἂν τούτων τις ᾖ, ἢ πρῶτον
μὲν τὴν αὑτοῦ οἰκίαν οὐκ ἄλλῳ ἐπιτρεπτέον οὐδὲ τὰ δευ-
τερεῖα ἐν τούτῳ ἑκτέον, ἀλλ' αὐτὸν κολαστέον δικάζοντα
ὀρθῶς, εἰ μέλλει εὖ οἰκεῖσθαι αὐτοῦ ἡ οἰκία; Συνεχώρει
δή μοι. Ἔπειτά γε δήπου ἐάν τε οἱ φίλοι αὐτῷ διαίτας
ἐπιτρέπωσιν, ἐάν τε ἡ πόλις τι προστάττῃ διακρίνειν ἢ
δικάζειν, αἰσχρὸν ἐν τούτοις, ὦ ἑταῖρε, δεύτερον φαίνε- 139
σθαι ἢ τρίτον καὶ μὴ οὐχ ἡγεῖσθαι; Δοκεῖ μοι. Πολλοῦ
ἄρα δεῖ ἡμῖν, ὦ βέλτιστε, τὸ φιλοσοφεῖν πολυμαθία τε
εἶναι καὶ ἡ περὶ τὰς τέχνας πραγματεία.

Εἰπόντος δ' ἐμοῦ ταῦτα ὁ μὲν σοφὸς αἰσχυνθεὶς τοῖς
προειρημένοις ἐσίγησεν, ὁ δὲ ἀμαθὴς ἔφη ἐκείνως εἶναι.
καὶ οἱ ἄλλοι ἐπῄνεσαν τὰ εἰρημένα.

---

3. καλεῖς καὶ δικαιοσύνην c. — 4. Οὔκ, ἀλλὰ ταύτην] Οὐκ ἄλλην ab. — 5. καὶ τοὺς μοχθηρούς] καὶ πονηρούς a. — 8. ἀγνοεῖ τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς χρηστούς a. — 9. ἵππους om. a. — 10. ἀγνοεῖ a. — καὶ τοὺς c: καὶ abc. — 11. χρηστοὺς βοῦς cum Bekkero c: χρηστοὺς cum libris a. — ποῖός ἐστι; Ναὶ a. — 13. ὢν τις a. — μοχθηροὺς ꭓΘΠ: πονηροὺς abc. Malim τοὺς μοχθηρούς. Bait. — 16. σωφρονεῖν ἢ οὐ σωφρονεῖν ἐστιν; Οὐ σωφρονεῖν a. — 18. τὸ ꭓΘΠ: καὶ τὸ abc. — 21. Φημί] ναί ꭓΘ. — 22. ἄλλον a. — 23. ἐστὶ καὶ ꭓΘΠΣCαγε et rc. B: ἐστὶ abc. — 26. αἱ om. a. — 27. ἡ αὐτή] αὕτη a. — δέ] δαί b. — 28. γε om. a. — 31. ἐκείναις εἰσί a.

7. 8. Φαίνεται. Τί οὖν, τῷ φ. a. — 8. μὲν ὁ ἰατρὸς a. — 10. περὶ τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων om. a. — 13. δὴ om. a. — διεληλύθαμεν ꭓΘΠ: διήλθομεν abc. — 18. τὰ] καὶ ταύτης μὲν τὰ ꭓΘΠ. — δευτερεῖα δ' ἔχοντα a. — 19. ἂν om. a. — ᾖ om. c. — 27. φιλομάθειά a. — 29. δέ μου a.

ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ, ΤΕΡΨΙΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

p. Steph. T. I. 142
p. Lugd. 114
p. Bekk. P. II. V. I. 175

Ἆρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ;

ΤΕΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι. καὶ σέ γε ἐζήτουν κατ' ἀγορὰν καὶ ἐθαύμαζον, ὅτι οὐχ οἷός τ' ἦ εὑρεῖν.

ΕΥ. Οὐ γὰρ ἦ κατὰ πόλιν.

ΤΕΡ. Ποῦ μήν;

ΕΥ. Εἰς λιμένα καταβαίνων Θεαιτήτῳ ἐνέτυχον φερομένῳ ἐκ Κορίνθου ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου Ἀθήναζε.

ΤΕΡ. Ζῶντι ἢ τετελευτηκότι;

B *ΕΥ. Ζῶντι καὶ μάλα μόλις· χαλεπῶς μὲν γὰρ ἔχει καὶ ὑπὸ τραυμάτων τινῶν, μᾶλλον μὴν αὐτὸν αἱρεῖ τὸ γεγονὸς νόσημα ἐν τῷ στρατεύματι.*

ΤΕΡ. Μῶν ἡ δυσεντερία;

ΕΥ. Ναί.

ΤΕΡ. Οἷον ἄνδρα λέγεις ἐν κινδύνῳ εἶναι.

ΕΥ. Καλόν τε καὶ ἀγαθόν, ὦ Τερψίων, ἐπεί τοι καὶ νῦν ἤκουόν τινων μάλα ἐγκωμιαζόντων αὐτὸν περὶ τὴν μάχην.

176 *ΤΕΡ. Καὶ οὐδέν γ' ἄτοπον, ἀλλὰ πολὺ θαυμαστότερον*
C *εἰ μὴ τοιοῦτος ἦν. ἀτὰρ πῶς οὐκ αὐτοῦ Μεγαροῖ κατέλυεν;*

ΕΥ. Ἠπείγετο οἴκαδε· ἐπεὶ ἔγωγ' ἐδεόμην καὶ συνεβούλευον, ἀλλ' οὐκ ἤθελε. καὶ δῆτα προπέμψας αὐτόν, ἀπιὼν πάλιν ἀνεμνήσθην καὶ ἐθαύμασα Σωκράτους, ὡς μαντικῶς ἄλλα τε δὴ εἶπε καὶ περὶ τούτου. δοκεῖ γάρ μοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου ἐντυχεῖν αὐτῷ μειρακίῳ ὄντι, καὶ συγγενόμενός τε καὶ διαλεχθεὶς πάνυ ἀγασθῆναι αὐτοῦ τὴν φύσιν. καὶ μοι ἐλθόντι Ἀθήναζε τούς τε λόγους οὓς διελέχθη αὐτῷ διηγήσατο, καὶ μάλα ἀξίους ἀκοῆς, εἶπέ D
τε ὅτι πᾶσα ἀνάγκη εἴη τοῦτον ἐλλόγιμον γενέσθαι, εἴπερ εἰς ἡλικίαν ἔλθοι.

ΤΕΡ. Καὶ ἀληθῆ γε, ὡς ἔοικεν, εἶπεν. ἀτὰρ τίνες ἦσαν οἱ λόγοι; ἔχοις ἂν διηγήσασθαι;

ΕΥ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὔκουν οὕτω γε ἀπὸ στόματος· ἀλλ' ἐγραψάμην μὲν τότ' εὐθὺς οἴκαδ' ἐλθὼν ὑπομνή- 143
ματα, ὕστερον δὲ κατὰ σχολὴν ἀναμιμνησκόμενος ἔγραφον, καὶ ὁσάκις Ἀθήναζε ἀφικοίμην, ἐπανηρώτων τὸν Σωκράτη ὃ μὴ ἐμεμνήμην, καὶ δεῦρο ἐλθὼν ἐπηνωρθούμην· ὥστε μοι σχεδόν τι πᾶς ὁ λόγος γέγραπται.

ΤΕΡ. Ἀληθῆ· ἤκουσά σου καὶ πρότερον, καὶ μέντοι ἀεὶ μέλλων κελεύσειν ἐπιδεῖξαι διατέτριφα δεῦρο. ἀλλὰ τί 177

---

3 et 4. ἦ] ἦν a c. — 9. μόγις b.
11. *Καὶ* — *εἶπεν* Euclidi tribuit a. — 14. *μὲν* om. Σ Δ Π. — 16. *Σωκράτην* b. — 19. *Ἀλλ' ἤδη ἤκουσα* Heindorfius.

κωλύει νῦν ἡμᾶς διελθεῖν; πάντως ἔγωγε καὶ ἀναπαύσασθαι δέομαι, ὡς ἐξ ἀγροῦ ἥκων.

B ΕΥ. Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ αὐτὸς μέχρι Ἐρινεοῦ Θεαίτητον προὔπεμψα, ὥστε οὐκ ἂν ἀηδῶς ἀναπαυοίμην. ἀλλ' ἴωμεν, καὶ ἡμῖν ἅμα ἀναπαυομένοις ὁ παῖς ἀναγνώσεται.

ΤΕΡ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΕΥ. Τὸ μὲν δὴ βιβλίον, ὦ Τερψίων, τουτί· ἐγραψάμην δὲ δὴ οὑτωσὶ τὸν λόγον, οὐκ ἐμοὶ Σωκράτη διηγούμενον ὡς διηγεῖτο, ἀλλὰ διαλεγόμενον οἷς ἔφη διαλεχθῆναι. ἔφη δὲ τῷ τε γεωμέτρῃ Θεοδώρῳ καὶ τῷ Θεαιτήτῳ.
ἵνα οὖν ἐν τῇ γραφῇ μὴ παρέχοιεν πράγματα αἱ μεταξὺ C
τῶν λόγων διηγήσεις περὶ αὑτοῦ τε ὁπότε λέγοι ὁ Σωκράτης, οἷον, Κἀγὼ ἔφην ἢ Καὶ ἐγὼ εἶπον, ἢ αὖ περὶ τοῦ ἀποκρινομένου, ὅτι Συνέφη ἢ Οὐχ ὡμολόγει, τούτων ἕνεκα ὡς αὐτὸν αὐτοῖς διαλεγόμενον ἔγραψα, ἐξελὼν τὰ τοιαῦτα.

ΤΕΡ. Καὶ οὐδέν γε ἀπὸ τρόπου, ὦ Εὐκλείδη.

ΕΥ. Ἀλλά, παῖ, λαβὲ τὸ βιβλίον καὶ λέγε.

ΣΩ. Εἰ μὲν τῶν ἐν Κυρήνῃ μᾶλλον ἐκηδόμην, ὦ Θεό-
D δωρε, τὰ ἐκεῖ ἄν σε καὶ περὶ ἐκείνων ἀνηρώτων, εἴ τινες
178 αὐτόθι περὶ γεωμετρίαν ἢ τινα ἄλλην φιλοσοφίαν εἰσὶ
τῶν νέων ἐπιμέλειαν ποιούμενοι· νῦν δέ — ἧττον γὰρ ἐκεί-
νους ἢ τούσδε φιλῶ, καὶ μᾶλλον ἐπιθυμῶ εἰδέναι τίνες
ἡμῖν τῶν νέων ἐπίδοξοι γενέσθαι ἐπιεικεῖς· ταῦτα δὴ
αὐτός τε σκοπῶ καθ' ὅσον δύναμαι, καὶ τοὺς ἄλλους
ἐρωτῶ οἷς ἂν ὁρῶ τοὺς νέους ἐθέλοντας ξυγγίγνεσθαι.
σοὶ δὴ οὐκ ὀλίγιστοι πλησιάζουσι, καὶ δικαίως· ἄξιος γὰρ
E τά τε ἄλλα καὶ γεωμετρίας ἕνεκα. εἰ δὴ οὖν τινι ἐνέτυχες
115 ἀξίῳ λόγου, ἡδέως ἂν πυθοίμην.

ΘΕΟ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, ἐμοί τε εἰπεῖν καὶ σοὶ
ἀκοῦσαι πάνυ ἄξιον, οἵῳ ὑμῖν τῶν πολιτῶν μειρακίῳ ἐντε-
τύχηκα. καὶ εἰ μὲν ἦν καλός, ἐφοβούμην ἂν σφόδρα λέγειν,
μὴ καί τῳ δόξω ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ εἶναι· νῦν δέ, καὶ
μή μοι ἄχθου, οὐκ ἔστι καλός, προσέοικε δὲ σοὶ τήν τε
σιμότητα καὶ τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων· ἧττον δὲ ἢ σὺ ταῦτ'
144 ἔχει. ἀδεῶς δὴ λέγω. εὖ γὰρ ἴσθι ὅτι ὧν δὴ πώποτε
ἐνέτυχον, καὶ πάνυ πολλοῖς πεπλησίακα, οὐδένα πω ᾐσθό-
μην οὕτω θαυμαστῶς εὖ πεφυκότα. τὸ γὰρ εὐμαθῆ ὄντα,
ὡς ἄλλῳ χαλεπόν, πρᾷον αὖ εἶναι διαφερόντως, καὶ ἐπὶ
τούτοις ἀνδρεῖον παρ' ὁντινοῦν, ἐγὼ μὲν οὔτ' ἂν ᾠόμην
γενέσθαι οὔτε ὁρῶ γιγνομένους· ἀλλ' οἵ τε ὀξεῖς ὥσπερ
179 οὗτος καὶ ἀγχίνοι καὶ μνήμονες ὡς τὰ πολλὰ καὶ πρὸς τὰς
ὀργὰς ὀξύῤῥοποί εἰσι, καὶ ᾄττοντες φέρονται ὥσπερ τὰ
B ἀνερμάτιστα πλοῖα, καὶ μανικώτεροι ἢ ἀνδρειότεροι φύ-
ονται, οἵ τε αὖ ἐμβριθέστεροι νωθροί πως ἀπαντῶσι πρὸς
τὰς μαθήσεις καὶ λήθης γέμοντες. ὁ δὲ οὕτω λείως τε
καὶ ἀπταίστως καὶ ἀνυσίμως ἔρχεται ἐπὶ τὰς μαθήσεις τε
καὶ ζητήσεις μετὰ πολλῆς πρᾳότητος, οἷον ἐλαίου ῥεῦμα
ἀψοφητὶ ῥέοντος, ὥστε θαυμάσαι τὸ τηλικοῦτον ὄντα
οὕτω ταῦτα διαπράττεσθαι.

ΣΩ. Εὖ ἀγγέλλεις. τίνος δὲ καὶ ἔστι τῶν πολιτῶν;

ΘΕΟ. Ἀκήκοα μὲν τοὔνομα, μνημονεύω δὲ οὔ. ἀλλὰ
γάρ ἐστι τῶνδε τῶν προσιόντων ὁ ἐν τῷ μέσῳ. ἄρτι γὰρ C
ἐν τῷ ἔξω δρόμῳ ἠλείφοντο ἑταῖροί τέ τινες οὗτοι αὐτοῦ
καὶ αὐτός, νῦν δέ μοι δοκοῦσιν ἀλειψάμενοι δεῦρο ἰέναι.
ἀλλὰ σκόπει εἰ γιγνώσκεις αὐτόν.

ΣΩ. Γιγνώσκω· ὁ τοῦ Σουνιέως Εὐφρονίου ἐστί, καὶ
πάνυ γε, ὦ φίλε, ἀνδρὸς οἷον καὶ σὺ τοῦτον διηγεῖ, καὶ
ἄλλως εὐδοκίμου, καὶ μέντοι καὶ οὐσίαν μάλα πολλὴν κα-
τέλιπε. τὸ δ' ὄνομα οὐκ οἶδα τοῦ μειρακίου.

ΘΕΟ. Θεαίτητος, ὦ Σώκρατες, τό γε ὄνομα· τὴν μέν- D
τοι οὐσίαν δοκοῦσί μοι ἐπίτροποί τινες διεφθαρκέναι.
ἀλλ' ὅμως καὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἐλευθεριότητα θαυ- 180
μαστός, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Γεννικὸν λέγεις τὸν ἄνδρα. καί μοι κέλευε αὐτὸν
ἐνθάδε παρακαθίζεσθαι.

ΘΕΟ. Ἔσται ταῦτα. Θεαίτητε, δεῦρο παρὰ Σωκράτη.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἵνα κἀγὼ ἐμαυτὸν
ἀνασκέψωμαι, ποῖόν τι ἔχω τὸ πρόσωπον. φησὶ γὰρ Θεό-
δωρος ἔχειν με σοὶ ὅμοιον. ἀτὰρ εἰ νῷν ἐχόντοιν ἑκα- E
τέρου λύραν ἔφη αὐτὰς ἡρμόσθαι ὁμοίως, πότερον εὐθὺς
ἂν ἐπιστεύομεν ἢ ἐπεσκεψάμεθ' ἂν εἰ μουσικὸς ὢν λέγει;

ΘΕΑΙ. Ἐπεσκεψάμεθ' ἄν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοιοῦτον μὲν εὑρόντες ἐπειθόμεθ' ἄν,
ἄμουσον δέ, ἠπιστοῦμεν;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Νῦν δέ γ' οἶμαι, εἴ τι μέλει ἡμῖν τῆς τῶν
προσώπων ὁμοιότητος, σκεπτέον εἰ γραφικὸς ὢν λέγει ἢ οὔ. 145

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Ἦ οὖν ζωγραφικὸς Θεόδωρος;

ΘΕΑΙ. Οὔχ, ὅσον γ' ἐμὲ εἰδέναι.

ΣΩ. Ἆρ' οὐδὲ γεωμετρικός;

---

3. ἐρείνου 𝔛 Δ Ξ Σ Τ et corr. Γ, ἐρεῖν οὗ Λ Η, ἐρινεοῦ F, ἐρινειοῦ mg. Η, Ἐρινοῦ Bekkerus.
3. αὑτοῦ Buttmannus: αὐτοῦ abc. — 8. ἄπο ac.

9. δή] δὲ a. — 16. μου Stallbaumii operae. — 24. ἀγχῖνοι bc. — 30. πολλῆς τῆς πρᾳότητος a. — ἐλέου a.
9. εὐδόκιμον Δ et pr. 𝔛 Π. — 15. Γενικὸν a. — 17. ἔστι 𝔛 Δ Π. — 31. γέ με a.

ΘΕΑΙ. Πάντως δή που, ὦ Σώκρατες.

181 ΣΩ. Ἦ καὶ ἀστρονομικὸς καὶ λογιστικός τε καὶ μουσικὸς καὶ ὅσα παιδείας ἔχεται;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἄρα ἡμᾶς τοῦ σώματός τι ὁμοίους φησὶν εἶναι ἐπαινῶν πῃ ἢ ψέγων, οὐ πάνυ αὐτῷ ἄξιον τὸν νοῦν προσέχειν.

ΘΕΑΙ. Ἴσως οὔ.

B ΣΩ. Τί δ', εἰ ποτέρου τὴν ψυχὴν ἐπαινοῖ πρὸς ἀρετήν τε καὶ σοφίαν; ἆρ' οὐκ ἄξιον τῷ μὲν ἀκούσαντι προθυμεῖσθαι ἀνασκέψασθαι τὸν ἐπαινεθέντα, τῷ δὲ προθύμως ἑαυτὸν ἐπιδεικνύναι;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὥρα τοίνυν, ὦ φίλε Θεαίτητε, σοὶ μὲν ἐπιδεικνύναι, ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι· ὡς εὖ ἴσθι ὅτι Θεόδωρος πολλοὺς δὴ πρός με ἐπαινέσας ξένους τε καὶ ἀστοὺς οὐδένα πω ἐπῄνεσεν ὡς σὲ νῦν δή.

ΘΕΑΙ. Εὖ ἂν ἔχοι, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅρα μὴ παί-
C ζων ἔλεγεν.

ΣΩ. Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος Θεοδώρου. ἀλλὰ μὴ ἀναδύου τὰ ὡμολογημένα σκηπτόμενος παίζοντα λέγειν τόνδε, ἵνα μὴ καὶ ἀναγκασθῇ μαρτυρεῖν· πάντως γὰρ οὐδεὶς ἐπισκήψει αὐτῷ. ἀλλὰ θαρρῶν ἔμμενε τῇ ὁμολογίᾳ.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ χρὴ ταῦτα ποιεῖν, εἰ σοὶ δοκεῖ.

182 ΣΩ. Λέγε δή μοι· μανθάνεις που παρὰ Θεοδώρου γεωμετρίας ἄττα;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

D ΣΩ. Καὶ τῶν περὶ ἀστρονομίαν τε καὶ ἁρμονίας καὶ λογισμούς;

ΘΕΑΙ. Προθυμοῦμαί γε δή.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγώ, ὦ παῖ, παρά τε τούτου καὶ παρ' ἄλλων, οὓς ἂν οἴωμαί τι τούτων ἐπαΐειν. ἀλλ' ὅμως τὰ μὲν ἄλλα ἔχω περὶ αὐτὰ μετρίως, σμικρὸν δέ τι ἀπορῶ, ὃ μετὰ σοῦ τε καὶ τῶνδε σκεπτέον. καί μοι λέγε· ἆρ' οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶ τὸ σοφώτερον γίγνεσθαι περὶ ὃ μανθάνει τις;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Σοφίᾳ δέ γ' οἶμαι σοφοὶ οἱ σοφοί.

ΘΕΑΙ. Ναί.

E ΣΩ. Τοῦτο δὲ μῶν διαφέρει τι ἐπιστήμης;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ἡ σοφία. ἢ οὐχ ἅπερ ἐπιστήμονες, ταῦτα καὶ σοφοί;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ταυτὸν ἄρα ἐπιστήμη καὶ σοφία;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἐστὶν ὃ ἀπορῶ καὶ οὐ δύναμαι λαβεῖν ἱκανῶς παρ' ἐμαυτῷ, ἐπιστήμη ὅ τί ποτε 183
τυγχάνει ὄν. ἆρ' οὖν δὴ ἔχομεν λέγειν αὐτό; τί φατέ; 146
τίς ἂν ἡμῶν πρῶτος εἴποι; ὁ δὲ ἁμαρτών, καὶ ὃς ἂν ἀεὶ ἁμαρτάνῃ, καθεδεῖται, ὥσπερ φασὶν οἱ παῖδες οἱ σφαιρίζοντες, ὄνος· ὃς δ' ἂν περιγένηται ἀναμάρτητος, βασιλεύσει ἡμῶν καὶ ἐπιτάξει ὅ τι ἂν βούληται ἀποκρίνεσθαι. Τί σιγᾶτε; οὔ τί που, ὦ Θεόδωρε, ἐγὼ ὑπὸ φιλολογίας ἀγροικίζομαι, προθυμούμενος ἡμᾶς ποιῆσαι διαλέγεσθαι καὶ φίλους τε καὶ προσηγόρους ἀλλήλοις γίγνεσθαι;

ΘΕΟ. Ἥκιστα μέν, ὦ Σώκρατες, τὸ τοιοῦτον ἂν εἴη B
ἄγροικον, ἀλλὰ τῶν μειρακίων τι κέλευέ σοι ἀποκρίνεσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ ἀήθης τῆς τοιαύτης διαλέκτου, καὶ
οὐδ' αὖ συνεθίζεσθαι ἡλικίαν ἔχω· τοῖσδε δὲ πρέποι τε 116
ἂν τοῦτο καὶ πολὺ πλεῖον ἐπιδιδοῖεν· τῷ γὰρ ὄντι ἡ νεότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει. ἀλλ', ὥσπερ ἦρξω, μὴ ἀφίεσο τοῦ Θεαιτήτου, ἀλλ' ἐρώτα.

ΣΩ. Ἀκούεις δή, ὦ Θεαίτητε, ἃ λέγει Θεόδωρος,
ᾧ ἀπιστεῖν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὔτε σὺ ἐθελήσεις, οὔτε θέμις C
περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὶ σοφῷ ἐπιτάττοντι νεώτερον ἀπειθεῖν. ἀλλ' εὖ καὶ γενναίως εἰπέ· τί σοι δοκεῖ εἶναι ἐπιστήμη;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ χρή, ὦ Σώκρατες, ἐπειδήπερ ὑμεῖς κε-
λεύετε. πάντως γάρ, ἄν τι καὶ ἁμάρτω, ἐπανορθώσετε. 181

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ἄν πέρ γε οἷοί τε ὦμεν.

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ ἃ παρὰ Θεοδώρου ἄν τις μάθοι ἐπιστῆμαι εἶναι, γεωμετρία τε καὶ ἃς νῦν δὴ
σὺ διῆλθες, καὶ αὖ σκυτοτομική τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων δη- D
μιουργῶν τέχναι, πᾶσαί τε καὶ ἑκάστη τούτων, οὐκ ἄλλο τι ἢ ἐπιστήμη εἶναι.

ΣΩ. Γενναίως γε καὶ φιλοδώρως, ὦ φίλε, ἓν αἰτηθεὶς πολλὰ δίδως καὶ ποικίλα ἀνθ' ἁπλοῦ.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἴσως μὲν οὐδέν· ὃ μέντοι οἶμαι, φράσω. ὅταν λέγῃς σκυτικήν, μή τι ἄλλο φράζεις ἢ ἐπιστήμην ὑποδημάτων ἐργασίας;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Τί δ', ὅταν τεκτονικήν; μή τι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην E
τῆς τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐργασίας;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲ τοῦτο.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν ἀμφοῖν, οὗ ἑκατέρα ἐπιστήμη, τοῦτο ὁρίζεις;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δ' ἐπερωτηθέν, ὦ Θεαίτητε, οὐ τοῦτο ἦν,
τίνων ἡ ἐπιστήμη, οὐδὲ ὁπόσαι τινές. οὐ γὰρ ἀριθμῆσαι 185
αὐτὰς βουλόμενοι ἤρόμεθα, ἀλλὰ γνῶναι ἐπιστήμην αὐτὸ ὅ τί ποτ' ἐστίν. ἢ οὐδὲν λέγω;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

---

5. φησὶν ὁμοίους ab. — 12. αὐτὸν a. — 13. οὖν om. a. — 31. τε cum Ficino post Heindorfium bc: γε cum libris a. — 45. ἄρα ab. — σοφία καὶ ἐπιστήμη ab.

8. ὑμᾶς a. — 10. μέν om. a. — 11. τι] τινὰ ac. — ἀποκρίνασθαι a. — 17. λέγει ὁ Θεόδωρος a. — 24. γε om. a. — 30. γε] μοι a. — 43. Τὸ δέ γε ἐπερωτηθὲν (ΓC et mg. B) bc.

147 ΣΩ. Σκέψαι δὴ καὶ τόδε. εἴ τις ἡμᾶς τῶν φαύλων τι καὶ προχείρων ἔροιτο, οἷον περὶ πηλοῦ, ὅ τί ποτ' ἐστίν, εἰ ἀποκριναίμεθα αὐτῷ πηλὸς ὁ τῶν χυτρέων καὶ πηλὸς ὁ τῶν ἰπνοπλαθῶν καὶ πηλὸς ὁ τῶν πλινθουργῶν, οὐκ ἂν γελοῖοι εἶμεν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΣΩ. Πρῶτον μέν γέ που οἰόμενοι συνιέναι ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀποκρίσεως τὸν ἐρωτῶντα, ὅταν εἴπωμεν πηλός,
B εἴτε ὁ τῶν κοροπλαθῶν προσθέντες εἴτε ἄλλων ὡντινωνοῦν δημιουργῶν. ἢ οἴει, τίς τι συνίησί τινος ὄνομα, ὃ μὴ οἶδε τί ἐστιν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα ἐπιστήμην ὑποδημάτων συνίησιν ὁ ἐπιστήμην μὴ εἰδώς.

ΘΕΑΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Σκυτικὴν ἄρα οὐ συνίησιν ὃς ἂν ἐπιστήμην ἀγνοῇ, οὐδέ τινα ἄλλην τέχνην.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν οὕτως.

ΣΩ. Γελοία ἄρα ἡ ἀπόκρισις τῷ ἐρωτηθέντι ἐπιστήμη τί ἐστιν, ὅταν ἀποκρίνηται τέχνης τινὸς ὄνομα.
186
C τινὸς γὰρ ἐπιστήμην ἀποκρίνεται, οὐ τοῦτ' ἐρωτηθείς.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἔπειτά γέ που ἐξὸν φαύλως καὶ βραχέως ἀποκρίνασθαι περιέρχεται ἀπέραντον ὁδόν. οἷον καὶ ἐν τῇ τοῦ πηλοῦ ἐρωτήσει φαῦλόν που καὶ ἁπλοῦν εἰπεῖν ὅτι γῆ ὑγρῷ φυραθεῖσα πηλὸς ἂν εἴη, τὸ δ' ὅτου ἐᾶν χαίρειν.

ΘΕΑΙ. Ῥᾴδιον, ὦ Σώκρατες, νῦν γε οὕτω φαίνεται· ἀτὰρ κινδυνεύεις ἐρωτᾶν οἷον καὶ αὐτοῖς ἡμῖν ἔναγχος
D εἰσῆλθε διαλεγομένοις, ἐμοί τε καὶ τῷ σῷ ὁμωνύμῳ τούτῳ Σωκράτει.

ΣΩ. Τὸ ποῖον δή, ὦ Θεαίτητε;

ΘΕΑΙ. Περὶ δυνάμεών τι ἡμῖν Θεόδωρος ὅδε ἔγραφε, τῆς τε τρίποδος πέρι καὶ πεντέποδος, ἀποφαίνων ὅτι μήκει οὐ ξύμμετροι τῇ ποδιαίᾳ, καὶ οὕτω κατὰ μίαν ἑκάστην προαιρούμενος μέχρι τῆς ἑπτακαιδεκάποδος· ἐν δὲ ταύτῃ πως ἐνέσχετο. ἡμῖν οὖν εἰσῆλθέ τι τοιοῦτον, ἐπειδὴ ἄπειροι τὸ πλῆθος αἱ δυνάμεις ἐφαίνοντο, πειραθῆναι
E ξυλλαβεῖν εἰς ἕν, ὅτῳ πάσας ταύτας προσαγορεύσομεν τὰς δυνάμεις.

ΣΩ. Ἦ καὶ εὕρετέ τι τοιοῦτον;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκοῦμεν. σκόπει δὲ καὶ σύ.

187 ΣΩ. Λέγε.

ΘΕΑΙ. Τὸν ἀριθμὸν πάντα δίχα διελάβομεν. τὸν μὲν δυνάμενον ἴσον ἰσάκις γίγνεσθαι τῷ τετραγώνῳ τὸ σχῆμα ἀπεικάσαντες τετράγωνόν τε καὶ ἰσόπλευρον προσείπομεν.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε.

ΘΕΑΙ. Τὸν τοίνυν μεταξὺ τούτου, ὧν καὶ τὰ τρία καὶ τὰ πέντε καὶ πᾶς ὃς ἀδύνατος ἴσος ἰσάκις γενέσθαι, 148
ἀλλ' ἢ πλείων ἐλαττονάκις ἢ ἐλάττων πλεονάκις γίγνεται, μείζων δὲ καὶ ἐλάττων ἀεὶ πλευρὰ αὐτὸν περιλαμβάνει, τῷ προμήκει αὖ σχήματι ἀπεικάσαντες προμήκη ἀριθμὸν ἐκαλέσαμεν.

ΣΩ. Κάλλιστα. ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Ὅσαι μὲν γραμμαὶ τὸν ἰσόπλευρον καὶ ἐπίπεδον ἀριθμὸν τετραγωνίζουσι, μῆκος ὡρισάμεθα, ὅσαι δὲ τὸν ἑτερομήκη, δυνάμεις, ὡς μήκει μὲν οὐ ξυμμέτρους ἐκείναις, τοῖς δ' ἐπιπέδοις ἃ δύνανται. καὶ περὶ τὰ B
στερεὰ ἄλλο τοιοῦτον.

ΣΩ. Ἄριστά γ' ἀνθρώπων, ὦ παῖδες· ὥστε μοι δοκεῖ ὁ Θεόδωρος οὐκ ἔνοχος τοῖς ψευδομαρτυρίοις ἔσεσθαι.

ΘΕΑΙ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, ὅ γε ἐρωτᾷς περὶ ἐπιστήμης, οὐκ ἂν δυναίμην ἀποκρίνασθαι, ὥσπερ περὶ II 188
τοῦ μήκους καὶ τῆς δυνάμεως. καίτοι σύ γέ μοι δοκεῖς τοιοῦτόν τι ζητεῖν· ὥστε πάλιν αὖ φαίνεται ψευδὴς ὁ Θεόδωρος.

ΣΩ. Τί δαί; εἴ σε πρὸς δρόμον ἐπαινῶν μηδενὶ οὕτω C
δρομικῷ ἔφη τῶν νέων ἐντετυχηκέναι, εἶτα διαθέων τοῦ ἀκμάζοντος καὶ ταχίστου ἡττήθης, ἧττόν τι ἂν οἴει ἀληθῆ τόνδ' ἐπαινέσαι;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὴν ἐπιστήμην, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, σμικρόν τι οἴει εἶναι ἐξευρεῖν καὶ οὐ τῶν πάντῃ ἀκριβῶν;

ΘΕΑΙ. Νὴ τὸν Δί' ἔγωγε καὶ μάλα γε τῶν ἀκροτάτων.

ΣΩ. Θάῤῥει τοίνυν περὶ σαυτῷ καί τι οἴου Θεόδωρον λέγειν, προθυμήθητι δὲ παντὶ τρόπῳ τῶν τε ἄλλων πέρι D
καὶ ἐπιστήμης λαβεῖν λόγον, τί ποτε τυγχάνει ὄν.

ΘΕΑΙ. Προθυμίας μὲν ἕνεκεν, ὦ Σώκρατες, φανεῖται.

ΣΩ. Ἴθι δή· καλῶς γὰρ ἄρτι ὑφηγήσω· πειρῶ μι- 117
μούμενος τὴν περὶ τῶν δυνάμεων ἀπόκρισιν, ὥσπερ ταύτας πολλὰς οὔσας ἑνὶ εἴδει περιέλαβες, οὕτω καὶ τὰς πολλὰς ἐπιστήμας ἑνὶ λόγῳ προσειπεῖν. 189

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ αὐτὸ E
ἐπεχείρησα σκέψασθαι, ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας ἐρωτήσεις· ἀλλὰ γὰρ οὔτ' αὐτὸς δύναμαι πεῖσαι ἐμαυτὸν ὡς ἱκανῶς τι λέγω, οὔτ' ἄλλου ἀκοῦσαι λέγοντος οὕτως ὡς σὺ διακελεύει· οὐ μὲν δὴ αὖ οὐδ' ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν.

ΣΩ. Ὠδίνεις γάρ, ὦ φίλε Θεαίτητε, διὰ τὸ μὴ κενὸς ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες· ὃ μέντοι πέπονθα λέγω.

ΣΩ. Εἶτα, ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας, ὡς ἐγώ 149
εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης;

---

4. κοροπλάθων a. — 5. ὦμεν a. — 18. οὕτω a c. — 38. προσαγορεύσωμεν a. — 43. τὸν μὲν] τὸ μὲν a. — 47. ὧν] ᾧ a.

1. ἰσάκις ἴσος a. — 16. μήκους τε καὶ a. — 20. ἔφη post δρόμον ponunt a b. — 21. ἀληθῶς a. — 25. ἀκριβῶν ΧΔΠ: ἄκρων a b c. v. Winckelm. ad Euthyd. p. 166. — 40. μέλειν ΧΔΠF: εὑρεῖν γρ. BCE, μέλλειν cum ceteris libris a b c.

ΘΕΑΙ. Ἤδη τοῦτό γε ἤκουσα.

ΣΩ. Ἆρα καί, ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀκήκοας;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους. λέληθα γάρ, ὦ ἑταῖρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. ἢ καὶ τοῦτο ἀκήκοας;

B ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Εἴπω οὖν σοι τὸ αἴτιον;

190 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει, καὶ ῥᾷον μαθήσει ὃ βούλομαι. οἶσθα γάρ που ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἔτι αὐτὴ κυϊσκομένη τε καὶ τίκτουσα ἄλλας μαιεύεται, ἀλλ' αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Αἰτίαν δέ γε τούτου φασὶν εἶναι τὴν Ἄρτεμιν, ὅτι ἄλοχος οὖσα τὴν λοχείαν εἴληχε. στερίφαις μὲν οὖν
C ἄρα οὐκ ἔδωκε μαιεύεσθαι, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἀσθενεστέρα ἢ λαβεῖν τέχνην ὧν ἂν ᾖ ἄπειρος· ταῖς δὲ δι' ἡλικίαν ἀτόκοις προσέταξε, τιμῶσα τὴν αὐτῆς ὁμοιότητα.

ΘΕΑΙ. Εἰκός.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε εἰκός τε καὶ ἀναγκαῖον, τὰς κυούσας καὶ μὴ γιγνώσκεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν μαιῶν ἢ τῶν ἄλλων;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ διδοῦσαί γε αἱ μαῖαι φαρμάκια καὶ
D ἐπᾴδουσαι δύνανται ἐγείρειν τε τὰς ὠδῖνας καὶ μαλθακωτέρας, ἂν βούλωνται, ποιεῖν, καὶ τίκτειν τε δὴ τὰς δυστοκούσας, καὶ ἐὰν νέον ὂν δόξῃ ἀμβλίσκειν, ἀμβλίσκουσιν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

191 ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἔτι καὶ τόδε αὐτῶν ᾔσθησαι, ὅτι καὶ προμνήστριαί εἰσι δεινόταται, ὡς πάσσοφοι οὖσαι περὶ τοῦ γνῶναι ποίαν χρὴ ποίῳ ἀνδρὶ συνοῦσαν ὡς ἀρίστους παῖδας τίκτειν;

ΘΕΑΙ. Οὐ πάνυ τοῦτο οἶδα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσθ' ὅτι ἐπὶ τούτῳ μεῖζον φρονοῦσιν ἢ ἐπὶ
E τῇ ὀμφαλητομίᾳ. ἐννόει γάρ· τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης οἴει τέχνης εἶναι θεραπείαν τε καὶ ξυγκομιδὴν τῶν ἐκ γῆς καρπῶν καὶ αὖ τὸ γιγνώσκειν εἰς ποίαν γῆν ποῖον φυτόν τε καὶ σπέρμα καταβλητέον;

ΘΕΑΙ. Οὔκ, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς.

ΣΩ. Εἰς γυναῖκα δέ, ὦ φίλε, ἄλλην μὲν οἴει τοῦ τοιούτου, ἄλλην δὲ ξυγκομιδῆς;

ΘΕΑΙ. Οὔκουν εἰκός γε.

ΣΩ. Οὐ γάρ. ἀλλὰ διὰ τὴν ἄδικόν τε καὶ ἄτεχνον 150
ξυναγωγὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ᾗ δὴ προαγωγεία ὄνομα, φεύγουσι καὶ τὴν προμνηστικὴν ἅτε σεμναὶ οὖσαι αἱ μαῖαι, φοβούμεναι μὴ εἰς ἐκείνην τὴν αἰτίαν διὰ ταύτην ἐμπέσωσιν· ἐπεὶ ταῖς γε ὄντως μαίαις μόναις που προσήκει καὶ προμνήσασθαι ὀρθῶς.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν τῶν μαιῶν τοσοῦτον, ἔλαττον δὲ
τοῦ ἐμοῦ δράματος. οὐ γὰρ πρόσεστι γυναιξὶν ἐνίοτε μὲν 192
εἴδωλα τίκτειν, ἔστι δ' ὅτε ἀληθινά, τοῦτο δὲ μὴ ῥᾴδιον B
εἶναι διαγνῶναι. εἰ γὰρ προσῆν, μέγιστόν τε καὶ κάλλιστον ἔργον ἦν ἂν ταῖς μαίαις τὸ κρίνειν τὸ ἀληθές τε καὶ μή. ἢ οὐκ οἴει;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τῇ δέ γ' ἐμῇ τέχνῃ τῆς μαιεύσεως τὰ μὲν ἄλλα ὑπάρχει ὅσα ἐκείναις, διαφέρει δὲ τῷ τε ἄνδρας ἀλλὰ μὴ γυναῖκας μαιεύεσθαι καὶ τῷ τὰς ψυχὰς αὐτῶν τικτούσας ἐπισκοπεῖν ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα. μέγιστον δὲ τοῦτ' ἔνι
τῇ ἡμετέρᾳ τέχνῃ, βασανίζειν δυνατὸν εἶναι παντὶ τρόπῳ C
πότερον εἴδωλον καὶ ψεῦδος ἀποτίκτει τοῦ νέου ἡ διάνοια ἢ γόνιμόν τε καὶ ἀληθές. ἐπεὶ τόδε γε καὶ ἐμοὶ ὑπάρχει, ὅπερ ταῖς μαίαις· ἄγονός εἰμι σοφίας, καὶ ὅπερ ἤδη πολλοί μοι ὠνείδισαν, ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἐρωτῶ, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀποκρίνομαι περὶ οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν σοφόν, ἀληθὲς ὀνειδίζουσι. τὸ δὲ αἴτιον τούτου τόδε· μαιεύεσθαί με ὁ θεὸς ἀναγκάζει, γεννᾶν δὲ ἀπεκώλυσεν. εἰμὶ δὴ οὖν αὐτὸς μὲν οὐ πάνυ τι σοφός, οὐδέ τί μοι ἔστιν εὕρημα
τοιοῦτο, γεγονὸς τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἔκγονον· οἱ δ' ἐμοὶ ξυγ- D
γιγνόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται ἔνιοι μὲν καὶ πάνυ 193
ἀμαθεῖς, πάντες δὲ προϊούσης τῆς ξυνουσίας, οἷσπερ ἂν ὁ θεὸς παρείκῃ, θαυμαστὸν ὅσον ἐπιδιδόντες, ὡς αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι· καὶ τοῦτο ἐναργές, ὅτι παρ' ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες, ἀλλ' αὐτοὶ παρ' αὑτῶν πολλὰ καὶ καλὰ εὑρόντες τε καὶ κατέχοντες. τῆς μέντοι μαιείας ὁ θεός τε καὶ ἐγὼ αἴτιος. ὧδε δὲ δῆλον· πολλοὶ
ἤδη τοῦτο ἀγνοήσαντες καὶ ἑαυτοὺς αἰτιασάμενοι, ἐμοῦ E
δὲ καταφρονήσαντες, ἢ αὐτοὶ ἢ ὑπ' ἄλλων πεισθέντες, ἀπῆλθον πρῳαίτερον τοῦ δέοντος, ἀπελθόντες δὲ τά τε λοιπὰ ἐξήμβλωσαν διὰ πονηρὰν ξυνουσίαν καὶ τὰ ὑπ' ἐμοῦ μαιευθέντα κακῶς τρέφοντες ἀπώλεσαν, ψευδῆ καὶ εἴδωλα περὶ πλείονος ποιησάμενοι τοῦ ἀληθοῦς, τελευτῶντες δ' αὑτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἔδοξαν ἀμαθεῖς εἶναι. ὧν εἷς
γέγονεν Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου καὶ ἄλλοι πάνυ πολλοί. 151
οἷς, ὅταν πάλιν ἔλθωσι δεόμενοι τῆς ἐμῆς ξυνουσίας καὶ θαυμαστὰ δρῶντες, ἐνίοις μὲν τὸ γιγνόμενόν μοι δαι-
μόνιον ἀποκωλύει ξυνεῖναι, ἐνίοις δὲ ἐᾷ· καὶ πάλιν οὗτοι 118

---

14. ὡς 𝔛ΓΔC: ὃ ὡς Π (ὡς superscr.), ὅτι Ξ, ὅτι a b c. — 29. μαλθακωτέρας, ὧν ἂν a. — 31. ἐὰν δέον δόξῃ Heindorfius. — 34. πάνσοφοι a c. — 39. ὀμφαλοτομίᾳ a. — 45. συγκομιδὴν a.

2. προαγωγείᾳ a. — 21. τε] τι a. — 27. τι] τις 𝔛ΔΠ. — 28. τοιοῦτο 𝔛ΔΠ: τοιοῦτον a b c. — δέ μοι a. — 29. ἐνίοτε 𝔛Δ et pr. Π. — 31. παρείκοι a. — 37. αὐτοὶ ἢ ὑπ' b: αὐτοὶ ὑπ' a b c. — 44. οἷς] οὓς ΓΔΛΞΤ et pr. Π. — 46. αὐτοὶ 𝔛Δ.

ἐπιδιδόασι. πάσχουσι δὲ δὴ οἱ ἐμοὶ ξυγγιγνόμενοι καὶ τοῦτο ταὐτὸν ταῖς τικτούσαις· ὠδίνουσι γὰρ καὶ ἀπορίας ἐμπί-
194 *πλανται νύκτας τε καὶ ἡμέρας πολὺ μᾶλλον ἢ ἐκεῖναι. ταύτην δὲ τὴν ὠδῖνα ἐγείρειν τε καὶ ἀποπαύειν ἡ ἐμὴ*
B *τέχνη δύναται. καὶ οὗτοι μὲν δὴ οὕτως. ἐνίοτε δέ, ὦ Θεαίτητε, οἳ ἄν μοι μὴ δόξωσί πως ἐγκύμονες εἶναι, γνοὺς ὅτι οὐδὲν ἐμοῦ δέονται, πάνυ εὐμενῶς προμνῶμαι, καὶ ξὺν θεῷ εἰπεῖν, πάνυ ἱκανῶς τοπάζω οἷς ἂν ξυγγινόμενοι ὄναιντο. ὧν πολλοὺς μὲν δὴ ἐξέδωκα Προδίκῳ, πολλοὺς δὲ ἄλλοις σοφοῖς τε καὶ θεσπεσίοις ἀνδράσι. Ταῦτα δή σοι, ὦ ἄριστε, ἕνεκα τοῦδε ἐμήκυνα, ὑποπτεύων σε, ὥσπερ καὶ αὐτὸς οἴει, ὠδίνειν τι κυοῦντα ἔνδον. προσφέρου*
C *οὖν πρός με ὡς πρὸς μαίας υἱὸν καὶ αὐτὸν μαιευτικόν, καὶ ἃ ἂν ἐρωτῶ, προθυμοῦ ὅπως οἷός τ' εἶ, οὕτως ἀποκρίνασθαι. καὶ ἐὰν ἄρα σκοπούμενός τι ὧν ἂν λέγῃς, ἡγήσωμαι εἴδωλον καὶ μὴ ἀληθές, εἶτα ὑπεξαιρῶμαι καὶ ἀποβάλλω, μὴ ἀγρίαινε ὥσπερ αἱ πρωτοτόκοι περὶ τὰ παιδία. πολλοὶ γὰρ ἤδη, ὦ θαυμάσιε, πρός με οὕτω διετέθησαν, ὥστε ἀτεχνῶς δάκνειν ἕτοιμοι εἶναι, ἐπειδάν τινα λῆρον αὐτῶν ἀφαιρῶμαι, καὶ οὐκ οἴονται εὐνοίᾳ τοῦτο ποιεῖν, πόῤῥω ὄντες τοῦ εἰδέναι ὅτι οὐδεὶς θεὸς*
D *δύσνους ἀνθρώποις, οὐδ' ἐγὼ δυσνοίᾳ τοιοῦτον οὐδὲν δρῶ,*
195 *ἀλλά μοι ψεῦδός τε ξυγχωρῆσαι καὶ ἀληθὲς ἀφανίσαι οὐδαμῶς θέμις. Πάλιν δὴ οὖν ἐξ ἀρχῆς, ὦ Θεαίτητε, ὅ τί ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη, πειρῶ λέγειν· ὡς δ' οὐχ οἷός τ' εἶ, μηδέποτ' εἴπῃς. ἐὰν γὰρ θεὸς ἐθέλῃ καὶ ἀνδρίζῃ, οἷός τ' ἔσει.*

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σώκρατες, σοῦ γε οὕτω παρακελευομένου αἰσχρὸν μὴ οὐ παντὶ τρόπῳ προθυμεῖσθαι
E *ὅ τί τις ἔχει λέγειν. δοκεῖ οὖν μοι ὁ ἐπιστάμενός τι αἰσθάνεσθαι τοῦτο ὃ ἐπίσταται, καὶ ὥς γε νυνὶ φαίνεται, οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἐπιστήμη ἢ αἴσθησις.*

ΣΩ. Εὖ γε καὶ γενναίως, ὦ παῖ· χρὴ γὰρ οὕτως ἀποφαινόμενον λέγειν. ἀλλὰ φέρε δὴ αὐτὸ κοινῇ σκεψώμεθα, γόνιμον ἢ ἀνεμιαῖον τυγχάνει ὄν. αἴσθησις, φῄς, ἐπιστήμη;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Κινδυνεύεις μέντοι λόγον οὐ φαῦλον εἰρηκέναι
152 *περὶ ἐπιστήμης, ἀλλ' ὃν ἔλεγε καὶ Πρωταγόρας. τρόπον δέ τινα ἄλλον εἴρηκε τὰ αὐτὰ ταῦτα. φησὶ γάρ που πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον εἶναι, τῶν μὲν ὄντων, ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν. ἀνέγνωκας γάρ που;*

ΘΕΑΙ. Ἀνέγνωκα καὶ πολλάκις.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω πως λέγει, ὡς οἷα μὲν ἕκαστα
196 *ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μέν ἐστιν ἐμοί, οἷα δὲ σοί, τοιαῦτα δὲ αὖ σοί· ἄνθρωπος δὲ σύ τε κἀγώ;*

ΘΕΑΙ. Λέγει γὰρ οὖν οὕτως.

ΣΩ. Εἰκὸς μέντοι σοφὸν ἄνδρα μὴ ληρεῖν· ἐπακο- B
λουθήσωμεν οὖν αὐτῷ. ἆρ' οὐκ ἐνίοτε πνέοντος ἀνέμου τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν ἡμῶν ῥιγοῖ, ὁ δ' οὔ; καὶ ὁ μὲν ἠρέμα, ὁ δὲ σφόδρα;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Πότερον οὖν τότε αὐτὸ ἐφ' ἑαυτὸ τὸ πνεῦμα ψυχρὸν ἢ οὐ ψυχρὸν φήσομεν; ἢ πεισόμεθα τῷ Πρωταγόρᾳ ὅτι τῷ μὲν ῥιγοῦντι ψυχρόν, τῷ δὲ μὴ οὔ;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φαίνεται οὕτως ἑκατέρῳ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δέ γε φαίνεται αἰσθάνεσθαί ἐστιν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Φαντασία ἄρα καὶ αἴσθησις ταὐτὸν ἔν τε θερ- C
μοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις. οἷα γὰρ αἰσθάνεται ἕκαστος, τοιαῦτα ἑκάστῳ καὶ κινδυνεύει εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Αἴσθησις ἄρα τοῦ ὄντος ἀεί ἐστι καὶ ἀψευδές, ὡς ἐπιστήμη οὖσα.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν πρὸς Χαρίτων πάσσοφός τις ἦν ὁ Πρω- 197
ταγόρας, καὶ τοῦτο ἡμῖν μὲν ᾐνίξατο τῷ πολλῷ συρφετῷ, τοῖς δὲ μαθηταῖς ἐν ἀποῤῥήτῳ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε;

ΘΕΑΙ. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες, τοῦτο λέγεις; D

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ καὶ μάλ' οὐ φαῦλον λόγον· ὡς ἄρα ἓν μὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ οὐδέν ἐστιν, οὐδ' ἄν τι προσείποις ὀρθῶς οὐδ' ὁποιονοῦν τι, ἀλλ', ἐὰν ὡς μέγα προσαγορεύῃς, καὶ σμικρὸν φανεῖται, καὶ ἐὰν βαρύ, κοῦφον, ξύμπαντά τε οὕτως, ὡς μηδενὸς ὄντος ἑνὸς μήτε τινὸς μήτε ὁποιουοῦν· ἐκ δὲ δὴ φορᾶς τε καὶ κινήσεως καὶ κράσεως πρὸς ἄλληλα γίγνεται πάντα, ἃ δή φαμεν εἶναι, οὐκ ὀρθῶς προσαγορεύοντες· ἔστι μὲν γὰρ οὐδέποτ' οὐδέν,
ἀεὶ δὲ γίγνεται. καὶ περὶ τούτου πάντες ἑξῆς οἱ σοφοὶ E
πλὴν Παρμενίδου ξυμφερέσθων, Πρωταγόρας τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως ἑκατέρας· κωμῳδίας μέν, Ἐπίχαρμος, τραγῳδίας δέ, Ὅμηρος, ὃς εἰπὼν

Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθὺν

πάντα εἴρηκεν ἔκγονα ῥοῆς τε καὶ κινήσεως. ἢ οὐ δοκεῖ τοῦτο λέγειν;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Τίς οὖν ἂν ἔτι πρός γε τοσοῦτον στρατόπεδον **153**
καὶ στρατηγὸν Ὅμηρον δύναιτο ἀμφισβητήσας μὴ οὐ κα- 198
ταγέλαστος γενέσθαι;

ΘΕΑΙ. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ Σώκρατες.

---

10. *ἄλλους* a. — 12. *κύοντα* bc. — 16. *ὑπεξαιρῶμαι* **Bekkerus:** *ὑπεξαίρωμαι* abc. — 20. *οἴονταί με εὐνοίᾳ* **Heindorfius e Plutarchi quaestt. Plat. p. 999.** — 46. *δὲ* ante *αὖ* om. a.

2. *μέντοι] μέν σοι* a. — 7. *ἑαυτὸ* libri: *ἑαυτῷ* abc. Cf. 160 B. — 19. *ἀψευδὴς* a. — 22. *πάνσοφός* ac. — 34. *αἰεὶ* a. — *ἑξῆς οἱ] ἑξαίσιοι* 𝔛ΔΠ. — 35. *ξυμφερέσθων* (ΔΣΤ) bc, *ξυμφέρονται* Stobaeus. Cf. Dissen. ad Pind. p. 39 seq. Buttm. Gr. I. p. 348. — 38. *Ὅμηρος]* Iliad. ξ, 201. — *ὃς εἰπὼν* **Heindorfius:** *εἰπὼν γὰρ* (*CH* et rc. *B*) bc, *εἰπὼν* cum ceteris libris a. — 44. *οὐ* om. 𝔛ΔΛΞΣΤΨΗ et pr. *ΓΠΒ*.

ΣΩ. Οὐ γάρ, ὦ Θεαίτητε. ἐπεὶ καὶ τάδε τῷ λόγῳ σημεῖα ἱκανά, ὅτι τὸ μὲν εἶναι δοκοῦν καὶ τὸ γίγνεσθαι κίνησις παρέχει, τὸ δὲ μὴ εἶναι καὶ ἀπόλλυσθαι ἡσυχία· τὸ γὰρ θερμόν τε καὶ πῦρ, ὃ δὴ καὶ τἆλλα γεννᾷ καὶ ἐπιτροπεύει, αὐτὸ γεννᾶται ἐκ φορᾶς καὶ τρίψεως· τούτω δὲ κινήσεις. ἢ οὐχ αὗται γενέσεις πυρός;

B *ΘΕΑΙ.* Αὗται μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν τό γε τῶν ζῴων γένος ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων φύεται.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Τί δέ; ἡ τῶν σωμάτων ἕξις οὐχ ὑπὸ ἡσυχίας μὲν καὶ ἀργίας διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σῴζεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἕξις οὐχ ὑπὸ μαθήσεως μὲν καὶ μελέτης, κινήσεων ὄντων, κτᾶταί τε μαθήματα καὶ σῴζεται καὶ γίγνεται βελτίων, ὑπὸ δ' ἡσυχίας, ἀμελετη- 119 σίας τε καὶ ἀμαθίας οὔσης, οὔτε τι μανθάνει ἅ τε ἂν C μάθῃ ἐπιλανθάνεται;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

199 *ΣΩ.* Τὸ μὲν ἄρα ἀγαθὸν κίνησις κατά τε ψυχὴν καὶ κατὰ σῶμα, τὸ δὲ τοὐναντίον;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἔτι οὖν σοι λέγω νηνεμίας τε καὶ γαλήνας καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὅτι αἱ μὲν ἡσυχίαι σήπουσι καὶ ἀπολλύασι, τὰ δ' ἕτερα σῴζει; καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν κολοφῶνα ἀναγκάζω προσβιβάζων, τὴν χρυσῆν σειρὰν ὡς οὐδὲν ἄλλο ἢ D τὸν ἥλιον Ὅμηρος λέγει, καὶ δηλοῖ ὅτι ἕως μὲν ἂν ἡ περιφορὰ ᾖ κινουμένη καὶ ὁ ἥλιος, πάντα ἔστι καὶ σῴζεται τὰ ἐν θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις· εἰ δὲ σταίη τοῦτο ὥσπερ δεθέν, πάντα χρήματ' ἂν διαφθαρείη καὶ γένοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ἄνω κάτω πάντα;

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ταῦτα δηλοῦν, ἅπερ λέγεις.

ΣΩ. Ὑπόλαβε τοίνυν, ὦ ἄριστε, οὑτωσί. κατὰ τὰ ὄμματα πρῶτον, ὃ δὴ καλεῖς χρῶμα λευκόν, μὴ εἶναι αὐτὸ ἕτερόν τι ἔξω τῶν σῶν ὀμμάτων μηδ' ἐν τοῖς ὄμμασι· E μηδέ τιν' αὐτῷ χώραν ἀποτάξῃς· ἤδη γὰρ ἂν εἴη τε ὄν που ἐν τάξει καὶ μένοι καὶ οὐκ ἂν ἐν γενέσει γίγνοιτο.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ πῶς;

ΣΩ. Ἑπώμεθα τῷ ἄρτι λόγῳ, μηδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ 200 ἓν ὂν τιθέντες· καὶ ἡμῖν οὕτω μέλαν τε καὶ λευκὸν καὶ ὁτιοῦν ἄλλο χρῶμα ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν ὀμμάτων πρὸς τὴν προσήκουσαν φορὰν φανεῖται γεγενημένον, καὶ ὃ δὴ ἕκαστον εἶναί φαμεν χρῶμα, οὔτε τὸ προσβάλλον οὔτε τὸ προσβαλλόμενον ἔσται, ἀλλὰ μεταξύ τι ἑκάστῳ ἴδιον γεγονός· 154 ἢ σὺ διισχυρίσαιο ἂν ὡς οἷον σοὶ φαίνεται ἕκαστον χρῶμα, τοιοῦτον καὶ κυνὶ καὶ ὁτῳοῦν ζῴῳ;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἄλλῳ ἀνθρώπῳ ἆρ' ὅμοιον καὶ σοὶ φαίνεται ὁτιοῦν; ἔχεις τοῦτο ἰσχυρῶς, ἢ πολὺ μᾶλλον, ὅτι οὐδὲ σοὶ αὐτῷ ταὐτὸν διὰ τὸ μηδέποτε ὁμοίως αὐτὸν σεαυτῷ ἔχειν;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο μᾶλλόν μοι δοκεῖ ἢ ἐκεῖνο.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ὃ παραμετρούμεθα ἢ οὗ ἐφαπτόμεθα, μέγα ἢ λευκὸν ἢ θερμὸν ἦν, οὐκ ἄν ποτε ἄλλῳ B προσπεσὸν ἄλλο ἂν ἐγεγόνει, αὐτό γε μηδὲν μεταβάλλον· εἰ δὲ αὖ τὸ παραμετρούμενον ἢ ἐφαπτόμενον ἕκαστον ἦν τούτων, οὐκ ἂν αὖ ἄλλου προσελθόντος ἤ τι παθόντος αὐτὸ μηδὲν παθὸν ἄλλο ἂν ἐγένετο. ἐπεὶ νῦν γε, ὦ φίλε, θαυμαστά τε καὶ γελοῖα εὐχερῶς πως ἀναγκαζόμεθα λέγειν, ὡς φαίη ἂν Πρωταγόρας τε καὶ πᾶς ὁ τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ἐπιχειρῶν λέγειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ καὶ ποῖα λέγεις; 201

ΣΩ. Σμικρὸν λαβὲ παράδειγμα, καὶ πάντα εἴσει ἃ C βούλομαι. ἀστραγάλους γάρ που ἕξ, ἂν μὲν τέτταρας αὐτοῖς προσενέγκῃς, πλείους φαμὲν εἶναι τῶν τεττάρων καὶ ἡμιολίους, ἐὰν δὲ δώδεκα, ἐλάττους καὶ ἡμίσεις· καὶ οὐδὲ ἀνεκτὸν ἄλλως λέγειν. ἢ σὺ ἀνέξει;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; ἄν σε Πρωταγόρας ἔρηται ἤ τις ἄλλος, Ὦ Θεαίτητε, ἔσθ' ὅπως τι μεῖζον ἢ πλέον γίγνεται ἄλλως ἢ αὐξηθέν; τί ἀποκρινεῖ;

ΘΕΑΙ. Ἐὰν μέν, ὦ Σώκρατες, τὸ δοκοῦν πρὸς τὴν νῦν ἐρώτησιν ἀποκρίνωμαι, ὅτι οὐκ ἔστιν· D ἐὰν δὲ πρὸς τὴν προτέραν, φυλάττων μὴ ἐναντία εἴπω, ὅτι ἔστιν.

ΣΩ. Εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν, ὦ φίλε, καὶ θείως. ἀτάρ, ὡς ἔοικεν, ἐὰν ἀποκρίνῃ ὅτι ἔστιν, Εὐριπίδειόν τι ξυμβήσεται· ἡ μὲν γὰρ γλῶττα ἀνέλεγκτος ἡμῖν ἔσται, ἡ δὲ φρὴν οὐκ ἀνέλεγκτος.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν δεινοὶ καὶ σοφοὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἦμεν, πάντα τὰ τῶν φρενῶν ἐξητακότες, ἤδη ἂν τὸ λοιπὸν ἐκ περιουσίας ἀλλήλων ἀποπειρώμενοι, ξυνελθόντες E σοφιστικῶς εἰς μάχην τοιαύτην, ἀλλήλων τοὺς λόγους τοῖς 202 λόγοις ἐκρούομεν· νῦν δὲ ἅτε ἰδιῶται πρῶτον βουλησόμεθα θεάσασθαι αὐτὰ πρὸς αὑτά, τί ποτ' ἐστὶν ἃ διανοούμεθα, πότερον ἡμῖν ἀλλήλοις ξυμφωνεῖ ἢ οὐδ' ὁπωστιοῦν.

---

5. τούτω 𝔛ΔΣΤ: τοῦτο abc. — 6. κινήσεις 𝔛ΔΤ et pr. Π: κίνησις abc, κινήσει vel κινήσει Bekkerus. — 11. δέ] δαί ab. — 13. ὡς om. 𝔛Δ et pr. Π. — τὸ om. a. — 16. κινήσεων οὐσῶν Stobaeus, κινησέοιν ὄντοιν Buttmannus. — 19. μάθοι a. — 25. ἀπολλύουσι a. — 27. προσβιβάζων 𝔛ΔΠ, προσβιάζων a. — 28. Ὅμηρος] Iliad. Θ, 19. — 35. κατὰ] καὶ 𝔛ΔΠΣΤ. — 38. ὂν auctore Heindorfio bc: ἂν cum libris a. — 39. ἐν τῇ γενέσει a.

6. Τί δ' ἄλλῳ a. — 11. ὃ auctore Cornario bc: ᾧ cum libris a. — 12. ἄλλῳ libri (praeter 𝔛ΔΠΒ, in quibus scriptum est ἄλλο): ἄλλῳ τῳ abc. — 21. λάβε a. — 32. ἐστί a. — 34. ἐστιν a. — Εὐριπίδειον] Hippol. 612. — 38. ἐγώ γε καὶ a. — 42. ἐκρούομεν a, ἐξεκρούομεν Heindorfius. — 43. αὑτά] αὐτὰ a.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἔγωγε τοῦτ' ἂν βουλοίμην.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἐγώ. ὅτε δ' οὕτως ἔχει, ἄλλο τι ἢ ἠρέμα, ὡς πάνυ πολλὴν σχολὴν ἄγοντες, πάλιν ἐπανα-
155 σκεψόμεθα, οὐ δυσκολαίνοντες, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξετάζοντες, ἅττα ποτ' ἐστὶ ταῦτα τὰ φάσματα ἐν ἡμῖν; ὧν πρῶτον ἐπισκοποῦντες φήσομεν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μηδέποτε μηδὲν ἂν μεῖζον μηδὲ ἔλαττον γενέσθαι μήτε ὄγκῳ μήτε ἀριθμῷ, ἕως ἴσον εἴη αὐτὸ ἑαυτῷ. οὐχ οὕτως;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεύτερον δέ γε, ᾧ μήτε προστίθοιτο μήτε ἀφαιροῖτο, τοῦτο μήτε αὐξάνεσθαί ποτε μήτε φθίνειν, ἀεὶ δὲ ἴσον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

B ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ τρίτον, ὃ μὴ πρότερον ἦν, ἀλλὰ ὕστερον τοῦτο εἶναι ἄνευ τοῦ γενέσθαι καὶ γίγνεσθαι ἀδύνατον;

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ γε δή.

ΣΩ. Ταῦτα δή, οἶμαι, ὁμολογήματα τρία μάχεται
203 αὐτὰ αὑτοῖς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ, ὅταν τὰ περὶ τῶν ἀστραγάλων λέγωμεν, ἢ ὅταν φῶμεν ἐμὲ τηλικόνδε ὄντα, μήτε αὐξηθέντα μήτε τοὐναντίον παθόντα, ἐν ἐνιαυτῷ σοῦ τοῦ νέου νῦν μὲν μείζω εἶναι, ὕστερον δὲ ἐλάττω, μηδὲν τοῦ ἐμοῦ ὄγκου ἀφαιρεθέντος ἀλλὰ σοῦ αὐξηθέντος.
C εἰμὶ γὰρ δὴ ὕστερον ὃ πρότερον οὐκ ἦ, οὐ γενόμενος· ἄνευ γὰρ τοῦ γίγνεσθαι γενέσθαι ἀδύνατον, μηδὲν δὲ ἀπολλὺς τοῦ ὄγκου οὐκ ἄν ποτε ἐγιγνόμην ἐλάττων. καὶ ἄλλα δὴ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὕτως ἔχει, εἴπερ καὶ ταῦτα παραδεξόμεθα. ἕπῃ γάρ που, ὦ Θεαίτητε· δοκεῖς γοῦν μοι οὐκ ἄπειρος τῶν τοιούτων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Καὶ νὴ τοὺς θεούς γε, ὦ Σώκρατες, ὑπερφυῶς ὡς θαυμάζω τί ποτ' ἐστὶ ταῦτα, καὶ ἐνίοτε ὡς ἀληθῶς βλέπων εἰς αὐτὰ σκοτοδινιῶ.

D ΣΩ. Θεόδωρος γάρ, ὦ φίλε, φαίνεται οὐ κακῶς τοπάζειν περὶ τῆς φύσεώς σου. μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θαυμάζειν· οὐ γὰρ ἄλλη ἀρχὴ φιλοσοφίας ἢ αὕτη, καὶ ἔοικεν ὁ τὴν Ἶριν Θαύμαντος ἔκγονον φήσας οὐ κακῶς γενεαλογεῖν. ἀλλὰ πότερον μανθάνεις ἤδη δι' ὃ ταῦτα τοιαῦτ' ἐστὶν ἐξ ὧν τὸν Πρωταγόραν φαμὲν λέγειν,
120 ἢ οὔπω;

ΘΕΑΙ. Οὔπω μοι δοκῶ.

204 ΣΩ. Χάριν οὖν μοι εἴσει, ἐάν σοι ἀνδρός, μᾶλλον δὲ
E ἀνδρῶν ὀνομαστῶν τῆς διανοίας τὴν ἀλήθειαν ἀποκεκρυμμένην συνεξερευνήσωμαι αὐτῶν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ εἴσομαι, καὶ πάνυ γε πολλήν;

ΣΩ. Ἄθρει δὴ περισκοπῶν, μή τις τῶν ἀμυήτων ἐπακούῃ. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ οὐδὲν ἄλλο οἰόμενοι εἶναι ἢ οὗ ἂν δύνωνται ἀπρὶξ τοῖν χεροῖν λαβέσθαι, πράξεις δὲ καὶ γενέσεις καὶ πᾶν τὸ ἀόρατον οὐκ ἀποδεχόμενοι ὡς ἐν οὐσίας μέρει.

ΘΕΑΙ. Καὶ μὲν δή, ὦ Σώκρατες, σκληρούς γε λέγεις
καὶ ἀντιτύπους ἀνθρώπους. 156

ΣΩ. Εἰσὶ γάρ, ὦ παῖ, μάλ' εὖ ἄμουσοι. ἄλλοι δὲ πολὺ κομψότεροι, ὧν μέλλω σοι τὰ μυστήρια λέγειν. ἀρχὴ δέ, ἐξ ἧς καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα ἤρτηται, ἥδε αὐτῶν, ὡς τὸ πᾶν κίνησις ἦν καὶ ἄλλο παρὰ τοῦτο οὐδέν, τῆς δὲ κινήσεως δύο εἴδη, πλήθει μὲν ἄπειρον ἑκάτερον, δύναμιν δὲ τὸ μὲν ποιεῖν ἔχον, τὸ δὲ πάσχειν. ἐκ δὲ τῆς τούτων ὁμιλίας τε καὶ τρίψεως πρὸς ἄλληλα
γίγνεται ἔκγονα πλήθει μὲν ἄπειρα, δίδυμα δέ, τὸ μὲν B
αἰσθητόν, τὸ δὲ αἴσθησις, ἀεὶ συνεκπίπτουσα καὶ γεννωμένη μετὰ τοῦ αἰσθητοῦ. αἱ μὲν οὖν αἰσθήσεις τὰ τοιάδε 205
ἡμῖν ἔχουσιν ὀνόματα, ὄψεις τε καὶ ἀκοαὶ καὶ ὀσφρήσεις καὶ ψύξεις τε καὶ καύσεις καὶ ἡδοναί γε δὴ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι καὶ φόβοι κεκλημέναι καὶ ἄλλαι, ἀπέραντοι μὲν αἱ ἀνώνυμοι, παμπληθεῖς δὲ αἱ ὠνομασμέναι· τὸ δ' αὖ αἰσθητὸν γένος τούτων ἑκάσταις ὁμόγονον, ὄψεσι μὲν
χρώματα παντοδαπαῖς παντοδαπά, ἀκοαῖς δὲ ὡσαύτως C
φωναί, καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι τὰ ἄλλα αἰσθητὰ ξυγγενῆ γιγνόμενα. Τί δὴ οὖν ἡμῖν βούλεται οὗτος ὁ μῦθος, ὦ Θεαίτητε, πρὸς τὰ πρότερα; ἆρα ἐννοεῖς;

ΘΕΑΙ. Οὐ πάνυ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄθρει ἐάν πως ἀποτελεσθῇ. βούλεται γὰρ δὴ λέγειν ὡς ταῦτα πάντα μέν, ὥσπερ λέγομεν, κινεῖται, τάχος δὲ καὶ βραδυτὴς ἔνι τῇ κινήσει αὐτῶν. ὅσον μὲν οὖν βραδύ, ἐν τῷ αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ πλησιάζοντα τὴν
κίνησιν ἴσχει καὶ οὕτω δὴ γεννᾷ, τὰ δὲ γεννώμενα οὕτω D
δὴ [βραδύτερά ἐστιν· ὅσον δὲ αὖ ταχύ, πρὸς τὰ πόρρωθεν τὴν κίνησιν ἴσχει καὶ οὕτω γεννᾷ, τὰ δὲ γεννώμενα οὕτω δὴ] θάττω ἐστί. φέρεται γὰρ καὶ ἐν φορᾷ αὐτῶν ἡ κίνησις πέφυκεν. ἐπειδὰν οὖν ὄμμα καὶ ἄλλο τι τῶν τούτῳ ξυμμέτρων πλησιάσαν γεννήσῃ τὴν λευκότητά τε καὶ αἴσθησιν αὐτῇ ξύμφυτον, ἃ οὐκ ἄν ποτε ἐγίνετο ἑκατέρου
ἐκείνων πρὸς ἄλλο ἐλθόντος, τότε δὴ μεταξὺ φερομένων 206
τῆς μὲν ὄψεως πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς δὲ λευκότητος
πρὸς τοῦ συναποτίκτοντος τὸ χρῶμα, ὁ μὲν ὀφθαλμὸς E
ἄρα ὄψεως ἔμπλεως ἐγένετο καὶ ὁρᾷ δὴ τότε καὶ ἐγένετο οὔ τι ὄψις ἀλλὰ ὀφθαλμὸς ὁρῶν, τὸ δὲ ξυγγεννῆσαν τὸ χρῶμα λευκότητος περιεπλήσθη καὶ ἐγένετο οὐ λευκότης

2. ἐγώ] ἔγωγε c. — ἢ cum corr. Γ om. b. — 5. ἅττα a. — 8. ἴσον ἂν εἴη a. — 10. προστίθοιτο ΔΠ: προστιθοῖτο abc. — 17. δή] δοκεῖ ΧΔΞΠΣΤ. — 24. ἦ] ἦν ac. — 28. ἕπει cum Heindorfio bc: εἰκὲ cum libris a. — μοι γοῦν a. — 31. ὡς om. a. — 36. ὁ τὴν Ἶριν Θαύμαντος ἔκγονον φήσας] Hesiodus Theog. 780.

2. ὑπακούῃ Heindorfius. — 3. ταῖν a. — 9. πολὺ] πολλοὶ a. — 18. ὀσφρήσεις καὶ ψύξεις] ὀσφρήσεις καὶ γεύσεις καὶ ψύξεις Ficinus, ὀσφρήσεις καὶ γεύσεις καὶ θίξεις καὶ ψύξεις Cornarius. — 22. ἑκάστης ΧΓΔΛΞΠΣΤΦ et pr. B. — 23. παντοδαπαῖς χρώματα a. — 33. Verba seclusa, quae libris quotquot innotuerunt omnibus desunt, supplevit Cornarius.

αὖ ἀλλὰ λευκόν, εἴτε ξύλον εἴτε λίθος εἴτε ὁτονοῦν ξυνέβη
χρῆμα χρωσθῆναι τῷ τοιούτῳ χρώματι. καὶ τἆλλα δὴ
οὕτω, σκληρὸν καὶ θερμὸν καὶ πάντα τὸν αὐτὸν τρόπον
ὑποληπτέον, αὐτὸ μὲν καθ' αὑτὸ μηδὲν εἶναι, ὃ δὴ καὶ
157 τότε ἐλέγομεν, ἐν δὲ τῇ πρὸς ἄλληλα ὁμιλίᾳ πάντα γίγνεσθαι καὶ παντοῖα ἀπὸ τῆς κινήσεως, ἐπεὶ καὶ τὸ ποιοῦν
εἶναί τι καὶ τὸ πάσχον αὖ τι ἐπὶ ἑνὸς νοῆσαι, ὥς φασιν,
οὐκ εἶναι παγίως. οὔτε γὰρ ποιοῦν ἐστί τι, πρὶν ἂν τῷ
πάσχοντι ξυνέλθῃ, οὔτε πάσχον, πρὶν ἂν τῷ ποιοῦντι·
τό τέ τινι ξυνελθὸν καὶ ποιοῦν ἄλλῳ αὖ προσπεσὸν πάσχον ἀνεφάνη. ὥστε ἐξ ἁπάντων τούτων, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς
ἐλέγομεν, οὐδὲν εἶναι ἓν αὐτὸ καθ' αὑτό, ἀλλά τινι ἀεὶ
B γίγνεσθαι, τὸ δ' εἶναι πανταχόθεν ἐξαιρετέον, οὐχ ὅτι
ἡμεῖς πολλὰ καὶ ἄρτι ἠναγκάσμεθα ὑπὸ συνηθείας καὶ
207 ἀνεπιστημοσύνης χρῆσθαι αὐτῷ. τὸ δ' οὐ δεῖ, ὡς ὁ τῶν
σοφῶν λόγος, οὔτε τι ξυγχωρεῖν οὔτε του οὔτ' ἐμοῦ
οὔτε τόδε οὔτ' ἐκεῖνο οὔτε ἄλλο οὐδὲν ὄνομα ὅ τι ἂν
ἱστῇ, ἀλλὰ κατὰ φύσιν φθέγγεσθαι γιγνόμενα καὶ ποιούμενα καὶ ἀπολλύμενα καὶ ἀλλοιούμενα· ὡς ἐάν τί τις
στήσῃ τῷ λόγῳ, εὐέλεγκτος ὁ τοῦτο ποιῶν. δεῖ δὲ καὶ
κατὰ μέρος οὕτω λέγειν καὶ περὶ πολλῶν ἀθροισθέντων,
C ᾧ δὴ ἀθροίσματι ἄνθρωπόν τε τίθενται καὶ λίθον καὶ
ἕκαστον ζῷόν τε καὶ εἶδος. Ταῦτα δή, ὦ Θεαίτητε, ἆρ'
ἡδέα δοκεῖ σοι εἶναι, καὶ γεύοιο ἂν αὐτῶν ὡς ἀρεσκόντων;

ΘΕΑΙ. Οὐκ οἶδα ἔγωγε, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ οὐδὲ
περὶ σοῦ δύναμαι κατανοῆσαι, πότερα δοκοῦντά σοι λέγεις
αὐτὰ ἢ ἐμοῦ ἀποπειρᾷ.

ΣΩ. Οὐ μνημονεύεις, ὦ φίλε, ὅτι ἐγὼ μὲν οὔτ' οἶδα
οὔτε ποιοῦμαι τῶν τοιούτων οὐδὲν ἐμόν, ἀλλ' εἰμὶ αὐτῶν
ἄγονος, σὲ δὲ μαιεύομαι καὶ τούτου ἕνεκα ἐπᾴδω τε καὶ
παρατίθημι ἑκάστων τῶν σοφῶν ἀπογεύσασθαι, ἕως ἂν
D εἰς φῶς τὸ σὸν δόγμα ξυνεξαγάγω· ἐξαχθέντος δέ, τότ'
ἤδη σκέψομαι εἴτ' ἀνεμιαῖον εἴτε γόνιμον ἀναφανήσεται.
ἀλλὰ θαρρῶν καὶ καρτερῶν εὖ καὶ ἀνδρείως ἀποκρίνου ἃ
ἂν φαίνηταί σοι περὶ ὧν ἂν ἐρωτῶ.

208 ΘΕΑΙ. Ἐρώτα δή.

ΣΩ. Λέγε τοίνυν πάλιν, εἴ σοι ἀρέσκει τὸ μή τι εἶναι
ἀλλὰ γίγνεσθαι ἀεὶ ἀγαθὸν καὶ καλὸν καὶ πάντα ἃ ἄρτι
διῇμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἔμοιγε, ἐπειδὴ σοῦ ἀκούω οὕτω διεξιόντος, θαυμασίως φαίνεται ὡς ἔχειν λόγον καὶ ὑποληπτέον
ᾗπερ διελήλυθας.

E ΣΩ. Μὴ τοίνυν ἀπολίπωμεν ὅσον ἐλλεῖπον αὐτοῦ.
λείπεται δὲ ἐνυπνίων τε πέρι καὶ νόσων, τῶν τε ἄλλων
καὶ μανίας, ὅσα τε παρακούειν ἢ παρορᾶν ἤ τι ἄλλο παραισθάνεσθαι λέγεται. οἶσθα γάρ που ὅτι ἐν πᾶσι τούτοις
ὁμολογουμένως ἐλέγχεσθαι δοκεῖ ὃν ἄρτι διῇμεν λόγον,
ὡς παντὸς μᾶλλον ἡμῖν ψευδεῖς αἰσθήσεις ἐν αὐτοῖς γιγνομένας, καὶ πολλοῦ δεῖ τὰ φαινόμενα ἑκάστῳ ταῦτα 158
καὶ εἶναι, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον οὐδὲν ὧν φαίνεται εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τίς δὴ οὖν, ὦ παῖ, λείπεται λόγος τῷ τὴν 121
αἴσθησιν ἐπιστήμην τιθεμένῳ καὶ τὰ φαινόμενα ἑκάστῳ
ταῦτα καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ φαίνεται;

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, ὀκνῶ εἰπεῖν ὅτι οὐκ
ἔχω τί λέγω, διότι μοι νῦν δὴ ἐπέπληξας εἰπόντι αὐτό. B
ἐπεὶ ὡς ἀληθῶς γε οὐκ ἂν δυναίμην ἀμφισβητῆσαι ὡς 209
οἱ μαινόμενοι ἢ οἱ ὀνειρώττοντες οὐ ψευδῆ δοξάζουσιν,
ὅταν οἱ μὲν θεοὶ αὐτῶν οἴωνται εἶναι, οἱ δὲ πτηνοί τε,
καὶ ὡς πετόμενοι ἐν τῷ ὕπνῳ διανοῶνται.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐδὲ τὸ τοιόνδε ἀμφισβήτημα ἐννοεῖς
περὶ αὐτῶν, μάλιστα δὲ περὶ τοῦ ὄναρ τε καὶ ὕπαρ;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὃ πολλάκις σε οἶμαι ἀκηκοέναι ἐρωτώντων τί
ἄν τις ἔχοι τεκμήριον ἀποδεῖξαι, εἴ τις ἔροιτο νῦν οὕτως
ἐν τῷ παρόντι, πότερον καθεύδομεν καὶ πάντα ἃ διανοούμεθα ὀνειρώττομεν, ἢ ἐγρηγόραμέν τε καὶ ὕπαρ ἀλλήλοις
διαλεγόμεθα. C

ΘΕΑΙ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, ἄπορόν γε ὅτῳ χρὴ
ἐπιδεῖξαι τεκμηρίῳ. πάντα γὰρ ὥσπερ ἀντίστροφα τὰ
αὐτὰ παρακολουθεῖ. ἅ τε γὰρ νυνὶ διειλέγμεθα, οὐδὲν
κωλύει καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δοκεῖν ἀλλήλοις διαλέγεσθαι· καὶ
ὅταν δὴ ὄναρ ὀνείρατα δοκῶμεν διηγεῖσθαι, ἄτοπος ἡ
ὁμοιότης τούτων ἐκείνοις.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν ὅτι τό γε ἀμφισβητῆσαι οὐ χαλεπόν,
ὅτε καὶ πότερόν ἐστιν ὕπαρ ἢ ὄναρ ἀμφισβητεῖται, καὶ
δὴ ἴσου ὄντος τοῦ χρόνου ὃν καθεύδομεν ᾧ ἐγρηγόραμεν, D
ἐν ἑκατέρῳ διαμάχεται ἡμῶν ἡ ψυχὴ τὰ ἀεὶ παρόντα
δόγματα παντὸς μᾶλλον εἶναι ἀληθῆ, ὥστε ἴσον μὲν χρόνον τάδε φαμὲν ὄντα εἶναι, ἴσον δὲ ἐκεῖνα, καὶ ὁμοίως 210
ἐφ' ἑκατέροις διισχυριζόμεθα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ νόσων τε καὶ μανιῶν ὁ αὐτὸς
λόγος, [illegible] ἣν τοῦ χρόνου, ὅτι οὐχὶ ἴσος;

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. [illegible]ί οὖν; πλήθει χρόνου καὶ ὀλιγότητι τὸ ἀληθὲς
ὁρισθήσε[illegible];

ΘΕΑΙ. Γελοῖον μέντ' ἂν εἴη πολλαχῇ. E

---

1. ὁτονοῦν cum libris tantum non omnibus c: ὁτιοῦν a b. Conf. [illegible] E. Polit. VIII. 567 E. — 2. χρῆμα cum Cornario b: χρῶμα cum libris (praeter *E*, in quo est χρῶμα, superscr. χρῆμα) a c. — [illegible] τι cum Cornario a b c: libri αὐτῶν. — 8. εἶναι, ἔστι auctore Cornario a. — 12. αἰεὶ a c. — 26. πότερον a. — [illegible] ἀπογεύεσθαι a. — 35. ἂν post ὧν om. a. — 40. οὕτως a.

1. ἄλλο τι a. — 5. δεῖν Heindorfius. — 6. ὃν ΧΔΠ. — 1[illegible]. οὐ εὖ [illegible] 16. διανοοῦνται a. — 25. ὅτῳ χρόνῳ χρὴ ΧΔΠ. — 28. ὕπνῳ ΧΓΔ et pr. *Π*: ἐνυπνίῳ a b c. — 3[illegible]. αἰεὶ c.

ΣΩ. Ἀλλά τι ἄλλο ἔχεις σαφὲς ἐνδείξασθαι, ὁποῖα
τούτων τῶν δοξασμάτων ἀληθῆ;

ΘΕΑΙ. Οὔ μοι δοκῶ.

ΣΩ. Ἐμοῦ τοίνυν ἄκουε οἷα περὶ αὐτῶν ἂν λέγοιεν
οἱ τὰ ἀεὶ δοκοῦντα ὁριζόμενοι τῷ δοκοῦντι εἶναι ἀληθῆ.
λέγουσι δέ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὕτως ἐρωτῶντες, Ὦ Θεαίτητε,
ὃ ἂν ἕτερον ᾖ παντάπασι, μή πῄ τινα δύναμιν τὴν αὐτὴν
ἕξει τῷ ἑτέρῳ; καὶ μὴ ὑπολάβωμεν τῇ μὲν ταὐτὸν εἶναι
ὃ ἐρωτῶμεν, τῇ δὲ ἕτερον, ἀλλ' ὅλως ἕτερον.

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον τοίνυν ταὐτόν τι ἔχειν ἢ ἐν δυνά-
159 μει ἢ ἐν ἄλλῳ ὁτῳοῦν, ὅταν ᾖ κομιδῇ ἕτερον.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ ἀνόμοιον ἀναγκαῖον τὸ τοιοῦ-
τον ὁμολογεῖν;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

211 ΣΩ. Εἰ ἄρα τι ξυμβαίνει ὅμοιόν τῳ γίγνεσθαι ἢ
ἀνόμοιον, εἴτε ἑαυτῷ εἴτε ἄλλῳ, ὁμοιούμενον μὲν ταὐτὸν
φήσομεν γίγνεσθαι, ἀνομοιούμενον δὲ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν πρόσθεν ἐλέγομεν ὡς πολλὰ μὲν εἴη τὰ
ποιοῦντα καὶ ἄπειρα, ὡσαύτως δέ γε τὰ πάσχοντα;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὅτι γε ἄλλο ἄλλῳ συμμιγνύμενον καὶ
ἄλλῳ οὐ ταὐτὰ ἀλλ' ἕτερα γεννήσει;

B ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Λέγωμεν δὴ ἐμέ τε καὶ σὲ καὶ τἆλλ' ἤδη κατὰ
τὸν αὐτὸν λόγον, Σωκράτη ὑγιαίνοντα καὶ Σωκράτη αὖ
ἀσθενοῦντα. πότερον ὅμοιον τοῦτ' ἐκείνῳ ἢ ἀνόμοιον
φήσομεν;

ΘΕΑΙ. Ἆρα τὸν ἀσθενοῦντα Σωκράτη, ὅλον τοῦτο
λέγεις ὅλῳ ἐκείνῳ, τῷ ὑγιαίνοντι Σωκράτει;

ΣΩ. Κάλλιστα ὑπέλαβες· αὐτὸ τοῦτο λέγω.

ΘΕΑΙ. Ἀνόμοιον δή που.

ΣΩ. Καὶ ἕτερον ἄρα οὕτως ὥσπερ ἀνόμοιον;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ καθεύδοντα δὴ [καὶ ἐγρηγορότα] καὶ πάντα
C ἃ νῦν διήλθομεν, ὡσαύτως φήσεις;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

212 ΣΩ. Ἕκαστον δὴ τῶν πεφυκότων τι ποιεῖν ἄλλο τι,
ὅταν μὲν λάβῃ ὑγιαίνοντα Σωκράτη, ὡς ἑτέρῳ μοι χρή-
σεται, ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα, ὡς ἑτέρῳ;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλει;

ΣΩ. Καὶ ἕτερα δὴ ἐφ' ἑκατέρου γεννήσομεν ἐγώ τε
ὁ πάσχων καὶ ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ὅταν δὴ οἶνον πίνω ὑγιαίνων, ἡδύς μοι φαί-
νεται καὶ γλυκύς;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἐγέννησε γὰρ δὴ ἐκ τῶν προωμολογημένων τό
τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον γλυκύτητά τε καὶ αἴσθησιν, ἅμα D
φερόμενα ἀμφότερα, καὶ ἡ μὲν αἴσθησις πρὸς τοῦ πά-
σχοντος οὖσα αἰσθανομένην τὴν γλῶσσαν ἀπειργάσατο, ἡ
δὲ γλυκύτης πρὸς τοῦ οἴνου περὶ αὐτὸν φερομένη γλυκὺν
τὸν οἶνον τῇ ὑγιαινούσῃ γλώττῃ ἐποίησε καὶ εἶναι καὶ
φαίνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν τὰ πρότερα ἡμῖν οὕτως ὡμο-
λόγητο.

ΣΩ. Ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα, ἄλλο τι πρῶτον μὲν τῇ
ἀληθείᾳ οὐ τὸν αὐτὸν ἔλαβεν; ἀνομοίῳ γὰρ δὴ προσῆλθεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἕτερα δὴ αὖ ἐγεννησάτην ὅ τε τοιοῦτος Σω- E
κράτης καὶ ἡ τοῦ οἴνου πόσις, περὶ μὲν τὴν γλῶτταν
αἴσθησιν πικρότητος, περὶ δὲ τὸν οἶνον γιγνομένην καὶ 213
φερομένην πικρότητα, καὶ τὸν μὲν οὐ πικρότητα ἀλλὰ
πικρόν, ἐμὲ δὲ οὐκ αἴσθησιν ἀλλ' αἰσθανόμενον;

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐγώ τε οὐδὲν ἄλλο ποτὲ γενήσομαι οὕτως
αἰσθανόμενος· τοῦ γὰρ ἄλλου ἄλλη αἴσθησις, καὶ ἀλλοῖον
καὶ ἄλλο ποιεῖ τὸν αἰσθανόμενον· οὔτ' ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν 160
ἐμὲ μήποτ' ἄλλῳ συνελθὸν ταὐτὸν γεννῆσαν τοιοῦτον
γένηται· ἀπὸ γὰρ ἄλλου ἄλλο γεννῆσαν ἀλλοῖον γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ἔγωγε ἐμαυτῷ τοιοῦτος, ἐκεῖνό τε
ἑαυτῷ τοιοῦτον γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἀνάγκη δέ γε ἐμέ τε τινὸς γίγνεσθαι, ὅταν
αἰσθανόμενος γίγνωμαι. αἰσθανόμενον γάρ, μηδενὸς δὲ
αἰσθανόμενον ἀδύνατον γίγνεσθαι· ἐκεῖνό τε τινὶ γίγνε-
σθαι, ὅταν γλυκὺ ἢ πικρὸν ἤ τι τοιοῦτον γίγνηται· γλυκὺ B
γάρ, μηδενὶ δὲ γλυκὺ ἀδύνατον γίγνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Λείπεται δή, οἶμαι, ἡμῖν ἀλλήλοις, εἴτ' ἐσμέν,
εἶναι, εἴτε γιγνόμεθα, γίγνεσθαι, ἐπείπερ ἡμῶν ἡ ἀνάγκη
τὴν οὐσίαν συνδεῖ μέν, συνδεῖ δὲ οὐδενὶ τῶν ἄλλων, οὐδ' 214
αὖ ἡμῖν αὐτοῖς. ἀλλήλοις δὴ λείπεται συνδεδέσθαι. ὥστε
εἴτε τις εἶναί τι ὀνομάζει, τινὶ εἶναι ἢ τινὸς ἢ πρός τι
ῥητέον αὐτῷ, εἴτε γίγνεσθαι· αὐτὸ δὲ ἐφ' αὑτοῦ τι ἢ ὂν
ἢ γιγνόμενον οὔτε αὐτῷ λεκτέον οὔτ' ἄλλου λέγοντος ἀπο- C
δεκτέον, ὡς ὁ λόγος ὃν διεληλύθαμεν σημαίνει.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες. 122

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅτε δὴ τὸ ἐμὲ ποιοῦν ἐμοί ἐστι καὶ οὐκ
ἄλλῳ, ἐγὼ καὶ αἰσθάνομαι αὐτοῦ, ἄλλος δ' οὔ;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἀληθὴς ἄρα ἐμοὶ ἡ ἐμὴ αἴσθησις· τῆς γὰρ ἐμῆς
οὐσίας ἀεί ἐστι. καὶ ἐγὼ κριτὴς κατὰ τὸν Πρωταγόραν

---

1. Ἀλλὰ τί a. — 5. αἰεὶ c. — 20. γε καὶ τὰ a. — 32. 33. δή που καὶ ἕτερον. ΣΩ. Ἆρα a. — 35. δὴ καὶ ἐγρηγορότα καὶ cum Ficino Cornarius (ad marginem Aldinae suae) et Heindorfius: δὴ καὶ cum libris (καὶ ἐγρηγοροῦντα tamen addit mg. *F*) a b c.

10. τι ἢ πρῶτον a. — 21. ἄλλου (*XΔΣTF*) b. — τὸ *XΔ* et pr. *ΠE*. — 32. γίγνεσθαι Heindorfius: γενέσθαι a b c.

τῶν τε ὄντων ἐμοί, ὡς ἔστι, καὶ τῶν μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

D ΣΩ. Πῶς ἂν οὖν ἀψευδὴς ὢν καὶ μὴ πταίων τῇ διανοίᾳ περὶ τὰ ὄντα ἢ γιγνόμενα οὐκ ἐπιστήμων ἂν εἴην ὧνπερ αἰσθητής;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ὅπως οὔ.

ΣΩ. Παγκάλως ἄρα σοι εἴρηται ὅτι ἐπιστήμη οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἢ αἴσθησις, καὶ εἰς ταὐτὸν συμπέπτωκε, κατὰ μὲν Ὅμηρον καὶ Ἡράκλειτον καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον φῦλον
215 οἷον ῥεύματα κινεῖσθαι τὰ πάντα, κατὰ δὲ Πρωταγόραν τὸν σοφώτατον πάντων χρημάτων ἄνθρωπον μέτρον εἶναι,
E κατὰ δὲ Θεαίτητον τούτων οὕτως ἐχόντων αἴσθησιν ἐπιστήμην γίγνεσθαι. ἦ γάρ, ὦ Θεαίτητε; φῶμεν τοῦτο σὸν μὲν εἶναι οἷον νεογενὲς παιδίον, ἐμὸν δὲ μαίευμα; ἢ πῶς λέγεις;

ΘΕΑΙ. Οὕτως ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν δή, ὡς ἔοικε, μόλις ποτὲ ἐγεννήσαμεν, ὅ τι δή ποτε καὶ τυγχάνει ὄν. μετὰ δὲ τὸν τόκον τὰ ἀμφιδρόμια αὐτοῦ ὡς ἀληθῶς ἐν κύκλῳ περιθρεκτέον τῷ λόγῳ, σκοπουμένους μὴ λάθῃ ἡμᾶς οὐκ ἄξιον ὂν τρο-
161 φῆς τὸ γιγνόμενον, ἀλλὰ ἀνεμιαῖόν τε καὶ ψεῦδος. ἢ σὺ οἴει πάντως δεῖν τό γε σὸν τρέφειν καὶ μὴ ἀποτιθέναι; ἢ καὶ ἀνέξει ἐλεγχόμενον ὁρῶν, καὶ οὐ σφόδρα χαλεπανεῖς, ἐάν τις σοῦ ὡς πρωτοτόκου αὐτὸ ὑφαιρῇ;

ΘΕΟ. Ἀνέξεται, ὦ Σώκρατες, Θεαίτητος· οὐδαμῶς γὰρ δύσκολος. ἀλλὰ πρὸς θεῶν εἰπέ, ἦ αὖ οὐχ οὕτως ἔχει;

ΣΩ. Φιλολόγος γ' εἶ ἀτεχνῶς καὶ χρηστός, ὦ Θεόδωρε, ὅτι με οἴει λόγων τινὰ εἶναι θύλακον καὶ ῥᾳδίως
B ἐξελόντα ἐρεῖν ὡς οὐκ αὖ ἔχει οὕτω ταῦτα· τὸ δὲ γιγνό-
216 μενον οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι οὐδεὶς τῶν λόγων ἐξέρχεται παρ' ἐμοῦ ἀλλ' ἀεὶ παρὰ τοῦ ἐμοὶ προσδιαλεγομένου, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἐπίσταμαι πλέον πλὴν βραχέος, ὅσον λόγον παρ' ἑτέρου σοφοῦ λαβεῖν καὶ ἀποδέξασθαι μετρίως. καὶ νῦν τοῦτο παρὰ τοῦδε πειράσομαι, οὔ τι αὐτὸς εἰπεῖν.

ΘΕΟ. Σὺ κάλλιον, ὦ Σώκρατες, λέγεις· καὶ ποίει οὕτως.

ΣΩ. Οἶσθ' οὖν, ὦ Θεόδωρε, ὃ θαυμάζω τοῦ ἑταίρου σου Πρωταγόρου;

C ΘΕΟ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Τὰ μὲν ἄλλα μοι πάνυ ἡδέως εἴρηκεν, ὡς τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ ἔστι· τὴν δ' ἀρχὴν τοῦ λόγου τεθαύμακα, ὅτι οὐκ εἶπεν ἀρχόμενος τῆς Ἀληθείας ὅτι πάντων χρημάτων μέτρον ἐστὶν ὗς ἢ κυνοκέφαλος ἤ τι ἄλλο ἀτοπώτερον τῶν ἐχόντων αἴσθησιν, ἵνα μεγαλοπρεπῶς καὶ πάνυ καταφρονητικῶς ἤρξατο ἡμῖν λέγειν, ἐνδεικνύμενος ὅτι ἡμεῖς μὲν αὐτὸν ὥσπερ θεὸν ἐθαυμάζομεν ἐπὶ σοφίᾳ, ὁ δ' ἄρα ἐτύγχανεν ὢν εἰς φρόνησιν οὐδὲν
βελτίων βατράχου γυρίνου, μὴ ὅτι ἄλλου του ἀνθρώπων. D
ἢ πῶς λέγωμεν, ὦ Θεόδωρε; εἰ γὰρ δὴ ἑκάστῳ ἀληθὲς ἔσται ὃ ἂν δι' αἰσθήσεως δοξάζῃ, καὶ μήτε τὸ ἄλλου πά-
θος ἄλλος βέλτιον διακρινεῖ, μήτε τὴν δόξαν κυριώτερος 217
ἔσται ἐπισκέψασθαι ἕτερος τὴν ἑτέρου, ὀρθὴ ἢ ψευδής, ἀλλ' ὃ πολλάκις εἴρηται, αὐτὸς τὰ αὑτοῦ ἕκαστος μόνος δοξάσει, ταῦτα δὲ πάντα ὀρθὰ καὶ ἀληθῆ, τί δή ποτε, ὦ ἑταῖρε, Πρωταγόρας μὲν σοφός, ὥστε καὶ ἄλλων διδά-
σκαλος ἀξιοῦσθαι δικαίως μετὰ μεγάλων μισθῶν, ἡμεῖς E
δὲ ἀμαθέστεροί τε καὶ φοιτητέον ἡμῖν ἦν παρ' ἐκεῖνον, μέτρῳ ὄντι αὐτῷ ἑκάστῳ τῆς αὑτοῦ σοφίας; ταῦτα πῶς μὴ φῶμεν δημούμενον λέγειν τὸν Πρωταγόραν; τὸ δὲ δὴ ἐμόν τε καὶ τῆς ἐμῆς τέχνης τῆς μαιευτικῆς σιγῶ, ὅσον γέλωτα ὀφλισκάνομεν· οἶμαι [illegible] καὶ ξύμπασα ἡ τοῦ διαλέγεσθαι πραγματεία. τὸ γὰρ ἐπισκοπεῖν καὶ ἐλέγχειν τὰς ἀλλήλων φαντασίας τε καὶ δόξας, ὀρθὰς ἑκάστου οὔσας,
οὐ μακρὰ μὲν καὶ διωλύγιος φλυαρία, εἰ ἀληθὴς ἡ Ἀλή- 162
θεια Πρωταγόρου, ἀλλὰ μὴ παίζουσα ἐκ τοῦ ἀδύτου τῆς βίβλου ἐφθέγξατο;

ΘΕΟ. Ὦ Σώκρατες, φίλος ἀνήρ, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ εἶπες. οὐκ ἂν οὖν δεξαίμην δι' ἐμοῦ ὁμολογοῦντος ἐλέγχεσθαι Πρωταγόραν, οὐδ' αὖ σοὶ παρὰ δόξαν ἀντιτείνειν. τὸν οὖν Θεαίτητον πάλιν λαβέ· πάντως καὶ νῦν δὴ μάλ' ἐμμελῶς σοι ἐφαίνετο ὑπακούειν.

ΣΩ. Ἆρα κἂν εἰς Λακεδαίμονα ἐλθών, ὦ Θεόδωρε, 218
πρὸς τὰς παλαίστρας ἀξιοῖς ἂν ἄλλους θεώμενος γυμνούς, B
ἐνίους φαύλους, αὐτὸς μὴ ἀντεπιδεικνύναι τὸ εἶδος παραποδυόμενος;

ΘΕΟ. Ἀλλὰ τί μὴν δοκεῖς, εἴπερ μέλλοιέν μοι ἐπιτρέψειν καὶ πείσεσθαι; ὥσπερ νῦν οἶμαι ὑμᾶς πείσειν ἐμὲ μὲν ἐᾶν θεᾶσθαι καὶ μὴ ἕλκειν πρὸς τὸ γυμνάσιον σκληρὸν ἤδη ὄντα, τῷ δὲ δὴ νεωτέρῳ τε καὶ ὑγροτέρῳ ὄντι προσπαλαίειν.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ οὕτως, ὦ Θεόδωρε, σοὶ φίλον, οὐδ'
ἐμοὶ ἐχθρόν, φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι. πάλιν δὴ οὖν C
ἐπὶ τὸν σοφὸν Θεαίτητον ἰτέον. Λέγε δή, ὦ Θεαίτητε, πρῶτον μὲν ἃ νῦν δὴ διήλθομεν, ἆρα οὐ συνθαυμάζεις εἰ ἐξαίφνης οὕτως ἀναφανήσει μηδὲν χείρων εἰς σοφίαν ὁτουοῦν ἀνθρώπων ἢ καὶ θεῶν; ἢ ἧττόν τι οἴει τὸ Πρωταγόρειον μέτρον εἰς θεοὺς ἢ εἰς ἀνθρώπους λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. καὶ ὅπερ γε ἐρωτᾷς, πάνυ θαυμάζω. ἡνίκα γὰρ διῇμεν ὃν τρόπον λέγοιεν τὸ δοκοῦν
ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τῷ δοκοῦντι, πάνυ μοι εὖ ἐφαί- D
νετο λέγεσθαι· νῦν δὲ τοὐναντίον τάχα μεταπέπτωκεν.

---

4. ἂν om. a. — 7. ὁπωσοῦν a. — 12. μέτρον ἄνθρωπον a. — 18. μόγις b. — 23. ἐκτιθέναι a. — 27. ἢ] εἰ a. — 36. ΘΕΟ. auctore Cornario bc: ΘΕΑΙ. a. — 37. οὕτω a.

4. λέγωμεν Δ et pr. XΠ: λέγομεν abc. — 6. διακρίνῃ a. — 8. μόνον a. — 13. ταῦτα] καὶ ταῦτα a. — 17. καὶ ἐπιχειρεῖν ἐλέγχειν ac. — 20. ἐκ τοῦ ἀδύτου - - ἐφθέγξατο] Eurip. Androm. 1147. — 21. βύβλου X, κύκλου Δ et pr. Π. — 22. ἀνήρ cum Bekkero c: ἀνὴρ cum libris a. — 25. λάβε πάντως· καὶ δὴ νῦν a. — 46. δὲ αὖ τοὐναντίον a. — ταχὺ a.

219 *ΣΩ. Νέος γὰρ εἶ, ὦ φίλε παῖ· τῆς οὖν δημηγορίας ὀξέως ὑπακούεις καὶ πείθει. πρὸς γὰρ ταῦτα ἐρεῖ Πρωταγόρας ἤ τις ἄλλος ὑπὲρ αὐτοῦ, Ὦ γενναῖοι παῖδές τε καὶ γέροντες, δημηγορεῖτε ξυγκαθεζόμενοι, θεούς τε εἰς τὸ μέσον ἄγοντες, οὓς ἐγὼ ἔκ τε τοῦ λέγειν καὶ τοῦ γρά-*
123 E *φειν περὶ αὐτῶν, ὡς εἰσὶν ἢ ὡς οὐκ εἰσίν, ἐξαιρῶ, καὶ ἃ οἱ πολλοὶ ἂν ἀποδέχοιντο ἀκούοντες, λέγετε ταῦτα, ὡς δεινὸν εἰ μηδὲν διοίσει εἰς σοφίαν ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων βοσκήματος ὁτουοῦν· ἀπόδειξιν δὲ καὶ ἀνάγκην οὐδ' ἡντινοῦν λέγετε, ἀλλὰ τῷ εἰκότι χρῆσθε, ᾧ εἰ ἐθέλοι Θεόδωρος ἢ ἄλλος τις τῶν γεωμετρῶν χρώμενος γεωμετρεῖν, ἄξιος οὐδ' ἑνὸς μόνου ἂν εἴη. σκοπεῖτε οὖν σύ τε καὶ Θεό-*
163 *δωρος εἰ ἀποδέξεσθε πιθανολογίᾳ τε καὶ εἰκόσι περὶ τούτων λεγομένους λόγους.*

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' οὐ δίκαιον, ὦ Σώκρατες, οὔτε σὺ οὔτε ἂν ἡμεῖς φαῖμεν.

ΣΩ. Ἄλλῃ δὴ σκεπτέον, ὡς ἔοικεν, ὥς ὅ τε σὸς καὶ ὁ Θεοδώρου λόγος.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἄλλῃ.

ΣΩ. Τῇδε δὴ σκοπῶμεν, εἰ ἄρα ἐστὶν ἐπιστήμη τε
220 *καὶ αἴσθησις ταὐτὸν ἢ ἕτερον. εἰς γάρ τοῦτό που πᾶς ὁ λόγος ἡμῖν ἔτεινε, καὶ τούτου χάριν τὰ πολλὰ καὶ ἄτοπα ταῦτα ἐκινήσαμεν. οὐ γάρ;*

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

B *ΣΩ. Ἦ οὖν ὁμολογήσομεν, ἃ τῷ ὁρᾶν αἰσθανόμεθα ἢ τῷ ἀκούειν, πάντα ταῦτα ἅμα καὶ ἐπίστασθαι; οἷον τῶν βαρβάρων πρὶν μαθεῖν τὴν φωνὴν πότερον οὐ φήσομεν ἀκούειν, ὅταν φθέγγωνται, ἢ ἀκούειν τε καὶ ἐπίστασθαι ἃ λέγουσι; καὶ αὖ γράμματα μὴ ἐπιστάμενοι, βλέποντες εἰς αὐτὰ πότερον οὐχ ὁρᾶν ἢ ἐπίστασθαι, εἴπερ ὁρῶμεν, διϊσχυριούμεθα;*

ΘΕΑΙ. Αὐτό γε, ὦ Σώκρατες, τοῦτο αὐτῶν, ὅπερ ὁρῶμέν τε καὶ ἀκούομεν, ἐπίστασθαι φήσομεν· τῶν μὲν γὰρ τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα ὁρᾶν τε καὶ ἐπίστασθαι, τῶν
C *δὲ τὴν ὀξύτητα καὶ βαρύτητα ἀκούειν τε ἅμα καὶ εἰδέναι· ἃ δὲ οἵ τε γραμματισταὶ περὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἑρμηνεῖς διδάσκουσιν, οὔτε αἰσθάνεσθαι τῷ ὁρᾶν ἢ ἀκούειν οὔτε ἐπίστασθαι.*

ΣΩ. Ἄριστά γ', ὦ Θεαίτητε, καὶ οὐκ ἄξιόν σοι πρὸς ταῦτα ἀμφισβητῆσαι, ἵνα καὶ αὐξάνῃ. ἀλλ' ὅρα δὴ καὶ τόδε ἄλλο προσιόν, καὶ σκόπει πῇ αὐτὸ διωσόμεθα.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δή;

ΣΩ. Τὸ τοιόνδε· εἴ τις ἔροιτο, ἆρα δυνατόν, ὅτου
221 D *τις ἐπιστήμων γένοιτό ποτε, ἔτι ἔχοντα μνήμην αὐτοῦ τούτου καὶ σωζόμενον, τότε ὅτε μέμνηται μὴ ἐπίστασθαι αὐτὸ τοῦτο ὃ μέμνηται. μακρολογῶ δέ, ὡς ἔοικε, βουλόμενος ἐρέσθαι, εἰ μαθών τίς τι μεμνημένος μὴ οἶδε.*

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς, ὦ Σώκρατες; τέρας γὰρ ἂν εἴη ὃ λέγεις.

ΣΩ. Μὴ οὖν ἐγὼ ληρῶ; σκόπει δέ. ἆρα τὸ ὁρᾶν οὐκ αἰσθάνεσθαι λέγεις καὶ τὴν ὄψιν αἴσθησιν;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ ἰδών τι ἐπιστήμων ἐκείνου γέγονεν ὃ εἶδε κατὰ τὸν ἄρτι λόγον;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; μνήμην οὐ λέγεις μέντοι τι; E

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πότερον οὐδενὸς ἤ τινός;

ΘΕΑΙ. Τινὸς δή που.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὧν ἔμαθε καὶ ὧν ᾔσθετο, τοιουτωνί τινων;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ὃ δὴ εἶδέ τις, μέμνηταί που ἐνίοτε;

ΘΕΑΙ. Μέμνηται.

ΣΩ. Ἦ καὶ μύσας; ἢ τοῦτο δράσας ἐπελάθετο;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ δεινόν, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε φάναι. **164**

ΣΩ. Δεῖ γέ μέντοι, εἰ σώσοιμεν τὸν πρόσθε λόγον· 222
εἰ δὲ μή, οἴχεται.

ΘΕΑΙ. Καὶ ἐγώ, νὴ τὸν Δία, ὑποπτεύω, οὐ μὴν ἱκανῶς γε συννοῶ· ἀλλ' εἰπὲ πῇ.

ΣΩ. Τῇδε· ὁ μὲν ὁρῶν ἐπιστήμων, φαμέν, τούτου γέγονεν οὗπερ ὁρῶν· ὄψις γὰρ καὶ αἴσθησις καὶ ἐπιστήμη ταὐτὸν ὡμολόγηται.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὁ δέ γε ὁρῶν καὶ ἐπιστήμων γεγονὼς οὗ ἑώρα, ἐὰν μύσῃ, μέμνηται μέν, οὐχ ὁρᾷ δὲ αὐτό· ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δέ γε οὐχ ὁρᾷ οὐκ ἐπίσταταί ἐστιν, εἴπερ B
καὶ τὸ ὁρᾷ ἐπίσταται.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Συμβαίνει ἄρα, οὗ τις ἐπιστήμων ἐγένετο, ἔτι μεμνημένον αὐτὸν μὴ ἐπίστασθαι, ἐπειδὴ οὐχ ὁρᾷ· ὃ τέρας ἔφαμεν ἂν εἶναι εἰ γίγνοιτο.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τῶν ἀδυνάτων δή τι ξυμβαίνειν φαίνεται, ἐάν τις ἐπιστήμην καὶ αἴσθησιν ταὐτὸν φῇ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἄλλο ἄρα ἑκάτερον φατέον.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Τί οὖν δῆτ' ἂν εἴη ἐπιστήμη, πάλιν ἐξ ἀρχῆς, C

---

5. *λέγοντες* 𝔛 *Δ* et pr. *Π*, probante Winckelmanno ad Euthyd. p. 90. — 6. *ἐξαίρω* a. — 7. *ἂν* post *ἃ* ponit a. — 13. *τούτων* 𝔛 *Δ* et pr. *Π*: *τηλικούτων* abc. — 17. *Ἀλλ' ἤδη* a. — *ἔοικεν, ἄλλῃ, ὡς* a. — 18. *λόγος* post *σὸς* ponunt ab. — 20. *Τῇδε*] *τί δὲ ΔΠ*, *τί δαὶ* 𝔛. — 21. *ἢ ἕτερον*] *πότερον* 𝔛 *Δ* et pr. *Π*. — *τοῦτόν* 𝔛. — 30. *ἐς* (*EF*) b. — 34. *σχῆμά τε καὶ* a. — 44. *ποτε ἐπέχοντα* 𝔛 *Δ* et pr. *Π*.

9. *οἶδε* a. — 11. *δέ ΔΠ* et pr. 𝔛: *δαί* abc. — 15. *ᾔσθετο; ΘΕΑΙ. Τοιουτωνί τινων. ΣΩΚΡ. Τί μήν; ὃ δὴ* a. — 20. *ἢ καὶ τοῦτο* a. — 22. *πρόσθεν* ac. — 27. *ὁρῶν* 𝔛 *Δ* et pr. *Π*: *ὁρᾷ* abc. — 45. *ἐπιστήμη μὴ πάλιν* 𝔛 *Δ* et pr. *Π*.

223 ὡς ἔοικε, λεκτέον. Καίτοι τί ποτε μέλλομεν, ὦ Θεαίτητε, δρᾶν;

ΘΕΑΙ. Τίνος πέρι;

ΣΩ. Φαινόμεθά μοι ἀλεκτρυόνος ἀγεννοῦς δίκην, πρὶν νενικηκέναι, ἀποπηδήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ᾄδειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Ἀντιλογικῶς ἐοίκαμεν πρὸς τὰς τῶν ὀνομάτων ὁμολογίας ἀνομολογησάμενοι καὶ τοιούτῳ τινὶ περιγενόμενοι τοῦ λόγου ἀγαπᾶν, καὶ οὐ φάσκοντες ἀγωνισταὶ ἀλλὰ
B φιλόσοφοι εἶναι λανθάνομεν ταὐτὰ ἐκείνοις τοῖς δεινοῖς ἀνδράσι ποιοῦντες.

ΘΕΑΙ. Οὔπω μανθάνω ὅπως λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι δηλῶσαι περὶ αὐτῶν ὅ γε δὴ νοῶ. ἠρόμεθα γὰρ δὴ εἰ μαθὼν καὶ μεμνημένος τίς τι μὴ ἐπίσταται, καὶ τὸν ἰδόντα καὶ μύσαντα μεμνημένον, ὁρῶντα δὲ οὔ, ἀποδείξαντες, οὐκ εἰδότα ἀπεδείξαμεν καὶ ἅμα μεμνημένον· τοῦτο δ' εἶναι ἀδύνατον. καὶ οὕτω δὴ μῦθος ἀπώλετο ὁ Πρωταγόρειος, καὶ ὁ σὸς ἅμα ὁ τῆς ἐπιστήμης καὶ αἰσθήσεως, ὅτι ταὐτόν ἐστι.

E ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὔ τι ἄν, οἶμαι, ὦ φίλε, εἴπερ γε ὁ πατὴρ τοῦ
224 ἑτέρου μύθου ἔζη, ἀλλὰ πολλὰ ἂν ἤμυνε· νῦν δὲ ὀρφανὸν αὐτὸν ἡμεῖς προπηλακίζομεν. καὶ γὰρ οὐδ' οἱ ἐπίτροποι οὓς Πρωταγόρας κατέλιπε, βοηθεῖν ἐθέλουσιν, ὧν Θεόδωρος εἷς ὅδε. ἀλλὰ δὴ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν τοῦ δικαίου ἕνεκ' αὐτῷ βοηθεῖν.

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ ἐγώ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ μᾶλλον Καλ-
165 λίας ὁ Ἱππονίκου τῶν ἐκείνου ἐπίτροπος· ἡμεῖς δέ πως θᾶττον ἐκ τῶν ψιλῶν λόγων πρὸς τὴν γεωμετρίαν ἀπενεύσαμεν. χάριν γε μέντοι ἕξομεν, ἐὰν αὐτῷ βοηθῇς.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις, ὦ Θεόδωρε. σκέψαι οὖν τήν γ' ἐμὴν βοήθειαν. τῶν γὰρ ἄρτι δεινότερα ἄν τις ὁμολογήσειε μὴ προσέχων τοῖς ῥήμασι τὸν νοῦν, ᾗ τὸ πολὺ εἰθί-
124 σμεθα φάναι τε καὶ ἀπαρνεῖσθαι. σοὶ λέγω ὅπῃ, ἢ Θεαιτήτῳ;

ΘΕΟ. Εἰς τὸ κοινὸν μὲν οὖν, ἀποκρινέσθω δὲ ὁ νεώ-
B τερος· σφαλεὶς γὰρ ἧττον ἀσχημονήσει.

ΣΩ. Λέγω δὴ τὸ δεινότατον ἐρώτημα. ἔστι δὲ οἶμαι τοιόνδε τι· ἆρα οἷόν τε τὸν αὐτὸν εἰδότα τι τοῦτο ὃ οἶδε μὴ εἰδέναι;

ΘΕΟ. Τί δὴ οὖν ἀποκρινούμεθα, ὦ Θεαίτητε;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατόν που, οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Οὔκ, εἰ τὸ ὁρᾶν γε ἐπίστασθαι θήσεις. τί γὰρ χρήσει ἀφύκτῳ ἐρωτήματι, τὸ λεγόμενον ἐν φρέατι συνε-
225 χόμενος, ὅταν ἐρωτᾷ ἀνέκπληκτος ἀνήρ, καταλαβὼν τῇ χειρὶ σοῦ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν, εἰ ὁρᾷς τὸ ἱμάτιον τῷ
C κατειλημμένῳ;

ΘΕΑΙ. Οὐ φήσω, οἶμαι, τούτῳ γε, τῷ μέντοι ἑτέρῳ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁρᾷς τε καὶ οὐχ ὁρᾷς ἅμα ταὐτόν;

ΘΕΑΙ. Οὕτω γέ πως.

ΣΩ. Οὐδὲν ἐγώ, φήσει, τοῦτο οὔτε τάττω οὔτ' ἠρόμην τὸ ὅπως, ἀλλ' εἰ, ὃ ἐπίστασαι, τοῦτο καὶ οὐκ ἐπίστασαι. νῦν δ' ὃ οὐχ ὁρᾷς, ὁρῶν φαίνει. ὡμολογηκὼς δὲ τυγχάνεις τὸ ὁρᾶν ἐπίστασθαι καὶ τὸ μὴ ὁρᾶν μὴ ἐπίστασθαι. ἐξ οὖν τούτων λογίζου τί σοι συμβαίνει.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ λογίζομαι ὅτι τἀναντία οἷς ὑπεθέμην. D

ΣΩ. Ἴσως δέ γ', ὦ θαυμάσιε, πλείω ἂν τοιαῦτ' ἔπαθες, εἴ τίς σε προσηρώτα εἰ ἐπίστασθαι ἔστι μὲν ὀξύ, ἔστι δὲ ἀμβλύ, καὶ ἐγγύθεν μὲν ἐπίστασθαι, πόρρωθεν δὲ μή, καὶ σφόδρα καὶ ἠρέμα τὸ αὐτό, καὶ ἄλλα μυρία, ἃ ἐλλοχῶν ἂν πελταστικὸς ἀνὴρ μισθοφόρος ἐν λόγοις ἐρόμενος, ἡνίκ' ἐπιστήμην καὶ αἴσθησιν ταὐτὸν ἔθου, ἐμβα- II
λὼν ἂν εἰς τὸ ἀκούειν καὶ ὀσφραίνεσθαι καὶ τὰς τοιαύτας αἰσθήσεις, ἤλεγχεν ἂν ἐπέχων καὶ οὐκ ἀνιείς, πρὶν E
θαυμάσας τὴν πολυάρατον σοφίαν ξυνεποδίσθης ὑπ' αὐ- 226
τοῦ, οὗ δή σε χειρωσάμενός τε καὶ ξυνδήσας ἤδη ἂν τότε ἐλύτρου χρημάτων ὅσων σοί τε κἀκείνῳ ἐδόκει. Τίν' οὖν δὴ ὁ Πρωταγόρας, φαίης ἂν ἴσως, λόγον ἐπίκουρον τοῖς αὑτοῦ ἐρεῖ; ἄλλο τι πειρώμεθα λέγειν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ταῦτά τε δὴ πάντα ὅσα ἡμεῖς ἐπαμύνοντες αὐτῷ λέγομεν, καὶ ὁμόσε, οἶμαι, χωρήσεται, καταφρονῶν ἡμῶν 166
καὶ λέγων, Οὗτος δὴ ὁ Σωκράτης ὁ χρηστός, ἐπειδὴ αὐτῷ παιδίον τι ἐρωτηθὲν ἔδεισεν, εἰ οἷόν τε τὸν αὐτὸν τὸ αὐτὸ μεμνῆσθαι ἅμα καὶ μὴ εἰδέναι, καὶ δεῖσαν ἀπέφησε διὰ τὸ μὴ δύνασθαι προορᾶν, γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξε. τὸ δέ, ὦ ῥᾳθυμότατε Σώκρατες, τῇδ' ἔχει. ὅταν τι τῶν ἐμῶν δι' ἐρωτήσεως σκοπῇς, ἐὰν μὲν ὁ ἐρωτηθεὶς οἷάπερ ἂν ἐγὼ ἀποκριναίμην ἀποκρινάμενος σφάλληται, ἐγὼ ἐλέγχομαι, εἰ δὲ ἀλλοῖα, αὐτὸς ὁ ἐρωτη- B
θείς. αὐτίκα γὰρ δοκεῖς τινά σοι ξυγχωρήσεσθαι μνήμην παρεῖναί τῳ ὧν ἔπαθε τοιοῦτόν τι οὖσαν πάθος, οἷον ὅτε ἔπασχε, μηκέτι πάσχοντι; πολλοῦ γε δεῖ. ἢ αὖ ἀποκνήσειν ὁμολογεῖν οἷόν τ' εἶναι εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι τὸν αὐτὸν τὸ αὐτό; ἢ ἐάνπερ τοῦτο δείσῃ, δώσειν ποτὲ τὸν 227
αὐτὸν εἶναι τὸν ἀνομοιούμενον τῷ πρὶν ἀνομοιοῦσθαι ὄντι; μᾶλλον δὲ τὸν εἶναί τινα, ἀλλ' οὐχὶ τούς, καὶ τούτους γιγνομένους ἀπείρους, ἐάνπερ ἀνομοίωσις γίγνηται, εἰ δὴ ὀνομάτων γε δεήσει θηρεύσεις διευλαβεῖσθαι ἀλλήλων; ἀλλ', C
ὦ μακάριε, φήσει, γενναιοτέρως ἐπ' αὐτὸ ἐλθὼν ὃ λέγω, εἰ δύνασαι, ἐξέλεγξον ὡς οὐχὶ ἴδιαι αἰσθήσεις ἑκάστῳ ἡμῶν γίγνονται, ἢ ὡς ἰδίων γιγνομένων οὐδέν τι ἂν μᾶλλον τὸ φαινόμενον μόνῳ ἐκείνῳ γίγνοιτο, ἢ εἰ εἶναι δεῖ ὀνομά-

---

10. φιλόσοφοι] σοφοὶ a. — 13. ἀπλῶσαι ΧΔΠ. — 30. μέντοι: ΧΔΠ. μέντοι σοι abc. — 33. προσχὼν a. — 40. ἀποκριναίμεθα a. — 43. συσχόμενος a.

5. εἰ, ὃ] εἴτ' Χ, εἴ τε ΔΠ. — 11. ἔστι καὶ ὀξὺ a. — 18. πολυάρατον (correcto utroque ᾱ) Π, unde πολύχρυσον Buttmannus (coll. Schol. ad Aristoph. Nub. 361.); πολυήρατον Heindorfius. Sed conf. Themist. or. 22. p. 325, 19. Dind. Winck. — 20. τε] γε ΧΔΠ. — 29. δὴ τὸν] δῆτα a. — 32. ἂν om. a. — ἀποκρινόμενος a. — 36. ἢ] ἡ a. — 44. ἡμῶν ἑκάστῳ a.

ξειν, εἴη, ὥσπερ φαίνεται. ὗς δὲ δὴ καὶ κυνοκεφάλους λέγων οὐ μόνον αὐτὸς ὑηνεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούοντας τοῦτο δρᾶν εἰς τὰ συγγράμματά μου ἀναπείθεις, οὐ κα- D λῶς ποιῶν. ἐγὼ γάρ φημι μὲν τὴν ἀλήθειαν ἔχειν ὡς γέγραφα· μέτρον γὰρ ἕκαστον ἡμῶν εἶναι τῶν τε ὄντων καὶ μή· μυρίον μέντοι διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου αὐτῷ τούτῳ, ὅτι τῷ μὲν ἄλλα ἔστι τε καὶ φαίνεται, τῷ δὲ ἄλλα. καὶ σοφίαν καὶ σοφὸν ἄνδρα πολλοῦ δέω τὸ μὴ φάναι εἶναι, ἀλλ' αὐτὸν τοῦτον καὶ λέγω σοφόν, ὃς ἄν τινι ἡμῶν ᾧ φαίνεται καὶ ἔστι κακά, μεταβάλλων ποιήσῃ ἀγαθὰ φαί- 228 νεσθαί τε καὶ εἶναι. τὸν δὲ λόγον αὖ μὴ τῷ ῥήματί μου E δίωκε, ἀλλ' ὧδε ἔτι σαφέστερον μάθε τί λέγω. οἷον γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγετο ἀναμνήσθητι, ὅτι τῷ μὲν ἀσθενοῦντι πικρὰ φαίνεται ἃ ἐσθίει, καὶ ἔστι, τῷ δὲ ὑγιαίνοντι τἀναντία ἔστι καὶ φαίνεται· σοφώτερον μὲν οὖν τούτων οὐδέτερον δεῖ ποιῆσαι· οὐδὲ γὰρ δυνατόν. οὐδὲ 167 κατηγορητέον ὡς ὁ μὲν κάμνων ἀμαθής, ὅτι τοιαῦτα δοξάζει, ὁ δὲ ὑγιαίνων σοφός, ὅτι ἀλλοῖα· μεταβλητέον δ' ἐπὶ θάτερα· ἀμείνων γὰρ ἡ ἑτέρα ἕξις. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ παιδείᾳ ἀπὸ ἑτέρας ἕξεως ἐπὶ τὴν ἀμείνω μεταβλητέον. ἀλλ' ὁ μὲν ἰατρὸς φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστὴς λόγοις. ἐπεὶ οὔ τί γε ψευδῆ δοξάζοντά τίς τινα ὕστερον ἀληθῆ ἐποίησε δοξάζειν. οὔτε γὰρ τὰ μὴ ὄντα δυνατὸν δοξάσαι, οὔτε ἄλλα παρ' ἃ ἂν πάσχῃ· ταῦτα δὲ ἀεὶ ἀλη- B θῆ. ἀλλ' οἶμαι, πονηρᾷ ψυχῆς ἕξει δοξάζοντα συγγενῆ αὐτῆς χρηστὴ ἐποίησε δοξάσαι ἕτερα τοιαῦτα, ἃ δή τινες τὰ φαντάσματα ὑπὸ ἀπειρίας ἀληθῆ καλοῦσιν, ἐγὼ δὲ βελτίω μὲν τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων, ἀληθέστερα δὲ οὐδέν. καὶ τοὺς σοφούς, ὦ φίλε Σώκρατες, πολλοῦ δέω βατράχους λέγειν, ἀλλὰ κατὰ μὲν σώματα ἰατροὺς λέγω, κατὰ 229 δὲ φυτὰ γεωργούς. φημὶ γὰρ καὶ τούτους τοῖς φυτοῖς ἀντὶ πονηρῶν αἰσθήσεων, ὅταν τι αὐτῶν ἀσθενῇ, χρηστὰς C καὶ ὑγιεινὰς αἰσθήσεις τε καὶ ἀληθείας ἐμποιεῖν, τοὺς δέ γε σοφούς τε καὶ ἀγαθοὺς ῥήτορας ταῖς πόλεσι τὰ χρηστὰ ἀντὶ τῶν πονηρῶν δίκαια δοκεῖν εἶναι ποιεῖν. ἐπεὶ οἷά γ' ἂν ἑκάστῃ πόλει δίκαια καὶ καλὰ δοκῇ, ταῦτα καὶ εἶναι αὐτῇ, ἕως ἂν αὐτὰ νομίζῃ· ἀλλ' ὁ σοφὸς ἀντὶ πο- 125 νηρῶν ὄντων αὐτοῖς ἑκάστων χρηστὰ ἐποίησεν εἶναι καὶ δοκεῖν. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ σοφιστὴς τοὺς παιδευομένους οὕτω δυνάμενος παιδαγωγεῖν σοφός τε καὶ D ἄξιος πολλῶν χρημάτων τοῖς παιδευθεῖσι· καὶ οὕτω σοφώτεροί τέ εἰσιν ἕτεροι ἑτέρων καὶ οὐδεὶς ψευδῆ δοξάζει, καὶ σοί, ἐάν τε βούλῃ ἐάν τε μή, ἀνεκτέον ὄντι μέτρῳ· σώζεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ λόγος οὗτος. ᾧ σὺ εἰ μὲν ἔχεις ἐξ ἀρχῆς ἀμφισβητεῖν, ἀμφισβήτει, λόγῳ ἀντιδιεξελθών, εἰ δὲ δι' ἐρωτήσεων βούλει, δι' ἐρωτήσεων. οὐδὲ γὰρ τοῦτο φευκτέον ἀλλὰ πάντων μάλιστα διωκτέον τῷ νοῦν ἔχοντι. ποίει μέντοι οὑτωσί· μὴ ἀδίκει ἐν τῷ ἐρωτᾶν. καὶ γὰρ E πολλὴ ἀλογία ἀρετῆς φάσκοντα ἐπιμελεῖσθαι μηδὲν ἀλλ' ἢ ἀδικοῦντα ἐν λόγοις διατελεῖν. ἀδικεῖν δ' ἐστὶν ἐν τῷ τοιούτῳ, ὅταν τις μὴ χωρὶς μὲν ὡς ἀγωνιζόμενος τὰς δια- 230 τριβὰς ποιῆται, χωρὶς δὲ διαλεγόμενος, καὶ ἐν μὲν τῷ παίζῃ τε καὶ σφάλλῃ καθ' ὅσον ἂν δύνηται, ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι σπουδάζῃ τε καὶ ἐπανορθοῖ τὸν προσδιαλεγόμενον, ἐκεῖνα μόνα αὐτῷ ἐνδεικνύμενος τὰ σφάλματα, ἃ αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν προτέρων συνουσιῶν παρε- 168 κέκρουστο. ἂν μὲν γὰρ οὕτω ποιῇς, ἑαυτοὺς αἰτιάσονται οἱ προσδιατρίβοντές σοι τῆς αὑτῶν ταραχῆς καὶ ἀπορίας, ἀλλ' οὐ σέ, καὶ σὲ μὲν διώξονται καὶ φιλήσουσιν, αὑτοὺς δὲ μισήσουσι, καὶ φεύξονται ἀφ' ἑαυτῶν εἰς φιλοσοφίαν, ἵν' ἄλλοι γενόμενοι ἀπαλλαγῶσι τῶν οἳ πρότερον ἦσαν· ἐὰν δὲ τἀναντία τούτων δρᾷς ὥσπερ οἱ πολλοί, τἀναντία ξυμβήσεταί σοι καὶ τοὺς ξυνόντας ἀντὶ φιλοσόφων μισοῦντας τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἀποφανεῖς, ἐπειδὰν πρεσβύτεροι γένων- B ται. ἐὰν οὖν ἐμοὶ πείθῃ, ὃ καὶ πρότερον ἐρρέθη, οὐ δυσμενῶς οὐδὲ μαχητικῶς, ἀλλ' ἵλεῳ τῇ διανοίᾳ συγκαθεὶς ὡς ἀληθῶς σκέψει τί ποτε λέγομεν, κινεῖσθαί τε ἀποφαινόμενοι τὰ πάντα τό τε δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι ἰδιώτῃ τε καὶ πόλει. καὶ ἐκ τούτων ἐπισκέψει εἴτε ταὐτὸν εἴτε καὶ ἄλλο ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις, ἀλλ' οὐχ, ὥσπερ ἄρτι, ἐκ συνηθείας ῥημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ἃ οἱ πολ- C λοὶ ὅπῃ ἂν τύχωσιν ἕλκοντες ἀπορίας ἀλλήλοις παντοδα- 231 πὰς παρέχουσι. Ταῦτα, ὦ Θεόδωρε, τῷ ἑταίρῳ σου εἰς βοήθειαν προσηρξάμην κατ' ἐμὴν δύναμιν, σμικρὰ ἀπὸ σμικρῶν· εἰ δ' αὐτὸς ἔζη, μεγαλειότερον ἂν τοῖς αὑτοῦ ἐβοήθησεν.

ΘΕΟ. Παίζεις, ὦ Σώκρατες· πάνυ γὰρ νεανικῶς τῷ ἀνδρὶ βεβοήθηκας.

ΣΩ. Εὖ λέγεις, ὦ ἑταῖρε. καί μοι εἰπέ· ἐνενόησάς που λέγοντος ἄρτι τοῦ Πρωταγόρου καὶ ὀνειδίζοντος ἡμῖν ὅτι πρὸς παιδίον τοὺς λόγους ποιούμενοι τῷ τοῦ παιδὸς D φόβῳ ἀγωνιζόμεθα εἰς τὰ ἑαυτοῦ, καὶ χαριεντισμόν τινα ἀποκαλῶν, ἀποσεμνύνων δὲ τὸ πάντων μέτρον, σπουδάσαι ἡμᾶς διεκελεύσατο περὶ τὸν αὐτοῦ λόγον;

ΘΕΟ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐνενόησα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τί οὖν; κελεύεις πείθεσθαι αὐτῷ;

ΘΕΟ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν ὅτι τάδε πάντα πλὴν σοῦ παιδία ἐστίν; εἰ οὖν πεισόμεθα τῷ ἀνδρί, ἐμὲ καὶ σὲ δεῖ ἐρωτῶντάς τε καὶ ἀποκρινομένους ἀλλήλοις σπουδάσαι αὐ- E τοῦ περὶ τὸν λόγον, ἵνα μή τοι τοῦτό γε ἔχῃ ἐγκαλεῖν, ὡς παίζοντες πρὸς μειράκια διεσκεψάμεθ' αὖ τοῦτον τὸν λόγον.

ΘΕΟ. Τί δ'; οὐ πολλῶν τοι Θεαίτητος μεγάλους πώ-

---

1. δὴ om. a. — 8. τὸ] τῷ ab. — 10. ποιήσει a. — 13. ἔμπροσθεν a. — 22. οὔτέ τι γε a, οὔ τέ τί γε b. — 25. πονηρᾶς libri Bekkeri omnes. — δοξάζοντας ΧΔΠ. — 26. αὐτῆς auctore Stephano bc: ἑαυτῆς cum libris a. — 30. μὲν τὰ σώματα a. — 33. ἀληθείας Schleiermacherus: ἀληθεῖς cum libris abc. — 35. δοκεῖν καὶ εἶναι Heindorfius.
12. ἐρρήθη b. — 27. προσηρκεσάμην Schneiderus (Lex. Gr. v. προσαρκέω), προσήρκεσα μὲν Coraes (Πρόδρ. Β. Ἑλλ. σελ. πβ'). Sed v. Buttm. Lexil. I. p. 103. — 35. ἀγωνιζοίμεθα ab. — 37. αὐτοῦ a. — 44. τοι om. ab.

232 γωνας ἐχόντων ἄμεινον ἂν ἐπακολουθήσειε λόγῳ διερευνωμένῳ;

ΣΩ. Ἀλλ' οὔ τι σοῦ γε, ὦ Θεόδωρε, ἄμεινον. μὴ οὖν οἴου ἐμὲ μὲν τῷ σῷ ἑταίρῳ τετελευτηκότι δεῖν παντὶ 169 τρόπῳ ἐπαμύνειν, σὲ δὲ μηδενί, ἀλλ' ἴθι, ὦ ἄριστε, ὀλίγον ἐπίσπου, μέχρι τούτου αὐτοῦ ἕως ἂν εἰδῶμεν εἴτε ἄρα σὲ δεῖ διαγραμμάτων πέρι μέτρον εἶναι, εἴτε πάντες ὁμοίως σοὶ ἱκανοὶ ἑαυτοῖς εἴς τε ἀστρονομίαν καὶ τἆλλα ὧν δὴ σὺ πέρι αἰτίαν ἔχεις διαφέρειν.

ΘΕΟ. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ Σώκρατες, σοὶ παρακαθήμενον μὴ διδόναι λόγον, ἀλλ' ἐγὼ ἄρτι παρελήρησα φάσκων σε ἐπιτρέψειν μοι μὴ ἀποδύεσθαι, καὶ οὐχὶ ἀναγκάσειν καθάπερ Λακεδαιμόνιοι· σὺ δέ μοι δοκεῖς πρὸς τὸν Σκίρωνα B μᾶλλον τείνειν. Λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ ἀπιέναι ἢ ἀποδύεσθαι κελεύουσι, σὺ δὲ κατ' Ἀνταῖόν τί μοι μᾶλλον δοκεῖς τὸ δρᾶμα δρᾶν· τὸν γὰρ προσελθόντα οὐκ ἀνίης πρὶν ἂν ἀναγκάσῃς ἀποδύσας ἐν τοῖς λόγοις προσπαλαῖσαι.

ΣΩ. Ἄριστά γε, ὦ Θεόδωρε, τὴν νόσον μου ἀπείκασας· ἰσχυρικώτερος μέντοι ἐγὼ ἐκείνων. μυρίοι γὰρ ἤδη μοι Ἡρακλέες τε καὶ Θησέες ἐντυγχάνοντες καρτεροὶ πρὸς 233 τὸ λέγειν μάλ' εὖ ξυγκεκόφασιν, ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν τι μᾶλ- C λον ἀφίσταμαι· οὕτω τις ἔρως δεινὸς ἐνδέδυκε τῆς περὶ ταῦτα γυμνασίας. μὴ οὖν μηδὲ σὺ φθονήσῃς προσανατριψάμενος σαυτόν τε ἅμα καὶ ἐμὲ ὀνῆσαι.

ΘΕΟ. Οὐδὲν ἔτι ἀντιλέγω, ἀλλ' ἄγε ὅπῃ ἐθέλεις· πάντως τὴν περὶ ταῦτα εἱμαρμένην, ἣν ἂν σὺ ἐπικλώσῃς, δεῖ ἀνατλῆναι ἐλεγχόμενον. οὐ μέντοι περαιτέρω γε ὧν προτίθεσαι οἷός τ' ἔσομαι παρασχεῖν ἐμαυτόν σοι.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ μέχρι τούτων. καί μοι πάνυ τήρει τὸ τοιόνδε, μή που παιδικόν τι λάθωμεν εἶδος τῶν D λόγων ποιούμενοι, καί τις πάλιν ἡμῖν αὐτὸ ὀνειδίσῃ.

ΘΕΟ. Ἀλλὰ δὴ πειράσομαί γε καθ' ὅσον ἂν δύνωμαι.

ΣΩ. Τοῦδε τοίνυν πρῶτον πάλιν ἀντιλαβώμεθα οὗπερ τὸ πρότερον, καὶ ἴδωμεν, ὀρθῶς ἢ οὐκ ὀρθῶς ἐδυσχεραίνομεν ἐπιτιμῶντες τῷ λόγῳ, ὅτι αὐτάρκη ἕκαστον εἰς φρόνησιν ἐποίει, καὶ ἡμῖν ξυνεχώρησεν ὁ Πρωταγόρας, περί τε τοῦ ἀμείνονος καὶ χείρονος διαφέρειν τινάς, οὓς δὴ καὶ εἶναι σοφούς. οὐχί;

ΘΕΟ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ μὲν τοίνυν αὐτὸς παρὼν ὡμολόγει, ἀλλὰ μὴ E ἡμεῖς βοηθοῦντες ὑπὲρ αὐτοῦ ξυνεχωρήσαμεν, οὐδὲν ἂν 234 πάλιν ἔδει ἐπαναλαβόντας βεβαιοῦσθαι· νῦν δὲ τάχ' ἄν τις ἡμᾶς ἀκύρους τιθείη τῆς ὑπὲρ ἐκείνου ὁμολογίας. διὸ καλλιόνως ἔχει σαφέστερον περὶ τούτου αὐτοῦ διομολογήσασθαι· οὐ γάρ τι σμικρὸν παραλλάττει οὕτως ἔχον ἢ ἄλλως.

ΘΕΟ. Λέγεις ἀληθῆ. 234

ΣΩ. Μὴ τοίνυν δι' ἄλλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐκείνου λόγου ὡς διὰ βραχυτάτων λάβωμεν τὴν ὁμολογίαν. 170

ΘΕΟ. Πῶς;

ΣΩ. Οὑτωσί. Τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναί φησί που ᾧ δοκεῖ;

ΘΕΟ. Φησὶ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Πρωταγόρα, καὶ ἡμεῖς ἀνθρώπου, μᾶλλον δὲ πάντων ἀνθρώπων δόξας λέγομεν, καὶ φαμὲν οὐδένα ὅν τινα οὐ τὰ μὲν αὐτὸν ἡγεῖσθαι τῶν ἄλλων σοφώτερον, τὰ δὲ ἄλλους ἑαυτοῦ, καὶ ἔν γε τοῖς μεγίστοις κινδύνοις, ὅταν ἐν στρατείαις ἢ νόσοις ἢ ἐν θαλάττῃ χειμάζωνται, ὥσπερ πρὸς θεοὺς ἔχειν τοὺς ἐν ἑκάστοις ἄρχοντας, σωτῆρας σφῶν προσδοκῶντας, οὐκ ἄλλῳ τῳ διαφέροντας ἢ τῷ εἰδέναι. B καὶ πάντα που μεστὰ τἀνθρώπινα ζητούντων διδασκάλους τε καὶ ἄρχοντας ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ζώων τῶν τε ἐργασιῶν, οἰομένων τε αὖ ἱκανῶν μὲν διδάσκειν, ἱκανῶν δὲ ἄρχειν εἶναι. καὶ ἐν τούτοις ἅπασι τί ἄλλο φήσομεν ἢ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους 235 ἡγεῖσθαι σοφίαν καὶ ἀμαθίαν εἶναι παρὰ σφίσιν;

ΘΕΟ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν μὲν σοφίαν ἀληθῆ διάνοιαν ἡγοῦνται, τὴν δὲ ἀμαθίαν ψευδῆ δόξαν;

ΘΕΟ. Τί μήν; C

ΣΩ. Τί οὖν, ὦ Πρωταγόρα, χρησόμεθα τῷ λόγῳ; πότερον ἀληθῆ φῶμεν ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους δοξάζειν, ἢ ποτὲ μὲν ἀληθῆ, ποτὲ δὲ ψευδῆ; ἐξ ἀμφοτέρων γάρ που ξυμβαίνει μὴ ἀεὶ ἀληθῆ ἀλλ' ἀμφότερα αὐτοὺς δοξάζειν. σκόπει γάρ, ὦ Θεόδωρε, εἰ ἐθέλοι ἄν τις τῶν ἀμφὶ Πρωταγόραν ἢ σὺ αὐτὸς διαμάχεσθαι ὡς οὐδεὶς ἡγεῖται ἕτερος ἕτερον ἀμαθῆ τε εἶναι καὶ ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΟ. Ἀλλ' ἄπιστον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καὶ μὴν εἰς τοῦτό γε ἀνάγκης ὁ λόγος ἥκει ὁ D πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον λέγων.

ΘΕΟ. Πῶς δή;

ΣΩ. Ὅταν σὺ κρίνας τι παρὰ σαυτῷ πρός με ἀποφαίνῃ περί τινος δόξαν, σοὶ μὲν δὴ τοῦτο κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον ἀληθὲς ἔστω, ἡμῖν δὲ δὴ τοῖς ἄλλοις περὶ τῆς σῆς κρίσεως πότερον οὐκ ἔστι κριταῖς γενέσθαι, ἢ ἀεί σε κρίνομεν ἀληθῆ δοξάζειν; ἢ μυρίοι ἑκάστοτέ σοι μάχον- 236 ται ἀντιδοξάζοντες, ἡγούμενοι ψευδῆ κρίνειν τε καὶ οἴεσθαι;

ΘΕΟ. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, μάλα μυρίοι δῆτα, E φησὶν Ὅμηρος, οἵ γέ μοι τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα παρέχουσιν.

1. διερευνώμενος H. — 3. τι] τοι Ξ b. — 13. Σκίρωνα corr. Ξ Π: σκίρωμα Γ F, κλήρωνα Δ, Σκίῤῥωνα a b c. — 17. ἂν ἀναγκάσῃς Heindorfius: ἀναγκάσῃς cum libris a b c. — 19. ἰσχυρότερος a. — 20. ἐντυχόντες a b. — κρατεροὶ a. — 25. ἀλλὰ λέγε Χ Δ Π. — 26. ἂν om. a. — 29. πᾶν ὑπήρει τὸ Δ, πᾶν ὑπήρειτο Χ. — 34. εἴδωμεν Χ Δ, probante Winckelmanno. — 37. καὶ τοῦ χείρονος a. — 38. οὐχί] οὐχὶ δή; a. — 40. ὁμολόγει a. — 44. καλλιόνως] κάλλιον, ὡς a. — αὐτοὺς Heindorfius. — 45. ἔχων a.

10. ὅν τινα οὐ] ὀντιναοῦν a. — 13. περ om. a. — 15. μεστὰ] μετα a. — 24. ὦ] τῷ Χ Δ et pr. Π. — 26 et 28. αἰεὶ a c. — 27. δὲ καὶ ψευδῆ a. — 29. θέλοι a. — 36. με Χ Δ Π: ἐμὲ a b c. — 39. σὲ ἀεὶ a. — 44. Ὅμηρος] Odyss. π, 121.

ΣΩ. Τί οὖν; βούλει λέγωμεν ὡς σὺ τότε σαυτῷ μὲν ἀληθῆ δοξάζεις, τοῖς δὲ μυρίοις ψευδῆ;

ΘΕΟ. Ἔοικεν ἔκ γε τοῦ λόγου ἀνάγκη εἶναι.

ΣΩ. Τί δὲ αὐτῷ Πρωταγόρᾳ; ἆρ' οὐχὶ ἀνάγκη, εἰ μὲν μηδὲ αὐτὸς ᾤετο μέτρον εἶναι ἄνθρωπον μηδὲ οἱ πολλοί, ὥσπερ οὐδὲ οἴονται, μηδενὶ δὴ εἶναι ταύτην τὴν
171 ἀλήθειαν ἣν ἐκεῖνος ἔγραψεν; εἰ δὲ αὐτὸς μὲν ᾤετο, τὸ δὲ πλῆθος μὴ συνοίεται, οἶσθ' ὅτι πρῶτον μὲν ὅσῳ πλείους οἷς μὴ δοκεῖ ἢ οἷς δοκεῖ, τοσούτῳ μᾶλλον οὐκ ἔστιν ἢ ἔστιν.

ΘΕΟ. Ἀνάγκη, εἴπερ γε καθ' ἑκάστην δόξαν ἔσται καὶ οὐκ ἔσται.

ΣΩ. Ἔπειτά γε τοῦτ' ἔχει κομψότατον· ἐκεῖνος μὲν περὶ τῆς αὑτοῦ οἰήσεως τὴν τῶν ἀντιδοξαζόντων οἴησιν, ᾗ ἐκεῖνον ἡγοῦνται ψεύδεσθαι, ξυγχωρεῖ που ἀληθῆ εἶναι ὁμολογῶν τὰ ὄντα δοξάζειν ἅπαντας.

ΘΕΟ. Πάνυ μὲν οὖν.

237 ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν αὑτοῦ ἂν ψευδῆ ξυγχωροῖ, εἰ τὴν
B τῶν ἡγουμένων αὐτὸν ψεύδεσθαι ὁμολογεῖ ἀληθῆ εἶναι;

ΘΕΟ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οἱ δέ γ' ἄλλοι οὐ ξυγχωροῦσιν ἑαυτοὺς ψεύδεσθαι;

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γ' αὖ ὁμολογεῖ καὶ ταύτην ἀληθῆ τὴν δόξαν ἐξ ὧν γέγραφεν.

ΘΕΟ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἐξ ἁπάντων ἄρα ἀπὸ Πρωταγόρου ἀρξαμένων ἀμφισβητήσεται, μᾶλλον δὲ ὑπό γε ἐκείνου ὁμολογήσεται, ὅταν τῷ τἀναντία λέγοντι ξυγχωρῇ ἀληθῆ αὐτὸν δοξά-
C ζειν, τότε καὶ ὁ Πρωταγόρας αὐτὸς ξυγχωρήσεται μήτε κύνα μήτε τὸν ἐπιτυχόντα ἄνθρωπον μέτρον εἶναι μηδὲ περὶ ἑνὸς οὗ ἂν μὴ μάθῃ. οὐχ οὕτως;

ΘΕΟ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ἀμφισβητεῖται ὑπὸ πάντων, οὐδενὶ ἂν εἴη ἡ Πρωταγόρου ἀλήθεια ἀληθής, οὔ τέ τινι ἄλλῳ οὔτ' αὐτῷ ἐκείνῳ.

ΘΕΟ. Ἄγαν, ὦ Σώκρατες, τὸν ἑταῖρόν μου καταθέομεν.

ΣΩ. Ἀλλά τοι, ὦ φίλε, ἄδηλον εἰ καὶ παραθέομεν
238 τὸ ὀρθόν. εἰκός γε ἄρα ἐκεῖνον πρεσβύτερον ὄντα σοφώ-
D τερον ἡμῶν εἶναι· καὶ εἰ αὐτίκα ἐντεῦθεν ἀνακύψειε μέχρι τοῦ αὐχένος, πολλὰ ἂν ἐμέ τε ἐλέγξας ληροῦντα, ὡς τὸ εἰκός, καὶ σὲ ὁμολογοῦντα, καταδὺς ἂν οἴχοιτο ἀποτρέχων. ἀλλ' ἡμῖν ἀνάγκη, οἶμαι, χρῆσθαι ἡμῖν αὐτοῖς, ὁποῖοί τινές ἐσμεν, καὶ τὰ δοκοῦντα ἀεὶ ταῦτα λέγειν. καὶ δῆτα καὶ νῦν ἄλλο τι φῶμεν ὁμολογεῖν ἂν τοῦτό γε ὁντινοῦν, τὸ εἶναι σοφώτερον ἕτερον ἑτέρου, εἶναι δὲ καὶ ἀμαθέστερον;

ΘΕΟ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

ΣΩ. Ἦ καὶ ταύτῃ ἂν μάλιστα ἵστασθαι τὸν λόγον,
ᾗ ἡμεῖς ὑπεγράψαμεν βοηθοῦντες Πρωταγόρᾳ, ὡς τὰ μὲν E
πολλὰ ᾗ δοκεῖ ταύτῃ καὶ ἔστιν ἑκάστῳ, θερμά, ξηρά, γλυκέα, πάντα ὅσα τοῦ τύπου τούτου· εἰ δέ που ἔν τισι ξυγχωρήσεται διαφέρειν ἄλλον ἄλλου, περὶ τὰ ὑγιεινὰ καὶ νοσώδη ἐθελῆσαι ἂν φάναι μὴ πᾶν γύναιον καὶ παιδίον καὶ θηρίον δὲ ἱκανὸν εἶναι ἰᾶσθαι αὑτὸ γιγνῶσκον ἑαυτῷ τὸ ὑγιεινόν, ἀλλὰ ἐνταῦθα δὴ ἄλλον ἄλλου διαφέρειν, εἴπερ που;

ΘΕΟ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ πολιτικῶν, καλὰ μὲν καὶ αἰ- 172
σχρὰ καὶ δίκαια καὶ ἄδικα καὶ ὅσια καὶ μή, οἷα ἂν ἑκάστη
πόλις οἰηθεῖσα θῆται νόμιμα ἑαυτῇ, ταῦτα καὶ εἶναι τῇ 239
ἀληθείᾳ ἑκάστῃ, καὶ ἐν τούτοις μὲν οὐδὲν σοφώτερον οὔτε ἰδιώτην ἰδιώτου οὔτε πόλιν πόλεως εἶναι· ἐν δὲ τῷ ξυμφέροντα ἑαυτῇ ἢ μὴ ξυμφέροντα τίθεσθαι, ἐνταῦθ', εἴπερ που, αὖ ὁμολογήσει ξύμβουλόν τε ξυμβούλου διαφέρειν καὶ πόλεως δόξαν ἑτέραν ἑτέρας πρὸς ἀλήθειαν, καὶ οὐκ
ἂν πάνυ τολμήσειε φῆσαι, ἃ ἂν θῆται πόλις ξυμφέροντα B
οἰηθεῖσα αὑτῇ, παντὸς μᾶλλον ταῦτα καὶ ξυνοίσειν. ἀλλ' ἐκεῖ οὗ λέγω, ἐν τοῖς δικαίοις καὶ ἀδίκοις καὶ ὁσίοις καὶ ἀνοσίοις, ἐθέλουσιν ἰσχυρίζεσθαι ὡς οὐκ ἔστι φύσει αὐτῶν
οὐδὲν οὐσίαν ἑαυτοῦ ἔχον, ἀλλὰ τὸ κοινῇ δόξαν τοῦτο 127
γίγνεται ἀληθὲς τότε ὅταν δόξῃ καὶ ὅσον ἂν δοκῇ χρόνον. καὶ ὅσοι γε δὴ μὴ παντάπασι τὸν Πρωταγόρου λόγον λέγουσιν, ὧδέ πως τὴν σοφίαν ἄγουσι. Λόγος δὲ ἡμᾶς, ὦ
Θεόδωρε, ἐκ λόγου, μείζων ἐξ ἐλάττονος, καταλαμβάνει. C

ΘΕΟ. Οὐκοῦν σχολὴν ἄγομεν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Φαινόμεθα. καὶ πολλάκις μέν γε δή, ὦ δαιμόνιε, καὶ ἄλλοτε κατενόησα, ἀτὰρ καὶ νῦν, ὡς εἰκότως οἱ ἐν ταῖς φιλοσοφίαις πολὺν χρόνον διατρίψαντες εἰς τὰ δικαστήρια ἰόντες γελοῖοι φαίνονται ῥήτορες.

ΘΕΟ. Πῶς δὴ οὖν λέγεις;

ΣΩ. Κινδυνεύουσιν οἱ ἐν δικαστηρίοις καὶ τοῖς τοι- 240
οὕτοις ἐκ νέων κυλινδούμενοι πρὸς τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ
τῇ τοιᾷδε διατριβῇ τεθραμμένους ὡς οἰκέται πρὸς ἐλευ- D
θέρους τεθράφθαι.

ΘΕΟ. Πῇ δή;

ΣΩ. Ἧι τοῖς μέν, τοῦτο ὃ σὺ εἶπες, ἀεὶ πάρεστι σχολὴ καὶ τοὺς λόγους ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ σχολῆς ποιοῦνται, ὥσπερ ἡμεῖς νυνὶ τρίτον ἤδη λόγον ἐκ λόγου μεταλαμβάνομεν, οὕτω κἀκεῖνοι, ἐὰν αὐτοὺς ὁ ἐπελθὼν τοῦ προκειμένου μᾶλλον, καθάπερ ἡμᾶς, ἀρέσῃ· καὶ διὰ μακρῶν ἢ βραχέων μέλει οὐδὲν λέγειν, ἂν μόνον τύχωσι τοῦ ὄντος. οἱ δὲ ἐν ἀσχολίᾳ τε ἀεὶ λέγουσι· κατεπείγει γὰρ ὕδωρ ῥέον, καὶ οὐκ ἐγχωρεῖ περὶ οὗ ἂν ἐπιθυμήσωσι τοὺς λόγους ποι-
εῖσθαι, ἀλλ' ἀνάγκην ἔχων ὁ ἀντίδικος ἐφέστηκε καὶ ὑπο- E

---

4. δὲ] δαὶ b. — 21. ἑαυτοὺς cum Buttmanno (et corr. Π) bc: ἑαυτοῖς a. — 26. Φαίνεται om. ΧΔ. — 27. Ἐξ] Heindorfius Ὑφ'. Conf. tamen Bernhardy S. gr. p. 228. — 29. τῷ om. a. — 40. γε ἄρα] γὰρ a. — 45. ταυτὰ a.
13. καὶ ante δίκαια om. a. — 26. λέγωσιν a. — 36. καλινδούμενοι a. — 38. τετράφθαι ΧΓΔ et pr. Π.

γραφὴν παραναγιγνωσκομένην, ὧν ἐκτὸς οὐ ῥητέον· (ἣν
ἀντωμοσίαν καλοῦσιν·) οἱ δὲ λόγοι ἀεὶ περὶ ὁμοδούλου
πρὸς δεσπότην καθήμενον, ἐν χειρὶ τὴν δίκην ἔχοντα,
καὶ οἱ ἀγῶνες οὐδέποτε τὴν ἄλλως ἀλλ' ἀεὶ τὴν περὶ αὐτοῦ·
πολλάκις δὲ καὶ περὶ ψυχῆς ὁ δρόμος· ὥστ' ἐξ ἁπάντων
173 τούτων ἔντονοι καὶ δριμεῖς γίγνονται, ἐπιστάμενοι τὸν δε-
241 σπότην λόγῳ τε θωπεῦσαι καὶ ἔργῳ χαρίσασθαι, σμικροὶ
δὲ καὶ οὐκ ὀρθοὶ τὰς ψυχάς. τὴν γὰρ αὔξην καὶ τὸ εὐθύ
τε καὶ τὸ ἐλεύθερον ἡ ἐκ νέων δουλεία ἀφῄρηται, ἀναγ-
κάζουσα πράττειν σκολιά, μεγάλους κινδύνους καὶ φόβους
ἔτι ἁπαλαῖς ψυχαῖς ἐπιβάλλουσα, οὓς οὐ δυνάμενοι μετὰ
τοῦ δικαίου καὶ ἀληθοῦς ὑποφέρειν, εὐθὺς ἐπὶ τὸ ψεῦδός
τε καὶ τὸ ἀλλήλους ἀνταδικεῖν τρεπόμενοι πολλὰ κάμπτον-
B ται καὶ συγκλῶνται, ὥσθ' ὑγιὲς οὐδὲν ἔχοντες τῆς δια-
νοίας εἰς ἄνδρας ἐκ μειρακίων τελευτῶσι, δεινοί τε καὶ
σοφοὶ γεγονότες, ὡς οἴονται. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ τοιοῦτοι,
ὦ Θεόδωρε· τοὺς δὲ τοῦ ἡμετέρου χοροῦ πότερον βούλει
διελθόντες ἢ ἐάσαντες πάλιν ἐπὶ τὸν λόγον τρεπώμεθα,
ἵνα μὴ καί, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, λίαν πολὺ τῇ ἐλευθερίᾳ
καὶ μεταλήψει τῶν λόγων καταχρώμεθα;

ΘΕΟ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ διελθόντες. πάνυ
C γὰρ εὖ τοῦτο εἴρηκας, ὅτι οὐχ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ τοιῷδε χο-
ρεύοντες τῶν λόγων ὑπηρέται, ἀλλ' οἱ λόγοι οἱ ἡμέτεροι
ὥσπερ οἰκέται, καὶ ἕκαστος αὐτῶν περιμένει ἀποτελεσθῆ-
ναι ὅταν ἡμῖν δοκῇ· οὔτε γὰρ δικαστὴς οὔτε θεατής, ὥσ-
περ ποιηταῖς, ἐπιτιμήσων τε καὶ ἄρξων ἐπιστατεῖ παρ'
ἡμῖν.

242 ΣΩ. Λέγωμεν δή, ὡς ἔοικεν, ἐπεὶ σοί γε δοκεῖ, περὶ
τῶν κορυφαίων· τί γὰρ ἄν τις τούς γε φαύλως διατρί-
βοντας ἐν φιλοσοφίᾳ λέγοι; Οὗτοι δέ που ἐκ νέων πρῶ-
τον μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδόν, οὐδὲ ὅπου δικα-
D στήριον ἢ βουλευτήριον ἤ τι κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως συν-
έδριον· νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα λεγόμενα ἢ γεγραμμένα
οὔτε ὁρῶσιν οὔτε ἀκούουσι. σπουδαὶ δὲ ἑταιρειῶν ἐπ' ἀρ-
χὰς καὶ σύνοδοι καὶ δεῖπνα καὶ σὺν αὐλητρίσι κῶμοι,
οὐδὲ ὄναρ πράττειν προσίσταται αὐτοῖς. εὖ δὲ ἢ κακῶς
τις γέγονεν ἐν πόλει, ἢ τί τῳ κακόν ἐστιν ἐκ προγόνων
γεγονὸς ἢ πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, μᾶλλον αὐτὸν λέλη-
θεν ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χόες. καὶ ταῦτα πάντ'
E οὐδ' ὅτι οὐκ οἶδεν, οἶδεν· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν ἀπέχεται τοῦ
εὐδοκιμεῖν χάριν, ἀλλὰ τῷ ὄντι τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πό-
λει κεῖται αὐτοῦ καὶ ἐπιδημεῖ, ἡ δὲ διάνοια, ταῦτα πάντα
ἡγησαμένη σμικρὰ καὶ οὐδέν, ἀτιμάσασα πανταχῇ φέρε-
ται κατὰ Πίνδαρον, τά τε γᾶς ὑπένερθε καὶ τὰ ἐπίπεδα
γεωμετροῦσα, οὐρανοῦ τε ὕπερ ἀστρονομοῦσα, καὶ πᾶσαν
πάντῃ φύσιν ἐρευνωμένη τῶν ὄντων ἑκάστου ὅλου, εἰς 174
τῶν ἐγγὺς οὐδὲν αὑτὴν συγκαθιεῖσα.

ΘΕΟ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες; 243

ΣΩ. Ὥσπερ καὶ Θαλῆν ἀστρονομοῦντα, ὦ Θεόδωρε,
καὶ ἄνω βλέποντα, πεσόντα εἰς φρέαρ, Θρᾷττά τις ἐμ-
μελὴς καὶ χαρίεσσα θεραπαινὶς ἀποσκῶψαι λέγεται, ὡς
τὰ μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δ' ἔμπροσθεν
αὐτοῦ καὶ παρὰ πόδας λανθάνοι αὐτόν. ταὐτὸν δὲ ἀρκεῖ
σκῶμμα ἐπὶ πάντας ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσι. τῷ γὰρ B
ὄντι τὸν τοιοῦτον ὁ μὲν πλησίον καὶ ὁ γείτων λέληθεν,
οὐ μόνον ὅ τι πράττει, ἀλλ' ὀλίγου καὶ εἰ ἄνθρωπός ἐστιν
ἤ τι ἄλλο θρέμμα· τί δέ ποτ' ἐστὶν ἄνθρωπος καὶ τί τῇ
τοιαύτῃ φύσει προσήκει διάφορον τῶν ἄλλων ποιεῖν ἢ
πάσχειν, ζητεῖ τε καὶ πράγματ' ἔχει διερευνώμενος. μαν-
θάνεις γάρ που, ὦ Θεόδωρε. ἢ οὔ;

ΘΕΟ. Ἔγωγε· καὶ ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τοιγάρτοι, ὦ φίλε, ἰδίᾳ τε συγγιγνόμενος ὁ
τοιοῦτος ἑκάστῳ καὶ δημοσίᾳ, ὅπερ ἀρχόμενος ἔλεγον, C
ὅταν ἐν δικαστηρίῳ ἤ που ἄλλοθι ἀναγκασθῇ περὶ τῶν
παρὰ πόδας καὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς διαλέγεσθαι, γέλωτα
παρέχει οὐ μόνον Θρᾴτταις ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ, εἰς
φρέατά τε καὶ πᾶσαν ἀπορίαν ἐμπίπτων ὑπὸ ἀπειρίας,
καὶ ἡ ἀσχημοσύνη δεινή, δόξαν ἀβελτερίας παρεχομένη.
ἔν τε γὰρ ταῖς λοιδορίαις ἴδιον ἔχει οὐδὲν οὐδένα λοιδο- 244
ρεῖν, ἅτ' οὐκ εἰδὼς κακὸν οὐδὲν οὐδενὸς ἐκ τοῦ μὴ μεμε-
λετηκέναι· ἀπορῶν οὖν γελοῖος φαίνεται· ἔν τε τοῖς ἐπαί- 128 D
νοις καὶ ταῖς τῶν ἄλλων μεγαλαυχίαις, οὐ προσποιήτως,
ἀλλὰ τῷ ὄντι γελῶν ἔνδηλος γιγνόμενος ληρώδης δοκεῖ
εἶναι. τύραννόν τε γὰρ ἢ βασιλέα ἐγκωμιαζόμενον ἕνα τῶν
νομέων, οἷον συβώτην, ἢ ποιμένα, ἤ τινα βουκόλον ἡγεῖ-
ται ἀκούειν εὐδαιμονιζόμενον πολὺ βδάλλοντα· δυσκολώ-
τερον δὲ ἐκείνων ζῷον καὶ ἐπιβουλότερον ποιμαίνειν τε
καὶ βδάλλειν νομίζει αὐτούς· ἄγροικον δὲ καὶ ἀπαίδευτον
ὑπὸ ἀσχολίας οὐδὲν ἧττον τῶν νομέων τὸν τοιοῦτον ἀναγ-
καῖον γίγνεσθαι, σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβεβλημένον. E
γῆς δὲ ὅταν μυρία πλέθρα ἢ ἔτι πλείω ἀκούσῃ ὥς τις
ἄρα κεκτημένος θαυμαστὰ πλήθει κέκτηται, πάνσμικρα
δοκεῖ ἀκούειν εἰς ἅπασαν εἰωθὼς τὴν γῆν βλέπειν. τὰ δὲ
δὴ γένη ὑμνούντων, ὡς γενναῖός τις ἑπτὰ πάππους πλου-
σίους ἔχων ἀποφῆναι, παντάπασιν ἀμβλὺ καὶ ἐπὶ σμικρὸν
ὁρώντων ἡγεῖται τὸν ἔπαινον, ὑπὸ ἀπαιδευσίας οὐ δυνα- 175
μένων εἰς τὸ πᾶν ἀεὶ βλέπειν οὐδὲ λογίζεσθαι ὅτι πάπ-
πων καὶ προγόνων μυριάδες ἑκάστῳ γεγόνασιν ἀναρίθμη- 245
τοι, ἐν αἷς πλούσιοι καὶ πτωχοὶ καὶ βασιλεῖς καὶ δοῦλοι
βάρβαροί τε καὶ Ἕλληνες πολλάκις μυρίοι γεγόνασιν ὁτῳ-

---

1. Verba ἣν ἀντωμοσίαν καλοῦσιν glossema putant esse Abreschius (Auctar. Diluc. Thucyd. p. 425.), Heindorfius, Astius, alii. — 3. τὴν τινα 𝔄 Δ b et pr. Π, probante Winckelmanno. — 4. τηνάλλως a. — 18. τραπώμεθα Γ b c. — 34. ἑταιρειῶν 𝔄 Δ Π. — 37. τις] τι a. — 43. σμικρά, καὶ οὐδὲν ἀτιμάσασα a. Vid. Politic. 98 A. — φέρεται] πέτεται b et γρ. 𝔄 B C. — 44. Πίνδαρον] Fragm. Boeckh. 220 et 227. — ἐπίπεδα] ἐπίπεδθεν a, ἐφύπερθεν Schneiderus.

1. εἴς τι τῶν a. — 5. Θρᾷττά et 21. Θρᾴτταις a. — 23. ἀβελτηρίας a. — 24. τε] γε a. — 25. ἐμμεμελετηκέναι a. — 33. ἀγροῖκον a. — 37. πάνυ σμικρὰ a. — 40. ἀμβλὺν a. — 42. αἰεὶ c.

οὖν, ἀλλ' ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι καταλόγῳ προγόνων σεμνυ-
νομένων καὶ ἀναφερόντων εἰς Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος
ἄτοπα αὐτῷ καταφαίνεται τῆς σμικρολογίας, ὅτι δὲ ὁ
B ἀπ' Ἀμφιτρύωνος εἰς τὸ ἄνω πεντεκαιεικοστὸς τοιοῦτος
ἦν, οἵα συνέβαινεν αὐτῷ τύχη, καὶ ὁ πεντηκοστὸς ἀπ' αὐ-
τοῦ, γελᾷ οὐ δυναμένων λογίζεσθαί τε καὶ χαυνότητα ἀνο-
ήτου ψυχῆς ἀπαλλάττειν. ἐν ἅπασι δὴ τούτοις ὁ τοιοῦ-
τος ὑπὸ τῶν πολλῶν καταγελᾶται, τὰ μὲν ὑπερηφάνως
ἔχων, ὡς δοκεῖ, τὰ δ' ἐν ποσὶν ἀγνοῶν τε καὶ ἐν ἑκά-
στοις ἀπορῶν.

ΘΕΟ. Παντάπασι τὰ γιγνόμενα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὅταν δέ γέ τινα αὐτός, ὦ φίλε, ἑλκύσῃ ἄνω,
C καὶ ἐθελήσῃ τις αὐτῷ ἐκβῆναι ἐκ τοῦ Τί ἐγὼ σὲ ἀδικῶ ἢ
σὺ ἐμέ; εἰς σκέψιν αὐτῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας, τί
τε ἑκάτερον αὐτοῖν καὶ τί τῶν πάντων ἢ ἀλλήλων διαφέ-
ρετον; ἢ ἐκ τοῦ Εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων κεκτημένος τ' αὖ
πολὺ χρυσίον, βασιλείας πέρι καὶ ἀνθρωπίνης ὅλως εὐ-
246 δαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ἐπὶ σκέψιν, ποίω τέ τινε ἐστὸν
καὶ τίνα τρόπον ἀνθρώπου φύσει προσήκει τὸ μὲν κτή-
σασθαι αὐτοῖν, τὸ δὲ ἀποφυγεῖν, — περὶ τούτων ἁπάν-
D των ὅταν αὖ δέῃ λόγον διδόναι τὸν σμικρὸν ἐκεῖνον τὴν
ψυχὴν καὶ δριμὺν καὶ δικανικόν, πάλιν αὖ τὰ ἀντίστροφα
ἀποδίδωσιν· ἰλιγγιῶν τε ἀφ' ὑψηλοῦ κρεμασθεὶς καὶ βλέ-
πων μετέωρος ἄνωθεν ὑπὸ ἀηθείας ἀδημονῶν τε καὶ
ἀπορῶν καὶ βαρβαρίζων γέλωτα Θρᾴτταις μὲν οὐ παρέχει
οὐδ' ἄλλῳ ἀπαιδεύτῳ οὐδενί, οὐ γὰρ αἰσθάνονται, τοῖς
δ' ἐναντίως ἢ ὡς ἀνδραπόδοις τραφεῖσιν ἅπασιν. Οὗτος
δὴ ἑκατέρου τρόπος, ὦ Θεόδωρε, ὁ μὲν τῷ ὄντι ἐν ἐλευ-
E θερίᾳ τε καὶ σχολῇ τεθραμμένου, ὃν δὴ φιλόσοφον καλεῖς,
ᾧ ἀνεμέσητον εὐήθει δοκεῖν καὶ οὐδενὶ εἶναι, ὅταν εἰς
δουλικὰ ἐμπέσῃ διακονήματα, οἷον στρωματόδεσμον μὴ
ἐπισταμένου συσκευάσασθαι μηδὲ ὄψον ἡδῦναι ἢ θῶπας
λόγους· ὁ δ' αὖ τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα δυναμένου τορῶς
τε καὶ ὀξέως διακονεῖν, ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου
176 ἐπιδέξια ἐλευθέρως οὐδέ γ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντος ὀρ-
θῶς ὑμνῆσαι θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον ἀληθῆ.

247 ΘΕΟ. Εἰ πάντας, ὦ Σώκρατες, πείθοις ἃ λέγεις ὥσ-
περ ἐμέ, πλείων ἂν εἰρήνη καὶ κακὰ ἐλάττω κατ' ἀνθρώ-
πους εἴη.

ΣΩ. Ἀλλ' οὔτ' ἀπολέσθαι τὰ κακὰ δυνατόν, ὦ Θεό-
δωρε· ὑπεναντίον γάρ τι τῷ ἀγαθῷ ἀεὶ εἶναι ἀνάγκη·
οὔτ' ἐν θεοῖς αὐτὰ ἱδρύσθαι, τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ
τόνδε τὸν τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης. διὸ καὶ πειρᾶσθαι
B χρὴ ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν ὅ τι τάχιστα. φυγὴ δὲ ὁμοίωσις
θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ δίκαιον καὶ ὅσιον
μετὰ φρονήσεως γενέσθαι. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄριστε, οὐ πάνυ
ῥᾴδιον πεῖσαι ὡς ἄρα οὐχ ὧν ἕνεκα οἱ πολλοί φασι
δεῖν πονηρίαν μὲν φεύγειν, ἀρετὴν δὲ διώκειν, τούτων
χάριν τὸ μὲν ἐπιτηδευτέον, τὸ δ' οὔ, ἵνα δὴ μὴ κακὸς
καὶ ἵνα ἀγαθὸς δοκῇ εἶναι. ταῦτα γάρ ἐστιν ὁ λεγόμενος
γραῶν ὕθλος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται. τὸ δὲ ἀληθὲς ὧδε λέ-
γωμεν. θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ' ὡς οἷόν τε δι- C
καιότατος, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν ἢ ὃς ἂν
ἡμῶν αὖ γένηται ὅ τι δικαιότατος. περὶ τούτου καὶ ἡ ὡς
ἀληθῶς δεινότης ἀνδρὸς καὶ οὐδενία τε καὶ ἀνανδρία.
ἡ μὲν γὰρ τούτου γνῶσις σοφία καὶ ἀρετὴ ἀληθινή, ἡ
δὲ ἄγνοια ἀμαθία καὶ κακία ἐναργής· αἱ δ' ἄλλαι δεινό- 248
τητές τε δοκοῦσαι καὶ σοφίαι ἐν μὲν πολιτικαῖς δυναστεί-
αις γιγνόμεναι φορτικαί, ἐν δὲ τέχναις βάναυσοι. τῷ οὖν
ἀδικοῦντι καὶ ἀνόσια λέγοντι ἢ πράττοντι μακρῷ ἄριστ' D
ἔχει τὸ μὴ συγχωρεῖν δεινῷ ὑπὸ πανουργίας εἶναι. ἀγάλ-
λονται γὰρ τῷ ὀνείδει, καὶ οἴονται ἀκούειν ὅτι οὐ λῆροί
εἰσι, γῆς ἄλλως ἄχθη, ἀλλ' ἄνδρες οἵους δεῖ ἐν πόλει τοὺς
σωθησομένους. λεκτέον οὖν τἀληθές, ὅτι τοσούτῳ μᾶλλόν
εἰσιν οἷοι οὐκ οἴονται, ὅτι οὐχὶ οἴονται· ἀγνοοῦσι γὰρ ζη-
μίαν ἀδικίας, ὃ δεῖ ἥκιστα ἀγνοεῖν. οὐ γάρ ἐστιν ἣν δο-
κοῦσι, πληγαί τε καὶ θάνατοι, ὧν ἐνίοτε πάσχουσιν οὐδὲν
ἀδικοῦντες, ἀλλὰ ἣν ἀδύνατον ἐκφυγεῖν. E

ΘΕΟ. Τίνα δὴ λέγεις;

ΣΩ. Παραδειγμάτων, ὦ φίλε, ἐν τῷ ὄντι ἑστώτων,
τοῦ μὲν θείου εὐδαιμονεστάτου, τοῦ δὲ ἀθέου ἀθλιωτά- 129
του, οὐχ ὁρῶντες ὅτι οὕτως ἔχει, ὑπὸ ἠλιθιότητός τε καὶ
τῆς ἐσχάτης ἀνοίας λανθάνουσι τῷ μὲν ὁμοιούμενοι διὰ
τὰς ἀδίκους πράξεις, τῷ δὲ ἀνομοιούμενοι. οὗ δὴ τίνουσι 177
δίκην ζῶντες τὸν εἰκότα βίον ᾧ ὁμοιοῦνται. ἐὰν δ' εἴπω-
μεν ὅτι, ἂν μὴ ἀπαλλαγῶσι τῆς δεινότητος, καὶ τελευτή- 249
σαντας αὐτοὺς ἐκεῖνος μὲν ὁ τῶν κακῶν καθαρὸς τόπος
οὐ δέξεται, ἐνθάδε δὲ τὴν αὑτοῖς ὁμοιότητα τῆς διαγω-
γῆς ἀεὶ ἕξουσι, κακοὶ κακοῖς συνόντες, ταῦτα δὴ καὶ
παντάπασιν ὡς δεινοὶ καὶ πανοῦργοι ἀνοήτων τινῶν ἀκού-
σονται.

ΘΕΟ. Καὶ μάλα δή, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οἶδά τοι, ὦ ἑταῖρε. ἓν μέντοι τι αὐτοῖς συμ- B
βέβηκεν, ὅτι ἂν ἰδίᾳ λόγον δέῃ δοῦναί τε καὶ δέξασθαι
περὶ ὧν ψέγουσι, καὶ ἐθελήσωσιν ἀνδρικῶς πολὺν χρόνον
ὑπομεῖναι καὶ μὴ ἀνάνδρως φεύγειν, τότε ἀτόπως, ὦ
δαιμόνιε, τελευτῶντες οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτοὶ αὑτοῖς περὶ
ὧν λέγουσι, καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη πως ἀπομαραίνεται,

---

4. πέντε καὶ εἰκοστὸς a. — 5. οἷα -- τύχῃ c. Sed cfr. Phaed. 58 A. Polit. IX. 592 A. Critia 120 E. — 6. δυναμένῳ ΓΛΞΣΤΒΗ et pr. E, δυνάμενον cum Heindorfio c. — 12. αὐτὸν a. — ἄνω om. ΧΔ. — 13. αὐτῶν a. — 14. αὖ τῆς a. — 16. Εἰ om. (ΣΤ) b. — τ' αὖ] πάνυ Heusdius. — 17. πολὺ om. ΧΔ et pr. Π. — χρυσίον, εἰς βασιλείας a c. — 18. ἐπὶ σκέψιν Bekkerus: ἐπίσκεψιν cum libris a c. — 19. τύπον a. — κτήσασθαι ΧΓΔΞΠΣΤFH et corr. ΛΒ. — 20. πάντων τούτων a. — 23. ἰλιγγιῶν τε γάρ, ἀπὸ ὑψηλοῦ a. — 27. τραφεῖσι πᾶσιν a. — 32. ἐπισταμένου ΧΔΠ: ἐπιστάμενος a b c. — 35. ἐπὶ δεξιὰ a. — 41. αἰεὶ a c.

2. πάνυ ΧΔ et pr. Π: πάνυ τι a b c. — 5. δὴ om. Χb et pr. ΔΠ. — 6. ταῦτα μὲν γάρ a b. — 7. λέγομεν a. — 14. σοφαὶ ΧΔ et pr. Π. — 35. αἰεὶ c. — 44. πως] penitus Ficinus, πάντως Heindorfius.

ὥστε παίδων μηδὲν δοκεῖν διαφέρειν. Περὶ μὲν οὖν τούτων, ἐπειδὴ καὶ πάρεργα τυγχάνει λεγόμενα, ἀποστῶμεν·
C εἰ δὲ μή, πλείω ἀεὶ ἐπιῤῥέοντα καταχώσει ἡμῶν τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον· ἐπὶ δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἴωμεν, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ.

ΘΕΟ. Ἐμοὶ μὲν τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἀηδέστερα ἀκούειν· ῥᾴω γὰρ τηλικῷδε ὄντι ἐπακολουθεῖν· εἰ μέντοι δοκεῖ, πάλιν ἐπανίωμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐνταῦθά που ἦμεν τοῦ λόγου, ἐν ᾧ
250 ἔφαμεν τοὺς τὴν φερομένην οὐσίαν λέγοντας, καὶ τὸ ἀεὶ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ δοκεῖ, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἐθέλειν διϊσχυρίζεσθαι, καὶ οὐχ ἥκιστα περὶ
D τὰ δίκαια, ὡς παντὸς μᾶλλον, ἃ ἂν θῆται πόλις δόξαντα αὐτῇ, ταῦτα καὶ ἔστι δίκαια τῇ θεμένῃ, ἕωσπερ ἂν κέηται· περὶ δὲ τἀγαθοῦ οὐδένα ἀνδρεῖον ἔθ' οὕτως εἶναι, ὥστε τολμᾶν διαμάχεσθαι ὅτι καὶ ἃ ἂν ὠφέλιμα οἰηθεῖσα πόλις ἑαυτῇ θῆται, καὶ ἔστι τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν κέηται ὠφέλιμα, πλὴν εἴ τις τὸ ὄνομα λέγοι· τοῦτο δέ που σκῶμμ' ἂν εἴη πρὸς ὃ λέγομεν. οὐχί;

ΘΕΟ. Πάνυ γε.

E ΣΩ. Μὴ λεγέτω τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ὀνομαζόμενον θεωρεῖται.

ΘΕΟ. Μὴ γάρ.

ΣΩ. Ἀλλ' ὃ ἂν τοῦτο ὀνομάζῃ, τούτου δή που στοχάζεται νομοθετουμένη, καὶ πάντας τοὺς νόμους, καθ' ὅσον οἴεταί τε καὶ δύναται, ὡς ὠφελιμωτάτους ἑαυτῇ τίθεται. ἢ πρὸς ἄλλο τι βλέπουσα νομοθετεῖται;

178 ΘΕΟ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἦ οὖν καὶ τυγχάνει ἀεί, ἢ πολλὰ καὶ διαμαρτάνει ἑκάστη;

ΘΕΟ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ διαμαρτάνειν.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν ἐνθένδε ἂν μᾶλλον πᾶς τις ὁμολο-
251 γήσειε ταὐτὰ ταῦτα, εἰ περὶ παντός τις τοῦ εἴδους ἐρωτῴη, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὠφέλιμον τυγχάνει ὄν. ἔστι δέ που καὶ περὶ τὸν μέλλοντα χρόνον. ὅταν γὰρ νομοθετώμεθα, ὡς ἐσομένους ὠφελίμους τοὺς νόμους τιθέμεθα εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον· τοῦτο δὲ μέλλον ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν.

B ΘΕΟ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἴθι δή, οὑτωσὶ ἐρωτῶμεν Πρωταγόραν ἢ ἄλλον τινὰ τῶν ἐκείνῳ τὰ αὐτὰ λεγόντων, Πάντων μέτρον ἄνθρωπός ἐστιν, ὡς φατέ, ὦ Πρωταγόρα, λευκῶν, βαρέων, κούφων, οὐδενὸς ὅτου οὐ τῶν τοιούτων. ἔχων γὰρ αὐτῶν τὸ κριτήριον ἐν αὑτῷ, οἷα πάσχει τοιαῦτα οἰόμενος, ἀληθῆ τε οἴεται αὑτῷ καὶ ὄντα. οὐχ οὕτως;

ΘΕΟ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἦ καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, φήσομεν, ὦ Πρωταγόρα, ἔχει τὸ κριτήριον ἐν αὑτῷ, καὶ οἷα ἂν οἰηθῇ C
ἔσεσθαι, ταῦτα καὶ γίγνεται ἐκείνῳ τῷ οἰηθέντι; οἷον θερμά, ἆρ' ὅταν τις οἰηθῇ ἰδιώτης αὑτὸν πυρετὸν λήψεσθαι καὶ ἔσεσθαι ταύτην τὴν θερμότητα, καὶ ἕτερος, ἰατρὸς δέ, ἀντοιηθῇ, κατὰ τὴν ποτέρου δόξαν φῶμεν τὸ μέλλον ἀποβήσεσθαι, ἢ κατὰ τὴν ἀμφοτέρων, καὶ τῷ μὲν ἰατρῷ οὐ θερμὸς οὐδὲ πυρέττων γενήσεται, ἑαυτῷ δὲ ἀμφότερα;

ΘΕΟ. Γελοῖον μέντ' ἂν εἴη. 252

ΣΩ. Ἀλλ', οἶμαι, περὶ οἴνου γλυκύτητος καὶ αὐστηρότητος μελλούσης ἔσεσθαι ἡ τοῦ γεωργοῦ δόξα, ἀλλ' οὐχ D
ἡ τοῦ κιθαριστοῦ, κυρία.

ΘΕΟ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐδ' ἂν αὖ περὶ ἀναρμόστου τε καὶ εὐαρμόστου ἐσομένου παιδοτρίβης ἂν βέλτιον δοξάσειε μουσικοῦ, ὃ καὶ ἔπειτα αὐτῷ τῷ παιδοτρίβῃ δόξει εὐάρμοστον εἶναι.

ΘΕΟ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοῦ μέλλοντος ἑστιάσεσθαι μὴ μαγειρικοῦ ὄντος, σκευαζομένης θοίνης, ἀκυροτέρα ἡ κρίσις τῆς τοῦ ὀψοποιοῦ περὶ τῆς ἐσομένης ἡδονῆς. περὶ μὲν
γὰρ τοῦ ἤδη ὄντος ἑκάστῳ ἡδέος ἢ γεγονότος μηδέν πω E
τῷ λόγῳ διαμαχώμεθα, ἀλλὰ περὶ τοῦ μέλλοντος ἑκάστῳ καὶ δόξειν καὶ ἔσεσθαι πότερον αὐτὸς αὑτῷ ἄριστος κριτής, ἢ σύ, ὦ Πρωταγόρα, τό γε περὶ λόγους πιθανὸν ἑκάστῳ ἡμῶν ἐσόμενον εἰς δικαστήριον βέλτιον ἂν προδοξάσαις ἢ τῶν ἰδιωτῶν ὁστισοῦν;

ΘΕΟ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε σφόδρα ὑπισχνεῖτο πάντων διαφέρειν αὐτός.

ΣΩ. Νὴ Δία, ὦ μέλε· ἢ οὐδείς γ' ἂν αὐτῷ διελέγετο
διδοὺς πολὺ ἀργύριον, εἴ πῃ τοὺς συνόντας ἔπειθεν ὅτι 179
καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαί τε καὶ δόξειν οὔτε μάντις οὔτε τις 253
ἄλλος ἄμεινον κρίνειεν ἂν ἢ αὐτὸς αὑτῷ.

ΘΕΟ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αἱ νομοθεσίαι καὶ τὸ ὠφέλιμον περὶ τὸ μέλλον ἐστί, καὶ πᾶς ἂν ὁμολογοῖ νομοθετουμένην πόλιν πολλάκις ἀνάγκην εἶναι τοῦ ὠφελιμωτάτου ἀποτυγχάνειν;

ΘΕΟ. Μάλα γε.

ΣΩ. Μετρίως ἄρα ἡμῖν πρὸς τὸν διδάσκαλόν σου εἰρήσεται, ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ ὁμολογεῖν σοφώτερόν τε ἄλλον B
ἄλλον εἶναι καὶ τὸν μὲν τοιοῦτον μέτρον εἶναι, ἐμοὶ δὲ τῷ ἀνεπιστήμονι μηδὲ ὁπωστιοῦν ἀνάγκην εἶναι μέτρῳ γίγνεσθαι, ὡς ἄρτι με ἠνάγκαζεν ὁ ὑπὲρ ἐκείνου λόγος, εἴτ' ἐβουλόμην εἴτε μή, τοιοῦτον εἶναι. 130

---

9. αἰεὶ c. — 12. τὰ om. ΧΔ et pr. Π. — 13. δίκαια, τιθεμένη a. — 14. τοῦ ἀγαθοῦ a. — 17. λέγει a. — 18. ἐλέγομεν a. — 20. μὴ γὰρ λεγέτω ΧΔΠ. Fort. μὴ ἄρα λεγέτω. Winck. — 21. θεωρεῖται. μὴ γάρ. ἀλλ' ὃ - - - νομοθετεῖται continuantur Socrati in a. — 28. ἢ καὶ πολλὰ a. — 30. ἁμαρτάνειν ΧΔΠ. — 36. μέλλον cum Heindorfio bc: μᾶλλον ΧΔΠ, μέλλει μᾶλλον Γ, μέλλον μᾶλλον cum ceteris libris a. — 40. λευκῶν] λευκῶν, μελάνων Cornarius. — 42. ἑαυτῷ ab.

2. ἑαυτῷ ab. — 3. ταῦτα] τοιαῦτα cum Heindorfio b. — 4. αὑτὸν T: αὐτὸν abc. — 12. οὐχὶ τοῦ a, οὐχὶ ἡ τοῦ b. — 15. ἂν om. a. — 22. γὰρ δὴ τοῦ a. — 23. διαμαχόμεθα a. — 25. γε] τε a. — 31. εἴ πῃ cum Heindorfio bc: εἰ μὴ cum libris a.

ΘΕΟ. Ἐκείνῃ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, μάλιστα ἁλίσκεσθαι ὁ λόγος, ἁλισκόμενος καὶ ταύτῃ, ᾗ τὰς τῶν ἄλλων δόξας κυρίας ποιεῖ, αὗται δὲ ἐφάνησαν τοὺς ἐκείνου λόγους οὐδαμῇ ἀληθεῖς ἡγούμεναι.

C ΣΩ. Πολλαχῇ, ὦ Θεόδωρε, καὶ ἄλλῃ ἂν τό γε τοιοῦτον ἁλοίη, μὴ πᾶσαν παντὸς ἀληθῆ δόξαν εἶναι. περὶ δὲ τὸ παρὸν ἑκάστῳ πάθος, ἐξ ὧν αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ 254 κατὰ ταύτας δόξαι γίγνονται, χαλεπώτερον ἑλεῖν ὡς οὐκ ἀληθεῖς. ἴσως δὲ οὐδὲν λέγω· ἀνάλωτοι γάρ, εἰ ἔτυχον, εἰσί, καὶ οἱ φάσκοντες αὐτὰς ἐναργεῖς τε εἶναι καὶ ἐπιστήμας τάχα ἂν ὄντα λέγοιεν, καὶ Θεαίτητος ὅδε οὐκ ἀπὸ σκοποῦ εἴρηκεν αἴσθησιν καὶ ἐπιστήμην ταὐτὸν θέ- D μενος. προσιτέον οὖν ἐγγυτέρω, ὡς ὁ ὑπὲρ Πρωταγόρου λόγος ἐπέταττε, καὶ σκεπτέον τὴν φερομένην ταύτην οὐσίαν διακρούοντα, εἴτε ὑγιὲς εἴτε σαθρὸν φθέγγεται. μάχη δ' οὖν περὶ αὐτῆς οὐ φαύλη οὐδ' ὀλίγοις γέγονεν.

ΘΕΟ. Πολλοῦ καὶ δεῖ φαύλη εἶναι, ἀλλὰ περὶ μὲν τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐπιδίδωσι πάμπολυ. οἱ γὰρ τοῦ Ἡρακλείτου ἑταῖροι χορηγοῦσι τούτου τοῦ λόγου μάλα ἐρρωμένως.

ΣΩ. Τῷ τοι, ὦ φίλε Θεόδωρε, μᾶλλον σκεπτέον ἐξ E ἀρχῆς, ὥσπερ αὐτοὶ ὑποτείνονται.

ΘΕΟ. Παντάπασι μὲν οὖν. καὶ γάρ, ὦ Σώκρατες, περὶ τούτων τῶν Ἡρακλειτείων, ἤ ὥσπερ σὺ λέγεις Ὁμηρείων, καὶ ἔτι παλαιοτέρων, αὐτοῖς μὲν τοῖς περὶ τὴν Ἔφεσον, ὅσοι προσποιοῦνται ἔμπειροι εἶναι, οὐδὲν μᾶλλον οἷόν τε διαλεχθῆναι ἢ τοῖς οἰστρῶσιν. ἀτεχνῶς γὰρ κατὰ τὰ συγγράμματα φέρονται, τὸ δ' ἐπιμεῖναι ἐπὶ λόγῳ καὶ 255 ἐρωτήματι καὶ ἡσυχίως ἐν μέρει ἀποκρίνασθαι καὶ ἐρέσθαι 180 ἧττον αὐτοῖς ἔνι ἢ τὸ μηδέν· μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει τὸ οὐδ' οὐδὲν πρὸς τὸ μηδὲ σμικρὸν ἐνεῖναι τοῖς ἀνδράσιν ἡσυχίας· ἀλλ' ἄν τινά τι ἔρῃ, ὥσπερ ἐκ φαρέτρας ῥηματίσκια αἰνιγματώδη ἀνασπῶντες ἀποτοξεύουσι, κἂν τούτου ζητῇς λόγον λαβεῖν, τί εἴρηκεν, ἑτέρῳ πεπλήξει καινῶς μετωνομασμένῳ, περανεῖς δὲ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν· οὐδέ γε ἐκεῖνοι αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' εὖ πάνυ B φυλάττουσι τὸ μηδὲν βέβαιον ἐᾶν εἶναι μήτ' ἐν λόγῳ μήτ' ἐν ταῖς αὑτῶν ψυχαῖς, ἡγούμενοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, αὐτὸ στάσιμον εἶναι· τούτῳ δὲ πάνυ πολεμοῦσι, καὶ καθ' ὅσον δύνανται πανταχόθεν ἐκβάλλουσιν.

ΣΩ. Ἴσως, ὦ Θεόδωρε, τοὺς ἄνδρας μαχομένους ἑώρακας, εἰρηνεύουσι δὲ οὐ συγγέγονας. οὐ γάρ σοι ἑταῖροί εἰσιν. ἀλλ', οἶμαι, τὰ τοιαῦτα τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ σχολῆς φράζουσιν, οὓς ἂν βούλωνται ὁμοίους αὑτοῖς ποιῆσαι.

ΘΕΟ. Ποίοις μαθηταῖς, ὦ δαιμόνιε; οὐδὲ γίγνεται τῶν τοιούτων ἕτερος ἑτέρου μαθητής, ἀλλ' αὐτόματοι ἀναφύονται, C ὁπόθεν ἂν τύχῃ ἕκαστος αὐτῶν ἐνθουσιάσας, καὶ τὸν ἕτερον ὁ ἕτερος οὐδὲν ἡγεῖται εἰδέναι. παρὰ μὲν οὖν τούτων, ὅπερ ᾖα ἐρῶν, οὐκ ἄν ποτε λάβοις λόγον 256 οὔτε ἑκόντων οὔτε ἀκόντων· αὐτοὺς δὲ δεῖ παραλαβόντας ὥσπερ πρόβλημα ἐπισκοπεῖσθαι.

ΣΩ. Καὶ μετρίως γε λέγεις. τό γε δὴ πρόβλημα ἄλλο τι παρειλήφαμεν παρὰ μὲν τῶν ἀρχαίων, μετὰ ποιήσεως ἐπικρυπτομένων τοὺς πολλούς, ὡς ἡ γένεσις τῶν ἄλλων D πάντων Ὠκεανός τε καὶ Τηθὺς ῥεύματα τυγχάνει καὶ οὐδὲν ἕστηκε, παρὰ δὲ τῶν ὑστέρων, ἅτε σοφωτέρων, ἀναφανδὸν ἀποδεικνυμένων, ἵνα καὶ οἱ σκυτοτόμοι αὐτῶν τὴν σοφίαν μάθωσιν ἀκούσαντες καὶ παύσωνται ἠλιθίως οἰόμενοι τὰ μὲν ἑστάναι, τὰ δὲ κινεῖσθαι τῶν ὄντων, μαθόντες δ' ὅτι πάντα κινεῖται τιμῶσιν αὐτούς; ὀλίγου δὲ ἐπελαθόμην, ὦ Θεόδωρε, ὅτι ἄλλοι αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεφήναντο, οἷον ἀκίνητον τελέθειν ᾧ πάντ' ὄνομ' εἶναι, E καὶ ἄλλα ὅσα Μέλισσοί τε καὶ Παρμενίδαι ἐναντιούμενοι πᾶσι τούτοις διισχυρίζονται, ὡς ἕν τε πάντα ἐστὶ καὶ ἕστηκεν αὐτὸ ἐν αὑτῷ, οὐκ ἔχον χώραν ἐν ᾗ κινεῖται. Τούτοις οὖν, ὦ ἑταῖρε, πᾶσι τί χρησόμεθα; κατὰ σμικρὸν γὰρ προϊόντες λελήθαμεν ἀμφοτέρων εἰς τὸ μέσον πεπτωκότες, καὶ ἂν μή πῃ ἀμυνόμενοι διαφύγωμεν, δίκην δώ- 181 σομεν ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς παλαίστραις διὰ γραμμῆς παίζοντες, 257 ὅταν ὑπ' ἀμφοτέρων ληφθέντες ἕλκωνται εἰς τἀναντία. δοκεῖ οὖν μοι τοὺς ἑτέρους πρότερον σκεπτέον, ἐφ' οὕσπερ ὡρμήσαμεν, τοὺς ῥέοντας. καὶ ἐὰν μέν τι φαίνωνται λέγοντες, συνέλξομεν μετ' αὐτῶν ἡμᾶς αὐτούς, τοὺς ἑτέρους ἐκφυγεῖν πειρώμενοι. ἐὰν δὲ οἱ τοῦ ὅλου στασιῶται ἀληθέστερα λέγειν δοκῶσι, φευξόμεθα παρ' αὐτοὺς ἀπ' αὖ τῶν τὰ ἀκίνητα κινούντων. ἀμφότεροι δ' ἂν φα- B νῶσι μηδὲν μέτριον λέγοντες, γελοῖοι ἐσόμεθα ἡγούμενοι ἡμᾶς μέν τι λέγειν φαύλους ὄντας, παμπαλαίους δὲ καὶ πασσόφους ἄνδρας ἀποδεδοκιμακότες. ὅρα οὖν, ὦ Θεόδωρε, εἰ λυσιτελεῖ εἰς τοσοῦτον προϊέναι κίνδυνον.

ΘΕΟ. Οὐδὲν μὲν οὖν ἀνεκτόν, ὦ Σώκρατες, μὴ οὐ διασκέψασθαι τί λέγουσιν ἑκάτεροι τῶν ἀνδρῶν.

ΣΩ. Σκεπτέον ἂν εἴη σοῦ γε οὕτω προθυμουμένου. Δοκεῖ οὖν μοι ἀρχὴ εἶναι τῆς σκέψεως κινήσεως πέρι, ποῖόν τί ποτε ἄρα λέγοντες φασὶ τὰ πάντα κινεῖσθαι. C βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιόνδε· πότερον ἕν τι εἶδος αὐτῆς λέγουσιν ἤ ὥσπερ ἐμοὶ φαίνεται, δύο; μὴ μέντοι μόνον ἐμοὶ δοκείτω, ἀλλὰ συμμέτεχε καὶ σύ, ἵνα κοινῇ πάσχωμεν, ἄν τι καὶ δέῃ. καί μοι λέγε· ἆρα κινεῖσθαι καλεῖς, 258

---

12. ἄπο c. — 15. ἀκούοντα 𝔛Δ et pr. Π. — 20. ἐξ] καὶ ἐξ 𝔛 c. — 25. εἶναι om. 𝔛ΓΔΛΠBCH. Fort. προσποιοῦνται ἐμπειρίαν, οὐδὲν. cfr. Protag. 323 B. On. — 26. κατὰ] καὶ a. — 31. τι] τις a.

2. τύχοι a. — 7. γε post μετρίως om. ΠΣTF et pr. Ξ. — 8. παρειλήφαμεν ἢ παρὰ a. — 17. οἷον ἀκίνητον τελέθειν ᾧ πάντ' cum Buttmanno (e Parmenidis versu ap. Simplic. in Aristot. Phys. p. 19 et 31: Οὖλον ἀκίνητόν τ' ἔμεναι, τῷ πάντ' ὄνομ' ἐστίν.) bc: οἷον ἀκίνητον τελέθει τῷ παντὶ cum libris a. Fort. ὅλον latet in οἷον. Winck. — 21. χρησώμεθα a. — 30. παρ' αὐτοὺς ἀπ' αὖ τῶν Heindorfius (ad Sophist. 102.): παρ' αὐτοὺς ἀπ' αὐτῶν cum libris (praeter 𝔛ΔΠ) a, ἀπ' αὐτῶν τῶν παρ' αὐτοὺς 𝔛ΔΠ, παρ' αὐτοὺς αὖ ἀπὸ τῶν Bekkerus, παρ' αὐτοὺς ἀπὸ τούτων τῶν Stallbaumius. — 31. τὰ 𝔛ΔΠ: καὶ τὰ abc. — 33. μέν τι] μέντοι a. — 34. πανσόφους ac.

ὅταν τι χώραν ἐκ χώρας μεταβάλλῃ ἢ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ στρέφηται.

ΘΕΟ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἓν ἔστω εἶδος. ὅταν δὲ ᾖ μὲν [D] ἐν τῷ αὐτῷ, γηράσκῃ δέ, ἢ μέλαν ἐκ λευκοῦ ἢ σκληρὸν [131] ἐκ μαλακοῦ γίγνηται, ἤ τινα ἄλλην ἀλλοίωσιν ἀλλοιῶται, ἆρα οὐκ ἄξιον ἕτερον εἶδος φάναι κινήσεως;

ΘΕΟ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀναγκαῖον μὲν οὖν. δύο δὴ λέγω τούτω εἴδη κινήσεως, ἀλλοίωσιν, τὴν δὲ περιφοράν.

ΘΕΟ. Ὀρθῶς γε λέγων.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν οὕτω διελόμενοι διαλεγώμεθα ἤδη τοῖς τὰ πάντα φάσκουσι κινεῖσθαι καὶ ἐρωτῶμεν· πότερον [E] πᾶν φατε ἀμφοτέρως κινεῖσθαι, φερόμενόν τε καὶ ἀλλοιούμενον, ἢ τὸ μέν τι ἀμφοτέρως, τὸ δ' ἑτέρως;

ΘΕΟ. Ἀλλὰ μὰ Δί' ἔγωγε οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οἶμαι δ' ἂν φάναι ἀμφοτέρως.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μή, ὦ ἑταῖρε, κινούμενά τε αὐτοῖς καὶ ἑστῶτα φανεῖται, καὶ οὐδὲν μᾶλλον ὀρθῶς ἕξει εἰπεῖν ὅτι κινεῖται τὰ πάντα ἢ ὅτι ἕστηκεν.

ΘΕΟ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ κινεῖσθαι αὐτὰ δεῖ, τὸ δὲ μὴ [259] [182] κινεῖσθαι μὴ ἐνεῖναι μηδενί, πάντα δὴ πᾶσαν κίνησιν ἀεὶ κινεῖται.

ΘΕΟ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Σκόπει δή μοι τόδε αὐτῶν· τῆς θερμότητος ἢ λευκότητος ἢ ὁτουοῦν γένεσιν οὐχ οὕτω πως ἐλέγομεν φάναι αὐτούς, φέρεσθαι ἕκαστον τούτων ἅμα αἰσθήσει μεταξὺ τοῦ ποιοῦντός τε καὶ πάσχοντος, καὶ τὸ μὲν πάσχον αἰσθητὸν ἀλλ' οὐκ αἴσθησιν ἔτι γίγνεσθαι, τὸ δὲ ποιοῦν ποιόν τι ἀλλ' οὐ ποιότητα; ἴσως οὖν ἡ ποιότης ἅμα ἀλλόκοτόν τε φαίνεται ὄνομα καὶ οὐ μανθάνεις ἀθρόον [B] λεγόμενον· κατὰ μέρη οὖν ἄκουε. τὸ γὰρ ποιοῦν οὔτε θερμότης οὔτε λευκότης, θερμὸν δὲ καὶ λευκὸν γίγνεται, καὶ τἆλλα οὕτω. μέμνησαι γάρ που ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι οὕτως ἐλέγομεν, ἓν μηδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἶναι, μηδ' αὖ τὸ ποιοῦν ἢ πάσχον, ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέρων πρὸς ἄλληλα συγγιγνομένων τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθητὰ ἀποτίκτοντα τὰ μὲν ποιὰ ἄττα γίγνεσθαι, τὰ δὲ αἰσθανόμενα.

ΘΕΟ. Μέμνημαι· πῶς δ' οὔ;

[C] ΣΩ. Τὰ μὲν τοίνυν ἄλλα χαίρειν ἐάσωμεν, εἴτε ἄλλως εἴτε οὕτως λέγουσιν· οὗ δ' ἕνεκα λέγομεν, τοῦτο μόνον φυλάττωμεν, ἐρωτῶντες· Κινεῖται καὶ ῥεῖ, ὡς φατέ, τὰ πάντα; ἦ γάρ;

[260] ΘΕΟ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀμφοτέρας ἃς διειλόμεθα κινήσεις, φερόμενά τε καὶ ἀλλοιούμενα;

ΘΕΟ. Πῶς δ' οὔ; εἴπερ γε δὴ τελέως κινήσεται.

ΣΩ. Εἰ μὲν τοίνυν ἐφέρετο μόνον, ἠλλοιοῦτο δὲ μή, εἴχομεν ἄν που εἰπεῖν, οἷα ἄττα ῥεῖ τὰ φερόμενα· ἢ πῶς λέγομεν;

ΘΕΟ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο μένει, τὸ λευκὸν ῥεῖν τὸ [D] ῥέον, ἀλλὰ μεταβάλλει, ὥστε καὶ αὐτοῦ τούτου εἶναι ῥοήν, τῆς λευκότητος, καὶ μεταβολὴν εἰς ἄλλην χρόαν, ἵνα μὴ ἁλῷ ταύτῃ μένον· ἆρά ποτε οἷόν τέ τι προσειπεῖν χρῶμα, ὥστε καὶ ὀρθῶς προσαγορεύειν;

ΘΕΟ. Καὶ τίς μηχανή, ὦ Σώκρατες; ἢ ἄλλο γέ τι τῶν τοιούτων, εἴπερ ἀεὶ λέγοντος ὑπεξέρχεται, ἅτε δὴ ῥέον;

ΣΩ. Τί δὲ περὶ αἰσθήσεως ἐροῦμεν ὁποιασοῦν, οἷον [E] τῆς τοῦ ὁρᾶν ἢ ἀκούειν; μένειν ποτὲ ἐν αὐτῷ τῷ ὁρᾶν ἢ [E] ἀκούειν;

ΘΕΟ. Οὔκουν δεῖ γε, εἴπερ πάντα κινεῖται.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ὁρᾶν προσρητέον τι μᾶλλον ἢ μὴ ὁρᾶν, οὐδέ τιν' ἄλλην αἴσθησιν μᾶλλον ἢ μή, πάντων γε πάντως κινουμένων.

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ οὖν. [261]

ΣΩ. Καὶ μὴν αἴσθησίς γε ἐπιστήμη, ὡς ἔφαμεν ἐγώ τε καὶ Θεαίτητος.

ΘΕΟ. Ἦν ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἐπιστήμην μᾶλλον ἢ μὴ ἐπιστήμην ἀπεκρινάμεθα ἐρωτώμενοι ὅ τί ἐστιν ἐπιστήμη.

ΘΕΟ. Ἐοίκατε. [183]

ΣΩ. Καλὸν ἂν ἡμῖν συμβαίνοι τὸ ἐπανόρθωμα τῆς ἀποκρίσεως, προθυμηθεῖσιν ἀποδεῖξαι ὅτι πάντα κινεῖται, ἵνα δὴ ἐκείνη ἡ ἀπόκρισις ὀρθὴ φανῇ. τὸ δ', ὡς ἔοικεν, ἐφάνη, εἰ πάντα κινεῖται, πᾶσα ἀπόκρισις, περὶ ὅτου ἄν τις ἀποκρίνηται, ὁμοίως ὀρθὴ εἶναι, οὕτω τ' ἔχειν φάναι καὶ μὴ οὕτω, εἰ δὲ βούλει, γίγνεσθαι, ἵνα μὴ στήσωμεν αὐτοὺς τῷ λόγῳ.

ΘΕΟ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Πλήν γε, ὦ Θεόδωρε, ὅτι οὕτω τε εἶπον καὶ οὐχ οὕτω. δεῖ δὲ οὐδὲ τοῦτο τὸ οὕτω λέγειν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἔτι κινοῖτο τὸ οὕτω· οὐδ' αὖ μὴ οὕτω· οὐδὲ γὰρ τοῦτο [B] κίνησις· ἀλλά τιν' ἄλλην φωνὴν θετέον τοῖς τὸν λόγον τοῦτον λέγουσιν, ὡς νῦν γε πρὸς τὴν αὑτῶν ὑπόθεσιν οὐκ ἔχουσι ῥήματα, εἰ μὴ ἄρα τὸ οὐδ' ὅπως. μάλιστα δ' οὕτως ἂν αὐτοῖς ἁρμόττοι, ἄπειρον λεγόμενον.

ΘΕΟ. Οἰκειοτάτη γοῦν διάλεκτος αὕτη αὐτοῖς. [262]

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Θεόδωρε, τοῦ τε σοῦ ἑταίρου ἀπηλ-

---

10. περιφοράν] φοράν Heindorfius. — 11. λέγων] λέγων σύ Heindorfius. Sed vid. Legg. IV, 713 B. X, 901 A. Alcib. I. 131 D. — 18. αὐτοῖς cum Heindorfio b c: ἑαυτοῖς cum libris a. — 30. αἰσθητὴν Buttmannus, αἰσθανόμενον Heindorfius, αἰσθητικὸν Astius. — 31. ποιόν τι auctore Cornario a b c: libri ποιοῦντι, nisi quod Ξ habet ποιόν supra versum, F in margine. — 35. ἓν] καὶ ἓν Ξ. — 42. οὕτω a b.

3. δή] δεῖ a. — 6. λέγομεν a c. — 20. οὐδέ cum libris a: οὔ τι cum Bekkero c. — 34. οὕτω. εἰ Ξ: οὕτως. εἰ a b c. — 35. αὐτοὺς Buttmannus, αὖ τοῦτο Schleiermacherus. — 37. τε] τι a. — 38. τοῦτο τὸ Schleiermacherus: τοῦτο a b c. — 39. κινοῖτο τὸ Schleiermacherus: κινοῖτο a b c. — 44. οὖν a.

λέγωμεθα, καὶ οὔπω συγχωροῦμεν αὐτῷ πάντ' ἄνδρα C πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι, ἂν μὴ φρόνιμός τις ᾖ· ἐπιστήμην τε αἴσθησιν οὐ συγχωρησόμεθα κατά γε τὴν τοῦ πάντα κινεῖσθαι μέθοδον. εἰ μή τί πως ἄλλως Θεαίτητος ὅδε λέγει.

ΘΕΟ. Ἄριστ' εἴρηκας, ὦ Σώκρατες· τούτων γὰρ περανθέντων καὶ ἐμὲ δεῖ ἀπηλλάχθαι σοι ἀποκρινόμενον κατὰ τὰς συνθήκας, ἐπειδὴ τὸ περὶ τοῦ Πρωταγόρου λόγου τέλος σχοίη.

ΘΕΑΙ. Μὴ πρίν γ' ἄν, ὦ Θεόδωρε, Σωκράτης τε D καὶ σὺ τοὺς φάσκοντας αὖ τὸ πᾶν ἑστάναι διέλθητε, ὥσπερ ἄρτι προὔθεσθε.

ΘΕΟ. Νέος ὤν, ὦ Θεαίτητε, τοὺς πρεσβυτέρους ἀδικεῖν διδάσκεις ὁμολογίας παραβαίνοντας; ἀλλὰ παρασκευάζου ὅπως τῶν ἐπιλοίπων Σωκράτει δώσεις λόγον.

ΘΕΑΙ. Ἐάνπερ γε βούληται. ἥδιστα μέντ' ἂν ἤκουσα περὶ ὧν λέγω.

ΘΕΟ. Ἱππέας εἰς πεδίον προκαλεῖ Σωκράτη εἰς λόγους προκαλούμενος· ἐρώτα οὖν καὶ ἀκούσει.

263 ΣΩ. Ἀλλά μοι δοκῶ, ὦ Θεόδωρε, περί γε ὧν κελεύει Θεαίτητος, οὐ πείσεσθαι αὐτῷ.

E ΘΕΟ. Τί δὴ οὖν οὐ πείσεσθαι;

ΣΩ. Μέλισσον μὲν καὶ τοὺς ἄλλους οἳ ἓν ἑστὸς λέγουσι τὸ πᾶν, αἰσχυνόμενος μὴ φορτικῶς σκοπῶμεν, ἧττον αἰσχύνομαι ἢ ἕνα ὄντα Παρμενίδην. Παρμενίδης δέ μοι φαίνεται, τὸ τοῦ Ὁμήρου, αἰδοῖός τέ μοι εἶναι 132 ἅμα δεινός τε. συμπροσέμιξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτῃ, καί μοι ἐφάνη βάθος τι ἔχειν παντάπασι 184 γενναῖον. φοβοῦμαι οὖν μὴ οὔτε τὰ λεγόμενα ξυνιῶμεν, τί τε διανοούμενος εἶπε πολὺ πλέον λειπώμεθα, καὶ τὸ μέγιστον, οὗ ἕνεκα ὁ λόγος ὥρμηται, ἐπιστήμης πέρι, τί ποτ' ἐστίν, ἄσκεπτον γένηται ὑπὸ τῶν ἐπεισκωμαζόντων λόγων, εἴ τις αὐτοῖς πείσεται· ἄλλως τε καί, ὃν νῦν ἐγείρομεν πλήθει ἀμήχανον, εἴτε τις ἐν παρέργῳ σκέψεται, ἀνάξι' ἂν πάθοι, εἴτε ἱκανῶς, μηκυνόμενος τὸ τῆς ἐπι- B στήμης ἀφανιεῖ. δεῖ δὲ οὐδέτερα, ἀλλὰ Θεαίτητον ὧν κυεῖ περὶ ἐπιστήμης πειρᾶσθαι ἡμᾶς τῇ μαιευτικῇ τέχνῃ ἀπολῦσαι.

ΘΕΟ. Ἀλλὰ χρή, εἰ δοκεῖ, οὕτω ποιεῖν.

264 ΣΩ. Ἔτι τοίνυν, ὦ Θεαίτητε, τοσόνδε περὶ τῶν εἰρημένων ἐπίσκεψαι. αἴσθησιν γὰρ δὴ ἐπιστήμην ἀπεκρίνω. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν τίς σε ὧδ' ἐρωτῴη· τῷ τὰ λευκὰ καὶ μέλανα ὁρᾷ ἄνθρωπος καὶ τῷ τὰ ὀξέα καὶ βαρέα ἀκούει; εἴποις ἄν, οἶμαι, ὄμμασί τε καὶ ὠσίν.

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὐχερὲς τῶν ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων καὶ μὴ δι' ἀκριβείας ἐξεταζόμενον τὰ μὲν πολλὰ οὐκ ἀγεν- C νές, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τούτου ἐναντίον ἀνελεύθερον, ἔστι δὲ ὅτε ἀναγκαῖον, οἷον καὶ νῦν ἀνάγκη ἐπιλαβέσθαι τῆς ἀποκρίσεως ἣν ἀποκρίνει, ᾗ οὐκ ὀρθή. σκόπει γάρ, ἀπόκρισις ποτέρα ὀρθοτέρα, ᾧ ὁρῶμεν, τοῦτο εἶναι ὀφθαλμούς, ἢ δι' οὗ ὁρῶμεν, καὶ ᾧ ἀκούομεν, ὦτα, ἢ δι' οὗ ἀκούομεν;

ΘΕΑΙ. Δι' ὧν ἕκαστα αἰσθανόμεθα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, μᾶλλον ἢ οἷς.

ΣΩ. Δεινὸν γάρ που, ὦ παῖ, εἰ πολλαί τινες ἐν ἡμῖν, D ὥσπερ ἐν δουρείοις ἵπποις, αἰσθήσεις ἐγκάθηνται, ἀλλὰ μὴ εἰς μίαν τινὰ ἰδέαν, εἴτε ψυχὴν εἴτε ὅ τι δεῖ καλεῖν, πάντα ταῦτα ξυντείνει, ᾗ διὰ τούτων οἷον ὀργάνων αἰσθανόμεθα ὅσα αἰσθητά.

ΘΕΑΙ. Ἀλλά μοι δοκεῖ οὕτω μᾶλλον ἢ ἐκείνως. 265

ΣΩ. Τοῦ δέ τοι ἕνεκα αὐτά σοι διακριβοῦμαι, εἴ τινι ἡμῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ διὰ μὲν ὀφθαλμῶν ἐφικνούμεθα λευκῶν τε καὶ μελάνων, διὰ δὲ τῶν ἄλλων ἑτέρων αὖ τινῶν, καὶ ἕξεις ἐρωτώμενος πάντα τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ E σῶμα ἀναφέρειν; ἴσως δὲ βέλτιον σὲ λέγειν αὐτὰ ἀποκρινόμενον μᾶλλον ἢ ἐμὲ ὑπὲρ σοῦ πολυπραγμονεῖν. καί μοι λέγε· θερμὰ καὶ σκληρὰ καὶ κοῦφα καὶ γλυκέα δι' ὧν αἰσθάνει, ἆρα οὐ τοῦ σώματος ἕκαστα τίθης; ἢ ἄλλου τινός;

ΘΕΑΙ. Οὐδενὸς ἄλλου.

ΣΩ. Ἦ καὶ ἐθελήσεις ὁμολογεῖν, ἃ δι' ἑτέρας δυνάμεως αἰσθάνει, ἀδύνατον εἶναι δι' ἄλλης ταῦτ' αἰσθέ- 185 σθαι, οἷον ἃ δι' ἀκοῆς, δι' ὄψεως, ἢ ἃ δι' ὄψεως, δι' ἀκοῆς;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐθελήσω;

ΣΩ. Εἴ τι ἄρα περὶ ἀμφοτέρων διανοεῖ, οὐκ ἂν διά γε τοῦ ἑτέρου ὀργάνου, οὐδ' αὖ διὰ τοῦ ἑτέρου περὶ ἀμφοτέρων αἰσθάνοι' ἄν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Περὶ δὴ φωνῆς καὶ περὶ χρόας πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο περὶ ἀμφοτέρων ἦ διανοεῖ, ὅτι ἀμφοτέρω ἐστόν;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρου μὲν ἕτερον, 266 ἑαυτῷ δὲ ταὐτόν;

ΘΕΑΙ. Τί μήν; B

ΣΩ. Καὶ ὅτι ἀμφοτέρω δύο, ἑκάτερον δὲ ἕν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἴτε ἀνομοίω εἴτε ὁμοίω ἀλλήλοιν, δυνατὸς εἶ ἐπισκέψασθαι;

---

1. οὔπω] οὕτω a. — 4. εἰ cum Ficino post Heindorfium bc: ἢ εἰ cum libris a. — 15. Σωκράτη a. — 16. βούλεται a. — 23. ἑστὼς ac. — 24. σκώπτωμεν auctore Cornario a. — 26. Ὁμήρου Iliad. γ, 172. Odyss. θ, 22. ξ, 234. — εἶναι om. b, silente Bekkero. — 29. ξυνίωμεν c. — 33. ὃν] ὃ a. — 36. ὧν, ὃν ΧΔΠ. — κύει b. — 38. ΘΕΟ. cum Heindorfio bc: ΘΕΑΙ. a.

14. ὅ τι] ὃ a. — 19. διικνούμεθα a. — 24. σκληρὰ' ξηρὰ a. — 29. εἶναι om. a. — ταῦτ'] τούτων a. — 37. ἀμφοτέρων ἢ ΓΣΤΕ: ἀμφοτέρων ἢ F, ἀμφοτέρων οὐ CH et re. B, ἀμφοτέρως cum corr. ΔB bc, ἀμφοτέρων ἢ cum ceteris libris a. Cf. Heindorfius ad Sophist. p. 390.

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΣΩ. Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τίνος περὶ αὐτοῖν διανοεῖ; οὔτε γὰρ δι' ἀκοῆς οὔτε δι' ὄψεως οἷόν τε τὸ κοινὸν λαμβάνειν περὶ αὐτῶν. ἔτι δὲ καὶ τόδε τεκμήριον περὶ οὗ λέγομεν· εἰ γὰρ δυνατὸν εἴη ἀμφοτέρω σκέψασθαι, ἆρ' ἐστὸν ἁλμυρὼ ἢ οὔ, οἶσθ' ὅτι ἕξεις εἰπεῖν ᾧ ἐπισκέψει, C καὶ τοῦτο οὔτε ὄψις οὔτε ἀκοὴ φαίνεται, ἀλλά τι ἄλλο.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλει, ἥ γε διὰ τῆς γλώττης δύναμις;

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. ἡ δὲ δὴ διὰ τίνος δύναμις τό τ' ἐπὶ πᾶσι κοινὸν καὶ τὸ ἐπὶ τούτοις δηλοῖ σοι, ᾧ τὸ ἔστιν ἐπονομάζεις καὶ τὸ οὐκ ἔστι καὶ ἃ νῦν δὴ ἠρωτῶμεν περὶ αὐτῶν; τούτοις πᾶσι ποῖα ἀποδώσεις ὄργανα, δι' ὧν αἰσθάνεται ἡμῶν τὸ αἰσθανόμενον ἕκαστα;

267 *ΘΕΑΙ.* Οὐσίαν λέγεις καὶ τὸ μὴ εἶναι, καὶ ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα, καὶ τὸ ταὐτόν τε καὶ τὸ ἕτερον, ἔτι D δὲ ἕν τε καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν περὶ αὐτῶν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἀρτιόν τε καὶ περιττὸν ἐρωτᾷς, καὶ τἆλλα ὅσα τούτοις ἕπεται, διὰ τίνος ποτὲ τῶν τοῦ σώματος τῇ ψυχῇ αἰσθανόμεθα.

ΣΩ. Ὑπέρευ, ὦ Θεαίτητε, ἀκολουθεῖς, καὶ ἔστιν ἃ ἐρωτῶ αὐτὰ ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν, πλήν γ' ὅτι μοι δοκεῖ τὴν ἀρχὴν οὐδ' εἶναι τοιοῦτον οὐδὲν τούτοις ὄργανον ἴδιον ὥσπερ ἐκείνοις, ἀλλ' E αὐτὴ δι' αὑτῆς ἡ ψυχὴ τὰ κοινά μοι φαίνεται περὶ πάντων ἐπισκοπεῖν.

ΣΩ. Καλὸς γὰρ εἶ, ὦ Θεαίτητε, καὶ οὐχ, ὡς ἔλεγε Θεόδωρος, αἰσχρός· ὁ γὰρ καλῶς λέγων καλός τε κἀγαθός. πρὸς δὲ τῷ καλῷ εὖ ἐποίησάς με μάλα συχνοῦ λόγου ἀπαλλάξας, εἰ φαίνεταί σοι τὰ μὲν αὐτὴ δι' αὑτῆς ἡ ψυχὴ ἐπισκοπεῖν, τὰ δὲ διὰ τῶν τοῦ σώματος δυνάμεων. τοῦτο γὰρ ἦν ὃ καὶ αὐτῷ μοι ἐδόκει, ἐβουλόμην δὲ καὶ σοὶ δόξαι.

186 *ΘΕΑΙ.* Ἀλλὰ μὴν φαίνεταί γε.

ΣΩ. Ποτέρων οὖν τίθης τὴν οὐσίαν; τοῦτο γὰρ μάλιστα ἐπὶ πάντων παρέπεται.

268 *ΘΕΑΙ.* Ἐγὼ μὲν ὧν αὐτὴ ἡ ψυχὴ καθ' αὑτὴν ἐπορέγεται.

ΣΩ. Ἦ καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἀνόμοιον, καὶ τὸ ταὐτὸν καὶ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ καλὸν καὶ αἰσχρόν, καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τούτων μοι δοκεῖ ἐν τοῖς μάλιστα πρὸς ἄλληλα σκοπεῖσθαι τὴν οὐσίαν, ἀναλογιζομένη ἐν ἑαυτῇ B τὰ γεγονότα καὶ τὰ παρόντα πρὸς τὰ μέλλοντα.

ΣΩ. Ἔχε δή· ἄλλο τι τοῦ μὲν σκληροῦ τὴν σκληρότητα διὰ τῆς ἐπαφῆς αἰσθήσεται, καὶ τοῦ μαλακοῦ τὴν μαλακότητα ὡσαύτως;

ΘΕΑΙ. Ναί. 133

ΣΩ. Τὴν δέ γε οὐσίαν καὶ ὅ τι ἐστὸν καὶ τὴν ἐναντιότητα πρὸς ἀλλήλω καὶ τὴν οὐσίαν αὖ τῆς ἐναντιότητος αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἐπανιοῦσα καὶ συμβάλλουσα πρὸς ἄλληλα κρίνειν πειρᾶται ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν εὐθὺς γενομένοις πάρεστι φύσει αἰσθάνεσθαι ἀνθρώποις τε καὶ θηρίοις, ὅσα διὰ τοῦ σώ- C ματος παθήματα ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνει· τὰ δὲ περὶ τούτων ἀναλογίσματα πρός τε οὐσίαν καὶ ὠφέλειαν μόγις καὶ ἐν χρόνῳ διὰ πολλῶν πραγμάτων καὶ παιδείας παρα- 269 γίγνεται οἷς ἂν καὶ παραγίγνηται.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οἷόν τε οὖν ἀληθείας τυχεῖν, ᾧ μηδὲ οὐσίας;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὗ δὲ ἀληθείας τις ἀτυχήσει, ποτὲ τούτου ἐπιστήμων ἔσται;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἄν, ὦ Σώκρατες; D

ΣΩ. Ἐν μὲν ἄρα τοῖς παθήμασιν οὐκ ἔνι ἐπιστήμη, ἐν δὲ τῷ περὶ ἐκείνων συλλογισμῷ· οὐσίας γὰρ καὶ ἀληθείας ἐνταῦθα μέν, ὡς ἔοικε, δυνατὸν ἅψασθαι, ἐκεῖ δὲ ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἦ οὖν ταὐτὸν ἐκεῖνό τε καὶ τοῦτο καλεῖς, τοσαύτας διαφορὰς ἔχοντε;

ΘΕΑΙ. Οὔκουν δὴ δίκαιόν γε.

ΣΩ. Τί οὖν δὴ ἐκείνῳ ἀποδίδως ὄνομα, τῷ ὁρᾶν, ἀκούειν, ὀσφραίνεσθαι, ψύχεσθαι, θερμαίνεσθαι;

ΘΕΑΙ. Αἰσθάνεσθαι ἔγωγε· τί γὰρ ἄλλο; E

ΣΩ. Ξύμπαν ἄρ' αὐτὸ καλεῖς αἴσθησιν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὧι γε, φαμέν, οὐ μέτεστιν ἀληθείας ἅψασθαι· οὐδὲ γὰρ οὐσίας.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρ' ἐπιστήμης. 270

ΘΕΑΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ποτέ, ὦ Θεαίτητε, αἴσθησίς τε καὶ ἐπιστήμη ταὐτόν.

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται, ὦ Σώκρατες. καὶ μάλιστά γε νῦν καταφανέστατον γέγονεν ἄλλο ὂν αἰσθήσεως ἐπιστήμη.

ΣΩ. Ἀλλ' οὔ τι μὲν δὴ τούτου γε ἕνεκα ἠρχόμεθα 187 διαλεγόμενοι, ἵνα εὕρωμεν τί ποτ' οὐκ ἔστ' ἐπιστήμη, ἀλλὰ τί ἔστιν. ὅμως δὲ τοσοῦτόν γε προβεβήκαμεν, ὥστε μὴ ζητεῖν αὐτὴν ἐν αἰσθήσει τὸ παράπαν, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ

---

4. περὶ om. a. — 9. δὴ om. a. — 11. ἔστι καὶ ἃ cum corr. Π et Heindorfio bc: ἔστιν, ἃ a. — δὴ ἠρωτῶμεν] δὴ πρώτως μὲν ΧΔ et pr. Π. — 42. δὲ] δαὶ b.

16. ᾧ] οὗ Heindorfius. — 26. ἦ οὖν] ἦ οὐ ΧΔ et pr. Π. — τοῦτο] ταυτὸν ΧΔ et pr. Π. — 28. Οὔκουν ἂν δὴ ab. Sed in Comment. crit. Bekkerus: «ἂν omittendum cum Χ.» — 30. 31. θερμαίνεσθαι; μῶν αἰσθάνεσθαι; *ΘΕΑΙ.* Ἔγωγε Ficinus et rc. F. — 32. Σύμπαν a. — 34. γε] τε a. — 41. 42. Verba καὶ μάλιστα - - - - ἐπιστήμη Socrati tribuunt ac.

ὀνόματι, ὅ τι ποτ' ἔχει ἡ ψυχή, ὅταν αὐτὴ καθ' αὑτὴν πραγματεύηται περὶ τὰ ὄντα.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε καλεῖται, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγᾦμαι, δοξάζειν.

ΣΩ. Ὀρθῶς γὰρ οἴει, ὦ φίλε. καὶ ὅρα δὴ νῦν πάλιν
B ἐξ ἀρχῆς, πάντα τὰ πρόσθεν ἐξαλείψας, εἴ τι μᾶλλον καθορᾷς, ἐπειδὴ ἐνταῦθα προελήλυθας. καὶ λέγε αὖθις τί ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη.

ΘΕΑΙ. Δόξαν μὲν πᾶσαν εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἀδύνατον, ἐπειδὴ καὶ ψευδής ἐστι δόξα· κινδυνεύει δὲ ἡ ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη εἶναι, καί μοι τοῦτο ἀποκεκρίσθω.
271 ἐὰν γὰρ μὴ φανῇ προϊοῦσιν, ὥσπερ τὸ νῦν, ἄλλο τι πειρασόμεθα λέγειν.

ΣΩ. Οὕτω μέντοι χρή, ὦ Θεαίτητε, λέγειν προθύμως μᾶλλον, ἢ ὡς τὸ πρῶτον ὤκνεις ἀποκρίνεσθαι. ἐὰν γὰρ οὕτω δρῶμεν, δυοῖν θάτερα, ἢ εὑρήσομεν ἐφ' ὃ ἐρχό-
C μεθα, ἢ ἧττον οἰησόμεθα εἰδέναι ὃ μηδαμῇ ἴσμεν· καίτοι οὐκ ἂν εἴη μεμπτὸς μισθὸς ὁ τοιοῦτος. καὶ δὴ καὶ νῦν τί φῄς; δυοῖν ὄντοιν εἰδέοιν δόξης, τοῦ μὲν ἀληθινοῦ, ψευδοῦς δὲ τοῦ ἑτέρου, τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην ὁρίζει;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε· τοῦτο γὰρ αὖ νῦν μοι φαίνεται.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἔτ' ἄξιον περὶ δόξης ἀναλαβεῖν πάλιν;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΣΩ. Θράττει μέ πως νῦν τε καὶ ἄλλοτε δὴ πολλάκις,
D ὥστ' ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς ἄλλον γεγονέναι, οὐκ ἔχοντα εἰπεῖν τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ πάθος παρ' ἡμῖν καὶ τίνα τρόπον ἐγγιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δή;

ΣΩ. Τὸ δοξάζειν τινὰ ψευδῆ. σκοπῶ δὴ καὶ νῦν ἔτι διστάζων, πότερον ἐάσωμεν αὐτὸ ἢ ἐπισκεψώμεθα ἄλλον τρόπον ἢ ὀλίγον πρότερον.

ΘΕΑΙ. Τί μήν, ὦ Σώκρατες, εἴ πέρ γε καὶ ὁπῃοῦν φαίνεται δεῖν; ἄρτι γὰρ οὐ κακῶς γε σὺ καὶ Θεόδωρος
272 ἐλέγετε σχολῆς πέρι, ὡς οὐδὲν ἐν τοῖς τοιοῖσδε κατεπείγει.

E ΣΩ. Ὀρθῶς ὑπέμνησας. ἴσως γὰρ οὐκ ἀπὸ καιροῦ πάλιν ὥσπερ ἴχνος μετελθεῖν. κρεῖττον γάρ που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Πῶς οὖν; τί δὴ καὶ λέγομεν; ψευδῆ φαμὲν ἑκάστοτε εἶναι δόξαν, καί τινα ἡμῶν δοξάζειν ψευδῆ, τὸν δ' αὖ ἀληθῆ, ὡς φύσει οὕτως ἐχόντων;

ΘΕΑΙ. Φαμὲν γὰρ δή.

188 ΣΩ. Οὐκοῦν τόδε γ' ἔσθ' ἡμῖν περὶ πάντα καὶ καθ' ἕκαστον, ἤτοι εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι; μανθάνειν γὰρ καὶ ἐπιλανθάνεσθαι μεταξὺ τούτων ὡς ὄντα χαίρειν λέγω ἐν τῷ παρόντι· νῦν γὰρ ἡμῖν πρὸς λόγον ἐστὶν οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γ' οὐδὲν λείπεται περὶ ἕκαστον πλὴν εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη ἀνάγκη τὸν δοξάζοντα δοξάζειν ἢ ὧν τι οἶδεν ἢ μὴ οἶδεν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ μὴν εἰδότα γε μὴ εἰδέναι τὸ αὐτὸ ἢ μὴ εἰδότα εἰδέναι ἀδύνατον. B

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ὁ τὰ ψευδῆ δοξάζων, ἃ οἶδε, ταῦτα 273
οἴεται οὐ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ ἕτερα ἄττα ὧν οἶδε, καὶ ἀμφότερα εἰδὼς ἀγνοεῖ ἀμφότερα;

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἀδύνατον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἆρα, ἃ μὴ οἶδεν, ἡγεῖται αὐτὰ εἶναι ἕτερα ἄττα ὧν μὴ οἶδε, καὶ τοῦτ' ἔστι τῷ μήτε Θεαίτητον μήτε Σωκράτη εἰδότι εἰς τὴν διάνοιαν λαβεῖν ὡς ὁ Σωκράτης Θεαίτητος ἢ ὁ Θεαίτητος Σωκράτης;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἄν; C

ΣΩ. Ἀλλ' οὐ μήν, ἅ γέ τις οἶδεν, οἴεταί που ἃ μὴ οἶδεν αὐτὰ εἶναι, οὐδ' αὖ ἃ μὴ οἶδεν, ἃ οἶδε.

ΘΕΑΙ. Τέρας γὰρ ἔσται.

ΣΩ. Πῶς οὖν ἄν τις ἔτι ψευδῆ δοξάσειεν; ἐκτὸς γὰρ τούτων ἀδύνατόν που δοξάζειν, ἐπείπερ πάντ' ἢ ἴσμεν ἢ οὐκ ἴσμεν, ἐν δὲ τούτοις οὐδαμοῦ φαίνεται δυνατὸν ψευδῆ δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ ταύτῃ σκεπτέον ὃ ζητοῦμεν, κατὰ τὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι ἰόντας, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶναι καὶ μή; D

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις; 134

ΣΩ. Μὴ ἁπλοῦν ᾖ ὅτι ὁ τὰ μὴ ὄντα περὶ ὁτουοῦν δοξάζων οὐκ ἔσθ' ὡς οὐ ψευδῆ δοξάσει, κἂν ὁπωσοῦν 274
ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχῃ.

ΘΕΑΙ. Εἰκός γ' αὖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς οὖν; τί ἐροῦμεν, ὦ Θεαίτητε, ἐάν τις ἡμᾶς ἀνακρίνῃ· Δυνατὸν δὲ ὁτῳοῦν ὃ λέγετε, καί τις ἀνθρώπων τὸ μὴ ὂν δοξάσει, εἴτε περὶ τῶν ὄντων του εἴτε αὐτὸ καθ' αὑτό; Καὶ ἡμεῖς δή, ὡς ἔοικε, πρὸς ταῦτα φήσομεν Ὅταν γε μὴ ἀληθῆ οἴηται οἰόμενος. ἢ πῶς ἐροῦμεν; E

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἦ οὖν καὶ ἄλλοθί που τὸ τοιοῦτόν ἐστιν;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Εἴ τις ὁρᾷ μέν τι, ὁρᾷ δὲ οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

---

16. δυεῖν b. — θάτερον ab. Conf. Winckelm. ad Euthyd. p. 122. — 19. δυεῖν b. — εἰδέοιν] ἰδέαιν Bekkeri libri omnes. — 30. δὴ] δὲ Buttmannus. — 31. ἐάσομεν a. — ἐπισκεψόμεθα a. — 33. ὅπῃ γοῦν 𝔛 Δ Π. — 34. καὶ ὁ Θεόδωρος a c. — 36. ἄπο a c.

13. ἀγνοεῖ 𝔛 Δ Π: ἀγνοεῖ οὖν Λ E F, ἀγνοεῖ αὖ a b c. — 16. ἐστὶ a b. — 18. ὁ post ἢ om. a. — 21. ἃ οἶδε om. 𝔛 Δ et pr. Π. — 23. τις om. a. — 24. πάντ' ἢ] πάντῃ 𝔛 Δ et pr. Π. — 28. ὃ ζητοῦμεν] ἐζητοῦμεν 𝔛 Δ Π. — 29. εἶναι] εἰδέναι 𝔛 Δ Π Σ T B E F H et fortasse 𝔖. — 37. δὲ] δὴ Heindorfius. — λέγετε auctore Buttmanno b: λέγεται cum libris a c. — 40. μὴ ἀληθῆ 𝔛 Δ Π: ἀληθῆ μὴ a b c. — 41. Οὕτω a. — 44. Εἴ] Ἦ Heindorfius.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εἰ ἕν γέ τι ὁρᾷ, τῶν ὄντων τι ὁρᾷ. ἢ σὺ οἴει ποτὲ τὸ ἓν ἐν τοῖς μὴ οὖσιν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ὁ ἄρα ἕν γέ τι ὁρῶν ὄν τι ὁρᾷ.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

189 ΣΩ. Καὶ ὁ ἄρα τι ἀκούων ἕν γέ τι ἀκούει καὶ ὂν ἀκούει.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ ἁπτόμενος δή του, ἑνός γέ του ἅπτεται καὶ ὄντος, εἴπερ ἑνός;

275 ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Ὁ δὲ δὴ δοξάζων οὐχ ἕν τι δοξάζει;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὁ δ' ἕν τι δοξάζων οὐκ ὄν τι;

ΘΕΑΙ. Συγχωρῶ.

ΣΩ. Ὁ ἄρα μὴ ὂν δοξάζων οὐδὲν δοξάζει.

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε μηδὲν δοξάζων τὸ παράπαν οὐδὲ δοξάζει.

ΘΕΑΙ. Δῆλον, ὡς ἔοικεν.

B ΣΩ. Οὐκ ἄρα οἷόν τε τὸ μὴ ὂν δοξάζειν, οὔτε περὶ τῶν ὄντων οὔτε αὐτὸ καθ' αὑτό.

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλο τι ἄρ' ἐστὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν τοῦ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλο ἔοικεν.

ΣΩ. Οὔτ' ἄρ' οὕτως οὔτε ὡς ὀλίγον πρότερον ἐσκοποῦμεν, ψευδής ἐστι δόξα ἐν ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δή.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄρα ὧδε γιγνόμενον τοῦτο προσαγορεύομεν;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἀλλοδοξίαν τινὰ οὖσαν ψευδῆ φαμὲν εἶναι δόξαν,
C 276 ὅταν τίς τι τῶν ὄντων ἄλλο αὖ τῶν ὄντων, ἀνταλλαξάμενος τῇ διανοίᾳ, φῇ εἶναι. οὕτω γὰρ ὂν μὲν ἀεὶ δοξάζει, ἕτερον δὲ ἀνθ' ἑτέρου, καὶ ἁμαρτάνων οὗ ἐσκόπει δικαίως ἂν καλοῖτο ψευδῆ δοξάζων.

ΘΕΑΙ. Ὀρθότατά μοι νῦν δοκεῖς εἰρηκέναι. ὅταν γάρ τις ἀντὶ καλοῦ αἰσχρὸν ἢ ἀντὶ αἰσχροῦ καλὸν δοξάζῃ, τότε ὡς ἀληθῶς δοξάζει ψευδῆ.

ΣΩ. Δῆλος εἶ, ὦ Θεαίτητε, καταφρονῶν μου καὶ οὐ δεδιώς.

ΘΕΑΙ. Τί μάλιστα;

ΣΩ. Οὐκ ἄν, οἶμαι, σοὶ δοκῶ τοῦ ἀληθῶς ψεύδους
D ἀντιλαβέσθαι, ἐρόμενος εἰ οἷόν τε ταχὺ βραδέως ἢ κοῦφον βαρέως ἢ ἄλλο τι ἐναντίον μὴ κατὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ἐναντίου γίγνεσθαι ἑαυτῷ ἐναντίως. τοῦτο μὲν οὖν, ἵνα μὴ μάτην θαῤῥήσῃς, ἀφίημι. ἀρέσκει δέ, ὡς φῄς, τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν ἀλλοδοξεῖν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα κατὰ τὴν σὴν δόξαν ἕτερόν τι ὡς ἕτερον καὶ μὴ ὡς ἐκεῖνο τῇ διανοίᾳ τίθεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἔστι μέντοι.

ΣΩ. Ὅταν οὖν τοῦθ' ἡ διάνοιά του δρᾷ, οὐ καὶ ἀνάγκη αὐτὴν ἤτοι ἀμφότερα ἢ τὸ ἕτερον διανοεῖσθαι; E

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἤτοι ἅμα γε ἢ ἐν μέρει; 277

ΘΕΑΙ. Κάλλιστα.

ΣΩ. Τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἆρ' ὅπερ ἐγὼ καλεῖς;

ΘΕΑΙ. Τί καλῶν;

ΣΩ. Λόγον ὃν αὐτὴ πρὸς αὑτὴν ἡ ψυχὴ διεξέρχεται περὶ ὧν ἂν σκοπῇ. ὥς γε μὴ εἰδώς σοι ἀποφαίνομαι. τοῦτο γάρ μοι ἰνδάλλεται διανοουμένη, οὐκ ἄλλο τι ἢ
διαλέγεσθαι, αὐτὴ ἑαυτὴν ἐρωτῶσα καὶ ἀποκρινομένη, καὶ 190
φάσκουσα καὶ οὐ φάσκουσα. ὅταν δὲ ὁρίσασα, εἴτε βραδύτερον εἴτε καὶ ὀξύτερον ἐπαΐξασα, τὸ αὐτὸ ἤδη φῇ καὶ μὴ διστάζῃ, δόξαν ταύτην τίθεμεν αὐτῆς. ὥστ' ἔγωγε τὸ δοξάζειν λέγειν καλῶ καὶ τὴν δόξαν λόγον εἰρημένον, οὐ μέντοι πρὸς ἄλλον οὐδὲ φωνῇ, ἀλλὰ σιγῇ πρὸς αὑτόν. σὺ δὲ τί;

ΘΕΑΙ. Κἀγώ.

ΣΩ. Ὅταν ἄρα τις τὸ ἕτερον ἕτερον δοξάζῃ, καὶ φησίν, ὡς ἔοικε, τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι πρὸς ἑαυτόν.

ΘΕΑΙ. Τί μήν; B

ΣΩ. Ἀναμιμνήσκου δὴ εἰ πώποτ' εἶπες πρὸς σεαυτὸν ὅτι παντὸς μᾶλλον τό τοι καλὸν αἰσχρόν ἐστιν ἢ τὸ ἄδικον δίκαιον, ἢ καί, τὸ πάντων κεφάλαιον, σκόπει εἴ ποτ' ἐπεχείρησας σεαυτὸν πείθειν ὡς παντὸς μᾶλλον τὸ ἕτερον
ἕτερόν ἐστιν, ἢ πᾶν τοὐναντίον οὐδ' ἐν ὕπνῳ πώποτε 278
ἐτόλμησας εἰπεῖν πρὸς σεαυτὸν ὡς παντάπασιν ἄρα τὰ περιττὰ ἄρτιά ἐστιν ἤ τι ἄλλο τοιοῦτον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλον δέ τινα οἴει ὑγιαίνοντα ἢ μαινόμενον C
τολμῆσαι σπουδῇ πρὸς ἑαυτὸν εἰπεῖν, ἀναπείθοντα αὑτόν, ὡς ἀνάγκη τὸν βοῦν ἵππον εἶναι ἢ τὰ δύο ἕν;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ τὸ λέγειν πρὸς ἑαυτὸν δοξάζειν ἐστίν, οὐδεὶς ἀμφότερά γε λέγων καὶ δοξάζων καὶ ἐφαπτόμενος ἀμφοῖν τῇ ψυχῇ εἴποι ἂν καὶ δοξάσειεν ὡς τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν. ἐατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα περὶ τοῦ ἑτέρου. λέγω γὰρ αὐτὸ τῇδε, μηδένα δοξάζειν ὡς τὸ αἰσχρὸν κα-
λὸν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων. D

ΘΕΑΙ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἐῶ τε καί μοι δοκεῖ ὡς λέγεις.

---

4. ὂν] ἓν ΧΔ. — 6 et 9. γέ] Bekkerus τέ. — 9. δή του] δή που b. — 10. ὄντος] ὄντος ἅπτεται a. — 27. Οὔτ' ἄρ' auctore Heusdio bc: οὐ γὰρ cum libris a. — 29. οὖν] οὐ ΧΔ et pr. Π. — 30. τοῦτο γιγνόμενον a. — 33. τι] του rc. E; ceteri om.

11. Καὶ μάλιστα Heusdius. — 19. καὶ om. a. — 29. τοι malim abesse. WINCK. — 30. ποτ'] τ' ΧΔ et pr. Π. — 36. οἴει ἢ ὑγιαίνοντα ἢ μαινόμενον Ficinus, οἴει ἢ μαινόμενον Heindorfius. — 38. ἵππον βοῦν a. — 41. γε om. a. — 43. ῥῆμα] ῥῆμα ἐπὶ τῶν ἐν μέρει, ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα ἕτερον τῷ ἑτέρῳ κατὰ ῥῆμα ταὐτόν ἐστι ΧΓΔΠ et mg. ΣBC.

ΣΩ. Ἄμφω μὲν ἄρα δοξάζοντα ἀδύνατον τὸ ἕτερον ἕτερον δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τὸ ἕτερόν γε μόνον δοξάζων, τὸ δὲ ἕτερον μηδαμῇ, οὐδέποτε δοξάσει τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀναγκάζοιτο γὰρ ἂν ἐφάπτεσθαι καὶ οὗ μὴ δοξάζει.

279 ΣΩ. Οὔτ' ἄρ' ἀμφότερα οὔτε τὸ ἕτερον δοξάζοντι
E ἐγχωρεῖ ἀλλοδοξεῖν. ὥστ' εἴ τις ὁριεῖται δόξαν εἶναι ψευδῆ τὸ ἑτεροδοξεῖν, οὐδὲν ἂν λέγοι· οὔτε γὰρ ταύτῃ οὔτε κατὰ τὰ πρότερα φαίνεται ψευδὴς ἐν ἡμῖν οὖσα δόξα.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Θεαίτητε, εἰ τοῦτο μὴ φανήσεται ὄν, πολλὰ ἀναγκασθησόμεθα ὁμολογεῖν καὶ ἄτοπα.

ΘΕΑΙ. Τὰ ποῖα δή;

135 ΣΩ. Οὐκ ἐρῶ σοι πρὶν ἂν πανταχῇ πειραθῶ σκοπῶν. αἰσχυνοίμην γὰρ ἂν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἀποροῦμεν, ἀναγ-
191 καζομένων ὁμολογεῖν οἷα λέγω. ἀλλ' ἐὰν εὕρωμεν καὶ ἐλεύθεροι γενώμεθα, τότ' ἤδη περὶ τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὡς πασχόντων, αὐτοὶ ἐκτὸς τοῦ γελοίου ἑστῶτες· ἐὰν δὲ πάντῃ ἀπορήσωμεν, ταπεινωθέντες, οἶμαι, τῷ λόγῳ παρέξομεν ὡς ναυτιῶντες πατεῖν τε καὶ χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούληται. ᾗ οὖν ἔτι πόρον τινὰ εὑρίσκω τοῦ ζητήματος ἡμῖν, ἄκουε.

ΘΕΑΙ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Οὐ φήσω ἡμᾶς ὀρθῶς ὁμολογῆσαι, ἡνίκα ὡμολογήσαμεν, ἅ τις οἶδεν, ἀδύνατον δοξάσαι ἃ μὴ οἶδεν εἶ-
B ναι αὐτά, καὶ ψευσθῆναι· ἀλλά πῃ δυνατόν.

280 ΘΕΑΙ. Ἆρα λέγεις ὃ καὶ ἐγὼ τότε ὑπώπτευσα ἡνίκ' αὐτὸ ἔφαμεν, τοιοῦτον εἶναι, ὅτι ἐνίοτ' ἐγὼ γιγνώσκων Σωκράτη, πόῤῥωθεν δὲ ὁρῶν ἄλλον ὃν οὐ γιγνώσκω, ᾠήθην εἶναι Σωκράτη ὃν οἶδα; γίγνεται γὰρ δὴ ἐν τῷ τοιούτῳ οἷον λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀπέστημεν αὐτοῦ, ὅτι ἃ ἴσμεν, ἐποίει ἡμᾶς εἰδότας μὴ εἰδέναι;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Μὴ γὰρ οὕτω τιθῶμεν, ἀλλ' ὧδε ἴσως πῃ ἡμῖν συγχωρήσεται, ἴσως δὲ ἀντιτενεῖ. ἀλλὰ γὰρ ἐν τοι-
C ούτῳ ἐχόμεθα, ἐν ᾧ ἀνάγκη πάντα μεταστρέφοντα λόγον βασανίζειν. σκόπει οὖν εἴ τι λέγω. ἆρα ἔστι μὴ εἰδότα τι πρότερον ὕστερον μαθεῖν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι μέντοι.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αὖθις ἕτερον καὶ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὔ;

ΣΩ. Θὲς δή μοι λόγου ἕνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κήρινον ἐκμαγεῖον, τῷ μὲν μεῖζον, τῷ δ' ἔλαττον, καὶ τῷ μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῷ δὲ κοπρωδεστέρου, καὶ σκλη-
ροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου, ἔστι δ' οἷς μετρίως ἔχοντος. D

ΘΕΑΙ. Τίθημι.

ΣΩ. Δῶρον τοίνυν αὐτὸ φῶμεν εἶναι τῆς τῶν Μου-
σῶν μητρὸς Μνημοσύνης, καὶ ἐς τοῦτο, ὅ τι ἂν βουληθῶ- 281
μεν μνημονεῦσαι ὧν ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοὶ ἐννοήσωμεν, ὑπέχοντας αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις, ἀποτυποῦσθαι, ὥσπερ δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένους. καὶ ὃ μὲν ἂν ἐκμαγῇ, μνημονεύειν τε καὶ ἐπίστασθαι, ἕως ἂν ἐνῇ τὸ εἴδωλον αὐτοῦ· ὃ δ' ἂν ἐξαλειφθῇ ἢ μὴ οἷόν
τε γένηται ἐκμαγῆναι, ἐπιλελῆσθαί τε καὶ μὴ ἐπίστασθαι. E

ΘΕΑΙ. Ἔστω οὕτως.

ΣΩ. Ὁ τοίνυν ἐπιστάμενος μὲν αὐτά, σκοπῶν δέ τι ὧν ὁρᾷ ἢ ἀκούει, ἄθρει εἰ ἄρα τοιῷδε τρόπῳ ψευδῆ ἂν δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ποίῳ δή τινι;

ΣΩ. Ἃ οἶδεν, οἰηθεὶς εἶναι τοτὲ μὲν ἃ οἶδε, τοτὲ δὲ ἃ μή. ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν οὐ καλῶς ὡμολογήσαμεν ὁμολογοῦντες ἀδύνατα.

ΘΕΑΙ. Νῦν δὲ πῶς λέγεις;

ΣΩ. Δεῖ ὧδε λέγεσθαι περὶ αὐτῶν, ἐξ ἀρχῆς διορι- 192
ζομένους, ὅτι ὃ μέν τις οἶδεν ἔχων αὐτοῦ μνημεῖον ἐν τῇ ψυχῇ, αἰσθάνεται δὲ αὐτὸ μή, τοῦτο οἰηθῆναι ἕτερόν τι ὧν οἶδεν, ἔχοντα καὶ ἐκείνου τύπον, αἰσθανόμενον δὲ μή, ἀδύνατον. καὶ ὅ γε οἶδεν αὖ, οἰηθῆναι εἶναι ὃ μὴ
οἶδε μηδ' ἔχει αὐτοῦ σφραγῖδα· καὶ ὃ μὴ οἶδεν, ὃ μὴ 282
οἶδεν αὖ· καὶ ὃ μὴ οἶδεν, ὃ οἶδε· καὶ ὃ αἰσθάνεταί γε, ἕτερόν τι ὧν αἰσθάνεται, οἰηθῆναι εἶναι· καὶ ὃ αἰσθάνε-
ται, ὧν τι μὴ αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ αἰσθάνεται, ὧν μὴ B
αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ αἰσθάνεται, ὧν αἰσθάνεται. καὶ ἔτι γε αὖ ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἴσθησιν, οἰηθῆναι αὖ ἕτερόν τι ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει αὖ καὶ ἐκείνου τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἀδυνατώτερον ἔτι ἐκείνων, εἰ οἷόν τε. καὶ ὃ οἶδε καὶ ὃ αἰσθάνεται ἔχων τὸ μνημεῖον ὀρθῶς, ὃ οἶδεν οἰηθῆναι ἀδύνατον· καὶ ὃ οἶδε καὶ αἰσθάνεται ἔχων κατὰ ταὐτά, ὃ αἰσθάνεται· καὶ ὃ αὖ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται,
ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθά- C
νεται, ὃ μὴ οἶδε· καὶ ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται, ὃ μὴ αἰσθάνεται. πάντα ταῦτα ὑπερβάλλει ἀδυναμίᾳ τοῦ ἐν αὐτοῖς ψευδῆ τινὰ δοξάσαι. λείπεται δὴ ἐν τοῖς τοιοῖσδε, εἴ πέρ που ἄλλοθι, τὸ τοιοῦτον γενέσθαι.

---

1. τὸ] τό τε 𝔛 Δ Π. — 6-8. λέγεις. ΣΩ. Ἀναγκάζοιτο - - δοξάζει. οὔτ' a. — 20. πασχόντων, αὐτοὶ ἐκτὸς e Ficino Heindorfius: πασχόντων, ἐκτὸς Σ T E F et pr. Ξ, πασχόντων αὐτά, ἐκτὸς cum ceteris a b c. — 21. παρέξομεν - - πατεῖν] Soph. Aiac. 1146. — 37. ἴσως 𝔛 Δ et pr. Π: καὶ ἴσως a b c. — 38. συγχωρήσεται] συγχωρήσει τις e Scholiasta et Ficino Buttmannus. — τοιούτῳ 𝔛 Δ Π: τῷ τοιούτῳ a b c. — 39. ἐν ᾧ] τῷ 𝔛 Δ et pr. Π.

2. ἐνὸν] ἓν a. — 8. εἴδωμεν 𝔛 Δ Π. — ἀκούωμεν 𝔛 Γ Δ Λ B C H et pr. Π F, ἀκούομεν E et corr. F. — 9. ὑπέχοντας 𝔛 Δ Λ B C H et pr. Π: ὑπέχοντες a b c. — 12. ὃ δ' ἂν corr. Π et c: ὅταν 𝔛 et pr. Π, ὅταν δὲ cum ceteris a b. — 24. σχὼν 𝔛 Δ et pr. Π. — 26. τοῦτο om. a. — 28. ἔχειν corr. Π, ἔχῃ 𝔛. — 36. κἀκείνου Γ b. — 38. αἰσθάνεται] ὃ αἰσθάνεται a. — 39. μηδὲ] μὴ a.

ΘΕΑΙ. Ἐν τίσι δή; ἐὰν ἄρα ἐξ αὐτῶν τι μᾶλλον μάθω· νῦν μὲν γὰρ οὐχ ἕπομαι.

ΣΩ. Ἐν οἷς οἶδεν, οἰηθῆναι αὐτὰ ἕτερ' ἄττα εἶναι
283 ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται· ἢ ὧν μὴ οἶδεν, αἰσθάνεται δέ·
B ἢ ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται, ὧν οἶδεν αὖ καὶ αἰσθάνεται.

ΘΕΑΙ. Νῦν πολὺ πλεῖον ἀπελείφθην ἢ τότε.

ΣΩ. Ὧδε δὴ ἀνάπαλιν ἄκουε. ἐγὼ εἰδὼς Θεόδωρον καὶ ἐν ἐμαυτῷ μεμνημένος οἷός ἐστι, καὶ Θεαίτητον κατὰ ταὐτά, ἄλλο τι ἐνίοτε μὲν ὁρῶ αὐτούς, ἐνίοτε δὲ οὔ, καὶ ἅπτομαί ποτ' αὐτῶν, τοτὲ δ' οὔ, καὶ ἀκούω ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν αἰσθάνομαι, τοτὲ δ' αἴσθησιν μὲν οὐδεμίαν ἔχω περὶ ὑμῶν, μέμνημαι δὲ ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον καὶ ἐπίσταμαι αὐτὸς ἐν ἐμαυτῷ;

E ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον μάθε ὧν βούλομαι δηλῶσαι, ὡς ἔστι μὲν ἃ οἶδε μὴ αἰσθάνεσθαι, ἔστι δὲ αἰσθάνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἃ μὴ οἶδε, πολλάκις μὲν ἔστι μηδὲ αἰσθάνεσθαι, πολλάκις δὲ αἰσθάνεσθαι μόνον;

ΘΕΑΙ. Ἔστι καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Ἰδὲ δὴ ἐάν τι μᾶλλον νῦν ἐπίσχῃ. Σωκράτης
193 ἐπιγιγνώσκει Θεόδωρον καὶ Θεαίτητον, ὁρᾷ δὲ μηδέτερον, μηδὲ ἄλλη αἴσθησις αὐτῷ πάρεστι περὶ αὐτῶν· οὐκ ἄν ποτε ἐν ἑαυτῷ δοξάσειεν ὡς ὁ Θεαίτητός ἐστι Θεόδωρος. λέγω τι ἢ οὐδέν;

284 ΘΕΑΙ. Ναί, ἀληθῆ γε.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐκείνων πρῶτον ἦν ὧν ἔλεγον.

ΘΕΑΙ. Ἦν γάρ.

ΣΩ. Δεύτερον τοίνυν, ὅτι τὸν μὲν γιγνώσκων ὑμῶν, τὸν δὲ μὴ γιγνώσκων, αἰσθανόμενος δὲ μηδέτερον, οὐκ ἄν ποτε αὖ οἰηθείην, ὃν οἶδα, εἶναι ὃν μὴ οἶδα.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

B ΣΩ. Τρίτον δέ, μηδέτερον γιγνώσκων μηδὲ αἰσθανόμενος οὐκ ἂν οἰηθείην, ὃν μὴ οἶδα, ἕτερόν τιν' εἶναι ὧν μὴ οἶδα. καὶ τἆλλα τὰ πρότερα πάνθ' ἑξῆς νόμιζε πάλιν ἀκηκοέναι, ἐν οἷς οὐδέποτ' ἐγὼ περὶ σοῦ καὶ Θεο-
136 δώρου τὰ ψευδῆ δοξάσω, οὔτε γιγνώσκων οὔτε ἀγνοῶν ἄμφω, οὔτε τὸν μέν, τὸν δ' οὐ γιγνώσκων. καὶ περὶ αἰσθήσεων κατὰ ταὐτά, εἰ ἄρα ἕπει.

ΘΕΑΙ. Ἕπομαι.

ΣΩ. Λείπεται τοίνυν τὰ ψευδῆ δοξάσαι ἐν τῷδε, ὅταν γιγνώσκων σὲ καὶ Θεόδωρον, καὶ ἔχων ἐν ἐκείνῳ τῷ
C κηρίνῳ ὥσπερ δακτυλίων σφῷν ἀμφοῖν τὰ σημεῖα, διὰ μακροῦ καὶ μὴ ἱκανῶς ὁρῶν ἄμφω προθυμηθῶ, τὸ οἰκεῖον ἑκατέρου σημεῖον ἀποδοὺς τῇ οἰκείᾳ ὄψει, ἐμβιβάσας προσαρμόσαι εἰς τὸ ἑαυτῆς ἴχνος, ἵνα γένηται ἀναγνώρι-
σις, εἶτα τούτων ἀποτυχὼν καὶ ὥσπερ οἱ ἔμπαλιν ὑποδούμενοι παραλλάξας προσβάλω τὴν ἑκατέρου ὄψιν πρὸς τὸ ἀλλότριον σημεῖον, ἢ καὶ οἷα τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις τῆς ὄψεως πάθη, δεξιὰ εἰς ἀριστερὰ μεταρρεούσης, ταὐ- 285
τὸν παθὼν διαμάρτω· τότε δὴ συμβαίνει ἡ ἑτεροδοξία D
καὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικε γάρ, ὦ Σώκρατες· θαυμασίως ὡς λέγεις τὸ τῆς δόξης πάθος.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ ὅταν ἀμφοτέρους γιγνώσκων τὸν μὲν πρὸς τῷ γιγνώσκειν αἰσθάνωμαι, τὸν δὲ μή, τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ ἑτέρου μὴ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἔχω, ὃ ἐν τοῖς πρόσθεν οὕτως ἔλεγον καί μου τότε οὐκ ἐμάνθανες.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Τοῦτο μὴν ἔλεγον, ὅτι γιγνώσκων τὸν ἕτερον
καὶ αἰσθανόμενος, καὶ τὴν γνῶσιν κατὰ τὴν αἴσθησιν E
αὐτοῦ ἔχων, οὐδέποτε οἰήσεται εἶναι αὐτὸν ἕτερόν τινα ὧν γιγνώσκει τε καὶ αἰσθάνεται καὶ τὴν γνῶσιν αὖ καὶ ἐκείνου ἔχει κατὰ τὴν αἴσθησιν. ἦν γὰρ τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Παρελείπετο δέ γέ που τὸ νῦν λεγόμενον, ἐν ᾧ δὴ φαμὲν τὴν ψευδῆ δόξαν γίγνεσθαι τὸ ἄμφω γιγνώ-
σκοντα καὶ ἄμφω ὁρῶντα ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν ἔχοντα 194
ἀμφοῖν τὼ σημείω μὴ κατὰ τὴν αὑτοῦ αἴσθησιν ἑκάτερον 286
ἔχειν, ἀλλ' οἷον τοξότην φαῦλον ἱέντα παραλλάξαι τοῦ σκοποῦ καὶ ἁμαρτεῖν, ὃ δὴ καὶ ψεῦδος ἄρα ὠνόμασται.

ΘΕΑΙ. Εἰκότως γε.

ΣΩ. Καὶ ὅταν τοίνυν τῷ μὲν παρῇ αἴσθησις τῶν σημείων, τῷ δὲ μή, τὸ δὲ τῆς ἀπούσης αἰσθήσεως τῇ παρούσῃ προσαρμόσῃ, πάντῃ ταύτῃ ψεύδεται ἡ διάνοια. καὶ
ἑνὶ λόγῳ, περὶ ὧν μὲν μὴ οἶδέ τις μηδὲ ᾔσθετο πώποτε,
οὐκ ἔστιν, ὡς ἔοικεν, οὔτε ψεύδεσθαι οὔτε ψευδὴς δόξα, B
εἴ τι νῦν ἡμεῖς ὑγιὲς λέγομεν· περὶ δὲ ὧν ἴσμεν τε καὶ αἰσθανόμεθα, ἐν αὐτοῖς τούτοις στρέφεται καὶ ἑλίττεται ἡ δόξα ψευδὴς καὶ ἀληθὴς γιγνομένη, καταντικρὺ μὲν καὶ κατὰ τὸ εὐθὺ τὰ οἰκεῖα συνάγουσα ἀποτυπώματα καὶ τύπους ἀληθής, εἰς πλάγια δὲ καὶ σκολιὰ ψευδής.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν καλῶς, ὦ Σώκρατες, λέγεται;

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τάδε ἀκούσας μᾶλλον αὐτὸ ἐρεῖς. C
τὸ μὲν γὰρ τἀληθὲς δοξάζειν καλόν, τὸ δὲ ψεύδεσθαι αἰσχρόν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ταῦτα τοίνυν φασὶν ἐνθένδε γίγνεσθαι. ὅταν μὲν ὁ κηρός του ἐν τῇ ψυχῇ βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ

---

7. δή] δὲ δὴ 𝔛. — ἀνάπαλιν] αὖ πάλιν a. — 13. ἐν om. a. — 15. μάθε a. — 44. δακτυλίῳ a. — ἀμφοῖν] αὐτοῖν 𝔛 Δ Π.

6. μεταφερούσης Buttmannus, μεταιρούσης Baiterus, μεταστρεφούσης Winckelmannus. Conf. Soph. 266 C. Tim. 46 A. B. C. unde lucem accipit Pherecratis fragm. 145. v. 11 sq. p. 61 Runkel. — 9. ὡς 𝔛 Δ Π et pr. Ξ: ᾧ a b c. — 19. ὃν 𝔛 Δ Π. — 24. αἴσθησιν αἰσθανόμενον, ἔχοντα ἀμφοῖν Heusdius, αἴσθησιν ἔχοντα ἀμφοῖν, καὶ ἔχοντα ἀμφοῖν Buttmannus. — 25. τὼ σημείω auctore Heusdio b c: τῷ σημείῳ a, τὸ σημεῖον 𝔛 Δ et pr. Π. — 26. ἔχῃ 𝔛 Δ Π. — 32. ᾔσθετο] ἐπείθετο Δ et pr. Π, ἐπήσθετο corr. 𝔛. — 38. τυποῦσα a.

287 λεῖος καὶ μετρίως ὠργασμένος ᾖ, τὰ ἰόντα διὰ τῶν αἰσθήσεων, ἐνσημαινόμενα εἰς τοῦτο τὸ τῆς ψυχῆς κέαρ, ὃ ἔφη Ὅμηρος αἰνιττόμενος τὴν τοῦ κηροῦ ὁμοιότητα,
D τότε μὲν καὶ τούτοις καθαρὰ τὰ σημεῖα ἐγγιγνόμενα καὶ ἱκανῶς τοῦ βάθους ἔχοντα πολυχρόνιά τε γίγνεται καὶ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν εὐμαθεῖς, ἔπειτα μνήμονες, εἶτα οὐ παραλλάττουσι τῶν αἰσθήσεων τὰ σημεῖα ἀλλὰ δοξάζουσιν ἀληθῆ. σαφῆ γὰρ καὶ ἐν εὐρυχωρίᾳ ὄντα ταχὺ διανέμουσιν ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἕκαστα ἐκμαγεῖα, ἃ δὴ ὄντα καλεῖται. καὶ σοφοὶ δὴ οὗτοι καλοῦνται. ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.

E ΣΩ. Ὅταν τοίνυν λάσιόν του τὸ κέαρ ᾖ, ὃ δὴ ἐπῄνεσεν ὁ πάντα σοφὸς ποιητής, ἢ ὅταν κοπρῶδες καὶ μὴ καθαροῦ τοῦ κηροῦ, ἢ ὑγρὸν σφόδρα ἢ σκληρόν, ὧν μὲν ὑγρόν, εὐμαθεῖς μέν, ἐπιλήσμονες δὲ γίγνονται, ὧν δὲ σκληρόν, τἀναντία. οἱ δὲ δὴ λάσιον καὶ τραχὺ λιθῶδές τι ἢ γῆς ἢ κόπρου συμμιγείσης ἔμπλεων ἔχοντες ἀσαφῆ τὰ ἐκμαγεῖα ἴσχουσιν. ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ σκληρά· βάθος γὰρ οὐκ ἔνι. ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ ὑγρά· ὑπὸ γὰρ
195 288 τοῦ συγχεῖσθαι ταχὺ γίγνεται ἀμυδρά. ἐὰν δὲ πρὸς πᾶσι τούτοις ἐπ᾽ ἀλλήλων συμπεπτωκότα ᾖ ὑπὸ στενοχωρίας, ἐάν του σμικρὸν ᾖ τὸ ψυχάριον, ἔτι ἀσαφέστερα ἐκείνων. πάντες οὖν οὗτοι γίγνονται οἷοι δοξάζειν ψευδῆ. ὅταν γάρ τι ὁρῶσιν ἢ ἀκούωσιν ἢ ἐπινοῶσιν, ἕκαστα ἀπονέμειν ταχὺ ἑκάστοις οὐ δυνάμενοι βραδεῖς τέ εἰσι καὶ ἀλλοτριονομοῦντες παρορῶσί τε καὶ παρακούουσι καὶ παρανοοῦσι πλεῖστα, καὶ καλοῦνται αὖ οὗτοι ἐψευσμένοι τε δὴ τῶν ὄντων καὶ ἀμαθεῖς.

B ΘΕΑΙ. Ὀρθότατα ἀνθρώπων λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Φῶμεν ἄρα ἐν ἡμῖν ψευδεῖς δόξας εἶναι;

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Καὶ ἀληθεῖς δή;

ΘΕΑΙ. Καὶ ἀληθεῖς.

ΣΩ. Ἤδη οὖν οἰόμεθα ἱκανῶς ὡμολογῆσθαι ὅτι παντὸς μᾶλλον ἐστὸν ἀμφοτέρα τούτω τὼ δόξα;

ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.

ΣΩ. Δεινόν τι, ὦ Θεαίτητε, ὡς ἀληθῶς κινδυνεύει καὶ ἀηδὲς εἶναι ἀνὴρ ἀδολέσχης.

ΘΕΑΙ. Τί δέ; πρὸς τί τοῦτ᾽ εἶπες;

C ΣΩ. Τὴν ἐμαυτοῦ δυσμαθίαν δυσχεράνας καὶ ὡς ἀληθῶς ἀδολεσχίαν. τί γὰρ ἄν τις ἄλλο θεῖτο ὄνομα, ὅταν ἄνω κάτω τοὺς λόγους ἕλκῃ τις ὑπὸ νωθείας οὐ
289 δυνάμενος πεισθῆναι, καὶ ᾖ δυσαπάλλακτος ἀφ᾽ ἑκάστου λόγου;

ΘΕΑΙ. Σὺ δὲ δὴ τί δυσχεραίνεις;

ΣΩ. Οὐ δυσχεραίνω μόνον, ἀλλὰ καὶ δέδοικα ὅ τι ἀποκρινοῦμαι, ἄν τις ἔρηταί με· Ὦ Σώκρατες, εὕρηκας δὴ ψευδῆ δόξαν, ὅτι οὔτε ἐν ταῖς αἰσθήσεσίν ἐστι πρὸς ἀλλήλας οὔτ᾽ ἐν ταῖς διανοίαις, ἀλλ᾽ ἐν τῇ συνάψει αἰ- D
σθήσεως πρὸς διάνοιαν; Φήσω δὲ ἐγώ, οἶμαι, καλλωπιζόμενος ὥς τι εὑρηκότων ἡμῶν καλόν. 137

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχρὸν εἶναι τὸ νῦν ἀποδεδειγμένον.

ΣΩ. Οὐκοῦν, φήσει, λέγεις ὅτι αὖ τὸν ἄνθρωπον ὃν διανοούμεθα μόνον, ὁρῶμεν δ᾽ οὔ, ἵππον οὐκ ἄν ποτε οἰηθείημεν εἶναι, ὃν αὖ οὔτε ὁρῶμεν οὔτε ἁπτόμεθα, διανοούμεθα δὲ μόνον καὶ ἄλλ᾽ οὐδὲν αἰσθανόμεθα περὶ αὐτοῦ; Ταῦτα, οἶμαι, φήσω λέγειν.

ΘΕΑΙ. Καὶ ὀρθῶς γε.

ΣΩ. Τί οὖν, φήσει, τὰ ἕνδεκα, ἃ μηδὲν ἄλλο ἢ δια- E
νοεῖταί τις, ἄλλο τι ἐκ τούτου τοῦ λόγου οὐκ ἄν ποτε οἰηθείη δώδεκα εἶναι, ἃ μόνον αὖ διανοεῖται; Ἴθι οὖν δή, σὺ ἀποκρίνου.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ᾽ ἀποκρινοῦμαι, ὅτι ὁρῶν μὲν ἄν τις ἢ 290
ἐφαπτόμενος οἰηθείη τὰ ἕνδεκα δώδεκα εἶναι, ἃ μέντοι ἐν τῇ διανοίᾳ ἔχει, οὐκ ἄν ποτε περὶ αὐτῶν ταῦτα δοξάσειεν οὕτως.

ΣΩ. Τί οὖν; οἴει τινὰ πώποτε αὐτὸν ἐν αὑτῷ πέντε καὶ ἑπτά, λέγω δὲ μὴ ἀνθρώπους ἑπτὰ καὶ πέντε προθέ- 196
μενον σκοπεῖν μηδ᾽ ἄλλο τοιοῦτον, ἀλλ᾽ αὐτὰ τὰ πέντε καὶ ἑπτά, ἅ φαμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμαγείῳ εἶναι καὶ ψευδῆ ἐν αὐτοῖς οὐκ εἶναι δοξάσαι, ταῦτα αὐτὰ εἴ τις ἀνθρώπων ἤδη πώποτε ἐσκέψατο λέγων πρὸς αὑτὸν καὶ ἐρωτῶν πόσα ποτ᾽ ἐστί, καὶ ὁ μέν τις εἶπεν οἰηθεὶς ἕνδεκα αὐτὰ εἶναι, ὁ δὲ δώδεκα, ἢ πάντες λέγουσί τε καὶ οἴονται δώδεκα αὐτὰ εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλὰ πολλοὶ δὴ καὶ ἕνδεκα· ἐὰν δέ γε ἐν πλείονι ἀριθμῷ τις σκοπῆται, μᾶλλον σφάλ- B
λεται. οἶμαι γάρ σε περὶ παντὸς μᾶλλον ἀριθμοῦ λέγειν.

ΣΩ. Ὀρθῶς γὰρ οἴει. καὶ ἐνθυμοῦ μή τι τότε γίγνεται ἄλλο ἢ αὐτὰ τὰ δώδεκα τὰ ἐν τῷ ἐκμαγείῳ ἕνδεκα οἰηθῆναι.

ΘΕΑΙ. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς τοὺς πρώτους πάλιν ἀνήκει λόγους; ὁ γὰρ τοῦτο παθών, ὃ οἶδεν, ἕτερον αὐτὸ οἴεται εἶναι ὧν αὖ οἶδεν. ὃ ἔφαμεν ἀδύνατον, καὶ τούτῳ αὐτῷ ἠναγ- 291
κάζομεν μὴ εἶναι ψευδῆ δόξαν, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ ὁ αὐτὸς C
ἀναγκάζοιτο εἰδὼς μὴ εἰδέναι ἅμα.

---

1. ὠργασμένος e Timaeo et Suida post Heindorfium c: εἰργασμένος cum libris ab. — 13. ποιητής] Iliad. β, 851. π, 554. — 17. τε cum Ficino bc: τι cum libris a. — 24. ἕκαστα cum Ficino post Heindorfium bc: ἕκαστοι F, ἕκαστοι cum ceteris libris a. — 37. τε] γε a. — 39. δέ] δαί b.

4. ὅτι om. ΞΔ et pr. Π. — 10. φήσει F abc: ceteri φησί. — αὖ τὸν] αὐτὸν τὸν Heindorfius. — 12. αὖ] νῦν a. — 16. φήσει abc: φῄς ΞΔΠ, φησί ceteri. — 19. δὴ οὖν a. — ἀποκρινοῦ a. — 24. οὖν; οὐκ οἴει Heindorfius. — 26. αὐτὰ τὰ Heindorfius: αὐτὰ cum libris abc. Conf. Cratyl. 432 A. — 31. ἢ] ἢ a. — 35. ἀριθμοῦ μᾶλλον a. — 36. τότε cum Heindorfio bc: ποτὲ cum libris a. — γίγνηται a.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλ' ὁτιοῦν δεῖ ἀποφαίνειν τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν ἢ διανοίας πρὸς αἴσθησιν παραλλαγήν. εἰ γὰρ τοῦτ' ἦν, οὐκ ἄν ποτε ἐν αὐτοῖς τοῖς διανοήμασιν ἐψευδόμεθα. νῦν δὲ ἤτοι οὐκ ἔστι ψευδὴς δόξα, ἢ ἅ τις οἶδεν, οἷόν τε μὴ εἰδέναι. καὶ τούτων πότερα αἱρεῖ;

ΘΕΑΙ. Ἄπορον αἵρεσιν προτίθης, ὦ Σώκρατες.

D ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι ἀμφότερά γε κινδυνεύει ὁ λόγος οὐκ ἐάσειν. ὅμως δέ, πάντα γὰρ τολμητέον, τί εἰ ἐπιχειρήσαιμεν ἀναισχυντεῖν;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἐθελήσαντες εἰπεῖν ποῖόν τί ποτ' ἐστὶ τὸ ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τοῦτο ἀναίσχυντον;

ΣΩ. Ἔοικας οὐκ ἐννοεῖν, ὅτι πᾶς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος ζήτησις γέγονεν ἐπιστήμης, ὡς οὐκ εἰδόσι τί ποτ' ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Ἐννοῶ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔπειτ' οὐκ ἀναιδὲς δοκεῖ, μὴ εἰδότας ἐπιστήμην ἀποφαίνεσθαι τὸ ἐπίστασθαι οἷόν ἐστιν; ἀλλὰ γάρ, ὦ
E 292 Θεαίτητε, πάλαι ἐσμὲν ἀνάπλεῳ τοῦ μὴ καθαρῶς διαλέγεσθαι. μυριάκις γὰρ εἰρήκαμεν τὸ γιγνώσκομεν καὶ οὐ γιγνώσκομεν, καὶ ἐπιστάμεθα καὶ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὥς τι συνιέντες ἀλλήλων ἐν ᾧ ἔτι ἐπιστήμην ἀγνοοῦμεν. εἰ δὲ βούλει, καὶ νῦν ἐν τῷ παρόντι κεχρήμεθ' αὖ τῷ ἀγνοεῖν τε καὶ συνιέναι, ὡς προσῆκον αὐτοῖς χρῆσθαι, εἴπερ στερόμεθα ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ τίνα τρόπον διαλέξει, ὦ Σώκρατες, τούτων ἀπεχόμενος;

197 ΣΩ. Οὐδένα ὤν γε ὃς εἰμί· εἰ μέντοι ἦν ἀντιλογικός, οἷος ἀνὴρ εἰ καὶ νῦν παρῆν, τούτων τ' ἂν ἔφη ἀπέχεσθαι καὶ ἡμῖν σφόδρ' ἂν ἃ ἐγὼ λέγω ἐπέπληττεν. ἐπειδὴ οὖν ἐσμὲν φαῦλοι, βούλει τολμήσω εἰπεῖν οἷόν ἐστι τὸ ἐπίστασθαι; φαίνεται γάρ μοι προὔργου τι ἂν γενέσθαι.

ΘΕΑΙ. Τόλμα τοίνυν νὴ Δία. τούτων δὲ μὴ ἀπεχομένῳ σοι ἔσται πολλὴ συγγνώμη.

ΣΩ. Ἀκήκοας οὖν ὃ νῦν λέγουσι τὸ ἐπίστασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἴσως· οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παρόντι μνημονεύω.

B ΣΩ. Ἐπιστήμης που ἕξιν φασὶν αὐτὸ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἡμεῖς τοίνυν σμικρὸν μεταθώμεθα καὶ εἴπωμεν ἐπιστήμης κτῆσιν.

293 ΘΕΑΙ. Τί οὖν δὴ φήσεις τοῦτο ἐκείνου διαφέρειν;

ΣΩ. Ἴσως μὲν οὐδέν· ὃ δ' οὖν δοκεῖ, ἀκούσας συνδοκίμαζε.

ΘΕΑΙ. Ἐάνπερ γε οἷός τ' ὦ.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν μοι ταὐτὸν φαίνεται τῷ κεκτῆσθαι τὸ ἔχειν. οἷον εἰ ἱμάτιον πριάμενός τις καὶ ἐγκρατὴς ὢν μὴ φοροῖ, ἔχειν μὲν οὐκ ἂν αὐτὸν αὐτό, κεκτῆσθαι δέ γε φαῖμεν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς γε.

ΣΩ. Ὅρα δὴ καὶ ἐπιστήμην εἰ δυνατὸν οὕτω κεκτη- C
μένον μὴ ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ εἴ τις ὄρνιθας ἀγρίας, περιστερὰς ἤ τι ἄλλο, θηρεύσας οἴκοι κατασκευασάμενος περιστερεῶνα τρέφοι. τρόπον μὲν γὰρ ἄν πού τινα φαῖμεν αὐτὸν αὐτὰς ἀεὶ ἔχειν, ὅτι δὴ κέκτηται. ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδεμίαν ἔχειν, ἀλλὰ δύναμιν μὲν αὐτῷ περὶ αὐτὰς παραγεγονέναι, ἐπειδὴ ἐν οἰκείῳ περιβόλῳ ὑποχειρίους ἐποιήσατο, λαβεῖν καὶ ἴσχειν, ἐπειδὰν
βούληται, θηρευσαμένῳ ἣν ἂν ἀεὶ ἐθέλῃ, καὶ πάλιν ἀφιέναι· καὶ τοῦτο ἐξεῖναι ποιεῖν, ὁποσάκις ἂν δοκῇ αὐτῷ. D

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Πάλιν δή, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν κήρινόν τι
ἐν ταῖς ψυχαῖς κατεσκευάζομεν οὐκ οἶδ' ὅ τι πλάσμα, νῦν 294
αὖ ἐν ἑκάστῃ ψυχῇ ποιήσωμεν περιστερεῶνά τινα παντοδαπῶν ὀρνίθων, τὰς μὲν κατ' ἀγέλας οὔσας χωρὶς τῶν ἄλλων, τὰς δὲ κατ' ὀλίγας, ἐνίας δὲ μόνας διὰ πασῶν ὅπῃ ἂν τύχωσι πετομένας.

ΘΕΑΙ. Πεποιήσθω δή. ἀλλὰ τί τοὐντεῦθεν; E

ΣΩ. Παιδίων μὲν ὄντων, φάναι χρή, εἶναι τοῦτο τὸ ἀγγεῖον κενόν, ἀντὶ δὲ τῶν ὀρνίθων ἐπιστήμας νοῆσαι· ἣν δ' ἂν ἐπιστήμην κτησάμενος καθείρξῃ εἰς τὸν περίβολον, φάναι αὐτὸν μεμαθηκέναι ἢ ηὑρηκέναι τὸ πρᾶγμα οὗ ἦν αὕτη ἡ ἐπιστήμη, καὶ τὸ ἐπίστασθαι τοῦτ' εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΣΩ. Τὸ τοίνυν πάλιν ἣν ἂν βούληται τῶν ἐπιστημῶν 198
θηρεύειν καὶ λαβόντα ἴσχειν καὶ αὖθις ἀφιέναι, σκόπει 138
τίνων δεῖται ὀνομάτων, εἴτε τῶν αὐτῶν ὧν τὸ πρῶτον, ὅτε ἐκτᾶτο, εἴτε ἑτέρων. μαθήσει δ' ἐντεῦθεν σαφέστερον τί λέγω. ἀριθμητικὴν μὲν γὰρ λέγεις τέχνην;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ταύτην δὴ ὑπόλαβε θήραν ἐπιστημῶν ἀρτίου τε καὶ περιττοῦ παντός.

ΘΕΑΙ. Ὑπολαμβάνω.

ΣΩ. Ταύτῃ δή, οἶμαι, τῇ τέχνῃ αὐτός τε ὑποχει- 295
ρίους τὰς ἐπιστήμας τῶν ἀριθμῶν ἔχει καὶ ἄλλῳ παρα- B
δίδωσιν ὁ παραδιδούς.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ καλοῦμέν γε παραδιδόντα μὲν διδάσκειν,

---

2. ἄλλό τι οὖν a. — 6. ψευδὴς ἡ δόξα 𝔛ΔΠ. — 6. ποτέραν 𝔛Δ et pr. Π. — 30. ἦν] ἢ Δb.

2. τῷ κεκτῆσθαι τὸ ἔχειν 𝔛ΔΠ: τὸ κεκτῆσθαι τῷ ἔχειν abc. — 3. εἰ om. 𝔛ΓΔΛΞΣΤF et pr. ΠBE. — 4. φορῶι 𝔛. Fort. οἷον ἱμάτιον - - - φορῶν. vid. Praef. ad Euthyd. p. XIV. Winck. — δέ γε] γε δὴ 𝔛ΔΠ, γε F, γε ΓΞΣΤBCE. — 6. Ὀρθῶς 𝔛ΔΠ: Καὶ ὀρθῶς abc. — 11. ὅτι δὲ δὴ ΔΠ, ὅ,τι δὴ a. — 15. ἴσχειν Winckelmannus: ἔχειν a, σχεῖν bc. Conf. 198 A et D. — 24. πετωμένας a. — 28. καθείρξει a. — 35. ἐντεῦθεν 𝔛ΔΠ: ἐνθένδε abc.

παραλαμβάνοντα δὲ μανθάνειν, ἔχοντα δὲ δὴ τῷ κεκτῆσθαι ἐν τῷ περιστερεῶνι ἐκείνῳ ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τῷ δὲ δὴ ἐντεῦθεν ἤδη πρόσσχες τὸν νοῦν. ἀριθμητικὸς γὰρ ὢν τελέως ἄλλο τι πάντας ἀριθμοὺς ἐπίσταται; πάντων γὰρ ἀριθμῶν εἰσὶν αὐτῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστῆμαι.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

C ΣΩ. Ἦ οὖν ὁ τοιοῦτος ἀριθμοῖ ἄν ποτέ τι ἢ αὐτὸς
πρὸς αὑτὸν αὐτὰ ἢ ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει ἀριθμόν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τὸ δὲ ἀριθμεῖν γε οὐκ ἄλλο τι θήσομεν τοῦ σκοπεῖσθαι πόσος τις ἀριθμὸς τυγχάνει ὤν.

ΘΕΑΙ. Οὕτω.

ΣΩ. Ὃ ἄρα ἐπίσταται, σκοπούμενος φαίνεται ὡς οὐκ εἰδώς, ὃν ὡμολογήκαμεν ἅπαντα ἀριθμὸν εἰδέναι. ἀκούεις γάρ που τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις.

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

D ΣΩ. Οὐκοῦν ἡμεῖς ἀπεικάζοντες τῇ τῶν περιστερῶν
296 κτήσει τε καὶ θήρᾳ ἐροῦμεν, ὅτι διττὴ ἦν ἡ θήρα, ἡ μὲν
πρὶν κεκτῆσθαι τοῦ κεκτῆσθαι ἕνεκα· ἡ δὲ κεκτημένῳ τοῦ λαβεῖν καὶ ἔχειν ἐν ταῖς χερσὶν ἃ πάλαι ἐκέκτητο. οὕτω δὲ καὶ ὧν πάλαι ἐπιστῆμαι ἦσαν αὐτῷ μαθόντι, ἢ ἠπίστατο αὐτά, πάλιν ἔστι καταμανθάνειν ταὐτὰ ταῦτα ἀναλαμβάνοντα τὴν ἐπιστήμην ἑκάστου καὶ ἴσχοντα, ἣν ἐκέκτητο μὲν πάλαι, πρόχειρον δ᾽ οὐκ εἶχε τῇ διανοίᾳ;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

E ΣΩ. Τοῦτο δὴ ἄρτι ἠρώτων, ὅπως χρὴ τοῖς ὀνόμασι
χρώμενον λέγειν περὶ αὐτῶν, ὅταν ἀριθμήσων ἴῃ ὁ ἀριθμητικὸς ἤ τι ἀναγνωσόμενος ὁ γραμματικός. ὡς ἐπιστάμενος ἄρα ἐν τῷ τοιούτῳ πάλιν ἔρχεται μαθησόμενος παρ᾽ ἑαυτοῦ ἃ ἐπίσταται;

ΘΕΑΙ. Ἀλλ᾽ ἄτοπον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ᾽ ἃ οὐκ ἐπίσταται φῶμεν αὐτὸν ἀναγνώσεσθαι καὶ ἀριθμήσειν, δεδωκότες αὐτῷ πάντα μὲν γράμ-
199 ματα, πάντα δὲ ἀριθμὸν ἐπίστασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ καὶ τοῦτ᾽ ἄλογον.

ΣΩ. Βούλει οὖν λέγωμεν ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων οὐδὲν ἡμῖν μέλει, ὅπῃ τις χαίρει ἕλκων τὸ ἐπίστασθαι καὶ μανθάνειν, ἐπειδὴ δὲ ὡρισάμεθα ἕτερον μέν τι τὸ κεκτῆσθαι τὴν ἐπιστήμην, ἕτερον δὲ τὸ ἔχειν, ὃ μέν τις κέκτηται μὴ
297 κεκτῆσθαι ἀδύνατόν φαμεν εἶναι, ὥστε οὐδέποτε συμβαίνει
ὅ τις οἶδε μὴ εἰδέναι, ψευδῆ μέντοι δόξαν οἷόν τ᾽ εἶναι
B περὶ αὐτοῦ λαβεῖν; μὴ γὰρ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην τούτου
οἷόν τε, ἀλλ᾽ ἑτέραν ἀντ᾽ ἐκείνης, ὅταν θηρεύων τινὰ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐπιστήμην διαπετομένων ἀνθ᾽ ἑτέρας ἑτέραν ἁμαρτὼν λάβῃ, ὅτε ἄρα τὰ ἕνδεκα δώδεκα ᾠήθη εἶναι, τὴν τῶν ἕνδεκα ἐπιστήμην ἀντὶ τῆς τῶν δώδεκα λαβών, τὴν ἐν ἑαυτῷ οἷον φάτταν ἀντὶ περιστερᾶς.

ΘΕΑΙ. Ἔχει γὰρ οὖν λόγον.

ΣΩ. Ὅταν δέ γε ἣν ἐπιχειρεῖ λαβεῖν λάβῃ, ἀψευδεῖν τε καὶ τὰ ὄντα δοξάζειν τότε, καὶ οὕτω δὴ εἶναι ἀληθῆ
τε καὶ ψευδῆ δόξαν, καὶ ὧν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐδυσχεραί- C
νομεν οὐδὲν ἐμποδὼν γίγνεσθαι; ἴσως οὖν μοι συμφήσεις. ἢ πῶς ποιήσεις;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Καὶ γὰρ τοῦ μὲν ἃ ἐπίσταται μὴ ἐπίστασθαι ἀπηλλάγμεθα· ἃ γὰρ κεκτήμεθα μὴ κεκτῆσθαι οὐδαμοῦ ἔτι συμβαίνει, οὔτε ψευσθεῖσί τινος οὔτε μή. δεινότερον μέντοι πάθος ἄλλο παραφαίνεσθαί μοι δοκεῖ.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Εἰ ἡ τῶν ἐπιστημῶν μεταλλαγὴ ψευδὴς γενήσεταί 298
ποτε δόξα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν τό τινος ἔχοντα ἐπιστήμην τοῦτο D
αὐτὸ ἀγνοεῖν, μὴ ἀγνωμοσύνῃ ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ ἐπιστήμῃ· ἔπειτα ἕτερον αὖ τοῦτο δοξάζειν, τὸ δ᾽ ἕτερον τοῦτο, πῶς οὐ πολλὴ ἀλογία, ἐπιστήμης παραγενομένης γνῶναι μὲν τὴν ψυχὴν μηδέν, ἀγνοῆσαι δὲ πάντα; ἐκ γὰρ τούτου τοῦ λόγου κωλύει οὐδὲν καὶ ἄγνοιαν παραγενομένην γνῶναί τι ποιῆσαι καὶ τυφλότητα ἰδεῖν, εἴπερ καὶ ἐπιστήμη ἀγνοῆσαί ποτέ τινα ποιήσει.

ΘΕΑΙ. Ἴσως γάρ, ὦ Σώκρατες, οὐ καλῶς τὰς ὄρνι- E
θας ἐτίθεμεν ἐπιστήμας μόνον τιθέντες, ἔδει δὲ καὶ ἀνεπιστημοσύνας τιθέναι ὁμοῦ συνδιαπετομένας ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ τὸν θηρεύοντα τοτὲ μὲν ἐπιστήμην λαμβάνοντα, τοτὲ δ᾽ ἀνεπιστημοσύνην τοῦ αὐτοῦ πέρι ψευδῆ μὲν δοξάζειν τῇ ἀνεπιστημοσύνῃ, ἀληθῆ δὲ τῇ ἐπιστήμῃ.

ΣΩ. Οὐ ῥᾴδιόν γε, ὦ Θεαίτητε, μὴ ἐπαινεῖν σε. ὃ μέντοι εἶπες, πάλιν ἐπίσκεψαι. ἔστω μὲν γὰρ ὡς λέγεις·
ὁ δὲ δὴ τὴν ἀνεπιστημοσύνην λαβὼν ψευδῆ μέν, φῄς, 200
δοξάσει. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐ δή που καὶ ἡγήσεταί γε ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;

ΣΩ. Ἀλλ᾽ ἀληθῆ γε, καὶ ὡς εἰδὼς διακείσεται περὶ 299
ὧν ἔψευσται.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ἐπιστήμην ἄρα οἰήσεται τεθηρευκὼς ἔχειν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀνεπιστημοσύνην.

---

1. δὲ om. 𝔄 Δ Π. — 4. δὲ δὴ 𝔄 Π: δὴ a b c. — 5. ἐπίστασαι 𝔄 Δ et pr. Π. — 10. αὐτὰ libri: ἐντὸς auctore Cornario a b c. — 21. πρὶν κεκτῆσθαι E F et corr. Γ Π: πρὶν ἐκτῆσθαι a b c. — 23. ἢ corr. Π: καὶ (cum C H et rc. Γ B F) b, ἢ cum Heindorfio c, om. cum ceteris libris a. — 41. ἔκτηται b c. — 45. τινὰ τῶν ἐπ᾽ αὐτῷ ἐπιστημῶν Heindorfius, τινά πού ποτ᾽ ἐπιστήμην Stallbaumius. Ficinus videtur legisse: τινὰ ἀπ᾽ ἀδύτου ἐπιστήμην. Winck.

1. διαπεπταμένων a. — 2. οἰηθῇ a. — 4. αὐτῷ a. — 6. ἐπιχειρῇ a. — 8. ἔμπροσθεν a. — 11. Οὕτω a. — 12. ἐπίσταται cum pr. Π et Heindorfio b c: ἐπίστανται cum ceteris a, quod malim. Conf. Gorg. 457 B. C. et Astius ad Protag. p. 72. Winck. — 17. ἐπαλλαγη a.

ΘΕΑΙ. Δῆλον.

ΣΩ. Οὐκοῦν μακρὰν περιελθόντες πάλιν ἐπὶ τὴν πρώτην πάρεσμεν ἀπορίαν. ὁ γὰρ ἐλεγκτικὸς ἐκεῖνος γελάσας
B φήσει· Πότερον, ὦ βέλτιστοι, ἀμφοτέρας τις εἰδώς, ἐπιστήμην τε καὶ ἀνεπιστημοσύνην, ἣν οἶδεν, ἑτέραν αὐτὴν οἴεταί τινα εἶναι ὧν οἶδεν; ἢ οὐδετέραν αὐτοῖν εἰδώς, ἣν μὴ οἶδε, δοξάζει ἑτέραν ὧν οὐκ οἶδεν; ἢ τὴν μὲν εἰδώς, τὴν δ' οὔ, ἣν οἶδεν, ἣν μὴ οἶδεν; ἢ ἣν μὴ οἶδεν, ἣν οἶδεν ἡγεῖται; ἢ πάλιν αὖ μοι ἐρεῖτε ὅτι τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἀνεπιστημοσυνῶν εἰσὶν αὖ ἐπιστῆμαι, ἃς ὁ κεκτημένος ἐν ἑτέροις τισὶ γελοίοις περιστερεῶσιν ἢ κηρίνοις πλάσμασι
139 C καθείρξας, ἕως περ ἂν κεκτῆται, ἐπίσταται, καὶ ἐὰν μὴ προχείρους ἔχῃ ἐν τῇ ψυχῇ; καὶ οὕτω δὴ ἀναγκασθήσεσθε εἰς ταὐτὸν περιτρέχειν μυριάκις οὐδὲν πλέον ποιοῦντες; Τί πρὸς ταῦτα, ὦ Θεαίτητε, ἀποκρινούμεθα;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ ἔχω τί χρὴ λέγειν.

300 ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡμῖν, ὦ παῖ, καλῶς ὁ λόγος ἐπιπλήττει, καὶ ἐνδείκνυται ὅτι οὐκ ὀρθῶς ψευδῆ δόξαν προτέραν
D ζητοῦμεν ἐπιστήμης, ἐκείνην ἀφέντες; τὸ δ' ἐστὶν ἀδύνατον γνῶναι, πρὶν ἄν τις ἐπιστήμην ἱκανῶς λάβῃ τί ποτ' ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ὡς λέγεις οἴεσθαι.

ΣΩ. Τί οὖν τις ἐρεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπιστήμην; οὐ γάρ πω ἀπεροῦμέν γέ πω.

ΘΕΑΙ. Ἥκιστα, ἐάν περ μὴ σύ γε ἀπαγορεύῃς.

ΣΩ. Λέγε δή, τί ἂν αὐτὸ μάλιστα εἰπόντες ἥκιστ' ἂν ἡμῖν αὐτοῖς ἐναντιωθεῖμεν;

E ΘΕΑΙ. Ὅ περ ἐπεχειροῦμεν, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ πρόσθεν· οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε ἄλλο οὐδέν.

ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΘΕΑΙ. Τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι. ἀναμάρτητόν γέ πού ἐστι τὸ δοξάζειν ἀληθῆ, καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γιγνόμενα πάντα καλὰ καὶ ἀγαθὰ γίγνεται.

ΣΩ. Ὁ τὸν ποταμὸν καθηγούμενος, ὦ Θεαίτητε, ἔφη ἄρα δείξειν αὐτό· καὶ τοῦτο ἐὰν ἰόντες ἐρευνῶμεν,
201 τάχ' ἂν ἐμπόδιον γενόμενον αὐτὸ φήνειε τὸ ζητούμενον, μένουσι δὲ δῆλον οὐδέν.

301 ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἴωμέν γε καὶ σκοπῶμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε βραχείας σκέψεως· τέχνη γάρ σοι ὅλη σημαίνει μὴ εἶναι ἐπιστήμην αὐτό.

ΘΕΑΙ. Πῶς δή; καὶ τίς αὕτη;

ΣΩ. Ἡ τῶν μεγίστων εἰς σοφίαν, οὓς δὴ καλοῦσι ῥήτοράς τε καὶ δικανικούς. οὗτοι γάρ που τῇ ἑαυτῶν τέχνῃ πείθουσιν οὐ διδάσκοντες, ἀλλὰ δοξάζειν ποιοῦντες ἃ ἂν βούλωνται. ἢ σὺ οἴει δεινούς τινας οὕτω διδασκάλους εἶναι, ὥστε οἷς μὴ παρεγένοντό τινες ἀποστερουμένοις χρή- B
ματα ἤ τι ἄλλο βιαζομένοις, τούτους δύνασθαι πρὸς ὕδωρ σμικρὸν διδάξαι ἱκανῶς τῶν γενομένων τὴν ἀλήθειαν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ πεῖσαι μέν.

ΣΩ. Τὸ πεῖσαι δ' οὐχὶ δοξάσαι λέγεις ποιῆσαι;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅταν δικαίως πεισθῶσι δικασταὶ περὶ ὧν ἰδόντι μόνον ἔστιν εἰδέναι, ἄλλως δὲ μή, ταῦτα τότε ἐξ ἀκοῆς κρίνοντες, ἀληθῆ δόξαν λαβόντες, ἄνευ ἐπιστή- C
μης ἔκριναν, ὀρθὰ πεισθέντες, εἴπερ εὖ ἐδίκασαν;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἄν, ὦ φίλε, εἴ γε ταὐτὸν ἦν δόξα τε ἀληθὴς [καὶ δικαστήρια] καὶ ἐπιστήμη, ὀρθά ποτ' ἂν δικα- 302
στὴς ἄκρος ἐδόξαζεν ἄνευ ἐπιστήμης· νῦν δὲ ἔοικεν ἄλλο τι ἑκάτερον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ὅ γε ἐγώ, ὦ Σώκρατες, εἰπόντος του ἀκούσας ἐπελελήσμην, νῦν δ' ἐννοῶ. ἔφη δὲ τὴν μὲν μετὰ λόγου ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι, τὴν δὲ ἄλογον ἐκτὸς ἐπι- D
στήμης· καὶ ὧν μὲν μή ἐστι λόγος, οὐκ ἐπιστητὰ εἶναι, οὑτωσὶ καὶ ὀνομάζων, ἃ δ' ἔχει, ἐπιστητά.

ΣΩ. Ἦ καλῶς λέγεις. τὰ δὲ δὴ ἐπιστητὰ ταῦτα καὶ μὴ πῇ διῄρει, λέγε, εἰ ἄρα κατὰ ταὐτὰ σύ τε κἀγὼ ἀκηκόαμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ ἐξευρήσω· λέγοντος μέντ' ἂν ἑτέρου, ὡς ἐγῷμαι, ἀκολουθήσαιμι.

ΣΩ. Ἄκουε δὴ ὄναρ ἀντὶ ὀνείρατος. ἐγὼ γὰρ αὖ ἐδόκουν ἀκούειν τινῶν ὅτι τὰ μὲν πρῶτα οἱονπερεὶ στοι- E
χεῖα, ἐξ ὧν ἡμεῖς τε συγκείμεθα καὶ τἆλλα, λόγον οὐκ ἔχοι. αὐτὸ γὰρ καθ' αὑτὸ ἕκαστον ὀνομάσαι μόνον εἴη, προσειπεῖν δὲ οὐδὲν ἄλλο δυνατόν, οὔθ' ὡς ἔστιν, οὔθ'
ὡς οὐκ ἔστιν· ἤδη γὰρ ἂν οὐσίαν ἢ μὴ οὐσίαν αὐτῷ προσ- 202
τίθεσθαι, δεῖν δὲ οὐδὲν προσφέρειν, εἴπερ αὐτὸ ἐκεῖνο μόνον τις ἐρεῖ. ἐπεὶ οὐδὲ τὸ αὐτὸ οὐδὲ τὸ ἐκεῖνο οὐδὲ τὸ
ἕκαστον οὐδὲ τὸ μόνον οὐδὲ τὸ τοῦτο προσοιστέον, οὐδ' 303
ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. ταῦτα μὲν γὰρ περιτρέχοντα πᾶσι προσφέρεσθαι, ἕτερα ὄντα ἐκείνων οἷς προστίθεται, δεῖν δέ, εἴπερ ἦν δυνατὸν αὐτὸ λέγεσθαι καὶ εἶχεν οἰκεῖον αὐτοῦ λόγον, ἄνευ τῶν ἄλλων ἁπάντων λέγεσθαι. νῦν
δὲ ἀδύνατον εἶναι ὁτιοῦν τῶν πρώτων ῥηθῆναι λόγῳ· οὐ B
γὰρ εἶναι αὐτῷ ἀλλ' ἢ ὀνομάζεσθαι μόνον· ὄνομα γὰρ μόνον ἔχειν· τὰ δὲ ἐκ τούτων ἤδη συγκείμενα, ὥσπερ αὐτὰ πέπλεκται, οὕτω καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν συμπλακέντα

οἷν
6. αὐτὴν E, αὐτοῖν Π b c: αὐτὴν cum ceteris libris a, αὐταῖν Stephanus. — 19. προτέραν] ἑτέραν Ξ Δ et pr. Π. — 21. λάβοι a. — 25. γέ πω] immo γέ που. Bait. — 26. ἀπαγορεύσῃς Γ Δ b c. — 34. κἀγαθὰ Γ b. — 43. ἡ om. Ξ Δ et pr. Π.
2. ἢ a. — 4. τούτοις Δ et pr. Π, "recte, opinor." Bekk. — 6. Verba ἀλλὰ πεῖσαι μέν Socrati tribuit c. —
ε ῆ
15. καὶ δικαστήριον a, καὶ δικάστρια Winckelmannus, coll. Euthyd. 297 C. — 19. ἐπελελήσμην Δ Π T: ἐπειλήσμην B C E, ἐπειλήσμην Λ F H et pr. Γ, ἐπιλελήσμην a b c. — 21. ὦ Ξ Δ et pr. Π. — 22. ὀνομάζω Ξ Δ et pr. Π. — 27. ἀκολουθήσαιμην a. — 29. οἱαπερεὶ a. — 34. δεῖν auctore Heindorfio b c: δεῖ cum libris a. — 36. τὸ τοῦτο auctore Heindorfio c: τοῦτο cum libris a b. — 40. αὑτοῦ a. — 43. ἔχει Ξ Δ Π.

λόγον γεγονέναι· ὀνομάτων γὰρ συμπλοκὴν εἶναι λόγου οὐσίαν. οὕτω δὴ τὰ μὲν στοιχεῖα ἄλογα καὶ ἄγνωστα εἶναι, αἰσθητὰ δέ· τὰς δὲ συλλαβὰς γνωστάς τε καὶ ῥητὰς καὶ ἀληθεῖ δόξῃ δοξαστάς. ὅταν μὲν οὖν ἄνευ λόγου τὴν ἀληθῆ δόξαν τινός τις λάβῃ, ἀληθεύειν μὲν αὐτοῦ τὴν
C ψυχὴν περὶ αὐτό, γιγνώσκειν δ' οὔ· τὸν γὰρ μὴ δυνάμενον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ τούτου· προσλαβόντα δὲ λόγον δυνατόν τε ταῦτα πάντα γεγονέναι καὶ τελείως πρὸς ἐπιστήμην ἔχειν. Οὕτως σὺ τὸ ἐνύπνιον ἢ ἄλλως ἀκήκοας;

ΘΕΑΙ. Οὕτω μὲν οὖν παντάπασιν.

ΣΩ. Ἀρέσκει οὖν σε καὶ τίθεσαι ταύτῃ, δόξαν ἀληθῆ μετὰ λόγου ἐπιστήμην εἶναι;

304 *ΘΕΑΙ.* Κομιδῇ μὲν οὖν.

D II *ΣΩ.* Ἀρ', ὦ Θεαίτητε, νῦν οὕτω τῇδε τῇ ἡμέρᾳ εἰλήφαμεν ὃ πάλαι καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ζητοῦντες πρὶν εὑρεῖν κατεγήρασαν;

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, καλῶς λέγεσθαι τὸ νῦν ῥηθέν.

ΣΩ. Καὶ εἰκός γε αὖ τοῦτο οὕτως ἔχειν· τίς γὰρ ἂν καὶ ἔτι ἐπιστήμη εἴη χωρὶς τοῦ λόγου τε καὶ ὀρθῆς δόξης; ἓν μέντοι τί με τῶν ῥηθέντων ἀπαρέσκει.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δή;

ΣΩ. Ὃ καὶ δοκεῖ λέγεσθαι κομψότατα, ὡς τὰ μὲν
E στοιχεῖα ἄγνωστα, τὸ δὲ τῶν συλλαβῶν γένος γνωστόν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ὀρθῶς;

140 *ΣΩ.* Ἰστέον δή· ὥσπερ γὰρ ὁμήρους ἔχομεν τοῦ λόγου τὰ παραδείγματα, οἷς χρώμενος εἶπε πάντα ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Ποῖα δή;

ΣΩ. Τὰ τῶν γραμμάτων στοιχεῖά τε καὶ συλλαβάς. ἢ οἴει ἄλλοσέ ποι βλέποντα ταῦτα εἰπεῖν τὸν εἰπόντα ἃ λέγομεν;

ΘΕΑΙ. Οὔκ, ἀλλ' εἰς ταῦτα.

203 *ΣΩ.* Βασανίζωμεν δὴ αὐτὰ ἀναλαμβάνοντες, μᾶλλον δὲ ἡμᾶς αὐτούς, οὕτως ἢ οὐχ οὕτως γράμματα ἐμάθομεν. φέρε πρῶτον· ἆρ' αἱ μὲν συλλαβαὶ λόγον ἔχουσι, τὰ δὲ στοιχεῖα ἄλογα;

305 *ΘΕΑΙ.* Ἴσως.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν καὶ ἐμοὶ φαίνεται. Σωκράτους γοῦν εἴ τις ἔροιτο τὴν πρώτην συλλαβὴν οὑτωσί, Ὦ Θεαίτητε, λέγε τί ἐστι σω, τί ἀποκρινεῖ;

ΘΕΑΙ. Ὅτι σίγμα καὶ ὦ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτον ἔχεις λόγον τῆς συλλαβῆς;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἴθι δή, οὕτως εἰπὲ καὶ τὸν τοῦ σίγμα λόγον. B

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς τοῦ στοιχείου τις ἐρεῖ στοιχεῖα; καὶ γὰρ δή, ὦ Σώκρατες, τό τε σίγμα τῶν ἀφώνων ἐστί, ψόφος τις μόνον, οἷον συριττούσης τῆς γλώττης· τοῦ δ' αὖ βῆτα οὔτε φωνὴ οὔτε ψόφος, οὐδὲ τῶν πλείστων στοιχείων. ὥστε πάνυ εὖ ἔχει τὸ λέγεσθαι αὐτὰ ἄλογα, ὧν γε τὰ ἐναργέστατα αὐτὰ τὰ ἑπτὰ φωνὴν μόνον ἔχει, λόγον δὲ οὐδ' ὁντινοῦν.

ΣΩ. Τουτὶ μὲν ἄρα, ὦ ἑταῖρε, κατωρθώκαμεν περὶ ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Φαινόμεθα.

ΣΩ. Τί δὲ δή; τὸ μὴ γνωστὸν εἶναι τὸ στοιχεῖον, C ἀλλὰ τὴν συλλαβὴν ἆρ' ὀρθῶς ἀποδεδείγμεθα;

ΘΕΑΙ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Φέρε δή, τὴν συλλαβὴν πότερον λέγομεν τὰ ἀμ- III 306 φότερα στοιχεῖα, καὶ ἐὰν πλείω ᾖ ἢ δύο, τὰ πάντα, ἢ μίαν τινὰ ἰδέαν γεγονυῖαν συντεθέντων αὐτῶν;

ΘΕΑΙ. Τὰ ἅπαντα ἔμοιγε δοκοῦμεν.

ΣΩ. Ὅρα δὴ ἐπὶ δυοῖν, σίγμα καὶ ὦ. ἀμφότερά ἐστιν ἡ πρώτη συλλαβὴ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος. ἄλλο τι ὁ γιγνώσκων αὐτὴν τὰ ἀμφότερα γιγνώσκει;

ΘΕΑΙ. Τί μήν; D

ΣΩ. Τὸ σίγμα καὶ τὸ ὦ ἄρα γιγνώσκει.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; ἑκάτερον ἆρ' ἀγνοεῖ, καὶ οὐδέτερον εἰδὼς ἀμφότερα γιγνώσκει;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ δεινὸν καὶ ἄλογον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι εἴ γε ἀνάγκη ἑκάτερον γιγνώσκειν, εἴπερ ἀμφότερά τις γνώσεται, προγιγνώσκειν τὰ στοιχεῖα ἅπασα ἀνάγκη τῷ μέλλοντί ποτε γνώσεσθαι συλλαβήν, καὶ οὕτως ἡμῖν ὁ καλὸς λόγος ἀποδεδρακὼς οἰχήσεται.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε ἐξαίφνης.

ΣΩ. Οὐ γὰρ καλῶς αὐτὸν φυλάττομεν. χρῆν γὰρ E ἴσως τὴν συλλαβὴν τίθεσθαι μὴ τὰ στοιχεῖα, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων ἕν τι γεγονὸς εἶδος, ἰδέαν μίαν αὐτὸ αὑτοῦ ἔχον, ἕτερον δὲ τῶν στοιχείων.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ τάχα γ' ἂν μᾶλλον οὕτως ἢ ἐκείνως ἔχοι.

ΣΩ. Σκεπτέον, καὶ οὐ προδοτέον οὕτως ἀνάνδρως 307 μέγαν τε καὶ σεμνὸν λόγον.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἐχέτω δή, ὡς νῦν φαμέν, μία ἰδέα ἐξ ἑκάστων **204** τῶν συναρμοττόντων στοιχείων γιγνομένη ἡ συλλαβή, ὁμοίως ἔν τε γράμμασι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.

---

5. *λάβῃ τὶς* a. — 9. *γεγονέναι* cum libris b: *γε γνῶναι* Stephanus, *γνῶναι* Stallbaumius, qui conferat Hipp. min. 366 D. 367 E. Legg. VI. 771 A. Heindorf. ad Protag. p. 553. — *τελέως* ab. — *Οὕτω* ab. — 12. *τίθεσθαι* a. — 18. *Ἔμοιγ' οὖν* a. — 20. *αὖ* Heindorfius: *αὐτὸ* cum libris abc. — 21. *χωρὶς τοῦ λόγου* ΧΓΔΠ et rc. Ξ: *χωρὶς λόγου* abc. — 27. *ἰτέον* E supra versum. Sed vid. Sympos. 217 C. — 35. *οὐχ οὕτω* ab. — 42. *σ̄ καὶ ω̄* a, *σίγμα καὶ ω̄* c.
1. *σίγμα* a. — 6. *ἔχει τὸ εὖ* a. — 7. *ἐνεργέστατα* ΧΔΠ, probante Winckelmanno. — *αὐτὰ τὰ ἑπτὰ* ΧΔΠ: *ἑπτὰ αὐτὰ* a, *αὐτὰ* b, *αὐτὰ [τὰ ἑπτὰ]* c. Conf. Cratyl. 393 E. 424 C. — *μόνην* a. — 13. *ἀποδεδέγμεθα* cum Heindorfio (et corr. ΓΕ) bc. Sed vid. Bernhardy S. gr. p. 345. — 15. *λέγωμεν* ΧΔΠ. — 18. *Τὰ πάντα* a. — 19 et 21. *ὦ*] *ω̄* ac. — 25. *Τί δ' εἰ ἑκάτερον* a. — *ἄρ'* b. — 31. *οὗτος* ΧΔΠ. — 32. *γε* om. a. — 42. *Ἐχέτω δὴ ὡς νῦν φαμὲν μία* auctore Heindorfio bc. Sed vid. Soph. 227 C.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν μέρη αὐτῆς οὐ δεῖ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι οὗ ἂν ᾖ μέρη, τὸ ὅλον ἀνάγκη τὰ πάντα μέρη εἶναι. ἢ καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν λέγεις γεγονὸς ἕν τι εἶδος ἕτερον τῶν πάντων μερῶν;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ δὴ πᾶν καὶ τὸ ὅλον πότερον ταὐτὸν
B καλεῖς ἢ ἕτερον ἑκάτερον;

ΘΕΑΙ. Ἔχω μὲν οὐδὲν σαφές, ὅτι δὲ κελεύεις προθύμως ἀποκρίνασθαι, παρακινδυνεύων λέγω ὅτι ἕτερον.

ΣΩ. Ἡ μὲν προθυμία, ὦ Θεαίτητε, ὀρθή· εἰ δὲ καὶ ἡ ἀπόκρισις, σκεπτέον.

ΘΕΑΙ. Δεῖ γε δή.

ΣΩ. Οὐκοῦν διαφέροι ἂν τὸ ὅλον τοῦ παντός, ὡς ὁ νῦν λόγος;

ΘΕΑΙ. Ναί.

308 *ΣΩ.* Τί δὲ δή; τὰ πάντα καὶ τὸ πᾶν ἔσθ' ὅ τι διαφέρει; οἷον ἐπειδὰν λέγωμεν ἕν, δύο, τρία, τέτταρα,
C πέντε, ἕξ, καὶ ἐὰν δὶς τρία ἢ τρὶς δύο ἢ τέτταρά τε καὶ δύο ἢ τρία καὶ δύο καὶ ἓν [ἢ πέντε καὶ ἕν], πότερον ἐν πᾶσι τούτοις τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον λέγομεν;

ΘΕΑΙ. Ταὐτόν.

ΣΩ. Ἆρ' ἄλλο τι ἢ ἕξ;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐφ' ἑκάστης λέξεως πᾶν τὰ ἓξ εἰρήκαμεν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πάλιν δ' οὐδὲν λέγομεν τὰ πάντα λέγοντες;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἢ ἄλλο τι ἢ τὰ ἕξ;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

D *ΣΩ.* Ταὐτὸν ἄρα ἔν γε τοῖς ὅσα ἐξ ἀριθμοῦ ἐστι, τό τε πᾶν προσαγορεύομεν καὶ τὰ ἅπαντα;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὧδε δὴ περὶ αὐτῶν λέγομεν. ὁ τοῦ πλέθρου ἀριθμὸς καὶ τὸ πλέθρον ταὐτόν· ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ τοῦ σταδίου δὴ ὡσαύτως.

ΘΕΑΙ. Ναί.

309 *ΣΩ.* Καὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ στρατοπέδου γε καὶ τὸ στρατόπεδον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁμοίως; ὁ γὰρ ἀριθμὸς πᾶς τὸ ὂν πᾶν ἕκαστον αὐτῶν ἐστιν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

E *ΣΩ.* Ὁ δὲ ἑκάστων ἀριθμὸς μῶν ἄλλο τι ἢ μέρη ἐστίν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Ὅσα ἄρα ἔχει μέρη, ἐκ μερῶν ἂν εἴη;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὰ δέ γε πάντα μέρη τὸ πᾶν εἶναι ὁμολογεῖται, εἴπερ καὶ ὁ πᾶς ἀριθμὸς τὸ πᾶν ἔσται.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Τὸ ὅλον ἄρ' οὐκ ἔστιν ἐκ μερῶν. πᾶν γὰρ ἂν εἴη, τὰ πάντα ὂν μέρη.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Μέρος δ' ἔσθ' ὅτου ἄλλου ἐστὶν ὅπερ ἐστὶν ἢ τοῦ ὅλου;

ΘΕΑΙ. Τοῦ παντός γε.

ΣΩ. Ἀνδρικῶς γε, ὦ Θεαίτητε, μάχει. τὸ πᾶν δὲ 205
οὐχ ὅταν μηδὲν ἀπῇ, αὐτὸ τοῦτο τὸ πᾶν ἐστιν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὅλον δὲ οὐ ταὐτὸν τοῦτο ἔσται, οὗ ἂν μηδαμῇ μηδὲν ἀποστατῇ; οὗ δ' ἂν ἀποστατῇ, οὔτε ὅλον οὔτε πᾶν, ἅμα γενόμενον ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτό;

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ μοι νῦν οὐδὲν διαφέρειν πᾶν τε καὶ 310
ὅλον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐλέγομεν ὅτι οὗ ἂν μέρη ᾖ, τὸ ὅλον τε καὶ πᾶν τὰ πάντα μέρη ἔσται;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Πάλιν δή, ὅπερ ἄρτι ἐπεχείρουν, οὐκ, εἴπερ ἡ συλλαβὴ μὴ τὰ στοιχεῖά ἐστιν, ἀνάγκη αὐτὴν μὴ ὡς μέρη B
ἔχειν ἑαυτῆς τὰ στοιχεῖα, ἢ ταὐτὸν οὖσαν αὐτοῖς ὁμοίως ἐκείνοις γνωστὴν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτο ἵνα μὴ γένηται, ἕτερον αὐτῶν 141
αὐτὴν ἐθέμεθα;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ'; εἰ μὴ τὰ στοιχεῖα συλλαβῆς μέρη ἐστίν, ἔχεις ἄλλ' ἅττα εἰπεῖν, ἃ μέρη μέν ἐστι συλλαβῆς, οὐ μέντοι στοιχεῖά γ' ἐκείνης;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς. εἰ γάρ, ὦ Σώκρατες, μόρια ταύτης συγχωροίην, γελοῖόν που τὰ στοιχεῖα ἀφέντα ἐπ' ἄλλα ἰέναι.

ΣΩ. Παντάπασι δή, ὦ Θεαίτητε, κατὰ τὸν νῦν λό- C
γον μία τις ἰδέα ἀμέριστος συλλαβὴ ἂν εἴη.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Μέμνησαι οὖν, ὦ φίλε, ὅτι ὀλίγον ἐν τῷ πρόσθεν ἀπεδεχόμεθα ἡγούμενοι εὖ λέγεσθαι ὅτι τῶν πρώτων 311
οὐκ εἴη λόγος, ἐξ ὧν τὰ ἄλλα σύγκειται, διότι αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἕκαστον εἴη ἀσύνθετον, καὶ οὐδὲ τὸ εἶναι περὶ αὐτοῦ ὀρθῶς ἔχοι προσφέροντα εἰπεῖν, οὐδὲ τὸ τοῦτο, ὡς ἕτερα καὶ ἀλλότρια λεγόμενα, καὶ αὕτη δὴ ἡ αἰτία ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον αὐτὸ ποιοῖ;

---

14. γε auctore Heindorfio c: δέ γε cum libris ab. — 15. δὲ] δαὶ b. — 21. Verba ἢ πέντε καὶ ἓν a Cornario suppleta cum libris omnibus om. b. — 26. πᾶν τά nos: πάντα τά cum libris abc, πᾶν τι τὰ Heindorfius. — εὑρήκαμεν a. — 29. οὐδέν] οὐδὲν ἄλλο Heindorfius. — 31. Ἢ a. — τι ἢ cum Bekkero c: τι ἢ Δ, τι cum ceteris libris a, τι τὰ πάντα ἢ Heindorfius. — 36. λέγωμεν ab. — 37. τὸ om. a. — 41. καὶ ante ὁ om. a. — 43. ὂν πᾶν] πᾶν ὂν Heindorfius.
3. ὡμολόγηται ab. — 13. τοῦτο τὸ Heindorfius: τοῦτο abc. — 31. ἐστίν, ἔχεις] ἐστιν Ξ Π, ἔχῃς ἐστιν Δ et pr. Π. — 34. εἰ γάρ om. a. — 44. τὸ τοῦτο nos: τοῦτο cum libris abc. Conf. 202 A. — 45. τε] τι a.

ΘΕΑΙ. Μέμνημαι.

D ΣΩ. Ἡ οὖν ἄλλη τις ἢ αὕτη ἡ αἰτία τοῦ μονοειδές τε καὶ ἀμέριστον αὐτὸ εἶναι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ ἄλλην.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δὴ φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς ταὐτὸν ἐμπέπτωκεν ἡ συλλαβὴ εἶδος ἐκείνῳ, εἴπερ μέρη τε μὴ ἔχει καὶ μία ἐστὶν ἰδέα;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἄρα πολλὰ στοιχεῖα ἡ συλλαβή ἐστι καὶ ὅλον τι, μέρη δ' αὐτῆς ταῦτα, ὁμοίως αἵ τε συλλαβαὶ γνωσταὶ καὶ ῥηταὶ καὶ τὰ στοιχεῖα, ἐπείπερ τὰ πάντα μέρη τῷ ὅλῳ ταὐτὸν ἐφάνη.

E ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Εἰ δέ γε ἕν τε καὶ ἀμερές, ὁμοίως μὲν συλλαβή, ὡσαύτως δὲ στοιχεῖον ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον· ἡ γὰρ αὐτὴ αἰτία ποιήσει αὐτὰ τοιαῦτα.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔχω ἄλλως εἰπεῖν.

312 ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα μὴ ἀποδεχώμεθα, ὃς ἂν λέγῃ συλλαβὴν μὲν γνωστὸν καὶ ῥητόν, στοιχεῖον δὲ τοὐναντίον.

ΘΕΑΙ. Μὴ γάρ, εἴπερ τῷ λόγῳ πειθόμεθα.

206 ΣΩ. Τί δ' αὖ; τοὐναντίον λέγοντος ἆρ' οὐ μᾶλλον ἂν ἀποδέξαιο ἐξ ὧν αὐτὸς σύνοισθα σαυτῷ ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὡς οὐδὲν ἄλλο μανθάνων διετέλεσας ἢ τὰ στοιχεῖα ἔν τε τῇ ὄψει διαγιγνώσκειν πειρώμενος καὶ ἐν τῇ ἀκοῇ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἕκαστον, ἵνα μὴ ἡ θέσις σε ταράττοι λεγομένων τε καὶ γραφομένων.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἐν δὲ κιθαριστοῦ τελέως μεμαθηκέναι μῶν ἄλλο
B τι ἦν ἢ τὸ τῷ φθόγγῳ ἑκάστῳ δύνασθαι ἐπακολουθεῖν, ποίας χορδῆς εἴη· ἃ δὴ στοιχεῖα πᾶς ἂν ὁμολογήσειε μουσικῆς λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Ὧν μὲν ἄρ' αὐτοὶ ἔμπειροί ἐσμεν στοιχείων καὶ συλλαβῶν, εἰ δεῖ ἀπὸ τούτων τεκμαίρεσθαι καὶ εἰς τὰ ἄλλα, πολὺ τὸ τῶν στοιχείων γένος ἐναργεστέραν τε τὴν γνῶσιν ἔχειν φήσομεν καὶ κυριωτέραν τῆς συλλαβῆς πρὸς
313 τὸ λαβεῖν τελέως ἕκαστον μάθημα, καὶ ἐάν τις φῇ συλλαβὴν μὲν γνωστόν, ἄγνωστον δὲ πεφυκέναι στοιχεῖον, ἑκόντα ἢ ἄκοντα παίζειν ἡγησόμεθ' αὐτόν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

C ΣΩ. Ἀλλὰ δὴ τούτου μὲν ἔτι κἂν ἄλλαι φανεῖεν ἀποδείξεις, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· τὸ δὲ προκείμενον μὴ ἐπιλαθώμεθα δι' αὐτὰ ἰδεῖν, ὅ τι δή ποτε καὶ λέγεται τὸ μετὰ δόξης ἀληθοῦς λόγον προσγενόμενον τὴν τελεωτάτην ἐπιστήμην γεγονέναι.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρὴ ὁρᾶν.

ΣΩ. Φέρε δή, τί ποτε βούλεται τὸν λόγον ἡμῖν σημαίνειν; τριῶν γὰρ ἕν τί μοι δοκεῖ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Τίνων δή;

ΣΩ. Τὸ μὲν πρῶτον εἴη ἂν τὸ τὴν αὑτοῦ διάνοιαν D
ἐμφανῆ ποιεῖν διὰ φωνῆς μετὰ ῥημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ὥσπερ εἰς κάτοπτρον ἢ ὕδωρ τὴν δόξαν ἐκτυπούμενον εἰς τὴν διὰ τοῦ στόματος ῥοήν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ τοιοῦτον λόγος εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε. τὸν γοῦν αὐτὸ δρῶντα λέγειν φαμέν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε πᾶς ποιεῖν δυνατὸς θᾶττον ἢ σχολαίτερον, τὸ ἐνδείξασθαι τί δοκεῖ περὶ ἑκάστου αὐτῷ, ὁ μὴ ἐνεὸς ἢ κωφὸς ἀπ' ἀρχῆς· καὶ οὕτως ὅσοι τι ὀρθὸν δοξάζουσι, πάντες αὐτὸ μετὰ λόγου φανοῦνται ἔχοντες, E
καὶ οὐδαμοῦ ἔτι ὀρθὴ δόξα χωρὶς ἐπιστήμης γενήσεται. 314

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ῥᾳδίως καταγιγνώσκωμεν τὸ μηδὲν εἰρηκέναι τὸν ἀποφηνάμενον ἐπιστήμην ὃ νῦν σκοποῦμεν. ἴσως γὰρ ὁ λέγων οὐ τοῦτο ἔλεγεν, ἀλλὰ τὸ ἐρωτηθέντα τί ἕκαστον δυνατὸν εἶναι τὴν ἀπόκρισιν διὰ τῶν στοιχείων ἀποδοῦναι τῷ ἐρομένῳ. 207

ΘΕΑΙ. Οἷον τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οἷον καὶ Ἡσίοδος περὶ ἁμάξης λέγει τὸ ἑκατὸν δέ τε δούραθ' ἁμάξης. ἃ ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν δυναίμην εἰπεῖν, οἶμαι δὲ οὐδὲ σύ· ἀλλ' ἀγαπῷμεν ἂν ἐρωτηθέντες ὅ τι ἐστὶν ἅμαξα, εἰ ἔχοιμεν εἰπεῖν τροχοί, ἄξων, ὑπερτερία, ἄντυγες, ζυγόν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γε ἴσως οἴοιτ' ἂν ἡμᾶς, ὥσπερ ἂν τὸ σὸν ὄνομα ἐρωτηθέντας καὶ ἀποκρινομένους κατὰ συλλαβήν, γελοίους εἶναι, ὀρθῶς μὲν δοξάζοντας καὶ λέγοντας B
ἃ λέγομεν, οἰομένους δὲ γραμματικοὺς εἶναι καὶ ἔχειν τε καὶ λέγειν γραμματικῶς τὸν τοῦ Θεαιτήτου ὀνόματος λόγον. τὸ δ' οὐκ εἶναι ἐπιστημόνως οὐδὲν λέγειν, πρὶν ἂν διὰ τῶν στοιχείων μετὰ τῆς ἀληθοῦς δόξης ἕκαστον περαίνῃ τις, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθε που ἐρρήθη. 315

ΘΕΑΙ. Ἐρρήθη γάρ.

ΣΩ. Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ἁμάξης ἡμᾶς μὲν ὀρθὴν ἔχειν δόξαν, τὸν δὲ διὰ τῶν ἑκατὸν ἐκείνων δυνάμενον διελθεῖν αὐτῆς τὴν οὐσίαν, προσλαβόντα τοῦτο, λόγον τε C
προσειληφέναι τῇ ἀληθεῖ δόξῃ καὶ ἀντὶ δοξαστικοῦ τεχνικόν

---

2. αὐτὴ a. — 19. ἄγνωστον ΧΔΠ. — δὲ om. a. — 20. πεισόμεθα a. — 26. τε om. a. — 27. ταράττῃ a. — 31. τὸ om. ΔΠ. — 32. ἃ δὴ] ἄλλη Δ et pr. Π, ἀλλ' ἢ Χ.

5. τί] τίνα a. — 8. αὐτοῦ ab. — 13. γοῦν cum Heindorfio c: οὖν cum libris ab, quo servato verba τὸν οὖν αὐτὸ δρῶντα λέγειν φαμέν cum Ficino et editt. Basill. Socrati tribuenda, et post illa cum Heusdio et Buttmanno inserendum: ΘΕΑΙ. Φαμέν. — 14. Οὐκοῦν] Οὐκοῦν αὖ c. — 16. ἐννεὸς a. — 17. μετὰ λόγου φανοῦνται ΧΔΠ: φανοῦνται μετὰ λόγου abc. — 21. τοῦ ἀποφηναμένου Heindorfius. Sed vid. Bernhardy S. gr. p. 253. — 26. Ἡσίοδος] Opp. et Dies 454. — 29. ὑπερτερία auctore Kuhnio (ad Pollux. I. 253.) bc: ὑπερτηρία libri, ὑπερτήρια a. — 30. ζυγός a. — 33. ἀποκριναμένους a. — 39. πρόσθε που Γb: πρόσθεν οὐ ΧΔ et pr. Π, πρόσθεν που ac.

τε καὶ ἐπιστήμονα περὶ ἁμάξης οὐσίας γεγονέναι, διὰ στοιχείων τὸ ὅλον περάναντα.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν εὖ δοκεῖ σοι, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Εἴ σοί, ὦ ἑταῖρε, δοκεῖ, καὶ ἀποδέχει τὴν διὰ στοιχείου διέξοδον περὶ ἑκάστου λόγον εἶναι, τὴν δὲ κατὰ συλλαβὰς ἢ καὶ κατὰ μεῖζον ἔτι ἀλογίαν, τοῦτό μοι
D λέγε, ἵν' αὐτὸ ἐπισκοπῶμεν.

142 ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ πάνυ ἀποδέχομαι.

ΣΩ. Πότερον ἡγούμενος ἐπιστήμονα εἶναι ὁντινοῦν ὁτουοῦν, ὅταν τὸ αὐτὸ ὁτὲ μὲν τοῦ αὐτοῦ δοκῇ αὐτῷ εἶναι, τοτὲ δὲ ἑτέρου, ἢ καὶ ὅταν τοῦ αὐτοῦ τοτὲ μὲν ἕτερον, τοτὲ δὲ ἕτερον δοξάζῃ;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Εἶτα ἀμνημονεῖς ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει κατ' ἀρχὰς σαυτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους δρῶντας αὐτά;

316 ΘΕΑΙ. Ἆρα λέγεις τῆς αὐτῆς συλλαβῆς τοτὲ μὲν ἕτε-
E ρον, τοτὲ δὲ ἕτερον ἡγουμένους γράμμα, καὶ τὸ αὐτὸ τοτὲ μὲν εἰς τὴν προσήκουσαν, τοτὲ δὲ εἰς ἄλλην τιθέντας συλλαβήν;

ΣΩ. Ταῦτα λέγω.

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐ τοίνυν ἀμνημονῶ, οὐδέ γέ πω ἡγοῦμαι ἐπίστασθαι τοὺς οὕτως ἔχοντας.

ΣΩ. Τί οὖν; ὅταν ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ Θεαίτητον γράφων τις θῆτα καὶ εἶ οἴηταί τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ,
208 καὶ αὖ Θεόδωρον ἐπιχειρῶν γράφειν ταῦ καὶ εἶ οἴηταί τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ, ἆρ' ἐπίστασθαι φήσομεν αὐτὸν τὴν πρώτην τῶν ὑμετέρων ὀνομάτων συλλαβήν;

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἄρτι ὡμολογήσαμεν τὸν οὕτως ἔχοντα μήπω εἰδέναι.

ΣΩ. Κωλύει οὖν τι καὶ περὶ τὴν δευτέραν συλλαβὴν καὶ τρίτην καὶ τετάρτην οὕτως ἔχειν τὸν αὐτόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τότε τὴν διὰ στοιχείου διέξοδον ἔχων γράψει Θεαίτητον μετὰ ὀρθῆς δόξης, ὅταν ἑξῆς γράφῃ;

ΘΕΑΙ. Δῆλον δή.

B ΣΩ. Οὐκοῦν ἔτι ἀνεπιστήμων ὤν, ὀρθὰ δὲ δοξάζων, ὡς φαμέν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

317 ΣΩ. Λόγον γε ἔχων μετὰ ὀρθῆς δόξης. τὴν γὰρ διὰ τοῦ στοιχείου ὁδὸν ἔχων ἔγραφεν, ἣν δὴ λόγον ὡμολογήσαμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα, ὦ ἑταῖρε, μετὰ λόγου ὀρθὴ δόξα, ἣν οὔπω δεῖ ἐπιστήμην καλεῖν.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Ὄναρ δή, ὡς ἔοικεν, ἐπλουτήσαμεν οἰηθέντες ἔχειν τὸν ἀληθέστατον ἐπιστήμης λόγον. ἢ μήπω κατη-
γορῶμεν; ἴσως γὰρ οὐ τοῦτό τις αὐτὸν ὁριεῖται, ἀλλὰ τὸ C
λοιπὸν εἶδος τῶν τριῶν, ὧν ἕν γέ τι ἔφαμεν λόγον θήσεσθαι τὸν ἐπιστήμην ὁριζόμενον δόξαν εἶναι ὀρθὴν μετὰ λόγου.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς ὑπέμνησας· ἔτι γὰρ ἓν λοιπόν. τὸ μὲν γὰρ ἦν διανοίας ἐν φωνῇ ὥσπερ εἴδωλον, τὸ δ' ἄρτι λεχθὲν διὰ στοιχείου ὁδὸς ἐπὶ τὸ ὅλον· τὸ δὲ δὴ τρίτον τί λέγεις;

ΣΩ. Ὅ περ ἂν οἱ πολλοὶ εἴποιεν, τὸ ἔχειν τι σημεῖον εἰπεῖν ᾧ τῶν ἁπάντων διαφέρει τὸ ἐρωτηθέν.

ΘΕΑΙ. Οἷον τίνα τίνος ἔχεις μοι λόγον εἰπεῖν;

ΣΩ. Οἷον, εἰ βούλει, ἡλίου πέρι ἱκανὸν οἶμαί σοι D
εἶναι ἀποδέξασθαι, ὅτι τὸ λαμπρότατόν ἐστι τῶν κατὰ 318
τὸν οὐρανὸν ἰόντων περὶ γῆν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Λαβὲ δὴ οὗ χάριν εἴρηται. ἔστι δὲ ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὡς ἄρα τὴν διαφορὰν ἑκάστου ἂν λαμβάνῃς ᾗ τῶν ἄλλων διαφέρει, λόγον, ὥς φασί τινες, λήψει· ἕως δ' ἂν κοινοῦ τινὸς ἐφάπτῃ, ἐκείνων πέρι σοι ἔσται ὁ λόγος ὧν ἂν ἡ κοινότης ᾖ.

ΘΕΑΙ. Μανθάνω· καί μοι δοκεῖ καλῶς ἔχειν λόγον E
τὸ τοιοῦτον καλεῖν.

ΣΩ. Ὃς δ' ἂν μετ' ὀρθῆς δόξης περὶ ὁτουοῦν τῶν ὄντων τὴν διαφορὰν τῶν ἄλλων προσλάβῃ, αὐτοῦ ἐπιστήμων γεγονὼς ἔσται οὗ πρότερον ἦν δοξαστής.

ΘΕΑΙ. Φαμέν γε μὴν οὕτως.

ΣΩ. Νῦν δῆτα, ὦ Θεαίτητε, παντάπασιν ἔγωγε ἐπειδὴ ἐγγὺς ὥσπερ σκιαγραφήματος γέγονα τοῦ λεγομένου, ξυνίημι οὐδὲ σμικρόν· ἕως δὲ ἀφειστήκη πόῤῥωθεν, ἐφαίνετό τί μοι λέγεσθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτο;

ΣΩ. Φράσω, ἐὰν οἷός τε γένωμαι. ὀρθὴν ἔγωγε ἔχων 209
δόξαν περὶ σοῦ, ἐὰν μὲν προσλάβω τὸν σὸν λόγον, γιγνώσκω δή σε, εἰ δὲ μή, δοξάζω μόνον.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Λόγος δέ γε ἦν ἡ τῆς σῆς διαφορότητος ἑρμηνεία. 319

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἡνίκ' οὖν ἐδόξαζον μόνον, ἄλλο τι ᾧ τῶν ἄλλων διαφέρεις, τούτων οὐδενὸς ἡπτόμην τῇ διανοίᾳ;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Τῶν κοινῶν τι ἄρα διενοούμην, ὧν οὐδὲν σὺ μᾶλλον ἤ τις ἄλλος ἔχει.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη. B

ΣΩ. Φέρε δὴ πρὸς Διός· πῶς ποτὲ ἐν τῷ τοιούτῳ σὲ μᾶλλον ἐδόξαζον ἢ ἄλλον ὁντινοῦν; θὲς γάρ με διανοού-

---

3. εὖ δοκεῖ] Conf. propter Heindorfium Charm. 173 E. Aeschyl. Eumen. 582. Arrian. exped. Alex. III. 9, 7. — 5. στοιχείου ΔΠ: τοῦ στοιχείου abc. Conf. 208 A. C. — 10. τοτὲ a. — 22. οὕτω a. — 24. ῥῶ a. — 24 et 25. εἶ] ἒ ac. — οἴεται a. — 24 et 26. γράψει a. — 27. ἡμετέρων a. — 39. διὰ om. a. — 40. ἔγραφεν err. typogr. bc.

1. Verba ἢ μήπω - - μετὰ λόγου Theaeteto, Ὀρθῶς - - τὸ ὅλον Socrati tribuit a. — 14. κατ' οὐρανὸν a. — 16. Πάνυ - - 34. λόγον om. ΧΔ et pr. Π. — 17. Λάβε a. — 28. παντάπασί γε ἔγωγε ab. — 30. ἀφεστήκη a. — 38. Οὕτω a. — 42. ἔοικεν] ἔγωγε ΧΔ et pr. Π.

μενον ὡς ἔστιν οὗτος Θεαίτητος, ὃς ἂν ᾖ τε ἄνθρωπος καὶ ἔχῃ ῥῖνα καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ στόμα καὶ οὕτω δὴ ἓν ἕκαστον τῶν μελῶν. αὕτη οὖν ἡ διάνοια ἔσθ᾽ ὅ τι μᾶλλον ποιήσει με Θεαίτητον ἢ Θεόδωρον διανοεῖσθαι, ἢ τὸ λεγόμενον, Μυσῶν τὸν ἔσχατον;

ΘΕΑΙ. Τί γάρ;

ΣΩ. Ἀλλ᾽ ἐὰν δὴ μὴ μόνον τὸν ἔχοντα ῥῖνα καὶ ὀφ- C θαλμοὺς διανοηθῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν σιμόν τε καὶ ἐξόφθαλμον, μή τι σὲ αὖ μᾶλλον δοξάσω ἢ ἐμαυτὸν ἢ ὅσοι τοιοῦτοι;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Ἀλλ᾽ οὐ πρότερόν γε, οἶμαι, Θεαίτητος ἐν ἐμοὶ 320 δοξασθήσεται, πρὶν ἂν ἡ σιμότης αὕτη τῶν ἄλλων σιμοτήτων ὧν ἐγὼ ἑώρακα διάφορόν τι μνημεῖον παρ᾽ ἐμοὶ ἐνσημηναμένη κατάθηται, καὶ τἆλλα οὕτως ἐξ ὧν εἶ σὺ ἐμέ, καὶ ἐμέ, ἐὰν αὔριον ἀπαντήσω, ἀναμνήσει καὶ ποιήσει ὀρθὰ δοξάζειν περὶ σοῦ.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

D ΣΩ. Περὶ τὴν διαφορότητα ἄρα καὶ ἡ ὀρθὴ δόξα ἂν εἴη ἑκάστου πέρι.

ΘΕΑΙ. Φαίνεταί γε.

ΣΩ. Τὸ οὖν προσλαβεῖν λόγον τῇ ὀρθῇ δόξῃ τί ἂν ἔτι εἴη; εἰ μὲν γὰρ προσδοξάσαι λέγει ᾗ διαφέρει τι τῶν ἄλλων, πάνυ γελοία γίγνεται ἡ ἐπίταξις.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ὧν ὀρθὴν δόξαν ἔχομεν ᾗ τῶν ἄλλων διαφέρει, τούτων προσλαβεῖν κελεύει ἡμᾶς ὀρθὴν δόξαν ᾗ τῶν ἄλλων διαφέρει. καὶ οὕτως ἡ μὲν σκυτάλης ἢ ὑπέρου ἢ ὅτου δὴ E λέγεται περιτροπὴ πρὸς ταύτην τὴν ἐπίταξιν οὐδὲν ἂν λέγοι, τυφλοῦ δὲ παρακέλευσις ἂν καλοῖτο δικαιότερον· τὸ γάρ, ἃ ἔχομεν, ταῦτα προσλαβεῖν κελεύειν, ἵνα μάθω- 143 μεν ἃ δοξάζομεν, πάνυ γενναίως ἔοικεν ἐσκοτωμένῳ.

ΘΕΑΙ. Εἰπὲ δή, τί νῦν δὴ ὡς ἐρῶν ἐπύθου;

321 ΣΩ. Εἰ τὸ λόγον, ὦ παῖ, προσλαβεῖν γνῶναι κελεύει, ἀλλὰ μὴ δοξάσαι τὴν διαφορότητα, ἡδὺ χρῆμ᾽ ἂν εἴη τοῦ καλλίστου τῶν περὶ ἐπιστήμης λόγου. τὸ γὰρ γνῶναι ἐπιστήμην που λαβεῖν ἐστιν. ἦ γάρ; 210

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐρωτηθείς, ὡς ἔοικε, τί ἐστιν ἐπιστήμη, ἀποκρινεῖται ὅτι δόξα ὀρθὴ μετὰ ἐπιστήμης διαφορότητος. λόγου γὰρ πρόσληψις τοῦτ᾽ ἂν εἴη κατ᾽ ἐκεῖνον.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ παντάπασί γε εὔηθες, ζητούντων ἡμῶν ἐπιστήμην, δόξαν φάναι ὀρθὴν εἶναι μετ᾽ ἐπιστήμης εἴτε διαφορότητος εἴτε ὁτουοῦν. οὔτε ἄρα αἴσθησις, ὦ Θεαίτητε, οὔτε δόξα ἀληθὴς οὔτε μετ᾽ ἀληθοῦς δόξης λόγος προσγιγνόμενος ἐπιστήμη ἂν εἴη. B

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Ἦ οὖν ἔτι κυοῦμέν τι καὶ ὠδίνομεν, ὦ φίλε, περὶ ἐπιστήμης, ἢ πάντα ἐκτετόκαμεν;

ΘΕΑΙ. Καὶ ναὶ μὰ Δί᾽ ἔγωγε πλείω ἢ ὅσα εἶχον ἐν ἐμαυτῷ διὰ σὲ εἴρηκα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ταῦτα μὲν πάντα ἡ μαιευτικὴ ἡμῖν τέχνη ἀνεμιαῖά φησι γεγενῆσθαι καὶ οὐκ ἄξια τροφῆς;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐὰν τοίνυν ἄλλων μετὰ ταῦτα ἐγκύμων ἐπιχειρῇς γίγνεσθαι, ὦ Θεαίτητε, ἐάν τε γίγνῃ, βελτιόνων ἔσει πλή- C ρης διὰ τὴν νῦν ἐξέτασιν, ἐάν τε κενὸς ᾖς, ἧττον ἔσει 322 βαρὺς τοῖς συνοῦσι καὶ ἡμερώτερος, σωφρόνως οὐκ οἰόμενος εἰδέναι ἃ μὴ οἶσθα. τοσοῦτον γὰρ μόνον ἡ ἐμὴ τέχνη δύναται, πλέον δὲ οὐδέν, οὐδέ τι οἶδα ὧν οἱ ἄλλοι, ὅσοι μεγάλοι καὶ θαυμάσιοι ἄνδρες εἰσί τε καὶ γεγόνασι. τὴν δὲ μαιείαν ταύτην ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐκ θεοῦ ἐλάχομεν, ἡ μὲν τῶν γυναικῶν, ἐγὼ δὲ τῶν νέων τε καὶ γενναίων καὶ ὅσοι καλοί. νῦν μὲν οὖν ἀπαντητέον μοι D εἰς τὴν τοῦ βασιλέως στοὰν ἐπὶ τὴν Μελήτου γραφήν, ἥν με γέγραπται· ἕωθεν δέ, ὦ Θεόδωρε, δεῦρο πάλιν ἀπαντῶμεν.

---

4. τὸ λεγόμενον auctore Cornario abc: libri τῶν λεγομένων. — 14. κατάθηται ΔΠ: καταθῆται abc. — ὧν εἶσι σὺ ἐμέ, καὶ ἐμέ, ἐὰν e Ficino Winckelmannus: ὧν εἰ σὺ ἐμὲ καὶ ἐὰν Δ, ὧν εἰ σὺ ἐμὲ καὶ ἐὰν Ꭓ, ὧν εἴσῃ ἐμὲ καὶ ἐὰν ΓΛΣΤBCEFH et corr. Π, ὧν οἴσῃ ἐμὲ καὶ ἐὰν γρ. Ξ, ὧν εἰ σύ, ἢ ἐμὲ καὶ ἐὰν abc. — 23. ἀπόταξις ꞳΔ et pr. Π. — 26. ἡμᾶς κελεύει a. — 28. οὐδὲν ἂν λέγοι] Conf. Aeschyl. Agam. 163. Athen. XIV. p. 628 B. — 32. εἰπὲ] εἰ δὲ Δ, εἶγε ꞳΠ.

2. περὶ ἐπιστήμην a. — 19. ἅπαντα bc. — 20. καὶ om. a. — 22. ἐὰν οὖν τοίνυν ꞳΔΠ. — 25. συνοῦσι] οὖσι ꞳΔ. — 28. θαυμαστοὶ Heindorfius. Sed vid. Winckelm. ad Euthyd. p. 70. — 32. Μελίτου bc, τοῦ Μελίτου a. «Scribe Μελήτου cum ꞳΞ.» Bekk.

Σ Ο Φ Ι Σ Τ Η Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΞΕΝΟΣ ΕΛΕΑΤΗΣ, ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

p. Steph. T. I. 216
p. Lugd. 148
p. Bekk. P. II. V. II. 125

*Κατὰ τὴν χθὲς ὁμολογίαν, ὦ Σώκρατες, ἥκομεν αὐτοί
τε κοσμίως καὶ τόνδε τινὰ ξένον ἄγομεν, τὸ μὲν γένος ἐξ
Ἐλέας, ἑταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα,
μάλα δὲ ἄνδρα φιλόσοφον.*

*ΣΩ. Ἆρ' οὖν, ὦ Θεόδωρε, οὐ ξένον ἀλλά τινα θεὸν
ἄγων κατὰ τὸν Ὁμήρου λόγον λέληθας; ὅς φησιν ἄλλους
B τε θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις, ὁπόσοι μετέχουσιν αἰδοῦς δι-
καίας, καὶ δὴ καὶ τὸν ξένιον οὐχ ἥκιστα θεὸν συνοπαδὸν
γιγνόμενον ὕβρεις τε καὶ εὐνομίας τῶν ἀνθρώπων καθο-
ρᾶν. τάχ' οὖν ἂν καὶ σοί τις οὗτος τῶν κρειττόνων συνέ-
ποιτο, φαύλους ἡμᾶς ὄντας ἐν τοῖς λόγοις ἐποψόμενός τε
καὶ ἐλέγξων, θεὸς ὤν τις ἐλεγκτικός.*

*ΘΕΟ. Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος, ὦ Σώκρατες, τοῦ ξένου,
ἀλλὰ μετριώτερος τῶν περὶ τὰς ἔριδας ἐσπουδακότων. καί
126 μοι δοκεῖ θεὸς μὲν ἀνὴρ οὐδαμῶς εἶναι, θεῖος μήν· πάν-
C τας γὰρ ἐγὼ τοὺς φιλοσόφους τοιούτους προσαγορεύω.*

*ΣΩ. Καλῶς γε, ὦ φίλε. τοῦτο μέντοι κινδυνεύει
τὸ γένος οὐ πολύ τι ῥᾷον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, εἶναι διακρί-
νειν ἢ τὸ τοῦ θεοῦ· πάνυ γὰρ ἄνδρες οὗτοι παντοῖοι
φανταζόμενοι διὰ τὴν τῶν ἄλλων ἄγνοιαν ἐπιστρωφῶσι
πόληας, οἱ μὴ πλαστῶς ἀλλ' ὄντως φιλόσοφοι, καθορῶντες
ὑψόθεν τὸν τῶν κάτω βίον, καὶ τοῖς μὲν δοκοῦσιν εἶναι
τοῦ μηδενὸς τίμιοι, τοῖς δ' ἄξιοι τοῦ παντός· καὶ τοτὲ
μὲν πολιτικοὶ φαντάζονται, τοτὲ δὲ σοφισταί, τοτὲ δ' ἔστιν D
οἷς δόξαν παράσχοιντ' ἂν ὡς παντάπασιν ἔχοντες μανικῶς.
τοῦ μέντοι ξένου ἡμῖν ἡδέως ἂν πυνθανοίμην, εἰ φίλον
αὐτῷ, τί ταῦθ' οἱ περὶ τὸν ἐκεῖ τόπον ἡγοῦντο καὶ 217
ὠνόμαζον.*

ΘΕΟ. Τὰ ποῖα δή;

ΣΩ. Σοφιστήν, πολιτικόν, φιλόσοφον.

*ΘΕΟ. Τί δὲ μάλιστα καὶ τὸ ποῖόν τι περὶ αὐτῶν
διαπορηθεὶς ἐρέσθαι διενοήθης;*

*ΣΩ. Τόδε· πότερον ἓν πάντα ταῦτα ἐνόμιζον ἢ δύο, 149
ἢ καθάπερ τὰ ὀνόματα τρία, τρία καὶ γένη διαιρούμενοι
καθ' ἓν ὄνομα γένος ἑκάστῳ προσῆπτον;*

*ΘΕΟ. Ἀλλ' οὐδείς, ὡς ἐγᾦμαι, φθόνος αὐτῷ διελθεῖν 127
αὐτά. Ἢ πῶς, ὦ ξένε, λέγωμεν;*

ΞΕ. Οὕτως, ὦ Θεόδωρε. φθόνος μὲν γὰρ οὐδεὶς B

---

3. *ἑταῖρον*] *ἕτερον* a. — *Ζήνωνα* Heindorfius: *Ζήνωνα ἑταίρων* a, *Ζήνωνα* [*ἑταίρων*] b c. — 6. *Ὁμήρου*] Odyss. ι, 270. ρ, 485 sqq. Cf. Polit. II. 381 D. — 15. *ἀνὴρ* cum Bekkero c: *ἀνήρ* a. — 17. *Καλῶς* Ꭓ Δ Π: *Καὶ καλῶς* a b c. — 19. *ἄνδρες* Bekkerus.

15. *καὶ τὰ γένη* a. — 18. *λέγομεν* a.

οὐδὲ χαλεπὸν εἰπεῖν ὅτι γε τρία ἡγοῦντο· καθ' ἕκαστον
μὴν διορίσασθαι σαφῶς, τί ποτ' ἔστιν, οὐ σμικρὸν οὐδὲ
ῥᾴδιον ἔργον.
ΘΕΟ. Καὶ μὴν δὴ κατὰ τύχην γε, ὦ Σώκρατες, λό-
γων ἐπελάβου παραπλησίων ὧν καὶ πρὶν ἡμᾶς δεῦρ' ἐλθεῖν
διερωτῶντες αὐτὸν ἐτυγχάνομεν. ὁ δὲ ταῦτα, ἅπερ πρὸς
σὲ νῦν, καὶ τότε ἐσκήπτετο πρὸς ἡμᾶς· ἐπεὶ διακηκοέναι
γέ φησιν ἱκανῶς καὶ οὐκ ἀμνημονεῖν.
C ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ξένε, ἡμῶν τήν γε πρώτην αἰτη-
σάντων χάριν ἀπαρνηθεὶς γένῃ. τοσόνδε δ' ἡμῖν φράζε·
πότερον εἴωθας ἥδιον αὐτὸς ἐπὶ σαυτοῦ μακρῷ λόγῳ διεξ-
ιέναι λέγων τοῦτο, ὃ ἂν ἐνδείξασθαί τῳ βουληθῇς, ἢ δι'
ἐρωτήσεων, οἷόν ποτε καὶ Παρμενίδῃ χρωμένῳ καὶ διεξ-
ιόντι λόγους παγκάλους παρεγενόμην ἐγὼ νέος ὤν, ἐκεί-
νου μάλα δὴ τότε ὄντος πρεσβύτου;
ΞΕ. Τῷ μέν, ὦ Σώκρατες, ἀλύπως τε καὶ εὐηνίως
D προσδιαλεγομένῳ ῥᾷον οὕτω, τὸ πρὸς ἄλλον· εἰ δὲ μή,
τὸ καθ' αὑτόν.
128 ΣΩ. Ἔξεστι τοίνυν τῶν παρόντων ὃν ἂν βουληθῇς
ἐκλέξασθαι· πάντες γὰρ ὑπακούσονταί σοι πρᾴως. συμ-
βούλῳ μὴν ἐμοὶ χρώμενος τῶν νέων τινὰ αἱρήσει, Θεαί-
τητον τόνδε, ἢ καὶ τῶν ἄλλων εἴ τίς σοι κατὰ νοῦν.
ΞΕ. Ὦ Σώκρατες, αἰδώς τίς μ' ἔχει τὸ νῦν πρῶτον
συγγενόμενον ὑμῖν μὴ κατὰ σμικρὸν ἔπος πρὸς ἔπος ποι-
εῖσθαι τὴν συνουσίαν, ἀλλ' ἐκτείναντα ἀπομηκύνειν λόγον
E συχνὸν κατ' ἐμαυτόν, εἴτε καὶ πρὸς ἕτερον, οἷον ἐπίδειξιν
ποιούμενον· τῷ γὰρ ὄντι τὸ νῦν ῥηθὲν οὐχ ὅσον ὧδε
ἐρωτηθὲν ἐλπίσειεν ἂν αὐτὸ εἶναί τις, ἀλλὰ τυγχάνει λόγου
παμμήκους ὄν. τὸ δὲ αὖ σοὶ μὴ χαρίζεσθαι καὶ τοῖσδε,
ἄλλως τε καὶ σοῦ λέξαντος ὡς εἶπες, ἄξενόν τι καταφαί-
218 νεταί μοι καὶ ἄγριον. ἐπεὶ Θεαίτητόν γε τὸν προσδιαλεγό-
μενον εἶναι δέχομαι παντάπασιν ἐξ ὧν αὐτός τε πρότερον
διείλεγμαι καὶ σὺ τὰ νῦν μοι διακελεύει.
ΘΕΑΙ. Ἆρα τοίνυν, ὦ ξένε, οὕτω καὶ καθάπερ εἶπε
Σωκράτης πᾶσι κεχαρισμένος ἔσει;
ΞΕ. Κινδυνεύει πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν ἔτι λεκτέον
εἶναι, Θεαίτητε· πρὸς δὲ σὲ ἤδη τὸ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε,
129 γίγνοιτ' ἂν ὁ λόγος. ἂν δ' ἄρα τι τῷ μήκει πονῶν ἄχθῃ,
μὴ ἐμὲ αἰτιᾶσθαι τούτων, ἀλλὰ τούσδε τοὺς σοὺς ἑταίρους.
B ΘΕΑΙ. Ἀλλ' οἶμαι μὲν δὴ νῦν οὕτως οὐκ ἀπερεῖν· ἂν
δ' ἄρα τι τοιοῦτον γίγνηται, καὶ τόνδε παραληψόμεθα
Σωκράτη, τὸν Σωκράτους μὲν ὁμώνυμον, ἐμὸν δὲ ἡλι-
κιώτην καὶ συγγυμναστήν, ᾧ συνδιαπονεῖν μετ' ἐμοῦ τὰ
πολλὰ οὐκ ἄηθες.
ΞΕ. Εὖ λέγεις, καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ βουλεύσει προϊόν-
τος τοῦ λόγου· κοινῇ δὲ μετ' ἐμοῦ σοι συσκεπτέον ἀρχο-
μένῳ πρῶτον, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, νῦν ἀπὸ τοῦ σοφιστοῦ,
ζητοῦντι καὶ ἐμφανίζοντι λόγῳ τί ποτ' ἔστι. νῦν γὰρ δὴ
σύ τε κἀγὼ τούτου πέρι τοὔνομα μόνον ἔχομεν κοινῇ· τὸ C
δὲ ἔργον, ἐφ' ᾧ καλοῦμεν, ἑκάτερος τάχ' ἂν ἰδίᾳ παρ'
ἡμῖν αὐτοῖς ἔχοιμεν· δεῖ δὲ ἀεὶ παντὸς πέρι τὸ πρᾶγμα
αὐτὸ μᾶλλον διὰ λόγων ἢ τοὔνομα μόνον συνομολογήσασθαι
χωρὶς λόγου. τὸ δὲ φῦλον, ὃ νῦν ἐπινοοῦμεν ζητεῖν, οὐ
πάντων ῥᾷστον συλλαβεῖν τί ποτ' ἔστιν, ὁ σοφιστής. ὅσα
δ' αὖ τῶν μεγάλων δεῖ διαπονεῖσθαι καλῶς, περὶ τῶν τοι-
ούτων δέδοκται πᾶσι καὶ πάλαι τὸ πρότερον ἐν σμικροῖς
καὶ ῥᾴοσιν αὐτὰ δεῖν μελετᾶν, πρὶν ἐν αὐτοῖς τοῖς μεγί- D
στοις. νῦν οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἔγωγε καὶ νῷν οὕτω συμ- 130
βουλεύω, χαλεπὸν καὶ δυσθήρευτον ἡγησαμένοις εἶναι τὸ
τοῦ σοφιστοῦ γένος πρότερον ἐν ἄλλῳ ῥᾴονι τὴν μέθοδον
αὐτοῦ προμελετᾶν, εἰ μὴ σύ ποθεν εὐπετεστέραν ἔχεις
εἰπεῖν ἄλλην ὁδόν.
ΘΕΑΙ. Ἀλλ' οὐκ ἔχω.
ΞΕ. Βούλει δῆτα περί τινος τῶν φαύλων μετιόντες
πειραθῶμεν παράδειγμα αὐτὸ θέσθαι τοῦ μείζονος;
ΘΕΑΙ. Ναί. E
ΞΕ. Τί δῆτα προταξαίμεθ' ἂν εὔγνωστον μὲν καὶ
σμικρόν, λόγου δὲ μηδενὸς ἐλάττονα ἔχον τῶν μειζόνων;
οἷον ἀσπαλιευτής· ἆρ' οὐ πᾶσί τε γνώριμον καὶ σπουδῆς
οὐ πάνυ τι πολλῆς τινὸς ἐπάξιον;
ΘΕΑΙ. Οὕτως.
ΞΕ. Μέθοδον μὴν αὐτὸν ἐλπίζω καὶ λόγον οὐκ ἀνε- 219
πιτήδειον ἡμῖν ἔχειν πρὸς ὃ βουλόμεθα.
ΘΕΑΙ. Καλῶς ἂν ἔχοι.
ΞΕ. Φέρε δή, τῇδε ἀρχώμεθα αὐτοῦ. καί μοι λέγε·
πότερον ὡς τεχνίτην αὐτὸν ἤ τινα ἄτεχνον, ἄλλην δὲ δύ-
ναμιν ἔχοντα θήσομεν;
ΘΕΑΙ. Ἥκιστά γε ἄτεχνον.
ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τῶν γε τεχνῶν πασῶν σχεδὸν εἴδη
δύο.
ΘΕΑΙ. Πῶς; 131
ΞΕ. Γεωργία μὲν καὶ ὅση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν σῶμα
θεραπεία, τό τε αὖ περὶ τὸ ξύνθετον καὶ πλαστόν, ὃ δὴ
σκεῦος ὠνομάκαμεν, ἥ τε μιμητική, ξύμπαντα ταῦτα δι- B
καιότατα ἑνὶ προσαγορεύοιτ' ἂν ὀνόματι.
ΘΕΑΙ. Πῶς καὶ τίνι;
ΞΕ. Πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν τις ὂν ὕστερον εἰς
οὐσίαν ἄγῃ, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν, τὸ δὲ ἀγόμενον ποι-
εῖσθαί πού φαμεν.
ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

---

6. ταὐτὰ Heindorfius. Sed cfr. C. F. Hermannus Spec. comment. crit. ad Plut. de superst. p. 41. — ἅπερ καὶ πρὸς a. — 9. ἡμῶν, ὦ ξένε a. — 19. ὃ (err. typogr.) bc. — 29. χαρίσασθαι a. — 36. μὲν om. a.

4. σύ τε κἀγὼ cum Heindorfio (et Flor. i) c: σὺ κἀγὼ ab. — 7. συνομολογεῖσθαι a, συνωμολογῆσθαι c. — 12. πρὶν ἂν ἐν a. — 13. νῶιν a. — 14. δυσθήρατον a. — 26. Οὕτω a. — 29. ἂν ꝐΔΠ: τοίνυν ἂν abc. — 33. γε om. ꝐΔ et pr. Π. — 40. ἑνὶ προσαγορεύοιτ' ἂν ꝐΞ (Flor. i) et Stobaeus: ἂν ἑνὶ προσαγορεύοιτ' abc. Fort. ἂν ἑνὶ προσαγορεύοιτ' ἄν. Heind. — 43. ἄγοι a.

ΞΕ. Ἃ δέ γε νῦν δὴ διήλθομεν ἅπαντα, εἶχεν εἰς τοῦτο τὴν αὐτῶν δύναμιν.

ΘΕΑΙ. Εἶχε γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ποιητικὴν τοίνυν αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμενοι προσείπωμεν.

C ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Τὸ δὴ μαθηματικον αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὅλον καὶ τὸ τῆς γνωρίσεως τό τε χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστικὸν καὶ θηρευτικόν, ἐπειδὴ δημιουργεῖ μὲν οὐδὲν τούτων, τὰ δὲ ὄντα καὶ γεγονότα τὰ μὲν χειροῦται λόγοις καὶ πράξεσι, τὰ δὲ τοῖς χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέπει, μάλιστ' ἄν που διὰ ταῦτα ξυνάπαντα τὰ μέρη τέχνη τις κτητικὴ λεχθεῖσα ἂν διαπρέψειεν.

132 ΘΕΑΙ. Ναί· πρέποι γὰρ ἄν.

D ΞΕ. Κτητικῆς δὴ καὶ ποιητικῆς ξυμπασῶν οὐσῶν τῶν
150 τεχνῶν ἐν ποτέρᾳ τὴν ἀσπαλιευτικήν, ὦ Θεαίτητε, τιθῶμεν;

ΘΕΑΙ. Ἐν κτητικῇ που δῆλον.

ΞΕ. Κτητικῆς δὲ ἆρ' οὐ δύο εἴδη; τὸ μὲν ἑκόντων πρὸς ἑκόντας μεταβλητικὸν ὂν διά τε δωρεῶν καὶ μισθώσεων καὶ ἀγοράσεων; τὸ δὲ λοιπὸν ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρούμενον ξύμπαν χειρωτικὸν ἂν εἴη;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν εἰρημένων.

ΞΕ. Τί δέ; τὴν χειρωτικὴν ἆρ' οὐ διχῇ τμητέον;

ΘΕΑΙ. Πῇ;

E ΞΕ. Τὸ μὲν ἀναφανδὸν ὅλον ἀγωνιστικὸν θέντες, τὸ δὲ κρυφαῖον αὐτῆς πᾶν θηρευτικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὴν δέ γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν διχῇ.

ΘΕΑΙ. Λέγε ὅπῃ.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους, τὸ δ' ἐμψύχου.

ΘΕΑΙ. Τί μήν; εἴπερ ἔστον γε ἄμφω.

220 ΞΕ. Πῶς δὲ οὐκ ἔστον; καὶ δεῖ γε ἡμᾶς τὸ μὲν τῶν ἀψύχων, ἀνώνυμον ὂν πλὴν κατ' ἔνια τῆς κολυμβητικῆς
133 ἄττα μέρη καὶ τοιαῦτ' ἄλλα βραχέα, χαίρειν ἐᾶσαι, τὸ δέ, τῶν ἐμψύχων ζώων οὖσαν θήραν, προσειπεῖν ζωοθηρικήν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Ζωοθηρικῆς δὲ ἆρ' οὐ διπλοῦν εἶδος ἂν λέγοιτο ἐν δίκῃ, τὸ μὲν πεζοῦ γένους, πολλοῖς εἴδεσι καὶ ὀνόμασι διῃρημένον, πεζοθηρικόν, τὸ δ' ἕτερον νευστικοῦ ζώου πᾶν ἐνυγροθηρικόν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Νευστικοῦ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν φῦλον ὁρῶμεν, B
τὸ δὲ ἔνυδρον;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Καὶ τοῦ πτηνοῦ μὴν γένους πᾶσα ἡμῖν ἡ θήρα λέγεταί πού τις ὀρνιθευτική.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τοῦ δὲ ἐνύδρου σχεδὸν τὸ σύνολον ἁλιευτική.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; ταύτην αὖ τὴν θήραν ἆρ' οὐκ ἂν κατὰ μέγιστα μέρη δύο διελοίμην;

ΘΕΑΙ. Κατὰ ποῖα;

ΞΕ. Καθ' ἃ τὸ μὲν ἕρκεσιν αὐτόθι ποιεῖται τὴν θήραν, τὸ δὲ πληγῇ.

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις, καὶ πῇ διαιρούμενος ἑκάτερον;

ΞΕ. Τὸ μέν, ὅτι πᾶν ὅσον ἂν ἕνεκα κωλύσεως εἴργῃ C
τι περιέχον, ἕρκος εἰκὸς ὀνομάζειν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν. 134

ΞΕ. Κύρτους δὴ καὶ δίκτυα καὶ βρόχους καὶ πόρκους καὶ τὰ τοιαῦτα μῶν ἄλλο τι πλὴν ἕρκη χρὴ προσαγορεύειν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν ἄρα ἑρκοθηρικὸν τῆς ἄγρας τὸ μέρος φήσομεν, ἤ τι τοιοῦτον.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι πληγῇ γιγνόμενον ἕτερον μὲν ἐκείνου, πληκτικὴν δέ τινα θήραν ἡμᾶς προσειπεῖν ἑνὶ λόγῳ νῦν χρεών. ἢ τί τις ἄν, Θεαίτητε, εἴποι D
κάλλιον;

ΘΕΑΙ. Ἀμελῶμεν τοῦ ὀνόματος· ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν πληκτικῆς τὸ μὲν νυκτερινόν, οἶμαι, πρὸς πυρὸς φῶς γιγνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν πυρευτικὴν ῥηθῆναι συμβέβηκεν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τὸ δέ γε μεθημερινόν, ὡς ἐχόντων ἐν ἄκροις ἄγκιστρα καὶ τῶν τριοδόντων, πᾶν ἀγκιστρευτικόν.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τοῦ τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληκτικῆς τὸ μὲν E
ἄνωθεν εἰς τὸ κάτω γιγνόμενον διὰ τὸ τοῖς τριόδουσιν 135
οὕτω μάλιστα χρῆσθαι τριοδοντία τις, οἶμαι, κέκληται.

ΘΕΑΙ. Φασὶ γοῦν τινές.

ΞΕ. Τὸ δέ γε λοιπόν ἐστιν ἓν ἔτι μόνον, ὡς εἰπεῖν, εἶδος.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

---

1. Ἃ Η et corr. Γ: Τὰ a b c. — νῦν δὴ ΧΓΔΛΞΣΤΗ: νῦν ἃ δὴ a, νῦν δὴ ἃ b c. — 7. δὴ] δὲ Heindorfius. — μαθητικὸν a b. Conf. Schneider ad Polit. T. II. p. 119. — 12. ξύμπαντα a. — 13. διαγράψειε a. Conf. 227 C. Politic. 269 C. 288 C. — 21. ἀγοράσεων καὶ μισθώσεων a. — 24. Τί δὲ τὴν χειρωτικήν; ἆρ' οὐ c. — 26. θέντας (corr. E) b c. — 29. Τήν γε (omisso δὲ) a b. Conf. Legg. VI. 782 C. Xenoph. Anab. II. 4, 6. — 36. ὂν cum Heindorfio b c: ἐὰν cum libris a. — κατ'] καὶ a.

2. μὴν] δὲ a. — 5. μὴν] μὲν a c. — 6. ὀρνιθοθηρευτική a. — 10. δέ] δαί b. — αὖ] ἂν Χ Δ Π. Conf. ad 223 C. — κατὰ] κατὰ τὰ c. — 11. διέλοιμεν cum Heindorfio b c. «Scribe διελοίμην cum libris omnibus.» Bekk. — 13. αὐτόθεν cum Heindorfio (et F) c. — 15. διαιρούμενον a. — 21. Οὐδέν Χ Δ et pr. Π: Οὐδὲν ἄλλο a b c. Cf. 225 A. B. 228 A. 229 A. 264 A. — 27. Θεαίτητε] ὦ Θεαίτητε Ξ a b. Conf. 218 A. — 33. γε] μὲν οὖν c. — 39. οἶμαι, τὶς a. — 43. Τὸ ποῖον om. Χ Δ et pr. Π.

ΞΕ. Τὸ τῆς ἐναντίας ταύτῃ πληγῆς, ἀγκίστρῳ τε 221 γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων οὐχ ᾗ τις ἂν τύχῃ τοῦ σώματος, ὥσπερ τοῖς τριόδουσιν, ἀλλὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος ἑκάστοτε, καὶ κάτωθεν εἰς τοὐναντίον ἄνω ῥάβδοις καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον· οὗ τί φήσομεν, ὦ Θεαίτητε, δεῖν τοὔνομα λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Δοκῶ μέν, ὅπερ ἄρτι προὐθέμεθα δεῖν ἐξευρεῖν, τοῦτ' αὐτὸ νῦν ἀποτετελέσθαι.

ΞΕ. Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς πέρι σύ τε κἀγὼ B συνωμολογήκαμεν οὐ μόνον τοὔνομα, ἀλλὰ καὶ τὸν λόγον περὶ αὐτὸ τοὔργον εἰλήφαμεν ἱκανῶς. ξυμπάσης γὰρ τέχνης τὸ μὲν ἥμισυ μέρος κτητικὸν ἦν, κτητικοῦ δὲ χειρωτικόν, χειρωτικοῦ δὲ θηρευτικόν, τοῦ δὲ θηρευτικοῦ ζῳοθηρικόν, ζῳοθηρικοῦ δὲ ἐνυγροθηρικόν, ἐνυγροθηρικοῦ δὲ τὸ κάτωθεν τμῆμα ὅλον ἁλιευτικόν, ἁλιευτικῆς δὲ πληκτικόν, πλη-136 κτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου δὲ τὸ περὶ τὴν κάτωθεν ἄνω πληγὴν ἀνασπωμένην, ἀπ' αὐτῆς τῆς πράξεως ἀφο-C μοιωθὲν τοὔνομα, ἡ νῦν ἀσπαλιευτικὴ ζητηθεῖσα ἐπίκλην γέγονεν.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν τοῦτό γε ἱκανῶς δεδήλωται.

ΞΕ. Φέρε δή, κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα καὶ τὸν σοφιστὴν ἐπιχειρῶμεν εὑρεῖν, ὅ τί ποτ' ἔστιν;

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐκεῖνό γ' ἦν τὸ ζήτημα πρῶτον, πότερον ἰδιώτην ἤ τινα τέχνην ἔχοντα θετέον εἶναι τὸν ἀσπαλιευτήν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ νῦν δὴ τοῦτον ἰδιώτην θήσομεν, ὦ Θεαί-D τητε, ἢ παντάπασιν ὡς ἀληθῶς σοφιστήν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἰδιώτην· μανθάνω γὰρ ὃ λέγεις, ὡς παντὸς δεῖ τοιοῦτος εἶναι τό γε ὄνομα τοῦτο ἔχων.

ΞΕ. Ἀλλά τινα τέχνην αὐτὸν ἡμῖν ἔχοντα, ὡς ἔοικε, θετέον.

ΘΕΑΙ. Τίνα ποτ' οὖν δὴ ταύτην;

ΞΕ. Ἆρ' ὦ πρὸς θεῶν ἠγνοήκαμεν τἀνδρὸς τὸν ἄνδρα ὄντα ξυγγενῆ;

ΘΕΑΙ. Τίνα τοῦ;

ΞΕ. Τὸν ἀσπαλιευτὴν τοῦ σοφιστοῦ.

ΘΕΑΙ. Πῇ;

137 ΞΕ. Θηρευτά τινε καταφαίνεσθον ἄμφω μοι.

E ΘΕΑΙ. Τίνος θήρας ἅτερος; τὸν μὲν γὰρ ἕτερον εἴπομεν.

ΞΕ. Δίχα που νῦν διείλομεν τὴν ἄγραν πᾶσαν, νευστικοῦ μέρους, τὸ δὲ πεζοῦ τέμνοντες.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τὸ μὲν διήλθομεν, ὅσον περὶ τὰ νευστικὰ τῶν ἐνύδρων· τὸ δὲ πεζὸν εἰάσαμεν ἄσχιστον, εἰπόντες ὅτι πολυειδὲς εἴη.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε. 222

ΞΕ. Μέχρι μὲν τοίνυν ἐνταῦθα ὅ σοφιστής τε καὶ ὁ ἀσπαλιευτὴς ἅμα ἀπὸ τῆς κτητικῆς τέχνης πορεύεσθον.

ΘΕΑΙ. Ἐοίκατον γοῦν.

ΞΕ. Ἐκτρέπεσθον δέ γε ἀπὸ τῆς ζῳοθηρικῆς, ὁ μὲν ἐπὶ θάλατταν που καὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας, τὰν τούτοις ζῷα θηρευσόμενος.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Ὁ δέ γε ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποταμοὺς ἑτέρους αὖ τινάς, πλούτου καὶ νεότητος οἷον λειμῶνας ἀφθόνους, τὰν τούτοις θρέμματα χειρωσόμενος.

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις; B

ΞΕ. Τῆς πεζῆς θήρας γίγνεσθον δύο μεγίστω τινὲ μέρη.

ΘΕΑΙ. Ποῖον ἑκάτερον;

ΞΕ. Τὸ μὲν τῶν ἡμέρων, τὸ δὲ τῶν ἀγρίων. 138

ΘΕΑΙ. Εἶτ' ἔστι τις θήρα τῶν ἡμέρων;

ΞΕ. Εἴ πέρ γέ ἐστιν ἄνθρωπος ἥμερον ζῷον. θὲς δὲ 151 ὅπῃ χαίρεις, εἴτε μηδὲν τιθεὶς ἥμερον, εἴτε ἄλλο μὲν ἥμερόν τι, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄγριον, εἴτε ἥμερον μὲν λέγεις αὖ τὸν ἄνθρωπον, ἀνθρώπων δὲ μηδεμίαν ἡγεῖ θήραν. τούτων ὁπότερ' ἂν ἡγῇ φίλον εἰρῆσθαί σοι, τοῦτο ἡμῖν διόρισον.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἡμᾶς τε ἥμερον, ὦ ξένε, ἡγοῦμαι ζῷον, C θήραν τε ἀνθρώπων εἶναι λέγω.

ΞΕ. Διττὴν τοίνυν καὶ τὴν ἡμεροθηρικὴν εἴπωμεν.

ΘΕΑΙ. Κατὰ τί λέγοντες;

ΞΕ. Τὴν μὲν λῃστικὴν καὶ ἀνδραποδιστικὴν καὶ τυραννικὴν καὶ ξύμπασαν τὴν πολεμικήν, ἓν πάντα βίαιον θήραν ὁρισάμενοι.

ΘΕΑΙ. Καλῶς.

ΞΕ. Τὴν δέ γε δικανικὴν καὶ δημηγορικὴν καὶ προσομιλητικήν, ἓν αὖ τὸ ξύνολον πιθανουργικήν τινα μίαν τέχνην προσειπόντες. D

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Τῆς δὴ πιθανουργικῆς διττὰ λέγωμεν γένη.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἕτερον ἰδίᾳ, τὸ δὲ δημοσίᾳ γιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Γίγνεσθον γὰρ οὖν εἶδος ἑκάτερον. 139

ΞΕ. Οὐκοῦν αὖ τῆς ἰδιοθηρευτικῆς τὸ μὲν μισθαρνητικόν ἐστι, τὸ δὲ δωροφορικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐ μανθάνω.

ΞΕ. Τῇ τῶν ἐρώντων θήρᾳ τὸν νοῦν, ὡς ἔοικας, οὔπω προσέσχες.

ΘΕΑΙ. Τοῦ πέρι;

---

2. ᾗ τις a. — 9. πέρι σύ cum Ficino post Heindorfium b c: περὶ οὗ σύ cum libris a. — τε] γε a. — 15. ὅλον a. — 30. παντὸς Winckelmannus: οὐ πάντως *CH* et rc. *ΔB*, πάντως cum ceteris libris a b c. — τοιοῦτος 𝔛 *ΔΞ*: τοιοῦτον a b c. — τόν a. — ἔχων 𝔛 *ΓΔΛΞTEF*: ἔχοντα a b c. — 31. Verba ἀλλά τινα - - θετέον Theaeteto, Τίνα - - ταύτην hospiti cum Ficino et Heindorfio tribuit c. — 35. τοῦ cum Heindorfio b c: τοῦτον cum libris a. — 40. νῦν 𝔛 *ΔΠ*: νῦν δὴ a b c. Cf. Cratyl. 422 D. — νευστικοῦ] τὸ μὲν νευστικοῦ a. — 41. πεζὸν 𝔛 *Δ*. — τέμνοντος 𝔛 *Δ* et pr. *Π*.

2. τε om. a. — 5. δ' ἐγὼ 𝔛 *Δ* et pr. *Π*. — 13. γιγνέσθω 𝔛 *ΔΠ*. — 18. δὴ a. — 23. διοριστέον 𝔛 *ΔΠ*. — 36. δὲ a. — λέγομεν a. — 40. μισθαρνητικόν Heindorfius: μισθαρνευτικόν cum libris a b c. — 41. ἐστι] τι ἐστι a.

E *ΞΕ.* Ὅτι τοῖς θηρευθεῖσι δῶρα προσεπιδιδόασιν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐρωτικῆς τέχνης ἔστω εἶδος.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τοῦ δέ γε μισθαρνητικοῦ τὸ μὲν προσομιλοῦν διὰ χάριτος καὶ παντάπασι δι' ἡδονῆς τὸ δέλεαρ πεποιημένον καὶ τὸν μισθὸν πραττόμενον τροφὴν ἑαυτῷ μόνον
223 κολακικήν, ὡς ἐγῷμαι, πάντες φαῖμεν ἂν ἢ ἡδυντικήν τινα τέχνην εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τὸ δὲ ἐπαγγελλόμενον μὲν ὡς ἀρετῆς ἕνεκα τὰς ὁμιλίας ποιούμενον, μισθὸν δὲ νόμισμα πραττόμενον, ἆρα οὐ τοῦτο τὸ γένος ἑτέρῳ προσειπεῖν ἄξιον ὀνόματι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τίνι δὴ τούτῳ; πειρῶ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Δῆλον δή· τὸν γὰρ σοφιστήν μοι δοκοῦμεν
140 ἀνευρηκέναι. τοῦτ' οὖν ἔγωγε εἰπὼν τὸ προσῆκον ὄνομ' ἂν ἡγοῦμαι καλεῖν αὐτόν.

B *ΞΕ.* Κατὰ δὴ τὸν νῦν, ὦ Θεαίτητε, λόγον, ὡς ἔοικεν, ἡ τέχνης οἰκειωτικῆς, χειρωτικῆς, [κτητικῆς,] θηρευτικῆς, ζῳοθηρίας, [πεζοθηρίας,] χερσαίας, [ἡμεροθηρικῆς,] ἀνθρωποθηρίας, ἰδιοθηρίας, [μισθαρνικῆς,] νομισματοπωλικῆς, δοξοπαιδευτικῆς, νέων πλουσίων καὶ ἐνδόξων γιγνομένη θήρα προσρητέον, ὡς ὁ νῦν λόγος ἡμῖν συμβαίνει, σοφιστική.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἔτι δὲ καὶ τῇδε ἴδωμεν· οὐ γάρ τι φαύλης μέ-
C τοχόν ἐστι τέχνης τὸ νῦν ζητούμενον, ἀλλ' εὖ μάλα ποικίλης. καὶ γὰρ οὖν ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρημένοις φάντασμα παρέχεται, μὴ τοῦτο ὃ νῦν αὐτὸ ἡμεῖς φαμέν, ἀλλ' ἕτερον εἶναί τι γένος.

ΘΕΑΙ. Πῇ δή;

ΞΕ. Τὸ τῆς κτητικῆς τέχνης διπλοῦν ἦν εἶδός που, τὸ μὲν θηρευτικὸν μέρος ἔχον, τὸ δὲ ἀλλακτικόν.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν ἀλλακτικῆς δύο εἴδη λέγωμεν, τὸ μὲν δωρητικόν, τὸ δὲ ἕτερον ἀγοραστικόν;

ΘΕΑΙ. Εἰρήσθω.

141 *ΞΕ.* Καὶ μὴν αὖ φήσομεν ἀγοραστικὴν διχῇ τέμνεσθαι.

D *ΘΕΑΙ.* Πῇ;

ΞΕ. Τὴν μὲν τῶν αὐτουργῶν αὐτοπωλικὴν διαιρούμενοι, τὴν δὲ τὰ ἀλλότρια ἔργα μεταβαλλομένην μεταβλητικήν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τί δέ; τῆς μεταβλητικῆς οὐχ ἡ μὲν κατὰ πόλιν ἀλλαγή, σχεδὸν αὐτῆς ἥμισυ μέρος ὄν, καπηλικὴ προσαγορεύεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην πόλιν διαλλαττόμενον ὠνῇ καὶ πράσει ἐμπορική;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὔ;

ΞΕ. Τῆς δ' ἐμπορικῆς ἆρ' οὐκ ᾐσθήμεθα ὅτι τὸ μέν,
ὅσοις τὸ σῶμα τρέφεται καὶ χρῆται, τὸ δέ, ὅσοις ἡ ψυχή, E
πωλοῦν διὰ νομίσματος ἀλλάττεται;

ΘΕΑΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΞΕ. Τὸ περὶ τὴν ψυχὴν ἴσως ἀγνοοῦμεν, ἐπεὶ τό γε ἕτερόν που ξυνίεμεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μουσικήν τε τοίνυν ξυνάπασαν λέγωμεν, ἐκ πό- 224
λεως ἑκάστοτε εἰς πόλιν ἔνθεν μὲν ὠνηθεῖσαν, ἑτέρωσε δὲ ἀγομένην καὶ πιπρασκομένην, καὶ γραφικὴν καὶ θαυματο-
ποιικὴν καὶ πολλὰ ἕτερα τῆς ψυχῆς, τὰ μὲν παραμυθίας, 142
τὰ δὲ καὶ σπουδῆς χάριν ἀχθέντα καὶ πωλούμενα, τὸν ἄγοντα καὶ πωλοῦντα μηδὲν ἧττον τῆς τῶν σιτίων καὶ ποτῶν πράσεως ἔμπορον ὀρθῶς ἂν λεγόμενον παρασχεῖν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸν μαθήματα ξυνωνούμενον πόλιν B
τε ἐκ πόλεως νομίσματος ἀμείβοντα ταὐτὸν προσερεῖς ὄνομα;

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τῆς δὴ ψυχεμπορικῆς ταύτης ἆρ' οὐ τὸ μὲν ἐπιδεικτικὴ δικαιότατα λέγοιτ' ἄν, τὸ δὲ γελοῖον μὲν οὐχ ἧττον τοῦ πρόσθεν, ὅμως δὲ μαθημάτων οὖσαν πρᾶσιν αὐτὴν ἀδελφῷ τινὶ τῆς πράξεως ὀνόματι προσειπεῖν ἀνάγκη;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ταύτης τοίνυν τῆς μαθηματοπωλικῆς τὸ μὲν
περὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν μαθήματα ἑτέρῳ, τὸ δὲ περὶ C
τὸ τῆς ἀρετῆς ἄλλῳ προσρητέον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τεχνοπωλικὸν μὴν τό γε περὶ τἆλλα ἂν ἁρμόττοι· τὸ δὲ περὶ ταῦτα σὺ προθυμήθητι λέγειν ὄνομα.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τις ἂν ἄλλο ὄνομα εἰπὼν οὐκ ἂν πλημμελοίη πλὴν τὸ νῦν ζητούμενον αὐτὸ εἶναι τὸ σοφιστικὸν γένος;

ΞΕ. Οὐδὲν ἄλλο. ἴθι νῦν συναγάγωμεν αὐτό, λέγον- 143

---

3. *εἶδος ἔστω* a. — 5. *μισθαρνητικοῦ* Heindorfius: *μισθαρνευτικοῦ* cum libris abc. — 7. *μόνην* a. — 8. *ἢ ἡδυντικήν* Heindorfius: *ἡδυντικήν* cum libris abc. — 13. *γεγονὸς* 𝔛 Δ et pr. *Π*. — 17. *εὑρηκέναι* a. — 20. *χειρωτικῆς* om. libri Bekkeri et Stallbaumii omnes. — 20-22. Verba seclusa spuria esse primus vidit Heindorfius (et *πεζοθηρίας* om. *Η*). — 22. *ἀνθρωποθηρίας, πιθανοθηρίας, ἰδιοθηρίας* Heindorfius. — 24. *συμβαίνει ἡμῖν* a. — 27. *εἰδῶμεν* 𝔛 *Γ Δ Λ Π*. — 33. *τῆς* om. a. — 34. *ἀλλακτικὸν ὂν* Heindorfius. — 39. *αὖ*] *ἂν* 𝔛 Δ et pr. *Π*. — *φήσωμεν* 𝔛 Δ *Π*. — 41. *διαιρούμενοι* *CH* et corr. *ΠB*: *διαιρουμένην* abc. — 42. *τὰ* om. a.

2. *δέ*] *δαί* *Γ* b. — 6. *διαλλαττόμενον* auctore Stephano c: *διαλλαττομένων* ab. — 10. *καὶ χρῆται* cum Heindorfio bc: *κέχρηται* a. — 13. *τὴν* om. a. — 18. *θαυματοποιητικὴν* a. — 22. *παρέχειν* a. — 36. *τὰ* *CH* et corr. *ΠB*. — 38. *μὲν* ab. — 43. *ἴθι* 𝔛 Δ *Π*: *ἴθι δὴ* abc.

τὲς ὡς τὸ κτητικῆς, μεταβλητικῆς, ἀγοραστικῆς, ἐμπο-
D *ρικῆς, ψυχεμπορικῆς περὶ λόγους καὶ μαθήματα ἀρετῆς πωλητικὸν δεύτερον ἀνεφάνη σοφιστική.*

ΘΕΑΙ. Μάλα γε.

ΞΕ. Τρίτον δέ γ' οἶμαί σε, κἂν εἴ τις αὐτοῦ καθιδρυμένος ἐν πόλει, τὰ μὲν ὠνούμενος, τὰ δὲ καὶ τεκταινόμενος αὐτὸς μαθήματα περὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πωλῶν, ἐκ τούτου τὸ ζῆν προὐτάξατο, καλεῖν οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὅπερ νῦν δή.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλω;

ΞΕ. Καὶ τὸ κτητικῆς ἄρα μεταβλητικόν, ἀγοραστι-
E *κόν, καπηλικὸν εἴτε αὐτοπωλικόν, ἀμφοτέρως, ὅ τί περ*
152 *ἂν ᾖ περὶ τὰ τοιαῦτα μαθηματοπωλικὸν γένος, ἀεὶ σὺ προσερεῖς, ὡς φαίνει, σοφιστικόν.*

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη· τῷ γὰρ λόγῳ δεῖ συνακολουθεῖν.

ΞΕ. Ἔτι δὴ σκοπῶμεν, εἴ τινι τοιῷδε προσέοικεν ἄρα τὸ νῦν μεταδιωκόμενον γένος.

225 *ΘΕΑΙ. Ποίῳ δή;*

ΞΕ. Τῆς κτητικῆς ἀγωνιστική τι μέρος ἡμῖν ἦν.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκ ἀπὸ τρόπου τοίνυν ἐστὶ διαιρεῖν αὐτὴν δίχα.

ΘΕΑΙ. Καθ' ὁποῖα λέγε.

144 *ΞΕ. Τὸ μὲν ἁμιλλητικὸν αὐτῆς τιθέντας, τὸ δὲ μαχητικόν.*

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν μαχητικῆς τῷ μὲν σώματι πρὸς σώματα γιγνομένῳ σχεδὸν εἰκὸς καὶ πρέπον ὄνομα λέγειν τι τοιοῦτον τιθεμένους οἷον βιαστικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τῷ δὲ λόγοις πρὸς λόγους τί τις, ὦ Θεαίτητε,
B *ἄλλο εἴπῃ πλὴν ἀμφισβητητικόν.*

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Τὸ δέ γε περὶ τὰς ἀμφισβητήσεις θετέον διττόν.

ΘΕΑΙ. Πῇ;

ΞΕ. Καθ' ὅσον μὲν γὰρ γίγνεται μήκεσί τε πρὸς ἐναντία μήκη λόγων καὶ περὶ τὰ δίκαια καὶ ἄδικα δημοσίᾳ, δικανικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δ' ἐν ἰδίοις αὖ καὶ κατακεκερματισμένον ἐρωτήσεσι πρὸς ἀποκρίσεις μῶν εἰθίσμεθα καλεῖν ἄλλο πλὴν ἀντιλογικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Τοῦ δὲ ἀντιλογικοῦ τὸ μὲν ὅσον περὶ τὰ ξυμβό-
λαια ἀμφισβητεῖται μέν, εἰκῇ δὲ καὶ ἀτέχνως περὶ αὐτὸ C
πράττεται, ταῦτα θετέον μὲν εἶδος, ἐπείπερ αὐτὸ διέγνω-
κεν ὡς ἕτερον ὂν ὁ λόγος, ἀτὰρ ἐπωνυμίας οὔθ' ὑπὸ τῶν 145
ἔμπροσθεν ἔτυχεν οὔτε νῦν ὑφ' ἡμῶν τυχεῖν ἄξιον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ· κατὰ σμικρὰ γὰρ λίαν καὶ παντοδαπὰ διῄρηται.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ἔντεχνον, καὶ περὶ δικαίων αὐτῶν καὶ ἀδίκων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅλως ἀμφισβητοῦν, ἆρ' οὐκ ἐριστικὸν αὖ λέγειν εἰθίσμεθα;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τοῦ μὴν ἐριστικοῦ τὸ μὲν χρηματοφθορικόν, τὸ D
δὲ χρηματιστικὸν ὂν τυγχάνει.

ΘΕΑΙ. Παντάπασί γε.

ΞΕ. Τὴν ἐπωνυμίαν τοίνυν, ἣν ἑκάτερον δεῖ καλεῖν αὐτῶν, πειραθῶμεν εἰπεῖν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Δοκῶ μὴν τό γε δι' ἡδονὴν τῆς περὶ ταῦτα διατριβῆς ἀμελὲς τῶν οἰκείων γιγνόμενον, περὶ δὲ τὴν λέξιν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀκουόντων οὐ μεθ' ἡδονῆς ἀκουόμενον καλεῖσθαι κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν οὐχ ἕτερον ἀδολεσχικοῦ.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν οὕτω πως.

ΞΕ. Τούτου τοίνυν τοὐναντίον, ἀπὸ τῶν ἰδιωτικῶν E
ἐρίδων χρηματιζόμενον, ἐν τῷ μέρει σὺ πειρῶ νῦν εἰπεῖν.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τις ἂν αὖ εἰπὼν ἕτερον οὐκ ἐξαμάρτοι
πλήν γε τὸν θαυμαστὸν πάλιν ἐκεῖνον ἥκειν αὖ νῦν τέταρ- 146
τον τὸν μεταδιωκόμενον ὑφ' ἡμῶν σοφιστήν;

ΞΕ. Οὐδὲν ἀλλ' ἢ τὸ χρηματιστικὸν γένος, ὡς ἔοικεν, 226
ἐριστικῆς ὂν τέχνης, τῆς ἀντιλογικῆς, τῆς ἀμφισβητητικῆς, τῆς μαχητικῆς, τῆς ἀγωνιστικῆς, τῆς κτητικῆς ἔστιν, ὡς ὁ λόγος αὖ μεμήνυκε νῦν, ὁ σοφιστής.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ὁρᾷς οὖν ὡς ἀληθῆ λέγεται τὸ ποικίλον εἶναι τοῦτο τὸ θηρίον, καὶ τὸ λεγόμενον οὐ τῇ ἑτέρᾳ ληπτέον;

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ἀμφοῖν χρή.

ΞΕ. Χρὴ γὰρ οὖν, καὶ κατὰ δύναμίν γε οὕτω ποιη-
τέον, τοιόνδε τι μεταθέοντας ἴχνος αὐτοῦ. καί μοι λέγε· B
τῶν οἰκετικῶν ὀνομάτων καλοῦμέν ἄττα που;

ΘΕΑΙ. Καὶ πολλά· ἀτὰρ ποῖα δὴ τῶν πολλῶν πυνθάνει;

ΞΕ. Τὰ τοιάδε, οἷον διηθεῖν τε λέγομεν καὶ διαττᾶν καὶ βράττειν καὶ διακρίνειν.

---

1. τὸ τῆς κτητικῆς Ξ a b c. — μεταβλητικῆς auctore Heindorfio b c: μεταβλητικὸν [ῆς] E, μεταβλητικὸν ΧΓΔΛΞΣΤF et pr. ΠΒ, μεταβλητικοῦ CH et corr. ΠΒ, μεταβλητικὴν a. — ἐμπορικῆς cum Heindorfio (corr. Γ et mg. F) b c: ἐμπορικοῦ [ῆς] E, ἐμπορικοῦ cum ceteris libris a, ἐμπορικόν Stephanus. — 5. γ' om. a. — 9. δὴ νῦν a. — 15. λογικῷ ΧΔΠ. — 21. ἄπο a c. — 26. σώματα a. — 27. λέγειν ὄνομά τι a. — 31. ἀμφισβητικόν c. — 36. τὰ om. a. — 39. ἀπορήσεις (ex Aldinae mendo ἀπορίσεις) a.

3. αὐτὰ πράττεται, τοῦτο c. — 6. ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ. ΞΕ. Κατὰ - - διῄρηται. ΘΕΑΙ. Τὸ δέ γε - - εἰθίσμεθα; ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ; a. — 12. μὲν a. — 18. τό γε] τόδε ΧΓΔΛF et pr. ΠΒ, τὸ a. — 21. τήν γ' ἐμὴν c. — 23. Τούτου] Τὸν a. — 25. τί τις cum Heindorfio b c: τίς cum libris a. — 27. τὸν om. b. — 28. ἀλλ' b c. — 29. ἀμφισβητικῆς c. — 33. ἀληθῶς a c. — 39. πολλά] πολλά γε Heindorfius. — 41. διακρίνειν] Conf. Hom. Il. ε, 501. Fort. διαῤῥινεῖν, durchraspeln. Or.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Καὶ πρός γε τούτοις ἔτι ξαίνειν, κατάγειν, κερκίζειν, καὶ μυρία ἐν ταῖς τέχναις ἄλλα τοιαῦτα ἐνόντα ἐπιστάμεθα. ἦ γάρ;

147 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον αὐτῶν πέρι βουληθεὶς δηλῶσαι,
C παραδείγματα προθεὶς ταῦτα κατὰ πάντων ἤρου;

ΞΕ. Διαιρετικά που τὰ λεχθέντα εἴρηται ξύμπαντα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Κατὰ τὸν ἐμὸν τοίνυν λόγον ὡς περὶ ταῦτα μίαν οὖσαν ἐν ἅπασι τέχνην, ἑνὸς ὀνόματος ἀξιώσομεν αὐτήν.

ΘΕΑΙ. Τίνα προσειπόντες;

ΞΕ. Διακριτικήν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Σκόπει δὴ ταύτης αὖ δύο ἄν πῃ δυνώμεθα κατιδεῖν εἴδη.

ΘΕΑΙ. Ταχεῖαν ὡς ἐμοὶ σκέψιν ἐπιτάττεις.

D ΞΕ. Καὶ μὴν ἔν γε ταῖς εἰρημέναις διακρίσεσι τὸ μὲν χεῖρον ἀπὸ βελτίονος ἀποχωρίζειν ἦν, τὸ δ' ὅμοιον ἀφ' ὁμοίου.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὕτω νῦν λεχθὲν φαίνεται.

ΞΕ. Τῆς μὲν τοίνυν ὄνομα οὐκ ἔχω λεγόμενον· τῆς δὲ καταλειπούσης μὲν τὸ βέλτιον διακρίσεως, τὸ δὲ χεῖρον ἀποβαλλούσης ἔχω.

ΘΕΑΙ. Λέγε τί.

ΞΕ. Πᾶσα ἡ τοιαύτη διάκρισις, ὡς ἐγὼ ξυννοῶ, λέγεται παρὰ πάντων καθαρμός τις.

148 ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.
E ΞΕ. Οὐκοῦν τό γε καθαρτικὸν εἶδος αὖ διπλοῦν ὂν πᾶς ἂν ἴδοι;

ΘΕΑΙ. Ναί, κατὰ σχολήν γε ἴσως· οὐ μὴν ἔγωγε καθορῶ νῦν.

ΞΕ. Καὶ μὴν τὰ περὶ τὰ σώματα πολλὰ εἴδη καθάρσεων ἑνὶ περιλαβεῖν ὀνόματι προσήκει.

ΘΕΑΙ. Ποῖα καὶ τίνι;

ΞΕ. Τά τε τῶν ζώων, ὅσα ἐντὸς σωμάτων ὑπὸ γυ-
227 μναστικῆς ἰατρικῆς τε ὀρθῶς διακρινόμενα καθαίρεται καὶ περὶ τἀκτός, εἰπεῖν μὲν φαῦλα, ὅσα βαλανευτικὴ παρέχεται· καὶ τῶν ἀψύχων σωμάτων, ὧν γναφευτικὴ καὶ ξύμπασα κοσμητικὴ τὴν ἐπιμέλειαν παρεχομένη κατὰ σμικρὰ πολλὰ καὶ γελοῖα δοκοῦντα ὀνόματα ἔσχεν.

ΘΕΑΙ. Μάλα γε.

ΞΕ. Παντάπασι μὲν οὖν, ὦ Θεαίτητε. ἀλλὰ γὰρ τῇ τῶν λόγων μεθόδῳ σπογγιστικῆς ἢ φαρμακοποσίας οὐδὲν ἧττον οὐδέ τι μᾶλλον τυγχάνει μέλον, εἰ τὸ μὲν σμικρά, τὸ δὲ μεγάλα ἡμᾶς ὠφελεῖ καθαῖρον. τοῦ κτήσασθαι γὰρ ἕνεκα νοῦν πασῶν τεχνῶν τὸ ξυγγενὲς καὶ τὸ μὴ ξυγγενὲς B
κατανοεῖν πειρωμένη τιμᾷ πρὸς τοῦτο ἐξ ἴσου πάσας, καὶ θάτερα τῶν ἑτέρων κατὰ τὴν ὁμοιότητα οὐδὲν ἡγεῖται γελοιότερα, σεμνότερον δέ τι τὸν διὰ στρατηγικῆς ἢ φθει- 149
ριστικῆς δηλοῦντα θηρευτικὴν οὐδὲν νενόμικεν, ἀλλ' ὡς τὸ πολὺ χαυνότερον. καὶ δὴ καὶ νῦν, ὅπερ ἤρου, τί προσ- 153
εροῦμεν ὄνομα ξυμπάσας δυνάμεις, ὅσαι σῶμα εἴτε ἔμψυχον εἴτε ἄψυχον εἰλήχασι καθαίρειν, οὐδὲν αὐτῇ διοίσει, ποῖόν τι λεχθὲν εὐπρεπέστατον εἶναι δόξει· μόνον ἐχέτω C
χωρὶς τῶν τῆς ψυχῆς καθάρσεων πάντα ξυνδῆσαν ὅσα ἄλλο τι καθαίρει. τὸν γὰρ περὶ τὴν διάνοιαν καθαρμὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπικεχείρηκεν ἀφορίσασθαι τὰ νῦν, εἴ γε ὅπερ βούλεται μανθάνομεν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μεμάθηκα, καὶ συγχωρῶ δύο μὲν εἴδη καθάρσεως, ἓν δὲ τὸ περὶ τὴν ψυχὴν εἶδος εἶναι, τοῦ περὶ τὸ σῶμα χωρὶς ὄν.

ΞΕ. Πάντων κάλλιστα. καί μοι τὸ μετὰ τοῦτο ἐπάκουε πειρώμενος αὖ τὸ λεχθὲν διχῇ τέμνειν. D

ΘΕΑΙ. Καθ' ὁποῖ' ἂν ὑφηγῇ, πειράσομαί σοι συντέμνειν.

ΞΕ. Πονηρίαν ἕτερον ἀρετῆς ἐν ψυχῇ λέγομέν τι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Καὶ μὴν καθαρμὸς ἦν τὸ λείπειν μὲν θάτερον, ἐκβάλλειν δὲ ὅσον ἂν ᾖ πού τι φλαῦρον.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Καὶ ψυχῆς ἄρα, καθ' ὅσον ἂν εὑρίσκωμεν κακίας 150
ἀφαίρεσίν τινα, καθαρμὸν αὐτὸν λέγοντες ἐν μέλει φθεγξόμεθα.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε.

ΞΕ. Δύο μὲν εἴδη κακίας περὶ ψυχὴν ῥητέον.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

ΞΕ. Τὸ μὲν οἷον νόσον ἐν σώματι, τὸ δ' οἷον αἶσχος 228
ἐγγιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Νόσον ἴσως καὶ στάσιν οὐ ταὐτὸν νενόμικας.

ΘΕΑΙ. Οὐδ' αὖ πρὸς τοῦτο ἔχω τί χρή με ἀποκρίνασθαι.

ΞΕ. Πότερον ἄλλο τι στάσιν ἡγούμενος ἢ τὴν τοῦ φύσει ξυγγενοῦς ἔκ τινος διαφθορᾶς διαφοράν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Ἀλλ' αἶσχος ἄλλο τι πλὴν τὸ τῆς ἀμετρίας πανταχοῦ δυσειδὲς ὂν γένος;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἄλλο. B

---

2. κατάγειν 𝔛ΔΠ: καὶ κατάγειν καὶ abc. — 9. ὡς περὶ] ὥσπερεὶ a. — 20. οὕτω] οὖν τῷ 𝔛, οὖν τῶν Δ et pr. Π. — 22. καταλιπούσης libri praeter F. — 23. ἀποβαλούσης ΓΛΠ. — 36. καὶ τὰ περὶ a. — 37. τὰ ἐκτὸς ac. — εἰπεῖν] ἃ εἰπεῖν a.

2. ἕνεκεν b. — 5. δέ] τε ΔΠ. — τι - - - οὐδὲν] Conf. Pflugk ad Eurip. Alc. 79. — ἢ φθειριστικῆς om. 𝔛Δ et pr. Π. — 7. καὶ δὴ soli Δ𝔛. — 9. εἰλήφασι 𝔛ΓΔΛΠΣΤCEF. — 13. εἴπερ ὅ γε a. — 20. ὅποι a. — 24. λείπειν Heindorfius: λιπεῖν cum libris abc. Conf. 226 D. Politic. 279 A. 298 B. — 31. μὴν Heindorfius. — 40. διαφθορᾶς διαφοράν cum Cornario (et corr. Σ) abc: libri διαφορᾶς διαφθοράν. Cf. Galenus de dogm. Hippocr. et Plat. V. p. 288. — 43. ὂν] 𝔛ΔΠ (Flor. i: o: ἓν ὂν ceteri libri, ἐνὸν auctore Schleiermachero b, τῶν ἐν ὄντων Stephanus.

ΞΕ. Τί δέ; ἐν ψυχῇ δόξας ἐπιθυμίαις καὶ θυμὸν ἡδοναῖς καὶ λόγον λύπαις καὶ πάντα ἀλλήλοις ταῦτα τῶν φλαύρως ἐχόντων οὐκ ᾐσθήμεθα διαφερόμενα;

ΘΕΑΙ. Καὶ σφόδρα γε.

ΞΕ. Ξυγγενῆ γε μὴν ἐξ ἀνάγκης ξύμπαντα γέγονεν.

151 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Στάσιν ἄρα καὶ νόσον τῆς ψυχῆς πονηρίαν λέγοντες ὀρθῶς ἐροῦμεν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθότατα μὲν οὖν.

C ΞΕ. Τί δ'; ὅσα κινήσεως μετασχόντα καὶ σκοπόν τινα θέμενα, [πειρώμενα] τούτου τυγχάνειν, καθ' ἑκάστην ὁρμὴν παράφορα αὐτοῦ γίγνεται καὶ ἀποτυγχάνει, πότερον αὐτὰ φήσομεν ὑπὸ συμμετρίας τῆς πρὸς ἄλληλα ἢ τοὐναντίον ὑπὸ ἀμετρίας αὐτὰ πάσχειν;

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὡς ὑπὸ ἀμετρίας.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν ψυχήν γε ἴσμεν ἄκουσαν πᾶσαν πᾶν ἀγνοοῦσαν.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τό γε μὴν ἀγνοεῖν ἐστιν ἐπ' ἀλήθειαν ὁρμωμένης
D ψυχῆς, παραφόρου ξυνέσεως γιγνομένης, οὐδὲν ἄλλο πλὴν παραφροσύνη.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ψυχὴν ἄρα ἀνόητον αἰσχρὰν καὶ ἄμετρον θετέον.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Ἔστι δὴ δύο ταῦτα, ὡς φαίνεται, κακῶν ἐν αὐτῇ γένη, τὸ μὲν πονηρία καλούμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν, νόσος αὐτῆς σαφέστατα ὄν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

152 ΞΕ. Τὸ δέ γε ἄγνοιαν μὲν καλοῦσι, κακίαν δὲ αὐτὸ ἐν ψυχῇ μόνον γιγνόμενον οὐκ ἐθέλουσιν ὁμολογεῖν.

E ΘΕΑΙ. Κομιδῇ συγχωρητέον, ὃ νῦν δὴ λέξαντος ἠμφεγνόησά σου, τὸ δύο εἶναι γένη κακίας ἐν ψυχῇ, καὶ δειλίαν μὲν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν ξύμπαντα ἡγητέον νόσον ἐν ἡμῖν, τὸ δὲ τῆς πολλῆς καὶ παντοδαπῆς ἀγνοίας πάθος αἶσχος θετέον.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐν σώματί γε περὶ δύο παθήματε τούτω δύο τέχνα τινὲ ἐγενέσθην;

ΘΕΑΙ. Τίνε τούτω;

229 ΞΕ. Περὶ μὲν αἶσχος γυμναστική, περὶ δὲ νόσον ἰατρική.

ΘΕΑΙ. Φαίνεσθον.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ περὶ μὲν ὕβριν καὶ ἀδικίαν καὶ δειλίαν ἡ κολαστικὴ πέφυκε τεχνῶν μάλιστα δὴ πασῶν προσήκουσα δίκῃ;

ΘΕΑΙ. Τὸ γοῦν εἰκός, ὡς εἰπεῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην δόξαν.

ΞΕ. Τί δέ; περὶ ξύμπασαν ἄγνοιαν μῶν ἄλλην τινὰ ἢ διδασκαλικὴν ὀρθότερον εἴποι τις ἄν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

ΞΕ. Φέρε δή· διδασκαλικῆς δὲ ἄρα ἓν μόνον γένος φατέον εἶναι ἢ πλείω, δύο δέ τινε αὐτῆς εἶναι μεγίστω, 153 B σκόπει.

ΘΕΑΙ. Σκοπῶ.

ΞΕ. Καί μοι δοκοῦμεν τῇδε ἄν πῃ τάχιστα εὑρεῖν.

ΘΕΑΙ. Πῇ;

ΞΕ. Τὴν ἄγνοιαν ἰδόντες εἴ πῃ κατὰ μέσον αὐτῆς τομὴν ἔχει τινά. διπλῆ γὰρ αὕτη γιγνομένη δῆλον ὅτι καὶ τὴν διδασκαλικὴν δύο ἀναγκάζει μόρια ἔχειν, ἓν ἐφ' ἑνὶ γένει τῶν αὐτῆς ἑκατέρῳ.

ΘΕΑΙ. Τί οὖν; καταφανές πῇ σοι τὸ νῦν ζητούμενον;

ΞΕ. Ἀγνοίας δ' οὖν μέγα τί μοι δοκῶ καὶ χαλεπὸν C
ἀφωρισμένον ὁρᾶν εἶδος, πᾶσι τοῖς ἄλλοις αὐτῆς ἀντίσταθμον μέρεσιν.

ΘΕΑΙ. Ποῖον δή;

ΞΕ. Τὸ μὴ κατειδότα τι δοκεῖν εἰδέναι· δι' οὗ κινδυνεύει πάντα ὅσα διανοίᾳ σφαλλόμεθα γίγνεσθαι πᾶσιν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ δὴ καὶ τούτῳ γε οἶμαι μόνῳ τῆς ἀγνοίας ἀμαθία τοὔνομα προσρηθῆναι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τί δὲ δὴ τῷ τῆς διδασκαλικῆς ἄρα μέρει τῷ
τοῦτο ἀπαλλάττοντι λεκτέον; D

ΘΕΑΙ. Οἶμαι μὲν οὖν, ὦ ξένε, τὸ μὲν ἄλλο δημιουργικὰς διδασκαλίας, τοῦτο δὲ ἐνθάδε γε παιδείαν δι' ἡμῶν κεκλῆσθαι. 154

ΞΕ. Καὶ γὰρ σχεδόν, ὦ Θεαίτητε, ἐν πᾶσιν Ἕλλησιν. ἀλλὰ γὰρ ἡμῖν ἔτι καὶ τοῦτο σκεπτέον, εἰ ἄτομον ἤδη ἐστὶ πᾶν ἤ τινα ἔχον διαίρεσιν ἀξίαν ἐπωνυμίας.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρὴ σκοπεῖν.

ΞΕ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ τοῦτο ἔτι πῃ σχίζεσθαι.

ΘΕΑΙ. Κατὰ τί;

ΞΕ. Τῆς ἐν τοῖς λόγοις διδασκαλικῆς ἡ μὲν τραχυ- E
τέρα τις ἔοικεν ὁδὸς εἶναι, τὸ δ' ἕτερον αὐτῆς μόριον λειότερον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ τούτων ἑκάτερον λέγομεν;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀρχαιοπρεπές τι πάτριον, ᾧ πρὸς τοὺς υἱεῖς μάλιστ' ἐχρῶντό τε καὶ ἔτι πολλοὶ χρῶνται τὰ νῦν,
ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσί τι, τὰ μὲν χαλεπαίνοντες, τὰ 230
δὲ μαλθακωτέρως παραμυθούμενοι· τὸ δ' οὖν ξύμπαν αὐτὸ ὀρθότατα εἴποι τις ἂν νουθετητικήν.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν οὕτως.

ΞΕ. Τὸ δέ γε, ὡς ἔξασί τινες αὖ λόγον ἑαυτοῖς 154

---

1. δέ] δαί a b. — 11. πειρώμενα om. ΧΔ et pr. Π, πειρώμεθα Γ et rc. Π, quare uncos addidimus. — 31. ὂν ΧΔ et pr. Π. — δὴ νῦν a. — ἠμφιγνόησά a. — 33. ξύμπαντα ταῦτα ἡγητέον c. — 43. δὴ] δ' ἡ ΧΔΠ.

2. ὀρθότατα a. — 4. ἄρα a. — 5. μεγίστω; σκόπει b c. Conf. Polit. V. 462 A. Gorg. 475 C. 476 A. 512 E. Phaed. 70 E. — 10. αὐτῆς a. — 15. δ' οὖν] γοῦν a. — 23. ἀμαθίαν b c, ἀμαθίαι B. Cf. Bernhardy S. gr. p. 66. — 26. τούτου a. — 31. γὰρ ἐν ἡμῖν ΧΔΠ, probante Winckelmanno, coll. 238 D. 239 B. Theaet. 196 B. — εἰ] εἰ ἄρ' c. — 32. ἢ ἄρα τινὰ a b. — 39. λέγομεν c. — 41. ἐχρῶντο τότε c. — 42. τι om. a. — 44. νουθετικήν a. — 46. ὡς om. b.

δόντες ἡγήσασθαι πᾶσαν ἀκούσιον ἀμαθίαν εἶναι, καὶ μαθεῖν οὐδέν ποτ' ἂν ἐθέλειν τὸν οἰόμενον εἶναι σοφὸν 155 τούτων ὧν οἴοιτο πέρι δεινὸς εἶναι, μετὰ δὲ πολλοῦ πόνου τὸ νουθετητικὸν εἶδος τῆς παιδείας σμικρὸν ἀνύτειν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς γε νομίζοντες.

B ΞΕ. Τῷ τοι ταύτης τῆς δόξης ἐπὶ ἐκβολὴν ἄλλῳ τρόπῳ στέλλονται.

ΘΕΑΙ. Τίνι δή;

ΞΕ. Διερωτῶσιν ὧν ἂν οἴηταί τίς τι πέρι λέγειν λέγων μηδέν· εἶθ' ἅτε πλανωμένων τὰς δόξας ῥᾳδίως ἐξετάζουσι, καὶ συνάγοντες δὴ τοῖς λόγοις εἰς ταὐτὸν τιθέασι παρ' ἀλλήλας, τιθέντες δὲ ἐπιδεικνύουσιν αὐτὰς αὑταῖς ἅμα περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ κατὰ ταὐτὰ ἐναντίας. οἱ δ' ὁρῶντες ἑαυτοῖς μὲν χαλεπαίνουσι, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἡμεροῦνται, καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τῶν περὶ C αὑτοὺς μεγάλων καὶ σκληρῶν δοξῶν ἀπαλλάττονται πασῶν ἀπαλλαγῶν ἀκούειν τε ἡδίστην καὶ τῷ πάσχοντι βεβαιότατα γιγνομένην. νομίζοντες γάρ, ὦ παῖ φίλε, οἱ καθαίροντες αὐτούς, ὥσπερ οἱ περὶ τὰ σώματα ἰατροὶ νενομίκασι μὴ πρότερον ἂν τῆς προσφερομένης τροφῆς ἀπολαύειν δύνασθαι σῶμα, πρὶν ἂν τὰ ἐμποδίζοντα ἐν αὐτῷ τις ἐκβάλῃ, ταὐτὸν καὶ περὶ ψυχῆς διενοήθησαν ἐκεῖ-156 νοι, μὴ πρότερον αὐτὴν ἕξειν τῶν προσφερομένων μαθη-D μάτων ὄνησιν, πρὶν ἂν ἐλέγχων τις τὸν ἐλεγχόμενον εἰς αἰσχύνην καταστήσας, τὰς τοῖς μαθήμασιν ἐμποδίους δόξας ἐξελών, καθαρὸν ἀποφήνῃ καὶ ταῦτα ἡγούμενον, ἅπερ οἶδεν, εἰδέναι μόνα, πλείω δὲ μή.

ΘΕΑΙ. Βελτίστη γοῦν καὶ σωφρονεστάτη τῶν ἕξεων αὕτη.

ΞΕ. Διὰ ταῦτα δὴ πάντα ἡμῖν, ὦ Θεαίτητε, καὶ τὸν ἔλεγχον λεκτέον ὡς ἄρα μεγίστη καὶ κυριωτάτη τῶν καθάρσεών ἐστι, καὶ τὸν ἀνέλεγκτον αὖ νομιστέον, ἂν καὶ E τυγχάνῃ βασιλεὺς ὁ μέγας ὤν, τὰ μέγιστα ἀκάθαρτον ὄντα, ἀπαίδευτόν τε καὶ αἰσχρὸν γεγονέναι ταῦτα, ἃ καθαρώτατον καὶ κάλλιστον ἔπρεπε τὸν ὄντως ἐσόμενον εὐδαίμονα εἶναι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; τοὺς ταύτῃ χρωμένους τῇ τέχνῃ τίνας 231 φήσομεν; ἐγὼ μὲν γὰρ φοβοῦμαι σοφιστὰς φάναι.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Μὴ μεῖζον αὐτοῖς προσάπτωμεν γέρας.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν προσέοικε τοιούτῳ τινὶ τὰ νῦν εἰρημένα.

ΞΕ. Καὶ γὰρ κυνὶ λύκος, ἀγριώτατον ἡμερωτάτῳ. τὸν δὲ ἀσφαλῆ δεῖ πάντων μάλιστα περὶ τὰς ὁμοιότητας 157 ἀεὶ ποιεῖσθαι τὴν φυλακήν· ὀλισθηρότατον γὰρ τὸ γένος. ὅμως δὲ ἔστωσαν· οὐ γὰρ περὶ σμικρῶν ὅρων τὴν ἀμφισβήτησιν οἴομαι γενήσεσθαι τότε ὁπόταν ἱκανῶς φυλάττωσιν. B

ΘΕΑΙ. Οὔκουν τό γε εἰκός.

ΞΕ. Ἔστω δὴ διακριτικῆς τέχνης καθαρτική, καθαρτικῆς δὲ τὸ περὶ ψυχὴν μέρος ἀφωρίσθω, τούτου δὲ διδασκαλική, διδασκαλικῆς δὲ παιδευτική· τῆς δὲ παιδευτικῆς ὁ περὶ τὴν μάταιον δοξοσοφίαν γιγνόμενος ἔλεγχος ἐν τῷ νῦν λόγῳ παραφανέντι μηδὲν ἄλλ' ἡμῖν εἶναι λεγέσθω πλὴν ἡ γένει γενναία σοφιστική.

ΘΕΑΙ. Λεγέσθω μέν· ἀπορῶ δὲ ἔγωγε ἤδη διὰ τὸ πολλὰ πεφάνθαι, τί χρή ποτε ὡς ἀληθῆ λέγοντα καὶ δι- C ισχυριζόμενον εἰπεῖν ὄντως εἶναι τὸν σοφιστήν.

ΞΕ. Εἰκότως γε σὺ ἀπορῶν. ἀλλά τοι κἀκεῖνον ἡγεῖσθαι χρὴ νῦν ἤδη σφόδρα ἀπορεῖν ὅπῃ ποτὲ ἔτι διαδύσεται τὸν λόγον· ὀρθὴ γὰρ ἡ παροιμία, τὸ τὰς ἁπάσας μὴ ῥᾴ- III διον εἶναι διαφεύγειν. νῦν οὖν καὶ μάλιστα ἐπιθετέον αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Καλῶς λέγεις.

ΞΕ. Πρῶτον δὴ στάντες οἷον ἐξαναπνεύσωμεν, καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλογισώμεθα ἅμα ἀναπαυόμενοι, 158 φέρε, ὁπόσα ἡμῖν ὁ σοφιστὴς πέφανται. δοκῶ μὲν γάρ, D τὸ πρῶτον εὑρέθη νέων καὶ πλουσίων ἔμμισθος θηρευτής.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε δεύτερον ἔμπορός τις περὶ τὰ τῆς ψυχῆς μαθήματα.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τρίτον δὲ ἆρα οὐ περὶ ταὐτὰ ταῦτα κάπηλος ἀνεφάνη;

ΘΕΑΙ. Ναί. καὶ τέταρτόν γε αὐτοπώλης περὶ τὰ μαθήματα ἡμῖν ἦν.

ΞΕ. Ὀρθῶς ἐμνημόνευσας. πέμπτον δ' ἐγὼ πειράσομαι μνημονεύειν· τῆς γὰρ ἀγωνιστικῆς περὶ λόγους ἦν τις E ἀθλητής, τὴν ἐριστικὴν τέχνην ἀφωρισμένος.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τό γε μὴν ἕκτον ἀμφισβητήσιμον μέν, ὅμως δ' ἔθεμεν αὐτῷ συγχωρήσαντες δοξῶν ἐμποδίων μαθήμασι περὶ ψυχὴν καθαρτὴν αὐτὸν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν ἐννοεῖς, ὅταν ἐπιστήμων τις πολλῶν 232 φαίνηται, μιᾶς δὲ τέχνης ὀνόματι προσαγορεύηται, τὸ φάντασμα τοῦτο ὡς οὐκ ἔσθ' ὑγιές, ἀλλὰ δῆλον ὡς ὁ 159 πάσχων αὐτὸ πρός τινα τέχνην οὐ δύναται κατιδεῖν ἐκεῖνο αὐτῆς, εἰς ὃ πάντα τὰ μαθήματα ταῦτα βλέπει, διὸ καὶ πολλοῖς ὀνόμασιν ἀνθ' ἑνὸς τὸν ἔχοντα αὐτὰ προσαγορεύει;

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει τοῦτο ταύτῃ πῃ μάλιστα πεφυκέναι.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἡμεῖς γε αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσει δι' ἀρ- B

---

2. οὐδέν ποτ' ΧΔΠ: οὐδ' ἄν ποτ' Γ, οὐδέποτ' abc. — σοφὸν εἶναι ac. — 4. νουθετικὸν a. — μικρὸν a. — 6. Τῷ] Καὶ γὰρ a. — 12. ἑαυταῖς c, αὐτοῖς ΧΔΠ. — 16. πασῶν Heindorfius: πασῶν τε cum libris a, πασῶν [τε] bc. — 22. ἑαυτῷ a. — ταὐτὸ c. — 38. δέ] δαί ab. — 41. προσάπτομεν ΧΔΠ. — 42. προσέοικέ γε c. — τινὶ τοιούτῳ a. — 44. ἀγριώτερον ΧΔΠ.

2. φυλαχθῶσιν Heindorfius. — 3. οὔκουν abc. — 21. γὰρ ἂν τὸ ΧΓΔΛΠΣΤΕ, γὰρ ὡς τὸ FH et corr. B. — 24. δὲ om. a. — 27. ἆρα a. — 30. ἡμῖν ἦν cum Heindorfio c: ἡμῖν cum libris ab. — 35. δὲ θῶμεν a.

γίαν πάσχωμεν, ἀλλ' ἀναλάβωμεν ἓν πρῶτον τῶν περὶ τὸν σοφιστὴν εἰρημένων. ἓν γάρ τί μοι μάλιστα κατεφάνη αὐτὸν μηνῦον.

ΘΕΑΙ. *Τὸ ποῖον;*

ΞΕ. *Ἀντιλογικὸν αὐτὸν ἔφαμεν εἶναί που.*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΞΕ. *Τί δ'; οὐ καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τούτου διδάσκαλον γίγνεσθαι;*

ΘΕΑΙ. *Τί μήν;*

ΞΕ. *Σκοπῶμεν δὴ περὶ τίνος ἄρα καί φασιν οἱ τοιοῦτοι ποιεῖν ἀντιλογικούς. ἡ δὲ σκέψις ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ἔστω*
C *τῇδέ πῃ. φέρε, περὶ τῶν θείων, ὅσ' ἀφανῆ τοῖς πολλοῖς, ἆρ' ἱκανοὺς ποιοῦσι τοῦτο δρᾶν;*

ΘΕΑΙ. *Λέγεται γοῦν δὴ περὶ αὐτῶν ταῦτα.*

ΞΕ. *Τί δ' ὅσα φανερὰ γῆς τε καὶ οὐρανοῦ καὶ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα;*

160 *ΘΕΑΙ.* *Τί γάρ;*

ΞΕ. *Ἀλλὰ μὴν ἔν γε ταῖς ἰδίαις συνουσίαις, ὁπόταν γενέσεώς τε καὶ οὐσίας πέρι κατὰ πάντων λέγηταί τι, ξύνισμεν ὡς αὐτοί τε ἀντειπεῖν δεινοὶ τούς τε ἄλλους ὅτι*
155 *ποιοῦσιν ἅπερ αὐτοὶ δυνατούς;*

ΘΕΑΙ. *Παντάπασί γε.*

D *ΞΕ.* *Τί δ' αὖ περὶ νόμων καὶ ξυμπάντων τῶν πολιτικῶν, ἆρ' οὐχ ὑπισχνοῦνται ποιεῖν ἀμφισβητητικούς;*

ΘΕΑΙ. *Οὐδεὶς γὰρ ἂν αὐτοῖς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διελέγετο μὴ τοῦτο ὑπισχνουμένοις.*

ΞΕ. *Τά γε μὴν περὶ πασῶν τε καὶ κατὰ μίαν ἑκάστην τέχνην, ἃ δεῖ πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουργὸν ἀντειπεῖν, δεδημοσιωμένα που καταβέβληται γεγραμμένα τῷ βουλομένῳ μαθεῖν.*

ΘΕΑΙ. *Τὰ Πρωταγόρειά μοι φαίνει περί τε πάλης*
E *καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν εἰρηκέναι.*

ΞΕ. *Καὶ πολλῶν γε, ὦ μακάριε, ἑτέρων. ἀτὰρ δὴ τὸ τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης ἆρ' οὐκ ἐν κεφαλαίῳ περὶ πάντων πρὸς ἀμφισβήτησιν ἱκανή τις δύναμις ἔοικ' εἶναι;*

ΘΕΑΙ. *Φαίνεται γοῦν σχεδὸν οὐδὲν ὑπολιπεῖν.*

ΞΕ. *Σὺ δὴ πρὸς θεῶν, ὦ παῖ, δυνατὸν ἡγεῖ τοῦτο; τάχα γὰρ ἂν ὑμεῖς μὲν ὀξύτερον οἱ νέοι πρὸς αὐτὸ βλέποιτε, ἡμεῖς δὲ ἀμβλύτερον.*

161
233 *ΘΕΑΙ.* *Τὸ ποῖον, καὶ πρὸς τί μάλιστα λέγεις; οὐ γάρ που κατανοῶ τὸ νῦν ἐρωτώμενον.*

ΞΕ. *Εἰ πάντα ἐπίστασθαί τινα ἀνθρώπων ἐστὶ δυνατόν.*

ΘΕΑΙ. *Μακάριον μέντ' ἂν ἡμῶν, ὦ ξένε, ἦν τὸ γένος.*

ΞΕ. *Πῶς οὖν ἄν ποτέ τις πρός γε τὸν ἐπιστάμενον αὐτὸς ἀνεπιστήμων ὢν δύναιτ' ἂν ὑγιές τι λέγων ἀντειπεῖν;*

ΘΕΑΙ. *Οὐδαμῶς.*

ΞΕ. *Τί ποτ' οὖν ἂν εἴη τὸ τῆς σοφιστικῆς δυνάμεως θαῦμα;*

ΘΕΑΙ. *Τοῦ δὴ πέρι;*

ΞΕ. *Καθ' ὅντινα τρόπον ποτὲ δυνατοὶ τοῖς νέοις* B
δόξαν παρασκευάζειν, ὡς εἰσὶ πάντα πάντων αὐτοὶ σοφώτατοι. δῆλον γὰρ ὡς εἰ μήτε ἀντέλεγον ὀρθῶς μήτε ἐκείνοις ἐφαίνοντο, φαινόμενοί τε εἰ μηδὲν αὖ μᾶλλον ἐδόκουν διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν εἶναι φρόνιμοι, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, σχολῇ ποτ' ἂν αὐτοῖς τις χρήματα διδοὺς ἤθελεν ἂν τούτων αὐτῶν μαθητὴς γίγνεσθαι.

ΘΕΑΙ. *Σχολῇ μέντ' ἄν.*

ΞΕ. *Νῦν δέ γ' ἐθέλουσιν;*

ΘΕΑΙ. *Καὶ μάλα.*

ΞΕ. *Δοκοῦσι γάρ, οἶμαι, πρὸς ταῦτα ἐπιστημόνως* C
ἔχειν αὐτοὶ πρὸς ἅπερ ἀντιλέγουσιν.

ΘΕΑΙ. *Πῶς γὰρ οὔ;* 162

ΞΕ. *Δρῶσι δέ γε τοῦτο πρὸς ἅπαντα, φαμέν;*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΞΕ. *Πάντα ἄρα σοφοὶ τοῖς μαθηταῖς φαίνονται.*

ΘΕΑΙ. *Τί μήν;*

ΞΕ. *Οὐκ ὄντες γε· ἀδύνατον γὰρ τοῦτό γε ἐφάνη.*

ΘΕΑΙ. *Πῶς γὰρ οὐκ ἀδύνατον;*

ΞΕ. *Δοξαστικὴν ἄρα τινὰ περὶ πάντων ἐπιστήμην ὁ σοφιστὴς ἡμῖν, ἀλλ' οὐκ ἀλήθειαν ἔχων ἀναπέφανται.*

ΘΕΑΙ. *Παντάπασι μὲν οὖν. καὶ κινδυνεύει γε τὸ νῦν* D
εἰρημένον ὀρθότατα περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι.

ΞΕ. *Λάβωμεν τοίνυν σαφέστερόν τι παράδειγμα περὶ τούτων.*

ΘΕΑΙ. *Τὸ ποῖον δή;*

ΞΕ. *Τόδε. καί μοι πειρῶ προσέχων τὸν νοῦν εὖ μάλα ἀποκρίνασθαι.*

ΘΕΑΙ. *Τὸ ποῖον;*

ΞΕ. *Εἴ τις φαίη μὴ λέγειν μηδ' ἀντιλέγειν, ἀλλὰ ποιεῖν καὶ δρᾶν μιᾷ τέχνῃ ξυνάπαντα ἐπίστασθαι πράγματα.*

ΘΕΑΙ. *Πῶς πάντα εἶπες;* E

ΞΕ. *Τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηθέντος σύ γ' ἡμῖν εὐθὺς ἀγνοεῖς· τὰ γὰρ ξύμπαντα, ὡς ἔοικας, οὐ μανθάνεις.*

ΘΕΑΙ. *Οὐ γὰρ οὖν.* 163

ΞΕ. *Λέγω τοίνυν σὲ καὶ ἐμὲ τῶν πάντων, καὶ πρὸς ἡμῖν τἆλλα ζῷα καὶ δένδρα.*

ΘΕΑΙ. *Πῶς λέγεις;*

ΞΕ. *Εἴ τις ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τἆλλα φυτὰ πάντα ποιήσειν φαίη.*

ΘΕΑΙ. *Τίνα δὴ λέγων τὴν ποίησιν; οὐ γὰρ δὴ γεωργόν γε ἐρεῖς τινά· καὶ γὰρ ζῴων αὐτὸν εἶπες ποιητήν.* 234

---

1. *ἀναλάβωμεν ἓν πρῶτον* **Heindorfius**: *ἀναλάβωμεν πρῶτον* a, *ἀναλάβωμεν πρῶτόν τι* bc. — 3. *μηνύων* a. — 14. *γοῦν* cum **Heindorfio** (et **Flor.** i) c: *οὖν* ab. — 21. *δυνατοί* c. — 24. *ὑπισχοῦνται* (errore typogr.) bc. — *ἀμφισβητικούς* c. — 26. *ὑπισχουμένοις* bc. — 29. *που* om. *ΔΠ*. — 34. *πάντων καὶ πρὸς* *ΧΔΠ*. — 35. *ἔοικεν* ac. — 36. *σχεδὸν* *ΧΔΠ*: *δὴ σχεδὸν* abc. — 37. *Σὺ δὲ δὴ* a. — 38. *αὐτὸν* a, *αὐτῷ* **Heindorfius**. — 41. *που* *ΧΓΔΛΠΒCH*: *πω* abc. — 46. *δύναιτο ὑγιὲς* (omisso *ἂν*) a.

36. *ξύμπαντα* c. — 46. *ἐρεῖς. τινὰ γὰρ δὴ καὶ ζῴων* a.

ΞΕ. Φημί, καὶ πρός γε θαλάττης [καὶ γῆς] καὶ οὐρανοῦ καὶ θεῶν καὶ τῶν ἄλλων ξυμπάντων. καὶ τοίνυν καὶ ταχὺ ποιήσας αὐτῶν ἕκαστα πάνυ σμικροῦ νομίσματος ἀποδίδοται.

ΘΕΑΙ. Παιδιὰν λέγεις τινά.

ΞΕ. Τί δέ; τὴν τοῦ λέγοντος ὅτι πάντα οἶδε καὶ ταῦτα ἕτερον ἂν διδάξειεν ὀλίγου καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, μῶν οὐ παιδιὰν νομιστέον;

ΘΕΑΙ. Πάντως που.

B ΞΕ. Παιδιᾶς δὲ ἔχεις ἢ τι τεχνικώτερον ἢ καὶ χαριέστερον εἶδος ἢ τὸ μιμητικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς· πάμπολυ γὰρ εἴρηκας εἶδος εἰς ἓν πάντα ξυλλαβὼν καὶ σχεδὸν ποικιλώτατον.

164 ΞΕ. Οὐκοῦν τόν γ' ὑπισχνούμενον δυνατὸν εἶναι μιᾷ
τέχνῃ πάντα ποιεῖν γιγνώσκομέν που τοῦτο, ὅτι μιμήματα καὶ ὁμώνυμα τῶν ὄντων ἀπεργαζόμενος τῇ γραφικῇ τέχνῃ δυνατὸς ἔσται τοὺς ἀνοήτους τῶν νέων παίδων, πόῤῥωθεν τὰ γεγραμμένα ἐπιδεικνύς, λανθάνειν ὡς, ὅ τί περ ἂν
C βουληθῇ δρᾶν, τοῦτο ἱκανώτατος ὢν ἀποτελεῖν ἔργῳ.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τί δὲ δή; περὶ τοὺς λόγους ἆρ' οὐ προσδοκῶμεν εἶναί τινα ἄλλην τέχνην; ἢ οὐ δυνατὸν αὖ τυγχάνειν τοὺς νέους καὶ ἔτι πόῤῥω τῶν πραγμάτων τῆς ἀληθείας ἀφεστῶτας διὰ τῶν ὤτων τοῖς λόγοις γοητεύειν, δεικνύντας εἴδωλα λεγόμενα περὶ πάντων, ὥστε ποιεῖν ἀληθῆ δοκεῖν λέγεσθαι καὶ τὸν λέγοντα δὴ σοφώτατον πάντων ἅπαντ' εἶναι;

D ΘΕΑΙ. Τί γὰρ οὐκ ἂν εἴη ἄλλη τις τοιαύτη τέχνη;

ΞΕ. Τοὺς πολλοὺς οὖν, Θεαίτητε, τῶν τότε ἀκουόντων ἆρ' οὐκ ἀνάγκη, χρόνου τε ἐπελθόντος αὐτοῖς ἱκανοῦ καὶ προϊούσης ἡλικίας, τοῖς τε οὖσι προσπίπτοντας ἐγγύθεν καὶ διὰ παθημάτων ἀναγκαζομένους ἐναργῶς ἐφάπτεσθαι τῶν ὄντων μεταβάλλειν τὰς τότε γενομένας δόξας,
165 ὥστε σμικρὰ μὲν φαίνεσθαι τὰ μεγάλα, χαλεπὰ δὲ τὰ
E ῥᾴδια, καὶ πάντα πάντῃ ἀνατετράφθαι τὰ ἐν τοῖς λόγοις φαντάσματα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν ἔργων παραγινομένων;

ΘΕΑΙ. Ὡς γοῦν ἐμοὶ τηλικῷδε ὄντι κρῖναι. οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τῶν ἔτι πόῤῥωθεν ἀφεστηκότων εἶναι.

ΞΕ. Τοιγαροῦν ἡμεῖς σε οἵδε πάντες πειρασόμεθα καὶ νῦν πειρώμεθα ὡς ἐγγύτατα ἄνευ τῶν παθημάτων προσάγειν. περὶ δ' οὖν τοῦ σοφιστοῦ τόδε μοι λέγε· πότερον
235 ἤδη τοῦτο σαφὲς ὅτι τῶν γοήτων ἐστί τις, μιμητὴς ὢν τῶν ὄντων, ἢ διστάζομεν ἔτι μὴ περὶ ὅσωνπερ ἀντιλέγειν δοκεῖ δυνατὸς εἶναι, περὶ τοσούτων καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀληθῶς ἔχων τυγχάνει;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἄν, ὦ ξένε; ἀλλὰ σχεδὸν ἤδη σαφὲς 156
ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τῶν τῆς παιδιᾶς μετεχόντων ἐστί τις [μερῶν] εἷς.

ΞΕ. Γόητα μὲν δὴ καὶ μιμητὴν ἄρα θετέον τινά.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ θετέον;

ΞΕ. Ἄγε δή, νῦν ἡμέτερον ἔργον ἤδη τὸν θῆρα μηκέτ' ἀνεῖναι· σχεδὸν γὰρ αὐτὸν περιειλήφαμεν ἐν ἀμφιβληστρικῷ τινὶ τῶν ἐν τοῖς λόγοις περὶ τὰ τοιαῦτα ὀργάνων, ὥστε οὐκέτ' ἐκφεύξεται τόδε γε. B

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ μὴ οὐ τοῦ γένους εἶναι τοῦ τῶν θαυματο- 166
ποιῶν τις εἷς.

ΘΕΑΙ. Κἀμοὶ τοῦτό γε οὕτω περὶ αὐτοῦ ξυνδοκεῖ.

ΞΕ. Δέδεικται τοίνυν ὅ τι τάχιστα διαιρεῖν τὴν εἰδωλοποιικὴν τέχνην, καὶ καταβάντας εἰς αὐτήν, ἐὰν μὲν ἡμᾶς εὐθὺς ὁ σοφιστὴς ὑπομείνῃ, συλλαβεῖν αὐτὸν κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ λόγου, κἀκείνῳ παρα-
δόντας ἀποφῆναι τὴν ἄγραν· ἐὰν δ' ἄρα κατὰ μέρη τῆς C
μιμητικῆς δύηταί πῃ, ξυνακολουθεῖν αὐτῷ διαιροῦντας ἀεὶ τὴν ὑποδεχομένην αὐτὸν μοῖραν, ἕωσπερ ἂν ληφθῇ. πάντως οὔτε οὗτος οὔτε ἄλλο γένος οὐδὲν μή ποτε ἐκφυγὸν ἐπεύξηται τὴν τῶν οὕτω δυναμένων μετιέναι καθ' ἕκαστά τε καὶ ἐπὶ πάντα μέθοδον.

ΘΕΑΙ. Λέγεις εὖ, καὶ ταῦτα ταύτῃ ποιητέον.

ΞΕ. Κατὰ δὴ τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαιρέ-
σεως ἔγωγέ μοι καὶ νῦν φαίνομαι δύο καθορᾶν εἴδη τῆς D
μιμητικῆς· τὴν δὲ ζητουμένην ἰδέαν, ἐν ὁποτέρῳ ποθ' ἡμῖν οὖσα τυγχάνει, καταμαθεῖν οὐδέπω μοι δοκῶ νῦν δυνατὸς εἶναι.

ΘΕΑΙ. Σὺ δ' ἀλλ' εἰπὲ πρῶτον καὶ δίελε ἡμῖν τίνε τὼ δύο λέγεις.

ΞΕ. Μίαν μὲν τὴν εἰκαστικὴν ὁρῶν ἐν αὐτῇ τέχνην.
ἔστι δ' αὕτη μάλιστα, ὁπόταν κατὰ τὰς τοῦ παραδείγμα- 167
τος συμμετρίας τις ἐν μήκει καὶ πλάτει καὶ βάθει, καὶ
πρὸς τούτοις ἔτι χρώματα ἀποδιδοὺς τὰ προσήκοντα ἑκά- E
στοις, τὴν τοῦ μιμήματος γένεσιν ἀπεργάζηται.

ΘΕΑΙ. Τί δ'; οὐ πάντες οἱ μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι δρᾶν;

ΞΕ. Οὔκουν ὅσοι γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττουσιν ἔργων ἢ γράφουσιν. εἰ γὰρ ἀποδιδοῖεν τὴν τῶν καλῶν

---

1. καὶ γῆς solus Ξ. — 6. δέ] δαί ab. — 10. ἤ τι ΧΔΛΠΣΤΒCEFH et pr. Γ: τι abc. — ἢ ante καὶ om. Ξ bc. — 15. τοῦτον Heusdius. — 17. νέων καὶ παίδων auctore Cornario a. Conf. Legg. VII. 790 B, X. 887 D. — 21. δὲ] δαὶ ab. — 22. ἄλλην τοιαύτην τέχνην CH c. — ἢ] ἢ corr. F, ᾗ b. — οὐ om. (corr. Γ) b. — 26. δὴ λέγοντα a. — 28. τοιαύτη τις ἄλλη c. — 29. γοῦν a. — Θεαίτητε ΔΠ: ὦ Θεαίτητε abc. Conf. 220 D. — 41. ἐγγυτάτω a.

3. τυγχάνοι a. — 5. παιδείας a. — 6. τις εἷς. ΞΕ. Γόητα Heusdius (εἷς habet etiam Flor. i): τις μερῶν. ΞΕ. Εἰς γόητα ab, τις [μερῶν.] ΞΕ. Εἰς γόητα c, τις μέρος. ΞΕ. Εἰς γόητα Heindorfius. — 7. θετέον ΧΔΠ: θετέον αὐτὸν abc. — 9. νῦν γὰρ ἡμέτερον a. — 14. οὐ] ἐκ a. — 17. Δέδεικται ΧΓΔΛΠΣΤΒC et pr. EF: Δέδοκται abc. Conf. Heindorfius ad Phaed. p. 46. — διαιρεῖν] δεῖ διαιρεῖν rc. Γ, ostensum est — dividere oportere Ficinus. Cf. Heind. ad Protag. p. 595. — εἰδωλοποιητικὴν a. — 20. βασιλικοῦ λόγου] Vid. Winckelm. ad Euthyd. p. 100. — 21. κατὰ τὰ μέρη Heindorfius. — 35. ὁρῶ a. — 37. βάθει καὶ πλάτει a. — 38. ἑκάσταις ΧΔΠ.

ἀληθινὴν συμμετρίαν, οἶσθ᾽ ὅτι σμικρότερα μὲν τοῦ δέοντος
236 τὰ ἄνω, μείζω δὲ τὰ κάτω φαίνοιτ᾽ ἂν διὰ τὸ τὰ μὲν
πόῤῥωθεν, τὰ δ᾽ ἐγγύθεν ὑφ᾽ ἡμῶν ὁρᾶσθαι. ἆρ᾽ οὖν
οὐ χαίρειν τὸ ἀληθὲς ἐάσαντες οἱ δημιουργοὶ νῦν οὐ τὰς
οὔσας συμμετρίας, ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι καλὰς τοῖς
εἰδώλοις ἐναπεργάζονται;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἄρα ἕτερον οὐ δίκαιον, εἰκός γε ὄν,
εἰκόνα καλεῖν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

B ΞΕ. Καὶ τῆς γε μιμητικῆς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος κλη-
τέον ὅπερ εἴπομεν ἐν τῷ πρόσθεν, εἰκαστικήν;

168 ΘΕΑΙ. Κλητέον.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν οὐκ ἐκ καλοῦ
θέαν ἐοικέναι τῷ καλῷ, δύναμιν δὲ εἴ τις λάβοι τὰ τηλι-
καῦτα ἱκανῶς ὁρᾶν, μηδὲ εἰκὸς ᾧ φησὶν ἐοικέναι, τί
καλοῦμεν; ἆρ᾽ οὐκ, ἐπείπερ φαίνεται μέν, ἔοικε δὲ οὔ,
φάντασμα;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Οὐκοῦν πάμπολυ καὶ κατὰ τὴν ζωγραφίαν τοῦτο
C τὸ μέρος ἐστὶ καὶ κατὰ ξύμπασαν μιμητικήν;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ᾽ οὔ;

ΞΕ. Τὴν δὴ φάντασμα ἀλλ᾽ οὐκ εἰκόνα ἀπεργαζο-
μένην τέχνην ἆρ᾽ οὐ φανταστικὴν ὀρθότατ᾽ ἂν προσαγο-
ρεύοιμεν;

ΘΕΑΙ. Πολύ γε.

ΞΕ. Τούτω τοίνυν τὼ δύο ἔλεγον εἴδη τῆς εἰδωλο-
ποιικῆς, εἰκαστικὴν καὶ φανταστικήν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Ὃ δέ γε καὶ τότ᾽ ἠμφεγνόουν, ἐν ποτέρᾳ τὸν
σοφιστὴν θετέον, οὐδὲ νῦν πω δύναμαι θεάσασθαι σαφῶς,
D ἀλλ᾽ ὄντως θαυμαστὸς ἀνὴρ καὶ κατιδεῖν παγχάλεπος, ἐπεὶ
καὶ νῦν μάλα εὖ καὶ κομψῶς εἰς ἄπορον εἶδος διερευνή-
σασθαι καταπέφευγεν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

169 ΞΕ. Ἆρ᾽ οὖν αὐτὸ γιγνώσκων ξύμφης, ἤ σε οἷον
ῥύμη τις ὑπὸ τοῦ λόγου συνειθισμένον νῦν ἐπεσπάσατο πρὸς
τὸ ταχὺ ξυμφῆσαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς καὶ πρὸς ὅ τι τοῦτο εἴρηκας;

ΞΕ. Ὄντως, ὦ μακάριε, ἐσμὲν ἐν παντάπασι χαλεπῇ
σκέψει. τὸ γὰρ φαίνεσθαι τοῦτο καὶ τὸ δοκεῖν, εἶναι δὲ E
μή, καὶ τὸ λέγειν μὲν ἄττα, ἀληθῆ δὲ μή, πάντα ταῦτά
ἐστι μεστὰ ἀπορίας ἀεὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ καὶ νῦν.
ὅπως γὰρ εἰπόντα χρὴ ψευδῆ λέγειν ἢ δοξάζειν ὄντως
εἶναι, καὶ τοῦτο φθεγξάμενον ἐναντιολογίᾳ μὴ συνέχεσθαι,
παντάπασιν, ὦ Θεαίτητε, χαλεπόν. 237

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Τετόλμηκεν ὁ λόγος οὗτος ὑποθέσθαι τὸ μὴ ὂν
εἶναι· ψεῦδος γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως ἐγίγνετο ὄν. Παρμενίδης
δὲ ὁ μέγας, ὦ παῖ, παισὶν ἡμῖν οὖσιν ἀρχόμενός τε καὶ
διὰ τέλους τοῦτο ἀπεμαρτύρατο, πεζῇ τε ὧδε ἑκάστοτε
λέγων καὶ μετὰ μέτρων·

οὐ γὰρ μή ποτε τοῦτο δαῇς, φησίν, εἶναι μὴ ἐόντα·
ἀλλὰ σὺ τῆσδ᾽ ἀφ᾽ ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

παρ᾽ ἐκείνου τε οὖν μαρτυρεῖται, καὶ μάλιστά γε δὴ πάν- B
των ὁ λόγος αὐτὸς ἂν δηλώσειε μέτρια βασανισθείς. τοῦτ᾽ 170
οὖν αὐτὸ πρῶτον θεασώμεθα, εἰ μή τί σοι διαφέρει.

ΘΕΑΙ. Τὸ μὲν ἐμὸν ὅπῃ βούλει τίθεσο, τὸν δὲ λόγον,
ᾗ βέλτιστα διέξεισι, σκοπῶν αὐτός τε ἴθι κἀμὲ κατὰ ταύ-
την τὴν ὁδὸν ἄγε.

ΞΕ. Ἀλλὰ χρὴ δρᾶν ταῦτα. καί μοι λέγε· τὸ μηδα-
μῶς ὂν τολμῶμέν που φθέγγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἔριδος ἕνεκα μηδὲ παιδιᾶς, ἀλλ᾽ εἰ
σπουδῇ δέοι συννοήσαντά τινα ἀποκρίνασθαι τῶν ἀκροα- C
τῶν, ποῖ χρὴ τοὔνομ᾽ ἐπιφέρειν τοῦτο τὸ μὴ ὄν· ἔχειν
δοκοῦμεν ἂν εἰς τί καὶ ἐπὶ ποῖον αὐτόν τε καταχρήσασθαι
καὶ τῷ πυνθανομένῳ δεικνύναι;

ΘΕΑΙ. Χαλεπὸν ἤρου καὶ σχεδὸν εἰπεῖν οἵῳ γε ἐμοὶ
παντάπασιν ἄπορον.

ΞΕ. Ἀλλ᾽ οὖν τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῶν ὄντων ἐπί τι
τὸ μὴ ὂν οὐκ οἰστέον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπείπερ οὐκ ἐπὶ τὸ ὄν, οὐδ᾽ ἐπὶ τὸ τὶ
φέρων ὀρθῶς ἄν τις φέροι.

ΘΕΑΙ. Πῶς δή;

---

3. ὁρᾶσθαι. ἆρ᾽ 𝔛ΔΠ: ὁρᾶσθαι; ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν. ΞΕ. Ἆρ᾽ abc. — 4. οἱ δημιουργοὶ οἱ νῦν Heindorfius. — 8. οὐ] οὐδὲ a. — ἐοικός (corr. F) c. — 9. καλεῖν] καλεῖν; ΘΕΑΙ. Παντάπασί γε. ΞΕ. Ἆρ᾽ οὖν τὸ μὲν ἕτερον δίκαιον εἰκαστικὸν καλεῖν; a. — 14. δέ] δαί ab. — τὴν ἐκ καλοῦ ΓΣΤ, τὴν [οὐκ] ἐκ καλοῦ bc, τὴν οὐκ ἐξ ὁμαλοῦ Orellius. — 16. ἐοικὸς CFH c. — 17. μὲν ἐοικέναι, ἔοικε c. — 21. κατὰ τὴν ξύμπασαν a. — 27. εἰδωλοποιητικῆς a. — 30. ἠμφιγνόουν a. — ἐν om. 𝔛ΓΔΠΣΤBCEFH. — 32. ἀνὴρ cum Bekkero c: ἀνὴρ cum libris a. — 37. νῦν ἐπεσπάσατο 𝔛ΔΠ: συνεπεσπάσατο abc.

1. ὅ τι] τί (Flor. i) c. — 5. μεστὰ om. 𝔛ΔΛΠ. — ἀεί τε ἐν Heindorfius. — 7. ἐν ἀντιλογίᾳ ac. — 12. ἡμῖν] μὲν 𝔛ΓΔΛΠΣΤEFH. — τε cum Heindorfio bc: γε Ξ a, ceteri δέ. — 15. τοῦτο δαῇς - - ἐόντα auctore Heindorfio bc: τοῦτ᾽ οὐδαμῇ - - ὄντα cum libris a. Conf. Brandis Comment. Eleat. p. 106. et Karsten Parmenid. Reliq. p. 48 et 130, qui tamen alterum locum Platonis (258 D) prorsus neglexit. — 16. διζήσιος ex altero loco post Heindorfium c: διζήμενος cum libris ab. — 18. οὗτος 𝔛ΓΔΠ et pr. B. — 26. ἀλλ᾽ εἰ σπουδῇ Bekkerus: ἄλλης που δὴ 𝔛Δ, ἀλλὰ ᾗ σπουδῇ E, ἀλλὰ σπουδῇ ΓΛΞΣΤF et pr. ΠB, ἀλλ᾽ ἂν σπουδῇ a. — 27. ἀποκρίνασθαι 𝔛ΔΠ et fortasse pr. B: ἀποκρίνασθαι E (φη), ἀποφήνασθαι abc. — 28. πῇ a. — ἔχειν] τι 𝔛Δ et pr. Π, ὅτι ΓΛΣΤEF, τί Winckelmannus, coll. Lycurgo c. Leocr. §. 119. — 33. τῶν τι ὄντων ἐπὶ τὸ a.

D ΞΕ. Καὶ τοῦτο ἡμῖν που φανερόν, ὡς καὶ τὸ τὶ τοῦτο
171 ῥῆμα ἐπ' ὄντι λέγομεν ἑκάστοτε· μόνον γὰρ αὐτὸ λέγειν,
157 ὥσπερ γυμνὸν καὶ ἀπηρημωμένον ἀπὸ τῶν ὄντων ἁπάντων, ἀδύνατον. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον.

ΞΕ. Ἆρα τῇδε σκοπῶν ξύμφης ὡς ἀνάγκη τόν τι λέγοντα ἕν γέ τι λέγειν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ἑνὸς γὰρ δὴ τό γε τὶ φήσεις σημεῖον εἶναι, τὸ δὲ τινὲ δυοῖν, τὸ δὲ τινὲς πολλῶν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

E ΞΕ. Τὸν δὲ δὴ μὴ τὶ λέγοντα ἀναγκαιότατον, ὡς ἔοικε, παντάπασι μηδὲν λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀναγκαιότατον μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν οὐδὲ τοῦτο συγχωρητέον, τὸ τὸν τοιοῦτον λέγειν μέν, λέγειν μέντοι μηδέν, ἀλλ' οὐδὲ λέγειν φατέον, ὅς γ' ἂν ἐπιχειρῇ μὴ ὂν φθέγγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Τέλος γοῦν ἂν ἀπορίας ὁ λόγος ἔχοι.

238 ΞΕ. Μήπω μέγ' εἴπῃς· ἔτι γάρ, ὦ μακάριε, ἔστι, καὶ ταῦτά γε τῶν ἀποριῶν ἡ μεγίστη καὶ πρώτη. περὶ γὰρ αὐτὴν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν οὖσα τυγχάνει.

ΘΕΑΙ. Πῶς φῄς; λέγε καὶ μηδὲν ἀποκνήσῃς.

ΞΕ. Τῷ μὲν ὄντι που προσγένοιτ' ἄν τι τῶν ὄντων ἕτερον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

172 ΞΕ. Μὴ ὄντι δέ τι τῶν ὄντων ἆρα προσγίγνεσθαι φήσομεν δυνατὸν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Ἀριθμὸν δὴ τὸν ξύμπαντα τῶν ὄντων τίθεμεν.

B ΘΕΑΙ. Εἴ πέρ γε καὶ ἄλλο τι θετέον ὡς ὄν.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν μηδ' ἐπιχειρῶμεν ἀριθμοῦ μήτε πλῆθος μήτε τὸ ἓν πρὸς τὸ μὴ ὂν προσφέρειν.

ΘΕΑΙ. Οὔκουν ἂν ὀρθῶς γε, ὡς ἔοικεν, ἐπιχειροῖμεν, ὥς φησιν ὁ λόγος.

ΞΕ. Πῶς οὖν ἂν ἢ διὰ τοῦ στόματος φθέγξαιτ' ἄν τις ἢ καὶ τῇ διανοίᾳ τὸ παράπαν λάβοι τὰ μὴ ὄντα ἢ τὸ μὴ ὂν χωρὶς ἀριθμοῦ;

ΘΕΑΙ. Λέγε, πῇ.

ΞΕ. Μὴ ὄντα μὲν ἐπειδὰν λέγωμεν, ἆρα οὐ πλῆθος
C ἐπιχειροῦμεν ἀριθμοῦ προστιθέναι;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Μὴ ὂν δέ, ἆρα οὐ τὸ ἓν αὖ;

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν οὔτε δίκαιόν γε οὔτ' ὀρθόν φαμεν ὂν ἐπιχειρεῖν μὴ ὄντι προσαρμόττειν.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ἀληθέστατα.

ΞΕ. Συννοεῖς οὖν ὡς οὔτε φθέγξασθαι δυνατὸν ὀρ-
θῶς οὔτ' εἰπεῖν οὔτε διανοηθῆναι τὸ μὴ ὂν αὐτὸ καθ' 173
αὐτό, ἀλλ' ἔστιν ἀδιανόητόν τε καὶ ἄρρητον καὶ ἄφθεγκτον καὶ ἄλογον;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν ἐψευσάμην ἄρτι λέγων τὴν μεγίστην D
ἀπορίαν ἐρεῖν αὐτοῦ πέρι;

ΘΕΑΙ. Τί δέ; ἔτι μείζω τινὰ λέγειν ἄλλην ἔχομεν;

ΞΕ. Τί δέ, ὦ θαυμάσιε; οὐκ ἐννοεῖς αὐτοῖς τοῖς λεχθεῖσιν ὅτι καὶ τὸν ἐλέγχοντα εἰς ἀπορίαν καθίστησι τὸ μὴ ὂν οὕτως ὥστε, ὁπόταν αὐτὸ ἐπιχειρῇ τις ἐλέγχειν, ἐναντία αὐτὸν αὑτῷ περὶ ἐκεῖνο ἀναγκάζεσθαι λέγειν;

ΘΕΑΙ. Πῶς φῄς; εἰπὲ ἔτι σαφέστερον.

ΞΕ. Οὐδὲν δεῖ τὸ σαφέστερον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν. ἐγὼ
μὲν γὰρ ὑποθέμενος οὔτε ἑνὸς οὔτε τῶν πολλῶν τὸ μὴ ὂν E
δεῖν μετέχειν, ἄρτι τε καὶ νῦν οὕτως ἓν αὐτὸ εἴρηκα· τὸ μὴ ὂν γάρ φημι. ξυνίῃς τοι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὖ καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν ἄφθεγκτόν τε αὐτὸ καὶ ἄρρητον καὶ ἄλογον ἔφην εἶναι. ξυνέπει;

ΘΕΑΙ. Ξυνέπομαί πως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τό γε εἶναι προσάπτειν πειρώμενος ἐναν-
τία τοῖς πρόσθεν ἔλεγον; 239

ΘΕΑΙ. Φαίνει. 174

ΞΕ. Τί δέ; τοῦτο προσάπτων οὐχ ὡς ἑνὶ διελεγόμην;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἄλογόν τε λέγων καὶ ἄρρητον καὶ ἄφθεγκτον ὥς γε πρὸς ἓν τὸν λόγον ἐποιούμην.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Φαμὲν δέ γε δεῖν, εἴπερ ὀρθῶς τις λέξει, μήτε ὡς ἓν μήτε ὡς πολλὰ διορίζειν αὐτό, μηδὲ τὸ παράπαν αὐτὸ καλεῖν· ἐν ἑνὸς γὰρ εἴδει καὶ κατὰ ταύτην ἂν τὴν πρόσρησιν προσαγορεύοιτο.

ΘΕΑΙ. Παντάπασί γε.

ΞΕ. Τὸν μὲν τοίνυν ἐμέ γε ἔτι τί τις ἂν λέγοι; καὶ B
γὰρ πάλαι καὶ τὰ νῦν ἡττημένον ἂν εὕροι περὶ τὸν τοῦ μὴ ὄντος ἔλεγχον. ὥστε ἐν ἔμοιγε λέγοντι, καθάπερ εἶπον,

---

1. τοῦ ῥήματος ꝸ Δ et pr. Π, τοῦτο τὸ ῥῆμα Σ T. Fort. τοῦτο τοῦ ῥήματος. cf. Euthyd. 304 A. Or. — 2. ἐπὶ ὄν τι a. — 16. μέν Heindorfius: μέν τι cum libris ac, μέν [τι] b. — 17. γ' om. a. — 18. ἔχοι ὁ λόγος a. — 19. ἔτι] ἔστι a. — 25. τι om. a. — ἆρα ꝸ Δ Π: ἆρά ποτε abc. — 31. τὸ ante ἓν om. ꝸ Δ Π. — 32. Οὐκοῦν a. — 37. Λέγε πῇ ꝸ Δ Π et Flor. bi: λέγε ὅπῃ abc. — 39. ἀριθμοῦ ἐπιχειροῦμεν a. — 41. ἆρα a.

2. ὂν om. ꝸ Δ Π. — 12. τόδε ꝸ Δ Σ T E F, τὸ δὲ Flor. i, τοῦδε Δ H et corr. Π B C, τοῦτο δὲ Γ, τί δὲ ἴσως ἢ ἧς τοῦδε mg. E. Fort. πέρι, τὸ δὲ (cum tamen) ἔτι μείζω τινὰ λέγειν ἄλλην ἔχομεν; ΘΕΑΙ. Τίνα δή; ΞΕ. Ὦ θαυμάσιε οὐκ ἐννοεῖς κτλ. Winck. — 13. δέ] δαί Γ b. — 21. ξυνιεῖς ꝸ Δ Π E, ξυνίεις Σ T B C F. — τοι] τί a. — 25. Ξυνέπομαί πως ꝸ Δ et pr. Π: Ξυνέπομαι· πῶς γὰρ οὔ abc. — 27. λόγον ꝸ Δ et pr. Π. — 29. δέ] δαί ab. — προσάγων a. — ἓν a. — 31. τε] γε a. — 36. ἐν ἑνὸς γὰρ εἴδει Winckelmannus: ἑνὸς γὰρ εἴδει ꝸ Δ, ἕν τε γὰρ εἴδει Ξ Σ T H, ἕν τε γὰρ εἴδει Γ Λ B C cum corr. Π et pr. E F, ἕν τε γὰρ ἤδη a, ἕν τι γὰρ ἤδη cum Heindorfio bc. Conf. Cratyl. 394 C. Polit. V. 459 D. Heusde Spec. crit. p. 44 sq. — 39. ἔτι om. ꝸ Δ Π.

μένων οὕτω διεξέρχεται τοῖς μύθοις. Ἰάδες δὲ καὶ Σικελαί τινες ὕστερον Μοῦσαι ξυννενοήκασιν ὅτι συμπλέκειν E ἀσφαλέστατον ἀμφότερα καὶ λέγειν ὡς τὸ ὂν πολλά τε καὶ ἕν ἐστιν, ἔχθρᾳ δὲ καὶ φιλίᾳ συνέχεται. διαφερόμενον γὰρ ἀεὶ ξυμφέρεται, φασὶν αἱ συντονώτεραι τῶν Μουσῶν· αἱ δὲ μαλακώτεραι τὸ μὲν ἀεὶ ταῦθ' οὕτως ἔχειν ἐχάλασαν, ἐν μέρει δὲ τοτὲ μὲν ἓν εἶναί φασι τὸ πᾶν καὶ φίλον ὑπ' 243 Ἀφροδίτης, τοτὲ δὲ πολλὰ καὶ πολέμιον αὐτὸ αὑτῷ διὰ νεῖκός τι. ταῦτα δὲ πάντα εἰ μὲν ἀληθῶς τις ἢ μὴ τούτων εἴρηκε, χαλεπὸν καὶ πλημμελὲς οὕτω μεγάλα κλεινοῖς καὶ παλαιοῖς ἀνδράσιν ἐπιτιμᾶν· ἐκεῖνο δὲ ἀνεπίφθονον ἀποφήνασθαι.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

183 ΞΕ. Ὅτι λίαν τῶν πολλῶν ἡμῶν ὑπεριδόντες ὠλιγώρησαν· οὐδὲν γὰρ φροντίσαντες εἴτ' ἐπακολουθοῦμεν αὐτοῖς λέγουσιν εἴτε ἀπολειπόμεθα, περαίνουσι τὸ σφέτερον B αὐτῶν ἕκαστοι.

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Ὅταν τις αὐτῶν φθέγξηται λέγων ὡς ἔστιν ἢ γέγονεν ἢ γίγνεται πολλὰ ἢ ἓν ἢ δύο, καὶ θερμὸν αὖ ψυχρῷ συγκεραννύμενον, ἄλλοθί πῃ διακρίσεις καὶ συγκρίσεις ὑποτιθείς, τούτων, ὦ Θεαίτητε, ἑκάστοτε σύ τι πρὸς θεῶν ξυνίης ὅ τι λέγουσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ ὅτε μὲν ἦν νεώτερος, τοῦτό τε τὸ νῦν ἀπορούμενον ὁπότε τις εἴποι, τὸ μὴ ὄν, ἀκριβῶς ᾤμην ξυνιέναι· νῦν δὲ ὁρᾷς ἵν' ἐσμὲν C αὐτοῦ πέρι τῆς ἀπορίας.

ΘΕΑΙ. Ὁρῶ.

ΞΕ. Τάχα τοίνυν ἴσως οὐχ ἧττον κατὰ τὸ ὂν ταὐτὸν τοῦτο πάθος εἰληφότες ἐν τῇ ψυχῇ περὶ μὲν τοῦτο εὐπορεῖν φαμὲν καὶ μανθάνειν ὁπόταν τις αὐτὸ φθέγξηται, περὶ δὲ θάτερον οὔ, πρὸς ἀμφότερα ὁμοίως ἔχοντες.

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ τῶν προειρημένων ἡμῖν ταὐτὸν τοῦτο εἰρήσθω.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

184 ΞΕ. Τῶν μὲν τοίνυν πολλῶν πέρι καὶ μετὰ τοῦτο D σκεψόμεθ', ἂν δόξῃ, περὶ δὲ τοῦ μεγίστου τε καὶ ἀρχηγοῦ πρώτου νῦν σκεπτέον.

ΘΕΑΙ. Τίνος δὴ λέγεις; ἢ δῆλον ὅτι τὸ ὂν φῂς πρῶτον δεῖν διερευνήσασθαι, τί ποθ' οἱ λέγοντες αὐτὸ δηλοῦν ἡγοῦνται;

ΞΕ. Κατὰ πόδα γε, ὦ Θεαίτητε, ὑπέλαβες. λέγω γὰρ δὴ ταύτῃ δεῖν ποιεῖσθαι τὴν μέθοδον ἡμᾶς, οἷον αὐτῶν παρόντων ἀναπυνθανομένους ὧδε· Φέρε, ὁπόσοι θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἤ τινε δύο τοιούτω τὰ πάντ' εἶναί φατε, τί ποτε ἄρα τοῦτ' ἐπ' ἀμφοῖν φθέγγεσθε, λέγοντες E ἄμφω καὶ ἑκάτερον εἶναι; τί τὸ εἶναι τοῦτο ὑπολάβωμεν ὑμῶν; πότερον τρίτον παρὰ τὰ δύο ἐκεῖνα, καὶ τρία τὸ πᾶν, ἀλλὰ μὴ δύο ἔτι καθ' ὑμᾶς τιθῶμεν; οὐ γάρ που τοῖν γε δυοῖν καλοῦντες θάτερον ὂν ἀμφότερα ὁμοίως εἶναι λέγετε· σχεδὸν γὰρ ἂν ἀμφοτέρως ἕν, ἀλλ' οὐ δύο εἴτην.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΞΕ. Ἀλλ' ἆρα τὰ ἄμφω βούλεσθε καλεῖν ὄν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Ἀλλ', ὦ φίλοι, φήσομεν, κἂν οὕτω τὰ δύο λέ- 244 γοιτ' ἂν σαφέστατα ἕν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθότατα εἴρηκας. 185

ΞΕ. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡμεῖς ἠπορήκαμεν, ὑμεῖς αὐτὰ ἡμῖν ἐμφανίζετε ἱκανῶς, τί ποτε βούλεσθε σημαίνειν ὁπόταν ὂν φθέγγησθε. δῆλον γὰρ ὡς ὑμεῖς μὲν ταῦτα πάλαι γιγνώσκετε, ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ μὲν ᾠόμεθα, νῦν δ' ἠπορήκαμεν. διδάσκετε οὖν πρῶτον τοῦτ' αὐτὸ ἡμᾶς, ἵνα μὴ δοξάζωμεν μανθάνειν μὲν τὰ λεγόμενα παρ' ὑμῶν, τὸ δὲ τούτου γίγνηται πᾶν τοὐναντίον. Ταῦτα δὴ λέγοντές τε B καὶ ἀξιοῦντες παρά τε τούτων καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, ὅσοι πλεῖον ἑνὸς λέγουσι τὸ πᾶν εἶναι, μῶν, ὦ παῖ, τι πλημμελήσομεν;

ΘΕΑΙ. Ἥκιστά γε.

ΞΕ Τί δέ; παρὰ τῶν ἓν τὸ πᾶν λεγόντων ἆρ' οὐ πευστέον εἰς δύναμιν τί ποτε λέγουσι τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τόδε τοίνυν ἀποκρινέσθωσαν. Ἕν πού φατε μόνον εἶναι; Φαμὲν γάρ, φήσουσιν. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; ὂν καλεῖτέ τι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πότερον ὅπερ ἕν, ἐπὶ τῷ αὐτῷ προσχρώμενοι C δυοῖν ὀνόμασιν, ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Τίς οὖν αὐτοῖς ἡ μετὰ τοῦτ', ὦ ξένε, ἀπόκρισις;

ΞΕ. Δῆλον, ὦ Θεαίτητε, ὅτι τῷ ταύτην τὴν ὑπόθε- 186 σιν ὑποθεμένῳ πρὸς τὸ νῦν ἐρωτηθὲν καὶ πρὸς ἄλλο δὲ ὁτιοῦν οὐ πάντων ῥᾷστον ἀποκρίνασθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τό τε δύο ὀνόματα ὁμολογεῖν εἶναι μηδὲν θέμενον πλὴν ἓν καταγέλαστόν που.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Καὶ τὸ παράπαν γε ἀποδέχεσθαι τοῦ λέγοντος ὡς ἔστιν ὄνομά τι, λόγον οὐκ ἂν ἔχον. D

---

1. Σικελικαί a. — 2. ξυνενόησαν aB. — 17. αὐτοὶ a. — 20. ἢ δύο, ἢ ἓν a. — 21. ἄλλοθί] ἢ ἄλλοθί Heindorfius. — 23. ξυνιεὶς ΧΔΛΠΣΤBC, ξυνιεὶς F et pr. E. — 24. τὸ ante νῦν om. ΧΔΠ. — 26. περὶ a. — 28. ἧττον καὶ κατὰ a. — 28 et 34. ταὐτὸ a. — 38. πρῶτον ab. — νῦν] δὴ ΧΔΠ. — 42. πολλά ΧΔ et pr. Π. — 43. ταύτην a.

1. ἐπ' om. a. — 4. που] πω a. — 7. ἤτην a. — 9. ἀρά γε τά a, ἆρα τὰ c. — 11. κἂν] καὶ a. — λέγοιτο ΧΔ et pr. Π, λέγοιτε a. — 16. πάλιν a. — 25. δὲ] δαί ab. — 35. Τίς] Τοῖς a. — τοῦτο, ξένε a. — 39. πάντως a. — 41. Τό τε] Τὸ δὲ a. — 45. οὐκ ἂν ἔχον] ἔχου κανέχον ΧΔ, οὐκ ἂν ἔχοι a.

ΘΕΑΙ. *Πῇ;*

ΞΕ. *Τιθείς τε τοὔνομα τοῦ πράγματος ἕτερον δύο λέγει πού τινε.*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΞΕ. *Καὶ μὴν ἂν ταὐτόν γε αὐτῷ τιθῇ τοὔνομα, ἢ μηδενὸς ὄνομα ἀναγκασθήσεται λέγειν· εἰ δέ τινος αὐτὸ φήσει, συμβήσεται τὸ ὄνομα ὀνόματος ὄνομα μόνον, ἄλλου δὲ οὐδενὸς ὄν.*

ΘΕΑΙ. *Οὕτως.*

ΞΕ. *Καὶ τὸ ἕν γε, ἑνὸς ἓν ὂν μόνον, καὶ τοῦτο ὀνόματος αὖ τὸ ἓν ὄν.*

ΘΕΑΙ. *Ἀνάγκη.*

ΞΕ. *Τί δέ; τὸ ὅλον ἕτερον τοῦ ὄντος ἑνὸς ἢ ταὐτὸν φήσουσι τούτῳ;*

E *ΘΕΑΙ.* *Πῶς γὰρ οὐ φήσουσί τε καὶ φασίν;*

187 *ΞΕ.* *Εἰ τοίνυν ὅλον ἐστίν, ὥσπερ καὶ Παρμενίδης λέγει,*

πάντοθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ,
μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ οὔ τέ τι μεῖζον
οὔ τέ τι βαιότερον πελέναι χρεόν ἐστι τῇ ἢ τῇ,

τοιοῦτόν γε ὂν τὸ ὂν μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει, ταῦτα δὲ ἔχον πᾶσα ἀνάγκη μέρη ἔχειν. ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. *Οὕτως.*

245 *ΞΕ.* *Ἀλλὰ μὴν τό γε μεμερισμένον πάθος μὲν τοῦ ἑνὸς ἔχειν ἐπὶ τοῖς μέρεσι πᾶσιν οὐδὲν ἀποκωλύει, καὶ ταύτῃ δὴ πᾶν τε ὂν καὶ ὅλον ἓν εἶναι.*

ΘΕΑΙ. *Τί δ' οὔ;*

ΞΕ. *Τὸ δὲ πεπονθὸς ταῦτα ἆρ' οὐκ ἀδύνατον αὐτό γε τὸ ἓν αὐτὸ εἶναι;*

ΘΕΑΙ. *Πῶς;*

ΞΕ. *Ἀμερὲς δή που δεῖ παντελῶς τό γε ἀληθῶς ἓν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον εἰρῆσθαι.*

ΘΕΑΙ. *Δεῖ γὰρ οὖν.*

160 B *ΞΕ.* *Τὸ δέ γε τοιοῦτον ἐκ πολλῶν μερῶν ὂν οὐ συμφωνήσει τῷ λόγῳ.*

ΘΕΑΙ. *Μανθάνω.*

ΞΕ. *Πότερον δὴ πάθος ἔχον τὸ ὂν τοῦ ἑνὸς οὕτως*
188 *ἕν τε ἔσται καὶ ὅλον, ἢ παντάπασι μὴ λέγωμεν ὅλον εἶναι τὸ ὄν;*

ΘΕΑΙ. *Χαλεπὴν προβέβληκας αἵρεσιν.*

ΞΕ. *Ἀληθέστατα μέντοι λέγεις. πεπονθός τε γὰρ τὸ ὂν ἓν εἶναί πως, οὐ ταὐτὸν ὂν τῷ ἑνὶ φαίνεται, καὶ πλέονα δὴ τὰ πάντα ἑνὸς ἔσται;*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΞΕ. *Καὶ μὴν ἐάν γε τὸ ὂν ᾖ μὴ ὅλον διὰ τὸ πεπονθέναι τὸ ὑπ' ἐκείνου πάθος, ᾖ δὲ αὐτὸ τὸ ὅλον, ἐνδεὲς* C
τὸ ὂν ἑαυτοῦ ξυμβαίνει.

ΘΕΑΙ. *Πάνυ γε.*

ΞΕ. *Καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἑαυτοῦ στερόμενον οὐκ ὂν ἔσται τὸ ὄν.*

ΘΕΑΙ. *Οὕτως.*

ΞΕ. *Καὶ ἑνός γε αὖ πλείω τὰ πάντα γίγνεται, τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ ὅλου χωρὶς ἰδίαν ἑκατέρου φύσιν εἰληφότος.*

ΘΕΑΙ. *Ναί.*

ΞΕ. *Μὴ ὄντος δέ γε τὸ παράπαν τοῦ ὅλου, ταὐτά τε ταῦτα ὑπάρχει τῷ ὄντι καὶ πρὸς τῷ μὴ εἶναι μηδ' ἂν γενέσθαι ποτὲ ὄν.* D

ΘΕΑΙ. *Τί δή;*

ΞΕ. *Τὸ γενόμενον ἀεὶ γέγονεν ὅλον, ὥστε οὔτε οὐσίαν οὔτε γένεσιν ὡς οὖσαν δεῖ προσαγορεύειν [τὸ ἓν ἢ]* 189
τὸ ὅλον ἐν τοῖς οὖσι μὴ τιθέντα.

ΘΕΑΙ. *Παντάπασιν ἔοικε ταῦθ' οὕτως ἔχειν.*

ΞΕ. *Καὶ μὴν οὐδ' ὁποσονοῦν τι δεῖ τὸ μὴ ὅλον εἶναι· ποσόν τι γὰρ ὄν, ὁπόσον ἂν ᾖ, τοσοῦτον ὅλον ἀναγκαῖον εἶναι.*

ΘΕΑΙ. *Κομιδῇ γε.*

ΞΕ. *Καὶ τοίνυν ἄλλα μυρία ἀπεράντους ἀπορίας ἕκαστον εἰληφὸς φανεῖται τῷ τὸ ὂν εἴτε δύο τινὲ εἴτε ἓν μόνον* E
εἶναι λέγοντι.

ΘΕΑΙ. *Δηλοῖ σχεδὸν καὶ τὰ νῦν ὑποφαίνοντα· συνάπτεται γὰρ ἕτερον ἐξ ἄλλου, μείζω καὶ χαλεπωτέραν φέρον περὶ τῶν ἔμπροσθεν ἀεὶ ῥηθέντων πλάνην.*

ΞΕ. *Τοὺς μὲν τοίνυν διακριβολογουμένους ὄντος τε πέρι καὶ μὴ πάνυ μὲν οὐ διεληλύθαμεν, ὅμως δὲ ἱκανῶς ἐχέτω· τοὺς δὲ ἄλλως λέγοντας αὖ θεατέον, ἵν' ἐκ πάντων εἰδῶμεν ὅτι τὸ ὂν τοῦ μὴ ὄντος οὐδὲν εὐπορώτερον εἰπεῖν*
ὅ τί ποτ' ἔστιν. 246

ΘΕΑΙ. *Οὐκοῦν πορεύεσθαι χρὴ καὶ ἐπὶ τούτους.*

ΞΕ. *Καὶ μὴν ἔοικέ γε ἐν αὐτοῖς οἷον γιγαντομαχία τις εἶναι διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν περὶ τῆς οὐσίας πρὸς ἀλλήλους.*

ΘΕΑΙ. *Πῶς;*

ΞΕ. *Οἱ μὲν εἰς γῆν ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου* 190
πάντα ἕλκουσι, ταῖς χερσὶν ἀτεχνῶς πέτρας καὶ δρῦς περιλαμβάνοντες. τῶν γὰρ τοιούτων ἐφαπτόμενοι πάντων διισχυρίζονται τοῦτο εἶναι μόνον ὃ παρέχει προσβολὴν καὶ

---

2. τε] γε a. — 9. *Οὕτω* a. — 10. τοῦτο] τοῦ Ϫ et Flor. i. — 11. αὖ τὸ auctore Schleiermachero post Heindorfium bc: αὐτὸ a. — 14. θήσουσι τοῦτο Ϫ*ΔΠ*. — 16. *Παρμενίδης*] Brandis p. 119 seq. Karsten p. 38 seq. — 18. σφαίρας a. — 20. *Οὔτε βεβαιότερον πέλει* a. — χρεόν Ϫ: χρεών abc. — 21. ἔσχατον ἔχειν a. — 23. *Οὕτω* a. — 35. λόγῳ cum Heindorfio bc: ὅλῳ λόγῳ Ϫ*ΔΠ* (et Flor. i), λόγῳ ὅλῳ ceteri codices, ὅλῳ a. Conf. Cratyl. 410 E. coll. 396 A. — 37. ὂν cum Schleiermachero post Heindorfium bc: ὅλον cum libris a. — 42. φανεῖται cum Simplicio Heindorfius, probante Orellio.

2. ᾖ μὴ] μὴ ᾖ Simplicius. — 8. *Οὕτω* a. — 12. ταὐτά τε ταὐτὰ a. — 17. τὸ ἓν ἢ primus seclusit Bekkerus. — 22. εἶναι Ϫ*Δ* et pr. *Π*: εἶναι αὐτό *Γ*, αὐτὸ εἶναι abc. — 24. ἄλλας μυρίας Heindorfius (e cod. Paris.) et c. — 31. πάνυ] πάντας cum Eusebio post Heindorfium c. Sed cfr. Protag. 338 E.

ἐπαφήν τινα, ταὐτὸν σῶμα καὶ οὐσίαν ὁριζόμενοι, τῶν
B *δὲ ἄλλων εἴ τίς φησι μὴ σῶμα ἔχον εἶναι, καταφρονοῦντες τὸ παράπαν καὶ οὐδὲν ἐθέλοντες ἄλλο ἀκούειν.*

ΘΕΑΙ. *Ἦ δεινοὺς εἴρηκας ἄνδρας· ἤδη γὰρ καὶ ἐγὼ τούτων συχνοῖς προσέτυχον.*

ΞΕ. *Τοιγαροῦν οἱ πρὸς αὐτοὺς ἀμφισβητοῦντες μάλα εὐλαβῶς ἄνωθεν ἐξ ἀοράτου ποθὲν ἀμύνονται, νοητὰ ἄττα καὶ ἀσώματα εἴδη βιαζόμενοι τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν εἶναι· τὰ δὲ ἐκείνων σώματα καὶ τὴν λεγομένην ὑπ' αὐτῶν*
C *ἀλήθειαν κατὰ σμικρὰ διαθραύοντες ἐν τοῖς λόγοις γένεσιν ἀντ' οὐσίας φερομένην τινὰ προσαγορεύουσιν. ἐν μέσῳ δὲ περὶ ταῦτα ἄπλετος ἀμφοτέρων μάχη τις, ὦ Θεαίτητε, ἀεὶ ξυνέστηκεν.*

ΘΕΑΙ. *Ἀληθῆ.*

ΞΕ. *Παρ' ἀμφοῖν τοίνυν τοῖν γενοῖν κατὰ μέρος λάβωμεν λόγον ὑπὲρ ἧς τίθενται τῆς οὐσίας.*

ΘΕΑΙ. *Πῶς οὖν δὴ ληψόμεθα;*

ΞΕ. *Παρὰ μὲν τῶν ἐν εἴδεσιν αὐτὴν τιθεμένων ῥᾷον·*
191 *ἡμερώτεροι γάρ· παρὰ δὲ τῶν εἰς σῶμα πάντα ἑλκόντων*
D *βίᾳ χαλεπώτερον, ἴσως δὲ καὶ σχεδὸν ἀδύνατον. ἀλλ' ὧδέ μοι δεῖν δοκεῖ περὶ αὐτῶν δρᾶν.*

ΘΕΑΙ. *Πῶς;*

ΞΕ. *Μάλιστα μέν, εἴ πῃ δυνατὸν ἦν, ἔργῳ βελτίους αὐτοὺς ποιεῖν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἐγχωρεῖ, λόγῳ ποιῶμεν, ὑποτιθέμενοι νομιμώτερον αὐτοὺς ἢ νῦν ἐθέλοντας ἂν ἀποκρίνασθαι. τὸ γὰρ ὁμολογηθὲν παρὰ βελτιόνων που κυριώτερον ἢ τὸ παρὰ χειρόνων· ἡμεῖς δὲ οὐ τούτων φροντίζομεν, ἀλλὰ τἀληθὲς ζητοῦμεν.*

E *ΘΕΑΙ.* *Ὀρθότατα.*

ΞΕ. *Κέλευε δὴ τοὺς βελτίους γεγονότας ἀποκρίνασθαί σοι, καὶ τὸ λεχθὲν παρ' αὐτῶν ἀφερμήνευε.*

ΘΕΑΙ. *Ταῦτ' ἔσται.*

ΞΕ. *Λεγόντων δὴ θνητὸν ζῷον εἴ φασιν εἶναί τι.*

ΘΕΑΙ. *Πῶς δ' οὔ;*

ΞΕ. *Τοῦτο δὲ οὐ σῶμα ἔμψυχον ὁμολογοῦσιν;*

ΘΕΑΙ. *Πάνυ γε.*

ΞΕ. *Τιθέντες τι τῶν ὄντων ψυχήν;*

247 *ΘΕΑΙ.* *Ναί.*

ΞΕ. *Τί δέ; ψυχὴν οὐ τὴν μὲν δικαίαν, τὴν δὲ ἄδικόν φασιν εἶναι, καὶ τὴν μὲν φρόνιμον, τὴν δὲ ἄφρονα;*

ΘΕΑΙ. *Τί μήν;*

ΞΕ. *Ἀλλ' οὐ δικαιοσύνης ἕξει καὶ παρουσίᾳ τοιαύτην*
192 *αὐτῶν ἑκάστην γίγνεσθαι, καὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἐναντίαν;*

ΘΕΑΙ. *Ναί, καὶ ταῦτα ξύμφασιν.*

ΞΕ. *Ἀλλὰ μὴν τό γε δυνατόν τῳ παραγίγνεσθαι καὶ ἀπογίγνεσθαι πάντως εἶναί τι φήσουσιν.*

ΘΕΑΙ. *Φασὶ μὲν οὖν.*

ΞΕ. *Οὔσης οὖν δικαιοσύνης καὶ φρονήσεως καὶ τῆς* B
ἄλλης ἀρετῆς καὶ τῶν ἐναντίων, καὶ δὴ καὶ ψυχῆς ἐν ᾗ ταῦτα ἐγγίγνεται, πότερον ὁρατὸν καὶ ἁπτὸν εἶναί φασί τι αὐτῶν ἢ πάντα ἀόρατα;

ΘΕΑΙ. *Σχεδὸν οὐδὲν τούτων γε ὁρατόν.*

ΞΕ. *Τί δέ; τῶν τοιούτων μῶν σῶμά τι λέγουσιν ἴσχειν;*

ΘΕΑΙ. *Τοῦτο οὐκέτι κατὰ ταὐτὰ ἀποκρίνονται πᾶν, ἀλλὰ τὴν μὲν ψυχὴν αὐτὴν δοκεῖν σφίσι σῶμά τι κεκτῆσθαι, φρόνησιν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ὧν ἠρώτηκας,*
αἰσχύνονται τὸ τολμᾶν ἢ μηδὲν τῶν ὄντων αὐτὰ ὁμολογεῖν C
ἢ πάντ' εἶναι σώματα διισχυρίζεσθαι.

ΞΕ. *Σαφῶς γὰρ ἡμῖν, ὦ Θεαίτητε, βελτίους γεγόνασιν ἄνδρες, ἐπεὶ τούτων οὐδ' ἂν ἓν ἐπαισχυνθεῖεν οἵ γε αὐτῶν σπαρτοί τε καὶ αὐτόχθονες, ἀλλὰ διατείνοιντ' ἂν πᾶν ὃ μὴ δυνατοὶ ταῖς χερσὶ ξυμπιέζειν εἰσίν, ὡς ἄρα τοῦτο οὐδὲν τὸ παράπαν ἐστίν.*

ΘΕΑΙ. *Σχεδὸν οἷα διανοοῦνται λέγεις.*

ΞΕ. *Πάλιν τοίνυν ἀνερωτῶμεν αὐτούς· εἰ γάρ τι καὶ* 193
σμικρὸν ἐθέλουσι τῶν ὄντων συγχωρεῖν ἀσώματον, ἐξαρ-
κεῖ. τὸ γὰρ ἐπί τε τούτοις ἅμα καὶ ἐπ' ἐκείνοις ὅσα ἔχει D
σῶμα ξυμφυὲς γεγονός, εἰς ὃ βλέποντες ἀμφότερα εἶναι λέγουσι, τοῦτο αὐτοῖς ῥητέον. Τάχ' οὖν ἴσως ἂν ἀπο-
ροῖεν· εἰ δέ τι τοιοῦτον πεπόνθασι, σκόπει, προτεινο- 161
μένων ἡμῶν, ἆρ' ἐθέλοιεν ἂν δέχεσθαι καὶ ὁμολογεῖν τοιόνδ' εἶναι τὸ ὄν.

ΘΕΑΙ. *Τὸ ποῖον δή; λέγε, καὶ τάχα εἰσόμεθα.*

ΞΕ. *Λέγω δὴ τὸ καὶ ὁποιανοῦν κεκτημένον δύναμιν εἴτ' εἰς τὸ ποιεῖν ἕτερον ὁτιοῦν πεφυκὸς εἴτ' εἰς τὸ*
παθεῖν καὶ σμικρότατον ὑπὸ τοῦ φαυλοτάτου, κἂν εἰ μό- E
νον εἰσάπαξ, πᾶν τοῦτο ὄντως εἶναι· τίθεμαι γὰρ ὅρον ὁρίζειν τὰ ὄντα, ὡς ἔστιν οὐκ ἄλλο τι πλὴν δύναμις.

ΘΕΑΙ. *Ἀλλ' ἐπείπερ αὐτοί γε οὐκ ἔχουσιν ἐν τῷ παρόντι τούτου βέλτιον λέγειν, δέχονται τοῦτο.*

ΞΕ. *Καλῶς· ἴσως γὰρ ἂν εἰσύστερον ἡμῖν τε καὶ τού-*
τοις ἕτερον ἂν φανείη. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοῦτο ἡμῖν 248
ἐνταῦθα μενέτω ξυνομολογηθέν.

ΘΕΑΙ. *Μένει.*

ΞΕ. *Πρὸς δὴ τοὺς ἑτέρους ἴωμεν, τοὺς τῶν εἰδῶν φίλους· σὺ δ' ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ τούτων ἀφερμήνευε.*

ΘΕΑΙ. *Ταῦτ' ἔσται.* 194

---

2. *τίς*] *τίς τί* b c. — *φήσει* Χ Δ Π et Eusebius. — 5. *περιέτυχον* a c. — 20. *καὶ* om. a. — 26. *παρὰ*] *περὶ* a. — 31. *ἑρμήνευε* a. — 39. *δέ*] *δαί* a b. — 43. *τὴν ἐναντίαν* Χ Γ Δ Λ B C E F H et rc. Π (pr. enim om. *ἐναντίαν*): *ἐναντίαν* a b c.

9. *δέ*] *δαί* F b. — 11. *ταῦτα* a. — 17. *ἄνδρες*] *οἱ ἄνδρες* Stephanus, *ἄνδρες* Bekkerus. — 26. *Τάχ' οὖν ἴσως - - πεπόνθασι* Theaeteto tribuit a. — *ἀποροῖεν· εἰ δέ τι* cum Heindorfio c: *ἀποροῖεν εἰ δή τι* a, *ἀποροῖεν, εἰ δή τι* b. — 27. *πεπόνθασι. ΞΕ. Σκόπει* a, *πεπόνθασι. σκόπει* b. — 31. *ὁποιανοῦν* Χ Δ Π: *ὁποιανοῦν τινα* a b c. — 35. *ὁρίζων* Boeckhius. — 38. *ἂν* om. a. — 42. *δὴ* Χ Δ Λ Π Σ Υ B C F H et pr. Γ: *δὲ* a b c. — 43. *ἑρμήνευε* a.

ΞΕ. Γένεσιν, τὴν δὲ οὐσίαν χωρίς που διελόμενοι λέγετε; ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ σώματι μὲν ἡμᾶς γενέσει δι' αἰσθήσεως κοινωνεῖν, διὰ λογισμοῦ δὲ ψυχῇ πρὸς τὴν ὄντως οὐσίαν, ἣν ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχειν φατέ, γένεσιν δὲ ἄλλοτε B ἄλλως.

ΘΕΑΙ. Φαμὲν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὲ δὴ κοινωνεῖν, ὦ πάντων ἄριστοι, τί τοῦθ' ὑμᾶς ἐπ' ἀμφοῖν λέγειν φῶμεν; ἆρ' οὐ τὸ νῦν δὴ παρ' ἡμῶν ῥηθέν;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Πάθημα ἢ ποίημα ἐκ δυνάμεώς τινος ἀπὸ τῶν πρὸς ἄλληλα ξυνιόντων γιγνόμενον. Τάχ' οὖν, ὦ Θεαίτητε, αὐτῶν τὴν πρὸς ταῦτα ἀπόκρισιν σὺ μὲν οὐ κατακούεις, ἐγὼ δὲ ἴσως διὰ συνήθειαν.

ΘΕΑΙ. Τίν' οὖν δὴ λέγουσι λόγον;

C ΞΕ. Οὐ συγχωροῦσιν ἡμῖν τὸ νῦν δὴ ῥηθὲν πρὸς τοὺς γηγενεῖς οὐσίας πέρι.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἱκανὸν ἔθεμεν ὅρον που τῶν ὄντων, ὅταν τῳ 195 παρῇ ἡ τοῦ πάσχειν ἢ δρᾶν καὶ πρὸς τὸ σμικρότατον δύναμις;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πρὸς δὴ ταῦτα τόδε λέγουσιν, ὅτι γενέσει μὲν μέτεστι τοῦ πάσχειν καὶ ποιεῖν δυνάμεως, πρὸς δὲ οὐσίαν τούτων οὐδετέρου τὴν δύναμιν ἁρμόττειν φασίν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν λέγουσί τι;

ΞΕ. Πρὸς ὅ γε λεκτέον ἡμῖν ὅτι δεόμεθα παρ' αὐ- D τῶν ἔτι πυθέσθαι σαφέστερον, εἰ προσομολογοῦσι τὴν μὲν ψυχὴν γιγνώσκειν, τὴν δ' οὐσίαν γιγνώσκεσθαι.

ΘΕΑΙ. Φασὶ μὴν τοῦτό γε.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ γιγνώσκειν ἢ τὸ γιγνώσκεσθαι φατὲ ποίημα ἢ πάθος ἢ ἀμφότερον; ἢ τὸ μὲν πάθημα, τὸ δὲ θάτερον; ἢ παντάπασιν οὐδέτερον οὐδετέρου τούτων μεταλαμβάνειν; δῆλον ὡς οὐδέτερον οὐδετέρου· τἀναντία γὰρ ἂν τοῖς ἔμπροσθεν λέγοιεν.

ΘΕΑΙ. Μανθάνω.

ΞΕ. Τὸ δὲ ὡς τὸ γιγνώσκειν εἴπερ ἔσται ποιεῖν τι, E τὸ γιγνωσκόμενον ἀναγκαῖον αὖ ξυμβαίνει πάσχειν. τὴν οὐσίαν δὴ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον γιγνωσκομένην ὑπὸ τῆς γνώσεως, καθ' ὅσον γιγνώσκεται, κατὰ τοσοῦτον κινεῖσθαι διὰ τὸ πάσχειν, ὃ δή φαμεν οὐκ ἂν γενέσθαι περὶ τὸ ἠρεμοῦν.

196 ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Τί δὲ πρὸς Διός; ὡς ἀληθῶς κίνησιν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἦ ῥᾳδίως πεισθησόμεθα τῷ παντελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι, 249 μηδὲ ζῆν αὐτὸ μηδὲ φρονεῖν, ἀλλὰ σεμνὸν καὶ ἅγιον, νοῦν οὐκ ἔχον, ἀκίνητον ἑστὸς εἶναι;

ΘΕΑΙ. Δεινὸν μέντ' ἄν, ὦ ξένε, λόγον συγχωροῖμεν.

ΞΕ. Ἀλλὰ νοῦν μὲν ἔχειν, ζωὴν δὲ μὴ φῶμεν;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφότερα ἐνόντ' αὐτῷ λέγομεν, οὐ μὴν ἐν ψυχῇ γε φήσομεν αὐτὸ ἔχειν αὐτά;

ΘΕΑΙ. Καὶ τίν' ἂν ἕτερον ἔχοι τρόπον;

ΞΕ. Ἀλλὰ δῆτα νοῦν μὲν καὶ ζωὴν καὶ ψυχήν, ἀκίνητον μέντοι τὸ παράπαν ἔμψυχον ὂν ἑστάναι;

ΘΕΑΙ. Πάντα ἔμοιγε ἄλογα ταῦτ' εἶναι φαίνεται. B

ΞΕ. Καὶ τὸ κινούμενον δὴ καὶ κίνησιν συγχωρητέον ὡς ὄντα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Ξυμβαίνει δ' οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἀκινήτων τε ὄντων νοῦν μηδενὶ περὶ μηδενὸς εἶναι μηδαμοῦ.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐὰν αὖ φερόμενα καὶ κινούμενα πάντ' εἶναι συγχωρῶμεν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ταὐτὸν τοῦτο ἐκ 197 τῶν ὄντων ἐξαιρήσομεν.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως καὶ περὶ τὸ αὐτὸ δοκεῖ σοι χωρὶς στάσεως γενέσθαι ποτ' ἄν; C

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Τί δ'; ἄνευ τούτων νοῦν καθορᾷς ὄντα ἢ γενόμενον ἂν καὶ ὁπουοῦν;

ΘΕΑΙ. Ἥκιστα.

ΞΕ. Καὶ μὴν πρός γε τοῦτον παντὶ λόγῳ μαχετέον, ὃς ἂν ἐπιστήμην ἢ φρόνησιν ἢ νοῦν ἀφανίζων ἰσχυρίζηται περί τινος ὁπῃοῦν.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τῷ δὴ φιλοσόφῳ καὶ ταῦτα μάλιστα τιμῶντι πᾶσα, ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη διὰ ταῦτα μήτε τῶν ἓν ἢ καὶ τὰ πολλὰ εἴδη λεγόντων τὸ πᾶν ἑστηκὸς ἀποδέχεσθαι, D τῶν τε αὖ πανταχῇ τὸ ὂν κινούντων μηδὲ τὸ παράπαν ἀκούειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν παίδων εὐχὴν ὅσα ἀκίνητα καὶ κεκινημένα τὸ ὄν τε καὶ τὸ πᾶν ξυναμφότερα λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τί οὖν; ἆρ' οὐκ ἐπιεικῶς ἤδη φαινόμεθα περιειληφέναι τῷ λόγῳ τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Βαβαὶ [μέντ' ἂν] ἄρα, ὦ Θεαίτητε, ὥς μοι δοκοῦ- 198 μεν νῦν αὐτοῦ γνώσεσθαι πέρι τὴν ἀπορίαν τῆς σκέψεως. E

---

1. Τὴν μὲν οὖν γένεσιν auctore Cornario a. — 10. φῶμεν λέγειν a. — 36. Verba δῆλον - - λέγοιεν Theaeteto tribuunt bc. — 38. ΘΕΑΙ. Μανθάνω. ΞΕ. Τὸ δὲ ὡς 𝔛 Δ Π: ΘΕΑΙ. Μανθάνω τόδε γε. ΞΕ. Ὡς a. ΞΕ. Μανθάνω, τόδε γε, ὡς bc. — 44. ἠρεμεῖν Δ et pr. Π, ἠρεμεῖν 𝔛.

1. δὲ 𝔛 Δ Π: δαὶ abc. — 4. ἑστὼς ac. — 17. ὄντων] ὄντων τῶν ὄντων Heindorfius. — 28. ἂν] αὖ 𝔛 Δ Π. — 30. μαχητέον ac. — 36. τῶν] τὸ 𝔛 Δ Π. — 37. τε] δὲ a. — 38. ὅσα] ὡς Schleiermacherus. Vid. Winckelmannus ad Euthyd. p. 123. — 39. λέγει 𝔛 Δ et pr. Π. — 42. Τί 𝔛 Δ Π: Τί δὴ abc. — 45. Βαβαὶ ἄρα Heindorfius: Βαβαὶ μέντ' ἂν ἄρα abc.

ΘΕΑΙ. Πῶς αὖ καὶ τί τοῦτ' εἴρηκας;

ΞΕ. Ὦ μακάριε, οὐκ ἐννοεῖς ὅτι νῦν ἐσμὲν ἐν ἀγνοίᾳ τῇ πλείστῃ περὶ αὐτοῦ, φαινόμεθα δέ τι λέγειν ἡμῖν αὐτοῖς;

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ γοῦν· ὅπῃ δ' αὖ λελήθαμεν οὕτως ἔχοντες, οὐ πάνυ ξυνίημι.

ΞΕ. Σκόπει δὴ σαφέστερον, εἰ ταῦτα νῦν ξυνομολο-
250 γοῦντες δικαίως ἂν ἐπερωτηθεῖμεν ἅπερ αὐτοὶ τότε ἠρωτῶμεν τοὺς λέγοντας εἶναι τὸ πᾶν θερμὸν καὶ ψυχρόν.

ΘΕΑΙ. Ποῖα; ὑπόμνησόν με.

ΞΕ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ πειράσομαί γε δρᾶν τοῦτο ἐρωτῶν σὲ καθάπερ ἐκείνους τότε, ἵνα ἅμα τι καὶ προΐωμεν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

102 ΞΕ. Εἶεν δή, κίνησιν καὶ στάσιν ἆρ' οὐκ ἐναντιώτατα λέγεις ἀλλήλοις;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Καὶ μὴν εἶναί γε ὁμοίως φῂς ἀμφότερα αὐτὰ
B καὶ ἑκάτερον;

199 ΘΕΑΙ. Φημὶ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἆρα κινεῖσθαι λέγων ἀμφότερα καὶ ἑκάτερον, ὅταν εἶναι συγχωρῇς;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἀλλ' ἑστάναι σημαίνεις λέγων αὐτὰ ἀμφότερα εἶναι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Τρίτον ἄρα τι παρὰ ταῦτα τὸ ὂν ἐν τῇ ψυχῇ τιθείς, ὡς ὑπ' ἐκείνου τήν τε στάσιν καὶ τὴν κίνησιν περιεχομένην, συλλαβὼν καὶ ἀπιδὼν αὐτῶν πρὸς τὴν τῆς οὐσίας κοινωνίαν, οὕτως εἶναι προσεῖπες ἀμφότερα;

C ΘΕΑΙ. Κινδυνεύομεν ὡς ἀληθῶς τρίτον ἀπομαντεύεσθαί τι τὸ ὄν, ὅταν κίνησιν καὶ στάσιν εἶναι λέγωμεν.

ΞΕ. Οὐκ ἄρα κίνησις καὶ στάσις ἐστὶ ξυναμφότερον τὸ ὄν, ἀλλ' ἕτερον δή τι τούτων.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄρα τὸ ὂν οὔτε ἕστηκεν οὔτε κινεῖται.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Ποῖ δὴ χρὴ τὴν διάνοιαν ἔτι τρέπειν τὸν βουλόμενον ἐναργές τι περὶ αὐτοῦ παρ' ἑαυτῷ βεβαιώσασθαι;

ΘΕΑΙ. Ποῖ γάρ;

200 ΞΕ. Οἶμαι μὲν οὐδαμόσε ἔτι ῥᾴδιον. εἰ γάρ τι μὴ
D κινεῖται, πῶς οὐχ ἕστηκεν; ἢ τὸ μηδαμῶς ἑστὸς πῶς οὐκ αὖ κινεῖται; τὸ δὲ ὂν ἡμῖν νῦν ἐκτὸς τούτων ἀμφοτέρων ἀναπέφανται. ἦ δυνατὸν οὖν τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Πάντων μὲν οὖν ἀδυνατώτατον.

ΞΕ. Τόδε τοίνυν μνησθῆναι δίκαιον ἐπὶ τούτοις.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τοῦ μὴ ὄντος ἐρωτηθέντες τοὔνομα ἐφ' ὅ τί ποτε δεῖ φέρειν, πάσῃ συνεσχόμεθα ἀπορίᾳ. μέμνησαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Μῶν οὖν ἐν ἐλάττονί τινι νῦν ἐσμὲν ἀπορίᾳ περὶ τὸ ὄν; E

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ μέν, ὦ ξένε, εἰ δυνατὸν εἰπεῖν, ἐν πλείονι φαινόμεθα.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐνταῦθα κείσθω διηπορημένον· ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἴσου τό τε ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν ἀπορίας μετειλήφατον, νῦν ἐλπὶς ἤδη, καθ' ἅπερ ἂν αὐτῶν θάτερον εἴτε ἀμυδρότερον εἴτε σαφέστερον ἀναφαίνηται, καὶ θάτερον οὕτως ἀναφαίνεσθαι· καὶ ἐὰν αὖ μηδέτερον ἰδεῖν δυνώ-
μεθα, τὸν γοῦν λόγον ὅπῃπερ ἂν οἷοί τε ὦμεν εὐπρεπέ- 251
στατα διωσόμεθα οὕτως ἀμφοῖν ἅμα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς.

ΞΕ. Λέγωμεν δὴ καθ' ὅν τινά ποτε τρόπον πολλοῖς 201
ὀνόμασι ταὐτὸν τοῦτο ἑκάστοτε προσαγορεύομεν.

ΘΕΑΙ. Οἷον δὴ τί; παράδειγμα εἰπέ.

ΞΕ. Λέγομεν ἄνθρωπον δή που πόλλ' ἄττα ἐπονομάζοντες, τά τε χρώματα ἐπιφέροντες αὐτῷ καὶ τὰ σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κακίας καὶ ἀρετάς, ἐν οἷς πᾶσι καὶ
ἑτέροις μυρίοις οὐ μόνον ἄνθρωπον αὐτὸν εἶναί φαμεν, B
ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸν καὶ ἕτερα ἄπειρα, καὶ τἆλλα δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἓν ἕκαστον ὑποθέμενοι πάλιν αὐτὸ πολλὰ καὶ πολλοῖς ὀνόμασι λέγομεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΞΕ. Ὅθεν γε, οἶμαι, τοῖς τε νέοις καὶ τῶν γερόντων τοῖς ὀψιμαθέσι θοίνην παρεσκευάκαμεν· εὐθὺς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον ὡς ἀδύνατον τά τε πολλὰ ἓν καὶ τὸ ἓν πολλὰ εἶναι, καὶ δή που χαίρουσιν οὐκ ἐῶντες ἀγαθὸν λέγειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθὸν ἀγαθόν,
τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄνθρωπον. ἐντυγχάνεις γάρ, ὦ Θεαίτητε, C
ὡς ἐγᾦμαι, πολλάκις τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακόσιν, ἐνίοτε πρεσβυτέροις ἀνθρώποις, καὶ ὑπὸ πενίας τῆς περὶ φρόνησιν κτήσεως τὰ τοιαῦτα τεθαυμακόσι, καὶ δή τι καὶ πάσσοφον οἰομένοις τοῦτ' αὐτὸ ἀνευρηκέναι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν. 202

ΞΕ. Ἵνα τοίνυν πρὸς ἅπαντας ἡμῖν ὁ λόγος ᾖ τοὺς πώποτε περὶ οὐσίας καὶ ὁτιοῦν διαλεχθέντας, ἔστω καὶ
πρὸς τούτους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅσοις ἔμπροσθεν δι- D
ειλέγμεθα, τὰ νῦν ὡς ἐν ἐρωτήσει λεχθησόμενα.

ΘΕΑΙ. Τὰ ποῖα δή;

ΞΕ. Πότερον μήτε τὴν οὐσίαν κινήσει καὶ στάσει προσάπτωμεν μήτε ἄλλο ἄλλῳ μηδὲν μηδενί, ἀλλ' ὡς ἄμικτα ὄντα καὶ ἀδύνατον μεταλαμβάνειν ἀλλήλων οὕτως αὐτὰ ἐν

---

4. Ἐμοιγ' οὖν a. — 6. εἰ ταῦτα νῦν] εἰ τὰ 𝔛, εἶτα ΔΠ. — 7. ἐπερωτηθείημεν a. — 24. ἄρα τι] ἄρτι a. — 27. προσεῖπες 𝔛ΔΠBC et corr. Λ: προσεῖπας abc. — 33. αὐτοῦ c. — 36. δὴ om. a. — 40. ἑστὼς ac.

2. συνεχόμεθα a. — 12. ἀναφαντεῖσθαι Heindorfius. — 14. διωσόμεθα cum libris ab: διωξόμεθα cum Heindorfio c. — 18. δή τι παράδειγμα a. — 19. Λέγομεν ἕνα ἄνθρωπον cum Ficino Winckelmannus. — 21. καὶ τὰ μεγέθη ac. — 27. γε] τε 𝔛ΔΠ. — 32. τὸν] τὸ 𝔛Δ et pr. ΓΠ. — 35. πάνσοφον ac. — 45. ἀδύνατον 𝔛ΔΠ: ἀδύνατα abc. conf. Bernhardy S. gr. p. 336.

τοῖς παρ' ἡμῖν λόγοις τιθῶμεν; ἢ πάντα εἰς ταὐτὸν ξυνάγωμεν ὡς δυνατὰ ἐπικοινωνεῖν ἀλλήλοις; ἢ τὰ μέν, τὰ δὲ μή; Τούτων, ὦ Θεαίτητε, τί ποτ' ἂν αὐτοὺς προαιρεῖσθαι φήσαιμεν;

E *ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ὑπὲρ αὐτῶν οὐδὲν ἔχω πρὸς ταῦτα ἀποκρίνασθαι. τί οὖν οὐ καθ' ἓν ἀποκρινόμενος ἐφ' ἑκάστου τὰ ξυμβαίνοντα ἐσκέψω;*

ΞΕ. Καλῶς λέγεις, καὶ τιθῶμέν γε αὐτοὺς λέγειν, εἰ βούλει, πρῶτον μηδενὶ μηδὲν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν κοινωνίας εἰς μηδέν. οὐκοῦν κίνησίς τε καὶ στάσις οὐδαμῇ μεθέξετον οὐσίας;

252 *ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.*

203 *ΞΕ. Τί δέ; ἔσται πότερον αὐτῶν οὐσίας μὴ προσκοινωνοῦν;*

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔσται.

ΞΕ. Ταχὺ δὴ ταύτῃ γε τῇ συνομολογίᾳ πάντα ἀνάστατα γέγονεν, ὡς ἔοικεν, ἅμα τε τῶν τὸ πᾶν κινούντων καὶ τῶν ὡς ἓν ἱστάντων καὶ ὅσοι κατ' εἴδη τὰ ὄντα κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχοντα εἶναί φασιν ἀεί. πάντες γὰρ οὗτοι τό γε εἶναι προσάπτουσιν, οἱ μὲν ὄντως κινεῖσθαι λέγοντες, οἱ δὲ ὄντως ἑστηκότα εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

B *ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ ὅσοι τοτὲ μὲν ξυντιθέασι τὰ πάντα, τοτὲ δὲ διαιροῦσιν, εἴτε εἰς ἓν καὶ ἐξ ἑνὸς ἄπειρα εἴτε εἰς πέρας ἔχοντα στοιχεῖα διαιρούμενοι καὶ ἐκ τούτων συντιθέντες, ὁμοίως μὲν ἐὰν ἐν μέρει τοῦτο τιθῶσι γιγνόμενον, ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν ἀεί, κατὰ πάντα ταῦτα λέγοιεν ἂν οὐδέν, εἴπερ μηδεμία ἔστι ξύμμιξις.*

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Ἔτι τοίνυν ἂν αὐτοὶ πάντων καταγελαστότατα μετίοιεν τὸν λόγον οἱ μηδὲν ἐῶντες κοινωνίᾳ παθήματος ἑτέρου θάτερον προσαγορεύειν.

C *ΘΕΑΙ. Πῶς;*

ΞΕ. Τῷ τε εἶναί που περὶ πάντα ἀναγκάζονται χρῆ-
204 *σθαι καὶ τῷ χωρὶς καὶ τῷ ἄλλων καὶ τῷ καθ' αὑτὸ καὶ μυρίοις ἑτέροις, ὧν ἀκρατεῖς ὄντες εἴργεσθαι καὶ μὴ συνάπτειν ἐν τοῖς λόγοις οὐκ ἄλλων δέονται τῶν ἐξελεγξόντων, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον οἴκοθεν τὸν πολέμιον καὶ ἐναντιωσόμενον ἔχοντες, ἐντὸς ὑποφθεγγόμενον ὥσπερ τὸν ἄτοπον Εὐρυκλέα, περιφέροντες ἀεὶ πορεύονται.*

D *ΘΕΑΙ. Κομιδῇ λέγεις ὅμοιόν τε καὶ ἀληθές.*

163 *ΞΕ. Τί δ', ἂν πάντα ἀλλήλοις ἐῶμεν δύναμιν ἔχειν ἐπικοινωνίας;*

ΘΕΑΙ. Τοῦτο μὲν οἷός τε κἀγὼ διαλύειν.

ΞΕ. Πῶς;

ΘΕΑΙ. Ὅτι κίνησίς τε αὐτὴ παντάπασιν ἵσταιτ' ἂν καὶ στάσις αὖ πάλιν αὐτὴ κινοῖτο, εἴπερ ἐπιγιγνοίσθην ἐπ' ἀλλήλοιν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γέ που ταῖς μεγίσταις ἀνάγκαις ἀδύνατον, κίνησίν τε ἵστασθαι καὶ στάσιν κινεῖσθαι.;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τὸ τρίτον δὴ μόνον λοιπόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἕν γέ τι τούτων ἀναγκαῖον, ἢ πάντα ἢ μηδὲν ἢ τὰ μὲν ἐθέλειν, τὰ δὲ μὴ συμμίγνυσθαι. E

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τά γε δύο ἀδύνατον εὑρέθη. 205

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πᾶς ἄρα ὁ βουλόμενος ὀρθῶς ἀποκρίνεσθαι τὸ λοιπὸν τῶν τριῶν θήσει.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ὅτε δὴ τὰ μὲν ἐθέλει τοῦτο δρᾶν, τὰ δ' οὔ, σχεδὸν οἷον τὰ γράμματα πεπονθότ' ἂν εἴη. καὶ γὰρ ἐκείνων 253
τὰ μὲν ἀναρμοστεῖ που πρὸς ἄλληλα, τὰ δὲ ξυναρμόττει.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τὰ δέ γε φωνήεντα διαφερόντως τῶν ἄλλων οἷον δεσμὸς διὰ πάντων κεχώρηκεν, ὥστε ἄνευ τινὸς αὐτῶν ἀδύνατον ἁρμόττειν καὶ τῶν ἄλλων ἕτερον ἑτέρῳ.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε.

ΞΕ. Πᾶς οὖν οἶδεν ὁποῖα ὁποίοις δυνατὰ κοινωνεῖν, ἢ τέχνης δεῖ τῷ μέλλοντι δρᾶν ἱκανῶς αὐτά;

ΘΕΑΙ. Τέχνης.

ΞΕ. Ποίας;

ΘΕΑΙ. Τῆς γραμματικῆς.

ΞΕ. Τί δέ; περὶ τοὺς τῶν ὀξέων καὶ βαρέων φθόγγους ἆρ' οὐχ οὕτως; ὁ μὲν τοὺς συγκεραννυμένους τε καὶ B
μὴ τέχνην ἔχων γιγνώσκειν μουσικός, ὁ δὲ μὴ ξυνιεὶς ἄμουσος;

ΘΕΑΙ. Οὕτως. 206

ΞΕ. Καὶ κατὰ τῶν ἄλλων δὴ τεχνῶν καὶ ἀτεχνιῶν τοιαῦτα εὑρήσομεν ἕτερα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τί δ'; ἐπειδὴ καὶ τὰ γένη πρὸς ἄλληλα κατὰ ταὐτὰ μίξεως ἔχειν ὡμολογήκαμεν, ἆρ' οὐ μετ' ἐπιστήμης τινὸς ἀναγκαῖον διὰ τῶν λόγων πορεύεσθαι τὸν ὀρθῶς μέλλοντα δείξειν ποῖα ποίοις συμφωνεῖ τῶν γενῶν καὶ ποῖα ἄλληλα οὐ δέχεται; καὶ δὴ καὶ διὰ πάντων εἰ συνέ- C
χοντα ταῦτ' ἐστίν, ὥστε συμμίγνυσθαι δυνατὰ εἶναι; καὶ πάλιν ἐν ταῖς διαιρέσεσιν, εἰ δι' ὅλων ἕτερα τῆς διαιρέσεως αἴτια;

---

3. *αὐτοὺς προαιρεῖσθαι* 𝔛 *Δ Π* (et Flor. *i*): *προαιρεῖσθαι τούτους* abc. — 6. *ἀποκρινόμενον* a. — 13. *προσκοινωνεῖν* 𝔛 *Δ Λ Ξ Π Σ T B C E F* et pr. *Γ*. — 31. *μετίοιεν* (mg. *F*) bc: *μετίοιμεν* libri, *μετείημεν* a. — 35. *τῷ ἄλλων*] *τῶν ἄλλων* 𝔛 *Δ Ξ Σ T* et pr. *Π*. — 37. *ἐξελεγχόντων* a. — 42. *ἐῶμεν* a. — 43. *ἐπὶ κοινωνίας* a. — 44. *Τοῦτο - - διαλύειν* **Hospiti**, *Πῶς* **Theaeteto**, *Ὅτι - - ἀλλήλοιν* **Hospiti tribuit a.**

1. *γε αὕτη* a. — 2. *αὕτη* a. — 4. *Ἀλλὰ μὴν - - κινεῖσθαι* **Theaeteto continuat**, *Πῶς γὰρ οὔ* **Hospiti tribuit c.** — 12. *εὑρεθῆναι* a. — 25. *δύναται* a. — 30. *δέ*] *δαί* b. — 39. *ταὐτὰ*] *τὰ τοιαῦτα* 𝔛 *Δ Π* et Flor. *i*. — *ἔχειν* om. 𝔛 *Δ*, pro *γρ.* habet *Π*. — 43. *τοιαῦτ'* **Heindorfius.**

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐπιστήμης δεῖ, καὶ σχεδόν γε ἴσως τῆς μεγίστης;

ΞΕ. Τίν' οὖν αὖ νῦν προσεροῦμεν, ὦ Θεαίτητε, ταύτην; ἦ πρὸς Διὸς ἐλάθομεν εἰς τὴν τῶν ἐλευθέρων ἐμπεσόντες ἐπιστήμην, καὶ κινδυνεύομεν ζητοῦντες τὸν σοφιστὴν πρότερον ἀνευρηκέναι τὸν φιλόσοφον;

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

D *ΞΕ.* Τὸ κατὰ γένη διαιρεῖσθαι καὶ μήτε ταὐτὸν εἶδος ἕτερον ἡγήσασθαι μήτε ἕτερον ὂν ταὐτὸν μῶν οὐ τῆς διαλεκτικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ναί, φήσομεν.

207 *ΞΕ.* Οὐκοῦν ὅ γε τοῦτο δυνατὸς δρᾶν μίαν ἰδέαν διὰ πολλῶν, ἑνὸς ἑκάστου κειμένου χωρίς, πάντῃ διατεταμένην ἱκανῶς διαισθάνεται, καὶ πολλὰς ἑτέρας ἀλλήλων ὑπὸ μιᾶς ἔξωθεν περιεχομένας, καὶ μίαν αὖ δι' ὅλων πολλῶν ἐν ἑνὶ ξυνημμένην, καὶ πολλὰς χωρὶς πάντῃ διωρισμένας. τοῦτο δ' ἔστιν, ᾗ τε κοινωνεῖν ἕκαστα δύναται καὶ ὅπῃ E μή, διακρίνειν κατὰ γένος ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τό γε διαλεκτικὸν οὐκ ἄλλῳ δώσεις, ὡς ἐγῷμαι, πλὴν τῷ καθαρῶς τε καὶ δικαίως φιλοσοφοῦντι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλῳ δοίη τις;

ΞΕ. Τὸν μὲν δὴ φιλόσοφον ἐν τοιούτῳ τινὶ τόπῳ καὶ νῦν καὶ ἔπειτα ἀνευρήσομεν, ἐὰν ζητῶμεν, ἰδεῖν μὲν 254 χαλεπὸν ἐναργῶς καὶ τοῦτον, ἕτερον μὴν τρόπον ἥ τε τοῦ σοφιστοῦ χαλεπότης ἥ τε τούτου.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὁ μὲν ἀποδιδράσκων εἰς τὴν τοῦ μὴ ὄντος σκοτεινότητα, τριβῇ προσαπτόμενος αὐτῆς, διὰ τὸ σκοτεινὸν τοῦ τόπου κατανοῆσαι χαλεπός. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Ὁ δέ γε φιλόσοφος, τῇ τοῦ ὄντος ἀεὶ διὰ λογισ- 208 μῶν προσκείμενος ἰδέᾳ, διὰ τὸ λαμπρὸν αὖ τῆς χώρας οὐδαμῶς εὐπετὴς ὀφθῆναι· τὰ γὰρ τῆς τῶν πολλῶν ψυχῆς B ὄμματα καρτερεῖν πρὸς τὸ θεῖον ἀφορῶντα ἀδύνατα.

ΘΕΑΙ. Καὶ ταῦτα εἰκὸς οὐχ ἧττον ἐκείνων οὕτως ἔχειν.

ΞΕ. Οὐκοῦν περὶ μὲν τούτου καὶ τάχα ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον, ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ᾖ· περὶ δὲ τοῦ σοφιστοῦ που δῆλον ὡς οὐκ ἀνετέον, πρὶν ἂν ἱκανῶς αὐτὸν θεασώμεθα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς εἶπες.

ΞΕ. Ὅτ' οὖν δὴ τὰ μὲν ἡμῖν τῶν γενῶν ὡμολόγηται κοινωνεῖν ἐθέλειν ἀλλήλοις, τὰ δὲ μή, καὶ τὰ μὲν ἐπ' ὀλίγον, τὰ δ' ἐπὶ πολλά, τὰ δὲ καὶ διὰ πάντων οὐδὲν C κωλύειν τοῖς πᾶσι κεκοινωνηκέναι, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο ξυνεπισκεψώμεθα τῷ λόγῳ τῇδε σκοποῦντες, μὴ περὶ πάντων τῶν εἰδῶν, ἵνα μὴ ταραττώμεθα ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ προελόμενοι τῶν μεγίστων λεγομένων ἄττα, πρῶτον μὲν ποῖα ἕκαστά ἐστιν, ἔπειτα κοινωνίας ἀλλήλων πῶς ἔχει δυνάμεως, ἵνα τό τε ὂν καὶ μὴ ὂν εἰ μὴ πάσῃ σαφηνείᾳ δυνάμεθα λαβεῖν, ἀλλ' οὖν λόγου γε ἐνδεεῖς μηδὲν γιγνώμεθα περὶ αὐτῶν, καθ' ὅσον ὁ τρόπος ἐνδέχεται τῆς νῦν σκέ- 209 ψεως, ἐὰν ἄρα ἡμῖν πῃ παρεικάθῃ τὸ μὴ ὂν λέγουσιν ὡς D ἔστιν ὄντως μὴ ὂν ἀθῴοις ἀπαλλάττειν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Μέγιστα μὴν τῶν γενῶν, ἃ νῦν δὴ διῇμεν, τό τε ὂν αὐτὸ καὶ στάσις καὶ κίνησις.

ΘΕΑΙ. Πολύ γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν τώ γε δύο φαμὲν αὐτοῖν ἀμίκτω πρὸς ἀλλήλω.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ὂν μικτὸν ἀμφοῖν· ἐστὸν γὰρ ἄμφω που.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τρία δὴ γίγνεται ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Οὐκοῦν αὐτῶν ἕκαστον τοῖν μὲν δυοῖν ἕτερόν ἐστιν, αὐτὸ δ' ἑαυτῷ ταὐτόν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως. E

ΞΕ. Τί ποτ' αὖ νῦν οὕτως εἰρήκαμεν τό τε ταὐτὸν καὶ θάτερον; πότερα δύο γένη τινὲ αὐτώ, τῶν μὲν τριῶν ἄλλω, ξυμμιγνυμένω μὴν ἐκείνοις ἐξ ἀνάγκης ἀεί, καὶ περὶ πέντε ἀλλ' οὐ περὶ τριῶν ὡς ὄντων αὐτῶν σκεπτέον, ἢ 255 τό τε ταὐτὸν τοῦτο καὶ θάτερον ὡς ἐκείνων τι προσαγο- 164 ρεύοντες λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτούς;

ΘΕΑΙ. Ἴσως. 210

ΞΕ. Ἀλλ' οὔ τι μὴν κίνησίς γε καὶ στάσις οὔθ' ἕτερον οὔτε ταὐτόν ἐστι.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅ τί περ ἂν κοινῇ προσείπωμεν κίνησιν καὶ στάσιν, τοῦτο οὐδέτερον αὐτοῖν οἷόν τε εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Κίνησίς τε στήσεται καὶ στάσις αὖ κινηθήσεται· περὶ γὰρ ἀμφότερα θάτερον ὁποτερονοῦν γιγνόμενον αὐτοῖν ἀναγκάσει μεταβάλλειν αὖ θάτερον ἐπὶ τοὐναντίον τῆς αὐτοῦ φύσεως, ἅτε μετασχὸν τοῦ ἐναντίου.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ γε.

ΞΕ. Μετέχετον μὴν ἄμφω ταὐτοῦ καὶ θατέρου. B

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν λέγωμεν κίνησίν γ' εἶναι ταὐτὸν ἢ θάτερον, μηδ' αὖ στάσιν.

ΘΕΑΙ. Μὴ γάρ.

ΞΕ. Ἀλλ' ἆρα τὸ ὂν καὶ τὸ ταὐτὸν ὡς ἕν τι διανοητέον ἡμῖν;

---

3. Τί a. — αὖ νῦν ΧΔΠ: αὖ abc. — 27. Πῶς om. ΧΔ et pr. Π. — 34. εὐπετῶς ΧΓΔΛΠΣΤΒCFH et pr. E. — 38. καὶ om. a. — 46. κωλύει a.

7. παρεικάθῃ auctore Boeckhio bc: παρεικασθῇ cum libris a. — 10. διῄειμεν a. — 11. τε] γε ΧΔΠ. — 13. δύω ΧΓΔΞΤCFH: δύο abc. — 23. αὖ] ἃ ΧΔ, οὖν Γ, οὖν αὖ H. — 24. αὐτώ (corr. E) bc: αὐτοῦ a. — 27. ὡς om. a. — τί a. — 39. αὐτοῦ c. — 46. ἄρα a.

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Ἀλλ' εἰ τὸ ὂν καὶ τὸ ταὐτον μηδὲν διάφορον σημαίνετον, κίνησιν αὖ πάλιν καὶ στάσιν ἀμφότερα εἶναι λέγοντες ἀμφότερα οὕτως αὐτὰ ταὐτὸν ὡς ὄντα προσ-
C ερούμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον.

211 ΞΕ. Ἀδύνατον ἄρα ταὐτὸν καὶ τὸ ὂν ἓν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Τέταρτον δὴ πρὸς τοῖς τρισὶν εἴδεσιν [εἶδος] τὸ ταὐτὸν τιθῶμεν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ θάτερον ἆρα ἡμῖν λεκτέον πέμπτον; ἢ τοῦτο καὶ τὸ ὂν ὡς δύ' ἄττα ὀνόματα ἐφ' ἑνὶ γένει διανοεῖσθαι δεῖ;

ΘΕΑΙ. Τάχ' ἄν.

ΞΕ. Ἀλλ' οἶμαί σε συγχωρεῖν τῶν ὄντων τὰ μὲν αὐτὰ καθ' αὑτά, τὰ δὲ πρὸς ἄλληλα ἀεὶ λέγεσθαι.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὔ;

D ΞΕ. Τὸ δ' ἕτερον ἀεὶ πρὸς ἕτερον. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκ ἄν, εἴ γε τὸ ὂν καὶ τὸ θάτερον μὴ πάμπολυ διεφερέτην· ἀλλ' εἴπερ θάτερον ἀμφοῖν μετεῖχε τοῖν εἴδοιν ὥσπερ τὸ ὄν, ἦν ἄν ποτέ τι καὶ τῶν ἑτέρων ἕτερον οὐ πρὸς ἕτερον. νῦν δὲ ἀτεχνῶς ἡμῖν ὅ τί περ ἂν ἕτερον ᾖ, συμβέβηκεν ἐξ ἀνάγκης ἑτέρου τοῦτο ὅ πέρ ἐστιν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Λέγεις καθάπερ ἔχει.

ΞΕ. Πέμπτον δὴ τὴν θατέρου φύσιν λεκτέον ἐν τοῖς
E εἴδεσιν οὖσαν, ἐν οἷς προαιρούμεθα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

212 ΞΕ. Καὶ διὰ πάντων γε αὐτὴν αὐτῶν φήσομεν εἶναι διεληλυθυῖαν· ἓν ἕκαστον γὰρ ἕτερον εἶναι τῶν ἄλλων οὐ διὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ μετέχειν τῆς ἰδέας τῆς θατέρου.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ὧδε δὴ λέγωμεν ἐπὶ τῶν πέντε καθ' ἓν ἀναλαμβάνοντες.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν κίνησιν, ὡς ἔστι παντάπασιν ἕτερον στάσεως. ἢ πῶς λέγωμεν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐ στάσις ἄρ' ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

256 ΞΕ. Ἔστι δέ γε διὰ τὸ μετέχειν τοῦ ὄντος.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Αὖθις δὴ πάλιν ἡ κίνησις ἕτερον ταὐτοῦ ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Οὐ ταὐτὸν ἄρα ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν αὕτη γ' ἦν ταὐτὸν διὰ τὸ μετέχειν ; αὖ πάντ' αὐτοῦ.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Τὴν κίνησιν δὴ ταὐτόν τ' εἶναι καὶ μὴ ταὐτὸν
ὁμολογητέον καὶ οὐ δυσχεραντέον. οὐ γὰρ ὅταν εἴπωμεν 213
αὐτὴν ταὐτὸν καὶ μὴ ταὐτόν, ὁμοίως εἰρήκαμεν, ἀλλ'
ὁπόταν μὲν ταὐτόν, διὰ τὴν μέθεξιν ταὐτοῦ πρὸς ἑαυτὴν B
οὕτω λέγομεν, ὅταν δὲ μὴ ταὐτόν, διὰ τὴν κοινωνίαν αὖ
θατέρου, δι' ἣν ἀποχωριζομένη ταὐτοῦ γέγονεν οὐκ ἐκεῖνο
ἀλλ' ἕτερον, ὥστε ὀρθῶς αὖ λέγεται πάλιν οὐ ταὐτόν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν κἂν εἴ πῃ μετελάμβανεν αὐτὴ κίνησις στάσεως, οὐδὲν ἂν ἄτοπον ἦν στάσιμον αὐτὴν προσαγορεύειν;

ΘΕΑΙ. Ὀρθότατά γε, εἴπερ τῶν γενῶν συγχωρησόμεθα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἐθέλειν μίγνυσθαι, τὰ δὲ μή.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐπί γε τὴν τούτου πρότερον ἀπόδειξιν C
ἢ τῶν νῦν ἀφικόμεθα, ἐλέγχοντες ὡς ἔστι κατὰ φύσιν
ταύτῃ.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Λέγωμεν δὴ πάλιν· ἡ κίνησίς ἐστιν ἕτερον τοῦ ἑτέρου, καθάπερ ταὐτοῦ τε ἦν ἄλλο καὶ τῆς στάσεως;

ΘΕΑΙ. Ἀναγκαῖον.

ΞΕ. Οὐχ ἕτερον ἄρ' ἐστί πῃ καὶ ἕτερον κατὰ τὸν νῦν δὴ λόγον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Τί οὖν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο; ἆρ' οὐ τῶν μὲν τριῶν 214
ἕτερον αὐτὴν φήσομεν εἶναι, τοῦ δὲ τετάρτου μὴ φῶμεν,
ὁμολογήσαντες αὐτὰ εἶναι πέντε, περὶ ὧν καὶ ἐν οἷς πρου- D
θέμεθα σκοπεῖν;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς; ἀδύνατον γὰρ συγχωρεῖν ἐλάττω τὸν ἀριθμὸν τοῦ νῦν δὴ φανέντος.

ΞΕ. Ἀδεῶς ἄρα τὴν κίνησιν ἕτερον εἶναι τοῦ ὄντος διαμαχόμενοι λέγωμεν;

ΘΕΑΙ. Ἀδεέστατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ σαφῶς ἡ κίνησις ὄντως οὐκ ὄν. ἐστι καὶ ὄν, ἐπείπερ τοῦ ὄντος μετέχει;

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Ἔστιν ἄρα ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ὂν ἐπί τε κινήσεως
εἶναι καὶ κατὰ πάντα τὰ γένη. κατὰ πάντα γὰρ ἡ θα-
τέρου φύσις ἕτερον ἀπεργαζομένη τοῦ ὄντος ἕκαστον οὐκ E
ὂν ποιεῖ, καὶ ξύμπαντα δὴ κατὰ ταὐτὰ οὕτως οὐκ ὄντα
ὀρθῶς ἐροῦμεν, καὶ πάλιν, ὅτι μετέχει τοῦ ὄντος, εἶναί
τε καὶ ὄντα.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Περὶ ἕκαστον ἄρα τῶν εἰδῶν πολὺ μέν ἐστι τὸ ὄν, ἄπειρον δὲ πλήθει τὸ μὴ ὄν.

---

2. διαφέρον Δ et pr. Π. — 9. εἶδος om. ΧΔ et pr. Π. — 17. ἄλλα a. — 25. ἑτέρου] πρὸς ἕτερον a. — τοῦτο αὐτὸ ὅπερ a c. — 39. λέγωμεν ΔΛΠBCH: λέγομεν a b c.

2. αὕτη γ'] αὖ πῄ γε Heindorfius. — 8. αὐτὴν a b. — 9. λέγωμεν ΧΔΛΞΠΣΤEFH et pr. B. — 21. ᾗ] εἰ ΧΔ et pr. Π. — 27. οὐ τῶν; αὐτῶν a. — 31. Ἀδύνατον - - φανέντος Hospiti tribuit a. — 34. λέγομεν ΧΓΔΠ. — 42. ταῦτα ΧΓΔΛΞΠΣΤBEFH.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

215 257 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὂν αὐτὸ τῶν ἄλλων ἕτερον εἶναι λεκτέον.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΞΕ. Καὶ τὸ ὂν ἄρ' ἡμῖν, ὅσα πέρ ἐστι τὰ ἄλλα κατὰ τοσαῦτα οὐκ ἔστιν. ἐκεῖνα γὰρ οὐκ ὂν ἓν μὲν αὐτό ἐστιν, ἀπέραντα δὲ τὸν ἀριθμὸν τἆλλα οὐκ ἔστιν αὖ.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ ταῦτα οὐ δυσχεραντέον, ἐπείπερ ἔχει κοινωνίαν ἀλλήλοις ἡ τῶν γενῶν φύσις. εἰ δέ τις ταῦτα μὴ συγχωρεῖ, πείσας ἡμῶν τοὺς ἔμπροσθεν λόγους οὕτω πειθέτω τὰ μετὰ ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Δικαιότατα εἴρηκας.

B ΞΕ. Ἴδωμεν δὴ καὶ τόδε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὁπόταν τὸ μὴ ὂν λέγωμεν, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἐναντίον τι λέγομεν τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἕτερον μόνον.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἷον ὅταν εἴπωμέν τι μὴ μέγα, τότε μᾶλλόν τί σοι φαινόμεθα τὸ σμικρὸν ἢ τὸ ἴσον δηλοῦν τῷ ῥήματι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

216 ΞΕ. Οὐκ ἄρ', ἐναντίον ὅταν ἀπόφασις λέγηται ση-
165 μαίνειν, συγχωρησόμεθα, τοσοῦτον δὲ μόνον, ὅτι τῶν ἄλ-
λων τι μηνύει τὸ μὴ καὶ τὸ οὒ προτιθέμενα τῶν ἐπιόν-
C των ὀνομάτων, μᾶλλον δὲ τῶν πραγμάτων περὶ ἅττ' ἂν
κέηται τὰ ἐπιφθεγγόμενα ὕστερον τῆς ἀποφάσεως ὀνόματα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Τόδε δὲ διανοηθῶμεν, εἰ καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἡ θατέρου μοι φύσις φαίνεται κατακεκερματίσθαι καθάπερ ἐπιστήμη.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Μία μέν ἐστί που καὶ ἐκείνη, τὸ δ' ἐπί τῳ
γιγνόμενον μέρος αὐτῆς ἕκαστον ἀφορισθὲν ἐπωνυμίαν
D ἴσχει τινὰ [ἑαυτῆς] ἰδίαν· διὸ πολλαὶ τέχναι τ' εἰσὶ λεγόμε-
ναι καὶ ἐπιστῆμαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὰ τῆς θατέρου φύσεως μόρια μιᾶς οὔσης ταὐτὸν πέπονθε τοῦτο.

ΘΕΑΙ. Τάχ' ἄν. ἀλλ' ὅπῃ δὴ λέγωμεν;

ΞΕ. Ἔστι τῷ καλῷ τι θατέρου μόριον ἀντιτιθέμενον;

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τοῦτ' οὖν ἀνώνυμον ἐροῦμεν ἢ τιν' ἔχον ἐπωνυμίαν;

ΘΕΑΙ. Ἔχον· ὃ γὰρ μὴ καλὸν ἑκάστοτε φθεγγόμεθα, 217
τοῦτο οὐκ ἄλλου τινὸς ἕτερόν ἐστιν ἢ τῆς τοῦ καλοῦ φύσεως.

ΞΕ. Ἴθι νῦν, τόδε μοι λέγε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον; E

ΞΕ. Ἄλλο τι τῶν ὄντων τινὸς γένους ἀφορισθὲν καὶ πρός τι τῶν ὄντων αὖ πάλιν ἀντιτεθὲν οὕτω ξυμβέβηκεν εἶναι τὸ μὴ καλόν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ὄντος δὴ πρὸς ὂν ἡ ἀντίθεσις, ὡς ἔοικ', εἶναί [τι] συμβαίνει τὸ μὴ καλόν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθότατα.

ΞΕ. Τί οὖν; κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἆρα μᾶλλον μὲν τὸ καλὸν ἡμῖν ἐστὶ τῶν ὄντων, ἧττον δὲ τὸ μὴ καλόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Ὁμοίως ἄρα τὸ μὴ μέγα καὶ τὸ μέγα αὐτὸ εἶναι 258
λεκτέον;

ΘΕΑΙ. Ὁμοίως.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὴ δίκαιον τῷ δικαίῳ κατὰ ταὐτὰ θετέον πρὸς τὸ μηδέν τι μᾶλλον εἶναι θάτερον θατέρου;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Καὶ τἆλλα δὴ ταύτῃ λέξομεν, ἐπείπερ ἡ θατέρου 218
φύσις ἐφάνη τῶν ὄντων οὖσα, ἐκείνης δὲ οὔσης ἀνάγκη δὴ καὶ τὰ μόρια αὐτῆς μηδενὸς ἧττον ὄντα τιθέναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Οὐκοῦν, ὡς ἔοικεν, ἡ τῆς θατέρου μορίου φύ-
σεως καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς ἄλληλα ἀντικειμένων ἀντί- B
θεσις οὐδὲν ἧττον, εἰ θέμις εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ ὄντος οὐσία
ἐστίν, οὐκ ἐναντίον ἐκείνῳ σημαίνουσα, ἀλλὰ τοσοῦτον
μόνον, ἕτερον ἐκείνου.

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Τίν' οὖν αὐτὴν προσείπωμεν;

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι τὸ μὴ ὄν, ὃ διὰ τὸν σοφιστὴν ἐζητοῦμεν, αὐτό ἐστι τοῦτο.

ΞΕ. Πότερον οὖν, ὥσπερ εἶπες, ἔστιν οὐδενὸς τῶν
ἄλλων οὐσίας ἐλλειπόμενον, καὶ δεῖ θαῤῥοῦντα ἤδη λέγειν
ὅτι τὸ μὴ ὂν βεβαίως ἐστὶ τὴν αὑτοῦ φύσιν ἔχον, ὥσπερ
τὸ μέγα ἦν μέγα καὶ τὸ καλὸν ἦν καλὸν καὶ τὸ μὴ μέγα C
μὴ μέγα καὶ τὸ μὴ καλὸν μὴ καλόν, οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ
ὂν κατὰ ταὐτὸν ἦν τε καὶ ἔστι μὴ ὄν, ἐνάριθμον τῶν
πολλῶν ὄντων εἶδος ἕν; ἤ τινα ἔτι πρὸς αὐτό, ὦ Θεαίτητε, ἀπιστίαν ἔχομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

---

14. Εἰδῶμεν a, probante Winckelmanno. — 23. συγχωρήσομεν c. — 24. τί abc. — 26. τὰ ἐπιφθεγγόμενα] ἃ ἐπιφθεγγόμεθα Heindorfius. — 29. Τὸ] Τί τὸ a. — 33. ἐπὶ τὸ ΧΔ et pr. Π. — 35. ἴσχειν a. — ἑαυτῆς om. F c. Cf. Politic. 305 B. D. Cratyl. 387 D. Protag. 359 A. Baiter. ad Isocr. Paneg. p. 108. Schaefer. ad Plut. V. p. 424. Winck. — τ' εἰσὶ] τισὶ a. — 40. ἀλλ' ὅπῃ] ΞΕ. Ἄλλό πῃ a, ἀλλὰ πῇ c.

4. Ἴθι δὴ νῦν c. — 6. τινὸς ἑνὸς γένους a, τινός γε μέρους c. — 7. ξυμβέβηκεν εἶναι cum Stephano bc: ξυμβεβηκέναι (omisso εἶναι) libri omnes. — 10. ἡ om. ΧΔΠ. — 11. τι cum Stephano om. c. — 24. φανῇ ΧΔ et pr. Π. — 29. οὖσα cum Simplicio Heindorfius. — 37. δεῖ] δὴ ΧΔΠ. — 39. τὸ μὴ μέγα μὴ μέγα καὶ τὸ μὴ καλὸν μὴ καλόν auctore Boeckhio bc: τὸ μὴ μέγα καὶ τὸ μὴ καλόν cum libris a. — 41. ταὐτὸ a. — 43. ἔχομεν om. ΧΔ et pr. Π.

219 ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ὅτι Παρμενίδῃ μακροτέρως τῆς ἀποῤῥήσεως ἠπιστήκαμεν;

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Πλεῖον ἢ 'κεῖνος ἀπεῖπε σκοπεῖν, ἡμεῖς εἰς τὸ πρόσθεν ἔτι ζητήσαντες ἀπεδείξαμεν αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

D ΞΕ. Ὅτι ὁ μέν πού φησιν,

οὐ γὰρ μή ποτε τοῦτο δαῇς εἶναι μὴ ἐόντα,
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

ΘΕΑΙ. Λέγει γὰρ οὖν οὕτως.

ΞΕ. Ἡμεῖς δέ γε οὐ μόνον ὡς ἔστι τὰ μὴ ὄντα ἀπεδείξαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ὃ τυγχάνει ὂν τοῦ μὴ ὄντος ἀπεφηνάμεθα· τὴν γὰρ θατέρου φύσιν ἀποδείξαντες οὖσάν τε καὶ κατακεκερματισμένην ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς ἄλ-
E ληλα, τὸ πρὸς τὸ ὂν ἕκαστον μόριον αὐτῆς ἀντιτιθέμενον ἐτολμήσαμεν εἰπεῖν ὡς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὄντως τὸ μὴ ὄν.

ΘΕΑΙ. Καὶ παντάπασί γε, ὦ ξένε, ἀληθέστατά μοι δοκοῦμεν εἰρηκέναι.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἡμᾶς εἴπῃ τις ὅτι τοὐναντίον τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὂν ἀποφαινόμενοι τολμῶμεν λέγειν ὡς ἔστιν. ἡμεῖς γὰρ περὶ μὲν ἐναντίου τινὸς αὐτῷ χαίρειν πάλαι λέγομεν, εἴτ' ἔστιν εἴτε μή, λόγον ἔχον ἢ καὶ παντάπασιν ἄλογον·
259 220 ὃ δὲ νῦν εἰρήκαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἢ πεισάτω τις ὡς οὐ καλῶς λέγομεν ἐλέγξας, ἢ μέχρι περ ἂν ἀδυνατῇ, λεκτέον καὶ ἐκείνῳ καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι συμμίγνυταί τε ἀλλήλοις τὰ γένη καὶ τό τε ὂν καὶ θάτερον διὰ πάντων καὶ δι' ἀλλήλων διεληλυθότα τὸ μὲν ἕτερον μετασχὸν τοῦ ὄντος ἔστι μὲν διὰ ταύτην τὴν μέθεξιν, οὐ μὴν ἐκεῖνό γε οὗ μετέσχεν ἀλλ' ἕτερον, ἕτερον δὲ τοῦ ὄντος ὂν ἔστι σαφέστατα ἐξ ἀνάγκης εἶναι μὴ ὄν· τὸ δὲ ὂν αὖ θατέρου
B μετειληφὸς ἕτερον τῶν ἄλλων ἂν εἴη γενῶν, ἕτερον δ' ἐκείνων ἁπάντων ὂν οὐκ ἔστιν ἕκαστον αὐτῶν οὐδὲ ξύμπαντα τὰ ἄλλα πλὴν αὐτό, ὥστε τὸ ὂν ἀναμφισβητήτως αὖ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὐκ ἔστι, καὶ τἆλλα δὴ καθ' ἕκαστον οὕτω καὶ ξύμπαντα πολλαχῇ μὲν ἔστι, πολλαχῇ δ' οὐκ ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ ταύταις δὴ ταῖς ἐναντιώσεσιν εἴτε ἀπιστεῖ τις, σκεπτέον αὐτῷ καὶ λεκτέον βέλτιόν τι τῶν νῦν εἰρη-
C μένων. εἴτε ὥς τι χαλεπὸν κατανενοηκὼς χαίρει τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα τοτὲ δ' ἐπὶ θάτερα τοὺς λόγους ἕλκων, οὐκ ἄξια πολλῆς σπουδῆς ἐσπούδακεν, ὡς οἱ νῦν λόγοι φασί.
221 τοῦτο μὲν γὰρ οὔτε τι κομψὸν οὔτε χαλεπὸν εὑρεῖν, ἐκεῖνο δ' ἤδη καὶ χαλεπὸν ἅμα καὶ καλόν.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὃ καὶ πρόσθεν εἴρηται, τὸ ταῦτα ἐάσαντα ὡς δυνατὰ τοῖς λεγομένοις οἷόν τ' εἶναι καθ' ἕκαστον ἐλέγχοντα ἐπακολουθεῖν, ὅταν τέ τις ἕτερον ὄν πῃ ταὐτὸν εἶναι φῇ καὶ ὅταν ταὐτὸν ὂν ἕτερον, ἐκείνῃ καὶ κατ' ἐκεῖνο D
ὅ φησι τούτων πεπονθέναι πότερον. τὸ δὲ ταὐτὸν ἕτερον ἀποφαίνειν ἁμῇ γέ πῃ καὶ τὸ θάτερον ταὐτὸν καὶ τὸ μέγα σμικρὸν καὶ τὸ ὅμοιον ἀνόμοιον, καὶ χαίρειν οὕτω τἀναντία 166
ἀεὶ προφέροντα ἐν τοῖς λόγοις, οὔτε τις ἔλεγχος οὗτος ἀληθινὸς ἄρτι τε τῶν ὄντων τινὸς ἐφαπτομένου δῆλος νεογενὴς ὤν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ γάρ, ὦ 'γαθέ, τό γε πᾶν ἀπὸ παντὸς ἐπιχειρεῖν ἀποχωρίζειν ἄλλως τε οὐκ ἐμμελὲς καὶ δὴ καὶ παντάπασιν ἀμούσου τινὸς καὶ ἀφιλοσόφου. E

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Τελεωτάτη πάντων λόγων ἐστὶν ἀφάνισις τὸ διαλύειν ἕκαστον ἀπὸ πάντων· διὰ γὰρ τὴν ἀλλήλων τῶν εἰδῶν συμπλοκὴν ὁ λόγος γέγονεν ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Σκόπει τοίνυν ὡς ἐν καιρῷ νῦν δὴ τοῖς τοιούτοις 260
διεμαχόμεθα καὶ προσηναγκάζομεν ἐᾶν ἕτερον ἑτέρῳ μί- 222
γνυσθαι.

ΘΕΑΙ. Πρὸς δὴ τί;

ΞΕ. Πρὸς τὸ τὸν λόγον ἡμῖν τῶν ὄντων ἕν τι γενῶν εἶναι. τούτου γὰρ στερηθέντες τὸ μὲν μέγιστον φιλοσοφίας ἂν στερηθεῖμεν, ἔτι δ' ἐν τῷ παρόντι δεῖ λόγον ἡμᾶς διομολογήσασθαι τί ποτ' ἔστιν, εἰ δὲ ἀφῃρέθημεν αὐτὸ μηδ' εἶναι τὸ παράπαν, οὐδὲν ἂν ἔτι που λέγειν οἷοί τ'
ἦμεν. ἀφῃρέθημεν δ' ἄν, εἰ συνεχωρήσαμεν μηδεμίαν B
εἶναι μῖξιν μηδενὶ πρὸς μηδέν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς τοῦτό γε. λόγον δὲ δι' ὅ τι νῦν διομολογητέον οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Ἀλλ' ἴσως τῇδ' ἑπόμενος ῥᾷστ' ἂν μάθοις.

ΘΕΑΙ. Πῇ;

ΞΕ. Τὸ μὲν δὴ μὴ ὂν ἡμῖν ἕν τι τῶν ἄλλων γένος ὂν ἀνεφάνη, κατὰ πάντα τὰ ὄντα διεσπαρμένον.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο σκεπτέον εἰ δόξῃ τε καὶ λόγῳ μίγνυται.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Μὴ μιγνυμένου μὲν αὐτοῦ τούτοις ἀναγκαῖον
ἀληθῆ πάντ' εἶναι, μιγνυμένου δὲ δόξα τε ψευδὴς γίγνεται C
καὶ λόγος· τὸ γὰρ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν ἢ λέγειν, τοῦτ' 223
ἐστί που τὸ ψεῦδος ἐν διανοίᾳ τε καὶ λόγοις γιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ὄντος δέ γε ψεύδους ἔστιν ἀπάτη.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἀπάτης οὔσης εἰδώλων τε καὶ εἰκόνων ἤδη καὶ φαντασίας πάντα ἀνάγκη μεστὰ εἶναι.

---

1. Παρμενίδου μακροτέρω τῆς ἀποῤῥήσεως ἀφεστήκαμεν auctore Cornario a. — 4. ἐκεῖνος H b. — ἀπεῖπεν a b. — 8. τοῦτ' οὐδαμῇ - - ὄντα a. Vid. ad 237 A. — 11. τὰ μὴ ὄντα ὡς ἔστιν a. — 15. ἕκαστον cum Simplicio b c: ἑκάστου cum libris a. — 25. τε ante ἀλλήλοις om. a. — 39. ἐπισκεπτέον a b.

3. τοῦτο 𝔛 Δ Ξ Σ et pr. Π, τοῦτον T, τούτῳ a. — 4. ἀμηγέπῃ a, ἀμηγέπῃ c. — ταὐτὸ a. — 18. δὴ νῦν a. — 22. τὸν om. 𝔛 Γ T et pr. Σ B. — 26. μηδ'] μηδὲν 𝔛 Δ Π. — 34. ὂν om. a.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;
ΞΕ. Τὸν δὲ σοφιστὴν ἔφαμεν ἐν τούτῳ που τῷ
τόπῳ καταπεφευγέναι μέν, ἔξαρνον δὲ γεγονέναι τὸ πα-
D ράπαν μηδ' εἶναι ψεῦδος· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὔτε διανοεῖσθαί
τινα οὔτε λέγειν· οὐσίας γὰρ οὐδὲν οὐδαμῇ τὸ μὴ ὂν
μετέχειν.
ΘΕΑΙ. Ἦν ταῦτα.
ΞΕ. Νῦν δέ γε τοῦτο μὲν ἐφάνη μετέχον τοῦ ὄντος,
ὥστε ταύτῃ μὲν ἴσως οὐκ ἂν μάχοιτο ἔτι· τάχα δ' ἂν
φαίη τῶν εἰδῶν τὰ μὲν μετέχειν τοῦ μὴ ὄντος, τὰ δ' οὔ,
καὶ λόγον δὴ καὶ δόξαν εἶναι τῶν οὐ μετεχόντων· ὥστε
τὴν εἰδωλοποιικὴν καὶ φανταστικήν, ἐν ᾗ φαμὲν αὐτὸν
E εἶναι, διαμάχοιτ' ἂν πάλιν ὡς παντάπασιν οὐκ ἔστιν,
ἐπειδὴ δόξα καὶ λόγος οὐ κοινωνεῖ τοῦ μὴ ὄντος· ψεῦδος
γὰρ τὸ παράπαν οὐκ εἶναι ταύτης μὴ συνισταμένης τῆς
224 κοινωνίας. διὰ ταῦτ' οὖν λόγον πρῶτον καὶ δόξαν καὶ
φαντασίαν διερευνητέον ὅ τί ποτ' ἔστιν, ἵνα φανέντων
καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν τῷ μὴ ὄντι κατίδωμεν, κατι-
261 δόντες δὲ τὸ ψεῦδος ὂν ἀποδείξωμεν, ἀποδείξαντες δὲ
τὸν σοφιστὴν εἰς αὐτὸ ἐνδήσωμεν, εἴπερ ἔνοχός ἐστιν, ἢ
καὶ ἀπολύσαντες ἐν ἄλλῳ γένει ζητῶμεν.
ΘΕΑΙ. Κομιδῇ δέ γε, ὦ ξένε, ἔοικεν ἀληθὲς εἶναι τὸ
περὶ τὸν σοφιστὴν κατ' ἀρχὰς λεχθέν, ὅτι δυσθήρευτον
εἴη τὸ γένος. φαίνεται γὰρ οὖν προβλημάτων γέμειν, ὧν
ἐπειδάν τι προβάλῃ, τοῦτο πρότερον ἀναγκαῖον διαμάχε-
σθαι πρὶν ἐπ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφικέσθαι. νῦν γὰρ μόγις
μὲν τὸ μὴ ὂν ὡς οὐκ ἔστι προβληθὲν διεπεράσαμεν, ἕτε-
B ρον δὲ προβέβληται, καὶ δεῖ δὴ ψεῦδος ὡς ἔστι καὶ περὶ
λόγον καὶ περὶ δόξαν ἀποδεῖξαι, καὶ μετὰ τοῦτο ἴσως ἕτε-
ρον, καὶ ἔτ' ἄλλο μετ' ἐκεῖνο· καὶ πέρας, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν
φανήσεταί ποτε.
ΞΕ. Θαρρεῖν, ὦ Θεαίτητε, χρὴ τὸν καὶ σμικρόν τι
δυνάμενον εἰς τὸ πρόσθεν ἀεὶ προϊέναι. τί γὰρ ὅ γ' ἀθυ-
μῶν ἐν τούτοις δράσειεν ἂν ἐν ἄλλοις, ἢ μηδὲν ἐν ἐκείνοις
ἀνύτων ἢ καὶ πάλιν εἰς τοὔπισθεν ἀπωσθείς; σχολῇ που,
C τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν λεγόμενον, ὅ γε τοιοῦτος ἄν ποτε
225 ἕλοι πόλιν. νῦν δ' ἐπεί, ὦ 'γαθέ, τοῦτο ὃ λέγεις διαπε-
πέρανται, τό τοι μέγιστον ἡμῖν τεῖχος ᾑρημένον ἂν εἴη,
τὰ δ' ἄλλα ἤδη ῥᾴω καὶ σμικρότερα.
ΘΕΑΙ. Καλῶς εἶπες.
ΞΕ. Λόγον δὴ πρῶτον καὶ δόξαν, καθάπερ ἐρρήθη
νῦν δή, λάβωμεν, ἵν' ἐναργέστερον ἀπολογισώμεθα, πό-
τερον αὐτῶν ἅπτεται τὸ μὴ ὂν ἢ παντάπασιν ἀληθῆ μέν
ἐστιν ἀμφότερα ταῦτα, ψεῦδος δὲ οὐδέποτε οὐδέτερον.
ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.
D ΞΕ. Φέρε δή, καθάπερ ἐπὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γραμ-
μάτων ἐλέγομεν, περὶ τῶν ὀνομάτων πάλιν ὡσαύτως ἐπι-
σκεψώμεθα. φαίνεται γάρ πῃ ταύτῃ τὸ νῦν ζητούμενον.
ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον οὖν δὴ περὶ τῶν ὀνομάτων ὑπα-
κουστέον;
ΞΕ. Εἴτε πάντα ἀλλήλοις ξυναρμόττει εἴτε μηδὲν
εἴτε τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δὲ μή.
ΘΕΑΙ. Δῆλον τοῦτό γε, ὅτι τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δ' οὔ.
ΞΕ. Τὸ τοιόνδε λέγεις ἴσως, ὅτι τὰ μὲν ἐφεξῆς λεγό-
μενα καὶ δηλοῦντά τι ξυναρμόττει, τὰ δὲ τῇ συνεχείᾳ E
μηδὲν σημαίνοντα ἀναρμοστεῖ.
ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτ' εἶπες;
ΞΕ. Ὅπερ ᾠήθην ὑπολαβόντα σε προσομολογεῖν. ἔστι
γὰρ ἡμῖν που τῶν τῇ φωνῇ περὶ τὴν οὐσίαν δηλωμάτων 226
διττὸν γένος.
ΘΕΑΙ. Πῶς;
ΞΕ. Τὸ μὲν ὀνόματα, τὸ δὲ ῥήματα κληθέν. 262
ΘΕΑΙ. Εἰπὲ ἑκάτερον.
ΞΕ. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὂν δήλωμα ῥῆμά που
λέγομεν.
ΘΕΑΙ. Ναί.
ΞΕ. Τὸ δέ γ' ἐπ' αὖ τοῖς ἐκεῖνα πράττουσι σημεῖον
τῆς φωνῆς ἐπιτεθὲν ὄνομα.
ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.
ΞΕ. Οὐκοῦν ἐξ ὀνομάτων μὲν μόνων συνεχῶς λεγο-
μένων οὐκ ἔστι ποτὲ λόγος, οὐδ' αὖ ῥημάτων χωρὶς ὀνο-
μάτων λεχθέντων.
ΘΕΑΙ. Ταῦτ' οὐκ ἔμαθον.
ΞΕ. Δῆλον γὰρ ὡς πρὸς ἕτερόν τι βλέπων ἄρτι ξυν- B
ωμολόγεις· ἐπεὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐβουλόμην εἰπεῖν, ὅτι συνεχῶς
ὧδε λεγόμενα ταῦτα οὐκ ἔστι λόγος. 167
ΘΕΑΙ. Πῶς;
ΞΕ. Οἷον, βαδίζει τρέχει καθεύδει, καὶ τἆλλα ὅσα
πράξεις σημαίνει ῥήματα, κἂν πάντα τις ἐφεξῆς αὔτ'
εἴπῃ, λόγον οὐδέν τι μᾶλλον ἀπεργάζεται.
ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;
ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ πάλιν ὅταν λέγηται, λέων ἔλαφος
ἵππος, ὅσα τε ὀνόματα τῶν τὰς πράξεις αὖ πραττόντων 227
ὠνομάσθη, καὶ κατὰ ταύτην δὴ τὴν συνέχειαν οὐδείς πω C
ξυνέστη λόγος· οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως οὔτ' ἐκείνως
πρᾶξιν οὐδ' ἀπραξίαν οὐδὲ οὐσίαν ὄντος οὐδὲ μὴ ὄντος
δηλοῖ τὰ φωνηθέντα, πρὶν ἄν τις τοῖς ὀνόμασι τὰ ῥήματα
κεράσῃ. τότε δ' ἥρμοσέ τε καὶ λόγος ἐγένετο εὐθὺς ἡ πρώτη
συμπλοκή, σχεδὸν τῶν λόγων ὁ πρῶτος καὶ σμικρότατος.
ΘΕΑΙ. Πῶς ἄρ' ὧδε λέγεις;
ΞΕ. Ὅταν εἴπῃ τις ἄνθρωπος μανθάνει, λόγον
εἶναι φῂς τοῦτον ἐλάχιστόν τε καὶ πρῶτον;

---

2. δὲ 𝔛Δ et pr. Π: δέ γε abc. — 12. εἰδωλοποιητικὴν a. — 14. ψεῦδος· τὸ γὰρ παράπαν 𝔛Δ et pr. Π. — 20. αὐτὸ Ξ bc: αὐτὸν a. — 22. δέ om. ab. — 23. δυσθήρατον a. — 35. ἀνύττων a. — 41. ἐρρήθη, νῦν διαλάβωμεν, ἵνα a. — 42. ἀπολογισώμεθα cum Heindorfio bc: ἀπολογησώμεθα cum libris a. — 46. περὶ 𝔛ΔΠ et γρ. Λ.
5. ξυναρμόττειν 𝔛ΓΔΠΣΤBCFH. — 21. αὖ τοῖς Heindorfius: αὐτοῖς a, αὐτοῖς τοῖς bc. — 28. ξυνομολογεῖς 𝔛ΔΠ. — 33. αὔτ'] αὖ τ' a. — 38. ὀνομασθῇ 𝔛ΞΣΤ. — 39. συνέστη a. — 42. δ'] δὴ a. — 43. καὶ] εἰ καὶ a.

D ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΞΕ. Δηλοῖ γὰρ ἤδη που τότε περὶ τῶν ὄντων ἢ γιγνομένων ἢ γεγονότων ἢ μελλόντων, καὶ οὐκ ὀνομάζει μόνον, ἀλλά τι περαίνει, συμπλέκων τὰ ῥήματα τοῖς ὀνόμασι. διὸ λέγειν τε αὐτὸν ἀλλ' οὐ μόνον ὀνομάζειν εἴπομεν, καὶ δὴ καὶ τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα ἐφθεγξάμεθα λόγον.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Οὕτω δὴ καθάπερ τὰ πράγματα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἥρμοττε, τὰ δ' οὔ, καὶ περὶ τὰ τῆς φωνῆς αὖ σημεῖα
E τὰ μὲν οὐχ ἁρμόττει, τὰ δὲ ἁρμόττοντα αὐτῶν λόγον ἀπειργάσατο.

228 ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἔτι δὴ σμικρὸν τόδε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Λόγον ἀναγκαῖον, ὅταν περ ᾖ, τινὸς εἶναι λόγον, μὴ δέ τινος ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ ποιόν τινα αὐτὸν εἶναι δεῖ;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Προσέχωμεν δὴ τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς.

ΘΕΑΙ. Δεῖ γοῦν.

ΞΕ. Λέξω τοίνυν σοι λόγον, συνθεὶς πρᾶγμα πράξει δι' ὀνόματος καὶ ῥήματος· ὅτου δ' ἂν ὁ λόγος ᾖ, σύ μοι φράζειν.

263 ΘΕΑΙ. Ταῦτ' ἔσται κατὰ δύναμιν.

ΞΕ. Θεαίτητος κάθηται. μῶν μὴ μακρὸς ὁ λόγος;

ΘΕΑΙ. Οὔκ, ἀλλὰ μέτριος.

ΞΕ. Σὸν ἔργον δὴ φράζειν περὶ οὗ τ' ἐστὶ καὶ ὅτου.

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι περὶ ἐμοῦ τε καὶ ἐμός.

ΞΕ. Τί δὲ ὅδ' αὖ;

ΘΕΑΙ. Ποῖος;

ΞΕ. Θεαίτητος, ᾧ νῦν ἐγὼ διαλέγομαι, πέτεται.

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτον οὐδ' ἂν εἷς ἄλλως εἴποι πλὴν ἐμόν τ' εἶναι καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΞΕ. Ποιὸν δέ γέ τινά φαμεν ἀναγκαῖον ἕκαστον εἶναι
B τῶν λόγων.

229 ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τούτων δὴ ποιόν τινα ἑκάτερον φατέον εἶναι;

ΘΕΑΙ. Τὸν μὲν ψευδῆ που, τὸν δὲ ἀληθῆ.

ΞΕ. Λέγει δὲ αὐτῶν ὁ μὲν ἀληθὴς τὰ ὄντα ὡς ἔστι περὶ σοῦ.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Ὁ δὲ δὴ ψευδὴς ἕτερα τῶν ὄντων.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὰ μὴ ὄντ' ἄρα ὡς ὄντα λέγει.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Ὄντων δέ γε ὄντα ἕτερα περὶ σοῦ. πολλὰ μὲν γὰρ ἔφαμεν ὄντα περὶ ἕκαστον εἶναί που, πολλὰ δὲ οὐκ ὄντα.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ὃν ὕστερον δὴ λόγον εἴρηκα περὶ σοῦ, πρῶτον C
μέν, ἐξ ὧν ὡρισάμεθα τί ποτ' ἔστι λόγος, ἀναγκαιότατον αὐτὸν ἕνα τῶν βραχυτάτων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Νῦν δὴ γοῦν ταύτῃ ξυνωμολογήσαμεν.

ΞΕ. Ἔπειτα δέ γε τινός.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Εἰ δὲ μή ἐστι σός, οὐκ ἄλλου γε οὐδενός.

ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;

ΞΕ. Μηδενὸς δὲ ὢν οὐδ' ἂν λόγος εἴη τὸ παράπαν· ἀπεφήναμεν γὰρ ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἦν λόγον ὄντα μηδενὸς εἶναι λόγον.

ΘΕΑΙ. Ὀρθότατα. 230

ΞΕ. Περὶ δὴ σοῦ λεγόμενα μέντοι θάτερα ὡς τὰ αὐτὰ D
καὶ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, παντάπασιν, ὡς ἔοικεν, ἡ τοιαύτη σύνθεσις ἔκ τε ῥημάτων γιγνομένη καὶ ὀνομάτων ὄντως τε καὶ ἀληθῶς γίγνεσθαι λόγος ψευδής.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δὲ δή; διάνοιά τε καὶ δόξα καὶ φαντασία, μῶν οὐκ ἤδη δῆλον ὅτι ταῦτα τὰ γένη ψευδῆ τε καὶ ἀληθῆ πάνθ' ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγίγνεται;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὧδ' εἴσει ῥᾷον, ἂν πρῶτον λάβῃς, τί ποτ' ἔστι
καὶ τί διαφέρουσιν ἕκαστ' ἀλλήλων. E

ΘΕΑΙ. Δίδου μόνον.

ΞΕ. Οὐκοῦν διάνοια μὲν καὶ λόγος ταὐτόν· πλὴν ὁ μὲν ἐντὸς τῆς ψυχῆς πρὸς αὑτὴν διάλογος ἄνευ φωνῆς γιγνόμενος τοῦτ' αὐτὸ ἡμῖν ἐπωνομάσθη, διάνοια;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ δέ γ' ἀπ' ἐκείνης ῥεῦμα διὰ τοῦ στόματος ἰὸν μετὰ φθόγγου κέκληται λόγος.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐν λόγοις αὐτὸ ἴσμεν ὄν.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Φάσιν τε καὶ ἀπόφασιν. 231

ΘΕΑΙ. Ἴσμεν.

ΞΕ. Ὅταν οὖν τοῦτο ἐν ψυχῇ κατὰ διάνοιαν ἐγγί- 264
γνηται μετὰ σιγῆς, πλὴν δόξης ἔχεις ὅ τι προσείπῃς αὐτό;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Τί δ' ὅταν μὴ καθ' αὑτὴν ἀλλὰ δι' αἰσθήσεως παρῇ τινι τὸ τοιοῦτον αὖ πάθος, ἆρ' οἷόν τε ὀρθῶς εἰπεῖν ἕτερόν τι πλὴν φαντασίαν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπείπερ λόγος ἀληθὴς ἦν καὶ ψευδής, τούτων δ' ἐφάνη διάνοια μὲν αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν ψυχῆς

---

4. περ. καὶ συμπλ. ΧΔΠ. — 5. τε καὶ αὐτὸν ab. — εἴπομεν cum Stobaeo bc: εἴπωμεν cum libris a. — 6. καὶ ante τῷ om. a. — 9. τὰ ante μὲν om. ΧΔΠ. — 34. εἶναι om. ac.

1. Ὄντων auctore Cornario abc: οὕτως F, ὄντως ceteri. — 12. δὲ (corr. E) bc: γε a. — 13. ἀπεφηνάμην ΧΓΔΑΠ. — 22. τὰ om. a. — 26. λάβῃς] λάβῃς αὐτὰ a. — 29. αὐτὴν ab. — 35. λόγοις] λόγοις γε ac.

διάλογος, δόξα δὲ διανοίας ἀποτελεύτησις, φαίνεται δὲ ὃ B λέγομεν σύμμιξις αἰσθήσεως καὶ δόξης, ἀνάγκη δὴ καὶ τούτων τῷ λόγῳ ξυγγενῶν ὄντων ψευδῆ τε αὐτῶν ἔνια καὶ ἐνίοτε εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Κατανοεῖς οὖν ὅτι πρότερον εὑρέθη ψευδὴς δόξα καὶ λόγος ἢ κατὰ τὴν προσδοκίαν ἣν ἐφοβήθημεν ἄρτι, μὴ παντάπασιν ἀνήνυτον ἔργον ἐπιβαλλοίμεθα ζητοῦντες αὐτό;

ΘΕΑΙ. Κατανοῶ.

232 C ΞΕ. Μὴ τοίνυν μηδ' εἰς τὰ λοιπὰ ἀθυμῶμεν. ἐπειδὴ γὰρ πέφανται ταῦτα, τῶν ἔμπροσθεν ἀναμνησθῶμεν κατ' εἴδη διαιρέσεων.

ΘΕΑΙ. Ποίων δή;

ΞΕ. Διειλόμεθα τῆς εἰδωλοποιικῆς εἴδη δύο, τὴν μὲν εἰκαστικήν, τὴν δὲ φανταστικήν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τὸν σοφιστὴν εἴπομεν ὡς ἀποροῖμεν εἰς ὁποτέραν θήσομεν.

ΘΕΑΙ. Ἦν ταῦτα.

ΞΕ. Καὶ τοῦθ' ἡμῶν ἀπορουμένων ἔτι μείζων κατεχύθη σκοτοδινία, φανέντος τοῦ λόγου τοῦ πᾶσιν ἀμφισ- 168 βητοῦντος ὡς οὔτε εἰκὼν οὔτε εἴδωλον οὔτε φάντασμα εἴη D τὸ παράπαν οὐδὲν διὰ τὸ μηδαμῶς μηδέποτε μηδαμοῦ ψεῦδος εἶναι.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ἀληθῆ.

ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ πέφανται μὲν λόγος, πέφανται δ' οὖσα δόξα ψευδής, ἐγχωρεῖ δὴ μιμήματα τῶν ὄντων εἶναι καὶ τέχνην ἐκ ταύτης γίγνεσθαι τῆς διαθέσεως ἀπατητικήν.

ΘΕΑΙ. Ἐγχωρεῖ.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὅτι γ' ἦν ὁ σοφιστὴς τούτων πότερον, διωμολογημένον ἡμῖν ἐν τοῖς πρόσθεν ἦν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

233 ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἐπιχειρῶμεν, σχίζοντες διχῇ τὸ προ- E τεθὲν γένος, πορεύεσθαι κατὰ τοὐπὶ δεξιὰ ἀεὶ μέρος τοῦ τμηθέντος ἐχόμενοι τῆς τοῦ σοφιστοῦ κοινωνίας, ἕως ἂν αὐτοῦ τὰ κοινὰ πάντα περιελόντες, τὴν οἰκείαν λιπόντες φύσιν ἐπιδείξωμεν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς, ἔπειτα δὲ 265 καὶ τοῖς ἐγγυτάτω γένει τῆς τοιαύτης μεθόδου πεφυκόσιν.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν τότε μὲν ἠρχόμεθα ποιητικὴν καὶ κτητικὴν τέχνην διαιρούμενοι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τῆς κτητικῆς ἐν θηρευτικῇ καὶ ἀγωνίᾳ καὶ ἐμπορικῇ καί τισιν ἐν τοιούτοις εἴδεσιν ἐφαντάζετο ἡμῖν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ μιμητικὴ περιείληφεν αὐτὸν τέχνη, δῆλον ὡς αὐτὴν τὴν ποιητικὴν δίχα διαιρετέον πρώτην. ἡ γάρ που μίμησις ποίησίς τίς ἐστιν, εἰδώλων B μέντοι, φαμέν, ἀλλ' οὐκ αὐτῶν ἑκάστων. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ποιητικῆς δὴ πρῶτον δύο ἔστω μέρη.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

ΞΕ. Τὸ μὲν θεῖον, τὸ δ' ἀνθρώπινον.

ΘΕΑΙ. Οὔπω μεμάθηκα.

ΞΕ. Ποιητικήν, εἴπερ μεμνήμεθα τὰ κατ' ἀρχὰς λε- 234 χθέντα, πᾶσαν ἔφαμεν εἶναι δύναμιν, ἥ τις ἂν αἰτία γίγνηται τοῖς μὴ πρότερον οὖσιν ὕστερον γίγνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Μεμνήμεθα.

ΞΕ. Ζῷα δὴ πάντα θνητὰ καὶ φυτά, ὅσα τ' ἐπὶ C γῆς ἐκ σπερμάτων καὶ ῥιζῶν φύεται καὶ ὅσα ἄψυχα ἐν γῇ ξυνίσταται σώματα τηκτὰ καὶ ἄτηκτα, μῶν ἄλλου τινὸς ἢ θεοῦ δημιουργοῦντος φήσομεν ὕστερον γίγνεσθαι πρότερον οὐκ ὄντα; ἢ τῷ τῶν πολλῶν δόγματι καὶ ῥήματι χρώμενοι;

ΘΕΑΙ. Ποίῳ;

ΞΕ. Τὼ τὴν φύσιν αὐτὰ γεννᾶν ἀπό τινος αἰτίας αὐτομάτης καὶ ἄνευ διανοίας φυούσης· ἢ μετὰ λόγου τε καὶ ἐπιστήμης θείας ἀπὸ θεοῦ γιγνομένης;

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ἴσως διὰ τὴν ἡλικίαν πολλάκις ἀμ- D φότερα μεταδοξάζω· νῦν μὴν βλέπων εἰς σὲ καὶ ὑπολαμβάνων οἴεσθαί σε κατά γε θεὸν αὐτὰ γίγνεσθαι, ταύτῃ καὶ αὐτὸς νενόμικα.

ΞΕ. Καλῶς γε, ὦ Θεαίτητε. καὶ εἰ μέν γέ σε ἡγούμεθα τῶν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἄλλως πως δοξαζόντων εἶναι, νῦν ἂν τῷ λόγῳ μετὰ πειθοῦς ἀναγκαίας ἐπεχειροῦμεν ποιεῖν ὁμολογεῖν· ἐπειδὴ δέ σου καταμανθάνω τὴν 235 φύσιν, ὅτι καὶ ἄνευ τῶν παρ' ἡμῶν λόγων αὐτὴ πρόσεισιν ἐφ' ἅπερ νῦν ἕλκεσθαι φῄς, ἐάσω· χρόνος γὰρ ἐκ περιττοῦ E γίγνοιτ' ἄν. ἀλλὰ θήσω τὰ μὲν φύσει λεγόμενα ποιεῖσθαι θείᾳ τέχνῃ, τὰ δ' ἐκ τούτων ὑπ' ἀνθρώπων ξυνιστάμενα ἀνθρωπίνῃ, καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον δύο ποιητικῆς γένη, τὸ μὲν ἀνθρώπινον εἶναι, τὸ δὲ θεῖον.

ΘΕΑΙ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Τέμνε δὴ δυοῖν οὔσαιν δίχα ἑκατέραν αὖθις.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἷον τότε μὲν κατὰ πλάτος τέμνων τὴν ποιητι- 266 κὴν πᾶσαν, νῦν δὲ αὖ κατὰ μῆκος.

ΘΕΑΙ. Τετμήσθω.

ΞΕ. Τέτταρα μὴν αὐτῆς οὕτω τὰ πάντα μέρη γίγνεται, δύο μὲν τὰ πρὸς ἡμῶν, ἀνθρώπεια, δύο δ' αὖ τὰ πρὸς θεῶν, θεῖα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὰ δέ γ' ὡς ἑτέρως αὖ διῃρημένα, μέρος μὲν

---

6. προάτερον a. — 18. ὁπότερ' ἂν a. — 32. τούτων, πότερον - - ἦν; ab, corrigente Bekkero in Comm. Crit. p. 310. — 39. δὲ om. 𝔛c. — 45. καὶ ἐν ἀγωνίᾳ καὶ ἐν ἐμπορικῇ a.

24. μὴ 𝔛ΓΔΣ et pr. ΠΥΒΕF. — ὑπολαμβάνω a. — 31. αὕτη a. — 38. αὖθις] αὐταῖν a. — 43. πάντα om. 𝔛ΔΠ. — 47. αὖ] δύο 𝔛ΔΠ.

ἓν ἀφ' ἑκατέρας τῆς μερίδος αὐτοποιητικόν, τὼ δ' ὑπολοίπω σχεδὸν μάλιστ' ἂν λεγοίσθην εἰδωλοποιικώ. καὶ κατὰ ταῦτα δὴ πάλιν ἡ ποιητικὴ διχῇ διαιρεῖται.

B ΘΕΑΙ. Λέγε ὅπῃ ἑκατέρα αὖθις.

236 ΞΕ. Ἡμεῖς μέν που καὶ τἆλλα ζῷα καὶ ἐξ ὧν τὰ πεφυκότ' ἐστί, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τούτων ἀδελφά, θεοῦ γεννήματα πάντα ἴσμεν αὐτὰ ἀπειργασμένα ἕκαστα· ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Τούτων δέ γε ἑκάστων εἴδωλα, ἀλλ' οὐκ αὐτά, παρέπεται, δαιμονίᾳ καὶ ταῦτα μηχανῇ γεγονότα.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

ΞΕ. Τά τε ἐν τοῖς ὕπνοις καὶ ὅσα μεθ' ἡμέραν φαντάσματα αὐτοφυῆ λέγεται, σκιὰ μὲν ὅταν ἐν τῷ πυρὶ
C σκότος ἐγγίγνηται, διπλοῦν δὲ ἡνίκ' ἂν φῶς οἰκεῖόν τε καὶ ἀλλότριον περὶ τὰ λαμπρὰ καὶ λεῖα εἰς ἓν ξυνελθὸν τῆς ἔμπροσθεν εἰωθυίας ὄψεως ἐναντίαν αἴσθησιν παρέχον εἶδος ἀπεργάζηται.

ΘΕΑΙ. Δύο γὰρ οὖν ἐστι ταῦτα θείας ἔργα ποιήσεως, αὐτό τε καὶ τὸ παρακολουθοῦν εἴδωλον ἑκάστῳ.

ΞΕ. Τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἆρ' οὐκ αὐτὴν μὲν οἰκίαν οἰκοδομικῇ φήσομεν ποιεῖν, γραφικῇ δέ τιν' ἑτέραν, οἷον ὄναρ ἀνθρώπινον ἐγρηγορόσιν ἀπειργασμένην;

D ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα οὕτω κατὰ δύο διττὰ ἔργα τῆς ἡμετέρας αὖ ποιητικῆς πράξεως, τὸ μὲν αὐτό, φαμέν, αὐτουργική, τὸ δὲ εἴδωλον εἰδωλοποιική.

237 ΘΕΑΙ. Νῦν μᾶλλον ἔμαθον, καὶ τίθημι δύο διχῇ ποιητικῆς εἴδη· θείαν μὲν καὶ ἀνθρωπίνην κατὰ θάτερον τμῆμα, κατὰ δὲ θάτερον τὸ μὲν αὐτῶν ὄν, τὸ δὲ ὁμοιωμάτων τινῶν γέννημα.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν εἰδωλουργικῆς ἀναμνησθῶμεν, ὅτι τὸ μὲν εἰκαστικόν, τὸ δὲ φανταστικὸν ἔμελλεν εἶναι γένος,
E εἰ τὸ ψεῦδος ὄντως ὂν ψεῦδος καὶ τῶν ὄντων ἕν τι φανείη πεφυκός.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐφάνη τε καὶ διὰ ταῦτα δὴ καταριθμήσομεν αὐτὼ νῦν ἀναμφισβητήτως εἴδη δύο;

ΘΕΑΙ. Ναί.

967 ΞΕ. Τὸ τοίνυν φανταστικὸν αὖθις διορίζωμεν δίχα;

ΘΕΑΙ. Πῇ;

ΞΕ. Τὸ μὲν δι' ὀργάνων γιγνόμενον, τὸ δὲ αὐτοῦ παρέχοντος ἑαυτὸν ὄργανον τοῦ ποιοῦντος τὸ φάντασμα.

ΘΕΑΙ. Πῶς φῄς;

169 ΞΕ. Ὅταν, οἶμαι, τὸ σὸν σχῆμά τις τῷ ἑαυτοῦ χρώμενος σώματι προσόμοιον ἢ φωνὴν φωνῇ φαίνεσθαι ποιῇ, μίμησις τοῦτο τῆς φανταστικῆς μάλιστα κέκληταί που.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μιμητικὸν δὴ τοῦτο αὐτῆς προσειπόντες ἀπονειμώμεθα· τὸ δ' ἄλλο πᾶν ἀφῶμεν μαλακισθέντες καὶ πα- 238
ρέντες ἑτέρῳ συναγαγεῖν τε εἰς ἓν καὶ πρέπουσαν ἐπωνυ- B
μίαν ἀποδοῦναί τιν' αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Νενεμήσθω, τὸ δὲ μεθείσθω.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τοῦτο ἔτι διπλοῦν, ὦ Θεαίτητε, ἄξιον ἡγεῖσθαι· δι' ἃ δέ, σκόπει.

ΘΕΑΙ. Λέγε.

ΞΕ. Τῶν μιμουμένων οἱ μὲν εἰδότες ὃ μιμοῦνται τοῦτο πράττουσιν, οἱ δ' οὐκ εἰδότες. καίτοι τίνα μείζω διαίρεσιν ἀγνωσίας τε καὶ γνώσεως θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τό γε ἄρτι λεχθὲν εἰδότων ἦν μίμημα· τὸ γὰρ σὸν σχῆμα καὶ σὲ γιγνώσκων ἄν τις μιμήσαιτο.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ; C

ΞΕ. Τί δὲ δικαιοσύνης τὸ σχῆμα καὶ ὅλης ξυλλήβδην ἀρετῆς; ἆρ' οὐκ ἀγνοοῦντες μέν, δοξάζοντες δέ πῃ, σφόδρα ἐπιχειροῦσι πολλοὶ τὸ δοκοῦν σφίσι τοῦτο ὡς ἐνὸν αὐτοῖς προθυμεῖσθαι φαίνεσθαι ποιεῖν, ὅ τι μάλιστα ἔργοις τε καὶ λόγοις μιμούμενοι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πάνυ γε πολλοί.

ΞΕ. Μῶν οὖν πάντες ἀποτυγχάνουσι τοῦ δοκεῖν εἶναι 239
δίκαιοι μηδαμῶς ὄντες; ἢ τούτου πᾶν τοὐναντίον;

ΘΕΑΙ. Πᾶν.

ΞΕ. Μιμητὴν δὴ τοῦτόν γε ἕτερον ἐκείνου λεκτέον D
οἶμαι, τὸν ἀγνοοῦντα τοῦ γιγνώσκοντος.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πόθεν οὖν ὄνομα ἑκατέρῳ τις αὐτῶν λήψεται πρέπον; ἢ δῆλον δὴ χαλεπὸν ὄν, διότι τῆς τῶν γενῶν κατ' εἴδη διαιρέσεως παλαιά τις, ὡς ἔοικεν, αἰτία τοῖς ἔμπροσθεν καὶ ἀσύννους παρῆν, ὥστε μηδ' ἐπιχειρεῖν μηδένα διαιρεῖσθαι· καθὸ δὴ τῶν ὀνομάτων ἀνάγκη μὴ σφόδρα εὐπορεῖν. ὅμως δέ, κἂν εἰ τολμηρότερον εἰρῆσθαι, διαγνώσεως ἕνεκα τὴν μὲν μετὰ δόξης μίμησιν δοξομιμητικὴν
προσείπωμεν, τὴν δὲ μετ' ἐπιστήμης ἱστορικήν τινα μίμησιν. E

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Θατέρῳ τοίνυν χρηστέον· ὁ γὰρ σοφιστὴς οὐκ ἐν τοῖς εἰδόσιν ἦν, ἀλλ' ἐν τοῖς μιμουμένοις δή.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Τὸν δοξομιμητὴν δὴ σκοπώμεθα ὥσπερ σίδηρον, εἴτε ὑγιὴς εἴτε διπλόην ἔτ' ἔχων τινά ἐστιν ἐν ἑαυτῷ.

ΘΕΑΙ. Σκοπῶμεν.

ΞΕ. Ἔχει τοίνυν καὶ μάλα συχνήν. ὁ μὲν γὰρ εὐήθης 240
αὐτῶν ἐστιν, οἰόμενος εἰδέναι ταῦτα ἃ δοξάζει· τὸ δὲ 968.
θατέρου σχῆμα διὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις κυλίνδησιν ἔχει πολλὴν ὑποψίαν καὶ φόβον ὡς ἀγνοεῖ ταῦτα ἃ πρὸς τοὺς ἄλλους ὡς εἰδὼς ἐσχημάτισται.

---

1. αὐτὸ ποιητικὸν a. — 2. ἂν om. ΧΔΛ et pr. Π. — 4. ὅποι ΧΓΔΞΠΣΤΒCΗ. — 16. παρασχὸν a. — 24. κατὰ] καὶ τὰ ΧΔΠ. — 36. αὐτὼ Η b: αὐτῷ ac. — 39. διορίζομεν a.

16. δὴ] δαὶ ab. — 30. αἰτία] ἀήθεια Boeckhius, ἀηδία Orellius. — 33. ἀπορεῖν a. — εἰ libri omnes: ᾖ abc. Vid. Winckelm. ad Euthyd. p. XIV. — 41. ἔτ' om. a.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἔστιν ἑκατέρου γένους ὧν εἴρηκας.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὸν μὲν ἁπλοῦν μιμητήν τινα, τὸν δὲ εἰρωνικὸν μιμητὴν θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Εἰκός γοῦν.

ΞΕ. Τούτου δ' αὖ τὸ γένος ἓν ἢ δύο φῶμεν;

ΘΕΑΙ. Ὅρα σύ.

B *ΞΕ. Σκοπῶ, καί μοι διττὼ καταφαίνεσθόν τινε· τὸν*
μὲν δημοσίᾳ τε καὶ μακροῖς λόγοις πρὸς πλήθη δυνατὸν εἰρωνεύεσθαι καθορῶ, τὸν δὲ ἰδίᾳ τε καὶ βραχέσι λόγοις ἀναγκάζοντα τὸν προσδιαλεγόμενον ἐναντιολογεῖν αὐτὸν αὑτῷ.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ὀρθότατα.

ΞΕ. Τίνα οὖν ἀποφαινώμεθα τὸν μακρολογώτερον εἶναι; πότερα πολιτικὸν ἢ δημολογικόν;

ΘΕΑΙ. Δημολογικόν.

ΞΕ. Τί δὲ τὸν ἕτερον ἐροῦμεν; σοφὸν ἢ σοφιστικόν;

ΘΕΑΙ. Τὸ μέν που σοφὸν ἀδύνατον, ἐπείπερ οὐκ C
εἰδότα αὐτὸν ἔθεμεν· μιμητὴς δ' ὢν τοῦ σοφοῦ δῆλον ὅτι 241
παρωνύμιον αὐτοῦ τι λήψεται, καὶ σχεδὸν ἤδη μεμάθηκα ὅτι τοῦτον δεῖ προσειπεῖν ἀληθῶς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν παντάπασιν ὄντως σοφιστήν.

ΞΕ. Οὐκοῦν συνδήσομεν αὐτοῦ, καθάπερ ἔμπροσθεν, τοὔνομα συμπλέξαντες ἀπὸ τελευτῆς ἐπ' ἀρχήν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὴ τῆς ἐναντιοποιολογικῆς εἰρωνικοῦ μέρους τῆς δοξαστικῆς μιμητικόν, τοῦ φανταστικοῦ γένους ἀπὸ
τῆς εἰδωλοποιικῆς οὐ θεῖον ἀλλ' ἀνθρωπικὸν τῆς ποιή- D
σεως ἀφωρισμένον ἐν λόγοις τὸ θαυματοποιικὸν μόριον, ταύτης τῆς γενεᾶς τε καὶ αἵματος ὃς ἂν φῇ τὸν ὄντως σοφιστὴν εἶναι, τἀληθέστατα, ὡς ἔοικεν, ἐρεῖ.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

2. *Τὸ* **auctore Stephano bc:** *Τὸν* **cum libris a.** — 7. *συνδήσομεν* 𝔛 *Γ Δ* **et pr.** *Π: συνδήσωμεν* **abc.** — 10. *Τὸ* **auctore Schleiermachero bc:** *Τὸν* **cum libris a.** — 14. *ταύτης τῆς γενεᾶς*] **Hom. Il. ζ, 211. υ, 241.**

ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΡΙΤΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ, ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΣ, ΚΛΕΙΝΙΑΣ, ΚΤΗΣΙΠΠΟΣ.

p. Steph. **T. I. 271**
p. Lugd. 214
p. Bekk. P. II. V. I. 393

I. *Τίς ἦν, ὦ Σώκρατες, ᾧ χθὲς ἐν Λυκείῳ διελέγου;
ἢ πολὺς ὑμᾶς ὄχλος περιειστήκει, ὥστ' ἔγωγε βουλόμενος
ἀκούειν προσελθὼν οὐδὲν οἷός τ' ἦν ἀκοῦσαι σαφές. ὑπερ-
κύψας μέντοι κατεῖδον, καί μοι ἔδοξεν εἶναι ξένος τις,
ᾧ διελέγου. τίς ἦν;*

*ΣΩ. Ὁπότερον καὶ ἐρωτᾷς, ὦ Κρίτων; οὐ γὰρ εἷς,
ἀλλὰ δύο ἤστην.*

*ΚΡ. Ὃν μὲν ἐγὼ λέγω, ἐκ δεξιᾶς τρίτος ἀπὸ σοῦ
B καθῆστο· ἐν μέσῳ δ' ὑμῶν τὸ Ἀξιόχου μειράκιον ἦν. καὶ
μάλα πολύ, ὦ Σώκρατες, ἐπιδεδωκέναι μοι ἔδοξε, καὶ τοῦ
ἡμετέρου οὐ πολύ τι τὴν ἡλικίαν διαφέρειν Κριτοβούλου.
ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σκληφρός, οὗτος δὲ προφερὴς καὶ καλὸς
καὶ ἀγαθὸς τὴν ὄψιν.*

*ΣΩ. Εὐθύδημος οὗτός ἐστιν, ὦ Κρίτων, ὃν ἐρωτᾷς·
ὁ δὲ παρ' ἐμὲ καθήμενος ἐξ ἀριστερᾶς ἀδελφὸς τούτου,
Διονυσόδωρος· μετεῖχε δὲ καὶ οὗτος τῶν λόγων.*

ΚΡ. Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὦ Σώκρατες. καινοί τινες 394
αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταί. ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία; C

*ΣΩ. Οὗτοι τὸ μὲν γένος, ὡς ἐγᾦμαι, ἐντεῦθέν ποθέν
εἰσιν ἐκ Χίου, ἀπῴκησαν δὲ ἐς Θουρίους· φεύγοντες δὲ
ἐκεῖθεν πόλλ' ἤδη ἔτη περὶ τούσδε τοὺς τόπους διατρί-
βουσιν. ὃ δὲ σὺ ἐρωτᾷς τὴν σοφίαν αὐτοῖν, θαυμασία,
ὦ Κρίτων· πάνσοφοι ἀτεχνῶς. ὡς ἔγωγε οὐδ' ᾔδη πρὸ* 215
*τοῦ, ὅ τι εἶεν οἱ παγκρατιασταί. τούτω γάρ ἐστον κομιδῇ
παμμάχω, οὐ κατὰ τὼ Ἀκαρνᾶνε τὼ παγκρατιαστὰ ἀδελφώ·
ἐκείνω μὲν γὰρ τῷ σώματι μόνον οἵω τε μάχεσθαι· τούτω* D
*δὲ πρῶτον μὲν τῷ σώματι δεινοτάτω ἐστόν, καὶ μάχῃ, ᾗ
πάντων ἔστι κρατεῖν· ἐν ὅπλοις γὰρ αὐτώ τε σοφὼ πάνυ
μάχεσθαι καὶ ἄλλον, ὃς ἂν διδῷ μισθόν, οἵω τε ποιῆσαι·* **272**
*ἔπειτα τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις μάχην κρατίστω καὶ ἀγω-
νίσασθαι καὶ ἄλλον διδάξαι λέγειν τε καὶ συγγράφεσθαι
λόγους οἵους εἰς τὰ δικαστήρια. πρὸ τοῦ μὲν οὖν ταῦτα*

---

2. *περιειστήκει* a. — 16. *μετεῖχε* cum **Heindorfio** c: *μετέχει* ab.

1-2. *Σώκρατες. καινοί - - σοφισταί. ποδ. ΓBCE: Σώκρατες. ΣΩ. Καινοί - - - σοφισταί. ΚΡ. Ποδ.* abc. [*Σώκρατες· καὶ καινοί τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταὶ ποδαποί; καὶ* Winckelmannus, *Σώκρατες· καινοί τινες αὖ οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταί. ΣΩ. Ναί. ΚΡ. Ποδαποί; καὶ* Stallbaumius.] — *Ποδαποὶ δέ; καὶ* ab. — 6. *θαυμάσι' ὦ* ab. cf. Herm. ad Soph. Oed. R. vs. 1216. — 7. *πάσσοφοι* b. — *ὡς ἔγωγε*] *τώγε* ΧΔ, *τώδε* r. — *ᾔδειν* a. — 9. *Ἀκαρνᾶνε ἐγενέσθην τὼ* ΧΘr. [*ἀτεχνῶς· ὥγε· οὐδ' ᾔδη πρὸ τοῦ ὅ τι εἶεν οἱ παγκρατιασταί· τούτω γάρ ἐστον κομιδῇ παμμάχω, - οὐ κατὰ τὼ Ἀκαρνᾶνε ἐγενέσθην τὼ* Winckelmannus.] — 12. *ἔστι* om. ΧΘ.

δεινὼ ἤστην μόνον, νῦν δὲ τέλος ἐπιτεθείκατον παγκρατιαστικῇ τέχνῃ. ἣ γὰρ ἦν λοιπὴ αὐτοῖν μάχη ἀργός, ταύτην νῦν ἐξειργάσθον, ὥστε μηδ' ἂν ἕνα αὐτοῖς οἷόν τ' 395 εἶναι μηδ' ἀνταῖραι· οὕτω δεινὼ γεγόνατον ἐν τοῖς λόγοις μάχεσθαί τε καὶ ἐξελέγχειν τὸ ἀεὶ λεγόμενον, ὁμοίως ἐάν B τε ψεῦδος ἐάν τε ἀληθὲς ᾖ. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ἐν νῷ ἔχω τοῖν ἀνδροῖν παραδοῦναι ἐμαυτόν· καὶ γάρ φατον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ποιῆσαι ἂν καὶ ἄλλον ὁντινοῦν τὰ αὐτὰ ταῦτα δεινόν.

ΚΡ. Τί δέ, ὦ Σώκρατες; οὐ φοβεῖ τὴν ἡλικίαν, μὴ ἤδη πρεσβύτερος ᾖς;

ΣΩ. Ἥκιστά γε, ὦ Κρίτων· ἱκανὸν τεκμήριον ἔχω καὶ παραμύθιον τοῦ μὴ φοβεῖσθαι. αὐτὼ γὰρ τούτω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, γέροντε ὄντε ἠρξάσθην ταύτης τῆς σοφίας ἧς ἔγωγε ἐπιθυμῶ, τῆς ἐριστικῆς. πέρυσι δὲ ἢ προπέρυσιν C οὐδέπω ἤστην σοφώ. ἀλλ' ἐγὼ ἓν μόνον φοβοῦμαι, μὴ αὖ ὄνειδος τοῖν ξένοιν περιάψω, ὥσπερ Κόννῳ τῷ Μητροβίου, τῷ κιθαριστῇ, ὃς ἐμὲ διδάσκει ἔτι καὶ νῦν κιθαρίζειν. ὁρῶντες οὖν οἱ παῖδες οἱ συμφοιτηταί μου ἐμοῦ τε καταγελῶσι καὶ τὸν Κόννον καλοῦσι γεροντοδιδάσκαλον. μὴ οὖν καὶ τοῖν ξένοιν τις ταὐτὸ τοῦτο ὀνειδίσῃ· οἱ δ' αὐτὸ τοῦτο ἴσως φοβούμενοι τάχα με οὐκ ἂν ἐθέλοιεν προσδέξασθαι. ἐγὼ δ', ὦ Κρίτων, ἐκεῖσε μὲν ἄλλους D πέπεικα συμμαθητάς μοι φοιτᾶν πρεσβύτας, ἐνταῦθα δέ γε ἑτέρους πειράσομαι πείθειν, καὶ σὺ τί οὐ συμφοιτᾷς; 396 ὡς δὲ δέλεαρ αὐτοῖς ἕξομεν τοὺς σοὺς υἱεῖς· ἐφιέμενοι γὰρ ἐκείνων οἶδ' ὅτι καὶ ἡμᾶς παιδεύσουσιν.

ΚΡ. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ὦ Σώκρατες, ἐάν γε σοὶ δοκῇ. πρῶτον δέ μοι διήγησαι τὴν σοφίαν τοῖν ἀνδροῖν, τίς ἐστιν, ἵνα εἰδῶ, ὅ τι καὶ μαθησόμεθα.

II. ΣΩ. Οὐκ ἂν φθάνοις ἀκούων· ὡς οὐκ ἂν ἔχοιμί γε εἰπεῖν, ὅτι οὐ προσεῖχον τὸν νοῦν αὐτοῖν, ἀλλὰ πάνυ καὶ προσεῖχον καὶ μέμνημαι, καί σοι πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς E ἅπαντα διηγήσασθαι. κατὰ θεὸν γάρ τινα ἔτυχον καθήμενος ἐνταῦθα, οὗπερ σύ με εἶδες, ἐν τῷ ἀποδυτηρίῳ μόνος, καὶ ἤδη ἐν νῷ εἶχον ἀναστῆναι· ἀνισταμένου δέ μου ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. πάλιν οὖν 273 ἐκαθεζόμην, καὶ ὀλίγῳ ὕστερον εἰσέρχεσθον τούτω, ὅ τ' Εὐθύδημος καὶ ὁ Διονυσόδωρος, καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἅμα πολλοί, ἐμοὶ δοκεῖν. εἰσελθόντες δὲ περιεπατείτην ἐν τῷ καταστέγῳ δρόμῳ. καὶ οὔπω τούτω δύ' ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότε ἤστην, καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας, ὃν σὺ φῂς πολὺ ἐπιδεδωκέναι ἀληθῆ λέγων· ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ ἐρασταὶ πάνυ πολλοί τε καὶ ἄλλοι καὶ Κτήσιππος, νεανίσκος τις Παιανιεύς, μάλα καλός τε κἀγαθὸς τὴν φύσιν ὅσον μέν, ὑβριστὴς δὲ διὰ τὸ νέος εἶναι. ἰδὼν οὖν με ὁ Κλεινίας ἀπὸ τῆς εἰσόδου μόνον καθήμενον, ἄντικρυς ἰὼν B 397 παρεκαθέζετο ἐκ δεξιᾶς, ὥσπερ καὶ σὺ φῄς. ἰδόντες δὲ αὐτὸν ὅ τε Διονυσόδωρος καὶ ὁ Εὐθύδημος πρῶτον μὲν ἐπιστάντε διελεγέσθην ἀλλήλοιν, ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντες εἰς ἡμᾶς — καὶ γὰρ πάνυ αὐτοῖν προσεῖχον τὸν νοῦν —, ἔπειτα ἰόντε ὁ μὲν παρὰ τὸ μειράκιον ἐκαθέζετο, ὁ Εὐθύδημος, ὁ δὲ παρ' αὐτὸν ἐμὲ ἐξ ἀριστερᾶς· οἱ δ' ἄλλοι ὡς ἕκαστος ἐτύγχανεν. ἠσπαζόμην οὖν αὐτὼ ἅτε διὰ χρόνου ἑωρακώς· μετὰ δὲ τοῦτο εἶπον πρὸς τὸν Κλεινίαν, C Ὦ Κλεινία, τώδε μέντοι τὼ ἄνδρε σοφώ, Εὐθύδημός τε καὶ Διονυσόδωρος, οὐ τὰ σμικρά, ἀλλὰ τὰ μεγάλα· τὰ γὰρ περὶ τὸν πόλεμον πάντα ἐπίστασθον, ὅσα δεῖ τὸν μέλλοντα στρατηγὸν ἔσεσθαι, τάς τε τάξεις καὶ τὰς ἡγεμονίας τῶν στρατοπέδων καὶ ὅσα ἐν ὅπλοις μάχεσθαι διδακτέον. οἵω τε δὲ καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὑτῷ βοηθεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἄν τις αὐτὸν ἀδικῇ. Εἰπὼν οὖν ταῦτα κατεφρονήθην ὑπ' αὐτοῖν· ἐγε- D λασάτην γοῦν ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλους, καὶ ὁ Εὐθύδημος εἶπεν· Οὔτοι ἔτι ταῦτα, ὦ Σώκρατες, σπουδάζομεν, ἀλλὰ παρέργοις αὐτοῖς χρώμεθα. Κἀγὼ θαυμάσας εἶπον· Καλὸν ἄν τι τὸ ἔργον ὑμῶν εἴη, εἰ τηλικαῦτα 398 πράγματα πάρεργα ὑμῖν τυγχάνει ὄντα, καὶ πρὸς θεῶν εἴπετόν μοι, τί ἐστι τοῦτο τὸ καλόν. Ἀρετήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οἰόμεθα οἵω τ' εἶναι παραδοῦναι κάλλιστ' ἀνθρώπων καὶ τάχιστα.

III. Ὦ Ζεῦ, οἷον, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον πρᾶγμα. πό- E θεν τοῦτο τὸ ἕρμαιον εὑρέτην; ἐγὼ δὲ περὶ ὑμῶν διενοούμην ἔτι, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον, ὡς τὸ πολὺ τοῦτο δεινοῖν ὄντοιν, ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, καὶ ταῦτ' ἔλεγον περὶ σφῷν· ὅτε γὰρ τὸ πρότερον ἐπεδημησάτην, τοῦτο μέμνημαι σφὼ ἐπαγγελλομένω. εἰ δὲ νῦν ἀληθῶς ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἔχετον, ἵλεω εἴητον· ἀτεχνῶς γὰρ ἔγωγε σφὼ ὥσπερ θεὼ προσαγορεύω, συγγνώμην δεόμενος ἔχειν μοι τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων. ἀλλ' ὁρᾶτον, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυ- 274 σόδωρε, εἰ ἀληθῆ λέγετον· ὑπὸ γὰρ τοῦ μεγέθους τοῦ ἐπαγγέλματος οὐδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν. Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, ἔφατον, τοῦτο οὕτως ἔχον. Μακαρίζω ἄρ' ὑμᾶς ἔγωγε τοῦ κτήματος πολὺ μᾶλλον ἢ μέγαν βασιλέα

---

2. ταύτη a. — 10. δέ ΧΘΣr: δαί abc. — 12. ἔχων ab. — 15. δὲ om. ΧΘc. — προπέρυσι a. — 16. αὖ] αὐτὸς ab. — 19. μου] μοι rc. — 21. ξένοιν] ξένοιν τούτοιν c. — 25. καὶ σὺ τί οὐ συμφοιτᾷς; ὡς δὲ Winckelmannus: καὶ σύ τί που συμφοίτα. ἴσως δὲ abc. — 26. αὐτοῖς ἕξομεν ΧΘr: ἄξομεν αὐτοῖς abc. — 36. δ' ἐμοῦ Θb. — 39. ἅμα αὖ πολλοὶ ΧΘ. — 40. δοκεῖ a. — εἰσελθόντε ab.

2. τε om. r, seclusit Bekkerus. — 4. μὲν] μὴ ΧΓΘΕr et pr. B. (ὅσον μὴ ὑβριστὴς διὰ τὸ νέος εἶναι Winckelmannus.) — 6. παρεκαθίζετο a. — ἰδόντε ab. — 9. ἀποβλέποντε ab. — 9. προσεῖχον αὐτοῖν a. — 11. αὐτόν με a, αὖ τὸν ἐμὲ Winckelmannus. — 17. στρατηγὸν ΧΘ: ἀγαθὸν στρατηγὸν abc. — 22. γοῦν cum Heindorfio bc: οὖν a. — ἀλλήλω ab. — 24. Καὶ ἐγὼ a. — 25. τι] που ab. — 30. οἷον ἔφην ἦν libri omnes praeter Γ, (qui et ipse erasit aliquid ante ἦν,) in quo ἐφάνη vel φανῆναι latere videtur Winckelmanno. — 31. Quidni εὕρετον? Bκκ. — 34. ἐπεδημείτην a, ἐπεδημήσατον Bekkerus. — 41. ἐφάτην Bekkerus.

τῆς ἀρχῆς. τοσόνδε δέ μοι εἴπετον, εἰ ἐν νῷ ἔχετον ἐπι-
δεικνύναι ταύτην τὴν σοφίαν, ἢ πῶς σφῷν βεβούλευται.
216 Ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐπιδεί-
399 ξοντε καὶ διδάξοντε, ἐάν τις ἐθέλῃ μανθάνειν. Ἀλλ' ὅτι
B μὲν ἐθελήσουσιν ἅπαντες οἱ μὴ ἔχοντες, ἐγὼ ὑμῖν ἐγγυῶ-
μαι, πρῶτος μὲν ἐγώ, ἔπειτα δὲ Κλεινίας οὑτοσί, πρὸς
δ' ἡμῖν Κτήσιππός τε ὅδε καὶ οἱ ἄλλοι οὗτοι, ἦν δ' ἐγὼ
δεικνὺς αὐτῷ τοὺς ἐραστὰς τοὺς Κλεινίου. οἱ δὲ ἐτύγχανον
ἡμᾶς ἤδη περιιστάμενοι. ὁ γὰρ Κτήσιππος ἔτυχε πόῤῥω
καθεζόμενος τοῦ Κλεινίου, ἐμοὶ δοκεῖν· ὡς δ' ἐτύγχανεν
ὁ Εὐθύδημος ἐμοὶ διαλεγόμενος προνενευκὼς εἰς τὸ πρό-
C σθεν, ἐν μέσῳ ὄντος ἡμῶν τοῦ Κλεινίου ἐπεσκότει τῷ
Κτησίππῳ τῆς θέας. βουλόμενός τε οὖν θεάσασθαι ὁ Κτή-
σιππος τὰ παιδικὰ καὶ ἅμα φιλήκοος ὢν ἀναπηδήσας
πρῶτος προσέστη ἡμῖν ἐν τῷ καταντικρύ. οὕτως οὖν καὶ
οἱ ἄλλοι ἐκεῖνον ἰδόντες περιέστησαν ἡμᾶς, οἵ τε τοῦ
Κλεινίου ἐρασταὶ καὶ οἱ τοῦ Εὐθυδήμου τε καὶ Διονυσο-
δώρου ἑταῖροι. τούτους δὴ ἐγὼ δεικνὺς ἔλεγον τῷ Εὐθυ-
δήμῳ, ὅτι πάντες ἕτοιμοι εἶεν μανθάνειν. ὅ τε οὖν Κτή-
σιππος συνέφη μάλα προθύμως καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἐκέλευον
D αὐτὼ κοινῇ πάντες ἐπιδείξασθαι τὴν δύναμιν τῆς σοφίας.

IV. Εἶπον οὖν ἐγώ, Ὦ Εὐθύδημε καὶ Διονυσόδωρε,
πάνυ μὲν οὖν παντὶ τρόπῳ καὶ τούτοις χαρίσασθον καὶ
ἐμοῦ ἕνεκα ἐπιδείξατον. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα δῆλον ὅτι
οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐπιδεῖξαι, τόδε δέ μοι εἴπετον, πότερον
400 πεπεισμένον ἤδη, ὡς χρὴ παρ' ὑμῶν μανθάνειν, δύναισθ'
E ἂν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἄνδρα μόνον, ἢ καὶ ἐκεῖνον τὸν μήπω
πεπεισμένον διὰ τὸ μὴ οἴεσθαι ὅλως τὸ πρᾶγμα τὴν ἀρε-
τὴν μαθητὸν εἶναι ἢ μὴ σφὼ εἶναι αὐτῆς διδασκάλω;
φέρε, καὶ τὸν οὕτως ἔχοντα τῆς αὐτῆς τέχνης ἔργον πεῖ-
σαι, ὡς καὶ διδακτὸν ἡ ἀρετὴ καὶ οὗτοι ὑμεῖς ἐστέ, παρ'
ὧν ἂν κάλλιστά τις αὐτὸ μάθοι, ἢ ἄλλης; Ταύτης μὲν
οὖν, ἔφη, τῆς αὐτῆς, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος.
Ὑμεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε, τῶν νῦν ἀνθρώπων
275 κάλλιστ' ἂν προτρέψαιτε εἰς φιλοσοφίαν καὶ ἀρετῆς ἐπι-
μέλειαν; Οἰόμεθά γε δή, ὦ Σώκρατες. Τῶν μὲν τοίνυν
ἄλλων τὴν ἐπίδειξιν ἡμῖν, ἔφην, εἰσαῦθις ἀπόθεσθον,
τοῦτο δ' αὐτὸ ἐπιδείξασθον· τουτονὶ τὸν νεανίσκον πεί-
σατον, ὡς χρὴ φιλοσοφεῖν καὶ ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ
χαριεῖσθον ἐμοί τε καὶ τουτοισὶ πᾶσι. συμβέβηκε γάρ τι
τοιοῦτον τῷ μειρακίῳ τούτῳ· ἐγώ τε καὶ οἵδε πάντες
τυγχάνομεν ἐπιθυμοῦντες ὡς βέλτιστον αὐτὸν γενέσθαι.
ἔστι δὲ οὗτος Ἀξιόχου μὲν υἱὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ πα-
B λαιοῦ, αὐτανεψιὸς δὲ τοῦ νῦν ὄντος Ἀλκιβιάδου· ὄνομα
δ' αὐτῷ Κλεινίας. ἔστι δὲ νέος· φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ,
οἷον εἰκὸς περὶ νέῳ, μή τις φθῇ ἡμᾶς ἐπ' ἄλλο τι ἐπιτή-
δευμα τρέψας αὐτοῦ τὴν διάνοιαν καὶ διαφθείρῃ. σφὼ 401
οὖν ἥκετον εἰς κάλλιστον. ἀλλ' εἰ μή τι διαφέρει ὑμῖν,
λάβετον πεῖραν τοῦ μειρακίου καὶ διαλέχθητον ἐναντίον
ἡμῶν. Εἰπόντος οὖν ἐμοῦ σχεδόν τι αὐτὰ ταῦτα ὁ Εὐ-
θύδημος ἅμα ἀνδρείως τε καὶ θαῤῥαλέως, Ἀλλ' οὐδὲν
διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐὰν μόνον ἐθέλῃ ἀποκρίνε- C
σθαι ὁ νεανίσκος. Ἀλλὰ μὲν δή, ἔφην ἐγώ, τοῦτό γε καὶ
εἴθισται· θαμὰ γὰρ αὐτῷ οἵδε προσιόντες πολλὰ ἐρωτῶσί
τε καὶ διαλέγονται, ὥστε ἐπιεικῶς θαῤῥεῖ τὸ ἀποκρίνασθαι.

V. Τὰ δὴ μετὰ ταῦτα, ὦ Κρίτων, πῶς ἂν καλῶς
σοι διηγησαίμην; οὐ γὰρ σμικρὸν τὸ ἔργον, δύνασθαι
ἀναλαβεῖν διεξιόντα σοφίαν ἀμήχανον ὅσην· ὥστ' ἔγωγε,
καθάπερ οἱ ποιηταί, δέομαι ἀρχόμενος τῆς διηγήσεως D
Μούσας τε καὶ Μνήμην ἐπικαλεῖσθαι. ἤρξατο δ' οὖν ἐν-
θένδε ποθὲν ὁ Εὐθύδημος, ὡς ἐγᾦμαι· Ὦ Κλεινία, πό-
τεροί εἰσι τῶν ἀνθρώπων οἱ μανθάνοντες, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ
ἀμαθεῖς; Καὶ τὸ μειράκιον, ἅτε μεγάλου ὄντος τοῦ ἐρω-
τήματος, ἠρυθρίασέ τε καὶ ἀπορήσας ἔβλεψεν εἰς ἐμέ. καὶ
ἐγὼ γνοὺς αὐτὸν τεθορυβημένον, Θάῤῥει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ E
Κλεινία, καὶ ἀπόκριναι ἀνδρείως, ὁπότερά σοι φαίνεται· 402
ἴσως γάρ τοι ὠφελεῖ τὴν μεγίστην ὠφέλειαν. Καὶ ἐν τούτῳ
ὁ Διονυσόδωρος προσκύψας μοι σμικρὸν πρὸς τὸ οὖς,
πάνυ μειδιάσας τῷ προσώπῳ, Καὶ μήν, ἔφη, σοί, ὦ Σώ-
κρατες, προλέγω, ὅτι ὁπότερ' ἂν ἀποκρίνηται τὸ μειρά-
κιον, ἐξελεγχθήσεται. Καὶ αὐτοῦ μεταξὺ ταῦτα λέγοντος
ὁ Κλεινίας ἔτυχεν ἀποκρινάμενος, ὥστε οὐδὲ παρακελεύ-
σασθαί μοι ἐξεγένετο εὐλαβηθῆναι τῷ μειρακίῳ, ἀλλ' ἀπε- 276
κρίνατο, ὅτι οἱ σοφοὶ εἶεν οἱ μανθάνοντες. Καὶ ὁ Εὐ-
θύδημος, Καλεῖς δέ τινας, ἔφη, διδασκάλους, ἢ οὔ;
Ὡμολόγει. Οὐκοῦν τῶν μανθανόντων οἱ διδάσκαλοι διδά-
σκαλοί εἰσιν, ὥσπερ ὁ κιθαριστὴς καὶ ὁ γραμματιστὴς
διδάσκαλοι δήπου ἦσαν σοῦ καὶ τῶν ἄλλων παίδων, ὑμεῖς
δὲ μαθηταί; Συνέφη. Ἄλλο τι οὖν, ἡνίκα ἐμανθάνετε,
οὔπω ἠπίστασθε ταῦτα, ἃ ἐμανθάνετε; Οὐκ ἔφη. Ἆρ'
οὖν σοφοὶ ἦτε, ὅτε ταῦτα οὐκ ἠπίστασθε; Οὐ δῆτα, ἦ B
δ' ὅς. Οὐκοῦν εἰ μὴ σοφοί, ἀμαθεῖς; Πάνυ γε. Ὑμεῖς
ἄρα μανθάνοντες ἃ οὐκ ἠπίστασθε, ἀμαθεῖς ὄντες ἐμαν-
θάνετε. Ἐπένευσε τὸ μειράκιον. Οἱ ἀμαθεῖς ἄρα σοφοὶ
μανθάνουσιν, ὦ Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ σοφοί, ὡς σὺ οἴει.
Ταῦτ' οὖν εἰπόντος αὐτοῦ, ὥσπερ ὑπὸ διδασκάλου χοροῦ
ἀποσημήναντος, ἅμα ἀνεθορύβησάν τε καὶ ἐγέλασαν οἱ
ἑπόμενοι ἐκεῖνοι μετὰ τοῦ Διονυσοδώρου τε καὶ Εὐθυδή- 403

1. τοσόνδε μοι a. — 2. σφῶιν a. — 4. Ἀλλ' om. ΧΘ. — 8. τοὺς Κλ.] τοῦ Κλ. a. — 10. ὡς δ' cum Bekkero c: ὡς cum libris a. — 16. ἐκεῖνοι a. — 21. αὐτῷ a. — 24. ἐπιδείξασθον ab. — 25. ἐπιδεῖξαι] ἐπιδεῖξαι εἴη ἂν ab. — πρότερον ΧΘ. — 32. ἄλλως a. — 34. ὦ om. Stallbaumii operae. — 35. προτρέψετε ΧΓΕr, probante Winckelmanno.
1. αὐτοῦ a. — 2. νέον a. — 3. αὐτοῦ om. ΧΘ. — διαφθείρῃ ΧΘ: διαφθαρῇ abc, probante Orellio. — 5. διαλεχθῆτον a. — 8. ἀποκρίνασθαι a. — 11. τε] γε a. — θαῤῥεῖ a. — ἀποκρίνεσθαι ab. — 16. Μνήμην ΧΘ: Μνημοσύνην abc. Conf. Pausan. IX. 29, 3. Aeschyl. Prometh. 468. Diog. Laert. V. 8. VI. 14. Lobeck Aglaoph. I. p. 733. — 20. ἐνέβλεψεν a, ἔβλεπεν Χ. — 22. ὁπότερα] ὅπερ a. — 25. σοί om. a. — 34. ἡμεῖς Stallbaumii operae. — 40. σοφοὶ om. ab, probante Baitero.

C μου. Καὶ πρὶν ἀναπνεῦσαι καλῶς τε καὶ εὖ τὸ μειράκιον
ἐκδεξάμενος ὁ Διονυσόδωρος, Τί δέ, ὦ Κλεινία, ἔφη,
ὁπότε ἀποστοματίζοι ὑμῖν ὁ γραμματιστής, πότεροι ἐμάν-
θανον τῶν παίδων τὰ ἀποστοματιζόμενα, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ
ἀμαθεῖς; Οἱ σοφοί, ἔφη ὁ Κλεινίας. Οἱ σοφοὶ ἄρα μαν-
θάνουσιν, ἀλλ' οὐχ οἱ ἀμαθεῖς, καὶ οὐκ ὀρθῶς ἄρτι Εὐ-
θυδήμῳ ἀπεκρίνω.

VI. Ἐνταῦθα δὴ καὶ πάνυ μέγα ἐγέλασάν τε καὶ
D ἐθορύβησαν οἱ ἐρασταὶ τοῖν ἀνδροῖν, ἀγασθέντες τῆς σο-
φίας αὐτοῖν· οἱ δ' ἄλλοι ἡμεῖς ἐκπεπληγμένοι ἐσιωπῶμεν.
Γνοὺς δὲ ἡμᾶς ὁ Εὐθύδημος ἐκπεπληγμένους, ἵν' ἔτι
μᾶλλον θαυμάζοιμεν αὐτόν, οὐκ ἀνίει τὸ μειράκιον, ἀλλ'
ἠρώτα, καὶ ὥσπερ οἱ ἀγαθοὶ ὀρχησταί, διπλᾶ ἔστρεφε
217 τὰ ἐρωτήματα περὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔφη· Πότερον γὰρ
οἱ μανθάνοντες μανθάνουσιν ἃ ἐπίστανται ἢ ἃ μὴ ἐπί-
στανται; Καὶ ὁ Διονυσόδωρος πάλιν μικρὸν πρός με ψι-
E θυρίσας, Καὶ τοῦτ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἕτερον τοιοῦτον,
οἷον τὸ πρότερον. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ἦ μὴν καὶ τὸ πρό-
τερόν γε καλὸν ὑμῖν ἐφάνη τὸ ἐρώτημα. Πάντ', ἔφη,
ὦ Σώκρατες, τοιαῦτα ἡμεῖς ἐρωτῶμεν ἄφυκτα. Τοιγάρτοι,
ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖτέ μοι εὐδοκιμεῖν παρὰ τοῖς μαθηταῖς.
404 Ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν Κλεινίας τῷ Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνατο,
ὅτι μανθάνοιεν οἱ μανθάνοντες ἃ οὐκ ἐπίσταιντο· ὁ δὲ
277 ἤρετο αὐτὸν διὰ τῶν αὐτῶν ὥνπερ τὸ πρότερον. Τί δέ;
ἦ δ' ὅς, οὐκ ἐπίστασαι σὺ γράμματα; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν
ἅπαντα; Ὡμολόγει. Ὅταν οὖν τις ἀποστοματίζῃ ὁτιοῦν,
οὐ γράμματα ἀποστοματίζει; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν ὧν τι
σὺ ἐπίστασαι, ἔφη, ἀποστοματίζει, εἴπερ πάντα ἐπίστα-
σαι; Καὶ τοῦτο ὡμολόγει. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς, ἆρα σὺ οὐ
μανθάνεις ἅττ' ἂν ἀποστοματίζῃ τις, ὁ δὲ μὴ ἐπιστά-
μενος γράμματα μανθάνει; Οὔκ, ἀλλ', ἦ δ' ὅς, μανθάνω.
Οὐκοῦν ἃ ἐπίστασαι, ἔφη, μανθάνεις, εἴπερ γε ἅπαντα
B τὰ γράμματα ἐπίστασαι. Ὡμολόγησεν. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς
ἀπεκρίνω, ἔφη. Καὶ οὔπω σφόδρα τι ταῦτα εἴρητο τῷ
Εὐθυδήμῳ, καὶ ὁ Διονυσόδωρος ὥσπερ σφαῖραν ἐκδεξά-
μενος τὸν λόγον πάλιν ἐστοχάζετο τοῦ μειρακίου, καὶ
εἶπεν· Ἐξαπατᾷ σε Εὐθύδημος, ὦ Κλεινία. εἰπὲ γάρ μοι,
τὸ μανθάνειν οὐκ ἐπιστήμην ἐστὶ λαμβάνειν τούτου, οὗ
ἄν τις μανθάνῃ; Ὡμολόγει ὁ Κλεινίας. Τὸ δ' ἐπίστα-
σθαι, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ἢ ἔχειν ἐπιστήμην ἤδη ἐστίν;
C Συνέφη. Τὸ ἄρα μὴ ἐπίστασθαι μήπω ἔχειν ἐπιστήμην
ἐστίν; Ὡμολόγει αὐτῷ. Πότερον οὖν εἰσὶν οἱ λαμβάνοντες
ὁτιοῦν οἱ ἔχοντες ἤδη ἢ οἳ ἂν μή; Οἳ ἂν μὴ ἔχωσιν.

Οὐκοῦν ὡμολόγηκας εἶναι τούτων καὶ τοὺς μὴ ἐπισταμέ- 405
νους, τῶν μὴ ἐχόντων; Κατένευσε. Τῶν λαμβανόντων
ἄρ' εἰσὶν οἱ μανθάνοντες, ἀλλ' οὐ τῶν ἐχόντων; Συνέφη.
Οἱ μὴ ἐπιστάμενοι ἄρα, ἔφη, μανθάνουσιν, ὦ Κλεινία,
ἀλλ' οὐχ οἱ ἐπιστάμενοι.

VII. Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλῶν ὥσπερ πά- D
λαισμα ὥρμα ὁ Εὐθύδημος τὸν νεανίσκον· καὶ ἐγὼ γνοὺς
βαπτιζόμενον τὸ μειράκιον, βουλόμενος ἀναπαῦσαι αὐτό,
μὴ ἡμῖν ἀποδειλιάσειε, παραμυθούμενος εἶπον· Ὦ Κλεινία,
μὴ θαύμαζε, εἴ σοι φαίνονται ἀήθεις οἱ λόγοι. ἴσως γὰρ
οὐκ αἰσθάνει, οἷον ποιεῖτον τὼ ξένω περὶ σέ. ποιεῖτον δὲ
ταὐτόν, ὅπερ οἱ ἐν τῇ τελετῇ τῶν Κορυβάντων, ὅταν τὴν
θρόνωσιν ποιῶσι περὶ τοῦτον, ὃν ἂν μέλλωσι τελεῖν. καὶ
γὰρ ἐκεῖ χορεία τίς ἐστι καὶ παιδιά, εἰ ἄρα καὶ τετέλεσαι·
καὶ νῦν τούτω οὐδὲν ἄλλο ἢ χορεύετον περὶ σὲ καὶ οἷον ὀρχεῖ- E
σθον παίζοντε, ὡς μετὰ τοῦτο τελοῦντε. νῦν οὖν νόμισον
τὰ πρῶτα τῶν ἱερῶν ἀκούειν τῶν σοφιστικῶν. πρῶτον γάρ,
ὥς φησι Πρόδικος, περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος μαθεῖν δεῖ· ὃ
δὴ καὶ ἐνδείκνυσθόν σοι τὼ ξένω, ὅτι οὐκ ᾔδεισθα τὸ μαν-
θάνειν ὅτι οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι μὲν ἐπὶ τῷ τοιῷδε, ὅταν 406
τις ἐξ ἀρχῆς μηδεμίαν ἔχων ἐπιστήμην περὶ πράγματός τινος
ἔπειτα ὕστερον αὐτοῦ λαμβάνῃ τὴν ἐπιστήμην, καλοῦσι 278
δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπειδὰν ἔχων ἤδη τὴν ἐπιστήμην ταύτῃ
τῇ ἐπιστήμῃ ταὐτὸν τοῦτο πρᾶγμα ἐπισκοπῇ ἢ πραττό-
μενον ἢ λεγόμενον. μᾶλλον μὲν αὐτὸ ξυνιέναι καλοῦσιν ἢ
μανθάνειν, ἔστι δ' ὅτε καὶ μανθάνειν. σὲ δὲ τοῦτο, ὡς
οὗτοι ἐνδείκνυνται, διαλέληθε, ταὐτὸ ὄνομα ἐπ' ἀνθρώ-
ποις ἐναντίως ἔχουσι κείμενον, ἐπί τῷ τε εἰδότι καὶ ἐπὶ
τῷ μή. παραπλήσιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐρω-
τήματι, ἐν ᾧ ἠρώτων σε, πότερα μανθάνουσιν οἱ ἄνθρωποι B
ἃ ἐπίστανται, ἢ ἃ μή. ταῦτα δὴ τῶν μαθημάτων παιδιά
ἐστι· διὸ καί φημι ἐγώ σοι τούτους προσπαίζειν· παιδιὰν
δὲ λέγω διὰ ταῦτα, ὅτι, εἰ καὶ πολλά τις ἢ καὶ πάντα
τὰ τοιαῦτα μάθοι, τὰ μὲν πράγματα οὐδὲν ἂν μᾶλλον c
εἰδείη πῇ ἔχει, προσπαίζειν δὲ οἷός τ' ἂν εἴη τοῖς ἀνθρώ-
ποις, διὰ τὴν τῶν ὀνομάτων διαφορὰν ὑποσκελίζων καὶ
ἀνατρέπων, ὥσπερ οἱ τὰ σκολύθρια τῶν μελλόντων καθι-
ζήσεσθαι ὑποσπῶντες χαίρουσι καὶ γελῶσιν, ἐπειδὰν ἴδωσιν C
ὕπτιον ἀνατετραμμένον. ταῦτα μὲν οὖν σοι παρὰ τούτων 407
νόμιζε παιδιὰν γεγονέναι· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα δῆλον, ὅτι
τούτω γέ σοι αὐτὼ τὰ σπουδαῖα ἐνδείξεσθον. καὶ ἐγὼ
ὑφηγήσομαι αὐτοῖν, ἵνα μοι ὃ ὑπέσχοντο ἀποδῶσιν. ἐφά-
την γὰρ ἐπιδείξασθαι τὴν προτρεπτικὴν σοφίαν· νῦν

---

2. δὲ] δαί b. — 6. ὀρθῶς] εὐθὺς libri praeter Ξ. (καὶ τί οὐκ εὐθὺς ἄρτι Winckelmannus coll. Politic. 283 A.) — 8. πάνυ] πάνυ γε ab. — μέγα om. ΧΘ. — 13. καὶ om. ΧΘ, probantibus Winckelmanno et Stallbaumio. — 14. ταὐτοῦ b. — Πότερα a. — 19. ἡμῖν auctore Cornario a. — 24. δέ] δαί b. — 29. ἄρα ac, invito Stallbaumio. — οὐ om. a. — 32. ἔφη] εἰδὼς a. — 33. γράμματα] γράμματά γ' a. — 34. τι] τοι a. — εἴρητο ταῦτα a. — 40. ἢ om. Bekkerus. — 42. Πότεροι a.

6. καταβαλῶν cum Heindorfio bc: καταβαλὼν cum libris a. — 10. ἀληθεῖς ΧΘr et pr. Ε, probante Winckelmanno. — 13. ποιῶνται ab. — 14. χορεία ab. — 19. ᾔδεισθα cum libris omnibus a: ᾔδησθα bc. — 22. ἐπὶ post κείμενον om. ΧΘ. — 40. τὸ ΧΓΕt: τὰ abc. — 41. αὐτὼ] αὐτὰ Heindorfius, αὖ Schleiermacherus. — 42. ἀποδώσειν a. (αὐτοῖν ἃ μοι ὑπέσχοντο ἀποδώσειν Winckelmannus.) — 43. ἐπιδείξεσθαι Stephanus.

δέ, μοι δοκεῖ, δεῖν ὑφηθήτην πρότερον παῖσαι πρὸς σέ. Ταῦτα
D μὲν οὖν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε, πεπαίσθω τε ὑμῖν καὶ ἴσως ἱκανῶς ἔχει· τὸ δὲ δὴ μετὰ ταῦτα ἐπιδείξατον προτρέποντε τὸ μειράκιον, ὅπως χρὴ σοφίας τε καὶ ἀρετῆς ἐπιμεληθῆναι. πρότερον δ' ἐγὼ σφῷν ἐνδείξομαι, οἷον αὐτὸ ὑπολαμβάνω καὶ οἵου αὐτοῦ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. ἐὰν οὖν δόξω ὑμῖν ἰδιωτικῶς τε καὶ γελοίως αὐτὸ ποιεῖν, μή μου καταγελᾶτε· ὑπὸ προθυμίας γὰρ τοῦ ἀκοῦσαι τῆς ὑμετέρας σοφίας τολμήσω αὐτοσχεδιάσαι ἐναντίον ὑμῶν.
E ἀνάσχεσθον οὖν ἀγελαστὶ ἀκούοντες αὐτοί τε καὶ οἱ μαθηταὶ ὑμῶν. Σὺ δέ μοι, ὦ παῖ Ἀξιόχου, ἀπόκριναι.

VIII. Ἆρά γε πάντες ἄνθρωποι βουλόμεθα εὖ πράττειν; ἢ τοῦτο μὲν ἐρώτημα ὧν νῦν δὴ ἐφοβούμην ἓν τῶν καταγελάστων; ἀνόητον γὰρ δήπου καὶ τὸ ἐρωτᾶν τὰ τοιαῦτα· τίς γὰρ οὐ βούλεται εὖ πράττειν; Οὐδεὶς ὅστις
279 408 οὐκ, ἔφη ὁ Κλεινίας. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ βουλόμεθα εὖ πράττειν, πῶς ἂν εὖ πράττοιμεν; ἆρ' ἂν εἰ ἡμῖν πολλὰ κἀγαθὰ εἴη; ἢ τοῦτο ἐκείνου ἔτι εὐηθέστερον; δῆλον γάρ που καὶ τοῦτο ὅτι οὕτως ἔχει. Συνέφη. Φέρε δή, ἀγαθὰ δὲ ποῖα ἄρα τῶν ὄντων τυγχάνει ἡμῖν ὄντα; ἢ οὐ χαλεπὸν οὐδὲ σεμνοῦ ἀνδρὸς πάνυ τι οὐδὲ τοῦτο ἔοικεν εἶναι εὐπορεῖν; πᾶς γὰρ ἂν ἡμῖν εἴποι, ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀγαθόν. ἦ γάρ; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ καλὸν εἶναι καὶ τἆλλα
B κατὰ τὸ σῶμα ἱκανῶς παρεσκευάσθαι; Συνεδόκει. Ἀλλὰ μὴν εὐγένειαί τε καὶ δυνάμεις καὶ τιμαὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ δῆλά
218 ἐστιν ἀγαθὰ ὄντα. Ὡμολόγει. Τί οὖν, ἔφην, ἔτι ἡμῖν λείπεται τῶν ἀγαθῶν; τί ἄρα ἐστὶ τὸ σώφρονά τε εἶναι καὶ δίκαιον καὶ ἀνδρεῖον; πότερον πρὸς Διός, ὦ Κλεινία, ἡγεῖ σύ, ἐὰν ταῦτα τιθῶμεν ὡς ἀγαθά, ὀρθῶς ἡμᾶς θήσειν, ἢ ἐὰν μή; ἴσως γὰρ ἄν τις ἡμῖν ἀμφισβητήσειε· σοὶ δὲ πῶς δοκεῖ; Ἀγαθά, ἔφη ὁ Κλεινίας. Εἶεν, ἦν δ'
C ἐγώ. τὴν δὲ σοφίαν ποῦ χοροῦ τάξομεν; ἐν τοῖς ἀγαθοῖς, ἢ πῶς λέγεις; Ἐν τοῖς ἀγαθοῖς. Ἐνθυμοῦ δή, μή τι παραλείπωμεν τῶν ἀγαθῶν, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου. Ἀλλά μοι δοκοῦμεν, ἔφη, οὐδέν, ὁ Κλεινίας. Καὶ ἐγὼ ἀνα-
409 μνησθεὶς εἶπον, ὅτι Ναὶ μὰ Δία κινδυνεύομέν γε τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν παραλιπεῖν. Τί τοῦτο; ἦ δ' ὅς. Τὴν εὐτυχίαν, ὦ Κλεινία· ὃ πάντες φασί, καὶ οἱ πάνυ φαῦλοι, μέγιστον τῶν ἀγαθῶν εἶναι. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ
D ἐγὼ αὖ πάλιν μετανοήσας εἶπον, ὅτι Ὀλίγου καταγέλαστοι ἐγενόμεθα ὑπὸ τῶν ξένων ἐγώ τε καὶ σύ, ὦ παῖ Ἀξιόχου. Τί δή, ἔφη, τοῦτο; Ὅτι εὐτυχίαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν θέμενοι νῦν δὴ αὖθις περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐλέγομεν. Τί οὖν δὴ τοῦτο; Καταγέλαστον δήπου, ὃ πάλαι πρόκειται, τοῦτο πάλιν προτιθέναι καὶ δὶς ταὐτὰ λέγειν. Πῶς, ἔφη, τοῦτο λέγεις; Ἡ σοφία δήπου, ἦν δ' ἐγώ, εὐτυχία ἐστί· τοῦτο δὲ κἂν παῖς γνοίη. Καὶ ὃς ἐθαύμασεν· οὕτως ἔτι νέος τε καὶ εὐήθης ἐστί. Κἀγὼ γνοὺς αὐτὸν θαυμάζοντα, Ἆρ' οὐκ οἶσθα, ἔφην, ὦ Κλεινία, ὅτι περὶ αὐλημάτων εὐπρα- E
γίαν οἱ αὐληταὶ εὐτυχέστατοί εἰσιν; Συνέφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ γραμμάτων γραφῆς τε καὶ ἀναγνώσεως οἱ γραμματισταί; Πάνυ γε. Τί δέ; πρὸς τοὺς τῆς θαλάττης κινδύνους μῶν οἴει εὐτυχεστέρους τινὰς εἶναι τῶν σοφῶν κυβερνητῶν, ὡς ἐπὶ πᾶν εἰπεῖν; Οὐ δῆτα. Τί δέ; στρατευόμενος μετὰ ποτέρου ἂν ἥδιον τοῦ κινδύνου τε καὶ τῆς τύχης μετέχοις, μετὰ σοφοῦ στρατηγοῦ ἢ μετ' ἀμα- 410
θοῦς; Μετὰ σοφοῦ. Τί δέ; ἀσθενῶν μετὰ ποτέρου ἂν ἡδέως κινδυνεύοις, μετὰ σοφοῦ ἰατροῦ ἢ μετ' ἀμαθοῦς; Μετὰ σοφοῦ. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εὐτυχέστερον ἂν οἴει πράττειν μετὰ σοφοῦ πράττων ἢ μετ' ἀμαθοῦς; 280
Συνεχώρει.

IX. Ἡ σοφία ἄρα πανταχοῦ εὐτυχεῖν ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους. οὐ γὰρ δήπου ἁμαρτάνοι γ' ἄν ποτέ τις σοφία, ἀλλ' ἀνάγκη ὀρθῶς πράττειν καὶ τυγχάνειν. ἦ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη. Συνωμολογησάμεθα τελευτῶντες οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν κεφαλαίῳ οὕτω τοῦτο ἔχειν· σοφίας παρού- B
σης, ᾧ ἂν παρῇ, μηδὲν προσδεῖσθαι εὐτυχίας. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο συνωμολογησάμεθα, πάλιν ἐπυνθανόμην αὐτοῦ τὰ πρότερον ὡμολογημένα πῶς ἂν ἡμῖν ἔχοι. Ὡμολογήσαμεν γάρ, ἔφην, εἰ ἡμῖν ἀγαθὰ πολλὰ παρείη, εὐδαιμονεῖν ἂν καὶ εὖ πράττειν. Συνέφη. Ἆρ' οὖν εὐδαιμονοῖμεν ἂν διὰ τὰ παρόντα ἀγαθά, εἰ μηδὲν ἡμᾶς ὠφελοῖ ἢ εἰ ὠφελοῖ; Εἰ ὠφελοῖ, ἔφη. Ἆρ' οὖν ἄν τι ὠφελοῖ, εἰ εἴη μόνον ἡμῖν, χρῴμεθα δ' αὐτοῖς μή; οἷον σιτία εἰ ἡμῖν εἴη πολλά, C
ἐσθίοιμεν δὲ μή, ἢ ποτόν, πίνοιμεν δὲ μή, ἔσθ' ὅ τι ὠφελοίμεθ' ἄν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τί δέ; οἱ δημιουργοὶ πάντες, εἰ αὐτοῖς εἴη πάντα τὰ ἐπιτήδεια παρεσκευασμένα 411
ἑκάστῳ εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἔργον, χρῷντο δ' αὐτοῖς μή, ἆρ' ἂν οὗτοι εὖ πράττοιεν διὰ τὴν κτῆσιν, ὅτι κεκτημένοι εἶεν πάντα ἃ δεῖ κεκτῆσθαι τὸν δημιουργόν; οἷον τέκτων, εἰ παρεσκευασμένος εἴη τά τε ὄργανα ἅπαντα καὶ ξύλα ἱκανά, τεκταίνοιτο δὲ μή, ἔσθ' ὅ τι ὠφελοῖτ' ἂν ἀπὸ τῆς κτή- D
σεως; Οὐδαμῶς, ἔφη. Τί δέ; εἴ τις κεκτημένος εἴη πλοῦτόν τε καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα τὰ ἀγαθά, χρῷτο δὲ αὐτοῖς μή, ἆρ' ἂν εὐδαιμονοῖ διὰ τὴν τούτων κτῆσιν τῶν ἀγαθῶν; Οὐ δῆτα, ὦ Σώκρατες. Δεῖν ἄρα, ἔφην, ὡς ἔοικε, μὴ μόνον κεκτῆσθαι τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα ἔσεσθαι, ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς· ὡς οὐδὲν ὄφελος τῆς κτήσεως γίγνεται. Ἀληθῆ λέγεις.

---

1. δ' ἐμοὶ cum **Heindorfio b.** — πρότερον] πρότερον δεῖν **ΧΘr**, unde πρότερον δεῖν ὑφηθήτην contra libros omnes **Stallbaumius.** — παίξαι **ΧΘΣξr** et pr. *Cy*, probante **Winckelmanno.** — 2. πεπαύσθω **ΧΘ.** — 5. σφῶιν **a.** — 9. ἀπ' αὐτοσχεδιάσαι **ΧΘ**, ἀπαυτοσχεδιάσαι **r.** — 15. βούλεται **ΧΘ:** βούλεται ἀνθρώπων **abc.** — 22. τι] τοι **a.** — εὐπορεῖν **ΧΘ:** εὑρεῖν **abc**, invito **Stallbaumio.** — ἂν om. **ΧΘ.**

8. δέ] δαί **b.** — θαλάσσης **a.** — 10. δέ] δαί **b.** — 23. ᾧ ἂν auctore **Casaubono bc:** ὅταν cum libris **a.** — 29. ὠφελοῖ εἰ εἴη **Bekkerus:** ὠφελοίη εἰ ᾖ **a**, ὠφελοίη ᾖ **ΧΘ**, ὠφελοίη εἰ εἴη **rbc.** — 35. ὅτι] οἱ **ΧΘ.** — 38. ὑπὸ **a.** — 42. Δεῖ **ab.**

Ἆρ' οὖν, ὦ Κλεινία, ἤδη τοῦτο ἱκανὸν πρὸς τὸ εὐδαίμονα E ποιῆσαί τινα, τό τε κεκτῆσθαι τἀγαθὰ καὶ τὸ χρῆσθαι αὐτοῖς; Ἔμοιγε δοκεῖ. Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν ὀρθῶς χρῆταί τις ἢ καὶ ἐὰν μή; Ἐὰν ὀρθῶς. Καλῶς γε, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. πλέον γάρ που, οἶμαι, θάτερόν ἐστιν, ἐάν τις χρῆται ὁτῳοῦν μὴ ὀρθῶς πράγματι ἢ ἐὰν ἐᾷ. τὸ μὲν γὰρ κακόν, τὸ δὲ οὔτε κακὸν οὔτε ἀγαθόν. ἢ οὐχ οὕτω 281 φαμέν; Συνεχώρει. Τί οὖν; ἐν τῇ ἐργασίᾳ τε καὶ χρήσει 412 τῇ περὶ τὰ ξύλα μῶν ἄλλο τί ἐστι τὸ ἀπεργαζόμενον ὀρθῶς χρῆσθαι ἢ ἐπιστήμη ἡ τεκτονική; Οὐ δῆτα, ἔφη. Ἀλλὰ μήν που καὶ ἐν τῇ περὶ τὰ σκεύη ἐργασίᾳ τὸ ὀρθῶς ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἀπεργαζομένη. Συνέφη. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τὴν χρείαν ὧν ἐλέγομεν τὸ πρῶτον τῶν ἀγαθῶν, πλούτου τε καὶ ὑγιείας καὶ κάλλους, τὸ ὀρθῶς πᾶσι τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι ἐπιστήμη ἦν ἡγουμένη καὶ B κατορθοῦσα τὴν πρᾶξιν, ἢ ἄλλο τι; Ἐπιστήμη, ἦ δ' ὅς. Οὐ μόνον ἄρα εὐτυχίαν, ἀλλὰ καὶ εὐπραγίαν, ὡς ἔοικεν, ἡ ἐπιστήμη παρέχει ἐν πάσῃ κτήσει τε καὶ πράξει. Ὡμολόγει. Ἆρ' οὖν ὦ πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, ὄφελός τι τῶν ἄλλων κτημάτων ἄνευ φρονήσεως καὶ σοφίας; ἆρά γε ἂν ὄναιτο ἄνθρωπος πολλὰ κεκτημένος καὶ πολλὰ πράττων νοῦν μὴ ἔχων; ἢ μᾶλλον ὀλίγα νοῦν ἔχων; ὧδε δὲ σκόπει· C οὐκ ἐλάττω πράττων ἐλάττω ἂν ἐξαμαρτάνοι, ἐλάττω δὲ ἁμαρτάνων ἧττον ἂν κακῶς πράττοι, ἧττον δὲ κακῶς πράττων ἄθλιος ἧττον ἂν εἴη; Πάνυ γ', ἔφη. Πότερον οὖν ἂν μᾶλλον ἐλάττω τις πράττοι πένης ὢν ἢ πλούσιος; Πένης, ἔφη. Πότερον δὲ ἀσθενὴς ἢ ἰσχυρός; Ἀσθενής. Πότερον δὲ ἔντιμος ἢ ἄτιμος; Ἄτιμος. Πότερον δὲ ἀνδρεῖος ὢν καὶ σώφρων ἐλάττω ἂν πράττοι ἢ δειλός; Δειλός. 413 Οὐκοῦν καὶ ἀργὸς μᾶλλον ἢ ἐργάτης; Συνεχώρει. Καὶ D βραδὺς μᾶλλον ἢ ταχύς; καὶ ἀμβλὺ ὁρῶν καὶ ἀκούων μᾶλλον ἢ ὀξύ; Πάντα τὰ τοιαῦτα ξυνεχωροῦμεν ἀλλήλοις. Ἐν κεφαλαίῳ δ', ἔφην, ὦ Κλεινία, κινδυνεύει σύμπαντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, οὐ περὶ τούτου ὁ λόγος αὐτοῖς εἶναι, ὅπως αὐτά γε καθ' αὑτὰ πέφυκεν ἀγαθά, 219 ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ὧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν αὐτῶν ἡγῆται ἀμαθία, μείζω κακὰ εἶναι τῶν ἐναντίων, ὅσῳ δυνατώτερα ὑπηρετεῖν τῷ ἡγουμένῳ κακῷ ὄντι· ἐὰν δὲ φρόνησίς τε καὶ E σοφία, μείζω ἀγαθά· αὐτὰ δὲ καθ' αὑτὰ οὐδέτερα αὐτῶν οὐδενὸς ἄξια εἶναι. Φαίνεται, ἔφη, ὡς ἔοικεν, οὕτως, ὡς σὺ λέγεις. Τί οὖν ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τῶν εἰρημένων; ἄλλο τι ἢ τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ὂν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν, τούτοιν δὲ δυοῖν ὄντοιν ἡ μὲν σοφία ἀγαθόν, ἡ δὲ ἀμαθία κακόν; Ὡμολόγει.

X. Ἔτι τοίνυν, ἔφην, τὸ λοιπὸν ἐπισκεψώμεθα. 282
ἐπειδὴ εὐδαίμονες μὲν εἶναι προθυμούμεθα πάντες, ἐφάνημεν δὲ τοιοῦτοι γιγνόμενοι ἐκ τοῦ χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι, τὴν δὲ ὀρθότητα καὶ εὐτυχίαν ἐπιστήμη ἡ παρέχουσα, δεῖ δή, ὡς ἔοικεν, ἐκ παντὸς τρόπου ἅπαντα ἄνδρα τοῦτο παρασκευάζεσθαι, ὅπως ὡς 414 σοφώτατος ἔσται. ἢ οὔ; Ναί, ἔφη. Καὶ παρὰ πατρός γε δήπου τοῦτο οἰόμενον δεῖν παραλαμβάνειν πολὺ μᾶλλον ἢ χρήματα, καὶ παρ' ἐπιτρόπων καὶ φίλων τῶν τε ἄλλων B καὶ τῶν φασκόντων ἐραστῶν εἶναι, καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, δεόμενον καὶ ἱκετεύοντα σοφίας μεταδιδόναι, οὐδὲν αἰσχρόν, ὦ Κλεινία, οὐδὲ νεμεσητὸν ἕνεκα τούτου ὑπηρετεῖν καὶ δουλεύειν καὶ ἐραστῇ καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ, ὁτιοῦν ἐθέλοντα ὑπηρετεῖν τῶν καλῶν ὑπηρετημάτων, προθυμούμενον σοφὸν γενέσθαι. ἢ οὐ δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, οὕτως; Πάνυ μὲν οὖν εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ἦ δ' ὅς. Εἰ ἔστι γε, ὦ Κλεινία, ἦν δ' ἐγώ, ἡ σοφία διδακτόν, C ἀλλὰ μὴ ἀπὸ ταὐτομάτου παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἔτι ἄσκεπτον καὶ οὔπω διωμολογημένον ἐμοί τε καὶ σοί. Ἀλλ' ἔμοιγε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, διδακτὸν εἶναι δοκεῖ. Καὶ ἐγὼ ἡσθεὶς εἶπον· Ἦ καλῶς λέγεις, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, καὶ εὖ ἐποίησας ἀπαλλάξας με σκέψεως πολλῆς περὶ τούτου αὐτοῦ, πότερον διδακτὸν ἢ οὐ διδακτὸν ἡ σοφία. νῦν οὖν ἐπειδή σοι καὶ διδακτὸν δοκεῖ καὶ μόνον τῶν ὄντων εὐδαίμονα καὶ εὐτυχῆ ποιεῖν τὸν ἄν- D θρωπον, ἄλλο τι ἢ φαίης ἂν ἀναγκαῖον εἶναι φιλοσοφεῖν 415 καὶ αὐτὸς ἐν νῷ ἔχεις αὐτὸ ποιεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς οἷόν τε μάλιστα.

XI. Κἀγὼ ταῦτα ἄσμενος ἀκούσας, Τὸ μὲν ἐμόν, ἔφην, παράδειγμα, ὦ Διονυσόδωρέ τε καὶ Εὐθύδημε, οἵων ἐπιθυμῶ τῶν προτρεπτικῶν λόγων εἶναι, τοιοῦτον, ἰδιωτικὸν ἴσως καὶ μόλις διὰ μακρῶν λεγόμενον· σφῷν δὲ ὁπότερος βούλεται, ταὐτὸν τοῦτο τέχνῃ πράττων ἐπιδειξάτω ἡμῖν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο βούλεσθον, ὅθεν ἐγὼ ἀπέλιπον, E τὸ ἑξῆς ἐπιδείξατον τῷ μειρακίῳ, πότερον πᾶσαν ἐπιστήμην δεῖ αὐτὸν κτᾶσθαι, ἢ ἔστι τις μία, ἣν δεῖ λαβόντα εὐδαιμονεῖν τε καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι, καὶ τίς αὕτη. ὥσπερ [γὰρ] ἔλεγον ἀρχόμενος, περὶ πολλοῦ ἡμῖν τυγχάνει ὂν τόνδε τὸν νεανίσκον σοφόν τε καὶ ἀγαθὸν γενέσθαι.

Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἶπον, ὦ Κρίτων· τῷ δὲ μετὰ 283

---

1. ἤδη] ὃ δὴ ΧΘ. — τοῦτο ἱκανὸν] τούτω καλλίω ΧΘr. — 4. καὶ om. ab. — γε cum codice Stobaei apud Routhium bc: δὲ cum Platonis libris a. — 5. πλέον cum Iamblicho et cod. Stobaei ap. Routhium c: πλεῖον cum Platonis libris ab. — 18. παρέχει ΧΘ: τοῖς ἀνθρώποις παρέχει r, παρέχει τοῖς ἀνθρώποις abc. — 20. ἂν ὄναιτο ΧΘ: ὄναιτο (omisso ἂν) r, ὀνίναιτ' ἂν abc. — 22. ὀλίγα, νοῦν δὲ ἔχων a. — 26. ἂν post οὖν om. ΧΘΣt. — 29. πράττοις ΧΘ. — 32. ξυνεχώρουν ἐν ΧΘ. — 35. ἀγαθὰ] ἀγαθὰ εἶναι ab.

4. ἐπειδὴ δὲ εὐδαίμονες ΧΘ. — 9. γε] τε Bekkerus. — 17. προθυμούμενος ΧΘ. — 18. οὕτω a. — 21. ἄσκεπτον ὂν ΧΘr: σκεπτέον ὂν abc. — 26. ἐπειδή σοὶ c. — 33. οἵων cum Routhio bc: οἷον cum libris a. — τῶν προτρεπτικῶν λόγων Σ, τὸν προτρεπτικὸν λόγον Ξc. (οἷον ἐπιθυμῶ τὸν προτρεπτικὸν λόγον Schleiermacherus.) — 34. μόγις Bekkerus. — σφῶν a. — 36. ἀπέλειπον a. — 40. γὰρ om. ΧΘΣCΕωγεtr et pr. Γ.

τούτω ἐσομένω πάνυ σφόδρα προσεῖχον τὸν νοῦν, καὶ ἐπε-
σκόπουν, τίνα ποτὲ τρόπον ἅψοιντο τοῦ λόγου καὶ ὁπόθεν
ἄρξοιντο παρακελευόμενοι τῷ νεανίσκῳ σοφίαν τε καὶ ἀρε-
τὴν ἀσκεῖν. ὁ οὖν πρεσβύτερος αὐτοῖν, ὁ Διονυσόδωρος,
πρότερος ἦρχετο τοῦ λόγου, καὶ ἡμεῖς πάντες ἐβλέπομεν
416 πρὸς αὐτὸν ὡς αὐτίκα μάλα ἀκουσόμενοι θαυμασίους τινὰς
λόγους. ὅπερ οὖν καὶ συνέβη ἡμῖν· θαυμαστὸν γάρ τινα,
B ὦ Κρίτων, ἀνὴρ κατῆρχε λόγον, οὗ σοὶ ἄξιον ἀκοῦσαι,
ὡς παρακελευστικὸς ὁ λόγος ἦν ἐπ' ἀρετήν.

Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατές τε καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι,
ὅσοι φατὲ ἐπιθυμεῖν τόνδε τὸν νεανίσκον σοφὸν γενέσθαι,
πότερον παίζετε ταῦτα λέγοντες ἢ ὡς ἀληθῶς ἐπιθυμεῖτε
καὶ σπουδάζετε; Κἀγὼ διενοήθην, ὅτι ᾠηθήτην ἄρα ἡμᾶς
τὸ πρότερον παίζειν, ἡνίκα ἐκελεύομεν διαλεχθῆναι τῷ
νεανίσκῳ αὐτώ, καὶ διὰ ταῦτα προσεπαισάτην τε καὶ οὐκ
C ἐσπουδασάτην. ταῦτα οὖν διανοηθεὶς ἔτι μᾶλλον εἶπον,
ὅτι θαυμαστῶς σπουδάζοιμεν. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Σκόπει
μήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅπως μὴ ἔξαρνος ἔσει ἃ νῦν
λέγεις. Ἔσκεμμαι, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γὰρ μή ποτ' ἔξαρνος
γένωμαι. Τί οὖν; ἔφη· φατὲ βούλεσθαι αὐτὸν σοφὸν
γενέσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Νῦν δέ, ἦ δ' ὅς, Κλεινίας
πότερον σοφός ἐστιν ἢ οὔ; Οὔκουν φησί γέ πω· ἔστι δὲ
οὐκ ἀλαζών. Ὑμεῖς δέ, ἔφη, βούλεσθε γενέσθαι αὐτὸν
D σοφόν, ἀμαθῆ δὲ μὴ εἶναι; Ὡμολογοῦμεν. Οὐκοῦν ὃς
μὲν οὐκ ἔστι, βούλεσθε αὐτὸν γενέσθαι, ὃς δ' ἔστι νῦν,
μηκέτι εἶναι. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐθορυβήθην. Ὁ δέ μου
417 θορυβουμένου ὑπολαβών, Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, ἐπεὶ βούλε-
σθε αὐτόν, ὃς νῦν ἐστί, μηκέτι εἶναι, βούλεσθε αὐτόν,
ὡς ἔοικεν, ἀπολωλέναι; καίτοι πολλοῦ ἂν ἄξιοι οἱ τοιοῦτοι
εἶεν φίλοι τε καὶ ἐρασταί, οἵτινες τὰ παιδικὰ περὶ παντὸς
ἂν ποιήσαιντο ἐξολωλέναι.

E **XII.** Καὶ ὁ Κτήσιππος ἀκούσας ἠγανάκτησέ τε ὑπὲρ
τῶν παιδικῶν καὶ εἶπεν· Ὦ ξένε Θούριε, εἰ μὴ ἀγροικό-
τερον, ἔφη, ἦν εἰπεῖν, εἶπον ἄν, Σοὶ εἰς κεφαλήν,
ὅ τι μαθών μου καὶ τῶν ἄλλων καταψεύδει τοιοῦτο πρᾶγ-
μα, ὃ ἐγὼ οἶμαι οὐδ' ὅσιον εἶναι λέγειν, ὡς ἐγὼ τόνδε
βουλοίμην ἂν ἐξολωλέναι. Τί δέ, ἔφη, ὦ Κτήσιππε,
ὁ Εὐθύδημος, ἦ δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι; Νὴ
Δία, ἔφη, εἰ μὴ μαίνομαί γε. Πότερον λέγοντα τὸ πρᾶγμα,
284 περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ᾖ, ἢ μὴ λέγοντα; Λέγοντα, ἔφη.
Οὐκοῦν εἴπερ λέγει αὐτό, οὐκ ἄλλο λέγει τῶν ὄντων ἢ
ἐκεῖνο, ὅπερ λέγει. Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη ὁ Κτήσιππος. Ἓν
μὴν κἀκεῖνό γ' ἐστὶ τῶν ὄντων, ὃ λέγει, χωρὶς τῶν ἄλλων.
Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὁ ἐκεῖνο λέγων τὸ ὄν, ἔφη, λέγει; Ναί.
Ἀλλὰ μὴν ὅ γε τὸ ὂν λέγων καὶ τὰ ὄντα τἀληθῆ λέγει·
ὥστε ὁ Διονυσόδωρος, εἴπερ λέγει τὰ ὄντα, λέγει τἀληθῆ
καὶ οὐδὲν κατὰ σοῦ ψεύδεται. Ναί, ἔφη· ἀλλ' ὁ ταῦτα 418
λέγων, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε, οὐ τὰ ὄντα λέγει. B
Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Τὰ δὲ μὴ ὄντα, ἔφη, ἄλλο τι ἢ οὐκ
ἔστιν; Οὐκ ἔστιν. Ἄλλο τι οὖν οὐδαμοῦ τά γε μὴ ὄντα
ὄντα ἐστίν; Οὐδαμοῦ. Ἔστιν οὖν ὅπως περὶ ταῦτα τὰ
μὴ ὄντα πράξειεν ἄν τίς τι, ὥστ' ἐκεῖνα ποιήσειεν ἂν 220
καὶ ὁστισοῦν, τὰ μηδαμοῦ ὄντα; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ,
ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί οὖν; οἱ ῥήτορες ὅταν λέγωσιν
ἐν τῷ δήμῳ, οὐδὲν πράττουσιν; Πράττουσι μὲν οὖν, ἦ
δ' ὅς. Οὐκοῦν εἴπερ πράττουσι, καὶ ποιοῦσιν; Ναί. Τὸ
λέγειν ἄρα πράττειν τε καὶ ποιεῖν ἐστίν; Ὡμολόγησεν. C
Οὐκ ἄρα τά γε μὴ ὄντ', ἔφη, λέγει οὐδείς. ποιοῖ γὰρ ἂν
ἤδη τι, σὺ δὲ ὡμολόγηκας τὸ μὴ ὂν μὴ οἷόν τ' εἶναι μηδὲ
ποιεῖν· ὥστε κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐδεὶς ψευδῆ λέγει, ἀλλ'
εἴπερ λέγει Διονυσόδωρος, τἀληθῆ τε καὶ τὰ ὄντα λέγει.
Νὴ Δία, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε· ἀλλὰ τὰ ὄντα
μὲν τρόπον τινὰ λέγει, οὐ μέντοι ὥς γε ἔχει. Πῶς λέγεις,
ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, ὦ Κτήσιππε; εἰσὶ γάρ τινες, οἳ
λέγουσι τὰ πράγματα ὡς ἔχει; Εἰσὶ μέντοι, ἔφη, οἱ καλοί D
τε κἀγαθοὶ καὶ οἱ τἀληθῆ λέγοντες. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς·
τἀγαθὰ οὐκ εὖ, ἔφη, ἔχει, τὰ δὲ κακὰ κακῶς; Συνεχώρει. 419
Τοὺς δὲ καλούς τε κἀγαθοὺς ὁμολογεῖς λέγειν ὡς ἔχει τὰ
πράγματα; Ὁμολογῶ. Κακῶς ἄρα, ἔφη, λέγουσιν, ὦ
Κτήσιππε, οἱ ἀγαθοὶ τὰ κακά, εἴπερ ὡς ἔχει λέγουσι.
Ναὶ μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, σφόδρα γε, τοὺς γοῦν κακοὺς ἀν-
θρώπους· ὧν σύ, ἐάν μοι πείθῃ, εὐλαβήσει εἶναι, ἵνα
μή σε οἱ ἀγαθοὶ κακῶς λέγωσιν. ὡς εὖ ἴσθ' ὅτι κακῶς E
λέγουσιν οἱ ἀγαθοὶ τοὺς κακούς. Ἦ καὶ τοὺς μεγάλους,
ἔφη ὁ Εὐθύδημος, μεγάλως λέγουσι καὶ τοὺς θερμοὺς
θερμῶς; Μάλιστα δήπου, ἔφη ὁ Κτήσιππος· τοὺς γοῦν
ψυχροὺς ψυχρῶς λέγουσί τε καὶ φασὶ διαλέγεσθαι. Σὺ
μέν, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, λοιδορεῖ, ὦ Κτήσιππε, λοι-
δορεῖ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, ὦ Διονυσόδωρε, ἐπεὶ
φιλῶ σε, ἀλλὰ νουθετῶ σ' ὡς ἑταῖρον, καὶ πειρῶμαι πεί-
θειν μηδέποτε ἐναντίον ἐμοῦ οὕτως ἀγροίκως λέγειν, ὅτι
ἐγὼ τούτους βούλομαι ἐξολωλέναι, οὓς περὶ πλείστου 285
ποιοῦμαι.

XIII. Ἐγὼ οὖν, ἐπειδή μοι ἐδόκουν ἀγριωτέρως
πρὸς ἀλλήλους ἔχειν, προσέπαιζόν τε τὸν Κτήσιππον καὶ
εἶπον, ὅτι Ὦ Κτήσιππε, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς παρὰ
τῶν ξένων δέχεσθαι ἃ λέγουσιν, ἐὰν ἐθέλωσι διδόναι, καὶ
μὴ ὀνόματι διαφέρεσθαι. εἰ γὰρ ἐπίστανται οὕτως ἐξολ- 420

---

1. ἐσκόπουν a b. — 2. ἅψοιντο cum Heindorfio b c: ἅψαιντο cum libris (praeter corr. Flor. b) a. — 8. ἀνὴρ cum Bekkero c: ὁ ἀνὴρ r, ἀνήρ a. — οὗ a. — 20. Τί οὖν, ἔφη, φατέ; βούλεσθε αὐτὸν a b. Τί οὖν, ἔφη, φατὲ βούλεσθαι; αὐτὸν Winckelmannus. — 22. δέ, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ a b. — 26. δ' ἐμοῦ cum Heindorfio b. — 32. τε καὶ ὑπὲρ ΧΘ. — 35. μαθὼν ἐμοῦ cum Heindorfio b c. — 38. οἷός τ' ΧΘ. — 42. ἂν] ἂν ἄλλως a b. — 44. λέγει] λέγειν a.

7. οὖν om. ΧΘ. — 8. ὥστ' ἐκεῖνα] ὥς γε κλεινία ΧΘΞγ et γρ. BCE, ὥστε ἐκεῖνά γε κλεινία Σψc et [omisso γε] Γ, ὥστ' ἐκεῖνα κενία ?. ὥστε Κλεινίᾳ Winckelmannus, ὥστ' ἐκεῖνά γε Κλεινίᾳ c. — 13. λέγειν τ' ἄρα a. — 15. τὰ μὴ ὄντα a b. — μηδὲ] μηδένα a b. — 24. καὶ ἀγαθοὺς a. — 29. οἶσθ' a. — 34. λοιδορεῖ - λοιδορεῖ cum Heindorfio b c: λοιδόρει - λοιδόρει a. — 35. ἦ om. ΧΘ, ἦ δ' ὅς om. r. — 40. ἀγροικοτέρως a. — 41. τῷ Κτησίππῳ a. — 43. μεταδιδόναι a b.

λύναι ἀνθρώπους, ὥστ' ἐκ πονηρῶν τε καὶ ἀφρόνων χρηστούς τε καὶ ἔμφρονας ποιεῖν, καὶ τοῦτο εἴτε αὐτὼ εὑρήκατον B *εἴτε καὶ παρ' ἄλλου του ἐμαθέτην φθόρον τινὰ καὶ ὄλεθρον τοιοῦτον, ὥστε ἀπολέσαντες πονηρὸν ὄντα χρηστὸν πάλιν ἀποφῆναι, — εἰ τοῦτο ἐπίστασθον (δῆλον δέ, ὅτι ἐπίστασθον· ἐφάτην γοῦν τὴν τέχνην σφῶν εἶναι τὴν νεωστὶ εὑρημένην ἀγαθοὺς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἐκ πονηρῶν) συγχωρήσωμεν οὖν αὐτοῖν αὐτό· ἀπολεσάντων ἡμῖν τὸ μειράκιον καὶ φρόνιμον ποιησάντων, καὶ ἅπαντάς γε ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. εἰ δὲ ὑμεῖς οἱ νέοι φοβεῖσθε, ὥσπερ* C *ἐν Καρὶ ἐν ἐμοὶ ἔστω ὁ κίνδυνος· ὡς ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ πρεσβύτης εἰμί, παρακινδυνεύειν ἕτοιμος καὶ παραδίδωμι ἐμαυτὸν Διονυσοδώρῳ τούτῳ ὥσπερ τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλχῳ· ἀπολλύτω με, καὶ εἰ μὲν βούλεται, ἑψέτω, εἰ δ', ὅ τι βούλεται, τοῦτο ποιείτω· μόνον χρηστὸν ἀποφηνάτω. Καὶ ὁ Κτήσιππος, Ἐγὼ μέν, ἔφη, καὶ αὐτός, ὦ Σώκρατες, ἕτοιμός εἰμι παρέχειν ἐμαυτὸν τοῖς ξένοις, καὶ ἐὰν βούλωνται δέρειν ἔτι μᾶλλον ἢ νῦν δέρουσιν, εἴ μοι ἡ δορὰ* D *μὴ εἰς ἀσκὸν τελευτήσει ὥσπερ ἡ τοῦ Μαρσύου, ἀλλ' εἰς ἀρετήν. καίτοι με οἴεται Διονυσόδωρος οὑτοσὶ χαλεπαίνειν* 421 *αὐτῷ· ἐγὼ δὲ οὐ χαλεπαίνω, ἀλλ' ἀντιλέγω πρὸς ταῦτα ἅ μοι δοκεῖ πρός με μὴ καλῶς λέγειν. ἀλλὰ σὺ τὸ ἀντιλέγειν, ἔφη, ὦ γενναῖε Διονυσόδωρε, μὴ κάλει λοιδορεῖσθαι· ἕτερον γάρ τί ἐστι τὸ λοιδορεῖσθαι.*

XIV. *Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Ὡς ὄντος, ἔφη, τοῦ ἀντιλέγειν, ὦ Κτήσιππε, ποιεῖ τοὺς λόγους; Πάντως δήπου,* E *ἔφη, καὶ σφόδρα γε. ἢ σύ, ὦ Διονυσόδωρε, οὐκ οἴει εἶναι ἀντιλέγειν; Οὔκουν σύ γ' ἄν, ἔφη, ἀποδείξαις πώποτε ἀκούσας οὐδενὸς ἀντιλέγοντος ἑτέρου ἑτέρῳ. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη, ἀλλὰ ἀκούωμεν νῦν, εἴ σοι ἀποδείκνυμι, ἀντιλέγοντος Κτησίππου Διονυσοδώρῳ. Ἦ καὶ ὑπόσχοις ἂν τούτου λόγον; Πάνυ, ἔφη. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς· εἰσὶν ἑκάστῳ τῶν ὄντων λόγοι; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὡς ἔστιν ἕκαστον ἢ ὡς* **286** *οὐκ ἔστιν; Ὡς ἔστιν. Εἰ γὰρ μέμνησαι, ἔφη, ὦ Κτήσιππε, καὶ ἄρτι ἐπεδείξαμεν μηδένα λέγοντα ὡς οὐκ ἔστι· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐδεὶς ἐφάνη λέγων. Τί οὖν δὴ τοῦτο; ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος· ἧττόν τι ἀντιλέγομεν ἐγώ τε καὶ σύ; Πότερον οὖν, ἦ δ' ὅς, ἀντιλέγοιμεν ἂν τοῦ αὐτοῦ πράγματος λόγον ἀμφότεροι γνόντες, ἢ οὕτω μὲν ἂν δήπου ταὐτὰ λέγοιμεν; Συνεχώρει. Ἀλλ' ὅταν μηδέτερος, ἔφη, τὸν τοῦ* B *πράγματος λόγον λέγῃ, τότε ἀντιλέγοιμεν ἄν; ἢ οὕτω γε* 422 *τὸ παράπαν οὐδ' ἂν μεμνημένος εἴη τοῦ πράγματος οὐδέτερος ἡμῶν; Καὶ τοῦτο συνωμολόγει. Ἀλλ' ἄρα, ὅταν ἐγὼ μὲν τὸν τοῦ πράγματος λόγον λέγω, σὺ δὲ ἄλλου τινός, ἄρα τότε ἀντιλέγομεν; ἢ ἐγὼ λέγω μὲν τὸ πρᾶγμα, σὺ δὲ οὐδὲ λέγεις τὸ παράπαν; ὁ δὲ μὴ λέγων τῷ λέγοντι πῶς ἂν ἀντιλέγοι;*

XV. *Καὶ ὁ μὲν Κτήσιππος ἐσίγησεν· ἐγὼ δὲ θαυμάσας τὸν λόγον, Πῶς, ἔφην, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις; οὐ γάρ τοι ἀλλὰ τοῦτόν γε τὸν λόγον πολλῶν δὴ καὶ πολλάκις* C *ἀκηκοὼς ἀεὶ θαυμάζω. καὶ γὰρ οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν σφόδρα ἐχρῶντο αὐτῷ καὶ οἱ ἔτι παλαιότεροι· ἐμοὶ δὲ ἀεὶ θαυμαστός τις δοκεῖ εἶναι καὶ τούς τε ἄλλους ἀνατρέπων καὶ αὐτὸς αὑτόν. οἶμαι δὲ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν παρὰ σοῦ κάλλιστα πεύσεσθαι. ἄλλο τι ἢ ψευδῆ λέγειν οὐκ ἔστι; τοῦτο γὰρ δύναται ὁ λόγος· ἦ γάρ; ἀλλ' ἢ λέγοντ' ἀληθῆ λέγειν ἢ μὴ λέγειν; Συνεχώρει. Πότερον οὖν ψευδῆ μὲν λέγειν* D *οὐκ ἔστι, δοξάζειν μέντοι ἔστιν; Οὐδὲ δοξάζειν, ἔφη. Οὐδ' ἄρα ψευδής, ἦν δ' ἐγώ, δόξα ἔστι τὸ παράπαν. Οὐκ ἔφη. Οὐδ' ἄρα ἀμαθία οὐδ' ἀμαθεῖς ἄνθρωποι. ἢ οὐ τοῦτ' ἂν* 221 *εἴη ἀμαθία, εἴπερ εἴη, τὸ ψεύδεσθαι τῶν πραγμάτων; Πάνυ γε, ἔφη. Ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκ* 423 *ἔφη. Λόγου ἕνεκα, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις τὸν λόγον, ἵνα δὴ ἄτοπον λέγῃς, ἢ ὡς ἀληθῶς δοκεῖ σοι οὐδεὶς εἶναι ἀμαθὴς ἀνθρώπων; Ἀλλὰ σύ, ἔφη, ἔλεγξον. Ἦ καὶ ἔστι* E *τοῦτο κατὰ τὸν σὸν λόγον, ἐξελέγξαι, μηδενὸς ψευδομένου; Οὐκ ἔστιν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Οὐδ' ἄρα ἐκέλευον, ἔφη, ἐγὼ νῦν δή, ὁ Διονυσόδωρος, ἐξελέγξαι· τὸ γὰρ μὴ ὂν πῶς ἄν τις κελεύσαι; Ὦ Εὐθύδημε, ἦν δ' ἐγώ, τὰ σοφὰ ταῦτα καὶ τὰ εὖ ἔχοντα οὐ πάνυ τι μανθάνω, ἀλλὰ παχέως πως ἐννοῶ. ἴσως μὲν οὖν φορτικώτερόν τι ἐρήσομαι· ἀλλὰ συγγίγνωσκε. ὅρα δέ· εἰ γὰρ μήτε ψεύδεσθαι ἔστι μήτε ψευδῆ δοξάζειν μήτε ἀμαθῆ εἶναι, ἄλλο τι οὐδ'* **287** *ἐξαμαρτάνειν ἔστιν, ὅταν τίς τι πράττῃ; πράττοντα γὰρ οὐκ ἔστιν ἁμαρτάνειν τούτου ὃ πράττει. οὐχ οὕτω λέγετε; Πάνυ γ', ἔφη. Τοῦτό ἐστιν ἤδη, ἦν δ' ἐγώ, τὸ φορτικὸν ἐρώτημα. εἰ γὰρ μὴ ἁμαρτάνομεν μήτε πράττοντες μήτε λέγοντες μήτε διανοούμενοι, ὑμεῖς, ὦ πρὸς Διός, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, τίνος διδάσκαλοι ἥκετε; ἢ οὐκ ἄρτι ἔφατε ἀρετὴν κάλλιστ' ἂν παραδοῦναι ἀνθρώπων τῷ ἐθέλοντι* B *μανθάνειν;*

XVI. *Εἶτ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος ὑπολαβών, οὕτως εἶ Κρόνος, ὥστε ἃ τὸ πρῶτον εἴπομεν, νῦν ἀναμιμνῄσκει, καὶ εἴ τι πέρυσιν εἶπον, νῦν ἀναμνησθήσει,* 424

---

11. *ἐν ἀκαρὶ* XΘ. — 23. *γενναῖε* om. a. — 25. *τί*] τοι a. — 25. *ὁ* om. XΘ. — 27. *γε* om. a. — 28. *Οὐκοῦν* a. — *γ'*] *τ'* a, probante Winckelmanno. — 30. *ἀκούω μὲν* X, probante Winckelmanno. — 31. *Ἦ καὶ ὑπόσχοις ἂν τούτου λόγον* continuat Ctesippo, *Πάνυ, ἔφη* - - *λόγοι* Dionysodoro tribuit a. — 38. *τοῦ*] *τὸν τοῦ* Heindorfius, probante Winckelmanno. — 39. *γνόντες*] *λέγοντες* Γc. — *οὕτοι* XΓ.

2. *ἄρα ὅταν* XΓ: *ἄρα, ἔφη, ὅταν* abc. — 3. *ἄρα*] *ἄλλον* XΘ. — 5. *ἂν* om. c. — 6. *ἐσίγησεν*] *ἔλεγεν ἂν* XΘ. — 11. *ἀνατρέπειν* cum Heindorfio b. — 13. *κάλλιστα*] *μάλιστα* a. — 13. *ἢ* om. bc. — 14. *λέγοντα τἀληθῆ* ab. — 15. *λέγειν μὲν* bc. — 19. *εἰ παρείη* XΘΓ. — 20. *Ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο* Γb. — 26. *ὁ* om. XΘ. — 27. *κελεύσαι: οὐδὲ* (*σὺ δὲ* mg. cod. Vindob.) *κελεύεις* (*κελεύῃς* Θ) *ὅτι ἦν δ' ἐγώ. ὦ εὐθύδημε* XΘΓ. — 28. *οὐ* om. XΘ. — *τι*] τοι a. — *ταχέως* ab. — 31. *ἀλλ' ὅτι* a. — 37. *οὕτω* a. — *ἢ* a. — 41. *κρόνος* E, *κενὸς* XΘwΓ et γρ. *BCy* probante Winckelmanno.

τοῖς δ' ἐν τῷ παρόντι λεγομένοις οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ; Καὶ
γάρ, ἔφην ἐγώ, χαλεποί εἰσι πάνυ, εἰκότως· παρὰ σοφῶν
γὰρ λέγονται· ἐπεὶ καὶ τούτῳ τῷ τελευταίῳ παγχάλεπον
χρήσασθαί ἐστιν, ᾧ λέγεις. τὸ γὰρ οὐκ ἔχω ὅ τι χρῶ-
μαι ὅ τί ποτε λέγεις, ὦ Διονυσόδωρε; ἢ δῆλον ὅτι, ὡς
C οὐκ ἔχω ἐξελέγξαι αὐτόν; ἐπεὶ εἰπέ, τί σοι ἄλλο ἐννοεῖ
τοῦτο τὸ ῥῆμα, τὸ οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσομαι τοῖς λόγοις;
'Αλλ' ὃ σὺ λέγεις, ἔφη, τούτῳ τοι πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι·
ἐπεὶ ἀπόκριναι. Πρὶν σὲ ἀποκρίνασθαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
Διονυσόδωρε; Οὐκ ἀποκρινεῖ; ἔφη. Ἦ καὶ δίκαιον; Δί-
καιον μέντοι, ἔφη. Κατὰ τίνα λόγον; ἦν δ' ἐγώ· ἢ δῆλον,
ὅτι κατὰ τόνδε, ὅτι σὺ νῦν πάνσοφός τις ἡμῖν ἀφῖξαι
D περὶ λόγους, καὶ οἶσθ' ὅτε δεῖ ἀποκρίνασθαι καὶ ὅτε μή;
καὶ νῦν οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ἀποκρινεῖ, ἅτε γιγνώσκων ὅτι οὐ
δεῖ; Ληρεῖς, ἔφη, ἀμελήσας ἀποκρίνασθαι. ἀλλ', ὦ 'γαθέ,
πείθου καὶ ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ ὁμολογεῖς με σοφὸν
εἶναι. Πειστέον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη, ὡς ἔοικε·
σὺ γὰρ ἄρχεις. ἀλλ' ἐρώτα. Πότερον οὖν ψυχὴν ἔχοντα
425 νοεῖ τὰ νοοῦντα, ἢ καὶ τὰ ἄψυχα; Τὰ ψυχὴν ἔχοντα.
E Οἶσθα οὖν τι, ἔφη, ῥῆμα ψυχὴν ἔχον; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.
Τί οὖν ἄρτι ἤρου, ὅ τί μοι νοοῖ τὸ ῥῆμα; Τί ἄλλο γε,
ἦν δ' ἐγώ, ἢ ἐξήμαρτον διὰ τὴν βλακείαν; ἢ οὐκ ἐξή-
μαρτον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὀρθῶς εἶπον, εἰπὼν ὅτι νοεῖ τὰ
ῥήματα; πότερα φῂς ἐξαμαρτάνειν με ἢ οὔ; εἰ γὰρ μὴ
ἐξήμαρτον, οὐδὲ σὺ ἐξελέγξεις, καίπερ σοφὸς ὤν, οὐδ'
ἔχεις ὅ τι χρῇ τῷ λόγῳ· εἰ δ' ἐξήμαρτον, οὐδ' οὕτως
288 ὀρθῶς λέγεις, φάσκων οὐκ εἶναι ἐξαμαρτάνειν· καὶ ταῦτα
οὐ πρὸς ἃ πέρυσιν ἔλεγες λέγω. ἀλλὰ ἔοικεν, ἔφην ἐγώ,
ὦ Διονυσόδωρέ τε καὶ Εὐθύδημε, οὗτος μὲν ὁ λόγος ἐν
ταὐτῷ μένειν, καὶ ἔτι ὥσπερ τὸ παλαιὸν καταβαλὼν πί-
πτειν, καὶ ὥστε τοῦτο μὴ πάσχειν, οὐδ' ὑπὸ τῆς ὑμετέρας
που τέχνης ἐξηυρῆσθαι, καὶ ταῦτα οὑτωσὶ θαυμαστῆς
οὔσης εἰς ἀκρίβειαν λόγων. Καὶ ὁ Κτήσιππος, Θαυμάσιά
B γε λέγετ', ἔφη, ὦ ἄνδρες Θούριοι εἴτε Χῖοι εἴθ' ὁπόθεν
καὶ ὅπῃ χαίρετον ὀνομαζόμενοι· ὡς οὐδὲν ὑμῖν μέλει τοῦ
παραληρεῖν. Καὶ ἐγὼ φοβηθείς, μὴ λοιδορία γένηται,
πάλιν κατεπράϋνον τὸν Κτήσιππον καὶ εἶπον· Ὦ Κτήσιππε,
426 καὶ νῦν δὴ ἃ πρὸς Κλεινίαν ἔλεγον, καὶ πρὸς σὲ ταὐτὰ
ταῦτα λέγω, ὅτι οὐ γιγνώσκεις τῶν ξένων τὴν σοφίαν,
ὅτι θαυμασία ἐστίν· ἀλλ' οὐκ ἐθέλετον ἡμῖν ἐπιδείξασθαι
σπουδάζοντε, ἀλλὰ τὸν Πρωτέα μιμεῖσθον τὸν Αἰγύπτιον
C σοφιστὴν γοητεύοντε ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν τὸν Μενέλαον μιμώ-
μεθα, καὶ μὴ ἀφιώμεθα τοῖν ἀνδροῖν, ἕως ἂν ἡμῖν
ἐκφανῆτον ἐφ' ᾧ αὐτὼ σπουδάζετον· οἶμαι γάρ τι αὐτοῖν
πάγκαλον φανεῖσθαι, ἐπειδὰν ἄρξωνται σπουδάζειν. ἀλλὰ
δεώμεθα καὶ παραμυθώμεθα καὶ προσευχώμεθα αὐτοῖν
ἐκφανῆναι. ἐγὼ οὖν μοι δοκῶ καὶ αὐτὸς πάλιν ὑφηγήσα-
σθαι, οἵω προσεύχομαι αὐτὼ φανῆναί μοι. ὅθεν γὰρ τὸ
πρότερον ἀπέλιπον, τὸ ἑξῆς τούτοις πειράσομαι, ὅπως D
ἂν δύνωμαι, διελθεῖν, ἐάν πως ἐκκαλέσωμαι καὶ ἐλεή-
σαντέ με καὶ οἰκτείραντε συντεταμένον καὶ σπουδάζοντα
καὶ αὐτὼ σπουδάσητον.

XVII. Σὺ δέ, ὦ Κλεινία, ἔφην, ἀνάμνησόν με, πό-
θεν τότ' ἀπελίπομεν. ὡς μὲν οὖν ἐγᾦμαι, ἐνθένδε ποθέν.
φιλοσοφητέον ὡμολογήσαμεν τελευτῶντες. ἦ γάρ; Ναί, ἦ
δ' ὅς. Ἡ δέ γε φιλοσοφία κτῆσις ἐπιστήμης. οὐχ οὕτως;
ἔφην. Ναί, ἔφη. Τίνα ποτ' οὖν ἂν κτησάμενοι ἐπιστήμην E
ὀρθῶς κτησαίμεθα; ἆρ' οὐ τοῦτο μὲν ἁπλοῦν, [ὅτι ταύτην,] 427
ἥτις ἡμᾶς ὀνήσει; Πάνυ γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν ἄν τι ἡμᾶς
ὀνήσειεν, εἰ ἐπισταίμεθα γιγνώσκειν περιιόντες, ὅπου τῆς
γῆς χρυσίον πλεῖστον κατορώρυκται; Ἴσως, ἔφη. Ἀλλὰ τὸ
πρότερον, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτό γε ἐξηλέγξαμεν, ὅτι οὐδὲν
πλέον, οὐδ' εἰ ἄνευ πραγμάτων καὶ τοῦ ὀρύττειν τὴν γῆν
τὸ πᾶν ἡμῖν χρυσίον γένοιτο· ὥστε οὐδ' εἰ τὰς πέτρας χρυ-
σᾶς ἐπισταίμεθα ποιεῖν, οὐδενὸς ἂν ἀξία ἡ ἐπιστήμη εἴη. 289
εἰ γὰρ μὴ καὶ χρῆσθαι ἐπιστησόμεθα τῷ χρυσίῳ, οὐδὲν ὄφελος
αὐτοῦ ἐφάνη ὄν. ἢ οὐ μέμνησαι; ἔφην ἐγώ. Πάνυ γ', ἔφη,
μέμνημαι. Οὐδέ γε, ὡς ἔοικε, τῆς ἄλλης ἐπιστήμης ὄφελος
γίγνεται οὐδέν, οὔτε χρηματιστικῆς οὔτε ἰατρικῆς οὔτε ἄλ-
λης οὐδεμιᾶς, ἥτις ποιεῖν τι ἐπίσταται, χρῆσθαι δὲ μὴ ᾧ
ἂν ποιήσῃ. οὐχ οὕτως; Συνέφη. Οὐδέ γε εἴ τις ἔστιν
ἐπιστήμη, ὥστε ἀθανάτους ποιεῖν ἄνευ τοῦ ἐπίστασθαι B
τῇ ἀθανασίᾳ χρῆσθαι, οὐδὲ ταύτης ἔοικεν ὄφελος οὐδέν, 222
εἴ τι δεῖ τοῖς πρόσθεν ὡμολογημένοις τεκμαίρεσθαι.
Συνεδόκει ἡμῖν πάντα ταῦτα. Τοιαύτης τινὸς ἄρα ἡμῖν
ἐπιστήμης δεῖ, ὦ καλὲ παῖ, ἦν δ' ἐγώ, ἐν ᾗ συμπέπτωκεν
ἅμα τό τε ποιεῖν καὶ τὸ ἐπίστασθαι χρῆσθαι τούτῳ, ὃ ἂν
ποιῇ. Φαίνεται, ἔφη. Πολλοῦ ἄρα δεῖ, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς
λυροποιοὺς δεινοὺς εἶναι καὶ τοιαύτης τινὸς ἐπιστήμης 428
ἐπηβόλους. ἐνταῦθα γὰρ δὴ χωρὶς μὲν ἡ ποιοῦσα τέχνη, C
χωρὶς δὲ ἡ χρωμένη, διῄρηται δὲ τοῦ αὐτοῦ πέρι. ἡ γὰρ
λυροποιικὴ καὶ ἡ κιθαριστικὴ πολὺ διαφέρετον ἀλλήλοιν.
οὐχ οὕτως; Συνέφη. Οὐδὲ μὴν αὐλοποιικῆς γε δῆλον ὅτι
δεόμεθα. καὶ γὰρ αὕτη ἑτέρα τοιαύτη. Συνεδόκει. Ἀλλὰ

1. λεγομένοις] λεγομένοις λόγοις **Heindorfius. Malim** λόγοις (**omisso** λεγομένοις) **coll. v. 7. Bait.** — 2. εἰσι, πάνυ εἰκότως **ab.** — 5. ὅ τί ποτε] τί ποτε **cum Heindorfio b.** — 6. ἐννοεῖ] Cum Stallbaumio **malim** νοεῖ, coll. v. 19. 21. 23. **Bait.** — 7. χρήσωμαι **ab.** — 8. Ἀλλ' ὃ] Ἄλλο **a.** — τούτῳ τοι **Sauppius:** τούτῳ τῷ libri, τοῦτο τὸ **abc.** — 10. ἀπο-κρινεῖ **cum Heindorfio b:** ἀποκρίνῃ **a**, ἀποκρίνει **c.** — 14. ἀποκρίνῃ **a**, ἀποκρίνει **c.** — 15. ἀποκρίνασθαι καὶ ὅτε μή. ἀλλ' **a.** — 16. σοφὸς **ΧΘ.** — 17. τοίνυν] τοι **a.** — 20. τι] ὅτι **ΧΓΘ. Fort.** ὅ τι, i. q. ὁτιοῦν. **Bait.** — 21. νοεῖ **a.** — 31. μὴ τοῦτο **a.** — 32. που] πω **Heindorfius.** — 35. ὑμῖν οὐδὲν **a.** — 41. σπουδάζοντες **a.**

7. ἀπελίποντο, ἑξῆς **a.** — 8. ἐάν πως] πᾶν ὅπως **ΧΘ**, πᾶν ὅπως ἂν **r.** — 16. ὅτι ταύτην **om. ΧΘ, quare nos seclusimus.** — 17. ἔφην **a.** — ἡμᾶς ἄν τι **a.** — 24. καὶ χρῆσθαι **Heindorfius:** κεχρῆσθαι **abc. conf. 280 C. D. E.** — 25. αὐτὸ **post Winckelmannum c.** — 29. οὕτω **c.** — Οὐδέ γε (**corr.** Γ) **bc:** Οὐδ' εἴ γε **cum libris omnibus a.** — 37. δεινοὺς] δεῖν **auctore Heindorfio b.** — 38. ἐπιβούλους **ΧΘ.** — 39. ἡ χρωμένη διῄρηται τοῦ **ab.** — 41. οὕτω **ac.**

πρὸς θεῶν, ἔφην ἐγώ, εἰ τὴν λογοποιικὴν τέχνην μάθοιμεν,
ἆρά ἐστιν αὕτη, ἣν ἔδει κεκτημένους ἡμᾶς εὐδαίμονας εἶναι;
B Οὐκ οἶμαι, ἔφη, ἐγώ, ὁ Κλεινίας ὑπολαβών. Τίνι τεκμη-
ρίῳ, ἦν δ' ἐγώ, χρῇ; Ὁρῶ, ἔφη, τινὰς λογοποιούς, οἳ
τοῖς ἰδίοις λόγοις, οἷς αὐτοὶ ποιοῦσιν, οὐκ ἐπίστανται
χρῆσθαι, ὥσπερ οἱ λυροποιοὶ ταῖς λύραις, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα
ἄλλοι δυνατοὶ χρῆσθαι οἷς ἐκεῖνοι εἰργάσαντο, οἱ λογοποιεῖν
αὐτοὶ ἀδύνατοι. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ περὶ λόγους χωρὶς ἡ
τοῦ ποιεῖν τέχνη καὶ ἡ τοῦ χρῆσθαι. Ἱκανόν μοι δοκεῖς,
ἔφην ἐγώ, τεκμήριον λέγειν, ὅτι οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν λο-
γοποιῶν τέχνη, ἣν ἂν κτησάμενός τις εὐδαίμων εἴη. καίτοι
ἐγὼ ᾤμην ἐνταῦθά που φανήσεσθαι τὴν ἐπιστήμην, ἣν δὴ
E πάλαι ζητοῦμεν. καὶ γάρ μοι οἵ τε ἄνδρες αὐτοὶ οἱ λογο-
ποιοί, ὅταν συγγένωμαι αὐτοῖς, ὑπέρσοφοι, ὦ Κλεινία, δο-
429 B κοῦσιν εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ τέχνη αὐτῶν θεσπεσία τις καὶ ὑψηλή.
καὶ μέντοι οὐδὲν θαυμαστόν· ἔστι γὰρ τῆς τῶν ἐπῳδῶν
290 τέχνης μόριον σμικρῷ τε ἐκείνης ὑποδεεστέρα. ἡ μὲν γὰρ τῶν
ἐπῳδῶν ἔχεών τε καὶ φαλαγγίων καὶ σκορπίων καὶ τῶν
ἄλλων θηρίων τε καὶ νόσων κήλησίς ἐστιν, ἡ δὲ δικαστῶν
τε καὶ ἐκκλησιαστῶν καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων κήλησίς τε καὶ
παραμυθία τυγχάνει οὖσα. ἢ σοι, ἔφην ἐγώ, ἄλλως πως
δοκεῖ; Οὔκ, ἀλλ' οὕτω μοι φαίνεται, ἔφη, ὡς σὺ λέγεις.
Ποῖ οὖν, ἔφην ἐγώ, τραποίμεθ' ἂν ἔτι; ἐπὶ ποίαν τέχνην;
Ἐγὼ μὲν οὐκ εὐπορῶ, ἔφη. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ οἶμαι
B ηὑρηκέναι. Τίνα; ἔφη ὁ Κλεινίας. Ἡ στρατηγική μοι δοκεῖ,
ἔφην ἐγώ, τέχνη παντὸς μᾶλλον εἶναι, ἣν ἄν τις κτησάμενος
εὐδαίμων εἴη. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Πῶς; ἦν δ' ἐγώ. Θηρευ-
τική τις ἥδε γέ ἐστι τέχνη ἀνθρώπων. Τί δὴ οὖν; ἔφην
ἐγώ. Οὐδεμία, ἔφη, τῆς θηρευτικῆς αὐτῆς ἐπὶ πλέον ἐστὶν
ἢ ὅσον θηρεῦσαι καὶ χειρώσασθαι. ἐπειδὰν δὲ χειρώσωνται
τοῦτο, ὃ ἂν θηρεύωνται, οὐ δύνανται τούτῳ χρῆσθαι, ἀλλ'
οἱ μὲν κυνηγέται καὶ οἱ ἁλιεῖς τοῖς ὀψοποιοῖς παραδιδόασιν,
οἱ δ' αὖ γεωμέτραι καὶ οἱ ἀστρονόμοι καὶ οἱ λογιστικοί —
C θηρευτικοὶ γάρ εἰσι καὶ οὗτοι· οὐ γὰρ ποιοῦσι τὰ διαγράμ-
430 ματα ἕκαστοι τούτων, ἀλλὰ τὰ ὄντα ἀνευρίσκουσιν — ἅτε
οὖν χρῆσθαι αὐτοῖς οὐκ ἐπιστάμενοι, ἀλλὰ θηρεῦσαι μόνον,
παραδιδόασι δήπου τοῖς διαλεκτικοῖς καταχρῆσθαι αὐτῶν
τοῖς εὑρήμασιν, ὅσοι γε αὐτῶν μὴ παντάπασιν ἀνόητοί
εἰσιν. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ κάλλιστε καὶ σοφώτατε Κλεινία·
τοῦτο οὕτως ἔχει; Πάνυ μὲν οὖν. καὶ οἵ γε στρατηγοί,
ἔφη, οὕτω τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐπειδὰν ἢ πόλιν τινὰ θη-
D ρεύσωνται ἢ στρατόπεδον, παραδιδόασι τοῖς πολιτικοῖς ἀν-
δράσιν. αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἐπίστανται χρῆσθαι τούτοις, ἃ
ἐθήρευσαν· ὥσπερ, οἶμαι, οἱ ὀρτυγοθῆραι τοῖς ὀρτυγο-
τρόφοις παραδιδόασιν. εἰ οὖν, ἦ δ' ὅς, δεόμεθα ἐκείνης
τῆς τέχνης, ἥτις ᾧ ἂν κτήσηται ἢ ποιήσασα ἢ θηρευσα-
μένη, αὐτὴ καὶ ἐπιστήσεται χρῆσθαι, καὶ ἡ τοιαύτη ποιήσει
ἡμᾶς μακαρίους, ἄλλην δή τινα, ἔφη, ζητητέον ἀντὶ τῆς
στρατηγικῆς.

XVIII. ΚΡ. Τί λέγεις σύ, ὦ Σώκρατες; ἐκεῖνο τὸ E
μειράκιον τοιαῦτ' ἐφθέγξατο;

ΣΩ. Οὐκ οἴει, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Μὰ Δί' οὐ μέντοι. οἶμαι γὰρ αὐτόν ἐγώ, εἰ ταῦτ'
εἶπεν, οὔτ' Εὐθυδήμου οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἔτ' ἀνθρώπου
δεῖσθαι εἰς παιδείαν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἆρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ
ταῦτ' εἰπών, ἐγὼ δὲ οὐ μέμνημαι;

ΚΡ. Ποῖος Κτήσιππος; 291

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τό γε εὖ οἶδα, ὅτι οὔτε Εὐθύδημος B 431
οὔτε Διονυσόδωρος ἦν ὁ εἰπὼν ταῦτα. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε
Κρίτων, μή τις τῶν κρειττόνων παρὼν αὐτὰ ἐφθέγξατο;
ὅτι γὰρ ἤκουσά γε ταῦτα, εὖ οἶδα.

ΚΡ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες· τῶν κρειττόνων μέντοι
τις ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ πολύ γε. ἀλλὰ μετὰ τοῦτο ἔτι τινὰ
ἐζητήσατε τέχνην; καὶ εὕρετε ἐκείνην ἢ οὐχ εὕρετε, ἧς ἕνεκα
ἐζητεῖτε;

ΣΩ. Πόθεν, ὦ μακάριε, εὕρομεν; ἀλλ' ἦμεν πάνυ B
γελοῖοι, ὥσπερ τὰ παιδία τὰ τοὺς κορύδους διώκοντα· ἀεὶ
ᾠόμεθα ἑκάστην τῶν ἐπιστημῶν αὐτίκα λήψεσθαι, αἱ δ'
ἀεὶ ὑπεξέφυγον. τὰ μὲν οὖν πολλὰ τί ἄν σοι λέγοιμι; ἐπὶ
δὲ δὴ τὴν βασιλικὴν ἐλθόντες τέχνην καὶ διασκοπούμενοι
αὐτήν, εἰ αὕτη εἴη ἡ τὴν εὐδαιμονίαν ἀπεργαζομένη, ἐν-
ταῦθα ὥσπερ εἰς λαβύρινθον ἐμπεσόντες, οἰόμενοι ἤδη ἐπὶ
τέλει εἶναι, περικάμψαντες πάλιν ὥσπερ ἐν ἀρχῇ τῆς ζητή-
σεως ἀνεφάνημεν ὄντες καὶ τοῦ ἴσου δεόμενοι, ὅσουπερ C
ὅτε τὸ πρῶτον ἐζητοῦμεν.

ΚΡ. Πῶς δὴ τοῦτο ὑμῖν συνέβη, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω. ἔδοξε γὰρ δὴ ἡμῖν ἡ πολιτικὴ καὶ
ἡ βασιλικὴ τέχνη ἡ αὐτὴ εἶναι.

ΚΡ. Τί οὖν δή; 432

ΣΩ. Ταύτῃ τῇ τέχνῃ ἥ τε στρατηγικὴ καὶ αἱ ἄλλαι
παραδιδόναι ἄρχειν τῶν ἔργων, ὧν αὗται δημιουργοί
εἰσιν, ὡς μόνῃ ἐπισταμένῃ χρῆσθαι. σαφῶς οὖν ἐδόκει
ἡμῖν αὕτη εἶναι, ἣν ἐζητοῦμεν, καὶ ἡ αἰτία τοῦ ὀρθῶς
πράττειν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀτεχνῶς κατὰ τὸ Αἰσχύλου D
ἰαμβεῖον μόνη ἐν τῇ πρύμνῃ καθῆσθαι τῆς πόλεως,

---

7. οἱ] οἳ auctore Schleiermachero b. — λογοποιεῖν cum Routhio b c: λυροποιεῖν cum libris a. (Winckelmannus verba οἱ λυροποιεῖν αὐτοὶ ἀδύνατοι tamquam glossema seclusit.) — 17. μικρῷ a b. — 23. ἂν ἔτι; ἐπὶ auctore Stephano b c: ἂν ὅτι ἐπὶ cum libris a. — 24. ἐμὲ om. a. — 26. ἐγὼ om. a b. — 29. αὐτῆς] δύναμις Heindorfius, ἄσκησις Orellius. — 31. θηρεύσωνται a. — 33. ποιοῦσιν a b. — 35. ἕκαστα ΧΘr. — 36. χρῆσθαι αὐτοὶ αὐτοῖς a. — 39. κάλλιστέ τε καὶ Winckelmannus. — 40. ἔχοι Stephanus.

3. ἥτις ἂν ᾧ ἂν a. — 5. δή] δέ ΧΘtr. — 16. τό γε] τόδε r c, τόδε γε Bernhardy S. gr. p. 312. v. Schneider ad Polit. Vol. III. p. 16. — 17. οὔτε ὁ Διονυσόδωρος a. — 20. τῶν om. ΧΘ. — 21. τινὰ Heindorfius, τίνα a b c. — 25. κορύδους ΧΘr: κορυδοὺς a b c. — 27. τὰς μὲν οὖν πολλὰς a b. — 29. αὐτὴ ΧΘt. — ἀπεργαζομένη ΧΘ et Ficinus: παρέχουσά τε καὶ ἀπεργαζομένη a b c. — 39. αὗται cum Heindorfio b c: αὐταὶ cum plerisque libris a. — 41. ζητοῦμεν a. — 42. Αἰσχύλου] Sept. adv. Theb. 1 sqq.

πάντα κυβερνῶσα καὶ πάντων ἄρχουσα πάντα χρήσιμα ποιεῖν.

ΚΡ. Οὐκοῦν καλῶς ὑμῖν ἐδόκει, ὦ Σώκρατες;

XIX. ΣΩ. Σὺ κρινεῖς, ὦ Κρίτων, ἐὰν βούλῃ ἀκούειν καὶ τὰ μετὰ ταῦτα συμβάντα ἡμῖν. αὖθις γὰρ δὴ πάλιν ἐσκοποῦμεν ὡδέ πως· Φέρε, πάντων ἄρχουσα ἡ βασιλικὴ
432 τέχνη τι ἡμῖν ἀπεργάζεται ἔργον, ἢ οὐδέν; Πάντως δήπου,
E ἡμεῖς ἔφαμεν πρὸς ἀλλήλους. Οὐ καὶ σὺ ἂν ταῦτα φαίης, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν φαίης αὐτῆς ἔργον εἶναι; ὥσπερ εἰ σὲ ἐγὼ ἐρωτῴην, πάντων ἄρχουσα ἡ ἰατρική, ὧν ἄρχει, τί ἔργον παρέχεται; οὐ τὴν ὑγίειαν φαίης;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ὑμετέρα τέχνη ἡ γεωργία, πάντων
433 ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἔργον ἀπεργάζεται; οὐ τὴν τροφὴν
292 ἂν φαίης τὴν ἐκ τῆς γῆς παρέχειν ἡμῖν;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ βασιλικὴ πάντων ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἀπεργάζεται; ἴσως οὐ πάνυ γ' εὐπορεῖς.

ΚΡ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς, ὦ Κρίτων. ἀλλὰ τοσόνδε γε οἶσθα, ὅτι εἴπερ ἐστὶν αὕτη ἣν ἡμεῖς ζητοῦμεν, ὠφέλιμον αὐτὴν δεῖ εἶναι.

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθόν γέ τι δεῖ ἡμῖν αὐτὴν παραδιδόναι;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

B ΣΩ. Ἀγαθὸν δέ γέ που ὡμολογήσαμεν ἀλλήλοις ἐγώ τε καὶ Κλεινίας οὐδὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην τινά.

ΚΡ. Ναί, οὕτως ἔλεγες.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν ἄλλα ἔργα, ἃ φαίη ἄν τις πολιτικῆς εἶναι — πολλὰ δέ που ταῦτ' ἂν εἴη, οἷον πλουσίους τοὺς πολίτας παρέχειν καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀστασιάστους — πάντα ταῦτα οὔτε κακὰ οὔτε ἀγαθὰ ἐφάνη, ἔδει δὲ σοφοὺς ποιεῖν καὶ ἐπιστήμης μεταδιδόναι, εἴπερ ἔμελλεν αὕτη εἶναι ἡ ὠφελοῦσά τε καὶ εὐδαίμονας ποιοῦσα.

C
434 ΚΡ. Ἔστι ταῦτα· τότε γοῦν οὕτως ὑμῖν ὡμολογήθη, ὡς σὺ τοὺς λόγους ἀπήγγειλας.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡ βασιλικὴ σοφοὺς ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀγαθούς;

ΚΡ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἀλλ' ἆρα πάντας καὶ πάντα ἀγαθούς; καὶ πᾶσαν ἐπιστήμην, σκυτοτομικήν τε καὶ τεκτονικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας, αὕτη ἡ παραδιδοῦσά ἐστιν;

ΚΡ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

D ΣΩ. Ἀλλὰ τίνα δὴ ἐπιστήμην; ἢ τί χρησόμεθα; τῶν μὲν γὰρ ἔργων οὐδενὸς δεῖ αὐτὴν δημιουργὸν εἶναι τῶν μήτε κακῶν μήτε ἀγαθῶν, ἐπιστήμην δὲ παραδιδόναι μηδεμίαν ἄλλην ἢ αὐτὴν ἑαυτήν. λέγωμεν δὴ οὖν, τίς ποτε ἔστιν αὕτη, ἢ τί χρησόμεθα; βούλει φῶμεν, ὦ Κρίτων, ᾗ ἄλλους ἀγαθοὺς ποιήσομεν;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἳ τί ἔσονται ἡμῖν ἀγαθοὶ καὶ τί χρήσιμοι; ἢ ἔτι λέγωμεν, ὅτι ἄλλους ποιήσουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκεῖνοι ἄλλους; ὅ τι δέ ποτε ἀγαθοί εἰσιν, οὐδαμοῦ ἡμῖν φαί-
νονται, ἐπειδήπερ τὰ ἔργα τὰ λεγόμενα εἶναι τῆς πολιτικῆς E
ἠτιμάσαμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς τὸ λεγόμενον ὁ Διὸς Κόρινθος
γίγνεται, καὶ ὅπερ ἔλεγον, τοῦ ἴσου ἡμῖν ἐνδεῖ ἢ ἔτι πλε- 435
ονος πρὸς τὸ εἰδέναι, τίς ποτ' ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη, ἢ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσει;

ΚΡ. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, εἰς πολλήν γε ἀπορίαν, ὡς ἔοικεν, ἀφίκεσθε.

ΣΩ. Ἔγωγε οὖν καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ἐπειδὴ ἐν
ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη, πᾶσαν ἤδη φωνὴν ἠφίειν, 293
δεόμενος τοῖν ξένοιν ὥσπερ Διοσκούρων ἐπικαλούμενος σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τὸ μειράκιον, ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου, καὶ παντὶ τρόπῳ σπουδάσαι, καὶ σπουδάσαντας ἐπιδεῖξαι, τίς ποτ' ἔστιν ἡ ἐπιστήμη, ἧς τυχόντες ἂν καλῶς τὸν ἐπίλοιπον βίον διέλθοιμεν.

ΚΡ. Τί οὖν; ἠθέλησέ τι ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ὁ Εὐθύδημος;

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; καὶ ἤρξατό γε, ὦ ἑταῖρε, πάνυ μεγαλοφρόνως τοῦ λόγου ὡδε·

XX. Πότερον δή σε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν B
ἐπιστήμην, περὶ ἣν πάλαι ἀπορεῖτε, διδάξω, ἢ ἐπιδείξω ἔχοντα; Ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἐπίδειξον τοίνυν νὴ Δί', ἔφην ἐγώ, ἔχοντα· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἢ μανθάνειν τηλικόνδε ἄνδρα. Φέρε δή μοι ἀπόκριναι, ἔφη· ἔστιν ὅ τι ἐπίστασαι; Πάνυ
γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλά, σμικρά γε. Ἀρκεῖ, ἔφη. ἆρ' 436
οὖν δοκεῖς οἷόν τέ τι τῶν ὄντων τοῦτο, ὃ τυγχάνει ὄν,
αὐτὸ τοῦτο μὴ εἶναι; Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Οὐκοῦν C
σύ, ἔφης, ἐπίστασαί τι; Ἔγωγε. Οὐκοῦν ἐπιστήμων εἶ, εἴπερ ἐπίστασαι; Πάνυ γε, τούτου γε αὐτοῦ. Οὐδὲν διαφέρει. ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη σε ἔχει πάντα ἐπίστασθαι ἐπιστήμονά γε ὄντα; Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ· ἐπεὶ πολλὰ ἄλλ' οὐκ ἐπίσταμαι. Οὐκοῦν εἴ τι μὴ ἐπίστασαι, οὐκ ἐπιστήμων εἶ. Ἐκείνου γε, ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ. Ἧττον οὖν τι, ἔφη, οὐκ ἐπιστήμων εἶ; ἄρτι δὲ ἐπιστήμων ἔφησθα εἶναι.

---

1. ἄρχουσα καὶ πάντα a. — 5. καὶ - - ἐσκοποῦμεν] μετὰ γὰρ τὰ ἔμπροσθεν συμβάντα ἡμῖν αὖτις μετὰ ταῦτα ἐσκοποῦμεν Θ et (omisso ἡμῖν) 𝔛 et (omissis συμβάντα ἡμῖν αὖτις μετὰ) r. — 7. τι cum Ficino c: τί ab. — 12. ἐγώ σε ab. — 13. Malim ὑγίειαν ἂν φαίης. Bait. — 16. ἔργον om. a. — 42. πάντα] πάντως a.

2. ἢ] ἡ a. — 6. ᾗ] ἢ a. — 7. ᾗ τ' ἄλλους a. — 13. ἠτιμάσαμεν] ἀπεδοκιμάσαμεν a. — 16. ποιήσει Heindorfius: ποιήσειε abc. — 20. ἐνεπεπτώκη cum Bekkero c: ἐνεπεπτώκει 𝔛ΘΣBCωyε et pr. Γ, ἐνεπεπτώκειν a. — ἠφίην ab. quod malim. cf. Schneider ad Polit. T. II. p. 191. Bait. — 21. Διοσκούρω a, Διοσκόρω (pr. Σ) b. — 32. τοίνυν 𝔛Θ: τοίνυν με abc. — 38. σύ, ἔφη, ἐπίστασαί τι a, σὺ ἔφης ἐπίστασθαί τι bc. (ἔφης habent 𝔛ΓΘΞΣEωyεr, ἐπίστασθαι Σ et corr. Γ.) Malim σύ, φής, ἐπίστασαί τι. Bait.

D καὶ οὕτω τυγχάνεις ὢν αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ, καὶ αὖ πάλιν
οὐκ εἶ, κατὰ ταὐτὰ ἅμα. Εἶεν, ἦν δ᾽ ἐγώ, Εὐθύδημε·
τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ δὴ καταγεῖς. πῶς οὖν ἐπίσταμαι
ἐκείνην τὴν ἐπιστήμην, ἣν ἐζητοῦμεν; ὡς δὴ τοῦτο ἀδύ-
νατόν ἐστι τὸ αὐτὸ εἶναί τε καὶ μή· εἴπερ ἓν ἐπίσταμαι,
ἅπαντα ἐπίσταμαι· οὐ γὰρ ἂν εἴην ἐπιστήμων τε καὶ ἀνε-
πιστήμων ἅμα· ἐπεὶ δὲ πάντα ἐπίσταμαι, κἀκείνην δὴ
τὴν ἐπιστήμην ἔχω· ἆρα οὕτως λέγεις, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ
E σοφόν; Αὐτὸς σαυτόν γε δὴ ἐξελέγχεις, ἔφη, ὦ Σώκρα-
τες. Τί δέ, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὦ Εὐθύδημε, σὺ οὐ πέπονθας
437 τοῦτο τὸ αὐτὸ πάθος; ἐγὼ γάρ τοι μετὰ σοῦ ὁτιοῦν ἂν
πάσχων καὶ μετὰ Διονυσοδώρου τοῦδε, φίλης κεφαλῆς,
οὐκ ἂν πάνυ ἀγανακτοίην. εἰπέ μοι, σφὼ οὐχὶ τὰ μὲν
ἐπίστασθον τῶν ὄντων, τὰ δὲ οὐκ ἐπίστασθον; Ἥκιστά
γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος. Πῶς λέγετον;
ἔφην ἐγώ· ἀλλ᾽ οὐδὲν ἄρα ἐπίστασθον; Καὶ μάλα, ἦ δ᾽
294 ὅς. Πάντ᾽ ἄρα, ἔφην ἐγώ, ἐπίστασθον, ἐπειδήπερ καὶ
ὁτιοῦν; Πάντ᾽, ἔφη. καὶ σύ γε πρός, εἴπερ καὶ ἓν ἐπί-
στασαι, πάντα ἐπίστασαι. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ὡς θαυ-
μαστὸν λέγεις καὶ ἀγαθὸν μέγα πεφάνθαι. μῶν καὶ οἱ
ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πάντ᾽ ἐπίστανται, ἢ οὐδέν; οὐ
γὰρ δήπου, ἔφην, τὰ μὲν ἐπίστανται, τὰ δ᾽ οὐκ ἐπί-
στανται, καὶ εἰσὶν ἅμα ἐπιστήμονές τε καὶ ἀνεπιστήμονες.
ἀλλὰ τί; ἦν δ᾽ ἐγώ. Πάντες, ἦ δ᾽ ὅς, πάντα ἐπίσταν-
B ται, εἴπερ καὶ ἕν. Ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὦ
224 Διονυσόδωρε· δῆλοι γάρ μοί ἐστον ἤδη, ὅτι σπουδάζετον,
καὶ μόλις ὑμᾶς προὐκαλεσάμην σπουδάζειν· αὐτὼ τῷ ὄντι
πάντα ἐπίστασθον; οἷον τεκτονικὴν καὶ σκυτικήν; Πάνυ
γ᾽, ἔφη. Ἦ καὶ νευρορραφεῖν δυνατώ ἐστον; Καὶ ναὶ
μὰ Δία καττύειν, ἔφη. Ἦ καὶ τὰ τοιαῦτα, τοὺς ἀστέ-
ρας, ὁπόσοι εἰσί, καὶ τὴν ἄμμον; Πάνυ γε, ἦ δ᾽ ὅς· εἶτ᾽
οὐκ ἂν οἴει ὁμολογῆσαι ἡμᾶς;

XXI. Καὶ ὁ Κτήσιππος ὑπολαβών· Πρὸς Διός,
C ἔφη, Διονυσόδωρε, τεκμήριόν τί μοι τούτων ἐπιδείξατον
438 τοιόνδε, ᾧ εἴσομαι, ὅτι ἀληθῆ λέγετον. Τί ἐπιδείξω;
ἔφη. Οἶσθα Εὐθύδημον, ὁπόσους ὀδόντας ἔχει, καὶ ὁ
Εὐθύδημος, ὁπόσους σύ; Οὐκ ἐξαρκεῖ σοι, ἔφη, ἀκοῦ-
σαι, ὅτι πάντα ἐπιστάμεθα; Μηδαμῶς, ἦ δ᾽ ὅς, ἀλλὰ
τοῦτο ἔτι ἡμῖν μόνον εἴπατον καὶ ἐπιδείξατον, ὅτι ἀληθῆ
λέγετον. καὶ ἐὰν εἴπητον, ὁπόσους ἑκάτερος ἔχει ὑμῶν,
καὶ φαίνησθε γνόντες ἡμῶν ἀριθμησάντων, ἤδη πεισό-
μεθα ὑμῖν καὶ τἆλλα. Ἡγουμένω οὖν σκώπτεσθαι οὐκ
D ἠθελέτην, ἀλλ᾽ ὡμολογησάτην πάντα χρήματα ἐπίστασθαι,
καθ᾽ ἓν ἕκαστον ἐρωτώμενοι ὑπὸ Κτησίππου. ὁ γὰρ Κτή-
σιππος πάνυ ἀπαρακαλύπτως οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἠρώτα τε-
λευτῶν, καὶ τὰ αἴσχιστα, εἰ ἐπισταίσθην. τὼ δὲ ἀνδρειό-
τατα ὁμόσε ᾔτην τοῖς ἐρωτήμασιν, ὁμολογοῦντες εἰδέναι,
ὥσπερ οἱ κάπροι οἱ πρὸς τὴν πληγὴν ὁμόσε ὠθούμενοι.
ὥστ᾽ ἔγωγε καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ὑπ᾽ ἀπιστίας ἠναγ-
κάσθην τελευτῶν ἐρέσθαι τὸν Εὐθύδημον, εἰ καὶ ὀρχεῖ-
σθαι ἐπίσταιτο ὁ Διονυσόδωρος. Ὁ δέ, Πάνυ, ἔφη. Οὐ E
δήπου, ἦν δ᾽ ἐγώ, καὶ ἐς μαχαίρας γε κυβιστᾶν καὶ ἐπὶ
τροχοῦ δινεῖσθαι τηλικοῦτος ὤν, οὕτω πόρρω σοφίας
ἥκεις; Οὐδέν, ἔφη, ὅ τι οὔ. Πότερον δέ, ἦν δ᾽ ἐγώ,
πάντα νῦν μόνον ἐπίστασθον ἢ καὶ ἀεί; Καὶ ἀεί, ἔφη. Καὶ 439
ὅτε παιδία ἤστην καὶ εὐθὺς γενόμενοι ἠπίστασθε; Πάντα,
ἐφάτην ἅμα ἀμφοτέρω. Καὶ ἡμῖν μὲν ἄπιστον ἐδόκει 295
τὸ πρᾶγμα εἶναι. Ὁ δ᾽ Εὐθύδημος, Ἀπιστεῖς, ἔφη, ὦ
Σώκρατες; Πλήν γ᾽ ὅ τι, ἦν δ᾽ ἐγώ, εἰκὸς ὑμᾶς ἐστι σο-
φοὺς εἶναι. Ἀλλ᾽ ἤν, ἔφη, ἐθελήσῃς μοι ἀποκρίνεσθαι,
ἐγὼ ἐπιδείξω καὶ σὲ ταῦτα τὰ θαυμαστὰ ὁμολογοῦντα.
Ἀλλὰ μήν, ἦν δ᾽ ἐγώ, ἥδιστα ταῦτα ἐξελέγχομαι. εἰ γάρ
τοι λέληθα ἐμαυτὸν σοφὸς ὤν, σὺ δὲ τοῦτο ἐπιδείξεις
ὡς πάντα ἐπίσταμαι καὶ ἀεί, τί μεῖζον ἕρμαιον αὐτοῦ
ἂν εὕροιμι ἐν παντὶ τῷ βίῳ;

XXII. Ἀποκρίνου δή, ἔφη. Ὡς ἀποκρινουμένου B
ἐρώτα. Ἆρ᾽ οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπιστήμων του εἶ
ἢ οὔ; Ἔγωγε. Πότερον οὖν ᾧ ἐπιστήμων εἶ, τούτῳ καὶ
ἐπίστασαι, ἢ ἄλλῳ τῳ; Ὧι ἐπιστήμων. οἶμαι γάρ σε
τὴν ψυχὴν λέγειν. ἢ οὐ τοῦτο λέγεις; Οὐκ αἰσχύνει,
ἔφη, ὦ Σώκρατες; ἐρωτώμενος ἀντερωτᾷς; Εἶεν, ἦν δ᾽
ἐγώ· ἀλλὰ πῶς ποιῶ; οὕτω γὰρ ποιήσω, ὅπως ἂν σὺ κε-
λεύῃς. ὅταν μὴ εἰδῶ ὅ τι ἐρωτᾷς, κελεύεις με ὅμως ἀπο-
κρίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι; Ὑπολαμβάνεις γάρ δή-
πού τι, ἔφη, ὃ λέγω; Ἔγωγε, ἦν δ᾽ ἐγώ. Πρὸς τοῦτο C
τοίνυν ἀποκρίνου, ὃ ὑπολαμβάνεις. Τί οὖν, ἔφην, ἂν 440
σὺ μὲν ἄλλῃ ἐρωτᾷς διανοούμενος, ἐγὼ δὲ ἄλλῃ ὑπολάβω,
ἔπειτα πρὸς τοῦτο ἀποκρίνωμαι, ἐξαρκεῖ σοι, ἐὰν μηδὲν
πρὸς ἔπος ἀποκρίνωμαι; Ἔμοιγε, ἦ δ᾽ ὅς· οὐ μέντοι σοί
γε, ὡς ἐγᾦμαι. Οὐ τοίνυν μὰ Δία ἀποκρινοῦμαι, ἦν
δ᾽ ἐγώ, πρότερον, πρὶν ἂν πύθωμαι. Οὐκ ἀποκρινεῖ,
ἔφη, πρὸς ἃ ἂν ἀεὶ ὑπολαμβάνῃς, ὅτι ἔχων φλυαρεῖς καὶ
ἀρχαιότερος εἶ τοῦ δέοντος. Κἀγὼ ἔγνων αὐτὸν ὅτι μοι D
χαλεπαίνοι διαστέλλοντι τὰ λεγόμενα, βουλόμενός με θη-
ρεῦσαι τὰ ὀνόματα περιστήσας. ἀνεμνήσθην οὖν τοῦ Κόν-
νου, ὅτι μοι κἀκεῖνος χαλεπαίνει ἑκάστοτε, ὅταν αὐτῷ μὴ
ὑπείκω, ἔπειτά μου ἧττον ἐπιμελεῖται ὡς ἀμαθοῦς ὄντος.
ἐπεὶ δὲ οὖν διενενοήμην καὶ παρὰ τοῦτον φοιτᾶν, ᾠήθην

---

3. καταγεῖς cum Abreschio (ex Hesychio, Photio, Suida) c: πάντ᾽ ἄγεις Scholiasta, πάντα λέγεις cum libris a b, probante Winckelmanno. — 7. ἐπεὶ] εἰ a. — 8. ἄρα a. — οὕτως 𝔛 (et Flor. a b c): οὕτω a b c. — 20. πέφανται a. — 22. ἔφην 𝔛ΓΘΞBCEεlr: ἔφη a b c. — 27. μόγις Bekkerus. — παρεκαλεσάμην a. — 29. δυνατώ] αὖ δυνατώ a b.
3. ᾔτην auctore Buttmanno b c: ἴτην r a, εἴτην ceteri. — 9. οὕτω] ἢ οὕτω Heusdius. — 10. ἥκεις codices omnes: ἥκει a b c. — 12. ἤστην] ἦτον corr. Γ, ἤστον Bekkerus. — 14. εἶναι τὸ πρᾶγμα a. — 15. ὅ τι cum Winckelmanno c: ὅτι a b. — ἦν δ᾽ om. codices omnes. — 17. ὁμολογοῦντα om. 𝔛Θ. — 19. σὺ] οὐ 𝔛ΘΣBCωγεlr, probante Winckelmanno. — 26. τὴν om. a. — 27. ἀντερωτᾶν a. — 30. μὴν 𝔛ΘEγr, probante Winckelmanno. — 37. ἀποκρίνῃ a. — 44. ἐπειδὴ οὖν διενοούμην a b. — τούτοιν a b.

δεῖν ὑπείκειν, μή με σκαιὸν ἡγησάμενος φοιτητὴν μὴ
προσδέχοιτο. εἶπον οὖν· Ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, Εὐθύδημε,
E οὕτω ποιεῖν, ποιητέον· σὺ γὰρ πάντως που κάλλιον ἐπί-
στασαι διαλέγεσθαι ἢ ἐγώ, τέχνην ἔχων ἰδιώτου ἀνθρώ-
που. ἐρώτα οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς. Ἀποκρίνου δή, ἔφη,
πάλιν, πότερον ἐπίστασαί τῳ ἃ ἐπίστασαι, ἢ οὔ; Ἔγωγε,
296 ἔφην, τῇ γε ψυχῇ. Οὗτος αὖ, ἔφη, προσαποκρίνεται
τοῖς ἐρωτωμένοις. οὐ γὰρ ἔγωγε ἐρωτῶ ὅτῳ, ἀλλ' εἰ ἐπί-
441 στασαί τῳ. Πλέον αὖ, ἔφην ἐγώ, τοῦ δέοντος ἀπεκρινά-
μην ὑπὸ ἀπαιδευσίας. ἀλλὰ συγγίγνωσκέ μοι· ἀποκρινοῦ-
μαι γὰρ ἤδη ἁπλῶς, ὅτι ἐπίσταμαί τῳ ἀεὶ ἃ ἐπίσταμαι.
Πότερον, ἦ δ' ὅς, τῷ αὐτῷ τούτῳ γ' ἀεί, ἢ ἔστι μὲν ὅτε
τούτῳ, ἔστι δὲ ὅτε ἑτέρῳ; Ἀεί, ὅταν ἐπίστωμαι, ἦν δ' ἐγώ,
τούτῳ. Οὐκ αὖ, ἔφη, παύσει παραφθεγγόμενος; Ἀλλ'
B ὅπως μή τι ἡμᾶς σφαλεῖ τὸ ἀεὶ τοῦτο. Οὔκουν ἡμᾶς γε,
ἔφη, ἀλλ' εἴπερ, σέ. ἀλλ' ἀποκρίνου· ἦ ἀεὶ τούτῳ ἐπί-
στασαι; Ἀεί, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ δεῖ ἀφελεῖν τὸ ὅταν.
Οὐκοῦν ἀεὶ μὲν τούτῳ ἐπίστασαι· ἀεὶ δ' ἐπιστάμενος πό-
τερον τὰ μὲν τούτῳ ἐπίστασαι ᾧ ἐπίστασαι, τὰ δ' ἄλλῳ,
ἢ τούτῳ πάντα; Τούτῳ, ἔφην ἐγώ, ἅπαντα, ἅ γ' ἐπί-
σταμαι. Τοῦτ' ἐκεῖνο, ἔφη· ἥκει τὸ αὐτὸ παράφθεγμα.
Ἀλλ' ἀφαιρῶ, ἔφην ἐγώ, τὸ ἅ γ' ἐπίσταμαι. Ἀλλὰ
C μηδὲ ἕν, ἔφη, ἀφέλῃς· οὐδὲν γάρ σου δέομαι. ἀλλά μοι
ἀπόκριναι· δύναιο ἂν ἅπαντα ἐπίστασθαι, εἰ μὴ πάντα
ἐπίσταιο; Τέρας γὰρ ἂν εἴη, ἦν δ' ἐγώ. Καὶ ὃς εἶπε·
Προστίθει τοίνυν ἤδη ὅ τι βούλει· ἅπαντα γὰρ ὁμολογεῖς
ἐπίστασθαι. Ἔοικα, ἔφην ἐγώ, ἐπειδήπερ γε οὐδεμίαν
ἔχει δύναμιν τὸ ἃ ἐπίσταμαι, πάντα δὲ ἐπίσταμαι. Οὐκ-
οῦν καὶ ἀεὶ ὡμολόγηκας ἐπίστασθαι τούτῳ, ᾧ ἐπίστασαι,
442 εἴτε ὅταν ἐπίστῃ εἴτε ὅπως βούλει· ἀεὶ γὰρ ὡμολόγηκας
D ἐπίστασθαι καὶ ἅμα πάντα. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ παῖς ὢν
ἠπίστω, καὶ ὅτ' ἐγίγνου, καὶ ὅτ' ἐφύου· καὶ πρὶν αὐτὸς
γενέσθαι, καὶ πρὶν οὐρανὸν καὶ γῆν γενέσθαι, ἠπίστω
225 ἅπαντα, εἴπερ ἀεὶ ἐπίστασαι. καὶ ναὶ μὰ Δία, ἔφη, αὐ-
τὸς ἀεὶ ἐπιστήσει καὶ ἅπαντα, ἂν ἐγὼ βούλωμαι.

XXIII. Ἀλλὰ βουληθείης, ἦν δ' ἐγώ, ὦ πολυτίμητε
Εὐθύδημε, εἰ δὴ τῷ ὄντι ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ' οὔ σοι
πάνυ πιστεύω ἱκανῷ εἶναι, εἰ μή σοι συμβουληθείη ὁ ἀδελ-
φός σου οὑτοσὶ Διονυσόδωρος· οὕτω τάχα ἄν. εἴπετον δέ
E μοι, ἦν δ' ἐγώ, — τὰ μὲν γὰρ ἄλλα οὐκ ἔχω ὑμῖν πῶς
ἀμφισβητοίην, οὕτως εἰς σοφίαν τερατώδεσιν ἀνθρώποις,
ὅπως οὐ πάντα ἐγὼ ἐπίσταμαι, ἐπειδὴ ὑμεῖς φατέ· τὰ
δὲ τοιάδε πῶς φῶ ἐπίστασθαι, Εὐθύδημε, ὡς οἱ ἀγα-
θοὶ ἄνδρες ἄδικοί εἰσι; φέρε εἰπέ, τοῦτο ἐπίσταμαι ἢ οὐκ
ἐπίσταμαι; Ἐπίστασαί μέντοι, ἔφη. Τί; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι
οὐκ ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί. Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, πάλαι.
ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ· ἀλλ' ὡς ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί, 297
ποῦ ἐγὼ τοῦτο ἔμαθον; Οὐδαμοῦ, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος.
Οὐκ ἄρα ἐπίσταμαι, ἔφην, τοῦτο ἐγώ. Διαφθείρεις,
ἔφη, τὸν λόγον, ὁ Εὐθύδημος πρὸς τὸν Διονυσόδωρον,
καὶ φανήσεται οὑτοσὶ οὐκ ἐπιστάμενος, καὶ ἐπιστήμων 443
ἅμα ὢν καὶ ἀνεπιστήμων. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος ἠρυθρί-
ασεν. Ἀλλὰ σύ, ἦν δ' ἐγώ, πῶς λέγεις, ὦ Εὐθύδημε;
οὐ δοκεῖ σοι ὀρθῶς ἀδελφὸς λέγειν ὁ πάντα εἰδώς; Ἀδελ- B
φὸς γάρ, ἔφη, ἐγώ εἰμι Εὐθυδήμου, ταχὺ ὑπολαβὼν ὁ
Διονυσόδωρος; Κἀγὼ εἶπον, Ἔασον, ὦ 'γαθέ, ἕως ἂν
Εὐθύδημός με διδάξῃ, ὡς ἐπίσταμαι τοὺς ἀγαθοὺς ἄν-
δρας ὅτι ἄδικοί εἰσι, καὶ μή μοι φθονήσῃς τοῦ μαθή-
ματος. Φεύγεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος,
καὶ οὐκ ἐθέλεις ἀποκρίνεσθαι. Εἰκότως γ', εἶπον ἐγώ·
ἥττων γάρ εἰμι καὶ τοῦ ἑτέρου ὑμῶν, ὥστε πολλοῦ δέω C
μὴ οὐ δύο γε φεύγειν. πολὺ γάρ πού εἰμι φαυλότερος τοῦ
Ἡρακλέους, ὃς οὐχ οἷός τε ἦν τῇ τε ὕδρᾳ διαμάχεσθαι, σο-
φιστρίᾳ οὔσῃ καὶ διὰ τὴν σοφίαν ἀνιείσῃ, εἰ μίαν κεφαλὴν
τοῦ λόγου τις ἀποτέμοι, πολλὰς ἀντὶ τῆς μιᾶς, καὶ καρκίνῳ
τινὶ ἑτέρῳ σοφιστῇ, ἐκ θαλάττης ἀφιγμένῳ, νεωστί, μοι
δοκεῖν, καταπεπλευκότι· ὃς ἐπειδὴ αὐτὸν ἐλύπει οὕτως ἐκ
τοῦ ἐπ' ἀριστερὰ λέγων καὶ δάκνων, τὸν Ἰόλεων τὸν ἀδελ-
φιδοῦν βοηθὸν ἐπεκαλέσατο, ὁ δὲ αὐτῷ ἱκανῶς ἐβοήθησεν. D
ὁ δ' ἐμὸς Ἰόλεως Πατροκλῆς εἰ ἔλθοι, πλέον ἂν θάτερον
ποιήσειεν.

XXIV. Ἀπόκριναι δή, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, ὁπότε
σοι ταῦτα ὕμνηται· πότερον ὁ Ἰόλεως τοῦ Ἡρακλέους μᾶλ- 444
λον ἦν ἀδελφιδοῦς ἢ σός; Κράτιστον τοίνυν μοι, ὦ Διο-
νυσόδωρε, ἦν δ' ἐγώ, ἀποκρίνασθαί σοι. οὐ γὰρ μὴ ἀνῇς
ἐρωτῶν, (σχεδόν τι ἐγὼ τοῦτ' εὖ οἶδα), φθονῶν καὶ δια-
κωλύων, ἵνα μὴ διδάξῃ με Εὐθύδημος ἐκεῖνο τὸ σοφόν.
Ἀποκρίνου δή, ἔφη. Ἀποκρινοῦμαι δή, εἶπον, ὅτι τοῦ
Ἡρακλέους ἦν ὁ Ἰόλεως ἀδελφιδοῦς, ἐμὸς δ', ὡς ἐμοὶ δο-
κεῖ, οὐδ' ὁπωστιοῦν. οὐ γὰρ Πατροκλῆς ἦν αὐτῷ πατήρ, E
ὁ ἐμὸς ἀδελφός, ἀλλὰ παραπλήσιον μὲν τοὔνομα Ἰφικλῆς,
ὁ Ἡρακλέους ἀδελφός. Πατροκλῆς δέ, ἦ δ' ὅς, σός;
Πάνυ γ', ἔφην ἐγώ, ὁμομήτριός γε, οὐ μέντοι ὁμοπάτριος.
Ἀδελφὸς ἄρα ἐστί σοι καὶ οὐκ ἀδελφός. Οὐχ ὁμοπάτριός
γε, ὦ βέλτιστε, ἔφην· ἐκείνου μὲν γὰρ Χαιρέδημος ἦν
πατήρ, ἐμὸς δὲ Σωφρονίσκος. Πατὴρ δὲ ἦν, ἔφη, Σω-
φρονίσκος καὶ Χαιρέδημος; Πάνυ γ', ἔφην· ὁ μέν γε ἐμός,
ὁ δὲ ἐκείνου. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, ἕτερος ἦν Χαιρέδημος 298
τοῦ πατρός; Τοὐμοῦ γ', ἔφην ἐγώ. Ἆρ' οὖν πατὴρ ἦν
ἕτερος ὢν πατρός; ἢ σὺ εἶ ὁ αὐτὸς τῷ λίθῳ; Δέδοικα
μὲν ἔγωγ', ἔφην, μὴ φανῶ ὑπὸ σοῦ ὁ αὐτός· οὐ μέντοι
μοι δοκῶ. Οὐκοῦν ἕτερος εἶ, ἔφη, τοῦ λίθου; Ἕτερος

---

1. ἡγησάμενοι ab. — 2. προσδέχοιντο ab. — 11. ἃ om. ΧΓΘΕ. — 12. αἰεὶ a. — 13. ἐπιστῶμαι b. — 15. σφαλεῖ Heindorfius: σφάλῃ a, σφήλῃ (Γξr) bc. — 16. ἢ] εἰ a. — 19. τὰ δ'] ἃ δ' ΧΘ. — 30. ἐπιστῇ b. — 36. πολύτιμε a. — 38. βουληθείη ΧΘCy, probante Winckelmanno. — 39. οὕτω δὲ τάχα ab. — 42. ἐπειδή περ ὑμεῖς ab. — 43. οἱ om. a.
8. ἀδελφὸς auctore Bekkero c: ἀδελφὸς ΧΘΞΣΒCωεξr, ὁ ἀδελφὸς ab. — 18. εἰ] εἰς ΧΘ, εἰ εἰς Winckelmannus. — 19. τοῦ λόγου τις ἀποτέμοι ΧΘr: ἀποτμηθείη τοῦ λόγου abc. — 20. ἑτέρῳ τινὶ a. — μοι] μοί τινι ΧΘ, τινί μοι Winckelmannus. — 31. με ὁ Εὐθύδημος Θ bc. Sed cfr. v. 11. — 33. δοκεῖν a.

μέντοι. Ἄλλο τι οὖν ἕτερος, ἦ δ' ὅς, ὢν λίθου οὐ λί-
445 θος εἶ; καὶ ἕτερος ὢν χρυσοῦ οὐ χρυσὸς εἶ; Ἔστι ταῦτα.
Οὐκοῦν καὶ ὁ Χαιρέδημος, ἔφη, ἕτερος ὢν πατρὸς οὐκ
B ἂν πατὴρ εἴη. Ἔοικεν, ἦν δ' ἐγώ, οὐ πατὴρ εἶναι. Εἰ
γὰρ δήπου, ἔφη, πατήρ ἐστιν ὁ Χαιρέδημος, ὑπολαβὼν ὁ
Εὐθύδημος, πάλιν αὖ ὁ Σωφρονίσκος ἕτερος ὢν πατρὸς
οὐ πατήρ ἐστιν, ὥστε σύ, ὦ Σώκρατες, ἀπάτωρ εἶ. Καὶ
ὁ Κτήσιππος ἐκδεξάμενος, Ὁ δὲ ὑμέτερος, ἔφη, αὖ πα-
τὴρ οὐ ταὐτὰ ταῦτα πέπονθεν; ἕτερός ἐστι τοὐμοῦ πα-
τρός; Πολλοῦ γ', ἔφη, δεῖ, ὁ Εὐθύδημος. Ἀλλά, ἦ δ'
ὅς, ὁ αὐτός; Ὁ αὐτὸς μέντοι. Οὐκ ἂν συμβουλοίμην.
C ἀλλὰ πότερον, ὦ Εὐθύδημε, ἐμὸς μόνος ἐστὶ πατὴρ ἢ
καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Καὶ τῶν ἄλλων, ἔφη· ἢ οἴει
τὸν αὐτὸν πατέρα ὄντα οὐ πατέρα εἶναι; Ὤιμην δῆτα,
ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί δέ; ἦ δ' ὅς· χρυσὸν ὄντα μὴ
χρυσὸν εἶναι; ἢ ἄνθρωπον ὄντα μὴ ἄνθρωπον; Μὴ γάρ,
ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε, τὸ λεγόμενον, οὐ λίνον
λίνῳ συνάπτεις; δεινὸν γὰρ λέγεις πρᾶγμα, εἰ ὁ σὸς πα-
τὴρ πάντων ἐστὶ πατήρ. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη. Πότερον ἀν-
θρώπων; ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος, ἢ καὶ ἵππων; ἢ καὶ τῶν
D ἄλλων πάντων ζώων; Πάντων, ἔφη. Ἦ καὶ μήτηρ ἡ
446 μήτηρ; Καὶ ἡ μήτηρ γε. Καὶ τῶν ἐχίνων ἄρα, ἔφη, ἡ σὴ
μήτηρ μήτηρ ἐστὶ τῶν θαλαττίων. Καὶ ἡ σή γ', ἔφη. Καὶ
σὺ ἄρα ἀδελφὸς εἶ τῶν κωβιῶν καὶ κυναρίων καὶ χοιρι-
δίων. Καὶ γὰρ σύ, ἔφη. Καὶ κάπρος ἄρα σοι πατήρ ἐστι
καὶ κύων. Καὶ γὰρ σοί, ἔφη. Αὐτίκα δέ γε, ἦ δ' ὅς
ὁ Διονυσόδωρος, ἄν μοι ἀποκρίνῃ, ὦ Κτήσιππε, ὁμολο-
γήσεις ταῦτα. εἰπὲ γάρ μοι, ἔστι σοι κύων; Καὶ μάλα
E πονηρός, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Ἔστιν οὖν αὐτῷ κυνίδια;
Καὶ μάλ', ἔφη, ἕτερα τοιαῦτα. Οὐκοῦν πατήρ ἐστιν αὐ-
τῶν ὁ κύων; Ἔγωγέ τοι εἶδον, ἔφη, αὐτὸν ὀχεύοντα τὴν
κύνα. Τί οὖν; οὐ σός ἐστιν ὁ κύων; Πάνυ γ', ἔφη.
Οὐκοῦν πατὴρ ὢν σός ἐστιν, ὥστε σὸς πατὴρ γίγνεται ὁ
κύων καὶ σὺ κυναρίων ἀδελφός; Καὶ αὖθις ταχὺ ὑπολα-
βὼν ὁ Διονυσόδωρος, ἵνα μὴ πρότερόν τι εἴποι ὁ Κτή-
σιππος, Καὶ ἔτι γέ μοι μικρόν, ἔφη, ἀπόκριναι· τύπτεις
τὸν κύνα τοῦτον;

XXV. Καὶ ὁ Κτήσιππος γελάσας, Νὴ τοὺς θεούς,
ἔφη· οὐ γὰρ δύναμαι σέ. Οὐκοῦν τὸν σαυτοῦ πατέρα,
299 ἔφη, τύπτεις; Πολὺ μέντοι, ἔφη, δικαιότερον τὸν ὑμέ-
226 τερον πατέρα τύπτοιμι, ὅ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς οὕτως
ἔφυσεν. ἀλλ' ἦ που, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτήσιππος,
πόλλ' ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας σοφίας ταύτης ἀπολέλαυ-
κεν ὁ πατὴρ ὁ ὑμέτερός τε καὶ ὁ τῶν κυνιδίων. Ἀλλ' οὐ-
447 δὲν δεῖται πολλῶν ἀγαθῶν, ὦ Κτήσιππε, οὔτ' ἐκεῖνος
οὔτε σύ. Οὐδὲ σύ, ἦ δ' ὅς, ὦ Εὐθύδημε, αὐτός; Οὐδὲ
ἄλλος γε οὐδεὶς ἀνθρώπων. εἰπὲ γάρ μοι, ὦ Κτήσιππε,
εἰ ἀγαθὸν νομίζεις εἶναι ἀσθενοῦντι φάρμακον πιεῖν ἢ B
οὐκ ἀγαθὸν εἶναι δοκεῖ σοι, ὅταν δέηται· ἢ εἰς πόλεμον
ὅταν ἴῃ, ὅπλα ἔχοντα μᾶλλον ἰέναι ἢ ἄνοπλον. Ἔμοιγε,
ἔφη. καίτοι οἶμαί τί σε τῶν καλῶν ἐρεῖν. Σὺ ἄριστα
εἴσει, ἔφη· ἀλλ' ἀποκρίνου. ἐπειδὴ γὰρ ὡμολόγεις ἀγα-
θὸν εἶναι φάρμακον, ὅταν δέῃ, πίνειν ἀνθρώπῳ, ἄλλο
τι τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ὡς πλεῖστον δεῖ πίνειν, καὶ καλῶς
ἐκεῖ ἕξει, ἐάν τις αὐτῷ τρίψας ἐγκεράσῃ ἐλλεβόρου ἅμα-
ξαν; Καὶ ὁ Κτήσιππος εἶπε, Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Εὐθύ-
δημε, ἐὰν ᾖ γε ὁ πίνων ὅσος ὁ ἀνδριὰς ὁ ἐν Δελφοῖς. C
Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ ἐπειδὴ ἀγαθόν ἐστιν
ὅπλα ἔχειν, ὡς πλεῖστα δεῖ ἔχειν δόρατά τε καὶ ἀσπίδας,
ἐπειδήπερ ἀγαθόν ἐστιν; Μάλα δήπου, ἔφη ὁ Κτήσιπ-
πος· σὺ δ' οὐκ οἴει, ὦ Εὐθύδημε, ἀλλὰ μίαν καὶ ἓν
δόρυ; Ἔγωγε. Ἦ καὶ τὸν Γηρυόνην ἄν, ἔφη, καὶ τὸν
Βριάρεων οὕτω σὺ ὁπλίσαις; ἐγὼ δὲ ᾤμην σε δεινότερον
εἶναι, ἅτε ὁπλομάχην ὄντα, καὶ τόνδε τὸν ἑταῖρον. Καὶ
ὁ μὲν Εὐθύδημος ἐσίγησεν· ὁ δὲ Διονυσόδωρος πρὸς τὰ 448
πρότερον ἀποκεκριμένα τῷ Κτησίππῳ ἤρετο, Οὐκοῦν καὶ D
χρυσίον, ἦ δ' ὅς, ἀγαθὸν δοκεῖ σοι εἶναι ἔχειν; Πάνυ,
καὶ ταῦτά γε πολύ, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί οὖν; ἀγαθὰ οὐ
δοκεῖ σοι χρήματα ἀεί τ' ἔχειν καὶ πανταχοῦ; Σφόδρα γ',
ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ χρυσίον ἀγαθὸν ὁμολογεῖς εἶναι;
Ὡμολόγηκα μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἀεὶ δεῖ αὐτὸ ἔχειν
καὶ πανταχοῦ καὶ ὡς μάλιστα ἐν ἑαυτῷ; καὶ εἴη ἂν εὐ-
δαιμονέστατος, εἰ ἔχοι χρυσίου μὲν τρία τάλαντα ἐν τῇ E
γαστρί, τάλαντον δ' ἐν τῷ κρανίῳ, στατῆρα δὲ χρυσοῦ
ἐν ἑκατέρῳ τὠφθαλμῷ; Φασί γε οὖν, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη
ὁ Κτήσιππος, τούτους εὐδαιμονεστάτους εἶναι Σκυθῶν
καὶ ἀρίστους ἄνδρας, οἳ χρυσίον τε ἐν τοῖς κρανίοις ἔχουσι
πολὺ τοῖς ἑαυτῶν, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες τὸν κύνα τὸν
πατέρα, καὶ ὃ θαυμασιώτερόν γε ἔτι, ὅτι καὶ πίνουσιν
ἐκ τῶν ἑαυτῶν κρανίων κεχρυσωμένων, καὶ ταῦτα ἐντὸς
καθορῶσι, τὴν ἑαυτῶν κορυφὴν ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες.
Πότερον δὲ ὁρῶσιν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, καὶ Σκύθαι τε 300
καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὰ δυνατὰ ὁρᾶν ἢ τὰ ἀδύνατα;
Τὰ δυνατὰ δήπου. Οὐκοῦν καὶ σύ, ἔφη; Κἀγώ. Ὁρᾷς
οὖν τὰ ἡμέτερα ἱμάτια; Ναί. Δυνατὰ οὖν ὁρᾶν ἐστι
ταῦτα. Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί δέ; ἦ δ' ὅς.
Μηδέν. σὺ δ' ἴσως οὐκ οἴει αὐτὰ ὁρᾶν· οὕτως ἡδὺς εἶ. 449
ἀλλά μοι δοκεῖς, Εὐθύδημε, οὐ καθεύδων ἐπικεκοιμῆσθαι,
καὶ εἰ οἷόν τε λέγοντα μηδὲν λέγειν, καὶ σὺ τοῦτο ποιεῖν. B

XXVI. Ἦ γὰρ οὐχ οἷόν τε, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος,

---

3. οὐκ ἂν πατὴρ ἐστιν ΧΘ, οὐ πατήρ ἐστιν r. — 12. μόνον ab. — 20. ἢ post ἵππων om. bc. — 21. ἡ post μήτηρ om. ΧΘΓ et pr. Γ. — 24. κωβιῶν] βοιδίων ΧΘ, ὠδίων cod. Vindob. et Scholiasta, κωβιδίων Winckelmannus. — 35. εἴπῃ a. — 41. πατέρ' ἂν τύπτοιμι Sauppius. — ὅτι a. — 44. ὁ ante τῶν om. c.

4. σοι δοκεῖ a. — 9. τὸ om. a. — 10. αὐτῷ ΧΘ: αὐτὸ abc. — 12. ὅσος ὁ] ὁ σὸς a. — 23. ἀγαθὸν a. — 24. γ' om. a. — 26. Ὡμολόγηκα μὲν auctore Stephano post Heindorfium bc: Ὡμολογήκαμεν a. — 30. τῷ ὀφθαλμῷ a. — 37. [τε] b. — 39. σὺ [ἔφη] κἀγώ a. — 42. ὁρᾶν αὐτά a. — 43. ἐπικεκοιμᾶσθαι ΧΓΘΣΓ et pr. B. Fort. ἐπικοιμᾶσθαι. Bait. — 44. καὶ εἰ auctore Stephano bc: καὶ a, probante Winckelmanno.

σιγῶντα λέγειν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος. Ἆρ'
οὐδὲ λέγοντα σιγᾶν; Ἔτι ἧττον, ἔφη. Ὅταν οὖν λίθους
λέγῃς καὶ ξύλα καὶ σιδήρια, οὐ σιγῶντα λέγεις; Οὔκ-
ουν, εἴ γε ἐγώ, ἔφη, παρέρχομαι ἐν τοῖς χαλκείοις, ἀλλὰ
φθεγγόμενα καὶ βοῶντα μέγιστον τὰ σιδήρια λέγεται, ἐάν
τις ἅψηται· ὥστε τοῦτο μὲν ὑπὸ σοφίας ἔλαθες οὐδὲν
εἰπών. ἀλλ' ἔτι μοι τὸ ἕτερον ἐπιδείξατον, ὅπως αὖ ἔστι
C λέγοντα σιγᾶν. Καί μοι ἐδόκει ὑπεραγωνιᾶν ὁ Κτήσιπ-
πος διὰ τὰ παιδικά. Ὅταν σιγᾷς, ἔφη ὁ Εὐθύδημος,
οὐ πάντα σιγᾷς; Ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ τὰ λέ-
γοντα σιγᾷς, εἴπερ τῶν ἁπάντων ἐστὶ τὰ λέγοντα. Τί δέ;
ἔφη ὁ Κτήσιππος, οὐ σιγᾷ πάντα; Οὐ δήπου, ἔφη ὁ
Εὐθύδημος. Ἀλλ' ἆρα, ὦ βέλτιστε, λέγει τὰ πάντα; Τά
γε δήπου λέγοντα. Ἀλλά, ἦ δ' ὅς, οὐ τοῦτο ἐρωτῶ,
ἀλλὰ τὰ πάντα σιγᾷ ἢ λέγει; Οὐδέτερα καὶ ἀμφότερα,
D ἔφη ὑφαρπάσας ὁ Διονυσόδωρος· εὖ γὰρ οἶδα ὅτι τῇ ἀπο-
450 κρίσει οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ. Καὶ ὁ Κτήσιππος, ὥσπερ εἰώθει,
μέγα πάνυ ἀνακαγχάσας, Ὦ Εὐθύδημε, ἔφη, ὁ ἀδελφός
σου ἐξημφοτέρικε τὸν λόγον, καὶ ἀπόλωλέ τε καὶ ἥττηται.
Καὶ ὁ Κλεινίας πάνυ ἥσθη καὶ ἐγέλασεν, ὥστε ὁ Κτήσιππος
ἐγένετο πλεῖον ἢ δεκαπλάσιος. ὁ δέ μοι, πανοῦργος ὤν,
ὁ Κτήσιππος, παρ' αὐτῶν τούτων αὐτὰ ταῦτα παρακηκόει·
E οὐ γάρ ἐστιν ἄλλων τοιαύτη σοφία τῶν νῦν ἀνθρώπων.

XXVII. Κἀγὼ εἶπον, Τί γελᾷς, ὦ Κλεινία, ἐπὶ
σπουδαίοις οὕτω πράγμασι καὶ καλοῖς; Σὺ γὰρ ἤδη τι
πώποτε εἶδες, ὦ Σώκρατες, καλὸν πρᾶγμα; ἔφη ὁ Διο-
νυσόδωρος. Ἔγωγε, ἔφην, καὶ πολλά γε, ὦ Διονυσόδωρε.
301 Ἆρα ἕτερα ὄντα τοῦ καλοῦ, ἔφη, ἢ ταὐτὰ τῷ καλῷ;
Κἀγὼ ἐν παντὶ ἐγενόμην ὑπὸ ἀπορίας, καὶ ἡγούμην δί-
καια πεπονθέναι, ὅτι ἔγρυξα, ὅμως δὲ ἕτερα ἔφην αὐτοῦ
γε τοῦ καλοῦ· πάρεστι μέντοι ἑκάστῳ αὐτῶν κάλλος τι.
Ἐὰν οὖν, ἔφη, παραγένηταί σοι βοῦς, βοῦς εἶ, καὶ ὅτι
νῦν ἐγώ σοι πάρειμι, Διονυσόδωρος εἶ; Εὐφήμει τοῦτό
γε, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλὰ τίνα τρόπον, ἔφη, ἑτέρου ἑτέρῳ
παραγενομένου τὸ ἕτερον ἕτερον ἂν εἴη; Ἆρα τοῦτο, ἔφην
B ἐγώ, ἀπορεῖς; ἤδη δὲ τοῖν ἀνδροῖν τὴν σοφίαν ἐπεχείρουν
451 μιμεῖσθαι, ἅτε ἐπιθυμῶν αὐτῆς. Πῶς γὰρ οὐκ ἀπορῶ,
ἔφη, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες ἄνθρωποι ὃ μὴ ἔστιν;
Τί λέγεις, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε; οὐ τὸ καλὸν κα-
λόν ἐστι καὶ τὸ αἰσχρὸν αἰσχρόν; Ἐὰν ἔμοιγε, ἔφη, δοκῇ.
Οὐκοῦν δοκεῖ; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ταὐτὸν ταὐ-
227 τὸν καὶ τὸ ἕτερον ἕτερον. οὐ γὰρ δήπου τό γε ἕτερον
ταὐτόν, ἀλλ' ἔγωγε οὐδ' ἂν παῖδα ᾤμην τοῦτο ἀπορῆσαι
C ὡς οὐ τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν. ἀλλ', ὦ Διονυσόδωρε, τοῦτο
μὲν ἑκὼν παρῆκας, ἐπεὶ τὰ ἄλλα μοι δοκεῖτε ὥσπερ οἱ
δημιουργοί, οἷς ἕκαστα προσήκει ἀπεργάζεσθαι, καὶ ὑμεῖς
τὸ διαλέγεσθαι παγκάλως ἀπεργάζεσθαι. Οἶσθα οὖν, ἔφη,
ὅ τι προσήκει ἑκάστοις τῶν δημιουργῶν; πρῶτον τίνα χαλ-
κεύειν προσήκει; οἶσθα; Ἔγωγε· ὅτι χαλκέα. Τί δὲ κε-
ραμεύειν; Κεραμέα. Τί δὲ σφάττειν τε καὶ ἐκδέρειν καὶ
τὰ σμικρὰ κρέα κατακόψαντα ἕψειν καὶ ὀπτᾶν; Μά-
γειρον, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν ἐάν τις, ἔφη, τὰ προσήκοντα D
πράττῃ, ὀρθῶς πράξει; Μάλιστα. Προσήκει δέ γε, ὡς
φῄς, τὸν μάγειρον κατακόπτειν καὶ ἐκδέρειν; ὡμολόγησας
ταῦτα ἢ οὔ; Ὡμολόγησα, ἔφην, ἀλλὰ συγγνώμην μοι
ἔχε. Δῆλον τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ὅτι ἄν τις σφάξας τὸν μά-
γειρον καὶ κατακόψας ἑψήσῃ καὶ ὀπτήσῃ, τὰ προσήκοντα 452
ποιήσει· καὶ ἐὰν τὸν χαλκέα τις αὐτὸν χαλκεύῃ καὶ τὸν
κεραμέα κεραμεύῃ, καὶ οὗτος τὰ προσήκοντα πράξει.

XXVIII. Ὦ Πόσειδον, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη κολοφῶνα E
ἐπιτίθης τῇ σοφίᾳ. ἆρά μοί ποτε αὕτη παραγενήσεται,
ὥστε μοι οἰκεία γενέσθαι; Ἐπιγνοίης ἂν αὐτήν, ὦ Σώ-
κρατες, ἔφη, οἰκείαν γενομένην; Ἐάν σύ γε βούλῃ, ἔφην
ἐγώ, δῆλον ὅτι. Τί δέ, ἦ δ' ὅς, τὰ σαυτοῦ οἴει γιγνώ-
σκειν; Εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις· ἀπὸ σοῦ γὰρ δεῖ ἄρχε-
σθαι, τελευτᾶν δ' εἰς Εὐθύδημον τόνδε. Ἆρ' οὖν, ἔφη,
ταῦτα ἡγεῖ σὰ εἶναι, ὧν ἂν ἄρξῃς καὶ ἐξῇ σοι αὐτοῖς
χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ; οἷον βοῦς καὶ πρόβατα ἆρ' ἂν 302
ἡγοῖο ταῦτα σὰ εἶναι, ἃ σοι ἐξείη καὶ ἀποδόσθαι καὶ
δοῦναι καὶ θῦσαι ὅτῳ βούλοιο θεῶν; ἃ δ' ἂν μὴ οὕτως
ἔχῃ, οὐ σά; Κἀγώ, ᾔδη γὰρ ὅτι ἐξ αὐτῶν καλόν τι ἀνα-
κύψοι τὸ τῶν ἐρωτημάτων, καὶ ἅμα βουλόμενος ὅ τι τά-
χιστ' ἀκοῦσαι, Πάνυ μὲν οὖν, ἔφην, οὕτως ἔχει· τὰ τοι-
αῦτα ἐστὶ μόνα ἐμά. Τί δέ; ζῷα, ἔφη, οὐ ταῦτα καλεῖς,
ἃ ἂν ψυχὴν ἔχῃ; Ναί, ἔφην. Ὁμολογεῖς οὖν τῶν ζῴων
ταῦτα μόνα εἶναι σά, περὶ ἃ ἄν σοι ἐξουσία ᾖ πάντα B
ταῦτα ποιεῖν, ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον; Ὁμολογῶ. Καὶ ὅς,
εἰρωνικῶς πάνυ ἐπισχὼν ὥς τι μέγα σκοπούμενος, Εἰπέ 453
μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἔστι σοι Ζεὺς πατρῷος; Καὶ ἐγὼ
ὑποπτεύσας ἥξειν τὸν λόγον ἧπερ ἐτελεύτησεν, ἄπορόν
τινα στροφὴν ἔφευγόν τε καὶ ἐστρεφόμην ἤδη, ὥσπερ ἐν
δικτύῳ εἰλημμένος· Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε.
Ταλαίπωρος ἄρα τις σύ γε ἄνθρωπος εἶ καὶ οὐδὲ Ἀθη-
ναῖος, ᾧ μήτε θεοὶ πατρῷοι εἰσὶ μήτε ἱερὰ μήτε ἄλλο C
μηδὲν καλὸν καὶ ἀγαθόν. Ἔα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσό-
δωρε, εὐφήμει τε καὶ μὴ χαλεπῶς με προδίδασκε. ἔστι
γὰρ ἔμοιγε [καὶ βωμοὶ] καὶ ἱερὰ οἰκεῖα καὶ πατρῷα καὶ
τἆλλα ὅσαπερ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις τῶν τοιούτων. Εἶτα

---

1. ὅς om. ΧΘr. — 4. εἴ γε] ἥγε ΧΘ, ἤγε ΞΣΒCt, ἤγε Γy. ᾗ γε Winckelmannus. — 10. λέγοντα auctore Cornario abc: λεγόμενα codices [praeter Θ] omnes, probante Winckelmanno. — 12. πάντα] τὰ πάντα Heindorfius. — 13. ἄρα ab. — 21. πλείων a. — ὃ δ' ἐδόκει μοι, ἅτε πανοῦργος a. — 22. παρηκηκόει a. — 36. ἤδη διὰ τῶν ἀνδροῖν ΧΘr.

1. ἔπειτα ἄλλα a. — 3. ἔφη om. a. — 5. προσήκει; Οἶδα ἔγωγε ab. — Τί - Τί] Τίνα - Τίνα Σr b. — 6. κατὰ σμικρὰ τὰ κρέα Winckelmannus. — ἕψειν ac. — 17. ἐπιτιθεὶς ΧΘ, ἐπιτίθεις E. — 24. πρόβατον post Winckelmannum c. — 26. βούλει a. — 27. ᾔδειν a. — ἀνακύψοιτο τῶν a. — 39. τις] γε ΧΘ. — 43. καὶ βωμοὶ om. ΧΘ.

τοῖς ἄλλοις, ἔφη, Ἀθηναίοις οὐκ ἔστι Ζεὺς ὁ πατρῷος;
Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη ἡ ἐπωνυμία Ἰώνων οὐδενί,
οὐθ' ὅσοι ἐκ τῆσδε τῆς πόλεως ἀπῳκισμένοι εἰσὶν οὐθ' ἡμῖν,
D ἀλλὰ Ἀπόλλων πατρῷος διὰ τὴν τοῦ Ἴωνος γένεσιν· Ζεὺς
δ' ἡμῖν πατρῷος μὲν οὐ καλεῖται, ἕρκειος δὲ καὶ φράτριος,
καὶ Ἀθηναίη φρατρία. Ἀλλ' ἀρκεῖ γε, ἔφη ὁ Διονυσό-
δωρος· ἔστι γάρ σοι, ὡς ἔοικεν, Ἀπόλλων τε καὶ Ζεὺς
καὶ Ἀθηνᾶ. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ οὗτοι σοὶ
θεοὶ ἂν εἶεν; ἔφη. Πρόγονοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δεσπόται.
454 Ἀλλ' οὖν σοί γε, ἔφη. ἢ οὐ σοὺς ὡμολόγηκας αὐτοὺς εἶ-
ναι; Ὡμολόγηκα, ἔφην· τί γὰρ πάθω; Οὐκοῦν, ἔφη,
E καὶ ζῷά εἰσιν οὗτοι οἱ θεοί; ὡμολόγηκας γάρ, ὅσα ψυχὴν
ἔχει, ζῷα εἶναι. ἢ οὗτοι οἱ θεοὶ οὐκ ἔχουσι ψυχήν; Ἔχου-
σιν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ ζῷά εἰσιν; Ζῷα, ἔφην. Τῶν
δέ γε ζῴων, ἔφη, ὡμολόγηκας ταῦτ' εἶναι σά, ὅσα ἄν
σοι ἐξῇ καὶ δοῦναι καὶ ἀποδόσθαι καὶ θῦσαι [ἂν] θεῷ
ὅτῳ ἂν βούλῃ. Ὡμολόγηκα, ἔφην· οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνά-
δυσις, ὦ Εὐθύδημε. Ἴθι δή μοι εὐθύς, ἦ δ' ὅς, εἰπέ·
ἐπειδὴ σὸν ὁμολογεῖς εἶναι τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θε-
303 ούς, ἆρα ἔξεστί σοι αὐτοὺς ἀποδόσθαι ἢ δοῦναι ἢ ἄλλ'
ὅ τι ἂν βούλῃ χρῆσθαι ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ζῴοις; Ἐγὼ
μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ὥσπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἐκεί-
μην ἄφωνος· ὁ δὲ Κτήσιππός μοι ἰὼν ὡς βοηθήσων,
Πυππὰξ ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, καλοῦ λόγου. Καὶ ὁ Διονυ-
σόδωρος, Πότερον οὖν, ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς πυππάξ ἐστιν ἢ
ὁ πυππὰξ Ἡρακλῆς; Καὶ ὁ Κτήσιππος, Ὦ Πόσειδον, ἔφη,
δεινῶν λόγων· ἀφίσταμαι· ἀμάχω τὼ ἄνδρε.
B **XXIX.** Ἐνταῦθα μέντοι, ὦ φίλε Κρίτων, οὐδεὶς
ὅστις οὐ τῶν παρόντων ὑπερεπῄνεσε τὸν λόγον καὶ τὼ ἄν-
δρε, καὶ γελῶντε καὶ κροτοῦντε καὶ χαίροντε ὀλίγου παρε-
455 τάθησαν. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι
παγκάλως ἐθορύβουν μόνοι οἱ τοῦ Εὐθυδήμου ἐρασταί,
ἐνταῦθα δὲ ὀλίγου καὶ οἱ κίονες οἱ ἐν τῷ Λυκείῳ ἐθορύ-
βησάν τ' ἐπὶ τοῖν ἄνδροιν καὶ ἥσθησαν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ
αὐτὸς οὕτω διετέθην, ὥστε ὁμολογεῖν μηδένας πώποτε
C ἀνθρώπους ἰδεῖν οὕτω σοφούς, καὶ παντάπασι καταδου-
λωθεὶς ὑπὸ τῆς σοφίας αὐτοῖν ἐπὶ τὸ ἐπαινεῖν τε καὶ ἐγκω-
μιάζειν αὐτὼ ἐτραπόμην, καὶ εἶπον· Ὦ μακάριοι σφὼ τῆς
θαυμαστῆς φύσεως, οἳ τοσοῦτον πρᾶγμα οὕτω ταχὺ καὶ
ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐξειργάσθον. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα οἱ
λόγοι ὑμῶν καλὰ ἔχουσιν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσό-
δωρε· ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο μεγαλοπρεπέστερον, ὅτι τῶν
πολλῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν σεμνῶν δὴ καὶ δοκούντων τι
εἶναι οὐδὲν ὑμῖν μέλει, ἀλλὰ τῶν ὁμοίων ὑμῖν μόνον. D
ἐγὼ γὰρ εὖ οἶδα, ὅτι τούτους τοὺς λόγους πάνυ μὲν ἂν
ὀλίγοι ἀγαπῷεν ἄνθρωποι ὅμοιοι ὑμῖν, οἱ δ' ἄλλοι οὕτω
νοοῦσιν αὐτούς, ὥστ' εὖ οἶδ' ὅτι αἰσχυνθεῖεν ἂν μᾶλλον 228
ἐξελέγχοντες τοιούτοις λόγοις τοὺς ἄλλους ἢ αὐτοὶ ἐξελεγ-
χόμενοι. καὶ τόδε αὖ ἕτερον δημοτικόν τι καὶ πρᾷον ἐν
τοῖς λόγοις· ὁπόταν φῆτε μήτε καλὸν εἶναι μηδὲν μήτε 456
ἀγαθὸν πρᾶγμα μήτε λευκὸν μηδ' ἄλλο τῶν τοιούτων μη-
δέν, μηδὲ τὸ παράπαν ἑτέρων ἕτερον, ἀτεχνῶς μὲν τῷ
ὄντι ξυρράπτετε τὰ στόματα τῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ καὶ E
φατέ· ὅτι δ' οὐ μόνον τὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ δόξαιτε ἂν
καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, τοῦτο πάνυ χαρίεν τέ ἐστι καὶ τὸ
ἐπαχθὲς τῶν λόγων ἀφαιρεῖται. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι
ταῦτα οὕτως ἔχει ὑμῖν καὶ τεχνικῶς ἐξεύρηται, ὥστε πάνυ
ὀλίγῳ χρόνῳ ὁντινοῦν ἂν μαθεῖν ἀνθρώπων. ἔγνων
ἔγωγε καὶ τῷ Κτησίππῳ τὸν νοῦν προσέχων, ὡς ταχὺ
ὑμᾶς ἐκ τοῦ παραχρῆμα μιμεῖσθαι οἷός τ' ἦν. τοῦτο μὲν 304
οὖν τοῦ πράγματος σφῷν πρὸς μὲν τὸ ταχὺ παραδιδόναι
καλόν, ἐναντίον δ' ἀνθρώπων διαλέγεσθαι οὐκ ἐπιτήδειον,
ἀλλ' ἄν γ' ἐμοὶ πείθησθε, εὐλαβήσεσθε μὴ πολλῶν ἐναν-
τίον λέγειν, ἵνα μὴ ταχὺ ἐκμαθόντες ὑμῖν μὴ εἰδῶσι χά-
ριν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν αὐτὼ πρὸς ἀλλήλω μόνω διαλέγε-
σθον· εἰ δὲ μή, εἴπερ ἄλλου του ἐναντίον, ἐκείνου μό-
νου, ὃς ἂν ὑμῖν διδῷ ἀργύριον. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα, ἐὰν
σωφρονῆτε, καὶ τοῖς μαθηταῖς συμβουλεύσετε, μηδέποτε B
μηδενὶ ἀνθρώπων διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἢ ὑμῖν τε καὶ αὐ-
τοῖς. τὸ γὰρ σπάνιον, ὦ Εὐθύδημε, τίμιον· τὸ δὲ ὕδωρ 457
εὐωνότατον, ἄριστον ὄν, ὡς ἔφη Πίνδαρος. ἀλλ' ἄγετε,
ἦν δ' ἐγώ, ὅπως κἀμὲ καὶ Κλεινίαν τόνδε παραδέξεσθον.
XXX. Ταῦτα, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλ' ἄττα ἔτι βραχέα
διαλεχθέντες ἀπῆμεν. σκόπει οὖν, ὅπως συμφοιτήσεις παρὰ
τὼ ἄνδρε, ὡς ἐκείνω φατὸν οἵω τ' εἶναι διδάξαι τὸν ἐθέ- C
λοντ' ἀργύριον διδόναι, καὶ οὔτε φύσιν οὔθ' ἡλικίαν ἐξείρ-
γειν οὐδεμίαν, ὃ δὲ καὶ σοὶ μάλιστα προσήκει ἀκοῦσαι,
ὅτι οὐδὲ τὸ χρηματίζεσθαί φατον διακωλύειν οὐδέν, μὴ
οὐ παραλαβεῖν ὁντινοῦν εὐπετῶς τὴν σφετέραν σοφίαν.
ΚΡ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, φιλήκοος μὲν ἔγωγε καὶ

---

1. ἔφην Stallbaumii typotheta. — 3. οὐθ' - οὐθ' cum Bekkero c: οὐδ' - οὐδ' cum libris a, probante Winckelmanno. — 5. ἕρκιος libri omnes. — 6. Ἀθηναίη cum Eustathio (ad Odyss. γ, 51. p. 1456, 45.) post Winckelmannum c: Ἀθηνᾶ cum libris ab. — 8. οὗτοί σοι a. — 16. ἂν ante θεῷ om. Ξt. — 23. ἄφωνος ἐκείμην a. — 24. Πύπαξ a. — 25. πύπαξ - πύπαξ a, πύππαξ - πύππαξ c. — 30. καὶ ante γελῶντε om. ab. — παρετέθησαν ΧΘ, παρείθησαν r probante Winckelmanno. — 35. πώποτε τῶν ἀνθρώπων a. — 40. ἐξειργάσασθον a.

2. μεγαλοπρεπέστατον auctore Stephano bc, invito Stallbaumio. — 6. οὕτω νοοῦσιν ΧΘr: οὕτως ἀγνοοῦσιν abc, οὕτως ἀτιμάζουσιν Stallbaumius, οὕτως ἀπωθοῦσιν Orellius. — 10. ὁπόταν ΧΘr: ὅτι ὅταν abc. — φῆτε μήτε] μὴ φῆτε a. — 12. μηδὲ] μήτε ab. — 15. αὐτοὶ a. — χαρίεν a. — 17. ὥστ' ἐν πάνυ ὀλίγῳ Heindorfius, ὥστε πάνυ ἐν ὀλίγῳ cum Winckelmanno c. — 19. προσέχων auctore Heusdio bc: προσέχω cum libris a. (Winckelmannus: τὸ δὲ δὴ μέγιστον· ὅτι - - - ἀνθρώπων, ἔγνων ἔγωγε καὶ τῷ Κτησίππῳ τὸν νοῦν προσέχω, ὡς κτλ.) — 20. τούτου μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῷν τὸ σοφὸν πρὸς a, τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγματος σφῷν τὸ σοφόν, πρὸς Winckelmannus. — 23. γέ μοι a. — 29. αὐτοῖς ab. — 31. Πίνδαρος] Olymp. 1, 1. — 32. παραδέξεσθον cum Heindorfio bc: παραδέξασθον ΧΘΞΣΒCιυγεlr et pr. Γ, παραδέξησθον cum ceteris libris a. — 33. ἄττα om. Χ. — ἔτι om. ΧΘ. — 34. συμφοιτήσῃς a. — 38. τὸ Stephanus cum Ficino: τοῦ abc, probante Winckelmanno.

ἡδέως ἄν τι μανθάνοιμι, κινδυνεύω μέντοι κἀγὼ εἷς εἶναι τῶν οὐχ ὁμοίων Εὐθυδήμῳ, ἀλλ' ἐκείνων, ὧν δὴ καὶ σὺ
D ἔλεγες, τῶν ἥδιον ἂν ἐξελεγχομένων ὑπὸ τῶν τοιούτων λόγων ἢ ἐξελεγχόντων. Ἀτὰρ γελοῖον μέν μοι δοκεῖ εἶναι τὸ νουθετεῖν σε, ὅμως δέ, ἅ γ' ἤκουον, ἐθέλω σοι ἀπαγγεῖλαι. τῶν ἀφ' ὑμῶν ἀπιόντων οἶσθ' ὅτι προσελθών τίς μοι περιπατοῦντι, ἀνὴρ οἰόμενος πάνυ εἶναι σοφός, τούτων τις τῶν περὶ τοὺς λόγους τοὺς εἰς τὰ δικαστήρια δει-
458 νῶν, Ὦ Κρίτων, ἔφη, οὐδὲν ἀκροᾷ τῶνδε τῶν σοφῶν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γὰρ οἷός τ' ἢ προσστὰς κατακούειν ὑπὸ τοῦ ὄχλου. Καὶ μήν, ἔφη, ἄξιόν γ' ἦν
E ἀκοῦσαι. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ. Ἵνα ἤκουσας ἀνδρῶν διαλεγομένων, οἳ νῦν σοφώτατοί εἰσι τῶν περὶ τοὺς τοιούτους λόγους. Κἀγὼ εἶπον, Τί οὖν ἐφαίνοντό σοι; Τί δὲ ἄλλο, ἦ δ' ὅς, ἢ οἷάπερ ἀεὶ ἄν τις τῶν τοιούτων ἀκούσαι ληρούντων καὶ περὶ οὐδενὸς ἀξίων ἀναξίαν σπουδὴν ποιουμένων; οὑτωσὶ γάρ πως καὶ εἶπε τοῖς ὀνόμασι. Καὶ ἐγώ, Ἀλλὰ μέντοι, ἔφην, χαρίεν γέ τι πρᾶγμά ἐστιν ἡ φιλοσοφία. Ποῖον, ἔφη, χαρίεν, ὦ μακάριε; οὐδενὸς μὲν οὖν
305 ἄξιον, ἀλλὰ καὶ εἰ νῦν παρεγένου, πάνυ ἄν σε οἶμαι αἰσχυνθῆναι ὑπὲρ τοῦ σεαυτοῦ ἑταίρου· οὕτως ἦν ἄτοπος, ἐθέλων ἑαυτὸν παρέχειν ἀνθρώποις, οἷς οὐδὲν μέλει ὅ τι ἂν λέγωσι, παντὸς δὲ ῥήματος ἀντέχονται. καὶ οὗτοι, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, ἐν τοῖς κρατίστοις εἰσὶ τῶν νῦν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Κρίτων, ἔφη, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ τῷ πράγματι διατρίβοντες πάνυ φαῦλοί εἰσι καὶ καταγέλαστοι. Ἐμοὶ δέ, ὦ Σώκρατες, τὸ πρᾶγμα ἐδόκει
B οὐκ ὀρθῶς ψέγειν οὐδ' οὗτος οὔτ' εἴ τις ἄλλος ψέγει· τὸ
459 μέντοι ἐθέλειν διαλέγεσθαι τοιούτοις ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων ὀρθῶς μοι ἐδόκει μέμφεσθαι.

XXXI. ΣΩ. Ὦ Κρίτων, θαυμάσιοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. ἀτὰρ οὔπω οἶδα ὅ τι μέλλω ἐρεῖν. ποτέρων ἦν ὁ προσελθών σοι καὶ μεμφόμενος τὴν φιλοσοφίαν; πότερον τῶν ἀγωνίσασθαι δεινῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ῥήτωρ τις, ἢ τῶν τοὺς τοιούτους εἰσπεμπόντων, ποιητὴς τῶν λόγων, οἷς οἱ ῥήτορες ἀγωνίζονται;

C ΚΡ. Ἥκιστα νὴ τὸν Δία ῥήτωρ· οὐδὲ οἶμαι πώποτ' αὐτὸν ἐπὶ δικαστήριον ἀναβεβηκέναι, ἀλλ' ἐπαΐειν αὐτόν φασι περὶ τοῦ πράγματος νὴ τὸν Δία καὶ δεινὸν εἶναι καὶ δεινοὺς λόγους συντιθέναι.

ΣΩ. Ἤδη μανθάνω· περὶ τούτων καὶ αὐτὸς νῦν δὴ ἔμελλον λέγειν. οὗτοι γάρ εἰσι μέν, ὦ Κρίτων, οὓς ἔφη Πρόδικος μεθόρια φιλοσόφου τε ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ, οἴονται δ' εἶναι πάντων σοφώτατοι ἀνθρώπων, πρὸς δὲ τῷ εἶναι καὶ δοκεῖν πάνυ παρὰ πολλοῖς, ὥστε παρὰ πᾶσιν
D εὐδοκιμεῖν ἐμποδὼν σφίσιν εἶναι οὐδένας ἄλλους ἢ τοὺς περὶ φιλοσοφίαν ἀνθρώπους. ἡγοῦνται οὖν, ἐὰν τούτους εἰς δόξαν καταστήσωσι μηδενὸς δοκεῖν ἀξίους εἶναι, ἀναμφισβητήτως ἤδη παρὰ πᾶσι τὰ νικητήρια εἰς δόξαν οἴσεσθαι σοφίας πέρι. εἶναι μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ σφᾶς σοφω- 460
τάτους, ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις λόγοις ὅταν ἀποληφθῶσιν, ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Εὐθύδημον κολούεσθαι. σοφοὶ δὲ ἡγοῦνται εἶναι πάνυ εἰκότως· μετρίως μὲν γὰρ φιλοσοφίας ἔχειν, μετρίως δὲ πολιτικῶν, πάνυ ἐξ εἰκότος λόγου· μετέχειν γὰρ ἀμφοτέρων ὅσον ἔδει, ἐκτὸς δὲ ὄντες κινδύνων καὶ ἀγώνων E
καρποῦσθαι τὴν σοφίαν.

ΚΡ. Τί οὖν; δοκοῦσί σοί τι, ὦ Σώκρατες, λέγειν; οὐ γάρ τοι ἀλλ' ὅ γε λόγος ἔχει τινὰ εὐπρέπειαν τῶν ἀνδρῶν.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἔχει ὄντως, ὦ Κρίτων, εὐπρέπειαν μᾶλλον ἢ ἀλήθειαν. οὐ γὰρ ῥᾴδιον αὐτοὺς πεῖσαι, ὅτι καὶ 306
ἄνθρωποι καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα μεταξύ τινοῖν δυοῖν ἐστὶ 229
καὶ ἀμφοτέροιν τυγχάνει μετέχοντα, ὅσα μὲν ἐκ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ, τοῦ μὲν βελτίω, τοῦ δὲ χείρω γίγνεται· ὅσα δὲ ἐκ δυοῖν ἀγαθοῖν μὴ πρὸς ταὐτόν, ἀμφοῖν χείρω, πρὸς ὃ ἂν ἑκάτερον ᾖ χρηστὸν ἐκείνων, ἐξ ὧν συνετέθη· ὅσα δὲ ἐκ δυοῖν κακοῖν συντιθέντα μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ ὄντοιν ἐν τῷ μέσῳ ἐστί, ταῦτα μόνα βελτίω ἑκατέρου ἐκείνων B
ἐστίν, ὧν ἀμφοτέρων μέρος μετέχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡ φιλοσοφία ἀγαθόν ἐστι καὶ ἡ πολιτικὴ πρᾶξις, πρὸς ἄλλο 461
δὲ ἑκατέρα, οὗτοι δ' ἀμφοτέρων μετέχοντες τούτων ἐν μέσῳ εἰσίν, οὐδὲν λέγουσιν· ἀμφοτέρων γάρ εἰσι φαυλότεροι· εἰ δὲ ἀγαθὸν καὶ κακόν, τῶν μὲν βελτίους, τῶν δὲ χείρους· εἰ δὲ κακὰ ἀμφότερα, οὕτως ἄν τι λέγοιεν ἀληθές, ἄλλως δ' οὐδαμῶς. οὐκ ἂν οὖν οἶμαι αὐτοὺς ὁμολογῆσαι οὔτε κακὼ αὐτὼ ἀμφοτέρω εἶναι οὔτε τὸ μὲν κακόν, C
τὸ δὲ ἀγαθόν· ἀλλὰ τῷ ὄντι οὗτοι ἀμφοτέρων μετέχοντες ἀμφοτέρων ἥττους εἰσὶ πρὸς ἑκάτερον, πρὸς ὃ ἥ τε πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστόν, καὶ τρίτοι ὄντες τῇ ἀληθείᾳ ζητοῦσι πρῶτοι δοκεῖν εἶναι. συγγιγνώσκειν μὲν οὖν αὐτοῖς χρὴ τῆς ἐπιθυμίας καὶ μὴ χαλεπαίνειν, ἡγεῖσθαι μέντοι τοιούτους εἶναι οἷοί εἰσι· πάντα γὰρ ἄνδρα χρὴ ἀγαπᾶν, ὅστις καὶ ὁτιοῦν λέγει ἐχόμενον φρονήσεως D
πρᾶγμα καὶ ἀνδρείως ἐπεξιὼν διαπονεῖται.

XXXII. ΚΡ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτὸς περὶ τῶν υἱέων, ὥσπερ ἀεὶ πρός σε λέγω, ἐν ἀπορίᾳ εἰμί, τί δεῖ αὐτοῖς χρήσασθαι. ὁ μὲν οὖν νεώτερος ἔτι καὶ σμικρός ἐστι, Κριτόβουλος δ' ἤδη ἡλικίαν ἔχει καὶ δεῖταί τινος, ὅστις αὐτὸν ὀνήσει. ἐγὼ μὲν οὖν ὅταν σοὶ ξυγγένωμαι, οὕτω διατίθεμαι, ὥστε μοι δοκεῖν μανίαν εἶναι τὸ ἕνεκα τῶν παίδων ἄλλων μὲν πολλῶν σπουδὴν τοι- 462
αύτην ἐσχηκέναι, καὶ περὶ τοῦ γάμου, ὅπως ἐκ γενναιο- E

---

1. μάθοιμι ab. — 4. μέν om. ΧΘ. — 10. ἢ] ἦν a. — προστὰς a. — 12. δέ om. a. — 15. ἅπερ a. — 18. χάριεν γέτοι πρᾶγμα a. — 19. χάριεν a. — 23. χρήματος ΧΘ. — 26. οἱ ante ἐπὶ om. a. — πάνυ om. ΧΘtr. — 35. τῶν om. a. — 38. ἐπὶ] σοι ΧΘ. — 42. ἤμελλον ΧΓ b. — 43. γε ΧΘ. — 45. τὸ ΧΓΘΣΒCwyetr.

3. εἰς δόξαν hic malim abesse. Bait. — 4. σοφώτατοι ΧΘ. — 6. εἶναι πάνυ· εἰκότως c. — 13. λέγειν; ΣΩ. Οὐ γάρ τοι. ΚΡ. Ἀλλ' ὅ γε a. — 14. οὕτως ΧΓΘΣΒCΕwyetr, probante Winckelmanno. — 17. ὅσα μὲν] ὅσα καὶ a. — 19. δυεῖν Π bc. — 21. δυεῖν Χ. — 44. δοκεῖ post Winckelmannum c.

τάτης ἔσονται μητρός, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὅπως ὡς
πλουσιώτατοι, αὐτῶν δὲ περὶ παιδείας ἀμελῆσαι· ὅταν δὲ
εἴς τινα ἀποβλέψω τῶν φασκόντων ἂν παιδεῦσαι ἀνθρώ-
πους, ἐκπέπληγμαι, καί μοι δοκεῖ εἷς ἕκαστος αὐτῶν σκο-
307 ποῦντι πάνυ ἀλλόκοτος εἶναι, ὥς γε πρὸς σὲ τἀληθῆ εἰρῆ-
σθαι· ὥστε οὐκ ἔχω ὅπως προτρέπω τὸ μειράκιον ἐπὶ φι-
λοσοφίαν.

ΣΩ. Ὦ φίλε Κρίτων, οὐκ οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ ἐπι-
τηδεύματι οἱ μὲν φαῦλοι πολλοὶ καὶ οὐδενὸς ἄξιοι, οἱ δὲ
σπουδαῖοι ὀλίγοι καὶ παντὸς ἄξιοι; ἐπεὶ γυμναστικὴ οὐ
καλὸν δοκεῖ σοι εἶναι, καὶ χρηματιστικὴ καὶ ῥητορικὴ
καὶ στρατηγία;

ΚΡ. Ἔμοιγε πάντως δήπου.

ΣΩ. Τί οὖν· ἐν ἑκάστῃ τούτων τοὺς πολλοὺς πρὸς B
ἕκαστον τὸ ἔργον οὐ καταγελάστους ὁρᾷς;

ΚΡ. Ναὶ μὰ τὸν Δία, καὶ μάλα ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἦ οὖν τούτου ἕνεκα αὐτός τε φεύξει πάντα τὰ
ἐπιτηδεύματα καὶ τῷ υἱεῖ οὐκ ἐπιτρέψεις;

ΚΡ. Οὔκουν δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ὅ γε οὐ χρὴ ποίει, ὦ Κρίτων, ἀλλ' 463
ἐάσας χαίρειν τοὺς ἐπιτηδεύοντας φιλοσοφίαν, εἴτε χρη-
στοί εἰσιν εἴτε πονηροί, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα βασανίσας καλῶς
τε καὶ εὖ, ἐὰν μέν σοι φαίνηται φαῦλον ὄν, πάντ' ἄνδρα C
ἀπότρεπε, μὴ μόνον τοὺς υἱεῖς· ἐὰν δὲ φαίνηται οἷον οἶ-
μαι αὐτὸ ἐγὼ εἶναι, θαῤῥῶν δίωκε καὶ ἄσκει, τὸ λεγόμε-
νον δὴ τοῦτο, αὐτός τε καὶ τὰ παιδία.

---

10. καὶ τοῦ παντὸς a.
10. τε] γε a.

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΤΑΙΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ, ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ, ΚΑΛΛΙΑΣ, ΚΡΙΤΙΑΣ, ΠΡΟΔΙΚΟΣ, ΙΠΠΙΑΣ.

p. Steph. T. I. 309
p. Lugd. 193
p. Bekk. P. I. V. I. 149

I. *ΕΤ.* *Πόθεν, ὦ Σώκρατες, φαίνει; ἢ δῆλα δὴ ὅτι ἀπὸ κυνηγεσίου τοῦ περὶ τὴν Ἀλκιβιάδου ὥραν; καὶ μήν μοι καὶ πρώην ἰδόντι καλὸς μὲν ἐφαίνετο ἀνὴρ ἔτι, ἀνὴρ μέντοι, ὦ Σώκρατες, ὥς γ' ἐν αὐτοῖς ἡμῖν εἰρῆσθαι, καὶ πώγωνος ἤδη ὑποπιμπλάμενος.*

ΣΩ. *Εἶτα τί τοῦτο; οὐ σὺ μέντοι Ὁμήρου ἐπαινέτης*
B *εἶ, ὃς ἔφη χαριεστάτην ἥβην εἶναι τοῦ ὑπηνήτου, ἣν νῦν Ἀλκιβιάδης ἔχει;*

ΕΤ. *Τί οὖν τὰ νῦν; ἢ παρ' ἐκείνου φαίνει; καὶ πῶς πρὸς σὲ ὁ νεανίας διάκειται;*

ΣΩ. *Εὖ ἔμοιγε ἔδοξεν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τῇ νῦν ἡμέρᾳ· καὶ γὰρ πολλὰ ὑπὲρ ἐμοῦ εἶπε, βοηθῶν ἐμοί, καὶ οὖν καὶ ἄρτι ἀπ' ἐκείνου ἔρχομαι. ἄτοπον μέντοι τί σοι ἐθέλω εἰπεῖν· παρόντος γὰρ ἐκείνου, οὔτε προσεῖχον τὸν*
150 *νοῦν, ἐπελανθανόμην τε αὐτοῦ θαμά.*

C *ΕΤ.* *Καὶ τί ἂν γεγονὸς εἴη περὶ σὲ κἀκεῖνον τοσοῦτον πρᾶγμα; οὐ γὰρ δήπου τινὶ καλλίονι ἐνέτυχες ἄλλῳ ἔν γε τῇδε τῇ πόλει.*

ΣΩ. *Καὶ πολύ γε.*

ΕΤ. *Τί φῄς; ἀστῷ ἢ ξένῳ;*

ΣΩ. *Ξένῳ.*

ΕΤ. *Ποδαπῷ;*

ΣΩ. *Ἀβδηρίτῃ.*

ΕΤ. *Καὶ οὕτω καλός τις ὁ ξένος ἔδοξέ σοι εἶναι, ὥστε τοῦ Κλεινίου υἱέος καλλίων σοι φανῆναι;*

ΣΩ. *Πῶς δ' οὐ μέλλει, ὦ μακάριε, τὸ σοφώτερον κάλλιον φαίνεσθαι;*

ΕΤ. *Ἀλλ' ἦ σοφῷ τινι ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, ἐντυχὼν πάρει;*

ΣΩ. *Σοφωτάτῳ μὲν οὖν δήπου τῶν γε νῦν, εἴ σοι* D
δοκεῖ σοφώτατος εἶναι Πρωταγόρας.

ΕΤ. *Ὦ τί λέγεις; Πρωταγόρας ἐπιδεδήμηκεν;*

ΣΩ. *Τρίτην γε ἤδη ἡμέραν.*

ΕΤ. *Καὶ ἄρτι ἄρα ἐκείνῳ συγγεγονὼς ἥκεις;*

ΣΩ. *Πάνυ γε πολλὰ καὶ εἰπὼν καὶ ἀκούσας.* 310

ΕΤ. *Τί οὖν οὐ διηγήσω ἡμῖν τὴν ξυνουσίαν, εἰ μή*

---

1. ἢ] ἡ Ξ. — 3. ἀνὴρ cum Bekkero c: ἀνήρ cum libris a, ὁ ἀνὴρ Athenaeus 5, 19. — 6. Odyss. κ, 279. — 9. ἢ] ἦ a. — 13. καὶ ante ἄρτι om. a. — ἄρχομαι ΞΘ et pr. ΓΕ.

6. οὕτως a. — 8. σοφώτερον cum Ficino b: σοφώτατον cum libris ac. — 12. Σοφωτάτῳ] Καὶ σοφωτάτῳ a.

σέ τι κωλύει, καθιζόμενος ἐνταυθί, ἐξαναστήσας τὸν παῖδα
τουτονί;
151 ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ χάριν γε εἴσομαι, ἐὰν
ἀκούητε.
ΕΤ. Καὶ μὴν καὶ ἡμεῖς σοί, ἐὰν λέγῃς.
ΣΩ. Διπλῆ ἂν εἴη ἡ χάρις. ἀλλ' οὖν ἀκούετε.

II. Τῆς παρελθούσης νυκτὸς ταυτησί, ἔτι βαθέος
ὄρθρου, Ἱπποκράτης ὁ Ἀπολλοδώρου υἱός, Φάσωνος δὲ
B ἀδελφός, τὴν θύραν τῇ βακτηρίᾳ πάνυ σφόδρα ἔκρουε,
καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ ἀνέῳξέ τις, εὐθὺς εἴσω ᾔει ἐπειγόμενος,
καὶ τῇ φωνῇ μέγα λέγων, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐγρήγορας
ἢ καθεύδεις; Καὶ ἐγὼ τὴν φωνὴν γνοὺς αὐτοῦ, Ἱππο-
κράτης, ἔφην, οὗτος· μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις; Οὐδέν γ',
ἦ δ' ὅς, εἰ μὴ ἀγαθά γε. Εὖ ἂν λέγοις, ἦν δ' ἐγώ. ἔστι
δὲ τί, καὶ τοῦ ἕνεκα τηνικάδε ἀφίκου; Πρωταγόρας, ἔφη,
ἥκει, στὰς παρ' ἐμοί. Πρῴην, ἔφην ἐγώ· σὺ δὲ ἄρτι
C πέπυσαι; Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, ἑσπέρας γε. Καὶ ἅμα
ἐπιψηλαφήσας τοῦ σκίμποδος ἐκαθέζετο παρὰ τοὺς πόδας
μου, καὶ εἶπεν· Ἑσπέρας δῆτα, μάλα γε ὀψὲ ἀφικόμενος
ἐξ Οἰνόης. ὁ γάρ τοι παῖς με ὁ Σάτυρος ἀπέδρα· καὶ
δῆτα μέλλων σοι φράζειν, ὅτι διωξοίμην αὐτόν, ὑπό τινος
ἄλλου ἐπελαθόμην. ἐπειδὴ δὲ ἦλθον καὶ δεδειπνηκότες
ἦμεν καὶ ἐμέλλομεν ἀναπαύεσθαι, τότε μοι ἀδελφὸς λέγει,
152 ὅτι ἥκει Πρωταγόρας. καὶ ἔτι μὲν ἐνεχείρησα εὐθὺς παρὰ
D σὲ ἰέναι, ἔπειτά μοι λίαν πόρρω ἔδοξε τῶν νυκτῶν εἶναι.
ἐπειδὴ δὲ τάχιστά με ἐκ τοῦ κόπου ὁ ὕπνος ἀνῆκεν, εὐθὺς
ἀναστὰς οὕτω δεῦρο ἐπορευόμην. Καὶ ἐγὼ γιγνώσκων
αὐτοῦ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν πτοίησιν, Τί οὖν σοι, ἦν δ'
ἐγώ, τοῦτο; μῶν τί σε ἀδικεῖ Πρωταγόρας; Καὶ ὃς γελά-
σας, Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι γε μόνος
ἐστὶ σοφός, ἐμὲ δὲ οὐ ποιεῖ. Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία, ἔφην
ἐγώ, ἂν αὐτῷ διδῷς ἀργύριον καὶ πείθῃς ἐκεῖνον, ποιήσει
καὶ σὲ σοφόν. Εἰ γάρ, ἦ δ' ὅς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, ἐν
E τούτῳ εἴη· ὡς οὔτ' ἂν τῶν ἐμῶν ἐπιλίποιμι οὐδὲν οὔτε
τῶν φίλων. ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα καὶ νῦν ἥκω παρὰ σέ, ἵνα
ὑπὲρ ἐμοῦ διαλεχθῇς αὐτῷ. ἐγὼ γὰρ ἅμα μὲν καὶ νεώτε-
ρός εἰμι, ἅμα δὲ οὐδὲ ἑώρακα Πρωταγόραν πώποτε οὐδ'
ἀκήκοα οὐδέν· ἔτι γὰρ παῖς ἦ, ὅτε τὸ πρότερον ἐπεδή-
μησεν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Σώκρατες, πάντες τὸν ἄνδρα ἐπαι-
νοῦσι καί φασι σοφώτατον εἶναι λέγειν. ἀλλὰ τί οὐ βαδί-
311 ζομεν παρ' αὐτόν, ἵνα ἔνδον καταλάβωμεν; καταλύει δ',
ὡς ἐγὼ ἤκουσα, παρὰ Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου. ἀλλ' ἴωμεν.
Καὶ ἐγὼ εἶπον· Μήπω, ὦ 'γαθέ, ἐκεῖσε ἴωμεν, πρῲ γάρ
ἐστιν, ἀλλὰ δεῦρο ἐξαναστῶμεν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ περι-
153 ιόντες αὐτοῦ διατρίψωμεν, ἕως ἂν φῶς γένηται· εἶτα
ἴωμεν. καὶ γὰρ τὰ πολλὰ Πρωταγόρας ἔνδον διατρίβει·
ὥστε, θάρρει, καταληψόμεθα αὐτόν, ὡς τὸ εἰκός,
ἔνδον.

III. Μετὰ ταῦτα ἀναστάντες εἰς τὴν αὐλὴν περιῇμεν.
Καὶ ἐγὼ ἀποπειρώμενος τοῦ Ἱπποκράτους τῆς ῥώμης δι- B
εσκόπουν αὐτὸν καὶ ἠρώτων, Εἰπέ μοι, ἔφην ἐγώ, ὦ Ἱπ-
πόκρατες, παρὰ Πρωταγόραν νῦν ἐπιχειρεῖς ἰέναι, ἀργύ-
ριον τελῶν ἐκείνῳ μισθὸν ὑπὲρ σεαυτοῦ, ὡς παρὰ τίνα
ἀφιξόμενος καὶ τίς γενησόμενος; ὥσπερ ἂν εἰ ἐπενόεις
παρὰ τὸν σαυτοῦ ὁμώνυμον ἐλθὼν Ἱπποκράτη τον Κῷον,
τὸν τῶν Ἀσκληπιαδῶν, ἀργύριον τελεῖν ὑπὲρ σαυτοῦ μισθὸν
ἐκείνῳ, εἴ τίς σε ἤρετο, Εἰπέ μοι, μέλλεις τελεῖν, ὦ Ἱπ-
πόκρατες, Ἱπποκράτει μισθὸν ὡς τίνι ὄντι; τί ἂν ἀπε- C
κρίνω; Εἶπον ἄν, ἔφη, ὅτι ὡς ἰατρῷ. Ὡς τίς γενησό-
μενος; Ὡς ἰατρός, ἔφη. Εἰ δὲ παρὰ Πολύκλειτον τὸν
Ἀργεῖον ἢ Φειδίαν τὸν Ἀθηναῖον ἐπενόεις ἀφικόμενος 194
μισθὸν ὑπὲρ σαυτοῦ τελεῖν ἐκείνοις, εἴ τίς σε ἤρετο,
Τελεῖν τοῦτο τὸ ἀργύριον ὡς τίνι ὄντι ἐν νῷ ἔχεις Πολυ-
κλείτῳ τε καὶ Φειδίᾳ; τί ἂν ἀπεκρίνω; Εἶπον ἂν ὡς ἀγαλ-
ματοποιοῖς. Ὡς τίς δὲ γενησόμενος αὐτός; Δῆλον ὅτι
ἀγαλματοποιός. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. παρὰ δὲ δὴ Πρωτα- 154
γόραν νῦν ἀφικόμενοι ἐγώ τε καὶ σὺ ἀργύριον ἐκείνῳ D
μισθὸν ἕτοιμοι ἐσόμεθα τελεῖν ὑπὲρ σοῦ, ἂν μὲν ἐξικνῆται
τὰ ἡμέτερα χρήματα καὶ τούτοις πείθωμεν αὐτόν, — εἰ
δὲ μή, καὶ τὰ τῶν φίλων προσαναλίσκοντες. εἰ οὖν τις
ἡμᾶς περὶ ταῦτα οὕτω σφόδρα σπουδάζοντας ἔροιτο, Εἰπέ
μοι, ὦ Σώκρατές τε καὶ Ἱππόκρατες, ὡς τίνι ὄντι τῷ Πρω-
ταγόρᾳ ἐν νῷ ἔχετε χρήματα τελεῖν; τί ἂν αὐτῷ ἀποκρι-
ναίμεθα; τί ὄνομα ἄλλο γε λεγόμενον περὶ Πρωταγόρου E
ἀκούομεν, ὥσπερ περὶ Φειδίου ἀγαλματοποιὸν καὶ περὶ
Ὁμήρου ποιητήν; τί τοιοῦτον περὶ Πρωταγόρου ἀκούομεν;
Σοφιστὴν δή τοι ὀνομάζουσί γε, ὦ Σώκρατες, τὸν ἄνδρα εἶναι,
ἔφη. Ὡς σοφιστῇ ἄρα ἐρχόμεθα τελοῦντες τὰ χρήματα;
Μάλιστα. Εἰ οὖν καὶ τοῦτό τίς σε προσέροιτο, Αὐτὸς
δὲ δὴ ὡς τίς γενησόμενος ἔρχει παρὰ τὸν Πρωταγόραν; 312
Καὶ ὃς εἶπεν ἐρυθριάσας — ἤδη γὰρ ὑπέφαινέ τι ἡμέρας,
ὥστε καταφανῆ αὐτὸν γενέσθαι — Εἰ μέν τι τοῖς ἔμ-
προσθεν ἔοικε, δῆλον ὅτι σοφιστὴς γενησόμενος. Σὺ δέ,
ἦν δ' ἐγώ, πρὸς θεῶν, οὐκ ἂν αἰσχύνοιο εἰς τοὺς Ἕλλη-
νας αὑτὸν σοφιστὴν παρέχων; Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες,
εἴπερ γε ἃ διανοοῦμαι χρὴ λέγειν. Ἀλλ' ἄρα, ὦ Ἱππό- 155
κρατες, μὴ οὐ τοιαύτην ὑπολαμβάνεις σου τὴν παρὰ
Πρωταγόρου μάθησιν ἔσεσθαι, ἀλλ' οἵαπερ ἡ παρὰ τοῦ B
γραμματιστοῦ ἐγένετο καὶ κιθαριστοῦ καὶ παιδοτρίβου;
τούτων γὰρ σὺ ἑκάστην οὐκ ἐπὶ τέχνῃ ἔμαθες, ὡς δημι-

---

1. ἐνταυθί ΧΘΞ et pr. B: ἐνταυθοῖ abc. v. Fritzsche ad Aristoph. Thesmophor. p. 79. — 8. υἱέος ΧΘ. — 23. ἀδελφὸς Bekkerus: ἀδελφὸς a, ὁ ἀδελφὸς (Σ et rc. Γ) c. — 28. ἀνδρείαν ac. — πτόησιν Γb. — 32. πρῶτον ab. — 43. Μήπω, ἀγαθέ a, probante Winckelmanno. — πρωΐ a.

4. περιῄειμεν a. — 6. ἐγώ om. a. — 10. Κῷον ab. (κῶιον Χ: et scribendum Κῷον. Bekk.) — 11. σεαυτοῦ Γb. — 31. ἠκούομεν ΧΞBCErwyer et pr. Γ. — 33. ἄρα a. — 35. τίς] τί a. — 40. σαυτὸν (r et correcti ΓΞΣ) b. — 42. ὑπολαμβάνῃς ΓΞΣBErwyer. — 43. οἷα περὶ τοῦ ΧΘ.

ουργὸς ἐσόμενος, ἀλλ' ἐπὶ παιδείᾳ, ὡς τὸν ἰδιώτην καὶ τὸν
ἐλεύθερον πρέπει. Πάνυ μὲν οὖν μοι δοκεῖ, ἔφη, τοιαύτη
μᾶλλον εἶναι ἡ παρὰ Πρωταγόρου μάθησις.

IV. Οἶσθα οὖν ὃ μέλλεις νῦν πράττειν, ἤ σε λανθά-
νει; ἦν δ' ἐγώ. Τοῦ πέρι; Ὅτι μέλλεις τὴν ψυχὴν τὴν
C σαυτοῦ παρασχεῖν θεραπεῦσαι ἀνδρί, ὡς φής, σοφιστῇ·
ὅ τι δέ ποτε ὁ σοφιστής ἐστι, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἶσθα.
καίτοι εἰ τοῦτ' ἀγνοεῖς, οὐδὲ ὅτῳ παραδίδως τὴν ψυχὴν
οἶσθα, οὔτ' εἰ ἀγαθῷ οὔτ' εἰ κακῷ πράγματι. Οἶμαί γ',
ἔφη, εἰδέναι. Λέγε δή, τί ἡγεῖ εἶναι τὸν σοφιστήν; Ἐγὼ
μέν, ἦ δ' ὅς, ὥσπερ τοὔνομα λέγει, τοῦτον εἶναι τὸν τῶν
σοφῶν ἐπιστήμονα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἔξ-
εστι λέγειν καὶ περὶ ζωγράφων καὶ περὶ τεκτόνων, ὅτι
D οὗτοί εἰσιν οἱ τῶν σοφῶν ἐπιστήμονες· ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο
ἡμᾶς, τῶν τί σοφῶν εἰσιν οἱ ζωγράφοι ἐπιστήμονες, εἴποι-
μεν ἄν που αὐτῷ, ὅτι τῶν πρὸς τὴν ἀπεργασίαν τὴν
156 τῶν εἰκόνων, καὶ τἆλλα οὕτως. εἰ δέ τις ἐκεῖνο ἔροιτο,
Ὁ δὲ σοφιστὴς τῶν τί σοφῶν ἐστί; τί ἂν ἀποκριναίμεθα
αὐτῷ; ποίας ἐργασίας ἐπιστάτης; Τί ἂν εἴποιμεν αὐτὸν
εἶναι, ὦ Σώκρατες, ἢ ἐπιστάτην τοῦ ποιῆσαι δεινὸν λέ-
γειν; Ἴσως ἄν, ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ λέγοιμεν, οὐ μέντοι
ἱκανῶς γε· ἐρωτήσεως γὰρ ἔτι ἡ ἀπόκρισις ἡμῖν δεῖται,
περὶ ὅτου ὁ σοφιστὴς δεινὸν ποιεῖ λέγειν· ὥσπερ ὁ κιθα-
E ριστὴς δεινὸν δήπου ποιεῖ λέγειν περὶ οὗπερ καὶ ἐπιστή-
μονα, περὶ κιθαρίσεως. ἦ γάρ; Ναί. Εἶεν. ὁ δὲ δὴ σο-
φιστὴς περὶ τίνος δεινὸν ποιεῖ λέγειν; ἢ δῆλον ὅτι περὶ
οὗπερ καὶ ἐπίσταται; Εἰκός γε. Τί δή ἐστι τοῦτο, περὶ
οὗ αὐτός τε ἐπιστήμων ἐστὶν ὁ σοφιστὴς καὶ τὸν μαθητὴν
ποιεῖ; Μὰ Δί', ἔφη, οὐκέτι ἔχω σοι λέγειν.

313 **V.** Καὶ ἐγὼ εἶπον μετὰ τοῦτο· Τί οὖν; οἶσθα εἰς
οἷόν τινα κίνδυνον ἔρχει ὑποθήσων τὴν ψυχήν; ἢ εἰ μὲν
τὸ σῶμα ἐπιτρέπειν σε ἔδει τῳ, διακινδυνεύοντα ἢ χρη-
στὸν αὐτὸ γενέσθαι ἢ πονηρόν, πολλὰ ἂν περιεσκέψω, εἴτ'
ἐπιτρεπτέον εἴτε οὔ, καὶ εἰς συμβουλὴν τούς τε φίλους ἂν
παρεκάλεις καὶ τοὺς οἰκείους, σκοπούμενος ἡμέρας συχνάς·
ὃ δὲ περὶ πλείονος τοῦ σώματος ἡγεῖ, τὴν ψυχήν, καὶ ἐν
157 ᾧ πάντ' ἐστὶ τὰ σὰ ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττειν, χρηστοῦ ἢ
πονηροῦ αὐτοῦ γενομένου, περὶ δὲ τούτου οὔτε τῷ πατρὶ
B οὔτε τῷ ἀδελφῷ ἐπεκοινώσω οὔτε ἡμῶν τῶν ἑταίρων οὐ-
δενί, εἴτ' ἐπιτρεπτέον εἴτε καὶ οὐ τῷ ἀφικομένῳ τούτῳ
ξένῳ τὴν σὴν ψυχήν, ἀλλ' ἑσπέρας ἀκούσας, ὡς φής, ὄρ-
θριος ἥκων περὶ μὲν τούτου οὐδένα λόγον οὐδὲ συμβου-
λὴν ποιεῖ, εἴτε χρὴ ἐπιτρέπειν σαυτὸν αὐτῷ εἴτε μή, ἕτοι-
μος δ' εἶ ἀναλίσκειν τά τε σαυτοῦ καὶ τὰ τῶν φίλων χρή-
ματα, ὡς ἤδη διεγνωκώς, ὅτι πάντως συνεστέον Πρωτα-
γόρᾳ, ὃν οὔτε γιγνώσκεις, ὡς φής, οὔτε διείλεξαι οὐδὲ
πώποτε, σοφιστὴν δ' ὀνομάζεις, τὸν δὲ σοφιστήν, ὅ τι C
ποτε ἔστι, φαίνει ἀγνοῶν, ᾧ μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν;
Καὶ ὃς ἀκούσας, Ἔοικεν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐξ ὧν σὺ
λέγεις. Ἆρ' οὖν, ὦ Ἱππόκρατες, ὁ σοφιστὴς τυγχάνει ὢν
ἔμπορός τις ἢ κάπηλος τῶν ἀγωγίμων, ἀφ' ὧν ψυχὴ τρέ-
φεται; φαίνεται γὰρ ἔμοιγε τοιοῦτός τις. Τρέφεται δέ,
ὦ Σώκρατες, ψυχὴ τίνι; Μαθήμασι δήπου, ἦν δ' ἐγώ. καὶ
ὅπως γε μή, ὦ ἑταῖρε, ὁ σοφιστὴς ἐπαινῶν ἃ πωλεῖ ἐξα-
πατήσῃ ἡμᾶς, ὥσπερ οἱ περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν,
ὁ ἔμπορός τε καὶ κάπηλος. καὶ γὰρ οὗτοί που ὧν ἄγουσιν D
ἀγωγίμων οὔτε αὐτοὶ ἴσασιν ὅ τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν περὶ
τὸ σῶμα, ἐπαινοῦσι δὲ πάντα πωλοῦντες, οὔτε οἱ ὠνού- 158
μενοι παρ' αὐτῶν, ἐὰν μή τις τύχῃ γυμναστικὸς ἢ ἰατρὸς
ὤν. οὕτω δὲ καὶ οἱ τὰ μαθήματα περιάγοντες κατὰ τὰς
πόλεις καὶ πωλοῦντες καὶ καπηλεύοντες τῷ ἀεὶ ἐπιθυμοῦντι
ἐπαινοῦσι μὲν πάντα ἃ πωλοῦσι, τάχα δ' ἄν τινες, ὦ
ἄριστε, καὶ τούτων ἀγνοοῖεν ὧν πωλοῦσιν ὅ τι χρηστὸν
ἢ πονηρὸν πρὸς τὴν ψυχήν· ὡς δ' αὕτως καὶ οἱ ὠνούμε- E
νοι παρ' αὐτῶν, ἐὰν μή τις τύχῃ περὶ τὴν ψυχὴν αὖ ἰα-
τρικὸς ὤν. εἰ μὲν οὖν σὺ τυγχάνεις ἐπιστήμων τούτων τί
χρηστὸν καὶ πονηρόν, ἀσφαλές σοι ὠνεῖσθαι μαθήματα 195
καὶ παρὰ Πρωταγόρου καὶ παρ' ἄλλου ὁτουοῦν· εἰ δὲ μή,
ὅρα, ὦ μακάριε, μὴ περὶ τοῖς φιλτάτοις κυβεύῃς τε καὶ 314
κινδυνεύῃς. καὶ γὰρ δὴ καὶ πολὺ μείζων κίνδυνος ἐν τῇ
τῶν μαθημάτων ὠνῇ ἢ ἐν τῇ τῶν σιτίων. σιτία μὲν γὰρ
καὶ ποτὰ πριάμενον παρὰ τοῦ καπήλου καὶ ἐμπόρου ἔξεστιν
ἐν ἄλλοις ἀγγείοις ἀποφέρειν, καὶ πρὶν δέξασθαι αὐτὰ εἰς τὸ
σῶμα πιόντα ἢ φαγόντα, καταθέμενον οἴκαδε ἔξεστι συμ-
βουλεύσασθαι, παρακαλέσαντα τὸν ἐπαΐοντα, ὅ τι τε ἐδεστέον
ἢ ποτέον καὶ ὅ τι μή, καὶ ὁπόσον καὶ ὁπότε· ὥστε ἐν τῇ
ὠνῇ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος. μαθήματα δὲ οὐκ ἔστιν ἐν B
ἄλλῳ ἀγγείῳ ἀπενεγκεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη, καταθέντα τὴν
τιμήν, τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβόντα καὶ μαθόντα 159
ἀπιέναι ἢ βεβλαμμένον ἢ ὠφελημένον. ταῦτα οὖν σκοπώ-
μεθα καὶ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν· ἡμεῖς γὰρ ἔτι
νέοι, ὥστε τοσοῦτο πρᾶγμα διελέσθαι. νῦν μέντοι, ὥσπερ
ὡρμήσαμεν, ἴωμεν καὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός, ἔπειτα ἀκού-
σαντες καὶ ἄλλοις ἀνακοινωσώμεθα· καὶ γὰρ οὐ μόνος Πρω-
ταγόρας αὐτόθι ἐστίν, ἀλλὰ καὶ Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος — οἶ-
μαι δὲ καὶ Πρόδικον τὸν Κεῖον — καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ C
σοφοί.

VI. Δόξαν ἡμῖν ταῦτα, ἐπορευόμεθα. Ἐπειδὴ δὲ
ἐν τῷ προθύρῳ ἐγενόμεθα, ἐπιστάντες περί τινος λόγου
διελεγόμεθα, ὃς ἡμῖν κατὰ τὴν ὁδὸν ἐνέπεσεν· ἵν' οὖν μὴ

18. ἀποκριναίμεθα cum Bekkero c: ἀποκρινοίμεθα cum libris a. — 19. ἐπιστάτης; τί ἂν εἴποιμεν αὐτὸν εἶναι; Ὦ Σώκρατες, ἐπιστάτην ab. — 20. τοῦ] τοῦ τὸ ΧΘBCErye, τοῦτο w. — 21. μέντοι] μέντοιγε ΧΘ. — 22. ἡ ἀπόκρισις] ἡ ἀποκρίσεως ΧΘ. — 24. ἐπιστήμονα - - - οὗπερ καὶ om. ΧΘ. — 26. ἢ δῆλον ὅτι cum Heindorfio bc: δηλονότι cum libris a. — 35. παρακαλεῖς ΧΘ. — 41. ὄρθριον ΧΘΣBCErwyr et pr. Γ. — 43. ποιῇ a.

7. φαίνεται γὰρ ἔμοιγε τοιοῦτός τις Hippocrati tribuit a. — 8. ψυχὴ ὦ Σώκρατες E ac. — 9. ἐξαπατήσει Bekkerus. — 15. δὲ] δὴ a. — 21. ἐπιστήμων ὢν τούτων Heindorfius. — 27. παρά του a. — 31. ἢ] καὶ a. — ὁπόσα a. — 37. τοσοῦτον a.

ἀτελὴς γένοιτο, ἀλλὰ διαπερανάμενοι οὕτως ἐσίοιμεν, στάν-
τες ἐν τῷ προθύρῳ διελεγόμεθα, ἕως συνωμολογήσαμεν
ἀλλήλοις. δοκεῖ οὖν μοι, ὁ θυρωρός, εὐνοῦχός τις, κατή-
D κουεν ἡμῶν, κινδυνεύει δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν σοφιστῶν
ἄχθεσθαι τοῖς φοιτῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν. ἐπειδὴ γοῦν ἐκρού-
σαμεν τὴν θύραν, ἀνοίξας καὶ ἰδὼν ἡμᾶς, Ἔα, ἔφη,
σοφισταί τινες· οὐ σχολὴ αὐτῷ. Καὶ ἅμα ἀμφοῖν τοῖν χε-
ροῖν τὴν θύραν πάνυ προθύμως ὡς οἷός τ' ἦν ἐπήραξε.
καὶ ἡμεῖς πάλιν ἐκρούομεν. καὶ ὃς ἐγκεκλειμένης τῆς θύ-
160 ρας ἀποκρινόμενος εἶπεν, Ὦ ἄνθρωποι, ἔφη, οὐκ ἀκηκό-
ατε, ὅτι οὐ σχολὴ αὐτῷ; Ἀλλ' ὦ 'γαθέ, ἔφην ἐγώ, οὔτε
παρὰ Καλλίαν ἥκομεν οὔτε σοφισταί ἐσμεν, ἀλλὰ θάῤῥει·
E Πρωταγόραν γάρ τοι δεόμενοι ἰδεῖν ἤλθομεν. εἰσάγγειλον
οὖν. Μόγις οὖν ποτε ἡμῖν ἄνθρωπος ἀνέῳξε τὴν θύραν.

VII. Ἐπειδὴ δὲ εἰσήλθομεν, κατελάβομεν Πρωταγό-
ραν ἐν τῷ προστῴῳ περιπατοῦντα, ἑξῆς δ' αὐτῷ συμπε-
ριεπάτουν ἐκ μὲν τοῦ ἐπὶ θάτερα Καλλίας ὁ Ἱππονίκου
315 καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ ὁμομήτριος, Πάραλος ὁ Περικλέ-
ους, καὶ Χαρμίδης ὁ Γλαύκωνος, ἐκ δὲ τοῦ ἐπὶ θάτερα ὁ
ἕτερος τῶν Περικλέους Ξάνθιππος καὶ Φιλιππίδης ὁ Φι-
λομήλου καὶ Ἀντίμοιρος ὁ Μενδαῖος, ὅσπερ εὐδοκιμεῖ μά-
λιστα τῶν Πρωταγόρου μαθητῶν καὶ ἐπὶ τέχνῃ μανθάνει,
ὡς σοφιστὴς ἐσόμενος. τούτων δὲ οἳ ὄπισθεν ἠκολούθουν
ἐπακούοντες τῶν λεγομένων, τὸ μὲν πολὺ ξένοι ἐφαίνοντο,
οὓς ἄγει ἐξ ἑκάστων τῶν πόλεων ὁ Πρωταγόρας, δι' ὧν
διεξέρχεται, κηλῶν τῇ φωνῇ ὥσπερ Ὀρφεύς, οἱ δὲ κατὰ
B τὴν φωνὴν ἕπονται κεκηλημένοι· ἦσαν δέ τινες καὶ τῶν
ἐπιχωρίων ἐν τῷ χορῷ. τοῦτον τὸν χορὸν μάλιστα ἔγωγε
ἰδὼν ἥσθην, ὡς καλῶς εὐλαβοῦντο μηδέποτε ἐμποδὼν ἐν
161 τῷ ἔμπροσθεν εἶναι Πρωταγόρου, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἀνα-
στρέφοι καὶ οἱ μετ' ἐκείνου, εὖ πως καὶ ἐν κόσμῳ περιε-
σχίζοντο οὗτοι οἱ ἐπήκοοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ἐν κύκλῳ
περιιόντες ἀεὶ εἰς τὸ ὄπισθεν καθίσταντο κάλλιστα.

Τὸν δὲ μετ' εἰσενόησα, ἔφη Ὅμηρος, Ἱππίαν τὸν
C Ἠλεῖον, καθήμενον ἐν τῷ κατ' ἀντικρὺ προστῴῳ ἐν θρό-
νῳ· περὶ αὐτὸν δ' ἐκάθηντο ἐπὶ βάθρων Ἐρυξίμαχός τε
ὁ Ἀκουμενοῦ καὶ Φαῖδρος ὁ Μυῤῥινούσιος καὶ Ἄνδρων
ὁ Ἀνδροτίωνος καὶ τῶν ξένων πολῖταί τε αὐτοῦ καὶ ἄλ-
λοι τινές. ἐφαίνοντο δὲ περὶ φύσεώς τε καὶ τῶν μετεώ-
ρων ἀστρονομικὰ ἄττα διερωτᾶν τὸν Ἱππίαν, ὁ δ' ἐν
θρόνῳ καθήμενος ἑκάστοις αὐτῶν διέκρινε καὶ διεξῄει τὰ
ἐρωτώμενα.

Καὶ μὲν δὴ καὶ Τάνταλόν γε εἰσεῖδον. ἐπεδήμει
γὰρ ἄρα Πρόδικος ὁ Κεῖος, ἦν δὲ ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ D
πρὸ τοῦ μὲν ὡς ταμιείῳ ἐχρῆτο Ἱππόνικος, νῦν δὲ ὑπὸ
τοῦ πλήθους τῶν καταλυόντων ὁ Καλλίας καὶ τοῦτο ἐκ-
κενώσας ξένοις κατάλυσιν πεποίηκεν. ὁ μὲν οὖν Πρόδι-
κος ἔτι κατέκειτο, ἐγκεκαλυμμένος ἐν κῳδίοις τισὶ καὶ στρώ-
μασι καὶ μάλα πολλοῖς, ὡς ἐφαίνετο· παρεκάθηντο δὲ
αὐτῷ ἐπὶ ταῖς πλησίον κλίναις Παυσανίας τε ὁ ἐκ Κερα-
μέων καὶ μετὰ Παυσανίου νέον τι ἔτι μειράκιον, ὡς μὲν 162
ἐγῷμαι, καλόν τε κἀγαθὸν τὴν φύσιν, τὴν δ' οὖν ἰδέαν E
πάνυ καλός. ἔδοξα ἀκοῦσαι ὄνομα αὐτῷ εἶναι Ἀγάθωνα,
καὶ οὐκ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ παιδικὰ Παυσανίου τυγχάνει
ὤν. τοῦτ' οὖν τὸ μειράκιον, καὶ τὼ Ἀδειμάντω ἀμφοτέρω,
ὅ τε Κήπιδος καὶ ὁ Λευκολοφίδου, καὶ ἄλλοι τινὲς ἐφαί-
νοντο. περὶ δὲ ὧν διελέγοντο οὐκ ἐδυνάμην ἔγωγε μαθεῖν
ἔξωθεν, καίπερ λιπαρῶς ἔχων ἀκούειν τοῦ Προδίκου —
πάσσοφος γάρ μοι δοκεῖ ἀνὴρ εἶναι καὶ θεῖος, — ἀλλὰ 316
διὰ τὴν βαρύτητα τῆς φωνῆς βόμβος τις ἐν τῷ οἰκήματι
γιγνόμενος ἀσαφῆ ἐποίει τὰ λεγόμενα.

Καὶ ἡμεῖς μὲν ἄρτι εἰσεληλύθειμεν, κατόπιν δὲ ἡμῶν
ἐπεισῆλθον Ἀλκιβιάδης τε ὁ καλός, ὡς φῂς σὺ καὶ ἐγὼ
πείθομαι, καὶ Κριτίας ὁ Καλλαίσχρου.

VIII. Ἡμεῖς οὖν ὡς εἰσήλθομεν, ἔτι σμίκρ' ἄττα
διατρίψαντες καὶ ταῦτα διαθεασάμενοι προσῇμεν πρὸς τὸν B
Πρωταγόραν, καὶ ἐγὼ εἶπον· Ὦ Πρωταγόρα, πρός σέ τοι
ἤλθομεν ἐγώ τε καὶ Ἱπποκράτης οὗτος. Πότερον, ἔφη,
μόνῳ βουλόμενοι διαλεχθῆναι ἢ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων; Ἡμῖν
μέν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν διαφέρει· ἀκούσας δὲ οὗ ἕνεκα ἤλ-
θομεν, αὐτὸς σκέψαι. Τί οὖν δή ἐστιν, ἔφη, οὗ ἕνεκα
ἥκετε; Ἱπποκράτης ὅδε ἐστὶ μὲν τῶν ἐπιχωρίων, Ἀπολ-
λοδώρου υἱός, οἰκίας μεγάλης τε καὶ εὐδαίμονος· αὐτὸς 163
δὲ τὴν φύσιν δοκεῖ ἐνάμιλλος εἶναι τοῖς ἡλικιώταις. ἐπι- 196
θυμεῖν δέ μοι δοκεῖ ἐλλόγιμος γενέσθαι ἐν τῇ πόλει. τοῦτο C
δὲ οἴεταί οἱ μάλιστα γενέσθαι, εἰ σοὶ συγγένοιτο. ταῦτ'
οὖν ἤδη σὺ σκόπει, πότερον περὶ αὐτῶν μόνος οἴει δεῖν
διαλέγεσθαι πρὸς μόνους, ἢ μετ' ἄλλων. Ὀρθῶς, ἔφη,
προμηθεῖ, ὦ Σώκρατες, ὑπὲρ ἐμοῦ. ξένον γὰρ ἄνδρα καὶ
ἰόντα εἰς πόλεις μεγάλας, καὶ ἐν ταύταις πείθοντα τῶν
νέων τοὺς βελτίστους ἀπολείποντας τὰς τῶν ἄλλων συνου-
σίας, καὶ οἰκείων καὶ ὀθνείων, καὶ πρεσβυτέρων καὶ νεω-
τέρων, ἑαυτῷ συνεῖναι ὡς βελτίους ἐσομένους διὰ τὴν
ἑαυτοῦ συνουσίαν, χρὴ εὐλαβεῖσθαι τὸν ταῦτα πράττοντα· D

---

1. εἰσίοιμεν a c. — 7. τοῖν] ταῖν a. — 8. οἷόν τ' a. — 9. ἐγκεκλειμένης ΧΘ: ἐγκεκλεισμένης a c, ἐγκεκλημένης Bekkerus. — 13. τοι] τι b, probante Orellio. — 14. ἄνθρωπος cum Bekkero c: ὁ ἄνθρωπος Σ et rc. Γ, ἄνθρωπος a. — 16. προστόῳ a. — 20. ἑταῖρος libri, praeter r et rc. Σ, omnes. — τῶν] τοῦ a. — 21. εὐδοκίμει - - - ἐμάνθανεν Stephanus. — 23. οἳ ὄπισθεν a b c: ὄπισθεν libri, praeter Br et Flor. bo, omnes. Fort. ὄπισθεν οἵ. Bait. — 24. τῶν om. a. — 30. πρόσθεν X. — 33. ὄπισθε Θ b. — 34. μετεισενόησα a. — Ὅμηρος] Odyss. λ, 601. — 35. προστόῳ a. — 37. Ἀκουμένου a. — 38. Ἀνδροτίωνος] ἀριστίωνος ΧΘr. — 39. τῶν om. a.

1. ἐσεῖδον a. Odyss. λ, 582. — 2. ἄρα] ῥα ΧΘ, ἄρα καὶ r et corr. Σ. — 9. τι om. a. — 11. καλῶς ΧΘ, καλόν Γr. — 13. τοῦτ' οὖν Heindorfius: τοῦτο ἦν ΧΘw, τοῦτό τ' ἦν E, τοῦτό τ' ἦν a b c. — 17. πάνσοφος a b c. Scribe πάσσοφος cum ΧΘ. Bekk. — ἀνὴρ cum Bekkero c: ὁ ἀνὴρ r, ἀνὴρ a. — 21. τε om. ΧΘ. — 23. μικρὰ a. — 25. τοι] τι b, probante Orellio. — 38. ἰόντα] κατιόντα a c.

οὐ γὰρ σμικροὶ περὶ αὐτὰ φθόνοι τε γίγνονται καὶ ἄλλαι
δυσμένειαί τε καὶ ἐπιβουλαί. ἐγὼ δὲ τὴν σοφιστικὴν τέ-
χνην φημὶ μὲν εἶναι παλαιάν, τοὺς δὲ μεταχειριζομένους
αὐτὴν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν, φοβουμένους τὸ ἐπαχθὲς
αὐτῆς, πρόσχημα ποιεῖσθαι καὶ προκαλύπτεσθαι τοὺς μὲν
ποίησιν, οἷον Ὅμηρόν τε καὶ Ἡσίοδον καὶ Σιμωνίδην,
τοὺς δὲ αὖ τελετάς τε καὶ χρησμῳδίας, τοὺς ἀμφί τε Ὀρ-
φέα καὶ Μουσαῖον. ἐνίους δέ τινας ᾔσθημαι καὶ γυμνα-
164 στικήν, οἷον Ἴκκος τε ὁ Ταραντῖνος καὶ ὁ νῦν ἔτι ὢν
E οὐδενὸς ἥττων σοφιστὴς Ἡρόδικος ὁ Σηλυμβριανός, τὸ
δὲ ἀρχαῖον Μεγαρεύς. μουσικὴν δὲ Ἀγαθοκλῆς τε ὁ ὑμέ-
τερος πρόσχημα ἐποιήσατο, μέγας ὢν σοφιστής, καὶ Πυ-
θοκλείδης ὁ Κεῖος καὶ ἄλλοι πολλοί. οὗτοι πάντες, ὥσπερ
λέγω, φοβηθέντες τὸν φθόνον ταῖς τέχναις ταύταις παρα-
317 πετάσμασιν ἐχρήσαντο. ἐγὼ δὲ τούτοις ἅπασι κατὰ τοῦτο
εἶναι οὐ ξυμφέρομαι· ἡγοῦμαι γὰρ αὐτοὺς οὔ τι διαπρά-
ξασθαι ὃ ἐβουλήθησαν· οὐ γὰρ λαθεῖν τῶν ἀνθρώπων
τοὺς δυναμένους ἐν ταῖς πόλεσι πράττειν, ὧνπερ ἕνεκα
ταῦτ' ἐστὶ τὰ προσχήματα, ἐπεὶ οἵ γε πολλοὶ ὡς ἔπος
εἰπεῖν οὐδὲν αἰσθάνονται, ἀλλ' ἅττ' ἂν οὗτοι διαγγέλλωσι,
ταῦτα ὑμνοῦσι. τὸ οὖν ἀποδιδράσκοντα μὴ δύνασθαι ἀπο-
δρᾶναι, ἀλλὰ καταφανῆ εἶναι, πολλὴ μωρία καὶ τοῦ ἐπι-
B χειρήματος, καὶ πολὺ δυσμενεστέρους παρέχεσθαι ἀνάγκη
τοὺς ἀνθρώπους· ἡγοῦνται γὰρ τὸν τοιοῦτον πρὸς τοῖς
ἄλλοις καὶ πανοῦργον εἶναι. ἐγὼ οὖν τούτων τὴν ἐναντίαν
ἅπασαν ὁδὸν ἐλήλυθα, καὶ ὁμολογῶ τε σοφιστὴς εἶναι καὶ
παιδεύειν ἀνθρώπους, καὶ εὐλάβειαν ταύτην οἶμαι βελτίω
ἐκείνης εἶναι, τὸ ὁμολογεῖν μᾶλλον ἢ ἔξαρνον εἶναι· καὶ
165 ἄλλας πρὸς ταύτῃ ἔσκεμμαι, ὥστε, σὺν θεῷ εἰπεῖν, μηδὲν
δεινὸν πάσχειν διὰ τὸ ὁμολογεῖν σοφιστὴς εἶναι. καίτοι
C πολλά γε ἔτη ἤδη εἰμὶ ἐν τῇ τέχνῃ. καὶ γὰρ καὶ τὰ ξύμ-
παντα πολλά μοί ἐστιν· οὐδενὸς ὅτου οὐ πάντων ἂν ὑμῶν
καθ' ἡλικίαν πατὴρ εἴην. ὥστε πολύ μοι ἥδιστόν ἐστιν εἴ
τι βούλεσθε, περὶ τούτων ἁπάντων ἐναντίον τῶν ἔνδον
ὄντων τὸν λόγον ποιεῖσθαι. Καὶ ἐγώ — ὑπώπτευσα γὰρ
βούλεσθαι αὐτὸν τῷ τε Προδίκῳ καὶ τῷ Ἱππίᾳ ἐνδείξασθαι
καὶ καλλωπίσασθαι, ὅτι ἐρασταὶ αὐτοῦ ἀφιγμένοι εἴημεν —
D Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, οὐ καὶ Πρόδικον καὶ Ἱππίαν ἐκαλέ-
σαμεν καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ἵνα ἐπακούσωσιν ἡμῶν; Πάνυ
μὲν οὖν, ἔφη ὁ Πρωταγόρας. Βούλεσθε οὖν, ὁ Καλλίας
ἔφη, συνέδριον κατασκευάσωμεν, ἵνα καθιζόμενοι διαλέ-
γησθε; Ἐδόκει χρῆναι. ἄσμενοι δὲ πάντες ἡμεῖς, ὡς ἀκου-
σόμενοι ἀνδρῶν σοφῶν, καὶ αὐτοί τε ἀντιλαβόμενοι τῶν
βάθρων καὶ τῶν κλινῶν κατεσκευάζομεν παρὰ τῷ Ἱππίᾳ·
ἐκεῖ γὰρ προϋπῆρχε τὰ βάθρα. ἐν δὲ τούτῳ Καλλίας τε
E καὶ Ἀλκιβιάδης ἡκέτην ἄγοντε τὸν Πρόδικον, ἀναστήσαντες
ἐκ τῆς κλίνης, καὶ τοὺς μετὰ τοῦ Προδίκου.

IX. Ἐπεὶ δὲ πάντες συνεκαθεζόμεθα, ὁ Πρωταγόρας,
Νῦν δὴ ἄν, ἔφη, λέγοις, ὦ Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ οἵδε
πάρεισι, περὶ ὧν ὀλίγον πρότερον μνείαν ἐποιοῦ πρὸς ἐμὲ 166
ὑπὲρ τοῦ νεανίσκου. Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Ἡ αὐτή μοι
ἀρχή ἐστιν, ὦ Πρωταγόρα, ἥπερ ἄρτι, περὶ ὧν ἀφικόμην. 318
Ἱπποκράτης γὰρ ὅδε τυγχάνει ἐν ἐπιθυμίᾳ ὢν τῆς σῆς συν-
ουσίας· ὅ τι οὖν αὐτῷ ἀποβήσεται, ἐάν σοι συνῇ, ἡδέως
ἄν φησι πυθέσθαι. τοσοῦτος ὅ γε ἡμέτερος λόγος. Ὑπο-
λαβὼν οὖν ὁ Πρωταγόρας εἶπεν· Ὦ νεανίσκε, ἔσται τοίνυν
σοι, ἐὰν ἐμοὶ συνῇς, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐμοὶ συγγένῃ, ἀπιέναι
οἴκαδε βελτίονι γεγονότι, καὶ ἐν τῇ ὑστεραίᾳ ταὐτὰ ταῦτα·
καὶ ἑκάστης ἡμέρας ἀεὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιδόναι. Καὶ
ἐγὼ ἀκούσας εἶπον· Ὦ Πρωταγόρα, τοῦτο μὲν οὐδὲν θαυ- B
μαστὸν λέγεις, ἀλλὰ εἰκός, ἐπεὶ κἂν σύ, καίπερ τηλικοῦτος
ὢν καὶ οὕτω σοφός, εἴ τίς σε διδάξειεν ὃ μὴ τυγχάνεις
ἐπιστάμενος, βελτίων ἂν γένοιο. ἀλλὰ μὴ οὕτως, ἀλλ'
ὥσπερ ἂν εἰ αὐτίκα μάλα μεταβαλὼν τὴν ἐπιθυμίαν Ἱππο-
κράτης ὅδε ἐπιθυμήσειε τῆς συνουσίας τούτου τοῦ νεανί-
σκου τοῦ νῦν νεωστὶ ἐπιδημοῦντος, Ζευξίππου τοῦ Ἡρα-
κλεώτου, καὶ ἀφικόμενος παρ' αὐτόν, ὥσπερ παρὰ σὲ νῦν,
ἀκούσειεν αὐτοῦ ταὐτὰ ταῦτα, ἅπερ σοῦ, ὅτι ἑκάστης C
ἡμέρας ξυνὼν αὐτῷ βελτίων ἔσται καὶ ἐπιδώσει· εἰ αὐτὸν
ἐπανέροιτο· Τί δὴ φῂς βελτίω ἔσεσθαι καὶ εἰς τί ἐπιδώ-
σειν; εἴποι ἂν αὐτῷ ὁ Ζεύξιππος, ὅτι πρὸς γραφικήν· 167
κἂν εἰ Ὀρθαγόρᾳ τῷ Θηβαίῳ συγγενόμενος, ἀκούσας ἐκεί-
νου ταὐτὰ ταῦτα, ἅπερ σοῦ, ἐπανέροιτο αὐτὸν εἰς ὅ τι
βελτίων καθ' ἡμέραν ἔσται συγγιγνόμενος ἐκείνῳ, εἴποι
ἄν, ὅτι εἰς αὔλησιν· οὕτω δὴ καὶ σὺ εἰπὲ τῷ νεανίσκῳ
καὶ ἐμοὶ ὑπὲρ τούτου ἐρωτῶντι, Ἱπποκράτης ὅδε Πρωτα- D
γόρᾳ συγγενόμενος, ᾗ ἂν αὐτῷ ἡμέρᾳ συγγένηται, βελτίων
ἄπεισι γενόμενος καὶ τῶν ἄλλων ἡμερῶν ἑκάστης οὕτως
ἐπιδώσει εἰς τί, ὦ Πρωταγόρα, καὶ περὶ τοῦ; Καὶ ὁ Πρω-
ταγόρας ἐμοῦ ταῦτα ἀκούσας, Σύ τε καλῶς ἐρωτᾷς, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, καὶ ἐγὼ τοῖς καλῶς ἐρωτῶσι χαίρω ἀποκρι-
νόμενος. Ἱπποκράτης γὰρ παρ' ἐμὲ ἀφικόμενος οὐ πείσεται,
ἅπερ ἂν ἔπαθεν ἄλλῳ τῳ συγγενόμενος τῶν σοφιστῶν· οἱ
μὲν γὰρ ἄλλοι λωβῶνται τοὺς νέους· τὰς γὰρ τέχνας αὐ- E
τοὺς πεφευγότας ἄκοντας πάλιν αὖ ἄγοντες ἐμβάλλουσιν
εἰς τέχνας, λογισμούς τε καὶ ἀστρονομίαν καὶ γεωμετρίαν
καὶ μουσικὴν διδάσκοντες — καὶ ἅμα εἰς τὸν Ἱππίαν ἀπέ-
βλεψε — παρὰ δ' ἐμὲ ἀφικόμενος μαθήσεται οὐ περὶ ἄλλου 197
του ἢ περὶ οὗ ἥκει. τὸ δὲ μάθημά ἐστιν εὐβουλία περί τε
τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν αὑτοῦ οἰκίαν διοικοῖ,
καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως δυνατώ- 319
τατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν. Ἆρ', ἔφην ἐγώ, 168
ἕπομαί σου τῷ λόγῳ; δοκεῖς γάρ μοι λέγειν τὴν πολιτικὴν
τέχνην καὶ ὑπισχνεῖσθαι ποιεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς πολίτας.

---

10. Σηλυβριανός c. — 16. κατὰ] τὸ κατὰ Astius. — 21. τὸ] τὸν libri praeter Ξ omnes. — 31. ἤδη ἔτη Γ b c. v. Apol. Socr. 18 B. Euthyd. 271 C. — 33. εἴτ' ἐβούλεσθε ΧΘ. — 41. καθεζόμενοι a. — 45. τῷ Ἱππίᾳ ΧΘ: τὸν Ἱππίαν a b c.

1. Ἐπεὶ] Ἐπειδὴ a. — ὁ om. a. — 3. ὀλίγῳ a. — 5. ἐστὶν ἀρχὴ a. — 6. ὢν ἐν ἐπιθυμίᾳ a. — 15. ὃ] ἃ a. — τυγχάνῃς Θ, τυγχάνοις cum Bekkero c. — 17. μάλα om. a. — 19. ἐπιδημοῦντος νεωστί a. — 24. ὁ om. a. — 30. αὐτῷ om. a. — 33. ἔφη, ἐρωτᾷς a. — 38. αὖ om. a. — 39. εἰς τὰς τέχνας a. — 42. τε om. ΧΘr. — 45. Ἆρ' a.

Αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτό ἐστιν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ ἐπάγ-
γελμα, ὃ ἐπαγγέλλομαι.

X. Ἦ καλόν, ἦν δ᾽ ἐγώ, τέχνημα ἄρα κέκτησαι, εἴπερ
κέκτησαι· οὐ γάρ τι ἄλλο πρός γε σὲ εἰρήσεται ἢ ἅπερ
νοῶ. ἐγὼ γὰρ τοῦτο, ὦ Πρωταγόρα, οὐκ ᾤμην διδακτὸν
B εἶναι, σοὶ δὲ λέγοντι οὐκ ἔχω ὅπως ἀπιστῶ. ὅθεν δὲ αὐτὸ
ἡγοῦμαι οὐ διδακτὸν εἶναι μηδ᾽ ὑπ᾽ ἀνθρώπων παρα-
σκευαστὸν ἀνθρώποις, δίκαιός εἰμι εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ Ἀθη-
ναίους, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, φημὶ σοφοὺς εἶναι.
ὁρῶ οὖν, ὅταν συλλεγῶμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐπειδὰν μὲν
περὶ οἰκοδομίας τι δέῃ πρᾶξαι τὴν πόλιν, τοὺς οἰκοδόμους
μεταπεμπομένους συμβούλους περὶ τῶν οἰκοδομημάτων,
ὅταν δὲ περὶ ναυπηγίας, τοὺς ναυπηγούς· καὶ τἆλλα πάντα
C οὕτως, ὅσα ἡγοῦνται μαθητά τε καὶ διδακτὰ εἶναι. ἐὰν
δέ τις ἄλλος ἐπιχειρῇ αὐτοῖς συμβουλεύειν, ὃν ἐκεῖνοι μὴ
οἴονται δημιουργὸν εἶναι, κἂν πάνυ καλὸς ᾖ καὶ πλούσιος
καὶ τῶν γενναίων, οὐδέν τι μᾶλλον ἀποδέχονται, ἀλλὰ
169 καταγελῶσι καὶ θορυβοῦσιν, ἕως ἂν ἢ αὐτὸς ἀποστῇ ὁ
ἐπιχειρῶν λέγειν καταθορυβηθείς, ἢ οἱ τοξόται αὐτὸν ἀφελ-
κύσωσιν ἢ ἐξαίρωνται κελευόντων τῶν πρυτάνεων. περὶ
μὲν οὖν ὧν οἴονται ἐν τέχνῃ εἶναι, οὕτω διαπράττονται·
D ἐπειδὰν δέ τι περὶ τῆς πόλεως διοικήσεως δέῃ βουλεύσα-
σθαι, συμβουλεύει αὐτοῖς ἀνιστάμενος περὶ τούτων ὁμοίως
μὲν τέκτων, ὁμοίως δὲ χαλκεύς, σκυτοτόμος, ἔμπορος,
ναύκληρος, πλούσιος, πένης, γενναῖος, ἀγεννής, καὶ τού-
τοις οὐδεὶς τοῦτο ἐπιπλήττει ὥσπερ τοῖς πρότερον, ὅτι
οὐδαμόθεν μαθών, οὐδὲ ὄντος διδασκάλου οὐδενὸς αὐτῷ,
ἔπειτα συμβουλεύειν ἐπιχειρεῖ· δῆλον γάρ, ὅτι οὐχ ἡγοῦνται
διδακτὸν εἶναι. μὴ τοίνυν ὅτι τὸ κοινὸν τῆς πόλεως οὕτως
E ἔχει, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἡμῖν οἱ σοφώτατοι καὶ ἄριστοι τῶν πολι-
τῶν ταύτην τὴν ἀρετὴν ἣν ἔχουσιν οὐχ οἷοί τε ἄλλοις πα-
ραδιδόναι· ἐπεὶ Περικλῆς, ὁ τουτωνὶ τῶν νεανίσκων πατήρ,
τούτους ἃ μὲν διδασκάλων εἴχετο καλῶς καὶ εὖ ἐπαίδευσεν,
320 ἃ δὲ αὐτὸς σοφός ἐστιν, οὔτε αὐτὸς παιδεύει οὔτε τῳ
ἄλλῳ παραδίδωσιν, ἀλλ᾽ αὐτοὶ περιιόντες νέμονται ὥσπερ
ἄφετοι, ἐάν που αὐτόματοι περιτύχωσι τῇ ἀρετῇ. εἰ δὲ
βούλει, Κλεινίαν, τὸν Ἀλκιβιάδου τουτουῒ νεώτερον ἀδελ-
φόν, ἐπιτροπεύων ὁ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ Περικλῆς, δεδιὼς
170 περὶ αὐτοῦ μὴ διαφθαρῇ δὴ ὑπὸ Ἀλκιβιάδου, ἀποσπάσας
ἀπὸ τούτου, καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος ἐπαίδευε· καὶ
πρὶν ἓξ μῆνας γεγονέναι, ἀπέδωκε τούτῳ οὐκ ἔχων ὅ τι
B χρήσαιτο αὐτῷ. καὶ ἄλλους σοι παμπόλλους ἔχω λέγειν,
οἳ αὐτοὶ ἀγαθοὶ ὄντες οὐδένα πώποτε βελτίω ἐποίησαν
οὔτε τῶν οἰκείων οὔτε τῶν ἀλλοτρίων. ἐγὼ οὖν, ὦ Πρω-
ταγόρα, εἰς ταῦτα ἀποβλέπων οὐχ ἡγοῦμαι διδακτὸν εἶναι
ἀρετήν· ἐπειδὴ δὲ σου ἀκούω ταῦτα λέγοντος, κάμπτομαι
καὶ οἶμαί τί σε λέγειν διὰ τὸ ἡγεῖσθαί σε πολλῶν μὲν
ἔμπειρον γεγονέναι, πολλὰ δὲ μεμαθηκέναι, τὰ δὲ αὐτὸν
ἐξευρηκέναι. εἰ οὖν ἔχεις ἐναργέστερον ἡμῖν ἐπιδεῖξαι, ὡς
διδακτόν ἐστιν ἡ ἀρετή, μὴ φθονήσῃς, ἀλλ᾽ ἐπίδειξον. C
Ἀλλ᾽, ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ φθονήσω. ἀλλὰ πότερον
ὑμῖν, ὡς πρεσβύτερος νεωτέροις, μῦθον λέγων ἐπιδείξω
ἢ λόγῳ διεξελθών; Πολλοὶ οὖν αὐτῷ ὑπέλαβον τῶν παρα-
καθημένων, ὁποτέρως βούλοιτο, οὕτω διεξιέναι. Δοκεῖ
τοίνυν μοι, ἔφη, χαριέστερον εἶναι μῦθον ὑμῖν λέγειν.

XI. Ἦν γάρ ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ
δὲ γένη οὐκ ἦν. ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἱμαρ- D
μένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ 171
πυρὸς μίξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῇ κεράννυται.
ἐπειδὴ δ᾽ ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προ-
μηθεῖ καὶ Ἐπιμηθεῖ κοσμῆσαί τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἑκά-
στοις ὡς πρέπει. Προμηθέα δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς
αὐτὸς νεῖμαι· Νείμαντος δ᾽ ἐμοῦ, ἔφη, ἐπίσκεψαι· καὶ οὕτω
πείσας νέμει. νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆ-
πτε, τοὺς δ᾽ ἀσθενεστέρους τάχει ἐκόσμει· τοὺς δὲ ὥπλιζε, E
τοῖς δ᾽ ἄοπλον διδοὺς φύσιν ἄλλην τιν᾽ αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο
δύναμιν εἰς σωτηρίαν. ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμπι-
σχε, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν· ἃ δὲ ηὖξε
μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσωζε· καὶ τἆλλα οὕτως ἐπανισῶν 321
ἔνεμε. ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων μή τι γένος
ἀϊστωθείη. ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθοριῶν διαφυγὰς
ἐπήρκεσε, πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμάρειαν ἐμηχανᾶτο
ἀμφιεννὺς αὐτὰ πυκναῖς τε θριξὶ καὶ στερεοῖς δέρμασιν,
ἱκανοῖς μὲν ἀμῦναι χειμῶνα, δυνατοῖς δὲ καὶ καύματα,
καὶ εἰς εὐνὰς ἰοῦσιν ὅπως ὑπάρχοι τὰ αὐτὰ ταῦτα στρω-
μνὴ οἰκεία τε καὶ αὐτοφυὴς ἑκάστῳ· καὶ ὑπὸ ποδῶν τὰ B
μὲν ὁπλαῖς, τὰ δὲ θριξὶ καὶ δέρμασι στερεοῖς καὶ ἀναί- 172
μοις. τοὐντεῦθεν τροφὰς ἄλλοις ἄλλας ἐξεπόριζε, τοῖς μὲν
ἐκ γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ
ῥίζας· ἔστι δ᾽ οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφὴν ζώων ἄλλων βοράν·
καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε, τοῖς δ᾽ ἀναλισκομένοις
ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων. ἅτε
δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν
καταναλώσας τὰς δυνάμεις [εἰς τὰ ἄλογα]. λοιπὸν δὴ 198
ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει C
ὅ τι χρήσαιτο. ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς
ἐπισκεψάμενος τὴν νομήν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῷα ἐμ-
μελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνόν τε καὶ
ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον. ἤδη δὲ καὶ ἡ
εἱμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ᾗ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι

---

4. ἄλλο τι a. — γε om. a. — 6. ὅπως Heindorfius: ὅπως ἂν a b, ὅπως [ἂν] c. — 7. ἡγοῦμαι αὐτὸ a. — 14. μαθήματά ΧΘΣΒCErwyz et pr. Ξ. — 16. οἴωνται a. — 20. ἐξέρωνται Χ, ἐξάρωνται Bekkerus. — 22. τῆς] τῶν τῆς ΧΘ, τῆς τῆς Γ. — 33. ἐπαίδευεν a. — 34. παιδεύειν a. — 37. τουτονὶ a. — 45. εἶναι τὴν ἀρετήν a.

9. οὕτω om. a. — 18. δέ μου a. — 20. τὰ δ᾽ ἀσθενέστερα - τὰ δὲ auctore Cornario bc. — 24. τῷδε] τῷ δὲ a. — 27. εὐμαρίαν a. — 30. ἐς b. — ὑπάρχῃ a. — 32. θριξὶ καὶ δέρμασι] τύλοις καὶ δέρμασι Stephanus, ἄθριξι δέρμασι Orellius, ὄνυξι καὶ δέρμασι Baiterus. — 38. τι] τοι a. — 39. εἰς τὰ ἄλογα om. ΧΘ. — 40. ἔτι ἀκόσμητον a. — τὸ ΧΘΓb: τὸ τῶν abc.

ἐκ γῆς εἰς φῶς. ἀπορίᾳ οὖν ἐχόμενος ὁ Προμηθεύς, ἥν-
D τινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὕροι, κλέπτει Ἡφαίστου καὶ
Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί — ἀμήχανον γὰρ
ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητήν τῳ ἢ χρησίμην γενέσθαι —,
καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν
βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχε, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ
173 εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Διί· τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν
ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν·
πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν· εἰς δὲ τὸ τῆς
E Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου οἴκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλο-
τεχνείτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τήν τε ἔμπυρον
τέχνην τὴν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς
δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ
322 τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθέα δὲ δι᾽ Ἐπιμηθέα ὕστερον,
ᾗπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.

XII. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας,
πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῴων μόνον
θεοὺς ἐνόμισε, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἱδρύεσθαι καὶ
ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώ-
σατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις
καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς εὕρετο. οὕτω δὴ
παρεσκευασμένοι κατ᾽ ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην,
B πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν. ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ
τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ
τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ
τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής· πολιτικὴν γὰρ τέχνην
174 οὔπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική. ἐζήτουν δὴ ἁθροίζεσθαι
καὶ σῴζεσθαι κτίζοντες πόλεις. ὅτ᾽ οὖν ἁθροισθεῖεν, ἠδί-
κουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε
πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ
C τῷ γένει ἡμῶν, μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα
εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν᾽ εἶεν πόλεων κόσμοι
τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία,
τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις. Πότε-
ρον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω;
νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώ-
ταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί. καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ
οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω; Ἐπὶ
D πάντας, ἔφη ὁ Ζεύς, καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν
γένοιντο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων
τεχνῶν. καὶ νόμον γε θὲς παρ᾽ ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον
αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως.

Οὕτω δή, ὦ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἵ τε ἄλλοι
καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ᾖ λόγος
ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι συμ-
175 βουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτὸς ὢν τῶν ὀλίγων συμβουλεύῃ,
E οὐκ ἀνέχονται, ὡς σὺ φῄς· εἰκότως, ὡς ἐγώ φημι· ὅταν
δὲ εἰς συμβουλὴν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ διὰ δι- 323
καιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος
ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὡς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν
τῆς ἀρετῆς, ἢ μὴ εἶναι πόλεις. αὕτη, ὦ Σώκρατες, τού-
του αἰτία.

Ἵνα δὲ μὴ οἴῃ ἀπατᾶσθαι, ὡς τῷ ὄντι ἡγοῦνται πάν-
τες ἄνθρωποι πάντα ἄνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε καὶ
τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς, τόδε αὖ λαβὲ τεκμήριον. Ἐν
γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσπερ σὺ λέγεις, ἐάν τις φῇ
ἀγαθὸς αὐλητὴς εἶναι, ἢ ἄλλην ἡντινοῦν τέχνην, ἣν μή
ἐστιν, ἢ καταγελῶσιν ἢ χαλεπαίνουσι, καὶ οἱ οἰκεῖοι προσ- B
ιόντες νουθετοῦσιν ὡς μαινόμενον· ἐν δὲ δικαιοσύνῃ καὶ
ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ, ἐάν τινα καὶ εἰδῶσιν, ὅτι
ἄδικός ἐστιν, ἐὰν οὗτος αὐτὸς καθ᾽ αὑτοῦ τἀληθῆ λέγῃ
ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην ἡγοῦντο εἶναι, τἀ-
ληθῆ λέγειν, ἐνταῦθα μανίαν, καί φασι πάντας δεῖν φάναι
εἶναι δικαίους, ἐάν τε ὦσιν ἐάν τε μή, ἢ μαίνεσθαι τὸν
μὴ προσποιούμενον δικαιοσύνην· ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα C
ὄντιν᾽ οὐχὶ ἁμωσγέπως μετέχειν αὐτῆς, ἢ μὴ εἶναι ἐν 176
ἀνθρώποις.

XIII. Ὅτι μὲν οὖν πάντ᾽ ἄνδρα εἰκότως ἀποδέχονται
περὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς σύμβουλον διὰ τὸ ἡγεῖσθαι παντὶ
μετεῖναι αὐτῆς, ταῦτα λέγω· ὅτι δὲ αὐτὴν οὐ φύσει ἡγοῦν-
ται εἶναι οὐδ᾽ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλὰ διδακτόν τε καὶ
ἐξ ἐπιμελείας παραγίγνεσθαι ᾧ ἂν παραγίγνηται, τοῦτό
σοι μετὰ τοῦτο πειράσομαι ἀποδεῖξαι. Ὅσα γὰρ ἡγοῦνται
ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ, οὐδεὶς θυ-
μοῦται οὐδὲ νουθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κολάζει τοὺς D
ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ὦσιν, ἀλλ᾽ ἐλεοῦσιν. οἷον
τοὺς αἰσχροὺς ἢ σμικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος,
ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; ταῦτα μὲν γάρ, οἶμαι,
ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀνθρώποις γίγνεται,
τὰ καλὰ καὶ τἀναντία τούτοις· ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ
ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἴονται γίγνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώ-
ποις, ἐάν τις ταῦτα μὴ ἔχῃ, ἀλλὰ τἀναντία τούτων κακά, E
ἐπὶ τούτοις που οἵ τε θυμοὶ γίγνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ
αἱ νουθετήσεις. ὧν ἐστὶν ἓν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια
καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς. ἔνθα 324
δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νουθετεῖ, δῆλον ὅτι ὡς ἐξ 199
ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὔσης. εἰ γὰρ ἐθέλεις 177
ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ὦ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί
ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει, ὅτι οἵ γε ἄνθρωποι
ἡγοῦνται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετήν. οὐδεὶς γὰρ κο-
λάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τού-
του ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογί- B
στως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ
τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται — οὐ γὰρ

---

1. σχόμενος ΧΘ probante Orellio, συσχόμενος Winckelmannus. — 27. δὴ] δὲ a. — 34. Ἑρμῆς, διὰ τίνα a. — 44. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι c.

8. λάβε a. — 19. ἁμωσγέπως a c. — 31. οἶμαι εἴσασιν ΧΘ, οἶμαι ἴσασιν bτ: ἴσασιν, οἶμαι a b c. — 33. τὰ ἐναντία a. — 38. ἔνθεν a.

ἂν τό γε πραχθὲν ἀγένητον θείη — ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος
χάριν, ἵνα μὴ αὖθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὗτος μήτε ἄλλος
ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα. καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων
διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετήν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα
κολάζει. ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν, ὅσοιπερ
C τιμωροῦνται καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. τιμωροῦνται δὲ καὶ
κολάζονται οἵ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν,
καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι, οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦ-
τον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοί εἰσι τῶν ἡγουμένων παρα-
σκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετήν. Ὡς μὲν οὖν εἰκό-
τως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκέως καὶ σκυτοτό-
178 μου συμβουλεύοντος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι διδακτὸν καὶ
παρασκευαστὸν ἡγοῦνται ἀρετήν, ἀποδέδεικταί σοι, ὦ Σώ-
D κρατες, ἱκανῶς, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται.

XIV. Ἔτι δὴ λοιπὴ ἀπορία ἐστίν, ἣν ἀπορεῖς περὶ
τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν, τί δήποτε οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ
τὰ μὲν ἄλλα τοὺς αὑτῶν υἱεῖς διδάσκουσιν ἃ διδασκάλων
ἔχεται καὶ σοφοὺς ποιοῦσιν, ἣν δὲ αὐτοὶ ἀρετὴν ἀγαθοὶ
οὐδενὸς βελτίους ποιοῦσι. τούτου δὴ πέρι, ὦ Σώκρατες,
οὐκέτι μῦθόν σοι ἐρῶ, ἀλλὰ λόγον. ὧδε γὰρ ἐννόησον.
E Πότερον ἔστι τι ἕν, ἢ οὐκ ἔστιν, οὗ ἀναγκαῖον πάντας
τοὺς πολίτας μετέχειν, εἴπερ μέλλει πόλις εἶναι; ἐν τούτῳ
γὰρ αὕτη λύεται ἡ ἀπορία, ἣν σὺ ἀπορεῖς, ἢ ἄλλοθι οὐ-
δαμοῦ. εἰ μὲν γὰρ ἔστι καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἓν οὐ τεκτονικὴ
325 οὐδὲ χαλκεία οὐδὲ κεραμεία, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ σωφρο-
σύνη καὶ τὸ ὅσιον εἶναι, καὶ συλλήβδην ἓν αὐτὸ προσα-
γορεύω εἶναι ἀνδρὸς ἀρετήν· εἰ τοῦτ' ἐστὶν οὗ δεῖ πάντας
μετέχειν καὶ μετὰ τούτου πάντ' ἄνδρα, ἐάν τι καὶ ἄλλο
βούληται μανθάνειν ἢ πράττειν, οὕτω πράττειν, ἄνευ δὲ
τούτου μή, ἢ τὸν μὴ μετέχοντα καὶ διδάσκειν καὶ κολά-
ζειν, καὶ παῖδα καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ἕωσπερ ἂν κολα-
ζόμενος βελτίων γένηται, ὃς δ' ἂν μὴ ὑπακούῃ κολαζό-
179 μενος καὶ διδασκόμενος, ὡς ἀνίατον ὄντα τοῦτον ἐκβάλλειν
B ἐκ τῶν πόλεων ἢ ἀποκτείνειν· εἰ οὕτω μὲν ἔχει, οὕτω δ'
αὐτοῦ πεφυκότος οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες εἰ τὰ μὲν ἄλλα διδά-
σκονται τοὺς υἱεῖς, τοῦτο δὲ μή, σκέψαι ὡς θαυμασίως
γίγνονται οἱ ἀγαθοί. ὅτι μὲν γὰρ διδακτὸν αὐτὸ ἡγοῦνται
καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἀπεδείξαμεν· διδακτοῦ δὲ ὄντος
καὶ θεραπευτοῦ τὰ μὲν ἄλλα ἄρα τοὺς υἱεῖς διδάσκονται,
ἐφ' οἷς οὐκ ἔστι θάνατος ἡ ζημία, ἐὰν μὴ ἐπίστωνται,
ἐφ' ᾧ δὲ ἥ τε ζημία θάνατος αὐτῶν τοῖς παισὶ καὶ φυγαὶ
C μὴ μαθοῦσι μηδὲ θεραπευθεῖσιν εἰς ἀρετήν, καὶ πρὸς τῷ
θανάτῳ χρημάτων τε δημεύσεις καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξυλ-
λήβδην τῶν οἴκων ἀνατροπαί, ταῦτα δ' ἄρα οὐ διδά-
σκονται οὐδ' ἐπιμελοῦνται πᾶσαν ἐπιμέλειαν; Οἴεσθαί γε
χρή, ὦ Σώκρατες.

XV. Ἐκ παίδων σμικρῶν ἀρξάμενοι, μέχρι οὗπερ ἂν
ζῶσι, καὶ διδάσκουσι καὶ νουθετοῦσιν. ἐπειδὰν θᾶττον
συνιῇ τις τὰ λεγόμενα, καὶ τροφὸς καὶ μήτηρ καὶ παιδα-
γωγὸς καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ περὶ τούτου διαμάχονται, ὅπως
ὡς βέλτιστος ἔσται ὁ παῖς, παρ' ἕκαστον καὶ ἔργον καὶ D
λόγον διδάσκοντες καὶ ἐνδεικνύμενοι, ὅτι τὸ μὲν δίκαιον,
τὸ δὲ ἄδικον, καὶ τόδε μὲν καλόν, τόδε δὲ αἰσχρόν, καὶ
τόδε μὲν ὅσιον, τόδε δὲ ἀνόσιον, καὶ τὰ μὲν ποίει, τὰ
δὲ μὴ ποίει. καὶ ἐὰν μὲν ἑκὼν πείθηται· εἰ δὲ μή, ὥσπερ 180
ξύλον διαστρεφόμενον καὶ καμπτόμενον εὐθύνουσιν ἀπει-
λαῖς καὶ πληγαῖς. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς διδασκάλων πέμ-
ποντες πολὺ μᾶλλον ἐντέλλονται ἐπιμελεῖσθαι εὐκοσμίας
τῶν παίδων ἢ γραμμάτων τε καὶ κιθαρίσεως. οἱ δὲ δι- E
δάσκαλοι τούτων τε ἐπιμελοῦνται, καὶ ἐπειδὰν αὖ γράμ-
ματα μάθωσι καὶ μέλλωσι συνήσειν τὰ γεγραμμένα, ὥσπερ
τότε τὴν φωνήν, παρατιθέασιν αὐτοῖς ἐπὶ τῶν βάθρων
ἀναγιγνώσκειν ποιητῶν ἀγαθῶν ποιήματα καὶ ἐκμανθάνειν
ἀναγκάζουσιν, ἐν οἷς πολλαὶ μὲν νουθετήσεις ἔνεισι, πολ- 326
λαὶ δὲ διέξοδοι καὶ ἔπαινοι καὶ ἐγκώμια παλαιῶν ἀνδρῶν
ἀγαθῶν, ἵνα ὁ παῖς ζηλῶν μιμῆται καὶ ὀρέγηται τοιοῦτος
γενέσθαι. οἵ τ' αὖ κιθαρισταί, ἕτερα τοιαῦτα, σωφρο-
σύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουρ-
γῶσι· πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὰν κιθαρίζειν μάθωσιν, ἄλλων
αὖ ποιητῶν ἀγαθῶν ποιήματα διδάσκουσι, μελοποιῶν, εἰς
τὰ κιθαρίσματα ἐντείνοντες, καὶ τοὺς ῥυθμούς τε καὶ B
τὰς ἁρμονίας ἀναγκάζουσιν οἰκειοῦσθαι ταῖς ψυχαῖς τῶν
παίδων, ἵνα ἡμερώτεροί τε ὦσι, καὶ εὐρυθμότεροι καὶ
εὐαρμοστότεροι γιγνόμενοι χρήσιμοι ὦσιν εἰς τὸ λέγειν τε
καὶ πράττειν· πᾶς γὰρ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εὐρυθμίας 181
τε καὶ εὐαρμοστίας δεῖται. ἔτι τοίνυν πρὸς τούτοις εἰς
παιδοτρίβου πέμπουσιν, ἵνα τὰ σώματα βελτίω ἔχοντες
ὑπηρετῶσι τῇ διανοίᾳ χρηστῇ οὔσῃ, καὶ μὴ ἀναγκάζωνται
ἀποδειλιᾶν διὰ τὴν πονηρίαν τῶν σωμάτων καὶ ἐν τοῖς πο- C
λέμοις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πράξεσι. καὶ ταῦτα ποιοῦσιν οἱ
μάλιστα δυνάμενοι. μάλιστα δὲ δύνανται οἱ πλουσιώτατοι.
καὶ οἱ τούτων υἱεῖς, πρωϊαίτατα εἰς διδασκάλων τῆς ἡλι-
κίας ἀρξάμενοι φοιτᾶν, ὀψιαίτατα ἀπαλλάττονται. Ἐπει-
δὰν δὲ ἐκ διδασκάλων ἀπαλλαγῶσιν, ἡ πόλις αὖ τούς τε 200
νόμους ἀναγκάζει μανθάνειν καὶ κατὰ τούτους ζῆν κατὰ
παράδειγμα, ἵνα μὴ αὐτοὶ ἐφ' αὑτῶν εἰκῇ πράττωσιν, D
ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ γραμματισταὶ τοῖς μήπω δεινοῖς
γράφειν τῶν παίδων ὑπογράψαντες γραμμὰς τῇ γραφίδι
οὕτω τὸ γραμματεῖον διδόασι καὶ ἀναγκάζουσι γράφειν
κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῶν γραμμῶν, ὣς δὲ καὶ ἡ πόλις νό-
μους ὑπογράψασα, ἀγαθῶν καὶ παλαιῶν νομοθετῶν εὑ-
ρήματα, κατὰ τούτους ἀναγκάζει καὶ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι,
ὃς δ' ἂν ἐκτὸς βαίνῃ τούτων, κολάζει· καὶ ὄνομα τῇ κο-
λάσει ταύτῃ καὶ παρ' ὑμῖν καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ, ὡς εὐ-

---

2. ἀδικήσῃ ἵνα μήτε ΧΘ. Fort. ἀδικήσῃ τινὰ μήτε. Οn. — 5. κολάζειν ΧΘ. — 14. ὥσγέ μοι a. — 15. λοιπὴ ἡ ἀπορία Heindorfius. — 40. ἐπιστῶνται Σ b.c. — 41. ἐφ' ᾧ cum Heindorfio c: ἐφ' ὧν cum libris a.b. — 46. ὦ om. a. — 47. μέχρις a.

2. συνίῃ a. — 4. ὡς om. ΧΘbr. — 7. τὰ - τὰ] τάδε - τάδε a c. — 29. πρὸς τούτοις om. Ε b. — 33. καὶ ταῦτα ποιοῦσι μάλιστα οἱ μάλιστα δυνάμενοι cum Ficino Heindorfius.

E θυνούσης τῆς δίκης, εὐθῦναι. Τοσαύτης οὖν τῆς ἐπιμε-
182 λείας οὔσης περὶ ἀρετῆς ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ θαυμάζεις, ὦ
Σώκρατες, καὶ ἀπορεῖς, εἰ διδακτόν ἐστιν ἀρετή; Ἀλλ' οὐ
χρὴ θαυμάζειν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἰ μὴ διδακτόν.

XVI. Διὰ τί οὖν τῶν ἀγαθῶν πατέρων πολλοὶ υἱεῖς
φαῦλοι γίγνονται; τοῦτο αὖ μάθε· οὐδὲν γὰρ θαυμαστόν,
εἴπερ ἀληθῆ ἐγὼ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι τούτου
327 τοῦ πράγματος, τῆς ἀρετῆς, εἰ μέλλει πόλις εἶναι, οὐδένα
δεῖ ἰδιωτεύειν. Εἰ γὰρ δὴ ὃ λέγω οὕτως ἔχει — ἔχει δὲ
μάλιστα πάντων οὕτως —, ἐνθυμήθητι ἄλλο τῶν ἐπιτη-
δευμάτων ὁτιοῦν καὶ μαθημάτων προελόμενος. εἰ μὴ οἷόν
τ' ἦν πόλιν εἶναι εἰ μὴ πάντες αὐληταὶ ἦμεν, ὁποῖός τις
ἐδύνατο ἕκαστος, καὶ τοῦτο καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ πᾶς
πάντα καὶ ἐδίδασκε καὶ ἐπέπληττε τὸν μὴ καλῶς αὐλοῦντα,
καὶ μὴ ἐφθόνει τούτου, ὥσπερ νῦν τῶν δικαίων καὶ τῶν
νομίμων οὐδεὶς φθονεῖ οὐδ' ἀποκρύπτεται ὥσπερ τῶν ἄλλων
B τεχνημάτων — λυσιτελεῖ γάρ, οἶμαι, ἡμῖν ἡ ἀλλήλων δι-
καιοσύνη καὶ ἀρετή· διὰ ταῦτα πᾶς παντὶ προθύμως λέγει
καὶ διδάσκει καὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ νόμιμα. εἰ οὖν οὕτω
καὶ ἐν αὐλήσει πᾶσαν προθυμίαν καὶ ἀφθονίαν εἴχομεν
183 ἀλλήλους διδάσκειν, οἴει ἄν τι, ἔφη, μᾶλλον, ὦ Σώκρατες,
τῶν ἀγαθῶν αὐλητῶν ἀγαθοὺς αὐλητὰς τοὺς υἱεῖς γίγνε-
σθαι ἢ τῶν φαύλων; οἶμαι μὲν οὔ, ἀλλὰ ὅτου ἔτυχεν ὁ
C υἱὸς εὐφυέστατος γενόμενος εἰς αὔλησιν, οὗτος ἂν ἐλλόγι-
μος ηὐξήθη, ὅτου δὲ ἀφυής, ἀκλεής· καὶ πολλάκις μὲν
ἀγαθοῦ αὐλητοῦ φαῦλος ἂν ἀπέβη, πολλάκις δ' ἂν φαύλου
ἀγαθός. ἀλλ' οὖν αὐληταί γ' οὖν πάντες ἦσαν ἱκανοὶ ὡς πρὸς
τοὺς ἰδιώτας καὶ μηδὲν αὐλήσεως ἐπαΐοντας. οὕτως οἴου
καὶ νῦν, ὅστις σοι ἀδικώτατος φαίνεται ἄνθρωπος τῶν ἐν
νόμοις καὶ ἀνθρώποις τεθραμμένων, δίκαιον αὐτὸν εἶναι καὶ
δημιουργὸν τούτου τοῦ πράγματος, εἰ δέοι αὐτὸν κρίνεσθαι
D πρὸς ἀνθρώπους, οἷς μήτε παιδεία ἐστὶ μήτε δικαστήρια μήτε
νόμοι μηδὲ ἀνάγκη μηδεμία διὰ παντὸς ἀναγκάζουσα ἀρε-
τῆς ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλ' εἶεν ἄγριοί τινες, οἷοίπερ οὓς πέ-
ρυσι Φερεκράτης ὁ ποιητὴς ἐδίδαξεν ἐπὶ Ληναίῳ. ἦ σφόδρα
ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις γενόμενος, ὥσπερ οἱ ἐν ἐκείνῳ
τῷ χορῷ μισάνθρωποι, ἀγαπήσαις ἄν, εἰ ἐντύχοις Εὐρυ-
βάτῳ καὶ Φρυνώνδᾳ, καὶ ἀνολοφύραι' ἂν ποθῶν τὴν τῶν
E ἐνθάδε ἀνθρώπων πονηρίαν. νῦν δὲ τρυφᾷς, ὦ Σώκρατες,
διότι πάντες διδάσκαλοί εἰσιν ἀρετῆς, καθ' ὅσον δύνανται
184 ἕκαστος, καὶ οὐδείς σοι φαίνεται. εἶθ' ὥσπερ ἂν εἰ ζητοῖς
328 τίς διδάσκαλος τοῦ ἑλληνίζειν, οὐδ' ἂν εἷς φανείη, οὐδέ
γ' ἄν, οἶμαι, εἰ ζητοῖς τίς ἂν ἡμῖν διδάξειε τοὺς τῶν χει-
ροτεχνῶν υἱεῖς αὐτὴν ταύτην τὴν τέχνην, ἣν δὴ παρὰ τοῦ
πατρὸς μεμαθήκασι, καθ' ὅσον οἷός τ' ἦν ὁ πατὴρ καὶ οἱ
τοῦ πατρὸς φίλοι ὄντες ὁμότεχνοι, τούτους ἔτι τίς ἂν
διδάξειεν, οὐ ῥᾴδιον οἶμαι εἶναι, ὦ Σώκρατες, τούτων
διδάσκαλον φανῆναι, τῶν δὲ ἀπείρων παντάπασι ῥᾴδιον,
οὕτω δὲ ἀρετῆς καὶ τῶν ἄλλων πάντων. ἀλλὰ κἂν εἰ ὀλίγον
ἔστι τις ὅστις διαφέρει ἡμῶν προβιβάσαι εἰς ἀρετήν, ἀγα- B
πητόν. Ὧν δὴ ἐγὼ οἶμαι εἷς εἶναι, καὶ διαφερόντως ἂν
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὀνῆσαί τινα πρὸς τὸ καλὸν καὶ
ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἀξίως τοῦ μισθοῦ ὃν πράττομαι,
καὶ ἔτι πλείονος, ὥστε καὶ αὐτῷ δοκεῖν τῷ μαθόντι. διὰ
ταῦτα καὶ τὸν τρόπον τῆς πράξεως τοῦ μισθοῦ τοιοῦτον
πεποίημαι. ἐπειδὰν γάρ τις παρ' ἐμοῦ μάθῃ, ἐὰν μὲν
βούληται, ἀποδέδωκεν ὃ ἐγὼ πράττομαι ἀργύριον· ἐὰν δὲ
μή, ἐλθὼν εἰς ἱερόν, ὀμόσας, ὅσου ἂν φῇ ἄξια εἶναι τὰ C
μαθήματα, τοσοῦτον κατέθηκεν.

Τοιοῦτόν σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ καὶ μῦθον καὶ
λόγον εἴρηκα, ὡς διδακτὸν ἀρετὴ καὶ Ἀθηναῖοι οὕτως 185
ἡγοῦνται, καὶ ὅτι οὐδὲν θαυμαστὸν τῶν ἀγαθῶν πατέρων
φαύλους υἱεῖς γίγνεσθαι καὶ τῶν φαύλων ἀγαθούς, ἐπεὶ
καὶ οἱ Πολυκλείτου υἱεῖς, Παράλου καὶ Ξανθίππου τοῦδε
ἡλικιῶται, οὐδὲν πρὸς τὸν πατέρα εἰσί, καὶ ἄλλοι ἄλλων
δημιουργῶν. τῶνδε δὲ οὔπω ἄξιον τοῦτο κατηγορεῖν. ἔτι
γὰρ ἐν αὐτοῖς εἰσὶν ἐλπίδες· νέοι γάρ. D

XVII. Πρωταγόρας μὲν τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐπι-
δειξάμενος ἀπεπαύσατο τοῦ λόγου. καὶ ἐγὼ ἐπὶ μὲν πολὺν
χρόνον κεκηλημένος ἔτι πρὸς αὐτὸν ἔβλεπον ὡς ἐροῦντά τι,
ἐπιθυμῶν ἀκούειν· ἐπεὶ δὲ δὴ ᾐσθόμην ὅτι τῷ ὄντι πε-
παυμένος εἴη, μόγις πως ἐμαυτὸν ὡσπερεὶ συναγείρας
εἶπον, βλέψας πρὸς τὸν Ἱπποκράτη· Ὦ παῖ Ἀπολλοδώρου,
ὡς χάριν σοι ἔχω ὅτι προὔτρεψάς με ὧδε ἀφικέσθαι·
πολλοῦ γὰρ ποιοῦμαι ἀκηκοέναι ἃ ἀκήκοα Πρωταγόρου. E
ἐγὼ γὰρ ἐν μὲν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἡγούμην οὐκ εἶναι
ἀνθρωπίνην ἐπιμέλειαν, ᾗ ἀγαθοὶ οἱ ἀγαθοὶ γίγνονται·
νῦν δὲ πέπεισμαι. πλὴν σμικρόν τί μοι ἐμποδών, ὃ δῆλον
ὅτι Πρωταγόρας ῥᾳδίως ἐπεκδιδάξει, ἐπειδὴ καὶ τὰ πολλὰ
ταῦτα ἐξεδίδαξε. καὶ γὰρ εἰ μέν τις περὶ αὐτῶν τούτων 186
συγγένοιτο ὁτῳοῦν τῶν δημηγόρων, τάχ' ἂν καὶ τοιούτους 329
λόγους ἀκούσειεν ἢ Περικλέους ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἱκανῶν
εἰπεῖν· εἰ δὲ ἐπανέροιτό τινά τι, ὥσπερ βιβλία οὐδὲν ἔχου- 201
σιν οὔτε ἀποκρίνασθαι οὔτε αὐτοὶ ἐρέσθαι, ἀλλ' ἐάν τις
καὶ σμικρὸν ἐπερωτήσῃ τι τῶν ῥηθέντων, ὥσπερ τὰ χαλ-
κεῖα πληγέντα μακρὸν ἠχεῖ καὶ ἀποτείνει, ἐὰν μὴ ἐπιλά-
βηταί τις, καὶ οἱ ῥήτορες οὕτω σμικρὰ ἐρωτηθέντες δο-
λιχὸν κατατείνουσι τοῦ λόγου. Πρωταγόρας δὲ ὅδε ἱκανὸς B
μὲν μακροὺς λόγους καὶ καλοὺς εἰπεῖν, ὡς αὐτὰ δηλοῖ,
ἱκανὸς δὲ καὶ ἐρωτηθεὶς ἀποκρίνασθαι κατὰ βραχὺ καὶ

1. εὐθύναι a. — 13. καὶ ante ἰδίᾳ om. a. — 14. διεδίδασκε Θ b. — 22. γενέσθαι a. — 26. δ' ἂν] δ' αὖ r. — 27. οὖν delevit Astius. — 30. τῶν ἐν νόμοις καὶ ἐννόμοις ἀνθρώποις τεθραμμένων Sauppius. (Ficinus: *qui iniustissimus tibi videtur inter homines sub lege viventes.*) — 37. μιξάνθρωποι Iacobsius, ἡμιάνθρωποι Heinrichius. Sed vid. Meinekius Commentatt. Miscell. Fasc. I. — 41. φαίνεται. εἶθ' ὥσπερ] φαίνεται εἶναι· ὥσπερ Heindorfius. Sed cfr. Aristoph. Nubb. v. 581.

13. ἂν φησι a. — 18. γενέσθαι a. — 26. ἐπεὶ δὲ δὴ] ἐπειδὴ δὲ a. — 32. ᾗ οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ c. — 38. βυβλία ꝸ Θ. — 39. ἔρεσθαι a. — 43. λόγου] δρόμου r. — 44. αὐτὰ] αὐτὸ cum Stephano et Hemsterhusio E, «recte, opinor.» Bekk. — 45. ἀποκρίνεσθαι a.

ἐρόμενος περιμεῖναί τε καὶ ἀποδέξασθαι τὴν ἀπόκρισιν,
ἃ ὀλίγοις ἐστὶ παρεσκευασμένα. νῦν οὖν, ὦ Πρωταγόρα,
σμικροῦ τινὸς ἐνδεής εἰμι πάντ' ἔχειν, εἴ μοι ἀποκρίναιο
τόδε. τὴν ἀρετὴν φῂς διδακτὸν εἶναι, καὶ ἐγὼ εἴπερ ἄλλῳ
τῳ ἀνθρώπων πειθοίμην ἄν, καὶ σοὶ πείθομαι. ὃ δ'
C ἐθαύμασά σου λέγοντος, τοῦτό μοι ἐν τῇ ψυχῇ ἀποπλή-
ρωσον. ἔλεγες γὰρ ὅτι ὁ Ζεὺς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν
αἰδῶ πέμψειε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ αὖ πολλαχοῦ ἐν τοῖς
λόγοις ἐλέγετο ὑπὸ σοῦ ἡ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ
187 ὁσιότης καὶ πάντα ταῦτα ὡς ἕν τι εἴη συλλήβδην ἀρετή.
ταῦτ' οὖν αὐτὰ δίελθέ μοι ἀκριβῶς τῷ λόγῳ, πότερον
ἓν μέν τί ἐστιν ἡ ἀρετή, μόρια δὲ αὐτῆς ἐστιν ἡ δικαιο-
σύνη καὶ σωφροσύνη καὶ ὁσιότης, ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἃ νῦν δὴ
D ἐγὼ ἔλεγον πάντα ὀνόματα τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς ὄντος. τοῦτ'
ἐστὶν ὃ ἔτι ἐπιποθῶ.

XVIII. Ἀλλὰ ῥᾴδιον τοῦτό γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες,
ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἑνὸς ὄντος, τῆς ἀρετῆς, μόριά ἐστιν
ἃ ἐρωτᾷς. Πότερον, ἔφην, ὥσπερ προσώπου τὰ μόρια
μόριά ἐστι, στόμα τε καὶ ῥὶς καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα, ἢ
ὥσπερ τὰ τοῦ χρυσοῦ μόρια οὐδὲν διαφέρει τὰ ἕτερα τῶν
ἑτέρων, ἀλλήλων καὶ τοῦ ὅλου, ἀλλ' ἢ μεγέθει καὶ σμι-
κρότητι; Ἐκείνως μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ τὰ
E τοῦ προσώπου μόρια ἔχει πρὸς τὸ ὅλον πρόσωπον. Πό-
τερον οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μεταλαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι
τούτων τῶν τῆς ἀρετῆς μορίων οἱ μὲν ἄλλο, οἱ δὲ ἄλλο,
ἢ ἀνάγκη, ἐάνπερ τις ἓν λάβῃ, ἅπαντ' ἔχειν; Οὐδαμῶς,
ἔφη, ἐπεὶ πολλοὶ ἀνδρεῖοί εἰσιν, ἄδικοι δέ, καὶ δίκαιοι
αὖ, σοφοὶ δὲ οὔ. Ἔστι γὰρ οὖν καὶ ταῦτα μόρια τῆς
330 ἀρετῆς, ἔφην ἐγώ, σοφία τε καὶ ἀνδρία; Πάντων μά-
λιστα δήπου, ἔφη· καὶ μέγιστόν γε ἡ σοφία τῶν μορίων.
188 Ἕκαστον δὲ αὐτῶν ἐστιν, ἦν δ' ἐγώ, ἄλλο, τὸ δὲ ἄλλο;
Ναί. Ἦ καὶ δύναμιν αὐτῶν ἕκαστον ἰδίαν ἔχει, ὥσπερ
τὰ τοῦ προσώπου; οὐκ ἔστιν ὀφθαλμὸς οἷον τὰ ὦτα, οὐδ'
ἡ δύναμις αὐτοῦ ἡ αὐτή· οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν ἐστιν
οἷον τὸ ἕτερον οὔτε κατὰ τὴν δύναμιν οὔτε κατὰ τὰ ἄλλα.
ἆρ' οὖν οὕτω καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς μόρια οὐκ ἔστι τὸ ἕτερον
B οἷον τὸ ἕτερον, οὔτε αὐτὸ οὔτε ἡ δύναμις αὐτοῦ; ἢ δῆλα
δὴ ὅτι οὕτως ἔχει, εἴπερ τῷ παραδείγματί γε ἔοικεν;
Ἀλλ' οὕτως, ἔφη, ἔχει, ὦ Σώκρατες. Καὶ ἐγὼ εἶπον·
Οὐδὲν ἄρα ἐστὶ τῶν τῆς ἀρετῆς μορίων ἄλλο οἷον ἐπι-
στήμη, οὐδ' οἷον δικαιοσύνη, οὐδ' οἷον ἀνδρία, οὐδ' οἷον
σωφροσύνη, οὐδ' οἷον ὁσιότης. Οὐκ ἔφη. Φέρε δή, ἔφην
ἐγώ, κοινῇ σκεψώμεθα ποῖόν τι αὐτῶν ἐστιν ἕκαστον.
πρῶτον μὲν τὸ τοιόνδε· ἡ δικαιοσύνη πρᾶγμά τί ἐστιν
C ἢ οὐδὲν πρᾶγμα; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ· τί δὲ σοί; Καὶ
ἐμοί, ἔφη. Τί οὖν; εἴ τις ἔροιτο ἐμέ τε καὶ σέ, Ὦ Πρω-
ταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἴπετον δή μοι, τοῦτο τὸ πρᾶγμα
ὃ ὠνομάσατε ἄρτι, ἡ δικαιοσύνη, αὐτὸ τοῦτο δίκαιόν
ἐστιν ἢ ἄδικον; ἐγὼ μὲν ἂν αὐτῷ ἀποκριναίμην ὅτι
δίκαιον· σὺ δὲ τίν' ἂν ψῆφον θεῖο; τὴν αὐτὴν ἐμοὶ ἢ
ἄλλην; Τὴν αὐτήν, ἔφη. Ἔστιν ἄρα τοιοῦτον ἡ δικαιο-
σύνη οἷον δίκαιον εἶναι, φαίην ἂν ἔγωγε ἀποκρινόμενος 189
τῷ ἐρωτῶντι. οὐκοῦν καὶ σύ; Ναί, ἔφη. Εἰ οὖν μετὰ D
τοῦτο ἡμᾶς ἔροιτο, Οὐκοῦν καὶ ὁσιότητά τινά φατε εἶναι;
φαῖμεν ἄν, ὡς ἐγᾦμαι. Ναί, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν φατὲ
καὶ τοῦτο πρᾶγμά τι εἶναι; φαῖμεν ἄν. ἢ οὔ; Καὶ τοῦτο
συνέφη. Πότερον δὲ τοῦτο αὐτὸ τὸ πρᾶγμά φατε τοι-
οῦτον πεφυκέναι οἷον ἀνόσιον εἶναι ἢ οἷον ὅσιον; ἀγα-
νακτήσαιμ' ἂν ἔγωγ', ἔφην, τῷ ἐρωτήματι, καὶ εἴποιμ' ἂν
Εὐφήμει, ὦ ἄνθρωπε· σχολῇ μέντ' ἄν τι ἄλλο ὅσιον εἴη,
εἰ μὴ αὐτή γε ἡ ὁσιότης ὅσιον ἔσται. τί δὲ σύ; οὐχ οὕτως E
ἂν ἀποκρίναιο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

XIX. Εἰ οὖν μετὰ τοῦτ' εἴποι ἐρωτῶν ἡμᾶς, Πῶς
οὖν ὀλίγον πρότερον ἐλέγετε; ἆρ' οὐκ ὀρθῶς ὑμῶν κατή-
κουσα; ἐδόξατέ μοι φάναι τῆς ἀρετῆς μόρια εἶναι οὕτως
ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, ὡς οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον αὐτῶν οἷον
τὸ ἕτερον, εἴποιμ' ἂν ἔγωγε ὅτι Τὰ μὲν ἄλλα ὀρθῶς
ἤκουσας, ὅτι δὲ καὶ ἐμὲ οἴει εἰπεῖν τοῦτο, παρήκουσας·
Πρωταγόρας γὰρ ὅδε ταῦτα ἀπεκρίνατο, ἐγὼ δὲ ἠρώτων. 331
εἰ οὖν εἴποι, Ἀληθῆ ὅδε λέγει, ὦ Πρωταγόρα; σὺ φῂς
οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον μόριον οἷον τὸ ἕτερον τῶν τῆς ἀρετῆς;
σὸς οὗτος ὁ λόγος ἐστί; τί ἂν αὐτῷ ἀποκρίναιο; Ἀνάγκη,
ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁμολογεῖν. Τί οὖν, ὦ Πρωταγόρα, 190
ἀποκρινούμεθα αὐτῷ ταῦτα ὁμολογήσαντες, ἐὰν ἡμᾶς
ἐπανέρηται, Οὐκ ἄρα ἐστὶν ὁσιότης οἷον δίκαιον εἶναι
πρᾶγμα, οὐδὲ δικαιοσύνη οἷον ὅσιον, ἀλλ' οἷον μὴ ὅσιον·
ἡ δ' ὁσιότης οἷον μὴ δίκαιον, ἀλλ' ἄδικον ἄρα, τὸ δὲ B
ἀνόσιον; τί αὐτῷ ἀποκρινούμεθα; ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸς
ὑπέρ γε ἐμαυτοῦ φαίην ἂν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὅσιον
εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα δίκαιον· καὶ ὑπὲρ σοῦ δέ, εἴ με
ἐῴης, ταὐτὰ ἂν ταῦτα ἀποκρινοίμην, ὅτι ἤτοι ταὐτόν γέ
ἐστι δικαιότης ὁσιότητι ἢ ὅ τι ὁμοιότατον, καὶ μάλιστα
πάντων ἥ τε δικαιοσύνη οἷον ὁσιότης καὶ ἡ ὁσιότης οἷον
δικαιοσύνη. ἀλλ' ὅρα, εἰ διακωλύεις ἀποκρίνεσθαι, ἢ καὶ
σοὶ συνδοκεῖ οὕτως. Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώ- C
κρατες, οὕτως ἁπλοῦν εἶναι, ὥστε συγχωρῆσαι τήν τε 203
δικαιοσύνην ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα δίκαιον, ἀλλά
τί μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ διάφορον εἶναι. ἀλλὰ τί τοῦτο δια-
φέρει; ἔφη· εἰ γὰρ βούλει, ἔστω ἡμῖν καὶ δικαιοσύνη
ὅσιον καὶ ὁσιότης δίκαιον. Μή μοι, ἦν δ' ἐγώ· οὐδὲν
γὰρ δέομαι τὸ εἰ βούλει τοῦτο καὶ εἴ σοι δοκεῖ ἐλέγχε-
σθαι, ἀλλ' ἐμέ τε καὶ σέ. τὸ δ' ἐμέ τε καὶ σέ τοῦτο

3. εἰμι καὶ πάντ' r. — 6. τῇ ψυχῇ] τ Θ, in X quoque pro utroque vocabulo lacuna est. — 15. ποθῶ r. Conf. Stallbaumius ad Polit. 571 A. Winckelmannus ad Plut. Erot. p. 221. — 21. ἀλλήλων τε καὶ Heindorfius. — 28. οὖν om. a. — 29 et 41. ἀνδρεία a c.

6. ἡ δικαιοσύνη τοιοῦτον a. — 13. ἔφη a. — 18. ὀλίγῳ a. — 31. μὴ δίκαιον. δίκαιον ἄρα τόδε, ἀνόσιον a. μὴ δίκαιον, ἀλλ' ἄδικον, τὸ δὲ αὖ ἀνόσιον (αὖ ὅσιον Σ) Schleiermacherus. — 33. ὑπέρ] καὶ ὑπέρ a. — 35. ἀποκριναίμην Bekkerus. — γέ om. a b. — 38. ἀποκρίνεσθαι X Θ: ἀποκρίνασθαι a b c. — 44. οὐδὲ X Θ. vid. Winckelm. ad Euthyd. p. 104.

191 λέγω, οἰόμενος οὕτω τὸν λόγον βέλτιστ' ἂν ἐλέγχεσθαι, εἴ
D τις τὸ εἰ ἀφέλοι αὐτοῦ. Ἀλλὰ μέντοι, ἦ δ' ὅς, προσέοικέ
τι δικαιοσύνη ὁσιότητι· καὶ γὰρ ὁτιοῦν ὁτῳοῦν ἁμῇ γέ πῃ
προσέοικε. τὸ γὰρ λευκὸν τῷ μέλανι ἔστιν ὅπῃ προσέοικε,
καὶ τὸ σκληρὸν τῷ μαλακῷ, καὶ τἆλλα ἃ δοκεῖ ἐναντιώτατα
εἶναι ἀλλήλοις. καὶ ἃ τότε ἔφαμεν ἄλλην δύναμιν ἔχειν
καὶ οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον, τὰ τοῦ προσώπου
μόρια, ἁμῇ γέ πῃ προσέοικε καὶ ἔστι τὸ ἕτερον οἷον τὸ
ἕτερον· ὥστε τούτῳ γε τῷ τρόπῳ κἂν ταῦτα ἐλέγχοις, εἰ
E βούλοιο, ὡς ἅπαντά ἐστιν ὅμοια ἀλλήλοις. ἀλλ' οὐχὶ τὰ
ὅμοιόν τι ἔχοντα ὅμοια δίκαιον καλεῖν, οὐδὲ τὰ ἀνόμοιόν
τι ἔχοντα ἀνόμοια, κἂν πάνυ σμικρὸν ἔχῃ τὸ ὅμοιον. Καὶ
ἐγὼ θαυμάσας εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἦ γὰρ οὕτω σοι τὸ
δίκαιον καὶ τὸ ὅσιον πρὸς ἄλληλα ἔχει, ὥστε ὅμοιόν τι
σμικρὸν ἔχειν ἀλλήλοις; Οὐ πάνυ, ἔφη, οὕτως, οὐ μέντοι
332 οὐδὲ αὖ ὡς σύ μοι δοκεῖς οἴεσθαι. Ἀλλὰ μήν, ἔφην ἐγώ,
ἐπειδὴ δυσχερῶς δοκεῖς μοι ἔχειν πρὸς τοῦτο, τοῦτο μὲν
ἐάσωμεν, τόδε δὲ ἄλλο ὧν ἔλεγες ἐπισκεψώμεθα.

XX. Ἀφροσύνην τι καλεῖς; Ἔφη. Τούτῳ τῷ πράγ-
ματι οὐ πᾶν τοὐναντίον ἐστὶν ἡ σοφία; Ἔμοιγε δοκεῖ,
192 ἔφη. Πότερον δὲ ὅταν πράττωσιν ἄνθρωποι ὀρθῶς τε καὶ
ὠφελίμως, τότε σωφρονεῖν σοι δοκοῦσιν οὕτω πράττοντες,
ἢ εἰ τοὐναντίον ἔπραττον; Σωφρονεῖν, ἔφη. Οὐκοῦν
B σωφροσύνῃ σωφρονοῦσιν; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν οἱ μὴ ὀρθῶς
πράττοντες ἀφρόνως πράττουσι καὶ οὐ σωφρονοῦσιν οὕτω
πράττοντες; Συνδοκεῖ μοι, ἔφη. Τοὐναντίον ἄρα ἐστὶ τὸ
ἀφρόνως πράττειν τῷ σωφρόνως. Ἔφη. Οὐκοῦν τὰ μὲν
ἀφρόνως πραττόμενα ἀφροσύνῃ πράττεται, τὰ δὲ σωφρό-
νως σωφροσύνῃ; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν εἴ τι ἰσχύϊ πράττεται,
ἰσχυρῶς πράττεται, καὶ εἴ τι ἀσθενείᾳ, ἀσθενῶς; Ἐδόκει.
Καὶ εἴ τι μετὰ τάχους, ταχέως, καὶ εἴ τι μετὰ βραδυτῆ-
τος, βραδέως; Ἔφη. Καὶ εἴ τι δὴ ὡσαύτως πράττεται,
C ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πράττεται, καὶ εἴ τι ἐναντίως, ὑπὸ τοῦ
ἐναντίου; Συνέφη. Φέρε δή, ἦν δ' ἐγώ, ἔστι τι καλόν;
Συνεχώρει. Τούτῳ ἔστι τι ἐναντίον πλὴν τὸ αἰσχρόν;
Οὐκ ἔστιν. Τί δέ; ἔστι τι ἀγαθόν; Ἔστιν. Τούτῳ ἔστι
τι ἐναντίον πλὴν τὸ κακόν; Οὐκ ἔστιν. Τί δέ; ἔστι τι
ὀξὺ ἐν φωνῇ; Ἔφη. Τούτῳ μὴ ἔστι τι ἐναντίον ἄλλο
πλὴν τὸ βαρύ; Οὐκ ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἑνὶ ἑκάστῳ
D τῶν ἐναντίων ἓν μόνον ἐστὶν ἐναντίον καὶ οὐ πολλά;
193 Συνωμολόγει. Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ, ἀναλογισώμεθα τὰ
ὡμολογημένα ἡμῖν. ὡμολογήκαμεν ἓν ἑνὶ μόνον ἐναντίον
εἶναι, πλείω δὲ μή; Ὡμολογήκαμεν. Τὸ δὲ ἐναντίως πρατ-
τόμενον ὑπὸ ἐναντίων πράττεσθαι; Ἔφη. Ὡμολογήκαμεν
δὲ ἐναντίως πράττεσθαι ὃ ἂν ἀφρόνως πράττηται τῷ
σωφρόνως πραττομένῳ; Ἔφη. Τὸ δὲ σωφρόνως πραττό-
μενον ὑπὸ σωφροσύνης πράττεσθαι, τὸ δὲ ἀφρόνως ὑπὸ
ἀφροσύνης; Συνεχώρει. Οὐκοῦν εἴπερ ἐναντίως πράττεται, E
ὑπὸ ἐναντίου πράττοιτ' ἄν; Ναί. Πράττεται δὲ τὸ μὲν
ὑπὸ σωφροσύνης, τὸ δὲ ὑπὸ ἀφροσύνης; Ναί. Ἐναν-
τίως; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὑπὸ ἐναντίων ὄντων; Ναί.
Ἐναντίον ἄρ' ἐστὶν ἀφροσύνη σωφροσύνῃ; Φαίνεται.
Μέμνησαι οὖν ὅτι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὡμολόγηται ἡμῖν
ἀφροσύνη σοφίᾳ ἐναντίον εἶναι; Συνωμολόγει. Ἓν δὲ
ἑνὶ μόνον ἐναντίον εἶναι; Φημί. Πότερον οὖν, ὦ Πρω-
ταγόρα, λύσωμεν τῶν λόγων; τὸ ἓν ἑνὶ μόνον ἐναντίον 333
εἶναι, ἢ ἐκεῖνον ἐν ᾧ ἐλέγετο ἕτερον εἶναι σωφροσύνης
σοφία, μόριον δὲ ἑκάτερον ἀρετῆς, καὶ πρὸς τῷ ἕτερον
εἶναι καὶ ἀνόμοια καὶ αὐτὰ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν, ὥσ-
περ τὰ τοῦ προσώπου μόρια; πότερον οὖν δὴ λύσωμεν;
οὗτοι γὰρ οἱ λόγοι ἀμφότεροι οὐ πάνυ μουσικῶς λέγονται· 194
οὐ γὰρ συνᾴδουσιν οὐδὲ συναρμόττουσιν ἀλλήλοις. πῶς
γὰρ ἂν συνᾴδοιεν, εἴπερ γε ἀνάγκη ἑνὶ μὲν ἓν μόνον ἐναν- B
τίον εἶναι, πλείοσι δὲ μή, τῇ δὲ ἀφροσύνῃ ἑνὶ ὄντι
σοφία ἐναντία καὶ σωφροσύνη αὖ φαίνεται. ἦ γάρ, ὦ
Πρωταγόρα; ἔφην ἐγώ. ἢ ἄλλως πως; Ὡμολόγησε καὶ
μάλ' ἀκόντως. Οὐκοῦν ἓν ἂν εἴη ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ
σοφία; τὸ δὲ πρότερον αὖ ἐφάνη ἡμῖν ἡ δικαιοσύνη καὶ
ἡ ὁσιότης σχεδόν τι ταὐτὸν ὄν. Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
Πρωταγόρα, μὴ ἀποκάμωμεν, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ διασκε-
ψώμεθα. ἆρά τίς σοι δοκεῖ ἀδικῶν ἄνθρωπος σωφρονεῖν,
ὅτι ἀδικεῖ; Αἰσχυνοίμην ἂν ἔγωγ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, C
τοῦτο ὁμολογεῖν, ἐπεὶ πολλοί γέ φασι τῶν ἀνθρώπων.
Πότερον οὖν πρὸς ἐκείνους τὸν λόγον ποιήσομαι, ἔφην,
ἢ πρὸς σέ; Εἰ βούλει, ἔφη, πρὸς τοῦτον πρῶτον τὸν
λόγον διαλέχθητι τὸν τῶν πολλῶν. Ἀλλ' οὐδέν μοι δια-
φέρει, ἐὰν μόνον σύ γε ἀποκρίνῃ, εἴτ' οὖν δοκεῖ σοι ταῦτα,
εἴτε μή. τὸν γὰρ λόγον ἔγωγε μάλιστα ἐξετάζω, συμβαίνει
μέντοι ἴσως καὶ ἐμὲ τὸν ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἀποκρινόμενον
ἐξετάζεσθαι.

Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐκαλλωπίζετο ἡμῖν ὁ Πρωταγόρας D
τὸν γὰρ λόγον ᾐτιᾶτο δυσχερῆ εἶναι· ἔπειτα μέντοι συνε- 195
χώρησεν ἀποκρίνεσθαι.

XXI. Ἴθι δή, ἔφην ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς μοι ἀπόκριναι.
δοκοῦσί τινές σοι σωφρονεῖν ἀδικοῦντες; Ἔστω, ἔφη. Τὸ
δὲ σωφρονεῖν λέγεις εὖ φρονεῖν; Ἔφη. Τὸ δ' εὖ φρονεῖν
εὖ βουλεύεσθαι, ὅτι ἀδικοῦσιν; Ἔστω, ἔφη. Πότερον, 203
ἦν δ' ἐγώ, εἰ εὖ πράττουσιν ἀδικοῦντες ἢ εἰ κακῶς; Εἰ
εὖ. Λέγεις οὖν ἀγαθὰ ἄττα εἶναι; Λέγω. Ἆρ' οὖν, ἦν
δ' ἐγώ, ταῦτ' ἐστὶν ἀγαθά, ἅ ἐστιν ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώ-
ποις; Καὶ ναὶ μὰ Δί', ἔφη, κἂν μὴ τοῖς ἀνθρώποις E
ὠφέλιμα ᾖ, ἔγωγε καλῶ ἀγαθά. Καί μοι ἐδόκει ὁ Πρω-

---

1. οὕτως a. — 3 et 8. ἀμηγέπη a, ἀμηγέπῃ c. — 4. ὅπῃ] ὃ μὴ a. — 6. ἔφαμεν καὶ ἄλλην Θ b. — 19. τί καλεῖς (ἔφην) τούτῳ a. — 20. οὐ auctore Stephano bc: οὗ cum libris a. — 23. ἢ εἰ τοὐναντίον ἔπραττον] ἢ τοὐναντίον πράττειν Heindorfius, ἢ εἰ τοὐναντίον Winckelmannus (coll. 344 E. Polit. II. 370 B.), ἢ τοὐναντίον Stallbaumius.

6. ἄρα ἐστιν a. — σωφροσύνῃ auctore Bekkero (et Flor. b) c: σωφροσύνης ab, probante Winckelmanno. — 7. μέμνημαι ΧΘΣΒCΕrwyττ. — 10 et 14. λύσομεν r. — 18. πλείοσι] πλείω Heindorfius. — 25. τίς] τί ac. Sed cfr. v. 39. — 28. ποιήσωμαι Heindorfius. — 30. τὸν ante τῶν om. a. — 41. βούλεσθαι a.

ταγόρας ἤδη τετραχύνθαι τε καὶ ἀγωνιᾶν καὶ παρατετάχθαι πρὸς τὸ ἀποκρίνεσθαι. ἐπειδὴ οὖν ἑώρων αὐτὸν οὕτως ἔχοντα, εὐλαβούμενος ἠρέμα ἠρόμην. Πότερον, ἦν δ'
334 ἐγώ, λέγεις, ὦ Πρωταγόρα, ἃ μηδενὶ ἀνθρώπων ὠφέλιμά ἐστιν, ἢ ἃ μηδὲ τὸ παράπαν ὠφέλιμα; καὶ τὰ τοιαῦτα σὺ ἀγαθὰ καλεῖς; Οὐδαμῶς, ἔφη· ἀλλ' ἔγωγε πολλὰ οἶδ' ἃ ἀνθρώποις μὲν ἀνωφελῆ ἐστι, καὶ σιτία καὶ ποτὰ καὶ φάρμακα καὶ ἄλλα μυρία, τὰ δέ γε ὠφέλιμα· τὰ δὲ ἀνθρώποις μὲν οὐδέτερα, ἵπποις δέ· τὰ δὲ βουσὶ μόνον, τὰ δὲ κυσί· τὰ δέ γε τούτων μὲν οὐδενί, δένδροις δέ· τὰ δὲ
196 τοῦ δένδρου ταῖς μὲν ῥίζαις ἀγαθά, ταῖς δὲ βλάσταις
B πονηρά, οἷον καὶ ἡ κόπρος πάντων τῶν φυτῶν ταῖς μὲν ῥίζαις ἀγαθὸν παραβαλλομένη, εἰ δ' ἐθέλοις ἐπὶ τοὺς πτόρθους καὶ τοὺς νέους κλῶνας ἐπιβάλλειν, πάντα ἀπόλλυσιν· ἐπεὶ καὶ τὸ ἔλαιον τοῖς μὲν φυτοῖς ἅπασίν ἐστι πάγκακον καὶ ταῖς θριξὶ πολεμιώτατον ταῖς τῶν ἄλλων ζώων πλὴν ταῖς τοῦ ἀνθρώπου, ταῖς δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἀρωγὸν καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι. οὕτω δὲ ποικίλον τί ἐστι τὸ ἀγαθὸν καὶ παντοδαπόν, ὥστε καὶ ἐνταῦθα τοῖς μὲν ἔξω-
C θεν τοῦ σώματος ἀγαθόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ, τοῖς δ' ἐντὸς ταὐτὸ τοῦτο κάκιστον· καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἰατροὶ πάντες ἀπαγορεύουσι τοῖς ἀσθενοῦσι μὴ χρῆσθαι ἐλαίῳ, ἀλλ' ἢ ὅ τι σμικροτάτῳ ἐν τούτοις οἷς μέλλει ἔδεσθαι, ὅσον μόνον τὴν δυσχέρειαν κατασβέσαι τὴν ἐπὶ ταῖς αἰσθήσεσι ταῖς διὰ τῶν ῥινῶν γιγνομένην ἐν τοῖς σιτίοις τε καὶ ὄψοις.

XXII. Εἰπόντος οὖν ταῦτα αὐτοῦ οἱ παρόντες ἀνεθορύβησαν ὡς εὖ λέγοι. καὶ ἐγὼ εἶπον· Ὦ Πρωταγόρα,
D ἐγὼ τυγχάνω ἐπιλήσμων τις ὢν ἄνθρωπος, καὶ ἐάν τίς μοι μακρὰ λέγῃ, ἐπιλανθάνομαι περὶ οὗ ἂν ᾖ ὁ λόγος. ὥσπερ οὖν εἰ ἐτύγχανον ὑπόκωφος ὤν, ᾤου ἂν χρῆναι, εἴπερ
197 ἔμελλές μοι διαλέξεσθαι, μεῖζον φθέγγεσθαι ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους, οὕτω καὶ νῦν, ἐπειδὴ ἐπιλήσμονι ἐνέτυχες, σύντεμνέ μοι τὰς ἀποκρίσεις καὶ βραχυτέρας ποίει, εἰ μέλλω σοι ἕπεσθαι. Πῶς οὖν κελεύεις με βραχέα ἀποκρίνεσθαι; ἢ βραχύτερά σοι, ἔφη, ἀποκρίνωμαι ἢ δεῖ; Μηδαμῶς, ἦν
E δ' ἐγώ. Ἀλλ' ὅσα δεῖ; ἔφη. Ναί, ἦν δ' ἐγώ. Πότερα οὖν ὅσα ἐμοὶ δοκεῖ δεῖν ἀποκρίνεσθαι, τοσαῦτά σοι ἀποκρίνωμαι, ἢ ὅσα σοί; Ἀκήκοα γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι σὺ οἷός τ' εἶ καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλον διδάξαι περὶ τῶν αὐτῶν καὶ μακρὰ λέγειν, ἐὰν βούλῃ, οὕτως ὥστε τὸν λόγον μηδέποτε ἐπιλιπεῖν, καὶ αὖ βραχέα οὕτως ὥστε μηδένα σοῦ ἐν βραχυ-
335 τέροις εἰπεῖν. εἰ οὖν μέλλεις ἐμοὶ διαλέξεσθαι, τῷ ἑτέρῳ χρῶ τρόπῳ πρός με, τῇ βραχυλογίᾳ. Ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐγὼ πολλοῖς ἤδη εἰς ἀγῶνα λόγων ἀφικόμην ἀνθρώποις, καὶ εἰ τοῦτο ἐποίουν ὃ σὺ κελεύεις, ὡς ὁ ἀντιλέγων ἐκέλευέ με διαλέγεσθαι, οὕτω διελεγόμην, οὐδενὸς ἂν βελτίων ἐφαινόμην οὐδ' ἂν ἐγένετο Πρωταγόρου ὄνομα ἐν τοῖς Ἕλλησιν. Καὶ ἐγώ — ἔγνων γὰρ ὅτι οὐκ ἤρεσεν αὐτὸς αὐτῷ ταῖς ἀποκρίσεσι ταῖς ἔμπροσθεν, καὶ ὅτι οὐκ ἐθε-
λήσοι ἑκὼν εἶναι ἀποκρινόμενος διαλέγεσθαι — ἡγησάμενος B
οὐκέτι ἐμὸν ἔργον εἶναι παρεῖναι ἐν ταῖς συνουσίαις, Ἀλλά 198
τοι, ἔφην, ὦ Πρωταγόρα, οὐδ' ἐγὼ λιπαρῶς ἔχω παρὰ τὰ σοὶ δοκοῦντα τὴν συνουσίαν ἡμῖν γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐπειδὰν σὺ βούλῃ διαλέγεσθαι ὡς ἐγὼ δύναμαι ἕπεσθαι, τότε σοι διαλέξομαι. σὺ μὲν γάρ, ὡς λέγεται περὶ σοῦ, φῂς δὲ καὶ αὐτός, καὶ ἐν μακρολογίᾳ καὶ ἐν βραχυλογίᾳ οἷός τ'
εἶ συνουσίας ποιεῖσθαι· σοφὸς γὰρ εἶ· ἐγὼ δὲ τὰ μακρὰ C
ταῦτα ἀδύνατος, ἐπεὶ ἐβουλόμην ἂν οἷός τ' εἶναι. ἀλλὰ σὲ ἐχρῆν ἡμῖν συγχωρεῖν τὸν ἀμφότερα δυνάμενον, ἵνα συνουσία ἐγίγνετο· νῦν δὲ ἐπειδὴ οὐκ ἐθέλεις καὶ ἐμοί τις ἀσχολία ἐστὶ καὶ οὐκ ἂν οἷός τ' εἴην σοι παραμεῖναι ἀπο-
τείνοντι μακροὺς λόγους — ἐλθεῖν γάρ ποί με δεῖ — εἶμι· [illegible]
ἐπεὶ καὶ ταῦτ' ἂν ἴσως οὐκ ἀηδῶς σου ἤκουον.

Καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνιστάμην ὡς ἀπιών. καί μου
ἀνισταμένου ἐπιλαμβάνεται ὁ Καλλίας τῆς χειρὸς τῇ δεξιᾷ, D
τῇ δ' ἀριστερᾷ ἀντελάβετο τοῦ τρίβωνος τουτουΐ, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἀφήσομέν σε, ὦ Σώκρατες· ἐὰν γὰρ σὺ ἐξέλθῃς, οὐχ ὁμοίως ἡμῖν ἔσονται οἱ διάλογοι. δέομαι οὖν σου παραμεῖναι ἡμῖν· ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἑνὸς ἥδιον ἀκούσαιμι ἢ σοῦ τε καὶ Πρωταγόρου διαλεγομένων· ἀλλὰ χάρισαι ἡμῖν
πᾶσιν. Καὶ ἐγὼ εἶπον — ἤδη δὲ ἀνεστήκη ὡς ἐξιών — 199
Ὦ παῖ Ἱππονίκου, ἀεὶ μέν ἔγωγέ σου τὴν φιλοσοφίαν
ἄγαμαι, ἀτὰρ καὶ νῦν ἐπαινῶ καὶ φιλῶ, ὥστε βουλοίμην E
ἂν χαρίζεσθαί σοι, εἴ μου δυνατὰ δέοιο. νῦν δ' ἐστὶν ὥσπερ ἂν εἰ δέοιό μου Κρίσωνι τῷ Ἱμεραίῳ δρομεῖ ἀκμάζοντι ἕπεσθαι, ἢ τῶν δολιχοδρόμων τῳ ἢ τῶν ἡμεροδρόμων διαθεῖν τε καὶ ἕπεσθαι. εἴποιμι ἄν σοι ὅτι πολὺ
σοῦ μᾶλλον ἐγὼ ἐμαυτοῦ δέομαι θέουσι τούτοις ἀκολου- 336
θεῖν, ἀλλ' οὐ γὰρ δύναμαι, ἀλλ' εἴ τι δέει θεάσασθαι ἐν τῷ αὐτῷ ἐμέ τε καὶ Κρίσωνα θέοντας, τούτου δέου συγκαθεῖναι· ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ δύναμαι ταχὺ θεῖν, οὗτος δὲ δύναται βραδέως. εἰ οὖν ἐπιθυμεῖς ἐμοῦ καὶ Πρωταγόρου ἀκούειν, τούτου δέου, ὥσπερ τὸ πρῶτόν μοι ἀπεκρίνατο διὰ βραχέων τε καὶ αὐτὰ τὰ ἐρωτώμενα, οὕτω καὶ νῦν
ἀποκρίνεσθαι. εἰ δὲ μή, τίς ὁ τρόπος ἔσται τῶν διαλόγων; B
χωρὶς γὰρ ἔγωγ' ᾤμην εἶναι τὸ συνεῖναί τε ἀλλήλοις δια-
λεγομένους καὶ τὸ δημηγορεῖν. Ἀλλ' ὁρᾷς, ἔφη, ὦ Σώ- 204
κρατες· δίκαια δοκεῖ λέγειν Πρωταγόρας ἀξιῶν αὑτῷ τε ἐξεῖναι διαλέγεσθαι ὅπως βούλεται καὶ σοὶ ὅπως ἂν αὖ σὺ βούλῃ.

XXIII. Ὑπολαβὼν οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης, Οὐ καλῶς
λέγεις, ἔφη, ὦ Καλλία· Σωκράτης μὲν γὰρ ὅδε ὁμολογεῖ 200
μὴ μετεῖναί οἱ μακρολογίας καὶ παραχωρεῖ Πρωταγόρᾳ,
τοῦ δὲ διαλέγεσθαι οἷός τ' εἶναι καὶ ἐπίστασθαι λόγον τε C

13. δὲ θέλοις a. — 21. ταὐτὸν Γ bc. — 31. διαλέγεσθαι a. — 35. ἀποκρίνομαι ϪΓΘr, ἀποκρίνωμαι r. — 37. ἀποκρίνομαι ϪΓΘr. — 42. διαλέγεσθαι a. — 43. τρόπῳ χρῶ a.
19. τοῦ om. a. — 24. ἀνεστήκειν a. — 27. χαρίσασθαί c. — 36. μοι] ὅ μοι ϪΘ, ὅμοια r. — 37. τε om. a. — 41. αὐτῷ Ϫ: αὐτῷ abc.

δοῦναι καὶ δέξασθαι θαυμάζοιμ' ἂν εἴ τῳ ἀνθρώπων πα-
ραχωρεῖ. εἰ μὲν οὖν καὶ Πρωταγόρας ὁμολογεῖ φαυλότερος
εἶναι Σωκράτους διαλεχθῆναι, ἐξαρκεῖ Σωκράτει· εἰ δὲ
ἀντιποιεῖται, διαλεγέσθω ἐρωτῶν τε καὶ ἀποκρινόμενος,
μὴ ἐφ' ἑκάστῃ ἐρωτήσει μακρὸν λόγον ἀποτείνων, ἐκκρούων
τοὺς λόγους καὶ οὐκ ἐθέλων διδόναι λόγον, ἀλλ' ἀπομη-
D κύνων ἕως ἂν ἐπιλάθωνται περὶ ὅτου τὸ ἐρώτημα ἦν οἱ
πολλοὶ τῶν ἀκουόντων, ἐπεὶ Σωκράτη γε ἐγὼ ἐγγυῶμαι
μὴ ἐπιλήσεσθαι, οὐχ ὅτι παίζει καὶ φησιν ἐπιλήσμων εἶναι.
ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ ἐπιεικέστερα Σωκράτης λέγειν· χρὴ
γὰρ ἕκαστον τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀποφαίνεσθαι.

Μετὰ δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς ἐγῷμαι, Κριτίας ἦν ὁ
εἰπών· Ὦ Πρόδικε καὶ Ἱππία, Καλλίας μὲν δοκεῖ μοι
μάλα πρὸς Πρωταγόρου εἶναι, Ἀλκιβιάδης δὲ ἀεὶ φιλόνει-
E κός ἐστι πρὸς ὃ ἂν ὁρμήσῃ. ἡμᾶς δὲ οὐδὲν δεῖ συμφιλο-
201 νεικεῖν οὔτε Σωκράτει οὔτε Πρωταγόρᾳ, ἀλλὰ κοινῇ ἀμ-
φοτέρων δεῖσθαι μὴ μεταξὺ διαλῦσαι τὴν ξυνουσίαν.

337 Εἰπόντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα, ὁ Πρόδικος, Καλῶς μοι,
ἔφη, δοκεῖς λέγειν, ὦ Κριτία· χρὴ γὰρ τοὺς ἐν τοιοῖσδε
λόγοις παραγιγνομένους κοινοὺς μὲν εἶναι ἀμφοῖν τοῖν
διαλεγομένοιν ἀκροατάς, ἴσους δὲ μή. ἔστι γὰρ οὐ ταὐτόν·
κοινῇ μὲν γὰρ ἀκοῦσαι δεῖ ἀμφοτέρων, μὴ ἴσον δὲ νεῖμαι
ἑκατέρῳ, ἀλλὰ τῷ μὲν σοφωτέρῳ πλέον, τῷ δὲ ἀμαθεστέρῳ
ἔλαττον. ἐγὼ μὲν καὶ αὐτός, ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώ-
κρατες, ἀξιῶ ὑμᾶς συγχωρεῖν καὶ ἀλλήλοις περὶ τῶν λόγων
B ἀμφισβητεῖν μέν, ἐρίζειν δὲ μή· ἀμφισβητοῦσι μὲν γὰρ καὶ
δι' εὔνοιαν οἱ φίλοι τοῖς φίλοις, ἐρίζουσι δὲ οἱ διάφοροί
τε καὶ ἐχθροὶ ἀλλήλοις. καὶ οὕτως ἂν καλλίστη ἡμῖν ἡ
συνουσία γίγνοιτο· ὑμεῖς τε γὰρ οἱ λέγοντες μάλιστ' ἂν
οὕτως ἐν ἡμῖν τοῖς ἀκούουσιν εὐδοκιμοῖτε καὶ οὐκ ἐπαι-
νοῖσθε — εὐδοκιμεῖν μὲν γάρ ἐστι παρὰ ταῖς ψυχαῖς τῶν
ἀκουόντων ἄνευ ἀπάτης, ἐπαινεῖσθαι δὲ ἐν λόγῳ πολλάκις
παρὰ δόξαν ψευδομένων —, ἡμεῖς τ' αὖ οἱ ἀκούοντες
C μάλιστ' ἂν οὕτως εὐφραινοίμεθα, οὐχ ἡδοίμεθα· εὐφραί-
νεσθαι μὲν γάρ ἐστι μανθάνοντά τι καὶ φρονήσεως μετα-
202 λαμβάνοντα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ, ἥδεσθαι δὲ ἐσθίοντά τι ἢ
ἄλλο ἡδὺ πάσχοντα αὐτῷ τῷ σώματι. Ταῦτα οὖν εἰπόντος
τοῦ Προδίκου, πολλοὶ πάνυ τῶν παρόντων ἀπεδέξαντο.

XXIV. Μετὰ δὲ τὸν Πρόδικον Ἱππίας ὁ σοφὸς
εἶπεν, Ὦ ἄνδρες, ἔφη, οἱ παρόντες, ἡγοῦμαι ἐγὼ ὑμᾶς
συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους καὶ πολίτας ἅπαντας εἶναι φύσει,
D οὐ νόμῳ· τὸ γὰρ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φύσει συγγενές ἐστιν,
ὁ δὲ νόμος, τύραννος ὢν τῶν ἀνθρώπων, πολλὰ παρὰ
τὴν φύσιν βιάζεται. ἡμᾶς οὖν αἰσχρὸν τὴν μὲν φύσιν τῶν
πραγμάτων εἰδέναι, σοφωτάτους δὲ ὄντας τῶν Ἑλλήνων,
καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο νῦν συνεληλυθότας τῆς τε Ἑλλάδος
εἰς αὐτὸ τὸ πρυτανεῖον τῆς σοφίας καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως
εἰς τὸν μέγιστον καὶ ὀλβιώτατον οἶκον τόνδε, μηδὲν τού-
του τοῦ ἀξιώματος ἄξιον ἀποφήνασθαι, ἀλλ' ὥσπερ τοὺς E
φαυλοτάτους τῶν ἀνθρώπων διαφέρεσθαι ἀλλήλοις. ἐγὼ
μὲν οὖν καὶ δέομαι καὶ συμβουλεύω, ὦ Πρωταγόρα τε καὶ
Σώκρατες, συμβῆναι ὑμᾶς ὥσπερ ὑπὸ διαιτητῶν ἡμῶν
συμβιβαζόντων εἰς τὸ μέσον, καὶ μήτε σὲ τὸ ἀκριβὲς τοῦτο 338
εἶδος τῶν διαλόγων ζητεῖν τὸ κατὰ βραχὺ λίαν, εἰ μὴ ἡδὺ
Πρωταγόρᾳ, ἀλλ' ἐφεῖναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας τοῖς λό-
γοις, ἵνα μεγαλοπρεπέστεροι καὶ εὐσχημονέστεροι ὑμῖν φαί- 203
νωνται, μήτ' αὖ Πρωταγόραν πάντα κάλων ἐκτείναντα,
οὐρίᾳ ἐφέντα, φεύγειν εἰς τὸ πέλαγος τῶν λόγων, ἀπο-
κρύψαντα γῆν, ἀλλὰ μέσον τι ἀμφοτέρους τεμεῖν. ὡς οὖν
ποιήσετε, καὶ πείθεσθέ μοι ῥαβδοῦχον καὶ ἐπιστάτην καὶ
πρύτανιν ἑλέσθαι, ὃς ὑμῖν φυλάξει τὸ μέτριον μῆκος τῶν B
λόγων ἑκατέρου.

XXV. Ταῦτα ἤρεσε τοῖς παροῦσι, καὶ πάντες ἐπῄ-
νεσαν, καὶ ἐμέ τε ὁ Καλλίας οὐκ ἔφη ἀφήσειν καὶ ἑλέσθαι
ἐδέοντο ἐπιστάτην. εἶπον οὖν ἐγὼ ὅτι αἰσχρὸν εἴη βρα-
βευτὴν ἑλέσθαι τῶν λόγων. εἴτε γὰρ χείρων ἔσται ἡμῶν
ὁ αἱρεθείς, οὐκ ὀρθῶς ἂν ἔχοι τὸν χείρω τῶν βελτιόνων
ἐπιστατεῖν, εἴτε ὅμοιος, οὐδ' οὕτως ὀρθῶς· ὁ γὰρ ὅμοιος
ἡμῖν ὅμοια καὶ ποιήσει, ὥστε ἐκ περιττοῦ ᾑρήσεται. ἀλλὰ
δὴ βελτίονα ἡμῶν αἱρήσεσθε. τῇ μὲν ἀληθείᾳ, ὡς ἐγῷμαι, C
ἀδύνατον ὑμῖν ὥστε Πρωταγόρου τοῦδε σοφώτερόν τινα
ἑλέσθαι· εἰ δὲ αἱρήσεσθε μὲν μηδὲν βελτίω, φήσετε δέ,
αἰσχρὸν καὶ τοῦτο τῷδε γίγνεται, ὥσπερ φαύλῳ ἀνθρώπῳ
ἐπιστάτην αἱρεῖσθαι, ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδέν μοι διαφέρει.
ἀλλ' οὑτωσὶ ἐθέλω ποιῆσαι, ἵν' ὃ προθυμεῖσθε, συνουσία 204
τε καὶ διάλογοι ἡμῖν γίγνωνται. εἰ μὴ βούλεται Πρωταγό-
ρας ἀποκρίνεσθαι, οὗτος μὲν ἐρωτάτω, ἐγὼ δὲ ἀποκρι- D
νοῦμαι, καὶ ἅμα πειράσομαι αὐτῷ δεῖξαι ὡς ἐγώ φημι
χρῆναι τὸν ἀποκρινόμενον ἀποκρίνεσθαι· ἐπειδὰν δὲ ἐγὼ
ἀποκρίνωμαι ὁπόσ' ἂν οὗτος βούληται ἐρωτᾶν, πάλιν
οὗτος ἐμοὶ λόγον ὑποσχέτω ὁμοίως. ἐὰν οὖν μὴ δοκῇ
πρόθυμος εἶναι πρὸς αὐτὸ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι,
καὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς κοινῇ δεησόμεθα αὐτοῦ ἅπερ ὑμεῖς
ἐμοῦ, μὴ διαφθείρειν τὴν συνουσίαν. καὶ οὐδὲν δεῖ τού- 205
του ἕνεκα ἕνα ἐπιστάτην γενέσθαι, ἀλλὰ πάντες κοινῇ E
ἐπιστατήσετε. Ἐδόκει πᾶσιν οὕτω ποιητέον εἶναι. καὶ ὁ
Πρωταγόρας πάνυ μὲν οὐκ ἤθελεν, ὅμως δὲ ἠναγκάσθη
ὁμολογῆσαι ἐρωτήσειν, καὶ ἐπειδὰν ἱκανῶς ἐρωτήσῃ, πάλιν
δώσειν λόγον κατὰ σμικρὸν ἀποκρινόμενος. ἤρξατο οὖν
ἐρωτᾶν οὑτωσί πως.

XXVI. Ἡγοῦμαι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἀνδρὶ
παιδείας μέγιστον μέρος εἶναι περὶ ἐπῶν δεινὸν εἶναι·
ἔστι δὲ τοῦτο τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγόμενα οἷόν τ' εἶναι 339
ξυνιέναι ἅ τε ὀρθῶς πεποίηται καὶ ἃ μή, καὶ ἐπίστασθαι
διελεῖν τε καὶ ἐρωτώμενον λόγον δοῦναι. καὶ δὴ καὶ νῦν
ἔσται τὸ ἐρώτημα περὶ τοῦ αὐτοῦ μὲν περὶ οὗπερ ἐγώ τε 206

---

8. Σωκράτει a. — 15. ὃ] ὅ τι ab. — 40. ἡμᾶς auctore Heindorfio b. — 47. αὐτῆς] αὖ Bekkerus.

8. ἡμῶν (sc. Στ) ac. Sed vid. Winckelmannus ad Euthyd. 276 E. — 11. τι] τοι a. — ὡς] ὥς bc. Sed cfr. Legg. V. 747 E. — 18. ἑλέσθαι] αἱρεῖσθαι ab. — τῷ λόγῳ a. — 21. αἱρεθήσεται a. — 32. ὁπόσ'] ὅπως a. — 45. τὸ] τῳ a.

καὶ σὺ νῦν διαλεγόμεθα, περὶ ἀρετῆς, μετενηνεγμένον δ' εἰς ποίησιν· τοσοῦτον μόνον διοίσει. λέγει γάρ που Σιμωνίδης πρὸς Σκόπαν, τὸν Κρέοντος υἱὸν τοῦ Θετταλοῦ,
B ὅτι Ἄνδρ' ἀγαθὸν μὲν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπόν, χερσί τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνον, ἄνευ ψόγου τετυγμένον. τοῦτο ἐπίστασαι τὸ ᾆσμα, ἢ πᾶν σοι διεξέλθω; Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Οὐδὲν δεῖ· ἐπίσταμαί τε γάρ, καὶ πάνυ μοι τυγχάνει μεμεληκὸς τοῦ ᾄσματος. Εὖ, ἔφη, λέγεις. πότερον οὖν καλῶς σοι δοκεῖ πεποιῆσθαι καὶ ὀρθῶς, ἢ οὔ; Πάνυ, ἔφην ἐγώ, καλῶς τε καὶ ὀρθῶς. Δοκεῖ δέ σοι καλῶς πεποιῆσθαι, εἰ ἐναντία λέγει αὐτὸς αὑτῷ ὁ ποιητής; Οὐ καλῶς, ἦν δ' ἐγώ.
C Ὅρα δή, ἔφη, βέλτιον. Ἀλλ', ὦ 'γαθέ, ἔσκεμμαι ἱκανῶς. Οἶσθα οὖν, ἔφη, ὅτι προϊόντος τοῦ ᾄσματος λέγει που· Οὐδέ μοι ἐμμελέως τὸ Πιττάκειον νέμεται, καίτοι σοφοῦ παρὰ φωτὸς εἰρημένον· χαλεπὸν φάτο ἐσθλὸν ἔμμεναι. ἐννοεῖς ὅτι ὁ αὐτὸς οὗτος καὶ τάδε λέγει κἀκεῖνα τὰ ἔμπροσθεν; Οἶδα, ἦν δ' ἐγώ. Δοκεῖ οὖν σοι, ἔφη, ταῦτα ἐκείνοις ὁμολογεῖσθαι; Φαίνεται ἔμοιγε. Καὶ ἅμα μέντοι ἐφοβούμην μή τι λέγοι.
D Ἀτάρ, ἔφην ἐγώ, σοὶ οὐ φαίνεται; Πῶς γὰρ ἂν φαίνοιτο
206 ὁμολογεῖν αὐτὸς ἑαυτῷ ὁ ταῦτα ἀμφότερα λέγων, ὅς γε τὸ μὲν πρῶτον αὐτὸς ὑπέθετο χαλεπὸν εἶναι ἄνδρα ἀγαθὸν γενέσθαι ἀληθείᾳ, ὀλίγον δὲ τοῦ ποιήματος εἰς τὸ πρόσθεν προελθὼν ἐπελάθετο, καὶ Πιττακὸν τὸν ταὐτὰ λέγοντα ἑαυτῷ, ὅτι χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, τοῦτον μέμφεταί τε καὶ οὔ φησιν ἀποδέχεσθαι αὐτοῦ τὰ αὐτὰ ἑαυτῷ λέγοντος. καίτοι ὁπότε τὸν ταὐτὰ λέγοντα αὑτῷ μέμφεται, δῆλον ὅτι καὶ ἑαυτὸν μέμφεται, ὥστε ἤτοι τὸ πρότερον ἢ ὕστερον οὐκ ὀρθῶς λέγει. Εἰπὼν οὖν ταῦτα πολλοῖς
E θόρυβον παρέσχε καὶ ἔπαινον τῶν ἀκουόντων. καὶ ἐγὼ τὸ μὲν πρῶτον, ὡσπερεὶ ὑπὸ ἀγαθοῦ πύκτου πληγείς, ἐσκοτώθην τε καὶ ἰλιγγίασα εἰπόντος αὐτοῦ ταῦτα καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθορυβησάντων· ἔπειτα, ὥς γε πρὸς σὲ εἰρῆσθαι τἀληθῆ, ἵνα μοι χρόνος ἐγγένηται τῇ σκέψει τί λέγοι ὁ ποιητής, τρέπομαι πρὸς τὸν Πρόδικον, καὶ καλέσας αὐτόν, Ὦ Πρόδικε, ἔφην ἐγώ, σός μέντοι Σιμωνίδης πολίτης·
340 δίκαιος εἶ βοηθεῖν τῷ ἀνδρί. δοκῶ οὖν μοι ἐγὼ παρακαλεῖν σέ, ὥσπερ ἔφη Ὅμηρος τὸν Σκάμανδρον πολιορκούμενον ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν Σιμόεντα παρακαλεῖν, εἰπόντα·

> φίλε κασίγνητε, σθένος ἀνέρος ἀμφότεροί περ
> σχῶμεν.

207 ἀτὰρ καὶ ἐγὼ σὲ παρακαλῶ, μὴ ἡμῖν ὁ Πρωταγόρας τὸν Σιμωνίδην ἐκπέρσῃ. καὶ γὰρ οὖν καὶ δεῖται τὸ ὑπὲρ Σιμωνίδου ἐπανόρθωμα τῆς σῆς μουσικῆς, ᾗ τό τε βούλεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν διαιρεῖς ὡς οὐ ταὐτὸν ὄν, καὶ ἃ νῦν B
δὴ εἶπες πολλά τε καὶ καλά. καὶ νῦν σκόπει, εἴ σοι συνδοκεῖ ὅπερ ἐμοί. οὐ γὰρ φαίνεται ἐναντία λέγειν αὐτὸς αὑτῷ Σιμωνίδης. σὺ γάρ, ὦ Πρόδικε, προαπόφηναι τὴν σὴν γνώμην. ταὐτόν σοι δοκεῖ εἶναι τὸ γενέσθαι καὶ τὸ εἶναι, ἢ ἄλλο; Ἄλλο νὴ Δί', ἔφη ὁ Πρόδικος. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ἐν μὲν τοῖς πρώτοις αὐτὸς ὁ Σιμωνίδης τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφήνατο, ὅτι ἄνδρα ἀγαθὸν ἀληθείᾳ γενέσθαι χαλεπὸν εἴη; Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη ὁ Πρόδικος. C
Τὸν δέ γε Πιττακόν, ἦν δ' ἐγώ, μέμφεται, οὐχ ὡς οἴεται Πρωταγόρας, ταὐτὸν ἑαυτῷ λέγοντα, ἀλλ' ἄλλο. οὐ γὰρ τοῦτο ὁ Πιττακὸς ἔλεγε τὸ χαλεπόν, γενέσθαι ἐσθλόν, ὥσπερ ὁ Σιμωνίδης, ἀλλὰ τὸ ἔμμεναι· ἔστι δὲ οὐ ταὐτόν, ὦ Πρωταγόρα, ὥς φησι Πρόδικος ὅδε, τὸ εἶναι καὶ τὸ γενέσθαι. εἰ δὲ μὴ τὸ αὐτό ἐστι τὸ εἶναι τῷ γενέσθαι, οὐκ ἐναντία λέγει ὁ Σιμωνίδης αὐτὸς αὑτῷ. καὶ ἴσως ἂν φαίη Πρόδικος ὅδε καὶ ἄλλοι πολλοί, καθ' Ἡσίοδον, γενέ- D
σθαι μὲν ἀγαθὸν χαλεπὸν εἶναι· τῆς γὰρ ἀρετῆς ἔμπροσθεν τοὺς θεοὺς ἱδρῶτα θεῖναι· ὅταν δέ τις αὐτῆς εἰς ἄκρον 208
ἵκηται, ῥηιδίην δ' ἤπειτα πέλειν, χαλεπήν περ ἐοῦσαν, ἐκτῆσθαι.

XXVII. Ὁ μὲν οὖν Πρόδικος ἀκούσας ταῦτα ἐπῄνεσέ με· ὁ δὲ Πρωταγόρας, Τὸ ἐπανόρθωμά σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, μεῖζον ἁμάρτημα ἔχει ἢ ὃ ἐπανορθοῖς. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Κακὸν ἄρα μοι εἴργασται, ὡς ἔοικεν, ὦ Πρωταγόρα, καὶ εἰμί τις γελοῖος ἰατρός· ἰώμενος μεῖζον τὸ E
νόσημα ποιῶ. Ἀλλ' οὕτως ἔχει, ἔφη. Πῶς δή; ἦν δ' ἐγώ. Πολλὴ ἄν, ἔφη, ἀμαθία εἴη τοῦ ποιητοῦ, εἰ οὕτω φαῦλόν τί φησιν εἶναι τὴν ἀρετὴν ἐκτῆσθαι, ὅ ἐστι πάντων χαλεπώτατον, ὡς ἅπασι δοκεῖ ἀνθρώποις. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Νὴ τὸν Δία, εἰς καιρόν γε παρατετύχηκεν ἡμῖν ἐν τοῖς λόγοις Πρόδικος ὅδε. κινδυνεύει γάρ τοι, ὦ Πρωταγόρα, ἡ Προδίκου σοφία θεία τις εἶναι πάλαι, ἤτοι ἀπὸ Σιμω- 341
νίδου ἀρξαμένη, ἢ καὶ ἔτι παλαιοτέρα. σὺ δὲ ἄλλων πολλῶν ἔμπειρος ὢν ταύτης ἄπειρος εἶναι φαίνει, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ἔμπειρος διὰ τὸ μαθητὴς εἶναι Προδίκου τουτουΐ. καὶ νῦν μοι δοκεῖς οὐ μανθάνειν ὅτι καὶ τὸ χαλεπὸν τοῦτο ἴσως οὐχ οὕτω Σιμωνίδης ὑπελάμβανεν, ὥσπερ σὺ ὑπολαμβάνεις, ἀλλ' ὥσπερ περὶ τοῦ δεινοῦ Πρόδικός με οὑτοσὶ νουθετεῖ ἑκάστοτε, ὅταν ἐπαινῶν ἐγὼ ἢ σὲ ἢ ἄλλον 209
τινὰ λέγω ὅτι Πρωταγόρας σοφὸς καὶ δεινός ἐστιν ἀνήρ, 206
ἐρωτᾷ εἰ οὐκ αἰσχύνομαι τἀγαθὰ δεινὰ καλῶν. τὸ γὰρ B
δεινόν, φησί, κακόν ἐστιν· οὐδεὶς γοῦν λέγει ἑκάστοτε δεινοῦ πλούτου οὐδὲ δεινῆς εἰρήνης οὐδὲ δεινῆς ὑγιείας, ἀλλὰ δεινῆς νόσου καὶ δεινοῦ πολέμου καὶ δεινῆς πενίας,

1. διελεγόμεθα r. — μετενηνεγμένον Astius. — 3. Σιμωνίδης] vid. Schneidewin Simonidis Carm. Reliq. p. 15 sqq. Eiusdem Delectus poët. iamb. et mel. p. 379. — 10. ἔφην ἐγώ, καλῶς τε καὶ ὀρθῶς Bekkerus: ἔφην ἐγώ τε καὶ ὀρθῶς ΧΘ, ἔφην ἔγωγε, καὶ ὀρθῶς cum ceteris libris a, ἔφην ἐγώ, ἔμοιγε καὶ καλῶς καὶ ὀρθῶς Heusdius, ἔφην, ἔγωγε καὶ καλῶς καὶ ὀρθῶς Stallbaumius. — 17. φάτ' ἐσλὸν Boeckhius. — 20. λέγῃ a. — 24. ἀλαθείᾳ a. — 26. αὑτῷ Stallbaumius. — 35. ἐκγένηται a. — λέγει a. — 39. Ὅμηρος] Iliad. φ, 308.

11. ταὐτὸν cum Bekkero c: τὸ αὐτὸν ΧΘΕrγτ, τὸ αὐτὸ cum ceteris libris a. — 13. τὸ] τοῦτ' Θ bc. — 16. ἑαυτῷ a. — 17. Ἡσίοδον] Opp. et D. 289 sqq. — 20. δ' ἔπειτα a. — 38. ὑπέλαβεν ab.

ὡς τοῦ δεινοῦ κακοῦ ὄντος. Ἴσως οὖν καὶ τὸ χαλεπὸν αὖ οἱ Κεῖοι καὶ ὁ Σιμωνίδης ἢ κακὸν ὑπολαμβάνουσιν ἢ ἄλλο τι ὃ σὺ οὐ μανθάνεις. ἐρώμεθα οὖν Πρόδικον· δίκαιον γὰρ τὴν Σιμωνίδου φωνὴν τοῦτον ἐρωτᾶν. τί
C ἔλεγεν, ὦ Πρόδικε, τὸ χαλεπὸν Σιμωνίδης; Κακόν, ἔφη. Διὰ ταῦτ᾽ ἄρα καὶ μέμφεται, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὦ Πρόδικε, τὸν Πιττακὸν λέγοντα Χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, ὥσπερ ἂν εἰ ἤκουεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐστὶ κακὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι. Ἀλλὰ τί οἴει, ἔφη, λέγειν, ὦ Σώκρατες, Σιμωνίδην ἄλλο ἢ τοῦτο, καὶ ὀνειδίζειν τῷ Πιττακῷ ὅτι τὰ ὀνόματα οὐκ ἠπίστατο ὀρθῶς διαιρεῖν ἅτε Λέσβιος ὢν καὶ ἐν φωνῇ βαρβάρῳ τεθραμμένος; Ἀκούεις δή, ἔφην ἐγώ, ὦ Πρω-
D ταγόρα, Προδίκου τοῦδε. ἔχεις τι πρὸς ταῦτα λέγειν; Καὶ ὁ Πρωταγόρας, Πολλοῦ γε δεῖ, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὦ
210 Πρόδικε· ἀλλ᾽ ἐγὼ εὖ οἶδ᾽ ὅτι καὶ Σιμωνίδης τὸ χαλεπὸν ἔλεγεν ὅπερ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι, οὐ τὸ κακόν, ἀλλ᾽ ὃ ἂν μὴ ῥᾴδιον ᾖ ἀλλὰ διὰ πολλῶν πραγμάτων γίγνηται. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ οἶμαι, ἔφην, ὦ Πρωταγόρα, τοῦτο λέγειν Σιμωνίδην, καὶ Πρόδικόν γε τόνδε εἰδέναι, ἀλλὰ παίζειν καὶ σοῦ δοκεῖν ἀποπειρᾶσθαι, εἰ οἷός τ᾽ ἔσει τῷ σαυτοῦ λόγῳ
E βοηθεῖν· ἐπεὶ ὅτι γε Σιμωνίδης οὐ λέγει τὸ χαλεπὸν κακόν, μέγα τεκμήριόν ἐστιν εὐθὺς τὸ μετὰ τοῦτο ῥῆμα· λέγει γὰρ ὅτι θεὸς ἂν μόνος τοῦτ᾽ ἔχοι γέρας. οὐ δήπου τοῦτό γε λέγων, κακὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, εἶτα τὸν θεόν φησι μόνον τοῦτο ἂν ἔχειν καὶ τῷ θεῷ τοῦτο γέρας ἀπένειμε μόνῳ· ἀκόλαστον γὰρ ἄν τινα λέγοι Σιμωνίδην Πρόδικος καὶ οὐδαμῶς Κεῖον. ἀλλ᾽ ἅ μοι δοκεῖ διανοεῖσθαι Σιμωνίδης ἐν τούτῳ τῷ ᾄσματι, ἐθέλω σοι εἰπεῖν, εἰ βού-
342 λει λαβεῖν μου πεῖραν ὅπως ἔχω, ὃ σὺ λέγεις τοῦτο, περὶ ἐπῶν· ἐὰν δὲ βούλῃ, σοῦ ἀκούσομαι. Ὁ μὲν οὖν Πρωταγόρας ἀκούσας μου ταῦτα λέγοντος, Εἰ σὺ βούλει, ἔφη, ὦ Σώκρατες· ὁ δὲ Πρόδικός τε καὶ ὁ Ἱππίας ἐκελευέτην πάνυ, καὶ οἱ ἄλλοι.

XXVIII. Ἐγὼ τοίνυν, ἦν δ᾽ ἐγώ, ἅ γέ μοι δοκεῖ περὶ τοῦ ᾄσματος τούτου, πειράσομαι ὑμῖν διεξελθεῖν.
211 Φιλοσοφία γάρ ἐστι παλαιοτάτη τε καὶ πλείστη τῶν Ἑλλή-
B νων ἐν Κρήτῃ τε καὶ ἐν Λακεδαίμονι, καὶ σοφισταὶ πλεῖστοι γῆς ἐκεῖ εἰσίν. ἀλλ᾽ ἐξαρνοῦνται καὶ σχηματίζονται ἀμαθεῖς εἶναι, ἵνα μὴ κατάδηλοι ὦσιν ὅτι σοφίᾳ τῶν Ἑλλήνων περίεισιν, ὥσπερ οὓς Πρωταγόρας ἔλεγε τοὺς σοφιστάς, ἀλλὰ δοκῶσι τῷ μάχεσθαι καὶ ἀνδρίᾳ περιεῖναι, ἡγούμενοι, εἰ γνωσθεῖεν ᾧ περίεισι, πάντας τοῦτο ἀσκήσειν. νῦν δὲ ἀποκρυψάμενοι ἐκεῖνο ἐξηπατήκασι τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λακωνίζοντας, καὶ οἱ μὲν ὦτά τε κατάγνυνται μι-
C μούμενοι αὐτούς, καὶ ἱμάντας περιειλίττονται καὶ φιλογυμναστοῦσι καὶ βραχείας ἀναβολὰς φοροῦσιν, ὡς δὴ τούτοις κρατοῦντας τῶν Ἑλλήνων τοὺς Λακεδαιμονίους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὰν βούλωνται ἀνέδην τοῖς παρ᾽ αὐτοῖς συγγενέσθαι σοφισταῖς καὶ ἤδη ἄχθωνται λάθρα ξυγγιγνόμενοι, ξενηλασίας ποιούμενοι τῶν τε λακωνιζόντων τούτων καὶ ἐάν τις ἄλλος ξένος ὢν ἐπιδημήσῃ, συγγίγνονται τοῖς σοφισταῖς λανθάνοντες τοὺς ξένους, καὶ αὐτοὶ οὐδένα ἐῶσι τῶν νέων εἰς τὰς ἄλλας πόλεις ἐξιέναι, ὥσπερ οὐδὲ D
Κρῆτες, ἵνα μὴ ἀπομανθάνωσιν ἃ αὐτοὶ διδάσκουσιν. εἰσὶ δὲ ἐν ταύταις ταῖς πόλεσιν οὐ μόνον ἄνδρες ἐπὶ παι- 212
δεύσει μέγα φρονοῦντες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες. Γνοίητε δ᾽ ἂν ὅτι ἐγὼ ταῦτα ἀληθῆ λέγω καὶ Λακεδαιμόνιοι πρὸς φιλοσοφίαν καὶ λόγους ἄριστα πεπαίδευνται, ὧδε. εἰ γὰρ ἐθέλει τις Λακεδαιμονίων τῷ φαυλοτάτῳ συγγενέσθαι, τὰ μὲν πολλὰ ἐν τοῖς λόγοις εὑρήσει αὐτὸν φαῦλόν τινα φαι- E
νόμενον, ἔπειτα, ὅπου ἂν τύχῃ τῶν λεγομένων, ἐνέβαλε ῥῆμα ἄξιον λόγου βραχὺ καὶ συνεστραμμένον ὥσπερ δεινὸς ἀκοντιστής, ὥστε φαίνεσθαι τὸν προσδιαλεγόμενον παιδὸς μηδὲν βελτίω. Τοῦτο οὖν αὐτὸ καὶ τῶν νῦν εἰσὶν οἳ κατανενοήκασι καὶ τῶν πάλαι, ὅτι τὸ λακωνίζειν πολὺ μᾶλλόν ἐστι φιλοσοφεῖν ἢ φιλογυμναστεῖν, εἰδότες ὅτι τοιαῦτα οἷόν τ᾽ εἶναι ῥήματα φθέγγεσθαι τελέως πεπαι-
δευμένου ἐστὶν ἀνθρώπου. τούτων ἦν καὶ Θαλῆς ὁ Μιλή- 343
σιος καὶ Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος καὶ Βίας ὁ Πριηνεὺς καὶ Σόλων ὁ ἡμέτερος καὶ Κλεόβουλος ὁ Λίνδιος καὶ Μύσων ὁ Χηνεύς, καὶ ἕβδομος ἐν τούτοις ἐλέγετο Λακεδαιμόνιος Χίλων. οὗτοι πάντες ζηλωταὶ καὶ ἐρασταὶ καὶ μαθηταὶ ἦσαν τῆς Λακεδαιμονίων παιδείας. καὶ καταμάθοι ἄν τις αὐτῶν τὴν σοφίαν τοιαύτην οὖσαν, ῥήματα βραχέα ἀξιομνημόνευτα ἑκάστῳ εἰρημένα. οὗτοι καὶ κοινῇ B
ξυνελθόντες ἀπαρχὴν τῆς σοφίας ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι 213
εἰς τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς, γράψαντες ταῦτα ἃ δὴ πάντες ὑμνοῦσι, γνῶθι σαυτὸν καὶ μηδὲν ἄγαν.

Τοῦ δὴ ἕνεκα ταῦτα λέγω; Ὅτι οὗτος ὁ τρόπος ἦν τῶν παλαιῶν τῆς φιλοσοφίας, βραχυλογία τις Λακωνική. καὶ δὴ καὶ τοῦ Πιττακοῦ ἰδίᾳ περιεφέρετο τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐγκωμιαζόμενον ὑπὸ τῶν σοφῶν, τὸ χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι. ὁ οὖν Σιμωνίδης, ἅτε φιλότιμος ὢν ἐπὶ σοφίᾳ, C
ἔγνω ὅτι εἰ καθέλοι τοῦτο τὸ ῥῆμα ὥσπερ εὐδοκιμοῦντα ἀθλητὴν καὶ περιγένοιτο αὐτοῦ, αὐτὸς εὐδοκιμήσει ἐν τοῖς τότε ἀνθρώποις. εἰς τοῦτο οὖν τὸ ῥῆμα καὶ τούτου ἕνεκα τούτῳ ἐπιβουλεύων κολοῦσαι αὐτὸ ἅπαν τὸ ᾆσμα πεποίηκεν, ὥς μοι φαίνεται.

XXIX. Ἐπισκεψώμεθα δὴ αὐτὰ κοινῇ ἅπαντες, εἰ ἄρα ἐγὼ ἀληθῆ λέγω. Εὐθὺς γὰρ τὸ πρῶτον τοῦ ᾄσματος
μανικὸν ἂν φανείη, εἰ βουλόμενος λέγειν ὅτι ἄνδρα ἀγα- 207
θὸν γενέσθαι χαλεπόν, ἔπειτα ἐνέβαλε τὸ μέν. τοῦτο γὰρ D
οὐδὲ πρὸς ἕνα λόγον φαίνεται ἐμβεβλῆσθαι, ἐὰν μή τις ὑπολάβῃ πρὸς τὸ τοῦ Πιττακοῦ ῥῆμα ὥσπερ ἐρίζοντα

---

23. ἔχοι τοῦτο a. — 26. Πρόδικος ΧΘ: ὁ Πρόδικος abc. — 29. λέγεις, τοῦτο περὶ a. — 34. γ᾽ ἐμοὶ Bekkerus. — 41. ἀνδρείᾳ ac. — 42. ᾧ περίεισι auctore Heusdio bc: οἱ περίεισιν Χ, ὅπερ εἰσὶ ΞΣBCαγε et pr. Γ, ὥσπερ εἰσὶ r, οἵπερ εἰσὶ τ, ὥσπερ εἰσὶ Ε, ὅπερ εἰσὶ a. — 42. ἀσκήσειν τὴν σοφίαν νῦν ΧΘr.

14. τύχοι a. — 22. Μιτυληναῖος a. — 30. ἐς b. — 38. εὐδοκιμήσειε τοῖς a. — 42. πάντες a.

λέγειν τὸν Σιμωνίδην· λέγοντος τοῦ Πιττακοῦ ὅτι Χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, ἀμφισβητοῦντα εἰπεῖν ὅτι Οὔκ, ἀλλὰ
214 *γενέσθαι μὲν χαλεπὸν ἄνδρα ἀγαθόν ἐστιν, ὦ Πιττακέ, ὡς ἀληθῶς, — οὐκ ἀληθείᾳ ἀγαθόν, οὐκ ἐπὶ τούτῳ λέγει*
E *τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἄρα ὄντων τινῶν τῶν μὲν ὡς ἀληθῶς ἀγαθῶν, τῶν δὲ ἀγαθῶν μέν, οὐ μέντοι ἀληθῶς· εὔηθες γὰρ τοῦτό γε φανείη ἂν καὶ οὐ Σιμωνίδου· ἀλλ' ὑπερβατὸν δεῖ θεῖναι ἐν τῷ ᾄσματι τὸ ἀλαθέως, οὑτωσί πως ὑπειπόντα τὸ τοῦ Πιττακοῦ, ὥσπερ ἂν εἰ θεῖμεν αὐτὸν λέγοντα τὸν Πιττακὸν καὶ Σιμωνίδην ἀποκρινόμενον, εἰπόντα Ὦ ἄνθρωποι, χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, τὸν δὲ*
344 *ἀποκρινόμενον ὅτι Ὦ Πιττακέ, οὐκ ἀληθῆ λέγεις· οὐ γὰρ εἶναι ἀλλὰ γενέσθαι μέν ἐστιν ἄνδρα ἀγαθὸν χερσί τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνον, ἄνευ ψόγου τετυγμένον, χαλεπὸν ἀλαθέως. οὕτω φαίνεται [τὸ] πρὸς λόγον τὸ μὲν ἐμβεβλημένον καὶ τὸ ἀλαθέως ὀρθῶς ἐπ' ἐσχάτῳ κείμενον· καὶ τὰ ἐπιόντα πάντα τούτῳ μαρτυρεῖ ὅτι οὕτως εἴρηται. πολλὰ μὲν γάρ ἐστι καὶ περὶ ἑκάστου τῶν ἐν τῷ*
B *ᾄσματι εἰρημένων ἀποδεῖξαι ὡς εὖ πεποίηται· πάνυ γὰρ χαριέντως καὶ μεμελημένως ἔχει· ἀλλὰ μακρὸν ἂν εἴη αὐτὸ οὕτω διελθεῖν. ἀλλὰ τὸν τύπον αὐτοῦ τὸν ὅλον διεξέλθωμεν καὶ τὴν βούλησιν, ὅτι παντὸς μᾶλλον ἔλεγχός ἐστι τοῦ Πιττακείου ῥήματος διὰ παντὸς τοῦ ᾄσματος.*

215 **XXX.** *Λέγει γὰρ μετὰ τοῦτο ὀλίγα διελθών, ὡς ἂν εἰ λέγοι λόγον, ὅτι γενέσθαι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν χαλεπὸν ἀλαθέως, οἷόν τε μέντοι ἐπί γε χρόνον τινά· γενόμενον*
C *δὲ διαμένειν ἐν ταύτῃ τῇ ἕξει καὶ εἶναι ἄνδρα ἀγαθόν, ὡς σὺ λέγεις, ὦ Πιττακέ, ἀδύνατον καὶ οὐκ ἀνθρώπειον, ἀλλὰ θεὸς ἂν μόνος τοῦτο ἔχοι τὸ γέρας, ἄνδρα δ' οὐκ ἔστι μὴ οὐ κακὸν ἔμμεναι, ὃν ἂν ἀμήχανος συμφορὰ καθέλῃ. τίνα οὖν ἀμήχανος συμφορὰ καθαιρεῖ ἐν πλοίου ἀρχῇ; δῆλον ὅτι οὐ τὸν ἰδιώτην· ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης ἀεὶ καθῄρηται. ὥσπερ οὖν οὐ τὸν κείμενόν τις ἂν καταβάλοι, ἀλλὰ τὸν μὲν ἑστῶτά ποτε καταβάλοι ἄν τις ὥστε κείμενον ποιῆσαι, τὸν δὲ κείμενον οὔ, οὕτω*
D *καὶ τὸν εὐμήχανον ὄντα ποτὲ ἀμήχανος ἂν συμφορὰ καθέλοι, τὸν δὲ ἀεὶ ἀμήχανον ὄντα οὔ· καὶ τὸν κυβερνήτην μέγας χειμὼν ἐπιπεσὼν ἀμήχανον ἂν ποιήσειε, καὶ γεωργὸν χαλεπὴ ὥρα ἐπελθοῦσα ἀμήχανον ἂν θείη, καὶ ἰατρὸν ταὐτὰ ταῦτα. τῷ μὲν γὰρ ἐσθλῷ ἐγχωρεῖ κακῷ γενέσθαι, ὥσπερ καὶ παρ' ἄλλου ποιητοῦ μαρτυρεῖται τοῦ εἰπόντος*

αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακός, ἄλλοτε δ' ἐσθλός·

E *τῷ δὲ κακῷ οὐκ ἐγχωρεῖ γενέσθαι, ἀλλ' ἀεὶ εἶναι ἀνάγκη.*
216 *ὥστε τὸν μὲν εὐμήχανον καὶ σοφὸν καὶ ἀγαθὸν ἐπειδὰν ἀμήχανος συμφορὰ καθέλῃ, οὐκ ἔστι μὴ οὐ κακὸν ἔμμεναι· σὺ δὲ φῄς, ὦ Πιττακέ, χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι· τὸ δ' ἐστὶ γενέσθαι μὲν χαλεπόν, δυνατὸν δὲ ἐσθλόν, ἔμμεναι δὲ ἀδύνατον. πράξας μὲν γὰρ εὖ πᾶς ἀνὴρ ἀγαθός, κακὸς δ' εἰ κακῶς. τίς οὖν εἰς γράμματα ἀγαθὴ πρᾶξίς ἐστι, καὶ τίς ἄνδρα ἀγαθὸν ποιεῖ εἰς γράμματα;* 345
δῆλον ὅτι ἡ τούτων μάθησις. τίς δὲ εὐπραγία ἀγαθὸν ἰατρὸν ποιεῖ; δῆλον ὅτι ἡ τῶν καμνόντων τῆς θεραπείας μάθησις. κακὸς δὲ κακῶς. τίς οὖν ἂν κακὸς ἰατρὸς γένοιτο; δῆλον ὅτι ᾧ πρῶτον μὲν ὑπάρχει ἰατρῷ εἶναι, ἔπειτα ἀγαθῷ ἰατρῷ. οὗτος γὰρ ἂν καὶ κακὸς γένοιτο· ἡμεῖς δὲ οἱ ἰατρικῆς ἰδιῶται οὐκ ἄν ποτε γενοίμεθα κακῶς πράξαντες οὔτε ἰατροὶ οὔτε τέκτονες οὔτε ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων· ὅστις δὲ μὴ ἰατρὸς ἂν γένοιτο κακῶς πράξας, B
δῆλον ὅτι οὐδὲ κακὸς ἰατρός. οὕτω καὶ ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ γένοιτ' ἄν ποτε καὶ κακὸς ἢ ὑπὸ χρόνου ἢ ὑπὸ πόνου ἢ ὑπὸ νόσου ἢ ὑπὸ ἄλλου τινὸς περιπτώματος — αὕτη γὰρ μόνη ἐστὶ κακὴ πρᾶξις, ἐπιστήμης στερηθῆναι —, ὁ δὲ κακὸς ἀνὴρ οὐκ ἄν ποτε γένοιτο κακός· ἔστι γὰρ ἀεί·
ἀλλ' εἰ μέλλει κακὸς γενέσθαι, δεῖ αὐτὸν πρότερον ἀγαθὸν 217
γενέσθαι. ὥστε καὶ τοῦτο τοῦ ᾄσματος πρὸς τοῦτο τείνει,
ὅτι εἶναι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν οὐχ οἷόν τε διατελοῦντα C
ἀγαθόν, γενέσθαι δὲ ἀγαθὸν οἷόν τε, καὶ κακόν γε τὸν αὐτὸν τοῦτον· ἐπὶ πλεῖστον δὲ καὶ ἄριστοί εἰσιν οὓς ἂν οἱ θεοὶ φιλῶσιν.

XXXI. *Ταῦτά τε οὖν πάντα πρὸς τὸν Πιττακὸν εἴρηται, καὶ τὰ ἐπιόντα γε τοῦ ᾄσματος ἔτι μᾶλλον δηλοῖ. φησὶ γάρ· Τοὔνεκεν οὔ ποτ' ἐγὼ τὸ μὴ γενέσθαι δυνατὸν διζήμενος κενεὰν ἐς ἄπρακτον ἐλπίδα μοῖραν αἰῶνος βαλέω, πανάμωμον ἄνθρωπον, εὐρυεδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός· ἔπειθ'*
ὑμῖν εὑρὼν ἀπαγγελέω, φησίν. οὕτω σφόδρα καὶ δι' D
ὅλου τοῦ ᾄσματος ἐπεξέρχεται τῷ τοῦ Πιττακοῦ ῥήματι. πάντας δ' ἐπαίνημι καὶ φιλέω ἑκὼν ὅστις ἔρδῃ μηδὲν αἰσχρόν· ἀνάγκῃ δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται. καὶ τοῦτ' ἐστὶ πρὸς τὸ αὐτὸ τοῦτο εἰρημένον. οὐ γὰρ οὕτως ἀπαίδευτος ἦν Σιμωνίδης, ὥστε τούτους φάναι ἐπαινεῖν, ὃς ἂν ἑκὼν μηδὲν κακὸν ποιῇ, ὡς ὄντων τινῶν οἳ ἑκόντες κακὰ ποιοῦσιν. ἐγὼ γὰρ σχεδόν τι οἶμαι τοῦτο, ὅτι οὐδεὶς τῶν σοφῶν ἀνδρῶν ἡγεῖται οὐδένα ἀνθρώπων
ἑκόντα ἐξαμαρτάνειν οὐδὲ αἰσχρά τε καὶ κακὰ ἑκόντα E
ἐργάζεσθαι, ἀλλ' εὖ ἴσασιν ὅτι πάντες οἱ τὰ αἰσχρὰ καὶ 218
τὰ κακὰ ποιοῦντες ἄκοντες ποιοῦσι. καὶ δὴ καὶ ὁ Σιμωνίδης οὐχ ὃς ἂν μὴ κακὰ ποιῇ ἑκών, τούτων φησὶν ἐπαινέτης εἶναι, ἀλλὰ περὶ ἑαυτοῦ λέγει τοῦτο τὸ ἑκών. ἡγεῖτο γὰρ ἄνδρα καλὸν κἀγαθὸν πολλάκις αὐτὸν ἐπαναγκάζειν φίλον

4. ὡς] καὶ ὡς a. — 7. φανείη] φαίην a. — 8. Ἀληθέως a. — 15. ἀληθέως a. — φαίνεται τὸ πρὸς] Vel expungendum vel in τοι mutandum hoc τό. Heind. — 30. ἀμάχανος Boeckhius. — 42. Cf. Xenoph. Memor. I. 2, 20. — 45. ἔμμεναι] εἶναι a.
1. τὸ δ' ἔστι, γενέσθαι μὲν χαλεπόν, δυνατὸν δέ· ἐσθλὸν δ' ἔμμεναι ἀδύνατον a. — 3. πράξαις Boeckhius. — μὲν om. Hermannus. — 23. καὶ τοὐπιπλεῖστον ἄριστοι, τούς κε θεοὶ φιλῶσιν Hermannus. — 28. κενεὰν - βαλέω] vid. Photius 77, 6. 602, 10. Theocrit. 14, 35. 15, 95. Aristot. Rhetor. III. 16, 4. [Athenaeus XV. 667 B.] Problem. 5, 8. Aristoph. Pac. 1303. Aristaen. Epist. 2, 20. Phot. 235, 6. Meineke ad Menandr. p. 177. Bernhardy Synt. p. 187. 8. 9. Winck. — 30. εὐρυέδους a. — 30. ἔπειτ' ὔμμιν Hermannus. — 33. ἐπαινοίμι a. — 34. ἀνάγκᾳ Diogenes Laërt. I. 77. — 42. τὰ om. bc. — 43. τούτων ab.

346 τινὶ γίγνεσθαι καὶ ἐπαινέτην [φιλεῖν καὶ ἐπαινεῖν], οἷον
ἀνδρὶ πολλάκις συμβῆναι μητέρα ἢ πατέρα ἀλλόκοτον ἢ
πατρίδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων. τοὺς μὲν οὖν πονηρούς,
208 ὅταν τοιοῦτόν τι αὐτοῖς συμβῇ, ὥσπερ ἀσμένους ὁρᾶν καὶ
ψέγοντας ἐπιδεικνύναι καὶ κατηγορεῖν τὴν πονηρίαν τῶν
γονέων ἢ πατρίδος, ἵνα αὐτοῖς ἀμελοῦσιν αὐτῶν μὴ ἐγκα-
λῶσιν οἱ ἄνθρωποι μηδ' ὀνειδίζωσιν ὅτι ἀμελοῦσιν, ὥστε
B ἔτι μᾶλλον ψέγειν τε αὐτοὺς καὶ ἔχθρας ἑκουσίους πρὸς
ταῖς ἀναγκαίαις προστίθεσθαι· τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἐπικρύπτε-
σθαί τε καὶ ἐπαινεῖν ἀναγκάζεσθαι, καὶ ἄν τι ὀργισθῶσι
τοῖς γονεῦσιν ἢ πατρίδι ἀδικηθέντες, αὐτοὺς ἑαυτοὺς πα-
ραμυθεῖσθαι καὶ διαλλάττεσθαι προσαναγκάζοντας ἑαυτοὺς
φιλεῖν τοὺς ἑαυτῶν καὶ ἐπαινεῖν. πολλάκις δέ, οἶμαι, καὶ
Σιμωνίδης ἡγήσατο καὶ αὐτὸς ἢ τύραννον ἢ ἄλλον τινὰ
219 τῶν τοιούτων ἐπαινέσαι καὶ ἐγκωμιάσαι οὐχ ἑκών, ἀλλ'
C ἀναγκαζόμενος. ταῦτα δὴ καὶ τῷ Πιττακῷ λέγει ὅτι Ἐγώ,
ὦ Πιττακέ, οὐ διὰ ταῦτά σε ψέγω ὅτι εἰμὶ φιλόψογος.
ἐπεὶ ἔμοιγ' ἐξαρκεῖ ὃς ἂν μὴ κακὸς ᾖ μηδ' ἄγαν
ἀπάλαμνος, εἰδώς τ' ὀνησίπολιν δίκαν ὑγιὴς
ἀνήρ· οὔ μιν ἐγὼ μωμήσομαι. οὐ γάρ εἰμι φιλό-
μωμος· τῶν γὰρ ἠλιθίων ἀπείρων γενέθλα, ὥστ'
εἴ τις χαίρει ψέγων, ἐμπλησθείη ἂν ἐκείνους μεμφόμενος.
πάντα τοι καλά, τοῖσί τ' αἰσχρὰ μὴ μέμικται.
D οὐ τοῦτο λέγει, ὥσπερ ἂν εἰ ἔλεγε πάντα τοι λευκά, οἷς
μέλανα μὴ μέμικται· γελοῖον γὰρ ἂν εἴη πολλαχῇ· ἀλλ'
ὅτι αὐτὸς καὶ τὰ μέσα ἀποδέχεται ὥστε μὴ ψέγειν· καὶ
οὐ ζητῶ, ἔφη, πανάμωμον ἄνθρωπον, εὐρυεδοῦς ὅσοι
καρπὸν αἰνύμεθα χθονός. ἐπειθ' ὑμῖν εὑρὼν ἀπαγγελέω.
ὥστε τούτου γ' ἕνεκα οὐδένα ἐπαινέσομαι, ἀλλά μοι ἐξαρ-
κεῖ ἂν ᾖ μέσος καὶ μηδὲν κακὸν ποιῇ, ὡς ἐγὼ πάντας
φιλέω καὶ ἐπαίνημι — καὶ τῇ φωνῇ ἐνταῦθα κέχρηται τῇ
E τῶν Μυτιληναίων, ὡς πρὸς Πιττακὸν λέγων τὸ πάντας
δὲ ἐπαίνημι καὶ φιλέω ἑκών (ἐνταῦθα δεῖ ἐν τῷ ἑκὼν δια-
λαβεῖν λέγοντα) ὅστις ἔρδῃ μηδὲν αἰσχρόν, ἄκων δ' ἔστιν
220 οὓς ἐγὼ ἐπαινῶ καὶ φιλῶ. σὲ οὖν, καὶ εἰ μέσως ἔλεγες
347 ἐπιεικῆ καὶ ἀληθῆ, ὦ Πιττακέ, οὐκ ἄν ποτε ἔψεγον. νῦν
δέ — σφόδρα γὰρ καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψευδόμενος δο-
κεῖς ἀληθῆ λέγειν, διὰ ταῦτά σε ἐγὼ ψέγω.

Ταῦτά μοι δοκεῖ, ὦ Πρόδικε καὶ Πρωταγόρα, ἦν δ'
ἐγώ, Σιμωνίδης διανοούμενος πεποιηκέναι τοῦτο τὸ ᾆσμα.

XXXII. Καὶ ὁ Ἱππίας, Εὖ μέν μοι δοκεῖς, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, καὶ σὺ περὶ τοῦ ᾄσματος διεληλυθέναι· ἔστι
B μέντοι, ἔφη, καὶ ἐμοὶ λόγος περὶ αὐτοῦ εὖ ἔχων, ὃν ὑμῖν
ἐπιδείξω, ἂν βούλησθε. Καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, Ναί, ἔφη,
ὦ Ἱππία, εἰσαῦθίς γε· νῦν δὲ δίκαιόν ἐστιν ἃ ὡμολογη-
σάτην πρὸς ἀλλήλω Πρωταγόρας καὶ Σωκράτης, Πρωτα-
γόρας μὲν εἰ ἔτι βούλεται ἐρωτᾶν, ἀποκρίνεσθαι Σωκράτη,
εἰ δὲ δὴ βούλεται Σωκράτει ἀποκρίνεσθαι, ἐρωτᾶν τὸν
ἕτερον. Καὶ ἐγὼ εἶπον Ἐπιτρέπω μὲν ἔγωγε Πρωταγόρᾳ
ὁπότερον αὐτῷ ἥδιον· εἰ δὲ βούλεται, περὶ μὲν ᾀσμάτων C
τε καὶ ἐπῶν ἐάσωμεν, περὶ δὲ ὧν τὸ πρῶτον ἐγώ σε ἠρώ-
τησα, ὦ Πρωταγόρα, ἡδέως ἂν ἐπὶ τέλος ἔλθοιμι μετὰ
σοῦ σκοπούμενος. καὶ γὰρ δοκεῖ μοι τὸ περὶ ποιήσεως δια-
λέγεσθαι ὁμοιότατον εἶναι τοῖς συμποσίοις τοῖς τῶν φαύ-
λων καὶ ἀγοραίων ἀνθρώπων. καὶ γὰρ οὗτοι, διὰ τὸ μὴ 221
δύνασθαι ἀλλήλοις δι' ἑαυτῶν συνεῖναι ἐν τῷ πότῳ μηδὲ
διὰ τῆς ἑαυτῶν φωνῆς καὶ τῶν λόγων τῶν ἑαυτῶν ὑπὸ
ἀπαιδευσίας, τιμίας ποιοῦσι τὰς αὐλητρίδας, πολλοῦ μι- D
σθούμενοι ἀλλοτρίαν φωνὴν τὴν τῶν αὐλῶν, καὶ διὰ τῆς
ἐκείνων φωνῆς ἀλλήλοις σύνεισιν. ὅπου δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ
συμπόται καὶ πεπαιδευμένοι εἰσίν, οὐκ ἂν ἴδοις οὔτ' αὐ-
λητρίδας οὔτε ὀρχηστρίδας οὔτε ψαλτρίας, ἀλλ' αὐτοὺς
αὐτοῖς ἱκανοὺς ὄντας συνεῖναι ἄνευ τῶν λήρων τε καὶ
παιδιῶν τούτων διὰ τῆς αὑτῶν φωνῆς, λέγοντάς τε καὶ
ἀκούοντας ἐν μέρει ἑαυτῶν κοσμίως, κἂν πάνυ πολὺν E
οἶνον πίωσιν. οὕτω δὲ καὶ αἱ τοιαίδε συνουσίαι, ἐὰν μὲν
λάβωνται ἀνδρῶν οἵοιπερ ἡμῶν οἱ πολλοί φασιν εἶναι,
οὐδὲν δέονται ἀλλοτρίας φωνῆς οὐδὲ ποιητῶν, οὓς οὔτε
ἀνερέσθαι οἷόν τ' ἐστὶ περὶ ὧν λέγουσιν, ἐπαγόμενοί τε
αὐτοὺς οἱ πολλοὶ ἐν τοῖς λόγοις οἱ μὲν ταῦτά φασι τὸν
ποιητὴν νοεῖν, οἱ δ' ἕτερα, περὶ πράγματος διαλεγόμενοι
ὃ ἀδυνατοῦσιν ἐξελέγξαι· ἀλλὰ τὰς μὲν τοιαύτας συνουσίας
ἐῶσι χαίρειν, αὐτοὶ δ' ἑαυτοῖς σύνεισι δι' ἑαυτῶν, ἐν τοῖς 348
ἑαυτῶν λόγοις πεῖραν ἀλλήλων λαμβάνοντες καὶ διδόντες.
τοὺς τοιούτους μοι δοκεῖ χρῆναι μᾶλλον μιμεῖσθαι ἐμέ τε
καὶ σέ, καταθεμένους τοὺς ποιητὰς αὐτοὺς δι' ἡμῶν αὐ- 222
τῶν πρὸς ἀλλήλους τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, τῆς ἀληθείας
καὶ ἡμῶν αὐτῶν πεῖραν λαμβάνοντας. κἂν μὲν βούλῃ ἔτι
ἐρωτᾶν, ἕτοιμός εἰμί σοι παρέχειν ἀποκρινόμενος· ἐὰν δὲ
βούλῃ, σὺ ἐμοὶ παράσχες, περὶ ὧν μεταξὺ ἐπαυσάμεθα
διεξιόντες, τούτοις τέλος ἐπιθεῖναι.

Λέγοντος οὖν ἐμοῦ ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἄλλα οὐδὲν ἀπε- B
σάφει ὁ Πρωταγόρας ὁπότερα ποιήσοι. εἶπεν οὖν ὁ Ἀλκι-
βιάδης πρὸς τὸν Καλλίαν βλέψας, Ὦ Καλλία, δοκεῖ σοι,
ἔφη, καὶ νῦν καλῶς Πρωταγόρας ποιεῖν, οὐκ ἐθέλων εἴτε
δώσει λόγον εἴτε μὴ διασαφεῖν; ἐμοὶ γὰρ οὐ δοκεῖ. ἀλλ'
ἤτοι διαλεγέσθω ἢ εἰπέτω ὅτι οὐκ ἐθέλει διαλέγεσθαι,
ἵνα τούτῳ μὲν ταῦτα συνειδῶμεν, Σωκράτης δὲ ἄλλῳ τῳ
διαλέγηται ἢ ἄλλος ὅστις ἂν βούληται ἄλλῳ. Καὶ ὁ Πρω- C
ταγόρας αἰσχυνθείς, ὥς γ' ἐμοὶ ἔδοξε, τοῦ τε Ἀλκιβιάδου

1. φιλεῖν καὶ ἐπαινεῖν expunxit Heindorfius. — 4. τι τοιοῦτον a. — 9. ἀναγκαίαις auctore Heusdio bc: ἀνάγκαις cum libris a. Conf. Eurip. Hec. v. 846. Winck. — 10. ἄν] ἐὰν Γbc. — 11. διαδικηθέντες a. — 19. τ' ὀνησίπολιν auctore Hermanno bc: γε ὀνήσει πόλιν cum libris a. (τ' ὀνασίπολιν Schneidewin.) — 20. μιν auctore Schleiermachero bc: μὴν cum libris a. — μωμάσομαι Schneidewin. — γὰρ φιλόμωμος (om. εἰμί) Hermannus. γὰρ ἐγὼ φιλόμωμος Schneidewin. — 21. ἀλιθίων Schneidewin. — ἄπειρα a. — γίνεθλα bc. — 27. εὐρυέδους a. — 31 et 33. ἐπαινοίμι a. — 32. Μιτυληναίων a.

16. καὶ om. Χτ. — 24. ἀνέρεσθαι a. — 26. διαλεγόμενοι ὃ ἀδυνατοῦσιν τc: διαλεγόμενοι οὐ ἀδυνατοῦσιν (rc. Σ) b, διαλεγόμενοι ἀδυνατοῦσιν cum ceteris a. — 35. πάρασχε ac. — 45. ὥς γε μοι a.

ταῦτα λέγοντός καὶ τοῦ Καλλίου δεομένου καὶ τῶν ἄλλων σχεδόν τι τῶν παρόντων, μόγις προὐτρέπετο εἰς τὸ διαλέγεσθαι καὶ ἐκέλευεν ἐρωτᾶν αὐτὸν ὡς ἀποκρινούμενος.

XXXIII. Εἶπον δὴ ἐγώ, Ὦ Πρωταγόρα, μὴ οἴου διαλέγεσθαί μέ σοι ἄλλο τι βουλόμενον ἢ ἃ αὐτὸς ἀπορῶ 223 ἑκάστοτε, ταῦτα διασκέψασθαι. ἡγοῦμαι γὰρ πάνυ λέγειν τι τὸν Ὅμηρον τὸ

D σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησεν.

εὐπορώτεροι γάρ πως ἅπαντές ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι 209 πρὸς ἅπαν ἔργον καὶ λόγον καὶ διανόημα· μοῦνος δ᾽ εἴπερ τε νοήσῃ, αὐτίκα περιιὼν ζητεῖ ὅτῳ ἐπιδείξηται καὶ μεθ᾽ ὅτου βεβαιώσηται, ἕως ἂν ἐντύχῃ. ὥσπερ καὶ ἐγὼ ἕνεκα τούτου σοὶ ἡδέως διαλέγομαι μᾶλλον ἢ ἄλλῳ τινί, ἡγούμενός σε βέλτιστ᾽ ἂν ἐπισκέψασθαι καὶ E περὶ τῶν ἄλλων περὶ ὧν εἰκὸς σκοπεῖσθαι τὸν ἐπιεικῆ, καὶ δὴ καὶ περὶ ἀρετῆς. τίνα γὰρ ἄλλον ἢ σέ; ὅς γε οὐ μόνον αὐτὸς οἴει καλὸς κἀγαθὸς εἶναι, ὥσπερ τινὲς ἄλλοι αὐτοὶ μὲν ἐπιεικεῖς εἰσίν, ἄλλους δὲ οὐ δύνανται ποιεῖν· σὺ δὲ καὶ αὐτὸς ἀγαθὸς εἶ καὶ ἄλλους οἷός τ᾽ εἶ ποιεῖν ἀγαθούς, καὶ οὕτω πεπίστευκας σαυτῷ, ὥστε καὶ ἄλλων ταύτην τὴν τέχνην ἀποκρυπτομένων σύ γ᾽ ἀναφανδὸν 349 σεαυτὸν ὑποκηρυξάμενος εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας, σοφιστὴν ἐπονομάσας, σεαυτὸν ἀπέφηνας παιδεύσεως καὶ ἀρετῆς διδάσκαλον, πρῶτος τούτου μισθὸν ἀξιώσας ἄρνυσθαι. πῶς οὖν οὐ σὲ χρῆν παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν τούτων σκέψιν 224 καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀνακοινοῦσθαι; οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως οὔ. καὶ νῦν δὴ ἐγὼ ἐκεῖνα, ἅπερ τὸ πρῶτον ἠρώτων περὶ τούτων, πάλιν ἐπιθυμῶ ἐξ ἀρχῆς τὰ μὲν ἀναμνησθῆναι παρὰ σοῦ, B τὰ δὲ συνδιασκέψασθαι. ἦν δέ, ὡς ἐγῷμαι, τὸ ἐρώτημα τόδε· σοφία καὶ σωφροσύνη καὶ ἀνδρία καὶ δικαιοσύνη καὶ ὁσιότης, πότερον ταῦτα, πέντε ὄντα ὀνόματα, ἐπὶ ἑνὶ πράγματί ἐστιν, ἢ ἑκάστῳ τῶν ὀνομάτων τούτων ὑπόκειταί τις ἴδιος οὐσία καὶ πρᾶγμα ἔχον ἑαυτοῦ δύναμιν ἕκαστον, οὐκ ὂν οἷον τὸ ἕτερον αὐτῶν τὸ ἕτερον; ἔφησθα οὖν σὺ οὐκ ὀνόματα ἐπὶ ἑνὶ εἶναι, ἀλλὰ ἕκαστον ἰδίῳ C πράγματι τῶν ὀνομάτων τούτων ἐπικεῖσθαι, πάντα δὲ ταῦτα μόρια εἶναι ἀρετῆς, οὐχ ὡς τὰ τοῦ χρυσοῦ μόρια ὅμοιά ἐστιν ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ οὗ μόριά ἐστιν, ἀλλ᾽ ὡς τὰ τοῦ προσώπου μόρια καὶ τῷ ὅλῳ οὗ μόριά ἐστιν καὶ ἀλλήλοις ἀνόμοια, ἰδίαν ἕκαστα δύναμιν ἔχοντα. ταῦτα εἰ μέν σοι δοκεῖ ἔτι ὥσπερ τότε, φάθι· εἰ δὲ ἄλλως πως, τοῦτο διόρισαι, ὡς ἔγωγε οὐδέν σοι ὑπόλογον τίθεμαι, ἐάν πῃ ἄλλῃ νῦν φήσῃς· οὐ γὰρ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ τότε D ἀποπειρώμενός μου ταῦτα ἔλεγες.

XXXIV. Ἀλλ᾽ ἐγώ σοι, ἔφη, λέγω, ὦ Σώκρατες, ὅτι ταῦτα πάντα μόρια μέν ἐστιν ἀρετῆς, καὶ τὰ μὲν τέτταρα αὐτῶν ἐπιεικῶς παραπλήσια ἀλλήλοις ἐστίν, ἡ δὲ ἀνδρία πάνυ πολὺ διαφέρον πάντων τούτων. 225 ὧδε δὲ γνώσει ὅτι ἐγὼ ἀληθῆ λέγω· εὑρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀδικωτάτους μὲν ὄντας καὶ ἀνοσιωτάτους καὶ ἀκολαστοτάτους καὶ ἀμαθεστάτους, ἀνδρειοτάτους δὲ διαφερόντως. Ἔχε δή, ἔφην ἐγώ· ἄξιον γάρ τοι ἐπισκέψασθαι ὃ λέγεις. E πότερον τοὺς ἀνδρείους θαρραλέους λέγεις ἢ ἄλλο τι; Καὶ ἴτας γε, ἔφη, ἐφ᾽ ἃ οἱ πολλοὶ φοβοῦνται ἰέναι. Φέρε δή, τὴν ἀρετὴν καλόν τι φῂς εἶναι, καὶ ὡς καλοῦ ὄντος αὐτοῦ σὺ διδάσκαλον σαυτὸν παρέχεις; Κάλλιστον μὲν οὖν, ἔφη, εἰ μὴ μαίνομαί γε. Πότερον οὖν, ἦν δ᾽ ἐγώ, τὸ μέν τι αὐτοῦ αἰσχρόν, τὸ δέ τι καλόν, ἢ ὅλον καλόν; Ὅλον που καλὸν ὡς οἷόν τε μάλιστα. Οἶσθα οὖν τίνες εἰς τὰ φρέατα κολυμβῶσι θαρραλέως; Ἔγωγε, 350 ὅτι οἱ κολυμβηταί. Πότερον διότι ἐπίστανται ἢ δι᾽ ἄλλο τι; Ὅτι ἐπίστανται. Τίνες δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων πολεμεῖν θαρραλέοι εἰσί; πότερον οἱ ἱππικοὶ ἢ οἱ ἄφιπποι; Οἱ ἱππικοί. Τίνες δὲ πέλτας ἔχοντες; οἱ πελταστικοὶ ἢ οἱ μή; Οἱ πελταστικοί. καὶ τὰ ἄλλα γε πάντα, εἰ τοῦτο ζητεῖς, ἔφη, οἱ ἐπιστήμονες τῶν μὴ ἐπισταμένων θαρραλεώτεροί B εἰσι, καὶ αὐτοὶ ἑαυτῶν, ἐπειδὰν μάθωσιν, ἢ πρὶν μαθεῖν. 226 Ἤδη δέ τινας ἑώρακας, ἔφην, πάντων τούτων ἀνεπιστήμονας ὄντας, θαρροῦντας δὲ πρὸς ἕκαστα τούτων; Ἔγωγε, ἦ δ᾽ ὅς, καὶ λίαν γε θαρροῦντας. Οὐκοῦν οἱ θαρραλέοι οὗτοι καὶ ἀνδρεῖοί εἰσιν; Αἰσχρὸν μέντ᾽ ἄν, ἔφη, εἴη ἡ ἀνδρία· ἐπεὶ οὗτοί γε μαινόμενοί εἰσιν. Πῶς οὖν, ἔφην ἐγώ, λέγεις τοὺς ἀνδρείους; οὐχὶ τοὺς θαρραλέους εἶναι; Καὶ νῦν γ᾽, ἔφη. Οὐκοῦν οὗτοι, ἦν δ᾽ ἐγώ, οἱ οὕτω θαρραλέοι ὄντες οὐκ ἀνδρεῖοι ἀλλὰ μαινόμενοι φαίνονται; C καὶ ἐκεῖ αὖ οἱ σοφώτατοι οὗτοι καὶ θαρραλεώτατοί εἰσι, θαρραλεώτατοι δὲ ὄντες ἀνδρειότατοι; καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἡ σοφία ἂν ἀνδρία εἴη; Οὐ καλῶς, ἔφη, μνημονεύεις, ὦ Σώκρατες, ἃ ἔλεγόν τε καὶ ἀπεκρινόμην σοι. ἔγωγε ἐρωτηθεὶς ὑπὸ σοῦ, εἰ οἱ ἀνδρεῖοι θαρραλέοι εἰσίν, ὡμολόγησα· εἰ δὲ καὶ οἱ θαρραλέοι ἀνδρεῖοι, οὐκ ἠρωτήθην· εἰ γάρ με τότε ἤρου, εἶπον ἂν ὅτι οὐ πάντες· τοὺς δὲ ἀνδρείους ὡς οὐ θαρραλέοι εἰσί, τὸ ἐμὸν ὁμολόγημα, D οὐδαμοῦ ἐπέδειξας ὡς οὐκ ὀρθῶς ὡμολόγησα. ἔπειτα τοὺς ἐπισταμένους αὐτοὺς ἑαυτῶν θαρραλεωτέρους ὄντας ἀποφαίνεις καὶ μὴ ἐπισταμένων ἄλλων, καὶ ἐν τούτῳ οἴει τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν σοφίαν ταὐτὸν εἶναι· τούτῳ δὲ τῷ 227 τρόπῳ μετιὼν καὶ τὴν ἰσχὺν οἰηθείης ἂν εἶναι σοφίαν. πρῶτον μὲν γὰρ εἰ οὕτω μετιὼν ἔροιό με εἰ οἱ ἰσχυροὶ δυνατοί εἰσι, φαίην ἄν· ἔπειτα, εἰ οἱ ἐπιστάμενοι παλαίειν E δυνατώτεροί εἰσι τῶν μὴ ἐπισταμένων παλαίειν καὶ αὐτοὶ αὑτῶν, ἐπειδὰν μάθωσιν, ἢ πρὶν μαθεῖν, φαίην ἄν· ταῦτα δὲ ἐμοῦ ὁμολογήσαντος ἐξείη ἄν σοι, χρωμένῳ τοῖς αὐτοῖς τεκμηρίοις τούτοις, λέγειν ὡς κατὰ τὴν ἐμὴν

---

2. προὐτράπετο b. — 3. αὐτὸν Ξc. — 7. Ὅμηρον] Iliad. κ, 224 seq. — 9. γὰρ οὕτω πως Heindorfius. — 12. ἐντύχοι a. — 25. χρὴ a. — 26. οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως οὐ καὶ νῦν δή. ἐγὼ a. — 30. ἀνδρεία ac, ubique. — 41. ἔτι δοκεῖ a. — 42. ὑπὸ λόγον a. Vid. C. Fr. Hermannus ad Lucian. de conscrib. hist. p. 318. Krügerus ad Dionys. p. 267. — 44. ταῦτα] ταῦτά πως Γbc.

16. τἄλλα Γbc. — 35. τότε] τοῦτο a.

ὁμολογίαν ἡ σοφία ἐστὶν ἰσχύς. ἐγὼ δὲ οὐδαμοῦ οὐδ' ἐν-
ταῦθα ὁμολογῶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχυροὺς εἶναι, τοὺς μέντοι
351 ἰσχυροὺς δυνατούς· οὐ γὰρ ταὐτὸν εἶναι δύναμίν τε καὶ
ἰσχύν, ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀπὸ ἐπιστήμης γίγνεσθαι, τὴν
δύναμιν, καὶ ἀπὸ μανίας τε καὶ ἀπὸ θυμοῦ, ἰσχὺν δὲ
ἀπὸ φύσεως καὶ εὐτροφίας τῶν σωμάτων. οὕτω δὲ κἀκεῖ
210 οὐ ταὐτὸν εἶναι θάρσος τε καὶ ἀνδρίαν· ὥστε συμβαίνει
τοὺς μὲν ἀνδρείους θαῤῥαλέους εἶναι, μὴ μέντοι τούς γε
θαῤῥαλέους ἀνδρείους πάντας· θάρσος μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ
τέχνης γίγνεται ἀνθρώποις καὶ ἀπὸ θυμοῦ τε καὶ ἀπὸ
B μανίας, ὥσπερ ἡ δύναμις, ἀνδρία δὲ ἀπὸ φύσεως καὶ
εὐτροφίας τῶν ψυχῶν γίγνεται.

XXXV. Λέγεις δέ τινας, ἔφην, ὦ Πρωταγόρα, τῶν
228 ἀνθρώπων εὖ ζῆν, τοὺς δὲ κακῶς; Ἔφη. Ἆρ' οὖν δοκεῖ
σοι ἄνθρωπος ἂν εὖ ζῆν, εἰ ἀνιώμενός τε καὶ ὀδυνώμενος
ζῴη; Οὐκ ἔφη. Τί δ', εἰ ἡδέως βιοὺς τὸν βίον τελευτή-
σειεν, οὐκ εὖ ἄν σοι δοκοῖ οὕτως βεβιωκέναι; Ἔμοιγ',
ἔφη. Τὸ μὲν ἄρα ἡδέως ζῆν ἀγαθόν, τὸ δ' ἀηδῶς κακόν.
C Εἴπερ τοῖς καλοῖς γ', ἔφη, ζῴη ἡδόμενος. Τί δή, ὦ
Πρωταγόρα; μὴ καὶ σύ, ὥσπερ οἱ πολλοί, ἡδέα ἄττα
καλεῖς κακὰ καὶ ἀνιαρὰ ἀγαθά; ἐγὼ γὰρ λέγω, καθ' ὃ
ἡδέα ἐστίν, ἆρα κατὰ τοῦτο οὐκ ἀγαθά, εἰ μή τι ἀπ'
αὐτῶν ἀποβήσεται ἄλλο; καὶ αὖθις αὖ τὰ ἀνιαρὰ ὡσαύ-
τως οὕτως οὐ καθ' ὅσον ἀνιαρά, κακά; Οὐκ οἶδα, ὦ
Σώκρατες, ἔφη, ἁπλῶς οὕτως, ὡς σὺ ἐρωτᾷς, εἰ ἐμοὶ
D ἀποκριτέον ἐστίν, ὡς τὰ ἡδέα τε ἀγαθά ἐστιν ἅπαντα καὶ
τὰ ἀνιαρὰ κακά· ἀλλά μοι δοκεῖ οὐ μόνον πρὸς τὴν νῦν
ἀπόκρισιν ἐμοὶ ἀσφαλέστερον εἶναι ἀποκρίνασθαι, ἀλλὰ
καὶ πρὸς πάντα τὸν ἄλλον βίον τὸν ἐμόν, ὅτι ἔστι μὲν ἃ
τῶν ἡδέων οὐκ ἔστιν ἀγαθά, ἔστι δ' αὖ καὶ ἃ τῶν ἀνια-
ρῶν οὐκ ἔστι κακά, ἔστι δ' ἃ ἔστι, καὶ τρίτον ἃ οὐδέτερα,
οὔτε κακὰ οὔτ' ἀγαθά. Ἡδέα δὲ καλεῖς, ἦν δ' ἐγώ, οὐ
E τὰ ἡδονῆς μετέχοντα ἢ ποιοῦντα ἡδονήν; Πάνυ γ', ἔφη.
Τοῦτο τοίνυν λέγω, καθ' ὅσον ἡδέα ἐστίν, εἰ οὐκ ἀγαθά,
229 τὴν ἡδονὴν αὐτὴν ἐρωτῶν εἰ οὐκ ἀγαθόν ἐστιν. Ὥσπερ
σὺ λέγεις, ἔφη, ἑκάστοτε, ὦ Σώκρατες, σκοπώμεθα αὐτό,
καὶ ἐὰν μὲν πρὸς λόγον δοκῇ εἶναι τὸ σκέμμα καὶ τὸ αὐτὸ
φαίνηται ἡδύ τε καὶ ἀγαθόν, συγχωρησόμεθα· εἰ δὲ μή,
τότε ἤδη ἀμφισβητήσομεν. Πότερον οὖν, ἦν δ' ἐγώ, σὺ
βούλει ἡγεμονεύειν τῆς σκέψεως, ἢ ἐγὼ ἡγῶμαι; Δίκαιος,
ἔφη, σὺ ἡγεῖσθαι· σὺ γὰρ καὶ κατάρχεις τοῦ λόγου. Ἆρ'
352 οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τῇδέ πῃ καταφανὲς ἂν ἡμῖν γένοιτο;
ὥσπερ εἴ τις ἄνθρωπον σκοπῶν ἐκ τοῦ εἴδους ἢ πρὸς
ὑγίειαν ἢ πρὸς ἄλλο τι τῶν τοῦ σώματος ἔργων, ἰδὼν
τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας ἄκρας εἴποι, Ἴθι δή μοι
ἀποκαλύψας καὶ τὰ στήθη καὶ τὸ μετάφρενον ἐπίδειξον,
ἵνα ἐπισκέψωμαι σαφέστερον· καὶ ἐγὼ τοιοῦτόν τι ποθῶ
πρὸς τὴν σκέψιν· θεασάμενος ὅτι οὕτως ἔχεις πρὸς τὸ
ἀγαθὸν καὶ τὸ ἡδύ, ὡς φῄς, δέομαι τοιοῦτόν τι εἰπεῖν,
Ἴθι δή μοι, ὦ Πρωταγόρα, καὶ τόδε τῆς διανοίας ἀπο-
κάλυψον. πῶς ἔχεις πρὸς ἐπιστήμην; πότερον καὶ τοῦτό B
σοι δοκεῖ ὥσπερ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἄλλως; δοκεῖ
δὲ τοῖς πολλοῖς περὶ ἐπιστήμης τοιοῦτόν τι, οὐκ ἰσχυρὸν
οὐδ' ἡγεμονικὸν οὐδ' ἀρχικὸν εἶναι· οὐδὲ ὡς περὶ τοιούτου
αὐτοῦ ὄντος διανοοῦνται, ἀλλ' ἐνούσης πολλάκις ἀνθρώπῳ 230
ἐπιστήμης οὐ τὴν ἐπιστήμην αὐτοῦ ἄρχειν, ἀλλ' ἄλλο τι,
τοτὲ μὲν θυμόν, τοτὲ δὲ ἡδονήν, τοτὲ δὲ λύπην, ἐνίοτε
δὲ ἔρωτα, πολλάκις δὲ φόβον, ἀτεχνῶς διανοούμενοι περὶ
τῆς ἐπιστήμης, ὥσπερ περὶ ἀνδραπόδου, περιελκομένης C
ὑπὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων. ἆρ' οὖν καὶ σοὶ τοιοῦτόν τι
περὶ αὐτῆς δοκεῖ, ἢ καλόν τε εἶναι ἡ ἐπιστήμη καὶ οἷον
ἄρχειν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐάνπερ γιγνώσκῃ τις τἀγαθὰ
καὶ τὰ κακά, μὴ ἂν κρατηθῆναι ὑπὸ μηδενός, ὥστε ἄλλ'
ἄττα πράττειν ἢ ἃ ἂν ἡ ἐπιστήμη κελεύῃ, ἀλλ' ἱκανὴν
εἶναι τὴν φρόνησιν βοηθεῖν τῷ ἀνθρώπῳ; Καὶ δοκεῖ,
ἔφη, ὥσπερ σὺ λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ ἅμα, εἴπερ τῳ
ἄλλῳ, αἰσχρόν ἐστι καὶ ἐμοὶ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ D
οὐχὶ πάντων κράτιστον φάναι εἶναι τῶν ἀνθρωπείων
πραγμάτων. Καλῶς γε, ἔφην ἐγώ, σὺ λέγων καὶ ἀληθῆ.
οἶσθα οὖν ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐμοί τε καὶ σοὶ
οὐ πείθονται, ἀλλὰ πολλούς φασι γιγνώσκοντας τὰ βέλτιστα
οὐκ ἐθέλειν πράττειν ἐξὸν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἄλλα πράττειν·
καὶ ὅσους δὴ ἐγὼ ἠρόμην ὅ τι ποτε αἴτιόν ἐστι τούτου,
ὑπὸ ἡδονῆς φασιν ἡττωμένους ἢ λύπης ἢ ὧν νῦν δὴ ἐγὼ
ἔλεγον, ὑπό τινος τούτων κρατουμένους ταῦτα ποιεῖν τοὺς E
ποιοῦντας. Πολλὰ γὰρ οἶμαι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ 231
ἄλλα οὐκ ὀρθῶς λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι. Ἴθι δὴ μετ' ἐμοῦ
ἐπιχείρησον πείθειν τοὺς ἀνθρώπους καὶ διδάσκειν ὅ ἐστιν
αὐτοῖς τοῦτο τὸ πάθος, ὅ φασιν ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἡττᾶ- 353
σθαι καὶ οὐ πράττειν διὰ ταῦτα τὰ βέλτιστα, ἐπεὶ γιγνώ-
σκειν γε αὐτά. Ἴσως γὰρ ἂν λεγόντων ἡμῶν ὅτι Οὐκ
ὀρθῶς λέγετε, ὦ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ψεύδεσθε, ἔροιντ' ἂν
ἡμᾶς· Ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἰ μὴ ἔστι τοῦτο
τὸ πάθημα ἡδονῆς ἡττᾶσθαι, ἀλλὰ τί ποτ' ἐστί, καὶ τί
ὑμεῖς αὐτό φατε εἶναι; εἴπατον ἡμῖν. Τί δέ, ὦ Σώκρα-
τες, δεῖ ἡμᾶς σκοπεῖσθαι τὴν τῶν πολλῶν δόξαν ἀνθρώ-
πων, οἳ ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο λέγουσιν; Οἶμαι, ἦν δ' B
ἐγώ, εἶναί τι ἡμῖν τοῦτο πρὸς τὸ ἐξευρεῖν περὶ ἀνδρίας,
πρὸς τἄλλα μόρια τὰ τῆς ἀρετῆς πῶς ποτ' ἔχει. εἰ οὖν
σοι δοκεῖ ἐμμένειν οἷς ἄρτι ἔδοξεν ἡμῖν, ἐμὲ ἡγήσασθαι,
ᾗ οἶμαι ἂν ἔγωγε κάλλιστα φανερὸν γενέσθαι, ἕπου· εἰ δὲ
μὴ βούλει, εἴ σοι φίλον, ἐῶ χαίρειν. Ἀλλ', ἔφη, ὀρθῶς
λέγεις· καὶ πέραινε ὥσπερ ἦρξαι.

XXXVI. Πάλιν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, εἰ ἔροιντο ἡμᾶς, C
Τί οὖν φατὲ τοῦτο εἶναι, ὃ ἡμεῖς ἥττω εἶναι τῶν ἡδονῶν
ἐλέγομεν; εἴποιμ' ἂν ἔγωγε πρὸς αὐτοὺς ὡδί· Ἀκούετε δή·

---

5. τε] γε ac. Cfr. v. 10. — 7. συμβαίνειν a. — 17. δοκῇ a. — 21. ἀγαθά; Ἔγωγε. Οἷον λέγεις; καθ' ὃ a. ἀγαθά; Ἐγὼ γὰρ λέγω. Καθ' ὃ b. — 22. εἰ μὴ] μὴ εἰ (ΧΘΣBCrwyet) b. — 23. ὡσαύτως; Οὕτως. Οὔ a. — 28. ἀποκρίνεσθαι a. — 31. κακά. ἔστι δ' ἃ ἔστι καὶ τρίτον, ἃ a.

1. τοιοῦτό a. — 6. ὡς περὶ] ὥσπερ a. — 16. ἡ om. a. — κελεύοι a. — 47. Τί] ἔτι ΧΘBCErwyet et pr. ΓΣ.

232 πειρασόμεθα γὰρ ὑμῖν ἐγώ τε καὶ Πρωταγόρας φράσαι.
ἄλλο τι γάρ, ὦ ἄνθρωποι, φατὲ ὑμῖν τοῦτο γίγνεσθαι ἐν
τοῖσδε; οἷον πολλάκις ὑπὸ σίτων καὶ ποτῶν καὶ ἀφροδι-
σίων κρατούμενοι ἡδέων ὄντων, γιγνώσκοντες ὅτι πονηρά
ἐστιν, ὅμως αὐτὰ πράττειν; Φαῖεν ἄν. Οὐκοῦν ἐροίμεθ'
211 ἂν αὐτοὺς ἐγώ τε καὶ σὺ πάλιν, Πονηρὰ δὲ αὐτὰ πῇ φατὲ
D εἶναι; πότερον ὅτι τὴν ἡδονὴν ταύτην ἐν τῷ παραχρῆμα
παρέχει καὶ ἡδύ ἐστιν ἕκαστον αὐτῶν, ἢ ὅτι εἰς τὸν ὕστε-
ρον χρόνον νόσους τε ποιεῖ καὶ πενίας καὶ ἄλλα τοιαῦτα
πολλὰ παρασκευάζει; ἢ κἂν εἴ τι τούτων εἰς τὸ ὕστερον
μηδὲν παρασκευάζει, χαίρειν δὲ μόνον ποιεῖ, ὅμως δ' ἂν
κακὰ ἦν, ὅ τι μαθόντα χαίρειν ποιεῖ καὶ ὁπῃοῦν; ἆρ' οἰό-
μεθ' ἂν αὐτούς, ὦ Πρωταγόρα, ἄλλο τι ἀποκρίνασθαι,
ἢ ὅτι οὐ κατὰ τὴν αὐτῆς τῆς ἡδονῆς τῆς παραχρῆμα ἐρ-
E γασίαν κακά ἐστιν, ἀλλὰ διὰ τὰ ὕστερον γιγνόμενα, νόσους
τε καὶ τἆλλα. Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη ὁ Πρωταγόρας, τοὺς
πολλοὺς ἂν ταῦτα ἀποκρίνασθαι. Οὐκοῦν νόσους ποι-
οῦντα ἀνίας ποιεῖ, καὶ πενίας ποιοῦντα ἀνίας ποιεῖ;
ὁμολογοῖεν ἄν, ὡς ἐγᾦμαι. Συνέφη ὁ Πρωταγόρας. Οὐκ-
οῦν φαίνεται, ὦ ἄνθρωποι, ὑμῖν, ὥς φαμεν ἐγώ τε καὶ
Πρωταγόρας, δι' οὐδὲν ἄλλο ταῦτα κακὰ ὄντα ἢ διότι
213 εἰς ἀνίας τε ἀποτελευτᾷ καὶ ἄλλων ἡδονῶν ἀποστερεῖ;
354 ὁμολογοῖεν ἄν. Συνεδόκει ἡμῖν ἀμφοῖν. Οὐκοῦν πάλιν
ἂν αὐτοὺς τὸ ἐναντίον εἰ ἐροίμεθα, Ὦ ἄνθρωποι οἱ
λέγοντες αὖ ἀγαθὰ ἀνιαρὰ εἶναι, ἆρα οὐ τὰ τοιάδε λέγετε,
οἷον τά τε γυμνάσια καὶ τὰς στρατείας καὶ τὰς ὑπὸ τῶν
ἰατρῶν θεραπείας τὰς διὰ καύσεών τε καὶ τομῶν καὶ φαρ-
μακειῶν καὶ λιμοκτονιῶν γιγνομένας, ὅτι ταῦτα ἀγαθὰ
μέν ἐστιν, ἀνιαρὰ δέ; φαῖεν ἄν. Συνεδόκει. Πότερον
B οὖν κατὰ τόδε ἀγαθὰ αὐτὰ καλεῖτε, ὅτι ἐν τῷ παραχρῆμα
ὀδύνας τὰς ἐσχάτας παρέχει καὶ ἀλγηδόνας, ἢ ὅτι εἰς τὸν
ὕστερον χρόνον ὑγίειαί τε ἀπ' αὐτῶν γίγνονται καὶ εὐεξίαι
τῶν σωμάτων καὶ τῶν πόλεων σωτηρίαι καὶ ἄλλων ἀρχαὶ
καὶ πλοῦτοι; φαῖεν ἄν, ὡς ἐγᾦμαι. Συνεδόκει. Ταῦτα
δὲ ἀγαθά ἐστι δι' ἄλλο τι ἢ ὅτι εἰς ἡδονὰς ἀποτελευτᾷ
καὶ λυπῶν ἀπαλλαγάς τε καὶ ἀποτροπάς; ἢ ἔχετέ τι ἄλλο
C τέλος λέγειν, εἰς ὃ ἀποβλέψαντες αὐτὰ ἀγαθὰ καλεῖτε,
ἀλλ' ἢ ἡδονάς τε καὶ λύπας; οὐκ ἂν φαῖεν, ὡς ἐγᾦμαι.
Οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη ὁ Πρωταγόρας. Οὐκοῦν τὴν μὲν
ἡδονὴν διώκετε ὡς ἀγαθὸν ὄν, τὴν δὲ λύπην φεύγετε ὡς
κακόν; Συνεδόκει. Τοῦτ' ἄρα ἡγεῖσθ' εἶναι κακόν, τὴν
λύπην, καὶ ἀγαθὸν τὴν ἡδονήν, ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τὸ χαίρειν
234 τότε λέγετε κακὸν εἶναι, ὅταν μειζόνων ἡδονῶν ἀποστερῇ
ἢ ὅσας αὐτὸ ἔχει, ἢ λύπας μείζους παρασκευάζῃ τῶν ἐν
D αὐτῷ ἡδονῶν· ἐπεὶ εἰ κατ' ἄλλο τι αὐτὸ τὸ χαίρειν κακὸν
καλεῖτε καὶ εἰς ἄλλο τι τέλος ἀποβλέψαντες, ἔχοιτε ἂν καὶ
ἡμῖν εἰπεῖν. ἀλλ' οὐχ ἕξετε. Οὐδ' ἐμοὶ δοκοῦσιν, ἔφη ὁ
Πρωταγόρας. Ἄλλο τι οὖν πάλιν καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ λυ-
πεῖσθαι ὁ αὐτὸς τρόπος; τότε καλεῖτε αὐτὸ τὸ λυπεῖσθαι
ἀγαθόν, ὅταν ἢ μείζους λύπας τῶν ἐν αὐτῷ οὐσῶν ἀπαλ-
λάττῃ ἢ μείζους ἡδονὰς τῶν λυπῶν παρασκευάζῃ; ἐπεὶ εἰ
πρὸς ἄλλο τι τέλος ἀποβλέπετε, ὅταν καλῆτε αὐτὸ τὸ
λυπεῖσθαι ἀγαθόν, ἢ πρὸς ὃ ἐγὼ λέγω, ἔχετε ἡμῖν εἰπεῖν. E
ἀλλ' οὐχ ἕξετε. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Πρωταγόρας.
Πάλιν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, εἴ με ἀνέροισθε, ὦ ἄνθρωποι,
Τίνος οὖν δήποτε ἕνεκα πολλὰ περὶ τούτου λέγεις καὶ
πολλαχῇ; συγγιγνώσκετέ μοι, φαίην ἂν ἔγωγε. πρῶτον μὲν
γὰρ οὐ ῥᾴδιον ἀποδεῖξαι τί ἐστι ποτὲ τοῦτο ὃ ὑμεῖς
καλεῖτε τῶν ἡδονῶν ἥττω εἶναι· ἔπειτα ἐν τούτῳ εἰσὶ πᾶ-
σαι αἱ ἀποδείξεις. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἀναθέσθαι ἔξεστιν, εἴ
πῃ ἔχετε ἄλλο τι φάναι εἶναι τὸ ἀγαθὸν ἢ τὴν ἡδονήν, 235 355
ἢ τὸ κακὸν ἄλλο τι ἢ τὴν ἀνίαν, ἢ ἀρκεῖ ὑμῖν τὸ ἡδέως
καταβιῶναι τὸν βίον ἄνευ λυπῶν; εἰ δὲ ἀρκεῖ καὶ μὴ
ἔχετε μηδὲν ἄλλο φάναι εἶναι ἀγαθὸν ἢ κακόν, ὃ μὴ εἰς
ταῦτα τελευτᾷ, τὸ μετὰ τοῦτο ἀκούετε. φημὶ γὰρ ὑμῖν
τούτου οὕτως ἔχοντος γελοῖον τὸν λόγον γίγνεσθαι, ὅταν
λέγητε ὅτι πολλάκις γιγνώσκων τὰ κακὰ ἄνθρωπος ὅτι
κακά ἐστιν, ὅμως πράττει αὐτά, ἐξὸν μὴ πράττειν, ὑπὸ
τῶν ἡδονῶν ἀγόμενος καὶ ἐκπληττόμενος· καὶ αὖθις αὖ B
λέγετε ὅτι γιγνώσκων ὁ ἄνθρωπος τἀγαθὰ πράττειν οὐκ
ἐθέλει διὰ τὰς παραχρῆμα ἡδονάς, ὑπὸ τούτων ἡττώμενος.

XXXVII. Ὡς δὲ ταῦτα γελοῖά ἐστι, κατάδηλον
ἔσται, ἐὰν μὴ πολλοῖς ὀνόμασι χρώμεθα ἅμα, ἡδεῖ τε καὶ
ἀνιαρῷ καὶ ἀγαθῷ καὶ κακῷ, ἀλλ' ἐπειδὴ δύο ἐφάνη
ταῦτα, δυοῖν καὶ ὀνόμασι προσαγορεύωμεν αὐτά, πρῶτον
μὲν ἀγαθῷ καὶ κακῷ, ἔπειτα αὖθις ἡδεῖ τε καὶ ἀνιαρῷ. θέ-
μενοι δὴ οὕτω, λέγωμεν ὅτι γιγνώσκων ὁ ἄνθρωπος τὰ κακὰ C
ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως αὐτὰ ποιεῖ. ἐὰν οὖν τις ἡμᾶς ἔρηται
διὰ τί, ἡττώμενος φήσομεν. Ὑπὸ τοῦ; ἐκεῖνος ἐρήσεται
ἡμᾶς· ἡμῖν δὲ ὑπὸ μὲν ἡδονῆς οὐκέτι ἔξεστιν εἰπεῖν· ἄλλο
γὰρ ὄνομα μετείληφεν ἀντὶ τῆς ἡδονῆς τὸ ἀγαθόν. ἐκείνῳ
δὴ ἀποκρινώμεθα καὶ λέγωμεν, ὅτι ἡττώμενος — Ὑπὸ
τίνος; φήσει. τοῦ ἀγαθοῦ, φήσομεν νὴ Δία. ἂν οὖν τύχῃ
ὁ ἐρόμενος ἡμᾶς ὑβριστὴς ὤν, γελάσεται καὶ ἐρεῖ· Ἦ
γελοῖον λέγετε πρᾶγμα, εἰ πράττει τις κακά, γιγνώσκων 236
ὅτι κακά ἐστιν, οὐ δέον αὐτὸν πράττειν, ἡττώμενος ὑπὸ D
τῶν ἀγαθῶν. ἆρα, φήσει, οὐκ ἀξίων ὄντων νικᾶν ἐν ὑμῖν
τῶν ἀγαθῶν τὰ κακά, ἢ ἀξίων; φήσομεν δῆλον ὅτι ἀπο-
κρινόμενοι, ὅτι οὐκ ἀξίων ὄντων. οὐ γὰρ ἂν ἐξημάρτανεν
ὃν φαμεν ἥττω εἶναι τῶν ἡδονῶν. Κατὰ τί δέ, φήσει
ἴσως, ἀνάξιά ἐστι τἀγαθὰ τῶν κακῶν ἢ τὰ κακὰ τῶν
ἀγαθῶν; ἢ κατ' ἄλλο τι ἢ ὅταν τὰ μὲν μείζω, τὰ δὲ σμι-

---

11. παρασκευάζῃ *ΓΕy* a. Malim παρασκευάζοι. Bait. — ποιῇ *Ey*. Malim ποιοῖ. Bait. — 12. ἦν] ἢ r, εἴη corr. Σ. — ὅ τι μαθόντα] ὅτι παθόντα Stallbaumius, ὅτι ἀμαθαίνοντα Orellius. — ὁπῃοῦν] ὁτιοῦν Stallbaumius. (παρασκευάζῃ, χαίρειν δ' ὅμως ποιεῖ; τὸ δ' ἁμαρτόντα χαίρειν τοῦ κακοῦ ποιεῖν εἴη ἄν; ἆρ' Stephanus.) — 27. διὰ] διὰ τῶν a. — 32. ὑγίειαί τε a. — 33. σωτηρία a. — 38. ἀλλ' ἢ auctore Stephano bc: ἀλλ' a. — 43. λέγεται a. — ἡδονῶν om. a.

1. Οὐδέ μοι a. — 21. ἄνθρωπος] ὁ ἄνθρωπος Bekkerus. — 24. λέγητε auctore Heindorfio b. — 37. τινός φησι libri (praeter rc. Σ) omnes. — 40. αὐτὸν *ΧΓΘBCErwyετ*: αὐτὰ abc.

πρότερα ᾖ· ἢ πλείω, τὰ δὲ ἐλάττω ᾖ; οὐχ ἕξομεν εἰπεῖν
E ἄλλο ἢ τοῦτο. Δῆλον ἄρα, φήσει, ὅτι τὸ ἡττᾶσθαι τοῦτο
λέγετε, ἀντὶ ἐλαττόνων ἀγαθῶν μείζω κακὰ λαμβάνειν.
Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω. μεταλάβωμεν δὴ τὰ ὀνόματα πάλιν
τὸ ἡδύ τε καὶ ἀνιαρὸν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις, καὶ λέγωμεν
ὅτι ἄνθρωπος πράττει, τότε μὲν ἐλέγομεν τὰ κακά,
νῦν δὲ λέγωμεν τὰ ἀνιαρά, γιγνώσκων, ὅτι ἀνιαρά ἐστιν,
356 ἡττώμενος ὑπὸ τῶν ἡδέων, δῆλον ὅτι ἀναξίων ὄντων
212 νικᾶν. καὶ τίς ἄλλη ἀξία ἡδονῇ πρὸς λύπην ἐστίν, ἀλλ'
ἢ ὑπερβολὴ ἀλλήλων καὶ ἔλλειψις; ταῦτα δ' ἐστὶ μείζω τε
καὶ σμικρότερα γιγνόμενα ἀλλήλων καὶ πλείω καὶ ἐλάττω
καὶ μᾶλλον καὶ ἧττον. εἰ γάρ τις λέγοι ὅτι Ἀλλὰ πολὺ
237 διαφέρει, ὦ Σώκρατες, τὸ παραχρῆμα ἡδὺ τοῦ εἰς τὸν
ὕστερον χρόνον καὶ ἡδέος καὶ λυπηροῦ, μῶν ἄλλῳ τῳ,
φαίην ἂν ἔγωγε, ἢ ἡδονῇ καὶ λύπῃ; οὐ γὰρ ἔσθ' ὅτῳ
B ἄλλῳ. ἀλλ' ὥσπερ ἀγαθὸς ἱστάναι ἄνθρωπος, συνθεὶς τὰ
ἡδέα καὶ συνθεὶς τὰ λυπηρά, καὶ τὸ ἐγγὺς καὶ τὸ πόρρω
στήσας ἐν τῷ ζυγῷ, εἰπὲ πότερα πλείω ἐστίν. ἐὰν μὲν γὰρ
ἡδέα πρὸς ἡδέα ἱστῇς, τὰ μείζω ἀεὶ καὶ πλείω ληπτέα·
ἐὰν δὲ λυπηρὰ πρὸς λυπηρά, τὰ ἐλάττω καὶ σμικρότερα.
ἐὰν δὲ ἡδέα πρὸς λυπηρά, ἐὰν μὲν τὰ ἀνιαρὰ ὑπερβάλληται
ὑπὸ τῶν ἡδέων, ἐάν τε τὰ ἐγγὺς ὑπὸ τῶν πόρρω
ἐάν τε τὰ πόρρω ὑπὸ τῶν ἐγγύς, ταύτην τὴν πρᾶξιν
πρακτέον ἐν ᾗ ἂν ταῦτ' ἐνῇ· ἐὰν δὲ τὰ ἡδέα ὑπὸ τῶν
C ἀνιαρῶν, οὐ πρακτέα· μή πῃ ἄλλῃ ἔχει, φαίην ἄν, ταῦτα,
ὦ ἄνθρωποι; οἶδ' ὅτι οὐκ ἂν ἔχοιεν ἄλλως λέγειν. Συνεδόκει
καὶ ἐκείνῳ. Ὅτε δὴ τοῦτο οὕτως ἔχει, τόδε μοι
ἀποκρίνασθε, φήσω. φαίνεται ὑμῖν τῇ ὄψει τὰ αὐτὰ μεγέθη
ἐγγύθεν μὲν μείζω, πόρρωθεν δὲ ἐλάττω· ἢ οὔ;
Φήσουσιν. Καὶ τὰ παχέα καὶ τὰ πολλὰ ὡσαύτως; καὶ αἱ
φωναὶ αἱ ἴσαι ἐγγύθεν μὲν μείζους, πόρρωθεν δὲ σμικρότεραι;
D Φαῖεν ἄν. Εἰ οὖν ἐν τούτῳ ἡμῖν ἦν τὸ εὖ πράττειν,
ἐν τῷ τὰ μὲν μεγάλα μήκη καὶ πράττειν καὶ λαμβάνειν,
238 τὰ δὲ σμικρὰ καὶ φεύγειν καὶ μὴ πράττειν, τίς ἂν
ἡμῖν σωτηρία ἐφάνη τοῦ βίου; ἆρα ἡ μετρητικὴ τέχνη ἢ
ἡ τοῦ φαινομένου δύναμις; ἢ αὕτη μὲν ἡμᾶς ἐπλάνα καὶ
ἐποίει ἄνω τε καὶ κάτω πολλάκις μεταλαμβάνειν ταὐτὰ
καὶ μεταμέλειν καὶ ἐν ταῖς πράξεσι καὶ ἐν ταῖς αἱρέσεσι
τῶν μεγάλων τε καὶ σμικρῶν, ἡ δὲ μετρητικὴ ἄκυρον μὲν
E ἂν ἐποίησε τοῦτο τὸ φάντασμα, δηλώσασα δὲ τὸ ἀληθὲς
ἡσυχίαν ἂν ἐποίησεν ἔχειν τὴν ψυχὴν μένουσαν ἐπὶ τῷ
ἀληθεῖ καὶ ἔσωσεν ἂν τὸν βίον; ἆρ' ἂν ὁμολογοῖεν οἱ ἄνθρωποι
πρὸς ταῦτα ἡμᾶς τὴν μετρητικὴν σώζειν ἂν τέχνην,
ἢ ἄλλην; Τὴν μετρητικήν, ὡμολόγει. Τί δ', εἰ ἐν τῇ
τοῦ περιττοῦ καὶ ἀρτίου αἱρέσει ἡμῖν ἦν ἡ σωτηρία τοῦ
βίου, ὁπότε τὸ πλέον ὀρθῶς ἔδει ἑλέσθαι καὶ ὁπότε τὸ
ἔλαττον, ἢ αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ ἢ τὸ ἕτερον πρὸς τὸ ἕτερον,
εἴτ' ἐγγὺς εἴτε πόρρω εἴη, τί ἂν ἔσωζεν ἡμῖν τὸν βίον;
ἆρ' ἂν οὐκ ἐπιστήμη; καὶ ἆρ' ἂν οὐ μετρητική τις, ἐπειδήπερ 357
ὑπερβολῆς τε καὶ ἐνδείας ἐστὶν ἡ τέχνη; ἐπειδὴ δὲ
περιττοῦ τε καὶ ἀρτίου, ἆρα ἄλλη τις ἢ ἀριθμητική;
ὁμολογοῖεν ἂν ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι· ἢ οὔ; Ἐδόκουν ἂν καὶ
τῷ Πρωταγόρᾳ ὁμολογεῖν. Εἶεν, ὦ ἄνθρωποι. ἐπειδὴ δὲ
ἡδονῆς τε καὶ λύπης ἐν ὀρθῇ τῇ αἱρέσει ἐφάνη ἡμῖν ἡ 239
σωτηρία τοῦ βίου οὖσα, τοῦ τε πλέονος καὶ ἐλάττονος καὶ
μείζονος καὶ σμικροτέρου καὶ πορρωτέρω καὶ ἐγγυτέρω, B
ἆρα πρῶτον μὲν οὐ μετρητικὴ φαίνεται, ὑπερβολῆς τε καὶ
ἐνδείας οὖσα καὶ ἰσότητος πρὸς ἀλλήλας σκέψις; Ἀλλ'
ἀνάγκη. Ἐπεὶ δὲ μετρητική, ἀνάγκη δήπου τέχνη καὶ
ἐπιστήμη. Συμφήσουσιν. Ἥτις μὲν τοίνυν τέχνη καὶ ἐπιστήμη
ἐστὶν αὕτη, εἰσαῦθις σκεψόμεθα· ὅτι δὲ ἐπιστήμη
ἐστί, τοσοῦτον ἐξαρκεῖ πρὸς τὴν ἀπόδειξιν, ἣν ἐμὲ δεῖ
καὶ Πρωταγόραν ἀποδεῖξαι περὶ ὧν ἤρεσθ' ἡμᾶς. ἤρεσθε
δέ, εἰ μέμνησθε, ἡνίκα ἡμεῖς ἀλλήλοις ὡμολογοῦμεν ἐπι- C
στήμης μηδὲν εἶναι κρεῖττον, ἀλλὰ τοῦτο ἀεὶ κρατεῖν,
ὅπου ἂν ἐνῇ, καὶ ἡδονῆς καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων· ὑμεῖς
δὲ δὴ ἔφατε τὴν ἡδονὴν πολλάκις κρατεῖν καὶ τοῦ εἰδότος
ἀνθρώπου, ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν οὐχ ὡμολογοῦμεν, μετὰ τοῦτο
ἤρεσθε ἡμᾶς· Ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἰ μὴ
ἔστι τοῦτο τὸ πάθημα ἡδονῆς ἡττᾶσθαι, ἀλλὰ τί ποτ'
ἐστὶ καὶ τί ὑμεῖς αὐτό φατε εἶναι; εἴπετε ἡμῖν. εἰ μὲν
οὖν τότε εὐθὺς ὑμῖν εἴπομεν ὅτι ἀμαθία, κατεγελᾶτε ἂν D
ἡμῶν· νῦν δὲ ἂν ἡμῶν καταγελᾶτε, καὶ ὑμῶν αὐτῶν καταγελάσεσθε.
καὶ γὰρ ὑμεῖς ὡμολογήκατε ἐπιστήμης ἐνδείᾳ 240
ἐξαμαρτάνειν περὶ τὴν τῶν ἡδονῶν αἵρεσιν καὶ λυπῶν τοὺς
ἐξαμαρτάνοντας· ταῦτα δέ ἐστιν ἀγαθά τε καὶ κακά, καὶ
οὐ μόνον ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πρόσθεν ἔτι ὡμολογήκατε
ὅτι μετρητικῆς. ἡ δὲ ἐξαμαρτανομένη πρᾶξις
ἄνευ ἐπιστήμης ἴστε που καὶ αὐτοὶ ὅτι ἀμαθίᾳ πράττεται. E
ὥστε τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἡδονῆς ἥττω εἶναι, ἀμαθία ἡ μεγίστη·
ἧς Πρωταγόρας ὅδε φησὶν ἰατρὸς εἶναι καὶ Πρόδικος καὶ
Ἱππίας· ὑμεῖς δὲ διὰ τὸ οἴεσθαι ἄλλο τι ἢ ἀμαθίαν εἶναι
οὔτε αὐτοὶ οὔτε τοὺς ὑμετέρους παῖδας παρὰ τοὺς τούτων
διδασκάλους τούσδε τοὺς σοφιστὰς πέμπετε, ὡς οὐ διδακτοῦ
ὄντος, ἀλλὰ κηδόμενοι τοῦ ἀργυρίου καὶ οὐ διδόντες
τούτοις κακῶς πράττετε καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ.

XXXVIII. Ταῦτα μὲν τοῖς πολλοῖς ἀποκεκριμένοι 358
ἂν ἦμεν. ὑμᾶς δὲ δὴ μετὰ Πρωταγόρου ἐρωτῶ, Ἱππία τε
καὶ Πρόδικε — κοινὸς γὰρ δὴ ἔστω ὑμῖν ὁ λόγος —, πότερον
δοκῶ ὑμῖν ἀληθῆ λέγειν ἢ ψεύδεσθαι. Ὑπερφυῶς
ἐδόκει ἅπασιν ἀληθῆ εἶναι τὰ εἰρημένα. Ὁμολογεῖτε ἄρα,
ἦν δ' ἐγώ, τὸ μὲν ἡδὺ ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀνιαρὸν κακόν.
τὴν δὲ Προδίκου τοῦδε διαίρεσιν τῶν ὀνομάτων πα- 241
ραιτοῦμαι· εἴτε γὰρ ἡδὺ εἴτε τερπνὸν λέγεις εἴτε χαρτόν,

1. ἐλάττω; ἢ οὐχ a. — 3. λέγετε (corr. Γ) b c: λέγεται a. — 9. ἀξία ἡδονῇ auctore Schleiermachero b c: ἀναξία ἡδονὴ cum libris a, probante Orellio. Cfr. C. F. Hermannus ad Lucian. de conscrib. hist. p. 203. — 18. εἰπὲ (corr. Γ) b c: εἴπε a. — 19. ἴσῃς a. — 25. ἂν om. a. — 31. αἱ ἴσαι auctore Heindorfio b c: ἴσαι cum libris a. — 43. οἱ om. a c.

14. αὕτη cum Heindorfio (et corr. Σ) b c: αὐτὴ Stephanus, ἡ αὐτὴ libri. — 26. δ' ἐὰν b.

B εἴτε ὁπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων, ὦ
βέλτιστε Πρόδικε, τοῦτό μοι πρὸς ὃ βούλομαι ἀπόκριναι.
Γελάσας οὖν ὁ Πρόδικος συνωμολόγησε, καὶ οἱ ἄλλοι. Τί
δὲ δή, ὦ ἄνδρες, ἔφην ἐγώ, τὸ τοιόνδε; αἱ ἐπὶ τούτου
πράξεις ἅπασαι, ἐπὶ τοῦ ἀλύπως ζῆν καὶ ἡδέως, ἆρ' οὐ
καλαί [καὶ ὠφέλιμοι]; καὶ τὸ καλὸν ἔργον ἀγαθόν τε καὶ
ὠφέλιμον; Συνεδόκει. Εἰ ἄρα, ἔφην ἐγώ, τὸ ἡδὺ ἀγα-
θόν ἐστιν, οὐδεὶς οὔτε εἰδὼς οὔτε οἰόμενος ἄλλα βελτίω
213 εἶναι ἢ ἃ ποιεῖ καὶ δύναται, ἔπειτα ποιεῖ ταῦτα, ἐξὸν τὰ
C βελτίω· οὐδὲ τὸ ἥττω εἶναι αὑτοῦ ἄλλο τι τοῦτ' ἐστὶν ἢ
ἀμαθία, οὐδὲ κρείττω ἑαυτοῦ ἄλλο τι ἢ σοφία. Συνε-
δόκει πᾶσιν. Τί δὲ δή; ἀμαθίαν ἆρα τὸ τοιόνδε λέγετε,
τὸ ψευδῆ ἔχειν δόξαν καὶ ἐψεῦσθαι περὶ τῶν πραγμάτων
τῶν πολλοῦ ἀξίων; Καὶ τοῦτο πᾶσι συνεδόκει. Ἄλλο τι
οὖν, ἔφην ἐγώ, ἐπί γε τὰ κακὰ οὐδεὶς ἑκὼν ἔρχεται οὐδὲ
ἐπὶ ἃ οἴεται κακὰ εἶναι, οὐδ' ἔστι τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐν
D ἀνθρώπου φύσει, ἐπὶ ἃ οἴεται κακὰ εἶναι ἐθέλειν ἰέναι
ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν· ὅταν τε ἀναγκασθῇ δυοῖν κακοῖν τὸ
242 ἕτερον αἱρεῖσθαι, οὐδεὶς τὸ μεῖζον αἱρήσεται ἐξὸν τὸ
ἔλαττον. Ἅπαντα ταῦτα συνεδόκει ἅπασιν ἡμῖν. Τί οὖν;
ἔφην ἐγώ, καλεῖτέ τι δέος καὶ φόβον; καὶ ἆρα ὅπερ ἐγώ;
πρὸς σὲ λέγω, ὦ Πρόδικε. προσδοκίαν τινὰ λέγω κακοῦ
τοῦτο, εἴτε φόβον εἴτε δέος καλεῖτε. Ἐδόκει Πρωταγόρᾳ
μὲν καὶ Ἱππίᾳ δέος τε καὶ φόβος εἶναι τοῦτο, Προδίκῳ
E δὲ δέος, φόβος δ' οὔ. Ἀλλ' οὐδέν, ἔφην ἐγώ, Πρόδικε,
διαφέρει· ἀλλὰ τόδε. εἰ ἀληθῆ τὰ ἔμπροσθέν ἐστιν, ἆρά
τις ἀνθρώπων ἐθελήσει ἐπὶ ταῦτα ἰέναι ἃ δέδοικεν, ἐξὸν
ἐπὶ ἃ μή; ἢ ἀδύνατον ἐκ τῶν ὡμολογημένων; ἃ γὰρ δέ-
δοικεν, ὡμολόγηται ἡγεῖσθαι κακὰ εἶναι· ἃ δὲ ἡγεῖται
κακά, οὐδένα οὔτε ἰέναι ἐπὶ ταῦτα οὔτε λαμβάνειν ἑκόντα.
359 Ἐδόκει καὶ ταῦτα πᾶσιν.

XXXIX. Οὕτω δὴ τούτων ὑποκειμένων, ἦν δ' ἐγώ,
Πρόδικέ τε καὶ Ἱππία, ἀπολογείσθω ἡμῖν Πρωταγόρας
ὅδε, ἃ τὸ πρῶτον ἀπεκρίνατο πῶς ὀρθῶς ἔχει, μὴ ἃ τὸ
πρῶτον παντάπασι· τότε μὲν γὰρ δὴ πέντε ὄντων μορίων
τῆς ἀρετῆς οὐδὲν ἔφη εἶναι τὸ ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον,
ἰδίαν δὲ αὑτοῦ ἕκαστον ἔχειν δύναμιν· ἀλλ' οὐ ταῦτα λέγω,
ἀλλ' ἃ τὸ ὕστερον εἶπε. τὸ γὰρ ὕστερον ἔφη τὰ μὲν τέτ-
ταρα ἐπιεικῶς παραπλήσια ἀλλήλοις εἶναι, τὸ δὲ ἓν πάνυ
243 πολὺ διαφέρειν τῶν ἄλλων, τὴν ἀνδρείαν· γνώσεσθαι δέ
B μ' ἔφη τεκμηρίῳ τῷδε. εὑρήσεις γάρ, ὦ Σώκρατες, ἀν-
θρώπους ἀνοσιωτάτους μὲν ὄντας καὶ ἀδικωτάτους καὶ
ἀκολαστοτάτους καὶ ἀμαθεστάτους, ἀνδρειοτάτους δέ· ᾧ
γνώσει ὅτι πολὺ διαφέρει ἡ ἀνδρεία τῶν ἄλλων μορίων
τῆς ἀρετῆς. καὶ ἐγὼ εὐθὺς τότε πάνυ ἐθαύμασα τὴν ἀπό-
κρισιν, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπειδὴ ταῦτα μεθ' ὑμῶν διεξῆλθον.
ἠρόμην δ' οὖν τοῦτον εἰ τοὺς ἀνδρείους λέγοι θαρραλέους.
ὁ δὲ Καὶ ἴτας γ', ἔφη. μέμνησαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Πρωτα- C
γόρα, ταῦτα ἀποκρινόμενος; Ὡμολόγει. Ἴθι δή, ἔφην
ἐγώ, εἰπὲ ἡμῖν, ἐπὶ τίνα λέγεις ἴτας εἶναι τοὺς ἀνδρείους;
ἢ ἐφ' ἅπερ οἱ δειλοί; Οὐκ ἔφη. Οὐκοῦν ἐφ' ἕτερα. Ναί,
ἦ δ' ὅς. Πότερον οἱ μὲν δειλοὶ ἐπὶ τὰ θαρραλέα ἔρχον-
ται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐπὶ τὰ δεινά; Λέγεται δή, ὦ Σώ-
κρατες, οὕτως ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ,
λέγεις· ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλὰ σὺ ἐπὶ τί φῂς ἴτας D
εἶναι τοὺς ἀνδρείους; ἆρ' ἐπὶ τὰ δεινά, ἡγουμένους δεινὰ
εἶναι, ἢ ἐπὶ τὰ μή; Ἀλλὰ τοῦτό γ', ἔφη, ἐν οἷς σὺ ἔλεγες
τοῖς λόγοις ἀπεδείχθη ἄρτι ὅτι ἀδύνατον. Καὶ τοῦτο,
ἔφην ἐγώ, ἀληθὲς λέγεις. ὥστ' εἰ τοῦτο ὀρθῶς ἀπεδείχθη,
ἐπὶ μὲν ἃ δεινὰ ἡγεῖται εἶναι οὐδεὶς ἔρχεται, ἐπειδὴ τὸ 214
ἥττω εἶναι ἑαυτοῦ εὑρέθη ἀμαθία οὖσα. Ὡμολόγει. Ἀλλὰ
μὴν ἐπὶ ἅ γε θαρροῦσι πάντες αὖ ἔρχονται, καὶ δειλοὶ
καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ ταύτῃ γε ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἔρχονται οἱ δειλοί
τε καὶ οἱ ἀνδρεῖοι. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πᾶν E
γε τοὐναντίον ἐστὶν ἐπὶ ἃ οἵ τε δειλοὶ ἔρχονται καὶ οἱ ἀν-
δρεῖοι. αὐτίκα εἰς τὸν πόλεμον οἱ μὲν ἐθέλουσιν ἰέναι,
οἱ δὲ οὐκ ἐθέλουσιν. Πότερον, ἔφην ἐγώ, καλὸν ὂν ἰέναι
ἢ αἰσχρόν; Καλόν, ἔφη. Οὐκοῦν εἴπερ καλόν, καὶ ἀγα-
θὸν ὡμολογήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· τὰς γὰρ καλὰς
πράξεις ἁπάσας ἀγαθὰς ὡμολογήσαμεν. Ἀληθῆ λέγεις,
καὶ ἀεὶ ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. Ὀρθῶς γε, ἔφην ἐγώ, ἀλλὰ
ποτέρους φῂς εἰς τὸν πόλεμον οὐκ ἐθέλειν ἰέναι, καλὸν 360
ὂν καὶ ἀγαθόν; Τοὺς δειλούς, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν δ'
ἐγώ, εἴπερ καλὸν καὶ ἀγαθόν, καὶ ἡδύ; Ὡμολόγηται
γοῦν, ἔφη. Ἆρ' οὖν γιγνώσκοντες οἱ δειλοὶ οὐκ ἐθέλουσιν
ἰέναι ἐπὶ τὸ κάλλιόν τε καὶ ἄμεινον καὶ ἥδιον; Ἀλλὰ καὶ
τοῦτο ἐὰν ὁμολογῶμεν, ἔφη, διαφθεροῦμεν τὰς ἔμπροσθεν
ὁμολογίας. Τί δ' ὁ ἀνδρεῖος; οὐκ ἐπὶ τὸ κάλλιόν τε καὶ
ἄμεινον καὶ ἥδιον ἔρχεται; Ἀνάγκη, ἔφη, ὁμολογεῖν. Οὐ-
κοῦν ὅλως οἱ ἀνδρεῖοι οὐκ αἰσχροὺς φόβους φοβοῦνται, 215
ὅταν φοβῶνται, οὐδὲ αἰσχρὰ θάρρη θαρροῦσιν. Ἀληθῆ, B
ἔφη. Εἰ δὲ μὴ αἰσχρά, ἆρ' οὐ καλά; Ὡμολόγει. Εἰ δὲ
καλά, καὶ ἀγαθά; Ναί. Οὐκοῦν καὶ οἱ δειλοὶ καὶ οἱ
θρασεῖς καὶ οἱ μαινόμενοι τοὐναντίον αἰσχρούς τε φόβους
φοβοῦνται καὶ αἰσχρὰ θάρρη θαρροῦσιν; Ὡμολόγει. Θαρ-
ροῦσι δὲ τὰ αἰσχρὰ καὶ κακὰ δι' ἄλλο τι ἢ δι' ἄγνοιαν καὶ
ἀμαθίαν; Οὕτως ἔχει, ἔφη. Τί οὖν; τοῦτο δι' ὃ δειλοί C
εἰσιν οἱ δειλοί, δειλίαν ἢ ἀνδρείαν καλεῖς; Δειλίαν ἔγωγ',

6. καὶ ὠφέλιμοι spuria esse primus vidit Schleiermacherus. — 9. ἢ ἃ ποιεῖ καὶ δυνατά cum Schleiermachero et Heindorfio c, ἢ ποιεῖ ἃ καὶ δύναται Sauppius. — 10. αὑτοῦ a. — 14. τῶν] τοῦ a. — 20. συνδοκεῖ ab. — 21. καλεῖτέ τι auctore Heindorfio bc: καλεῖτε cum libris a. — 25. ἐγώ, ὦ Πρόδικε Bekkerus. — 32. ἐγώ, ὦ Πρόδικέ (rc. Σ) bc. Sed cf. 358 A. — 37. αὐτοῦ a. — 38. ἃ] ὃ a. — 40. πολὺ om. a.

3. λέγει a. — 6. τίνα] τί a. — 7. ἢ cum Heindorfio c: ἢ ab. — 9. δεινά] δειλά ΧΓΞΒCrwye, δειλά (νά superscr.) E. Conf. Polit. V. 465 C. Alcib. II. 143 A. 145 B. Winck. — 20. καὶ οἱ ἀνδρεῖοι] καὶ ἄνανδροι a. — 32. κάλλιόν cum Stephano bc: libri καλόν. — 35. Οὔκουν a. — 39. κἀγαθά Γb. — 40. τε] γε a.

ἔφη. Δειλοὶ δὲ αὖ διὰ τὴν τῶν δεινῶν ἀμαθίαν ἐφάνησαν ὄντες; Πάνυ γ', ἔφη. Διὰ ταύτην ἄρα τὴν ἀμαθίαν δειλοί εἰσιν; Ὡμολόγει. Δι' ὃ δὲ δειλοί εἰσι, δειλία ὁμολογεῖται παρὰ σοῦ; Συνέφη. Οὐκοῦν ἡ τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν ἀμαθία δειλία ἂν εἴη; Ἐπένευσεν. Ἀλλὰ μήν,
D ἦν δ' ἐγώ, ἐναντίον ἀνδρία δειλίᾳ. Ἔφη. Οὐκοῦν ἡ τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν σοφία ἐναντία τῇ τούτων ἀμαθίᾳ ἐστίν; Καὶ ἐνταῦθα ἔτι ἐπένευσεν. Ἡ δὲ τούτων ἀμαθία δειλία; Πάνυ μόγις ἐνταῦθα ἐπένευσεν. Ἡ σοφία ἄρα τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν ἀνδρία ἐστίν, ἐναντία
246 οὖσα τῇ τούτων ἀμαθίᾳ; Οὐκέτι ἐνταῦθα οὔτ' ἐπινεῦσαι ἠθέλησεν ἐσίγα τε. Καὶ ἐγὼ εἶπον· Τί δή, ὦ Πρωταγόρα, οὔτε σὺ φῂς ἃ ἐρωτῶ οὔτε ἀπόφῃς; Αὐτός, ἔφη,
214 πέρανον. Ἕν γ', ἔφην ἐγώ, μόνον ἐρόμενος ἔτι σέ, εἴ
E σοι ὥσπερ τὸ πρῶτον ἔτι δοκοῦσιν εἶναί τινες ἄνθρωποι ἀμαθέστατοι μέν, ἀνδρειότατοι δέ. Φιλονεικεῖν μοι, ἔφη, δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. χαριοῦμαι οὖν σοι, καὶ λέγω ὅτι ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἀδύνατόν μοι δοκεῖ εἶναι.

XL. Οὔτοι, ἦν δ' ἐγώ, ἄλλου ἕνεκα ἐρωτῶ πάντα ταῦτα ἢ σκέψασθαι βουλόμενος πῶς ποτ' ἔχει τὰ περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τί ποτ' ἐστὶν αὐτό, ἡ ἀρετή. οἶδα γὰρ ὅτι
361 τούτου φανεροῦ γενομένου μάλιστ' ἂν κατάδηλον γένοιτο ἐκεῖνο, περὶ οὗ ἐγώ τε καὶ σὺ μακρὸν λόγον ἑκάτερος ἀπετείναμεν, ἐγὼ μὲν λέγων ὡς οὐ διδακτὸν ἀρετή, σὺ δ' ὡς διδακτόν. καί μοι δοκεῖ ἡμῶν ἡ ἄρτι ἔξοδος τῶν λόγων ὥσπερ ἄνθρωπος κατηγορεῖν τε καὶ καταγελᾶν, καὶ εἰ φωνὴν λάβοι, εἰπεῖν ἂν ὅτι Ἄτοποί γ' ἐστέ, ὦ Σώκρατές τε καὶ Πρωταγόρα. σὺ μὲν λέγων ὅτι οὐ διδακτόν ἐστιν ἀρετὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, νῦν σεαυτῷ τἀναντία
B σπεύδεις, ἐπιχειρῶν ἀποδεῖξαι ὡς πάντα χρήματά ἐστιν
247 ἐπιστήμη, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρία, ᾧ τρόπῳ μάλιστ' ἂν διδακτὸν φανείη ἡ ἀρετή. εἰ μὲν γὰρ ἄλλο τι ἦν ἢ ἐπιστήμη ἡ ἀρετή, ὥσπερ Πρωταγόρας ἐπεχείρει λέγειν, σαφῶς οὐκ ἂν ἦν διδακτόν· νῦν δὲ εἰ φανήσεται ἐπιστήμη ὄν, ὡς σὺ σπεύδεις, ὦ Σώκρατες, θαυμάσιον ἔσται μὴ διδακτὸν ὄν. Πρωταγόρας δ' αὖ διδακτὸν τότε ὑποθέμενος, νῦν τοὐναντίον ἔοικε σπεύδοντι, ὀλίγου πάντα μᾶλλον φανῆναι αὐτὸ ἢ ἐπιστήμην· C
καὶ οὕτως ἂν ἥκιστα εἴη διδακτόν. ἐγὼ οὖν, ὦ Πρωταγόρα, πάντα ταῦτα καθορῶν ἄνω κάτω ταραττόμενα δεινῶς, πᾶσαν προθυμίαν ἔχω καταφανῆ αὐτὰ γενέσθαι, καὶ βουλοίμην ἂν ταῦτα διεξελθόντας ἡμᾶς ἐξελθεῖν καὶ ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ὅ τι ἔστι, καὶ πάλιν ἐπισκέψασθαι περὶ αὐτοῦ, εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτόν, μὴ πολλάκις ἡμᾶς ὁ Ἐπιμηθεὺς ἐκεῖνος καὶ ἐν τῇ σκέψει σφήλῃ ἐξαπατήσας, D
ὥσπερ καὶ ἐν τῇ διανομῇ ἠμέλησεν ἡμῶν, ὡς φῂς σύ. ἤρεσεν οὖν μοι καὶ ἐν τῷ μύθῳ ὁ Προμηθεὺς μᾶλλον τοῦ Ἐπιμηθέως· ᾧ χρώμενος ἐγὼ καὶ προμηθούμενος ὑπὲρ τοῦ βίου τοῦ ἐμαυτοῦ παντός, πάντα ταῦτα πραγματεύομαι, καὶ εἰ σὺ ἐθέλοις, ὅπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ἔλεγον, μετὰ σοῦ ἂν ἥδιστα ταῦτα συνδιασκοποίην. Καὶ ὁ Πρωταγόρας,
Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπαινῶ σου τὴν προθυμίαν 218
καὶ τὴν διέξοδον τῶν λόγων. καὶ γὰρ οὔτε τἆλλα οἶμαι E
κακὸς εἶναι ἄνθρωπος, φθονερός τε ἥκιστ' ἀνθρώπων, ἐπεὶ καὶ περὶ σοῦ πρὸς πολλοὺς δὴ εἴρηκα, ὅτι ὧν ἐντυγχάνω πολὺ μάλιστα ἄγαμαι σέ, τῶν μὲν τηλικούτων καὶ πάνυ· καὶ λέγω γε ὅτι οὐκ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ τῶν ἐλλογίμων γένοιο ἀνδρῶν ἐπὶ σοφίᾳ. καὶ περὶ τούτων δὲ εἰσαῦθις, ὅταν βούλῃ, διέξιμεν· νῦν δ' ὥρα ἤδη καὶ ἐπ' ἄλλο τι τρέπεσθαι. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, οὕτω χρὴ ποιεῖν, εἰ 362
σοι δοκεῖ. καὶ γὰρ ἐμοὶ οἷπερ ἔφην ἰέναι πάλαι ὥρα, ἀλλὰ Καλλίᾳ τῷ καλῷ χαριζόμενος παρέμεινα.

Ταῦτ' εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες ἀπῆμεν.

---

1. 4. 5. 7. δεινῶν] δειλῶν libri omnes praeter rc. Σ. — 2. Καὶ πάνυ γ' ab. — 3. ὡμολογεῖτο a. — 10. δεινῶν] δειλῶν ΧΓΘΞΣ. — 16. ἔφη] ἔτι a. — 30. ἐστιν ἡ ἀρετὴ a. — ἔμπροσθε Cb.

4. ὄν] libri omnes ὅλον, quod malim coll. Menone 79 B. (ubi scrib. ὅλον) 81 D. Winck. — 7. ἐπιστήμη a. — 11. καὶ ante ἐπὶ om. Θb. — 23. ἥκιστ'] ἥκιστ' ἂν a. — 25. μὲν] μὴν a.

ΕΚ ΤΩΝ

ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ ΤΟΥ ΚΕΙΟΥ

ΠΡΟΣ

ΣΚΟΠΑΝ ΤΟΝ ΚΡΕΟΝΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝ.

Στροφή.

Ἄνδρ᾽ ἀγαθὸν μὲν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπὸν
χερσίν τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνον, ἄνευ ψόγου τετυγμένον.
⏑ ⏑ – ⏑ – – ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ – – ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏓
⏑ ⏖ – ⏑ – – ⏑ – ⏑ ⏑ –
– – ⏑ – – ⏑ – ⏑ ⏑ –
⏑ – – ⏑ – –
– ⏑ – ⏑ ⏑ – – – ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏓

Ἀντιστροφή.

Οὐδέ μοι ἐμμελέως τὸ Πιττάκειον νέμεται,
καίτοι σοφοῦ παρὰ φωτὸς εἰρημένον· Χαλεπὸν φάτ᾽ ἐσλὸν ἔμμεναι.
Θεὸς ἂν μόνος τοῦτ᾽ ἔχοι γέρας· ἄνδρα δ᾽ οὐκ ἔστι μὴ οὐ κακὸν ἔμμεναι,
ὃν ἂν ἀμάχανος συμφορὰ καθέλῃ.
Πράξαις γὰρ εὖ πᾶς ἀνὴρ ἀγαθός,
κακὸς δ᾽, εἰ κακῶς, καὶ
τοὐπιπλεῖστον ἄριστοι, τούς κε θεοὶ φιλῶσιν.

Ἐπῳδός.

Ἔμοιγ᾽ ἐξαρκεῖ
ὃς ἂν μὴ κακὸς ᾖ
μηδ᾽ ἄγαν ἀπάλαμνος εἰδώς τ᾽ ὀνασίπολιν δίκαν, ὑγιὴς ἀνήρ.
Οὔ μιν ἐγὼ μωμάσομαι·
οὐ γὰρ ἐγὼ φιλόμωμος·
τῶν γὰρ ἀλιθίων ἀπείρων γενέθλα.
Πάντα τοι καλὰ τοῖσί τ᾽ αἰσχρὰ μὴ μέμικται.

Στροφὴ β΄.

Τοὔνεκεν οὔποτ᾽ ἐγὼ τὸ μὴ γενέσθαι δυνατὸν
διζήμενος, κενεὰν ἐς ἄπρακτον ἐλπίδα μοῖραν αἰῶνος βαλέω,
πανάμωμον ἄνθρωπον, εὐρυεδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός.
Ἔπειτ᾽ ὔμμιν εὑρὼν ἀπαγγελέω.
Πάντας δ᾽ ἐπαίνημι καὶ φιλέω,
ἑκὼν ὅστις ἔρδῃ
μηδὲν αἰσχρόν· ἀνάγκᾳ δ᾽ οὐδὲ θεοὶ μάχονται.

*　*　*

ΙΠΠΙΑΣ ΕΛΑΤΤΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΔΙΚΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΠΠΙΑΣ.

p. Steph. T. I. 363
p. Lugd. 229
p. Bekk. P. I. V. II. 199

I. *ΕΥ.* *Σὺ δὲ δὴ τί σιγᾷς, ὦ Σώκρατες, Ἱππίου τοσαῦτα ἐπιδειξαμένου, καὶ οὐχὶ ἢ συνεπαινεῖς τι τῶν εἰρημένων ἢ καὶ ἐλέγχεις, εἴ τί σοι μὴ καλῶς δοκεῖ εἰρηκέναι; ἄλλως τε ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ λελείμμεθα, οἳ μάλιστ' ἂν ἀντιποιησαίμεθα μετεῖναι ἡμῖν τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς.*

ΣΩ. *Καὶ μήν, ὦ Εὔδικε, ἔστι γ' ἃ ἡδέως ἂν* B *πυθοίμην Ἱππίου ὧν νῦν δὴ ἔλεγε περὶ Ὁμήρου. καὶ γὰρ τοῦ σοῦ πατρὸς Ἀπημάντου ἤκουον ὅτι ἡ Ἰλιὰς κάλλιον εἴη ποίημα τῷ Ὁμήρῳ ἢ ἡ Ὀδύσσεια, τοσούτῳ δὲ κάλλιον, ὅσῳ ἀμείνων Ἀχιλλεὺς Ὀδυσσέως εἴη· ἑκάτερον γὰρ τῶν ποιημάτων, τὸ μὲν εἰς Ὀδυσσέα ἔφη πεποιῆσθαι, τὸ δ' εἰς Ἀχιλλέα. περὶ ἐκείνου οὖν ἡδέως ἄν, εἰ βουλομένῳ ἐστὶν Ἱππίᾳ, ἀναπυθοίμην, ὅπως αὐτῷ δοκεῖ περὶ τοῖν* 200 *ἀνδροῖν τούτοιν, πότερον ἀμείνω φησὶν εἶναι, ἐπειδὴ καὶ* C *ἄλλα πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἡμῖν ἐπιδέδεικται καὶ περὶ ποιητῶν τε ἄλλων καὶ περὶ Ὁμήρου.*

II. *ΕΥ.* *Ἀλλὰ δῆλον ὅτι οὐ φθονήσει Ἱππίας, ἐάν τι αὐτὸν ἐρωτᾷς, ἀποκρίνεσθαι. Ἦ γάρ, ὦ Ἱππία, ἐάν τι ἐρωτᾷ σε Σωκράτης, ἀποκρινεῖ; ἢ πῶς ποιήσεις;*

230 *ΙΠ.* *Καὶ γὰρ ἂν δεινὰ ποιοίην, ὦ Εὔδικε, εἰ Ὀλυμπίαζε μὲν εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων πανήγυριν, ὅταν τὰ Ὀλύμπια ᾖ, ἀεὶ ἐπανιὼν οἴκοθεν ἐξ Ἤλιδος εἰς τὸ ἱερὸν παρέχω ἐμαυτὸν καὶ λέγοντα ὅ τι ἂν τις βούληται ὧν ἄν* D *μοι εἰς ἐπίδειξιν παρεσκευασμένον ᾖ, καὶ ἀποκρινόμενον τῷ βουλομένῳ ὅ τι ἄν τις ἐρωτᾷ, νῦν δὲ τὴν Σωκράτους ἐρώτησιν φύγοιμι.*

364 *ΣΩ.* *Μακάριόν γε, ὦ Ἱππία, πάθος πέπονθας, εἰ ἑκάστης Ὀλυμπιάδος οὕτως εὔελπις ὢν περὶ τῆς ψυχῆς εἰς σοφίαν ἀφικνεῖ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ θαυμάσαιμ' ἂν εἴ τις τῶν περὶ τὸ σῶμα ἀθλητῶν οὕτως ἀφόβως τε καὶ πιστευτικῶς ἔχων τῷ σώματι ἔρχεται αὐτόσε ἀγωνιούμενος, ὥσπερ σὺ φῂς τῇ διανοίᾳ.*

ΙΠ. *Εἰκότως, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ τοῦτο πέπονθα. ἐξ οὗ γὰρ ἦργμαι Ὀλυμπίασιν ἀγωνίζεσθαι, οὐδενὶ πώποτε κρείττονι εἰς οὐδὲν ἐμαυτοῦ ἐνέτυχον.*

III. *ΣΩ.* *Καλόν γε λέγεις, ὦ Ἱππία, καὶ τῇ Ἠλείων* 201
B *πόλει τῆς σοφίας ἀνάθημα τὴν δόξαν εἶναι τὴν σὴν καὶ τοῖς γονεῦσι τοῖς σοῖς. Ἀτὰρ τί δὴ λέγεις ἡμῖν περὶ τοῦ Ἀχιλλέως τε καὶ τοῦ Ὀδυσσέως; πότερον ἀμείνω καὶ κατὰ τί φῂς εἶναι; ἡνίκα μὲν γὰρ πολλοὶ ἔνδον ἦμεν καὶ σὺ τὴν ἐπίδειξιν ἐποιοῦ, ἀπελείφθην σου τῶν λεγομένων· ὤκνουν γὰρ ἐπανερέσθαι, διότι ὄχλος τε πολὺς ἔνδον ἦν, καὶ μή σοι ἐμποδὼν εἴην ἐρωτῶν τῇ ἐπιδείξει. νυνὶ δὲ*

11. ὅσον *ΓΘΕF* et pr. *B*.

3. παρεσκευασμένων Stallbaumius. — 20. ἐπελείφθην s.

ἐπειδὴ ἐλάττους τέ ἐσμεν καὶ Εὔδικος ὅδε κελεύει ἐρέσθαι,
C εἰπέ τε καὶ δίδαξον ἡμᾶς σαφῶς, τί ἔλεγες περὶ τούτοιν τοῖν ἀνδροῖν; πῶς διέκρινες αὐτούς;

ΙΠ. Ἀλλ' ἐγώ σοι, ὦ Σώκρατες, ἐθέλω ἔτι σαφέστερον ἢ τότε διελθεῖν ἃ λέγω καὶ περὶ τούτων καὶ ἄλλων. φημὶ γὰρ Ὅμηρον πεποιηκέναι ἄριστον μὲν ἄνδρα Ἀχιλλέα τῶν εἰς Τροίαν ἀφικομένων, σοφώτατον δὲ Νέστορα, πολυτροπώτατον δὲ Ὀδυσσέα.

ΣΩ. Βαβαί, ὦ Ἱππία! ἆρ' ἄν τί μοι χαρίσαιο τοιόνδε, μή μου καταγελᾶν, ἐὰν μόλις μανθάνω τὰ λεγόμενα
B καὶ πολλάκις ἀνερωτῶ; ἀλλά μοι πειρῶ πράως τε καὶ εὐκόλως ἀποκρίνεσθαι.

ΙΠ. Αἰσχρὸν γὰρ ἂν εἴη, ὦ Σώκρατες, εἰ ἄλλους μὲν
202 αὐτὰ ταῦτα παιδεύω καὶ ἀξιῶ διὰ ταῦτα χρήματα λαμβάνειν, αὐτὸς δὲ ὑπὸ σοῦ ἐρωτώμενος μὴ συγγνώμην τ' ἔχοιμι καὶ πράως ἀποκρινοίμην.

IV. ΣΩ. Πάνυ καλῶς λέγεις. ἐγὼ γάρ τοι, ἡνίκα μὲν ἄριστον τὸν Ἀχιλλέα ἔφησθα πεποιῆσθαι, ἐδόκουν σου μανθάνειν ὅ τι ἔλεγες, καὶ ἡνίκα τὸν Νέστορα σοφώτατον·
E ἐπειδὴ δὲ τὸν Ὀδυσσέα εἶπες ὅτι πεποιηκὼς εἴη ὁ ποιητὴς πολυτροπώτατον, τοῦτο δ', ὥς γε πρὸς σὲ τἀληθῆ εἰρῆσθαι, παντάπασιν οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις. καί μοι εἰπέ, ἄν τι ἐνθένδε μᾶλλον μάθω· ὁ Ἀχιλλεὺς οὐ πολύτροπος τῷ Ὁμήρῳ πεποίηται;

ΙΠ. Ἥκιστά γε, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἁπλούστατος, ἐπεὶ καὶ ἐν Λιταῖς, ἡνίκα πρὸς ἀλλήλους ποιεῖ αὐτοὺς διαλεγομένους, λέγει αὐτῷ ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα,

365 Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
ὥσπερ δὴ κρανέω τε καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω.
ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
B ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται.

203 ἐν τούτοις δηλοῖ τοῖς ἔπεσι τὸν τρόπον ἑκατέρου τοῦ ἀνδρός, ὡς ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς εἴη ἀληθής τε καὶ ἁπλοῦς, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πολύτροπός τε καὶ ψευδής· ποιεῖ γὰρ τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὸν Ὀδυσσέα λέγοντα ταῦτα τὰ ἔπη.

ΣΩ. Νῦν δή, ὦ Ἱππία, κινδυνεύω μανθάνειν ὃ λέγεις· τὸν πολύτροπον ψευδῆ λέγεις, ὥς γε φαίνεται.

C ΙΠ. Μάλιστα, ὦ Σώκρατες· τοιοῦτον γὰρ πεποίηκε τὸν Ὀδυσσέα Ὅμηρος πολλαχοῦ καὶ ἐν Ἰλιάδι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ.

ΣΩ. Ἐδόκει ἄρα, ὡς ἔοικεν, Ὁμήρῳ ἕτερος μὲν εἶναι ἀνὴρ ἀληθής, ἕτερος δὲ ψευδής, ἀλλ' οὐχ ὁ αὐτός.

ΙΠ. Πῶς γὰρ οὐ μέλλει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἦ καὶ σοὶ δοκεῖ αὐτῷ, ὦ Ἱππία;

ΙΠ. Πάντων μάλιστα· καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, εἰ μή.

V. ΣΩ. Τὸν μὲν Ὅμηρον τοίνυν ἐάσωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἀδύνατον ἐπανερέσθαι, τί ποτε νοῶν ταῦτα ἐποίησε D
τὰ ἔπη· σὺ δ' ἐπειδὴ φαίνει ἀναδεχόμενος τὴν αἰτίαν καὶ σοὶ συνδοκεῖ ταῦτα ἅπερ φῂς Ὅμηρον λέγειν, ἀπόκριναι κοινῇ ὑπὲρ Ὁμήρου τε καὶ σαυτοῦ.

ΙΠ. Ἔσται ταῦτα. ἀλλ' ἐρώτα ἔμβραχυ ὅ τι βούλει.

ΣΩ. Τοὺς ψευδεῖς λέγεις οἷον ἀδυνάτους τι ποιεῖν, 204
ὥσπερ τοὺς κάμνοντας, ἢ δυνατούς τι ποιεῖν;

ΙΠ. Δυνατοὺς ἔγωγε καὶ μάλα σφόδρα ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἐξαπατᾶν ἀνθρώπους.

ΣΩ. Δυνατοὶ μὲν δή, ὡς ἔοικεν, εἰσὶ κατὰ τὸν σὸν E
λόγον καὶ πολύτροποι. ἢ γάρ;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Πολύτροποι δ' εἰσὶ καὶ ἀπατεῶνες ὑπὸ ἠλιθιότητος καὶ ἀφροσύνης, ἢ ὑπὸ πανουργίας καὶ φρονήσεώς τινος;

ΙΠ. Ὑπὸ πανουργίας πάντων μάλιστα καὶ φρονήσεως.

ΣΩ. Φρόνιμοι μὲν ἄρα εἰσίν, ὡς ἔοικεν.

ΙΠ. Ναὶ μὰ Δία, λίαν γε.

ΣΩ. Φρόνιμοι δὲ ὄντες οὐκ ἐπίστανται ὅ τι ποιοῦσιν, ἢ ἐπίστανται;

ΙΠ. Καὶ μάλα σφόδρα ἐπίστανται· διὰ ταῦτα καὶ κακουργοῦσιν.

ΣΩ. Ἐπιστάμενοι δὲ ταῦτα ἃ ἐπίστανται πότερον ἀμαθεῖς εἰσιν ἢ σοφοί;

ΙΠ. Σοφοὶ μὲν οὖν αὐτά γε ταῦτα, ἐξαπατᾶν. 366

VI. ΣΩ. Ἔχε δή· ἀναμνησθῶμεν τί ἐστιν ὃ λέγεις. τοὺς ψευδεῖς φῂς εἶναι δυνατοὺς καὶ φρονίμους καὶ ἐπιστήμονας καὶ σοφοὺς εἰς ἅπερ ψευδεῖς;

ΙΠ. Φημὶ γὰρ οὖν. 205

ΣΩ. Ἄλλους δὲ τοὺς ἀληθεῖς τε καὶ ψευδεῖς, καὶ ἐναντιωτάτους ἀλλήλοις;

ΙΠ. Λέγω ταῦτα.

ΣΩ. Φέρε δή· τῶν μὲν δυνατῶν τινὲς καὶ σοφῶν, ὡς ἔοικεν, εἰσὶν οἱ ψευδεῖς κατὰ τὸν σὸν λόγον.

ΙΠ. Μάλιστά γε.

ΣΩ. Ὅταν δὲ λέγῃς δυνατοὺς καὶ σοφοὺς εἶναι τοὺς B
ψευδεῖς εἰς αὐτὰ ταῦτα, πότερον λέγεις δυνατοὺς εἶναι 231
ψεύδεσθαι ἐὰν βούλωνται, ἢ ἀδυνάτους εἰς ταῦτα ἅπερ ψεύδονται;

ΙΠ. Δυνατοὺς ἔγωγε.

ΣΩ. Ὡς ἐν κεφαλαίῳ ἄρα εἰρῆσθαι, οἱ ψευδεῖς εἰσὶ σοφοί τε καὶ δυνατοὶ ψεύδεσθαι.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἀδύνατος ἄρα ψεύδεσθαι ἀνὴρ καὶ ἀμαθὴς οὐκ ἂν εἴη ψευδής.

ΙΠ. Ἔχει οὕτως.

---

1. ἔρεσθαι a. — 5. καὶ περὶ ἄλλων a. — 10. μόγις b c. — 28. Homeri Iliad. ι, 308 sqq. — 30. κρανέω] φρονέω a. — 38. δή] ἤδη b c. — ὃ λέγεις τὸν πολύτροπον. ψευδῆ b.

2. ἐπανέρεσθαι a. — 6. ἐν βραχεῖ c. — 20. ὅ τι ποιοῦσιν ἢ ἐπίστανται om. ΓΘΒCEFyοτ, probante Winckelmanno. — 22. Καὶ μάλα καὶ σφόδρα a. — ταῦτα] τοῦτο a. — 37. δὲ] δὴ a. — εἶναι καὶ σοφοὺς Θb.

ΣΩ. Δυνατὸς δ' ἐστὶν ἕκαστος ἄρα ὃς ἂν ποιῇ τότε C ὃ ἂν βούληται, ὅταν βούληται. οὐχ ὑπὸ νόσου λέγω ἐξειργόμενον οὐδὲ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ ὥσπερ σὺ δυνατὸς εἶ γράψαι τοὐμὸν ὄνομα, ὅταν βούλῃ, οὕτω λέγω. ἢ οὐχ ὃς ἂν οὕτως ἔχῃ, καλεῖς σὺ δυνατόν;

ΙΠ. Ναί.

206 **VII.** ΣΩ. Λέγε δή μοι, ὦ Ἱππία, οὐ σὺ μέντοι ἔμπειρος εἶ λογισμῶν καὶ λογιστικῆς;

ΙΠ. Πάντων μάλιστα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴ καί τίς σε ἔροιτο τα τρὶς ἑπτακόσια, ὁπόσος ἐστὶν ἀριθμός, εἰ βούλοιο, πάντων τάχιστα καὶ D μάλιστ' ἂν εἴποις τἀληθῆ περὶ τούτου;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρα ὅτι δυνατώτατός τε εἶ καὶ σοφώτατος κατὰ ταῦτα;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Πότερον οὖν σοφώτατός τε εἶ καὶ δυνατώτατος μόνον, ἢ καὶ ἄριστος ταῦτα ἅπερ δυνατώτατός τε καὶ σοφώτατος, τὰ λογιστικά;

ΙΠ. Καὶ ἄριστος δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τὰ μὲν δὴ ἀληθῆ σὺ ἂν δυνατώτατα εἴποις περὶ τούτων. ἦ γάρ;

ΙΠ. Οἶμαι ἔγωγε.

E ΣΩ. Τί δὲ τὰ ψευδῆ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων; καί μοι, ὥσπερ τὰ πρότερα, γενναίως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀπόκριναι, ὦ Ἱππία. εἴ τίς σε ἔροιτο τὰ τρὶς ἑπτακόσια, πόσα ἐστί, πότερον σὺ ἂν μάλιστα ψεύδοιο καὶ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ψευδῆ λέγοις περὶ τούτων, βουλόμενος ψεύδεσθαι καὶ μη-
207 δέποτε ἀληθῆ ἀποκρίνεσθαι, ἢ ὁ ἀμαθὴς εἰς λογισμοὺς
367 δύναιτ' ἂν σοῦ μᾶλλον ψεύδεσθαι βουλομένου; ἢ ὁ μὲν ἀμαθὴς πολλάκις ἂν βουλόμενος ψευδῆ λέγειν τἀληθῆ ἂν εἴποι ἄκων, εἰ τύχοι, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι, σὺ δὲ ὁ σοφός, εἴπερ βούλοιο ψεύδεσθαι, ἀεὶ ἂν κατὰ τὰ αὐτὰ ψεύδοιο;

ΙΠ. Ναί, οὕτως ἔχει, ὡς σὺ λέγεις.

ΣΩ. Ὁ ψευδὴς οὖν πότερον περὶ μὲν τἆλλα ψευδής ἐστιν, οὐ μέντοι περὶ ἀριθμόν, οὐδὲ ἀριθμῶν ἂν ψεύσαιτο;

ΙΠ. Καὶ ναὶ μὰ Δία περὶ ἀριθμόν.

VIII. ΣΩ. Θῶμεν ἄρα καὶ τοῦτο, ὦ Ἱππία, περὶ
B λογισμὸν καὶ ἀριθμὸν εἶναί τινα ἄνθρωπον ψευδῆ;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τίς οὖν ἂν εἴη οὗτος; οὐχὶ δεῖ ὑπάρχειν αὐτῷ, εἴπερ μέλλει ψευδὴς ἔσεσθαι, ὡς σὺ ἄρτι ὡμολόγεις, δυνατὸν εἶναι ψεύδεσθαι; ὁ γὰρ ἀδύνατος ψεύδεσθαι, εἰ μέμνησαι, ὑπὸ σοῦ ἐλέγετο ὅτι οὐκ ἄν ποτε ψευδὴς γένοιτο.

ΙΠ. Ἀλλὰ μέμνημαι, καὶ ἐλέχθη οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄρτι ἐφάνης σὺ δυνατώτατος ὢν ψεύδεσθαι περὶ λογισμῶν;

ΙΠ. Ναί, ἐλέχθη γέ τοι καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ δυνατώτατος εἶ ἀληθῆ λέγειν περὶ C λογισμῶν;

ΙΠ. Πάνυ γε. 208

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς ψευδῆ καὶ ἀληθῆ λέγειν περὶ λογισμῶν δυνατός· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἀγαθὸς περὶ τούτων, ὁ λογιστικός.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τίς οὖν ψευδὴς περὶ λογισμῶν γίγνεται, ὦ Ἱππία, ἄλλος ἢ ὁ ἀγαθός; οὗτος γὰρ καὶ δυνατός· οὗτος δὲ καὶ ἀληθής.

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν ὅτι ὁ αὐτὸς ψευδής τε καὶ ἀληθὴς περὶ τούτων, καὶ οὐδὲν ἀμείνων ὁ ἀληθὴς τοῦ ψευδοῦς; ὁ αὐτὸς γὰρ δήπου ἐστὶ καὶ οὐκ ἐναντιώτατα ἔχει, ὥσπερ D σὺ ᾤου ἄρτι.

ΙΠ. Οὐ φαίνεται ἐνταῦθά γε.

ΣΩ. Βούλει οὖν σκεψώμεθα καὶ ἄλλοθι;

ΙΠ. Εἰ [ἄλλως] γε σὺ βούλει.

IX. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ γεωμετρίας ἔμπειρος εἶ;

ΙΠ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐ καὶ ἐν γεωμετρίᾳ οὕτως ἔχει; ὁ αὐτὸς δυνατώτατος ψεύδεσθαι καὶ ἀληθῆ λέγειν περὶ τῶν διαγραμμάτων, ὁ γεωμετρικός;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Περὶ ταῦτα οὖν ἀγαθὸς ἄλλος τις ἢ οὗτος; E

ΙΠ. Οὐκ ἄλλος.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς γεωμέτρης δυνατώτατός γε ἀμφότερα; καὶ εἴπερ τις ἄλλος ψευδὴς περὶ 209 διαγράμματα, οὗτος ἂν εἴη, ὁ ἀγαθός; οὗτος γὰρ δυνατός, ὁ δὲ κακὸς ἀδύνατος ἦν ψεύδεσθαι· ὥστε οὐκ ἂν γένοιτο ψευδὴς ὁ μὴ δυνάμενος ψεύδεσθαι, ὡς ὡμολόγηται.

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τὸν τρίτον ἐπισκεψώμεθα, τὸν ἀστρονόμον· ἧς αὖ σὺ τέχνης ἔτι μᾶλλον ἐπιστήμων οἴει εἶναι ἢ τῶν ἔμπροσθεν. ἦ γάρ, ὦ Ἱππία; 368

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν ἀστρονομίᾳ ταὐτὰ ταῦτά ἐστιν.

ΙΠ. Εἰκός γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καὶ ἐν ἀστρονομίᾳ ἄρα εἴπερ τις καὶ ἄλλος ψευδής, ὁ ἀγαθὸς ἀστρονόμος ψευδὴς ἔσται, ὁ δυνατὸς ψεύδεσθαι. οὐ γάρ ὅ γε ἀδύνατος· ἀμαθὴς γάρ.

ΙΠ. Φαίνεται οὕτως.

ΣΩ. Ὁ αὐτὸς ἄρα καὶ ἐν ἀστρονομίᾳ ἀληθής τε καὶ ψευδὴς ἔσται.

ΙΠ. Ἔοικεν.

---

1. δ'] δέ γ' bc. — 3. ἐξειργόμενος a. — 4. ἢ] ἆρ' ab. — 5. ἔχοι a. — 12. εἴπῃς a. — 17. τε om. Θb. — 35. πότερα ac. — 39. καὶ] τε καὶ a. — 47. λογισμόν a.

6. δυνατώτατος a. — [οὗτος δ' - - - λογιστικός] b. — 10. οὗτος γὰρ] ὁ αὐτὸς γὰρ a. — 15. ἐναντιότητα a. — 19. ἄλλως primus seclusit Bekkerus.

X. ΣΩ. Ἴθι δή, ὦ Ἱππία, ἀνέδην οὑτωσὶ ἐπίσκεψαι B κατὰ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, εἴ πού ἐστιν ἄλλως ἔχον ἢ οὕτως. πάντως δὲ πλείστας τέχνας πάντων σοφώτατος εἶ 210 ἀνθρώπων, ὡς ἐγώ ποτέ σου ἤκουον μεγαλαυχουμένου, πολλὴν σοφίαν καὶ ζηλωτὴν σαυτοῦ διεξιόντος ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις. ἔφησθα δὲ ἀφικέσθαι ποτὲ εἰς Ὀλυμπίαν ἃ εἶχες περὶ τὸ σῶμα ἅπαντα σαυτοῦ ἔργα ἔχων· πρῶτον μὲν δακτύλιον — ἐντεῦθεν γὰρ ἤρχου — ὃν εἶχες C σαυτοῦ ἔχειν ἔργον ὡς ἐπιστάμενος δακτυλίους γλύφειν, καὶ ἄλλην σφραγῖδα σὸν ἔργον, καὶ στλεγγίδα καὶ λήκυθον, ἃ αὐτὸς εἰργάσω· ἔπειτα ὑποδήματα ἃ εἶχες ἔφησθα αὐτὸς σκυτοτομῆσαι, καὶ τὸ ἱμάτιον ὑφῆναι καὶ τὸν χιτωνίσκον· καὶ ὅ γε πᾶσιν ἔδοξεν ἀτοπώτατον καὶ σοφίας πλείστης ἐπίδειγμα, ἐπειδὴ τὴν ζώνην ἔφησθα τοῦ χιτωνίσκου, ἣν εἶχες, εἶναι μὲν οἷαι αἱ Περσικαὶ τῶν πολυτελῶν, ταύτην δὲ αὐτὸς πλέξαι· πρὸς δὲ τούτοις ποιήματα ἔχων ἐλθεῖν, καὶ ἔπη καὶ τραγῳδίας καὶ διθυράμβους, καὶ καταλογάδην D πολλοὺς λόγους καὶ παντοδαποὺς συγκειμένους· καὶ περὶ 232 τῶν τεχνῶν δὴ ὧν ἄρτι ἐγὼ ἔλεγον ἐπιστήμων ἀφικέσθαι διαφερόντως τῶν ἄλλων, καὶ περὶ ῥυθμῶν καὶ ἁρμονιῶν καὶ γραμμάτων ὀρθότητος, καὶ ἄλλα ἔτι πρὸς τούτοις πάνυ πολλά, ὡς ἐγὼ δοκῶ μνημονεύειν. καίτοι τό γε μνημονικὸν ἐπελαθόμην σου, ὡς ἔοικε, τέχνημα, ἐν ᾧ σὺ 211 οἴει λαμπρότατος εἶναι· οἶμαι δὲ καὶ ἄλλα πάμπολλα ἐπι- E λελῆσθαι. ἀλλ' ὅπερ ἐγὼ λέγω, καὶ εἰς τὰς σαυτοῦ τέχνας βλέψας — ἱκαναὶ δέ — καὶ εἰς τὰς τῶν ἄλλων εἰπέ μοι, ἐάν που εὕρῃς ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἐμοί τε καὶ σοί, ὅπου ἐστὶν ὁ μὲν ἀληθής, ὁ δὲ ψευδὴς χωρὶς καὶ οὐχ ὁ αὐτός; ἐν ᾗ τινι βούλει σοφίᾳ τοῦτο σκέψαι ἢ πανουργίᾳ 369 ἢ ὁτιοῦν χαίρεις ὀνομάζων. ἀλλ' οὐχ εὑρήσεις, ὦ ἑταῖρε· οὐ γὰρ ἔστιν· ἐπεὶ σὺ εἰπέ.

XI. ΙΠ. Ἀλλ' οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, νῦν γε οὕτως.

ΣΩ. Οὐδέ γε ἕξεις, ὡς ἐγᾦμαι. εἰ δ' ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, μέμνησαι ὃ ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τοῦ λόγου, ὦ Ἱππία.

ΙΠ. Οὐ πάνυ τι ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες, ὃ λέγεις.

ΣΩ. Νυνὶ γὰρ ἴσως οὐ χρῇ τῷ μνημονικῷ τεχνήματι· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ οἴει δεῖν. ἀλλ' ἐγώ σε ὑπομνήσω. οἶσθα E ὅτι τὸν μὲν Ἀχιλλέα ἔφησθα ἀληθῆ εἶναι, τὸν δὲ Ὀδυσσέα ψευδῆ καὶ πολύτροπον;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Νῦν οὖν αἰσθάνει ὅτι ἀναπέφανται ὁ αὐτὸς ὢν ψευδής τε καὶ ἀληθής, ὥστε εἰ ψευδὴς ὁ Ὀδυσσεὺς ἦν, καὶ ἀληθὴς γίγνεται, καὶ εἰ ἀληθὴς ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ 212 ψευδής, καὶ οὐ διάφοροι ἀλλήλων οἱ ἄνδρες οὐδ' ἐναντίοι, ἀλλ' ὅμοιοι;

ΙΠ. Ὦ Σώκρατες, ἀεὶ σύ τινας τοιούτους πλέκεις λόγους, καὶ ἀπολαμβάνων ὃ ἂν ᾖ δυσχερέστατον τοῦ λόγου, τούτου ἔχει κατὰ σμικρὸν ἐφαπτόμενος, καὶ οὐχ ὅλῳ ἀγωνίζει τῷ πράγματι περὶ ὅτου ἂν ὁ λόγος ᾖ· ἐπεὶ καὶ νῦν, C ἐὰν βούλῃ, ἐπὶ πολλῶν τεκμηρίων ἀποδείξω σοι ἱκανῷ λόγῳ Ὅμηρον Ἀχιλλέα πεποιηκέναι ἀμείνω Ὀδυσσέως καὶ ἀψευδῆ, τὸν δὲ δολερόν τε καὶ πολλὰ ψευδόμενον καὶ χείρω Ἀχιλλέως. εἰ δὲ βούλει, σὺ αὖ ἀντιπαράβαλε λόγον παρὰ λόγον, ὡς ὁ ἕτερος ἀμείνων ἐστί· καὶ μᾶλλον εἴσονται οὗτοι, ὁπότερος ἄμεινον λέγει.

XII. ΣΩ. Ὦ Ἱππία, ἐγώ τοι οὐκ ἀμφισβητῶ μὴ D οὐχὶ σὲ εἶναι σοφώτερον ἢ ἐμέ· ἀλλ' ἀεὶ εἴωθα, ἐπειδάν τις λέγῃ τι, προσέχειν τὸν νοῦν ἄλλως τε καὶ ἐπειδάν μοι δοκῇ σοφὸς εἶναι ὁ λέγων, καὶ ἐπιθυμῶν μαθεῖν ὅ τι λέγει διαπυνθάνομαι καὶ ἐπανασκοπῶ καὶ συμβιβάζω τὰ λεγόμενα, ἵνα μάθω· ἐὰν δὲ φαῦλος δοκῇ μοι εἶναι ὁ λέγων, οὔτε ἐπανερωτῶ οὔτε μοι μέλει ὧν λέγει. καὶ γνώσει τούτῳ οὓς ἂν ἐγὼ ἡγῶμαι σοφοὺς εἶναι· εὑρήσεις γάρ με 213 λιπαρῆ ὄντα περὶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τούτου καὶ πυνθανό- E μενον παρ' αὐτοῦ, ἵνα μαθών τι ὠφεληθῶ. ἐπεὶ καὶ νῦν ἐννενόηκα σοῦ λέγοντος, ὅτι ἐν τοῖς ἔπεσιν οἷς σὺ ἄρτι ἔλεγες ἐνδεικνύμενος τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὸν Ὀδυσσέα λέγειν ὡς ἀλαζόνα ὄντα, ἄτοπόν μοι δοκεῖ εἶναι εἰ σὺ ἀληθῆ λέγεις, ὅτι ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς οὐδαμοῦ φαίνεται ψευσάμενος, 370 ὁ πολύτροπος, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς πολύτροπός τις φαίνεται κατὰ τὸν σὸν λόγον· ψεύδεται γοῦν. προειπὼν γὰρ ταῦτα τὰ ἔπη ἅπερ καὶ σὺ εἶπες ἄρτι,

ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ,

ὀλίγον ὕστερον λέγει ὡς οὔτ' ἂν ἀναπεισθείη ὑπὸ τοῦ B Ὀδυσσέως τε καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος οὔτε μένοι τὸ παράπαν ἐν τῇ Τροίᾳ, ἀλλ'

αὔριον ἱρὰ Διὶ ῥέξας, φησί, καὶ πᾶσι θεοῖσιν,
νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἅλαδε προερύσσω,
ὄψεαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ,
ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας 214
νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας. C
εἰ δέ κεν εὐπλοΐην δώῃ κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,
ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.

ἔτι δὲ πρότερον τούτων πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα λοιδορούμενος εἶπε

νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ', ἐπειὴ πολὺ λώϊόν ἐστιν
οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν. οὐδέ σ' ὀΐω
ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν. D

ταῦτα εἰπὼν τοτὲ μὲν ἐναντίον τῆς στρατιᾶς ἁπάσης, τοτὲ δὲ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἑταίρους, οὐδαμοῦ φαίνεται οὔτε παρεσκευασμένος οὔτ' ἐπιχειρήσας καθέλκειν τὰς ναῦς ὡς ἀποπλευσούμενος οἴκαδε, ἀλλὰ πάνυ γενναίως ὀλιγωρῶν τοῦ τἀληθῆ λέγειν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ἱππία, καὶ ἐξ ἀρχῆς

---

19. ἐπιστημῶν libri omnes. — 24. βλέψας τέχνας a. — 32. οὕτω a. — 33. ἐγὼ οἶμαι a. — 36. χρῇ cum Ficino Stallbaumius.

6. ἀντιπαράβαλλε a. — 15. ὧν] περὶ ὧν a. — 26. Homeri Iliad. ι, 312 sq. — 27. ἄλλα a. — 31. Homeri Iliad. ι, 357 sqq. — 38. τούτων πρότερον Θb. — 40. Homeri Iliad. α, 169 sqq. — 43. πάσης a. — 45. παρασκευασάμενος a.

σε ἠρόμην ἀπορῶν ὁπότερος τούτοιν τοῖν ἀνδροῖν ἀμείνων E πεποίηται τῷ ποιητῇ, καὶ ἡγούμενος ἀμφοτέρω ἀρίστω εἶναι καὶ δύσκριτον ὁπότερος ἀμείνων εἴη καὶ περὶ ψεύδους καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς· ἀμφοτέρω γὰρ καὶ κατὰ τοῦτο παραπλησίω ἐστόν.

XIII. ΙΠ. Οὐ γὰρ καλῶς σκοπεῖς, ὦ Σώκρατες. ἃ μὲν γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ψεύδεται, οὐκ ἐξ ἐπιβουλῆς φαίνεται 215 ψευδόμενος ἀλλ' ἄκων, διὰ τὴν συμφορὰν τὴν τοῦ στρατοπέδου ἀναγκασθεὶς καταμεῖναι καὶ βοηθῆσαι· ἃ δὲ ὁ Ὀδυσσεύς, ἑκών τε καὶ ἐξ ἐπιβουλῆς.

ΣΩ. Ἐξαπατᾷς με, ὦ φίλτατε Ἱππία, καὶ αὐτὸς τὸν Ὀδυσσέα μιμεῖ.

371 ΙΠ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες. λέγεις δὲ δὴ τί καὶ πρὸς τί;

ΣΩ. Ὅτι οὐκ ἐξ ἐπιβουλῆς φῂς τὸν Ἀχιλλέα ψεύδεσθαι, ὃς ἦν οὕτω γόης καὶ ἐπίβουλος πρὸς τῇ ἀλαζονείᾳ, ὡς πεποίηκεν Ὅμηρος, ὥστε καὶ τοῦ Ὀδυσσέως τοσοῦτον φαίνεται φρονεῖν πλέον πρὸς τὸ ῥᾳδίως λανθάνειν αὐτὸν ἀλαζονευόμενος, ὥστε ἐναντίον αὐτοῦ αὐτὸς ἑαυτῷ ἐτόλμα 233 ἐναντία λέγειν καὶ ἐλάνθανε τὸν Ὀδυσσέα· οὐδὲν γοῦν φαίνεται εἰπὼν πρὸς αὐτὸν ὡς αἰσθανόμενος αὐτοῦ ψευδο- B μένου ὁ Ὀδυσσεύς.

ΙΠ. Ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα ὅτι λέγων ὕστερον πως πρὸς τὸν Ὀδυσσέα ἔφη ἅμα τῇ ἠοῖ ἀποπλευσεῖσθαι, πρὸς τὸν Αἴαντα δὲ οὐκ αὖ φησιν ἀποπλευσεῖσθαι, ἀλλὰ ἄλλα λέγει.

ΙΠ. Ποῦ δή;

ΣΩ. Ἐν οἷς λέγει

οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι αἱματόεντος,
C πρίν γ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος, Ἕκτορα δῖον,
216 Μυρμιδόνων ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθαι
κτείνοντ' Ἀργείους, κατά τε φλέξαι πυρὶ νῆας.
ἀμφὶ δέ μιν τῇ 'μῇ κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
Ἕκτορα καὶ μεμαῶτα μάχης σχήσεσθαι ὀΐω.

σὺ δὴ οὖν, ὦ Ἱππία, πότερον οὕτως ἐπιλήσμονα οἴει εἶναι D τὸν τῆς Θέτιδός τε καὶ ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου Χείρωνος πεπαιδευμένον, ὥστε ὀλίγον πρότερον λοιδοροῦντα τοὺς ἀλαζόνας τῇ ἐσχάτῃ λοιδορίᾳ αὐτὸν παραχρῆμα πρὸς μὲν τὸν Ὀδυσσέα φάναι ἀποπλευσεῖσθαι, πρὸς δὲ τὸν Αἴαντα μενεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐπιβουλεύοντά τε καὶ ἡγούμενον ἀρχαῖον εἶναι τὸν Ὀδυσσέα καὶ αὐτοῦ αὐτῷ τούτῳ τῷ τεχνάζειν τε καὶ ψεύδεσθαι περιέσεσθαι;

XIV. ΙΠ. Οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ E καὶ αὐτὰ ταῦτα ὑπὸ εὐηθείας ἀναπεισθεὶς πρὸς τὸν Αἴαντα ἄλλα εἶπεν ἢ πρὸς τὸν Ὀδυσσέα· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἅ τε ἀληθῆ λέγει ἐπιβουλεύσας ἀεὶ λέγει, καὶ ὅσα ψεύδεται, ὡσαύτως.

ΣΩ. Ἀμείνων ἄρ' ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀχιλλέως.

ΙΠ. Ἥκιστά γε δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; οὐκ ἄρτι ἐφάνησαν οἱ ἑκόντες ψευδόμενοι βελτίους ἢ οἱ ἄκοντες;

ΙΠ. Καὶ πῶς ἄν, ὦ Σώκρατες, οἱ ἑκόντες ἀδικοῦντες 217 καὶ ἑκόντες ἐπιβουλεύσαντες καὶ κακὰ ἐργασάμενοι βελτίους 372 ἂν εἶεν τῶν ἀκόντων, οἷς πολλὴ δοκεῖ συγγνώμη εἶναι, ἐὰν μὴ εἰδώς τις ἀδικήσῃ ἢ ψεύσηται ἢ ἄλλο τι κακὸν ποιήσῃ; καὶ οἱ νόμοι δήπου πολὺ χαλεπώτεροί εἰσι τοῖς ἑκοῦσι κακὰ ἐργαζομένοις καὶ ψευδομένοις ἢ τοῖς ἄκουσιν.

XV. ΣΩ. Ὁρᾷς, ὦ Ἱππία, ὅτι ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, λέγων ὡς λιπαρής εἰμι πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τῶν σοφῶν; καὶ B κινδυνεύω ἓν μόνον ἔχειν τοῦτο ἀγαθόν, τἄλλα ἔχων πάνυ φαῦλα. τῶν μὲν γὰρ πραγμάτων ᾗ ἔχει ἔσφαλμαι, καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ ἐστί. τεκμήριον δέ μοι τούτου ἱκανόν, ὅτι ἐπειδὰν συγγένωμαί τῳ ὑμῶν τῶν εὐδοκιμούντων ἐπὶ σοφίᾳ καὶ οἷς οἱ Ἕλληνες πάντες μάρτυρές εἰσι τῆς σοφίας, φαίνομαι οὐδὲν εἰδώς· οὐδὲν γάρ μοι δοκεῖ τῶν αὐτῶν καὶ ὑμῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν. καίτοι τί μεῖζον ἀμαθίας τεκμήριον ἢ ἐπειδάν τις σοφοῖς ἀνδράσι διαφέρηται; ἓν δὲ τοῦτο θαυμάσιον ἔχω C ἀγαθόν, ὅ με σώζει· οὐ γὰρ αἰσχύνομαι μανθάνων, ἀλλὰ πυνθάνομαι καὶ ἐρωτῶ καὶ χάριν πολλὴν ἔχω τῷ ἀποκρινομένῳ, καὶ οὐδένα πώποτε ἀπεστέρησα χάριτος. οὐ γὰρ πώποτε ἔξαρνος ἐγενόμην μαθών τι, ἐμαυτοῦ ποιούμενος 218 τὸ μάθημα εἶναι ὡς εὕρημα· ἀλλ' ἐγκωμιάζω τὸν διδάξαντά με ὡς σοφὸν ὄντα, ἀποφαίνων ἃ ἔμαθον παρ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ νῦν ἃ σὺ λέγεις οὐχ ὁμολογῶ σοι, ἀλλὰ διαφέρομαι D πάνυ σφόδρα. καὶ τοῦτ' εὖ οἶδα ὅτι δι' ἐμὲ γίγνεται, ὅτι τοιοῦτός εἰμι οἷός πέρ εἰμι, ἵνα μηδὲν ἐμαυτὸν μεῖζον εἴπω. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται, ὦ Ἱππία, πᾶν τοὐναντίον ἢ ὃ σὺ λέγεις· οἱ βλάπτοντες τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀδικοῦντες καὶ ψευδόμενοι καὶ ἐξαπατῶντες καὶ ἁμαρτάνοντες ἑκόντες, ἀλλὰ μὴ ἄκοντες, βελτίους εἶναι ἢ οἱ ἄκοντες. ἐνίοτε μέντοι καὶ τοὐναντίον δοκεῖ μοι τούτων καὶ πλανῶμαι περὶ ταῦτα, δῆλον ὅτι διὰ τὸ μὴ εἰδέναι. νυνὶ δὲ ἐν τῷ παρόντι μοι ὥσπερ E κατηβολὴ περιελήλυθε, καὶ δοκοῦσί μοι οἱ ἑκόντες ἐξαμαρτάνοντες περί τι βελτίους εἶναι τῶν ἀκόντων. αἰτιῶμαι δὲ τοῦ νῦν παρόντος παθήματος τοὺς ἔμπροσθεν λόγους αἰτίους εἶναι, ὥστε φαίνεσθαι νῦν ἐν τῷ παρόντι τοὺς ἄκοντας τούτων ἕκαστα ποιοῦντας πονηροτέρους ἢ τοὺς ἑκόντας. σὺ οὖν χάρισαι καὶ μὴ φθονήσῃς ἰάσασθαι τὴν ψυχήν μου· πολὺ γάρ τοι μεῖζόν με ἀγαθὸν ἐργάσει ἀμαθίας παύσας τὴν ψυχὴν ἢ νόσου τὸ σῶμα. μακρὸν μὲν οὖν λόγον εἰ 373 θέλεις λέγειν, προλέγω σοι ὅτι οὐκ ἄν με ἰάσαιο — οὐ γὰρ 219 ἂν ἀκολουθήσαιμι — ὥσπερ δὲ ἄρτι εἰ θέλεις μοι ἀποκρίνεσθαι, πάνυ ὀνήσεις, οἶμαι δὲ οὐδ' αὐτὸν σὲ βλαβήσεσθαι.

---

13. δὲ om. ac, invito Stallbaumio. — 16. τῇ ἀλαζονείᾳ cum Bekkero c: τὴν ἀλαζονείαν cum libris a. — 24. πως] ἢ ὡς a. — 26. δὲ om. ΞΣBCFyor. — 29. Homeri Iliad. ι, 650 sqq. — μεθήσομαι a. — 32. φλέξαι] σμύξαι ΞΣ, σμῆξαι a.

14. πάνυ] πάνυ γε a. — 37. καταβολὴ ac. — 45. ἐθέλεις ab. — λέγειν om. a.

δικαίως δ' ἂν καὶ σὲ παρακαλοίην, ὦ παῖ Ἀπημάντου· σὺ γάρ με ἐπῆρας Ἱππίᾳ διαλέγεσθαι· καὶ νῦν, ἐὰν μή μοι ἐθέλῃ Ἱππίας ἀποκρίνεσθαι, δέου αὐτοῦ ὑπὲρ ἐμοῦ.

ΕΥ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οἶμαι οὐδὲν δεήσεσθαι Ἱππίαν
B τῆς ἡμετέρας δεήσεως. οὐ γὰρ τοιαῦτα αὐτῷ ἐστὶ τὰ προειρημένα, ἀλλ' ὅτι οὐδενὸς ἂν φύγοι ἀνδρὸς ἐρώτησιν. Ἦ γάρ, ὦ Ἱππία; οὐ ταῦτα ἦν ἃ ἔλεγες;

ΙΠ. Ἔγωγε. ἀλλὰ Σωκράτης, ὦ Εὔδικε, ἀεὶ ταράττει ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἔοικεν ὥσπερ κακουργοῦντι.

ΣΩ. Ὦ βέλτιστε Ἱππία, οὔτι ἑκών γε ταῦτα ποιῶ — σοφὸς γὰρ ἂν ἦν καὶ δεινὸς κατὰ τὸν σὸν λόγον —, ἀλλὰ ἄκων, ὥστε μοι συγγνώμην ἔχε· φῂς γὰρ αὖ δεῖν, ὃς ἂν κακουργῇ ἄκων, συγγνώμην ἔχειν.

C ΕΥ. Καὶ μηδαμῶς γε, ὦ Ἱππία, ἄλλως ποίει, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν ἕνεκα καὶ τῶν προειρημένων σοι λόγων ἀποκρίνου ἃ ἄν σε ἐρωτᾷ Σωκράτης.

220 ΙΠ. Ἀλλ' ἀποκρινοῦμαι, σοῦ γε δεομένου. Ἀλλ' ἐρώτα ὅ τι βούλει.

XVI. ΣΩ. Καὶ μὴν σφόδρα γε ἐπιθυμῶ, ὦ Ἱππία, διασκέψασθαι τὸ νῦν δὴ λεγόμενον, πότεροί ποτε ἀμείνους, οἱ ἑκόντες ἢ οἱ ἄκοντες ἁμαρτάνοντες. οἶμαι οὖν
234 ἐπὶ τὴν σκέψιν ὀρθότατ' ἂν ὧδε ἐλθεῖν. ἀλλ' ἀπόκριναι· καλεῖς τινὰ δρομέα ἀγαθόν;

D ΙΠ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ κακόν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς μὲν ὁ εὖ θέων, κακὸς δὲ ὁ κακῶς;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ βραδέως θέων κακῶς θεῖ, ὁ δὲ ταχέως εὖ;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἐν δρόμῳ μὲν ἄρα καὶ τῷ θεῖν τάχος μὲν ἀγαθόν, βραδυτὴς δὲ κακόν;

ΙΠ. Ἀλλὰ τί μέλλει;

ΣΩ. Πότερος οὖν ἀμείνων δρομεύς, ὁ ἑκὼν βραδέως θέων ἢ ὁ ἄκων;

ΙΠ. Ὁ ἑκών.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ ποιεῖν τί ἐστι τὸ θεῖν;

ΙΠ. Ποιεῖν μὲν οὖν.

E ΣΩ. Εἰ δὲ ποιεῖν, οὐ καὶ ἐργάζεσθαί τι;

221 ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ὁ κακῶς ἄρα θέων κακὸν καὶ αἰσχρὸν ἐν δρόμῳ τοῦτο ἐργάζεται;

ΙΠ. Κακόν. πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Κακῶς δὲ θεῖ ὁ βραδέως θέων;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀγαθὸς δρομεὺς ἑκὼν τὸ κακὸν τοῦτο ἐργάζεται καὶ τὸ αἰσχρόν, ὁ δὲ κακὸς ἄκων;

ΙΠ. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Ἐν δρόμῳ μὲν ἄρα πονηρότερος ὁ ἄκων κακὰ ἐργαζόμενος ἢ ὁ ἑκών;

ΙΠ. Ἐν δρόμῳ γε.

ΣΩ. Τί δ' ἐν πάλῃ; πότερος παλαιστὴς ἀμείνων, ὁ 374
ἑκὼν πίπτων ἢ ὁ ἄκων;

ΙΠ. Ὁ ἑκών, ἔοικεν.

ΣΩ. Πονηρότερον δὲ καὶ αἴσχιον ἐν πάλῃ τὸ πίπτειν ἢ τὸ καταβάλλειν;

ΙΠ. Τὸ πίπτειν.

ΣΩ. Καὶ ἐν πάλῃ ἄρα ὁ ἑκὼν τὰ πονηρὰ καὶ αἰσχρὰ ἐργαζόμενος βελτίων παλαιστὴς ἢ ὁ ἄκων.

ΙΠ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Τί δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ πάσῃ τῇ τοῦ σώματος χρείᾳ;
οὐχ ὁ βελτίων τὸ σῶμα δύναται ἀμφότερα ἐργάζεσθαι, 222
καὶ τὰ ἰσχυρὰ καὶ τὰ ἀσθενῆ, καὶ τὰ αἰσχρὰ καὶ τὰ καλά; B
ὥστε ὅταν κατὰ τὸ σῶμα πονηρὰ ἐργάζηται, ἑκὼν ἐργάζεται ὁ βελτίων τὸ σῶμα, ὁ δὲ πονηρότερος ἄκων;

ΙΠ. Ἔοικε κατὰ τὴν ἰσχὺν οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Τί δὲ κατ' εὐσχημοσύνην, ὦ Ἱππία; οὐ τοῦ βελτίονος σώματός ἐστιν ἑκόντος τὰ αἰσχρὰ καὶ πονηρὰ σχήματα σχηματίζειν, τοῦ δὲ πονηροτέρου ἄκοντος; ἢ πῶς σοι δοκεῖ;

ΙΠ. Οὕτως.

ΣΩ. Καὶ ἀσχημοσύνη ἄρα ἡ μὲν ἑκούσιος πρὸς ἀρε-
τῆς ἐστίν, ἡ δὲ ἀκούσιος πρὸς πονηρίας σώματος. C

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ φωνῆς πέρι λέγεις; ποτέραν φῂς εἶναι βελτίω, τὴν ἑκουσίως ἀπᾴδουσαν ἢ τὴν ἀκουσίως;

ΙΠ. Τὴν ἑκουσίως.

ΣΩ. Μοχθηροτέραν δὲ τὴν ἀκουσίως;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Δέξαιο δ' ἂν πότερον τἀγαθὰ κεκτῆσθαι ἢ τὰ κακά;

ΙΠ. Τἀγαθά.

ΣΩ. Πότερον οὖν ἂν δέξαιο πόδας κεκτῆσθαι ἑκουσίως χωλαίνοντας ἢ ἀκουσίως;

ΙΠ. Ἑκουσίως.

ΣΩ. Χωλεία δὲ ποδῶν οὐχὶ πονηρία καὶ ἀσχημο- 223 D
σύνη ἐστίν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; ἀμβλυωπία οὐ πονηρία ὀφθαλμῶν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ποτέρους οὖν ἂν βούλοιο ὀφθαλμοὺς κεκτῆσθαι καὶ ποτέροις συνεῖναι; οἷς ἑκὼν ἄν τις ἀμβλυώττοι καὶ παρορῴη ἢ οἷς ἄκων;

---

1. παρακαλοίμην b. — 3. ὑπὲρ auctore Heusdio (et Flor. x) c: περὶ ab. — 10. οὔτοι Θb. — ποιῶ ΘBCyοτ et corr. F: ποιῶν a, ἐγὼ ποιῶ (ΓΞΣ) bc. — 11. ἦν] ἢ (pr. Σ) b.

9. ἔοικεν] ὡς ἔοικεν Σbc. — 16. δὲ] δαὶ Γb. — τῇ ante τοῦ seclusit Bekkerus. — 21. κατὰ] καὶ κατὰ ab. — 30. δὲ] δαὶ ΓΞb. — 43. δέ] δαί Γb.

ΙΠ. Οἷς ἑκών.

ΣΩ. Βελτίω ἄρα ἥγησαι τῶν σαυτοῦ τὰ ἑκουσίως πονηρὰ ἐργαζόμενα ἢ τὰ ἀκουσίως;

ΙΠ. Τά γοῦν τοιαῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν πάντα, οἷον καὶ ὦτα καὶ ῥῖνας καὶ στόμα καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις, εἷς λόγος συνέχει, τὰς
E μὲν ἀκόντως κακὰ ἐργαζομένας ἀκτήτους εἶναι ὡς πονηρὰς οὔσας, τὰς δὲ ἑκουσίως κτητὰς ὡς ἀγαθὰς οὔσας.

ΙΠ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

XVII. ΣΩ. Τί δέ; ὀργάνων ποτέρων βελτίων ἡ κοινωνία; οἷς ἑκών τις κακὰ ἐργάζεται ἢ οἷς ἄκων; οἷον πηδάλιον ᾧ ἄκων κακῶς τις κυβερνήσει, βέλτιον ἢ ᾧ ἑκών;

ΙΠ. Ὧι ἑκών.

224 ΣΩ. Οὐ καὶ τόξον ὡσαύτως καὶ λύρα καὶ αὐλοὶ καὶ τἆλλα ξύμπαντα;

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις.

375 ΣΩ. Τί δέ; ψυχὴν κεκτῆσθαι ἵππου, ᾗ ἑκών τις κακῶς ἱππεύσει, ἄμεινον ἢ ᾗ ἄκων;

ΙΠ. Ἧι ἑκών.

ΣΩ. Ἀμείνων ἄρα ἐστίν.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τῇ ἀμείνονι ἄρα ψυχῇ ἵππου τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα ταύτης τὰ πονηρὰ ἑκουσίως ἂν ποιοῖ, τῇ δὲ τῆς πονηρᾶς ἀκουσίως;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ κυνὸς καὶ τῶν ἄλλων ζώων πάντων;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ δή; ἀνθρώπου ψυχὴν ἐκτῆσθαι τοξότου ἄμεινόν ἐστιν, ἥτις ἑκουσίως ἁμαρτάνει τοῦ σκοποῦ, ἢ ἥτις ἀκουσίως;

B ΙΠ. Ἥτις ἑκουσίως.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὕτη ἀμείνων εἰς τοξικήν ἐστιν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ψυχὴ ἄρα ἀκουσίως ἁμαρτάνουσα πονηροτέρα ἢ ἑκουσίως;

ΙΠ. Ἐν τοξικῇ γε.

225 ΣΩ. Τί δ' ἐν ἰατρικῇ; οὐχὶ ἡ ἑκοῦσα κακὰ ἐργαζομένη περὶ τὰ σώματα ἰατρικωτέρα;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἀμείνων ἄρα αὕτη ἐν ταύτῃ τῇ τέχνῃ τῆς μὴ [ἰατρικῆς].

ΙΠ. Ἀμείνων.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ κιθαριστικωτέρα καὶ αὐλητικωτέρα καὶ
C τἆλλα πάντα τὰ κατὰ τὰς τέχνας τε καὶ τὰς ἐπιστήμας οὐχὶ ἡ ἀμείνων ἑκοῦσα τὰ κακὰ ἐργάζεται καὶ τὰ αἰσχρὰ καὶ ἐξαμαρτάνει, ἡ δὲ πονηροτέρα ἄκουσα;

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ μήν που τάς γε τῶν δούλων ψυχὰς κεκτῆσθαι δεξαίμεθ' ἂν μᾶλλον τὰς ἑκουσίως ἢ τὰς ἀκουσίως ἁμαρτανούσας τε καὶ κακουργούσας, ὡς ἀμείνους οὔσας εἰς ταῦτα.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; τὴν ἡμετέραν αὐτῶν οὐ βουλοίμεθ' ἂν ὡς βελτίστην ἐκτῆσθαι;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν βελτίων ἔσται, ἐὰν ἑκοῦσα κακουργῇ τε D
καὶ ἐξαμαρτάνῃ, ἢ ἐὰν ἄκουσα;

ΙΠ. Δεινὸν μέντ' ἂν εἴη, ὦ Σώκρατες, εἰ οἱ ἑκόντες 226
ἀδικοῦντες βελτίους ἔσονται ἢ οἱ ἄκοντες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν φαίνεταί γε ἐκ τῶν εἰρημένων.

ΙΠ. Οὔκουν ἔμοιγε.

XVIII. ΣΩ. Ἐγὼ δ' ᾤμην, ὦ Ἱππία, καὶ σοὶ φανῆναι. πάλιν δ' ἀπόκριναι· ἡ δικαιοσύνη οὐχὶ ἢ δύναμίς τίς ἐστιν ἢ ἐπιστήμη ἢ ἀμφότερα; ἢ οὐκ ἀνάγκη ἕν γέ
τι τούτων εἶναι τὴν δικαιοσύνην; E

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν δύναμίς ἐστι τῆς ψυχῆς ἡ δικαιοσύνη, ἡ δυνατωτέρα ψυχὴ δικαιοτέρα ἐστί; βελτίων γάρ
που ἡμῖν ἐφάνη, ὦ ἄριστε, ἡ τοιαύτη. 235

ΙΠ. Ἐφάνη γάρ.

ΣΩ. Τί δ' εἰ ἐπιστήμη; οὐχ ἡ σοφωτέρα ψυχὴ δικαιοτέρα, ἡ δὲ ἀμαθεστέρα ἀδικωτέρα;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ' εἰ ἀμφότερα; οὐχ ἡ ἀμφοτέρας ἔχουσα, ἐπιστήμην καὶ δύναμιν, δικαιοτέρα, ἡ δὲ ἀμαθεστέρα ἀδικωτέρα; οὐχ οὕτως ἀνάγκη ἔχειν;

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ δυνατωτέρα καὶ σοφωτέρα αὕτη ἀμεί-
νων οὖσα ἐφάνη καὶ ἀμφότερα μᾶλλον δυναμένη ποιεῖν, 227
καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρά, περὶ πᾶσαν ἐργασίαν;

ΙΠ. Ναί. 376

ΣΩ. Ὅταν ἄρα τὰ αἰσχρὰ ἐργάζηται, ἑκοῦσα ἐργάζεται διὰ δύναμιν καὶ τέχνην. ταῦτα δὲ δικαιοσύνης φαίνεται, ἤτοι ἀμφότερα ἢ τὸ ἕτερον.

ΙΠ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ τὸ μέν γε ἀδικεῖν κακὰ ποιεῖν ἐστί, τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖν καλά.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ δυνατωτέρα καὶ ἀμείνων ψυχή, ὅταν περ ἀδικῇ, ἑκοῦσα ἀδικήσει, ἡ δὲ πονηρὰ ἄκουσα;

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς ἀνὴρ ὁ τὴν ἀγαθὴν ψυχὴν ἔχων, B
κακὸς δὲ ὁ τὴν κακήν;

---

10 et 18. δέ] δαί ΓΞb. — 19. ἀμείνων a. — ᾗ om. a. — 24. τῇ δὲ τῆς πονηρᾶς] τὰ δὲ τῆς πονηρίας a. — 29. κεκτῆσθαι a. — 30. ἄμεινόν (corr. Ξ) bc: ἀμείνονος a. — 42. ἰατρικῆς primus seclusit Stallbaumius. — 44. δέ] δαί ΓΞb. — καὶ] καὶ ἡ a.

7. δέ] δαί ΓΞb. — 8. κεκτῆσθαι a. — 17. ἢ ante δύναμις om. a. — 22. δικαιοτέρα] καὶ δικαιοτέρα (Flor. x) c. — 26-28. ἀδικωτέρα; τί δ' a. (ναί cum Ficino et Heusdio add. rc. ΓF.)

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἀγαθοῦ μὲν ἄρα ἀνδρός ἐστιν ἑκόντα ἀδικεῖν, κακοῦ δὲ ἄκοντα, εἴπερ ὁ ἀγαθὸς ἀγαθὴν ψυχὴν ἔχει.

ΙΠ. Ἀλλὰ μὴν ἔχει γε.

ΣΩ. Ὁ ἄρα ἑκὼν ἁμαρτάνων καὶ αἰσχρὰ καὶ ἄδικα ποιῶν, ὦ Ἱππία, εἴπερ τίς ἐστιν οὗτος, οὐκ ἂν ἄλλος εἴη ἢ ὁ ἀγαθός.

ΙΠ. Οὐκ ἔχω ὅπως σοι συγχωρήσω, ὦ Σώκρατες, ταῦτα. 228

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ ἐμοί, ὦ Ἱππία· ἀλλ' ἀναγκαῖον οὕτω φαίνεσθαι νῦν γε ἡμῖν ἐκ τοῦ λόγου. ὅπερ μέντοι C πάλαι ἔλεγον, ἐγὼ περὶ ταῦτα ἄνω καὶ κάτω πλανῶμαι καὶ οὐδέποτε ταὐτά μοι δοκεῖ. καὶ ἐμὲ μὲν οὐδὲν θαυμαστὸν πλανᾶσθαι οὐδὲ ἄλλον ἰδιώτην· εἰ δὲ καὶ ὑμεῖς πλανήσεσθε οἱ σοφοί, τοῦτο ἤδη καὶ ἡμῖν δεινόν, εἰ μηδὲ παρ' ὑμᾶς ἀφικόμενοι παυσόμεθα τῆς πλάνης.

Κ Ρ Α Τ Υ Λ Ο Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΡΜΟΓΕΝΗΣ, ΚΡΑΤΥΛΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

p. Steph. T. I. 383
p. Lugd. 257
p. Bekk. P. II. V. II. 3

I. *ΕΡΜ.* Βούλει οὖν καὶ Σωκράτει τῷδε ἀνακοινώσωμεν τὸν λόγον;

ΚΡ. Εἴ σοι δοκεῖ.

ΕΡΜ. Κρατύλος φησὶν ὅδε, ὦ Σώκρατες, ὀνόματος ὀρθότητα εἶναι ἑκάστῳ τῶν ὄντων φύσει πεφυκυῖαν, καὶ οὐ τοῦτο εἶναι ὄνομα ὃ ἄν τινες ξυνθέμενοι καλεῖν καλῶσι, τῆς αὑτῶν φωνῆς μόριον ἐπιφθεγγόμενοι, ἀλλὰ ὀρθότητά τινα τῶν ὀνομάτων πεφυκέναι καὶ Ἕλλησι καὶ
B βαρβάροις τὴν αὐτὴν ἅπασιν. ἐρωτῶ οὖν αὐτὸν ἐγὼ εἰ αὐτῷ Κρατύλος τῇ ἀληθείᾳ ὄνομά ἐστιν ἢ οὔ· ὁ δὲ ὁμολογεῖ [αὐτῷ γε τοῦτο ὄνομα εἶναι]. Τί δὲ Σωκράτει; ἔφην ἐγώ. Σωκράτης, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις πᾶσιν, ὅπερ καλοῦμεν ὄνομα ἕκαστον, τοῦτ' ἔστιν ἑκάστῳ ὄνομα; Ὁ δέ, Οὔκουν σοί γε, ἦ δ' ὅς, ὄνομα Ἑρμογένης, οὐδὲ ἂν πάντες καλῶσιν ἄνθρωποι.
A Καὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντος καὶ προθυμουμένου εἰδέναι ὅ τι
384 ποτε λέγει, οὔτε ἀποσαφεῖ οὐδὲν εἰρωνεύεταί τε πρός με, προσποιούμενός τι αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ διανοεῖσθαι, ὡς εἰδὼς περὶ αὐτοῦ ὃ εἰ βούλοιτο σαφῶς εἰπεῖν, ποιήσειεν ἂν καὶ ἐμὲ ὁμολογεῖν καὶ λέγειν ἅπερ αὐτὸς λέγει. εἰ οὖν πῃ ἔχεις συμβαλεῖν τὴν Κρατύλου μαντείαν, ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι· μᾶλλον δὲ αὐτῷ σοὶ ὅπῃ δοκεῖ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος, ἔτι ἂν ἥδιον πυθοίμην, εἴ σοι βουλομένῳ ἐστίν.

ΣΩ. Ὦ παῖ Ἱππονίκου Ἑρμόγενες, παλαιὰ παροιμία ὅτι χαλεπὰ τὰ καλά ἐστιν ὅπῃ ἔχει μαθεῖν· καὶ δὴ καὶ τὸ B
περὶ τῶν ὀνομάτων οὐ σμικρὸν τυγχάνει ὂν μάθημα. εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ἤδη ἀκηκόη παρὰ Προδίκου τὴν πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν, ἣν ἀκούσαντι ὑπάρχει περὶ τούτου πεπαιδεῦσθαι, ὥς φησιν ἐκεῖνος, οὐδὲν ἂν ἐκώλυέ σε αὐτίκα μάλα εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος· νῦν δὲ οὐκ ἀκήκοα, ἀλλὰ τὴν δραχμιαίαν· οὔκουν οἶδα πῇ
ποτε τὸ ἀληθὲς ἔχει περὶ τῶν τοιούτων. συζητεῖν μέντοι C
ἕτοιμός εἰμι καὶ σοὶ καὶ Κρατύλῳ κοινῇ. ὅτι δὲ οὔ φησί
σοι Ἑρμογένη ὄνομα εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, ὥσπερ ὑποπτεύω 258
αὐτὸν σκώπτειν· οἴεται γὰρ ἴσως σε χρημάτων ἐφιέμενον 5
κτήσεως ἀποτυγχάνειν ἑκάστοτε. ἀλλ', ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, εἰδέναι μὲν τὰ τοιαῦτα χαλεπόν, εἰς τὸ κοινὸν δὲ καταθέντας χρὴ σκοπεῖν εἴτε ὡς σὺ λέγεις ἔχει εἴτε ὡς Κρατύλος.

II. *ΕΡΜ.* Καὶ μὴν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ καὶ τούτῳ διαλεχθεὶς καὶ ἄλλοις πολλοῖς, οὐ δύναμαι
πεισθῆναι ὡς ἄλλη τις ὀρθότης ὀνόματος ἢ ξυνθήκη καὶ D
ὁμολογία. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, ὅ τι ἄν τίς τῳ θῆται ὄνομα,

---

1. ἀνακοινωσώμεθα b. — 6. ὃ] ὅ, τι a. — 9. εἰ αὐτῷ] εἰ αὐτῷ πότερον 𝔛 ΔΞΠΣΤ, [εἰ] αὐτῷ πότερον c. [εἰ] αὐτῷ [πότερον] Winckelmannus, coll. Krügero ad Xen. Anab. p. 431. — 10. ἐστιν om. Stallbaumii typotheta. — 11. αὐτῷ - - εἶναι in mg. ponunt 𝔛 Π, om. ΓΑΒCEFHXlm, seclusit Stallbaumius. — δὲ] δαὶ a b. — 13. ἀνθρώποις om. a.
6. ἀκηκόη cum Bekkero c: ἀκηκόει 𝔛, ἠκηκόειν a. — 8. ἐκώλυσέ a. — 13. Ἑρμογένει a. — 20. τις] τίς ἐστιν a.

τοῦτο εἶναι τὸ ὀρθόν· καὶ ἂν αὖθίς γε ἕτερον μεταθῆται, ἐκεῖνο δὲ μηκέτι καλῇ, οὐδὲν ἧττον τὸ ὕστερον ὀρθῶς ἔχειν τοῦ προτέρου, ὥσπερ τοῖς οἰκέταις ἡμεῖς μετατιθέμεθα, οὐδὲν ἧττον τοῦτ' εἶναι ὀρθὸν τὸ μετατεθὲν τοῦ πρότερον κειμένου· οὐ γὰρ φύσει ἑκάστῳ πεφυκέναι ὄνομα οὐδὲν οὐδενί, ἀλλὰ νόμῳ καὶ ἔθει τῶν ἐθισάντων τε καὶ
E *καλούντων. εἰ δέ πῃ ἄλλῃ ἔχει, ἕτοιμος ἔγωγε καὶ μανθάνειν καὶ ἀκούειν οὐ μόνον παρὰ Κρατύλου, ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλου ὁτουοῦν.*

385 *ΣΩ. Ἴσως μέντοι τι λέγεις, ὦ Ἑρμόγενες· σκεψώμεθα δέ. ὃ ἂν θῇ καλεῖν τις ἕκαστον, τοῦτ' ἔστιν ἑκάστῳ ὄνομα;*

6 *ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ.*

ΣΩ. Καὶ ἐὰν ἰδιώτης καλῇ καὶ ἐὰν πόλις;

ΕΡΜ. Φημί.

ΣΩ. Τί οὖν ἐὰν ἐγὼ καλῶ ὁτιοῦν τῶν ὄντων, οἷον ὃ νῦν καλοῦμεν ἄνθρωπον, ἐὰν ἐγὼ τοῦτο ἵππον προσαγορεύω, ὃ δὲ νῦν ἵππον, ἄνθρωπον, ἔσται δημοσίᾳ μὲν ὄνομα ἄνθρωπος τῷ αὐτῷ, ἰδίᾳ δὲ ἵππος; καὶ ἰδίᾳ μὲν αὖ ἄνθρωπος, δημοσίᾳ δὲ ἵππος; οὕτω λέγεις;

B *ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ.*

III. *ΣΩ. Φέρε δή μοι τόδε εἰπέ. καλεῖς τι ἀληθῆ λέγειν καὶ ψευδῆ;*

ΕΡΜ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴη ἂν λόγος ἀληθής, ὁ δὲ ψευδής;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὗτος, ὃς ἂν τὰ ὄντα λέγῃ ὡς ἔστιν, ἀληθής· ὃς δ' ἂν ὡς οὐκ ἔστι, ψευδής;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα τοῦτο, λόγῳ λέγειν τὰ ὄντα τε καὶ μή;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὁ λόγος δ' ἐστὶν ὁ ἀληθὴς πότερον ὅλος μὲν
C *ἀληθής, τὰ μόρια δ' αὐτοῦ οὐκ ἀληθῆ;*

ΕΡΜ. Οὔκ, ἀλλὰ καὶ τὰ μόρια.

7 *ΣΩ. Πότερον δὲ τὰ μὲν μεγάλα μόρια ἀληθῆ, τὰ δὲ σμικρὰ οὔ; ἢ πάντα;*

ΕΡΜ. Πάντα, οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅ τι λέγεις λόγου σμικρότερον μόριον ἄλλο ἢ ὄνομα;

ΕΡΜ. Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο σμικρότατον.

ΣΩ. Καὶ τὸ ὄνομα ἄρα τὸ τοῦ ἀληθοῦς λόγου λέγεται;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἀληθές γε, ὡς φῄς.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ τοῦ ψευδοῦς μόριον οὐ ψεῦδος;

ΕΡΜ. Φημί.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα ὄνομα ψεῦδος καὶ ἀληθὲς λέγειν, εἴπερ καὶ λόγον;

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ οὔ; D

ΣΩ. Ὃ ἂν ἄρα ἕκαστος φῇ τῳ ὄνομα εἶναι, τοῦτό ἐστιν ἑκάστῳ ὄνομα;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἦ καὶ ὁπόσα ἂν φῇ τις ἑκάστῳ ὀνόματα εἶναι, τοσαῦτα ἔσται; καὶ τότε ὁπόταν φῇ;

ΕΡΜ. Οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ὀνόματος ἄλλην ὀρθότητα ἢ ταύτην, ἐμοὶ μὲν ἕτερον εἶναι καλεῖν ἑκάστῳ ὄνομα, ὃ ἐγὼ ἐθέμην, σοὶ δὲ ἕτερον, ὃ ἂν σύ. οὕτω δὲ καὶ ταῖς πόλεσιν ὁρῶ ἰδίᾳ ἑκάσταις ἐνίοτ' ἐπὶ 8
τοῖς αὐτοῖς κείμενα ὀνόματα, καὶ Ἕλλησι παρὰ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, καὶ Ἕλλησι παρὰ βαρβάρους. E

IV. *ΣΩ. Φέρε δὴ ἴδωμεν, ὦ Ἑρμόγενες, πότερον καὶ τὰ ὄντα οὕτως ἔχειν σοι φαίνεται, ἰδίᾳ αὐτῶν ἡ οὐσία εἶναι ἑκάστῳ, ὥσπερ Πρωταγόρας ἔλεγε, λέγων πάντων*
χρημάτων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον, ὡς ἄρα οἷα μὲν ἂν 386
ἐμοὶ φαίνηται τὰ πράγματα εἶναι, τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί, οἷα δ' ἂν σοί, τοιαῦτα δ' αὖ σοί· ἢ ἔχειν δοκεῖ σοι αὐτὰ αὑτῶν τινὰ βεβαιότητα τῆς οὐσίας.

ΕΡΜ. Ἤδη ποτὲ ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἀπορῶν καὶ ἐνταῦθα ἐξηνέχθην, εἰς ἅπερ Πρωταγόρας λέγει· οὐ πάνυ τι μέντοι μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Τί δέ; ἐς τόδε ἤδη ἐξηνέχθης, ὥστε μὴ πάνυ σοι δοκεῖν εἶναί τινα ἄνθρωπον πονηρόν; B

ΕΡΜ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλὰ πολλάκις δὴ αὐτὸ πέπονθα, ὥστε μοι δοκεῖν πάνυ πονηροὺς εἶναί τινας ἀνθρώπους, καὶ μάλα συχνούς.

ΣΩ. Τί δέ; πάνυ χρηστοὶ οὔπω σοι ἔδοξαν εἶναι ἄνθρωποι;

ΕΡΜ. Καὶ μάλα ὀλίγοι.

ΣΩ. Ἔδοξαν δ' οὖν; 9

ΕΡΜ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Πῶς οὖν τοῦτο τίθεσαι; ἆρ' ὧδε, τοὺς μὲν πάνυ χρηστοὺς πάνυ φρονίμους, τοὺς δὲ πάνυ πονηροὺς πάνυ ἄφρονας;

ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. C

ΣΩ. Οἷόν τε οὖν ἐστίν, εἰ Πρωταγόρας ἀληθῆ ἔλεγε καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀλήθεια, τὸ οἷα ἂν δοκῇ ἑκάστῳ τοι-

---

1. *τὸ*] *καὶ τὸ* a b. — 2. *οὐδὲν ἧττον τὸ ὕστερον ὀρθῶς ἔχειν τοῦ προτέρου* „mei omnes, quorum loco quae Stephanus habet, *οὐδὲν ἧττον τοῦτ' εἶναι ὀρθὸν τὸ μετατεθὲν τοῦ πρότερον κειμένου*, post *μετατιθέμεθα* ponunt *ΧΔΞΠΣΤG* et mg. *F*. hic quidem ita mutato initio ut legat *οὐδὲν ἧττον εἶναι ὀρθὸν τοῦτ' εἶναι*, ceteri, praeter *Π*, *προτέρου* suffecto illi *πρότερον*." Bekk. Bekkerus inter *προτέρου* et *ὥσπερ* inseruit *κειμένου*, seclusis deinde verbis *οὐδὲν ἧττον τοῦτ' -- πρότερον κειμένου* probante Winckelmanno; Stallbaumius seclusit verba *τοῦ προτέρου* in codice Gudiano omissa. Equidem malim abesse quae inter *καλῇ* et *ὥσπερ* leguntur, reliquis servatis. Bait. — 11. *ἔστιν* om. c. — 13 et 15. *ἐάν*] *ἂν* a b. — 35. *σμικρότερα* c. — 40. *ἄρα* a.

2. *ψευδές* auctore Cornario a. — 4. *ψεῦδος* *ΓΔΛΠBCEFHIXlm*: *ψευδὲς* a b c. Cf. Schneider ad Polit. Vol. I. p. 30. — 10. *ἄν τις φῇ* a. — 16. *ἰδίᾳ ἑκάσταις ἐνίοτ' ἐπὶ* auctore Buttmanno b c: *ἰδίᾳ ἑκάσταις ἐνίοις ἐπὶ* *ΧΔΞΠΣΤ*, *ἰδίᾳ ἑκάσταις ἐπὶ* a. — 23. *τοιαῦτα δ' αὖ σοί*] *τοιάδε* a. — *αὐτὰ αὑτῶν*] *ἅττα αὐτῶν* a. — 28. *δέ*] *δαί* b c. — 30. *αὐτὸ*] *ταὐτὸ* *ΧΔΞΠΣΤ*. — 33. *δέ*] *δαί* b. — 43. *ἑκάστῳ* *ἕκαστα*, *τοιαῦτα* cum Ficino Heindorfius.

αὐτὰ καὶ εἶναι, τοὺς μὲν ἡμῶν φρονίμους εἶναι, τοὺς δὲ ἄφρονας;

ΕΡΜ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Καὶ ταῦτά γε, ὡς ἐγῷμαι, σοὶ πάνυ δοκεῖ, φρονήσεως οὔσης καὶ ἀφροσύνης μὴ πάνυ δυνατὸν εἶναι Πρωταγόραν ἀληθῆ λέγειν. οὐδὲν γὰρ ἄν που τῇ ἀληθείᾳ ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου φρονιμώτερος εἴη, εἴπερ ἃ ἂν ἑκάστῳ D δοκῇ ἑκάστῳ ἀληθῆ ἔσται.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

V. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατ' Εὐθύδημόν γε, οἶμαι, σοὶ δοκεῖ πᾶσι πάντα ὁμοίως εἶναι ἅμα καὶ ἀεί. οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτως εἶεν οἱ μὲν χρηστοί, οἱ δὲ πονηροί, εἰ ὁμοίως ἅπασι καὶ ἀεὶ ἀρετή τε καὶ κακία εἴη.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μήτε πᾶσι πάντα ἐστὶν ὁμοίως ἅμα
10 καὶ ἀεί, μήτε ἑκάστῳ ἰδίᾳ ἕκαστον τῶν ὄντων ἐστί, δῆλον δὴ ὅτι αὐτὰ αὑτῶν οὐσίαν ἔχοντά τινα βέβαιόν ἐστι τὰ
E πράγματα, οὐ πρὸς ἡμᾶς οὐδὲ ὑφ' ἡμῶν, ἑλκόμενα ἄνω καὶ κάτω τῷ ἡμετέρῳ φαντάσματι, ἀλλὰ καθ' αὑτὰ πρὸς τὴν αὑτῶν οὐσίαν ἔχοντα ᾗπερ πέφυκεν.

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Πότερον οὖν αὐτὰ μὲν ἂν εἴη οὕτω πεφυκότα, αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον; ἢ οὐ καὶ αὗται ἕν τι εἶδος τῶν ὄντων εἰσίν, αἱ πράξεις;

ΕΡΜ. Πάνυ γε καὶ αὗται.

387 ΣΩ. Κατὰ τὴν αὑτῶν ἄρα φύσιν καὶ αἱ πράξεις πράττονται, οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν δόξαν. οἷον ἐάν τι
259 ἐπιχειρήσωμεν ἡμεῖς τῶν ὄντων τέμνειν, πότερον ἡμῖν τμητέον ἕκαστον ὡς ἂν ἡμεῖς βουλώμεθα καὶ ᾧ ἂν βουληθῶμεν, ἢ ἐὰν μὲν κατὰ τὴν φύσιν βουληθῶμεν ἕκαστον τέμνειν τοῦ τέμνειν τε καὶ τέμνεσθαι καὶ ᾧ πέφυκε, τεμοῦμέν τε καὶ πλέον τι ἡμῖν ἔσται καὶ ὀρθῶς πράξομεν τοῦτο, ἐὰν δὲ παρὰ φύσιν, ἐξαμαρτησόμεθά τε καὶ οὐδὲν πράξομεν;

B ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως.

11 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐὰν κάειν τι ἐπιχειρήσωμεν, οὐ κατὰ πᾶσαν δόξαν δεῖ κάειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὀρθήν; αὕτη δ' ἐστὶν ᾗ πέφυκεν ἕκαστον κάεσθαί τε καὶ κάειν καὶ ᾧ πέφυκεν;

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα οὕτως;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

VI. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ τὸ λέγειν μία τις τῶν πράξεών ἐστιν.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Πότερον οὖν ᾗ ἄν τῳ δοκῇ λεκτέον εἶναι, ταύτῃ λέγων ὀρθῶς λέξει, ἢ ἐὰν μὲν ᾗ πέφυκε τὰ πράγματα λέ-
C γειν τε καὶ λέγεσθαι καὶ ᾧ, ταύτῃ καὶ τούτῳ λέγῃ, πλέον τέ τι ποιήσει καὶ ἐρεῖ, ἐὰν δὲ μή, ἐξαμαρτήσεταί τε καὶ οὐδὲν ποιήσει;

ΕΡΜ. Οὕτω μοι δοκεῖ, ὡς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦ λέγειν μόριον τὸ ὀνομάζειν· ὀνομάζοντες γάρ που λέγουσι τοὺς λόγους.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὀνομάζειν πρᾶξίς τίς ἐστιν, εἴπερ καὶ τὸ λέγειν πρᾶξις ἦν περὶ τὰ πράγματα;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Αἱ δὲ πράξεις ἐφάνησαν ἡμῖν οὐ πρὸς ἡμᾶς D
οὖσαι, ἀλλ' αὑτῶν τινα ἰδίαν φύσιν ἔχουσαι;

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα. 12

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὀνομαστέον ᾗ πέφυκε τὰ πράγματα ὀνομάζειν τε καὶ ὀνομάζεσθαι καὶ ᾧ, ἀλλ' οὐχ ᾗ ἂν ἡμεῖς βουληθῶμεν, εἴπερ τι τοῖς ἔμπροσθεν μέλλει ὁμολογούμενον εἶναι; καὶ οὕτω μὲν ἂν πλέον τι ποιοῖμεν καὶ ὀνομάζοιμεν, ἄλλως δὲ οὔ;

ΕΡΜ. Φαίνεταί μοι.

VII. ΣΩ. Φέρε δή, ὃ ἔδει τέμνειν, ἔδει τῳ, φαμέν, τέμνειν;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὃ ἔδει κερκίζειν, ἔδει τῳ κερκίζειν, καὶ ὃ E
ἔδει τρυπᾶν, ἔδει τῳ τρυπᾶν;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ ὃ ἔδει δὴ ὀνομάζειν, ἔδει τῳ ὀνομάζειν;

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα. 388

ΣΩ. Τί δὲ ἦν ἐκεῖνο ᾧ ἔδει τρυπᾶν;

ΕΡΜ. Τρύπανον.

ΣΩ. Τί δέ, ᾧ κερκίζειν;

ΕΡΜ. Κερκίς.

ΣΩ. Τί δέ, ᾧ ὀνομάζειν;

ΕΡΜ. Ὄνομα.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. ὄργανον ἄρα τί ἐστι καὶ τὸ ὄνομα.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ οὖν ἐγὼ ἐροίμην Τί ἦν ὄργανον ἡ κερκίς; οὐχ ᾧ κερκίζομεν;

ΕΡΜ. Ναί. 13

ΣΩ. Κερκίζοντες δὲ τί δρῶμεν; οὐ τὴν κρόκην καὶ B
τοὺς στήμονας συγκεχυμένους διακρίνομεν;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τρυπάνου ἕξεις οὕτως εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἄλλων;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἔχεις δὴ καὶ περὶ ὀνόματος οὕτως εἰπεῖν; ὀργάνῳ ὄντι τῷ ὀνόματι ὀνομάζοντες τί ποιοῦμεν;

ΕΡΜ. Οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν διδάσκομέν τι ἀλλήλους καὶ τὰ πράγματα διακρίνομεν ᾗ ἔχει;

---

6. οὐδὲ a. — 15. πάντα πᾶσιν a. — 17. αὐτῶν a. — 19. ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ a. — 20. αὐτῶν ab. — 23. οὐ om. a. — 24 et 25. αὗται auctore Heindorfio bc: αὐταὶ a. — 38 et 39. ἐπεφύκει ab. Vid. G. Hermannus de emend. gr. gr. p. 202 et ad Hecub. p. 96. — 41. οὕτω c. — 44. ἐστι τῶν πράξεων Gc.

8. πρᾶξις ΧΔΠΣΤ et pr. Ξ: πρᾶξίς τις abc.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

VIII. ΣΩ. Ὄνομα ἄρα διδασκαλικόν τί ἐστιν ὄρ-
C γανον καὶ διακριτικὸν τῆς οὐσίας, ὥσπερ κερκὶς ὑφάσματος.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ὑφαντικὸν δέ γε ἡ κερκίς;

ΕΡΜ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ὑφαντικὸς μὲν ἄρα κερκίδι καλῶς χρήσεται· καλῶς δ' ἐστὶν ὑφαντικῶς· διδασκαλικὸς δὲ ὀνόματι καλῶς· καλῶς δ' ἐστὶ διδασκαλικῶς.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τῷ τίνος οὖν ἔργῳ ὁ ὑφάντης καλῶς χρήσεται, ὅταν τῇ κερκίδι χρῆται;

14 ΕΡΜ. Τῷ τοῦ τέκτονος.

ΣΩ. Πᾶς δὲ τέκτων ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

ΕΡΜ. Ὁ τὴν τέχνην.

D ΣΩ. Τῷ τίνος δὲ ἔργῳ ὁ τρυπητὴς καλῶς χρήσεται, ὅταν τῷ τρυπάνῳ χρῆται;

ΕΡΜ. Τῷ τοῦ χαλκέως.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν πᾶς χαλκεὺς ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

ΕΡΜ. Ὁ τὴν τέχνην.

ΣΩ. Εἶεν· τῷ δὲ τίνος ἔργῳ ὁ διδασκαλικὸς χρήσεται, ὅταν τῷ ὀνόματι χρῆται;

ΕΡΜ. Οὐδὲ τοῦτ' ἔχω.

ΣΩ. Οὐδὲ τοῦτό γ' ἔχεις εἰπεῖν, τίς παραδίδωσιν ἡμῖν τὰ ὀνόματα οἷς χρώμεθα;

ΕΡΜ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἆρ' οὐχὶ ὁ νόμος δοκεῖ σοι εἶναι ὁ παραδιδοὺς αὐτά;

ΕΡΜ. Ἔοικεν.

E ΣΩ. Νομοθέτου ἄρα ἔργῳ χρήσεται ὁ διδασκαλικός, ὅταν ὀνόματι χρῆται;

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Νομοθέτης δέ σοι δοκεῖ πᾶς εἶναι ἀνὴρ ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

ΕΡΜ. Ὁ τὴν τέχνην.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα παντὸς ἀνδρός, ὦ Ἑρμόγενες, ὄνομα
389 θέσθαι ἐστίν, ἀλλά τινος ὀνοματουργοῦ. οὗτος δ' ἐστίν,
15 ὡς ἔοικεν, ὁ νομοθέτης, ὃς δὴ τῶν δημιουργῶν σπανιώτατος ἐν ἀνθρώποις γίγνεται.

ΕΡΜ. Ἔοικεν.

IX. ΣΩ. Ἴθι δή, ἐπίσκεψαι, ποῖ βλέπων ὁ νομοθέτης τὰ ὀνόματα τίθεται; ἐκ τῶν ἔμπροσθεν δὲ ἀνάσκεψαι. ποῖ βλέπων ὁ τέκτων τὴν κερκίδα ποιεῖ; ἆρ' οὐ πρὸς τοιοῦτόν τι ὃ πέφυκε κερκίζειν;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δέ; ἂν κατεαγῇ αὐτῷ ἡ κερκὶς ποιοῦντι, πότερον πάλιν ποιήσει ἄλλην πρὸς τὴν κατεαγυῖαν βλέπων, ἢ B
πρὸς ἐκεῖνο τὸ εἶδος, πρὸς ὅπερ καὶ ἣν κατέαξεν ἐποίει;

ΕΡΜ. Πρὸς ἐκεῖνο, ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκεῖνο δικαιότατ' ἂν αὐτὸ ὃ ἔστι κερκὶς καλέσαιμεν;

ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὰν δέῃ λεπτῷ ἱματίῳ ἢ παχεῖ ἢ λινῷ ἢ ἐρεῷ ἢ ὁποιῳοῦν τινι κερκίδα ποιεῖν, πάσας μὲν δεῖ τὸ τῆς κερκίδος ἔχειν εἶδος, οἵα δ' ἑκάστῳ καλλίστη C
πέφυκε, ταύτην ἀποδιδόναι τὴν φύσιν εἰς τὸ ἔργον ἕκαστον;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ ὀργάνων ὁ αὐτὸς τρόπος· τὸ φύσει ἑκάστῳ πεφυκὸς ὄργανον ἐξευρόντα δεῖ 16
ἀποδοῦναι εἰς ἐκεῖνο, ἐξ οὗ ἂν ποιῇ τὸ ἔργον, οὐχ οἷον ἂν αὐτὸς βουληθῇ, ἀλλ' οἷον πέφυκε. τὸ φύσει γὰρ ἑκάστῳ, ὡς ἔοικε, τρύπανον πεφυκὸς εἰς τὸν σίδηρον δεῖ ἐπίστασθαι τιθέναι.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τὴν φύσει κερκίδα ἑκάστῳ πεφυκυῖαν εἰς τὸ 260
ξύλον.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Φύσει γὰρ ἦν ἑκάστῳ εἴδει ὑφάσματος, ὡς ἔοι- D
κεν, ἑκάστη κερκίς, καὶ τὰ ἄλλα οὕτως.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν, ὦ βέλτιστε, καὶ τὸ ἑκάστῳ φύσει πεφυκὸς ὄνομα τὸν νομοθέτην ἐκεῖνον εἰς τοὺς φθόγγους καὶ τὰς συλλαβὰς δεῖ ἐπίστασθαι τιθέναι, καὶ βλέποντα πρὸς αὐτὸ ἐκεῖνο, ὃ ἔστιν ὄνομα, πάντα τὰ ὀνόματα ποιεῖν τε καὶ τίθεσθαι, εἰ μέλλει κύριος εἶναι ὀνομάτων θέτης; εἰ δὲ μὴ εἰς τὰς αὐτὰς συλλαβὰς ἕκαστος ὁ νομοθέτης τίθησιν, οὐδὲν δεῖ τοῦτο ἀγνοεῖν· οὐδὲ γὰρ εἰς τὸν αὐτὸν σίδηρον ἅπας χαλκεὺς τίθησι, τοῦ αὐτοῦ ἕνεκα E
ποιῶν τὸ αὐτὸ ὄργανον· ἀλλ' ὅμως, ἕως ἂν τὴν αὐτὴν 17
ἰδέαν ἀποδιδῷ, ἐάν τε ἐν ἄλλῳ σιδήρῳ, ὅμως ὀρθῶς ἔχει 390
τὸ ὄργανον, ἐάν τε ἐνθάδε ἐάν τε ἐν βαρβάροις τις ποιῇ. ἦ γάρ;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτως ἀξιώσεις καὶ τὸν νομοθέτην τόν τε ἐνθάδε καὶ τὸν ἐν τοῖς βαρβάροις, ἕως ἂν τὸ τοῦ ὀνόματος εἶδος ἀποδιδῷ τὸ προσῆκον ἑκάστῳ ἐν ὁποιαισοῦν συλλαβαῖς, οὐδὲν χείρω νομοθέτην εἶναι τὸν ἐνθάδε ἢ τὸν ὁπουοῦν ἄλλοθι;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

X. ΣΩ. Τίς οὖν ὁ γνωσόμενος εἰ τὸ προσῆκον B
εἶδος κερκίδος ἐν ὁποιῳοῦν ξύλῳ κεῖται; ὁ ποιήσας, ὁ τέκτων, ἢ ὁ χρησόμενος, ὁ ὑφάντης;

---

7. κεχρήσεται a. — 9. prius καλῶς solus habet rc. Γ. — 14. τέκτων ΓΑΠΒCEFHXIm et pr. 𝔛: τέκτων ἐστὶν a b c. — 20. τέχνην ἔχων a. — 24. τοῦτ' ἔχεις a. — 27. εἶναι om. a. — 44. ἐπιφύει a. πεφύκει b. — 46. δέ] δαί a b.

4 ὃ] ὅπερ a. — 8. λίνῳ ἢ ἐρίῳ a. — 10 et 15. πέφυκε Stallbaumius: ἐπιφύκει a b. conf. 387 B. 389 A. — 14. τὸ ἔργον om. a. — 15. γὰρ φύσει Δ b c. — 19. τὸ om. a b. — 23. τἄλλα b c. — 28. οὐ ἔστιν a. — 30. ὁ νομοθέτης] ὀνομαθέτης a. — 33. ἂν om. 𝔛ΠΣT et pr. ΔΞ. — 34. ἐάν τε ἐν τῷ αὐτῷ ἐάν τε ἐν ἄλλῳ σιδήρῳ Astius, ἐὰν καὶ ἐν ἄλλῳ σιδήρῳ Stallbaumius. — ὅμως] ὁμοίως a. — 45. ὁ ante ὑφάντης om. 𝔛ΠΣT et pr. ΔΞ.

ΕΡΜ. Εἰκὸς μὲν μᾶλλον, ὦ Σώκρατες, τὸν χρησόμενον.

ΣΩ. Τίς οὖν ὁ τῷ τοῦ λυροποιοῦ ἔργῳ χρησόμενος; ἆρ' οὐχ οὗτος, ὃς ἐπίσταιτο ἂν ἐργαζομένῳ κάλλιστα ἐπιστατεῖν καὶ εἰργασμένον γνοίη εἴτ' εὖ εἴργασται εἴτε μή;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τίς;

ΕΡΜ. Ὁ κιθαριστής.

ΣΩ. Τίς δὲ ὁ τῷ τοῦ ναυπηγοῦ;

C ΕΡΜ. Κυβερνήτης.

18 ΣΩ. Τίς δὲ τῷ τοῦ νομοθέτου ἔργῳ ἐπιστατήσειέ τ' ἂν κάλλιστα καὶ εἰργασμένον κρίνειε καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις; ἆρ' οὐχ ὅσπερ χρήσεται;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐχ ὁ ἐρωτᾶν ἐπιστάμενος οὗτός ἐστιν;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἀποκρίνεσθαι;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τὸν δὲ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον ἄλλο τι σὺ καλεῖς ἢ διαλεκτικόν;

ΕΡΜ. Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο.

D ΣΩ. Τέκτονος μὲν ἄρα ἔργον ἐστὶ ποιῆσαι πηδάλιον ἐπιστατοῦντος κυβερνήτου, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι τὸ πηδάλιον.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Νομοθέτου δέ γε, ὡς ἔοικεν, ὄνομα, ἐπιστάτην ἔχοντος διαλεκτικὸν ἄνδρα, εἰ μέλλει καλῶς ὀνόματα θήσεσθαι.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Κινδυνεύει ἄρα, ὦ Ἑρμόγενες, εἶναι οὐ φαῦλον, ὡς σὺ οἴει, ἡ τοῦ ὀνόματος θέσις, οὐδὲ φαύλων ἀνδρῶν οὐδὲ τῶν ἐπιτυχόντων. καὶ Κρατύλος ἀληθῆ λέγει λέγων
E φύσει τὰ ὀνόματα εἶναι τοῖς πράγμασι, καὶ οὐ πάντα δη-
19 μιουργὸν ὀνομάτων εἶναι, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνον τὸν ἀποβλέποντα εἰς τὸ τῇ φύσει ὄνομα ὂν ἑκάστῳ καὶ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ εἶδος τιθέναι εἴς τε τὰ γράμματα καὶ τὰς συλλαβάς.

ΕΡΜ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ὅπως χρὴ πρὸς ἃ λέγεις ἐναντιοῦσθαι. ἴσως μέντοι οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν οὕτως
391 ἐξαίφνης πεισθῆναι, ἀλλὰ δοκῶ μοι ὧδε ἂν μᾶλλον πεισθήσεσθαί σοι, εἴ μοι δείξειας, ἥντινα φῂς εἶναι τὴν φύσει ὀρθότητα ὀνόματος.

ΣΩ. Ἐγὼ μέν, ὦ μακάριε Ἑρμόγενες, οὐδεμίαν λέγω, ἀλλ' ἐπελάθου γε ὧν ὀλίγον πρότερον ἔλεγον, ὅτι οὐκ εἰδείην ἀλλὰ σκεψοίμην μετὰ σοῦ. νῦν δὲ σκοπουμένοις ἡμῖν, ἐμοί τε καὶ σοί, τοσοῦτον μὲν ἤδη φαίνεται παρὰ τὰ πρότερα, φύσει τέ τινα ὀρθότητα ἔχον εἶναι τὸ ὄνομα καὶ οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐπίστασθαι καλῶς αὐτὸ πράγματι B
ὁτῳοῦν θέσθαι. ἢ οὔ;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

XI. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο χρὴ ζητεῖν, εἴπερ ἐπιθυμεῖς εἰδέναι, ἥτις ποτ' αὖ ἐστιν αὐτοῦ ἡ ὀρθότης.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ μὴν ἐπιθυμῶ γε εἰδέναι.

ΣΩ. Σκόπει τοίνυν.

ΕΡΜ. Πῶς οὖν χρὴ σκοπεῖν;

ΣΩ. Ὀρθοτάτη μὲν τῆς σκέψεως, ὦ ἑταῖρε, μετὰ τῶν 20
ἐπισταμένων, χρήματα ἐκείνοις τελοῦντα καὶ χάριτας κατατιθέμενον. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ σοφισταί, οἷσπερ καὶ ὁ ἀδελφός σου Καλλίας πολλὰ τελέσας χρήματα σοφὸς δοκεῖ εἶναι. C
ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐγκρατὴς εἶ τῶν πατρῴων, λιπαρεῖν χρὴ τὸν ἀδελφὸν καὶ δεῖσθαι αὐτοῦ διδάξαι σε τὴν ὀρθότητα περὶ τῶν τοιούτων, ἣν ἔμαθε παρὰ Πρωταγόρου.

ΕΡΜ. Ἄτοπος μέντ' ἂν εἴη μου, ὦ Σώκρατες, ἡ δέησις, εἰ τὴν μὲν ἀλήθειαν τὴν Πρωταγόρου ὅλως οὐκ ἀποδέχομαι, τὰ δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀληθείᾳ ῥηθέντα ἀγαπῴην ὥς του ἄξια.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὴ αὖ σε ταῦτα ἀρέσκει, παρ' Ὁμήρου χρὴ μανθάνειν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ποιητῶν. D

ΕΡΜ. Καὶ τί λέγει, ὦ Σώκρατες, Ὅμηρος περὶ ὀνομάτων; καὶ ποῦ;

ΣΩ. Πολλαχοῦ· μέγιστα δὲ καὶ κάλλιστα ἐν οἷς διορίζει ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἅ τε οἱ ἄνθρωποι ὀνόματα καλοῦσι καὶ οἱ θεοί. ἢ οὐκ οἴει αὐτὸν μέγα τι καὶ θαυμάσιον λέγειν ἐν τούτοις περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος; δῆλον γὰρ δὴ ὅτι οἵ γε θεοὶ αὐτὰ καλοῦσι πρὸς ὀρθότητα, ἅπερ ἔστι φύσει ὀνόματα. ἢ σὺ οὐκ οἴει; E

ΕΡΜ. Εὖ οἶδα μὲν οὖν ἔγωγε, εἴπερ καλοῦσιν, ὅτι 21
ὀρθῶς καλοῦσιν. ἀλλὰ ποῖα ταῦτα λέγεις;

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα ὅτι περὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν τῇ Τροίᾳ, ὃς ἐμονομάχει τῷ Ἡφαίστῳ, ὃν Ξάνθον, φησί, καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον;

ΕΡΜ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν δή; οὐκ οἴει τοῦτο σεμνόν τι εἶναι, γνῶ- 392
ναι ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει ἐκεῖνον τὸν ποταμὸν Ξάνθον καλεῖν μᾶλλον ἢ Σκάμανδρον; εἰ δὲ βούλει, περὶ τῆς ὄρνιθος ἣν λέγει ὅτι

χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν,

φαῦλον ἡγεῖ τὸ μάθημα, ὅσῳ ὀρθότερόν ἐστι καλεῖσθαι χαλκὶς κυμίνδιδος τῷ αὐτῷ ὀρνέῳ; ἢ τὴν Βατίειάν τε καὶ Μυρίνην, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ τούτου τοῦ ποιητοῦ καὶ ἄλλων; Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως μείζω ἐστὶν ἢ κατ' ἐμέ τε B
καὶ σὲ ἐξευρεῖν· ὁ δὲ Σκαμάνδριός τε καὶ ὁ Ἀστυάναξ ἀνθρωπινώτερον διασκέψασθαι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ῥᾷον, 261

---

4. ἐπίσταιτο] ἐπίσταται τῷ 𝔛 Δ Ξ Π Σ Υ, ἐπίσταται τὸ Χ. — ἂν ἐργαζομένῳ] ἀνεργαζομένῳ 𝔛 Δ Π, ἂν ἀπεργαζομένῳ Σ Υ, ἂν ἀπειργασμένῳ Ξ, ἂν εἰργασμένῳ a. (ἐπίσταται τῷ ἀπεργαζομένῳ Winckelmannus.) — 9 et 11. δὲ] δαὶ b. — 9. τῷ] τὸ a. — 35. τὸ] τό γε a. — 46. ἔχον τ' εἶναι a.

6. αὖ] ἂν a. — 15. παρὰ] παρὰ τοῦ a. — 33. Hom. Iliad. υ, 74. — 35. Ἔγωγε· τί οὖν δή; ΣΩ. Οὐκ οἴει κτλ. Heindorfius coll. Euthyd. 291 C. — 40. Hom. Iliad. ξ, 291. — 42. Βατίειάν τε καὶ Μυρίνην] Hom. Iliad. β, 813 sq. — 44. τε om. a.

ἃ φησιν ὀνόματα εἶναι τῷ τοῦ Ἕκτορος υἱεῖ, τίνα ποτὲ λέγει τὴν ὀρθότητα αὐτῶν. οἶσθα γὰρ δήπου ταῦτα τὰ ἔπη, ἐν οἷς ἔνεστιν ἃ ἐγὼ λέγω.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Πότερον οὖν οἴει Ὅμηρον ὀρθότερον ἡγεῖσθαι 22 τῶν ὀνομάτων κεῖσθαι τῷ παιδί, τὸν Ἀστυάνακτα ἢ τὸν Σκαμάνδριον;

C ΕΡΜ. Οὐκ ἔχω λέγειν.

XII. ΣΩ. Ὧδε δὴ σκόπει. εἴ τις ἔροιτό σε, Πότερον οἴει ὀρθότερον καλεῖν τὰ ὀνόματα τοὺς φρονιμωτέρους ἢ τοὺς ἀφρονεστέρους;

ΕΡΜ. Δῆλον δὴ ὅτι τοὺς φρονιμωτέρους φαίην ἄν.

ΣΩ. Πότερον οὖν αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς πόλεσι φρονιμώτεραί σοι δοκοῦσιν εἶναι ἢ οἱ ἄνδρες, ὡς τὸ ὅλον εἰπεῖν γένος;

ΕΡΜ. Οἱ ἄνδρες.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἶσθα ὅτι Ὅμηρος τὸ παιδίον τὸ τοῦ Ἕκτορος ὑπὸ τῶν Τρώων φησὶ καλεῖσθαι Ἀστυάνακτα, D Σκαμάνδριον δὲ δῆλον ὅτι ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἐπειδή οἵ γε ἄνδρες αὐτὸν Ἀστυάνακτα ἐκάλουν;

ΕΡΜ. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ Ὅμηρος τοὺς Τρῶας σοφωτέρους ἡγεῖτο ἢ τὰς γυναῖκας αὐτῶν;

ΕΡΜ. Οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸν Ἀστυάνακτα ἄρα ὀρθότερον ᾤετο κεῖσθαι τῷ παιδὶ ἢ τὸν Σκαμάνδριον;

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Σκοπῶμεν δὴ διὰ τί ποτε. ἢ αὐτὸς ἡμῖν κάλλιστα ὑφηγεῖται τὸ διότι; φησὶ γάρ·

E 23 οἶος γάρ σφιν ἔρυτο πόλιν καὶ τείχεα μακρά.

διὰ ταῦτα δή, ὡς ἔοικεν, ὀρθῶς ἔχει καλεῖν τὸν τοῦ σωτῆρος υἱὸν Ἀστυάνακτα τούτου ὃ ἔσωζεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὥς φησιν Ὅμηρος.

ΕΡΜ. Φαίνεταί μοι.

ΣΩ. Τί δή ποτε; οὐ γάρ πω οὐδ᾽ αὐτὸς ἔγωγε μανθάνω, ὦ Ἑρμόγενες· σὺ δὲ μανθάνεις;

ΕΡΜ. Μὰ Δί᾽ οὐκ ἔγωγε.

393 ΣΩ. Ἀλλ᾽ ἆρα, ὠγαθέ, καὶ τῷ Ἕκτορι αὐτὸς ἔθετο τὸ ὄνομα Ὅμηρος;

ΕΡΜ. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι μοι δοκεῖ καὶ τοῦτο παραπλήσιόν τι εἶναι τῷ Ἀστυάνακτι, καὶ ἔοικεν Ἑλληνικοῖς ταῦτα τὰ ὀνόματα — ὁ γὰρ ἄναξ καὶ ὁ ἕκτωρ σχεδόν τι ταὐτὸν σημαίνει — βασιλικὰ ἀμφότερα εἶναι τὰ ὀνόματα. οὗ γὰρ ἄν τις ἄναξ ᾖ, καὶ ἕκτωρ δήπου ἐστὶ τούτου· δῆλον γὰρ ὅτι κρατεῖ B τε αὐτοῦ καὶ κέκτηται καὶ ἔχει αὐτό. ἢ οὐδέν σοι δοκῶ λέγειν, ἀλλὰ λανθάνω καὶ ἐμαυτὸν οἰόμενός τινος ὥσπερ ἴχνους ἐφάπτεσθαι τῆς Ὁμήρου δόξης περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος;

ΕΡΜ. Μὰ Δί᾽ οὐ σύ γε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, ἀλλὰ ἴσως του ἐφάπτει.

XIII. ΣΩ. Δίκαιόν γέ τοί ἐστιν, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, 24 τὸν λέοντος ἔκγονον λέοντα καλεῖν καὶ τὸν ἵππου ἔκγονον ἵππον. οὔ τι λέγω, ἐὰν ὥσπερ τέρας γένηται ἐξ ἵππου ἄλλο τι ἢ ἵππος, ἀλλὰ οὗ ἂν ᾖ τοῦ γένους ἔκγονον τὴν φύσιν, τοῦτο λέγω· ἐὰν βοὸς ἔκγονον φύσει ἵππος παρὰ C φύσιν τέκῃ μόσχον, οὐ πῶλον κλητέον ἀλλὰ μόσχον· οὐδ᾽ ἂν ἐξ ἀνθρώπου, οἶμαι, μὴ τὸ ἀνθρώπου ἔκγονον γένηται, ἀλλ᾽ ἐὰν τὸ ἔκγονον, ἄνθρωπος κλητέος. καὶ τὰ δένδρα ὡσαύτως καὶ τἆλλα ἅπαντα. ἢ οὐ ξυνδοκεῖ;

ΕΡΜ. Ξυνδοκεῖ.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις· φύλαττε γάρ με, μή πῃ παρακρούσωμαί σε. κατὰ γὰρ τὸν αὐτὸν λόγον κἂν ἐκ βασιλέως γίγνηταί τι ἔκγονον, βασιλεὺς κλητέος. εἰ δὲ ἐν ἑτέραις D συλλαβαῖς ἢ ἐν ἑτέραις τὸ αὐτὸ σημαίνει, οὐδὲν πρᾶγμα. οὐδ᾽ εἰ πρόσκειταί τι γράμμα οὐδ᾽ εἰ ἀφῄρηται, οὐδὲν οὐδὲ τοῦτο, ἕως ἂν ἐγκρατὴς ᾖ ἡ οὐσία τοῦ πράγματος δηλουμένη ἐν τῷ ὀνόματι.

ΕΡΜ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Οὐδὲν ποικίλον, ἀλλ᾽ ὥσπερ τῶν στοιχείων οἶσθα ὅτι ὀνόματα λέγομεν, ἀλλ᾽ οὐκ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, πλὴν τεττάρων, τοῦ ε καὶ τοῦ υ καὶ τοῦ ο καὶ τοῦ ω. τοῖς δ᾽ 25 ἄλλοις φωνήεσί τε καὶ ἀφώνοις οἶσθα ὅτι περιτιθέντες E ἄλλα γράμματα λέγομεν, ὀνόματα ποιοῦντες. ἀλλ᾽ ἕως ἂν αὐτοῦ δηλουμένην τὴν δύναμιν ἐντιθῶμεν, ὀρθῶς ἔχει ἐκεῖνο τὸ ὄνομα καλεῖν, ὃ αὐτὸ ἡμῖν δηλώσει. οἷον τὸ βῆτα· ὁρᾷς ὅτι τοῦ η καὶ τοῦ τ καὶ τοῦ α προστεθέντων οὐδὲν ἐλύπησεν, ὥστε μὴ οὐχὶ τὴν ἐκείνου τοῦ στοιχείου φύσιν δηλῶσαι ὅλῳ τῷ ὀνόματι οὗ ἐβούλετο ὁ νομοθέτης. οὕτως ἠπιστήθη καλῶς θέσθαι τοῖς γράμμασι τὰ ὀνόματα.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ βασιλέως ὁ αὐτὸς λόγος; ἔσται 394 γάρ ποτ᾽ ἐκ βασιλέως βασιλεύς, καὶ ἐξ ἀγαθοῦ ἀγαθός, καὶ ἐκ καλοῦ καλός, καὶ τἆλλα πάντα οὕτως, ἐξ ἑκάστου γένους ἕτερον τοιοῦτον ἔκγονον, ἐὰν μὴ τέρας γίγνηται· κλητέον δὴ τὰ αὐτὰ ὀνόματα. ποικίλλειν δὲ ἔξεστι ταῖς συλλαβαῖς, ὥστε δόξαι ἂν τῷ ἰδιωτικῶς ἔχοντι ἕτερα εἶναι ἀλλήλων τὰ αὐτὰ ὄντα· ὥσπερ ἡμῖν τὰ τῶν ἰατρῶν φάρμακα, χρώμασιν ἢ ὀσμαῖς πεποικιλμένα, ἄλλα φαίνεται τὰ αὐτὰ ὄντα, τῷ δέ γε ἰατρῷ, ἅτε τὴν δύναμιν τῶν φαρ- B μάκων σκοπουμένῳ, τὰ αὐτὰ φαίνεται, καὶ οὐκ ἐκπλήττεται ὑπὸ τῶν προσόντων. οὕτω δὲ ἴσως καὶ ὁ ἐπιστά- 26

---

1. φησιν] Iliad. ζ, 402 sq. χ, 506. — 30. Hom. Iliad. χ, 507. cf. ζ, 403. — 42. ὀνόματα. ὁ γὰρ - - - σημαίνει, βασιλικὰ a b c. Cfr. 395 C. 421 B. Winckelmannus ad Euthyd. p. 41 et 225.

9. οὗ 𝔛 Γ Δ Λ Π B C E F G H I X l m et pr. T: ὃ a b c. Cfr. 394 D. — 11. [μόσχον], οὐ c. — 13. ἀλλ᾽ ἐὰν] ἀλλ᾽ ὃ ἐὰν 𝔛 Δ Ξ Π Σ T l m, ἄλλο ἐὰν Λ B C E F H I X et γρ. Ξ, ἄλλο δὲ a, ἀλλ᾽ ἄλλο ἐὰν Winckelmannus. — κλητέον a. — 14. τὰ ἄλλα a. — 20. οὐδ᾽ εἰ ἀφῄρηται] ἢ ἀφῄρηται b c. — 26. τοῦ εἶ καὶ τοῦ ὗ καὶ τοῦ οὗ καὶ τοῦ ὦ Bekkerus. — 31. τοῦ ἦτα καὶ τοῦ ταῦ καὶ τοῦ ἄλφα Bekkerus. — 44. ταὐτὰ b c. — 46. προσιόντων 𝔛 Δ Π Σ T et pr. Ξ.

μενος περὶ ὀνομάτων τὴν δύναμιν αὐτῶν σκοπεῖ, καὶ οὐκ ἐκπλήττεται, εἴ τι πρόσκειται γράμμα ἢ μετάκειται ἢ ἀφῄρηται, ἢ καὶ ἐν ἄλλοις παντάπασι γράμμασίν ἐστιν ἡ τοῦ ὀνόματος δύναμις. ὥσπερ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, Ἀστυάναξ τε καὶ Ἕκτωρ οὐδὲν τῶν αὐτῶν γραμμάτων ἔχει πλὴν
C τοῦ τ, ἀλλ᾽ ὅμως ταὐτὸν σημαίνει. καὶ Ἀρχέπολίς γε τῶν μὲν γραμμάτων τί ἐπικοινωνεῖ; δηλοῖ δὲ ὅμως τὸ αὐτό· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ οὐδὲν ἀλλ᾽ ἢ βασιλέα σημαίνει· καὶ ἄλλα γε αὖ στρατηγόν, οἷον Ἆγις καὶ Πολέμαρχος καὶ Εὐπόλεμος· καὶ ἰατρικά γε ἕτερα, Ἰατροκλῆς καὶ Ἀκεσίμβροτος· καὶ ἕτερα ἂν ἴσως συχνὰ εὕροιμεν ταῖς μὲν συλλαβαῖς καὶ τοῖς γράμμασι διαφωνοῦντα, τῇ δὲ δυνάμει ταὐτὸν φθεγγόμενα. φαίνεται οὕτως ἢ οὔ;

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

D
262 ΣΩ. Τοῖς μὲν δὴ κατὰ φύσιν γιγνομένοις τὰ αὐτὰ ἀποδοτέον ὀνόματα.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

XIV. ΣΩ. Τί δὲ τοῖς παρὰ φύσιν, οἳ ἂν ἐν τέρατος εἴδει γένωνται; οἷον ὅταν ἐξ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ
27 θεοσεβοῦς ἀσεβὴς γένηται, ἆρ᾽ οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, κἂν ἵππος βοὸς ἔκγονον τέκῃ, οὐ τοῦ τεκόντος δήπου ἔδει τὴν ἐπωνυμίαν ἔχειν, ἀλλὰ τοῦ γένους οὗ εἴη;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

E ΣΩ. Καὶ τῷ ἐκ τοῦ εὐσεβοῦς ἄρα γενομένῳ ἀσεβεῖ τὸ τοῦ γένους ὄνομα ἀποδοτέον.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐ Θεόφιλον, ὡς ἔοικεν, οὐδὲ Μνησίθεον οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλ᾽ ὅ τι τἀναντία τούτοις σημαίνει, ἐάνπερ τῆς ὀρθότητος τυγχάνῃ τὰ ὀνόματα.

ΕΡΜ. Παντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὥσπερ γε καὶ ὁ Ὀρέστης, ὦ Ἑρμόγενες, κινδυνεύει ὀρθῶς ἔχειν, εἴτε τις τύχη ἔθετο αὐτῷ τὸ ὄνομα εἴτε καὶ ποιητής τις, τὸ θηριῶδες τῆς φύσεως καὶ τὸ ἄγριον αὐτοῦ καὶ τὸ ὀρεινὸν ἐνδεικνύμενος τῷ ὀνόματι.

395 ΕΡΜ. Φαίνεται οὕτως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔοικε δέ γε καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ κατὰ φύσιν τὸ ὄνομα εἶναι.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Κινδυνεύει γὰρ τοιοῦτός τις εἶναι ὁ Ἀγαμέμνων,
28 οἷος ἂν δόξειεν αὐτῷ διαπονεῖσθαι καὶ καρτερεῖν, τέλος ἐπιτιθεὶς τοῖς δόξασι δι᾽ ἀρετήν. σημεῖον δ᾽ αὐτοῦ ἡ ἐν Τροίᾳ μονὴ τοῦ πλήθους τε καὶ καρτερίας. ὅτι οὖν ἀγαστὸς κατὰ τὴν ἐπιμονὴν οὗτος ὁ ἀνήρ, ἐνσημαίνει τὸ
B ὄνομα ὁ Ἀγαμέμνων. Ἴσως δὲ καὶ ὁ Ἀτρεὺς ὀρθῶς ἔχει. ὅ τε γὰρ τοῦ Χρυσίππου αὐτῷ φόνος καὶ ἃ πρὸς τὸν Θυέστην ὡς ὠμὰ διεπράττετο, πάντα ταῦτα ζημιώδη καὶ ἀτηρὰ πρὸς ἀρετήν. ἡ οὖν τοῦ ὀνόματος ἐπωνυμία σμικρὸν παρακλίνει καὶ ἐπικεκάλυπται, ὥστε μὴ πᾶσι δηλοῦν τὴν φύσιν τοῦ ἀνδρός· τοῖς δ᾽ ἐπαΐουσι περὶ ὀνομάτων ἱκανῶς δηλοῖ ὃ βούλεται ὁ Ἀτρεύς. καὶ γὰρ κατὰ τὸ ἀτειρὲς καὶ
κατὰ τὸ ἄτρεστον καὶ κατὰ τὸ ἀτηρόν, πανταχῇ ὀρθῶς C
αὐτῷ τὸ ὄνομα κεῖται. Δοκεῖ δέ μοι καὶ τῷ Πέλοπι τὸ ὄνομα ἐμμέτρως κεῖσθαι — σημαίνει γὰρ τοῦτο τοὔνομα τὸν τὰ ἐγγὺς ὁρῶντα — ἄξιον εἶναι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας.

ΕΡΜ. Πῶς δή;

ΣΩ. Οἷόν που καὶ κατ᾽ ἐκείνου λέγεται τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ τοῦ Μυρτίλου φόνῳ οὐδὲν οἵου τε γενέσθαι προνοηθῆναι οὐδὲ προϊδεῖν τῶν πόῤῥω τῶν εἰς τὸ πᾶν γένος, ὅσης αὐτὸ δυστυχίας ἐνεπίμπλη, τὸ ἐγγὺς μόνον ὁρῶν
καὶ τὸ παραχρῆμα — τοῦτο δ᾽ ἐστὶ πέλας — ἡνίκα προε- D 29
θυμεῖτο λαβεῖν παντὶ τρόπῳ τὸν τῆς Ἱπποδαμείας γάμον. Τῷ δὲ Ταντάλῳ καὶ πᾶς ἂν ἡγήσαιτο τοὔνομα ὀρθῶς καὶ κατὰ φύσιν τεθῆναι, εἰ ἀληθῆ τὰ περὶ αὐτὸν λεγόμενα.

ΕΡΜ. Τὰ ποῖα ταῦτα;

ΣΩ. Ἅ τέ που ἔτι ζῶντι δυστυχήματα ἐγένετο πολλὰ καὶ δεινά, ὧν καὶ τέλος ἡ πατρὶς αὐτοῦ ὅλη ἀνετράπετο, καὶ τελευτήσαντι ἐν Ἅιδου ἡ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τοῦ λίθου
ταντάλεια θαυμαστῶς ὡς ξύμφωνος τῷ ὀνόματι. καὶ ἀτε- E
χνῶς ἔοικεν, ὥσπερ ἂν εἴ τις βουλόμενος ταλάντατον ὀνομάσαι, ἀποκρυπτόμενος ὀνομάσειε καὶ εἴποι ἀντ᾽ ἐκείνου Τάνταλον, τοιοῦτόν τι καὶ τούτῳ τὸ ὄνομα ἔοικεν ἐκπορίσαι ἡ τύχη τῆς φήμης. Φαίνεται δὲ καὶ τῷ πατρὶ αὐ-
τοῦ λεγομένῳ τῷ Διὶ παγκάλως τὸ ὄνομα κεῖσθαι· ἔστι 396
δὲ οὐ ῥᾴδιον κατανοῆσαι. ἀτεχνῶς γάρ ἐστιν οἷον λόγος τὸ τοῦ Διὸς ὄνομα· διελόντες δὲ αὐτὸ διχῇ οἱ μὲν τῷ ἑτέρῳ μέρει, οἱ δὲ τῷ ἑτέρῳ χρώμεθα· οἱ μὲν γὰρ Ζῆνα, οἱ δὲ Δία καλοῦσι. συντιθέμενα δ᾽ εἰς ἓν δηλοῖ τὴν φύσιν τοῦ θεοῦ, ὃ δὴ προσήκειν φαμὲν ὀνόματι οἵῳ τε εἶναι ἀπεργάζεσθαι. οὐ γάρ ἐστιν ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν
ὅστις ἐστὶν αἴτιος μᾶλλον τοῦ ζῆν ἢ ὁ ἄρχων τε καὶ βα- 30
σιλεὺς τῶν πάντων. συμβαίνει οὖν ὀρθῶς ὀνομάζεσθαι B
οὗτος ὁ θεὸς εἶναι, δι᾽ ὃν ζῆν ἀεὶ πᾶσι τοῖς ζῶσιν ὑπάρχει. διείληπται δὲ δίχα, ὥσπερ λέγω, ἓν ὂν τὸ ὄνομα, τῷ Διὶ καὶ τῷ Ζηνί. Τοῦτον δὲ Κρόνου υἱὸν εἶναι ὑβριστικὸν μὲν ἄν τι δόξειεν εἶναι ἀκούσαντι ἐξαίφνης, εὔλογον δέ, μεγάλης τινὸς διανοίας ἔκγονον εἶναι τὸν Δία· κόρον γὰρ σημαίνει οὐ παῖδα, ἀλλὰ τὸ καθαρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκήρατον τοῦ νοῦ. Ἔστι δὲ οὗτος Οὐρανοῦ υἱός, ὡς λόγος. ἡ δὲ αὖ ἐς τὸ ἄνω ὄψις καλῶς ἔχει τοῦτο τὸ ὄνομα
καλεῖσθαι, οὐρανία, ὁρῶσα τὰ ἄνω· ὅθεν δὴ καὶ φασιν, C

---

6. τοῦ ταῦ Bekkerus. — 8. ἀλλ᾽] ἀλλ᾽ bc. — 14. ταὐτὰ bc. — 18. δὲ ΓΔΠBCEFGHIXlm: δαὶ abc. — 20. ἔμπροσθε Δb. — 40. ἂν auctore Bekkero c: ἂν a, ἃ ἂν cum codice Gudiano b. — 41. ἐπιθεὶς a. — αὐτοῦ ἡ - - - καὶ καρτερίας] αὐτῷ τῆς καρτερίας, ἡ ἐν Τροίᾳ μονὴ μετὰ τόσου πλήθους Stephanus.

5. ἀτειρὲς] ἀτηρὲς a. — 7. αὐτὸ a. — 8. κεῖσθαι· σημαίνει γὰρ - - ὁρῶντα ἄξιον εἶναι abc. Cfr. 393 A. — 9. ἄξιον] καὶ ἄξιον cod. Gudianus et G, καὶ ἄξιος Heindorfius, ὥστε ἄξιον Beckius. — 14. αὐτῷ a. — ἐνεπίμπλατο a. — 18. αὐτοῦ ab. — 23. ταλαντεία c. — θαυμαστὴ bc. — συμφώνως a. — 26. τούτῳ] τοῦτο a. — 37. οὗτος ὁ] οὕτως, τῷ auctore Cornario a. — 39. καὶ Ζηνί a. — εἶναι post υἱὸν om. a, probante Winckelmanno. — 40. τι] τινι ab. — 42. κόρος a. — 44. τοὔνομα Γb.

ὦ Ἑρμόγενες, τὸν καθαρὸν νοῦν παραγίγνεσθαι οἱ μετεωρολόγοι, καὶ τῷ οὐρανῷ ὀρθῶς τὸ ὄνομα κεῖσθαι. Εἰ δ' ἐμεμνήμην τὴν Ἡσιόδου γενεαλογίαν, τίνας ἔτι τοὺς ἀνωτέρω προγόνους λέγει τούτων, οὐκ ἂν ἐπαυόμην διεξιών, ὡς ὀρθῶς αὐτοῖς τὰ ὀνόματα κεῖται, ἕως ἀπεπειράθην τῆς σοφίας ταυτησὶ τί ποιήσει, εἰ ἄρα ἀπερεῖ ἢ οὔ, ἣ ἐμοὶ ἐξαίφνης νῦν οὑτωσὶ προσπέπτωκεν ἄρτι, οὐκ
D οἶδ' ὁπόθεν.

ΕΡΜ. Καὶ μὲν δή, ὦ Σώκρατες, ἀτεχνῶς γέ μοι
31 δοκεῖς ὥσπερ οἱ ἐνθουσιῶντες ἐξαίφνης χρησμῳδεῖν.

XV. ΣΩ. Καὶ αἰτιῶμαί γε, ὦ Ἑρμόγενες, μάλιστα αὐτὴν ἀπὸ Εὐθύφρονος τοῦ Προσπαλτίου προσπεπτωκέναι μοι. ἕωθεν γὰρ πολλὰ αὐτῷ συνῆν καὶ παρεῖχον τὰ ὦτα. κινδυνεύει οὖν ἐνθουσιῶν οὐ μόνον τὰ ὦτά μου ἐμπλῆσαι τῆς δαιμονίας σοφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἐπειλῆφθαι. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι οὑτωσὶ ἡμᾶς ποιῆσαι, τὸ μὲν τή-
E μερον εἶναι χρήσασθαι αὐτῇ καὶ τὰ λοιπὰ περὶ τῶν ὀνομάτων ἐπισκέψασθαι· αὔριον δ' ἂν καὶ ὑμῖν ξυνδοκῇ, ἀποδιοπομπησόμεθά τε αὐτὴν καὶ καθαρούμεθα ἐξευρόντες ὅστις τὰ τοιαῦτα δεινὸς καθαίρειν, εἴτε τῶν ἱερέων
397 τις εἴτε τῶν σοφιστῶν.

ΕΡΜ. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ξυγχωρῶ· πάνυ γὰρ ἂν ἡδέως τὰ ἐπίλοιπα περὶ τῶν ὀνομάτων ἀκούσαιμι.

263 ΣΩ. Ἀλλὰ χρὴ οὕτω ποιεῖν. Πόθεν οὖν βούλει ἀρξώμεθα διασκοποῦντες, ἐπειδήπερ εἰς τύπον τινὰ ἐμβεβήκαμεν, ἵνα εἰδῶμεν εἰ ἄρα ἡμῖν ἐπιμαρτυρήσει αὐτὰ τὰ ὀνόματα μὴ πάνυ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὕτως ἕκαστα
B κεῖσθαι, ἀλλ' ἔχειν τινὰ ὀρθότητα; τὰ μὲν οὖν τῶν ἡρώων
32 καὶ ἀνθρώπων λεγόμενα ὀνόματα ἴσως ἂν ἡμᾶς ἐξαπατήσειε. πολλὰ μὲν γὰρ αὐτῶν κεῖται κατὰ προγόνων ὁμωνυμίας, οὐδὲν προσῆκον ἐνίοις, ὥσπερ κατ' ἀρχὰς ἐλέγομεν, πολλὰ δὲ ὥσπερ εὐχόμενοι τίθενται, οἷον Εὐτυχίδην καὶ Σωσίαν καὶ Θεόφιλον καὶ ἄλλα πολλά. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα δοκεῖ μοι χρῆναι ἐᾶν· εἰκὸς δὲ μάλιστα ἡμᾶς εὑρεῖν τὰ ὀρθῶς κείμενα περὶ τὰ ἀεὶ ὄντα καὶ πεφυκότα. ἐσπου-
C δάσθαι γὰρ ἐνταῦθα μάλιστα πρέπει τὴν θέσιν τῶν ὀνομάτων· ἴσως δ' ἔνια αὐτῶν καὶ ὑπὸ θειοτέρας δυνάμεως ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐτέθη.

ΕΡΜ. Δοκεῖς μοι καλῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες.

XVI. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ δίκαιον ἀπὸ τῶν θεῶν ἄρχεσθαι σκοπουμένους, πῇ ποτε αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄνομα οἱ θεοὶ ὀρθῶς ἐκλήθησαν;

ΕΡΜ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Τοιόνδε τοίνυν ἔγωγε ὑποπτεύω· φαίνονταί μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους τοὺς θεοὺς ἡγεῖσθαι, οὕσπερ νῦν πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν· D
ἅτε οὖν αὐτὰ ὁρῶντες πάντα ἀεὶ ἰόντα δρόμῳ καὶ θέοντα, ἀπὸ ταύτης τῆς φύσεως τῆς τοῦ θεῖν θεοὺς αὐτοὺς ἐπονομάσαι· ὕστερον δὲ κατανοοῦντες τοὺς ἄλλους πάντας 33
ἤδη τούτῳ τῷ ὀνόματι προσαγορεύειν. ἔοικέ τι ὃ λέγω τῇ ἀληθείᾳ ἢ οὐδέν;

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν ἔοικεν.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν μετὰ τοῦτο σκοποῖμεν; ἢ δῆλον δὴ ὅτι δαίμονάς τε καὶ ἥρωας καὶ ἀνθρώπους;

ΕΡΜ. Δαίμονας.

ΣΩ. Καὶ ὡς ἀληθῶς, ὦ Ἑρμόγενες, τί ἄν ποτε νοοῖ E
τὸ ὄνομα οἱ δαίμονες; σκέψαι ἄν τί σοι δόξω εἰπεῖν.

ΕΡΜ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν τίνας φησὶν Ἡσίοδος εἶναι τοὺς δαίμονας;

ΕΡΜ. Οὐκ ἐννοῶ.

ΣΩ. Οὐδὲ ὅτι χρυσοῦν γένος τὸ πρῶτόν φησι γενέσθαι τῶν ἀνθρώπων;

ΕΡΜ. Οἶδα τοῦτό γε.

ΣΩ. Λέγει τοίνυν περὶ αὐτοῦ,

αὐτὰρ ἐπειδὴ τοῦτο γένος κατὰ μοῖρ' ἐκάλυψεν,
οἱ μὲν δαίμονες ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι καλέονται, 398
ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.

ΕΡΜ. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Ὅτι οἶμαι ἐγὼ λέγειν αὐτὸν τὸ χρυσοῦν γένος οὐκ ἐκ χρυσοῦ πεφυκός, ἀλλ' ἀγαθόν τε καὶ καλόν. τεκμήριον δέ μοί ἐστιν, ὅτι καὶ ἡμᾶς φησι σιδηροῦν εἶναι 34
γένος.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τῶν νῦν οἴει ἂν φάναι αὐτὸν εἴ τις ἀγαθός ἐστιν, ἐκείνου τοῦ χρυσοῦ γένους εἶναι; B

ΕΡΜ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Οἱ δ' ἀγαθοὶ ἄλλο τι ἢ φρόνιμοι;

ΕΡΜ. Φρόνιμοι.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν παντὸς μᾶλλον λέγει, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τοὺς δαίμονας· ὅτι φρόνιμοι καὶ δαήμονες ἦσαν, δαίμονας αὐτοὺς ὠνόμασε. καὶ ἔν γε τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ αὐτὸ συμβαίνει τὸ ὄνομα. λέγει οὖν καλῶς καὶ οὗτος καὶ ἄλλοι ποιηταὶ πολλοί, ὅσοι λέγουσιν ὡς, ἐπειδάν τις ἀγαθὸς ὢν τελευτήσῃ, μεγάλην μοῖραν καὶ τιμὴν ἔχει καὶ γίγνεται δαίμων κατὰ τὴν τῆς φρονήσεως C
ἐπωνυμίαν. ταύτῃ οὖν τίθεμαι καὶ ἐγὼ τὸν δαήμονα, πάντ' ἄνδρα, ὃς ἂν ἀγαθὸς ᾖ, δαιμόνιον εἶναι καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα, καὶ ὀρθῶς δαίμονα καλεῖσθαι.

---

4. ἐπαυσάμην a. — 6. τί] εἴ τι a. — ἀπορεῖ a. — 10. δοκεῖ a. — 12. Προσπαλτίου] Παντίου a. — 13. συνῇ 𝔛: unde restituendum συνῇ. Bekk. — 16. οὑτωσὶν c. — 18. ἐὰν bc. — 22. ἂν om. a. — 27. ταὐτομάτου G b. — 30. ὁμωνυμίας 𝔛ΔΠG et pr. ΣΤ: ἐπωνυμίας abc. — 32. εὐτυχιάδην 𝔛ΔΞΠΣΤ. — 34. χρῆναι] χαίρειν cum codice Gudiano et γρ. G Scholiastes.

1. τοὺς om. a. — 3. γοῦν a. — 6. 7. τῷ ἀληθεῖ ab. — 9. σκοποῖμεν; ΕΡΜ. Δῆλον - - - ἀνθρώπους. ΣΩ. Δαίμονας; καὶ ὡς ἀληθῶς ab. — 22. Hesiod. Opp. et D. 120 sqq. — 23. ὑποχθόνιοι b. — 41. μοῖραν καὶ τιμὴν] Hesiod. Theog. 203 sq. — 43. κἀγὼ b. — καὶ ἐγώ, τὸν δαήμονα ἄνδρα c.

ΕΡΜ. Καὶ ἐγώ μοι δοκῶ, ὦ Σώκρατες, τούτου πάνυ
σοι σύμψηφος εἶναι. Ὁ δὲ δὴ ἥρως τί ἂν εἴη;

ΣΩ. Τοῦτο δὲ οὐ πάνυ χαλεπὸν ἐννοῆσαι. σμικρὸν
35 γὰρ παρῆκται αὐτῶν τὸ ὄνομα, δηλοῦν τὴν ἐκ τοῦ ἔρω-
τος γένεσιν.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα ὅτι ἡμίθεοι οἱ ἥρωες;

ΕΡΜ. Τί οὖν;

D *ΣΩ.* Πάντες δήπου γεγόνασιν ἐρασθέντος ἢ θεοῦ
θνητῆς ἢ θνητοῦ θεᾶς. ἐὰν οὖν σκοπῇς καὶ τοῦτο κατὰ
τὴν Ἀττικὴν τὴν παλαιὰν φωνήν, μᾶλλον εἴσει· δηλώσει
γάρ σοι ὅτι παρὰ τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα, ὅθεν γεγόνασιν
οἱ ἥρωες, σμικρὸν παρηγμένον ἐστὶν ὀνόματος χάριν. καὶ
ἤτοι τοῦτο λέγει τοὺς ἥρωας, ἢ ὅτι σοφοὶ ἦσαν καὶ ῥή-
τορες δεινοὶ καὶ διαλεκτικοί, ἐρωτᾶν ἱκανοὶ ὄντες· τὸ γὰρ
εἴρειν λέγειν ἐστίν. ὅπερ οὖν ἄρτι λέγομεν, ἐν τῇ Ἀττικῇ
E φωνῇ λεγόμενοι οἱ ἥρωες ῥήτορές τινες καὶ ἐρωτητικοὶ
συμβαίνουσιν, ὥστε ῥητόρων καὶ σοφιστῶν γένος γίγνεται
τὸ ἡρωϊκὸν φῦλον. Ἀλλὰ οὐ τοῦτο χαλεπόν ἐστιν ἐννοῆ-
σαι, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τί ποτε ἄνθρω-
ποι καλοῦνται. σὺ ἔχεις εἰπεῖν;

XVII. *ΕΡΜ.* Πόθεν, ὦ 'γαθέ, ἔχω; οὐδ' εἴ τι
οἷός τ' ἂν εἴην εὑρεῖν, οὐ συντείνω διὰ τὸ ἡγεῖσθαι σὲ
μᾶλλον εὑρήσειν ἢ ἐμαυτόν.

399 36 *ΣΩ.* Τῇ τοῦ Εὐθύφρονος ἐπιπνοίᾳ πιστεύεις, ὡς
ἔοικας.

ΕΡΜ. Δῆλα δή.

ΣΩ. Ὀρθῶς γε σὺ πιστεύων· ὡς καὶ νῦν γέ μοι φαί-
νομαι κομψῶς ἐννενοηκέναι, καὶ κινδυνεύσω, ἐὰν μὴ εὐλα-
βῶμαι, ἔτι τήμερον σοφώτερος τοῦ δέοντος γενέσθαι.
σκόπει δὴ ὃ λέγω· πρῶτον μὲν γὰρ τὸ τοιόνδε δεῖ ἐννο-
ῆσαι περὶ ὀνομάτων, ὅτι πολλάκις ἐπεμβάλλομεν γράμ-
ματα, τὰ δ' ἐξαιροῦμεν, παρ' ὃ βουλόμεθα ὀνομάζοντες,
καὶ τὰς ὀξύτητας μεταβάλλομεν. οἷον Διῒ φίλος· τοῦτο
B ἵνα ἀντὶ ῥήματος ὄνομα ἡμῖν γένηται, τό τε ἕτερον αὐ-
τόθεν ἰῶτα ἐξείλομεν καὶ ἀντὶ ὀξείας τῆς μέσης συλλαβῆς
βαρεῖαν ἐφθεγξάμεθα. ἄλλων δὲ τοὐναντίον ἐμβάλλομεν
γράμματα, τὰ δὲ βαρύτερα ὀξύτερα φθεγγόμεθα.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τούτων τοίνυν ἓν καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων ὄνομα
πέπονθεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἐκ γὰρ ῥήματος ὄνομα γέγονεν,
ἑνὸς γράμματος τοῦ ἄλφα ἐξαιρεθέντος καὶ βαρυτέρας
τῆς τελευτῆς γενομένης.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

C *ΣΩ.* Ὧδε. σημαίνει τοῦτο τὸ ὄνομα ὁ ἄνθρωπος ὅτι
τὰ μὲν ἄλλα θηρία ὧν ὁρᾷ οὐδὲν ἐπισκοπεῖ οὐδὲ ἀναλο- 37
γίζεται οὐδὲ ἀναθρεῖ, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἅμα ἑώρακε — 264
τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ὄπωπε — καὶ ἀναθρεῖ καὶ λογίζεται τοῦτο
ὃ ὄπωπεν. ἐντεῦθεν δὲ δὴ μόνον τῶν θηρίων ὀρθῶς ὁ
ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὠνομάσθη, ἀναθρῶν ἃ ὄπωπεν.

ΕΡΜ. Τί οὖν; τὸ μετὰ τοῦτο ἔρωμαί σε, ὃ ἡδέως
ἂν πυθοίμην;

ΣΩ. Πάνυ γε.

ΕΡΜ. Ὥσπερ τοίνυν μοι δοκεῖ τούτοις ἑξῆς εἶναί τι D
χρῆμα. ψυχὴν γάρ που καὶ σῶμα καλοῦμεν τοῦ ἀνθρώπου.

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΕΡΜ. Πειρώμεθα δὴ καὶ ταῦτα διελεῖν, ὥσπερ τὰ
ἔμπροσθεν.

ΣΩ. Ψυχὴν λέγεις ἐπισκέψασθαι, ὡς εἰκότως τούτου
τοῦ ὀνόματος τυγχάνει, ἔπειτ' αὖ τὸ σῶμα;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ὡς μὲν τοίνυν ἐκ τοῦ παραχρῆμα λέγειν, οἶμαί
τι τοιοῦτον νοεῖν τοὺς τὴν ψυχὴν ὀνομάσαντας, ὡς τοῦτο
ἄρα, ὅταν παρῇ τῷ σώματι, αἴτιόν ἐστι τοῦ ζῆν αὐτῷ,
τὴν τοῦ ἀναπνεῖν δύναμιν παρέχον καὶ ἀναψῦχον, ἅμα E
δὲ ἐκλείποντος τοῦ ἀναψύχοντος τὸ σῶμα ἀπόλλυταί τε
καὶ τελευτᾷ· ὅθεν δή μοι δοκοῦσιν αὐτὸ ψυχὴν καλέσαι. 38
εἰ δὲ βούλει, ἔχε ἠρέμα· δοκῶ γάρ μοί τι καθορᾶν πιθα-
νώτερον τούτου τοῖς ἀμφὶ Εὐθύφρονα. τούτου μὲν γάρ, 400
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καταφρονήσαιεν ἂν καὶ ἡγήσαιντο φορτικὸν
εἶναι· τόδε δὲ σκόπει, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ἀρέσῃ.

ΕΡΜ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Τὴν φύσιν παντὸς τοῦ σώματος, ὥστε καὶ ζῆν
καὶ περιιέναι, τί σοι δοκεῖ ἔχειν τε καὶ ὀχεῖν ἄλλο ἢ ψυχή;

ΕΡΜ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Τί δέ; καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἁπάντων φύσιν οὐ
πιστεύεις Ἀναξαγόρᾳ νοῦν τε καὶ ψυχὴν εἶναι τὴν διακο-
σμοῦσαν καὶ ἔχουσαν;

ΕΡΜ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καλῶς ἄρα ἂν τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχοι τῇ δυνάμει
ταύτῃ, ἣ φύσιν ὀχεῖ καὶ ἔχει, φυσέχην ἐπονομάζειν. ἔξεστι B
δὲ καὶ ψυχὴν κομψευόμενον λέγειν.

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν, καὶ δοκεῖ γέ μοι τοῦτο ἐκείνου
τεχνικώτερον εἶναι.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἔστι· γελοῖον μέντοι φαίνεται ὡς ἀλη-
θῶς ὀνομαζόμενον ὡς ἐτέθη.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο πῶς φῶμεν ἔχειν;

ΣΩ. Τὸ σῶμα λέγεις;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Πολλαχῇ μοι δοκεῖ τοῦτό γε· ἂν μὲν καὶ σμικρόν 39

---

1. ἔγωγε a. — 9. ἐρασθέντες ἢ θεὸς θνητῆς ἢ θνητοὶ θεᾶς a. — 15. δεινοὶ] καὶ δεινοὶ a. — 16. ἐλέγομεν ab. — 17. τινες καὶ ἐρωτηματικοὶ ἢ καὶ ἐρωτικοὶ συμβαίνουσιν a. — 38. τὰ δὲ βαρύτερα ὀξύτερα auctore Buttmanno bc: τὰ δὲ βαρύτερα libri, τὰ δὲ ὀξέως, βαρύτερα Stephanus. — 40. Τούτων] Τοῦτο a. — 42. ἄλφα] α ac.

3. ἀναλογίζεται a. — 4. δὲ δὴ ΧΔΠm; δὴ abc. — 5-14. ὄπωπε. τί οὖν τὸ - - πυθοίμην; *ΕΡΜ.* Πάνυ γε. *ΣΩ.* Ὥσπερ τοίνυν - - - τοῦ ἀνθρώπου. *ΕΡΜ.* Πῶς γὰρ οὔ; *ΣΩ.* Πειρώμεθα - - ἔμπροσθεν; ψυχὴν λέγεις a. — 10. σῶμά τι καλοῦμεν c. — 21. ἐλλείποντος Stallbaumii operae. — 31. δέ] δαί b. — 32. τε om. a. — 36. ἢ] ᾗ a.

C τις παρακλίνῃ καὶ πάνυ. καὶ γὰρ σῆμά τινές φασιν αὐτὸ εἶναι τῆς ψυχῆς, ὡς τεθαμμένης ἐν τῷ νῦν παρόντι· καὶ διότι αὖ τούτῳ σημαίνει ἃ ἂν σημαίνῃ ἡ ψυχή, καὶ ταύτῃ σῆμα ὀρθῶς καλεῖσθαι. δοκοῦσι μέντοι μοι μάλιστα θέσθαι οἱ ἀμφὶ Ὀρφέα τοῦτο τὸ ὄνομα, ὡς δίκην διδούσης τῆς ψυχῆς, ὧν δὴ ἕνεκα δίδωσι· τοῦτον δὲ περίβολον ἔχειν, ἵνα σῴζηται, δεσμωτηρίου εἰκόνα· εἶναι οὖν τῆς ψυχῆς τοῦτο, ὥσπερ αὐτὸ ὀνομάζεται, ἕως ἂν ἐκτίσῃ τὰ ὀφειλόμενα, τὸ σῶμα, καὶ οὐδὲν δεῖν παράγειν οὐδὲ γράμμα.

D **XVIII.** *ΕΡΜ.* Ταῦτα μέν μοι δοκεῖ ἱκανῶς, ὦ Σώκρατες, εἰρῆσθαι· περὶ δὲ τῶν θεῶν τῶν ὀνομάτων, οἷον καὶ περὶ τοῦ Διὸς νῦν δὴ ἔλεγες, ἔχοιμεν ἄν που κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπισκέψασθαι, κατὰ τίνα ποτὲ ὀρθότητα αὐτῶν τὰ ὀνόματα κεῖται;

ΣΩ. Ναὶ μὰ Δία ἡμεῖς γε, ὦ Ἑρμόγενες, εἴπερ γε νοῦν ἔχοιμεν, ἕνα μὲν τὸν κάλλιστον τρόπον, ὅτι περὶ θεῶν οὐδὲν ἴσμεν, οὔτε περὶ αὐτῶν οὔτε περὶ τῶν ὀνομάτων, ἅττα ποτὲ αὐτοὶ ἑαυτοὺς καλοῦσι· δῆλον γὰρ ὅτι 40 ἐκεῖνοί γε τἀληθῆ καλοῦσι. δεύτερος δ' αὖ τρόπος ὀρθό- E τητος, ὥσπερ ἐν ταῖς εὐχαῖς νόμος ἐστὶν ἡμῖν εὔχεσθαι, οἵτινές τε καὶ ὁπόθεν χαίρουσιν ὀνομαζόμενοι, ταῦτα καὶ 401 ἡμᾶς αὐτοὺς καλεῖν, ὡς ἄλλο μηδὲν εἰδότας· καλῶς γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ νενομίσθαι. εἰ οὖν βούλει, σκοπῶμεν ὥσπερ προειπόντες τοῖς θεοῖς ὅτι περὶ αὐτῶν οὐδὲν ἡμεῖς σκεψόμεθα — οὐ γὰρ ἀξιοῦμεν οἷοί τ' ἂν εἶναι σκοπεῖν — ἀλλὰ περὶ τῶν ἀνθρώπων, ἥντινά ποτε δόξαν ἔχοντες ἐτίθεντο αὐτοῖς τὰ ὀνόματα· τοῦτο γὰρ ἀνεμέσητον.

ΕΡΜ. Ἀλλά μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, μετρίως λέγειν, καὶ οὕτω ποιῶμεν.

B *ΣΩ.* Ἄλλο τι οὖν ἀφ' Ἑστίας ἀρχώμεθα κατὰ τὸν νόμον;

ΕΡΜ. Δίκαιον γοῦν.

ΣΩ. Τί οὖν ἄν τις φαίη διανοούμενον τὸν ὀνομάσαντα Ἑστίαν ὀνομάσαι;

ΕΡΜ. Οὐ μὰ τὸν Δία οὐδὲ τοῦτο οἶμαι ῥᾴδιον εἶναι.

ΣΩ. Κινδυνεύουσι γοῦν, ὦ 'γαθὲ Ἑρμόγενες, οἱ πρῶτοι τὰ ὀνόματα τιθέμενοι οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ μετεωρολόγοι καὶ ἀδολέσχαι τινές.

ΕΡΜ. Τί δή;

ΣΩ. Καταφαίνεταί μοι ἡ θέσις τῶν ὀνομάτων τοιού- 41 των τινῶν ἀνθρώπων εἶναι. καὶ ἐάν τις τὰ ξενικὰ ὀνόματα ἀνασκοπῇ, οὐχ ἧττον ἀνευρίσκεται ὃ ἕκαστον βούλε- C ται. οἷον καὶ ἐν τούτῳ ὃ ἡμεῖς οὐσίαν καλοῦμεν, εἰσὶν οἳ ἐσίαν καλοῦσιν, οἳ δ' αὖ ὠσίαν. πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τὸ ἕτερον ὄνομα τούτων ἡ τῶν πραγμάτων οὐσία Ἑστία καλεῖσθαι ἔχει λόγον· καὶ ὅτι γε αὖ ἡμεῖς τὸ τῆς οὐσίας μετέχον Ἑστίαν φαμέν, καὶ κατὰ τοῦτο ὀρθῶς ἂν καλοῖτο Ἑστία· ἐοίκαμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τὸ παλαιὸν ἐσίαν καλεῖν τὴν οὐσίαν. ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὰς θυσίας ἄν τις ἐννοήσας ἡγήσαιτο οὕτω νοεῖν ταῦτα τοὺς τιθεμένους· τὸ γὰρ πρὸ D πάντων θεῶν τῇ Ἑστίᾳ πρώτῃ προθύειν εἰκὸς ἐκείνους οἵτινες τὴν πάντων οὐσίαν Ἑστίαν ἐπωνόμασαν. ὅσοι δ' αὖ ὠσίαν, σχεδόν τι αὖ οὗτοι καθ' Ἡράκλειτον ἂν ἡγοῖντο τὰ ὄντα ἰέναι τε πάντα καὶ μένειν οὐδέν· τὸ οὖν αἴτιον καὶ τὸ ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶναι τὸ ὠθοῦν, ὅθεν δὴ καλῶς ἔχειν αὐτὸ Ὠσίαν ὠνομάσθαι. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ ὡς παρὰ μηδὲν εἰδότων εἰρήσθω· μετὰ δ' Ἑστίαν δίκαιον Ῥέαν καὶ Κρόνον ἐπισκέψασθαι. καίτοι τό γε τοῦ Κρόνου E ὄνομα ἤδη διήλθομεν. Ἴσως μέντοι οὐδὲν λέγω.

XIX. *ΕΡΜ.* Τί δή, ὦ Σώκρατες; 42

ΣΩ. Ὦ 'γαθέ, ἐννενόηκά τι σμῆνος σοφίας.

ΕΡΜ. Ποῖον δὴ τοῦτο;

ΣΩ. Γελοῖον μὲν πάνυ εἰπεῖν, οἶμαι μέντοι τινὰ 402 πιθανότητα ἔχον.

ΕΡΜ. Τίνα ταύτην;

ΣΩ. Τὸν Ἡράκλειτόν μοι δοκῶ καθορᾶν παλαί' ἄττα σοφὰ λέγοντα, ἀτεχνῶς τὰ ἐπὶ Κρόνου καὶ Ῥέας, ἃ καὶ 265 Ὅμηρος ἔλεγεν.

ΕΡΜ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Λέγει που Ἡράκλειτος ὅτι πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει, καὶ ποταμοῦ ῥοῇ ἀπεικάζων τὰ ὄντα λέγει ὡς δὶς ἐς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί οὖν; δοκεῖ σοι ἀλλοιότερον Ἡρακλείτου νοεῖν B ὁ τιθέμενος τοῖς τῶν ἄλλων θεῶν προγόνοις Ῥέαν τε καὶ Κρόνον; ἆρα οἴει ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου αὐτὸν ἀμφοτέροις ῥευμάτων ὀνόματα θέσθαι, ὥσπερ αὖ Ὅμηρος Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσίν φησι καὶ μητέρα Τηθύν. οἶμαι δὲ καὶ Ἡσίοδος. λέγει δέ που καὶ Ὀρφεὺς ὅτι

Ὠκεανὸς πρῶτος καλλίρροος ἦρξε γάμοιο,
ὅς ῥα κασιγνήτην ὁμομήτορα Τηθὺν ὄπυιεν. C

ταῦτ' οὖν σκόπει ὅτι καὶ ἀλλήλοις συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὰ 43 τοῦ Ἡρακλείτου πάντα τείνει.

ΕΡΜ. Φαίνει τί μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες· τὸ μέντοι τῆς Τηθύος οὐκ ἐννοῶ ὄνομα τί βούλεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ὀλίγου αὐτὸ λέγει ὅτι πηγῆς ὄνομα ἐπικεκρυμμένον ἐστί. τὸ γὰρ διαττώμενον καὶ τὸ ἠθούμενον πηγῆς ἀπείκασμά ἐστιν· ἐκ δὲ τούτων ἀμφο- D τέρων τῶν ὀνομάτων ἡ Τηθὺς τὸ ὄνομα ξύγκειται.

ΕΡΜ. Τοῦτο μέν, ὦ Σώκρατες, κομψόν.

ΣΩ. Τί δ' οὐ μέλλει; Ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; τὸν μὲν Δία εἴπομεν.

ΕΡΜ. Ναί.

---

1. παρακλίνῃ, καὶ πάνυ abc. Cfr. 418 A. — 3. σημήνῃ ab. — 8. αὐτὸ ὥσπερ a. — 9. οὐδὲ] οὐδὲν ΧΔΠGl. — 19. αὐτοὶ om. a. — 27. ἥν ποτέ τινα a. — 47. ὅτε c.

2. ἐσσίαν ΧΓΔΠBIXlm, ἐσσίαν AEGH. — 9. τὸ ante ἀρχηγὸν om. a. — 17. μὲν om. a. — 20. παλαί'] πάλαι Ficinus. — 29. ὅτι θέμενος a. — 30. ταὐτομάτου Gb. — 31. αὖ] οὖν a. — Iliad. ξ, 201. 302. — 33. Orphica p. 384. ed. Herm. — 34. καλλιῤῥόου a. — 41. διαττόμενον a. — 45. μέλλω ab.

ΣΩ. Τοὺς ἀδελφοὺς δὴ αὐτοῦ λέγωμεν, τόν τε Ποσειδῶ καὶ τὸν Πλούτωνα καὶ τὸ ἕτερον ὄνομα ὃ ὀνομάζουσιν αὐτόν.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν τοῦ Ποσειδῶνός μοι φαίνεται
E ὠνομάσθαι, τοῦ πρώτου ὀνομάσαντος, ὅτι αὐτὸν βαδίζοντα ἐπέσχεν ἡ τῆς θαλάττης φύσις καὶ οὐκέτι εἴασε προελθεῖν, ἀλλ' ὥσπερ δεσμὸς τῶν ποδῶν αὐτῷ ἐγένετο. τὸν οὖν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως ταύτης θεὸν ὠνόμασε
44 Ποσειδῶνα, ὡς ποσίδεσμον ὄντα· τὸ δὲ ε ἔγκειται ἴσως εὐπρεπείας ἕνεκα. τάχα δὲ οὐκ ἂν τοῦτο λέγοι, ἀλλ' ἀντὶ
403 τοῦ σῖγμα δύο λάβδα τὸ πρῶτον ἐλέγετο, ὡς πολλὰ εἰδότος τοῦ θεοῦ. ἴσως δὲ ἀπὸ τοῦ σείειν ὁ σείων ὠνόμασται· πρόσκειται δὲ τὸ πῖ καὶ τὸ δέλτα. Τὸ δὲ Πλούτωνος, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν τοῦ πλούτου δόσιν, ὅτι ἐκ τῆς γῆς κάτωθεν ἀνίεται ὁ πλοῦτος, ἐπωνομάσθη· ὁ δὲ Ἅιδης, οἱ πολλοὶ μέν μοι δοκοῦσιν ὑπολαμβάνειν τὸ ἀειδὲς προσειρῆσθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ φοβούμενοι τὸ ὄνομα Πλούτωνα καλοῦσιν αὐτόν.

ΕΡΜ. Σοὶ δὲ πῶς φαίνεται, ὦ Σώκρατες;

B **XX.** ΣΩ. Πολλαχῇ ἔμοιγε δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι διημαρτηκέναι περὶ τούτου τοῦ θεοῦ τῆς δυνάμεως καὶ φοβεῖσθαι αὐτὸν οὐκ ἄξιον. ὅτι τε γάρ, ἐπειδὰν ἅπαξ τις ἡμῶν ἀποθάνῃ, ἀεὶ ἐκεῖ ἐστί, φοβοῦνται, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ γυμνὴ τοῦ σώματος παρ' ἐκεῖνον ἀπέρχεται, καὶ τοῦτο πεφόβηνται· τὰ δ' ἐμοὶ δοκεῖ πάντα ἐς ταὐτόν τι συντείνειν, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ὄνομα.

ΕΡΜ. Πῶς δή;

C ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ, ἅ γέ μοι φαίνεται. εἰπὲ γάρ μοι, δεσμὸς ζῴῳ ὁτῳοῦν, ὥστε μένειν ὁπουοῦν, πότερος ἰσχυρότερός ἐστιν, ἀνάγκη ἢ ἐπιθυμία;

45 ΕΡΜ. Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἡ ἐπιθυμία.

ΣΩ. Οἴει οὖν τὸν Ἅιδην οὐκ ἂν πολλοὺς ἐκφεύγειν, εἰ μὴ τῷ ἰσχυροτάτῳ δεσμῷ ἔδει τοὺς ἐκεῖσε ἰόντας;

ΕΡΜ. Δῆλα δή.

ΣΩ. Ἐπιθυμίᾳ ἄρα τινὶ αὐτούς, ὡς ἔοικε, δεῖ, εἴπερ τῷ μεγίστῳ δεσμῷ δεῖ, καὶ οὐκ ἀνάγκῃ.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπιθυμίαι αὖ πολλαί εἰσιν;

ΕΡΜ. Ναί.

D ΣΩ. Τῇ μεγίστῃ ἄρα ἐπιθυμίᾳ τῶν ἐπιθυμιῶν δεῖ αὐτούς, εἴπερ μέλλει τῷ μεγίστῳ δεσμῷ κατέχειν.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν τις μείζων ἐπιθυμία ἢ ὅταν τίς τῳ συνὼν οἴηται δι' ἐκεῖνον ἔσεσθαι ἀμείνων ἀνήρ;

ΕΡΜ. Μὰ Δί' οὐδ' ὁπωστιοῦν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Διὰ ταῦτα ἄρα φῶμεν, ὦ Ἑρμόγενες, οὐδένα δεῦρο ἐθελῆσαι ἀπελθεῖν τῶν ἐκεῖθεν, οὐδὲ αὐτὰς τὰς Σειρῆνας, ἀλλὰ κατακεκηλῆσθαι ἐκείνας τε καὶ τοὺς ἄλλους
πάντας· οὕτω καλούς τινας, ὡς ἔοικεν, ἐπίσταται λόγους E
λέγειν ὁ Ἅιδης, καὶ ἔστιν, ὥς γε ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ὁ θεὸς οὗτος τέλεος σοφιστής τε καὶ μέγας εὐεργέτης τῶν
παρ' αὐτῷ, ὅς γε καὶ τοῖς ἐνθάδε τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀνίησιν· 46
οὕτω πολλὰ αὐτῷ τὰ περιόντα ἐκεῖ ἐστί, καὶ τὸν Πλούτωνα ἀπὸ τούτου ἔσχε τὸ ὄνομα. καὶ τὸ αὖ μὴ ἐθέλειν συνεῖναι τοῖς ἀνθρώποις ἔχουσι τὰ σώματα, ἀλλὰ τότε
συγγίγνεσθαι ἐπειδὰν ἡ ψυχὴ καθαρὰ ᾖ πάντων τῶν περὶ 404
τὸ σῶμα κακῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, οὐ φιλόσοφον δοκεῖ σοι εἶναι καὶ εὖ ἐντεθυμημένον, ὅτι οὕτω μὲν ἂν κατέχοι αὐτοὺς δήσας τῇ περὶ ἀρετὴν ἐπιθυμίᾳ, ἔχοντας δὲ τὴν τοῦ σώματος πτόησιν καὶ μανίαν οὐδ' ἂν ὁ Κρόνος δύναιτο ὁ πατὴρ συγκατέχειν αὐτῷ ἐν τοῖς δεσμοῖς δήσας τοῖς αὐτοῦ λεγομένοις;

ΕΡΜ. Κινδυνεύεις τι λέγειν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καὶ τό γε ὄνομα ὁ Ἅιδης, ὦ Ἑρμόγενες, πολ-
λοῦ δεῖ ἀπὸ τοῦ ἀειδοῦς ἐπωνομάσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον B
ἀπὸ τοῦ πάντα τὰ καλὰ εἰδέναι, ἀπὸ τούτου ὑπὸ τοῦ νομοθέτου Ἅιδης ἐκλήθη.

XXI. ΕΡΜ. Εἶεν· τί δὲ δὴ Δήμητράν τε καὶ Ἥραν καὶ Ἀπόλλω καὶ Ἀθηνᾶν καὶ Ἥφαιστον καὶ Ἄρη καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, πῶς λέγομεν;

ΣΩ. Δημήτηρ μὲν φαίνεται κατὰ τὴν δόσιν τῆς ἐδω-
δῆς διδοῦσα ὡς μήτηρ κεκλῆσθαι, Ἥρα δὲ ἐρατή τις, 47
ὥσπερ οὖν καὶ λέγεται ὁ Ζεὺς αὐτῆς ἐρασθεὶς ἔχειν. ἴσως C
δὲ μετεωρολογῶν ὁ νομοθέτης τὸν ἀέρα Ἥραν ὠνόμασεν ἐπικρυπτόμενος, θεὶς τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τελευτήν· γνοίης δ' ἄν, εἰ πολλάκις λέγοις τὸ τῆς Ἥρας ὄνομα. Φερρέφαττα δέ, πολλοὶ μὲν καὶ τοῦτο φοβοῦνται τὸ ὄνομα καὶ τὸν Ἀπόλλω, ὑπὸ ἀπειρίας, ὡς ἔοικεν, ὀνομάτων ὀρθότητος. καὶ γὰρ μεταβάλλοντες σκοποῦνται τὴν Φερσεφόνην, καὶ
δεινὸν αὐτοῖς φαίνεται· τὸ δὲ μηνύει σοφὴν εἶναι τὴν 266
θεόν· ἅτε γὰρ φερομένων τῶν πραγμάτων, τὸ ἐφαπτό- D
μενον καὶ ἐπαφῶν καὶ δυνάμενον ἐπακολουθεῖν σοφία ἂν εἴη. Φερέπαφα οὖν διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἐπαφὴν τοῦ φερομένου ἡ θεὸς ἂν ὀρθῶς καλοῖτο, ἢ τοιοῦτόν τι· δι' ὅπερ καὶ σύνεστιν αὐτῇ ὁ Ἅιδης σοφὸς ὤν, διότι τοιαύτη ἐστί. νῦν δὲ αὐτῆς ἐκκλίνουσι τὸ ὄνομα, εὐστομίαν περὶ πλείονος ποιούμενοι τῆς ἀληθείας, ὥστε Φερρέφατταν
αὐτὴν καλεῖν. ταὐτὸν δὲ καὶ περὶ τὸν Ἀπόλλω, ὅπερ E
λέγω, πολλοὶ πεφόβηνται περὶ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, ὥς τι δεινὸν μηνύοντος. ἢ οὐκ ᾔσθησαι;

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν, καὶ ἀληθῆ λέγεις.

---

10. εἰ] ε ac. — 12. τοῦ ε δύο λλ a. — 14. δὲ καὶ τὸ a. — πῖ καὶ τὸ δέλτα] π καὶ τὸ ο καὶ τὸ δ Σa, π καὶ τὸ δ c. — 21, οἱ om. ΓΔΞΠΣΤG. — 23. ἄξιον] Fort. ἄξιον ὄν. Bait. — 26. δέ μοι a. — τίς a.

5. λέγειν λόγους a. — 12. φιλοσόφου - - ἐντεθυμημένου cum Ficino Heusdius. — σοὶ δοκεῖ a. — 15. πτοίησιν a. — 23. δὲ] δαὶ b. — δὴ om. a. — Δήμητρα Proclus p. 96 ed. Boiss. — 24. Ἄρην ab. — 27. μήτηρ, Δημήτηρ κεκλῆσθαι ab. — δὲ ὡς ἐρατή ab. — 28. ὁ ἐρασθεὶς ϡΓΔΛΠBCFHXlm, ὁ ἐραστὴς ΣΤ. — ἔχει ϡΓΔΛΠ BCEFGHIXlm. — 30. ἐπὶ τὴν τελευτήν c. — 32 et 41. τοὔνομα Gb.

48 ΣΩ. Τὸ δέ γ' ἐστίν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κάλλιστα κείμενον
πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.

ΕΡΜ. Πῶς δή;

ΣΩ. Ἐγὼ πειράσομαι φράσαι ὅ γέ μοι φαίνεται· οὐ
405 γὰρ ἔστιν ὅ τι ἂν μᾶλλον ὄνομα ἥρμοσεν ἓν ὂν τέτταρσι
δυνάμεσι ταῖς τοῦ θεοῦ, ὥστε πασῶν ἐφάπτεσθαι καὶ
δηλοῦν τρόπον τινὰ μουσικήν τε καὶ μαντικὴν καὶ ἰατρι-
κὴν καὶ τοξικήν.

ΕΡΜ. Λέγε δή· ἄτοπον γάρ τί μοι λέγεις τὸ ὄνομα
εἶναι.

XXII. ΣΩ. Εὐάρμοστον μὲν οὖν, ἅτε μουσικοῦ
ὄντος τοῦ θεοῦ· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ κάθαρσις καὶ οἱ κα-
θαρμοὶ καὶ κατὰ τὴν ἰατρικὴν καὶ κατὰ τὴν μαντικὴν καὶ
αἱ τοῖς ἰατρικοῖς φαρμάκοις καὶ αἱ τοῖς μαντικοῖς περι-
B θειώσεις τε καὶ τὰ λουτρὰ τὰ ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ αἱ
περιρράνσεις, πάντα ἕν τι ταῦτα δύναιτ' ἄν, καθαρὸν
παρέχειν τὸν ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν
ψυχήν. ἢ οὔ;

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ καθαίρων θεὸς καὶ ὁ ἀπολούων τε καὶ
ἀπολύων τῶν τοιούτων κακῶν οὗτος ἂν εἴη;

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

49 ΣΩ. Κατὰ μὲν τοίνυν τὰς ἀπολύσεις τε καὶ ἀπολού-
C σεις, ὡς ἰατρὸς ὢν τῶν τοιούτων, ἀπολούων ἂν ὀρθῶς
καλοῖτο· κατὰ δὲ τὴν μαντικὴν καὶ τὸ ἀληθές τε καὶ τὸ
ἁπλοῦν (ταὐτὸν γάρ ἐστιν), ὥσπερ οὖν οἱ Θετταλοὶ κα-
λοῦσιν αὐτόν, ὀρθότατ' ἂν καλοῖτο· Ἀπλῶν γάρ φασι
πάντες Θετταλοὶ τοῦτον τὸν θεόν. διὰ δὲ τὸ ἀεὶ βολῶν
ἐγκρατὴς εἶναι τοξικῇ ἀεὶ βάλλων ἐστί. κατὰ δὲ τὴν μου-
σικὴν δεῖ ὑπολαβεῖν, ὥσπερ τὸν ἀκόλουθόν τε καὶ τὴν
ἄκοιτιν, ὅτι τὸ ἄλφα σημαίνει πολλαχοῦ τὸ ὁμοῦ, καὶ
ἐνταῦθα τὴν ὁμοῦ πόλησιν καὶ περὶ τὸν οὐρανόν, οὓς δὴ
D πόλους καλοῦσι, καὶ τὴν περὶ τὴν ἐν τῇ ᾠδῇ ἁρμονίαν,
ἣ δὴ συμφωνία καλεῖται, ὅτι ταῦτα πάντα, ὥς φασιν οἱ
κομψοὶ περὶ μουσικὴν καὶ ἀστρονομίαν, ἁρμονίᾳ τινὶ πολεῖ
ἅμα πάντα. ἐπιστατεῖ δὲ οὗτος ὁ θεὸς τῇ ἁρμονίᾳ ὁμο-
πολῶν αὐτὰ πάντα καὶ κατὰ θεοὺς καὶ κατ' ἀνθρώπους.
ὥσπερ οὖν τὸν ὁμοκέλευθον καὶ ὁμόκοιτιν ἀκόλουθον καὶ
ἄκοιτιν ἐκαλέσαμεν, μεταβαλόντες ἀντὶ τοῦ οὐ ἄλφα, οὕτω
καὶ Ἀπόλλωνα ἐκαλέσαμεν, ὃς ἦν ὁμοπολῶν, ἕτερον λάβδα
E ἐμβαλόντες, ὅτι ὁμώνυμον ἐγίγνετο τῷ χαλεπῷ ὀνόματι.
50 ὅπερ καὶ νῦν ὑποπτεύοντές τινες διὰ τὸ μὴ ὀρθῶς σκο-
πεῖσθαι τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματος φοβοῦνται αὐτὸ ὡς
σημαῖνον φθοράν τινα. τὸ δὲ πολύ, ὥσπερ ἄρτι ἐλέγετο,
406 πασῶν ἐφαπτόμενον κεῖται τῶν τοῦ θεοῦ δυνάμεων, ἁπλοῦ,
ἀεὶ βάλλοντος, ἀπολούοντος, ὁμοπολοῦντος. Τὰς δὲ Μού-
σας τε καὶ ὅλως τὴν μουσικὴν ἀπὸ τοῦ μῶσθαι, ὡς ἔοικε,
καὶ τῆς ζητήσεώς τε καὶ φιλοσοφίας τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπω-
νόμασε. Λητὼ δὲ ἀπὸ τῆς πρᾳότητος τῆς θεοῦ, κατὰ
τὸ ἐθελήμονα εἶναι ὧν ἄν τις δέηται. ἴσως δὲ ὡς οἱ ξένοι
καλοῦσι· πολλοὶ γὰρ Ληθὼ καλοῦσιν· ἔοικεν οὖν πρὸς τὸ
μὴ τραχὺ τοῦ ἤθους ἀλλ' ἥμερόν τε καὶ λεῖον Ληθὼ
κεκλῆσθαι ὑπὸ τῶν τοῦτο καλούντων. Ἄρτεμις δὲ τὸ ἀρ- B
τεμὲς φαίνεται καὶ τὸ κόσμιον, διὰ τὴν τῆς παρθενίας
ἐπιθυμίαν. ἴσως δὲ ἀρετῆς ἵστορα τὴν θεὸν ἐκάλεσεν ὁ
καλέσας, τάχα δ' ἂν καὶ ὡς τὸν ἄροτον μισησάσης τὸν
ἀνδρὸς ἐν γυναικί· ἢ διὰ τούτων τι ἢ διὰ πάντα ταῦτα
τὸ ὄνομα τοῦτο ὁ τιθέμενος ἔθετο τῇ θεῷ.

XXIII. ΕΡΜ. Τί δὲ ὁ Διόνυσός τε καὶ ἡ Ἀφροδίτη;

ΣΩ. Μεγάλα, ὦ παῖ Ἱππονίκου, ἐρωτᾷς. ἀλλ' ἔστι
γὰρ καὶ σπουδαίως εἰρημένος ὁ τρόπος τῶν ὀνομάτων 51
τούτοις τοῖς θεοῖς καὶ παιδικῶς. τὸν μὲν οὖν σπουδαῖον C
ἄλλους τινὰς ἐρώτα, τὸν δὲ παιδικὸν οὐδὲν κωλύει διελ-
θεῖν· φιλοπαίσμονες γὰρ καὶ οἱ θεοί. ὅ τε γὰρ Διόνυσος
εἴη ἂν ὁ διδοὺς τὸν οἶνον, Διδοίνυσος ἐν παιδιᾷ καλού-
μενος· οἶνος δ', ὅτι οἴεσθαι νοῦν ἔχειν ποιεῖ τῶν πινόντων
τοὺς πολλοὺς οὐκ ἔχοντας, οἰόνους δικαιότατ' ἂν καλού-
μενος. περὶ δὲ Ἀφροδίτης οὐκ ἄξιον Ἡσιόδῳ ἀντιλέγειν,
ἀλλὰ ξυγχωρεῖν ὅτι διὰ τὴν τοῦ ἀφροῦ γένεσιν Ἀφροδίτη
ἐκλήθη. D

ΕΡΜ. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' Ἀθηνᾶς Ἀθηναῖός γ' ὤν, ὦ
Σώκρατες, ἐπιλήσει, οὐδ' Ἡφαίστου τε καὶ Ἄρεως.

ΣΩ. Οὐδὲ εἰκός γε.

ΕΡΜ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἕτερον ὄνομα αὐτῆς οὐ χαλεπὸν
εἰπεῖν δι' ὃ κεῖται.

ΕΡΜ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Παλλάδα που αὐτὴν καλοῦμεν.

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ὀρχή-
σεως ἡγούμενοι τεθῆναι ὀρθῶς ἄν, ὡς ἐγῷμαι, ἡγοίμεθα· E
τὸ γάρ που ἢ αὑτὸν ἢ τι ἄλλο μετεωρίζειν ἢ ἀπὸ τῆς γῆς 52
ἢ ἐν ταῖς χερσὶ πάλλειν τε καὶ πάλλεσθαι καὶ ὀρχεῖν καὶ 407
ὀρχεῖσθαι καλοῦμεν.

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Παλλάδα μὲν τοίνυν ταύτῃ.

ΕΡΜ. Καὶ ὀρθῶς γε. ἀλλὰ δὴ τὸ ἕτερον πῶς λέγεις;

ΣΩ. Τὸ τῆς Ἀθηνᾶς;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τοῦτο ἐμβριθέστερον, ὦ φίλε. ἐοίκασι δὴ καὶ

---

4. γ' ἐμοὶ G b. — 5. ἥρμοσεν ὄνομα a. — 14. αἱ ante τοῖς μαντικοῖς om. c. — 15. τὰ ante λουτρὰ om. a. — 16. πάντα ταῦτα ἕν τι δύναιντ' ἂν a. — 20. καὶ ὁ ἀπολύων a. — 24. ἀπολύων a. — 27. Ἀπλὸν a. — 28. βόλων ΧΓΔΛΠΒCΕΗΧlm. — 31. ἄλφα] α ac. — 33. τὴν ante περὶ om. ΓΛm et pr. Ξ, seclusit Stallbaumius. — 39. μεταβάλλοντες a. — οὐ ἄλφα] ο α ac. — 40. λάβδα] λ ac. — 41. ἐμβάλλοντες a. — 44. πολὺ] πολὺ μᾶλλον rc. Γ, [πολὺ] cum Heindorfio c. Conf. Winckelmannus ad Euthyd. p. 15.

3. ἐπωνόμασαν cod. Gudianus et G. — 8. δὲ τὸ] δὲ διὰ τὸ Stephanus. (δὲ ἀπὸ τοῦ cod. Darmstadiensis.) — 10. ἵστορα a. — 14. δὲ] δαὶ ab. — 19. φιλοπαίγμονες a. — 23. Theog. 195 sqq. — 27. Ἄρεος ab. — 37. ἢ ante ἀπὸ om. cod. Gudianus et Ficinus.

407 οἱ παλαιοὶ τὴν Ἀθηνᾶν νομίζειν ὥσπερ οἱ νῦν περὶ Ὅμη-
ρον δεινοί. καὶ γὰρ τούτων οἱ πολλοὶ ἐξηγούμενοι τὸν
B ποιητήν φασι τὴν Ἀθηνᾶν αὐτὸν νοῦν τε καὶ διάνοιαν
πεποιηκέναι, καὶ ὁ τὰ ὀνόματα ποιῶν ἔοικε τοιοῦτόν τι
περὶ αὐτῆς διανοεῖσθαι, ἔτι δὲ μειζόνως λέγων θεοῦ νόησιν
ὡσπερεὶ λέγει ὅτι ἁ θεονόα ἐστὶν αὕτη, τῷ ἄλφα ξενικῶς
ἀντὶ τοῦ ἦτα χρησάμενος καὶ τὸ ἰῶτα καὶ τὸ σίγμα ἀφε-
λών. ἴσως δὲ οὐδὲ ταύτῃ, ἀλλ' ὡς τὰ θεῖα νοούσης αὐτῆς
διαφερόντως τῶν ἄλλων Θεονόην ἐκάλεσεν. οὐδὲν δὲ ἀπέχει
καὶ τὴν ἐν τῷ ἤθει νόησιν, ὡς οὖσαν τὴν θεὸν ταύτην,
C Ἠθονόην μὲν βούλεσθαι προσειπεῖν· παραγαγὼν δὲ ἢ
αὐτὸς ἤ τινες ὕστερον ἐπὶ τὸ κάλλιον, ὡς ᾤοντο, Ἀθηνᾶν
ἐκάλεσαν.

53 ΕΡΜ. Τί δὲ δὴ τὸν Ἥφαιστον; πῇ λέγεις;

E ΣΩ. Ἦ τὸν γενναῖον τὸν φάεος ἵστορα ἐρωτᾷς;

ΕΡΜ. Ἔοικα.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτος μὲν παντὶ δῆλος Φαῖστος ὤν, τὸ
ἦτα προσελκυσάμενος;

ΕΡΜ. Κινδυνεύει, ἐὰν μή πῄ σοι, ὡς ἔοικεν, ἔτι
ἄλλῃ δόξῃ.

ΣΩ. Ἀλλ' ἵνα μὴ δόξῃ, τὸν Ἄρη ἐρώτα.

ΕΡΜ. Ἐρωτῶ.

D ΣΩ. Οὐκοῦν, εἰ μὲν βούλει, κατὰ τὸ ἄρρεν τε καὶ
κατὰ τὸ ἀνδρεῖον Ἄρης ἂν εἴη· εἰ δ' αὖ κατὰ τὸ σκληρόν
τε καὶ ἀμετάστροφον, ὃ δὴ ἄρρατον καλεῖται, καὶ ταύτῃ
ἂν πανταχῇ πολεμικῷ θεῷ πρέποι Ἄρη καλεῖσθαι.

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐκ μὲν οὖν τῶν θεῶν πρὸς θεῶν ἀπαλλαγῶμεν·
ὡς ἐγὼ δέδοικα περὶ αὐτῶν διαλέγεσθαι· περὶ δὲ ἄλλων,
ὧν τινων βούλει, πρόβαλλέ μοι, ὄφρα ἴδηαι οἷοι Εὐθύ-
φρονος ἵπποι.

E ΕΡΜ. Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα, ἔτι γε ἓν ἐρόμενός σε
54 περὶ Ἑρμοῦ, ἐπειδή με καὶ οὔ φησι Κρατύλος Ἑρμογένη
εἶναι. πειρώμεθα οὖν τὸν Ἑρμῆν σκέψασθαι, τί καὶ νοεῖ
τὸ ὄνομα, ἵνα καὶ εἰδῶμεν εἴ τι ὅδε λέγει.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἔοικε περὶ λόγον τι εἶναι ὁ
Ἑρμῆς, καὶ τὸ ἑρμηνέα εἶναι καὶ τὸ ἄγγελον καὶ τὸ κλο-
408 πικόν τε καὶ τὸ ἀπατηλὸν ἐν λόγοις καὶ τὸ ἀγοραστικόν,
περὶ λόγου δύναμίν ἐστι πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία· ὅπερ
οὖν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, τὸ εἴρειν λόγου χρεία
ἐστί, τὸ δέ, οἷον καὶ Ὅμηρος πολλαχοῦ λέγει, ἐμήσατο
φησί, τοῦτο δὲ μηχανήσασθαί ἐστιν. ἐξ ἀμφοτέρων οὖν
τούτων τὸν τὸ λέγειν τε καὶ τὸν λόγον μησάμενον, [τὸ δὲ
λέγειν δή ἐστιν εἴρειν,] τοῦτον τὸν θεὸν ὡσπερεὶ ἐπιτάττει
ἡμῖν ὁ νομοθέτης, Ὦ ἄνθρωποι, ὃς τὸ εἴρειν ἐμήσατο,
δικαίως ἂν καλοῖτο ὑπὸ ὑμῶν Εἰρέμης. νῦν δὲ ἡμεῖς, ὡς B
οἰόμεθα, καλλωπίζοντες τὸ ὄνομα Ἑρμῆν καλοῦμεν. [καὶ
ἥ γε Ἶρις ἀπὸ τοῦ εἴρειν ἔοικε κεκλημένη, ὅτι ἄγγελος ἦν.]

ΕΡΜ. Νὴ τὸν Δία, εὖ ἄρα μοι δοκεῖ Κρατύλος
λέγειν τὸ ἐμὲ μὴ εἶναι Ἑρμογένη· οὔκουν εὐμήχανός γέ
εἰμι λόγου.

XXIV. ΣΩ. Καὶ τό γε τὸν Πᾶνα τοῦ Ἑρμοῦ εἶναι
υἱὸν διφυῆ ἔχει τὸ εἰκός, ὦ ἑταῖρε.

ΕΡΜ. Πῶς δή; C 55

ΣΩ. Οἶσθα ὅτι ὁ λόγος τὸ πᾶν σημαίνει καὶ κυκλεῖ
καὶ πολεῖ ἀεί. καὶ ἔστι διπλοῦς, ἀληθής τε καὶ ψευδής.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀληθὲς αὐτοῦ λεῖον καὶ θεῖον
καὶ ἄνω οἰκοῦν ἐν τοῖς θεοῖς, τὸ δὲ ψεῦδος κάτω ἐν
τοῖς πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τραχὺ καὶ τραγικόν·
ἐνταῦθα γὰρ πλεῖστοι οἱ μῦθοί τε καὶ τὰ ψεύδη ἐστί,
περὶ τὸν τραγικὸν βίον.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὀρθῶς ἄρα ὁ πᾶν μηνύων καὶ ἀεὶ πολῶν Πὰν
αἰπόλος εἴη, διφυὴς Ἑρμοῦ υἱός, τὰ μὲν ἄνωθεν λεῖος, D
τὰ δὲ κάτωθεν τραχὺς καὶ τραγοειδής. καὶ ἔστιν ἤτοι
λόγος ἢ λόγου ἀδελφὸς ὁ Πάν, εἴπερ Ἑρμοῦ υἱός ἐστιν·
ἀδελφῷ δὲ ἐοικέναι ἀδελφὸν οὐδὲν θαυμαστόν. Ἀλλ' ὅπερ
ἐγὼ ἔλεγον, ὦ μακάριε, ἀπαλλαγῶμεν ἐκ τῶν θεῶν.

ΕΡΜ. Τῶν γε τοιούτων, ὦ Σώκρατες, εἰ βούλει.
περὶ δὲ τῶν τοιῶνδε τί σε κωλύει διελθεῖν, οἷον ἡλίου τε
καὶ σελήνης καὶ ἄστρων καὶ γῆς καὶ αἰθέρος καὶ ἀέρος
καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ὡρῶν καὶ ἐνιαυτοῦ; E

ΣΩ. Συχνὰ μέν μοι προστάττεις, ὅμως δὲ εἴπερ σοι 56
κεχαρισμένον ἔσται, ἐθέλω.

ΕΡΜ. Καὶ μὴν χαριεῖ.

ΣΩ. Τί δὴ οὖν πρῶτον βούλει; ἢ ὥσπερ εἶπες, τὸν
ἥλιον διέλθωμεν;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἔοικε τοίνυν κατάδηλον γενόμενον ἂν μᾶλλον,
εἰ τῷ Δωρικῷ τις ὀνόματι χρῷτο. ἅλιον γὰρ καλοῦσιν οἱ 409
Δωριεῖς· ἅλιος οὖν εἴη μὲν ἂν κατὰ τὸ ἁλίζειν εἰς ταὐτὸ
τοὺς ἀνθρώπους, ἐπειδὰν ἀνατείλῃ, εἴη δ' ἂν καὶ τῷ
περὶ τὴν γῆν ἀεὶ εἱλεῖν ἰών, ἐοίκοι δ' ἂν καὶ ὅτι ποικίλλει
ἰὼν τὰ γιγνόμενα ἐκ τῆς γῆς· τὸ δὲ ποικίλλειν καὶ αἰολεῖν
ταὐτόν.

ΕΡΜ. Τί δὲ ἡ σελήνη;

ΣΩ. Τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα φαίνεται τὸν Ἀναξαγόραν πιέζειν.

---

6. ἁ θεονόα auctore Buttmanno bc: ἡ Θεονόη a. — ἄλφα - ἦτα] α - η ac. — 7. τὸ ἰῶτα καὶ τὸ σίγμα] τὸ ι καὶ τὸ σ ac, τὸ σ καὶ τὸ ι καὶ τὸ σ Buttmannus. — 8. οὐ ΓΛΠBCEFGHIXlm. — 12. Ἀθηνάαν b. — 14. δὲ] δαὶ ab. — 18. ἦτα] η ac. — προσελκυσάμενος] προσαλκυσάμενος, τὸ εἶναι Ἥφαιστον a. — 19. ὡς ἔοικεν om. a. — 29. ἄλλων ὧν τινων G: ἄλλων τινῶν ΧΔΣΤ et pr. Π, ἄλλων τινων εἰ Ξ, ἄλλων εἴ τινων abc. — 30. ὄφρα ἴδηαι οἷοι - ἵπποι] Hom. Iliad. ε, 221 seq. — 36. τι] τε a. — 37. κλωπικόν a. — 40. ἔμπροσθεν a. — 43. τὸν λόγον] τὸ εἴρειν Ξ a. — τὸ δὲ λέγειν δή ἐστιν εἴρειν auctoribus Cornario et Heindorfio tamquam glossema seclusimus.

3. καὶ ἥ γε Ἶρις - - - ἄγγελος ἦν auctore Heindorfio post Bekkerum et ipsi seclusimus. — 17. ψευδῆ a. — 33. βούλει πρῶτον a. — 38. ἂν om. ΧΔΠΤ et pr. Ξ. — 43. δὲ] δαὶ b.

ΕΡΜ. Τί δή;

ΣΩ. Ἔοικε δηλοῦντι παλαιότερον ὃ ἐκεῖνος νεωστὶ
B ἔλεγεν, ὅτι ἡ σελήνη ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς.

ΕΡΜ. Πῶς δή;

ΣΩ. Τὸ μέν που σέλας καὶ τὸ φῶς ταὐτόν.

ΕΡΜ. Ναί.

57 ΣΩ. Νέον δέ που καὶ ἕνον ἀεί ἐστι περὶ τὴν σελήνην τοῦτο τὸ φῶς, εἴπερ ἀληθῆ οἱ Ἀναξαγόρειοι λέγουσι· κύκλῳ γάρ που ἀεὶ αὐτὴν περιιὸν νέον ἀεὶ ἐπιβάλλει, ἕνον δὲ ὑπάρχει τὸ τοῦ προτέρου μηνός.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Σελαναίαν δέ γε καλοῦσιν αὐτὴν πολλοί.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὅτι δὲ σέλας νέον τε καὶ ἕνον ἔχει ἀεί, σελαενονεοάεια μὲν δικαιότατ' ἂν τῶν ὀνομάτων καλοῖτο, συγ-
C κεκροτημένον δὲ σελαναία κέκληται.

ΕΡΜ. Διθυραμβῶδές γε τοῦτο τοὔνομα, ὦ Σώκρατες. ἀλλὰ τὸν μῆνα καὶ τὰ ἄστρα πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ὁ μὲν μεὶς ἀπὸ τοῦ μειοῦσθαι εἴη ἂν μείης ὀρθῶς κεκλημένος, τὰ δ' ἄστρα ἔοικε τῆς ἀστραπῆς ἐπωνυμίαν ἔχειν. ἡ δὲ ἀστραπή, ὅτι τὰ ὦπα ἀναστρέφει, ἀναστρωπὴ ἂν εἴη, νῦν δὲ ἀστραπὴ καλλωπισθεῖσα κέκληται.

248 ΕΡΜ. Τί δὲ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ;

D ΣΩ. Τὸ πῦρ ἀπορῶ· καὶ κινδυνεύει ἤτοι ἡ τοῦ Εὐθύφρονός με μοῦσα ἐπιλελοιπέναι, ἢ τοῦτό τι παγχάλεπον εἶναι. σκέψαι οὖν ἣν εἰσάγω μηχανὴν ἐπὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ἃ ἂν ἀπορῶ.

ΕΡΜ. Τίνα δή;

58 ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. ἀπόκριναι γάρ μοι· ἔχοις ἂν εἰπεῖν πῦρ κατὰ τίνα τρόπον καλεῖται;

ΕΡΜ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Σκέψαι δὴ ὃ ἐγὼ ὑποπτεύω περὶ αὐτοῦ. ἐννοῶ γὰρ ὅτι πολλὰ οἱ Ἕλληνες ὀνόματα, ἄλλως τε καὶ οἱ
E ὑπὸ τοῖς βαρβάροις οἰκοῦντες, παρὰ τῶν βαρβάρων εἰλήφασιν.

ΕΡΜ. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Εἴ τις ζητοῖ ταῦτα κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν ὡς εἰκότως κεῖται, ἀλλὰ μὴ κατ' ἐκείνην, ἐξ ἧς τὸ ὄνομα τυγχάνει ὄν, οἶσθα ὅτι ἀποροῖ ἄν.

ΕΡΜ. Εἰκότως γε.

410 ΣΩ. Ὅρα τοίνυν καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τὸ πῦρ μή τι βαρβαρικὸν ᾖ. τοῦτο γὰρ οὔτε ῥᾴδιον προσάψαι ἐστὶν Ἑλληνικῇ φωνῇ, φανεροί τ' εἰσὶν οὕτως αὐτὸ καλοῦντες Φρύγες, σμικρόν τι παρακλίνοντες· καὶ τό γε ὕδωρ καὶ τὰς κύνας καὶ ἄλλα πολλά.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν δεῖ ταῦτα προσβιάζεσθαι, ἐπεὶ ἔχοι γ' ἄν τις εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. Τὸ μὲν οὖν πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ ταύτῃ ἀπωθοῦμαι· ὁ δὲ δὴ ἀὴρ ἆρά γε, ὦ Ἑρμό- B
γενες, ὅτι αἴρει τὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ἀὴρ κέκληται; ἢ ὅτι ἀεὶ ῥεῖ; ἢ ὅτι πνεῦμα ἐξ αὐτοῦ γίγνεται ῥέοντος; οἱ γὰρ 59
ποιηταί που τὰ πνεύματα ἀήτας καλοῦσιν· ἴσως οὖν λέγει, ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι πνευματόρρουν, ἀητόρρουν [ὅθεν δὴ βούλεται αὐτὸν οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἐστὶν ἀήρ]. Τὸν δὲ αἰθέρα τῇδέ πῃ ὑπολαμβάνω, ὅτι ἀεὶ θεῖ περὶ τὸν ἀέρα ῥέων, ἀειθεὴρ δικαίως ἂν καλοῖτο. Γῆ δὲ μᾶλλον σημαίνει ὃ βούλεται, ἐάν τις γαῖαν ὀνομάσῃ. γαῖα γὰρ γεν- C
νήτειρα ἂν εἴη ὀρθῶς κεκλημένη, ὥς φησιν Ὅμηρος· τὸ γὰρ γεγάασι γεγεννῆσθαι λέγει. Εἶεν· τί οὖν ἡμῖν ἦν τὸ μετὰ τοῦτο; II

ΕΡΜ. Ὧραι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἐνιαυτὸς καὶ ἔτος.

ΣΩ. Αἱ μὲν δὴ ὧραι Ἀττικιστὶ ὡς τὸ παλαιὸν ῥητέον, εἴπερ βούλει τὸ εἰκὸς εἰδέναι· ὅραι γάρ εἰσι διὰ τὸ ὁρίζειν χειμῶνάς τε καὶ θέρη καὶ πνεύματα καὶ τοὺς καρποὺς τοὺς ἐκ τῆς γῆς· ὁρίζουσαι δὲ δικαίως ἂν ὅραι καλοῖντο. Ἐνιαυτὸς δὲ καὶ ἔτος κινδυνεύει ἕν τι εἶναι. τὸ γὰρ τὰ D
φυόμενα καὶ τὰ γιγνόμενα ἐν μέρει ἕκαστον προάγον εἰς φῶς καὶ αὐτὸ ἐν αὑτῷ ἐξετάζον, τοῦτο, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν τὸ τοῦ Διὸς ὄνομα δίχα διῃρημένον οἱ μὲν Ζῆνα, οἱ δὲ Δία ἐκάλουν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα οἱ μὲν ἐνιαυτόν, ὅτι ἐν ἑαυτῷ, οἱ δὲ ἔτος, ὅτι ἐτάζει, ὁ δὲ ὅλος λόγος ἐστὶ 60
τὸ ἐν αὑτῷ ἐτάζον τοῦτο προσαγορεύεσθαι ἓν ὂν δίχα, ὥστε δύο ὀνόματα γεγονέναι, ἐνιαυτόν τε καὶ ἔτος, ἐξ ἑνὸς λόγου. E

ΕΡΜ. Ἀλλὰ δῆτα, ὦ Σώκρατες, πολὺ ἐπιδίδως.

ΣΩ. Πόρρω ἤδη, οἶμαι, φαίνομαι σοφίας ἐλαύνειν.

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τάχα μᾶλλον φήσεις.

XXVI. ΕΡΜ. Ἀλλὰ μετὰ τοῦτο τὸ εἶδος ἔγωγε 411
ἡδέως ἂν θεασαίμην ταῦτα τὰ καλὰ ὀνόματα, τίνι ποτὲ ὀρθότητι κεῖται, τὰ περὶ τὴν ἀρετήν, οἷον φρόνησίς τε καὶ σύνεσις καὶ δικαιοσύνη καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα πάντα.

ΣΩ. Ἐγείρεις μέν, ὦ ἑταῖρε, οὐ φαῦλον γένος ὀνομάτων· ὅμως δὲ ἐπειδήπερ τὴν λεοντῆν ἐνδέδυκα, οὐκ ἀποδειλιατέον, ἀλλ' ἐπισκεπτέον, ὡς ἔοικε, φρόνησιν καὶ σύνεσιν καὶ γνώμην καὶ ἐπιστήμην καὶ τἆλλα δὴ ἃ φῄς πάντα ταῦτα τὰ καλὰ ὀνόματα.

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν οὐ δεῖ ἡμᾶς προαποστῆναι. B

ΣΩ. Καὶ μήν, νὴ τὸν κύνα, δοκῶ γέ μοι οὐ κακῶς μαντεύεσθαι ὃ καὶ νῦν δὴ ἐνενόησα, ὅτι οἱ πάνυ παλαιοὶ

---

2. δηλοῦντι auctore Heusdio bc: δηλοῦν τι a. — 7. 10. 14. ἔννον a. — 14. σελαενονεοάεια cum Heindorfio bc: σελλαεννοάεια H, σελαεννεοαία Γ, σελαεννοάεια ΛΧ, σελαενεοάεια E, σελαεννάεια F, σελαεννάει I, σέλα ἐννέον ἀεὶ G, σελαεννεοάεια a. — 21. τὰ ὦπα] τοὺς ὦπας a. — 23. πῦρ τε καὶ a. — 25. τοῦτό τι] τουτὶ a. — 38. ἐοικότως a. — 41. τοὔνομα Γ b.

2. ἐπεὶ μὴ ἔχοι a. — 8. Verba seclusa spuria esse vidit Heindorfius. — 14. γεγενῆσθαι a. — λέγει. Εἶεν· τί οὖν Heusdius: λέγει. ΕΡΜ. Εἶεν. ΣΩ. Τί οὖν abc. Cf. Politic. 304 C. Phileb. 15 D. Aristoph. Nub. vs. 176. — 17. ὧραι a. — 18. ὧραι a. — 19. καρποὺς τοὺς] καιροὺς πρὸς τοὺς καρποὺς Stephanus. — 24. ἔμπροσθεν ab. — 33. ἐρήσεις a.

ἄνθρωποι οἱ τιθέμενοι τὰ ὀνόματα παντὸς μᾶλλον, ὥσπερ
61 καὶ τῶν νῦν οἱ πολλοὶ τῶν σοφῶν, ὑπὸ τοῦ πυκνὰ περι-
στρέφεσθαι ζητοῦντες, ὅπῃ ἔχει τὰ ὄντα, ἀεὶ ἰλιγγιῶσι,
κἄπειτα αὐτοῖς φαίνεται περιφέρεσθαι τὰ πράγματα καὶ
C πάντως φέρεσθαι. αἰτιῶνται δὴ οὐ τὸ ἔνδον τὸ παρὰ
σφίσι πάθος αἴτιον εἶναι ταύτης τῆς δόξης, ἀλλ' αὐτὰ τὰ
πράγματα οὕτω πεφυκέναι, οὐδὲν αὐτῶν μόνιμον εἶναι
οὐδὲ βέβαιον, ἀλλὰ ῥεῖν καὶ φέρεσθαι καὶ μεστὰ εἶναι
πάσης φορᾶς καὶ γενέσεως ἀεί. λέγω δὲ ἐννοήσας πρὸς
πάντα τὰ νῦν δὴ ὀνόματα.

ΕΡΜ. Πῶς δὴ τοῦτο, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ κατενόησας ἴσως τὰ ἄρτι λεγόμενα, ὅτι παν-
τάπασιν ὡς φερομένοις τε καὶ ῥέουσι καὶ γιγνομένοις τοῖς
πράγμασι τὰ ὀνόματα ἐπίκειται.

ΕΡΜ. Οὐ πάνυ ἐνεθυμήθην.

D ΣΩ. Καὶ μὴν πρῶτον μὲν τοῦτο, ὃ πρῶτον εἴπομεν,
παντάπασιν ὡς ἐπὶ τοιούτων ἐστίν.

ΕΡΜ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ἡ φρόνησις· φορᾶς γάρ ἐστι καὶ ῥοῦ νόησις.
εἴη δ' ἂν καὶ ὄνησιν ὑπολαβεῖν φορᾶς· ἀλλ' οὖν περί γε
τὸ φέρεσθαί ἐστιν. εἰ δὲ βούλει, ἡ γνώμη παντάπασι
δηλοῖ γονῆς σκέψιν καὶ νώμησιν· τὸ γὰρ νωμᾶν καὶ τὸ
62 σκοπεῖν ταὐτόν. εἰ δὲ βούλει, αὐτὸ ἡ νόησις τοῦ νέου
ἐστὶν ἕσις· τὸ δὲ νέα εἶναι τὰ ὄντα σημαίνει γιγνόμενα
E ἀεὶ εἶναι. τούτου οὖν ἐφίεσθαι τὴν ψυχὴν μηνύει τὸ
ὄνομα ὁ θέμενος τὴν νεόεσιν. οὐ γὰρ νόησις τὸ ἀρχαῖον
ἐκαλεῖτο, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἦτα εἶ ἔδει λέγειν δύο, νεόεσιν.
σωφροσύνη δὲ σωτηρία οὗ νῦν δὴ ἐσκέμμεθα, φρονήσεως.
412 καὶ μὴν ἥ γε ἐπιστήμη μηνύει ὡς φερομένοις τοῖς πράγ-
μασιν ἑπομένης τῆς ψυχῆς τῆς ἀξίας λόγου, καὶ οὔτε
ἀπολειπομένης οὔτε προθεούσης· διὸ δὴ ἐκβάλλοντας δεῖ
τὸ εἶ πιστήμην αὐτὴν ὀνομάζειν. σύνεσις δ' αὖ οὕτω
μὲν δόξειεν ἂν ὥσπερ συλλογισμὸς εἶναι· ὅταν δὲ συνιέναι
λέγῃ, ταὐτὸν παντάπασι τῷ ἐπίστασθαι συμβαίνει λεγό-
269 μενον· συμπορεύεσθαι γὰρ λέγει τὴν ψυχὴν τοῖς πράγμασι
B τὸ συνιέναι. Ἀλλὰ μὴν ἥ γε σοφία φορᾶς ἐφάπτεσθαι
σημαίνει. σκοτωδέστερον δὲ τοῦτο καὶ ξενικώτερον· ἀλλὰ
δεῖ ἐκ τῶν ποιητῶν ἀναμιμνήσκεσθαι ὅτι πολλαχοῦ λέ-
γουσι περὶ ὅτου ἂν τύχωσι τῶν ἀρχομένων ταχὺ προϊέναι,
ἐσύθη φασί. Λακωνικῷ δὲ ἀνδρὶ τῶν εὐδοκίμων καὶ ὄνομα
ἦν Σοῦς· τὴν γὰρ ταχεῖαν ὁρμὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῦτο
63 καλοῦσι. ταύτης οὖν τῆς φορᾶς ἐπαφὴν σημαίνει ἡ σοφία,
ὡς φερομένων τῶν ὄντων. Καὶ μὴν τό γε ἀγαθόν, τοῦτο
C τῆς φύσεως πάσης τῷ ἀγαστῷ βούλεται τὸ ὄνομα ἐπικεῖ-
σθαι. ἐπειδὴ γὰρ πορεύεται τὰ ὄντα, ἔνι μὲν ἄρ' αὐτοῖς
τάχος, ἔνι δὲ βραδυτής. ἔστιν οὖν οὐ πᾶν τὸ ταχύ,
ἀλλά τι αὐτοῦ ἀγαστόν. τοῦ θοοῦ δὴ τῷ ἀγαστῷ αὕτη
ἡ ἐπωνυμία ἐστί, τὸ ἀγαθόν.

XXVII. Δικαιοσύνη δέ, ὅτι μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ δικαίου
συνέσει τοῦτο κεῖται τὸ ὄνομα, ῥᾴδιον συμβαλεῖν· αὐτὸ
δὲ τὸ δίκαιον χαλεπόν. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἔοικε μέχρι μέν
του ὁμολογεῖσθαι παρὰ πολλῶν, ἔπειτα δὲ ἀμφισβητεῖσθαι.
ὅσοι γὰρ ἡγοῦνται τὸ πᾶν εἶναι ἐν πορείᾳ, τὸ μὲν πολὺ D
αὐτοῦ ὑπολαμβάνουσι τοιοῦτόν τι εἶναι, οἷον οὐδὲν ἄλλο
ἢ χωρεῖν, διὰ δὲ τούτου παντὸς εἶναί τι διεξιόν, δι' οὗ
πάντα τὰ γιγνόμενα γίγνεσθαι. εἶναι δὲ τάχιστον τοῦτο
καὶ λεπτότατον. οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι ἄλλως διὰ τοῦ ἰόντος
ἰέναι παντός, εἰ μὴ λεπτότατόν τε ἦν, ὥστε αὐτὸ μηδὲν
στέγειν, καὶ τάχιστον, ὥστε χρῆσθαι ὥσπερ ἑστῶσι τοῖς
ἄλλοις. ἐπεὶ δ' οὖν ἐπιτροπεύει τὰ ἄλλα πάντα διαϊόν,
τοῦτο τὸ ὄνομα ἐκλήθη ὀρθῶς δίκαιον, εὐστομίας ἕνεκα E
τὴν τοῦ κάππα δύναμιν προσλαβόν. μέχρι μὲν οὖν ἐνταῦθα, 64
ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, παρὰ πολλῶν ὁμολογεῖται τοῦτο εἶναι
τὸ δίκαιον· ἐγὼ δέ, ὦ Ἑρμόγενες, ἅτε λιπαρὴς ὢν περὶ 413
αὐτοῦ, ταῦτα μὲν πάντα διαπέπυσμαι ἐν ἀπορρήτοις, ὅτι
τοῦτ' ἐστὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ αἴτιον — δι' ὃ γὰρ γίγνεται,
τοῦτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον — καὶ δίῃ καλεῖν ἔφη τις τοῦτο
ὀρθῶς ἔχειν διὰ ταῦτα· ἐπειδὰν δ' ἠρέμα αὐτοὺς ἐπανε-
ρωτῶ ἀκούσας ταῦτα μηδὲν ἧττον, Τί οὖν ποτ' ἔστιν,
ὦ ἄριστε, δίκαιον, εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει; δοκῶ τε ἤδη
μακρότερα τοῦ προσήκοντος ἐρωτᾶν καὶ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμ-
μένα ἅλλεσθαι. ἱκανῶς γάρ μέ φασι πεπύσθαι καὶ ἀκη- B
κοέναι, καὶ ἐπιχειροῦσι, βουλόμενοι ἀποπιμπλάναι με,
ἄλλος ἄλλα ἤδη λέγειν, καὶ οὐκέτι συμφωνοῦσιν. ὁ μὲν
γάρ τίς φησι τοῦτο εἶναι δίκαιον, τὸν ἥλιον· τοῦτον γὰρ
μόνον διαϊόντα καὶ κάοντα ἐπιτροπεύειν τὰ ὄντα. ἐπειδὰν
οὖν τῳ λέγω αὐτὸ ἄσμενος ὡς καλόν τι ἀκηκοώς, κατα-
γελᾷ μου οὗτος ἀκούσας καὶ ἐρωτᾷ, εἰ οὐδὲν δίκαιον οἶμαι
εἶναι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἐπειδὰν ὁ ἥλιος δύῃ. λιπαροῦν-
τος οὖν ἐμοῦ ὅ τι αὖ ἐκεῖνος λέγει, αὐτὸ τὸ πῦρ φησί· C
τοῦτο δὲ οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν εἰδέναι· ὁ δὲ οὐκ αὐτὸ τὸ πῦρ
φησιν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θερμὸν τὸ ἐν τῷ πυρὶ ἐνόν. ὁ δὲ
τούτων μὲν πάντων καταγελᾶν φησιν, εἶναι δὲ τὸ δίκαιον 65
ὃ λέγει Ἀναξαγόρας, νοῦν εἶναι τοῦτο· αὐτοκράτορα γὰρ
αὐτὸν ὄντα καὶ οὐδενὶ μεμιγμένον πάντα φησὶν αὐτὸν
κοσμεῖν τὰ πράγματα διὰ πάντων ἰόντα. ἐνταῦθα δὴ
ἐγώ, ὦ φίλε, πολὺ ἐν πλείονι ἀπορίᾳ εἰμὶ ἢ πρὶν ἐπιχει-
ρῆσαι μανθάνειν περὶ τοῦ δικαίου, ὅ τί ποτ' ἔστιν. ἀλλ' D

6. τὰ om. a. — 24. ἕσις a. — 27. ἦτα εἶ] η ει a, η ει c. — 31. δὴ-δεῖ] δεῖ-δὴ a. — ἐκβάλλοντας Cornarius coll. 437 A: ἐμβάλλοντας abc. — 32. εἶ] ε a, ει c. — πιστήμην Cornarius coll. 437 A: ἐπιστήμην cum libris b, ἐπιστημόνην cum Stephano c. — 34. συμβαίνει τῷ ἐπίστασθαι a.

2. τὸ ταχὺ seclusit Stallbaumius. — 3. αὐτοῦ] αὐτὸ a. — τοῦ θοοῦ Baiterus: τοῦτο οὗ ΓΔΛΠΤBCEFHIXlm, τοῦτο οὐ G, τούτου οὗ X, τοῦτο ὦ mg. F, τοῦτο ὃ ΞΣ, τούτῳ οὖν abc. Cfr. 422 A. — 4. τἀγαθόν ab. — 13. ἰόντος] ὄντος a. — 14. μηδὲ XΣT et pr. ΔΠ. — 18. κάππα] κ ac. — 22. τοῦτ'] ταὐτό Buttmannus. — 26. ἄριστε, δίκαιον XΔΣT et pr. Ξ: ἄριστε, τὸ δίκαιον abc. Cfr. v. 31. — 28. καὶ ante ἀκηκοέναι om. XΓΛΠΣTCHIm et pr. EF. eius loco τὸ δίκαιον habent Gm et rc. Π. — 33. οὖν τῳ] δέ τῳ a. — 34. ἀκούσας] ὁ ἀκούσας ab. — 35. δύῃ XΔΠΣT et pr. Ξ. — 41. ὄντα αὐτὸν a.

οὖν οὗπερ ἕνεκα ἐσκοποῦμεν, τό γε ὄνομα τοῦτο φαίνεται αὐτῷ διὰ ταῦτα κεῖσθαι.

ΕΡΜ. Φαίνει μοι, ὦ Σώκρατες, ταῦτα μὲν ἀκηκοέναι του καὶ οὐκ αὐτοσχεδιάζειν.

ΣΩ. Τί δὲ τἆλλα;

ΕΡΜ. Οὐ πάνυ.

XXVIII. ΣΩ. Ἄκουε δή· ἴσως γὰρ ἄν σε καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἐξαπατήσαιμι, ὡς οὐκ ἀκηκοὼς λέγω. Μετὰ γὰρ δικαιοσύνην τί ἡμῖν λείπεται; ἀνδρείαν, οἶμαι, οὔπω διήλθομεν. ἀδικία μὲν γὰρ δῆλον ὅτι ἐστὶν ὄντως ἐμπόδισμα
E
τοῦ διαϊόντος, ἀνδρεία δὲ σημαίνει, ὡς ἐν μάχῃ ἐπονομαζομένης τῆς ἀνδρείας· μάχην δ' εἶναι ἐν τῷ ὄντι, εἴπερ ῥεῖ, οὐκ ἄλλο τι ἢ τὴν ἐναντίαν ῥοήν· ἐὰν οὖν τις ἐξέλῃ τὸ δέλτα τοῦ ὀνόματος τῆς ἀνδρείας, αὐτὸ μηνύει τὸ ἔργον τὸ ὄνομα ἡ ἀνρεία. δῆλον οὖν ὅτι οὐ πάσῃ ῥοῇ
66
ἡ ἐναντία ῥοὴ ἀνδρεία ἐστίν, ἀλλὰ τῇ παρὰ τὸ δίκαιον
414
ῥεούσῃ· οὐ γὰρ ἂν ἐπῃνεῖτο ἡ ἀνδρεία. καὶ τὸ ἄῤῥεν καὶ ὁ ἀνὴρ ἐπὶ παραπλησίῳ τινὶ τούτῳ ἐστί, τῇ ἄνω ῥοῇ. Γυνὴ δὲ γονή μοι φαίνεται βούλεσθαι εἶναι. Τὸ δὲ θῆλυ ἀπὸ τῆς θηλῆς τι φαίνεται ἐπωνομάσθαι. ἡ δὲ θηλὴ ἆρά γε, ὦ Ἑρμόγενες, ὅτι τεθηλέναι ποιεῖ, ὥσπερ τὰ ἀρδόμενα;

ΕΡΜ. Ἔοικέ γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καὶ μὴν αὐτό γε τὸ θάλλειν τὴν αὔξην μοι δοκεῖ ἀπεικάζειν τὴν τῶν νέων, ὅτι ταχεῖα καὶ ἐξαιφνιδία
B
γίγνεται. οἷόνπερ οὖν μεμίμηται τῷ ὀνόματι, συναρμόσας ἀπὸ τοῦ θεῖν καὶ ἅλλεσθαι τὸ ὄνομα. Ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπισκοπεῖς με ὥσπερ ἐκτὸς δρόμου φερόμενον, ἐπειδὰν λείου ἐπιλάβωμαι. λοιπὰ δὲ ἡμῖν ἔτι συχνά ἐστι τῶν δοκούντων σπουδαίων εἶναι.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ὧν γ' ἐστὶν ἓν καὶ τέχνην ἰδεῖν, ὅ τί ποτε βούλεται εἶναι.

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε ἕξιν νοῦ σημαίνει, τὸ μὲν ταῦ
C
ἀφελόντι, ἐμβαλόντι δὲ τὸ οὖ μεταξὺ τοῦ χῖ καὶ τοῦ νῦ καὶ τοῦ ἦτα;

67
ΕΡΜ. Καὶ μάλα γε γλίσχρως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὦ μακάριε, οὐκ οἶσθ' ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα τεθέντα κατακέχωσται ἤδη ὑπὸ τῶν βουλομένων τραγῳδεῖν αὐτά, περιτιθέντων γράμματα καὶ ἐξαιρούντων εὐστομίας ἕνεκα καὶ πανταχῇ στρεφόντων καὶ ὑπὸ καλλωπισμοῦ καὶ ὑπὸ χρόνου. ἐπεὶ ἐν τῷ κατόπτρῳ οὐ δοκεῖ σοι ἄτοπον εἶναι τὸ ἐμβεβλῆσθαι τὸ ῥῶ; ἀλλὰ τοι-
D
αῦτα, οἶμαι, ποιοῦσιν οἱ τῆς μὲν ἀληθείας οὐδὲν φροντίζοντες, τὸ δὲ στόμα πλάττοντες, ὥστ' ἐπεμβάλλοντες πολλὰ ἐπὶ τὰ πρῶτα ὀνόματα τελευτῶντες ποιοῦσι μηδ' ἂν ἕνα ἀνθρώπων συνεῖναι ὅ τί ποτε βούλεται τὸ ὄνομα· 270
ὥσπερ καὶ τὴν σφίγγα ἀντὶ φιγγὸς σφίγγα καλοῦσι, καὶ ἄλλα πολλά.

ΕΡΜ. Ταῦτα μὲν ἔστιν οὕτως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εἰ δ' αὖ τις ἐάσει καὶ ἐντιθέναι καὶ ἐξαιρεῖν ἅττ' ἂν βούληταί τις εἰς τὰ ὀνόματα, πολλὴ εὐπορία ἔσται καὶ πᾶν ἂν παντί τις ὄνομα πράγματι προσαρμόσειεν.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις. E

ΣΩ. Ἀληθῆ μέντοι. ἀλλὰ τὸ μέτριον, οἶμαι, δεῖ φυλάττειν καὶ τὸ εἰκὸς σὲ τὸν σοφὸν ἐπιστάτην.

ΕΡΜ. Βουλοίμην ἄν.

XXIX. ΣΩ. Καὶ ἐγώ σοι ξυμβούλομαι, ὦ Ἑρμό- 68
γενες. ἀλλὰ μὴ λίαν, ὦ δαιμόνιε, ἀκριβολογοῦ, μή μ' 415
ἀπογυιώσῃς μένεος. ἔρχομαι γὰρ ἐπὶ τὴν κορυφὴν ὧν εἴρηκα, ἐπειδὰν μετὰ τέχνην μηχανὴν ἐπισκεψώμεθα. μηχανὴ γάρ μοι δοκεῖ τοῦ ἄνειν ἐπὶ πολὺ σημεῖον εἶναι· τὸ γὰρ μῆκος πρὸς τὸ πολὺ σημαίνει. ἐξ ἀμφοῖν οὖν τούτοιν ξύγκειται, μήκους τε καὶ τοῦ ἄνειν, τὸ ὄνομα ἡ μηχανή. Ἀλλ', ὅπερ δὴ νῦν εἶπον, ἐπὶ τὴν κορυφὴν δεῖ τῶν εἰρημένων ἐλθεῖν· ἀρετὴ γὰρ καὶ κακία ὅ τι βούλεται τὰ ὀνόματα ζητητέα. τὸ μὲν οὖν ἕτερον οὔπω καθορῶ, B
τὸ δ' ἕτερον δοκεῖ μοι κατάδηλον εἶναι. ξυμφωνεῖ γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν πᾶσιν. ἅτε γὰρ ἰόντων τῶν πραγμάτων, πᾶν τὸ κακῶς ἰὸν κακία ἂν εἴη· τοῦτο δὲ ὅταν ἐν ψυχῇ ᾖ, τὸ κακῶς ἰέναι ἐπὶ τὰ πράγματα, μάλιστα τὴν τοῦ ὅλου ἐπωνυμίαν ἔχει τῆς κακίας. τὸ δὲ κακῶς ἰέναι ὅ τί ποτ' ἔστι, δοκεῖ μοι δηλοῦν καὶ ἐν τῇ δειλίᾳ, ὃ οὔπω διήλθομεν ἀλλ' ὑπερέβημεν, δέον αὐτὸ μετὰ τὴν ἀνδρείαν C
σκέψασθαι· δοκοῦμεν δέ μοι καὶ ἄλλα πολλὰ ὑπερβεβηκέναι. ἡ δ' οὖν δειλία τῆς ψυχῆς σημαίνει δεσμὸν εἶναι ἰσχυρόν· τὸ γὰρ λίαν ἰσχύς τίς ἐστι· δεσμὸς οὖν ὁ λίαν 69
καὶ ὁ μέγιστος τῆς ψυχῆς ἡ δειλία ἂν εἴη· ὥσπερ γε καὶ ἡ ἀπορία κακόν, καὶ πᾶν, ὡς ἔοικεν, ὅ τι ἂν ἐμποδὼν ᾖ τῷ ἰέναι καὶ πορεύεσθαι. τοῦτ' οὖν φαίνεται τὸ κακῶς ἰέναι δηλοῦν, τὸ ἰσχομένως τε καὶ ἐμποδιζομένως πορεύεσθαι, ὃ δὴ ψυχὴ ὅταν ἔχῃ, κακίας μεστὴ γίγνεται. εἰ δ' ἐπὶ τοιούτοις ἡ κακία ἐστὶ τοὔνομα, τοὐναντίον τούτου ἡ ἀρετὴ ἂν εἴη, σημαῖνον πρῶτον μὲν εὐπορίαν, ἔπειτα D
λελυμένην τὴν ῥοὴν τῆς ἀγαθῆς ψυχῆς εἶναι ἀεί, ὥστε τὸ ἀσχέτως καὶ τὸ ἀκωλύτως ἀεὶ ῥέον ἐπωνυμίαν εἴληφεν, ὡς ἔοικε, τοῦτο τοὔνομα. ὀρθῶς μὲν ἔχει ἀειρείτην καλεῖν, ἴσως δὲ αἱρετὴν λέγει, ὡς οὔσης ταύτης τῆς ἕξεως αἱρετωτάτης· ξυγκεκρότηται δὲ καὶ καλεῖται ἀρετή. καὶ ἴσως με αὖ φήσεις πλάττειν· ἐγὼ δέ φημι, εἴπερ ὃ ἔμπροσθεν

---

5. δέ] δαὶ c. — 9. λείπεται ἡμῖν a. — ἀνδρίαν hic et infra ab. — 14. δέλτα] δ ac. — 15. τοὔνομα G b. — ἀνρία ab. — 26. τοὔνομα G b. — 28. συχνά ἐστι τῶν e cod. Gudiano bc: συχνὰ ἐπὶ τῶν Bekkeri omnes praeter Ξ, qui cum Stephano συχνὰ τῶν. — 34. σημαίνει ἐχονόη, τὸ a. — ταῦ] τ ac. — 35. τὸ om. b. — οὖ] ο ac. — τοῦ χ καὶ τοῦ ν, καὶ τοῦ νυ καὶ a. — 42. ἐν ΧΓΔlm et pr. Π: καὶ ἐν abc. — 43. σοι om. ΧΔΠ et pr. T.

3. σφιγὸς a. — 14. μή μ' ἀπογυιώσῃς μένεος] Iliad. ζ, 265. — 17 et 19. ἄνειν a. — 18. σημαίνειν a. — 20. δὴ νῦν libri (praeter E) omnes: νῦν δὴ abc. — 29. ἀνδρίαν ab. — 35. ᾖ] εἴη ΧΔΞΠΣΤ. — 39. ἔπειτα] ἔπειτα δὲ a. — 42. ἀειῤῥείτην a. — 45. με] μὲν a.

εἶπον ὀρθῶς ἔχει, ἡ κακία, καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τὴν ἀρε-
E τὴν ὀρθῶς ἔχειν.

416 ΕΡΜ. Τὸ δὲ δὴ κακόν, δι' οὗ πολλὰ τῶν ἔμπροσθεν εἴρηκας, τί ἂν νοοῖ τοὔνομα;

ΣΩ. Ἄτοπόν τι νὴ Δί' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ χαλεπὸν ξυμβαλεῖν. ἐπάγω οὖν καὶ τούτῳ ἐκείνην τὴν μηχανήν.

ΕΡΜ. Ποίαν ταύτην;

70 ΣΩ. Τὴν τοῦ βαρβαρικόν τι καὶ τοῦτο φάναι εἶναι.

ΕΡΜ. Καὶ ἔοικάς γε ὀρθῶς λέγοντι. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ταῦτα μὲν ἐῶμεν, τὸ δὲ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν πειρώμεθα ἰδεῖν, πῇ εὐλόγως ἔχει.

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν αἰσχρὸν καὶ δὴ κατάδηλόν μοι
B φαίνεται ὃ νοεῖ· καὶ τοῦτο γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ὁμολογεῖται. τὸ γὰρ ἐμποδίζον καὶ ἴσχον τῆς ῥοῆς τὰ ὄντα λοιδορεῖν μοι φαίνεται διὰ παντὸς ὁ τὰ ὀνόματα τιθείς, καὶ νῦν τῷ ἀεὶ ἴσχοντι τὸν ῥοῦν τοῦτο τοὔνομα ἔθετο ἀεισχοροῦν· νῦν δὲ συγκροτήσαντες αἰσχρὸν καλοῦσιν.

ΕΡΜ. Τί δὲ τὸ καλόν;

ΣΩ. Τοῦτο χαλεπώτερον κατανοῆσαι. καίτοι λέγει γε αὐτὸ ἁρμονίᾳ μόνον καὶ μήκει τοῦ οὖ παρῆκται.

ΕΡΜ. Πῶς δή;

ΣΩ. Τῆς διανοίας τις ἔοικεν ἐπωνυμία εἶναι τοῦτο τὸ ὄνομα.

C ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Φέρε, τί οἴει σὺ εἶναι τὸ αἴτιον κληθῆναι ἑκάστῳ τῶν ὄντων; ἆρ' οὐκ ἐκεῖνο τὸ τὰ ὀνόματα θέμενον;

71 ΕΡΜ. Πάντως που.

ΣΩ. Οὐκοῦν διάνοια ἂν εἴη τοῦτο ἤτοι θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἢ ἀμφότερα;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ καλέσαν τὰ πράγματα καὶ τὸ καλὸν ταὐτόν ἐστι τοῦτο, διάνοια;

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅσα μὲν ἂν νοῦς τε καὶ διάνοια
D ἐργάσηται, ταῦτά ἐστι τὰ ἐπαινετά, ἃ δὲ μή, ψεκτά;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ οὖν ἰατρικὸν ἰατρικὰ ἐργάζεται καὶ τὸ τεκτονικὸν τεκτονικά; ἢ πῶς λέγεις;

ΕΡΜ. Οὕτως ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ τὸ καλὸν ἄρα καλά;

ΕΡΜ. Δεῖ γέ τοι.

ΣΩ. Ἔστι δέ γε τοῦτο, ὥς φαμεν, διάνοια;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὀρθῶς ἄρα φρονήσεως αὕτη ἡ ἐπωνυμία ἐστὶ τὸ καλὸν τῆς τὰ τοιαῦτα ἀπεργαζομένης, ἃ δὴ καλὰ φάσκοντες εἶναι ἀσπαζόμεθα.

ΕΡΜ. Φαίνεται. E

XXX. ΣΩ. Τί οὖν ἔτι ἡμῖν λοιπὸν τῶν τοιούτων;

ΕΡΜ. Ταῦτα τὰ περὶ τὸ ἀγαθόν τε καὶ καλόν, 72
ξυμφέροντά τε καὶ λυσιτελοῦντα καὶ ὠφέλιμα καὶ κερδαλέα, 417
καὶ τἀναντία τούτων.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν ξυμφέρον ἤδη που κἂν σὺ εὕροις ἐκ τῶν προτέρων ἐπισκοπῶν· τῆς γὰρ ἐπιστήμης ἀδελφόν τι φαίνεται. οὐδὲν γὰρ ἄλλο δηλοῖ ἢ τὴν ἅμα φορὰν τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ τοιούτου πραττόμενα συμφέροντά τε καὶ σύμφορα κεκλῆσθαι ἀπὸ τοῦ συμπεριφέρεσθαι.

ΕΡΜ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Τὸ δέ γε κερδαλέον ἀπὸ τοῦ κέρδους. κέρδος δὲ
νῦ ἀντὶ τοῦ δέλτα ἀποδιδόντι ἐς τὸ ὄνομα δηλοῖ ὃ βού- B
λεται· τὸ γὰρ ἀγαθὸν κατ' ἄλλον τρόπον ὀνομάζει. ὅτι γὰρ κεράννυται ἐς πάντα διεξιόν, ταύτην αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐπονομάζων ἔθετο τοὔνομα· δέλτα δ' ἐνθεὶς ἀντὶ τοῦ νῦ κέρδος ἐφθέγξατο.

ΕΡΜ. Λυσιτελοῦν δὲ τί δή;

ΣΩ. Ἔοικεν, ὦ Ἑρμόγενες, οὐχὶ καθάπερ οἱ κάπηλοι
αὐτῷ χρῶνται, ἐὰν τὸ ἀνάλωμα ἀπολύῃ, οὐ ταύτῃ λέγειν 271
μοι δοκεῖ τὸ λυσιτελοῦν, ἀλλ' ὅτι τάχιστον ὂν τοῦ ὄντος
ἵστασθαι οὐκ ἐᾷ τὰ πράγματα, οὐδὲ τέλος λαβοῦσαν τὴν C
φορὰν τοῦ φέρεσθαι στῆναί τε καὶ παύσασθαι, ἀλλ' ἀεὶ
λύει αὐτῆς ἄν τι ἐπιχειρῇ τέλος ἐγγίγνεσθαι, καὶ παρέχει 73
ἄπαυστον καὶ ἀθάνατον αὐτήν· ταύτῃ μοι δοκεῖ ἐπιφημίσαι τὸ ἀγαθὸν λυσιτελοῦν· τὸ γὰρ τῆς φορᾶς λῦον τὸ τέλος λυσιτελοῦν καλέσαι. Ὠφέλιμον δέ, ξενικὸν τοὔνομα, ᾧ καὶ Ὅμηρος πολλαχοῦ κέχρηται, τῷ ὀφέλλειν· ἔστι δὲ τοῦτο τοῦ αὔξειν καὶ ποιεῖν ἐπωνυμία.

XXXI. ΕΡΜ. Τὰ δὲ δὴ τούτων ἐναντία πῶς ἔχει D
ἡμῖν;

ΣΩ. Ὅσα μὲν ἀπόφησιν αὐτῶν, ὥς γέ μοι δοκεῖ, οὐδὲν δεῖ ταῦτα διεξιέναι.

ΕΡΜ. Ποῖα ταῦτα;

ΣΩ. Ἀξύμφορον καὶ ἀνωφελὲς καὶ ἀλυσιτελὲς καὶ ἀκερδές.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλὰ βλαβερόν γε καὶ ζημιῶδες.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τὸ μέν γε βλαβερὸν τὸ βλάπτον τὸν ῥοῦν
εἶναι λέγει· τὸ δὲ βλάπτον αὖ σημαίνει βουλόμενον ἅπτειν· E
τὸ δὲ ἅπτειν καὶ δεῖν ταὐτόν ἐστι, τοῦτο δὲ πανταχοῦ

---

1. τοὔνομα ab. — 10. γε] μοι a. — 16. θεὶς ab. — 17. ἔθετο] ἔθετο τὸ Heindorfius. — ἀεισχόῤῥουν a. — 19. δὲ] δαὶ b. — 20. λέγουσί ab. — 21. οὖ] οὐ a, ου c. — 24. τοὔνομα Bekkerus. — 30. ἀμφοτέρων a. — 32. καλέσαν] καλοῦν a. — 36. ἃ cum Ficino post Heindorfium bc: τὰ a.

4. ἡμῖν ἔτι ab. — 8. κἂν] ἂν a. — 9. πρότερον σκοπῶν ab. — 14. ἔοικε om. ΧΞΣΤ. (ξυμπεριφέρεσθαι ἔοικε. ΣΩ. Τὸ δέ γε Heusdius, ξυμπεριφέρεσθαι ἔοικε. ΕΡΜ. Ἔοικε. ΣΩ. Τὸ δέ γε Heindorfius.) — 19. δέλτα δ' auctore Heindorfio bc: δέλτα a. — 29. τἀγαθὸν Gb. — 31. ᾧ auctore Cornario om. a. — 32. ποιεῖν] πιαίνειν vel πίονα ποιεῖν Heindorfius, πλέον ποιεῖν Orellius. — 35. γ' ἐμοί Gb.

φέγει. τὸ βουλόμενον οὖν ἅπτειν ῥοῦν ὀρθότατα μὲν ἂν εἴη βουλαπτεροῦν, καλλωπισθὲν δὲ καλεῖσθαί μοι φαίνεται βλαβερόν.

ΕΡΜ. Ποικίλα γέ σοι, ὦ Σώκρατες, ἐκβαίνει τὰ
74 ὀνόματα. καὶ γάρ νῦν μοι ἔδοξας ὥσπερ τοῦ τῆς Ἀθηναίας νόμου προαύλιον στομαυλῆσαι, τοῦτο τὸ ὄνομα
418 προειπὼν τὸ βουλαπτεροῦν.

ΣΩ. Οὐκ ἔγωγε, ὦ Ἑρμόγενες, αἴτιος, ἀλλ' οἱ θέμενοι τὸ ὄνομα.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ δὴ τὸ ζημιῶδες τί ἂν εἴη;

ΣΩ. Τί δ' ἂν εἴη ποτὲ ζημιῶδες; θέασαι, ὦ Ἑρμόγενες, ὡς ἐγὼ ἀληθῆ λέγω λέγων ὅτι προστιθέντες γράμματα καὶ ἐξαιροῦντες σφόδρα ἀλλοιοῦσι τὰς τῶν ὀνομάτων διανοίας, οὕτως ὥστε σμικρὰ πάνυ παραστρέφοντες ἐνίοτε
B τἀναντία ποιεῖν σημαίνειν· οἷον καὶ ἐν τῷ δέοντι· ἐνενόησα γὰρ αὐτὸ καὶ ἀνεμνήσθην ἄρτι ἀπὸ τοῦδε, ὃ ἔμελλόν σοι ἐρεῖν, ὅτι ἡ μὲν νέα φωνὴ ἡμῖν ἡ καλὴ αὑτηὶ καὶ τοὐναντίον περιέτρεψε μηνύειν τὸ δέον καὶ τὸ ζημιῶδες, ἀφανίζουσα ὅ τι νοεῖ, ἡ δὲ παλαιὰ ἀμφότερον δηλοῖ ὃ βούλεται τοὔνομα.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. οἶσθα ὅτι οἱ παλαιοὶ οἱ ἡμέτεροι τῷ ἰῶτα καὶ τῷ δέλτα εὖ μάλα ἐχρῶντο, καὶ οὐχ ἥκιστα
C αἱ γυναῖκες, αἵπερ μάλιστα τὴν ἀρχαίαν φωνὴν σώζουσι.
75 νῦν δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ ἰῶτα ἢ εἶ ἢ ἦτα μεταστρέφουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ δέλτα ζῆτα, ὡς δὴ μεγαλοπρεπέστερα ὄντα.

ΕΡΜ. Πῶς δή;

ΣΩ. Οἷον οἱ μὲν ἀρχαιότατοι ἱμέραν τὴν ἡμέραν ἐκάλουν, οἱ δὲ ἑμέραν, οἱ δὲ νῦν ἡμέραν.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι μόνον τοῦτο δηλοῖ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τὴν διάνοιαν τοῦ θεμένου; ὅτι γὰρ ἀσμένοις τοῖς
D ἀνθρώποις καὶ ἱμείρουσιν ἐκ τοῦ σκότους τὸ φῶς ἐγίγνετο, ταύτῃ ὠνόμασαν ἱμέραν.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Νῦν δέ γε τετραγῳδημένον οὐδ' ἂν κατανοήσαις ὅ τι βούλεται ἡ ἡμέρα. καίτοι τινὲς οἴονται, ὡς δὴ ἡ ἡμέρα ἥμερα ποιεῖ, διὰ ταῦτα ὠνομάσθαι αὐτὴν οὕτως.

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Καὶ τό γε ζυγὸν οἶσθα ὅτι δυογὸν οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τὸ μέν γε ζυγὸν οὐδὲν δηλοῖ, τὸ δὲ τοῖν
E δυοῖν ἕνεκα τῆς δέσεως ἐς τὴν ἀγωγὴν ἐπωνόμασται δυογὸν δικαίως· νῦν δὲ ζυγόν. καὶ ἄλλα πάμπολλα οὕτως ἔχει.

ΕΡΜ. Φαίνεται. 76

ΣΩ. Κατὰ ταῦτα τοίνυν πρῶτον μὲν τὸ δέον οὕτω λεγόμενον τοὐναντίον σημαίνει πᾶσι τοῖς περὶ τὸ ἀγαθὸν ὀνόμασιν· ἀγαθοῦ γὰρ ἰδέα οὖσα τὸ δέον φαίνεται δεσμὸς εἶναι καὶ κώλυμα φορᾶς, ὥσπερ ἀδελφὸν ὂν τοῦ βλαβεροῦ.

ΕΡΜ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, οὕτω φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἐὰν τῷ ἀρχαίῳ ὀνόματι χρῇ, ὃ πολὺ μᾶλλον εἰκός ἐστιν ὀρθῶς κεῖσθαι ἢ τὸ νῦν, ἀλλ' ὁμολο- 419
γήσει τοῖς πρόσθεν ἀγαθοῖς, ἐὰν ἀντὶ τοῦ εἶ τὸ ἰῶτα ἀποδιδῷς, ὥσπερ τὸ παλαιόν· διὸν γὰρ αὖ σημαίνει, ἀλλ' οὐ δέον, τἀγαθόν, ὅπερ δὴ ἐπαινεῖ. καὶ οὕτως οὐκ ἐναντιοῦται αὐτὸς αὑτῷ ὁ τὰ ὀνόματα τιθέμενος, ἀλλὰ δέον καὶ ὠφέλιμον καὶ λυσιτελοῦν καὶ κερδαλέον καὶ ἀγαθὸν καὶ ξυμφέρον καὶ εὔπορον τὸ αὐτὸ φαίνεται, ἑτέροις ὀνόμασι σημαῖνον τὸ διακοσμοῦν καὶ ἰὸν πανταχοῦ ἐγκεκωμιασμένον, τὸ δὲ ἴσχον καὶ δοῦν ψεγόμενον. καὶ δὴ καὶ B
τὸ ζημιῶδες, ἐὰν κατὰ τὴν ἀρχαίαν φωνὴν ἀποδῷς ἀντὶ τοῦ ζῆτα δέλτα, φανεῖταί σοι κεῖσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τῷ δοῦντι τὸ ἰόν, ἐπονομασθὲν δημιῶδες.

XXXII. ΕΡΜ. Τί δὲ δὴ ἡδονὴ καὶ λύπη καὶ ἐπι- 77
θυμία καὶ τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ πάνυ χαλεπά μοι φαίνεται, ὦ Ἑρμόγενες. ἥ τε γὰρ ἡδονή, ἡ πρὸς τὴν ὄνησιν ἔοικε τείνουσα πρᾶξις τοῦτο ἔχειν τὸ ὄνομα — τὸ δέλτα δὲ ἔγκειται, ὥστε ἡδονὴ ἀντὶ ἡονῆς καλεῖται —· ἥ τε λύπη ἀπὸ τῆς διαλύσεως C
τοῦ σώματος ἔοικεν ἐπονομασθῆναι, ἣν ἐν τούτῳ τῷ πάθει ἴσχει τὸ σῶμα. καὶ ἥ γε ἀνία τὸ ἐμποδίζον τοῦ ἰέναι. ἡ δὲ ἀλγηδὼν ξενικόν τι φαίνεταί μοι, ἀπὸ τοῦ ἀλγεινοῦ ὠνομασμένον. ὀδύνη δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδύσεως τῆς λύπης κεκλημένῃ ἔοικεν. ἀχθηδὼν δέ, καὶ παντὶ δῆλον ἀπεικασμένον τὸ ὄνομα τῷ τῆς φορᾶς βάρει. χαρὰ δὲ τῇ διαχύσει καὶ εὐπορίᾳ τῆς ῥοῆς τῆς ψυχῆς ἔοικε κεκλημένῃ. τέρψις δὲ ἀπὸ τοῦ τερπνοῦ· τὸ δὲ τερπνὸν ἀπὸ τῆς διὰ D
τῆς ψυχῆς ἕρψεως πνοῇ ἀπεικασθὲν κέκληται, ἐν δίκῃ μὲν ἂν ἕρπνουν καλούμενον, ὑπὸ χρόνου δὲ τερπνὸν παρηγμένον. εὐφροσύνη δὲ οὐδὲν προσδεῖται τοῦ διότι ῥηθῆναι· 272
παντὶ γὰρ δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ εὖ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν 78
ξυμφέρεσθαι τοῦτο ἔλαβε τὸ ὄνομα, εὐφεροσύνην, τό γε δίκαιον· ὅμως δὲ αὐτὸ καλοῦμεν εὐφροσύνην. οὐδ' ἐπιθυμία χαλεπόν· τῇ γὰρ ἐπὶ τὸν θυμὸν ἰούσῃ δυνάμει δῆλον ὅτι τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα. θυμὸς δὲ ἀπὸ τῆς E
θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς ἔχοι ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα. ἀλλὰ μὴν ἵμερός γε τῷ μάλιστα ἕλκοντι τὴν ψυχὴν ῥῷ ἐπωνομάσθη· ὅτι γὰρ ἱέμενος ῥεῖ καὶ ἐφιέμενος τῶν πραγ- 420

5. Ἀθηνάας b. — 6. τοὔνομα Γ b. — 8. ἐγὼ a. — 9. τοὔνομα G b. — 12. τἀληθῆ a. — 25. εἶ] ε a, ει c. — 26. τοῦ om. a. — 34. ταύτην a. — ὠνόμασεν Heindorfius. — 37. ἡ post δὴ om. a. — 40 et 43. δυογὸν] δυαγὸν I. G. Schneiderus ex Etymol. M. p. 411. — 43. δυοῖν libri (praeter E) omnes: δυεῖν abc.

2. ταὐτὰ Buttmannus. — 5. ὂν om. ΧΔΠΣΤ et pr. Ξ. — 9. εἶ] ε ac. — 10. διάϊον ΔΣΤ et pr. ΧΠ, διαϊὸν (i. e. διιὸν) corr. Χ, δάϊον G et rc. Π. — 11. δὴ] ἀεὶ ab. — 15. καὶ ἰὸν cum Bekkero c: καὶ οἷον G, καὶ ὂν ceteri libri, καὶ διιὸν a. — 18. φαίνεται ΔΠΣΤ et pr. ΧΞ. — 20. δὲ] δαὶ ab. — 24. τοὔνομα Gb. — 26. Verba ἣν ἐν τούτῳ τῷ πάθει ἴσχει τὸ σῶμα spuria mihi videntur esse. Bait. — 30 et 32. κεκλημένη ac. cf. Winckelm. ad Euthyd. p. 73 sq. — 39. ἔοικεν Hermogeni tribuit a. — 38. εὐφερωσύνη a. — 42. τοὔνομα Γb.

μάτων, καὶ οὕτω δὴ ἐπισπᾷ σφόδρα τὴν ψυχὴν διὰ τὴν
ἔσιν τῆς ῥοῆς, ἀπὸ ταύτης οὖν πάσης τῆς δυνάμεως
ἵμερος ἐκλήθη. καὶ μὴν πόθος αὖ καλεῖται σημαίνων οὐ
τοῦ παρόντος εἶναι [ἱμέρου τε καὶ ῥεύματος], ἀλλὰ τοῦ
ἄλλοθί που ὄντος καὶ ἀπόντος, ὅθεν πόθος ἐπωνόμασται,
ὃς τότε, ὅταν παρῇ οὗ τις ἐφίετο, ἵμερος ἐκαλεῖτο· ἀπο-
γενομένου δὲ ὁ αὐτὸς οὗτος πόθος ἐκλήθη. ἔρως δέ, ὅτι
ἐσρεῖ ἔξωθεν καὶ οὐκ οἰκεία ἐστὶν ἡ ῥοὴ αὕτη τῷ ἔχοντι,
B ἀλλ' ἐπείσακτος διὰ τῶν ὀμμάτων, διὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ
ἐσρεῖν ἔσρος τό γε παλαιὸν ἐκαλεῖτο· τῷ γὰρ οὖ ἀντὶ τοῦ
79 ὦ ἐχρώμεθα· νῦν δ' ἔρως κέκληται διὰ τὴν τοῦ ὦ ἀντὶ
τοῦ οὖ μεταλλαγήν. Ἀλλὰ τί ἔτι σὺ λέγεις ὅ τι σκοπῶμεν;

ΕΡΜ. Δόξα καὶ τὰ τοιαῦτα πῇ σοι φαίνεται;

ΣΩ. Δόξα δὴ ἤτοι τῇ διώξει ἐπωνόμασται, ἣν ἡ
ψυχὴ διώκουσα τὸ εἰδέναι ὅπῃ ἔχει τὰ πράγματα πο-
ρεύεται, ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ τόξου βολῇ. ἔοικε δὲ τούτῳ μᾶλ-
C λον. ἡ γοῦν οἴησις τούτῳ ξυμφωνεῖ. οἶσιν γὰρ τῆς ψυχῆς
ἐπὶ τὸ πρᾶγμα, οἷόν ἐστιν ἕκαστον τῶν ὄντων, δηλούσῃ
προσέοικεν, ὥσπερ γε καὶ ἡ βουλὴ πρὸς τὴν βολήν, καὶ
τὸ βούλεσθαι τὸ ἐφίεσθαι σημαίνει καὶ βουλεύεσθαι·
πάντα ταῦτα δόξῃ ἑπόμεν' ἄττα φαίνεται τῆς βολῆς ἀπει-
κάσματα, ὥσπερ αὖ καὶ τοὐναντίον ἡ ἀβουλία ἀτυχία
δοκεῖ εἶναι, ὡς οὐ βαλόντος οὐδὲ τυχόντος οὗ ἔβαλλέ τε
καὶ ὃ ἐβούλετο καὶ περὶ οὗ ἐβουλεύετο καὶ οὗ ἐφίετο.

D ΕΡΜ. Ταῦτα ἤδη μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, πυκνό-
τερα ἐπάγειν.

ΣΩ. Τέλος γὰρ ἤδη θεῷ. ἀνάγκην δ' οὖν ἔτι βού-
λομαι διαπερᾶναι, ὅτι τούτοις ἑξῆς ἐστι, καὶ τὸ ἑκούσιον.
80 τὸ μὲν οὖν ἑκούσιον, τὸ εἶκον καὶ μὴ ἀντιτυποῦν, ἀλλ',
ὥσπερ λέγω, εἶκον τῷ ἰόντι δεδηλωμένον ἂν εἴη τούτῳ
τῷ ὀνόματι, τῷ κατὰ τὴν βούλησιν γιγνομένῳ· τὸ δὲ
ἀναγκαῖον καὶ ἀντίτυπον, παρὰ τὴν βούλησιν ὄν, τὸ περὶ
τὴν ἁμαρτίαν ἂν εἴη καὶ ἀμαθίαν, ἀπείκασται δὲ τῇ κατὰ
E τὰ ἄγκη πορείᾳ, ὅτι δύσπορα καὶ τραχέα καὶ λάσια ὄντα
ἴσχει τοῦ ἰέναι. ἐντεῦθεν οὖν ἴσως ἐκλήθη ἀναγκαῖον, τῇ
διὰ τοῦ ἄγκους ἀπεικασθὲν πορείᾳ. Ἕως δὲ πάρεστιν ἡ
ῥώμη, μὴ ἀνιῶμεν αὐτήν. ἀλλὰ καὶ σὺ μὴ ἀνίει, ἀλλ' ἐρώτα.

XXXIII. ΕΡΜ. Ἐρωτῶ δὴ τὰ μέγιστα καὶ τὰ
421 κάλλιστα, τήν τε ἀλήθειαν καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ὂν καὶ
αὐτὸ τοῦτο, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὄνομα, δι' ὅ
τι τὸ ὄνομα ἔχει.

ΣΩ. Μαίεσθαι οὖν καλεῖς τι;

ΕΡΜ. Ἔγωγε, τό γε ζητεῖν.

ΣΩ. Ἔοικε τοίνυν ἐκ λόγου ὀνόματι συγκεκροτημένῳ,
λέγοντος ὅτι τοῦτ' ἐστὶν ὄν, οὗ τυγχάνει ζήτημα, τὸ
ὄνομα. μᾶλλον δὲ ἂν αὐτὸ γνοίης ἐν ᾧ λέγομεν τὸ ὀνο-
μαστόν· ἐνταῦθα γὰρ σαφῶς λέγει τοῦτο εἶναι ὄν, οὗ
μάσμα ἐστίν. ἡ δ' ἀλήθεια, καὶ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἔοικε B
συγκεκροτῆσθαι· ἡ γὰρ θεία τοῦ ὄντος φορὰ ἔοικε προσ- 81
ειρῆσθαι τούτῳ τῷ ῥήματι, τῇ ἀληθείᾳ, ὡς θεία οὖσα
ἄλη. τὸ δὲ ψεῦδος τοὐναντίον τῇ φορᾷ· πάλιν γὰρ αὖ
λοιδορούμενον ἥκει τὸ ἰσχόμενον καὶ τὸ ἀναγκαζόμενον
ἡσυχάζειν, ἀπείκασται δὲ τοῖς καθεύδουσι· τὸ ψεῖ δὲ προσ-
γενόμενον ἐπικρύπτει τὴν βούλησιν τοῦ ὀνόματος. τὸ δὲ
ὂν καὶ ἡ οὐσία ὁμολογεῖ τῷ ἀληθεῖ, τὸ ἰῶτα ἀπολαβόν·
ἰὸν γὰρ σημαίνει· καὶ τὸ οὐκ ὂν αὖ, ὥς τινες καὶ ὀνομά- C
ζουσιν αὐτὸ οὐκ ἰόν.

ΕΡΜ. Ταῦτα μέν μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ἀνδρείως
πάνυ διακεκροτηκέναι. εἰ δέ τίς σε ἔροιτο τοῦτο τὸ ἰὸν
καὶ τὸ ῥέον καὶ τὸ δοῦν, τίνα ἔχει ὀρθότητα ταῦτα τὰ
ὀνόματα —

ΣΩ. Τί ἂν αὐτῷ ἀποκριναίμεθα, λέγεις; ἦ γάρ;

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἓν μὲν τοίνυν ἄρτι που ἐπορισάμεθα, ὥστε
δοκεῖν τι λέγειν ἀποκρινόμενοι.

ΕΡΜ. Τὸ ποῖον τοῦτο;

ΣΩ. Φάναι, ὃ ἂν μὴ γιγνώσκωμεν, βαρβαρικόν τι
τοῦτ' εἶναι. εἴη μὲν οὖν ἴσως ἄν τι τῇ ἀληθείᾳ καὶ τοι- D
οῦτον αὐτῶν, εἴη δὲ κἂν ὑπὸ παλαιότητος τὰ πρῶτα
τῶν ὀνομάτων ἀνεύρετα εἶναι· διὰ γὰρ τὸ πανταχῇ στρέ- 82
φεσθαι τὰ ὀνόματα οὐδὲν θαυμαστὸν ἂν εἴη ἡ παλαιὰ
φωνὴ πρὸς τὴν νυνὶ βαρβαρικῆς μηδὲν διαφέρειν.

ΕΡΜ. Καὶ οὐδέν γε ἀπὸ τρόπου λέγεις.

ΣΩ. Λέγω γὰρ οὖν εἰκότα. οὐ μέντοι μοι δοκεῖ προ-
φάσεις ἀγὼν δέχεσθαι, ἀλλὰ προθυμητέον ταῦτα διασκέ-
ψασθαι. ἐνθυμηθῶμεν δέ, εἴ τις ἀεί, δι' ὧν ἂν λέγηται
τὸ ὄνομα, ἐκεῖνα ἐρήσεται τὰ ῥήματα, καὶ αὖθις αὖ E
δι' ὧν ἂν τὰ ῥήματα λεχθῇ, ἐκεῖνα πεύσεται, καὶ τοῦτο
μὴ παύσεται ποιῶν, ἆρ' οὐκ ἀνάγκη τελευτῶντα ἀπειπεῖν
τὸν ἀποκρινόμενον;

ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Πότε οὖν ἀπειπὼν ὁ ἀπαγορεύων δικαίως παύ- 422

---

4. ἱμέρου τε καὶ ῥεύματος primus seclusit Stallbaumius. Fort. ῥοῦ τε καὶ ῥεύματος. Οἱ. — 8. εἰσρεῖ a. — 10 et 12. οὖ] ο a, ου c. — 11. ὦ] ω a c. — 12. οὖ] οὐ vel αὖ Heindorfius, που Baiterus, om. *H*. — 14. δὴ] μὲν a b. — 15. τὸ] τοῦ a. — 16. τοῦτο a. — 17. οἶσιν] οἴσει a. Fort. ἔσιν. WINCK. — 18. ἐπὶ πᾶν πρᾶγμα a b. — 20. καὶ τὸ βουλεύεσθαι c. — 23. οὔ τ' ἐβάλλετο καὶ a. — 25. πυκνότερον a b. — 27. Verba τέλος γὰρ · · · καὶ τὸ ἑκούσιον Hermogeni continuant a b. — εἰς τέλος γὰρ ἤδη θέω Stephanus, τέλος γὰρ ἤδη θέω Stallbaumius. — 28. ὅ τι a b. — 30. ὥσπερ] ὡς a. — 32. ἀντιτυποῦν *ΧΔΞΣΤ*. — 37. ἀνίῃ b. — 38. τὰ ante κάλλιστα om. a.

2. γε om. a. — 6. ὄν, οὗ μάσμα auctore Buttmanno b c: ὀνόμασμα cum libris a. — 7. 8. Cf. ad 393 A. — 14. ἀποβαλόν *Ξ* a. — 16. οὐκ ἰόν] οὐκιον Buttmannus, οὐχὶ ὂν Heusdius, οὐκὶ ὂν Bekkerus. — 18. σε om. c. — 19. τὰ ὀνόματα, τίνα ἂν αὐτῷ ἀποκριναίμεθα λέγεις, ἦ γάρ; ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν. Ἓν μέντοι, νῦν a. — 26. ἂν] ἐὰν a. — 30. εἴη ἡ *ΧΔΣΤBCGHI* et pr. *ΞΠΕF*: εἴη εἰ ἡ a b c. Cf. Winckelm. ad Euthyd. p. XIV. — 31. διαφέρειν *ΧΔΠ BCFGHI*: διαφέροι a b, διαφέρει c. — 32. ἄπο a c. — 34. ἀγὼν Baiterus: ἀγὼν b c, ὁ ἀγὼν a. — εἰσδέχεσθαι a b. — ταῦτα *ΧΔΞΠΣΤ*: αὐτὰ a b c. — 36. τοὔνομα *Γ* b. — ἐρήσεται *ΧΔΣTG* et pr. *Ξ*: ἂν ἐρήσεται a, ἀνερήσεται b c.

οιτ' ἄν; ἆρ' οὐκ ἐπειδὰν ἐπ' ἐκείνοις γένηται τοῖς ὀνόμασιν, ἃ ὡσπερεὶ στοιχεῖα τῶν ἄλλων ἐστὶ καὶ λόγων καὶ ὀνομάτων; ταῦτα γάρ που οὐκέτι δίκαιον φανῆναι ἐξ ἄλλων ὀνομάτων ξυγκείμενα, ἂν οὕτως ἔχῃ. οἷον νῦν δὴ τὸ ἀγαθὸν ἔφαμεν ἐκ τοῦ ἀγαστοῦ καὶ ἐκ τοῦ θοοῦ ξυγκεῖ- 273 σθαι· τὸ δὲ θοὸν ἴσως φαῖμεν ἂν ἐξ ἑτέρων, ἐκεῖνα δὲ B ἐξ ἄλλων. ἀλλ' ἐὰν ποτέ γε λάβωμεν ὃ οὐκέτι ἔκ τινων 83 ἑτέρων ξύγκειται ὀνομάτων, δικαίως ἂν φαῖμεν ἐπὶ στοιχείῳ τε ἤδη εἶναι καὶ οὐκέτι τοῦτο ἡμᾶς δεῖν εἰς ἄλλα ὀνόματα ἀναφέρειν.

ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ νῦν ἃ ἐρωτᾷς τὰ ὀνόματα στοιχεῖα ὄντα τυγχάνει, καὶ δεῖ αὐτῶν ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἤδη τὴν ὀρθότητα ἐπισκέψασθαι, ἥτις ἐστίν;

ΕΡΜ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Εἰκὸς δῆτα, ὦ Ἑρμόγενες· πάντα γοῦν φαίνεται C τὰ ἔμπροσθεν εἰς ταῦτ' ἀνεληλυθέναι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὥς μοι δοκεῖ ἔχειν, δεῦρο αὖ συνεπίσκεψαι μετ' ἐμοῦ, μή τι παραληρήσω λέγων οἵαν δεῖ τὴν τῶν πρώτων ὀνομάτων ὀρθότητα εἶναι.

ΕΡΜ. Λέγε μόνον, ὡς ὅσον γε δυνάμεως παρ' ἐμοί ἐστι συνεπισκέψομαι.

XXXIV. ΣΩ. Ὅτι μὲν τοίνυν μία γέ τις ἡ ὀρθότης παντὸς ὀνόματος καὶ πρώτου καὶ ὑστάτου, καὶ οὐδὲν διαφέρει τῷ ὄνομα εἶναι οὐδὲν αὐτῶν, οἶμαι καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

D ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὧν γε νῦν διεληλύθαμεν τῶν ὀνομάτων ἡ ὀρθότης τοιαύτη τις ἐβούλετο εἶναι, οἵα δηλοῦν οἷον ἕκαστόν ἐστι τῶν ὄντων.

84 ΕΡΜ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα οὐδὲν ἧττον καὶ τὰ πρῶτα δεῖ ἔχειν καὶ τὰ ὕστερα, εἴπερ ὀνόματα ἔσται.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ δὴ τὰ μὲν ὕστερα, ὡς ἔοικε, διὰ τῶν προτέρων οἷά τε ἦν τοῦτο ἀπεργάζεσθαι.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Εἶεν· τὰ δὲ δὴ πρῶτα, οἷς οὔπω ἕτερα ὑπόκειται, τίνι τρόπῳ κατὰ τὸ δυνατὸν ὅ τι μάλιστα φανερὰ E ἡμῖν ποιήσει τὰ ὄντα, εἴπερ μέλλει ὀνόματα εἶναι; Ἀπόκριναι δέ μοι τόδε· εἰ φωνὴν μὴ εἴχομεν μηδὲ γλῶτταν, ἐβουλόμεθα δὲ δηλοῦν ἀλλήλοις τὰ πράγματα, ἆρ' οὐκ ἄν, ὥσπερ νῦν οἱ ἐνεοί, ἐπεχειροῦμεν ἂν σημαίνειν ταῖς χερσὶ καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι;

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Εἰ μὲν γ', οἶμαι, τὸ ἄνω καὶ τὸ κοῦφον ἐβου- 423 λόμεθα δηλοῦν, ᾔρομεν ἂν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρα, μιμούμενοι αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· εἰ δὲ τὰ κάτω καὶ τὰ βαρέα, πρὸς τὴν γῆν. καὶ εἰ ἵππον θέοντα ἤ τι ἄλλο τῶν ζώων ἐβουλόμεθα δηλοῦν, οἶσθ' ὅτι ὡς ὁμοιότατ' ἂν τὰ ἡμέτερα αὐτῶν σώματα καὶ σχήματα ἐποιοῦμεν ἐκείνοις.

ΕΡΜ. Ἀνάγκη μοι δοκεῖ ὡς λέγεις ἔχειν. 85

ΣΩ. Οὕτω γὰρ ἄν, οἶμαι, δήλωμά του τῷ σώματι ἐγίγνετο, μιμησαμένου, ὡς ἔοικε, τοῦ σώματος ἐκεῖνο ὃ B ἐβούλετο δηλῶσαι.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ φωνῇ τε καὶ γλώττῃ καὶ στόματι βουλόμεθα δηλοῦν, ἆρ' οὐ τότε ἑκάστου δήλωμα ἡμῖν ἔσται τὸ ἀπὸ τούτων γιγνόμενον, ὅταν μίμημα γένηται διὰ τούτων περὶ ὁτιοῦν;

ΕΡΜ. Ἀνάγκη μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ὄνομα ἄρα ἐστίν, ὡς ἔοικε, μίμημα φωνῆς ἐκείνου, ὃ μιμεῖται καὶ ὀνομάζει ὁ μιμούμενος τῇ φωνῇ, ὅταν μιμῆται.

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Μὰ Δί' ἀλλ' οὐκ ἐμοί πω δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, C ὦ ἑταῖρε.

ΕΡΜ. Τί δή;

ΣΩ. Τοὺς τὰ πρόβατα μιμουμένους τούτους καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τἆλλα ζῷα ἀναγκαζοίμεθ' ἂν ὁμολογεῖν ὀνομάζειν ταῦτα ἅπερ μιμοῦνται.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Καλῶς οὖν ἔχειν δοκεῖ σοι;

ΕΡΜ. Οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τίς ἄν, ὦ Σώκρατες, μίμησις εἴη τὸ ὄνομα;

ΣΩ. Πρῶτον μέν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ ἐάν, καθάπερ 86 τῇ μουσικῇ μιμούμεθα τὰ πράγματα, οὕτω μιμώμεθα, D καίτοι τῇ φωνῇ γε καὶ τότε μιμούμεθα· ἔπειτα οὐκ ἐάν, ἅπερ ἡ μουσικὴ μιμεῖται, καὶ ἡμεῖς μιμώμεθα, οὔ μοι δοκοῦμεν ὀνομάσειν. λέγω δέ τι τοιοῦτον· ἔστι τοῖς πράγμασι φωνὴ καὶ σχῆμα ἑκάστῳ, καὶ χρῶμά γε πολλοῖς;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἔοικε τοίνυν οὐκ ἐάν τις ταῦτα μιμῆται, οὐδὲ περὶ ταύτας τὰς μιμήσεις ἡ τέχνη ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι. αὗται μὲν γάρ εἰσιν ἡ μὲν μουσική, ἡ δὲ γραφική. ἢ γάρ;

ΕΡΜ. Ναί. E

ΣΩ. Τί δὲ δὴ τόδε; οὐ καὶ οὐσία δοκεῖ σοι εἶναι

---

5. τἀγαθὸν Γb. — 11. δοκεῖ a. — 18. ἐμοὶ Gb. — 21. ἔμοιγ' a. — 25. τῷ] τὸ a. — 26. ξυνδοκεῖ ΧΣΤ, συνδοκεῖ ΓΛBCEFGHXI: συνδοκεῖν a, ξυνδοκεῖν bc. — 35. δὴ om. a. — 39. ὅτι ab. — 43. ἔννεοί a. — 44. τῇ om. a.

5. εἰ ante ἵππον om. a. — 10. δηλώματα a. — του τῷ σώματι cum Heindorfio bc: τούτῳ τῷ σώματι γρ. BC. τούτου τῷ σώματι G et corr. Π, τούτου σώματι cod. Gudianus, τοῦ σώματος a. Fort. τῳ τοῦ σώματος. Winck. — 15. οὐ τόγε (ἧς) ἑκάστου τότε δήλωμα a. — 19. φωνῇ ΔΤ, φωνῆι Χ. — 21. ὅταν Heindorfius: ὃ ἂν abc. — 23. οὐκ ἀλλ' ΓΔΛΞΠ ΣΤCEFHIX et mg. Χ, οὐκ ἀλλ' Χ et corr. B. — πω] οὔπω ΓΛEFHIXm. — 32. τοὔνομα Γb. — 34. μιμούμεθα] μιμώμεθα a. — 35. τῇ φωνῇ cod. Gudianus et G: φωνῇ abc. — 37. δέ τι τοιοῦτον (Flor. d) c: δέ τι τοῦτο a, δὲ τί τοῦτο b. Fort. δ' ἔτι τοῦτο. Bait. — ἔστι] ὅτι ἔστι G. — τοῖς] τις a. — 41. ἡ post τέχνη om. c. — 44. δὲ] δαὶ bc.

ἑκάστῳ, ὥσπερ καὶ χρῶμα καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν; πρῶτον αὐτῷ τῷ χρώματι καὶ τῇ φωνῇ οὐκ ἔστιν οὐσία τις ἑκατέρῳ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ὅσα ἠξίωται ταύτης τῆς προσρήσεως τοῦ εἶναι;

ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Τί οὖν; εἴ τις αὐτὸ τοῦτο μιμεῖσθαι δύναιτο ἑκάστου, τὴν οὐσίαν, γράμμασί τε καὶ συλλαβαῖς, ἆρ' οὐκ ἂν δηλοῖ ἕκαστον ὃ ἔστιν; ἢ οὔ;

87 424 ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ τί ἂν φαίης τὸν τοῦτο δυνάμενον, ὥσπερ τοὺς προτέρους τὸν μὲν μουσικὸν ἔφησθα, τὸν δὲ γραφικόν; τοῦτον δὲ τίνα;

ΕΡΜ. Τοῦτο ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ὅπερ πάλαι ζητοῦμεν, οὗτος ἂν εἶναι ὁ ὀνομαστικός.

XXXV. ΣΩ. Εἰ ἄρα τοῦτο ἀληθές, ἤδη ἔοικεν ἐπισκεπτέον περὶ ἐκείνων τῶν ὀνομάτων ὧν σὺ ἤρου, περὶ ῥοῆς τε καὶ τοῦ ἰέναι καὶ σχέσεως, εἰ τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς συλλαβαῖς τοῦ ὄντος ἐπιλαμβάνεται αὐτῶν, ὥστε B ἀπομιμεῖσθαι τὴν οὐσίαν, εἴτε καὶ οὔ;

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φέρε δή, ἴδωμεν πότερον ἄρα ταῦτα μόνα ἐστὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων ἢ καὶ ἄλλα πολλά.

ΕΡΜ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ ἄλλα.

ΣΩ. Εἰκὸς γάρ. ἀλλὰ τίς ἂν εἴη ὁ τρόπος τῆς διαιρέσεως, ὅθεν ἄρχεται μιμεῖσθαι ὁ μιμούμενος; ἆρα οὐκ ἐπείπερ συλλαβαῖς τε καὶ γράμμασιν ἡ μίμησις τυγχάνει οὖσα τῆς οὐσίας, ὀρθότατόν ἐστι διελέσθαι τὰ στοιχεῖα C πρῶτον, ὥσπερ οἱ ἐπιχειροῦντες τοῖς ῥυθμοῖς τῶν στοιχείων πρῶτον τὰς δυνάμεις διείλοντο, ἔπειτα τῶν συλλαβῶν καὶ οὕτως ἤδη ἔρχονται ἐπὶ τοὺς ῥυθμοὺς σκεψόμενοι, πρότερον δ' οὔ;

88 ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ ἡμᾶς οὕτω δεῖ πρῶτον μὲν τὰ φωνήεντα διελέσθαι, ἔπειτα τῶν ἑτέρων κατὰ εἴδη τά τε ἄφωνα καὶ ἄφθογγα· οὑτωσὶ γάρ που λέγουσιν οἱ δεινοὶ περὶ τούτων· καὶ τὰ αὖ φωνήεντα μὲν οὔ, οὐ μέντοι γε ἄφθογγα; καὶ αὐτῶν τῶν φωνηέντων ὅσα διάφορα εἴδη D ἔχει ἀλλήλων; καὶ ἐπειδὰν ταῦτα διελώμεθα τὰ ὄντα εὖ πάντα, αὖθις δεῖ ὀνόματα ἐπιθεῖναι, εἰ ἔστιν εἰς ἃ ἀναφέρεται πάντα, ὥσπερ τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν αὐτά τε, καὶ εἰ ἐν αὐτοῖς ἔνεστιν εἴδη κατὰ τὸν αὐτὸν 274 τρόπον, ὥσπερ ἐν τοῖς στοιχείοις· ταῦτα πάντα καλῶς διαθεασαμένους ἐπίστασθαι ἐπιφέρειν ἕκαστον κατὰ τὴν ὁμοιότητα, ἐάν τε ἓν ἑνὶ δέῃ ἐπιφέρειν, ἐάν τε συγκεραννύντα πολλὰ ἑνί, ὥσπερ οἱ ζωγράφοι βουλόμενοι ἀφομοιοῦν ἐνίοτε μὲν ὄστρειον μόνον ἐπήνεγκαν, ἐνίοτε δὲ ὁτιοῦν ἄλλο τῶν φαρμάκων, E ἔστι δ' ὅτε πολλὰ συγκεράσαντες, οἷον ὅταν ἀνδρείκελον σκευάζωσιν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ὡς ἄν, οἶμαι, δοκῇ ἑκάστη ἡ εἰκὼν δεῖσθαι ἑκάστου φαρμάκου· οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς τὰ στοιχεῖα ἐπὶ τὰ πράγματα ἐποίσομεν, καὶ ἓν ἐπὶ ἕν, οὗ ἂν δοκῇ δεῖν, καὶ σύμπολλα, 89 ποιοῦντες ὃ δὴ συλλαβὰς καλοῦσι, καὶ συλλαβὰς αὖ συντιθέντες, ἐξ ὧν τά τε ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα συντίθενται· 425 καὶ πάλιν ἐκ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων μέγα ἤδη τι καὶ καλὸν καὶ ὅλον συστήσομεν, ὥσπερ ἐκεῖ τὸ ζῷον τῇ γραφικῇ, ἐνταῦθα τὸν λόγον τῇ ὀνομαστικῇ ἢ ῥητορικῇ ἢ ἥτις ἐστὶν ἡ τέχνη. μᾶλλον δὲ οὐχ ἡμεῖς, ἀλλὰ λέγων ἐξηνέχθην. συνέθεσαν μὲν γὰρ οὕτως, ᾗπερ σύγκειται, οἱ παλαιοί· ἡμᾶς δὲ δεῖ, εἴπερ τεχνικῶς ἐπιστησόμεθα σκοπεῖσθαι αὐτὰ πάντα, οὕτω διελομένους, εἴτε B κατὰ τρόπον τά τε πρῶτα ὀνόματα κεῖται καὶ τὰ ὕστερα, εἴτε μή, οὕτω θεᾶσθαι. ἄλλως δὲ συνείρειν μὴ φαῦλον ᾖ καὶ οὐ καθ' ὁδόν, ὦ φίλε Ἑρμόγενες.

ΕΡΜ. Ἴσως νὴ Δί' ὦ Σώκρατες.

XXXVI. ΣΩ. Τί οὖν; σὺ πιστεύεις σαυτῷ οἷός τ' ἂν εἶναι ταῦτα οὕτω διελέσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὔ.

ΕΡΜ. Πολλοῦ ἄρα δέω ἔγωγε.

ΣΩ. Ἐάσομεν οὖν, ἢ βούλει οὕτως, ὅπως ἂν δυνώμεθα, καὶ ἂν σμικρόν τι αὐτῶν οἷοί τ' ὦμεν κατιδεῖν, ἐπιχειρῶμεν, προειπόντες, ὥσπερ ὀλίγον πρότερον τοῖς θεοῖς, C ὅτι οὐδὲν εἰδότες τῆς ἀληθείας τὰ τῶν ἀνθρώπων δόγ- 90 ματα περὶ αὐτῶν εἰκάζομεν, οὕτω δὲ καὶ νῦν αὖ εἰπόντες ἡμῖν αὐτοῖς ἴωμεν, ὅτι εἰ μέν τι χρηστὸν ἔδει αὐτὰ διελέσθαι εἴτε ἄλλον ὁντινοῦν εἴτε ἡμᾶς, οὕτως ἔδει αὐτὰ διαιρεῖσθαι, νῦν δέ, τὸ λεγόμενον, κατὰ δύναμιν δεήσει ἡμᾶς περὶ αὐτῶν πραγματεύεσθαι; δοκεῖ ταῦτα; ἢ πῶς λέγεις; —

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Γελοῖα μὲν οἶμαι φανεῖσθαι, ὦ Ἑρμόγενες, D γράμμασι καὶ συλλαβαῖς τὰ πράγματα μεμιμημένα κατάδηλα γιγνόμενα· ὅμως δὲ ἀνάγκη. οὐ γὰρ ἔχομεν τούτου βέλτιον, εἰς ὅ τι ἐπανενέγκωμεν περὶ ἀληθείας τῶν πρώτων ὀνομάτων, εἰ μὴ ἄρα δή, ὥσπερ οἱ τραγῳδοποιοί, ἐπειδάν τι ἀπορῶσιν, ἐπὶ τὰς μηχανὰς καταφεύγουσι θεοὺς αἴροντες, καὶ ἡμεῖς οὕτως εἰπόντες ἀπαλλαγῶμεν, ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα οἱ θεοὶ ἔθεσαν καὶ διὰ ταῦτα ὀρθῶς ἔχει. E ἆρα καὶ ἡμῖν κράτιστος οὗτος τῶν λόγων; ἢ ἐκεῖνος, ὅτι παρὰ βαρβάρων τινῶν αὐτὰ παρειλήφαμεν, εἰσὶ δὲ ἡμῶν ἀρχαιότεροι βάρβαροι; ἢ ὅτι ὑπὸ παλαιότητος ἀδύνατον αὐτὰ ἐπισκέψασθαι, ὥσπερ καὶ τὰ βαρ- 426 βαρικά; αὗται γὰρ ἂν πᾶσαι ἐκδύσεις εἶεν καὶ μάλα κομψαὶ τῷ μὴ ἐθέλοντι λόγον διδόναι περὶ τῶν πρώτων

3. πᾶσιν om. a. — 15. ἤδη ὡς ἔοικεν a b. Cf. Winckelm. ad Euthydem. p. 73. — 18. ὥσγε H, ὥσπερ G, om. X Δ et pr. Π. — 36. τὰ οὐ φωνήεντα μέν, οὐ μέντοι a. — 38. ταῦτα] πάντα X Δ. — διελώμεθα καὶ τὰ ὄντα E, διελώμεθα [τὰ ὄντα] c. — 45. ἑνί om. a.

5. σύμβολα a. — 8. συντίθεται m b. — 16. εἴτε καὶ μή a. — 20. διελέσθαι; ΕΡΜ. Ἐγὼ μὲν γὰρ οὔ. ΣΩ. Πολλοῦ ἄρα δέω ἔγωγε. ΕΡΜ. Ἐάσομεν a. — 23. κἂν G b c. — 27. ἔδει] εἴη a.

91 ὀνομάτων, ὡς ὀρθῶς κεῖται. καίτοι ὅτῳ τις τρόπῳ τῶν
πρώτων ὀνομάτων τὴν ὀρθότητα μὴ οἶδεν, ἀδύνατόν που
τῶν γε ὑστέρων εἰδέναι, ἃ ἐξ ἐκείνων ἀνάγκη δηλοῦσθαι,
ὧν τις πέρι μηδὲν οἶδεν· ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸν φάσκοντα
περὶ αὐτῶν τεχνικὸν εἶναι περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων
B μάλιστά τε καὶ καθαρώτατα δεῖ ἔχειν ἀποδεῖξαι, ἢ εὖ
εἰδέναι ὅτι τά γε ὕστερα ἤδη φλυαρήσει. ἢ σοὶ ἄλλως
δοκεῖ;

ΕΡΜ. Οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν, ὦ Σώκρατες, ἄλλως.

ΣΩ. Ἃ μὲν τοίνυν ἐγὼ ᾔσθημαι περὶ τῶν πρώτων
ὀνομάτων, πάνυ μοι δοκεῖ ὑβριστικὰ εἶναι καὶ γελοῖα.
τούτων οὖν σοι μεταδώσω, ἂν βούλῃ· σὺ δ᾽ ἄν τι ἔχῃς
βέλτιόν ποθεν λαβεῖν, πειρᾶσθαι καὶ ἐμοὶ μεταδιδόναι.

ΕΡΜ. Ποιήσω ταῦτα. ἀλλὰ θαρρῶν λέγε.

C **XXXVII.** ΣΩ. Πρῶτον μὲν τοίνυν τὸ ῥῶ ἔμοιγε
φαίνεται ὥσπερ ὄργανον εἶναι πάσης τῆς κινήσεως, ἣν
οὐδ᾽ εἴπομεν δι᾽ ὅ τι ἔχει τοῦτο τοὔνομα· ἀλλὰ γὰρ δῆλον
ὅτι ἵεσις βούλεται εἶναι· οὐ γὰρ ἦτα ἐχρώμεθα ἀλλὰ εἶ τὸ
παλαιόν. ἡ δὲ ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ κίειν· ξενικὸν δὲ τοὔνομα·
τοῦτο δ᾽ ἐστὶν ἰέναι. εἰ οὖν τις τὸ παλαιὸν αὐτῆς εὕροι
92 ὄνομα εἰς τὴν ἡμετέραν φωνὴν συμβαῖνον, ἵεσις ἂν ὀρθῶς
καλοῖτο· νῦν δὲ ἀπό τε τοῦ ξενικοῦ τοῦ κίειν καὶ ἀπὸ
D τῆς τοῦ ἦτα μεταβολῆς καὶ τῆς τοῦ νῦ ἐνθέσεως κίνησις
κέκληται, ἔδει δὲ κιείνησιν καλεῖσθαι ἢ εἶσιν. ἡ δὲ στάσις
ἀπόφασις τοῦ ἰέναι βούλεται εἶναι, διὰ δὲ τὸν καλλωπι-
σμὸν στάσις ὠνόμασται. Τὸ δ᾽ οὖν ῥῶ τὸ στοιχεῖον, ὥσ-
περ λέγω, καλὸν ἔδοξεν ὄργανον εἶναι τῆς κινήσεως τῷ
τὰ ὀνόματα τιθεμένῳ πρὸς τὸ ἀφομοιοῦν τῇ φορᾷ· πολ-
λαχοῦ γοῦν χρῆται αὐτῷ εἰς αὐτήν· πρῶτον μὲν ἐν αὐτῷ
τῷ ῥεῖν καὶ ῥοῇ διὰ τούτου τοῦ γράμματος τὴν φορὰν
E μιμεῖται, εἶτα ἐν τῷ τρόμῳ, εἶτα ἐν τῷ τραχεῖ, ἔτι δὲ ἐν
τοῖς τοιοῖσδε ῥήμασιν, οἷον κρούειν, θραύειν, ἐρείκειν,
θρύπτειν, κερματίζειν, ῥυμβεῖν· πάντα ταῦτα τὸ πολὺ
ἀπεικάζει διὰ τοῦ ῥῶ· ἑώρα γάρ, οἶμαι, τὴν γλῶτταν ἐν
τούτῳ ἥκιστα μένουσαν, μάλιστα δὲ σειομένην· διὸ φαί-
νεταί μοι τούτῳ πρὸς ταῦτα κατακεχρῆσθαι. τῷ δ᾽ αὖ ἰῶτα
πρὸς τὰ λεπτὰ πάντα, ἃ δὴ μάλιστα διὰ πάντων ἴοι ἄν.
427 διὰ ταῦτα τὸ ἰέναι καὶ τὸ ἵεσθαι διὰ τοῦ ἰῶτα ἀπομιμεῖται,
ὥσπερ γε διὰ τοῦ φῖ καὶ τοῦ ψῖ καὶ τοῦ σῖγμα καὶ τοῦ
ζῆτα, ὅτι πνευματώδη τὰ γράμματα, πάντα τὰ τοιαῦτα
93 μεμίμηται αὐτοῖς ὀνομάζων, οἷον τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ζέον
καὶ τὸ σείεσθαι καὶ ὅλως σεισμόν. καὶ ὅταν που τὸ φυ-
275 σῶδες μιμῆται, πανταχοῦ ἐνταῦθα ὡς τὸ πολὺ τὰ τοι-
αῦτα γράμματα ἐπιφέρειν φαίνεται ὁ τὰ ὀνόματα τιθέ-
μενος. τῆς δ᾽ αὖ τοῦ δέλτα συμπιέσεως καὶ τοῦ ταῦ καὶ
ἀπερείσεως τῆς γλώττης τὴν δύναμιν χρήσιμον φαίνεται B
ἡγήσασθαι πρὸς τὴν μίμησιν τοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς στάσεως.
ὅτι δὲ ὀλισθάνει μάλιστα ἐν τῷ λάβδα ἡ γλῶττα κατιδών,
ἀφομοιῶν ὠνόμασε τά τε λεῖα καὶ αὐτὸ τὸ ὀλισθάνειν
καὶ τὸ λιπαρὸν καὶ τὸ κολλῶδες καὶ τἆλλα πάντα τὰ τοι-
αῦτα. ᾗ δὲ ὀλισθανούσης τῆς γλώττης ἀντιλαμβάνεται ἡ
τοῦ γάμμα δύναμις, τὸ γλίσχρον ἀπεμιμήσατο καὶ γλυκὺ καὶ
γλοιῶδες. τοῦ δ᾽ αὖ νῦ τὸ εἴσω αἰσθόμενος τῆς φωνῆς, C
τὸ ἔνδον καὶ τὰ ἐντὸς ὠνόμασεν, ὡς ἀφομοιῶν τοῖς
γράμμασι τὰ ἔργα. τὸ δ᾽ αὖ ἄλφα τῷ μεγάλῳ ἀπέδωκε, καὶ
τῷ μήκει τὸ ἦτα, ὅτι μεγάλα τὰ γράμματα. εἰς δὲ τὸ γογ-
γύλον τοῦ οὖ δεόμενος σημείου, τοῦτο πλεῖστον αὐτῷ εἰς
τὸ ὄνομα ἐνεκέρασε. καὶ τἆλλα οὕτω φαίνεται προσβιβά-
ζειν καὶ κατὰ γράμματα καὶ κατὰ συλλαβὰς ἑκάστῳ τῶν 94
ὄντων σημεῖόν τε καὶ ὄνομα ποιῶν ὁ νομοθέτης, ἐκ δὲ
τούτων τὰ λοιπὰ ἤδη αὐτοῖς τούτοις συντιθέναι ἀπομι-
μούμενος. Αὕτη μοι φαίνεται, ὦ Ἑρμόγενες, βούλεσθαι D
εἶναι ἡ τῶν ὀνομάτων ὀρθότης, εἰ μή τι ἄλλο Κρατύλος
ὅδε λέγει.

XXXVIII. ΕΡΜ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, πολλά
γέ μοι πολλάκις πράγματα παρέχει Κρατύλος, ὥσπερ κατ᾽
ἀρχὰς ἔλεγον, φάσκων μὲν εἶναι ὀρθότητα ὀνομάτων, ἥτις
δ᾽ ἐστὶν οὐδὲν σαφὲς λέγων, ὥστε με μὴ δύνασθαι εἰδέναι,
πότερον ἑκὼν ἢ ἄκων οὕτως ἀσαφῶς ἑκάστοτε περὶ αὐτῶν
λέγει. Νῦν οὖν μοι, ὦ Κρατύλε, ἐναντίον Σωκράτους
εἰπέ, πότερον ἀρέσκει σοι ᾗ λέγει Σωκράτης περὶ ὀνομά- E
των, ἢ ἔχεις πῃ ἄλλῃ κάλλιον λέγειν; καὶ εἰ ἔχεις, λέγε,
ἵνα ἤτοι μάθῃς παρὰ Σωκράτους ἢ διδάξῃς ἡμᾶς ἀμ-
φοτέρους.

ΚΡ. Τί δαί, ὦ Ἑρμόγενες; δοκεῖ σοι ῥᾴδιον εἶναι
οὕτω ταχὺ μαθεῖν τε καὶ διδάξαι ὁτιοῦν πρᾶγμα, μὴ ὅτι
τοσοῦτον, ὃ δὴ δοκεῖ ἐν τοῖς μέγιστον εἶναι;

ΕΡΜ. Μὰ Δί᾽ οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἡσιόδου 428
καλῶς μοι φαίνεται ἔχειν, τὸ εἰ καί τις σμικρὸν ἐπὶ σμι-
κρῷ καταθείη, προὔργου εἶναι. εἰ οὖν καὶ σμικρόν τι οἷός 95
τ᾽ εἶ πλέον ποιῆσαι, μὴ ἀπόκαμνε, ἀλλ᾽ εὐεργέτει καὶ
Σωκράτη τόνδε, δίκαιος δ᾽ εἶ, καὶ ἐμέ.

ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ ἔγωγε καὶ αὐτός, ὦ Κρατύλε, οὐδὲν
ἂν ἰσχυρισαίμην ὧν εἴρηκα, ᾗ δέ μοι ἐφαίνετο, μεθ᾽ Ἑρ-
μογένους ἐπεσκεψάμην, ὥστε τούτου γε ἕνεκα θαρρῶν
λέγε, εἴ τι ἔχεις βέλτιον, ὡς ἐμοῦ ἐνδεξομένου. εἰ μέντοι B
ἔχεις τι σὺ κάλλιον τούτων λέγειν, οὐκ ἂν θαυμάζοιμι·
δοκεῖς γάρ μοι αὐτός τε ἐσκέφθαι τὰ τοιαῦτα καὶ παρ᾽
ἄλλων μεμαθηκέναι. ἐὰν οὖν λέγῃς τι κάλλιον, ἕνα τῶν
μαθητῶν περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων καὶ ἐμὲ γράφου.

---

9. ἄλλως, ὦ Σώκρατες a. — 15. ῥῶ] ρ ac. — 18. ἦτα - εἶ] η - ε ac. — 23. ἦτα - νῦ] η - ν ac. — 24. κίεισιν καλεῖσθαι ἢ ἴεσιν Cornarius. — 26. οὖν ῥῶ] αὖ ρ a. — 29. ἐν om. a. — 32. ἐρείκειν] ἐρύκειν a. — 33. ῥυμβεῖν] ῥέμβειν a. — 34. ῥῶ] ρ ac. — ἑώρα cum Heindorfio bc: ἐῶ a. — 36. τούτῳ καὶ πρὸς a. — 36–39. ι - ι - φ - ψ ac. — 44. θέμενος a. — 45. δ - τ ac.

2. τάσεως ΞΣΤ. — 3. ὀλισθαίνει a. — λάβδα] λ ac. — 4. ὁ ἀφομοιῶν a. — ὀλισθαίνειν a. — 6. ὀλισθαινούσης a. — 7-8. γ - ν ac. — 9. τὰ ἔνδον Gc. — 10-11. α - η ac. — στρογγύλον a. — 12. οὖ] ο ac. — 13. προσβιάζειν a. — 16. ἤδη] εἴδη a. — 23. ὥστ᾽ ἐμὲ Bekkerus. — 30. δαί] δέ ab. — 32. ἐν τοῖς μέγιστον (pr. Ξ) b: ἐν τοῖς μεγίστοις μέγιστον a, ἐν τοῖς [μεγίστοις] μέγιστον c. — 33. Ἡσιόδου] O. et D. 369. — 37. κἀμὲ Gb.

ΚΡ. Ἀλλὰ μὲν δή, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ λέγεις, μεμέληκέ τέ μοι περὶ αὐτῶν καὶ ἴσως ἄν σε ποιησαίμην μαθητήν. φοβοῦμαι μέντοι, μὴ τούτου πᾶν τοὐναντίον C ᾖ, ὅτι μοί πως ἐπέρχεται λέγειν πρὸς σὲ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὃ ἐκεῖνος ἐν Λιταῖς πρὸς τὸν Αἴαντα λέγει. φησὶ δὲ

Αἶαν Διογενὲς Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσω μυθήσασθαι.

καὶ ἐμοὶ σύ, ὦ Σώκρατες, ἐπιεικῶς φαίνει κατὰ νοῦν 96 χρησμῳδεῖν, εἴτε παρ' Εὐθύφρονος ἐπίπνους γενόμενος, εἴτε καὶ ἄλλη τις Μοῦσα πάλαι σε ἐνοῦσα ἐλελήθει.

D ΣΩ. Ὦ 'γαθὲ Κρατύλε, θαυμάζω καὶ αὐτὸς πάλαι τὴν ἐμαυτοῦ σοφίαν, καὶ ἀπιστῶ. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι ἐπανασκέψασθαι τί καὶ λέγω. τὸ γὰρ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' αὑτοῦ πάντων χαλεπώτατον· ὅταν γὰρ μηδὲ σμικρὸν ἀποστατῇ ἀλλ' ἀεὶ παρῇ ὁ ἐξαπατήσων, πῶς οὐ δεινόν; δεῖ δή, ὡς ἔοικε, θαμὰ μεταστρέφεσθαι ἐπὶ τὰ προειρημένα, καὶ πειρᾶσθαι, τὸ ἐκείνου τοῦ ποιητοῦ, βλέπειν ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω. καὶ δὴ καὶ νυνὶ ἡμεῖς ἴδωμεν E τί ἡμῖν εἴρηται. ὀνόματος, φαμέν, ὀρθότης ἐστὶν αὕτη, ἥτις ἐνδείξεται οἷόν ἐστι τὸ πρᾶγμα. καὶ τοῦτο φῶμεν ἱκανῶς εἰρῆσθαι;

ΚΡ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ πάνυ σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Διδασκαλίας ἄρα ἕνεκα τὰ ὀνόματα λέγεται;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν φῶμεν καὶ ταύτην τέχνην εἶναι καὶ δημιουργοὺς αὐτῆς;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τίνας;

429 ΚΡ. Οὕσπερ σὺ κατ' ἀρχὰς ἔλεγες, τοὺς νομοθέτας.

ΣΩ. Πότερον οὖν καὶ ταύτην φῶμεν τὴν τέχνην ἐν 97 τοῖς ἀνθρώποις ἐγγίγνεσθαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας, ἢ μή; βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιόνδε. ζωγράφοι εἰσί που οἱ μὲν χείρους, οἱ δὲ ἀμείνους;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ μὲν ἀμείνους τὰ αὑτῶν ἔργα καλλίω παρέχονται, τὰ ζῷα, οἱ δὲ φαυλότερα; καὶ οἰκοδόμοι ὡσαύτως οἱ μὲν καλλίους τὰς οἰκίας ἐργάζονται, οἱ δὲ αἰσχίους;

ΚΡ. Ναί.

B ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ νομοθέται οἱ μὲν καλλίω τὰ ἔργα αὑτῶν παρέχονται, οἱ δὲ αἰσχίω;

ΚΡ. Οὔ μοι δοκεῖ τοῦτο ἔτι.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι νόμοι οἱ μὲν βελτίους, οἱ δὲ φαυλότεροι εἶναι;

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ δὴ ὄνομα, ὡς ἔοικε, δοκεῖ σοι κεῖσθαι τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ἄμεινον;

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Πάντα ἄρα τὰ ὀνόματα ὀρθῶς κεῖται;

ΚΡ. Ὅσα γε ὀνόματά ἐστιν.

ΣΩ. Τί οὖν; ὃ καὶ ἄρτι ἐλέγετο, Ἑρμογένει τῷδε πότερον μηδὲ ὄνομα τοῦτο κεῖσθαι φῶμεν, εἰ μή τι αὐτῷ C Ἑρμοῦ γενέσεως προσήκει, 98 ἢ κεῖσθαι μέν, οὐ μέντοι ὀρθῶς γε;

ΚΡ. Οὐδὲ κεῖσθαι ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ δοκεῖν κεῖσθαι, εἶναι δὲ ἑτέρου τοῦτο τοὔνομα, οὗπερ καὶ ἡ φύσις ἡ τὸ ὄνομα δηλοῦσα.

ΣΩ. Πότερον οὐδὲ ψεύδεται, ὅταν τις φῇ Ἑρμογένη αὐτὸν εἶναι; μὴ γὰρ οὐδὲ τοῦτο αὖ ᾖ, τὸ τοῦτον φάναι Ἑρμογένη εἶναι, εἰ μὴ ἔστιν;

ΚΡ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἆρα ὅτι ψευδῆ λέγειν τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, D 276 ἆρα τοῦτό σοι δύναται ὁ λόγος; συχνοὶ γάρ τινες οἱ λέγοντες, ὦ φίλε Κρατύλε, καὶ νῦν καὶ πάλαι.

ΚΡ. Πῶς γὰρ ἄν, ὦ Σώκρατες, λέγων γέ τις τοῦτο, ὃ λέγει, μὴ τὸ ὂν λέγοι, ἢ οὐ τοῦτό ἐστι τὸ ψευδῆ λέγειν, τὸ μὴ τὰ ὄντα λέγειν;

ΣΩ. Κομψότερος μὲν ὁ λόγος ἢ κατ' ἐμὲ καὶ κατὰ τὴν ἐμὴν ἡλικίαν, ὦ ἑταῖρε· ὅμως μέντοι εἰπέ μοι τοσόνδε, πότερον λέγειν μὲν οὐ δοκεῖ σοι εἶναι ψευδῆ, φάναι δέ; E

ΚΡ. Οὔ μοι δοκεῖ οὐδὲ φάναι.

ΣΩ. Οὐδὲ εἰπεῖν οὐδὲ προσειπεῖν; οἷον εἴ τις ἀπαντήσας σοι ἐπὶ ξενίας, 99 λαβόμενος τῆς χειρὸς εἴποι· Χαῖρε, ὦ ξένε Ἀθηναῖε, υἱὲ Σμικρίωνος Ἑρμόγενες, οὗτος λέξειεν ἂν ταῦτα ἢ φαίη ἂν ταῦτα ἢ εἴποι ἂν ταῦτα ἢ προσείποι ἂν οὕτω σὲ μὲν οὔ, Ἑρμογένη δὲ τόνδε; ἢ οὐδένα;

ΚΡ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἄλλως ἂν οὗτος ταῦτα φθέγξασθαι.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀγαπητὸν καὶ τοῦτο. πότερον γὰρ ἀληθῆ ἂν φθέγξαιτο ταῦτα ὁ φθεγξάμενος ἢ ψευδῆ; 430 ἢ τὸ μέν τι αὐτῶν ἀληθές, τὸ δὲ ψεῦδος; καὶ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο ἐξαρκοῖ.

ΚΡ. Ψοφεῖν ἔγωγ' ἂν φαίην τὸν τοιοῦτον, μάτην αὐτὸν ἑαυτὸν κινοῦντα, ὥσπερ ἂν εἴ τι χαλκεῖον κινήσειε κρούσας.

XXXIX. ΣΩ. Φέρε δή, ἐάν πῃ διαλλαχθῶμεν, ὦ Κρατύλε· ἆρ' οὐκ ἄλλο μὲν ἂν φαίης τὸ ὄνομα εἶναι, ἄλλο δὲ ἐκεῖνο, οὗ τὸ ὄνομά ἐστιν;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄνομα ὁμολογεῖς μίμημά τι εἶναι τοῦ πράγματος; B

ΚΡ. Πάντων μάλιστα.

---

4. πρὸς σε λέγειν a. — 6. Hom. Iliad. ι, 644 sq. — 17. τοῦ ποιητοῦ] Hom. Iliad. α, 343. γ, 109. — 18. πρόσω καὶ ὀπίσω a b. — νυνὶ ΧΔΠ: νῦν a b c. — 20. καὶ τοῦτο ΧΔΞΠΣΤ: τοῦτο a b c. Cf. Winckelm. ad Euthyd. p. 149. — 39. τὰ ἔργα αὐτῶν] Immo τὰ αὐτῶν ἔργα vel τὰ ἔργα τὰ αὐτῶν. Vid. Baiterus ad Isocr. Paneg. p. XIV sq. Krüger apud Rostium Gr. gr. (ed. V.) p. 458 sqq.

5. τοῦτο] τούτῳ a. — 9. δοκεῖν] δοκεῖν μὲν a. — τὸ ὄνομα a. — 10. ἣν τὸ ὄνομα δηλοῖ Heindorfius. (Ficinus: *quae nomine continetur.*) — 36. ἐξαρκοῖ ΔΠ et pr. Χ: ἐξαρκοίη a b c. — 38. εἴ τις a. — 41. 42. 44. τοὔνομα b.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὰ ζωγραφήματα τρόπον τινὰ ἄλλον
λέγεις μιμήματα εἶναι πραγμάτων τινῶν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Φέρε δή· ἴσως γὰρ ἐγὼ οὐ μανθάνω ἅττα ποτ'
100 ἔστιν ἃ λέγεις, σὺ δὲ τάχ' ἂν ὀρθῶς λέγοις· ἔστι διανεῖμαι
καὶ προσενεγκεῖν ταῦτα ἀμφότερα τὰ μιμήματα, τά τε
ζωγραφήματα κἀκεῖνα τὰ ὀνόματα, τοῖς πράγμασιν ὧν
μιμήματά ἐστιν, ἢ οὔ;

ΚΡ. Ἔστιν.

C ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ σκόπει τόδε. ἆρ' ἄν τις τὴν μὲν
τοῦ ἀνδρὸς εἰκόνα τῷ ἀνδρὶ ἀποδοίη, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς
τῇ γυναικί, καὶ τἆλλα οὕτως;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοὐναντίον τὴν μὲν τοῦ ἀνδρὸς τῇ
γυναικί, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς τῷ ἀνδρί;

ΚΡ. Ἔστι καὶ ταῦτα.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν αὗται αἱ διανομαὶ ἀμφότεραι ὀρθαί,
ἢ ἡ ἑτέρα;

ΚΡ. Ἡ ἑτέρα.

ΣΩ. Ἣ ἂν ἑκάστῳ, οἶμαι, τὸ προσῆκόν τε καὶ τὸ
ὅμοιον ἀποδιδῷ.

ΚΡ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἵνα τοίνυν μὴ μαχώμεθα ἐν τοῖς λόγοις ἐγώ τε
D καὶ σύ, φίλοι ὄντες, ἀπόδεξαί μου ὃ λέγω. τὴν τοιαύτην
γάρ, ὦ ἑταῖρε, καλῶ ἔγωγε διανομὴν ἐπ' ἀμφοτέροις μὲν
τοῖς μιμήμασι, τοῖς τε ζώοις καὶ τοῖς ὀνόμασιν, ὀρθήν,
ἐπὶ δὲ τοῖς ὀνόμασι πρὸς τῷ ὀρθὴν καὶ ἀληθῆ· τὴν δ'
ἑτέραν, τὴν τοῦ ἀνομοίου δόσιν τε καὶ ἐπιφοράν, οὐκ
ὀρθήν, καὶ ψευδῆ, ὅταν ἐπ' ὀνόμασιν ᾖ.

101 ΚΡ. Ἀλλ' ὅπως μή, ὦ Σώκρατες, ἐν μὲν τοῖς ζωγρα-
E φήμασιν ᾖ τοῦτο, τὸ μὴ ὀρθῶς διανέμειν, ἐπὶ δὲ τοῖς
ὀνόμασιν οὔ, ἀλλ' ἀναγκαῖον ᾖ ἀεὶ ὀρθῶς.

ΣΩ. Πῶς λέγεις; τί τοῦτο ἐκείνου διαφέρει; ἆρ' οὐκ
ἔστι προσελθόντα ἀνδρί τῳ εἰπεῖν ὅτι Τουτί ἐστι σὸν
γράμμα, καὶ δεῖξαι αὐτῷ, ἂν μὲν τύχῃ, ἐκείνου εἰκόνα,
ἂν δὲ τύχῃ, γυναικός; τὸ δὲ δεῖξαι λέγω εἰς τὴν τῶν
ὀφθαλμῶν αἴσθησιν καταστῆσαι.

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δέ; πάλιν αὐτῷ τούτῳ προσελθόντα εἰπεῖν
ὅτι Τουτί ἐστι σὸν ὄνομα; ἔστι δέ που καὶ τὸ ὄνομα μί-
μημα, ὥσπερ τὸ ζωγράφημα. τοῦτο δὴ λέγω· ἆρ' οὐκ ἂν
431 εἴη αὐτῷ εἰπεῖν ὅτι Τουτί ἐστι σὸν ὄνομα, καὶ μετὰ τοῦτο
εἰς τὴν τῆς ἀκοῆς αὖ αἴσθησιν καταστῆσαι, ἂν μὲν τύχῃ,
τὸ ἐκείνου μίμημα, εἰπόντα ὅτι ἀνήρ, ἂν δὲ τύχῃ, τὸ
τοῦ θήλεος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἰπόντα ὅτι γυνή;
οὐ δοκεῖ σοι τοῦτο οἷόν τ' εἶναι καὶ γίγνεσθαι ἐνίοτε;

ΚΡ. Ἐθέλω σοι, ὦ Σώκρατες, ξυγχωρῆσαι, καὶ ἔστω
οὕτως.

ΣΩ. Καλῶς γε σὺ ποιῶν, ὦ φίλε, εἰ ἔστι τοῦτο
οὕτως ἔχον· οὐδὲν γὰρ δεῖ νῦν πάνυ διαμάχεσθαι περὶ 102
αὐτοῦ. εἰ δ' οὖν ἔστι τοιαύτη τις διανομὴ καὶ ἐνταῦθα, B
τὸ μὲν ἕτερον τούτων ἀληθεύειν βουλόμεθα καλεῖν, τὸ δ'
ἕτερον ψεύδεσθαι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ ἔστι μὴ
ὀρθῶς διανέμειν τὰ ὀνόματα μηδὲ ἀποδιδόναι τὰ προσ-
ήκοντα ἑκάστῳ, ἀλλ' ἐνίοτε τὰ μὴ προσήκοντα, εἴη ἂν καὶ
ῥήματα ταὐτὸν τοῦτο ποιεῖν. εἰ δὲ ῥήματα καὶ ὀνόματα
ἔστιν οὕτω τιθέναι, ἀνάγκη καὶ λόγους· λόγοι γάρ που,
ὡς ἐγᾦμαι, ἡ τούτων ξύνθεσίς ἐστιν. ἢ πῶς λέγεις, ὦ C
Κρατύλε;

ΚΡ. Οὕτω· καλῶς γάρ μοι δοκεῖς λέγειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ γράμμασιν αὖ τὰ πρῶτα ὀνόματα
ἀπεικάζομεν, ἔστιν ὥσπερ ἐν τοῖς ζωγραφήμασι καὶ πάντα
τὰ προσήκοντα χρώματά τε καὶ σχήματα ἀποδοῦναι, καὶ
μὴ πάντα αὖ, ἀλλ' ἔνια ἐλλείπειν, ἔνια δὲ καὶ προστι-
θέναι, καὶ πλείω καὶ μείζω. ἢ οὐκ ἔστιν;

ΚΡ. Ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀποδιδοὺς πάντα καλὰ τὰ γράμ-
ματά τε καὶ τὰς εἰκόνας ἀποδίδωσιν, ὁ δὲ ἢ προστιθεὶς
ἢ ἀφαιρῶν γράμματα μὲν καὶ εἰκόνας ἐργάζεται καὶ οὗτος, D
ἀλλὰ πονηράς;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ ὁ διὰ τῶν συλλαβῶν τε καὶ γραμμάτων
τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων ἀπομιμούμενος; ἆρα οὐ κατὰ 103
τὸν αὐτὸν λόγον, ἂν μὲν πάντα ἀποδῷ τὰ προσήκοντα,
καλὴ ἡ εἰκὼν ἔσται· τοῦτο δ' ἐστὶν ὄνομα· ἐὰν δὲ σμικρὰ
ἐλλείπῃ ἢ προστιθῇ ἐνίοτε, εἰκὼν μὲν γενήσεται, καλὴ δὲ
οὔ; ὥστε τὰ μὲν καλῶς εἰργασμένα ἔσται τῶν ὀνομάτων,
τὰ δὲ κακῶς;

ΚΡ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἴσως ἄρα ἔσται ὁ μὲν ἀγαθὸς δημιουργὸς ὀνο- E
μάτων, ὁ δὲ κακός;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτῳ ὁ νομοθέτης ἦν ὄνομα.

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἴσως ἄρα νὴ Δί' ἔσται, ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις
τέχναις, καὶ νομοθέτης ὁ μὲν ἀγαθός, ὁ δὲ κακός, ἐάνπερ
τὰ ἔμπροσθεν ἐκεῖνα ὁμολογηθῇ ἡμῖν.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες, ὅταν ταῦτα
τὰ γράμματα, τό τε ἄλφα καὶ τὸ βῆτα καὶ ἓν ἕκαστον
τῶν στοιχείων, τοῖς ὀνόμασιν ἀποδιδῶμεν τῇ γραμματικῇ
τέχνῃ, ἐάν τι ἀφέλωμεν ἢ προσθῶμεν ἢ μεταθῶμέν τι, 432
οὐ γέγραπται μὲν ἡμῖν τὸ ὄνομα, οὐ μέντοι ὀρθῶς, ἀλλὰ 277
τὸ παράπαν οὐδὲ γέγραπται, ἀλλ' εὐθὺς ἕτερόν ἐστιν,
ἐάν τι τούτων πάθῃ.

ΣΩ. Μὴ γὰρ οὐ καλῶς σκοπῶμεν οὕτω σκοποῦντες,
ὦ Κρατύλε.

ΚΡ. Πῶς δή; 104

ΣΩ. Ἴσως ὅσα ἔκ τινος ἀριθμοῦ ἀναγκαῖον εἶναι ἢ

---

5. διαμεῖναι Stallbaumii typotheta. — 30. ὅπως] ὅμως a. — 34. σόν ἐστι a. — 39. δέ] δαί b.
1. οὐδὲ a. — 23. δὲ] δαὶ ab. — 34. ὁ om. ab. — 37. καὶ ὁ νομοθέτης a. — 40. α - β ac. — ἓν om. ΧΔΠ.
— 43. οὐ γέγραπται Bekkerus: γέγραπται cum libris ac.

μὴ εἶναι, πάσχοι ἂν τοῦτο ὃ σὺ λέγεις, ὥσπερ καὶ αὐτὰ τὰ δέκα ἢ ὅστις βούλει ἄλλος ἀριθμός, ἐὰν ἀφέλῃς τι ἢ
B προσθῇς, ἕτερος εὐθὺς γέγονε. τοῦ δὲ ποιοῦ τινὸς καὶ ξυμπάσης εἰκόνος μὴ οὐχ αὕτη ᾖ ὀρθότης, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον οὐδὲ τὸ παράπαν δέῃ πάντα ἀποδοῦναι, οἷόν ἐστιν ὃ εἰκάζει, εἰ μέλλει εἰκὼν εἶναι. σκόπει δέ, εἴ τι λέγω. ἆρ' ἂν δύο πράγματα εἴη τὰ τοιάδε, οἷον Κρατύλος καὶ Κρατύλου εἰκών, εἴ τις θεῶν μὴ μόνον τὸ σὸν χρῶμα καὶ σχῆμα ἀπεικάσειεν ὥσπερ οἱ ζωγράφοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐντὸς πάντα τοιαῦτα ποιήσειεν, οἷάπερ τὰ σά, καὶ μαλακότητας
C καὶ θερμότητας τὰς αὐτὰς ἀποδοίη, καὶ κίνησιν καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν, οἵαπερ ἡ παρὰ σοί, ἐνθείη αὐτοῖς, καὶ ἑνὶ λόγῳ πάντα ἅπερ σὺ ἔχεις, τοιαῦτα ἕτερα καταστήσειε πλησίον σου; πότερον Κρατύλος ἂν καὶ εἰκὼν Κρατύλου τότ' εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ δύο Κρατύλοι;

ΚΡ. Δύο ἔμοιγε δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, Κρατύλοι.

XL. ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν, ὦ φίλε, ὅτι ἄλλην χρὴ εἰκόνος ὀρθότητα ζητεῖν καὶ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, καὶ οὐκ ἀναγ-
D
105 κάζειν, ἐάν τι ἀπῇ ἢ προσῇ, μηκέτι αὐτὴν εἰκόνα εἶναι; ἢ οὐκ αἰσθάνει ὅσου ἐνδέουσιν αἱ εἰκόνες τὰ αὐτὰ ἔχειν ἐκείνοις ὧν εἰκόνες εἰσίν;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Γελοῖα γοῦν, ὦ Κρατύλε, ὑπὸ τῶν ὀνομάτων πάθοι ἂν ἐκεῖνα ὧν ὀνόματά ἐστι τὰ ὀνόματα, εἰ πάντα πανταχῇ αὐτοῖς ὁμοιωθείη. διττὰ γὰρ ἄν που πάντα γένοιτο, καὶ οὐκ ἂν ἔχοι αὐτῶν εἰπεῖν οὐδέτερον, ὁπότερόν ἐστι τὸ μὲν αὐτό, τὸ δὲ ὄνομα.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Θαῤῥῶν τοίνυν, ὦ γενναῖε, ἔα καὶ ὄνομα τὸ
E μὲν εὖ κεῖσθαι, τὸ δὲ μή, καὶ μὴ ἀνάγκαζε πάντ' ἔχειν τὰ γράμματα, ἵνα κομιδῇ ᾖ τοιοῦτον οἷόνπερ οὗ ὄνομά ἐστιν, ἀλλ' ἔα καὶ τὸ μὴ προσῆκον γράμμα ἐπιφέρειν. εἰ δὲ γράμμα, καὶ ὄνομα ἐν λόγῳ· εἰ δὲ ὄνομα, καὶ λόγον ἐν λόγῳ μὴ προσήκοντα τοῖς πράγμασιν ἐπιφέρεσθαι, καὶ μηδὲν ἧττον ὀνομάζεσθαι τὸ πρᾶγμα καὶ λέγεσθαι, ἕως ἂν ὁ τύπος ἐνῇ τοῦ πράγματος περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ᾖ,
433 ὥσπερ ἐν τοῖς τῶν στοιχείων ὀνόμασιν, εἰ μέμνησαι ἃ νῦν δὴ ἐγὼ καὶ Ἑρμογένης ἐλέγομεν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μέμνημαι.

ΣΩ. Καλῶς τοίνυν. ὅταν γὰρ τοῦτο ἐνῇ, κἂν μὴ
106 πάντα τὰ προσήκοντα ἔχῃ, λελέξεταί γε τὸ πρᾶγμα, καλῶς, ὅταν πάντα, κακῶς δέ, ὅταν ὀλίγα. λέγεσθαι δ' οὖν, ὦ μακάριε, ἐῶμεν, ἵνα μὴ ὄφλωμεν, ὥσπερ οἱ ἐν Αἰγίνῃ νύκτωρ περιιόντες ὀψὲ ὁδοῦ, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὰ πράγματα δόξωμεν αὐτῇ τῇ ἀληθείᾳ οὕτω πως ἐληλυθέναι ὀψιαί-
B τερον τοῦ δέοντος. ἢ ζήτει τιν' ἄλλην ὀνόματος ὀρθότητα, καὶ μὴ ὁμολόγει δήλωμα συλλαβαῖς καὶ γράμμασι πράγματος ὄνομα εἶναι. εἰ γὰρ ταῦτα ἀμφότερα ἐρεῖς, οὐχ οἷός τ' ἔσει συμφωνεῖν σαυτῷ.

ΚΡ. Ἀλλά μοι δοκεῖς γε, ὦ Σώκρατες, μετρίως λέγειν, καὶ οὕτω τίθεμαι.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα ἡμῖν ξυνδοκεῖ, μετὰ ταῦτα τάδε σκοπῶμεν, εἰ μέλλει, φαμέν, καλῶς κεῖσθαι τὸ ὄνομα, τὰ προσήκοντα δεῖ αὐτὸ γράμματα ἔχειν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Προσήκει δὲ τὰ ὅμοια τοῖς πράγμασιν; C

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὰ μὲν ἄρα καλῶς κείμενα οὕτω κεῖται· εἰ δὲ μή τι καλῶς ἐτέθη, τὸ μὲν ἂν πολὺ ἴσως ἐκ προσηκόντων εἴη γραμμάτων καὶ ὁμοίων, εἴπερ ἔσται εἰκών, ἔχοι δ' ἂν τι καὶ οὐ προσῆκον, δι' ὃ οὐκ ἂν καλὸν εἴη οὐδὲ 107
καλῶς εἰργασμένον τὸ ὄνομα. οὕτω φαμὲν ἢ ἄλλως;

ΚΡ. Οὐδὲν δεῖ, οἶμαι, διαμάχεσθαι, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ οὐκ ἀρέσκει γέ με τὸ φάναι ὄνομα μὲν εἶναι, μὴ μέντοι καλῶς γε κεῖσθαι. D

ΣΩ. Πότερον τοῦτο οὐκ ἀρέσκει σε, τὸ εἶναι τὸ ὄνομα δήλωμα τοῦ πράγματος;

ΚΡ. Ἐμέ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὸ εἶναι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἐκ προτέρων ξυγκείμενα, τὰ δὲ πρῶτα, οὐ καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι;

ΚΡ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὰ πρῶτα εἰ μέλλει δηλώματά τινων γίγνεσθαι, ἔχεις τινὰ καλλίω τρόπον τοῦ δηλώματα αὐτὰ γενέσθαι ἄλλον, ἢ αὐτὰ ποιῆσαι ὅ τι μάλιστα τοιαῦτα οἷα ἐκεῖνα ἃ δεῖ δηλοῦν αὐτά; ἢ ὅδε μᾶλλόν σε ἀρέσκει ὁ E
τρόπος, ὃν Ἑρμογένης λέγει καὶ ἄλλοι πολλοί, τὸ ξυνθήματα εἶναι τὰ ὀνόματα, καὶ δηλοῦν τοῖς ξυνθεμένοις, προειδόσι δὲ τὰ πράγματα, καὶ εἶναι ταύτην ὀρθότητα ὀνόματος, ξυνθήκην, διαφέρειν δὲ οὐδέν, ἐάν τέ τις ξυνθῆται ὥσπερ νῦν ξύγκειται, ἐάν τε καὶ τοὐναντίον ἐπὶ μὲν ᾧ νῦν σμικρόν, μέγα καλεῖν, ἐπὶ δὲ ᾧ μέγα, σμικρόν; 108
πότερός σε ὁ τρόπος ἀρέσκει;

ΚΡ. Ὅλῳ καὶ παντὶ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, τὸ ὁμοιώματι δηλοῦν ὅ τι ἄν τις δηλοῖ, ἀλλὰ μὴ τῷ ἐπιτυχόντι. 434

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν εἴπερ ἔσται τὸ ὄνομα ὅμοιον τῷ πράγματι, ἀναγκαῖον πεφυκέναι τὰ στοιχεῖα ὅμοια τοῖς πράγμασιν, ἐξ ὧν τὰ πρῶτα ὀνόματά τις ξυνθήσει. ὧδε δὲ λέγω· ἆρά ποτ' ἄν τις ξυνέθηκεν ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ζωγράφημα ὅμοιόν τῳ τῶν ὄντων, εἰ μὴ φύσει ὑπῆρχε φαρμακεῖα ὅμοια ὄντα, ἐξ ὧν ξυντίθεται τὰ ζωγραφούμενα, ἐκείνοις ἃ μιμεῖται ἡ γραφική; ἢ ἀδύνατον; B

ΚΡ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὡσαύτως καὶ ὀνόματα οὐκ ἄν ποτε ὅμοια γένοιτο οὐδενί, εἰ μὴ ὑπάρξει ἐκεῖνα πρῶτον ὁμοιότητά τινα ἔχοντα, ἐξ ὧν ξυντίθεται τὰ ὀνόματα, ἐκείνοις ὧν ἐστι τὰ ὀνόματα μιμήματα; ἔστι δέ, ἐξ ὧν ξυνθετέον, στοιχεῖα;

ΚΡ. Ναί.

XLI. ΣΩ. Ἤδη τοίνυν καὶ σὺ κοινώνει τοῦ λόγου

---

7. εἴη τάδε a. — 12. αὐτοῖς] αὐτῇ a. — 18. ζητεῖν καὶ] καὶ ζητεῖν a. — 20. ταὐτὰ Gb. — 41. καλῶς] καλῶς μέν b.
4. τάδε] δὴ a. — κεῖσθαι καλῶς a. — 5. αὐτῷ a. — 10. τὸ μὲν πολὺ - ἂν εἴη a. — 13. τοὔνομα Gb. — 19. Ἐμέ γε cum Bekkero c: Ἔμοιγε cum libris a. — 25. ἄλλων a. — αὐτὰ] αὐτὸν ΓΔΞΠΤBCFGHI et pr. Χ, τὸ corr. Χ. — ὅτι ab. — 32. ᾧ - ᾧ] ο - ω a. — 36. τοὔνομα Gb. — 41. φάρμακα a. — 46. συντίθεται a.

109, 278 οὗπερ ἔφη Ἑρμογένης. φέρε, καλῶς σοι δοκοῦμεν λέγειν ὅτι τὸ ῥῶ τῇ φορᾷ καὶ κινήσει καὶ σκληρότητι προσέοικεν, C ἢ οὐ καλῶς;

ΚΡ. Καλῶς ἔμοιγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ λάβδα τῷ λείῳ καὶ μαλακῷ καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἡμεῖς μέν φαμεν σκληρότης, Ἐρετριεῖς δὲ σκληρότηρ;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Πότερον οὖν τό τε ῥῶ καὶ τὸ σίγμα ἔοικεν ἀμφότερα τῷ αὐτῷ, καὶ δηλοῖ ἐκείνοις τε τὸ αὐτὸ τελευτῶντος τοῦ ῥῶ καὶ ἡμῖν τοῦ σίγμα, ἢ τοῖς ἑτέροις ἡμῶν οὐ δηλοῖ;

ΚΡ. Δηλοῖ μὲν οὖν ἀμφοτέροις.

D *ΣΩ.* Πότερον ᾗ ὅμοια τυγχάνει ὄντα τὸ ῥῶ καὶ τὸ σίγμα, ἢ ᾗ μή;

ΚΡ. Ἧι ὅμοια.

ΣΩ. Ἦ οὖν ὅμοιά ἐστι πανταχῇ;

ΚΡ. Πρός γε τὸ ἴσως φορὰν δηλοῦν.

ΣΩ. Ἦ καὶ τὸ λάβδα ἐγκείμενον; οὐ τὸ ἐναντίον δηλοῖ σκληρότητος;

ΚΡ. Ἴσως γὰρ οὐκ ὀρθῶς ἔγκειται, ὦ Σώκρατες· 110 ὥσπερ καὶ ἃ νῦν δὴ σὺ πρὸς Ἑρμογένη ἔλεγες ἐξαιρῶν τε καὶ ἐντιθεὶς γράμματα οὗ δέοι, καὶ ὀρθῶς ἐδόκεις ἔμοιγε. καὶ νῦν ἴσως ἀντὶ τοῦ λάβδα ῥῶ δεῖ λέγειν.

E *ΣΩ.* Εὖ λέγεις. τί οὖν; νῦν ὡς λέγομεν, οὐδὲν μανθάνομεν ἀλλήλων, ἐπειδάν τις φῇ σκληρόν, οὐδὲ οἶσθα σὺ νῦν ὅ τι ἐγὼ λέγω;

ΚΡ. Ἔγωγε, διά γε τὸ ἔθος, ὦ φίλτατε.

ΣΩ. Ἔθος δὲ λέγων οἴει τι διάφορον λέγειν ξυνθήκης; ἢ ἄλλο τι λέγεις τὸ ἔθος ἢ ὅτι ἐγώ, ὅταν τοῦτο φθέγγωμαι, διανοοῦμαι ἐκεῖνο, σὺ δὲ γιγνώσκεις ὅτι ἐκεῖνο διανοοῦμαι; οὐ τοῦτο λέγεις;

435 *ΚΡ.* Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ γιγνώσκεις ἐμοῦ φθεγγομένου, δήλωμά σοι γίγνεται παρ' ἐμοῦ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἀπὸ τοῦ ἀνομοίου γε ἢ ὃ διανοούμενος φθέγγομαι, εἴπερ τὸ λάβδα ἀνόμοιόν ἐστι τῇ ἣ φῂς σὺ σκληρότητι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, τί ἄλλο ἢ αὐτὸς σαυτῷ ξυνέθου καί σοι γίγνεται ἡ ὀρθότης τοῦ ὀνόματος ξυνθήκη, ἐπειδή γε δηλοῖ καὶ τὰ ὅμοια καὶ τὰ ἀνόμοια γράμματα, ἔθους τε καὶ ξυνθήκης τυχόντα. εἰ δ' ὅ τι B 111 μάλιστα μή ἐστι τὸ ἔθος ξυνθήκη, οὐκ ἂν καλῶς ἔτι ἔχοι λέγειν τὴν ὁμοιότητα δήλωμα εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἔθος. ἐκεῖνο γάρ, ὡς ἔοικε, καὶ ὁμοίῳ καὶ ἀνομοίῳ δηλοῖ. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ξυγχωροῦμεν, ὦ Κρατύλε, τὴν γὰρ σιγήν σου ξυγχώρησιν θήσω, ἀναγκαῖόν που καὶ ξυνθήκην τι καὶ ἔθος ξυμβάλλεσθαι πρὸς δήλωσιν ὧν διανοούμενοι λέγομεν· ἐπεί, ὦ βέλτιστε, εἰ θέλεις ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἐλθεῖν, πόθεν οἴει ἕξειν ὀνόματα ὅμοια ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν ἀριθμῶν ἐπενεγκεῖν, ἐὰν μὴ ἐᾷς τι τὴν σὴν ὁμολογίαν καὶ ξυνθήκην κῦρος C ἔχειν τῶν ὀνομάτων ὀρθότητος πέρι; ἐμοὶ μὲν οὖν καὶ αὐτῷ ἀρέσκει μὲν κατὰ τὸ δυνατὸν ὅμοια εἶναι τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασιν· ἀλλὰ μὴ ὡς ἀληθῶς, τὸ τοῦ Ἑρμογένους, γλίσχρα ᾖ ἡ ὁλκὴ αὕτη τῆς ὁμοιότητος, ἀναγκαῖον δὲ ᾖ καὶ τῷ φορτικῷ τούτῳ προσχρῆσθαι, τῇ ξυνθήκῃ, εἰς ὀνομάτων ὀρθότητα. ἐπεὶ ἴσως κατά γε τὸ δυνατὸν κάλλιστ' ἂν λέγοιτο, ὅταν ἢ πᾶσιν ἢ ὡς πλείστοις ὁμοίοις λέγηται, τοῦτο δ' ἐστὶ προσήκουσιν, αἴσχιστα δὲ τοὐναντίον. τόδε δέ μοι ἔτι εἰπὲ μετὰ ταῦτα, τίνα ἡμῖν δύναμιν D ἔχει τὰ ὀνόματα καὶ τί φῶμεν αὐτὰ καλὸν ἀπεργάζεσθαι;

XLII. *ΚΡ.* Διδάσκειν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, 112 καὶ τοῦτο πάνυ ἁπλοῦν εἶναι, ὃς ἂν τὰ ὀνόματα ἐπίστηται, ἐπίστασθαι καὶ τὰ πράγματα.

ΣΩ. Ἴσως γάρ, ὦ Κρατύλε, τὸ τοιόνδε λέγεις, ὡς ἐπειδάν τις εἰδῇ τὸ ὄνομα οἷόν ἐστιν — ἔστι δὲ οἷόνπερ τὸ πρᾶγμα — εἴσεται δὴ καὶ τὸ πρᾶγμα, ἐπείπερ ὅμοιον τυγχάνει ὂν τῷ ὀνόματι, τέχνη δὲ μία ἄρ' ἐστὶν ἡ αὐτὴ E πάντων τῶν ἀλλήλοις ὁμοίων. κατὰ τοῦτο δή μοι δοκεῖς λέγειν ὡς, ὃς ἂν τὰ ὀνόματα εἰδῇ, εἴσεται καὶ τὰ πράγματα.

ΚΡ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἔχε δή, ἴδωμεν τίς ποτ' ἂν εἴη ὁ τρόπος οὗτος τῆς διδασκαλίας τῶν ὄντων, ὃν σὺ λέγεις νῦν, καὶ πότερον ἔστι μὲν καὶ ἄλλος, οὗτος μέντοι βελτίων, ἢ οὐδ' ἔστιν ἄλλος ἢ οὗτος. ποτέρως οἴει;

ΚΡ. Οὕτως ἔγωγε, οὐ πάνυ τι εἶναι ἄλλον, τοῦτον 436 δὲ καὶ μόνον καὶ βέλτιστον.

ΣΩ. Πότερον δὲ καὶ εὕρεσιν τῶν ὄντων τὴν αὐτὴν ταύτην εἶναι, τὸν τὰ ὀνόματα εὑρόντα κἀκεῖνα εὑρηκέναι ὧν ἐστὶ τὰ ὀνόματα; ἢ ζητεῖν μὲν καὶ εὑρίσκειν ἕτερον δεῖν τρόπον, μανθάνειν δὲ τοῦτον;

ΚΡ. Πάντων μάλιστα καὶ ζητεῖν καὶ εὑρίσκειν τὸν 113 αὐτὸν τρόπον τοῦτον κατὰ ταὐτά.

ΣΩ. Φέρε δή, ἐννοήσωμεν, ὦ Κρατύλε, εἴ τις ζητῶν τὰ πράγματα ἀκολουθοῖ τοῖς ὀνόμασι, σκοπῶν οἷον ἕκαστον βούλεται εἶναι, B ἆρ' ἐννοεῖς ὅτι οὐ σμικρὸς κίνδυνός ἐστιν ἐξαπατηθῆναι;

ΚΡ. Πῶς;

ΣΩ. Δῆλον ὅτι ὁ θέμενος πρῶτος τὰ ὀνόματα, οἷα ἡγεῖτο εἶναι τὰ πράγματα, τοιαῦτα ἐτίθετο καὶ τὰ ὀνόματα, ὥς φαμεν. ἦ γάρ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ἐκεῖνος μὴ ὀρθῶς ἡγεῖτο, ἔθετο δὲ οἷα ἡγεῖτο, τί οἴει ἡμᾶς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ πείσεσθαι; ἄλλο τι ἢ ἐξαπατηθήσεσθαι;

ΚΡ. Ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως ἔχῃ, ὦ Σώκρατες, ἀλλ'

2. τὸ αὐτὸ a. — 9. σκληροτήρ a. — 19. Ἧι a. — 20. ἴσως τὸ a. — 21. Ἧ a. — 24. Ἑρμογένην b. — ἐξαίρων a. — 27. τί οὖν νῦν, ὡς ἐλέγομεν a. — 32. ὅτι] ὅ, τι a. — 44. ὅτι a b.

11. ὁμοίοις cum Ficino post Heindorfium b c: ὁμοίως cum libris a. — 25. εἰδῶμεν mei omnes. Bekk. — 30. καὶ post δὲ om. a. — 33. ἂν νῦν ἐστι a. — 34. δεῖ a. — 38. ἀκολουθεῖ a. — 39. μικρὸς a. — 47. ἡμᾶς οἴει a.

C ἀναγκαῖον ᾖ εἰδότα τίθεσθαι τὸν τιθέμενον τὰ ὀνόματα·
εἰ δὲ μή, ὅπερ πάλαι ἐγὼ ἔλεγον, οὐδ' ἂν ὀνόματα εἴη.
μέγιστον δέ σοι ἔστω τεκμήριον ὅτι οὐκ ἔσφαλται τῆς ἀλη-
θείας ὁ τιθέμενος· οὐ γὰρ ἄν ποτε οὕτω ξύμφωνα ἦν
αὐτῷ ἅπαντα. ἢ οὐκ ἐνενόεις αὐτὸς λέγων ὡς πάντα κατὰ
ταὐτὸν καὶ ἐπὶ ταὐτὸν ἐγίγνετο τὰ ὀνόματα;

ΣΩ. Ἀλλὰ τοῦτο μέν, ὦ 'γαθὲ Κρατύλε, οὐδέν ἐστιν
114 ἀπολόγημα. εἰ γὰρ τὸ πρῶτον σφαλεὶς ὁ τιθέμενος τἆλλα
D ἤδη πρὸς τοῦτ' ἐβιάζετο καὶ αὐτῷ ξυμφωνεῖν ἠνάγκαζεν,
οὐδὲν ἄτοπον, ὥσπερ τῶν διαγραμμάτων ἐνίοτε τοῦ πρώ-
του σμικροῦ καὶ ἀδήλου ψεύδους γενομένου, τὰ λοιπὰ
πάμπολλα ἤδη ὄντα ἑπόμενα ὁμολογεῖν ἀλλήλοις. δεῖ δὴ
περὶ τῆς ἀρχῆς παντὸς πράγματος παντὶ ἀνδρὶ τὸν πολὺν
λόγον εἶναι καὶ τὴν πολλὴν σκέψιν, εἴτε ὀρθῶς εἴτε μὴ
279 ὑπόκειται· ἐκείνης δὲ ἐξετασθείσης ἱκανῶς, τὰ λοιπὰ φαί-
νεσθαι ἐκείνῃ ἑπόμενα. οὐ μέντοι ἀλλὰ θαυμάζοιμ' ἂν εἰ
E καὶ τὰ ὀνόματα ξυμφωνεῖ αὐτὰ αὑτοῖς. πάλιν γὰρ ἐπισκε-
ψώμεθα ἃ τὸ πρότερον διήλθομεν. ὡς τοῦ παντὸς ἰόντος
τε καὶ φερομένου καὶ ῥέοντός φαμεν σημαίνειν ἡμῖν τὴν
οὐσίαν τὰ ὀνόματα. ἄλλο τι οὕτω σοι δοκεῖ δηλοῦν;

437 ΚΡ. Πάνυ σφόδρα, καὶ ὀρθῶς γε σημαίνει.

ΣΩ. Σκοπῶμεν δὴ ἐξ αὐτῶν ἀναλαβόντες πρῶτον μὲν
τοῦτο τὸ ὄνομα, τὴν ἐπιστήμην, ὡς ἀμφίβολόν ἐστι καὶ
μᾶλλον ἔοικε σημαίνοντι ὅτι ἵστησιν ἡμῶν ἐπὶ τοῖς πράγ-
μασι τὴν ψυχὴν ἢ ὅτι ξυμπεριφέρεται, καὶ ὀρθότερόν
ἐστιν ὥσπερ νῦν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν λέγειν μᾶλλον ἢ ἐμβάλ-
λοντας τὸ εἶ πιστήμην, ἀλλὰ τὴν ἐμβολὴν ποιήσασθαι ἀντὶ
115 τῆς ἐν τῷ εἶ ἐκ τῷ ἰῶτα. ἔπειτα τὸ βέβαιον, ὅτι βάσεώς
B τινός ἐστι καὶ στάσεως μίμημα, ἀλλ' οὐ φορᾶς. ἔπειτα ἡ
ἱστορία αὐτό που σημαίνει, ὅτι ἵστησι τὸν ῥοῦν. καὶ τὸ
πιστὸν ἱστᾶν παντάπασι σημαίνει. ἔπειτα δὲ ἡ μνήμη
παντί που μηνύει ὅτι μονή ἐστιν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλ' οὐ
φορά. εἰ δὲ βούλει, ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ξυμφορά, εἰ κατὰ
τὸ ὄνομά τις ἀκολουθήσει, φανεῖται ταὐτὸν τῇ ξυνέσει
ταύτῃ καὶ ἐπιστήμῃ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς περὶ τὰ
σπουδαῖα ὀνόμασιν. ἔτι τοίνυν ἡ ἀμαθία καὶ ἡ ἀκολασία
παραπλησία τούτοις φαίνεται· ἡ μὲν γὰρ τοῦ ἅμα θεῷ
C ἰόντος πορεία φαίνεται, ἡ ἀμαθία, ἡ δ' ἀκολασία παντά-
πασιν ἀκολουθία τοῖς πράγμασι φαίνεται. καὶ οὕτως; ἃ
νομίζομεν ἐπὶ τοῖς κακίστοις ὀνόματα εἶναι, ὁμοιότατ' ἂν
φαίνοιτο τοῖς ἐπὶ τοῖς καλλίστοις. οἶμαι δὲ καὶ ἄλλα πόλλ'
ἄν τις εὕροι, εἰ πραγματεύοιτο, ἐξ ὧν οἰηθείη ἂν αὖ
πάλιν τὸν τὰ ὀνόματα τιθέμενον οὐχὶ ἰόντα οὐδὲ φερό-
μενα, ἀλλὰ μένοντα τὰ πράγματα σημαίνειν.

D ΚΡ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ὁρᾷς ὅτι τὰ πολλὰ ἐκείνως ἐσήμαινεν.

116 ΣΩ. Τί οὖν τοῦτο, ὦ Κρατύλε; ὥσπερ ψήφους δια-
ριθμησόμεθα τὰ ὀνόματα, καὶ ἐν τούτῳ ἔσται ἡ ὀρθότης;
ὁπότερα ἂν πλείω φαίνηται τὰ ὀνόματα σημαίνοντα, ταῦτα
δὴ ἔσται τἀληθῆ;

ΚΡ. Οὔκουν εἰκός γε.

XLIII. ΣΩ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ὦ φίλε. καὶ ταῦτα
μέν γε αὐτοῦ ἐάσωμεν, τάδε δὲ ἐπισκεψώμεθα, εἰ ἡμῖν
καὶ τῇδε ὁμολογεῖς εἴτε καὶ οὔ. φέρε, τοὺς τὰ ὀνόματα E
ἐν ταῖς πόλεσι τιθεμένους ἑκάστοτε, ἔν τε ταῖς Ἑλληνικαῖς
καὶ βαρβαρικαῖς, οὐκ ἀρτίως ὡμολογοῦμεν νομοθέτας εἶναι
καὶ τὴν τέχνην τὴν τοῦτο δυναμένην νομοθετικήν;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Λέγε δή, οἱ πρῶτοι νομοθέται τὰ πρῶτα ὀνό-
ματα πότερον γιγνώσκοντες τὰ πράγματα, οἷς ἐτίθεντο,
ἐτίθεντο ἢ ἀγνοοῦντες;

ΚΡ. Οἶμαι μὲν ἐγώ, ὦ Σώκρατες, γιγνώσκοντες.

ΣΩ. Οὐ γάρ που, ὦ ἑταῖρε Κρατύλε, ἀγνοοῦντές γε. 438

ΚΡ. Οὔ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ἐπανέλθωμεν δὴ πάλιν ὅθεν δεῦρο μετέβημεν.
ἄρτι γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν, εἰ μέμνησαι, τὸν τιθέμενον
τὰ ὀνόματα ἀναγκαῖον ἔφησθα εἶναι εἰδότα τίθεσθαι οἷς
ἐτίθετο. πότερον οὖν ἔτι σοι δοκεῖ οὕτως ἢ οὔ;

ΚΡ. Ἔτι.

ΣΩ. Ἦ καὶ τὸν τὰ πρῶτα τιθέμενον εἰδότα φῂς τίθεσθαι;

ΚΡ. Εἰδότα. 117

ΣΩ. Ἐκ ποίων οὖν ὀνομάτων ἢ μεμαθηκὼς ἢ ηὑρη-
κὼς ἦν τὰ πράγματα, εἴπερ τά γε πρῶτα μή πω ἔκειτο, B
μαθεῖν δ' αὖ φαμὲν τὰ πράγματα καὶ εὑρεῖν ἀδύνατον
εἶναι ἄλλως ἢ τὰ ὀνόματα μαθόντας ἢ αὐτοὺς ἐξευρόντας
οἷά ἐστιν;

ΚΡ. Δοκεῖς τί μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τίνα οὖν τρόπον φῶμεν αὐτοὺς εἰδότας θέσθαι
ἢ νομοθέτας εἶναι, πρὶν καὶ ὁτιοῦν ὄνομα κεῖσθαί τε καὶ
ἐκείνους εἰδέναι, εἴπερ μὴ ἔστι τὰ πράγματα μαθεῖν ἀλλ'
ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων;

ΚΡ. Οἶμαι μὲν ἐγὼ τὸν ἀληθέστατον λόγον περὶ τού-
των εἶναι, ὦ Σώκρατες, μείζω τινὰ δύναμιν εἶναι ἢ ἀν- C
θρωπείαν τὴν θεμένην τὰ πρῶτα ὀνόματα τοῖς πράγμασιν,
ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι αὐτὰ ὀρθῶς ἔχειν.

ΣΩ. Εἶτα, οἴει, ἐναντία ἂν ἐτίθετο αὐτὸς αὑτῷ ὁ θείς,
ὢν δαίμων τις ἢ θεός; ἢ οὐδέν σοι ἐδοκοῦμεν ἄρτι λέγειν;

ΚΡ. Ἀλλὰ μὴ οὐκ ᾖ τούτων τὰ ἕτερα ὀνόματα.

ΣΩ. Πότερα, ὦ ἄριστε, τὰ ἐπὶ τὴν στάσιν ἄγοντα
ἢ τὰ ἐπὶ τὴν φοράν; οὐ γάρ που κατὰ τὸ ἄρτι λεχθὲν
πλήθει κριθήσεται.

ΚΡ. Οὔτοι δὴ δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες. D

ΣΩ. Ὀνομάτων οὖν στασιασάντων, καὶ τῶν μὲν φα- 118
σκόντων ἑαυτὰ εἶναι τὰ ὅμοια τῇ ἀληθείᾳ, τῶν δ' ἑαυτά,
τίνι ἔτι διακρινοῦμεν, ἢ ἐπὶ τί ἐλθόντες; οὐ γάρ που ἐπὶ
ὀνόματά γε ἕτερα ἄλλα τούτων· οὐ γὰρ ἔστιν, ἀλλὰ δῆλον
ὅτι ἄλλ' ἄττα ζητητέα πλὴν ὀνομάτων, ἃ ἡμῖν ἐμφανιεῖ
ἄνευ ὀνομάτων, ὁπότερα τούτων ἐστὶ τἀληθῆ, δείξαντα
δῆλον ὅτι τὴν ἀλήθειαν τῶν ὄντων. E

5. κατὰ ταὐτὸν] κατ' αὐτὰ a, κατ' αὐτὸ b. — 11. ψευδοῦς ac. — 17. ἐπισκεψόμεθα a. — 20. τι ἢ ἐστὶν ἢ οὕτω a. — 24. σημαίνόν τι a. — 26. ἐμβάλλοντας - ἐπιστήμην c. — 27-28. ε-ε-ι a, ε-εἶ-ι c. — 38. ἀμαθία c. — 45. ἐσήμανε a.
6. ἐν om. a. — 13. γε om. a. — 36. θείς, ὢν] θήσων a. — 40. που] πω a. — 42. Οὔτοι cum Heindorfio bc: Οὔτω cum libris a. — 47. ἐμφανῆ ᾖ a.

ΚΡ. Δοκεῖ μοι οὕτως.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὦ Κρατύλε, δυνατὸν μαθεῖν ἄνευ ὀνομάτων τὰ ὄντα, εἴπερ ταῦτα οὕτως ἔχει.

ΚΡ. Φαίνεται.

ΣΩ. Διὰ τίνος ἄλλου οὖν ἔτι προσδοκᾷς ἂν αὐτὰ μαθεῖν; ἆρα δι᾽ ἄλλου του ἢ οὗπερ εἰκός τε καὶ δικαιότατον, δι᾽ ἀλλήλων γε, εἴ πῃ ξυγγενῆ ἐστί, καὶ αὐτὰ δι᾽ αὑτῶν; τὸ γάρ που ἕτερον ἐκείνων καὶ ἀλλοῖον ἕτερον ἄν τι καὶ ἀλλοῖον σημαίνοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκεῖνα.

ΚΡ. Ἀληθῆ μοι φαίνει λέγειν.

439 ΣΩ. Ἔχε δὴ πρὸς Διός· τὰ δὲ ὀνόματα οὐ πολλάκις μέντοι ὡμολογήσαμεν τὰ καλῶς κείμενα ἐοικότα εἶναι ἐκείνοις ὧν ὀνόματα κεῖται, καὶ εἶναι εἰκόνας τῶν πραγμάτων;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ἔστι μὲν ὅ τι μάλιστα δι᾽ ὀνομάτων τὰ
119 πράγματα μανθάνειν, ἔστι δὲ καὶ δι᾽ αὑτῶν, ποτέρα ἂν εἴη καλλίων καὶ σαφεστέρα ἡ μάθησις; ἐκ τῆς εἰκόνος μανθάνειν αὐτήν τε αὑτήν, εἰ καλῶς εἴκασται, καὶ τὴν ἀλή-
280 θειαν, ἧς ἦν ἡ εἰκών, ἢ ἐκ τῆς ἀληθείας αὐτήν τε αὑτὴν
B καὶ τὴν εἰκόνα αὐτῆς, εἰ πρεπόντως εἴργασται;

ΚΡ. Ἐκ τῆς ἀληθείας μοι δοκεῖ ἀνάγκη εἶναι.

ΣΩ. Ὅντινα μὲν τοίνυν τρόπον δεῖ μανθάνειν ἢ εὑρίσκειν τὰ ὄντα, μεῖζον ἴσως ἐστὶν ἐγνωκέναι ἢ κατ᾽ ἐμὲ καὶ σέ· ἀγαπητὸν δὲ καὶ τοῦτο ὁμολογήσασθαι, ὅτι οὐκ ἐξ ὀνομάτων ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὰ ἐξ αὑτῶν καὶ μαθητέον καὶ ζητητέον ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων.

ΚΡ. Φαίνεται, ὦ Σώκρατες.

XLIV. ΣΩ. Ἔτι τοίνυν τόδε σκεψώμεθα, ὅπως μὴ
C ἡμᾶς τὰ πολλὰ ταῦτα ὀνόματα ἐς ταὐτὸν τείνοντα ἐξαπατᾷ, καὶ τῷ ὄντι μὲν οἱ θέμενοι αὐτὰ διανοηθέντες τε ἔθεντο ὡς ἰόντων ἁπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων — φαίνονται γὰρ ἔμοιγε καὶ αὐτοὶ οὕτω διανοηθῆναι —, τὸ δ᾽, εἰ ἔτυχεν, οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ᾽ οὗτοι αὐτοί τε ὥσπερ εἴς τινα δίνην ἐμπεσόντες κυκῶνται καὶ ἡμᾶς ἐφελκόμενοι προσεμβάλλουσι. σκέψαι γάρ, ὦ θαυμάσιε Κρατύλε, ὃ ἔγωγε πολλάκις ὀνειρώττω. πότερον φῶμέν τι εἶναι αὐτὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ ἓν ἕκαστον τῶν ὄντων οὕτως, ἢ μή;

120

ΚΡ. Ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, εἶναι.

D ΣΩ. Αὐτὸ τοίνυν ἐκεῖνο σκεψώμεθα, μὴ εἰ πρόσωπόν τί ἐστι καλὸν ἤ τι τῶν τοιούτων, καὶ δοκεῖ ταῦτα πάντα ῥεῖν· ἀλλ᾽ αὐτό, φῶμεν, τὸ καλὸν οὐ τοιοῦτον ἀεί ἐστιν οἷόν ἐστιν;

ΚΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν οἷόν τε προσειπεῖν αὐτὸ ὀρθῶς, εἰ ἀεὶ ὑπεξέρχεται, πρῶτον μὲν ὅτι ἐκεῖνό ἐστιν, ἔπειτα ὅτι τοιοῦτον; ἢ ἀνάγκη ἅμα ἡμῶν λεγόντων ἄλλο αὐτὸ εὐθὺς γίγνεσθαι καὶ ὑπεξιέναι καὶ μηκέτι οὕτως ἔχειν;

ΚΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν εἴη τι ἐκεῖνο, ὃ μηδέποτε ὡσαύτως E
ἔχει; εἰ γάρ ποτε ὡσαύτως ἴσχει, ἔν γ᾽ ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δῆλον ὅτι οὐδὲν μεταβαίνει. εἰ δὲ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ τὸ αὐτό ἐστι, πῶς ἂν τοῦτό γε μεταβάλλοι ἢ κινοῖτο, μηδὲν ἐξιστάμενον τῆς αὑτοῦ ἰδέας;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ἂν γνωσθείη γε ὑπ᾽ οὐδενός. ἅμα
γὰρ ἂν ἐπιόντος τοῦ γνωσομένου ἄλλο καὶ ἀλλοῖον γίγνοιτο, 440
ὥστε οὐκ ἂν γνωσθείη ἔτι ὁποῖόν γέ τί ἐστιν ἢ πῶς ἔχον. γνῶσις δὲ δή που οὐδεμία γιγνώσκει ὃ γιγνώσκει μηδαμῶς ἔχον.

ΚΡ. Ἔστιν ὡς λέγεις. 121

ΣΩ. Ἀλλ᾽ οὐδὲ γνῶσιν εἶναι φάναι εἰκός, ὦ Κρατύλε, εἰ μεταπίπτει πάντα χρήματα καὶ μηδὲν μένει. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ τοῦτο, ἡ γνῶσις, τοῦ γνῶσις εἶναι μὴ μεταπίπτει, μένοι τε ἂν ἀεὶ ἡ γνῶσις καὶ εἴη γνῶσις· εἰ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ
εἶδος μεταπίπτει τῆς γνώσεως, ἅμα τ᾽ ἂν μεταπίπτοι εἰς B
ἄλλο εἶδος γνώσεως καὶ οὐκ ἂν εἴη γνῶσις· εἰ δὲ ἀεὶ μεταπίπτει, ἀεὶ οὐκ ἂν εἴη γνῶσις. καὶ ἐκ τούτου τοῦ λόγου οὔτε τὸ γνωσόμενον οὔτε τὸ γνωσθησόμενον ἂν εἴη. εἰ δὲ ἔστι μὲν ἀεὶ τὸ γιγνῶσκον, ἔστι δὲ τὸ γιγνωσκόμενον, ἔστι δὲ τὸ καλόν, ἔστι δὲ τὸ ἀγαθόν, ἔστι δὲ ἓν ἕκαστον τῶν ὄντων, οὔ μοι φαίνεται ταῦτα ὅμοια ὄντα, ἃ νῦν ἡμεῖς λέγομεν,
ῥοῇ οὐδὲν οὐδὲ φορᾷ. Ταῦτ᾽ οὖν πότερόν ποτε οὕτως ἔχει C
ἢ ἐκείνως ὡς οἱ περὶ Ἡράκλειτόν τε λέγουσι καὶ ἄλλοι πολλοί, μὴ οὐ ῥᾴδιον ᾖ ἐπισκέψασθαι, οὐδὲ πάνυ νοῦν ἔχοντος ἀνθρώπου ἐπιτρέψαντα ὀνόμασιν αὑτὸν καὶ τὴν αὑτοῦ ψυχὴν θεραπεύειν, πεπιστευκότα ἐκείνοις καὶ τοῖς θεμένοις αὐτά, διισχυρίζεσθαι ὥς τι εἰδότα καὶ αὑτοῦ τε καὶ τῶν ὄντων καταγιγνώσκειν, ὡς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδενός, ἀλλὰ πάντα
ὥσπερ κεράμια ῥεῖ, καὶ ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ κατάῤῥῳ νοσοῦν- D
τες ἄνθρωποι, οὕτως οἴεσθαι καὶ τὰ πράγματα διακεῖσθαι, 122
ὑπὸ ῥεύματός τε καὶ κατάῤῥου πάντα χρήματα ἔχεσθαι. ἴσως μὲν οὖν δή, ὦ Κρατύλε, οὕτως ἔχει, ἴσως δὲ καὶ οὔ. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἀνδρείως τε καὶ εὖ, καὶ μὴ ῥᾳδίως ἀποδέχεσθαι — ἔτι γὰρ νέος εἶ καὶ ἡλικίαν ἔχεις —, σκεψάμενον δέ, ἐὰν εὕρῃς, μεταδιδόναι καὶ ἐμοί.

ΚΡ. Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα. εὖ μέντοι ἴσθι, ὦ Σώκρα-
τες, ὅτι οὐδὲ νυνὶ ἀσκέπτως ἔχω, ἀλλά μοι σκοπουμένῳ E
καὶ πράγματα ἔχοντι πολὺ μᾶλλον ἐκείνως φαίνεται ἔχειν, ὡς Ἡράκλειτος λέγει.

ΣΩ. Εἰσαῦθις τοίνυν με, ὦ ἑταῖρε, διδάξεις, ἐπειδὰν ἥκῃς· νῦν δέ, ὥσπερ παρεσκεύασαι, πορεύου εἰς ἀγρόν· προπέμψει δέ σε καὶ Ἑρμογένης ὅδε.

ΚΡ. Ταῦτ᾽ ἔσται, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ καὶ σὺ πειρῶ ἔτι ἐννοεῖν ταῦτα ἤδη.

---

5. ταῦτα a, ταὐτὰ b. — 6. τε] γε a. — 9. ἀλλοῖον auctore Heusdio b c: ἄλλο ὂν cum libris a. — σημαίνῃ a. — 12. ὡμολογήκαμεν a b. — 15. ὅτι a b. — 16. αὑτῶν Baiterus: ἑαυτῶν a b, αὐτῶν c. Cf. v. 8. 25. — 22. ἢ καὶ εὑρίσκειν a. — 29. ἐξαπατᾶται καὶ τῷ ΔG et pr. X, ἐξαπατᾶται. τῷ Stallbaumius. — 30. τε om. *l*, seclusit Stallbaumius. Fort. γε. BAIT. — 32. καὶ ante αὐτοὶ om. cod. Gudianus. „Bene, ni potius legendum ἔμοιγε καὶ αὐτοῖ." HEIND. — 35. ἐγὼ a.
3. ἴσχει] ἔχει a. — χρόνῳ ὁπότε ὡσαύτως ἔχει, δῆλον a. — 25. τε om. a. — 29. τε] γε a. — 40. ἔχειν ἢ ὡς a.

Γ Ο Ρ Γ Ι Α Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΑΛΛΙΚΛΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΧΑΙΡΕΦΩΝ, ΓΟΡΓΙΑΣ, ΠΩΛΟΣ.

p. Steph. T. I. 447
p. Lugd. 281
p. Bekk. P. II. V. I. 3

I. *Πολέμου καὶ μάχης φασὶ χρῆναι, ὦ Σώκρατες, οὕτω μεταλαγχάνειν.*

ΣΩ. Ἀλλ' ἦ, τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἑορτῆς ἥκομεν καὶ ὑστεροῦμεν;

ΚΑΛ. Καὶ μάλα γε ἀστείας ἑορτῆς. πολλὰ γὰρ καὶ καλὰ Γοργίας ἡμῖν ὀλίγον πρότερον ἐπεδείξατο.

ΣΩ. Τούτων μέντοι, ὦ Καλλίκλεις, αἴτιος Χαιρεφῶν ὅδε, ἐν ἀγορᾷ ἀναγκάσας ἡμᾶς διατρῖψαι.

B *ΧΑΙ. Οὐδὲν πρᾶγμα, ὦ Σώκρατες· ἐγὼ γὰρ καὶ ἰάσομαι. φίλος γάρ μοι Γοργίας, ὥστ' ἐπιδείξεται ἡμῖν, εἰ μὲν δοκεῖ, νῦν, ἐὰν δὲ βούλῃ, εἰσαῦθις.*

ΚΑΛ. Τί δαί, ὦ Χαιρεφῶν; ἐπιθυμεῖ Σωκράτης ἀκοῦσαι Γοργίου;

ΧΑΙ. Ἐπ' αὐτό γέ τοι τοῦτο πάρεσμεν.

ΚΑΛ. Οὐκοῦν ὅταν βούλησθε παρ' ἐμὲ ἥκειν οἴκαδε· παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας καταλύει καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν.

4 *ΣΩ. Εὖ λέγεις, ὦ Καλλίκλεις. ἀλλ' ἆρα ἐθελήσειεν*
C *ἂν ἡμῖν διαλεχθῆναι; βούλομαι γὰρ πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ τίς ἡ δύναμις τῆς τέχνης τοῦ ἀνδρός, καὶ τί ἐστιν ὃ ἐπαγγέλλεταί τε καὶ διδάσκει. τὴν δὲ ἄλλην ἐπίδειξιν εἰσαῦθις, ὥσπερ σὺ λέγεις, ποιησάσθω.*

ΚΑΛ. Οὐδὲν οἷον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν, ὦ Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτῷ ἓν τοῦτ' ἦν τῆς ἐπιδείξεως· ἐκέλευε γοῦν νῦν δὴ ἐρωτᾶν ὅ τι τις βούλοιτο τῶν ἔνδον ὄντων, καὶ πρὸς ἅπαντα ἔφη ἀποκρινεῖσθαι.

ΣΩ. Ἦ καλῶς λέγεις. Ὦ Χαιρεφῶν, ἐροῦ αὐτόν.

ΧΑΙ. Τί ἔρωμαι;

ΣΩ. Ὅστις ἐστίν. D

ΧΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ὥσπερ ἂν εἰ ἐτύγχανεν ὢν ὑποδημάτων δημιουργός, ἀπεκρίνατο ἂν δή πού σοι ὅτι σκυτοτόμος. ἢ οὐ μανθάνεις ὡς λέγω;

II. *ΧΑΙ. Μανθάνω καὶ ἐρήσομαι. Εἰπέ μοι, ὦ Γοργία, ἀληθῆ λέγει Καλλικλῆς ὅδε, ὅτι ἐπαγγέλλει ἀποκρίνεσθαι ὅ τι ἄν τίς σε ἐρωτᾷ;*

ΓΟΡ. Ἀληθῆ, ὦ Χαιρεφῶν· καὶ γὰρ νῦν δὴ αὐτὰ 448
ταῦτα ἐπηγγελλόμην, καὶ λέγω ὅτι οὐδείς μέ πω ἠρώτηκε καινὸν οὐδὲν πολλῶν ἐτῶν.

ΧΑΙ. Ἦ που ἄρα ῥᾳδίως ἀποκρίνει, ὦ Γοργία.

ΓΟΡ. Πεῖραν τούτου πάρεστι λαμβάνειν, ὦ Χαιρεφῶν.

ΠΩΛ. Νὴ Δία· ἂν δέ γε βούλῃ, ὦ Χαιρεφῶν, ἐμοῦ.

11. ἐσαῦθις ab. — 12. δαί] δέ ab. — 15. βούλεσθε a. (οὐκοῦν, ὦ 'τᾶν, βούλεσθε Hemsterhusius. — 16. γάρ om. a. — ἡμῖν a. — 20. ἐσαῦθις b.
2. αὐτὸ a. — 5. ἔρου a. — 11. ὡς] ὃ a. — 15. δὴ νῦν a. — 18. ἀποκρινεῖ Ξ, ἀποκρινῇ Δ et rc. ΕV.

Γοργίας μὲν γὰρ καὶ ἀπειρηκέναι μοι δοκεῖ· πολλὰ γὰρ ἄρτι διελήλυθεν.

ΧΑΙ. Τί δαί, ὦ Πῶλε; οἴει σὺ κάλλιον ἂν Γοργίου ἀποκρίνασθαι;

6 ΠΩΛ. Τί δὲ τοῦτο, ἐὰν σοί γε ἱκανῶς;

B ΧΑΙ. Οὐδέν· ἀλλ' ἐπειδὴ σὺ βούλει, ἀποκρίνου.

ΠΩΛ. Ἐρώτα.

ΧΑΙ. Ἐρωτῶ δή. τί ἐτύγχανε Γοργίας ἐπιστήμων ὢν τῆς τέχνης ἧσπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἡρόδικος, τί ἂν αὐτὸν ὠνομάζομεν δικαίως; οὐχ ὅπερ ἐκεῖνον;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΧΑΙ. Ἰατρὸν ἄρα φάσκοντες αὐτὸν εἶναι καλῶς ἂν ἐλέγομεν.

ΠΩΛ. Ναί.

ΧΑΙ. Εἰ δέ γε ἧσπερ Ἀριστοφῶν ὁ Ἀγλαοφῶντος ἢ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔμπειρος ἦν τέχνης, τίνα ἂν αὐτὸν ὀρθῶς ἐκαλοῦμεν;

C ΠΩΛ. Δῆλον ὅτι ζωγράφον.

ΧΑΙ. Νῦν δ' ἐπειδὴ τίνος τέχνης ἐπιστήμων ἐστί, τίνα ἂν καλοῦντες αὐτὸν ὀρθῶς καλοῖμεν;

6 ΠΩΛ. Ὦ Χαιρεφῶν, πολλαὶ τέχναι ἐν ἀνθρώποις εἰσὶν ἐκ τῶν ἐμπειριῶν ἐμπείρως εὑρημέναι· ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ τὸν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην. ἑκάστων δὲ τούτων μεταλαμβάνουσιν ἄλλοι ἄλλων ἄλλως, τῶν δὲ ἀρίστων οἱ ἄριστοι· ὧν καὶ Γοργίας ἐστὶν ὅδε, καὶ μετέχει τῆς καλλίστης τῶν τεχνῶν.

D **III.** ΣΩ. Καλῶς γε, ὦ Γοργία, φαίνεται Πῶλος παρεσκευάσθαι εἰς λόγους· ἀλλὰ γὰρ ὃ ὑπέσχετο Χαιρεφῶντι οὐ ποιεῖ.

ΓΟΡ. Τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τὸ ἐρωτώμενον οὐ πάνυ μοι φαίνεται ἀποκρίνεσθαι.

ΓΟΡ. Ἀλλὰ σύ, εἰ βούλει, ἐροῦ αὐτόν.

ΣΩ. Οὔκ, εἰ αὐτῷ γε σοὶ βουλομένῳ ἐστὶν ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ πολὺ ἂν ἥδιον σέ. δῆλος γάρ μοι Πῶλος καὶ ἐξ ὧν εἴρηκεν, ὅτι τὴν καλουμένην ῥητορικὴν μᾶλλον μεμελέτηκεν ἢ διαλέγεσθαι.

ΠΩΛ. Τί δή, ὦ Σώκρατες;

E ΣΩ. Ὅτι, ὦ Πῶλε, ἐρομένου Χαιρεφῶντος τίνος Γοργίας ἐπιστήμων τέχνης, ἐγκωμιάζεις μὲν αὐτοῦ τὴν τέχνην ὥσπερ τινὸς ψέγοντος, ἥτις δέ ἐστιν οὐκ ἀπεκρίνω.

7 ΠΩΛ. Οὐ γὰρ ἀπεκρινάμην ὅτι εἴη ἡ καλλίστη;

ΣΩ. Καὶ μάλα γε. ἀλλ' οὐδεὶς ἠρώτα ποία τις εἴη ἡ Γοργίου τέχνη, ἀλλὰ τίς, καὶ ὅντινα δέοι καλεῖν τὸν Γοργίαν· ὥσπερ τὰ ἔμπροσθέν σοι ὑπετείνατο Χαιρεφῶν

449 καὶ αὐτῷ καλῶς καὶ διὰ βραχέων ἀπεκρίνω· καὶ νῦν οὖν οὕτως εἰπὲ τίς ἡ τέχνη καὶ τίνα Γοργίαν καλεῖν χρὴ ἡμᾶς. μᾶλλον δέ, ὦ Γοργία, αὐτὸς ἡμῖν εἰπὲ τίνα σε χρὴ καλεῖν ὡς τίνος ἐπιστήμονα τέχνης.

ΓΟΡ. Τῆς ῥητορικῆς, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ῥήτορα ἄρα χρή σε καλεῖν;

ΓΟΡ. Ἀγαθόν γε, ὦ Σώκρατες, εἰ δὴ ὅ γε εὔχομαι εἶναι, ὡς ἔφη Ὅμηρος, βούλει με καλεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ βούλομαι.

ΓΟΡ. Κάλει δή.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἄλλους σε φῶμεν δυνατὸν εἶναι ποιεῖν;

ΓΟΡ. Ἐπαγγέλλομαί γε δὴ ταῦτα οὐ μόνον ἐνθάδε B ἀλλὰ καὶ ἄλλοθι.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἐθελήσαις ἄν, ὦ Γοργία, ὥσπερ νῦν διαλεγόμεθα, διατελέσαι τὸ μὲν ἐρωτῶν, τὸ δ' ἀποκρινόμενος, τὸ δὲ μῆκος τῶν λόγων τοῦτο, οἷον καὶ Πῶλος ἤρξατο, εἰσαῦθις ἀποθέσθαι; ἀλλ' ὅπερ ὑπισχνεῖ, μὴ ψεύσῃ, ἀλλὰ ἐθέλησον κατὰ βραχὺ τὸ ἐρωτώμενον ἀπο- 8 κρίνεσθαι.

ΓΟΡ. Εἰσὶ μέν, ὦ Σώκρατες, ἔνιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι διὰ μακρῶν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι· οὐ μὴν C ἀλλὰ πειράσομαί γε ὡς διὰ βραχυτάτων. καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο ἕν ἐστιν ὧν φημι, μηδένα ἂν ἐν βραχυτέροις ἐμοῦ τὰ αὐτὰ εἰπεῖν. 282

ΣΩ. Τούτου μὴν δεῖ, ὦ Γοργία· καί μοι ἐπίδειξιν αὐτοῦ τούτου ποίησαι, τῆς βραχυλογίας, μακρολογίας δὲ εἰσαῦθις.

ΓΟΡ. Ἀλλὰ ποιήσω, καὶ οὐδενὸς φήσεις βραχυλογωτέρου ἀκοῦσαι.

IV. ΣΩ. Φέρε δή· ῥητορικῆς γὰρ φῂς ἐπιστήμων τέχνης εἶναι καὶ ποιῆσαι ἂν καὶ ἄλλον ῥήτορα· ἡ ῥητο- D ρικὴ περὶ τί τῶν ὄντων τυγχάνει οὖσα; ὥσπερ ἡ ὑφαντικὴ περὶ τὴν τῶν ἱματίων ἐργασίαν· ἦ γάρ;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ μουσικὴ περὶ τὴν τῶν μελῶν ποίησιν;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Νὴ τὴν Ἥραν, ὦ Γοργία, ἄγαμαί γε τὰς ἀποκρίσεις, ὅτι ἀποκρίνει ὡς οἷόν τε διὰ βραχυτάτων.

ΓΟΡ. Πάνυ γὰρ οἶμαι, ὦ Σώκρατες, ἐπιεικῶς τοῦτο ποιεῖν.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἴθι δή μοι ἀπόκριναι οὕτω καὶ περὶ 9 τῆς ῥητορικῆς, περὶ τί τῶν ὄντων ἐστὶν ἐπιστήμη; E

ΓΟΡ. Περὶ λόγους.

ΣΩ. Ποίους τούτους, ὦ Γοργία; ἆρα οἳ δηλοῦσι τοὺς κάμνοντας, ὡς ἂν διαιτώμενοι ὑγιαίνοιεν;

ΓΟΡ. Οὔ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα περὶ πάντας γε τοὺς λόγους ἡ ῥητορική ἐστιν.

---

3. δαί] δέ a b. — 9. τί auctore Buttmanno (et Olympiodori MS. Clz.) c: τίνα cum libris a b. — 19. τινος a. — 31. Τὸ] Τὸ δὴ a. — 35. σέ] σύ a. — 42. ἡ om. a. — 43. ἠρώτα cum Ficino et Bekkero c: ἐρωτᾷ cum libris a. — 46. οὖν om. 𝔄ΓΦBCFW, [οὖν] b c.

14. ἀποθέσθαι. ναί. ἀλλ' rc. Φ. — 16. ἀποκρίνασθαι a. — 22. ταὐτὰ b. — 30. περί τι Ficinus. — 36. γε] σου a. — 40. οὕτως a.

ΓΟΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν λέγειν γε ποιεῖ δυνατούς.

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν περὶ ὧνπερ λέγειν, καὶ φρονεῖν;

ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ;

450 ΣΩ. Ἆρ' οὖν, ἣν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἡ ἰατρικὴ περὶ τῶν κάμνοντων δυνατοὺς εἶναι φρονεῖν καὶ λέγειν;

ΓΟΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ ἡ ἰατρικὴ ἄρα, ὡς ἔοικε, περὶ λόγους ἐστίν.

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Τούς γε περὶ τὰ νοσήματα;

ΓΟΡ. Μάλιστα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ γυμναστικὴ περὶ λόγους ἐστὶ τοὺς περὶ εὐεξίαν τε τῶν σωμάτων καὶ καχεξίαν;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

10 ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι, ὦ Γοργία, οὕτως
B ἔχουσιν· ἑκάστη αὐτῶν περὶ λόγους ἐστὶ τούτους, οἳ τυγχάνουσιν ὄντες περὶ τὸ πρᾶγμα οὗ ἑκάστη ἐστὶν ἡ τέχνη.

ΓΟΡ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τί οὖν δή ποτε τὰς ἄλλας τέχνας οὐ ῥητορικὰς καλεῖς, οὔσας περὶ λόγους, εἴπερ ταύτην ῥητορικὴν καλεῖς, ἣ ἂν ᾖ περὶ λόγους;

ΓΟΡ. Ὅτι, ὦ Σώκρατες, τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν περὶ χειρουργίας τε καὶ τοιαύτας πράξεις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πᾶσά ἐστιν ἡ ἐπιστήμη, τῆς δὲ ῥητορικῆς οὐδέν ἐστι τοιοῦτον χειρούργημα; ἀλλὰ πᾶσα ἡ πρᾶξις καὶ ἡ κύρωσις
C διὰ λόγων ἐστί. διὰ ταῦτ' ἐγὼ τὴν ῥητορικὴν τέχνην ἀξιῶ εἶναι περὶ λόγους, ὀρθῶς λέγων, ὡς ἐγώ φημι.

V. ΣΩ. Ἆρ' οὖν μανθάνω οἵαν αὐτὴν βούλει καλεῖν; τάχα δὲ εἴσομαι σαφέστερον. ἀλλ' ἀπόκριναι. εἰσὶν ἡμῖν τέχναι. ἢ γάρ;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Πασῶν δέ, οἶμαι, τῶν τεχνῶν τῶν μὲν ἐργασία τὸ πολύ ἐστι καὶ λόγου βραχέος δέονται, ἔνιαι δὲ οὐδενός, ἀλλὰ τὸ τῆς τέχνης περαίνοιτο ἂν καὶ διὰ σιγῆς, οἷον
11 γραφικὴ καὶ ἀνδριαντοποιία καὶ ἄλλαι πολλαί. τὰς τοι-
D αύτας μοι δοκεῖς λέγειν, περὶ ἃς οὐ φῂς τὴν ῥητορικὴν εἶναι. ἢ οὔ;

ΓΟΡ. Πάνυ μὲν οὖν καλῶς ὑπολαμβάνεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἕτεραι δέ γέ εἰσι τῶν τεχνῶν αἳ διὰ λόγου πᾶν περαίνουσι, καὶ ἔργου, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἢ οὐδενὸς προσδέονται ἢ βραχέος πάνυ, οἷον ἀριθμητικὴ καὶ λογιστικὴ καὶ γεωμετρικὴ καὶ πεττευτική γε καὶ ἄλλαι πολλαὶ τέχναι, ὧν ἔνιαι σχεδόν τι ἴσους τοὺς λόγους ἔχουσι ταῖς πράξεσιν, αἱ δὲ πολλαὶ πλείους καὶ τὸ παράπαν πᾶσα ἡ πρᾶξις καὶ τὸ κῦρος αὐταῖς διὰ λόγων ἐστί. τῶν τοιούτων τινά μοι E
δοκεῖς λέγειν τὴν ῥητορικήν.

ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' οὔτοι τούτων γε οὐδεμίαν οἶμαί σε βούλεσθαι ῥητορικὴν καλεῖν, οὐχ ὅτι τῷ ῥήματι οὕτως εἶπες, ὅτι ἡ διὰ λόγου τὸ κῦρος ἔχουσα ῥητορική ἐστι, καὶ ὑπολάβοι ἄν τις, εἰ βούλοιτο δυσχεραίνειν ἐν τοῖς λόγοις, Τὴν ἀριθμητικὴν ἄρα ῥητορικήν, ὦ Γοργία, λέγεις; ἀλλ' οὐκ οἶμαί σε οὔτε τὴν ἀριθμητικὴν οὔτε τὴν γεωμετρίαν ῥητορικὴν λέγειν.

ΓΟΡ. Ὀρθῶς γὰρ οἴει, ὦ Σώκρατες, καὶ δικαίως 451
ὑπολαμβάνεις.

VI. ΣΩ. Ἴθι νῦν καὶ σὺ τὴν ἀπόκρισιν ἣν ἠρόμην 12
διαπέρανον. ἐπεὶ γὰρ ἡ ῥητορικὴ τυγχάνει μὲν οὖσα τούτων τις τῶν τεχνῶν τῶν τὸ πολὺ λόγῳ χρωμένων, τυγχάνουσι δὲ καὶ ἄλλαι τοιαῦται οὖσαι, πειρῶ εἰπεῖν, ἡ περὶ τί ἐν λόγοις τὸ κῦρος ἔχουσα ῥητορική ἐστιν· ὥσπερ ἂν εἴ τίς με ἔροιτο ὧν νῦν δὴ ἔλεγον περὶ ἡστινοσοῦν τῶν τεχνῶν, Ὦ Σώκρατες, τίς ἐστιν ἡ ἀριθμητικὴ τέχνη; εἴποιμ' ἂν αὐτῷ, ὥσπερ σὺ ἄρτι, ὅτι τῶν διὰ λόγου τις B
τὸ κῦρος ἐχουσῶν. καὶ εἴ με ἐπανέροιτο Τῶν περὶ τί; εἴποιμ' ἂν ὅτι τῶν περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ περιττὸν [γνῶσις], ὅσα ἂν ἑκάτερα τυγχάνῃ ὄντα. εἰ δ' αὖ ἔροιτο, Τὴν δὲ λογιστικὴν τίνα καλεῖς τέχνην; εἴποιμ' ἂν ὅτι καὶ αὕτη ἐστὶ τῶν λόγῳ τὸ πᾶν κυρουμένων. καὶ εἰ ἐπανέροιτο Ἡ περὶ τί; εἴποιμ' ἂν ὥσπερ οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα καθάπερ ἡ ἀριθμητικὴ ἡ λογι- C
στικὴ ἔχει· περὶ τὸ αὐτὸ γάρ ἐστι, τό τε ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν· διαφέρει δὲ τοσοῦτον, ὅτι καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα πῶς ἔχει πλήθους ἐπισκοπεῖ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον ἡ λογιστική. καὶ εἴ τις τὴν ἀστρονομίαν ἀνέροιτο, ἐμοῦ λέγοντος ὅτι καὶ αὕτη λόγῳ κυροῦται τὰ
πάντα, Οἱ δὲ λόγοι οἱ τῆς ἀστρονομίας, εἰ φαίη, περὶ τί 13
εἰσιν, ὦ Σώκρατες; εἴποιμ' ἂν ὅτι περὶ τὴν τῶν ἄστρων φορὰν καὶ ἡλίου καὶ σελήνης, πῶς πρὸς ἄλληλα τάχους ἔχει.

ΓΟΡ. Ὀρθῶς γε λέγων σύ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ σύ, ὦ Γοργία. τυγχάνει μὲν γὰρ D
δὴ ἡ ῥητορικὴ οὖσα τῶν λόγῳ τὰ πάντα διαπραττομένων τε καὶ κυρουμένων τις· ἢ γάρ;

ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Λέγε δὴ τῶν περὶ τί; τί ἐστι τοῦτο τῶν ὄντων, περὶ οὗ οὗτοι οἱ λόγοι εἰσίν, οἷς ἡ ῥητορικὴ χρῆται;

ΓΟΡ. Τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων, ὦ Σώκρατες, καὶ ἄριστα.

VII. ΣΩ. Ἀλλ', ὦ Γοργία, ἀμφισβητήσιμον καὶ 283
τοῦτο λέγεις καὶ οὐδέν πω σαφές. οἴομαι γάρ σε ἀκη- E

---

6. οὖν ἣν ΧΦBCEFW: οὖν καὶ ἣν ac, οὖν οὐ καὶ ἣν b. — λέγομεν a. — ἡ ἰατρική] ἰατρικὴν a. — 7. καμνόντων ΧΓΦBCEFVW: καμνόντων ποιεῖ ab, καμνόντων [ποιεῖ] c. — 20. τέχνας om. a. — 33. δέ] δή a. — 43. οἷον ἡ ἀριθμητικὴ ab. — καὶ ἡ λογιστικὴ καὶ ἡ γεωμετρικὴ καὶ ἡ πεττευτικὴ a. — 44. τι] γε a.

2. λέγειν καὶ τὴν a. — 4. οὔτι a. — 7. ἐν om. ab. — 13. νῦν] οὖν b. — 22. γνῶσις primus seclusit Bekkerus. — 23. τυγχάνοι c. — 26. Ἡ om. a. — 27. ἡ λογιστική] καὶ ἡ λογιστικὴ a. — 29. αὐτὰ a. — 38. οὖσα ἡ ῥητορικὴ a. — 41. περὶ τί; τί ἐστι cum Heindorfio bc: περὶ τί ἐστι cum libris a.

κοέναι ἐν τοῖς συμποσίοις ᾀδόντων ἀνθρώπων τοῦτο τὸ σκολιόν, ἐν ᾧ καταριθμοῦνται ᾄδοντες ὅτι ὑγιαίνειν μὲν ἄριστόν ἐστι, τὸ δὲ δεύτερον καλὸν γενέσθαι, τρίτον δέ, ὥς φησιν ὁ ποιητὴς τοῦ σκολιοῦ, τὸ πλουτεῖν ἀδόλως.

ΓΟΡ. Ἀκήκοα γάρ· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτο λέγεις;

452 ΣΩ. Ὅτι σοι αὐτίκ' ἂν παρασταῖεν οἱ δημιουργοὶ τούτων ὧν ἐπῄνεσεν ὁ τὸ σκολιὸν ποιήσας, ἰατρός τε καὶ
14 παιδοτρίβης καὶ χρηματιστής, καὶ εἴποι πρῶτον μὲν ὁ ἰατρὸς ὅτι Ὦ Σώκρατες, ἐξαπατᾷ σε Γοργίας· οὐ γάρ ἐστιν ἡ τούτου τέχνη περὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ἡ ἐμή. εἰ οὖν αὐτὸν ἐγὼ ἐροίμην Σὺ δὲ τίς ὢν ταῦτα λέγεις; εἴποι ἂν ἴσως ὅτι Ἰατρός. Τί οὖν λέγεις; ἢ τὸ τῆς σῆς τέχνης ἔργον μέγιστόν ἐστιν ἀγαθόν; Πῶς γὰρ οὔ, φαίη ἂν ἴσως, ὦ Σώκρατες, ὑγίεια; τί δ'
B ἐστὶ μεῖζον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ὑγιείας; Εἰ δ' αὖ μετὰ τοῦτον ὁ παιδοτρίβης εἴποι ὅτι Θαυμάζοιμί γ' ἄν, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτός, εἴ σοι ἔχει Γοργίας μεῖζον ἀγαθὸν ἐπιδεῖξαι τῆς αὑτοῦ τέχνης ἢ ἐγὼ τῆς ἐμῆς· εἴποιμ' ἂν αὖ καὶ πρὸς τοῦτον Σὺ δὲ δὴ τίς εἶ, ὦ ἄνθρωπε; καὶ τί τὸ σὸν ἔργον; Παιδοτρίβης, φαίη ἄν, τὸ δ' ἔργον μού ἐστι καλούς τε καὶ ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους τὰ σώματα. Μετὰ δὲ τὸν παιδοτρίβην εἴποι ἂν ὁ χρηματιστής, ὡς ἐγᾦμαι, πάνυ καταφρονῶν ἁπάντων, Σκόπει
C δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἐάν σοι πλούτου φανῇ τι μεῖζον ἀγαθὸν ὂν ἢ παρὰ Γοργίᾳ ἢ παρ' ἄλλῳ ὁτῳοῦν. φαῖμεν ἂν οὖν πρὸς αὐτόν Τί δὲ δή; ἦ σὺ τούτου δημιουργός; Φαίη ἄν. Τίς ὤν; Χρηματιστής. Τί οὖν; κρίνεις σὺ μέγιστον ἀνθρώποις ἀγαθὸν εἶναι πλοῦτον; φήσομεν.
15 Πῶς γὰρ οὔκ; ἐρεῖ. Καὶ μὴν ἀμφισβητεῖ γε Γοργίας ὅδε τὴν παρ' αὐτῷ τέχνην μείζονος ἀγαθοῦ αἰτίαν εἶναι ἢ τὴν σήν, φαῖμεν ἂν ἡμεῖς. δῆλον οὖν ὅτι τὸ μετὰ τοῦτο
D ἔροιτ' ἂν Καὶ τί ἐστι τοῦτο τὸ ἀγαθόν; ἀποκρινάσθω Γοργίας. Ἴθι οὖν νομίσας, ὦ Γοργία, ἐρωτᾶσθαι καὶ ὑπ' ἐκείνων καὶ ὑπ' ἐμοῦ, ἀπόκριναι τί ἐστι τοῦτο ὃ φῂς σὺ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις καὶ σὲ δημιουργὸν εἶναι αὐτοῦ.

ΓΟΡ. Ὅπερ ἐστίν, ὦ Σώκρατες, τῇ ἀληθείᾳ μέγιστον ἀγαθὸν καὶ αἴτιον ἅμα μὲν ἐλευθερίας αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις, ἅμα δὲ τοῦ ἄλλων ἄρχειν ἐν τῇ αὑτοῦ πόλει ἑκάστῳ.

ΣΩ. Τί οὖν δὴ τοῦτο λέγεις;

E ΓΟΡ. Τὸ πείθειν ἔγωγ' οἷόν τ' εἶναι τοῖς λόγοις καὶ ἐν δικαστηρίῳ δικαστὰς καὶ ἐν βουλευτηρίῳ βουλευτὰς καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιαστὰς καὶ ἐν ἄλλῳ ξυλλόγῳ παντί, ὅστις ἂν πολιτικὸς ξύλλογος γίγνηται. καίτοι ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει δοῦλον μὲν ἕξεις τὸν ἰατρόν, δοῦλον δὲ τὸν παιδοτρίβην· ὁ δὲ χρηματιστὴς οὗτος ἄλλῳ ἀναφανήσεται χρηματιζόμενος καὶ οὐχ αὑτῷ, ἀλλὰ σοὶ τῷ δυναμένῳ λέγειν καὶ πείθειν τὰ πλήθη.

VIII. ΣΩ. Νῦν μοι δοκεῖς δηλῶσαι, ὦ Γοργία, 16
ἐγγύτατα τὴν ῥητορικὴν ἥντινα τέχνην ἡγεῖ εἶναι, καὶ εἴ τι ἐγὼ συνίημι, λέγεις ὅτι πειθοῦς δημιουργός ἐστιν ἡ 453
ῥητορική, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῆς ἅπασα καὶ τὸ κεφάλαιον εἰς τοῦτο τελευτᾷ. ἢ ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλέον τὴν ῥητορικὴν δύνασθαι ἢ πειθὼ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν;

ΓΟΡ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς ἱκανῶς ὁρίζεσθαι· ἔστι γὰρ τοῦτο τὸ κεφάλαιον αὐτῆς.

ΣΩ. Ἄκουσον δή, ὦ Γοργία. ἐγὼ γὰρ εὖ ἴσθ' ὅτι, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, εἴπερ τις ἄλλος ἄλλῳ διαλέγεται βου- B
λόμενος εἰδέναι αὐτὸ τοῦτο περὶ ὅτου ὁ λόγος ἐστί, καὶ ἐμὲ εἶναι τούτων ἕνα· ἀξιῶ δὲ καὶ σέ.

ΓΟΡ. Τί οὖν δή, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ νῦν. ἐγὼ τὴν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς πειθώ, ἥτις ποτ' ἐστὶν ἣν σὺ λέγεις καὶ περὶ ἅντινων πραγμάτων ἐστὶ πειθώ, σαφῶς μὲν εὖ ἴσθ' ὅτι οὐκ οἶδα, οὐ μὴν ἀλλ' ὑποπτεύω γε ἣν οἶμαί σε λέγειν καὶ περὶ ὧν· οὐδὲν μέντοι ἧττον ἐρήσομαί σε τίνα ποτὲ λέγεις τὴν πειθὼ τὴν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς καὶ περὶ τίνων αὐτὴν εἶναι. τοῦ οὖν C
ἕνεκα δὴ αὐτὸς ὑποπτεύων σὲ ἐρήσομαι, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς λέγω; οὐ σοῦ ἕνεκα, ἀλλὰ τοῦ λόγου, ἵνα οὕτω προΐῃ, ὡς μάλιστ' ἂν ἡμῖν καταφανὲς ποιοῖ περὶ ὅτου λέγεται. 17
σκόπει γὰρ εἴ σοι δοκῶ δικαίως ἀνερωτᾶν σε. ὥσπερ ἂν εἰ ἐτύγχανόν σε ἐρωτῶν τίς ἐστι τῶν ζωγράφων Ζεῦξις, εἴ μοι εἶπες ὅτι ὁ τὰ ζῷα γράφων, ἆρ' οὐκ ἂν δικαίως σε ἠρόμην ὁ τὰ ποῖα τῶν ζῴων γράφων καὶ ποῦ;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρα διὰ τοῦτο ὅτι καὶ ἄλλοι εἰσὶ ζωγράφοι γρά- D
φοντες ἄλλα πολλὰ ζῷα;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μηδεὶς ἄλλος ἢ Ζεῦξις ἔγραφε, καλῶς ἄν σοι ἀπεκέκριτο;

ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς εἰπέ· πότερόν σοι δοκεῖ πειθὼ ποιεῖν ἡ ῥητορικὴ μόνη ἢ καὶ ἄλλαι τέχναι; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· ὅστις διδάσκει ὁτιοῦν πρᾶγμα, πότερον ὃ διδάσκει πείθει ἢ οὔ;

ΓΟΡ. Οὐ δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πάντων μάλιστα πείθει.

ΣΩ. Πάλιν δ' εἰ ἐπὶ τῶν αὐτῶν τεχνῶν λέγομεν ὧνπερ E
νῦν δή, ἡ ἀριθμητικὴ οὐ διδάσκει ἡμᾶς ὅσα ἐστὶ τὰ τοῦ ἀριθμοῦ, καὶ ὁ ἀριθμητικὸς ἄνθρωπος;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πείθει;

---

2. σκολιόν] σκόλιον Scholiasta, quod malim. Bait. — 4. ὁ ποιητής] Vid. Schneidewin Simonidis carminum Reliq. p. 54 sq. Delectus poesis Graec. eleg. iamb. melicae, p. 397 sq. — 5. λέγεις τοῦτο a. — 16. θαυμάζοιμί τ' ἂν a. — 17. ἔχοι ΧΓBCFIV et rc. Δ. — 22. δὲ] δὴ a. — 26. ἢ om. a. — 30. αὐτῷ a.

17. Ἐγὼ om. a.

ΓΟΡ. Ναί.

18 ΣΩ. Πειθοῦς ἄρα δημιουργός ἐστι καὶ ἡ ἀριθμητική.

ΓΟΡ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐάν τις ἐρωτᾷ ἡμᾶς ποίας πειθοῦς καὶ περὶ τί, ἀποκρινούμεθά που αὐτῷ ὅτι τῆς διδασκαλικῆς
454 τῆς περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ τὸ περιττὸν ὅσον ἐστί. καὶ τὰς ἄλλας ἃς νῦν δὴ ἐλέγομεν τέχνας ἁπάσας ἕξομεν ἀποδεῖξαι πειθοῦς δημιουργοὺς οὔσας καὶ ἥστινος καὶ περὶ ὅ τι. ἢ οὔ;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ῥητορικὴ μόνη πειθοῦς ἐστι δημιουργός.

234 ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

IX. ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνη ἀπεργάζεται τοῦτο τὸ ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι, δικαίως ὥσπερ περὶ τοῦ ζωγράφου μετὰ τοῦτο ἐπανεροίμεθ' ἂν τὸν λέγοντα, ποίας δὴ πειθοῦς καὶ τῆς περὶ τί πειθοῦς ἡ ῥητορική ἐστι τέχνη;
B ἢ οὐ δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι ἐπανερέσθαι;

ΓΟΡ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀπόκριναι δή, ὦ Γοργία, ἐπειδή γε καὶ σοὶ δοκεῖ οὕτως.

ΓΟΡ. Ταύτης τοίνυν τῆς πειθοῦς λέγω, ὦ Σώκρατες,
19 τῆς ἐν δικαστηρίοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄχλοις, ὥσπερ καὶ ἄρτι ἔλεγον, καὶ περὶ τούτων ἅ ἐστι δίκαιά τε καὶ ἄδικα.

ΣΩ. Καὶ ἐγώ τοι ὑπώπτευον ταύτην σε λέγειν τὴν πειθὼ καὶ περὶ τούτων, ὦ Γοργία· ἀλλ' ἵνα μὴ θαυμάζῃς, ἐὰν ὀλίγον ὕστερον τοιοῦτόν τί σε ἀνέρωμαι, ὃ δοκεῖ
C μὲν δῆλον εἶναι, ἐγὼ δ' ἐπανερωτῶ· ὅπερ γὰρ λέγω, τοῦ ἑξῆς ἕνεκα περαίνεσθαι τὸν λόγον ἐρωτῶ, οὐ σοῦ ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐθιζώμεθα ὑπονοοῦντες προαρπάζειν ἀλλήλων τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ σὺ τὰ σαυτοῦ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅπως ἂν βούλῃ περαίνῃς.

ΓΟΡ. Καὶ ὀρθῶς γέ μοι δοκεῖς ποιεῖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ τόδε ἐπισκεψώμεθα. καλεῖς τι μεμαθηκέναι;

ΓΟΡ. Καλῶ.

ΣΩ. Τί δέ; πεπιστευκέναι;

ΓΟΡ. Ἔγωγε.

D ΣΩ. Πότερον οὖν ταὐτὸν δοκεῖ σοι εἶναι μεμαθηκέναι καὶ πεπιστευκέναι, καὶ μάθησις καὶ πίστις, ἢ ἄλλο τι;

ΓΟΡ. Οἴομαι μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἄλλο.

ΣΩ. Καλῶς γὰρ οἴει· γνώσει δὲ ἐνθένδε. εἰ γάρ τίς σε ἔροιτο Ἆρ' ἔστι τις, ὦ Γοργία, πίστις ψευδὴς καὶ ἀληθής; φαίης ἄν, ὡς ἐγὼ οἶμαι.

ΓΟΡ. Ναί.

20 ΣΩ. Τί δέ; ἐπιστήμη ἐστὶ ψευδὴς καὶ ἀληθής;

ΓΟΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Δῆλον γὰρ αὖ ὅτι οὐ ταὐτόν ἐστιν.

ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οἵ τέ γε μεμαθηκότες πεπεισμένοι εἰσὶ καὶ οἱ πεπιστευκότες. E

ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Βούλει οὖν δύο εἴδη θῶμεν πειθοῦς, τὸ μὲν πίστιν παρεχόμενον ἄνευ τοῦ εἰδέναι, τὸ δ' ἐπιστήμην;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ποτέραν οὖν ἡ ῥητορικὴ πειθὼ ποιεῖ ἐν δικαστηρίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις περὶ τῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων; ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν γίγνεται ἄνευ τοῦ εἰδέναι ἢ ἐξ ἧς τὸ εἰδέναι;

ΓΟΡ. Δῆλον δήπου, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν.

ΣΩ. Ἡ ῥητορικὴ ἄρα, ὡς ἔοικε, πειθοῦς δημιουργός 455
ἐστι πιστευτικῆς, ἀλλ' οὐ διδασκαλικῆς περὶ τὸ δίκαιόν τε καὶ ἄδικον.

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα διδασκαλικὸς ὁ ῥήτωρ ἐστὶ δικαστηρίων τε καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων δικαίων τε πέρι καὶ ἀδίκων, ἀλλὰ πειστικὸς μόνον. οὐ γὰρ δήπου ὄχλον γ' ἂν δύναιτο τοσοῦτον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ διδάξαι οὕτω μεγάλα 21
πράγματα.

ΓΟΡ. Οὐ δῆτα.

X. ΣΩ. Φέρε δή, ἴδωμεν τί ποτε καὶ λέγομεν περὶ τῆς ῥητορικῆς· ἐγὼ μὲν γάρ τοι οὐδ' αὐτός πω δύναμαι B
κατανοῆσαι ὅ τι λέγω. ὅταν περὶ ἰατρῶν αἱρέσεως ᾖ τῇ πόλει σύλλογος ἢ περὶ ναυπηγῶν ἢ περὶ ἄλλου τινὸς δημιουργικοῦ ἔθνους, ἄλλο τι ἢ τότε ὁ ῥητορικὸς οὐ συμβουλεύσει; δῆλον γὰρ ὅτι ἐν ἑκάστῃ αἱρέσει τὸν τεχνικώτατον δεῖ αἱρεῖσθαι. οὐδ' ὅταν τειχῶν περὶ οἰκοδομήσεως ἢ λιμένων κατασκευῆς ἢ νεωρίων, ἀλλ' οἱ ἀρχιτέκτονες· οὐδ' αὖ ὅταν στρατηγῶν αἱρέσεως πέρι ἢ τάξεώς τινος πρὸς πολεμίους ἢ χωρίων καταλήψεως συμβουλὴ ᾖ, ἀλλ' οἱ C
στρατηγικοὶ τότε συμβουλεύσουσιν, οἱ ῥητορικοὶ δὲ οὔ. ἢ πῶς λέγεις, ὦ Γοργία, τὰ τοιαῦτα; ἐπειδὴ γὰρ αὐτός τε φῂς ῥήτωρ εἶναι καὶ ἄλλους ποιεῖν ῥητορικούς, εὖ ἔχει τὰ τῆς σῆς τέχνης παρὰ σοῦ πυνθάνεσθαι. καὶ ἐμὲ νῦν νόμισον καὶ τὸ σὸν σπεύδειν. ἴσως γὰρ καὶ τυγχάνει τις τῶν ἔνδον ὄντων μαθητής σου βουλόμενος γενέσθαι, ὡς ἐγώ τινας σχεδὸν καὶ συχνοὺς αἰσθάνομαι, οἳ ἴσως αἰσχύνοιντ' ἄν σε ἀνερέσθαι. ὑπ' ἐμοῦ οὖν ἀνερωτώμενος νό- 22
μισον καὶ ὑπ' ἐκείνων ἀνερωτᾶσθαι Τί ἡμῖν, ὦ Γοργία, D
ἔσται, ἐάν σοι συνῶμεν; περὶ τίνων τῇ πόλει συμβουλεύειν οἷοί τε ἐσόμεθα; πότερον περὶ δικαίου μόνον καὶ ἀδίκου ἢ καὶ περὶ ὧν νῦν δὴ Σωκράτης ἔλεγε; πειρῶ οὖν αὐτοῖς ἀποκρίνεσθαι.

ΓΟΡ. Ἀλλ' ἐγώ σοι πειράσομαι, ὦ Σώκρατες, σαφῶς ἀποκαλύψαι τὴν τῆς ῥητορικῆς δύναμιν ἅπασαν· αὐτὸς γὰρ καλῶς ὑφηγήσω. οἶσθα γὰρ δήπου ὅτι τὰ νεώρια

---

17. ἐπανέρεσθαι a. — 19. γε om. a. — 22. ἐν τοῖς δικαστηρίοις ab. — 26. ἐὰν καὶ ὀλίγον a. — 43. ἐγῷμαι ab. — 45. δέ] δαί b. — 46. Οὐδαμῶς] Οὐ δῆτα a. — 47. αὖ] οὖν ab.

1. γε om. a. — 27. ἢ om. b. — 40. ἀνέρεσθαι a.

E ταῦτα καὶ τὰ τείχη τὰ Ἀθηναίων καὶ ἡ τῶν λιμένων
κατασκευὴ ἐκ τῆς Θεμιστοκλέους συμβουλῆς γέγονε, τὰ δ'
ἐκ τῆς Περικλέους, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν δημιουργῶν.

ΣΩ. Λέγεται ταῦτα, ὦ Γοργία, περὶ Θεμιστοκλέους·
Περικλέους δὲ καὶ αὐτὸς ἤκουον ὅτε συνεβούλευεν ἡμῖν
περὶ τοῦ διὰ μέσου τείχους.

456 ΓΟΡ. Καὶ ὅταν γέ τις αἵρεσις ᾖ ὧν δὴ σὺ ἔλεγες, ὦ
Σώκρατες, ὁρᾷς ὅτι οἱ ῥήτορές εἰσιν οἱ συμβουλεύοντες
καὶ οἱ νικῶντες τὰς γνώμας περὶ τούτων.

ΣΩ. Ταῦτα καὶ θαυμάζων, ὦ Γοργία, πάλαι ἐρωτῶ
ἥτις ποτὲ ἡ δύναμίς ἐστι τῆς ῥητορικῆς. δαιμονία γάρ
τις ἔμοιγε καταφαίνεται τὸ μέγεθος οὕτω σκοποῦντι.

32 **XI.** ΓΟΡ. Εἰ πάντα γε εἰδείης, ὦ Σώκρατες, ὅτι
ὡς ἔπος εἰπεῖν ἁπάσας τὰς δυνάμεις συλλαβοῦσα ὑφ' αὑτῇ
B ἔχει. μέγα δέ σοι τεκμήριον ἐρῶ· πολλάκις γὰρ ἤδη ἔγωγε
μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἰατρῶν εἰσελθὼν
παρά τινα τῶν καμνόντων οὐχὶ ἐθέλοντα ἢ φάρμακον
πιεῖν ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχεῖν τῷ ἰατρῷ, οὐ δυναμέ-
νου τοῦ ἰατροῦ πεῖσαι, ἐγὼ ἔπεισα, οὐκ ἄλλῃ τέχνῃ ἢ τῇ
ῥητορικῇ. φημὶ δὲ καὶ εἰς πόλιν ὅποι βούλει ἐλθόντα ῥη-
τορικὸν ἄνδρα καὶ ἰατρόν, εἰ δέοι λόγῳ διαγωνίζεσθαι ἐν
ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ συλλόγῳ, ὁπότερον δεῖ αἱρεθῆναι,
C ῥήτορα ἢ ἰατρόν, οὐδαμοῦ ἂν φανῆναι τὸν ἰατρόν, ἀλλ'
αἱρεθῆναι ἂν τὸν εἰπεῖν δυνατόν, εἰ βούλοιτο. καὶ εἰ πρὸς
285 ἄλλον γε δημιουργὸν ὁντιναοῦν ἀγωνίζοιτο, πείσειεν ἂν
αὐτὸν ἑλέσθαι ὁ ῥητορικὸς μᾶλλον ἢ ἄλλος ὁστισοῦν· οὐ
γὰρ ἔστι περὶ ὅτου οὐκ ἂν πιθανώτερον εἴποι ὁ ῥητορικὸς
ἢ ἄλλος ὁστισοῦν τῶν δημιουργῶν ἐν πλήθει. Ἡ μὲν οὖν
δύναμις τοσαύτη ἐστὶ καὶ τοιαύτη τῆς τέχνης. δεῖ μέντοι,
D ὦ Σώκρατες, τῇ ῥητορικῇ χρῆσθαι ὥσπερ τῇ ἄλλῃ πάσῃ
ἀγωνίᾳ. καὶ γὰρ τῇ ἄλλῃ ἀγωνίᾳ οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ
πρὸς ἅπαντας χρῆσθαι ἀνθρώπους, ὅτι ἔμαθε πυκτεύειν
24 τε καὶ παγκρατιάζειν καὶ ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, ὥστε κρείτ-
των εἶναι καὶ φίλων καὶ ἐχθρῶν· οὐ τούτου ἕνεκα τοὺς
φίλους δεῖ τύπτειν οὐδὲ κεντεῖν τε καὶ ἀποκτιννύναι. οὐδέ
γε μὰ Δία ἐάν τις εἰς παλαίστραν φοιτήσας, εὖ ἔχων τὸ
σῶμα καὶ πυκτικὸς γενόμενος, ἔπειτα τὸν πατέρα τύπτῃ
καὶ τὴν μητέρα ἢ ἄλλον τινὰ τῶν οἰκείων ἢ τῶν φίλων,
E οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ τοὺς παιδοτρίβας καὶ τοὺς ἐν τοῖς
ὅπλοις διδάσκοντας μάχεσθαι μισεῖν τε καὶ ἐκβάλλειν ἐκ
τῶν πόλεων. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ παρέδοσαν ἐπὶ τῷ δικαίως
χρῆσθαι τούτοις πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἀδικοῦν-
457 τας, ἀμυνομένους, μὴ ὑπάρχοντας· οἱ δὲ μεταστρέψαντες
χρῶνται τῇ ἰσχύι καὶ τῇ τέχνῃ οὐκ ὀρθῶς. οὔκουν οἱ δι-
δάξαντες πονηροί, οὐδὲ ἡ τέχνη οὔτε αἰτία οὔτε πονηρὰ
τούτου ἕνεκά ἐστιν, ἀλλ' οἱ μὴ χρώμενοι, οἶμαι, ὀρθῶς.
ὁ αὐτὸς δὴ λόγος καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς. δυνατὸς μὲν
γὰρ πρὸς ἅπαντάς ἐστιν ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ παντὸς λέγειν,
ὥστε πιθανώτερος εἶναι ἐν τοῖς πλήθεσιν ἐμβραχὺ περὶ
ὅτου ἂν βούληται· ἀλλ' οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα δεῖ B
οὔτε τοὺς ἰατροὺς τὴν δόξαν ἀφαιρεῖσθαι, ὅτι δύναιτο
ἂν τοῦτο ποιῆσαι, οὔτε τοὺς ἄλλους δημιουργούς, ἀλλὰ
δικαίως καὶ τῇ ῥητορικῇ χρῆσθαι, ὥσπερ καὶ τῇ ἀγωνίᾳ.
ἐὰν δέ, οἶμαι, ῥητορικὸς γενόμενός τις κᾆτα ταύτῃ τῇ
δυνάμει καὶ τῇ τέχνῃ ἀδικῇ, οὐ τὸν διδάξαντα δεῖ μισεῖν 25
τε καὶ ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐπὶ δι-
καίᾳ χρείᾳ παρέδωκεν, ὁ δ' ἐναντίως χρῆται. τὸν οὖν C
οὐκ ὀρθῶς χρώμενον μισεῖν δίκαιον καὶ ἐκβάλλειν καὶ ἀπο-
κτιννύναι, ἀλλ' οὐ τὸν διδάξαντα.

XII. ΣΩ. Οἶμαι, ὦ Γοργία, καὶ σὲ ἔμπειρον εἶναι
πολλῶν λόγων καὶ καθεωρακέναι ἐν αὐτοῖς τὸ τοιόνδε,
ὅτι οὐ ῥᾳδίως δύνανται περὶ ὧν ἂν ἐπιχειρήσωσι διαλέγε-
σθαι διορισάμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ μαθόντες καὶ διδά-
ξαντες ἑαυτοὺς οὕτω διαλύεσθαι τὰς συνουσίας, ἀλλ' ἐὰν D
περί του ἀμφισβητήσωσι καὶ μὴ φῇ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον
ὀρθῶς λέγειν ἢ μὴ σαφῶς, χαλεπαίνουσί τε καὶ κατὰ
φθόνον οἴονται τὸν ἑαυτῶν λέγειν, φιλονεικοῦντας ἀλλ'
οὐ ζητοῦντας τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ. καὶ ἔνιοί γε
τελευτῶντες αἴσχιστα ἀπαλλάττονται, λοιδορηθέντες τε καὶ
εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες περὶ σφῶν αὐτῶν τοιαῦτα, οἷα
καὶ τοὺς παρόντας ἄχθεσθαι ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν, ὅτι τοι-
ούτων ἀνθρώπων ἠξίωσαν ἀκροαταὶ γενέσθαι. Τοῦ δὴ E
ἕνεκα λέγω ταῦτα; ὅτι νῦν ἐμοὶ δοκεῖς σὺ οὐ πάνυ ἀκό-
λουθα λέγειν οὐδὲ σύμφωνα οἷς τὸ πρῶτον ἔλεγες περὶ
τῆς ῥητορικῆς. φοβοῦμαι οὖν διελέγχειν σε, μή με ὑπο-
λάβῃς οὐ πρὸς τὸ πρᾶγμα φιλονεικοῦντα λέγειν τοῦ κατα- 26
φανὲς γενέσθαι, ἀλλὰ πρὸς σέ. ἐγὼ οὖν, εἰ μὲν καὶ σὺ εἶ
τῶν ἀνθρώπων ὧνπερ καὶ ἐγώ, ἡδέως ἄν σε διερωτῴην· 458
εἰ δὲ μή, ἐῴην ἄν. ἐγὼ δὲ τίνων εἰμί; τῶν ἡδέως μὲν
ἂν ἐλεγχθέντων, εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω, ἡδέως δ' ἂν ἐλεγ-
ξάντων, εἴ τίς τι μὴ ἀληθὲς λέγοι, οὐκ ἀηδέστερον μέντ'
ἂν ἐλεγχθέντων ἢ ἐλεγξάντων· μεῖζον γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν
ἡγοῦμαι, ὅσῳπερ μεῖζον ἀγαθόν ἐστιν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι
κακοῦ τοῦ μεγίστου ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι. οὐδὲν γὰρ οἶμαι
τοσοῦτον κακὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ὅσον δόξα ψευδὴς περὶ B
ὧν τυγχάνει νῦν ἡμῖν ὁ λόγος ὤν. εἰ μὲν οὖν καὶ σὺ φῂς
τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα. εἰ δὲ καὶ δοκεῖ χρῆναι ἐᾶν,
ἐῶμεν ἤδη χαίρειν καὶ διαλύωμεν τὸν λόγον.

ΓΟΡ. Ἀλλὰ φημὶ μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτὸς
τοιοῦτος εἶναι οἷον σὺ ὑφηγεῖ· ἴσως μέντοι χρῆν ἐννοεῖν
καὶ τὸ τῶν παρόντων. πάλαι γάρ τοι, πρὶν καὶ ὑμᾶς
ἐλθεῖν, ἐγὼ τοῖς παροῦσι πολλὰ ἐπεδειξάμην, καὶ νῦν
ἴσως πόῤῥω ἀποτενοῦμεν, ἢν διαλεγώμεθα. σκοπεῖν οὖν C
χρὴ καὶ τὸ τούτων, μή τινας αὐτῶν κατέχωμεν βουλομέ-
νους τι καὶ ἄλλο πράττειν.

XIII. ΧΑΙ. Τοῦ μὲν θορύβου, ὦ Γοργία τε καὶ 27

---

1. τείχη τῶν Ἀθηναίων a c. — 3. ἐκ τῆς τῶν δημιουργῶν Schaeferus. — 11. ἥτις] τίς c. — 20. ὅπῃ a. — 25. ὁντινοῦν Bekkerus. — 30. ὥσπερ καὶ τῇ c. — 32. ἔμαθε] ἔμαθέ τις a b. — 33. ὅπλοις] ὄχλοις a. — 34. οὐ] οὐδὲ b.
1. δύναιντο a — 5. δικαίᾳ] δικαίου a. — 14. δύνανται] δύνανται οἱ ἄνθρωποι a. — 32. λέγω] λέγοιμι a.

Σώκρατες, αὐτοὶ ἀκούετε τούτων τῶν ἀνδρῶν, βουλομένων ἀκούειν ἐάν τι λέγητε· ἐμοὶ δ' οὖν καὶ αὐτῷ μὴ γένοιτο τοσαύτη ἀσχολία, ὥστε τοιούτων λόγων καὶ οὕτω λεγομένων ἀφεμένῳ προὐργιαίτερόν τι γενέσθαι ἄλλο πράττειν.

B ΚΑΛ. Νὴ τοὺς θεούς, ὦ Χαιρεφῶν. καὶ μὲν δὴ καὶ αὐτὸς πολλοῖς ἤδη λόγοις παραγενόμενος οὐκ οἶδ' εἰ πώποτε ἥσθην οὕτως ὥσπερ νυνί, ὥστ' ἔμοιγε, κἂν τὴν ἡμέραν ὅλην ἐθέλητε διαλέγεσθαι, χαριεῖσθε.

ΣΩ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Καλλίκλεις, τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει, εἴπερ ἐθέλει Γοργίας.

ΓΟΡ. Αἰσχρὸν δὴ τὸ λοιπόν, ὦ Σώκρατες, γίγνεται ἐμέ γε μὴ ἐθέλειν, αὐτὸν ἐπαγγειλάμενον ἐρωτᾶν ὅ τι τις
E βούλεται. ἀλλ' εἰ δοκεῖ τουτοισί, διαλέγου τε καὶ ἐρώτα ὅ τι βούλει.

ΣΩ. Ἄκουε δή, ὦ Γοργία, ἃ θαυμάζω ἐν τοῖς λεγομένοις ὑπὸ σοῦ· ἴσως γάρ τοι σοῦ ὀρθῶς λέγοντος ἐγὼ οὐκ ὀρθῶς ὑπολαμβάνω. ῥητορικὸν φῂς ποιεῖν οἷός τ' εἶναι, ἐάν τις βούληται παρὰ σοῦ μανθάνειν;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν περὶ πάντων ὥστ' ἐν ὄχλῳ πιθανὸν
28 εἶναι, οὐ διδάσκοντα ἀλλὰ πείθοντα;

ΓΟΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

459 ΣΩ. Ἔλεγές τοι νῦν δὴ ὅτι καὶ περὶ τοῦ ὑγιεινοῦ τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ἔσται ὁ ῥήτωρ.

ΓΟΡ. Καὶ γὰρ ἔλεγον, ἔν γε ὄχλῳ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ ἐν ὄχλῳ τοῦτό ἐστιν, ἐν τοῖς μὴ εἰδόσιν; οὐ γὰρ δήπου ἔν γε τοῖς εἰδόσι τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ἔσται.

ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

286 ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ἔσται, τοῦ εἰδότος πιθανώτερος γίγνεται;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἰατρός γε ὤν· ἦ γάρ;

B ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Ὁ δὲ μὴ ἰατρός γε δήπου ἀνεπιστήμων ὧν ὁ ἰατρὸς ἐπιστήμων.

ΓΟΡ. Δῆλον ὅτι.

ΣΩ. Ὁ οὐκ εἰδὼς ἄρα τοῦ εἰδότος ἐν οὐκ εἰδόσι πιθανώτερος ἔσται, ὅταν ὁ ῥήτωρ τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ᾖ. τοῦτο συμβαίνει ἢ ἄλλο τι;

ΓΟΡ. Τοῦτο ἐνταῦθά γε συμβαίνει.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας τέχνας ὡσαύτως ἔχει ὁ ῥήτωρ καὶ ἡ ῥητορική· αὐτὰ μὲν τὰ πράγ-
C
29 ματα οὐδὲν δεῖ αὐτὴν εἰδέναι ὅπως ἔχει, μηχανὴν δέ τινα πειθοῦς εὑρηκέναι, ὥστε φαίνεσθαι τοῖς οὐκ εἰδόσι μᾶλλον εἰδέναι τῶν εἰδότων.

XIV. ΓΟΡ. Οὐκοῦν πολλὴ ῥᾳστώνη, ὦ Σώκρατες, γίγνεται, μὴ μαθόντα τὰς ἄλλας τέχνας, ἀλλὰ μίαν ταύτην, μηδὲν ἐλαττοῦσθαι τῶν δημιουργῶν.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἐλαττοῦται ἢ μὴ ἐλαττοῦται ὁ ῥήτωρ τῶν ἄλλων διὰ τὸ οὕτως ἔχειν, αὐτίκα ἐπισκεψόμεθα, ἐάν τι ἡμῖν πρὸς λόγου ᾖ· νῦν δὲ τόδε πρότερον σκεψώμεθα, ἆρα τυγχάνει περὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ D
τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν οὕτως ἔχων ὁ ῥητορικὸς ὡς περὶ τὸ ὑγιεινὸν καὶ περὶ τὰ ἄλλα ὧν αἱ ἄλλαι τέχναι, αὐτὰ μὲν οὐκ εἰδώς, τί ἀγαθὸν ἢ τί κακόν ἐστιν ἢ τί καλὸν ἢ τί αἰσχρὸν ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον, πειθὼ δὲ περὶ αὐτῶν μεμηχανημένος, ὥστε δοκεῖν εἰδέναι οὐκ εἰδὼς ἐν οὐκ εἰδόσι μᾶλλον τοῦ εἰδότος; ἢ ἀνάγκη εἰδέναι, καὶ δεῖ προεπιστάμενον ταῦτα ἀφικέ- E
σθαι παρὰ σὲ τὸν μέλλοντα μαθήσεσθαι τὴν ῥητορικήν; εἰ δὲ μή, σὺ ὁ τῆς ῥητορικῆς διδάσκαλος τούτων μὲν οὐδὲν διδάξεις τὸν ἀφικνούμενον — οὐ γὰρ σὸν ἔργον — ποιήσεις δ' ἐν τοῖς πολλοῖς δοκεῖν εἰδέναι αὐτὸν τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰδότα καὶ δοκεῖν ἀγαθὸν εἶναι οὐκ ὄντα; ἢ τὸ πα- 30
ράπαν οὐχ οἷός τε ἔσει διδάξαι αὐτὸν τὴν ῥητορικήν, ἐὰν μὴ προειδῇ περὶ τούτων τὴν ἀλήθειαν; ἢ πῶς τὰ τοιαῦτα ἔχει, ὦ Γοργία; καὶ πρὸς Διός, ὥσπερ ἄρτι εἶπες, 460
ἀποκαλύψας τῆς ῥητορικῆς εἰπὲ τίς ποθ' ἡ δύναμίς ἐστιν.

ΓΟΡ. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σώκρατες, ἐὰν τύχῃ μὴ εἰδώς, καὶ ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθήσεται.

ΣΩ. Ἔχε δή· καλῶς γὰρ λέγεις. ἐάνπερ ῥητορικὸν σύ τινα ποιήσῃς, ἀνάγκη αὐτὸν εἰδέναι τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα ἤτοι πρότερόν γε ἢ ὕστερον μαθόντα παρὰ σοῦ.

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί οὖν; ὁ τὰ τεκτονικὰ μεμαθηκὼς τεκτονικός, B
ἢ οὔ;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὁ τὰ μουσικὰ μουσικός;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ τὰ ἰατρικὰ ἰατρικός; καὶ τἆλλα οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὁ μεμαθηκὼς ἕκαστα τοιοῦτός ἐστιν οἷον ἡ ἐπιστήμη ἕκαστον ἀπεργάζεται;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ ὁ τὰ δίκαια μεμαθηκὼς δίκαιος;

ΓΟΡ. Πάντως δήπου.

ΣΩ. Ὁ δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει. 31

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν ῥητορικὸν δίκαιον εἶναι, τὸν C
δὲ δίκαιον βούλεσθαι δίκαια πράττειν;

ΓΟΡ. Φαίνεταί γε.

ΣΩ. Οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ὅ γε δίκαιος ἀδικεῖν.

---

9. ἐθέλοιτε a. — 11. ἐθέλοι a. — 13. αὐτὸν ΧΓΦEFIW: καὶ ταῦτα αὐτὸν abc. — 14. τουτοισὶ a. — 24. Ἔλεγές τοι νῦν Bekkerus: Ἔλεγες τοίνυν abc.

30. αὐτὸν διδάξαι ac. — 24. ὦ Σώκρατες, οἶμαι Stallbaumius. — 25. μαθήσεσθαι a. — 37. ἕκαστον ἡ ἐπιστήμη a. — 45. βούλεσθαι om. b, post δίκαια posuit Stallbaumius.

ΓΟΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τὸν δὲ ῥητορικὸν ἀνάγκη ἐκ τοῦ λόγου δίκαιον εἶναι.

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ὁ ῥητορικὸς ἀδικεῖν.

ΓΟΡ. Οὐ φαίνεταί γε.

XV. ΣΩ. Μέμνησαι οὖν λέγων ὀλίγῳ πρότερον ὅτι
D οὐ δεῖ τοῖς παιδοτρίβαις ἐγκαλεῖν οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων, ἐὰν ὁ πύκτης τῇ πυκτικῇ μὴ καλῶς χρῆταί τε καὶ ἀδικῇ; ὡσαύτως δὲ οὕτω καὶ ἐὰν ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ ἀδίκως χρῆται, μὴ τῷ διδάξαντι ἐγκαλεῖν μηδὲ ἐξελαύνειν ἐκ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τῷ ἀδικοῦντι καὶ οὐκ ὀρθῶς χρωμένῳ τῇ ῥητορικῇ; ἐῤῥήθη ταῦτα ἢ οὔ;

ΓΟΡ. Ἐῤῥήθη.

E ΣΩ. Νῦν δέ γε ὁ αὐτὸς οὗτος φαίνεται, ὁ ῥητορικός, οὐκ ἄν ποτε ἀδικήσας. ἢ οὔ;

ΓΟΡ. Φαίνεται.

ΣΩ. Καὶ ἐν τοῖς πρώτοις γε, ὦ Γοργία, λόγοις ἐλέ-
32 γετο, ὅτι ἡ ῥητορικὴ περὶ λόγους εἴη οὐ τοὺς τοῦ ἀρτίου καὶ περιττοῦ, ἀλλὰ τοὺς τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου. ἦ γάρ;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἐγὼ τοίνυν σου τότε ταῦτα λέγοντος ὑπέλαβον ὡς οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ ῥητορικὴ ἄδικον πρᾶγμα, ὅ γ' ἀεὶ περὶ δικαιοσύνης τοὺς λόγους ποιεῖται· ἐπειδὴ δὲ ὀλίγον ὕστερον ἔλεγες ὅτι ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ κἂν ἀδίκως χρῷτο,
461 οὕτω θαυμάσας καὶ ἡγησάμενος οὐ συνᾴδειν τὰ λεγόμενα ἐκείνους εἶπον τοὺς λόγους, ὅτι εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι τὸ ἐλέγχεσθαι ὥσπερ ἐγώ, ἄξιον εἴη διαλέγεσθαι, εἰ δὲ μή, ἐᾶν χαίρειν· ὕστερον δὲ ἡμῶν ἐπισκοπουμένων ὁρᾷς δὴ καὶ αὐτὸς ὅτι αὖ ὁμολογεῖται τὸν ῥητορικὸν ἀδύνατον εἶναι ἀδίκως χρῆσθαι τῇ ῥητορικῇ καὶ ἐθέλειν ἀδικεῖν. ταῦτα οὖν ὅπῃ ποτὲ ἔχει, μὰ τὸν κύνα, ὦ Γοργία, οὐκ
B ὀλίγης συνουσίας ἐστὶν ὥστε ἱκανῶς διασκέψασθαι.

XVI. ΠΩΛ. Τί δαί, ὦ Σώκρατες; οὕτω καὶ σὺ περὶ τῆς ῥητορικῆς δοξάζεις ὥσπερ νῦν λέγεις; ἢ οἴει ὅτι Γοργίας ᾐσχύνθη σοι μὴ προσομολογῆσαι τὸν ῥητορικὸν ἄνδρα μὴ οὐχὶ καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ
33 ἀγαθά, καὶ ἐὰν μὴ ἔλθῃ ταῦτα εἰδὼς παρ' αὐτόν, αὐτὸς
C διδάξειν; ἔπειτα ἐκ ταύτης ἴσως τῆς ὁμολογίας ἐναντίον τι συνέβη ἐν τοῖς λόγοις, τοῦθ' ὃ δὴ ἀγαπᾷς, αὐτὸς ἀγαγὼν ἐπὶ τοιαῦτα ἐρωτήματα. ἐπεὶ τίνα οἴει ἀπαρνήσεσθαι μὴ οὐχὶ καὶ αὐτὸν ἐπίστασθαι τὰ δίκαια καὶ ἄλλους διδάξειν; ἀλλ' εἰς τὰ τοιαῦτα ἄγειν πολλὴ ἀγροικία ἐστὶ τοὺς λόγους.

ΣΩ. Ὦ κάλλιστε Πῶλε, ἀλλά τοι ἐξεπίτηδες κτώμεθα ἑταίρους καὶ υἱεῖς, ἵνα ἐπειδὰν αὐτοὶ πρεσβύτεροι γιγνόμενοι σφαλλώμεθα, παρόντες ὑμεῖς οἱ νεώτεροι ἐπανορ- 287
θῶτε ἡμῶν τὸν βίον καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις. καὶ νῦν D
εἴ τι ἐγὼ καὶ Γοργίας ἐν τοῖς λόγοις σφαλλόμεθα, σὺ παρὼν ἐπανόρθου· δίκαιος δ' εἶ. καὶ ἐγὼ ἐθέλω τῶν ὡμολογημένων εἴ τί σοι δοκεῖ μὴ καλῶς ὡμολογῆσθαι, ἀναθέσθαι ὅ τι ἂν σὺ βούλῃ, ἐάν μοι ἓν μόνον φυλάττῃς.

ΠΩΛ. Τί τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Τὴν μακρολογίαν, ὦ Πῶλε, ἣν καθείρξῃς, ᾗ τὸ πρῶτον ἐπεχείρησας χρῆσθαι.

ΠΩΛ. Τί δαί; οὐκ ἐξέσται μοι λέγειν ὁπόσα ἂν βούλωμαι;

ΣΩ. Δεινὰ μέντ' ἂν πάθοις, ὦ βέλτιστε, εἰ Ἀθήναζε E
ἀφικόμενος, οὗ τῆς Ἑλλάδος πλείστη ἐστὶν ἐξουσία τοῦ λέγειν, ἔπειτα σὺ ἐνταῦθα τούτου μόνος ἀτυχήσαις. ἀλλὰ 34
ἀντίθες τοι· σοῦ μακρὰ λέγοντος καὶ μὴ ἐθέλοντος τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι, οὐ δεινὰ ἂν αὖ ἐγὼ πάθοιμι, εἰ μὴ ἐξέσται μοι ἀπιέναι καὶ μὴ ἀκούειν σου; ἀλλ' εἴ τι 462
κήδει τοῦ λόγου τοῦ εἰρημένου καὶ ἐπανορθώσασθαι αὐτὸν βούλει, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον, ἀναθέμενος ὅ τι σοι δοκεῖ, ἐν τῷ μέρει ἐρωτῶν τε καὶ ἐρωτώμενος, ὥσπερ ἐγώ τε καὶ Γοργίας, ἔλεγχέ τε καὶ ἐλέγχου. φῂς γὰρ δήπου καὶ σὺ ἐπίστασθαι ἅπερ Γοργίας. ἢ οὔ;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σὺ κελεύεις σαυτὸν ἐρωτᾶν ἑκάστοτε ὅ τι ἄν τις βούληται, ὡς ἐπιστάμενος ἀποκρίνεσθαι;

ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ νῦν δὴ τούτων ὁπότερον βούλει ποίει. B
ἐρώτα ἢ ἀποκρίνου.

XVII. ΠΩΛ. Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα. καί μοι ἀπόκριναι, ὦ Σώκρατες· ἐπειδὴ Γοργίας ἀπορεῖν σοι δοκεῖ περὶ τῆς ῥητορικῆς, σὺ αὐτὴν τίνα φῂς εἶναι;

ΣΩ. Ἆρα ἐρωτᾷς ἥντινα τέχνην φημὶ εἶναι;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδεμία ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Πῶλε, ὥς γε πρὸς σὲ 35
τἀληθῆ εἰρῆσθαι.

ΠΩΛ. Ἀλλὰ τί σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι;

ΣΩ. Πρᾶγμα ὃ φῂς σὺ ποιῆσαι τέχνην ἐν τῷ συγγράμματι ὃ ἐγὼ ἔναγχος ἀνέγνων. C

ΠΩΛ. Τί τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ἐμπειρίαν ἔγωγέ τινα.

ΠΩΛ. Ἐμπειρία ἄρα σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι;

ΣΩ. Ἔμοιγε, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις.

ΠΩΛ. Τίνος ἐμπειρία;

ΣΩ. Χάριτός τινος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας.

ΠΩΛ. Οὐκοῦν καλόν σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι, χαρίζεσθαι οἷόν τ' εἶναι ἀνθρώποις;

---

9. μὴ καλῶς om. ΧΦΘEFW et pr. Γ suffectoque κακῶς V et rc. B. Vide igitur ne χρῆταί τε καὶ ἀδικῇ idem esse possit quod ἀδίκως χρῆται. Bait. — τε om. b. — 13. ἐῤῥέθη bis (Χ)ΔΣTV. Sed vid. Schneider ad Polit. Vol. II. p. 5 sq. — 15. ὁ om. a. — 20. ἦ γάρ] ἢ οὐ a. — 25. ὁ om. a. — 34. δαί] δὲ a. — 38. τἀγαθά Ib. — 39. διδάξειν ἔπειτα; ἐξ ac. — 40. τοῦθ' ὃ] τοῦτο ΧΦEFIW et pr. ΓB cum Ficino. — ἄγων a.

1. ἐπανορθοῖτε a. — 3. εἴ τι] εἴτε a. — 4. ἐγώ σοι ἐθέλω a. — 8. καθείξῃς a. — 10. δαί] δέ ab. — ἔξεστί a. — 15. τοι] τὸ a. — 16. ἂν om. a. — 24. σεαυτὸν a. — 41. ἄρα a.

ΣΩ. Τί δέ, ὦ Πῶλε; ἤδη πέπυσαι παρ' ἐμοῦ ὅ τι φημὶ αὐτὴν εἶναι, ὥστε τὸ μετὰ τοῦτο ἐρωτᾷς εἰ οὐ καλή μοι δοκεῖ εἶναι;

D *ΠΩΛ.* Οὐ γὰρ πέπυσμαι ὅτι ἐμπειρίαν τινὰ αὐτὴν φῂς εἶναι;

ΣΩ. Βούλει οὖν, ἐπειδὴ τιμᾷς τὸ χαρίζεσθαι, σμικρόν τί μοι χαρίσασθαι;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἐροῦ νῦν με, ὀψοποιία ἥτις μοι δοκεῖ τέχνη εἶναι.

ΠΩΛ. Ἐρωτῶ δή, τίς τέχνη ὀψοποιία;

ΣΩ. Οὐδεμία, ὦ Πῶλε.

36 *ΠΩΛ.* Ἀλλὰ τί; φάθι.

ΣΩ. Φημὶ δή, ἐμπειρία τις.

ΠΩΛ. Τίνος; φάθι.

E *ΣΩ.* Φημὶ δή, χάριτος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας, ὦ Πῶλε.

ΠΩΛ. Ταὐτὸν ἄρ' ἐστὶν ὀψοποιία καὶ ῥητορική;

ΣΩ. Οὐδαμῶς γε, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς μὲν ἐπιτηδεύσεως μόριον.

ΠΩΛ. Τίνος λέγεις ταύτης;

ΣΩ. Μὴ ἀγροικότερον ᾖ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν· ὀκνῶ γὰρ Γοργίου ἕνεκα λέγειν, μὴ οἴηταί με διακωμῳδεῖν τὸ ἑαυτοῦ ἐπιτήδευμα. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν τοῦτό ἐστιν ἡ ῥητορικὴ 463 ἣν Γοργίας ἐπιτηδεύει, οὐκ οἶδα· καὶ γὰρ ἄρτι ἐκ τοῦ λόγου οὐδὲν ἡμῖν καταφανὲς ἐγένετο τί ποτε οὗτος ἡγεῖται· ὃ δ' ἐγὼ καλῶ τὴν ῥητορικήν, πράγματός τινός ἐστι μόριον οὐδενὸς τῶν καλῶν.

ΓΟΡ. Τίνος, ὦ Σώκρατες; εἰπέ, μηδὲν ἐμὲ αἰσχυνθείς.

XVIII. *ΣΩ.* Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Γοργία, εἶναί τι ἐπιτήδευμα τεχνικὸν μὲν οὔ, ψυχῆς δὲ στοχαστικῆς καὶ ἀνδρείας καὶ φύσει δεινῆς προσομιλεῖν τοῖς ἀνθρώποις· B καλῶ δὲ αὐτοῦ ἐγὼ τὸ κεφάλαιον κολακείαν. ταύτης μοι δοκεῖ τῆς ἐπιτηδεύσεως πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα μόρια εἶναι, 37 ἓν δὲ καὶ ἡ ὀψοποιική· ὃ δοκεῖ μὲν εἶναι τέχνη, ὡς δὲ ὁ ἐμὸς λόγος, οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ' ἐμπειρία καὶ τριβή. ταύτης μόριον καὶ τὴν ῥητορικὴν ἐγὼ καλῶ καὶ τήν γε κομμωτικὴν καὶ τὴν σοφιστικήν, τέτταρα ταῦτα μόρια ἐπὶ τέτταρσι πράγμασιν. εἰ οὖν βούλεται Πῶλος πυνθάνεσθαι, C πυνθανέσθω· οὐ γάρ πω πέπυσται ὁποῖόν φημι ἐγὼ τῆς κολακείας μόριον εἶναι τὴν ῥητορικήν, ἀλλ' αὐτὸν λέληθα οὔπω ἀποκεκριμένος, ὁ δὲ ἐπανερωτᾷ εἰ οὐ καλὸν ἡγοῦμαι εἶναι. ἐγὼ δὲ αὐτῷ οὐκ ἀποκρινοῦμαι πρότερον εἴτε καλὸν εἴτε αἰσχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι τὴν ῥητορικήν, πρὶν ἂν πρῶτον ἀποκρίνωμαι ὅ τι ἐστίν. οὐ γὰρ δίκαιον, ὦ Πῶλε· ἀλλ' εἴπερ βούλει πυθέσθαι, ἐρώτα ὁποῖον μόριον τῆς κολακείας φημὶ εἶναι τὴν ῥητορικήν.

ΠΩΛ. Ἐρωτῶ δή, καὶ ἀπόκριναι, ὁποῖον μόριον.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἂν μάθοις ἀποκριναμένου; ἔστι γὰρ ἡ D ῥητορικὴ κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον πολιτικῆς μορίου εἴδωλον.

ΠΩΛ. Τί οὖν; καλὸν ἢ αἰσχρὸν λέγεις αὐτὴν εἶναι;

ΣΩ. Αἰσχρὸν ἔγωγε· τὰ γὰρ κακὰ αἰσχρὰ καλῶ· ἐπειδὴ δεῖ σοι ἀποκρίνασθαι ὡς ἤδη εἰδότι ἃ ἐγὼ λέγω.

ΓΟΡ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲ 38 αὐτὸς συνίημι ὅ τι λέγεις.

ΣΩ. Εἰκότως γε, ὦ Γοργία· οὐδὲν γάρ πω σαφὲς E λέγω, Πῶλος δὲ ὅδε νέος ἐστὶ καὶ ὀξύς.

ΓΟΡ. Ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἔα, ἐμοὶ δ' εἰπὲ πῶς λέγεις πολιτικῆς μορίου εἴδωλον εἶναι τὴν ῥητορικήν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι φράσαι ὅ γέ μοι φαίνεται εἶναι ἡ ῥητορική· εἰ δὲ μὴ τυγχάνει ὂν τοῦτο, Πῶλος ὅδε ἐλέγξει. σῶμά που καλεῖς τι καὶ ψυχήν;

ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ; 464

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τούτων οἴει τινὰ εἶναι ἑκατέρου εὐεξίαν;

ΓΟΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; δοκοῦσαν μὲν εὐεξίαν, οὖσαν δ' οὔ; οἷον τοιόνδε λέγω· πολλοὶ δοκοῦσιν εὖ ἔχειν τὰ σώματα, οὓς οὐκ ἂν ῥᾳδίως αἴσθοιτό τις, ὅτι οὐκ εὖ ἔχουσιν, ἄλλος ἢ ἰατρός τε καὶ τῶν γυμναστικῶν τις.

ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον λέγω καὶ ἐν σώματι εἶναι καὶ ἐν ψυχῇ, ὅ τι ποιεῖ μὲν δοκεῖν εὖ ἔχειν τὸ σῶμα καὶ τὴν 288 ψυχήν, ἔχει δὲ οὐδὲν μᾶλλον.

ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα. B

XIX. *ΣΩ.* Φέρε δή σοι, ἐὰν δύνωμαι, σαφέστερον ἐπιδείξω ὃ λέγω. Δυοῖν ὄντοιν τοῖν πραγμάτοιν δύο λέγω 39 τέχνας· τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ πολιτικὴν καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ τῷ σώματι μίαν μὲν οὕτως ὀνομάσαι οὐκ ἔχω σοι, μιᾶς δὲ οὔσης τῆς τοῦ σώματος θεραπείας δύο μόρια λέγω, τὴν μὲν γυμναστικήν, τὴν δὲ ἰατρικήν. τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντὶ μὲν τῆς γυμναστικῆς τὴν νομοθετικήν, ἀντίστροφον δὲ τῇ ἰατρικῇ τὴν δικαιοσύνην. ἐπικοινωνοῦσι μὲν δὴ C ἀλλήλαις, ἅτε περὶ τὸ αὐτὸ οὖσαι, ἑκάτεραι τούτων, ἥ τε ἰατρικὴ τῇ γυμναστικῇ καὶ ἡ δικαιοσύνη τῇ νομοθετικῇ· ὅμως δὲ διαφέρουσί τι ἀλλήλων. τεττάρων δὴ τούτων οὐσῶν, καὶ ἀεὶ πρὸς τὸ βέλτιστον θεραπευουσῶν τῶν μὲν τὸ σῶμα, τῶν δὲ τὴν ψυχήν, ἡ κολακευτικὴ αἰσθομένη, οὐ γνοῦσα λέγω ἀλλὰ στοχασαμένη, τέτραχα ἑαυτὴν διανείμασα, ὑποδῦσα ὑπὸ ἕκαστον τῶν μορίων, προσποιεῖται

---

1. πέπυσαι ἤδη a. — 9. ἥτις] εἴ τις a. — 15. Τίνος auctore Bekkero c: τίνος τις *IV*, τίς cum ceteris libris a. — 18. ἄρ'] δ' a. — 19. αὐτῆς μὲν *ΧΓΦΕIW*: αὐτῆς abc. — 22. εἰπεῖν, ὀκνῶ Γοργίου a. — 29. αἰσχυνθῇς a. — 35. ὀψοποιητική a. — 40. ἐγὼ τὴν ῥητορικὴν κολακείας μόριον εἶναι, ἀλλ' c. — 42. οὔπω] οὕτως a.

7. καλῶ *ΧΓΦEFIW* et pr. *B*: ἐγὼ καλῶ abc. — 15. Ἀλλὰ τοῦτ' ἐγὼ a. — 22. δέ] δαί b. — 28. ὅ τι] ὅτι a. — δοκεῖν μὲν (*I*) bc. — 32. τοῖν om. a. — 33. τέχνας, καὶ τὴν (*I*) ab. — 34. τῷ om. c. — 37. ἀντὶ μὲν τῆς γυμναστικῆς] ἀντίστροφον μὲν τῇ γυμναστικῇ c. — 38-40. δικαιοσύνην - δικαιοσύνη] δικαστικὴν - δικαστικὴ *I*b. — 43. αἰσθανομένη a.

D εἶναι τοῦτο ὅπερ ὑπέδυ, καὶ τοῦ μὲν βελτίστου οὐδὲν
φροντίζει, τῷ δὲ ἀεὶ ἡδίστῳ θηρεύεται τὴν ἄνοιαν καὶ
ἐξαπατᾷ, ὥστε δοκεῖ πλείστου ἀξία εἶναι. ὑπὸ μὲν οὖν
τὴν ἰατρικὴν ἡ ὀψοποιικὴ ὑποδέδυκε, καὶ προσποιεῖται τὰ
βέλτιστα σιτία τῷ σώματι εἰδέναι, ὥστ' εἰ δέοι ἐν παισὶ
διαγωνίζεσθαι ὀψοποιόν τε καὶ ἰατρὸν ἢ ἐν ἀνδράσιν
40 οὕτως ἀνοήτοις ὥσπερ οἱ παῖδες, πότερος ἐπαΐει περὶ
τῶν χρηστῶν σιτίων καὶ πονηρῶν, ὁ ἰατρὸς ἢ ὁ ὀψοποιός,
E λιμῷ ἂν ἀποθανεῖν τὸν ἰατρόν. κολακείαν μὲν οὖν αὐτὸ
465 καλῶ, καὶ αἰσχρόν φημι εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὦ Πῶλε —
τοῦτο γὰρ πρὸς σὲ λέγω —, ὅτι τοῦ ἡδέος στοχάζεται
ἄνευ τοῦ βελτίστου· τέχνην δὲ αὐτὴν οὔ φημι εἶναι, ἀλλ'
ἐμπειρίαν, ὅτι οὐκ ἔχει λόγον οὐδένα ὧν προσφέρει, ὁποῖ'
ἄττα τὴν φύσιν ἐστίν, ὥστε τὴν αἰτίαν ἑκάστου μὴ ἔχειν
εἰπεῖν. ἐγὼ δὲ τέχνην οὐ καλῶ ὃ ἂν ᾖ ἄλογον πρᾶγμα.
τούτων δὲ πέρι εἰ ἀμφισβητεῖς, ἐθέλω ὑποσχεῖν λόγον.

XX. Τῇ μὲν οὖν ἰατρικῇ, ὥσπερ λέγω, ἡ ὀψοποιικὴ
B κολακεία ὑπόκειται· τῇ δὲ γυμναστικῇ κατὰ τὸν αὐτὸν
τρόπον τοῦτον ἡ κομμωτική, κακοῦργός τε οὖσα καὶ ἀπα-
τηλὴ καὶ ἀγεννὴς καὶ ἀνελεύθερος, σχήμασι καὶ χρώμασι
καὶ λειότητι καὶ ἐσθήσει ἀπατῶσα, ὥστε ποιεῖν ἀλλότριον
κάλλος ἐφελκομένους τοῦ οἰκείου τοῦ διὰ τῆς γυμναστικῆς
ἀμελεῖν. ἵν' οὖν μὴ μακρολογῶ, ἐθέλω σοι εἰπεῖν ὥσπερ
οἱ γεωμέτραι — ἤδη γὰρ ἂν ἴσως ἀκολουθήσαις — ὅτι ὃ
κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικήν, τοῦτο ὀψοποιικὴ πρὸς ἰατρι-
C κήν. μᾶλλον δὲ ὧδε, ὅτι ὃ κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικήν,
41 τοῦτο σοφιστικὴ πρὸς νομοθετικήν, καὶ ὅτι ὃ ὀψοποιικὴ
πρὸς ἰατρικήν, τοῦτο ῥητορικὴ πρὸς δικαιοσύνην. ὅπερ
μέντοι λέγω, διέστηκε μὲν οὕτω φύσει· ἅτε δ' ἐγγὺς ὄντων
φύρονται ἐν τῷ αὐτῷ καὶ περὶ ταὐτὰ σοφισταὶ καὶ ῥήτο-
ρες, καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι χρήσωνται οὔτε αὐτοὶ ἑαυτοῖς
οὔτε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τούτοις. καὶ γὰρ ἄν, εἰ μὴ ἡ
ψυχὴ τῷ σώματι ἐπεστάτει, ἀλλ' αὐτὸ αὑτῷ, καὶ μὴ ὑπὸ
D ταύτης κατεθεωρεῖτο καὶ διεκρίνετο ἥ τε ὀψοποιικὴ καὶ
ἡ ἰατρική, ἀλλ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἔκρινε σταθμώμενον ταῖς
χάρισι ταῖς πρὸς αὐτό, τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἂν πολὺ ἦν,
ὦ φίλε Πῶλε — σὺ γὰρ τούτων ἔμπειρος —, ὁμοῦ ἂν πάντα
χρήματα ἐφύρετο ἐν τῷ αὐτῷ, ἀκρίτων ὄντων τῶν τε
ἰατρικῶν καὶ ὑγιεινῶν καὶ ὀψοποιικῶν. ὃ μὲν οὖν ἐγώ
φημι τὴν ῥητορικὴν εἶναι, ἀκήκοας· ἀντίστροφον ὀψο-
E ποιίας ἐν ψυχῇ, ὡς ἐκεῖνο ἐν σώματι. Ἴσως μὲν οὖν ἄτο-
πον πεποίηκα, ὅτι σε οὐκ ἐῶν μακροὺς λόγους λέγειν
αὐτὸς συχνὸν λόγον ἀποτέτακα. ἄξιον μὲν οὖν ἐμοὶ συγ-
γνώμην ἔχειν ἐστί· λέγοντος γάρ μου βραχέα οὐκ ἐμάν-
θανες, οὐδὲ χρῆσθαι τῇ ἀποκρίσει ἥν σοι ἀπεκρινάμην
οὐδὲν οἷός τ' ἦσθα, ἀλλ' ἐδέου διηγήσεως. ἐὰν μὲν οὖν
καὶ ἐγὼ σοῦ ἀποκρινομένου μὴ ἔχω ὅ τι χρήσωμαι, ἀπό- 466
τεινε καὶ σὺ λόγον, ἐὰν δὲ ἔχω, ἔα με χρῆσθαι· δίκαιον 42
γάρ. καὶ νῦν ταύτῃ τῇ ἀποκρίσει εἴ τι ἔχεις χρῆσθαι, χρῶ.

XXI. ΠΩΛ. Τί οὖν φῄς; κολακεία δοκεῖ σοι εἶναι ἡ ῥητορική;

ΣΩ. Κολακείας μὲν οὖν ἔγωγε εἶπον μόριον. ἀλλ' οὐ μνημονεύεις τηλικοῦτος ὤν, ὦ Πῶλε; τί τάχα δράσεις;

ΠΩΛ. Ἆρ' οὖν δοκοῦσί σοι ὡς κόλακες ἐν ταῖς πόλεσι φαῦλοι νομίζεσθαι οἱ ἀγαθοὶ ῥήτορες;

ΣΩ. Ἐρώτημα τοῦτ' ἐρωτᾷς ἢ λόγου τινὸς ἀρχὴν B
λέγεις;

ΠΩΛ. Ἐρωτῶ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδὲ νομίζεσθαι ἔμοιγε δοκοῦσιν.

ΠΩΛ. Πῶς οὐ νομίζεσθαι; οὐ μέγιστον δύνανται ἐν ταῖς πόλεσιν;

ΣΩ. Οὔκ, εἰ τὸ δύνασθαί γε λέγεις ἀγαθόν τι εἶναι τῷ δυναμένῳ.

ΠΩΛ. Ἀλλὰ μὲν δὴ λέγω γε.

ΣΩ. Ἐλάχιστον τοίνυν μοι δοκοῦσι τῶν ἐν τῇ πόλει δύνασθαι οἱ ῥήτορες.

ΠΩΛ. Τί δέ; οὐχ, ὥσπερ οἱ τύραννοι, ἀποκτιννύασί
τε ὃν ἂν βούλωνται, καὶ ἀφαιροῦνται χρήματα καὶ ἐκ- C
βάλλουσιν ἐκ τῶν πόλεων ὃν ἂν δοκῇ αὐτοῖς;

ΣΩ. Νὴ τὸν κύνα ἀμφιγνοῶ μέντοι, ὦ Πῶλε, ἐφ'
ἑκάστου ὧν λέγεις, πότερον αὐτὸς ταῦτα λέγεις καὶ γνώμην 43
σαυτοῦ ἀποφαίνει, ἢ ἐμὲ ἐρωτᾷς.

ΠΩΛ. Ἀλλ' ἔγωγε σὲ ἐρωτῶ.

ΣΩ. Εἶεν, ὦ φίλε· ἔπειτα δύο ἅμα με ἐρωτᾷς;

ΠΩΛ. Πῶς δύο;

ΣΩ. Οὐκ ἄρτι οὕτω πως ἔλεγες, ὅτι ἀποκτιννύασιν
οἱ ῥήτορες οὓς ἂν βούλωνται, ὥσπερ οἱ τύραννοι, καὶ D
χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ ἐξελαύνουσιν ἐκ τῶν πόλεων ὃν
ἂν δοκῇ αὐτοῖς;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

XXII. ΣΩ. Λέγω τοίνυν σοι ὅτι δύο ταῦτ' ἐστὶ τὰ
ἐρωτήματα, καὶ ἀποκρινοῦμαί γέ σοι πρὸς ἀμφότερα.
φημὶ γάρ, ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς
τυράννους δύνασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσι σμικρότατον, ὥσ- 289
περ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ὧν βούλονται, ὡς
ἔπος εἰπεῖν· ποιεῖν μέντοι ὅ τι ἂν αὐτοῖς δόξῃ βέλτι-
στον εἶναι.

ΠΩΛ. Οὐκοῦν τοῦτό ἐστι τὸ μέγα δύνασθαι; E

---

3. δοκεῖν a. — 4. ὀψοποιητικὴ a, ubique. — 8. καὶ] ἢ a. — 12. αὐτὸ Ib. — 13. ὧν cum Ficino bc: ἃ cum libris a. — προσφέρει] προσφέρει ἃ προσφέρει a. — 19. οὖσα om. a. — 20. σχήμασί τε καὶ a. — 21. λειότησι (EF) bc. — ἐσθήσει cum Corae c: αἰσθήσει a, ἐσθῆσιν b. — 24. ἀκολουθήσειας a. — 28. δικαιοσύνην] δικαστικήν Ib. — 29. διέστηκεν οὕτω a. — 30. σοφισταὶ καὶ ῥήτορες om. Φb. — 31. χρήσονται a. — 34. ἀνεκρίνετο a. — 38. ἐφέρετο ΧΓΔΞΣΤΦBCVW. — ἀκρίτων τ' ὄντων τῶν τε ὑγιεινῶν καὶ ἰατρικῶν καὶ ὀψοποιητικῶν a. — 43. συχνὸν] μακρὸν a.
2. τ' om. a. — 9. δράσεις] δράσεις πρεσβύτης γενόμενος a, δράσεις [πρεσβύτης γενόμενος] c. — 16. δύνανται τῶν ἐν a. — 20. μὲν cum Heindorfio bc: μὴν cum libris a. — δὴ] δὲ a. — 23. ἀποκτιννύασί a. — 26. κύνα. ἀμφιγνοῶ bc. — 32. ἀποκτιννύουσιν a.

ΣΩ. Οὔκ, ὥς γέ φησι Πῶλος.
ΠΩΛ. Ἐγὼ οὔ φημι; φημὶ μὲν οὖν ἔγωγε.
ΣΩ. Μὰ τὸν οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἔφης
ἀγαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ.
ΠΩΛ. Φημὶ γὰρ οὖν.
ΣΩ. Ἀγαθὸν οὖν οἴει εἶναι, ἐάν τις ποιῇ ταῦτα ἃ
44 ἂν δοκῇ αὐτῷ βέλτιστα εἶναι, νοῦν μὴ ἔχων; καὶ τοῦτο
καλεῖς μέγα δύνασθαι;
ΠΩΛ. Οὐκ ἔγωγε.
ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποδείξεις τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας
467 καὶ τέχνην τὴν ῥητορικὴν ἀλλὰ μὴ κολακείαν, ἐμὲ ἐξε-
λέγξας. εἰ δέ με ἐάσεις ἀνέλεγκτον, οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες
ἐν ταῖς πόλεσιν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγα-
θὸν τοῦτο κεκτήσονται, εἰ δὴ δύναμίς ἐστιν, ὡς σὺ φῄς,
ἀγαθόν, τὸ δὲ ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ καὶ σὺ ὁμολογεῖς
κακὸν εἶναι. ἢ οὔ;
ΠΩΛ. Ἔγωγε.
ΣΩ. Πῶς ἂν οὖν οἱ ῥήτορες μέγα δύναιντο ἢ οἱ
τύραννοι ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐὰν μὴ Σωκράτης ἐξελεγχθῇ
ὑπὸ Πώλου ὅτι ποιοῦσιν ἃ βούλονται;
B ΠΩΛ. Οὗτος ἀνὴρ —
ΣΩ. Οὔ φημι ποιεῖν αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλά μ'
ἔλεγχε.
ΠΩΛ. Οὐκ ἄρτι ὡμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλ-
τιστα εἶναι, τούτου πρόσθεν;
ΣΩ. Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ.
ΠΩΛ. Οὐκοῦν ποιοῦσιν ἃ βούλονται.
ΣΩ. Οὔ φημι.
ΠΩΛ. Ποιοῦντες δὲ ἃ δοκεῖ αὐτοῖς;
45 ΣΩ. Φημί.
ΠΩΛ. Σχέτλια λέγεις καὶ ὑπερφυῆ, ὦ Σώκρατες.
ΣΩ. Μὴ κατηγόρει, ὦ λῷστε Πῶλε, ἵνα προσείπω σε
C κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχεις ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπίδειξον ὅτι ψεύ-
δομαι, εἰ δὲ μή, αὐτὸς ἀποκρίνου.
ΠΩΛ. Ἀλλ' ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅ τι λέγεις.
XXIII. ΣΩ. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι
τοῦτο βούλεσθαι ὃ ἂν πράττωσιν ἑκάστοτε, ἢ ἐκεῖνο οὗ
ἕνεκα πράττουσι τοῦθ' ὃ πράττουσιν; οἷον οἱ τὰ φάρμακα
πίνοντες παρὰ τῶν ἰατρῶν πότερόν σοι δοκοῦσι τοῦτο
βούλεσθαι ὅπερ ποιοῦσι, πίνειν τὸ φάρμακον καὶ ἀλγεῖν,
D ἢ ἐκεῖνο, τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσιν;
ΠΩΛ. Δῆλον ὅτι τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσιν.
ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ πλέοντές τε καὶ τὸν ἄλλον χρη-
ματισμὸν χρηματιζόμενοι οὐ τοῦτό ἐστιν ὃ βούλονται, ὃ
ποιοῦσιν ἑκάστοτε· τίς γὰρ βούλεται πλεῖν τε καὶ κινδυ-
νεύειν καὶ πράγματ' ἔχειν; ἀλλ' ἐκεῖνο, οἶμαι, οὗ ἕνεκα
πλέουσι, πλουτεῖν· πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσιν.

ΠΩΛ. Πάνυ γε.
ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν οὕτω καὶ περὶ πάντων; ἐάν τίς τι
πράττῃ ἕνεκά του, οὐ τοῦτο βούλεται ὃ πράττει, ἀλλ'
ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα πράττει;
ΠΩΛ. Ναί. 46
ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἔστι τι τῶν ὄντων, ὃ οὐχὶ ἤτοι ἀγαθόν E
γ' ἐστὶν ἢ κακὸν ἢ μεταξὺ τούτων, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν;
ΠΩΛ. Πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.
ΣΩ. Οὐκοῦν λέγεις εἶναι ἀγαθὸν μὲν σοφίαν τε καὶ
ὑγίειαν καὶ πλοῦτον καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, κακὰ δὲ τἀ-
ναντία τούτων;
ΠΩΛ. Ἔγωγε.
ΣΩ. Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἆρα τοιάδε λέγεις,
ἃ ἐνίοτε μὲν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ἐνίοτε δὲ τοῦ κακοῦ, 468
ἐνίοτε δὲ οὐδετέρου, οἷον καθῆσθαι καὶ βαδίζειν καὶ τρέ-
χειν καὶ πλεῖν, καὶ οἷον αὖ λίθους καὶ ξύλα καὶ τἆλλα
τὰ τοιαῦτα; οὐ ταῦτα λέγεις; ἢ ἄλλ' ἄττα καλεῖς τὰ μήτε
ἀγαθὰ μήτε κακά;
ΠΩΛ. Οὔκ, ἀλλὰ ταῦτα.
ΣΩ. Πότερον οὖν τὰ μεταξὺ ταῦτα ἕνεκεν τῶν ἀγα-
θῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν, ἢ τἀγαθὰ τῶν μεταξύ;
ΠΩΛ. Τὰ μεταξὺ δήπου τῶν ἀγαθῶν.
ΣΩ. Τὸ ἀγαθὸν ἄρα διώκοντες καὶ βαδίζομεν, ὅταν
βαδίζωμεν, οἰόμενοι βέλτιον εἶναι, καὶ τὸ ἐναντίον ἕστα- B
μεν, ὅταν ἑστῶμεν, τοῦ αὐτοῦ ἕνεκα, τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ οὔ;
ΠΩΛ. Ναί.
ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀποκτίννυμεν, εἴ τινα ἀποκτίννυμεν, 47
καὶ ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαιρούμεθα χρήματα, οἰόμενοι ἄμει-
νον εἶναι ἡμῖν ταῦτα ποιεῖν ἢ μή;
ΠΩΛ. Πάνυ γε.
ΣΩ. Ἕνεκ' ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν
οἱ ποιοῦντες.
ΠΩΛ. Φημί.
XXIV. ΣΩ. Οὐκοῦν ὡμολογήσαμεν, ἃ ἕνεκά του
ποιοῦμεν, μὴ ἐκεῖνα βούλεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα ταῦτα C
ποιοῦμεν;
ΠΩΛ. Μάλιστα.
ΣΩ. Οὐκ ἄρα σφάττειν βουλόμεθα οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ
τῶν πόλεων οὐδὲ χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἁπλῶς οὕτως,
ἀλλ' ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ᾖ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά,
βλαβερὰ δὲ ὄντα οὐ βουλόμεθα. τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλό-
μεθα, ὡς φῂς σύ, τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ οὐ βου-
λόμεθα, οὐδὲ τὰ κακά. ἦ γάρ; ἀληθῆ σοι δοκῶ λέγειν,
ὦ Πῶλε, ἢ οὔ; Τί οὐκ ἀποκρίνει;
ΠΩΛ. Ἀληθῆ.
ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀπο- D
κτείνει τινὰ ἢ ἐκβάλλει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα,

---

3. ἔφης] Malim φῂς et propter Poli responsionem et quod ἔφης a Platone alienum videtur. Cf. ad Euthyd. 293 C. Bait. — 14. εἰ δὴ cum Ficino (si quidem) et Heindorfio c: ἢ δὲ cum libris a b. (εἰ habet etiam Stobaeus et Flor. π.) — 22. αὐτοὺς ποιεῖν a. — 25. τούτου πρόσθεν cum Schleiermachero tamquam glossema seclusit Bekkerus. — 46. εἵνεκα a.
31. πάντα a. — 43. ἢ γὰρ ἀληθῆ a. — 46. ἤν τις ἀποκτείνῃ - - ἐκβάλλῃ - - ἀφαιρῆται a.

εἴτε τύραννος ὢν εἴτε ῥήτωρ, οἰόμενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχάνει δὲ ὂν κάκιον, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ. ἢ γάρ;

48 ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἴπερ τυγχάνει ταῦτα κακὰ ὄντα; Τί οὐκ ἀποκρίνει;

ΠΩΛ. Ἀλλ' οὔ μοι δοκεῖ ποιεῖν ἃ βούλεται.

E ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος μέγα δύναται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εἴπερ ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν;

ΠΩΛ. Οὐκ ἔστιν.

ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, λέγων ὅτι ἔστιν ἄνθρωπον ποιοῦντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται.

ΠΩΛ. Ὡς δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο ἐξεῖναί σοι ποιεῖν ὅ τι δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή, οὐδὲ ζηλοῖς ὅταν ἴδῃς τινὰ ἢ ἀποκτείναντα ὃν ἔδοξεν αὐτῷ ἢ ἀφελόμενον χρήματα ἢ δήσαντα.

ΣΩ. Δικαίως λέγεις ἢ ἀδίκως;

469 ΠΩΛ. Ὁπότερ' ἂν ποιῇ, οὐκ ἀμφοτέρως ζηλωτόν ἐστιν;

ΣΩ. Εὐφήμει, ὦ Πῶλε.

ΠΩΛ. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι οὐ χρὴ οὔτε τοὺς ἀζηλώτους ζηλοῦν οὔτε τοὺς ἀθλίους, ἀλλ' ἐλεεῖν.

290

49 ΠΩΛ. Τί δαί; οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὧν ἐγὼ λέγω τῶν ἀνθρώπων;

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΠΩΛ. Ὅστις οὖν ἀποκτίννυσιν ὃν ἂν δόξῃ αὐτῷ, δικαίως ἀποκτιννύς, ἄθλιος δοκεῖ σοι εἶναι καὶ ἐλεεινός;

ΣΩ. Οὐκ ἔμοιγε, οὐδὲ μέντοι ζηλωτός.

ΠΩΛ. Οὐκ ἄρτι ἄθλιον ἔφησθα εἶναι;

ΣΩ. Τὸν ἀδίκως γε, ὦ ἑταῖρε, ἀποκτείναντα, καὶ

B ἐλεεινόν γε πρός· τὸν δὲ δικαίως ἀζήλωτον.

ΠΩΛ. Ἦ που ὅ γε ἀποθνήσκων ἀδίκως ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν.

ΣΩ. Ἧττον ἢ ὁ ἀποκτιννύς, ὦ Πῶλε, καὶ ἧττον ἢ ὁ δικαίως ἀποθνήσκων.

ΠΩΛ. Πῶς δῆτα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὕτως, ὡς μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὂν τὸ ἀδικεῖν.

ΠΩΛ. Ἦ γὰρ τοῦτο μέγιστον; οὐ τὸ ἀδικεῖσθαι μεῖζον;

ΣΩ. Ἥκιστά γε.

ΠΩΛ. Σὺ ἄρα βούλοιο ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν;

C ΣΩ. Βουλοίμην μὲν ἂν ἔγωγε οὐδέτερα· εἰ δ' ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἑλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

ΠΩΛ. Σὺ ἄρα τυραννεῖν οὐκ ἂν δέξαιο; 50

ΣΩ. Οὐκ, εἰ τὸ τυραννεῖν γε λέγεις ὅπερ ἐγώ.

ΠΩΛ. Ἀλλ' ἔγωγε τοῦτο λέγω ὅπερ ἄρτι, ἐξεῖναι ἐν τῇ πόλει, ὃ ἂν δοκῇ αὐτῷ, ποιεῖν τοῦτο, καὶ ἀποκτιννύντι καὶ ἐκβάλλοντι καὶ πάντα πράττοντι κατὰ τὴν αὐτοῦ δόξαν.

XXV. ΣΩ. Ὦ μακάριε, ἐμοῦ δὴ λέγοντος τῷ λόγῳ ἐπιλαβοῦ. εἰ γὰρ ἐγὼ ἐν ἀγορᾷ πληθούσῃ λαβὼν ὑπὸ μάλης ἐγχειρίδιον λέγοιμι πρὸς σὲ ὅτι Ὦ Πῶλε, ἐμοὶ δύναμίς D τις καὶ τυραννὶς θαυμασία ἄρτι προσγέγονεν· ἐὰν γὰρ ἄρα ἐμοὶ δόξῃ τινὰ τουτωνὶ τῶν ἀνθρώπων ὧν σὺ ὁρᾷς αὐτίκα μάλα δεῖν τεθνάναι, τεθνήξει οὗτος ὃν ἂν δόξῃ· κἄν τινα δόξῃ μοι τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεαγέναι δεῖν, κατεαγὼς ἔσται αὐτίκα μάλα, κἂν θοἰμάτιον διεσχίσθαι, διεσχισμένον ἔσται· οὕτω μέγα ἐγὼ δύναμαι ἐν τῇδε τῇ πόλει. εἰ οὖν ἀπιστοῦντί σοι δείξαιμι τὸ ἐγχειρίδιον, ἴσως E ἂν εἴποις ἰδὼν ὅτι Ὦ Σώκρατες, οὕτω μὲν πάντες ἂν μέγα δύναιντο, ἐπεὶ κἂν ἐμπρησθείη οἰκία τούτῳ τῷ τρόπῳ ἥντιν' ἄν σοι δοκῇ, καὶ τά γε Ἀθηναίων νεώρια καὶ αἱ τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα πάντα καὶ τὰ δημόσια καὶ τὰ ἴδια. ἀλλ' οὐκ ἄρα τοῦτ' ἔστι τὸ μέγα δύνασθαι, τὸ 51 ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ. ἢ δοκεῖ σοι;

ΠΩΛ. Οὐ δῆτα οὕτω γε.

ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν δι' ὅ τι μέμφει τὴν τοιαύτην 470 δύναμιν;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δή; λέγε.

ΠΩΛ. Ὅτι ἀναγκαῖον τὸν οὕτω πράττοντα ζημιοῦσθαί ἐστιν.

ΣΩ. Τὸ δὲ ζημιοῦσθαι οὐ κακόν;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ θαυμάσιε, τὸ μέγα δύνασθαι πάλιν αὖ σοι φαίνεται, ἐὰν μὲν πράττοντι ἃ δοκεῖ ἕπηται τὸ ὠφελίμως πράττειν, ἀγαθόν τε εἶναι, καὶ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι· εἰ δὲ μή, κακὸν καὶ σμικρὸν δύνασθαι. Σκεψώμεθα δὲ καὶ τόδε. ἄλλο τι ὁμολογοῦμεν B ἐνίοτε μὲν ἄμεινον εἶναι ταῦτα ποιεῖν ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀποκτιννύναι τε καὶ ἐξελαύνειν ἀνθρώπους καὶ ἀφαιρεῖσθαι χρήματα, ἐνίοτε δὲ οὔ;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν δή, ὡς ἔοικε, καὶ παρὰ σοῦ καὶ παρ' ἐμοῦ ὁμολογεῖται.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Πότε οὖν σὺ φῂς ἄμεινον εἶναι ταῦτα ποιεῖν; 52 εἰπὲ τίνα ὅρον ὁρίζει.

ΠΩΛ. Σὺ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, ἀπόκριναι ταὐτὸ τοῦτο.

ΣΩ. Ἐγὼ μὲν τοίνυν φημί, ὦ Πῶλε, εἴ σοι παρ' C

---

1. εἶναι αὐτῷ ἄμεινον a. — 2. τυγχάνῃ a. — 18. ἀφελόντα a. — 26. δαί] δέ a. — 30. εἶναι om. a c. — 34. γε] δὲ a.

1. οὐκ ἂν δέξαιο τυραννεῖν a. — 12. τεθνήξεται a. — 13. κατεαγῆναι a. — 20. καὶ αἱ τριήρεις Schaeferus (ad Apollon. Rhod. T. II. p. 164) et Coraës: καὶ τριήρεις a b c. — 36. ἄλλο τι ἢ ὁμολογοῦμεν a.

ἐμοῦ ἥδιόν ἐστιν ἀκούειν, ὅταν μὲν δικαίως τις ταῦτα ποιῇ, ἄμεινον εἶναι, ὅταν δὲ ἀδίκως, κάκιον.

XXVI. *ΠΩΛ.* Χαλεπόν γέ σε ἐλέγξαι, ὦ Σώκρατες. ἀλλ' οὐχὶ κἂν παῖς σε ἐλέγξειεν ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγεις;

ΣΩ. Πολλὴν ἄρα ἐγὼ τῷ παιδὶ χάριν ἕξω, ἴσην δὲ καὶ σοί, ἐάν με ἐλέγξῃς καὶ ἀπαλλάξῃς φλυαρίας. ἀλλὰ μὴ κάμῃς φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν, ἀλλ' ἔλεγχε.

ΠΩΛ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, οὐδέν γέ σε δεῖ παλαιοῖς
D πράγμασιν ἐλέγχειν· τὰ γὰρ ἐχθὲς καὶ πρώην γεγονότα ταῦτα ἱκανά σε ἐξελέγξαι ἐστὶ καὶ ἀποδεῖξαι ὡς πολλοὶ ἀδικοῦντες ἄνθρωποι εὐδαίμονές εἰσιν.

ΣΩ. Τὰ ποῖα ταῦτα;

ΠΩΛ. Ἀρχέλαον δήπου τοῦτον τὸν Περδίκκου ὁρᾷς ἄρχοντα Μακεδονίας;

ΣΩ. Εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἀκούω γε.

ΠΩΛ. Εὐδαίμων οὖν σοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἄθλιος;

ΣΩ. Οὐκ οἶδα, ὦ Πῶλε· οὐ γάρ πω συγγέγονα τῷ ἀνδρί.

53
ΠΩΛ. Τί δαί; συγγενόμενος ἂν γνοίης, ἄλλως δὲ
E αὐτόθεν οὐ γιγνώσκεις ὅτι εὐδαιμονεῖ;

ΣΩ. Μὰ Δί' οὐ δῆτα.

ΠΩΛ. Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ τὸν μέγαν βασιλέα γιγνώσκειν φήσεις εὐδαίμονα ὄντα.

ΣΩ. Καὶ ἀληθῆ γε ἐρῶ· οὐ γὰρ οἶδα παιδείας ὅπως ἔχει καὶ δικαιοσύνης.

ΠΩΛ. Τί δαί; ἐν τούτῳ ἡ πᾶσα εὐδαιμονία ἐστίν;

ΣΩ. Ὥς γε ἐγὼ λέγω, ὦ Πῶλε· τὸν μὲν γὰρ καλὸν κἀγαθὸν ἄνδρα καὶ γυναῖκα εὐδαίμονα εἶναί φημι, τὸν δὲ ἄδικον καὶ πονηρὸν ἄθλιον.

471 *ΠΩΛ.* Ἄθλιος ἄρα οὗτός ἐστιν ὁ Ἀρχέλαος κατὰ τὸν σὸν λόγον;

ΣΩ. Εἴπερ γε, ὦ φίλε, ἄδικος.

ΠΩΛ. Ἀλλὰ μὲν δὴ πῶς οὐκ ἄδικος; ᾧ γε προσῆκε μὲν τῆς ἀρχῆς οὐδὲν ἣν νῦν ἔχει, ὄντι ἐκ γυναικὸς ἣ ἦν δούλη Ἀλκέτου τοῦ Περδίκκου ἀδελφοῦ, καὶ κατὰ μὲν τὸ δίκαιον δοῦλος ἦν Ἀλκέτου, καὶ εἰ ἐβούλετο τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐδούλευεν ἂν Ἀλκέτῃ καὶ ἦν εὐδαίμων κατὰ τὸν σὸν λόγον· νῦν δὲ θαυμασίως ὡς ἄθλιος γέγονεν, ἐπεὶ
B τὰ μέγιστα ἠδίκηκεν· ὅς γε πρῶτον μὲν τοῦτον αὐτὸν
54 τὸν δεσπότην καὶ θεῖον μεταπεμψάμενος ὡς ἀποδώσων τὴν ἀρχὴν ἣν Περδίκκας αὐτὸν ἀφείλετο, ξενίσας καὶ καταμεθύσας αὐτόν τε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον, ἀνεψιὸν αὐτοῦ, σχεδὸν ἡλικιώτην, ἐμβαλὼν εἰς ἅμαξαν, νύκτωρ ἐξαγαγὼν ἀπέσφαξέ τε καὶ ἠφάνισεν ἀμφοτέρους. καὶ ταῦτα ἀδικήσας ἔλαθεν ἑαυτὸν ἀθλιώτατος γενόμενος καὶ οὐ μετεμέλησεν αὐτῷ, ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον τὸν ἀδελφόν, τὸν γνήσιον τοῦ Περδίκκου υἱόν, παῖδα ὡς ἑπτέτη, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγίγνετο κατὰ τὸ δίκαιον, οὐκ ἐβουλήθη C
εὐδαίμων γενέσθαι δικαίως ἐκθρέψας καὶ ἀποδοὺς τὴν ἀρχὴν ἐκείνῳ, ἀλλ' εἰς φρέαρ ἐμβαλὼν ἀποπνίξας πρὸς 291
τὴν μητέρα αὐτοῦ Κλεοπάτραν χῆνα ἔφη διώκοντα ἐμπεσεῖν καὶ ἀποθανεῖν. τοιγάρτοι νῦν, ἅτε μέγιστα ἠδικηκὼς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ, ἀθλιώτατός ἐστι πάντων Μακεδόνων, ἀλλ' οὐκ εὐδαιμονέστατος, καὶ ἴσως ἔστιν ὅστις Ἀθηναίων ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος δέξαιτ' ἂν ἄλλος ὁστισοῦν Μακεδόνων γενέσθαι μᾶλλον ἢ Ἀρχέλαος. D

XXVII. *ΣΩ.* Καὶ κατ' ἀρχὰς τῶν λόγων, ὦ Πῶλε, ἔγωγέ σε ἐπῄνεσα ὅτι μοι δοκεῖς εὖ πρὸς τὴν ῥητορικὴν πεπαιδεῦσθαι, τοῦ δὲ διαλέγεσθαι ἠμεληκέναι· καὶ νῦν ἄλλο τι οὗτός ἐστιν ὁ λόγος ᾧ με καὶ ἂν παῖς ἐξελέγξειε, καὶ ἐγὼ ὑπὸ σοῦ νῦν, ὡς σὺ οἴει, ἐξελήλεγμαι τούτῳ τῷ 55
λόγῳ, φάσκων τὸν ἀδικοῦντα οὐκ εὐδαίμονα εἶναι; πόθεν, ὦ 'γαθέ; καὶ μὴν οὐδέν γέ σοι τούτων ὁμολογῶ ὧν σὺ φῄς.

ΠΩΛ. Οὐ γὰρ ἐθέλεις, ἐπεὶ δοκεῖ γέ σοι ὡς ἐγὼ λέγω. E

ΣΩ. Ὦ μακάριε, ῥητορικῶς γάρ με ἐπιχειρεῖς ἐλέγχειν, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἡγούμενοι ἐλέγχειν. καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ ἕτεροι τοὺς ἑτέρους δοκοῦσιν ἐλέγχειν, ἐπειδὰν τῶν λόγων ὧν ἂν λέγωσι μάρτυρας πολλοὺς παρέχωνται καὶ εὐδοκίμους, ὁ δὲ τἀναντία λέγων ἕνα τινὰ παρέχηται ἢ μηδένα. οὗτος δὲ ὁ ἔλεγχος οὐδενὸς ἄξιός ἐστι πρὸς τὴν ἀλήθειαν· ἐνίοτε γὰρ ἂν καὶ καταψευδομαρτυρηθείη τις 472
ὑπὸ πολλῶν καὶ δοκούντων εἶναί τι. καὶ νῦν περὶ ὧν σὺ λέγεις ὀλίγου σοι πάντες συμφήσουσι ταῦτα Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξένοι, ἐὰν βούλῃ κατ' ἐμοῦ μάρτυρας παρασχέσθαι ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω. μαρτυρήσουσί σοι, ἐὰν μὲν βούλῃ, Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ οἱ ἀδελφοὶ μετ' αὐτοῦ, ὧν οἱ τρίποδες οἱ ἐφεξῆς ἑστῶτές εἰσιν ἐν τῷ Διονυσίῳ, ἐὰν δὲ βούλῃ, Ἀριστοκράτης ὁ Σκελλίου, οὗ αὖ ἔστιν ἐν Πυθοῖ τοῦτο τὸ καλὸν ἀνάθημα, ἐὰν δὲ βούλῃ, ἡ Περικλέους ὅλη οἰκία ἢ B
ἄλλη συγγένεια ἥντινα ἂν βούλῃ τῶν ἐνθένδε ἐκλέξασθαι. 56
ἀλλ' ἐγώ σοι εἷς ὢν οὐχ ὁμολογῶ· οὐ γάρ με σὺ ἀναγκάζεις, ἀλλὰ ψευδομάρτυρας πολλοὺς κατ' ἐμοῦ παρασχόμενος ἐπιχειρεῖς ἐκβάλλειν με ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ ἀληθοῦς. ἐγὼ δὲ ἂν μὴ σὲ αὐτὸν ἕνα ὄντα μάρτυρα παράσχωμαι ὁμολογοῦντα περὶ ὧν λέγω, οὐδὲν οἶμαι ἄξιον λόγου μοι πεπεράνθαι περὶ ὧν ἂν ἡμῖν ὁ λόγος ᾖ· οἶμαι δὲ οὐδὲ σοί, ἐὰν C
μὴ ἐγώ σοι μαρτυρῶ εἷς ὢν μόνος, τοὺς δ' ἄλλους πάντας τούτους χαίρειν ἐᾷς. ἔστι μὲν οὖν οὗτός τις τρόπος ἐλέγχου, ὡς σύ τε οἴει καὶ ἄλλοι πολλοί· ἔστι δὲ καὶ ἄλλος, ὃν ἐγὼ αὖ οἶμαι. παραβαλόντες οὖν παρ' ἀλλήλους σκεψώμεθα, εἴ τι διοίσουσιν ἀλλήλων. καὶ γὰρ τυγχάνει περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν οὐ πάνυ σμικρὰ ὄντα, ἀλλὰ σχεδόν τι ταῦτα

---

6. ἐξελέγξῃς a. — 26. ἡ πᾶσα] πᾶσα ἡ a. — 27. καλὸν καὶ ἀγαθὸν a. — 37. ἐδούλευσεν a. — ἦν ἂν εὐδαίμων a. — κατὰ ΧΓΔΣΤΦΙVW et corr. 𝔛: κατά γε abc. — 43. αὐτοῦ καὶ σχεδὸν a. — 46. τὸν ἀδελφὸν τὸν γνήσιον, τὸν Περδίκκου bc.

4. ἐμβαλὼν καὶ ἀποπνίξας ab. — 7. πάντων τῶν a. — 27. ταὐτὰ c. — 28. οἱ om. c. — ἐὰν] καὶ ἐὰν ab (cum uno rc. E). — παρέχεσθαι a. — 31. Διονυσείῳ a. — 32. Πυθίου Ia, Πυθίῳ Heindorfius. — 34. ἐνθάδε b. — 36. κατ' ἐμοῦ πολλοὺς Ibc. — 37. δ' ἐὰν Ib. — 39. μοι om. a. — 40. σοί] σύ a. — 44. παραβάλλοντες a.

περὶ ὧν εἰδέναι τε κάλλιστον μὴ εἰδέναι τε αἴσχιστον· τὸ γὰρ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστιν ἢ γιγνώσκειν ἢ ἀγνοεῖν ὅστις τε εὐδαίμων ἐστὶ καὶ ὅστις μή. αὐτίκα πρῶτον, περὶ οὗ
D νῦν ὁ λόγος ἐστί, σὺ ἡγεῖ οἷόν τε εἶναι μακάριον ἄνδρα ἀδικοῦντά τε καὶ ἄδικον ὄντα, εἴπερ Ἀρχέλαον ἄδικον μὲν ἡγεῖ εἶναι, εὐδαίμονα δέ. ἄλλο τι ὡς οὕτω σου νομίζοντος διανοώμεθα;

57 ΠΩΛ. Πάνυ γε.

XXVIII. ΣΩ. Ἐγὼ δέ φημι ἀδύνατον. ἓν μὲν τουτὶ ἀμφισβητοῦμεν. εἶεν· ἀδικῶν δὲ δὴ εὐδαίμων ἔσται ἆρ', ἂν τυγχάνῃ δίκης τε καὶ τιμωρίας;

ΠΩΛ. Ἥκιστά γε, ἐπεὶ οὕτω γ' ἂν ἀθλιώτατος εἴη.

E ΣΩ. Ἀλλ' ἐὰν ἄρα μὴ τυγχάνῃ δίκης ὁ ἀδικῶν, κατὰ τὸν σὸν λόγον εὐδαίμων ἔσται;

ΠΩΛ. Φημί.

ΣΩ. Κατὰ δέ γε τὴν ἐμὴν δόξαν, ὦ Πῶλε, ὁ ἀδικῶν τε καὶ ὁ ἄδικος πάντως μὲν ἄθλιος, ἀθλιώτερος μέντοι, ἐὰν μὴ διδῷ δίκην μηδὲ τυγχάνῃ τιμωρίας ἀδικῶν, ἧττον δὲ ἄθλιος, ἐὰν διδῷ δίκην καὶ τυγχάνῃ δίκης ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων.

473 ΠΩΛ. Ἄτοπά γε, ὦ Σώκρατες, ἐπιχειρεῖς λέγειν.

ΣΩ. Πειράσομαι δέ γε καὶ σὲ ποιῆσαι, ὦ ἑταῖρε, ταὐτὰ ἐμοὶ λέγειν· φίλον γάρ σε ἡγοῦμαι. νῦν μὲν οὖν ἃ διαφερόμεθα ταῦτ' ἐστί· σκόπει δὲ καὶ σύ. εἶπον ἐγώ που ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶναι.

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Σὺ δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἀθλίους ἔφην εἶναι ἐγώ, καὶ ἐξηλέγχθην ὑπὸ σοῦ.

58 ΠΩΛ. Ναὶ μὰ Δία.

B ΣΩ. Ὡς σύ γε οἴει, ὦ Πῶλε.

ΠΩΛ. Ἀληθῆ γε οἰόμενος ἴσως.

ΣΩ. Σὺ δέ γε εὐδαίμονας αὖ τοὺς ἀδικοῦντας, ἐὰν μὴ διδῶσι δίκην.

ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐγὼ δὲ αὐτοὺς ἀθλιωτάτους φημί, τοὺς δὲ διδόντας δίκην ἧττον. βούλει καὶ τοῦτο ἐλέγχειν;

ΠΩΛ. Ἀλλ' ἔτι τοῦτ' ἐκείνου χαλεπώτερόν ἐστιν, ὦ Σώκρατες, ἐξελέγξαι.

ΣΩ. Οὐ δῆτα, ὦ Πῶλε, ἀλλ' ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀληθὲς οὐδέποτε ἐλέγχεται.

ΠΩΛ. Πῶς λέγεις; ἐὰν ἀδικῶν ἄνθρωπος ληφθῇ
C τυραννίδι ἐπιβουλεύων, καὶ ληφθεὶς στρεβλῶται καὶ ἐκτέμνηται καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκάηται, καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ παντοδαπὰς λώβας αὐτός τε λωβηθεὶς καὶ τοὺς αὑτοῦ ἐπιδὼν παῖδάς τε καὶ γυναῖκα τὸ ἔσχατον ἀνασταυρωθῇ ἢ καταπιττωθῇ, οὗτος εὐδαιμονέστερος ἔσται ἢ ἐὰν διαφυγὼν τύραννος καταστῇ καὶ ἄρχων ἐν τῇ πόλει διαβιῷ ποιῶν ὅ τι ἂν βούληται, ζηλωτὸς ὢν καὶ εὐδαιμονιζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων; ταῦτα λέγεις ἀδύνατον εἶναι ἐξελέγχειν; D

XXIX. ΣΩ. Μορμολύττει αὖ, ὦ γενναῖε Πῶλε, 59
καὶ οὐκ ἐλέγχεις· ἄρτι δὲ ἐμαρτύρου. ὅμως δὲ ὑπόμνησόν με σμικρόν· ἐὰν ἀδίκως ἐπιβουλεύων τυραννίδι, εἶπες;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Εὐδαιμονέστερος μὲν τοίνυν οὐδέποτε ἔσται οὐδέτερος αὐτῶν, οὔτε ὁ κατειργασμένος τὴν τυραννίδα ἀδίκως οὔτε ὁ δίκην διδούς· δυοῖν γὰρ ἀθλίοιν εὐδαιμονέστερος μὲν οὐκ ἂν εἴη· ἀθλιώτερος μέντοι ὁ διαφυγὼν καὶ
τυραννεύσας. Τί τοῦτο, ὦ Πῶλε; γελᾷς; ἄλλο αὖ τοῦτο E
εἶδος ἐλέγχου ἐστίν, ἐπειδάν τίς τι εἴπῃ, καταγελᾶν, ἐλέγχειν δὲ μή; 292

ΠΩΛ. Οὐκ οἴει ἐξεληλέγχθαι, ὦ Σώκρατες, ὅταν τοιαῦτα λέγῃς ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων; ἐπεὶ ἐροῦ τινὰ τουτωνί.

ΣΩ. Ὦ Πῶλε, οὐκ εἰμὶ τῶν πολιτικῶν, καὶ πέρυσι βουλεύειν λαχών, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε καὶ ἔδει με
ἐπιψηφίζειν, γέλωτα παρεῖχον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψη- 474
φίζειν. μὴ οὖν μηδὲ νῦν με κέλευε ἐπιψηφίζειν τοὺς παρόντας, ἀλλ' εἰ μὴ ἔχεις τούτων βελτίω ἔλεγχον, ὅπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἐμοὶ ἐν τῷ μέρει παράδος, καὶ πείρασαι
τοῦ ἐλέγχου οἷον ἐγὼ οἶμαι δεῖν εἶναι. ἐγὼ γὰρ ὧν ἂν 60
λέγω ἕνα μὲν παρασχέσθαι μάρτυρα ἐπίσταμαι, αὐτὸν πρὸς ὃν ἄν μοι ὁ λόγος ᾖ, τοὺς δὲ πολλοὺς ἐῶ χαίρειν, καὶ ἕνα ἐπιψηφίζειν ἐπίσταμαι, τοῖς δὲ πολλοῖς οὐδὲ δια-
λέγομαι. ὅρα οὖν εἰ ἐθελήσεις ἐν τῷ μέρει διδόναι ἔλεγ- B
χον ἀποκρινόμενος τὰ ἐρωτώμενα. ἐγὼ γὰρ δὴ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ διδόναι.

ΠΩΛ. Ἐγὼ δέ γε οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα. ἐπεὶ σὺ δέξαι' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν;

ΣΩ. Καὶ σύ γ' ἂν καὶ οἱ ἄλλοι πάντες.

ΠΩΛ. Πολλοῦ γε δεῖ, ἀλλ' οὔτ' ἐγὼ οὔτε σὺ οὔτ' ἄλλος οὐδείς.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποκρινεῖ; C

ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ γὰρ ἐπιθυμῶ εἰδέναι ὅ τί ποτ' ἐρεῖς.

ΣΩ. Λέγε δή μοι, ἵν' εἰδῇς, ὥσπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς σε ἠρώτων· πότερον δοκεῖ σοι, ὦ Πῶλε, κάκιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι;

ΠΩΛ. Τὸ ἀδικεῖσθαι ἔμοιγε.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ αἴσχιον; πότερον τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι; Ἀποκρίνου.

ΠΩΛ. Τὸ ἀδικεῖν. 61

---

17. πάντως - μέντοι cum Stobaeo bc: ἁπάντων - μὲν τοίνυν cum libris a. — 32. γε om. a.

11. δίκην om. ΧΓΔΞΣΤΦBCEIW et pr. F, post διδοὺς ponit rc. F. — δυεῖν Tbc. — 13. Τί τοῦτο ὦ Πῶλε γελᾷς a. — 17. ἔρου a. — 29. ἐθελήσαις a. — 46. δὴ] δαὶ ab.

XXX. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ κάκιον, εἴπερ αἴσχιον.

ΠΩΛ. Ἥκιστά γε.

ΣΩ. Μανθάνω· οὐ ταὐτὸν ἡγεῖ σύ, ὡς ἔοικας, κα-
D λόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ αἰσχρόν.

ΠΩΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Τί δὲ τόδε; τὰ καλὰ πάντα, οἷον καὶ σώματα
καὶ χρώματα καὶ σχήματα καὶ φωνὰς καὶ ἐπιτηδεύματα,
εἰς οὐδὲν ἀποβλέπων καλεῖς ἑκάστοτε καλά; οἷον πρῶτον
τὰ σώματα τὰ καλὰ οὐχὶ ἤτοι κατὰ τὴν χρείαν λέγεις
καλὰ εἶναι, πρὸς ὃ ἂν ἕκαστον χρήσιμον ᾖ, πρὸς τοῦτο,
ἢ κατὰ ἡδονήν τινα, ἐὰν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι χαίρειν ποιῇ
τοὺς θεωροῦντας; ἔχεις τι ἐκτὸς τούτων λέγειν περὶ σώ-
E ματος κάλλους;

ΠΩΛ. Οὐκ ἔχω.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα πάντα οὕτω καὶ σχήματα καὶ
χρώματα ἢ διὰ ἡδονήν τινα ἢ διὰ ὠφέλειαν ἢ δι᾽ ἀμφό-
τερα καλὰ προσαγορεύεις;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐ καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὰ κατὰ τὴν μουσικὴν
πάντα ὡσαύτως;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν τά γε κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτη-
62 δεύματα οὐ δήπου ἐκτὸς τούτων ἐστὶ τὰ καλά, τοῦ ἢ
ὠφέλιμα εἶναι ἢ ἡδέα ἢ ἀμφότερα.

ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

475 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ τῶν μαθημάτων κάλλος ὡσ-
αύτως;

ΠΩΛ. Πάνυ γε· καὶ καλῶς γε νῦν ὁρίζει, ὦ Σώκρα-
τες, ἡδονῇ τε καὶ ἀγαθῷ ὁριζόμενος τὸ καλόν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ αἰσχρὸν τῷ ἐναντίῳ, λύπῃ τε καὶ
κακῷ;

ΠΩΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὅταν ἄρα δυοῖν καλοῖν θάτερον κάλλιον ᾖ, ἢ
τῷ ἑτέρῳ τούτοιν ἢ ἀμφοτέροις ὑπερβάλλον κάλλιόν ἐστιν,
ἤτοι ἡδονῇ ἢ ὠφελίᾳ ἢ ἀμφοτέροις.

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ ὅταν δὲ δὴ δυοῖν αἰσχροῖν τὸ ἕτερον αἴ-
B σχιον ᾖ, ἤτοι λύπῃ ἢ κακῷ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἔσται.
ἢ οὐκ ἀνάγκη;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Φέρε δή, πῶς ἐλέγετο νῦν δὴ περὶ τοῦ ἀδικεῖν
καὶ ἀδικεῖσθαι; οὐκ ἔλεγες τὸ μὲν ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶ-
ναι, τὸ δὲ ἀδικεῖν αἴσχιον;

ΠΩΛ. Ἔλεγον.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖ-
63 σθαι, ἤτοι λυπηρότερόν ἐστι καὶ λύπῃ ὑπερβάλλον αἴ-
σχιον ἂν εἴη ἢ κακῷ ἢ ἀμφοτέροις; οὐ καὶ τοῦτο
ἀνάγκη;

ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

XXXI. ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ σκεψώμεθα, ἆρα
λύπῃ ὑπερβάλλει τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, καὶ ἀλγοῦσι C
μᾶλλον οἱ ἀδικοῦντες ἢ οἱ ἀδικούμενοι;

ΠΩΛ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα λύπῃ γε ὑπερέχει.

ΠΩΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ λύπῃ, ἀμφοτέροις μὲν οὐκ ἂν
ἔτι ὑπερβάλλοι.

ΠΩΛ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν τῷ ἑτέρῳ λείπεται.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Τῷ κακῷ.

ΠΩΛ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν κακῷ ὑπερβάλλον τὸ ἀδικεῖν κάκιον ἂν
εἴη τοῦ ἀδικεῖσθαι.

ΠΩΛ. Δῆλον δὴ ὅτι. D

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων
καὶ ὑπὸ σοῦ ὡμολογεῖτο ἡμῖν ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ αἴ-
σχιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Νῦν δέ γε κάκιον ἐφάνη.

ΠΩΛ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Δέξαιο ἂν οὖν σὺ μᾶλλον τὸ κάκιον καὶ τὸ αἴ- 64
σχιον ἀντὶ τοῦ ἧττον; Μὴ ὄκνει ἀποκρίνασθαι, ὦ Πῶλε
— οὐδὲν γὰρ βλαβήσει —, ἀλλὰ γενναίως τῷ λόγῳ ὥσ-
περ ἰατρῷ παρέχων ἀποκρίνου, καὶ ἢ φάθι ἢ μὴ ἃ
ἐρωτῶ.

ΠΩΛ. Ἀλλ᾽ οὐκ ἂν δεξαίμην, ὦ Σώκρατες. E

ΣΩ. Ἄλλος δέ τις ἀνθρώπων;

ΠΩΛ. Οὔ μοι δοκεῖ κατά γε τοῦτον τὸν λόγον.

ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι οὔτ᾽ ἂν ἐγὼ οὔτ᾽
ἂν σὺ οὔτ᾽ ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων δέξαιτ᾽ ἂν μᾶλλον ἀδι-
κεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι· κάκιον γὰρ τυγχάνει ὄν.

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν, ὦ Πῶλε, ὁ ἔλεγχος παρὰ τὸν ἔλεγ-
χον παραβαλλόμενος ὅτι οὐδὲν ἔοικεν, ἀλλὰ σοὶ μὲν οἱ
ἄλλοι πάντες ὁμολογοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐμοὶ δὲ σὺ ἐξαρκεῖς
εἷς ὢν μόνος καὶ ὁμολογῶν καὶ μαρτυρῶν, καὶ ἐγὼ σὲ 476
μόνον ἐπιψηφίζων τοὺς ἄλλους ἐῶ χαίρειν. Καὶ τοῦτο
μὲν ἡμῖν οὕτως ἐχέτω· μετὰ τοῦτο δὲ περὶ οὗ τὸ δεύτε-
ρον ἠμφισβητήσαμεν, σκεψώμεθα· τὸ ἀδικοῦντα διδόναι
δίκην ἆρα μέγιστον τῶν κακῶν ἐστίν, ὡς σὺ ᾤου, ἢ μεῖ-
ζον τὸ μὴ διδόναι, ὡς αὖ ἐγὼ ᾤμην. σκοπώμεθα δὲ τῇδε· 65
τὸ διδόναι δίκην καὶ τὸ κολάζεσθαι δικαίως ἀδικοῦντα 293
ἆρα τὸ αὐτὸ καλεῖς;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔχεις οὖν λέγειν ὡς οὐχὶ τά γε δίκαια πάντα B
καλά ἐστι, καθ᾽ ὅσον δίκαια; καὶ διασκεψάμενος εἰπέ.

ΠΩΛ. Ἀλλά μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

---

4. καὶ ante κακὸν om. a. — 6. δὴ] δαὶ ab. — 23. ἢ ante ὠφέλιμα om. a. — 30. Οὐκοῦν καὶ τὸ a.
14. Οὐκοῦν τῷ κακῷ c. — 23. οὖν ἂν a. — 41. ἠμφισβητήσαμεν a. — 43. ἢ μὴν μεῖζον a.

XXXII. ΣΩ. Σκόπει δὴ καὶ τόδε· ἆρα εἴ τίς τι ποιεῖ, ἀνάγκη τι εἶναι καὶ πάσχον ὑπὸ τούτου τοῦ ποιοῦντος;

ΠΩΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἆρα τοῦτο πάσχον ὃ τὸ ποιοῦν ποιεῖ, καὶ τοιοῦτον οἷον ποιεῖ τὸ ποιοῦν; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· εἴ τις τύπτει, ἀνάγκη τι τύπτεσθαι;

ΠΩΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ εἰ σφόδρα τύπτει ἢ ταχὺ ὁ τύπτων, οὕτω
C καὶ τὸ τυπτόμενον τύπτεσθαι;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Τοιοῦτον ἄρα πάθος τῷ τυπτομένῳ ἐστίν, οἷον ἂν τὸ τύπτον ποιῇ;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ κάει τις, ἀνάγκη τι κάεσθαι;

ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Καὶ εἰ σφόδρα γε κάει ἢ ἀλγεινῶς, οὕτω κάεσθαι τὸ καόμενον ὡς ἂν τὸ κᾶον κάῃ;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

66 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ τέμνει τις, ὁ αὐτὸς λόγος; τέμνεται γάρ τι.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ εἰ μέγα γε ἢ βαθὺ τὸ τμῆμα ἢ ἀλγεινόν,
D τοιοῦτον τμῆμα τέμνεται τὸ τεμνόμενον, οἷον τὸ τέμνον τέμνει;

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Συλλήβδην δὴ ὅρα εἰ ὁμολογεῖς ὃ ἄρτι ἔλεγον περὶ πάντων· οἷον ἂν ποιῇ τὸ ποιοῦν, τοιοῦτον τὸ πάσχον πάσχειν.

ΠΩΛ. Ἀλλ' ὁμολογῶ.

ΣΩ. Τούτων δὴ ὁμολογουμένων, τὸ δίκην διδόναι πότερον πάσχειν τί ἐστιν ἢ ποιεῖν;

ΠΩΛ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, πάσχειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὑπό τινος ποιοῦντος;

ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ὑπό γε τοῦ κολάζοντος.

E ΣΩ. Ὁ δὲ ὀρθῶς κολάζων δικαίως κολάζει;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Δίκαια ποιῶν ἢ οὔ;

ΠΩΛ. Δίκαια.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ κολαζόμενος δίκην διδοὺς δίκαια πάσχει;

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὰ δὲ δίκαιά που καλὰ ὡμολόγηται;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

67 ΣΩ. Τούτων ἄρα ὁ μὲν ποιεῖ καλά, ὁ δὲ πάσχει, ὁ κολαζόμενος.

ΠΩΛ. Ναί.

XXXIII. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ καλά, ἀγαθά; ἢ γὰρ 477
ἡδέα ἢ ὠφέλιμα.

ΠΩΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἀγαθὰ ἄρα πάσχει ὁ δίκην διδούς;

ΠΩΛ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ὠφελεῖται ἄρα;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρα ἥνπερ ἐγὼ ὑπολαμβάνω τὴν ὠφέλειαν; βελτίων τὴν ψυχὴν γίγνεται, εἴπερ δικαίως κολάζεται;

ΠΩΛ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Κακίας ἄρα ψυχῆς ἀπαλλάττεται ὁ δίκην διδούς;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τοῦ μεγίστου ἀπαλλάττεται κακοῦ; Ὧδε
δὲ σκόπει. ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου κακίαν B
ἄλλην τινὰ ἐνορᾷς ἢ πενίαν;

ΠΩΛ. Οὔκ, ἀλλὰ πενίαν.

ΣΩ. Τί δ' ἐν σώματος κατασκευῇ; κακίαν ἂν φήσαις ἀσθένειαν εἶναι καὶ νόσον καὶ αἶσχος καὶ τὰ τοιαῦτα;

ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν ψυχῇ πονηρίαν ἡγεῖ τινὰ εἶναι;

ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; 68

ΣΩ. Ταύτην οὖν οὐκ ἀδικίαν καλεῖς καὶ ἀμαθίαν καὶ δειλίαν καὶ τὰ τοιαῦτα;

ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν χρημάτων καὶ σώματος καὶ ψυχῆς, τριῶν
ὄντων, τριττὰς εἴρηκας πονηρίας, πενίαν, νόσον, ἀδικίαν; C

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Τίς οὖν τούτων τῶν πονηριῶν αἰσχίστη; οὐχ ἡ ἀδικία καὶ συλλήβδην ἡ τῆς ψυχῆς πονηρία;

ΠΩΛ. Πολύ γε.

ΣΩ. Εἰ δὴ αἰσχίστη, καὶ κακίστη;

ΠΩΛ. Πῶς, ὦ Σώκρατες, λέγεις;

ΣΩ. Ὡδί· ἀεὶ τὸ αἴσχιστον ἤτοι λύπην μεγίστην παρέχον ἢ βλάβην ἢ ἀμφότερα αἴσχιστόν ἐστιν ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἐν τῷ ἔμπροσθεν.

ΠΩΛ. Μάλιστα.

ΣΩ. Αἴσχιστον δὲ ἀδικία καὶ σύμπασα ψυχῆς πονηρία
νῦν δὴ ὡμολόγηται ἡμῖν; D

ΠΩΛ. Ὡμολόγηται γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἀνιαρότατόν ἐστιν καὶ ἀνίᾳ ὑπερβάλλον αἴσχιστον τούτων ἐστὶν ἢ βλάβῃ ἢ ἀμφότερα;

ΠΩΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστι τοῦ πένεσθαι καὶ 69
κάμνειν τὸ ἄδικον εἶναι καὶ ἀκόλαστον καὶ δειλὸν καὶ ἀμαθῆ;

ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀπό τούτων γε.

ΣΩ. Ὑπερφυεῖ τινὶ ἄρα ὡς μεγάλῃ βλάβῃ καὶ κακῷ

---

1. δή] δὲ a. — 12. Τὸ τοιοῦτον a. — 15-18. καίει - καίεσθαι - καιόμενον - καῖον καίῃ a. — 20. τις] τι a b. — 28. ἂν] ἄν τι c.

6. Ὠφέληται a. — 13. Ἄρα a. — 31. δή] δὲ a. — 40. ἢ] ἢ 𝔛 Γ Δ Ξ Σ Τ Φ B W, ἡ I. — ἀνιαρώτατόν a. — καὶ om. 𝔛 Γ Δ Ξ Σ Τ Φ B C I W et pr. K F. — 41. τούτων] τοῦτ' a. — βλάβῃ] λύπῃ ἢ βλάβῃ mei omnes. Bekk.

θαυμασίῳ ὑπερβάλλουσα τἆλλα ἡ τῆς ψυχῆς πονηρία αἴ-
E σχιστόν ἐστι πάντων, ἐπειδὴ οὐκ ἀλγηδόνι γε, ὡς ὁ σὸς λόγος.

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ μήν που τό γε μεγίστῃ βλάβῃ ὑπερβάλλον μέγιστον ἂν κακὸν εἴη τῶν ὄντων.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ ἀδικία ἄρα καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἄλλη ψυχῆς πονηρία μέγιστον τῶν ὄντων κακόν ἐστιν;

ΠΩΛ. Φαίνεται.

XXXIV. ΣΩ. Τίς οὖν τέχνη πενίας ἀπαλλάττει; οὐ χρηματιστική;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Τίς δὲ νόσου; οὐκ ἰατρική;

ΠΩΛ. Ἀνάγκη.

478 ΣΩ. Τίς δὲ πονηρίας καὶ ἀδικίας; Εἰ μὴ οὕτως εὐπορεῖς, ὧδε σκόπει· ποῖ ἄγομεν καὶ παρὰ τίνας τοὺς κάμνοντας τὰ σώματα;

70 ΠΩΛ. Παρὰ τοὺς ἰατρούς, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ποῖ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοὺς ἀκολασταίνοντας;

ΠΩΛ. Παρὰ τοὺς δικαστὰς λέγεις;

ΣΩ. Οὐκοῦν δίκην δώσοντας;

ΠΩΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ δικαιοσύνῃ τινὶ χρώμενοι κολάζουσιν οἱ ὀρθῶς κολάζοντες;

ΠΩΛ. Δῆλον δή.

ΣΩ. Χρηματιστικὴ μὲν ἄρα πενίας ἀπαλλάττει, ἰα-
B τρικὴ δὲ νόσου, δίκη δὲ ἀκολασίας καὶ ἀδικίας.

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τί οὖν τούτων κάλλιστόν ἐστιν;

ΠΩΛ. Τίνων λέγεις;

ΣΩ. Χρηματιστικῆς, ἰατρικῆς, δίκης.

ΠΩΛ. Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἡ δίκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὖ ἤτοι ἡδονὴν πλείστην ποιεῖ ἢ ὠφέλειαν ἢ ἀμφότερα, εἴπερ κάλλιστόν ἐστιν;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τὸ ἰατρεύεσθαι ἡδύ ἐστι, καὶ χαίρουσιν οἱ ἰατρευόμενοι;

ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀλλ' ὠφέλιμόν γε. ἦ γάρ;

ΠΩΛ. Ναί.

71 ΣΩ. Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται, ὥστε λυσι-
C τελεῖ ὑπομεῖναι τὴν ἀλγηδόνα καὶ ὑγιεῖ εἶναι.

ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὕτως ἂν περὶ σῶμα εὐδαιμονέστατος ἄνθρωπος εἴη, ἰατρευόμενος, ἢ μηδὲ κάμνων ἀρχήν;

ΠΩΛ. Δῆλον ὅτι μηδὲ κάμνων. 294

ΣΩ. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδαιμονία, ὡς ἔοικε, κακοῦ ἀπαλλαγή, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν μηδὲ κτῆσις.

ΠΩΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί δέ; ἀθλιώτερος πότερος δυοῖν ἐχόντοιν κακὸν D
εἴτ' ἐν σώματι εἴτ' ἐν ψυχῇ; ὁ ἰατρευόμενος καὶ ἀπαλλαττόμενος τοῦ κακοῦ, ἢ ὁ μὴ ἰατρευόμενος, ἔχων δέ;

ΠΩΛ. Φαίνεταί μοι ὁ μὴ ἰατρευόμενος.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δίκην διδόναι μεγίστου κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν, πονηρίας;

ΠΩΛ. Ἦν γάρ.

ΣΩ. Σωφρονίζει γάρ που καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ καὶ ἰατρικὴ γίγνεται πονηρίας ἡ δίκη.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Εὐδαιμονέστατος μὲν ἄρα ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν
ψυχῇ, ἐπειδὴ τοῦτο μέγιστον τῶν κακῶν ἐφάνη. E

ΠΩΛ. Δῆλον δή.

ΣΩ. Δεύτερος δήπου ὁ ἀπαλλαττόμενος. 72

ΠΩΛ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὗτος δ' ἦν ὁ νουθετούμενός τε καὶ ἐπιπληττόμενος καὶ δίκην διδούς.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Κάκιστα ἄρα ζῇ ὁ ἔχων ἀδικίαν καὶ μὴ ἀπαλλαττόμενος.

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτος τυγχάνει ὢν ὃς ἂν τὰ μέγιστα ἀδικῶν καὶ χρώμενος μεγίστῃ ἀδικίᾳ διαπράξηται ὥστε
μήτε νουθετεῖσθαι μήτε κολάζεσθαι μήτε δίκην διδόναι, 479
ὥσπερ σὺ φῂς Ἀρχέλαον παρεσκευάσθαι καὶ τοὺς ἄλλους τυράννους καὶ ῥήτορας καὶ δυνάστας;

ΠΩΛ. Ἔοικεν.

XXXV. ΣΩ. Σχεδὸν γάρ που οὗτοι, ὦ ἄριστε, τὸ αὐτὸ διαπεπραγμένοι εἰσὶ ὥσπερ ἂν εἴ τις τοῖς μεγίστοις νοσήμασι συνισχόμενος διαπράξαιτο μὴ διδόναι δίκην τῶν περὶ τὸ σῶμα ἁμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς μηδὲ ἰατρεύεσθαι, φοβούμενος, ὡσπερανεὶ παῖς, τὸ κάεσθαι καὶ τὸ
τέμνεσθαι, ὅτι ἀλγεινόν. ἢ οὐ δοκεῖ καὶ σοὶ οὕτως; B

ΠΩΛ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀγνοῶν γε, ὡς ἔοικεν, οἷόν ἐστιν ἡ ὑγίεια καὶ ἀρετὴ σώματος. κινδυνεύουσι γὰρ ἐκ τῶν νῦν ἡμῖν ὡμο-
λογημένων τοιοῦτόν τι ποιεῖν καὶ οἱ τὴν δίκην φεύγοντες, 73
ὦ Πῶλε, τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ καθορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέλιμον τυφλῶς ἔχειν καὶ ἀγνοεῖν ὅσῳ ἀθλιώτερόν ἐστι μὴ ὑγιοῦς σώματος μὴ ὑγιεῖ ψυχῇ συνοικεῖν, ἀλλὰ σαθρᾷ καὶ
ἀδίκῳ καὶ ἀνοσίῳ. ὅθεν καὶ πᾶν ποιοῦσιν ὥστε δίκην μὴ C
διδόναι μηδ' ἀπαλλάττεσθαι τοῦ μεγίστου κακοῦ, καὶ χρήματα παρασκευαζόμενοι καὶ φίλους καὶ ὅπως ἂν ὦσιν ὡς

---

8. ἄλλη τῆς ψυχῆς a. — 31. ἐστιν; Τίνων λέγεις; Χρηματιστικῆς cum Ficino b: ἐστιν ὧν λέγεις; Χρηματιστικῆς Φ·W, ἐστιν ὧν λέγεις; Τίνων λέγεις; Χρηματιστικῆς a c. — 44. ὑγιῆ a, ὑγιᾶ c. — 47. εἴη, ὁ ἰατρευόμενος ἢ ὁ μηδὲ a.

1. ὅτι ὁ μηδὲ a. — 15. ἐν τῇ ψυχῇ a. — 18. δήπου] δὲ δήπου a.

πιθανώτατοι λέγειν. εἰ δὲ ἡμεῖς ἀληθῆ ὡμολογήκαμεν, ὦ Πῶλε, ἆρ' αἰσθάνει τὰ συμβαίνοντα ἐκ τοῦ λόγου; ἢ βούλει συλλογισώμεθα αὐτά;

ΠΩΛ. Εἰ μὴ σοί γε ἄλλως δοκεῖ.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν συμβαίνει μέγιστον κακὸν ἡ ἀδικία καὶ τὸ ἀδικεῖν;

ΠΩΛ. Φαίνεταί γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἀπαλλαγή γε ἐφάνη τούτου τοῦ κακοῦ D τὸ δίκην διδόναι;

ΠΩΛ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Τὸ δέ γε μὴ διδόναι ἐμμονὴ τοῦ κακοῦ;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Δεύτερον ἄρα ἐστὶ τῶν κακῶν μεγέθει τὸ ἀδικεῖν· τὸ δὲ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην πάντων μέγιστόν τε καὶ πρῶτον κακῶν πέφυκεν.

74 ΠΩΛ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ περὶ τούτου, ὦ φίλε, ἠμφισβητήσαμεν, σὺ μὲν τὸν Ἀρχέλαον εὐδαιμονίζων τὸν τὰ μέγιστα E ἀδικοῦντα δίκην οὐδεμίαν διδόντα, ἐγὼ δὲ τοὐναντίον οἰόμενος, εἴτ' Ἀρχέλαος εἴτ' ἄλλος ἀνθρώπων ὁστισοῦν μὴ δίδωσι δίκην ἀδικῶν, τούτῳ προσήκειν ἀθλίῳ εἶναι διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ἀεὶ τὸν ἀδικοῦντα τοῦ ἀδικουμένου ἀθλιώτερον εἶναι καὶ τὸν μὴ διδόντα δίκην τοῦ διδόντος; οὐ ταῦτ' ἦν τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενα;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποδέδεικται ὅτι ἀληθῆ ἐλέγετο;

ΠΩΛ. Φαίνεται.

480 **XXXVI.** ΣΩ. Εἶεν. εἰ οὖν δὴ ταῦτα ἀληθῆ, ὦ Πῶλε, τίς ἡ μεγάλη χρεία ἐστὶ τῆς ῥητορικῆς; δεῖ μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν νῦν ὡμολογημένων αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιστα φυλάττειν ὅπως μὴ ἀδικήσει, ὡς ἱκανὸν κακὸν ἕξοντα. οὐ γάρ;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐὰν δέ γε ἀδικήσῃ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις ὧν ἂν κήδηται, αὐτὸν ἑκόντα ἰέναι ἐκεῖσε ὅπου ὡς τάχιστα δώσει δίκην, παρὰ τὸν δικαστήν, ὥσπερ παρὰ τὸν ἰατρόν, B σπεύδοντα ὅπως μὴ ἐγχρονισθὲν τὸ νόσημα τῆς ἀδικίας 75 ὕπουλον τὴν ψυχὴν ποιήσει καὶ ἀνίατον· ἢ πῶς λέγωμεν, ὦ Πῶλε, εἴπερ τὰ πρότερον μένει ἡμῖν ὁμολογήματα; οὐκ ἀνάγκη ταῦτα ἐκείνοις οὕτω μὲν συμφωνεῖν, ἄλλως δὲ μή;

ΠΩΛ. Τί γὰρ δὴ φῶμεν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐπὶ μὲν ἄρα τὸ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῆς ἀδικίας τῆς αὑτοῦ ἢ γονέων ἢ ἑταίρων ἢ παίδων ἢ πατρίδος ἀδικούσης οὐ χρήσιμος οὐδὲν ἡ ῥητορικὴ ἡμῖν, ὦ Πῶλε, C εἰ μὴ εἴ τις ὑπολάβοι ἐπὶ τοὐναντίον, κατηγορεῖν δεῖν μάλιστα μὲν ἑαυτοῦ, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῶν ἄλλων ὃς ἂν ἀεὶ τῶν φίλων τυγχάνῃ ἀδικῶν, καὶ μὴ ἀποκρύπτεσθαι, ἀλλ' εἰς τὸ φανερὸν ἄγειν τὸ ἀδίκημα, ἵνα δῷ δίκην καὶ ὑγιὴς γένηται, ἀναγκάζειν δὲ καὶ αὑτὸν καὶ τοὺς ἄλλους μὴ ἀποδειλιᾶν ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα καὶ ἀνδρείως, ὥσπερ τέμνειν καὶ κάειν ἰατρῷ, τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν διώκοντα, μὴ ὑπολογιζόμενον τὸ ἀλγεινόν, ἐὰν μέν γε πληγῶν ἄξια ἠδικηκὼς ᾖ, τύπτειν παρέχοντα, ἐὰν δὲ D δεσμοῦ, δεῖν, ἐὰν δὲ ζημίας, ἀποτίνοντα, ἐὰν δὲ φυγῆς, φεύγοντα, ἐὰν δὲ θανάτου, ἀποθνῄσκοντα, αὐτὸν πρῶτον ὄντα κατήγορον καὶ αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ ἐπὶ τούτῳ χρώμενον τῇ ῥητορικῇ, ὅπως ἂν καταδήλων τῶν 76 ἀδικημάτων γιγνομένων ἀπαλλάττωνται τοῦ μεγίστου κακοῦ, ἀδικίας. φῶμεν οὕτως ἢ μὴ φῶμεν, ὦ Πῶλε;

ΠΩΛ. Ἄτοπα μέν, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ, τοῖς E μέντοι ἔμπροσθεν ἴσως σοι ὁμολογεῖται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ κἀκεῖνα λυτέον ἢ τάδε ἀνάγκη συμβαίνειν;

ΠΩΛ. Ναί, τοῦτό γε οὕτως ἔχει.

ΣΩ. Τοὐναντίον δέ γε αὖ μεταβαλόντα εἰ ἄρα δεῖ τινὰ κακῶς ποιεῖν, εἴτ' ἐχθρὸν εἴτε ὀντινοῦν, ἐὰν μόνον μὴ αὐτὸς ἀδικῆται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ· τοῦτο μὲν γὰρ εὐλαβητέον· 295 ἐὰν δὲ ἄλλον ἀδικῇ ὁ ἐχθρός, παντὶ τρόπῳ παρασκευαστέον καὶ πράττοντα καὶ λέγοντα, ὅπως μὴ δῷ 481 δίκην μηδὲ ἔλθῃ παρὰ τὸν δικαστήν· ἐὰν δὲ ἔλθῃ, μηχανητέον ὅπως ἂν διαφύγῃ καὶ μὴ δῷ δίκην ὁ ἐχθρός, ἀλλ' ἐάν τε χρυσίον ἡρπακὼς ᾖ πολύ, μὴ ἀποδιδῷ τοῦτο ἀλλ' ἔχων ἀναλίσκηται καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς ἑαυτοῦ ἀδίκως καὶ ἀθέως, ἐάν τε αὖ θανάτου ἄξια ἠδικηκὼς ᾖ, ὅπως μὴ ἀποθανεῖται μάλιστα μὲν μηδέποτε, ἀλλ' ἀθάνατος ἔσται πονηρὸς ὤν, εἰ δὲ μή, ὅπως ὡς πλεῖστον B χρόνον βιώσεται τοιοῦτος ὤν. ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Πῶλε, ἡ ῥητορικὴ χρήσιμος εἶναι, ἐπεὶ τῷ γε μὴ μέλ- 77 λοντι ἀδικεῖν οὐ μεγάλη τίς μοι δοκεῖ ἡ χρεία αὐτῆς εἶναι, εἰ δὴ καὶ ἔστι τις χρεία, ὡς ἔν γε τοῖς πρόσθεν οὐδαμῇ ἐφάνη οὖσα.

XXXVII. ΚΑΛ. Εἰπέ μοι, ὦ Χαιρεφῶν, σπουδάζει ταῦτα Σωκράτης ἢ παίζει;

ΧΑΙ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Καλλίκλεις, ὑπερφυῶς σπουδάζειν· οὐδὲν μέντοι οἷον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν.

ΚΑΛ. Νὴ τοὺς θεοὺς ἀλλ' ἐπιθυμῶ. Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, πότερόν σε φῶμεν νυνὶ σπουδάζοντα ἢ παί- C ζοντα; εἰ μὲν γὰρ σπουδάζεις τε καὶ τυγχάνει ταῦτα ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγεις, ἄλλο τι ἢ ἡμῶν ὁ βίος ἀνατετραμμένος ἂν εἴη τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντα τὰ ἐναντία πράττομεν, ὡς ἔοικεν, ἢ ἃ δεῖ;

ΣΩ. Ὦ Καλλίκλεις, εἰ μή τι ἦν τοῖς ἀνθρώποις πά-

---

17. οὐ om. ΧΔBCEFVW et pr. Γ. — ἠμφισβητήσαμεν a. — 19. δίκην] καὶ δίκην a. — 31. ἀδικήσῃ a c. — 38. ποιήσῃ a c. — λέγομεν a c.

3. δὲ] τε b c. — 4. μύσαντα εὖ καὶ ἀνδρείως Flor. x. — 10. κατήγορον ὄντα a. — οἰκείων· καὶ μὴ φειδόμενον, ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ a. — 11. γιγνομένων τῶν ἀδικημάτων a. — 15. πρόσθεν a. — 21. ἀδικῆται αὐτὸς a. — 23. διδῷ a. — 25. δοίη a. — 26. ἢ om. ΧΔΦBCFIW et pr. E. — 29. ἀποθανῆται a. — 43. ἢ om. Bekkerus. — 44. τἀναντία Γb.

θος, τοῖς μὲν ἄλλο τι, τοῖς δὲ ἄλλο τι, τὸ αὐτό, ἀλλά
τις ἡμῶν ἴδιόν τι ἔπασχε πάθος ἢ οἱ ἄλλοι, οὐκ ἂν ἦν
D ῥᾴδιον ἐνδείξασθαι τῷ ἑτέρῳ τὸ ἑαυτοῦ πάθημα. λέγω
δ' ἐννοήσας ὅτι ἐγώ τε καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταὐτόν
τι πεπονθότε, ἐρῶντε δύο ὄντε δυοῖν ἑκάτερος, ἐγὼ μὲν
Ἀλκιβιάδου τε τοῦ Κλεινίου καὶ φιλοσοφίας, σὺ δὲ τοῦ
τε Ἀθηναίων δήμου καὶ τοῦ Πυριλάμπους. αἰσθάνομαι
78 οὖν σου ἑκάστοτε, καίπερ ὄντος δεινοῦ, ὅτι ὁπόσ' ἂν φῇ
σου τὰ παιδικὰ καὶ ὅπως ἂν φῇ ἔχειν, οὐ δυναμένου ἀν-
E τιλέγειν, ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω μεταβαλλομένου. ἔν τε [γὰρ]
τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐάν τι σοῦ λέγοντος ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων
μὴ φῇ οὕτως ἔχειν, μεταβαλλόμενος λέγεις ἃ ἐκεῖνος βού-
λεται, καὶ πρὸς τὸν Πυριλάμπους νεανίαν τὸν καλὸν τοῦ-
τον τοιαῦτα ἕτερα πέπονθας· τοῖς γὰρ τῶν παιδικῶν βου-
λεύμασί τε καὶ λόγοις οὐχ οἷός τ' εἶ ἐναντιοῦσθαι, ὥστε,
εἴ τίς σου λέγοντος ἑκάστοτε ἃ διὰ τούτους λέγεις θαυμά-
ζοι ὡς ἄτοπά ἐστιν, ἴσως εἴποις ἂν αὐτῷ, εἰ βούλοιο
482 τἀληθῆ λέγειν, ὅτι, εἰ μή τις παύσει τὰ σὰ παιδικὰ τού-
των τῶν λόγων, οὐδὲ σὺ παύσει ποτὲ ταῦτα λέγων. νόμιζε
τοίνυν καὶ παρ' ἐμοῦ χρῆναι ἕτερα τοιαῦτα ἀκούειν, καὶ
μὴ θαύμαζε ὅτι ἐγὼ ταῦτα λέγω, ἀλλὰ τὴν φιλοσοφίαν,
τὰ ἐμὰ παιδικά, παῦσον ταῦτα λέγουσαν. λέγει γάρ, ὦ
φίλε ἑταῖρε, ἀεὶ ἃ νῦν ἐμοῦ ἀκούεις, καί μοί ἐστι τῶν
ἑτέρων παιδικῶν πολὺ ἧττον ἔμπληκτος· ὁ μὲν γὰρ Κλει-
νίειος οὗτος ἄλλοτε ἄλλων ἐστὶ λόγων, ἡ δὲ φιλοσοφία ἀεὶ
B τῶν αὐτῶν. λέγει δὲ ἃ σὺ νῦν θαυμάζεις, παρῆσθα δὲ
καὶ αὐτὸς λεγομένοις. ἢ οὖν ἐκείνην ἐξέλεγξον, ὅπερ ἄρτι
ἔλεγον, ὡς οὐ τὸ ἀδικεῖν ἐστὶ καὶ ἀδικοῦντα δίκην μὴ
διδόναι ἁπάντων ἔσχατον κακῶν· ἢ εἰ τοῦτο ἐάσεις ἀνέ-
79 λεγκτον, μὰ τὸν κύνα, τὸν Αἰγυπτίων θεόν, οὔ σοι ὁμο-
λογήσει Καλλικλῆς, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλὰ διαφωνήσει ἐν
ἅπαντι τῷ βίῳ. καίτοι ἔγωγε οἶμαι, ὦ βέλτιστε, καὶ τὴν
λύραν μοι κρεῖττον εἶναι ἀναρμοστεῖν τε καὶ διαφωνεῖν,
C καὶ χορὸν ᾧ χορηγοίην, καὶ πλείστους ἀνθρώπους μὴ ὁμο-
λογεῖν μοι ἀλλ' ἐναντία λέγειν μᾶλλον ἢ ἕνα ὄντα ἐμὲ
ἐμαυτῷ ἀσύμφωνον εἶναι καὶ ἐναντία λέγειν.

XXXVIII. *ΚΑΛ.* Ὦ Σώκρατες, δοκεῖς νεανιεύ-
εσθαι ἐν τοῖς λόγοις ὡς ἀληθῶς δημηγόρος ὤν· καὶ νῦν
ταῦτα δημηγορεῖς ταὐτὸν παθόντος Πώλου πάθος, ὅπερ
Γοργίου κατηγόρει πρὸς σὲ παθεῖν. ἔφη γάρ που Γοργίαν
ἐρωτώμενον ὑπὸ σοῦ, ἐὰν ἀφίκηται παρ' αὐτὸν μὴ ἐπι-
στάμενος τὰ δίκαια ὁ τὴν ῥητορικὴν βουλόμενος μαθεῖν,
D εἰ διδάξοι αὐτὸν ὁ Γοργίας, αἰσχυνθῆναι αὐτὸν καὶ φά-
ναι διδάξειν διὰ τὸ ἔθος τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἀγανα-
κτοῖεν ἂν εἴ τις μὴ φαίη· διὰ δὴ ταύτην τὴν ὁμολογίαν
ἀναγκασθῆναι ἐναντία αὐτὸν αὑτῷ εἰπεῖν, σὲ δὲ αὐτὸ
τοῦτο ἀγαπᾶν. καί σου κατεγέλα, ὥς γέ μοι δοκεῖν, ὀρ-
θῶς τότε. νῦν δὲ πάλιν αὐτὸς ταὐτὸν τοῦτο ἔπαθε, καὶ
ἔγωγε κατ' αὐτὸ τοῦτο οὐκ ἄγαμαι Πῶλον, ὅτι σοι συν-
εχώρησε τὸ ἀδικεῖν αἴσχιον εἶναι τοῦ ἀδικεῖσθαι· ἐκ ταύ- 80
της γὰρ αὖ τῆς ὁμολογίας αὐτὸς ὑπὸ σοῦ συμποδισθεὶς
ἐν τοῖς λόγοις ἐπεστομίσθη, αἰσχυνθεὶς ἃ ἐνόει εἰπεῖν. E
σὺ γὰρ τῷ ὄντι, ὦ Σώκρατες, εἰς τοιαῦτα ἄγεις φορτικὰ
καὶ δημηγορικά, φάσκων τὴν ἀλήθειαν διώκειν, ἃ φύσει
μὲν οὐκ ἔστι καλά, νόμῳ δέ. ὡς τὰ πολλὰ δὲ ταῦτα ἐναν-
τία ἀλλήλοις ἐστίν, ἥ τε φύσις καὶ ὁ νόμος. ἐὰν οὖν τις
αἰσχύνηται καὶ μὴ τολμᾷ λέγειν ἅπερ νοεῖ, ἀναγκάζεται 483
ἐναντία λέγειν. ὃ δὴ καὶ σὺ τοῦτο τὸ σοφὸν κατανενοηκὼς
κακουργεῖς ἐν τοῖς λόγοις, ἐὰν μέν τις κατὰ νόμον λέγῃ,
κατὰ φύσιν ὑπερωτῶν, ἐὰν δὲ τὰ τῆς φύσεως, τὰ τοῦ
νόμου. ὥσπερ αὐτίκα ἐν τούτοις, τῷ ἀδικεῖν τε καὶ τῷ
ἀδικεῖσθαι, Πώλου τὸ κατὰ νόμον αἴσχιον λέγοντος σὺ
τὸν νόμον ἐδιώκαθες κατὰ φύσιν. φύσει μὲν γὰρ πᾶν
αἴσχιόν ἐστιν ὅπερ καὶ κάκιον, τὸ ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ
τὸ ἀδικεῖν. οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς τοῦτό γ' ἐστὶ τὸ πάθημα, B
τὸ ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἀνδραπόδου τινός, ᾧ κρεῖττόν ἐστι
τεθνάναι ἢ ζῆν, ὅστις ἀδικούμενος καὶ προπηλακιζόμενος 296
μὴ οἷός τέ ἐστιν αὐτὸς αὑτῷ βοηθεῖν μηδὲ ἄλλῳ οὗ ἂν
κήδηται. ἀλλ', οἶμαι, οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους οἱ ἀσθε-
νεῖς ἄνθρωποί εἰσι καὶ οἱ πολλοί. πρὸς αὑτοὺς οὖν καὶ 81
τὸ αὑτοῖς συμφέρον τούς τε νόμους τίθενται καὶ τοὺς ἐπαί-
νους ἐπαινοῦσι καὶ τοὺς ψόγους ψέγουσιν, ἐκφοβοῦντές
τε τοὺς ἐρρωμενεστέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ δυνατοὺς ὄν- C
τας πλέον ἔχειν, ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχωσι, λέγουσιν,
ὡς αἰσχρὸν καὶ ἄδικον τὸ πλεονεκτεῖν, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ
ἀδικεῖν, τὸ πλέον τῶν ἄλλων ζητεῖν ἔχειν· ἀγαπῶσι γάρ,
οἶμαι, αὐτοὶ ἂν τὸ ἴσον ἔχωσι φαυλότεροι ὄντες.

XXXIX. Διὰ ταῦτα δὴ νόμῳ μὲν τοῦτο ἄδικον
καὶ αἰσχρὸν λέγεται, τὸ πλέον ζητεῖν ἔχειν τῶν πολλῶν,
καὶ ἀδικεῖν αὐτὸ καλοῦσιν· ἡ δέ γε, οἶμαι, φύσις αὐτὴ
ἀποφαίνει αὖ ὅτι δίκαιόν ἐστι τὸν ἀμείνω τοῦ χείρονος D
πλέον ἔχειν καὶ τὸν δυνατώτερον τοῦ ἀδυνατωτέρου. δη-
λοῖ δὲ ταῦτα πολλαχοῦ ὅτι οὕτως ἔχει, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις
ζῴοις καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς
γένεσιν, ὅτι οὕτω τὸ δίκαιον κέκριται, τὸν κρείττω τοῦ
ἥττονος ἄρχειν καὶ πλέον ἔχειν. ἐπεὶ ποίῳ δικαίῳ χρώμε-
νος Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ
ἐπὶ Σκύθας; ἢ ἄλλα μυρία ἄν τις ἔχοι τοιαῦτα λέγειν. E
ἀλλ', οἶμαι, οὗτοι κατὰ φύσιν [τὴν τοῦ δικαίου] ταῦτα
πράττουσι, καὶ ναὶ μὰ Δία κατὰ νόμον γε τὸν τῆς φύσεως,

---

1. τὸ] ἢ τὸ libri omnes. Bekk. — 3. αὐτοῦ a. — 5. πεπονθότες a. — δυεῖν Ib c. — 6. σὺ δὲ δυοῖν, τοῦ a. — 9. ὅπως ἂν ἀντιφῇ a. — 10. γὰρ om. ΧΓΔΦBCEFIW. — 11. ὁ ante Ἀθηναίων om. a. — 14. βουλήμασί a. — 18. τις παύσῃ a. — 23. ἀεὶ om. a. — 25. ἀεὶ om. ΧΔΦBCEFIVW et pr. Γ. — 29. κακόν a. — 33. ἀναρμοστεῖν auctore Heusdio b c: ἀνάρμοστόν cum libris a. — 43. διδάξει a.

2. καταγελᾷν a. — 14. λέγῃ, τὰ κατὰ a. — 18. κατὰ φύσιν om. a. — 19. κάκιον, οἷον τὸ cum Ficino c. Sed vid. S. Voegelinus in Actis Soc. Gr. vol. I. p. 240. — 22. τεθνάναι ἐστὶν a. — 28. τε om. ΧΔΦBCEFI et pr. Γ. — 36. ἀποφαίνοι ἂν ὅτι a, ἀποφαίνει αὐτό, ὅτι c. — 43. ἐπὶ] ἐπὶ τοὺς a. — 44. τὴν τοῦ δικαίου spuria esse vidit Schleiermacherus.

οὐ μέντοι ἴσως κατὰ τοῦτον ὃν ἡμεῖς τιθέμεθα πλάττοντες
82 τοὺς βελτίστους καὶ ἐῤῥωμενεστάτους ἡμῶν αὐτῶν, ἐκ νέων
λαμβάνοντες, ὥσπερ λέοντας κατεπᾴδοντές τε καὶ γοητεύ-
484 οντες καταδουλούμεθα λέγοντες ὡς τὸ ἴσον χρὴ ἔχειν καὶ
τοῦτό ἐστι τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον. ἐὰν δέ γε, οἶμαι,
φύσιν ἱκανὴν γένηται ἔχων ἀνήρ, πάντα ταῦτα ἀποσεισά-
μενος καὶ διαῤῥήξας καὶ διαφυγών, καταπατήσας τὰ ἡμέ-
τερα γράμματα καὶ μαγγανεύματα καὶ ἐπῳδὰς καὶ νόμους
τοὺς παρὰ φύσιν ἅπαντας, ἐπαναστὰς ἀνεφάνη δεσπότης
ἡμέτερος ὁ δοῦλος, καὶ ἐνταῦθα ἐξέλαμψε τὸ τῆς φύσεως
B δίκαιον. δοκεῖ δέ μοι καὶ Πίνδαρος ἅπερ ἐγὼ λέγω ἐνδεί-
κνυσθαι ἐν τῷ ᾄσματι ἐν ᾧ λέγει ὅτι Νόμος ὁ πάντων
βασιλεὺς θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων· οὗτος δὲ δή,
φησίν, ἄγει δικαιῶν τὸ βιαιότατον ὑπερτάτᾳ
χειρί· τεκμαίρομαι ἔργοισιν Ἡρακλέος, ἐπεὶ
ἀπριάτας — λέγει οὕτω πως· τὸ γὰρ ᾆσμα οὐκ ἐπί-
σταμαι. λέγει δ' ὅτι οὔτε πριάμενος οὔτε δόντος τοῦ Γη-
ρυόνου ἠλάσατο τὰς βοῦς, ὡς τούτου ὄντος τοῦ δικαίου
φύσει, καὶ βοῦς καὶ τἆλλα κτήματα εἶναι πάντα τοῦ βελ-
C τίονός τε καὶ κρείττονος τὰ τῶν χειρόνων τε καὶ ἡττόνων.

XL. Τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς οὕτως ἔχει, γνώσει δέ, ἂν
83 ἐπὶ τὰ μείζω ἔλθῃς ἐάσας ἤδη φιλοσοφίαν. φιλοσοφία γάρ
τοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, χαρίεν, ἄν τις αὐτοῦ μετρίως
ἅψηται ἐν τῇ ἡλικίᾳ· ἐὰν δὲ περαιτέρω τοῦ δέοντος ἐν-
διατρίψῃ, διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων. ἐὰν γὰρ καὶ πάνυ
εὐφυὴς ᾖ καὶ πόῤῥω τῆς ἡλικίας φιλοσοφῇ, ἀνάγκη πάν-
των ἄπειρον γεγονέναι ἐστίν, ὧν χρὴ ἔμπειρον εἶναι τὸν
D μέλλοντα καλὸν κἀγαθὸν καὶ εὐδόκιμον ἔσεσθαι ἄνδρα.
καὶ γὰρ τῶν νόμων ἄπειροι γίγνονται τῶν κατὰ τὴν πόλιν,
καὶ τῶν λόγων οἷς δεῖ χρώμενον ὁμιλεῖν ἐν τοῖς συμβο-
λαίοις τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, καὶ τῶν
ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν τῶν ἀνθρωπείων, καὶ συλλήβδην
τῶν ἠθῶν παντάπασιν ἄπειροι γίγνονται. ἐπειδὰν οὖν
ἔλθωσιν εἴς τινα ἰδίαν ἢ πολιτικὴν πρᾶξιν, καταγέλαστοι
γίγνονται, ὥσπερ γε, οἶμαι, οἱ πολιτικοί, ἐπειδὰν αὖ
E εἰς τὰς ὑμετέρας διατριβὰς ἔλθωσι καὶ τοὺς λόγους, κατα-
γέλαστοί εἰσι. συμβαίνει γὰρ τὸ τοῦ Εὐριπίδου· λαμπρός
τ' ἐστὶν ἕκαστος ἐν τούτῳ,

κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται,
νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος,
ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνει βέλτιστος ὤν.

485 ὅπου δ' ἂν φαῦλος ᾖ, ἐντεῦθεν φεύγει καὶ λοιδορεῖ τοῦτο,
84 τὸ δ' ἕτερον ἐπαινεῖ, εὐνοίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἡγούμενος οὕτως
αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπαινεῖν. ἀλλ', οἶμαι, τὸ ὀρθότατόν ἐστιν
ἀμφοτέρων μετασχεῖν. φιλοσοφίας μέν, ὅσον παιδείας χά-
ριν, καλὸν μετέχειν, καὶ οὐκ αἰσχρὸν μειρακίῳ ὄντι φιλο-
σοφεῖν· ἐπειδὰν δὲ ἤδη πρεσβύτερος ὢν ἄνθρωπος ἔτι
φιλοσοφῇ, καταγέλαστον, ὦ Σώκρατες, τὸ χρῆμα γίγνε-
ται, καὶ ἔγωγε ὁμοιότατον πάσχω πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦν-
τας ὥσπερ πρὸς τοὺς ψελλιζομένους καὶ παίζοντας. ὅταν B
μὲν γὰρ παιδίον ἴδω ᾧ ἔτι προσήκει διαλέγεσθαι οὕτω
ψελλιζόμενον καὶ παῖζον, χαίρω τε καὶ χαρίεν μοι φαίνε-
ται καὶ ἐλευθέριον καὶ πρέπον τῇ τοῦ παιδίου ἡλικίᾳ·
ὅταν δὲ σαφῶς διαλεγομένου παιδαρίου ἀκούσω, πικρόν
τί μοι δοκεῖ χρῆμα εἶναι καὶ ἀνιᾷ μου τὰ ὦτα καί μοι
δοκεῖ δουλοπρεπές τι εἶναι· ὅταν δὲ ἀνδρὸς ἀκούσῃ τις
ψελλιζομένου ἢ παίζοντα ὁρᾷ, καταγέλαστον φαίνεται καὶ C
ἄνανδρον καὶ πληγῶν ἄξιον. ταὐτὸν οὖν ἔγωγε τοῦτο
πάσχω καὶ πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας. παρὰ νέῳ μὲν γὰρ
μειρακίῳ ὁρῶν φιλοσοφίαν ἄγαμαι, καὶ πρέπειν μοι δο-
κεῖ, καὶ ἡγοῦμαι ἐλεύθερόν τινα εἶναι τοῦτον τὸν ἄνθρω-
πον, τὸν δὲ μὴ φιλοσοφοῦντα ἀνελεύθερον καὶ οὐδέποτε
οὐδενὸς ἀξιώσοντα ἑαυτὸν οὔτε καλοῦ οὔτε γενναίου πράγ-
ματος· ὅταν δὲ δὴ πρεσβύτερον ἴδω ἔτι φιλοσοφοῦντα 85
καὶ μὴ ἀπαλλαττόμενον, πληγῶν μοι δοκεῖ ἤδη δεῖσθαι, D
ὦ Σώκρατες, οὗτος ὁ ἀνήρ. ὃ γὰρ νῦν δὴ ἔλεγον, ὑπάρ-
χει τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ, κἂν πάνυ εὐφυὴς ᾖ, ἀνάνδρῳ
γενέσθαι φεύγοντι τὰ μέσα τῆς πόλεως καὶ τὰς ἀγοράς,
ἐν αἷς ἔφη ὁ ποιητὴς τοὺς ἄνδρας ἀριπρεπεῖς γίγνεσθαι,
καταδεδυκότι δὲ τὸν λοιπὸν βίον βιῶναι μετὰ μειρακίων
ἐν γωνίᾳ τριῶν ἢ τεττάρων ψιθυρίζοντα, ἐλεύθερον δὲ 297
καὶ μέγα καὶ ἱκανὸν μηδέποτε φθέγξασθαι.

XLI. Ἐγὼ δέ, ὦ Σώκρατες, πρὸς σὲ ἐπιεικῶς ἔχω E
φιλικῶς. κινδυνεύω οὖν πεπονθέναι νῦν ὅπερ ὁ Ζῆθος
πρὸς τὸν Ἀμφίονα ὁ Εὐριπίδου, οὗπερ ἐμνήσθην. καὶ
γάρ ἐμοὶ τοιαῦτ' ἄττα ἐπέρχεται πρὸς σὲ λέγειν οἷάπερ
ἐκεῖνος πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὅτι ἀμελεῖς, ὦ Σώκρατες, ὧν
δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι, καὶ φύσιν ψυχῆς ὧδε γενναίαν μει-
ρακιώδει τινὶ διαπρέπεις μορφώματι, καὶ οὔτ' ἂν δίκης 486
βουλαῖσι προθεῖ' ἂν ὀρθῶς λόγον, οὔτ' εἰκὸς ἂν καὶ πι-
θανὸν λάβοις, οὔθ' ὑπὲρ ἄλλου νεανικὸν βούλευμα βου-
λεύσαιο. καίτοι, ὦ φίλε Σώκρατες — καί μοι μηδὲν
ἀχθεσθῇς· εὐνοίᾳ γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ — οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ σοι
εἶναι οὕτως ἔχειν ὡς ἐγὼ σὲ οἶμαι ἔχειν καὶ τοὺς ἄλλους 86
τοὺς πόῤῥω ἀεὶ φιλοσοφίας ἐλαύνοντας; νῦν γὰρ εἴ τις
σοῦ λαβόμενος ἢ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοιούτων εἰς τὸ δε-
σμωτήριον ἀπαγάγοι, φάσκων ἀδικεῖν μηδὲν ἀδικοῦντα,
οἶσθ' ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ὅ τι χρήσαιο σαυτῷ, ἀλλ' ἰλιγγιῴης B
ἂν καὶ χασμῷο οὐκ ἔχων ὅ τι εἴποις, καὶ εἰς τὸ δικα-
στήριον ἀναβάς, κατηγόρου τυχὼν πάνυ φαύλου καὶ

---

3. λέοντας, καὶ κατεπᾴδοντες ab. — 7. διαφυγὼν καὶ καταπατήσας ab. — ὑμέτερα a. — 10. ὑμέτερος a. — 11. Πίνδαρος] Fragm. inc. p. 245. Dissen. — 14. φησίν] φησί, κατὰ φύσιν Boeckhius coll. Protag. 337 D. Legg. III. 690 B. IV. 714 D. — ἄγει βιαίως τὸ δικαιότατον ab. — 15. χειρί a. — Ἡρακλέους a. — 21. δ' ἐὰν b. — 23. χάριεν a. — 37. Εὐριπίδου] Fragm. Antiopae XX. p. 83. Dind. — 41. τυγχάνῃ c. — 42. τούτῳ a.

5. φιλοσοφεῖ a. — 7. χάριέν a. — 24. ὁ ποιητὴς] Iliad. ι, 441. — 28. ἔχω καὶ φιλικῶς a. — 30. Εὐριπίδου] Fragm. Antiopae XXI. p. 83. Dind. — 35. εἰκὸς καὶ πιθανὸν ἂν λάβοις a. — 36. ἄλλων ab. — 41. τῶν τοιούτων om. a. — 42. ἀπάγοι a.

μοχθηροῦ, ἀποθάνοις ἄν, εἰ βούλοιτο θανάτου σοι τιμᾶσθαι. καίτοι πῶς σοφὸν τοῦτό ἐστιν, ὦ Σώκρατες, εἴ τις εὐφυῆ λαβοῦσα τέχνη φῶτα ἔθηκε χείρονα, μήτε αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον βοηθεῖν μηδ' ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων μήτε ἑαυτὸν μήτε ἄλλον μηδένα, ὑπὸ δὲ τῶν
C ἐχθρῶν περισυλᾶσθαι πᾶσαν τὴν οὐσίαν, ἀτεχνῶς δὲ ἄτιμον ζῆν ἐν τῇ πόλει; τὸν δὲ τοιοῦτον, εἴ τι καὶ ἀγροικότερον εἰρῆσθαι, ἔξεστιν ἐπὶ κόρρης τύπτοντα μὴ διδόναι δίκην. ἀλλ' ὦ 'γαθέ, ἐμοὶ πείθου, παῦσαι δ' ἐλέγχων, πραγμάτων δ' εὐμουσίαν ἄσκει, καὶ ἄσκει ὁπόθεν δόξεις φρονεῖν, ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφείς, εἴτε ληρήματα χρὴ φάναι εἶναι εἴτε φλυαρίας, ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοι-
87 κήσεις δόμοις· ζηλῶν οὐκ ἐλέγχοντας ἄνδρας τὰ μικρὰ
D ταῦτα, ἀλλ' οἷς ἔστι καὶ βίος καὶ δόξα καὶ ἄλλα πολλὰ ἀγαθά.

XLII. ΣΩ. Εἰ χρυσῆν ἔχων ἐτύγχανον τὴν ψυχήν, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἂν οἴει με ἄσμενον εὑρεῖν τούτων τινὰ τῶν λίθων ᾗ βασανίζουσι τὸν χρυσόν, τὴν ἀρίστην, πρὸς ἥντινα ἔμελλον προσαγαγὼν αὐτήν, εἴ μοι ὁμολογήσειεν ἐκείνη καλῶς τεθεραπεῦσθαι τὴν ψυχήν, εὖ εἴσεσθαι ὅτι ἱκανῶς ἔχω καὶ οὐδέν μοι δεῖ ἄλλης βασάνου;

E ΚΑΛ. Πρὸς τί δὴ τοῦτ' ἐρωτᾷς, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ νῦν. οἶμαι ἐγὼ σοὶ ἐντετυχηκὼς τοιούτῳ ἑρμαίῳ ἐντετυχηκέναι.

ΚΑΛ. Τί δή;

ΣΩ. Εὖ οἶδ' ὅτι ἅν μοι σὺ ὁμολογήσῃς περὶ ὧν ἡ ἐμὴ ψυχὴ δοξάζει, ταῦτ' ἤδη ἐστὶν αὐτὰ τἀληθῆ. ἐννοῶ
487 γὰρ ὅτι τὸν μέλλοντα βασανιεῖν ἱκανῶς ψυχῆς πέρι ὀρθῶς τε ζώσης καὶ μὴ τρία ἄρα δεῖ ἔχειν, ἃ σὺ πάντα ἔχεις, ἐπιστήμην τε καὶ εὔνοιαν καὶ παρρησίαν. ἐγὼ γὰρ πολλοῖς ἐντυγχάνω οἳ ἐμὲ οὐχ οἷοί τε εἰσὶ βασανίζειν διὰ τὸ μὴ σοφοὶ εἶναι ὥσπερ σύ· ἕτεροι δὲ σοφοὶ μέν εἰσιν, οὐκ
88 ἐθέλουσι δέ μοι λέγειν τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸ μὴ κήδεσθαί μου ὥσπερ σύ· τὼ δὲ ξένω τώδε, Γοργίας τε καὶ Πῶλος,
B σοφὼ μὲν καὶ φίλω ἐστὸν ἐμώ, ἐνδεεστέρω δὲ παρρησίας καὶ αἰσχυντηροτέρω μᾶλλον τοῦ δέοντος· πῶς γὰρ οὔ; ὥ γε εἰς τοσοῦτον αἰσχύνης ἐληλύθατον, ὥστε διὰ τὸ αἰσχύνεσθαι τολμᾷ ἑκάτερος αὐτῶν αὐτὸς αὑτῷ ἐναντία λέγειν ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων. σὺ δὲ ταῦτα πάντα ἔχεις ἃ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχουσι· πεπαίδευσαί τε γὰρ ἱκανῶς, ὡς πολλοὶ ἂν φήσαιεν Ἀθηναίων, καὶ ἐμοὶ εἶ εὔνους. τίνι τεκμηρίῳ χρῶμαι; ἐγώ
C σοι ἐρῶ. οἶδα ὑμᾶς ἐγώ, ὦ Καλλίκλεις, τέτταρας ὄντας κοινωνοὺς γεγονότας σοφίας, σέ τε καὶ Τίσανδρον τὸν Ἀφιδναῖον καὶ Ἄνδρωνα τὸν Ἀνδροτίωνος καὶ Ναυσικύδην τὸν Χολαργέα· καί ποτε ὑμῶν ἐγὼ ἐπήκουσα βουλευομένων μέχρι ὅποι τὴν σοφίαν ἀσκητέον εἴη, καὶ οἶδα ὅτι ἐνίκα ἐν ὑμῖν τοιάδε τις δόξα, μὴ προθυμεῖσθαι εἰς τὴν ἀκρίβειαν φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ εὐλαβεῖσθαι παρεκελεύεσθε ἀλλή-
λοις ὅπως μὴ πέρα τοῦ δέοντος σοφώτεροι γενόμενοι λήσετε D
διαφθαρέντες. ἐπειδὴ οὖν σου ἀκούω ταὐτὰ ἐμοὶ συμβουλεύοντος, ἅπερ τοῖς σεαυτοῦ ἑταιροτάτοις, ἱκανόν μοι
τεκμήριόν ἐστιν ὅτι ὡς ἀληθῶς μοι εὔνους εἶ. καὶ μὴν 89
ὅτι γε οἷος παρρησιάζεσθαι καὶ μὴ αἰσχύνεσθαι, αὐτός τε φῂς καὶ ὁ λόγος ὃν ὀλίγον πρότερον ἔλεγες ὁμολογεῖ σοι. ἔχει δὴ οὑτωσὶ δῆλον ὅτι τούτων πέρι νυνί· ἐάν τι σὺ ἐν
τοῖς λόγοις ὁμολογήσῃς μοι, βεβασανισμένον τοῦτ' ἤδη E
ἔσται ἱκανῶς ὑπ' ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, καὶ οὐκέτι αὐτὸ δεήσει ἐπ' ἄλλην βάσανον ἀναφέρειν. οὐ γὰρ ἄν ποτε αὐτὸ συνεχώρησας σὺ οὔτε σοφίας ἐνδείᾳ οὔτ' αἰσχύνης περιουσίᾳ· οὐδ' αὖ ἀπατῶν ἐμὲ συγχωρήσαις ἄν· φίλος γάρ μοι εἶ, ὡς καὶ αὐτὸς φῄς. τῷ ὄντι οὖν ἡ ἐμὴ καὶ σὴ ὁμολογία τέλος ἤδη ἕξει τῆς ἀληθείας. πάντων δὲ καλλίστη ἐστὶν ἡ σκέψις, ὦ Καλλίκλεις, περὶ τούτων ὧν σὺ δή μοι ἐπετίμησας, ποῖόν τινα χρὴ εἶναι τὸν ἄνδρα καὶ τί ἐπιτη-
δεύειν καὶ μέχρι τοῦ, καὶ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον ὄντα. 488
ἐγὼ γὰρ εἴ τι μὴ ὀρθῶς πράττω κατὰ τὸν βίον τὸν ἐμαυτοῦ, εὖ ἴσθι τοῦτο ὅτι οὐχ ἑκὼν ἐξαμαρτάνω ἀλλ' ἀμαθίᾳ τῇ ἐμῇ. σὺ οὖν, ὥσπερ ἤρξω νουθετεῖν με, μὴ ἀποστῇς, ἀλλ' ἱκανῶς μοι ἔνδειξαι τί ἔστι τοῦτο ὃ ἐπιτηδευτέον μοι, καὶ τίνα τρόπον κτησαίμην ἂν αὐτό. καὶ ἐάν με λάβῃς
νῦν μέν σοι ὁμολογήσαντα, ἐν δὲ τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ μὴ 298
ταὐτὰ πράττοντα ἅπερ ὡμολόγησα, πάνυ με ἡγοῦ βλᾶκα 90
εἶναι καὶ μηκέτι ποτέ με νουθετήσῃς ὕστερον, ὡς μηδενὸς B
ἄξιον ὄντα. ἐξ ἀρχῆς δέ μοι ἐπανάλαβε, πῶς φῂς τὸ δίκαιον ἔχειν καὶ σὺ καὶ Πίνδαρος τὸ κατὰ φύσιν; ἄγειν βίᾳ τὸν κρείττω τὰ τῶν ἡττόνων καὶ ἄρχειν τὸν βελτίω τῶν χειρόνων καὶ πλέον ἔχειν τὸν ἀμείνω τοῦ φαυλοτέρου; μή τι ἄλλο λέγεις τὸ δίκαιον εἶναι, ἢ ὀρθῶς μέμνημαι;

XLIII. ΚΑΛ. Ἀλλὰ ταῦτα ἔλεγον καὶ τότε, καὶ νῦν λέγω.

ΣΩ. Πότερον δὲ τὸν αὐτὸν βελτίω καλεῖς σὺ καὶ
κρείττω; οὐδὲ γάρ τοι τότε οἷός τ' ἦ μαθεῖν σου τί ποτε C
λέγεις. πότερον τοὺς ἰσχυροτέρους κρείττους καλεῖς καὶ δεῖ ἀκροᾶσθαι τοῦ ἰσχυροτέρου τοὺς ἀσθενεστέρους, οἷόν μοι δοκεῖς καὶ τότε ἐνδείκνυσθαι ὡς αἱ μεγάλαι πόλεις ἐπὶ τὰς σμικρὰς κατὰ τὸ φύσει δίκαιον ἔρχονται, ὅτι κρείττους εἰσὶ καὶ ἰσχυρότεραι, ὡς τὸ κρεῖττον καὶ ἰσχυρότερον καὶ βέλτιον ταὐτὸν ὄν, ἢ ἔστι βελτίω μὲν εἶναι, ἥττω δὲ καὶ ἀσθενέστερον, καὶ κρείττω μὲν εἶναι, μοχθηρότερον δέ·
ἢ ὁ αὐτὸς ὅρος ἐστὶ τοῦ βελτίονος καὶ τοῦ κρείττονος; D
τοῦτό μοι αὐτὸ σαφῶς διόρισον, ταὐτὸν ἢ ἕτερόν ἐστι τὸ κρεῖττον καὶ τὸ βέλτιον καὶ τὸ ἰσχυρότερον;

---

1. σοι θανάτου a. — 3. εὐφυῆ ΧΓΔΦBCEFIW: εὐφυᾶ abc. Cf. 467 B. — 16. εὑρεῖν ἄσμενον a. — 19. εὖ] ἤδη εὖ ab. — 20. δεῖ] ἔτι δεῖ ab. — 25. ἅν Bekkerus: ἂν a, ἃ ἂν bc. — 29. εὔνοιαν] δόξαν ΧΓΔΤΦBCEFIVW. — 40. ἐμοί γ' εἶ c. — 45. ὑπήκουσα ac. — 46. μέχρις a.

5. σεαυτοῦ ΧΓΞΣΤBCIV: σαυτοῦ abc. — 13. παρουσίᾳ omnes. Bekk. — 15. καὶ ἡ σὴ ΓΔΞΣΤBC. — 24. κτησαίμην] ἐργασαίμην a. — 26. βλάκα ab invito Bekkero. — 29. Πίνδαρος, τὸ κατὰ φύσιν ἄγειν a. — 31. πλεῖον a. — 36. ἦν a. — 42. ταὐτὸ a.

91 ΚΑΛ. Ἀλλ' ἐγώ σοι σαφῶς λέγω ὅτι ταὐτόν ἐστιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ πολλοὶ τοῦ ἑνὸς κρείττους εἰσὶ κατὰ φύσιν; οἳ δὴ καὶ τοὺς νόμους τίθενται ἐπὶ τῷ ἑνί, ὥσπερ καὶ σὺ ἄρτι ἔλεγες.

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τὰ τῶν πολλῶν ἄρα νόμιμα τὰ τῶν κρειττόνων ἐστίν.

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

E ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ τῶν βελτιόνων; οἱ γὰρ κρείττους βελτίους πολὺ κατὰ τὸν σὸν λόγον.

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ τούτων νόμιμα κατὰ φύσιν καλά, κρειττόνων γε ὄντων;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως, ὡς ἄρτι αὖ σὺ ἔλεγες, δίκαιον εἶναι τὸ ἴσον ἔχειν καὶ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; ἔστι ταῦτα ἢ οὔ; καὶ ὅπως μὴ
489 ἁλώσει ἐνταῦθα σὺ αἰσχυνόμενος. νομίζουσιν, ἢ οὔ, οἱ πολλοὶ τὸ ἴσον ἔχειν ἀλλ' οὐ τὸ πλέον δίκαιον εἶναι, καὶ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; Μὴ φθόνει μοι ἀποκρίνασθαι τοῦτο, Καλλίκλεις, ἵν', ἐάν μοι ὁμολογήσῃς, βεβαιώσωμαι ἤδη παρὰ σοῦ, ἅτε ἱκανοῦ ἀνδρὸς διαγνῶναι ὡμολογηκότος.

92 ΚΑΛ. Ἀλλ' οἵ γε πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως.

ΣΩ. Οὐ νόμῳ ἄρα μόνον ἐστὶν αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, οὐδὲ δίκαιον τὸ ἴσον ἔχειν, ἀλλὰ καὶ
B φύσει· ὥστε κινδυνεύεις οὐκ ἀληθῆ λέγειν ἐν τοῖς πρόσθεν οὐδὲ ὀρθῶς ἐμοῦ κατηγορεῖν λέγων ὅτι ἐναντίον ἐστὶν ὁ νόμος καὶ ἡ φύσις, ἃ δὴ καὶ ἐγὼ γνοὺς κακουργῶ ἐν τοῖς λόγοις, ἐὰν μέν τις κατὰ φύσιν λέγῃ, ἐπὶ τὸν νόμον ἄγων, ἐὰν δέ τις κατὰ τὸν νόμον, ἐπὶ τὴν φύσιν.

XLIV. ΚΑΛ. Οὑτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν. Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχύνει, τηλικοῦτος ὤν, ὀνόματα θηρεύων, καὶ ἐάν τις ῥήματι ἁμάρτῃ, ἕρμαιον
C τοῦτο ποιούμενος; ἐμὲ γὰρ οἴει ἄλλο τι λέγειν τὸ κρείττους εἶναι ἢ τὸ βελτίους; οὐ πάλαι σοι λέγω ὅτι ταὐτόν φημι εἶναι τὸ βέλτιον καὶ τὸ κρεῖττον; ἢ οἴει με λέγειν, ἐὰν συρφετὸς συλλεγῇ δούλων καὶ παντοδαπῶν ἀνθρώπων μηδενὸς ἀξίων πλὴν ἴσως τῷ σώματι ἰσχυρίσασθαι, καὶ οὗτοι φῶσιν, αὐτὰ ταῦτα εἶναι νόμιμα;

ΣΩ. Εἶεν, ὦ σοφώτατε Καλλίκλεις· οὕτω λέγεις;

D ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ὦ δαιμόνιε, καὶ αὐτὸς πάλαι τοπάζω τοιοῦτόν τί σε λέγειν τὸ κρεῖττον, καὶ ἀνερωτῶ
93 γλιχόμενος σαφῶς εἰδέναι ὅ τι λέγεις. οὐ γὰρ δήπου σύ γε τοὺς δύο βελτίους ἡγεῖ τοῦ ἑνός, οὐδὲ τοὺς σοὺς δούλους βελτίους σοῦ, ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν ἢ σύ. ἀλλὰ πάλιν ἐξ ἀρχῆς εἰπέ, τί ποτε λέγεις τοὺς βελτίους, ἐπειδὴ οὐ τοὺς ἰσχυροτέρους; καὶ ὦ θαυμάσιε πρᾳότερόν με προδίδασκε, ἵνα μὴ ἀποφοιτήσω παρὰ σοῦ.

ΚΑΛ. Εἰρωνεύει, ὦ Σώκρατες. E

ΣΩ. Μὰ τὸν Ζῆθον, ὦ Καλλίκλεις, ᾧ σὺ χρώμενος πολλὰ νῦν δὴ εἰρωνεύου πρός με, ἀλλ' ἴθι εἰπέ, τίνας λέγεις τοὺς βελτίους εἶναι;

ΚΑΛ. Τοὺς ἀμείνους ἔγωγε.

ΣΩ. Ὁρᾷς ἄρα ὅτι σὺ αὐτὸς ὀνόματα λέγεις, δηλοῖς δὲ οὐδέν. οὐκ ἐρεῖς, τοὺς βελτίους καὶ κρείττους πότερον τοὺς φρονιμωτέρους λέγεις ἢ ἄλλους τινάς;

ΚΑΛ. Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία τούτους λέγω, καὶ σφόδρα γε.

ΣΩ. Πολλάκις ἄρα εἷς φρονῶν μυρίων μὴ φρονούν- 490
των κρείττων ἐστὶ κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ τοῦτον ἄρχειν δεῖ, τοὺς δ' ἄρχεσθαι, καὶ πλέον ἔχειν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων. τοῦτο γάρ μοι δοκεῖς βούλεσθαι λέγειν — καὶ οὐ ῥήματα θηρεύω —, εἰ ὁ εἷς τῶν μυρίων κρείττων.

ΚΑΛ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἔστιν ἃ λέγω. τοῦτο γὰρ οἶμαι ἐγὼ 94
τὸ δίκαιον εἶναι φύσει, τὸ βελτίω ὄντα καὶ φρονιμώτερον καὶ ἄρχειν καὶ πλέον ἔχειν τῶν φαυλοτέρων.

XLV. ΣΩ. Ἔχε δὴ αὐτοῦ. τί ποτε αὖ νῦν λέγεις; B
ἐὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὦμεν, ὥσπερ νῦν, πολλοὶ ἀθρόοι ἄνθρωποι, καὶ ἡμῖν ᾖ ἐν κοινῷ πολλὰ σιτία καὶ ποτά, ὦμεν δὲ παντοδαποί, οἱ μὲν ἰσχυροί, οἱ δὲ ἀσθενεῖς, εἷς δὲ ἡμῶν ᾖ φρονιμώτερος περὶ ταῦτα ἰατρὸς ὤν, ᾖ δέ, οἷον εἰκός, τῶν μὲν ἰσχυρότερος, τῶν δὲ ἀσθενέστερος, ἄλλο τι ἢ οὗτος φρονιμώτερος ἡμῶν ὢν βελτίων καὶ κρείττων ἔσται εἰς ταῦτα;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἦ οὖν τούτων τῶν σιτίων πλέον ἡμῶν ἑκτέον αὐτῷ, ὅτι βελτίων ἐστίν, ἢ τῷ μὲν ἄρχειν πάντα ἐκεῖνον C
δεῖ νέμειν, ἐν δὲ τῷ ἀναλίσκειν τε αὐτὰ καὶ καταχρῆσθαι εἰς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα οὐ πλεονεκτητέον, εἰ μὴ μέλλει ζημιοῦσθαι, ἀλλὰ τῶν μὲν πλέον, τῶν δ' ἔλαττον ἑκτέον· ἐὰν δὲ τύχῃ πάντων ἀσθενέστατος ὤν, πάντων ἐλάχιστον τῷ 299
βελτίστῳ, ὦ Καλλίκλεις; οὐχ οὕτως, ὦ 'γαθέ;

ΚΑΛ. Περὶ σιτία λέγεις καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ φλυαρίας· ἐγὼ δὲ οὐ ταῦτα λέγω.

ΣΩ. Πότερον οὖν τὸν φρονιμώτερον βελτίω λέγεις; 95
Φάθι ἢ μή.

ΚΑΛ. Ἔγωγε. D

ΣΩ. Ἀλλ' οὐ τὸν βελτίω πλέον δεῖν ἔχειν;

ΚΑΛ. Οὐ σιτίων γε οὐδὲ ποτῶν.

ΣΩ. Μανθάνω, ἀλλ' ἴσως ἱματίων, καὶ δεῖ τὸν ὑφαντικώτατον μέγιστον ἱμάτιον ἔχειν καὶ πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἀμπεχόμενον περιιέναι.

ΚΑΛ. Ποίων ἱματίων;

---

15. οὖν οὐχ οἱ ab. — οὕτως om. a. — 19. ἀλλ' οὐ] ἀλλ' οὐχὶ ab. — 40. φῶσιν ἄττα, ταῦτα **Heindorfius.** — 47. βελτίστους a.

5. Οὐ μὰ ex unius Flor. d. margine c. Sed v. Astius Lex. Plat. T. I. p. 100 sq. — 17. ῥήματι libri praeter V. — 27. ᾖ om. Bekkerus. — 32. ἐν τῷ δὲ ΧΔBCEFIW et pr. Γ. — 37. λέγεις ΧΓΔΦBCEFIW: σὺ λέγεις abc. — 42. δεῖ c.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰς ὑποδήματα δῆλον ὅτι δεῖ πλεονεκτεῖν
τὸν φρονιμώτατον εἰς ταῦτα καὶ βέλτιστον. τὸν σκυτοτό-
E μον ἴσως μέγιστα δεῖ ὑποδήματα καὶ πλεῖστα ὑποδεδε-
μένον περιπατεῖν.

ΚΑΛ. Ποῖα ὑποδήματα; φλυαρεῖς ἔχων.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα λέγεις, ἴσως τὰ τοιάδε·
οἷον γεωργικὸν ἄνδρα περὶ γῆν φρόνιμόν τε καὶ καλὸν καὶ
ἀγαθόν, τοῦτον δὴ ἴσως δεῖ πλεονεκτεῖν τῶν σπερμάτων
καὶ ὡς πλείστῳ σπέρματι χρῆσθαι εἰς τὴν αὑτοῦ γῆν.

ΚΑΛ. Ὡς ἀεὶ ταὐτὰ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ μόνον γε, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν
αὐτῶν.

96
491 ΚΑΛ. Νὴ τοὺς θεούς, ἀτεχνῶς γε ἀεὶ σκυτέας τε καὶ
κναφέας καὶ μαγείρους λέγων καὶ ἰατροὺς οὐδὲν παύει,
ὡς περὶ τούτων ἡμῖν ὄντα τὸν λόγον.

ΣΩ. Οὐκοῦν σὺ ἐρεῖς περὶ τίνων ὁ κρείττων τε καὶ
φρονιμώτερος πλέον ἔχων δικαίως πλεονεκτεῖ; ἢ οὔτε ἐμοῦ
ὑποβάλλοντος ἀνέξει οὔτ' αὐτὸς ἐρεῖς;

ΚΑΛ. Ἀλλ' ἔγωγε καὶ πάλαι λέγω. πρῶτον μὲν τοὺς
κρείττους οἵ εἰσιν, οὐ σκυτοτόμους λέγω οὐδὲ μαγείρους,
B ἀλλ' οἳ ἂν εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα φρόνιμοι ὦσιν,
ὅντινα ἂν τρόπον εὖ οἰκοῖτο, καὶ μὴ μόνον φρόνιμοι,
ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖοι, ἱκανοὶ ὄντες ἃ ἂν νοήσωσιν ἐπιτελεῖν,
καὶ μὴ ἀποκάμνωσι διὰ μαλακίαν τῆς ψυχῆς.

XLVI. ΣΩ. Ὁρᾷς, ὦ βέλτιστε Καλλίκλεις, ὡς οὐ
ταὐτὰ σύ τ' ἐμοῦ κατηγορεῖς καὶ ἐγὼ σοῦ; σὺ μὲν γὰρ
ἐμὲ φῂς ἀεὶ ταὐτὰ λέγειν, καὶ μέμφει μοι· ἐγὼ δὲ σοῦ
τοὐναντίον ὅτι οὐδέποτε ταὐτὰ λέγεις περὶ τῶν αὐτῶν,
ἀλλὰ τοτὲ μὲν τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους τοὺς ἰσχυρο-
C τέρους ὡρίζου, αὖθις δὲ τοὺς φρονιμωτέρους, νῦν δ' αὖ
ἕτερόν τι ἥκεις ἔχων· ἀνδρειότεροί τινες ὑπὸ σοῦ λέγονται
97 οἱ κρείττους καὶ οἱ βελτίους. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, εἰπὼν ἀπαλ-
λάγηθι τίνας ποτὲ λέγεις τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους
καὶ εἰς ὅ τι.

ΚΑΛ. Ἀλλ' εἴρηκά γε ἔγωγε τοὺς φρονίμους εἰς τὰ
τῆς πόλεως πράγματα καὶ ἀνδρείους. τούτους γὰρ προσ-
D ήκει τῶν πόλεων ἄρχειν, καὶ τὸ δίκαιον τοῦτ' ἐστί, πλέον
ἔχειν τούτους τῶν ἄλλων, τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων.

ΣΩ. Τί δέ; αὑτῶν, ὦ ἑταῖρε;

ΚΑΛ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἕνα ἕκαστον λέγω αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχοντα. ἢ
τοῦτο μὲν οὐδὲν δεῖ, αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχειν, τῶν δὲ
ἄλλων;

ΚΑΛ. Πῶς ἑαυτοῦ ἄρχοντα λέγεις;

ΣΩ. Οὐδὲν ποικίλον, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πολλοί, σώφρονα
ὄντα καὶ ἐγκρατῆ αὐτὸν ἑαυτοῦ, τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυ-
μιῶν ἄρχοντα τῶν ἐν ἑαυτῷ. E

ΚΑΛ. Ὡς ἡδὺς εἶ! τοὺς ἠλιθίους λέγεις τοὺς σώ-
φρονας.

ΣΩ. Πῶς γάρ; οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν γνοίη ὅτι οὐ
τοῦτο λέγω.

ΚΑΛ. Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Σώκρατες. ἐπεὶ πῶς ἂν
εὐδαίμων γένοιτο ἄνθρωπος δουλεύων ὁτῳοῦν; ἀλλὰ τοῦτ'
ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν καλὸν καὶ δίκαιον, ὃ ἐγώ σοι νῦν
παρρησιαζόμενος λέγω, ὅτι δεῖ τὸν ὀρθῶς βιωσόμενον τὰς 98
μὲν ἐπιθυμίας τὰς ἑαυτοῦ ἐᾶν ὡς μεγίστας εἶναι καὶ μὴ
κολάζειν, ταύταις δὲ ὡς μεγίσταις οὔσαις ἱκανὸν εἶναι 492
ὑπηρετεῖν δι' ἀνδρείαν καὶ φρόνησιν καὶ ἀποπιμπλάναι
ὧν ἂν ἀεὶ ἡ ἐπιθυμία γίγνηται. ἀλλὰ τοῦτ', οἶμαι, τοῖς
πολλοῖς οὐ δυνατόν. ὅθεν ψέγουσι τοὺς τοιούτους δι' αἰ-
σχύνην, ἀποκρυπτόμενοι τὴν αὑτῶν ἀδυναμίαν, καὶ αἰ-
σχρὸν δή φασιν εἶναι τὴν ἀκολασίαν, ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν
ἐγὼ ἔλεγον, δουλούμενοι τοὺς βελτίους τὴν φύσιν ἀνθρώ-
πους, καὶ αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι ἐκπορίζεσθαι ταῖς ἡδοναῖς
πλήρωσιν ἐπαινοῦσι τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην B
διὰ τὴν αὑτῶν ἀνανδρίαν. ἐπεί γε οἷς ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν
ἢ βασιλέων υἱέσιν εἶναι ἢ αὐτοὺς τῇ φύσει ἱκανοὺς ἐκπο-
ρίσασθαι ἀρχήν τινα ἢ τυραννίδα ἢ δυναστείαν, τί τῇ
ἀληθείᾳ αἴσχιον καὶ κάκιον εἴη σωφροσύνης τούτοις τοῖς
ἀνθρώποις; οἷς ἐξὸν ἀπολαύειν τῶν ἀγαθῶν καὶ μηδενὸς
ἐμποδὼν ὄντος, αὐτοὶ ἑαυτοῖς δεσπότην ἐπαγάγοιντο τὸν
τῶν πολλῶν ἀνθρώπων νόμον τε καὶ λόγον καὶ ψόγον; ἢ
πῶς οὐκ ἂν ἄθλιοι γεγονότες εἴησαν ὑπὸ τοῦ καλοῦ τοῦ C
τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς σωφροσύνης, μηδὲν πλέον νέμοντες
τοῖς φίλοις τοῖς αὑτῶν ἢ τοῖς ἐχθροῖς, καὶ ταῦτα ἄρχοντες 99
ἐν τῇ ἑαυτῶν πόλει; ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ, ὦ Σώκρατες, ἣν
φῂς σὺ διώκειν, ὧδ' ἔχει· τρυφὴ καὶ ἀκολασία καὶ ἐλευ-
θερία, ἐὰν ἐπικουρίαν ἔχῃ, τοῦτ' ἐστὶν ἀρετή τε καὶ εὐ-
δαιμονία· τὰ δὲ ἄλλα ταῦτ' ἐστὶ τὰ καλλωπίσματα, τὰ
παρὰ φύσιν συνθήματα, ἀνθρώπων φλυαρία καὶ οὐδε-
νὸς ἄξια.

XLVII. ΣΩ. Οὐκ ἀγεννῶς γε, ὦ Καλλίκλεις, ἐπεξ- D
έρχει τῷ λόγῳ παρρησιαζόμενος· σαφῶς γὰρ σὺ νῦν λέγεις
ἃ οἱ ἄλλοι διανοοῦνται μέν, λέγειν δὲ οὐκ ἐθέλουσι. δέομαι
οὖν ἐγώ σου μηδενὶ τρόπῳ ἀνεῖναι, ἵνα τῷ ὄντι κατάδηλον
γένηται πῶς βιωτέον. καί μοι λέγε· τὰς μὲν ἐπιθυμίας
φῂς οὐ κολαστέον, εἰ μέλλει τις οἷον δεῖ εἶναι, ἐῶντα δὲ
αὐτὰς ὡς μεγίστας πλήρωσιν αὐταῖς ἁμόθεν γέ ποθεν
ἑτοιμάζειν, καὶ τοῦτο εἶναι τὴν ἀρετήν; E

ΚΑΛ. Φημὶ ταῦτα ἐγώ.

---

8. φρονιμώτερον a. — 15. Malim ὥσπερ περί. Bait. — 24. ἀποκάμωσι a. — τῆς om. c. — 29. ποτὲ a. — 36. τούτοις a. — 39. Τί δὲ αὐτῶν a, Τί δὲ αὐτῶν b. — ἑταῖρε Vb: ἑταῖρε; ἢ τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους a, ἑταῖρε; [ἢ τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους;] c. Fort. ἑταῖρε, ἤτοι ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους. Bait.

3. σώφρονας. ΣΩ. Πῶς γάρ cum Ficino Routhius: σώφρονας. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ a, σώφρονας. πῶς γὰρ οὔ b, σώφρονας. ΣΩ. Πῶς γὰρ [οὔ] c. — 13. ἀνδρίαν b. — 17. ἔμπροσθεν ab. — 19. ἐκπορίζεσθαι οὐ δυνάμενοι a. — 21. αὐτῶν c. — 24. εἴη] Malim ἂν εἴη. Bait. — σωφροσύνης] σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης (ex uno Flor. x) c. — 25. καὶ om. a. — 32. σὺ φῂς a. — 43. ἁμόθεν auctore Bekkero o: ἄλλοθέν cum libris a. — 45. ἔγωγε Δb.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς λέγονται οἱ μηδενὸς δεόμενοι
εὐδαίμονες εἶναι.

ΚΑΛ. Οἱ λίθοι γὰρ ἂν οὕτω γε καὶ οἱ νεκροὶ εὐδαι-
μονέστατοι εἶεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ ὥς γε σὺ λέγεις δεινὸς ὁ βίος.
300 οὐ γάρ τοι θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ Εὐριπίδης ἀληθῆ ἐν τοῖσδε
λέγει, λέγων

100 τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν;

493 καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι ἴσως τέθναμεν· ὅπερ ἤδη του ἔγωγε καὶ
ἤκουσα τῶν σοφῶν, ὡς νῦν ἡμεῖς τέθναμεν, καὶ τὸ μὲν
σῶμά ἐστιν ἡμῖν σῆμα, τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο ἐν ᾧ ἐπιθυ-
μίαι εἰσὶ τυγχάνει ὂν οἷον ἀναπείθεσθαι καὶ μεταπίπτειν
ἄνω κάτω. καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν κομψὸς ἀνήρ,
ἴσως Σικελός τις ἢ Ἰταλικός, παράγων τῷ ὀνόματι διὰ τὸ
πιθανόν τε καὶ πιστικὸν ὠνόμασε πίθον, τοὺς δὲ ἀνοήτους
B ἀμυήτους· τῶν δ' ἀμυήτων τοῦτο τῆς ψυχῆς οὗ αἱ ἐπι-
θυμίαι εἰσί, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν, ὡς
τετρημένος εἴη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας. τοὐ-
ναντίον δὴ οὗτος σοί, ὦ Καλλίκλεις, ἐνδείκνυται ὡς τῶν
ἐν Ἅιδου — τὸ ἀειδὲς δὴ λέγων — οὗτοι ἀθλιώτατοι ἂν
εἶεν οἱ ἀμύητοι, καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον
ὕδωρ ἑτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ. τὸ δὲ κόσκινον
ἄρα λέγει, ὡς ἔφη ὁ πρὸς ἐμὲ λέγων, τὴν ψυχὴν εἶναι·
C τὴν δὲ ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπείκασε τὴν τῶν ἀνοήτων ὡς τε-
τρημένην, ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν δι' ἀπιστίαν τε καὶ
101 λήθην. ταῦτ' ἐπιεικῶς μέν ἐστιν ὑπό τι ἄτοπα, δηλοῖ μὴν
ὃ ἐγὼ βούλομαί σοι ἐνδειξάμενος, ἐάν πως οἷός τε ὦ,
πεῖσαι μεταθέσθαι, ἀντὶ τοῦ ἀπλήστως καὶ ἀκολάστως
ἔχοντος βίου τὸν κοσμίως καὶ τοῖς ἀεὶ παροῦσιν ἱκανῶς
καὶ ἐξαρκούντως ἔχοντα βίον ἑλέσθαι. ἀλλὰ πότερον πείθω
τί σε καὶ μετατίθεσαι εὐδαιμονεστέρους εἶναι τοὺς κοσμίους
D τῶν ἀκολάστων, ἢ οὐδέν, ἀλλ' ἂν καὶ πολλὰ τοιαῦτα μυ-
θολογῶ, οὐδέν τι μᾶλλον μεταθήσει;

ΚΑΛ. Τοῦτ' ἀληθέστερον εἴρηκας, ὦ Σώκρατες.

XLVIII. *ΣΩ.* Φέρε δή, ἄλλην σοι εἰκόνα λέγω ἐκ
τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῇ νῦν. σκόπει γὰρ εἰ τοιόνδε λέγεις
περὶ τοῦ βίου ἑκατέρου τοῦ τε σώφρονος καὶ τοῦ ἀκολά-
στου, οἷον εἰ δυοῖν ἀνδροῖν ἑκατέρῳ πίθοι πολλοὶ εἶεν,
E καὶ τῷ μὲν ἑτέρῳ ὑγιεῖς καὶ πλήρεις, ὁ μὲν οἴνου, ὁ δὲ
μέλιτος, ὁ δὲ γάλακτος καὶ ἄλλοι πολλοὶ πολλῶν, νάματα
δὲ σπάνια καὶ χαλεπὰ ἑκάστου τούτων εἴη καὶ μετὰ πολ-
λῶν πόνων καὶ χαλεπῶν ἐκποριζόμενα· ὁ μὲν οὖν ἕτερος
πληρωσάμενος μήτ' ἐποχετεύοι μήτε τι φροντίζοι, ἀλλ'
ἕνεκα τούτων ἡσυχίαν ἔχοι· τῷ δ' ἑτέρῳ τὰ μὲν νάματα,
ὥσπερ καὶ ἐκείνῳ, δυνατὰ μὲν πορίζεσθαι, χαλεπὰ δέ, τὰ
δ' ἀγγεῖα τετρημένα καὶ σαθρά, καὶ ἀναγκάζοιτο ἀεὶ καὶ 102
νύκτα καὶ ἡμέραν πιμπλάναι αὐτά, ἢ τὰς ἐσχάτας λυποῖτο 494
λύπας· ἆρα τοιούτου ἑκατέρου ὄντος τοῦ βίου, λέγεις τὸν
τοῦ ἀκολάστου εὐδαιμονέστερον εἶναι ἢ τὸν τοῦ κοσμίου;
πείθω τί σε ταῦτα λέγων συγχωρῆσαι τὸν κόσμιον βίον
τοῦ ἀκολάστου ἀμείνω εἶναι, ἢ οὐ πείθω;

ΚΑΛ. Οὐ πείθεις, ὦ Σώκρατες. τῷ μὲν γὰρ πληρω-
σαμένῳ ἐκείνῳ οὐκέτ' ἔστιν ἡδονὴ οὐδεμία, ἀλλὰ τοῦτ'
ἔστιν ὃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τὸ ὥσπερ λίθον ζῆν, ἐπειδὰν
πληρώσῃ, μήτε χαίροντα ἔτι μήτε λυπούμενον. ἀλλ' ἐν B
τούτῳ ἐστὶ τὸ ἡδέως ζῆν, ἐν τῷ ὡς πλεῖστον ἐπιρρεῖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνάγκη γ', ἂν πολὺ ἐπιρρέῃ, πολὺ καὶ
τὸ ἀπιὸν εἶναι καὶ μεγάλ' ἄττα τὰ τρήματα εἶναι ταῖς
ἐκροαῖς;

ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Χαραδριοῦ τινὰ αὖ σὺ βίον λέγεις, ἀλλ' οὐ νε-
κροῦ οὐδὲ λίθου. καί μοι λέγε, τὸ τοιόνδε λέγεις οἷον
πεινῆν καὶ πεινῶντα ἐσθίειν;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ διψῆν γε καὶ διψῶντα πίνειν; C

ΚΑΛ. Λέγω, καὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἁπάσας ἔχοντα 103
καὶ δυνάμενον πληροῦντα, χαίροντα εὐδαιμόνως ζῆν.

XLIX. *ΣΩ.* Εὖγε, ὦ βέλτιστε· διατέλει γὰρ ὥσπερ
ἤρξω, καὶ ὅπως μὴ ἀπαισχυνεῖ. δεῖ δέ, ὡς ἔοικε, μηδ'
ἐμὲ ἀπαισχυνθῆναι. καὶ πρῶτον μὲν εἰπὲ εἰ καὶ ψωρῶντα
καὶ κνησιῶντα, ἀφθόνως ἔχοντα τοῦ κνῆσθαι, κνώμενον
διατελοῦντα τὸν βίον εὐδαιμόνως ἔστι ζῆν.

ΚΑΛ. Ὡς ἄτοπος εἶ, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀτεχνῶς δη- D
μηγόρος.

ΣΩ. Τοιγάρτοι, ὦ Καλλίκλεις, Πῶλον μὲν καὶ Γορ-
γίαν καὶ ἐξέπληξα καὶ αἰσχύνεσθαι ἐποίησα, σὺ δὲ οὐ μὴ
ἐκπλαγῇς οὐδὲ μὴ αἰσχυνθῇς· ἀνδρεῖος γὰρ εἶ. ἀλλ' ἀπο-
κρίνου μόνον.

ΚΑΛ. Φημὶ τοίνυν καὶ τὸν κνώμενον ἡδέως ἂν βιῶναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἡδέως, καὶ εὐδαιμόνως;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Πότερον εἰ τὴν κεφαλὴν μόνον κνησιῷ, ἢ ἔτι τί E
σε ἐρωτῶ; ὅρα, ὦ Καλλίκλεις, τί ἀποκρινεῖ, ἐάν τίς σε
τὰ ἐχόμενα τούτοις ἐφεξῆς ἅπαντα ἐρωτᾷ. καὶ τούτων
τοιούτων ὄντων κεφάλαιον, ὁ τῶν κιναίδων βίος, οὗτος
οὐ δεινὸς καὶ αἰσχρὸς καὶ ἄθλιος; ἢ τούτους τολμήσεις 104
λέγειν εὐδαίμονας εἶναι, ἐὰν ἀφθόνως ἔχωσιν ὧν δέονται;

---

10 et 11. τεθνάμεν a. — 10. ὅπερ om. 𝔛ΓΔΦBCEFW. — 12. ἡμῶν a. — ᾧ αἱ ἐπιθυμίαι ab. — 14. ἄνω καὶ κάτω a. — 16. πειστικὸν a. — 17. οὗ ἐπιθυμίαι a. — 18. εἰσί, διὰ τὸ Heindorfius. Sed vid. Voegelinus p. 243. — 25. ἀπήκασε (pr. W) b. — 28. ἐνδείξασθαι a. — 29. μεταθέσθαι καὶ ἀντὶ Vbc. — 32. μετατίθεσθαι 𝔛ΔΣΤΦ BCFIVW et pr. E. — 33. ἂν καὶ] κἂν Γ, εἰ C et rc. BF: om. 𝔛ΔΦBIW, ἂν om. pr. E, καὶ om. EF. — 39. δυεῖν (cum T et corr. W) bc.

3. καὶ post σαθρά om. 𝔛ΔΦBCFI et pr. ΓE. — καὶ ante νύκτα om. a. — 5. ἑκατέρῳ Vbc. — 10. οὐκ ἔστιν a. — 12. πληρώσηται a. — 24. πληροῦν Stephanus. — 27. ψωριῶντα a. — 39. κνησιῷ cum Bekkero c: κνησιοῖ cum libris a. — 41. καὶ τὸ τούτων auctore Buttmanno post Heindorfium c. — 42. κεφαλαίων 𝔛ΔΦBCEFIW et corr. V, κεφαλαιότατον fortasse Antiatticista p. 104. Bekk. — 43. ἢ καὶ τούτους ab.

ΚΑΛ. Οὐκ αἰσχύνει εἰς τοιαῦτα ἄγων, ὦ Σώκρατες, τοὺς λόγους;

ΣΩ. Ἦ γὰρ ἐγὼ ἄγω ἐνταῦθα, ὦ γενναῖε, ἢ ἐκεῖνος ὃς ἂν φῇ ἀνέδην οὕτω τοὺς χαίροντας, ὅπως ἂν χαίρω-
495 σιν, εὐδαίμονας εἶναι, καὶ μὴ διορίζηται τῶν ἡδονῶν ὁποῖαι ἀγαθαὶ καὶ κακαί; ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν λέγε, πότερον φῂς εἶναι τὸ αὐτὸ ἡδὺ καὶ ἀγαθόν, ἢ εἶναί τι τῶν ἡδέων ὃ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν;

ΚΑΛ. Ἵνα δή μοι μὴ ἀνομολογούμενος ᾖ ὁ λόγος, ἐὰν ἕτερον φήσω εἶναι, τὸ αὐτό φημι εἶναι.

ΣΩ. Διαφθείρεις, ὦ Καλλίκλεις, τοὺς πρώτους λόγους, καὶ οὐκ ἂν ἔτι μετ' ἐμοῦ ἱκανῶς τὰ ὄντα ἐξετάζοις, εἴπερ παρὰ τὰ δοκοῦντα σαυτῷ ἐρεῖς.

B ΚΑΛ. Καὶ γὰρ σύ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν ὀρθῶς ποιῶ οὔτ' ἐγώ, εἴπερ ποιῶ τοῦτο, οὔτε σύ. ἀλλ', ὦ μακάριε, ἄθρει μὴ οὐ τοῦτο ᾖ τὸ ἀγαθόν, τὸ πάντως χαίρειν· ταῦτά τε γὰρ τὰ νῦν δὴ
301 αἰνιχθέντα πολλὰ καὶ αἰσχρὰ φαίνεται συμβαίνοντα, εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ ἄλλα πολλά.

ΚΑΛ. Ὡς σύ γε οἴει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Σὺ δὲ τῷ ὄντι, ὦ Καλλίκλεις, ταῦτα ἰσχυρίζει;

105 ΚΑΛ. Ἔγωγε.

C L. ΣΩ. Ἐπιχειρῶμεν ἄρα τῷ λόγῳ ὡς σοῦ σπουδάζοντος;

ΚΑΛ. Πάνυ γε σφόδρα.

ΣΩ. Ἴθι δή μοι, ἐπειδὴ οὕτω δοκεῖ, διελοῦ τάδε. ἐπιστήμην που καλεῖς τι;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐ καὶ ἀνδρείαν νῦν δὴ ἔλεγές τινα εἶναι μετὰ ἐπιστήμης;

ΚΑΛ. Ἔλεγον γάρ.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὡς ἑτέραν τὴν ἀνδρείαν τῆς ἐπιστήμης δύο ταῦτα ἔλεγες;

ΚΑΛ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡδονὴν καὶ ἐπιστήμην ταὐτὸν ἢ ἕτερον;

D ΚΑΛ. Ἕτερον δήπου, ὦ σοφώτατε σύ.

ΣΩ. Ἦ καὶ ἀνδρείαν ἑτέραν ἡδονῆς;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Φέρε δὴ ὅπως μεμνησόμεθα ταῦτα, ὅτι Καλλικλῆς ἔφη ὁ Ἀχαρνεὺς ἡδὺ μὲν καὶ ἀγαθὸν ταὐτὸν εἶναι, ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀνδρείαν καὶ ἀλλήλων καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἕτερον.

ΚΑΛ. Σωκράτης δέ γε ἡμῖν ὁ Ἀλωπεκῆθεν οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα. ἢ ὁμολογεῖ;

E
106 ΣΩ. Οὐχ ὁμολογεῖ· οἶμαι δέ γε οὐδὲ Καλλικλῆς, ὅταν αὐτὸς αὐτὸν θεάσηται ὀρθῶς. εἰπὲ γάρ μοι, τοὺς εὖ πράττοντας τοῖς κακῶς πράττουσιν οὐ τοὐναντίον ἡγεῖ πάθος πεπονθέναι;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν, εἴπερ ἐναντία ἐστὶ ταῦτα ἀλλήλοις, ἀνάγκη περὶ αὐτῶν ἔχειν ὥσπερ περὶ ὑγιείας ἔχει καὶ νόσου; οὐ γὰρ ἅμα δήπου ὑγιαίνει τε καὶ νοσεῖ ὁ ἄνθρωπος, οὐδὲ ἅμα ἀπαλλάττεται ὑγιείας τε καὶ νόσου.

ΚΑΛ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Οἷον περὶ ὅτου βούλει τοῦ σώματος ἀπολαβὼν σκόπει. νοσεῖ που ἄνθρωπος ὀφθαλμούς, ᾧ ὄνομα 496
ὀφθαλμία;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐ δήπου καὶ ὑγιαίνει γε ἅμα τοὺς αὐτούς;

ΚΑΛ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν.

ΣΩ. Τί δέ; ὅταν τῆς ὀφθαλμίας ἀπαλλάττηται, ἆρα τότε καὶ τῆς ὑγιείας ἀπαλλάττεται τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τελευτῶν ἅμα ἀμφοτέρων ἀπήλλακται;

ΚΑΛ. Ἥκιστά γε.

ΣΩ. Θαυμάσιον γάρ, οἶμαι, καὶ ἄλογον γίγνεται. ἢ γάρ;

ΚΑΛ. Σφόδρα γε. B

ΣΩ. Ἀλλ' ἐν μέρει, οἶμαι, ἑκάτερον καὶ λαμβάνει καὶ ἀπολλύει;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἰσχὺν καὶ ἀσθένειαν ὡσαύτως; 107

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τάχος καὶ βραδυτῆτα;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἦ καὶ τἀγαθὰ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τἀναντία τούτων, κακά τε καὶ ἀθλιότητα, ἐν μέρει λαμβάνει καὶ ἐν μέρει ἀπαλλάττεται ἑκατέρου;

ΚΑΛ. Πάντως δήπου.

ΣΩ. Ἐὰν εὕρωμεν ἄρα ἅττα ὧν ἅμα τε ἀπαλλάττεται C
ἄνθρωπος καὶ ἅμα ἔχει, δῆλον ὅτι ταῦτά γε οὐκ ἂν εἴη τό τε ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ὁμολογοῦμεν ταῦτα; Καὶ εὖ μάλα σκεψάμενος ἀποκρίνου.

ΚΑΛ. Ἀλλ' ὑπερφυῶς ὡς ὁμολογῶ.

LI. ΣΩ. Ἴθι δὴ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν ὡμολογημένα. τὸ πεινῆν ἔλεγες πότερον ἡδὺ ἢ ἀνιαρὸν εἶναι; αὐτὸ λέγω τὸ πεινῆν.

ΚΑΛ. Ἀνιαρὸν ἔγωγε· τὸ μέντοι πεινῶντα ἐσθίειν ἡδύ.

ΣΩ. Μανθάνω· ἀλλ' οὖν τό γε πεινῆν αὐτὸ ἀνιαρόν. D
ἢ οὐχί;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ διψῆν;

ΚΑΛ. Σφόδρα γε.

---

1. ὦ Σώκρατες post λόγους ponit a. — 4. ἀναίδην a. — 6. ὁποῖαι αἱ ἀγαθαὶ a. — 26. ἐπειδή σοι οὕτω a. — 27. που om. a. — 29. 32. 37. 41. ἀνδρίαν a b. — 32. ἕτερον ὂν τὴν auctore Heindorfio b. — 40. ὁ om. Χ Γ Δ Φ B C E F I V W. — 42. ἕτερον· Σωκράτης - - - ὁμολογεῖ; ΚΑΛ. Οὐχ ὁμολογεῖ. ΣΩ. Οἶμαι a b.

10. ὁ ἄνθρωπος Φ, ἄνθρωπος Bekkerus. — 23. ἀπολύει a. — 29. τὰ ἀγαθὰ a. — 34. ὁ ἄνθρωπος Φ, ἄνθρωπος cum Bekkero c. — 37. ὡς om. a. — 41. Τὸ μέν τοι πεινῶντα ἐσθίειν, ἡδύ Socrati tribuit a. — ἡδύ. ΣΩ. Μανθάνω cum Astio c: ἡδύ; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Μανθάνω a, ἡδύ. ΣΩ. Καὶ ἐγὼ μανθάνω b.

108 ΣΩ. Πότερον οὖν ἔτι πλείω ἐρωτῶ, ἢ ὁμολογεῖς ἅπασαν ἔνδειαν καὶ ἐπιθυμίαν ἀνιαρὸν εἶναι;

ΚΑΛ. Ὁμολογῶ, ἀλλὰ μὴ ἐρώτα.

ΣΩ. Εἶεν. διψῶντα δὲ δὴ πίνειν ἄλλο τι ἢ ἡδὺ φῂς εἶναι;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτου οὗ λέγεις τὸ μὲν διψῶντα λυπούμενον δήπου ἐστίν;

E ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ πίνειν πλήρωσίς τε τῆς ἐνδείας καὶ ἡδονή;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τὸ πίνειν χαίρειν λέγεις;

ΚΑΛ. Μάλιστα.

ΣΩ. Διψῶντά γε;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Λυπούμενον;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Αἰσθάνει οὖν τὸ συμβαῖνον, ὅτι λυπούμενον χαίρειν λέγεις ἅμα, ὅταν διψῶντα πίνειν λέγῃς; ἢ οὐχ ἅμα τοῦτο γίγνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον εἴτε ψυχῆς εἴτε σώματος βούλει; οὐδὲν γάρ, οἶμαι, διαφέρει. ἔστι ταῦτα ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Ἔστιν.

109 ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εὖ γε πράττοντα κακῶς πράττειν ἅμα ἀδύνατον ἔφης εἶναι.

ΚΑΛ. Φημὶ γάρ.

497 ΣΩ. Ἀνιώμενον δέ γε χαίρειν δυνατὸν ὡμολόγηκας.

ΚΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ χαίρειν ἐστὶν εὖ πράττειν οὐδὲ τὸ ἀνιᾶσθαι κακῶς, ὥστε ἕτερον γίγνεται τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ.

ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ἅττα σοφίζει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οἶσθα, ἀλλὰ ἀκκίζει, ὦ Καλλίκλεις. καὶ πρόϊθί γε ἔτι εἰς τὸ ἔμπροσθεν, [ὅτι ἔχων ληρεῖς,] ἵνα εἰδῇς ὡς σοφὸς ὤν με νουθετεῖς. οὐχ ἅμα διψῶν τε ἕκαστος ἡμῶν
B πέπαυται καὶ ἅμα ἡδόμενος διὰ τοῦ πίνειν;

ΚΑΛ. Οὐκ οἶδα ὅ τι λέγεις.

ΓΟΡ. Μηδαμῶς, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλ' ἀποκρίνου καὶ ἡμῶν ἕνεκα, ἵνα περανθῶσιν οἱ λόγοι.

ΚΑΛ. Ἀλλ' ἀεὶ τοιοῦτός ἐστι Σωκράτης, ὦ Γοργία· σμικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια ἀνερωτᾷ καὶ ἐξελέγχει.

ΓΟΡ. Ἀλλὰ τί σοὶ διαφέρει; πάντως οὐ σὴ αὕτη ἡ τιμή, ὦ Καλλίκλεις· ἀλλ' ὑπόσχες Σωκράτει ἐξελέγξαι ὅπως ἂν βούληται.

C ΚΑΛ. Ἐρώτα δὴ σὺ τὰ σμικρά τε καὶ στενὰ ταῦτα, ἐπείπερ Γοργίᾳ δοκεῖ οὕτως.

110 LII. ΣΩ. Εὐδαίμων εἶ, ὦ Καλλίκλεις, ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι πρὶν τὰ σμικρά· ἐγὼ δ' οὐκ ᾤμην θεμιτὸν εἶναι. ὅθεν οὖν ἀπέλιπες, ἀποκρίνου, εἰ οὐχ ἅμα παύεται διψῶν ἕκαστος ἡμῶν καὶ ἡδόμενος.

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πεινῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν ἅμα παύεται;

ΚΑΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τῶν λυπῶν καὶ τῶν ἡδονῶν ἅμα παύεται;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν οὐχ ἅμα D
παύεται, ὡς σὺ ὡμολόγεις· νῦν δὲ οὐχ ὁμολογεῖς;

ΚΑΛ. Ἔγωγε, τί οὖν δή;

ΣΩ. Ὅτι οὐ ταὐτὰ γίγνεται, ὦ φίλε, τἀγαθὰ τοῖς ἡδέσιν οὐδὲ τὰ κακὰ τοῖς ἀνιαροῖς. τῶν μὲν γὰρ ἅμα
παύεται, τῶν δὲ οὔ, ὡς ἑτέρων ὄντων. πῶς οὖν ταὐτὰ 302
ἂν εἴη τὰ ἡδέα τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τὰ ἀνιαρὰ τοῖς κακοῖς; Ἐὰν δὲ βούλῃ, καὶ τῇδ' ἐπίσκεψαι· οἶμαι γάρ σοι οὐδὲ
ταύτῃ ὁμολογεῖσθαι. ἄθρει δέ· τοὺς ἀγαθοὺς οὐχὶ ἀγα- E
θῶν παρουσίᾳ ἀγαθοὺς καλεῖς, ὥσπερ τοὺς καλοὺς οἷς ἂν κάλλος παρῇ;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἀγαθοὺς ἄνδρας καλεῖς τοὺς ἄφρονας 111
καὶ δειλούς; οὐ γὰρ ἄρτι γε, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρείους καὶ φρονίμους ἔλεγες. ἢ οὐ τούτους ἀγαθοὺς καλεῖς;

ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί δέ; παῖδα ἀνόητον χαίροντα ἤδη εἶδες;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἄνδρα δὲ οὔπω εἶδες ἀνόητον χαίροντα;

ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε. ἀλλὰ τί τοῦτο;

ΣΩ. Οὐδέν· ἀλλ' ἀποκρίνου.

ΚΑΛ. Εἶδον.

ΣΩ. Τί δέ; νοῦν ἔχοντα λυπούμενον καὶ χαίροντα; 498

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Πότεροι δὲ μᾶλλον χαίρουσι καὶ λυποῦνται, οἱ φρόνιμοι ἢ οἱ ἄφρονες;

ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε οὐ πολύ τι διαφέρειν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ τοῦτο. ἐν πολέμῳ δὲ ἤδη εἶδες ἄνδρα δειλόν;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τί οὖν; ἀπιόντων τῶν πολεμίων πότεροί σοι ἐδόκουν μᾶλλον χαίρειν, οἱ δειλοὶ ἢ οἱ ἀνδρεῖοι;

ΚΑΛ. Ἀμφότεροι ἔμοιγε μᾶλλον· εἰ δὲ μή, παραπλη-
σίως γε. B

ΣΩ. Οὐδὲν διαφέρει. χαίρουσι δ' οὖν καὶ οἱ δειλοί;

ΚΑΛ. Σφόδρα γε. 112

ΣΩ. Καὶ οἱ ἄφρονες, ὡς ἔοικεν.

ΚΑΛ. Ναί.

---

4. ἢ om. Bekkerus. — 14. ΣΩ. Διψῶντά γε, φῂς λυπούμενον; ΚΑΛ. Ναί a. — 25. ἔφης] Malim φῄς. Vid. ad 466 E. Ast. — 33. τοὔμπροσθεν Γbc. — Verba ὅ τι ἔχων ληρεῖς hoc loco inepta Heindorfius apte substituit illis ὅ τι λέγεις v. 36. — 40. μικρὰ a. — 42. Σωκράτη a. — 47. μεγάλα γε μεμύησαι a.

1. ἀπέλειπες a. — 5. καὶ ἡδονῶν om. a. — 16. κακοῖσιν ab. — 18. δέ] δή a. — 22. δέ] δαί b. — τοὺς ante ἄφρονας om. a.

ΣΩ. Προσιόντων δὲ οἱ δειλοὶ μόνον λυποῦνται ἢ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι;

ΚΑΛ. Ἀμφότεροι.

ΣΩ. Ἆρα ὁμοίως;

ΚΑΛ. Μᾶλλον ἴσως οἱ δειλοί.

ΣΩ. Ἀπιόντων δ᾽ οὐ μᾶλλον χαίρουσιν;

ΚΑΛ. Ἴσως.

ΣΩ. Οὐκοῦν λυποῦνται μὲν καὶ χαίρουσι καὶ οἱ ἄφρονες καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι παρα-
C πλησίως, ὡς σὺ φῄς, μᾶλλον δὲ οἱ δειλοὶ τῶν ἀνδρείων;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οἵ γε φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι ἀγαθοί, οἱ δὲ δειλοὶ καὶ ἄφρονες κακοί;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Παραπλησίως ἄρα χαίρουσι καὶ λυποῦνται οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοί;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν παραπλησίως εἰσὶν ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ οἱ ἀγαθοί τε καὶ οἱ κακοί; ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀγαθοὶ καὶ κακοί εἰσιν οἱ κακοί;

D **LIII.** ΚΑΛ. Ἀλλὰ μὰ Δί᾽ οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι λέγεις.

113 ΣΩ. Οὐκ οἶσθ᾽ ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθῶν φῂς παρουσίᾳ εἶναι ἀγαθούς, κακοὺς δὲ κακῶν; τὰ δὲ ἀγαθὰ εἶναι τὰς ἡδονάς, κακὰ δὲ τὰς ἀνίας;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῖς χαίρουσι πάρεστι τἀγαθά, αἱ ἡδοναί, εἴπερ χαίρουσιν;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθῶν παρόντων ἀγαθοί εἰσιν οἱ χαίροντες;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; τοῖς ἀνιωμένοις οὐ πάρεστι τὰ κακά, αἱ λῦπαι;

ΚΑΛ. Πάρεστιν.

E ΣΩ. Κακῶν δέ γε παρουσίᾳ φῂς σὺ εἶναι κακοὺς τοὺς κακούς. ἢ οὐκέτι φῄς;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀγαθοὶ ἄρα οἳ ἂν χαίρωσι, κακοὶ δὲ οἳ ἂν ἀνιῶνται;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἳ μέν γε μᾶλλον μᾶλλον, οἳ δ᾽ ἧττον ἧττον, οἳ δὲ παραπλησίως παραπλησίως;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν φῂς παραπλησίως χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι τοὺς φρονίμους καὶ τοὺς ἄφρονας καὶ τοὺς δειλοὺς καὶ τοὺς ἀνδρείους, ἢ καὶ μᾶλλον ἔτι τοὺς δειλούς;

114 ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Συλλόγισαι δὴ κοινῇ μετ᾽ ἐμοῦ, τί ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τῶν ὡμολογημένων· καὶ δὶς γάρ τοι καὶ τρίς φασι
καλὸν εἶναι τὰ καλὰ λέγειν τε καὶ ἐπισκοπεῖσθαι. Ἀγα- 499
θὸν μὲν εἶναι τὸν φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖόν φαμεν. ἢ γάρ;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Κακὸν δὲ τὸν ἄφρονα καὶ δειλόν;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀγαθὸν δὲ αὖ τὸν χαίροντα;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Κακὸν δὲ τὸν ἀνιώμενον;

ΚΑΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἀνιᾶσθαι δὲ καὶ χαίρειν τὸν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὁμοίως, ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον τὸν κακόν;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁμοίως γίγνεται κακὸς καὶ ἀγαθὸς τῷ
ἀγαθῷ ἢ καὶ μᾶλλον ἀγαθὸς ὁ κακός; οὐ ταῦτα συμβαί- B
νει καὶ τὰ πρότερα ἐκεῖνα, ἐάν τις ταὐτὰ φῇ ἡδέα τε καὶ ἀγαθὰ εἶναι; οὐ ταῦτα ἀνάγκη, ὦ Καλλίκλεις;

LIV. ΚΑΛ. Πάλαι τοί σου ἀκροῶμαι, ὦ Σώκρατες, καθομολογῶν, ἐνθυμούμενος ὅτι, κἂν παίζων τίς σοι ἐνδῷ ὁτιοῦν, τούτου ἄσμενος ἔχῃ ὥσπερ τὰ μειράκια. ὡς δὴ
σὺ οἴει ἐμὲ ἢ καὶ ἄλλον ὁντινοῦν ἀνθρώπων οὐχ ἡγεῖ- 115
σθαι τὰς μὲν βελτίους ἡδονάς, τὰς δὲ χείρους.

ΣΩ. Ἰοὺ ἰού, ὦ Καλλίκλεις, ὡς πανοῦργος εἶ, καί
μοι ὥσπερ παιδὶ χρῇ, τοτὲ μὲν αὖ φάσκων οὕτως ἔχειν, C
τοτὲ δὲ ἑτέρως, ἐξαπατῶν με. καίτοι οὐκ ᾤμην γε κατ᾽ ἀρχὰς ὑπὸ σοῦ ἑκόντος εἶναι ἐξαπατηθήσεσθαι, ὡς ὄντος φίλου· νῦν δὲ ἐψεύσθην, καὶ ὡς ἔοικεν ἀνάγκη μοι κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν καὶ τοῦτο δέχεσθαι τὸ διδόμενον παρὰ σοῦ. ἔστι δὲ δή, ὡς ἔοικεν, ὃ νῦν λέγεις, ὅτι ἡδοναί τινές εἰσιν αἱ μὲν ἀγαθαί, αἱ δὲ κακαί. ἢ γάρ;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν ἀγαθαὶ μὲν αἱ ὠφέλιμοι, κακαὶ δὲ αἱ D
βλαβεραί;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὠφέλιμοι δέ γε αἱ ἀγαθόν τι ποιοῦσαι, κακαὶ δὲ αἱ κακόν τι;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν τὰς τοιάσδε λέγεις, οἷον κατὰ τὸ σῶμα ἃς νῦν δὴ ἐλέγομεν ἐν τῷ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἡδονάς· εἰ ἄρα τούτων αἱ μὲν ὑγίειαν ποιοῦσιν ἐν τῷ σώματι ἢ ἰσχὺν ἢ ἄλλην τινὰ ἀρετὴν τοῦ σώματος, αὗται μὲν ἀγαθαί, αἱ δὲ τἀναντία τούτων κακαί;

ΚΑΛ. Πάνυ γε. 116

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ λῦπαι ὡσαύτως αἱ μὲν χρησταί εἰ- E
σιν, αἱ δὲ πονηραί;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

---

12. καὶ οἱ ἀνδρεῖοι a. — 19. οἱ post καὶ om. a. — 19. μᾶλλον ἀγαθοὶ auctore Routhio c: μᾶλλον ἀγαθοὶ οἱ ἀγαθοὶ a, μᾶλλον ἀγαθοὶ [οἱ ἀγαθοὶ] b. — 26. τὰ ἀγαθὰ a. — 41. 42. Οἳ - οἳ - οἳ Heindorfius: Οἱ - οἱ - οἱ abc.
19. το[ὶ] τί a. — 22. ὁντιναοῦν a. — 24. αὖ] ταῦτα ab. — 42. ποιοῦσαι a.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας καὶ αἱρετέον ἐστὶ καὶ πρακτέον;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὰς δὲ πονηρὰς οὔ;

ΚΑΛ. Δῆλον δή.

ΣΩ. Ἕνεκα γάρ που τῶν ἀγαθῶν ἅπαντα ἡμῖν ἔδοξε πρακτέον εἶναι, εἰ μνημονεύεις, ἐμοί τε καὶ Πώλῳ. ἆρα καὶ σοὶ συνδοκεῖ οὕτω, τέλος εἶναι ἁπασῶν τῶν πράξεων τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐκείνου ἕνεκεν δεῖν πάντα τἆλλα πράτ- [500] [303] τεσθαι, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο τῶν ἄλλων; σύμψηφος ἡμῖν εἶ καὶ σὺ ἐκ τρίτων;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τῶν ἀγαθῶν ἄρα ἕνεκα δεῖ καὶ τἆλλα καὶ τὰ ἡδέα πράττειν, ἀλλ' οὐ τἀγαθὰ τῶν ἡδέων.

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν παντὸς ἀνδρός ἐστιν ἐκλέξασθαι ποῖα ἀγαθὰ τῶν ἡδέων ἐστὶ καὶ ὁποῖα κακά, ἢ τεχνικοῦ δεῖ εἰς ἕκαστον;

ΚΑΛ. Τεχνικοῦ.

LV. ΣΩ. Ἀναμνησθῶμεν δὴ ὧν αὖ ἐγὼ πρὸς Πῶ- [117] λον καὶ Γοργίαν ἐτύγχανον λέγων. ἔλεγον γάρ, εἰ μνη- [B] μονεύεις, ὅτι εἶεν παρασκευαὶ αἱ μὲν μέχρι ἡδονῆς, αὐτὸ τοῦτο μόνον παρασκευάζουσαι, ἀγνοοῦσαι δὲ τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον, αἱ δὲ γιγνώσκουσαι ὅ τι τε ἀγαθὸν καὶ ὅ τι κακόν· καὶ ἐτίθην τῶν μὲν περὶ τὰς ἡδονὰς τὴν μαγειρικὴν ἐμπειρίαν, ἀλλ' οὐ τέχνην, τῶν δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἰατρικὴν τέχνην. καὶ πρὸς φιλίου, ὦ Καλλίκλεις, μήτε αὐτὸς οἴου δεῖν πρὸς ἐμὲ παίζειν μηδ' ὅ τι ἂν τύχῃς παρὰ τὰ δοκοῦντα ἀποκρίνου, μήτ' αὖ τὰ παρ' ἐμοῦ οὕ- [C] τως ἀποδέχου ὡς παίζοντος· ὁρᾷς γὰρ ὅτι περὶ τούτου εἰσὶν ἡμῖν οἱ λόγοι, οὗ τί ἂν μᾶλλον σπουδάσειέ τις καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχων ἄνθρωπος, ἢ τοῦτο, ὅντινα χρὴ τρόπον ζῆν, πότερον ἐπὶ ὃν σὺ παρακαλεῖς ἐμέ, τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ ταῦτα πράττοντα, λέγοντά τε ἐν τῷ δήμῳ καὶ ῥητορικὴν ἀσκοῦντα καὶ πολιτευόμενον τοῦτον τὸν τρόπον ὃν ὑμεῖς νῦν πολιτεύεσθε, ἢ ἐπὶ τόνδε τὸν βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ τί ποτ' ἐστὶν οὗτος ἐκείνου διαφέρων. ἴσως οὖν βέλτιστόν ἐστιν, ὡς ἄρτι ἐγὼ ἐπεχείρησα, διαι- [D] ρεῖσθαι, διελομένους δὲ καὶ ὁμολογήσαντας ἀλλήλοις, εἰ [118] ἔστι τούτω διττὼ τὼ βίω, σκέψασθαι τί τε διαφέρετον ἀλλήλοιν καὶ ὁπότερον βιωτέον αὐτοῖν. ἴσως οὖν οὔπω οἶσθα τί λέγω.

ΚΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγώ σοι σαφέστερον ἐρῶ. ἐπειδὴ ὡμολογήκαμεν ἐγώ τε καὶ σὺ εἶναι μέν τι ἀγαθόν, εἶναι δέ τι ἡδύ, ἕτερον δὲ τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ, ἑκατέρου δὲ αὐτοῖν μελέτην τινὰ εἶναι καὶ παρασκευὴν τῆς κτήσεως, τὴν μὲν τοῦ ἡδέος θήραν, τὴν δὲ τοῦ ἀγαθοῦ — αὐτὸ δέ μοι τοῦτο [E] πρῶτον ἢ σύμφαθι ἢ μή· σύμφῃς;

ΚΑΛ. Οὕτω φημί.

LVI. ΣΩ. Ἴθι δή, ἃ καὶ πρὸς τούσδε ἐγὼ ἔλεγον διομολόγησαί μοι, εἰ ἄρα σοι ἔδοξα τότε ἀληθῆ λέγειν. ἔλεγον δέ που ὅτι ἡ μὲν ὀψοποιικὴ οὔ μοι δοκεῖ τέχνη εἶναι ἀλλ' ἐμπειρία, ἡ δ' ἰατρική, λέγων ὅτι ἡ μὲν τούτου [501] οὗ θεραπεύει καὶ τὴν φύσιν ἔσκεπται καὶ τὴν αἰτίαν ὧν πράττει, καὶ λόγον ἔχει τούτων ἑκάστου δοῦναι, ἡ ἰατρική· ἡ δ' ἑτέρα τῆς ἡδονῆς, πρὸς ἣν ἡ θεραπεία αὐτῇ ἐστιν ἅπασα, κομιδῇ ἀτέχνως ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται, οὔτε τι τὴν φύσιν σκεψαμένη τῆς ἡδονῆς οὔτε τὴν αἰτίαν, ἀλόγως τε παντάπασιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν διαριθμησαμένη, τριβὴ καὶ ἐμπειρία, μνήμην μόνον σωζομένη τοῦ εἰωθό- [119] τος γίγνεσθαι, ᾧ δὴ καὶ πορίζεται τὰς ἡδονάς. ταῦτ' οὖν [B] πρῶτον σκόπει εἰ δοκεῖ σοι ἱκανῶς λέγεσθαι, καὶ εἶναί τινες καὶ περὶ ψυχὴν τοιαῦται ἄλλαι πραγματεῖαι, αἱ μὲν τεχνικαί, προμήθειάν τινα ἔχουσαι τοῦ βελτίστου περὶ τὴν ψυχήν, αἱ δὲ τούτου μὲν ὀλιγωροῦσαι, ἐσκεμμέναι δ' αὖ, ὥσπερ ἐκεῖ, τὴν ἡδονὴν μόνον τῆς ψυχῆς, τίνα ἂν αὐτῇ τρόπον γίγνοιτο, ἥτις δὲ ἢ βελτίων ἢ χείρων τῶν ἡδονῶν, οὔτε σκοπούμεναι, οὔτε μέλον αὐταῖς ἄλλο ἢ χαρίζεσθαι μόνον, εἴτε βέλτιον εἴτε χεῖρον. ἐμοὶ μὲν γάρ, ὦ Καλλί- [C] κλεις, δοκοῦσί τε εἶναι, καὶ ἔγωγέ φημι τὸ τοιοῦτον κολακείαν εἶναι καὶ περὶ σῶμα καὶ περὶ ψυχὴν καὶ περὶ ἄλλο ὅτου ἄν τις τὴν ἡδονὴν θεραπεύῃ ἀσκέπτως ἔχων τοῦ ἀμείνονός τε καὶ τοῦ χείρονος· σὺ δὲ δὴ πότερον συγκατατίθεσαι ἡμῖν περὶ τούτων τὴν αὐτὴν δόξαν ἢ ἀντίφῃς;

ΚΑΛ. Οὐκ ἔγωγε, ἀλλὰ συγχωρῶ, ἵνα σοι καὶ περανθῇ ὁ λόγος καὶ Γοργίᾳ τῷδε χαρίσωμαι.

ΣΩ. Πότερον δὲ περὶ μὲν μίαν ψυχὴν ἔστι τοῦτο, περὶ [D] δὲ δύο καὶ πολλὰς οὐκ ἔστιν;

ΚΑΛ. Οὔκ, ἀλλὰ καὶ περὶ δύο καὶ περὶ πολλάς.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀθρόαις ἅμα χαρίζεσθαι ἔστι μηδὲν [120] σκοπούμενον τὸ βέλτιστον;

ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε.

LVII. ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν αἵτινές εἰσιν αἱ ἐπιτηδεύσεις αἱ τοῦτο ποιοῦσαι; Μᾶλλον δέ, εἰ βούλει, ἐμοῦ ἐρωτῶντος, ἣ μὲν ἄν σοι δοκῇ τούτων εἶναι, φάθι, ἣ δ' ἂν μή, μὴ φάθι. πρῶτον δὲ σκεψώμεθα τὴν αὐλητικήν. οὐ δοκεῖ σοι τοιαύτη τις εἶναι, ὦ Καλλίκλεις, τὴν ἡδονὴν [E] ἡμῶν μόνον διώκειν, ἄλλο δ' οὐδὲν φροντίζειν;

ΚΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αἱ τοιαίδε ἅπασαι, οἷον ἡ κιθαριστικὴ ἡ ἐν τοῖς ἀγῶσιν;

---

9. ἕνεκα a. — 22. μέχρις a. — 25. ἐτίθουν a. — 26. ἐμπειρίαν 𝔛 Δ Σ Τ: κατὰ τὸ σῶμα ἐμπειρίαν ab. [κατὰ τὸ σῶμα] ἐμπειρίαν c. — 28. τύχοις a. — 29. αὖ τὰ αὐτὰ a. — 31. ἡμῖν εἰσὶν a. — 40. τὼ om. a.

2. δέ] δή ab. — 3. ἢ μή· σύμφῃς auctore Heindorfio c: ἢ μὴ συμφῇς ab. — 7. ὀψοποιητικὴ a. — 13. ἄλογός cum Ficino post Findeisenium et Heindorfium c. Sed v. Voegelinus p. 245. — 15. τριβῇ 𝔛 Γ Ξ Σ Τ Φ B C I V W, ἐμπειρίᾳ 𝔛 B V. Sed cfr. 463 B. — μνήμῃ ab. — 21. αὐτῇ a. — 22. δὲ ἡ βελτίων a. — 29. ἀντιφῄς ab. — 35. μὴ δὲ 𝔛 Δ Σ Τ Φ B C F W et pr. E, μὴ I V.

ΚΑΛ. Ναί.
ΣΩ. Τί δὲ ἡ τῶν χορῶν διδασκαλία καὶ ἡ τῶν διθυ-
ράμβων ποίησις οὐ τοιαύτη τίς σοι καταφαίνεται; ἢ ἡγεῖ
τι φροντίζειν Κινησίαν τὸν Μέλητος, ὅπως ἐρεῖ τι τοι-
502 οὖτον ὅθεν ἂν οἱ ἀκούοντες βελτίους γίγνοιντο, ἢ ὅ τι
μέλλει χαριεῖσθαι τῷ ὄχλῳ τῶν θεατῶν;
ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, Κινησίου
γε πέρι.
ΣΩ. Τί δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μέλης; ἢ πρὸς τὸ βέλτι-
στον βλέπων ἐδόκει σοι κιθαρῳδεῖν; ἢ ἐκεῖνος μὲν οὐδὲ
121 πρὸς τὸ ἥδιστον; ἠνία γὰρ ᾄδων τοὺς θεατάς. ἀλλὰ δὴ
σκόπει· οὐχὶ ἥ τε κιθαρῳδικὴ δοκεῖ σοι πᾶσα καὶ ἡ τῶν
διθυράμβων ποίησις ἡδονῆς χάριν εὑρῆσθαι;
ΚΑΛ. Ἔμοιγε.
B ΣΩ. Τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστή, ἡ τῆς
τραγῳδίας ποίησις, ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε; πότερόν ἐστιν αὐτῆς
τὸ ἐπιχείρημα καὶ ἡ σπουδή, ὡς σοὶ δοκεῖ, χαρίζεσθαι
τοῖς θεαταῖς μόνον, ἢ καὶ διαμάχεσθαι, ἐάν τι αὐτοῖς
ἡδὺ μὲν ᾖ καὶ κεχαρισμένον, πονηρὸν δέ, ὅπως τοῦτο
μὲν μὴ ἐρεῖ, εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδὲς καὶ ὠφέλιμον, τοῦτο
δὲ καὶ λέξει καὶ ᾄσεται, ἐάν τε χαίρωσιν ἐάν τε μή; πο-
τέρως σοι δοκεῖ παρεσκευάσθαι ἡ τῶν τραγῳδιῶν ποίησις;
304 ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι πρὸς
C τὴν ἡδονὴν μᾶλλον ὥρμηται καὶ τὸ χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς.
ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ τοιοῦτον, ὦ Καλλίκλεις, ἔφαμεν νῦν
δὴ κολακείαν εἶναι.
ΚΑΛ. Πάνυ γε.
ΣΩ. Φέρε δή, εἴ τις περιέλοιτο τῆς ποιήσεως πάσης
τό τε μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸ μέτρον, ἄλλο τι ἢ
λόγοι γίγνονται τὸ λειπόμενον;
ΚΑΛ. Ἀνάγκη.
122 ΣΩ. Οὐκοῦν πρὸς πολὺν ὄχλον καὶ δῆμον οὗτοι λέ-
γονται οἱ λόγοι.
ΚΑΛ. Φημί.
D ΣΩ. Δημηγορία ἄρα τίς ἐστιν ἡ ποιητική.
ΚΑΛ. Φαίνεται.
ΣΩ. Οὐκοῦν ῥητορικὴ δημηγορία ἂν εἴη. ἢ οὐ ῥητο-
ρεύειν δοκοῦσί σοι οἱ ποιηταὶ ἐν τοῖς θεάτροις;
ΚΑΛ. Ἔμοιγε.
ΣΩ. Νῦν ἄρα ἡμεῖς εὑρήκαμεν ῥητορικήν τινα πρὸς
δῆμον τοιοῦτον οἷον παίδων τε ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ
ἀνδρῶν, καὶ δούλων καὶ ἐλευθέρων, ἣν οὐ πάνυ ἀγά-
μεθα· κολακικὴν γὰρ αὐτήν φαμεν εἶναι.
ΚΑΛ. Πάνυ γε.
LVIII. ΣΩ. Εἶεν. τί δὲ ἡ πρὸς τὸν Ἀθηναίων
E δῆμον ῥητορικὴ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι δή-
μους τοὺς τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν, τί ποτε ἡμῖν αὕτη
ἐστί; πότερόν σοι δοκοῦσι πρὸς τὸ βέλτιστον ἀεὶ λέγειν οἱ
ῥήτορες, τούτου στοχαζόμενοι ὅπως οἱ πολῖται ὡς βέλτιστοι
ἔσονται διὰ τοὺς αὑτῶν λόγους, ἢ καὶ οὗτοι πρὸς τὸ χα-
ρίζεσθαι τοῖς πολίταις ὡρμημένοι, καὶ ἕνεκα τοῦ ἰδίου
τοῦ αὑτῶν ὀλιγωροῦντες τοῦ κοινοῦ, ὥσπερ παισὶ προσ-
ομιλοῦσι τοῖς δήμοις, χαρίζεσθαι αὐτοῖς πειρώμενοι μόνον, 123
εἰ δέ γε βελτίους ἔσονται ἢ χείρους διὰ ταῦτα, οὐδὲν
φροντίζουσιν;
ΚΑΛ. Οὐχ ἁπλοῦν ἔτι τοῦτο ἐρωτᾷς· εἰσὶ μὲν γὰρ οἳ 503
κηδόμενοι τῶν πολιτῶν λέγουσιν ἃ λέγουσιν, εἰσὶ δὲ καὶ
οἵους σὺ λέγεις.
ΣΩ. Ἐξαρκεῖ. εἰ γὰρ καὶ τοῦτό ἐστι διπλοῦν, τὸ μὲν
ἕτερόν που τούτου κολακεία ἂν εἴη καὶ αἰσχρὰ δημηγορία,
τὸ δ' ἕτερον καλόν, τὸ παρασκευάζειν ὅπως ὡς βέλτισται
ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί, καὶ διαμάχεσθαι λέγοντα
τὰ βέλτιστα, εἴτε ἡδίω εἴτε ἀηδέστερα ἔσται τοῖς ἀκού-
ουσιν. ἀλλ' οὐ πώποτε σὺ ταύτην εἶδες τὴν ῥητορικήν· ἢ B
εἴ τινα ἔχεις τῶν ῥητόρων τοιοῦτον εἰπεῖν, τί οὐχὶ καὶ
ἐμοὶ αὐτὸν ἔφρασας τίς ἐστιν;
ΚΑΛ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔχω ἔγωγέ σοι εἰπεῖν τῶν γε
νῦν ῥητόρων οὐδένα.
ΣΩ. Τί δέ; τῶν παλαιῶν ἔχεις τινὰ εἰπεῖν δι' ὅντινα
αἰτίαν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι βελτίους γεγονέναι, ἐπειδὴ ἐκεῖνος
ἤρξατο δημηγορεῖν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ χείρους ὄντες;
ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα τίς ἐστιν οὗτος.
ΚΑΛ. Τί δέ; Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγα- C
θὸν γεγονότα καὶ Κίμωνα καὶ Μιλτιάδην καὶ Περικλέα
τουτονὶ τὸν νεωστὶ τετελευτηκότα, οὗ καὶ σὺ ἀκήκοας;
ΣΩ. Εἰ ἔστι γε, ὦ Καλλίκλεις, ἣν πρότερον σὺ ἔλεγες 124
ἀρετήν, ἀληθής, τὸ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι καὶ τὰς
αὑτοῦ καὶ τὰς τῶν ἄλλων· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλ' ὅπερ ἐν
τῷ ὑστέρῳ λόγῳ ἠναγκάσθημεν ἡμεῖς ὁμολογεῖν, ὅτι αἳ
μὲν τῶν ἐπιθυμιῶν πληρούμεναι βελτίω ποιοῦσι τὸν ἄν-
θρωπον, ταύτας μὲν ἀποτελεῖν, αἳ δὲ χείρω, μή· τοῦτο D
δὲ τέχνη τις εἶναι· τοιοῦτον ἄνδρα τούτων τινὰ γεγονέναι
ἔχεις εἰπεῖν;
ΚΑΛ. Οὐκ ἔχω ἔγωγε πῶς εἴπω.
LIX. ΣΩ. Ἀλλ' ἐὰν ζητῇς καλῶς, εὑρήσεις· ἴδωμεν δὴ
οὑτωσὶ ἀτρέμα σκοπούμενοι εἴ τις τούτων τοιοῦτος γέγονε.
φέρε γάρ, ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιστον λέγων ἃ
ἂν λέγῃ, ἄλλο τι οὐκ εἰκῇ ἐρεῖ, ἀλλ' ἀποβλέπων πρός τι;
ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες δημιουργοὶ βλέποντες πρὸς τὸ E
αὑτῶν ἔργον ἕκαστος οὐκ εἰκῇ ἐκλεγόμενος προσφέρει ἃ
προσφέρει πρὸς τὸ ἔργον τὸ αὑτοῦ, ἀλλ' ὅπως ἂν εἶδός
τι αὐτῷ σχῇ τοῦτο ὃ ἐργάζεται. οἷον εἰ βούλει ἰδεῖν τοὺς

2. δαί; Φb. — 15. δὴ om. a. — 29. ἢ om. Bekkerus. — 37. ἡ ῥητορικὴ ab.
4. αὐτῶν Baiterus: αὑτῶν abc. Vide [illegible] Crat. 429 B. — 10. τοῦτο ὃ ἐρωτᾷς a. — 16. καὶ ἀεὶ διαμάχεσθαι ab.
τα 'του
— λέγοντας B, λέγοντας ΓΦCEFW. — 35. τοῦτο BV, τοῦτο ΧΓΔΦCEFW, om. I. — 37. ἔχεις εἰπεῖν om. ΓΔΦEFW et pr. B. — 40. οὑτωσὶν c. — 42. τι ἢ οὐκ a. — 44. ἑαυτῶν ab. — ἐκλεγόμενος προσφέρει πρὸς ΧΓΔΦBCEFIVW, ἐκλεγόμενος ἃ προσφέρει πρὸς a. — 45. αὐτοῦ] αὑτῶν vel αὐτῶν ΧΓΔΣΤΦIW.

ζωγράφους, τοὺς οἰκοδόμους, τοὺς ναυπηγούς, τοὺς ἄλλους πάντας δημιουργούς, ὅντινα βούλει αὐτῶν, ὡς εἰς τάξιν τινὰ ἕκαστος ἕκαστον τίθησιν ὃ ἂν τιθῇ, καὶ προσαναγκάζει τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ πρέπον τε εἶναι καὶ ἁρμότ-
504 125 τειν, ἕως ἂν τὸ ἅπαν συστήσηται τεταγμένον τε καὶ κεκοσμημένον πρᾶγμα, καὶ οἵ τε δὴ ἄλλοι δημιουργοὶ καὶ οὓς νῦν δὴ ἐλέγομεν, οἱ περὶ τὸ σῶμα παιδοτρίβαι τε καὶ ἰατροί, κοσμοῦσί που τὸ σῶμα καὶ συντάττουσιν. ὁμολογοῦμεν οὕτω τοῦτ' ἔχειν ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Ἔστω τοῦτο οὕτως.

ΣΩ. Τάξεως ἄρα καὶ κόσμου τυχοῦσα οἰκία χρηστὴ ἂν εἴη, ἀταξίας δὲ μοχθηρά;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πλοῖον ὡσαύτως;

B ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ τὰ σώματά φαμεν τὰ ἡμέτερα;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δ' ἡ ψυχή; ἀταξίας τυχοῦσα ἔσται χρηστή, ἢ τάξεώς τε καὶ κόσμου τινός;

ΚΑΛ. Ἀνάγκη ἐκ τῶν πρόσθεν καὶ τοῦτο συνομολογεῖν.

ΣΩ. Τί οὖν ὄνομά ἐστιν ἐν τῷ σώματι τῷ ἐκ τῆς τάξεώς τε καὶ τοῦ κόσμου γιγνομένῳ;

ΚΑΛ. Ὑγίειαν καὶ ἰσχὺν ἴσως λέγεις.

C ΣΩ. Ἔγωγε. τί δὲ αὖ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐγγιγνομένῳ ἐκ τῆς τάξεως καὶ τοῦ κόσμου; πειρῶ εὑρεῖν καὶ εἰπεῖν ὥσπερ ἐκείνῳ τὸ ὄνομα.

ΚΑΛ. Τί δὲ οὐκ αὐτὸς λέγεις, ὦ Σώκρατες;

126 ΣΩ. Ἀλλ' εἴ σοι ἥδιόν ἐστιν, ἐγὼ ἐρῶ. σὺ δέ, ἂν μέν σοι δοκῶ ἐγὼ καλῶς λέγειν, φάθι· εἰ δὲ μή, ἔλεγχε καὶ μὴ ἐπίτρεπε. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ταῖς μὲν τοῦ σώματος τάξεσιν ὄνομα εἶναι ὑγιεινόν, ἐξ οὗ ἐν αὐτῷ ἡ ὑγίεια γίγνεται καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ τοῦ σώματος. ἔστι ταῦτα ἢ οὐκ ἔστιν;

D ΚΑΛ. Ἔστιν.

ΣΩ. Ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς τάξεσι καὶ κοσμήσεσι νόμιμόν τε καὶ νόμος, ὅθεν καὶ νόμιμοι γίγνονται καὶ κόσμιοι· ταῦτα δ' ἔστι δικαιοσύνη τε καὶ σωφροσύνη. φῂς ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Ἔστω.

LX. ΣΩ. Οὐκοῦν πρὸς ταῦτα βλέπων ὁ ῥήτωρ ἐκεῖνος, ὁ τεχνικός τε καὶ ἀγαθός, καὶ τοὺς λόγους προσοίσει ταῖς ψυχαῖς οὓς ἂν λέγῃ καὶ τὰς πράξεις ἁπάσας, καὶ δῶρον ἐάν τι διδῷ, δώσει, καὶ ἐάν τι ἀφαιρῆται, ἀφαιρήσεται, πρὸς τοῦτο ἀεὶ τὸν νοῦν ἔχων, ὅπως ἂν
E αὐτοῦ τοῖς πολίταις δικαιοσύνη μὲν ἐν ταῖς ψυχαῖς γίγνηται, ἀδικία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ σωφροσύνη μὲν ἐγγίγνηται, ἀκολασία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ 305
ἐγγίγνηται, κακία δὲ ἀπίῃ. συγχωρεῖς ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Συγχωρῶ.

ΣΩ. Τί γὰρ ὄφελος, ὦ Καλλίκλεις, σώματί γε κάμνοντι καὶ μοχθηρῶς διακειμένῳ σιτία πολλὰ διδόναι καὶ 127
τὰ ἥδιστα ἢ ποτὰ ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν, ὃ μὴ ὀνήσει αὐτὸ ἔσθ' ὅτε πλέον ἢ τοὐναντίον κατά γε τὸν δίκαιον λόγον καὶ ἔλαττον; ἔστι ταῦτα;

ΚΑΛ. Ἔστω. 505

ΣΩ. Οὐ γάρ, οἶμαι, λυσιτελεῖ μετὰ μοχθηρίας σώματος ζῆν ἀνθρώπῳ· ἀνάγκη γὰρ οὕτω καὶ ζῆν μοχθηρῶς. ἢ οὐχ οὕτως;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι, οἷον πεινῶντα φαγεῖν ὅσον βούλεται ἢ διψῶντα πιεῖν, ὑγιαίνοντα μὲν ἐῶσιν οἱ ἰατροὶ ὡς τὰ πολλά, κάμνοντα δέ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέποτ' ἐῶσιν ἐμπίπλασθαι ὧν ἐπιθυμεῖ; συγχωρεῖς τοῦτό γε καὶ σύ;

ΚΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Περὶ δὲ ψυχήν, ὦ ἄριστε, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; B
ἕως μὲν ἂν πονηρὰ ᾖ, ἀνόητός τε οὖσα καὶ ἀκόλαστος καὶ ἄδικος καὶ ἀνόσιος, εἴργειν αὐτὴν δεῖ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ μὴ ἐπιτρέπειν ἄλλ' ἄττα ποιεῖν ἢ ἀφ' ὧν βελτίων ἔσται; φῂς ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὕτω γάρ που αὐτῇ ἄμεινον τῇ ψυχῇ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ εἴργειν ἐστὶν ἀφ' ὧν ἐπιθυμεῖ 128
κολάζειν;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ κολάζεσθαι ἄρα τῇ ψυχῇ ἄμεινόν ἐστιν ἢ ἡ ἀκολασία, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ ᾤου.

ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ἅττα λέγεις, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἄλλον C
τινὰ ἐρώτα.

ΣΩ. Οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει ὠφελούμενος καὶ αὐτὸς τοῦτο πάσχων περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστί, κολαζόμενος.

ΚΑΛ. Οὐδέ γέ μοι μέλει οὐδὲν ὧν σὺ λέγεις, καὶ ταῦτά σοι Γοργίου χάριν ἀπεκρινάμην.

ΣΩ. Εἶεν. τί οὖν δὴ ποιήσομεν; μεταξὺ τὸν λόγον καταλύομεν;

ΚΑΛ. Αὐτὸς γνώσει.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲ τοὺς μύθους φασὶ μεταξὺ θέμις εἶναι καταλείπειν, ἀλλ' ἐπιθέντας κεφαλήν, ἵνα μὴ ἄνευ κεφα- D
λῆς περιίῃ. ἀπόκριναι οὖν καὶ τὰ λοιπά, ἵνα ἡμῖν ὁ λόγος κεφαλὴν λάβῃ.

LXI. ΚΑΛ. Ὡς βίαιος εἶ, ὦ Σώκρατες. ἐὰν δὲ

---

8. συντάσσουσιν a. — 20. ἔμπροσθεν a, πρόσθε b. — 23. γιγνομένῳ; ὑγίειαν - - λέγεις. ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Τί δὲ αὖ; τῷ a. — 27. ἐκείνῳ cum Heindorfio bc: ἐκεῖνο a. — 31. ἐμοὶ γὰρ X: ἔμοιγε abc. — 36. τάξεσί τε καὶ bc. — 40. ταῦτα αὖ βλέπων c, ταῦτα ἀεὶ βλέπων Orellius.

6. ὀνήσῃ a. — 7. ὅτε] ὅτι a. — 11. καὶ ζῆν] ζῆν καὶ a. — 14. καὶ om. a. — 36. αὐτός, τοῦτο a. — 40. καταλύωμεν IV et γρ. Ξ, καταλείψωμεν ΞΣΤ, καταλύσομεν a.

ἐμοὶ πείθῃ, ἐάσεις χαίρειν τοῦτον τὸν λόγον ἢ καὶ ἄλλῳ
τῳ διαλέξει.

ΣΩ. Τίς οὖν ἄλλος ἐθέλει; μὴ γάρ τοι ἀτελῆ γε τὸν
λόγον καταλίπωμεν.

129 ΚΑΛ. Αὐτὸς δὲ οὐκ ἂν δύναιο διελθεῖν τὸν λόγον,
ἢ λέγων κατὰ σαυτὸν ἢ ἀποκρινόμενος σαυτῷ;

E ΣΩ. Ἵνα μοι τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου γένηται, ἃ πρὸ τοῦ
δύο ἄνδρες ἔλεγον, εἷς ὢν ἱκανὸς γένωμαι. ἀτὰρ κινδυ-
νεύει ἀναγκαιότατον εἶναι οὕτως. εἰ μέντοι ποιήσομεν,
οἶμαι ἔγωγε χρῆναι πάντας ἡμᾶς φιλονείκως ἔχειν πρὸς
τὸ εἰδέναι τὸ ἀληθὲς τί ἐστι περὶ ὧν λέγομεν καὶ τί ψεῦ-
δος· κοινὸν γὰρ ἀγαθὸν ἅπασι φανερὸν γενέσθαι αὐτό.
506 δίειμι μὲν οὖν τῷ λόγῳ ἐγὼ ὡς ἄν μοι δοκῇ ἔχειν· ἐὰν
δέ τῳ ὑμῶν μὴ τὰ ὄντα δοκῶ ὁμολογεῖν ἐμαυτῷ, χρὴ
ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ ἐλέγχειν. οὐδὲ γάρ τοι ἔγωγε εἰδὼς
λέγω ἃ λέγω, ἀλλὰ ζητῶ κοινῇ μεθ᾽ ὑμῶν, ὥστε, ἄν τι
φαίνηται λέγων ὁ ἀμφισβητῶν ἐμοί, ἐγὼ πρῶτος συγχω-
ρήσομαι. λέγω μέντοι ταῦτα, εἰ δοκεῖ χρῆναι διαπεραν-
θῆναι τὸν λόγον· εἰ δὲ μὴ βούλεσθε, ἐῶμεν δὴ χαίρειν
καὶ ἀπίωμεν.

ΓΟΡ. Ἀλλ᾽ ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, χρῆναί
B πω ἀπιέναι, ἀλλὰ διεξελθεῖν σε τὸν λόγον· φαίνεται δέ
μοι καὶ τοῖς ἄλλοις δοκεῖν. βούλομαι γὰρ ἔγωγε καὶ αὐτὸς
ἀκοῦσαί σου αὐτοῦ διιόντος τὰ ἐπίλοιπα.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δή, ὦ Γοργία, καὶ αὐτὸς ἡδέως μὲν
130 ἂν Καλλικλεῖ τούτῳ ἔτι διελεγόμην, ἕως αὐτῷ τὴν τοῦ
Ἀμφίονος ἀπέδωκα ῥῆσιν ἀντὶ τῆς τοῦ Ζήθου· ἐπειδὴ
δὲ σύ, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἐθέλεις συνδιαπερᾶναι τὸν λό-
γον, ἀλλ᾽ οὖν ἐμοῦ γε ἀκούων ἐπιλαμβάνου, ἐάν τί σοι
C δοκῶ μὴ καλῶς λέγειν. καί με ἐὰν ἐξελέγξῃς, οὐκ ἀχθε-
σθήσομαί σοι ὥσπερ σὺ ἐμοί, ἀλλὰ μέγιστος εὐεργέτης
παρ᾽ ἐμοὶ ἀναγεγράψει.

ΚΑΛ. Λέγε, ὦ ᾽γαθέ, αὐτὸς καὶ πέραινε.

LXII. ΣΩ. Ἄκουε δὴ ἐξ ἀρχῆς ἐμοῦ ἀναλαβόντος
τὸν λόγον. Ἆρα τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτό ἐστιν;
Οὐ ταὐτόν, ὡς ἐγὼ καὶ Καλλικλῆς ὡμολογήσαμεν. Πό-
τερον δὲ τὸ ἡδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ πρακτέον, ἢ τὸ ἀγα-
θὸν ἕνεκα τοῦ ἡδέος; Τὸ ἡδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡδὺ
D δέ ἐστι τοῦτο οὗ παραγενομένου ἡδόμεθα, ἀγαθὸν δὲ οὗ
παρόντος ἀγαθοί ἐσμεν; Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὴν ἀγαθοί γέ
ἐσμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τἆλλα πάντα ὅσα ἀγαθά ἐστιν, ἀρε-
τῆς τινὸς παραγενομένης; Ἔμοιγε δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι,
ὦ Καλλίκλεις. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἥ γε ἀρετὴ ἑκάστου, καὶ
σκεύους καὶ σώματος καὶ ψυχῆς αὖ καὶ ζῴου παντός,
οὐ τῷ εἰκῇ κάλλιστα παραγίγνεται, ἀλλὰ τάξει καὶ ὀρθό-
τητι καὶ τέχνῃ, ἥτις ἑκάστῳ ἀποδέδοται αὐτῶν. ἆρα ἔστι
ταῦτα; Ἐγὼ μὲν γάρ φημι. Τάξει ἄρα τεταγμένον καὶ 131
κεκοσμημένον ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἑκάστου; Φαίην ἂν ἔγωγε. E
Κόσμος τις ἄρα ἐγγενόμενος ἐν ἑκάστῳ ὁ ἑκάστου οἰκεῖος
ἀγαθὸν παρέχει ἕκαστον τῶν ὄντων; Ἔμοιγε δοκεῖ. Καὶ
ψυχὴ ἄρα κόσμον ἔχουσα τὸν ἑαυτῆς ἀμείνων τῆς ἀκο-
σμήτου; Ἀνάγκη. Ἀλλὰ μὴν ἥ γε κόσμον ἔχουσα κοσμία;
Πῶς γὰρ οὐ μέλλει; Ἡ δέ γε κοσμία σώφρων; Πολλὴ 507
ἀνάγκη. Ἡ ἄρα σώφρων ψυχὴ ἀγαθή. Ἐγὼ μὲν οὐκ
ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναι, ὦ φίλε Καλλίκλεις· σὺ δ᾽ εἰ
ἔχεις, δίδασκε.

ΚΑΛ. Λέγ᾽, ὦ ᾽γαθέ.

ΣΩ. Λέγω δὴ ὅτι, εἰ ἡ σώφρων ἀγαθή ἐστιν, ἡ
τοὐναντίον τῇ σώφρονι πεπονθυῖα κακή ἐστιν. ἦν δὲ αὕτη
ἡ ἄφρων τε καὶ ἀκόλαστος; Πάνυ γε. Καὶ μὴν ὅ γε
σώφρων τὰ προσήκοντα πράττοι ἂν καὶ περὶ θεοὺς καὶ
περὶ ἀνθρώπους; οὐ γὰρ ἂν σωφρονοῖ τὰ μὴ προσήκοντα
πράττων; Ἀνάγκη ταῦτ᾽ εἶναι οὕτως. Καὶ μὴν περὶ μὲν B
ἀνθρώπους τὰ προσήκοντα πράττων δίκαι᾽ ἂν πράττοι,
περὶ δὲ θεοὺς ὅσια· τὸν δὲ τὰ δίκαια καὶ ὅσια πράττοντα 306
ἀνάγκη δίκαιον καὶ ὅσιον εἶναι; Ἔστι ταῦτα. Καὶ μὲν
δὴ καὶ ἀνδρεῖόν γε ἀνάγκη; οὐ γὰρ δὴ σώφρονος ἀνδρός
ἐστιν οὔτε διώκειν οὔτε φεύγειν ἃ μὴ προσήκει, ἀλλ᾽ ἃ 132
δεῖ καὶ πράγματα καὶ ἀνθρώπους καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας
φεύγειν καὶ διώκειν, καὶ ὑπομένοντα καρτερεῖν ὅπου δεῖ.
ὥστε πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Καλλίκλεις, τὸν σώφρονα, ὥσπερ C
διήλθομεν, δίκαιον ὄντα καὶ ἀνδρεῖον καὶ ὅσιον ἀγαθὸν
ἄνδρα εἶναι τελέως, τὸν δὲ ἀγαθὸν εὖ τε καὶ καλῶς πράτ-
τειν ἃ ἂν πράττῃ, τὸν δ᾽ εὖ πράττοντα μακάριόν τε καὶ
εὐδαίμονα εἶναι, τὸν δὲ πονηρὸν καὶ κακῶς πράττοντα
ἄθλιον. οὗτος δ᾽ ἂν εἴη ὁ ἐναντίως ἔχων τῷ σώφρονι,
ὁ ἀκόλαστος, ὃν σὺ ἐπῄνεις.

LXIII. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα οὕτω τίθεμαι καί φημι
ταῦτα ἀληθῆ εἶναι. εἰ δὲ ἔστιν ἀληθῆ, τὸν βουλόμενον,
ὡς ἔοικεν, εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ D
ἀσκητέον, ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος
ἡμῶν, καὶ παρασκευαστέον μάλιστα μὲν μηδὲν δεῖσθαι
τοῦ κολάζεσθαι, ἐὰν δὲ δεηθῇ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν
οἰκείων, ἢ ἰδιώτης ἢ πόλις, ἐπιθετέον δίκην καὶ κολα-
στέον, εἰ μέλλει εὐδαίμων εἶναι. οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ ὁ
σκοπὸς εἶναι, πρὸς ὃν βλέποντα δεῖ ζῆν, καὶ πάντα εἰς
τοῦτο καὶ τὰ αὑτοῦ συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως
δικαιοσύνη παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι
ἔσεσθαι, οὕτω πράττειν, οὐκ ἐπιθυμίας ἐῶντα ἀκολάστους 133
εἶναι καὶ ταύτας ἐπιχειροῦντα πληροῦν, ἀνήνυτον κακόν, E
λῃστοῦ βίον ζῶντα. οὔτε γὰρ ἂν ἄλλῳ ἀνθρώπῳ προσ-
φιλὴς ἂν εἴη ὁ τοιοῦτος οὔτε θεῷ· κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνα-

---

1. τὸν λόγον τοῦτον a. — 3. ἐθελήσει a. — 4. καταλείπωμεν ac. — 7. μοι] μὴ a. — Ἐπιχάρμου] Cf. Athenaeus VII. 308 C. VIII. 362 D. — 10. πάντα ΧΓΔΣΤΦBCIVW et pr. E. — 17. λέγων ὁ] ὁ λέγων a. — 30. ἐξελέγχῃς a. — 33. αὐτὰ a. — 35. ταὐτό Γ, ταὐτόν Bekkerus. — 45. οὐ τῷ ΓBCEFIV: οὔ τοι Φ, οὕτως ΧΔ, οὐχ οὕτως abc. Vid. Winckelmannus in Act. Soc. Gr. Vol. II. p. 19.

1. γὰρ δή φημι ac. — 14. καὶ ἡ ἀκόλαστος a. — 16. σωφρονοίη Φb. — 22. ἀλλ᾽ ἃ cum Heindorfio bc: ἀλλὰ cum libris a. — 28. πράττοι a. — 32. οὕτω ταῦτα a. — 41. καὶ post τοῦτο om. a.

τος· ὅτῳ δὲ μὴ ἔνι κοινωνία, φιλία οὐκ ἂν εἴη. φασὶ δ'
οἱ σοφοί, ὦ Καλλίκλεις, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς
508 *καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν καὶ φιλίαν καὶ*
κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιότητα, καὶ τὸ ὅλον
τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, ὦ ἑταῖρε, οὐκ ἀκο-
σμίαν οὐδὲ ἀκολασίαν. σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν
νοῦν τούτοις, καὶ ταῦτα σοφὸς ὤν, ἀλλὰ λέληθέ σε ὅτι
ἡ ἰσότης ἡ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις
μέγα δύναται. σὺ δὲ πλεονεξίαν οἴει δεῖν ἀσκεῖν· γεωμε-
τρίας γὰρ ἀμελεῖς. Εἶεν. ἢ ἐξελεγκτέος δὴ οὗτος ὁ λόγος
B *ἡμῖν ἐστιν, ὡς οὐ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης κτήσει*
εὐδαίμονες οἱ εὐδαίμονες, κακίας δὲ ἄθλιοι οἱ ἄθλιοι·
ἢ εἰ οὗτος ἀληθής ἐστι, σκεπτέον τί τα συμβαίνοντα. τὰ
πρόσθεν ἐκεῖνα, ὦ Καλλίκλεις, συμβαίνει πάντα, ἐφ' οἷς
σύ με ἤρου εἰ σπουδάζων λέγοιμι, λέγοντα ὅτι κατηγορη-
τέον εἴη καὶ αὑτοῦ καὶ υἱέος καὶ ἑταίρου, ἐάν τι ἀδικῇ,
134 *καὶ τῇ ῥητορικῇ ἐπὶ τοῦτο χρηστέον. καὶ ἃ Πῶλον αἰσχύνῃ*
ᾤου συγχωρεῖν, ἀληθῆ ἄρα ἦν, τὸ εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ
C *ἀδικεῖσθαι, ὅσῳπερ αἴσχιον, τοσούτῳ κάκιον· καὶ τὸν μέλ-*
λοντα ὀρθῶς ῥητορικὸν ἔσεσθαι δίκαιον ἄρα δεῖ εἶναι καὶ
ἐπιστήμονα τῶν δικαίων, ὃ αὖ Γοργίαν ἔφη Πῶλος δι'
αἰσχύνην ὁμολογῆσαι.

LXIV. *Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, σκεψώμεθα τί*
ποτ' ἐστὶν ἃ σὺ ἐμοὶ ὀνειδίζεις, ἆρα καλῶς λέγεται ἢ οὔ,
ὡς ἄρα ἐγὼ οὐχ οἷός τ' εἰμὶ βοηθῆσαι οὔτε ἐμαυτῷ οὔτε
τῶν φίλων οὐδενὶ οὐδὲ τῶν οἰκείων, οὐδ' ἐκσῶσαι ἐκ
τῶν μεγίστων κινδύνων, εἰμὶ δὲ ἐπὶ τῷ βουλομένῳ ὥσπερ
D *οἱ ἄτιμοι τοῦ ἐθέλοντος, ἄν τε τύπτειν βούληται, τὸ*
νεανικὸν δὴ τοῦτο τοῦ σοῦ λόγου, ἐπὶ κόρρης, ἐάν τε
χρήματα ἀφαιρεῖσθαι, ἐάν τε ἐκβάλλειν ἐκ τῆς πόλεως,
ἐάν τε, τὸ ἔσχατον, ἀποκτεῖναι· καὶ οὕτω διακεῖσθαι πάν-
των δὴ αἴσχιστόν ἐστιν, ὡς ὁ σὸς λόγος. ὁ δὲ δὴ ἐμός,
ὅστις πολλάκις μὲν ἤδη εἴρηται, οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ ἔτι
λέγεσθαι· οὔ φημι, ὦ Καλλίκλεις, τὸ τύπτεσθαι ἐπὶ κόρ-
ρης ἀδίκως αἴσχιστον εἶναι, οὐδέ γε τὸ τέμνεσθαι οὔτε
E *τὸ σῶμα τὸ ἐμὸν οὔτε τὸ βαλλάντιον, ἀλλὰ τὸ τύπτειν*
καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ἀδίκως καὶ τέμνειν καὶ αἴσχιον καὶ
κάκιον, καὶ κλέπτειν γε ἅμα καὶ ἀνδραποδίζεσθαι καὶ
135 *τοιχωρυχεῖν καὶ συλλήβδην ὁτιοῦν ἀδικεῖν καὶ ἐμὲ καὶ τὰ*
ἐμὰ τῷ ἀδικοῦντι καὶ κάκιον καὶ αἴσχιον εἶναι ἢ ἐμοὶ τῷ
ἀδικουμένῳ. ταῦτα ἡμῖν ἄνω ἐκεῖ ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις
509 *οὕτω φανέντα, ὡς ἐγὼ λέγω, κατέχεται καὶ δέδεται, καὶ*
εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἐστί, σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνοις
λόγοις, ὡς γοῦν ἂν δόξειεν οὑτωσί, οὓς σὺ εἰ μὴ λύσεις
ἢ σοῦ τις νεανικώτερος, οὐχ οἷόν τε ἄλλως λέγοντα ἢ ὡς
ἐγὼ νῦν λέγω καλῶς λέγειν· ἐπεὶ ἔμοιγε ὁ αὐτὸς λόγος
ἐστὶν ἀεί, ὅτι ἐγὼ ταῦτα οὐκ οἶδα ὅπως ἔχει, ὅτι μέντοι
ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα, ὥσπερ νῦν, οὐδεὶς οἷός τ' ἐστὶν ἄλ-
λως λέγων μὴ οὐ καταγέλαστος εἶναι. ἐγὼ μὲν οὖν αὖ
τίθημι ταῦτα οὕτως ἔχειν. εἰ δὲ οὕτως ἔχει καὶ μέγιστον
τῶν κακῶν ἐστιν ἡ ἀδικία τῷ ἀδικοῦντι καὶ ἔτι τούτου B
μεῖζον μεγίστου ὄντος, εἰ οἷόν τε, τὸ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι
δίκην, τίνα ἂν βοήθειαν μὴ δυνάμενος ἄνθρωπος βοηθεῖν
ἑαυτῷ καταγέλαστος ἂν τῇ ἀληθείᾳ εἴη; ἆρ' οὐ ταύτην
ἥτις ἀποτρέψει τὴν μεγίστην ἡμῶν βλάβην; ἀλλὰ πολλὴ
ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰσχίστην βοήθειαν μὴ δύνασθαι
βοηθεῖν μήτε αὑτῷ μήτε τοῖς αὑτοῦ φίλοις τε καὶ οἰκείοις,
δευτέραν δὲ τὴν τοῦ δευτέρου κακοῦ καὶ τρίτην τὴν τοῦ C
τρίτου καὶ τἆλλα οὕτως, ὡς ἑκάστου κακοῦ μέγεθος πέ- 136
φυκεν, οὕτω καὶ κάλλος τοῦ δυνατὸν εἶναι ἐφ' ἕκαστα
βοηθεῖν καὶ αἰσχύνη τοῦ μή. ἆρα ἄλλως ἢ οὕτως ἔχει,
ὦ Καλλίκλεις;

ΚΑΛ. Οὐκ ἄλλως.

LXV. *ΣΩ. Δυοῖν οὖν ὄντοιν, τοῦ ἀδικεῖν τε καὶ*
ἀδικεῖσθαι, μεῖζον μέν φαμεν κακὸν τὸ ἀδικεῖν, ἔλαττον
δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι. τί οὖν ἂν παρασκευασάμενος ἄνθρωπος
βοηθήσειεν αὑτῷ, ὥστε ἀμφοτέρας τὰς ὠφελείας ταύτας 307
ἔχειν, τήν τε ἀπὸ τοῦ μὴ ἀδικεῖν καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μὴ D
ἀδικεῖσθαι; πότερα δύναμιν ἢ βούλησιν; ὧδε δὲ λέγω·
πότερον ἐὰν μὴ βούληται ἀδικεῖσθαι, οὐκ ἀδικήσεται, ἢ
ἐὰν δύναμιν παρασκευάσηται τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι, οὐκ
ἀδικήσεται;

ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὅτι ἐὰν δύναμιν.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ τοῦ ἀδικεῖν; πότερον ἐὰν μὴ βούληται
ἀδικεῖν, ἱκανὸν τοῦτ' ἐστίν — οὐ γὰρ ἀδικήσει —, ἢ καὶ
ἐπὶ τοῦτο δεῖ δύναμίν τινα καὶ τέχνην παρασκευάσασθαι, E
ὡς, ἐὰν μὴ μάθῃ αὐτὰ καὶ ἀσκήσῃ, ἀδικήσει; Τί οὐκ
αὐτό γέ μοι τοῦτο ἀπεκρίνω, ὦ Καλλίκλεις, πότερόν σοι
δοκοῦμεν ὀρθῶς ἀναγκασθῆναι ὁμολογεῖν ἐν τοῖς ἔμπρο-
σθεν λόγοις ἐγώ τε καὶ Πῶλος ἢ οὔ, ἡνίκα ὡμολογήσαμεν 137
μηδένα βουλόμενον ἀδικεῖν, ἀλλ' ἄκοντας τοὺς ἀδικοῦντας
πάντας ἀδικεῖν;

ΚΑΛ. Ἔστω σοι τοῦτο, ὦ Σώκρατες, οὕτως, ἵνα **510**
διαπεράνῃς τὸν λόγον.

ΣΩ. Καὶ ἐπὶ τοῦτο ἄρα, ὡς ἔοικε, παρασκευαστέον
ἐστὶ δύναμίν τινα καὶ τέχνην, ὅπως μὴ ἀδικήσομεν.

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τίς οὖν ποτ' ἐστὶ τέχνη τῆς παρασκευῆς τοῦ

---

12. *δὲ ἄθλιοι οἱ ἄθλιοι* **auctore Heindorfio bc:** *δὲ οἱ ἄθλιοι* **cum libris a.** Fort. *δὲ οἱ ἄθλιοι ἄθλιοι.* **Bait.** — 13. *τί*] *τίνα* a. — 16. *αὑτοῦ* a. — 20. *εἶναι δεῖ ΞΣΤ*, *εἶναι δεῖν IV*, *δεῖν εἶναι* a. — 23. *τί*] *τίνα* a. — 26. *οὐδὲ*] *οὔτε* **auctore Findeisenio post Heindorfium c. Sed v. Voegelinus p. 247.** — 35. *αἴσχιστόν τ' εἶναι* a. — 40. *αἴσχιον καὶ κάκιον* c. — 41. *πρόσθεν ΓΣΤΦIVW: πρόσθε 𝔛Δ* b, *ἔμπροσθεν* ac. — 44. *οὑτωσίν* c.

2. *τὸν 𝔛ΓΔΞΣΤΦBCFIVW* et pr. *E.* — 13. *αὑτῷ 𝔛*: *ἑαυτῷ* abc. — 15. *οὕτω* a. — 17. *τοῦ μή*] *ἑτοίμη 𝔛ΓΔΦBCFW*, *ἔτι μὴ* corr. *E.* — 20. *Δυεῖν* **Stallbaumius.** — *τε*] *γε* a. — 21. *κακόν φαμεν* a. — 34. *γε ἐμοὶ* a. — *ἀπεκρίνου* a. — 35. *ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις* om. a. — 39. *ἵνα καὶ διαπεράνῃς Φ* b. — 42. *ἀδικήσομεν* **cum Heindorfio b:** *ἀδικήσωμεν* **cum libris ac.**

μηδὲν ἀδικεῖσθαι ἢ ὡς ὀλίγιστα; σκέψαι εἰ σοὶ δοκεῖ ἧπερ ἐμοί. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ ἧδε· ἢ αὐτὸν ἄρχειν δεῖν ἐν τῇ πόλει ἢ καὶ τυραννεῖν, ἢ τῆς ὑπαρχούσης πολιτείας ἑταῖρον εἶναι.

ΚΑΛ. *Ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγὼ ἕτοιμός εἰμι ἐπαι-*
B *νεῖν, ἄν τι καλῶς λέγῃς; τοῦτό μοι δοκεῖς πάνυ καλῶς εἰρηκέναι.*

LXVI. *ΣΩ.* *Σκόπει δὴ καὶ τόδε ἐάν σοι δοκῶ εὖ λέγειν. φίλος μοι δοκεῖ ἕκαστος ἑκάστῳ εἶναι ὡς οἷόν τε μάλιστα, ὅνπερ οἱ παλαιοί τε καὶ σοφοὶ λέγουσιν, ὁ ὅμοιος τῷ ὁμοίῳ. οὐ καὶ σοί;*

ΚΑΛ. *Ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ὅπου τύραννός ἐστιν ἄρχων ἄγριος καὶ ἀπαίδευτος, εἴ τις τούτου ἐν τῇ πόλει πολὺ βελτίων εἴη,*
138 *φοβοῖτο δήπου ἂν αὐτὸν ὁ τύραννος καὶ τούτῳ ἐξ ἅπαν-*
C *τος τοῦ νοῦ οὐκ ἄν ποτε δύναιτο φίλος γενέσθαι;*

ΚΑΛ. *Ἔστι ταῦτα.*

ΣΩ. *Οὐδέ γε εἴ τις πολὺ φαυλότερος εἴη, οὐδ' ἂν οὗτος· καταφρονοῖ γὰρ ἂν αὐτοῦ ὁ τύραννος καὶ οὐκ ἄν ποτε ὡς πρὸς φίλον σπουδάσειεν.*

ΚΑΛ. *Καὶ ταῦτ' ἀληθῆ.*

ΣΩ. *Λείπεται δὴ ἐκεῖνος μόνος ἄξιος λόγου φίλος τῷ τοιούτῳ, ὃς ἂν ὁμοήθης ὤν, ταὐτὰ ψέγων καὶ ἐπαινῶν, ἐθέλῃ ἄρχεσθαι καὶ ὑποκεῖσθαι τῷ ἄρχοντι. οὗτος μέγα*
D *ἐν ταύτῃ τῇ πόλει δυνήσεται, τοῦτον οὐδεὶς χαίρων ἀδικήσει. οὐχ οὕτως ἔχει;*

ΚΑΛ. *Ναί.*

ΣΩ. *Εἰ ἄρα τις ἐννοήσειεν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τῶν νέων, Τίνα ἂν τρόπον ἐγὼ μέγα δυναίμην καὶ μηδείς με ἀδικοῖ, ἥ αὐτή, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ ὁδός ἐστιν, εὐθὺς ἐκ νέου ἐθίζειν αὐτὸν τοῖς αὐτοῖς χαίρειν καὶ ἄχθεσθαι τῷ δεσπότῃ, καὶ παρασκευάζειν ὅπως ὅ τι μάλιστα ὅμοιος ἔσται ἐκείνῳ. οὐχ οὕτως;*

ΚΑΛ. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν τούτῳ τὸ μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι καὶ μέγα*
E *δύνασθαι, ὡς ὁ ὑμέτερος λόγος, ἐν τῇ πόλει διαπεπράξεται.*

139 *ΚΑΛ.* *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Ἆρ' οὖν καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν; ἢ πολλοῦ δεῖ, εἴπερ ὅμοιος ἔσται τῷ ἄρχοντι ὄντι ἀδίκῳ καὶ παρὰ τούτῳ μέγα δυνήσεται; ἀλλ' οἶμαι ἔγωγε, πᾶν τοὐναντίον οὑτωσὶ ἡ παρασκευὴ ἔσται αὐτῷ ἐπὶ τὸ οἵῳ τε εἶναι ὡς πλεῖστα ἀδικεῖν καὶ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην. ἢ γάρ;*

ΚΑΛ. *Φαίνεται.*

511 *ΣΩ.* *Οὐκοῦν τὸ μέγιστον αὐτῷ κακὸν ὑπάρξει, μοχθηρῷ ὄντι τὴν ψυχὴν καὶ λελωβημένῳ διὰ τὴν μίμησιν τοῦ δεσπότου καὶ δύναμιν.*

ΚΑΛ. *Οὐκ οἶδ' ὅπῃ στρέφεις ἑκάστοτε τοὺς λόγους ἄνω καὶ κάτω, ὦ Σώκρατες. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι οὗτος ὁ μιμούμενος τὸν μὴ μιμούμενον ἐκεῖνον ἀποκτενεῖ, ἐὰν βούληται, καὶ ἀφαιρήσεται τὰ ὄντα;*

ΣΩ. *Οἶδα, ὦ 'γαθὲ Καλλίκλεις, εἰ μὴ κωφός γ' εἰμί,* B
καὶ σοῦ ἀκούων καὶ Πώλου ἄρτι πολλάκις καὶ τῶν ἄλλων ὀλίγου πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει. ἀλλὰ καὶ σὺ ἐμοῦ ἄκουε, ὅτι ἀποκτενεῖ μέν, ἂν βούληται, ἀλλὰ πονηρὸς ὢν καλὸν κἀγαθὸν ὄντα.

ΚΑΛ. *Οὐκοῦν τοῦτο δὴ καὶ τὸ ἀγανακτητόν;*

ΣΩ. *Οὐ νοῦν γε ἔχοντι, ὡς ὁ λόγος σημαίνει. ἢ οἴει*
δεῖν τοῦτο παρασκευάζεσθαι ἄνθρωπον, ὡς πλεῖστον χρό- 140
νον ζῆν, καὶ μελετᾶν τὰς τέχνας ταύτας αἳ ἡμᾶς ἀεὶ ἐκ
τῶν κινδύνων σώζουσιν, ὥσπερ καὶ ἣν σὺ κελεύεις ἐμὲ C
μελετᾶν τὴν ῥητορικὴν τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις διασώζουσαν;

ΚΑΛ. *Ναὶ μὰ Δί' ὀρθῶς γέ σοι συμβουλεύων.*

LXVII. *ΣΩ.* *Τί δέ, ὦ βέλτιστε; ἦ καὶ ἡ τοῦ νεῖν ἐπιστήμη σεμνή τίς σοι δοκεῖ εἶναι;*

ΚΑΛ. *Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Καὶ μὴν σώζει γε καὶ αὕτη ἐκ θανάτου τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν εἰς τοιοῦτον ἐμπέσωσιν οὗ δεῖ ταύτης τῆς ἐπιστήμης. εἰ δ' αὕτη σοι δοκεῖ σμικρὰ εἶναι, ἐγώ*
σοι μείζονα ταύτης ἐρῶ, τὴν κυβερνητικήν, ἣ οὐ μόνον D
τὰς ψυχὰς σώζει ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ χρήματα ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων, ὥσπερ ἡ ῥητορική. καὶ αὕτη μὲν προσεσταλμένη ἐστὶ καὶ κοσμία, καὶ οὐ σεμνύνεται ἐσχηματισμένη ὡς ὑπερήφανόν τι διαπραττομένη, ἀλλὰ ταὐτὰ διαπραξαμένη τῇ δικανικῇ, ἐὰν μὲν ἐξ Αἰγίνης δεῦρο σώσῃ, οἶμαι δύ' ὀβολοὺς ἐπράξατο, ἐὰν δὲ ἐξ Αἰγύπτου ἢ ἐκ τοῦ Πόντου, ἐὰν πάμπολυ ταύτης τῆς μεγάλης εὐ-
εργεσίας, σώσασ' ἃ νῦν δὴ ἔλεγον, καὶ αὐτὸν καὶ παῖδας E
καὶ χρήματα καὶ γυναῖκας, ἀποβιβάσασ' εἰς τὸν λιμένα
δύο δραχμὰς ἐπράξατο, καὶ αὐτὸς ὁ ἔχων τὴν τέχνην 141
καὶ ταῦτα διαπραξάμενος ἐκβὰς παρὰ τὴν θάλατταν καὶ τὴν ναῦν περιπατεῖ ἐν μετρίῳ σχήματι. λογίζεσθαι γάρ, οἶμαι, ἐπίσταται ὅτι ἄδηλόν ἐστιν οὕστινάς τε ὠφέληκε τῶν συμπλεόντων οὐκ ἐάσας καταποντωθῆναι καὶ οὕστινας ἔβλαψεν, εἰδὼς ὅτι οὐδὲν αὐτοὺς βελτίους ἐξεβίβασεν ἢ
οἷοι ἐνέβησαν, οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς ψυχάς. λογίζε- 512
ται οὖν ὅτι οὐκ, εἰ μέν τις μεγάλοις καὶ ἀνιάτοις νοσή- 308
μασι κατὰ τὸ σῶμα συνεχόμενος μὴ ἀπεπνίγη, οὗτος μὲν ἄθλιός ἐστιν ὅτι οὐκ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ ὠφέληται· εἰ δέ τις ἄρα ἐν τῷ τοῦ σώματος τιμιωτέρῳ, τῇ ψυχῇ, πολλὰ νοσήματα ἔχει καὶ ἀνίατα, τούτῳ δὲ βιωτέον ἐστὶ καὶ τοῦτον ὀνήσειεν, ἄν τε ἐκ θαλάττης ἄν τε ἐκ

---

1. ἧπερ a. — 2. ἧδε a. — δεῖν ἄρχειν ΞΣΤΦΙV, ἄρχειν δεῖ a. — 3. καὶ om. a. — ἑταῖρον] ἕτερον libri praeter W. — 28. αὐτῇ ΧΓΔΦCEFIVW, αὐτῇ (ταυ) B. — 30. ἀδικοίη, αὕτη (cum Bas. 2.) b, ἀδικοῖ, αὕτη (cum Flor. x) c. — 44. κακὸν αὐτῷ a.

1. ὅποι a. — 17. συμβουλεύω a. — 18. δέ] δαί Γb. — 29. ταῦτα διαπραττομένη a. — 40. οἱ (οἷοι) B. οἳ ΧΔΦCEFW.

δικαστηρίου ἄν τε ἄλλοθεν ὁποθενοῦν σώσῃ, ἀλλ' οἶδεν
B ὅτι οὐκ ἄμεινόν ἐστι ζῆν τῷ μοχθηρῷ ἀνθρώπῳ· κακῶς
γὰρ ἀνάγκη ἐστὶ ζῆν.

LXVIII. Διὰ ταῦτα οὐ νόμος ἐστὶ σεμνύνεσθαι τὸν
κυβερνήτην, καίπερ σώζοντα ἡμᾶς. οὐδέ γε, ὦ θαυμάσιε,
τὸν μηχανοποιόν, ὃς οὔτε στρατηγοῦ, μὴ ὅτι κυβερνήτου,
οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἐλάττω ἐνίοτε δύναται σώζειν· πόλεις
γὰρ ἔστιν ὅτε ὅλας σώζει. μή σοι δοκεῖ κατὰ τὸν δικα-
142 νικὸν εἶναι; καίτοι εἰ βούλοιτο λέγειν, ὦ Καλλίκλεις, ἅπερ
C ὑμεῖς, σεμνύνων τὸ πρᾶγμα, καταχώσειεν ἂν ὑμᾶς τοῖς
λόγοις, λέγων καὶ παρακαλῶν ἐπὶ τὸ δεῖν γίγνεσθαι μη-
χανοποιούς, ὡς οὐδὲν τἆλλά ἐστιν· ἱκανὸς γὰρ αὐτῷ ὁ
λόγος. ἀλλὰ σὺ οὐδὲν ἧττον αὐτοῦ καταφρονεῖς καὶ τῆς
τέχνης τῆς ἐκείνου, καὶ ὡς ἐν ὀνείδει ἀποκαλέσαις ἂν μη-
χανοποιόν, καὶ τῷ υἱεῖ αὐτοῦ οὔτ' ἂν δοῦναι θυγατέρα
ἐθέλοις, οὔτ' ἂν αὐτὸς τῷ σαυτοῦ λαβεῖν τὴν ἐκείνου.
καίτοι ἐξ ὧν τὰ σαυτοῦ ἐπαινεῖς, τίνι δικαίῳ λόγῳ τοῦ
μηχανοποιοῦ καταφρονεῖς καὶ τῶν ἄλλων ὧν νῦν δὴ ἔλε-
D γον; οἶδ' ὅτι φαίης ἂν βελτίων εἶναι καὶ ἐκ βελτιόνων.
τὸ δὲ βέλτιον εἰ μὴ ἔστιν ὃ ἐγὼ λέγω, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτ'
ἐστὶν ἀρετή, τὸ σώζειν αὑτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ ὄντα ὁποῖός
τις ἔτυχε, καταγέλαστός σοι ὁ ψόγος γίγνεται καὶ μηχα-
νοποιοῦ καὶ ἰατροῦ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅσαι τοῦ σώ-
ζειν ἕνεκα πεποίηνται. ἀλλ', ὦ μακάριε, ὅρα μὴ ἄλλο τι
τὸ γενναῖον καὶ τὸ ἀγαθὸν ᾖ τοῦ σώζειν τε καὶ σώζε-
E σθαι. μὴ γὰρ τοῦτο μὲν τὸ ζῆν, ὁπόσον δὲ χρόνον τόν
γε ὡς ἀληθῶς ἄνδρα ἐατέον ἐστὶ καὶ οὐ φιλοψυχητέον,
ἀλλὰ ἐπιτρέψαντα περὶ τούτων τῷ θεῷ καὶ πιστεύσαντα
143 ταῖς γυναιξὶν ὅτι τὴν εἱμαρμένην οὐδ' ἂν εἷς ἐκφύγοι, τὸ
ἐπὶ τούτῳ σκεπτέον τίν' ἂν τρόπον τοῦτον ὃν μέλλοι χρό-
νον βιῶναι ὡς ἄριστα βιῴη, ἆρα ἐξομοιῶν αὑτὸν τῇ πο-
513 λιτείᾳ ταύτῃ ἐν ᾗ ἂν οἰκῇ, καὶ νῦν δὲ ἄρα δεῖ σὲ ὡς
ὁμοιότατον γίγνεσθαι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εἰ μέλλεις
τούτῳ προσφιλὴς εἶναι καὶ μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει;
τοῦθ' ὅρα εἰ σοὶ λυσιτελεῖ καὶ ἐμοί, ὅπως μή, ὦ δαιμό-
νιε, πεισόμεθα ὅπερ φασὶ τὰς τὴν σελήνην καθαιρούσας,
τὰς Θετταλίδας· σὺν τοῖς φιλτάτοις ἡ αἵρεσις ἡμῖν ἔσται
ταύτης τῆς δυνάμεως τῆς ἐν τῇ πόλει. εἰ δέ σοι οἴει ὁν-
τινοῦν ἀνθρώπων παραδώσειν τέχνην τινὰ τοιαύτην, ἥτις
B σε ποιήσει μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει τῇδε ἀνόμοιον ὄντα
τῇ πολιτείᾳ εἴτ' ἐπὶ τὸ βέλτιον εἴτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον, ὡς ἐμοὶ
δοκεῖ, οὐκ ὀρθῶς βουλεύει, ὦ Καλλίκλεις· οὐ γὰρ μιμη-
τὴν δεῖ εἶναι ἀλλ' αὐτοφυῶς ὅμοιον τούτοις, εἰ μέλλεις
τι γνήσιον ἀπεργάζεσθαι εἰς φιλίαν τῷ Ἀθηναίων δήμῳ
καὶ ναὶ μὰ Δία τῷ Πυριλάμπους γε πρός. ὅστις οὖν σε
τούτοις ὁμοιότατον ἀπεργάσεται, οὗτός σε ποιήσει, ὡς
ἐπιθυμεῖς πολιτικὸς εἶναι, πολιτικὸν καὶ ῥητορικόν· τῷ
αὑτῶν γὰρ ἤθει λεγομένων τῶν λόγων ἕκαστοι χαίρουσι, C
τῷ δὲ ἀλλοτρίῳ ἄχθονται. εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις, ὦ 144
φίλη κεφαλή. Λέγομέν τι πρὸς ταῦτα, ὦ Καλλίκλεις;

LXIX. ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι τρόπον δοκεῖς
εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες. πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολλῶν πά-
θος· οὐ πάνυ σοι πείθομαι.

ΣΩ. Ὁ δήμου γὰρ ἔρως, ὦ Καλλίκλεις, ἐνὼν ἐν τῇ
ψυχῇ τῇ σῇ ἀντιστατεῖ μοι· ἀλλ' ἐὰν πολλάκις ἴσως καὶ βέλ-
τιον ταὐτὰ ταῦτα διασκοπώμεθα, πεισθήσει. ἀναμνήσθητι D
δ' οὖν, ὅτι δύο ἔφαμεν εἶναι τὰς παρασκευὰς ἐπὶ τὸ ἕκαστον
θεραπεύειν καὶ σῶμα καὶ ψυχήν, μίαν μὲν πρὸς ἡδονὴν
ὁμιλεῖν, τὴν ἑτέραν δὲ πρὸς τὸ βέλτιστον, μὴ καταχαριζό-
μενον ἀλλὰ διαμαχόμενον. οὐ ταῦτα ἦν ἃ τότε ὡριζόμεθα;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ μὲν ἑτέρα, ἡ πρὸς ἡδονήν, ἀγεννὴς
καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ κολακεία τυγχάνει οὖσα. ἦ γάρ;

ΚΑΛ. Ἔστω, εἰ βούλει, σοὶ οὕτως. E

ΣΩ. Ἡ δέ γε ἑτέρα, ὅπως ὡς βέλτιστον ἔσται τοῦτο,
εἴτε σῶμα τυγχάνει ὂν εἴτε ψυχή, ὃ θεραπεύομεν;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὕτως ἐπιχειρητέον ἡμῖν ἐστὶ τῇ πόλει
καὶ τοῖς πολίταις θεραπεύειν, ὡς βελτίστους αὐτοὺς τοὺς
πολίτας ποιοῦντας; ἄνευ γὰρ δὴ τούτου, ὡς ἐν τοῖς ἔμ- 145
προσθεν εὑρίσκομεν, οὐδὲν ὄφελος ἄλλην εὐεργεσίαν οὐ-
δεμίαν προσφέρειν, ἐὰν μὴ καλὴ κἀγαθὴ ἡ διάνοια ᾖ 514
τῶν μελλόντων ἢ χρήματα πολλὰ λαμβάνειν ἢ ἀρχήν τι-
νων ἢ ἄλλην δύναμιν ἡντινοῦν. θῶμεν οὕτως ἔχειν;

ΚΑΛ. Πάνυ γε, εἴ σοι ἥδιον.

ΣΩ. Εἰ οὖν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους, ὦ Καλλίκλεις,
δημοσίᾳ πράξαντες τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐπὶ τὰ οἰ-
κοδομικά, ἢ τειχῶν ἢ νεωρίων ἢ ἱερῶν ἐπὶ τὰ μέγιστα
οἰκοδομήματα, πότερον ἔδει ἂν ἡμᾶς σκέψασθαι ἡμᾶς αὐ-
τοὺς καὶ ἐξετάσαι, πρῶτον μὲν εἰ ἐπιστάμεθα τὴν τέχνην B
ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα, τὴν οἰκοδομικήν, καὶ παρὰ τοῦ ἐμά-
θομεν; ἔδει ἂν ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν δεύτερον αὖ τόδε, εἴ τι πώποτε οἰκοδό-
μημα ᾠκοδομήκαμεν ἰδίᾳ ἢ τῶν φίλων τινὶ ἢ ἡμέτερον
αὐτῶν, καὶ τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα καλὸν ἢ αἰσχρόν ἐστι.
καὶ εἰ μὲν εὑρίσκομεν σκοπούμενοι διδασκάλους τε ἡμῶν
ἀγαθοὺς καὶ ἐλλογίμους γεγονότας καὶ οἰκοδομήματα πολλὰ C
μὲν καὶ καλὰ μετὰ τῶν διδασκάλων ᾠκοδομημένα ἡμῖν,
πολλὰ δὲ καὶ ἴδια ἡμῶν, ἐπειδὴ τῶν διδασκάλων ἀπηλ-

---

1. σώζῃ a. — 13. καταφρονοῖς a. — 16. τῷ σαυτοῦ om. a. — 24. ᾗ τὸ XBC et pr. ΓE, ἢ τὸ ΔΞΣΤΦF. —
δη
26. ὁπόσον δὲ XΔ: ὁπόσον δεῖ CW, ὁπόσον δεῖ BEF, ὁποσονδὴ abc. Vid. Winckelmannus in Act. Soc. Gr. T. II. p. 18. — 27. ἐατέον] εὐκτέον auctore Cornario cum Ficino a. — 30. μέλλει ab. — 33. δήμῳ τῶν Ἀθηναίων a. — 36. πεισώμεθα a. — 37. Θετταλικάς a. — 38. σοι σὺ a.

5. Λέγομέν ab. — 9. ὦ Καλλίκλεις post τῇ σῇ ponit a. — 12. ἑκάστου a. — 14. τὴν δὲ ἑτέραν Γb. — 19. σοὶ] σὺ a. — 23. ἡμῖν ἐπιχειρητέον ac. — τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας a. — 32. πράξοντες a. — 45. ἴδια ἡμῶν Heindorfius: ἰδίᾳ ἡμῶν a, ἰδίᾳ ὑφ' ἡμῶν Vbc, ἰδίᾳ ἐφ' ἡμῶν Stallbaumius.

146 λάγημεν, οὕτω μὲν διακειμένων νοῦν ἐχόντων ἦν ἂν ἰέναι
ἐπὶ τὰ δημόσια ἔργα· εἰ δὲ μήτε διδάσκαλον εἴχομεν ἡμῶν
309 αὐτῶν ἐπιδεῖξαι οἰκοδομήματά τε ἢ μηδὲν ἢ πολλὰ καὶ
μηδενὸς ἄξια, οὕτω δὴ ἀνόητον ἦν δήπου ἐπιχειρεῖν τοῖς
δημοσίοις ἔργοις καὶ παρακαλεῖν ἀλλήλους ἐπ' αὐτά. φῶ-
D μεν ταῦτα ὀρθῶς λέγεσθαι ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

LXX. ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω πάντα, τά τε ἄλλα, κἂν
εἰ ἐπιχειρήσαντες δημοσιεύειν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους ὡς
ἱκανοὶ ἰατροὶ ὄντες, ἐπεσκεψάμεθα δήπου ἂν ἐγώ τε σὲ
καὶ σὺ ἐμέ, Φέρε πρὸς θεῶν, αὐτὸς δὲ ὁ Σωκράτης πῶς
ἔχει τὸ σῶμα πρὸς ὑγίειαν; ἢ ἤδη τις ἄλλος διὰ Σωκρά-
την ἀπηλλάγη νόσου, ἢ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος; Κἂν ἐγώ,
οἶμαι, περὶ σοῦ ἕτερα τοιαῦτα ἐσκόπουν. καὶ εἰ μὴ ηὑρί-
E σκομεν δι' ἡμᾶς μηδένα βελτίω γεγονότα τὸ σῶμα, μήτε τῶν
ξένων μήτε τῶν ἀστῶν, μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα, πρὸς Διός,
ὦ Καλλίκλεις, οὐ καταγέλαστον ἂν ἦν τῇ ἀληθείᾳ εἰς το-
σοῦτον ἀνοίας ἐλθεῖν ἀνθρώπους, ὥστε, πρὶν ἰδιωτεύον-
τας πολλὰ μὲν ὅπως ἐτύχομεν ποιῆσαι, πολλὰ δὲ κατορ-
θῶσαι καὶ γυμνάσασθαι ἱκανῶς τὴν τέχνην, τὸ λεγόμενον
δὴ τοῦτο, ἐν τῷ πίθῳ τὴν κεραμείαν ἐπιχειρεῖν μανθά-
147 νειν, καὶ αὐτούς τε δημοσιεύειν ἐπιχειρεῖν καὶ ἄλλους τοι-
ούτους παρακαλεῖν; οὐκ ἀνόητόν σοι δοκεῖ ἂν εἶναι οὕτω
πράττειν;

ΚΑΛ. Ἔμοιγε.

515 ΣΩ. Νῦν δέ, ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν, ἐπειδὴ σὺ μὲν αὐ-
τὸς ἄρτι ἄρχει πράττειν τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἐμὲ
δὲ παρακαλεῖς καὶ ὀνειδίζεις ὅτι οὐ πράττω, οὐκ ἐπι-
σκεψόμεθα ἀλλήλους, Φέρε, Καλλικλῆς ἤδη τινὰ βελτίω
πεποίηκε τῶν πολιτῶν; ἔστιν ὅστις πρότερον πονηρὸς
ὤν, ἄδικός τε καὶ ἀκόλαστος καὶ ἄφρων, διὰ Καλλικλέα
καλός τε κἀγαθὸς γέγονεν, ἢ ξένος ἢ ἀστός, ἢ δοῦλος ἢ
B ἐλεύθερος; Λέγε μοι, ἐάν τίς σε ταῦτα ἐξετάζῃ, ὦ Καλλί-
κλεις, τί ἐρεῖς; τίνα φήσεις βελτίω πεποιηκέναι ἄνθρω-
πον τῇ συνουσίᾳ τῇ σῇ; Ὀκνεῖς ἀποκρίνασθαι, εἴπερ
ἔστι τι ἔργον σὸν ἔτι ἰδιωτεύοντος, πρὶν δημοσιεύειν ἐπι-
χειρεῖν;

ΚΑΛ. Φιλόνεικος εἶ, ὦ Σώκρατες.

LXXI. ΣΩ. Ἀλλ' οὐ φιλονεικίᾳ γε ἐρωτῶ, ἀλλ'
ὡς ἀληθῶς βουλόμενος εἰδέναι ὅντινά ποτε τρόπον οἴει
δεῖν πολιτεύεσθαι ἐν ἡμῖν, εἰ ἄλλου του ἄρα ἐπιμελήσει
C ἡμῖν ἐλθὼν ἐπὶ τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἢ ὅπως ὅ τι
βέλτιστοι οἱ πολῖται ὦμεν. ἢ οὐ πολλάκις ἤδη ὡμολογή-
καμεν τοῦτο δεῖν πράττειν τὸν πολιτικὸν ἄνδρα; Ὡμο-
148 λογήκαμεν ἢ οὔ; ἀποκρίνου. Ὡμολογήκαμεν· ἐγὼ ὑπὲρ
σοῦ ἀποκρινοῦμαι. Εἰ τοίνυν τοῦτο δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄν-
δρα παρασκευάζειν τῇ ἑαυτοῦ πόλει, νῦν μοι ἀναμνησθεὶς
εἰπὲ περὶ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἔλεγες,
εἰ ἔτι σοι δοκοῦσιν ἀγαθοὶ πολῖται γεγονέναι, Περικλῆς D
καὶ Κίμων καὶ Μιλτιάδης καὶ Θεμιστοκλῆς.

ΚΑΛ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἀγαθοί, δῆλον ὅτι ἕκαστος αὐτῶν
βελτίους ἐποίει τοὺς πολίτας ἀντὶ χειρόνων. ἐποίει
ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Ἐποίει.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅτε Περικλῆς ἤρχετο λέγειν ἐν τῷ δήμῳ,
χείρους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἢ ὅτε τὰ τελευταῖα ἔλεγεν;

ΚΑΛ. Ἴσως.

ΣΩ. Οὐκ ἴσως δή, ὦ βέλτιστε, ἀλλ' ἀνάγκη ἐκ τῶν
ὡμολογημένων, εἴπερ ἀγαθός γ' ἦν ἐκεῖνος πολίτης.

ΚΑΛ. Τί οὖν δή; E

ΣΩ. Οὐδέν. ἀλλὰ τόδε μοι εἰπὲ ἐπὶ τούτῳ, εἰ λέ-
γονται Ἀθηναῖοι διὰ Περικλέα βελτίους γεγονέναι, ἢ πᾶν
τοὐναντίον διαφθαρῆναι ὑπ' ἐκείνου. ταυτὶ γὰρ ἔγωγε
ἀκούω, Περικλέα πεποιηκέναι Ἀθηναίους ἀργοὺς καὶ δει- 149
λοὺς καὶ λάλους καὶ φιλαργύρους, εἰς μισθοφορίαν πρῶ-
τον καταστήσαντα.

ΚΑΛ. Τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων ἀκούεις ταῦτα, ὦ
Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ τάδε οὐκέτι ἀκούω, ἀλλ' οἶδα σαφῶς καὶ
ἐγὼ καὶ σύ, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ηὐδοκίμει Περικλῆς καὶ
οὐδεμίαν αἰσχρὰν δίκην κατεψηφίσαντο αὐτοῦ Ἀθηναῖοι,
ἡνίκα χείρους ἦσαν· ἐπειδὴ δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ ἐγεγόνεσαν
ὑπ' αὐτοῦ, ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου τοῦ Περικλέους, κλοπὴν 516
αὐτοῦ κατεψηφίσαντο, ὀλίγου δὲ καὶ θανάτου ἐτίμησαν,
δῆλον ὅτι ὡς πονηροῦ ὄντος.

LXXII. ΚΑΛ. Τί οὖν; τούτου ἕνεκα κακὸς ἦν
Περικλῆς;

ΣΩ. Ὄνων γοῦν ἂν ἐπιμελητὴς καὶ ἵππων καὶ βοῶν
τοιοῦτος ὢν κακὸς ἂν ἐδόκει εἶναι, εἰ παραλαβὼν μὴ λα-
κτίζοντας ἑαυτὸν μηδὲ κυρίττοντας μηδὲ δάκνοντας ἀπέ-
δειξε ταῦτα ἅπαντα ποιοῦντας δι' ἀγριότητα. ἢ οὐ δοκεῖ
σοι κακὸς εἶναι ἐπιμελητὴς ὁστισοῦν ὁτουοῦν ζώου, ὃς ἂν B
παραλαβὼν ἡμερώτερα ἀποδείξῃ ἀγριώτερα ἢ παρέλαβε;
Δοκεῖ ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε, ἵνα σοι χαρίσωμαι. 150

ΣΩ. Καὶ τόδε τοίνυν μοι χάρισαι ἀποκρινάμενος, πό-
τερον καὶ ὁ ἄνθρωπος ἓν τῶν ζώων ἐστὶν ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνθρώπων Περικλῆς ἐπεμέλετο;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἔδει αὐτούς, ὡς ἄρτι ὡμολογοῦμεν,

---

4. δὴ] δὲ (Bas. 2.) b. — 10. ἐπισκεψώμεθα a. — ἔγωγε σὲ a. — 12. ἤδη (corr. F) b: εἰ δὴ ac. Cfr. v. 29. — 14. εὑρίσκομεν a. — 23. δοκῇ a. — 29. τίνα a. — 36. ἔστι τι ΞΓΔΦBCEFIVW: ἔστι τοιόνδε τι abc. — 41. εἰ cum Bekkero c: ἢ cum libris a.

9. Ἐποίει] Ναί c. — 13. δὴ] δεῖ ab. — 20. μισθοφορὰν a. — 25. εὐδοκίμει a. — 27. ἐγεγόνεσαν ΞΓΔBCF: ἐγεγόνεισαν a, γεγόνασιν bc. — 28. τοῦ ante Περικλέους om. a. — 34. λακτίζοντας μηδὲ a, λακτίζοντας αὐτοὺς μηδὲ c. — 36. ἢ] ἡ a.

δικαιοτέρους γεγονέναι ἀντὶ ἀδικωτέρων ὑπ' ἐκείνου, εἴ-
C *περ ἐκεῖνος ἐπεμελεῖτο αὐτῶν ἀγαθὸς ὢν τὰ πολιτικά;*

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἵ γε δίκαιοι ἥμεροι ὡς ἔφη Ὅμηρος. σὺ δὲ τί φῄς; οὐχ οὕτως;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀγριωτέρους γε αὐτοὺς ἀπέφηνεν ἢ οἵους παρέλαβε, καὶ ταῦτ' εἰς αὐτόν, ὃν ἥκιστ' ἂν ἐβούλετο.

ΚΑΛ. Βούλει σοι ὁμολογήσω;

ΣΩ. Εἰ δοκῶ γέ σοι ἀληθῆ λέγειν.

ΚΑΛ. Ἔστω δὴ ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἀγριωτέρους, ἀδικωτέρους τε καὶ χείρους;

D *ΚΑΛ. Ἔστω.*

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ἀγαθὸς τὰ πολιτικὰ Περικλῆς ἦν ἐκ τούτου τοῦ λόγου.

ΚΑΛ. Οὐ σύ γε φῄς.

ΣΩ. Μὰ Δί' οὐδέ γε σὺ ἐξ ὧν ὡμολόγεις. Πάλιν δὲ λέγε μοι περὶ Κίμωνος· οὐκ ἐξωστράκισαν αὐτὸν οὗτοι
151 *οὓς ἐθεράπευεν, ἵνα αὐτοῦ δέκα ἐτῶν μὴ ἀκούσειαν τῆς φωνῆς; καὶ Θεμιστοκλέα ταὐτὰ ταῦτα ἐποίησαν καὶ φυγῇ προσεζημίωσαν; Μιλτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι εἰς τὸ*
E *βάραθρον ἐμβαλεῖν ἐψηφίσαντο, καὶ εἰ μὴ διὰ τὸν πρύτανιν, ἐνέπεσεν ἄν; Καίτοι οὗτοι, εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί,*
310 *ὡς σὺ φῄς, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον. οὔκουν οἵ γε ἀγαθοὶ ἡνίοχοι κατ' ἀρχὰς μὲν οὐκ ἐκπίπτουσιν ἐκ τῶν ζευγῶν, ἐπειδὰν δὲ θεραπεύσωσι τοὺς ἵππους καὶ αὐτοὶ ἀμείνους γένωνται ἡνίοχοι, τότ' ἐκπίπτουσιν. οὐκ ἔστι ταῦτ' οὔτ' ἐν ἡνιοχείᾳ οὔτ' ἐν ἄλλῳ ἔργῳ οὐδενί. ἢ δοκεῖ σοι;*

ΚΑΛ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀληθεῖς ἄρα, ὡς ἔοικεν, οἱ ἔμπροσθεν λόγοι
517 *ἦσαν, ὅτι οὐδένα ἡμεῖς ἴσμεν ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα τὰ πολιτικὰ ἐν τῇδε τῇ πόλει. σὺ δὲ ὡμολόγεις τῶν γε νῦν οὐδένα, τῶν μέντοι ἔμπροσθεν, καὶ προείλου τούτους τοὺς ἄνδρας. οὗτοι δὲ ἀνεφάνησαν ἐξ ἴσου τοῖς νῦν ὄντες, ὥστε, εἰ οὗτοι ῥήτορες ἦσαν, οὔτε τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο — οὐ γὰρ ἂν ἐξέπεσον — οὔτε τῇ κολακικῇ.*

152 **LXXIII.** *ΚΑΛ. Ἀλλὰ μέντοι πολλοῦ γε δεῖ, ὦ Σώκρατες, μή ποτέ τις τῶν νῦν ἔργα τοιαῦτα ἐργάσηται οἷα τούτων ὃς βούλει εἴργασται.*

B *ΣΩ. Ὦ δαιμόνιε, οὐδ' ἐγὼ ψέγω τούτους ὥς γε διακόνους εἶναι πόλεως, ἀλλά μοι δοκοῦσι τῶν γε νῦν διακονικώτεροι γεγονέναι καὶ μᾶλλον οἷοί τε ἐκπορίζειν τῇ πόλει ὧν ἐπεθύμει. ἀλλὰ γὰρ μεταβιβάζειν τὰς ἐπιθυμίας καὶ μὴ ἐπιτρέπειν, πείθοντες καὶ βιαζόμενοι ἐπὶ τοῦτο ὅθεν ἔμελλον ἀμείνους ἔσεσθαι οἱ πολῖται, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν τούτων διέφερον ἐκεῖνοι· ὅπερ μόνον ἔργον ἐστὶν*
ἀγαθοῦ πολίτου. ναῦς δὲ καὶ τείχη καὶ νεώρια καὶ ἄλλα C
πολλὰ τοιαῦτα καὶ ἐγώ σοι ὁμολογῶ δεινοτέρους εἶναι ἐκείνους τούτων ἐκπορίζειν. Πρᾶγμα οὖν γελοῖον ποιοῦμεν ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τοῖς λόγοις. ἐν παντὶ γὰρ τῷ χρόνῳ ὃν διαλεγόμεθα οὐδὲν παυόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιφερόμενοι καὶ ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅ τι λέγομεν. ἐγὼ γοῦν σε πολλάκις οἶμαι ὡμολογηκέναι καὶ ἐγνωκέναι ὡς ἄρα
διττὴ αὕτη τις ἡ πραγματεία ἔστι καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ D
περὶ τὴν ψυχήν, καὶ ἡ μὲν ἑτέρα διακονική ἐστιν, ᾗ δυνατὸν εἶναι ἐκπορίζειν, ἐὰν μὲν πεινῇ τὰ σώματα ἡμῶν,
σιτία, ἐὰν δὲ διψῇ, ποτά, ἐὰν δὲ ῥιγῷ, ἱμάτια, στρώ- 153
ματα, ὑποδήματα, ἄλλ' ὧν ἔρχεται σώματα εἰς ἐπιθυμίαν. καὶ ἐξεπίτηδές σοι διὰ τῶν αὐτῶν εἰκόνων λέγω, ἵνα ῥᾷον καταμάθῃς. τούτων γὰρ ποριστικὸν εἶναι ἢ κάπηλον ὄντα ἢ ἔμπορον ἢ δημιουργόν του αὐτῶν τούτων, σιτο-
ποιὸν ἢ ὀψοποιὸν ἢ ὑφάντην ἢ σκυτοτόμον ἢ σκυτοδε- E
ψόν, οὐδὲν θαυμαστόν ἐστιν, ὄντα τοιοῦτον δόξαι καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις θεραπευτὴν εἶναι σώματος, παντὶ τῷ μὴ εἰδότι ὅτι ἔστι τις παρὰ ταύτας ἁπάσας τέχνη γυμναστική τε καὶ ἰατρική, ἣ δὴ τῷ ὄντι ἐστὶ σώματος θεραπεία, ἥνπερ καὶ προσήκει τούτων ἄρχειν πασῶν τῶν τεχνῶν καὶ χρῆσθαι τοῖς τούτων ἔργοις διὰ τὸ εἰδέναι ὅ τι χρηστὸν καὶ πονηρὸν τῶν σιτίων ἢ ποτῶν ἐστιν εἰς
ἀρετὴν σώματος, τὰς δ' ἄλλας πάσας ταύτας ἀγνοεῖν· διὸ **518**
δὴ καὶ ταύτας μὲν δουλοπρεπεῖς τε καὶ διακονικὰς καὶ ἀνελευθέρους εἶναι περὶ σώματος πραγματείαν, τὰς ἄλλας τέχνας· τὴν δὲ γυμναστικὴν καὶ ἰατρικὴν κατὰ τὸ δίκαιον δεσποίνας εἶναι τούτων. ταὐτὰ οὖν ταῦτα ὅτι ἔστι καὶ περὶ ψυχήν, τοτὲ μέν μοι δοκεῖς μανθάνειν, ὅτι λέγω, καὶ ὁμολογεῖς ὡς εἰδὼς ὅ τι ἐγὼ λέγω· ἥκεις δὲ ὀλίγον
ὕστερον λέγων ὅτι ἄνθρωποι καλοὶ κἀγαθοὶ γεγόνασι πο- B
λῖται ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐπειδὰν ἐγὼ ἐρωτῶ οἵτινες, δοκεῖς 154
μοι ὁμοιοτάτους προτείνεσθαι ἀνθρώπους περὶ τὰ πολιτικά, ὥσπερ ἂν εἰ περὶ τὰ γυμναστικὰ ἐμοῦ ἐρωτῶντος οἵτινες ἀγαθοὶ γεγόνασιν ἢ εἰσὶ σωμάτων θεραπευταί, ἔλεγές μοι πάνυ σπουδάζων, Θεαρίων ὁ ἀρτοκόπος καὶ Μίθαικος ὁ τὴν ὀψοποιίαν συγγεγραφὼς τὴν Σικελικὴν καὶ Σάραμβος ὁ κάπηλος, ὅτι οὗτοι θαυμάσιοι γεγόνασι
σωμάτων θεραπευταί, ὁ μὲν ἄρτους θαυμαστοὺς παρα- C
σκευάζων, ὁ δὲ ὄψον, ὁ δὲ οἶνον.

LXXIV. *Ἴσως ἂν οὖν ἠγανάκτεις, εἴ σοι ἔλεγον ἐγὼ ὅτι Ἄνθρωπε, ἐπαΐεις οὐδὲν περὶ γυμναστικῆς· διακόνους μοι λέγεις καὶ ἐπιθυμιῶν παρασκευαστὰς ἀνθρώπους, οὐκ ἐπαΐοντας καλὸν κἀγαθὸν οὐδὲν περὶ αὐτῶν, οἵ, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἐμπλήσαντες καὶ παχύναντες τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, ἐπαινούμενοι ὑπ' αὐτῶν, προσ-*
απολοῦσιν αὐτῶν καὶ τὰς ἀρχαίας σάρκας. οἱ δ' αὖ δι' D
ἀπειρίαν οὐ τοὺς ἑστιῶντας αἰτιάσονται τῶν νόσων αἰτίους

---

5. ὅν] ὃ a. — 18. ὁμολογεῖς bc.

6. γοῦν] οὖν a. — 13. σοι] δέ σοι a. — 17. δόξαι τε καὶ a. — 20. ἣ] ᾗ a. — 22. ὅ τι τὸ χρηστὸν a. — 25. δὴ] δεῖ a. — 31. ἄνθρωποι cum Astio tamquam glossema seclusit Stallbaumius. — 36. ἀρτοποιὸς a. — 46. προσαπολλύουσιν a. — 47. αὖ] οὖν a.

εἶναι καὶ τῆς ἀποβολῆς τῶν ἀρχαίων σαρκῶν, ἀλλ' οἳ ἂν
αὐτοῖς τύχωσι τότε παρόντες καὶ συμβουλεύοντές τι, ὅταν
δὴ αὐτοῖς ἥκῃ ἡ τότε πλησμονὴ νόσον φέρουσα συχνῷ
ὕστερον χρόνῳ, ἅτε ἄνευ τοῦ ὑγιεινοῦ γεγονυῖα, τούτους
155 αἰτιάσονται καὶ ψέξουσι καὶ κακόν τι ποιήσουσιν, ἂν οἷοί
τ' ὦσι, τοὺς δὲ προτέρους ἐκείνους καὶ αἰτίους τῶν κα-
E κῶν ἐγκωμιάσουσι. καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλεις, ὁμοιότατον
τούτῳ ἐργάζει· ἐγκωμιάζεις ἀνθρώπους οἳ τούτους εἱστι-
άκασιν εὐωχοῦντες ὧν ἐπεθύμουν. καί φασι μεγάλην τὴν
πόλιν πεποιηκέναι αὐτούς· ὅτι δὲ οἰδεῖ καὶ ὕπουλός ἐστι
519 δι' ἐκείνους τοὺς παλαιούς, οὐκ αἰσθάνονται. ἄνευ γὰρ
σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης λιμένων καὶ νεωρίων καὶ
τειχῶν καὶ φόρων καὶ τοιούτων φλυαριῶν ἐμπεπλήκασι
τὴν πόλιν· ὅταν οὖν ἔλθῃ ἡ καταβολὴ αὕτη τῆς ἀσθε-
νείας, τοὺς τότε παρόντας αἰτιάσονται συμβούλους, Θε-
μιστοκλέα δὲ καὶ Κίμωνα καὶ Περικλέα ἐγκωμιάσουσι,
τοὺς αἰτίους τῶν κακῶν· σοῦ δὲ ἴσως ἐπιλήψονται, ἐὰν
μὴ εὐλαβῇ, καὶ τοῦ ἐμοῦ ἑταίρου Ἀλκιβιάδου, ὅταν καὶ
B τὰ ἀρχαῖα προσαπολλύωσι πρὸς οἷς ἐκτήσαντο, οὐκ αἰτίων
ὄντων τῶν κακῶν ἀλλ' ἴσως συναιτίων. καίτοι ἔγωγε ἀνό-
ητον πρᾶγμα καὶ νῦν ὁρῶ γιγνόμενον καὶ ἀκούω τῶν
παλαιῶν ἀνδρῶν πέρι. αἰσθάνομαι γάρ, ὅταν ἡ πόλις
311 τινὰ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν μεταχειρίζηται ὡς ἀδικοῦντα,
ἀγανακτούντων καὶ σχετλιαζόντων ὡς δεινὰ πάσχουσι·
156 πολλὰ καὶ ἀγαθὰ τὴν πόλιν πεποιηκότες ἄρα ἀδίκως ὑπ'
αὐτῆς ἀπόλλυνται, ὡς ὁ τούτων λόγος. τὸ δὲ ὅλον ψεῦ-
C δός ἐστι. προστάτης γὰρ πόλεως οὐδ' ἂν εἷς ποτε ἀδίκως
ἀπόλοιτο ὑπ' αὐτῆς τῆς πόλεως ἧς προστατεῖ. κινδυνεύει
γὰρ ταὐτὸν εἶναι, ὅσοι τε πολιτικοὶ προσποιοῦνται εἶναι
καὶ ὅσοι σοφισταί. καὶ γὰρ οἱ σοφισταί, τἆλλα σοφοὶ
ὄντες, τοῦτο ἄτοπον ἐργάζονται πρᾶγμα· φάσκοντες γὰρ
ἀρετῆς διδάσκαλοι εἶναι πολλάκις κατηγοροῦσι τῶν μαθη-
τῶν ὡς ἀδικοῦσι σφᾶς αὐτούς, τούς τε μισθοὺς ἀποστε-
ροῦντες καὶ ἄλλην χάριν οὐκ ἀποδιδόντες, εὖ παθόντες
D ὑπ' αὐτῶν. καὶ τούτου τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη
πρᾶγμα, ἀνθρώπους ἀγαθοὺς καὶ δικαίους γενομένους,
ἐξαιρεθέντας μὲν ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, σχόντας
δὲ δικαιοσύνην, ἀδικεῖν τούτῳ ᾧ οὐκ ἔχουσιν; οὐ δοκεῖ
σοι τοῦτο ἄτοπον εἶναι, ὦ ἑταῖρε; Ὡς ἀληθῶς δημηγο-
ρεῖν με ἠνάγκασας, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἐθέλων ἀποκρί-
νεσθαι.

LXXV. ΚΑΛ. Σὺ δ' οὐκ ἂν οἷός τ' εἴης λέγειν,
εἰ μή τίς σοι ἀποκρίνοιτο;

ΣΩ. Ἔοικά γε· νῦν γοῦν συχνοὺς τείνω τῶν λόγων, E
ἐπειδή μοι οὐκ ἐθέλεις ἀποκρίνεσθαι. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, εἰπὲ
πρὸς φιλίου, οὐ δοκεῖ σοι ἄλογον εἶναι ἀγαθὸν φάσκοντα 157
πεποιηκέναι τινὰ μέμφεσθαι τούτῳ ὅτι ὑφ' ἑαυτοῦ ἀγαθὸς
γεγονώς τε καὶ ὢν ἔπειτα πονηρός ἐστιν;

ΚΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀκούεις τοιαῦτα λεγόντων τῶν φασκόν-
των παιδεύειν ἀνθρώπους εἰς ἀρετήν;

ΚΑΛ. Ἔγωγε. ἀλλὰ τί ἂν λέγοις ἀνθρώπων πέρι οὐ- 520
δενὸς ἀξίων;

ΣΩ. Τί δ' ἂν περὶ ἐκείνων λέγοις οἳ φάσκοντες προε-
στάναι τῆς πόλεως καὶ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ὡς βελτίστη
ἔσται πάλιν αὐτῆς κατηγοροῦσιν, ὅταν τύχωσιν, ὡς πονη-
ροτάτης; οἴει τι διαφέρειν τούτους ἐκείνων; ταὐτόν, ὦ
μακάρι', ἐστὶ σοφιστὴς καὶ ῥήτωρ, ἢ ἐγγύς τι καὶ παρα-
πλήσιον, ὥσπερ ἐγὼ ἔλεγον πρὸς Πῶλον. σὺ δὲ δι' ἄγνοιαν B
τὸ μὲν πάγκαλόν τι οἴει εἶναι, τὴν ῥητορικήν, τοῦ δὲ
καταφρονεῖς. τῇ δὲ ἀληθείᾳ κάλλιόν ἐστι σοφιστικὴ ῥητο-
ρικῆς ὅσωπερ νομοθετικὴ δικαστικῆς καὶ γυμναστικὴ ἰα-
τρικῆς. μόνοις δ' ἔγωγε καὶ ᾤμην τοῖς δημηγόροις τε καὶ
σοφισταῖς οὐκ ἐγχωρεῖν μέμφεσθαι τούτῳ τῷ πράγματι ὃ
αὐτοὶ παιδεύουσιν, ὡς πονηρόν ἐστιν εἰς σφᾶς, ἢ τῷ αὐτῷ
λόγῳ τούτῳ ἅμα καὶ ἑαυτῶν κατηγορεῖν ὅτι οὐδὲν ὠφελή- 158
κασιν οὓς φασιν ὠφελεῖν. οὐχ οὕτως ἔχει; C

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ προέσθαι γε δήπου τὴν εὐεργεσίαν ἄνευ
μισθοῦ, ὡς τὸ εἰκός, μόνοις τούτοις ἐνεχώρει, εἴπερ
ἀληθῆ ἔλεγον. ἄλλην μὲν γὰρ εὐεργεσίαν τις εὐεργετηθείς,
οἷον ταχὺς γενόμενος διὰ παιδοτρίβην, ἴσως ἂν ἀποστερή-
σειε τὴν χάριν, εἰ προοῖτο αὐτῷ ὁ παιδοτρίβης καὶ μὴ
συνθέμενος αὐτῷ μισθὸν ὅ τι μάλιστα ἅμα μεταδιδοὺς
τοῦ τάχους λαμβάνοι τὸ ἀργύριον· οὐ γὰρ τῇ βραδυτῆτι, D
οἶμαι, ἀδικοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἀδικίᾳ. ἦ γάρ;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴ τις αὐτὸ τοῦτο ἀφαιρεῖ, τὴν ἀδι-
κίαν, οὐδὲν δεινὸν αὐτῷ μήποτε ἀδικηθῇ, ἀλλὰ μόνῳ
ἀσφαλὲς ταύτην τὴν εὐεργεσίαν προέσθαι, εἴπερ τῷ ὄντι
δύναιτό τις ἀγαθοὺς ποιεῖν. οὐχ οὕτως;

ΚΑΛ. Φημί.

LXXVI. ΣΩ. Διὰ ταῦτ' ἄρα, ὡς ἔοικε, τὰς μὲν
ἄλλας συμβουλὰς συμβουλεύειν λαμβάνοντα ἀργύριον, οἷον
οἰκοδομίας πέρι ἢ τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐδὲν αἰσχρόν.

ΚΑΛ. Ἔοικέ γε. E

---

3. δὴ] δὲ a. — 8. τοιούτους a. — 24. πάσχουσι, πολλὰ - - πεποιηκότες. ἄρα a. — 33. αὐτοὺς delendum censet Bekkerus eodem errore quo in Antiph. or. 1 §. 20. Lys. or. 13 §. 92. (in Add. et Corrig. T. V. p. 695.) or. 28 §. 7. (ibid. p. 696.) Isocr. or. 7 §. 69. Scilicet σφᾶς αὐτούς nec maiorem nec minorem vim habet quam ἑ-αυτούς, cuius illa est integrior forma, accurate respondens pronominibus reflexivis primae et secundae personae, ἡμᾶς αὐτούς, ὑμᾶς αὐτούς. Exempla e variis scriptoribus attulerunt Schoemannus ad Isaeum p. 185. Krueger ad Dionys. p. 340. Chr. Ellendt ad Arrian. I. p. 48. Unus vero Isocrates centies fere pleniore forma usus est. Bait. — 38. ᾧ] ὃ a. — 40. ἀποκρίνασθαι a.

2. ἀποκρίνασθαι a. — 30. πρόοιτο a. — 35. ἀφαιροῖ a. — 36. ἀλλ' ὃ μόνῳ ΧΓΔΦBCFW et corr. Σ, ἀλλ' ᾧ μόνῳ a.

ΣΩ. Περὶ δέ γε ταύτης τῆς πράξεως, ὅντιν' ἄν τις
159 τρόπον ὡς βέλτιστος εἴη καὶ ἄριστα τὴν αὑτοῦ οἰκίαν διοι-
κοῖ ἢ πόλιν, αἰσχρὸν νενόμισται μὴ φάναι συμβουλεύειν,
ἐὰν μή τις αὐτῷ ἀργύριον διδῷ. ἦ γάρ;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Δῆλον γὰρ ὅτι τοῦτο αἴτιόν ἐστιν, ὅτι μόνη
αὕτη τῶν εὐεργεσιῶν τὸν εὖ παθόντα ἐπιθυμεῖν ποιεῖ
ἀντ' εὖ ποιεῖν, ὥστε καλὸν δοκεῖ τὸ σημεῖον εἶναι, εἰ εὖ
ποιήσας ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ἀντ' εὖ πείσεται· εἰ δὲ μή,
οὔ. ἔστι ταῦτα οὕτως ἔχοντα;

521 ΚΑΛ. Ἔστιν.

ΣΩ. Ἐπὶ ποτέραν οὖν με παρακαλεῖς τὴν θεραπείαν
τῆς πόλεως; διόρισόν μοι· τὴν τοῦ διαμάχεσθαι Ἀθη-
ναίοις ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται, ὡς ἰατρόν, ἢ ὡς δια-
κονήσοντα καὶ πρὸς χάριν ὁμιλήσοντα; Τἀληθῆ μοι εἰπέ,
Καλλίκλεις· δίκαιος γὰρ εἶ, ὥσπερ ἤρξω παῤῥησιάζεσθαι
πρὸς ἐμέ, διατελεῖν ἃ νοεῖς λέγων. καὶ νῦν εὖ καὶ γεν-
ναίως εἰπέ.

ΚΑΛ. Λέγω τοίνυν ὅτι ὡς διακονήσοντα.

B ΣΩ. Κολακεύσοντα ἄρα με, ὦ γενναιότατε, παρα-
καλεῖς.

ΚΑΛ. Εἴ σοι Μυσόν γε ἥδιον καλεῖν, ὦ Σώκρατες·
ὡς εἰ μὴ ταῦτά γε ποιήσεις —

160 ΣΩ. Μὴ εἴπῃς ὃ πολλάκις εἴρηκας, ὅτι ἀποκτενεῖ με
ὁ βουλόμενος, ἵνα μὴ αὖ καὶ ἐγὼ εἴπω, ὅτι πονηρός γε
ὢν ἀγαθὸν ὄντα· μηδ' ὅτι ἀφαιρήσεται ἐάν τι ἔχω, ἵνα
μὴ αὖ ἐγὼ εἴπω ὅτι Ἀλλ' ἀφελόμενος οὐχ ἕξει ὅ τι χρή-
C σεται αὐτοῖς, ἀλλ' ὥσπερ με ἀδίκως ἀφείλετο, οὕτω καὶ
λαβὼν ἀδίκως χρήσεται· εἰ δὲ ἀδίκως, αἰσχρῶς· εἰ δὲ
αἰσχρῶς, κακῶς.

LXXVII. ΚΑΛ. Ὥς μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, πι-
στεύειν μηδ' ἂν ἓν τούτων παθεῖν, ὡς οἰκῶν ἐκποδὼν
καὶ οὐκ ἂν εἰσαχθεὶς εἰς δικαστήριον ὑπὸ πάνυ ἴσως μο-
χθηροῦ ἀνθρώπου καὶ φαύλου!

ΣΩ. Ἀνόητος ἄρα εἰμί, ὦ Καλλίκλεις, ὡς ἀληθῶς,
εἰ μὴ οἴομαι ἐν τῇδε τῇ πόλει ὁντινοῦν ἄν, ὃ τι τύχοι,
D τοῦτο παθεῖν. τόδε μέντοι εὖ οἶδ' ὅτι, ἐάνπερ εἰσίω εἰς
δικαστήριον περὶ τούτων τινὸς κινδυνεύων ὧν σὺ λέγεις,
πονηρός τίς με ἔσται ὁ εἰσάγων· οὐδεὶς γὰρ ἂν χρηστὸς
μὴ ἀδικοῦντ' ἄνθρωπον εἰσαγάγοι. καὶ οὐδέν γε ἄτοπον
312 εἰ ἀποθάνοιμι. βούλει σοι εἴπω δι' ὅ τι ταῦτα προσδοκῶ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἶμαι μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων, ἵνα μὴ εἴπω μό-
161 νος, ἐπιχειρεῖν τῇ ὡς ἀληθῶς πολιτικῇ τέχνῃ καὶ πράττειν
τὰ πολιτικὰ μόνος τῶν νῦν. ἅτε οὖν οὐ πρὸς χάριν λέγων
τοὺς λόγους οὓς λέγω ἑκάστοτε, ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, E
οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον, καὶ οὐκ ἐθέλων ποιεῖν ἃ σὺ παραι-
νεῖς, τὰ κομψὰ ταῦτα, οὐχ ἕξω ὅ τι λέγω ἐν τῷ δικα-
στηρίῳ. ὁ αὐτὸς δέ μοι ἥκει λόγος ὅνπερ πρὸς Πῶλον
ἔλεγον· κρινοῦμαι γὰρ ὡς ἐν παιδίοις ἰατρὸς ἂν κρίνοιτο
κατηγοροῦντος ὀψοποιοῦ. σκόπει γάρ, τί ἂν ἀπολογοῖτο
ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἐν τούτοις ληφθείς, εἰ αὐτοῦ κατη-
γοροῖ τις λέγων ὅτι Ὦ παῖδες, πολλὰ ὑμᾶς καὶ κακὰ ὅδε
εἴργασται ἀνὴρ καὶ αὐτούς, καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν
διαφθείρει τέμνων τε καὶ κάων, καὶ ἰσχναίνων καὶ πνίγων 522
ἀπορεῖν ποιεῖ, πικρότατα πόματα διδοὺς καὶ πεινῆν καὶ
διψῆν ἀναγκάζων, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ
παντοδαπὰ εὐώχουν ὑμᾶς. τί ἂν οἴει ἐν τούτῳ τῷ κακῷ
ἀποληφθέντα ἰατρὸν ἔχειν εἰπεῖν; ἢ εἰ εἴποι τὴν ἀλή-
θειαν, ὅτι Ταῦτα πάντα ἐγὼ ἐποίουν, ὦ παῖδες, ὑγιει-
νῶς, ὁπόσον οἴει ἂν ἀναβοῆσαι τοὺς τοιούτους δικαστάς;
οὐ μέγα;

ΚΑΛ. Ἴσως· οἴεσθαί γε χρή.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἴει ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ ἂν αὐτὸν ἔχεσθαι 162
ὅ τι χρὴ εἰπεῖν; B

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

LXXVIII. ΣΩ. Τοιοῦτον μέντοι καὶ ἐγὼ οἶδα ὅτι
πάθος πάθοιμι ἂν εἰσελθὼν εἰς δικαστήριον. οὔτε γὰρ
ἡδονὰς ἃς ἐκπεπόρικα ἕξω αὐτοῖς λέγειν, ἃς οὗτοι εὐερ-
γεσίας καὶ ὠφελείας νομίζουσιν, ἐγὼ δὲ οὔτε τοὺς πορί-
ζοντας ζηλῶ οὔτε οἷς πορίζεται· ἐάν τέ τίς με ἢ νεωτέ-
ρους φῇ διαφθείρειν ἀπορεῖν ποιοῦντα, ἢ τοὺς πρεσβυτέ-
ρους κακηγορεῖν λέγοντα πικροὺς λόγους ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ,
οὔτε τὸ ἀληθὲς ἕξω εἰπεῖν, ὅτι Δικαίως πάντα ταῦτα C
ἐγὼ λέγω, καὶ πράττω τὸ ὑμέτερον δὴ τοῦτο, ὦ ἄνδρες
δικασταί, οὔτε ἄλλο οὐδέν. ὥστε ἴσως, ὅ τι ἂν τύχω,
τοῦτο πείσομαι.

ΚΑΛ. Δοκεῖ οὖν σοι, ὦ Σώκρατες, καλῶς ἔχειν ἄν-
θρωπος ἐν πόλει οὕτω διακείμενος καὶ ἀδύνατος ὢν
ἑαυτῷ βοηθεῖν;

ΣΩ. Εἰ ἐκεῖνό γε ἐν αὐτῷ ὑπάρχοι, ὦ Καλλίκλεις,
ὃ σὺ πολλάκις ὡμολόγησας· εἰ βεβοηθηκὼς εἴη αὑτῷ, μήτε
περὶ ἀνθρώπους μήτε περὶ θεοὺς ἄδικον μηδὲν μήτε D
εἰρηκὼς μήτε εἰργασμένος. αὕτη γάρ τις βοήθεια ἑαυτῷ 163
πολλάκις ἡμῖν ὡμολόγηται κρατίστη εἶναι. εἰ μὲν οὖν ἐμέ
τις ἐξελέγχοι ταύτην τὴν βοήθειαν ἀδύνατον ὄντα ἐμαυτῷ
καὶ ἄλλῳ βοηθεῖν, αἰσχυνοίμην ἂν καὶ ἐν πολλοῖς καὶ ἐν
ὀλίγοις ἐξελεγχόμενος καὶ μόνος ὑπὸ μόνου, καὶ εἰ διὰ
ταύτην τὴν ἀδυναμίαν ἀποθνήσκοιμι, ἀγανακτοίην ἄν.
εἰ δὲ κολακικῆς ῥητορικῆς ἐνδείᾳ τελευτῴην ἔγωγε, εὖ

2. βέλτιστον ΧΔΞΣΦCW et pr. B. — 8. ἀντευποιεῖν ab. — 9. ἀντευπείσεται b. — 15. εἰπέ, ὦ Καλλίκλεις (ΞΣ) bc. — 27. αὖ καὶ ἐγὼ a. — 31. δοκεῖ ΧΞΣΤCEVW et pr. F. — 38. κινδύνων a. — ὧν cum Heindorfio (et Flor. d) c: ὃ ab. — 40. εἰσάγοι a.

2. σὺ] σὺ νῦν a. — 9. ἀνὴρ Bekkerus. — 10. ἰχναίνων a. — 11. πώματα cum Bekkero c. — 14. ἰατρὸν] τὸν ἰατρὸν Vbc. — εἰ om. a. — 20. εἰπεῖν] ποιεῖν (ΞΤΦ) c. — 28. κατηγορεῖν a. — 30. λέγω καὶ πράττω, τὸ ὑμέτερον ab. — 36. ὑπάρχει a.

E οἶδα ὅτι ῥᾳδίως ἴδοις ἄν με φέροντα τὸν θάνατον. αὐτὸ
μὲν γὰρ τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται, ὅστις μὴ παν-
τάπασιν ἀλόγιστός τε καὶ ἄνανδρός ἐστι, τὸ δὲ ἀδικεῖν
φοβεῖται· πολλῶν γὰρ ἀδικημάτων γέμοντα τὴν ψυχὴν εἰς
Ἅιδου ἀφικέσθαι πάντων ἔσχατον κακῶν ἐστίν. εἰ δὲ
βούλει, σοὶ ἐγώ, ὡς τοῦτο οὕτως ἔχει, ἐθέλω λόγον λέξαι.

ΚΑΛ. Ἀλλ' ἐπείπερ γε καὶ τἆλλα ἐπέρανας, καὶ τοῦτο
πέρανον.

523 **LXXIX.** ΣΩ. Ἄκουε δή, φασί, μάλα καλοῦ λόγου,
ὃν σὺ μὲν ἡγήσει μῦθον, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἐγὼ δὲ λόγον·
ὡς ἀληθῆ γὰρ ὄντα σοι λέξω ἃ μέλλω λέγειν. Ὥσπερ γὰρ
Ὅμηρος λέγει, διενείμαντο τὴν ἀρχὴν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Πο-
σειδῶν καὶ ὁ Πλούτων, ἐπειδὴ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέ-
164 λαβον. ἦν οὖν νόμος ὅδε περὶ ἀνθρώπων ἐπὶ Κρόνου,
καὶ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἔστιν ἐν θεοῖς, τῶν ἀνθρώπων τὸν
μὲν δικαίως τὸν βίον διελθόντα καὶ ὁσίως, ἐπειδὰν τε-
B λευτήσῃ, εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντα οἰκεῖν ἐν πάσῃ
εὐδαιμονίᾳ ἐκτὸς κακῶν, τὸν δὲ ἀδίκως καὶ ἀθέως εἰς
τὸ τῆς τίσεώς τε καὶ δίκης δεσμωτήριον, ὃ δὴ τάρταρον
καλοῦσιν, ἰέναι. τούτων δὲ δικασταὶ ἐπὶ Κρόνου καὶ ἔτι
νεωστὶ τοῦ Διὸς τὴν ἀρχὴν ἔχοντος ζῶντες ἦσαν ζώντων,
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δικάζοντες ᾗ μέλλοιεν τελευτᾶν. κακῶς
οὖν αἱ δίκαι ἐκρίνοντο. ὅ τε οὖν Πλούτων καὶ οἱ ἐπιμε-
λητaὶ οἱ ἐκ μακάρων νήσων ἰόντες ἔλεγον πρὸς τὸν Δία
C ὅτι φοιτῷέν σφιν ἄνθρωποι ἑκατέρωσε ἀνάξιοι. εἶπεν οὖν
ὁ Ζεύς, Ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, παύσω τοῦτο γιγνόμενον. νῦν
μὲν γὰρ κακῶς αἱ δίκαι δικάζονται. ἀμπεχόμενοι γάρ,
ἔφη, οἱ κρινόμενοι κρίνονται· ζῶντες γὰρ κρίνονται. πολ-
λοὶ οὖν, ἦ δ' ὅς, ψυχὰς πονηρὰς ἔχοντες ἠμφιεσμένοι
εἰσὶ σώματά τε καλὰ καὶ γένη καὶ πλούτους, καί, ἐπειδὰν
ἡ κρίσις ᾖ, ἔρχονται αὐτοῖς πολλοὶ μάρτυρες, μαρτυρή-
σοντες ὡς δικαίως βεβιώκασιν. οἱ οὖν δικασταὶ ὑπό τε
D τούτων ἐκπλήττονται, καὶ ἅμα καὶ αὐτοὶ ἀμπεχόμενοι
δικάζουσι, πρὸ τῆς ψυχῆς τῆς αὑτῶν ὀφθαλμοὺς καὶ ὦτα
καὶ ὅλον τὸ σῶμα προκεκαλυμμένοι. ταῦτα δὴ αὐτοῖς
165 πάντα ἐπίπροσθεν γίγνεται, καὶ τὰ αὑτῶν ἀμφιέσματα
καὶ τὰ τῶν κρινομένων. πρῶτον μὲν οὖν, ἔφη, παυστέον
ἐστὶ προειδότας αὐτοὺς τὸν θάνατον· νῦν γὰρ προΐσασι.
τοῦτο μὲν οὖν καὶ δὴ εἴρηται τῷ Προμηθεῖ ὅπως ἂν
παύσῃ αὐτῶν. ἔπειτα γυμνοὺς κριτέον ἁπάντων τούτων·
E τεθνεῶτας γὰρ δεῖ κρίνεσθαι. καὶ τὸν κριτὴν δεῖ γυμνὸν
εἶναι, τεθνεῶτα, αὐτῇ τῇ ψυχῇ αὐτὴν τὴν ψυχὴν θεω-
ροῦντα ἐξαίφνης ἀποθανόντος ἑκάστου, ἔρημον πάντων
τῶν συγγενῶν καὶ καταλιπόντα ἐπὶ τῆς γῆς πάντα ἐκεῖνον
313 τὸν κόσμον, ἵνα δικαία ἡ κρίσις ᾖ. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα
ἐγνωκὼς πρότερος ἢ ὑμεῖς ἐποιησάμην δικαστὰς υἱεῖς
ἐμαυτοῦ, δύο μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας, Μίνω τε καὶ Ῥαδά-
μανθυν, ἕνα δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης, Αἰακόν· οὗτοι οὖν 524
ἐπειδὰν τελευτήσωσι, δικάσουσιν ἐν τῷ λειμῶνι, ἐν τῇ
τριόδῳ ἐξ ἧς φέρετον τὼ ὁδώ, ἡ μὲν εἰς μακάρων νήσους,
ἡ δ' εἰς τάρταρον. καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας Ῥαδάμαν-
θυς κρινεῖ, τοὺς δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης Αἰακός· Μίνῳ δὲ
πρεσβεῖα δώσω, ἐπιδιακρίνειν, ἐὰν ἀπορῆτόν τι τὼ ἑτέρω,
ἵνα ὡς δικαιοτάτη ἡ κρίσις ᾖ περὶ τῆς πορείας τοῖς ἀν-
θρώποις.

LXXX. Ταῦτ' ἔστιν, ὦ Καλλίκλεις, ἃ ἐγὼ ἀκη- 166
κοὼς πιστεύω ἀληθῆ εἶναι· καὶ ἐκ τούτων τῶν λόγων B
τοιόνδε τι λογίζομαι συμβαίνειν. Ὁ θάνατος τυγχάνει
ὤν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδὲν ἄλλο ἢ δυοῖν πραγμάτοιν διά-
λυσις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀπ' ἀλλήλοιν. ἐπειδὰν
δὲ διαλυθῆτον ἄρα ἀπ' ἀλλήλοιν, οὐ πολὺ ἧττον ἑκάτερον
αὐτοῖν ἔχει τὴν ἕξιν τὴν αὑτοῦ ἥνπερ καὶ ὅτε ἔζη ὁ ἄν-
θρωπος, τό τε σῶμα τὴν φύσιν τὴν αὑτοῦ καὶ τὰ θερα-
πεύματα καὶ τὰ παθήματα, ἔνδηλα πάντα. οἷον εἴ τινος
μέγα ἦν τὸ σῶμα φύσει ἢ τροφῇ ἢ ἀμφότερα ζῶντος, C
τούτου καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ὁ νεκρὸς μέγας· καὶ εἰ παχύς,
παχὺς καὶ ἀποθανόντος, καὶ τἆλλα οὕτως. καὶ εἰ αὖ ἐπε-
τήδευε κομᾶν, κομήτης τούτου καὶ ὁ νεκρός. μαστιγίας
αὖ εἴ τις ἦν καὶ ἴχνη εἶχε τῶν πληγῶν οὐλὰς ἐν τῷ σώ-
ματι ἢ ὑπὸ μαστίγων ἢ ἄλλων τραυμάτων ζῶν, καὶ τεθνε-
ῶτος τὸ σῶμα ἔστιν ἰδεῖν ταῦτα ἔχον. κατεαγότα τε εἴ
του ἦν μέλη ἢ διεστραμμένα ζῶντος, καὶ τεθνεῶτος ταὐτὰ
ταῦτα ἔνδηλα. ἑνὶ δὲ λόγῳ, οἷος εἶναι παρεσκεύαστο τὸ D
σῶμα ζῶν, ἔνδηλα ταῦτα καὶ τελευτήσαντος ἢ πάντα ἢ
τὰ πολλὰ ἐπί τινα χρόνον. ταὐτὸν δή μοι δοκεῖ τοῦτ' ἄρα
καὶ περὶ τὴν ψυχὴν εἶναι, ὦ Καλλίκλεις· ἔνδηλα πάντα
ἐστὶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἐπειδὰν γυμνωθῇ τοῦ σώματος, τά τε
τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα ἃ διὰ τὴν ἐπιτήδευσιν ἑκά- 167
στου πράγματος ἔσχεν ἐν τῇ ψυχῇ ὁ ἄνθρωπος. Ἐπειδὰν
οὖν ἀφίκωνται παρὰ τὸν δικαστήν, οἱ μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας
παρὰ τὸν Ῥαδάμανθυν, ὁ Ῥαδάμανθυς ἐκείνους ἐπιστήσας E
θεᾶται ἑκάστου τὴν ψυχήν, οὐκ εἰδὼς ὅτου ἐστίν, ἀλλὰ
πολλάκις τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπιλαβόμενος ἢ ἄλλου
ὁτουοῦν βασιλέως ἢ δυνάστου κατεῖδεν οὐδὲν ὑγιὲς ὂν τῆς
ψυχῆς, ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην καὶ οὐλῶν μεστὴν ὑπὸ
ἐπιορκιῶν καὶ ἀδικίας, ἃ ἑκάστῳ ἡ πρᾶξις αὐτοῦ ἐξω- 525
μόρξατο εἰς τὴν ψυχήν, καὶ πάντα σκολιὰ ὑπὸ ψεύδους
καὶ ἀλαζονείας καὶ οὐδὲν εὐθὺ διὰ τὸ ἄνευ ἀληθείας
τεθράφθαι· καὶ ὑπὸ ἐξουσίας καὶ τρυφῆς καὶ ὕβρεως καὶ
ἀκρατίας τῶν πράξεων ἀσυμμετρίας τε καὶ αἰσχρότητος

---

3. ἄλογός a. — 7. ἐπειδήπερ a. — 12. Ὅμηρος] Iliad. o, 187 sqq. — 17. ἐς Vbc. — 22. τῇ om. a. — 24. οἱ ἐκ cum Plutarcho (Consol. ad Apoll. p. 121) c: ἐκ cum Platonis libris ab. — 36. αὐτῶν bc. — 38. νῦν μὲν γὰρ c. — 40. αὐτῶν] αὐτὸ αὐτῶν a. — 45. καὶ om. a.

2. Μίνων b. — 8. ἐὰν ᾖ ἀπόῤῥητόν τι τῷ ἑτέρῳ a. — 13. τι om. a. — 26. τε om. a. — 27. μέρη a. — 29. ἢ πάντα cum Findeisenio c: ἦν πάντα cum libris ab. — 41. ἑκάστη ΣΔΦBCEFW. — 44. τετράφθαι a. — 45. ἀκρατείας V, ἀκρασίας a.

γέμουσαν τὴν ψυχὴν εἶδεν. ἰδὼν δὲ ἀτίμως ταύτην ἀπέ-
πεμψεν εὐθὺ τῆς φρουρᾶς, οἷ μέλλει ἐλθοῦσα ἀνατλῆναι
τὰ προσήκοντα πάθη.

LXXXI. Προσήκει δὲ παντὶ τῷ ἐν τιμωρίᾳ ὄντι,
B ὑπ' ἄλλου ὀρθῶς τιμωρουμένῳ, ἢ βελτίονι γίγνεσθαι καὶ
ὀνίνασθαι ἢ παραδείγματι τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι, ἵνα ἄλλοι
ὁρῶντες πάσχοντα ἃ ἂν πάσχῃ φοβούμενοι βελτίους γί-
γνωνται. εἰσὶ δὲ οἱ μὲν ὠφελούμενοί τε καὶ δίκην διδόντες
ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων οὗτοι οἳ ἂν ἰάσιμα ἁμαρτή-
168 ματα ἁμάρτωσιν· ὅμως δὲ δι' ἀλγηδόνων καὶ ὀδυνῶν
γίγνεται αὐτοῖς ἡ ὠφέλεια καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν Ἅιδου· οὐ
C γὰρ οἷόν τε ἄλλως ἀδικίας ἀπαλλάττεσθαι. οἳ δ' ἂν τὰ
ἔσχατα ἀδικήσωσι καὶ διὰ τοιαῦτα ἀδικήματα ἀνίατοι
γένωνται, ἐκ τούτων τὰ παραδείγματα γίγνεται, καὶ
οὗτοι αὐτοὶ μὲν οὐκέτι ὀνίνανται οὐδέν, ἅτε ἀνίατοι ὄν-
τες, ἄλλοι δὲ ὀνίνανται οἱ τούτους ὁρῶντες διὰ τὰς
ἁμαρτίας τὰ μέγιστα καὶ ὀδυνηρότατα καὶ φοβερώτατα
πάθη πάσχοντας τὸν ἀεὶ χρόνον, ἀτεχνῶς παραδείγματα
ἀνηρτημένους ἐκεῖ ἐν Ἅιδου ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, τοῖς ἀεὶ
τῶν ἀδίκων ἀφικνουμένοις θεάματα καὶ νουθετήματα.
D ὧν ἐγώ φημι ἕνα καὶ Ἀρχέλαον ἔσεσθαι, εἰ ἀληθῆ λέγει
Πῶλος, καὶ ἄλλον ὅστις ἂν τοιοῦτος τύραννος ᾖ. οἶμαι
δὲ καὶ τοὺς πολλοὺς εἶναι τούτων τῶν παραδειγμάτων
ἐκ τυράννων καὶ βασιλέων καὶ δυναστῶν καὶ τὰ τῶν
πόλεων πραξάντων γεγονότας· οὗτοι γὰρ διὰ τὴν ἐξου-
σίαν μέγιστα καὶ ἀνοσιώτατα ἁμαρτήματα ἁμαρτάνουσι.
μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ Ὅμηρος· βασιλέας γὰρ καὶ δυ-
E νάστας ἐκεῖνος πεποίηκε τοὺς ἐν Ἅιδου τὸν ἀεὶ χρόνον
τιμωρουμένους, Τάνταλον καὶ Σίσυφον καὶ Τιτυόν. Θερ-
σίτην δέ, καὶ εἴ τις ἄλλος πονηρὸς ἦν ἰδιώτης, οὐδεὶς
169 πεποίηκε μεγάλαις τιμωρίαις συνεχόμενον ὡς ἀνίατον·
οὐ γάρ, οἶμαι, ἐξῆν αὐτῷ· διὸ καὶ εὐδαιμονέστερος ἦν
ἢ οἷς ἐξῆν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Καλλίκλεις, ἐκ τῶν δυναμένων
526 εἰσὶ καὶ οἱ σφόδρα πονηροὶ γιγνόμενοι ἄνθρωποι· οὐδὲν
μὴν κωλύει καὶ ἐν τούτοις ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγγίγνεσθαι,
καὶ σφόδρα γε ἄξιον ἄγασθαι τῶν γιγνομένων· χαλεπὸν
γάρ, ὦ Καλλίκλεις, καὶ πολλοῦ ἐπαίνου ἄξιον ἐν μεγάλῃ
ἐξουσίᾳ τοῦ ἀδικεῖν γενόμενον δικαίως διαβιῶναι. ὀλίγοι
δὲ γίγνονται οἱ τοιοῦτοι· ἐπεὶ καὶ ἐνθάδε καὶ ἄλλοθι
γεγόνασιν, οἶμαι δὲ καὶ ἔσονται καλοὶ κἀγαθοὶ ταύτην
τὴν ἀρετὴν τὴν τοῦ δικαίως διαχειρίζειν ἃ ἄν τις ἐπι-
B τρέπῃ· εἷς δὲ καὶ πάνυ ἐλλόγιμος γέγονε καὶ εἰς τοὺς
ἄλλους Ἕλληνας, Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου. οἱ δὲ πολλοί,
ὦ ἄριστε, κακοὶ γίγνονται τῶν δυναστῶν.

LXXXII. Ὅπερ οὖν ἔλεγον, ἐπειδὰν ὁ Ῥαδάμαν-
θυς ἐκεῖνος τοιοῦτόν τινα λάβῃ, ἄλλο μὲν περὶ αὐτοῦ οὐκ
οἶδεν οὐδέν, οὔθ' ὅστις οὔθ' ὧντινων, ὅτι δὲ πονηρός
τις· καὶ τοῦτο κατιδὼν ἀπέπεμψεν εἰς τάρταρον, ἐπισῃ-
μηνάμενος, ἐάν τε ἰάσιμος ἐάν τε ἀνίατος δοκῇ εἶναι· ὁ
δὲ ἐκεῖσε ἀφικόμενος τὰ προσήκοντα πάσχει. ἐνίοτε δ' 314
ἄλλην εἰσιδὼν ὁσίως βεβιωκυῖαν καὶ μετ' ἀληθείας, ἀν- C
δρὸς ἰδιώτου ἢ ἄλλου τινός, μάλιστα μέν, ἔγωγέ φημι, 170
ὦ Καλλίκλεις, φιλοσόφου τὰ αὑτοῦ πράξαντος καὶ οὐ
πολυπραγμονήσαντος ἐν τῷ βίῳ, ἠγάσθη τε καὶ ἐς μακά-
ρων νήσους ἀπέπεμψε. ταὐτὰ ταῦτα καὶ ὁ Αἰακός. ἑκά-
τερος δὲ τούτων ῥάβδον ἔχων δικάζει. ὁ δὲ Μίνως ἐπι-
σκοπῶν κάθηται μόνος ἔχων χρυσοῦν σκῆπτρον, ὥς φησιν
Ὀδυσσεὺς ὁ Ὁμήρου ἰδεῖν αὐτὸν

χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νέκυσσιν. D

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Καλλίκλεις, ὑπὸ τούτων τῶν λόγων
πέπεισμαι, καὶ σκοπῶ ὅπως ἀποφανοῦμαι τῷ κριτῇ ὡς
ὑγιεστάτην τὴν ψυχήν. χαίρειν οὖν ἐάσας τὰς τιμὰς τὰς
τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀλήθειαν σκοπῶν πειρά-
σομαι τῷ ὄντι ὡς ἂν δύνωμαι βέλτιστος ὢν καὶ ζῆν καὶ
ἐπειδὰν ἀποθνήσκω ἀποθνήσκειν. παρακαλῶ δὲ καὶ τοὺς E
ἄλλους πάντας ἀνθρώπους, καθ' ὅσον δύναμαι, καὶ δὴ
καὶ σὲ ἀντιπαρακαλῶ ἐπὶ τοῦτον τὸν βίον καὶ τὸν ἀγῶνα
τοῦτον, ὃν ἐγώ φημι ἀντὶ πάντων τῶν ἐνθάδε ἀγώνων
εἶναι, καὶ ὀνειδίζω σοι ὅτι οὐχ οἷός τ' ἔσει σαυτῷ βοη-
θῆσαι, ὅταν ἡ δίκη σοι ᾖ καὶ ἡ κρίσις ἣν νῦν δὴ ἐγὼ
ἔλεγον, ἀλλὰ ἐλθὼν παρὰ τὸν δικαστὴν τὸν τῆς Αἰγίνης
υἱόν, ἐπειδάν σου ἐπιλαβόμενος ἄγῃ, χασμήσει καὶ ἰλιγγιά- 527
σεις οὐδὲν ἧττον ἢ ἐγὼ ἐνθάδε σὺ ἐκεῖ, καί σε ἴσως τυ- 171
πτήσει τις καὶ ἐπὶ κόρρης ἀτίμως καὶ πάντως προπηλακιεῖ.

Τάχα δ' οὖν ταῦτα μῦθός σοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὥσπερ
γραός, καὶ καταφρονεῖς αὐτῶν. καὶ οὐδέν γ' ἂν ἦν θαυ-
μαστὸν καταφρονεῖν τούτων, εἴ πῃ ζητοῦντες εἴχομεν αὐ-
τῶν βελτίω καὶ ἀληθέστερα εὑρεῖν· νῦν δὲ ὁρᾷς ὅτι τρεῖς
ὄντες ὑμεῖς, οἵπερ σοφώτατοί ἐστε τῶν νῦν Ἑλλήνων,
σύ τε καὶ Πῶλος καὶ Γοργίας, οὐκ ἔχετε ἀποδεῖξαι ὡς B
δεῖ ἄλλον τινὰ βίον ζῆν ἢ τοῦτον ὅσπερ καὶ ἐκεῖσε φαί-
νεται συμφέρων, ἀλλ' ἐν τοσούτοις λόγοις τῶν ἄλλων ἐλεγ-
χομένων μόνος οὗτος ἠρεμεῖ ὁ λόγος, ὡς εὐλαβητέον
ἐστὶ τὸ ἀδικεῖν μᾶλλον ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι, καὶ παντὸς μᾶλ-
λον ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθὸν ἀλλὰ
τὸ εἶναι, καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ· ἐὰν δέ τις κατά τι κακὸς
γίγνηται, κολαστέος ἐστί, καὶ τοῦτο δεύτερον ἀγαθὸν
μετὰ τὸ εἶναι δίκαιον, τὸ γίγνεσθαι καὶ κολαζόμενον δι-
δόναι δίκην· καὶ πᾶσαν κολακείαν καὶ τὴν περὶ ἑαυτὸν C
καὶ τὴν περὶ τοὺς ἄλλους, καὶ περὶ ὀλίγους καὶ περὶ πολ-

6. παράδειγμά τι a. — τοῖς om. c. — 7. πάσχοι a. — 13. διὰ τὰ τοιαῦτα c. — 23. εἶναι τούτων τῶν] εἶναι τοὺς τούτων τῶν (ΧΔ et rc. B) b et secluso v. τοὺς c, εἶναι τούτων τοὺς τῶν ΞΣ et corr. T, εἶναι τοὺς τῶν ΓΦCEFVW et pr. B, εἶναι τῶν l. — 24. ἐκ] τοὺς ἐκ Ta. — 27. Ὅμηρος] Odyss. λ, 576 sqq. — 36. γε om. a. — 41. τὴν ante τοῦ om. ab. — 42. καὶ ante εἰς om. a.

7. τινός] τινὸς ψυχὴν Eusebius. — 9. εἰς a. — 10. ταὐτὰ ΧΓΔΦCEIW et pr. BF: ταὐτὰ δὲ abc. — 14. Odyss. λ, 569. — νέκυσιν a. — 17. ὑγιεστάτην ἔχων τὴν a. — 22. καί σε a. — ἐπὶ τούτων a. — 29. καὶ ante ἐπὶ om. a. — 31. θαυμαστὸν ἦν a.

λούς, φευκτέον· καὶ τῇ ῥητορικῇ οὕτω χρηστέον, ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀεί, καὶ τῇ ἄλλῃ πάσῃ πράξει.

LXXXIII. Ἐμοὶ οὖν πειθόμενος ἀκολούθησον ἐν-
172 ταῦθα, οἷ ἀφικόμενος εὐδαιμονήσεις καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας, ὡς ὁ λόγος σημαίνει. καὶ ἔασόν τινά σου καταφρονῆσαι ὡς ἀνοήτου καὶ προπηλακίσαι, ἐὰν βούληται, καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε θαῤῥῶν πατάξαι τὴν ἄτιμον ταύ-
D την πληγήν· οὐδὲν γὰρ δεινὸν πείσει, ἐὰν τῷ ὄντι ᾖς καλὸς κἀγαθός, ἀσκῶν ἀρετήν. κἄπειτα οὕτω κοινῇ ἀσκήσαντες, τότε ἤδη, ἐὰν δοκῇ χρῆναι, ἐπιθησόμεθα τοῖς πολιτικοῖς, ἢ ὁποῖον ἄν τι ἡμῖν δοκῇ, τότε βουλευσόμεθα, βελτίους ὄντες βουλεύεσθαι ἢ νῦν. αἰσχρὸν γὰρ ἔχοντάς γε ὡς νῦν φαινόμεθα ἔχειν, ἔπειτα νεανιεύεσθαι ὥς τι ὄντας, οἷς οὐδέποτε ταὐτὰ δοκεῖ περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων· εἰς τοσοῦτον ἥκο- E
μεν ἀπαιδευσίας· ὥσπερ οὖν ἡγεμόνι τῷ λόγῳ χρησώμεθα τῷ νῦν παραφανέντι, ὃς ἡμῖν σημαίνει ὅτι οὗτος ὁ τρόπος ἄριστος τοῦ βίου, καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀσκοῦντας καὶ ζῆν καὶ τεθνάναι. τούτῳ οὖν ἑπώμεθα, καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῶμεν, μὴ ἐκείνῳ ᾧ σὺ πιστεύων ἐμὲ παρακαλεῖς· ἔστι γὰρ οὐδενὸς ἄξιος, ὦ Καλλίκλεις.

---

3. οὖν] μὲν οὖν a. — 5. ὁ σὸς λόγος c. — 7. πάταξαι a c. — 8. ᾖς om. a. — 11. ἡμῖν om. a.
7. καὶ ante τὴν δικαιοσύνην om. a.

ΙΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΩΝ.

p. Steph. T. I. 530
p. Lugd. 143
p. Bekk. P. I. V. II. 171

I. ΣΩ. *Τὸν Ἴωνα χαίρειν. πόθεν τὰ νῦν ἡμῖν ἐπιδεδήμηκας; ἢ οἴκοθεν ἐξ Ἐφέσου;*

ΙΩΝ. *Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἐξ Ἐπιδαύρου ἐκ τῶν Ἀσκληπιείων.*

ΣΩ. *Μῶν καὶ ῥαψῳδῶν ἀγῶνα τιθέασι τῷ θεῷ οἱ Ἐπιδαύριοι;*

ΙΩΝ. *Πάνυ γε, καὶ τῆς ἄλλης γε μουσικῆς.*

ΣΩ. *Τί οὖν; ἠγωνίζου τι ἡμῖν; καὶ πῶς τι ἠγωνίσω;*

B ΙΩΝ. *Τὰ πρῶτα τῶν ἄθλων ἠνεγκάμεθα, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Εὖ λέγεις. ἄγε δὴ ὅπως καὶ τὰ Παναθήναια νικήσομεν.*

ΙΩΝ. *Ἀλλ' ἔσται ταῦτα, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ.*

ΣΩ. *Καὶ μὴν πολλάκις γε ἐζήλωσα ὑμᾶς τοὺς ῥαψῳδούς, ὦ Ἴων, τῆς τέχνης· τὸ γὰρ ἅμα μὲν τὸ σῶμα κεκοσμῆσθαι ἀεὶ πρέπον ὑμῶν εἶναι τῇ τέχνῃ καὶ ὡς καλ-*
172 *λίστοις φαίνεσθαι, ἅμα δὲ ἀναγκαῖον εἶναι ἔν τε ἄλλοις ποιηταῖς διατρίβειν πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς καὶ δὴ καὶ μάλιστα ἐν Ὁμήρῳ, τῷ ἀρίστῳ καὶ θειοτάτῳ τῶν ποιητῶν,*
C *καὶ τὴν τούτου διάνοιαν ἐκμανθάνειν, μὴ μόνον τὰ ἔπη, ζηλωτόν ἐστιν. οὐ γὰρ ἂν γένοιτό ποτε ῥαψῳδός, εἰ μὴ συνείη τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. τὸν γὰρ ῥαψῳδὸν ἑρμηνέα δεῖ τοῦ ποιητοῦ τῆς διανοίας γίγνεσθαι τοῖς ἀκούουσι· τοῦτο δὲ καλῶς ποιεῖν μὴ γιγνώσκοντα ὅ τι λέγει ὁ ποιητὴς ἀδύνατον. ταῦτα οὖν πάντα ἄξια ζηλοῦσθαι.*

II. ΙΩΝ. *Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες· ἐμοὶ γοῦν τοῦτο πλεῖστον ἔργον παρέσχε τῆς τέχνης, καὶ οἶμαι κάλλιστα ἀνθρώπων λέγειν περὶ Ὁμήρου, ὡς οὔτε Μητρό-*
δωρος ὁ Λαμψακηνὸς οὔτε Στησίμβροτος ὁ Θάσιος οὔτε D
Γλαύκων οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν πώποτε γενομένων ἔσχεν II
εἰπεῖν οὕτω πολλὰς καὶ καλὰς διανοίας περὶ Ὁμήρου, ὅσας ἐγώ.

ΣΩ. *Εὖ λέγεις, ὦ Ἴων· δῆλον γὰρ ὅτι οὐ φθονήσεις μοι ἐπιδεῖξαι.*

ΙΩΝ. *Καὶ μὴν ἄξιόν γε ἀκοῦσαι, ὦ Σώκρατες, ὡς εὖ κεκόσμηκα τὸν Ὅμηρον· ὥστε οἶμαι ὑπὸ Ὁμηριδῶν ἄξιος εἶναι χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθῆναι.*

ΣΩ. *Καὶ μὴν ἐγὼ ἔτι ποιήσομαι σχολὴν ἀκροάσα-* 173
σθαί σου. νῦν δέ μοι τοσόνδε ἀπόκριναι· πότερον περὶ 531
Ὁμήρου μόνον δεινὸς εἶ ἢ καὶ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου;

---

8. *πῶς τί ἠγωνίσω* a, *πῶς* [*τι*] *ἠγωνίσω* c. Fort. *πῶς διηγωνίσω*; Bait. — 12. *νικήσωμεν* *ΓΞΣFγ*r. — 18. *κἀγαθοῖς* *Γ*bc.
1. *συνίῃ* a. — 6. *ἔμοιγ' οὖν* a. — 15. *γε* om. ab. — 18. *ἀκροᾶσθαι* a. — 20. *μόνον* om. *ΘEF*ƒ et pr. *B*r, post *εἶ* ponit *Σ*.

ΙΩΝ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ περὶ Ὁμήρου μόνον· ἱκανὸν γάρ μοι δοκεῖ εἶναι.

ΣΩ. Ἔστι δὲ περὶ ὅτου Ὅμηρός τε καὶ Ἡσίοδος ταὐτὰ λέγετον;

ΙΩΝ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ πολλά.

ΣΩ. Πότερον οὖν περὶ τούτων κάλλιον ἂν ἐξηγήσαιο ἃ Ὅμηρος λέγει ἢ ἃ Ἡσίοδος;

ΙΩΝ. Ὁμοίως ἂν περί γε τούτων, ὦ Σώκρατες, περὶ ὧν ταὐτὰ λέγουσιν.

B ΣΩ. Τί δέ, ὧν πέρι μὴ ταὐτὰ λέγουσιν; οἷον περὶ
173 μαντικῆς λέγει τι Ὅμηρός τε καὶ Ἡσίοδος.

ΙΩΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί οὖν; ὅσα τε ὁμοίως καὶ ὅσα διαφόρως περὶ μαντικῆς λέγετον τὼ ποιητὰ τούτω, πότερον σὺ κάλλιον ἂν ἐξηγήσαιο ἢ τῶν μάντεών τις τῶν ἀγαθῶν;

ΙΩΝ. Τῶν μάντεων.

ΣΩ. Εἰ δὲ σὺ ἦσθα μάντις, οὐκ, εἴπερ περὶ τῶν ὁμοίως λεγομένων οἷός τ' ἦσθα ἐξηγήσασθαι, καὶ περὶ τῶν διαφόρως λεγομένων ἠπίστω ἂν ἐξηγεῖσθαι;

174 ΙΩΝ. Δῆλον ὅτι.

C ΣΩ. Τί οὖν ποτε περὶ μὲν Ὁμήρου δεινὸς εἶ, περὶ δὲ Ἡσιόδου οὔ, οὐδὲ τῶν ἄλλων ποιητῶν; ἢ Ὅμηρος περὶ ἄλλων τινῶν λέγει ἢ ὧνπερ σύμπαντες οἱ ἄλλοι ποιηταί; οὐ περὶ πολέμου τε τὰ πολλὰ διελήλυθε καὶ περὶ ὁμιλιῶν πρὸς ἀλλήλους ἀνθρώπων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν καὶ ἰδιωτῶν καὶ δημιουργῶν, καὶ περὶ θεῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς ἀνθρώπους ὁμιλούντων, ὡς ὁμιλοῦσι, καὶ περὶ τῶν οὐρανίων παθημάτων καὶ περὶ τῶν ἐν Ἅιδου, καὶ
D γενέσεις καὶ θεῶν καὶ ἡρώων; οὐ ταῦτά ἐστι περὶ ὧν Ὅμηρος τὴν ποίησιν πεποίηκεν;

ΙΩΝ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

III. ΣΩ. Τί δέ; οἱ ἄλλοι ποιηταὶ οὐ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων;

ΙΩΝ. Ναί, ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐχ ὁμοίως πεποιήκασι καὶ Ὅμηρος.

ΣΩ. Τί μήν; κάκιον;

ΙΩΝ. Καὶ πολύ γε.

ΣΩ. Ὅμηρος δὲ ἄμεινον;

ΙΩΝ. Ἄμεινον μέντοι νὴ Δία.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ φίλη κεφαλὴ Ἴων, ὅταν περὶ ἀριθμοῦ πολλῶν λεγόντων εἷς τις ἄριστα λέγῃ, γνώσεται δήπου τις τὸν εὖ λέγοντα;

175
E ΙΩΝ. Φημί.

ΣΩ. Πότερον οὖν ὁ αὐτὸς ὅσπερ καὶ τοὺς κακῶς λέγοντας, ἢ ἄλλος;

ΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς δήπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ τὴν ἀριθμητικὴν τέχνην ἔχων οὗτός ἐστιν;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ'; ὅταν πολλῶν λεγόντων περὶ ὑγιεινῶν σιτίων, ὁποῖά ἐστιν, εἷς τις ἄριστα λέγῃ, πότερον ἕτερος μέν τις τὸν ἄριστα λέγοντα γνώσεται ὅτι ἄριστα λέγει, ἕτερος δὲ τὸν κάκιον ὅτι κάκιον, ἢ ὁ αὐτός;

ΙΩΝ. Δῆλον δήπου, ὁ αὐτός.

ΣΩ. Τίς οὗτος; τί ὄνομα αὐτῷ;

ΙΩΝ. Ἰατρός.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν κεφαλαίῳ λέγωμεν ὡς ὁ αὐτὸς γνώσεται ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν πολλῶν λεγόντων, ὅστις τε εὖ
λέγει καὶ ὅστις κακῶς· ἢ εἰ μὴ γνώσεται τὸν κακῶς λέ- 532
γοντα, δῆλον ὅτι οὐδὲ τὸν εὖ, περί γε τοῦ αὐτοῦ.

ΙΩΝ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς γίγνεται δεινὸς περὶ ἀμφοτέρων;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν σὺ φῂς καὶ Ὅμηρον καὶ τοὺς ἄλλους
ποιητάς, ἐν οἷς καὶ Ἡσίοδος καὶ Ἀρχίλοχός ἐστι, περὶ 176
γε τῶν αὐτῶν λέγειν, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ τὸν μὲν εὖ, τοὺς δὲ χεῖρον;

ΙΩΝ. Καὶ ἀληθῆ λέγω.

ΣΩ. Οὐκοῦν, εἴπερ τὸν εὖ λέγοντα γιγνώσκεις, καὶ τοὺς χεῖρον λέγοντας γιγνώσκοις ἂν ὅτι χεῖρον λέγουσιν.

ΙΩΝ. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ βέλτιστε, ὁμοίως τὸν Ἴωνα λέγοντες περὶ Ὁμήρου τε δεινὸν εἶναι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν οὐχ ἁμαρτησόμεθα, ἐπειδή γε αὐτὸς ὁμολογεῖ τὸν αὐτὸν ἔσεσθαι κριτὴν ἱκανὸν πάντων ὅσοι ἂν περὶ τῶν αὐτῶν λέγωσι, τοὺς δὲ ποιητὰς σχεδὸν ἅπαντας τὰ αὐτὰ ποιεῖν.

IV. ΙΩΝ. Τί οὖν ποτε τὸ αἴτιον, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἐγώ, ὅταν μέν τις περὶ ἄλλου του ποιητοῦ διαλέγηται
οὔτε προσέχω τὸν νοῦν ἀδυνατῶ τε καὶ ὁτιοῦν συμβαλέ- C
σθαι λόγου ἄξιον, ἀλλ' ἀτεχνῶς νυστάζω· ἐπειδὰν δέ τις περὶ Ὁμήρου μνησθῇ, εὐθύς τε ἐγρήγορα καὶ προσέχω τὸν νοῦν καὶ εὐπορῶ ὅ τι λέγω;

ΣΩ. Οὐ χαλεπὸν τοῦτό γε εἰκάσαι, ὦ ἑταῖρε, ἀλλὰ παντὶ δῆλον ὅτι τέχνῃ καὶ ἐπιστήμῃ περὶ Ὁμήρου λέγειν
ἀδύνατος εἶ· εἰ γὰρ τέχνῃ οἷός τε ἦσθα, καὶ περὶ τῶν 177
ἄλλων ποιητῶν ἁπάντων λέγειν οἷός τ' ἂν ἦσθα. ποιητικὴ γάρ πού ἐστι τὸ ὅλον. ἢ οὔ;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὰν λάβῃ τις καὶ ἄλλην τέχνην ἥν- D
τινοῦν ὅλην, ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς σκέψεώς ἐστι περὶ ἁπασῶν τῶν τεχνῶν; πῶς τοῦτο λέγω, δεῖ τί μου ἀκοῦσαι, ὦ Ἴων;

ΙΩΝ. Ναὶ μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, ἔγωγε· χαίρω γὰρ ἀκούων ὑμῶν τῶν σοφῶν.

ΣΩ. Βουλοίμην ἄν σε ἀληθῆ λέγειν, ὦ Ἴων. ἀλλὰ

---

37. Καὶ om. a.

5. ὁ om. ΘBCEFυf et pr. Γ. — 9. λέγομεν a. — 18. εὖ pr. Σ: εὖ γε abc. — 30. ταἴτιον Σb. — 31. ἐγώ om. a. — 39. ἁπάντων λέγειν om. r. — 43. ἔσται Σ.

σοφοὶ μέν πού ἐστε ὑμεῖς οἱ ῥαψῳδοὶ καὶ ὑποκριταὶ καὶ
ὧν ὑμεῖς ᾄδετε τὰ ποιήματα· ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ τἀληθῆ
E λέγω, οἷον εἰκὸς ἰδιώτην ἄνθρωπον. ἐπεὶ καὶ περὶ τούτου
οὗ νῦν ἠρόμην σε, θέασαι ὡς φαῦλον καὶ ἰδιωτικόν ἐστι
καὶ παντὸς ἀνδρὸς γνῶναι ὃ ἔλεγον, τὴν αὐτὴν εἶναι σκέ-
ψιν, ἐπειδάν τις ὅλην τέχνην λάβῃ. λάβωμεν γὰρ τῷ λόγῳ.
γραφικὴ γάρ τίς ἐστι τέχνη τὸ ὅλον;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ γραφεῖς πολλοὶ καὶ εἰσὶ καὶ γεγόνα-
σιν ἀγαθοὶ καὶ φαῦλοι;

ΙΩΝ. Πάνυ γε.

178 ΣΩ. Ἤδη οὖν τινὰ εἶδες, ὅστις περὶ μὲν Πολυγνώ-
του τοῦ Ἀγλαοφῶντος δεινός ἐστιν ἀποφαίνειν ἃ εὖ τε
γράφει καὶ ἃ μή, περὶ δὲ τῶν ἄλλων γραφέων ἀδύνα-
533 τος; καὶ ἐπειδὰν μέν τις τὰ τῶν ἄλλων ζωγράφων ἔργα
ἐπιδεικνύῃ, νυστάζει τε καὶ ἀπορεῖ καὶ οὐκ ἔχει ὅ τι συμ-
βάληται, ἐπειδὰν δὲ περὶ Πολυγνώτου ἢ ἄλλου ὅτου βού-
λει τῶν γραφέων ἑνὸς μόνου δέῃ ἀποφήνασθαι γνώμην,
ἐγρήγορέ τε καὶ προσέχει τὸν νοῦν καὶ εὐπορεῖ ὅ τι εἴπῃ;

ΙΩΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ δῆτα.

ΣΩ. Τί δέ; ἐν ἀνδριαντοποιίᾳ ἤδη τιν' εἶδες, ὅστις
περὶ μὲν Δαιδάλου τοῦ Μητίονος ἢ Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως
B ἢ Θεοδώρου τοῦ Σαμίου ἢ ἄλλου τινὸς ἀνδριαντοποιοῦ
ἑνὸς πέρι δεινός ἐστιν ἐξηγεῖσθαι ἃ εὖ πεποίηκεν, ἐν δὲ
τοῖς τῶν ἄλλων ἀνδριαντοποιῶν ἔργοις ἀπορεῖ τε καὶ νυ-
στάζει, οὐκ ἔχων ὅ τι εἴπῃ;

ΙΩΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐδὲ τοῦτον ἑώρακα.

ΣΩ. Ἀλλὰ μήν, ὥς γ' ἐγὼ οἶμαι, οὐδ' ἐν αὐλήσει
γε οὐδὲ ἐν κιθαρίσει οὐδὲ ἐν κιθαρῳδίᾳ οὐδὲ ἐν ῥαψῳ-
δίᾳ οὐδεπώποτ' εἶδες ἄνδρα, ὅστις περὶ μὲν Ὀλύμπου δει-
C νός ἐστιν ἐξηγεῖσθαι ἢ περὶ Θαμύρου ἢ περὶ Ὀρφέως ἢ
179 περὶ Φημίου τοῦ Ἰθακησίου ῥαψῳδοῦ, περὶ δὲ Ἴωνος τοῦ
145 Ἐφεσίου ἀπορεῖ καὶ οὐκ ἔχει συμβαλέσθαι ἅ τε εὖ ῥαψῳ-
δεῖ καὶ ἃ μή.

ΙΩΝ. Οὐκ ἔχω σοι περὶ τούτου ἀντιλέγειν, ὦ Σώκρα-
τες, ἀλλ' ἐκεῖνο ἐμαυτῷ σύνοιδα, ὅτι περὶ Ὁμήρου κάλ-
λιστ' ἀνθρώπων λέγω καὶ εὐπορῶ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες μέ
φασιν εὖ λέγειν, περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὔ. καίτοι ὅρα τοῦτο
τί ἔστιν.

V. ΣΩ. Καὶ ὁρῶ, ὦ Ἴων, καὶ ἔρχομαι γέ σοι ἀπο-
D φαινόμενος ὅ μοι δοκεῖ τοῦτο εἶναι. ἔστι γὰρ τοῦτο τέχνη
μὲν οὐκ ὂν παρὰ σοὶ περὶ Ὁμήρου εὖ λέγειν, ὃ νῦν δὴ
ἔλεγον, θεία δὲ δύναμις ἥ σε κινεῖ, ὥσπερ ἐν τῇ λίθῳ
ἣν Εὐριπίδης μὲν Μαγνῆτιν ὠνόμασεν, οἱ δὲ πολλοὶ Ἡρα-
κλείαν. καὶ γὰρ αὕτη ἡ λίθος οὐ μόνον αὐτοὺς τοὺς δα-
κτυλίους ἄγει τοὺς σιδηροῦς, ἀλλὰ καὶ δύναμιν ἐντίθησι
τοῖς δακτυλίοις ὥστ' αὖ δύνασθαι ταὐτὸν τοῦτο ποιεῖν
ὅπερ ἡ λίθος, ἄλλους ἄγειν δακτυλίους, ὥστ' ἐνίοτε ὁρ- E
μαθὸς μακρὸς πάνυ σιδηρῶν δακτυλίων ἐξ ἀλλήλων ἤρ-
τηται· πᾶσι δὲ τούτοις ἐξ ἐκείνης τῆς λίθου ἡ δύναμις
ἀνήρτηται. οὕτω δὲ καὶ ἡ Μοῦσα ἐνθέους μὲν ποιεῖ αὐτή,
διὰ δὲ τῶν ἐνθέων τούτων ἄλλων ἐνθουσιαζόντων ὁρμα-
θὸς ἐξαρτᾶται. πάντες γὰρ οἵ τε τῶν ἐπῶν ποιηταὶ οἱ 180
ἀγαθοὶ οὐκ ἐκ τέχνης ἀλλ' ἔνθεοι ὄντες καὶ κατεχόμενοι
πάντα ταῦτα τὰ καλὰ λέγουσι ποιήματα, καὶ οἱ μελοποιοὶ
οἱ ἀγαθοὶ ὡσαύτως, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες οὐκ ἔμφρο- 534
νες ὄντες ὀρχοῦνται, οὕτω καὶ οἱ μελοποιοὶ οὐκ ἔμφρονες
ὄντες τὰ καλὰ μέλη ταῦτα ποιοῦσιν, ἀλλ' ἐπειδὰν ἐμβῶ-
σιν εἰς τὴν ἁρμονίαν καὶ εἰς τὸν ῥυθμόν, καὶ βακχεύουσι
καὶ κατεχόμενοι, ὥσπερ αἱ βάκχαι ἀρύτονται ἐκ τῶν πο-
ταμῶν μέλι καὶ γάλα κατεχόμεναι, ἔμφρονες δὲ οὖσαι οὔ,
καὶ τῶν μελοποιῶν ἡ ψυχὴ τοῦτο ἐργάζεται ὅπερ αὐτοὶ
λέγουσι. λέγουσι γὰρ δήπουθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ποιηταὶ ὅτι
ἀπὸ κρηνῶν μελιῤῥύτων ἐκ Μουσῶν κήπων τινῶν καὶ να- B
πῶν δρεπόμενοι τὰ μέλη ἡμῖν φέρουσιν ὥσπερ αἱ μέλιτ-
ται, καὶ αὐτοὶ οὕτω πετόμενοι. καὶ ἀληθῆ λέγουσι· κοῦ-
φον γὰρ χρῆμα ποιητής ἐστι καὶ πτηνὸν καὶ ἱερόν, καὶ
οὐ πρότερον οἷός τε ποιεῖν πρὶν ἂν ἔνθεός τε γένηται καὶ
ἔκφρων καὶ ὁ νοῦς μηκέτι ἐν αὐτῷ ἐνῇ· ἕως δ' ἂν τουτὶ
ἔχῃ τὸ κτῆμα, ἀδύνατος πᾶς ποιεῖν ἐστιν ἄνθρωπος καὶ
χρησμῳδεῖν. ἅτε οὖν οὐ τέχνῃ ποιοῦντες καὶ πολλὰ λέ-
γουσι καὶ καλὰ περὶ τῶν πραγμάτων, ὥσπερ σὺ περὶ Ὁμή-
ρου, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ τοῦτο μόνον οἷός τε ἕκαστος ποιεῖν C
καλῶς ἐφ' ὃ ἡ Μοῦσα αὐτὸν ὥρμησεν, ὁ μὲν διθυράμ- 181
βους, ὁ δὲ ἐγκώμια, ὁ δὲ ὑπορχήματα, ὁ δ' ἔπη, ὁ δ'
ἰάμβους· τὰ δ' ἄλλα φαῦλος αὐτῶν ἕκαστός ἐστιν. οὐ γὰρ
τέχνῃ ταῦτα λέγουσιν ἀλλὰ θείᾳ δυνάμει, ἐπεί, εἰ περὶ
ἑνὸς τέχνῃ καλῶς ἠπίσταντο λέγειν, κἂν περὶ τῶν ἄλλων
ἁπάντων. διὰ ταῦτα δὲ ὁ θεὸς ἐξαιρούμενος τούτων τὸν
νοῦν τούτοις χρῆται ὑπηρέταις καὶ τοῖς χρησμῳδοῖς καὶ τοῖς
μάντεσι τοῖς θείοις, ἵνα ἡμεῖς οἱ ἀκούοντες εἰδῶμεν ὅτι οὐχ D
οὗτοί εἰσιν οἱ ταῦτα λέγοντες οὕτω πολλοῦ ἄξια, οἷς νοῦς
μὴ πάρεστιν, ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτός ἐστιν ὁ λέγων, διὰ τού-
των δὲ φθέγγεται πρὸς ἡμᾶς. μέγιστον δὲ τεκμήριον τῷ
λόγῳ Τύννιχος ὁ Χαλκιδεύς, ὃς ἄλλο μὲν οὐδὲν πώποτ'
ἐποίησε ποίημα ὅτου τις ἂν ἀξιώσειε μνησθῆναι, τὸν δὲ
παίωνα ὃν πάντες ᾄδουσι, σχεδόν τι πάντων μελῶν κάλ-
λιστον, ἀτεχνῶς, ὅπερ αὐτὸς λέγει, εὕρημά τι Μοισᾶν.
ἐν τούτῳ γὰρ δὴ μάλιστά μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι
ἡμῖν, ἵνα μὴ διστάζωμεν, ὅτι οὐκ ἀνθρώπινά ἐστι τὰ E

1. καὶ οἱ ὑποκριταὶ ab. — 21. δέ] δαί Γb. — 22. Μητίωνος a. — 28. ὡς ἔγωγε Σ. — 33. συμβάλλεσθαι a. — 40. ἄρχομαι bc. Cf. Phaed. 100 B. — 44. Ἡράκλειαν bc. — 45. αὐτοὺς] Malim αὐτή. Bait.

1. ἄγει om. ΘBCEuyr{ et pr. ΓF, ante τοὺς δακτυλίους ponit rc. Γ, post σιδηροῦς rc. F. — 2. ὥστε δύνασθαι a. — 4. σιδηρῶν Iacobsius (Elementarb. Curs. II. B. 32): σιδήρων καὶ (ΓΘBCEFuyr{ et pr. Σ) b, σιδηρίων κε[illegible] ac. — 14. καὶ ante βακχεύουσι om. a. — 15. ἀρύττονται a. — 25. πᾶς] πᾶν a. — ἄνθρωπός ἐστι ΓΣ. — [illegible]ντες ΘΞΣCEyr{. — 36. τὸν om. a. — 42. παιᾶνα r. Scribendum videtur παιῶνα. cfr. Epist. VII. p. 348 B. [illegible]ph. Aristoph. Equitt. 406. Eustath. ad Iliad. α, p. 137. Stallb. — 43. Μουσᾶν a.

καλὰ ταῦτα ποιήματα οὐδὲ ἀνθρώπων, ἀλλὰ θεῖα καὶ θεῶν, οἱ δὲ ποιηταὶ οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἑρμηνεῖς εἰσι τῶν θεῶν, κατεχόμενοι ἐξ ὅτου ἂν ἕκαστος κατέχηται. ταῦτα ἐνδει-
182 κνύμενος ὁ θεὸς ἐξεπίτηδες διὰ τοῦ φαυλοτάτου ποιητοῦ
535 τὸ κάλλιστον μέλος ᾖσεν. ἢ οὐ δοκῶ σοι ἀληθῆ λέγειν, ὦ Ἴων;

ΙΩΝ. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἔμοιγε· ἅπτει γάρ πώς μου τοῖς λόγοις τῆς ψυχῆς, ὦ Σώκρατες, καί μοι δοκοῦσι θείᾳ μοίρᾳ ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν ταῦτα οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ ἑρμηνεύειν.

VI. ΣΩ. Οὐκοῦν ὑμεῖς αὖ οἱ ῥαψῳδοὶ τὰ τῶν ποιητῶν ἑρμηνεύετε;

ΙΩΝ. Καὶ τοῦτο ἀληθὲς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἑρμηνέων ἑρμηνεῖς γίγνεσθε;

ΙΩΝ. Παντάπασί γε.

B ΣΩ. Ἔχε δή μοι τόδε εἰπέ, ὦ Ἴων, καὶ μὴ ἀποκρύψῃ ὅ τι ἄν σε ἔρωμαι. ὅταν εὖ εἴπῃς ἔπη καὶ ἐκπλήξῃς μάλιστα τοὺς θεωμένους, ἢ τὸν Ὀδυσσέα ὅταν ἐπὶ τὸν οὐδὸν ἐφαλλόμενον ᾄδῃς, ἐκφανῆ γιγνόμενον τοῖς μνηστῆρσι καὶ ἐκχέοντα τοὺς ὀιστοὺς πρὸ τῶν ποδῶν, ἢ Ἀχιλλέα ἐπὶ τὸν Ἕκτορα ὁρμῶντα, ἢ καὶ τῶν περὶ Ἀνδρομάχην ἐλεεινῶν τι ἢ περὶ Ἑκάβην ἢ περὶ Πρίαμον, τότε πότερον ἔμφρων εἶ ἢ ἔξω σαυτοῦ γίγνει καὶ παρὰ τοῖς
C πράγμασιν οἴεταί σου εἶναι ἡ ψυχὴ οἷς λέγεις ἐνθουσιά-
183 ζουσα, ἢ ἐν Ἰθάκῃ οὖσιν ἢ ἐν Τροίᾳ ἢ ὅπως ἂν καὶ τὰ ἔπη ἔχῃ;

ΙΩΝ. Ὡς ἐναργές μοι τοῦτο, ὦ Σώκρατες, τεκμήριον εἶπες· οὐ γάρ σε ἀποκρυψάμενος ἐρῶ. ἐγὼ γὰρ ὅταν ἐλεεινόν τι λέγω, δακρύων ἐμπίπλανταί μου οἱ ὀφθαλμοί· ὅταν τε φοβερὸν ἢ δεινόν, ὀρθαὶ αἱ τρίχες ἵστανται ὑπὸ φόβου καὶ ἡ καρδία πηδᾷ.

D ΣΩ. Τί οὖν φῶμεν, ὦ Ἴων; ἔμφρονα εἶναι τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἂν κεκοσμημένος ἐσθῆτι ποικίλῃ καὶ χρυσοῖσι στεφάνοις κλαίῃ τ' ἐν θυσίαις καὶ ἑορταῖς, μηδὲν ἀπολωλεκὼς τούτων, ἢ φοβῆται, πλέον ἢ ἐν δισμυρίοις ἀνθρώποις ἑστηκὼς φιλίοις, μηδενὸς ἀποδύοντος ἢ ἀδικοῦντος;

ΙΩΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ πάνυ, ὦ Σώκρατες, ὥς γε τἀληθὲς εἰρῆσθαι.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι καὶ τῶν θεατῶν τοὺς πολλοὺς ταὐτὰ ταῦτα ὑμεῖς ἐργάζεσθε;

E ΙΩΝ. Καὶ μάλα καλῶς οἶδα· καθορῶ γὰρ ἑκάστοτε αὐτοὺς ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ βήματος κλαίοντάς τε καὶ δεινὸν ἐμβλέποντας καὶ συνθαμβοῦντας τοῖς λεγομένοις. δεῖ γάρ
184 με καὶ σφόδρ' αὐτοῖς τὸν νοῦν προσέχειν· ὡς ἐὰν μὲν κλαίοντας αὐτοὺς καθίσω, αὐτὸς γελάσομαι ἀργύριον λαμβάνων, ἐὰν δὲ γελῶντας, αὐτὸς κλαύσομαι ἀργύριον 146
ἀπολλύς.

VII. ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεατὴς τῶν δακτυλίων ὁ ἔσχατος, ὧν ἐγὼ ἔλεγον ὑπὸ τῆς Ἡρακλειώτιδος λίθου ἀπ' ἀλλήλων τὴν δύναμιν λαμβάνειν; ὁ δὲ
μέσος σὺ ὁ ῥαψῳδὸς καὶ ὑποκριτής, ὁ δὲ πρῶτος αὐτὸς 536
ὁ ποιητής. ὁ δὲ θεὸς διὰ πάντων τούτων ἕλκει τὴν ψυχὴν ὅποι ἂν βούληται τῶν ἀνθρώπων, ἀνακρεμαννὺς ἐξ ἀλλήλων τὴν δύναμιν. καὶ ὥσπερ ἐκ τῆς λίθου ἐκείνης ὁρμαθὸς πάμπολυς ἐξήρτηται χορευτῶν τε καὶ διδασκάλων καὶ ὑποδιδασκάλων, ἐκ πλαγίου ἐξηρτημένων τῶν τῆς Μούσης ἐκκρεμαμένων δακτυλίων. καὶ ὁ μὲν τῶν ποιητῶν ἐξ ἄλλης Μούσης, ὁ δὲ ἐξ ἄλλης ἐξήρτηται. ὀνομάζομεν δὲ αὐτὸ
κατέχεται· τὸ δέ ἐστι παραπλήσιον· ἔχεται γάρ. ἐκ δὲ B
τούτων τῶν πρώτων δακτυλίων, τῶν ποιητῶν, ἄλλοι ἐξ ἄλλου αὖ ἠρτημένοι εἰσὶ καὶ ἐνθουσιάζουσιν, οἱ μὲν ἐξ Ὀρφέως, οἱ δὲ ἐκ Μουσαίου· οἱ δὲ πολλοὶ ἐξ Ὁμήρου κατέχονταί τε καὶ ἔχονται. ὧν σύ, ὦ Ἴων, εἷς εἶ καὶ κατέχει ἐξ Ὁμήρου, καὶ ἐπειδὰν μέν τις ἄλλου του ποιητοῦ ᾄδῃ, καθεύδεις τε καὶ ἀπορεῖς ὅ τι λέγῃς, ἐπειδὰν
δὲ τούτου τοῦ ποιητοῦ φθέγξηταί τις μέλος, εὐθὺς ἐγρή- 185
γορας καὶ ὀρχεῖταί σου ἡ ψυχὴ καὶ εὐπορεῖς ὅ τι λέγῃς· C
οὐ γὰρ τέχνῃ οὐδ' ἐπιστήμῃ περὶ Ὁμήρου λέγεις ἃ λέγεις, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ καὶ κατοκωχῇ, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες ἐκείνου μόνου αἰσθάνονται τοῦ μέλους ὀξέως, ὃ ἂν ᾖ τοῦ θεοῦ ἐξ ὅτου ἂν κατέχωνται, καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέλος καὶ σχημάτων καὶ ῥημάτων εὐποροῦσι, τῶν δὲ ἄλλων οὐ φροντίζουσιν· οὕτω καὶ σύ, ὦ Ἴων, περὶ μὲν Ὁμήρου ὅταν τις μνησθῇ, εὐπορεῖς, περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀπορεῖς.
τούτου δ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, ὅ μ' ἐρωτᾷς, δι' ὅ τι σὺ περὶ D
μὲν Ὁμήρου εὐπορεῖς, περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὔ, ὅτι οὐ τέχνῃ ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ Ὁμήρου δεινὸς εἶ ἐπαινέτης.

VIII. ΙΩΝ. Σὺ μὲν εὖ λέγεις, ὦ Σώκρατες. θαυμάζοιμι μέντ' ἂν οὕτως εἰ εὖ εἴποις, ὥστε με ἀναπεῖσαι ὡς ἐγὼ κατεχόμενος καὶ μαινόμενος Ὅμηρον ἐπαινῶ. οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαιμι, εἴ μου ἀκούσαις λέγοντος περὶ Ὁμήρου.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἐθέλω γε ἀκοῦσαι, οὐ μέντοι πρότερον
πρὶν ἄν μοι ἀποκρίνῃ τόδε. ὧν Ὅμηρος λέγει περὶ τίνος E
εὖ λέγεις; οὐ γὰρ δήπου περὶ ἁπάντων γε. 186

ΙΩΝ. Εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, περὶ οὐδενὸς ὅτου οὔ.

ΣΩ. Οὐ δήπου καὶ περὶ τούτων ὧν σὺ μὲν τυγχάνεις οὐκ εἰδώς, Ὅμηρος δὲ λέγει.

ΙΩΝ. Καὶ ταῦτα ποῖά ἐστιν, ἃ Ὅμηρος μὲν λέγει, ἐγὼ δὲ οὐκ οἶδα;

ΣΩ. Οὐ καὶ περὶ τεχνῶν μέντοι λέγει πολλαχοῦ Ὁμη- 537

---

2. ἀλλ' (y f) b c. — 7. πως post μου ponunt ΓΣ (et Flor. x), om. r. — 16. δὴ καί μοι a. — 27. τὸ τεκμήριον a. — 30. ὑπὸ τοῦ φόβου a. — 32. εἶναι τοῦτον] τότε εἶναι τοῦτον Σ, εἶναι τοῦτον τότε ΓBCy et rc. u, εἶναι τότε τοῦτον (Ξr) a c. — 34. χρυσοῖς a. — κλάῃ Bekkerus. — 35. ἢ] μὴ δὲ ΓΣr. — 43 et 46. κλάοντας Bekkerus.

4. Ἡρακλεώτιδος a. — 24. κατακωχῇ a. — 33. Σὺ μὲν εὖ] Εὖ μὲν (Σ et Flor. x) c. — 34. οὕτως om. Θ, post εἰ ponit a. — 40. λέγεις] λέγει a. — 41. περὶ οὐδενὸς] οὐδὲν ὃν περὶ a.

ρος καὶ πολλά; οἷον καὶ περὶ ἡνιοχείας. ἐὰν μνησθῶ τὰ ἔπη, ἐγώ σοι φράσω.

ΙΩΝ. Ἀλλ' ἐγὼ ἐρῶ· ἐγὼ γὰρ μέμνημαι.

ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι ἃ λέγει Νέστωρ Ἀντιλόχῳ τῷ υἱεῖ, παραινῶν εὐλαβηθῆναι περὶ τὴν καμπὴν ἐν τῇ ἱπποδρομίᾳ τῇ ἐπὶ Πατρόκλῳ.

ΙΩΝ.

Κλινθῆναι δέ, φησί, καὶ αὐτὸς ἐϋξέστῳ ἐνὶ δίφρῳ
ἦκ' ἐπ' ἀριστερὰ τοῖιν· ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον
B κένσαι ὁμοκλήσας, εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσίν.
ἐν νύσσῃ δέ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγχριμφθήτω,
ὡς μή τοι πλήμνη γε δοάσσεται ἄκρον ἱκέσθαι
κύκλου ποιητοῖο· λίθου δ' ἀλέασθαι ἐπαυρεῖν.

ΣΩ. Ἀρκεῖ. ταῦτα δή, ὦ Ἴων, τὰ ἔπη εἴτε ὀρθῶς
C λέγει Ὅμηρος εἴτε μή, πότερος ἂν γνοίη ἄμεινον, ἰατρὸς ἢ ἡνίοχος;

187 ΙΩΝ. Ἡνίοχος δήπου.

ΣΩ. Πότερον ὅτι τέχνην ταύτην ἔχει ἢ κατ' ἄλλο τι;

ΙΩΝ. Οὔκ, ἀλλ' ὅτι τέχνην.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἑκάστῃ τῶν τεχνῶν ἀποδέδοταί τι ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔργον οἵᾳ τε εἶναι γιγνώσκειν; οὐ γάρ που ἃ κυβερνητικῇ γιγνώσκομεν, γνωσόμεθα καὶ ἰατρικῇ.

ΙΩΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδέ γε ἃ ἰατρικῇ, ταῦτα καὶ τεκτονικῇ.

ΙΩΝ. Οὐ δῆτα.

D ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω καὶ κατὰ πασῶν τῶν τεχνῶν· ἃ τῇ ἑτέρᾳ τέχνῃ γιγνώσκομεν, οὐ γνωσόμεθα τῇ ἑτέρᾳ. τόδε δέ μοι πρότερον τούτου ἀπόκριναι. τὴν μὲν ἑτέραν φῂς εἶναί τινα τέχνην, τὴν δ' ἑτέραν;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρα ὥσπερ ἐγὼ τεκμαιρόμενος, ὅταν ἡ μὲν ἑτέρων πραγμάτων ᾖ ἐπιστήμη, ἡ δ' ἑτέρων, οὕτω καλῶ τὴν μὲν ἄλλην, τὴν δὲ ἄλλην τέχνην, οὕτω καὶ σύ;

E ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ γάρ που τῶν αὐτῶν πραγμάτων ἐπιστήμη εἴη τις, τί ἂν τὴν μὲν ἑτέραν φαῖμεν εἶναι, τὴν δ' ἑτέραν, ὁπότε γε ταὐτὰ εἴη εἰδέναι ἀπ' ἀμφοτέρων; ὥσπερ ἐγώ τε γιγνώσκω ὅτι πέντε εἰσὶν οὗτοι οἱ δάκτυλοι, καὶ
188 σύ, ὥσπερ ἐγώ, περὶ τούτων ταὐτὰ γιγνώσκεις· καὶ εἴ σε ἐγὼ ἐροίμην εἰ τῇ αὐτῇ τέχνῃ γιγνώσκομεν τῇ ἀριθμητικῇ τὰ αὐτὰ ἐγώ τε καὶ σύ, ἢ ἄλλῃ, φαίης ἂν δήπου τῇ αὐτῇ.

ΙΩΝ. Ναί.

538 ΣΩ. Ὃ τοίνυν ἄρτι ἔμελλον ἐρήσεσθαί σε, νυνὶ εἰπέ, εἰ κατὰ πασῶν τῶν τεχνῶν οὕτω σοι δοκεῖ, τῇ μὲν αὐτῇ τέχνῃ τὰ αὐτὰ ἀναγκαῖον εἶναι γιγνώσκειν, τῇ δ' ἑτέρᾳ μὴ τὰ αὐτά, ἀλλ' εἴπερ ἄλλη ἐστίν, ἀναγκαῖον καὶ ἕτερα γιγνώσκειν.

ΙΩΝ. Οὕτω μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

IX. ΣΩ. Οὐκοῦν ὅστις ἂν μὴ ἔχῃ τινὰ τέχνην, ταύτης τῆς τέχνης τὰ λεγόμενα ἢ πραττόμενα καλῶς γιγνώσκειν οὐχ οἷός τ' ἔσται.

ΙΩΝ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Πότερον οὖν περὶ τῶν ἐπῶν ὧν εἶπες, εἴτε B
καλῶς λέγει Ὅμηρος εἴτε μή, σὺ κάλλιον γνώσει ἢ ἡνίοχος;

ΙΩΝ. Ἡνίοχος.

ΣΩ. Ῥαψῳδὸς γάρ που εἶ, ἀλλ' οὐχ ἡνίοχος.

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δὲ ῥαψῳδικὴ τέχνη ἑτέρα ἐστὶ τῆς ἡνιοχικῆς;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ ἄρα ἑτέρα, περὶ ἑτέρων καὶ πραγμάτων ἐπιστήμη ἐστίν.

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ δή, ὅταν Ὅμηρος λέγῃ, ὡς τετρωμένῳ 189
τῷ Μαχάονι Ἑκαμήδη ἡ Νέστορος παλλακὴ κυκεῶνα πίνειν C
δίδωσι; καὶ λέγει πως οὕτως,

οἴνῳ πραμνείῳ, φησίν, ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρόν
κνήστι χαλκείῃ· παρὰ δὲ κρόμυον ποτῷ ὄψον.

ταῦτα εἴτε ὀρθῶς λέγει Ὅμηρος εἴτε μή, πότερον ἰατρικῆς 147
ἐστὶ διαγνῶναι καλῶς ἢ ῥαψῳδικῆς;

ΙΩΝ. Ἰατρικῆς.

ΣΩ. Τί δέ, ὅταν λέγῃ Ὅμηρος,

ἡ δὲ μολυβδαίνῃ ἰκέλη ἐς βυσσὸν ἵκανεν, D
ἥ τε κατ' ἀγραύλοιο βοὸς κέρας ἐμμεμαυῖα
ἔρχεται ὠμηστῇσι μετ' ἰχθύσι πῆμα φέρουσα.

ταῦτα πότερον φῶμεν ἁλιευτικῆς εἶναι τέχνης μᾶλλον κρῖναι ἢ ῥαψῳδικῆς, ἅττα λέγει καὶ εἴτε καλῶς εἴτε μή;

ΙΩΝ. Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἁλιευτικῆς.

ΣΩ. Σκέψαι δή, σοῦ ἐρομένου, εἰ ἔροιό με, Ἐπειδὴ
τοίνυν, ὦ Σώκρατες, τούτων τῶν τεχνῶν ἐν Ὁμήρῳ εὑ- E
ρίσκεις ἃ προσήκει ἑκάστῃ διακρίνειν, ἴθι μοι ἔξευρε καὶ τὰ τοῦ μάντεώς τε καὶ μαντικῆς, ποῖά ἐστιν ἃ προσήκει αὐτῷ οἵῳ τ' εἶναι διαγιγνώσκειν, εἴτε εὖ εἴτε κακῶς πε-
ποίηται —, σκέψαι ὡς ῥᾳδίως τε καὶ ἀληθῆ ἐγώ σοι ἀπο- 190
κρινοῦμαι. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ λέγει, οἷον καὶ ἃ ὁ τῶν Μελαμποδιδῶν λέγει μάντις πρὸς τοὺς μνηστῆρας, Θεοκλύμενος,

δαιμόνιοι, τί κακὸν τόδε πάσχετε; νυκτὶ μὲν ὑμέων 539
εἰλύαται κεφαλαί τε πρόσωπά τε νέρθε τε γυῖα,
οἰμωγὴ δὲ δέδηε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί·
εἰδώλων τε πλέον πρόθυρον, πλείη δὲ καὶ αὐλή
ἱεμένων ἔρεβόσδε ὑπὸ ζόφον· ἠέλιος δέ
οὐρανοῦ ἐξαπόλωλε, κακὴ δ' ἐπιδέδρομεν ἀχλύς. B

πολλαχοῦ δὲ καὶ ἐν Ἰλιάδι, οἷον καὶ ἐπὶ τειχομαχίᾳ· λέγει γὰρ καὶ ἐνταῦθα

---

5. περὶ om. a. — 8. Iliad. ψ, 335–340. — 18. ταύτην] ταῦτα a. — 37. ἀπ'] παρ' r, ἐπ' a.
13. καὶ πραγμάτων ἐπιστήμη Γb: καὶ ἐπιστήμη πραγμάτων a, πραγμάτων καὶ ἐπιστήμη c. Fort. πραγμάτων delendum erat. Batt. — 16. δὲ] δαὶ Γb. — 19. Iliad. λ, 639 sq. et 630. — 20. κνήστει ΓΘΣBCEuyrf, κνήστῃ Ξ. — 24. δὲ] δαὶ Γb. — 25. Iliad. ω, 80–82. — βυσσὸν] πυθμέν' r. — 27. πῆμα] κῆρα Σ. — 40. Odyss. υ, 351–353. 355–357. — 43. τε] δὲ a. — 44. ἱεμένων ΓΞ: ἱεμένων abc.

ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,
C φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
ζωόν, ἔτ' ἀσπαίροντα· καὶ οὔπω λήθετο χάρμης.
κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ στῆθος παρὰ δειρήν
ἰδνωθεὶς ὀπίσω. ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν ἧκε χαμᾶζε
ἀλγήσας ὀδύνῃσι, μέσῳ δ' ἐγκάββαλ' ὁμίλῳ.
D αὐτὸς δὲ κλάγξας ἔπετο πνοιῇς ἀνέμοιο.

191 ταῦτα φήσω καὶ τὰ τοιαῦτα τῷ μάντει προσήκειν καὶ σκοπεῖν καὶ κρίνειν.

ΙΩΝ. Ἀληθῆ γε σὺ λέγων, ὦ Σώκρατες.

X. ΣΩ. Καὶ σύ γε, ὦ Ἴων, ἀληθῆ ταῦτα λέγεις. ἴθι δὴ καὶ σὺ ἐμοί, ὥσπερ ἐγὼ σοὶ ἐξέλεξα καὶ ἐξ Ὀδυσσείας καὶ ἐξ Ἰλιάδος ὁποῖα τοῦ μάντεώς ἐστι καὶ ὁποῖα
E τοῦ ἰατροῦ καὶ ὁποῖα τοῦ ἁλιέως, οὕτω καὶ σὺ ἐμοὶ ἔκλεξον, ἐπειδὴ καὶ ἐμπειρότερος εἶ ἐμοῦ τῶν Ὁμήρου, ὁποῖα τοῦ ῥαψῳδοῦ ἐστιν, ὦ Ἴων, καὶ τῆς τέχνης τῆς ῥαψῳδικῆς, ἃ τῷ ῥαψῳδῷ προσήκει καὶ σκοπεῖσθαι καὶ διακρίνειν παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

ΙΩΝ. Ἐγὼ μέν φημι, ὦ Σώκρατες, ἅπαντα.

ΣΩ. Οὐ σύ γε ἔφης, ὦ Ἴων, ἅπαντα· ἢ οὕτως ἐπιλήσμων εἶ; καίτοι οὐκ ἂν πρέποι γε ἐπιλήσμονα εἶναι ῥαψῳδὸν ἄνδρα.

540 ΙΩΝ. Τί δὲ δὴ ἐπιλανθάνομαι;

ΣΩ. Οὐ μέμνησαι ὅτι ἔφησθα τὴν ῥαψῳδικὴν τέχνην ἑτέραν εἶναι τῆς ἡνιοχικῆς;

ΙΩΝ. Μέμνημαι.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἑτέραν οὖσαν ἕτερα γνώσεσθαι ὡμολόγεις;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πάντα γε γνώσεται ἡ ῥαψῳδικὴ κατὰ τὸν σὸν λόγον, οὐδὲ ὁ ῥαψῳδός.

192 ΙΩΝ. Πλήν γε ἴσως τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες.

B ΣΩ. Τὰ τοιαῦτα δὲ λέγεις πλὴν τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν σχεδόν τι. ἀλλὰ ποῖα δὴ γνώσεται, ἐπειδὴ οὐχ ἅπαντα;

ΙΩΝ. Ἃ πρέπει, οἶμαι ἔγωγε, ἀνδρὶ εἰπεῖν καὶ ὁποῖα γυναικί, καὶ ὁποῖα δούλῳ καὶ ὁποῖα ἐλευθέρῳ, καὶ ὁποῖα ἀρχομένῳ καὶ ὁποῖα ἄρχοντι.

ΣΩ. Ἆρ' ὁποῖα ἄρχοντι, λέγεις, ἐν θαλάττῃ χειμαζομένου πλοίου πρέπει εἰπεῖν, ὁ ῥαψῳδὸς γνώσεται κάλλιον ἢ ὁ κυβερνήτης;

ΙΩΝ. Οὔκ, ἀλλὰ ὁ κυβερνήτης τοῦτό γε.

C ΣΩ. Ἀλλ' ὁποῖα ἄρχοντι κάμνοντος πρέπει εἰπεῖν ὁ ῥαψῳδὸς γνώσεται κάλλιον ἢ ὁ ἰατρός;

ΙΩΝ. Οὐδὲ τοῦτο.

ΣΩ. Ἀλλ' οἷα δούλῳ πρέπει, λέγεις;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οἷον βουκόλῳ λέγεις δούλῳ ἃ πρέπει εἰπεῖν ἀγριαινουσῶν βοῶν παραμυθουμένῳ, ὁ ῥαψῳδὸς γνώσεται, ἀλλ' οὐχ ὁ βουκόλος;

ΙΩΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' οἷα γυναικὶ πρέποντά ἐστιν εἰπεῖν ταλασιουργῷ περὶ ἐρίων ἐργασίας;

ΙΩΝ. Οὔ.

ΣΩ. Ἀλλ' οἷα ἀνδρὶ πρέπει εἰπεῖν γνώσεται στρατηγῷ 193
στρατιώταις παραινοῦντι; D

ΙΩΝ. Ναί, τὰ τοιαῦτα γνώσεται ὁ ῥαψῳδός.

XI. ΣΩ. Τί δαί; ἡ ῥαψῳδικὴ τέχνη στρατηγική ἐστιν;

ΙΩΝ. Γνοίην γοῦν ἂν ἐγὼ οἷα στρατηγὸν πρέπει εἰπεῖν.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ εἶ καὶ στρατηγικός, Ἴων. καὶ γὰρ εἰ ἐτύγχανες ἱππικὸς ὢν ἅμα καὶ κιθαριστικός, ἔγνως ἂν ἵππους εὖ καὶ κακῶς ἱππαζομένους· ἀλλ' εἴ σ' ἐγὼ ἠρόμην,
ποτέρᾳ δὴ τέχνῃ, ὦ Ἴων, γιγνώσκεις τοὺς εὖ ἱππαζομένους E
ἵππους; ᾗ ἱππεὺς εἶ ἢ ᾗ κιθαριστής; τί ἄν μοι ἀπεκρίνω;

ΙΩΝ. Ἧι ἱππεύς, ἔγωγ' ἄν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ καὶ τοὺς εὖ κιθαρίζοντας διεγίγνωσκες, ὡμολόγεις ἄν, ᾗ κιθαριστὴς εἶ, ταύτῃ διαγιγνώσκειν, ἀλλ' οὐχ ᾗ ἱππεύς.

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ στρατιωτικὰ γιγνώσκεις, πότερον ᾗ στρατηγικὸς εἶ γιγνώσκεις ἢ ᾗ ῥαψῳδὸς ἀγαθός;

ΙΩΝ. Οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ διαφέρειν.

ΣΩ. Πῶς οὐδὲν λέγεις διαφέρειν; μίαν λέγεις τέχνην 541
εἶναι τὴν ῥαψῳδικὴν καὶ τὴν στρατηγικὴν ἢ δύο;

ΙΩΝ. Μία ἔμοιγε δοκεῖ. 194

ΣΩ. Ὅστις ἄρα ἀγαθὸς ῥαψῳδός ἐστιν, οὗτος καὶ ἀγαθὸς στρατηγὸς τυγχάνει ὤν;

ΙΩΝ. Μάλιστα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅστις ἀγαθὸς στρατηγὸς τυγχάνει ὤν, ἀγαθὸς καὶ ῥαψῳδός ἐστιν.

ΙΩΝ. Οὐκ αὖ μοι δοκεῖ τοῦτο.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐκεῖνο μὴν δοκεῖ σοι, ὅστις γε ἀγαθὸς ῥαψῳ-
δός, καὶ στρατηγὸς ἀγαθὸς εἶναι; B

ΙΩΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν σὺ τῶν Ἑλλήνων ἄριστος ῥαψῳδὸς εἶ;

ΙΩΝ. Πολύ γε, ὦ Σώκρατες. 148

ΣΩ. Ἦ καὶ στρατηγός, ὦ Ἴων, τῶν Ἑλλήνων ἄριστος εἶ;

ΙΩΝ. Εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες· καὶ ταῦτά γε ἐκ τῶν Ὁμήρου μαθών.

---

1. Iliad. μ, 200–207. — 6. γὰρ αὐτὸν ac. — 8. πέτατο r. — 21. ἔφης] Malim φῄς. BAIT. — 34. τεχνῶν σχεδόν τι] σχεδὸν τεχνῶν τι Γ, σχεδόν τι τεχνῶν υyſ. Fort. τεχνῶν erat delendum. BAIT. — 42. ὁ] καὶ ὁ ΓΘCF υyſ. — 43. κάμνοντι a.

12. δαί] δέ a. — 14. ἂν cum Bekkero c: ἄρ' libri, ἀρ' a. — ἔγωγε (Σ et Flor. x) c. — 16. Ἴων] ὦ Ἴων cum Bekkero c. — 20. ἀπεκρίνου a. — 30. τὴν ante ῥαψῳδικὴν om. Bekkerus. — τὴν ante στρατηγικὴν om. ab. — 38. μὴν] μὲν a. — 43. στρατηγικὸς a.

XII. *ΣΩ.* Τί δή ποτ' οὖν πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Ἴων,
ἀμφότερα ἄριστος ὢν τῶν Ἑλλήνων, καὶ στρατηγὸς καὶ
ῥαψῳδός, ῥαψῳδεῖς μὲν περιιὼν τοῖς Ἕλλησι, στρατηγεῖς
C δ' οὔ; ἢ ῥαψῳδοῦ μὲν δοκεῖ σοι χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφα-
νωμένου πολλὴ χρεία εἶναι τοῖς Ἕλλησι, στρατηγοῦ δὲ
οὐδεμία;

ΙΩΝ. Ἡ μὲν γὰρ ἡμετέρα, ὦ Σώκρατες, πόλις ἄρ-
χεται ὑπὸ ὑμῶν καὶ στρατηγεῖται καὶ οὐδὲν δεῖται στρα-
195 τηγοῦ, ἡ δὲ ὑμετέρα καὶ ἡ Λακεδαιμονίων οὐκ ἄν με
ἕλοιτο στρατηγόν· αὐτοὶ γὰρ οἴεσθε ἱκανοὶ εἶναι.

ΣΩ. Ὦ βέλτιστε Ἴων, Ἀπολλόδωρον οὐ γιγνώσκεις
τὸν Κυζικηνόν;

ΙΩΝ. Ποῖον τοῦτον;

ΣΩ. Ὃν Ἀθηναῖοι πολλάκις ἑαυτῶν στρατηγὸν ᾕρην-
D ται ξένον ὄντα· καὶ Φανοσθένη τὸν Ἄνδριον καὶ Ἡρα-
κλείδην τὸν Κλαζομένιον, οὓς ἥδε ἡ πόλις ξένους ὄντας,
ἐνδειξαμένους ὅτι ἄξιοι λόγου εἰσί, καὶ εἰς στρατηγίας
καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἄγει. Ἴωνα δ' ἄρα τὸν Ἐφέσιον
οὐχ αἱρήσεται στρατηγὸν καὶ τιμήσει, ἐὰν δοκῇ ἄξιος
λόγου εἶναι; τί δέ, οὐκ Ἀθηναῖοι μέν ἐστε οἱ Ἐφέσιοι τὸ
ἀρχαῖον, καὶ ἡ Ἔφεσος οὐδεμιᾶς ἐλάττων πόλεως; Ἀλλὰ E
γὰρ σύ, ὦ Ἴων, εἰ μὲν ἀληθῆ λέγεις, ὡς τέχνῃ καὶ ἐπι-
στήμῃ οἷός τε εἶ Ὅμηρον ἐπαινεῖν, ἀδικεῖς, ὅστις ἐμοὶ
ὑποσχόμενος ὡς πολλὰ καὶ καλὰ περὶ Ὁμήρου ἐπίστασαι,
καὶ φάσκων ἐπιδείξειν, ἐξαπατᾷς με καὶ πολλοῦ δεῖς ἐπι-
δεῖξαι, ὅς γε οὐδὲ ἅττα ἐστὶ ταῦτα περὶ ὧν δεινὸς εἶ
ἐθέλεις εἰπεῖν, πάλαι ἐμοῦ λιπαροῦντος, ἀλλ' ἀτεχνῶς
ὥσπερ ὁ Πρωτεὺς παντοδαπὸς γίγνει στρεφόμενος ἄνω καὶ
κάτω, ἕως τελευτῶν διαφυγών με στρατηγὸς ἀνεφάνης, 196
ἵνα μὴ ἐπιδείξῃς ὡς δεινὸς εἶ τὴν περὶ Ὁμήρου σοφίαν. 542
εἰ μὲν οὖν τεχνικὸς ὤν, ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον, περὶ Ὁμήρου
ὑποσχόμενος ἐπιδείξειν ἐξαπατᾷς με, ἄδικος εἶ. εἰ δὲ μὴ
τεχνικὸς εἶ, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ κατεχόμενος ἐξ Ὁμήρου μη-
δὲν εἰδὼς πολλὰ καὶ καλὰ λέγεις περὶ τοῦ ποιητοῦ, ὥσπερ
ἐγὼ εἶπον περὶ σοῦ, οὐδὲν ἀδικεῖς. ἑλοῦ οὖν πότερα βούλει
νομίζεσθαι ὑπὸ ἡμῶν ἄδικος ἀνὴρ εἶναι ἢ θεῖος.

ΙΩΝ. Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες· πολὺ γὰρ κάλ- B
λιον τὸ θεῖον νομίζεσθαι.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν τὸ κάλλιον ὑπάρχει σοι παρ' ἡμῖν,
ὦ Ἴων, θεῖον εἶναι καὶ μὴ τεχνικὸν περὶ Ὁμήρου ἐπαινέτην.

---

2. ὑφ' Γb. — 16. ἥδε] ἤδη a. — 20. δέ] δαί Γb.
1. Ἀλλὰ σὺ γὰρ a. — 5. δεῖς cum Bekkero (et Flor. x) c: δεῖ σ' cum ceteris libris a. — 16. ὑφ' Γb.

ΦΙΛΗΒΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΠΡΩΤΑΡΧΟΣ, ΦΙΛΗΒΟΣ.

---

p. Steph. T. II. 11
p. Lugd. 72
p. Bekk. P. II. V. III. 131

Ὅρα δή, Πρώταρχε, τίνα λόγον μέλλεις παρὰ Φιλή-
B *βου δέχεσθαι νυνὶ καὶ πρὸς τίνα τὸν παρ' ἡμῖν ἀμφισβη-*
τεῖν, ἐὰν μή σοι κατὰ νοῦν ᾖ λεγόμενος. βούλει συγκε-
φαλαιωσώμεθα ἑκάτερον;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φίληβος μὲν τοίνυν ἀγαθὸν εἶναί φησι τὸ χαί-
ρειν πᾶσι ζῴοις καὶ τὴν ἡδονὴν καὶ τέρψιν, καὶ ὅσα τοῦ
γένους ἐστὶ τούτου σύμφωνα· τὸ δὲ παρ' ἡμῶν ἀμφισβή-
τημά ἐστι μὴ ταῦτα, ἀλλὰ τὸ φρονεῖν καὶ τὸ νοεῖν καὶ
τὸ μεμνῆσθαι καὶ τὰ τούτων αὖ ξυγγενῆ, δόξαν τε ὀρ-
θὴν καὶ ἀληθεῖς λογισμούς, τῆς γε ἡδονῆς ἀμείνω καὶ
C *λῴω γίγνεσθαι ξύμπασιν, ὅσαπερ αὐτῶν δυνατὰ μεταλα-*
βεῖν· δυνατοῖς δὲ μετασχεῖν ὠφελιμώτατον ἁπάντων εἶναι
πᾶσι τοῖς οὖσί τε καὶ ἐσομένοις. Μῶν οὐχ οὕτω πως
λέγομεν, ὦ Φίληβε, ἑκάτεροι;

ΦΙ. Πάντων μὲν οὖν μάλιστα, ὦ Σώκρατες.

132 *ΣΩ. Δέχει δὴ τοῦτον τὸν νῦν διδόμενον, ὦ Πρώ-*
ταρχε, λόγον;

ΠΡΩ. Ἀνάγκη δέχεσθαι· Φίληβος γὰρ ἡμῖν ὁ καλὸς
ἀπείρηκεν.

ΣΩ. Δεῖ δὴ περὶ αὐτῶν τρόπῳ παντὶ τἀληθές πῃ
περανθῆναι;

ΠΡΩ. Δεῖ γὰρ οὖν. D

ΣΩ. Ἴθι δή, πρὸς τούτοις διομολογησώμεθα καὶ τόδε.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὡς νῦν ἡμῶν ἑκάτερος ἕξιν ψυχῆς καὶ διάθε-
σιν ἀποφαίνειν τινὰ ἐπιχειρήσει τὴν δυναμένην ἀνθρώ-
ποις πᾶσι τὸν βίον εὐδαίμονα παρέχειν. ἆρ' οὐχ οὕτως;

ΠΡΩ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὑμεῖς μὲν τὴν τοῦ χαίρειν, ἡμεῖς δ' αὖ
τὴν τοῦ φρονεῖν;

ΠΡΩ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί δ' ἂν ἄλλη τις κρείττων τούτων φανῇ; μῶν
οὐκ, ἂν μὲν ἡδονῇ μᾶλλον φαίνηται ξυγγενής, ἡττώμεθα E
μὲν ἀμφότεροι τοῦ ταῦτα ἔχοντος βεβαίως βίου, κρατεῖ
δὲ ὁ τῆς ἡδονῆς τὸν τῆς φρονήσεως; 12

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Ἂν δέ γε φρονήσει, νικᾷ μὲν φρόνησις τὴν ἡδο-
νήν, ἡ δὲ ἡττᾶται; ταῦθ' οὕτως ὁμολογούμενά φατε, 133
ἢ πῶς;

---

1. *Πρώταρχε*] *ὦ Πρώταρχε* (rc. Σ) b c. — 2. *νῦν* a. — *τὸν* auctore Schleiermachero b c: *τῶν* cum libris a. — 3. *ἂν* a. — 10. *τὸ* ante *μεμνῆσθαι* om. a.
6. *ἡμῶν*] *αὐτῶν* a.

ΠΡΩ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

ΣΩ. Τί δὲ Φιλήβῳ; τί φῄς;

ΦΙ. Ἐμοὶ μὲν πάντως νικᾶν ἡδονὴ δοκεῖ καὶ δόξει· σὺ δέ, Πρώταρχε, αὐτὸς γνώσει.

ΠΡΩ. Παραδούς, ὦ Φίληβε, ἡμῖν τὸν λόγον οὐκ ἂν ἔτι κύριος εἴης τῆς πρὸς Σωκράτη ὁμολογίας ἢ καὶ τοὐναντίον.

B ΦΙ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ γὰρ ἀφοσιοῦμαι καὶ μαρτύρομαι νῦν αὐτὴν τὴν θεόν.

ΠΡΩ. Καὶ ἡμεῖς σοι τούτων γε αὐτῶν συμμάρτυρες ἂν εἶμεν, ὡς ταῦτα ἔλεγες ἃ λέγεις. Ἀλλὰ δὴ τὰ μετὰ ταῦτα ἑξῆς, ὦ Σώκρατες, ὅμως καὶ μετὰ Φιλήβου ἑκόντος ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃ πειρώμεθα περαίνειν.

ΣΩ. Πειρατέον, ἀπ' αὐτῆς δὲ τῆς θεοῦ, ἣν ὅδε Ἀφροδίτην μὲν λέγεσθαί φησι, τὸ δ' ἀληθέστατον αὐτῆς ὄνομα ἡδονὴν εἶναι.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα.

C ΣΩ. Τὸ δ' ἐμὸν δέος, ὦ Πρώταρχε, ἀεὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα οὐκ ἔστι κατ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ πέρα τοῦ μεγίστου φόβου. καὶ νῦν τὴν μὲν Ἀφροδίτην, ὅπῃ ἐκείνῃ φίλον, ταύτῃ προσαγορεύω· τὴν δὲ ἡδονὴν οἶδα
134 ὡς ἔστι ποικίλον, καὶ ὅπερ εἶπον, ἀπ' ἐκείνης ἡμᾶς ἀρχομένους ἐνθυμεῖσθαι δεῖ καὶ σκοπεῖν ἥντινα φύσιν ἔχει. ἔστι γάρ, ἀκούειν μὲν οὕτως, ἁπλῶς ἕν τι, μορφὰς δὲ δήπου παντοίας εἴληφε καί τινα τρόπον ἀνομοίους ἀλλή-
D λαις. ἰδὲ γάρ, ἥδεσθαι μέν φαμεν τὸν ἀκολασταίνοντα ἄνθρωπον, ἥδεσθαι δὲ καὶ τὸν σωφρονοῦντα αὐτῷ τῷ σωφρονεῖν· ἥδεσθαι δὲ καὶ τὸν ἀνοηταίνοντα καὶ ἀνοήτων δοξῶν καὶ ἐλπίδων μεστόν, ἥδεσθαι δ' αὖ τὸν φρονοῦντα αὐτῷ τῷ φρονεῖν· καὶ τούτων τῶν ἡδονῶν ἑκατέρας πῶς ἄν τις ὁμοίας ἀλλήλαις εἶναι λέγων οὐκ ἀνόητος φαίνοιτο ἐνδίκως;

ΠΡΩ. Εἰσὶ μὲν γὰρ ἀπ' ἐναντίων, ὦ Σώκρατες, αὗ-
73 ται πραγμάτων, οὐ μὴν αὐταί γε ἀλλήλαις ἐναντίαι. πῶς
E γὰρ ἡδονή γε ἡδονῇ μὴ οὐχ ὁμοιότατον ἂν εἴη, τοῦτο αὐτὸ ἑαυτῷ, πάντων χρημάτων;

ΣΩ. Καὶ γὰρ χρῶμα, ὦ δαιμόνιε, χρώματι· κατά γε αὐτὸ τοῦτ' οὐδὲν διοίσει, τὸ χρῶμα εἶναι πᾶν, τό γε μὴν μέλαν τῷ λευκῷ πάντες γιγνώσκομεν ὡς πρὸς τῷ διάφορον εἶναι καὶ ἐναντιώτατον ὂν τυγχάνει· καὶ δὴ καὶ σχῆμα σχήματι κατὰ ταὐτόν· γένει μέν ἐστι πᾶν ἕν, τὰ δὲ μέρη τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ τὰ μὲν ἐναντιώτατα ἀλλήλοις,
13 τὰ δὲ διαφορότητα ἔχοντα μυρίαν που τυγχάνει. καὶ πόλλ'
135 ἕτερα οὕτως ἔχονθ' εὑρήσομεν, ὥστε τούτῳ γε τῷ λόγῳ μὴ πίστευε, τῷ πάντα τὰ ἐναντιώτατα ἓν ποιοῦντι. φοβοῦμαι δὲ μή τινας ἡδονὰς ἡδοναῖς εὑρήσομεν ἐναντίας.

ΠΡΩ. Ἴσως· ἀλλὰ τί τοῦθ' ἡμῶν βλάψει τὸν λόγον;

ΣΩ. Ὅτι προσαγορεύεις αὐτὰ ἀνόμοια ὄντα ἑτέρῳ, φήσομεν, ὀνόματι. λέγεις γὰρ ἀγαθὰ πάντα εἶναι τὰ ἡδέα. τὸ μὲν οὖν μὴ οὐχ ἡδέα εἶναι τὰ ἡδέα λόγος οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ· κακὰ δὲ ὄντ' αὐτῶν τὰ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ B
δέ, ὡς ἡμεῖς φαμέν, ὅμως [πάντα] σὺ προσαγορεύεις ἀγαθὰ αὐτά, ὁμολογῶν ἀνόμοια εἶναι τῷ λόγῳ, εἴ τίς σε προσαναγκάζοι. τί οὖν δὴ ταὐτὸν ἐν ταῖς κακαῖς ὁμοίως καὶ ἐν ἀγαθαῖς ἐνὸν πάσας ἡδονὰς ἀγαθὸν εἶναι προσαγορεύεις;

ΠΡΩ. Πῶς λέγεις, ὦ Σώκρατες; οἴει γάρ τινα συγχωρήσεσθαι, θέμενον ἡδονὴν εἶναι τἀγαθόν, εἶτα ἀνέξεσθαί σου λέγοντος τὰς μὲν εἶναί τινας ἀγαθὰς ἡδονάς, τὰς δέ τινας ἑτέρας αὐτῶν κακάς; C

ΣΩ. Ἀλλ' οὖν ἀνομοίους γε φήσεις αὐτὰς ἀλλήλαις εἶναι καί τινας ἐναντίας.

ΠΡΩ. Οὔτι καθ' ὅσον γε ἡδοναί.

ΣΩ. Πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν φερόμεθα λόγον, ὦ Πρώ- 136
ταρχε. οὐδ' ἄρα ἡδονὴν ἡδονῆς διάφορον, ἀλλὰ πάσας ὁμοίας εἶναι φήσομεν, καὶ τὰ παραδείγματα ἡμᾶς τὰ νῦν δὴ λεχθέντα οὐδὲν τιτρώσκει, πειρασόμεθα δὲ καὶ ἐροῦμεν ἅπερ οἱ πάντων φαυλότατοί τε καὶ περὶ λόγους ἅμα D
νέοι.

ΠΡΩ. Τὰ ποῖα δὴ λέγεις;

ΣΩ. Ὅτι σὲ μιμούμενος ἐγὼ καὶ ἀμυνόμενος ἐὰν τολμῶ λέγειν ὡς τὸ ἀνομοιότατόν ἐστι τῷ ἀνομοιοτάτῳ πάντων ὁμοιότατον, ἕξω τὰ αὐτὰ σοὶ λέγειν, καὶ φανούμεθά γε νεώτεροι τοῦ δέοντος, καὶ ὁ λόγος ἡμῖν ἐκπεσὼν οἰχήσεται. πάλιν οὖν αὐτὸν ἀνακρουώμεθα, καὶ τάχ' ἀνιόντες εἰς τὰς ὁμοίας ἴσως ἄν πως ἀλλήλοις συγχωρήσαιμεν.

ΠΡΩ. Λέγε πῶς; E

ΣΩ. Ἐμὲ θὲς ὑπὸ σοῦ πάλιν ἐρωτώμενον, ὦ Πρώταρχε.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον δή;

ΣΩ. Φρόνησίς τε καὶ ἐπιστήμη καὶ νοῦς καὶ πάνθ' ὁπόσα δὴ κατ' ἀρχὰς ἐγὼ θέμενος εἶπον ἀγαθόν, διερωτώμενος ὅ τί ποτέ ἐστι τἀγαθόν, ἆρ' οὐ ταὐτὸν πείσονται τοῦτο ὅπερ ὁ σὸς λόγος;

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Πολλαί τε αἱ ξυνάπασαι ἐπιστῆμαι δόξουσιν εἶ- 137
ναι καὶ ἀνόμοιαί τινες αὐτῶν ἀλλήλαις. εἰ δὲ καὶ ἐναντίαι πῃ γίγνονταί τινες, ἆρα ἄξιος ἂν εἴην τοῦ διαλέγε- 14

---

1. Ἐμοὶ γοῦν Bekkerus: Ἔμοιγ' οὖν a b c. — 2. δὲ] δαὶ Π b. — 4. Πρώταρχε Χ Δ: ὦ Πρώταρχε a b c. — 5. Φίληβος Χ Δ Π. — 10. γε om. a. — 11. ἦμεν a. — 14. δὲ Χ Δ Π: δὴ a b c. — 21. ταύτην a. — 28. δὲ Χ Δ Π: δ' αὖ a b c. — 29. αὖ Χ Δ Π: αὖ καὶ a b c. — 37. χρώματι κατά a b. — 38. οὐθὲν a. — εἶναι τὸ πᾶν a c. — 41. ταὐτὸν γένει a b.

3. ἡμῖν a. — 8. πάντα om. Χ Δ et pr. Π. — ἀγαθά, αὐτὰ ὁμολογῶν a. — 15. ἀγαθὰς ἡδονάς Χ Γ Π C: ἀγαθὰς Δ, ἡδονὰς ἀγαθάς a b c. — 21. ἡδονὴν; ἡδονῇ a. — 22. δὴ τὰ νῦν a. — 30. ἐκπεσὼν ἡμῖν a. — 39. ἀγαθὸν Χ Δ Π Η: ἀγαθά a b c. Cfr. 11 B. — 44. ἀνόμοιαι Χ Δ Π. Cfr. Isocr. or. 12 § 225.

σθαι νῦν, εἰ φοβηθεὶς τοῦτο αὐτὸ μηδεμίαν ἀνόμοιον φαίην ἐπιστήμην ἐπιστήμῃ γίγνεσθαι, κᾆπειθ' ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος ὥσπερ μῦθος ἀπολόμενος οἴχοιτο, αὐτοὶ δὲ σωζοίμεθα ἐπί τινος ἀλογίας;

ΠΡΩ. Ἀλλ' οὐ μὴν δεῖ τοῦτο γενέσθαι, πλὴν τοῦ σωθῆναι. τό γε μήν μοι ἴσον τοῦ σοῦ τε καὶ ἐμοῦ λόγου ἀρέσκει· πολλαὶ μὲν ἡδοναὶ καὶ ἀνόμοιοι γιγνέσθων, πολλαὶ δὲ ἐπιστῆμαι καὶ διάφοροι.

B ΣΩ. Τὴν τοίνυν διαφορότητα, ὦ Πρώταρχε, τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ τ' ἐμοῦ καὶ τοῦ σοῦ μὴ ἀποκρυπτόμενοι, κατατιθέντες δὲ εἰς τὸ μέσον, τολμῶμεν ἄν πῃ ἐλεγχόμενοι μηνύσωσι, πότερον ἡδονὴν τἀγαθὸν δεῖ λέγειν ἢ φρόνησιν ἤ [τι] τρίτον ἄλλο εἶναι. νῦν γὰρ οὐ δήπου πρός γε αὐτὸ τοῦτο φιλονεικοῦμεν, ὅπως ἁγὼ τίθεμαι, ταῦτ' ἔσται τὰ νικῶντα, ἢ ταῦθ' ἃ σύ, τῷ δ' ἀληθεστάτῳ δεῖ που συμμαχεῖν ἡμᾶς ἄμφω.

ΠΡΩ. Δεῖ γὰρ οὖν.

C ΣΩ. Τοῦτον τοίνυν τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον δι' ὁμολογίας βεβαιωσώμεθα.

ΠΡΩ. Τὸν ποῖον δή;

138 ΣΩ. Τὸν πᾶσι παρέχοντα ἀνθρώποις πράγματα ἑκοῦσί τε καὶ ἄκουσιν ἐνίοις καὶ ἐνίοτε.

ΠΡΩ. Λέγε σαφέστερον.

ΣΩ. Τὸν νῦν δὴ παραπεσόντα λέγω, φύσει πως πεφυκότα θαυμαστόν. ἓν γὰρ δὴ τὰ πολλὰ εἶναι καὶ τὸ ἓν πολλὰ θαυμαστὸν λεχθέν, καὶ ῥᾴδιον ἀμφισβητῆσαι τῷ τούτων ὁποτερονοῦν τιθεμένῳ.

ΠΡΩ. Ἆρ' οὖν λέγεις, ὅταν τις ἐμὲ φῇ Πρώταρχον,
D ἕνα γεγονότα φύσει, πολλοὺς εἶναι πάλιν, τοὺς ἐμὲ καὶ ἐναντίους ἀλλήλοις μέγαν καὶ σμικρὸν τιθέμενος, καὶ βαρὺν καὶ κοῦφον τὸν αὐτόν, καὶ ἄλλα μυρία;

ΣΩ. Σὺ μέν, ὦ Πρώταρχε, εἴρηκας τὰ δεδημευμένα τῶν θαυμαστῶν περὶ τὸ ἓν καὶ πολλά, συγκεχωρημένα δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν ὑπὸ πάντων ἤδη, μὴ δεῖν τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι, παιδαριώδη καὶ ῥᾴδια καὶ σφόδρα τοῖς λόγοις ἐμπόδια ὑπολαμβανόντων γίγνεσθαι, ἐπεὶ μηδὲ τὰ τοιάδε,
E ὅταν τις ἑκάστου τὰ μέλη τε καὶ ἅμα μέρη διελὼν τῷ λόγῳ, πάντα ταῦτα τὸ ἓν ἐκεῖνο εἶναι διομολογησάμενος, ἐλέγχῃ καταγελῶν ὅτι τέρατα διηνάγκασται φάναι, τό τε ἓν ὡς πολλά ἐστι καὶ ἄπειρα, καὶ τὰ πολλὰ ὡς ἓν μόνον.

139 ΠΡΩ. Σὺ δὲ δὴ ποῖα, ὦ Σώκρατες, ἕτερα λέγεις, ἃ μήπω συγκεχωρημένα δεδήμευται περὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον;

15 ΣΩ. Ὁπόταν, ὦ παῖ, τὸ ἓν μὴ τῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων τις τιθῆται, καθάπερ ἀρτίως ἡμεῖς εἴπομεν. ἐνταυθοῖ μὲν γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον ἕν, ὅπερ εἴπομεν νῦν δή, συγκεχώρηται τὸ μὴ δεῖν ἐλέγχειν· ὅταν δέ τις ἕνα ἄνθρωπον ἐπιχειρῇ τίθεσθαι καὶ βοῦν ἕνα καὶ τὸ καλὸν ἓν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἕν, περὶ τούτων τῶν ἑνάδων καὶ τῶν τοιούτων ἡ πολλὴ σπουδὴ μετὰ διαιρέσεως ἀμφισβήτησις γίγνεται.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν εἴ τινας δεῖ τοιαύτας εἶναι μονάδας ὑπολαμβάνειν ἀληθῶς οὔσας· B 74
εἶτα πῶς αὖ ταύτας, μίαν ἑκάστην οὖσαν ἀεὶ τὴν αὐτὴν καὶ μήτε γένεσιν μήτε ὄλεθρον προσδεχομένην, ὅμως εἶναι βεβαιότατα μίαν ταύτην· μετὰ δὲ τοῦτ' ἐν τοῖς γιγνομένοις αὖ καὶ ἀπείροις εἴτε διεσπασμένην καὶ πολλὰ γεγονυῖαν θετέον, εἴθ' ὅλην αὐτὴν αὑτῆς χωρίς, ὃ δὴ πάντων ἀδυνατώτατον φαίνοιτ' ἄν, ταὐτὸν καὶ ἓν ἅμα ἐν ἑνί τε καὶ πολλοῖς γίγνεσθαι. ταῦτ' ἔστι τὰ περὶ τὰ τοιαῦτα ἓν καὶ πολλά, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνα, ὦ Πρώταρχε, ἁπάσης ἀπορίας αἴτια μὴ καλῶς C 140
ὁμολογηθέντα καὶ εὐπορίας ἂν αὖ καλῶς.

ΠΡΩ. Οὐκοῦν χρὴ τοῦθ' ἡμᾶς, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ νῦν πρῶτον διαπονήσασθαι;

ΣΩ. Ὡς γοῦν ἐγὼ φαίην ἄν.

ΠΡΩ. Καὶ πάντας τοίνυν ἡμᾶς ὑπόλαβε συγχωρεῖν σοι τούσδε τὰ τοιαῦτα· Φίληβον δ' ἴσως κράτιστον ἐν τῷ νῦν ἐπερωτῶντα μὴ κινεῖν εὖ κείμενον.

ΣΩ. Εἶεν. πόθεν οὖν τις ταύτης ἄρξηται πολλῆς D
οὔσης καὶ παντοίας περὶ τὰ ἀμφισβητούμενα μάχης; ἆρ' ἐνθένδε;

ΠΡΩ. Πόθεν;

ΣΩ. Φαμέν που ταὐτὸν ἓν καὶ πολλὰ ὑπὸ λόγων γιγνόμενα περιτρέχειν πάντῃ καθ' ἕκαστον τῶν λεγομένων ἀεὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν. καὶ τοῦτο οὔτε μὴ παύσηταί ποτε οὔτε ἤρξατο νῦν, ἀλλ' ἔστι τὸ τοιοῦτον, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τῶν λόγων αὐτῶν ἀθάνατόν τι καὶ ἀγήρων πάθος ἐν ἡμῖν. ὁ δὲ πρῶτον αὐτοῦ γευσάμενος ἑκάστοτε τῶν νέων, ἡσθεὶς ὥς τινα σοφίας εὑρηκὼς θησαυρόν, ὑφ' ἡδο- E
νῆς ἐνθουσιᾷ τε καὶ πάντα κινεῖ λόγον ἄσμενος, τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα κυκλῶν καὶ συμφύρων εἰς ἕν, τοτὲ δὲ πάλιν ἀνειλίττων καὶ διαμερίζων, εἰς ἀπορίαν αὐτὸν μὲν 141
πρῶτον καὶ μάλιστα καταβάλλων, δεύτερον δ' ἀεὶ τὸν ἐχόμενον, ἄν τε νεώτερος ἄν τε πρεσβύτερος ἄν τε ἧλιξ
ὢν τυγχάνῃ, φειδόμενος οὔτε πατρὸς οὔτε μητρὸς οὔτε 16
ἄλλου τῶν ἀκουόντων οὐδενός, ὀλίγου δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζῴων, οὐ μόνον τῶν ἀνθρώπων, ἐπεὶ βαρβάρων γε οὐδενὸς ἂν φείσαιτο, εἴπερ μόνον ἑρμηνέα ποθὲν ἔχοι.

ΠΡΩ. Ἆρ', ὦ Σώκρατες, οὐχ ὁρᾷς ἡμῶν τὸ πλῆθος,

1. μηδεμίαν ἂν ἀνόμοιον a. — 2. οὕτως ΧΔΠ. — 5. Ἀλλ' - - - διάφοροι Socrati continuant ab. — τοῦτο δεῖ a. — 11. ἐλεγχόμεναι Stallbaumius, ἐλεγχομένω Grovius (Dialogues de Platon T. II. p. 237). — 13. τι om. ΧΔ et pr. Π. — 14. τοῦτο ὃ φιλονεικοῦμεν a. — 26. ῥᾴδιον ἂν ἀμφισβητῆσαι ac. — 29. εἶναι· πάλιν τοὺς a. — 30. τιθεμένους a. — 38. διομολογησάμενον (cum Bas. 1 et 2) c. V. Graser Adv. in Plat. p. 74 seqq. — 41. ἕτερα, ὦ Σώκρατες a.

4. τὸ ἀγαθὸν Χ: τἀγαθὸν abc. — 11. βεβαιότητα a. — 13. διεσπαρμένην Bas. 1 et 2. Sed cfr. 25 A. — 16. ἓν καὶ πολλά auctore Schleiermachero seclusit c. — 19. χρή που τοῦθ' a. — 25. οὖν ἄν τις a. — 29. που] ποι a. — 31. αἰεὶ a. — 32. ἐστι] ἐπὶ Χ, ἔνι Orellius. — 38. ἀνελίττων a. — 44. ἑρμηνέα μόνον a.

ὅτι νέοι πάντες ἐσμέν; καὶ οὐ φοβεῖ μή σοι μετὰ Φιλήβου ξυνεπιθώμεθα, ἐὰν ἡμᾶς λοιδορῇς; ὅμως δέ, μανθάνομεν γὰρ ὃ λέγεις, εἴ τις τρόπος ἔστι καὶ μηχανὴ τὴν μὲν τοιαύτην ταραχὴν ἡμῖν ἔξω τοῦ λόγου εὐμενῶς πως B ἀπελθεῖν, ὁδὸν δέ τινα καλλίω ταύτης ἐπὶ τὸν λόγον ἀνευρεῖν, σύ τε προθυμοῦ τοῦτο καὶ ἡμεῖς συνακολουθήσομεν εἰς δύναμιν· οὐ γὰρ σμικρὸς ὁ παρὼν λόγος, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν, ὦ παῖδες, ὥς φησιν ὑμᾶς προσαγορεύων Φίληβος. οὐ μὴν ἔστι καλλίων ὁδὸς οὐδ' ἂν γένοιτο, ἧς ἐγὼ ἐραστὴς μέν εἰμι ἀεί, πολλάκις δέ με ἤδη διαφυγοῦσα ἔρημον καὶ ἄπορον κατέστησεν.

ΠΡΩ. Τίς αὕτη; λεγέσθω μόνον.

142 ΣΩ. Ἣν δηλῶσαι μὲν οὐ πάνυ χαλεπόν, χρῆσθαι δὲ C παγχάλεπον. πάντα γὰρ ὅσα τέχνης ἐχόμενα ἀνευρέθη πώποτε, διὰ ταύτης φανερὰ γέγονε. σκόπει δὲ ἣν λέγω.

ΠΡΩ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Θεῶν μὲν εἰς ἀνθρώπους δόσις, ὥς γε καταφαίνεται ἐμοί, ποθὲν ἐκ θεῶν ἐῤῥίφη διά τινος Προμηθέως ἅμα φανοτάτῳ τινὶ πυρί· καὶ οἱ μὲν παλαιοί, κρείττονες ἡμῶν καὶ ἐγγυτέρω θεῶν οἰκοῦντες, ταύτην φήμην παρέδοσαν, ὡς ἐξ ἑνὸς μὲν καὶ ἐκ πολλῶν ὄντων τῶν ἀεὶ λεγομένων εἶναι, πέρας δὲ καὶ ἀπειρίαν ἐν αὐτοῖς ξύμφυ- D τον ἐχόντων. δεῖν οὖν ἡμᾶς τούτων οὕτω διακεκοσμημένων ἀεὶ μίαν ἰδέαν περὶ παντὸς ἑκάστοτε θεμένους ζητεῖν· εὑρήσειν γὰρ ἐνοῦσαν. ἐὰν οὖν μεταλάβωμεν, μετὰ μίαν δύο, εἴ πως εἰσί, σκοπεῖν, εἰ δὲ μή, τρεῖς ἤ τινα ἄλλον ἀριθμόν, καὶ τῶν ἓν ἐκείνων ἕκαστον πάλιν ὡσαύτως, μέχριπερ ἂν τὸ κατ' ἀρχὰς ἓν μὴ ὅτι ἓν καὶ πολλὰ καὶ ἄπειρά ἐστι μόνον ἴδῃ τις, ἀλλὰ καὶ ὁπόσα. τὴν δὲ τοῦ ἀπείρου ἰδέαν πρὸς τὸ πλῆθος μὴ προσφέρειν, πρὶν ἄν τις τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ πάντα κατίδῃ τὸν μεταξὺ τοῦ 143 E ἀπείρου τε καὶ τοῦ ἑνός· τότε δὴ δεῖ τὸ ἓν ἕκαστον τῶν πάντων εἰς τὸ ἄπειρον μεθέντα χαίρειν ἐᾶν. οἱ μὲν οὖν θεοί, ὅπερ εἶπον, οὕτως ἡμῖν παρέδοσαν σκοπεῖν καὶ μανθάνειν καὶ διδάσκειν ἀλλήλους· οἱ δὲ νῦν τῶν ἀνθρώπων 17 σοφοὶ ἓν μέν, ὅπως ἂν τύχωσι, καὶ πολλὰ θᾶττον καὶ βραδύτερον ποιοῦσι τοῦ δέοντος, μετὰ δὲ τὸ ἓν ἄπειρα εὐθύς· τὰ δὲ μέσα αὐτοὺς ἐκφεύγει· οἷς διακεχώρισται τό τε διαλεκτικῶς πάλιν καὶ τὸ ἐριστικῶς ἡμᾶς ποιεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους τοὺς λόγους.

ΠΡΩ. Τὰ μέν πως, ὦ Σώκρατες, δοκῶ σου μανθάνειν, τὰ δὲ ἔτι σαφέστερον δέομαι ἃ λέγεις ἀκοῦσαι.

ΣΩ. Σαφὲς μήν, ὦ Πρώταρχε, ἐστὶν ἐν τοῖς γράμμασιν ὃ λέγω, καὶ λάμβανε αὐτὸ ἐν τούτοις οἷσπερ καὶ B πεπαίδευσαι.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Φωνὴ μὲν [ἡμῖν] ἐστί που μία διὰ τοῦ στόματος ἰοῦσα, καὶ ἄπειρος αὖ πλήθει, πάντων τε καὶ ἑκάστου.

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Καὶ οὐδὲν ἑτέρῳ γε τούτων ἐσμέν πω σοφοί, οὔθ' ὅτι τὸ ἄπειρον αὐτῆς ἴσμεν οὔθ' ὅτι τὸ ἕν· ἀλλ' ὅτι πόσα τέ ἐστι καὶ ὁποῖα, τοῦτ' ἔστι τὸ γραμματικὸν ἕκαστον ποιοῦν ἡμῶν.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα. 144

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ τὸ μουσικὸν ὃ τυγχάνει ποιοῦν, τοῦτ' ἔστι ταὐτόν.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Φωνὴ μέν που κατ' ἐκείνην τὴν τέχνην ἐστὶ μία C ἐν αὐτῇ.

ΠΡΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Δύο δὲ θῶμεν, βαρὺ καὶ ὀξύ, καὶ τρίτον ὁμότονον. ἢ πῶς;

ΠΡΩ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἀλλ' οὔπω σοφὸς ἂν εἴης τὴν μουσικὴν εἰδὼς ταῦτα μόνα, μὴ δὲ εἰδὼς ὥς γ' ἔπος εἰπεῖν εἰς ταῦτα οὐδενὸς ἄξιος ἔσει.

ΠΡΩ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ φίλε, ἐπειδὰν λάβῃς τὰ διαστήματα 75 ὁπόσα ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς φωνῆς ὀξύτητός τε πέρι καὶ βαρύτητος, καὶ ὁποῖα, καὶ τοὺς ὅρους τῶν διαστημάτων, D καὶ τὰ ἐκ τούτων ὅσα συστήματα γέγονεν, ἃ κατιδόντες οἱ πρόσθεν παρέδοσαν ἡμῖν τοῖς ἑπομένοις ἐκείνοις καλεῖν αὐτὰ ἁρμονίας, ἔν τε ταῖς κινήσεσιν αὖ τοῦ σώματος ἕτερα τοιαῦτα ἐνόντα πάθη γιγνόμενα, ἃ δὴ δι' ἀριθμῶν μετρηθέντα δεῖν αὖ φασὶ ῥυθμοὺς καὶ μέτρα ἐπονομάζειν, καὶ ἅμα ἐννοεῖν ὡς οὕτω δεῖ περὶ παντὸς ἑνὸς καὶ πολλῶν 145 σκοπεῖν· ὅταν γὰρ ταῦτά τε λάβῃς οὕτω, τότε ἐγένου σοφός, ὅταν τε ἄλλο τῶν ὄντων ἓν ὁτιοῦν ταύτῃ σκοπούμενος E ἕλῃς, οὕτως ἔμφρων περὶ τοῦτο γέγονας. τὸ δ' ἄπειρόν σε ἑκάστων καὶ ἐν ἑκάστοις πλῆθος ἄπειρον ἑκάστοτε ποιεῖ τοῦ φρονεῖν καὶ οὐκ ἐλλόγιμον οὐδ' ἐνάριθμον, ἅτ' οὐκ εἰς ἀριθμὸν οὐδένα οὐδενὶ πώποτε ἀπιδόντα.

ΠΡΩ. Κάλλιστα, ὦ Φίληβε, ἔμοιγε τὰ νῦν λεγόμενα εἰρηκέναι φαίνεται Σωκράτης.

ΦΙ. Καὶ ἐμοὶ ταῦτά γε αὐτά. ἀλλὰ τί δή ποτε πρὸς 18

---

10. γίγνοιτο a. — 15. ἂν εὑρεθῇ a. — 18. καταφαίνεται, ἐμοὶ ποθὲν a. — 20. φανωτάτῳ a. — 22. ἐκ om. a. — 23. ἑαυτοῖς ab. — 26. μεταλάβωμεν libri omnes: καταλάβωμεν abc, λάβωμεν Orellius coll. 18 A. — 28. τῶν ἐν ἐκείνῳ ἕκαστον Astius. — 33. δὴ δεῖ 𝔛ΔΠ: δ' ἤδη abc. — 37. [καὶ πολλὰ] c, τὰ πολλὰ Dindorfius. — 40. ὁριστικῶς ΔΠ. — 43. δέομαι σαφέστερον a.

5. ἡμῖν om. 𝔛ΔΠ. — 8. ἑτέρων γε a. — 13. τὸν a. — 16. που κατ' 𝔛ΔΠ: που καὶ τὸ κατ' abc. — 23. μὴ εἰδὼς δὲ a. — 30. πρόσθε Γb. — 33. αὖ] αὐτὰ a. — φασὶν ἀριθμοὺς 𝔛ΔΠ. — 36. τε] δὲ a. — τῶν ὄντων ἓν ὁτιοῦν Baiterus: τῶν ἓν ὁτιοῦν 𝔛ΔΠ, τῶν ὄντων ὁτιοῦν abc. Cf. 18 A. — 37. τούτων 𝔛Π et pr. Δ, probante Winckelmanno. — 39. οὐκ ἐλλόγιμον οὐδ' ἐνάριθμον] Conf. Photius p. 617, 22. Hipp. Mai. 288 B. Welcker Theogn. p. XCVI. Alciphr. Epist. 3, 44. Plut. Quaest. Sympos. V. 7, 6. p. 231 Hutten. Perizon. ad Aelian. V. H. XII. 53. Winck.

ἡμᾶς ὁ λόγος οὗτος νῦν εἴρηται καὶ τί ποτε βουλόμενος;

ΣΩ. Ὀρθῶς μέντοι ταῦθ' ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, ἠρώτηκε Φίληβος.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν, καὶ ἀποκρίνου γε αὐτῷ.

ΣΩ. Δράσω ταῦτα διελθὼν σμικρὸν ἔτι περὶ αὐτῶν τούτων. ὥσπερ γὰρ ἓν ὁτιοῦν εἴ τίς ποτε λάβοι, τοῦτον, ὥς φαμεν, οὐκ ἐπ' ἀπείρου φύσιν δεῖ βλέπειν εὐθὺς ἀλλ' ἐπί τινα ἀριθμόν, οὕτω καὶ τοὐναντίον ὅταν τις τὸ ἄπει-
B ρον ἀναγκασθῇ πρῶτον λαμβάνειν, μὴ ἐπὶ τὸ ἓν εὐθὺς ἀλλ' ἐπ' ἀριθμὸν αὖ τινὰ πλῆθος ἕκαστον ἔχοντά τι κατανοεῖν, τελευτᾶν τε ἐκ πάντων εἰς ἕν. πάλιν δὲ ἐν τοῖς γράμμασι τὸ νῦν λεγόμενον λάβωμεν.

146 ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Ἐπειδὴ φωνὴν ἄπειρον κατενόησεν εἴτε τις θεὸς εἴτε καὶ θεῖος ἄνθρωπος, ὡς λόγος ἐν Αἰγύπτῳ Θεὺθ τινα τοῦτον γενέσθαι λέγων, ὃς πρῶτος τὰ φωνήεντα ἐν τῷ ἀπείρῳ κατενόησεν οὐχ ἓν ὄντα ἀλλὰ πλείω, καὶ πά-
C λιν ἕτερα φωνῆς μὲν οὔ, φθόγγου δὲ μετέχοντά τινος, ἀριθμὸν δέ τινα καὶ τούτων εἶναι· τρίτον δὲ εἶδος γραμμάτων διεστήσατο τὰ νῦν λεγόμενα ἄφωνα ἡμῖν· τὸ μετὰ τοῦτο διῄρει τά τε ἄφθογγα καὶ ἄφωνα μέχρι ἑνὸς ἑκάστου, καὶ τὰ φωνήεντα καὶ τὰ μέσα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως ἀριθμὸν αὐτῶν λαβὼν ἑνί τε ἑκάστῳ καὶ ξύμπασι στοιχεῖον ἐπωνόμασε. καθορῶν δὲ ὡς οὐδεὶς ἡμῶν οὐδ' ἂν ἓν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἄνευ πάντων αὐτῶν μάθοι, τοῦτον τὸν δεσμὸν αὖ λογισάμενος ὡς ὄντα ἕνα
D καὶ πάντα ταῦτα ἕν πως ποιοῦντα, μίαν ἐπ' αὐτοῖς ὡς οὖσαν γραμματικὴν τέχνην ἐπεφθέγξατο προσειπών.

ΦΙ. Ταῦτ' ἔτι σαφέστερον ἐκείνων αὐτά γε πρὸς ἄλληλα, ὦ Πρώταρχε, ἔμαθον· τὸ δ' αὐτό μοι τοῦ λόγου νῦν τε καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν ἐλλείπεται.

ΣΩ. Μῶν, ὦ Φίληβε, τὸ τί πρὸς ἔπος αὖ ταῦτ' ἐστίν;

147 ΦΙ. Ναί, τοῦτ' ἔστιν ὃ πάλαι ζητοῦμεν ἐγώ τε καὶ Πρώταρχος.

ΣΩ. Ἦ μὴν ἐπ' αὐτῷ γε ἤδη γεγονότες ζητεῖτε, ὡς
E φῄς, πάλαι;

ΦΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἆρ' οὐ περὶ φρονήσεως ἦν καὶ ἡδονῆς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος, ὁπότερον αὐτοῖν αἱρετέον;

ΦΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Καὶ μὴν ἕν γε ἑκάτερον αὐτοῖν εἶναί φαμεν.

ΦΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἡμᾶς ὁ πρόσθεν λόγος ἀπαιτεῖ, πῶς ἔστιν ἓν καὶ πολλὰ αὐτῶν ἑκάτερον, καὶ πῶς μὴ ἄπειρα εὐθύς, ἀλλά τινά ποτε ἀριθμὸν ἑκάτερον ἔμπροσθεν κέκτηται τοῦ ἄπειρα αὐτῶν ἕκαστα γεγονέναι; 19

ΠΡΩ. Οὐκ εἰς φαῦλόν γε ἐρώτημα, ὦ Φίληβε, οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον κύκλῳ πως περιαγαγὼν ἡμᾶς ἐμβέβληκε Σωκράτης. καὶ σκόπει δὴ πότερος ἡμῶν ἀποκρινεῖται τὸ νῦν ἐρωτώμενον. ἴσως δὴ γελοῖον τὸ ἐμὲ τοῦ λόγου διάδοχον παντελῶς ὑποστάντα διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὸ νῦν ἐρωτηθὲν ἀποκρίνασθαι σοὶ πάλιν τοῦτο προστάττειν· γελοιότερον δ' οἶμαι πολὺ τὸ μηδέτερον ἡμῶν δύνασθαι· B
σκόπει δὴ τί δράσομεν. εἴδη γάρ μοι δοκεῖ νῦν ἐρωτᾶν 148
ἡδονῆς ἡμᾶς Σωκράτης, εἴτ' ἔστιν εἴτε μή, καὶ ὁπόσα ἐστὶ καὶ ὁποῖα· τῆς τ' αὖ φρονήσεως πέρι κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως.

ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις, ὦ παῖ Καλλίου· μὴ γὰρ δυνάμενοι τοῦτο κατὰ παντὸς ἑνὸς καὶ ὁμοίου καὶ ταὐτοῦ δρᾶν καὶ τοῦ ἐναντίου, ὡς ὁ παρελθὼν λόγος ἐμήνυσεν, οὐδεὶς εἰς οὐδὲν οὐδενὸς ἂν ἡμῶν οὐδέποτε γένοιτο ἄξιος.

ΠΡΩ. Σχεδὸν ἔοικεν οὕτως, ὦ Σώκρατες, ἔχειν. ἀλλὰ C
καλὸν μὲν τὸ ξύμπαντα γιγνώσκειν τῷ σώφρονι, δεύτερος δ' εἶναι πλοῦς δοκεῖ μὴ λανθάνειν αὐτὸν αὐτόν. τί δή μοι τοῦτο εἴρηται τὰ νῦν, ἐγώ σοι φράσω. σὺ τήνδε ἡμῖν τὴν συνουσίαν, ὦ Σώκρατες, ἐπέδωκας πᾶσι καὶ σαυτὸν πρὸς τὸ διελέσθαι τί τῶν ἀνθρωπίνων κτημάτων ἄριστον. Φιλήβου γὰρ εἰπόντος ἡδονὴν καὶ τέρψιν καὶ χαρὰν καὶ πάνθ' ὁπόσα τοιαῦτ' ἐστί, σὺ πρὸς αὐτὰ ἀντεῖπες ὡς οὐ ταῦτα ἀλλ' ἐκεῖνά ἐστιν, ἃ πολλάκις ἡμᾶς αὐτοὺς ἀνα- D
μιμνήσκομεν ἑκόντες, ὀρθῶς δρῶντες, ἵν' ἐν μνήμῃ παρακείμενα ἑκάτερα βασανίζηται. φῂς δ' ὡς ἔοικε σὺ τὸ προσρηθησόμενον ὀρθῶς ἄμεινον ἡδονῆς γε ἀγαθὸν εἶναι νοῦν, ἐπιστήμην, σύνεσιν, τέχνην καὶ πάντα αὖ τὰ τού- 149
των ξυγγενῆ, ἃ κτᾶσθαι δεῖν, ἀλλ' οὐχὶ ἐκεῖνα. τούτων δὴ μετ' ἀμφισβητήσεως ἑκατέρων λεχθέντων ἡμεῖς σοι μετὰ παιδιᾶς ἠπειλήσαμεν ὡς οὐκ ἀφήσομέν σε οἴκαδε, πρὶν ἂν τούτων τῶν λόγων πέρας ἱκανὸν γένηταί τι διορι- E
σθέντων· σὺ δὴ συνεχώρησας καὶ ἔδωκας εἰς ταῦθ' ἡμῖν σαυτόν. ἡμεῖς δὲ δὴ λέγομεν, καθάπερ οἱ παῖδες, ὅτι τῶν ὀρθῶς δοθέντων ἀφαίρεσις οὐκ ἔστι. παῦσαι δὴ τὸν τρόπον ἡμῖν ἀπαντῶν τοῦτον ἐπὶ τὰ νῦν λεγόμενα. 76

ΣΩ. Τίνα λέγεις;

ΠΡΩ. Εἰς ἀπορίαν ἐμβάλλων καὶ ἀνερωτῶν ὧν μὴ 20
δυναίμεθ' ἂν ἱκανὴν ἀπόκρισιν ἐν τῷ παρόντι διδόναι σοι. μὴ γὰρ οἰώμεθα τέλος ἡμῖν εἶναι τῶν νῦν τὴν πάντων ἡμῶν ἀπορίαν, ἀλλ' εἰ δρᾶν τοῦθ' ἡμεῖς ἀδυνατοῦμεν, σοὶ δραστέον· ὑπέσχου γάρ. βουλεύου δὴ πρὸς ταῦτα αὐτός, πότερον ἡδονῆς εἴδη σοι καὶ ἐπιστήμης διαιρετέον

---

3. τοῦθ' a. — 8. δεῖ φύσιν a. — 16. Θεῦθ a. Vid. Lobeck. Paralipom. I. p. 71. — 19. φωνῆς μέν, οὐ φθόγγου c. — 22. μέχρις a. — 24. αὐτῶν ἀριθμὸν a. — 28. πάντα ταῦτα cum Bekkero c: πάντα τὰ ταῦτὰ ℨ Δ Π, ταῦτα πάντα cum ceteris libris a. — 30. γε] τε a. — 37. ἐζητεῖτε a. — 45. πρόσθε Γb.

1. ἔμπροσθε Γb. — 11. ἡδονὴν ℨ Δ Π. — 12. τὰ αὐτὰ a. — 21. αὐτὸν om. ℨ Δ et pr. Π. — 32. ξυγγενῆ κτᾶσθαι δεῖ a. — 33. ἀμφισβητήσεων a. — 36. δὴ ℨ Δ et pr. Π: δὲ a b c.

ἢ καὶ ἐατέον, εἴ πῃ καθ' ἕτερόν τινα τρόπον οἷός τ' εἶ καὶ βούλει δηλῶσαί πως ἄλλως τὰ νῦν ἀμφισβητούμενα παρ' ἡμῖν.

B ΣΩ. Δεινὸν μὲν τοίνυν ἔτι προσδοκᾶν οὐδὲν δεῖ τὸν
150 ἐμέ, ἐπειδὴ τοῦθ' οὕτως εἶπες· τὸ γὰρ εἰ βούλει ῥηθὲν λύει πάντα φόβον ἑκάστων πέρι. πρὸς δὲ αὖ τοῖς μνήμην τινὰ δοκεῖ τίς μοι δεδωκέναι θεῶν ἡμῖν.

ΠΡΩ. Πῶς δὴ καὶ τίνων;

ΣΩ. Λόγων ποτέ τινων πάλαι ἀκούσας ὄναρ ἢ καὶ ἐγρηγορὼς νῦν ἐννοῶ περί τε ἡδονῆς καὶ φρονήσεως, ὡς οὐδέτερον αὐτοῖν ἐστὶ τἀγαθόν, ἀλλ' ἄλλο τι τρίτον, ἕτερον μὲν τούτων, ἄμεινον δὲ ἀμφοῖν. καὶ τοιοῦτό γε ἂν
C ἐναργῶς ἡμῖν φανῇ νῦν, ἀπήλλακται μὲν ἡδονὴ τοῦ νικᾶν· τὸ γὰρ ἀγαθὸν οὐκ ἂν ἔτι ταὐτὸν αὐτῇ γίγνοιτο. ἢ πῶς;

ΠΡΩ. Οὕτως.

ΣΩ. Τῶν δέ γε εἰς τὴν διαίρεσιν εἰδῶν ἡδονῆς οὐδὲν ἔτι προσδεησόμεθα κατ' ἐμὴν δόξαν. προιὸν δ' ἔτι σαφέστερον δείξει.

ΠΡΩ. Κάλλιστα εἰπὼν οὕτω καὶ διαπέραινε.

ΣΩ. Σμίκρ' ἄττα τοίνυν ἔμπροσθεν ἔτι διομολογησώμεθα.

ΠΡΩ. Τὰ ποῖα;

ΣΩ. Τὴν τἀγαθοῦ μοῖραν πότερον ἀνάγκη τέλεον ἢ
D μὴ τέλεον εἶναι;

ΠΡΩ. Πάντων δή που τελεώτατον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; ἱκανὸν τἀγαθόν;

151 ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ; καὶ πάντων γε εἰς τοῦτο διαφέρειν τῶν ὄντων.

ΣΩ. Τόδε γε μήν, ὡς οἶμαι, περὶ αὐτοῦ ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν, ὡς πᾶν τὸ γιγνῶσκον αὐτὸ θηρεύει καὶ ἐφίεται βουλόμενον ἑλεῖν καὶ περὶ αὐτὸ κτήσασθαι, καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν φροντίζει πλὴν τῶν ἀποτελουμένων ἅμα ἀγαθοῖς.

ΠΡΩ. Οὐκ ἔστι τούτοις ἀντειπεῖν.

E ΣΩ. Σκοπῶμεν δὴ καὶ κρίνωμεν τόν τε ἡδονῆς καὶ
τὸν φρονήσεως βίον ἰδόντες χωρίς.

ΠΡΩ. Πῶς εἶπες;

ΣΩ. Μήτε ἐν τῷ τῆς ἡδονῆς ἐνέστω φρόνησις μήτε ἐν τῷ τῆς φρονήσεως ἡδονή. δεῖ γάρ, εἴπερ πότερον αὐτῶν ἐστὶ τἀγαθόν, μηδὲν μηδενὸς ἔτι προσδεῖσθαι· δεόμενον δ' ἂν φανῇ πότερον, οὐκ ἔστι που τοῦτ' ἔτι τὸ ὄντως ἡμῖν ἀγαθόν.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν σοὶ πειρώμεθα βασανίζοντες ταῦτα;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἀποκρίνου δή.

ΠΡΩ. Λέγε.

ΣΩ. Δέξαιο ἄν, Πρώταρχε, σὺ ζῆν τὸν βίον ἅπαντα ἡδόμενος ἡδονὰς τὰς μεγίστας;

ΠΡΩ. Τί δ' οὔ; 152

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἔτι τινὸς ἄν σοι προσδεῖν ἡγοῖο, εἰ τοῦτ' ἔχοις παντελῶς;

ΠΡΩ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ὅρα δή, τοῦ φρονεῖν καὶ τοῦ νοεῖν καὶ λογίζε-
σθαι τὰ δέοντα, καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά, μῶν μηδὲ B
ὁρᾶν τι;

ΠΡΩ. Καὶ τί; πάντα γὰρ ἔχοιμ' ἄν που τὸ χαίρειν ἔχων.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω ζῶν ἀεὶ μὲν διὰ βίου ταῖς μεγίσταις ἡδοναῖς χαίροις ἄν;

ΠΡΩ. Τί δ' οὔ;

ΣΩ. Νοῦν δέ γε καὶ μνήμην καὶ ἐπιστήμην καὶ δόξαν μὴ κεκτημένος ἀληθῆ, πρῶτον μὲν τοῦτο αὐτό, εἰ ἢ χαίρεις ἢ μὴ χαίρεις, ἀνάγκη δή πού σε ἀγνοεῖν, κενόν γε ὄντα πάσης φρονήσεως.

ΠΡΩ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὡσαύτως μνήμην μὴ κεκτημένον ἀνάγκη C
δήπου μηδ' ὅτι ποτὲ ἔχαιρες μεμνῆσθαι, τῆς τ' ἐν τῷ παραχρῆμα ἡδονῆς προσπιπτούσης μηδ' ἡντινοῦν μνήμην ὑπομένειν· δόξαν δ' αὖ μὴ κεκτημένον ἀληθῆ μὴ δοξάζειν χαίρειν χαίροντα, λογισμοῦ δὲ στερόμενον μηδ' εἰς
τὸν ἔπειτα χρόνον ὡς χαιρήσεις δυνατὸν εἶναι λογίζεσθαι, 153
ζῆν δὲ οὐκ ἀνθρώπου βίον ἀλλά τινος πλεύμονος ἢ τῶν ὅσα θαλάττια μετ' ὀστρείνων ἔμψυχά ἐστι σωμάτων. ἔστι
ταῦτα, ἢ παρὰ ταῦτα ἔχομεν ἄλλως πως διανοηθῆναι; D

ΠΡΩ. Καὶ πῶς;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν αἱρετὸς ἡμῖν βίος ὁ τοιοῦτος;

ΠΡΩ. Εἰς ἀφασίαν παντάπασί με, ὦ Σώκρατες, οὗτος ὁ λόγος ἐμβέβληκε τὰ νῦν.

ΣΩ. Μήπω τοίνυν μαλθακιζώμεθα, τὸν δὲ τοῦ νοῦ μεταλαβόντες αὖ βίον ἴδωμεν.

ΠΡΩ. Ποῖον δὴ λέγεις;

ΣΩ. Εἴ τις δέξαιτ' ἂν αὖ ζῆν ἡμῶν φρόνησιν μὲν

5. αὖ τοῖς 𝔛: αὐτοῖς ΔΠ, τούτοις Γ, αὖ τούτοις abc. — 10. ἐστὶν ἀγαθὸν a. — 11. καὶ τοιοῦτό γε ἂν corr. 𝔛: καί τοι οὕτω γε ἂν Δ et pr. 𝔛, καί τοι οὕτω τε ἂν Π, καίτοι τοῦτο ἐὰν abc. — 13. γίγνηται a. — 14. Οὕτω a. — 16. προιὼν δ' ἔτι ὁ λόγος σαφέστερον ac. — 25. δέ] δαί ΓΔb. — 26. διαφέρει cum Stephano b. — 28. Τὸ δέ γε a. — 38. πρότερον a. — 39. ἔστ' ἀγαθὸν a. — μηδενὸς μηδὲν a. — ἔτι] τι Δ et pr. Π. — 40. ὁπότερον a.
οις

6. Πρώταρχε σὺ 𝔛Δ et pr. Π: σύ, Πρώταρχε abc. Cf. Winckelmannus ad Euthyd. p. 89. — 10. ἔχεις F, ἔχεις 𝔛ΓΔΛΞΠBCEw, probante Winckelmanno. — 12. καὶ τοῦ νοεῖν 𝔛ΔΠ: καὶ νοεῖν abc. — 13. μηδὲ ὁρᾶν] Conf. Aristoph. Eq. 1146. Anaxil. ap. Athen. XIII. 558 E. Plat. Euthyphr. 5 C. Polit. VIII. 555 E. In Gorg. 501 D. ex optimis libris restituendum μηδὲ σκοπούμενον. Winck. — 21. κεκτημένος. ΠΡ. Ἀληθῆ. ΣΩ. Πρῶτον a. — εἰ ἢ Orellius: εἴη 𝔛ΔΠ, εἰ abc. — 26. μηδ'] μήθ' Stallbaumius. — 27. μηδ' ἡντινοῦν μνήμην 𝔛ΔΠ: μνήμην μηδ' ἡντινοῦν abc. — 32. ὀστρείων a. — 33. πως om. 𝔛ΔΠ. — 39. μεταβαλόντες (e cod. Paris.) c. Sed vid. Graser Spec. Advers. in Serm. Plat. p. 85 sq. — 40. Τὸν ποῖον a.

καὶ νοῦν καὶ ἐπιστήμην καὶ μνήμην πᾶσαν πάντων κεκτη- E μένος, ἡδονῆς δὲ μετέχων μήτε μέγα μήτε σμικρόν, μηδ' αὖ λύπης, ἀλλὰ τὸ παράπαν ἀπαθὴς πάντων τῶν τοιούτων.

ΠΡΩ. Οὐδέτερος ὁ βίος, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε τούτων αἱρετός, οὐδ' ἄλλῳ μή ποτε, ὡς ἐγῷμαι, φανῇ.

22 ΣΩ. Τί δ' ὁ ξυναμφότερος, ὦ Πρώταρχε, ἐξ ἀμφοῖν συμμιχθεὶς κοινὸς γενόμενος;

ΠΡΩ. Ἡδονῆς λέγεις καὶ νοῦ καὶ φρονήσεως;

ΣΩ. Οὕτω καὶ τὸν τοιοῦτον λέγω ἔγωγε.

ΠΡΩ. Πᾶς δήπου τοῦτόν γε αἱρήσεται πρότερον ἢ 154 ἐκείνων ὁποτερονοῦν, καὶ πρὸς τούτοις γε, οὐχ ὁ μέν, ὁ δ' οὔ.

ΣΩ. Μανθάνομεν οὖν ὅ τι νῦν ἡμῖν ἐστὶ τὸ ξυμβαῖνον ἐν τοῖς παροῦσι λόγοις;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὅτι τρεῖς μὲν βίοι προυτέθη- B σαν, τοῖν δυοῖν δ' οὐδέτερος ἱκανὸς οὐδὲ αἱρετὸς οὔτ' ἀνθρώπων οὔτε ζώων οὐδενί.

ΣΩ. Μῶν οὖν οὐκ ἤδη τούτων γε πέρι δῆλον ὡς οὐδέτερος αὐτῶν εἶχε τἀγαθόν; ἦν γὰρ ἂν ἱκανὸς καὶ τέλεος καὶ πᾶσι φυτοῖς καὶ ζώοις αἱρετός, οἷσπερ δυνατὸν ἦν οὕτως ἀεὶ διὰ βίου ζῆν. εἰ δέ τις ἄλλα ᾑρεῖθ' ἡμῶν, παρὰ φύσιν ἂν τὴν τοῦ ἀληθῶς αἱρετοῦ ἐλάμβανεν ἄκων ἐξ ἀγνοίας ἤ τινος ἀνάγκης οὐκ εὐδαίμονος.

ΠΡΩ. Ἔοικε γοῦν ταῦθ' οὕτως ἔχειν.

C ΣΩ. Ὡς μὲν τοίνυν τήν γε Φιλήβου θεὸν οὐ δεῖ δια- 77 νοεῖσθαι ταὐτὸν καὶ τἀγαθόν, ἱκανῶς εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ.

ΦΙ. Οὐδὲ γὰρ ὁ σὸς νοῦς, ὦ Σώκρατες, ἔστι τἀγαθόν, ἀλλ' ἕξει που ταὐτὰ ἐγκλήματα.

ΣΩ. Τάχ' ἄν, ὦ Φίληβε, ὅ γ' ἐμός· οὐ μέντοι τόν γε ἀληθινὸν ἅμα καὶ θεῖον οἶμαι νοῦν, ἀλλ' ἄλλως πως 155 ἔχειν. τῶν μὲν οὖν νικητηρίων πρὸς τὸν κοινὸν βίον οὐκ ἀμφισβητῶ πω ὑπὲρ νοῦ, τῶν δὲ δὴ δευτερείων ὁρᾶν D καὶ σκοπεῖν χρὴ πέρι τί δράσομεν. τάχα γὰρ ἂν τοῦ κοινοῦ τούτου βίου αἰτιῴμεθ' ἂν ἑκάτερος ὁ μὲν τὸν νοῦν αἴτιον, ὁ δ' ἡδονὴν εἶναι, καὶ οὕτω τὸ μὲν ἀγαθὸν τούτων ἀμφοτέρων οὐδέτερον ἂν εἴη, τάχα δ' ἂν αἴτιόν τις ὑπολάβοι πότερον αὐτῶν εἶναι. τούτου δὴ πέρι καὶ μᾶλλον ἔτι πρὸς Φίληβον διαμαχοίμην ἄν, ὡς ἐν τῷ μικτῷ τούτῳ βίῳ, ὅ τί ποτ' ἔστι τοῦτο ὃ λαβὼν ὁ βίος οὗτος γέγονεν αἱρετὸς ἅμα καὶ ἀγαθός, οὐχ ἡδονὴ ἀλλὰ νοῦς τούτῳ ξυγγενέστερον καὶ ὁμοιότερόν ἐστι. καὶ κατὰ τοῦτον E τὸν λόγον οὔτ' ἂν τῶν πρωτείων οὐδ' αὖ τῶν δευτερείων ἡδονῇ μετὸν ἀληθῶς ἄν ποτε λέγοιτο. πορρωτέρω δέ ἐστι τῶν τριτείων, εἴ τι τῷ ἐμῷ νῷ δεῖ πιστεύειν ἡμᾶς τὰ νῦν.

ΠΡΩ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ νῦν ἡδονή σοι πεπτωκέναι καθαπερεὶ πληγεῖσα ὑπὸ τῶν νῦν δὴ λόγων· τῶν γὰρ νικητηρίων πέρι μαχομένη κεῖται. τὸν δὲ νοῦν, ὡς ἔοικε, λεκτέον ὡς ἐμφρόνως οὐκ ἀντεποιεῖτο 23 τῶν νικητηρίων· τὰ γὰρ αὐτὰ ἔπαθεν ἄν. τῶν δὲ δὴ δευτερείων στερηθεῖσα ἡδονὴ παντάπασιν ἄν τινα καὶ ἀτιμίαν σχοίη πρὸς τῶν αὐτῆς ἐραστῶν· οὐδὲ γὰρ ἐκείνοις ἔτ' ἂν ὁμοίως φαίνοιτο καλή.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἄμεινον αὐτὴν ἐᾶν ἤδη καὶ μὴ 156 τὴν ἀκριβεστάτην αὐτῇ προσφέροντα βάσανον καὶ ἐξελέγχοντα λυπεῖν;

ΠΡΩ. Οὐδὲν λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἆρ' ὅτι τὸ ἀδύνατον εἶπον, λυπεῖν ἡδονήν; B

ΠΡΩ. Οὐ μόνον γε, ἀλλ' ὅτι καὶ ἀγνοεῖς ὡς οὐδείς πώ σε ἡμῶν μεθήσει, πρὶν ἂν εἰς τέλος ἐπεξέλθῃς τούτων τῷ λόγῳ.

ΣΩ. Βαβαὶ ἄρα, ὦ Πρώταρχε, συχνοῦ μὲν λόγου τοῦ λοιποῦ, σχεδὸν δὲ οὐδὲ ῥᾳδίου πάνυ τι νῦν. καὶ γὰρ δὴ φαίνεται δεῖν ἄλλης μηχανῆς ἐπὶ τὰ δευτερεῖα ὑπὲρ νοῦ πορευόμενον οἷον βέλη ἔχειν ἕτερα τῶν ἔμπροσθεν λόγων· ἔστι δὲ ἴσως ἔνια καὶ ταὐτά. οὐκοῦν χρή;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τὴν δέ γε ἀρχὴν αὐτοῦ διευλαβεῖσθαι πειρώμεθα τιθέμενοι. C

ΠΡΩ. Ποίαν δὴ λέγεις;

ΣΩ. Πάντα τὰ νῦν ὄντα ἐν τῷ παντὶ διχῇ διαλάβωμεν, μᾶλλον δ', εἰ βούλει, τριχῇ.

ΠΡΩ. Καθ' ὅ τι φράζοις ἄν.

ΣΩ. Λάβωμεν ἄττα τῶν νῦν δὴ λόγων.

ΠΡΩ. Ποῖα;

ΣΩ. Τὸν θεὸν ἐλέγομέν που τὸ μὲν ἄπειρον δεῖξαι 157 τῶν ὄντων, τὸ δὲ πέρας;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τούτων δὴ τῶν εἰδῶν τὰ δύο τιθώμεθα, τὸ δὲ τρίτον ἐξ ἀμφοῖν τούτοιν ἕν τι ξυμμισγόμενον. εἰμὶ D δ', ὡς ἔοικεν, ἐγὼ γελοῖός τις ἱκανῶς κατ' εἴδη διιστὰς καὶ συναριθμούμενος.

ΠΡΩ. Τί φῄς, ὦ 'γαθέ;

ΣΩ. Τέταρτον μοι γένους αὖ προσδεῖν.

ΠΡΩ. Λέγε τίνος.

ΣΩ. Τῆς ξυμμίξεως τούτων πρὸς ἄλληλα τὴν αἰτίαν ὅρα, καὶ τίθει μοι πρὸς τρισὶν ἐκείνοις τέταρτον τοῦτο.

ΠΡΩ. Μῶν οὖν σοι καὶ πέμπτου προσδεήσει διάκρισίν τινος δυναμένου;

---

9. ἔγωγε om. ΧΔΠ. — 11. 'κείνων a. — γε om. a. — 13. ὅ τι] ὅτι a. — 15. ὅτι ΧΔΠ: ὅτι γε abc. — 19. αὐτῶν ΧΔΛΠ: αὐτοῖν abc. — 22. ἀληθοῦς a. — 28. ταὐτὰ] ταῦτα τὰ a. — 34. αἰτιώμεθ' ἂν a. — 35. τὸ] τῷ a. — 37. ὁπότερον a. — 39. ὅ τι] ὅτι a. — 42. οὔτ' ἂν] οὔτ' αὖ a. — οὐδ'] οὔτ' (Σω) bc. Sed conf. 42 B. — αὖ] ἂν ΧΔΠ.

1. νῦν ΧΔΠ: νῦν μὲν abc. — 18. ῥαδίου (corr. Σ) bc. — 20. ἔμπροσθε Γb. — 29. Ἀναλάβωμεν Heindorfius. Sed v. Graser l. d. p. 86. — 32. τὸ δὲ πέρας ἔχον Heindorfius. — 34. Τούτω cum Ficino c. — 36. ἱκανὸς ΧΔΠ. — τάτ' ΧΠ et pr. Δ. — 39. προσδεῖν ΧΔ: προσδεῖν φαίνεται abc. Conf. v. 43. — 42. τίθημι (omisso μοι) Ξ: unde sumendum τίθη. Bekk.

ΣΩ. Τάχ' ἄν· οὐ μὴν οἶμαί γε ἐν τῷ νῦν. ἐὰν δέ
E τι δέῃ, συγγνώσει πού μοι σὺ μεταδιώκοντι πέμπτον [βίον].

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ τῶν τεττάρων τὰ τρία διελόμενοι, τὰ δύο τούτων πειρώμεθα πολλὰ ἑκάτερον ἐσχισμένον καὶ διεσπασμένον ἰδόντες, εἰς ἓν πάλιν ἑκάτερον συναγαγόντες, νοῆσαι πῇ ποτε ἦν αὐτῶν ἓν καὶ πολλὰ ἑκάτερον.

158 ΠΡΩ. Εἴ μοι σαφέστερον ἔτι περὶ αὐτῶν εἴποις, τάχ' ἂν ἑποίμην.

24 ΣΩ. Λέγω τοίνυν τὰ δύο, ἃ προτίθεμαι, ταῦτ' εἶναι ἅπερ νῦν δή, τὸ μὲν ἄπειρον, τὸ δὲ πέρας ἔχον. ὅτι δὲ τρόπον τινὰ τὸ ἄπειρον πολλά ἐστι, πειράσομαι φράζειν· τὸ δὲ πέρας ἔχον ἡμᾶς περιμενέτω.

ΠΡΩ. Μένει.

ΣΩ. Σκέψαι δή. χαλεπὸν μὲν γὰρ καὶ ἀμφισβητήσιμον ὃ κελεύω σε σκοπεῖν, ὅμως δὲ σκόπει. θερμοτέρου καὶ ψυχροτέρου πέρι πρῶτον ὅρα πέρας εἴ ποτέ τι νοήσαις ἄν, ἢ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐν αὐτοῖς οἰκοῦν
B τοῖς γένεσιν, ἕωσπερ ἂν ἐνοικῆτον, τέλος ἐπιτρέψαιτην γίγνεσθαι· γενομένης γὰρ τελευτῆς καὶ αὐτὼ τετελευτήκατον.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἀεὶ δέ γε, φαμέν, ἔν τε τῷ θερμοτέρῳ καὶ τῷ ψυχροτέρῳ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἔνι.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Ἀεὶ τοίνυν ὁ λόγος σημαίνει τούτω μὴ τέλος ἔχειν· ἀτελῆ δ' ὄντε δήπου παντάπασιν ἀπείρω γίγνεσθον.

ΠΡΩ. Καὶ σφόδρα γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' εὖ γε, ὦ φίλε Πρώταρχε, ὑπέλαβες, καὶ
C ἀνέμνησας ὅτι καὶ τὸ σφόδρα τοῦτο ὃ σὺ νῦν ἐφθέγξω
159 καὶ τό γε ἠρέμα τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχετον τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. ὅπου γὰρ ἂν ἐνῆτον, οὐκ ἐᾶτον εἶναι ποσὸν ἕκαστον, ἀλλ' ἀεὶ σφοδρότερον ἡσυχαιτέρου καὶ τοὐναντίον ἑκάσταις πράξεσιν ἐμποιοῦντε τὸ πλέον καὶ τὸ ἔλαττον ἀπεργάζεσθον, τὸ δὲ ποσὸν ἀφανίζετον. ὃ γὰρ ἐλέχθη νῦν δή, μὴ ἀφανίσαντε τὸ ποσόν, ἀλλ' ἐάσαντε αὐτό τε καὶ τὸ μέτριον ἐν τῇ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ σφόδρα
D καὶ ἠρέμα ἕδρᾳ ἐγγενέσθαι, αὐτὰ ἔρρει ταῦτα ἐκ τῆς αὑτῶν χώρας ἐν ᾗ ἐνῆν. οὐ γὰρ ἔτι θερμότερον οὐδὲ ψυχρότερον εἴτην ἂν λαβόντε τὸ ποσόν· προχωρεῖ γὰρ καὶ οὐ μένει τό τε θερμότερον ἀεὶ καὶ τὸ ψυχρότερον ὡσαύτως, τὸ δὲ ποσὸν ἔστη καὶ προιὸν ἐπαύσατο. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ἄπειρον γίγνοιτ' ἂν τὸ θερμότερον καὶ τοὐναντίον ἅμα.

ΠΡΩ. Φαίνεται γοῦν, ὦ Σώκρατες· ἔστι δ', ὅπερ εἶπες, οὐ ῥᾴδια ταῦτα ξυνέπεσθαι. τὸ δὲ εἰσαῦθίς τε καὶ αὖθις ἴσως λεχθέντα τόν τε ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἐρωτώμε- E
νον ἱκανῶς ἂν ξυμφωνοῦντας ἀποφήνειεν.

ΣΩ. Ἀλλ' εὖ μὲν λέγεις, καὶ πειρατέον οὕτω ποιεῖν· 78
νῦν μέντοι ἄθρει τῆς τοῦ ἀπείρου φύσεως εἰ τοῦτο δεξόμεθα σημεῖον, ἵνα μὴ πάντ' ἐπεξιόντες μηκύνωμεν.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις; 160

ΣΩ. Ὁπόσ' ἂν ἡμῖν φαίνηται μᾶλλόν τε καὶ ἧττον γιγνόμενα καὶ τὸ σφόδρα καὶ ἠρέμα δεχόμενα καὶ τὸ λίαν
καὶ ὅσα τοιαῦτα πάντα, εἰς τὸ τοῦ ἀπείρου γένος ὡς 25
εἰς ἓν δεῖ πάντα ταῦτα τιθέναι, κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον, ὃν ἔφαμεν, ὅσα διέσπασται καὶ διέσχισται συναγαγόντας χρῆναι κατὰ δύναμιν μίαν ἐπισημαίνεσθαί τινα φύσιν, εἰ μέμνησαι.

ΠΡΩ. Μέμνημαι.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὴ δεχόμενα ταῦτα, τούτων δὲ τὰ ἐναντία πάντα δεχόμενα, πρῶτον μὲν τὸ ἴσον καὶ ἰσότητα, μετὰ δὲ τὸ ἴσον τὸ διπλάσιον καὶ πᾶν ὅ τί περ ἂν πρὸς
ἀριθμὸν ἀριθμὸς ᾖ μέτρον ᾖ πρὸς μέτρον, ταῦτα ξύμ- B
παντα εἰς τὸ πέρας ἀπολογιζόμενοι καλῶς ἂν δοκοῖμεν δρᾶν τοῦτο, ἢ πῶς σὺ φῄς;

ΠΡΩ. Κάλλιστά γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εἶεν· τὸ δὲ τρίτον τὸ μικτὸν ἐκ τούτοιν ἀμφοῖν τίνα ἰδέαν φήσομεν ἔχειν;

ΠΡΩ. Σὺ καὶ ἐμοὶ φράσεις, ὡς οἶμαι.

ΣΩ. Θεὸς μὲν οὖν, ἄν πέρ γε ἐμαῖς εὐχαῖς ἐπήκοος γίγνηταί τις θεῶν.

ΠΡΩ. Εὔχου δὴ καὶ σκόπει.

ΣΩ. Σκοπῶ, καί μοι δοκεῖ τις, ὦ Πρώταρχε, αὐ- 161
τῶν φίλος ἡμῖν νῦν δὴ γεγονέναι.

ΠΡΩ. Πῶς λέγεις τοῦτο; καὶ τίνι τεκμηρίῳ χρῇ; C

ΣΩ. Φράσω δῆλον ὅτι. σὺ δέ μοι συνακολούθησον τῷ λόγῳ.

ΠΡΩ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Θερμότερον ἐφθεγγόμεθα νῦν δή πού τι καὶ ψυχρότερον. ἢ γάρ;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Πρόσθες δὴ ξηρότερον καὶ ὑγρότερον αὐτοῖς καὶ πλέον καὶ ἔλαττον, καὶ θᾶττον καὶ βραδύτερον, καὶ μεῖζον καὶ σμικρότερον, καὶ ὁπόσα ἐν τῷ πρόσθεν τῆς τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον δεχομένης ἐτίθεμεν εἰς ἓν φύσεως.

ΠΡΩ. Τῆς τοῦ ἀπείρου λέγεις; D

ΣΩ. Ναί. συμμίγνυ δέ γε εἰς αὐτὴν τὸ μετὰ ταῦτα τὴν αὖ τοῦ πέρατος γένναν.

---

2. πέμπτον βίον] πέμπτον Schützius, πέμπτον τι Stallbaumius, πέμπτον τι ὂν Schleiermacherus. — 4. τεσσάρων a. — 20. ἐνοικεῖτον a. — ἐπιτρεψαίτην 𝔛 Δ Π: οὐκ ἂν ἐπιτρεψαίτην cum ceteris libris (et mg. 𝔛 Δ) a b c. — 24. ἔν τε] εἴτε a. — τῷ ψυχροτέρῳ καὶ τῷ θερμοτέρῳ a. — 27. σημαίνει Δ Π: ἡμῖν σημαίνει a b c. — 32. τῷ τε μᾶλλον καὶ a. — 33. ἂν om. a. — 36. ἐλέχθη, νῦν δὴ μὴ a. — 39. ἐγγενέσθαι αὐτά, ἔρρει a. — 40. θερμοτέρω οὐδὲ ψυχροτέρω a. — 41. ἥτην a, ἤστην b.

4. ἀποφήνειεν cum Bekkero c: ἀποφήναιεν cum libris a. — 11. τοιαῦτα, πάντα εἰς a b, τοιαῦθ' ἅπαντα, εἰς Stallbaumius. — 12. ἔμπροσθε Γ b. — 17. τἀναντία Σ b. — 20. ᾖ om. a. — 27. ὁ θεὸς 𝔛 Π et pr. Δ. — 39. ΣΩ. ante Πρόσθες om. a. — 44. συμμίγνυε a. — 45. αὖ τοῦ] αὐτοῦ a.

ΠΡΩ. Ποίαν;

ΣΩ. Ἣν καὶ νῦν δὴ δέον ἡμᾶς, καθάπερ τὴν τοῦ ἀπείρου συνηγάγομεν εἰς ἕν, οὕτω καὶ τὴν τοῦ περατοειδοῦς συναγαγεῖν, οὐ συνηγάγομεν. ἀλλ' ἴσως καὶ νῦν ταὐτὸν δράσει· τούτων ἀμφοτέρων συναγομένων καταφανὴς κἀκείνη γενήσεται.

ΠΡΩ. Ποίαν καὶ πῶς λέγεις;

162 ΣΩ. Τὴν τοῦ ἴσου καὶ διπλασίου, καὶ ὁπόση παύει
E πρὸς ἄλληλα τἀναντία διαφόρως ἔχοντα, σύμμετρα δὲ καὶ
σύμφωνα ἐνθεῖσα ἀριθμὸν ἀπεργάζεται.

ΠΡΩ. Μανθάνω· φαίνει γάρ μοι λέγειν, μιγνὺς ταῦτα, γενέσεις τινὰς ἀφ' ἑκάστων συμβαίνειν.

ΣΩ. Ὀρθῶς γὰρ φαίνομαι.

ΠΡΩ. Λέγε τοίνυν.

ΣΩ. Ἆρ' οὐκ ἐν μὲν νόσοις ἡ τούτων ὀρθὴ κοινωνία τὴν ὑγιείας φύσιν ἐγέννησεν;

26 ΠΡΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐν δὲ ὀξεῖ καὶ βαρεῖ καὶ ταχεῖ καὶ βραδεῖ, ἀπείροις οὖσιν, ἆρ' οὐ ταὐτὰ ἐγγιγνόμενα ταῦτα ἅμα πέρας τε ἀπειργάσατο καὶ μουσικὴν ξύμπασαν τελεώτατα ξυνεστήσατο;

ΠΡΩ. Κάλλιστά γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἔν γε χειμῶσι καὶ πνίγεσιν ἐγγενόμενα τὸ μὲν πολὺ λίαν καὶ ἄπειρον ἀφείλετο, τὸ δὲ ἔμμετρον καὶ ἅμα σύμμετρον ἀπειργάσατο.

ΠΡΩ. Τί μήν;

B ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τούτων ὧραί τε καὶ ὅσα καλὰ πάντα
ἡμῖν γέγονε, τῶν τε ἀπείρων καὶ τῶν πέρας ἐχόντων συμμιχθέντων;

ΠΡΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Καὶ ἄλλα δὴ μυρία ἐπιλείπω λέγων, οἷον μεθ'
163 ὑγιείας κάλλος καὶ ἰσχύν, καὶ ἐν ψυχαῖς αὖ πάμπολλα
ἕτερα καὶ πάγκαλα. ὕβριν γάρ που καὶ ξύμπασαν πάντων πονηρίαν αὕτη κατιδοῦσα ἡ θεός, ὦ καλὲ Φίληβε, πέρας οὔτε ἡδονῶν οὐδὲν οὔτε πλησμονῶν ἐνὸν ἐν αὐτοῖς, νόμον καὶ τάξιν πέρας ἐχόντων ἔθετο· καὶ σὺ μὲν
C ἀποκναῖσαι φῂς αὐτήν, ἐγὼ δὲ τοὐναντίον ἀποσῶσαι
λέγω. Σοὶ δέ, ὦ Πρώταρχε, πῶς φαίνεται;

ΠΡΩ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε κατὰ νοῦν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν δὴ τρία ταῦτα εἴρηκα, εἰ ξυννοεῖς.

ΠΡΩ. Ἀλλ' οἶμαι κατανοεῖν· ἓν μὲν γάρ μοι δοκεῖς τὸ ἄπειρον λέγειν, ἓν δὲ καὶ δεύτερον τὸ πέρας ἐν τοῖς οὖσι. τρίτον δὲ οὐ σφόδρα κατέχω τί βούλει φράζειν.

ΣΩ. Τὸ γὰρ πλῆθός σε, ὦ θαυμάσιε, ἐξέπληξε τῆς τοῦ τρίτου γενέσεως. καί τοι πολλά γε καὶ τὸ ἄπειρον
παρέσχετο γένη, ὅμως δ' ἐπισφραγισθέντα τῷ τοῦ μᾶλλον D
καὶ ἐναντίου γένει ἓν ἐφάνη.

ΠΡΩ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Καὶ μὴν τό γε πέρας οὔτε πολλὰ εἶχεν, οὔτ' ἐδυσκολαίνομεν ὡς οὐκ ἦν ἓν φύσει.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Οὐδαμῶς. ἀλλὰ τρίτον φάθι με λέγειν, ἓν τοῦτο
τιθέντα τὸ τούτων ἔκγονον ἅπαν, γένεσιν εἰς οὐσίαν ἐκ 164
τῶν μετὰ τοῦ πέρατος ἀπειργασμένων μέτρων.

ΠΡΩ. Ἔμαθον.

ΣΩ. Ἀλλὰ δὴ πρὸς τρισὶ τέταρτόν τι τότε ἔφαμεν E
εἶναι γένος σκεπτέον. κοινὴ δ' ἡ σκέψις· ὅρα γὰρ εἴ σοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι πάντα τὰ γιγνόμενα διά τινα αἰτίαν γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. Ἔμοιγε· πῶς γὰρ ἂν χωρὶς τούτου γίγνοιτο;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ τοῦ ποιοῦντος φύσις οὐδὲν πλὴν ὀνόματι τῆς αἰτίας διαφέρει, τὸ δὲ ποιοῦν καὶ τὸ αἴτιον ὀρθῶς ἂν εἴη λεγόμενον ἕν;

ΠΡΩ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. Καὶ μὴν τό γε ποιούμενον αὖ καὶ τὸ γιγνόμενον 27
οὐδὲν πλὴν ὀνόματι, καθάπερ τὸ νῦν δή, διαφέρον εὑρήσομεν. ἢ πῶς;

ΠΡΩ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡγεῖται μὲν τὸ ποιοῦν ἀεὶ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ ποιούμενον ἀκολουθεῖ γιγνόμενον ἐκείνῳ;

ΠΡΩ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλο ἄρα καὶ οὐ ταὐτὸν αἰτία τ' ἐστὶ καὶ τὸ δουλεῦον εἰς γένεσιν αἰτίᾳ.

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν γιγνόμενα καὶ ἐξ ὧν γίγνεται πάντα τὰ τρία παρέσχετο ἡμῖν γένη;

ΠΡΩ. Καὶ μάλα. 165

ΣΩ. Τὸ δὲ δὴ πάντα ταῦτα δημιουργοῦν λέγομεν B

---

4. ἀλλ' ἴσως - - - γενήσεται seclusit c. — ταὐτὸν δράσει] Cf. Polit. VI. 503 D. Epist. V. 322 B. Thucyd. II. 89. VII. 6. Plut. de discern. adul. 62 A. Winck. — 5. δράσῃ a. — 6. κἀκείνης ΧΔ et pr. Π, quod addito vel suppleto γέννα (ά) probat Winckelmannus. — 7. Ποίαν] Ποῖ a. — 11. μιγνὺς] ἂν μιγνύῃς Heindorfius. — 12. ἀφ' Π: ἐφ' F, ἐφ' abc. — ἑκάστων ΧΔ et pr. Π: ἑκάστων αὐτῶν cum ceteris libris (et mg. Δ) abc. — 19. οὐ ταῦτα ἐγγιγνόμενα τὰ αὐτὰ a, οὐχ αὕτη ἐγγιγνομένη ταὐτὰ Stallbaumius. Pro ἐγγιγνόμενα Winckelmannus mavolt ἐγγενόμενα. — 22. Μάλιστά γε a. — 23. ἐγγινομένη ac. — 24. λίαν] λεῖον ΧΔΠ. Cf. Theaet. 173 B. — 31. ἄλλα ΧΔΠ: ἄλλα γε abc. — 35. οὔτε ἡδονῶν οὐδὲν ΧΔΠ: οὐδὲν οὔτε ἡδονῶν abc. — 36. ἐχόντων ΧΠ et pr. Δ: ἔχονθ' abc. — 37. ἀποκναῖσαι (αίσαι) φῂς] ἀποκνᾶς ἔφης E, ἀποκναῖς ἔφης ΧΠBCH, ἀποκνᾶς ἔφης ΓΔFw, ἀποκνᾷν ἔφης abc. Conf. Kiddii Miscell. Porson. p. 265.

1. δὴ om. a. — 3. λέγων ΧΠ et pr. Δ. — 13. φασί a. — τοῦτο] τι τούτων ΧΠ et pr. Δ. — 14. ἔγγονον ΔΠ. — 17. τότε] ποτε a, τόγε ΧΠ. Fort. ὅ γε. Winck. — 21. τούτων ac. — 31. ἀκολουθεῖ ΧΔΠ: ἐπακολουθεῖ abc. — 39. λέγομεν ΧΔΞΠΗ et pr. Δ: λέγωμεν abc.

τέταρτον, τὴν αἰτίαν, ὡς ἱκανῶς ἕτερον ἐκείνων δεδηλωμένον;

ΠΡΩ. Ἕτερον γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὀρθῶς μὴν ἔχει, διωρισμένων τῶν τεττάρων, ἑνὸς ἑκάστου μνήμης ἕνεκα ἐφεξῆς αὐτὰ καταριθμήσασθαι.

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν τοίνυν ἄπειρον λέγω, δεύτερον δὲ 79 πέρας, ἔπειτ᾽ ἐκ τούτων τρίτον μικτὴν καὶ γεγενημένην οὐσίαν· τὴν δὲ τῆς μίξεως αἰτίαν καὶ γενέσεως τετάρτην C λέγων ἄρα πλημμελοίην ἄν τι;

ΠΡΩ. Καὶ πῶς;

ΣΩ. Φέρε δή, τὸ μετὰ τοῦθ᾽ ἡμῖν τίς ὁ λόγος; καὶ τί ποτε βουληθέντες εἰς ταῦτα ἀφικόμεθα; ἆρ᾽ οὐ τόδε ἦν; δευτερεῖα ἐζητοῦμεν πότερον ἡδονῆς γίγνοιτ᾽ ἂν ἢ φρονήσεως. οὐχ οὕτως ἦν;

ΠΡΩ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν νῦν, ἐπειδὴ ταῦτα οὕτω διειλόμεθα, κάλλιον ἂν καὶ τὴν κρίσιν ἐπιτελεσαίμεθα πρώτου πέρι καὶ δευτέρου, περὶ ὧν δὴ τὸ πρῶτον ἠμφισβητήσαμεν;

166 ΠΡΩ. Ἴσως.

D ΣΩ. Ἴθι δή, νικῶντα μὲν ἔθεμέν που τὸν μικτὸν βίον ἡδονῆς τε καὶ φρονήσεως. ἦν οὕτως;

ΠΡΩ. Ἦν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτον μὲν τὸν βίον ὁρῶμέν που τίς τέ ἐστι καὶ ὁποίου γένους;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Καὶ μέρος γ᾽ αὐτὸν φήσομεν εἶναι τοῦ τρίτου, οἶμαι, γένους. οὐ γὰρ δυοῖν τινοῖν ἐστὶ μικτὸς ἐκεῖνος, ἀλλὰ ξυμπάντων τῶν ἀπείρων ὑπὸ τοῦ πέρατος δεδεμένων, ὥστε ὀρθῶς ὁ νικηφόρος οὗτος βίος μέρος ἐκείνου γίγνοιτ᾽ ἄν.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα μὲν οὖν.

E ΣΩ. Εἶεν. Τί δὲ ὁ σός, ὦ Φίληβε, ἡδὺς καὶ ἄμικτος ὢν ἐν τίνι γένει τῶν εἰρημένων λεγόμενος ὀρθῶς ἄν ποτε λέγοιτο; ὧδε δ᾽ ἀπόκριναί μοι πρὶν ἀποφήνασθαι.

ΦΙ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Ἡδονὴ καὶ λύπη πέρας ἔχετον, ἢ τῶν τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον δεχομένων ἐστόν;

ΦΙ. Ναί, τῶν τὸ μᾶλλον, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ ἂν ἡδονὴ πᾶν ἀγαθὸν ἦν, εἰ μὴ ἄπειρον ἐτύγχανε πεφυκὸς καὶ πλήθει καὶ τῷ μᾶλλον.

98 ΣΩ. Οὐδέ ἄν, ὦ Φίληβε, λύπη πᾶν κακόν· ὥστ᾽ 167 ἄλλο τι νῷν σκεπτέον ἢ τὴν τοῦ ἀπείρου φύσιν, ὃ παρέχεταί τι μέρος ταῖς ἡδοναῖς ἀγαθοῦ. τοῦτο δή σοι τῶν ἀπεράντων γεγονὸς ἔστω. φρόνησιν δὲ καὶ ἐπιστήμην καὶ νοῦν εἰς τί ποτε τῶν προειρημένων, ὦ Πρώταρχέ τε καὶ Φίληβε, νῦν θέντες οὐκ ἂν ἀσεβοῖμεν; οὐ γάρ μοι δοκεῖ σμικρὸς ἡμῖν εἶναι ὁ κίνδυνος κατορθώσασι καὶ μὴ περὶ τὸ νῦν ἐρωτώμενον.

ΦΙ. Σεμνύνεις γάρ, ὦ Σώκρατες, τὸν σεαυτοῦ θεόν. B

ΣΩ. Καὶ γὰρ σύ, ὦ ἑταῖρε, τὴν σαυτοῦ· τὸ δ᾽ ἐρωτώμενον ὅμως ἡμῖν λεκτέον.

ΠΡΩ. Ὀρθῶς τοι λέγει Σωκράτης, καὶ αὐτῷ πειστέον.

ΦΙ. Οὐκοῦν ὑπὲρ ἐμοῦ σύ, Πρώταρχε, προῄρησαι λέγειν;

ΠΡΩ. Πάνυ γε· νῦν μέντοι σχεδὸν ἀπορῶ, καὶ δέομαί γε, ὦ Σώκρατες, αὐτόν σε ἡμῖν γενέσθαι προφήτην, ἵνα μηδὲν ἡμεῖς σοι περὶ τὸν ἀγωνιστὴν ἐξαμαρτάνοντες παρὰ μέλος φθεγξώμεθά τι.

ΣΩ. Πειστέον, ὦ Πρώταρχε· οὐδὲ γὰρ χαλεπὸν οὐ- C δὲν ἐπιτάττεις. ἀλλ᾽ ὄντως σε ἐγώ, καθάπερ εἶπε Φίληβος, σεμνύνων ἐν τῷ παίζειν ἐθορύβησα, νοῦν καὶ ἐπιστήμην ἐρόμενος ὁποίου γένους εἶεν;

ΠΡΩ. Παντάπασί γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ῥᾴδιον. πάντες γὰρ συμφωνοῦσιν οἱ 168 σοφοί, ἑαυτοὺς ὄντως σεμνύνοντες, ὡς νοῦς ἐστὶ βασιλεὺς ἡμῖν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς. καὶ ἴσως εὖ λέγουσι. διὰ μακροτέρων δ᾽, εἰ βούλει, τὴν σκέψιν αὐτοῦ τοῦ γένους ποιησώμεθα.

ΠΡΩ. Λέγ᾽ ὅπως βούλει, μηδὲν μῆκος ἡμῖν ὑπολογι- D ζόμενος, ὦ Σώκρατες, ὡς οὐκ ἀπεχθησόμενος.

ΣΩ. Καλῶς εἶπες. ἀρξώμεθα δέ πως ὧδε ἐπανερωτῶντες.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Πότερον, ὦ Πρώταρχε, τὰ ξύμπαντα καὶ τόδε τὸ καλούμενον ὅλον ἐπιτροπεύειν φῶμεν τὴν τοῦ ἀλόγου καὶ εἰκῇ δύναμιν καὶ τὸ ὅπῃ ἔτυχεν. ἢ τἀναντία καθάπερ οἱ πρόσθεν ἡμῶν ἔλεγον νοῦν καὶ φρόνησίν τινα θαυμαστὴν συντάττουσαν διακυβερνᾶν;

ΠΡΩ. Οὐδὲν τῶν αὐτῶν, ὦ θαυμάσιε Σώκρατες. E ὃ μὲν γὰρ σὺ νῦν δὴ λέγεις, οὐδ᾽ ὅσιον εἶναί μοι φαίνεται· τὸ δὲ νοῦν πάντα διακοσμεῖν αὐτὰ φάναι καὶ τῆς ὄψεως τοῦ κόσμου καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ ἀστέρων καὶ πάσης τῆς περιφορᾶς ἄξιον, καὶ οὐκ ἄλλως ἔγωγ᾽ ἄν ποτε περὶ αὐτῶν εἴποιμι οὐδ᾽ ἂν δοξάσαιμι.

ΣΩ. Βούλει δῆτά τι καὶ ἡμεῖς τοῖς ἔμπροσθεν

1. δεδηλωμένων Ϫ Δ Π. — 3. Ἕτερον Ϫ Δ Π: Λέγωμεν a b c. — 10. λέγω, ἆρα a. — ἆρα μὴ πλημμελοίμην a, ἆρα μὴ πλημμελοίην c. Sed vid. Graser l. d. p. 30. — 17. οὖν ὡς νῦν Ϫ Γ Δ Ξ Π B C E. Fort. οὖν ἴσως νῦν. Winck. — 18. καλλίονα ἂν ἴσως καὶ a. — 21. μὲν om. a. — 24. τέ om. a c. — 27. μέρος ταὐτὸν ἐφήσαμεν Ϫ Δ Π. — 28. γὰρ ὁ δυοῖν a. — μικτὸν ἐκεῖνο Schützius. — 29. ἀλλ᾽ ὁ ξυμπάντων ἀπείρων a. — 36. ΦΙ.] ΠΡΩ. a. — 38. ἐστίν a. — 39. τῶν om. a. — 42. Οὐδὲ Ϫ Δ Π: Οὐδέ γ᾽ a b c. — 43. νῷν a. — ὃ Ficinus cum corr. Π: ὦ pr. Π: ὡς a b c.

1. τοῦτο corr. Σ: τούτων a b c. — 5. ὁ κίνδυνος εἶναι καὶ κατορθώσασι a. — 7. σαυτοῦ a b. — 8. σαυτοῦ Ϫ Δ Π: σεαυτοῦ a b c. — 10. Σωκράτης Ϫ Δ Π: Σωκράτης, ὦ Φίληβε cum ceteris libris (et corr. Π et mg. Δ) a b c. — 11. σύ, ὦ Πρώταρχε F b c. — 14. σε] γε Ϫ Π et pr. Δ. — 23. ὄντως] οὕτω a. — 24. τε om. a. — 34. καὶ τὰ ὅπῃ a b. — 38. νῦν δὴ λέγεις Ϫ Δ Π: λέγεις νῦν a, νῦν λέγεις b c. — 40. ἄστρων a. — 43. τι om. a c.

29 ὁμολογούμενον ξυμφήσωμεν, ὡς ταῦθ' οὕτως ἔχει, καὶ μὴ 169 μόνον οἰώμεθα δεῖν τἀλλότρια ἄνευ κινδύνου λέγειν, ἀλλὰ καὶ συγκινδυνεύωμεν καὶ μετέχωμεν τοῦ ψόγου, ὅταν ἀνὴρ δεινὸς φῇ ταῦτα μὴ οὕτως ἀλλ' ἀτάκτως ἔχειν;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὐκ ἂν βουλοίμην;

ΣΩ. Ἴθι δή, τὸν ἐπιόντα περὶ τούτων νῦν ἡμῖν λόγον ἄθρει.

ΠΡΩ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Τὰ περὶ τὴν τῶν σωμάτων φύσιν ἁπάντων τῶν ζώων, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ πνεῦμα, καθορῶμέν που, καὶ B γῆν, καθάπερ οἱ χειμαζόμενοί φασιν, ἐνόντα ἐν τῇ συστάσει.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα· χειμαζόμεθα γὰρ ὄντως ὑπ' ἀπορίας ἐν τοῖς νῦν λόγοις.

ΣΩ. Φέρε δή, περὶ ἑκάστου τῶν παρ' ἡμῖν λαβὲ τὸ τοιόνδε.

ΠΡΩ. Ποῖον;

ΣΩ. Ὅτι σμικρόν τε τούτων ἕκαστον παρ' ἡμῖν ἔνεστι καὶ φαῦλον καὶ οὐδαμῇ οὐδαμῶς εἰλικρινὲς ὂν καὶ τὴν δύναμιν οὐκ ἀξίαν τῆς φύσεως ἔχον. ἐν ἑνὶ δὲ λαβὼν περὶ πάντων νόει ταὐτόν. οἷον πῦρ μὲν ἔστι που παρ' ἡμῖν, ἔστι δ' ἐν τῷ παντί.

ΠΡΩ. Τί μήν;

C ΣΩ. Οὐκοῦν σμικρὸν μέν τι τὸ παρ' ἡμῖν καὶ ἀσθε- 170 νὲς καὶ φαῦλον, τὸ δ' ἐν τῷ παντὶ πλήθει τε θαυμαστὸν καὶ κάλλει καὶ πάσῃ δυνάμει τῇ περὶ τὸ πῦρ οὔσῃ.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα ἀληθὲς ὃ λέγεις.

ΣΩ. Τί δέ; τρέφεται καὶ γίγνεται ἐκ τούτου καὶ ἄρχεται τὸ τοῦ παντὸς πῦρ ὑπὸ τοῦ παρ' ἡμῖν πυρός, ἢ τοὐναντίον ὑπ' ἐκείνου τό τ' ἐμὸν καὶ τὸ σὸν καὶ τὸ τῶν ἄλλων ζώων ἅπαντ' ἴσχει ταῦτα;

ΠΡΩ. Τοῦτο μὲν οὐδ' ἀποκρίσεως ἄξιον ἐρωτᾷς.

D ΣΩ. Ὀρθῶς· ταὐτὰ γὰρ ἐρεῖς, οἶμαι, περί τε τῆς ἐν τοῖς ζώοις γῆς τῆς ἐνθάδε καὶ τῆς ἐν τῷ παντί, καὶ τῶν ἄλλων δὴ πάντων ὅσων ἠρώτησα ὀλίγον ἔμπροσθεν, οὕτως ἀποκρινεῖ.

ΠΡΩ. Τίς γὰρ ἀποκρινόμενος ἄλλως ὑγιαίνων ἄν ποτε φανείη;

30 ΣΩ. Σχεδὸν οὐδ' ὁστισοῦν. ἀλλὰ τὸ μετὰ τοῦτο ἑξῆς ἕπου. πάντα γὰρ ἡμεῖς ταῦτα τὰ νῦν δὴ λεχθέντα ἆρ' οὐκ εἰς ἓν συγκείμενα ἰδόντες ἐπωνομάσαμεν σῶμα;

ΠΡΩ. Τί μήν;

E ΣΩ. Ταὐτὸν δὴ λαβὲ καὶ περὶ τοῦδε ὃν κόσμον λέγομεν. διὰ τὸν αὐτὸν γὰρ τρόπον ἂν εἴη που σῶμα, σύνθετον ὂν ἐκ τῶν αὐτῶν.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα λέγεις.

171 ΣΩ. Πότερον οὖν ἐκ τούτου τοῦ σώματος ὅλως τὸ παρ' ἡμῖν σῶμα ἢ ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν τοῦτο τρέφεταί τε καὶ ὅσα νῦν δὴ περὶ αὐτῶν εἴπομεν, εἴληφέ τε καὶ ἴσχει;

ΠΡΩ. Καὶ τοῦθ' ἕτερον, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἄξιον ἐρωτήσεως.

ΣΩ. Τί δέ; τόδε ἆρα ἄξιον; ἢ πῶς ἐρεῖς; 30

ΠΡΩ. Λέγε τὸ ποῖον.

ΣΩ. Τὸ παρ' ἡμῖν σῶμα ἆρ' οὐ ψυχὴν φήσομεν ἔχειν;

ΠΡΩ. Δῆλον ὅτι φήσομεν.

ΣΩ. Πόθεν, ὦ φίλε Πρώταρχε, λαβόν, εἴπερ μὴ τό γε τοῦ παντὸς σῶμα ἔμψυχον ὂν ἐτύγχανε, ταὐτά γε ἔχον τούτῳ καὶ ἔτι πάντῃ καλλίονα;

ΠΡΩ. Δῆλον ὡς οὐδαμόθεν ἄλλοθεν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ γάρ που δοκοῦμέν γε, ὦ Πρώταρχε, τὰ τέτταρα ἐκεῖνα, πέρας καὶ ἄπειρον καὶ κοινὸν καὶ τὸ τῆς αἰτίας γένος, ἐν ἅπασι τέταρτον ἐνόν, τοῦτο ἐν μὲν τοῖς B παρ' ἡμῖν ψυχήν τε παρέχον καὶ σωμασκίαν ἐμποιοῦν καὶ πταίσαντος σώματος ἰατρικὴν καὶ ἐν ἄλλοις ἄλλα συντιθὲν καὶ ἀκούμενον πᾶσαν καὶ παντοίαν σοφίαν ἐπικαλεῖσθαι, τῶν δ' αὐτῶν τούτων ὄντων ἐν ὅλῳ τε οὐρανῷ καὶ κατὰ μεγάλα μέρη, καὶ προσέτι καλῶν καὶ εἰλικρινῶν, ἐν τού- 172 τοις δ' οὐκ ἄρα μεμηχανῆσθαι τὴν τῶν καλλίστων καὶ τιμιωτάτων φύσιν.

ΠΡΩ. Ἀλλ' οὐδαμῶς τοῦτό γ' ἂν λόγον ἔχοι. C

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ τοῦτο μετ' ἐκείνου τοῦ λόγου ἂν ἑπόμενοι βέλτιον λέγοιμεν, ὡς ἔστιν, ἃ πολλάκις εἰρήκαμεν, ἄπειρόν τε ἐν τῷ παντὶ πολὺ καὶ πέρας ἱκανόν, καί τις ἐπ' αὐτοῖς αἰτία οὐ φαύλη, κοσμοῦσά τε καὶ συντάττουσα ἐνιαυτούς τε καὶ ὥρας καὶ μῆνας, σοφία καὶ νοῦς λεγομένη δικαιότατ' ἄν.

ΠΡΩ. Δικαιότατα δῆτα.

ΣΩ. Σοφία μὴν καὶ νοῦς ἄνευ ψυχῆς οὐκ ἄν ποτε γενοίσθην.

ΠΡΩ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν μὲν τῇ τοῦ Διος ἐρεῖς φύσει βασι- D λικὴν μὲν ψυχήν, βασιλικὸν δὲ νοῦν ἐγγίγνεσθαι διὰ τὴν τῆς αἰτίας δύναμιν, ἐν δὲ ἄλλοις ἄλλα καλά, καθ' ὃ φίλον ἑκάστοις λέγεσθαι.

ΠΡΩ. Μάλα γε.

ΣΩ. Τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἡμᾶς μή τι μάτην δόξῃς, ὦ Πρώταρχε, εἰρηκέναι, ἀλλ' ἔστι τοῖς μὲν πάλαι ἀποφηναμένοις ὡς ἀεὶ τοῦ παντὸς νοῦς ἄρχει ξύμμαχος ἐκείνοις.

ΠΡΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΣΩ. Τῇ δέ γε ἐμῇ ζητήσει πεπορικὼς ἀπόκρισιν, ὅτι 173 νοῦς ἐστὶ γενούστης τοῦ πάντων αἰτίου λεχθέντος τῶν E τεττάρων, ἂν ἦν ἡμῖν ἓν τοῦτο. ἔχεις γὰρ δήπου νῦν ἡμῶν ἤδη τὴν ἀπόκρισιν.

---

1. ὁμολογουμένοις a. — 14. λάβε a. — 20. μὲν ἔστι 𝔛 Δ Π: ἔστι μὲν a b c. — 27. δέ] δαί Δ b. — 32. γάρ] γ' ἂν a c. — 34. πάντων om. a. — 42. λάβε a. — 45. Ὀρθότατον a.

2. ἴσχει] ἔχει a c. — 5. δέ] δαί Δ b. — 10. ἐὸν 𝔛 Δ Π. — 11. πάντῃ om. a. — 14. πέρας om. 𝔛 Π, in mg. ponit Δ. — 16. σωμασκίαν] σῶμα σκιὰν a. — 21. τὴν] διὰ 𝔛 Δ et pr. Π, qui rc. διὰ τήν. Fort. Δία τήν. Cf. v. 34. Winck. — 36. καθ' ὃ] καθὸ 𝔛 Δ et pr. Π, καθότι a b c. — 44. γενούστης τοῦ] γένους τῆς τοῦ 𝔛 Δ et pr. Π, γένους τοῦ Bekkerus. — 45. ἂν om. 𝔛 Δ et pr. Π. (λεχθέντος. τῶν τεττάρων δ' ἦν κτλ. Stallbaumius, quod omisso δ' probat Orellius.)

ΠΡΩ. Ἔχω καὶ μάλα ἱκανῶς· καί τοί με ἀποκρινάμενος ἔλαθες.

ΣΩ. Ἀνάπαυλα γάρ, ὦ Πρώταρχε, τῆς σπουδῆς γίγνεται ἐνίοτε ἡ παιδιά.

ΠΡΩ. Καλῶς εἶπες.

31 ΣΩ. Νῦν δὴ νοῦς, ὦ ἑταῖρε, οὗ μὲν γένους ἐστὶ καὶ τίνα ποτὲ δύναμιν κέκτηται, σχεδὸν ἐπιεικῶς ἡμῖν τὰ νῦν δεδήλωται.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἡδονῆς γε ὡσαύτως πάλαι τὸ γένος ἐφάνη.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Μεμνώμεθα δὴ καὶ ταῦτα περὶ ἀμφοῖν, ὅτι νοῦς μὲν αἰτίας ἦν ξυγγενὴς καὶ τούτου σχεδὸν τοῦ γένους, ἡδονὴ δὲ ἄπειρός τε αὐτὴ καὶ τοῦ μήτε ἀρχὴν μήτε μέσα μήτε τέλος ἐν ἑαυτῷ ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχοντος μηδὲ ἕξοντός ποτε γένους.

B ΠΡΩ. Μεμνησόμεθα· πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο, ἐν ᾧ τέ ἐστιν ἑκάτερον
174 αὐτοῖν καὶ διὰ τί πάθος γίγνεσθον, ὁπόταν γίγνησθον, ἰδεῖν ἡμᾶς· πρῶτον τὴν ἡδονήν· ὥσπερ τὸ γένος αὐτῆς πρότερον ἐβασανίσαμεν, οὕτω καὶ ταῦτα πρότερα. λύπης δ' αὖ χωρὶς τὴν ἡδονὴν οὐκ ἄν ποτε δυναίμεθα ἱκανῶς βασανίσαι.

ΠΡΩ. Ἀλλ' εἰ ταύτῃ χρὴ πορεύεσθαι, ταύτῃ πορευώμεθα.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν σοὶ καθάπερ ἐμοὶ φαίνεται τῆς γενέσεως αὐτῶν πέρι;

C ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ἐν τῷ κοινῷ μοι γένει ἅμα φαίνεσθον λύπη τε καὶ ἡδονὴ γίγνεσθαι κατὰ φύσιν.

ΠΡΩ. Κοινὸν δέ γε, ὦ φίλε Σώκρατες, ὑπομίμνησκε ἡμᾶς τί ποτε τῶν προειρημένων βούλει δηλοῦν.

ΣΩ. Ἔσται ταῦτ' εἰς δύναμιν, ὦ θαυμάσιε.

ΠΡΩ. Καλῶς εἶπες.

ΣΩ. Κοινὸν τοίνυν ὑπακούωμεν ὃ δὴ τῶν τεττάρων τρίτον ἐλέγομεν.

ΠΡΩ. Ὃ μετὰ τὸ ἄπειρον καὶ πέρας ἔλεγες; ἐν ᾧ καὶ ὑγίειαν, οἶμαι δὲ καὶ ἁρμονίαν, ἐτίθεσο;

D ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες. τὸν νοῦν δὲ ὅ τι μάλιστ' ἤδη πρόσεχε.

ΠΡΩ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Λέγω τοίνυν τῆς ἁρμονίας μὲν λυομένης ἡμῖν ἐν τοῖς ζώοις ἅμα λύσιν τῆς φύσεως καὶ γένεσιν ἀλγηδόνων ἐν τῷ τότε γίγνεσθαι χρόνῳ. 175

ΠΡΩ. Πάνυ λέγεις εἰκός.

ΣΩ. Πάλιν δὲ ἁρμοττομένης τε καὶ εἰς τὴν αὑτῆς φύσιν ἀπιούσης ἡδονὴν γίγνεσθαι λεκτέον, εἰ δεῖ δι' ὀλίγων περὶ μεγίστων ὅ τι τάχιστα ῥηθῆναι. E

ΠΡΩ. Οἶμαι μέν σε ὀρθῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ἐμφανέστερον δὲ ἔτι ταὐτὰ ταῦτα πειρώμεθα λέγειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ δημόσιά που καὶ περιφανῆ ῥᾷστον συννοεῖν;

ΠΡΩ. Ποῖα;

ΣΩ. Πείνη μέν που λύσις καὶ λύπη;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Ἐδωδὴ δέ, πλήρωσις γιγνομένη πάλιν, ἡδονή;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Δίψος δ' αὖ φθορὰ καὶ λύπη [καὶ λύσις], ἡ δὲ τοῦ ὑγροῦ πάλιν τὸ ξηρανθὲν πληροῦσα δύναμις 32 ἡδονή. διάκρισις δέ γ' αὖ καὶ διάλυσις ἡ παρὰ φύσιν, τοῦ πνίγους πάθη, λύπη; κατὰ φύσιν δ' ἡ πάλιν ἀπόδοσίς τε καὶ ψῦξις ἡδονή.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ ῥίγους ἡ μὲν παρὰ φύσιν τοῦ ζώου τῆς ὑγρότητος πῆξις λύπη· πάλιν δ' εἰς ταὐτὸν ἀπιόντων καὶ διακρινομένων ἡ κατὰ φύσιν ὁδὸς ἡδονή. καὶ ἑνὶ 176
λόγῳ σκόπει εἴ σοι μέτριος ὁ λόγος, ὃς ἂν φῇ τὸ ἐκ 32
τοῦ ἀπείρου καὶ πέρατος κατὰ φύσιν ἔμψυχον γεγονὸς B
εἶδος, ὅπερ ἔλεγον ἐν τῷ πρόσθεν, ὅταν μὲν τοῦτο φθείρηται, τὴν μὲν φθορὰν λύπην εἶναι, τὴν δ' εἰς τὴν αὐτῶν οὐσίαν ὁδόν, ταύτην δ' αὖ πάλιν τὴν ἀναχώρησιν πάντων ἡδονήν.

ΠΡΩ. Ἔστω· δοκεῖ γάρ μοι τύπον γέ τινα ἔχειν.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἓν εἶδος τιθώμεθα λύπης τε καὶ ἡδονῆς ἐν τούτοις τοῖς πάθεσιν ἑκατέροις;

ΠΡΩ. Κείσθω.

ΣΩ. Τίθει τοίνυν αὐτῆς τῆς ψυχῆς κατὰ τὸ τούτων τῶν παθημάτων προσδόκημα τὸ μὲν πρὸ τῶν ἡδέων C ἐλπιζόμενον ἡδὺ καὶ θαῤῥαλέον, τὸ δὲ πρὸ τῶν λυπηρῶν φοβερὸν καὶ ἀλγεινόν.

ΠΡΩ. Ἔστι γὰρ οὖν τοῦθ' ἡδονῆς καὶ λύπης ἕτερον εἶδος, τὸ χωρὶς τοῦ σώματος αὐτῆς τῆς ψυχῆς διὰ προσδοκίας γιγνόμενον.

ΣΩ. Ὀρθῶς ὑπέλαβες. ἐν γὰρ τούτοις οἶμαι, κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν, εἰλικρινέσι τε ἑκατέροις γιγνομέ-

3. τῆς σπουδῆς, ὦ Πρώταρχε a. — 5. καὶ καλῶς ℵ Δ Π. — 6. Νῦν δὴ νοῦς ℵ Δ et fortasse pr. Π: νοῦν δή που Γ, Νῦν δή που cum ceteris libris a, Νοῦς δή που cum Bekkero c. — 16. ἀφ' ἑαυτοῦ ἐν ἑαυτῷ a. — 20. πλῆθος ℵ Δ Π. — 21. ἡμᾶς πρῶτον ab. — 25. Ἀλλ' εἰ - - πορευώμεθα Socrati continuat a. — 30. φαίνεσθον ἅμα a. — 37. ἐλέγομεν· ὃ μετὰ - - ἐτίθεσο. ΠΡΩ. Κάλλιστ' εἶπες. ΣΩ. Τὸν νοῦν a. — 39. ἐτίθεσο] ἐτίθεις. ὃ ℵ Δ et pr. Π.
8. τὰ αὐτὰ a. — 14. Ἐδωδῇ b. — 16. καὶ λύσις auctore Schleiermachero ante nos seclusit c. — 18. διάλυσις ἡ παρὰ φύσιν, τοῦ I. G. Schneider (Indic. ad Theophrastum s. v. Πνῖγος): διάλυσις, ἡ παρὰ φύσιν τοῦ abc. — 19. δ' ἡ auctore Heusdio bc: δὲ corr. Σ, δὴ cum ceteris libris a. — 25. ἐκ τοῦ ἀπείρου cum Ficino Bas. 2: ἐκ τῆς ἀπείρου cum libris abc. — 26. ἐμψύχων Schleiermacher. — 29. αὐτῶν abc. — 37. λυπῶν ℵ Δ Π ω, probante Winckelmanno. — 41. προσδοκίαν a.

νοις, ὡς δοκεῖ, καὶ ἀμίκτοις λύπης τε καὶ ἡδονῆς,
ἐμφανὲς ἔσεσθαι τὸ περὶ τὴν ἡδονήν, πότερον ὅλον
D ἐστὶ τὸ γένος ἀσπαστόν, ἢ τοῦτο μὲν ἑτέρῳ τῶν προει-
ρημένων δοτέον ἡμῖν γενῶν, ἡδονῇ δὲ καὶ λύπῃ, κα-
177 θάπερ θερμῷ καὶ ψυχρῷ καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις, τοτὲ
μὲν ἀσπαστέον αὐτά, τοτὲ δὲ οὐκ ἀσπαστέον, ὡς ἀγα-
θὰ μὲν οὐκ ὄντα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἔνια δεχόμενα τὴν τῶν
ἀγαθῶν ἔστιν ὅτε φύσιν.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα λέγεις ὅτι ταύτῃ πῃ δεῖ διαπο-
ρευθῆναι τὸ νῦν μεταδιωκόμενον.

ΣΩ. Πρῶτον μὲν τοίνυν τόδε ξυνίδωμεν, ὡς εἴ-
E περ ὄντως ἔστι τὸ λεγόμενον, διαφθειρομένων μὲν αὐ-
τῶν ἀλγηδών, ἀνασωζομένων δὲ ἡδονή, τῶν μήτε δια-
φθειρομένων μήτε ἀνασωζομένων ἐννοήσωμεν πέρι,
τίνα ποτὲ ἕξιν δεῖ τότε ἐν ἑκάστοις εἶναι τοῖς ζώοις,
ὅταν οὕτως ἴσχῃ. σφόδρα δὲ προσέχων τὸν νοῦν εἰπέ·
ἆρ᾽ οὐ πᾶσα ἀνάγκη πᾶν ἐν τῷ τότε χρόνῳ ζῶον μήτε
τι λυπεῖσθαι μήτε ἥδεσθαι, μήτε μέγα μήτε σμικρόν;

ΠΡΩ. Ἀνάγκη μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔστι τις τρίτη ἡμῖν ἡ τοιαύτη διά-
33 θεσις παρά τε τὴν τοῦ χαίροντος καὶ παρὰ τὴν τοῦ
λυπουμένου;

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Ἄγε δὴ τοίνυν, ταύτης προθυμοῦ μεμνῆ-
σθαι· πρὸς γὰρ τὴν τῆς ἡδονῆς κρίσιν οὐ σμικρὸν
μεμνῆσθαι ταύτην ἔσθ᾽ ἡμῖν ἢ μή. βραχὺ δέ τι περὶ
αὐτῆς, εἰ βούλει, διαπεράνωμεν.

ΠΡΩ. Λέγε ποῖον.

178 ΣΩ. Τῷ τὸν τοῦ φρονεῖν ἑλομένῳ βίον οἶσθ᾽ ὡς
τοῦτον τὸν τρόπον οὐδὲν ἀποκωλύει ζῆν.

B ΠΡΩ. Τὸν τοῦ μὴ χαίρειν μηδὲ λυπεῖσθαι λέγεις;

ΣΩ. Ἐῤῥήθη γάρ που τότε ἐν τῇ παραβολῇ τῶν
βίων μηδὲν δεῖν μήτε μέγα μήτε σμικρὸν χαίρειν τῷ
τὸν τοῦ νοεῖν καὶ φρονεῖν βίον ἑλομένῳ.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα οὕτως ἐῤῥήθη.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτος ἂν ἐκείνῳ γε ὑπάρχοι· καὶ ἴσως
οὐδὲν ἄτοπον εἰ πάντων τῶν βίων ἐστὶ θειότατος.

ΠΡΩ. Οὔκουν εἰκός γε οὔτε χαίρειν τοὺς θεοὺς οὔτε
τὸ ἐναντίον.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν οὐκ εἰκός· ἄσχημον γοῦν αὐ-
τῶν ἑκάτερον γιγνόμενόν ἐστιν. ἀλλὰ δὴ τοῦτο μὲν ἔτι
C καὶ εἰσαῦθις ἐπισκεψώμεθα, ἐὰν πρὸς λόγον τι ᾖ, καὶ
τῷ νῷ πρὸς τὰ δευτερεῖα, ἐὰν μὴ πρὸς τὰ πρωτεῖα
δυνώμεθα προσθεῖναι, προσθήσομεν.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα λέγεις.

ΣΩ. Καὶ μὴν τό γε ἕτερον εἶδος τῶν ἡδονῶν, ὃ
τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἔφαμεν εἶναι, διὰ μνήμης πᾶν ἐστὶ
γεγονός.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Μνήμην, ὡς ἔοικεν, ὅ τί ποτ᾽ ἔστι, πρότε-
ρον ἀναληπτέον. καὶ κινδυνεύει πάλιν ἔτι πρότερον
αἴσθησιν μνήμης, εἰ μέλλει τὰ περὶ ταῦθ᾽ ἡμῖν κατὰ
τρόπον φανερά πῃ γενήσεσθαι. D

ΠΡΩ. Πῶς φῄς; 179

ΣΩ. Θὲς τῶν περὶ τὸ σῶμα ἡμῶν ἑκάστοτε πα-
θημάτων τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι κατασβεννύμενα πρὶν
ἐπὶ τὴν ψυχὴν διεξελθεῖν, ἀπαθῆ ἐκείνην ἐάσαντα, τὰ
δὲ δι᾽ ἀμφοῖν ἰόντα καί τινα ὥσπερ σεισμὸν ἐντιθέντα
ἴδιόν τε καὶ κοινὸν ἑκατέρῳ.

ΠΡΩ. Κείσθω.

ΣΩ. Τὰ μὲν δὴ μὴ δι᾽ ἀμφοῖν ἰόντα ἐὰν τὴν ψυ-
χὴν ἡμῶν φῶμεν λανθάνειν, τὰ δὲ δι᾽ ἀμφοῖν μὴ λαν-
θάνειν, ἆρ᾽ ὀρθότατα ἐροῦμεν;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ; E

ΣΩ. Τὸ τοίνυν λεληθέναι μηδαμῶς ὑπολάβῃς ὡς
λέγω λήθης ἐνταῦθά που γένεσιν. ἔστι γὰρ λήθη μνή-
μης ἔξοδος· ἡ δ᾽ ἐν τῷ λεγομένῳ νῦν οὔπω γέγονε·
τοῦ δὴ μήτε ὄντος μήτε γεγονότος πως γίγνεσθαι φά-
ναι τινὰ ἀποβολὴν ἄτοπον. ἦ γάρ;

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Τὰ τοίνυν ὀνόματα μετάβαλε μόνον.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Ἀντὶ μὲν τοῦ λεληθέναι τὴν ψυχήν, ὅταν
ἀπαθὴς αὕτη γίγνηται τῶν σεισμῶν τῶν τοῦ σώματος,
ἣν νῦν λήθην καλεῖς, ἀναισθησίαν ἐπονόμασον. 34

ΠΡΩ. Ἔμαθον.

ΣΩ. Τὸ δ᾽ ἐν ἑνὶ πάθει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα 180
κοινῇ γιγνόμενον κοινῇ καὶ κινεῖσθαι, ταύτην δ᾽ αὖ τὴν
κίνησιν ὀνομάζων αἴσθησιν οὐκ ἀπὸ τρόπου φθέγγοι᾽ ἄν.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη μανθάνομεν ὃ βουλόμεθα κα-
λεῖν τὴν αἴσθησιν;

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Σωτηρίαν τοίνυν αἰσθήσεως τὴν μνήμην λέ-
γων ὀρθῶς ἄν τις λέγοι κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν.

ΠΡΩ. Ὀρθῶς γὰρ οὖν. B

ΣΩ. Μνήμης δὲ ἀνάμνησιν ἆρ᾽ οὐ διαφέρουσαν
λέγομεν;

ΠΡΩ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν οὐ τόδε;

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὅταν ἃ μετὰ τοῦ σώματος ἔπασχε πάθη ἡ

---

3. ἑτέρῳ 𝔛Δ et pr. Π: ἑτέρῳ τινὶ cum ceteris libris (et corr. Π et mg. Δ.) abc. — 4. δὲ] τε a. — 9. διαθηρευθῆναι a. — 13. ἀλγηδὼν ἄν, διασωζομένων 𝔛ΔΠ. — 14. περὶ τίνα a. — 26. ταύτης (corr. Γ) bc. — 36. οὗτος] οὕτως ab. — 38. Οὐκοῦν a. — τοὺς om. ac. — 42. Malim ἐπισκεψόμεθα. **Bekk.**

6. τὰ om. a. — 9. τῶν] τὸν 𝔛ΔΠ. — 22. δὴ 𝔛Δ: δὲ abc. — 31. Τὸ] Τῷ a. — 33. ἄπο c. — 42. λέγωμεν 𝔛Δ, λέγοιμεν Ξ et corr. Π. — 46. πάθη ἡ nos: πάθη 𝔛ΔΠ, ποθ᾽ ἡ abc.

ψυχή, ταῦτ' ἄνευ τοῦ σώματος αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ ὅ τι μάλιστα ἀναλαμβάνῃ, τότε ἀναμιμνήσκεσθαί που λέγομεν. ἦ γάρ;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ ὅταν ἀπολέσασα μνήμην εἴτε αἰσθήσεως εἴτ' αὖ μαθήματος αὖθις ταύτην ἀναπολήσῃ
C πάλιν αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ, καὶ ταῦτα ξύμπαντα ἀναμνήσεις καὶ μνήμας που λέγομεν.

ΠΡΩ. Ὀρθῶς λέγεις.

181 ΣΩ. Οὗ δὴ χάριν ἅπαντ' εἴρηται ταῦτα, ἔστι τόδε.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ἵνα δὴ τὴν τῆς ψυχῆς ἡδονὴν χωρὶς σώματος ὅ τι μάλιστα καὶ ἐναργέστατα λάβοιμεν, καὶ ἅμα ἐπιθυμίαν· διὰ γὰρ τούτων πως ταῦτα ἀμφότερα ἔοικε δηλοῦσθαι.

ΠΡΩ. Λέγωμεν τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἤδη τὸ μετὰ ταῦτα.

82 ΣΩ. Πολλά γε περὶ γένεσιν ἡδονῆς καὶ πᾶσαν τὴν
D μορφὴν αὐτῆς ἀναγκαῖον, ὡς ἔοικε, λέγοντας σκοπεῖν. καὶ γὰρ νῦν πρότερον ἔτι φαίνεται ληπτέον ἐπιθυμίαν εἶναι, τί ποτ' ἔστι καὶ ποῦ γίγνεται.

ΠΡΩ. Σκοπῶμεν τοίνυν· οὐδὲν γὰρ ἀπολοῦμεν.

ΣΩ. Ἀπολοῦμεν μὲν οὖν, καὶ ταῦτά γε, ὦ Πρώταρχε, εὑρόντες ὃ νῦν ζητοῦμεν· ἀπολοῦμεν τὴν περὶ αὐτὰ ταῦτα ἀπορίαν.

ΠΡΩ. Ὀρθῶς ἠμύνω· τὸ δ' ἐφεξῆς τούτοις πειρώμεθα λέγειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν δὴ πείνην τε καὶ δίψος καὶ πόλλ'
E ἕτερα τοιαῦτα ἔφαμεν εἶναί τινας ἐπιθυμίας;

ΠΡΩ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Πρὸς τί ποτε ἄρα ταὐτὸν βλέψαντες οὕτω πολὺ διαφέροντα ταῦθ' ἑνὶ προσαγορεύομεν ὀνόματι;

ΠΡΩ. Μὰ Δί' οὐ ῥᾴδιον ἴσως εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅμως λεκτέον.

182 ΣΩ. Ἐκεῖθεν δὴ ἐκ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀναλάβωμεν.

ΠΡΩ. Πόθεν δή;

ΣΩ. Διψῇ γέ που λέγομεν ἑκάστοτέ τι;

ΠΡΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Τοῦτο δέ γ' ἐστὶ κενοῦται;

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τὸ δίψος ἐστὶν ἐπιθυμία;

ΠΡΩ. Ναί, πώματός γε.

35 ΣΩ. Πώματος, ἢ πληρώσεως πώματος;

ΠΡΩ. Οἶμαι μὲν πληρώσεως.

ΣΩ. Ὁ κενούμενος ἡμῶν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἐπιθυμεῖ τῶν ἐναντίων ἢ πάσχει. κενούμενος γὰρ ἐρᾷ πληροῦσθαι.

ΠΡΩ. Σαφέστατά γε.

ΣΩ. Τί οὖν; ὁ τὸ πρῶτον κενούμενος ἔστιν ὁπόθεν εἴτ' αἰσθήσει πληρώσεως ἐφάπτοιτ' ἂν εἴτε μνήμῃ, τούτου ὃ μήτ' ἐν τῷ νῦν χρόνῳ πάσχει μήτ' ἐν τῷ πρόσθε πώποτ' ἔπαθεν;

ΠΡΩ. Καὶ πῶς;

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὅ γ' ἐπιθυμῶν τινὸς ἐπιθυμεῖ, B
φαμέν.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὅ γε πάσχει, τούτου ἐπιθυμεῖ. διψῇ γάρ, τοῦτο δὲ κένωσις· ὁ δὲ ἐπιθυμεῖ πληρώσεως.

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Πληρώσεώς γ' ἄρα πῄ τι τῶν τοῦ διψῶντος ἂν 183
ἐφάπτοιτο.

ΠΡΩ. Ἀναγκαῖον.

ΣΩ. Τὸ μὲν δὴ σῶμα ἀδύνατον· κενοῦται γάρ που.

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Τὴν ψυχὴν ἄρα τῆς πληρώσεως ἐφάπτεσθαι λοιπόν, τῇ μνήμῃ δῆλον ὅτι· τῷ γὰρ ἂν ἔτ' ἄλλῳ ἐφά- C
ψαιτο;

ΠΡΩ. Σχεδὸν οὐδενί.

ΣΩ. Μανθάνομεν οὖν ὃ συμβέβηχ' ἡμῖν ἐκ τούτων τῶν λόγων;

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Σώματος ἐπιθυμίαν οὔ φησιν ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Ὅτι τοῖς ἐκείνου παθήμασιν ἐναντίαν ἀεὶ παντὸς ζώου μηνύει τὴν ἐπιχείρησιν.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Ἡ δ' ὁρμή γε ἐπὶ τοὐναντίον ἄγουσα ἢ τὰ παθήματα δηλοῖ που μνήμην οὖσαν τῶν τοῖς παθήμασιν ἐναντίων.

ΠΡΩ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὴν ἄρα ἐπάγουσαν ἐπὶ τὰ ἐπιθυμούμενα D
ἀποδείξας μνήμην ὁ λόγος ψυχῆς ξύμπασαν τήν τε ὁρμὴν καὶ ἐπιθυμίαν καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ζώου παντὸς ἀπέφηνεν.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα. 184

ΣΩ. Διψῆν ἄρα ἡμῶν τὸ σῶμα ἢ πεινῆν ἤ τι τῶν τοιούτων πάσχειν οὐδαμῇ ὁ λόγος αἱρεῖ.

---

12. δὴ Grovius (Dialogues de Platon T. II. p. 287): μὴ cum libris a b, πῃ cum Schützio, Heindorfio, Heusdio c. — τῆς om. a b. — 19. αὐτὴν ℵ Π. — 23. μὲν om. a. — 24. ζητοῦμεν· ἀπολοῦμεν τὴν ℵ Δ Π: ζητοῦμεν, τὴν a b c. — 35. πάλιν ἐκ τῶν αὐτῶν a. — 37. Διψῆν a. — γέ που ℵ Δ Π: που a b c. — 39. κενοῦσθαι a. — 42. Ναί. ΣΩ. Πώματός γε. ΠΡΩ. Πώματος. ΣΩ. Ἢ πληρώσεως a c. — 42. 43. Πόματος a.

8. πρόσθεν a c. — 16. γ' ἄρα ℵ Π: γὰρ pr. Δ, ἄρα cum ceteris libris a b c. — 22. τῇ μνήμῃ. ΠΡΩ. Δηλονότι. ΣΩ. Τῷ τίνι γὰρ ἂν ἄλλῳ a. — 25. γοῦν a. — 40. καὶ τὴν ἐπιθυμίαν c. — 43. δίψην - πείνην ℵ Δ et pr. Π, quod (coll. Schneidero ad Polit. T. III. p. 162 seq. Piersono ad Moer. p. 183 seq.) amplectitur Winckelmannus. — τὸ σῶμα ἡμῶν a c.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Ἔτι δὴ καὶ τόδε περὶ ταὐτὰ ταῦτα κατανοήσωμεν. βίου γάρ εἶδός τί μοι φαίνεται βούλεσθαι δηλοῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐν τούτοις αὐτοῖς.

E ΠΡΩ. Ἐν τίσι καὶ ποίου περὶ βίου φράζεις;

ΣΩ. Ἐν τῷ πληροῦσθαι καὶ κενοῦσθαι καὶ πᾶσιν ὅσα περὶ σωτηρίαν τ᾽ ἐστὶ τῶν ζῴων καὶ τὴν φθοράν, καὶ εἴ τις τούτων ἐν ἑκατέρῳ γιγνόμενος ἡμῶν ἀλγεῖ, τοτὲ δὲ χαίρει κατὰ τὰς μεταβολάς.

ΠΡΩ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί δ᾽ ὅταν ἐν μέσῳ τούτων γίγνηται;

ΠΡΩ. Πῶς ἐν μέσῳ;

ΣΩ. Διὰ μὲν τὸ πάθος ἀλγῇ, μεμνῆται δὲ τῶν ἡδέων ὧν γενομένων παύοιτ᾽ ἂν τῆς ἀλγηδόνος, πληρῶται δὲ μήπω· τί τότε; φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν αὐτὸν
36 ἐν μέσῳ τῶν παθημάτων εἶναι;

ΠΡΩ. Φῶμεν μὲν οὖν.

ΣΩ. Πότερον ἀλγοῦνθ᾽ ὅλως ἢ χαίροντα;

ΠΡΩ. Μὰ Δί᾽, ἀλλὰ διπλῇ τινι λύπῃ λυπούμενον, κατὰ μὲν τὸ σῶμα ἐν τῷ παθήματι, κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν προσδοκίας τινὶ πόθῳ.

185 ΣΩ. Πῶς, ὦ Πρώταρχε, τὸ διπλοῦν τῆς λύπης εἶπες; ἆρ᾽ οὐκ ἔστι μὲν ὅτε τις ἡμῶν κενούμενος ἐν ἐλπίδι φανερᾷ τοῦ πληρωθήσεσθαι καθέστηκε, τοτὲ δὲ τοὐναντίον ἀνελπίστως ἔχει;

ΠΡΩ. Καὶ μάλα γε.

B ΣΩ. Μῶν οὖν οὐχὶ ἐλπίζων μὲν πληρωθήσεσθαι τῷ μεμνῆσθαι δοκεῖ σοι χαίρειν, ἅμα δὲ κενούμενος ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἀλγεῖν;

ΠΡΩ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τότ᾽ ἄρα ἄνθρωπος καὶ τἆλλα ζῷα λυπεῖταί τε ἅμα καὶ χαίρει.

ΠΡΩ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Τί δ᾽ ὅταν ἀνελπίστως ἔχῃ κενούμενος τεύξεσθαι πληρώσεως; ἆρ᾽ οὐ τότε τὸ διπλοῦν γίγνοιτ᾽ ἂν περὶ τὰς λύπας πάθος, ὃ σὺ νῦν δὴ κατιδὼν ᾠήθης ἁπλῶς εἶναι διπλοῦν;

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα, ὦ Σώκρατες.

C ΣΩ. Ταύτῃ δὴ τῇ σκέψει τούτων τῶν παθημάτων τόδε χρησώμεθα.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Πότερον ἀληθεῖς ταύτας τὰς λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἢ ψευδεῖς εἶναι λέξομεν; ἢ τὰς μέν τινας ἀληθεῖς, τὰς δ᾽ οὔ;

ΠΡΩ. Πῶς, ὦ Σώκρατες, ἂν εἶεν ψευδεῖς ἡδοναὶ ἢ λῦπαι;

ΣΩ. Πῶς δέ, ὦ Πρώταρχε, φόβοι ἂν ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς, ἢ προσδοκίαι ἀληθεῖς ἢ μή, ἢ δόξαι ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς; 186

ΠΡΩ. Δόξας μὲν ἔγωγ᾽ ἄν που συγχωροίην, τὰ δ᾽ ἕτερα ταῦτ᾽ οὐκ ἄν. D

ΣΩ. Πῶς φῄς; λόγον μέντοι τινὰ κινδυνεύομεν οὐ πάνυ σμικρὸν ἐπεγείρειν.

ΠΡΩ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ᾽ εἰ πρὸς τὰ παρεληλυθότα, ὦ παῖ ᾽κείνου τἀνδρός, προσήκοντα, τοῦτο σκεπτέον.

ΠΡΩ. Ἴσως τοῦτό γε.

ΣΩ. Χαίρειν τοίνυν δεῖ λέγειν τοῖς ἄλλοις μήκεσιν ἢ καὶ ὁτιοῦν τῶν παρὰ τὸ προσῆκον λεγομένων.

ΠΡΩ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. Λέγε δή μοι· θαῦμα γὰρ ἐμέ γ᾽ ἔχει διὰ τέλους ἀεὶ περὶ τὰ αὐτὰ ἃ νῦν δὴ προυθέμεθα ἀπορήματα. E

ΠΡΩ. Πῶς δὴ φῄς;

ΣΩ. Ψευδεῖς, αἱ δ᾽ ἀληθεῖς οὐκ εἰσὶν ἡδοναί;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Οὔτε δὴ ὄναρ οὔθ᾽ ὕπαρ, ὡς φῄς, ἔστιν οὔτ᾽ ἐν μανίαις οὔτ᾽ ἐν παραφροσύναις οὐδεὶς ἔσθ᾽ ὅς τίς ποτε δοκεῖ μὲν χαίρειν, χαίρει δὲ οὐδαμῶς, οὐδ᾽ αὖ δοκεῖ μὲν λυπεῖσθαι, λυπεῖται δ᾽ οὔ.

ΠΡΩ. Πάνθ᾽ οὕτω ταῦτ᾽, ὦ Σώκρατες, ἔχειν πάντες ὑπειλήφαμεν. 187

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν ὀρθῶς, ἢ σκεπτέον εἴτ᾽ ὀρθῶς εἴτε μὴ ταῦτα λέγεται;

ΠΡΩ. Σκεπτέον, ὡς ἐγὼ φαίην ἄν. 37

ΣΩ. Διορισώμεθα δὴ σαφέστερον ἔτι τὸ νῦν δὴ λεγόμενον ἡδονῆς τε πέρι καὶ δόξης. ἔστι γάρ που δοξάζειν ἡμῖν; B

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ἥδεσθαι;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ τὸ δοξαζόμενόν ἐστί τι;

ΠΡΩ. Πῶς δ᾽ οὔ;

ΣΩ. Καὶ τό γε ᾧ τὸ ἡδόμενον ἥδεται;

ΠΡΩ. Καὶ πάνυ γε.

---

2. τὰ αὐτὰ a. — 3. βουλεύεσθαι a. — 5. βίου πέρι a, πέρι βίου c. — 9. τοτὲ Stallbaumius: τότε abc. — 13. 14. ἀλγῇ, μεμνῆται δὲ τῶν ἡδέων ὧν γενομένων παύοιτ᾽ ἂν τῆς ἀλγηδόνος, πληρῶται δὲ Baiterus: ἀλγεῖ, μέμνηται δὲ τῶν ἡδέων γενομένων· παύοιτ᾽ ἂν τῆς ἀλγηδόνος, πεπλήρωται δὲ abc. Sed ἀλγῇ obtulerunt 𝔛ΔΞΠΗ, ὧν post ἡδέων corr. Σ, πληρῶται 𝔛ΔΠ. — 15. τί τότε φῶμεν a. — μὴ φῶμεν ἢ φῶμεν ΔΠ. — 20. ἐν seclusit Stallbaumius. — 23. εἶπες om. Π et pr. Δ. — 29. ἀλγεῖ a. — 36. δὴ om. a. — 42. τὰς om. ΔΠ.

3. Πῶς 𝔛ΔΠ: Πῶς δ᾽ abc. — ἡδοναὶ αἱ λῦπαι 𝔛Π et pr. Δ. Fort. ἡδοναὶ καὶ λῦπαι (Ficinus: *voluptates atque molestiae*). Winck. — 13. κείνου b. Sed vid. Baiterus ad Isocr. Paneg. p. 16 seq. — 14. τοῦ ἀνδρὸς a. — 20. αἰεὶ a. — προεθέμεθα a. — 24. ἔστιν seclusit Stallbaumius. — 25. ἐν παραφροσύναις] ἐν πάσαις ἀφροσύναις a. — 32. ὥς γ᾽ ἐγὼ bc. — 34. που 𝔛ΔΠ: πού τι cum ceteris libris (et mg. Δ) abc. — 41. ᾧ] ὡς 𝔛Π.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δοξάζον, ἄν τε ὀρθῶς ἄν τε μὴ ὀρθῶς δοξάσῃ, τό γε δοξάζειν ὄντως οὐδέποτ' ἀπόλλυσιν.

B ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ἡδόμενον, ἄν τε ὀρθῶς ἄν τε μὴ ὀρθῶς ἥδηται, τό γε ὄντως ἥδεσθαι δῆλον ὡς οὐδέποτε ἀπολεῖ.

ΠΡΩ. Ναί, καὶ τοῦθ' οὕτως ἔχει.

ΣΩ. Τῷ ποτὲ οὖν δὴ τρόπῳ δόξα ψευδής τε καὶ ἀληθὴς ἡμῖν φιλεῖ γίγνεσθαι, τὸ δὲ τῆς ἡδονῆς μόνον
188 ἀληθές, δοξάζειν δ' ὄντως καὶ χαίρειν ἀμφότερα ὁμοίως εἴληχεν;

ΠΡΩ. Σκεπτέον.

ΣΩ. Ἆρα ὅτι δόξῃ μὲν ἐπιγίγνεσθον ψεῦδός τε καὶ
C ἀληθές, καὶ ἐγένετο οὐ μόνον δόξα διὰ ταῦτα ἀλλὰ καὶ ποιά τις ἑκατέρα, σκεπτέον φῂς τοῦτ' εἶναι;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Πρὸς δέ γε τούτοις, εἰ καὶ τὸ παράπαν ἡμῖν τα μέν ἐστι ποί' ἄττα, ἡδονὴ δὲ καὶ λύπη μόνον ἅπερ ἐστί, ποιώ τινε δὲ οὐ γίγνεσθον, καὶ ταῦθ' ἡμῖν διομολογητέον.

ΠΡΩ. Δῆλον.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν τοῦτό γε χαλεπὸν ἰδεῖν ὅτι καὶ ποιώ τινε. πάλαι γὰρ εἴπομεν ὅτι μεγάλαι τε καὶ σμικραὶ καὶ
D σφόδρα ἑκάτεραι γίγνονται, λῦπαί τε καὶ ἡδοναί.

ΠΡΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἂν δέ γε πονηρία τούτων, ὦ Πρώταρχε, προσγίγνηταί τινι, πονηρὰν μὲν φήσομεν οὕτω γίγνεσθαι δόξαν, πονηρὰν δὲ καὶ ἡδονήν;

ΠΡΩ. Ἀλλὰ τί μήν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τί δ', ἂν ὀρθότης ἢ τοὐναντίον ὀρθότητι τινὶ τούτων προσγίγνηται; μῶν οὐκ ὀρθὴν μὲν δόξαν ἐροῦμεν, ἂν ὀρθότητα ἴσχῃ; ταὐτὸν δὲ ἡδονήν;

ΠΡΩ. Ἀναγκαῖον.

189
ΣΩ. Ἂν δέ γε ἁμαρτανόμενον τὸ δοξαζόμενον ᾖ,
E τὴν δόξαν τότε ἁμαρτάνουσάν γε οὐκ ὀρθὴν ὁμολογητέον οὐδ' ὀρθῶς δοξάζουσαν;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Τί δ', ἂν αὖ λύπην ἤ τινα ἡδονὴν περὶ τὸ ἐφ' ᾧ λυπεῖται ἢ τοὐναντίον ἁμαρτάνουσαν ἐφορῶμεν, ὀρθὴν ἢ χρηστὴν ἤ τι τῶν καλῶν ὀνομάτων αὐτῇ προσθήσομεν;

ΠΡΩ. Ἀλλ' οὐχ οἷόν τε, εἴπερ ἁμαρτήσεταί γε ἡδονή.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἔοικέ γε ἡδονὴ πολλάκις οὐ μετὰ δόξης ὀρθῆς ἀλλὰ μετὰ ψεύδους ἡμῖν γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ; καὶ τὴν μὲν δόξαν γε, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ τότε ἐλέγομεν ψευδῆ, τὴν δ' 36
ἡδονὴν αὐτὴν οὐδεὶς ἄν ποτε προσείποι ψευδῆ.

ΣΩ. Ἀλλὰ προθύμως ἀμύνεις τῷ τῆς ἡδονῆς, ὦ Πρώταρχε, λόγῳ τὰ νῦν.

ΠΡΩ. Οὐδέν γε, ἀλλ' ἅπερ ἀκούω λέγω.

ΣΩ. Διαφέρει δ' ἡμῖν οὐδέν, ὦ ἑταῖρε, ἡ μετὰ δόξης τε ὀρθῆς καὶ μετ' ἐπιστήμης ἡδονὴ τῆς μετὰ τοῦ ψεύδους καὶ ἀγνοίας πολλάκις ἑκάστοις ἡμῶν ἐγγιγνομένης;

ΠΡΩ. Εἰκὸς γοῦν μὴ σμικρὸν διαφέρειν. B

ΣΩ. Τῆς δὴ διαφορᾶς αὐτοῖν ἐπὶ θεωρίαν ἔλθωμεν. 190

ΠΡΩ. Ἄγε ὅπῃ σοι φαίνεται.

ΣΩ. Τῇδε δὴ ἄγω;

ΠΡΩ. Πῇ;

ΣΩ. Δόξα, φαμέν, ἡμῖν ἔστι μὲν ψευδής, ἔστι δὲ καὶ ἀληθής;

ΠΡΩ. Ἔστιν.

ΣΩ. Ἕπεται μὴν ταύταις, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἡδονὴ καὶ λύπη πολλάκις, ἀληθεῖ καὶ ψευδεῖ δόξῃ λέγω.

ΠΡΩ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ μνήμης τε καὶ αἰσθήσεως δόξα ἡμῖν
καὶ τὸ διαδοξάζειν ἐγχειρεῖν γίγνεθ' ἑκάστοτε; C

ΠΡΩ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡμᾶς ὧδε περὶ ταῦτα ἀναγκαῖον ἡγούμεθα ἴσχειν;

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Πολλάκις ἰδόντι τινὶ πόρρωθεν μὴ πάνυ σαφῶς τὰ καθορώμενα ξυμβαίνειν βούλεσθαι κρίνειν φαίης ἂν ταῦθ' ἅπερ ὁρᾷ;

ΠΡΩ. Φαίην ἄν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο αὐτὸς αὑτὸν οὕτος ἀνέροιτ' ἂν ὧδε.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Τί ποτ' ἄρα ἔστι τὸ παρὰ τὴν πέτραν τοῦθ' ἑστάναι φανταζόμενον ὑπό τινι δένδρῳ; Ταῦτ' εἰπεῖν ἄν
τις πρὸς ἑαυτὸν δοκεῖ σοι, τοιαῦτ' ἄττα κατιδὼν φαντασθέντα ἑαυτῷ ποτέ; 191 E

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος ὡς ἀποκρινόμενος ἂν πρὸς αὑτὸν εἴποι ὡς ἔστιν ἄνθρωπος, ἐπιτυχῶς εἰπών;

ΠΡΩ. Καὶ πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ παρενεχθεὶς γ' αὖ τάχ' ἂν ὡς ἔστι τινῶν ποιμένων ἔργον τὸ καθορώμενον ἄγαλμα προσείποι.

ΠΡΩ. Μάλα γε.

---

1 et 3. ἐάν - ἐάν a. — 2. δοξάσῃ 𝔄ΔΠ: δοξάζῃ abc. — 7. ταῦθ' a. — 8. Ὅτῳ 𝔄ΓΔΠ. — δή om. a. — 11. εἴληχε Stallbaumius: εἴληφε ab, probante Winckelmanno. Cfr. infra 49 C. Fort. Ὅτῳ - - - εἴληχε, σκεπτέον. Bait. — 13. Ἀρά τι 𝔄ΔΠ. — 15. ποιά Stallbaumius: ποια 𝔄, ποία mg. H, ὁποία ab. — 18. ποί' ἄττα a. — 19. ποιων 𝔄, ποιῶν ΔΛΠBCEHw et pr. ΓF. — 24. σφόδρα] σφοδραὶ καὶ ἡσυχαίτεραι cum Ficino Cornarius, probante Orellio. — 32. ἐάν a. — 39. ὃ 𝔄Π et pr. Δ. — ἢ] μὴ 𝔄ΔΠ.

2. ἡδομένην 𝔄Δ et pr. Π. — 8. ἀγνοίας auctore Cornario bc: ἀνοίας cum libris a, quod restituendum censet Winckelmannus coll. Legg. I. 625 E. III. 688 E. X. 908 E. — 12. Τῇδε] Πῇ δὲ a. — 21. ἐγχωρεῖν a. — γίγνεται a. — 30. οὕτως 𝔄ΔΠ. — 35. δοκῇ a. — 39. εἴποι 𝔄Δ et pr. Π: εἴποι τοῦτο abc. — 44. Μάλιστά γε a.

ΣΩ. Κἂν τὶς γ' αὐτῷ παρῇ, τά τε πρὸς αὐτὸν ῥη-
E θέντα ἐντείνας εἰς φωνὴν πρὸς τὸν παρόντα αὐτὰ ταῦτ' ἂν πάλιν φθέγξαιτο, καὶ λόγος δὴ γέγονεν οὕτως ὃ τότε δόξαν ἐκαλοῦμεν;

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Ἂν δ' ἄρα μόνος ᾖ τοῦτο ταὐτὸν πρὸς αὐτὸν διανοούμενος, ἐνίοτε καὶ πλείω χρόνον ἔχων ἐν αὐτῷ πορεύεται.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί οὖν; ἆρα σοὶ φαίνεται τὸ περὶ τούτων γιγνόμενον ὅπερ ἐμοί;

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Δοκεῖ τότε ἡμῶν ἡ ψυχὴ βιβλίῳ τινὶ προσεοικέναι.

192 ΠΡΩ. Πῶς;

39 ΣΩ. Ἡ μνήμη ταῖς αἰσθήσεσι ξυμπίπτουσα εἰς ταὐτόν, κἀκεῖνα ἃ περὶ ταῦτά ἐστι τὰ παθήματα, φαίνονταί μοι σχεδὸν οἷον γράφειν ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς τότε λόγους· καὶ ὅταν μὲν ἀληθῆ γράφῃ τοῦτο τὸ πάθημα, δόξα τε ἀληθὴς καὶ λόγοι ἀπ' αὐτοῦ ξυμβαίνουσιν ἀληθεῖς ἐν ἡμῖν γιγνόμενοι· ψευδῆ δ' ὅταν ὁ τοιοῦτος παρ' ἡμῖν γραμματεὺς γράψῃ, τἀναντία τοῖς ἀληθέσιν ἀπέβη.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν δοκεῖ μοι, καὶ ἀποδέχομαι τὰ ῥηθέντα οὕτως.

B ΣΩ. Ἀποδέχου δὴ καὶ ἕτερον δημιουργὸν ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐν τῷ τότε χρόνῳ γιγνόμενον.

ΠΡΩ. Τίνα;

ΣΩ. Ζωγράφον, ὃς μετὰ τὸν γραμματιστὴν τῶν λεγομένων εἰκόνας ἐν τῇ ψυχῇ τούτων γράφει.

ΠΡΩ. Πῶς δὴ τοῦτον αὖ καὶ πότε λέγομεν;

ΣΩ. Ὅταν ἀπ' ὄψεως ἤ τινος ἄλλης αἰσθήσεως τὰ τότε δοξαζόμενα καὶ λεγόμενα ἀπαγαγών τις τὰς τῶν δοξασθέντων καὶ λεχθέντων εἰκόνας ἐν αὑτῷ ὁρᾷ πως.
C ἢ τοῦτο οὐκ ἔστι γιγνόμενον παρ' ἡμῖν;

ΠΡΩ. Σφόδρα μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν αἱ μὲν τῶν ἀληθῶν δοξῶν καὶ λόγων εἰκόνες ἀληθεῖς, αἱ δὲ τῶν ψευδῶν ψευδεῖς;

ΠΡΩ. Παντάπασιν.

193 ΣΩ. Εἰ δὴ ταῦτ' ὀρθῶς εἰρήκαμεν, ἔτι καὶ τόδε ἐπὶ τούτοις σκεψώμεθα.

84 ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Εἰ περὶ μὲν τῶν ὄντων καὶ τῶν γεγονότων ταῦθ' ἡμῖν οὕτω πάσχειν ἀναγκαῖον, περὶ δὲ τῶν μελλόντων οὔ;

ΠΡΩ. Περὶ ἁπάντων μὲν οὖν τῶν χρόνων ὡσαύτως.

D ΣΩ. Οὐκοῦν αἵ γε διὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἡδοναὶ καὶ λῦπαι ἐλέχθησαν ἐν τοῖς πρόσθεν ὡς πρὸ τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ λυπῶν προγίγνοιντ' ἄν, ὥσθ' ἡμῖν ξυμβαίνει τὸ προχαίρειν τε καὶ τὸ προλυπεῖσθαι περὶ τὸν μέλλοντα χρόνον εἶναι γιγνόμενον;

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Πότερον οὖν τὰ γράμματά τε καὶ ζωγραφήματα, ἃ σμικρῷ πρότερον ἐτίθεμεν ἐν ἡμῖν γίγνεσθαι, περὶ μὲν τὸν γεγονότα καὶ τὸν παρόντα χρόνον ἐστί, περὶ δὲ τὸν μέλλοντα οὐκ ἔστιν; E

ΠΡΩ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Ἆρα σφόδρα λέγεις, ὅτι πάντ' ἐστὶ ταῦτα ἐλπίδες εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον οὖσαι, ἡμεῖς δ' αὖ διὰ παντὸς τοῦ βίου ἀεὶ γέμομεν ἐλπίδων;

ΠΡΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἄγε δή, πρὸς τοῖς νῦν εἰρημένοις καὶ τόδε ἀπόκριναι.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Δίκαιος ἀνὴρ καὶ εὐσεβὴς καὶ ἀγαθὸς πάντως 194
ἆρ' οὐ θεοφιλής ἐστιν;

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Τί δέ; ἄδικός τε καὶ παντάπασι κακὸς ἆρ' οὐ τοὐναντίον ἐκείνῳ; 40

ΠΡΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Πολλῶν μὴν ἐλπίδων, ὡς ἐλέγομεν ἄρτι, πᾶς ἄνθρωπος γέμει;

ΠΡΩ. Τί δ' οὔ;

ΣΩ. Λόγοι μήν εἰσιν ἐν ἑκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ δὴ καὶ τὰ φαντάσματα ἐζωγραφημένα, καί τις ὁρᾷ πολλάκις ἑαυτῷ χρυσὸν γιγνόμενον ἄφθονον καὶ ἐπ' αὐτῷ πολλὰς ἡδονάς· καὶ δὴ καὶ ἐνεζωγραφημένον αὐτὸν ἐφ' αὑτῷ χαίροντα σφόδρα καθορᾷ.

ΠΡΩ. Τί δ' οὔ; B

ΣΩ. Τούτων οὖν πότερα φῶμεν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὡς τὸ πολὺ τὰ γεγραμμένα παρατίθεσθαι ἀληθῆ διὰ τὸ θεοφιλεῖς εἶναι, τοῖς δὲ κακοῖς ὡς αὖ τὸ πολὺ τοὐναντίον, ἢ μὴ φῶμεν;

ΠΡΩ. Καὶ μάλα φατέον.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοῖς κακοῖς ἡδοναί γε οὐδὲν ἧττον πάρεισιν ἐζωγραφημέναι, ψευδεῖς δὲ αὗταί που.

ΠΡΩ. Τί μήν; C

ΣΩ. Ψευδέσιν ἄρα ἡδοναῖς τὰ πολλὰ οἱ πονηροὶ 195
χαίρουσιν, οἱ δ' ἀγαθοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀληθέσιν.

ΠΡΩ. Ἀναγκαιότατα λέγεις.

ΣΩ. Εἰσὶ δὴ κατὰ τοὺς νῦν λόγους ψευδεῖς ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς ἡδοναί, μεμιμημέναι μέντοι τὰς ἀληθεῖς ἐπὶ τὰ γελοιότερα· καὶ λῦπαι δὲ ὡσαύτως.

---

1. Κἂν ℵ Δ Π: Κἂν μὲν a b c. — αὐτὸν a. — 3. πάλιν] πάλαι ἃ ℵ Δ Π. — 10. γιγνόμενον om. a. — 13. Δοκεῖ ℵ Δ Π: Δοκεῖ μοι a b c. — 22. γράφῃ a. — 30. λέγωμεν a. — 46. αὐτῆς om. a.

2. τὸ ante προλυπεῖσθαι om. a c. — 20. δέ] δαί Δ b. — 24. γέμοι ℵ Δ Π. — 30. ἑαυτῇ ℵ Π et pr. Δ. — 31. ἐζωγραφημένον a c. — 32. αὐτῷ ℵ: ἑαυτῷ a b c. — 36. αὖ τὸ πολὺ Stallbaumius: αὖ πολὺ a b.

ΠΡΩ. Εἰσίν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἦν δοξάζειν μὲν ὄντως ἀεὶ τῷ τὸ παράπαν δοξάζοντι, μὴ ἐπ' οὖσι δὲ μηδὲ ἐπὶ γεγονόσι μηδ' ἐπ' ἐσομένοις ἐνίοτε.

ΠΡΩ. Πάνυ γε.

D ΣΩ. Καὶ ταῦτά γε ἦν, οἶμαι, τὰ ἀπεργαζόμενα δόξαν ψευδῆ τότε καὶ τὸ ψευδῶς δοξάζειν. ἦ γάρ;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἀνταποδοτέον ταῖς λύπαις τε καὶ ἡδοναῖς τὴν τούτων ἀντίστροφον ἕξιν ἐν ἐκείνοις;

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Ὡς ἦν μὲν χαίρειν ὄντως ἀεὶ τῷ τὸ παράπαν ὁπωσοῦν καὶ εἰκῇ χαίροντι, μὴ μέντοι ἐπὶ τοῖς οὖσι μηδ' ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἐνίοτε, πολλάκις δὲ καὶ ἴσως πλειστάκις ἐπὶ τοῖς μηδὲ μέλλουσί ποτε γενήσεσθαι.

E ΠΡΩ. Καὶ ταῦθ' οὕτως ἀναγκαῖον, ὦ Σώκρατες, ἔχειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος ἂν εἴη περὶ φόβων τε
196 καὶ θυμῶν καὶ πάντων τῶν τοιούτων, ὡς ἔστι καὶ ψευδῆ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐνίοτε;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί δέ; πονηρὰς δόξας καὶ χρηστὰς ἄλλως ἢ ψευδεῖς γιγνομένας ἔχομεν εἰπεῖν;

ΠΡΩ. Οὐκ ἄλλως.

ΣΩ. Οὐδ' ἡδονάς γ', οἶμαι, κατανοοῦμεν ὡς ἄλλον
41 τινὰ τρόπον εἰσὶ πονηραὶ πλὴν τῷ ψευδεῖς εἶναι.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν τοὐναντίον, ὦ Σώκρατες, εἴρηκας. σχεδὸν γὰρ τῷ ψεύδει μὲν οὐ πάνυ πονηρὰς ἄν τις λύπας τε καὶ ἡδονὰς θείη, μεγάλῃ δὲ ἄλλῃ καὶ πολλῇ συμπιπτούσας πονηρίᾳ.

ΣΩ. Τὰς μὲν τοίνυν πονηρὰς ἡδονὰς καὶ διὰ πονηρίαν οὔσας τοιαύτας ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν, ἂν ἔτι δοκῇ νῷν· τὰς δὲ ψευδεῖς κατ' ἄλλον τρόπον ἐν ἡμῖν πολλὰς
B καὶ πολλάκις ἐνούσας τε καὶ ἐγγιγνομένας λεκτέον. τούτῳ γὰρ ἴσως χρησόμεθα πρὸς τὰς κρίσεις.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔκ; εἴπερ γε εἰσίν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ Πρώταρχε, εἰσὶ κατά γε τὴν ἐμήν. τοῦτο δὲ τὸ δόγμα ἕως ἂν κέηται παρ' ἡμῖν, ἀδύνατον ἀνέλεγκτον δήπου γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. Καλῶς.

ΣΩ. Προσιστώμεθα δὴ καθάπερ ἀθληταὶ πρὸς τοῦτον αὖ τὸν λόγον.

197 ΠΡΩ. Ἴωμεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εἴπομεν, εἴπερ μεμνήμεθα, ὀλίγον ἐν τοῖς πρόσθεν, ὡς ὅταν αἱ λεγόμεναι ἐπιθυμίαι ἐν ἡμῖν C
ὦσι, δίχα ἄρα τότε τὸ σῶμα καὶ χωρὶς τῆς ψυχῆς τοῖς παθήμασι διείληπται.

ΠΡΩ. Μεμνήμεθα, καὶ προεῤῥήθη ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν ἦν ἡ ψυχὴ τῶν τοῦ σώματος ἐναντίων ἕξεων, τὸ δὲ τὴν ἀλγηδόνα ἤ τινα διὰ πάθος ἡδονὴν τὸ σῶμα ἦν τὸ παρεχόμενον;

ΠΡΩ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΣΩ. Συλλογίζου δὴ τὸ γιγνόμενον ἐν τούτοις.

ΠΡΩ. Λέγε.

ΣΩ. Γίγνεται τοίνυν, ὁπόταν ᾖ ταῦτα, ἅμα παρα- D
κεῖσθαι λύπας τε καὶ ἡδονάς, καὶ τούτων αἰσθήσεις ἅμα παρ' ἀλλήλας ἐναντίων οὐσῶν γίγνεσθαι, ὃ καὶ νῦν δὴ ἐφάνη.

ΠΡΩ. Φαίνεται γοῦν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε εἴρηται καὶ συνωμολογημένον ἡμῖν ἔμπροσθε κεῖται;

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὡς τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἄμφω τούτω δέχεσθον, λύπη τε καὶ ἡδονή, καὶ ὅτι τῶν ἀπείρων εἴτην.

ΠΡΩ. Εἴρηται· τί μήν;

ΣΩ. Τίς οὖν μηχανὴ ταῦτ' ὀρθῶς κρίνεσθαι; 198

ΠΡΩ. Πῇ δὴ καὶ πῶς; E

ΣΩ. Εἰ τὸ βούλημα ἡμῖν τῆς κρίσεως τούτων ἐν τοιούτοις τισὶ διαγνῶναι βούλεται ἑκάστοτε, τίς τούτων πρὸς ἀλλήλας μείζων καὶ τίς ἐλάττων καὶ τίς μᾶλλον καὶ τίς σφοδροτέρα, λύπη τε πρὸς ἡδονὴν καὶ λύπη πρὸς λύπην καὶ ἡδονὴ πρὸς ἡδονήν.

ΠΡΩ. Ἀλλ' ἔστι ταῦτά τε τοιαῦτα καὶ ἡ βούλησις τῆς κρίσεως αὕτη.

ΣΩ. Τί οὖν; ἐν μὲν ὄψει τὸ πόῤῥωθεν καὶ ἐγγύθεν
ὁρᾶν τὰ μεγέθη τὴν ἀλήθειαν ἀφανίζει καὶ ψευδῆ ποιεῖ 42
δοξάζειν, ἐν λύπαις δ' ἄρα καὶ ἡδοναῖς οὐκ ἔστι ταὐτὸν τοῦτο γιγνόμενον;

ΠΡΩ. Πολὺ μὲν οὖν μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναντίον δὴ τὸ νῦν τῷ σμικρὸν ἔμπροσθε γέγονεν. 85

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον λέγεις;

ΣΩ. Τότε μὲν αἱ δόξαι ψευδεῖς τε καὶ ἀληθεῖς αὗται γιγνόμεναι τὰς λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἅμα τοῦ παρ' αὐταῖς παθήματος ἀνεπίμπλασαν.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Νῦν δέ γε αὐταὶ διὰ τὸ πόῤῥωθέν τε καὶ ἐγ- B
γύθεν ἑκάστοτε μεταβαλλόμεναι θεωρεῖσθαι, καὶ ἅμα τι-
θέμεναι παρ' ἀλλήλας, αἱ μὲν ἡδοναὶ παρὰ τὸ λυπηρὸν 199

---

2. ὄντως] οὕτως a. — 3. ἐποῦσι - - ἐπιγεγονόσι, μηδ' ἐπεσομένοις a. — 16. ὦ Σώκρατες, ἀναγκαῖον a. — 22. δέ] δαί Δb. — καὶ χρηστὰς seclusit Stallbaumius. — ἄλλως ἢ ὅτι ἀληθεῖς ἢ mg. F. — 25. γ'] δ' a. — 26. ψευδεῖς γ' εἶναι a. — 29. τε om. ΧΔΠ. — δὲ καὶ Χ. — 33. νῶιν a. — κατ' ΧΔΠ: ἔτι κατ' abc. — 36. γε om. ΧΔΠ. — 41. περιιστώμεθα ΧΔ, περιιστάμεθα Π.

1. ἔμπροσθεν ac. — ὡς ὅταν] ἕως a. — 7. παραδεχόμενον a. — 16. Οὐκοῦν om. ΧΠ et pr. Δ. — 17. ἔμπροσθεν ac. — 20. ἥτην a. — 22. Τίς b. — 23. Πῇ] Ποία cum Heindorfio bc. — 35. Σώκρατες, ἐναντίον - - ἔμπροσθεν γέγονε. ΣΩ. Τὸ ποῖον λέγεις; ΠΡΩ. Τότε μὲν - - ἀνεπίμπλασαν. ΠΡΩ. (sic) Ἀληθέστατα. ΣΩ. Νῦν a. — 38. αὗται a. — 39. ἅμα καὶ ἡδονὰς ac. — αὐταῖς a. — 42. αὗται a.

μείζους φαίνονται καὶ σφοδρότεραι, λῦπαι δ' αὖ διὰ τὸ παρ' ἡδονὰς τοὐναντίον ἐκείναις.

ΠΡΩ. Ἀνάγκη γίγνεσθαι τὰ τοιαῦτα διὰ ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅσῳ μείζους τῶν οὐσῶν ἑκάτεραι καὶ ἐλάττους φαίνονται, τοῦτο ἀποτεμόμενος ἑκατέρων τὸ φαινόμενον ἀλλ' οὐκ ὂν οὔτε αὐτὸ ὀρθῶς φαινόμενον
C ἐρεῖς, οὐδ' αὖ ποτε τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης γιγνόμενον ὀρθόν τε καὶ ἀληθὲς τολμήσεις λέγειν.

ΠΡΩ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Τούτων τοίνυν ἑξῆς ὀψόμεθα, ἐὰν τῇδε ἀπαντῶμεν, ἡδονὰς καὶ λύπας ψευδεῖς ἔτι μᾶλλον ἢ ταύτας φαινομένας τε καὶ οὔσας ἐν τοῖς ζώοις.

ΠΡΩ. Ποίας δὴ καὶ πῶς λέγεις;

ΣΩ. Εἴρηταί που πολλάκις ὅτι τῆς φύσεως ἑκάστων διαφθειρομένης μὲν συγκρίσεσι καὶ διακρίσεσι καὶ
D πληρώσεσι καὶ κενώσεσι καὶ τισιν αὔξαις καὶ φθίσεσι λῦπαί τε καὶ ἀλγηδόνες καὶ ὀδύναι καὶ πάνθ', ὁπόσα τοιαῦτ' ὀνόματ' ἔχει, ξυμβαίνει γιγνόμενα.

ΠΡΩ. Ναί, ταῦτα εἴρηται πολλάκις.

ΣΩ. Εἰς δέ γε τὴν αὐτῶν φύσιν ὅταν καθιστῆται, ταύτην αὖ τὴν κατάστασιν ἡδονὴν ἀπεδεξάμεθα παρ' ἡμῶν αὐτῶν.

200 ΠΡΩ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. Τί δ', ὅταν περὶ τὸ σῶμα μηδὲν τούτων γιγνόμενον ἡμῶν ᾖ;

ΠΡΩ. Πότε δὲ τοῦτ' ἂν γένοιτο, ὦ Σώκρατες;

E ΣΩ. Οὐδὲν πρὸς λόγον ἐστίν, ὦ Πρώταρχε, ὃ σὺ νῦν ἤρου τὸ ἐρώτημα.

ΠΡΩ. Τί δή;

ΣΩ. Διότι τὴν ἐμὴν ἐρώτησιν οὐ κωλύει ἐμὲ διερέσθαι σε πάλιν.

ΠΡΩ. Ποίαν;

ΣΩ. Εἰ δ' οὖν μὴ γίγνοιτο, ὦ Πρώταρχε, φήσω, τὸ τοιοῦτον, τί ποτε ἀναγκαῖον ἐξ αὐτοῦ συμβαίνειν ἡμῖν;

ΠΡΩ. Μὴ κινουμένου τοῦ σώματος ἐφ' ἑκάτερα φῄς;

ΣΩ. Οὕτως.

ΠΡΩ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, ὡς οὔτε ἡδονὴ γίγνοιτ' ἂν ἐν τῷ τοιούτῳ ποτὲ οὔτ' ἄν τις λύπη.

43 ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες. ἀλλὰ γάρ, οἶμαι, τόδε λέγεις, ὡς ἀεί τι τούτων ἀναγκαῖον ἡμῖν ξυμβαίνειν, ὡς οἱ σοφοί φασιν· ἀεὶ γὰρ ἅπαντα ἄνω τε καὶ κάτω ῥεῖ.

ΠΡΩ. Λέγουσι γὰρ οὖν, καὶ δοκοῦσί γε οὐ φαύλως λέγειν.

ΣΩ. Πῶς γὰρ ἂν μὴ φαῦλοί γε ὄντες; ἀλλὰ γὰρ ὑπεκστῆναι τὸν λόγον ἐπιφερόμενον τοῦτον βούλομαι. τῇδ' οὖν διανοοῦμαι φεύγειν, καὶ σύ μοι ξύμφευγε.

ΠΡΩ. Λέγε ὅπῃ. 201

ΣΩ. Ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτως ἔστω, φῶμεν πρὸς τούτους. σὺ δ' ἀπόκριναι· πότερον ἀεὶ πάντα ὁπόσα B
πάσχει τι τῶν ἐμψύχων, ταῦτ' αἰσθάνεται τὸ πάσχον, καὶ οὔτ' αὐξανόμενοι λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς οὔτε τι τῶν τοιούτων οὐδὲν πάσχοντες, ἢ πᾶν τοὐναντίον; ὀλίγου γὰρ τά γε τοιαῦτα λέληθε πάνθ' ἡμᾶς;

ΠΡΩ. Ἅπαν δήπου τοὐναντίον.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν καλῶς ἡμῖν εἴρηται τὸ νῦν δὴ ῥηθέν, ὡς αἱ μεταβολαὶ κάτω τε καὶ ἄνω γιγνόμεναι λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἀπεργάζονται.

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Ὧδ' ἔσται κάλλιον καὶ ἀνεπιληπτότερον τὸ C
λεγόμενον.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Ὡς αἱ μὲν μεγάλαι μεταβολαὶ λύπας τε καὶ ἡδονὰς ποιοῦσιν ἡμῖν, αἱ δ' αὖ μέτριαί τε καὶ σμικραὶ τὸ παράπαν οὐδέτερα τούτων.

ΠΡΩ. Ὀρθότερον οὕτως ἢ 'κείνως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ ταῦτα οὕτω, πάλιν ὁ νῦν δὴ ῥηθεὶς βίος ἂν ἥκοι.

ΠΡΩ. Ποῖος;

ΣΩ. Ὃν ἄλυπόν τε καὶ ἄνευ χαρμονῶν ἔφαμεν εἶναι.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἐκ δὴ τούτων τιθῶμεν τριττοὺς ἡμῖν βίους, 202
ἕνα μὲν ἡδύν, τὸν δ' αὖ λυπηρόν, τὸν δ' ἕνα μηδέτερα. D
ἢ πῶς ἂν φαίης σὺ περὶ τούτων;

ΠΡΩ. Οὐκ ἄλλως ἔγωγε ἢ ταύτῃ, τρεῖς εἶναι τοὺς βίους.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐκ ἂν εἴη τὸ μὴ λυπεῖσθαί ποτε ταὐτὸν τῷ χαίρειν;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Ὁπόταν οὖν ἀκούσῃς ὡς ἥδιστον πάντων ἐστὶν ἀλύπως διατελεῖν τὸν βίον ἅπαντα, τί τόθ' ὑπολαμβάνεις λέγειν τὸν τοιοῦτον;

ΠΡΩ. Ἡδὺ λέγειν φαίνεταί μοι γε οὗτος τὸ μὴ λυπεῖσθαι.

ΣΩ. Τριῶν οὖν ὄντων ἡμῖν, ὧντινων βούλει, τίθει, καλλίοσιν ἵνα ὀνόμασι χρώμεθα, τὸ μὲν χρυσόν, τὸ δ' E
ἄργυρον, τρίτον δὲ μηδέτερα τούτων.

ΠΡΩ. Κεῖται.

ΣΩ. Τὸ δὲ μηδέτερα τούτων ἔσθ' ἡμῖν ὅπως θάτερα γένοιτ' ἄν, χρυσὸς ἢ ἄργυρος;

ΠΡΩ. Καὶ πῶς ἄν;

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα ὁ μέσος βίος ἡδὺς ἢ λυπηρὸς λεγόμενος ὀρθῶς ἄν ποτε οὔτ' εἰ δοξάζοι τις, δοξάζοιτο, οὔτ' εἰ λέγοι, λεχθείη, κατά γε τὸν ὀρθὸν λόγον.

---

5. ἑκατέρων cum Schleiermachero bc: ἑκάτερον a. — 7. τοῦτο a. — 10. ὀφώμεθα a. — 15. καὶ διακρίσεσι om. ΧΔΠ. — 16. αὔξεσι a. — 20. καθίστηται a. — 27. ἐστὶν om. a. — 30. κωλύσεις με ac. — διέρεσθαι a. — 40. ξυμβαίνει a.

3. ὅσα a. — 8. ἅπαν δήπου τοὐναντίον om. ΧΔ et pr. Π. — δήπου] δή μου a. — 16. Ὡς om. a. — 19. ἢ ἐκείνως (ΔΞ) bc. — 29. λυπῆσαι ΧΔΠ. — 33. διατελεῖν ἀλύπως a. — 37. ὄντων οὖν ΧΓΔΠ. — 39. δὲ τὸ μηδέτερα a. — 45. δοξάζει a.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

203 ΣΩ. Ἀλλὰ μήν, ὦ ἑταῖρε, λεγόντων γε ταῦτα καὶ

44 δοξαζόντων αἰσθανόμεθα.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Πότερον οὖν καὶ χαίρειν οἴονται τότε, ὅταν μὴ λυπῶνται;

ΠΡΩ. Φασὶ γοῦν.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἴονται τότε χαίρειν· οὐ γὰρ ἂν ἔλεγόν που.

ΠΡΩ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Ψευδῆ γε μὴν δοξάζουσι περὶ τοῦ χαίρειν, εἴπερ χωρὶς τοῦ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τοῦ χαίρειν ἡ φύσις ἑκατέρου.

ΠΡΩ. Καὶ μὴν χωρίς γε ἦν.

ΣΩ. Πότερον οὖν αἱρώμεθα παρ' ἡμῖν ταῦτ' εἶναι,

B καθάπερ ἄρτι, τρία, ἢ δύο μόνα, λύπην μὲν κακὸν τοῖς ἀνθρώποις, τὴν δ' ἀπαλλαγὴν τῶν λυπῶν, αὐτὸ τοῦτο ἀγαθὸν ὄν, ἡδὺ προσαγορεύεσθαι;

ΠΡΩ. Πῶς δὴ νῦν τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἐρωτώμεθα ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν; οὐ γὰρ μανθάνω.

ΣΩ. Ὄντως γὰρ τοὺς πολεμίους Φιλήβου τοῦδε, ὦ Πρώταρχε, οὐ μανθάνεις.

ΠΡΩ. Λέγεις δὲ αὐτοὺς τίνας;

ΣΩ. Καὶ μάλα δεινοὺς λεγομένους τὰ περὶ φύσιν, οἳ τὸ παράπαν ἡδονὰς οὔ φασιν εἶναι.

ΠΡΩ. Τί μήν;

204 ΣΩ. Λυπῶν ταύτας εἶναι πάσας ἀποφυγὰς ἃς νῦν

C οἱ περὶ Φίληβον ἡδονὰς ἐπονομάζουσιν.

ΠΡΩ. Τούτοις οὖν ἡμᾶς πότερα πείθεσθαι ξυμβουλεύεις, ἢ πῶς, ὦ Σώκρατες;

86 ΣΩ. Οὔκ, ἀλλ' ὥσπερ μάντεσι προσχρῆσθαί τισι, μαντευομένοις οὐ τέχνῃ ἀλλά τινι δυσχερείᾳ φύσεως οὐκ ἀγεννοῦς, λίαν μεμισηκότων τὴν τῆς ἡδονῆς δύναμιν καὶ νενομικότων οὐδὲν ὑγιές, ὥστε καὶ αὐτὸ τοῦτο αὐτῆς τὸ ἐπαγωγὸν γοήτευμα οὐχ ἡδονὴν εἶναι. τούτοις

D μὲν οὖν ταῦτα ἂν προσχρήσαιο, σκεψάμενος ἔτι καὶ τἄλλα αὐτῶν δυσχεράσματα· μετὰ δὲ ταῦτα αἵ γέ μοι δοκοῦσιν ἡδοναὶ ἀληθεῖς εἶναι, πεύσει, ἵνα ἐξ ἀμφοῖν τοῖν λόγοιν σκεψάμενοι τὴν δύναμιν αὐτῆς παραθώμεθα πρὸς τὴν κρίσιν.

ΠΡΩ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Μεταδιώκωμεν δὴ τούτους ὥσπερ ξυμμάχους, κατὰ τὸ τῆς δυσχερείας αὐτῶν ἴχνος. οἶμαι γὰρ τοιόνδε τι λέγειν αὐτούς, ἀρχομένους ποθὲν ἄνωθεν, ὡς εἰ βουληθεῖμεν ὁτουοῦν εἴδους τὴν φύσιν ἰδεῖν, οἷον τὴν E

τοῦ σκληροῦ, πότερον εἰς τὰ σκληρότατα ἀποβλέποντες

οὕτως ἂν μᾶλλον συννοήσαιμεν ἢ πρὸς τὰ πολλοστὰ σκληρότητι; δεῖ δή σε, ὦ Πρώταρχε, καθάπερ ἐμοί, καὶ τούτοις τοῖς δυσχεραίνουσιν ἀποκρίνεσθαι. 205

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν, καὶ λέγω γε αὐτοῖς ὅτι πρὸς τὰ πρῶτα μεγέθει.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ τῆς ἡδονῆς γένος ἰδεῖν ἥντινά ποτε ἔχει φύσιν βουληθεῖμεν, οὐκ εἰς τὰς πολλοστὰς ἡδονὰς ἀποβλεπτέον ἀλλ' εἰς τὰς ἀκροτάτας καὶ σφοδροτάτας λεγομένας. 45

ΠΡΩ. Πᾶς ἄν σοι ταύτῃ συγχωροίη τὰ νῦν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν αἱ πρόχειροι αἵπερ καὶ μέγισται τῶν ἡδονῶν, ὃ λέγομεν πολλάκις, αἱ περὶ τὸ σῶμά εἰσιν αὗται;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Πότερον οὖν μείζους εἰσὶ καὶ γίγνονται περὶ τοὺς κάμνοντας ἐν ταῖς νόσοις ἢ περὶ ὑγιαίνοντας; εὐλαβηθῶμεν δὲ μὴ προπετῶς ἀποκρινόμενοι πταίσωμέν πῃ. τάχα γὰρ ἴσως φαῖμεν ἂν περὶ ὑγιαίνοντας. B

ΠΡΩ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Τί δ'; οὐχ αὗται τῶν ἡδονῶν ὑπερβάλλουσιν, ὧν ἂν καὶ ἐπιθυμίαι μέγισται προγίγνωνται;

ΠΡΩ. Τοῦτο μὲν ἀληθές.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐχ οἱ πυρέττοντες καὶ ἐν τοιούτοις νοσήμασιν ἐχόμενοι μᾶλλον διψῶσι καὶ ῥιγοῦσι, καὶ πάντα 206

ὁπόσα διὰ τοῦ σώματος εἰώθασι πάσχειν, μᾶλλόν τ' ἐνδείᾳ ξυγγίγνονται καὶ ἀποπληρουμένων μείζους ἡδονὰς ἴσχουσιν; ἢ τοῦτο οὐ φήσομεν ἀληθὲς εἶναι;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν νῦν ῥηθὲν φαίνεται. C

ΣΩ. Τί οὖν; ὀρθῶς ἂν φαινοίμεθα λέγοντες ὡς εἴ τις τὰς μεγίστας ἡδονὰς ἰδεῖν βούλοιτο, οὐκ εἰς ὑγίειαν ἀλλ' εἰς νόσον ἰόντας δεῖ σκοπεῖν; ὅρα δέ, μή με ἡγῇ διανοούμενον ἐρωτᾶν σε εἰ πλείω χαίρουσιν οἱ σφόδρα νοσοῦντες τῶν ὑγιαινόντων, ἀλλ' οἴου μέγεθός με ζητεῖν ἡδονῆς, καὶ τὸ σφόδρα περὶ τοῦ τοιούτου ποῦ ποτε γίγνεται ἑκάστοτε. νοῆσαι γάρ δεῖν φαμὲν ἥντινα φύσιν ἔχει καὶ τίνα λέγουσιν οἱ φάσκοντες μηδ' εἶναι τὸ παράπαν αὐτήν. D

ΠΡΩ. Ἀλλὰ σχεδὸν ἕπομαι τῷ λόγῳ σου.

ΣΩ. Τάχα, ὦ Πρώταρχε, οὐχ ἧττον δείξεις. ἀποκρινεῖ γάρ· ἐν ὕβρει μείζους ἡδονάς, οὐ πλείους λέγω, τῷ σφόδρα δὲ καὶ τῷ μᾶλλον ὑπερεχούσας ὁρᾷς ἢ ἐν τῷ σώφρονι βίῳ; λέγε δὲ προσέχων τὸν νοῦν.

ΠΡΩ. Ἀλλ' ἔμαθον ὃ λέγεις, καὶ πολὺ τὸ διαφέρον

---

5. καὶ om. a. — 11. γε om. a. — 14. γε ἦν] γοῦν a. — 35. οὐχ ΧΔΠ: ἀλλ' οὐχ abc. — ἡδονὴ ΧΓΔΛΞΠ BCE et pr. FH. — 37. ταῦτα ἄν γε μοι δοκῶσιν a.

1. βούλη, θείημεν a. — 5. δυσχεραίνουσιν ΧΔΠ: δυσχερέσιν abc. — 6. ὅτι om. ΔΠ. — 7. μεγέθη a. — 9. βουληθείημεν a. — 13. πρόχειροι ΧΔΠ: πρόχειροί γε abc. — 16. οὖν καὶ μείζους a. — 17. περὶ τοὺς ὑγιαίνοντας a. — 18. δὲ] δὴ a. — πταίσωμέν πῃ. τάχα γὰρ nos: πταίσωμέν πῃ. τὰ γὰρ ΧΠ, πταίσωμέν πῃ. τὰ αρ pr. Δ, πταίσωμεν. ΠΡΩ. Πῇ; ΣΩ. Τάχα γὰρ abc. — 22. προγίγνωνται cum Bekkero c: προσγίγνωνται a. — 24. Ἀλλ' οὐχ] Ἆρ' οὖν οὐχὶ Stephanus, Ἆρ' οὖν ὅτι [cum Bas. 2.] c. — 26. τ'] δὲ a. — 29. νῦν om. a. Cfr. Soph. 228 D. Politic. 261 D. 302 E. — 36. δεῖ a. — 40. δείξει Heindorfius. — ἀπόκριναι Schleiermacherus. Cf. 29 D. On. — 44. διάφορον a.

207 ὁρῶ. τοὺς μὲν γὰρ σώφρονάς που καὶ ὁ παροιμιαζόμενος B ἐπίσχει λόγος ἑκάστοτε, ὁ τὸ μηδὲν ἄγαν παρακελευόμενος, ᾧ πείθονται· τὸ δὲ τῶν ἀφρόνων τε καὶ ὑβριστῶν μέχρι μανίας ἡ σφοδρὰ ἡδονὴ κατέχουσα περιβοήτους ἀπεργάζεται.

ΣΩ. Καλῶς· καὶ εἴ γε ταῦθ' οὕτως ἔχει, δῆλον ὡς ἔν τινι πονηρίᾳ ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀρετῇ μέγισται μὲν ἡδοναί, μέγισται δὲ καὶ λῦπαι γίγνονται.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτων τινὰς προελόμενον δεῖ σκοπεῖσθαι, τίνα ποτὲ τρόπον ἐχούσας ἐλέγομεν αὐτὰς εἶναι μεγίστας.

46 ΠΡΩ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Σκόπει δὴ τὰς τῶν τοιῶνδε νοσημάτων ἡδονάς, τίνα ποτὲ ἔχουσι τρόπον.

ΠΡΩ. Ποίων;

ΣΩ. Τὰς τῶν ἀσχημόνων, ἃς οὓς εἴπομεν δυσχερεῖς μισοῦσι παντελῶς.

ΠΡΩ. Ποίας;

ΣΩ. Οἷον τὰς τῆς ψώρας ἰάσεις τῷ τρίβειν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐκ ἄλλης δεόμενα φαρμάξεως. τοῦτο γὰρ δὴ τὸ πάθος ἡμῖν, ὦ πρὸς θεῶν, τί ποτε φῶμεν ἐγγίγνεσθαι; πότερον ἡδονὴν ἢ λύπην;

208 ΠΡΩ. Σύμμικτον τοῦτό γ' ἄρ', ὦ Σώκρατες, ἔοικε γίγνεσθαί τι κακόν.

B ΣΩ. Οὐ μὲν δὴ Φιλήβου γε ἕνεκα παρεθέμην τὸν λόγον· ἀλλ' ἄνευ τούτων, ὦ Πρώταρχε, τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν ταύταις ἑπομένων, ἂν μὴ κατοφθῶσι, σχεδὸν οὐκ ἄν ποτε δυναίμεθα διακρίνασθαι τὸ νῦν ζητούμενον.

ΠΡΩ. Οὐκοῦν ἰτέον ἐπὶ τὰς τούτων ξυγγενεῖς.

ΣΩ. Τὰς ἐν τῇ μίξει κοινωνούσας λέγεις;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Εἰσὶ τοίνυν μίξεις αἱ μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασιν, αἱ δ' αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἐν τῇ ψυχῇ. C τὰς δ' αὖ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἀνευρήσομεν λύπας ἡδοναῖς μιχθείσας τοτὲ μὲν ἡδονὰς τὰ ξυναμφότερα, τοτὲ δὲ λύπας ἐπικαλουμένας.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Ὁπόταν ἐν τῇ καταστάσει τις ἢ τῇ διαφθορᾷ τἀναντία ἅμα πάθη πάσχῃ, ποτὲ ῥιγῶν θέρηται καὶ θερμαινόμενος ἐνίοτε ψύχηται, ζητῶν, οἶμαι, τὸ μὲν ἔχειν, τοῦ δ' ἀπαλλάττεσθαι, τὸ δὴ λεγόμενον πικρῷ γλυκὺ μεμιγμένον, μετὰ δυσαπαλλακτίας παρόν, ἀγανάκτησιν καὶ ὕστερον ξύντασιν ἀγρίαν ποιεῖ. D

ΠΡΩ. Καὶ μάλ' ἀληθὲς τὸ νῦν λεγόμενον.

ΣΩ. Οὐκοῦν αἱ τοιαῦται μίξεις αἱ μὲν ἐξ ἴσων εἰσὶ 209 λυπῶν τε καὶ ἡδονῶν, αἱ δ' ἐκ τῶν ἑτέρων πλειόνων.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Λέγε δὴ τὰς μέν, ὅταν πλείους λῦπαι τῶν ἡδονῶν γίγνωνται, τὰς τῆς ψώρας λεγομένας νῦν δὴ ταύτας εἶναι καὶ τὰς τῶν γαργαλισμῶν, ὁπόταν ἐντὸς τὸ ζέον ᾖ καὶ τὸ φλεγμαῖνον, τῇ τρίψει δὲ καὶ τῇ κνήσει μὴ ἐφικνῆταί τις, 87 τὰ δ' ἐπιπολῆς μόνον διαχέῃ, τοτὲ φέροντες E εἰς πῦρ αὐτὰ καὶ εἰς τοὐναντίον, ἀπορίαις μεταβάλλοντες ἐνίοτε ἀμηχάνους ἡδονάς· τοτὲ δὲ τοὐναντίον τοῖς ἐντὸς πρὸς τὰς τῶν ἔξω λύπας ἡδονὰς ξυγκερασθείσας, εἰς ὁπότερ' ἂν ῥέψῃ, παρέσχοντο τῷ τὰ συγκεκριμένα βίᾳ διαχεῖν ἢ τὰ διακεκριμένα συγχεῖν καὶ ὁμοῦ λύπας ἡδοναῖς παρατιθέναι. 47

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁπόταν αὖ πλείων ἡδονὴ κατὰ τὰ τοιαῦτα πάντα ξυμμιχθῇ, τὸ μὲν ὑπομεμιγμένον τῆς λύπης γαργαλίζει τε καὶ ἠρέμα ἀγανακτεῖν ποιεῖ, τὸ δ' αὖ τῆς ἡδονῆς πολὺ πλεῖον ἐγκεχυμένον συντείνει τε καὶ ἐνίοτε πηδᾶν ποιεῖ, καὶ παντοῖα μὲν χρώματα, παντοῖα δὲ σχήματα, παντοῖα δὲ πνεύματα ἀπεργαζόμενον πᾶσαν ἔκπληξιν καὶ βοὰς μετ' ἀφροσύνης ἐνεργάζεται.

ΠΡΩ. Μάλα γε. 210 B

ΣΩ. Καὶ λέγειν γε, ὦ ἑταῖρε, αὐτόν τε περὶ ἑαυτοῦ ποιεῖ καὶ περὶ ἄλλου, ὡς ταύταις ταῖς ἡδοναῖς τερπόμενος οἷον ἀποθνήσκει· καὶ ταύτας γε δὴ παντάπασιν ἀεὶ μεταδιώκει τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἂν ἀκολαστότερός τε καὶ ἀφρονέστερος ὢν τυγχάνῃ. καὶ καλεῖ δὴ μεγίστας ταύτας, καὶ τὸν ἐν ταύταις ὅ τι μάλιστ' ἀεὶ ζῶντα εὐδαιμονέστατον καταριθμεῖται.

ΠΡΩ. Πάντα, ὦ Σώκρατες, τὰ συμβαίνοντα πρὸς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων εἰς δόξαν διεπέρανας. C

ΣΩ. Περί γε τῶν ἡδονῶν, ὦ Πρώταρχε, τῶν ἐν τοῖς κοινοῖς παθήμασιν αὐτοῦ τοῦ σώματος τῶν ἐπιπολῆς τε καὶ ἐντὸς κερασθέντων· περὶ δὲ τῶν ἐν ψυχῇ, σώματι

1. ὁ om. a. — 6. τοῦθ' a. — 7. ἐν ante ἀρετῇ om. a. — 11. λέγομεν a. — 24. Ἔμμικτον a. — γ' ἄρ'] γε a b. — 34. αὐτῆς τῆς] αὖ τῆς 𝔛 [αὐτῆς Δ], probante Winckelmanno. — 35. αὖ τῆς] αὐτῆς a. — 40. ποτὲ ῥιγῶν Γ: πότε ῥιγῶν πότε 𝔛, πότε ῥιγῶν πότε ΔΠ, ῥιγῶν ποτὲ a b c.

2. Praestat fortasse πικρόγλυκυ. Bekk. Cfr. Legg. IV. 705 A. — 4. ξύστασιν a c. — 5. νῦν] νῦν δὴ a. — 9. λύπαι a. — 12. κνήσει auctore Heusdio b c. Sed vid. Winckelmannus ad Plut. Erot. p. 224. — 13. τὰ δ' auctore Schützio c: τὸ δ' cum libris a b. — 16. ἡδονὰς auctore Schützio b c: ἡδοναῖς cum libris a. — εἰς ὁπότερ' ἂν ῥέψῃ - - βίᾳ] Cf. Plut. Cat. mai. c. 26. — 21. τὰ om. a. — 23. αὖ τῆς] αὐτῆς a. — 24. πλεῖον Π: πλείων 𝔛 et pr. Δ, πλέον a b c. — ἐκκεχυμένον a. — 26. ἀπεργαζόμενον auctore Buttmanno b c: ἀπεργαζόμενα cum libris a. — 27. ἀπεργάζεται 𝔛ΔΠ. Hoc vel ἐναπεργάζεται (coll. Soph. 236 A. Politic. 273 C.) mavolt Winckelmannus. — 29. γε 𝔛ΔΠΣ: τε a b c. — 30. καὶ περὶ ἄλλου 𝔛ΔΠ: καὶ περὶ ἄλλον γρ. ΣBCtc, καὶ περὶ ἄλλων γρ. Ξ, καὶ ἄλλον a b c. — 32. ἂν om. 𝔛Π et pr. Δ, quo deleto Winckelmannus pro τυγχάνῃ scribi volt τυγχάνει. — 34. ταύταις 𝔛ΔΠ: αὐταῖς a b c. — 40. περί τε τῶν ἐν ψυχῇ καὶ σώματι, ὅταν ψυχὴ σώματι τἀναντία ξυμβάλληται Buttmannus, περὶ δὲ τῶν ἃ ψυχὴ σώματι - ξυμβάλλεται vel ἂν - ξυμβάλληται Winckelmannus.

τἀναντία ξυμβάλλεται, λύπην τε ἅμα πρὸς ἡδονὴν καὶ ἡδονὴν πρὸς λύπην, ὥστ' εἰς μίαν ἀμφότερα κρᾶσιν ἰέναι, ταῦτα ἔμπροσθε μὲν διήλθομεν, ὡς ὁπόταν αὖ κενῶται πληρώσεως ἐπιθυμεῖ, καὶ ἐλπίζων μὲν χαίρει, κενούμενος δὲ ἀλγεῖ, ταῦτα δὲ τότε μὲν οὐκ ἐμαρτυράμεθα, νῦν δὲ
D λέγομεν, ὡς ψυχῆς πρὸς σῶμα διαφερομένης ἐν πᾶσι τούτοις πλήθει ἀμηχάνοις οὖσι μίξις μία λύπης τε καὶ ἡδονῆς ξυμπίπτει γενομένη.

ΠΡΩ. Κινδυνεύεις ὀρθότατα λέγειν.

211 ΣΩ. Ἔτι τοίνυν ἡμῖν τῶν μίξεων λύπης τε καὶ ἡδονῆς λοιπὴ μία.

ΠΡΩ. Ποία, φῄς;

ΣΩ. Ἣν αὐτὴν τὴν ψυχὴν αὑτῇ πολλάκις λαμβάνειν σύγκρασιν ἔφαμεν.

ΠΡΩ. Πῶς οὖν δὴ τοῦτ' αὐτὸ λέγομεν;

E ΣΩ. Ὀργὴν καὶ φόβον καὶ πόθον καὶ θρῆνον καὶ ἔρωτα καὶ ζῆλον καὶ φθόνον καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἆρ' οὐκ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τίθεσαι ταύτας λύπας τινάς;

ΠΡΩ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὐτὰς ἡδονῶν μεστὰς εὑρήσομεν ἀμηχάνων; ἢ δεόμεθα ὑπομιμνήσκεσθαι τὸ ὅς τ' ἐφέηκε [τοῖς θυμοῖς καὶ ταῖς ὀργαῖς τὸ]

πολύφρονά περ χαλεπῆναι,
ὅς τε πολὺ γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο,

48 καὶ τὰς ἐν τοῖς θρήνοις καὶ πόθοις ἡδονὰς ἐν λύπαις οὔσας ἀναμεμιγμένας;

ΠΡΩ. Οὔκ, ἀλλ' οὕτω ταῦτά γε καὶ οὐκ ἄλλως ἂν ξυμβαίνοι γιγνόμενα.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ τάς γε τραγικὰς θεωρήσεις, ὅταν ἅμα χαίροντες κλάωσι, μέμνησαι;

ΠΡΩ. Τί δ' οὔ;

ΣΩ. Τὴν δ' ἐν ταῖς κωμῳδίαις διάθεσιν ἡμῶν τῆς
212 ψυχῆς, ἆρ' οἶσθ' ὡς ἔστι κἀν τούτοις μίξις λύπης τε καὶ ἡδονῆς;

ΠΡΩ. Οὐ πάνυ κατανοῶ.

B ΣΩ. Παντάπασι γὰρ οὐ ῥᾴδιον, ὦ Πρώταρχε, ἐν τούτῳ ξυννοεῖν τὸ τοιοῦτον ἑκάστοτε πάθος.

ΠΡΩ. Οὔκουν ὥς γ' ἔοικεν ἐμοί.

ΣΩ. Λάβωμέν γε μὴν αὐτὸ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ σκοτεινότερόν ἐστιν, ἵνα καὶ ἐν ἄλλοις ῥᾷον καταμαθεῖν τις οἷός τ' ᾖ μίξιν λύπης τε καὶ ἡδονῆς.

ΠΡΩ. Λέγοις ἄν.

ΣΩ. Τό τοι νῦν δὴ ῥηθὲν ὄνομα φθόνου πότερα λύπην τινὰ ψυχῆς θήσεις, ἢ πῶς;

ΠΡΩ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὅ φθονῶν γε ἐπὶ κακοῖς τοῖς τῶν πέλας ἡδόμενος ἀναφανήσεται.

ΠΡΩ. Σφόδρα γε. C

ΣΩ. Κακὸν μὴν ἄγνοια καὶ ἣν δὴ λέγομεν ἀβελτέραν ἕξιν.

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Ἐκ δὴ τούτων ἰδὲ τὸ γελοῖον ἥντινα φύσιν ἔχει.

ΠΡΩ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Ἔστι δὴ πονηρία μέν τις τὸ κεφάλαιον, ἕξεώς τινος ἐπίκλην λεγομένη· τῆς δ' αὖ πάσης πονηρίας ἐστὶ
τοὐναντίον πάθος ἔχον ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐν Δελ- 213
φοῖς γραμμάτων.

ΠΡΩ. Τὸ γνῶθι σαυτὸν λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἔγωγε. τοὐναντίον μὴν ἐκείνῳ δῆλον ὅτι τὸ D
μηδαμῇ γιγνώσκειν αὑτὸν [λεγόμενον ὑπὸ τοῦ γράμματος] ἂν εἴη.

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Ὦ Πρώταρχε, πειρῶ δὴ αὐτὸ τοῦτο τριχῇ τέμνειν.

ΠΡΩ. Πῇ φῄς; οὐ γὰρ μὴ δυνατὸς ὦ.

ΣΩ. Λέγεις δὴ δεῖν ἐμὲ τοῦτο διελέσθαι τὰ νῦν;

ΠΡΩ. Λέγω, καὶ δέομαί γε πρὸς τῷ λέγειν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τῶν ἀγνοούντων αὑτοὺς κατὰ τρία ἀνάγκη τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν ἕκαστον;

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν κατὰ χρήματα, δοξάζειν εἶναι πλουσιώτερον ἢ κατὰ τὴν αὑτῶν οὐσίαν. E

ΠΡΩ. Πολλοὶ γοῦν εἰσὶ τὸ τοιοῦτον πάθος ἔχοντες.

ΣΩ. Πλείους δέ γε, οἳ μείζους καὶ καλλίους αὑτοὺς δοξάζουσι, καὶ πάντα ὅσα κατὰ τὸ σῶμα εἶναι διαφερόντως τῆς οὔσης αὐτοῖς ἀληθείας.

ΠΡΩ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Πολὺ δὲ πλεῖστοί γε, οἶμαι, περὶ τὸ τρίτον εἶδος 214
τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς διημαρτήκασιν, ἀρετὴν δοξάζοντες βελτίους ἑαυτούς, οὐκ ὄντες.

ΠΡΩ. Σφόδρα μὲν οὖν.

ΣΩ. Τῶν ἀρετῶν δ' ἆρ' οὐ σοφίας πέρι τὸ πλῆθος 49
πάντως ἀντεχόμενον μεστὸν ἐρίδων καὶ δοξοσοφίας ἐστὶ ψευδοῦς;

ΠΡΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Κακὸν μὲν δὴ πᾶν ἄν τις τὸ τοιοῦτον εἰπὼν ὀρθῶς ἂν εἴποι πάθος.

ΠΡΩ. Σφόδρα γε.

---

3. ἔμπροσθεν a c. — 5. δὴ τότε ΧΔΠ, probante Winckelmanno. — 8. γιγνομένη Stallbaumius. Sed vid. Graser l. d. p. 73 sq. — 14. σύγκρισιν a. — 15. δὴ om. a. — 21. ὥστ' vel ὥστε libri (praeter H) omnes. — τοῖς θυμοῖς καὶ ταῖς ὀργαῖς τὸ ante nos seclusit Stallbaumius. — 23. Hom. Iliad. σ, 108 sq. — 24. ὥστε libri (praeter corr. F) omnes. — 25. πόθοις cum Stephano (et mg. F) b c: libri πόνοις. — 40. ῥάδιον a. — 43. τοίνυν a.

6. ἄγνοια cum Ficino a b c: libri ἄνοια, probante Winckelmanno. — 8. ἴδε a. — 16. λεγόμενον ὑπὸ τοῦ γράμματος auctore Beckio ante nos seclusit c. — 19. δὴ] δὲ ΧΔΠ, probante Winckelmanno ad Euthyd. p. 87 sq. — 23. Λέγω om. a. — 28. αὑτῶν Baiterus: αὐτῶν a b c. — 32. αὐτοῖς] αὐτῆς a. — 35. ἐν ταῖς ψυχαῖς τούτων a, ἑαυτῶν ταῖς ψυχαῖς Winckelmannus coll. Polit. I. 334 D. — διημαρτήκασιν ἀρετῆς, δοξάζοντες a, διημαρτήκασιν, δοξάζοντες ΣBCHw (Florr. a b c i) et pr. Ξ, διημαρτήκασιν, [ἀρετὴν] δοξάζοντες c. — 39. ἐστὶ καὶ ψεύδους a.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν ἔτι διαιρετέον, ὦ Πρώταρχε, δίχα, εἰ μέλλομεν τὸν παιδικὸν ἰδόντες φθόνον ἄτοπον ἡδονῆς καὶ λύπης ὄψεσθαι μῖξιν.

ΠΡΩ. Πῶς οὖν τέμνωμεν δίχα, λέγεις;

B ΣΩ. Πάντες ὁπόσοι ταύτην τὴν ψευδῆ δόξαν περὶ ἑαυτῶν ἀνοήτως δοξάζουσι, καθάπερ ἁπάντων ἀνθρώ- 88 πων, καὶ τούτων ἀναγκαιότατον ἕπεσθαι τοῖς μὲν ῥώμην αὐτῶν καὶ δύναμιν, τοῖς δέ, οἶμαι, τοὐναντίον.

ΠΡΩ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ταύτῃ τοίνυν δίελε, καὶ ὅσοι μὲν αὐτῶν εἰσὶ μετ' ἀσθενείας τοιοῦτοι καὶ ἀδύνατοι καταγελώμενοι τιμωρεῖσθαι, γελοίους τούτους φάσκων εἶναι τἀληθῆ φθέγξει· 215 τοὺς δὲ δυνατοὺς τιμωρεῖσθαι φοβεροὺς καὶ ἰσχυροὺς καὶ C ἐχθροὺς προσαγορεύων ὀρθότατον τούτων σαυτῷ λόγον ἀποδώσεις. ἄγνοια γὰρ ἡ μὲν τῶν ἰσχυρῶν ἐχθρά τε καὶ αἰσχρά· βλαβερὰ γὰρ καὶ τοῖς πέλας αὐτή τε καὶ ὅσαι εἰκόνες αὐτῆς εἰσίν· ἡ δ' ἀσθενὴς ἡμῖν τὴν τῶν γελοίων εἴληχε τάξιν τε καὶ φύσιν.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα λέγεις. ἀλλὰ γὰρ ἡ τῶν ἡδονῶν καὶ λυπῶν μῖξις ἐν τούτοις οὔπω μοι καταφανής.

ΣΩ. Τὴν τοίνυν τοῦ φθόνου λαβὲ δύναμιν πρῶτον.

ΠΡΩ. Λέγε μόνον.

D ΣΩ. Λύπη τις ἄδικός ἐστί που καὶ ἡδονή;

ΠΡΩ. Τοῦτο μὲν ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τοῖς τῶν ἐχθρῶν κακοῖς οὔτ' ἄδικον οὔτε φθονερόν ἐστι τὸ χαίρειν;

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Τὰ δέ γε τῶν φίλων ὁρῶντας ἔστιν ὅτε κακὰ μὴ λυπεῖσθαι, χαίρειν δὲ ἆρ' οὐκ ἄδικόν ἐστιν;

ΠΡΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν ἄγνοιαν εἴπομεν ὅτι κακὸν πᾶσιν;

ΠΡΩ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. Τὴν οὖν τῶν φίλων δοξοσοφίαν καὶ δοξοκαλίαν E καὶ ὅσα νῦν δὴ διήλθομεν, ἐν τρισὶ λέγοντες εἴδεσι γίγνεσθαι, γελοῖα μὲν ὁπόσ' ἀσθενῆ, μισητὰ δ' ὁπόσα ἐρρω- 216 μένα; ἢ μὴ φῶμεν ὅπερ εἶπον ἄρτι, τὴν τῶν φίλων ἕξιν ταύτην ὅταν ἔχῃ τις τὴν ἀβλαβῆ τοῖς ἄλλοις, γελοίαν εἶναι;

ΠΡΩ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Κακὸν δ' οὐχ ὁμολογοῦμεν αὐτήν, ἄγνοιαν οὖσαν, εἶναι;

ΠΡΩ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Χαίρομεν δὲ ἢ λυπούμεθα, ὅταν ἐπ' αὐτῇ γελῶμεν;

ΠΡΩ. Δῆλον ὅτι χαίρομεν. 50

ΣΩ. Ἡδονὴν δὲ ἐπὶ τοῖς τῶν φίλων κακοῖς, οὐ φθόνον ἔφαμεν εἶναι τὸν τοῦτο ἀπεργαζόμενον;

ΠΡΩ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Γελῶντας ἄρα ἡμᾶς ἐπὶ τοῖς τῶν φίλων γελοίοις φησὶν ὁ λόγος, κεραννύντας ἡδονὴν φθόνῳ, λύπῃ τὴν ἡδονὴν ξυγκεραννύναι· τὸν γὰρ φθόνον ὡμολογῆσθαι λύπην τῆς ψυχῆς ἡμῖν πάλαι, τὸ δὲ γελᾶν ἡδονήν, ἅμα γίγνεσθαι δὲ τοῦτο ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις.

ΠΡΩ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Μηνύει δὴ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐν θρήνοις τε καὶ B ἐν τραγῳδίαις, μὴ τοῖς δράμασι μόνον ἀλλὰ τῇ τοῦ βίου ξυμπάσῃ τραγῳδίᾳ καὶ κωμῳδίᾳ, λύπας ἡδοναῖς ἅμα κεράννυσθαι, καὶ ἐν ἄλλοις δὴ μυρίοις.

ΠΡΩ. Ἀδύνατον μὴ ὁμολογεῖν ταῦτα, ὦ Σώκρατες, εἰ καί τις φιλονεικοῖ πάνυ πρὸς τἀναντία.

ΣΩ. Ὀργὴν μὴν καὶ πόθον καὶ θρῆνον καὶ φόβον 217 καὶ ἔρωτα καὶ ζῆλον καὶ φθόνον προὐθέμεθα καὶ ὁπόσα C τοιαῦτα, ἐν οἷς φαμὲν εὑρήσειν μιγνύμενα τὰ νῦν πολλάκις λεγόμενα. ἢ γάρ;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Μανθάνομεν οὖν ὅτι θρήνου πέρι καὶ φθόνου καὶ ὀργῆς πάντα ἐστὶ τὰ νῦν δὴ διαπερανθέντα;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὐ μανθάνομεν;

ΣΩ. Οὐκοῦν πολλὰ ἔτι τὰ λοιπά;

ΠΡΩ. Καὶ πάνυ γε.

ΣΩ. Διὰ δὴ τί μάλισθ' ὑπολαμβάνεις με δεῖξαί σοι τὴν ἐν τῇ κωμῳδίᾳ μῖξιν; ἆρ' οὐ πίστεως χάριν ὅτι τήν γε ἐν τοῖς φόβοις καὶ ἔρωσι καὶ τοῖς ἄλλοις ῥᾴδιον κρᾶσιν ἐπιδεῖξαι; D λαβόντα δὲ τοῦτο παρὰ σαυτῷ ἀφεῖναί με μηκέτι ἐπ' ἐκεῖνα ἰόντα δεῖν μηκύνειν τοὺς λόγους, ἀλλ' ἁπλῶς λαβεῖν τοῦτο, ὅτι καὶ σῶμα ἄνευ ψυχῆς καὶ ψυχὴ ἄνευ σώματος καὶ κοινῇ μετ' ἀλλήλων ἐν τοῖς παθήμασι μεστά ἐστι συγκεκραμένης ἡδονῆς λύπαις; νῦν οὖν λέγε, πότερα ἀφίῃς με ἢ μέσας ποιήσεις νύκτας; εἰπὼν δὲ σμικρὰ οἶμαί σου τεύξεσθαι μεθεῖναί με· τούτων γὰρ ἁπάντων αὔριον ἐθελήσω σοι λόγον δοῦναι, τὰ νῦν δὲ E ἐπὶ τὰ λοιπὰ βούλομαι στέλλεσθαι πρὸς τὴν κρίσιν ἣν 218 Φίληβος ἐπιτάττει.

ΠΡΩ. Καλῶς εἶπες, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅσα λοιπὰ ἡμῖν διέξελθε ὅπῃ σοι φίλον.

ΣΩ. Κατὰ φύσιν τοίνυν μετὰ τὰς μιχθείσας ἡδονὰς

---

4. τέμνομεν libri (praeter pr. Σ) omnes. — 5. Ναί. πάντες a. — 13. ἰσχυροὺς] αἰσχροὺς Schützius. — 14. τούτων] τοῦτο a. — 15. ἄνοι Π, ἄνοια ceteri probante Winckelmanno. — 16. αὐτή auctore Heusdio b c: αὕτη a. — 17. αὐτῆς] ταύτης a. — 18. εἴληχε τάξιν τε καὶ φύσιν cum Bekkero c: εἴληχε τάξιν γε καὶ φύσιν ℵ Δ Π, εἴληχε φύσιν cum ceteris libris a. — 21. δύναμιν λάβε a. — 23. που om. a. — 28. δέ om. a. — 31. ἄνοιαν mei omnes. Bekk. — 33. Τὴν οὖν τῶν] Τί οὖν; τῶν a. — 34. δὴ om. a. — 35. ὁπόσα μὴ ἐρρωμένα a. — 39. ἄνοιαν mei omnes. Bekk. — οὖσαν ℵ Π et pr. Δ: γε οὖσαν a b c. — 40. εἶναι om. a c.

3. φαμὲν Stallbaumius. — 6. ἡδονὴν αὖ φθόνῳ ℵ Π. — 8. τῆς om. a c. — 9. γίγνεσθαι δὲ ℵ Δ Π: δὲ γίγνεσθαι a b c. — τοῦτο] Fort. τούτω. Bait. — 11. δὴ] δὲ a. — 12. τραγῳδίαις] κωμῳδίαις Stallbaumius, τρυγῳδίαις Orellius. — ἀλλὰ ℵ Δ Π: ἀλλὰ καὶ a b c. — 16. πάνυ] πάντη a. — 19. φαμὲν ℵ Π et pr. Δ: ἔφαμεν a b c. — 30. σαυτῷ] ταυτῷ ℵ Δ, ταυτὸ Π. — 35. ἀφιείης ℵ Π. — 38. βουλεύομαι a.

ὑπὸ δή τινος ἀνάγκης ἐπὶ τὰς ἀμίκτους πορευοίμεθ' ἂν ἐν τῷ μέρει.

51 ΠΡΩ. Κάλλιστ' εἶπες.

ΣΩ. Ἐγὼ δὴ πειράσομαι μεταβαλὼν σημαίνειν ὑμῖν αὐτάς. τοῖς γὰρ φάσκουσι λυπῶν εἶναι παῦλαν πάσας τὰς ἡδονὰς οὐ πάνυ πως πείθομαι, ἀλλ' ὅπερ εἶπον, μάρτυσι καταχρῶμαι πρὸς τὸ τινὰς ἡδονὰς εἶναι δοκούσας, οὔσας δ' οὐδαμῶς, καὶ μεγάλας ἑτέρας τινὰς ἅμα καὶ πολλὰς φαντασθείσας, εἶναι δ' αὐτὰς συμπεφυρμένας ὁμοῦ λύπαις τε καὶ ἀναπαύσεσιν ὀδυνῶν τῶν μεγίστων περί τε σώματος καὶ ψυχῆς ἀπορίας.

B ΠΡΩ. Ἀληθεῖς δ' αὖ τίνας, ὦ Σώκρατες, ὑπολαμβάνων ὀρθῶς τις διανοοῖτ' ἄν;

ΣΩ. Τὰς περί τε τὰ καλὰ λεγόμενα χρώματα καὶ περὶ τὰ σχήματα, καὶ τῶν ὀσμῶν τὰς πλείστας, καὶ τὰς τῶν φθόγγων, καὶ ὅσα τὰς ἐνδείας ἀναισθήτους ἔχοντα καὶ ἀλύπους τὰς πληρώσεις αἰσθητὰς καὶ ἡδείας καθαρὰς λυπῶν παραδίδωσιν.

219 ΠΡΩ. Πῶς δὴ ταῦτα, ὦ Σώκρατες, αὖ λέγομεν οὕτως;

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν οὐκ εὐθὺς δῆλά ἐστιν ἃ λέγω,
C πειρατέον μὴν δηλοῦν. σχημάτων τε γὰρ κάλλος οὐχ ὅπερ ἂν ὑπολάβοιεν οἱ πολλοὶ πειρῶμαι νῦν λέγειν, ἢ ζώων ἤ τινων ζωγραφημάτων, ἀλλ' εὐθύ τι λέγω, φησὶν ὁ λόγος, καὶ περιφερὲς καὶ ἀπὸ τούτων δὴ τά τε τοῖς τόρνοις γιγνόμενα ἐπίπεδά τε καὶ στερεὰ καὶ τὰ τοῖς κανόσι καὶ γωνίαις, εἴ μου μανθάνεις. ταῦτα γὰρ οὐκ εἶναι πρός τι καλὰ λέγω, καθάπερ ἄλλα, ἀλλ' ἀεὶ καλὰ καθ' αὑτὰ
D πεφυκέναι καί τινας ἡδονὰς οἰκείας ἔχειν, οὐδὲν ταῖς τῶν κνήσεων προσφερεῖς· καὶ χρώματα δὴ τοῦτον τὸν τύπον ἔχοντα καλὰ καὶ ἡδονάς. ἀλλ' ἆρα μανθάνομεν, ἢ πῶς;

ΠΡΩ. Πειρῶμαι μέν, ὦ Σώκρατες· πειράθητι δὲ καὶ σὺ σαφέστερον ἔτι λέγειν.

89 ΣΩ. Λέγω δὴ τὰς τῶν φθόγγων τὰς λείας καὶ λαμπράς, τὰς ἕν τι καθαρὸν ἱείσας μέλος, οὐ πρὸς ἕτερον καλὰς ἀλλ' αὐτὰς καθ' αὑτὰς εἶναι, καὶ τούτων ξυμφύτους ἡδονὰς ἑπομένας.

ΠΡΩ. Ἔστι γὰρ οὖν καὶ τοῦτο.

E ΣΩ. Τὸ δὲ περὶ τὰς ὀσμὰς ἧττον μὲν τούτων θεῖον γένος ἡδονῶν· τὸ δὲ μὴ συμμεμίχθαι ἐν αὐταῖς ἀναγκαίους λύπας, 220
καὶ ὅπῃ τοῦτο καὶ ἐν ὅτῳ τυγχάνει γεγονὸς ἡμῖν, τοῦτ' ἐκείνοις τίθημι ἀντίστροφον ἅπαν. ἀλλ', εἰ κατανοεῖς, ταῦτα εἴδη δύο λεγομένων ἡδονῶν.

ΠΡΩ. Κατανοῶ.

ΣΩ. Ἔτι δὴ τοίνυν τούτοις προσθῶμεν τὰς περὶ τὰ 52
μαθήματα ἡδονάς, εἰ ἄρα δοκοῦσιν ἡμῖν αὗται πείνας μὲν μὴ ἔχειν τοῦ μανθάνειν μηδὲ διὰ μαθημάτων πείνην ἀλγηδόνας ἐξ ἀρχῆς γενομένας.

ΠΡΩ. Ἀλλ' οὕτω ξυνδοκεῖ.

ΣΩ. Τί δέ; μαθημάτων πληρωθεῖσιν ἐὰν ὕστερον ἀποβολαὶ διὰ τῆς λήθης γίγνωνται, καθορᾷς τινὰς ἐν αὐταῖς ἀλγηδόνας;

ΠΡΩ. Οὔ τι φύσει γε, ἀλλ' ἔν τισι λογισμοῖς τοῦ παθήματος, ὅταν τις στερηθεὶς λυπηθῇ διὰ τὴν χρείαν.

ΣΩ. Καὶ μήν, ὦ μακάριε, νῦν γε ἡμεῖς αὐτὰ τὰ B
τῆς φύσεως μόνον παθήματα χωρὶς τοῦ λογισμοῦ διαπεραίνομεν.

ΠΡΩ. Ἀληθῆ τοίνυν λέγεις, ὅτι χωρὶς λύπης ἡμῖν λήθη γίγνεται ἑκάστοτε ἐν τοῖς μαθήμασιν.

ΣΩ. Ταύτας τοίνυν τὰς τῶν μαθημάτων ἡδονὰς ἀμίκτους τε εἶναι λύπαις ῥητέον καὶ οὐδαμῶς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ τῶν σφόδρα ὀλίγων.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὐ ῥητέον;

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅτε μετρίως ἤδη διακεκρίμεθα χωρὶς C 221
τάς τε καθαρὰς ἡδονὰς καὶ τὰς σχεδὸν ἀκαθάρτους ὀρθῶς ἂν λεχθείσας, προσθῶμεν τῷ λόγῳ ταῖς μὲν σφοδραῖς ἡδοναῖς ἀμετρίαν, ταῖς δὲ μὴ τοὐναντίον ἐμμετρίαν· καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ σφοδρὸν αὖ, καὶ πολλάκις καὶ ὀλιγάκις γιγνομένας τοιαύτας, [τῆς] τοῦ ἀπείρου γ' ἐκείνου καὶ ἧττον καὶ μᾶλλον διά τε σώματος καὶ ψυχῆς φερομένου προσθῶμεν αὐταῖς εἶναι γένους, τὰς δὲ μὴ τῶν ἐμμέτρων. D

ΠΡΩ. Ὀρθότατα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν πρὸς τούτοις μετὰ ταῦτα τόδε αὐτῶν διαθετέον.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Τί ποτε χρὴ φάναι πρὸς ἀλήθειαν εἶναι τὸ καθαρόν τε καὶ εἰλικρινὲς ἢ τὸ σφόδρα τε καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ ἱκανόν;

ΠΡΩ. Τί ποτ' ἄρα, ὦ Σώκρατες, ἐρωτᾷς βουλόμενος;

---

4. ἡμῖν bc. — 6. μάντεσι Schützius coll. 44 C. — 7. τὸ] τε 𝔛ΔΠ. — 13. τις om. 𝔛ΠF et pr. Δ, probante Winckelmanno. — 20. οὕτω ac. — 22. κάλλους a. — 23. ἢ ζώων 𝔛ΔΠ: οἷον ζώων abc. — 28. αἰεὶ a. — 30. κνήσεων auctore Heusdio bc. Vid. ad 46 D. — δὴ] δήπου a. — 36. ἰούσας 𝔛, ἰούσας Π, ἱείσας corr. Δ. — 37. καλὰς om. 𝔛Π et pr. Δ. — 40. τούτων om. a.

1. ἀναγκαίας a. — 3. ἐκείνης a. — 4. λεγομένων] λέγομεν τῶν Heindorfius, ἐλέγομεν τῶν Schützius. (ἀλλ' εἰ κατανοεῖς ταῦτα εἴδη δύο λεγομένων ἡδονῶν; Winckelmannus coll. Aesch. Suppl. 508. Plat. Polit. IV. 440 E.) — 9. γιγνομένας ac. — 11. δέ] δαί Γ Δ b. — πληρωθεῖσιν auctore Schützio bc: πληρωθεισῶν cum libris a. — 15. μαθήματος a. — 16. αὐτὰ καὶ τὰ a. — 22. λύπης (Florr. bi) c. Sed vid. Graser l. d. p. 88. — 27. ἂν om. 𝔛Π et pr. Δ, probante Winckelmanno. — 29-32. Stallbaumius scribendum censet: καὶ τὰς τὸ μέγα καὶ τὸ σφοδρὸν αὖ καὶ πολλάκις καὶ ὀλιγάκις δεχομένας (quae - - suscipiunt Ficinus), ταύτας τοῦ ἀπείρου γ' ἐκείνου καὶ ἧττον καὶ μᾶλλον διά τε σώματος καὶ ψυχῆς φερομένου θῶμεν εἶναι κτλ.) — 30. τῆς auctore Stephano ante nos seclusit c. in Σ est τοῖς. — γ'] τέ γ' a. — 32. αὐτὰς corr. Σ. — μὴ om. 𝔛Π et pr. Δ. — 35. διαθετέον Heusdius et corr. Σ: διαθετέον abc. — 39. καὶ τὸ ἱκανόν] Cfr. Gorg. 485 E. Winck.

ΣΩ. Μηδέν, ὦ Πρώταρχε, ἐπιλείπειν ἐλέγχων ἡδο-
E νῆς τε καὶ ἐπιστήμης, εἰ τὸ μὲν ἄρ' αὐτῶν ἑκατέρου καθαρόν ἐστι, τὸ δ' οὐ καθαρόν, ἵνα καθαρὸν ἑκάτερον ἰὸν εἰς τὴν κρίσιν ἐμοὶ καὶ σοὶ καὶ ξυνάπασι τοῖσδε ῥᾴω παρέχῃ τὴν κρίσιν.

222 ΠΡΩ. Ὀρθότατα.

ΣΩ. Ἴθι δή, περὶ πάντων, ὅσα καθαρὰ γένη λέγομεν, οὑτωσὶ διανοηθῶμεν· προελόμενοι πρῶτον ἕν τι δια-
53 σκοπῶμεν.

ΠΡΩ. Τί οὖν προελώμεθα;

ΣΩ. Τὸ λευκὸν ἐν τοῖς πρῶτον, εἰ βούλει, θεασώμεθα γένος.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν

ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν λευκοῦ καὶ τίς καθαρότης ἡμῖν εἴη; πότερα τὸ μέγιστόν τε καὶ πλεῖστον ἢ τὸ ἀκρατέστατον, ἐν ᾧ χρώματος μηδεμία μοῖρα ἄλλη μηδενὸς ἐνείη;

ΠΡΩ. Δῆλον ὅτι τὸ μάλιστ' εἰλικρινὲς ὄν.

ΣΩ. Ὀρθῶς. ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο ἀληθέστατον, ὦ Πρώταρχε, καὶ ἅμα δὴ κάλλιστον τῶν λευκῶν πάντων
B θήσομεν, ἀλλ' οὐ τὸ πλεῖστον οὐδὲ τὸ μέγιστον;

ΠΡΩ. Ὀρθότατά γε.

ΣΩ. Σμικρὸν ἄρα καθαρὸν λευκὸν μεμιγμένου πολλοῦ λευκοῦ λευκότερον ἅμα καὶ κάλλιον καὶ ἀληθέστερον ἐὰν φῶμεν γίγνεσθαι, παντάπασιν ἐροῦμεν ὀρθῶς.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐ δή που πολλῶν δεησόμεθα παραδειγμάτων τοιούτων ἐπὶ τὸν τῆς ἡδονῆς πέρι λόγον, ἀλλ'
223 ἀρκεῖ νοεῖν ἡμῖν αὐτόθεν, ὡς ἄρα καὶ ξύμπασα ἡδονὴ
C σμικρὰ μεγάλης καὶ ὀλίγη πολλῆς καθαρὰ λύπης ἡδίων καὶ ἀληθεστέρα καὶ καλλίων γίγνοιτ' ἄν.

ΠΡΩ. Σφόδρα μὲν οὖν, καὶ τό γε παράδειγμα ἱκανόν.

ΣΩ. Τί δὲ τὸ τοιόνδε; ἆρα περὶ ἡδονῆς οὐκ ἀκηκόαμεν ὡς ἀεὶ γένεσίς ἐστιν, οὐσία δὲ οὐκ ἔστι τὸ παράπαν ἡδονῆς; κομψοὶ γὰρ δή τινες αὖ τοῦτον τὸν λόγον ἐπιχειροῦσι μηνύειν ἡμῖν, οἷς δεῖ χάριν ἔχειν.

ΠΡΩ. Τί δή;

ΣΩ. Διαπερανοῦμαί σοι τοῦτ' αὐτὸ ἐπανερωτῶν, ὦ
D Πρώταρχε φίλε.

ΠΡΩ. Λέγε καὶ ἐρώτα μόνον.

ΣΩ. Ἐστὸν δή τινε δύω, τὸ μὲν αὐτὸ καθ' αὑτό, τὸ δὲ ἀεὶ ἐφιέμενον ἄλλου.

ΠΡΩ. Πῶς τούτω καὶ τίνε λέγεις;

ΣΩ. Τὸ μὲν σεμνότατον ἀεὶ πεφυκός, τὸ δ' ἐλλιπὲς ἐκείνου.

ΠΡΩ. Λέγ' ἔτι σαφέστερον.

ΣΩ. Παιδικά που καλὰ καὶ ἀγαθὰ τεθεωρήκαμεν ἅμα καὶ ἐραστὰς ἀνδρείους αὐτῶν,

ΠΡΩ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Τούτοις τοίνυν ἐοικότα δυοῖν οὖσι δύ' ἄλλα
ζήτει κατὰ πάντα ὅσα λέγομεν εἶναι τὸ τρίτον ἑτέρῳ. E

ΠΡΩ. Λέγε σαφέστερον, ὦ Σώκρατες, ὅ τι λέγεις.

ΣΩ. Οὐδέν τι ποικίλον, ὦ Πρώταρχε· ἀλλ' ὁ λόγος 224
ἐρεσχηλεῖ νῷν, λέγει δ' ὅτι τὸ μὲν ἕνεκά του τῶν ὄντων ἔστ' ἀεί, τὸ δ' οὗ χάριν ἑκάστοτε τὸ τινὸς ἕνεκα γιγνόμενον ἀεὶ γίγνεται.

ΠΡΩ. Μόγις ἔμαθον διὰ τὸ πολλάκις λεχθῆναι.

ΣΩ. Τάχα δ' ἴσως, ὦ παῖ, μᾶλλον μαθησόμεθα
προελθόντος τοῦ λόγου. 54

ΠΡΩ. Τί γὰρ οὔ;

ΣΩ. Δύο δὴ τάδε ἕτερα λάβωμεν.

ΠΡΩ. Ποῖα;

ΣΩ. Ἓν μέν τι γένεσιν πάντων, τὴν δὲ οὐσίαν ἕτερον ἕν.

ΠΡΩ. Δύο ἀποδέχομαί σου ταῦτα, οὐσίαν καὶ γένεσιν.

ΣΩ. Ὀρθότατα. πότερον οὖν τούτων ἕνεκα ποτέρου, τὴν γένεσιν οὐσίας ἕνεκα φῶμεν ἢ τὴν οὐσίαν εἶναι γενέσεως ἕνεκα;

ΠΡΩ. Τοῦτο ὃ προσαγορεύεται οὐσία, εἰ γενέσεως ἕνεκα τοῦτ' ἔστιν ὅπερ ἐστί, νῦν πυνθάνει;

ΣΩ. Φαίνομαι.

ΠΡΩ. Πρὸς θεῶν ἆρ' ἂν ἐπανερωτᾷς με; B

ΣΩ. Τοιόνδε τι λέγω, ὦ Πρώταρχέ μοι, πότερα 225
πλοίων ναυπηγίαν ἕνεκα φῂς γίγνεσθαι μᾶλλον ἢ πλοῖα 90
ἕνεκα ναυπηγίας; καὶ πάνθ' ὁπόσα τοιαῦτ' ἐστί, λέγω τοῦτ' αὐτό, ὦ Πρώταρχε.

ΠΡΩ. Τί οὖν οὐκ αὐτὸς ἀπεκρίνω σαυτῷ, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδὲν ὅ τι οὔ· σὺ μέντοι τοῦ λόγου συμμέτεχε.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φημὶ δὴ γενέσεως μὲν ἕνεκα φάρμακά τε καὶ
πάντα ὄργανα καὶ πᾶσαν ὕλην παρατίθεσθαι πᾶσιν, ἑκά- C
στην δὲ γένεσιν ἄλλην ἄλλης οὐσίας τινὸς ἑκάστης ἕνεκα γίγνεσθαι, ξύμπασαν δὲ γένεσιν οὐσίας ἕνεκα γίγνεσθαι ξυμπάσης.

ΠΡΩ. Σαφέστατα μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡδονή γε, εἴπερ γένεσίς ἐστιν, ἕνεκά τινος οὐσίας ἐξ ἀνάγκης γίγνοιτ' ἄν.

ΠΡΩ. Τί μήν;

---

8. ἕν τι] ἔν τισι 𝔛 Π. — 11. πρώτοις a. — 14. ἂν] αὖ a. — 17. ἐνείη 𝔛 Δ Π: ἂν εἴη a b c. — 19. οὐ om. a. — 30. μεγάλης] μεγάλης μεμιγμένης Heindorfius. — 34. αἰεὶ a. — 38. τοῦτο ἐπανερωτῶν 𝔛 Δ Π, probante Winckelmanno. — 41. δύω 𝔛 Γ Δ Σ B C F H: δύο a b c. — 43. τοῦτο 𝔛 Π.

1. λέγε τί a. — 2. κἀγαθὰ Γ b. — 6. ζητεῖ a. — 9. ἐρεσχηλεῖ corr. 𝔛: ἐρεσχελεῖ a b c. — νῶϊν a. — 28. ἆρ' ἂν] ἆρ' οὖν Astius. Fort. ἄγαν - με. Bᴀɪᴛ. — ἐπερωτᾷς a. — 29. μοι] σοί a. — 31. ἕνεκα ante ναυπηγίας om. a c. — 35. Οὐδὲν ὅ τι οὔ] Cfr. Euthyd. 294 E. — μέτεχε a c. — 40. ξύμπασαν - - γίγνεσθαι om. 𝔛 Γ Δ et pr. Π, probante Winckelmanno.

ΣΩ. Τό γε μὴν οὗ ἕνεκα τὸ ἕνεκά του γιγνόμενον ἀεὶ γίγνοιτ' ἄν, ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ μοίρᾳ ἐκεῖνό ἐστι· τὸ δὲ τινὸς ἕνεκα γιγνόμενον εἰς ἄλλην, ὦ ἄριστε, μοῖραν θετέον.

D ΠΡΩ. Ἀναγκαιότατον.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡδονή γε εἴπερ γένεσίς ἐστιν, εἰς ἄλλην ἢ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ μοῖραν αὐτὴν τιθέντες ὀρθῶς θήσομεν;

226 ΠΡΩ. Ὀρθότατα μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὅπερ ἀρχόμενος εἶπον τούτου τοῦ λόγου, τῷ μηνύσαντι τῆς ἡδονῆς πέρι τὸ γένεσιν μέν, οὐσίαν δὲ μηδ' ἡντινοῦν αὐτῆς εἶναι, χάριν ἔχειν δεῖν. δῆλον γὰρ ὅτι οὗτος τῶν φασκόντων ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι καταγελᾷ.

ΠΡΩ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὁ αὐτὸς οὗτος ἑκάστοτε καὶ τῶν ἐν E ταῖς γενέσεσιν ἀποτελουμένων καταγελάσεται.

ΠΡΩ. Πῶς δὴ καὶ ποίων λέγεις;

ΣΩ. Τῶν ὅσοι ἐξιώμενοι ἢ πείνην ἢ δίψαν ἤ τι τῶν τοιούτων, ὅσα γένεσις ἐξιᾶται, χαίρουσι διὰ τὴν γένεσιν ἅτε ἡδονῆς οὔσης αὐτῆς, καί φασι ζῆν οὐκ ἂν δέξασθαι μὴ διψῶντές τε καὶ πεινῶντες καὶ τἆλλα, ἅ τις ἂν εἴποι, πάντα τὰ ἑπόμενα τοῖς τοιούτοις παθήμασι μὴ πάσχοντες.

55 ΠΡΩ. Ἐοίκασι γοῦν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τῷ γίγνεσθαί γε τοὐναντίον ἅπαντες τὸ φθείρεσθαι φαῖμεν ἄν.

ΠΡΩ. Ἀναγκαῖον.

ΣΩ. Τὴν δὴ φθορὰν καὶ γένεσιν αἱροῖτ' ἄν τις τοῦθ' αἱρούμενος, ἀλλ' οὐ τὸν τρίτον ἐκεῖνον βίον, τὸν ἐν ᾧ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι, φρονεῖν δ' ἦν δυνατὸν ὡς οἷόν τε καθαρώτατα.

227 ΠΡΩ. Πολλή τις, ὡς ἔοικεν, ὦ Σώκρατες, ἀλογία ξυμβαίνει γίγνεσθαι, ἐάν τις τὴν ἡδονὴν ὡς ἀγαθὸν ἡμῖν τιθῆται.

ΣΩ. Πολλή, ἐπεὶ καὶ τῇδε ἔτι λέγωμεν.

ΠΡΩ. Πῇ;

B ΣΩ. Πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι μηδὲν ἀγαθὸν εἶναι μηδὲ καλὸν μήτε ἐν σώμασι μήτ' ἐν πολλοῖς ἄλλοις πλὴν ἐν ψυχῇ, καὶ ἐνταῦθα ἡδονὴν μόνον, ἀνδρίαν δὲ ἢ σωφροσύνην ἢ νοῦν ἤ τι τῶν ἄλλων ὅσα ἀγαθὰ εἴληχε ψυχή, μηδὲν τοιοῦτον εἶναι; πρὸς τούτοις δὲ ἔτι τὸν μὴ χαίροντα, ἀλγοῦντα δὲ ἀναγκάζεσθαι φάναι κακὸν εἶναι τότε ὅταν ἀλγῇ, κἂν ᾖ ἄριστος πάντων, καὶ τὸν χαίροντα αὖ, ὅσῳ μᾶλλον χαίρει, τότε ὅταν χαίρῃ, τοσούτῳ διαφέρειν πρὸς ἀρετήν. C

ΠΡΩ. Πάντ' ἐστὶ ταῦτα, ὦ Σώκρατες, ὡς δυνατὸν ἀλογώτατα.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ἡδονῆς μὲν πάντως ἐξέτασιν πᾶσαν ἐπιχειρῶμεν ποιήσασθαι, νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης οἷον φειδόμενοι σφόδρα φανῶμεν· γενναίως δέ, εἴ πῄ τι σαθρὸν ἔχει, πᾶν περικρούωμεν, ἕως ὅ τι καθαρώτατόν ἐστ' αὐτῶν φύσει, τοῦτο κατιδόντες εἰς τὴν κρίσιν χρώμεθα τὴν κοινὴν τοῖς τε τούτων καὶ τοῖς τῆς ἡδονῆς μέρεσιν ἀληθεστάτοις.

ΠΡΩ. Ὀρθῶς. 228

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡμῖν τὸ μέν, οἶμαι, δημιουργικόν ἐστι τῆς περὶ τὰ μαθήματα ἐπιστήμης, τὸ δὲ περὶ παιδείαν καὶ τροφήν; ἢ πῶς; D

ΠΡΩ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἐν δὴ ταῖς χειροτεχνικαῖς διανοηθῶμεν πρῶτα εἰ τὸ μὲν ἐπιστήμης αὐτῶν μᾶλλον ἐχόμενον, τὸ δὲ ἧττον ἔνι, καὶ δεῖ τὰ μὲν ὡς καθαρώτατα νομίζειν, τὰ δ' ὡς ἀκαθαρτότερα.

ΠΡΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΣΩ. Τὰς τοίνυν ἡγεμονικὰς διαληπτέον ἑκάστων αὐτῶν χωρίς;

ΠΡΩ. Ποίας καὶ πῶς;

ΣΩ. Οἷον πασῶν που τεχνῶν ἄν τις ἀριθμητικὴν χωρίζῃ καὶ μετρητικὴν καὶ στατικήν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, φαῦλον τὸ καταλειπόμενον ἑκάστης ἂν γίγνοιτο. E

ΠΡΩ. Φαῦλον μὲν δή.

ΣΩ. Τὸ γοῦν μετὰ ταῦτ' εἰκάζειν λείποιτ' ἂν καὶ τὰς αἰσθήσεις καταμελετᾶν ἐμπειρίᾳ καί τινι τριβῇ, ταῖς τῆς στοχαστικῆς προσχρωμένους δυνάμεσιν, ἃς πολλοὶ τέχνας ἐπονομάζουσι, μελέτῃ καὶ πόνῳ τὴν ῥώμην ἀπειργασμένας. 56

ΠΡΩ. Ἀναγκαιότατα λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν μεστὴ μέν που μουσικὴ πρῶτον, τὸ ξύμφωνον ἁρμόττουσα οὐ μέτρῳ ἀλλὰ μελέτης στοχασμῷ· 229 καὶ ξύμπασα αὐτῆς αὐλητική, τὸ μέτρον ἑκάστης χορδῆς τῷ στοχάζεσθαι φερομένης θηρεύουσα, ὥστε πολὺ μεμιγμένον ἔχειν τὸ μὴ σαφές, σμικρὸν δὲ τὸ βέβαιον.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἰατρικήν τε καὶ γεωργίαν καὶ κυβερνητικὴν καὶ στρατηγικὴν ὡσαύτως εὑρήσομεν ἐχούσας. B

---

12. ἔχειν δεῖν ΧΔΠ: ἔχειν δεῖ b, δεῖ ἔχειν a c. Conf. Winckelmannus ad Euthyd. p. 38. — 16. ὁ αὐτὸς cum Bekkero c: αὐτὸς cum libris a. — 19. ἢ ante πείνην om. ΧΔΠ, probante Winckelmanno. — 26. τὸ γενέσθαι ΧΠ et pr. Δ. — 29. ἄν τις] ἂν ὁ a b. — 31. δυνατὸν cum Bekkero seclusit c.

2. τοσοῦτον a. — 6. μὲν πάντως] μέντοι a. — 9. ἔχει] ἠχεῖ Wyttenbachius. — 11. τοῖς τε] τῆς τε ΧΓΛΣBCEF. — 16. καὶ] ἢ a. — 17. Οὕτω a. — 19. τὸ δὲ ἧττόν ἐστι auctore Schleiermachero c. Fort. τοῦ δὲ ἧττον ἔνι. Ḃᴀɪᴛ. — 21. ἀκαθαρτότατα a. — 23. ἑκάστην auctore Stephano c. Sed vid. Lehrs in Jahrbb. f. Philol. u. Paedagog. 1827. p. 150. — 28. τὸ om. pr. ΔΠ. — 29. μὲν δή] μέντοι a c. — 33. ἀπειργασμένους a. — 38. αὐλητική] αὐλητικὴ καὶ κιθαριστικὴ rc. Σ, αὖ πληκτική cum Ficino Heusdius. Sed vid. Schneider ad Polit. T. I. p. 261. Lehrs l. d. p. 153 sq. — 43. στρατηγητικὴν a.

ΠΡΩ. Καὶ πάνυ γε.

ΣΩ. Τεκτονικὴν δέ γε, οἶμαι, πλείστοις μέτροις τε
καὶ ὀργάνοις χρωμένην, ἃ πολλὴν ἀκρίβειαν αὐτῇ πορί-
ζοντα τεχνικωτέραν τῶν πολλῶν ἐπιστημῶν παρέχεται.

ΠΡΩ. Πῇ;

ΣΩ. Κατά τε ναυπηγίαν καὶ κατ' οἰκοδομίαν καὶ
ἐν πολλοῖς ἄλλοις τῆς ξυλουργικῆς. κανόνι γάρ, οἶμαι,
καὶ τόρνῳ χρῆται καὶ διαβήτῃ καὶ στάθμῃ καί τινι προσ-
αγωγίῳ κεκομψευμένῳ.

C ΠΡΩ. Καὶ πάνυ γε, ὦ Σώκρατες, ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Θῶμεν τοίνυν διχῇ τὰς λεγομένας τέχνας, τὰς
μὲν μουσικῇ ξυνεπομένας ἐν τοῖς ἔργοις ἐλάττονος ἀκρι-
βείας μετισχούσας, τὰς δὲ τεκτονικῇ πλείονος.

ΠΡΩ. Κείσθω.

230 ΣΩ. Τούτων δὲ ταύτας ἀκριβεστάτας εἶναι τέχνας,
ἃς νῦν δὴ πρώτας εἴπομεν.

ΠΡΩ. Ἀριθμητικὴν φαίνει μοι λέγειν καὶ ὅσας μετὰ
ταύτης τέχνας ἐφθέγξω νῦν δή.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν. ἀλλ', ὦ Πρώταρχε, ἆρ' οὐ διτ-
D τὰς αὖ καὶ ταύτας λεκτέον; ἢ πῶς;

ΠΡΩ. Ποίας δὴ λέγεις;

ΣΩ. Ἀριθμητικὴν πρῶτον ἆρ' οὐκ ἄλλην μέν τινα
τὴν τῶν πολλῶν φατέον, ἄλλην δ' αὖ τὴν τῶν φιλοσο-
φούντων;

ΠΡΩ. Πῇ ποτε διορισάμενος οὖν ἄλλην, τὴν δὲ ἄλ-
91 λην θείη τις ἂν ἀριθμητικήν;

ΣΩ. Οὐ σμικρὸς ὅρος, ὦ Πρώταρχε. οἱ μὲν γάρ που
μονάδας ἀνίσους καταριθμοῦνται τῶν περὶ ἀριθμόν, οἷον
στρατόπεδα δύο καὶ βοῦς δύο καὶ δύο τὰ σμικρότατα ἢ
E καὶ τὰ πάντων μέγιστα· οἱ δ' οὐκ ἄν ποτε αὐτοῖς συν-
ακολουθήσειαν, εἰ μὴ μονάδα μονάδος ἑκάστης τῶν μυ-
ρίων μηδεμίαν ἄλλην ἄλλης διαφέρουσάν τις θήσει.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα γ' εὖ λέγεις οὐ σμικρὰν διαφορὰν
τῶν περὶ ἀριθμὸν τευταζόντων, ὥστε λόγον ἔχειν δύ'
αὐτὰς εἶναι.

ΣΩ. Τί δὲ λογιστικὴ καὶ μετρητικὴ ἡ κατὰ τεκτονι-
231 κὴν καὶ κατ' ἐμπορικὴν τῆς κατὰ φιλοσοφίαν γεωμετρίας
57 τε καὶ λογισμῶν καταμελετωμένων; πότερον ὡς μία ἑκα-
τέρα λεκτέον ἢ δύο τιθῶμεν;

ΠΡΩ. Τοῖς πρόσθεν ἑπόμενος ἔγωγ' ἂν δύο κατὰ
τὴν ἐμὴν ψῆφον τιθείην ἑκατέραν τούτων.

ΣΩ. Ὀρθῶς. οὗ δ' ἕνεκα ταῦτα προηνεγκάμεθα εἰς
τὸ μέσον, ἆρα ἐννοεῖς;

ΠΡΩ. Ἴσως, ἀλλὰ σὲ βουλοίμην ἂν ἀποφήνασθαι
τὸ νῦν ἐρωτώμενον.

ΣΩ. Δοκεῖ τοίνυν ἔμοιγε οὗτος ὁ λόγος οὐχ ἧττον
ἢ ὅτε λέγειν αὐτὸν ἠρχόμεθα, ταῖς ἡδοναῖς ζητῶν ἀντί-
στροφον ἐνταῦθα προβεβληκέναι σκοπῶν ἆρά ἐστί τις ἑτέ- B
ρας ἄλλη καθαρωτέρα ἐπιστήμης ἐπιστήμη, καθάπερ ἡδο-
νῆς ἡδονή.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα σαφὲς τοῦτό γε, ὅτι ταῦθ' ἕνεκα
τούτων ἐπικεχείρηκεν.

ΣΩ. Τί οὖν; ἆρ' οὐκ ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπ' ἄλ-
λοις ἄλλην τέχνην οὖσαν ἀνευρίσκειν σαφεστέραν καὶ ἀσα-
φεστέραν ἄλλην ἄλλης;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐν τούτοις δὲ ἆρ' οὔ τινα τέχνην ὡς ὁμώνυ-
μον φθεγξάμενος, εἰς δόξαν καταστήσας ὡς μιᾶς, πάλιν C
ὡς δυοῖν ἐπανερωτᾷ τούτοιν αὐτοῖν τὸ σαφὲς καὶ τὸ κα- 232
θαρὸν περὶ ταῦτα πότερον ἡ τῶν φιλοσοφούντων ἢ μὴ
φιλοσοφούντων ἀκριβέστερον ἔχει;

ΠΡΩ. Καὶ μάλα δοκεῖ μοι τοῦτο διερωτᾶν.

ΣΩ. Τίν' οὖν, ὦ Πρώταρχε, αὐτῷ διδῶμεν ἀπό-
κρισιν;

ΠΡΩ. Ὦ Σώκρατες, εἰς θαυμαστὸν διαφορᾶς μέγε-
θος εἰς σαφήνειαν προεληλύθαμεν ἐπιστημῶν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποκρινούμεθα ῥᾷον;

ΠΡΩ. Τί μήν; καὶ εἰρήσθω γε ὅτι πολὺ μὲν αὗται
τῶν ἄλλων τεχνῶν διαφέρουσι, τούτων δ' αὐτῶν αἱ περὶ D
τὴν τῶν ὄντως φιλοσοφούντων ὁρμὴν ἀμήχανον ἀκριβείᾳ
τε καὶ ἀληθείᾳ περὶ μέτρα τε καὶ ἀριθμοὺς διαφέρουσιν.

ΣΩ. Ἔστω ταῦτα κατὰ σέ, καὶ σοὶ δὴ πιστεύοντες
θαῤῥοῦντες ἀποκρινώμεθα τοῖς δεινοῖς περὶ λόγων ὁλκὴν —

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὡς εἰσὶ δύο ἀριθμητικαὶ καὶ δύο μετρητικαὶ
καὶ ταύταις ἄλλαι τοιαῦται ξυνεπόμεναι συχναί, τὴν διδυ-
μότητα ἔχουσαι ταύτην, ὀνόματος δὲ ἑνὸς κεκοινωμέναι.

ΠΡΩ. Διδῶμεν τύχῃ ἀγαθῇ τούτοις, οὓς φῂς δει- E
νοὺς εἶναι, ταύτην τὴν ἀπόκρισιν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ταύτας οὖν λέγομεν ἐπιστήμας ἀκριβεῖς μάλιστα 233
εἶναι;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

---

3. ἃ auctore Heindorfio c: τὰ cum libris a. — 8. προσαγωγίῳ a. — 16. ἃς om. ΧΠ et pr. Δ. — δὴ νῦν a. — εἴπωμεν pr. Δ, εἴποιμεν ΧΠ. — 31. μορίων a, quod servandum putat Winckelmannus coll. Polit. VII. 525 E. — 32. τι, Χ et pr. ΔΠ. — 33. γ' om. a. — 36. μετρικὴ a. — ἡ ante κατὰ om. a. — 40. Τοῖς cum Bekkero c: τῆς Γ, τῇ cum ceteris libris a. — πρόσθ' Γb.

1. προσηνεγκάμεθα ΧΔΠ, probante Winckelmanno. Sed conf. Legg. VII. 812 C. XI. 936 A. et vid. praef. ad Isocr. Paneg. p. XX. Bait. — 7. προβεβηκέναι auctore Schleiermachero bc. Sed vid. Graser l. d. p. 28 sq. — 12. ἄλλοις] ἄλλης a. — 13. ἀνευρίσκειν ΧΓΔΛΠBCEHw et corr. Ξ: ἀνευρίσκει ab, ἀνεύρισκε auctore Schützio c. — σαφεστέραν οὖσαν καὶ a. — 18. καθαρόν τε περὶ a. — 19. ἡ] ἢ ΧΔΠ. — 22. δίδομεν ΧΠ et pr. Δ, probante Winckelmanno. — 27. ΠΡΩ. Τί μήν; ΣΩ. Καὶ εἰρήσθω - - διαφέρουσιν. ΠΡΩ. Ἔστω - - ὁλκήν. ΠΡΩ. (sic) Τὸ ποῖον a. — 30. τε post ἀκριβείᾳ om. a. — περὶ τὰ μέτρα a. — 32. ἀποκρινόμεθα ΧΛΞΠΣBCEFHw et pr. Δ probante Winckelmanno, ἀποκρινούμεθα Γ. — 34. καὶ δύο μετρητικαὶ om. a. — 35. καὶ om. Χ et pr. ΔΠ. — ἄλλαι δύο τοιαῦται a. — 36. δὲ om. ac. — κεκοινωνημέναι a.

ΣΩ. Ἀλλ' ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, ἀναίνοιτ' ἂν ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις, εἴ τινα πρὸ αὐτῆς ἄλλην κρίναιμεν.

58 ΠΡΩ. Τίνα δὲ ταύτην αὖ δεῖ λέγειν;

ΣΩ. Δῆλον ὅτι ἡ πᾶσαν τήν γε νῦν λεγομένην γνοίη. τὴν γὰρ περὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ὄντως καὶ τὸ κατὰ ταὐτὸν ἀεὶ πεφυκὸς πάντως ἔγωγε οἶμαι ἡγεῖσθαι ξύμπαντας, ὅσοις νοῦ καὶ σμικρὸν προσήρτηται, μακρῷ ἀληθεστάτην εἶναι γνῶσιν. σὺ δὲ τί πῶς τοῦτο, ὦ Πρώταρχε, διακρίνοις ἄν;

ΠΡΩ. Ἤκουον μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἑκάστοτε Γοργίου πολλάκις, ὡς ἡ τοῦ πείθειν πολὺ διαφέροι πασῶν τεχνῶν. πάντα γὰρ ὑφ' αὑτῇ δοῦλα δι' ἑκόντων ἀλλ' B οὐ διὰ βίας ποιοῖτο, καὶ μακρῷ ἀρίστη πασῶν εἴη τῶν τεχνῶν. νῦν δ' οὔτε σοὶ οὔτε δὴ ἐκείνῳ βουλοίμην ἂν ἐναντία τίθεσθαι.

ΣΩ. Τὰ ὅπλα μοι δοκεῖς βουληθεὶς εἰπεῖν αἰσχυνθεὶς ἀπολιπεῖν.

ΠΡΩ. Ἔστω νῦν ταῦτα ταύτῃ, ὅπῃ σοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν αἴτιος ἐγὼ τοῦ μὴ καλῶς ὑπολαβεῖν σε;

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

234 ΣΩ. Οὐκ, ὦ φίλε Πρώταρχε, τοῦτο ἔγωγε ἐζήτουν C πω, τίς τέχνη ἢ τίς ἐπιστήμη πασῶν διαφέρει τῷ μεγίστη καὶ ἀρίστη καὶ πλεῖστα ὠφελοῦσα ἡμᾶς, ἀλλὰ τίς ποτε τὸ σαφὲς καὶ τἀκριβὲς καὶ τὸ ἀληθέστατον ἐπισκοπεῖ, κἂν εἰ σμικρὰ καὶ σμικρὰ ὀνινᾶσα. τοῦτ' ἔστιν ὃ νῦν δὴ ζητοῦμεν. ἀλλ' ὅρα· οὐδὲ γὰρ ἀπεχθήσει Γοργίᾳ, τῇ μὲν ἐκείνου ὑπάρχειν τέχνῃ διδοὺς πρὸς χρείαν τοῖς ἀνθρώποις κρατεῖν, ᾗ δ' εἶπον ἐγὼ νῦν πραγματείᾳ, καθάπερ τοῦ λευκοῦ πέρι τότε ἔλεγον, κἂν εἰ σμικρόν, καθαρὸν δὲ εἴη, τοῦ πολλοῦ καὶ μὴ τοιούτου διαφέρειν D τούτῳ γ' αὐτῷ τῷ ἀληθεστάτῳ, καὶ νῦν δὴ σφόδρα διανοηθέντες καὶ ἱκανῶς διαλογισάμενοι, μήτ' εἴς τινας ὠφελείας ἐπιστημῶν βλέψαντες μήτε τινὰς εὐδοκιμίας, ἀλλ' εἴ τις πέφυκε τῆς ψυχῆς ἡμῶν δύναμις ἐρᾶν τε τοῦ ἀληθοῦς καὶ πάντα ἕνεκα τούτου πράττειν, ταύτην εἴπωμεν, διερευνησάμενοι τὸ καθαρὸν νοῦ τε καὶ φρονήσεως, εἰ ταύτην μάλιστα ἐκ τῶν εἰκότων ἐκτῆσθαι φαῖμεν ἂν ἤ τινα ἑτέραν ταύτης κυριωτέραν ἡμῖν ζητητέον.

E ΠΡΩ. Ἀλλὰ σκοπῶ, καὶ χαλεπόν, οἶμαι, συγχωρῆσαί τινα ἄλλην ἐπιστήμην ἢ τέχνην τῆς ἀληθείας ἀντέχεσθαι μᾶλλον ἢ ταύτην.

235 ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἐννοήσας τὸ τοιόνδε εἴρηκας ὃ λέγεις νῦν, ὡς αἱ πολλαὶ τέχναι καὶ ὅσαι περὶ ταῦτα πεπόνηνται, πρῶτον μὲν δόξαις χρῶνται καὶ τὰ περὶ δόξαν ζητοῦσι ξυντεταγμένως; 59 εἴτε καὶ περὶ φύσεως ἡγεῖταί τις ζητεῖν, οἶσθ' ὅτι τὰ περὶ τὸν κόσμον τόνδε, ὅπῃ τε γέγονε καὶ ὅπῃ πάσχει τι καὶ ὅπῃ ποιεῖ, ταῦτα ζητεῖ διὰ βίου; φαῖμεν ἂν ταῦτα, ἢ πῶς;

ΠΡΩ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐ περὶ τὰ ὄντα ἀεί, περὶ δὲ τὰ γιγνόμενα καὶ γενησόμενα καὶ γεγονότα ἡμῶν ὁ τοιοῦτος ἀνῄρηται τὸν πόνον.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Τούτων οὖν τι σαφὲς ἂν φαῖμεν τῇ ἀκριβεστάτῃ 92 ἀληθείᾳ γίγνεσθαι, ὧν μήτε ἔσχε μηδὲν πώποτε κατὰ B ταὐτὰ μήθ' ἕξει μήτε εἰς τὸ νῦν παρὸν ἔχει;

ΠΡΩ. Καὶ πῶς;

ΣΩ. Περὶ οὖν τὰ μὴ κεκτημένα βεβαιότητα μηδ' ἡντινοῦν πῶς ἄν ποτε βέβαιον γίγνοιθ' ἡμῖν καὶ ὁτιοῦν;

ΠΡΩ. Οἶμαι μὲν οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα νοῦς οὐδέ τις ἐπιστήμη περὶ αὐτά ἐστι τὸ ἀληθέστατον ἔχουσα.

ΠΡΩ. Οὔκουν εἰκός γε.

ΣΩ. Τὸν μὲν δὴ σὲ καὶ ἐμὲ καὶ Γοργίαν καὶ Φίλη- 236 βον χρὴ συχνὰ χαίρειν ἐᾶν, τόδε δὲ διαμαρτύρασθαι τῷ λόγῳ. C

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὡς ἢ περὶ ἐκεῖνα ἔσθ' ἡμῖν τό τε βέβαιον καὶ τὸ καθαρὸν καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ ὃ δὴ λέγομεν εἰλικρινές, περὶ τὰ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἀμικτότατα ἔχοντα, ἢ δευτέρως ἐκείνων ὅ τι μάλιστά ἐστι ξυγγενές· τὰ δ' ἄλλα πάντα δεύτερά τε καὶ ὕστερα λεκτέον.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τὰ δὴ τῶν ὀνομάτων περὶ τὰ τοιαῦτα κάλλιστα ἆρ' οὐ τοῖς καλλίστοις δικαιότατον ἀπονέμειν;

ΠΡΩ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν νοῦς ἐστι καὶ φρόνησις ἅ γ' ἄν τις τι- D μήσειε μάλιστα ὀνόματα;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Ταῦτ' ἄρα ἐν ταῖς περὶ τὸ ὂν ὄντως ἐννοίαις ἐστὶν ἀπηκριβωμένα ὀρθῶς κείμενα καλεῖσθαι.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἅ γε εἰς τὴν κρίσιν ἐγὼ τότε παρεσχόμην, οὐκ ἄλλ' ἐστὶν ἢ ταῦτα τὰ ὀνόματα.

---

7. προσήρηται 𝔛 et pr. ΔΠ. — 8. τί] τί καὶ rc. Σ, δὴ Stallbaumius. — τοῦτο om. ab, invito Bekkero. — 10. ἔγωγε τοῦτ', ὦ Bekkeri operae. — 13. πασῶν ἀρίστη a. — 22. ἢ om. 𝔛 et pr. ΔΠ. — 23. ἀρίστη εἶναι καὶ rc. Σ. Sed vid. Lehrs l. d. p. 155. — 24. τὸ ἀκριβὲς ac. — 25. εἰ libri omnes: ἡ auctore Cornario abc. Sed vid. Winckelmannus praef. ad Euthyd. p. XIV. — καὶ μὴ σμικρὰ a. — ὀνινᾶσα Bekkerus: ὀνίνασα abc. — 28. νῦν ἐγὼ a. — 33. ἄλλη τις 𝔛Δ, αλλητις Π, ἀλλ' ἥτις Ξω, ἀλλ' ῆ εἴτις BCEF, ἀλλ' ἢ εἴ τις Winckelmannus. — 36. διεξερευνησάμενοι ab. — 37. κεκτῆσθαι ac.

2. δόξαν 𝔛ΔΠ: δόξας abc. — 3. ξυντεταμένως auctore Heusdio (et corr. Σ) b. — εἴτε) εἰ δὲ auctore Schleiermachero c. — 4. τε om. a. — 8. αἰεὶ a. — 12. τι] τί a. — 21. Οὐκοῦν a. — 27. τὸ ante ἀληθὲς om. a. — 28. περὶ τὸ ἀεὶ καὶ κατὰ a. — ἔχον a. — 29. δευτέρως corr. ΣΗ: δεύτερος abc. — τὰ δ' om. 𝔛ΔΠ, qui mox ἀλλὰ. — 32. δὴ] δὲ Stallbaumius.

ΠΡΩ. Τί μήν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Εἶεν· τὸ μὲν δὴ φρονήσεώς τε καὶ ἡδονῆς πέρι
E πρὸς τὴν ἀλλήλων μίξιν εἴ τις φαίη καθαπερεὶ δημιουρ-
237 γοῖς ἡμῖν, ἐξ ὧν ἢ ἐν οἷς δεῖ δημιουργεῖν τι, παρακεῖ-
σθαι, καλῶς ἂν τῷ λόγῳ ἀπεικάζοι.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἆρ' οὐ μιγνύναι ἐπιχει-
ρητέον;

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν τάδε προειποῦσι καὶ ἀναμνήσασιν ἡμᾶς
αὐτοὺς ὀρθότερον ἂν ἔχοι;

ΠΡΩ. Τὰ ποῖα;

ΣΩ. Ἃ καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν· εὖ δ' ἡ παροιμία
60 δοκεῖ ἔχειν, τὸ καὶ δὶς καὶ τρὶς τό γε καλῶς ἔχον ἐπανα-
πολεῖν τῷ λόγῳ δεῖν.

ΠΡΩ. Τί μήν;

ΣΩ. Φέρε δὴ πρὸς Διός· οἶμαι γὰρ οὕτω πως τὰ
τότε λεχθέντα ῥηθῆναι.

ΠΡΩ. Πῶς;

ΣΩ. Φίληβός φησι τὴν ἡδονὴν σκοπὸν ὀρθὸν πᾶσι
ζώοις γεγονέναι καὶ δεῖν πάντας τούτου στοχάζεσθαι,
καὶ δὴ καὶ τἀγαθὸν τοῦτ' αὐτὸ εἶναι ξύμπασι, καὶ δύο
ὀνόματα, ἀγαθὸν καὶ ἡδύ, ἑνί τινι καὶ φύσει μιᾷ τούτω
B ὀρθῶς τεθέντ' ἔχειν. Σωκράτης δὲ πρῶτον μὲν οὔ φησι
τοῦτ' εἶναι, δύο δὲ καθάπερ τὰ ὀνόματα, καὶ τό τε ἀγα-
θὸν καὶ τὸ ἡδὺ διάφορον ἀλλήλων φύσιν ἔχειν, μᾶλλον
238 δὲ μέτοχον εἶναι τῆς τοῦ ἀγαθοῦ μοίρας τὴν φρόνησιν ἢ
τὴν ἡδονήν. οὐ ταῦτ' ἔστι τε καὶ ἦν τὰ τότε λεγόμενα,
ὦ Πρώταρχε;

ΠΡΩ. Σφόδρα μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε καὶ τότε καὶ νῦν ἡμῖν ἂν ξυν-
ομολογοῖτο;

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Τὴν τἀγαθοῦ διαφέρειν φύσιν τῷδε τῶν ἄλλων.

C ΠΡΩ. Τίνι;

ΣΩ. Ὧι παρείη τοῦτ' ἀεὶ τῶν ζώων διὰ τέλους πάν-
τως καὶ πάντῃ, μηδενὸς ἑτέρου ποτὲ ἔτι προσδεῖσθαι,
τὸ δὲ ἱκανὸν τελεώτατον ἔχειν. οὐχ οὕτως;

ΠΡΩ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τῷ λόγῳ ἐπειράθημεν χωρὶς ἑκάτερον
ἑκατέρου θέντες εἰς τὸν βίον ἑκάστων, ἄμικτον μὲν ἡδο-
νὴν φρονήσει, φρόνησιν δὲ ὡσαύτως ἡδονῆς μηδὲ τὸ
σμικρότατον ἔχουσαν;

ΠΡΩ. Ἦν ταῦτα.

ΣΩ. Μῶν οὖν ἡμῖν αὐτῶν τότε πότερον ἱκανὸν ἔδο- D
ξεν εἶναί τῳ;

ΠΡΩ. Καὶ πῶς;

ΣΩ. Εἰ δέ γε παρηνέχθημέν τι τότε, νῦν ὁστισοῦν
ἐπαναλαβὼν ὀρθότερον εἰπάτω, μνήμην καὶ φρόνησιν
καὶ ἐπιστήμην καὶ ἀληθῆ δόξαν τῆς αὐτῆς ἰδέας τιθέμε-
νος, καὶ σκοπῶν εἴ τις ἄνευ τούτων δέξαιτ' ἄν οἱ καὶ 239
ὁτιοῦν εἶναι ἢ γίγνεσθαι, μὴ ὅτι δή γε ἡδονήν, εἴθ' ὡς
πλείστην εἴθ' ὡς σφοδροτάτην, εἰ μήτε ἀληθῶς δοξάζοι
χαίρειν, μήτε το παράπαν γιγνώσκοι τί ποτε πέπονθε πά-
θος, μήτ' αὖ μνήμην τοῦ πάθους μηδ' ὁντινοῦν χρόνον E
ἔχοι. ταὐτὰ δὲ λέγω καὶ περὶ φρονήσεως, εἴ τις ἄνευ πά-
σης ἡδονῆς καὶ τῆς βραχυτάτης δέξαιτ' ἂν φρόνησιν ἔχειν
μᾶλλον ἢ μετά τινων ἡδονῶν, ἢ πάσας ἡδονὰς χωρὶς
φρονήσεως μᾶλλον ἢ μετὰ φρονήσεως αὖ τινός.

ΠΡΩ. Οὐκ ἔστιν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' οὐδὲν δεῖ ταὐτά
γε πολλάκις ἐπερωτᾶν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τό γε τέλεον καὶ πᾶσιν αἱρετὸν καὶ τὸ 61
παντάπασιν ἀγαθὸν οὐδέτερον ἂν τούτων εἴη;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Τὸ τοίνυν ἀγαθὸν ἤτοι σαφῶς ἢ καί τινα τύ-
πον αὐτοῦ ληπτέον, ἵν' ὅπερ ἐλέγομεν δευτερεῖα ὅτῳ δώ-
σομεν ἔχωμεν.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁδὸν μέν τινα ἐπὶ τἀγαθὸν εἰλήφαμεν;

ΠΡΩ. Τίνα;

ΣΩ. Καθάπερ εἴ τίς τινα ἄνθρωπον ζητῶν τὴν οἴ-
κησιν πρῶτον ὀρθῶς, ἵν' οἰκεῖ, πύθοιτ' αὐτοῦ, μέγα τι 240
δή που πρὸς τὴν εὕρεσιν ἂν ἔχοι τοῦ ζητουμένου. B

ΠΡΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Καὶ νῦν δή τις λόγος ἐμήνυσεν ἡμῖν, ὥσπερ
καὶ κατ' ἀρχάς, μὴ ζητεῖν ἐν τῷ ἀμίκτῳ βίῳ τἀγαθὸν
ἀλλ' ἐν τῷ μικτῷ.

ΠΡΩ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐλπὶς μὴν πλείων ἐν τῷ μιχθέντι καλῶς τὸ
ζητούμενον ἔσεσθαι φανερώτερον ἢ ἐν τῷ μή;

ΠΡΩ. Πολύ γε.

ΣΩ. Τοῖς δὴ θεοῖς, ὦ Πρώταρχε, εὐχόμενοι κεραν-
νύωμεν, εἴτε Διόνυσος εἴτε Ἥφαιστος εἴθ' ὅστις θεῶν C
ταύτην τὴν τιμὴν εἴληχε τῆς συγκράσεως.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν καθάπερ ἡμῖν οἰνοχόοις τισὶ παρεστᾶσι
κρῆναι, μέλιτος μὲν ἂν ἀπεικάζοι τις τὴν τῆς ἡδονῆς,
τὴν δὲ τῆς φρονήσεως νηφαντικὴν καὶ ἄοινον αὐστηροῦ

---

3. δὴ] δὴ γὰρ Ꙗ Δ Π. — 4. δεῖ] δὴ a. — 14. καὶ ante δὶς om. a. — 17. οὕτω Ꙗ Δ Π: οὑτωσί a b c. — 23. τούτω ὀρθῶς τεθέντ' auctore Heindorfio b c: τοῦτο ὀρθῶς τεθὲν cum libris a. — 26. τότε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡδὺ a. — 27. μετέχον a. — 31. καὶ post τόδε om. Ꙗ Δ Π, probante Winckelmanno. — 34. τόδε Ꙗ Π et pr. Δ. — τῶν] μᾶλλον τῶν a. — 36. αἰεὶ a. — 42. ἡδονῆς ὡσαύτως a.

6. ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν a c. — 7. ἂν οἱ a. — 8. ἢ καὶ γίγνεσθαι a. — 9. εἰ cum Ficino b c: ἣν Ꙗ Γ Δ Λ Ξ Π Σ, ἢν B C ω, ἦν F H, ᾖ a. — δοξάζειν Ꙗ Π et pr. Δ. — 12. ταῦτα a, probante Winckelmanno. — λέγω Ꙗ Δ Π: λέγε a b c. — ἥτις Ꙗ Δ Π. — 17. γε] τι Ꙗ Δ Π, om. F. — 22. λέγομεν Ꙗ et pr. Δ Π, probante Winckelmanno. — 28. οἰκῇ πείθοιτο Ꙗ Δ Π. — 38. κεραννύομεν Ꙗ Δ Π. — 42. παρεστῶσι a.

καὶ ὑγιεινοῦ τινὸς ὕδατος· ἃς προθυμητέον ὡς κάλλιστα συμμιγνύναι.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

D ΣΩ. Φέρε δὴ πρότερον· ἆρα πᾶσαν ἡδονὴν πάσῃ φρονήσει μιγνύντες τοῦ καλῶς ἂν μάλιστα ἐπιτύχοιμεν;

ΠΡΩ. Ἴσως.

241 ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἀσφαλές. ᾗ δὲ ἀκινδυνότερον ἂν μι-
93 γνύοιμεν, δόξαν μοι δοκῶ τινὰ ἀποφήνασθαι ἄν.

ΠΡΩ. Λέγε τίνα.

ΣΩ. Ἦν ἡμῖν ἡδονή τε ἀληθῶς, ὡς οἰόμεθα, ἑτέρας ἄλλη καὶ δὴ καὶ τέχνη τέχνης ἀκριβεστέρα;

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Καὶ ἐπιστήμη δὴ ἐπιστήμης διάφορος, ἡ μὲν ἐπὶ τὰ γιγνόμενα καὶ ἀπολλύμενα ἀποβλέπουσα, ἡ δὲ ἐπὶ
E τὰ μήτε γιγνόμενα μήτε ἀπολλύμενα, κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ ὡσαύτως ὄντα ἀεί. ταύτην εἰς τὸ ἀληθὲς ἐπισκοπούμενοι ἡγησάμεθα ἐκείνης ἀληθεστέραν εἶναι.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ τἀληθέστατα τμήματα ἑκατέρας ἴδοιμεν πρῶτον ξυμμίξαντες, ἆρα ἱκανὰ ταῦτα ξυγκεκραμένα τὸν ἀγαπητότατον βίον ἀπεργασάμενα παρέχειν ἡμῖν, ἤ τινος ἔτι προσδεόμεθα καὶ τῶν μὴ τοιούτων;

62 ΠΡΩ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ δρᾶν οὕτως.

ΣΩ. Ἔστω δή τις ἡμῖν φρονῶν ἄνθρωπος αὐτῆς πέρι δικαιοσύνης, ὅ τι ἔστι, καὶ λόγον ἔχων ἑπόμενον τῷ νοεῖν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ὄντων ὡσαύτως διανοούμενος;

ΠΡΩ. Ἔστω γὰρ οὖν.

242 ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὗτος ἱκανῶς ἐπιστήμης ἕξει κύκλου μὲν καὶ σφαίρας αὐτῆς τῆς θείας τὸν λόγον ἔχων, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην ταύτην σφαῖραν καὶ τοὺς κύκλους τούτους
B ἀγνοῶν, καὶ χρώμενος ἐν οἰκοδομίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως κανόσι καὶ τοῖς κύκλοις;

ΠΡΩ. Γελοίαν διάθεσιν ἡμῶν, ὦ Σώκρατες, ἐν ταῖς θείαις οὖσαν μόνον ἐπιστήμαις λέγομεν.

ΣΩ. Πῶς φῄς; ἦ τοῦ ψευδοῦς κανόνος ἅμα καὶ τοῦ κύκλου τὴν οὐ βέβαιον οὐδὲ καθαρὰν τέχνην ἐμβλητέον κοινῇ καὶ συγκρατέον;

ΠΡΩ. Ἀναγκαῖον γάρ, εἰ μέλλει τις ἡμῶν καὶ τὴν ὁδὸν ἑκάστοτε ἐξευρήσειν οἴκαδε.

ΣΩ. Ἦ καὶ μουσικήν, ἣν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἔφαμεν στοχάσεώς τε καὶ μιμήσεως μεστὴν οὖσαν καθαρότητος
ἐνδεῖν; C

ΠΡΩ. Ἀναγκαῖον φαίνεται ἔμοιγε, εἴπερ γε ἡμῶν ὁ βίος ἔσται καὶ ὁπωσοῦν ποτὲ βίος.

ΣΩ. Βούλει δῆτα, ὥσπερ θυρωρὸς ὑπ' ὄχλου τις ὠθούμενος καὶ βιαζόμενος, ἡττηθεὶς ἀναπετάσας τὰς θύρας ἀφῶ πάσας τὰς ἐπιστήμας εἰσρεῖν καὶ μίγνυσθαι ὁμοῦ καθαρᾷ τὴν ἐνδεεστέραν;

ΠΡΩ. Οὔκουν ἔγωγε οἶδα, ὦ Σώκρατες, ὅ τι τις D
ἂν βλάπτοιτο πάσας λαβὼν τὰς ἄλλας ἐπιστήμας, ἔχων τὰς πρώτας.

ΣΩ. Μεθιῶ δὴ τὰς ξυμπάσας ῥεῖν εἰς τὴν τῆς Ὁμή- 243
ρου καὶ μάλα ποιητικῆς μισγαγκείας ὑποδοχήν;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Μεθεῖνται. καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν τῶν ἡδονῶν πηγὴν ἰτέον. ὡς γὰρ διενοήθημεν αὐτὰς μιγνύναι, τὰ τῶν ἀληθῶν μόρια πρῶτον οὐκ ἐξεγένεθ' ἡμῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ
πᾶσαν ἀγαπᾶν ἐπιστήμην εἰς ταὐτὸν μεθεῖμεν ἀθρόας E
καὶ πρόσθεν τῶν ἡδονῶν.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ὥρα δὴ βουλεύεσθαι νῷν καὶ περὶ τῶν ἡδονῶν, πότερα καὶ ταύτας πάσας ἀθρόας ἀφετέον ἢ καὶ τούτων πρώτας μεθετέον ἡμῖν ὅσαι ἀληθεῖς.

ΠΡΩ. Πολύ τι διαφέρει πρός γε ἀσφάλειαν πρώτας τὰς ἀληθεῖς ἀφεῖναι.

ΣΩ. Μεθείσθων δή. τί δὲ μετὰ ταῦτα; ἆρ' οὐκ εἰ μέν τινες ἀναγκαῖαι, καθάπερ ἐκεῖ, ξυμμικτέον καὶ ταύτας;

ΠΡΩ. Τί δ' οὔ; τάς γε ἀναγκαίας δήπουθεν.

ΣΩ. Εἰ δέ γε καὶ καθάπερ τὰς τέχνας πάσας ἀβλα- 63
βές τε καὶ ὠφέλιμον ἦν ἐπίστασθαι διὰ βίου, καὶ νῦν δὴ ταὐτὰ λέγομεν περὶ τῶν ἡδονῶν, εἴπερ πάσας ἡδονὰς ἥδεσθαι διὰ βίου συμφέρον τε ἡμῖν ἐστὶ καὶ ἀβλαβὲς ἅπασι, πάσας ξυγκρατέον.

ΠΡΩ. Πῶς οὖν δὴ περὶ αὐτῶν τούτων λέγωμεν; καὶ 244
πῶς ποιῶμεν;

ΣΩ. Οὐχ ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, διερωτᾶν χρή, τὰς ἡδονὰς δὲ αὐτὰς καὶ τὰς φρονήσεις, διαπυνθανομένους
τὸ τοιόνδε ἀλλήλων πέρι. B

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὦ φίλαι, εἴτε ἡδονὰς ὑμᾶς χρὴ προσαγορεύειν εἴτε ἄλλῳ ὁτῳοῦν ὀνόματι, μῶν οὐκ ἂν δέξαισθε οἰκεῖν

1. ἃς om. 𝔛 et pr. ΔΠ. — 10. ἑτέρας 𝔛ΔΠ: μᾶλλον ἑτέρας abc. — 11. καὶ post δὴ om. a. — 15. καὶ ante ὡσαύτως om. (Γ et pr. Σ) bc. Sed cfr. Phaed. 78 D. Tim. 82 B. — 17. ἀσφαλεστέραν ΔΠ. — 26. πάντων 𝔛Δ: ἁπάντων abc. — 31. ταύτην τὴν σφαῖραν 𝔛ΔΠ. — 33. τοῖς om. pr. Σ, κανόσι θείοις καὶ κύκλοις Heindorfius. — 36. ἦ] ἢ a.

5. τις] τινὸς ab. — 7. τὰς om. 𝔛ΔΠ. — 12. Μεθίω ab, invito Bekkero. — δὴ 𝔛ΔΠ. — Ὁμήρου] Iliad. δ, 453. — 13. ποιητικῶς 𝔛ΔΠ. — 14. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Μεθεῖνται. καὶ πάλιν auctore Boeckhio c: Πάνυ μὲν οὖν μεθεῖνται. ΣΩ. Καὶ πάλιν ab. — 15. μεθεῖντο pr. ΔΠ (μεθεῖν τε 𝔛), quod probat Winckelmannus coll. Bernh. S. gr. p. 379. — 17. ἐξεγένεθ' Heindorfius: ἐξεγενήθη abc. — 19. πρόσθε Γb. — 21. νῷιν a. — 22. ἀφετέον] σαφέστερον 𝔛Π et pr. Δ. — 24. τι] γε ac. — 26. μεθείσθω 𝔛Δ et pr. ΠΕ. v. Winckelm. ad Euthyd. p. 33. — τί δὴ 𝔛ΔΠ et pr. Ξ. — 29. τὰς] αἱ τὰς 𝔛Π et pr. Δ. — 31. λέγωμεν ab. — εἴπερ πάσας - - ἀβλαβὲς ἅπασι seclusit Stallbaumius. — 40. φίλε 𝔛ΓΔΛΠBCw et pr. ΣΕ. — ἡμᾶς 𝔛ΓΔΛΠBCEFH. — 41. δέξεσθε Ξ, δέξεσθαι 𝔛, δέξασθαι ΓΛΠBCEFHw. (δέξαισθε corr. Δ.)

μετὰ φρονήσεως πάσης ἢ χωρὶς τοῦ φρονεῖν; Οἶμαι μὲν πρὸς ταῦτα τόδ' αὐτὰς ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὅτι καθάπερ ἔμπροσθεν ἐῤῥήθη, τὸ μόνον καὶ ἔρημον εἰλικρινὲς εἶναί τι γένος οὔτε πάνυ τι δυνατὸν οὔτ' ὠφέλιμον· πάντων γε μὴν ἡγούμεθα γενῶν ἄριστον C ἓν ἀνθ' ἑνὸς συνοικεῖν ἡμῖν τὸ τοῦ γιγνώσκειν τἄλλά τε πάντα καὶ αὖ τὴν αὐτὴν ἡμῶν τελέως εἰς δύναμιν ἑκάστην.

ΠΡΩ. Καὶ καλῶς γε εἰρήκατε τὰ νῦν, φήσομεν.

ΣΩ. Ὀρθῶς. πάλιν τοίνυν μετὰ τοῦτο τὴν φρόνησιν καὶ τὸν νοῦν ἀνερωτητέον. Ἆρ' ἡδονῶν τι προσδεῖσθε ἐν τῇ ξυγκράσει; φαῖμεν ἂν αὖ τὸν νοῦν τε καὶ τὴν φρόνησιν ἀνερωτῶντες. Ποίων, φαῖεν ἂν ἴσως, ἡδονῶν;

245 ΠΡΩ. Εἰκός.

D ΣΩ. Ὁ δέ γ' ἡμέτερος λόγος μετὰ τοῦτ' ἐστὶν ὅδε. Πρὸς ταῖς ἀληθέσιν ἐκείναις ἡδοναῖς, φήσομεν, ἆρ' ἔτι προσδεῖσθ' ὑμῖν τὰς μεγίστας ἡδονὰς ξυνοίκους εἶναι καὶ τὰς σφοδροτάτας; Καὶ πῶς, ὦ Σώκρατες; φαῖεν ἄν, αἵ γ' ἐμποδίσματά τε μυρία ἡμῖν ἔχουσι, τὰς ψυχὰς ἐν αἷς οἰκοῦμεν ταράττουσαι διὰ μανικὰς ἡδονάς, καὶ γίγνεσθαί E τε ἡμᾶς τὴν ἀρχὴν οὐκ ἐῶσι τά τε γιγνόμενα ἡμῶν τέκνα ὡς τὸ πολύ, δι' ἀμέλειαν λήθην ἐμποιοῦσαι, παντάπασι διαφθείρουσιν; ἄλλας δὲ ἡδονὰς ἀληθεῖς καὶ καθαρὰς ἃς εἶπες, σχεδὸν οἰκείας ἡμῖν νόμιζε, καὶ πρὸς ταύταις τὰς μεθ' ὑγιείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν, καὶ δὴ καὶ ξυμπάσης ἀρετῆς ὁπόσαι καθάπερ θεοῦ ὀπαδοὶ γιγνόμεναι αὐτῇ ξυνακολουθοῦσι πάντῃ, ταύτας μίγνυ· τὰς δ' ἀεὶ μετ' ἀφροσύνης καὶ τῆς ἄλλης κακίας ἑπομένας πολλή που ἀλογία τῷ νῷ μιγνύναι τὸν βουλόμενον ὅ τι καλλίστην 64 ἰδόντα καὶ ἀστασιαστοτάτην μίξιν καὶ κρᾶσιν ἐν ταύτῃ μαθεῖν πειρᾶσθαι, τί ποτε ἔν τε ἀνθρώπῳ καὶ τῷ παντὶ πέφυκεν ἀγαθὸν καὶ τίνα ἰδέαν αὐτὴν εἶναί ποτε μαντευτέον. Ἆρ' οὐκ ἐμφρόνως ταῦτα καὶ ἐχόντως ἑαυτὸν 246 τὸν νοῦν φήσομεν ὑπέρ τε αὑτοῦ καὶ μνήμης καὶ δόξης ὀρθῆς ἀποκρίνασθαι τὰ νῦν ῥηθέντα;

ΠΡΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γε ἀναγκαῖον, καὶ οὐκ ἄλλως ἄν ποτε γένοιτο οὐδ' ἂν ἕν.

94 B ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὧι μὴ μίξομεν ἀλήθειαν, οὐκ ἄν ποτε τοῦτο ἀληθῶς γίγνοιτο οὐδ' ἂν γενόμενον εἴη.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Οὐδαμῶς. ἀλλ' εἴ τινος ἔτι προσδεῖ τῇ συγκράσει ταύτῃ, λέγετε σύ τε καὶ Φίληβος. ἐμοὶ μὲν γὰρ καθαπερεὶ κόσμος τις ἀσώματος ἄρξων καλῶς ἐμψύχου σώματος ὁ νῦν λόγος ἀπειργάσθαι φαίνεται.

ΠΡΩ. Καὶ ἐμοὶ τοίνυν, ὦ Σώκρατες, οὕτω λέγε δεδόχθαι.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἐπὶ μὲν τοῖς τοῦ ἀγαθοῦ νῦν ἤδη προ- C θύροις καὶ τῆς οἰκήσεως ἐφεστάναι τῆς τοῦ τοιούτου λέγοντες ἴσως ὀρθῶς ἄν τινα τρόπον φαῖμεν;

ΠΡΩ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

ΣΩ. Τί δῆτα ἐν τῇ ξυμμίξει τιμιώτατον ἅμα καὶ μάλιστ' αἴτιον εἶναι δόξειεν ἂν ἡμῖν τοῦ πᾶσι γεγονέναι προσφιλῆ τὴν τοιαύτην διάθεσιν; τοῦτο γὰρ ἰδόντες μετὰ τοῦτ' ἐπισκεψόμεθα, εἴθ' ἡδονῇ εἴτε τῷ νῷ προσφυέστε- 247 ρον καὶ οἰκειότερον ἐν τῷ παντὶ ξυνέστηκεν.

ΠΡΩ. Ὀρθῶς· τοῦτο γὰρ εἰς τὴν κρίσιν ἡμῖν ἐστὶ ξυμφορώτατον. D

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ ξυμπάσης γε μίξεως οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἢ παντὸς ἀξία γίγνεται ἡτισοῦν ἢ τὸ παράπαν οὐδενός.

ΠΡΩ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Οὐδείς που τοῦτο ἀνθρώπων ἀγνοεῖ.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὅτι μέτρου καὶ τῆς ξυμμέτρου φύσεως μὴ τυχοῦσα ἡτισοῦν καὶ ὁπωσοῦν ξύγκρασις πᾶσα ἐξ ἀνάγκης ἀπόλλυσι τά τε κεραννύμενα καὶ πρώτην αὑτήν. οὐδὲ γὰρ κρᾶσις, ἀλλά τις ἄκρατος ξυμπεφορημένη ἀληθῶς ἡ E τοιαύτη γίγνεται ἑκάστοτε ὄντως τοῖς κεκτημένοις ξυμφορά.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Νῦν δὴ καταπέφευγεν ἡμῖν ἡ τἀγαθοῦ δύναμις εἰς τὴν τοῦ καλοῦ φύσιν. μετριότης γὰρ καὶ ξυμμετρία κάλλος δήπου καὶ ἀρετὴ πανταχοῦ ξυμβαίνει γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἀλήθειάν γε ἔφαμεν αὐτοῖς ἐν τῇ κράσει μεμίχθαι.

ΠΡΩ. Πάνυ γε. 248

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ μιᾷ δυνάμεθα ἰδέᾳ τὸ ἀγαθὸν θηρεῦσαι, σὺν τρισὶ λαβόντες, κάλλει καὶ ξυμμετρίᾳ καὶ 65 ἀληθείᾳ, λέγωμεν ὡς τοῦτο οἷον ἓν ὀρθότατ' ἂν αἰτια-

5. εἰλικρινὲς seclusit Stallbaumius. — 8. αὖ om. ꭓΠ et pr. Δ. — ἑκάστης ΠΕ. — 12. ἐρωτητέον (ex uno Flor. b) c. — 14. φαῖμεν a. — 19. φαῖεν] ἴσως φαῖεν a. — 24. δὲ auctore Fischero bc: τε cum libris a, probante Winckelmanno. — 25. ταύτας a. — 26. ὑγιείας ꭓΔΠ. — 27. ὀπαδοὶ miro consensu abc. — 28. παντὶ ꭓΠ et pr. Δ. — μίγνυ· τὰς auctore Heusdio bc: μιγνύντας cum libris a. — αἰεὶ a. — 32. μαθεῖν ἐν ταύτῃ a. — 34. ἔχοντος ꭓΠ et pr. Δ. — 41. μίξωμεν ꭓΔΛΠFH.

3. τε om. a. — 4. ἄρξων - - σώματος om. ΓΛΞΣBCEHw et pr. F (Florr. abci et Palatinus), seclusit Stallbaumius. Sed omissio debetur oculis librariorum ab ἀσώματος ad σώματος aberrantibus. Similiter errarunt ꭓΓΔΠ supra 54 C. Bait. — 10. ὀρθὸν a. — φαμὲν ꭓΔΠ. — 15. ἐπισκεψώμεθα a. — τῷ om. a. — προσφυέστερον auctore Heusdio bc: προσφυές τε cum libris a. — 17. ἔσται cum Ficino auctore Cornario c. — 19. καὶ post μὴν om. ac. — 23. που] πω a. — 25. μέτρον a. — 32. ἡμᾶς a. — 37. ἑαυτοῖς ꭓΔΠ.

σαίμεθ' ἂν τῶν ἐν τῇ ξυμμίξει, καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἀγαθὸν ὂν τοιαύτην αὐτὴν γεγονέναι.

ΠΡΩ. Ὀρθότατα μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἤδη τοίνυν, ὦ Πρώταρχε, ἱκανὸς ἡμῖν γένοιτ' ἂν ὁστισοῦν κριτὴς ἡδονῆς τε πέρι καὶ φρονήσεως, ὁπό-
B τερον αὐτοῖν τοῦ ἀρίστου ξυγγενέστερόν τε καὶ τιμιώτερον ἐν ἀνθρώποις τέ ἐστι καὶ θεοῖς.

ΠΡΩ. Δῆλον μέν, ὅμως δ' οὖν τῷ λόγῳ ἐπεξελθεῖν βέλτιον.

ΣΩ. Καθ' ἓν ἕκαστον τοίνυν τῶν τριῶν πρὸς τὴν ἡδονὴν καὶ τὸν νοῦν κρίνωμεν. δεῖ γὰρ ἰδεῖν ποτέρῳ μᾶλλον ξυγγενὲς ἕκαστον αὐτῶν ἀπονεμοῦμεν.

ΠΡΩ. Κάλλους καὶ ἀληθείας καὶ μετριότητος πέρι λέγεις;

ΣΩ. Ναί. πρῶτον δέ γε ἀληθείας λαβοῦ, ὦ Πρώ-
C ταρχε· καὶ λαβόμενος, βλέψας εἰς τρία, νοῦν καὶ ἀλήθειαν καὶ ἡδονήν, πολὺν ἐπισχὼν χρόνον, ἀπόκριναι σαυτῷ πότερον ἡδονὴ ξυγγενέστερον ἢ νοῦς ἀληθείᾳ.

249 ΠΡΩ. Τί δὲ χρόνου δεῖ; πολὺ γάρ, οἶμαι, διαφέρετον. ἡδονὴ μὲν γὰρ ἁπάντων ἀλαζονίστατον, ὡς δὲ λόγος, καὶ ἐν ταῖς ἡδοναῖς ταῖς περὶ τἀφροδίσια, αἳ δὴ μέγισται δοκοῦσιν εἶναι, καὶ τὸ ἐπιορκεῖν συγγνώμην εἴληφε παρὰ θεῶν, ὡς καθάπερ παίδων τῶν ἡδονῶν νοῦν οὐδὲ
D τὸν ὀλίγιστον κεκτημένων· νοῦς δὲ ἤτοι ταὐτὸν καὶ ἀλήθειά ἐστιν ἢ πάντων ὁμοιότατόν τε καὶ ἀληθέστατον.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο τὴν μετριότητα ὡσαύτως σκέψαι, πότερον ἡδονὴ φρονήσεως ἢ φρόνησις ἡδονῆς πλείω κέκτηται;

ΠΡΩ. Εὔσκεπτόν γε καὶ ταύτην σκέψιν προβέβληκας. οἶμαι γὰρ ἡδονῆς μὲν καὶ περιχαρείας οὐδὲν τῶν ὄντων πεφυκὸς ἀμετρότερον εὑρεῖν ἄν τινα, νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης ἐμμετρότερον οὐδ' ἂν ἕν ποτε.

E ΣΩ. Καλῶς εἴρηκας. ὅμως δ' ἔτι λέγε τὸ τρίτον. νοῦς ἡμῖν κάλλους μετείληφε πλεῖον ἢ τὸ τῆς ἡδονῆς γένος, ὥστε εἶναι καλλίω νοῦν ἡδονῆς, ἢ τοὐναντίον;

ΠΡΩ. Ἆρ' οὖν φρόνησιν μὲν καὶ νοῦν, ὦ Σώκρατες, οὐδεὶς πώποτε οὔθ' ὕπαρ οὔτ' ὄναρ αἰσχρὸν οὔτε εἶδεν οὔτε ἐπενόησεν οὐδαμῇ οὐδαμῶς οὔτε γιγνόμενον οὔτε ὄντα οὔτε ἐσόμενον;

ΣΩ. Ὀρθῶς.

250 ΠΡΩ. Ἡδονάς δέ γέ που, καὶ ταῦτα σχεδὸν τὰς μεγίστας, ὅταν ἴδωμεν ἡδόμενον ὁντινοῦν, ἢ τὸ γελοῖον
66 ἐπ' αὐταῖς ἢ τὸ πάντων αἴσχιστον ἑπόμενον ὁρῶντες αὐτοί τε αἰσχυνόμεθα καὶ ἀφανίζοντες κρύπτομεν ὅ τι μάλιστα, νυκτὶ πάντα τὰ τοιαῦτα διδόντες, ὡς φῶς οὐ δέον ὁρᾶν αὐτά.

ΣΩ. Πάντῃ δὴ φήσεις, ὦ Πρώταρχε, ὑπό τε ἀγγέλων πέμπων καὶ παροῦσι φράζων, ὡς ἡδονὴ κτῆμα οὐκ ἔστι πρῶτον οὐδ' αὖ δεύτερον, ἀλλὰ πρῶτον μέν πῃ περὶ μέτρον καὶ τὸ μέτριον καὶ καίριον καὶ πάντα ὁπόσα χρὴ τοιαῦτα νομίζειν τὴν ἀΐδιον ᾑρῆσθαι φύσιν.

ΠΡΩ. Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν νῦν λεγομένων. B

ΣΩ. Δεύτερον μὴν περὶ τὸ σύμμετρον καὶ καλὸν καὶ τὸ τέλεον καὶ ἱκανὸν καὶ πάνθ' ὁπόσα τῆς γενεᾶς αὖ ταύτης ἐστίν.

ΠΡΩ. Ἔοικε γοῦν.

ΣΩ. Τὸ τοίνυν τρίτον, ὡς ἡ ἐμὴ μαντεία, νοῦν καὶ φρόνησιν τιθεὶς οὐκ ἂν μέγα τι τῆς ἀληθείας παρεξέλθοις.

ΠΡΩ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τέταρτα, ἃ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἔθεμεν, ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας καὶ δόξας ὀρθὰς λεχθείσας, ταῦτ' εἶναι τὰ πρὸς τοῖς τρισὶ τέταρτα, εἴπερ τοῦ ἀγαθοῦ 251
ἐστὶ μᾶλλον τῆς ἡδονῆς ξυγγενῆ; C

ΠΡΩ. Τάχ' ἄν.

ΣΩ. Πέμπτας τοίνυν, ἃς ἡδονὰς ἔθεμεν ἀλύπους ὁρισάμενοι, καθαρὰς ἐπονομάσαντες τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἐπιστήμας, ταῖς δὲ αἰσθήσεσιν ἑπομένας;

ΠΡΩ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἕκτῃ δ' ἐν γενεᾷ, φησὶν Ὀρφεύς, καταπαύσατε κόσμον ἀοιδῆς, ἀτὰρ κινδυνεύει καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος ἐν ἕκτῃ καταπεπαυμένος εἶναι κρίσει. τὸ δὴ μετὰ ταῦθ' ἡμῖν D
οὐδὲν λοιπὸν πλὴν ὥσπερ κεφαλὴν ἀποδοῦναι τοῖς εἰρημένοις. 95

ΠΡΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΣΩ. Ἴθι δή, τὸ τρίτον τῷ σωτῆρι τὸν αὐτὸν διαμαρτυράμενοι λόγον ἐπεξέλθωμεν.

ΠΡΩ. Ποῖον δή;

ΣΩ. Φίληβος τἀγαθὸν ἐτίθετο ἡμῖν ἡδονὴν εἶναι πᾶσαν καὶ παντελῆ.

ΠΡΩ. Τὸ τρίτον, ὦ Σώκρατες, ὡς ἔοικας, ἔλεγες ἀρτίως τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐπαναλαβεῖν δεῖν λόγον.

ΣΩ. Ναί, τὸ δέ γε μετὰ τοῦτο ἀκούωμεν. ἐγὼ γὰρ E
δὴ κατιδὼν ἅπερ νῦν δὴ διελήλυθα, καὶ δυσχεράνας τὸν Φιλήβου λόγον οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλάκις μυρίων, 252
εἶπον ὡς ἡδονῆς γε νοῦς εἴη μακρῷ βέλτιόν τε καὶ ἄμεινον τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ.

ΠΡΩ. Ἦν ταῦτα.

ΣΩ. Ὑποπτεύων δέ γε καὶ ἄλλα εἶναι πολλὰ εἶπον,

---

8. οὖν] αὖ a. — ἐπελθεῖν 𝔛 Δ Π. — 20. ἀλαζονέστατον a c. — 21. τὰ ἀφροδίσια a c. — 26. ὡσαύτως] ὡς οὕτως a. — 31. ἀμετρώτερον et mox ἐμμετρώτερον (𝔛 Π et pr. Δ) b. — 34. πλέον Γ b c. — 36. ἄρ' οὖν ἢ φρόνησιν 𝔛 Π et pr. Δ. Fort. ἄρ' οὐχὶ φρόνησιν. Bait. — 38. οὐδαμῇ] οὐδαμοῦ cum Eusebio c. Sed vid. Phaed. 78 D. Theaet. 176 C. Legg. VI. 777 E. VII. 820 B. — γενόμενον cum Eusebio c. — 41. ταύτας a.

7. τοιαῦτα χρὴ a c. — εἰρῆσθαι a. — φύσιν om. Δ Π. — 8. γοῦν] οὖν a. — 10. ταύτης αὖ a. — 16. οὖν om. 𝔛 et pr. Δ Π. — ἔθεμεν αὐτῆς a. — 18. τέτταρα 𝔛 Δ Π. — 19. ἐστὶ 𝔛 Δ Π: γέ ἐστι a b c. — μᾶλλον Stallbaumius: μᾶλλον ἢ a b c. — 25. Ὀρφεύς] Orphic. Fragm. ed. Herm. p. 473. Lobeck Aglaoph. p. 788 sqq. — 39. νῦν δή] νυνὶ a. — διελήλυθα] δυσχεράνας διελήλυθα 𝔛 Δ Π. — 41. εἴη ἂν μακρῷ a.

ὡς εἰ φανείη τι τούτων ἀμφοῖν βέλτιον, ὑπὲρ τῶν δευτερείων νῷ πρὸς ἡδονὴν ξυνδιαμαχοίμην, ἡδονὴ δὲ καὶ δευτερείων στερήσοιτο.

67 *ΠΡΩ. Εἶπες γὰρ οὖν.*

ΣΩ. Καὶ μετὰ ταῦτά γε πάντων ἱκανώτατον τούτοιν οὐδέτερον ἱκανὸν ἐφάνη.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν παντάπασιν ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ νοῦς ἀπήλλακτο καὶ ἡδονὴ μή τοι τἀγαθόν γε αὐτὸ μηδ' ἕτερον αὐτοῖν εἶναι στερόμενον αὐταρκείας καὶ τῆς τοῦ ἱκανοῦ καὶ τελέου δυνάμεως;

ΠΡΩ. Ὀρθότατα.

ΣΩ. Φανέντος δέ γε ἄλλου τρίτου κρείττονος τούτοιν ἑκατέρου, μυρίῳ αὖ νοῦς ἡδονῆς οἰκειότερον καὶ προσφυέστερον πέφανται νῦν τῇ τοῦ νικῶντος ἰδέᾳ.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν πέμπτον κατὰ τὴν κρίσιν, ἣν νῦν ὁ λόγος ἀπεφήνατο, γίγνοιτ' ἂν ἡ τῆς ἡδονῆς δύναμις.

ΠΡΩ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Πρῶτον δέ γε οὐδ' ἂν οἱ πάντες βόες τε καὶ 253
ἵπποι καὶ τἄλλα ξύμπαντα θηρία φῶσι τῷ τὸ χαίρειν διώκειν· οἷς πιστεύοντες, ὥσπερ μάντεις ὄρνισιν, οἱ πολλοὶ κρίνουσι τὰς ἡδονὰς εἰς τὸ ζῆν ἡμῖν εὖ κρατίστας εἶναι, καὶ τοὺς θηρίων ἔρωτας οἴονται κυρίους εἶναι μάρτυρας μᾶλλον ἢ τοὺς τῶν ἐν Μούσῃ φιλοσόφῳ μεμαντευμένων ἑκάστοτε λόγων.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα, ὦ Σώκρατες, εἰρῆσθαί σοι νῦν ἤδη φαμὲν ἅπαντες.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀφίετέ με;

ΠΡΩ. Σμικρὸν ἔτι τὸ λοιπόν, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ δή που σύ γε ἀπερεῖς πρότερος ἡμῶν. ὑπομνήσω δέ σε τὰ λειπόμενα.

---

1. τι] τὸ a. — *τούτων* 𝔄 *ΔΠ*: *τούτοιν* abc. — 5. *ἱκανώτατον* 𝔄 *ΔΠ* et pr. 𝔛: *ἱκανώτατα* abc. — *τούτων* 𝔄. — 10. *στερόμενον* 𝔛: *στερομένων* a, *στερομένοιν* (corr. *Σ*) bc. — 11. *τελείου* a. — 13. *τούτων* *ΔΠ*. — 14. *μυρίῳ* 𝔄 *ΔΠ*: *μυρίῳ γ'* abc.

4. *οὐκ ἂν οἱ πάντες* a, *οὐ· κἂν ἅπαντες* Stallbaumius. — 5. *φῶσί τῳ* a. — 8. *ἐρῶντας* 𝔄 *ΓΔΠ*. — 14. *ἔτι τὸ λοιπόν* 𝔄 *ΔΠ*: *ἔτι λοιπόν* abc. — 15. *ἀπορεῖς* 𝔄 *ΔΛ*, *ἀπαίρεις* corr. *Π*, *ἀπαρεῖς* ac.

Μ Ε Ν Ω Ν.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΜΕΝΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΠΑΙΣ ΜΕΝΩΝΟΣ, ΑΝΥΤΟΣ.

p. Steph. T. II. 70
p. Lugd. 12
p. Bekk. P. II. V. 1. 325

Ἔχεις μοι εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἆρα διδακτὸν ἡ ἀρετή; ἢ οὐ διδακτὸν ἀλλ' ἀσκητόν; ἢ οὔτε ἀσκητὸν οὔτε μαθητόν, ἀλλὰ φύσει παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ;

ΣΩ. Ὦ Μένων, πρὸ τοῦ μὲν Θετταλοὶ εὐδόκιμοι ἦσαν ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ ἐθαυμάζοντο ἐφ' ἱππικῇ τε καὶ πλούτῳ, νῦν δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ οὐχ
B ἥκιστα οἱ τοῦ σοῦ ἑταίρου Ἀριστίππου πολῖται Λαρισαῖοι. τούτου δὲ ὑμῖν αἴτιός ἐστι Γοργίας· ἀφικόμενος γὰρ εἰς τὴν πόλιν ἐραστὰς ἐπὶ σοφίᾳ εἴληφεν Ἀλευαδῶν τε τοὺς πρώτους, ὧν ὁ σὸς ἐραστής ἐστιν Ἀρίστιππος, καὶ τῶν ἄλλων Θετταλῶν. καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὸ ἔθος ὑμᾶς εἴθικεν, ἀφόβως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀποκρίνεσθαι ἐάν
326 τίς τι ἔρηται, ὥσπερ εἰκὸς τοὺς εἰδότας, ἅτε καὶ αὐτὸς
C παρέχων αὑτὸν ἐρωτᾶν τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ ὅ τι ἄν τις βούληται, καὶ οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀποκρινόμενος. ἐνθάδε δέ, ὦ φίλε Μένων, τὸ ἐναντίον περιέστηκεν· ὥσπερ
71 αὐχμός τις τῆς σοφίας γέγονε, καὶ κινδυνεύει ἐκ τῶνδε τῶν τόπων παρ' ὑμᾶς οἴχεσθαι ἡ σοφία. εἰ γοῦν τινα ἐθέλεις οὕτως ἐρέσθαι τῶν ἐνθάδε, οὐδεὶς ὅστις οὐ γελάσεται καὶ ἐρεῖ· Ὦ ξένε, κινδυνεύω σοι δοκεῖν μακάριός τις εἶναι, ἀρετὴν γοῦν, εἴτε διδακτὸν εἴθ' ὅτῳ τρόπῳ παραγίγνεται εἰδέναι· ἐγὼ δὲ τοσοῦτον δέω, εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτὸν εἰδέναι, ὡς οὐδὲ αὐτό, ὅ τι ποτ' ἐστὶ τὸ παράπαν ἀρετή, τυγχάνω εἰδώς. Ἐγὼ οὖν καὶ
αὐτός, ὦ Μένων, οὕτως ἔχω· συμπένομαι τοῖς πολίταις B
τούτου τοῦ πράγματος, καὶ ἐμαυτὸν καταμέμφομαι ὡς οὐκ εἰδὼς περὶ ἀρετῆς τὸ παράπαν· ὃ δὲ μὴ οἶδα τί ἐστι, πῶς ἂν ὁποῖόν γέ τι εἰδείην; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι, ὅστις Μένωνα μὴ γιγνώσκει τὸ παράπαν ὅστις ἐστί, τοῦτον εἰδέναι εἴτε καλὸς εἴτε πλούσιος εἴτε καὶ γενναῖός ἐστιν, εἴτε καὶ τἀναντία τούτων; δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι;

ΜΕΝ. Οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ σύ, ὦ Σώκρατες, ἀληθῶς οὐδ' ὅ τι ἀρετή ἐστιν οἶσθα, ἀλλὰ ταῦτα περὶ σοῦ καὶ C
οἴκαδε ἀπαγγέλλωμεν;

ΣΩ. Μὴ μόνον γε, ὦ ἑταῖρε, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐδ' ἄλλῳ 327
πω ἐνέτυχον εἰδότι, ὡς ἐμοὶ δοκῶ.

ΜΕΝ. Τί δαί; Γοργίᾳ οὐκ ἐνέτυχες ὅτε ἐνθάδε ἦν;

ΣΩ. Ἔγωγε.

ΜΕΝ. Εἶτα οὐκ ἐδόκει σοι εἰδέναι;

---

8. πολῖται τοῦ Λαρισσαίου a, πολῖται τοῦ Λαρισαίου b. — 9. ἡμῖν a. — 15. αὑτοῖς ΧΔBCEF et pr. Γ. — 19. ἡ σοφία malim abesse. Bait. — 20. ἔρεσθαι a.

4. ὡς] ὥστ' mavolt Stallbaumius. — 9. ἢ] ἡ a. — 10. γιγνώσκῃ a. — 11. τοῦτο a. — 15. ἀπαγγέλωμεν a. — 18. δαί] δέ a.

ΣΩ. Οὐ πάνυ εἰμὶ μνήμων, ὦ Μένων, ὥστε οὐκ ἔχω
εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι, πῶς μοι τότε ἔδοξεν. ἀλλ' ἴσως
ἐκεῖνός τε οἶδε, καὶ σὺ ἃ ἐκεῖνος ἔλεγεν· ἀνάμνησον οὖν
D *με, πῶς ἔλεγεν. εἰ δὲ βούλει, αὐτὸς εἰπέ· δοκεῖ γὰρ δή*
που σοὶ ἅπερ ἐκείνῳ.

ΜΕΝ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἐκεῖνον μέντοι νῦν ἐῶμεν, ἐπειδὴ καὶ ἄπεστιν·
σὺ δὲ αὐτός, ὦ πρὸς θεῶν, Μένων, τί φῂς ἀρετὴν εἶναι;
εἶπον καὶ μὴ φθονήσῃς, ἵνα εὐτυχέστατον ψεῦσμα ἐψευ-
σμένος ὦ, ἂν φανῇς σὺ μὲν εἰδὼς καὶ Γοργίας, ἐγὼ δὲ
εἰρηκὼς μηδενὶ πώποτε εἰδότι ἐντετυχηκέναι.

E *ΜΕΝ. Ἀλλ' οὐ χαλεπόν, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν. πρῶ-*
τον μέν, εἰ βούλει, ἀνδρὸς ἀρετήν, ῥᾴδιον, ὅτι αὕτη
ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετή, ἱκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν,
καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς
κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. εἰ
328 *δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετήν, οὐ χαλεπὸν διελθεῖν ὅτι δεῖ*
13 *αὐτὴν τὴν οἰκίαν εὖ οἰκεῖν, σώζουσάν τε τὰ ἔνδον καὶ*
κατήκοον οὖσαν τοῦ ἀνδρός. καὶ ἄλλη ἐστὶ παιδὸς ἀρετή,
καὶ θηλείας καὶ ἄῤῥενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρός, εἰ μὲν
72 *βούλει, ἐλευθέρου, εἰ δὲ βούλει, δούλου. καὶ ἄλλαι πάμ-*
πολλαι ἀρεταί εἰσιν, ὥστε οὐκ ἀπορία εἰπεῖν ἀρετῆς πέρι
ὅ τι ἔστι. καθ' ἑκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν
πρὸς ἕκαστον ἔργον ἑκάστῳ ἡμῶν ἡ ἀρετή ἐστιν. ὡσαύτως
δέ, οἶμαι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἡ κακία.

ΣΩ. Πολλῇ γέ τινι εὐτυχίᾳ ἔοικα κεχρῆσθαι, ὦ Μέ-
νων, εἰ μίαν ζητῶν ἀρετὴν σμῆνός τι ἀνεύρηκα ἀρετῶν
παρὰ σοὶ κειμένων. ἀτάρ, ὦ Μένων, κατὰ ταύτην τὴν
B *εἰκόνα τὴν περὶ τὰ σμήνη, εἴ μου ἐρομένου μελίττης περὶ*
οὐσίας ὅ τί ποτ' ἔστι, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἔλεγες αὐ-
τὰς εἶναι, τί ἂν ἀπεκρίνω μοι, εἴ σε ἠρόμην· Ἆρα τούτῳ
φῂς πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἶναι καὶ διαφερούσας ἀλλή-
λων, τῷ μελίττας εἶναι; ἢ τούτῳ μὲν οὐδὲν διαφέρουσιν,
ἄλλῳ δέ τῳ, οἷον ἢ κάλλει ἢ μεγέθει ἢ ἄλλῳ τῳ τῶν τοι-
ούτων; εἰπὲ τί ἂν ἀπεκρίνω οὕτως ἐρωτηθείς;

ΜΕΝ. Τοῦτ' ἔγωγε, ὅτι οὐδὲν διαφέρουσιν, ᾗ μέ-
λιτται εἰσίν, ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας.

329 *ΣΩ. Εἰ οὖν εἶπον μετὰ ταῦτα, Τοῦτο τοίνυν μοι*
C *αὐτὸ εἰπέ, ὦ Μένων· ᾧ οὐδὲν διαφέρουσιν ἀλλὰ ταὐτόν*
εἰσιν ἅπασαι, τί τοῦτο φῂς εἶναι; εἶχες δήπου ἄν τί
μοι εἰπεῖν;

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν· κἂν εἰ πολλαὶ
καὶ παντοδαπαί εἰσιν, ἕν γέ τι εἶδος ταὐτὸν ἅπασαι ἔχουσι
δι' ὃ εἰσὶν ἀρεταί, εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα τὸν
ἀποκρινάμενον τῷ ἐρωτήσαντι ἐκεῖνο δηλῶσαι ὃ τυγχάνει
οὖσα ἀρετή. ἢ οὐ μανθάνεις ὅ τι λέγω;

ΜΕΝ. Δοκῶ γέ μοι μανθάνειν, οὐ μέντοι ὡς βού- D
λομαί γέ πω κατέχω το ἐρωτώμενον.

ΣΩ. Πότερον δὲ περὶ ἀρετῆς μόνον σοι οὕτω δοκεῖ,
ὦ Μένων, ἄλλη μὲν ἀνδρὸς εἶναι, ἄλλη δὲ γυναικὸς καὶ
τῶν ἄλλων, ἢ καὶ περὶ ὑγιείας καὶ περὶ μεγέθους καὶ περὶ
ἰσχύος ὡσαύτως; ἄλλη μὲν ἀνδρὸς δοκεῖ σοι εἶναι ὑγίεια,
ἄλλη δὲ γυναικός; ἢ ταὐτὸν πανταχοῦ εἶδός ἐστιν, ἐάν
περ ὑγίεια ᾖ, ἐάν τε ἐν ἀνδρὶ ἐάν τε ἐν ἄλλῳ ὁτῳ-
οῦν ᾖ;

ΜΕΝ. Ἡ αὐτή μοι δοκεῖ ὑγίειά τε εἶναι καὶ ἀνδρὸς E
καὶ γυναικός.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ μέγεθος καὶ ἰσχύς; ἐάν περ ἰσχυρὰ
γυνὴ ᾖ, τῷ αὐτῷ εἴδει καὶ τῇ αὐτῇ ἰσχύϊ ἰσχυρὰ ἔσται; 330
τὸ γὰρ τῇ αὐτῇ τοῦτο λέγω· οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ ἰσχὺς
εἶναι ἡ ἰσχύς, ἐάν τε ἐν ἀνδρὶ ᾖ ἐάν τε ἐν γυναικί. ἢ
δοκεῖ τί σοι διαφέρειν;

ΜΕΝ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἡ δὲ ἀρετὴ πρὸς τὸ ἀρετὴ εἶναι διοίσει τι, ἐάν 73
τε ἐν παιδὶ ᾖ ἐάν τε ἐν πρεσβύτῃ, ἐάν τε ἐν γυναικὶ ἐάν
τε ἐν ἀνδρί;

ΜΕΝ. Ἔμοιγέ πως δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τοῦτο οὐκ-
έτι ὅμοιον εἶναι τοῖς ἄλλοις τούτοις.

ΣΩ. Τί δαί; οὐκ ἀνδρὸς μὲν ἀρετὴν ἔλεγες πόλιν εὖ
διοικεῖν, γυναικὸς δὲ οἰκίαν;

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οἷόν τε εὖ διοικεῖν ἢ πόλιν ἢ οἰκίαν ἢ
ἄλλο ὁτιοῦν, μὴ σωφρόνως καὶ δικαίως διοικοῦντα;

ΜΕΝ. Οὐ δῆτα. B

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄν περ δικαίως καὶ σωφρόνως διοικῶσι,
δικαιοσύνῃ καὶ σωφροσύνῃ διοικήσουσιν;

ΜΕΝ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τῶν αὐτῶν ἄρα ἀμφότεροι δέονται, εἴπερ μέλ-
λουσιν ἀγαθοὶ εἶναι, καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνήρ, δικαιοσύνης
καὶ σωφροσύνης.

ΜΕΝ. Φαίνονται.

ΣΩ. Τί δέ; παῖς καὶ πρεσβύτης μῶν ἀκόλαστοι ὄντες 331
καὶ ἄδικοι ἀγαθοὶ ἄν ποτε γένοιντο;

ΜΕΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ σώφρονες καὶ δίκαιοι;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Πάντες ἄρ' ἄνθρωποι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀγαθοί C
εἰσι. τῶν αὐτῶν γὰρ τυχόντες ἀγαθοὶ γίγνονται.

ΜΕΝ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκ ἂν δή που, εἴ γε μὴ ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἦν
αὐτῶν, τῷ αὐτῷ ἂν τρόπῳ ἀγαθοὶ ἦσαν.

ΜΕΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πάντων ἐστί, πειρῶ

---

4. *δὲ μὴ βούλει* a. — 7. *μὲν τοίνυν* ab. Scribe *μέντοι νῦν* cum ΧΔ. Bekk. — 9. *εἰπὸν* ab, invito Bekkero. — 28. *κινουμένων* vel *κεκινημένων* malebat Gedikius. — 29. *μ. πέρι* ab. — 46. *ἀποκρινόμενον* ΞΣΤFbr, *ἀποκρινούμενον* a.
7. *πανταχῇ* a. — 10. *τε*] *γε* cum Wolfio (et Flor. x) b, probante Orellio. — 16. *ἢ*] *ᾖ* a. — *ἢ*] *ἡ* a. — 23. *δαί*] *δέ* a. — 36. *δέ*] *δαί* Δb.

εἰπεῖν καὶ ἀναμνησθῆναι τί αὐτό φησι Γοργίας εἶναι καὶ
σὺ μετ' ἐκείνου.

ΜΕΝ. Τί ἄλλο γ' ἢ ἄρχειν οἷόν τ' εἶναι τῶν ἀν-
D θρώπων; εἴπερ ἕν γέ τι ζητεῖς κατὰ πάντων.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ζητῶ γε. ἀλλ' ἆρα καὶ παιδὸς ἡ αὐτὴ
ἀρετή, ὦ Μένων, καὶ δούλου, ἄρχειν οἵω τε εἶναι τοῦ
δεσπότου; καὶ δοκεῖ σοι ἔτι ἂν δοῦλος εἶναι ὁ ἄρχων;

ΜΕΝ. Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ γὰρ εἰκός, ὦ ἄριστε. ἔτι γὰρ καὶ τόδε σκό-
πει. ἄρχειν φῂς οἷόν τ' εἶναι. οὐ προσθήσομεν αὐτόσε τὸ
δικαίως, ἀδίκως δὲ μή;

332 ΜΕΝ. Οἶμαι ἔγωγε· ἡ γὰρ δικαιοσύνη, ὦ Σώκρα-
τες, ἀρετή ἐστιν.

E ΣΩ. Πότερον ἀρετή, ὦ Μένων, ἢ ἀρετή τις;

ΜΕΝ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ὡς περὶ ἄλλου ὁτουοῦν. οἷον, εἰ βούλει, στρογ-
γυλότητος πέρι εἴποιμ' ἂν ἔγωγε ὅτι σχῆμά τί ἐστιν, οὐχ
οὕτως ἁπλῶς ὅτι σχῆμα. διὰ ταῦτα δὲ οὕτως ἂν εἴποιμι,
ὅτι καὶ ἄλλα ἔστι σχήματα.

ΜΕΝ. Ὀρθῶς γε λέγων σύ, ἐπεὶ καὶ ἐγὼ λέγω οὐ
μόνον δικαιοσύνην ἀλλὰ καὶ ἄλλας εἶναι ἀρετάς.

74 ΣΩ. Τίνας ταύτας; εἰπέ, οἷον καὶ ἐγὼ σοὶ εἴποιμι
ἂν καὶ ἄλλα σχήματα, εἴ με κελεύοις. καὶ σὺ οὖν ἐμοὶ
εἰπὲ ἄλλας ἀρετάς.

ΜΕΝ. Ἡ ἀνδρία τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ ἀρετὴ εἶναι
καὶ σωφροσύνη καὶ σοφία καὶ μεγαλοπρέπεια καὶ ἄλλαι
πάμπολλαι.

ΣΩ. Πάλιν, ὦ Μένων, ταὐτὸν πεπόνθαμεν· πολλὰς
αὖ ηὑρήκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες, ἄλλον τρόπον ἢ
νῦν δή· τὴν δὲ μίαν, ἣ διὰ πάντων τούτων ἐστίν, οὐ
δυνάμεθα ἀνευρεῖν.

ΜΕΝ. Οὐ γὰρ δύναμαί πω, ὦ Σώκρατες, ὡς σὺ
B ζητεῖς, μίαν ἀρετὴν λαβεῖν κατὰ πάντων, ὥσπερ ἐν τοῖς
ἄλλοις.

333 ΣΩ. Εἰκότως γε. ἀλλ' ἐγὼ προθυμήσομαι, ἐὰν οἷός
τ' ὦ, ἡμᾶς προσβιβάσαι. μανθάνεις γάρ που ὅτι οὑτωσὶ
ἔχει περὶ παντός· εἴ τίς σε ἀνέροιτο τοῦτο ὃ νῦν δὴ ἐγὼ
ἔλεγον, τί ἐστι σχῆμα, ὦ Μένων; εἰ αὐτῷ εἶπες ὅτι
στρογγυλότης, εἴ σοι εἶπεν ἅπερ ἐγώ, πότερον σχῆμα
ἡ στρογγυλότης ἐστὶν ἢ σχῆμά τι; εἶπες δήπου ἂν ὅτι
σχῆμά τι.

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

14
C ΣΩ. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα, ὅτι καὶ ἄλλα ἔστι σχήματα;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ εἴ γε προσανηρώτα σε ὁποῖα, ἔλεγες ἄν;

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ αὖ εἰ περὶ χρώματος ὡσαύτως ἀνήρετο ὅ
τι ἐστί, καὶ εἰπόντος σου ὅτι τὸ λευκόν, μετὰ ταῦτα
ὑπέλαβεν ὁ ἐρωτῶν, πότερον τὸ λευκὸν χρῶμά ἐστιν ἢ
χρῶμά τι; εἶπες ἂν ὅτι χρῶμά τι, διότι καὶ ἄλλα τυγχά-
νει ὄντα;

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ εἴ γέ σε ἐκέλευε λέγειν ἄλλα χρώματα,
ἔλεγες ἂν ἄλλα, ἃ οὐδὲν ἧττον τυγχάνει ὄντα χρώματα
τοῦ λευκοῦ; D

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ὥσπερ ἐγὼ μετῄει τὸν λόγον, καὶ ἔλε- 334
γεν ὅτι Ἀεὶ εἰς πολλὰ ἀφικνούμεθα, ἀλλὰ μή μοι οὕτως,
ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ταῦτα ἑνί τινι προσαγορεύεις ὀνό-
ματι, καὶ φῂς οὐδὲν αὐτῶν ὅ τι οὐ σχῆμα εἶναι, καὶ
ταῦτα καὶ ἐναντία ὄντα ἀλλήλοις, ὅ τι ἐστὶ τοῦτο ὃ οὐ-
δὲν ἧττον κατέχει τὸ στρογγύλον ἢ τὸ εὐθύ, ὃ δὴ ὀνο-
μάζεις σχῆμα, καὶ οὐδὲν μᾶλλον φῂς τὸ στρογγύλον σχῆμα
εἶναι ἢ τὸ εὐθύ. ἢ οὐχ οὕτω λέγεις;

ΜΕΝ. Ἔγωγε. E

ΣΩ. Ἆρ' οὖν, ὅταν οὕτω λέγῃς, τότε οὐδὲν μᾶλλον
φῂς τὸ στρογγύλον εἶναι στρογγύλον ἢ εὐθύ, οὐδὲ τὸ
εὐθὺ εὐθὺ ἢ στρογγύλον;

ΜΕΝ. Οὐ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν σχῆμά γε οὐδὲν μᾶλλον φῂς εἶναι τὸ
στρογγύλον τοῦ εὐθέος, οὐδὲ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου.

ΜΕΝ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τί ποτε οὖν τοῦτο οὗ τοῦτο ὄνομά ἐστι τὸ
σχῆμα; πειρῶ λέγειν. Εἰ οὖν τῷ ἐρωτῶντι οὕτως ἢ περὶ
σχήματος ἢ χρώματος εἶπες ὅτι Ἀλλ' οὐδὲ μανθάνω ἔγωγε 75
ὅ τι βούλει, ὦ ἄνθρωπε, οὐδὲ οἶδα ὅ τι λέγεις· ἴσως ἂν
ἐθαύμασε, καὶ εἶπεν Οὐ μανθάνεις ὅτι ζητῶ τὸ ἐπὶ πᾶσι
τούτοις ταὐτόν; ἢ οὐδὲ ἐπὶ τούτοις, ὦ Μένων, ἔχοις ἂν 335
εἰπεῖν, εἴ τις ἐρωτῴη· τί ἐστιν ἐπὶ τῷ στρογγύλῳ καὶ
εὐθεῖ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ δὴ σχήματα καλεῖς, ταὐτὸν
ἐπὶ πᾶσι; πειρῶ εἰπεῖν, ἵνα καὶ γένηταί σοι μελέτη πρὸς
τὴν περὶ τῆς ἀρετῆς ἀπόκρισιν.

ΜΕΝ. Μή, ἀλλὰ σύ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ. B

ΣΩ. Βούλει σοι χαρίσωμαι;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐθελήσεις οὖν καὶ σὺ ἐμοὶ εἰπεῖν περὶ τῆς
ἀρετῆς;

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Προθυμητέον τοίνυν· ἄξιον γάρ.

ΜΕΝ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φέρε δή, πειρώμεθά σοι εἰπεῖν τί ἐστι σχῆμα.
σκόπει οὖν εἰ τόδε ἀποδέχει αὐτὸ εἶναι· ἔστω γὰρ δὴ ἡμῖν
τοῦτο σχῆμα, ὃ μόνον τῶν ὄντων τυγχάνει χρώματι ἀεὶ
ἑπόμενον. ἱκανῶς σοι; ἢ ἄλλως πως ζητεῖς; ἐγὼ γὰρ κἂν C
οὕτως ἀγαπῴην εἴ μοι ἀρετὴν εἴποις.

ΜΕΝ. Ἀλλὰ τοῦτό γε εὔηθες, ὦ Σώκρατες.

---

6. ἀρετὴ ἡ αὐτὴ a. — οἵω auctore Wolfio b: οἵῳ a c. — 9. ἔτι δ' αὖ καὶ mavolt Stallbaumius. — 23. με] γε a. — 24. ἀνδρεία c.

13. καὶ ante ἐναντία om. a. — ἀλλήλοις, τί ἐστι malebat Gedikius. — ὃ post τοῦτο om. ΧΔΣϒbr. — 27. ἢ περὶ χρώματος a. — 45. τοῦτο τὸ σχῆμα a. — σώματι malebat Gedikius.

ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΜΕΝ. Ὅτι σχῆμά πού ἐστι κατὰ τὸν σὸν λόγον, ὃ
336 ἀεὶ χρόα ἕπεται. εἶεν· εἰ δὲ δὴ τὴν χρόαν τις μὴ φαίη εἰδέναι, ἀλλὰ ὡσαύτως ἀποροῖ ὥσπερ περὶ τοῦ σχήματος, τί ἂν οἴει σοι ἀποκεκρίσθαι;

ΣΩ. Τἀληθῆ ἔγωγε. καὶ εἰ μέν γε τῶν σοφῶν τις εἴη καὶ ἐριστικῶν τε καὶ ἀγωνιστικῶν ὁ ἐρόμενος, εἴποιμ'
D ἂν αὐτῷ ὅτι Ἐμοὶ μὲν εἴρηται· εἰ δὲ μὴ ὀρθῶς λέγω, σὸν ἔργον λαμβάνειν λόγον καὶ ἐλέγχειν. εἰ δὲ ὥσπερ ἐγώ τε καὶ σὺ νυνὶ φίλοι ὄντες βούλοιντο ἀλλήλοις διαλέγεσθαι, δεῖ δὴ πρᾳότερόν πως καὶ διαλεκτικώτερον ἀποκρίνεσθαι. ἔστι δὲ ἴσως τὸ διαλεκτικώτερον μὴ μόνον τἀληθῆ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων ὧν ἂν προσομολογῇ εἰδέναι ὁ ἐρωτώμενος. πειράσομαι δὴ καὶ ἐγώ σοι οὕτως
E εἰπεῖν. λέγε γάρ μοι· τελευτὴν καλεῖς τι; τοιόνδε λέγω, οἷον πέρας καὶ ἔσχατον· πάντα ταῦτα ταὐτόν τι λέγω. ἴσως δ' ἂν ἡμῖν Πρόδικος διαφέροιτο. ἀλλὰ σύ γέ που καλεῖς πεπεράνθαι τι καὶ τετελευτηκέναι; τὸ τοιοῦτον βούλομαι λέγειν, οὐδὲν ποικίλον.

ΜΕΝ. Ἀλλὰ καλῶ, καὶ οἶμαι μανθάνειν ὃ λέγεις.

16 ΣΩ. Τί δ'; ἐπίπεδον καλεῖς τι, καὶ ἕτερον αὖ στερεόν, οἷον ταῦτα τὰ ἐν ταῖς γεωμετρίαις;

ΜΕΝ. Ἔγωγε καλῶ.

337 ΣΩ. Ἤδη τοίνυν ἂν μάθοις μου ἐκ τούτων, σχῆμα ὃ λέγω. κατὰ γὰρ παντὸς σχήματος τοῦτο λέγω, εἰς ὃ τὸ στερεὸν περαίνει, τοῦτ' εἶναι σχῆμα· ὅπερ ἂν συλλαβὼν εἴποιμι στερεοῦ πέρας σχῆμα εἶναι.

ΜΕΝ. Τὸ δὲ χρῶμα τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὑβριστής γ' εἶ, ὦ Μένων· ἀνδρὶ πρεσβύτῃ πράγματα προστάττεις ἀποκρίνεσθαι, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐθέλεις
B ἀναμνησθεὶς εἰπεῖν ὅ τί ποτε λέγει Γοργίας ἀρετὴν εἶναι.

ΜΕΝ. Ἀλλ' ἐπειδάν μοι σὺ τοῦτ' εἴπῃς, ὦ Σώκρατες, ἐρῶ σοι.

ΣΩ. Κἂν κατακεκαλυμμένος τις γνοίη, ὦ Μένων, διαλεγομένου σου, ὅτι καλὸς εἶ καὶ ἐρασταί σοι ἔτι εἰσίν.

ΜΕΝ. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐπιτάττεις ἐν τοῖς λόγοις· ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τρυφῶντες, ἅτε τυραννεύοντες, ἕως ἂν
C ἐν ὥρᾳ ὦσι. καὶ ἅμα ἐμοῦ ἴσως κατέγνωκας, ὅτι εἰμὶ ἥττων τῶν καλῶν. χαριοῦμαι οὖν σοι καὶ ἀποκρινοῦμαι.

ΜΕΝ. Πάνυ μὲν οὖν χάρισαι.

ΣΩ. Βούλει οὖν σοι κατὰ Γοργίαν ἀποκρίνωμαι, ᾗ ἂν σὺ μάλιστα ἀκολουθήσαις;

ΜΕΝ. Βούλομαι· πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν λέγετε ἀποῤῥοάς τινας τῶν ὄντων κατὰ Ἐμπεδοκλέα;

ΜΕΝ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Καὶ πόρους, εἰς οὓς καὶ δι' ὧν αἱ ἀποῤῥοαὶ 338 πορεύονται;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τῶν ἀποῤῥοῶν τὰς μὲν ἁρμόττειν ἐνίοις τῶν πόρων, τὰς δὲ ἐλάττους ἢ μείζους εἶναι; D

ΜΕΝ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὄψιν καλεῖς τι;

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ξύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος. ἔστι γὰρ χρόα ἀποῤῥοὴ σχημάτων ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός.

ΜΕΝ. Ἄριστά μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἰρηκέναι.

ΣΩ. Ἴσως γάρ σοι κατὰ συνήθειαν εἴρηται. καὶ ἅμα, οἶμαι, ἐννοεῖς ὅτι ἔχοις ἂν ἐξ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ φωνήν, ὃ ἔστι, καὶ ὀσμὴν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων. E

ΜΕΝ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τραγικὴ γάρ ἐστιν, ὦ Μένων, ἡ ἀπόκρισις, ὥστε ἀρέσκει σοι μᾶλλον ἢ ἡ περὶ τοῦ σχήματος.

ΜΕΝ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ παῖ Ἀλεξιδήμου, ὡς ἐγὼ ἐμαυτὸν πείθω, ἀλλ' ἐκείνη βελτίων. οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαι, εἰ μή, ὥσπερ χθὲς ἔλεγες, ἀναγκαῖόν σοι ἀπιέναι 339 πρὸ τῶν μυστηρίων, ἀλλ' εἰ περιμείναις τε καὶ μυηθείης.

ΜΕΝ. Ἀλλὰ περιμένοιμ' ἄν, ὦ Σώκρατες, εἴ μοι 17 πολλὰ τοιαῦτα λέγοις.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω, καὶ σοῦ ἕνεκα καὶ ἐμαυτοῦ, λέγων τοιαῦτα· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ' ἴθι δὴ πειρῶ καὶ σὺ ἐμοὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι, κατὰ ὅλου εἰπὼν ἀρετῆς πέρι, ὅ τι ἐστί, καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐκ τοῦ ἑνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντάς τι ἑκάστοτε οἱ σκώπτοντες, ἀλλ' ἐάσας ὅλην καὶ ὑγιῆ εἰπὲ τί ἐστιν ἀρετή. τὰ δέ γε παραδείγματα παρ' ἐμοῦ εἴληφας. B

ΜΕΝ. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Σώκρατες, ἀρετὴ εἶναι, καθάπερ ὁ ποιητὴς λέγει, χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι. καὶ ἐγὼ τοῦτο λέγω ἀρετήν, ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι.

ΣΩ. Ἆρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι;

ΜΕΝ. Μάλιστά γε.

ΣΩ. Ἆρα ὡς ὄντων τινῶν οἳ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, ἑτέρων δὲ οἳ τῶν ἀγαθῶν; οὐ πάντες, ὤριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν; C

ΜΕΝ. Οὐκ ἔμοιγε. 340

---

3. ἕπεται. εἶεν· εἰ δὲ cum Heindorfio (ad Cratyl. 410 C.) c: ἕπεται. ΣΩ. Εἶεν. ΜΕΝ. Εἰ δὲ ab. — 14. ἐρόμενος malebant Cornarius, Schleiermacherus, Buttmannus. — 16. λέγω] λέγων a. — 21. Τὸ δ' ἐπίπεδον a. — 22. ταῖς om. a. — 23. καλῶ om. c. — 24. μανθάνοις a. — 37. ἀλλ' b. — 46. κατὰ Ἐμπεδοκλέα] Vid. Sturzius in Empedocl. Carm. Reliq. p. 349 et 416 sqq. Karsten p. 397 sq.

10. σύνες ὅ τι λέγω a. cfr. Boeckh. Pindari Fr. 71. — 31. καθόλου Γb. — 34. ὑγιᾶ (Flor. π) c. — 37. ὁ ποιητής] Poëta lyricus incertus. — 44. ὦ ἄριστε a.

ΣΩ. Ἀλλά τινες τῶν κακῶν;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι, λέγεις, ἢ καὶ γιγνώσκοντες ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν;

ΜΕΝ. Ἀμφότερα ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἦ γὰρ δοκεῖ τίς σοι, ὦ Μένων, γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν;

ΜΕΝ. Μάλιστα.

ΣΩ. Τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἦ γενέσθαι αὐτῷ;

D ΜΕΝ. Γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὠφελεῖν ἐκεῖνον ᾧ ἂν γένηται, ἢ γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι βλάπτει ᾧ ἂν παρῇ;

ΜΕΝ. Εἰσὶ μὲν οἳ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν, εἰσὶ δὲ καὶ οἳ γιγνώσκοντες ὅτι βλάπτει.

ΣΩ. Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι γιγνώσκειν τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν, οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν;

ΜΕΝ. Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτοι μὲν οὐ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, οἱ ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλὰ ἐκείνων ἃ ᾤοντο
E ἀγαθὰ εἶναι, ἔστι δὲ ταῦτά γε κακά· ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες
341 αὐτὰ καὶ οἰόμενοι ἀγαθὰ εἶναι δῆλον ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὔ;

ΜΕΝ. Κινδυνεύουσιν οὗτοί γε.

ΣΩ. Τί δαί; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ὡς φῂς σύ, ἡγούμενοι δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκεῖνον ᾧ ἂν γίγνηται, γιγνώσκουσι δήπου ὅτι βλαβήσονται ὑπ' αὐτῶν;

ΜΕΝ. Ἀνάγκη.

78 ΣΩ. Ἀλλὰ τοὺς βλαπτομένους οὗτοι οὐκ οἴονται ἀθλίους εἶναι καθ' ὅσον βλάπτονται;

ΜΕΝ. Καὶ τοῦτο ἀνάγκη.

ΣΩ. Τοὺς δὲ ἀθλίους οὐ κακοδαίμονας;

ΜΕΝ. Οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ἄθλιος καὶ κακοδαίμων εἶναι;

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα βούλεται, ὦ Μένων, τὰ κακὰ οὐδείς, εἴπερ μὴ βούλεται τοιοῦτος εἶναι. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἄθλιον εἶναι ἢ ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι;

ΜΕΝ. Κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν, ὦ Σώκρατες· καὶ
B οὐδεὶς βούλεσθαι τὰ κακά.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν δὴ ἔλεγες ὅτι ἔστιν ἡ ἀρετὴ βούλεσθαί τε τἀγαθὰ καὶ δύνασθαι;

ΜΕΝ. Εἶπον γάρ.

342 ΣΩ. Οὐκοῦν τούτου λεχθέντος τὸ μὲν βούλεσθαι πᾶσιν ὑπάρχει, καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου βελτίων;

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι εἴπερ ἐστὶ βελτίων ἄλλος ἄλλου, κατὰ τὸ δύνασθαι ἂν εἴη ἀμείνων.

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τοῦτ' ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικε, κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀρετή, δύναμις τοῦ πορίζεσθαι τἀγαθά. C

ΜΕΝ. Παντάπασί μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχειν ὡς σὺ νῦν ὑπολαμβάνεις.

ΣΩ. Ἴδωμεν δὴ καὶ τοῦτο εἰ ἀληθὲς λέγεις· ἴσως γὰρ ἂν εὖ λέγοις. τἀγαθὰ φῂς οἷόν τ' εἶναι πορίζεσθαι ἀρετὴν εἶναι;

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀγαθὰ δὲ καλεῖς οὐχὶ οἷον ὑγίειάν τε καὶ πλοῦτον; καὶ χρυσίον λέγω καὶ ἀργύριον κτᾶσθαι καὶ τιμὰς ἐν πόλει καὶ ἀρχάς; μὴ ἄλλ' ἄττα λέγεις τἀγαθὰ ἢ τὰ τοιαῦτα;

ΜΕΝ. Οὔκ, ἀλλὰ πάντα λέγω τὰ τοιαῦτα.

ΣΩ. Εἶεν· χρυσίον δὲ δὴ καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι D
ἀρετή ἐστιν, ὥς φησι Μένων ὁ τοῦ μεγάλου βασιλέως πατρικὸς ξένος. πότερον προστίθης τι τούτῳ τῷ πόρῳ, ὦ Μένων, τὸ δικαίως καὶ ὁσίως; ἢ οὐδέν σοι διαφέρει, 343
ἀλλὰ κἂν ἀδίκως τις αὐτὰ πορίζηται, ὁμοίως σὺ αὐτὰ ἀρετὴν καλεῖς;

ΜΕΝ. Οὐ δήπου, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ κακίαν.

ΣΩ. Πάντως δήπου δεῖ ἄρα, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ πόρῳ δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην ἢ ὁσιότητα προσεῖναι, ἢ ἄλλο τι μόριον ἀρετῆς· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται ἀρετή, καί- E
περ ἐκπορίζουσα τἀγαθά.

ΜΕΝ. Πῶς γὰρ ἄνευ τούτων ἀρετὴ γένοιτ' ἄν;

ΣΩ. Τὸ δὲ μὴ ἐκπορίζειν χρυσίον καὶ ἀργύριον, ὅταν μὴ δίκαιον ᾖ, μήτε αὑτῷ μήτε ἄλλῳ, οὐκ ἀρετὴ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπορία;

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα μᾶλλον ὁ πόρος τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἢ ἡ ἀπορία ἀρετὴ ἂν εἴη, ἀλλά, ὡς ἔοικεν, ὃ μὲν ἂν μετὰ δικαιοσύνης γίγνηται, ἀρετὴ ἔσται, ὃ δ' ἂν ἄνευ
πάντων τῶν τοιούτων, κακία. 79

ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι ἀναγκαῖον εἶναι ὡς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτων ἕκαστον ὀλίγον πρότερον μόριον ἀρετῆς ἔφαμεν εἶναι, τὴν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἶτα, ὦ Μένων, παίζεις πρός με;

ΜΕΝ. Τί δή, ὦ Σώκρατες; 344

ΣΩ. Ὅτι ἄρτι ἐμοῦ δεηθέντος σου μὴ καταγνύναι 16
μηδὲ κερματίζειν τὴν ἀρετήν, καὶ δόντος παραδείγματα καθ' ἃ δέοι ἀποκρίνεσθαι, τούτου μὲν ἠμέλησας, λέγεις δέ μοι ὅτι ἀρετή ἐστιν οἷόν τ' εἶναι τἀγαθὰ πορίζεσθαι B
μετὰ δικαιοσύνης, τοῦτο δὲ φῂς μόριον ἀρετῆς εἶναι.

ΜΕΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν συμβαίνει ἐξ ὧν σὺ ὁμολογεῖς, τὸ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττειν ὅ τι ἂν πράττῃ, τοῦτο ἀρετὴν

---

9. αὑτῷ Buttmannus: αὐτῷ abc. — 24. δαί] δὲ a. — 38. τε om. a. — 40. βούλεται a.
7. λέγοις. τὸ τἀγαθὰ a. — 21. δικαιοσύνη σωφροσύνην ΧΔ. — 42. ἐμοῦ ἄρτι a. — 49. πράττοις a.

εἶναι· τὴν γὰρ δικαιοσύνην μόριον φῂς ἀρετῆς εἶναι, καὶ
ἕκαστα τούτων.

MEN. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Τοῦτο λέγω, ὅτι ἐμοῦ δεηθέντος ὅλον εἰπεῖν τὴν
ἀρετήν, αὐτὴν μὲν πολλοῦ δεῖς εἰπεῖν ὅ τι ἐστι, πᾶσαν
δὲ φῂς πρᾶξιν ἀρετὴν εἶναι, ἐάνπερ μετὰ μορίου ἀρετῆς
C πράττηται, ὥσπερ εἰρηκὼς ὅ τι ἀρετή ἐστι τὸ ὅλον καὶ
ἤδη γνωσομένου ἐμοῦ, καὶ ἐὰν σὺ κατακερματίζῃς αὐτὴν
κατὰ μόρια. δεῖται οὖν σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,
τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ὦ φίλε Μένων, τί ἐστιν ἀρετή,
εἰ μετὰ μορίου ἀρετῆς πᾶσα πρᾶξις ἀρετὴ ἂν εἴη; τοῦτο
γάρ ἐστι λέγειν, ὅταν λέγῃ τις ὅτι πᾶσα ἡ μετὰ δικαιο-
345 σύνης πρᾶξις ἀρετή ἐστιν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι πάλιν δεῖσθαι
τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ἀλλ' οἴει τινὰ εἰδέναι μόριον ἀρε-
τῆς ὅ τι ἐστιν, αὐτὴν μὴ εἰδότα;

MEN. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

D ΣΩ. Εἰ γὰρ καὶ μέμνησαι, ὅτ' ἐγώ σοι ἀπεκρι-
νάμην περὶ τοῦ σχήματος, ἀπεβάλλομέν που τὴν τοιαύτην
ἀπόκρισιν τὴν διὰ τῶν ἔτι ζητουμένων καὶ μήπω ὡμολο-
γημένων ἐπιχειροῦσαν ἀποκρίνεσθαι.

MEN. Καὶ ὀρθῶς γε ἀπεβάλλομεν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, μηδὲ σὺ ἔτι ζητουμένης
ἀρετῆς ὅλης ὅ τι ἐστιν, οἴου διὰ τῶν ταύτης μορίων ἀπο-
E κρινόμενος δηλώσειν αὐτὴν ὁτῳοῦν, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τούτῳ
τῷ αὐτῷ τρόπῳ λέγων, ἀλλὰ πάλιν τῆς αὐτῆς δεήσεσθαι
ἐρωτήσεως, τίνος ὄντος ἀρετῆς λέγεις ἃ λέγεις; ἢ οὐδέν
σοι δοκῶ λέγειν;

MEN. Ἔμοιγε δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν.

ΣΩ. Ἀπόκριναι τοίνυν πάλιν ἐξ ἀρχῆς· τί φῂς ἀρε-
τὴν εἶναι καὶ σὺ καὶ ὁ ἑταῖρός σου;

MEN. Ὦ Σώκρατες, ἤκουον μὲν ἔγωγε πρὶν καὶ συγ-
80 γενέσθαι σοι, ὅτι σὺ οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτός τε ἀπορεῖς καὶ
τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν· καὶ νῦν, ὥς γέ μοι δοκεῖς,
γοητεύεις με καὶ φαρμάττεις καὶ ἀτεχνῶς κατεπᾴδεις,
346 ὥστε μεστὸν ἀπορίας γεγονέναι. καὶ δοκεῖς μοι παντελῶς,
εἰ δεῖ τι καὶ σκῶψαι, ὁμοιότατος εἶναι τό τε εἶδος καὶ
τἆλλα ταύτῃ τῇ πλατείᾳ νάρκῃ τῇ θαλαττίᾳ. καὶ γὰρ
αὕτη τὸν ἀεὶ πλησιάζοντα καὶ ἁπτόμενον ναρκᾶν ποιεῖ·
καὶ σὺ δοκεῖς μοι νῦν ἐμὲ τοιοῦτόν τι πεποιηκέναι, ναρ-
B κᾶν. ἀληθῶς γὰρ ἔγωγε καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ στόμα
ναρκῶ, καὶ οὐκ ἔχω ὅ τι ἀποκρίνωμαί σοι. καίτοι μυ-
ριάκις γε περὶ ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς
πολλούς, καὶ πάνυ εὖ, ὥς γε ἐμαυτῷ ἐδόκουν· νῦν δὲ
οὐδ' ὅ τι ἐστὶ τὸ παράπαν ἔχω εἰπεῖν. καί μοι δοκεῖς εὖ
βουλεύεσθαι οὐκ ἐκπλέων ἐνθένδε οὐδ' ἀποδημῶν· εἰ γὰρ
ξένος ἐν ἄλλῃ πόλει τοιαῦτα ποιοίης, τάχ' ἂν ὡς γόης
ἀπαχθείης.

ΣΩ. Πανοῦργος εἶ, ὦ Μένων, καὶ ὀλίγου ἐξηπά-
τησάς με.

MEN. Τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Γιγνώσκω οὗ ἕνεκά με εἴκασας. C

MEN. Τίνος δὴ οἴει;

ΣΩ. Ἵνα σε ἀντεικάσω. ἐγὼ δὲ τοῦτο οἶδα περὶ πάν-
των τῶν καλῶν, ὅτι χαίρουσιν εἰκαζόμενοι. λυσιτελεῖ γὰρ
αὐτοῖς· καλαὶ γάρ, οἶμαι, τῶν καλῶν καὶ αἱ εἰκόνες. ἀλλ'
οὐκ ἀντεικάσομαί σε. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἡ νάρκη αὐτὴ ναρ- 347
κῶσα οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖ ναρκᾶν, ἔοικα αὐτῇ· εἰ
δὲ μή, οὔ. οὐ γὰρ εὐπορῶν αὐτὸς τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπο- B
ρεῖν, ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον αὐτὸς ἀπορῶν οὕτω καὶ τοὺς
ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν. καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς, ὃ ἔστιν, ἐγὼ D
μὲν οὐκ οἶδα, σὺ μέντοι ἴσως πρότερον μὲν ᾔδησθα πρὶν
ἐμοῦ ἅψασθαι, νῦν μέντοι ὅμοιος εἶ οὐκ εἰδότι. ὅμως δὲ
ἐθέλω μετὰ σοῦ σκέψασθαι καὶ συζητῆσαι ὅ τί ποτε ἔστιν.

MEN. Καὶ τίνα τρόπον ζητήσεις, ὦ Σώκρατες,
τοῦτο, ὃ μὴ οἶσθα τὸ παράπαν ὅ τι ἐστι; ποῖον γὰρ ὧν
οὐκ οἶσθα προθέμενος ζητήσεις; ἢ εἰ καὶ ὅ τι μάλιστα
ἐντύχοις αὐτῷ, πῶς εἴσει ὅτι τοῦτό ἐστιν ὃ σὺ οὐκ ᾔδησθα;

ΣΩ. Μανθάνω οἷον βούλει λέγειν, ὦ Μένων. ὁρᾷς E
τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις; ὡς οὐκ ἄρα ἔστι ζη-
τεῖν ἀνθρώπῳ οὔτε ὃ οἶδεν οὔτε ὃ μὴ οἶδεν. οὔτε γὰρ ἂν
γε ὃ οἶδε ζητοῖ· οἶδε γάρ, καὶ οὐδὲν δεῖ τῷ γε τοιούτῳ
ζητήσεως· οὔτε ὃ μὴ οἶδεν· οὐδὲ γὰρ οἶδεν ὅ τι ζητήσει.

MEN. Οὐκοῦν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι ὁ λόγος 81
οὗτος, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐκ ἔμοιγε.

MEN. Ἔχεις λέγειν ὅπῃ;

ΣΩ. Ἔγωγε· ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν 348
σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα —

MEN. Τίνα λόγον λεγόντων;

ΣΩ. Ἀληθῆ, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ καλόν.

MEN. Τίνα τοῦτον, καὶ τίνες οἱ λέγοντες;

ΣΩ. Οἱ μὲν λέγοντές εἰσι τῶν ἱερέων τε καὶ ἱερειῶν
ὅσοις μεμέληκε περὶ ὧν μεταχειρίζονται λόγον οἵοις τ' εἶναι
διδόναι· λέγει δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποι- B
ητῶν, ὅσοι θεῖοί εἰσιν. ἃ δὲ λέγουσι, ταυτί ἐστιν. ἀλλὰ
σκόπει, εἴ σοι δοκοῦσιν ἀληθῆ λέγειν. φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν

---

3. Τί οὖν δή; ΣΩ. Τοῦτο λέγω, ὅτι auctore Buttmanno c: Τί οὖν δὴ τοῦτο λέγω; ΣΩ. Ὅτι ab. — 4. ὅλον ΧΓΔBCEFrb, ὅλην^{ον} Ξ: ὅλην abc. — 5. δεῖ σ' ab. Scribe δεῖς cum Ξr. Bekk. — 9. δεῖται ΧΔb: δεῖ abc. — 11. εἰ cum Ficino et Buttmanno b: ἢ^{εἰ} F, ἡ ΧΔΣΤb, ἢ ac. — 12. λέγειν] Malim λέγων. Winck. — 17. ἀπεκρινάμην ΧΔ: ἄρτι ἀπεκρινάμην abc. — 26. ἢ] ἡ a. — 33. γ' ἐμοὶ ab. — 40. σῶμα ab. Repone στόμα cum ΧΓΣΤ BCr. Bekk.

3. ποιεῖς a. — 9. δὲ ΧΔbr. — 10. τοῦτο] τόδε a. — 18 et 24. ᾔδεισθα a. — 23. ὅτι ab. — 26. παράγεις Buttmannus.

τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατον, καὶ τοτὲ μὲν τελευτᾶν,
ὃ δὴ ἀποθνήσκειν καλοῦσι, τοτὲ δὲ πάλιν γίγνεσθαι,
ἀπόλλυσθαι δ' οὐδέποτε. δεῖν δὴ διὰ ταῦτα ὡς ὁσιώτατα
διαβιῶναι τὸν βίον· «Οἷσι γὰρ ἂν Φερσεφόνα ποι-
νὰν παλαιοῦ πένθεος δέξηται, εἰς τὸν ὕπερθεν
ἅλιον κείνων ἐνάτῳ ἔτει ἀνδιδοῖ ψυχὰν πάλιν,
C ἐκ τᾶν βασιλῆες ἀγανοὶ καὶ σθένει κραιπνοὶ
σοφίᾳ τε μέγιστοι ἄνδρες αὔξονται· ἐς δὲ τὸν
λοιπὸν χρόνον ἥρωες ἁγνοὶ πρὸς ἀνθρώπων
17 καλεῦνται.» ἅτε οὖν ἡ ψυχὴ ἀθάνατός τε οὖσα καὶ
πολλάκις γεγονυῖα, καὶ ἑωρακυῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ
ἐν Ἅιδου καὶ πάντα χρήματα, οὐκ ἔστιν ὅ τι οὐ μεμάθη-
349 κεν, ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ
ἄλλων οἷόν τε εἶναι αὐτὴν ἀναμνησθῆναι ἅ γε καὶ πρό-
τερον ἠπίστατο. ἅτε γὰρ τῆς φύσεως ἁπάσης συγγενοῦς
D οὔσης, καὶ μεμαθηκυίας τῆς ψυχῆς ἅπαντα, οὐδὲν κωλύει
ἓν μόνον ἀναμνησθέντα, ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἄνθρω-
ποι, τἆλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἐάν τις ἀνδρεῖος ᾖ καὶ
μὴ ἀποκάμνῃ ζητῶν· τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μανθάνειν
ἀνάμνησις ὅλον ἐστίν. οὔκουν δεῖ πείθεσθαι τούτῳ τῷ
ἐριστικῷ λόγῳ· οὗτος μὲν γὰρ ἂν ἡμᾶς ἀργοὺς ποιήσειε
καὶ ἔστι τοῖς μαλακοῖς τῶν ἀνθρώπων ἡδὺς ἀκοῦσαι· ὅδε
E δὲ ἐργατικούς τε καὶ ζητητικοὺς ποιεῖ. ᾧ ἐγὼ πιστεύων
ἀληθεῖ εἶναι ἐθέλω μετὰ σοῦ ζητεῖν ἀρετὴ ὅ τι ἐστιν.

ΜΕΝ. Ναί, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ἁπλῶς λέγεις τοῦτο,
ὅτι οὐ μανθάνομεν, ἀλλὰ ἣν καλοῦμεν μάθησιν, ἀνά-
μνησίς ἐστιν; ἔχεις με τοῦτο διδάξαι ὡς οὕτως ἔχει;

ΣΩ. Καὶ ἄρτι εἶπον, ὦ Μένων, ὅτι πανοῦργος εἶ,
καὶ νῦν ἐρωτᾷς εἰ ἔχω σε διδάξαι, ὃς οὔ φημι διδαχὴν
82 εἶναι ἀλλ' ἀνάμνησιν, ἵνα δὴ εὐθὺς φαίνωμαι αὐτὸς
ἐμαυτῷ τἀναντία λέγων.

ΜΕΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο
350 βλέψας εἶπον, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἔθους. ἀλλ' εἴ πώς μοι ἔχεις
ἐνδείξασθαι ὅτι ἔχει ὥσπερ λέγεις, ἔνδειξαι.

ΣΩ. Ἀλλ' ἔστι μὲν οὐ ῥᾴδιον, ὅμως δὲ ἐθέλω προ-
θυμηθῆναι σοῦ ἕνεκεν. ἀλλά μοι προσκάλεσον τῶν πολλῶν
ἀκολούθων τουτωνὶ τῶν σαυτοῦ ἕνα, ὅντινα βούλει, ἵνα
B ἐν τούτῳ σοι ἐπιδείξωμαι.

ΜΕΝ. Πάνυ γε. Δεῦρο πρόσελθε.

ΣΩ. Ἕλλην μέν ἐστι καὶ ἑλληνίζει;

ΜΕΝ. Πάνυ γε σφόδρα, οἰκογενής.

ΣΩ. Πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν, ὁπότερ' ἄν σοι φαίνηται,
ἢ ἀναμιμνησκόμενος ἢ μανθάνων παρ' ἐμοῦ.

ΜΕΝ. Ἀλλὰ προσέξω.

ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι, ὦ παῖ, γιγνώσκεις τετράγωνον
χωρίον ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν;

ΠΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν τετράγωνον χωρίον ἴσας ἔχον τὰς C
γραμμὰς ταύτας πάσας, τέτταρας οὔσας;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ καὶ ταυτασὶ τὰς διὰ μέσου ἐστὶν ἴσας ἔχον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴη ἂν τοιοῦτον χωρίον καὶ μεῖζον καὶ
ἔλαττον;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ οὖν εἴη αὕτη ἡ πλευρὰ δυοῖν ποδοῖν καὶ
αὕτη δυοῖν, πόσων ἂν εἴη ποδῶν τὸ ὅλον; Ὧδε δὲ σκό- 351
πει. εἰ ἦν ταύτῃ δυοῖν ποδοῖν, ταύτῃ δὲ ἑνὸς ποδὸς μό-
νον, ἄλλο τι ἅπαξ ἂν ἦν δυοῖν ποδοῖν τὸ χωρίον;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ δυοῖν ποδοῖν καὶ ταύτῃ, ἄλλο τι ἢ D
δὶς δυοῖν γίγνεται;

ΠΑΙ. Γίγνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα δὶς γίγνεται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσοι οὖν εἰσὶν οἱ δύο δὶς πόδες; λογισάμε-
νος εἰπέ.

ΠΑΙ. Τέτταρες, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν γένοιτ' ἂν τούτου τοῦ χωρίου ἕτερον
διπλάσιον, τοιοῦτον δέ, ἴσας ἔχον πάσας τὰς γραμμὰς
ὥσπερ τοῦτο;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσων οὖν ἔσται ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Φέρε δή, πειρῶ μοι εἰπεῖν πηλίκη τις ἔσται
ἐκείνου ἡ γραμμὴ ἑκάστη. ἡ μὲν γὰρ τοῦδε δυοῖν ποδοῖν· E
τί δὲ ἡ ἐκείνου τοῦ διπλασίου;

ΠΑΙ. Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι διπλασία.

ΣΩ. Ὁρᾷς, ὦ Μένων, ὡς ἐγὼ τοῦτον οὐδὲν διδά-
σκω, ἀλλ' ἐρωτῶ πάντα; καὶ νῦν οὗτος οἴεται εἰδέναι
ὁποία ἐστὶν ἀφ' ἧς τὸ ὀκτώπουν χωρίον γενήσεται. ἢ οὐ 352
δοκεῖ σοι;

ΜΕΝ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οἶδεν οὖν;

ΜΕΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οἴεται δέ γε, ἀπὸ τῆς διπλασίας;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Θεῶ δὴ αὐτὸν ἀναμιμνησκόμενον ἐφεξῆς, ὡς
δεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι. Σὺ δέ μοι λέγε, ἀπὸ τῆς διπλα-
σίας γραμμῆς φῂς τὸ διπλάσιον χωρίον γίγνεσθαι; τοιόνδε 83
λέγω, μὴ ταύτῃ μὲν μακρόν, τῇ δὲ βραχύ, ἀλλὰ ἴσον
πανταχῇ ἔστω ὥσπερ τουτί, διπλάσιον δὲ τούτου,
ὀκτώπουν. ἀλλ' ὅρα εἰ ἔτι σοι ἀπὸ τῆς διπλασίας δοκεῖ
ἔσεσθαι.

---

4. Οἷσι γὰρ ἂν] V. Boeckh. Pindari frgm. 98. — 5. δέξεται a. — 6. ψυχὰς Boeckhius. — 19. ἀποκάμῃ a. — 23. ἐργαστικούς a. — 24. ἀληθῆ a. — 26. ἀλλὰ πῶς c. — 27. με] μετὰ ℵΔ. — 36. ἕνεκα a. — 38. τουτωΐ a.
11. ἦν auctore Wolfio bc: ἐν cum libris a. — 12. ἦν ἂν a. — 14. ἢ om. Bekkerus. — 19. δὶς δύο a. — 30. δαὶ ℵΔ. — 32. τούτων a. — 34. ὀκτάπουν a (ubique.

ΠΑΙ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν διπλασία αὕτη ταύτης γίγνεται, ἂν ἑτέραν τοσαύτην προσθῶμεν ἐνθένδε;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀπὸ ταύτης δή, φῄς, ἔσται τὸ ὀκτώπουν χωρίον, ἂν τέτταρες τοσαῦται γένωνται;

ΠΑΙ. Ναί.

B ΣΩ. Ἀναγραψώμεθα δὴ ἀπ' αὐτῆς ἴσας τέτταρας. ἄλλο τι ἢ τουτὶ ἂν εἴη ὃ φῂς τὸ ὀκτώπουν εἶναι;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

353 ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν αὐτῷ ἐστι ταυτὶ τέτταρα, ὧν ἕκαστον ἴσον τούτῳ ἐστὶ τῷ τετράποδι;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πόσον οὖν γίγνεται; οὐ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Διπλάσιον οὖν ἐστι τὸ τετράκις τοσοῦτον;

ΠΑΙ. Οὐ μὰ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποσαπλάσιον;

ΠΑΙ. Τετραπλάσιον.

C ΣΩ. Ἀπὸ τῆς διπλασίας ἄρα, ὦ παῖ, οὐ διπλάσιον ἀλλὰ τετραπλάσιον γίγνεται χωρίον.

ΠΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τεττάρων γὰρ τετράκις ἐστὶν ἑκκαίδεκα. οὐχί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ὀκτώπουν δ' ἀπὸ ποίας γραμμῆς; οὐχὶ ἀπὸ μὲν ταύτης τετραπλάσιον;

ΠΑΙ. Φημί.

ΣΩ. Τετράπουν δὲ ἀπὸ τῆς ἡμισείας ταυτησὶ τουτί;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἶεν· τὸ δὲ ὀκτώπουν οὐ τοῦδε μὲν διπλάσιόν ἐστι, τούτου δὲ ἥμισυ;

ΠΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἀπὸ μὲν μείζονος ἔσται ἢ τοσαύτης γραμ-
D μῆς, ἀπὸ ἐλάττονος δὲ ἢ τοσησδί; ἢ οὔ;

ΠΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως.

354 ΣΩ. Καλῶς· τὸ γάρ σοι δοκοῦν τοῦτο ἀποκρίνου. καί μοι λέγε· οὐχ ἥδε μὲν δυοῖν ποδοῖν ἦν, ἡ δὲ τεττάρων;

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα τὴν τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμὴν μείζω μὲν εἶναι τῆσδε τῆς δίποδος, ἐλάττω δὲ τῆς τετράποδος.

ΠΑΙ. Δεῖ.

E ΣΩ. Πειρῶ δὴ λέγειν πηλίκην τινὰ φῂς αὐτὴν εἶναι.

ΠΑΙ. Τρίποδα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄνπερ τρίπους ᾖ, τὸ ἥμισυ ταύτης
18 προσληψόμεθα καὶ ἔσται τρίπους; δύο μὲν γὰρ οἵδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ ἐνθένδε ὡσαύτως δύο μὲν οἵδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ γίγνεται τοῦτο τὸ χωρίον ὃ φῄς.

ΠΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἂν ᾖ τῇδε τριῶν καὶ τῇδε τριῶν, τὸ ὅλον χωρίον τριῶν τρὶς ποδῶν γίγνεται;

ΠΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τρεῖς δὲ τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες;

ΠΑΙ. Ἐννέα.

ΣΩ. Ἔδει δὲ τὸ διπλάσιον πόσων εἶναι ποδῶν;

ΠΑΙ. Ὀκτώ.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα ἀπὸ τῆς τρίποδός πω τὸ ὀκτώπουν χωρίον γίγνεται.

ΠΑΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀπὸ ποίας; πειρῶ ἡμῖν εἰπεῖν ἀκριβῶς· καὶ 355
εἰ μὴ βούλει ἀριθμεῖν, ἀλλὰ δεῖξον ἀπὸ ποίας. 84

ΠΑΙ. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ οἶδα.

ΣΩ. Ἐννοεῖς αὖ, ὦ Μένων, οὗ ἐστιν ἤδη βαδίζων ὅδε τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ᾔδει μὲν οὔ ἥ τις ἐστιν ἡ τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμή, ὥσπερ οὐδὲ νῦν πω οἶδεν, ἀλλ' οὖν ᾤετό γ' αὐτὴν τότε εἰδέναι καὶ θαρραλέως ἀπεκρίνετο ὡς εἰδώς, καὶ οὐχ ἡγεῖτο ἀπορεῖν· νῦν δὲ ἡγεῖται ἀπορεῖν ἤδη, καὶ ὥσπερ οὐκ οἶδεν,
οὐδ' οἴεται εἰδέναι. B

ΜΕΝ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν βέλτιον ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα ὃ οὐκ ᾔδει;

ΜΕΝ. Καὶ τοῦτό μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀπορεῖν οὖν αὐτὸν ποιήσαντες καὶ ναρκᾶν ὥσπερ ἡ νάρκη, μῶν τι ἐβλάψαμεν;

ΜΕΝ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Προὔργου γοῦν τι πεποιήκαμεν, ὡς ἔοικε, πρὸς τὸ ἐξευρεῖν ὅπῃ ἔχει· νῦν μὲν γὰρ καὶ ζητήσειεν ἂν ἡδέως οὐκ εἰδώς, τότε δὲ ῥᾳδίως ἂν καὶ πρὸς πολλοὺς καὶ
πολλάκις ᾤετ' ἂν εὖ λέγειν περὶ τοῦ διπλασίου χωρίου, C
ὡς δεῖ διπλασίαν τὴν γραμμὴν ἔχειν μήκει.

ΜΕΝ. Ἔοικεν. 356

ΣΩ. Οἴει οὖν ἂν αὐτὸν πρότερον ἐπιχειρῆσαι ζητεῖν ἢ μανθάνειν τοῦτο ὃ ᾤετο εἰδέναι οὐκ εἰδώς, πρὶν εἰς ἀπορίαν κατέπεσεν ἡγησάμενος μὴ εἰδέναι, καὶ ἐπόθησε τὸ εἰδέναι;

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὤνητο ἄρα ναρκήσας;

ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Σκέψαι δὴ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας ὅ τι καὶ ἀνευρήσει ζητῶν μετ' ἐμοῦ οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐρωτῶντος ἐμοῦ
καὶ οὐ διδάσκοντος· φύλαττε δὲ ἄν που εὕρῃς με διδά- D
σκοντα καὶ διεξιόντα αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ τὰς τούτου δόξας ἀνερωτῶντα. Λέγε γάρ μοι σύ· οὐ τὸ μὲν τετράπουν τοῦτο ἡμῖν ἐστι χωρίον; μανθάνεις;

9. ἢ om. Bekkerus. — 28. Τετράπουν auctore Cornario bc: Τέταρτον cum libris a. — ἡμισέως a, ἡμισείας b. — 32. Πάνυ γε om. ΧΓΔΞBCEFrbr. — 35. οὕτω ac.

19. ᾤετο ταύτην a. — 43. ὅτι ab. — 44 ἀλλ' b. — 45. οὐ] μὴ a. — 46. τούτων ΧΓΔΣΤBCFrb, haud improbante Winckelmanno.

ΠΑΙ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Ἕτερον δὲ αὐτῷ προσθεῖμεν ἂν τουτὶ ἴσον;*

ΠΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Καὶ τρίτον τόδε ἴσον ἑκατέρῳ τούτων;*

ΠΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν προσαναπληρωσαίμεθ᾽ ἂν τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ τόδε;*

ΠΑΙ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Ἄλλο τι οὖν γίνοιτ᾽ ἂν τέτταρα ἴσα χωρία τάδε;*

E 357 *ΠΑΙ.* *Ναί.*

ΣΩ. *Τί οὖν; τὸ ὅλον τόδε ποσαπλάσιον τοῦδε γίγνεται;*

ΠΑΙ. *Τετραπλάσιον.*

ΣΩ. *Ἔδει δὲ διπλάσιον ἡμῖν γενέσθαι. ἢ οὐ μέμνησαι;*

ΠΑΙ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἔστιν αὕτη γραμμὴ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν*
85 *[τινὰ] τέμνουσα δίχα ἕκαστον τούτων τῶν χωρίων;*

ΠΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν τέτταρες αὗται γίγνονται γραμμαὶ ἴσαι, περιέχουσαι τουτὶ τὸ χωρίον;*

ΠΑΙ. *Γίγνονται.*

ΣΩ. *Σκόπει δή, πηλίκον τί ἐστι τοῦτο τὸ χωρίον;*

ΠΑΙ. *Οὐ μανθάνω.*

ΣΩ. *Οὐχὶ τεττάρων ὄντων τούτων ἥμισυ ἑκάστου ἑκάστη ἡ γραμμὴ ἀποτέτμηκεν ἐντός; ἢ οὔ;*

ΠΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Πόσα οὖν τηλικαῦτα ἐν τούτῳ ἔνεστιν;*

ΠΑΙ. *Τέτταρα.*

ΣΩ. *Πόσα δὲ ἐν τῷδε;*

ΠΑΙ. *Δύο.*

ΣΩ. *Τὰ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν τί ἐστιν;*

ΠΑΙ. *Διπλάσια.*

B *ΣΩ.* *Τόδε οὖν ποσάπουν γίγνεται;*

358 *ΠΑΙ.* *Ὀκτώπουν.*

ΣΩ. *Ἀπὸ ποίας γραμμῆς;*

ΠΑΙ. *Ἀπὸ ταύτης.*

ΣΩ. *Ἀπὸ τῆς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τεινούσης τοῦ τετράποδος;*

ΠΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Καλοῦσι δέ γε ταύτην διάμετρον οἱ σοφισταί, ὥστ᾽ εἰ ταύτῃ διάμετρος ὄνομα, ἀπὸ τῆς διαμέτρου ἄν, ὡς σὺ φῄς, ὦ παῖ Μένωνος, γίγνοιτ᾽ ἂν τὸ διπλάσιον χωρίον.*

ΠΑΙ. *Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Τί σοι δοκεῖ, ὦ Μένων; ἔστιν ἥντινα δόξαν οὐχ αὑτοῦ οὗτος ἀπεκρίνατο;*

ΜΕΝ. *Οὔκ, ἀλλ᾽ ἑαυτοῦ.* C

ΣΩ. *Καὶ μὴν οὐκ ᾔδει γε, ὡς ἔφαμεν ὀλίγον πρότερον.*

ΜΕΝ. *Ἀληθῆ λέγεις.*

ΣΩ. *Ἐνῆσαν δέ γε αὐτῷ αὗται αἱ δόξαι. ἢ οὔ;*

ΜΕΝ. *Ναί.*

ΣΩ. *Τῷ οὐκ εἰδότι ἄρα περὶ ὧν ἂν μὴ εἰδῇ ἔνεισιν ἀληθεῖς δόξαι περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδεν;*

ΜΕΝ. *Φαίνεται.*

ΣΩ. *Καὶ νῦν μέν γε αὐτῷ ὥσπερ ὄναρ ἄρτι ἀνακεκίνηνται αἱ δόξαι αὗται· εἰ δὲ αὐτόν τις ἀνερήσεται πολλάκις τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πολλαχῇ, οἶσθ᾽ ὅτι τελευτῶν* 359
οὐδενὸς ἧττον ἀκριβῶς ἐπιστήσεται περὶ τούτων. D

ΜΕΝ. *Ἔοικεν.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν οὐδενὸς διδάξαντος ἀλλ᾽ ἐρωτήσαντος ἐπιστήσεται, ἀναλαβὼν αὐτὸς ἐξ αὑτοῦ τὴν ἐπιστήμην;*

ΜΕΝ. *Ναί.*

ΣΩ. *Τὸ δὲ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν ἐν αὑτῷ ἐπιστήμην οὐκ ἀναμιμνήσκεσθαί ἐστιν;*

ΜΕΝ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Ἆρ᾽ οὖν οὐ τὴν ἐπιστήμην, ἣν νῦν οὗτος ἔχει, ἤτοι ἔλαβέ ποτε ἢ ἀεὶ εἶχεν;*

ΜΕΝ. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν εἰ μὲν ἀεὶ εἶχεν, ἀεὶ καὶ ἦν ἐπιστήμων· εἰ δὲ ἔλαβέ ποτε, οὐκ ἂν ἔν γε τῷ νῦν βίῳ εἰληφὼς εἴη.*
ἢ δεδίδαχέ τις τοῦτον γεωμετρεῖν; οὗτος γὰρ ποιήσει E
περὶ πάσης γεωμετρίας ταὐτὰ ταῦτα, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἁπάντων. ἔστιν οὖν ὅστις τοῦτον πάντα δεδίδαχε; δίκαιος γάρ που εἶ εἰδέναι, ἄλλως τε ἐπειδὴ ἐν τῇ σῇ οἰκίᾳ γέγονε καὶ τέθραπται.

ΜΕΝ. *Ἀλλ᾽ οἶδα ἔγωγε ὅτι οὐδεὶς πώποτε ἐδίδαξεν.*

ΣΩ. *Ἔχει δὲ ταύτας τὰς δόξας, ἢ οὐχί;*

ΜΕΝ. *Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, φαίνεται.*

ΣΩ. *Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίῳ λαβών, οὐκ ἤδη τοῦτο* 360
δῆλον, ὅτι ἐν ἄλλῳ τινὶ χρόνῳ εἶχε καὶ ἐμεμαθήκει; 86

ΜΕΝ. *Φαίνεται.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν οὗτός γέ ἐστιν ὁ χρόνος ὅτ᾽ οὐκ ἦν ἄνθρωπος;*

ΜΕΝ. *Ναί.*

ΣΩ. *Εἰ οὖν ὅν ἂν ᾖ χρόνον καὶ ὃν ἂν μὴ ᾖ ἄνθρω-*

---

9. *Ἀλλ᾽ ὁτιοῦν* a. — 14. *ἢ* a. — 17. *γραμμὴ ἣ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τείνει τέμνουσα* auctore Wolfio b. (17. *ἢ τι ουσ* add. Wolfius, frustra, ut nunc opinor. 18. *τείνει* Wolfius, *τινα* *E*: *τινὰ* ceteri. malim omittere cum Schleiermachero. Bekk.) — 18. *ἕκαστον* non suo loco, sed in ima pagina positum est in a. — 34. *Τόδε οὖν [ποσαπλάσιον γίγνεται τούτου. ΠΑΙ. Διπλάσιον. ΣΩ. Τοῦτο δὲ πηλίκον ἦν; ΠΑΙ. Τετράπουν. ΣΩ. Τόδε οὖν] ποσάπουν* Schleiermacherus.

11. *περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδεν* auctore Schleiermachero seclusit b. — 15. *πολλαχοῦ* a. — 32. *τε καὶ ἐπειδὴ* (*ΣTr*) b c. — 37. *λαβὼν οὐκ ᾔδει τοῦτο, δῆλον ὅτι* a b. — 38. *μεμαθήκει* *E* b. — 43. *ὃν ἂν* auctore Cornario b c: *ὃ ἂν* corr. *Σ*, *ὅταν* cum ceteris libris a. Fort. *ὃν τ᾽ ἄν*. Bait. — *καὶ*] *ἢ καὶ* a b.

πος, ἐνέσονται αὐτῷ ἀληθεῖς δόξαι, αἳ ἐρωτήσει ἐπεγερθεῖσαι ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἆρ' οὖν τὸν ἀεὶ χρόνον με-
19 μαθηκυῖα ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ; δῆλον γὰρ ὅτι τὸν πάντα χρόνον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος.

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ ἀεὶ ἡ ἀλήθεια ἡμῖν τῶν ὄντων ἐστὶν
B ἐν τῇ ψυχῇ, ἀθάνατος ἂν ἡ ψυχὴ εἴη, ὥστε θαῤῥοῦντα χρὴ ὃ μὴ τυγχάνεις ἐπιστάμενος νῦν, τοῦτο δ' ἐστὶν ὃ μὴ μεμνημένος, ἐπιχειρεῖν ζητεῖν καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι;

ΜΕΝ. Εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, οὐκ οἶδ' ὅπως.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἐμοί, ὦ Μένων. καὶ τὰ μέν γε ἄλλα οὐκ ἂν πάνυ ὑπὲρ τοῦ λόγου διισχυρισαίμην· ὅτι δ' οἰόμενοι δεῖν ζητεῖν ἃ μή τις οἶδε, βελτίους ἂν εἶμεν καὶ ἀνδρικώτεροι καὶ ἧττον ἀργοὶ ἢ εἰ οἰοίμεθα, ἃ
361 μὴ ἐπιστάμεθα, μηδὲ δυνατὸν εἶναι εὑρεῖν μηδὲ δεῖν
C ζητεῖν, περὶ τούτου πάνυ ἂν διαμαχοίμην, εἰ οἷός τε εἴην, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ.

ΜΕΝ. Καὶ τοῦτο μέν γε δοκεῖς μοι εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Βούλει οὖν, ἐπειδὴ ὁμονοοῦμεν ὅτι ζητητέον περὶ οὗ μή τις οἶδεν, ἐπιχειρήσωμεν κοινῇ ζητεῖν τί ποτ' ἔστιν ἀρετή;

ΜΕΝ. Πάνυ μὲν οὖν. οὐ μέντοι, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἔγωγε ἐκεῖνο ἂν ἥδιστα, ὅπερ ἠρόμην τὸ πρῶτον, καὶ σκεψαίμην καὶ ἀκούσαιμι, πότερον ὡς διδακτῷ ὄντι αὐτῷ
D δεῖ ἐπιχειρεῖν, ἢ ὡς φύσει ἢ ὡς τίνι ποτὲ τρόπῳ παραγιγνομένης τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὲν ἐγὼ ἦρχον, ὦ Μένων, μὴ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σοῦ, οὐκ ἂν ἐσκεψάμεθα πρότερον εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἡ ἀρετή, πρὶν ὅ τι ἔστι πρῶτον ἐζητήσαμεν αὐτό. ἐπειδὴ δὲ σὺ σαυτοῦ μὲν οὐδ' ἐπιχειρεῖς ἄρχειν, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ᾖς, ἐμοῦ δὲ ἐπιχειρεῖς τε ἄρχειν καὶ ἄρχεις, συγχωρήσομαί σοι· τί γὰρ
E χρὴ ποιεῖν; ἔοικεν οὖν σκεπτέον εἶναι ποῖόν τί ἐστιν ὃ μήπω ἴσμεν ὅ τι ἐστιν. εἰ μή τι οὖν, ἀλλὰ σμικρόν γέ μοι τῆς ἀρχῆς χάλασον, καὶ συγχώρησον ἐξ ὑποθέσεως
362 αὐτὸ σκοπεῖσθαι, εἴτε διδακτόν ἐστιν εἴτε ὁπωσοῦν. λέγω δὲ τὸ ἐξ ὑποθέσεως ὧδε, ὥσπερ οἱ γεωμέτραι πολλάκις σκοποῦνται, ἐπειδάν τις ἔρηται αὐτούς, οἷον περὶ χωρίου, εἰ οἷόν τε ἐς τόνδε τὸν κύκλον τόδε τὸ
87 χωρίον τρίγωνον ἐνταθῆναι, εἴποι ἄν τις ὅτι Οὔπω οἶδα εἰ ἔστι τοῦτο τοιοῦτον, ἀλλ' ὥσπερ μέν τινα ὑπόθεσιν προὔργου οἶμαι ἔχειν πρὸς τὸ πρᾶγμα τοιάνδε· εἰ μέν ἐστι τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον, οἷον παρὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῦ γραμμὴν παρατείναντα ἐλλείπειν τοιούτῳ χωρίῳ, οἷον ἂν αὐτὸ τὸ παρατεταμένον ᾖ, ἄλλο τι συμβαίνειν μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλο αὖ εἰ ἀδύνατόν ἐστι ταῦτα παθεῖν. ὑποθέμενος οὖν ἐθέλω εἰπεῖν σοι τὸ συμβαῖνον περὶ τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ εἰς τὸν κύκλον, εἴτε B
ἀδύνατον εἴτε μή. Οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀρετῆς ἡμεῖς, ἐπειδὴ οὐκ ἴσμεν οὔθ' ὅ τί ἐστιν οὔθ' ὁποῖόν τι, ὑποθέμενοι αὐτὸ σκοπῶμεν εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτόν ἐστιν, ὧδε λέγοντες, εἰ ποῖόν τί ἐστι τῶν περὶ τὴν ψυχὴν ὄντων ἀρετή, διδακτὸν ἂν εἴη ἢ οὐ διδακτόν; πρῶτον μὲν εἰ ἔστιν ἀλλοῖον ἢ οἷον ἐπιστήμη, ἆρα διδακτὸν ἢ οὔ; ἢ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀναμνηστόν; διαφερέτω δὲ μηδὲν ἡμῖν ὁποτέρῳ ἂν τῷ ὀνόματι χρώμεθα. ἀλλ' ἆρα διδακτόν; ἢ τοῦτό γε παντὶ δῆλον, ὅτι οὐ- C
δὲν ἄλλο διδάσκεται ἄνθρωπος ἢ ἐπιστήμην;

ΜΕΝ. Ἔμοιγε δοκεῖ. 363

ΣΩ. Εἰ δέ γ' ἐστὶν ἐπιστήμη τις ἡ ἀρετή, δῆλον ὅτι διδακτὸν ἂν εἴη.

ΜΕΝ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τούτου μὲν ἄρα ταχὺ ἀπηλλάγμεθα, ὅτι τοιοῦδε μὲν ὄντος διδακτόν, τοιοῦδε δ' οὔ.

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, δεῖ σκέψασθαι, πότερόν ἐστιν ἐπιστήμη ἡ ἀρετὴ ἢ ἀλλοῖον ἐπιστήμης.

ΜΕΝ. Ἔμοιγε δοκεῖ τοῦτο μετὰ τοῦτο σκεπτέον εἶναι. D

ΣΩ. Τί δὲ δή; ἄλλο τι ἢ ἀγαθὸν αὐτό φαμεν εἶναι τὴν ἀρετήν, καὶ αὕτη ἡ ὑπόθεσις μένει ἡμῖν, ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι;

ΜΕΝ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μέν τί ἐστιν ἀγαθὸν καὶ ἄλλο χωριζόμενον ἐπιστήμης, τάχ' ἂν εἴη ἡ ἀρετὴ οὐκ ἐπιστήμη τις· εἰ δὲ μηδέν ἐστιν ἀγαθὸν ὃ οὐκ ἐπιστήμη περιέχει, ἐπιστήμην ἄν τιν' αὐτὸ ὑποπτεύοντες εἶναι ὀρθῶς ὑποπτεύοιμεν.

ΜΕΝ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἀρετῇ γ' ἐσμὲν ἀγαθοί;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ δὲ ἀγαθοί, ὠφέλιμοι· πάντα γὰρ ἀγαθὰ E
ὠφέλιμα. οὐχί;

ΜΕΝ. Ναί. 364

ΣΩ. Καὶ ἡ ἀρετὴ δὴ ὠφέλιμόν ἐστιν;

ΜΕΝ. Ἀνάγκη ἐκ τῶν ὡμολογημένων.

ΣΩ. Σκεψώμεθα δὴ καθ' ἕκαστον ἀναλαμβάνοντες, ποῖά ἐστιν ἃ ἡμᾶς ὠφελεῖ. ὑγίεια, φαμέν, καὶ ἰσχὺς καὶ κάλλος καὶ πλοῦτος δή· ταῦτα λέγομεν καὶ τὰ τοιαῦτα ὠφέλιμα. οὐχί;

ΜΕΝ. Ναί.

---

1. ἐρωτήσει auctore Wolfio (et corr. *F*) bc: ἐρωτήσεις a. — 14. εἴημεν a. — 15. οἰόμεθα a. — 24. ἀλλ' ἔγωγε] ἂν λέγω γε 𝔄ΔΣΤΒCEFrbr. — 27. τινὶ a. — 32. αὐτὸ ἐζητήσαμεν a. — 46. παρατεῖναν mavolt Stallbaumius. — ἐλλίπειν pr. 𝔄, ἐλλιπεῖν ΔΣΤ et corr. 𝔄.

8. ὁποῖόν a. — 20. διδακτόν, μὴ τοιοῦδε a. — 25. δὲ] δαὶ b. — ἢ om. Bekkerus. — 32. ὑποπτεύοντες αὐτὸ a. — 37. ἀγαθὰ 𝔄Δ: τἀγαθὰ abc.

88 *ΣΩ.* Ταὐτὰ δὴ ταῦτά φαμεν ἐνίοτε καὶ βλάπτειν. ἢ
σὺ ἄλλως φῂς ἢ οὕτως;
ΜΕΝ. Οὔκ, ἀλλ' οὕτως.
ΣΩ. Σκόπει δή, ὅταν τί ἑκάστου τούτων ἡγῆται,
ὠφελεῖ ἡμᾶς, καὶ ὅταν τί, βλάπτει; ἆρ' οὐχ ὅταν μὲν
ὀρθὴ χρῆσις, ὠφελεῖ, ὅταν δὲ μή, βλάπτει;
ΜΕΝ. Πάνυ γε.
ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν σκεψώμεθα.
σωφροσύνην τι καλεῖς καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρίαν καὶ
εὐμαθίαν καὶ μνήμην καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ
τοιαῦτα;
B *ΜΕΝ.* Ἔγωγε.
ΣΩ. Σκόπει δὴ τούτων ἅττα σοι δοκεῖ μὴ ἐπιστήμη
εἶναι ἀλλ' ἄλλο ἐπιστήμης, εἰ οὐχὶ ποτὲ μὲν βλάπτει,
ποτὲ δὲ ὠφελεῖ· οἷον ἀνδρία, εἰ μὴ ἔστι φρόνησις ἡ ἀν-
365 δρία ἀλλ' οἷον θάῤῥος τι· οὐχὶ ὅταν μὲν ἄνευ νοῦ θαῤῥῇ
ἄνθρωπος, βλάπτεται, ὅταν δὲ σὺν νῷ, ὠφελεῖται;
ΜΕΝ. Ναί.
ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σωφροσύνη ὡσαύτως καὶ εὐμαθία·
μετὰ μὲν νοῦ καὶ μανθανόμενα καὶ καταρτυόμενα ὠφέ-
λιμα, ἄνευ δὲ νοῦ βλαβερά;
ΜΕΝ. Πάνυ σφόδρα.
C *ΣΩ.* Οὐκοῦν συλλήβδην πάντα τὰ τῆς ψυχῆς ἐπιχει-
ρήματα καὶ καρτερήματα ἡγουμένης μὲν φρονήσεως εἰς
εὐδαιμονίαν τελευτᾷ, ἀφροσύνης δ' εἰς τοὐναντίον;
ΜΕΝ. Ἔοικεν.
ΣΩ. Εἰ ἄρα ἀρετὴ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ τί ἐστι καὶ ἀναγ-
καῖον αὐτῷ ὠφελίμῳ εἶναι, φρόνησιν αὐτὸ δεῖ εἶναι,
ἐπειδήπερ πάντα τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτὰ μὲν καθ'
20 αὐτὰ οὔτε ὠφέλιμα οὔτε βλαβερά ἐστι, προσγενομένης δὲ
D φρονήσεως ἢ ἀφροσύνης βλαβερά τε καὶ ὠφέλιμα γίγνεται.
κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ὠφέλιμόν γε οὖσαν τὴν ἀρετὴν
φρόνησιν δεῖ τιν' εἶναι.
ΜΕΝ. Ἔμοιγε δοκεῖ.
ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ καὶ τἆλλα ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν,
πλοῦτόν τε καὶ τὰ τοιαῦτα, τοτὲ μὲν ἀγαθὰ τοτὲ δὲ βλα-
βερὰ εἶναι, ἆρ' οὐχ ὥσπερ τῇ ἄλλῃ ψυχῇ ἡ φρόνησις
366 ἡγουμένη ὠφέλιμα τὰ τῆς ψυχῆς ἐποίει, ἡ δὲ ἀφροσύνη
βλαβερά, οὕτως αὖ καὶ τούτοις ἡ ψυχὴ ὀρθῶς μὲν χρω-
E μένη καὶ ἡγουμένη ὠφέλιμα αὐτὰ ποιεῖ, μὴ ὀρθῶς δὲ
βλαβερά;
ΜΕΝ. Πάνυ γε.
ΣΩ. Ὀρθῶς δέ γε ἡ ἔμφρων ἡγεῖται, ἡμαρτημένως
δ' ἡ ἄφρων;
ΜΕΝ. Ἔστι ταῦτα.
ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω δὴ κατὰ πάντων εἰπεῖν ἔστι τῷ
ἀνθρώπῳ τὰ μὲν ἄλλα πάντα εἰς τὴν ψυχὴν ἀνηρτῆσθαι,
τὰ δὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς εἰς φρόνησιν, εἰ μέλλει ἀγαθὰ 89
εἶναι· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ φρόνησις ἂν εἴη τὸ ὠφέλιμον.
φαμὲν δὲ τὴν ἀρετὴν ὠφέλιμον εἶναι;
ΜΕΝ. Πάνυ γε.
ΣΩ. Φρόνησιν ἄρα φαμὲν ἀρετὴν εἶναι, ἤτοι ξύμ-
πασαν ἢ μέρος τι;
ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι καλῶς λέγεσθαι, ὦ Σώκρατες, τὰ
λεγόμενα.
ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, οὐκ ἂν εἶεν φύσει
οἱ ἀγαθοί.
ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ.
ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν που καὶ τόδ' ἦν. εἰ φύσει οἱ ἀγα- B
θοὶ ἐγίγνοντο, ἦσάν που ἂν ἡμῖν οἳ ἐγίγνωσκον τῶν νέων
τοὺς ἀγαθοὺς τὰς φύσεις, οὓς ἡμεῖς ἂν παραλαβόντες
ἐκείνων ἀποφηνάντων ἐφυλάττομεν ἐν ἀκροπόλει, κατα-
σημηνάμενοι πολὺ μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς 367
διέφθειρεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφίκοιντο εἰς τὴν ἡλικίαν, χρή-
σιμοι γίγνοιντο ταῖς πόλεσιν.
ΜΕΝ. Εἰκός γέ τοι, ὦ Σώκρατες.
ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἐπειδὴ οὐ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γί-
γνονται, ἆρα μαθήσει; C
ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι ἤδη ἀναγκαῖον εἶναι. καὶ δῆλον,
ὦ Σώκρατες, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, εἴπερ ἐπιστήμη ἐστὶν
ἀρετή, ὅτι διδακτόν ἐστιν.
ΣΩ. Ἴσως νὴ Δία· ἀλλὰ μὴ τοῦτο οὐ καλῶς ὡμο-
λογήσαμεν;
ΜΕΝ. Καὶ μὴν ἐδόκει μὲν ἄρτι καλῶς λέγεσθαι.
ΣΩ. Ἀλλὰ μὴ οὐκ ἐν τῷ ἄρτι μόνον δέῃ αὐτὸ δοκεῖν
καλῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ ἔπειτα,
εἰ μέλλει τι αὐτοῦ ὑγιὲς εἶναι.
ΜΕΝ. Τί οὖν δή; πρὸς τί βλέπων δυσχεραίνεις αὐτὸ D
καὶ ἀπιστεῖς μὴ οὐκ ἐπιστήμη ᾖ ἡ ἀρετή;
ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ, ὦ Μένων. τὸ μὲν γὰρ διδακτὸν
αὐτὸ εἶναι, εἴπερ ἐπιστήμη ἐστίν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐ
καλῶς λέγεσθαι· ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη, σκέψαι ἐάν
σοι δοκῶ εἰκότως ἀπιστεῖν. τόδε γάρ μοι εἰπέ. εἰ ἔστι
διδακτὸν ὁτιοῦν πρᾶγμα, μὴ μόνον ἀρετή, οὐκ ἀναγκαῖον
αὐτοῦ καὶ διδασκάλους καὶ μαθητὰς εἶναι;
ΜΕΝ. Ἔμοιγε δοκεῖ. 368
ΣΩ. Οὐκοῦν τοὐναντίον αὖ, οὗ μήτε διδάσκαλοι E
μήτε μαθηταὶ εἶεν, καλῶς ἂν αὐτὸ εἰκάζοντες εἰκάζοιμεν
μὴ διδακτὸν εἶναι;
ΜΕΝ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ἀρετῆς διδάσκαλοι οὐ δο-
κοῦσί σοι εἶναι;
ΣΩ. Πολλάκις γοῦν ζητῶν εἴ τινες εἶεν αὐτῆς διδά-
σκαλοι, πάντα ποιῶν οὐ δύναμαι εὑρεῖν. καίτοι μετὰ
πολλῶν γε ζητῶ, καὶ τούτων μάλιστα οὓς ἂν οἴωμαι

---

1. δή] δὲ Γc. — 9. τί a. — ἀνδρείαν c (ubique). — 10. εὐμάθειαν c (ubique). — 14. εἰ auctore Heindorfio (et rc. Vindob. 1.) c: ἢ ab. — 15. ποτὲ rb: τότε 𝔛 Γ Δ Τ B C E, ποτὲ a b c. Cfr. Theaet. 193 D. — 16. οὐχ ὅταν a. — 19. εὐμαθία, μετὰ a, εὐμαθία μετὰ b. — 35. τὰ ἄλλα a. — 43. δέ γε ἡ] λέγε εἰ 𝔛 Δ.
20. οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοί Struvius et Flor. x. — 45. αὐτῆς εἶεν a. — 47. οὓς] οἵους a.

ἐμπειροτάτους εἶναι τοῦ πράγματος. καὶ δὴ καὶ νῦν, ὦ Μένων, εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὅδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως. εἰκότως δ' ἂν μεταδοίμεν ἄν.
90 Ἄνυτος γὰρ ὅδε πρῶτον μέν ἐστι πατρὸς πλουσίου τε καὶ σοφοῦ Ἀνθεμίωνος, ὃς ἐγένετο πλούσιος οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὐδὲ δόντος τινός, ὥσπερ ὁ νῦν νεωστὶ εἰληφὼς τὰ Πολυκράτους χρήματα Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος, ἀλλὰ τῇ αὑτοῦ σοφίᾳ κτησάμενος καὶ ἐπιμελείᾳ, ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα οὐχ ὑπερήφανος δοκῶν εἶναι πολίτης οὐδὲ ὀγκώδης τε καὶ ἐπαχθής, ἀλλὰ κόσμιος καὶ εὐσταλὴς ἀνήρ· ἔπειτα
B τοῦτον εὖ ἔθρεψε καὶ ἐπαίδευσεν, ὡς δοκεῖ Ἀθηναίων τῷ πλήθει· αἱροῦνται γοῦν αὐτὸν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς.
369 δίκαιον δὴ μετὰ τοιούτων ζητεῖν ἀρετῆς πέρι διδασκάλους, εἴτ' εἰσὶν εἴτε μή, καὶ οἵ τινες. Σὺ οὖν ἡμῖν, ὦ Ἄνυτε, συζήτησον, ἐμοί τε καὶ τῷ σαυτοῦ ξένῳ Μένωνι τῷδε, περὶ τούτου τοῦ πράγματος, τίνες ἂν εἶεν διδάσκαλοι. ὧδε δὲ σκέψαι. εἰ βουλοίμεθα Μένωνα τόνδε ἀγαθὸν ἰατρὸν γενέσθαι, παρὰ τίνας ἂν αὐτὸν πέμποιμεν διδασκάλους; ἆρ' οὐ παρὰ τοὺς ἰατρούς;

ΑΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δ' εἰ σκυτοτόμον ἀγαθὸν βουλοίμεθα γενέ-
C σθαι, ἆρ' οὐ παρὰ τοὺς σκυτοτόμους;

ΑΝ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τἆλλα οὕτως;

ΑΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὧδε δή μοι πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν εἰπέ. παρὰ τοὺς ἰατρούς, φαμέν, πέμποντες τόνδε καλῶς ἂν ἐπέμπομεν, βουλόμενοι ἰατρὸν γενέσθαι· ἆρ' ὅταν τοῦτο λέγωμεν,
D τόδε λέγομεν, ὅτι παρὰ τούτους πέμποντες αὐτὸν σωφρονοῖμεν ἂν τοὺς ἀντιποιουμένους τε τῆς τέχνης μᾶλλον ἢ τοὺς μή, καὶ τοὺς μισθὸν πραττομένους ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, ἀποφήναντας αὑτοὺς διδασκάλους τοῦ βουλομένου ἰέναι τε καὶ μανθάνειν; ἆρ' οὐ πρὸς ταῦτα βλέψαντες καλῶς ἂν πέμποιμεν;

ΑΝ. Ναί.

370 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ αὐλήσεως καὶ τῶν ἄλλων τὰ
E αὐτὰ ταῦτα; πολλὴ ἄνοιά ἐστι βουλομένους αὐλητήν τινα ποιῆσαι παρὰ μὲν τοὺς ὑπισχνουμένους διδάξειν τὴν τέχνην καὶ μισθὸν πραττομένους μὴ ἐθέλειν πέμπειν, ἄλλοις δέ τισι πράγματα παρέχειν, ζητοῦντα μανθάνειν παρὰ τούτων οἳ μήτε προσποιοῦνται διδάσκαλοι εἶναι, μήτ' ἔστιν αὐτῶν μαθητὴς μηδεὶς τούτου τοῦ μαθήματος, ὃ ἡμεῖς ἀξιοῦμεν μανθάνειν παρ' αὐτῶν ὃν ἂν πέμπωμεν. οὐ πολλή σοι δοκεῖ ἀλογία εἶναι;

ΑΝ. Ναὶ μὰ Δία ἔμοιγε, καὶ ἀμαθία γε πρός.

91 ΣΩ. Καλῶς λέγεις. νῦν τοίνυν ἔξεστί σε μετ' ἐμοῦ κοινῇ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ ξένου τουτουὶ Μένωνος. οὗτος γάρ, ὦ Ἄνυτε, πάλαι λέγει πρός με ὅτι ἐπιθυμεῖ ταύτης
τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ 21
τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι, καὶ τοὺς γονέας τοὺς αὑτῶν θεραπεύουσι, καὶ πολίτας καὶ ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι ἐπίστανται ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ταύτην οὖν
τὴν ἀρετὴν σκόπει παρὰ τίνας ἂν πέμποντες αὐτὸν ὀρθῶς B
πέμποιμεν. ἢ δῆλον δὴ κατὰ τὸν ἄρτι λόγον, ὅτι παρὰ τούτους τοὺς ὑπισχνουμένους ἀρετῆς διδασκάλους εἶναι καὶ ἀποφήναντας αὑτοὺς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ μανθάνειν, μισθὸν τούτου ταξαμένους τε καὶ πραττομένους;

ΑΝ. Καὶ τίνας λέγεις τούτους, ὦ Σώκρατες; 371

ΣΩ. Οἶσθα δήπου καὶ σὺ ὅτι οὗτοί εἰσιν οὓς οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι σοφιστάς.

ΑΝ. Ἡράκλεις, εὐφήμει, ὦ Σώκρατες. μηδένα τῶν C
συγγενῶν, μήτε οἰκείων μήτε φίλων, μήτε ἀστὸν μήτε ξένον, τοιαύτη μανία λάβοι, ὥστε παρὰ τούτους ἐλθόντα λωβηθῆναι, ἐπεὶ οὗτοί γε φανερά ἐστι λώβη τε καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων.

ΣΩ. Πῶς λέγεις, ὦ Ἄνυτε; οὗτοι ἄρα μόνοι τῶν ἀντιποιουμένων τι ἐπίστασθαι εὐεργετεῖν τοσοῦτον τῶν ἄλλων διαφέρουσιν, ὅσον οὐ μόνον οὐκ ὠφελοῦσιν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ὅ τι ἄν τις αὐτοῖς παραδῷ, ἀλλὰ καὶ τὸ
ἐναντίον διαφθείρουσι; καὶ τούτων φανερῶς χρήματα D
ἀξιοῦσι πράττεσθαι; ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔχω ὅπως σοι πιστεύσω· οἶδα γὰρ ἄνδρα ἕνα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἢ Φειδίαν τε, ὃς οὕτω περιφανῶς καλὰ ἔργα εἰργάζετο, καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν. καίτοι τέρας λέγεις, εἰ οἱ μὲν τὰ ὑποδήματα ἐργαζόμενοι τὰ παλαιὰ καὶ τὰ ἱμάτια
ἐξακούμενοι οὐκ ἂν δύναιντο λαθεῖν τριάκονθ' ἡμέρας E
μοχθηρότερα ἀποδιδόντες ἢ παρέλαβον τὰ ἱμάτιά τε καὶ
ὑποδήματα, ἀλλ' εἰ τοιαῦτα ποιοῖεν, ταχὺ ἂν τῷ λιμῷ 372
ἀποθάνοιεν, Πρωταγόρας δὲ ἄρα ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐλάνθανε διαφθείρων τοὺς συγγιγνομένους καὶ μοχθηροτέρους ἀποπέμπων ἢ παρελάμβανε πλέον ἢ τετταράκοντα ἔτη. οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθανεῖν ἐγγὺς καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότα, τετταράκοντα δὲ ἐν τῇ τέχνῃ ὄντα· καὶ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τούτῳ ἔτι εἰς τὴν ἡμέραν ταυτηνὶ εὐδοκιμῶν οὐδὲν πέπαυται· καὶ οὐ μόνον Πρω-
ταγόρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πάμπολλοι, οἱ μὲν πρότερον 92
γεγονότες ἐκείνου, οἱ δὲ καὶ νῦν ἔτι ὄντες. πότερον δὴ οὖν φῶμεν κατὰ τὸν σὸν λόγον, εἰδότας αὐτοὺς ἐξαπατᾶν καὶ λωβᾶσθαι τοὺς νέους, ἢ λεληθέναι καὶ ἑαυτούς; καὶ οὕτω μαίνεσθαι ἀξιώσωμεν τούτους, οὓς ἔνιοί φασι σοφωτάτους ἀνθρώπων εἶναι;

ΑΝ. Πολλοῦ γε δέουσι μαίνεσθαι, ὦ Σώκρατες,

---

2. Ἄνυτος Struvius (et Flor. x): αὐτὸς a b c. — 3. δ' ἂν 𝔛 Δ: δ' αὖ a b c. Cfr. Legg. VIII. 832 D. — 4. Ἄνυτος auctore Struvio (et Flor. x) c: αὐτὸς a b. — 12. γοῦν] γὰρ Δ. — 42. τοῦ om. a. — 46. σε] σοι a b.

16. ἀστὸν μήτε ξένον 𝔛 Δ: ἀστῶν μήτε ξένων a b c. — 27. τε auctore Heindorfio (et Flor. x) c: γε a b. — 37. καὶ om. a. — 41. πρότεροι a b. — 45. ἀξιώσωμεν 𝔛 Γ Σ T B C Fr: ἀξιώσομεν a b c.

ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οἱ τούτοις διδόντες ἀργύριον τῶν
νέων· τούτων δ' ἔτι μᾶλλον οἱ τούτοις ἐπιτρέποντες, οἱ
B προσήκοντες· πολὺ δὲ μάλιστα πάντων αἱ πόλεις, ἐῶσαι
αὐτοὺς εἰσαφικνεῖσθαι καὶ οὐκ ἐξελαύνουσαι, εἴτε τις
ξένος ἐπιχειρεῖ τοιοῦτόν τι ποιεῖν εἴτε ἀστός.

ΣΩ. Πότερον δέ, ὦ Ἄνυτε, ἠδίκηκέ τίς σε τῶν σο-
φιστῶν, ἢ τί οὕτως αὐτοῖς χαλεπὸς εἶ;

373 ΑΝ. Οὐδὲ μὰ Δία ἔγωγε συγγέγονα πώποτε αὐτῶν
οὐδενί, οὐδ' ἂν ἄλλον ἐάσαιμι τῶν ἐμῶν οὐδένα.

ΣΩ. Ἄπειρος ἄρ' εἶ παντάπασι τῶν ἀνδρῶν;

ΑΝ. Καὶ εἴην γε.

C ΣΩ. Πῶς οὖν ἄν, ὦ δαιμόνιε, εἰδείης περὶ τούτου
τοῦ πράγματος, εἴτε τι ἀγαθὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ εἴτε φλαῦ-
ρον, οὗ παντάπασιν ἄπειρος εἴης;

ΑΝ. Ῥᾳδίως· τούτους γοῦν οἶδα οἵ εἰσιν, εἴτ' οὖν
ἄπειρος αὐτῶν εἰμὶ εἴτε μή.

ΣΩ. Μάντις εἶ ἴσως, ὦ Ἄνυτε, ἐπεὶ ὅπως γε ἄλ-
λως οἶσθα τούτων πέρι, ἐξ ὧν αὐτὸς λέγεις θαυμάζοιμ'
ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτους ἐζητοῦμεν τίνες εἰσί, παρ' οὓς
ἂν Μένων ἀφικόμενος μοχθηρὸς γένοιτο· οὗτοι μὲν γάρ,
D εἰ σὺ βούλει, ἔστωσαν οἱ σοφισταί· ἀλλὰ δὴ ἐκείνους
εἰπὲ ἡμῖν, καὶ τὸν πατρικὸν τόνδε ἑταῖρον εὐεργέτησον,
φράσας αὐτῷ παρὰ τίνας ἀφικόμενος ἐν τοσαύτῃ πό-
λει τὴν ἀρετὴν ἣν νῦν δὴ ἐγὼ διῆλθον γένοιτ' ἂν
ἄξιος λόγου.

ΑΝ. Τί δὲ αὐτῷ οὐ σὺ ἔφρασας;

ΣΩ. Ἀλλ' οὓς μὲν ἐγὼ ᾤμην διδασκάλους τούτων
εἶναι εἶπον, ἀλλὰ τυγχάνω οὐδὲν λέγων, ὡς σὺ φῄς· καὶ
E ἴσως τι λέγεις. ἀλλὰ σὺ δὴ ἐν τῷ μέρει αὐτῷ εἰπὲ παρὰ
τίνας ἔλθῃ Ἀθηναίων. εἰπὲ ὄνομα ὅτου βούλει.

374 ΑΝ. Τί δὲ ἑνὸς ἀνθρώπου ὄνομα δεῖ ἀκοῦσαι;
ὅτῳ γὰρ ἂν ἐντύχῃ Ἀθηναίων τῶν καλῶν κἀγαθῶν, οὐ-
δείς ἐστιν ὃς οὐ βελτίω αὐτὸν ποιήσει ἢ οἱ σοφισταί,
ἐάν περ ἐθέλῃ πείθεσθαι.

ΣΩ. Πότερον δὲ οὗτοι οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ ἀπὸ τοῦ
αὐτομάτου ἐγένοντο τοιοῦτοι, παρ' οὐδενὸς μαθόντες,
ὅμως μέντοι ἄλλους διδάσκειν οἷοί τε ὄντες ταῦτα ἃ αὐ-
93 τοὶ οὐκ ἔμαθον;

ΑΝ. Καὶ τούτους ἔγωγε ἀξιῶ παρὰ τῶν προτέρων
μαθεῖν, ὄντων καλῶν κἀγαθῶν. ἢ οὐ δοκοῦσί σοι πολλοὶ
καὶ ἀγαθοὶ γεγονέναι ἐν τῇδε τῇ πόλει ἄνδρες;

ΣΩ. Ἔμοιγε, ὦ Ἄνυτε, καὶ εἶναι δοκοῦσιν ἐνθάδε
ἀγαθοὶ τὰ πολιτικά, καὶ γεγονέναι ἔτι οὐχ ἧττον ἢ εἶναι.
ἀλλὰ μῶν καὶ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασι τῆς αὑτῶν
ἀρετῆς; τοῦτο γάρ ἐστι περὶ οὗ ὁ λόγος ἡμῖν τυγχάνει
ὤν, οὐκ εἰ εἰσὶν ἀγαθοὶ ἢ μὴ ἄνδρες ἐνθάδε, οὐδ' εἰ
B γεγόνασιν ἐν τῷ πρόσθεν, ἀλλ' εἰ διδακτόν ἐστιν ἀρετὴ
πάλαι σκοποῦμεν. τοῦτο δὲ σκοποῦντες τόδε σκοποῦμεν,
ἆρα οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν προτέρων
ταύτην τὴν ἀρετήν, ἣν αὐτοὶ ἀγαθοὶ ἦσαν, ἠπίσταντο
καὶ ἄλλῳ παραδοῦναι, ἢ οὐ παραδοτὸν τοῦτο ἀνθρώπῳ
οὐδὲ παραληπτὸν ἄλλῳ παρ' ἄλλου; τοῦτ' ἔστιν ὃ πάλαι
ζητοῦμεν ἐγώ τε καὶ Μένων. ὧδε οὖν σκόπει ἐκ τοῦ σαυ- 375
τοῦ λόγου. Θεμιστοκλέα οὐκ ἀγαθὸν ἂν φαίης ἄνδρα C
γεγονέναι;

ΑΝ. Ἔγωγε, πάντων γε μάλιστα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ διδάσκαλον ἀγαθόν, εἴπερ τις
ἄλλος τῆς αὑτοῦ ἀρετῆς διδάσκαλος ἦν, κἀκεῖνον εἶναι;

ΑΝ. Οἶμαι ἔγωγε, εἴπερ ἐβούλετό γε.

ΣΩ. Ἀλλ', οἴει, οὐκ ἂν ἐβουλήθη ἄλλους τέ τινας 22
καλοὺς κἀγαθοὺς γενέσθαι, μάλιστα δέ που τὸν υἱὸν
τὸν αὑτοῦ; ἢ οἴει αὐτὸν φθονεῖν αὐτῷ καὶ ἐξεπίτηδες
οὐ παραδιδόναι τὴν ἀρετήν, ἣν αὐτὸς ἀγαθὸς ἦν; ἢ D
οὐκ ἀκήκοας ὅτι Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν υἱὸν ἱππέα
μὲν ἐδιδάξατο ἀγαθόν; ἐπέμενε γοῦν ἐπὶ τῶν ἵππων ὀρ-
θὸς ἑστηκώς, καὶ ἠκόντιζεν ἀπὸ τῶν ἵππων ὀρθός, καὶ
ἄλλα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ εἰργάζετο, ἃ ἐκεῖνος αὐτὸν
ἐπαιδεύσατο, καὶ ἐποίησε σοφὸν ὅσα διδασκάλων ἀγαθῶν
εἴχετο. ἢ ταῦτα οὐκ ἀκήκοας τῶν πρεσβυτέρων;

ΑΝ. Ἀκήκοα.

ΣΩ. Οὐκ ἂν ἄρα τήν γε φύσιν τοῦ υἱέος αὐτοῦ
ᾐτιάσατ' ἄν τις εἶναι κακήν.

ΑΝ. Ἴσως οὐκ ἄν. E

ΣΩ. Τί δὲ τόδε; ὡς Κλεόφαντος ὁ Θεμιστοκλέους
ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς ἐγένετο ἅπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
ἤδη του ἀκήκοας ἢ νεωτέρου ἢ πρεσβυτέρου;

ΑΝ. Οὐ δῆτα. 376

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ταῦτα μὲν οἰόμεθα βούλεσθαι αὐτὸν
τὸν αὑτοῦ υἱὸν παιδεῦσαι, ἣν δὲ αὐτὸς σοφίαν ἦν σο-
φός, οὐδὲν τῶν γειτόνων βελτίω ποιῆσαι, εἴπερ ἦν γε
διδακτὸν ἡ ἀρετή;

ΑΝ. Ἴσως μὰ Δί' οὔ.

ΣΩ. Οὗτος μὲν δή σοι τοιοῦτος διδάσκαλος ἀρετῆς,
ὃν καὶ σὺ ὁμολογεῖς ἐν τοῖς ἄριστον τῶν προτέρων εἶ-
ναι· ἄλλον δὲ δὴ σκεψώμεθα, Ἀριστείδην τὸν Λυσιμάχου. 94
ἢ τοῦτον οὐχ ὁμολογεῖς ἀγαθὸν γεγονέναι;

ΑΝ. Ἔγωγε, πάντως δή που.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οὗτος τὸν υἱὸν τὸν αὑτοῦ Λυσί-
μαχον, ὅσα μὲν διδασκάλων εἴχετο, κάλλιστα Ἀθηναίων
ἐπαίδευσεν, ἄνδρα δὲ βελτίω δοκεῖ σοι ὁτουοῦν πεποιη-
κέναι; τούτῳ γάρ που καὶ συγγέγονας καὶ ὁρᾷς οἷός
ἐστιν. Εἰ δὲ βούλει, Περικλέα, οὕτω μεγαλοπρεπῶς σοφὸν
ἄνδρα, οἶσθ' ὅτι δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Πάραλον καὶ Ξάν- B
θιππον;

---

2. οἱ προσήκοντες om. Flor. x. — 13. ἐν om. ΔΣΤΒCFrb et pr. ΓΕ. — 15. οἷοί Γb. — 26. δαὶ ΧΔ. — 28. φῄς. ΑΝ. Καὶ ἴσως τι λέγεις. ΣΩ. Ἀλλὰ a. — 29. δὴ] δὲ c. — 31. δαὶ ΧΔ.

2. προτέρων ΧΓΔΞΣΤbr: πρότερον abc. — 13. ἐπέμονε a. — 22. ἢ] ἡ a. — 27. δαὶ (ΧΔ) b. — 37. ἀρί-στοις ac. — 44. καὶ σὺ συγγέγονας a.

ΑΝ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τούτους μέντοι, ὡς οἶσθα καὶ σύ, ἱππέας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν καὶ ἀγωνίαν καὶ τἆλλα ἐπαίδευσεν, ὅσα τέχνης ἔχεται, οὐ-
377 δενὸς χείρους· ἀγαθοὺς δὲ ἄρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; δοκῶ μέν, ἐβούλετο, ἀλλὰ μὴ οὐκ ᾖ διδακτόν. Ἵνα δὲ μὴ ὀλίγους οἴῃ καὶ τοὺς φαυλοτάτους Ἀθηναίων
C ἀδυνάτους γεγονέναι τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ἐνθυμήθητι ὅτι Θουκυδίδης αὖ δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Μελησίαν καὶ Στέφανον, καὶ τούτους ἐπαίδευσε τά τε ἄλλα εὖ καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων. τὸν μὲν γὰρ Ξανθίᾳ ἔδωκε, τὸν δὲ Εὐδώρῳ· οὗτοι δέ που ἐδόκουν τῶν τότε κάλλιστα παλαίειν. ἢ οὐ μέμνησαι;

ΑΝ. Ἔγωγε, ἀκοῇ.

ΣΩ. Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτος οὐκ ἄν ποτε, οὗ μὲν
D ἔδει δαπανώμενον διδάσκειν, ταῦτα μὲν ἐδίδαξε τοὺς παῖδας τοὺς αὑτοῦ, οὗ δὲ οὐδὲν ἔδει ἀναλώσαντα ἀγαθοὺς ἄνδρας ποιῆσαι, ταῦτα δὲ οὐκ ἐδίδαξεν, εἰ διδακτὸν ἦν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως ὁ Θουκυδίδης φαῦλος ἦν, καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ πλεῖστοι φίλοι Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων; καὶ οἰκίας μεγάλης ἦν καὶ ἐδύνατο μέγα ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν, ὥστε εἴπερ ἦν τοῦτο διδακτόν, ἐξευρεῖν ἂν ὅστις ἔμελλεν αὐτοῦ τοὺς υἱεῖς
E ἀγαθοὺς ποιήσειν, ἢ τῶν ἐπιχωρίων τις ἢ τῶν ξένων,
378 εἰ αὐτὸς μὴ ἐσχόλαζε διὰ τὴν τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἑταῖρε Ἄνυτε, μὴ οὐκ ᾖ διδακτὸν ἀρετή.

ΑΝ. Ὦ Σώκρατες, ῥᾳδίως μοι δοκεῖς κακῶς λέγειν ἀνθρώπους. ἐγὼ μὲν οὖν ἄν σοι συμβουλεύσαιμι, εἰ ἐθέλεις ἐμοὶ πείθεσθαι, εὐλαβεῖσθαι· ὡς ἴσως μὲν καὶ ἐν ἄλλῃ πόλει ῥᾴδιόν ἐστι κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους ἢ εὖ,
95 ἐν τῇδε δὲ καὶ πάνυ. οἶμαι δὲ σὲ καὶ αὐτὸν εἰδέναι.

ΣΩ. Ὦ Μένων, Ἄνυτος μέν μοι δοκεῖ χαλεπαίνειν. καὶ οὐδὲν θαυμάζω· οἴεται γάρ με πρῶτον μὲν κακηγορεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, ἔπειτα ἡγεῖται καὶ αὐτὸς εἶναι εἷς τούτων. ἀλλ' οὗτος μὲν ἐάν ποτε γνῷ οἷόν ἐστι τὸ κακῶς λέγειν, παύσεται χαλεπαίνων, νῦν δὲ ἀγνοεῖ· σὺ δέ μοι εἰπέ, οὐ καὶ παρ' ὑμῖν εἰσὶ καλοὶ κἀγαθοὶ ἄνδρες;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

B *ΣΩ.* Τί οὖν; ἐθέλουσιν οὗτοι παρέχειν αὑτοὺς διδασκάλους τοῖς νέοις, καὶ ὁμολογεῖν διδάσκαλοί τε εἶναι ἢ διδακτὸν ἀρετήν;

ΜΕΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἂν αὐτῶν ἀκούσαις ὡς διδακτόν, τοτὲ δὲ ὡς οὔ.

ΣΩ. Φῶμεν οὖν τούτους διδασκάλους εἶναι τούτου τοῦ πράγματος, οἷς μηδὲ αὐτὸ τοῦτο ὁμολογεῖται;

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δὲ δή; οἱ σοφισταί σοι οὗτοι, οἵπερ μόνοι ἐπαγγέλλονται, δοκοῦσι διδάσκαλοι εἶναι ἀρετῆς; 379

ΜΕΝ. Καὶ Γοργίου μάλιστα, ὦ Σώκρατες, ταῦτα ἄγαμαι, ὅτι οὐκ ἄν ποτε αὐτοῦ τοῦτο ἀκούσαις ὑπισχνουμένου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων καταγελᾷ, ὅταν ἀκούσῃ ὑπισχνουμένων· ἀλλὰ λέγειν οἴεται δεῖν ποιεῖν δεινούς. C

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα σοὶ δοκοῦσιν οἱ σοφισταὶ διδάσκαλοι εἶναι;

ΜΕΝ. Οὐκ ἔχω λέγειν, ὦ Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτὸς ὅπερ οἱ πολλοὶ πέπονθα· τοτὲ μέν μοι δοκοῦσι, τοτὲ δὲ οὔ.

ΣΩ. Οἶσθα δὲ ὅτι οὐ μόνον σοί τε καὶ τοῖς ἄλλοις
τοῖς πολιτικοῖς τοῦτο δοκεῖ τοτὲ μὲν εἶναι διδακτόν, τοτὲ D
δ' οὔ, ἀλλὰ καὶ Θέογνιν τὸν ποιητὴν οἶσθ' ὅτι ταὐτὰ ταῦτα λέγει;

ΜΕΝ. Ἐν ποίοις ἔπεσιν;

ΣΩ. Ἐν τοῖς ἐλεγείοις, οὗ λέγει

καὶ παρὰ τοῖσιν πῖνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἵζε, καὶ ἅνδανε τοῖς, ὧν μεγάλη δύναμις.
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ διδάξεαι· ἢν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγῃς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.

οἶσθ' ὅτι ἐν τούτοις μὲν ὡς διδακτοῦ οὔσης τῆς ἀρετῆς λέγει; E

ΜΕΝ. Φαίνεταί γε. 380

ΣΩ. Ἐν ἄλλοις δέ γε ὀλίγον μεταβάς,

εἰ δ' ἦν ποιητόν, φησί, καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,

λέγει πως ὅτι

πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον

οἱ δυνάμενοι τοῦτο ποιεῖν, καὶ

οὔ ποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός, 96
πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν. ἀλλὰ διδάσκων 23
οὔ ποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.

ἐννοεῖς ὅτι αὐτὸς αὑτῷ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τἀναντία λέγει;

ΜΕΝ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν ἄλλου ὁτουοῦν πράγματος, οὗ οἱ μὲν φάσκοντες διδάσκαλοι εἶναι οὐχ ὅπως ἄλλων διδάσκαλοι ὁμολογοῦνται, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοὶ ἐπίστασθαι, ἀλλὰ
πονηροὶ εἶναι περὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὗ φασι διδά- B
σκαλοι εἶναι, οἱ δὲ ὁμολογούμενοι αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοὶ τοτὲ μέν φασιν αὐτὸ διδακτὸν εἶναι, τοτὲ δὲ οὔ; τοὺς οὖν οὕτω τεταραγμένους περὶ ὁτουοῦν φαίης ἂν σὺ κυρίως διδασκάλους εἶναι;

ΜΕΝ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μήτε οἱ σοφισταὶ μήτε οἱ αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοὶ ὄντες διδάσκαλοί εἰσι τοῦ πράγματος, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν ἄλλοι γε;

---

5. ἄνδρας ἄρα a. — 12. Εὐδώρῳ a. — 20. φίλοι om. 𝔛Δ. — 30. ῥᾷόν auctore Buttmanno b c. Sed vid. Schneiderus ad Polit. II. 370 A. Lys. or. 12 §. 89. Isocr. or. 5 §. 115. or. 8 §. 50. Bait. — 37. ἡμῖν a. — 40. εἶναι καὶ διδακτὸν auctore Wolfio b.

1. δὲ] δαὶ (𝔛Δ) b. — 14. ταὐτὰ om. a. — 18. Theogn. 33—36. (Xenoph. Memor. 1, 2. 20.) — 21. συμμίσγῃς cum Bekkero c: συμμιγῇς cum libris a. — 24. Nonne καταβάς? Bekk. — 25. Theogn. 435—438. — 29. ἐγένετο libri omnes.

381 C ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί;

ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι ἔχειν ὡς λέγεις.

ΣΩ. Ὡμολογήκαμεν δέ γε, πράγματος οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, τοῦτο μηδὲ διδακτὸν εἶναι;

ΜΕΝ. Ὡμολογήκαμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀρετῆς οὐδαμοῦ φαίνονται διδάσκαλοι;

ΜΕΝ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί;

ΜΕΝ. Φαίνεται οὕτως.

ΣΩ. Ἀρετὴ ἄρα οὐκ ἂν εἴη διδακτόν;

D ΜΕΝ. Οὐκ ἔοικεν, εἴπερ ὀρθῶς ἡμεῖς ἐσκέμμεθα. ὥστε καὶ θαυμάζω δή, ὦ Σώκρατες, πότερόν ποτε οὐδ' εἰσὶν ἀγαθοὶ ἄνδρες, ἢ τίς ἂν εἴη τρόπος τῆς γενέσεως τῶν ἀγαθῶν γιγνομένων.

ΣΩ. Κινδυνεύομεν, ὦ Μένων, ἐγώ τε καὶ σὺ φαῦλοί τινες εἶναι ἄνδρες, καὶ σέ τε Γοργίας οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευκέναι καὶ ἐμὲ Πρόδικος. παντὸς μᾶλλον οὖν προσεκτέον τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς, καὶ ζητητέον ὅστις ἡμᾶς E ἑνί γέ τῳ τρόπῳ βελτίους ποιήσει — λέγω δὲ ταῦτα ἀποβλέψας πρὸς τὴν ἄρτι ζήτησιν, ὡς ἡμᾶς ἔλαθε καταγε- 382 λάστως ὅτι οὐ μόνον ἐπιστήμης ἡγουμένης ὀρθῶς τε καὶ εὖ τοῖς ἀνθρώποις πράττεται τὰ πράγματα — ἢ ἴσως καὶ διαφεύγειν ἡμᾶς τὸ γνῶναι τίνα ποτὲ τρόπον γίγνονται οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες.

ΜΕΝ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὧδε· ὅτι μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δεῖ ὠφελίμους εἶναι, ὀρθῶς ὡμολογήκαμεν τοῦτό γε, ὅτι οὐκ ἂν 97 ἄλλως ἔχοι. ἢ γάρ;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὅτι γε ὠφέλιμοι ἔσονται, ἂν ὀρθῶς ἡμῖν ἡγῶνται τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦτό που καλῶς ὡμολογοῦμεν;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ὀρθῶς ἡγεῖσθαι, ἐὰν μὴ φρόνιμος ᾖ, τοῦτο ὅμοιοί ἐσμεν οὐκ ὀρθῶς ὡμολογηκόσιν.

ΜΕΝ. Πῶς δὴ ὀρθῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ. εἴ τις εἰδὼς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Λάρισαν ἢ ὅποι βούλει ἄλλοσε, βαδίζοι καὶ ἄλλοις ἡγοῖτο, ἄλλο τι ὀρθῶς ἂν καὶ εὖ ἡγοῖτο;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

B ΣΩ. Τί δ' εἴ τις ὀρθῶς μὲν δοξάζων ἥτις ἐστὶν ἡ ὁδός, ἐληλυθὼς δὲ μὴ μηδ' ἐπιστάμενος, οὐ καὶ οὗτος ἂν ὀρθῶς ἡγοῖτο;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ ἕως γ' ἂν που ὀρθὴν δόξαν ἔχῃ περὶ ὧν ὁ ἕτερος ἐπιστήμην, οὐδὲν χείρων ἡγεμὼν ἔσται, οἰόμενος μὲν ἀληθῆ, φρονῶν δὲ μή, τοῦ τοῦτο φρονοῦντος. 383

ΜΕΝ. Οὐδὲν γάρ.

ΣΩ. Δόξα ἄρα ἀληθὴς πρὸς ὀρθότητα πράξεως οὐδὲν χείρων ἡγεμὼν φρονήσεως. καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ νῦν δὴ παρελείπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρετῆς σκέψει, ὁποῖόν τι εἴη, λέγοντες ὅτι φρόνησις μόνον ἡγεῖται τοῦ ὀρθῶς C πράττειν· τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθής.

ΜΕΝ. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἧττον ὠφέλιμόν ἐστιν ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης.

ΜΕΝ. Τοσούτῳ γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὁ μὲν τὴν ἐπιστήμην ἔχων ἀεὶ ἂν ἐπιτυγχάνοι, ὁ δὲ τὴν ὀρθὴν δόξαν τοτὲ μὲν ἂν τυγχάνοι, τοτὲ δ' οὔ.

ΣΩ. Πῶς λέγεις; ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ τυγχάνοι, ἕωσπερ ὀρθὰ δοξάζοι;

ΜΕΝ. Ἀνάγκη μοι φαίνεται, ὥστε θαυμάζω, ὦ Σώκρατες, τούτου οὕτως ἔχοντος, ὅ τι δή ποτε πολὺ τιμιωτέρα D ἡ ἐπιστήμη τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ δι' ὅ τι τὸ μὲν ἕτερον, τὸ δὲ ἕτερόν ἐστιν αὐτῶν.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν δι' ὅ τι θαυμάζεις, ἢ ἐγώ σοι εἴπω;

ΜΕΝ. Πάνυ γ' εἰπέ. 384

ΣΩ. Ὅτι τοῖς Δαιδάλου ἀγάλμασιν οὐ προσέσχηκας τὸν νοῦν· ἴσως δὲ οὐδ' ἔστι παρ' ὑμῖν.

ΜΕΝ. Πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ὅτι καὶ ταῦτα, ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ᾖ, ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει, ἐὰν δὲ δεδεμένα, παραμένει.

ΜΕΝ. Τί οὖν δή; E

ΣΩ. Τῶν ἐκείνου ποιημάτων λελυμένον μὲν ἐκτῆσθαι οὐ πολλῆς τινός ἄξιόν ἐστι τιμῆς, ὥσπερ δραπέτην ἄνθρωπον — οὐ γὰρ παραμένει —, δεδεμένον δὲ πολλοῦ ἄξιον. πάνυ γὰρ καλὰ τὰ ἔργα ἐστί. πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς τὰς δόξας τὰς ἀληθεῖς. καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, ὅσον μὲν ἂν χρόνον παραμένωσι, καλὸν τὸ χρῆμα καὶ πάντα τἀγαθὰ ἐργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον 98 οὐκ ἐθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν, ἕως ἄν τις αὐτὰς δήσῃ αἰτίας λογισμῷ. τοῦτο δ' ἐστίν, Μένων ἑταῖρε, ἀνάμνησις, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν ὡμολόγηται. ἐπειδὰν δὲ δεθῶσι, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἔπειτα μόνιμοι. καὶ διὰ ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης ἐστί, καὶ διαφέρει δεσμῷ ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης.

ΜΕΝ. Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔοικε τοιούτῳ τινί.

---

5. μηδὲ διδακτὸν cum Bekkero c: μήτε διδακτὸν ΧΓΔBCEFrbr, διδακτὸν μὴ a. — 12. ἐσκεψάμεθα a. — 20. τῳ] τῷ a. — 23. ἢ ἴσως libri (praeter corr. E) omnes: ἢ εἰ μὴ τοῦτο δοίημεν, ὡς οὐ μόνον ἐπιστήμης ἀλλὰ καὶ ἄλλου τινός, ἴσως ab, ἢ [εἰ μὴ τοῦτο δοίημεν, ὡς οὐ μόνον ἐπιστήμης ἀλλὰ καὶ ἄλλου τινός,] ἴσως c. — 27. τοὺς μὲν a. — 38. εἴ τις] τίς ΧΓΔΤBCEFrbr. — Λάρισσαν ac. — 39. ἄλλοσε, εἰ βαδίζοι a. — 40. τι ἢ ὀρθῶς a.

9. ἀληθὲς ΧΔ. — 10. γε om. a. — 15. ἂν ἐπιτυγχάνοι a. — 17. ἕωσπερ ἂν ὀρθὰ a. — 22. θαυμάζοις ΧΓΔΣΤBCHrb, θαυμάζοι F. — 26. δὲ] δαὶ ΧΔ. — 39. ἐστίν, ὦ Μένων (Flor. x) c.

B
385 ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ ἐγὼ ὡς οὐκ εἰδὼς λέγω, ἀλλ' εἰκάζων. ὅτι δέ ἐστί τι ἀλλοῖον ὀρθὴ δόξα καὶ ἐπιστήμη, οὐ πάνυ μοι δοκῶ τοῦτο εἰκάζειν, ἀλλ' εἴπερ τι ἄλλο φαίην ἂν εἰδέναι, ὀλίγα δ' ἂν φαίην, ἓν δ' οὖν καὶ τοῦτο ἐκείνων θείην ἂν ὧν οἶδα.

ΜΕΝ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες, λέγεις.

ΣΩ. Τί δέ; τόδε οὐκ ὀρθῶς, ὅτι ἀληθὴς δόξα ἡγουμένη τὸ ἔργον ἑκάστης τῆς πράξεως οὐδὲν χεῖρον ἀπεργάζεται ἢ ἐπιστήμη;

ΜΕΝ. Καὶ τοῦτο δοκεῖς μοι ἀληθῆ λέγειν.

C ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης χεῖρον οὐδὲ
24 ἧττον ὠφελίμη ἔσται εἰς τὰς πράξεις, οὐδὲ ἀνὴρ ὁ ἔχων ὀρθὴν δόξαν ἢ ὁ ἐπιστήμην.

ΜΕΝ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὅ γε ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠφέλιμος ἡμῖν ὡμολόγηται εἶναι.

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνον δι' ἐπιστήμην ἀγαθοὶ ἄνδρες ἂν εἶεν καὶ ὠφέλιμοι ταῖς πόλεσιν, εἴπερ εἶεν, ἀλλὰ καὶ δι' ὀρθὴν δόξαν, τούτοιν δὲ οὐδέτερον φύσει
D ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, οὔτε ἐπιστήμη οὔτε δόξα ἀληθής, οὐδ' ἐπίκτητα — ἢ δοκεῖ σοι φύσει ὁποτερονοῦν αὐτοῖν εἶναι;

386 ΜΕΝ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ φύσει, οὐδὲ οἱ ἀγαθοὶ φύσει εἶεν ἄν.

ΜΕΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δέ γε οὐ φύσει, ἐσκοποῦμεν τὸ μετὰ τοῦτο, εἰ διδακτόν ἐστιν.

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν διδακτὸν ἔδοξεν εἶναι, εἰ φρόνησις ἡ ἀρετή;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Κἂν εἴ γε διδακτὸν εἴη, φρόνησις ἂν εἶναι;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ εἰ μέν γε διδάσκαλοι εἶεν, διδακτὸν ἂν
E εἶναι, μὴ ὄντων δὲ οὐ διδακτόν;

ΜΕΝ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὡμολογήκαμεν μὴ εἶναι αὐτοῦ διδασκάλους;

ΜΕΝ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ὡμολογήκαμεν ἄρα μήτε διδακτὸν αὐτὸ μήτε φρόνησιν εἶναι;

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀγαθόν γε αὐτὸ ὁμολογοῦμεν εἶναι;

ΜΕΝ. Ναί.

ΣΩ. Ὠφέλιμον δὲ καὶ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὀρθῶς ἡγούμενον;

ΜΕΝ. Πάνυ γε. 387

ΣΩ. Ὀρθῶς δέ γε ἡγεῖσθαι δύο ὄντα ταῦτα μόνα, 99
δόξαν τε ἀληθῆ καὶ ἐπιστήμην, ἃ ἔχων ἄνθρωπος ὀρθῶς ἡγεῖται. τὰ γὰρ ἀπὸ τύχης γιγνόμενα οὐκ ἀνθρωπίνῃ ἡγεμονίᾳ γίγνεται· ὧν δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστιν ἐπὶ τὸ ὀρθόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθὴς καὶ ἐπιστήμη.

ΜΕΝ. Δοκεῖ μοι οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ διδακτόν ἐστιν, οὐδ' ἐπιστήμη δὴ ἔτι γίγνεται ἡ ἀρετή;

ΜΕΝ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Δυοῖν ἄρα ὄντοιν ἀγαθοῖν καὶ ὠφελίμοιν τὸ μὲν
ἕτερον ἀπολέλυται, καὶ οὐκ ἂν εἴη ἐν πολιτικῇ πράξει B
ἐπιστήμη ἡγεμών.

ΜΕΝ. Οὔ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα σοφίᾳ τινὶ οὐδὲ σοφοὶ ὄντες οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ἡγοῦντο ταῖς πόλεσιν, οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα τε καὶ οὓς ἄρτι Ἄνυτος ὅδε ἔλεγε. διὸ καὶ οὐχ οἷοί τε ἄλλους ποιεῖν τοιούτους οἷοι αὐτοί εἰσιν, ἅτε οὐ δι' ἐπιστήμην ὄντες τοιοῦτοι.

ΜΕΝ. Ἔοικεν οὕτως ἔχειν, ὦ Σώκρατες, ὡς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ ἐπιστήμῃ, εὐδοξίᾳ δὴ τὸ λοιπὸν
γίγνεται, ᾗ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες χρώμενοι τὰς πόλεις ὀρ- C
θοῦσιν, οὐδὲν διαφερόντως ἔχοντες πρὸς τὸ φρονεῖν ἢ
οἱ χρησμῳδοί τε καὶ οἱ θεομάντεις· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι 388
μὲν ἀληθῆ καὶ πολλά, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσιν.

ΜΕΝ. Κινδυνεύει οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Μένων, ἄξιον τούτους θείους καλεῖν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες νοῦν μὴ ἔχοντες πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦσιν ὧν πράττουσι καὶ λέγουσιν;

ΣΩ. Ὀρθῶς ἂν καλοῖμεν θείους τε, οὓς νῦν δὴ
ἐλέγομεν χρησμῳδοὺς καὶ μάντεις καὶ τοὺς ποιητικοὺς D
ἅπαντας· καὶ τοὺς πολιτικοὺς οὐχ ἥκιστα τούτων φαῖμεν ἂν θείους τε εἶναι καὶ ἐνθουσιάζειν, ἐπίπνους ὄντας καὶ κατεχομένους ἐκ τοῦ θεοῦ, ὅταν κατορθῶσι λέγοντες πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα, μηδὲν εἰδότες ὧν λέγουσιν.

ΜΕΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ αἵ γε γυναῖκες δήπου, ὦ Μένων, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας θείους καλοῦσι· καὶ οἱ Λάκωνες ὅταν τινὰ ἐγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα, θεῖος ἀνήρ, φασίν, οὗτος.

---

1. εἰκάζω a b. — 3. οὐ om. 𝔛ΓΔBCFrbr et pr. E. — 7. δεῖ (𝔛Δ) b. — 10. ἀληθῶς a. — 12. οὐδ' cum ἀλλ' Bekkero c: οὔτ' E, οὔτ' cum ceteris libris a. — ἢ] ἡ a. — 34. Κἂν 𝔛Δ: Καὶ a b c. — 42. αὐτὸν 𝔛Δ.

1. ὁμολογοῦμεν 𝔛ΓΔΞΣTbr. — 12. ἐπιστήμη a. — 13. ἔτι γίγνεται auctore Schleiermachero b c: ἐγγίγνεται b. ἐπιγίγνεται cum ceteris libris a. — 25. ἐπιστήμη a. — 34. Ὀρθῶς οὖν ἂν (rc. F) b, ὀρθῶς ἄρ' ἂν (ὀρθῶς ἄρα Flor. x) c. — 43. σεῖος ἀνήρ malebat Casaubonus animadvers. ad Athen. VIII. cap. 16. p. 396, 49.

E *ΜΕΝ.* *Καὶ φαίνονταί γε, ὦ Σώκρατες, ὀρθῶς λέγειν. καίτοι ἴσως Ἄνυτος ὅδε σοι ἄχθεται λέγοντι.*

ΣΩ. *Οὐδὲν μέλει ἔμοιγε. τούτῳ μέν, ὦ Μένων, καὶ*
389 *αὖθις διαλεξόμεθα· εἰ δὲ νῦν ἡμεῖς ἐν παντὶ τῷ λόγῳ τούτῳ καλῶς ἐζητήσαμέν τε καὶ ἐλέγομεν, ἀρετὴ ἂν εἴη οὔτε φύσει οὔτε διδακτόν, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ παραγιγνο-*
100 *μένη ἄνευ νοῦ, οἷς ἂν παραγίγνηται, εἰ μή τις εἴη τοιοῦτος τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἷος καὶ ἄλλον ποιῆσαι πολιτικόν. εἰ δὲ εἴη, σχεδὸν ἄν τι οὗτος λέγοιτο τοιοῦτος ἐν τοῖς ζῶσιν, οἷον ἔφη Ὅμηρος ἐν τοῖς τεθνεῶσι τὸν Τειρεσίαν εἶναι, λέγων περὶ αὐτοῦ ὅτι Οἶος πέπνυται (τῶν ἐν Ἅιδου), αἱ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι. ταὐτὸν ἂν καὶ ἐνθάδε ὁ τοιοῦτος, ὥσπερ παρὰ σκιὰς ἀληθὲς ἂν πρᾶγμα εἴη πρὸς ἀρετήν.*

ΜΕΝ. *Κάλλιστα δοκεῖς μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες.* B

ΣΩ. *Ἐκ μὲν τοίνυν τούτου τοῦ λογισμοῦ, ὦ Μένων, θείᾳ μοίρᾳ ἡμῖν φαίνεται παραγιγνομένη ἡ ἀρετὴ οἷς παραγίγνεται· τὸ δὲ σαφὲς περὶ αὐτοῦ εἰσόμεθα τότε, ὅταν πρὶν ᾧτινι τρόπῳ τοῖς ἀνθρώποις παραγίγνεται ἀρετή, πρότερον ἐπιχειρήσωμεν αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ ζητεῖν τί ποτ᾽ ἔστιν ἀρετή. νῦν δ᾽ ἐμοὶ μὲν ὥρα ποι ἰέναι, σὺ δὲ ταῦτα ἅπερ αὐτός πέπεισαι πεῖθε καὶ τὸν ξένον τόνδε Ἄνυτον, ἵνα πρᾳότερος ᾖ· ὡς ἐὰν πείσῃς τοῦτον, ἔστιν* C *ὅ τι καὶ Ἀθηναίους ὀνήσεις.*

---

10. *Ὅμηρος*] Odyss. κ, 495. — 12. *αἱ*] τοὶ a.
1. *εὐθὺς οὗτος τοιοῦτος* a. — 4. *μέντοι νῦν* 𝔄Δ. — 7. *παραγίγνεται ἡ ἀρετὴ* ab.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

p. Steph.
T. II. 103
p. Lugd.
25
p. Bekk.
P. II. V. II.
299

I. *Ὦ παῖ Κλεινίου, οἶμαί σε θαυμάζειν ὅτι πρῶτος
ἐραστής σου γενόμενος τῶν ἄλλων πεπαυμένων μόνος οὐκ
ἀπαλλάττομαι, καὶ ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι δι' ὄχλου ἐγένοντό σοι
διαλεγόμενοι, ἐγὼ δὲ τοσούτων ἐτῶν οὐδὲ προσεῖπον. τού-
του δὲ τὸ αἴτιον γέγονεν οὐκ ἀνθρώπειον, ἀλλά τι δαι-
μόνιον ἐναντίωμα, οὗ σὺ τὴν δύναμιν καὶ ὕστερον πεύ-
B σει· νῦν δ' ἐπειδὴ οὐκέτι ἐναντιοῦται, οὕτω προσελήλυθα.
εὔελπις δέ εἰμι καὶ τὸ λοιπὸν μὴ ἐναντιώσεσθαι αὐτό.
σχεδὸν οὖν κατανενόηκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ σκοπούμενος
ὡς πρὸς τοὺς ἐραστὰς ἔσχες· πολλῶν γὰρ γενομένων καὶ
μεγαλοφρόνων οὐδεὶς ὃς οὐχ ὑπερβληθεὶς τῷ φρονήματι
104 ὑπὸ σοῦ πέφευγε. τὸν δὲ λόγον ᾧ ὑπερπεφρόνηκας, ἐθέλω
διελθεῖν. οὐδενὸς φῂς ἀνθρώπων ἐνδεὴς εἶναι εἰς οὐδέν·
τὰ γὰρ ὑπάρχοντά σοι μεγάλα εἶναι, ὥστε μηδενὸς δεῖ-
300 σθαι, ἀπὸ τοῦ σώματος ἀρξάμενα τελευτῶντα εἰς τὴν
ψυχήν. οἴει γὰρ δὴ εἶναι πρῶτον μὲν κάλλιστός τε καὶ
μέγιστος — καὶ τοῦτο μὲν δὴ παντὶ δῆλον ἰδεῖν ὅτι οὐ
ψεύδει —, ἔπειτα νεανικωτάτου γένους ἐν τῇ σεαυτοῦ
πόλει, οὔσῃ μεγίστῃ τῶν Ἑλληνίδων, καὶ ἐνταῦθα πρὸς
πατρός τέ σοι φίλους καὶ ξυγγενεῖς πλείστους εἶναι καὶ
B ἀρίστους, οἳ εἴ τι δέοι ὑπηρετοῖεν ἄν σοι, τούτων δὲ
τοὺς πρὸς μητρὸς οὐδὲν χείρους οὐδ' ἐλάττους. ξυμπάν-
των δὲ ὧν εἶπον μείζω οἴει σοι δύναμιν ὑπάρχειν Περι-
κλέα τὸν Ξανθίππου, ὃν ὁ πατὴρ ἐπίτροπον κατέλιπε σοί
τε καὶ τῷ ἀδελφῷ· ὃς οὐ μόνον ἐν τῇδε τῇ πόλει δύνα-
ται πράττειν ὅ τι ἂν βούληται, ἀλλ' ἐν πάσῃ τῇ Ἑλλάδι
καὶ τῶν βαρβάρων ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις γένεσι.
προσθήσω δὲ καὶ ὅτι τῶν πλουσίων· δοκεῖς δέ μοι ἐπὶ
τούτῳ ἥκιστα μέγα φρονεῖν. κατὰ πάντα δὴ ταῦτα σύ C
τε μεγαλαυχούμενος κεκράτηκας τῶν ἐραστῶν ἐκεῖνοί τε
ὑποδεέστεροι ὄντες ἐκρατήθησαν. καὶ σε ταῦτ' οὐ λέλη-
θεν· ὅθεν δὴ εὖ οἶδα ὅτι θαυμάζεις, τί διανοούμενός ποτε
οὐκ ἀπαλλάττομαι τοῦ ἔρωτος καὶ ἥντιν' ἔχων ἐλπίδα
ὑπομένω τῶν ἄλλων πεφευγότων.*

II. *ΑΛ. Καὶ ἴσως γε, ὦ Σώκρατες, οὐκ οἶσθ' ὅτι σμι- 301
κρόν με ἔφθης. ἐγὼ γάρ τοι ἐν νῷ εἶχον πρότερός σοι
προσελθὼν αὐτὰ ταῦτ' ἐρέσθαι, τί ποτε βούλει καὶ εἰς D
τίνα ἐλπίδα βλέπων ἐνοχλεῖς με, ἀεὶ ὅπου ἂν ὦ ἐπιμελέ-
στατα παρών. τῷ ὄντι γὰρ θαυμάζω ὅ τί ποτ' ἐστὶ τὸ
σὸν πρᾶγμα, καὶ ἥδιστ' ἂν πυθοίμην.*

*ΣΩ. Ἀκούσει μὲν ἄρα μου, ὡς τὸ εἰκός, προθύμως,
εἴπερ, ὡς φῄς, ἐπιθυμεῖς εἰδέναι τί διανοοῦμαι, καὶ
ὡς ἀκουσομένῳ καὶ περιμενοῦντι λέγω.*

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν· ἀλλὰ λέγε.

---

5. ἀνθρώπινον a. — 22. οὐδὲν] οὐδὲ a.
7. μεγαλοφρονεῖν a. — 10. θαυμάζοις a. — 15. ταυτὰ ταῦτ' a. — ἔρεσθαι a. — 20. εἰδέναι καὶ ἀκοῦσαι τί a. — καὶ om. a.

ΣΩ. *Ὅρα δή· οὐ γάρ τοι εἴη ἂν θαυμαστὸν εἰ, ὥσ-*
E *περ καὶ μόγις ἠρξάμην, οὕτω μόγις καὶ παυσαίμην.*

ΑΛ. *Ὦ 'γαθὲ λέγε· ἀκούσομαι γάρ.*

ΣΩ. *Λεκτέον ἂν εἴη. χαλεπὸν μὲν οὖν πρὸς ἄνδρα*
οὐχ ἥττονα ἐραστῶν προσφέρεσθαι ἐραστῇ, ὅμως δὲ τολ-
μητέον φράσαι τὴν ἐμὴν διάνοιαν. ἐγὼ γάρ, ὦ Ἀλκιβι-
άδη, εἰ μέν σε ἑώρων ἃ νῦν δὴ διῆλθον ἀγαπῶντά τε καὶ
οἰόμενον δεῖν ἐν τούτοις καταβιῶναι, πάλαι ἂν ἀπηλλάγ-
105 *μην τοῦ ἔρωτος, ὥς γε δὴ ἐμαυτὸν πείθω· νῦν δὲ ἕτερα*
αὖ κατηγορήσω διανοήματα σὰ πρὸς αὐτὸν σέ, ᾧ καὶ
302 *γνώσει ὅτι προσέχων γέ σοι τὸν νοῦν διατετέλεκα. δοκεῖς*
γάρ μοι, εἴ τίς σοι εἴποι θεῶν, Ὦ Ἀλκιβιάδη, πότερον
βούλει ζῆν ἔχων ἃ νῦν ἔχεις, ἢ αὐτίκα τεθνάναι, εἰ μή
σοι ἐξέσται μείζω κτήσασθαι; δοκεῖς ἄν μοι ἑλέσθαι τε-
θνάναι. ἀλλὰ νῦν ἐπὶ τίνι δή ποτε ἐλπίδι ζῇς, ἐγὼ φράσω.
ἡγεῖ, ἐὰν θᾶττον εἰς τὸν Ἀθηναίων δῆμον παρέλθῃς —
B *τοῦτο δ' ἔσεσθαι μάλα ὀλίγων ἡμερῶν — παρελθὼν οὖν*
ἐνδείξεσθαι Ἀθηναίοις ὅτι ἄξιος εἶ τιμᾶσθαι ὡς οὔτε
Περικλῆς οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν πώποτε γενομένων, καὶ
τοῦτο ἐνδειξάμενος μέγιστον δυνήσεσθαι ἐν τῇ πόλει, ἐὰν
δ' ἐνθάδε μέγιστος ᾖς, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι, καὶ
οὐ μόνον ἐν Ἕλλησιν ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις, ὅσοι
ἐν τῇ αὐτῇ ἡμῖν οἰκοῦσιν ἠπείρῳ. καὶ εἰ αὖ σοι εἴποι ὁ
αὐτὸς οὗτος θεὸς ὅτι αὐτοῦ σε δεῖ δυναστεύειν ἐν τῇ
C *Εὐρώπῃ, διαβῆναι δὲ εἰς τὴν Ἀσίαν οὐκ ἐξέσται σοι*
οὐδ' ἐπιθέσθαι τοῖς ἐκεῖ πράγμασιν, οὐκ ἂν αὖ μοι δοκεῖς
ἐθέλειν οὐδ' ἐπὶ τούτοις μόνοις ζῆν, εἰ μὴ ἐμπλήσεις τοῦ
σοῦ ὀνόματος καὶ τῆς σῆς δυνάμεως πάντας, ὡς ἔπος
εἰπεῖν, ἀνθρώπους· καὶ οἶμαί σε πλὴν Κύρου καὶ Ξέρ-
ξου ἡγεῖσθαι οὐδένα ἄξιον λόγου γεγονέναι. ὅτι μὲν οὖν
303 *ἔχεις ταύτην τὴν ἐλπίδα, εὖ οἶδα καὶ οὐκ εἰκάζω. ἴσως*
ἂν οὖν εἴποις, ἅτε εἰδὼς ὅτι ἀληθῆ λέγω, Τί δὴ οὖν,
D *ὦ Σώκρατες, τοῦτ' ἐστί σοι πρὸς λόγον ὃν ἔφησθα ἐρεῖν,*
δι' ὃ ἐμοῦ οὐκ ἀπαλλάττει; ἐγὼ δέ σοί γε ἐρῶ, ὦ φίλε
παῖ Κλεινίου καὶ Δεινομάχης. τούτων γάρ σοι ἁπάντων
τῶν διανοημάτων τέλος ἐπιτεθῆναι ἄνευ ἐμοῦ ἀδύνατον·
τοσαύτην ἐγὼ δύναμιν οἶμαι ἔχειν εἰς τὰ σὰ πράγματα
καὶ εἰς σέ. διὸ δὴ καὶ πάλαι οἴομαί με τὸν θεὸν οὐκ ἐᾶν
26 *διαλέγεσθαί σοι, ὃν ἐγὼ περιέμενον ὁπηνίκα ἐάσει. ὥσ-*
περ γὰρ σὺ ἐλπίδας ἔχεις ἐν τῇ πόλει [ἐνδείξασθαι ὅτι
E *αὐτῇ παντὸς ἄξιος εἶ, ἐνδειξάμενος δὲ οὐδὲν ὅ τι οὐ*
παραυτίκα δυνήσεσθαι], οὕτω κἀγὼ παρὰ σοὶ ἐλπίζω μέ-
γιστον δυνήσεσθαι ἐνδειξάμενος ὅτι παντὸς ἄξιός εἰμί
σοι καὶ οὔτ' ἐπίτροπος οὔτε συγγενὴς οὔτε ἄλλος οὐδεὶς
ἱκανὸς παραδοῦναι τὴν δύναμιν ἧς ἐπιθυμεῖς πλὴν ἐμοῦ,
μετὰ τοῦ θεοῦ μέντοι. νεωτέρῳ μὲν οὖν ὄντι σοι καὶ πρὶν
τοσαύτης ἐλπίδος γέμειν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ εἴα ὁ θεὸς
διαλέγεσθαι, ἵνα μὴ μάτην διαλεγοίμην· νῦν δ' ἐφῆκε· 106
νῦν γὰρ ἄν μου ἀκούσαις.

III. *ΑΛ.* *Πολύ γέ μοι, ὦ Σώκρατες, νῦν ἀτοπώτερος*
αὖ φαίνει, ἐπειδὴ ἤρξω λέγειν, ἢ ὅτε σιγῶν εἵπου· καίτοι
σφόδρα γε ἦσθ' ἰδεῖν καὶ τότε τοιοῦτος. εἰ μὲν οὖν ἐγὼ 304
ταῦτα διανοοῦμαι ἢ μή, ὡς ἔοικε, διέγνωκας, καὶ ἐὰν
μὴ φῶ, οὐδέν μοι ἔσται πλέον πρὸς τὸ πείθειν σε. εἶεν·
εἰ δὲ δὴ ὅ τι μάλιστα ταῦτα διανενόημαι, πῶς διὰ σοῦ
μοι ἔσται καὶ ἄνευ σοῦ οὐκ ἂν γένοιτο; ἔχεις λέγειν;

ΣΩ. *Ἆρα ἐρωτᾷς εἴ τινα ἔχω εἰπεῖν λόγον μακρόν,* B
οἵους δὴ ἀκούειν εἴθισαι; οὐ γάρ ἐστι τοιοῦτον τὸ ἐμόν.
ἀλλ' ἐνδείξασθαι μέν σοι, ὡς ἐγᾦμαι, οἷός τ' ἂν εἴην
ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, ἐὰν ἓν μόνον μοι ἐθέλῃς βραχὺ
ὑπηρετῆσαι.

ΑΛ. *Ἀλλ' εἴ γε δὴ μὴ χαλεπόν τι λέγεις τὸ ὑπηρέ-*
τημα, ἐθέλω.

ΣΩ. *Ἦ χαλεπὸν δοκεῖ τὸ ἀποκρίνεσθαι τὰ ἐρωτώμενα;*

ΑΛ. *Οὐ χαλεπόν.*

ΣΩ. *Ἀποκρίνου δή.*

ΑΛ. *Ἐρώτα.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ὡς διανοουμένου σου ταῦτα ἐρωτῶ, ἅ*
φημί σε διανοεῖσθαι; C

ΑΛ. *Ἔστω, εἰ βούλει, οὕτως, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅ τι ἐρεῖς.*

ΣΩ. *Φέρε δή· διανοεῖ γάρ, ὡς ἐγώ φημι, παριέ-*
ναι συμβουλεύσων Ἀθηναίοις ἐντὸς οὐ πολλοῦ χρόνου.
εἰ οὖν μέλλοντός σου ἰέναι ἐπὶ τὸ βῆμα λαβόμενος ἐροί- 305
μην Ὦ Ἀλκιβιάδη, ἐπειδὴ περὶ τίνος Ἀθηναῖοι διανοοῦν-
ται βουλεύεσθαι, ἀνίστασαι συμβουλεύσων; ἆρ' ἐπειδὴ
περὶ ὧν σὺ ἐπίστασαι βέλτιον ἢ οὗτοι; τί ἂν ἀποκρίναιο;

ΑΛ. *Εἴποιμ' ἂν δήπου, περὶ ὧν οἶδα βέλτιον ἢ* D
οὗτοι.

ΣΩ. *Περὶ ὧν ἄρ' εἰδὼς τυγχάνεις, ἀγαθὸς ξύμβου-*
λος εἶ.

ΑΛ. *Πῶς γὰρ οὔ;*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ταῦτα μόνον οἶσθα ἃ παρ' ἄλλων ἔμα-*
θες ἢ αὐτὸς ἐξεῦρες;

ΑΛ. *Ποῖα γὰρ ἄλλα;*

ΣΩ. *Ἔστιν οὖν ὅπως ἄν ποτε ἔμαθές τι ἢ ἐξεῦρες*
μήτε μανθάνειν ἐθέλων μήτε αὐτὸς ζητεῖν;

---

1. *ὥσπερ καὶ μόγις* ΧΔΠ: *ὥσπερ μόγις* **abc**. — 2. *οὕτω καὶ μόγις παυσαίμην* **Stallbaumius**. — 7. *διήλθομεν* **a**. — *τε* om. **a**. — 10. *αὐτόν σε* **a**. — 14. *δοκῇς* **a**. — 17. *ἡμερῶν ὀλίγων* **a**. — *οὖν*| *δὲ* **ab**. — 18. *ἐνδείξασθαι* **ac**. — 21. *Ἕλλησι* om. **a**. — 25. *ἀσίην* ΧΔΠ. — 26. *δοκεῖς μοι* **a**. — 31. *ταύτην τὴν ἐλπίδα ἔχεις* **a**. — 32. *οὖν ἂν* **a**. — 33. *πρὸς τὸν λόγον* (ἐν) **c**. — 34. *δι' ὃν* **c**. — *δή σοι γε* **a**. — 35. *δεινομένης* ΧΓΔUp, *δεινομαχης* TBC, *δεινομενάχης* Ξ, *δειμενάχης* Σ. — 37. *οἶμαι δύναμιν* **a**. — 38. *οἴομαί* ΧΔΠ: *οἶμαί* **abc**. — 40. *ἐνδείξασθαι - - - δυνήσεσθαι* om. ΧΔΠ, **seclusit ante nos Stallbaumius**. — 41. *δὲ ὅτι, οὐδὲν* **a**. — 43. *παντὸς μᾶλλον ἄξιος* **a**.

1. *σοι* om. **a**. — 3. *τοῦ* om. **a**. — 8. *αὖ* om. **a**. — 17. *ἐθελήσῃς* **a**. — 21. *Ἦ* **Buttmannus**: *Εἰ* **cum libris abc**. — *ἀποκρίνασθαι* **a**. — 27. *ὅ τι ἐρεῖς* ΧΔΠUp: *ὅ τι καὶ ἐρεῖς* **abc**.

ΑΛ. Οὐκ ἔστι.

ΣΩ. Τί δέ; ἠθέλησας ἂν ζητῆσαι ἢ μαθεῖν ἃ ἐπίστασθαι ᾤου;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

E ΣΩ. Ἃ ἄρα νῦν τυγχάνεις ἐπιστάμενος, ἦν χρόνος ὅτε οὐχ ἡγοῦ εἰδέναι;

ΑΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἅ γε μεμάθηκας, σχεδόν τι καὶ ἐγὼ οἶδα· εἰ δέ τι ἐμὲ λέληθεν, εἰπέ. ἔμαθες γὰρ δὴ σύ γε
306 κατὰ μνήμην τὴν ἐμὴν γράμματα καὶ κιθαρίζειν καὶ παλαίειν· οὐ γὰρ δὴ αὐλεῖν γε ἤθελες μαθεῖν. ταῦτ' ἐστὶν ἃ σὺ ἐπίστασαι, εἰ μή πού τι μανθάνων ἐμὲ λέληθας· οἶμαι δέ γε, οὔτε νύκτωρ οὔτε μεθ' ἡμέραν ἐξιὼν ἔνδοθεν.

ΑΛ. Ἀλλ' οὐ πεφοίτηκα εἰς ἄλλων ἢ τούτων.

107 IV. ΣΩ. Πότερον οὖν, ὅταν περὶ γραμμάτων Ἀθηναῖοι βουλεύωνται, πῶς ἂν ὀρθῶς γράφοιεν, τότε ἀναστήσει αὐτοῖς συμβουλεύσων;

ΑΛ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' ὅταν περὶ κρουμάτων ἐν λύρᾳ;

ΑΛ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν οὐδὲ περὶ παλαισμάτων γε εἰώθασι βουλεύεσθαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

ΑΛ. Οὐ μέντοι.

ΣΩ. Ὅταν οὖν περὶ τίνος βουλεύωνται; οὐ γάρ που ὅταν γε περὶ οἰκοδομίας.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

B ΣΩ. Οἰκοδόμος γὰρ ταῦτά γε σοῦ βέλτιον συμβουλεύσει.

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ὅταν περὶ μαντικῆς βουλεύωνται;

ΑΛ. Οὔ.

ΣΩ. Μάντις γὰρ αὖ ταῦτα ἄμεινον ἢ σύ.

ΑΛ. Ναί.

307 ΣΩ. Ἐάν τέ γε σμικρὸς ἢ μέγας ᾖ, ἐάν τε καλὸς ἢ αἰσχρός, ἔτι τε γενναῖος ἢ ἀγεννής.

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Εἰδότος γάρ, οἶμαι, περὶ ἑκάστου ἡ συμβουλή, καὶ οὐ πλουτοῦντος.

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἀλλ' ἄν τε πένης ἄν τε πλούσιος ᾖ ὁ παραινῶν, οὐδὲν διοίσει Ἀθηναίοις, ὅταν περὶ τῶν ἐν τῇ πό-
C λει βουλεύωνται, πῶς ἂν ὑγιαίνοιεν, ἀλλὰ ζητοῦσιν ἰατρὸν εἶναι τὸν σύμβουλον.

ΑΛ. Εἰκότως γε.

ΣΩ. Ὅταν οὖν περὶ τίνος σκοπῶνται, τότε σὺ ἀνιστάμενος ὡς συμβουλεύσων ὀρθῶς ἀναστήσει;

ΑΛ. Ὅταν περὶ τῶν ἑαυτῶν πραγμάτων, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τῶν περὶ ναυπηγίας λέγεις, ὁποίας τινὰς χρὴ αὐτοὺς τὰς ναῦς ναυπηγεῖσθαι;

ΑΛ. Οὐκ ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ναυπηγεῖν γάρ, οἶμαι, οὐκ ἐπίστασαι. τοῦτ' αἴτιον ἢ ἄλλο τι;

ΑΛ. Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο. D

ΣΩ. Ἀλλὰ περὶ ποίων τῶν ἑαυτῶν λέγεις πραγμάτων ὅταν βουλεύωνται;

ΑΛ. Ὅταν περὶ πολέμου, ὦ Σώκρατες, ἢ περὶ εἰρήνης ἢ ἄλλου του τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων.

ΣΩ. Ἆρα λέγεις, ὅταν βουλεύωνται, πρὸς τίνας χρὴ εἰρήνην ποιεῖσθαι καὶ τίσι πολεμεῖν καὶ τίνα τρόπον; 308

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Χρὴ δ' οὐχ οἷς βέλτιον;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τότε ὁπότε βέλτιον;

ΑΛ. Πάνυ γε. E

ΣΩ. Καὶ τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἄμεινον;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν βουλεύοιντο Ἀθηναῖοι τίσι χρὴ προσπαλαίειν καὶ τίσιν ἀκροχειρίζεσθαι καὶ τίνα τρόπον, σὺ ἄμεινον ἂν συμβουλεύοις ἢ ὁ παιδοτρίβης;

ΑΛ. Ὁ παιδοτρίβης δήπου.

ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν, πρὸς τί βλέπων ὁ παιδοτρίβης συμβουλεύσειεν οἷς δεῖ προσπαλαίειν καὶ οἷς μή, καὶ ὁπότε καὶ ὅντινα τρόπον; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε. ἆρα τούτοις δεῖ προσπαλαίειν οἷς βέλτιον, ἢ οὔ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρα καὶ τοσαῦτα ὅσα ἄμεινον; 108

ΑΛ. Τοσαῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόθ' ὅτ' ἄμεινον;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ᾄδοντα δεῖ κιθαρίζειν ποτὲ πρὸς τὴν ᾠδὴν καὶ βαίνειν;

ΑΛ. Δεῖ γάρ. 309

ΣΩ. Οὐκοῦν τόθ' ὁπότε βέλτιον; 27

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τοσαῦτα ὅσα βέλτιον;

ΑΛ. Φημί.

V. ΣΩ. Τί οὖν; ἐπειδὴ βέλτιον μὲν ὠνόμαζες ἐπ' ἀμφοτέροις, τῷ τε κιθαρίζειν πρὸς τὴν ᾠδὴν καὶ τῷ προσ- B
παλαίειν, τί καλεῖς τὸ ἐν τῷ κιθαρίζειν βέλτιον; ὥσπερ ἐγὼ τὸ ἐν τῷ παλαίειν καλῶ γυμναστικόν· σὺ δ' ἐκεῖνο τί καλεῖς;

ΑΛ. Οὐκ ἐννοῶ.

---

5. Ἆρ' ἃ a. — 9. δὴ om. a. — 10. τὴν om. a. — 13. δὲ οὔτε γε a. — 25 et 43. βούλωνται 𝔛 Δ Π. — 35. ἢ] καὶ 𝔛 Δ Π. — 36. ἀγενής a. — 41. ἂν 𝔛 Δ Π: ἐὰν abc. — 43. ζητοῦσιν 𝔛 Γ Δ p et pr. Π: ζητήσουσιν abc.

1. ὦ Σώκρατες, πραγμάτων a. — 12. ἢ περὶ ἄλλου a. — 16. οὐχ om. a. — 35. καὶ τὸν ᾄδοντα Bullmannus: καὶ τὸ ᾄδοντα 𝔛 Δ Π, καὶ ᾄδοντα cum celeris libris abc. — 44. τῷ ὀρθῶς κιθαρίζειν a. — 45. δέ γ' ἐκεῖνο Δ b.

ΣΩ. Ἀλλὰ πειρῶ ἐμὲ μιμεῖσθαι. ἐγὼ γάρ που ἀπεκρινάμην τὸ διὰ παντὸς ὀρθῶς ἔχον. ὀρθῶς δὲ δήπου ἔχει τὸ κατὰ τὴν τέχνην γιγνόμενον. ἢ οὔ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δὲ τέχνη οὐ γυμναστικὴ ἦν;

ΑΛ. Πῶς δ' οὔ;

C *ΣΩ.* Ἐγὼ δ' εἶπον τὸ ἐν τῷ παλαίειν βέλτιον γυμναστικόν.

ΑΛ. Εἶπες γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καλῶς;

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ σύ — πρέποι γὰρ ἄν που καὶ σοὶ τὸ 310 καλῶς διαλέγεσθαι — εἰπὲ πρῶτον, τίς ἡ τέχνη ἧς τὸ κιθαρίζειν καὶ τὸ ᾄδειν καὶ τὸ ἐμβαίνειν ὀρθῶς; συνάπασα τίς καλεῖται; Οὔπω δύνασαι εἰπεῖν;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' ὧδε πειρῶ. τίνες αἱ θεαὶ ὧν ἡ τέχνη;

ΑΛ. Τὰς Μούσας, ὦ Σώκρατες, λέγεις;

D *ΣΩ.* Ἔγωγε. ὅρα δή· τίνα ἀπ' αὐτῶν ἐπωνυμίαν ἡ τέχνη ἔχει;

ΑΛ. Μουσικήν μοι δοκεῖς λέγειν.

ΣΩ. Λέγω γάρ. τί οὖν τὸ κατὰ ταύτην ὀρθῶς γιγνόμενόν ἐστιν; ὥσπερ ἐκεῖ ἐγώ σοι τὸ κατὰ τὴν τέχνην ἔλεγον ὀρθῶς, τὴν γυμναστικήν, καὶ σὺ δ' οὖν οὕτως ἐνταῦθα τί φῄς; πῶς γίγνεσθαι;

ΑΛ. Μουσικῶς μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἴθι δή, καὶ τὸ ἐν τῷ πολεμεῖν βέλτιον καὶ τὸ ἐν τῷ εἰρήνην ἄγειν, τοῦτο τὸ βέλτιον τί ὀνο-E μάζεις; ὥσπερ ἐκεῖ ἐφ' ἑκάστῳ ἔλεγες τὸ ἄμεινον, ὅτι μουσικώτερον, καὶ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ, ὅτι γυμναστικώτερον· πειρῶ δὴ καὶ ἐνταῦθα λέγειν τὸ βέλτιον.

ΑΛ. Ἀλλ' οὐ πάνυ ἔχω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι αἰσχρόν γε, εἰ μέν τίς σε λέγοντα καὶ συμβουλεύοντα περὶ σιτίων, ὅτι βέλτιον τόδε τοῦδε καὶ 311 νῦν καὶ τοσοῦτον, ἔπειτα ἐρωτήσειε· Τί τὸ ἄμεινον λέγεις, ὦ Ἀλκιβιάδη; περὶ μὲν τούτων ἔχειν εἰπεῖν ὅτι τὸ ὑγιεινότερον, καίτοι οὐ προσποιεῖ ἰατρὸς εἶναι· περὶ δὲ 109 οὗ προσποιεῖ ἐπιστήμων εἶναι καὶ συμβουλεύσεις ἀνιστάμενος ὡς εἰδώς, τούτου δέ, ὡς ἔοικας, πέρι ἐρωτηθεὶς ἐὰν μὴ ἔχῃς εἰπεῖν, οὐκ αἰσχύνει; ἢ οὐκ αἰσχρὸν φαίνεται;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Σκόπει δὴ καὶ προθυμοῦ εἰπεῖν, πρὸς τί τείνει τὸ ἐν τῷ εἰρήνην τε ἄγειν ἄμεινον καὶ τὸ ἐν τῷ πολεμεῖν οἷς δεῖ;

ΑΛ. Ἀλλὰ σκοπῶν οὐ δύναμαι νοῆσαι.

ΣΩ. Οὐδ' οἶσθα, ἐπειδὰν πόλεμον ποιώμεθα, τί ἐγκαλοῦντες ἀλλήλοις πάθημα ἐρχόμεθα εἰς τὸ πολεμεῖν, καὶ ὅ τι αὐτὸ ὀνομάζοντες ἐρχόμεθα; B

ΑΛ. Ἔγωγε, ὅτι ἐξαπατώμενοί τι ἢ βιαζόμενοι ἢ ἀποστερούμενοι.

ΣΩ. Ἔχε· πῶς ἕκαστα τούτων πάσχοντες; πειρῶ εἰπεῖν, τί διαφέρει τὸ ὧδε ἢ ὧδε.

ΑΛ. Ἦ τὸ ὧδε λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ δικαίως ἢ τὸ ἀδίκως;

ΣΩ. Αὐτὸ τοῦτο.

ΑΛ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε διαφέρει ὅλον τε καὶ πᾶν.

ΣΩ. Τί οὖν; Ἀθηναίοις σὺ πρὸς ποτέρους συμβουλεύσεις πολεμεῖν; τοὺς ἀδικοῦντας ἢ τοὺς τὰ δίκαια 312 πράττοντας;

ΑΛ. Δεινὸν τοῦτό γε ἐρωτᾷς. εἰ γὰρ καὶ διανοεῖταί C τις ὡς δεῖ πρὸς τοὺς τὰ δίκαια πράττοντας πολεμεῖν, οὐκ ἂν ὁμολογήσειέ γε.

ΣΩ. Οὐ γὰρ νόμιμον τοῦθ', ὡς ἔοικεν.

ΑΛ. Οὐ δῆτα· οὐδέ γε καλὸν δοκεῖ εἶναι.

ΣΩ. Πρὸς ταῦτ' ἄρα καὶ σύ, τὸ δίκαιον, τοὺς λόγους ποιήσει;

ΑΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν, ὃ νῦν δὴ ἐγὼ ἠρώτων βέλτιον πρὸς τὸ πολεμεῖν καὶ μή, καὶ οἷς δεῖ καὶ οἷς μή, καὶ ὁπότε καὶ μή, τὸ δικαιότερον τυγχάνει ὄν; ἢ οὔ;

ΑΛ. Φαίνεταί γε.

VI. *ΣΩ.* Πῶς οὖν, ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη; πότερον σαυτὸν D λέληθας ὅτι οὐκ ἐπίστασαι τοῦτο, ἢ ἐμὲ ἔλαθες μανθάνων καὶ φοιτῶν εἰς διδασκάλου, ὅς σε ἐδίδασκε διαγιγνώσκειν τὸ δικαιότερόν τε καὶ ἀδικώτερον; καὶ τίς ἐστιν οὗτος; φράσον καὶ ἐμοί, ἵνα αὐτῷ φοιτητὴν προξενήσῃς καὶ ἐμέ.

ΑΛ. Σκώπτεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὰ τὸν φίλιον τὸν ἐμόν τε καὶ σόν, ὃν ἐγὼ ἥκιστ' ἂν ἐπιορκήσαιμι· ἀλλ' εἴπερ ἔχεις, εἰπὲ τίς ἐστιν. 313

ΑΛ. Τί δ', εἰ μὴ ἔχω; οὐκ ἂν οἴει με ἄλλως εἰδέναι E περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων;

ΣΩ. Ναί, εἴ γε εὕροις.

ΑΛ. Ἀλλ' οὐκ ἂν εὑρεῖν με ἡγεῖ;

ΣΩ. Καὶ μάλα γε, εἰ ζητήσαις.

ΑΛ. Εἶτα ζητῆσαι οὐκ ἂν οἴει με;

ΣΩ. Ἔγωγε, εἰ οἰηθείης γε μὴ εἰδέναι.

ΑΛ. Εἶτα οὐκ ἦν ὅτε εἶχον οὕτως;

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. ἔχεις οὖν εἰπεῖν τοῦτον τὸν χρόνον ὅτε οὐκ ᾤου εἰδέναι τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα; φέρε, 110 πέρυσιν ἐζήτεις τε καὶ οὐκ ᾤου εἰδέναι; ἢ ᾤου; καὶ τἀληθῆ ἀποκρίνου, ἵνα μὴ μάτην οἱ διάλογοι γίγνωνται.

ΑΛ. Ἀλλ' ᾤμην εἰδέναι.

---

12. δὴ om. a. — 22. κατ' αὐτὴν (ΧΔΠ) b, probante Winckelmanno. — 24. σὺ δὴ οὖν a c. — 29. τῷ ἀμείνονι a. — 32. πάνυ τι ἔχω a b. — 37. καίτοι οὐ] καὶ τοιοῦτον ΧΔ et pr. Π. — ἰατρὸς ΧΔΠ: γε ἰατρὸς a b c. — 38. συμβουλεύεις a. — 40. φαντεῖται a. — 45. νοῆσαι ΧΔΠ: ἐννοῆσαι a b c. Conf. Schneiderus ad Polit. T. I. p. 176. — 46. τί] ὅ τι a b.

1. εἰς] ἐπὶ a. — 3. ὅτι] ὅτι γε b c. — 5. Ἔχε δή· πῶς c. — 7. Ἦ] Εἰ a. — τὸ ante ἀδίκως om. a b. — 24. μὴ ἢ τὸ a. — 26. οὖν om. a. — 28. ἐς Ub. — 30. καὶ ante ἐμὲ om. a. — 41. ὅτε οὐκ εἶχον a.

ΣΩ. Τρίτον δὲ ἔτος καὶ τέταρτον καὶ πέμπτον οὐχ οὕτως;

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τό γε πρὸ τούτου παῖς ἦσθα. ἢ γάρ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τότε μὲν τοίνυν εὖ οἶδα ὅτι ᾤου εἰδέναι.

ΑΛ. Πῶς εὖ οἶσθα;

ΣΩ. Πολλάκις σοῦ ἐν διδασκάλων ἤκουον παιδὸς ὄν-
B τος καὶ ἄλλοθι, καὶ ὁπότε ἀστραγαλίζοις ἢ ἄλλην τινὰ
314 παιδιὰν παίζοις, οὐχ ὡς ἀποροῦντος περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ἀλλὰ μάλα μέγα καὶ θαῤῥαλέως λέγοντος περὶ ὅτου τύχοις τῶν παίδων, ὡς πονηρός τε καὶ ἄδικος εἴη καὶ ὡς ἀδικοῖ. ἢ οὐκ ἀληθῆ λέγω;

ΑΛ. Ἀλλὰ τί ἔμελλον ποιεῖν, ὦ Σώκρατες, ὁπότε τίς με ἀδικοῖ;

ΣΩ. Σὺ δ' εἰ τύχοις ἀγνοῶν εἴτε ἀδικοῖο εἴτε μὴ τότε, λέγεις, τί σε χρὴ ποιεῖν;

ΑΛ. Μὰ Δί' ἀλλ' οὐκ ἠγνόουν ἔγωγε, ἀλλὰ σαφῶς
C ἐγίγνωσκον ὅτι ἠδικούμην.

28 ΣΩ. Ὤιου ἄρα ἐπίστασθαι καὶ παῖς ὤν, ὡς ἔοικε, τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα.

ΑΛ. Ἔγωγε· καὶ ἠπιστάμην γε.

ΣΩ. Ἐν ὁποίῳ χρόνῳ ἐξευρών; οὐ γὰρ δήπου ἐν ᾧ γε ᾤου εἰδέναι.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Πότε οὖν ἀγνοεῖν ἡγοῦ; σκόπει· οὐ γὰρ εὑρήσεις τοῦτον τὸν χρόνον.

ΑΛ. Μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, οὔκουν ἔχω γ' εἰπεῖν.

D ΣΩ. Εὑρὼν μὲν ἄρα οὐκ οἶσθα αὐτά.

ΑΛ. Οὐ πάνυ φαίνομαι.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἄρτι γε οὐδὲ μαθὼν ἔφησθα εἰδέναι. εἰ δὲ μήθ' εὗρες μήτε ἔμαθες, πῶς οἶσθα καὶ πόθεν;

315 VII. ΑΛ. Ἀλλ' ἴσως τοῦτό σοι οὐκ ὀρθῶς ἀπεκρινάμην, τὸ φάναι εἰδέναι αὐτὸς ἐξευρών.

ΣΩ. Τὸ δὲ πῶς εἶχεν;

ΑΛ. Ἔμαθον, οἶμαι, καὶ ἐγὼ ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι.

ΣΩ. Πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν ἥκομεν λόγον. παρὰ τοῦ; φράζε κἀμοί.

ΑΛ. Παρὰ τῶν πολλῶν.

E ΣΩ. Οὐκ εἰς σπουδαίους γε διδασκάλους καταφεύγεις εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων.

ΑΛ. Τί δαί; οὐχ ἱκανοὶ διδάξαι οὗτοι;

ΣΩ. Οὔκουν τὰ πεττευτικά γε καὶ τὰ μή· καίτοι φαυλότερα αὐτὰ οἶμαι τῶν δικαίων εἶναι. τί δέ; σὺ οὐχ οὕτως οἴει;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Εἶτα τὰ μὲν φαυλότερα οὐχ οἷοί τε διδάσκειν, τὰ δὲ σπουδαιότερα;

ΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε· ἄλλα γοῦν πολλὰ οἷοί τ' εἰσὶ διδάσκειν σπουδαιότερα τοῦ πεττεύειν.

ΣΩ. Ποῖα ταῦτα;

ΑΛ. Οἷον καὶ τὸ ἑλληνίζειν παρὰ τούτων ἔγωγε ἔμα- 111
θον, καὶ οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν ἐμαυτοῦ διδάσκαλον, ἀλλ' εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀναφέρω οὓς σὺ φῂς οὐ σπουδαίους εἶναι διδασκάλους.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ γενναῖε, τούτου μὲν ἀγαθοὶ διδάσκαλοι
οἱ πολλοί, καὶ δικαίως ἐπαινοῖντ' ἂν αὐτῶν εἰς διδα- 316
σκαλίαν.

ΑΛ. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι ἔχουσι περὶ αὐτὰ ἃ χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς διδασκάλους ἔχειν.

ΑΛ. Τί τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Οὐκ οἶσθ' ὅτι χρὴ τοὺς μέλλοντας διδάσκειν B
ὁτιοῦν αὐτοὺς πρῶτον εἰδέναι; ἢ οὔ;

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν τοὺς εἰδότας ὁμολογεῖν τε ἀλλήλοις καὶ μὴ διαφέρεσθαι;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἐν οἷς δ' ἂν διαφέρωνται, ταῦτα φήσεις εἰδέναι αὐτούς;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Τούτων οὖν διδάσκαλοι πῶς ἂν εἶεν;

ΑΛ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τί οὖν; δοκοῦσί σοι διαφέρεσθαι οἱ πολλοὶ ποῖόν ἐστι λίθος ἢ ξύλον; κἂν τινα ἐρωτᾷς, ἆρ' οὐ ταὐτὰ ὁμο-
λογοῦσι, καὶ ἐπὶ ταὐτὰ ὁρμῶσιν, ὅταν βούλωνται λαβεῖν C
λίθον ἢ ξύλον; ὡσαύτως καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτα; σχεδὸν γάρ τι μανθάνω τὸ ἑλληνίζειν ἐπίστασθαι ὅτι τοῦτο λέγεις. ἢ οὔ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς μὲν ταῦτα, ὥσπερ εἴπομεν, ἀλλή-
λοις τε ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἰδίᾳ, καὶ δημοσίᾳ 317
αἱ πόλεις πρὸς ἀλλήλας οὐκ ἀμφισβητοῦσιν, αἱ μὲν ταῦθ', αἱ δ' ἄλλα φάσκουσαι;

ΑΛ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Εἰκότως ἂν ἄρα τούτων γε καὶ διδάσκαλοι εἶεν ἀγαθοί.

ΑΛ. Ναί. D

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν βουλοίμεθα ποιῆσαί τινα περὶ αὐτῶν εἰδέναι, ὀρθῶς ἂν αὐτὸν πέμποιμεν εἰς διδασκαλίαν τούτων τῶν πολλῶν;

ΑΛ. Πάνυ γε.

---

4. πρὸ τούτου] προτοῦ a. — 17. λέγοις a. — 28. Μὰ Δί' a. — οὐκ ἔχω ἔγωγε εἰπεῖν a. — 34. ἐξευρών. τὸ δὲ ὡδί πως εἶχεν· ἔμαθον Γc. — 42. δέ a. — 44. εἶναι τ. δ. οἶμαι a.

1. τε om. a. — 7. ἂν om. ΧΔΠ. — ἐμαυτοῦ εἰπεῖν a. — 8. ἐμαυτοὺς ΧΔΠ. — 11. ἐπαινοῖτ' ἂν αὐτῶν ἡ διδασκαλία Up, ἐπαινοῖντ' ἂν (αὐτῶν om. cum tribus Procli codicibus) εἰς διδασκαλίαν mavolt Stallbaumius. — 29. οὖν ΧΔΠ: οὐ abc. — 32. τι] τοι a. — 36. αὐτοῖς a. — 37. ταυτὰ a. — 38. φάσκουσιν ΧΔΠ. — 40. γε om. a. — 43. βουλοίμεθ' ἂν ποιῆσαι a.

VIII. ΣΩ. *Τί δ' εἰ βουληθεῖμεν εἰδέναι μὴ μόνον ποῖοι ἄνθρωποί εἰσιν ἢ ποῖοι ἵπποι, ἀλλὰ καὶ τίνες αὐτῶν δρομικοί τε καὶ μή, ἆρ' ἔτι οἱ πολλοὶ τοῦτο ἱκανοὶ διδάξαι;*

ΑΛ. *Οὐ δῆτα.*

ΣΩ. *Ἱκανὸν δέ σοι τεκμήριον ὅτι οὐκ ἐπίστανται*
E *οὐδὲ κρήγυοι διδάσκαλοί εἰσι τούτων, ἐπειδὴ οὐδὲν ὁμολογοῦσιν ἑαυτοῖς περὶ αὐτῶν;*

ΑΛ. *Ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Τί δ' εἰ βουληθείημεν εἰδέναι μὴ μόνον ποῖοι ἄνθρωποί εἰσιν, ἀλλ' ὁποῖοι ὑγιεινοὶ ἢ νοσώδεις, ἆρα ἱκανοὶ ἂν ἡμῖν ἦσαν διδάσκαλοι οἱ πολλοί;*

ΑΛ. *Οὐ δῆτα.*

318 ΣΩ. *Ἦν δ' ἄν σοι τεκμήριον ὅτι μοχθηροί εἰσι τούτων διδάσκαλοι, εἰ ἑώρας αὐτοὺς διαφερομένους;*

ΑΛ. *Ἔμοιγε.*

ΣΩ. *Τί δὲ δή; νῦν περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων*
112 *ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων οἱ πολλοὶ δοκοῦσί σοι ὁμολογεῖν αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἢ ἄλλοις;*

ΑΛ. *Ἥκιστα νὴ Δί', ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Τί δέ; μάλιστα περὶ αὐτῶν διαφέρεσθαι;*

ΑΛ. *Πολύ γε.*

ΣΩ. *Οὔκουν οἶμαί γε πώποτέ σε ἰδεῖν οὐδ' ἀκοῦσαι σφόδρα οὕτω διαφερομένους ἀνθρώπους περὶ ὑγιεινῶν καὶ μή, ὥστε διὰ ταῦτα μάχεσθαί τε καὶ ἀποκτιννύναι ἀλλήλους.*

ΑΛ. *Οὐ δῆτα.*

ΣΩ. *Ἀλλὰ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ἔγωγ' οἶδ'*
B *ὅτι καὶ εἰ μὴ ἑώρακας, ἀκήκοας γοῦν ἄλλων τε πολλῶν καὶ Ὁμήρου. καὶ Ὀδυσσείας γὰρ καὶ Ἰλιάδος ἀκήκοας.*

ΑΛ. *Πάντως δή που, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ταῦτα ποιήματά ἐστι περὶ διαφορᾶς δικαίων τε καὶ ἀδίκων;*

ΑΛ. *Ναί.*

ΣΩ. *Καὶ αἱ μάχαι γε καὶ οἱ θάνατοι διὰ ταύτην τὴν διαφορὰν τοῖς τε Ἀχαιοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις Τρωσὶν*
319 *ἐγένοντο, καὶ τοῖς μνηστῆρσι τοῖς τῆς Πηνελόπης καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ.*

C ΑΛ. *Ἀληθῆ λέγεις.*

ΣΩ. *Οἶμαι δὲ καὶ τοῖς ἐν Τανάγρᾳ Ἀθηναίων τε καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν ἀποθανοῦσι καὶ τοῖς ὕστερον ἐν Κορωνείᾳ, ἐν οἷς καὶ ὁ σὸς πατὴρ Κλεινίας ἐτελεύτησεν, οὐδὲ περὶ ἑνὸς ἄλλου ἡ διαφορὰ ἢ περὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου τοὺς θανάτους καὶ τὰς μάχας πεποίηκεν. ἦ γάρ;*

ΑΛ. *Ἀληθῆ λέγεις.*

ΣΩ. *Τούτους οὖν φῶμεν ἐπίστασθαι περὶ ὧν οὕτω σφόδρα διαφέρονται, ὥστε ἀμφισβητοῦντες ἀλλήλοις τὰ* D
ἔσχατα σφᾶς αὐτοὺς ἐργάζονται;

ΑΛ. *Οὐ φαίνεταί γε.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν εἰς τοὺς τοιούτους διδασκάλους ἀναφέρεις οὓς ὁμολογεῖς αὐτὸς μὴ εἰδέναι;*

ΑΛ. *Ἔοικα.*

ΣΩ. *Πῶς οὖν εἰκός σε εἰδέναι τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα, περὶ ὧν οὕτω πλανᾷ καὶ οὔτε μαθὼν φαίνει παρ' οὐδενὸς οὔτε αὐτὸς ἐξευρών;*

ΑΛ. *Ἐκ μὲν ὧν σὺ λέγεις οὐκ εἰκός.*

IX. ΣΩ. *Ὁρᾷς αὖ τοῦθ' ὡς οὐ καλῶς εἶπες, ὦ*
Ἀλκιβιάδη; E

ΑΛ. *Τὸ ποῖον;*

ΣΩ. *Ὅτι ἐμὲ φῂς ταῦτα λέγειν.*

ΑΛ. *Τί δαί; οὐ σὺ λέγεις ὡς ἐγὼ οὐδὲν ἐπίσταμαι* 320
περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων;

ΣΩ. *Οὐ μέντοι.*

ΑΛ. *Ἀλλ' ἐγώ;*

ΣΩ. *Ναί.*

ΑΛ. *Πῶς δή;*

ΣΩ. *Ὧδε εἴσει. ἐάν σε ἔρωμαι τὸ ἓν καὶ τὰ δύο, πότερα πλείω ἐστί, φήσεις ὅτι τὰ δύο;*

ΑΛ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Πόσῳ;*

ΑΛ. *Ἑνί.*

ΣΩ. *Πότερος οὖν ἡμῶν ὁ λέγων ὅτι τὰ δύο τοῦ ἑνὸς ἑνὶ πλείω;*

ΑΛ. *Ἐγώ.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἐγὼ μὲν ἠρώτων, σὺ δὲ ἀπεκρίνου;*

ΑΛ. *Ναί.*

ΣΩ. *Περὶ δὴ τούτων μῶν ἐγὼ φαίνομαι λέγων ὁ* 113
ἐρωτῶν, ἢ σὺ ὁ ἀποκρινόμενος;

ΑΛ. *Ἐγώ.*

ΣΩ. *Τί δ' ἂν ἐγὼ μὲν ἔρωμαι ποῖα γράμματα Σωκράτους, σὺ δὲ εἴπῃς, πότερος ὁ λέγων;*

ΑΛ. *Ἐγώ.*

ΣΩ. *Ἴθι δή, ἑνὶ λόγῳ εἰπέ· ὅταν ἐρώτησίς τε καὶ ἀπόκρισις γίγνηται, πότερος ὁ λέγων, ὁ ἐρωτῶν ἢ ὁ ἀποκρινόμενος;*

ΑΛ. *Ὁ ἀποκρινόμενος, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἄρτι διὰ παντὸς τοῦ λόγου ἐγὼ μὲν ἦ* 321
ὁ ἐρωτῶν; B

ΑΛ. *Ναί.*

ΣΩ. *Σὺ δὲ ὁ ἀποκρινόμενος;*

ΑΛ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Τί οὖν; τὰ λεχθέντα πότερος ἡμῶν εἴρηκεν;*

---

1. *βουληθείημεν* a. — 17. *καὶ ἀδίκων* om. a. — 19. *ἄλλοις* ΧΓΔΠΣΤΒCEF: *ἀλλήλοις* abc. — 21. *δὲ*] *δαὶ* ab. — 42-44. *ἄλλου διαφορὰν* - - *πεποιηκέναι* ab. — 43. *καὶ* ΧΔΠ: *τε καὶ* abc.

15. *δαί*] *δὲ* ab. — *ἐγὼ συνεπίσταμαι* ΧΓΔΠΣΤΒC. — 34. *ἔρωμαι* cum Buttmanno bc: *ἐρῶ καὶ* libri (praeter ΓΞ), *ἐρωτῶ καὶ* ΓΞ a. — *ποῖα*] *πόσα καὶ ποῖα* Schleiermacherus coll. Xenoph. Mem. IV. 4, 7. — 41. *παντὸς τοῦ λόγου ἐγὼ* ΧΔΠ: *παντὸς ἐγὼ* abc. — *ἦν* a.

ΑΛ. Φαίνομαι μέν, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἐγώ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐλέχθη περὶ δικαίων καὶ ἀδίκων ὅτι Ἀλκιβιάδης ὁ καλὸς ὁ Κλεινίου οὐκ ἐπίσταιτο, οἴοιτο δέ, καὶ μέλλοι εἰς ἐκκλησίαν ἐλθὼν συμβουλεύσειν Ἀθηναίοις περὶ ὧν οὐδὲν οἶδεν; οὐ ταῦτ' ἦν;

C ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ τοῦ Εὐριπίδου ἄρα συμβαίνει, ὦ Ἀλκιβιάδη· σοῦ τάδε κινδυνεύεις, ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ, ἀκηκοέναι, οὐδ' ἐγώ εἰμι ὁ ταῦτα λέγων, ἀλλὰ σύ, ἐμὲ δὲ αἰτιᾷ μάτην. καὶ μέντοι καὶ εὖ λέγεις. μανικὸν γὰρ ἐν νῷ ἔχεις ἐπιχείρημα, ἐπιχειρεῖν, ὦ βέλτιστε, διδάσκειν ἃ οὐκ οἶσθα, ἀμελήσας μανθάνειν.

X. ΑΛ. Οἶμαι μέν, ὦ Σώκρατες, ὀλιγάκις Ἀθηναίους
D βουλεύεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας πότερα δικαιότερα ἢ ἀδικώτερα. τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἡγοῦνται δῆλα εἶναι·
322 ἐάσαντες οὖν περὶ αὐτῶν σκοποῦσιν ὁπότερα συνοίσει πράξασιν. οὐ γὰρ ταὐτά, οἶμαι, ἐστὶ τά τε δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα, ἀλλὰ πολλοῖς δὴ ἐλυσιτέλησεν ἀδικήσασι μεγάλα ἀδικήματα, καὶ ἑτέροις γε, οἶμαι, δίκαια ἐργασαμένοις οὐ ξυνήνεγκεν.

ΣΩ. Τί οὖν; εἰ ὅ τι μάλιστα ἕτερα μὲν τὰ δίκαια τυγχάνει ὄντα, ἕτερα δὲ τὰ συμφέροντα, οὔ τί που αὖ σὺ
E οἴει ταῦτα εἰδέναι ἃ συμφέρει τοῖς ἀνθρώποις, καὶ δι' ὅ τι;

ΑΛ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες; εἰ μή με αὖ ἐρήσει παρ' ὅτου ἔμαθον ἢ ὅπως αὐτὸς εὗρον.

ΣΩ. Οἷον τοῦτο ποιεῖς! εἴ τι μὴ ὀρθῶς λέγεις, τυγχάνει δὲ δυνατὸν ὂν ἀποδεῖξαι δι' οὗπερ καὶ τὸ πρότερον λόγου, οἴει δὴ καινὰ ἄττα δεῖν ἀκούειν ἀποδείξεις τε ἑτέρας, ὡς τῶν προτέρων οἷον σκευαρίων κατατετριμμένων, καὶ οὐκέτ' ἂν σὺ αὐτὰ ἀμπίσχοιο, εἰ μή τίς σοι τεκμήριον καθαρὸν καὶ ἄχραντον οἴσει. ἐγὼ δὲ χαίρειν
114 ἐάσας τὰς σὰς προδρομὰς τοῦ λόγου, οὐδὲν ἧττον ἐρήσομαι πόθεν μαθὼν αὖ τὰ συμφέροντα ἐπίστασαι καὶ ὅστις ἐστὶν ὁ διδάσκαλος· καὶ πάντ' ἐκεῖνα τὰ πρότερον ἐρωτῶ μιᾷ ἐρωτήσει. ἀλλὰ γὰρ δῆλον ὡς εἰς ταὐτὸν ἥξεις καὶ οὐχ ἕξεις ἀποδεῖξαι οὐθ' ὡς ἐξευρὼν οἶσθα τὰ συμφέ-
323 ροντα οὔθ' ὡς μαθών. ἐπειδὴ δὲ τρυφᾷς καὶ οὐκέτ' ἂν ἡδέως τοῦ αὐτοῦ γεύσαιο λόγου, τοῦτον μὲν ἐῶ χαίρειν,
B εἴτε οἶσθα εἴτε μὴ τὰ Ἀθηναίοις συμφέροντα· πότερον δὲ ταὐτά ἐστι δίκαιά τε καὶ συμφέροντα ἢ ἕτερα, τί οὐκ ἀπέδειξας, εἰ μὲν βούλει, ἐρωτῶν με ὥσπερ ἐγὼ σέ· εἰ δέ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ σεαυτοῦ λόγῳ διέξελθε.

ΑΛ. Ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ οἷός τ' ἂν εἴην, ὦ Σώκρατες, πρὸς σὲ διελθεῖν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ 'γαθέ, ἐμὲ ἐκκλησίαν νόμισον καὶ δῆμον· καὶ ἐκεῖ τοί σε δεήσει ἕνα ἕκαστον πείθειν. ἢ γάρ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦ αὐτοῦ ἕνα τε οἷόν τε εἶναι κατὰ μόνας πείθειν καὶ ξυμπόλλους περὶ ὧν ἂν εἰδῇ, ὥσπερ ὁ C
γραμματιστὴς ἕνα τέ που πείθει περὶ γραμμάτων καὶ πολλούς;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ περὶ ἀριθμοῦ ὁ αὐτὸς ἕνα τε καὶ πολλοὺς πείσει;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὗτος δ' ἔσται ὁ εἰδώς, ὁ ἀριθμητικός;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν σὺ ἅπερ καὶ πολλοὺς οἷός τε πείθειν εἶ, ταῦτα καὶ ἕνα;

ΑΛ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Ἔστι δὲ ταῦτα δῆλον ὅτι ἃ οἶσθα. 324

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν τοσοῦτον μόνον διαφέρει τοῦ ἐν τῷ δήμῳ ῥήτορος ὁ ἐν τῇ τοιᾷδε ξυνουσίᾳ, ὅτι ὁ μὲν ἀθρόους D
πείθει τὰ αὐτά, ὁ δὲ καθ' ἕνα;

ΑΛ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Ἴθι νῦν, ἐπειδὴ τοῦ αὐτοῦ φαίνεται πολλούς τε καὶ ἕνα πείθειν, ἐν ἐμοὶ ἐμμελέτησον καὶ ἐπιχείρησον ἐπιδεῖξαι ὡς τὸ δίκαιον ἐνίοτε οὐ ξυμφέρει.

ΑΛ. Ὑβριστὴς εἶ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Νῦν γοῦν ὑφ' ὕβρεως μέλλω σε πείθειν τἀναντία οἷς σὺ ἐμὲ οὐκ ἐθέλεις.

ΑΛ. Λέγε δή.

ΣΩ. Ἀποκρίνου μόνον τὰ ἐρωτώμενα.

ΑΛ. Μή, ἀλλὰ σὺ αὐτὸς λέγε. E

ΣΩ. Τί δ'; οὐχ ὅ τι μάλιστα βούλει πεισθῆναι;

ΑΛ. Πάντως δήπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ λέγεις ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, μάλιστ' ἂν εἴης πεπεισμένος;

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀποκρίνου δή· καὶ ἐὰν μὴ αὐτὸς σὺ σαυτοῦ ἀκούσῃς ὅτι τὰ δίκαια συμφέροντά ἐστιν, ἄλλῳ γε λέγοντι μὴ πιστεύσῃς.

ΑΛ. Οὔτοι, ἀλλ' ἀποκριτέον· καὶ γὰρ οὐδὲν οἴομαι 325
βλαβήσεσθαι.

---

3. π. δ. κ. ἀδίκων ὅτι 𝔛ΔΠ: ὅτι π. δ. κ. ἀδίκων abc. — 8. Εὐριπίδου] Hippol. 352. — 10. σύ με διαιτιᾷ 𝔛Δ, σύ με διατιᾷ Π. — μάτην. ΑΛ. Καὶ μέντοι εὖ λέγεις. ΣΩ. Μανικὸν a, μάτην. ΑΛ. Καὶ μέντοι καὶ εὖ λέγεις. ΣΩ. Μανικὸν b. — 14. Ἀθηναίους ὀλιγάκις a. — 18. ἐστὶ om. a. — 20. γε om. a. — 23. σὺ αὖ a. — 28. ὂν om. a. — τὸν πρότερον λόγον a. — 32. τεκμήριον om. Ficinus, Astius, Buttmannus. — 34. ὁπόθεν a. — αὖ τὰ] αὐτὰ a. — 35. ὁ om. a. — 39. τοῦτο ab. — 43. σαυτοῦ a.

9. πείθει που a. — 11. οὐ om. a. — 16. σὺ 𝔛ΔΠ: καὶ σὺ abc. — 21. οὖν ἢ τοσούτῳ μόνῳ a. — διαφέρειν 𝔛ΔΠ. — 23. τὰ αὐτὰ 𝔛ΔΠ: ταῦτα a, ταὐτά bc. — 25. ἴθι δὴ νῦν ac. — 26. ἐμοὶ ἐν μελέτησον 𝔛ΔΠ. — 34. δ' 𝔛ΓΔΠBCU: δαί ab, δέ c. — 36. ταῦθ'] αὐτὰ a. — 39. ἂν a. — σαυτοῦ om. 𝔛ΔΠ. — 40. ἀκούῃς a. — γε om. a.

115 **XI.** ΣΩ. Μαντικὸς γὰρ εἶ. καί μοι λέγε· τῶν δικαίων φῂς ἔνια μὲν συμφέρειν, ἔνια δ' οὔ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; τὰ μὲν καλὰ αὐτῶν εἶναι, τὰ δ' οὔ;

ΑΛ. Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς;

ΣΩ. Εἴ τις ἤδη σοι ἔδοξεν αἰσχρὰ μέν, δίκαια δὲ πράττειν;

ΑΛ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ πάντα τὰ δίκαια καλά;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ' αὖ τὰ καλά; πότερον πάντα ἀγαθά, ἢ τὰ μέν, τὰ δ' οὔ;

ΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔνια τῶν καλῶν κακὰ εἶναι.

ΣΩ. Ἦ καὶ αἰσχρὰ ἀγαθά;

B ΑΛ. Ναί.

30 ΣΩ. Ἆρα λέγεις τὰ τοιάδε; οἷον, πολλοὶ ἐν πολέμῳ βοηθήσαντες ἑταίρῳ ἢ οἰκείῳ τραύματα ἔλαβον καὶ ἀπέθανον, οἱ δ' οὐ βοηθήσαντες, δέον, ὑγιεῖς ἀπῆλθον.

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν τοιαύτην βοήθειαν καλὴν μὲν λέγεις
326 κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ σῶσαι οὓς ἔδει· τοῦτο δ' ἐστὶν ἀνδρία. ἢ οὔ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Κακὴν δέ γε κατὰ τοὺς θανάτους τε καὶ τὰ ἕλκη. ἦ γάρ;

ΑΛ. Ναί.

C ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐκ ἄλλο μὲν ἡ ἀνδρία, ἄλλο δὲ ὁ θάνατος;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα κατὰ ταὐτόν γέ ἐστι καλὸν καὶ κακὸν τὸ τοῖς φίλοις βοηθεῖν;

ΑΛ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Ὅρα τοίνυν εἰ ᾗ γε καλὸν καὶ ἀγαθόν, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα. κατὰ τὴν ἀνδρίαν γὰρ ὡμολόγεις καλὸν εἶναι τὴν βοήθειαν. τοῦτ' οὖν αὐτὸ σκόπει, τὴν ἀνδρίαν, ἀγαθὸν ἢ κακόν; ὧδε δὲ σκόπει. πότερ' ἂν δέξαιό σοι εἶναι, ἀγαθὰ ἢ κακά;

ΑΛ. Ἀγαθά.

D ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μέγιστα μάλιστα, καὶ ἥκιστα τῶν τοιούτων δέξαιο ἂν στέρεσθαι;

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Πῶς οὖν λέγεις περὶ ἀνδρίας; ἐπὶ πόσῳ ἂν αὐτοῦ δέξαιο στέρεσθαι;

ΑΛ. Οὐδὲ ζῆν ἂν ἐγὼ δεξαίμην δειλὸς ὤν.

ΣΩ. Ἔσχατον ἄρα κακῶν εἶναί σοι δοκεῖ ἡ δειλία.

ΑΛ. Ἔμοιγε. 327

ΣΩ. Ἐξ ἴσου τῷ τεθνάναι, ὡς ἔοικεν.

ΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν θανάτῳ τε καὶ δειλίᾳ ἐναντιώτατον ζωὴ καὶ ἀνδρία;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τὰ μὲν μάλιστ' ἂν εἶναι βούλοιό σοι, τὰ δὲ ἥκιστα;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' ὅτι τὰ μὲν ἄριστα ἡγεῖ, τὰ δὲ κάκιστα; E

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸ ἄρα βοηθεῖν ἐν πολέμῳ τοῖς φίλοις, ᾗ μὲν καλόν, κατ' ἀγαθοῦ πρᾶξιν τὴν τῆς ἀνδρίας, καλὸν αὐτὸ προσεῖπας;

ΑΛ. Φαίνομαί γε.

ΣΩ. Κατὰ δὲ κακοῦ πρᾶξιν τὴν τοῦ θανάτου κακόν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὧδε δίκαιον προσαγορεύειν ἑκάστην τῶν πράξεων· εἴπερ ᾗ κακὸν ἀπεργάζεται κακὴν καλεῖς, καὶ ᾗ ἀγαθὸν ἀγαθὴν κλητέον. 116

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ ᾗ ἀγαθὸν καλόν, ᾗ δὲ κακὸν αἰσχρόν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τὴν ἄρα ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς φίλοις βοήθειαν 328 λέγων καλὴν μὲν εἶναι, κακὴν δέ, οὐδὲν διαφερόντως λέγεις ἢ εἰ προσεῖπες αὐτὴν ἀγαθὴν μέν, κακὴν δέ.

ΑΛ. Ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα τῶν καλῶν καθ' ὅσον καλὸν κακόν, οὐδὲ τῶν αἰσχρῶν καθ' ὅσον αἰσχρὸν ἀγαθόν.

ΑΛ. Οὐ φαίνεται. B

XII. ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ ὧδε σκέψαι. ὅστις καλῶς πράττει, οὐχὶ καὶ εὖ πράττει;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οἱ δ' εὖ πράττοντες οὐκ εὐδαίμονες;

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν εὐδαίμονες δι' ἀγαθῶν κτῆσιν;

ΑΛ. Μάλιστα.

ΣΩ. Κτῶνται δὲ ταῦτα τῷ εὖ καὶ καλῶς πράττειν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ εὖ ἄρα πράττειν ἀγαθόν;

ΑΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν καλὸν ἡ εὐπραγία;

ΑΛ. Ναί.

---

4. δαί bc. — εἶναι αὐτῶν a. — 6. ἤδη] δή 𝔗ΔΠ. — 9. καλά 𝔗ΔΠ: καὶ καλά abc. — 11. ἢ om. 𝔗ΔΠ. — 13. Οἶμαι ab. — 18. ἑτέρῳ 𝔗ΔΠ et pr. C. — 23. ἀνδρεία (ubique) c. — 25. τὰ om. c. — 35. καὶ om. a. — 37. σύ, quod ante πότερ' ἂν habent abc, omisimus cum 𝔗ΔΠUp. — 40. μέγιστα. ΑΛ. Μάλιστα. ΣΩ. Καὶ a.

1. σοὶ κακὸν εἶναι a. — 5. ἐναντιώτατα a. — 8. ἂν εἶναι om. a. — 12. Ἔγωγε] Πάνυ γε a. (Πάνυ γε. ΣΩ. Ἐν τοῖς ἀρίστοις ἄρα σὺ ἡγεῖ ἀνδρίαν εἶναι κἀν τοῖς κακίστοις θάνατον; ΑΛ. Ἔγωγε Stobaeus.) — 17. δέ γε κακοῦ a. — 20. ἐργάζεται a. — 28. προσεῖπες a. — 42. ἀγαθῶν a.

C ΣΩ. Ταὐτὸν ἄρα ἐφάνη ἡμῖν πάλιν αὖ καλόν τε καὶ ἀγαθόν.

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὅ τι ἂν ἄρα εὕρωμεν καλόν, καὶ ἀγαθὸν εὑρήσομεν ἔκ γε τούτου τοῦ λόγου.

329 ΑΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τί δέ; τὰ ἀγαθὰ συμφέρει ἢ οὔ;

ΑΛ. Συμφέρει.

ΣΩ. Μνημονεύεις οὖν περὶ τῶν δικαίων πῶς ὡμολογήσαμεν;

ΑΛ. Οἶμαί γε τοὺς τὰ δίκαια πράττοντας ἀναγκαῖον εἶναι καλὰ πράττειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοὺς τὰ καλὰ ἀγαθά;

ΑΛ. Ναί.

D ΣΩ. Τὰ δὲ ἀγαθὰ συμφέρειν.

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τὰ δίκαια ἄρα, ὦ Ἀλκιβιάδη, συμφέροντά ἐστιν.

ΑΛ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Τί οὖν; ταῦτα οὐ σὺ ὁ λέγων, ἐγὼ δὲ ὁ ἐρωτῶν;

ΑΛ. Φαίνομαι, ὡς ἔοικα.

ΣΩ. Εἰ οὖν τις ἀνίσταται ξυμβουλεύσων εἴτε Ἀθηναίοις εἴτε Πεπαρηθίοις, οἰόμενος γιγνώσκειν τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα, φήσει δ' εἶναι τὰ δίκαια κακὰ ἐνίοτε, ἄλλο τι ἢ καταγελῴης ἂν αὐτοῦ, ἐπειδήπερ τυγχάνεις καὶ
E σὺ λέγων ὅτι ταὐτά ἐστι δίκαιά τε καὶ ξυμφέροντα;

ΑΛ. Ἀλλὰ μὰ τοὺς θεούς, ὦ Σώκρατες, οὐκ οἶδα ἔγωγε οὐδ' ὅ τι λέγω, ἀλλ' ἀτεχνῶς ἔοικα ἀτόπως ἔχοντι. τοτὲ μὲν γάρ μοι ἕτερα δοκεῖ σοῦ ἐρωτῶντος, τοτὲ δὲ ἄλλα.

330 ΣΩ. Εἶτα τοῦτο, ὦ φίλε, ἀγνοεῖς τὸ πάθημα τί ἐστιν;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἴει ἂν οὖν, εἴ τις ἐρωτῴη σε, δύο ὀφθαλμοὺς ἢ τρεῖς ἔχεις, καὶ δύο χεῖρας ἢ τέτταρας, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, τοτὲ μὲν ἕτερ' ἂν ἀποκρίνασθαι, τοτὲ δὲ ἄλλα, ἢ ἀεὶ τὰ αὐτά;

117 ΑΛ. Δέδοικα μὲν ἔγωγε ἤδη περὶ ἐμαυτοῦ, οἶμαι μέντοι τὰ αὐτά.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅτι οἶσθα; τοῦτ' αἴτιον;

ΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Περὶ ὧν ἄρα ἄκων τἀναντία ἀποκρίνει, δῆλον ὅτι περὶ τούτων οὐκ οἶσθα.

ΑΛ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, καὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν καὶ κακῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ συμφερόντων καὶ μὴ ἀποκρινόμενος φῂς πλανᾶσθαι; εἶτα οὐ δῆλον ὅτι διὰ τὸ μὴ εἰδέναι περὶ αὐτῶν, διὰ ταῦτα πλανᾷ;

B ΑΛ. Ἔμοιγε.

XIII. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὕτω καὶ ἔχει; ἐπειδάν τίς τι μὴ εἰδῇ, ἀναγκαῖον περὶ τούτου πλανᾶσθαι τὴν ψυχήν;

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τί οὖν; οἶσθα ὅντινα τρόπον ἀναβήσει εἰς τὸν οὐρανόν;

ΑΛ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. 331

ΣΩ. Ἦ καὶ πλανᾶταί σου ἡ δόξα περὶ ταῦτα;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Τὸ δ' αἴτιον οἶσθα ἢ ἐγὼ φράσω;

ΑΛ. Φράσον.

ΣΩ. Ὅτι, ὦ φίλε, οὐκ οἴει αὐτὸ ἐπίστασθαι οὐκ ἐπιστάμενος.

ΑΛ. Πῶς αὖ τοῦτο λέγεις; C

ΣΩ. Ὅρα καὶ σὺ κοινῇ. ἃ μὴ ἐπίστασαι, γιγνώσκεις δὲ ὅτι οὐκ ἐπίστασαι, πλανᾷ περὶ τὰ τοιαῦτα; ὥσπερ περὶ ὄψου σκευασίας, οἶσθα δήπου ὅτι οὐκ οἶσθα;

ΑΛ. Πάνυ γε;

ΣΩ. Πότερον οὖν αὐτὸς περὶ ταῦτα δοξάζεις ὅπως χρὴ σκευάζειν, καὶ πλανᾷ, ἢ τῷ ἐπισταμένῳ ἐπιτρέπεις;

ΑΛ. Οὕτως.

ΣΩ. Τί δ' εἰ ἐν νηῒ πλέοις, ἆρα δοξάζοις ἂν πότερον χρὴ τὸν οἴακα εἴσω ἄγειν ἢ ἔξω, καὶ ἅτε οὐκ εἰδὼς
πλανῷο ἄν, ἢ τῷ κυβερνήτῃ ἐπιτρέψας ἂν ἡσυχίαν ἄγοις; D

ΑΛ. Τῷ κυβερνήτῃ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα περὶ ἃ μὴ οἶσθα πλανᾷ, ἄνπερ εἰδῇς ὅτι οὐκ οἶσθα; 31

ΑΛ. Οὐκ ἔοικα.

ΣΩ. Ἐννοεῖς οὖν ὅτι καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἐν τῇ πράξει
διὰ ταύτην τὴν ἄγνοιάν ἐστι, τὴν τοῦ μὴ εἰδότα οἴεσθαι 332
εἰδέναι;

ΑΛ. Πῶς αὖ λέγεις τοῦτο;

ΣΩ. Τότε που ἐπιχειροῦμεν πράττειν, ὅταν οἰώμεθα εἰδέναι ὅ τι πράττομεν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ὅταν δέ γέ πού τινες μὴ οἴωνται εἰδέναι, ἄλλοις παραδιδόασιν; E

ΑΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ τοιοῦτοι τῶν μὴ εἰδότων ἀναμάρτητοι ζῶσι διὰ τὸ ἄλλοις περὶ αὐτῶν ἐπιτρέπειν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τίνες οὖν οἱ ἁμαρτάνοντες; οὐ γάρ που οἵ γε εἰδότες.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ οὔθ' οἱ εἰδότες οὔθ' οἱ τῶν μὴ εἰ-
δότων εἰδότες ὅτι οὐκ ἴσασιν, ἢ ἄλλοι λείπονται ἢ οἱ μὴ 118
εἰδότες, οἰόμενοι δ' εἰδέναι;

ΑΛ. Οὔκ, ἀλλὰ οὗτοι.

ΣΩ. Αὕτη ἄρα ἡ ἄγνοια τῶν κακῶν αἰτία καὶ ἡ ἐπονείδιστος ἀμαθία.

ΑΛ. Ναί.

---

4. καλόν τε καὶ ἀγαθόν, εὑρήσομεν a. — 11. τὰ om. a. — 13. καὶ om. a. — 15. συμφέρει a. — 19. λέγων τί, ἐγὼ a. — 23. δ' εἰδέναι ab. — 24. ἢ om. (pr. Ξ b. — 39. τὰ ἐναντία a. — 42. Οὐκοῦν γε καὶ a. — 48. τούτων a.
7. ἐγὼ om. ΧΔΠ. — 13. δὲ ὅτι, διότι ΧΔΠ. — 46. ἡ ante ἐπονείδιστος abesse malebat Bultmannus.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅταν ᾖ περὶ τὰ μέγιστα, τότε κακουργοτάτη καὶ αἰσχίστη;

ΑΛ. Πολύ γε.

333 ΣΩ. Τί οὖν; ἔχεις μείζω εἰπεῖν δικαίων τε καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ ξυμφερόντων;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν περὶ ταῦτα σὺ φῂς πλανᾶσθαι;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ δὲ πλανᾷ, ἆρ' οὐ δῆλον ἐκ τῶν ἔμπροσθεν B ὅτι οὐ μόνον ἀγνοεῖς τὰ μέγιστα, ἀλλὰ καὶ οὐκ εἰδὼς οἴει αὐτὰ εἰδέναι;

ΑΛ. Κινδυνεύω.

ΣΩ. Βαβαὶ ἄρα, ὦ Ἀλκιβιάδη, οἷον πάθος πέπονθας· ὃ ἐγὼ ὀνομάζειν μὲν ὀκνῶ, ὅμως δέ, ἐπειδὴ μόνω ἐσμέν, ῥητέον. ἀμαθίᾳ γὰρ ξυνοικεῖς, ὦ βέλτιστε, τῇ ἐσχάτῃ, ὡς ὁ λόγος σου κατηγορεῖ καὶ σὺ σαυτοῦ. διὸ καὶ ᾄττεις ἄρα πρὸς τὰ πολιτικὰ πρὶν παιδευθῆναι. πέπονθας δὲ τοῦτο οὐ σὺ μόνος, ἀλλὰ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν πραττόντων τὰ τῆσδε τῆς πόλεως, πλὴν ὀλίγων γε καὶ ἴσως τοῦ C σοῦ ἐπιτρόπου Περικλέους.

XIV. ΑΛ. Λέγεταί γέ τοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου σοφὸς γεγονέναι, ἀλλὰ πολλοῖς καὶ σοφοῖς συγγεγονέναι, καὶ Πυθοκλείδῃ καὶ Ἀναξαγόρᾳ· καὶ νῦν ἔτι τηλικοῦτος ὢν Δάμωνι ξύνεστιν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα.

ΣΩ. Τί οὖν; ἤδη τινὰ εἶδες σοφὸν ὁτιοῦν ἀδυνα-
334 τοῦντα ποιῆσαι ἄλλον σοφὸν ἅπερ αὐτός; ὥσπερ ὅς σε ἐδίδαξε γράμματα, αὐτός τε ἦν σοφὸς καὶ σὲ ἐποίησε τῶν τε ἄλλων ὅντινα ἐβούλετο. ἦ γάρ;

ΑΛ. Ναί.

D ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σὺ ὁ παρ' ἐκείνου μαθὼν ἄλλον οἷός τε ἔσει;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ κιθαριστὴς δὲ καὶ ὁ παιδοτρίβης ὡσαύτως;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καλὸν γὰρ δήπου τεκμήριον τοῦτο τῶν ἐπισταμένων ὁτιοῦν, ὅτι ἐπίστανται, ἐπειδὰν καὶ ἄλλον οἷοί τε ὦσιν ἀποδεῖξαι ἐπιστάμενον.

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Τί οὖν; ἔχεις εἰπεῖν, Περικλῆς τίνα ἐποίησε σοφόν, ἀπὸ τῶν υἱέων ἀρξάμενος;

E ΑΛ. Τί δ', εἰ τὼ Περικλέους υἱέε ἠλιθίω ἐγενέσθην, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἀλλὰ Κλεινίαν τὸν σὸν ἀδελφόν.

ΑΛ. Τί δ' ἂν αὖ Κλεινίαν λέγοις, μαινόμενον ἄνθρωπον;

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν Κλεινίας μὲν μαίνεται, τὼ δὲ Περικλέους υἱέε ἠλιθίω ἐγενέσθην, σοὶ τίνα αἰτίαν ἀναθῶμεν δι' ὅ τι σε οὕτως ἔχοντα περιορᾷ;

ΑΛ. Ἐγώ, οἶμαι, αἴτιος οὐ προσέχων τὸν νοῦν.

ΣΩ. Ἀλλὰ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἢ τῶν ξένων δοῦ- 335
λον ἢ ἐλεύθερον εἰπέ, ὅστις αἰτίαν ἔχει διὰ τὴν Περι- 119
κλέους συνουσίαν σοφώτερος γεγονέναι, ὥσπερ ἐγὼ ἔχω σοι εἰπεῖν διὰ τὴν Ζήνωνος Πυθόδωρον τὸν Ἰσολόχου καὶ Καλλίαν τὸν Καλλιάδου, ὧν ἑκάτερος Ζήνωνι ἑκατὸν μνᾶς τελέσας σοφός τε καὶ ἐλλόγιμος γέγονεν.

ΑΛ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔχω.

ΣΩ. Εἶεν· τί οὖν διανοεῖ περὶ σαυτοῦ; πότερον ἐᾶν ὡς νῦν ἔχεις, ἢ ἐπιμέλειάν τινα ποιεῖσθαι;

ΑΛ. Κοινῇ βουλῇ, ὦ Σώκρατες. Καίτοι ἐννοῶ σου B εἰπόντος καὶ ξυγχωρῶ. δοκοῦσι γάρ μοι οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες ἐκτὸς ὀλίγων ἀπαίδευτοι εἶναι.

ΣΩ. Εἶτα τί δὴ τοῦτο;

ΑΛ. Εἰ μέν που ἦσαν πεπαιδευμένοι, ἔδει αὐτὸν τὸν ἐπιχειροῦντα αὐτοῖς ἀνταγωνίζεσθαι μαθόντα καὶ ἀσκήσαντα ἰέναι ὡς ἐπ' ἀθλητάς· νῦν δ' ἐπειδὴ καὶ οὗτοι ἰδιωτικῶς ἔχοντες ἐληλύθασιν ἐπὶ τὰ τῆς πόλεως, τί δεῖ ἀσκεῖν καὶ μανθάνοντα πράγματ' ἔχειν; ἐγὼ γὰρ εὖ οἶδα ὅτι τούτων τῇ γε φύσει πάνυ πολὺ περιέσομαι. C

ΣΩ. Βαβαί, οἷον, ὦ ἄριστε, τοῦτ' εἴρηκας· ὡς ἀνάξιον τῆς ἰδέας καὶ τῶν ἄλλων τῶν σοι ὑπαρχόντων.

ΑΛ. Τί μάλιστα καὶ πρὸς τί τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες; 336

ΣΩ. Ἀγανακτῶ ὑπέρ τε τοῦ σοῦ καὶ τοῦ ἐμαυτοῦ ἔρωτος.

ΑΛ. Τί δή;

ΣΩ. Εἰ ἠξίωσας τὸν ἀγῶνά σοι εἶναι πρὸς τοὺς ἐνθάδε ἀνθρώπους.

ΑΛ. Ἀλλὰ πρὸς τίνας μήν;

ΣΩ. Ἄξιον τοῦτό γε καὶ ἐρέσθαι ἄνδρα οἰόμενον μεγαλόφρονα εἶναι.

ΑΛ. Πῶς λέγεις; οὐ πρὸς τούτους μοι ὁ ἀγών; D

ΣΩ. Ἀλλὰ κἂν εἰ τριήρη διενοοῦ κυβερνᾶν μέλλουσαν ναυμαχεῖν, ἤρκει ἄν σοι τῶν συνναυτῶν βελτίστῳ εἶναι τὰ κυβερνητικά, ἢ ταῦτα μὲν ᾤου ἂν δεῖν ὑπάρχειν, ἀπέβλεπες δ' ἂν εἰς τοὺς ὡς ἀληθῶς ἀνταγωνιστάς, ἀλλ' οὐχ ὡς νῦν εἰς τοὺς συναγωνιστάς; ὧν δήπου περιγενέσθαι σε δεῖ τοσοῦτον, ὥστε μὴ ἀξιοῦν ἀνταγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καταφρονηθέντας συναγωνίζεσθαί σοι πρὸς τοὺς πολεμί- E
ους, εἰ δὴ τῷ ὄντι γε καλόν τι ἔργον ἀποδείξασθαι διανοεῖ καὶ ἄξιον σαυτοῦ τε καὶ τῆς πόλεως.

ΑΛ. Ἀλλὰ μὲν δὴ διανοοῦμαί γε.

ΣΩ. Πάνυ σοι ἄρα ἄξιον ἀγαπᾶν εἰ τῶν στρατιωτῶν βελτίων εἶ, ἀλλ' οὐ πρὸς τοὺς τῶν ἀντικάλων ἡγεμόνας ἀποβλέπειν, ὁπότε ἐκείνων βελτίων γέγονας, σκο- 337
ποῦντα καὶ ἀσκοῦντα πρὸς ἐκείνους.

---

3. Πολλή γε a. — 11. οἴει om. X Δ Π. — ταῦτα a. — 13. ποῖον X Δ Π. cf. 119 C. — 16. ἐσχάτη X Δ Π F: αἰσχίστῃ a b c. — 19. γε] τε a. — 21. τοι om. a. — 23. ἔτι om. a. — 25. ἤδη] δὴ X Δ Π. — 36. τοῦτο τεκμήριον a c.
17. αὐτὸν X Δ et pr. Π: ἂν a b c. — 26. ἐμοῦ a. — 31. γε om. a. — ἔρεσθαι a. — 37. δ' ἂν εἰς X Δ Π: δ' εἰς a b c. — 38. δεῖ που a. — 39. μὴ συνανταγωνίζεσθαι a. — 44. ἄρα σοι a. — 46. γένοιο (Ξ et pr. Γ) a c.

120 ΑΛ. Λέγεις δὲ τίνας τούτους, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα ἡμῶν τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις τε καὶ τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ πολεμοῦσαν ἑκάστοτε;

32 ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

XVI. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἐν νῷ ἔχεις ἡγεμὼν εἶναι τῆσδε τῆς πόλεως, πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίων βασιλεῖς καὶ τοὺς Περσῶν τὸν ἀγῶνα ἡγούμενός σοι εἶναι ὀρθῶς ἂν ἡγοῖο;

ΑΛ. Κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν.

ΣΩ. Οὔκ, ὦ 'γαθέ, ἀλλὰ πρὸς Μειδίαν σε δεῖ τὸν
B ὀρτυγοτρόφον ἀποβλέπειν καὶ ἄλλους τοιούτους, οἳ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἐπιχειροῦσιν ἔτι τὴν ἀνδραποδώδη, φαῖεν ἂν αἱ γυναῖκες, τρίχα ἔχοντες ἐν τῇ ψυχῇ ὑπ' ἀμουσίας καὶ οὔπω ἀποβεβληκότες, ἔτι δὲ βαρβαρίζοντες ἐληλύθασι κολακεύσοντες τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐκ ἄρξοντες. πρὸς τούτους σε δεῖ οὕσπερ λέγω βλέποντα σαυτοῦ δὲ ἀμελεῖν, καὶ μήτε μανθάνειν ὅσα μαθήσεως ἔχεται, μέλλοντα τοσοῦτον ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι, μήτε ἀσκεῖν ὅσα δεῖται ἀσκήσεως, καὶ πᾶσαν παρασκευὴν παρεσκευασμένον οὕτως ἰέ-
C ναι ἐπὶ τὰ τῆς πόλεως.

338 ΑΛ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, δοκεῖς μέν μοι ἀληθῆ λέγειν, οἶμαι μέντοι τούς τε Λακεδαιμονίων στρατηγοὺς καὶ τὸν Περσῶν βασιλέα οὐδὲν διαφέρειν τῶν ἄλλων.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ ἄριστε, τὴν οἴησιν ταύτην σκόπει οἵαν ἔχεις.

ΑΛ. Τοῦ πέρι;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν ποτέρως ἂν οἴει σαυτοῦ μᾶλλον ἐπιμεληθῆναι, φοβούμενός τε καὶ οἰόμενος δεινοὺς αὐτοὺς εἶναι ἢ μή;

D ΑΛ. Δῆλον ὅτι εἰ δεινοὺς οἰοίμην.

ΣΩ. Μῶν οὖν οἴει τι βλαβήσεσθαι ἐπιμεληθεὶς σαυτοῦ;

ΑΛ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ μεγάλα ὀνήσεσθαι.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἓν μὲν τοῦτο τοσοῦτο κακὸν ἔχει ἡ οἴησις αὕτη.

ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τὸ δεύτερον τοίνυν, ὅτι καὶ ψευδής ἐστιν, ἐκ τῶν εἰκότων σκέψαι.

ΑΛ. Πῶς δή;

ΣΩ. Πότερον εἰκὸς ἀμείνους γίγνεσθαι φύσεις ἐν γενναίοις γένεσιν ἢ μή;

E ΑΛ. Δῆλον ὅτι ἐν τοῖς γενναίοις.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοὺς εὖ φύντας, ἐὰν καὶ εὖ τραφῶσιν, οὕτω τελέους γίγνεσθαι πρὸς ἀρετήν;

339 ΑΛ. Ἀνάγκη.

XVII. ΣΩ. Σκεψώμεθα δή, τοῖς ἐκείνων τὰ ἡμέτερα ἀντιτιθέντες, πρῶτον μὲν εἰ δοκοῦσι φαυλοτέρων γενῶν εἶναι οἱ Λακεδαιμονίων καὶ Περσῶν βασιλεῖς. ἢ οὐκ ἴσμεν ὡς οἱ μὲν Ἡρακλέους, οἱ δὲ Ἀχαιμένους ἔκγονοι, τὸ δ' Ἡρακλέους τε γένος καὶ τὸ Ἀχαιμένους εἰς Περσέα τὸν Διὸς ἀναφέρεται;

ΑΛ. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ Σώκρατες, εἰς Εὐρυ- 121
σάκη, τὸ δ' Εὐρυσάκους εἰς Δία.

ΣΩ. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ γενναῖε Ἀλκιβιάδη, εἰς Δαίδαλον, ὁ δὲ Δαίδαλος εἰς Ἥφαιστον τὸν Διός. ἀλλὰ τὰ μὲν τούτων ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενα βασιλεῖς εἰσιν ἐκ βασιλέων μέχρι Διός, οἱ μὲν Ἄργους τε καὶ Λακεδαίμονος, οἱ δὲ τῆς Περσίδος τὸ ἀεί, πολλάκις δὲ καὶ τῆς Ἀσίας, ὥσπερ καὶ νῦν· ἡμεῖς δὲ αὐτοί τε ἰδιῶται καὶ
οἱ πατέρες. εἰ δὲ καὶ τοὺς προγόνους σε δέοι καὶ τὴν B
πατρίδα Εὐρυσάκους ἐπιδεῖξαι Σαλαμῖνα ἢ τὴν Αἰακοῦ τοῦ ἔτι προτέρου Αἴγιναν Ἀρτοξέρξῃ τῷ Ξέρξου, πόσον ἂν οἴει γέλωτα ὀφλεῖν; ἀλλ' ὅρα μὴ τῷ τε γένους ὄγκῳ ἐλαττώμεθα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῇ ἄλλῃ τροφῇ. ἢ οὐκ ᾔσθησαι τοῖς τε Λακεδαιμονίων βασιλεῦσιν ὡς μεγάλα τὰ ὑπάρ-
χοντα, ὧν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ φυλάττονται ὑπὸ τῶν 340
ἐφόρων, ὅπως εἰς δύναμιν μὴ λάθῃ ἐξ ἄλλου γενόμενος
ὁ βασιλεὺς ἢ ἐξ Ἡρακλειδῶν; ὁ δὲ Περσῶν τοσοῦτον C
ὑπερβάλλει, ὥστε οὐδεὶς ὑποψίαν ἔχει ὡς ἐξ ἄλλου ἂν βασιλεὺς γένοιτο ἢ ἐξ αὐτοῦ· διὸ οὐ φρουρεῖται ἡ βασιλέως γυνὴ ἀλλ' ἢ ὑπὸ φόβου. ἐπειδὰν δὲ γένηται ὁ παῖς ὁ πρεσβύτατος, οὗπερ ἡ ἀρχή, πρῶτον μὲν ἑορτάζουσι πάντες οἱ ἐν τῇ βασιλέως, ὧν ἂν ἄρχῃ, εἶτα εἰς τὸν ἄλλον χρόνον ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ βασιλέως γενέσια ἅπασα θύει
καὶ ἑορτάζει ἡ Ἀσία· ἡμῶν δὲ γενομένων, τὸ τοῦ κωμῳ- D
δοποιοῦ, οὐδ' οἱ γείτονες σφόδρα αἰσθάνονται, ὦ Ἀλκιβιάδη. μετὰ τοῦτο τρέφεται ὁ παῖς οὐχ ὑπὸ γυναικὸς τροφοῦ ὀλίγου ἀξίας, ἀλλ' ὑπ' εὐνούχων οἳ ἂν δοκῶσι τῶν περὶ βασιλέα ἄριστοι εἶναι· οἷς τά τε ἄλλα προστέτακται ἐπιμέλεσθαι τοῦ γενομένου, καὶ ὅπως ὅ τι κάλλιστος ἔσται μηχανᾶσθαι, ἀνακλάττοντας τὰ μέλη τοῦ παιδὸς καὶ κατορθοῦντας· καὶ ταῦτα δρῶντες ἐν μεγάλῃ τιμῇ
εἰσίν. ἐπειδὰν δὲ ἑπτέτεις γένωνται οἱ παῖδες, ἐπὶ τοὺς E
ἵππους καὶ ἐπὶ τοὺς τούτων διδασκάλους φοιτῶσι, καὶ ἐπὶ τὰς θήρας ἄρχονται ἰέναι. δὶς ἑπτὰ δὲ γενόμενον
ἐτῶν τὸν παῖδα παραλαμβάνουσιν οὓς ἐκεῖνοι βασιλείους 341
παιδαγωγοὺς ὀνομάζουσιν· εἰσὶ δὲ ἐξειλεγμένοι Περσῶν οἱ ἄριστοι δόξαντες ἐν ἡλικίᾳ τέτταρες, ὅ τε σοφώτατος καὶ ὁ δικαιότατος καὶ ὁ σωφρονέστατος καὶ ὁ ἀνδρειότατος.
ὧν ὁ μὲν μαγείαν τε διδάσκει τὴν Ζωροάστρου τοῦ Ὡρο- 122
μάζου — ἔστι δὲ τοῦτο θεῶν θεραπεία —, διδάσκει δὲ καὶ τὰ βασιλικά· ὁ δὲ δικαιότατος ἀληθεύειν διὰ παντὸς

6. πόλεως ὡς πρὸς a. — 7. σοι ἡγούμενος a. — 12. ἐν] ἐπὶ a. — 14. κολακεύοντες 𝔛 Δ Π et pr. 𝔛. — 15. δὲ delet Π, om. Γc, seclusit b. — 18. παρασκευασάμενον a. — 22. τῶν a. — 29. ὅτι καὶ εἰ a. — 38. φήσεις a.
13. σε om. 𝔛 Δ Π. — 15. Ἀρταξέρξῃ ac. — 16. ὄφλειν a. — τῷ] τοῦ c. — 17. ἢ a. — 22. βασιλεὺς ἂν ac. — 23. ἡ τοῦ βασιλέως a. — 27. γενέθλια ac. — πᾶσα a. — 29. γεννωμένων a. — τοῦ κωμῳδοποιοῦ] Platonis Comici testibus Scholiasta et Olympiodoro p. 157. — 29. σφόδρα 𝔛 Δ: σφόδρα τοι a, σφόδρα π bc. — 32. τε om. 𝔛 Δ Π. — 33. ἐπιμέλεσθαι Buttmannus: ἐπιμελέσθαι 𝔛 Δ Π, ἐπιμελεῖσθαι abc. — γεννωμένου a. — ὅτι om. 𝔛 Δ Π. Fuitne ὅπως ὡς κάλλιστος? Bait. — 34. τά τε μέλη a. — 35. γενόμενον Buttmannus: γενομένων abc.

ταῦ βίου· ὁ δὲ σωφρονέστατος μηδ' ὑπὸ μιᾶς ἄρχεσθαι
τῶν ἡδονῶν, ἵνα ἐλεύθερος εἶναι ἐθίζηται καὶ ὄντως βα-
σιλεύς, ἄρχων πρῶτον τῶν ἐν αὑτῷ, ἀλλὰ μὴ δουλεύων·
ὁ δὲ ἀνδρειότατος ἄφοβον καὶ ἀδεᾶ παρασκευάζων, ὡς
ὅταν δείσῃ δοῦλον ὄντα. σοὶ δ', ὦ Ἀλκιβιάδη, Περικλῆς
B *ἐπέστησε παιδαγωγὸν τῶν οἰκετῶν τὸν ἀχρειότατον ὑπὸ*
γήρως, Ζώπυρον τὸν Θρᾷκα. διῆλθον δὲ καὶ τὴν ἄλλην
ἄν σοι τῶν ἀνταγωνιστῶν τροφήν τε καὶ παιδείαν, εἰ
μὴ πολὺ ἔργον ἦν· καὶ ἅμα ταῦτα ἱκανὰ δηλῶσαι καὶ
τἆλλα ὅσα τούτοις ἀκόλουθα. τῆς δὲ σῆς γενέσεως, ὦ
Ἀλκιβιάδη, καὶ τροφῆς καὶ παιδείας, ἢ ἄλλου ὁτουοῦν
Ἀθηναίων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδενὶ μέλει, εἰ μὴ εἴ τις
ἐραστής σου τυγχάνει ὤν. εἰ δ' αὖ ἐθέλεις εἰς πλούτους
C *ἀποβλέψαι καὶ τρυφὰς καὶ ἐσθῆτας ἱματίων θ' ἕλξεις καὶ*
342 *μύρων ἀλοιφὰς καὶ θεραπόντων πλήθους ἀκολουθίας τήν*
33 *τε ἄλλην ἁβρότητα τὴν Περσῶν, αἰσχυνθείης ἂν ἐπὶ σεαυτῷ,*
αἰσθόμενος ὅσον αὐτῶν ἐλλείπεις.

XVIII. *Εἰ δ' αὖ ἐθελήσεις εἰς σωφροσύνην τε καὶ*
κοσμιότητα ἀποβλέψαι καὶ εὐχέρειαν καὶ εὐκολίαν καὶ με-
γαλοφροσύνην καὶ εὐταξίαν καὶ ἀνδρίαν καὶ καρτερίαν
καὶ φιλοπονίαν καὶ φιλονικίαν καὶ φιλοτιμίας τὰς Λακε-
δαιμονίων, παῖδα ἂν ἡγήσαιο σαυτὸν πᾶσι τοῖς τοιού-
D *τοις. εἰ δ' αὖ τι καὶ πλούτῳ προσέχεις καὶ κατὰ τοῦτο*
οἴει τι εἶναι, μηδὲ τοῦτο ἡμῖν ἄῤῥητον ἔστω, ἐάν πως
αἴσθῃ οὗ εἶ. τοῦτο μὲν γὰρ εἰ ἐθέλεις εἰς τοὺς Λακεδαιμο-
νίων πλούτους ἰδεῖν, γνώσει ὅτι πολὺ τἀνθάδε τῶν ἐκεῖ
ἐλλείπει. γῆν μὲν γὰρ ὅσην ἔχουσι τῆς θ' ἑαυτῶν καὶ Μεσ-
σήνης, οὐδ' ἂν εἷς ἀμφισβητήσειε τῶν τῇδε πλήθει οὐδὲ
ἀρετῇ, οὐδ' αὖ ἀνδραπόδων κτήσει, τῶν τε ἄλλων καὶ
τῶν Εἱλωτικῶν, οὐδὲ μὴν ἵππων γε, οὐδ' ὅσ' ἄλλα βο-
E *σκήματα κατὰ Μεσσήνην νέμεται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν πάντα*
ἐῶ χαίρειν, χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον οὐκ ἔστιν ἐν πᾶσιν
Ἕλλησιν ὅσον ἐν Λακεδαίμονι ἰδίᾳ· πολλὰς γὰρ ἤδη γε-
νεὰς εἰσέρχεται μὲν αὐτόσε ἐξ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων,
343 *πολλάκις δὲ καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων, ἐξέρχεται δὲ οὐδαμόσε,*
193 *ἀλλ' ἀτεχνῶς κατὰ τὸν Αἰσώπου μῦθον ὃν ἡ ἀλώπηξ*
πρὸς τὸν λέοντα εἶπε, καὶ τοῦ εἰς Λακεδαίμονα νομίσμα-
τος εἰσιόντος μὲν τὰ ἴχνη τὰ ἐκεῖσε τετραμμένα δῆλα,
ἐξιόντος δὲ οὐδαμῇ ἄν τις ἴδοι, ὥστε εὖ χρὴ εἰδέναι ὅτι
καὶ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ οἱ ἐκεῖ πλουσιώτατοί εἰσι τῶν Ἑλ-
λήνων, καὶ αὐτῶν ἐκείνων ὁ βασιλεύς· ἔκ τε γὰρ τῶν
τοιούτων μέγισται λήψεις καὶ πλεῖσταί εἰσι τοῖς βασιλεῦ-
σιν. ἔτι δὲ καὶ ὁ βασιλικὸς φόρος οὐκ ὀλίγος γίγνεται,
ὃν τελοῦσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς βασιλεῦσι. καὶ τὰ μὲν B
Λακεδαιμονίων ὡς πρὸς Ἑλληνικοὺς μὲν πλούτους με-
γάλα, ὡς δὲ πρὸς τοὺς Περσικοὺς καὶ τοῦ ἐκείνων
βασιλέως οὐδέν· ἐπεί ποτ' ἐγὼ ἤκουσα ἀνδρὸς ἀξιο-
πίστου τῶν ἀναβεβηκότων παρὰ βασιλέα, ὃς ἔφη παρελ-
θεῖν χώραν πάνυ πολλὴν καὶ ἀγαθήν, ἐγγὺς ἡμερησίαν
ὁδόν, ἣν καλεῖν τοὺς ἐπιχωρίους ζώνην τῆς βασιλέως γυ-
ναικός· εἶναι δὲ καὶ ἄλλην ἣν αὖ καλεῖσθαι καλύπτραν,
καὶ ἄλλους πολλοὺς τόπους καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς εἰς τὸν C
κόσμον ἐξῃρημένους τὸν τῆς γυναικός, καὶ ὀνόματα ἔχειν
ἑκάστους τῶν τόπων ἀπὸ ἑκάστου τῶν κόσμων. ὥστε οἶ-
μαι ἐγώ, εἴ τις εἴποι τῇ βασιλέως μητρί, Ξέρξου δὲ γυ-
ναικί, Ἀμήστριδι, ὅτι Ἐν νῷ ἔχει σοῦ τῷ υἱεῖ ἀντιτάττε-
σθαι ὁ Δεινομάχης υἱός, ᾗ ἔστι κόσμος ἴσως ἄξιος μνῶν 344
πεντήκοντα, εἰ πάνυ πολλοῦ, τῷ δ' υἱεῖ αὐτῆς γῆς πλέ-
θρα Ἐρχίασιν οὐδὲ τριακόσια, θαυμάσαι ἂν ὅτῳ ποτὲ
πιστεύων ἐν νῷ ἔχει οὗτος ὁ Ἀλκιβιάδης τῷ Ἀρτοξέρξῃ D
διαγωνίζεσθαι, καὶ οἶμαι ἂν αὐτὴν εἰπεῖν ὅτι Οὐκ ἔσθ'
ὅτῳ ἄλλῳ πιστεύων οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐπιχειρεῖ πλὴν ἐπιμε-
λείᾳ τε καὶ σοφίᾳ· ταῦτα γὰρ μόνα ἄξια λόγου ἐν Ἕλλη-
σιν. ἐπεὶ εἴ γε πύθοιτο ὅτι ὁ Ἀλκιβιάδης οὗτος νῦν ἐπι-
χειρεῖ πρῶτον μὲν ἔτη οὐδέπω γεγονὼς σφόδρα εἴκοσιν,
ἔπειτα παντάπασιν ἀπαίδευτος, πρὸς δὲ τούτοις, τοῦ
ἐραστοῦ αὐτῷ λέγοντος ὅτι χρὴ πρῶτον μαθόντα καὶ ἐπι-
μεληθέντα αὑτοῦ καὶ ἀσκήσαντα οὕτως ἰέναι διαγωνιού- E
μενον βασιλεῖ, οὐκ ἐθέλει, ἀλλά φησιν ἐξαρκεῖν καὶ ὡς
ἔχει, οἶμαι ἂν αὐτὴν θαυμάσαι τε καὶ ἐρέσθαι Τί οὖν
ποτ' ἔστιν ὅτῳ πιστεύει τὸ μειράκιον; εἰ οὖν λέγοιμεν ὅτι
κάλλει τε καὶ μεγέθει καὶ γένει καὶ πλούτῳ καὶ φύσει τῆς
ψυχῆς, ἡγήσαιτ' ἂν ἡμᾶς, ὦ Ἀλκιβιάδη, μαίνεσθαι πρὸς
τὰ παρὰ σφίσιν ἀποβλέψασα πάντα τὰ τοιαῦτα. οἶμαι δὲ
κἂν Λαμπιδώ, τὴν Λεωτυχίδου μὲν θυγατέρα, Ἀρχιδάμου 194
δὲ γυναῖκα, Ἄγιδος δὲ μητέρα, οἳ πάντες βασιλεῖς γεγό-
νασι, θαυμάσαι ἂν καὶ ταύτην εἰς τὰ παρὰ σφίσιν ὑπάρ-
χοντα ἀποβλέψασαν, εἰ σὺ ἐν νῷ ἔχεις τῷ υἱεῖ αὐτῆς δια- 345
γωνίζεσθαι οὕτω κακῶς ἠγμένος. καίτοι οὐκ αἰσχρὸν δο-
κεῖ εἶναι, εἰ αἱ τῶν πολεμίων γυναῖκες βέλτιον περὶ ἡμῶν
διανοοῦνται, οἵους χρὴ ὄντας σφίσιν ἐπιχειρεῖν, ἢ ἡμεῖς
περὶ ἡμῶν αὐτῶν; ἀλλ', ὦ μακάριε, πειθόμενος ἐμοί τε

---

3. *πρῶτα* a. — 4. *παρασκευάζει* auctore Schleiermachero b. — *ὡς* om. a. — 13. *ἐθέλοις* c, probante Winckelmanno. — 16. *σαυτῷ* a. — 17. *αἰσθανόμενος* Ꭓ. — 21. *φιλονικίαν* ΞΣΤC: *φιλονεικίαν* B, *φιλονεικίαν* abc. Olympiodorus: *τὸ φιλονικίαν διὰ τοῦ ἰῶτα γραπτέον· ἔχαιρον γὰρ τῇ νίκῃ.* Cf. Scholiastes ad h. l. et Balterus ad Isocr. Paneg. p. 17 sq. — 25. *ἐθέλεις εἰς τοὺς* Schneiderus: *ἐθέλεις* (*θέλεις* a.) *τοὺς* cum libris abc. — 27. 31. *Μεσήνης - Μεσήνην* ab. Scribe *Μεσσήνης* cum Ꭓ Δ, et infra *Μεσσήνην*. Bekk. — 33. *Λακεδαίμοσιν* a. — *πολλαῖς - γενεαῖς* Ꭓ Δ Π. — 34. *αὐτὸς* a, *αὐτόσ'* b. — 35. *ἐκ τῶν* om. a. — 36. *Αἰσώπου*] Fab. 137. — 38. *γεγραμμένα* Ꭓ Δ Π. Sed vid. Wyttenb. ad Plut. de sent. prof. in virt. p. 79 A. Lambin. ad Horat. Epist. I. 1, 75.

15. *Ἀμάστριδι* a. — 18. *Ἐρχίασιν* cum Buttmanno c: *Ἐρχιάσιν* a, *Ἐρχιᾶσιν* b. — 19. *Ἀρταξέρξῃ* ac. — 21. *ὁ* om. Δ et corr. Ꭓ. — 23. *ὅτι*] *ὡς* ab. — *ὁ* om. a. — *νῦν ἐπιχειρεῖ* om. a. — 24. *οὔπω* a. — 27. *αὐτοῦ* a. — 29. *αὐτὴν* om. a. — 30. *πιστεύοι* Ꭓ Δ Π. — 33. *τὰ* ante *τοιαῦτα* om. a. — 34. *λευτυχίδου* Ꭓ Δ et pr. Π. — 39. *εἰ αἱ* om. Ꭓ Δ Π. — 40. *διανοοῦνται περὶ ἡμῶν* a.

B καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς γράμματι, Γνῶθι σαυτόν, ὅτι οὗτοι ἡμῖν εἰσὶν ἀντίπαλοι, ἀλλ' οὐχ οὓς σὺ οἴει· ὧν ἄλλῳ μὲν οὐδ' ἂν ἑνὶ περιγενοίμεθα, εἰ μὴ ἐπιμελείᾳ τε ἂν καὶ τέχνῃ. ὧν σὺ εἰ ἀπολειφθήσει, καὶ τοῦ ὀνομαστὸς γενέσθαι ἀπολειφθήσει ἐν Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, οὗ μοι δοκεῖς ἐρᾶν ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἄλλου.

XIX. ΑΛ. Τίνα οὖν χρὴ τὴν ἐπιμέλειαν, ὦ Σώκρατες, ποιεῖσθαι; ἔχεις ἐξηγήσασθαι; παντὸς γὰρ μᾶλλον ἔοικας ἀληθῆ εἰρηκότι.

ΣΩ. Ναί· ἀλλὰ γὰρ κοινὴ βουλὴ ᾧτινι τρόπῳ ἂν
C ὅ τι βέλτιστοι γενοίμεθα· ἐγὼ γάρ τοι οὐ περὶ μὲν σοῦ λέγω ὡς χρὴ παιδευθῆναι, περὶ ἐμοῦ δὲ οὔ. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅτῳ σου διαφέρω πλήν γε ἑνί.

ΑΛ. Τίνι;

ΣΩ. Ὁ ἐπίτροπος ὁ ἐμὸς βελτίων ἐστὶ καὶ σοφώτερος ἢ Περικλῆς ὁ σός.

ΑΛ. Τίς οὗτος, ὦ Σώκρατες;

346 ΣΩ. Θεός, ὦ Ἀλκιβιάδη, ὅσπερ σοί με οὐκ εἴα πρὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας διαλεχθῆναι· ᾧ καὶ πιστεύων λέγω ὅτι ἡ ἐπιφάνεια δι' οὐδενὸς ἄλλου σοι ἔσται ἢ δι' ἐμοῦ.

D ΑΛ. Παίζεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴσως· λέγω μέντοι ἀληθῆ, ὅτι ἐπιμελείας δεόμεθα, μᾶλλον μὲν πάντες ἄνθρωποι, ἀτὰρ νώ γε καὶ μάλα σφόδρα.

ΑΛ. Ὅτι μὲν ἐγώ, οὐ ψεύδει.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ὅτι γ' ἐγώ.

ΑΛ. Τί οὖν ἂν ποιοῖμεν;

ΣΩ. Οὐκ ἀποκνητέον οὐδὲ μαλακιστέον, ὦ ἑταῖρε.

ΑΛ. Οὔτοι δὴ πρέπει γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ γάρ, ἀλλὰ σκεπτέον κοινῇ. καί μοι λέγε· φαμὲν γὰρ δὴ ὡς ἄριστοι βούλεσθαι γενέσθαι. ἢ γάρ;

E ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τίνα ἀρετήν;

ΑΛ. Δῆλον ὅτι ἥνπερ οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοί.

ΣΩ. Οἱ τί ἀγαθοί;

ΑΛ. Δῆλον ὅτι οἱ πράττειν τὰ πράγματα.

34 ΣΩ. Ποῖα; ἆρα τὰ ἱππικά;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Παρὰ τοὺς ἱππικοὺς γὰρ ἂν ἦμεν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὰ ναυτικὰ λέγεις;

347 ΑΛ. Οὔ.

ΣΩ. Παρὰ τοὺς ναυτικοὺς γὰρ ἂν ἦμεν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποῖα; ἃ τίνες πράττουσιν;

ΑΛ. Ἅπερ Ἀθηναίων οἱ καλοὶ κἀγαθοί.

125 ΣΩ. Καλοὺς δὲ κἀγαθοὺς λέγεις τοὺς φρονίμους ἢ τοὺς ἄφρονας;

ΑΛ. Τοὺς φρονίμους.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὃ ἕκαστος φρόνιμος, τοῦτο ἀγαθός;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ὁ δὲ ἄφρων, πονηρός;

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ὁ σκυτοτόμος φρόνιμος εἰς ὑποδημάτων ἐργασίαν;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀγαθὸς ἄρα εἰς αὐτά;

ΑΛ. Ἀγαθός.

ΣΩ. Τί δέ; εἰς ἱματίων ἐργασίαν οὐκ ἄφρων ὁ σκυτοτόμος;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Κακὸς ἄρα εἰς τοῦτο;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ὁ αὐτὸς ἄρα τούτῳ γε τῷ λόγῳ κακός τε καὶ ἀγαθός. B

ΑΛ. Φαίνεται.

XX. ΣΩ. Ἦ οὖν λέγεις τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας εἶναι καὶ κακούς;

ΑΛ. Οὐ δῆτα. 348

ΣΩ. Ἀλλὰ τίνας ποτὲ τοὺς ἀγαθοὺς λέγεις;

ΑΛ. Τοὺς δυναμένους ἔγωγε ἄρχειν ἐν τῇ πόλει.

ΣΩ. Οὐ δήπου ἵππων γε;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀνθρώπων;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρα καμνόντων;

ΑΛ. Οὔ.

ΣΩ. Ἀλλὰ πλεόντων;

ΑΛ. Οὔ φημι.

ΣΩ. Ἀλλὰ θεριζόντων;

ΑΛ. Οὔ.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν ποιούντων ἢ τι ποιούντων; C

ΑΛ. Ποιούντων λέγω.

ΣΩ. Τί; πειρῶ καὶ ἐμοὶ δηλῶσαι.

ΑΛ. Οὐκοῦν τῶν καὶ συμβαλλόντων ἑαυτοῖς καὶ χρωμένων ἀλλήλοις, ὥσπερ ἡμεῖς ζῶμεν ἐν ταῖς πόλεσιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνθρώπων λέγεις ἄρχειν ἀνθρώποις χρωμένων;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρα κελευστῶν χρωμένων ἐρέταις;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Κυβερνητικὴ γὰρ αὕτη γε ἀρετή;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀνθρώπων λέγεις ἄρχειν αὐλητῶν, ἀνθρώ- 349
ποις ἡγουμένων ᾠδῆς καὶ χρωμένων χορευταῖς; D

μὴ
2. ἡμῖν om. ΧΔΠ. — 3. μὴ] δ' εἴπερ Δ, δ' ετ περ Χ, μή περ corr. Π. — 17. Τί Stallbaumii typotheta. — 19. τῆς om. Stallbaumii typotheta. — 23. μὲν] δὲ Π. — 24. ἐγὼ δέομαι, οὐ a. — 27. ἀπορητέον ΓΣΤBCF et pr. E. — μαλακιστέον ΧΔΠ: μαλθακιστέον abc. — 30. δὴ om. a. — ὡς] ὦ ΧΔΠ. — 36. Ὁποῖα ἄρα; τὰ a. — 46. δὲ om. a.
9. ταῦτα ac. — 36. Τί δή; πειρῶ Πb. — 44. Κυβερνητικῆς a.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Χοροδιδασκαλικὴ γὰρ αὕτη γ' αὖ;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ποτε λέγεις χρωμένων ἀνθρώπων ἀνθρώποις οἷόν τ' εἶναι ἄρχειν;

ΑΛ. Κοινωνούντων ἔγωγε λέγω πολιτείας καὶ συμβαλλόντων πρὸς ἀλλήλους, τούτων ἄρχειν τῶν ἐν τῇ πόλει.

XXI. ΣΩ. Τίς οὖν αὕτη ἡ τέχνη; ὥσπερ ἂν εἴ σε ἐροίμην πάλιν τὰ νῦν δή, Κοινωνούντων ναυτιλίας ἐπίστασθαι ἄρχειν τίς ποιεῖ τέχνη;

ΑΛ. Κυβερνητική.

E ΣΩ. Κοινωνούντων δὲ ᾠδῆς, ὡς νῦν δὴ ἐλέγετο, τίς ἐπιστήμη ποιεῖ ἄρχειν;

ΑΛ. Ἥνπερ σὺ ἄρτι ἔλεγες, ἡ χοροδιδασκαλία.

ΣΩ. Τί δέ; πολιτείας κοινωνούντων τίνα καλεῖς ἐπιστήμην;

ΑΛ. Εὐβουλίαν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; μῶν ἀβουλία δοκεῖ εἶναι ἡ τῶν κυβερνητῶν;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλ' εὐβουλία;

350 **196** ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ, εἴς γε τὸ σῴζεσθαι πλέοντας.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. τί δέ, ἣν σὺ λέγεις εὐβουλίαν, εἰς τί ἐστιν;

ΑΛ. Εἰς τὸ ἄμεινον τὴν πόλιν διοικεῖν καὶ σῴζεσθαι.

ΣΩ. Ἄμεινον δὲ διοικεῖται καὶ σῴζεται τίνος παραγιγνομένου ἢ ἀπογιγνομένου; ὥσπερ ἂν εἰ σύ με ἔροιο Ἄμεινον διοικεῖται σῶμα καὶ σῴζεται τίνος παραγιγνομένου ἢ ἀπογιγνομένου; εἴποιμ' ἂν ὅτι ὑγιείας μὲν παραγιγνομένης, νόσου δὲ ἀπογιγνομένης. οὐ καὶ σὺ οἴει οὕτως;

B ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ εἴ με αὖ ἔροιο Τίνος δὲ παραγιγνομένου ἄμεινον ὄμματα; ὡσαύτως εἴποιμ' ἂν ὅτι ὄψεως μὲν παραγιγνομένης, τυφλότητος δὲ ἀπογιγνομένης. καὶ ὦτα δὲ κωφότητος μὲν ἀπογιγνομένης, ἀκοῆς δὲ ἐγγιγνομένης βελτίω τε γίγνεται καὶ ἄμεινον θεραπεύεται.

ΑΛ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ πόλις; τίνος παραγιγνομένου καὶ ἀπογιγνομένου βελτίων τε γίγνεται καὶ ἄμεινον θεραπεύεται καὶ διοικεῖται;

C ΑΛ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ὅταν φιλία μὲν αὐτοῖς γίγνηται πρὸς ἀλλήλους, τὸ μισεῖν δὲ καὶ στασιάζειν ἀπογίγνηται.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν φιλίαν λέγεις ὁμόνοιαν ἢ διχόνοιαν;

ΑΛ. Ὁμόνοιαν. 351

ΣΩ. Διὰ τίνα οὖν τέχνην ὁμονοοῦσιν αἱ πόλεις περὶ ἀριθμούς;

ΑΛ. Διὰ τὴν ἀριθμητικήν.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ ἰδιῶται οὐ διὰ τὴν αὐτήν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αὐτὸς αὑτῷ ἕκαστος;

ΑΛ. Ναί.

D ΣΩ. Διὰ τίνα δὲ τέχνην ἕκαστος αὐτὸς αὑτῷ ὁμονοεῖ περὶ σπιθαμῆς καὶ πήχεος, ὁπότερον μεῖζον; οὐ διὰ τὴν μετρητικήν;

ΑΛ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ ἰδιῶται ἀλλήλοις καὶ αἱ πόλεις;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ περὶ σταθμοῦ; οὐχ ὡσαύτως;

ΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἣν δὲ δὴ σὺ λέγεις ὁμόνοιαν, τίς ἐστι καὶ περὶ τοῦ; καὶ τίς αὐτὴν τέχνη παρασκευάζει; καὶ ἆρα ἥπερ πόλει, αὕτη καὶ ἰδιώτῃ, αὐτῷ τε πρὸς αὑτὸν καὶ πρὸς ἄλλον;

ΑΛ. Εἰκός γέ τοι.

E ΣΩ. Τίς οὖν ἐστι; μὴ κάμῃς ἀποκρινόμενος, ἀλλὰ προθυμοῦ εἰπεῖν.

352 ΑΛ. Ἐγὼ μὲν οἶμαι φιλίαν τε λέγειν καὶ ὁμόνοιαν, ἥνπερ πατήρ τε υἱὸν φιλῶν ὁμονοεῖ καὶ μήτηρ, καὶ ἀδελφὸς ἀδελφῷ καὶ γυνὴ ἀνδρί.

XXII. ΣΩ. Οἴει ἂν οὖν, ὦ Ἀλκιβιάδη, ἄνδρα γυναικὶ περὶ ταλασιουργίας δύνασθαι ὁμονοεῖν, τὸν μὴ ἐπιστάμενον τῇ ἐπισταμένῃ;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδέ γε δεῖ οὐδέν· γυναικεῖον γὰρ τοῦτό γε μάθημα.

ΑΛ. Ναί.

197 ΣΩ. Τί δέ; γυνὴ ἀνδρὶ περὶ ὁπλιτικῆς δύναιτ' ἂν ὁμονοεῖν μὴ μαθοῦσα;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀνδρεῖον γὰρ τοῦτό γε ἴσως αὖ φαίης ἂν εἶναι.

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα τὰ μὲν γυναικεῖα, τὰ δὲ ἀνδρεῖα μαθήματα κατὰ τὸν σὸν λόγον.

ΑΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἔν γε τούτοις ἐστὶν ὁμόνοια γυναιξὶ πρὸς ἄνδρας.

ΑΛ. Οὔ.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα φιλία, εἴπερ ἡ φιλία ὁμόνοια ἦν.

---

21. εὐβουλία, ἔμοιγε δοκεῖ, εἴς γε τὸ σῴζεσθαι πλέοντας. ΑΛ. Καλῶς λέγεις. ΣΩ. Τί Schleiermacherus. Malim cum Ficino εὐβουλία. ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. Εἴς γε τὸ σῴζεσθαι πλέοντας. ΑΛ. Καλῶς λέγεις. ΣΩ. Τί κτλ. Bait. — 23. σὺ καλεῖς εὐβουλίαν ab. — 27. ἂν om. a. — 29. ὑγείας a. — 32. δὲ] δὲ αὖ a. — παραγιγνομένου ἄμεινον 𝔛Δ: παραγιγνόμενος ἄμεινον Π, ἄμεινον (omisso participio) cum ceteris libris abc. — 42. τὸ δὲ μισεῖν τε καὶ ab.

5. δαί b. — 6. ΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αὐτὸς αὑτῷ ἕκαστος; om. Γa. — 9. αὐτὸς αὐτοῖ ἕκαστος a. — 10. πήχεος 𝔛ΓΞΣΤBCF: πήχεως abc. — 15. σταθμοὺς 𝔛ΔΠ. — 18. αὐ τὴν ΔΠ. — τέχνην 𝔛ΔΠΣBC. — ἆρα εἰ περιποιεῖ 𝔛ΔΠ. — 28. αὐτῇ ΔΠΣΤBC et pr. ΓΞ, αὐτῇ a. — 30. γε om. a. — 36. αὖ om. a.

ΑΛ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Ἡι ἄρα αἱ γυναῖκες τὰ αὑτῶν πράττουσιν, οὐ φιλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν.

B 353 ΑΛ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα οἱ ἄνδρες ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ᾗ τὰ αὑτῶν.

ΑΛ. Οὔ.

ΣΩ. Οὐδ' αὖ ἄρα ταύτῃ οἰκοῦνται αἱ πόλεις, ὅταν τὰ αὑτῶν ἕκαστοι πράττωσιν.

ΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς λέγεις, φιλίας μὴ παρούσης, ἧς φαμὲν γιγνομένης εὖ οἰκεῖσθαι τας πόλεις, ἄλλως δὲ οὔ;

ΑΛ. Ἀλλά μοι δοκεῖ καὶ κατὰ τοῦτο αὐτοῖς φιλία ἐγγίγνεσθαι, ὅτι τὰ αὑτῶν ἑκάτεροι πράττουσιν.

C ΣΩ. Οὐκ ἄρτι γε. νῦν δὲ πῶς αὖ λέγεις; ὁμονοίας μὴ ἐγγιγνομένης φιλία ἐγγίγνεται; ἢ οἷόν τε ὁμόνοιαν γίγνεσθαι περὶ τούτων ὧν οἱ μὲν ἴσασιν, οἱ δ' οὔ;

ΑΛ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Δίκαια δὲ πράττουσιν ἢ ἄδικα, ὅταν τὰ αὑτῶν ἕκαστοι πράττωσιν;

ΑΛ. Δίκαια· πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τὰ δίκαια οὖν πραττόντων ἐν τῇ πόλει τῶν πολιτῶν φιλία οὐκ ἐγγίγνεται πρὸς ἀλλήλους;

ΑΛ. Ἀνάγκη αὖ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τίνα οὖν ποτὲ λέγεις τὴν φιλίαν ἢ ὁμόνοιαν, D περὶ ἧς δεῖ ἡμᾶς σοφούς τε εἶναι καὶ εὐβούλους, ἵνα 354 ἀγαθοὶ ἄνδρες ὦμεν; οὐ γὰρ δύναμαι μαθεῖν οὐθ' ἥτις οὔτ' ἐν οἷστισι· τοτὲ μὲν γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς φαίνεται ἐνοῦσα, τοτὲ δ' οὔ, ὡς ἐκ τοῦ σοῦ λόγου.

XXIII. ΑΛ. Ἀλλὰ μὰ τοὺς θεούς, ὦ Σώκρατες, οὐδ' αὐτὸς οἶδα ὅ τι λέγω, κινδυνεύω δὲ καὶ πάλαι λεληθέναι ἐμαυτὸν αἴσχιστα ἔχων.

ΣΩ. Ἀλλὰ χρὴ θαῤῥεῖν. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ ᾔσθου πε-E πονθὼς πεντηκονταετής, χαλεπὸν ἂν ἦν σοι ἐπιμεληθῆναι σαυτοῦ· νῦν δὲ ἣν ἔχεις ἡλικίαν, αὕτη ἐστὶν ἐν ᾗ δεῖ αὐτὸ αἰσθέσθαι.

ΑΛ. Τί οὖν τὸν αἰσθόμενον χρὴ ποιεῖν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἀποκρίνεσθαι τὰ ἐρωτώμενα, ὦ Ἀλκιβιάδη. καὶ ἐὰν τοῦτο ποιῇς, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, εἴ τι δεῖ καὶ τῇ ἐμῇ μαντείᾳ πιστεύειν, σύ τε κἀγὼ βέλτιον σχήσομεν.

ΑΛ. Ἔσται ταῦτα ἕνεκά γε τοῦ ἐμὲ ἀποκρίνεσθαι.

ΣΩ. Φέρε δή, τί ἐστι τὸ ἑαυτοῦ ἐπιμελεῖσθαι; — 128 μὴ πολλάκις λάθωμεν οὐχ ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι, οἰόμενοι δέ — καὶ πότ' ἄρα αὐτὸ ποιεῖ ἄνθρωπος; ἆρα ὅταν τῶν αὑτοῦ ἐπιμελῆται, τότε καὶ ἑαυτοῦ;

ΑΛ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

ΣΩ. Τί δαί; ποδῶν ἄνθρωπος πότε ἐπιμελεῖται; ἆρ' 355
ὅταν ἐκείνων ἐπιμελῆται ἅ ἐστι τῶν ποδῶν;

ΑΛ. Οὐ μανθάνω.

ΣΩ. Καλεῖς δέ τι χειρός; οἷον δακτύλιον ἔστιν ὅτου ἂν ἄλλου τῶν τοῦ ἀνθρώπου φαίης ἢ δακτύλου;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ποδὸς ὑπόδημα τὸν αὐτὸν τρόπον;

ΑΛ. Ναί. B

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ὅταν ὑποδημάτων ἐπιμελώμεθα, τότε ποδῶν ἐπιμελούμεθα;

ΑΛ. Οὐ πάνυ μανθάνω, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ, ὦ Ἀλκιβιάδη; ὀρθῶς ἐπιμελεῖσθαι καλεῖς τι ὁτουοῦν πράγματος;

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ὅταν τίς τι βέλτιον ποιῇ, τότε ὀρθὴν λέγεις ἐπιμέλειαν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τίς οὖν τέχνη ὑποδήματα βελτίω ποιεῖ;

ΑΛ. Σκυτική.

ΣΩ. Σκυτικῇ ἄρα ὑποδημάτων ἐπιμελούμεθα;

ΑΛ. Ναί. C

ΣΩ. Ἦ καὶ ποδὸς σκυτικῇ; ἢ ἐκείνῃ ᾗ πόδας βελτίους ποιοῦμεν;

ΑΛ. Ἐκείνῃ.

ΣΩ. Βελτίους δὲ πόδας οὐχ ᾗπερ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα; 356

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Αὕτη δ' οὐ γυμναστική;

ΑΛ. Μάλιστα.

ΣΩ. Γυμναστικῇ μὲν ἄρα ποδὸς ἐπιμελούμεθα, σκυτικῇ δὲ τῶν τοῦ ποδός;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ γυμναστικῇ μὲν χειρῶν, δακτυλιογλυφίᾳ δὲ τῶν τῆς χειρός;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ γυμναστικῇ μὲν σώματος, ὑφαντικῇ δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις τῶν τοῦ σώματος; D

ΑΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἄλλῃ μὲν ἄρα τέχνῃ αὐτοῦ ἑκάστου ἐπιμελούμεθα, ἄλλῃ δὲ τῶν αὐτοῦ.

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὅταν τῶν σαυτοῦ ἐπιμελῇ, σαυτοῦ ἐπιμελεῖ.

ΑΛ. Οὐδαμῶς.

---

7. αὖ] εὖ auctore Schleiermachero c. Sed vid. Winckelmannus ad Euthyd. p. 13. — 10. φαμὲν γιγνομένης ΧΔΠ: ἔφαμεν ἐγγιγνομένης abc. — 14. λέγεις ὁμονοίας c. — μὴ om. a. — 15. φιλία ἐγγίγνεται] φιλίαν γίγνεσθαι mira sanissimae omnium librorum lectionis corruptione Stallbaumius. — γίγνεσθαι ΧΔΠ: ἐγγίγνεσθαι abc. — 17. ἴσασιν] ἴσασι περὶ τούτων ΧΔΠ. — 33. ἦν ἂν a. — 35. αἰσθάνεσθαι a. — 36. αἰσθανόμενον a. — 39. βελτιόνως Γbc. — 43. ποιεῖ αὐτὸ a.

2. δὲ a. — 5. δέ] δή a. — χειρὸς ac. — 9. Ναί] Ναί. Καὶ ἱμάτια καὶ στρώματα τοῦ ἄλλου σώματος ὁμοίως; Ναί Stobaeus 1. p. 402. Gaisf. — 14. τι om. ΧΔΠ. — 33. δακτυλογλυφίᾳ ΧΔΠ. — 38. μὲν οὖν om. a. — 43. τῶν ἑαυτοῦ ΧΔΠ, probante Winckelmanno.

ΣΩ. Οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ τέχνη, ὡς ἔοικεν, ᾗ τις ἂν αὑτοῦ τε ἐπιμελοῖτο καὶ τῶν αὑτοῦ.

ΑΛ. Οὐ φαίνεται.

XXIV. ΣΩ. Φέρε δή, ποίᾳ ποτ' ἂν ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμεληθείημεν;

ΑΛ. Οὐκ ἔχω λέγειν.

357 ΣΩ. Ἀλλὰ τοσόνδε γε ὡμολόγηται, ὅτι οὐχ ᾗ ἂν τῶν
E ἡμετέρων καὶ ὁτιοῦν βέλτιον ποιοῖμεν, ἀλλ' ᾗ ἡμᾶς αὐτούς;

ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἦ οὖν ἔγνωμεν ἄν ποτε τίς τέχνη ὑπόδημα βέλτιον ποιεῖ, μὴ εἰδότες ὑπόδημα;

ΑΛ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὐδέ γε τίς τέχνη δακτυλίους βελτίους ποιεῖ, ἀγνοοῦντες δακτύλιον.

ΑΛ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Τί δέ; τίς τέχνη βελτίω ποιεῖ αὑτόν, ἆρ' ἄν ποτε γνοῖμεν ἀγνοοῦντες τί ποτ' ἐσμὲν αὐτοί;

129 ΑΛ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Πότερον οὖν δὴ ῥᾴδιον τυγχάνει τὸ γνῶναι ἑαυτόν, καί τις ἦν φαῦλος ὁ τοῦτο ἀναθεὶς εἰς τὸν ἐν Πυθοῖ νεών, ἢ χαλεπόν τι καὶ οὐχὶ παντός;

ΑΛ. Ἐμοὶ μέν, ὦ Σώκρατες, πολλάκις μὲν ἔδοξε παντὸς εἶναι, πολλάκις δὲ παγχάλεπον.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ Ἀλκιβιάδη, εἴτε ῥᾴδιον εἴτε μή ἐστιν, ὅμως γε ἡμῖν ὧδ' ἔχει· γνόντες μὲν αὐτὸ τάχ' ἂν γνοίημεν τὴν ἐπιμέλειαν ἡμῶν αὐτῶν, ἀγνοοῦντες δὲ οὐκ ἄν ποτε.

ΑΛ. Ἔστι ταῦτα.

B 358 ΣΩ. Φέρε δή, τίν' ἂν τρόπον εὑρεθείη αὐτὸ ταὐτό; οὕτω μὲν γὰρ ἂν τάχ' εὕροιμεν τί ποτ' ἐσμὲν αὐτοί, τούτου δὲ ἔτι ὄντες ἐν ἀγνοίᾳ ἀδύνατοί που.

ΑΛ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Ἔχε οὖν πρὸς Διός. τῷ διαλέγει σὺ νῦν; ἄλλο τι ἢ ἐμοί;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐγὼ σοί;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Σωκράτης ἄρα ἐστὶν ὁ διαλεγόμενος;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλκιβιάδης δὲ ὁ ἀκούων;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν λόγῳ διαλέγεται ὁ Σωκράτης;

C ΑΛ. Τί μήν;

ΣΩ. Τὸ δὲ διαλέγεσθαι καὶ τὸ λόγῳ χρῆσθαι ταὐτόν που καλεῖς.

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὁ δὲ χρώμενος καὶ ᾧ χρῆται οὐκ ἄλλο;

ΑΛ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ὥσπερ σκυτοτόμος τέμνει που τομεῖ καὶ σμίλῃ καὶ ἄλλοις ὀργάνοις.

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλο μὲν ὁ τέμνων καὶ χρώμενος, ἄλλο δὲ οἷς τέμνων χρῆται;

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; 359

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὕτω καὶ οἷς ὁ κιθαριστὴς κιθαρίζει καὶ αὐτὸς ὁ κιθαριστὴς ἄλλο ἂν εἴη;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν ἀρτίως ἠρώτων, εἰ ὁ χρώμενος D
καὶ ᾧ χρῆται ἀεὶ δοκεῖ ἕτερον εἶναι.

ΑΛ. Δοκεῖ.

ΣΩ. Τί οὖν φῶμεν τὸν σκυτοτόμον; τέμνειν ὀργάνοις 36
μόνον ἢ καὶ χερσίν;

ΑΛ. Καὶ χερσίν.

ΣΩ. Χρῆται ἄρα καὶ ταύταις;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἦ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς χρώμενος σκυτοτομεῖ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ χρώμενον καὶ οἷς χρῆται ἕτερα ὁμολογοῦμεν;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἕτερον ἄρα σκυτοτόμος καὶ κιθαριστὴς χειρῶν
καὶ ὀφθαλμῶν οἷς ἐργάζονται; E

ΑΛ. Φαίνεται.

XXV. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ παντὶ τῷ σώματι χρῆται ἄνθρωπος;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἕτερον δ' ἦν τό τε χρώμενον καὶ ᾧ χρῆται;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἕτερον ἄρα ἄνθρωπός ἐστι τοῦ σώματος τοῦ ἑαυτοῦ;

ΑΛ. Ἔοικεν. 360

ΣΩ. Τί ποτ' οὖν ἄνθρωπος;

ΑΛ. Οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἔχεις μὲν οὖν, ὅτι γε τὸ τῷ σώματι χρώμενον.

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἦ οὖν ἄλλο τι χρῆται αὐτῷ ἢ ἡ ψυχή; 130

ΑΛ. Οὐκ ἄλλο.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄρχουσα;

ΑΛ. Ναί.

---

1. ᾗ cum Fabro bc: ἣ a. — 4. ποίᾳ om. ϒΔΠ. — 7. τοσόνδε] τοσοῦτον δέ a. — 8. ποιοῖμεν auctore Struvio c: ποιῶμεν cum libris ab. — 10. εἰ οὖν ϒΔΠΣΤΒC et pr. Γ. — 11. ποιῇ a. — 16. τίς γε τέχνη a. — 19. οὖν ἂν ῥᾴδιον τυγχάνοι a. — 25. γνοίημεν ϒΔΠ: γνοῖμεν abc. cf. 132 C. — 28. ταὐτό ϒΔΠ: τὸ αὐτὸ abc. — 29. τάχ' ἂν a. — 30. ὄντος a. — ἀδύνατόν a. — 31. ὀρθῶς λέγεις om. ϒΔ et pr. Π. — 32. ἄλλο τι] ἄλλῳ τινὶ a, ἄλλῳ τῳ c. — 33. ἢ del. Bekkerus. — 44. καὶ τῷ λόγῳ a.

4. τομῇ a. — 7. καὶ ὁ χρώμενος ab. — 8. οἷς ὁ τέμνων ac. — 13. χρώμενός τε καὶ a. — 16. οὖν] αὖ a. — 32. δ' ἦν] δὴ a. — 34 et 37. ἄνθρωπος ϒΔΠ: ὁ ἄνθρωπος ac, ἄνθρωπος Bekkerus. — 34. τοῦ ἑαυτοῦ σώματος a. — 41. ἢ] εἰ ϒΔΠ. — ἡ om. a.

ΣΩ. Καὶ μὴν τόδε γε οἶμαι οὐδένα ἂν ἄλλως οἰηθῆναι.

ΑΛ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Μὴ οὐ τριῶν ἕν γέ τι εἶναι τὸν ἄνθρωπον.

ΑΛ. Τίνων;

ΣΩ. Ψυχὴν ἢ σῶμα ἢ ξυναμφότερον, τὸ ὅλον τοῦτο.

ΑΛ. Τί μήν;

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν αὐτό γε τὸ τοῦ σώματος ἄρχον ὡμολογήσαμεν ἄνθρωπον εἶναι;

B ΑΛ. Ὡμολογήσαμεν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν σῶμα αὐτὸ αὑτοῦ ἄρχει;

ΑΛ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄρχεσθαι γὰρ αὐτὸ εἴπομεν.

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἂν δὴ τοῦτό γε εἴη ὃ ζητοῦμεν.

361 ΑΛ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄρα τὸ ξυναμφότερον τοῦ σώματος ἄρχει, καὶ ἔστι δὴ τοῦτο ἄνθρωπος;

ΑΛ. Ἴσως δῆτα.

ΣΩ. Πάντων γε ἥκιστα· μὴ γὰρ συνάρχοντος τοῦ ἑτέρου οὐδεμία που μηχανὴ τὸ ξυναμφότερον ἄρχειν.

ΑΛ. Ὀρθῶς.

C ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε σῶμα οὔτε τὸ ξυναμφότερόν ἐστιν ἄνθρωπος, λείπεται, οἶμαι, μηδὲν αὐτὸ εἶναι, ἢ εἴπερ τί ἐστι, μηδὲν ἄλλο τὸν ἄνθρωπον συμβαίνειν ἢ ψυχήν.

ΑΛ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔτι οὖν τι σαφέστερον δεῖ ἀποδειχθῆναί σοι ὅτι ἡ ψυχή ἐστιν ἄνθρωπος;

ΑΛ. Μὰ Δί', ἀλλὰ ἱκανῶς μοι δοκεῖ ἔχειν.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μὴ ἀκριβῶς, ἀλλὰ καὶ μετρίως, ἐξαρκεῖ ἡμῖν· ἀκριβῶς μὲν γὰρ τότε εἰσόμεθα, ὅταν εὕρωμεν

D ὃ νῦν δὴ παρήλθομεν διὰ τὸ πολλῆς εἶναι σκέψεως.

ΑΛ. Τί τοῦτο;

ΣΩ. Ὃ ἄρτι οὕτω πως ἐρρήθη, ὅτι πρῶτον σκεπτέον εἴη αὐτὸ τὸ αὐτό· νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ αὐτοῦ αὐτὸ ἕκαστον

362 ἐσκέμμεθα ὅ τι ἐστί, καὶ ἴσως ἐξαρκέσει· οὐ γάρ που κυριώτερόν γε οὐδὲν ἂν ἡμῶν αὐτῶν φήσαιμεν ἢ τὴν ψυχήν.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καλῶς ἔχει οὕτω νομίζειν, ἐμὲ καὶ σὲ προσομιλεῖν ἀλλήλοις τοῖς λόγοις χρωμένους, τῇ ψυχῇ πρὸς τὴν ψυχήν;

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

E ΣΩ. Τοῦτ' ἄρα ἦν ὃ καὶ ὀλίγῳ ἔμπροσθεν εἴπομεν, ὅτι Σωκράτης Ἀλκιβιάδῃ διαλέγεται λόγῳ χρώμενος, οὐ πρὸς τὸ σὸν πρόσωπον, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην ποιούμενος τοὺς λόγους· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ ψυχή.

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

XXVI. ΣΩ. Ψυχὴν ἄρα ἡμᾶς κελεύει γνωρίσαι ὁ ἐπιτάττων γνῶναι ἑαυτόν.

ΑΛ. Ἔοικεν. 131

ΣΩ. Ὅστις ἄρα τῶν τοῦ σώματός τι γιγνώσκει, τὰ αὐτοῦ ἀλλ' οὐχ αὑτὸν ἔγνωκεν.

ΑΛ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐδεὶς ἄρα τῶν ἰατρῶν ἑαυτὸν γιγνώσκει, καθ' ὅσον ἰατρός, οὐδὲ τῶν παιδοτριβῶν, καθ' ὅσον παιδοτρίβης.

ΑΛ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Πολλοῦ ἄρα δέουσιν οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ γιγνώσκειν ἑαυτούς. οὐδὲ γὰρ τὰ ἑαυτῶν οὗτοί γε, ὡς ἔοικεν, ἀλλ' ἔτι πορρωτέρω τῶν ἑαυτῶν κατά γε 363

τὰς τέχνας ἃς ἔχουσι· τὰ γὰρ τοῦ σώματος γιγνώσκουσιν, οἷς τοῦτο θεραπεύεται. B

ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Εἰ ἄρα σωφροσύνη ἐστὶ τὸ ἑαυτὸν γιγνώσκειν, οὐδεὶς τούτων σώφρων κατὰ τὴν τέχνην.

ΑΛ. Οὔ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ βάναυσοι αὗται αἱ τέχναι δοκοῦσιν εἶναι καὶ οὐκ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ μαθήματα.

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν πάλιν ὅστις αὖ σῶμα θεραπεύει, τὰ ἑαυτοῦ ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν θεραπεύει;

ΑΛ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Ὅστις δέ γε τὰ χρήματα, οὔθ' ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ ἀλλ' ἔτι πορρωτέρω τῶν ἑαυτοῦ; C

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐ τὰ αὑτοῦ ἄρα ἔτι πράττει ὁ χρηματιστής.

ΑΛ. Ὀρθῶς.

ΣΩ. Εἰ ἄρα τις γέγονεν ἐραστὴς τοῦ Ἀλκιβιάδου σώματος, οὐκ Ἀλκιβιάδου ἠράσθη, ἀλλά τινος τῶν Ἀλκιβιάδου.

ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ὅστις δέ σου τῆς ψυχῆς ἐρᾷ;

ΑΛ. Ἀνάγκη φαίνεται ἐκ τοῦ λόγου.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ μὲν τοῦ σώματός σου ἐρῶν, ἐπειδὴ λήγει ἀνθοῦν, ἀπιὼν οἴχεται; 364

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὁ δέ γε τῆς ψυχῆς ἐρῶν οὐκ ἄπεισιν, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἴῃ; D

ΑΛ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐγώ εἰμι ὁ οὐκ ἀπιὼν ἀλλὰ παραμένων λήγοντος τοῦ σώματος, τῶν ἄλλων ἀπεληλυθότων.

ΑΛ. Εὖ γε ποιῶν, ὦ Σώκρατες· καὶ μὴ ἀπέλθοις.

---

6. ἢ καὶ ξυναμφότερον a. — 10. Ὡμολογήσαμεν. ΣΩ. Τίς οὖν ὁ ἄνθρωπος; ἆρ' οὖν a. — 18. δὴ τοῦτο] τοῦτό γε a. — 20. γὰρ οὖν ἄρχοντος a. — 23. σῶμα ΧΔΠ: τὸ σῶμα abc. — 24. μηδὲν ΧΔΠ: ἢ μηδὲν abc. — 28. τι om. a. — 31. ἀλλὰ καὶ μετρίως om. ΧΔΠ. — 36. δὲ] δὴ a. — Libri αὐτὸν ἕκαστον. Stallbaumius mavolt ἀντὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοῦ ἕκαστον, neque id temere. — 37. ἐσκέμμεθα τί a. — 44. ὀλίγον a. — 45. λόγῳ om. ΧΔ. — 46. τὸν σὸν a.

6. τι γιγνώσκει cum Stobaeo bc: γιγνώσκει (om. τι) a. — 15. ἃς om. ΧΔΠ. — 24. τὰ] τὸ a. — 25. οὐκ αὐτὸν ΧΔΠ. — 33. Ἀλκιβιάδου ἄρα ἠράσθη a. — 36. δὲ σοῦ, τῆς Buttm. — 42. ἴῃς a. — 46. μὴ ΧΔΠ: μηδὲ abc. — ἀπέλθῃς a.

ΣΩ. Προθυμοῦ τοίνυν ὅ τι κάλλιστος εἶναι.

ΑΛ. Ἀλλὰ προθυμήσομαι.

XXVII. *ΣΩ.* Ὡς οὕτω γέ σοι ἔχει· οὔτ᾽ ἐγένετο,
E ὡς ἔοικεν, Ἀλκιβιάδῃ τῷ Κλεινίου ἐραστὴς οὔτ᾽ ἔστιν ἀλλ᾽ ἢ εἷς μόνος, καὶ οὗτος ἀγαπητός, Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου καὶ Φαιναρέτης.

ΑΛ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔφησθα σμικρὸν φθῆναί με προσελθόντα σοι, ἐπεὶ πρότερος ἄν μοι προσελθεῖν, βουλόμενος πυθέσθαι δι᾽ ὅ τι μόνος οὐκ ἀπέρχομαι;

ΑΛ. Ἦν γὰρ οὕτως.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν αἴτιον, ὅτι μόνος ἐραστὴς ἦν σός,
365 οἱ δ᾽ ἄλλοι τῶν σῶν· τὰ δὲ σὰ λήγει ὥρας, σὺ δ᾽ ἄρχει
132 ἀνθεῖν. καὶ νῦν γε ἂν μὴ διαφθαρῇς ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίων δήμου καὶ αἰσχίων γένῃ, οὐ μή σε ἀπολίπω. τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐγὼ φοβοῦμαι, μὴ δημεραστὴς ἡμῖν γενόμενος διαφθαρῇς· πολλοὶ γὰρ ἤδη κἀγαθοὶ αὐτὸ πεπόνθασιν Ἀθηναίων. εὐπρόσωπος γὰρ ὁ τοῦ μεγαλήτορος δῆμος Ἐρεχθέως· ἀλλ᾽ ἀποδύντα χρὴ αὐτὸν θεάσασθαι. εὐλαβοῦ οὖν τὴν εὐλάβειαν ἣν ἐγὼ λέγω.

ΑΛ. Τίνα;

37 *ΣΩ.* Γύμνασαι πρῶτον, ὦ μακάριε, καὶ μάθε ἃ δεῖ
B μαθόντα ἰέναι ἐπὶ τὰ τῆς πόλεως, πρότερον δὲ μή, ἵν᾽ ἀλεξιφάρμακα ἔχων ἴῃς καὶ μηδὲν πάθῃς δεινόν.

ΑΛ. Εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ πειρῶ ἐξηγεῖσθαι ὅντιν᾽ ἂν τρόπον ἐπιμεληθεῖμεν ἡμῶν αὐτῶν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοσοῦτον μὲν ἡμῖν εἰς τὸ πρόσθεν πεπέρανται· ὃ γὰρ ἐσμέν, ἐπιεικῶς ὡμολόγηται. φοβούμεθα δὲ μὴ τούτου σφαλέντες λάθωμεν ἑτέρου τινὸς ἐπιμελόμενοι, ἀλλ᾽ οὐχ ἡμῶν.

ΑΛ. Ἔστι ταῦτα.

C *ΣΩ.* Καὶ μετὰ τοῦτ᾽ ἤδη τῆς ψυχῆς ἐπιμελητέον καὶ εἰς τοῦτο βλεπτέον.

366 *ΑΛ.* Δῆλον.

ΣΩ. Σωμάτων δὲ καὶ χρημάτων τὴν ἐπιμέλειαν ἑτέροις παραδοτέον.

ΑΛ. Τί μήν;

ΣΩ. Τίν᾽ οὖν ἂν τρόπον γνοίημεν αὐτὰ ἐναργέστατα; ἐπειδὴ τοῦτο γνόντες, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς αὐτοὺς γνωσόμεθα. ἆρα πρὸς θεῶν εὖ λέγοντος οὗ νῦν δὴ ἐμνήσθημεν τοῦ Δελφικοῦ γράμματος οὐ ξυνίεμεν;

ΑΛ. Τὸ ποῖόν τι διανοούμενος λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγώ σοι φράσω, ὅ γε ὑποπτεύω λέγειν καὶ
D ξυμβουλεύειν ἡμῖν τοῦτο τὸ γράμμα. κινδυνεύει γὰρ οὐδὲ πολλαχοῦ εἶναι παράδειγμα αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὄψιν μόνον.

ΑΛ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

XXVIII. *ΣΩ.* Σκόπει καὶ σύ. εἰ ἡμῶν τῷ ὄμματι ὥσπερ ἀνθρώπῳ ξυμβουλεύων εἶπεν Ἰδὲ σαυτόν, πῶς ἂν ὑπελάβομεν τί παραινεῖν; ἆρα οὐχὶ εἰς τοῦτο βλέπειν, εἰς ὃ βλέπων ὁ ὀφθαλμὸς ἔμελλεν αὑτὸν ἰδεῖν;

ΑΛ. Δῆλον.

ΣΩ. Ἐννοῶμεν δή, εἰς τί βλέποντες τῶν ὄντων ἐκεῖνό τε ὁρῷμεν ἅμα ἂν καὶ ἡμᾶς αὐτούς;

ΑΛ. Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι εἰς κάτοπτρά τε E
καὶ τὰ τοιαῦτα.

ΣΩ. Ὀρθῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ᾧ ὁρῶ- 367
μεν ἔνεστί τι τῶν τοιούτων;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐννενόηκας οὖν ὅτι τοῦ ἐμβλέποντος εἰς τὸν
ὀφθαλμὸν τὸ πρόσωπον ἐμφαίνεται ἐν τῇ τοῦ καταντικρὺ 133
ὄψει ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ, ὃ δὴ καὶ κόρην καλοῦμεν, εἴδωλον ὄν τι τοῦ ἐμβλέποντος;

ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ὀφθαλμὸς ἄρα ὀφθαλμὸν θεώμενος, καὶ ἐμβλέπων εἰς τοῦτο ὅπερ βέλτιστον αὐτοῦ καὶ ᾧ ὁρᾷ, οὕτως ἂν αὑτὸν ἴδοι.

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Εἰ δέ γε εἰς ἄλλο τῶν τοῦ ἀνθρώπου βλέποι ἤ τι τῶν ὄντων, πλὴν εἰς ἐκεῖνο ᾧ τοῦτο τυγχάνει ὅμοιον, οὐκ ὄψεται ἑαυτόν.

ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ὀφθαλμὸς ἄρα εἰ μέλλει ἰδεῖν αὑτόν, εἰς ὀφθαλ- B
μὸν αὐτῷ βλεπτέον, καὶ τοῦ ὄμματος εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐν ᾧ τυγχάνει ἡ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ ἐγγιγνομένη· ἔστι δὲ τοῦτό που ἡ ὄψις.

ΑΛ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν, ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη, καὶ ψυχὴ εἰ μέλλει γνώσεσθαι αὑτήν, εἰς ψυχὴν αὐτῇ βλεπτέον, καὶ μάλιστ᾽ εἰς τοῦτον αὐτῆς τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐγγίγνεται ἡ ψυχῆς
ἀρετή, σοφία, καὶ εἰς ἄλλο ᾧ τοῦτο τυγχάνει ὅμοιον ὄν; 368

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔχομεν οὖν εἰπεῖν ὅ τι ἐστὶ τῆς ψυχῆς νοερώτερον C
ἢ τοῦτο περὶ ὃ τὸ εἰδέναι τε καὶ φρονεῖν ἐστίν;

ΑΛ. Οὐκ ἔχομεν.

ΣΩ. Τῷ θεῷ ἄρα τοῦτ᾽ ἔοικεν αὐτῆς, καί τις εἰς τοῦτο βλέπων καὶ πᾶν τὸ θεῖον γνούς, θεόν τε καὶ φρόνησιν, οὕτω καὶ ἑαυτὸν ἂν γνοίη μάλιστα.

---

5. ἢ om. ꞳΔΠ. — μόνος - ἀγαπητός] Hom. Odyss. β, 365. — 8. μικρὸν a. — 15. ἀπολείπω a. — 16. γενόμενος ἡμῖν a. — 18. μεγαλήτορος δῆμος Ἐρεχθέως] Hom. Iliad. β, 547. — 26. ὅντιν᾽ ἂν Bekkerus: ὅντινα cum libris ac. — 28. φοβούμεθα ꞳΔΠ: ἐφοβούμεθα abc. — 29. ἐπιμελούμενοι a. — 32. τοῦτο δὲ ὅτι ψυχῆς a. — 39. ἔοικε, καὶ ἡμᾶς ab. — 40. δὴ νῦν a. — 41. ξύνισμεν a. — 42. Τὸ ποῖον; τί a.

5. εἰπεῖν ꞳΔΠ. — 6. τί] τὶ a. — 7. ὁ om. a. — 14. ἔνεστι] ἔν ἐστι a. — τι τῶν auctore Wolfio bc: τῶν (om. τι) cum libris a. — 18. κορυφὴν a. — 19. τι om. a. — 31. 32. ἡ et ante ὀφθαλμοῦ et ante ὄψις om. a. — 37. σοφία Heusdio auctore seclusit Stallbaumius. — 39. νοερώτερον] θειότερον ac. — 40. τε] γε ꞳΠ. — ἐστίν om. a. 42. θείῳ ac. — 43. θεόν τε καὶ φρόνησιν seclusit Stallbaumius.

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ δὲ γιγνώσκειν αὐτὸν ὁμολογοῦμεν σωφροσύνην εἶναι;

ΑΛ. Πάνυ γε.

XXIX. ΣΩ. Ἆρ' οὖν μὴ γιγνώσκοντες ἡμᾶς αὐτοὺς μηδὲ σώφρονες ὄντες δυναίμεθ' ἂν εἰδέναι τὰ ἡμέτερα αὐτῶν κακά τε καὶ ἀγαθά;

D ΑΛ. Καὶ πῶς ἂν τοῦτο γένοιτο, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἀδύνατον ἴσως σοι φαίνεται μὴ γιγνώσκοντα Ἀλκιβιάδην τὰ Ἀλκιβιάδου γιγνώσκειν ὅτι Ἀλκιβιάδου ἐστίν.

ΑΛ. Ἀδύνατον μέντοι νὴ Δία.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα τὰ ἡμέτερα ὅτι ἡμέτερα, εἰ μηδ' ἡμᾶς αὐτούς;

ΑΛ. Πῶς γάρ;

369 ΣΩ. Εἰ δ' ἄρα μηδὲ τὰ ἡμέτερα, οὐδὲ τὰ τῶν ἡμετέρων;

ΑΛ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πάνυ τι ὀρθῶς ὡμολογοῦμεν ὁμολογοῦντες ἄρτι εἶναί τινας οἳ ἑαυτοὺς μὲν οὐ γιγνώσκουσι,
E τὰ δὲ ἑαυτῶν, ἄλλους δὲ τὰ τῶν ἑαυτῶν. ἔοικε γὰρ πάντα ταῦτα εἶναι κατιδεῖν ἑνός τε καὶ μιᾶς τέχνης, αὑτόν, τὰ αὑτοῦ, τὰ τῶν ἑαυτοῦ.

ΑΛ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Ὅστις δὲ τὰ αὑτοῦ ἀγνοεῖ, καὶ τὰ τῶν ἄλλων που ἂν ἀγνοοῖ κατὰ ταὐτά.

ΑΛ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ τὰ τῶν ἄλλων, καὶ τὰ τῶν πόλεων ἀγνοήσει.

ΑΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ἂν γένοιτο ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ πολιτικός.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐ μὴν οὐδ' οἰκονομικός γε.

124 ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ εἴσεται ὅ τι πράττει.

ΑΛ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὁ δὲ μὴ εἰδὼς οὐχ ἁμαρτήσεται;

ΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐξαμαρτάνων δὲ οὐ κακῶς πράξει ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ;

370 ΑΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Κακῶς δὲ πράττων οὐκ ἄθλιος;

ΑΛ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Τί δ' οἷς οὗτος πράττει;

ΑΛ. Καὶ οὗτοι.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα οἷόν τε, ἐὰν μή τις σώφρων καὶ ἀγαθὸς ᾖ, εὐδαίμονα εἶναι.

ΑΛ. Οὐχ οἷόν τε.

ΣΩ. Οἱ ἄρα κακοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄθλιοι. B

ΑΛ. Σφόδρα γε.

XXX. ΣΩ. Οὐκ ἄρα οὐδ' ὁ πλουτήσας ἀθλιότητος ἀπαλλάττεται, ἀλλ' ὁ σωφρονήσας.

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τειχῶν οὐδὲ τριήρων οὐδὲ νεωρίων δέονται αἱ πόλεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, εἰ μέλλουσιν εὐδαιμονήσειν, οὐδὲ πλήθους οὐδὲ μεγέθους ἄνευ ἀρετῆς.

ΑΛ. Οὐ μέντοι.

ΣΩ. Εἰ δὴ μέλλεις τὰ τῆς πόλεως πράξειν ὀρθῶς II
καὶ καλῶς, ἀρετῆς σοι μεταδοτέον τοῖς πολίταις.

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Δύναιτο δ' ἄν τις μεταδιδόναι ὃ μὴ ἔχει; C

ΑΛ. Καὶ πῶς;

ΣΩ. Αὐτῷ ἄρα σοὶ πρῶτον κτητέον ἀρετήν, καὶ ἄλλῳ ὃς μέλλει μὴ ἰδίᾳ μόνον αὐτοῦ τε καὶ τῶν αὐτοῦ ἄρξειν
καὶ ἐπιμελήσεσθαι, ἀλλὰ πόλεως καὶ τῶν τῆς πόλεως. 371

ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἐξουσίαν σοι οὐδ' ἀρχὴν παρασκευαστέον σαυτῷ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλῃ, οὐδὲ τῇ πόλει, ἀλλὰ δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην.

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Δικαίως μὲν γὰρ πράττοντες καὶ σωφρόνως σύ D
τε καὶ ἡ πόλις θεοφιλῶς πράξετε.

ΑΛ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Καὶ ὅπερ γε ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, εἰς τὸ 38
θεῖον καὶ λαμπρὸν ὁρῶντες πράξετε.

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἐνταῦθά γε βλέποντες ὑμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὑμέτερα ἀγαθὰ κατόψεσθε καὶ γνώσεσθε.

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὀρθῶς τε καὶ εὖ πράξετε;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὕτω γε πράττοντας ὑμᾶς ἐθέλω E
ἐγγυήσασθαι ἦ μὴν εὐδαιμονήσειν.

ΑΛ. Ἀσφαλὴς γὰρ εἶ ἐγγυητής.

ΣΩ. Ἀδίκως δὲ πράττοντες, εἰς τὸ ἄθεον καὶ τὸ σκο-

---

1. Post φαίνεται Eusebius (P. E. p. 551.) inserit, quae a Stobaeo (1. p. 408. Gaisf.) post Πάνυ γε (v. 4.) adduntur: Ἆρ' ὥσπερ κάτοπτρα σαφέστερά ἐστι τοῦ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἐνόπτρου καὶ καθαρώτερά τε καὶ λαμπρότερα, οὕτω καὶ ὁ θεὸς τοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ βελτίστου καθαρώτερόν τε καὶ λαμπρότερον τυγχάνει ὄν; Ἔοικέ γε, ὦ Σώκρατες. Εἰς τὸν θεὸν ἄρα βλέποντες ἐκείνῳ καλλίστῳ ἐνόπτρῳ χρῴμεθ' ἄν, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων εἰς τὴν ψυχῆς ἀρετήν· καὶ οὕτως ἂν μάλιστα ὁρῷμεν καὶ γιγνώσκοιμεν ἡμᾶς αὐτούς. Ναί. — 6. ἂν om. a. — 9. Ἀδύνατον γὰρ ἴσως φαίνεται a. — 12. ὅτι ἡμέτερα om. ΧΔΠ, probante Winckelmanno. — μὴ δι' ἡμᾶς a. — 15. ἄρα μηδὲ τὰ cum Stobaeo bc: ἄρα τὰ cum libris a. — 18. ὁμολογοῦμεν ΧΓΔΠΣΕF. — 20. ἄλλους δὲ Stobaeus: ἀλλ' οὐδὲ abc. cf. 131 A. — 25. ἂν om. ΧΔΠ. — 34. Οὐδὲ ΧΔΠ: Οὐδέ γε abc.

3. Οὐκ ἄρα - - - σφόδρα γε om. ΧΔ et pr. Π. — 8. ματαιότητος ΧΔΠ, probante Winckelmanno. — 12. ὃ] οὐ Struvius. — ἔχοι bc. — 20. Αὐτὸ a. — 35. κατόψεσθέ τε καὶ a. — 42. δέ γε πράττοντες a. — τὸ ante σκοτεινὸν om. ac.

τεινὸν βλέποντες, ὡς τὰ εἰκότα, ὅμοια τούτοις πράξετε ἀγνοοῦντες ὑμᾶς αὐτούς.

372 *ΑΛ.* *Ἔοικεν.*

ΣΩ. *Ὧι γὰρ ἄν, ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη, ἐξουσία μὲν ᾖ ποιεῖν ὃ βούλεται, νοῦν δὲ μὴ ἔχῃ, τί τὸ εἰκὸς συμβαίνειν, ἰδιώτῃ ἢ καὶ πόλει; οἷον νοσοῦντι ἐξουσίας οὔσης δρᾶν ὃ*
135 *βούλεται, νοῦν ἰατρικὸν μὴ ἔχοντι, τυραννοῦντι δέ, ὡς μηδὲ ἐπιπλήττοι τις αὐτῷ, τί τὸ συμβησόμενον; ἆρ' οὐχ, ὡς τὸ εἰκός, διαφθαρῆναι τὸ σῶμα;*

ΑΛ. *Ἀληθῆ λέγεις.*

ΣΩ. *Τί δ' ἐν νηΐ, εἴ τῳ ἐξουσία εἴη ποιεῖν ὃ δοκεῖ, νοῦ τε καὶ ἀρετῆς κυβερνητικῆς ἐστερημένῳ, καθορᾷς ἃ ἂν ξυμβαίη αὐτῷ τε καὶ τοῖς ξυνναύταις;*

ΑΛ. *Ἔγωγε, ὅτι γε ἀπόλοιντο πάντες ἄν.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ὡσαύτως ἐν πόλει τε καὶ πάσαις ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ἀπολειπομέναις ἀρετῆς ἕπεται τὸ κακῶς*
B *πράττειν;*

ΑΛ. *Ἀνάγκη.*

XXXI. *ΣΩ.* *Οὐκ ἄρα τυραννίδα χρή, ὦ ἄριστε Ἀλκιβιάδη, παρασκευάζεσθαι οὔθ' ἑαυτῷ οὔτε τῇ πόλει, εἰ μέλλετε εὐδαιμονεῖν, ἀλλ' ἀρετήν.*

ΑΛ. *Ἀληθῆ λέγεις.*

ΣΩ. *Πρὶν δέ γε ἀρετὴν ἔχειν, τὸ ἄρχεσθαι ἄμεινον ὑπὸ τοῦ βελτίονος ἢ τὸ ἄρχειν ἀνδρί, οὐ μόνον παιδί.*

373 *ΑΛ.* *Φαίνεται.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν τό γε ἄμεινον καὶ κάλλιον;*

ΑΛ. *Ναί.*

ΣΩ. *Τὸ δὲ κάλλιον πρεπωδέστερον;*

C *ΑΛ.* *Πῶς δ' οὔ;*

ΣΩ. *Πρέπει ἄρα τῷ κακῷ δουλεύειν· ἄμεινον γάρ.*

ΑΛ. *Ναί.*

ΣΩ. *Δουλοπρεπὲς ἄρα ἡ κακία.*

ΑΛ. *Φαίνεται.*

ΣΩ. *Ἐλευθεροπρεπὲς δὲ ἡ ἀρετή.*

ΑΛ. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν φεύγειν χρή, ὦ ἑταῖρε, τὴν δουλοπρέπειαν;*

ΑΛ. *Μάλιστά γε, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Αἰσθάνει δὲ νῦν πῶς ἔχεις; ἐλευθεροπρεπῶς ἢ οὔ;*

ΑΛ. *Δοκῶ μοι καὶ μάλα σφόδρα αἰσθάνεσθαι.*

ΣΩ. *Οἶσθα οὖν, πῶς ἀποφεύξει τοῦτο τὸ περὶ σὲ νῦν; ἵνα μὴ ὀνομάζωμεν αὐτὸ ἐπὶ καλῷ ἀνδρί.* D

ΑΛ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Πῶς;*

ΑΛ. *Ἐὰν βούλῃ σύ, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Οὐ καλῶς λέγεις, ὦ Ἀλκιβιάδη.*

ΑΛ. *Ἀλλὰ πῶς χρὴ λέγειν;*

ΣΩ. *Ὅτι ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ.*

ΑΛ. *Λέγω δή. καὶ πρὸς τούτοις μέντοι τόδε λέγω,* 374
ὅτι κινδυνεύσομεν μεταβαλεῖν τὸ σχῆμα, ὦ Σώκρατες, τὸ μὲν σὸν ἐγώ, σὺ δὲ τοὐμόν· οὐ γὰρ ἔστιν ὅπως οὐ παιδαγωγήσω σε ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας, σὺ δ' ὑπ' ἐμοῦ παιδαγωγήσει. E

ΣΩ. *Ὦ γενναῖε, πελαργοῦ ἄρα ὁ ἐμὸς ἔρως οὐδὲν διοίσει, εἰ παρὰ σοὶ ἐννεοττεύσας ἔρωτα ὑπόπτερον ὑπὸ τούτου πάλιν θεραπεύσεται.*

ΑΛ. *Ἀλλὰ οὕτως ἔχει, καὶ ἄρξομαί γε ἐντεῦθεν τῆς δικαιοσύνης ἐπιμέλεσθαι.*

ΣΩ. *Βουλοίμην ἄν σε καὶ διατελέσαι· ὀρρωδῶ δέ, οὔτι τῇ σῇ φύσει ἀπιστῶν, ἀλλὰ τὴν τῆς πόλεως ὁρῶν ῥώμην, μὴ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ κρατήσῃ.*

---

4. ἂν om. ab. — 8. *ἐπιπλήττοντι ἑαυτῷ* 𝔛 *ΔΠ.* — 11. *δοκεῖν* 𝔛 *ΔΠ.* — 12. ὃ a. — 13. *ξυμβαίνῃ* a, *ξυμβαίνοι* b. — 14. ἂν om. 𝔛 *Π.* — 15. *ἁπάσαις* a.
25. *ἐννεοττεύσας* a. — 26. *θεραπεύεται* a.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

p. Steph. T. II. 138
p. Lugd. 38
p. Bekk. P. I. V. II. 271

I. *Ὦ Ἀλκιβιάδη, ἆρά γε πρὸς τὸν θεὸν προσευξόμενος πορεύει;*

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Φαίνει γέ τοι ἐσκυθρωπακέναι τε καὶ εἰς γῆν βλέπειν, ὥς τι ξυννοούμενος.

ΑΛ. Καὶ τί ἄν τις ξυννοοῖτο, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τὴν μεγίστην, ὦ Ἀλκιβιάδη, ξύννοιαν, ὥς γ'
B *ἐμοὶ δοκεῖ. ἐπεὶ φέρε πρὸς Διός, οὐκ οἴει τοὺς θεούς, ἃ τυγχάνομεν εὐχόμενοι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἐνίοτε τούτων τὰ μὲν διδόναι, τὰ δ' οὔ, καὶ ἔστιν οἷς μὲν αὐτῶν, ἔστι δὲ οἷς οὔ;*

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν δοκεῖ σοι πολλῆς προμηθείας γε προσδεῖσθαι, ὅπως μὴ λήσει τις αὑτὸν εὐχόμενος μεγάλα κακά, δοκῶν δ' ἀγαθά, οἱ δὲ θεοὶ τύχωσιν ἐν ταύτῃ ὄντες τῇ
272 *ἕξει, ἐν ᾗ διδόασιν αὐτοὶ ἅ τις εὐχόμενος τυγχάνει; ὥσπερ*
C *τὸν Οἰδίπουν αὐτίκα φασὶν εὔξασθαι χαλκῷ διελέσθαι τὰ πατρῷα τοὺς υἱεῖς· ἐξὸν αὐτῷ τῶν παρόντων αὐτῷ κακῶν ἀποτροπήν τινα εὔξασθαι, ἕτερα πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι κατηρᾶτο. τοιγαροῦν ταῦτά τε ἐξετελέσθη καὶ ἐκ τούτων ἄλλα πολλὰ καὶ δεινά, ἃ τί δεῖ καθ' ἕκαστα λέγειν;*

ΑΛ. Ἀλλὰ σὺ μέν, ὦ Σώκρατες, μαινόμενον ἄνθρωπον εἴρηκας· ἐπεὶ τίς ἄν σοι δοκεῖ τολμῆσαι ὑγιαίνων τοιαῦτ' εὔξασθαι;

II. *ΣΩ. Τὸ μαίνεσθαι ἆρα ὑπεναντίον σοι δοκεῖ τῷ φρονεῖν;*

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν. 39

ΣΩ. Ἄφρονες δὲ καὶ φρόνιμοι δοκοῦσιν ἄνθρωποι D
εἶναί τινές σοι;

ΑΛ. Εἶναι μέντοι.

ΣΩ. Φέρε δή, ἐπισκεψώμεθα τίνες ποτ' εἰσὶν οὗτοι. ὅτι μὲν γάρ εἰσί τινες, ὡμολόγηται, ἄφρονές τε καὶ φρόνιμοι, καὶ μαινόμενοι ἕτεροι.

ΑΛ. Ὡμολόγηται γάρ.

ΣΩ. Ἔτι δὲ ὑγιαίνοντές εἰσί τινες;

ΑΛ. Εἰσίν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀσθενοῦντες ἕτεροι;

ΑΛ. Πάνυ γε. **139**

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐχ οἱ αὐτοί;

ΑΛ. Οὐ γάρ. 273

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ ἕτεροί τινές εἰσιν, οἳ μηδέτερα τούτων πεπόνθασιν;

---

1. πορευόμενος προσεύξει 𝔛ΔΠ. — 4. τοι] τι a. — 5. τι] τις a. — 7. γέ μοι a. — 14. λήσει τις **Bekkerus**: λήσεται 𝔛ΓΔΠΣΤBCFGuv, λήσηται pr. E, λήσεταί τις Ξ, λήσῃ τις a. — 18. τοὺς υἱεῖς τὰ πατρῷα a. — αὐτῷ ante κακῶν om. ac. — 20. τε om. 𝔛ΔΠ.
2. δοκῇ a. — 4. ἆρά γε ὑπεναντίον ab. — 5. φρονεῖν] σωφρονεῖν a. — 20. μηδ' ἕτερα ab.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀνάγκη ἄρ' ἐστὶν ἄνθρωπον ὄντα ἢ νοσεῖν ἢ μὴ νοσεῖν.

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Τί δέ; περὶ φρονήσεως καὶ ἀφροσύνης ἆρά γε τὴν αὐτὴν ἔχεις γνώμην;

ΑΛ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Εἰ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι ἢ φρόνιμον ἢ ἄφρονα, ἢ ἔστι τι διὰ μέσου τρίτον πάθος, ὃ ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον μήτε φρόνιμον μήτε ἄφρονα;

B ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀνάγκη ἄρα ἐστὶ τὸ ἕτερον τούτων πεπονθέναι.

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν μέμνησαι ὁμολογήσας ὑπεναντίον εἶναι μανίαν φρονήσει;

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ μηδὲν εἶναι διὰ μέσου τρίτον πάθος, ὃ ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον μήτε φρόνιμον μήτε ἄφρονα εἶναι;

ΑΛ. Ὡμολόγησα γάρ.

ΣΩ. Καὶ μὴν δύο γε ὑπεναντία ἑνὶ πράγματι πῶς ἂν εἴη;

274 ΑΛ. Οὐδαμῶς.

C ΣΩ. Ἀφροσύνη ἄρα καὶ μανία κινδυνεύει ταὐτὸν εἶναι.

ΑΛ. Φαίνεται.

III. ΣΩ. Πάντας οὖν ἂν φάντες, ὦ Ἀλκιβιάδη, τοὺς ἄφρονας μαίνεσθαι ὀρθῶς ἂν φαίημεν· αὐτίκα τῶν σῶν ἡλικιωτῶν εἴ τινες τυγχάνουσιν ἄφρονες ὄντες, ὥσπερ εἰσί, καὶ τῶν ἔτι πρεσβυτέρων. ἐπεὶ φέρε πρὸς Διός, οὐκ οἴει τῶν ἐν τῇ πόλει ὀλίγους μὲν εἶναι τοὺς φρονίμους, ἄφρονας δὲ δὴ τοὺς πολλούς, οὓς δὴ σὺ μαινομένους καλεῖς;

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οἴει ἂν οὖν χαίροντας ἡμᾶς εἶναι μετὰ τοσού-
D των μαινομένων πολιτευομένους, καὶ οὐκ ἂν παιομένους καὶ βαλλομένους καὶ ἅπερ εἰώθασιν οἱ μαινόμενοι διαπράττεσθαι, πάλαι δὴ δίκην δεδωκέναι; ἀλλ' ὅρα, ὦ μακάριε, μὴ οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει.

ΑΛ. Πῶς ἂν οὖν ποτ' ἔχοι, ὦ Σώκρατες; κινδυνεύει γὰρ οὐχ οὕτως ἔχειν ὥσπερ ᾠήθην.

ΣΩ. Οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ. ἀλλὰ τῇδέ πῃ ἀθρητέον.

ΑΛ. Πῇ ποτε λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ δή σοί γε ἐρῶ. ὑπολαμβάνομέν τινας εἶναι νοσοῦντας. ἢ οὔ;

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι τὸν νοσοῦντα 275
ποδαγρᾶν ἢ πυρέττειν ἢ ὀφθαλμιᾶν; ἢ οὐκ ἂν δοκεῖ σοι B
καὶ μηδὲν τούτων πεπονθὼς ἑτέραν νόσον νοσεῖν; πολλαὶ γὰρ δήπου γέ εἰσι, καὶ οὐχ αὗται μόναι.

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκοῦσιν.

ΣΩ. Ὀφθαλμία οὖν σοι δοκεῖ πᾶσα νόσος εἶναι;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ πᾶσα νόσος ὀφθαλμία;

ΑΛ. Οὐ δῆτα ἔμοιγε. ἀπορῶ μέντοι πῶς λέγω.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐὰν ἔμοιγε προσέχῃς τὸν νοῦν, σύν τε δύο 140
σκεπτομένω τυχὸν εὑρήσομεν.

ΑΛ. Ἀλλὰ προσέχω, ὦ Σώκρατες, εἰς δύναμιν τὴν ἐμήν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὡμολογήθη ἡμῖν ὀφθαλμία μὲν πᾶσα νόσος εἶναι, νόσος μέντοι οὐκ εἶναι πᾶσα ὀφθαλμία;

ΑΛ. Ὡμολογήθη.

ΣΩ. Καὶ ὀρθῶς γέ μοι δοκεῖ ὁμολογηθῆναι. καὶ γὰρ οἱ πυρέττοντες πάντες νοσοῦσιν, οὐ μέντοι οἱ νοσοῦντες πάντες πυρέττουσιν οὐδὲ ποδαγρῶσιν οὐδέ γε ὀφθαλμιῶσιν, οἶμαι· ἀλλὰ νόσος μὲν πᾶν τὸ τοιοῦτόν ἐστι, διαφέρειν B
δέ φασιν οὓς δὴ καλοῦμεν ἰατροὺς τὴν ἀπεργασίαν αὐτῶν.
οὐ γὰρ πᾶσαι οὔτε ὅμοιαι οὔτε ὁμοίως διαπράττονται, 276
ἀλλὰ κατὰ τὴν αὑτῆς δύναμιν ἑκάστη· νόσοι μέντοι πᾶσαί εἰσιν. ὥσπερ δημιουργούς τινας ὑπολαμβάνομεν· ἢ οὔ;

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοὺς σκυτοτόμους καὶ τέκτονας καὶ ἀνδριαντοποιοὺς καὶ ἑτέρους παμπληθεῖς, οὓς τί δεῖ καθ' ἕκαστα λέγειν; ἔχουσι δ' οὖν διειληφότες δημιουργίας
μέρη, καὶ πάντες οὗτοί εἰσι δημιουργοί, οὐ μέντοι εἰσὶ C
τέκτονές γε οὐδὲ σκυτοτόμοι οὐδ' ἀνδριαντοποιοί, οἳ ξύμπαντές εἰσι δημιουργοί.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὕτω μὲν τοίνυν καὶ τὴν ἀφροσύνην διειληφότες εἰσί, καὶ τοὺς μὲν πλεῖστον αὐτῆς μέρος ἔχοντας μαινομένους καλοῦμεν, τοὺς δ' ὀλίγον ἔλαττον ἠλιθίους τε καὶ ἐμβροντήτους· οἱ δὲ ἐν εὐφημοτάτοις ὀνόμασι βουλόμενοι κατονομάζειν οἱ μὲν μεγαλοψύχους, οἱ δὲ εὐήθεις, ἕτεροι
δὲ ἀκάκους καὶ ἀπείρους καὶ ἐνεούς. εὑρήσεις δὲ καὶ ἕτερα D
πολλὰ ἀναζητῶν ὀνόματα. πάντα δὲ ταῦτα ἀφροσύνη ἐστί· διαφέρει δέ, ὥσπερ τέχνη τέχνης ἡμῖν κατεφαίνετο καὶ νόσος νόσου. ἢ πῶς σοι δοκεῖ;

ΑΛ. Ἐμοὶ μὲν οὕτως.

IV. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀπ' ἐκείνου πάλιν ἐπανέλθωμεν.
ἦν γὰρ δήπου καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, σκεπτέον εἶναι 277

---

2. ἄρ' 𝔛ΔΠ: γάρ abc. — ἢ ante νοσεῖν om. a. — 6. ἔχει συγγνώμην 𝔛ΔΠ. — 8. Εἰ om. a. — δοκεῖς οἷόντ' 𝔛ΔΠ, δοκεῖ σοι δυοῖν θάτερον Winckelmannus. Fort. δοκεῖ σοι (suppl. ἀνάγκη ἄνθρωπον e v. 2.) ὄντ'. Bait. — 9. ἐποίει a. — 26. Πάντες ΔΠ. — 27. φαίημεν. ΑΛ. Ναί. ΣΩ. Αὐτίκα a. — 31. δὴ ante τοὺς om. ac. — 33. Οἴῃ a. — 36. δὴ om. a. — 42. ὑπολαμβάνομέν τινας 𝔛ΔΠG: ὑπολαμβάνομέν γέ τινας ab (invito Bekkero) c.

2. δοκῇ a. — 3. νοσεῖν νόσον a. — 4. γέ] τι 𝔛ΔΠ, om. G. — 6. σοι ante οὖν ponunt 𝔛ΔΠ, post δοκεῖ ΞΣΥ. — 9. μέντοι γε πῶς a. — 10. σύν τε δύο] Hom. Iliad. κ, 224. — 11. τυχὸν] σχεδὸν a. — 19. ποδαγριῶσιν a. — 21. δέ] δή a. — 22. πᾶσιν 𝔛ΔΠ. — ὅμοιοι 𝔛ΔΠ, ὅμοια Io. Gottl. Schneiderus s. v. διαπράττομαι. — 27. παμπλήθεις a. — 30. γε καὶ σκυτοτόμοι 𝔛ΔΠ. — οἳ] οἱ a. — 33. τοίνυν] οὖν a. — 34. μέρος αὐτῆς a. — 38. ἐννεούς a. — 44. καὶ om. a.

τοὺς ἄφρονάς τε καὶ φρονίμους, τίνες ποτ' εἰσίν. ὡμολόγητο γὰρ εἶναί τινας· ἢ γὰρ οὔ;

ΑΛ. Ναί, ὡμολόγηται.

E ΣΩ. Ἆρ' οὖν τούτους φρονίμους ὑπολαμβάνεις, οἳ ἂν εἰδῶσιν ἅττα δεῖ πράττειν καὶ λέγειν;

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἄφρονας δὲ ποτέρους; ἆρά γε τοὺς μηδέτερα τούτων εἰδότας;

ΑΛ. Τούτους.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἵ γε μὴ εἰδότες μηδέτερα τούτων λήσουσιν αὑτοὺς καὶ λέγοντες καὶ πράττοντες ἅττα μὴ δεῖ;

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τούτων μέντοι ἔλεγον, ὦ Ἀλκιβιάδη, καὶ τὸν
141 Οἰδίπουν εἶναι τῶν ἀνθρώπων. εὑρήσεις δ' ἔτι καὶ τῶν νῦν πολλοὺς οὐκ ὀργῇ κεχρημένους, ὥσπερ ἐκεῖνον, οὐδ' οἰομένους κακά σφισιν εὔχεσθαι, ἀλλ' ἀγαθά. ἐκεῖνος μὲν ὥσπερ οὐδ' ηὔχετο, οὐδ' ᾤετο· ἕτεροι δέ τινές εἰσιν οἳ τἀναντία τούτων πεπόνθασιν. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαί σε πρῶτον, εἴ σοι ἐμφανὴς γενόμενος ὁ θεὸς πρὸς ὃν τυγχάνεις πορευόμενος, ἐρωτήσειε, πρὶν ὁτιοῦν εὔξασθαί σε, εἰ ἐξαρκέσει σοι τύραννον γενέσθαι τῆς Ἀθηναίων πόλεως· εἰ δὲ
278 τοῦτο φαῦλον ἡγήσαιο καὶ μὴ μέγα τι, προσθείη καὶ πάν-
B των τῶν Ἑλλήνων· εἰ δέ σε ὁρῴη ἔτι ἔλαττον δοκοῦντα ἔχειν, εἰ μὴ καὶ πάσης Εὐρώπης ὑποσταίη σοι, καὶ τοῦτο μὴ μόνον ὑποσταίη, αὐθημερόν σου βουλομένου ὡς πάν-
40 τας αἰσθέσθαι ὅτι Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου τύραννός ἐστιν· αὐτὸν οἶμαι ἂν σε ἀπιέναι περιχαρῆ γενόμενον, ὡς τῶν μεγίστων ἀγαθῶν κεκυρηκότα.

ΑΛ. Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σώκρατες, κἂν ἄλλον ὁντινοῦν, εἴπερ τοιαῦτα ξυμβαίη αὐτῷ.

C ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι ἀντί γε τῆς σῆς ψυχῆς οὐδ' ἂν τὴν πάντων Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων χώραν τε καὶ τυραννίδα βουληθείης σοι γενέσθαι.

ΑΛ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε. πῶς γὰρ ἄν, μηθέν γέ τι μέλλων αὐτοῖς χρήσεσθαι;

ΣΩ. Τί δ' εἰ μέλλοις κακῶς τε καὶ βλαβερῶς χρῆσθαι; οὐδ' ἂν οὕτως;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

V. ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν ὡς οὐκ ἀσφαλὲς οὔτε τὰ διδόμενα εἰκῇ δέχεσθαί [σε] οὔτε αὐτὸν εὔχεσθαι γενέσθαι, εἴ γέ τις βλάπτεσθαι μέλλοι διὰ ταῦτα ἢ τὸ παράπαν τοῦ
D βίου ἀπαλλαγῆναι. πολλοὺς δ' ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν ὅσοι τυ-
279 ραννίδος ἐπιθυμήσαντες ἤδη καὶ σπουδάσαντες τοῦτ' αὐτοῖς παραγενέσθαι, ὡς ἀγαθόν τι πράξαντες, διὰ τὴν τυραννίδα ἐπιβουλευθέντες τὸν βίον ἀφῃρέθησαν. οἶμαι δέ σε οὐκ ἀνήκοον εἶναι ἔνιά γε χθιζά τε καὶ πρωϊζὰ γεγενημένα, ὅτε Ἀρχέλαον τὸν Μακεδόνων τύραννον τὰ παιδικά, ἐρασθέντα τῆς τυραννίδος οὐθὲν ἧττον ἤπερ ἐκεῖνος τῶν
παιδικῶν, ἀπέκτεινε τὸν ἐραστὴν ὡς τύραννός τε καὶ εὐ- E
δαίμων ἀνὴρ ἐσόμενος· κατασχὼν δὲ τρεῖς ἢ τέτταρας ἡμέρας τὴν τυραννίδα πάλιν αὐτὸς ἐπιβουλευθεὶς ὑφ' ἑτέρων τινῶν ἐτελεύτησεν. ὁρᾷς δὴ καὶ τῶν ἡμετέρων πολιτῶν — ταῦτα γὰρ οὐκ ἄλλων ἀκηκόαμεν, ἀλλ' αὐτοὶ παρόντες οἴδαμεν — ὅσοι στρατηγίας ἐπιθυμήσαντες ἤδη
καὶ τυχόντες αὐτῆς οἱ μὲν ἔτι καὶ νῦν φυγάδες τῆσδε τῆς 142
πόλεώς εἰσιν, οἱ δὲ τὸν βίον ἐτελεύτησαν· οἱ δὲ ἄριστα δοκοῦντες αὐτῶν πράττειν διὰ πολλῶν κινδύνων ἐλθόντες
καὶ φόβων οὐ μόνον ἐν ταύτῃ τῇ στρατηγίᾳ, ἀλλ' ἐπεὶ εἰς B
τὴν ἑαυτῶν κατῆλθον, ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν πολιορκούμενοι πολιορκίαν οὐδὲν ἐλάττω τῆς ὑπὸ τῶν πολεμίων διετέλεσαν, ὥστε ἐνίους αὐτῶν εὔχεσθαι ἀστρατηγήτους
εἶναι μᾶλλον ἢ ἐστρατηγηκέναι. εἰ μὲν οὖν ἦσαν οἱ κίν- B
δυνοί τε καὶ πόνοι φέροντες εἰς ὠφέλειαν, εἶχεν ἄν τινα 280
λόγον· νῦν δὲ καὶ πολὺ τοὐναντίον. εὑρήσεις δὲ καὶ περὶ τέκνων τὸν αὐτὸν τρόπον, εὐξαμένους τινὰς ἤδη γενέσθαι καὶ γενομένων εἰς ξυμφοράς τε καὶ λύπας τὰς μεγίστας καταστάντας. οἱ μὲν γὰρ μοχθηρῶν διὰ τέλους ὄντων τῶν τέκνων ὅλον τὸν βίον λυπούμενοι διήγαγον· τοὺς δὲ χρηστῶν μὲν γενομένων, συμφοραῖς δὲ χρησαμένων ὥστε στε-
ρηθῆναι, καὶ τούτους οὐδὲν εἰς ἐλάττονας δυστυχίας κα- C
θεστηκότας ἤπερ ἐκείνους, βουλομένους ἂν ἀγένητα μᾶλλον εἶναι ἢ γενέσθαι. ἀλλ' ὅμως τούτων τε καὶ ἑτέρων πολλῶν ὁμοιοτρόπων τούτοις οὕτω σφόδρα καταδήλων ὄντων, σπάνιον εὑρεῖν ὅστις ἂν ἢ διδομένων ἀπόσχοιτο ἢ μέλλων δι' εὐχῆς τεύξεσθαι παύσαιτο ἂν εὐχόμενος· οἱ δὲ πολλοὶ οὔτε ἂν τυραννίδος διδομένης ἀπόσχοιντο ἂν οὔτε στρατηγίας οὐδ' ἑτέρων πολλῶν, ἃ παρόντα βλάπτει
μᾶλλον ἢ ὠφελεῖ· ἀλλὰ κἂν εὔξαιντο ἂν γενέσθαι, εἴ τῳ D
μὴ παρόντα τυγχάνει. ὀλίγον δὲ ἐπισχόντες ἐνίοτε παλινῳδοῦσιν, ἀνευχόμενοι ἅττ' ἂν τὸ πρῶτον εὔξωνται. ἐγὼ μὲν οὖν ἀπορῶ, μὴ ὡς ἀληθῶς μάτην θεοὺς ἄνθρωποι αἰτιῶνται, ἐξ ἐκείνων φάμενοι κακά σφισιν εἶναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ σφῇσιν εἴτε ἀτασθαλίαισιν εἴτε ἀφροσύναις χρὴ
εἰπεῖν, ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσι. κινδυνεύει γοῦν, ὦ Ἀλ- 281
κιβιάδη, φρόνιμός τις εἶναι ἐκεῖνος ὁ ποιητής, ὃς δοκεῖ E
μοι φίλοις ἀνοήτοις τισὶ χρησάμενος, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ

---

7 et 10. μηδ' ἕτερα a b. — 11. λέγοντας καὶ πράττοντας cum libris (praeter Ξ et corr. F) omnibus a, probante Winckelmanno. — 14. δ' ἔτι (δέ τι ΔΠ) καὶ τῶν νῦν πολλοὺς ΧΔΠ: δὲ καὶ τῶν νῦν ἔτι πολλοὺς a b c. — 15. κεῖνον ΧΔΠ. — 18. πρῶτον om. a. — 26. αἰσθήσεσθαι ΧΔΠ, quod particula ὡς mutata in καὶ probavit Winckelmannus ad Plut. Erot. p. 206. — 32. ἑλλήνων τε καὶ ΧΔΠ: Ἑλλήνων καὶ a b c. — 34. οἴομαι a. — μηδέν Δ b c. — 35. χρῆσθαι a. — 36. μέλλεις a. — σε] τε ΧΔΞΠΤBCFGuv, ante nos Io. Gottl. Schneidero auctore secl. b c. — 41. μέλλει a.

2. πράξοντες a. — 5. οὐδὲν ΠΣ b c. — 27. ἐλάττους Γ b. — 28. βουλομένους ΧΔΠ: καὶ βουλομένους a b c. — ἂν ἀγέννητα ΧFG, ἀναγέννητα ΔΠ. — 34. οὐθ' Bekkerus. — 39. Hom. Odyss. α, 32—34. — 40. ἀφροσύνῃσιν ΧΔΠ. — 41. γοῦν] γ' ἂν a.

πράττοντας καὶ εὐχομένους ἅπερ οὐ βέλτιον ἦν, ἐκείνοις δὲ ἐδόκει, κοινῇ ὑπὲρ ἁπάντων αὐτῶν εὐχὴν ποιήσασθαι. λέγει δέ πως ὡδί,

143 Ζεῦ βασιλεῦ, τὰ μὲν ἐσθλά, φησί, καὶ εὐχομένοις καὶ ἀνεύκτοις
ἄμμι δίδου, τὰ δὲ δεινὰ καὶ εὐχομένοις ἀπαλέξειν

κελεύει. ἐμοὶ μὲν οὖν καλῶς δοκεῖ καὶ ἀσφαλῶς λέγειν ὁ ποιητής· σὺ δ' εἴ τι ἐν νῷ ἔχεις πρὸς ταῦτα, μὴ σιώπα.

VI. ΑΛ. Χαλεπόν, ὦ Σώκρατες, ἐστὶν ἀντιλέγειν πρὸς τὰ καλῶς εἰρημένα. ἐκεῖνο δ' οὖν ἐννοῶ, ὅσων κακῶν αἰτία ἡ ἄγνοια τοῖς ἀνθρώποις, ὁπότε, ὡς ἔοικε,
B λελήθαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς διὰ ταύτην καὶ πράττοντες καὶ τό γ' ἔσχατον εὐχόμενοι ἡμῖν αὐτοῖς τὰ κάκιστα. ὅπερ οὖν οὐδεὶς ἂν οἰηθείη, ἀλλὰ τοῦτό γε πᾶς ἂν οἴοιτο ἱκανὸς εἶναι, αὐτὸς αὑτῷ τὰ βέλτιστα εὔξασθαι ἀλλ' οὐ τὰ κάκιστα. τοῦτο μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς κατάρᾳ τινὶ ἀλλ' οὐκ εὐχῇ ὅμοιον ἂν εἴη.

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως, ὦ βέλτιστε, φαίη ἄν τις ἀνὴρ ὃς
282 ἐμοῦ τε καὶ σοῦ σοφώτερος ὢν τυγχάνει, οὐκ ὀρθῶς ἡμᾶς λέγειν, οὕτως εἰκῇ ψέγοντας ἄγνοιαν, εἴ γε μὴ προσθεί-
C ημεν τὴν ἔστιν ὧν τε ἄγνοιαν καὶ ἔστιν οἷς καὶ ἔχουσί πως ἀγαθόν, ὥσπερ ἐκείνοις κακόν.

ΑΛ. Πῶς λέγεις; ἔστι γὰρ ὁτιοῦν πρᾶγμα ὁτῳδὴ ὁπωσοῦν ἔχοντι ἄμεινον ἀγνοεῖν ἢ γιγνώσκειν;

ΣΩ. Ἔμοιγε δοκεῖ· σοὶ δ' οὔ;

ΑΛ. Οὐ μέντοι μὰ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό σου καταγνώσομαι, ἐθέλειν ἄν σε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ μητέρα διαπεπρᾶχθαι ἅπερ Ὀρέστην φασὶ καὶ τὸν Ἀλκμαίωνα καὶ εἰ δή τινες ἄλλοι ἐκείνοις τυγχάνουσι ταὐτὰ διαπεπραγμένοι.

D ΑΛ. Εὐφήμει πρὸς Διός, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὔτοι τὸν λέγοντα, ὦ Ἀλκιβιάδη, ὡς οὐκ ἂν ἐθέλοις σοι ταῦτα πεπρᾶχθαι, εὐφημεῖν δεῖ σε κελεύειν, ἀλλὰ μᾶλλον πολύ, εἴ τις τὰ ἐναντία λέγοι, ἐπειδὴ οὕτω σοι δοκεῖ σφόδρα δεινὸν εἶναι τὸ πρᾶγμα, ὥστ' οὐδὲ ῥητέον εἶναι οὕτως εἰκῇ. δοκεῖς δ' ἂν τὸν Ὀρέστην, εἰ ἐτύγχανε φρόνιμος ὢν καὶ εἰδὼς ὅ τι βέλτιστον ἦν αὐτῷ πράττειν, τολμῆσαι ἄν τι τούτων διαπράξασθαι;

E ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδέ γε ἄλλον οἶμαι οὐδένα.

283 ΑΛ. Οὐ μέντοι.

ΣΩ. Κακὸν ἄρ', ὡς ἔοικεν, ἐστὶν ἡ τοῦ βελτίστου ἄγνοια καὶ τὸ ἀγνοεῖν τὸ βέλτιστον.

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐκείνῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν;

ΑΛ. Φημί.

VII. ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τόδε ἐπισκεψώμεθα· εἴ σοι αὐτίκα μάλα παρασταίη, οἰηθέντι βέλτιον εἶναι, Περικλέα τὸν σεαυτοῦ ἐπίτροπόν τε καὶ φίλον, ἐγχειρίδιον λαβόντα, ἐλθόντα ἐπὶ τὰς θύρας, εἰπεῖν εἰ ἔνδον ἐστί, βουλόμενον ἀποκτεῖναι αὐτὸν ἐκεῖνον, ἄλλον δὲ μηδένα· 144
οἱ δὲ φαῖεν ἔνδον εἶναι. καὶ οὐ λέγω ἐθέλειν ἄν σε τούτων τι πράττειν· ἀλλ' εἰ, οἶμαι, δόξειέ σοι ὅπερ οὐθὲν κωλύει δήπου τῷ γε ἀγνοοῦντι τὸ βέλτιστον παραστῆναι ποτὲ δόξαν ὥστε οἰηθῆναι καὶ τὸ κάκιστόν ποτε βέλτιστον εἶναι. ἢ οὐκ ἂν δοκεῖ σοι;

ΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Εἰ οὖν παρελθὼν εἴσω καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐκεῖνον ἀγνοήσαις τε καὶ οἰηθείης ἂν ἄλλον εἶναί τινα, ἆρ' ἔτι ἂν αὐτὸν τολμήσαις ἀποκτεῖναι; B

ΑΛ. Οὐ μὰ τὸν Δία [οὐκ ἄν μοι δοκῶ].

ΣΩ. Οὐ γὰρ δήπου τὸν ἐντυχόντα, ἀλλ' αὐτὸν ἐκεῖνον ὃν ἠβούλου. ἢ γάρ;

ΑΛ. Ναί. 284

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ πολλάκις ἐγχειροῖς, αἰεὶ δὲ ἀγνοοῖς τὸν Περικλέα, ὁπότε μέλλοις τοῦτο πράττειν, οὔποτ' ἂν ἐπίθοιο αὐτῷ.

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Τί δέ; τὸν Ὀρέστην δοκεῖς ἄν ποτε τῇ μητρὶ ἐπιθέσθαι, εἴ γε ὡσαύτως ἠγνόησεν;

ΑΛ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐ γὰρ δήπου οὐδ' ἐκεῖνος τὴν προστυχοῦσαν C
γυναῖκα οὐδὲ τὴν ὁτουοῦν μητέρα διενοεῖτο ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ τὴν αὐτὸς αὑτοῦ.

ΑΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ἀγνοεῖν ἄρα τά γε τοιαῦτα βέλτιον τοῖς οὕτω διακειμένοις καὶ τοιαύτας δόξας ἔχουσιν.

ΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν ὅτι ἡ ἔστιν ὧν τε ἄγνοια καὶ ἔστιν οἷς καὶ ἔχουσί πως ἀγαθόν, ἀλλ' οὐ κακόν, ὥσπερ ἄρτι σοι ἐδόκει;

ΑΛ. Ἔοικεν.

VIII. ΣΩ. Ἔτι τοίνυν εἰ βούλει τὸ μετὰ τοῦτο ἐπισκοπεῖν ἄτοπον ἂν ἴσως σοι δόξειεν εἶναι. D

ΑΛ. Τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι, ὡς ἔπος εἰπεῖν, κινδυνεύει τό γε τῶν ἄλ-

---

1. Ζεῦ] **Anthol. Pal. V. II. p. 312.** (ubi est: τὰ δὲ λυγρὰ καὶ εὐχομένων ἀπερύκοις.) — 10. ὅσον κακὸν 𝔛ΔΠB et pr. Γ. — 14. οὐδεὶς ἂν οἰηθείη cum Prisciano bc: οὐδεὶς οἰηθείη cum libris a. — 19. τυγχάνοι auctore Stephano b. — 23. ὅτῳ δεῖ 𝔛ΓΔΠΣTBCG. — 28. ἐάν 𝔛ΓΔΠΣTBCGuv. — σαυτοῦ Fb. — 29. ἀλκμαίωνα 𝔛, ἀλκμαιῶνα Δ, ἀλκμέωνα ΠG. quod probat Winckelmannus coll. Elmsl. ad Eurip. Bacch. p. 49. — 34. τἀναντία Fb. — 36. δοκῇς a.

5. παρεσταίη 𝔛ΔΠG. — 10. δόξειε Buttmannus: δόξει cum libris abc. — οὐδὲν Stallbaumius. — 13. δοκῇ a. — 18. οὐκ ἄν μοι δοκῶ in 𝔛ΔΠG omissa nos seclusimus. — 20. ὃν Schleiermachero auctore seclusit b. — 22. ἐγχειρεῖς a. — ἀγνοεῖς a. — 23. μέλλεις a. — 26. δοκῇς a. — 27. γε] δὲ 𝔛ΔΠG. — 36. τε] γε a. — 41. ἄτοπον ὄν, ἴσως ἄν σοι a. (ἄτοπον ὂν ἴσως ἄν σοί τι δόξειεν εἶναι Stallbaumius Varr. L. p. 52, ἄτοπον ὂν ἴσως ἄν σοι δόξειεν

λων ἐπιστημῶν κτῆμα, ἐάν τις ἄνευ τοῦ βελτίστου κεκτη-
285 μένος ᾖ, ὀλιγάκις μὲν ὠφελεῖν, βλάπτειν δὲ τὰ πλείω
τὸν ἔχοντα αὐτό. σκόπει δὲ ὧδε. ἆρ' οὐκ ἀναγκαῖόν σοι
δοκεῖ εἶναι, ὅταν τι μέλλωμεν ἤτοι πράττειν ἢ λέγειν,
οἰηθῆναι δεῖν πρῶτον ἡμᾶς εἰδέναι ἢ τῷ ὄντι εἰδέναι
τοῦθ' ὃ ἂν προχειροτέρως μέλλωμεν ἢ λέγειν ἢ πράττειν;
E ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ ῥήτορες αὐτίκα ἤτοι εἰδότες ξυμβου-
λεύειν ἢ οἰηθέντες εἰδέναι ξυμβουλεύουσιν ἡμῖν ἑκάστοτε,
οἱ μὲν περὶ πολέμου τε καὶ εἰρήνης, οἱ δὲ περὶ τειχῶν
οἰκοδομίας ἢ λιμένων κατασκευῆς· ἑνὶ δὲ λόγῳ, ὅσα δή
145 ποτε ἡ πόλις πράττει πρὸς ἄλλην πόλιν ἢ αὐτὴ καθ' αὑ-
τήν, ἀπὸ τῆς τῶν ῥητόρων ξυμβουλῆς ἅπαντα γίγνεται.

ΑΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ὅρα τοίνυν καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις, ἂν δυνηθῶ.
καλεῖς γὰρ δήπου φρονίμους τε καὶ ἄφρονας;

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοὺς μὲν πολλοὺς ἄφρονας, τοὺς δ'
ὀλίγους φρονίμους;

ΑΛ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν πρός τι ἀποβλέπων ἀμφοτέρους;

ΑΛ. Ναί.

286 ΣΩ. Ἆρ' οὖν τὸν τοιοῦτον, ξυμβουλεύειν εἰδότα χω-
B ρὶς τοῦ πότερον βέλτιον καὶ ὅτε βέλτιον, φρόνιμον
καλεῖς;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδέ γε, οἶμαι, ὅστις τὸ πολεμεῖν αὐτὸ οἶδε
χωρὶς τοῦ ὁπότε βέλτιον καὶ τοσοῦτον χρόνον ὅσον βέλ-
τιον. ἦ γάρ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐδὲ εἴ τίς τινα ἀποκτιννύναι οἶδεν οὐδὲ
χρήματα ἀφαιρεῖσθαι καὶ φυγάδα ποιεῖν τῆς πατρίδος,
χωρὶς τοῦ ὁπότε βέλτιον καὶ ὅντινα βέλτιον.

ΑΛ. Οὐ μέντοι.

ΣΩ. Ὅστις ἄρα τι τῶν τοιούτων οἶδεν, ἐὰν μὲν παρ-
C έπηται αὐτῷ ἡ τοῦ βελτίστου ἐπιστήμη, — αὕτη δ' ἦν
ἡ αὐτὴ δήπου ἧπερ καὶ ἡ τοῦ ὠφελίμου. ἦ γάρ;

ΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Φρόνιμον δέ γε αὐτὸν φήσομεν καὶ ἀποχρῶντα
ξύμβουλον καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτὸν αὑτῷ· τὸν δὲ μὴ ποι-
οῦντα τἀναντία τούτων. ἢ πῶς δοκεῖ;

ΑΛ. Ἐμοὶ μὲν οὕτως.

IX. ΣΩ. Τί δ' εἴ τις ἱππεύειν ἢ τοξεύειν οἶδεν, ἢ
αὖ πυκτεύειν ἢ παλαίειν ἤ τι τῆς ἄλλης ἀγωνίας ἢ καὶ
ἄλλο τι τῶν τοιούτων ὅσα τέχνῃ οἴδαμεν, τί καλεῖς ὃς D
ἂν εἰδῇ τὸ κατὰ ταύτην τὴν τέχνην βέλτιον γιγνόμενον; 287
οὐ τὸν κατὰ τὴν ἱππικὴν ἱππικόν;

ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸν δέ γε, οἶμαι, κατὰ τὴν πυκτικὴν πυκτι-
κόν, τὸν δὲ κατ' αὐλητικὴν αὐλητικόν, καὶ τἄλλα δήπου
ἀνὰ λόγον τούτοις. ἢ ἄλλως πως;

ΑΛ. Οὔκ, ἀλλ' οὕτως.

ΣΩ. Δοκεῖ οὖν σοι ἀναγκαῖον εἶναι τὸν περὶ τούτων
ἐπιστήμονα ὄντα ἄρα καὶ ἄνδρα φρόνιμον εἶναι; ἢ πολ-
λοῦ φήσομεν ἐνδεῖν;

ΑΛ. Πολλοῦ μέντοι νὴ Δία.

ΣΩ. Ποίαν οὖν οἴει πολιτείαν εἶναι τοξοτῶν τε ἀγα- E
θῶν καὶ αὐλητῶν, ἔτι δὲ ἀθλητῶν καὶ τῶν ἄλλων τεχνι-
τῶν, ἀναμεμιγμένων δ' ἐν τοιούτοις οἷς ἄρτι εἰρήκα-
μεν τῶν τε αὐτὸ τὸ πολεμεῖν εἰδότων καὶ αὐτὸ τὸ ἀπο-
κτιννύναι, πρὸς δὲ καὶ ἀνδρῶν ῥητορικῶν πολιτικὸν φύ-
σημα φυσώντων, ἁπάντων δὲ τούτων ὄντων ἄνευ τῆς τοῦ
βελτίστου ἐπιστήμης καὶ τοῦ εἰδότος ὁπότε βέλτιον ἑνὶ
ἑκάστῳ τούτων χρῆσθαι καὶ πρὸς τίνα; 146

ΑΛ. Φαύλην τινὰ ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Φαίης γε ἄν, οἶμαι, ὁπόταν ὁρῴης ἕνα ἕκα-
στον αὐτῶν φιλοτιμούμενόν τε καὶ νέμοντα τὸ πλεῖστον
τῆς πολιτείας τούτῳ μέρος,

ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνει κράτιστος ὤν· 288

λέγω δὲ τὸ κατ' αὐτὴν τὴν τέχνην βέλτιστον γιγνόμενον·
τοῦ δὲ τῇ πόλει τε καὶ αὐτὸν αὑτῷ βελτίστου ὄντος τὰ
πολλὰ διημαρτηκότα, ἅτε, οἶμαι, ἄνευ νοῦ δόξῃ πεπι-
στευκότα. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, ἆρ' οὐκ ἂν ὀρθῶς B
λέγοιμεν φάντες πολλῆς ταραχῆς τε καὶ ἀνομίας μεστὴν
εἶναι τὴν τοιαύτην πολιτείαν;

ΑΛ. Ὀρθῶς μέντοι νὴ Δία.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐδόκει, οἰηθῆναι δεῖν
πρῶτον ἡμᾶς εἰδέναι ἢ τῷ ὄντι εἰδέναι τοῦτο ὃ ἂν προ-
χείρως μέλλωμεν ἢ πράττειν ἢ λέγειν;

ΑΛ. Ἐδόκει.

ΣΩ. Οὐκοῦν κἂν μὲν πράττῃ ἅ τις οἶδεν ἢ ἃ δοκεῖ
εἰδέναι, παρέπηται δὲ τὸ ὠφελίμως, καὶ λυσιτελούντως
ἡμᾶς ἕξειν καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτὸν αὑτῷ; C

ΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

εἶναί τι Winckelmannus. Ficinus: *Praeterea si volueris, quod deinceps in medium afferetur mirabile dictu, discutere, forte probabile tibi videbitur.)*

3. αὐτό auctore Schneidero bc: αὐτά a. — 4. λέγειν, ἢ οἰηθῆναι b. — 6. μέλλωμέν τι ἢ a. — 11. ἢ καὶ λιμένων a. — 13. πάντα a. — 23. τὸν τοιοῦτο συμβουλεύειν a. — 24. ὅτε] ὃ libri praeter rc. Ξ omnes. Malim ὁπότε. conf. v. 28 et 33. Bait. — 36. αὐτῷ om. a. — 39. δέ om. ac. — 40. καὶ αὐτὸν αὑτῷ καὶ τῇ πόλει a.

2. πυκτεύειν ἢ παλαίειν ΔΠG: πυκτεύειν παλαίειν 𝔄, παλαίειν ἢ πυκτεύειν abc. — 3. τέχνην 𝔄ΔΠG. — 6. οὐ 𝔄ΔΠG: ἆρ' οὐ abc. — 8. καὶ κατ' ἄλλα a. — 9. ἀνάλογον ab. — 11. τούτων 𝔄ΔΠG et pr. Σ: τούτων τι abc. — 12. ἐπιστήμονα εἶναι ὄντα 𝔄ΔΠG. — 13. Malim φήσομεν δεῖν. Bait. — 16. δὲ καὶ ἀθλητῶν τε καὶ a. — 17. ἐν τοῖς τοιούτοις c. — 19. ῥητορικῶν] πολιτικῶν a. — 23. τινὰ om. a. — 27. Eurip. Antiopae Fr. XX. p. 83. Dind. — τυγχάνῃ ac. — 29. ὄντος] οὕτως libri praeter corr. υ. — 35. ἐδόκει ἡμῖν εἶναι, οἰηθῆναι a. — 39. ἃ ante δοκεῖ om. ab. — 40. παρέπεται a. — δὲ] δὴ a, om. 𝔄ΔΠG.

ΣΩ. Ἐὰν δέ γ', οἶμαι, τἀναντία τούτων, οὔτε τῇ πόλει οὔτ' αὐτὸν αὑτῷ;

ΑΛ. Οὐ δῆτα.

42 *ΣΩ. Τί δέ; καὶ νῦν ἔτι ὡσαύτως σοι δοκεῖ ἢ ἄλλως πως;*

ΑΛ. Οὔκ, ἀλλ' οὕτως.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἔφησθα καλεῖν τοὺς μὲν πολλοὺς ἄφρονας, τοὺς δ' ὀλίγους φρονίμους;

289 *ΑΛ. Ἔγωγε.*

ΣΩ. Οὐκοῦν φαμὲν πάλιν τοὺς πολλοὺς διημαρτηκέναι τοῦ βελτίστου, ὡς τὰ πολλά γε, οἶμαι, ἄνευ νοῦ δόξῃ πεπιστευκότας.

D *ΑΛ. Φαμὲν γάρ.*

ΣΩ. Λυσιτελεῖ ἄρα τοῖς πολλοῖς μήτ' εἰδέναι μηδὲν μήτ' οἴεσθαι εἰδέναι, εἴπερ γε μᾶλλον προθυμήσονται πράττειν μὲν ταῦτα ἅττ' ἂν εἰδῶσιν ἢ οἰηθῶσιν εἰδέναι, πράττοντες δὲ βλάπτεσθαι τὰ πλείω μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι.

ΑΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

X. *ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν, ὅτε ἔφην κινδυνεύειν τό γε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν κτῆμα, ἐάν τις ἄνευ τῆς τοῦ βελτίστου ἐπιστήμης κεκτημένος ᾖ, ὀλιγάκις μὲν ὠφελεῖν,* E *βλάπτειν δὲ τὰ πλείω τὸν ἔχοντ' αὐτό, ἆρ' οὐχὶ τῷ ὄντι ὀρθῶς ἐφαινόμην λέγων;*

ΑΛ. Καὶ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ νῦν μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα καὶ πόλιν καὶ ψυχὴν τὴν μέλλουσαν ὀρθῶς βιώσεσθαι ταύτης τῆς ἐπιστήμης ἀντέχεσθαι, ἀτεχνῶς ὥσπερ ἀσθενοῦντα ἰατροῦ ἤ τινος κυβερνήτου τὸν ἀσφα-
147 *λῶς μέλλοντα πλεῖν. ἄνευ γὰρ ταύτης ὅσῳπερ ἂν μὴ πρότερον ἐπουρίσῃ τὸ τῆς ψυχῆς ἢ περὶ χρημάτων κτῆσιν ἢ σώμα-*
290 *τος ῥώμην ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, τοσούτῳ μείζω ἁμαρτήματα ἀπ' αὐτῶν ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὡς ἔοικε, γίγνεσθαι. ὁ δὲ δὴ τὴν καλουμένην φιλομαθίαν τε καὶ πολυτεχνίαν κεκτημένος, ὀρφανὸς δὲ ὢν ταύτης τῆς ἐπιστήμης, ἀγόμενος δὲ ὑπὸ μιᾶς ἑκάστης τῶν ἄλλων, ἆρ' οὐχὶ τῷ ὄντι δικαίως πολλῷ χειμῶνι χρήσεται, ἅτ', οἶμαι, ἄνευ κυβερνήτου διατελῶν ἐν πελάγει, χρόνον οὐ μακρὸν βίου*
B *θέων; ὥστε ξυμβαίνειν μοι δοκεῖ καὶ ἐνταῦθα τὸ τοῦ ποιητοῦ, ὅ λέγει κατηγορῶν πού τινος, ὡς ἄρα πολλὰ μὲν ἠπίστατο ἔργα, κακῶς δέ, φησίν, ἠπίστατο πάντα.*

ΑΛ. Καὶ τί δή ποτε ξυμβαίνει τὸ τοῦ ποιητοῦ, ὦ Σώκρατες; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν δοκεῖ πρὸς λόγον εἰρηκέναι.

ΣΩ. Καὶ μάλα γε πρὸς λόγον· ἀλλ' αἰνίττεται, ὦ βέλτιστε, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι δὲ ποιηταὶ σχεδόν τι πάντες. ἔστι τε γὰρ φύσει ποιητικὴ ἡ ξύμπασα αἰνιγματώδης καὶ οὐ τοῦ προστυχόντος ἀνδρὸς γνωρίσαι· ἔτι δὲ C
πρὸς τῷ φύσει τοιαύτη εἶναι, ὅταν λάβηται ἀνδρὸς φθονεροῦ τε καὶ μὴ βουλομένου ἡμῖν ἐνδείκνυσθαι ἀλλ' ἀποκρύπτεσθαι ὅ τι μάλιστα τὴν αὑτοῦ σοφίαν, ὑπερφυῶς δὴ τὸ χρῆμα ὡς δύσγνωστον φαίνεται, ὅ τί ποτε νοοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν. οὐ γὰρ δήπου Ὅμηρόν γε τὸν θειότατόν τε καὶ σοφώτατον ποιητὴν ἀγνοεῖν δοκεῖς, ὡς 291
οὐχ οἷόν τε ἦν ἐπίστασθαι κακῶς. ἐκεῖνος γάρ ἐστιν ὁ λέγων τὸν Μαργίτην πολλὰ μὲν ἐπίστασθαι, κακῶς δέ, φησί, πάντα ἠπίστατο. ἀλλ' αἰνίττεται, οἶμαι, παράγων D
τὸ κακῶς μὲν ἀντὶ τοῦ κακοῦ, τὸ δὲ ἠπίστατο ἀντὶ τοῦ ἐπίστασθαι. γίγνεται οὖν συντεθὲν ἔξω μὲν τοῦ μέτρου, ἔστι δ' ὅ γε βούλεται, ὡς πολλὰ μὲν ἠπίστατο ἔργα, κακὸν δὲ ἦν ἐπίστασθαι αὐτῷ πάντα ταῦτα. δῆλον οὖν ὅτι εἴπερ ἦν αὐτῷ κακὸν τὸ πολλὰ εἰδέναι, φαῦλός τις ὢν ἐτύγχανεν, εἴπερ γε πιστεύειν δέοι τοῖς προειρημένοις λόγοις.

ΑΛ. Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. ἢ χαλεπῶς E
γ' ἂν ἄλλοις τισὶ πιστεύσαιμι λόγοις, εἴπερ μηδὲ τούτοις.

ΣΩ. Καὶ ὀρθῶς γέ σοι δοκεῖ.

ΑΛ. Πάλιν αὖ μοι δοκεῖ.

XI. *ΣΩ. Ἀλλὰ φέρε πρὸς Διός. ὁρᾷς γὰρ δήπου τὴν ἀπορίαν ὅση τε καὶ οἵα· ταύτης δὴ καὶ σύ μοι δοκεῖς κεκοινωνηκέναι· μεταβαλλόμενός γέ τοι ἄνω καὶ κάτω οὐδ' ὁτιοῦν παύει, ἀλλ' ὅ τι ἂν μάλιστά σοι δόξῃ, τοῦτο καὶ ἐκδεδυκέναι αὖ καὶ οὐκέτι ὡσαύτως δοκεῖν. εἰ τι οὖν* 148
σοί γ' ἔτι καὶ νῦν ἐμφανὴς γενόμενος ὁ θεός, πρὸς ὃν τυγχάνεις πορευόμενος, ἐρωτήσειε, πρὶν ὁτιοῦν εὔξασθαί 292
σε, εἰ ἐξαρκέσει σοι ἐκείνων τι γενέσθαι ὧνπερ καὶ ἐν ἀρχῇ ἐλέγετο, εἴτε αὐτῷ σοι ἐπιτρέψειεν εὔξασθαι, τί ποτ' ἂν οἴει ἢ τῶν παρ' ἐκείνου διδομένων λαμβάνων ἢ αὐτὸς εὐξάμενος γενέσθαι τοῦ καιροῦ τυχεῖν;

ΑΛ. Ἀλλὰ μὰ τοὺς θεούς, ἐγὼ μὲν οὐθὲν ἂν ἔχοιμί σοι εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, οὕτως· ἀλλὰ μάργον τί μοι δο-

---

4. καὶ om. a. — 16. *μὲν πράττειν* a. — 19. ὅτε *ΧΔΠG*: ὅτε γ' abc. — κινδυνεύει a. — 29. ἄνευ γὰρ ταύτης cum libris post ψυχῆς ponunt ac: transposuit auctore Io. Gottl. Schneidero b. — *μὴ πρότερον*] *μὴ πραότερον* Wexius, *μὴ πλωιμώτερον* Orellius; om. *ΣTCv* cum Schneidero. — 30. *ἐπουρήσῃ ΧΔΠG.* — 31. τοσούτῳ] τοσοῦντι Winckelmannus. — 33. *φιλομαθίαν ΧΔΠG*: *πολυμάθειαν* abc. — 37. *βίον*] *βίου* Stephanus, *πρὸς βίαν* Orellius. — 38. *θεῶν* a. — τοῦ ποιητοῦ] Homeri in Margite. (Versum Wolfius sic exhibet: *Πόλλ' ἠπίστατο ἔργα, κακῶς δ' ἠπίστατο πάντα.*)

5. οἱ om. *ΧΔΠG.* — 6. γὰρ om. a. — 7. τε *ΧΔΠG.* — 8. *τοιαύτην ΧΔΠG.* — 11. δὲ *ΧΔΠ.* — *δύσγνωτον ΔΠ.* — *νοοῦσιν*] *νομίζεται ΧΔΠG.* — 12. *τὸν σοφώτατόν τε καὶ θειότατον* a. — 13. ὡς] ὅτι ab. — 15. *μαργείτην ΧΔΠG.* — 16. *ἠπίστατο* cum Bekkero c: *ἐπίστατο Γ*, *ἐπίσταται ΣTBCEFuv*, *ἐπίστασθαι* cum celeris libris a. — 19. ὅ γε] ὅ τι a. — 20. *αὐτῷ ἐπίστασθαι ταῦτα πάντα* ac. — 22. *δεῖ* ac. — 24. *ἐμοὶ μὲν*] *ἔμοιγε* a. — 27. *ΑΛ. Πάλιν αὖ μοι δοκεῖ* om. a. — 29. *δὴ*] δὲ ab. — *μοι δοκεῖς καὶ σὺ* a. — 31. ὅ τι *ΧΔΠG*: ὅπερ abc. — 33. *γέ τι* a. — 34. *ἐξαρκέσειε ΔΠG*, probante Winckelmanno. — 36. *εἴτε ΧΔΠG*: *εἴτε καὶ* abc. — 39. *οὐθὲν ΔΠG*: *οὔθεν Χ*, *οὐδὲν* abc. — 40. *οὕτως* om. a.

B καὶ εἶναι καὶ ὡς ἀληθῶς πολλῆς φυλακῆς, ὅπως μὴ λήσει
τις αὑτὸν εὐχόμενος μὲν κακά, δοκῶν δὲ τὰ ἀγαθά, ἔπειτ'
ὀλίγον ἐπισχών, ὅπερ καὶ σὺ ἔλεγες, παλινῳδῇ, ἀνευχό-
μενος ἅττ' ἂν τὸ πρῶτον εὔξηται.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐχὶ εἰδώς τι πλέον ἡμῶν ὁ ποιητής,
οὗ καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ἐπεμνήσθην, τὰ δεινὰ καὶ εὐ-
χομένοις ἀπαλέξειν ἐκέλευεν;

ΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Τοῦτον μὲν τοίνυν, ὦ Ἀλκιβιάδη, καὶ Λακεδαι-
C μόνιοι τὸν ποιητὴν ἐζηλωκότες, εἴτε καὶ αὐτοὶ οὕτως
ἐπεσκεμμένοι, ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἑκάστοτε παραπλησίαν
εὐχὴν εὔχονται, τὰ καλὰ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τοὺς θεοὺς
διδόναι κελεύοντες αὖ σφίσιν αὐτοῖς· πλεῖον δ' οὐδεὶς ἂν
ἐκείνων εὐξαμένων ἀκούσειε. τοιγαροῦν εἰς τὸ παρῆκον
293 τοῦ χρόνου οὐδένων ἧττον εὐτυχεῖς εἰσὶν ἄνθρωποι. εἰ
δ' ἄρα καὶ ξυμβέβηκεν αὐτοῖς ὥστε μὴ πάντα εὐτυχεῖν,
ἀλλ' οὖν οὐ διὰ τὴν ἐκείνων εὐχήν· ἐπὶ τοῖς θεοῖς δ' ἐστίν,
οἶμαι, ὥστε καὶ διδόναι ἅττ' ἄν τις εὐχόμενος τυγχάνῃ
D καὶ τἀναντία τούτων.

XII. Βούλομαι δέ σοι καὶ ἕτερόν τι διηγήσασθαι,
ὅ ποτε ἤκουσα τῶν πρεσβυτέρων τινῶν, ὡς Ἀθηναίοις
καὶ Λακεδαιμονίοις διαφορᾶς γενομένης ξυνέβαινεν ἀεὶ τῇ
πόλει ἡμῶν ὥστε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, ὁπότε
μάχη γένοιτο, δυστυχεῖν καὶ μηδέποτε δύνασθαι κρατῆ-
σαι. τοὺς οὖν Ἀθηναίους ἀγανακτοῦντας τῷ πράγματι
καὶ ἀπορουμένους τίνι χρὴ μηχανῇ τῶν παρόντων κακῶν
E ἀποτροπὴν εὑρεῖν, βουλευομένοις αὐτοῖς δοκεῖν κράτιστον
εἶναι πέμψαντας πρὸς Ἄμμωνα, ἐκεῖνον ἐπερωτᾶν· ἔτι
δὲ πρὸς τούτοις τάδε, καὶ ἀνθ' ὅτου Λακεδαιμονί-
οις οἱ θεοὶ μᾶλλον νίκην διδόασιν ἢ σφίσιν αὐτοῖς, οἳ
πλείστας, φάναι, μὲν θυσίας καὶ καλλίστας τῶν Ἑλλή-
νων ἄγομεν, ἀναθήμασί τε κεκοσμήκαμεν τὰ ἱερὰ αὐτῶν
ὡς οὐδένες ἄλλοι, πομπάς τε πολυτελεστάτας καὶ σεμνο-
τάτας ἐδωρούμεθα τοῖς θεοῖς ἀν' ἕκαστον ἔτος, καὶ ἐτε-
149 λοῦμεν χρήματα ὅσα οὐδ' οἱ ἄλλοι ξύμπαντες Ἕλληνες.
294 Λακεδαιμονίοις δέ, φάναι, οὐδεπώποτ' ἐμέλησεν οὐδὲν
43 τούτων, ἀλλ' οὕτως ὀλιγώρως διάκεινται πρὸς τοὺς θεούς,
ὥστε καὶ ἀνάπηρα θύουσιν ἑκάστοτε καὶ τἆλλα πάντα
οὐκ ὀλίγῳ ἐνδεεστέρως τιμῶσιν ἤπερ ἡμεῖς, χρήματα οὐδὲν
ἔλαττω κεκτημένοι τῆς ἡμετέρας πόλεως. ἐπειδὴ εἰρηκέ-
ναι ταῦτα καὶ ἐπερωτῆσαι τί χρὴ πράττοντας αὐτοὺς
τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγὴν εὑρεῖν, ἄλλο μὲν οὐθὲν B
ἀποκριθῆναι τὸν προφήτην — τὸν γὰρ θεὸν οὐκ ἐᾶν δῆ-
λον ὅτι — καλέσαντα δὲ αὐτόν, Ἀθηναίοις, φάναι, τάδε
λέγει Ἄμμων· φησὶν ἂν βούλεσθαι αὐτῷ τὴν Λακεδαιμο-
νίων εὐφημίαν εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ ξύμπαντα τῶν Ἑλλή-
νων ἱερά. τοσαῦτα εἰπεῖν, οὐκέτι περαιτέρω. τὴν γοῦν
εὐφημίαν οὐκ ἄλλην τινά μοι δοκεῖ λέγειν ὁ θεὸς ἢ τὴν
εὐχὴν αὐτῶν· ἔστι γὰρ τῷ ὄντι πολὺ διαφέρουσα τῶν
ἄλλων. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι Ἕλληνες οἱ μὲν χρυσόκερως βοῦς C
παραστησάμενοι, ἕτεροι δ' ἀναθήμασι δωρούμενοι τοὺς
θεοὺς εὔχονται ἅττ' ἂν τύχῃ ταῦτα, ἄν τε ἀγαθὰ ἄν
τε κακά· βλασφημούντων οὖν αὐτῶν ἀκούοντες οἱ θεοὶ
οὐκ ἀποδέχονται τὰς πολυτελεῖς ταυτασὶ πομπάς τε καὶ
θυσίας. ἀλλὰ δοκεῖ μοι πολλῆς φυλακῆς δεῖσθαι καὶ σκέ-
ψεως, ὅ τί ποτε ῥητέον ἐστὶ καὶ μή.

XIII. Εὑρήσεις δὲ καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἕτερα παρα-
πλήσια τούτοις εἰρημένα. φησὶ γὰρ τοὺς Τρῶας ἔπαυλιν 295
ποιουμένους D

ἔρδειν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας·
τὴν δὲ κνίσαν ἐκ τοῦ πεδίου τοὺς ἀνέμους φέρειν
οὐρανὸν εἴσω,
ἡδεῖαν· τῆς δ' οὔ τι θεοὺς μάκαρας δατέεσθαι,
οὐδ' ἐθέλειν· μάλα γάρ σφιν ἀπήχθετο Ἴλιος ἱρὴ
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.

ὥστε οὐδὲν αὐτοῖς ἦν προὔργου θύειν τε καὶ δῶρα τε- E
λεῖν μάτην, θεοῖς ἀπηχθημένους. οὐ γάρ, οἶμαι, τοιοῦ-
τόν ἐστι τὸ τῶν θεῶν, ὥστ' ὑπὸ δώρων παράγεσθαι οἷον
κακὸν τοκιστήν· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς εὐήθη λόγον λέγομεν,
ἀξιοῦντες Λακεδαιμονίων ταύτῃ περιεῖναι. καὶ γὰρ ἂν
δεινὸν εἴη, εἰ πρὸς τὰ δῶρα καὶ τὰς θυσίας ἀποβλέπου-
σιν ἡμῶν οἱ θεοί, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὴν ψυχήν, ἄν τις ὅσιος
καὶ δίκαιος ὢν τυγχάνῃ. πολλῷ γε μᾶλλον, οἶμαι, ἢ πρὸς 150
τὰς πολυτελεῖς ταύτας πομπάς τε καὶ θυσίας, ἃς οὐδὲν
κωλύει πολλὰ μὲν εἰς θεούς, πολλὰ δ' εἰς ἀνθρώπους
ἡμαρτηκότας καὶ ἰδιώτην καὶ πόλιν ἔχειν ἀν' ἕκαστον ἔτος
τελεῖν. οἱ δέ, ἅτε οὐ δωροδόκοι ὄντες, καταφρονοῦσιν
ἁπάντων τούτων, ὥς φησιν ὁ θεὸς καὶ θεῶν προφήτης.
κινδυνεύει γοῦν καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς 296
νοῦν ἔχουσι δικαιοσύνη τε καὶ φρόνησις διαφερόντως τε-

---

1. λήσει cum Buttmanno bc: λήσῃ cum libris a. — 2. τὰ ante ἀγαθὰ om. a. — 3. παλινῳδεῖ ἀνευχόμενος mg. *F*, παλινῳδίαν εὐχόμενος 𝔛*ΓΣTBCEFGuv* et pr. *Ξ*, πάλιν ᾠδίαν εὐχόμενος *Π*, παλινοδίαν εὐχόμενος *Δ*. — 4. ἂν om. a. — 5. πλεῖον a. — 6. δῆλα 𝔛*ΔΠG*, δεινὰ Buttmannus. — 7. ἐκέλευσεν a. — 8. Ἔμοιγε] Ἐμοὶ μέντοι a. — 11. ἰδίᾳ 𝔛*ΔΠG*: καὶ ἰδίᾳ abc. — 15. χρόνου καὶ οὐδένων a. — 17. οὖν οὐ Flor. b (a sec. m.): οὖν 𝔛*ΓΠΣT BCEGuv* et pr. *Δ*, οὐ abc. — 18. ὥστε οἶμαι *ΔΠG*. — 21. τῶν om. a. — τινῶν] ἤ τινων 𝔛*ΔΠG*. Fort. δή τινων. Bait. — 23. ὁπόταν a. — 28. ἔτι - - τάδε] τί - - τὰ δεῖ 𝔛*ΔΠG*. — 29. ὅτου 𝔛*ΔΠG*: ὅτου ποτὲ abc. — 32. ἀναθέμασί 𝔛*ΠG*. — 35. οἱ om. 𝔛*ΔΠG*. Conf. 147 B. — 36. οὐδέποτ' a. — 39. ὀλίγῳ cum Buttmanno bc: ὀλίγως cum libris a. — ἤπερ] ἢ εἴπερ libri praeter *u*, ἢ ἤπερ Buttmannus coll. 150 B. — χρήματα οὐδὲν ἔλαττω 𝔛*ΔΠG*: οὐδὲν ἔλαττω χρήματα cum ceteris libris ac, οὐδὲν ἔλαττω (om. χρήματα) Bekkerus.

1. ταῦτα 𝔛*ΔΠG*: ταῦτά τε abc. — 2. οὐθὲν 𝔛*ΔΠG*: οὐδὲν abc. — 4. αὐτὸν Ἀθηναίους, φάναι Hemsterhusius. — 12. ἄν τε - ἄν τε 𝔛*ΔΠG*: ἐάν τε - ἐάν τε abc. — 14. ταύτας a. — 20-25. Versus hi a Barnesio inserti sunt Homeri Iliad. Θ, 548—552. — 20. τελειέσσας a. — 21. κνίσαν 𝔛*Δ*: κνίσσαν *Π*, κνίσσαν abc. — 26. προὔργον ἦν a. — 33. γε om. a. — 36. ἂν ἕκαστον a. — 38. προφήταις 𝔛*ΔΠ*. Fort. προφῆται. Bait.

B τιμῆσθαι. φρόνιμοι δὲ καὶ δίκαιοι οὐκ ἄλλοι τινές εἰσιν ἢ τῶν εἰδότων ἃ δεῖ πράττειν καὶ λέγειν πρὸς θεοὺς καὶ πρὸς ἀνθρώπους. βουλοίμην δ' ἂν καὶ σοῦ πυθέσθαι ὅ τί ποτε ἐν νῷ ἔχεις πρὸς ταῦτα.

ΑΛ. Ἀλλ' ἐμοί, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἄλλῃ πῃ δοκεῖ ᾗ ᾗπερ σοί τε καὶ τῷ θεῷ· οὐδὲ γὰρ ἂν εἰκὸς εἴη ἀντίψηφον ἐμὲ τῷ θεῷ γενέσθαι.

ΣΩ. Οὐκοῦν μέμνησαι ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ φάσκων εἶναι, ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν εὐχόμενος κακά, δοκῶν δὲ ἀγαθά;

C ΑΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν ὡς οὐκ ἀσφαλές σοί ἐστιν ἐλθεῖν πρὸς τὸν θεὸν εὐξομένῳ, ἵνα μηδ' ἂν οὕτω τύχῃ, βλασφημοῦντός σου ἀκούων οὐθὲν ἀποδέξηται τῆς θυσίας ταύτης, τυχὸν δὲ καὶ ἕτερόν τι προσαπολαύσῃς. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ βέλτιστον εἶναι ἡσυχίαν ἔχειν. τῇ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων εὐχῇ διὰ τὴν μεγαλοψυχίαν — τοῦτο γὰρ κάλλιστον τῶν ἐν ἀφροσύνῃ ὀνομάτων — οὐκ ἂν οἶμαί
D σε ἐθέλειν χρῆσθαι. ἀναγκαῖον οὖν ἐστι περιμένειν, ἕως ἄν τις μάθῃ ὡς δεῖ πρὸς θεοὺς καὶ πρὸς ἀνθρώπους διακεῖσθαι.

297 **XIV.** ΑΛ. Πότε οὖν παρέσται ὁ χρόνος οὗτος, ὦ Σώκρατες; καὶ τίς ὁ παιδεύσων; ἥδιστα γὰρ ἄν μοι δοκῶ ἰδεῖν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον τίς ἐστιν.

ΣΩ. Οὗτος ᾧ μέλει περὶ σοῦ. ἀλλὰ δοκεῖ μοι, ὥσπερ τῷ Διομήδει φησὶ τὴν Ἀθηνᾶν Ὅμηρος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀφελεῖν τὴν ἀχλύν,

ὄφρ' εὖ γιγνώσκοι ἠμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα,

E οὕτω καὶ σοὶ δεῖν ἀπὸ τῆς ψυχῆς πρῶτον τὴν ἀχλὺν ἀφελόντα, ἣ νῦν παροῦσα τυγχάνει, τὸ τηνικαῦτ' ἤδη προσφέρειν δι' ὧν μέλλεις γνώσεσθαι ἠμὲν κακὸν ἠδὲ καὶ ἐσθλόν. νῦν μὲν γὰρ οὐκ ἄν μοι δοκεῖς δυνηθῆναι.

ΑΛ. Ἀφαιρείτω, εἴτε βούλεται τὴν ἀχλὺν εἴτε ἄλλο τι. ὡς ἐγὼ παρεσκεύασμαι μηθὲν ἂν φυγεῖν τῶν ὑπ' ἐκείνου προσταττομένων, ὅστις ποτ' ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, εἴ γε μέλλοιμι βελτίων γενέσθαι.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἐκεῖνος θαυμαστὴν ὅσην περὶ σὲ 151
προθυμίαν ἔχει.

ΑΛ. Εἰς τότε τοίνυν καὶ τὴν θυσίαν ἀναβάλλεσθαι κράτιστον εἶναί μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Καὶ ὀρθῶς γέ σοι δοκεῖ· ἀσφαλέστερον γάρ ἐστιν ἢ παρακινδυνεύειν τοσοῦτον κίνδυνον.

ΑΛ. Ἀλλὰ πῶς, ὦ Σώκρατες; καὶ μὴν τουτονὶ τὸν στέφανον, ἐπειδή μοι δοκεῖς καλῶς ξυμβεβουλευκέναι, 298
σοὶ περιθήσω· τοῖς θεοῖς δὲ καὶ στεφάνους καὶ τἆλλα B
πάντα τὰ νομιζόμενα τότε δώσομεν, ὅταν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐλθοῦσαν ἴδω. ἥξει δ' οὐ διὰ μακροῦ τούτων θελόντων.

ΣΩ. Ἀλλὰ δέχομαι καὶ τοῦτο, καὶ ἄλλο δὲ ἄν τι τῶν παρὰ σοῦ δοθέντων ἡδέως ἴδοιμι δεξάμενον ἐμαυτόν. ὥσπερ δὲ καὶ ὁ Κρέων Εὐριπίδῃ πεποίηται τὸν Τειρεσίαν ἰδὼν ἔχοντα τὰ στέφη καὶ ἀκούσας ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀπαρχὰς αὐτὸν εἰληφέναι διὰ τὴν τέχνην,

Οἰωνὸν ἐθέμην, φησί, καλλίνικα σὰ στέφη·
ἐν γὰρ κλύδωνι κείμεθ', ὥσπερ οἶσθα σύ· C

οὕτω δὲ κἀγὼ παρὰ σοῦ τὴν δόξαν ταύτην οἰωνὸν τίθεμαι. δοκῶ δέ μοι οὐκ ἐν ἐλάττονι κλύδωνι τοῦ Κρέοντος εἶναι, καὶ βουλοίμην ἂν καλλίνικος γενέσθαι τῶν σῶν ἐραστῶν.

---

2. ἢ delendum censet Winckelmannus. — πράττειν τε καὶ Γc. — λέγειν πρὸς 𝔛ΔΠG: λέγειν καὶ πρὸς abc. — 5. ἐμοί 𝔛ΔΠG: ἐμοὶ μέν abc. — 6. ᾗπερ] εἴπερ 𝔛ΔΠΣTBCEGuv. — 7. γίγνεσθαι a. — 13. εὐχομένῳ 𝔛ΔΠG, probante Winckelmanno. — 14. οὐδὲν ΞΣbc. — 16. βέλτιστον 𝔛ΠG: βέλτιον Δ, κράτιστον abc. — 18. ἀφροσύνῃ 𝔛ΔΠG: ἀφροσύνῃ γε abc. — 25. Οὗτός ἐστιν ᾧ ab. — 26. Ὅμηρος] Iliad. ε, 127 sq. — 29. σοῦ a. — ἀφελόντα τὴν ἀχλὺν a.

1. τὸ τηνικαῦτ' ἤδη] Soph. Oed. Col. 440. — 3. δοκῇς a. — 5. μηθὲν 𝔛ΔΠG: μηδὲν abc. — φεύγειν a. — 6. πραττομένων 𝔛ΔΠG. — ὁ om. ΓΔΠG. — 8. ἐκεῖνος 𝔛ΔΠG: κἀκεῖνος abc. — 22. Εὐριπίδῃ] Phoeniss. 858 sq. — 23. ὑπὸ 𝔛ΔΠG. — 25. σὰ auctore Buttmanno ex Euripide add. bc. — 26. κείμεθ' ex Euripide Baiterus: διακείμεθα a, κείμεθα bc. — 27. δόξαν] δόσιν malebat Buttmannus.

ΧΑΡΜΙΔΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΧΑΙΡΕΦΩΝ, ΚΡΙΤΙΑΣ, ΧΑΡΜΙΔΗΣ.

p. Steph. T. II. 153
p. Lugd. 235
p. Bekk. P. I. V. I. 303

I. *Ἧκον μὲν τῇ προτεραίᾳ ἑσπέρας ἐκ Ποτιδαίας ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, οἷον δὲ διὰ χρόνου ἀφιγμένος ἁσμένως ᾖα ἐπὶ τὰς ξυνήθεις διατριβάς. καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν Ταυρέου παλαίστραν τὴν καταντικρὺ τοῦ τῆς βασιλικῆς ἱεροῦ εἰσῆλθον, καὶ αὐτόθι κατέλαβον πάνυ πολλούς, τοὺς μὲν καὶ ἀγνῶτας ἐμοί, τοὺς δὲ πλείστους γνωρίμους. καὶ*
B *με ὡς εἶδον εἰσιόντα ἐξ ἀπροσδοκήτου, εὐθὺς πόῤῥωθεν ἠσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν· Χαιρεφῶν δέ, ἅτε καὶ μανικὸς ὤν, ἀναπηδήσας ἐκ μέσων ἔθει πρός με, καί μου λαβόμενος τῆς χειρός, Ὦ Σώκρατες, ἦ δ' ὅς, πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης; Ὀλίγον δὲ πρὶν ἡμᾶς ἀπιέναι μάχη ἐγεγόνει ἐν τῇ Ποτιδαίᾳ, ἣν ἄρτι ἦσαν οἱ τῇδε πεπυσμένοι. Καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος, Οὑτωσί, ἔφην, ὡς σὺ ὁρᾷς. Καὶ μὴν ἤγγελταί γε δεῦρο, ἔφη, ἥ τε μάχη*
C *πάνυ ἰσχυρὰ γεγονέναι καὶ ἐν αὐτῇ πολλοὺς τῶν γνωρί-*
304 *μων τεθνάναι. Καὶ ἐπιεικῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ ἀπήγγελται. Παρεγένου μέν, ἦ δ' ὅς, τῇ μάχῃ; Παρεγενόμην. Δεῦρο δή, ἔφη, καθεζόμενος ἡμῖν διήγησαι· οὐ γάρ τί πω πάντα σαφῶς πεπύσμεθα. Καὶ ἅμα με καθίζει ἄγων παρὰ Κριτίαν τὸν Καλλαίσχρου. παρακαθεζόμενος οὖν ἠσπαζόμην τόν τε Κριτίαν καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ διηγούμην αὐτοῖς τὰ ἀπὸ στρατοπέδου, ὅ τί μέ τις ἀνέροιτο· ἠρώτων δὲ ἄλλος ἄλλο.*

II. *Ἐπειδὴ δὲ τῶν τοιούτων ἅδην εἴχομεν, αὖθις* D
ἐγὼ αὐτοὺς ἀνηρώτων τὰ τῇδε, περὶ φιλοσοφίας ὅπως ἔχοι τὰ νῦν, περί τε τῶν νέων, εἴ τινες ἐν αὐτοῖς διαφέροντες ἢ σοφίᾳ ἢ κάλλει ἢ ἀμφοτέροις ἐγγεγονότες εἶεν. καὶ ὁ Κριτίας ἀποβλέψας πρὸς τὴν θύραν, ἰδών τινας 154
νεανίσκους εἰσιόντας καὶ λοιδορουμένους ἀλλήλοις καὶ ἄλλον ὄχλον ὄπισθεν ἑπόμενον, Περὶ μὲν τῶν καλῶν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, αὐτίκα μοι δοκεῖς εἴσεσθαι· οὗτοι γὰρ τυγχάνουσιν οἱ εἰσιόντες πρόδρομοί τε καὶ ἐρασταὶ ὄντες τοῦ δοκοῦντος καλλίστου εἶναι τά γε δὴ νῦν· φαίνεται δέ μοι καὶ αὐτὸς ἐγγὺς ἤδη που εἶναι προσιών. Ἔστι δέ, ἦν δ' ἐγώ, τίς τε καὶ τοῦ; Οἶσθά που σύ γε, ἔφη, ἀλλ' οὔπω ἐν ἡλικίᾳ ἦν πρίν σε ἀπιέναι, Χαρμίδην τὸν τοῦ 305
Γλαύκωνος τοῦ ἡμετέρου θείου υἱόν, ἐμὸν δὲ ἀνεψιόν. B
Οἶδα μέντοι νὴ Δία, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γάρ τι φαῦλος οὐδὲ τότε ἦν ἔτι παῖς ὤν, νῦν δ' οἶμαί που εὖ μάλα ἂν ἤδη μειράκιον εἴη. Αὐτίκα, ἔφη, εἴσει καὶ ἡλίκος καὶ οἷος γέγονε. Καὶ ἅμα ταῦτ' αὐτοῦ λέγοντος ὁ Χαρμίδης εἰσέρχεται.

III. *Ἐμοὶ μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε, οὐδὲν σταθμητόν· ἀτεχνῶς γὰρ λευκὴ στάθμη εἰμὶ πρὸς τοὺς καλούς· σχε-* 236
δὸν γάρ τί μοι πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καλοὶ φαίνονται· ἀτὰρ οὖν δὴ καὶ τότε ἐκεῖνος ἐμοὶ θαυμαστὸς ἐφάνη τό C
τε μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, οἱ δὲ δὴ ἄλλοι πάντες ἐρᾶν

---

17. *μάχῃ. Παρεγενόμην* a b. — 19. *γάρ τοι πω* a.
2. *ἄδην* a. — 3. *ἔχει* a. — 4. *ἀμφότερα* a. — 8. *ὦ Σώκρατες, ἔφη* a. — 15. *τι*] *τοι* a. — 21. *τί*] *τοι* a.

ἔμοιγε ἐδόκουν αὐτοῦ· οὕτως ἐκπεπληγμένοι τε καὶ τεθο-
ρυβημένοι ἦσαν, ἡνίκ' εἰσῄει· πολλοὶ δὲ δὴ ἄλλοι ἐρα-
σταὶ καὶ ἐν τοῖς ὄπισθεν εἵποντο. καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον
τὸ τῶν ἀνδρῶν ἧττον θαυμαστὸν ἦν· ἀλλ' ἐγὼ καὶ τοῖς
παισὶ προσέσχον τὸν νοῦν, ὡς οὐδεὶς ἄλλοσ' ἔβλεπεν αὐ-
τῶν, οὐδ' ὅστις σμικρότατος ἦν, ἀλλὰ πάντες ὥσπερ
ἄγαλμα ἐθεῶντο αὐτόν.

D Καὶ ὁ Χαιρεφῶν καλέσας με, Τί σοι φαίνεται ὁ νεα-
νίσκος, ἔφη, ὦ Σώκρατες; οὐκ εὐπρόσωπος; Ὑπερφυῶς,
ἦν δ' ἐγώ. Οὗτος μέντοι, ἔφη, εἰ ἐθέλοι ἀποδῦναι, δό-
306 ξει σοι ἀπρόσωπος εἶναι· οὕτως τὸ εἶδος πάγκαλός ἐστιν.
Συνέφασαν οὖν καὶ οἱ ἄλλοι ταὐτὰ ταῦτα τῷ Χαιρεφῶντι.
Κἀγώ, Ἡράκλεις! ἔφην, ὡς ἄμαχον λέγετε τὸν ἄνδρα,
εἰ ἔτι αὐτῷ ἓν δὴ μόνον τυγχάνει προσὸν σμικρόν τι. Τί;
ἔφη ὁ Κριτίας. Εἰ τὴν ψυχήν, ἦν δ' ἐγώ, τυγχάνει εὖ
E πεφυκώς. πρέπει δέ που, ὦ Κριτία, τοιοῦτον αὐτὸν εἶ-
ναι τῆς γε ὑμετέρας ὄντα οἰκίας. Ἀλλ', ἔφη, πάνυ κα-
λὸς καὶ ἀγαθός ἐστι καὶ ταῦτα. Τί οὖν, ἔφην, οὐκ
ἀπεδύσαμεν αὐτοῦ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐθεασάμεθα πρότερον
τοῦ εἴδους; πάντως γάρ που τηλικοῦτος ὢν ἤδη ἐθέλει
διαλέγεσθαι. Καὶ πάνυ γε, ἔφη ὁ Κριτίας, ἐπεί τοι καὶ
155 ἔστι φιλόσοφός τε καί, ὡς δοκεῖ ἄλλοις τε καὶ ἑαυτῷ, πάνυ
ποιητικός. Τοῦτο μέν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Κριτία, πόῤ-
ῥωθεν ὑμῖν τὸ καλὸν ὑπάρχει ἀπὸ τῆς Σόλωνος συγγε-
νείας. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπέδειξάς μοι τὸν νεανίαν καλέσας
δεῦρο; οὐδὲ γὰρ ἄν που εἰ ἐτύγχανε νεώτερος ὤν, αἰ-
σχρὸν ἂν ἦν αὐτῷ διαλέγεσθαι ἡμῖν ἐναντίον γε σοῦ, ἐπι-
τρόπου τε ἅμα καὶ ἀνεψιοῦ ὄντος. Ἀλλὰ καλῶς, ἔφη,
λέγεις, καὶ καλοῦμεν αὐτόν. Καὶ ἅμα πρὸς τὸν ἀκόλου-
B θον, Παῖ, ἔφη, κάλει Χαρμίδην, εἰπὼν ὅτι βούλομαι
307 αὐτὸν ἰατρῷ συστῆσαι περὶ τῆς ἀσθενείας ἧς πρῴην πρός
με ἔλεγεν ὅτι ἀσθενοῖ. Πρὸς οὖν ἐμὲ ὁ Κριτίας, Ἔναγ-
χός τοι ἔφη βαρύνεσθαί τι τὴν κεφαλὴν ἕωθεν ἀνιστά-
μενος. ἀλλὰ τί σε κωλύει προσποιήσασθαι πρὸς αὐτὸν ἐπί-
στασθαί τι κεφαλῆς φάρμακον; Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ· μόνον
ἐλθέτω. Ἀλλ' ἥξει, ἔφη.

IV. Ὃ οὖν καὶ ἐγένετο. ἧκε γάρ, καὶ ἐποίησε γέ-
λωτα πολύν· ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῶν καθημένων ξυγχω-
C ρῶν τὸν πλησίον ὤθει σπουδῇ, ἵνα παρ' αὑτῷ καθέζοιτο,
ἕως τῶν ἐπ' ἐσχάτῳ καθημένων τὸν μὲν ἀνεστήσαμεν,
τὸν δὲ πλάγιον κατεβάλομεν. ὁ δ' ἐλθὼν μεταξὺ ἐμοῦ
τε καὶ τοῦ Κριτίου ἐκαθέζετο. ἐνταῦθα μέντοι, ὦ φίλε,
ἐγὼ ἤδη ἠπόρουν, καί μου ἡ πρόσθεν θρασύτης ἐξεκέ-
κοπτο, ἣν εἶχον ἐγὼ ὡς πάνυ ῥᾳδίως αὐτῷ διαλεξόμενος.
ἐπειδὴ δέ, φράσαντος τοῦ Κριτίου ὅτι ἐγὼ εἴην ὁ τὸ φάρ-
μακον ἐπιστάμενος, ἐνέβλεψέ τέ μοι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀμή-
χανόν τι οἷον καὶ ἀνήγετο ὡς ἐρωτήσων, καὶ οἱ ἐν τῇ B
παλαίστρᾳ ἅπαντες περιέῤῥεον ἡμᾶς κύκλῳ κομιδῇ, τότε
δή, ὦ γεννάδα, εἶδόν τε τὰ ἐντὸς τοῦ ἱματίου καὶ ἐφλε-
γόμην καὶ οὐκέτ' ἐν ἐμαυτοῦ ἦν καὶ ἐνόμισα σοφώτατον
εἶναι τὸν Κυδίαν τὰ ἐρωτικά, ὃς εἶπεν ἐπὶ καλοῦ λέγων
παιδός, ἄλλῳ ὑποτιθέμενος, εὐλαβεῖσθαι μὴ κατέ-
ναντα λέοντος νεβρὸν ἐλθόντα μοῖραν αἱρεῖ-
σθαι κρεῶν· αὐτὸς γάρ μοι ἐδόκουν ὑπὸ τοῦ τοιούτου
θρέμματος ἑαλωκέναι. ὅμως δὲ αὐτοῦ ἐρωτήσαντος εἰ ἐπι- E
σταίμην τὸ τῆς κεφαλῆς φάρμακον, μόγις πως ἀπεκρινά- 308
μην ὅτι ἐπισταίμην. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, ἐστίν; Καὶ ἐγὼ
εἶπον ὅτι αὐτὸ μὲν εἴη φύλλον τι, ἐπῳδὴ δέ τις ἐπὶ
τῷ φαρμάκῳ εἴη, ἣν εἰ μέν τις ἐπᾴδοι ἅμα καὶ χρῷτο
αὐτῷ, παντάπασιν ὑγιᾶ ποιοῖ τὸ φάρμακον· ἄνευ δὲ τῆς
ἐπῳδῆς οὐδὲν ὄφελος εἴη τοῦ φύλλου. Καὶ ὅς, Ἀπογρά-
ψομαι τοίνυν, ἔφη, παρὰ σοῦ τὴν ἐπῳδήν. Πότερον, 156
ἦν δ' ἐγώ, ἐάν με πείθῃς ἢ κἂν μή; Γελάσας οὖν, Ἐὰν
σε πείθω, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· καὶ τοὔ-
νομά μου σὺ ἀκριβοῖς; Εἰ μὴ ἀδικῶ γε, ἔφη· οὐ γάρ τι
σοῦ ὀλίγος λόγος ἐστὶν ἐν τοῖς ἡμετέροις ἡλικιώταις, μέ-
μνημαι δὲ ἔγωγε καὶ παῖς ὢν Κριτίᾳ τῷδε ξυνόντα σε.
Καλῶς γε σύ, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν· μᾶλλον γάρ σοι παῤ-
ῥησιάσομαι περὶ τῆς ἐπῳδῆς, οἵα τυγχάνει οὖσα· ἄρτι
δ' ἠπόρουν, τίνι τρόπῳ σοι ἐνδειξαίμην τὴν δύναμιν αὐ- B
τῆς. ἔστι γάρ, ὦ Χαρμίδη, τοιαύτη οἵα μὴ δύνασθαι
τὴν κεφαλὴν μόνον ὑγιᾶ ποιεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἴσως ἤδη καὶ
σὺ ἀκήκοας τῶν ἀγαθῶν ἰατρῶν, ἐπειδάν τις αὐτοῖς προσ-
έλθῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλγῶν, λέγουσί που, ὅτι οὐχ οἷόν
τε αὐτοὺς μόνους ἐπιχειρεῖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἰᾶσθαι, ἀλλ'
ἀναγκαῖον εἴη ἅμα καὶ τὴν κεφαλὴν θεραπεύειν, εἰ μέλ-
λοι καὶ τὰ τῶν ὀμμάτων εὖ ἔχειν· καὶ αὖ τὸ τὴν κεφα- 309
λὴν οἴεσθαι ἄν ποτε θεραπεῦσαι αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἄνευ C
ὅλου τοῦ σώματος πολλὴν ἄνοιαν εἶναι. ἐκ δὴ τούτου τοῦ
λόγου διαίταις ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα τρεπόμενοι μετὰ τοῦ
ὅλου τὸ μέρος ἐπιχειροῦσι θεραπεύειν τε καὶ ἰᾶσθαι. ἢ
οὐκ ᾔσθησαι ὅτι ταῦτα οὕτω λέγουσί τε καὶ ἔχει; Πάνυ
γε, ἔφη. Οὐκοῦν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι καὶ ἀποδέχει
τὸν λόγον; Πάντων μάλιστα, ἔφη.

V. Κἀγὼ ἀκούσας αὐτοῦ ἐπαινέσαντος ἀνεθάῤῥησά D
τε, καί μοι κατὰ σμικρὸν πάλιν ἡ θρασύτης ξυνηγείρετο,

---

5. ἄλλον a. — 10. ἐθέλει a. — 11. οὕτω b. — 14. δὴ om. ac. — 14 et 15. τυγχάνοι a. — 22. φιλόσοφός γε a. — 24. τὸ καλὸν ὑμῖν a. — 29. καλῶμεν rc. — 32. ἀσθενεῖ a. — 33. τοι] τι a. — 37. Ὅπερ οὖν ab. — 43. πρόσθε b, πρῴην a. — ἐξεκόπτετο a.

3. ἀνέβλεψέ a. — μοι] με 𝔛ΓΘG. — 7. ἐπ' ἐμαυτοῦ r, ἐπ' ἐμαυτοῦ 𝔛G, ἐπ' αὐτοῦ Θ, ἐν ἐμαυτῷ a. — 8. Κριτίαν a. Cfr. Schneidewin Del. poët. eleg. iamb. mel. p. 375. — ἐπὶ τοῦ καλοῦ a. — 9. κατέναντι a, κατ' ἐναντία 𝔛Θrr, probante Winckelmanno. — 10. ἐλθόντα μοῖραν] ἐλθόντα ἀθανατώση θεια μοῖρα Θ et (omisso ν extremo) 𝔛, ἐλθόντ' ἐν θανατοέσσῃ θείᾳ μοῖραν Sauppius. — 21. ἔφη om. 𝔛ΘΣ. — 25. γε] δὲ a.

καὶ ἀνεζωπυρούμην. καὶ εἶπον Τοιοῦτον τοίνυν ἐστίν,
ὦ Χαρμίδη, καὶ τὸ ταύτης τῆς ἐπῳδῆς. ἔμαθον δ' αὐ-
τὴν ἐγὼ ἐκεῖ ἐπὶ στρατείας παρά τινος τῶν Θρᾳκῶν τῶν
Ζαμόλξιδος ἰατρῶν, οἳ λέγονται καὶ ἀπαθανατίζειν. ἔλεγε
δὲ ὁ Θρᾷξ οὗτος, ὅτι ταῦτα μὲν ἰατροὶ οἱ Ἕλληνες, ἃ
νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, καλῶς λέγοιεν· ἀλλὰ Ζάμολξις, ἔφη,
E λέγει ὁ ἡμέτερος βασιλεύς, θεὸς ὤν, ὅτι ὥσπερ ὀφθαλ-
237 μοὺς ἄνευ κεφαλῆς οὐ δεῖ ἐπιχειρεῖν ἰᾶσθαι οὐδὲ κεφα-
λὴν ἄνευ σώματος, οὕτως οὐδὲ σῶμα ἄνευ ψυχῆς, ἀλλὰ
τοῦτο καὶ αἴτιον εἴη τοῦ διαφεύγειν τοὺς παρὰ τοῖς Ἕλ-
λησιν ἰατροὺς τὰ πολλὰ νοσήματα, ὅτι τὸ ὅλον ἀγνοοῖεν
οὗ δέοι τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, οὗ μὴ καλῶς ἔχοντος
ἀδύνατον εἴη τὸ μέρος εὖ ἔχειν. πάντα γὰρ ἔφη ἐκ τῆς
310 ψυχῆς ὡρμῆσθαι καὶ τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ τῷ σώματι
καὶ παντὶ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκεῖθεν ἐπιρρεῖν ὥσπερ ἐκ
157 τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ ὄμματα. δεῖν οὖν ἐκεῖνο καὶ πρῶτον
καὶ μάλιστα θεραπεύειν, εἰ μέλλει καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς
καὶ τὰ τοῦ ἄλλου σώματος καλῶς ἔχειν. θεραπεύεσθαι
δὲ τὴν ψυχὴν ἔφη, ὦ μακάριε, ἐπῳδαῖς τισί· τὰς δ' ἐπῳ-
δὰς ταύτας τοὺς λόγους εἶναι τοὺς καλούς. ἐκ δὲ τῶν
τοιούτων λόγων ἐν ταῖς ψυχαῖς σωφροσύνην ἐγγίγνεσθαι,
ἧς ἐγγενομένης καὶ παρούσης ῥᾴδιον ἤδη εἶναι τὴν ὑγίειαν
καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι πορίζειν. διδάσκων
B οὖν με τό τε φάρμακον καὶ τὰς ἐπῳδάς, Ὅπως, ἔφη, τῷ
φαρμάκῳ τούτῳ μηδείς σε πείσει τὴν αὑτοῦ κεφαλὴν θε-
ραπεύειν, ὃς ἂν μὴ τὴν ψυχὴν πρῶτον παράσχῃ τῇ ἐπῳδῇ
ὑπὸ σοῦ θεραπευθῆναι. καὶ γὰρ νῦν, ἔφη, τοῦτ' ἔστι τὸ
ἁμάρτημα περὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι χωρὶς ἑκατέρου ἰα-
τροί τινες ἐπιχειροῦσιν εἶναι. καί μοι πάνυ σφόδρα ἐνε-
τέλλετο μήτε πλούσιον οὕτω μηδένα εἶναι μήτε γενναῖον
C μήτε καλόν, ὃς ἐμὲ πείσει ἄλλως ποιεῖν. ἐγὼ οὖν —
ὤμοσα γὰρ αὐτῷ, καί μοι ἀνάγκη πείθεσθαι — πείσομαι
οὖν. καὶ σοί, ἐὰν μὲν βούλῃ κατὰ τὰς τοῦ ξένου ἐντολὰς
τὴν ψυχὴν πρῶτον παρασχεῖν ἐπᾷσαι ταῖς τοῦ Θρᾳκὸς
311 ἐπῳδαῖς, προσοίσω τὸ φάρμακον τῇ κεφαλῇ· εἰ δὲ μή,
οὐκ ἂν ἔχοιμεν ὅ τι ποιοῖμέν σοι, ὦ φίλε Χαρμίδη.

VI. Ἀκούσας οὖν μου ὁ Κριτίας ταῦτ' εἰπόντος, Ἕρ-
μαιον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, γεγονὸς ἂν εἴη ἡ τῆς κεφα-
λῆς ἀσθένεια τῷ νεανίσκῳ, εἰ ἀναγκασθήσεται καὶ τὴν
D διάνοιαν διὰ τὴν κεφαλὴν βελτίων γενέσθαι. λέγω μέν-
τοι σοι ὅτι Χαρμίδης τῶν ἡλικιωτῶν οὐ μόνον τῇ ἰδέᾳ
ἐδόκει διαφέρειν, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τούτῳ οὗ σὺ φῂς τὴν
ἐπῳδὴν ἔχειν· φῂς δὲ σωφροσύνης. ἦ γάρ; Πάνυ γε, ἦν
δ' ἐγώ. Εὖ τοίνυν ἴσθι, ἔφη, ὅτι πάνυ πολὺ δοκεῖ σω-
φρονέστατος εἶναι τῶν νυνί, καὶ τἆλλα πάντα, εἰς ὅσον
ἡλικίας ἥκει, οὐδενὸς χείρων ὤν. Καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ,
καὶ δίκαιον, ὦ Χαρμίδη, διαφέρειν σε τῶν ἄλλων πᾶσι
τοῖς τοιούτοις· οὐ γὰρ οἶμαι ἄλλον οὐδένα τῶν ἐνθάδε E
ῥᾳδίως ἂν ἔχειν ἐπιδεῖξαι, ποῖαι δύο οἰκίαι συνελθοῦσαι
εἰς ταὐτὸν τῶν Ἀθήνησιν ἐκ τῶν εἰκότων καλλίω ἂν καὶ
ἀμείνω γεννήσειαν ἢ ἐξ ὧν σὺ γέγονας. ἥ τε γὰρ πατρῴα
ὑμῖν οἰκία, ἡ Κριτίου τοῦ Δρωπίδου, καὶ ὑπ' Ἀνακρέον-
τος καὶ ὑπὸ Σόλωνος καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν ποιητῶν ἐγκε-
κωμιασμένη παραδέδοται ἡμῖν, ὡς διαφέρουσα κάλλει τε 158
καὶ ἀρετῇ καὶ τῇ ἄλλῃ λεγομένῃ εὐδαιμονίᾳ, καὶ αὖ ἡ 312
πρὸς μητρὸς ὡσαύτως· Πυριλάμπους γὰρ τοῦ σοῦ θείου
οὐδεὶς τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ λέγεται καλλίων καὶ μείζων ἀνὴρ
δόξαι εἶναι, ὁσάκις ἐκεῖνος ἢ παρὰ μέγαν βασιλέα ἢ παρ'
ἄλλον τινὰ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ πρεσβεύων ἀφίκετο. σύμ-
πασα δὲ αὕτη ἡ οἰκία οὐδὲν τῆς ἑτέρας ὑποδεεστέρα. ἐκ
δὴ τοιούτων γεγονότα εἰκός σε εἰς πάντα πρῶτον εἶναι.
τὰ μὲν οὖν ὁρώμενα τῆς ἰδέας, ὦ φίλε παῖ Γλαύκωνος, B
δοκεῖς μοι οὐδένα τῶν προγόνων καταισχύνειν· εἰ δὲ δὴ
καὶ πρὸς σωφροσύνην καὶ πρὸς τἆλλα κατὰ τὸν τοῦδε
λόγον ἱκανῶς πέφυκας, μακάριόν σε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε
Χαρμίδη, ἡ μήτηρ ἔτικτεν. ἔχει δ' οὖν οὕτως. εἰ μέν σοι
ἤδη πάρεστιν, ὡς λέγει Κριτίας ὅδε, σωφροσύνη καὶ εἶ
σώφρων ἱκανῶς, οὐδὲν ἔτι σοι ἔδει οὔτε τῶν Ζαμόλξιδος
οὔτε τῶν Ἀβάριδος τοῦ Ὑπερβορέου ἐπῳδῶν, ἀλλ' αὐτό
σοι ἂν ἤδη δοτέον εἴη τὸ τῆς κεφαλῆς φάρμακον· εἰ C
δ' ἔτι τούτων ἐπιδεὴς εἶναι δοκεῖς, ἐπᾳστέον πρὸ τῆς τοῦ
φαρμάκου δόσεως. αὐτὸς οὖν μοι εἰπέ, πότερον ὁμολο-
γεῖς τῷδε καὶ φῂς ἱκανῶς ἤδη σωφροσύνης μετέχειν ἢ ἐν-
δεὴς εἶναι; Ἀνερυθριάσας οὖν ὁ Χαρμίδης πρῶτον μὲν
ἔτι καλλίων ἐφάνη — καὶ γὰρ τὸ αἰσχυντηλὸν αὐτοῦ τῇ 313
ἡλικίᾳ ἔπρεψεν —, ἔπειτα καὶ οὐκ ἀγεννῶς ἀπεκρίνατο·
εἶπε γὰρ ὅτι οὐ ῥᾴδιον εἴη ἐν τῷ παρόντι οὔθ' ὁμολο-
γεῖν οὔτε ἐξάρνῳ εἶναι τὰ ἐρωτώμενα. ἐὰν μὲν γάρ, ἦ
δ' ὅς, μὴ φῶ εἶναι σώφρων, ἅμα μὲν ἄτοπον αὐτὸν καθ' D
ἑαυτοῦ τοιαῦτα λέγειν, ἅμα δὲ καὶ Κριτίαν τόνδε ψευδῆ
ἐπιδείξω καὶ ἄλλους πολλούς, οἷς δοκῶ εἶναι σώφρων,
ὡς ὁ τούτου λόγος· ἐὰν δ' αὖ φῶ καὶ ἐμαυτὸν ἐπαινῶ,
ἴσως ἐπαχθὲς φανεῖται. ὥστε οὐκ ἔχω ὅ τι σοι ἀποκρίνω-
μαι. Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι μοι εἰκότα φαίνει λέγειν, ὦ
Χαρμίδη. καί μοι δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, κοινῇ ἂν εἴη σκεπτέον,
εἴτε κέκτησαι εἴτε μὴ ὃ πυνθάνομαι, ἵνα μήτε σὺ ἀναγκάζῃ
λέγειν ἃ μὴ βούλει, μήτ' αὖ ἐγὼ ἀσκέπτως ἐπὶ τὴν ἰατρι- E
κὴν τρέπωμαι. εἰ οὖν σοι φίλον, ἐθέλω σκοπεῖν μετὰ σοῦ·

λ

3. στρατείας cum Stobaeo bc: στρατιᾶς a. — 4. ζαλμόξιδος 𝔄Σ, ζαμόξιδος Θ. — 5. Θρᾷξ ab. (Θρὰξ ubique scribendum. Bekk.) — 6 δὴ νῦν a. — ζάλμοξις 𝔄ΘΣ. — 18. ἄλλου] ὅλου a. — 25. πείσῃ a. — 28. κατέρου (sic), σωφροσύνης τε καὶ ὑγιείας a. ἑκατέρου [σωφροσύνης τε καὶ ὑγιείας] b. — 32. ὤμοσα 𝔄ΘGr: ὀμώμοκα abc. — 33. σοί] σὺ a. — 42. δοκεῖ c. — 46. πάνυ πολὺ] πλεῖστον Gr et corr. Θ, πλείστων 𝔄 et pr. Θ.

6. δυοῖν mei omnes. Bekk. — 12. γὰρ τοῦδε, σοῦ δὲ θείου a. — 23. ὡς] ὃ a. — 24. ζαλμόξιδος 𝔄ΘΣ — 27. δέ τι a. — $\overset{οι}{\text{δοκης}}$ Θ, δοκοῖς b. — 41. κοινῇ εἴη ἂν εἶναι σκεπτέον a et (secluso εἴη) b.

εἰ δὲ μή, ἐᾷν. Ἀλλὰ πάντων μάλιστα, ἔφη, φίλον, ὥστε
τούτου γε ἕνεκα, ὅπῃ αὐτὸς οἴει βέλτιον σκέψασθαι,
ταύτῃ σκόπει.

VII. Τῇδε τοίνυν, ἔφην ἐγώ, δοκεῖ μοι βελτίστη
εἶναι ἡ σκέψις περὶ αὐτοῦ. δῆλον γὰρ ὅτι, εἴ σοι πάρεστι
159 σωφροσύνη, ἔχεις τι περὶ αὐτῆς δοξάζειν. ἀνάγκη γάρ
που ἐνοῦσαν αὐτήν, εἴπερ ἔνεστιν, αἴσθησίν τινα παρέ-
314 χειν, ἐξ ἧς δόξα ἄν τίς σοι περὶ αὐτῆς εἴη, ὅ τί ἐστι
καὶ ὁποῖόν τι ἡ σωφροσύνη. ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε, ἔφη,
οἶμαι. Οὐκοῦν τοῦτό γε, ἔφην, ὃ οἴει, ἐπειδήπερ ἑλλη-
νίζειν ἐπίστασαι, κἂν εἴποις δήπου αὐτὸ ὅ τί σοι φαί-
νεται; Ἴσως, ἔφη. Ἵνα τοίνυν τοπάσωμεν εἴτε σοι ἔνε-
στιν εἴτε μή, εἰπέ, ἦν δ' ἐγώ, τί φῂς εἶναι σωφροσύνην
B κατὰ τὴν σὴν δόξαν. Καὶ ὃς τὸ μὲν πρῶτον ὤκνει τε
238 καὶ οὐ πάνυ ἤθελεν ἀποκρίνασθαι· ἔπειτα μέντοι εἶπεν
ὅτι οἱ δοκοῖ σωφροσύνη εἶναι τὸ κοσμίως πάντα πράττειν
καὶ ἡσυχῇ, ἔν τε ταῖς ὁδοῖς βαδίζειν καὶ διαλέγεσθαι,
καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὡσαύτως ποιεῖν. καί μοι δοκεῖ, ἔφη,
συλλήβδην ἡσυχιότης τις εἶναι ὃ ἐρωτᾷς.

Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, εὖ λέγεις; φασί γέ τοι, ὦ Χαρ-
μίδη, τοὺς ἡσυχίους σώφρονας εἶναι. ἴδωμεν δὴ εἴ τι
λέγουσιν. εἰπὲ γάρ μοι, οὐ τῶν καλῶν μέντοι ἡ σωφρο-
C σύνη ἐστί; Πάνυ γε, ἔφη. Πότερον οὖν κάλλιστον ἐν
γραμματιστοῦ τὰ ὅμοια γράμματα γράφειν ταχὺ ἢ ἡσυχῇ;
Ταχύ. Τί δ' ἀναγιγνώσκειν; ταχέως ἢ βραδέως; Ταχέως.
Καὶ μὴν δὴ καὶ τὸ κιθαρίζειν ταχέως καὶ τὸ παλαίειν
ὀξέως πολὺ κάλλιον τοῦ ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως; Ναί. Τί
315 δέ; πυκτεύειν τε καὶ παγκρατιάζειν οὐχ ὡσαύτως; Πάνυ
γε. Θεῖν δὲ καὶ ἅλλεσθαι καὶ τὰ τοῦ σώματος ἅπαντα
D ἔργα, οὐ τὰ μὲν ὀξέως καὶ ταχὺ γιγνόμενα τὰ τοῦ καλοῦ
ἐστί, τὰ δὲ βραδέως μόγις τε καὶ ἡσυχῇ τὰ τοῦ αἰσχροῦ;
Φαίνεται. Φαίνεται ἄρα ἡμῖν, ἔφην ἐγώ, κατά γε τὸ
σῶμα οὐ τὸ ἡσύχιον, ἀλλὰ τὸ τάχιστον καὶ ὀξύτατον
κάλλιστον ὄν. ἢ γάρ; Πάνυ γε. Ἡ δέ γε σωφροσύνη
καλόν τι ἦν; Ναί. Οὐ τοίνυν κατά γε τὸ σῶμα ἡ ἡσυ-
χιότης ἂν ἀλλ' ἡ ταχυτὴς σωφρονέστερον εἴη, ἐπειδὴ κα-
λὸν ἡ σωφροσύνη. Ἔοικεν, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, εὐ-
E μάθεια κάλλιον ἢ δυσμάθεια; Εὐμάθεια. Ἔστι δέ γ',
ἔφην, ἡ μὲν εὐμάθεια ταχέως μανθάνειν, ἡ δὲ δυσμάθεια
ἡσυχῇ καὶ βραδέως; Ναί. Διδάσκειν δὲ ἄλλον οὐ τα-
χέως κάλλιον καὶ σφόδρα, μᾶλλον ἢ ἡσυχῇ τε καὶ βρα-
δέως; Ναί. Τί δέ; ἀναμιμνήσκεσθαι καὶ μεμνῆσθαι
ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως κάλλιον ἢ σφόδρα καὶ ταχέως;
160 Σφόδρ', ἔφη, καὶ ταχέως. Ἡ δ' ἀγχίνοια οὐχὶ ὀξύτης
τίς ἐστι τῆς ψυχῆς, ἀλλ' οὐχὶ ἡσυχία; Ἀληθῆ. Οὐκοῦν
καὶ τὸ ξυνιέναι τὰ λεγόμενα, καὶ ἐν γραμματιστοῦ καὶ
κιθαριστοῦ καὶ ἄλλοθι πανταχοῦ, οὐχ ὡς ἡσυχαίτατα
ἀλλ' ὡς τάχιστά ἐστι κάλλιστα; Ναί. Ἀλλὰ μὴν ἔν γε
ταῖς ζητήσεσι τῆς ψυχῆς καὶ τῷ βουλεύεσθαι οὐχ ὁ ἡσυχώ- 316
τατος, ὡς ἐγὼ οἶμαι, καὶ μόγις βουλευόμενός τε καὶ ἀνευ-
ρίσκων ἐπαίνου δοκεῖ ἄξιος εἶναι, ἀλλ' ὁ ῥᾷστά τε καὶ B
τάχιστα τοῦτο δρῶν. Ἔστι ταῦτα, ἔφη. Οὐκοῦν πάντα,
ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, ἡμῖν καὶ τὰ περὶ τὴν ψυχὴν καὶ
τὰ περὶ τὸ σῶμα, τὰ τοῦ τάχους τε καὶ τῆς ὀξύτητος
καλλίω φαίνεται ἢ τὰ τῆς βραδυτῆτός τε καὶ ἡσυχιότητος;
Κινδυνεύει, ἔφη. Οὐκ ἄρα ἡσυχιότης τις ἡ σωφροσύνη
ἂν εἴη, οὐδ' ἡσύχιος ὁ σώφρων βίος ἔκ γε τούτου τοῦ
λόγου, ἐπειδὴ καλὸν αὐτὸν δεῖ εἶναι σώφρονα ὄντα. δυοῖν
γὰρ δὴ τὰ ἕτερα, ἢ οὐδαμοῦ ἡμῖν ἢ πάνυ που ὀλιγαχοῦ C
αἱ ἡσύχιοι πράξεις ἐν τῷ βίῳ καλλίους ἐφάνησαν ἢ αἱ
ταχεῖαί τε καὶ ἰσχυραί. εἰ δ' οὖν, ὦ φίλε, ὅ τι μάλιστα
μηδὲν ἐλάττους αἱ ἡσύχιοι τῶν σφοδρῶν τε καὶ ταχειῶν
πράξεων τυγχάνουσι καλλίους οὖσαι, οὐδὲ ταύτῃ σωφρο-
σύνη ἂν εἴη μᾶλλόν τι τὸ ἡσυχῇ πράττειν ἢ τὸ σφόδρα
τε καὶ ταχέως, οὔτε ἐν βαδισμῷ οὔτε ἐν λέξει οὔτε
ἄλλοθι οὐδαμοῦ, οὐδὲ ὁ ἡσύχιος βίος [κόσμιος] τοῦ μὴ
ἡσυχίου σωφρονέστερος ἂν εἴη, ἐπειδὴ ἐν τῷ λόγῳ τῶν D
καλῶν τι ἡμῖν ἡ σωφροσύνη ὑπετέθη, καλὰ δὲ οὐχ ἧττον
τὰ ταχέα τῶν ἡσυχίων πέφανται. Ὀρθῶς μοι δοκεῖς, 317
ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰρηκέναι.

VIII. Πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, μᾶλλον
προσέχων τὸν νοῦν καὶ εἰς σεαυτὸν ἀποβλέψας, ἐννοήσας
ὁποῖόν τινά σε ποιεῖ ἡ σωφροσύνη παροῦσα καὶ ποία τις
οὖσα τοιοῦτον ἀπεργάζοιτο ἄν, πάντα ταῦτα συλλογισά- E
μενος εἰπὲ εὖ καὶ ἀνδρείως, τί σοι φαίνεται εἶναι; Καὶ
ὃς ἐπισχὼν καὶ πάνυ ἀνδρικῶς πρὸς ἑαυτὸν διασκεψά-
μενος, Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, αἰσχύνεσθαι ποιεῖν ἡ σω-
φροσύνη καὶ αἰσχυντηλὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἶναι ὅπερ
αἰδὼς ἡ σωφροσύνη. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὐ καλὸν ἄρτι
ὡμολόγεις τὴν σωφροσύνην εἶναι; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν
καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες οἱ σώφρονες; Ναί. Ἆρ' οὖν ἂν εἴη
ἀγαθόν, ὃ μὴ ἀγαθοὺς ἀπεργάζεται; Οὐ δῆτα. Οὐ μό-
νον οὖν ἄρα καλόν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν ἐστιν. Ἔμοιγε 161
δοκεῖ. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· Ὁμήρῳ οὐ πιστεύεις καλῶς
λέγειν, λέγοντι ὅτι

αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι.

Ἔγωγ', ἔφη. Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, αἰδὼς οὐκ ἀγαθὸν
καὶ ἀγαθόν. Φαίνεται. Σωφροσύνη δέ γε ἀγαθόν, εἴπερ

---

2. βέλτιον cum **Heindorfio** bc: βελτίω cum libris a. — σκέψεσθαι a. — 16. δοκεῖ a. — 18. τἄλλα a. — 20. ἄρ' οὖν -- λέγεις. φασί a. — 22. μέν τι ἡ Bekkerus. — 23. κάλλιον auctore Stephano b. — 27. κάλλιόν που ἢ ἡσυχῇ b. — 28. δαί b. — 31. βραδέα libri praeter Γ omnes, probante Winckelmanno. — 32. φαίνεταί γ' ἄρα ΧΘ. — 37. Ἔοικ' Γb. — δαί b. — 37. 38. 39. εὐμαθία ab. — 38. 39. δυσμαθία ab. — 40. ταχέως καὶ κάλλιον a. — 42. δαί b.

4. ἐστι καὶ κάλλιστα a. — 6. ἐγῷμαι Γbc. — μόλις a. — 15. οὐδαμῇ a. — 16. ἡσύχιαι b. — 17. ὅτι ab. — 21. οὔτε ἐν — οὔτε ἐν cum Prisciano (p. 1194.) bc: οὐ τὸ ἐν — οὐ τὸ ἐν a. — οὐδὲ ἄλλοθι Bekkerus. — 22. οὐδὲν ὁ ab. — κόσμιος auctore Heindorfio secl. bc. — 40. Ὁμήρῳ) Odyss. ρ, 347.

ἀγαθοὺς ποιεῖ οἷς ἂν παρῇ, κακοὺς δὲ μή. Ἀλλὰ μὴν
318 *οὕτω γε δοκεῖ μοι ἔχειν, ὡς σὺ λέγεις. Οὐκ ἄρα σωφρο-*
B *σύνη ἂν εἴη αἰδώς, εἴπερ τὸ μὲν ἀγαθὸν τυγχάνει ὄν, αἰδὼς δὲ μηδὲν μᾶλλον ἀγαθὸν ἢ καὶ κακόν.*

IX. *Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοῦτο μὲν ὀρθῶς λέγεσθαι. τόδε δὲ σκέψαι τί σοι δοκεῖ εἶναι περὶ σωφροσύνης. ἄρτι γὰρ ἀνεμνήσθην ὃ ἤδη του ἤκουσα λέγοντος, ὅτι σωφροσύνη* [*ἂν*] *εἴη τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν. σκόπει οὖν τοῦτο εἰ ὀρθῶς σοι δοκεῖ λέγειν ὁ λέγων. Καὶ ἐγώ, Ὦ μιαρέ, ἔφην, Κριτίου τοῦδε ἀκήκοας αὐτὸ ἢ*
C *ἄλλου του τῶν σοφῶν. Ἔοικεν, ἔφη ὁ Κριτίας, ἄλλου· οὐ γὰρ δὴ ἐμοῦ γε. Ἀλλὰ τί διαφέρει, ἦ δ' ὅς, ὁ Χαρμίδης, ὦ Σώκρατες, ὅτου ἤκουσα; Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ· πάντως γὰρ οὐ τοῦτο σκεπτέον, ὅστις αὐτὸ εἶπεν, ἀλλὰ πότερον ἀληθὲς λέγεται ἢ οὔ. Νῦν ὀρθῶς λέγεις, ἦ δ' ὅς. Νὴ Δία, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' εἰ καὶ εὑρήσομεν αὐτὸ ὅπῃ γ' ἔχει, θαυμάζοιμ' ἄν· αἰνίγματι γάρ τινι ἔοικεν. Ὅτι δὴ*
D *τί γε; ἔφη. Ὅτι οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, ᾗ τὰ ῥήματα*
239 *ἐφθέγξατο, ταύτῃ καὶ ἐνόει ὁ λέγων σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ αὑτοῦ πράττειν. ἢ σὺ οὐδὲν ἡγεῖ πράττειν τὸν γραμματιστήν, ὅταν γράφῃ ἢ ἀναγιγνώσκῃ; Ἔγωγε, ἡγοῦμαι*
319 *μὲν οὖν, ἔφη. Δοκεῖ οὖν σοι τὸ αὑτοῦ ὄνομα μόνον γράφειν ὁ γραμματιστὴς καὶ ἀναγιγνώσκειν, ἢ ὑμᾶς τοὺς παῖδας διδάσκειν, ἢ οὐδὲν ἧττον τὰ τῶν ἐχθρῶν ἐγράφετε ἢ τὰ ὑμέτερα καὶ τὰ τῶν φίλων ὀνόματα; Οὐδὲν ἧττον.*
E *Ἦ οὖν ἐπολυπραγμονεῖτε καὶ οὐκ ἐσωφρονεῖτε τοῦτο δρῶντες; Οὐδαμῶς. Καὶ μὴν οὐ τὰ ὑμέτερά γε αὐτῶν ἐπράττετε, εἴπερ τὸ γράφειν πράττειν τί ἐστι καὶ τὸ ἀναγιγνώσκειν. Ἀλλὰ μὴν ἔστιν. Καὶ γὰρ τὸ ἰᾶσθαι, ὦ ἑταῖρε, καὶ τὸ οἰκοδομεῖν καὶ τὸ ὑφαίνειν καὶ τὸ ᾑτινιοῦν τέχνῃ ὁτιοῦν τῶν τέχνης ἔργων ἀπεργάζεσθαι πράττειν δήπου τί ἐστιν. Πάνυ γε. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ ἄν σοι πόλις εὖ οἰκεῖσθαι ὑπὸ τούτου τοῦ νόμου τοῦ κελεύοντος τὸ ἑαυτοῦ ἱμάτιον ἕκαστον ὑφαίνειν καὶ πλύνειν, καὶ ὑποδήματα σκυτοτομεῖν, καὶ λήκυθον καὶ στλεγγίδα καὶ τἆλλα*
162 *πάντα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τῶν μὲν ἀλλοτρίων μὴ ἅπτεσθαι, τὰ δὲ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐργάζεσθαί τε καὶ πράττειν; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ἦ δ' ὅς. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφην ἐγώ, σωφρόνως γε οἰκοῦσα εὖ ἂν οἰκοῖτο. Πῶς δ' οὔκ; ἔφη. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τὰ τοιαῦτά τε καὶ οὕτω τὰ αὑτοῦ πράττειν σωφροσύνη ἂν εἴη. Οὐ φαίνεται. Ἠνίττετο ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅπερ ἄρτι ἐγὼ ἔλεγον, ὁ λέγων τὸ*
320 *τὰ αὑτοῦ πράττειν σωφροσύνην εἶναι· οὐ γάρ που οὕτω*
B *γε ἦν εὐήθης. ἤ τινος ἠλιθίου ἤκουσας τουτὶ λέγοντος, ὦ Χαρμίδη; Ἥκιστά γε, ἔφη, ἐπεί τοι καὶ πάνυ ἐδόκει σοφὸς εἶναι. Παντὸς τοίνυν μᾶλλον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, αἴνιγμα αὐτὸ προὔβαλεν, ὡς ὂν χαλεπὸν τὸ τὰ αὑτοῦ πράττειν γνῶναι ὅ τί ποτε ἔστιν. Ἴσως, ἔφη. Τί οὖν ἂν εἴη ποτὲ τὸ τὰ αὑτοῦ πράττειν; ἔχεις εἰπεῖν; Οὐκ οἶδα μὰ Δί' ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. ἀλλ' ἴσως οὐδὲν κωλύει μηδὲ τὸν λέγοντα μηδὲν εἰδέναι ὅ τι ἐνόει. Καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ὑπεγέλα τε καὶ εἰς τὸν Κριτίαν ἀπέβλεπεν.*

X. *Καὶ ὁ Κριτίας δῆλος μὲν ἦν καὶ πάλαι ἀγωνιῶν* C
καὶ φιλοτίμως πρός τε τὸν Χαρμίδην καὶ πρὸς τοὺς παρόντας ἔχων, μόγις δ' ἑαυτὸν ἐν τῷ πρόσθεν κατέχων τότε οὐχ οἷός τε ἐγένετο· δοκεῖ γάρ μοι παντὸς μᾶλλον ἀληθὲς εἶναι, ὃ ἐγὼ ὑπέλαβον, τοῦ Κριτίου ἀκηκοέναι τὸν Χαρμίδην ταύτην τὴν ἀπόκρισιν περὶ τῆς σωφροσύνης. ὁ μὲν οὖν Χαρμίδης βουλόμενος μὴ αὐτὸς ὑπέχειν λόγον
ἀλλ' ἐκεῖνον τῆς ἀποκρίσεως, ὑπεκίνει αὐτὸν ἐκεῖνον, καὶ D
ἐνεδείκνυτο ὡς ἐξεληλεγμένος εἴη· ὁ δ' οὐκ ἠνείσχετο, ἀλλά
μοι ἔδοξεν ὀργισθῆναι αὐτῷ ὥσπερ ποιητὴς ὑποκριτῇ E
κακῶς διατιθέντι τὰ ἑαυτοῦ ποιήματα· ὥστ' ἐμβλέψας
αὐτῷ εἶπεν, Οὕτως οἴει, ὦ Χαρμίδη, εἰ σὺ μὴ οἶσθα ὅ 321
τί ποτ' ἐνόει ὃς ἔφη σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν, οὐδὲ δὴ ἐκεῖνον εἰδέναι; Ἀλλ', ὦ βέλτιστε, ἔφην ἐγώ, Κριτία, τοῦτον μὲν οὐδὲν θαυμαστὸν ἀγνοεῖν τηλι-
κοῦτον ὄντα· σὲ δέ που εἰκὸς εἰδέναι καὶ ἡλικίας ἕνεκα E
καὶ ἐπιμελείας. εἰ οὖν ξυγχωρεῖς τοῦτ' εἶναι σωφροσύνην ὅπερ οὑτοσὶ λέγει, καὶ παραδέχει τὸν λόγον, ἔγωγε πολὺ ἂν ἥδιον μετὰ σοῦ σκοποίμην εἴτ' ἀληθὲς εἴτε μὴ τὸ λεχθέν. Ἀλλὰ πάνυ ξυγχωρῶ, ἔφη, καὶ παραδέχομαι. Καλῶς γε σὺ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν. καί μοι λέγε, ἦ καὶ ἃ νῦν δὴ ἠρώτων ἐγὼ ξυγχωρεῖς, τοὺς δημιουργοὺς πάντας ποιεῖν τι; Ἔγωγε. Ἦ οὖν δοκοῦσί σοι τὰ
ἑαυτῶν μόνον ποιεῖν ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων; Καὶ τὰ τῶν **163**
ἄλλων. Σωφρονοῦσιν οὖν οὐ τὰ ἑαυτῶν μόνον ποιοῦντες. Τί γὰρ κωλύει; ἔφη. Οὐδὲν ἐμέ γε, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὅρα μὴ ἐκεῖνον κωλύει, ὃς ὑποθέμενος σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν ἔπειτα οὐδέν φησι κωλύειν καὶ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων πράττοντας σωφρονεῖν. Ἐγὼ γάρ που, ἦ δ' ὅς, τοῦθ' ὡμολόγηκα, ὡς οἱ τὰ τῶν ἄλλων πράττοντες
σωφρονοῦσιν, ἢ τοὺς ποιοῦντας ὡμολόγησα; Εἰπέ μοι, B
ἦν δ' ἐγώ, οὐ ταὐτὸν καλεῖς τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πράττειν; 322
Οὐ μέντοι, ἔφη· οὐδέ γε τὸ ἐργάζεσθαι καὶ τὸ ποιεῖν. ἔμαθον γὰρ παρ' Ἡσιόδου, ὃς ἔφη, ἔργον δ' οὐδὲν εἶναι ὄνειδος. οἴει οὖν αὐτόν, εἰ τὰ τοιαῦτα ἔργα ἐκάλει καὶ ἐργάζεσθαι καὶ πράττειν, οἷα νῦν δὴ σὺ ἔλεγες, οὐδενὶ ἂν ὄνειδος φάναι εἶναι σκυτοτομοῦντι ἢ ταριχοπωλοῦντι ἢ ἐπ' οἰκήματος καθημένῳ; οὐκ οἴεσθαί γε χρή, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος, οἶμαι, ποίησιν πράξεως
καὶ ἐργασίας ἄλλο ἐνόμιζε, καὶ ποίημα μὲν γίγνεσθαι ὄνει- C
δος ἐνίοτε, ὅταν μὴ μετὰ τοῦ καλοῦ γίγνηται, ἔργον δὲ οὐδέποτε οὐδὲν ὄνειδος· τὰ γὰρ καλῶς τε καὶ ὠφελίμως

---

4. *μὴ οὐδὲν* b. — 8. *ἂν* cum Bekkero secl. c. — 14. *εἶπεν*] *εἰπεῖν* a. — 16. *γ'* om. a. — 19. *ὁ* om. a. — 32. *δοκῇ* a.
5. *ὑπεγέλασέ τε* a. — 14. *ἀνεδείκνυτο* a. — *ἐξηλεγμένος* a. — 18. *ποτὲ νόει* a. — 20. *θαυμαστὸν οὐδὲν* a. — 21. *εἰκὸς* om. 𝔛 Θ r. — 30. *οὖν οἱ μὴ τὰ* a. — 32. *κωλύῃ* a. — 37. *ταὐτὸν σὺ καλεῖς* a. — 39. *Ἡσιόδου*, Opp. et D. 309. — 41. *λέγεις* 𝔛 Θ.

ποιούμενα ἔργα ἐκάλει, καὶ ἐργασίας γε καὶ πράξεις τὰς
τοιαύτας ποιήσεις. φάναι δέ γε χρῆ καὶ οἰκεῖα μόνα τὰ
τοιαῦτα ἡγεῖσθαι αὐτόν, τὰ δὲ βλαβερὰ πάντα ἀλλότρια.
ὥστε καὶ Ἡσίοδον χρὴ οἴεσθαι καὶ ἄλλον ὅστις φρόνιμος,
τὸν τὰ αὑτοῦ πράττοντα, τοῦτον σώφρονα καλεῖν.

D **XI.** Ὦ Κριτία, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εὐθὺς ἀρχομένου
σου σχεδὸν ἐμάνθανον τὸν λόγον, ὅτι τὰ οἰκεῖά τε καὶ τὰ
αὑτοῦ ἀγαθὰ καλοίης, καὶ τὰς τῶν ἀγαθῶν ποιήσεις
πράξεις· καὶ γὰρ Προδίκου μυρία τινὰ ἀκήκοα περὶ ὀνο-
323 μάτων διαιροῦντος. ἀλλ' ἐγώ σοι τίθεσθαι μὲν τῶν ὀνο-
μάτων δίδωμι ὅπῃ ἂν βούλῃ ἕκαστον· δήλου δὲ μόνον ἐφ'
ὅ τι ἂν φέρῃς τοὔνομα ὅ τι ἂν λέγῃς. νῦν οὖν πάλιν ἐξ
E ἀρχῆς σαφέστερον ὅρισαι, ἆρα τὴν τῶν ἀγαθῶν πρᾶξιν
ἢ ποίησιν, ἢ ὅπως σὺ βούλει ὀνομάζειν, ταύτην λέγεις
σὺ σωφροσύνην εἶναι; Ἔγωγε, ἔφη. Οὐκ ἄρα σωφρονεῖ
ὁ τὰ κακὰ πράττων, ἀλλ' ὁ τὰ ἀγαθά; Σοὶ δέ, ἦ δ' ὅς,
240 ὦ βέλτιστε, οὐχ οὕτω δοκεῖ; Ἔα, ἦν δ' ἐγώ· μὴ γάρ πω
τὸ ἐμοὶ δοκοῦν σκοπῶμεν, ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις νῦν. Ἀλλὰ
μέντοι ἔγωγε, ἔφη, τὸν μὴ ἀγαθὰ ἀλλὰ κακὰ ποιοῦντα
οὔ φημι σωφρονεῖν, τὸν δὲ ἀγαθὰ ἀλλὰ μὴ κακὰ σω-
φρονεῖν· τὴν γὰρ τῶν ἀγαθῶν πρᾶξιν σωφροσύνην εἶναι
164 σαφῶς σοι διορίζομαι. Καὶ οὐδέν γέ σε ἴσως κωλύει ἀληθῆ
λέγειν. τόδε γε μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, θαυμάζω, εἰ σωφρο-
νοῦντας ἀνθρώπους ἡγεῖ σὺ ἀγνοεῖν ὅτι σωφρονοῦσιν.
Ἀλλ' οὐχ ἡγοῦμαι, ἔφη. Οὐκ ὀλίγον πρότερον, ἔφην ἐγώ,
ἐλέγετο ὑπὸ σοῦ ὅτι τοὺς δημιουργοὺς οὐδὲν κωλύει καὶ
αὖ τὰ τῶν ἄλλων ποιοῦντας σωφρονεῖν; Ἐλέγετο γάρ,
ἔφη· ἀλλὰ τί τοῦτο; Οὐδέν. ἀλλὰ λέγε εἰ δοκεῖ τίς σοι
B ἰατρός, ὑγιᾶ τινὰ ποιῶν, ὠφέλιμα καὶ ἑαυτῷ ποιεῖν καὶ
324 ἐκείνῳ ὃν ἰῷτο. Ἔμοιγε. Οὐκοῦν τὰ δέοντα πράττει ὅ γε
ταῦτα πράττων. Ναί. Ὁ δὲ δέοντα πράττων οὐ σωφρο-
νεῖ; Σωφρονεῖ μὲν οὖν. Ἦ οὖν καὶ γιγνώσκειν ἀνάγκη
τῷ ἰατρῷ, ὅταν τε ὠφελίμως ἰᾶται καὶ ὅταν μή; καὶ
ἑκάστῳ τῶν δημιουργῶν, ὅταν τε μέλλῃ ὀνήσεσθαι ἀπὸ
τοῦ ἔργου οὗ ἂν πράττῃ, καὶ ὅταν μή; Ἴσως οὔ. Ἐνίοτε
ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὠφελίμως πράξας ἢ βλαβερῶς ὁ ἰατρὸς
C οὐ γιγνώσκει ἑαυτὸν ὡς ἔπραξε· καίτοι ὠφελίμως πράξας,
ὡς ὁ σὸς λόγος, σωφρόνως ἔπραξεν. ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες;
Ἔγωγε. Οὐκοῦν, ὡς ἔοικεν, ἐνίοτε ὠφελίμως πράξας
πράττει μὲν σωφρόνως καὶ σωφρονεῖ, ἀγνοεῖ δ' ἑαυτὸν
ὅτι σωφρονεῖ;

XII. Ἀλλὰ τοῦτο μέν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἄν
ποτε γένοιτο, ἀλλ' εἴ τι σὺ οἴει ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ὑπ'
ἐμοῦ ὡμολογημένων εἰς τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι συμβαίνειν,
D ἐκείνων ἄν τι ἔγωγε μᾶλλον ἀναθείμην, καὶ οὐκ ἂν αἰ-
σχυνθείην ὅτι μὴ οὐχὶ ὀρθῶς φάναι εἰρηκέναι, μᾶλλον ἤ
ποτε συγχωρήσαιμ' ἂν ἀγνοοῦντα αὐτὸν ἑαυτὸν ἄνθρωπον
σωφρονεῖν. σχεδὸν γάρ τι ἔγωγε αὐτὸ τοῦτό φημι εἶναι
σωφροσύνην, τὸ γιγνώσκειν ἑαυτόν, καὶ ξυμφέρομαι τῷ
ἐν Δελφοῖς ἀναθέντι τὸ τοιοῦτον γράμμα. καὶ γὰρ τοῦτο
οὕτω μοι δοκεῖ τὸ γράμμα ἀνακεῖσθαι, ὡς δὴ πρόσρησις 325
οὖσα τοῦ θεοῦ τῶν εἰσιόντων ἀντὶ τοῦ χαῖρε, ὡς τούτου
μὲν οὐκ ὀρθοῦ ὄντος τοῦ προσρήματος, τοῦ χαίρειν, οὐδὲ E
δεῖν τοῦτο παρακελεύεσθαι ἀλλήλους ἀλλὰ σωφρονεῖν.
οὕτω μὲν δὴ ὁ θεὸς προσαγορεύει τοὺς εἰσιόντας εἰς τὸ
ἱερὸν διαφέρον τι ἢ οἱ ἄνθρωποι, ὡς διανοούμενος ἀνέ-
θηκεν ὁ ἀναθείς, ὥς μοι δοκεῖ· καὶ λέγει πρὸς τὸν ἀεὶ
εἰσιόντα οὐκ ἄλλο τι ἢ σωφρόνει, φησίν. αἰνιγματωδέ-
στερον δὲ δή, ὡς μάντις, λέγει· τὸ γὰρ γνῶθι σαυτὸν
καὶ τὸ σωφρόνει ἔστι μὲν ταὐτόν, ὡς τὰ γράμματά
φησι καὶ ἐγώ, τάχα δ' ἄν τις οἰηθείη ἄλλο εἶναι, ὃ δή 165
μοι δοκοῦσι παθεῖν καὶ οἱ τὰ ὕστερον γράμματα ἀναθέν-
τες, τό τε μηδὲν ἄγαν καὶ τὸ ἐγγύη, πάρα δ' ἄτη.
καὶ γὰρ οὗτοι ξυμβουλὴν ᾠήθησαν εἶναι τὸ γνῶθι σαυ-
τόν, ἀλλ' οὐ τῶν εἰσιόντων ἕνεκεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρόσ-
ρησιν· εἶθ' ἵνα δὴ καὶ σφεῖς μηδὲν ἧττον συμβουλὰς χρη-
σίμους ἀναθεῖεν, ταῦτα γράψαντες ἀνέθεσαν. οὗ δὴ οὖν
ἕνεκα λέγω, ὦ Σώκρατες, ταῦτα πάντα, τόδ' ἐστί. τὰ
μὲν ἔμπροσθέν σοι πάντα ἀφίημι· ἴσως μὲν γάρ τι σὺ B
ἔλεγες περὶ αὐτῶν ὀρθότερον, ἴσως δ' ἐγώ· σαφὲς δ' οὐδὲν
πάνυ ἦν ὧν ἐλέγομεν. νῦν δ' ἐθέλω τούτου σοι διδόναι 326
λόγον, εἰ μὴ ὁμολογεῖς σωφροσύνην εἶναι τὸ γιγνώσκειν
αὐτὸν ἑαυτόν.

XIII. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κριτία, σὺ μὲν ὡς φά-
σκοντος ἐμοῦ εἰδέναι περὶ ὧν ἐρωτῶ, προσφέρει πρός με,
καὶ ἐὰν δὴ βούλωμαι, ὁμολογήσαντός σου. τὸ δ' οὐχ οὕ-
τως ἔχει, ἀλλὰ ζητῶ γὰρ μετὰ σοῦ ἀεὶ τὸ προτιθέμενον
διὰ τὸ μὴ αὐτὸς εἰδέναι· σκεψάμενος οὖν ἐθέλω εἰπεῖν C
εἴτε ὁμολογῶ εἴτε μή. ἀλλ' ἐπίσχες ἕως ἂν σκέψωμαι.
Σκόπει δή, ἦ δ' ὅς. Καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, σκοπῶ. εἰ
γὰρ δὴ γιγνώσκειν γέ τί ἐστιν ἡ σωφροσύνη, δῆλον ὅτι
ἐπιστήμη τις ἂν εἴη καὶ τινός. ἢ οὔ; Ἔστιν, ἔφη, ἑαυ-
τοῦ γε. Οὐκοῦν καὶ ἰατρική, ἔφην, ἐπιστήμη ἐστὶ τοῦ
ὑγιεινοῦ; Πάνυ γε. Εἰ τοίνυν με, ἔφην, ἔροιο σύ, ἰα-
τρικὴ ὑγιεινοῦ ἐπιστήμη οὖσα τί ἡμῖν χρησίμη ἐστὶ καὶ τί
ἀπεργάζεται, εἴποιμ' ἂν ὅτι οὐ σμικρὰν ὠφελίαν· τὴν D
γὰρ ὑγίειαν καλὸν ἡμῖν ἔργον ἀπεργάζεται, εἰ ἀποδέχει
τοῦτο. Ἀποδέχομαι. Καὶ εἰ τοίνυν με ἔροιο τὴν οἰκοδο-
μικήν, ἐπιστήμην οὖσαν τοῦ οἰκοδομεῖν, τί φημι ἔργον
ἀπεργάζεσθαι, εἴποιμ' ἂν ὅτι οἰκήσεις. ὡσαύτως δὲ καὶ
τῶν ἄλλων τεχνῶν. χρὴ οὖν καὶ σὲ ὑπὲρ τῆς σωφροσύνης,
ἐπειδὴ φῄς αὐτὴν ἑαυτοῦ ἐπιστήμην εἶναι, ἔχειν εἰπεῖν 327

---

11. ὅπῃ ἂν θέλῃ ΧΘ, ὅπῃ βούλει b. — 12. λέγοις a. — 22. ἴσως κωλύει σε ab. — 28. τί σοι Γac. — 31. δὲ τὰ δέοντα (rc. Γ) c. — 32. ἦ] ἢ a. — 43. σὺ] σοι b. — 46. ὅτι μὴ] malim ὁτιδή. Bekk.
7. τὸ χαίρειν a. — 17. Ἐγγύα a. — ἄτα a. — 20. σφεῖς] αὐτὸς φῄς ΧΘ, αὐτὸς σφίσι G. — χρησίμους συμβουλὰς a. — 25. δὲ θέλω a. — 30. ὁμολογήσαντός σοι Heusdius, ὁμολογήσαντός σοι b. — 35. δή που γιγνώσκειν a. — 36. Ἔστιν, ὡς ἔφη a. — 38. σὺ ἔροιο a. — 40. ὠφελίαν ΧΘΞΣΒCrwy: ὠφέλειαν abc.

ἐρωτηθέντα, ὦ Κριτία, σωφροσύνη, ἐπιστήμη οὖσα ἑαυτοῦ, τί καλὸν ἡμῖν ἔργον ἀπεργάζεται καὶ ἄξιον τοῦ ὀνό-
E ματος; ἴθι οὖν, εἰπέ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐκ ὀρθῶς ζητεῖς. οὐ γὰρ ὁμοία αὕτη πέφυκε ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις, οὐδέ γε αἱ ἄλλαι ἄλλαις· σὺ δ' ὡς ὁμοίων οὐσῶν ποιεῖ τὴν ζήτησιν. ἐπεὶ λέγε μοι, ἔφη, τῆς λογιστικῆς τέχνης ἢ τῆς γεωμετρικῆς τί ἐστι τοιοῦτον ἔργον οἷον οἰκία οἰκοδομικῆς ἢ ἱμάτιον ὑφαντικῆς ἢ ἄλλα τοιαῦτα ἔργα,
166 ἃ πολλὰ ἄν τις ἔχοι πολλῶν τεχνῶν δεῖξαι; ἔχεις οὖν μοι καὶ σὺ τούτων τοιοῦτόν τι ἔργον δεῖξαι; ἀλλ' οὐχ ἕξεις. Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ τόδε σοι ἔχω δεῖξαι, τίνος ἐστὶν ἐπιστήμη ἑκάστη τούτων τῶν ἐπιστημῶν, ὃ τυγχάνει ὂν ἄλλο αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης. οἷον ἡ λογιστική ἐστί που τοῦ ἀρτίου καὶ τοῦ περιττοῦ, πλήθους ὅπως ἔχει πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα. ἦ γάρ; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν ἑτέρου ὄντος τοῦ περιττοῦ καὶ ἀρτίου αὐτῆς τῆς
B
241 λογιστικῆς; Πῶς δ' οὔ; Καὶ μὴν αὖ ἡ στατικὴ τοῦ βαρυτέρου καὶ κουφοτέρου σταθμοῦ ἐστι [στατική]· ἕτερον δέ ἐστι τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον τῆς στατικῆς αὐτῆς. ξυγχω-
328 ρεῖς; Ἔγωγε. Λέγε δή, καὶ ἡ σωφροσύνη τίνος ἐστὶν ἐπιστήμη, ὃ τυγχάνει ἕτερον ὂν αὐτῆς τῆς σωφροσύνης;

XIV. Τοῦτό ἐστιν ἐκεῖνο, ἔφη, ὦ Σώκρατες· ἐπ' αὐτὸ ἥκεις ἐρευνῶν, ὅτῳ διαφέρει πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἡ σωφροσύνη· σὺ δὲ ὁμοιότητά τινα ζητεῖς αὐτῆς ταῖς
C ἄλλαις. τὸ δ' οὐκ ἔστιν οὕτως, ἀλλ' αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι ἄλλου εἰσὶν ἐπιστῆμαι, ἑαυτῶν δ' οὔ, ἡ δὲ μόνη τῶν τε ἄλλων ἐπιστημῶν ἐπιστήμη ἐστὶ καὶ αὐτὴ ἑαυτῆς. καὶ ταῦτά σε πολλοῦ δεῖ λεληθέναι· ἀλλὰ γάρ, οἶμαι, ὃ ἄρτι οὐκ ἔφησθα ποιεῖν, τοῦτο ποιεῖς, ἐμὲ γὰρ ἐπιχειρεῖς ἐλέγχειν, ἐάσας περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστίν. Οἷον, ἦν δ' ἐγώ, ποιεῖς ἡγούμενος, εἰ ὅ τι μάλιστα σὲ ἐλέγχω, ἄλλου τινὸς ἕνεκα ἐλέγχειν ἢ οὗπερ ἕνεκα κἂν ἐμαυτὸν διερευνῴμην
D τί λέγω, φοβούμενος μή ποτε λάθω οἰόμενος μέν τι εἰδέναι, εἰδὼς δὲ μή. καὶ νῦν δὴ οὖν ἔγωγέ φημι τοῦτο ποιεῖν, τὸν λόγον σκοπεῖν μάλιστα μὲν ἐμαυτοῦ ἕνεκα, ἴσως δὲ δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. ἢ οὐ κοινὸν οἴει ἀγαθὸν εἶναι σχεδόν τι πᾶσιν ἀνθρώποις, γίγνεσθαι καταφανὲς ἕκαστον τῶν ὄντων ὅπῃ ἔχει; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες. Θαρρῶν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
329 μακάριε, ἀποκρινόμενος τὸ ἐρωτώμενον ὅπῃ σοι φαίνεται,
E ἔα χαίρειν εἴτε Κριτίας ἐστὶν εἴτε Σωκράτης ὁ ἐλεγχόμενος· ἀλλ' αὐτῷ προσέχων τὸν νοῦν τῷ λόγῳ, σκοπεῖν ὅπῃ ποτὲ ἐκβήσεται ἐλεγχόμενος. Ἀλλά, ἔφη, ποιήσω οὕτω· δοκεῖς γάρ μοι μέτρια λέγειν. Λέγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, περὶ τῆς σωφροσύνης πῶς λέγεις;

XV. Λέγω τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ὅτι μόνη τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν αὐτή τε αὑτῆς ἐστι καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἐπιστήμη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνεπιστημοσύνης ἐπιστήμη ἂν εἴη, εἴπερ καὶ ἐπιστήμης; Πάνυ γε, ἔφη. Ὁ ἄρα σώφρων μόνος αὐτός τε ἑαυτὸν γνώσεται καὶ οἷός τε 167
ἔσται ἐξετάσαι τί τε τυγχάνει εἰδὼς καὶ τί μή, καὶ τοὺς ἄλλους ὡσαύτως δυνατὸς ἔσται ἐπισκοπεῖν, τί τις οἶδε καὶ οἴεται, εἴπερ οἶδε, καὶ τί αὖ οἴεται μὲν εἰδέναι, οἶδε δ' οὔ, τῶν δὲ ἄλλων οὐδείς. καὶ ἔστι δὴ τοῦτο τὸ σωφρονεῖν τε καὶ σωφροσύνη καὶ τὸ ἑαυτὸν αὐτὸν γιγνώσκειν, τὸ εἰδέναι ἅ τε οἶδε καὶ ἃ μὴ οἶδεν. ἆρα ταῦτά ἐστιν ἃ λέγεις; Ἔγωγ', ἔφη. Πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τρίτον τῷ Σωτῆρι, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἐπισκοπώμεθα, B
πρῶτον μὲν εἰ δυνατόν ἐστι τοῦτο εἶναι ἢ οὔ, τὸ ἃ οἶδε καὶ ἃ μὴ οἶδεν εἰδέναι ὅτι οἶδε καὶ ὅτι οὐκ οἶδεν· ἔπειτα εἰ ὅ τι μάλιστα δυνατόν, τίς ἂν εἴη ἡμῖν ὠφελία εἰδόσιν αὐτό. Ἀλλὰ χρή, ἔφη, σκοπεῖν. Ἴθι δή, ἔφην ἐγώ, ὦ 330
Κριτία, σκέψαι, ἐάν τι περὶ αὐτῶν εὐπορώτερος φανῇς ἐμοῦ· ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπορῶ. ᾗ δὲ ἀπορῶ, φράσω σοι; Πάνυ γ', ἔφη. Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πάντα ταῦτ' ἂν εἴη, εἰ ἔστιν ὅπερ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες, μία τις ἐπιστήμη, ἣ οὐκ ἄλλου τινός ἐστιν ἢ ἑαυτῆς τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπι- C
στημῶν ἐπιστήμη, καὶ δὴ καὶ ἀνεπιστημοσύνης ἡ αὐτὴ αὕτη; Πάνυ γε. Ἰδὲ δὴ ὡς ἄτοπον ἐπιχειροῦμεν, ὦ ἑταῖρε, λέγειν· ἐν ἄλλοις γάρ που τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐὰν σκοπῇς, δόξει σοι, ὡς ἐγᾦμαι, ἀδύνατον εἶναι. Πῶς δὴ καὶ ποῦ; Ἐν τοῖσδε. ἐννόει γὰρ εἴ σοι δοκεῖ ὄψις τις εἶναι, ἣ ὧν μὲν αἱ ἄλλαι ὄψεις εἰσίν, οὐκ ἔστι τούτων ὄψις, ἑαυτῆς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὄψεων ὄψις ἐστί, καὶ μὴ ὄψεων ὡσαύτως, καὶ χρῶμα μὲν ὁρᾷ οὐδὲν ὄψις οὖσα, D
αὑτὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ὄψεις. δοκεῖ τίς σοι εἶναι τοιαύτη; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε. Τί δὲ ἀκοήν, ἣ φωνῆς μὲν οὐδεμιᾶς ἀκούει, αὑτῆς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀκοῶν ἀκούει καὶ τῶν μὴ ἀκοῶν; Οὐδὲ τοῦτο. Συλλήβδην δὴ σκόπει περὶ πασῶν τῶν αἰσθήσεων, εἴ τίς σοι δοκεῖ εἶναι αἰσθήσεων μὲν αἴσθησις καὶ αὑτῆς, ὧν δὲ δὴ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις αἰσθάνονται, μηδενὸς αἰσθανομένη. Οὐκ ἔμοιγε. 331
Ἀλλ' ἐπιθυμία δοκεῖ τίς σοι εἶναι, ἥτις ἡδονῆς μὲν οὐ- E
δεμιᾶς ἐστιν ἐπιθυμία, αὑτῆς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν; Οὐ δῆτα. Οὐδὲ μὴν βούλησις, ὡς ἐγᾦμαι, ἣ ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν βούλεται, αὑτὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας βουλήσεις βούλεται. Οὐ γὰρ οὖν. Ἔρωτα δὲ φαίης ἄν τινα εἶναι τοιοῦτον, ὃς τυγχάνει ὢν ἔρως καλοῦ μὲν οὐδενός, αὑτοῦ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐρώτων; Οὔκ, ἔφη, ἔγωγε. Φόβον δὲ ἤδη τινὰ κατανενόηκας, ὃς ἑαυτὸν μὲν καὶ τοὺς 168

---

4. ὁμοίως ταύτῃ ΧΘ. — 5. ἀλλήλαις auctore Heindorfio b. — 6. τὴν ζήτησιν ποιῇ a. — 15. αὐτὰ a. — 18. στατικὴ auctore Heindorfio secl. bc. — 19. βαρύ τε καὶ a. — 23. ὅτῳ] τῷ a. — 31. ὅτι ab. — 32. διερευνῴην ab. — 36. ᾗ] ἡ a. — 43. οὕτω ποιήσω a.

8. αὖ Bekkerus: αὖ τις auctore Buttmanno c, αὐτὸς cum libris a, quod probat Winckelmannus coll. Stallbaumio ad Euthyd. 273 C. — 10. αὐτὸν] αὐτὸ a. — 13. ἐπισκοπώμεθα ΧΘ: ἐπισκεψώμεθα abc. — 16. ὅτι ab. — ὠφελία ΧΘΞΣΒCrwy: ὠφέλεια abc. — 17. ἔφη ἐγὼ Bekkeri operae. — 29. μὴ ὄψεως. ὡσαύτως καὶ a. — 38. τίς σοι δοκεῖ a.

ἄλλους φόβους φοβεῖται, τῶν δεινῶν δ' οὐδὲ ἓν φοβεῖται;
Οὐ κατανενόηκα, ἔφη. Δόξαν δὲ δοξῶν δόξαν καὶ αὑτῆς,
ὧν δὲ αἱ ἄλλαι δοξάζουσι μηδὲν δοξάζουσαν; Οὐδαμῶς.
Ἀλλ' ἐπιστήμην, ὡς ἔοικε, φαμέν τινα εἶναι τοιαύτην,
ἥτις μαθήματος μὲν οὐδενός ἐστιν ἐπιστήμη, αὑτῆς δὲ καὶ
τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἐπιστήμη. Φαμὲν γάρ. Οὐκοῦν
ἄτοπον, εἰ ἄρα καὶ ἔστι; μηδὲν γάρ πω διισχυριζώμεθα
B ὡς οὐκ ἔστιν, ἀλλ' εἰ ἔστιν ἐπισκοπῶμεν. Ὀρθῶς λέγεις.

XVI. Φέρε δή, ἔστι μὲν αὕτη ἡ ἐπιστήμη τινὸς ἐπι-
στήμη, καὶ ἔχει τινὰ τοιαύτην δύναμιν ὥστε τινὸς εἶναι.
ἢ γάρ; Πάνυ γε. Καὶ γὰρ τὸ μεῖζόν φαμεν τοιαύτην
332 τινὰ ἔχειν δύναμιν, ὥστε τινὸς εἶναι μεῖζον; Ἔχει γάρ.
Οὐκοῦν ἐλάττονός τινος, εἴπερ ἔσται μεῖζον. Ἀνάγκη.
Εἰ οὖν τι εὕροιμεν μεῖζον, ὃ τῶν μὲν μειζόνων ἐστὶ μεῖζον
καὶ ἑαυτοῦ, ὧν δὲ τἆλλα μείζω ἐστὶ μηδενὸς μεῖζον, πάν-
C τως δὴ ἄν που ἐκεῖνό γ' αὐτῷ ὑπάρχοι, εἴπερ ἑαυτοῦ
μεῖζον εἴη, καὶ ἔλαττον ἑαυτοῦ εἶναι. ἢ οὔ; Πολλὴ ἀνάγκη,
ἔφη, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν καὶ εἴ τι διπλάσιόν ἐστι τῶν
τε ἄλλων διπλασίων καὶ ἑαυτοῦ, ἡμίσεως δήπου ὄντος
ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων διπλάσιον ἂν εἴη· οὐ γάρ ἐστί
242 που ἄλλου διπλάσιον ἢ ἡμίσεως. Ἀληθῆ. Πλεῖον δὲ αὑ-
τοῦ ὂν οὐ καὶ ἔλαττον ἔσται, καὶ βαρύτερον ὂν κουφό-
τερον, καὶ πρεσβύτερον ὂν νεώτερον, καὶ τἆλλα πάντα
D ὡσαύτως; ὅ τί περ ἂν τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν πρὸς ἑαυτὸ
ἔχῃ, οὐ καὶ ἐκείνην ἕξει τὴν οὐσίαν πρὸς ἣν ἡ δύναμις
αὐτοῦ ἦν; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε. οἷον ἡ ἀκοή, φαμέν, οὐκ
ἄλλου τινὸς ἦν ἀκοὴ ἢ φωνῆς. ἢ γάρ; Ναί. Οὐκοῦν
εἴπερ αὐτὴ αὑτῆς ἀκούσεται, φωνὴν ἐχούσης ἑαυτῆς ἀκού-
σεται· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἀκούσειεν. Πολλὴ ἀνάγκη. Καὶ
ἡ ὄψις γέ που, ὦ ἄριστε, εἴπερ ὄψεται αὐτὴ ἑαυτήν,
χρῶμά τι αὐτὴν ἀνάγκη ἔχειν· ἄχρων γὰρ ὄψις οὐδὲν ἂν
E μή ποτε ἴδῃ. Οὐ γὰρ οὖν. Ὁρᾷς οὖν, ὦ Κριτία, ὅτι
333 ὅσα διεληλύθαμεν, τὰ μὲν αὐτῶν ἀδύνατα παντάπασι
φαίνεται ἡμῖν, τὰ δ' ἀπιστεῖται σφόδρα μή ποτ' ἂν τὴν
ἑαυτῶν δύναμιν πρὸς ἑαυτὰ σχεῖν. μεγέθη μὲν γὰρ καὶ
πλήθη καὶ τὰ τοιαῦτα παντάπασιν ἀδύνατον. ἢ οὐχί;
Πάνυ γε. Ἀκοὴ δ' αὖ καὶ ὄψις καὶ ἔτι γε κίνησις αὐτὴ
ἑαυτὴν κινεῖν, καὶ θερμότης κάειν, καὶ πάντα αὖ τὰ
169 τοιαῦτα τοῖς μὲν ἀπιστίαν ἂν παράσχοι, ἴσως δέ τισιν οὔ.
μεγάλου δή τινος, ὦ φίλε, ἀνδρὸς δεῖ, ὅστις τοῦτο κατὰ
πάντων ἱκανῶς διαιρήσεται, πότερον οὐδὲν τῶν ὄντων
τὴν αὑτοῦ δύναμιν αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ πέφυκεν ἔχειν [πλὴν
ἐπιστήμης], ἀλλὰ πρὸς ἄλλο, ἢ τὰ μέν, τὰ δ' οὔ· καὶ εἰ
ἔστιν αὖ ἅτινα αὐτὰ πρὸς ἑαυτὰ ἔχει, ἆρ' ἐν τούτοις
ἐστὶν ἐπιστήμη ἣν δὴ ἡμεῖς σωφροσύνην φαμὲν εἶναι. ἐγὼ
μὲν οὐ πιστεύω ἐμαυτῷ ἱκανὸς εἶναι ταῦτα διελέσθαι.
διὸ καὶ οὔτ' εἰ δυνατόν ἐστι τοῦτο γενέσθαι, ἐπιστήμης
ἐπιστήμην εἶναι, ἔχω διισχυρίσασθαι, οὔτ' εἰ ὅ τι μάλιστα B
ἔστι, σωφροσύνην ἀποδέχομαι αὐτὸ εἶναι, πρὶν ἂν ἐπι-
σκέψωμαι εἴτε τι ἂν ἡμᾶς ὠφελοῖ τοιοῦτον ὄν, εἴτε μή.
τὴν γὰρ οὖν δὴ σωφροσύνην ὠφέλιμόν τι καὶ ἀγαθὸν
μαντεύομαι εἶναι. σὺ οὖν, ὦ παῖ Καλλαίσχρου — τίθεσαι 334
γὰρ σωφροσύνην τοῦτ' εἶναι, ἐπιστήμην ἐπιστήμης καὶ δὴ
καὶ ἀνεπιστημοσύνης — πρῶτον μὲν τοῦτο ἔνδειξαι, ὅτι
δυνατὸν [ἀποδεῖξαί σε] ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, ἔπειτα πρὸς τῷ
δυνατῷ ὅτι καὶ ὠφέλιμον· κἀμὲ τάχ' ἂν ἀποπληρώσαις C
ὡς ὀρθῶς λέγεις περὶ σωφροσύνης, ὃ ἔστιν.

XVII. Καὶ ὁ Κριτίας ἀκούσας ταῦτα καὶ ἰδών με
ἀποροῦντα, ὥσπερ οἱ τοὺς χασμωμένους καταντικρὺ ὁρῶν-
τες ταὐτὸν τοῦτο ξυμπάσχουσι, κἀκεῖνος ἔδοξέ μοι ὑπ'
ἐμοῦ ἀποροῦντος ἀναγκασθῆναι καὶ αὐτὸς ἁλῶναι ὑπὸ
ἀπορίας. ἅτε οὖν εὐδοκιμῶν ἑκάστοτε, ᾐσχύνετο τοὺς πα-
ρόντας, καὶ οὔτε ξυγχωρῆσαί μοι ἤθελεν ἀδύνατος εἶναι
διελέσθαι ἃ προὐκαλούμην αὐτόν, ἔλεγέ τε οὐδὲν σαφές, D
ἐπικαλύπτων τὴν ἀπορίαν. κἀγὼ ἡμῖν ἵνα ὁ λόγος προΐοι,
εἶπον· Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ὦ Κριτία, νῦν μὲν τοῦτο ξυγχωρή-
σωμεν, δυνατὸν εἶναι γενέσθαι ἐπιστήμην ἐπιστήμης· αὖ-
θις δὲ ἐπισκεψόμεθα εἴτε οὕτως ἔχει εἴτε μή. ἴθι δὴ οὖν,
εἰ ὅ τι μάλιστα δυνατὸν τοῦτο, τί μᾶλλον οἷόν τέ ἐστιν
εἰδέναι ἅ τέ τις οἶδε καὶ ἃ μή; τοῦτο γὰρ δήπου ἔφα-
μεν εἶναι τὸ γιγνώσκειν αὑτὸν καὶ σωφρονεῖν. ἢ γάρ;
Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς, καὶ ξυμβαίνει γέ που, ὦ Σώκρατες.
εἰ γάρ τις ἔχει ἐπιστήμην ἣ αὐτὴ αὑτὴν γιγνώσκει, τοι- E
οὗτος ἂν αὐτὸς εἴη οἷόνπερ ἐστὶν ὃ ἔχει. ὥσπερ ὅταν 335
τάχος τις ἔχῃ, ταχύς, καὶ ὅταν κάλλος, καλός, καὶ ὅταν
γνῶσιν, γιγνώσκων· ὅταν δὲ δὴ γνῶσιν αὐτὴν αὑτῆς τις
ἔχῃ, γιγνώσκων που αὐτὸς ἑαυτὸν τότε ἔσται. Οὐ τοῦτο,
ἦν δ' ἐγώ, ἀμφισβητῶ, ὡς οὐχ ὅταν τὸ αὐτὸ γιγνῶσκόν
τις ἔχῃ, αὐτὸς αὑτὸν γνώσεται. ἀλλ' ἔχοντι τοῦτο τίς
ἀνάγκη εἰδέναι ἅ τε οἶδε καὶ ἃ μὴ οἶδεν; Ὅτι, ὦ 170
Σώκρατες, ταὐτόν ἐστι τοῦτο ἐκείνῳ. Ἴσως, ἔφην, ἀλλ'
ἐγὼ κινδυνεύω ἀεὶ ὅμοιος εἶναι· οὐ γὰρ αὖ μανθάνω ὡς
ἔστι τὸ αὐτὸ ἃ οἶδεν εἰδέναι καὶ ἅ τις μὴ οἶδεν εἰδέναι.
Πῶς λέγεις, ἔφη; Ὧδε, ἦν δ' ἐγώ. ἐπιστήμη που ἐπι-
στήμης οὖσα, ἆρα πλεῖόν τι οἵα τ' ἔσται διαιρεῖν ἢ ὅτι
τούτων τόδε μὲν ἐπιστήμη, τόδε δ' οὐκ ἐπιστήμη; Οὔκ,
ἀλλὰ τοσοῦτον. Ταὐτὸν οὖν ἐστιν ἐπιστήμη τε καὶ ἀνε- B
πιστημοσύνη ὑγιεινοῦ, καὶ ἐπιστήμη τε καὶ ἀνεπιστημο-
σύνη δικαίου; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ τὸ μέν, οἶμαι, ἰατρική,
τὸ δὲ πολιτική, τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐπιστήμη. Πῶς γὰρ
οὔ; Οὐκοῦν ἐὰν μὴ προσεπίστηται τις τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ
δίκαιον, ἀλλ' ἐπιστήμην μόνον γιγνώσκῃ ἅτε τούτου μό-

8. ὀρθῶς: εἰ ὀρθῶς ΧΘG, η ὀρθῶς mg. Χ. — 19 et 21. ἡμίσεως ΧΘΞFG: ἡμίσιος abc. — 22. ὂν αὐτοῦ a. — 31. ἂν secl. Stallbaumius. — 38. κάειν Bekkerus. — 39. ἀπιστίαν ἂν cum Heindorfio c: ἀπιστίαν cum libris ab. — 42. πλὴν ἐπιστήμης cum Schleiermachero secl. bc.

8. ὅτι ab, ante superlativum ubique. — 5. κἀγαθὸν Γb. — 9. ἀποδεῖξαί σε cum Heindorfio et Schleiermachero secl. bc. — 34. ἅ τε μὴ a. ἃ [τε] μὴ b. (τε dele cum r. BEKK.) — 35. τοῦτο auctore Cornario bc: τὸ αὐτὸ cum libris a. — 39. διανοεῖν ΧΘGy. — 40. τόδε δ'; τὸ δ' a.

336 τον ἔχων ἐπιστήμην, ὅτι μέν τι ἐπίσταται καὶ ὅτι ἐπιστή-
μην τινὰ ἔχει, εἰκότως ἂν γιγνώσκοι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ
περὶ τῶν ἄλλων. ἦ γάρ; Ναί. Ὃ τι δὲ γιγνώσκει, ταύτῃ
C τῇ ἐπιστήμῃ πῶς εἴσεται; γιγνώσκει γὰρ δὴ τὸ μὲν ὑγιει-
νὸν τῇ ἰατρικῇ ἀλλ' οὐ σωφροσύνῃ, τὸ δ' ἁρμονικὸν
μουσικῇ ἀλλ' οὐ σωφροσύνῃ, τὸ δ' οἰκοδομικὸν οἰκοδο-
μικῇ ἀλλ' οὐ σωφροσύνῃ, καὶ οὕτω πάντα. ἢ οὔ; Φαί-
νεται. Σωφροσύνη δέ, εἴπερ μόνον ἐστὶν ἐπιστημῶν ἐπι-
στήμη, πῶς εἴσεται ὅτι τὸ ὑγιεινὸν γιγνώσκει ἢ ὅτι τὸ
οἰκοδομικόν; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἄρα εἴσεται ὃ οἶδεν ὁ τοῦτο
ἀγνοῶν, ἀλλ' ὅτι οἶδε μόνον. Ἔοικεν.

D **XVIII.** Οὐκ ἄρα σωφρονεῖν τοῦτ' ἂν εἴη οὐδὲ σω-
φροσύνη, εἰδέναι ἅ τε οἶδε καὶ ἃ μὴ οἶδεν, ἀλλ', ὡς
ἔοικεν, ὅτι οἶδε καὶ ὅτι οὐκ οἶδε μόνον. Κινδυνεύει.
Οὐδὲ ἄλλον ἄρα οἷός τε ἔσται οὗτος ἐξετάσαι φάσκοντά
τι ἐπίστασθαι, πότερον ἐπίσταται ὅ φησιν ἐπίστασθαι ἢ
οὐκ ἐπίσταται· ἀλλὰ τοσοῦτο μόνον, ὡς ἔοικε, γνώσεται,
ὅτι ἔχει τινὰ ἐπιστήμην, ὅτου δέ γε, ἡ σωφροσύνη οὐ
E ποιήσει αὐτὸν γιγνώσκειν. Οὐ φαίνεται. Οὔτε ἄρα τὸν
προσποιούμενον ἰατρὸν εἶναι, ὄντα δὲ μή, καὶ τὸν ὡς
ἀληθῶς ὄντα οἷός τε ἔσται διακρίνειν, οὔτε ἄλλον οὐδένα
337 243 τῶν ἐπιστημόνων καὶ μή. σκεψώμεθα δὲ ἐκ τῶνδε· εἰ
μέλλει ὁ σώφρων ἢ ὁστισοῦν ἄλλος τὸν ὡς ἀληθῶς ἰατρὸν
διαγνώσεσθαι καὶ τὸν μή, ἆρ' οὐχ ὧδε ποιήσει; περὶ μὲν
ἰατρικῆς δήπου αὐτῷ οὐ διαλέξεται· οὐδὲν γὰρ ἐπαΐει,
ὡς ἔφαμεν, ὁ ἰατρὸς ἀλλ' ἢ τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ νοσῶδες.
ἢ οὔ; Ναί, οὕτως. Περὶ δέ γε ἐπιστήμης οὐδὲν οἶδεν,
ἀλλὰ τοῦτο δὴ τῇ σωφροσύνῃ μόνῃ ἀπέδομεν. Ναί. Οὐδὲ
171 περὶ ἰατρικῆς ἄρα οἶδεν ὁ ἰατρικός, ἐπειδήπερ ἡ ἰατρικὴ
ἐπιστήμη οὖσα τυγχάνει. Ἀληθῆ. Ὅτι μὲν δὴ ἐπιστήμην
τινὰ ἔχει, γνώσεται ὁ σώφρων τὸν ἰατρόν· ἐπιχειρῶν δὲ
δὴ πεῖραν λαβεῖν ἥτις ἐστίν, ἄλλο τι σκέψεται ὧντινων;
ἢ οὐ τούτῳ ὥρισται ἑκάστη ἐπιστήμη μὴ μόνον ἐπιστήμη
εἶναι ἀλλὰ καὶ τίς, τῷ τινῶν εἶναι; Τούτῳ μὲν οὖν. Καὶ
ἡ ἰατρικὴ δὴ ἑτέρα εἶναι τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ὡρίσθη
τῷ τοῦ ὑγιεινοῦ εἶναι καὶ νοσώδους ἐπιστήμη. Ναί.
Οὐκοῦν ἐν τούτοις ἀναγκαῖον σκοπεῖν τὸν βουλόμενον
B ἰατρικὴν σκοπεῖν, ἐν οἷς ποτ' ἔστιν. οὐ γὰρ δήπου ἔν
γε τοῖς ἔξω, ἐν οἷς οὐκ ἔστιν. Οὐ δῆτα. Ἐν τοῖς ὑγι-
338 εινοῖς ἄρα καὶ νοσώδεσιν ἐπισκέψεται τὸν ἰατρόν, ᾗ ἰα-
τρικός ἐστιν, ὁ ὀρθῶς σκοπούμενος. Ἔοικεν. Οὐκοῦν ἐν
τοῖς οὕτως ἢ λεγομένοις ἢ πραττομένοις τὰ μὲν λεγόμενα,
εἰ ἀληθῆ λέγεται, σκοπούμενος, τὰ δὲ πραττόμενα, εἰ
ὀρθῶς πράττεται; Ἀνάγκη. Ἦ οὖν ἄνευ ἰατρικῆς δύναιτ'
ἄν τις τούτων ποτέροις ἐπακολουθῆσαι; Οὐ δῆτα. Οὐδέ
C γε ἄλλος οὐδείς, ὡς ἔοικε, πλὴν ἰατρός, οὔτε δὴ ὁ σώ-
φρων· ἰατρὸς γὰρ ἂν εἴη πρὸς τῇ σωφροσύνῃ. Ἔστι
ταῦτα. Παντὸς ἄρα μᾶλλον, εἰ ἡ σωφροσύνη ἐπιστήμης
ἐπιστήμη μόνον ἐστὶ καὶ ἀνεπιστημοσύνης, οὔτε ἰατρὸν
διακρῖναι οἵα τε ἔσται ἐπιστάμενον τὰ τῆς τέχνης ἢ μὴ
ἐπιστάμενον, προσποιούμενον δὲ ἢ οἰόμενον, οὔτε ἄλλον
οὐδένα τῶν ἐπισταμένων καὶ ὁτιοῦν, πλήν γε τὸν αὑτοῦ
ὁμότεχνον, ὥσπερ οἱ ἄλλοι δημιουργοί. Φαίνεται, ἔφη.

XIX. Τίς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κριτία, ὠφελία ἡμῖν D
ἔτι ἂν εἴη ἀπὸ τῆς σωφροσύνης τοιαύτης οὔσης; εἰ μὲν
γάρ, ὃ ἐξ ἀρχῆς ὑπετιθέμεθα, ᾔδει ὁ σώφρων ἅ τε ᾔδει
καὶ ἃ μὴ ᾔδει, τὰ μὲν ὅτι οἶδε, τὰ δ' ὅτι οὐκ οἶδε, καὶ
ἄλλον ταὐτὸν τοῦτο πεπονθότα ἐπισκέψασθαι οἷός τε ἦν,
μεγαλωστὶ ἂν ἡμῖν, φαμέν, ὠφέλιμον ἦν σώφροσιν εἶναι·
ἀναμάρτητοι γὰρ ἂν τὸν βίον διεζῶμεν αὐτοί τε οἱ 339
τὴν σωφροσύνην ἔχοντες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ὑφ'
ἡμῶν ἤρχοντο. οὔτε γὰρ ἂν αὐτοὶ ἐπεχειροῦμεν πράττειν E
ἃ μὴ ἠπιστάμεθα, ἀλλ' ἐξευρίσκοντες τοὺς ἐπισταμένους
ἐκείνοις ἂν παρεδίδομεν, οὔτε τοῖς ἄλλοις ἐπετρέπομεν,
ὧν ἤρχομεν, ἄλλο τι πράττειν ἢ ὅ τι πράττοντες ὀρθῶς
ἔμελλον πράξειν· τοῦτο δ' ἦν ἄν, οὗ ἐπιστήμην εἶχον.
καὶ οὕτω δὴ ὑπὸ σωφροσύνης οἰκία τε οἰκουμένη ἔμελλε
καλῶς οἰκεῖσθαι, πόλις τε πολιτευομένη, καὶ ἄλλο πᾶν
οὗ σωφροσύνη ἄρχοι· ἁμαρτίας γὰρ ἐξῃρημένης, ὀρθότη- 172
τος δὲ ἡγουμένης ἐν πάσῃ πράξει ἀναγκαῖον καλῶς καὶ
εὖ πράττειν τοὺς οὕτω διακειμένους, τοὺς δὲ εὖ πράτ-
τοντας εὐδαίμονας εἶναι. ἆρ' οὐχ οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
Κριτία, ἐλέγομεν περὶ σωφροσύνης, λέγοντες ὅσον ἀγα-
θὸν εἴη τὸ εἰδέναι ἅ τε οἶδέ τις καὶ ἃ μὴ οἶδεν; Πάνυ
μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως. Νῦν δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὁρᾷς ὅτι
οὐδαμοῦ ἐπιστήμη οὐδεμία τοιαύτη οὖσα πέφανται. Ὁρῶ,
ἔφη. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτ' ἔχει τὸ ἀγαθὸν ἣν νῦν B
εὑρίσκομεν σωφροσύνην οὖσαν, τὸ ἐπιστήμην ἐπίστασθαι
καὶ ἀνεπιστημοσύνην, ὅτι ὁ ταύτην ἔχων, ὅ τι ἂν ἄλλο
μανθάνῃ, ῥᾷόν τε μαθήσεται, καὶ ἐναργέστερα πάντα 340
αὐτῷ φανεῖται ἅτε πρὸς ἑκάστῳ ᾧ ἂν μανθάνῃ προσκα-
θορῶντι τὴν ἐπιστήμην; καὶ τοὺς ἄλλους δὴ κάλλιον ἐξε-
τάσει περὶ ὧν ἂν καὶ αὐτὸς μάθῃ, οἱ δὲ ἄνευ τούτου
ἐξετάζοντες ἀσθενέστερον καὶ φαυλότερον τοῦτο δράσου-
σιν; ἆρ', ὦ φίλε, τοιαῦτ' ἄττα ἐστὶν ἃ ἀπολαυσόμεθα
τῆς σωφροσύνης, ἡμεῖς δὲ μεῖζόν τι βλέπομεν καὶ ζητοῦ- C
μεν αὐτὸ μεῖζόν τι εἶναι ἢ ὅσον ἐστίν; Τάχα δ' ἄν, ἔφη,
οὕτως ἔχοι.

XX. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ· ἴσως δέ γε ἡμεῖς οὐδὲν χρη-
στὸν ἐζητήσαμεν. τεκμαίρομαι δέ, ὅτι μοι ἄτοπ' ἄττα
καταφαίνεται περὶ σωφροσύνης, εἰ τοιοῦτόν ἐστιν. ἴδω-
μεν γάρ, εἰ βούλει, συγχωρήσαντες καὶ ἐπίστασθαι ἐπι-

1. μέντοι a. — 4. ὅπως a. — 17. τοσοῦτον Γb. — 31. σώφρων· τὸν ἰατρὸν δὲ δεῖ πεῖραν a. — 32. ἀλλ' ὅτι a. — 45. Οὐ δέ γε c.

3. ἀνεπιστημοσύνης ἐπιστήμη, οὔτε a. — 8. ὠφελία ΧΞΣBCry: ὠφέλεια abc. — 12. ταὐτὸ a. — 13. μεγαλωστὶ Stephanus: μεγάλως τι abc. — 14. ἐξῶμεν ΧΘG, probante Winckelmanno. — τε οἱ Heindorfius: τε καὶ οἱ a, τε [καὶ] οἱ bc. — 17. ἐπιστάμεθα a. — 21. καλῶς ἔμελλεν ac. — 34. μανθάνοι a. — 35. μανθάνοι a. — 37. μάθοι a. — 39. ἀπολαύσομεν a. — 43. οὐδὲ a.

στήμην δυνατὸν εἶναι [εἰδέναι], καὶ ὅ γε ἐξ ἀρχῆς ἐτιθέμεθα σωφροσύνην εἶναι, τὸ εἰδέναι ἅ τε οἶδε καὶ ἃ μὴ οἶδε, μὴ ἀποστερήσωμεν, ἀλλὰ δῶμεν· καὶ πάντα ταῦτα
D δόντες ἔτι βέλτιον σκεψώμεθα εἰ ἄρα τι καὶ ἡμᾶς ὀνήσει τοιοῦτον ὄν. ἃ γὰρ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὡς μέγα ἂν εἴη ἀγαθὸν ἡ σωφροσύνη, εἰ τοιοῦτον εἴη, ἡγουμένη διοικήσεως καὶ οἰκίας καὶ πόλεως, οὔ μοι δοκοῦμεν, ὦ Κριτία, καλῶς ὡμολογηκέναι. Πῶς δή; ἦ δ' ὅς. Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ,
341 ῥᾳδίως ὡμολογήσαμεν μέγα τι ἀγαθὸν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις, εἰ ἕκαστοι ἡμῶν ἃ μὲν ἴσασι, πράττοιεν ταῦτα, ἃ δὲ μὴ ἐπίσταιντο, ἄλλοις παραδιδοῖεν τοῖς ἐπισταμένοις.
E Οὔκουν, ἔφη, καλῶς ὡμολογήσαμεν; Οὔ μοι δοκοῦμεν, ἦν δ' ἐγώ. Ἄτοπα λέγεις ὡς ἀληθῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Νὴ τὸν κύνα, ἔφην, καὶ ἐμοί τοι δοκεῖ οὑτωσί. ἐνταῦθα καὶ ἄρτι ἀποβλέψας ἄτοπά γ' ἔφην μοι προφαίνεσθαι, καὶ ὅτι φοβοίμην μὴ οὐκ ὀρθῶς σκοποῖμεν. ὡς ἀληθῶς γάρ, εἰ ὅ τι μάλιστα τοιοῦτόν ἐστιν ἡ σωφροσύνη, οὐδέν
173 μοι δῆλον εἶναι δοκεῖ ὅ τι ἀγαθὸν ἡμᾶς ἀπεργάζεται. Πῶς δή; ἦ δ' ὅς. λέγε, ἵνα καὶ ἡμεῖς εἰδῶμεν ὅ τι λέγεις. Οἶμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ, ληρεῖν με· ὅμως τό γε προφαινόμενον ἀναγκαῖον σκοπεῖν καὶ μὴ εἰκῇ παριέναι, εἴ τίς γε αὑτοῦ καὶ σμικρὸν κήδεται. Καλῶς γάρ, ἔφη, λέγεις.

244 **XXI.** Ἄκουε δή, ἔφην, τὸ ἐμὸν ὄναρ, εἴτε διὰ κεράτων εἴτε δι' ἐλέφαντος ἐλήλυθεν. εἰ γὰρ ὅ τι μάλιστα ἡμῶν ἄρχοι ἡ σωφροσύνη, οὖσα οἵαν νῦν ὁριζόμεθα, ἄλλο
B τι κατὰ τὰς ἐπιστήμας ἂν πράττοιτο, καὶ οὔτε τις κυβερνήτης φάσκων εἶναι, ὢν δὲ οὔ, ἐξαπατῴη ἂν ἡμᾶς, οὔτε ἰατρὸς οὔτε στρατηγὸς οὔτ' ἄλλος οὐδείς, προσποιούμενός τι εἰδέναι ὃ μὴ οἶδε, λανθάνοι ἄν. ἐκ δὴ τούτων οὕτως ἐχόντων
342 ἄλλο ἂν ἡμῖν τι ξυμβαίνοι ὑγιέσι τε τὰ σώματα εἶναι μᾶλλον ἢ νῦν, καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ κινδυνεύοντας καὶ ἐν πολέμῳ σώζεσθαι, καὶ τὰ σκεύη καὶ τὴν ἀμπεχόνην καὶ ὑπόδεσιν πᾶσαν
C καὶ τὰ χρήματα πάντα τεχνικῶς ἡμῖν εἰργασμένα εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ διὰ τὸ ἀληθινοῖς δημιουργοῖς χρῆσθαι; εἰ δὲ βούλοιό γε, καὶ τὴν μαντικὴν εἶναι ξυγχωρήσωμεν ἐπιστήμην τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, καὶ τὴν σωφροσύνην, αὐτῆς ἐπιστατοῦσαν, τοὺς μὲν ἀλαζόνας ἀποτρέπειν, τοὺς δὲ ὡς ἀληθῶς μάντεις καθιστάναι ἡμῖν προφήτας τῶν μελλόντων. κατεσκευασμένον δὴ οὕτω τὸ ἀνθρώπινον γέ-
D νος ὅτι μὲν ἐπιστημόνως ἂν πράττοι καὶ ζῴη, ἕπομαι· ἡ γὰρ σωφροσύνη φυλάττουσα οὐκ ἂν ἐῴη παρεμπίπτουσαν τὴν ἀνεπιστημοσύνην ξυνεργὸν ἡμῖν εἶναι· ὅτι δ' ἐπιστημόνως ἂν πράττοντες εὖ ἂν πράττοιμεν καὶ εὐδαιμονοῖμεν, τοῦτο δὲ οὔπω δυνάμεθα μαθεῖν, ὦ φίλε Κριτία.

XXII. Ἀλλὰ μέντοι, ἦ δ' ὅς, οὐ ῥᾳδίως εὑρήσεις ἄλλο τι τέλος τοῦ εὖ πράττειν, ἐὰν τὸ ἐπιστημόνως ἀτιμάσῃς. Σμικρὸν τοίνυν με, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι προσδίδαξον.
τίνος ἐπιστημόνως λέγεις; ἢ σκυτῶν τομῆς; Μὰ Δί' οὐκ E
ἔγωγε. Ἀλλὰ χαλκοῦ ἐργασίας; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ ἐρίων
ἢ ξύλων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων; Οὐ δῆτα. Οὐκ 343
ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἐμμένομεν τῷ λόγῳ τῷ εὐδαίμονα εἶναι τὸν ἐπιστημόνως ζῶντα. οὗτοι γὰρ ἐπιστημόνως ζῶντες οὐχ ὁμολογοῦνται παρὰ σοῦ εὐδαίμονες εἶναι, ἀλλὰ περὶ τινων ἐπιστημόνως ζώντων σὺ δοκεῖς μοι ἀφορίζεσθαι τὸν εὐδαίμονα. καὶ ἴσως λέγεις ὃν νῦν δὴ ἐγὼ ἔλε-
γον, τὸν εἰδότα τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι πάντα, τὸν μάν- 174
τιν. τοῦτον ἢ ἄλλον τινὰ λέγεις; Καὶ τοῦτον ἔγωγε, ἔφη, καὶ ἄλλον. Τίνα; ἦν δ' ἐγώ. ἆρα μὴ τὸν τοιόνδε, εἴ τις πρὸς τοῖς μέλλουσι καὶ τὰ γεγονότα πάντα εἰδείη καὶ τὰ νῦν ὄντα, καὶ μηδὲν ἀγνοοῖ; θῶμεν γάρ τινα εἶναι αὐτόν. οὐ γάρ, οἶμαι, τούτου γ' ἔτι ἂν εἴποις οὐδένα ἐπιστημονέστερον ζῶντα εἶναι. Οὐ δῆτα. Τόδε δὴ ἔτι προσποθῶ, τίς αὐτὸν τῶν ἐπιστημῶν ποιεῖ εὐδαίμονα; ἢ ἅπα-
σαι ὁμοίως; Οὐδαμῶς ὁμοίως, ἔφη. Ἀλλὰ ποία μάλιστα; B
ἢ τί οἶδε καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν γεγονότων καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι; ἆρά γε ᾗ τὸ πεττευτικόν; Ποῖον, ἦ δ' ὅς, πεττευτικόν; Ἀλλ' ᾗ τὸ λογιστικόν; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ᾗ τὸ ὑγιεινόν; Μᾶλλον, ἔφη. Ἐκείνη δ' ἣν λέγω μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ, ᾗ τί; Ἧι τὸ ἀγαθόν, ἔφη, καὶ τὸ
κακόν. Ὦ μιαρέ, ἔφην ἐγώ, πάλαι με περιέλκεις κύκλῳ, 344
ἀποκρυπτόμενος ὅτι οὐ τὸ ἐπιστημόνως ἦν ζῆν τὸ εὖ
πράττειν τε καὶ εὐδαιμονεῖν ποιοῦν, οὐδὲ ξυμπασῶν τῶν C
ἄλλων ἐπιστημῶν, ἀλλὰ μιᾶς οὔσης ταύτης μόνον τῆς περὶ τὸ ἀγαθόν τε καὶ κακόν. ἐπεί, ὦ Κριτία, εἰ θέλεις ἐξελεῖν ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ἧττόν τι ἡ μὲν ἰατρικὴ ὑγιαίνειν ποιήσει, ἡ δὲ σκυτικὴ ὑποδεδέσθαι, ἡ δὲ ὑφαντικὴ ἠμφιέσθαι, ἡ δὲ κυβερνητικὴ κωλύσει ἐν τῇ θαλάττῃ ἀποθνήσκειν καὶ ἡ στρατηγικὴ ἐν πολέμῳ; Οὐδὲν ἧττον, ἔφη. Ἀλλ', ὦ φίλε Κριτία, τὸ
εὖ γε τούτων ἕκαστα γίγνεσθαι καὶ ὠφελίμως ἀπολελοιπὸς D
ἡμᾶς ἔσται ταύτης ἀπούσης. Ἀληθῆ λέγεις. Οὐχ αὕτη δέ γε, ὡς ἔοικεν, ἐστὶν ἡ σωφροσύνη, ἀλλ' ἧς ἔργον ἐστὶ τὸ ὠφελεῖν ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἐπιστημῶν γε καὶ ἀνεπιστημοσυνῶν ἡ ἐπιστήμη ἐστίν, ἀλλὰ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ. ὥστε εἰ αὕτη ἐστὶν ὠφέλιμος, ἡ σωφροσύνη ἄλλο τι ἂν εἴη ἢ ὠφελίμη ἡμῖν. Τί δ', ἦ δ' ὅς, οὐκ ἂν αὕτη ὠφελοῖ; εἰ γὰρ ὅ τι μάλιστα τῶν ἐπιστημῶν ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ
σωφροσύνη, ἐπιστατεῖ δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις, καὶ E
ταύτης δήπου ἂν ἄρχουσα τῆς περὶ τἀγαθὸν ἐπιστήμης ὠφελοῖ ἂν ἡμᾶς. Ἦ καὶ ὑγιαίνειν ποιοῖ, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη,
ἀλλ' οὐχ ἡ ἰατρική; καὶ τἄλλα τὰ τῶν τεχνῶν αὕτη ἂν 345
ποιοῖ, καὶ οὐχὶ αἱ ἄλλαι τὸ αὑτῆς ἔργον ἑκάστη; ἢ οὐ

---

1. εἰδέναι cum Heindorfio, Heusdio, Schaefero secl. b c. — 3. ταῦτα ἅπαντα a c. — 4. ἄρα τι] ἄρτι a. — 5. τοσοῦτον a. — 12. Οὐκοῦν a b. — 14. οὕτως a. — 15. γ'] τ' Bekkerus. — 23. εἴτε διὰ κεράτων εἴτε δι' ἐλέφαντος] Hom. Odyss. τ, 563. — 44. δυναίμεθα a.

8. σὺ δοκεῖς cum Bekkero c: εὖ δοκεῖς Bas. 2., εὖ δοκεῖ cum libris a. — 16. εἶναι ζῶντα G b c. — 22. ἐκείνην a. — 28. κακόν. καὶ ἐπεὶ a. — 34. γε] τε G b c. — 40. εἴη ἢ cum Bekkero c: εἴη cum libris a. — 46. ποιεῖ a. — αἱ om. ΞΓΘΣBCEFGrwy. — ἢ a.

πάλαι διεμαρτυρόμεθα ὅτι ἐπιστήμης μόνον ἐστὶ καὶ ἀνε-
πιστημοσύνης ἐπιστήμη, ἄλλου δὲ οὐδενός· οὐχ οὕτως;
Φαίνεταί γε. Οὐκ ἄρα ὑγιείας ἔσται δημιουργός. Οὐ
175 δῆτα. Ἄλλης γὰρ ἦν τέχνης ὑγίεια. ἢ οὔ; Ἄλλης. Οὐδ'
ἄρα ὠφελίας, ὦ ἑταῖρε. ἄλλῃ γὰρ αὖ ἀπέδομεν τοῦτο
τὸ ἔργον τέχνῃ νῦν δή. ἦ γάρ; Πάνυ γε. Πῶς οὖν ὠφέ-
λιμος ἔσται ἡ σωφροσύνη, οὐδεμιᾶς ὠφελίας οὖσα δημι-
ουργός; Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἔοικέ γε.

XXIII. Ὁρᾷς οὖν, ὦ Κριτία, ὡς ἐγὼ πάλαι εἰκό-
τως ἐδεδοίκειν καὶ δικαίως ἐμαυτὸν ᾐτιώμην ὅτι οὐδὲν
χρηστὸν περὶ σωφροσύνης σκοπῶ; οὐ γὰρ ἄν που ὅ γε
B κάλλιστον πάντων ὁμολογεῖται εἶναι, τοῦτο ἡμῖν ἀνωφε-
λὲς ἐφάνη, εἴ τι ἐμοῦ ὄφελος ἦν πρὸς τὸ καλῶς ζητεῖν.
νῦν δὲ — πανταχῇ γὰρ ἡττώμεθα, καὶ οὐ δυνάμεθα εὑ-
ρεῖν ἐφ' ὅτῳ ποτὲ τῶν ὄντων ὁ ὀνοματοθέτης τοῦτο τοὔ-
νομα ἔθετο, τὴν σωφροσύνην. καίτοι πολλά γε ξυγκε-
χωρήκαμεν οὐ ξυμβαίνονθ' ἡμῖν ἐν τῷ λόγῳ. καὶ γὰρ
ἐπιστήμην ἐπιστήμης εἶναι ξυνεχωρήσαμεν, οὐκ ἐῶντος
τοῦ λόγου οὐδὲ φάσκοντος εἶναι· καὶ ταύτῃ αὖ τῇ ἐπι-
346 στήμῃ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἔργα γιγνώσκειν ξυν-
C εχωρήσαμεν, οὐδὲ τοῦτ' ἐῶντος τοῦ λόγου, ἵνα δὴ ἡμῖν
γένοιτο ὁ σώφρων ἐπιστήμων ὧν τε οἶδεν, ὅτι οἶδε, καὶ
ὧν μὴ οἶδεν, ὅτι οὐκ οἶδε. τοῦτο μὲν δὴ καὶ παντάπασι
245 μεγαλοπρεπῶς ξυνεχωρήσαμεν, οὐδ' ἐπισκεψάμενοι τὸ ἀδύ-
νατον εἶναι, ἅ τις μὴ οἶδε μηδαμῶς, ταῦτα εἰδέναι ἁμῶς
γέ πως· ὅτι γὰρ οὐκ οἶδε, φησὶν αὐτὰ εἰδέναι ἡ ἡμετέρα
ὁμολογία. καίτοι, ὡς ἐγᾦμαι, οὐδενὸς ὅτου οὐχὶ ἀλογώ-
τερον τοῦτ' ἂν φανείη. ἀλλ' ὅμως οὕτως ἡμῶν εὐηθικῶν
D τυχοῦσα ἡ ζήτησις καὶ οὐ σκληρῶν, οὐδέν τι μᾶλλον εὑ-
ρεῖν δύναται τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ τοσοῦτον κατεγέλασεν
αὐτῆς, ὥστε ὃ ἡμεῖς πάλαι ξυνομολογοῦντες καὶ ξυμπλάτ-
τοντες ἐτιθέμεθα σωφροσύνην εἶναι, τοῦτο ἡμῖν πάνυ
ὑβριστικῶς ἀνωφελὲς ὂν ἀπέφαινε. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν καὶ
ἧττον ἀγανακτῶ· ὑπὲρ δὲ σοῦ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη,
πάνυ ἀγανακτῶ, εἰ σὺ τοιοῦτος ὢν τὴν ἰδέαν καὶ πρὸς
τούτῳ τὴν ψυχὴν σωφρονέστατος, μηδὲν ὀνήσει ἀπὸ ταύτης E
τῆς σωφροσύνης μηδέ τί σ' ὠφελήσει ἐν τῷ βίῳ παροῦσα.
ἔτι δὲ μᾶλλον ἀγανακτῶ ὑπὲρ τῆς ἐπῳδῆς, ἣν παρὰ
τοῦ Θρᾳκὸς ἔμαθον, εἰ μηδενὸς ἀξίου πράγματος οὖσαν
αὐτὴν μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐμάνθανον. ταῦτ' οὖν πάνυ
μὲν οὐκ οἴομαι οὕτως ἔχειν, ἀλλ' ἐμὲ φαῦλον εἶναι ζη- 347
τητήν· ἐπεὶ τήν γε σωφροσύνην μέγα τι ἀγαθὸν εἶναι,
καὶ εἴπερ γε ἔχεις αὐτό, μακάριον εἶναί σε. ἀλλ' ὅρα 176
εἰ ἔχεις τε καὶ μηδὲν δέει τῆς ἐπῳδῆς· εἰ γὰρ ἔχεις, μᾶλ-
λον ἂν ἔγωγέ σοι συμβουλεύσαιμι ἐμὲ μὲν λῆρον ἡγεῖσθαι
εἶναι καὶ ἀδύνατον λόγῳ ὁτιοῦν ζητεῖν, σεαυτὸν δέ,
ὅσῳπερ σωφρονέστερος εἶ, τοσούτῳ εἶναι καὶ εὐδαιμονέ-
στερον.

Καὶ ὁ Χαρμίδης, Ἀλλὰ μὰ Δί', ἦ δ' ὅς, ἔγωγε, ὦ
Σώκρατες, οὐκ οἶδα οὔτ' εἰ ἔχω οὔτ' εἰ μὴ ἔχω. πῶς γὰρ
ἂν εἰδείην ὅ γε μηδ' ὑμεῖς οἷοί τέ ἐστε ἐξευρεῖν ὅ τί ποτ'
ἔστιν, ὡς φῂς σύ; ἐγὼ μέντοι οὐ πάνυ σοι πείθομαι, B
καὶ ἐμαυτόν, ὦ Σώκρατες, πάνυ οἶμαι δεῖσθαι τῆς ἐπῳ-
δῆς, καὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει ἐπᾴδεσθαι ὑπὸ σοῦ ὅσαι
ἡμέραι, ἕως ἂν φῂς σὺ ἱκανῶς ἔχειν. Εἶεν. ἀλλ', ἔφη
ὁ Κριτίας, ὦ Χαρμίδη, εἰ δρᾷς τοῦτο, ἔμοιγ' ἔσται τοῦτο
τεκμήριον ὅτι σωφρονεῖς, ἢν ἐπᾴδειν παρέχῃς Σωκράτει
καὶ μὴ ἀπολίπῃ τούτου μήτε μέγα μήτε σμικρόν. Ὡς
ἀκολουθήσοντος, ἔφη, καὶ μὴ ἀπολειψομένου· δεινὰ γὰρ C
ἂν ποιοίην, εἰ μὴ πειθοίμην σοὶ τῷ ἐπιτρόπῳ καὶ μὴ ποι-
οίην ἃ κελεύεις. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, κελεύω ἔγωγε. Ποιήσω
τοίνυν, ἔφη, ἀπὸ ταυτησὶ τῆς ἡμέρας ἀρξάμενος. Οὗτοι, 348
ἦν δ' ἐγώ, τί βουλεύεσθον ποιεῖν; Οὐδέν, ἔφη ὁ Χαρμί-
δης, ἀλλὰ βεβουλεύμεθα. Βιάσει ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
οὐδ' ἀνάκρισίν μοι δώσεις; Ὡς βιασομένου, ἔφη, ἐπειδή-
περ ὅδε γε ἐπιτάττει. πρὸς ταῦτα σὺ αὖ βουλεύου ὅ τι
ποιήσεις. Ἀλλ' οὐδεμία, ἔφην ἐγώ, λείπεται βουλή· σοὶ D
γὰρ ἐπιχειροῦντι πράττειν ὁτιοῦν καὶ βιαζομένῳ οὐδεὶς οἷός
τ' ἔσται ἐναντιοῦσθαι ἀνθρώπων. Μὴ τοίνυν, ἦ δ' ὅς,
μηδὲ σὺ ἐναντιοῦ. Οὐ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐναντιώσομαι.

5 et 7. ὠφελίας ΧΘΞΣBCrwy: ὠφελείας abc. — 14. οὐ] οὐδαμῇ a. — εὑρεῖν] ἔχειν ΧΓΘΞΣBCEFGrwy. — 15. νομοθέτης a. — 25. μηδαμῇ a. — ἀμωσγέπως ac. — 32. ὑβριστικῶς πάνυ a.

5. πάνυ μὲν οὐκ Winckelmannus: πάνυ μὲν οὖν οὐκ ab, [πάνυ μὲν οὖν] οὐκ c. — 9. τε] γε a. — 17. σὺ φῂς a. — 20. σὺ φῂς a. — 22. ἢν] ἵν' a. — 23. Malim ἀπολείπῃ. Bekk.

ΛΑΧΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ, ΜΕΛΗΣΙΑΣ, ΝΙΚΙΑΣ, ΛΑΧΗΣ, ΠΑΙΔΕΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΗΣΙΟΥ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

p. Steph. T. II. 178
p. Lugd. 245
p. Bekk. P. I. V. I. 251

I. *Τεθέασθε μὲν τὸν ἄνδρα μαχόμενον ἐν ὅπλοις, ὦ
Νικία τε καὶ Λάχης· οὗ δ' ἕνεκα ὑμᾶς ἐκελεύσαμεν συν-
θεάσασθαι ἐγώ τε καὶ Μελησίας ὅδε, τότε μὲν οὐκ εἴπο-
μεν, νῦν δ' ἐροῦμεν. ἡγούμεθα γὰρ χρῆναι πρός γε ὑμᾶς
παῤῥησιάζεσθαι. εἰσὶ γάρ τινες οἳ τῶν τοιούτων καταγε-
λῶσι, καὶ ἐάν τις αὐτοῖς συμβουλεύσηται, οὐκ ἂν εἴποιεν
B ἃ νοοῦσιν, ἀλλὰ στοχαζόμενοι τοῦ συμβουλευομένου ἄλλα
λέγουσι παρὰ τὴν αὐτῶν δόξαν· ὑμᾶς δὲ ἡμεῖς ἡγησάμενοι
καὶ ἱκανοὺς γνῶναι καὶ γνόντας ἁπλῶς ἂν εἰπεῖν ἃ δοκεῖ
ὑμῖν, οὕτω παρελάβομεν ἐπὶ τὴν συμβουλὴν περὶ ὧν μέλ-
λομεν ἀνακοινοῦσθαι. ἔστιν οὖν τοῦτο περὶ οὗ πάλαι το-
179 σαῦτα προοιμιάζομαι, τόδε. ἡμῖν εἰσὶν υἱεῖς οὑτοιί, ὅδε
μὲν τοῦδε, πάππου ἔχων ὄνομα, Θουκυδίδης, ἐμὸς δὲ
αὖ ὅδε· παππῷον δὲ καὶ οὗτος ὄνομ' ἔχει τοὐμοῦ πατρός·
Ἀριστείδην γὰρ αὐτὸν καλοῦμεν. ἡμῖν οὖν τούτων δέδο-
252 κται ἐπιμεληθῆναι ὡς οἷόν τε μάλιστα, καὶ μὴ ποιῆσαι
ὅπερ οἱ πολλοί, ἐπειδὴ μειράκια γέγονεν, ἀνεῖναι αὐτοὺς
ὅ τι βούλονται ποιεῖν, ἀλλὰ νῦν δὴ καὶ ἄρχεσθαι αὐτῶν
ἐπιμελεῖσθαι καθ' ὅσον οἷοί τ' ἐσμέν. εἰδότες οὖν καὶ
B ὑμῖν υἱεῖς ὄντας ἡγησάμεθα μεμεληκέναι περὶ αὐτῶν,
εἴπερ τισὶν ἄλλοις, πῶς ἂν θεραπευθέντες γένοιντο ἄρι-
στοι· εἰ δ' ἄρα πολλάκις μὴ προσεσχήκατε τὸν νοῦν τῷ 246
τοιούτῳ, ὑπομνήσοντες ὅτι οὐ χρὴ αὐτοῦ ἀμελεῖν, καὶ
παρακαλοῦντες ὑμᾶς ἐπὶ τὸ ἐπιμέλειάν τινα ποιήσασθαι
τῶν υἱέων κοινῇ μεθ' ἡμῶν.*

II. *Ὅθεν δὲ ἡμῖν ταῦτ' ἔδοξεν, ὦ Νικία τε καὶ
Λάχης, χρὴ ἀκοῦσαι, κἂν ᾖ ὀλίγῳ μακρότερα. συσσι-
τοῦμεν γὰρ δὴ ἐγώ τε καὶ Μελησίας ὅδε, καὶ ἡμῖν
τὰ μειράκια παρασιτεῖ. ὅπερ οὖν καὶ ἀρχόμενος εἶπον C
τοῦ λόγου, παῤῥησιασόμεθα πρὸς ὑμᾶς. ἡμῶν γὰρ
ἑκάτερος περὶ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα
ἔχει λέγειν πρὸς τοὺς νεανίσκους, καὶ ὅσα ἐν πολέμῳ εἰρ-
γάσαντο καὶ ὅσα ἐν εἰρήνῃ, διοικοῦντες τά τε τῶν συμ-
μάχων καὶ τὰ τῆσδε τῆς πόλεως· ἡμέτερα δ' αὐτῶν ἔργα
οὐδέτερος ἔχει λέγειν. ταῦτα δὴ ὑπαισχυνόμεθά τε τούσδε
καὶ αἰτιώμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν, ὅτι ἡμᾶς μὲν εἴων τρυ- 253
φᾶν, ἐπειδὴ μειράκια ἐγενόμεθα, τὰ δὲ τῶν ἄλλων πράγ- D
ματα ἔπραττον· καὶ τοῖσδε τοῖς νεανίσκοις αὐτὰ ταῦτα
ἐνδεικνύμεθα, λέγοντες ὅτι, εἰ μὲν ἀμελήσουσιν ἑαυτῶν καὶ
μὴ πείσονται ἡμῖν, ἀκλεεῖς γενήσονται, εἰ δ' ἐπιμελήσον-*

---

2. συντεθεᾶσθαι a. — 8. αὐτῶν X: αὑτῶν Θr, ἑαυτῶν abc. — 10. ἐμέλλομεν a. — 14. παππῷον δὲ rc: παππῷ ὄντι a, παππῷόν τι b. — ἔχειν a.
14. τῆσδε om. a. — 19. ἐνδεικνύμεθα a.

ται, τάχ' ἂν τῶν ὀνομάτων ἄξιοι γένοιντο ἃ ἔχουσιν. οὗ-
τοι μὲν οὖν φασὶ πείσεσθαι· ἡμεῖς δὲ δὴ τοῦτο σκοποῦ-
μεν, τί ἂν οὗτοι μαθόντες ἢ ἐπιτηδεύσαντες ὅ τι ἄριστοι
E γένοιντο. εἰσηγήσατο οὖν τις ἡμῖν καὶ τοῦτο τὸ μάθημα,
ὅτι καλὸν εἴη τῷ νέῳ μαθεῖν ἐν ὅπλοις μάχεσθαι· καὶ
ἐπῄνει τοῦτον ὃν νῦν ὑμεῖς ἐθεάσασθε ἐπιδεικνύμενον·
κᾆτ' ἐκέλευε θεάσασθαι. ἔδοξε δὴ χρῆναι αὐτούς τε ἐλθεῖν
ἐπὶ θέαν τἀνδρὸς καὶ ὑμᾶς συμπαραλαβεῖν ἅμα μὲν συν-
θεατάς, ἅμα δὲ συμβούλους τε καὶ κοινωνούς, ἐὰν βού-
180 λησθε, περὶ τῆς τῶν υἱέων ἐπιμελείας. ταῦτ' ἐστὶν ἃ
ἐβουλόμεθα ὑμῖν ἀνακοινώσασθαι. ἤδη οὖν ὑμέτερον μέ-
ρος συμβουλεύειν καὶ περὶ τούτου τοῦ μαθήματος, εἴτε
δοκεῖ χρῆναι μανθάνειν εἴτε μή, καὶ περὶ τῶν ἄλλων, εἴ
τι ἔχετε ἐπαινέσαι μάθημα νέῳ ἀνδρὶ ἢ ἐπιτήδευμα, καὶ
περὶ τῆς κοινωνίας λέγειν ὁποῖόν τι ποιήσετε.

III. *ΝΙ.* Ἐγὼ μέν, ὦ Λυσίμαχε καὶ Μελησία, ἐπαινῶ
254 τε ὑμῶν τὴν διάνοιαν καὶ κοινωνεῖν ἕτοιμος, οἶμαι δὲ
καὶ Λάχητα τόνδε.

B *ΛΑ.* Ἀληθῆ γὰρ οἴει, ὦ Νικία, ὡς ὅ γε ἔλεγεν ὁ
Λυσίμαχος ἄρτι περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ αὑτοῦ τε καὶ τοῦ
Μελησίου, πάνυ μοι δοκεῖ εὖ εἰρῆσθαι καὶ εἰς ἐκείνους
καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἅπαντας ὅσοι τὰ τῶν πόλεων πράτ-
τουσιν, ὅτι αὐτοῖς σχεδόν τι ταῦτα συμβαίνει ἃ οὗτος λέ-
γει καὶ περὶ παῖδας καὶ περὶ τἆλλα ἴδια, ὀλιγωρεῖσθαί
τε καὶ ἀμελῶς διατίθεσθαι. ταῦτα μὲν οὖν καλῶς λέγεις,
ὦ Λυσίμαχε· ὅτι δ' ἡμᾶς μὲν συμβούλους παρακαλεῖς ἐπὶ
C τὴν τῶν νεανίσκων παιδείαν, Σωκράτη δὲ τόνδε οὐ παρα-
καλεῖς, θαυμάζω, πρῶτον μὲν ὄντα δημότην, ἔπειτα ἐν-
ταῦθα ἀεὶ τὰς διατριβὰς ποιούμενον, ὅπου τί ἐστι τῶν
τοιούτων ὧν σὺ ζητεῖς περὶ τοὺς νέους ἢ μάθημα ἢ ἐπι-
τήδευμα καλόν.

ΛΥ. Πῶς λέγεις, ὦ Λάχης; Σωκράτης γὰρ ὅδε τινὸς
τῶν τοιούτων ἐπιμέλειαν πεποίηται;

ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Λυσίμαχε.

ΝΙ. Τοῦτο μέν σοι κἂν ἐγὼ ἔχοιμι εἰπεῖν οὐ χεῖρον
Λάχητος· καὶ γὰρ αὐτῷ μοι ἔναγχος ἄνδρα προὐξένησε
D τῷ υἱεῖ διδάσκαλον μουσικῆς, Ἀγαθοκλέους μαθητὴν Δά-
255 μωνα, ἀνδρῶν χαριέστατον οὐ μόνον τὴν μουσικήν, ἀλλὰ
καὶ τἆλλα ὁπόσα βούλει ἄξιον συνδιατρίβειν τηλικούτοις
νεανίσκοις.

IV. *ΛΥ.* Οὔτοι τι, ὦ Σώκρατές τε καὶ Νικία καὶ
Λάχης, οἱ ἡλίκοι ἐγὼ ἔτι γιγνώσκομεν τοὺς νεωτέρους,
ἅτε κατ' οἰκίαν τὰ πολλὰ διατρίβοντες ὑπὸ τῆς ἡλικίας·
ἀλλ' εἴ τι καὶ σύ, ὦ παῖ Σωφρονίσκου, ἔχεις τῷδε τῷ
σαυτοῦ δημότῃ ἀγαθὸν συμβουλεῦσαι, χρὴ συμβουλεύειν.
E δίκαιος δ' εἶ· καὶ γὰρ πατρικὸς ἡμῖν φίλος τυγχάνεις ὤν·
ἀεὶ γὰρ ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατὴρ ἑταίρω τε καὶ φίλω ἦμεν,
καὶ πρότερον ἐκεῖνος ἐτελεύτησε πρίν τι ἐμοὶ διενεχθῆναι.
περιφέρει δέ τίς με καὶ μνήμη ἄρτι τῶνδε λεγόντων· τὰ
γὰρ μειράκια τάδε πρὸς ἀλλήλους οἴκοι διαλεγόμενοι θαμὰ
ἐπιμέμνηται Σωκράτους καὶ σφόδρα ἐπαινοῦσιν· οὐ μέν-
τοι πώποτε αὐτοὺς ἀνηρώτησα εἰ τὸν Σωφρονίσκου λέ-
γοιεν· ἀλλ', ὦ παῖδες, λέγετέ μοι, ὅδ' ἐστὶ Σωκράτης, 181
περὶ οὗ ἑκάστοτε μέμνησθε;

ΠΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ πάτερ, οὗτος.

ΛΥ. Εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὀρθοῖς
τὸν πατέρα, ἄριστον ἀνδρῶν ὄντα καὶ ἄλλως καὶ δὴ καὶ 256
ὅτι οἰκεῖα τά τε σὰ ἡμῖν ὑπάρξει καὶ σοὶ τὰ ἡμέτερα.

ΛΑ. Καὶ μήν, ὦ Λυσίμαχε, μὴ ἀφίεσό γε τἀνδρός· ὡς
ἐγὼ καὶ ἄλλοθί γε αὐτὸν ἐθεασάμην οὐ μόνον τὸν πατέρα
ἀλλὰ καὶ τὴν πατρίδα ὀρθοῦντα· ἐν γὰρ τῇ ἀπὸ Δηλίου B
φυγῇ μετ' ἐμοῦ ξυνανεχώρει, κἀγώ σοι λέγω ὅτι εἰ οἱ
ἄλλοι ἤθελον τοιοῦτοι εἶναι, ὀρθὴ ἂν ἡμῶν ἡ πόλις ἦν
καὶ οὐκ ἂν ἔπεσε τότε τοιοῦτον πτῶμα.

ΛΥ. Ὦ Σώκρατες, οὗτος μέντοι ὁ ἔπαινός ἐστι κα-
λός, ὃν σὺ νῦν ἐπαινεῖ ὑπ' ἀνδρῶν ἀξίων πιστεύεσθαι
καὶ εἰς ταῦτα εἰς ἃ οὗτοι ἐπαινοῦσιν. εὖ οὖν ἴσθι ὅτι
ἐγὼ ταῦτα ἀκούων χαίρω ὅτι εὐδοκιμεῖς. καὶ σὺ δὲ ἡγοῦ
με ἐν τοῖς γ' εὐνουστάτοις σοι εἶναι. χρῆν μὲν οὖν καὶ
πρότερόν γε φοιτᾶν αὐτὸν παρ' ἡμᾶς καὶ οἰκείους ἡγεῖ- C
σθαι, ὥσπερ τὸ δίκαιον· νῦν δ' οὖν ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέ-
ρας, ἐπειδὴ ἀνεγνωρίσαμεν ἀλλήλους, μὴ ἄλλως ποίει,
ἀλλὰ σύνισθί τε καὶ γνώριζε καὶ ἡμᾶς καὶ τούσδε τοὺς
νεωτέρους, ὅπως ἂν διασῴζητε καὶ ὑμεῖς τὴν ἡμετέραν
φιλίαν. ταῦτα μὲν οὖν καὶ σὺ ποιήσεις καὶ ἡμεῖς σε καὶ
αὖθις ὑπομνήσομεν· περὶ δὲ ὧν ἠρξάμεθα τί φατε; τί
δοκεῖ; τὸ μάθημα τοῖς μειρακίοις ἐπιτήδειον εἶναι ἢ οὔ, 257
τὸ μαθεῖν ἐν ὅπλοις μάχεσθαι;

V. *ΣΩ.* Ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι, ὦ Λυσίμαχε, ἔγωγε [illegible]
πειράσομαι συμβουλεύειν ἄν τι δύνωμαι, καὶ αὖ ἃ προκαλεῖ
πάντα ποιεῖν. δικαιότατον μέντοι μοι δοκεῖ εἶναι, ἐμὲ
νεώτερον ὄντα τῶνδε καὶ ἀπειρότερον τούτων ἀκούειν
πρότερον τί λέγουσι καὶ μανθάνειν παρ' αὐτῶν· ἐὰν δ' 247
ἔχω τι ἄλλο παρὰ τὰ ὑπὸ τούτων λεγόμενα, τότ' ἤδη
διδάσκειν καὶ πείθειν καὶ σὲ καὶ τούτους. ἀλλ', ὦ Νικία,
τί οὐ λέγει πότερος ὑμῶν;

ΝΙ. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ὦ Σώκρατες. δοκεῖ γὰρ ἐμοὶ
τοῦτο τὸ μάθημα τοῖς νέοις ὠφέλιμον εἶναι ἐπίστα-
σθαι πολλαχῇ. καὶ γὰρ τὸ μὴ ἄλλοθι διατρίβειν, ἐν οἷς E
δὴ φιλοῦσιν οἱ νέοι τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι, ὅταν σχο-
λὴν ἄγωσιν, ἀλλ' ἐν τούτῳ εὖ ἔχει, ὅθεν καὶ τὸ σῶμα
βέλτιον ἴσχειν ἀνάγκη — οὐδενὸς γὰρ τῶν γυμνασίων φαυ-

---

2. δὴ om. a. — 20. τοῦ ante αὑτοῦ om. a. — 23. ταῦτα] ταὐτὰ a. — 35. μέν σοι] μέντοι a. — 39. ὁπόσον bc. — 42. ἥλικες καὶ ἐγὼ a. — 43. τὰ πολλὰ κατ' οἰκίαν a.

4. διαλεγόμενα a. — 8. ἐμέμνησθε a. — 12. τε cum Bekkero c: γε cum libris a. — 13. τοῦ ἀνδρός a. — 16. οἱ om. ac. — 18. τότε τὸ τοιοῦτον Γbc. — 22. εὐδοκίμως ΧΘ. — καὶ σὺ δὲ ἡγοῦ με] κἀμὲ δὲ ἡγοῦμαι a. — 23. γ' om. a. — 24. γε] σε (corr. Γ) bc. — 36. τῶνδε κ. ἀ. τούτων] τούτων κ. ἀ. τῶνδε a. — 40. λέγεις πρότερος ἡμῶν a. — 41. ἐμοὶ καὶ τοῦτο a.

182 λότερον οὐδ' ἐλάττω πόνον ἔχει —, καὶ ἅμα προσήκει
μάλιστ' ἐλευθέρῳ τοῦτό τε τὸ γυμνάσιον καὶ ἡ ἱππική·
οὗ γὰρ ἀγῶνος ἀθληταί ἐσμεν καὶ ἐν οἷς ἡμῖν ὁ ἀγὼν
πρόκειται, μόνοι οὗτοι γυμνάζονται οἱ ἐν τούτοις τοῖς
περὶ τὸν πόλεμον ὀργάνοις γυμναζόμενοι. ἔπειτα ὀνήσει
258 μέν τι τοῦτο τὸ μάθημα καὶ ἐν τῇ μάχῃ αὐτῇ, ὅταν ἐν
τάξει δέῃ μάχεσθαι μετὰ πολλῶν ἄλλων· μέγιστον μέντοι
αὐτοῦ ὄφελος, ὅταν λυθῶσιν αἱ τάξεις καὶ ἤδη τι δέῃ
B μόνον πρὸς μόνον ἢ διώκοντα ἀμυνομένῳ τινὶ ἐπιθέσθαι
ἢ καὶ ἐν φυγῇ ἐπιτιθεμένου ἄλλου ἀμύνασθαι αὐτόν· οὔτ'
ἂν ὑπό γε ἑνὸς εἷς ὁ τοῦτ' ἐπιστάμενος οὐδὲν ἂν πάθοι,
ἴσως δ' οὐδὲ ὑπὸ πλειόνων, ἀλλὰ πανταχῇ ἂν ταύτῃ
πλεονεκτοῖ. ἔτι δὲ καὶ εἰς ἄλλου καλοῦ μαθήματος ἐπι-
θυμίαν παρακαλεῖ τὸ τοιοῦτον· πᾶς γὰρ ἂν μαθὼν ἐν
ὅπλοις μάχεσθαι ἐπιθυμήσειε καὶ τοῦ ἑξῆς μαθήματος
τοῦ περὶ τὰς τάξεις, καὶ ταῦτα λαβὼν καὶ φιλοτιμηθεὶς
C ἐν αὐτοῖς ἐπὶ πᾶν ἂν τὸ περὶ τὰς στρατηγίας ὁρμήσειε.
καὶ ἤδη δῆλον ὅτι τὰ τούτων ἐχόμενα καὶ μαθήματα πάντα
καὶ ἐπιτηδεύματα πάντα καὶ καλὰ καὶ πολλοῦ ἄξια ἀνδρὶ
μαθεῖν τε καὶ ἐπιτηδεῦσαι, ὧν καθηγήσαιτ' ἂν τοῦτο τὸ
μάθημα. προσθήσομεν δ' αὐτῷ οὐ σμικρὰν προσθήκην,
ὅτι πάντα ἄνδρα ἐν πολέμῳ καὶ θαῤῥαλεώτερον καὶ ἀνδρει-
ότερον ἂν ποιήσειεν αὐτὸν αὑτοῦ οὐκ ὀλίγῳ αὕτη ἡ ἐπι-
στήμη. μὴ ἀτιμάσωμεν δὲ εἰπεῖν, εἰ καί τῳ σμικρότερον
δοκεῖ εἶναι, ὅτι καὶ εὐσχημονέστερον ἐνταῦθα οὗ χρὴ τὸν
D ἄνδρα εὐσχημονέστερον φαίνεσθαι, οὗ ἅμα καὶ δεινότερος
259 τοῖς ἐχθροῖς φανεῖται διὰ τὴν εὐσχημοσύνην. ἐμοὶ μὲν
οὖν, ὦ Λυσίμαχε, ὥσπερ λέγω, δοκεῖ τε χρῆναι διδάσκειν
τοὺς νεανίσκους ταῦτα καὶ δι' ἃ δοκεῖ εἴρηκα· Λάχητος
δ', εἴ τι παρὰ ταῦτα λέγει, κἂν αὐτὸς ἡδέως ἀκούσαιμι.
VI. *ΛΑ.* Ἀλλ' ἔστι μέν, ὦ Νικία, χαλεπὸν λέγειν περὶ
ὁτουοῦν μαθήματος, ὡς οὐ χρὴ μανθάνειν· πάντα γὰρ
ἐπίστασθαι ἀγαθὸν δοκεῖ εἶναι. καὶ δὴ καὶ τὸ ὁπλιτικὸν
E τοῦτο, εἰ μέν ἐστι μάθημα, ὅπερ φασὶν οἱ διδάσκοντες,
καὶ οἷον Νικίας λέγει, χρὴ αὐτὸ μανθάνειν· εἰ δ' ἔστι
μὲν μὴ μάθημα, ἀλλ' ἐξαπατῶσιν οἱ ὑπισχνούμενοι, ἢ
μάθημα μὲν τυγχάνει ὄν, μὴ μέντοι πάνυ σπουδαῖον,
τί καὶ δέοι ἂν αὐτὸ μανθάνειν; Λέγω δὲ ταῦτα περὶ αὐ-
τοῦ εἰς τάδε ἀποβλέψας, ὅτι οἶμαι ἐγὼ τοῦτο, εἴ τι ἦν,
οὐκ ἂν λεληθέναι Λακεδαιμονίους, οἷς οὐδὲν ἄλλο μέλει
ἐν τῷ βίῳ ἢ τοῦτο ζητεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν, ὅ τι ἂν μα-
183 θόντες καὶ ἐπιτηδεύσαντες πλεονεκτοῖεν τῶν ἄλλων περὶ
τὸν πόλεμον. εἰ δ' ἐκείνους ἐλελήθει, ἀλλ' οὐ τούτους γε
τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ λέληθεν αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ἐκεῖνοι
μάλιστα τῶν Ἑλλήνων σπουδάζουσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις
καὶ ὅτι παρ' ἐκείνοις ἄν τις τιμηθεὶς εἰς ταῦτα καὶ παρὰ
τῶν ἄλλων πλεῖστ' ἂν ἐργάζοιτο χρήματα, ὥσπερ γε καὶ
τραγῳδίας ποιητὴς παρ' ἡμῖν τιμηθείς. τοιγάρτοι ὃς ἂν 260
οἴηται τραγῳδίαν καλῶς ποιεῖν, οὐκ ἔξωθεν κύκλῳ περὶ
τὴν Ἀττικὴν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις ἐπιδεικνύμενος περι- B
έρχεται, ἀλλ' εὐθὺς δεῦρο φέρεται καὶ τοῖσδ' ἐπιδείκνυσιν.
εἰκότως. τοὺς δὲ ἐν ὅπλοις μαχομένους ἐγὼ τούτους ὁρῶ
τὴν μὲν Λακεδαίμονα ἡγουμένους εἶναι ἄβατον ἱερὸν καὶ
οὐδὲ ἄκρῳ ποδὶ ἐπιβαίνοντας, κύκλῳ δὲ περιιόντας αὐ-
τὴν καὶ πᾶσι μᾶλλον ἐπιδεικνυμένους, καὶ μάλιστα τού-
τοις οἳ κἂν αὐτοὶ ὁμολογήσειαν πολλοὺς σφῶν προτέρους
εἶναι πρὸς τὰ τοῦ πολέμου.
VII. Ἔπειτα, ὦ Λυσίμαχε, οὐ πάνυ ὀλίγοις ἐγὼ C
τούτων παραγέγονα ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, καὶ ὁρῶ οἷοί
εἰσιν. ἔξεστι δὲ καὶ αὐτόθεν ἡμῖν σκέψασθαι· ὥσπερ
γὰρ ἐπίτηδες οὐδεὶς πώποτ' εὐδόκιμος γέγονεν ἐν τῷ
πολέμῳ ἀνὴρ τῶν τὰ ὁπλιτικὰ ἐπιτηδευσάντων. καίτοι
εἴς γε τἄλλα πάντα ἐκ τούτων οἱ ὀνομαστοὶ γίγνον-
ται, ἐκ τῶν ἐπιτηδευσάντων ἕκαστα· οὗτοι δ', ὡς
ἔοικε, παρὰ τοὺς ἄλλους οὕτω σφόδρα εἰς τοῦτο δεδυστυ-
χήκασιν. ἐπεὶ καὶ τοῦτον τὸν Στησίλεων, ὃν ὑμεῖς μετ'
ἐμοῦ ἐν τοσούτῳ ὄχλῳ ἐθεάσασθε ἐπιδεικνύμενον καὶ τὰ D
μεγάλα περὶ αὑτοῦ λέγοντα ἃ ἔλεγεν, ἑτέρωθι ἐγὼ κάλ-
λιον ἐθεασάμην ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὡς ἀληθῶς ἐπιδεικνύμενον 261
οὐχ ἑκόντα. προσβαλούσης γὰρ τῆς νεὼς ἐφ' ᾗ ἐπεβάτευε,
πρὸς ὁλκάδα τινά, ἐμάχετο ἔχων δορυδρέπανον, διαφέ-
ρον δὴ ὅπλον ἅτε καὶ αὐτὸς τῶν ἄλλων διαφέρων. τὰ
μὲν οὖν ἄλλα οὐκ ἄξια λέγειν περὶ τἀνδρός, τὸ δὲ σόφισμα
τὸ τοῦ δρεπάνου τοῦ πρὸς τῇ λόγχῃ οἷον ἀπέβη. μαχομένου E
γὰρ αὐτοῦ ἐνέσχετό που ἐν τοῖς τῆς νεὼς σκεύεσι καὶ ἀντελά-
βετο. εἷλκεν οὖν ὁ Στησίλεως βουλόμενος ἀπολῦσαι, καὶ
οὐχ οἷός τ' ἦν· ἡ δὲ ναῦς τὴν ναῦν παρῄει. τέως μὲν
οὖν παρέθει ἐν τῇ νηὶ ἀντεχόμενος τοῦ δόρατος· ἐπεὶ δὲ
δὴ παρημείβετο ἡ ναῦς τὴν ναῦν καὶ ἐπέσπα αὐτὸν τοῦ
δόρατος ἐχόμενον, ἠφίει τὸ δόρυ διὰ τῆς χειρός, ἕως
ἄκρου τοῦ στύρακος ἀντελάβετο. ἦν δὲ γέλως καὶ κρότος 184
ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς ὁλκάδος ἐπί τε τῷ σχήματι αὐτοῦ, καὶ
ἐπειδὴ βαλόντος τινὸς λίθῳ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ
τὸ κατάστρωμα ἀφίεται τοῦ δόρατος, τότ' ἤδη καὶ οἱ ἐκ
τῆς τριήρους οὐκέτι οἷοί τ' ἦσαν τὸν γέλωτα κατέχειν,
ὁρῶντες αἰωρούμενον ἐκ τῆς ὁλκάδος τὸ δορυδρέπανον
ἐκεῖνο. ἴσως μὲν οὖν εἴη ἄν τι ταῦτα, ὥσπερ Νικίας λέ- 248
γει· οἷς δ' οὖν ἐγὼ ἐντετύχηκα, τοιαῦτ' ἄττα ἐστίν.
VIII. Ὃ οὖν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἶπον, ὅτι εἴτε οὕτω σμικρὰς B
ὠφελείας ἔχει μάθημα ὄν, εἴτε μὴ ὄν φασὶ καὶ προσποιοῦν- 262
ται αὐτὸ εἶναι μάθημα, οὐκ ἄξιον ἐπιχειρεῖν μανθάνειν.
καὶ γὰρ οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μὲν δειλός τις ὢν οἴοιτο αὐτὸ
ἐπίστασθαι, θρασύτερος ἂν δι' αὐτὸ γενόμενος ἐπιφανέστε-
ρος γένοιτο οἷος ἦν· εἰ δὲ ἀνδρεῖος, φυλαττόμενος ἂν

---

2. τε] γε a. — 6. τι om. a. — 10. οὔτ' ἂν] ὅταν ΞΘGr. — 19. πάντα post ἐπιτηδεύματα om. a. — 37. μέντοι τι πάνυ bc.

23. ἧς a. — 27. alterum τοῦ om. a. — 31. ἐπειδὴ δὲ a. — 33. ἠφίει r: κατηφίει ΞGbc, ἐφίει a. — 41. ἐστίν] εἰσίν a. — 45. οἴοιτο δεῖν αὐτὸ ab. Cf. Winck. ad Euth. p. 146. — 47. οἷος cum Schleiermachero c: ἢ οἷος a, (ἢ) οἷος b.

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, εἰ καὶ σμικρὸν ἐξαμάρτοι, μεγάλας
ἂν διαβολὰς ἴσχειν· ἐπίφθονος γὰρ ἡ προσποίησις τῆς
C τοιαύτης ἐπιστήμης, ὥστ' εἰ μή τι θαυμαστὸν ὅσον δια-
φέρει τῇ ἀρετῇ τῶν ἄλλων, οὐκ ἔσθ' ὅπως ἄν τις φύγοι
τὸ καταγέλαστος γενέσθαι, φάσκων ἔχειν ταύτην τὴν ἐπι-
στήμην. Τοιαύτη τις ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Λυσίμαχε, ἡ περὶ
τοῦτο τὸ μάθημα εἶναι σπουδή· χρὴ δ' ὅπερ σοι ἐξ
ἀρχῆς ἔλεγον, καὶ Σωκράτη τόνδε μὴ ἀφιέναι, ἀλλὰ δεῖ-
σθαι συμβουλεύειν ὅπῃ δοκεῖ αὐτῷ περὶ τοῦ προκειμένου.

ΛΥ. Ἀλλὰ δέομαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ ὥσπερ
D ἔτι τοῦ διακρινοῦντος δοκεῖ μοι δεῖν ἡμῖν ἡ βουλή. εἰ
μὲν γὰρ συνεφερέσθην τώδε, ἧττον ἂν τοῦ τοιούτου ἔδει·
νῦν δὲ — τὴν ἐναντίαν γάρ, ὡς ὁρᾷς, Λάχης Νικίᾳ
ἔθετο — εὖ δὴ ἔχει ἀκοῦσαι καὶ σοῦ, ποτέρῳ τοῖν ἀνδροῖν
σύμψηφος εἶ.

263 **IX.** ΣΩ. Τί δαί, ὦ Λυσίμαχε; ὁπότερ' ἂν οἱ πλείους
ἐπαινῶσιν ἡμῶν, τούτοις μέλλεις χρῆσθαι;

ΛΥ. Τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἦ καὶ σύ, ὦ Μελησία, οὕτως ἂν ποιοῖς; κἂν
E εἴ τις περὶ ἀγωνίας τοῦ υἱέος σοι βουλὴ εἴη τί χρὴ
ἀσκεῖν, ἆρα τοῖς πλείοσιν ἂν ἡμῶν πείθοιο, ἢ 'κείνῳ
ὅστις τυγχάνει ὑπὸ παιδοτρίβῃ ἀγαθῷ πεπαιδευμένος καὶ
ἠσκηκώς;

ΜΕ. Ἐκείνῳ εἰκός γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Αὐτῷ ἄρ' ἂν μᾶλλον πείθοιο ἢ τέτταρσιν οὖ-
σιν ἡμῖν;

ΜΕ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἐπιστήμῃ γάρ, οἶμαι, δεῖ κρίνεσθαι ἀλλ' οὐ
πλήθει τὸ μέλλον καλῶς κριθήσεσθαι.

ΜΕ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ νῦν χρὴ πρῶτον αὐτὸ τοῦτο σκέψα-
185 σθαι, εἰ ἔστι τις ἡμῶν τεχνικὸς περὶ οὗ βουλευόμεθα, ἢ
οὔ· καὶ εἰ μὲν ἔστιν, ἐκείνῳ πείθεσθαι ἑνὶ ὄντι, τοὺς δ'
ἄλλους ἐᾶν· εἰ δὲ μή, ἄλλον τινὰ ζητεῖν. ἢ περὶ σμικροῦ
οἴεσθε νυνὶ κινδυνεύειν καὶ σὺ καὶ Λυσίμαχος, ἀλλ' οὐ
περὶ τούτου τοῦ κτήματος ὃ τῶν ὑμετέρων μέγιστον ὂν
264 τυγχάνει; υἱέων γάρ που ἢ χρηστῶν ἢ τἀναντία γενομέ-
νων καὶ πᾶς ὁ οἶκος ὁ τοῦ πατρὸς οὕτως οἰκήσεται,
ὁποῖοι ἄν τινες οἱ παῖδες γένωνται.

ΜΕ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Πολλὴν ἄρα δεῖ προμήθειαν αὐτοῦ ἔχειν.

ΜΕ. Πάνυ γε.

B ΣΩ. Πῶς οὖν, ὃ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, ἐσκοποῦμεν ἄν,
εἰ ἐβουλόμεθα σκέψασθαι τίς ἡμῶν περὶ ἀγωνίαν τεχνι-
κώτατος; ἆρ' οὐχ ὁ μαθὼν καὶ ἐπιτηδεύσας, ᾧ καὶ δι-
δάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγονότες ἦσαν αὐτοῦ τούτου;

ΜΕ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔτι πρότερον, τίνος ὄντος τούτου οὗ
ζητοῦμεν τοὺς διδασκάλους;

ΜΕ. Πῶς λέγεις;

X. ΣΩ. Ὧδε ἴσως μᾶλλον κατάδηλον ἔσται. οὔ μοι
δοκεῖ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν ὡμολογῆσθαι, τί ποτ' ἔστι περὶ οὗ
βουλευόμεθα καὶ σκεπτόμεθα, ὅστις ἡμῶν τεχνικὸς καὶ C
τούτου ἕνεκα διδασκάλους ἐκτήσατο, καὶ ὅστις μή.

ΝΙ. Οὐ γάρ, ὦ Σώκρατες, περὶ τοῦ ἐν ὅπλοις μά-
χεσθαι σκοποῦμεν, εἴτε χρὴ αὐτὸ τοὺς νεανίσκους μανθά-
νειν εἴτε μή;

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Νικία. ἀλλ' ὅταν περὶ φαρ-
μάκου τις τοῦ πρὸς ὀφθαλμοὺς σκοπῆται, εἴτε χρὴ αὐτὸ 265
ὑπαλείφεσθαι εἴτε μή, πότερον οἴει τότε εἶναι τὴν βου-
λὴν περὶ τοῦ φαρμάκου ἢ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν;

ΝΙ. Περὶ τῶν ὀφθαλμῶν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅταν ἵππῳ χαλινὸν σκοπῆταί τις D
εἰ προσοιστέον ἢ μή, καὶ ὁπότε, τότε που περὶ τοῦ ἵπ-
που βουλεύεται ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ χαλινοῦ;

ΝΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἑνὶ λόγῳ, ὅταν τίς τι ἕνεκά του σκοπῇ,
περὶ ἐκείνου ἡ βουλὴ τυγχάνει οὖσα οὗ ἕνεκα ἐσκόπει,
ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ ὃ ἕνεκα ἄλλου ἐζήτει.

ΝΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα καὶ τὸν σύμβουλον σκοπεῖν, ἆρα τεχνι-
κός ἐστιν εἰς ἐκείνου θεραπείαν οὗ ἕνεκα σκοπούμενοι
σκοποῦμεν.

ΝΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν φαμὲν περὶ μαθήματος σκοπεῖν E
τῆς ψυχῆς ἕνεκα τῆς τῶν νεανίσκων.

ΝΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἴ τις ἄρα ἡμῶν τεχνικὸς περὶ ψυχῆς θερα-
πείαν καὶ οἷός τε καλῶς τοῦτο θεραπεῦσαι, καὶ ὅτῳ δι-
δάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασι, τοῦτο σκεπτέον.

ΛΑ. Τί δέ, ὦ Σώκρατες; οὔπω ἑώρακας ἄνευ διδα-
σκάλων τεχνικωτέρους γεγονότας εἰς ἔνια ἢ μετὰ διδα- 266
σκάλων;

ΣΩ. Ἔγωγε, ὦ Λάχης· οἷς γε σὺ οὐκ ἂν ἐθέλοις
πιστεῦσαι, εἰ φαῖεν ἀγαθοὶ εἶναι δημιουργοί, εἰ μή τί
σοι τῆς αὐτῶν τέχνης ἔργον ἔχοιεν ἐπιδεῖξαι εὖ εἰργασμέ-
νον, καὶ ἓν καὶ πλείω. 186

ΛΑ. Τοῦτο μὲν ἀληθῆ λέγεις.

XI. ΣΩ. Καὶ ἡμᾶς ἄρα δεῖ, ὦ Λάχης τε καὶ Νικία, ἐπειδὴ
Λυσίμαχος καὶ Μελησίας εἰς συμβουλὴν παρεκαλεσάτην ἡμᾶς
περὶ τοῖν υἱέοιν, προθυμουμένοι αὐτοῖν ὅ τι ἀρίστας γενέ-
σθαι τὰς ψυχάς, εἰ μέν φαμεν ἔχειν, ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς καὶ

---

7. τοῦτο om. a. — 11. ἔτι auctore Heindorfio bc: ἐπὶ cum libris a. — 14. καὶ σοῦ ἀκοῦσαι a. — 16. δαί] δὲ a. — ὁπότερ' ἂν auctore Schleiermachero bc: ὁπότε ἂν cum libris a. — 21. ἢ 'κείνῳ Florr. abc: ἢ κείνῳ a, ἢ ἐκείνῳ bc. — 22. τυγχάνοι cum Bekkero c. — πεπαιδευμένος ἢ καὶ a. — 29. κριθήσεσθαι] κρίνεσθαι a. — 36. ἡμετέρων a. — 41. προμηθίαν a.

23. ὃ ἕνεκα ἄλλου auctore Cornario bc: οὗ ἕνεκα ἄλλο cum libris a. — 33. τοῦτον a. — 35. δέ] δαί b.

διδασκάλους οἵτινες ἡμῶν γεγόνασιν, οἳ αὐτοὶ πρῶτοι
ἀγαθοὶ ὄντες καὶ πολλῶν νέων τεθεραπευκότες ψυχὰς
B ἔπειτα καὶ ἡμᾶς διδάξαντες φαίνονται· ἢ εἴ τις ἡμῶν αὐ-
τῶν ἑαυτῷ διδάσκαλον μὲν οὔ φησι γεγονέναι, ἀλλ' οὖν
ἔργα αὐτὸς αὑτοῦ ἔχει εἰπεῖν, καὶ ἐπιδεῖξαι τίνες Ἀθηναίων
ἢ τῶν ξένων, ἢ δοῦλοι ἢ ἐλεύθεροι, δι' ἐκεῖνον ὁμολογου-
μένως ἀγαθοὶ γεγόνασιν. εἰ δὲ μηδὲν ἡμῖν τούτων ὑπάρ-
χει, ἄλλους κελεύειν ζητεῖν καὶ μὴ ἐν ἑταίρων ἀνδρῶν
υἱέσι κινδυνεύειν διαφθείροντας τὴν μεγίστην αἰτίαν ἔχειν
267 ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Λυσίμαχέ τε καὶ
C Μελησία, πρῶτος περὶ ἐμαυτοῦ λέγω ὅτι διδάσκαλός μοι
249 οὐ γέγονε τούτου πέρι. καίτοι ἐπιθυμῶ γε τοῦ πράγματος
ἐκ νέου ἀρξάμενος. ἀλλὰ τοῖς μὲν σοφισταῖς οὐκ ἔχω τε-
λεῖν μισθούς, οἵπερ μόνοι ἐπηγγέλλοντό με οἷοί τ' εἶναι
ποιῆσαι καλόν τε κἀγαθόν· αὐτὸς δ' αὖ εὑρεῖν τὴν τέ-
χνην ἀδυνατῶ ἔτι νυνί. εἰ δὲ Νικίας ἢ Λάχης εὕρηκεν ἢ
μεμάθηκεν, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι· καὶ γὰρ χρήμασιν ἐμοῦ
δυνατώτεροι, ὥστε μαθεῖν παρ' ἄλλων, καὶ ἅμα πρεσβύ-
D τεροι, ὥστε ἤδη εὑρηκέναι. δοκοῦσι δή μοι δυνατοὶ εἶ-
ναι παιδεῦσαι ἄνθρωπον· οὐ γὰρ ἄν ποτε ἀδεῶς ἀπεφαί-
νοντο περὶ ἐπιτηδευμάτων νέῳ χρηστῶν τε καὶ πονηρῶν,
εἰ μὴ αὐτοῖς ἐπίστευον ἱκανῶς εἰδέναι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα
ἔγωγε τούτοις πιστεύω· ὅτι δὲ διαφέρεσθον ἀλλήλοιν, ἐθαύ-
μασα. τοῦτο οὖν σου ἐγὼ ἀντιδέομαι, ὦ Λυσίμαχε, κα-
θάπερ ἄρτι Λάχης μὴ ἀφίεσθαί σε ἐμοῦ διεκελεύετο ἀλλὰ
ἐρωτᾶν, καὶ ἐγὼ νῦν παρακελεύομαί σοι μὴ ἀφίεσθαι
E Λάχητος μηδὲ Νικίου, ἀλλ' ἐρωτᾶν, λέγοντα ὅτι Ὁ μὲν
Σωκράτης οὔ φησιν ἐπαΐειν περὶ τοῦ πράγματος, οὐδ' ἱκα-
νὸς εἶναι διακρῖναι ὁπότερος ὑμῶν ἀληθῆ λέγει· οὔτε γὰρ
268 εὑρετὴς οὔτε μαθητὴς οὐδενὸς περὶ τῶν τοιούτων γεγο-
νέναι· σὺ δ', ὦ Λάχης καὶ Νικία, εἴπετον ἡμῖν ἑκάτε-
ρος, τίνι δὴ δεινοτάτῳ συγγεγόνατον περὶ τῆς τῶν νέων
τροφῆς, καὶ πότερα μαθόντε παρά του ἐπίστασθον ἢ
αὐτὼ ἐξευρόντε, καὶ εἰ μὲν μαθόντε, τίς ὁ διδάσκαλος
187 ἑκατέρῳ καὶ τίνες ἄλλοι ὁμότεχνοι αὐτοῖς, ἵν', ἂν μὴ ὑμῖν
σχολὴ ᾖ ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ἐπ' ἐκείνους
ἴωμεν καὶ πείθωμεν ἢ δώροις ἢ χάρισιν ἢ ἀμφότερα ἐπι-
μεληθῆναι καὶ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ὑμετέρων παίδων,
ὅπως μὴ καταισχύνωσι τοὺς αὑτῶν προγόνους φαῦλοι γε-
νόμενοι· εἰ δ' αὐτοὶ εὑρεταὶ γεγονότε τοῦ τοιούτου, δότε
παράδειγμα, τίνων ἤδη ἄλλων ἐπιμεληθέντες ἐκ φαύλων
καλούς τε κἀγαθοὺς ἐποιήσατε. εἰ γὰρ νῦν πρῶτον ἄρξε-
B σθε παιδεύειν, σκοπεῖν χρὴ μὴ οὐκ ἐν τῷ Καρὶ ὑμῖν ὁ
κίνδυνος κινδυνεύηται, ἀλλ' ἐν τοῖς υἱέσι τε καὶ ἐν τοῖς
τῶν φίλων παισί, καὶ ἀτεχνῶς τὸ λεγόμενον κατὰ τὴν
παροιμίαν ὑμῖν συμβαίνῃ, ἐν πίθῳ ἡ κεραμεία γιγνομένη.
λέγετε οὖν, τί τούτων ἢ φατὲ ὑμῖν ὑπάρχειν τε καὶ προσ-
ήκειν, ἢ οὔ φατε. Ταῦτ', ὦ Λυσίμαχε, παρ' αὐτῶν πυν-
θάνου τε καὶ μὴ μεθίει τοὺς ἄνδρας.

XII. *ΛΥ.* Καλῶς μὲν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ ἄνδρες, Σωκρά- 269
της λέγειν· εἰ δὲ βουλομένοις ὑμῖν ἐστὶ περὶ τῶν τοιούτων C
ἐρωτᾶσθαί τε καὶ διδόναι λόγον, αὐτοὺς δὴ χρὴ γιγνώ-
σκειν, ὦ Νικία τε καὶ Λάχης. ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ Μελησίᾳ
τῷδε δῆλον ὅτι ἡδομένοις ἂν εἴη, εἰ πάντα, ἃ Σωκράτης
ἐρωτᾷ, ἐθέλοιτε λόγῳ διεξιέναι· καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐντεῦ-
θεν ἠρχόμην λέγων, ὅτι εἰς συμβουλὴν διὰ ταῦτα ὑμᾶς
παρακαλέσαιμεν, ὅτι μεμεληκέναι ὑμῖν ἡγούμεθα, ὡς εἰ-
κός, περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ἄλλως καὶ ἐπειδὴ οἱ παῖδες
ὑμῖν ὀλίγου, ὥσπερ οἱ ἡμέτεροι, ἡλικίαν ἔχουσι παιδεύε- D
σθαι. εἰ οὖν ὑμῖν μή τι διαφέρει, εἴπατε καὶ κοινῇ μετὰ
Σωκράτους σκέψασθε, διδόντες τε καὶ δεχόμενοι λόγον
παρ' ἀλλήλων· εὖ γὰρ καὶ τοῦτο λέγει ὅδε, ὅτι περὶ τοῦ
μεγίστου νῦν βουλευόμεθα τῶν ἡμετέρων. ἀλλ' ὁρᾶτε εἰ
δοκεῖ χρῆναι οὕτω ποιεῖν.

ΝΙ. Ὦ Λυσίμαχε, δοκεῖς μοι ὡς ἀληθῶς Σωκράτη
πατρόθεν γιγνώσκειν μόνον, αὐτῷ δ' οὐ συγγεγονέναι ἀλλ'
ἢ παιδὶ ὄντι, εἴ που ἐν τοῖς δημόταις μετὰ τοῦ πατρὸς
ἀκολουθῶν ἐπλησίασέ σοι ἢ ἐν ἱερῷ ἢ ἐν ἄλλῳ τῳ συλλόγῳ E
τῶν δημοτῶν· ἐπειδὴ δὲ πρεσβύτερος γέγονεν, οὐκ ἐντε-
τυχηκὼς τῷ ἀνδρὶ δῆλος ἔτι εἶ.

ΛΥ. Τί μάλιστα, ὦ Νικία;

XIII. *ΝΙ.* Οὔ μοι δοκεῖς εἰδέναι ὅτι ὃς ἂν ἐγγύτατα 270
Σωκράτους ᾖ λόγῳ ὥσπερ γένει καὶ πλησιάζῃ διαλεγόμε-
νος, ἀνάγκη αὐτῷ, ἐὰν ἄρα καὶ περὶ ἄλλου του πρότε-
ρον ἄρξηται διαλέγεσθαι, μὴ παύεσθαι ὑπὸ τούτου περια-
γόμενον τῷ λόγῳ, πρὶν ἂν ἐμπέσῃ εἰς τὸ διδόναι περὶ
αὑτοῦ λόγον, ὅντινα τρόπον νῦν τε ζῇ καὶ ὅντινα τὸν
παρεληλυθότα βίον βεβίωκεν· ἐπειδὰν δ' ἐμπέσῃ, ὅτι οὐ 188
πρότερον αὐτὸν ἀφήσει Σωκράτης, πρὶν ἂν βασανίσῃ ταῦτα
εὖ τε καὶ καλῶς ἅπαντα. ἐγὼ δὲ συνήθης τέ εἰμι τῷδε
καὶ οἶδ' ὅτι ἀνάγκη ὑπὸ τούτου πάσχειν ταῦτα, καὶ ἔτι
γε αὐτὸς ὅτι πείσομαι ταῦτα εὖ οἶδα· χαίρω γάρ, ὦ
Λυσίμαχε, τῷ ἀνδρὶ πλησιάζων, καὶ οὐδὲν οἶμαι κακὸν
εἶναι τὸ ὑπομιμνήσκεσθαι ὅ τι μὴ καλῶς ἢ πεποιήκαμεν
ἢ ποιοῦμεν, ἀλλ' εἰς τὸν ἔπειτα βίον προμηθέστερον B
ἀνάγκη εἶναι τὸν ταῦτα μὴ φεύγοντα, ἀλλ' ἐθέλοντα κατὰ
τὸ τοῦ Σόλωνος καὶ ἀξιοῦντα μανθάνειν ἕωσπερ ἂν ζῇ,
καὶ μὴ οἰόμενον αὐτῷ τὸ γῆρας νοῦν ἔχον προσιέναι.
ἐμοὶ μὲν οὖν οὐδὲν ἄηθες οὐδ' αὖ ἀηδὲς ὑπὸ Σωκράτους
βασανίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ πάλαι σχεδόν τι ἠπιστάμην ὅτι

1. οἳ a Bekkero insertum cum libris om. a. — 5. ἔχειν a. — 6. δι' ἐκείνων a. — 7. τούτων ἡμῖν ac. — 8. κελεύει ΧΘΣBCEGwyεἰr et pr. Γ. — ἑτέρων a. — 10. τε om. a. — 31. εἴπετον ΧΓΘGr et pr. B: εἴπατον abc. — 36. ᾖ] εἴη a. — 40. γεγόνατε τούτου, δότε a. — 41. παραδείγματα a. — 42. καὶ ἀγαθοὺς a. — ἄρξεσθε πρῶτον a. — 44. κινδυνεύεται a.

1. συμβαίνει mei omnes. Bekk. — κεραμία a. — 10. ἠρχόμην ἐντεῦθεν a. — 25. ἔτι om. ΧΘ. — 27. ἐγγυτάτω a. — 28. ὥσπερ γένει] Cf. Polit. VII. 539 D. Winck. — 30. παύσασθαι a. — 31. ἂν om. a. — 39. ὅτι a. — 42. τὸ τοῦ] τοὺς a. — Σόλωνος] Fr. 19. ed. Schneidew. — 43. αὐτῷ] αὐτὸ rc. Fort. αὐτῷ αὐτό. cf. Theaet. 197 B. Or. — τὸ om. Stallbaumii operae.

οὐ περὶ τῶν μειρακίων ἡμῖν ὁ λόγος ἴσοιτο Σωκράτους
271 *παρόντος, ἀλλὰ περὶ ἡμῶν αὐτῶν. ὅπερ οὖν λέγω, τὸ*
C *μὲν ἐμὸν οὐδὲν κωλύει Σωκράτει συνδιατρίβειν ὅπως οὗ-*
τος βούλεται· Λάχητα δὲ τόνδε ὅρα ὅπως ἔχει περὶ τοῦ
τοιούτου.

XIV. *ΛΑ. Ἁπλοῦν τό γ' ἐμόν, ὦ Νικία, περὶ λόγων*
ἐστίν· εἰ δὲ βούλει, οὐχ ἁπλοῦν, ἀλλὰ διπλοῦν. καὶ γὰρ ἂν
δόξαιμί τῳ φιλόλογος εἶναι καὶ αὖ μισόλογος. ὅταν μὲν γὰρ
ἀκούω ἀνδρὸς περὶ ἀρετῆς διαλεγομένου ἢ περί τινος
σοφίας ὡς ἀληθῶς ὄντος ἀνδρὸς καὶ ἀξίου τῶν λόγων
ὧν λέγει, χαίρω ὑπερφυῶς, θεώμενος ἅμα τόν τε λέγοντα
D *καὶ τὰ λεγόμενα ὅτι πρέποντα ἀλλήλοις καὶ ἁρμόττοντά*
ἐστι· καὶ κομιδῇ μοι δοκεῖ μουσικὸς ὁ τοιοῦτος εἶναι,
ἁρμονίαν καλλίστην ἡρμοσμένος οὐ λύραν οὐδὲ παιδιᾶς
ὄργανα, ἀλλὰ τῷ ὄντι ζῆν ἡρμοσμένος [οὗ] αὐτὸς αὑτοῦ
τὸν βίον σύμφωνον τοῖς λόγοις πρὸς τὰ ἔργα, ἀτεχνῶς
δωριστὶ ἀλλ' οὐκ ἰαστί, οἴομαι δὲ οὐδὲ φρυγιστὶ οὐδὲ λυ-
διστί, ἀλλ' ἥπερ μόνη Ἑλληνική ἐστιν ἁρμονία. ὁ μὲν
250 *οὖν τοιοῦτος χαίρειν με ποιεῖ φθεγγόμενος καὶ δοκεῖν*
E *ὁτῳοῦν φιλόλογον εἶναι· οὕτω σφόδρα ἀποδέχομαι παρ'*
αὐτοῦ τὰ λεγόμενα· ὁ δὲ τἀναντία τούτου πράττων λυπεῖ
με, ὅσῳ ἂν δοκῇ ἄμεινον λέγειν, τοσούτῳ μᾶλλον, καὶ
272 *ποιεῖ αὖ δοκεῖν εἶναι μισόλογον. Σωκράτους δ' ἐγὼ τῶν*
μὲν λόγων οὐκ ἔμπειρός εἰμι, ἀλλὰ πρότερον, ὡς ἔοικε,
τῶν ἔργων ἐπειράθην, καὶ ἐκεῖ αὐτὸν εὗρον ἄξιον ὄντα
189 *λόγων καλῶν καὶ πάσης παρρησίας. εἰ οὖν καὶ τοῦτο ἔχει,*
συμβούλομαι τἀνδρί, καὶ ἥδιστ' ἂν ἐξεταζοίμην ὑπὸ τοῦ
τοιούτου, καὶ οὐκ ἂν ἀχθοίμην μανθάνων, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ
τῷ Σόλωνι, ἓν μόνον προσλαβών, ξυγχωρῶ· γηράσκων
γὰρ πολλὰ διδάσκεσθαι ἐθέλω ὑπὸ χρηστῶν μόνων. τοῦτο
γάρ μοι συγχωρείτω, ἀγαθὸν καὶ αὐτὸν εἶναι τὸν διδά-
σκαλον, ἵνα μὴ δυσμαθὴς φαίνωμαι ἀηδῶς μανθάνων.
εἰ δὲ νεώτερος ὁ διδάσκων ἔσται ἢ μήπω ἐν δόξῃ ὢν
B *ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἔχων, οὐδέν μοι μέλει. σοὶ οὖν,*
ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐπαγγέλλομαι καὶ διδάσκειν καὶ ἐλέγ-
χειν ἐμὲ ὅ τι ἂν βούλῃ, καὶ μανθάνειν γε ὅ τι αὖ ἐγὼ
οἶδα· οὕτω σὺ παρ' ἐμοὶ διάκεισαι ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέ-
ρας, ᾗ μετ' ἐμοῦ συνδιεκινδύνευσας καὶ ἔδωκας σαυτοῦ
πεῖραν ἀρετῆς, ἣν χρὴ διδόναι τὸν μέλλοντα δικαίως δώ-
σειν. λέγ' οὖν ὅ τι σοι φίλον, μηδὲν τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν
ὑπόλογον ποιούμενος.

C **XV.** *ΣΩ. Οὐ τὰ ὑμέτερα, ὡς ἔοικεν, αἰτιασόμεθα*
μὴ οὐχ ἕτοιμα εἶναι καὶ συμβουλεύειν καὶ συσκοπεῖν.

273 *ΛΥ. Ἀλλ' ἡμέτερον δὴ ἔργον, ὦ Σώκρατες· ἕνα γάρ*
σε ἔγωγε ἡμῶν τίθημι· σκόπει οὖν ἀντ' ἐμοῦ ὑπὲρ τῶν
νεανίσκων ὅ τι δεόμεθα παρὰ τῶνδε πυνθάνεσθαι, καὶ
συμβούλευε διαλεγόμενος τούτοις. ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ ἐπι-
λανθάνομαι ἤδη τὰ πολλὰ διὰ τὴν ἡλικίαν ὧν ἂν δια-
νοηθῶ ἐρέσθαι καὶ αὖ ἃ ἂν ἀκούσω· ἐὰν δὲ μεταξὺ ἄλ-
λοι λόγοι γένωνται, οὐ πάνυ μέμνημαι. ὑμεῖς οὖν λέγετε D
καὶ διέξιτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν προὐθέμεθα· ἐγὼ
δ' ἀκούσομαι καὶ ἀκούσας αὖ μετὰ Μελησίου τοῦδε ποι-
ήσω τοῦτο ὅ τι ἂν καὶ ὑμῖν δοκῇ.

ΣΩ. Πειστέον, ὦ Νικία τε καὶ Λάχης, Λυσιμάχῳ
καὶ Μελησίᾳ. ἃ μὲν οὖν νῦν δὴ ἐπεχειρήσαμεν σκοπεῖν,
τίνες οἱ διδάσκαλοι ἡμῖν τῆς τοιαύτης παιδείας γεγόνασιν
ἢ τίνας ἄλλους βελτίους πεποιήκαμεν, ἴσως μὲν οὐ κακῶς
ἔχει ἐξετάζειν καὶ τὰ τοιαῦτα ἡμᾶς αὐτούς· ἀλλ' οἶμαι, E
καὶ ἡ τοιάδε σκέψις εἰς ταὐτὸν φέρει, σχεδὸν δέ τι καὶ
μᾶλλον ἐξ ἀρχῆς εἴη ἄν. εἰ γὰρ τυγχάνομεν ἐπιστάμενοι
ὁτουοῦν πέρι, ὅτι παραγενόμενόν τῳ βέλτιον ποιεῖ ἐκεῖνο
ᾧ παρεγένετο, καὶ προσέτι οἷοί τέ ἐσμεν αὐτὸ ποιεῖν πα-
ραγίγνεσθαι ἐκείνῳ, δῆλον ὅτι αὐτό γε ἴσμεν τοῦτο, οὗ
πέρι σύμβουλοι ἂν γενοίμεθα ὡς ἄν τις αὐτὸ ῥᾷστα καὶ 274
ἄριστ' ἂν κτήσαιτο. ἴσως οὖν οὐ μανθάνετέ μου ὅ τι
λέγω, ἀλλ' ὧδε ῥᾷον μαθήσεσθε. εἰ τυγχάνομεν ἐπιστά-
μενοι ὅτι ὄψις παραγενομένη ὀφθαλμοῖς βελτίους ποιεῖ **190**
ἐκείνους οἷς παρεγένετο, καὶ προσέτι οἷοί τέ ἐσμεν ποιεῖν
αὐτὴν παραγίγνεσθαι ὄμμασι, δῆλον ὅτι ὄψιν γε ἴσμεν
αὐτὴν ὅ τί ποτ' ἔστιν, ἧς πέρι σύμβουλοι ἂν γενοίμεθα
ὡς ἄν τις αὐτὴν ῥᾷστα καὶ ἄριστα κτήσαιτο. εἰ γὰρ μηδ'
αὐτὸ τοῦτο εἰδείημεν ὅ τί ποτ' ἔστιν ὄψις ἢ ὅ τι ἔστιν
ἀκοή, σχολῇ ἂν σύμβουλοί γε ἄξιοι λόγου γενοίμεθα καὶ
ἰατροὶ ἢ περὶ ὀφθαλμῶν ἢ περὶ ὤτων, ὅντινα τρόπον
ἀκοὴν ἢ ὄψιν κάλλιστ' ἂν κτήσαιτό τις. B

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

XVI. *ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Λάχης, καὶ νῦν ἡμᾶς τώδε*
παρακαλεῖτον εἰς συμβουλήν, τίν' ἂν τρόπον τοῖς υἱέσιν
αὐτῶν ἀρετὴ παραγενομένη ταῖς ψυχαῖς ἀμείνους ποιήσειεν;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τοῦτό γ' ὑπάρχειν δεῖ, τὸ εἰδέναι ὅ τί
ποτ' ἔστιν ἀρετή; εἰ γάρ που μηδ' ἀρετὴν εἰδεῖμεν τὸ
παράπαν ὅ τί ποτε τυγχάνει ὄν, τίν' ἂν τρόπον τού-
του σύμβουλοι γενοίμεθα ὁτῳοῦν, ὅπως ἂν αὐτὸ κάλλιστα C
κτήσαιτο;

ΛΑ. Οὐδένα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. 275

ΣΩ. Φαμὲν ἄρα, ὦ Λάχης, εἰδέναι αὐτὸ ὅ τι ἔστιν.

ΛΑ. Φαμὲν μέντοι.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅ γε ἴσμεν, κἂν εἴποιμεν δήπου τί ἐστιν.

ΛΑ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, περὶ ὅλης ἀρετῆς εὐθέως
σκοπώμεθα — πλέον γὰρ ἴσως ἔργον —, ἀλλὰ μέρους τι-
νὸς πέρι πρῶτον ἴδωμεν, εἰ ἱκανῶς ἔχομεν πρὸς τὸ εἰδέ-
ναι· καὶ ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, ῥᾴων ἡ σκέψις ἔσται. D

---

4. *πῶς* a. — 8. *φιλολόγος - - μισολόγος* hic et postea ab. — 15. *οὗ* auctore Heusdio secl. bc. Fort. *εὖ*. On. — 34. *μελήσει* a. — *οὖν ἐγώ, ὦ* a. — 35. *καὶ ἐλέγχειν καὶ διδάσκειν* a. — 39. *πεῖραν τῆς ἀρετῆς* a. — 41. *ὑπὸ λόγον* a.
2. *ἐρέσθαι* a. — 6. *καὶ* om. ab. — 13. *τυγχάνομεν* auctore Stephano bc: *ἐτυγχάνομεν* cum libris a. — 14. *ὅ, τι* a. — 18. Alterum *ἂν* om. ΞG b. — 26. *ἄν γε σύμβουλοι* a. — 27. *τρόπον ἢ ἀκοὴν* a. — 35. *εἰδείημεν* a. — 36. *ποτε* om. a. — *τίν' ἂν τρόπον* Bekkerus: *τίνα τρόπον* ac. — 45. *σκοπῶμεν εὐθέως* a.

ΛΑ. Ἀλλ' οὕτω ποιῶμεν, ὦ Σώκρατες, ὡς σὺ βούλει.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν προελοίμεθα τῶν τῆς ἀρετῆς μερῶν; ἢ δῆλον δὴ ὅτι τοῦτο εἰς ὃ τείνειν δοκεῖ ἡ ἐν τοῖς ὅπλοις μάθησις; δοκεῖ δέ που τοῖς πολλοῖς εἰς ἀνδρίαν. ἢ γάρ;

ΛΑ. Καὶ μάλα δὴ οὕτω δοκεῖ.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον ἐπιχειρήσωμεν, ὦ Λάχης, εἰπεῖν, ἀνδρία τί ποτ' ἐστίν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο σκεψό-
E μεθα καὶ ὅτῳ ἂν τρόπῳ τοῖς νεανίσκοις παραγένοιτο, καθ' ὅσον οἷόν τε ἐξ ἐπιτηδευμάτων τε καὶ μαθημάτων παραγενέσθαι. ἀλλὰ πειρῶ εἰπεῖν ὃ λέγω, τί ἐστιν ἀνδρία.

276 **XVII.** *ΛΑ.* Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν· εἰ γάρ τις ἐθέλοι ἐν τῇ τάξει μένων ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους καὶ μὴ φεύγοι, εὖ ἴσθι ὅτι ἀνδρεῖος ἂν εἴη.

ΣΩ. Εὖ μὲν λέγεις, ὦ Λάχης· ἀλλ' ἴσως ἐγὼ αἴτιος, οὐ σαφῶς εἰπών, τὸ σὲ ἀποκρίνασθαι μὴ τοῦτο ὃ διανοούμενος ἠρόμην, ἀλλ' ἕτερον.

ΛΑ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

191 *ΣΩ.* Ἐγὼ φράσω, ἐὰν οἷός τε γένωμαι. ἀνδρεῖός που οὗτος ὃν καὶ σὺ λέγεις, ὃς ἂν ἐν τῇ τάξει μένων μάχηται τοῖς πολεμίοις.

ΛΑ. Ἐγὼ γοῦν φημι.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγώ. ἀλλὰ τί αὖ ὅδε, ὃς ἂν φεύγων μάχηται τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ μὴ μένων;

ΛΑ. Πῶς φεύγων;

ΣΩ. Ὥσπερ που καὶ Σκύθαι λέγονται οὐχ ἧττον φεύγοντες ἢ διώκοντες μάχεσθαι, καὶ Ὅμηρός που ἐπαι-
251 νῶν τοὺς τοῦ Αἰνείου ἵππους κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ
B ἔνθα ἔφη αὐτοὺς ἐπίστασθαι διώκειν ἠδὲ φέβεσθαι. καὶ αὐτὸν τὸν Αἰνείαν κατὰ τοῦτ' ἐνεκωμίασε, κατὰ τὴν τοῦ φόβου ἐπιστήμην, καὶ εἶπεν αὐτὸν εἶναι μήστωρα φόβοιο.

ΛΑ. Καὶ καλῶς γε, ὦ Σώκρατες· περὶ ἁρμάτων γὰρ
277 ἔλεγε. καὶ σὺ τὸ τῶν Σκυθῶν ἱππέων πέρι λέγεις. τὸ μὲν γὰρ ἱππικὸν τὸ ἐκείνων οὕτω μάχεται, τὸ δὲ ὁπλιτικόν τό γε τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἐγὼ λέγω.

ΣΩ. Πλήν γ' ἴσως, ὦ Λάχης, τὸ Λακεδαιμονίων·
C Λακεδαιμονίους γάρ φασιν ἐν Πλαταιαῖς, ἐπειδὴ πρὸς τοῖς γερροφόροις ἐγένοντο, οὐκ ἐθέλειν μένοντας πρὸς αὐτοὺς μάχεσθαι, ἀλλὰ φεύγειν, ἐπειδὴ δ' ἐλύθησαν αἱ τάξεις τῶν Περσῶν, ἀναστρεφομένους ὥσπερ ἱππέας μάχεσθαι καὶ οὕτω νικῆσαι τὴν ἐκεῖ μάχην.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

XVIII. *ΣΩ.* Τοῦτο τοίνυν αἴτιον ἔλεγον, ὅτι ἐγὼ αἴτιος μὴ καλῶς σε ἀποκρίνασθαι, ὅτι οὐ καλῶς ἠρόμην.
D βουλόμενος γάρ σου πυθέσθαι μὴ μόνον τοὺς ἐν τῷ ὁπλιτικῷ ἀνδρείους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῷ ἱππικῷ καὶ ἐν ξύμπαντι τῷ πολεμικῷ εἴδει, καὶ μὴ μόνον τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πρὸς τὴν θάλατταν κινδύνοις ἀνδρείους ὄντας, καὶ ὅσοι γε πρὸς νόσους καὶ ὅσοι πρὸς πενίας ἢ καὶ πρὸς τὰ πολιτικὰ ἀνδρεῖοί εἰσι, καὶ ἔτι αὖ μὴ μόνον ὅσοι πρὸς λύπας ἀνδρεῖοί εἰσιν ἢ φόβους, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιθυμίας ἢ ἡδονὰς δεινοὶ μάχεσθαι, 278
καὶ μένοντες ἢ ἀναστρέφοντες — εἰσὶ γάρ πού τινες, ὦ E
Λάχης, καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνδρεῖοι.

ΛΑ. Καὶ σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνδρεῖοι μὲν πάντες οὗτοί εἰσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐν ἡδοναῖς, οἱ δ' ἐν λύπαις, οἱ δ' ἐν ἐπιθυμίαις, οἱ δ' ἐν φόβοις τὴν ἀνδρίαν κέκτηνται· οἱ δέ γ', οἶμαι, δειλίαν ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις.

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί ποτε ὂν ἑκάτερον τούτων, τοῦτο ἐπυνθανόμην. πάλιν οὖν πειρῶ εἰπεῖν ἀνδρίαν πρῶτον, τί ὂν ἐν πᾶσι τούτοις ταὐτόν ἐστιν. ἢ οὔπω καταμανθάνεις ὃ λέγω;

ΛΑ. Οὐ πάνυ τι.

XIX. *ΣΩ.* Ἀλλ' ὧδε λέγω, ὥσπερ ἂν εἰ τάχος ἠρώ- 192
των τί ποτ' ἐστίν, ὃ καὶ ἐν τῷ τρέχειν τυγχάνει ὂν ἡμῖν καὶ ἐν τῷ κιθαρίζειν καὶ ἐν τῷ λέγειν καὶ ἐν τῷ μανθάνειν καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, καὶ σχεδόν τι αὐτὸ κεκτήμεθα, οὗ καὶ πέρι ἄξιον λέγειν, ἢ ἐν ταῖς τῶν χειρῶν πράξεσιν ἢ σκελῶν ἢ στόματός τε καὶ φωνῆς ἢ διανοίας. ἢ οὐχ οὕτω καὶ σὺ λέγεις;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἴ τοίνυν τίς με ἔροιτο, Ὦ Σώκρατες, τί λέγεις
τοῦτο ὃ ἐν πᾶσιν ὀνομάζεις ταχυτῆτα εἶναι; εἴποιμ' ἂν 279
αὐτῷ ὅτι τὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλὰ διαπραττομένην δύ- B
ναμιν ταχυτῆτα ἔγωγε καλῶ καὶ περὶ φωνὴν καὶ περὶ δρόμον καὶ περὶ τἆλλα πάντα.

ΛΑ. Ὀρθῶς γε σὺ λέγων.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σύ, ὦ Λάχης, τὴν ἀνδρίαν οὕτως εἰπεῖν, τίς οὖσα δύναμις ἡ αὐτὴ ἐν ἡδονῇ καὶ ἐν λύπῃ καὶ ἐν ἅπασιν οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν αὐτὴν εἶναι, ἔπειτα ἀνδρία κέκληται.

ΛΑ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καρτερία τις εἶναι τῆς ψυχῆς,
εἴ τό γε διὰ πάντων περὶ ἀνδρίας πεφυκὸς δεῖ εἰπεῖν. C

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν δεῖ, εἴ γε τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρινούμεθα ἡμῖν αὐτοῖς. τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε φαίνεται, ὅτι οὐ πᾶσά γε, ὡς ἐγῷμαι, καρτερία ἀνδρία σοι φαίνεται. τεκμαίρομαι δὲ ἐνθένδε· σχεδὸν γάρ τι οἶδα, ὦ Λάχης, ὅτι τῶν πάνυ καλῶν πραγμάτων ἡγεῖ σὺ ἀνδρίαν εἶναι.

ΛΑ. Εὖ μὲν οὖν ἴσθι ὅτι τῶν καλλίστων.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ μὲν μετὰ φρονήσεως καρτερία καλὴ κἀγαθή.

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δ' ἡ μετ' ἀφροσύνης; οὐ τοὐναντίον ταύτῃ D
βλαβερὰ καὶ κακοῦργος;

---

4. ἀνδρείαν hic et postea c. — 7. σκεψώμεθα a. — 16. ἀποκρίνεσθαι a. — 20. ἂν om. a. — μάχεται a. — 22. Ἔγωγ' οὖν ab, invito Bekkero. — 27. Ὅμηρος] Iliad. ε, 223. Θ, 106. — 46. σου om. a.
17. τι] τοι a. — 34. δὴ νῦν a. — 39. ὅτι οὐ] οὔτι ΧΓΘΞGr.

280 ΛΑ. Ναί.

ΣΩ. Καλὸν οὖν τι φήσεις σὺ εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὂν κακοῦργόν τε καὶ βλαβερόν;

ΛΑ. Οὔκουν δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τήν γε τοιαύτην καρτερίαν ἀνδρίαν ὁμολογήσεις εἶναι, ἐπειδήπερ οὐ καλή ἐστιν, ἡ δὲ ἀνδρία καλόν ἐστιν.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἡ φρόνιμος ἄρα καρτερία κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀνδρία ἂν εἴη.

ΛΑ. Ἔοικεν.

E **XX.** ΣΩ. Ἴδωμεν δή, ἡ εἰς τί φρόνιμος; ἢ ἡ εἰς ἅπαντα καὶ τὰ μεγάλα καὶ τὰ σμικρά; οἷον εἴ τις καρτερεῖ ἀναλίσκων ἀργύριον φρονίμως, εἰδὼς ὅτι ἀναλώσας πλέον ἐκτήσεται, τοῦτον ἀνδρεῖον καλοῖς ἄν;

ΛΑ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' οἷον εἴ τις ἰατρὸς ὤν, περιπλευμονίᾳ τοῦ υἱέος ἐχομένου ἢ ἄλλου τινὸς καὶ δεομένου πιεῖν ἢ φα- [193] γεῖν δοῦναι, μὴ κάμπτοιτο ἀλλὰ καρτεροῖ;

ΛΑ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν οὐδ' αὕτη.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐν πολέμῳ καρτεροῦντα ἄνδρα καὶ ἐθέλοντα [281] μάχεσθαι, φρονίμως λογιζόμενον, εἰδότα μὲν ὅτι βοηθήσουσιν ἄλλοι αὐτῷ, πρὸς ἐλάττους δὲ καὶ φαυλοτέρους μαχεῖται ἢ μεθ' ὧν αὐτός ἐστιν, ἔτι δὲ χωρία ἔχει κρείττω —, τοῦτον τὸν μετὰ τῆς τοιαύτης φρονήσεως καὶ παρασκευῆς καρτεροῦντα ἀνδρειότερον ἂν φαίης ἢ τὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ στρατοπέδῳ ἐθέλοντα ὑπομένειν τε καὶ καρτερεῖν;

B ΛΑ. Τὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀφρονεστέρα γε ἡ τούτου ἢ ἡ τοῦ ἑτέρου καρτερία.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Καὶ τὸν μετ' ἐπιστήμης ἄρ' ἱππικῆς καρτεροῦντα ἐν ἱππομαχίᾳ ἧττον φήσεις ἀνδρεῖον εἶναι ἢ τὸν ἄνευ ἐπιστήμης.

ΛΑ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Καὶ τὸν μετὰ σφενδονητικῆς ἢ τοξικῆς ἢ ἄλλης τινὸς τέχνης καρτεροῦντα.

ΛΑ. Πάνυ γε.

C ΣΩ. Καὶ ὅσοι ἂν ἐθέλωσιν εἰς φρέαρ καταβαίνοντες καὶ κολυμβῶντες καρτερεῖν ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ, μὴ ὄντες δεινοί, ἢ ἔν τινι ἄλλῳ τοιούτῳ, ἀνδρειοτέρους φήσεις τῶν ταῦτα δεινῶν.

ΛΑ. Τί γὰρ ἄν τις ἄλλο φαίη, ὦ Σώκρατες;

282 ΣΩ. Οὐδέν, εἴπερ οἴοιτό γε οὕτως.

ΛΑ. Ἀλλὰ μὴν οἶμαί γε.

252 ΣΩ. Καὶ μήν που ἀφρονεστέρως γε, ὦ Λάχης, οἱ τοιοῦτοι κινδυνεύουσί τε καὶ καρτεροῦσιν ἢ οἱ μετὰ τέχνης αὐτὸ πράττοντες.

ΛΑ. Φαίνονται.

ΣΩ. Οὐκοῦν αἰσχρὰ ἡ ἄφρων τόλμα τε καὶ καρτέ- D ρησις ἐν τῷ πρόσθεν ἐφάνη ἡμῖν οὖσα καὶ βλαβερά;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δέ γε ἀνδρία ὡμολογεῖτο καλόν τι εἶναι.

ΛΑ. Ὡμολογεῖτο γάρ.

ΣΩ. Νῦν δ' αὖ πάλιν φαμὲν ἐκεῖνο τὸ αἰσχρόν, τὴν ἄφρονα καρτέρησιν, ἀνδρίαν εἶναι.

ΛΑ. Ἐοίκαμεν.

ΣΩ. Καλῶς οὖν σοι δοκοῦμεν λέγειν;

ΛΑ. Μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, ἐμοὶ μὲν οὔ.

XXI. ΣΩ. Οὐκ ἄρα που κατὰ τὸν σὸν λόγον δωρισκεὶ ἡρμόσμεθα ἐγώ τε καὶ σύ, ὦ Λάχης· τὰ γὰρ ἔργα E οὐ ξυμφωνεῖ ἡμῖν τοῖς λόγοις. ἔργῳ μὲν γάρ, ὡς ἔοικε, φαίη ἄν τις ἡμᾶς ἀνδρίας μετέχειν, λόγῳ δ', ὡς ἐγῷμαι, οὐκ ἄν, εἰ νῦν ἡμῶν ἀκούσειε διαλεγομένων.

ΛΑ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τί οὖν; δοκεῖ καλὸν εἶναι οὕτως ἡμᾶς διακεῖσθαι;

ΛΑ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν. 283

ΣΩ. Βούλει οὖν ᾧ λέγομεν πειθώμεθα τό γε τοσοῦτον;

ΛΑ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο, καὶ τίνι τούτῳ;

ΣΩ. Τῷ λόγῳ ὃς καρτερεῖν κελεύει. εἰ οὖν βούλει, 194 καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ ζητήσει ἐπιμείνωμέν τε καὶ καρτερήσωμεν, ἵνα καὶ μὴ ἡμῶν αὐτὴ ἡ ἀνδρία καταγελάσῃ, ὅτι οὐκ ἀνδρείως αὐτὴν ζητοῦμεν, εἰ ἄρα πολλάκις αὐτὴ ἡ καρτέρησίς ἐστιν ἀνδρία.

ΛΑ. Ἐγὼ μὲν ἕτοιμος, ὦ Σώκρατες, μὴ προαφίστασθαι. καίτοι ἀήθης γ' εἰμὶ τῶν τοιούτων λόγων, ἀλλά τίς με καὶ φιλονεικία εἴληφε πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ὡς [B] ἀληθῶς ἀγανακτῶ εἰ οὑτωσὶ ἃ νοῶ μὴ οἷός τ' εἰμὶ εἰπεῖν· νοεῖν μὲν γὰρ ἔμοιγε δοκῶ περὶ ἀνδρίας ὅ τι ἔστιν, οὐκ οἶδα δ' ὅπῃ με ἄρτι διέφυγεν, ὥστε μὴ ξυλλαβεῖν τῷ λόγῳ αὐτὴν καὶ εἰπεῖν ὅ τι ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, τὸν ἀγαθὸν κυνηγέτην μεταθεῖν χρὴ καὶ μὴ ἀνιέναι.

ΛΑ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Βούλει οὖν καὶ Νικίαν τόνδε παρακαλῶμεν ἐπὶ τὸ κυνηγέσιον, εἴ τι ἡμῶν εὐπορώτερός ἐστιν;

ΛΑ. Βούλομαι· πῶς γὰρ οὔ;

XXII. ΣΩ. Ἴθι δή, ὦ Νικία, ἀνδράσι φίλοις χει- 284 C μαζομένοις ἐν λόγῳ καὶ ἀποροῦσι βοήθησον, εἴ τινα ἔχεις δύναμιν. τὰ μὲν γὰρ δὴ ἡμέτερα ὁρᾷς ὡς ἄπορα· σὺ δ'

---

13. καρτεροῖ ab. (Mei omnes καρτερεῖ. Bekk.) — 15. πλέον ἐκτήσεται cum Bekkero c: πλέον ἐκτίσεται Θ, πλέον κτήσεται ΞG, πλεονεκτήσεται cum ceteris libris a. — 17. περιπνευμονίᾳ a. — 29. ἡ ante τοῦ om. a. — 36. τὸν μὲν μετὰ a. — 39. ἐὰν a.

7 et 8. ὡμολόγητο a. — 18. ἀκούσειε auctore Iacobsio bc: ἀκούσαι a. — 28. μὴ καὶ αὐτῶν ἡμῶν a, καὶ μὴ αὐτῶν ἡμῶν b. (αὐτῶν omittit cum ΠΓΞG ἄτ. Bekk.)

εἰπὼν ὅ τι ἡγεῖ ἀνδρίαν εἶναι, ἡμᾶς τε τῆς ἀπορίας ἐκλῦσαι καὶ αὐτὸς ἃ νοεῖς τῷ λόγῳ βεβαιῶσαι.

ΝΙ. Δοκεῖτε τοίνυν μοι πάλαι οὐ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ὁρίζεσθαι τὴν ἀνδρίαν· ὃ γὰρ ἐγὼ σοῦ ἤδη καλῶς λέγοντος ἀκήκοα, τούτῳ οὐ χρῆσθε.

ΣΩ. Ποίῳ δή, ὦ Νικία;

D ΝΙ. Πολλάκις ἀκήκοά σου λέγοντος ὅτι ταῦτα ἀγαθὸς ἕκαστος ἡμῶν, ἅπερ σοφός, ἃ δὲ ἀμαθής, ταῦτα δὲ κακός.

ΣΩ. Ἀληθῆ μέντοι νὴ Δία λέγεις, ὦ Νικία.

ΝΙ. Οὐκοῦν εἴπερ ὁ ἀνδρεῖος ἀγαθός, δῆλον ὅτι σοφός ἐστιν.

ΣΩ. Ἤκουσας, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Ἔγωγε, καὶ οὐ σφόδρα γε μανθάνω ὃ λέγει.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ δοκῶ μανθάνειν, καί μοι δοκεῖ ἀνὴρ σοφίαν τινὰ τὴν ἀνδρίαν λέγειν.

ΛΑ. Ποίαν, ὦ Σώκρατες, σοφίαν;

285 ΣΩ. Οὐκοῦν τόνδε τοῦτο ἐρωτᾷς;

E ΛΑ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἴθι δή, αὐτῷ εἰπέ, ὦ Νικία, ποία σοφία ἀνδρία ἂν εἴη κατὰ τὸν σὸν λόγον. οὐ γάρ που ἥ γε αὐλητική.

ΝΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ἡ κιθαριστική.

ΝΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ τίς δὴ αὕτη ἢ τίνος ἐπιστήμη;

ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς αὐτὸν ἐρωτᾷς, ὦ Σώκρατες, καὶ εἰπέτω γε τίνα φησὶν αὐτὴν εἶναι.

ΝΙ. Ταύτην ἔγωγε, ὦ Λάχης, τὴν τῶν δεινῶν καὶ
195 θαῤῥαλέων ἐπιστήμην καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.

ΛΑ. Ὡς ἄτοπα λέγει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πρὸς τί τοῦτ' εἶπες βλέψας, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Πρὸς ὅ τι; χωρὶς δήπου σοφία ἐστὶν ἀνδρίας.

ΣΩ. Οὔκουν φησί γε Νικίας.

ΛΑ. Οὐ μέντοι μὰ Δία· ταῦτά τοι καὶ ληρεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν διδάσκωμεν αὐτόν, ἀλλὰ μὴ λοιδορῶμεν.

ΝΙ. Οὔκ, ἀλλά μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, Λάχης ἐπιθυμεῖν κἀμὲ φανῆναι μηδὲν λέγοντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄρτι
B τοιοῦτος ἐφάνη.

XXIII. ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Νικία, καὶ πειρά-
286 σομαί γε ἀποφῆναι· οὐδὲν γὰρ λέγεις· ἐπεὶ αὐτίκα ἐν ταῖς νόσοις οὐχ οἱ ἰατροὶ τὰ δεινὰ ἐπίστανται; ἢ οἱ ἀνδρεῖοι δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαι; ἢ τοὺς ἰατροὺς σὺ ἀνδρείους καλεῖς;

ΝΙ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν.

ΛΑ. Οὐδέ γε τοὺς γεωργοὺς οἶμαι. καίτοι τά γε ἐν τῇ γεωργίᾳ δεινὰ οὗτοι δήπου ἐπίστανται, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ ἅπαντες τὰ ἐν ταῖς αὐτῶν τέχναις δεινά τε καὶ θαῤῥαλέα ἴσασιν· ἀλλ' οὐδέν τι μᾶλλον οὗτοι ἀνδρεῖοί εἰσιν. C

ΣΩ. Τί δοκεῖ Λάχης λέγειν, ὦ Νικία; ἔοικε μέντοι λέγειν τι.

ΝΙ. Καὶ γὰρ λέγει γέ τι, οὐ μέντοι ἀληθές γε.

ΣΩ. Πῶς δή;

ΝΙ. Ὅτι οἴεται τοὺς ἰατροὺς πλέον τι εἰδέναι περὶ τοὺς κάμνοντας ἢ τὸ ὑγιεινὸν εἰπεῖν οἷόν τε καὶ νοσῶδες. οἱ δὲ δή τοι τοσοῦτον μόνον ἴσασιν· εἰ δὲ δεινόν τῳ τοῦτό ἐστι τὸ ὑγιαίνειν μᾶλλον ἢ τὸ κάμνειν, ἡγεῖ σὺ τουτί, ὦ Λάχης, τοὺς ἰατροὺς ἐπίστασθαι; ἢ οὐ πολλοῖς οἴει ἐκ τῆς νόσου ἄμεινον εἶναι μὴ ἀναστῆναι ἢ ἀναστῆναι; τοῦτο
γὰρ εἰπέ· σὺ πᾶσι φῂς ἄμεινον εἶναι ζῆν καὶ οὐ πολλοῖς D
κρεῖττον τεθνάναι;

ΛΑ. Οἶμαι ἔγωγε τοῦτό γε.

ΝΙ. Οἷς οὖν τεθνάναι λυσιτελεῖ, ταὐτὰ οἴει δεινὰ 287
εἶναι καὶ οἷς ζῆν;

ΛΑ. Οὐκ ἔγωγε.

ΝΙ. Ἀλλὰ τοῦτο δὴ σὺ δίδως τοῖς ἰατροῖς γιγνώσκειν ἢ ἄλλῳ τινὶ δημιουργῷ πλὴν τῷ τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν ἐπιστήμονι, ὃν ἐγὼ ἀνδρεῖον καλῶ;

ΣΩ. Κατανοεῖς, ὦ Λάχης, ὅ τι λέγει;

ΛΑ. Ἔγωγε, ὅτι γε τοὺς μάντεις καλεῖ τοὺς ἀνδρεί-
ους. τίς γὰρ δὴ ἄλλος εἴσεται ὅτῳ ἄμεινον ζῆν ἢ τεθνά- E
ναι; καίτοι σύ, ὦ Νικία, πότερον ὁμολογεῖς μάντις εἶναι ἢ οὔτε μάντις οὔτε ἀνδρεῖος;

ΝΙ. Τί δαί; μάντει αὖ οἴει προσήκειν τὰ δεινὰ γιγνώσκειν καὶ τὰ θαῤῥαλέα;

ΛΑ. Ἔγωγε· τίνι γὰρ ἄλλῳ;

XXIV. ΝΙ. Ὧι ἐγὼ λέγω, πολὺ μᾶλλον, ὦ βέλτι- 253
στε· ἐπεὶ μάντιν γε τὰ σημεῖα μόνον δεῖ γιγνώσκειν τῶν ἐσομένων, εἴτε τῳ θάνατος εἴτε νόσος εἴτε ἀποβολὴ χρη-
μάτων ἔσται, εἴτε νίκη εἴτε ἧττα ἢ πολέμου ἢ καὶ ἄλλης 196
τινὸς ἀγωνίας· ὅ τι δέ τῳ ἄμεινον τούτων ἢ παθεῖν ἢ μὴ παθεῖν, τί μᾶλλον μάντει προσήκει κρῖναι ἢ ἄλλῳ ὁτῳοῦν;

ΛΑ. Ἀλλ' ἐγὼ τοῦτον οὐ μανθάνω, ὦ Σώκρατες,
ὅ τι βούλεται λέγειν· οὔτε γὰρ μάντιν οὔτε ἰατρὸν οὔτε 288
ἄλλον οὐδένα δηλοῖ ὅντινα λέγει τὸν ἀνδρεῖον, εἰ μὴ εἰ θεόν τινα λέγει αὐτὸν εἶναι. ἐμοὶ μὲν οὖν φαίνεται Νικίας οὐκ ἐθέλειν γενναίως ὁμολογεῖν ὅτι οὐδὲν λέγει,
ἀλλὰ στρέφεται ἄνω καὶ κάτω ἐπικρυπτόμενος τὴν αὐ- B
τοῦ ἀπορίαν. καίτοι κἂν ἡμεῖς οἷοί τε ἦμεν ἄρτι ἐγὼ

---

15. ἀνὴρ cum Bekkero c: ἀνὴρ libri (praeter E), ὁ ἀνὴρ E a. — 34. Πρὸς τί a. — 40. τοιοῦτός τις ἐφάνη ab. — 43. οὐχὶ a.

12. τοι] τι libri praeter Ξω omnes. — τοσοῦτον δήπου μόνον ΧΓΘG et rc. Ξ, τοσοῦτον δήτου μόνον r. — Malim οἱ δέ τι τοσοῦτον δήπου μόνον ἴσασιν. Winck. — 17. κρεῖττόν γε τεθνάναι a. — 18. Οἶμαι om. a. — 23. καὶ μὴ δεινῶν om. a. — 24. ὃν] οἷον a. — 30. δαί] δέ a. — προσήκει ΧΘt. — 36. καὶ om. a. — 40. τοῦτον cum Bekkero c: τοῦτο cum libris a.

τε καὶ σὺ τοιαῦτα στρέφεσθαι, εἰ ἐβουλόμεθα μὴ δοκεῖν
ἐναντία ἡμῖν αὐτοῖς λέγειν. εἰ μὲν οὖν ἐν δικαστηρίῳ ἡμῖν
οἱ λόγοι ἦσαν, εἶχεν ἄν τινα λόγον ταῦτα ποιεῖν· νῦν δὲ
τί ἄν τις ἐν ξυνουσίᾳ τοιᾷδε μάτην κενοῖς λόγοις αὐτὸς
αὑτὸν κοσμοῖ;

ΣΩ. Οὐδὲν οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Λάχης· ἀλλ' ὁρῶμεν
C μὴ Νικίας οἴεταί τι λέγειν καὶ οὐ λόγου ἕνεκα ταῦτα λέ-
γει. αὐτοῦ οὖν σαφέστερον πυθώμεθα τί ποτε νοεῖ· καὶ
ἐάν τι φαίνηται λέγων, ξυγχωρησόμεθα, εἰ δὲ μή, δι-
δάξομεν.

ΛΑ. Σὺ τοίνυν, ὦ Σώκρατες, εἰ βούλει πυνθάνεσθαι,
πυνθάνου· ἐγὼ δ' ἴσως ἱκανῶς πέπυσμαι.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδέν με κωλύει· κοινὴ γὰρ ἔσται ἡ πύ-
στις ὑπὲρ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ.

ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν.

XXV. ΣΩ. Λέγε δή μοι, ὦ Νικία, μᾶλλον δ'
289 ἡμῖν· κοινούμεθα γὰρ ἐγώ τε καὶ Λάχης τὸν λόγον· τὴν
D ἀνδρίαν ἐπιστήμην φῂς δεινῶν τε καὶ θαῤῥαλέων εἶναι;

ΝΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τοῦτο δὲ οὐ παντὸς δὴ εἶναι ἀνδρὸς γνῶναι,
ὁπότε γε μήτε ἰατρὸς μήτε μάντις αὐτὸ γνώσεται μηδὲ
ἀνδρεῖος ἔσται, ἐὰν μὴ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιστήμην προσ-
λάβῃ. οὐχ οὕτως ἔλεγες;

ΝΙ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Κατὰ τὴν παροιμίαν ἄρα τῷ ὄντι οὐκ ἂν πᾶσα
ὗς γνοίη οὐδ' ἂν ἀνδρεία γένοιτο.

ΝΙ. Οὔ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Δῆλον δή, ὦ Νικία, ὅτι οὐδὲ τὴν Κρομμυω-
E νίαν ὗν πιστεύεις σύ γε ἀνδρείαν γεγονέναι. τοῦτο δὲ
λέγω οὐ παίζων, ἀλλ' ἀναγκαῖον οἶμαι τῷ ταῦτα λέγοντι
μηδενὸς θηρίου ἀποδέχεσθαι ἀνδρίαν, ἢ ξυγχωρεῖν θη-
ρίον τι οὕτω σοφὸν εἶναι, ὥστε ἃ ὀλίγοι ἀνθρώπων ἴσασι
διὰ τὸ χαλεπὰ εἶναι γνῶναι, ταῦτα λέοντα ἢ πάρδαλιν
ἤ τινα κάπρον φάναι εἰδέναι· ἀλλ' ἀνάγκη ὁμοίως λέοντα
καὶ ἔλαφον καὶ ταῦρον καὶ πίθηκον πρὸς ἀνδρίαν φά-
ναι πεφυκέναι τὸν τιθέμενον ἀνδρίαν τοῦθ' ὅπερ σὺ
τίθεσαι.

197 ΛΑ. Νὴ τοὺς θεούς, καὶ εὖ γε λέγεις, ὦ Σώκρατες.
290 καὶ ἡμῖν ὡς ἀληθῶς τοῦτο ἀπόκριναι, ὦ Νικία, πότερον
σοφώτερα φῂς ἡμῶν ταῦτα εἶναι τὰ θηρία, ἃ πάντες
ὁμολογοῦμεν ἀνδρεῖα εἶναι, ἢ πᾶσιν ἐναντιούμενος τολ-
μᾷς μηδὲ ἀνδρεῖα αὐτὰ καλεῖν;

ΝΙ. Οὐ γάρ τι, ὦ Λάχης, ἔγωγε ἀνδρεῖα καλῶ οὔτε
θηρία οὔτε ἄλλο οὐδὲν τὸ τὰ δεινὰ ὑπὸ ἀγνοίας μὴ φο-
βούμενον, ἀλλ' ἄφοβον καὶ μωρόν. ἢ καὶ τὰ παιδία πάντα
B οἴει με ἀνδρεῖα καλεῖν, ἃ δι' ἄγνοιαν οὐδὲν δέδοικεν; ἀλλ'
οἶμαι, τὸ ἄφοβον καὶ τὸ ἀνδρεῖον οὐ ταὐτόν ἐστιν. ἐγὼ
δὲ ἀνδρίας μὲν καὶ προμηθείας πάνυ τισὶν ὀλίγοις οἶμαι
μετεῖναι, θρασύτητος δὲ καὶ τόλμης καὶ τοῦ ἀφόβου μετὰ
ἀπρομηθείας πάνυ πολλοῖς καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ
παίδων καὶ θηρίων. ταῦτ' οὖν ἃ σὺ καλεῖς ἀνδρεῖα καὶ
οἱ πολλοί, ἐγὼ θρασέα καλῶ, ἀνδρεῖα δὲ τὰ φρόνιμα περὶ
ὧν λέγω.

XXVI. ΛΑ. Θέασαι, ὦ Σώκρατες, ὡς εὖ ὅδε ἑαυ- C
τὸν δή, ὡς οἴεται, κοσμεῖ τῷ λόγῳ· οὓς δὲ πάντες ὁμο-
λογοῦσιν ἀνδρείους εἶναι, τούτους ἀποστερεῖν ἐπιχειρεῖ
ταύτης τῆς τιμῆς.

ΝΙ. Οὔκουν ἔγωγε, ὦ Λάχης, ἀλλὰ θάῤῥει· φημὶ
γάρ σε εἶναι σοφόν, καὶ Λάμαχόν γε, εἴπερ ἐστὲ ἀνδρεῖοι,
καὶ ἄλλους γε συχνοὺς Ἀθηναίων.

ΛΑ. Οὐδὲν ἐρῶ πρὸς ταῦτα, ἔχων εἰπεῖν, ἵνα μή 291
με φῂς ὡς ἀληθῶς Αἰξωνέα εἶναι.

ΣΩ. Μηδέ γε εἴπῃς, ὦ Λάχης· καὶ γάρ μοι δοκεῖς D
οὐδὲ μὴ ᾐσθῆσθαι ὅτι ὅδε ταύτην τὴν σοφίαν παρὰ Δά-
μωνος τοῦ ἡμετέρου ἑταίρου παρείληφεν, ὁ δὲ Δάμων τῷ
Προδίκῳ πολλὰ πλησιάζει, ὃς δὴ δοκεῖ τῶν σοφιστῶν
κάλλιστα τὰ τοιαῦτα ὀνόματα διαιρεῖν.

ΛΑ. Καὶ γὰρ πρέπει, ὦ Σώκρατες, σοφιστῇ τὰ τοι-
αῦτα μᾶλλον κομψεύεσθαι ἢ ἀνδρὶ ὃν ἡ πόλις ἀξιοῖ αὐ-
τῆς προϊστάναι.

ΣΩ. Πρέπει μέντοι, ὦ μακάριε, τῶν μεγίστων προ-
στατοῦντι μεγίστης φρονήσεως μετέχειν. δοκεῖ δέ μοι Νικίας E
ἄξιος εἶναι ἐπισκέψεως, ὅποι ποτὲ βλέπων τοὔνομα τοῦτο
τίθησι, τὴν ἀνδρίαν.

ΛΑ. Αὐτὸς τοίνυν σκόπει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτο μέλλω ποιεῖν, ὦ ἄριστε· μὴ μέντοι οἴου
με ἀφήσειν σε τῆς κοινωνίας τοῦ λόγου, ἀλλὰ πρόσεχε
τὸν νοῦν καὶ συσκόπει τὰ λεγόμενα.

ΛΑ. Ταῦτα δὲ ἔστω, εἰ δοκεῖ χρῆναι.

XXVII. ΣΩ. Ἀλλὰ δοκεῖ. σὺ δέ, Νικία, λέγε
ἡμῖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς. οἶσθ' ὅτι τὴν ἀνδρίαν κατ' ἀρχὰς 198
τοῦ λόγου ἐσκοποῦμεν ὡς μέρος ἀρετῆς σκοποῦντες;

ΝΙ. Πάνυ γε. 292

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σὺ τοῦτο ἀπεκρίνω ὡς μόριον,
ὄντων δὴ καὶ ἄλλων μερῶν, ἃ ξύμπαντα ἀρετὴ κέκληται;

ΝΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἅπερ ἐγώ, καὶ σὺ ταῦτα λέγεις; ἐγὼ
δὲ καλῶ πρὸς ἀνδρίᾳ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ
ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα. οὐ καὶ σύ;

ΝΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἴθι δή· ταῦτα μὲν γὰρ ὁμολογοῦμεν, περὶ δὲ B
τῶν δεινῶν καὶ θαῤῥαλέων σκεψώμεθα, ὅπως μὴ σὺ μὲν
ἄλλ' ἄττα ἡγῇ, ἡμεῖς δὲ ἄλλα. ἃ μὲν οὖν ἡμεῖς ἡγούμεθα,
φράσομέν σοι· σὺ δὲ ἂν μὴ ὁμολογῇς, διδάξεις. ἡγούμεθα 293

---

4. αὐτός] αὐτὸς ἂν a. — 28. δή] δὲ a. — 38. ΝΙ. Νὴ τοὺς - - ὦ Σώκρατες. ΛΑ. Καὶ ἡμῖν a. — γε om. a. — 44. ἀγνοίας (Bas. 2.) bc: ἀνοίας cum libris a. — 46. ἄνοιαν a.

17. οὐδὲ μὴ] οὐδαμῇ Iacobsius. — ὅδε om. ΧΘΣΒΕωyεkr et pr. Γ. — 29. με οἴου a. — 31. καὶ σὺ σκόπει a. — 47. δ' ἐὰν Ξb.

δ' ἡμεῖς δεινὰ μὲν εἶναι ἃ καὶ δέος παρέχει, θαῤῥαλέα δὲ ἃ μὴ δέος παρέχει. δέος δὲ παρέχει οὐ τὰ γεγονότα οὐδὲ τὰ παρόντα τῶν κακῶν, ἀλλὰ τὰ προσδοκώμενα· δέος γὰρ εἶναι προσδοκίαν μέλλοντος κακοῦ. ἢ οὐχ οὕτω καὶ σοὶ δοκεῖ, ὦ Λάχης;

C *ΛΑ. Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. Τὰ μὲν ἡμέτερα τοίνυν, ὦ Νικία, ἀκούεις, ὅτι δεινὰ μὲν τὰ μέλλοντα κακά φαμεν εἶναι, θαῤῥαλέα 293 *δὲ τὰ μὴ κακὰ ἢ ἀγαθὰ μέλλοντα· σὺ δὲ ταύτῃ ἢ ἄλλῃ* II *περὶ τούτων λέγεις;*

ΝΙ. Ταύτῃ ἔγωγε.

ΣΩ. Τούτων δέ γε τὴν ἐπιστήμην ἀνδρίαν προσαγορεύεις;

ΝΙ. Κομιδῇ γε.

XXVIII. *ΣΩ. Ἔτι δὴ τὸ τρίτον σκεψώμεθα εἰ ξυνδοκεῖ σοί τε καὶ ἡμῖν.*

ΝΙ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο;

D *ΣΩ. Ἐγὼ δὴ φράσω. δοκεῖ γὰρ δὴ ἐμοί τε καὶ τῷδε, περὶ ὅσων ἐστὶν ἐπιστήμη, οὐκ ἄλλη μὲν εἶναι περὶ γεγονότος, εἰδέναι ὅπῃ γέγονεν, ἄλλη δὲ περὶ γιγνομένων, ὅπῃ γίγνεται, ἄλλη δὲ ὅπῃ ἂν κάλλιστα γένοιτο καὶ γενήσεται τὸ μήπω γεγονός, ἀλλ' ἡ αὐτή. οἷον περὶ τὸ ὑγιεινὸν εἰς ἅπαντας τοὺς χρόνους οὐκ ἄλλη τις ἢ ἡ ἰατρική, μία οὖσα, ἐφορᾷ καὶ γιγνόμενα καὶ γεγονότα καὶ γενησόμενα, ὅπῃ γενήσεται. καὶ περὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς αὖ φυόμενα* E *ἡ γεωργία ὡσαύτως ἔχει. καὶ δήπου τὰ περὶ τὸν πόλεμον αὐτοὶ ἂν μαρτυρήσαιτε ὅτι ἡ στρατηγία κάλλιστα προμηθεῖται τά τε ἄλλα καὶ περὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι, οὐδὲ τῇ μαντικῇ οἴεται δεῖν ὑπηρετεῖν ἀλλὰ ἄρχειν, ὡς εἰδυῖα κάλλιον τὰ περὶ τὸν πόλεμον καὶ γιγνόμενα καὶ γενησό-* 199 *μενα· καὶ ὁ νόμος οὕτω τάττει, μὴ τὸν μάντιν τοῦ στρα-* 294 *τηγοῦ ἄρχειν, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν τοῦ μάντεως. φήσομεν ταῦτα, ὦ Λάχης;*

ΛΑ. Φήσομεν.

ΣΩ. Τί δέ; σὺ ἡμῖν, ὦ Νικία, ξύμφῃς περὶ τῶν αὐτῶν τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην καὶ ἐσομένων καὶ γιγνομένων καὶ γεγονότων ἐπαΐειν;

ΝΙ. Ἔγωγε· δοκεῖ γάρ μοι οὕτως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ ἄριστε, καὶ ἡ ἀνδρία τῶν δεινῶν ἐπιστήμη ἐστὶ καὶ θαῤῥαλέων, ὡς φῄς. ἢ γάρ;

B *ΝΙ. Ναί.*

ΣΩ. Τὰ δὲ δεινὰ ὡμολόγηται καὶ τὰ θαῤῥαλέα τὰ μὲν μέλλοντα ἀγαθά, τὰ δὲ μέλλοντα κακὰ εἶναι.

ΝΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δέ γ' αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν αὐτῶν καὶ μελλόντων καὶ πάντως ἐχόντων εἶναι.

ΝΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐ μόνον ἄρα τῶν δεινῶν καὶ θαῤῥαλέων ἡ ἀνδρία ἐπιστήμη ἐστίν· οὐ γὰρ μελλόντων μόνον πέρι τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν ἐπαΐει, ἀλλὰ καὶ γιγνομένων καὶ γεγονότων καὶ πάντως ἐχόντων, ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι. C

ΝΙ. Ἔοικέ γε.

XXIX. *ΣΩ. Μέρος ἄρα ἀνδρίας ἡμῖν, ὦ Νικία,* 295 *ἀπεκρίνω σχεδόν τι τρίτον· καίτοι ἡμεῖς ἠρωτῶμεν ὅλην ἀνδρίαν ὅ τι εἴη. καὶ νῦν δή, ὡς ἔοικε, κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐ μόνον δεινῶν τε καὶ θαῤῥαλέων ἐπιστήμη ἡ ἀνδρία ἐστίν, ἀλλὰ σχεδόν τι ἡ περὶ πάντων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν καὶ πάντως ἐχόντων, ὡς νῦν αὖ ὁ σὸς λόγος, ἀνδρία ἂν εἴη. οὕτως αὖ μετατίθεσθαι ἢ πῶς λέγεις, ὦ Νικία;* D

ΝΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Δοκεῖ οὖν σοι, ὦ δαιμόνιε, ἀπολείπειν ἄν τι ὁ τοιοῦτος ἀρετῆς, εἴπερ εἰδείη τά τε ἀγαθὰ πάντα καὶ παντάπασιν ὡς γίγνεται καὶ γενήσεται καὶ γέγονε, καὶ τὰ κακὰ ὡσαύτως; καὶ τοῦτον οἴει ἂν σὺ ἐνδεᾶ εἶναι σωφροσύνης ἢ δικαιοσύνης τε καὶ ὁσιότητος, ᾧ γε μόνῳ προσήκει καὶ περὶ θεοὺς καὶ περὶ ἀνθρώπους ἐξευλαβεῖσθαί τε τὰ δεινὰ καὶ τὰ μή, καὶ τἀγαθὰ πορίζεσθαι, ἐπισταμένῳ E *ὀρθῶς προσομιλεῖν;*

ΝΙ. Λέγειν τι ὦ Σώκρατές μοι δοκεῖς.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ Νικία, μόριον ἀρετῆς ἂν εἴη τὸ νῦν σοι λεγόμενον, ἀλλὰ σύμπασα ἀρετή.

ΝΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἔφαμέν γε τὴν ἀνδρίαν μόριον εἶναι ἓν τῶν τῆς ἀρετῆς.

ΝΙ. Ἔφαμεν γάρ. 296

ΣΩ. Τὸ δέ γε νῦν λεγόμενον οὐ φαίνεται.

ΝΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα εὑρήκαμεν, ὦ Νικία, ἀνδρία ὅ τι ἔστιν.

ΝΙ. Οὐ φαινόμεθα.

ΛΑ. Καὶ μὴν ἔγωγε, ὦ φίλε Νικία, ᾤμην σε εὑρήσειν, ἐπειδὴ ἐμοῦ κατεφρόνησας Σωκράτει ἀποκριναμένου· 200 *πάνυ δὴ μεγάλην ἐλπίδα εἶχον ὡς τῇ παρὰ τοῦ Δάμωνος σοφίᾳ αὐτὴν ἀνευρήσεις.*

XXX. *ΝΙ. Εὖ γε, ὦ Λάχης, ὅτι οὐδὲν οἴει σὺ ἔτι πρᾶγμα εἶναι, ὅτι αὐτὸς ἄρτι ἐφάνης ἀνδρίας πέρι οὐδὲν εἰδώς, ἀλλ' εἰ καὶ ἐγὼ ἕτερος τοιοῦτος ἀναφανήσομαι, πρὸς τοῦτο βλέπεις, καὶ οὐδὲν ἔτι διοίσει, ὡς ἔοικε, σοὶ μετ' ἐμοῦ μηδὲν εἰδέναι ὧν προσήκει ἐπιστήμην ἔχειν ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι. σὺ μὲν οὖν μοι δοκεῖς* B *ὡς ἀληθῶς ἀνθρώπειον πρᾶγμα ἐργάζεσθαι, οὐδὲν πρὸς αὐτὸν βλέπειν ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἄλλους· ἐγὼ δ' οἶμαι ἐμοὶ*

---

2. *δὲ παρέχειν οὐ* mavult Stallbaumius. — 5. *δοκεῖ καί σοι* a. — 21. *ἡ* om. a. — 25. Fort. *ὅπῃ γίγνεται καὶ γέγονε καὶ γενήσεται.* cfr. 199 D. On. — 35. *δέ*] *δαί* a b. — *ξύμφῃς* Baiterus: *ξυμφῂς* a b c. — 45. *αὐτή*] *αὕτη* a.

4. *καὶ πάντως ἐχόντων* seclusit Stallbaumius. — 6. *γε* om. a. — 9. *δή*] *δέ* a. — 10. *ἐπιστήμη ἡ*] *ἡ ἐπιστήμη* G b. — 13. *μετατίθεσαι; ἢ* a. — 19. *ἂν* om. a. — 25. *ΣΩ.*] *ΛΑ.* a.

περὶ ὧν ἐλέγομεν νῦν τε ἐπιεικῶς εἰρῆσθαι, καὶ εἴ τι αὐτῶν μὴ ἱκανῶς εἴρηται, ὕστερον ἐπανορθώσεσθαι καὶ μετὰ Δάμωνος, οὗ σύ που οἴει καταγελᾶν, καὶ ταῦτα οὐδὲ
297 ἰδὼν πώποτε τὸν Δάμωνα, καὶ μετ' ἄλλων. καὶ ἐπειδὰν βεβαιώσωμαι αὐτά, διδάξω καὶ σέ, καὶ οὐ φθονήσω·
C δοκεῖς γάρ μοι καὶ μάλα σφόδρα δεῖσθαι μαθεῖν.

ΛΑ. Σοφὸς γάρ τοι σὺ εἶ, ὦ Νικία. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ Λυσιμάχῳ τῷδε καὶ Μελησίᾳ συμβουλεύω σὲ μὲν καὶ ἐμὲ περὶ τῆς παιδείας τῶν νεανίσκων χαίρειν ἐᾶν, Σωκράτη δὲ τουτονί, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, μὴ ἀφιέναι· εἰ δὲ καὶ ἐμοὶ ἐν ἡλικίᾳ ἦσαν οἱ παῖδες, ταὐτὰ ἂν ταῦτ' ἐποίουν.

ΝΙ. Ταῦτα μὲν κἀγὼ ξυγχωρῶ, ἐάνπερ ἐθέλῃ Σωκράτης τῶν μειρακίων ἐπιμελεῖσθαι, μηδένα ἄλλον ζη-
D τεῖν, ἐπεὶ κἂν ἐγὼ τὸν Νικήρατον τούτῳ ἥδιστα ἐπιτρέποιμι, εἰ ἐθέλοι οὗτος· ἀλλὰ γὰρ ἄλλους μοι ἑκάστοτε ξυνίστησιν, ὅταν τι αὐτῷ περὶ τούτου μνησθῶ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐθέλει. ἀλλ' ὅρα, ὦ Λυσίμαχε, εἴ τι σοῦ ἂν μᾶλλον ὑπακούοι Σωκράτης.

ΛΥ. Δίκαιόν γέ τοι, ὦ Νικία, ἐπεὶ καὶ ἐγὼ τούτῳ πολλὰ ἂν ἐθελήσαιμι ποιεῖν, ἃ οὐκ ἂν ἄλλοις πάνυ πολλοῖς ἐθέλοιμι. πῶς οὖν φῄς, ὦ Σώκρατες; ὑπακούσει τι καὶ ξυμπροθυμήσει ὡς βελτίστοις γενέσθαι τοῖς μει-
E ρακίοις;

255
298
XXXI. ΣΩ. Καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, ὦ Λυσίμαχε, τοῦτό γε, μὴ ἐθέλειν τῳ ξυμπροθυμεῖσθαι ὡς βελτίστῳ γενέσθαι. εἰ μὲν οὖν ἐν τοῖς διαλόγοις τοῖς ἄρτι ἐγὼ μὲν ἐφάνην εἰδώς, τώδε δὲ μὴ εἰδότε, δίκαιον ἂν ἦν ἐμὲ μάλιστα ἐπὶ τοῦτο τὸ ἔργον παρακαλεῖν· νῦν δ' — ὁμοίως γὰρ πάντες ἐν ἀπορίᾳ ἐγενόμεθα· τί οὖν ἄν τις ἡμῶν τινὰ προαιροῖτο; ἐμοὶ μὲν οὖν δὴ αὐτῷ δοκεῖ οὐδένα.
ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα οὕτως ἔχει, σκέψασθε ἄν τι δόξω ξυμ- 901
βουλεύειν ὑμῖν. ἐγὼ γάρ φημι χρῆναι, ὦ ἄνδρες, — οὐδεὶς γὰρ ἔκφορος λόγος — κοινῇ πάντας ἡμᾶς ζητεῖν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς διδάσκαλον ὡς ἄριστον, δεόμεθα γάρ, ἔπειτα καὶ τοῖς μειρακίοις, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε ἄλλου μηδενός· ἐᾶν δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς ἔχειν ὡς νῦν ἔχομεν, οὐ ξυμβουλεύω. εἰ δέ τις ἡμῶν καταγελάσεται, ὅτι τηλικοίδε ὄντες εἰς διδασκάλων ἀξιοῦμεν φοιτᾶν,
τὸν Ὅμηρον δοκεῖ μοι χρῆναι προβάλλεσθαι, ὃς ἔφη οὐκ B
ἀγαθὴν εἶναι αἰδῶ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι. καὶ ἡμεῖς οὖν ἐάσαντες χαίρειν εἴ τίς τι ἐρεῖ, κοινῇ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν μειρακίων ἐπιμέλειαν ποιησώμεθα.

ΛΥ. Ἐμοὶ μὲν ἀρέσκει, ὦ Σώκρατες, ἃ λέγεις· καὶ
ἐθέλω, ὅσῳπερ γεραίτατός εἰμι, τοσούτῳ προθυμότατα 299
μανθάνειν μετὰ τῶν νεανίσκων. ἀλλά μοι οὑτωσὶ ποίησον· αὔριον ἕωθεν ἀφίκου οἴκαδε, καὶ μὴ ἄλλως ποιήσῃς,
ἵνα βουλευσώμεθα περὶ αὐτῶν τούτων. τὸ δὲ νῦν εἶναι C
τὴν συνουσίαν διαλύσωμεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποιήσω, ὦ Λυσίμαχε, ταῦτα, καὶ ἥξω παρὰ σὲ αὔριον, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ.

---

7. εἰ om. a. — 10. εἰ δὲ] εἰ γὰρ a b.
8. ἔκφορος λόγου Heusdius, probante Fritzschio ad Aristoph. Thesmoph. p. 171 sq. — 14. Ὅμηρον] Odyss. ρ, 347. — 17. ποιησόμεθα a. — 23. διαλύσομεν a.

ΛΥΣΙΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΠΠΟΘΑΛΗΣ, ΚΤΗΣΙΠΠΟΣ, ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ, ΛΥΣΙΣ.

p. Steph. T. II. 203
p. Lugd. 106
p. Bekk. P. I. V. I. 109

I. *Ἐπορευόμην μὲν ἐξ Ἀκαδημίας εὐθὺ Λυκείου τὴν
ἔξω τείχους ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος· ἐπειδὴ δ' ἐγενόμην κατὰ
τὴν πυλίδα ᾗ ἡ Πάνοπος κρήνη, ἐνταῦθα συνέτυχον
Ἱπποθάλει τε τῷ Ἱερωνύμου καὶ Κτησίππῳ τῷ Παιανιεῖ
καὶ ἄλλοις μετὰ τούτων νεανίσκοις ἀθρόοις συνεστῶσι.
καί με προσιόντα ὁ Ἱπποθάλης ἰδὼν Ὦ Σώκρατες ἔφη,*
B *ποῖ δὴ πορεύει καὶ πόθεν; Ἐξ Ἀκαδημίας, ἦν δ' ἐγώ,
πορεύομαι εὐθὺ Λυκείου. Δεῦρο δή, ἦ δ' ὅς, εὐθὺ
ἡμῶν. οὐ παραβάλλεις; ἄξιον μέντοι. Ποῖ, ἔφην ἐγώ,
λέγεις, καὶ παρὰ τίνας τοὺς ὑμᾶς; Δεῦρο, ἔφη, δείξας
μοι ἐν τῷ καταντικρὺ τοῦ τείχους περίβολόν τέ τινα καὶ
θύραν ἀνεῳγμένην. διατρίβομεν δέ, ἦ δ' ὅς, αὐτόθι*
204 *ἡμεῖς τε αὐτοὶ καὶ ἄλλοι πάνυ πολλοὶ καὶ καλοί. Ἔστι
δὲ δὴ τί τοῦτο, καὶ τίς ἡ διατριβή; Παλαίστρα, ἔφη,
νεωστὶ ᾠκοδομημένη· ἡ δὲ διατριβὴ τὰ πολλὰ ἐν λόγοις,
ὧν ἡδέως ἄν σοι μεταδιδοῖμεν. Καλῶς γε, ἦν δ' ἐγώ,*
110 *ποιοῦντες. διδάσκει δὲ τίς αὐτόθι; Σὸς ἑταῖρός τε, ἦ
δ' ὅς, καὶ ἐπαινέτης, Μίκκος. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, οὐ
φαῦλός γε ἀνὴρ ἀλλ' ἱκανὸς σοφιστής. Βούλει οὖν ἕπε-
σθαι, ἔφη, ἵνα καὶ ἴδῃς τοὺς ὄντας αὐτόθι; Αὐτοῦ πρῶ-
τον ἡδέως ἀκούσαιμ' ἄν, ἐπὶ τῷ καὶ εἴσειμι καὶ τίς ὁ* B
*καλός. Ἄλλος, ἔφη, ἄλλῳ ἡμῶν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. Σοὶ
δὲ δὴ τίς, ὦ Ἱππόθαλες; τοῦτό μοι εἰπέ. Καὶ ὃς ἐρω-
τηθεὶς ἠρυθρίασε. Καὶ ἐγὼ εἶπον Ὦ παῖ Ἱερωνύμου
Ἱππόθαλες, τοῦτο μὲν μηκέτι εἴπῃς, εἴτε ἐρᾷς του εἴτε
μή· οἶδα γὰρ ὅτι οὐ μόνον ἐρᾷς, ἀλλὰ καὶ πόῤῥω ἤδη εἶ
πορευόμενος τοῦ ἔρωτος. εἰμὶ δ' ἐγὼ τὰ μὲν ἄλλα φαῦλος
καὶ ἄχρηστος, τοῦτο δέ μοί πως ἐκ θεοῦ δέδοται, ταχὺ
οἵῳ τ' εἶναι γνῶναι ἐρῶντά τε καὶ ἐρώμενον. Καὶ ὃς* C
*ἀκούσας πολὺ ἔτι μᾶλλον ἠρυθρίασεν. Ὁ οὖν Κτήσιππος,
Ἀστεῖόν γε, ἦ δ' ὅς, ὅτι ἐρυθριᾷς, ὦ Ἱππόθαλες, καὶ
ὀκνεῖς εἰπεῖν Σωκράτει τοὔνομα· ἐὰν δ' οὗτος καὶ σμι-
κρὸν χρόνον συνδιατρίψῃ σοι, παρατανθήσεται ὑπὸ σοῦ
ἀκούων θαμὰ λέγοντος. ἡμῶν γοῦν, ὦ Σώκρατες, ἐκκε-
κώφωκε τὰ ὦτα καὶ ἐμπέπληκε Λύσιδος· ἂν μὲν δὴ καὶ* D
*ὑποπίῃ, εὐμάρεια ἡμῖν ἐστι καὶ ἐξ ὕπνου ἐγρομένοις Λύ-
σιδος οἴεσθαι τοὔνομα ἀκούειν. καὶ ἃ μὲν καταλογάδην
διηγεῖται, δεινὰ ὄντα οὐ πάνυ τι δεινά ἐστιν· ἀλλ' ἐπει-* 111
*δὰν τὰ ποιήματα ἡμῶν ἐπιχειρήσῃ καταντλεῖν καὶ συγγράμ-
ματα. καὶ ὃ ἔστι τούτων δεινότερον, ὅτι καὶ ᾄδει εἰς τὰ*

---

2. *ἐπεὶ* a. — 8. *εὐθὺς ἡμ.* a. — 9. *ἡμῶν οὐ* ab. — 16. *γε* Γτbc: *δὲ* ΧΘΣBCαyεξ et corr. Ξ probante Winckelmanno ad Euthyd. p. 38, om. *E*a. — 17. *τε*] *γε* a. — 20. *ἴδῃς* cum Ficino bc: *εἰδῇς* cum libris a. — *Αὐτοῦ πρῶτον* unus recte interpretatur *(gleich hier)* Graserus Anticrit. p. 19. Cf. Soph. Trachin. 334. ed. Herm. Winck.

18. *τι*] *τοι* a.

παιδικὰ φωνῇ θαυμασίᾳ, ἣν ἡμᾶς δεῖ ἀκούοντας ἀνέχε-
σθαι. νῦν δὲ ἐρωτώμενος ὑπὸ σοῦ ἐρυθριᾷ. Ἔστι δέ, ἦν
E δ' ἐγώ, ὁ Λύσις νέος τις, ὡς ἔοικε. τεκμαίρομαι δέ, ὅτι
ἀκούσας τοὔνομα οὐκ ἔγνων. Οὐ γὰρ πάνυ, ἔφη, τι
αὐτοῦ τοὔνομα λέγουσιν, ἀλλ' ἔτι πατρόθεν ἐπονομάζεται
διὰ τὸ σφόδρα τὸν πατέρα γιγνώσκεσθαι αὐτοῦ. ἐπεὶ εὖ
οἶδ' ὅτι πολλοῦ δεῖς τὸ εἶδος ἀγνοεῖν τοῦ παιδός· ἱκα-
νὸς γὰρ καὶ ἀπὸ μόνου τούτου γιγνώσκεσθαι. Λεγέσθω,
ἦν δ' ἐγώ, οὗτινος ἔστι. Δημοκράτους, ἔφη, τοῦ Αἰ-
ξωνέως ὁ πρεσβύτατος υἱός. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἱππό-
θαλες, ὡς γενναῖον καὶ νεανικὸν τοῦτον τὸν ἔρωτα παν-
ταχῇ ἀνηῦρες! καί μοι ἴθι ἐπίδειξαι ἃ καὶ τοῖσδε ἐπιδεί-
205 κνυσαι, ἵνα εἰδῶ εἰ ἐπίστασαι ἃ χρὴ ἐραστὴν περὶ παιδι-
κῶν πρὸς αὐτὸν ἢ πρὸς ἄλλους λέγειν. Τούτων δέ τι,
ἔφη, σταθμᾷ, ὦ Σώκρατες, ὧν ὅδε λέγει; Πότερον, ἦν
δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἐρᾶν ἔξαρνος εἶ οὗ λέγει ὅδε; Οὐκ ἔγωγε,
ἔφη, ἀλλὰ μὴ ποιεῖν εἰς τὰ παιδικὰ μηδὲ συγγράφειν.
112 Οὐχ ὑγιαίνει, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ἀλλὰ ληρεῖ τε καὶ
μαίνεται.

II. Καὶ ἐγὼ εἶπον Ὦ Ἱππόθαλες, οὔ τι τῶν μέ-
B τρων δέομαι ἀκοῦσαι οὐδὲ μέλος εἴ τι πεποίηκας εἰς τὸν
νεανίσκον, ἀλλὰ τῆς διανοίας, ἵνα εἰδῶ τίνα τρόπον προσ-
φέρει πρὸς τὰ παιδικά. Ὅδε δήπου σοι, ἔφη, ἐρεῖ·
ἀκριβῶς γὰρ ἐπίσταται καὶ μέμνηται, εἴπερ, ὡς λέγει, ὑπ'
ἐμοῦ ἀεὶ ἀκούων διατεθρύληται. Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη
ὁ Κτήσιππος, πάνυ γε. καὶ γάρ ἐστι καταγέλαστα, ὦ
Σώκρατες. τὸ γὰρ ἐραστὴν ὄντα καὶ διαφερόντως τῶν
ἄλλων τὸν νοῦν προσέχοντα τῷ παιδὶ ἴδιον μὲν μηδὲν
C ἔχειν λέγειν, ὃ οὐχὶ κἂν παῖς εἴποι, πῶς οὐχὶ καταγέλα-
στον; ἃ δὲ ἡ πόλις ὅλη ᾄδει περὶ Δημοκράτους καὶ Λύ-
σιδος τοῦ πάππου τοῦ παιδὸς καὶ πάντων πέρι τῶν προ-
γόνων, πλούτους τε καὶ ἱπποτροφίας καὶ νίκας Πυθοῖ
καὶ Ἰσθμοῖ καὶ Νεμέᾳ τεθρίπποις τε καὶ κέλησι, ταῦτα
ποιεῖ τε καὶ λέγει, πρὸς δὲ τούτοις ἔτι τούτων κρονικώ-
107 τερα. τὸν γὰρ τοῦ Ἡρακλέους ξενισμὸν πρώην ἡμῖν ἐν
ποιήματί τινι διῄει, ὡς διὰ τὴν τοῦ Ἡρακλέους ξυγγέ-
D νειαν ὁ πρόγονος αὐτῶν ὑποδέξαιτο τὸν Ἡρακλέα, γεγο-
νὼς αὐτὸς ἐκ Διός τε καὶ τῆς τοῦ δήμου ἀρχηγέτου θυ-
γατρός, ἅπερ αἱ γραῖαι ᾄδουσι, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα,
113 ὦ Σώκρατες. ταῦτ' ἐστὶν ἃ οὗτος λέγων τε καὶ ᾄδων
ἀναγκάζει καὶ ἡμᾶς ἀκροᾶσθαι. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας εἶπον
Ὦ καταγέλαστε Ἱππόθαλες, πρὶν νενικηκέναι ποιεῖς τε
καὶ ᾄδεις εἰς σαυτὸν ἐγκώμιον; Ἀλλ' οὐκ εἰς ἐμαυτόν, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, οὔτε ποιῶ οὔτε ᾄδω. Οὐκ οἴει γε, ἦν δ' ἐγώ.
E Τὸ δὲ πῶς ἔχει; ἔφη. Πάντων μάλιστα, εἶπον, εἰς σὲ
τείνουσιν αὗται αἱ ᾠδαί. ἐὰν μὲν γὰρ ἕλῃς τὰ παιδικὰ
τοιαῦτα ὄντα, κόσμος σοι ἔσται τὰ λεχθέντα καὶ ᾀσθέντα
καὶ τῷ ὄντι ἐγκώμια ὥσπερ νενικηκότι, ὅτι τοιούτων παι-
δικῶν ἔτυχες. ἐὰν δέ σε διαφύγῃ, ὅσῳ ἂν μείζω σοι εἰρη-
μένα ᾖ ἐγκώμια περὶ τῶν παιδικῶν, τοσούτῳ μειζόνων δό-
ξεις καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐστερημένος καταγέλαστος εἶναι.
ὅστις οὖν τὰ ἐρωτικά, ὦ φίλε, σοφός, οὐκ ἐπαινεῖ τὸν 206
ἐρώμενον πρὶν ἂν ἕλῃ, δεδιὼς τὸ μέλλον ὅπῃ ἀποβήσεται.
καὶ ἅμα οἱ καλοί, ἐπειδάν τις αὐτοὺς ἐπαινῇ καὶ αὔξῃ,
φρονήματος ἐμπίπλανται καὶ μεγαλαυχίας. ἢ οὐκ οἴει;
Ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν ὅσῳ ἂν μεγαλαυχότεροι ὦσι, δυσ-
αλωτότεροι γίγνονται; Εἰκός γε. Ποῖός τις οὖν ἄν σοι
δοκοῖ θηρευτὴς εἶναι, εἰ ἀνασοβοῖ θηρεύων καὶ δυσαλω-
τοτέραν τὴν ἄγραν ποιοῖ; Δῆλον ὅτι φαῦλος. Καὶ μὲν B
δὴ λόγοις τε καὶ ᾠδαῖς μὴ κηλεῖν ἀλλ' ἐξαγριαίνειν πολλὴ 114
ἀμουσία. ἦ γάρ; Δοκεῖ μοι. Σκόπει δή, ὦ Ἱππόθαλες,
ὅπως μὴ πᾶσι τούτοις ἔνοχον σαυτὸν ποιήσεις διὰ τὴν
ποίησιν. καίτοι οἶμαι ἐγὼ ἄνδρα ποιήσει βλάπτοντα ἑαυ-
τὸν οὐκ ἄν σε ἐθέλειν ὁμολογῆσαι ὡς ἀγαθός ποτ' ἐστὶ
ποιητής, βλαβερὸς ὢν ἑαυτῷ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη·
πολλὴ γὰρ ἂν ἀλογία εἴη. ἀλλὰ διὰ ταῦτα δή σοι, ὦ Σώ-
κρατες, ἀνακοινοῦμαι, καὶ εἴ τι ἄλλο ἔχεις, συμβούλευε, C
τίνα ἄν τις λόγον διαλεγόμενος ἢ τί πράττων προσφιλὴς
παιδικοῖς γένοιτο.

III. Οὐ ῥᾴδιον, ἦν δ' ἐγώ, εἰπεῖν. ἀλλ' εἴ μοι ἐθε-
λήσαις αὐτὸν ποιῆσαι εἰς λόγους ἐλθεῖν, ἴσως ἂν δυναίμην
σοι ἐπιδεῖξαι ἃ χρὴ αὐτῷ διαλέγεσθαι ἀντὶ τούτων ὧν
οὗτοι λέγειν τε καὶ ᾄδειν φασί σε. Ἀλλ' οὐδέν, ἔφη, χα-
λεπόν. ἂν γὰρ εἰσέλθῃς μετὰ Κτησίππου τοῦδε καὶ καθε-
ζόμενος διαλέγῃ, οἶμαι μὲν καὶ αὐτός σοι πρόσεισι· φιλή- D
κοος γάρ, ὦ Σώκρατες, διαφερόντως ἐστί, καὶ ἅμα, ὡς
Ἑρμαῖα ἄγουσιν, ἀναμεμιγμένοι ἐν ταὐτῷ εἰσὶν οἵ τε
νεανίσκοι καὶ οἱ παῖδες. πρόσεισιν οὖν σοι. εἰ δὲ μή,
Κτησίππῳ συνήθης ἐστὶ διὰ τὸν τούτου ἀνεψιὸν Μενέξενον·
Μενεξένῳ μὲν γὰρ δὴ πάντων μάλιστα ἑταῖρος ὢν τυγχά-
νει. καλεσάτω οὖν οὗτος αὐτόν, ἐὰν ἄρα μὴ προσίῃ αὐτός.
Ταῦτα, ἦν δ' ἐγώ, χρὴ ποιεῖν. Καὶ ἅμα λαβὼν τὸν 115
Κτήσιππον προσῄειν εἰς τὴν παλαίστραν· οἱ δ' ἄλλοι E
ὕστεροι ἡμῶν ᾖεσαν.

Εἰσελθόντες δὲ κατελάβομεν αὐτόθι τεθυκότας τε τοὺς
παῖδας καὶ τὰ περὶ τὰ ἱερεῖα σχεδόν τι ἤδη πεποιημένα,
ἀστραγαλίζοντάς τε δὴ καὶ κεκοσμημένους ἅπαντας. οἱ
μὲν οὖν πολλοὶ ἐν τῇ αὐλῇ ἔπαιζον ἔξω, οἱ δέ τινες τοῦ
ἀποδυτηρίου ἐν γωνίᾳ ἠρτίαζον ἀστραγάλοις παμπόλλοις,
ἐκ φορμίσκων τινῶν προαιρούμενοι· τούτους δὲ περιέστα-
σαν ἄλλοι θεωροῦντες. ὧν δὴ καὶ ὁ Λύσις ἦν, καὶ εἱστήκει
ἐν τοῖς παισί τε καὶ νεανίσκοις ἐστεφανωμένος καὶ τὴν 207

7. δεῖ σε τὸ ab (δεῖς Ʃ, quod reponendum, omisso quod om. ƩΘr pronomine σε. Bekk.), quod probat Winckelmannus coll. Charm. 166 C. Menon. 79 C. — 25. διατεθρύληται a. — 43. αὐτὸν a. — ἔφη a Bekkeri operis omissum post ὦ Σώκρατες inseruit Stallbaumius.

5. κἀγαθῶν Γbc. — 12. δοκῇ a. — 13. δηλονότι φαῦλος Socrati continuat a. — 15. Δοκεῖ γάρ μοι ƩΘ, probante Winckelmanno. — 16. ποιήσῃς ac. — 27. οὗτοι λέγειν τε] λέγειν οὗτοι a. — φασί σέ c. — 29. σοι om. a. — 34. μὲν om. a. — 43. ἀστραγάλους παμπόλλους r, firmans Hemsterhusii coniecturam ad Polluc. l. IX extr.

ὄψιν διαφέρων, οὐ τὸ καλὸς εἶναι μόνον ἄξιος ἀκοῦσαι,
ἀλλ' ὅτι καλός τε κἀγαθός. καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ καταντικρὺ
ἀποχωρήσαντες ἐκαθεζόμεθα — ἦν γὰρ αὐτόθι ἡσυχία —
καί τι ἀλλήλοις διελεγόμεθα. περιστρεφόμενος οὖν ὁ Λύσις
θαμὰ ἐπεσκοπεῖτο ἡμᾶς, καὶ δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν προσ-
ελθεῖν. τέως μὲν οὖν ἠπόρει τε καὶ ὤκνει μόνος προσιέναι.
ἔπειτα ὁ Μενέξενος ἐκ τῆς αὐλῆς μεταξὺ παίζων εἰσέρ-
B *χεται, καὶ ὡς εἶδεν ἐμέ τε καὶ τὸν Κτήσιππον, ᾔει παρα-*
καθιζησόμενος. ἰδὼν οὖν αὐτὸν ὁ Λύσις ἕσπετο καὶ συμ-
παρεκαθέζετο μετὰ τοῦ Μενεξένου. προσῆλθον δὴ καὶ οἱ
116 *ἄλλοι. καὶ δὴ καὶ ὁ Ἱπποθάλης, ἐπειδὴ πλείους ἑώρα*
ἐφισταμένους, τούτους ἐπηλυγισάμενος προσείστη ᾗ μὴ ᾤετο
κατόψεσθαι τὸν Λύσιν, δεδιὼς μὴ αὐτῷ ἀπεχθάνοιτο·
καὶ οὕτω προσεστὼς ἠκροᾶτο.

Καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν Μενέξενον ἀποβλέψας, Ὦ παῖ Δη-
C *μοφῶντος, ἦν δ' ἐγώ, πότερος ὑμῶν πρεσβύτερος; Ἀμφισ-*
βητοῦμεν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ὁπότερος γενναιότερος, ἐρί-
ζοιτ' ἄν, ἦν δ' ἐγώ. Πάνυ γε, ἔφη. Καὶ μὴν ὁπότερός
γε καλλίων, ὡσαύτως. Ἐγελασάτην οὖν ἄμφω. Οὐ μὴν
ὁπότερός γε, ἔφην, πλουσιώτερος ὑμῶν, οὐκ ἐρήσομαι·
φίλω γάρ ἐστον. ἢ γάρ; Πάνυ γ', ἐφάτην. Οὐκοῦν κοινά
τά γε φίλων λέγεται, ὥστε τούτῳ γε οὐδὲν διοίσετον,
εἴπερ ἀληθῆ περὶ τῆς φιλίας λέγετον. Συνεφάτην.

D **IV.** *Ἐπεχείρουν δὴ μετὰ τοῦτο ἐρωτᾶν ὁπότερος δι-*
καιότερος καὶ σοφώτερος αὐτῶν εἴη. μεταξὺ οὖν τις προσ-
ελθὼν ἀνέστησε τὸν Μενέξενον, φάσκων καλεῖν τὸν παι-
δοτρίβην· ἐδόκει γάρ μοι ἱεροποιῶν τυγχάνειν. ἐκεῖνος
μὲν οὖν ᾤχετο· ἐγὼ δὲ τὸν Λύσιν ἠρόμην, Ἦ που, ἦν
δ' ἐγώ, ὦ Λύσι, σφόδρα φιλεῖ σε ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ;
Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν βούλοιντο ἄν σε ὡς εὐδαιμο-
E *νέστατον εἶναι. Πῶς γὰρ οὔ; Δοκεῖ δέ σοι εὐδαίμων*
117 *εἶναι ἄνθρωπος δουλεύων τε καὶ ᾧ μηδὲν ἐξείη ποιεῖν ὧν*
ἐπιθυμοῖ; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε, ἔφη. Οὐκοῦν εἴ σε φιλεῖ
ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ καὶ εὐδαίμονά σε ἐπιθυμοῦσι γενέ-
σθαι, τοῦτο παντὶ τρόπῳ δῆλον ὅτι προθυμοῦνται ὅπως
ἂν εὐδαιμονοίης. Πῶς γὰρ οὐχί; ἔφη. Ἐῶσιν ἄρα σε ἃ
βούλει ποιεῖν, καὶ οὐδὲν ἐπιπλήττουσιν οὐδὲ διακωλύουσι
ποιεῖν ὧν ἂν ἐπιθυμῇς; Ναὶ μὰ Δί' ἐμέ γε, ὦ Σώκρατες,
καὶ μάλα γε πολλὰ κωλύουσιν. Πῶς λέγεις; ἦν δ' ἐγώ.
208 *βουλόμενοί σε μακάριον εἶναι διακωλύουσι τοῦτο ποιεῖν ὃ*
108 *ἂν βούλῃ; ὧδε δέ μοι λέγε. ἢν ἐπιθυμήσῃς ἐπί τινος τῶν*
τοῦ πατρὸς ἁρμάτων ὀχεῖσθαι λαβὼν τὰς ἡνίας, ὅταν
ἁμιλλᾶται, οὐκ ἂν ἐῷεν σε ἀλλὰ διακωλύοιεν; Μὰ Δί'
οὐ μέντοι ἄν, ἔφη, ἐῷεν. Ἀλλὰ τίνα μήν; Ἔστι τις ἡνί-
οχος παρὰ τοῦ πατρὸς μισθὸν φέρων. Πῶς λέγεις; μι-
σθωτῷ μᾶλλον ἐπιτρέπουσιν ἢ σοὶ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούληται
περὶ τοὺς ἵππους, καὶ προσέτι αὐτοῦ τούτου ἀργύριον
τελοῦσιν; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Ἀλλὰ τοῦ ὀρικοῦ ζεύγους, B
οἶμαι, ἐπιτρέπουσί σοι ἄρχειν, κἂν εἰ βούλοιο λαβὼν τὴν
μάστιγα τύπτειν, ἐῷεν ἄν. Πόθεν, ἦ δ' ὅς, ἐῷεν; Τί
δαί; ἦν δ' ἐγώ· οὐδενὶ ἔξεστιν αὐτοὺς τύπτειν; Καὶ μάλα,
ἔφη, τῷ ὀρεοκόμῳ. Δούλῳ ὄντι ἢ ἐλευθέρῳ; Δούλῳ,
ἔφη. Καὶ δοῦλον, ὡς ἔοικεν, ἡγοῦνται περὶ πλείονος ἢ
σὲ τὸν υἱόν, καὶ ἐπιτρέπουσι τὰ ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ σοί, 118
καὶ ἐῶσι ποιεῖν ὅ τι βούλεται, σὲ δὲ διακωλύουσι. καί μοι C
ἔτι τόδε εἰπέ. σὲ αὐτὸν ἐῶσιν ἄρχειν σεαυτοῦ, ἢ οὐδὲ
τοῦτο ἐπιτρέπουσί σοι; Πῶς γάρ, ἔφη, ἐπιτρέπουσιν; Ἀλλ'
ἄρχει τίς σου; Ὅδε, παιδαγωγός, ἔφη. Μῶν δοῦλος ὤν;
Ἀλλὰ τί μήν; ἡμέτερός γε, ἔφη. Ἦ δεινόν, ἦν δ' ἐγώ,
ἐλεύθερον ὄντα ὑπὸ δούλου ἄρχεσθαι. τί δὲ ποιῶν αὖ
οὗτος ὁ παιδαγωγός σου ἄρχει; Ἄγων δήπου, ἔφη, εἰς
διδασκάλου. Μῶν μὴ καὶ οὗτοί σου ἄρχουσιν, οἱ διδά-
σκαλοι; Πάντως δήπου. Παμπόλλους ἄρα σοι δεσπότας D
καὶ ἄρχοντας ἑκὼν ὁ πατὴρ ἐφίστησιν. ἀλλ' ἄρα ἐπειδὰν
οἴκαδε ἔλθῃς παρὰ τὴν μητέρα, ἐκείνη σε ἐᾷ ποιεῖν ὅ τι
ἂν βούλῃ, ἵν' αὐτῇ μακάριος ᾖς, ἢ περὶ τὰ ἔρια ἢ περὶ
τὸν ἱστόν, ὅταν ὑφαίνῃ; οὔ τι γάρ που διακωλύει σε ἢ
τῆς σπάθης ἢ τῆς κερκίδος ἢ ἄλλου του τῶν περὶ ταλα-
σιουργίαν ὀργάνων ἅπτεσθαι. Καὶ ὃς γελάσας, Μὰ Δία,
ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ μόνον γε διακωλύει, ἀλλὰ καὶ
τυπτοίμην ἂν εἰ ἁπτοίμην. Ἡράκλεις, ἦν δ' ἐγώ, μῶν E
μή τι ἠδίκηκας τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα; Μὰ Δί' οὐκ
ἔγωγε, ἔφη.

V. *Ἀλλ' ἀντὶ τίνος μὴν οὕτω σε δεινῶς διακωλύουσιν*
εὐδαίμονα εἶναι καὶ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλῃ, καὶ δι' ἡμέρας
ὅλης τρέφουσί σε ἀεί τῳ δουλεύοντα καὶ ἑνὶ λόγῳ ὀλίγου 119
ὧν ἐπιθυμεῖς οὐδὲν ποιοῦντα; ὥστε σοι, ὡς ἔοικεν, οὔτε
τῶν χρημάτων τοσούτων ὄντων οὐδὲν ὄφελος, ἀλλὰ πάν-
τες αὐτῶν μᾶλλον ἄρχουσιν ἢ σύ, οὔτε τοῦ σώματος οὕτω **209**
γενναίου ὄντος, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἄλλος ποιμαίνει καὶ θε-
ραπεύει· σὺ δὲ ἄρχεις οὐδενός, ὦ Λύσι, οὐδὲ ποιεῖς οὐδὲν
ὧν ἐπιθυμεῖς. Οὐ γάρ πω, ἔφη, ἡλικίαν ἔχω, ὦ Σώκρατες.
Μὴ οὐ τοῦτό σε, ὦ παῖ Δημοκράτους, κωλύῃ, ἐπεὶ τό γε
τοσόνδε, ὡς ἐγᾦμαι, καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ σοι ἐπι-
τρέπουσι καὶ οὐκ ἀναμένουσιν ἕως ἂν ἡλικίαν ἔχῃς. ὅταν
γὰρ βούλωνται αὐτοῖς τινὰ ἀναγνωσθῆναι ἢ γραφῆναι,
σέ, ὡς ἐγᾦμαι, πρῶτον τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐπὶ τοῦτο τάτ- B
τουσιν. ἢ γάρ; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν ἔξεστί σοι ἐνταῦθ'
ὅ τι ἂν βούλῃ πρῶτον τῶν γραμμάτων γράφειν καὶ ὅ τι
ἂν δεύτερον· καὶ ἀναγιγνώσκειν ὡσαύτως ἔξεστι. καὶ ἐπει-
δάν, ὡς ἐγᾦμαι, τὴν λύραν λάβῃς, οὐ διακωλύουσί σε
οὔθ' ὁ πατὴρ οὔθ' ἡ μήτηρ ἐπιτεῖναί τε καὶ ἀνεῖναι ἣν
ἂν βούλῃ τῶν χορδῶν, καὶ ψῆλαι καὶ κρούειν τῷ πλήκτρῳ.
ἢ διακωλύουσιν; Οὐ δῆτα. Τί ποτ' ἂν οὖν εἴη, ὦ Λύσι,

---

1. τὸ] τῷ a. — 9. εἵπετο ΘCγΣr, ἕσπετο B. — 11. ἱπποθαλὴς Σ, qui sic ubique. — 12. ἐπηλυγασάμενος a. — προσείστη auctore Stephano bc: προίστη cum libris a. — 33. ἐπιθυμεῖ a. — 37. κωλύουσι a. — 45. μισθωτῇς ΣΘ.
4. δαί] δέ ac. — 5. ὀρεωκόμῳ b. — 28. βούλοιο a. — 35. πω] που a.

C τὸ αἴτιον ὅτι ἐνταῦθα μὲν οὐ διακωλύουσιν, ἐν οἷς δὲ
ἄρτι ἐλέγομεν κωλύουσιν; Ὅτι, οἶμαι, ἔφη, ταῦτα μὲν
120 ἐπίσταμαι, ἐκεῖνα δ' οὔ. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἄριστε.
οὐκ ἄρα τὴν ἡλικίαν σου περιμένει ὁ πατὴρ ἐπιτρέπειν
πάντα, ἀλλ' ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἡγήσηταί σε βέλτιον αὑτοῦ φρο-
νεῖν, ταύτῃ ἐπιτρέψει σοι καὶ αὑτὸν καὶ τὰ αὑτοῦ. Οἶμαι
ἔγωγε, ἔφη. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. τί δέ; τῷ γείτονι ἆρ' οὐχ
ὁ αὐτὸς ὅρος ὅσπερ τῷ πατρὶ περὶ σοῦ; πότερον οἴει
D αὐτὸν ἐπιτρέψειν σοι τὴν αὑτοῦ οἰκίαν οἰκονομεῖν, ὅταν
σε ἡγήσηται βέλτιον περὶ οἰκονομίας ἑαυτοῦ φρονεῖν, ἢ
αὐτὸν ἐπιστατήσειν; Ἐμοὶ ἐπιτρέψειν οἶμαι. Τί δ'; Ἀθη-
ναίους οἴει σοι οὐκ ἐπιτρέψειν τὰ αὑτῶν, ὅταν αἰσθά-
νωνται ὅτι ἱκανῶς φρονεῖς; Ἔγωγε. Πρὸς Διός, ἦν δ'
ἐγώ, τί ἄρα ὁ μέγας βασιλεύς; πότερον τῷ πρεσβυτάτῳ
υἱεῖ, οὗ ἡ τῆς Ἀσίας ἀρχὴ γίγνεται, μᾶλλον ἂν ἐπιτρέ-
ψειεν ἑψομένων κρεῶν ὅ τι ἂν βούληται ἐμβαλεῖν εἰς
E τὸν ζωμόν, ἢ ἡμῖν, εἰ ἀφικόμενοι παρ' ἐκεῖνον ἐνδει-
ξαίμεθα αὐτῷ ὅτι ἡμεῖς κάλλιον φρονοῦμεν ἢ ὁ υἱὸς
αὐτοῦ περὶ ὄψου σκευασίας; Ἡμῖν δῆλον ὅτι, ἔφη. Καὶ
τὸν μέν γε οὐδ' ἂν σμικρὸν ἐάσειεν ἐμβαλεῖν· ἡμᾶς δέ,
κἂν εἰ βουλοίμεθα δραξάμενοι τῶν ἁλῶν, ἐῴη ἂν ἐμβα-
λεῖν. Πῶς γὰρ οὔ; Τί δ' εἰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ υἱὸς
αὐτοῦ ἀσθενοῖ, ἆρα ἐῴη ἂν αὐτὸν ἅπτεσθαι τῶν ἑαυτοῦ
121 ὀφθαλμῶν, μὴ ἰατρὸν ἡγούμενος, ἢ κωλύοι ἄν; Κωλύοι
210 ἄν. Ἡμᾶς δέ γε εἰ ὑπολαμβάνοι ἰατρικοὺς εἶναι, κἂν
εἰ βουλοίμεθα διανοίγοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐμπάσαι τῆς
τέφρας, οἶμαι, οὐκ ἂν κωλύσειεν, ἡγούμενος ὀρθῶς φρο-
νεῖν. Ἀληθῆ λέγεις. Ἆρ' οὖν καὶ τἆλλα πάντα ἡμῖν ἐπι-
τρέποι ἂν μᾶλλον ἢ ἑαυτῷ καὶ τῷ υἱεῖ, περὶ ὅσων ἂν
δόξαιμεν αὐτῷ σοφώτεροι ἐκείνων εἶναι; Ἀνάγκη, ἔφη,
ὦ Σώκρατες.

VI. Οὕτως ἄρα ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Λύσι. εἰς
B μὲν ταῦτα ἃ ἂν φρόνιμοι γενώμεθα, ἅπαντες ἡμῖν ἐπι-
τρέψουσιν, Ἕλληνές τε καὶ βάρβαροι καὶ ἄνδρες καὶ γυ-
ναῖκες, ποιήσομέν τε ἐν τούτοις ὅ τι ἂν βουλώμεθα, καὶ
οὐδεὶς ἡμᾶς ἑκὼν εἶναι ἐμποδιεῖ, ἀλλ' αὐτοί τε ἐλεύθεροι
ἐσόμεθα ἐν αὐτοῖς καὶ ἄλλων ἄρχοντες, ἡμέτερά τε ταῦτα
ἔσται· ὀνησόμεθα γὰρ ἀπ' αὐτῶν. εἰς ἃ δ' ἂν νοῦν μὴ
κτησώμεθα, οὔτε τις ἡμῖν ἐπιτρέψει περὶ αὐτὰ ποιεῖν
τὰ ἡμῖν δοκοῦντα, ἀλλ' ἐμποδιοῦσι πάντες καθ' ὅ τι ἂν
C δύνωνται, οὐ μόνον οἱ ἀλλότριοι, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ καὶ
ἡ μήτηρ καὶ εἴ τι τούτων οἰκειότερόν ἐστιν, αὐτοί τε ἐν
αὐτοῖς ἐσόμεθα ἄλλων ὑπήκοοι, καὶ ἡμῖν ἔσται ἀλλότρια·
οὐδὲν γὰρ ἀπ' αὐτῶν ὀνησόμεθα. συγχωρεῖς οὕτως ἔχειν;
Συγχωρῶ. Ἆρ' οὖν τῳ φίλοι ἐσόμεθα καί τις ἡμᾶς φι-
122 λήσει ἐν τούτοις, ἐν οἷς ἂν ὦμεν ἀνωφελεῖς; Οὐ δῆτα,
ἔφη. Νῦν ἄρα οὐδὲ σὲ ὁ πατὴρ οὐδὲ ἄλλος ἄλλον οὐδένα 109
φιλεῖ, καθ' ὅσον ἂν ᾖ ἄχρηστος. Οὐκ ἔοικεν, ἔφη. Ἐὰν
μὲν ἄρα σοφὸς γένῃ, ὦ παῖ, πάντες σοι φίλοι καὶ πάν- D
τες σοι οἰκεῖοι ἔσονται· χρήσιμος γὰρ καὶ ἀγαθὸς ἔσει·
εἰ δὲ μή, σοὶ οὔτε ἄλλος οὐδεὶς οὔτε ὁ πατὴρ φίλος ἔσται
οὔτε ἡ μήτηρ οὔτε οἱ οἰκεῖοι. οἷόν τε οὖν ἐπὶ τούτοις,
ὦ Λύσι, μέγα φρονεῖν, ἐν οἷς τις μήπω φρονεῖ; Καὶ
πῶς ἄν; ἔφη. Εἰ δ' ἄρα σὺ διδασκάλου δέει, οὔπω
φρονεῖς. Ἀληθῆ. Οὐδ' ἄρα μεγαλόφρων εἶ, εἴπερ ἄφρων
ἔτι. Μὰ Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὔ μοι δοκεῖ.

VII. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας αὐτοῦ ἀπέβλεψα πρὸς τὸν
Ἱπποθάλη, καὶ ὀλίγου ἐξήμαρτον· ἐπῆλθε γάρ μοι εἰπεῖν E
ὅτι Οὕτω χρή, ὦ Ἱππόθαλες, τοῖς παιδικοῖς διαλέγεσθαι,
ταπεινοῦντα καὶ συστέλλοντα, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ σὺ χαυ-
νοῦντα καὶ διαθρύπτοντα. κατιδὼν οὖν αὐτὸν ἀγωνιῶντα
καὶ τεθορυβημένον ὑπὸ τῶν λεγομένων, ἀνεμνήσθην ὅτι
καὶ προσεστὼς λανθάνειν τὸν Λύσιν ἐβούλετο· ἀνέλαβον
οὖν ἐμαυτὸν καὶ ἐπέσχον τοῦ λόγου.

Καὶ ἐν τούτῳ ὁ Μενέξενος πάλιν ἧκε, καὶ ἐκαθέζετο 211
παρὰ τὸν Λύσιν, ὅθεν καὶ ἐξανέστη. ὁ οὖν Λύσις μάλα
παιδικῶς καὶ φιλικῶς, λάθρα τοῦ Μενεξένου, σμικρὸν 123
πρός με λέγων ἔφη Ὦ Σώκρατες, ἅπερ καὶ ἐμοὶ λέγεις,
εἰπὲ καὶ Μενεξένῳ. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Ταῦτα μὲν σὺ αὐτῷ
ἐρεῖς, ὦ Λύσι· πάντως γὰρ προσεῖχες τὸν νοῦν. Πάνυ
μὲν οὖν, ἔφη. Πειρῶ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἀπομνημονεῦσαι
αὐτὰ ὅ τι μάλιστα, ἵνα τούτῳ σαφῶς πάντα εἴπῃς· ἐὰν δέ
τι αὐτῶν ἐπιλάθῃ, αὖθίς με ἀνερέσθαι ὅταν ἐντύχῃς B
πρῶτον. Ἀλλὰ ποιήσω, ἔφη, ταῦτα, ὦ Σώκρατες, πάνυ
σφόδρα, εὖ ἴσθι. ἀλλά τι ἄλλο αὐτῷ λέγε, ἵνα καὶ ἐγὼ
ἀκούω, ἕως ἂν οἴκαδε ὥρα ᾖ ἀπιέναι. Ἀλλὰ χρὴ ποιεῖν
ταῦτα, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδή γε καὶ σὺ κελεύεις. ἀλλὰ ὅρα
ὅπως ἐπικουρήσεις μοι, ἐάν με ἐλέγχειν ἐπιχειρῇ ὁ Μενέ-
ξενος. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι ἐριστικός ἐστιν; Ναὶ μὰ Δία, ἔφη,
σφόδρα γε. διὰ ταῦτά τοι καὶ βούλομαί σε αὐτῷ διαλέγε- C
σθαι. Ἵνα, ἦν δ' ἐγώ, καταγέλαστος γένωμαι; Οὐ μὰ
Δία, ἔφη, ἀλλ' ἵνα αὐτὸν κολάσῃς. Πόθεν; ἦν δ' ἐγώ.
οὐ ῥᾴδιον· δεινὸς γὰρ ὁ ἄνθρωπος, Κτησίππου μαθητής.
πάρεστι δέ τοι αὐτός — οὐχ ὁρᾷς; — Κτήσιππος. Μηδενός
σοι, ἔφη, μελέτω, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἴθι διαλέγου αὐτῷ.
Διαλεκτέον, ἦν δ' ἐγώ.

VIII. Ταῦτα οὖν ἡμῶν λεγόντων πρὸς ἡμᾶς αὐτούς,
Τί ὑμεῖς, ἔφη ὁ Κτήσιππος, αὐτὼ μόνω ἑστιᾶσθον, ἡμῖν 124
δὲ οὐ μεταδίδοτον τῶν λόγων; Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, D
μεταδοτέον. ὅδε γάρ τι ὧν λέγω οὐ μανθάνει, ἀλλά φη-
σιν οἴεσθαι Μενέξενον εἰδέναι, καὶ κελεύει τοῦτον ἐρωτᾶν.
Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἐρωτᾷς; Ἀλλ' ἐρήσομαι, ἦν δ' ἐγώ.

---

2. ἐλέγομεν διακωλύουσιν a b. — 7. δέ] δαί b. — 8. ὥσπερ b c. Scribe ὅς: ὧς enim soli habent u f. Bekk. — 16. ἑψομένων cum Bekkero c: ἐν ἑψομένων y c f, ἐνεψομένων cum ceteris libris a. — κρεῶν ὅ τι Heindorfius: κρεῶν ἐμβάλλειν ὅ τι cum libris (praeter C, qui habet ἐμβάλειν) a, κρεῶν ἐμβαλεῖν ὅ τι Bekkerus, κρεῶν [ἐμβάλλειν] ὅ τι c. — 24. ἰατρικὸν Γ b c. — 26. διαγαγόντες Χ Θ. — 45. φιλήσειεν a.

7. φρονεῖ] φρόνιμος Χ Θ r. — 22. ἔφη λέγων Θ b. — 27. ἀνέρεσθαι a. — 28. ποιήσω ταῦτα (ἔφη) ὦ a. — 29. αὐτῷ ἄλλο a. — κἀγὼ Γ b. — 32. ἐπικουρήσῃς a.

καί μοι εἰπέ, ὦ Μενέξενε, ὃ ἄν σε ἔρωμαι. τυγχάνω γὰρ ἐκ παιδὸς ἐπιθυμῶν κτήματός του, ὥσπερ ἄλλος ἄλλου. ὁ μὲν γάρ τις ἵππους ἐπιθυμεῖ κτᾶσθαι, ὁ δὲ κύνας, ὁ E *δὲ χρυσίον, ὁ δὲ τιμάς· ἐγὼ δὲ πρὸς μὲν ταῦτα πράως ἔχω, πρὸς δὲ τὴν τῶν φίλων κτῆσιν πάνυ ἐρωτικῶς, καὶ βουλοίμην ἄν μοι φίλον ἀγαθὸν γενέσθαι μᾶλλον ἢ τὸν ἄριστον ἐν ἀνθρώποις ὄρτυγα ἢ ἀλεκτρυόνα, καὶ ναὶ μὰ Δία ἔγωγε μᾶλλον ἢ ἵππον τε καὶ κύνα· οἶμαι δέ, νὴ τὸν κύνα, μᾶλλον ἢ τὸ Δαρείου χρυσίον κτήσασθαι δεξαίμην πολὺ πρότερον ἑταῖρον, μᾶλλον ἢ αὐτὸν Δαρεῖον. οὕτως ἐγὼ φιλέταιρός τίς εἰμι. ὑμᾶς οὖν ὁρῶν, σέ τε καὶ Λύ-* 212 *σιν, ἐκπέπληγμαι καὶ εὐδαιμονίζω, ὅτι οὕτω νέοι ὄντες οἷοί τ' ἐστὸν τοῦτο τὸ κτῆμα ταχὺ καὶ ῥᾳδίως κτᾶσθαι, καὶ σύ τε τοῦτον οὕτω φίλον ἐκτήσω ταχύ τε καὶ σφόδρα, καὶ αὖ οὗτος σέ· ἐγὼ δὲ οὕτω πόῤῥω εἰμὶ τοῦ κτήματος,* 125 *ὥστε οὐδ' ὃν τινα τρόπον γίγνεται φίλος ἕτερος ἑτέρου οἶδα, ἀλλὰ ταῦτα δὴ αὐτά σε βούλομαι ἐρέσθαι ἅτε ἔμπειρον.*

IX. *Καί μοι εἰπέ· ἐπειδάν τίς τινα φιλῇ, πότερος ποτέρου φίλος γίγνεται, ὁ φιλῶν τοῦ φιλουμένου ἢ ὁ φιλού-* B *μενος τοῦ φιλοῦντος; ἢ οὐδὲν διαφέρει; Οὐδέν, ἔφη, ἔμοιγε δοκεῖ διαφέρειν. Πῶς λέγεις; ἦν δ' ἐγώ. ἀμφότεροι ἄρα ἀλλήλων φίλοι γίγνονται, ἐὰν μόνος ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον φιλῇ; Ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Τί δαί; οὐκ ἔστι φιλοῦντα μὴ ἀντιφιλεῖσθαι ὑπὸ τούτου ὃν ἂν φιλῇ; Ἔστιν. Τί δέ; ἆρα ἔστι καὶ μισεῖσθαι φιλοῦντα; οἷόν που ἐνίοτε δοκοῦσι καὶ οἱ ἐρασταὶ πάσχειν πρὸς τὰ παιδικά· φιλοῦντες γὰρ* C *ὡς οἷόν τε μάλιστα οἱ μὲν οἴονται οὐκ ἀντιφιλεῖσθαι, οἱ δὲ καὶ μισεῖσθαι. ἢ οὐκ ἀληθὲς δοκεῖ σοι τοῦτο; Σφόδρα γε, ἔφη, ἀληθές. Οὐκοῦν ἐν τῷ τοιούτῳ, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν φιλεῖ, ὁ δὲ φιλεῖται. Ναί. Ὁπότερος οὖν αὐτῶν ποτέρου φίλος ἐστίν; ὁ φιλῶν τοῦ φιλουμένου, ἐάν τε καὶ ἀντιφιλῆται ἐάν τε καὶ μισῆται, ἢ ὁ φιλούμενος τοῦ φιλοῦντος; ἢ οὐδέτερος αὖ ἐν τῷ τοιούτῳ οὐδετέρου φίλος ἐστίν, ἂν μὴ ἀμφότεροι ἀλλήλους φιλῶσιν; Ἔοικε γοῦν* D 126 *οὕτως ἔχειν. Ἀλλοίως ἄρα νῦν ἡμῖν δοκεῖ ἢ πρότερον ἔδοξε. τότε μὲν γάρ, εἰ ὁ ἕτερος φιλοῖ, φίλω εἶναι ἄμφω· νῦν δέ, ἂν μὴ ἀμφότεροι φιλῶσιν, οὐδέτερος φίλος. Κινδυνεύει, ἔφη. Οὐκ ἄρα ἐστὶ φίλον τῷ φιλοῦντι οὐδὲν μὴ οὐκ ἀντιφιλοῦν. Οὐκ ἔοικεν. Οὐδ' ἄρα φίλιπποί εἰσιν οὓς ἂν οἱ ἵπποι μὴ ἀντιφιλῶσιν, οὐδὲ φιλόρτυγες, οὐδ' αὖ φιλόκυνές γε καὶ φίλοινοι καὶ φιλογυμνασταὶ καὶ φιλόσοφοι, ἂν μὴ ἡ σοφία αὐτοὺς ἀντιφιλῇ. ἢ φιλοῦσι μὲν* E *ταῦτα ἕκαστοι, οὐ μέντοι φίλα ὄντα, ἀλλὰ ψεύδεθ' ὁ ποιητής, ὃς ἔφη*

ὄλβιος, ᾧ παῖδές τε φίλοι καὶ μώνυχες ἵπποι
καὶ κύνες ἀγρευταὶ καὶ ξένος ἀλλοδαπός.

Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ἦ δ' ὅς. Ἀλλ' ἀληθῆ δοκεῖ λέγειν σοι; Ναί. Τὸ φιλούμενον ἄρα τῷ φιλοῦντι φίλον ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ὦ Μενέξενε, ἐάν τε φιλῇ ἐάν τε καὶ μισῇ· οἷον καὶ τὰ νεωστὶ γεγονότα παιδία, τὰ μὲν οὐδέπω φιλοῦντα, τὰ δὲ καὶ μισοῦντα, ὅταν κολάζηται ὑπὸ τῆς μητρὸς ἢ 213 *ὑπὸ τοῦ πατρός, ὅμως καὶ μισοῦντα ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ πάντων μάλιστά ἐστι τοῖς γονεῦσι φίλτατα. Ἔμοιγε δοκεῖ,* 110 *ἔφη, οὕτως ἔχειν. Οὐκ ἄρα ὁ φιλῶν φίλος ἐκ τούτου τοῦ λόγου, ἀλλ' ὁ φιλούμενος. Ἔοικεν. Καὶ ὁ μισούμενος ἐχθρὸς ἄρα, ἀλλ' οὐχ ὁ μισῶν. Φαίνεται. Πολλοὶ ἄρα* 127 *ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν φιλοῦνται, ὑπὸ δὲ τῶν φίλων μισοῦνται, καὶ τοῖς μὲν ἐχθροῖς φίλοι εἰσί, τοῖς δὲ φίλοις ἐχθροί, εἰ τὸ φιλούμενον φίλον ἐστὶν ἀλλὰ μὴ τὸ φιλοῦν. καίτοι* B *πολλὴ ἀλογία, ὦ φίλε ἑταῖρε, μᾶλλον δέ, οἶμαι, καὶ ἀδύνατον, τῷ τε φίλῳ ἐχθρὸν καὶ τῷ ἐχθρῷ φίλον εἶναι. Ἀληθῆ, ἔφη, ἔοικας λέγειν, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν εἰ τοῦτ' ἀδύνατον, τὸ φιλοῦν ἂν εἴη φίλον τοῦ φιλουμένου. Φαίνεται. Τὸ μισοῦν ἄρα πάλιν ἐχθρὸν τοῦ μισουμένου. Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ταὐτὰ ἡμῖν συμβήσεται ἀναγκαῖον εἶναι ὁμολογεῖν, ἅπερ ἐπὶ τῶν πρότερον, πολλάκις φίλον εἶναι* C *μὴ φίλου, πολλάκις δὲ καὶ ἐχθροῦ, ὅταν ἢ μὴ φιλοῦν τις φιλῇ ἢ καὶ μισοῦν φιλῇ· πολλάκις δ' ἐχθρὸν εἶναι μὴ ἐχθροῦ ἢ καὶ φίλου, ὅταν ἢ μὴ μισοῦν τις μισῇ ἢ καὶ φιλοῦν μισῇ. Κινδυνεύει, ἔφη. Τί οὖν δὴ χρησόμεθα, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μήτε οἱ φιλοῦντες φίλοι ἔσονται μήτε οἱ φιλούμενοι μήτε οἱ φιλοῦντές τε καὶ φιλούμενοι, ἀλλὰ καὶ παρὰ ταῦτα ἄλλους τινὰς ἔτι φήσομεν εἶναι φίλους ἀλλήλοις γιγνομένους; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ πάνυ εὐπορῶ ἔγωγε. Ἆρα μή, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Μενέξενε,* D *τὸ παράπαν οὐκ ὀρθῶς ἐζητοῦμεν; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ,* 128 *ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Λύσις. καὶ ἅμα εἰπὼν ἠρυθρίασεν· ἐδόκει γάρ μοι ἄκοντ' αὐτὸν ἐκφεύγειν τὸ λεχθὲν διὰ τὸ σφόδρα προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς λεγομένοις. δῆλος δ' ἦν καὶ ὅτε ἠκροᾶτο οὕτως ἔχων.*

X. *Ἐγὼ οὖν βουλόμενος τόν τε Μενέξενον ἀναπαῦσαι καὶ ἐκείνου ἡσθεὶς τῇ φιλοσοφίᾳ, οὕτω μεταβαλὼν πρὸς τὸν Λύσιν ἐποιούμην τοὺς λόγους, καὶ εἶπον Ὦ Λύσι,* E *ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν ὅτι εἰ ὀρθῶς ἡμεῖς ἐσκοποῦμεν, οὐκ ἄν ποτε οὕτως ἐπλανώμεθα. ἀλλὰ ταύτῃ μὲν μηκέτι ἴωμεν — καὶ γὰρ χαλεπή τίς μοι φαίνεται ὥσπερ ὁδὸς ἡ σκέψις —, ᾗ δὲ ἐτράπημεν, δοκεῖ μοι χρῆναι ἰέναι, σκοποῦντα κατὰ τοὺς ποιητάς· οὗτοι γὰρ ἡμῖν ὥσπερ* 214

---

4. *πράως*] Cf. Plut. Alcib. c. 38. Menandri fragm. p. 81. Meineck. Winck. — 14. *σύ τε* auctore Heindorfio bc: *σὺ δὲ* cum libris a. — 17. *ἔρεσθαι* a. — 19. *φίλος* om. a. — 22. *μόνος* ℵ *Γ Σ C E w y t k r*: *μόνον* abc. — 23. *δαί*] *δέ* a. — 24. *δέ*] *δαί* b. — 27. *οἱ μὲν* auctore Heusdio bc: *οἰόμενοι* cum libris a. — 28. *ἢ*] *ἡ* a. — 36. *φιλεῖ* a. — 37. *ἀμφότεροι ἀλλήλους φιλῶσιν* a. — 43. *ὁ ποιητής*] Solon Fr. 12. p. 27. ed. Schneidew. cf. Theogn. 1253. p. 119. Schneidew.

25. *μὴ* om. a. — *μισοῦν τις μισῇ* Ξ *e* cum *γρ.* *B C u* et mg. *Σ*: *μισοῦν τις φιλῇ* abc. — 26. *χρησόμεθα* a. — 32. *Οὐκ* om. a. — 33. *ἔφη* om. a. — 36. *ἠκροᾶτο οὐχ οὕτως* a. — 44. *σκοποῦντας* mavolt Stallbaumius, neque id temere. — *κατὰ* Heindorfius: *τὰ κατὰ* a, [*τὰ*] *κατὰ* bc.

πατέρες τῆς σοφίας εἰσὶ καὶ ἡγεμόνες. λέγουσι δὲ δήπου
οὐ φαύλως ἀποφαινόμενοι περὶ τῶν φίλων, οἳ τυγχάνου-
σιν ὄντες· ἀλλὰ τὸν θεὸν αὐτόν φασι ποιεῖν φίλους αὐ-
τούς, ἄγοντα παρ' ἀλλήλους. λέγουσι δέ πως ταῦτα, ὡς
ἐγῷμαι, ὡδί·

αἰεί τοι τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον

B καὶ ποιεῖ γνώριμον. ἢ οὐκ ἐντετύχηκας τούτοις τοῖς ἔπε-
σιν; Ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τοῖς τῶν σοφωτάτων συγ-
129 γράμμασιν ἐντετύχηκας ταῦτα αὐτὰ λέγουσιν, ὅτι τὸ ὅμοιον
τῷ ὁμοίῳ ἀνάγκη ἀεὶ φίλον εἶναι; εἰσὶ δέ που οὗτοι οἱ
περὶ φύσεώς τε καὶ τοῦ ὅλου διαλεγόμενοι καὶ γράφοντες.
Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, εὖ λέγουσιν;
Ἴσως, ἔφη. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ, ἴσως δὲ
καὶ πᾶν. ἀλλ' ἡμεῖς οὐ συνίεμεν. δοκεῖ γὰρ ἡμῖν ὅ γε
C πονηρὸς τῷ πονηρῷ, ὅσῳ ἂν ἐγγυτέρω προσίῃ καὶ μᾶλλον
ὁμιλῇ, τοσούτῳ ἐχθίων γίγνεσθαι. ἀδικεῖ γάρ· ἀδικοῦντας
δὲ καὶ ἀδικουμένους ἀδύνατόν που φίλους εἶναι. οὐχ οὕτως;
Ναί, ἦ δ' ὅς. Ταύτῃ μὲν ἂν τοίνυν τοῦ λεγομένου τὸ
ἥμισυ οὐκ ἀληθὲς εἴη, εἴπερ οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ὅμοιοι.
Ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλά μοι δοκοῦσι λέγειν τοὺς ἀγαθοὺς
ὁμοίους εἶναι ἀλλήλοις καὶ φίλους, τοὺς δὲ κακούς, ὅπερ
καὶ λέγεται περὶ αὐτῶν, μηδέποτε ὁμοίους μηδ' αὐτοὺς
D αὑτοῖς εἶναι, ἀλλ' ἐμπλήκτους τε καὶ ἀσταθμήτους. ὃ δὲ
αὐτὸ αὑτῷ ἀνόμοιον εἴη καὶ διάφορον, σχολῇ γέ τῳ
ἄλλῳ ὅμοιον ἢ φίλον γένοιτο. ἢ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ οὕτως;
Ἔμοιγε, ἔφη. Τοῦτο τοίνυν αἰνίττονται, ὡς ἐμοὶ δο-
κοῦσιν, ὦ ἑταῖρε, οἱ τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φίλον λέγοντες,
ὡς ὁ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ μόνος μόνῳ φίλος, ὁ δὲ κακὸς
130 οὔτ' ἀγαθῷ οὔτε κακῷ οὐδέποτε εἰς ἀληθῆ φιλίαν ἔρχεται.
συνδοκεῖ σοι; Κατένευσεν. Ἔχομεν ἄρα ἤδη, τίνες εἰσὶν
E οἱ φίλοι· ὁ γὰρ λόγος ἡμῖν σημαίνει ὅτι οἳ ἂν ὦσιν ἀγα-
θοί. Πάνυ γε, ἔφη, δοκεῖ.

XI. Καὶ ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ. καίτοι δυσχεραίνω τί γε
ἐν αὐτῷ. φέρε οὖν, ὦ πρὸς Διός, ἴδωμεν τί καὶ ὑπο-
πτεύω. ὁ ὅμοιος τῷ ὁμοίῳ καθ' ὅσον ὅμοιος φίλος, καὶ
ἔστι χρήσιμος ὁ τοιοῦτος τῷ τοιούτῳ; μᾶλλον δὲ ὧδε·
ὁτιοῦν ὅμοιον ὁτῳοῦν ὁμοίῳ τίν' ὠφελίαν ἔχειν ἢ τίνα
βλάβην ἂν ποιῆσαι δύναιτο, ὃ μὴ καὶ αὐτὸ αὑτῷ; ἢ τί
215 ἂν παθεῖν, ὃ μὴ καὶ ὑφ' αὑτοῦ πάθοι; τὰ δὴ τοιαῦτα
πῶς ἂν ὑπ' ἀλλήλων ἀγαπηθείη, μηδεμίαν ἐπικουρίαν
ἀλλήλοις ἔχοντα; ἔστιν ὅπως; Οὐκ ἔστιν. Ὃ δὲ μὴ ἀγα-
πῷτο, πῶς φίλον; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ δὴ ὁ μὲν ὅμοιος τῷ
ὁμοίῳ οὐ φίλος· ὁ δὲ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ καθ' ὅσον ἀγα-
θός, οὐ καθ' ὅσον ὅμοιος, φίλος ἂν εἴη; Ἴσως. Τί δέ;
οὐχ ὁ ἀγαθός, καθ' ὅσον ἀγαθός, κατὰ τοσοῦτον ἱκανὸς
ἂν εἴη αὑτῷ; Ναί. Ὁ δέ γε ἱκανὸς οὐδενὸς δεόμενος
κατὰ τὴν ἱκανότητα. Πῶς γὰρ οὔ; Ὁ δὲ μή του δεό-
μενος οὐδέ τι ἀγαπῴη ἄν. Οὐ γὰρ οὖν. Ὃ δὲ μὴ ἀγα- B
πῴη, οὐδ' ἂν φιλοῖ. Οὐ δῆτα. Ὁ δὲ μὴ φιλῶν γε οὐ
φίλος. Οὐ φαίνεται. Πῶς οὖν οἱ ἀγαθοὶ τοῖς ἀγαθοῖς
ἡμῖν φίλοι ἔσονται τὴν ἀρχήν, οἳ μήτε ἀπόντες ποθεινοὶ 131
ἀλλήλοις — ἱκανοὶ γὰρ ἑαυτοῖς καὶ χωρὶς ὄντες — μήτε
παρόντες χρείαν αὐτῶν ἔχουσι; τοὺς δὴ τοιούτους τίς μη-
χανὴ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι ἀλλήλους; Οὐδεμία, ἔφη.
Φίλοι δέ γε οὐκ ἂν εἶεν μὴ περὶ πολλοῦ ποιούμενοι ἑαυ- C
τούς. Ἀληθῆ.

XII. Ἄθρει δή, ὦ Λύσι, πῇ παρακρουόμεθα. ἆρά
γε ὅλῳ τινὶ ἐξαπατώμεθα; Πῶς δή; ἔφη. Ἤδη ποτέ
του ἤκουσα λέγοντος, καὶ ἄρτι ἀναμιμνήσκομαι, ὅτι τὸ
μὲν ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ καὶ οἱ ἀγαθοὶ τοῖς ἀγαθοῖς πολε-
μιώτατοι εἶεν. καὶ δὴ καὶ τὸν Ἡσίοδον ἐπήγετο μάρτυρα,
λέγων ὡς ἄρα

καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ
καὶ πτωχὸς πτωχῷ.

καὶ τἄλλα δὴ πάντα οὕτως ἔφη ἀναγκαῖον εἶναι μάλιστα D
τὰ ὁμοιότατα πρὸς ἄλληλα φθόνου τε καὶ φιλονεικίας καὶ 111
ἔχθρας ἐμπίπλασθαι, τὰ δ' ἀνομοιότατα φιλίας. τὸν γὰρ
πένητα τῷ πλουσίῳ ἀναγκάζεσθαι φίλον εἶναι καὶ τὸν
ἀσθενῆ τῷ ἰσχυρῷ τῆς ἐπικουρίας ἕνεκα, καὶ τὸν κά-
μνοντα τῷ ἰατρῷ· καὶ πάντα δὴ τὸν μὴ εἰδότα ἀγαπᾶν
τὸν εἰδότα καὶ φιλεῖν. καὶ δὴ καὶ ἔτι ἐπεξῄει τῷ λόγῳ E
μεγαλοπρεπέστερον, λέγων ὡς ἄρα παντὸς δέοι τὸ ὅμοιον
τῷ ὁμοίῳ φίλον εἶναι, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐναντίον εἴη τούτου· 132
τὸ γὰρ ἐναντιώτατον τῷ ἐναντιωτάτῳ εἶναι μάλιστα φί-
λον. ἐπιθυμεῖν γὰρ τοῦ τοιούτου ἕκαστον, ἀλλ' οὐ τοῦ
ὁμοίου· τὸ μὲν γὰρ ξηρὸν ὑγροῦ, τὸ δὲ ψυχρὸν θερμοῦ,
τὸ δὲ πικρὸν γλυκέος, τὸ δὲ ὀξὺ ἀμβλέος, τὸ δὲ κενὸν
πληρώσεως, καὶ τὸ πλῆρες δὲ κενώσεως· καὶ τἄλλα οὕτω
κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. τροφὴν γὰρ εἶναι τὸ ἐναντίον τῷ
ἐναντίῳ· τὸ γὰρ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου οὐδὲν ἂν ἀπολαῦσαι.
καὶ μέντοι, ὦ ἑταῖρε, καὶ κομψὸς ἐδόκει εἶναι ταῦτα 216
λέγων· εὖ γὰρ ἔλεγεν. ὑμῖν δέ, ἦν δ' ἐγώ, πῶς δοκεῖ λέ-
γειν; Εὖ γε, ἔφη ὁ Μενέξενος, ὥς γε οὑτωσὶ ἀκοῦσαι.
Φῶμεν ἄρα τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ μάλιστα φίλον εἶναι;
Πάνυ γε. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. οὐκ ἀλλόκοτως, ὦ Μενέξενε;
καὶ ἡμῖν εὐθὺς ἄσμενοι ἐπιπηδήσονται οὗτοι οἱ πάνσοφοι
ἄνδρες, οἱ ἀντιλογικοί, καὶ ἐρήσονται εἰ οὐκ ἐναντιώτατον
ἔχθρα φιλίᾳ; οἷς τί ἀποκρινούμεθα; ἢ οὐκ ἀνάγκη ὁμο-
λογεῖν ὅτι ἀληθῆ λέγουσιν; Ἀνάγκη. Ἆρ' οὖν, φήσουσι, B
τὸ ἐχθρὸν τῷ φίλῳ φίλον ἢ τὸ φίλον τῷ ἐχθρῷ; Οὐδέ-

6. Hom. Odyss. ρ, 218. — 9. αὐτὰ ἃ λέγουσιν a. — 17. οὕτω ac. — 24. εἴη] ἂν εἴη ΧΘ. — γε] γ' ἂν Bekkerus, γέ πού c. — 28. ὡς ἀγαθὸς a. — 36. ἔστι] ἐς τί Schleiermacherus. — 37. ὠφελίαν ΧΘΞΒCΚυγc (et solent ita ΘΒ): ὠφέλειαν abc. — ἔχει; ἢ a. — 44. δέ] δαί b.

3. αὐτῶν a. — 16. Ἡσίοδον] Opp. et D. 25 sq. — 20. ἔφη] ἐφάνη a. — 21. πρὸς om. a. — 28. τοὐναντίον Γbc. — 40. οὐκ ἀλλοκότων ΧΓΘΞΣCεt, οὐκ ἀλλοκότων Β, ἔοικεν ἀλλοκότῳ Winckelmannus. Fort. οὐκ ἀλλόκοτον. (Ficinus: *nonne alienum hoc et extraneum?*) Bait.

τερα, ἔφη. Ἀλλὰ τὸ δίκαιον τῷ ἀδίκῳ, ἢ τὸ σώφρον
τῷ ἀκολάστῳ, ἢ τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ; Οὐκ ἄν μοι δοκεῖ
133 οὕτως ἔχειν. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, εἴπερ γε κατὰ τὴν
ἐναντιότητά τί τῳ φίλον ἐστίν, ἀνάγκη καὶ ταῦτα φίλα
εἶναι. Ἀνάγκη. Οὔτε ἄρα τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ οὔτε τὸ
ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ φίλον. Οὐκ ἔοικεν.

C **XIII.** Ἔτι δὲ καὶ τόδε σκεψώμεθα, μὴ ἔτι μᾶλλον ἡμᾶς
λανθάνει τὸ φίλον ὡς ἀληθῶς οὐδὲν τούτων ὄν, ἀλλὰ τὸ
μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν φίλον οὕτω ποτὲ γιγνόμενον τοῦ
ἀγαθοῦ. Πῶς, ἦ δ' ὅς, λέγεις; Ἀλλὰ μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ,
οὐκ οἶδα, ἀλλὰ τῷ ὄντι αὐτὸς ἰλιγγιῶ ὑπὸ τῆς τοῦ λόγου
ἀπορίας. καὶ κινδυνεύει κατὰ τὴν ἀρχαίαν παροιμίαν τὸ
καλὸν φίλον εἶναι. ἔοικε γοῦν μαλακῷ τινὶ καὶ λείῳ καὶ
D λιπαρῷ· διὸ καὶ ἴσως ῥᾳδίως διολισθαίνει καὶ διαδύεται
ἡμᾶς, ἅτε τοιοῦτον ὄν. λέγω γὰρ τἀγαθὸν καλὸν εἶναι.
σὺ δ' οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Λέγω τοίνυν ἀπομαντευόμενος,
τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ φίλον εἶναι τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε
κακόν. πρὸς ἃ δὲ λέγων μαντεύομαι, ἄκουσον. δοκεῖ μοι
ὡσπερεὶ τρία ἄττα εἶναι γένη, τὸ μὲν ἀγαθόν, τὸ δὲ κα-
κόν, τὸ δ' οὔτ' ἀγαθὸν οὔτε κακόν. τί δὲ σοί; Καὶ ἐμοί,
ἔφη. Καὶ οὔτε τἀγαθὸν τἀγαθῷ οὔτε τὸ κακὸν τῷ κακῷ
E οὔτε τἀγαθὸν τῷ κακῷ φίλον εἶναι, ὥσπερ οὐδ' ὁ ἔμπρο-
σθεν λόγος ἐᾷ. λείπεται δή, εἴπερ τῴ τί ἐστι φίλον, τὸ
134 μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν φίλον εἶναι ἢ τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τοῦ
τοιούτου οἷον αὐτό ἐστιν. οὐ γὰρ ἄν που τῷ κακῷ φίλον
ἄν τι γένοιτο. Ἀληθῆ. Οὐδὲ μὴν τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ
ἔφαμεν ἄρτι. ἦ γάρ; Ναί. Οὐκ ἄρα ἔσται τῷ μήτε ἀγαθῷ
μήτε κακῷ τὸ τοιοῦτον φίλον οἷον αὐτό. Οὐ φαίνεται.
Τῷ ἀγαθῷ ἄρα τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν μόνῳ μόνον
217 συμβαίνει γίγνεσθαι φίλον. Ἀνάγκη, ὡς ἔοικεν.

XIV. Ἆρ' οὖν καὶ καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, ὦ παῖδες,
ὑφηγεῖται ἡμῖν τὸ νῦν λεγόμενον; εἰ γοῦν θέλοιμεν ἐννο-
ῆσαι τὸ ὑγιαῖνον σῶμα, οὐδὲν ἰατρικῆς δεῖται οὐδ' ὠφε-
λίας· ἱκανῶς γὰρ ἔχει, ὥστε ὑγιαίνων οὐδεὶς ἰατρῷ φίλος
διὰ τὴν ὑγίειαν. ἦ γάρ; Οὐδείς. Ἀλλ' ὁ κάμνων, οἶμαι,
διὰ τὴν νόσον. Πῶς γὰρ οὔ; Νόσος μὲν δὴ κακόν, ἰα-
B τρικὴ δὲ ὠφέλιμον καὶ ἀγαθόν. Ναί. Σῶμα δέ γέ που
κατὰ τὸ σῶμα εἶναι οὔτ' ἀγαθὸν οὔτε κακόν. Οὕτως.
Ἀναγκάζεται δέ γε σῶμα διὰ νόσον ἰατρικὴν ἀσπάζεσθαι
καὶ φιλεῖν. Δοκεῖ μοι. Τὸ μήτε κακὸν ἄρα μήτ' ἀγαθὸν
φίλον γίγνεται τοῦ ἀγαθοῦ διὰ κακοῦ παρουσίαν. Ἔοικεν.
Δῆλον δέ γε ὅτι πρὶν γενέσθαι αὐτὸ κακὸν ὑπὸ τοῦ κακοῦ
135 οὗ ἔχει. οὐ γὰρ δή γε κακὸν γεγονὸς ἔτι ἂν τοῦ ἀγαθοῦ
ἐπιθυμοῖ καὶ φίλον εἴη· ἀδύνατον γὰρ ἔφαμεν κακὸν
ἀγαθῷ φίλον εἶναι. Ἀδύνατον γάρ. Σκέψασθε δὴ ὃ C
λέγω. λέγω γὰρ ὅτι ἔνια μέν, οἷον ἂν ᾖ τὸ παρόν, τοι-
αῦτά ἐστι καὶ αὐτά, ἔνια δὲ οὔ. ὥσπερ εἰ ἐθέλοι τις χρώ-
ματί τῳ ὁτιοῦν ἀλεῖψαι, πάρεστί που τῷ ἀλειφθέντι τὸ
ἐπαλειφθέν. Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν καὶ ἔστι τότε τοιοῦτον
τὴν χρόαν τὸ ἀλειφθέν, οἷον τὸ ἐπόν; Οὐ μανθάνω, ἦ
δ' ὅς. Ἀλλ' ὧδε, ἦν δ' ἐγώ. εἴ τίς σου ξανθὰς οὔσας D
τὰς τρίχας ψιμυθίῳ ἀλείψειε, πότερον τότε λευκαὶ εἶεν
ἢ φαίνοιντ' ἄν; Φαίνοιντ' ἄν, ἦ δ' ὅς. Καὶ μὴν παρείη
γ' ἂν αὐταῖς λευκότης. Ναί. Ἀλλ' ὅμως οὐδέν τι μᾶλλον
ἂν εἶεν λευκαί πω, ἀλλὰ παρούσης λευκότητος οὔτε τι
λευκαὶ οὔτε μέλαιναί εἰσιν. Ἀληθῆ. Ἀλλ' ὅταν δή, ὦ φίλε,
τὸ γῆρας αὐταῖς ταὐτὸν τοῦτο χρῶμα ἐπαγάγῃ, τότε ἐγέ-
νοντο οἷόνπερ τὸ παρόν, λευκοῦ παρουσίᾳ λευκαί. Πῶς E
γὰρ οὔ; Τοῦτο τοίνυν ἐρωτῶ νῦν δή, εἰ ᾧ ἄν τι παρῇ, τοι-
οῦτον ἔσται τὸ ἔχον οἷον τὸ παρόν· ἢ ἐὰν μὲν κατά τινα
τρόπον παρῇ, ἔσται, ἐὰν δὲ μή, οὔ. Οὕτω μᾶλλον, ἔφη.
Καὶ τὸ μήτε κακὸν ἄρα μήτ' ἀγαθὸν ἐνίοτε κακοῦ πα-
ρόντος οὔπω κακόν ἐστιν, ἔστι δ' ὅτε ἤδη τὸ τοιοῦτον 136
γέγονεν. Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὅταν μήπω κακὸν ᾖ κακοῦ
παρόντος, αὕτη μὲν ἡ παρουσία ἀγαθοῦ αὐτὸ ποιεῖ ἐπι-
θυμεῖν· ἡ δὲ κακὸν ποιοῦσα ἀποστερεῖ αὐτὸ τῆς τε ἐπι-
θυμίας ἅμα καὶ τῆς φιλίας τἀγαθοῦ. οὐ γὰρ ἔτι ἐστὶν
οὔτε κακὸν οὔτε ἀγαθόν, ἀλλὰ κακόν· φίλον δὲ ἀγαθὸν 218
κακῷ οὐκ ἦν. Οὐ γὰρ οὖν. Διὰ ταῦτα δὴ φαῖμεν ἂν
καὶ τοὺς ἤδη σοφοὺς μηκέτι φιλοσοφεῖν, εἴτε θεοὶ εἴτε 112
ἄνθρωποί εἰσιν οὗτοι· οὐδ' αὖ ἐκείνους φιλοσοφεῖν τοὺς
οὕτως ἄγνοιαν ἔχοντας ὥστε κακοὺς εἶναι· κακὸν γὰρ καὶ
ἀμαθῆ οὐδένα φιλοσοφεῖν. λείπονται δὴ οἱ ἔχοντες μὲν
τὸ κακὸν τοῦτο, τὴν ἄγνοιαν, μήπω δὲ ὑπ' αὐτοῦ ὄντες
ἀγνώμονες μηδὲ ἀμαθεῖς, ἀλλ' ἔτι ἡγούμενοι μὴ εἰδέναι
ἃ μὴ ἴσασι. διὸ δὴ καὶ φιλοσοφοῦσιν οἱ οὔτε ἀγαθοὶ οὔτε B
κακοί πω ὄντες· ὅσοι δὲ κακοί, οὐ φιλοσοφοῦσιν, οὐδὲ
οἱ ἀγαθοί· οὔτε γὰρ τὸ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου οὔτε τὸ
ὅμοιον τοῦ ὁμοίου φίλον ἡμῖν ἐφάνη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
λόγοις. ἢ οὐ μέμνησθε; Πάνυ γε, ἐφάτην. Νῦν ἄρα,
ἦν δ' ἐγώ, ὦ Λύσι τε καὶ Μενέξενε, παντὸς μᾶλλον ἐξευ-
ρήκαμεν ὃ ἔστι τὸ φίλον καὶ οὔ. φαμὲν γὰρ αὐτό, καὶ
κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ πανταχοῦ, τὸ 137
μήτε κακὸν μήτε ἀγαθὸν διὰ κακοῦ παρουσίαν τοῦ ἀγα- C
θοῦ φίλον εἶναι. Παντάπασιν ἐφάτην τε καὶ συνεχωρείτην
οὕτω τοῦτ' ἔχειν.

XV. Καὶ δὴ καὶ αὐτὸς ἐγὼ πάνυ ἔχαιρον, ὥσπερ
θηρευτής τις, ἔχων ἀγαπητῶς ὃ ἐθηρευόμην. κἄπειτ' οὐκ

---

2. δοκῇ a. — 4. τῳ φίλον **Ficinus**: τῳ φίλῳ φίλον **ab**, τῳ [φίλῳ] φίλον **c**. — 7. καὶ **om. Stallbaumii operae**. — ἔτι μᾶλλον **om.** Χ Θ. — 8. λανθάνῃ **a**. — 17. κἀγαθοῦ Γ**bc**. — 23. δή **cum Heindorfio bc**: δ' **cum libris a**. — 24. ἢ οὐ τοῦ τ. **a**. — 29. μόνον μόνῳ **a**. — 30. φίλον **om.** Χ Θ. — 33. ὠφελίας Χυγε: ὠφελείας **abc**. — 43. γεγονὸς ἔτι **auctore Salvinio bc**: γεγονός ἐστιν **cum libris a**. — ἂν **cum Heindorfio bc**: ἀντὶ **cum libris a**. — ἀγαθοῦ οὐ ἐπιθυμεῖ **a**.

6. ἀλειφθέν **auctore Heindorfio bc**: ἐπαλειφθὲν **cum libris a**. — ἐπόν **auctore Heindorfio bc**: ἔτι ὂν **a**. — 8. ψιμμυθίῳ **a**. — τότε **cum Heindorfio bc**: ποτε **cum libris a**. — 13. τοῦτο τὸ χρῶμα **a**. — 15. νῦν **om. bc**. — 24. ἀγαθοῦ κακὸν **auctore Heindorfio b**. — 28. ἀγνοίας **Valckenarius ad Eurip. Phoeniss. 364**. — 32. καὶ **om.** Θ**b**. — 36. Νῦν ἄρα] Ἆρα **a**.

οἶδ' ὁπόθεν μοι ἀτοπωτάτη τις ὑποψία εἰσῆλθεν, ὡς οὐκ
ἀληθῆ εἴη τὰ ὡμολογημένα ἡμῖν. καὶ εὐθὺς ἀχθεσθεὶς
εἶπον Βαβαί, ὦ Λύσι τε καὶ Μενέξενε, κινδυνεύομεν
B ὄναρ πεπλουτηκέναι. Τί μάλιστα; ἔφη ὁ Μενέξενος. Φο-
βοῦμαι, ἦν δ' ἐγώ, μὴ ὥσπερ ἀνθρώποις ἀλαζόσι λόγοις
τισὶ τοιούτοις ψευδέσιν ἐντετυχήκαμεν περὶ τοῦ φίλου.
Πῶς δή; ἔφη. Ὧδε, ἦν δ' ἐγώ, σκοπῶμεν· φίλος ὃς ἂν
εἴη, πότερόν ἐστί τῳ φίλος ἢ οὔ; Ἀνάγκη, ἔφη. Πότερον
οὖν οὐδενὸς ἕνεκα καὶ δι' οὐδέν, ἢ ἕνεκά του καὶ διά τι;
Ἕνεκά του καὶ διά τι. Πότερον φίλου ὄντος ἐκείνου τοῦ
πράγματος, οὗ ἕνεκα φίλος ὁ φίλος τῷ φίλῳ, ἢ οὔτε
E φίλου οὔτε ἐχθροῦ; Οὐ πάνυ, ἔφη, ἕπομαι. Εἰκότως γε,
ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὧδε ἴσως ἀκολουθήσεις, οἶμαι δὲ καὶ
ἐγὼ μᾶλλον εἴσομαι ὅ τι λέγω· ὁ κάμνων, νῦν δὴ ἔφα-
138 μεν, τοῦ ἰατροῦ φίλος. οὐχ οὕτως; Ναί. Οὐκοῦν διὰ
νόσον ἕνεκα ὑγιείας τοῦ ἰατροῦ φίλος; Ναί. Ἡ δέ γε
νόσος κακόν. Πῶς δ' οὔ; Τί δὲ ὑγίεια; ἦν δ' ἐγώ· ἀγα-
219 θὸν ἢ κακὸν ἢ οὐδέτερα; Ἀγαθόν, ἔφη. Ἐλέγομεν δ' ἄρα,
ὡς ἔοικεν, ὅτι τὸ σῶμα, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν, διὰ
τὴν νόσον, τοῦτο δὲ διὰ τὸ κακόν, τῆς ἰατρικῆς φίλον
ἐστίν· ἀγαθὸν δὲ ἰατρική· ἕνεκα δὲ τῆς ὑγιείας τὴν φιλίαν
ἡ ἰατρικὴ ἐπανῄρηται· ἡ δὲ ὑγίεια ἀγαθόν. ἦ γάρ; Ναί.
Φίλον δὲ ἢ οὐ φίλον ἡ ὑγίεια; Φίλον. Ἡ δὲ νόσος ἐχθρόν.
Πάνυ γε. Τὸ οὔτε κακὸν οὔτε ἀγαθὸν ἄρα διὰ τὸ κακὸν
B καὶ τὸ ἐχθρὸν τοῦ ἀγαθοῦ φίλον ἐστὶν ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ
καὶ φίλου. Φαίνεται. Ἕνεκ' ἄρα τοῦ φίλου τὸ φίλον
φίλον διὰ τὸ ἐχθρόν. Ἔοικεν.

XVI. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἥκομεν, ὦ
παῖδες, πρόσχωμεν τὸν νοῦν μὴ ἐξαπατηθῶμεν. ὅτι μὲν
γὰρ φίλον τοῦ φίλου τὸ φίλον γέγονεν, ἐῶ χαίρειν, καὶ
τοῦ ὁμοίου γε τὸ ὅμοιον φίλον γίγνεται, ὅ ἔφαμεν ἀδύ-
νατον εἶναι· ἀλλ' ὅμως τόδε σκεψώμεθα, μὴ ἡμᾶς ἐξα-
C πατήσῃ τὸ νῦν λεγόμενον. ἡ ἰατρική, φαμέν, ἕνεκα τῆς
ὑγιείας φίλον. Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἡ ὑγίεια φίλον; Πάνυ
139 γε. Εἰ ἄρα φίλον, ἕνεκά του. Ναί. Φίλου γέ τινος δή,
εἴπερ ἀκολουθήσει τῇ πρόσθεν ὁμολογίᾳ. Πάνυ γε. Οὐκ-
οῦν καὶ ἐκεῖνο φίλον αὖ ἔσται ἕνεκα φίλου; Ναί. Ἆρ'
οὖν οὐκ ἀνάγκη ἀπειπεῖν ἡμᾶς οὕτως ἰόντας, καὶ ἀφικέ-
σθαι ἐπί τινα ἀρχήν, ἣ οὐκέτ' ἐπανοίσει ἐπ' ἄλλο φίλον,
ἀλλ' ἥξει ἐπ' ἐκεῖνο ὅ ἐστι πρῶτον φίλον, οὗ ἕνεκα καὶ
D τὰ ἄλλα φαμὲν πάντα φίλα εἶναι; Ἀνάγκη. Τοῦτο δή ἐστιν
ὃ λέγω, μὴ ἡμᾶς τἆλλα πάντα ἃ εἴπομεν ἐκείνου ἕνεκα
φίλα εἶναι, ὥσπερ εἴδωλα ἄττα ὄντα αὐτοῦ, ἐξαπατᾷ, ᾖ
δ' ἐκεῖνο τὸ πρῶτον, ὃ ὡς ἀληθῶς ἐστι φίλον. ἐννοή-
σωμεν γὰρ οὑτωσί. ὃ ἄν τίς τι περὶ πολλοῦ ποιῆται, οἷόν-
περ ἐνίοτε πατὴρ υἱὸν ἀντὶ πάντων τῶν ἄλλων χρημάτων
προτιμᾷ, — ὁ δὴ τοιοῦτος ἕνεκα τοῦ τὸν υἱὸν περὶ παν-
τὸς ἡγεῖσθαι ἆρα καὶ ἄλλο τι ἂν περὶ πολλοῦ ποιοῖτο; E
οἷον εἰ αἰσθάνοιτο αὐτὸν κώνειον πεπωκότα, ἆρα περὶ
πολλοῦ ποιοῖτ' ἂν οἶνον, εἴπερ τοῦτο ἡγοῖτο τὸν υἱὸν
σώσειν; Τί μήν; ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ὁ
οἶνος ἐνείη; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν τότε οὐδὲν περὶ πλείονος
ποιεῖται, κύλικα κεραμέαν ἢ τὸν υἱὸν τὸν αὑτοῦ, οὐδὲ
τρεῖς κοτύλας οἴνου ἢ τὸν υἱόν; ἢ ὧδέ πως ἔχει· πᾶσα
ἡ τοιαύτη σπουδὴ οὐκ ἐπὶ τούτοις ἐστὶν ἐσπουδασμένη,
ἐπὶ τοῖς ἕνεκά του παρασκευαζομένοις, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνῳ οὗ 140
ἕνεκα πάντα τὰ τοιαῦτα παρασκευάζεται. οὐχ ὅτι πολλάκις 220
λέγομεν, ὡς περὶ πολλοῦ ποιούμεθα χρυσίον καὶ ἀργύ-
ριον· ἀλλὰ μὴ οὐδέν τι μᾶλλον οὕτω τό γε ἀληθὲς ἔχῃ·
ἀλλ' ἐκεῖνό ἐστιν ὃ περὶ παντὸς ποιούμεθα, ὃ ἂν φανῇ
ὄν, ὅτου ἕνεκα καὶ χρυσίον καὶ πάντα τὰ παρασκευαζό-
μενα παρασκευάζεται. ἆρ' οὕτω φήσομεν; Πάνυ γε. Οὐκ-
οῦν καὶ περὶ τοῦ φίλου ὁ αὐτὸς λόγος; ὅσα γάρ φαμεν
φίλα εἶναι ἡμῖν ἕνεκα φίλου τινός, ἑτέρῳ ῥήματι φαινό- B
μεθα λέγοντες αὐτό· φίλον δὲ τῷ ὄντι κινδυνεύει ἐκεῖνο
αὐτὸ εἶναι, εἰς ὃ πᾶσαι αὗται αἱ λεγόμεναι φιλίαι τελευ-
τῶσιν. Κινδυνεύει οὕτως, ἔφη, ἔχειν. Οὐκοῦν τό γε τῷ
ὄντι φίλον οὐ φίλου τινὸς ἕνεκα φίλον ἐστίν; Ἀληθῆ.

XVII. Τοῦτο μὲν δὴ ἀπήλλακται, μὴ φίλου τινὸς
ἕνεκα τὸ φίλον φίλον εἶναι, ἀλλ' ἆρα τὸ ἀγαθόν ἐστι
φίλον; Ἔμοιγε δοκεῖ. Ἆρ' οὖν διὰ τὸ κακὸν τὸ ἀγαθὸν
φιλεῖται, καὶ ἔχει ὧδε· εἰ τριῶν ὄντων ὧν νῦν δὴ ἐλέ- C
γομεν, ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ μήτε ἀγαθοῦ μήτε κακοῦ,
τὰ δύο λειφθείη, τὸ δὲ κακὸν ἐκποδὼν ἀπέλθοι καὶ μη-
δενὸς ἐφάπτοιτο μήτε σώματος μήτε ψυχῆς μήτε τῶν ἄλ-
λων ἃ δή φαμεν αὐτὰ καθ' αὑτὰ οὔτε κακὰ εἶναι οὔτ'
ἀγαθά, ἆρα τότε οὐδὲν ἂν ἡμῖν χρήσιμον εἴη τὸ ἀγαθόν,
ἀλλ' ἄχρηστον ἂν γεγονὸς εἴη; εἰ γὰρ μηδὲν ἡμᾶς ἔτι 141
βλάπτοι, οὐδὲν ἂν οὐδεμιᾶς ὠφελίας δεοίμεθα. καὶ οὕτω 113
δὴ ἂν τότε γένοιτο κατάδηλον, ὅτι διὰ τὸ κακὸν τἀγαθὸν D
ἠγαπῶμεν καὶ ἐφιλοῦμεν, ὡς φάρμακον ὂν τοῦ κακοῦ τὸ
ἀγαθόν, τὸ δὲ κακὸν νόσημα· νοσήματος δὲ μὴ ὄντος
οὐδὲν δεῖ φαρμάκου. ἆρ' οὕτω πέφυκέ τε καὶ φιλεῖται
τἀγαθὸν διὰ τὸ κακὸν ὑφ' ἡμῶν, τῶν μεταξὺ ὄντων
τοῦ κακοῦ τε καὶ τἀγαθοῦ, αὐτὸ δὲ αὑτοῦ ἕνεκα οὐδε-
μίαν χρείαν ἔχει; Ἔοικεν, ἦ δ' ὅς, οὕτως ἔχειν. Τὸ ἄρα

---

8. εἴη] ᾖ mavolt Stallbaumius. — 14. ἔφαμεν auctore Heindorfio b c: φαμὲν cum libris a. — 15. οὕτω a. — 17. δὲ] δαὶ b. — 19. Post οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν non male inseras ὄν. Heind. — 29. πρόσσχωμεν a b c. — 34. ἡ ante ὑγίεια om. a. — 35. Φίλον a. — 39. ἄλλον libri praeter 𝔱 omnes. — 41. τἄλλα ΓΣ𝔱, τἆλλα cum Bekkero c. — 42. ἡμᾶς τἆλλα] μάλιστα ἄλλα 𝔛Θr.

2. ὃ ἄν τίς τι] εἰ ὃ ἄν τίς τι r, ὃ ἄν τις cum Ficino Heindorfius, ἐάν τίς τι cum Bekkero c. Malim ὅταν τίς τι. Bait. — 10. κεραμέα 𝔛ΓΘ, κεραμίαν a. — 31. λειφθείη auctore Heindorfio b c: ληφθείη cum libris a. — 36. ὠφελίας 𝔛γε: ὠφελείας a b c. — 42. ἑαυτοῦ 𝔛c.

φίλον ἡμῖν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐτελεύτα πάντα τὰ ἄλλα, ἃ ἕνεκα
E ἑτέρου φίλου φίλα ἔφαμεν εἶναι [ἐκεῖνα], οὐδὲν δὴ τού-
τοις ἔοικε. ταῦτα μὲν γὰρ φίλου ἕνεκα φίλα κέκληται, τὸ
δὲ τῷ ὄντι φίλον πᾶν τοὐναντίον τούτου φαίνεται πεφυ-
κός. φίλον γὰρ ἡμῖν ἀνεφάνη ὂν ἐχθροῦ ἕνεκα· εἰ δὲ τὸ
ἐχθρὸν ἀπέλθοι, οὐκέτι, ὡς ἔοικ', ἔσθ' ἡμῖν φίλον. Οὔ
μοι δοκεῖ, ἔφη, ὥς γε νῦν λέγεται. Πότερον, ἦν δ' ἐγώ,
πρὸς Διός, ἐὰν τὸ κακὸν ἀπόληται, οὐδὲ πεινῆν ἔτι ἔσται
221 οὐδὲ διψῆν οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων; ἢ πείνη μὲν
ἔσται, ἐάνπερ ἄνθρωποί τε καὶ τἆλλα ζῷα ᾖ, οὐ μέντοι
βλαβερά γε; καὶ δίψα δὴ καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιθυμίαι, ἀλλ'
οὐ κακαί, ἅτε τοῦ κακοῦ ἀπολωλότος; ἢ γελοῖον τὸ ἐρώ-
142 τημα, ὅ τί ποτ' ἔσται τότε ἢ μὴ ἔσται; τίς γὰρ οἶδεν;
ἀλλ' οὖν τόδε γε ἴσμεν, ὅτι καὶ νῦν ἔστι πεινῶντα βλάπτε-
σθαι, ἔστι δὲ καὶ ὠφελεῖσθαι. ἦ γάρ; Πάνυ γε. Οὐκοῦν
καὶ διψῶντα καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων πάντων ἐπι-
B θυμοῦντα ἔστιν ἐνίοτε μὲν ὠφελίμως ἐπιθυμεῖν, ἐνίοτε δὲ
βλαβερῶς, ἐνίοτε δὲ μηδέτερα. Σφόδρα γε. Οὐκοῦν ἐὰν
ἀπολλύηται τὰ κακά, ἅ γε μὴ τυγχάνει ὄντα κακά, τί
προσήκει τοῖς κακοῖς συναπόλλυσθαι; Οὐδέν. Ἔσονται
ἄρα αἱ μήτε ἀγαθαὶ μήτε κακαὶ ἐπιθυμίαι καὶ ἐὰν ἀπό-
ληται τὰ κακά. Φαίνεται. Οἷόν τε οὖν ἐστιν ἐπιθυμοῦντα
καὶ ἐρῶντα τούτου οὗ ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ μὴ φιλεῖν; Οὐκ
C ἔμοιγε δοκεῖ. Ἔσται ἄρα καὶ τῶν κακῶν ἀπολομένων,
ὡς ἔοικε, φίλ' ἄττα. Ναί. Οὐκ ἄν, εἴ γε τὸ κακὸν
αἴτιον ἦν τοῦ φίλον τι εἶναι, οὐκ ἂν ἦν τούτου ἀπολο-
μένου φίλον ἕτερον ἑτέρῳ. αἰτίας γὰρ ἀπολομένης ἀδύνα-
τόν που ἦν ἔτ' ἐκεῖνο εἶναι οὗ ἦν αὕτη ἡ αἰτία. Ὀρθῶς
λέγεις. Οὐκοῦν ὡμολόγηται ἡμῖν τὸ φίλον φιλεῖν τι καὶ
διά τι· καὶ ᾠήθημεν τότε γε διὰ τὸ κακὸν τὸ μήτε ἀγα-
θὸν μήτε κακὸν τὸ ἀγαθὸν φιλεῖν; Ἀληθῆ. Νῦν δέ γε,
D ὡς ἔοικε, φαίνεται ἄλλη τις αἰτία τοῦ φιλεῖν τε καὶ φι-
143 λεῖσθαι. Ἔοικεν. Ἆρ' οὖν τῷ ὄντι, ὥσπερ ἄρτι ἐλέγομεν,
ἡ ἐπιθυμία τῆς φιλίας αἰτία, καὶ τὸ ἐπιθυμοῦν φίλον
ἐστὶ τούτῳ οὗ ἐπιθυμεῖ καὶ τότε ὅταν ἐπιθυμῇ, ὃ δὲ τὸ
πρότερον ἐλέγομεν φίλον εἶναι, ὕθλος τις ἦν, ὥσπερ ποί-
ημα μακρὸν συγκείμενον; Κινδυνεύει, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι,
ἦν δ' ἐγώ, τό γε ἐπιθυμοῦν, οὗ ἂν ἐνδεὲς ᾖ, τούτου ἐπι-
E θυμεῖ. ἦ γάρ; Ναί. Τὸ δ' ἐνδεὲς ἄρα φίλον ἐκείνου οὗ
ἂν ἐνδεὲς ᾖ; Δοκεῖ μοι. Ἐνδεὲς δὲ γίγνεται οὗ ἄν τις
ἀφαιρῆται. Πῶς δ' οὔ; Τοῦ οἰκείου δή, ὡς ἔοικεν, ὅ
τε ἔρως καὶ ἡ φιλία καὶ ἡ ἐπιθυμία τυγχάνει οὖσα, ὡς
φαίνεται, ὦ Μενέξενέ τε καὶ Λύσι. Συνεφάτην. Ὑμεῖς
ἄρα εἰ φίλοι ἐστὸν ἀλλήλοις, φύσει πῃ οἰκεῖοί ἐσθ' ὑμῖν
αὐτοῖς. Κομιδῇ, ἐφάτην. Καὶ εἰ ἄρα τις ἕτερος ἑτέρου
ἐπιθυμεῖ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ παῖδες, ἢ ἐρᾷ, οὐκ ἄν ποτε ἐπε- 222
θύμει οὐδὲ ἤρα οὐδὲ ἐφίλει, εἰ μὴ οἰκεῖός πῃ τῷ ἐρω-
μένῳ ἐτύγχανεν ὢν ἢ κατὰ τὴν ψυχὴν ἢ κατά τι τῆς
ψυχῆς ἦθος ἢ τρόπους ἢ εἶδος. Πάνυ γε, ἔφη ὁ Μενέ-
ξενος· ὁ δὲ Λύσις ἐσίγησεν. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. τὸ μὲν δὴ
φύσει οἰκεῖον ἀναγκαῖον ἡμῖν πέφανται φιλεῖν. Ἔοικεν,
ἔφη. Ἀναγκαῖον ἄρα τῷ γνησίῳ ἐραστῇ καὶ μὴ προσποι- 144
ήτῳ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν παιδικῶν. Ὁ μὲν οὖν Λύσις καὶ
ὁ Μενέξενος μόγις πως ἐπενευσάτην, ὁ δὲ Ἱπποθάλης ὑπὸ B
τῆς ἡδονῆς παντοδαπὰ ἠφίει χρώματα.

XVIII. Καὶ ἐγὼ εἶπον, βουλόμενος τὸν λόγον ἐπι-
σκέψασθαι, Εἰ μέν τι τὸ οἰκεῖον τοῦ ὁμοίου διαφέρει,
λέγοιμεν ἄν τι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Λύσι τε καὶ Μενέξενε,
περὶ φίλου, ὃ ἔστιν· εἰ δὲ ταὐτὸν τυγχάνει ὂν ὅμοιόν τε
καὶ οἰκεῖον, οὐ ῥᾴδιον ἀποβαλεῖν τὸν πρόσθεν λόγον, ὡς
οὐ τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ κατὰ τὴν ὁμοιότητα ἄχρηστον·
τὸ δὲ ἄχρηστον φίλον ὁμολογεῖν πλημμελές. βούλεσθ' οὖν, C
ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ ὥσπερ μεθύομεν ὑπὸ τοῦ λόγου, συγ-
χωρήσωμεν καὶ φῶμεν ἕτερόν τι εἶναι τὸ οἰκεῖον τοῦ
ὁμοίου; Πάνυ γε. Πότερον οὖν καὶ τἀγαθὸν οἰκεῖον θή-
σομεν παντί, τὸ δὲ κακὸν ἀλλότριον εἶναι; ἢ τὸ μὲν κα-
κὸν τῷ κακῷ οἰκεῖον, τῷ δὲ ἀγαθῷ τὸ ἀγαθόν, τῷ δὲ
μήτε ἀγαθῷ μήτε κακῷ τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακόν;
Οὕτως ἐφάτην δοκεῖν σφίσιν ἕκαστον ἑκάστῳ οἰκεῖον εἶναι.
Πάλιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ παῖδες, οὓς τὸ πρῶτον λόγους D
ἀπεβαλόμεθα περὶ φιλίας, εἰς τούτους εἰσπεπτώκαμεν. ὁ
γὰρ ἄδικος τῷ ἀδίκῳ καὶ ὁ κακὸς τῷ κακῷ οὐδὲν ἧττον
φίλος ἔσται ἢ ὁ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ. Ἔοικεν, ἔφη. Τί
δέ; τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ οἰκεῖον ἂν ταὐτὸν φῶμεν εἶναι, 145
ἄλλο τι ἢ ὁ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ μόνον φίλος; Πάνυ γε.
Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτό γε ᾠόμεθα ἐξελέγξαι ἡμᾶς αὐτούς·
ἢ οὐ μέμνησθε; Μεμνήμεθα. Τί οὖν ἂν ἔτι χρησαίμεθα
τῷ λόγῳ; ἢ δῆλον ὅτι οὐδέν; δέομαι οὖν, ὥσπερ οἱ σοφοὶ E
ἐν τοῖς δικαστηρίοις, τὰ εἰρημένα ἅπαντα ἀναπεμπάσα-
σθαι. εἰ γὰρ μήτε οἱ φιλούμενοι μήτε οἱ φιλοῦντες μήτε
οἱ ὅμοιοι μήτε οἱ ἀνόμοιοι μήτε οἱ ἀγαθοὶ μήτε οἱ οἰκεῖοι
μήτε τὰ ἄλλα ὅσα διεληλύθαμεν — οὐ γὰρ ἔγωγε ἔτι μέμνη-
μαι ὑπὸ τοῦ πλήθους —, ἀλλ' εἰ μηδὲν τούτων φίλον
ἐστίν, ἐγὼ μὲν οὐκέτι ἔχω τί λέγω.

Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐν νῷ εἶχον ἄλλον ἤδη τινὰ τῶν πρε- 223
σβυτέρων κινεῖν. κᾆτα, ὥσπερ δαίμονές τινες, προσελ-
θόντες οἱ παιδαγωγοί, ὅ τε τοῦ Μενεξένου καὶ ὁ τοῦ
Λύσιδος, ἔχοντες αὐτῶν τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλουν καὶ

---

1. τὰ ἄλλα] τἆλλα Γc, τἄλλ' Bekkerus. — ἃ auctore Cornario add. bc. — 2. ἐκεῖνα auctore Cornario secl. bc. — δὴ Heindorfius: δὲ abc. — 19. τυγχάνῃ a. — 21. ἀπόληται ꞳΓΞΣBCEuy, ἀπόλλυται ℓ. — 33. ἄρτι] ἄρα a. — 35. τούτου a. — 41. ἀφῄρηται a. — 42. οὖσα. Ὡς φαίνεται a.
11. ἠφίη Bekkerus. — 13. μέντοι τὸ a. — 16. ἀποβαλεῖν] ἀπολιπεῖν ꞳΘ, ἀπολεῖν r. — 19. μυθεύομεν ꞳΘEuℓr. — 27. πεπτώκαμεν a. — 30. δέ] δαί b. — 31. ἢ delevit Bekkerus. — 38. τἆλλα Γεbc.

ἐκέλευον αὐτοὺς οἴκαδε ἀπιέναι· ἤδη γὰρ ἦν ὀψέ· τὸ μὲν
οὖν πρῶτον καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ περιεστῶτες αὐτοὺς ἀπηλαύ-
114 νομεν· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ἐφρόντιζον ἡμῶν, ἀλλ' ὑποβαρ-
βαρίζοντες ἠγανάκτουν τε καὶ οὐδὲν ἧττον ἐκάλουν, ἀλλ'
B ἐδόκουν ἡμῖν ὑποπεπωκότες ἐν τοῖς Ἑρμαίοις ἄποροι εἶναι
146 προσφέρεσθαι, ἡττηθέντες οὖν αὐτῶν διελύσαμεν τὴν συνουσίαν. ὅμως δ' ἔγωγε ἤδη ἀπιόντων αὐτῶν, Νῦν μέν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Λύσι τε καὶ Μενέξενε, καταγέλαστοι γεγόναμεν ἐγώ τε, γέρων ἀνήρ, καὶ ὑμεῖς. ἐροῦσι γὰρ οἵδε ἀπιόντες ὡς οἰόμεθα ἡμεῖς ἀλλήλων φίλοι εἶναι — καὶ ἐμὲ γὰρ ἐν ὑμῖν τίθημι —, οὔπω δὲ ὅ τι ἔστιν ὁ φίλος οἷοί τε ἐγενόμεθα ἐξευρεῖν.

5. ὑποπεπτωκότες a.
1. δ' om. a. — μέν] δέ a.

ΙΠΠΑΡΧΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

p. Steph.
T. II. 225
p. Lugd.
1
p. Bekk.
P. I. V. II.
231

Τί γὰρ τὸ φιλοκερδές; τί ποτέ ἐστι; καὶ τίνες οἱ φιλοκερδεῖς;

ΕΤ. *Ἐμοὶ μὲν δοκοῦσιν, οἳ ἂν κερδαίνειν ἀξιῶσιν ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων.*

ΣΩ. *Πότερον οὖν σοι δοκοῦσι γιγνώσκοντες, ὅτι οὐδενός ἐστιν ἄξια, ἢ ἀγνοοῦντες; εἰ γὰρ ἀγνοοῦντες, ἀνοήτους λέγεις τοὺς φιλοκερδεῖς.*

ΕΤ. *Ἀλλ' οὐκ ἀνοήτους λέγω, ἀλλὰ πανούργους καὶ*
B *πονηροὺς καὶ ἥττους τοῦ κέρδους, γιγνώσκοντας ὅτι οὐδενὸς ἄξιά ἐστιν ἀφ' ὧν τολμῶσι κερδαίνειν, ὅμως τολμᾶν φιλοκερδεῖν δι' ἀναισχυντίαν.*

ΣΩ. *Ἆρ' οὖν τοιόνδε λέγεις τὸν φιλοκερδῆ, οἷον ἐὰν φυτεύων γεωργικὸς ἀνὴρ καὶ γιγνώσκων ὅτι οὐδενὸς ἄξιον τὸ φυτόν, ἀξιοῖ ἀπὸ τούτου ἐκτραφέντος κερδαίνειν; ἆρα τοιοῦτον αὐτὸν λέγεις;*

ΕΤ. *Ἀπὸ παντὸς ὅ γε φιλοκερδής, ὦ Σώκρατες, οἴεται δεῖν κερδαίνειν.*

232 ΣΩ. *Μή μοι οὕτως εἰκῇ, ὥσπερ τι ἠδικημένος ὑπό*
C *τινος, ἀλλὰ προσέχων ἐμοὶ τὸν νοῦν ἀπόκριναι, ὥσπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἠρώτων. οὐχὶ ὁμολογεῖς τὸν φιλοκερδῆ ἐπιστήμονα εἶναι περὶ τῆς ἀξίας τούτου ὅθεν κερδαίνειν ἀξιοῖ;*

ΕΤ. *Ἔγωγε.*

ΣΩ. *Τίς οὖν ἐπιστήμων περὶ φυτῶν τῆς ἀξίας, ἐν ὁποίᾳ ἄξια φυτευθῆναι καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ; ἵνα τι καὶ ἡμεῖς τῶν σοφῶν ῥημάτων ἐμβάλωμεν, ὧν οἱ δεξιοὶ περὶ τὰς δίκας καλλιεποῦνται.*

ΕΤ. *Ἐγὼ μὲν οἶμαι γεωργόν.*

ΣΩ. *Τὸ οὖν ἀξιοῦν κερδαίνειν ἄλλο τι λέγεις ἢ οἴε-* D
σθαι δεῖν κερδαίνειν;

ΕΤ. *Τοῦτο λέγω.*

ΣΩ. *Μὴ τοίνυν με ἐπιχείρει ἐξαπατᾶν, ἄνδρα πρεσβύτερον ἤδη οὕτω νέος ὤν, ἀποκρινόμενος ὥσπερ νῦν* 226
δή, ἃ οὐδ' αὐτὸς οἴει· ἀλλ' ὡς ἀληθῶς εἰπέ· ἆρ' ἔστιν, ὅντινα οἴει γεωργικὸν ἄνδρα γιγνόμενον καὶ γιγνώσκοντα ὅτι οὐδενὸς ἄξιον φυτεύει τὸ φυτόν, οἴεσθαι ἀπὸ τούτου κερδαίνειν; E

ΕΤ. *Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.*

ΣΩ. *Τί δέ; ἱππικὸν ἄνδρα γιγνώσκοντα ὅτι οὐδενὸς ἄξια σιτία τῷ ἵππῳ παρέχει, ἀγνοεῖν αὐτὸν οἴει ὅτι τὸν ἵππον διαφθείρει;*

ΕΤ. *Οὐκ ἔγωγε.* 233

ΣΩ. *Οὐκ ἄρα οἴεταί γε ἀπὸ τούτων κερδαίνειν τῶν* B
σιτίων τῶν μηδενὸς ἀξίων.

---

3. *ἀξιώσωσιν* a. — 13. *γεωργὸς* a.

3. *καὶ χώρᾳ καὶ ὥρᾳ* a. — 4. *ἐκβάλωμεν* a. — 7. *Τὸ* cum Stephano b c: libri *τόν*. — *ἀξιοῦν* auctore Schleiermachero b c: *ἄξιον* cum libris a. — 10. *ἐπιχείρει με* a. — 12. *εἰπέ· ἆρ' ἔστιν* auctore Boeckhio b c: *εἴπερ ἐστὶν* cum libris a. — 14. *φυτεύει* cum Stephano b c: libri *φυτεύειν*. — 17. *δέ*] *δαί* b.

ΕΤ. Οὐχί.

ΣΩ. Τί δέ; κυβερνήτην μηδενὸς ἄξια ἱστία καὶ πηδάλια τῇ νηὶ παρεσκευασμένον ἀγνοεῖν οἴει ὅτι ζημιωθήσεται καὶ κινδυνεύσει καὶ αὐτὸς ἀπολέσθαι καὶ τὴν ναῦν ἀπολέσαι καὶ ἃ ἂν ἄγῃ πάντα;

ΕΤ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα οἴεταί γε κερδαίνειν ἀπὸ τῶν σκευῶν τῶν μηδενὸς ἀξίων.

ΕΤ. Οὐ γάρ.

C ΣΩ. Ἀλλὰ στρατηγὸς γιγνώσκων, ὅτι ἡ στρατιὰ αὐτῷ οὐδενὸς ἄξια ὅπλα ἔχει, οἴεται ἀπὸ τούτων κερδαίνειν καὶ ἀξιοῖ κερδαίνειν;

ΕΤ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλ' αὐλητὴς αὐλοὺς οὐδενὸς ἀξίους ἔχων ἢ κιθαριστὴς λύραν ἢ τοξότης τόξον, ἢ ἄλλος ὁστισοῦν συλλήβδην τῶν δημιουργῶν ἢ τῶν ἄλλων τῶν ἐμφρόνων ἀνδρῶν μηδενὸς ἄξια ὄργανα ἢ ἄλλην παρασκευὴν ἡντινοῦν ἔχων, ἀπὸ τούτων οἴεται κερδαίνειν;

D ΕΤ. Οὔκουν φαίνεταί γε.

2 ΣΩ. Τίνας οὖν ποτε λέγεις τοὺς φιλοκερδεῖς; οὐ γάρ
234 που τούτους γε, οὓς διεληλύθαμεν, οἵτινες γιγνώσκοντες τὰ οὐδενὸς ἄξια ἀπὸ τούτων οἴονται δεῖν κερδαίνειν, ἀλλ' οὕτω μέν, ὦ θαυμάσιε, ὡς σὺ λέγεις, οὐκ ἔστ' ἀνθρώπων οὐδεὶς φιλοκερδής.

ΕΤ. Ἀλλ' ἐγώ, ὦ Σώκρατες, βούλομαι λέγειν τούτους φιλοκερδεῖς εἶναι, οἳ ἑκάστοτε ὑπὸ ἀπληστίας καὶ πάνυ
E σμικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια καὶ οὐδενὸς γλίχονται ὑπερφυῶς καὶ φιλοκερδοῦσιν.

ΣΩ. Οὐ δήπου, ὦ βέλτιστε, γιγνώσκοντες ὅτι οὐδενὸς ἄξιά ἐστι· τοῦτο μὲν γὰρ ἤδη ἡμᾶς αὐτοὺς τῷ λόγῳ ἐξηλέγξαμεν ὅτι ἀδύνατον.

ΕΤ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ γιγνώσκοντες, δῆλον ὅτι ἀγνοοῦντες, οἰόμενοι δὲ τὰ οὐδενὸς ἄξια πολλοῦ ἄξια εἶναι.

ΕΤ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν οἵ γε φιλοκερδεῖς φιλοῦσι τὸ κέρδος;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Κέρδος δὲ λέγεις ἐναντίον τῇ ζημίᾳ;

227 ΕΤ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅτῳ ἀγαθόν ἐστι ζημιοῦσθαι;

ΕΤ. Οὐδενί.

ΣΩ. Ἀλλὰ κακόν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Βλάπτονται ὑπὸ τῆς ζημίας ἄρα ἄνθρωποι.

235 ΕΤ. Βλάπτονται.

ΣΩ. Κακὸν ἄρα ἡ ζημία.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἐναντίον δὲ τῇ ζημίᾳ τὸ κέρδος.

ΕΤ. Ἐναντίον.

ΣΩ. Ἀγαθὸν ἄρα τὸ κέρδος.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τοὺς οὖν τὸ ἀγαθὸν φιλοῦντας φιλοκερδεῖς καλεῖς.

ΕΤ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐ μανικούς γε, ὦ ἑταῖρε, λέγεις τοὺς φιλοκερ- B
δεῖς. ἀλλὰ σὺ αὐτὸς πότερον φιλεῖς ὃ ἂν ἀγαθὸν ᾖ, ἢ οὐ φιλεῖς;

ΕΤ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἔστι δέ τι ἀγαθόν, ὃ οὐ φιλεῖς, ἀλλὰ κακόν;

ΕΤ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἴσως φιλεῖς.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἐροῦ δὴ καὶ ἐμέ, εἰ οὐ καὶ ἐγώ· ὁμολογήσω γὰρ καὶ ἐγώ σοι φιλεῖν τὰ ἀγαθά. ἀλλὰ πρὸς ἐμοὶ καὶ σοὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἅπαντες οὐ δοκοῦσί σοι τἀγαθὰ φι- C
λεῖν, τὰ δὲ κακὰ μισεῖν;

ΕΤ. Ἔμοιγε φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ δὲ κέρδος ἀγαθὸν ὡμολογήσαμεν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Πάντες αὖ φιλοκερδεῖς φαίνονται τοῦτον τὸν 236
τρόπον· ὃν δὲ τὸ πρότερον ἐλέγομεν, οὐδεὶς ἦν φιλοκερδής. ποτέρῳ οὖν ἄν τις τῷ λόγῳ χρώμενος οὐκ ἂν ἐξαμαρτάνοι;

ΕΤ. Εἴ τις, ὦ Σώκρατες, οἶμαι, ὀρθῶς λαμβάνοι τὸν φιλοκερδῆ. ὀρθῶς δ' ἐστὶ τοῦτον ἡγεῖσθαι φιλοκερδῆ,
ὃς ἂν σπουδάζῃ ἐπὶ τούτοις καὶ ἀξιοῖ κερδαίνειν ἀπ' αὐ- D
τῶν, ἀφ' ὧν οἱ χρηστοὶ οὐ τολμῶσι κερδαίνειν.

ΣΩ. Ἀλλ' ὁρᾷς, ὦ γλυκύτατε, τὸ κερδαίνειν ἄρτι ὡμολογήσαμεν εἶναι ὠφελεῖσθαι.

ΕΤ. Τί οὖν δὴ τοῦτο;

ΣΩ. Ὅτι καὶ τόδε αὐτῷ προσωμολογήσαμεν, βούλεσθαι τὰ ἀγαθὰ πάντας καὶ ἀεί.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ ἀγαθοὶ πάντα τὰ κέρδη βούλονται ἔχειν, εἴπερ ἀγαθά γέ ἐστιν.

ΕΤ. Οὐκ, ἀφ' ὧν γε μέλλουσιν, ὦ Σώκρατες, βλαβή- E
σεσθαι τῶν κερδῶν.

ΣΩ. Βλαβήσεσθαι δὲ λέγεις ζημιώσεσθαι ἢ ἄλλο τι;

ΕΤ. Οὐκ, ἀλλὰ ζημιώσεσθαι λέγω.

ΣΩ. Ὑπὸ τοῦ κέρδους οὖν ζημιοῦνται ἢ ὑπὸ τῆς ζημίας ἄνθρωποι;

ΕΤ. Ὑπὸ ἀμφοτέρων· καὶ γὰρ ὑπὸ τῆς ζημίας ζημι- 237
οῦνται καὶ ὑπὸ τοῦ κέρδους τοῦ πονηροῦ.

---

2. δέ] δαί b. — πηδάλια καὶ ἱστία a. — 3. παρασκευασάμενον a. — 20. γάρ που ϪΔΠG: γὰρ δήπου abc. — 34. μηδενός a. — 45. ἄρα ὑπὸ τῆς ζημίας ab.

9. γε] δὲ a. — 16. ἀγαθὰ a, τἀγαθὰ b. — 17. Ἔρου a. — 18. τἀγαθὰ Γb. — 19. πάντες a. — 30. σπουδάζοι a. — 35. αὐτὸ a. — 36. τἀγαθὰ Γb. — ἅπαντας a. — 43. ζημιωθήσεσθαι a.

ΣΩ. Ἢ δοκεῖ οὖν τί σοι χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν πρᾶγμα πονηρὸν εἶναι;

ΕΤ. Οὐκ ἔμοιγε.

228 ΣΩ. Οὐκοῦν ὡμολογήσαμεν ὀλίγον πρότερον τὸ κέρδος τῇ ζημίᾳ κακῷ ὄντι ἐναντίον εἶναι;

ΕΤ. Φημί.

ΣΩ. Ἐναντίον δὲ ὂν κακῷ ἀγαθὸν εἶναι;

ΕΤ. Ὡμολογήσαμεν γάρ.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν, ἐπιχειρεῖς με ἐξαπατᾶν, ἐπίτηδες ἐναντία λέγων οἷς ἄρτι ὡμολογήσαμεν.

ΕΤ. Οὐ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοὐναντίον σύ με ἐξαπατᾷς καὶ οὐκ οἶδα ὅπῃ ἐν τοῖς λόγοις ἄνω καὶ κάτω στρέφεις.

B ΣΩ. Εὐφήμει· οὐ μέντ᾽ ἂν καλῶς ποιοίην, οὐ πειθόμενος ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ σοφῷ.

ΕΤ. Τίνι τούτῳ; καὶ τί μάλιστα;

ΣΩ. Πολίτῃ μὲν ἐμῷ τε καὶ σῷ, Πεισιστράτου δὲ υἱεῖ τοῦ ἐκ Φιλαϊδῶν, Ἱππάρχῳ, ὃς τῶν Πεισιστράτου παίδων ἦν πρεσβύτατος καὶ σοφώτατος, ὃς ἄλλα τε πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα σοφίας ἀπεδείξατο, καὶ τὰ Ὁμήρου ἔπη
238 πρῶτος ἐκόμισεν εἰς τὴν γῆν ταυτηνί, καὶ ἠνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς Παναθηναίοις ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς αὐτὰ διιέναι,
C ὥσπερ νῦν ἔτι οἵδε ποιοῦσι. καὶ ἐπ᾽ Ἀνακρέοντα τὸν Τήϊον πεντηκόντορον στείλας ἐκόμισεν εἰς τὴν πόλιν· Σιμωνίδην δὲ τὸν Κεῖον ἀεὶ περὶ αὐτὸν εἶχε, μεγάλοις μισθοῖς καὶ δώροις πείθων. ταῦτα δ᾽ ἐποίει βουλόμενος παιδεύειν τοὺς πολίτας, ἵνα ὡς βελτίστων ὄντων αὐτῶν ἄρχοι, οὐκ οἰόμενος δεῖν οὐδενὶ σοφίας φθονεῖν, ἅτε ὢν καλός τε κἀγαθός. ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ οἱ περὶ τὸ ἄστυ τῶν πολιτῶν πεπαιδευμένοι ἦσαν καὶ ἐθαύμαζον αὐτὸν ἐπὶ
D σοφίᾳ, ἐπιβουλεύων αὖ τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς παιδεῦσαι ἔστησεν αὐτοῖς Ἑρμᾶς κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεος καὶ τῶν δήμων ἑκάστων, κἄπειτα τῆς σοφίας τῆς αὑτοῦ, ἥν τ᾽ ἔμαθε καὶ ἣν αὐτὸς ἐξηῦρεν, ἐκλεξάμενος ἃ ἡγεῖτο σοφώτατα εἶναι, ταῦτα αὐτὸς ἐντείνας εἰς ἐλεγεῖον, αὑτοῦ ποιήματα καὶ ἐπιδείγματα τῆς σοφίας ἐπέγραψεν, ἵνα πρῶτον μὲν τὰ ἐν Δελφοῖς γράμματα τὰ σοφὰ ταῦτα μὴ
E θαυμάζοιεν οἱ πολῖται αὐτοῦ, τό τε Γνῶθι σαυτὸν καὶ τὸ Μηδὲν ἄγαν καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ τὰ Ἱππάρχου ῥήματα μᾶλλον σοφὰ ἡγοῖντο, ἔπειτα παριόντες ἄνω καὶ κάτω καὶ ἀναγιγνώσκοντες καὶ γεῦμα λαμβάνοντες αὐτοῦ
239 τῆς σοφίας φοιτῷεν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ παιδευθησόμενοι. ἐστὸν δὲ δύω τὠπιγράμματε· ἐν μὲν τοῖς
229 ἐπ᾽ ἀριστερὰ τοῦ Ἑρμοῦ ἑκάστου ἐπιγέγραπται λέγων ὁ Ἑρμῆς, ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεος καὶ τοῦ δήμου ἕστηκεν, ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ δεξιά,

μνῆμα τόδ᾽ Ἱππάρχου· στεῖχε δίκαια φρονῶν,

φησίν. ἔστι δὲ τῶν ποιημάτων καὶ ἄλλα ἐν ἄλλοις Ἑρμαῖς πολλὰ καὶ καλὰ ἐπιγεγραμμένα· ἔστι δὲ δὴ καὶ τοῦτο ἐπὶ 3
τῇ Στειριακῇ ὁδῷ, ἐν ᾧ λέγει

μνῆμα τόδ᾽ Ἱππάρχου· μὴ φίλον ἐξαπάτα. B

ἐγὼ οὖν σὲ ἐμοὶ ὄντα φίλον οὐ δήπου τολμῴην ἂν ἐξαπατᾶν καὶ ἐκείνῳ τοιούτῳ ὄντι ἀπιστεῖν, οὗ καὶ ἀποθανόντος τρία ἔτη ἐτυραννεύθησαν Ἀθηναῖοι ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἱππίου, καὶ πάντων ἂν τῶν παλαιῶν ἤκουσας, ὅτι ταῦτα μόνον τὰ ἔτη τυραννὶς ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, τὸν δ᾽ ἄλλον χρόνον ἐγγύς τι ἔζων Ἀθηναῖοι ὥσπερ ἐπὶ Κρόνου βασιλεύοντος. λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν χαριεστέρων ἀνθρώπων καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ γενέσθαι οὐ δι᾽ ἃ οἱ πολλοὶ ᾠήθησαν, διὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς ἀτιμίαν τῆς κανηφορίας, C
ἐπεὶ τοῦτό γε εὔηθες, ἀλλὰ τὸν μὲν Ἁρμόδιον γεγονέναι παιδικὰ τοῦ Ἀριστογείτονος καὶ πεπαιδεῦσθαι ὑπ᾽ ἐκείνου. μέγα δ᾽ ἐφρόνει ἄρα καὶ ὁ Ἀριστογείτων ἐπὶ τῷ παιδεῦσαι 240
ἄνθρωπον, καὶ ἀνταγωνιστὴν ἡγεῖτο εἶναι τὸν Ἵππαρχον. ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ χρόνῳ αὐτὸν τὸν Ἁρμόδιον τυγχάνειν ἐρῶντά τινος τῶν νέων τε καὶ καλῶν καὶ γενναίων τῶν τότε· καὶ λέγουσι τοὔνομα αὐτοῦ, ἐγὼ δὲ οὐ μέμνημαι. D
τὸν οὖν νεανίσκον τοῦτον τέως μὲν θαυμάζειν τόν τε Ἁρμόδιον καὶ τὸν Ἀριστογείτονα ὡς σοφούς, ἔπειτα συγγενόμενον τῷ Ἱππάρχῳ καταφρονῆσαι ἐκείνων, καὶ τοὺς περιαλγήσαντας ταύτῃ τῇ ἀτιμίᾳ οὕτως ἀποκτεῖναι τὸν Ἵππαρχον.

ΕΤ. Κινδυνεύεις τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἢ οὐ φίλον με ἡγεῖσθαι ἤ, εἰ ἡγεῖ φίλον, οὐ πείθεσθαι Ἱππάρχῳ. ἐγὼ γὰρ ὅπως οὐ σὺ ἐμὲ ἐξαπατᾷς οὐκ οἶδ᾽ ὅντινα μέντοι τρόπον ἐν τοῖς λόγοις, οὐ δύναμαι πεισθῆναι.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὥσπερ πεττεύων ἐθέλω σοι ἐν E
τοῖς λόγοις ἀναθέσθαι ὅ τι βούλει τῶν εἰρημένων, ἵνα μὴ οἴῃ ἐξαπατᾶσθαι. πότερον γὰρ τοῦτό σοι ἀναθῶμαι, ὡς οὐχὶ τῶν ἀγαθῶν πάντες ἐπιθυμοῦσιν ἄνθρωποι;

ΕΤ. Μή μοί γε.

ΣΩ. Ἀλλ᾽ ὡς τὸ ζημιοῦσθαι καὶ ἡ ζημία οὐ κακόν;

ΕΤ. Μή μοί γε.

ΣΩ. Ἀλλ᾽ ὡς οὐ τῇ ζημίᾳ καὶ τῷ ζημιοῦσθαι τὸ κέρδος καὶ τὸ κερδαίνειν ἐναντίον;

ΕΤ. Μηδὲ τοῦτο. 241 230

ΣΩ. Ἀλλ᾽ ὡς ἐναντίον ὂν τῷ κακῷ οὐκ ἀγαθόν ἐστι τὸ κερδαίνειν;

ΕΤ. Οὔτι πᾶν γε τουτί μοι ἀνάθου.

ΣΩ. Δοκεῖ ἄρα σοι, ὡς ἔοικε, τοῦ κέρδους τὸ μέν τι ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δέ τι κακόν.

ΕΤ. Ἔμοιγε.

---

1. Ἢ] Εἰ a. — 12. ἐμὲ a b. — 18. Φιλαΐδαιος a. — 20. ἔπη om. a. — 25. περὶ αὐτὸν ἀεὶ a. — 27. παιδεύειν] πείθειν a. — αὐτῶν ὄντων a. — 28. ἄρχῃ a. — 33. τῆς σοφίας] ὑπὸ σοφίας a. — 34. ἃ om. ΧΔΠG. — 43. δύω libri (praeter γc): δύο a b c. — τοὐπιγράμματε a. — 44. ἀριστερᾷ a. — ἑκάστου ὃ ἐπιγέγραπται a. — 45. ὅτι ὁ ἐν ΧΔΠG. — 46. δεξιᾷ a.

2. δὲ post ποιημάτων ponunt ΧΔΠ. — 10. μόνα a. — 14. ᾠήθησαν, οὐ διὰ a. — 20. γενναίων καὶ καλῶν a. — 29. οὐ με a. — μέντοι om. a c. — 36 et 37. μὴ ἔμοιγε Bekkerus. — 41. ὂν om. ΧΔΠG.

ΣΩ. Ἀνατίθεμαι τοίνυν σοὶ τοῦτο· ἔστω γὰρ δὴ κέρδος τι ἀγαθὸν καὶ ἕτερον κέρδος τι κακόν· κέρδος δέ γε οὐδὲν μᾶλλόν ἐστιν αὐτῶν τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ κακόν· ἢ γάρ;

ΕΤ. Πῶς με ἐρωτᾷς;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω. σιτίον ἐστὶν ἀγαθόν τε καὶ κακόν;

B ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν μᾶλλόν τι αὐτῶν ἐστι τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου σιτίον, ἢ ὁμοίως τοῦτό γε, σιτία, ἐστὸν ἀμφότερα καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν διαφέρει τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, κατὰ τὸ σιτίον εἶναι, ἀλλὰ ᾗ τὸ μὲν αὐτῶν ἀγαθόν, τὸ δὲ κακόν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ποτὸν καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα τῶν ὄντων ταὐτὰ ὄντα τὰ μὲν πέπονθεν ἀγαθὰ εἶναι, τὰ δὲ κακά, οὐδὲν ἐκείνῃ γε διαφέρει τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, ᾗ τὸ αὐτό ἐστιν; ὥσπερ ἄνθρωπος δήπου ὁ μὲν χρηστός

C ἐστιν, ὁ δὲ πονηρός.

242 ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄνθρωπός γε, οἶμαι, οὐδέτερος οὐδετέρου οὔτε μᾶλλον οὔτε ἧττόν ἐστιν, οὔτε ὁ χρηστὸς τοῦ πονηροῦ οὔτε ὁ πονηρὸς τοῦ χρηστοῦ.

ΕΤ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω καὶ περὶ τοῦ κέρδους διανοώμεθα, ὡς κέρδος γε ὁμοίως ἐστὶ καὶ τὸ πονηρὸν καὶ τὸ χρηστόν;

ΕΤ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα μᾶλλον κερδαίνει ὁ τὸ χρηστὸν κέρδος ἔχων ἢ τὸ πονηρόν. οὔκουν μᾶλλόν γε κέρδος φαί-

D νεται οὐδέτερον ὄν, ὡς ὁμολογοῦμεν.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδετέρῳ γὰρ αὐτῶν οὔτε τὸ μᾶλλον οὔτε τὸ ἧττον πρόσεστιν.

ΕΤ. Οὐ γὰρ δή.

ΣΩ. Τῷ δὴ τοιούτῳ πράγματι πῶς ἄν τις μᾶλλον ἢ ἧττον ὁτιοῦν ἂν ποιοῖ ἢ πάσχοι, ᾧ μηδέτερον τούτων προσείη;

ΕΤ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν κέρδη μὲν ὁμοίως ἐστὶν ἀμφότερα καὶ κερδαλέα, τουτὶ δὴ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκέψασθαι, διὰ τί ποτε ἀμφότερα αὐτὰ κέρδος καλεῖς, τί ταὐτὸν ἐν ἀμφο-

E τέροις ὁρῶν; ὥσπερ ἂν εἴ σύ με ἠρώτας τὰ νῦν δή, διὰ τί ποτε καὶ τὸ ἀγαθὸν σιτίον καὶ τὸ κακὸν σιτίον

243 ὁμοίως ἀμφότερα σιτία καλῶ, εἶπον ἄν σοι, διότι ἀμφότερα ξηρὰ τροφὴ σώματός ἐστι, διὰ τοῦτο ἔγωγε. τοῦτο γὰρ εἶναι σιτίον κἂν σύ που ἡμῖν ὁμολογοῖς. ἢ γάρ;

ΕΤ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ περὶ ποτοῦ οὖν ὁ αὐτὸς ἂν τρόπος εἴη τῆς ἀποκρίσεως, ὅτι τῇ τοῦ σώματος ὑγρᾷ τροφῇ, ἐάν τε χρηστὴ ἐάν τε πονηρὰ ᾖ, τοῦτο τὸ ὄνομά ἐστι, ποτόν· καὶ 231 τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως. πειρῶ οὖν καὶ σὺ ἐμὲ μιμεῖσθαι οὕτως ἀποκρινόμενον. τὸ χρηστὸν κέρδος καὶ τὸ πονηρὸν κέρδος κέρδος φῂς ἀμφότερον εἶναι τί τὸ αὐτὸ ἐν αὐτοῖς ὁρῶν, ὅτι δὴ καὶ τοῦτο κέρδος ἐστίν; εἰ δ' αὖ μὴ αὐτὸς ἔχεις ἀποκρίνασθαι, ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος σκόπει. ἆρα κέρδος λέγεις πᾶν κτῆμα, ὃ ἄν τις κτήσηται ἢ μηδὲν ἀναλώσας, ἢ ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ;

ΕΤ. Ἔμοιγε δοκῶ τοῦτο καλεῖν κέρδος.

ΣΩ. Ἆρα καὶ τὰ τοιάδε λέγεις; ἐάν τις ἑστιαθείς, B μηδὲν ἀναλώσας ἀλλ' εὐωχηθείς, νόσον κτήσηται;

ΕΤ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ὑγίειαν δὲ κτησάμενος ἀπὸ ἑστιάσεως κέρδος ἂν κτήσαιτο ἢ ζημίαν;

ΕΤ. Κέρδος.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τοῦτό γ' ἐστὶ κέρδος, τὸ ὁτιοῦν κτῆμα κτήσασθαι.

ΕΤ. Οὐ μέντοι. 244

ΣΩ. Πότερον οὐκ ἐὰν κακὸν ᾖ οὐδ' ἂν ἀγαθὸν ὁτιοῦν κτήσηται, οὐ κέρδος κτήσεται;

ΕΤ. Φαίνεται, ἐάν γε ἀγαθόν.

ΣΩ. Ἐὰν δὲ κακόν, οὐ ζημίαν κτήσεται;

ΕΤ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ὁρᾷς οὖν, ὡς πάλιν αὖ περιτρέχεις εἰς τὸ αὐτό; C τὸ μὲν κέρδος ἀγαθὸν φαίνεται, ἡ δὲ ζημία κακόν.

ΕΤ. Ἀπορῶ ἔγωγε ὅ τι εἴπω. 4

ΣΩ. Οὐκ ἀδίκως γε σὺ ἀπορῶν. ἔτι δὲ καὶ τόδε ἀπόκριναι. ἐάν τις ἔλαττον ἀναλώσας πλέον κτήσηται, φῂς κέρδος εἶναι;

ΕΤ. Οὔτι κακόν γε λέγω, ἀλλ' ἐὰν χρυσίον ἢ ἀργύριον ἔλαττον ἀναλώσας πλέον λάβῃ.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ μέλλω τοῦτο ἐρήσεσθαι. φέρε γάρ, ἐάν τις χρυσίου σταθμὸν ἥμισυν ἀναλώσας διπλάσιον λάβῃ ἀργυρίου, κέρδος ἢ ζημίαν εἴληφεν; D

ΕΤ. Ζημίαν δήπου, ὦ Σώκρατες· ἀντὶ δωδεκαστασίου γὰρ διστάσιον αὐτῷ καθίσταται τὸ χρυσίον.

ΣΩ. Καὶ μὴν πλέον γ' εἴληφεν. ἢ οὐ πλέον ἐστὶ τὸ διπλάσιον τοῦ ἡμίσεος;

ΕΤ. Οὔτι τῇ ἀξίᾳ γε ἀργύριον χρυσίου.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα, ὡς ἔοικε, τῷ κέρδει τοῦτο προσεῖναι, τὴν ἀξίαν. νῦν γοῦν τὸ μὲν ἀργύριον πλέον ὂν τοῦ χρυσίου οὐ φῂς ἄξιον εἶναι, τὸ δὲ χρυσίον ἔλαττον ὂν ἄξιον φῂς εἶναι. 245

ΕΤ. Σφόδρα· ἔχει γὰρ οὕτως.

ΣΩ. Τὸ μὲν ἄξιον ἄρα κερδαλέον ἐστίν, ἐάν τε σμικρὸν ᾖ ἐάν τε μέγα, τὸ δὲ ἀνάξιον ἀκερδές. E

---

3. αὐτὸ a. — 5. ἐστί τι ἀγαθόν a. — 8. τούτω (non τούτῳ) γε a. — 13. τὰ αὐτὰ a. — 23. τὸ χρηστὸν καὶ τὸ πονηρόν a. — 26. ἢ ὁ τὸ malebant Stephanus et Boeckhius. — οὐκοῦν a. — 29. οὐδὲ - - οὐδὲ a. — 34. προσῇ a. — 37. τοῦτ' ἔτι δὴ a. — 38. ταὐτὸν] τὸ αὐτὸ a. — 39. εἰ Schleiermacherus: εἰ ἃ ab, εἰ [ἃ] c.

4. ἐν τοῖς αὐτοῖς a. — 14. κτήσαιο a. — 16. γ' om. a. — 20. κτήσεται] κτήσηται a. — 24. περιτρέχει a. — 25. δὲ] γὰρ ΧΔΠ. — 32. τοῦτο μέλλω b. — 33. ἥμισυ a. — 38. ἡμίσεως Ga. — 42. φῂς] οὐ φῂς ΧΔΠG.

ΕΤ. *Ναί.*

ΣΩ. *Τὸ δὲ ἄξιον λέγεις ἄξιον εἶναι ἄλλο τι ἢ κεκτῆσθαι.*

ΕΤ. *Ναί, κεκτῆσθαι.*

ΣΩ. *Τὸ δὲ ἄξιον αὖ λέγεις κεκτῆσθαι τὸ ἀνωφελὲς ἢ τὸ ὠφέλιμον;*

ΕΤ. *Τὸ ὠφέλιμον δήπου.*

230 *ΣΩ.* *Οὐκοῦν τὸ ὠφέλιμον ἀγαθόν ἐστιν;*

ΕΤ. *Ναί.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν, ὦ ἀνδρειότατε πάντων, οὐ τὸ κερδαλέον ἀγαθὸν αὖ πάλιν τρίτον ἢ τέταρτον ἥκει ἡμῖν ὁμολογούμενον;*

ΕΤ. *Ἔοικεν.*

ΣΩ. *Μνημονεύεις οὖν, ὅθεν ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος γέγονεν;*

ΕΤ. *Οἶμαί γε.*

ΣΩ. *Εἰ δὲ μή, ἐγώ σε ὑπομνήσω. ἠμφισβήτησάς μοι τοὺς ἀγαθοὺς μὴ πάντα τὰ κέρδη βούλεσθαι κερδαίνειν, ἀλλὰ τῶν κερδῶν τἀγαθά, τὰ δὲ πονηρὰ μή.*

246 *ΕΤ.* *Ναίχι.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν νῦν πάντα τὰ κέρδη ὁ λόγος ἡμᾶς ἠνάγκακε καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι;* B

ΕΤ. *Ἠνάγκακε γάρ, ὦ Σώκρατες, μᾶλλον ἐμέ γε ἢ πέπεικεν.*

ΣΩ. *Ἀλλ' ἴσως μετὰ τοῦτο καὶ πείσειεν ἄν. νῦν δ' οὖν, εἴτε πέπεισαι εἴτε ὁπωσδὴ ἔχεις, σύμφης γοῦν ἡμῖν πάντα τὰ κέρδη ἀγαθὰ εἶναι, καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα.*

ΕΤ. *Ὁμολογῶ γὰρ οὖν.*

ΣΩ. *Τοὺς δὲ χρηστοὺς ἀνθρώπους βούλεσθαι τἀγαθὰ ὁμολογεῖς ἅπαντα ἅπαντας· ἢ οὔ;* C

ΕΤ. *Ὁμολογῶ.*

ΣΩ. *Ἀλλὰ μὲν δὴ τούς γε πονηροὺς αὐτὸς εἶπες ὅτι καὶ σμικρὰ καὶ μεγάλα κέρδη φιλοῦσιν.*

ΕΤ. *Εἶπον.*

ΣΩ. *Οὐκοῦν κατὰ τὸν σὸν λόγον πάντες ἄνθρωποι φιλοκερδεῖς ἂν εἶεν, καὶ οἱ χρηστοὶ καὶ οἱ πονηροί.*

ΕΤ. *Φαίνεται.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ὀνειδίζει, εἴ τίς τῳ ὀνειδίζει φιλοκερδεῖ εἶναι· τυγχάνει γὰρ καὶ ὁ ταῦτα ὀνειδίζων αὐτὸς τοιοῦτος ὤν.*

---

2. ἢ om. G a. — 5. *Τί δὲ - - κεκτῆσθαι;* τὸ a. — 14. *γοῦν* a. — 17. *ἢ ἠμφισβήτησάς* a.

1. *νῦν* om. a. — 2. *ἠνάγκασε* a. — 9. *τὰ ἀγαθὰ* a. — 12. *αὐτὸς* cum Bekkero c: *αὐτοὺς* *ΧΓΔΠΣΒΕ* G w y c, om. cum ceteris libris a. — 16. *ἅπαντες* a.

ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ.

p. Steph. T. II. 234
p. Lugd. 402
p. Bekk. P. II. V. III. 377

I. Ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος;

ΜΕΝ. Ἐξ ἀγορᾶς, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου.

ΣΩ. Τί μάλιστα σὺ πρὸς βουλευτήριον; ἢ δῆλα δὴ ὅτι παιδεύσεως καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ τέλει ἡγεῖ εἶναι, καὶ ὡς ἱκανῶς ἤδη ἔχων ἐπὶ τὰ μείζω ἐπινοεῖς τρέπεσθαι,
403 καὶ ἄρχειν ἡμῶν, ὦ θαυμάσιε, ἐπιχειρεῖς τῶν πρεσβυτέρων
B τηλικοῦτος ὤν, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ὑμῶν ἡ οἰκία ἀεί τινα ἡμῶν ἐπιμελητὴν παρεχομένη;

ΜΕΝ. Ἐὰν σύ γε, ὦ Σώκρατες, ἐᾷς καὶ συμβουλεύῃς ἄρχειν, προθυμήσομαι· εἰ δὲ μή, οὔ. νῦν μέντοι ἀφικόμην πρὸς τὸ βουλευτήριον πυθόμενος ὅτι ἡ βουλὴ μέλλει αἱρεῖσθαι ὅστις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι· ταφὰς γὰρ οἶσθα ὅτι μέλλουσι ποιεῖν.

ΣΩ. Πάνυ γε. ἀλλὰ τίνα εἵλοντο;

ΜΕΝ. Οὐδένα, ἀλλὰ ἀνεβάλοντο εἰς τὴν αὔριον. οἶμαι μέντοι Ἀρχῖνον ἢ Δίωνα αἱρεθήσεσθαι.

C
378
II. *ΣΩ.* Καὶ μήν, ὦ Μενέξενε, πολλαχῇ κινδυνεύει καλὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνῄσκειν. καὶ γὰρ ταφῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγχάνει, καὶ ἐὰν πένης τις ὢν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὖ ἔτυχε, καὶ ἐὰν φαῦλος ᾖ, ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν τε καὶ οὐκ εἰκῇ ἐπαινούντων, ἀλλὰ ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρεσκευασμένων, οἳ οὕτω καλῶς ἐπαινοῦσιν ὥστε καὶ τὰ προσόντα καὶ τὰ μὴ περὶ ἑκάστου λέγοντες, κάλλιστά πως τοῖς ὀνόμασι ποικίλλοντες, γοη- 235
τεύουσιν ἡμῶν τὰς ψυχάς, καὶ τὴν πόλιν ἐγκωμιάζοντες κατὰ πάντας τρόπους καὶ τοὺς τετελευτηκότας ἐν τῷ πολέμῳ καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν ἅπαντας τοὺς ἔμπροσθεν καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς τοὺς ἔτι ζῶντας ἐπαινοῦντες, ὥστ' ἔγωγε, ὦ Μενέξενε, γενναίως πάνυ διατίθεμαι ἐπαινούμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἑκάστοτε ἕστηκα ἀκροώμενος καὶ κηλούμενος, ἡγούμενος ἐν τῷ παραχρῆμα μείζων καὶ γεν-
ναιότερος καὶ καλλίων γεγονέναι. καὶ οἷα δὴ τὰ πολλὰ B
ἀεὶ μετ' ἐμοῦ ξένοι τινὲς ἕπονται καὶ ξυνακροῶνται, πρὸς οὓς ἐγὼ σεμνότερος ἐν τῷ παραχρῆμα γίγνομαι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ταὐτὰ ταῦτα δοκοῦσί μοι πάσχειν καὶ πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς τὴν ἄλλην πόλιν, θαυμασιωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι
εἶναι ἢ πρότερον, ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἀναπειθόμενοι. καὶ 379
μοι αὕτη ἡ σεμνότης παραμένει ἡμέρας πλείω ἢ τρεῖς· οὕτως ἔναυλος ὁ λόγος τε καὶ ὁ φθόγγος παρὰ τοῦ λέγον-
τος ἐνδύεται εἰς τὰ ὦτα, ὥστε μόγις τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ C
ἡμέρᾳ ἀναμιμνήσκομαι ἐμαυτοῦ καὶ αἰσθάνομαι οὗ γῆς εἰμί, τέως δὲ οἶμαι μόνον οὐκ ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν· οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοί εἰσιν.

---

10. συμβουλεύῃ ab. (συμβουλεύῃς ΞΣΦCrw, quod verum est. Bekk.) — 13. Immo μέλλοι. Bekk. Cf. 236 B. — 15. πολλαχοῦ a.

17. πλείους corr. ΣΦ.

III. *ΜΕΝ.* Ἀεὶ σὺ προσπαίζεις, ὦ Σώκρατες, τοὺς
ῥήτορας. νῦν μέντοι οἶμαι ἐγὼ τὸν αἱρεθέντα οὐ πάνυ
εὐπορήσειν· ἐξ ὑπογυίου γὰρ παντάπασιν ἡ αἵρεσις γέγο-
νεν, ὥστε ἴσως ἀναγκασθήσεται ὁ λέγων ὥσπερ αὐτοσχε-
διάζειν.

ΣΩ. Πόθεν, ὠ'γαθέ; εἰσὶν ἑκάστοις τούτων λόγοι
D παρεσκευασμένοι, καὶ ἅμα οὐδὲ αὐτοσχεδιάζειν τά γε τοι-
αῦτα χαλεπόν. εἰ μὲν γὰρ δέοι Ἀθηναίους ἐν Πελοποννη-
σίοις εὖ λέγειν ἢ Πελοποννησίους ἐν Ἀθηναίοις, ἀγαθοῦ
ἂν ῥήτορος δέοι τοῦ πείσοντος καὶ εὐδοκιμήσοντος· ὅταν
δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζηται, οὕσπερ καὶ ἐπαινεῖ, οὐδὲν
μέγα δοκεῖν εὖ λέγειν.

ΜΕΝ. Οὐκ οἴει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ μέντοι μὰ Δία.

380 *ΜΕΝ.* Ἦ οἴει οἷός τ' ἂν εἶναι αὐτὸς εἰπεῖν, εἰ δέοι
καὶ ἕλοιτό σε ἡ βουλή;

E *ΣΩ.* Καὶ ἐμοὶ μέν γε, ὦ Μενέξενε, οὐδὲν θαυμαστὸν
οἵῳ τ' εἶναι εἰπεῖν, ᾧ τυγχάνει διδάσκαλος οὖσα οὐ πάνυ
φαύλη περὶ ῥητορικῆς, ἀλλ' ἥπερ καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ
ἀγαθοὺς πεποίηκε ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ διαφέροντα τῶν
Ἑλλήνων, Περικλέα τὸν Ξανθίππου.

ΜΕΝ. Τίς αὕτη; ἢ δῆλον ὅτι Ἀσπασίαν λέγεις;

ΣΩ. Λέγω γάρ, καὶ Κόννον γε τὸν Μητροβίου· οὗτοι
236 γάρ μοι δύο εἰσὶ διδάσκαλοι, ὁ μὲν μουσικῆς, ἡ δὲ ῥη-
τορικῆς. οὕτω μὲν οὖν τρεφόμενον ἄνδρα οὐδὲν θαυμα-
στὸν δεινὸν εἶναι λέγειν. ἀλλὰ καὶ ὅστις ἐμοῦ κάκιον ἐπαι-
δεύθη, μουσικὴν μὲν ὑπὸ Λάμπρου παιδευθείς, ῥητορικὴν
δὲ ὑπ' Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου, ὅμως κἂν οὗτος οἷός
τ' εἴη Ἀθηναίους γε ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινῶν εὐδοκιμεῖν.

IV. *ΜΕΝ.* Καὶ τί ἂν ἔχοις εἰπεῖν, εἰ δέοι σε λέγειν;

ΣΩ. Αὐτὸς μὲν παρ' ἐμαυτοῦ ἴσως οὐδέν, Ἀσπασίας
B δὲ καὶ χθὲς ἠκροώμην περαινούσης ἐπιτάφιον λόγον περὶ
αὐτῶν τούτων. ἤκουσε γὰρ ἅπερ σὺ λέγεις, ὅτι μέλλοιεν
381 Ἀθηναῖοι αἱρεῖσθαι τὸν ἐροῦντα· ἔπειτα τὰ μὲν ἐκ τοῦ
παραχρῆμά μοι διῄει, οἷα δέοι λέγειν, τὰ δὲ πρότερον
ἐσκεμμένη, ὅτε μοι δοκεῖ συνετίθει τὸν ἐπιτάφιον λό-
γον, ὃν Περικλῆς εἶπε, περιλείμματ' ἄττα ἐξ ἐκείνου
συγκολλῶσα.

ΜΕΝ. Ἦ καὶ μνημονεύσαις ἂν ἃ ἔλεγεν Ἀσπασία;

ΣΩ. Εἰ μὴ ἀδικῶ γε· ἐμάνθανόν γέ τοι παρ' αὐτῆς,
C καὶ ὀλίγου πληγὰς ἔλαβον ὅτι ἐπελανθανόμην.

ΜΕΝ. Τί οὖν οὐ διῆλθες;

ΣΩ. Ἀλλ' ὅπως μή μοι χαλεπανεῖ ἡ διδάσκαλος, ἂν
ἐξενέγκω αὐτῆς τὸν λόγον.

ΜΕΝ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' εἰπέ, καὶ πάνυ
μοι χαριεῖ, εἴτε Ἀσπασίας βούλει λέγειν εἴτε ὁτουοῦν·
ἀλλὰ μόνον εἰπέ.

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως μου καταγελάσει, ἄν σοι δόξω πρε-
σβύτης ὢν ἔτι παίζειν.

ΜΕΝ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' εἰπὲ παντὶ τρόπῳ.

V. *ΣΩ.* Ἀλλὰ μέντοι σοί γε δεῖ χαρίζεσθαι, ὥστε
κἂν ὀλίγου, εἴ με κελεύοις ἀποδύντα ὀρχήσασθαι, χαρι- D
σαίμην ἄν, ἐπειδή γε μόνω ἐσμέν. ἀλλ' ἄκουε. ἔλεγε γάρ,
ὡς ἐγᾦμαι, ἀρξαμένη λέγειν ἀπ' αὐτῶν τῶν τεθνεώτων
αὐτωσί.

Ἔργῳ μὲν ἡμῖν οἵδε ἔχουσι τὰ προσήκοντα σφίσιν αὐ-
τοῖς, ὧν τυχόντες πορεύονται τὴν εἱμαρμένην πορείαν, 382
προπεμφθέντες κοινῇ μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ
τῶν οἰκείων· λόγῳ δὲ δὴ τὸν λειπόμενον κόσμον ὅ τε
νόμος προστάττει ἀποδοῦναι τοῖς ἀνδράσι καὶ χρή· ἔργων E
γὰρ εὖ πραχθέντων λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μνήμη καὶ κό-
σμος τοῖς πράξασι γίγνεται παρὰ τῶν ἀκουσάντων. δεῖ 404
δὴ τοιούτου τινὸς λόγου, ὅστις τοὺς μὲν τετελευτηκότας
ἱκανῶς ἐπαινέσεται, τοῖς δὲ ζῶσιν εὐμενῶς παραινέσεται,
ἐκγόνοις μὲν καὶ ἀδελφοῖς μιμεῖσθαι τὴν τῶνδε ἀρετὴν
παρακελευόμενος, πατέρας δὲ καὶ μητέρας καὶ εἴ τινες
τῶν ἄνωθεν ἔτι προγόνων λείπονται, τούτους δὲ παρα-
μυθούμενος. Τίς οὖν ἂν ἡμῖν τοιοῦτος λόγος φανείη; ἢ 237
πόθεν ἂν ὀρθῶς ἀρξαίμεθα ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐπαινοῦντες,
οἳ ζῶντές τε τοὺς ἑαυτῶν εὔφραινον δι' ἀρετήν, καὶ τὴν
τελευτὴν ἀντὶ τῆς τῶν ζώντων σωτηρίας ἠλλάξαντο; Δο-
κεῖ μοι χρῆναι κατὰ φύσιν, ὥσπερ ἀγαθοὶ ἐγένοντο, οὕτω
καὶ ἐπαινεῖν αὐτούς. ἀγαθοὶ δ' ἐγένοντο διὰ τὸ φῦναι
ἐξ ἀγαθῶν. τὴν εὐγένειαν οὖν πρῶτον αὐτῶν ἐγκωμιά-
ζωμεν, δεύτερον δὲ τροφήν τε καὶ παιδείαν· ἐπὶ δὲ τού- B
τοις τὴν τῶν ἔργων πρᾶξιν ἐπιδείξωμεν, ὡς καλὴν καὶ
ἀξίαν τούτων ἀπεφήναντο. 383

VI. Τῆς δ' εὐγενείας πρῶτον ὑπῆρξε τοῖσδε ἡ τῶν
προγόνων γένεσις οὐκ ἔπηλυς οὖσα, οὐδὲ τοὺς ἐκγόνους
τούτους ἀποφηναμένη μετοικοῦντας ἐν τῇ χώρᾳ ἄλλοθεν
σφῶν ἡκόντων, ἀλλ' αὐτόχθονας καὶ τῷ ὄντι ἐν πατρίδι
οἰκοῦντας καὶ ζῶντας, καὶ τρεφομένους οὐχ ὑπὸ μητρυιᾶς
ὡς ἄλλοι, ἀλλ' ὑπὸ μητρὸς τῆς χώρας ἐν ᾗ ᾤκουν, καὶ νῦν C
κεῖσθαι τελευτήσαντας ἐν οἰκείοις τόποις τῆς τεκούσης καὶ
θρεψάσης καὶ ὑποδεξαμένης. δικαιότατον δὴ κοσμῆσαι
πρῶτον τὴν μητέρα αὐτήν· οὕτω γὰρ συμβαίνει ἅμα καὶ
ἡ τῶνδε εὐγένεια κοσμουμένη.

VII. Ἔστι δὲ ἀξία ἡ χώρα καὶ ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
πων ἐπαινεῖσθαι, οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν, πολλαχῇ μὲν καὶ
ἄλλῃ, πρῶτον δὲ καὶ μέγιστον ὅτι τυγχάνει οὖσα θεοφι-
λής. μαρτυρεῖ δὲ ἡμῶν τῷ λόγῳ ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων
περὶ αὐτῆς θεῶν ἔρις τε καὶ κρίσις. ἣν δὴ θεοὶ ἐπῄνεσαν, D
πῶς οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε ξυμπάντων δικαία ἐπαινεῖσθαι;
Δεύτερος δὲ ἔπαινος δικαίως ἂν αὐτῆς εἴη, ὅτι ἐν ἐκείνῳ

---

3. ὑπογύου ΓΘΞΣBCFr et pr. Φ. — 12. δοκεῖ a. — 20. ἐποίησε a. — 29. γε] τε ΓΘΣΦBCFw, om. r. — 36. συνετίθη b. — 39. ἔλεγεν ἡ Ἀσπασία c.

5. κελεύεις ΘΞΦBCEFrw, κελεύῃς Σ. — 9. οἵδ' ἢ ἔχουσι a. — 26. δέ γ' ἐγένοντο Σb. — 27. ἐγκωμιάσωμεν ΣΦZ. — 35. καὶ post ζῶντας om. ΣΦZbc. — 45. αὐτῆς a. — δὴ] δὲ c.

τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνεδίδου καὶ ἔφυε ζῷα παντοδαπά, θηρία τε καὶ βοτά, ἐν τούτῳ ἡ ἡμετέρα θηρίων μὲν ἀγρίων ἄγονος καὶ καθαρὰ ἐφάνη, ἐξελέξατο δὲ τῶν 384 ζώων καὶ ἐγέννησεν ἄνθρωπον, ὃ συνέσει τε ὑπερέχει τῶν ἄλλων καὶ δίκην καὶ θεοὺς μόνον νομίζει. μέγα δὲ τεκμήριον E τούτῳ τῷ λόγῳ, ὅτι ἥδε ἔτεκεν ἡ γῆ τοὺς τῶνδέ τε καὶ ἡμετέρους προγόνους· πᾶν γὰρ τὸ τεκὸν τροφὴν ἔχει ἐπιτηδείαν ᾧ ἂν τέκῃ. ᾧ καὶ γυνὴ δήλη τεκοῦσά τε ἀληθῶς καὶ μή, ἀλλ' ὑποβαλλομένη, ἐὰν μὴ ἔχῃ πηγὰς τροφῆς τῷ γεννωμένῳ. ὃ δὴ καὶ ἡ ἡμετέρα γῆ τε καὶ μήτηρ ἱκανὸν τεκμήριον παρέχεται ὡς ἀνθρώπους γεννησαμένη· μόνη γὰρ ἐν τῷ τότε καὶ πρώτη τροφὴν ἀνθρωπείαν 238 ἤνεγκε τὸν τῶν πυρῶν καὶ κριθῶν καρπόν, ᾧ κάλλιστα καὶ ἄριστα τρέφεται τὸ ἀνθρώπειον γένος, ὡς τῷ ὄντι τοῦτο τὸ ζῷον αὐτὴ γεννησαμένη. μᾶλλον δὲ ὑπὲρ γῆς ἢ γυναικὸς προσήκει δέχεσθαι τοιαῦτα τεκμήρια· οὐ γὰρ γῆ γυναῖκα μεμίμηται κυήσει καὶ γεννήσει, ἀλλὰ γυνὴ γῆν. τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἐφθόνησεν, ἀλλ' ἔνειμε καὶ τοῖς ἄλλοις. μετὰ δὲ τοῦτο ἐλαίου γένεσιν, πόνων ἀρωγήν, ἀνῆκε τοῖς ἐκγόνοις. Θρεψαμένη δὲ καὶ αὐξήσασα πρὸς B ἥβην ἄρχοντας καὶ διδασκάλους αὐτῶν θεοὺς ἐπηγάγετο· ὧν τὰ μὲν ὀνόματα πρέπει ἐν τῷ τοιῷδε ἐᾶν· ἴσμεν γάρ· οἳ τὸν βίον ἡμῶν κατεσκεύασαν πρός τε τὴν καθ' ἡμέραν 385 δίαιταν τέχνας πρώτους παιδευσάμενοι καὶ πρὸς τὴν ὑπὲρ τῆς χώρας φυλακὴν ὅπλων κτῆσίν τε καὶ χρῆσιν διδαξάμενοι.

VIII. *Γεννηθέντες δὲ καὶ παιδευθέντες οὕτως οἱ τῶνδε πρόγονοι ᾤκουν πολιτείαν κατασκευασάμενοι, ἧς* C *ὀρθῶς ἔχει διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι. πολιτεία γὰρ τροφὴ ἀνθρώπων ἐστί, καλὴ μὲν ἀγαθῶν, ἡ δὲ ἐναντία κακῶν. ὡς οὖν ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτράφησαν οἱ πρόσθεν ἡμῶν, ἀναγκαῖον δηλῶσαι, δι' ἣν δὴ κἀκεῖνοι ἀγαθοὶ καὶ οἱ νῦν εἰσίν, ὧν οἵδε τυγχάνουσιν ὄντες οἱ τετελευτηκότες. Ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία καὶ τότε ἦν καὶ νῦν, ἀριστοκρατία, ἐν ᾗ νῦν τε πολιτευόμεθα καὶ τὸν ἀεὶ χρόνον ἐξ ἐκείνου ὡς τὰ πολλά. καλεῖ δὲ ὁ μὲν αὐτὴν δημοκρατίαν, ὁ δὲ* D *ἄλλο, ᾧ ἂν χαίρῃ· ἔστι δὲ τῇ ἀληθείᾳ μετ' εὐδοξίας πλήθους ἀριστοκρατία. βασιλεῖς μὲν γὰρ ἀεὶ ἡμῖν εἰσίν· οὗτοι δὲ τοτὲ μὲν ἐκ γένους, τοτὲ δὲ αἱρετοί· ἐγκρατὲς δὲ τῆς πόλεως τὰ πολλὰ τὸ πλῆθος, τὰς δὲ ἀρχὰς δίδωσι καὶ κράτος τοῖς ἀεὶ δόξασιν ἀρίστοις εἶναι, καὶ οὔτε ἀσθενείᾳ οὔτε πενίᾳ οὔτ' ἀγνωσίᾳ πατέρων ἀπελήλαται οὐδεὶς οὐδὲ τοῖς ἐναντίοις τετίμηται, ὥσπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἀλλὰ εἷς ὅρος, ὁ δόξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς εἶναι κρατεῖ καὶ ἄρχει.* 386 E *Αἰτία δὲ ἡμῖν τῆς πολιτείας ταύτης ἡ ἐξ ἴσου γένεσις. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πόλεις ἐκ παντοδαπῶν κατεσκευασμέναι ἀνθρώπων εἰσὶ καὶ ἀνωμάλων, ὥστε αὐτῶν ἀνώμαλοι καὶ αἱ πολιτεῖαι, τυραννίδες τε καὶ ὀλιγαρχίαι· οἰκοῦσιν οὖν ἔνιοι μὲν δούλους, οἱ δὲ δεσπότας ἀλλήλους νομίζοντες· ἡμεῖς δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι, μιᾶς μητρὸς πάντες ἀδελφοὶ* 239 *φύντες, οὐκ ἀξιοῦμεν δοῦλοι οὐδὲ δεσπόται ἀλλήλων εἶναι, ἀλλ' ἡ ἰσογονία ἡμᾶς ἡ κατὰ φύσιν ἰσονομίαν ἀναγκάζει ζητεῖν κατὰ νόμον, καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπείκειν ἀλλήλοις ἢ ἀρετῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως.*

IX. *Ὅθεν δὴ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τεθραμμένοι οἱ τῶνδέ τε πατέρες καὶ ἡμέτεροι καὶ αὐτοὶ οὗτοι, καὶ καλῶς φύντες, πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἔργα ἀπεφήναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, οἰόμενοι δεῖν ὑπὲρ τῆς* B *ἐλευθερίας καὶ Ἕλλησιν ὑπὲρ Ἑλλήνων μάχεσθαι καὶ βαρβάροις ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων.* 405 *Εὐμόλπου μὲν οὖν καὶ Ἀμαζόνων ἐπιστρατευσάντων ἐπὶ τὴν χώραν καὶ τῶν ἔτι προτέρων ὡς ἠμύναντο, καὶ ὡς ἤμυναν Ἀργείοις πρὸς Καδμείους καὶ Ἡρακλείδαις πρὸς Ἀργείους, ὅ τε χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι, ποιηταί τε αὐτῶν ἤδη ἱκανῶς* 387 *τὴν ἀρετὴν ἐν μουσικῇ ὑμνήσαντες εἰς πάντας μεμηνύκασιν· ἐὰν οὖν ἡμεῖς ἐπιχειρῶμεν τὰ αὐτὰ λόγῳ ψιλῷ κοσμεῖν,* C *τάχ' ἂν δεύτεροι φαινοίμεθα. ταῦτα μὲν οὖν διὰ ταῦτα δοκεῖ μοι ἐᾶν, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τὴν ἀξίαν· ὧν δὲ οὔτε ποιητής πω δόξαν ἀξίαν ἐπ' ἀξίοις λαβὼν ἔχει ἔτι τ' ἐστὶν ἐν μνηστείᾳ, τούτων πέρι μοι δοκεῖ χρῆναι ἐπιμνησθῆναι ἐπαινοῦντά τε καὶ προμνώμενον ἄλλοις ἐς ᾠδάς τε καὶ τὴν ἄλλην ποίησιν αὐτὰ θεῖναι πρεπόντως τῶν πραξάντων. ἔστι δὲ τούτων ὧν λέγω πρῶτα· Πέρσας ἡγουμένους τῆς Ἀσίας καὶ δουλουμένους τὴν Εὐρώπην* D *ἔσχον οἱ τῆσδε τῆς χώρας ἔκγονοι, γονεῖς δὲ ἡμέτεροι, ὧν καὶ δίκαιον καὶ χρὴ πρῶτον μεμνημένους ἐπαινέσαι αὐτῶν τὴν ἀρετήν. δεῖ δὴ αὐτὴν ἰδεῖν, εἰ μέλλει τις καλῶς ἐπαινεῖν, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενόμενον λόγῳ, ὅτε πᾶσα μὲν ἡ Ἀσία ἐδούλευε τρίτῳ ἤδη βασιλεῖ, ὧν ὁ μὲν πρῶτος Κῦρος ἐλευθερώσας Πέρσας τοὺς αὑτοῦ πολίτας τῷ αὑτοῦ φρονήματι ἅμα καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους ἐδουλώσατο καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρι Αἰγύπτου ἦρξεν,* E *ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Αἰγύπτου τε καὶ Λιβύης ὅσον οἷόν τε ἦν ἐπιβαίνειν,* 388 *τρίτος δὲ Δαρεῖος πεζῇ μὲν μέχρι Σκυθῶν τὴν ἀρχὴν ὡρίσατο, ναυσὶ δὲ τῆς τε θαλάττης ἐκράτει καὶ τῶν νήσων, ὥστε μηδὲ ἀξιοῦν ἀντίπαλον αὐτῷ μηδένα* 240 *εἶναι· αἱ δὲ γνῶμαι δεδουλωμέναι ἁπάντων ἀνθρώπων ἦσαν· οὕτω πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ μάχιμα γένη καταδεδουλωμένη ἦν ἡ Περσῶν ἀρχή.*

X. *Αἰτιασάμενος δὲ Δαρεῖος ἡμᾶς τε καὶ Ἐρετριέας, Σάρδεσιν ἐπιβουλεῦσαι προφασιζόμενος, πέμψας μυριάδας μὲν πεντήκοντα ἔν τε πλοίοις καὶ ναυσί, ναῦς δὲ τριακο-*

---

1. ἔφυ a. — 10. γενομένῳ ab. — 15. αὕτη a. — 22. ἴσμεν γὰρ οἳ ab. — 40. καὶ τὸ κράτος Zbc.

9. οἱ τῶνδε πατέρες καὶ οἱ ἡμέτεροι a. — 18. βραχὺς ὥστε ἀξίως ΣZ. — ἱκανῶς] καλῶς a. — 23. ἀμνηστίᾳ ab. Scribe μνηστείᾳ cum ΓΘΦBCEFrγτ{ et γρ. u. Bekk. — 25. προμνώμενον τοῖς ἄλλοις a. — 26. αὐτοὺς a. — 29. γονῆς Bekkerus. — 33. μὲν πᾶσα Stallbaumii operae. — 36. μέχρις a. — 39. ἐκράτησε ab. Scribe ἐκράτει cum ΓΞΣΦBC ΙΖrωπγοτ. Bekk.

σίας, Δᾶτιν δὲ ἄρχοντα, εἰπεῖν ἥκειν ἄγοντα Ἐρετριέας
B *καὶ Ἀθηναίους, εἰ βούλοιτο τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἔχειν· ὁ*
δὲ πλεύσας εἰς Ἐρέτριαν ἐπ' ἄνδρας οἳ τῶν τότε Ἑλλήνων
ἐν τοῖς εὐδοκιμωτάτοις ἦσαν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον καὶ
οὐκ ὀλίγοι, τούτους ἐχειρώσατο μὲν ἐν τρισὶν ἡμέραις,
διηρευνήσατο δὲ αὐτῶν πᾶσαν τὴν χώραν, ἵνα μηδεὶς
ἀποφύγοι, τοιούτῳ τρόπῳ· ἐπὶ τὰ ὅρια ἐλθόντες τῆς
Ἐρετρικῆς οἱ στρατιῶται αὐτοῦ, ἐκ θαλάττης εἰς θάλατ-
ταν διαστάντες, συνάψαντες τὰς χεῖρας διῆλθον ἅπασαν
C *τὴν χώραν, ἵν' ἔχοιεν τῷ βασιλεῖ εἰπεῖν, ὅτι οὐδεὶς σφᾶς*
ἀποπεφευγὼς εἴη. τῇ δ' αὐτῇ διανοίᾳ κατηγάγοντο ἐξ
Ἐρετρίας εἰς Μαραθῶνα, ὡς ἕτοιμόν σφισιν ὂν καὶ Ἀθη-
389 *ναίους ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀνάγκῃ ζεύξαντας Ἐρετριεῦσιν*
ἄγειν. τούτων δὲ τῶν μὲν πραχθέντων, τῶν δ' ἐπιχειρου-
μένων οὔτ' Ἐρετριεῦσιν ἐβοήθησεν Ἑλλήνων οὐδεὶς οὔτε
Ἀθηναίοις πλὴν Λακεδαιμονίων· οὗτοι δὲ τῇ ὑστεραίᾳ
τῆς μάχης ἀφίκοντο· οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐκπεπληγμένοι,
D *ἀγαπῶντες τὴν ἐν τῷ παρόντι σωτηρίαν, ἡσυχίαν ἦγον.*
ἐν τούτῳ δὴ ἄν τις γενόμενος γνοίη οἷοι ἄρα ἐτύγχανον
ὄντες τὴν ἀρετὴν οἱ Μαραθῶνι δεξάμενοι τὴν τῶν βαρ-
βάρων δύναμιν καὶ κολασάμενοι τὴν ὑπερηφανίαν ὅλης
τῆς Ἀσίας καὶ πρῶτοι στήσαντες τρόπαια τῶν βαρβάρων,
ἡγεμόνες καὶ διδάσκαλοι τοῖς ἄλλοις γενόμενοι, ὅτι οὐκ
ἄμαχος εἴη ἡ Περσῶν δύναμις, ἀλλὰ πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς
πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει. ἐγὼ μὲν οὖν ἐκείνους τοὺς ἄνδρας
E *φημὶ οὐ μόνον τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέρων πατέρας εἶναι,*
ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς τε ἡμετέρας καὶ ξυμπάντων
τῶν ἐν τῇδε τῇ ἠπείρῳ· εἰς ἐκεῖνο γὰρ τὸ ἔργον ἀποβλέ-
ψαντες καὶ τὰς ὑστέρας μάχας ἐτόλμησαν διακινδυνεύειν
οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, μαθηταὶ τῶν Μαραθῶνι
γενόμενοι.

XI. *Τὰ μὲν οὖν ἀριστεῖα τῷ λόγῳ ἐκείνοις ἀναθε-*
241 *τέον, τὰ δὲ δευτερεῖα τοῖς περὶ Σαλαμῖνα καὶ ἐπ' Ἀρτε-*
390 *μισίῳ ναυμαχήσασι καὶ νικήσασι. καὶ γὰρ τούτων τῶν*
ἀνδρῶν πολλὰ μὲν ἄν τις ἔχοι διελθεῖν, καὶ οἷα ἐπιόντα
ὑπέμειναν κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ ὡς ἠμύ-
ναντο ταῦτα· ὃ δέ μοι δοκεῖ καὶ ἐκείνων κάλλιστον εἶναι,
τούτου μνησθήσομαι, ὅτι τὸ ἑξῆς ἔργον τοῖς Μαραθῶνι
διεπράξαντο. οἱ μὲν γὰρ Μαραθῶνι τοσοῦτον μόνον ἐπέ-
δειξαν τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι κατὰ γῆν οἷόν τε ἀμύνεσθαι
B *τοὺς βαρβάρους ὀλίγοις πολλούς, ναυσὶ δὲ ἔτι ἦν ἄδηλον*
καὶ δόξαν εἶχον Πέρσαι ἄμαχοι εἶναι κατὰ θάλατταν καὶ
πλήθει καὶ πλούτῳ καὶ τέχνῃ καὶ ῥώμῃ. τοῦτο δὴ ἄξιον
ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν τῶν τότε ναυμαχησάντων, ὅτι τὸν
ἐχόμενον φόβον διέλυσαν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἔπαυσαν φο-
βουμένους πλῆθος νεῶν τε καὶ ἀνδρῶν. ὑπ' ἀμφοτέρων
δὴ ξυμβαίνει, τῶν τε Μαραθῶνι μαχεσαμένων καὶ τῶν ἐν
Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων, παιδευθῆναι τοὺς ἄλλους Ἕλ- C
ληνας, ὑπὸ μὲν τῶν κατὰ γῆν, ὑπὸ δὲ τῶν κατὰ θάλατταν
μαθόντας καὶ ἐθισθέντας μὴ φοβεῖσθαι τοὺς βαρβάρους.

XII. *Τρίτον δὲ λέγω τὸ ἐν Πλαταιαῖς ἔργον καὶ*
ἀριθμῷ καὶ ἀρετῇ γενέσθαι τῆς Ἑλληνικῆς σωτηρίας, κοι-
νὸν ἤδη τοῦτο Λακεδαιμονίων τε καὶ Ἀθηναίων. Τὸ μὲν 391
οὖν μέγιστον καὶ χαλεπώτατον οὗτοι πάντες ἤμυναν, καὶ
διὰ ταύτην τὴν ἀρετὴν νῦν τε ὑφ' ἡμῶν ἐγκωμιάζονται
καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὑπὸ τῶν ὕστερον. μετὰ δὲ D
τοῦτο πολλαὶ μὲν πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἔτι ἦσαν μετὰ τοῦ
βαρβάρου, αὐτὸς δὲ ἠγγέλλετο βασιλεὺς διανοεῖσθαι ὡς 406
ἐπιχειρήσων πάλιν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. δίκαιον δὴ καὶ τού-
των ἡμᾶς ἐπιμνησθῆναι, οἳ τοῖς τῶν προτέρων ἔργοις
τέλος τῆς σωτηρίας ἐπέθεσαν ἀνακαθηράμενοι καὶ ἐξελά-
σαντες πᾶν τὸ βάρβαρον ἐκ τῆς θαλάττης. ἦσαν δὲ οὗτοι
οἵ τε ἐπ' Εὐρυμέδοντι ναυμαχήσαντες καὶ οἱ εἰς Κύπρον E
στρατεύσαντες καὶ οἱ εἰς Αἴγυπτον πλεύσαντες καὶ ἄλλοσε
πολλαχόσε, ὧν χρὴ μεμνῆσθαι καὶ χάριν αὐτοῖς εἰδέναι,
ὅτι βασιλέα ἐποίησαν δείσαντα τῇ ἑαυτοῦ σωτηρίᾳ τὸν
νοῦν προσέχειν, ἀλλὰ μὴ τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐπιβουλεύειν
φθορᾷ.

XIII. *Καὶ οὗτος μὲν δὴ πάσῃ τῇ πόλει διηντλήθη*
ὁ πόλεμος ὑπὲρ ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ὁμοφώνων 242
πρὸς τοὺς βαρβάρους· εἰρήνης δὲ γενομένης καὶ τῆς πό-
λεως τιμωμένης ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, ὃ δὴ φιλεῖ ἐκ τῶν ἀν-
θρώπων τοῖς εὖ πράττουσι προσπίπτειν, πρῶτον μὲν ζῆ-
λος, ἀπὸ ζήλου δὲ φθόνος. ὃ καὶ τήνδε τὴν πόλιν ἄκου-
σαν ἐν πολέμῳ τοῖς Ἕλλησι κατέστησε. μετὰ δὲ τοῦτο 392
γενομένου πολέμου, συνέβαλον μὲν ἐν Τανάγρᾳ ὑπὲρ τῆς
Βοιωτῶν ἐλευθερίας Λακεδαιμονίοις μαχόμενοι, ἀμφισβη- B
τησίμου δὲ τῆς μάχης γενομένης, διέκρινε τὸ ὕστερον
ἔργον· οἱ μὲν γὰρ ᾤχοντο ἀπιόντες, καταλείποντες Βοιω-
τοὺς οἷς ἐβοήθουν, οἱ δ' ἡμέτεροι τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐν Οἰνο-
φύτοις νικήσαντες τοὺς ἀδίκως φεύγοντας δικαίως κατή-
γαγον. οὗτοι δὴ πρῶτοι μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον,
Ἕλλησιν ἤδη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας βοηθοῦντες πρὸς Ἕλ-
ληνας, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι καὶ ἐλευθερώσαντες οἷς
ἐβοήθουν, ἐν τῷδε τῷ μνήματι τιμηθέντες ὑπὸ τῆς πό- C
λεως πρῶτοι ἐτέθησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῦ πολέμου
γενομένου, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπιστρατευσάντων
καὶ τεμόντων τὴν χώραν καὶ ἀναξίαν χάριν ἐκτινόντων
τῇ πόλει, νικήσαντες αὐτοὺς ναυμαχίᾳ οἱ ἡμέτεροι καὶ
λαβόντες αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας Λακεδαιμονίους ἐν τῇ
Σφαγίᾳ, ἐξὸν αὐτοῖς διαφθεῖραι ἐφείσαντο καὶ ἀπέδοσαν
καὶ εἰρήνην ἐποιήσαντο, ἡγούμενοι πρὸς μὲν τὸ ὁμόφυλον D

---

22. τῆς ὅλης ἀσίας ΣΖ, om. ΓΦBCEFrwyrf. — 34. καὶ γὰρ δὴ καὶ τούτων ΣΖb. — 37. δ' ἐμοὶ b. — 39. ἐπιδείξαντο ab. — 40. ἀμύνασθαι a.

8. ἠμύναντο ΣΖb, ἤνυσαν Gottleberus. — 17. καὶ οἱ εἰς Κύπρον στρατεύσαντες om. Stallbaumii operae. — 33. καταλιπόντες ac. — Βοιωτοὺς] immo Θηβαίους. Sed malim expungere. Bekk. — 44. σφακτηρία ΦΖrwx et corr. ΣΒ, σφακτορία C. — αὐτοὺς ΦΖc.

μέχρι νίκης δεῖν πολεμεῖν, καὶ μὴ δι' ὀργὴν ἰδίαν πόλεως
τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων διολλύναι, πρὸς δὲ τοὺς βαρβά-
393 ρους μέχρι διαφθορᾶς. τούτους δὴ ἄξιον ἐπαινέσαι τοὺς
ἄνδρας, οἳ τοῦτον τὸν πόλεμον πολεμήσαντες ἐνθάδε
κεῖνται, ὅτι ἐπέδειξαν, εἴ τις ἄρα ἠμφεσβήτει, ὡς ἐν τῷ
προτέρῳ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἄλλοι τινὲς
εἶεν ἀμείνους Ἀθηναίων, ὅτι οὐκ ἀληθῆ ἀμφισβητοῖεν.
E οὗτοι γὰρ ἐνταῦθα ἔδειξαν, στασιασάσης τῆς Ἑλλάδος
περιγενόμενοι τῷ πολέμῳ, τοὺς προεστῶτας τῶν ἄλλων
Ἑλλήνων χειρωσάμενοι, μεθ' ὧν τότε τοὺς βαρβάρους
ἐνίκων κοινῇ, τούτους νικῶντες ἰδίᾳ.

XIV. Τρίτος δὲ πόλεμος μετὰ ταύτην τὴν εἰρήνην
ἀνέλπιστός τε καὶ δεινὸς ἐγένετο, ἐν ᾧ πολλοὶ καὶ ἀγα-
θοὶ τελευτήσαντες ἐνθάδε κεῖνται, πολλοὶ μὲν ἀμφὶ Σι-
243 B κελίαν πλεῖστα τρόπαια στήσαντες ὑπὲρ τῆς Λεοντίνων
ἐλευθερίας, οἷς βοηθοῦντες διὰ τοὺς ὅρκους ἔπλευσαν εἰς
ἐκείνους τοὺς τόπους, διὰ δὲ μῆκος τοῦ πλοῦ εἰς ἀπο-
ρίαν τῆς πόλεως καταστάσης καὶ οὐ δυναμένης αὐτοῖς
ὑπηρετεῖν, τούτῳ ἀπειπόντες ἐδυστύχησαν· ὧν οἱ ἐχθροὶ
καὶ προσπολεμήσαντες πλείω ἔπαινον ἔχουσι σωφροσύνης
καὶ ἀρετῆς ἢ τῶν ἄλλων οἱ φίλοι· πολλοὶ δ' ἐν ταῖς
ναυμαχίαις ταῖς καθ' Ἑλλήσποντον, μιᾷ μὲν ἡμέρᾳ πά-
B σας τὰς τῶν πολεμίων ἑλόντες ναῦς, πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας
394 νικήσαντες· ὃ δ' εἶπον δεινὸν καὶ ἀνέλπιστον τοῦ πολέμου
γενέσθαι, τόδε λέγω τὸ εἰς τοσοῦτον φιλονεικίας ἐλθεῖν
πρὸς τὴν πόλιν τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὥστε τολμῆσαι τῷ
ἐχθίστῳ ἐπικηρυκεύσασθαι βασιλεῖ, ὃν κοινῇ ἐξέβαλον
μεθ' ἡμῶν, ἰδίᾳ τοῦτον πάλιν ἐπάγεσθαι, βάρβαρον ἐφ'
Ἕλληνας, καὶ ξυναθροῖσαι ἐπὶ τὴν πόλιν πάντας Ἕλλη-
C νάς τε καὶ βαρβάρους. οὗ δὴ καὶ ἐκφανὴς ἐγένετο ἡ τῆς
πόλεως ῥώμη τε καὶ ἀρετή. οἰομένων γὰρ ἤδη αὐτὴν
καταπεπολεμῆσθαι καὶ ἀπειλημμένων ἐν Μυτιλήνῃ τῶν
νεῶν, βοηθήσαντες ἑξήκοντα ναυσίν, αὐτοὶ ἐμβάντες εἰς
τὰς ναῦς, καὶ ἄνδρες γενόμενοι ὁμολογουμένως ἄριστοι,
νικήσαντες μὲν τοὺς πολεμίους, λυσάμενοι δὲ τοὺς φιλί-
ους, ἀναξίου τύχης τυχόντες, οὐκ ἀναιρεθέντες ἐκ τῆς
θαλάττης, κεῖνται ἐνθάδε. ὧν χρὴ ἀεὶ μεμνῆσθαί τε καὶ
D ἐπαινεῖν· τῇ μὲν γὰρ ἐκείνων ἀρετῇ ἐνικήσαμεν οὐ μόνον
τὴν τότε ναυμαχίαν ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον πόλεμον· δόξαν
γὰρ δι' αὐτοὺς ἡ πόλις ἔσχε μή ποτ' ἂν καταπολεμηθῆναι
μηδ' ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· καὶ ἀληθῆ ἔδοξε· τῇ δὲ
ἡμετέρᾳ αὐτῶν διαφορᾷ ἐκρατήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν ἄλ-
λων· ἀήττητοι γὰρ ἔτι καὶ νῦν ὑπό γε ἐκείνων ἐσμέν,
395 ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἐνικήσαμεν καὶ ἡττή-
E θημεν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡσυχίας γενομένης καὶ εἰρήνης
πρὸς τοὺς ἄλλους, ὁ οἰκεῖος ἡμῖν πόλεμος οὕτως ἐπολε-
μήθη, ὥστε εἴπερ εἱμαρμένον εἴη ἀνθρώποις στασιάσαι,
μὴ ἂν ἄλλως εὔξασθαι μηδένα πόλιν ἑαυτοῦ νοσῆσαι. ἔκ
τε γὰρ τοῦ Πειραιέως καὶ τοῦ ἄστεος ὡς ἀσμένως καὶ
οἰκείως ἀλλήλοις συνέμιξαν οἱ πολῖται καὶ παρ' ἐλπίδα
τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι, τόν τε πρὸς τοὺς Ἐλευσῖνι πόλεμον
ὡς μετρίως ἔθεντο· καὶ τούτων ἁπάντων οὐδὲν ἄλλ' 244
αἴτιον ἢ ἡ τῷ ὄντι ξυγγένεια, φιλίαν βέβαιον καὶ ὁμό-
φυλον οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ παρεχομένη. χρὴ δὲ καὶ τῶν
ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ τελευτησάντων ὑπ' ἀλλήλων μνείαν
ἔχειν καὶ διαλλάττειν αὐτοὺς ᾧ δυνάμεθα, εὐχαῖς καὶ 407
θυσίαις, ἐν τοῖς τοιοῖσδε, τοῖς κρατοῦσιν αὐτῶν εὐχο-
μένους, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς διηλλάγμεθα. οὐ γὰρ κακίᾳ
ἀλλήλων ἥψαντο οὐδ' ἔχθρᾳ ἀλλὰ δυστυχίᾳ. μάρτυρες δὲ B
ἡμεῖς αὐτοί ἐσμεν τούτων οἱ ζῶντες· οἱ αὐτοὶ γὰρ ὄντες
ἐκείνοις γένει συγγνώμην ἀλλήλοις ἔχομεν ὧν τ' ἐποιή-
σαμεν ὧν τ' ἐπάθομεν.

XV. Μετὰ δὲ τοῦτο παντελοῦς εἰρήνης ἡμῖν γενο-
μένης, ἡσυχίαν ἦγεν ἡ πόλις, τοῖς μὲν βαρβάροις συγγι- 396
γνώσκουσα, ὅτι παθόντες ὑπ' αὐτῆς κακῶς ἱκανῶς οὐκ
ἐνδεῶς ἠμύναντο, τοῖς δὲ Ἕλλησιν ἀγανακτοῦσα, μεμνη-
μένη ὡς εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῆς οἵαν χάριν ἀπέδοσαν, C
κοινωσάμενοι τοῖς βαρβάροις, τάς τε ναῦς περιελόμενοι
αἵ ποτ' ἐκείνους ἔσωσαν, καὶ τείχη καθελόντες ἀνθ' ὧν
ἡμεῖς τἀκείνων ἐκωλύσαμεν πεσεῖν. διανοουμένη δὲ ἡ
πόλις μὴ ἂν ἔτι ἀμῦναι μήτε Ἕλλησι πρὸς ἀλλήλων δου-
λουμένοις μήτε ὑπὸ βαρβάρων, οὕτως ᾤκει. ἡμῶν οὖν
ἐν τοιαύτῃ διανοίᾳ ὄντων ἡγησάμενοι Λακεδαιμόνιοι τοὺς
μὲν τῆς ἐλευθερίας ἐπικούρους πεπτωκέναι ἡμᾶς, σφέ-
τερον δὲ ἤδη ἔργον εἶναι καταδουλοῦσθαι τοὺς ἄλλους,
ταῦτ' ἔπραττον. D

XVI. Καὶ μηκύνειν μὲν τί δεῖ; οὐ γὰρ πάλαι οὐδὲ
πολλῶν ἀνθρώπων γεγονότα λέγοιμ' ἂν τὰ μετὰ ταῦτα·
αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν, ὡς ἐκπεπληγμένοι ἀφίκοντο εἰς χρείαν
τῆς πόλεως τῶν τε Ἑλλήνων οἱ πρῶτοι, Ἀργεῖοι καὶ
Βοιωτοὶ καὶ Κορίνθιοι, καὶ τό γε θειότατον πάντων, τὸ
καὶ βασιλέα εἰς τοῦτο ἀπορίας ἀφικέσθαι, ὥστε περι-
στῆναι αὐτῷ μηδαμόθεν ἄλλοθεν τὴν σωτηρίαν γενέσθαι
ἀλλ' ἢ ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, ἣν προθύμως ἀπώλλυ. καὶ E
δὴ καὶ εἴ τις βούλοιτο τῆς πόλεως κατηγορῆσαι δικαίως,
τοῦτ' ἂν μόνον λέγων ὀρθῶς ἂν κατηγοροῖ, ὡς ἀεὶ λίαν 397
φιλοικτίρμων ἐστὶ καὶ τοῦ ἥττονος θεραπίς. καὶ δὴ καὶ
ἐν τῷ τότε χρόνῳ οὐχ οἵα τε ἐγένετο καρτερῆσαι οὐδὲ
διαφυλάξαι ἃ ἐδέδοκτο αὐτῇ, τὸ μηδενὶ δουλουμένῳ
βοηθεῖν τῶν σφᾶς ἀδικησάντων, ἀλλὰ ἐκάμφθη καὶ 245
ἐβοήθησε, καὶ τοὺς μὲν Ἕλληνας αὐτὴ βοηθήσασα ἀπελύ-
σατο δουλείας, ὥστ' ἐλευθέρους εἶναι μέχρι οὗ πάλιν

---

5. ἠμφισβήτει a. — 19. ὧν οἱ ἐχθροὶ κτλ.] Locum hunc tractavit Ed. Forberg libro scholastico, quo ad examina publica Gymnasii Casimiriani invitavit, Coburg. 1839. — 32. Μιτυλήνῃ ab. Scribe Μυτιλήνῃ. Bekk.

3. Πειραιῶς ΣZbc. — 5. τοὺς ἐν Ἐλευσῖνι a. — 7. ἡ ante τῷ om. a. — 19. ἱκανῶς seclusit Bekkerus. — 20. ἠμύνοντο a. — 31. οὐδὲ πρὸ πολλῶν ἐτῶν Zc. Possis οὐδ' ἐπ' ἄλλων ἀνθρώπων. Bekk. (οὐδὲ πολλῶν ἄνω γενεῶν Heindorfius, οὐδὲ πολλῶν αἰώνων Orellius.) — 38. προθύμως] πρόσθεν (Flor. bq.) c. — 40. κατηγοροίη ΣZbc. — 44. σφᾶς αὐτοὺς ἀδικησάντων ΣZc. — 45. αὕτη a. — 46. μέχρις a.

αὐτοὶ αὐτοὺς κατεδουλώσαντο, βασιλεῖ δὲ αὐτὴ μὲν οὐκ ἐτόλμησε βοηθῆσαι, αἰσχυνομένη τὰ τρόπαιά τά τε Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς, φυγάδας δὲ καὶ ἐθελοντὰς ἐάσασα μόνον βοηθῆσαι ὁμολογουμένως ἔσωσε.
B τειχισαμένη δὲ καὶ ναυπηγησαμένη, ἐκδεξαμένη τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ ἠναγκάσθη πολεμεῖν, ὑπὲρ Παρίων ἐπολέμει Λακεδαιμονίοις.

XVII. Φοβηθεὶς δὲ βασιλεὺς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἑώρα Λακεδαιμονίους τῷ κατὰ θάλατταν πολέμῳ ἀπαγορεύοντας, ἀποστῆναι βουλόμενος ἐξῄτει τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ, οὕσπερ πρότερον Λακεδαιμόνιοι αὐτῷ ἐξέδοσαν, εἰ μέλλοι συμμαχήσειν ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις
C συμμάχοις, ἡγούμενος οὐκ ἐθελήσειν, ἵν' αὐτῷ πρόφασις εἴη τῆς ἀποστάσεως. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ξυμμάχων ἐψεύ-
398 σθη — ἠθέλησαν γὰρ αὐτῷ ἐκδιδόναι καὶ ξυνέθεντο καὶ ὤμοσαν Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ ἄλλοι σύμμαχοι, εἰ μέλλοι χρήματα παρέξειν, ἐκδώσειν τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἕλληνας —, μόνοι δὲ ἡμεῖς οὐκ ἐτολμήσαμεν οὔτε ἐκδοῦναι οὔτε ὀμόσαι. οὕτω δή τοι τό γε τῆς πόλεως γενναῖον καὶ ἐλεύθερον βέβαιόν τε καὶ ὑγιές ἐστι καὶ φύσει
D μισοβάρβαρον, διὰ τὸ εἰλικρινῶς εἶναι Ἕλληνας καὶ ἀμιγεῖς βαρβάρων. οὐ γὰρ Πέλοπες οὐδὲ Κάδμοι οὐδὲ Αἴγυπτοί τε καὶ Δαναοὶ οὐδὲ ἄλλοι πολλοὶ φύσει μὲν βάρβαροι ὄντες, νόμῳ δὲ Ἕλληνες, συνοικοῦσιν ἡμῖν, ἀλλ' αὐτοὶ Ἕλληνες, οὐ μιξοβάρβαροι οἰκοῦμεν, ὅθεν καθαρὸν τὸ μῖσος ἐντέτηκε τῇ πόλει τῆς ἀλλοτρίας φύσεως. ὅμως δ' οὖν ἐμονώθημεν πάλιν διὰ τὸ μὴ ἐθέλειν αἰσχρὸν καὶ ἀνόσιον ἔργον ἐργάσασθαι Ἕλληνας βαρβάροις ἐκδόντες.
E ἐλθόντες οὖν εἰς ταὐτὰ ἐξ ὧν καὶ τὸ πρότερον κατεπολεμήθημεν, σὺν θεῷ ἄμεινον ἢ τότε ἐθέμεθα τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ ναῦς καὶ τείχη ἔχοντες καὶ τὰς ἡμετέρας αὐτῶν ἀποικίας ἀπηλλάγημεν τοῦ πολέμου· οὕτως ἀγαπητῶς ἀπηλλάττοντο καὶ οἱ πολέμιοι. ἀνδρῶν μέντοι ἀγαθῶν καὶ ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐστερήθημεν, τῶν τε
399 ἐν Κορίνθῳ χρησαμένων δυσχωρίᾳ καὶ ἐν Λεχαίῳ προ-
246 δοσίᾳ. ἀγαθοὶ δὲ καὶ οἱ βασιλέα ἐλευθερώσαντες καὶ ἐκβαλόντες ἐκ τῆς θαλάττης Λακεδαιμονίους. ὧν ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἀναμιμνήσκω, ὑμᾶς δὲ πρέπει ξυνεπαινεῖν τε καὶ κοσμεῖν τοιούτους ἄνδρας.

XVIII. Καὶ τὰ μὲν δὴ ἔργα ταῦτα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐνθάδε κειμένων καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ὑπὲρ τῆς πόλεως τετελευτήκασι, πολλὰ μὲν τὰ εἰρημένα καὶ καλά, πολὺ δ' ἔτι πλείω καὶ καλλίω τὰ ὑπολειπόμενα· πολλαὶ
B γὰρ ἂν ἡμέραι καὶ νύκτες οὐχ ἱκαναὶ γένοιντο τῷ τὰ πάντα μέλλοντι περαίνειν. τούτων οὖν χρὴ μεμνημένους τοῖς τούτων ἐκγόνοις πάντ' ἄνδρα παρακελεύεσθαι, ὥσπερ ἐν πολέμῳ, μὴ λείπειν τὴν τάξιν τὴν τῶν προγόνων μηδ' εἰς τοὐπίσω ἀναχωρεῖν εἴκοντας κάκῃ. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ αὐτός, ὦ παῖδες ἀνδρῶν ἀγαθῶν, νῦν τε παρακελεύομαι καὶ ἐν τῷ λοιπῷ χρόνῳ, ὅπου ἄν τῳ ἐντυγχάνω
ὑμῶν, καὶ ἀναμνήσω καὶ διακελεύσομαι προθυμεῖσθαι C
εἶναι ὡς ἀρίστους· ἐν δὲ τῷ παρόντι δίκαιός εἰμι εἰπεῖν ἃ οἱ πατέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς λειπομένοις, εἴ τι πάσχοιεν, ἡνίκα κινδυνεύειν ἔμελλον. φράσω
δὲ ὑμῖν ἅ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων καὶ οἷα νῦν ἡδέως 400
ἂν εἴποιεν ὑμῖν λαβόντες δύναμιν, τεκμαιρόμενος ἐξ ὧν 408
τότε ἔλεγον. ἀλλὰ νομίζειν χρὴ αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων ἃ ἂν ἀπαγγέλλω. ἔλεγον δὲ τάδε.

XIX. Ὦ παῖδες, ὅτι μέν ἐστε πατέρων ἀγαθῶν,
αὐτὸ μηνύει τὸ νῦν παρόν· ἡμῖν δὲ ἐξὸν ζῆν μὴ καλῶς, D
καλῶς αἱρούμεθα μᾶλλον τελευτᾶν, πρὶν ὑμᾶς τε καὶ τοὺς ἔπειτα εἰς ὀνείδη καταστῆσαι καὶ πρὶν τοὺς ἡμετέρους πατέρας καὶ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰσχῦναι, ἡγούμενοι τῷ τοὺς αὑτοῦ αἰσχύνοντι ἀβίωτον εἶναι καὶ τῷ τοιούτῳ οὔτε τινὰ ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλον εἶναι οὔτ' ἐπὶ γῆς οὔθ' ὑπὸ γῆς τελευτήσαντι. χρὴ οὖν μεμνημένους
τῶν ἡμετέρων λόγων, ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκῆτε, ἀσκεῖν E
μετ' ἀρετῆς, εἰδότας ὅτι τούτου λειπόμενα πάντα καὶ κτήματα καὶ ἐπιτηδεύματα αἰσχρὰ καὶ κακά. οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετ' ἀνανδρίας — ἄλλῳ γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ καὶ οὐχ ἑαυτῷ —, οὔτε σώματος κάλλος καὶ ἰσχὺς δειλῷ καὶ κακῷ ξυνοικοῦντα πρέποντα φαίνεται ἀλλ' ἀπρεπῆ, καὶ ἐπιφανέστερον ποιεῖ
τὸν ἔχοντα καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν· πᾶσά τε ἐπιστήμη 401
χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, 247
οὐ σοφία φαίνεται. ὧν ἕνεκα καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διὰ παντὸς πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειρᾶσθε ἔχειν, ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλείᾳ· εἰ δὲ μή, ἴστε ὡς ἡμῖν, ἂν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἡ νίκη αἰσχύνην φέρει, ἡ δὲ ἧττα, ἐὰν ἡττώμεθα, εὐδαιμονίαν. μάλιστα δ' ἂν νικῴμεθα καὶ ὑμεῖς νικῴητε, εἰ παρασκευάσαισθε τῇ τῶν προγόνων δόξῃ μὴ
καταχρησόμενοι μηδ' ἀναλώσοντες αὐτήν, γνόντες ὅτι B
ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι οὐκ ἔστιν αἴσχιον οὐδὲν ἢ παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτὸν ἀλλὰ διὰ δόξαν προγόνων. εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής· χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν θησαυρῷ, καὶ μὴ τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἄνανδρον, ἀπορίᾳ ἰδίων αὑτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν. καὶ ἐὰν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε, φίλοι

1. αὐτοὺς a. — αὕτη a. — 6. Παρίων] Ῥοδίων C. G. Krüger (Histor. Philol. Studien p. 225.) coll. Xenoph. Hell. IV. 8, 20. 25. Diod. Sic. XIV. 94. 97. — 12. μέλλει F, μέλλει [οι] ΓΘΞΣBCEZw. — 14. ἐψεύσθη] οὐκ ἐψεύσθη ΣZ (Florr. vxz). — 16. καὶ οἱ ἄλλοι ΣZc. — 29. οὖν] δὲ a. — ταῦτα a. — 35. Λεχαιῷ bc. — 37. ἐκβάλλοντες ΓΘΦBCFrw.

3. ἥκοντας κάκη a. — 16. ἡμᾶς a. — 19. αἰσχύνοντι ΣZbc. — 36. νικῴμεθα] ἡττῴμεθα b. — 37. νικῴητε] νικῶντες a. — 38. καταχρησάμενοι a. — ἀναλώσαντες a. — 39. οὐδὲν om. a. — 46. ἑαυτοῦ c.

C παρὰ φίλους ἡμᾶς ἀφίξεσθε, ὅταν ὑμᾶς ἡ προσήκουσα
μοῖρα κομίσῃ· ἀμελήσαντας δὲ ὑμᾶς καὶ κακισθέντας
οὐδεὶς εὐμενῶς ὑποδέξεται. Τοῖς μὲν οὖν παισὶ ταῦτ'
εἰρήσθω.

XX. Πατέρας δὲ ἡμῶν, οἷς εἰσί, καὶ μητέρας ἀεὶ
402 χρὴ παραμυθεῖσθαι ὡς ῥᾷστα φέρειν τὴν ξυμφοράν, ἐὰν
ἄρα ξυμβῇ γενέσθαι, καὶ μὴ ξυνοδύρεσθαι — οὐ γὰρ
τοῦ λυπήσοντος προσδεήσονται· ἱκανὴ γὰρ ἔσται καὶ ἡ
D γενομένη τύχη τοῦτο πορίζειν — ἀλλ' ἰωμένους καὶ πραΰ-
νοντας ἀναμιμνήσκειν αὐτοὺς ὅτι ὧν ηὔχοντο τὰ μέγιστα
αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἐπήκοοι γεγόνασιν. οὐ γὰρ ἀθανάτους
σφίσι παῖδας ηὔχοντο γενέσθαι ἀλλ' ἀγαθοὺς καὶ εὐκλεεῖς·
ὧν ἔτυχον, μεγίστων ἀγαθῶν ὄντων. πάντα δὲ οὐ ῥᾴ-
διον θνητῷ ἀνδρὶ κατὰ νοῦν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ ἐκβαί-
νειν. καὶ φέροντες μὲν ἀνδρείως τὰς συμφορὰς δόξουσι
τῷ ὄντι ἀνδρείων παίδων πατέρες εἶναι καὶ αὐτοὶ τοι-
E οὗτοι· ὑπείκοντες δὲ ὑποψίαν παρέξουσιν ἢ μὴ ἡμέτεροι
εἶναι ἢ ἡμῶν τοὺς ἐπαινοῦντας καταψεύδεσθαι. χρὴ δὲ
οὐδέτερα τούτων, ἀλλ' ἐκείνους μάλιστα ἡμῶν ἐπαινέτας
εἶναι ἔργῳ, παρέχοντας αὐτοὺς φαινομένους τῷ ὄντι
πατέρας ὄντας ἄνδρας ἀνδρῶν. πάλαι γὰρ δὴ τὸ Μηδὲν
ἄγαν λεγόμενον καλῶς δοκεῖ λέγεσθαι· τῷ γὰρ ὄντι εὖ
λέγεται. ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ
248 πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα ἢ ἐγγὺς τούτου, καὶ μὴ ἐν
ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται ἐξ ὧν ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάν-
403 των πλανᾶσθαι ἠνάγκασται καὶ τὰ ἐκείνου, τούτῳ ἄριστα
παρεσκεύασται ζῆν, οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων καὶ οὗτος ὁ
ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος· οὗτος γιγνομένων χρημάτων καὶ
παίδων καὶ διαφθειρομένων μάλιστα πείσεται τῇ παροι-
μίᾳ· οὔτε γὰρ χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται
διὰ τὸ αὑτῷ πεποιθέναι. τοιούτους δὲ ἡμεῖς γε ἀξιοῦμεν
B καὶ τοὺς ἡμετέρους εἶναι καὶ βουλόμεθα καὶ φαμέν, καὶ
ἡμᾶς αὐτοὺς νῦν παρέχομεν τοιούτους, οὐκ ἀγανακτοῦν-
τας οὐδὲ φοβουμένους ἄγαν, εἰ δεῖ τελευτᾶν ἐν τῷ πα-
ρόντι. δεόμεθα δὴ καὶ πατέρων καὶ μητέρων τῇ αὐτῇ
ταύτῃ διανοίᾳ χρωμένους τὸν ἐπίλοιπον βίον διάγειν,
καὶ εἰδέναι ὅτι οὐ θρηνοῦντες οὐδὲ ὀλοφυρόμενοι ἡμᾶς
ἡμῖν μάλιστα χαριοῦνται, ἀλλ' εἴ τις ἔστι τοῖς τετελευτη-
C κόσιν αἴσθησις τῶν ζώντων, οὕτως ἀχάριστοι εἶεν ἂν
μάλιστα, ἑαυτούς τε κακοῦντες καὶ βαρέως φέροντες τὰς
συμφοράς· κούφως δὲ καὶ μετρίως μάλιστ' ἂν χαρίζοιντο.
τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα τελευτὴν ἤδη ἕξει ἥπερ καλλίστη
γίγνεται ἀνθρώποις, ὥστε πρέπει αὐτὰ μᾶλλον κοσμεῖν
ἢ θρηνεῖν· γυναικῶν δὲ τῶν ἡμετέρων καὶ παίδων ἐπι-
μελούμενοι καὶ τρέφοντες καὶ ἐνταῦθα τὸν νοῦν τρέπον-
τες τῆς τε τύχης μάλιστ' ἂν εἶεν ἐν λήθῃ καὶ ζῷεν κάλ- 404
λιον καὶ ὀρθότερον καὶ ἡμῖν προσφιλέστερον. D

Ταῦτα δὴ ἱκανὰ τοῖς ἡμετέροις παρ' ἡμῶν ἀγγέλ-
λειν. τῇ δὲ πόλει παρακελευοίμεθ' ἂν ὅπως ἡμῖν καὶ πα-
τέρων καὶ υἱέων ἐπιμελήσονται, τοὺς μὲν παιδεύοντες
κοσμίως, τοὺς δὲ γηροτροφοῦντες ἀξίως. νῦν δὲ ἴσμεν
ὅτι, καὶ ἐὰν μὴ ἡμεῖς παρακελευώμεθα, ἱκανῶς ἐπι-
μελήσεται.

XXI. Ταῦτα οὖν, ὦ παῖδες καὶ γονεῖς τῶν τελευ-
τησάντων, ἐκεῖνοί τε ἐπέσκηπτον ἡμῖν ἀπαγγέλλειν, καὶ E
ἐγὼ ὡς δύναμαι προθυμότατα ἀπαγγέλλω· καὶ αὐτὸς
δέομαι ὑπὲρ ἐκείνων, τῶν μὲν μιμεῖσθαι τοὺς αὑτῶν, 409
τῶν δὲ θαρρεῖν ὑπὲρ αὑτῶν, ὡς ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ καὶ δη-
μοσίᾳ γηροτροφησόντων ὑμᾶς καὶ ἐπιμελησομένων, ὅπου
ἂν ἕκαστος ἑκάστῳ ἐντυγχάνῃ ὁτῳοῦν τῶν ἐκείνων. τῆς
δὲ πόλεως ἴστε που καὶ αὐτοὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ὅτι νόμους
θεμένη περὶ τοὺς τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτησάντων παῖ-
δάς τε καὶ γεννήτορας ἐπιμελεῖται, καὶ διαφερόντως τῶν
ἄλλων πολιτῶν προστέτακται φυλάττειν ἀρχῇ ἥπερ με- 249
γίστη ἐστίν, ὅπως ἂν οἱ τούτων μὴ ἀδικῶνται πατέρες
τε καὶ μητέρες· τοὺς δὲ παῖδας συνεκτρέφει αὐτή, προ-
θυμουμένη ὅ τι μάλιστ' ἄδηλον αὐτοῖς τὴν ὀρφανίαν
γενέσθαι, ἐν πατρὸς σχήματι καταστᾶσα αὐτοῖς αὐτὴ ἔτι
τε παισὶν οὖσι, καὶ ἐπειδὰν εἰς ἀνδρὸς τέλος ἴωσιν, ἀπο- 405
πέμπει ἐπὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν πανοπλίᾳ κοσμήσασα, ἐν-
δεικνυμένη καὶ ἀναμιμνῄσκουσα τὰ τοῦ πατρὸς ἐπιτη-
δεύματα ὄργανα τῆς πατρῴας ἀρετῆς διδοῦσα, καὶ ἅμα B
οἰωνοῦ χάριν ἄρχεσθαι ἰέναι ἐπὶ τὴν πατρῴαν ἑστίαν
ἄρξοντα μετ' ἰσχύος ὅπλοις κεκοσμημένον. αὐτοὺς δὲ
τοὺς τελευτήσαντας τιμῶσα οὐδέποτε ἐκλείπει, καθ' ἕκα-
στον ἐνιαυτὸν αὐτὴ τὰ νομιζόμενα ποιοῦσα κοινῇ πᾶσιν
ἅπερ ἰδίᾳ ἑκάστῳ ἴδια γίγνεται, πρὸς δὲ τούτοις ἀγῶνας
γυμνικοὺς καὶ ἱππικοὺς τιθεῖσα καὶ μουσικῆς πάσης, καὶ
ἀτεχνῶς τῶν μὲν τελευτησάντων ἐν κληρονόμου καὶ υἱέος
μοίρᾳ καθεστηκυῖα, τῶν δὲ υἱέων ἐν πατρός, γονέων δὲ C
καὶ τῶν τοιούτων ἐν ἐπιτρόπου, πᾶσαν πάντων παρὰ
πάντα τὸν χρόνον ἐπιμέλειαν ποιουμένη. ὧν χρὴ ἐνθυ-
μουμένους πρᾳότερον φέρειν τὴν ξυμφοράν· τοῖς τε γὰρ
τελευτήσασι καὶ τοῖς ζῶσιν οὕτως ἂν προσφιλέστατοι
εἴητε καὶ ῥᾷστοι θεραπεύειν τε καὶ θεραπεύεσθαι. Νῦν
δὲ ἤδη ὑμεῖς τε καὶ οἱ ἄλλοι πάντες κοινῇ κατὰ τὸν
νόμον τοὺς τετελευτηκότας ἀπολοφυράμενοι ἄπιτε.

XXII. Οὗτός σοι ὁ λόγος, ὦ Μενέξενε, Ἀσπασίας
τῆς Μιλησίας ἐστίν. D
ΜΕΝ. Νὴ Δία, ὦ Σώκρατες, μακαρίαν γε λέγεις 406

---

1. ὅταν δὴ ὑμᾶς ab. — 5. ἀεὶ] εἰ a. — 6. ὡς χρὴ ῥᾷστα a. — 9. πορίζεσθαι a. — 10. εὔχονται a. — 19. μάλιστα πάντων ἡμῶν ab. — 20. εἶναι, ἔργῳ παρέχοντας a. — 26. τἀκείνου Zbc. — 32. εἶναι καὶ τοὺς ἡμετέρους ΣZ c.

4. παρεκελευόμεθ' (Florr. rx) c. — 12. τοὺς αὐτῶν ab. — 13. ὑπὲρ αὐτῶν a. — 19. ἀρχὴ a. — 23 et 31. αὕτη a. — 24. εἰς ἄνδρας τελέσωσιν Lobeckius. — 32. ἰδίᾳ ἑκάστῳ ἰδίᾳ a, ἰδίᾳ ἑκάστῳ [ἴδια] b, ἴδια ἑκάστῳ ἰδίᾳ Winckelmannus. — 37. τὸν om. a. — 38. τε om. a. — 41. δὲ] δὴ a. — οἱ om. a.

τὴν Ἀσπασίαν, εἰ γυνὴ οὖσα τοιούτους λόγους οἵα τ' ἐστὶ συντιθέναι.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὴ πιστεύεις, ἀκολούθει μετ' ἐμοῦ, καὶ ἀκούσει αὐτῆς λεγούσης.

ΜΕΝ. Πολλάκις, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐντετύχηκα Ἀσπασίᾳ, καὶ οἶδα οἵα ἐστίν.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἄγασαι αὐτὴν καὶ νῦν χάριν ἔχεις τοῦ λόγου αὐτῇ;

ΜΕΝ. Καὶ πολλήν γε, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ χάριν ἔχω τούτου τοῦ λόγου ἐκείνῃ ἢ ἐκείνῳ ὅστις σοι ὁ εἰπών ἐστιν E αὐτόν· καὶ πρό γε ἄλλων πολλῶν χάριν ἔχω τῷ εἰπόντι.

ΣΩ. Εὖ ἂν ἔχοι. ἀλλ' ὅπως μου μὴ κατερεῖς, ἵνα καὶ αὖθίς σοι πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους παρ' αὐτῆς πολιτικοὺς ἀπαγγέλλω.

ΜΕΝ. Θάρρει, οὐ κατερῶ· μόνον ἀπάγγελλε.

ΣΩ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἔσται.

---

3. πολλῶν] πολλὴν a.

Π Ο Λ Ι Τ Ι Κ Ο Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΞΕΝΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ.

p. Steph. T. II. 257
p. Lugd. 169
p. Bekk. P. II. V. II. 245

Ἦ πολλὴν χάριν ὀφείλω σοι τῆς Θεαιτήτου γνωρίσεως, ὦ Θεόδωρε, ἅμα καὶ τῆς τοῦ ξένου.

ΘΕΟ. Τάχα δέ γε, ὦ Σώκρατες, ὀφειλήσεις ταύτης τριπλασίαν, ἐπειδὰν τόν τε πολιτικὸν ἀπεργάσωνταί σοι καὶ τὸν φιλόσοφον.

170 *ΣΩ. Εἶεν· οὕτω τοῦτο, ὦ φίλε Θεόδωρε, φήσομεν ἀκηκοότες εἶναι τοῦ περὶ λογισμοὺς καὶ τὰ γεωμετρικὰ κρατίστου;*

B *ΘΕΟ. Πῶς, ὦ Σώκρατες;*

ΣΩ. Τῶν ἀνδρῶν ἕκαστον θέντος τῆς ἴσης ἀξίας, οἳ τῇ τιμῇ πλέον ἀλλήλων ἀφεστᾶσιν ἢ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τὴν τῆς ὑμετέρας τέχνης.

ΘΕΟ. Εὖ γε νὴ τὸν ἡμέτερον θεόν, ὦ Σώκρατες, τὸν Ἄμμωνα, καὶ δικαίως, καὶ πάνυ μὲν οὖν μνημονικῶς ἐπέπληξάς μοι τὸ περὶ τοὺς λογισμοὺς ἁμάρτημα. καὶ σὲ μὲν ἀντὶ τούτων εἰσαῦθις μέτειμι· σὺ δ' ἡμῖν, ὦ ξένε,
246 *μηδαμῶς ἀποκάμῃς χαριζόμενος, ἀλλ' ἑξῆς, εἴτε τὸν πο-*
C *λιτικὸν ἄνδρα πρότερον εἴτε τὸν φιλόσοφον προαιρεῖ, προελόμενος διέξελθε.*

ΞΕ. Ταῦτ', ὦ Θεόδωρε, ποιητέον· ἐπείπερ ἅπαξ γε ἐγκεχειρήκαμεν, οὐκ ἀποστατέον πρὶν ἂν αὐτῶν πρὸς τὸ τέλος ἔλθωμεν. ἀλλὰ γὰρ περὶ Θεαιτήτου τοῦδε τί χρὴ δρᾶν με;

ΘΕΟ. Τοῦ πέρι;

ΞΕ. Διαναπαύσωμεν αὐτὸν μεταλαβόντες αὐτοῦ τὸν συγγυμναστὴν τόνδε Σωκράτη; ἢ πῶς συμβουλεύεις;

ΘΕΟ. Καθάπερ εἶπες, μεταλάμβανε· νέω γὰρ ὄντε ῥᾷον οἴσετον πάντα πόνον ἀναπαυομένω.

ΣΩ. Καὶ μὴν κινδυνεύετον, ὦ ξένε, ἄμφω ποθὲν D
ἐμοὶ ξυγγένειάν ἔχειν τινά. τὸν μέν γε οὖν ὑμεῖς κατὰ τὴν τοῦ προσώπου φύσιν ὅμοιον ἐμοὶ φαίνεσθαί φατε,
τοῦ δ' ἡμῖν ἡ κλῆσις ὁμώνυμος οὖσα καὶ ἡ πρόσρησις 258
παρέχεταί τινα οἰκειότητα. δεῖ δὴ τούς γε ξυγγενεῖς ἡμᾶς ἀεὶ προθύμως διὰ λόγων ἀναγνωρίζειν. Θεαιτήτῳ μὲν οὖν αὐτός τε συνέμιξα χθὲς διὰ λόγων καὶ νῦν ἀκήκοα ἀποκριναμένου, Σωκράτους δὲ οὐδέτερα· δεῖ δὲ σκέψασθαι καὶ τοῦτον. ἐμοὶ μὲν οὖν εἰσαῦθις, σοὶ δὲ νῦν ἀποκρινέσθω.

ΞΕ. Ταῦτ' ἔσται. Ὦ Σώκρατες, ἀκούεις δὴ Σωκράτους; 247

ΝΕΟΣ ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Συγχωρεῖς οὖν οἷς λέγει;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

---

1. τῆς τε Θεαιτήτου Flor. i. — 3. γε om. ΧΔΛΠ. — 6. **Εἶεν οὕτω. τοῦτο** a. — 10. **θέντος auctore Heindorfio** bc; θέντες cum libris a. — 11. ἀλλήλων om. ΧΔΠ. — 21. ἐνεχειρήσαμεν· καὶ οὐκ a.

1. χρῆν ab. — 5. Σωκράτην a. — 6. εἶπες. ΞΕ. Μεταλάμβανε a. — 12. γε] τε a. — 16. ἀποκρινομένου ab. — 18. ἔσται, ὦ Σώκρατες. ἀκούεις a.

B ΞΕ. Οὐ τὰ σὰ κωλύειν φαίνεται, δεῖ δὲ ἴσως ἔτι ἧττον τἀμὰ διακωλύειν. ἀλλὰ δὴ μετὰ τὸν σοφιστὴν ἀναγκαῖον, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τὸν πολιτικὸν ἄνδρα διαζητεῖν νῷν. καί μοι λέγε, πότερον τῶν ἐπιστημόνων τιν' ἡμῖν καὶ τοῦτον θετέον, ἢ πῶς;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Τὰς ἐπιστήμας ἄρα διαληπτέον, ὥσπερ ἡνίκα τὸν πρότερον ἐσκοποῦμεν;

ΝΕ. ΣΩ. Τάχ' ἄν.

ΞΕ. Οὐ μὲν δὴ κατὰ ταὐτόν γε, ὦ Σώκρατες, φαίνεταί μοι τμῆμα.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

C ΞΕ. Κατ' ἄλλο.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικέ γε.

ΞΕ. Τὴν οὖν πολιτικὴν ἀτραπὸν πῇ τις ἀνευρήσει; δεῖ γὰρ αὐτὴν ἀνευρεῖν, καὶ χωρὶς ἀφελόντας ἀπὸ τῶν ἄλλων ἰδέαν αὐτῇ μίαν ἐπισφραγίσασθαι, καὶ ταῖς ἄλλαις
248 ἐκτροπαῖς ἓν ἄλλο εἶδος ἐπισημηναμένους πάσας τὰς ἐπιστήμας ὡς οὔσας δύο εἴδη διανοηθῆναι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ποιῆσαι.

ΝΕ. ΣΩ. Τοῦτ' ἤδη σόν, οἶμαι, τὸ ἔργον, ὦ ξένε, ἀλλ' οὐκ ἐμὸν γίγνεται.

D ΞΕ. Δεῖ γε μήν, ὦ Σώκρατες, αὐτὸ εἶναι καὶ σόν, ὅταν ἐμφανὲς ἡμῖν γένηται.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς εἶπες.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καί τινες ἕτεραι ταύτῃ συγγενεῖς τέχναι ψιλαὶ τῶν πράξεών εἰσι, τὸ δὲ γνῶναι παρέσχοντο μόνον;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστιν οὕτως.

ΞΕ. Αἱ δέ γε περὶ τεκτονικὴν αὖ καὶ σύμπασαν χειρουργίαν ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσιν ἐνοῦσαν σύμφυτον τὴν
E ἐπιστήμην κέκτηνται, καὶ συναποτελοῦσι τὰ γιγνόμενα ὑπ' αὐτῶν σώματα, πρότερον οὐκ ὄντα.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Ταύτῃ τοίνυν συμπάσας ἐπιστήμας διαίρει, τὴν μὲν πρακτικὴν προσειπών, τὴν δὲ μόνον γνωστικήν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστω σοι ταῦθ' ὡς μιᾶς ἐπιστήμης τῆς ὅλης εἴδη δύο.

ΞΕ. Πότερον οὖν τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην καὶ ἔτ' οἰκονόμον θήσομεν ὡς ἓν πάντα ταῦτα
249 προσαγορεύοντες, ἢ τοσαύτας τέχνας αὐτὰς εἶναι φῶμεν, ὅσαπερ ὀνόματα ἐρρήθη; Μᾶλλον δέ μοι δεῦρο ἕπου.

ΝΕ. ΣΩ. Πῇ;

259 ΞΕ. Τῇδε. εἴ τῳ τις τῶν δημοσιευόντων ἰατρῶν ἱκανὸς ξυμβουλεύειν ἰδιωτεύων αὐτός, ἆρ' οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῷ προσαγορεύεσθαι τοὔνομα τῆς τέχνης ταὐτὸν ὅπερ ᾧ συμβουλεύει;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τί δ'; ὅστις βασιλεύοντι χώρας ἀνδρὶ παραινεῖν δεινὸς ἰδιώτης ὢν αὐτός, ἆρ' οὐ φήσομεν ἔχειν αὐτὸν τὴν ἐπιστήμην ἣν ἔδει τὸν ἄρχοντα αὐτὸν κεκτῆσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Φήσομεν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν ἥ γε ἀληθινοῦ βασιλέως βασιλική; B

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτην δὲ ὁ κεκτημένος οὐκ, ἄν τε ἄρχων ἄν τ' ἰδιώτης ὢν τυγχάνῃ, πάντως κατά γε τὴν τέχνην αὐτὴν βασιλικὸς ὀρθῶς προσρηθήσεται;

ΝΕ. ΣΩ. Δίκαιον γοῦν.

ΞΕ. Καὶ μὴν οἰκονόμος γε καὶ δεσπότης ταὐτόν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Τί δέ; μεγάλης σχῆμα οἰκήσεως ἢ σμικρᾶς αὖ πόλεως ὄγκος μῶν τι πρὸς ἀρχὴν διοίσετον;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδέν. C

250 ΞΕ. Οὐκοῦν, ὃ νῦν δὴ διεσκοπούμεθα, φανερὸν ὡς ἐπιστήμη μία περὶ πάντ' ἐστὶ ταῦτα. ταύτην δὲ εἴτε βασιλικὴν εἴτε πολιτικὴν εἴτε οἰκονομικήν τις ὀνομάζει, μηδὲν αὐτῷ διαφερώμεθα.

ΝΕ. ΣΩ. Τί γάρ;

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τόδε γε δῆλον, ὡς βασιλεὺς ἅπας χερσὶ καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι σμίκρ' ἄττα εἰς τὸ κατέχειν τὴν ἀρχὴν δύναται πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς σύνεσιν καὶ ῥώμην.

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Τῆς δὴ γνωστικῆς μᾶλλον ἢ τῆς χειροτεχνικῆς
καὶ ὅλως πρακτικῆς βούλει τὸν βασιλέα φῶμεν οἰκειό- D
τερον εἶναι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Τὴν ἄρα πολιτικὴν καὶ πολιτικὸν καὶ βασιλικὴν καὶ βασιλικὸν εἰς ταὐτὸν ὡς ἓν πάντα ταῦτα ξυνθήσομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Οὐκοῦν πορευοίμεθ' ἂν ἑξῆς, εἰ μετὰ ταῦτα τὴν γνωστικὴν διορίζοίμεθα;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν, ἂν ἄρα ἐν αὐτῇ τινὰ διαφυὴν κατανοήσωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Φράζε ποίαν.

ΞΕ. Τοιάνδε. λογιστική πού τις ἡμῖν ἦν τέχνη. 251

ΝΕ. ΣΩ. Ναί. E

ΞΕ. Τῶν γνωστικῶν γε, οἶμαι, παντάπασι τεχνῶν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Γνούσῃ δὲ λογιστικῇ τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς διαφορὰν μῶν τι πλέον ἔργον δώσομεν ἢ τὰ γνωσθέντα κρῖναι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

---

4. νῶϊν a. — 15. τις ἂν εὑρήσει a. — 18. πάσας ΧΔΠ: ἁπάσας abc. — 28. παρέχονται a. — 39. Πότερ' οὖν F b, — 42. ἐρρέθη a. — 46. ταὐτόν περ ᾧ a.

15. τι] δὴ a. — 32. ταῦτα πάντα ac. — 34. εἰ om. a. — 38. διαφυγὴν a. — 44. δὲ ΧΔΞΠΣ: δὴ abc.

171 ΞΕ. Καὶ γὰρ ἀρχιτέκτων γε πᾶς οὐκ αὐτὸς ἐργατικός, ἀλλὰ ἐργατῶν ἄρχων.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Παρεχόμενός γέ που γνῶσιν, ἀλλ' οὐ χειρουργίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

260 ΞΕ. Δικαίως δὴ μετέχειν ἂν λέγοιτο τῆς γνωστικῆς ἐπιστήμης.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τούτῳ δέ γε, οἶμαι, προσήκει κρίναντι μὴ τέλος ἔχειν μηδ' ἀπηλλάχθαι, καθάπερ ὁ λογιστὴς ἀπήλλακτο, προστάττειν δὲ ἑκάστοις τῶν ἐργατῶν τό γε πρόσφορον, ἕως ἂν ἀπεργάσωνται τὸ προσταχθέν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

252 ΞΕ. Οὐκοῦν γνωστικαὶ μὲν αἵ τε τοιαῦται ξύμπασαι καὶ ὁπόσαι ξυνέπονται τῇ λογιστικῇ, κρίσει δὲ καὶ
B ἐπιτάξει διαφέρετον ἀλλήλοιν τούτω τὼ γένει;

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεσθον.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν συμπάσης τῆς γνωστικῆς εἰ τὸ μὲν ἐπιτακτικὸν μέρος, τὸ δὲ κριτικὸν διαιρούμενοι προσείποιμεν, ἐμμελῶς ἂν φαῖμεν διῃρῆσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τοῖς γε κοινῇ τι πράττουσιν ἀγαπητὸν ὁμονοεῖν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τούτου τοίνυν μέχριπερ ἂν αὐτοὶ κοινωνῶμεν, ἐατέον τά γε τῶν ἄλλων δοξάσματα χαίρειν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

C ΞΕ. Φέρε δή, ταύταιν ταῖν τέχναιν ἡμῖν τὸν βασιλικὸν ἐν ποτέρᾳ θετέον; ἆρ' ἐν τῇ κριτικῇ, καθάπερ τινὰ θεατήν; ἢ μᾶλλον τῆς ἐπιτακτικῆς ὡς ὄντα αὐτὸν τέχνης θήσομεν, δεσπόζοντά γε;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ μᾶλλον;

ΞΕ. Τὴν ἐπιτακτικὴν δὴ τέχνην πάλιν ἂν εἴη θεατέον εἴ πῃ διέστηκε. καί μοι δοκεῖ τῇδέ πῃ, καθάπερ ἡ τῶν καπήλων τέχνη τῆς τῶν αὐτοπωλῶν διώρισται τέχνης,
D καὶ τὸ βασιλικὸν γένος ἔοικεν ἀπὸ τοῦ τῶν κηρύκων γένους ἀφωρίσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

253 ΞΕ. Πωληθέντα που πρότερον ἔργα ἀλλότρια παραδεχόμενοι δεύτερον πωλοῦσι πάλιν οἱ κάπηλοι.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ κηρυκικὸν φῦλον ἐπιταχθέντ' ἀλλότρια νοήματα παραδεχόμενον αὐτὸ δεύτερον ἐπιτάττει πάλιν ἑτέροις.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τί οὖν; εἰς ταὐτὸν μίξωμεν βασιλικὴν ἑρμηνευ-
E τικῇ, κελευστικῇ, μαντικῇ, κηρυκικῇ καὶ πολλαῖς ἑτέραις τούτων τέχναις συγγενέσιν, αἳ σύμπασαι τό γ' ἐπιτάττειν ἔχουσιν; ἢ βούλει, καθάπερ εἰκάζομεν νῦν δή, καὶ τοὔνομα παρεικάσωμεν, ἐπειδὴ καὶ σχεδὸν ἀνώνυμον ὂν τυγχάνει τὸ τῶν αὐτεπιτακτῶν γένος, καὶ ταύτῃ ταῦτα διελώμεθα, τὸ μὲν τῶν βασιλέων γένος εἰς τὴν αὐτεπιτακτικὴν θέντες, τοῦ δὲ ἄλλου παντὸς ἀμελήσαντες, ὄνομα ἕτερον αὐτοῖς παραχωρήσαντες θέσθαι τινά; τοῦ γὰρ ἄρχοντος ἕνεκα ἡμῖν ἡ μέθοδος ἦν, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ ἐναντίου. 261

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μετρίως ἀφέστηκεν ἀπ' ἐκείνων, ἀλλοτριότητι διορισθὲν πρὸς οἰκειότητα, τοῦτο αὐτὸ πάλιν αὖ διαιρεῖν ἀναγκαῖον, εἴ τινα τομὴν ἔτι ἔχομεν ὑπείκουσαν ἐν τούτῳ;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε. 254

ΞΕ. Καὶ μὴν φαινόμεθα ἔχειν· ἀλλ' ἐπακολουθῶν σύντεμνε.

ΝΕ. ΣΩ. Πῇ;

ΞΕ. Πάντας ὁπόσους ἂν ἄρχοντας διανοηθῶμεν ἐπιτάξει προσχρωμένους, ἆρ' οὐχ εὑρήσομεν γενέσεώς τινος ἕνεκα προστάττοντας; B

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τά γε γιγνόμενα πάντα δίχα διαλαβεῖν οὐ παντάπασι χαλεπόν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῇ;

ΞΕ. Τὰ μὲν ἄψυχα αὐτῶν ἐστί που ξυμπάντων, τὰ δ' ἔμψυχα.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτοις δέ γε αὐτοῖς τὸ τοῦ γνωστικοῦ μέρος ἐπιτακτικὸν ὄν, εἴπερ βουλόμεθα τέμνειν, τεμοῦμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Κατὰ τί;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς τῶν ἀψύχων γενέσεσιν αὐτοῦ τάσσοντες, τὸ δ' ἐπὶ ταῖς τῶν ἐμψύχων. καὶ πᾶν οὕτως C
ἤδη διαιρήσεται δίχα.

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασί γε.

ΞΕ. Τὸ μὲν τοίνυν αὐτῶν παραλίπωμεν, τὸ δ' ἀναλάβωμεν, ἀναλαβόντες δὲ μερισώμεθα εἰς δύο τὸ σύμπαν.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεις δ' αὐτοῖν ἀναληπτέον εἶναι πότερον;

ΞΕ. Πάντως που τὸ περὶ τὰ ζῷα ἐπιτακτικόν. οὐ 255
γὰρ δὴ τό γε τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης ἐστί ποτε τῶν ἀψύχων ἐπιστατοῦν, οἷον ἀρχιτεκτονικόν, ἀλλὰ γενναιότερον, ἐν τοῖς ζῴοις καὶ περὶ αὐτὰ ταῦτα τὴν δύναμιν E
ἀεὶ κεκτημένον.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Τήν γε μὴν τῶν ζῴων γένεσιν καὶ τροφὴν τὴν μέν τις ἂν ἴδοι μονοτροφίαν οὖσαν, τὴν δὲ κοινὴν τῶν ἐν ταῖς ἀγέλαις θρεμμάτων ἐπιμέλειαν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

---

1. ἐργαστικός a. — 9. Τοῦτο a. — 42. ἐπιταχθέν, τἀλλότρια a b. — 43. αὐτὰ auctore Schleiermachero c. — 46. μίξομεν a c.

1. τό γ'] τό τ' a. — 19. γε] τε a. — 25. ἔμψυχα - - ἄψυχα a. — 29. μέρους a. — 46. κοινῇ Χ Δ Λ Π et pr. B.

ΞΕ. Ἀλλ' οὐ μὴν τόν γε πολιτικὸν εὑρήσομεν ἰδιο-
τρόφον, ὥσπερ βοηλάτην ἤ τινα ἱπποκόμον, ἀλλ' ἱππο-
φορβῷ τε καὶ βουφορβῷ μᾶλλον προσεοικότα.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεταί γε δὴ ῥηθὲν νῦν.

E ΞΕ. Πότερον οὖν τῆς ζωοτροφίας τὴν τῶν ξυμπόλ-
λων κοινὴν τροφὴν ἀγελαιοτροφίαν ἢ κοινοτροφικήν τινα
ὀνομάζωμεν;

ΝΕ. ΣΩ. Ὁπότερον ἂν ἐν τῷ λόγῳ ξυμβαίνῃ.

ΞΕ. Καλῶς γε, ὦ Σώκρατες· κἂν διαφυλάξῃς τὸ μὴ
σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος εἰς τὸ γῆρας
ἀναφανήσει φρονήσεως. νῦν δὲ τοῦτο μέν, καθάπερ δια-
κελεύει, ποιητέον· τὴν δὲ ἀγελαιοτροφικὴν ἆρ' ἐννοεῖς πῇ
256 τις δίδυμον ἀποφήνας τὸ ζητούμενον ἐν διπλασίοισι τὰ
262 νῦν ἐν τοῖς ἡμίσεσιν εἰς τότε ποιήσει ζητεῖσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Προθυμήσομαι. καί μοι δοκεῖ τῶν μὲν
ἀνθρώπων ἑτέρα τις εἶναι, τῶν δὲ αὖ θηρίων ἄλλη τροφή.

ΞΕ. Παντάπασί γε προθυμότατα καὶ ἀνδρειότατα
διῄρησαι. μὴ μέντοι τοῦτό γε εἰσαῦθις κατὰ δύναμιν
πάσχωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Μὴ σμικρὸν μόριον ἓν πρὸς μεγάλα καὶ πολλὰ
B ἀφαιρῶμεν, μηδὲ εἴδους χωρίς· ἀλλὰ τὸ μέρος ἅμα εἶδος
ἐχέτω. κάλλιστον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων εὐθὺς διαχω-
ρίζειν τὸ ζητούμενον, ἂν ὀρθῶς ἔχῃ, καθάπερ ὀλίγον σὺ
πρότερον οἰηθεὶς ἔχειν τὴν διαίρεσιν ἐπέσπευσας τὸν λό-
γον, ἰδὼν ἐπ' ἀνθρώπους πορευόμενον. ἀλλὰ γάρ, ὦ
φίλε, λεπτουργεῖν οὐκ ἀσφαλές, διὰ μέσων δὲ ἀσφαλέ-
στερον ἰέναι τέμνοντας, καὶ μᾶλλον ἰδέαις ἄν τις προσ-
C τυγχάνοι. τοῦτο δὲ διαφέρει τὸ πᾶν πρὸς τὰς ζητήσεις.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς, ὦ ξένε, λέγεις τοῦτο;

172 ΞΕ. Πειρατέον ἔτι σαφέστερον φράζειν εὐνοίᾳ τῆς
σῆς φύσεως, ὦ Σώκρατες. ἐν τῷ μὲν οὖν παρεστηκότι τὰ
257 νῦν δηλῶσαι μηδὲν ἐνδεῶς ἀδύνατον· ἐπιχειρητέον δέ τι
καὶ σμικρῷ πλέον αὐτὸ προαγαγεῖν εἰς τὸ πρόσθεν σαφη-
νείας ἕνεκα.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον οὖν δὴ φράζεις διαιρουμένους ἡμᾶς
οὐκ ὀρθῶς ἄρτι δρᾶν;

ΞΕ. Τοιόνδε, οἷον εἴ τις τἀνθρώπινον ἐπιχειρήσας
D δίχα διελέσθαι γένος διαιροῖ καθάπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἐν-
θάδε διανέμουσι, τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ὡς ἓν ἀπὸ πάντων
ἀφαιροῦντες χωρίς, σύμπασι δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσιν, ἀπεί-
ροις οὖσι καὶ ἀμίκτοις καὶ ἀσυμφώνοις πρὸς ἄλληλα,
βάρβαρον μιᾷ κλήσει προσειπόντες αὐτό, διὰ ταύτην τὴν
μίαν κλῆσιν καὶ γένος ἓν αὐτὸ εἶναι προσδοκῶσιν· ἢ τὸν
ἀριθμόν τις αὖ νομίζοι κατ' εἴδη δύο διαιρεῖν μυριάδα
ἀποτεμνόμενος ἀπὸ πάντων, ὡς ἓν εἶδος ἀποχωρίζων,
καὶ τῷ λοιπῷ δὴ παντὶ θέμενος ἓν ὄνομα διὰ τὴν κλῆσιν E
αὖ καὶ τοῦτ' ἀξιοῖ γένος ἐκείνου χωρὶς ἕτερον ἓν γίγνε-
σθαι. κάλλιον δέ που καὶ μᾶλλον κατ' εἴδη καὶ δίχα
διαιροῖτ' ἄν, εἰ τὸν μὲν ἀριθμὸν ἀρτίῳ καὶ περιττῷ τις
τέμνοι, τὸ δὲ αὖ τῶν ἀνθρώπων γένος ἄρρενι καὶ θήλει,
Λυδοὺς δὲ ἢ Φρύγας ἤ τινας ἑτέρους πρὸς ἅπαντας τάτ-
των ἀποσχίζοι τότε, ἡνίκα ἀποροῖ γένος ἅμα καὶ μέρος 258
εὑρίσκειν ἑκάτερον τῶν σχισθέντων. 263

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα. ἀλλὰ γὰρ τοῦτο αὐτό, ὦ ξένε,
πῶς ἄν τις γένος καὶ μέρος ἐναργέστερον γνοίη, ὡς οὐ
ταὐτόν ἐστον ἀλλ' ἕτερον ἀλλήλοιν;

ΞΕ. Ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν, οὐ φαῦλον προστάττεις,
Σώκρατες. ἡμεῖς μὲν καὶ νῦν μακροτέραν τοῦ δέοντος
ἀπὸ τοῦ προτεθέντος λόγου πεπλανήμεθα, σὺ δ' ἔτι πλέον
ἡμᾶς κελεύεις πλανηθῆναι. νῦν μὲν οὖν, ὥσπερ εἰκός,
ἐπανίωμεν πάλιν· ταῦτα δὲ εἰσαῦθις κατὰ σχολήν, καθά-
περ ἰχνεύοντες, μέτιμεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτό γε αὖ παν- B
τάπασι φύλαξαι, μή ποτε παρ' ἐμοῦ δόξῃς αὐτὸ ἐναργῶς
διωρισμένον ἀκηκοέναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἶδός τε καὶ μέρος ἕτερον ἀλλήλων εἶναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Ὡς εἶδος μὲν ὅταν ᾖ του, καὶ μέρος αὐτὸ
ἀναγκαῖον εἶναι τοῦ πράγματος ὅτουπερ ἂν εἶδος λέγηται·
μέρος δὲ εἶδος οὐδεμία ἀνάγκη. ταύτῃ με ἢ 'κείνῃ μᾶλ-
λον, ὦ Σώκρατες, ἀεὶ φάθι λέγειν.

ΝΕ. ΣΩ. Ταῦτ' ἔσται.

ΞΕ. Φράσον δή μοι τὸ μετὰ τοῦτο. C

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τῆς ἀποπλανήσεως ὁπόθεν ἡμᾶς δεῦρ' ἤγα- 259
γεν. οἶμαι μὲν γὰρ μάλιστα, ὅθεν ἐρωτηθεὶς σὺ τὴν ἀγε-
λαιοτροφίαν ὅπῃ διαιρετέον εἶπες μάλα προθύμως δύ'
εἶναι ζώων γένη, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ἕτερον δὲ τῶν
ἄλλων ξυμπάντων θηρίων ἕν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ ἔμοιγε δὴ τότ' ἐφάνης μέρος ἀφαιρῶν ἡγεῖ-
σθαι καταλιπεῖν τὸ λοιπὸν αὖ πάντων γένος ἕν, ὅτι πᾶσι
ταὐτὸν ἐπονομάζειν ἔσχες ὄνομα, θηρία καλέσας. D

ΝΕ. ΣΩ. Ἦν καὶ ταῦτα οὕτως.

ΞΕ. Τὸ δέ γε, ὦ πάντων ἀνδρειότατε, τάχ' ἄν, εἴ
που φρόνιμόν ἐστί τι ζῷον ἕτερον, οἷον δοκεῖ τὸ τῶν
γεράνων, ἤ τι τοιοῦτον ἄλλο, κατὰ ταὐτὰ ἴσως διο-

φ

1. ἰδιοτρόφον auctore Cornario b c: ἰδιότροπον Π, ἰδιότροπον cum celeris libris a. — 8. συμβαίνοι a. — 13. διπλασίοις a. — 21. πολλὰ καὶ μεγάλα a. — 34. προσαγαγεῖν a. — 36. δὴ om. a. — 44. ἢ εἰ τὸν Heindorfius.

4. ἓν γίγνεσθαι Stallbaumius (coll. 263 C.): ἐγγίγνεσθαι a b c. — 5. καὶ ante δίχα delet Sauppius. — 13. ἔστιν a. — 15. μακρότερον a c. — 19. ἰχνεύομεν Δ Π b. — 25. ὅταν] ὅ τι ἂν Schleiermacherus. (Ficinus: *quicquid.*) — 26. ἀναγκαῖον αὐτὸ a. — 27. εἴδους ℵ Γ Δ Λ Ξ Π Σ Τ B C, εἶδος ἢ μέρος εἴδους Sauppius ad Lycurg. p. 111. (Ficinus: *speciem vel speciei partem.*) — ἢ 'κείνῃ nos: ἢ κείνῃ a, ἢ ἐκείνῃ Λ b c. — 31. Τὸ ποῖον (Flor. i) c. — 38. τοῦτ' ℵ Δ Π. — 44. ἄλλο Heindorfius: ἄλλο, ὃ a, ἄλλο, [ὃ] b c. — διονομάζει a.

ὀνομάζοι, καθάπερ καὶ σύ, γεράνους μὲν ἓν γένος ἀντιτιθὲν τοῖς ἄλλοις ζῴοις καὶ σεμνῦνον αὐτὸ ἑαυτό, τὰ δὲ ἄλλα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ξυλλαβὸν εἰς ταὐτὸ οὐδὲν ἄλλο πλὴν ἴσως θηρία προσείποι. πειραθῶμεν οὖν ἡμεῖς ἐξευ-
E λαβεῖσθαι πάνθ' ὁπόσα τοιαῦτα.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Μὴ πᾶν τὸ τῶν ζῴων γένος διαιρούμενοι, ἵνα ἧττον αὐτὰ πάσχωμεν.

260 ΝΕ. ΣΩ. Οὐδὲν γὰρ δεῖ.

ΞΕ. Καὶ γὰρ οὖν καὶ τότε ἡμαρτάνετο ταύτῃ.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δή;

ΞΕ. Τῆς γνωστικῆς ὅσον ἐπιτακτικὸν ἡμῖν μέρος, ἦν που τοῦ ζῳοτροφικοῦ γένους, ἀγελαίων μὴν ζῴων. ἦ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Διῄρητο τοίνυν ἤδη καὶ τότε ξύμπαν τὸ ζῷον
264 τῷ τιθασῷ καὶ ἀγρίῳ. τὰ μὲν γὰρ ἔχοντα τιθασεύεσθαι φύσιν ἥμερα προσείρηται, τὰ δὲ μὴ ἔχοντα ἄγρια.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Ἣν δέ γε θηρεύομεν ἐπιστήμην, ἐν τοῖς ἡμέροις ἦν τε καὶ ἔστιν, ἐπὶ τοῖς ἀγελαίοις μὲν ζητητέα θρέμμασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν διαιρώμεθα ὥσπερ τότε, πρὸς ἅπαντα ἀποβλέψαντες, μηδὲ σπεύσαντες, ἵνα δὴ ταχὺ γενώμεθα
B πρὸς τῇ πολιτικῇ. πεποίηκε γὰρ ἡμᾶς καὶ νῦν παθεῖν τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν πάθος.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Οὐχ ἡσύχους εὖ διαιροῦντας ἠνυκέναι βραδύτερον.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ καλῶς γε, ὦ ξένε, πεποίηκεν.

261 ΞΕ. Ταῦτ' ἔστω. πάλιν δ' οὖν ἐξ ἀρχῆς τὴν κοινοτροφικὴν πειρώμεθα διαιρεῖν· ἴσως γὰρ καὶ τοῦτο, ὃ σὺ προθυμεῖ, διαπεραινόμενος ὁ λόγος αὐτός σοι κάλλιον μηνύσει. καί μοι φράζε.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δή;

ΞΕ. Τόδε, εἴ τινων πολλάκις ἄρα διακήκοας· οὐ
C γὰρ δὴ προστυχής γε αὐτὸς οἶδ' ὅτι γέγονας ταῖς ἐν τῷ Νείλῳ τιθασείαις τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ἐν ταῖς βασιλικαῖς λίμναις. ἐν μὲν γὰρ κρήναις τάχ' ἂν ἴσως εἴης ᾐσθημένος.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τεθέαμαι κἀκεῖνα πολλῶν ἀκήκοα.

ΞΕ. Καὶ μὴν χηνοβωτίας γε καὶ γερανοβωτίας, εἰ καὶ μὴ πεπλάνησαι περὶ τὰ Θετταλικὰ πεδία, πέπυσαι γοῦν καὶ πιστεύεις εἶναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

D ΞΕ. Τοῦδ' ἕνεκά τοι πάντα ἠρώτησα ταῦτα, διότι τῆς τῶν ἀγελαίων τροφῆς ἔστι μὲν ἔνυδρον, ἔστι δὲ καὶ ξηροβατικόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ ταύτῃ δεῖν διχάζειν τὴν κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην, ἐφ' ἑκατέρῳ τούτων τὸ μέρος αὐτῆς ἐπινέμοντας ἑκάτερον, τὸ μὲν ἕτερον ὑγροτροφικὸν ὀνομάζοντας, τὸ δ' ἕτερον ξηροτροφικόν;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔμοιγε. 262

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τὸ βασιλικὸν οὕτως οὐ ζητήσομεν ὁποτέρας ἐστὶ τῆς τέχνης· δῆλον γὰρ δὴ παντί.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ; E

ΞΕ. Πᾶς μὲν δὴ τό γε ξηροτροφικὸν τῆς ἀγελαιοτροφίας διέλοιτ' ἂν φῦλον.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τῷ πτηνῷ τε καὶ πεζῷ διορισάμενος.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα. 173

ΞΕ. Τί δέ; τὸ πολιτικὸν ὡς περὶ τὸ πεζὸν ζητητέον; ἢ οὐκ οἴει καὶ τὸν ἀφρονέστατον ὡς ἔπος εἰπεῖν δοξάζειν οὕτως;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔγωγε.

ΞΕ. Τὴν δὲ πεζονομικήν, καθάπερ ἄρτιον ἀριθμόν, δεῖ τεμνομένην δίχα ἀποφαίνειν.

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐφ' ὅ γε μέρος ὥρμηκεν ἡμῖν ὁ λόγος, 265
ἐπ' ἐκεῖνο δύο τινὲ καθορᾶν ὁδὼ τεταμένα φαίνεται, τὴν μὲν θάττω, πρὸς μέγα μέρος σμικρὸν διαιρουμένην, τὴν δέ, ὅπερ ἐν τῷ πρόσθεν ἐλέγομεν, ὅτι δεῖ μεσοτομεῖν ὡς μάλιστα, τοῦτ' ἔχουσαν μᾶλλον, μακροτέραν γε μήν. ἔξεστιν οὖν, ὁποτέραν ἂν βουληθῶμεν, ταύτην πορευθῆναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δέ; ἀμφοτέρας ἀδύνατον;

ΞΕ. Ἅμα γ', ὦ θαυμαστέ· ἐν μέρει γε μὴν δῆλον 263
ὅτι δυνατόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐν μέρει τοίνυν ἔγωγε ἀμφοτέρας αἱροῦμαι. B

ΞΕ. Ῥᾴδιον, ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν βραχύ. κατ' ἀρχὰς μὴν καὶ μεσοῦσιν ἅμα τῆς πορείας χαλεπὸν ἂν ἦν ἡμῖν τὸ πρόσταγμα· νῦν δ', ἐπειδὴ δοκεῖ ταύτῃ, τὴν μακροτέραν πρότερον ἴωμεν· νεαλέστεροι γὰρ ὄντες ῥᾷον αὐτὴν πορευσόμεθα. τὴν δὲ δὴ διαίρεσιν ὅρα.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγε.

ΞΕ. Τὰ πεζὰ ἡμῖν τῶν ἡμέρων, ὅσαπερ ἀγελαῖα, διῃρημένα ἐστὶ φύσει δίχα.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνι;

ΞΕ. Τῷ τῶν μὲν τὴν γένεσιν ἄκερων εἶναι, τῶν δὲ κερασφόρον.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται. C

ΞΕ. Τὴν δὴ πεζονομικὴν διελὼν ἀπόδος ἑκατέρῳ τῷ

---

7. τῶν om. a. — 13. μὴν] ἦν ΧΔΠΣΤ. — 17. τιθασσῷ · τιθασσεύεσθαι a. — 36. εἴ om. a. — 38. τιθασσείαις a. — 39. κρίναις Stephani operae. — 42. χηνοβοτίας - - γερανοβοτίας a c. — 46. Τοῦ δ' - - ταῦτα; διότι c. — εἵνεκά omnes. Bekk. — τοι] τι a.

4. διχάζειν] δίχα σχίζειν Ξ et Flor. i. — 10. δὴ γὰρ a. — 17. ὡς περὶ Heusdius: ὥσπερ a c, εἰ περὶ Bekkerus. — 19. οὕτω a. — 21. ἄρτιον] Cf. Legg. X. 895 E. Euclid. Elem. VII. ὅρ. 6. p. 148. ed. Oxon. — 35. μὴν] μὲν οὖν a c. — μεσούσης Flor. c. — 41. ἐστὶ φύσει. ΣΩ. Τί δή; ΞΕ. Τῷ a.

μέρει, λόγῳ χρώμενος. ἂν γὰρ ὀνομάζειν αὐτὰ βουληθῇς, ἔσται σοι περιπεπλεγμένον μᾶλλον τοῦ δέοντος.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς οὖν χρὴ λέγειν;

ΞΕ. Ὧδε· τῆς πεζονομικῆς ἐπιστήμης δίχα διαιρε- 264 θείσης τὸ μόριον θάτερον ἐπὶ τῷ κερασφόρῳ μέρει τῷ τῆς ἀγέλης ἐπιτετάχθαι, τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τῷ τῆς ἀκεράτου.

ΝΕ. ΣΩ. Ταῦτ' ἔστω ταύτῃ λεχθέντα· πάντως γὰρ D ἱκανῶς δεδήλωται.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὅ γε βασιλεὺς ἡμῖν αὖ καταφανὴς ὅτι κολοβόν ἀγέλην τινὰ κεράτων νομεύει.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ δῆλος;

ΞΕ. Ταύτην τοίνυν καταθραύσαντες τὸ γιγνόμενον αὐτῷ πειρώμεθα ἀποδοῦναι.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Πότερον οὖν βούλει τῷ σχιστῷ τε καὶ τῷ καλουμένῳ μώνυχι διαιρεῖν αὐτὴν ἢ τῇ κοινογονίᾳ τε καὶ ἰδιογονίᾳ; μανθάνεις γάρ που.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

E ΞΕ. Ὅτι τὸ μὲν τῶν ἵππων καὶ ὄνων πέφυκεν ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε λοιπὸν ἔτι τῆς λείας ἀγέλης τῶν ἡμέρων ἀμιγὲς γένει πρὸς ἄλληλα.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τί δ'; ὁ πολιτικὸς ἆρ' ἐπιμέλειαν ἔχειν φαίνεται πότερα κοινογενοῦς φύσεως ἢ τινος ἰδιογενοῦς;

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον ὅτι τῆς ἀμίκτου.

265 ΞΕ. Ταύτην δὴ δεῖ καθάπερ τὰ ἔμπροσθεν, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς δίχα διαστέλλειν.

ΝΕ. ΣΩ. Δεῖ γὰρ οὖν.

266 ΞΕ. Καὶ μὴν τό γε ζῶον, ὅσον ἥμερον καὶ ἀγελαῖον, σχεδὸν πλὴν γενοῖν δυοῖν πᾶν ἤδη κατακεκερμάτισται. τὸ γὰρ τῶν κυνῶν οὐκ ἐπάξιον καταριθμεῖν γένος ὡς ἐν ἀγελαίοις θρέμμασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν. ἀλλὰ τίνι δὴ τὼ δύο διαιροῦμεν;

ΞΕ. Ὧιπερ καὶ δίκαιόν γε Θεαίτητόν τε καὶ σὲ διανέμειν, ἐπειδὴ καὶ γεωμετρίας ἅπτεσθον.

ΝΕ. ΣΩ. Τῷ;

ΞΕ. Τῇ διαμέτρῳ δήπου καὶ πάλιν τῇ τῆς διαμέτρου διαμέτρῳ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς εἶπες;

B ΞΕ. Ἡ φύσις ἣν τὸ γένος ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων κέκτηται, μῶν ἄλλως πως εἰς τὴν πορείαν πέφυκεν ἢ καθάπερ ἡ διάμετρος ἡ δυνάμει δίπους;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ ἄλλως.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἥ γε τοῦ λοιποῦ γένους πάλιν ἐστὶ κατὰ δύναμιν αὖ τῆς ἡμετέρας δυνάμεως διάμετρος, εἴπερ δυοῖν γέ ἐστι ποδοῖν δὶς πεφυκυῖα.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐκ ἔστι; καὶ δὴ καὶ σχεδὸν ὃ βούλει δηλοῦν μανθάνω.

ΞΕ. Πρὸς δὴ τούτοις ἕτερον αὖ τι τῶν πρὸς γέλωτα 266 εὐδοκιμησάντων ἄν, ὦ Σώκρατες, ἆρα καθορῶμεν ἡμῖν γεγονὸς ἐν τοῖς διῃρημένοις; C

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τἀνθρώπινον ἡμῶν ἅμα γένος ξυνειληχὸς καὶ ξυνδεδραμηκὸς γένει τῷ τῶν ὄντων γενναιοτάτῳ καὶ ἅμα εὐχερεστάτῳ.

ΝΕ. ΣΩ. Καθορῶ καὶ μάλ' ἀτόπως ξυμβαῖνον.

ΞΕ. Τί δ'; οὐκ εἰκὸς ὕστατα ἀφικνεῖσθαι τὰ βραδύτατα;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί, τοῦτό γε.

ΞΕ. Τόδε δὲ οὐκ ἐννοοῦμεν, ὡς ἔτι γελοιότερος ὁ βασιλεὺς φαίνεται μετὰ τῆς ἀγέλης ξυνδιαθέων καὶ ξύνδρομα πεπορευμένος τῷ τῶν ἀνδρῶν αὖ πρὸς τὸν εὐχερῆ βίον ἄριστα γεγυμνασμένῳ; D

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Νῦν γάρ, ὦ Σώκρατες, ἐκεῖνό ἐστι καταφανὲς μᾶλλον τὸ ῥηθὲν τότ' ἐν τῇ περὶ τὸν σοφιστὴν ζητήσει.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τῇ τοιᾶδε μεθόδῳ τῶν λόγων οὔτε σεμνοτέρου μᾶλλον ἐμέλησεν ἢ μή, τόν τε σμικρότερον οὐδὲν ἠτίμακε πρὸ τοῦ μείζονος, ἀεὶ δὲ καθ' αὑτὴν περαίνει τἀληθέστατον.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικεν. 267

ΞΕ. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἵνα μή με φθῇς ἐρωτήσας τὴν βραχυτέραν ὁδὸν ἥτις τότε ἦν ἐπὶ τὸν τοῦ βασιλέως E ὅρον, αὐτός σοι πρότερον ἔλθω;

ΝΕ. ΣΩ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Λέγω δὴ δεῖν τότε εὐθὺς τὸ πεζὸν τῷ δίποδι πρὸς τὸ τετράπουν γένος διανεῖμαι, κατιδόντα δὲ τἀνθρώπινον ἔτι μόνῳ τῷ πτηνῷ ξυνειληχὸς τὴν δίποδα ἀγέλην πάλιν τῷ ψιλῷ καὶ τῷ πτεροφυεῖ τέμνειν, τμηθείσης δὲ αὐτῆς καὶ τότ' ἤδη τῆς ἀνθρωπονομικῆς δηλωθείσης τέχνης φέροντα τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλικόν, οἷον ἡνίοχον εἰς αὐτὴν ἐνστήσαντα, παραδοῦναι τὰς τῆς πόλεως ἡνίας, ὡς οἰκείας καὶ αὐτῷ ταύτης οὔσης τῆς ἐπιστήμης.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς καὶ καθαπερεὶ χρέος ἀπέδωκάς **267** μοι τὸν λόγον, προσθεὶς τὴν ἐκτροπὴν οἷον τόκον καὶ ἀναπληρώσας αὐτόν.

---

5. κερασφόρῳ a. — 10. κολοβῶν τινὰ ἀγέλην ἀκεράτων a. — 12. κ[γινό]ινούμενον ΧΓΔΛΞΠΣΤBCFH, κινούμενον E, μόριον γρ. Π. (Ficinus: quod movetur.) — 22. λείας] μιᾶς a. — 25. Τί δ' ὁ πολιτικὸς ἆρ' a. — 32. καὶ om. a.
18. φαίνεται ὁ βασιλεὺς a. — 31. με φθῇς cum Ficino bc: μ' ἔφθης ΧΔ, μεμφθῇς ΓΛΞΣΤBCFH et corr. Π, μεμ[θ]φης E, μεμφῇς a. — 36. τὸ ante τετράπουν om. ab. — 42. καὶ om. a. — 43. ἀπέδωκάς ΧΔΠ: ἀποδέδωκάς abc.

ΞΕ. Φέρε δή, καὶ ξυνείρωμεν ἐπανελθόντες ἐπὶ τὴν
ἀρχὴν μέχρι τῆς τελευτῆς τὸν λόγον τοῦ ὀνόματος τῆς
τοῦ πολιτικοῦ τέχνης.
ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.
ΞΕ. Τῆς γνωστικῆς τοίνυν ἐπιστήμης ἡμῖν ἦν κατ'
ἀρχὰς μέρος ἐπιτακτικόν· τούτου δὲ ἀπεικασθὲν τὸ μό-
268 ριον αὐτεπιτακτικὸν ἐῤῥήθη. ζωοτροφικὴ δὲ πάλιν αὐτε-
B πιτακτικῆς οὐ τὸ σμικρότατον τῶν γενῶν ἀπεσχίζετο· καὶ
174 ζωοτροφικῆς εἶδος ἀγελαιοτροφικόν, ἀγελαιοτροφικοῦ δ'
αὖ πεζονομικόν. τοῦ δὲ πεζονομικοῦ μάλιστα ἀπετέμνετο
τέχνη τῆς ἀκεράτου φύσεως θρεπτική. ταύτης δ' αὖ τὸ
μέρος οὐκ ἔλαττον τριπλοῦν συμπλέκειν ἀναγκαῖον, ἂν εἰς
ἕν τις αὐτὸ ὄνομα ξυναγαγεῖν βουληθῇ, γενέσεως ἀμίκτου
νομευτικὴν ἐπιστήμην προσαγορεύων. τὸ δ' ἀπὸ τούτου
C τμῆμα, ἐπὶ ποίμνῃ δίποδι μέρος ἀνθρωπονομικὸν ἔτι λει-
φθὲν μόνον, τοῦτ' αὐτό ἐστιν ἤδη τὸ ζητηθέν, ἅμα βα-
σιλικὸν ταὐτὸ κληθὲν καὶ πολιτικόν.
ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.
ΞΕ. Ἆρά γ', ὦ Σώκρατες, ἀληθῶς ἡμῖν τοῦτο, κα-
θάπερ σὺ νῦν εἴρηκας, οὕτως ἐστὶ καὶ πεπραγμένον;
ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον δή;
ΞΕ. Τὸ παντάπασιν ἱκανῶς εἰρῆσθαι τὸ προτεθέν.
ἢ τοῦτ' αὐτὸ καὶ μάλιστα ἡ ζήτησις ἐλλείπει, τὸ τὸν λό-
γον εἰρῆσθαι μέν πως, οὐ μὴν παντάπασί γε τελέως
D ἀπειργάσθαι;
ΝΕ. ΣΩ. Πῶς εἶπες;
ΞΕ. Ἐγὼ νῷν πειράσομαι τοῦτ' αὐτὸ ὃ διανοοῦμαι,
νῦν ἔτι μᾶλλον δηλῶσαι.
269 ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἄν.
ΞΕ. Οὐκοῦν τῶν νομευτικῶν ἡμῖν πολλῶν φανεισῶν
ἄρτι τεχνῶν μία τις ἦν ἡ πολιτικὴ καὶ μιᾶς τινὸς ἀγέλης
ἐπιμέλεια;
ΝΕ. ΣΩ. Ναί.
ΞΕ. Ταύτην δέ γε διώριζεν ὁ λόγος οὐχ ἵππων εἶ-
ναι τροφὸν οὐδ' ἄλλων θηρίων, ἀλλ' ἀνθρώπων κοινο-
τροφικὴν ἐπιστήμην.
ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.
E ΞΕ. Τὸ δὴ τῶν νομέων πάντων διάφορον καὶ τὸ
τῶν βασιλέων θεασώμεθα.
ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;
ΞΕ. Εἴ τις τῶν ἄλλων τὸ τέχνης ἄλλης ὄνομα ἔχων
κοινῇ τῆς ἀγέλης ξύντροφος εἶναι φησὶ καὶ προσποιεῖται.
ΝΕ. ΣΩ. Πῶς φῄς;
ΞΕ. Οἷον οἱ ἔμποροι καὶ γεωργοὶ καὶ σιτουργοὶ πάν-
τες, καὶ πρὸς τούτοις γυμνασταὶ καὶ τὸ τῶν ἰατρῶν γέ-
νος, οἶσθ' ὅτι τοῖς περὶ τὰ ἀνθρώπινα νομεῦσιν, οὓς πο-
λιτικοὺς ἐκαλέσαμεν, παντάπασι τῷ λόγῳ διαμάχοιντ' ἂν 268
οὗτοι σύμπαντες, ὡς σφεῖς τῆς τροφῆς ἐπιμελοῦνται τῆς
ἀνθρωπίνης, οὐ μόνον ἀγελαίων ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ τῆς
τῶν ἀρχόντων αὐτῶν;
ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἂν λέγοιεν;
ΞΕ. Ἴσως. καὶ τοῦτο μὲν ἐπισκεψόμεθα, τόδε δὲ ἴσμεν, 270
ὅτι βουκόλῳ γε οὐδεὶς ἀμφισβητήσει περὶ τούτων οὐδενός,
ἀλλ' αὐτὸς τῆς ἀγέλης τροφὸς ὁ βουφορβός, αὐτὸς ἰα-
τρός, αὐτὸς οἷον νυμφευτὴς καὶ περὶ τοὺς τῶν γιγνομέ-
νων τόκους καὶ λοχείας μόνος ἐπιστήμων τῆς μαιευτικῆς. B
ἔτι τοίνυν παιδιᾶς καὶ μουσικῆς ἐφ' ὅσον αὐτοῦ τὰ θρέμ-
ματα φύσει μετείληφεν, οὐκ ἄλλος κρείττων παραμυθεῖ-
σθαι καὶ κηλῶν πραΰνειν, μετά τε ὀργάνων καὶ ψιλῷ τῷ
στόματι τὴν τῆς αὑτοῦ ποίμνης ἄριστα μεταχειριζόμενος
μουσικήν. καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων πέρι νομέων ὁ αὐτὸς
τρόπος. ἢ γάρ;
ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα.
ΞΕ. Πῶς οὖν ἡμῖν ὁ λόγος ὀρθὸς φανεῖται καὶ ἀκέ-
ραιος ὁ περὶ τοῦ βασιλέως, ὅταν αὐτὸν νομέα καὶ τρο-
φὸν ἀγέλης ἀνθρωπίνης θῶμεν μόνον ἐκκρίνοντες μυρίων C
ἄλλων ἀμφισβητούντων;
ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.
ΞΕ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐφοβήθημεν
ὑποπτεύσαντες μὴ λέγοντες μέν τι τυγχάνοιμεν σχῆμα βα-
σιλικόν, οὐ μὴν ἀπειργασμένοι γε εἶμέν πω δι' ἀκριβείας
τὸν πολιτικόν, ἕως ἂν τοὺς περικεχυμένους αὐτῷ καὶ τῆς
συννομῆς αὐτῷ ἀντιποιουμένους περιελόντες καὶ χωρίσαν- 271
τες ἀπ' ἐκείνων καθαρὸν μόνον αὐτὸν ἀποφήνωμεν;
ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα μὲν οὖν. D
ΞΕ. Τοῦτο τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἡμῖν ποιητέον, εἰ
μὴ μέλλοιμεν ἐπὶ τῷ τέλει καταισχῦναι τὸν λόγον.
ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδαμῶς τοῦτό γε δραστέον.
ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἐξ ἄλλης ἀρχῆς δεῖ καθ' ἑτέραν
ὁδὸν πορευθῆναί τινα.
ΝΕ. ΣΩ. Ποίαν δή;
ΞΕ. Σχεδὸν παιδιὰν ἐγκερασαμένους· συχνῷ γὰρ μέ-
ρει δεῖ μεγάλου μύθου προσχρήσασθαι, καὶ τὸ λοιπὸν δή,
καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν, μέρος ἀεὶ μέρους ἀφαιρου-
μένους ἐπ' ἄκρον ἀφικνεῖσθαι τὸ ζητούμενον. οὐκοῦν χρή; E
ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.
ΞΕ. Ἀλλὰ δὴ τῷ μύθῳ μου πάνυ πρόσεχε τὸν νοῦν,
καθάπερ οἱ παῖδες· πάντως οὐ πολλὰ ἐκφεύγεις παιδιᾶς
ἔτη.
ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἄν.
ΞΕ. Ἦν τοίνυν καὶ ἔτι ἔσται τῶν πάλαι λεχθέντων
πολλά τε ἄλλα καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ τὴν Ἀτρέως τε καὶ Θυ-

7. αὐτεπίτακτον a. — 12. τριπλοῦν ΧΓΔΛΠΒCEFH: τριπλοῦ abc. — 13. ξυνάγειν a. — ἀμίκτου auctore Boeckhio bc: οὐ μικτοῦ rc. E cum a, μικτοῦ ceteri. — 14. νομευτικὴν auctore Heindorfio bc: νομευτικῆς cum libris a. — 17. ταὐτὸν a. — 22. παντάπασι καὶ ἱκανῶς a. — 27. νῶϊν a. — 46. τ' ἀνθρώπινα Γbc.
6. ἐπισκεψώμεθα a. — 7. ὅτι τῷ βουκόλῳ a. — ἀμφισβητεῖται a. — 13. τε] γε a. — 20. φῶμεν a. — ἐγκρίνοντες cum Heusdio Flor. i. — 25. ἦμεν a. — 27. συννομικῆς a. — 41. μου] που a. — 42. παιδιᾶς ab. Cf. Schneider ad Polit. Vol. II. p. 339 sq. — 46. καὶ δὴ om. ΧΔΠ.

ἑστον λεχθεῖσαν ἔριν φάσμα. ἀκήκοας γάρ που καὶ ἀπομνημονεύεις ὅ φασι γενέσθαι τότε.

272 ΝΕ. ΣΩ. Τὸ περὶ τῆς χρυσῆς ἀρνὸς ἴσως σημεῖον φράζεις.

269 ΞΕ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ τὸ περὶ τῆς μεταβολῆς δύσεώς τε καὶ ἀνατολῆς ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, ὡς ἄρα ὅθεν μὲν ἀνατέλλει νῦν, εἰς τοῦτον τότε τὸν τόπον ἐδύετο, ἀνέτελλε δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, τότε δὲ δὴ μαρτυρήσας ἄρα ὁ θεὸς Ἀτρεῖ μετέβαλεν αὐτὸ ἐπὶ τὸ νῦν σχῆμα.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεται γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὖ καὶ τήν γε βασιλείαν ἣν ἦρξε Κρόνος πολλῶν ἀκηκόαμεν.

B ΝΕ. ΣΩ. Πλείστων μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τοὺς ἔμπροσθεν φύεσθαι γηγενεῖς καὶ μὴ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἓν τῶν πάλαι λεχθέντων.

ΞΕ. Ταῦτα τοίνυν ἔστι μὲν ξύμπαντα ἐκ ταὐτοῦ πάθους, καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα μυρία καὶ τούτων ἔτι θαυμαστότερα, διὰ δὲ χρόνου πλῆθος τὰ μὲν αὐτῶν ἀπέσβηκε, τὰ δὲ διεσπαρμένα εἴρηται χωρὶς ἕκαστα ἀπ' ἀλλή-
C λων. ὃ δ' ἐστὶ πᾶσι τούτοις αἴτιον τὸ πάθος, οὐδεὶς εἴρηκε, νῦν δὲ δὴ λεκτέον· εἰς γὰρ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν πρέψει ῥηθέν.

ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες, καὶ λέγε μηδὲν ἐλλείπων.

273 ΞΕ. Ἀκούοις ἄν. τὸ γὰρ πᾶν τόδε τοτὲ μὲν αὐτὸς ὁ θεὸς ξυμποδηγεῖ πορευόμενον καὶ συγκυκλεῖ, τοτὲ δ' ἀνῆκεν, ὅταν αἱ περίοδοι τοῦ προσήκοντος αὐτῷ μέτρον εἰλήφωσιν ἤδη χρόνου, τὸ δὲ πάλιν αὐτόματον εἰς τἀναντία περιάγεται, ζῷον ὂν καὶ φρόνησιν εἰληχὸς ἐκ τοῦ
D συναρμόσαντος αὐτὸ κατ' ἀρχάς. τοῦτο δὲ αὐτῷ τὸ ἀνάπαλιν ἰέναι διὰ τόδ' ἐξ ἀνάγκης ἔμφυτον γέγονεν.

ΝΕ. ΣΩ. Διὰ τὸ ποῖον δή;

ΞΕ. Τὸ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν ἀεὶ καὶ ταὐτὸν εἶναι τοῖς πάντων θειοτάτοις προσήκει μόνοις, σώματος δὲ φύσις οὐ ταύτης τῆς τάξεως. ὃν δὲ οὐρανὸν καὶ κόσμον ἐπωνομάκαμεν, πολλῶν μὲν καὶ μακαρίων παρὰ
175 τοῦ γεννήσαντος μετείληφεν, ἀτὰρ οὖν δὴ κεκοινώνηκέ
E γε καὶ σώματος. ὅθεν αὐτῷ μεταβολῆς ἀμοίρῳ γίγνεσθαι διὰ παντὸς ἀδύνατον, κατὰ δύναμίν γε μὴν ὅ τι μάλιστα ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ ταὐτὰ μίαν φορὰν κινεῖται· διὸ τὴν ἀνακύκλησιν εἴληχεν, ὅ τι σμικροτάτην τῆς αὐτοῦ κινήσεως παράλλαξιν. αὐτὸ δὲ ἑαυτὸ στρέφειν ἀεὶ σχεδὸν οὐδενὶ δυνατὸν πλὴν τῷ τῶν κινουμένων αὖ πάντων ἡγουμένῳ. κινεῖν δὲ τούτῳ τοτὲ μὲν ἄλλως, αὖθις
274 δὲ ἐναντίως οὐ θέμις. ἐκ πάντων δὴ τούτων τὸν κόσμον μήτε αὐτὸν χρὴ φάναι στρέφειν ἑαυτὸν ἀεί, μήτ' αὖ ὅλον ἀεὶ ὑπὸ θεοῦ στρέφεσθαι διττὰς καὶ ἐναντίας περιαγωγάς, μήτ' αὖ δύο τινὲ θεὼ φρονοῦντε 270
ἑαυτοῖς ἐναντία στρέφειν αὐτόν, ἀλλ' ὅπερ ἄρτι ἐρρήθη καὶ μόνον λοιπόν, τοτὲ μὲν ὑπ' ἄλλης συμποδηγεῖσθαι θείας αἰτίας, τὸ ζῆν πάλιν ἐπικτώμενον καὶ λαμβάνοντα ἀθανασίαν ἐπισκευαστὴν παρὰ τοῦ δημιουργοῦ, τοτὲ δ' ὅταν ἀνεθῇ, δι' ἑαυτοῦ αὐτὸν ἰέναι κατὰ καιρόν, ἀφεθέντα τοιοῦτον ὥστε ἀνάπαλιν πορεύεσθαι πολλὰς περιόδων μυριάδας διὰ τὸ μέγιστον ὂν καὶ ἰσορροπώτατον ἐπὶ σμικροτάτου βαῖνον ποδὸς ἰέναι.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται γ' οὖν δὴ καὶ μάλα εἰκότως εἰ- B
ρῆσθαι πάνθ' ὅσα διελήλυθας.

ΞΕ. Λογισάμενοι δὴ ξυννοήσωμεν τὸ πάθος ἐκ τῶν νῦν λεχθέντων, ὃ πάντων ἔφαμεν εἶναι τῶν θαυμαστῶν αἴτιον. ἔστι γὰρ οὖν δὴ τοῦτ' αὐτό.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τὴν τοῦ παντὸς φορὰν τοτὲ μὲν ἐφ' ἃ νῦν κυκλεῖται φέρεσθαι, τοτὲ δ' ἐπὶ τἀναντία.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δή;

ΞΕ. Ταύτην τὴν μεταβολὴν ἡγεῖσθαι δεῖ τῶν περὶ τὸν οὐρανὸν γιγνομένων τροπῶν πασῶν εἶναι μεγίστην 275
καὶ τελεωτάτην τροπήν. C

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικε γοῦν.

ΞΕ. Μεγίστας τοίνυν καὶ μεταβολὰς χρὴ νομίζειν γίγνεσθαι τότε τοῖς ἐντὸς ἡμῖν οἰκοῦσιν αὐτοῦ.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτ' εἰκός.

ΞΕ. Μεταβολὰς δὲ μεγάλας καὶ πολλὰς καὶ παντοίας συμφερομένας ἆρ' οὐκ ἴσμεν τὴν τῶν ζώων φύσιν ὅτι χαλεπῶς ἀνέχεται;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Φθοραὶ τοίνυν ἐξ ἀνάγκης τότε μέγισται ξυμβαίνουσι τῶν τε ἄλλων ζώων, καὶ δὴ καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὀλίγον τι περιλείπεται. περὶ δὲ τούτους ἄλλα D
τε παθήματα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ καὶ καινὰ ξυμπίπτει, μέγιστον δὲ τόδε καὶ ξυνεπόμενον τῇ τοῦ παντὸς ἀνειλίξει, τότε ὅταν ἡ τῆς νῦν καθεστηκυίας ἐναντία γίγνηται τροπή.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἣν ἡλικίαν ἕκαστον εἶχε τῶν ζώων, αὕτη πρῶτον μὲν ἔστη πάντων, καὶ ἐπαύσατο πᾶν ὅσον ἦν θνητὸν ἐπὶ τὸ γεραίτερον ἰδεῖν πορευόμενον, μεταβάλλον δὲ πάλιν ἐπὶ τοὐναντίον οἷον νεώτερον καὶ ἁπαλώτερον ἐφύετο. E
καὶ τῶν μὲν πρεσβυτέρων αἱ λευκαὶ τρίχες ἐμελαίνοντο, 276
τῶν δ' αὖ γενειώντων αἱ παρειαὶ λεαινόμεναι πάλιν ἐπὶ τὴν παρελθοῦσαν ὥραν ἕκαστον καθίστασαν, τῶν δὲ ἡβώντων τὰ σώματα λεαινόμενα καὶ σμικρότερα καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα ἑκάστην γιγνόμενα πάλιν εἰς τὴν τοῦ νεογενοῦς παιδὸς φύσιν ἀπῄει, κατά τε τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα

---

28. εἰλήφασιν a. — 36. μὲν] μὲν οὖν 𝔛 Δ Π. — 43. αὖ om. a.
6. ἑαυτοῦ cum Eusebio c: ἑαυτὸν a b. — 8. διὰ δὲ τὸ 𝔛 Γ Δ Π Σ T. — 18. Πῶς δ' οὔ Schleiermacherus. — 21. τελειοτάτην a. — 22. γοῦν. μεγίστας Stephani operae. — 36. ἀνελίξει a. — 44. καθέστασαν a. — δὲ] τε a. — 46. ἑκάστην καὶ νύκτα a.

ἀφομοιούμενα· τὸ δ' ἐντεῦθεν ἤδη μαραινόμενα κομιδῇ τὸ πάμπαν ἐξηφανίζετο. τῶν δ' αὖ βιαίως τελευτώντων ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὸ τοῦ νεκροῦ σῶμα ταὐτὰ ταῦτα πά-
271 σχον παθήματα διὰ τάχους ἄδηλον ἐν ὀλίγαις ἡμέραις διεφθείρετο.

ΝΕ. ΣΩ. Γένεσις δὲ δὴ τίς τότ' ἦν, ὦ ξένε, ζῴων; καὶ τίνα τρόπον ἐξ ἀλλήλων ἐγεννῶντο;

ΞΕ. Δῆλον, ὦ Σώκρατες, ὅτι τὸ μὲν ἐξ ἀλλήλων οὐκ ἦν ἐν τῇ τότε φύσει γεννώμενον, τὸ δὲ δὴ γηγενὲς εἶναί ποτε γένος λεχθέν, τοῦτ' ἦν τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐκ γῆς πάλιν ἀναστρεφόμενον, ἀπεμνημονεύετο δὲ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων τῶν πρώτων, οἳ τελευτώσῃ μὲν τῇ προτέρᾳ περιφορᾷ τὸν ἑξῆς χρόνον ἐγειτό-
B νουν, τῆσδε δὲ κατ' ἀρχὰς ἐφύοντο· τούτων γὰρ οὗτοι κήρυκες ἐγένονθ' ἡμῖν τῶν λόγων, οἳ νῦν ὑπὸ πολλῶν
277 οὐκ ὀρθῶς ἀπιστοῦνται. τὸ γὰρ ἐντεῦθεν, οἶμαι, χρὴ ξυννοεῖν. ἑχόμενον γάρ ἐστι τῷ τοὺς πρεσβύτας ἐπὶ τὴν τοῦ παιδὸς ἰέναι φύσιν, ἐκ τῶν τελευτηκότων αὖ, κειμένων δὲ ἐν γῇ πάλιν ἐκεῖ ξυνισταμένους καὶ ἀναβιωσκομένους ἕπεσθαι τῇ τροπῇ συνανακυκλουμένης εἰς τἀναντία τῆς γενέσεως, καὶ γηγενεῖς δὴ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐξ
C ἀνάγκης φυομένους οὕτως ἔχειν τοὔνομα καὶ τὸν λόγον, ὅσους μὴ θεὸς αὐτῶν εἰς ἄλλην μοῖραν ἐκόμισεν.

ΝΕ. ΣΩ. Κομιδῇ μὲν οὖν τοῦτό γε ἕπεται τοῖς ἔμπροσθεν. ἀλλὰ δὴ τὸν βίον ὃν ἐπὶ τῆς Κρόνου φῂς εἶναι δυνάμεως, πότερον ἐν ἐκείναις ἦν ταῖς τροπαῖς ἢ ἐν ταῖσδε; τὴν μὲν γὰρ τῶν ἄστρων τε καὶ ἡλίου μεταβολὴν δῆλον ὡς ἐν ἑκατέραις ξυμπίπτει ταῖς τροπαῖς γίγνεσθαι.

ΞΕ. Καλῶς τῷ λόγῳ ξυμπαρηκολούθηκας. ὃ δ' ἤρου
D περὶ τοῦ πάντα αὐτόματα γίγνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις, ἥκιστα τῆς νῦν ἐστι καθεστηκυίας φορᾶς, ἀλλ' ἦν καὶ τοῦτο τῆς ἔμπροσθεν. τότε γὰρ αὐτῆς πρῶτον τῆς κυκλήσεως ἦρχεν ἐπιμελούμενος ὅλης ὁ θεός, ὡς νῦν κατὰ τόπους ταὐτὸν τοῦτο ὑπὸ θεῶν ἀρχόντων πάντῃ τὰ τοῦ κόσμου μέρη διειλημμένα. καὶ δὴ καὶ τὰ ζῷα κατὰ γένη
278 καὶ ἀγέλας οἷον νομεῖς θεῖοι διειλήφεσαν δαίμονες, αὐτάρκης εἰς πάντα ἕκαστος ἑκάστοις ὢν οἷς αὐτὸς ἔνεμεν,
E ὥστε οὔτ' ἄγριον ἦν οὐδὲν οὔτε ἀλλήλων ἐδωδαί, πόλεμός τε οὐκ ἐνῆν οὐδὲ στάσις τὸ παράπαν· ἄλλα θ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἐστὶ κατακοσμήσεως ἑπόμενα, μυρί' ἂν εἴη λέγειν. τὸ δ' οὖν τῶν ἀνθρώπων λεχθὲν αὐτομάτου πέρι βίου διὰ τὸ τοιόνδε εἴρηται. θεὸς ἔνεμεν αὐτοὺς αὐτὸς ἐπιστατῶν, καθάπερ νῦν ἄνθρωποι, ζῷον ὂν ἕτερον θειότερον, ἄλλα γένη φαυλότερα αὐτῶν νομεύουσι. νέμοντος δὲ ἐκείνου πολιτεῖαί τε οὐκ ἦσαν οὐδὲ κτήσεις 176
γυναικῶν καὶ παίδων· ἐκ γῆς γὰρ ἀνεβιώσκοντο πάντες, 272
οὐδὲν μεμνημένοι τῶν πρόσθεν. ἀλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπῆν πάντα, καρποὺς δὲ ἀφθόνους εἶχον ἀπό τε δένδρων καὶ πολλῆς ὕλης ἄλλης, οὐχ ὑπὸ γεωργίας φυομένους, ἀλλ' αὐτομάτης ἀναδιδούσης τῆς γῆς. γυμνοὶ δὲ καὶ ἄστρωτοι θυραυλοῦντες τὰ πολλὰ ἐνέμοντο· τὸ γὰρ τῶν ὡρῶν αὐτοῖς ἄλυπον ἐκέκρατο, μαλακὰς δὲ εὐνὰς εἶχον ἀναφυομένης ἐκ γῆς πόας ἀφθόνου. τὸν δὴ βίον, ὦ Σώκρατες, B
ἀκούεις μὲν τὸν τῶν ἐπὶ Κρόνου· τόνδε δ' ὃν λόγος ἐπὶ Διὸς εἶναι, τὸν νυνὶ παρὼν αὐτὸς ᾔσθησαι. κρῖναι δ' αὐτοῖν 279
τὸν εὐδαιμονίστερον ἆρ' ἂν δύναιό τε καὶ ἐθελήσειας;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Βούλει δῆτα ἐγώ σοι τρόπον τινὰ διακρίνω;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Εἰ μὲν τοίνυν οἱ τρόφιμοι τοῦ Κρόνου, παρούσης αὐτοῖς οὕτω πολλῆς σχολῆς καὶ δυνάμεως πρὸς τὸ μὴ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θηρίοις διὰ λόγων δύνασθαι ξυγγίγνεσθαι, κατεχρῶντο τούτοις ξύμπασιν ἐπὶ φι- C
λοσοφίαν, μετά τε θηρίων καὶ μετ' ἀλλήλων ὁμιλοῦντες, καὶ πυνθανόμενοι παρὰ πάσης φύσεως εἴ τινά τις ἰδίαν δύναμιν ἔχουσα ᾔσθετό τι διάφορον τῶν ἄλλων εἰς συναγυρμὸν φρονήσεως, εὔκριτον ὅτι τῶν νῦν οἱ τότε μυρίῳ πρὸς εὐδαιμονίαν διέφερον. εἰ δὲ ἐμπιπλάμενοι σίτων ἅδην καὶ ποτῶν διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰ θηρία μύθους, οἷοι δὴ καὶ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν λέγονται, καὶ D
τοῦτο, ὥς γε κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν ἀποφήνασθαι, καὶ μάλ' εὔκριτον. ὅμως δ' οὖν ταῦτα μὲν ἀφῶμεν, ἕως ἂν ἡμῖν μηνυτής τις ἱκανὸς φανῇ, ποτέρως οἱ τότε τὰς ἐπιθυμίας εἶχον περί τε ἐπιστημῶν καὶ τῆς τῶν λόγων χρείας· οὗ δ' ἕνεκα τὸν μῦθον ἠγείραμεν, τοῦτο λεκτέον, ἵνα τὸ μετὰ τοῦτο εἰς τὸ πρόσθεν περαίνωμεν. Ἐπειδὴ γὰρ 280
πάντων τούτων χρόνος ἐτελεώθη καὶ μεταβολὴν ἔδει γίγνεσθαι καὶ δὴ καὶ τὸ γήινον ἤδη πᾶν ἀνήλωτο γένος, πάσας ἑκάστης τῆς ψυχῆς τὰς γενέσεις ἀποδεδωκυίας, E
ὅσα ἦν ἑκάστῃ προσταχθέν, τοσαῦτα εἰς γῆς σπέρματα πεσούσης, τότε δὴ τοῦ παντὸς ὁ μὲν κυβερνήτης, οἷον πηδαλίων οἴακος ἀφέμενος, εἰς τὴν αὑτοῦ περιωπὴν ἀπέστη, τὸν δὲ δὴ κόσμον πάλιν ἀνέστρεφεν εἱμαρμένη τε καὶ ξύμφυτος ἐπιθυμία. πάντες οὖν οἱ κατὰ τοὺς τόπους συνάρχοντες τῷ μεγίστῳ δαίμονι θεοί, γνόντες ἤδη τὸ γι-

---

4. τάχους] τέλους a. — 9. δὴ om. a b. — 20. συνανακυκλουμένους e cod. Zitt. c. — 21. λόγον] τρόπον Eusebius probante Heusdio. — 23. ἐκόμισεν] ἐκόσμησε a. — 26. δυναστείας Flor. i. Bas. 2. — 37. νομῆς b c.

2. αὐτῶν Baiterus: αὐτῶν a b c. (ἑαυτῶν Ξ et Flor. i.) — 6. δένδρων] δρυῶν a. — 12. δ' ὃν cum Bekkero c: δ' ὃν ὡς C H et rc. B, δ' ὡς a, δ' ὃς ὡς Sauppius. — 26. ἐμπιμπλάμενοι X Λ c. — 27. ἅδην a. — 28. οἷα libri praeter Ξ. — 29. ὥς γε] ὥστε a. — 35. ἐτελειώθη a. — 38. ὅσα libri: καὶ ὅσα auctore Cornario a b c. — ἑκάστην X Δ. — προσταχθέν, τοσαῦτα C H et corr. Π B: προσταχθέντος αὐτὰ X Γ Δ Λ Ξ Σ T et pr. Π B, προσταχθέντος αὐτὰ (ῆ, α) E, προσταχθέντος αὐτὰ F, προσταχθέντα, τοσαῦτα auctore Cornario a b c. — γῆς Sauppius: γῆν a b c.

γνόμενον, ἀφίεσαν αὖ τὰ μέρη τοῦ κόσμου τῆς αὑτῶν
273 ἐπιμελείας. ὁ δὲ μεταστρεφόμενος καὶ ξυμβάλλων, ἀρχῆς τε καὶ τελευτῆς ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθείς, σεισμὸν πολὺν ἐν ἑαυτῷ ποιῶν, ἄλλην αὖ φθορὰν ζώων παντοίων ἀπειργάσατο. μετὰ δὲ ταῦτα προελθόντος ἱκανοῦ χρόνου, θορύβων τε καὶ ταραχῆς ἤδη παυόμενος καὶ τῶν σεισμῶν, γαλήνης ἐπιλαβόμενος εἴς τε τὸν εἰωθότα δρόμον
B τὸν ἑαυτοῦ κατακοσμούμενος ᾔει, ἐπιμέλειαν καὶ κράτος ἔχων αὐτὸς τῶν ἐν αὑτῷ τε καὶ ἑαυτοῦ, τὴν τοῦ δημιουργοῦ καὶ πατρὸς ἀπομνημονεύων διδαχὴν εἰς δύναμιν.
281 κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἀκριβέστερον ἀπετέλει, τελευτῶν δὲ ἀμβλύτερον. τούτων δὲ αὐτῷ τὸ σωματοειδὲς τῆς συγκράσεως αἴτιον, τὸ τῆς πάλαι ποτὲ φύσεως ξύντροφον, ὅτι πολλῆς ἦν μετέχον ἀταξίας πρὶν εἰς τὸν νῦν κόσμον ἀφικέσθαι. παρὰ μὲν γὰρ τοῦ συνθέντος πάντα τὰ καλὰ κέκτηται· παρὰ δὲ τῆς ἔμπροσθεν ἕξεως, ὅσα χαλεπὰ καὶ
C ἄδικα ἐν οὐρανῷ γίγνεται, ταῦτα ἐξ ἐκείνης αὐτός τε ἔχει καὶ τοῖς ζώοις ἐναπεργάζεται. μετὰ μὲν οὖν τοῦ κυβερνήτου τὰ ζῶα τρέφων ἐν αὑτῷ σμικρὰ μὲν φλαῦρα, μεγάλα δὲ ἐνέτικτεν ἀγαθά· χωριζόμενος δὲ ἐκείνου τὸν ἐγγύτατα χρόνον ἀεὶ τῆς ἀφέσεως κάλλιστα πάντα διάγει, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ λήθης ἐγγιγνομένης ἐν αὐτῷ μᾶλλον καὶ δυναστεύει τὸ τῆς παλαιᾶς ἀναρμοστίας πάθος,
D τελευτῶντος δὲ ἐξανθεῖ τοῦ χρόνου καὶ σμικρὰ μὲν τἀγαθά, πολλὴν δὲ τὴν τῶν ἐναντίων κρᾶσιν ἐπεγκεραννύμενος ἐπὶ διαφθορᾶς κίνδυνον αὑτοῦ τε ἀφικνεῖται καὶ τῶν ἐν αὑτῷ. διὸ δὴ καὶ τότ' ἤδη θεὸς ὁ κοσμήσας αὐτόν, καθορῶν ἐν ἀπορίαις ὄντα, κηδόμενος ἵνα μὴ χειμασθεὶς ὑπὸ ταραχῆς διαλυθεὶς εἰς τὸν τῆς ἀνομοιότητος ἄπειρον ὄντα τόπον δύῃ, πάλιν ἔφεδρος αὐτοῦ τῶν
282 πηδαλίων γιγνόμενος, τὰ νοσήσαντα καὶ λυθέντα ἐν τῇ
E καθ' ἑαυτὸν προτέρᾳ περιόδῳ στρέψας, κοσμεῖ τε καὶ ἐπανορθῶν ἀθάνατον αὐτὸν καὶ ἀγήρων ἀπεργάζεται. τοῦτο μὲν οὖν τέλος ἁπάντων εἴρηται. τὸ δ' ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν ἱκανὸν ἐκ τοῦ πρόσθεν ἁπτομένοις τοῦ λόγου. στρεφθέντος γὰρ αὖ τοῦ κόσμου τὴν ἐπὶ τὴν νῦν γένεσιν ὁδὸν τὸ τῆς ἡλικίας αὖ πάλιν ἵστατο καὶ καινὰ τἀναντία ἀπεδίδου τοῖς τότε. τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ σμικρότητος ὀλίγου δέοντα ἠφανίσθαι τῶν ζώων ηὐξάνετο, τὰ δ' ἐκ γῆς νεογενῆ σώματα πολιὰ φύντα πάλιν ἀποθνήσκοντα εἰς γῆν κατῄει. καὶ τἆλλά τε πάντα μετέβαλλεν,
274 ἀπομιμούμενα καὶ ξυνακολουθοῦντα τῷ τοῦ παντὸς παθήματι, καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς κυήσεως καὶ γεννήσεως καὶ τροφῆς μίμημα συνείπετο τοῖς πᾶσιν ὑπ' ἀνάγκης. οὐ γὰρ ἐξῆν ἔτ' ἐν γῇ δι' ἑτέρων συνιστάντων φύεσθαι ζῶον, ἀλλὰ καθάπερ τῷ κόσμῳ προσετέτακτο αὐτοκράτορα εἶναι τῆς αὑτοῦ πορείας, οὕτω δὴ κατὰ ταὐτὰ καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτοῖς δι' αὑτῶν, καθ' ὅσον οἷόν τ' ἦν, φύειν τε καὶ γεννᾶν καὶ τρέφειν προσετάττετο ὑπὸ τῆς ὁμοίας ἀγωγῆς.
οὗ δὲ ἕνεκα ὁ λόγος ὥρμηκε πᾶς, ἐπ' αὐτῷ νῦν ἐσμὲν B
ἤδη. περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων θηρίων πολλὰ ἂν καὶ μα- 283
κρὰ διεξελθεῖν γίγνοιτο, ἐξ ὧν ἕκαστα καὶ δι' ἃς αἰτίας μεταβέβληκε· περὶ δὲ ἀνθρώπων βραχύτερα καὶ μᾶλλον
προσήκοντα. τῆς γὰρ τοῦ κεκτημένου καὶ νέμοντος ἡμᾶς 177
δαίμονος ἀπερημωθέντες ἐπιμελείας, τῶν πολλῶν αὖ θηρίων, ὅσα χαλεπὰ τὰς φύσεις ἦν, ἀπαγριωθέντων, αὐτοὶ δὲ ἀσθενεῖς ἄνθρωποι καὶ ἀφύλακτοι γεγονότες, διηρ-
πάζοντο ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἔτ' ἀμήχανοι καὶ ἄτεχνοι κατὰ C
τοὺς πρώτους ἦσαν χρόνους, ἅτε τῆς μὲν αὐτομάτης τροφῆς ἐπιλελοιπυίας, πορίζεσθαι δὲ οὐκ ἐπιστάμενοί πω διὰ τὸ μηδεμίαν αὐτοὺς χρείαν πρότερον ἀναγκάζειν. ἐκ τούτων πάντων ἐν μεγάλαις ἀπορίαις ἦσαν. ὅθεν δὴ τὰ πάλαι λεχθέντα παρὰ θεῶν δῶρα ἡμῖν δεδώρηται μετ' ἀναγκαίας διδαχῆς καὶ παιδεύσεως, πῦρ μὲν παρὰ Προμηθέως, τέχναι δὲ παρ' Ἡφαίστου καὶ τῆς συντέχνου, σπέρ-
ματα δὲ αὖ καὶ φυτὰ παρ' ἄλλων· καὶ πάνθ' ὁπόσα τὸν D
ἀνθρώπινον βίον συγκατεσκευάκειν, ἐκ τούτων γέγονεν, ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐκ θεῶν, ὅπερ ἐρρήθη νῦν δή, τῆς ἐπιμελείας ἐπέλιπεν ἀνθρώπους, δι' ἑαυτῶν δὲ ἔδει τήν τε διαγωγὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοὺς αὑτῶν ἔχειν καθάπερ
ὅλος ὁ κόσμος, ᾧ ξυμμιμούμενοι καὶ ξυνεπόμενοι τὸν ἀεὶ 284
χρόνον νῦν μὲν οὕτω, τότε δὲ ἐκείνως ζῶμέν τε καὶ φυ-
όμεθα. καὶ τὸ μὲν δὴ τοῦ μύθου τέλος ἐχέτω, χρήσιμον E
δὲ αὐτὸν ποιησόμεθα πρὸς τὸ κατιδεῖν ὅσον ἡμάρτομεν ἀποφηνάμενοι τὸν βασιλικόν τε καὶ πολιτικὸν ἐν τῷ πρόσθε λόγῳ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς οὖν καὶ πόσον ἁμάρτημα φῂς εἶναι γεγονὸς ἡμῖν;

ΞΕ. Τῇ μὲν βραχύτερον, τῇ δὲ μάλα γενναῖον καὶ πολλῷ μεῖζον καὶ πλέον ἢ τότε.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅτι μὲν ἐρωτώμενοι τὸν ἐκ τῆς νῦν περιφορᾶς καὶ γενέσεως βασιλέα καὶ πολιτικὸν τὸν ἐκ τῆς ἐναντίας περιόδου ποιμένα τῆς τότε ἀνθρωπίνης ἀγέλης εἴπομεν,
καὶ ταῦτα θεὸν ἀντὶ θνητοῦ, ταύτῃ μὲν πάμπολυ παρη- 275
νέχθημεν· ὅτι δὲ ξυμπάσης τῆς πόλεως ἄρχοντα αὐτὸν ἀπεφήναμεν, ὅντινα δὲ τρόπον οὐ διείπομεν, ταύτῃ δὲ αὖ τὸ μὲν λεχθὲν ἀληθές, οὐ μὴν ὅλον γε οὐδὲ σαφὲς ἐρρήθη, διὸ καὶ βραχύτερον ἢ κατ' ἐκεῖνο ἡμαρτήκαμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Δεῖ τοίνυν τὸν τρόπον, ὡς ἔοικε, διορίσαντας
τῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως οὕτω τελέως τὸν πολιτικὸν ἡμῖν 285
εἰρῆσθαι προσδοκᾶν.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Διὰ ταῦτα μὴν καὶ τὸν μῦθον παρεθέμεθα, B
ἵνα ἐνδείξαιτο περὶ τῆς ἀγελαιοτροφίας μὴ μόνον ὡς πάντες

6. θορύβου a. — 14. μέτοχον ac. — 15. τὰ om. a. — κέκληται a. — 19. μικρὰ a. — 21. φύσεως ΧΓΔΠΜ et γρ. ΔΒC. — 32. αὐτὸν ab. — 33. ἀγήρω a.
14. ἦσαν ἀπορίαις Γbc. — 21. δὲ] τε a. — 24. οὕτως c. — δὴ] δὴ a. — 27. πρόσθεν a.

αὐτῆς ἀμφισβητοῦσι τῷ ζητουμένῳ τὰ νῦν, ἀλλὰ κἀκεῖ-
νον αὐτὸν ἐναργέστερον ἴδοιμεν, ὃν προσήκει μόνον κατὰ
τὸ παράδειγμα ποιμένων τε καὶ βουκόλων τῆς ἀνθρωπί-
νης ἐπιμέλειαν ἔχοντα τροφῆς τούτου μόνου ἀξιωθῆναι
τοῦ προσρήματος.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Οἶμαι δέ γ', ὦ Σώκρατες, τοῦτο μὲν ἔτι μεῖ-
C ζον ἢ κατὰ βασιλέα εἶναι τὸ σχῆμα τὸ τοῦ θείου νομέως,
τοὺς δ' ἐνθάδε νῦν ὄντας πολιτικοὺς τοῖς ἀρχομένοις
D ὁμοίους τε εἶναι μᾶλλον πολὺ τὰς φύσεις καὶ παραπλησι-
αίτερον παιδείας μετειληφέναι καὶ τροφῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Πάντως που.

ΞΕ. Ζητητέοι γε μὴν οὐδὲν ἂν εἴησαν οὐθ' ἧττον
οὔτε μᾶλλον, εἴθ' οὕτως εἴτ' ἐκείνως πεφύκασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τῇδε δὴ πάλιν ἐπανέλθωμεν. ἣν γὰρ ἔφαμεν
αὐτεπιτακτικὴν μὲν εἶναι τέχνην ἐπὶ ζῴοις, οὐ μὴν ἰδίᾳ
D γε ἀλλὰ κοινῇ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχουσαν, καὶ προσείπομεν
286 δὴ τότε εὐθὺς ἀγελαιοτροφικήν, — μέμνησαι γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτης τοίνυν πῃ διημαρτάνομεν. τὸν γὰρ πο-
λιτικὸν οὐδαμοῦ συνελάβομεν οὐδ' ὠνομάσαμεν, ἀλλ' ἡμᾶς
ἔλαθε κατὰ τὴν ὀνομασίαν ἐκφυγών.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τοῦ τὰς ἀγέλας ἑκάστας τρέφειν τοῖς μὲν ἄλλοις
που πᾶσι μέτεστι νομεῦσι, τῷ πολιτικῷ δὲ οὐ μετὸν ἐπη-
E νέγκαμεν τοὔνομα, δέον τῶν κοινῶν ἐπενεγκεῖν τι ξύμπασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις, εἴπερ ἐτύγχανέ γε ὄν.

ΞΕ. Πῶς δ' οὐκ ἦν τό γε θεραπεύειν που πᾶσι κοι-
νόν, μηδὲν διορισθείσης τροφῆς μηδέ τινος ἄλλης πραγ-
ματείας; ἀλλ' ἤ τινα ἀγελαιοκομικὴν ἢ θεραπευτικὴν ἢ
καί τινα ἐπιμελητικὴν αὐτὴν ὀνομάσασιν, ὡς κατὰ πάντων,
ἐξῆν περικαλύπτειν καὶ τὸν πολιτικὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις,
ἐπειδὴ δεῖν τοῦτ' ἐσήμαινεν ὁ λόγος.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς. ἀλλ' ἡ μετὰ τοῦτο διαίρεσις αὖ
276 τίνα τρόπον ἐγίγνετ' ἄν;

ΞΕ. Κατὰ ταὐτὰ καθ' ἅπερ ἔμπροσθεν διῃρούμεθα
τὴν ἀγελαιοτροφικὴν πεζοῖς τε καὶ ἀπτῆσι, καὶ ἀμίκτοις
287 τε καὶ ἀκεράτοις, τοῖς αὐτοῖς ἄν που τούτοις διαιρούμενοι
καὶ τὴν ἀγελαιοκομικὴν τήν τε νῦν καὶ τὴν ἐπὶ Κρόνου
βασιλείαν περιειληφότες ἂν ἦμεν ὁμοίως ἐν τῷ λόγῳ.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται· ζητῶ δὲ αὖ τί τὸ μετὰ τοῦτο.

ΞΕ. Δῆλον ὅτι λεχθέντος οὕτω τοῦ τῆς ἀγελαιοκομι-
B κῆς ὀνόματος οὐκ ἄν ποτ' ἐγίνετο ἡμῖν τό τινας ἀμφισβη-
τεῖν ὡς οὐδ' ἐπιμέλεια τὸ παράπαν ἐστίν, ὥσπερ τότε δι-
καίως ἠμφισβητήθη μηδεμίαν εἶναι τέχνην ἐν ἡμῖν ἀξίαν
τούτου τοῦ θρεπτικοῦ προσρήματος· εἰ δ' οὖν τις εἴη,
πολλοῖς πρότερον αὐτῆς καὶ μᾶλλον προσήκειν ἢ τινι τῶν
βασιλέων.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Ἐπιμέλεια δέ γε ἀνθρωπίνης συμπάσης κοινω-
νίας οὐδεμία ἂν ἐθελήσειεν ἑτέρα μᾶλλον καὶ προτέρα
τῆς βασιλικῆς φάναι καὶ κατὰ πάντων ἀνθρώπων ἀρχῆς
εἶναι τέχνη. C

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεις ὀρθῶς.

ΞΕ. Μετὰ ταῦτα δέ γε, ὦ Σώκρατες, ἆρ' ἐννοοῦμεν
ὅτι πρὸς αὐτῷ δὴ τῷ τέλει συχνὸν αὖ διημαρτάνετο;

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τόδε, ὡς ἄρ' εἰ καὶ διενοήθημεν ὅ τι μάλιστα
τῆς δίποδος ἀγέλης εἶναί τινα θρεπτικὴν τέχνην, οὐδέν
τι μᾶλλον ἡμᾶς ἔδει βασιλικὴν αὐτὴν εὐθὺς καὶ πολιτικὴν 288
ὡς ἀποτετελεσμένην προσαγορεύειν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν ἔλέγομεν τοὔνομα μετασκευωρή-
σασθαι, πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλλον προσαγαγόντας ἢ B
τὴν τροφήν, ἔπειτα ταύτην τέμνειν· οὐ γὰρ σμικρὰς ἂν
ἔχοι τμήσεις ἔτι.

ΝΕ. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Ἧι τε τὸν θεῖον ἄν που διειλόμεθα νομέα χω- 178
ρὶς καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἐπιμελητήν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Αὖθις δέ γε τὴν ἀπονεμηθεῖσαν ἐπιμελητικὴν
δίχα τέμνειν ἀναγκαῖον ἦν.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνι;

ΞΕ. Τῷ βιαίῳ τε καὶ ἑκουσίῳ.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δή;

ΞΕ. Καὶ ταύτῃ που τὸ πρότερον ἁμαρτάνοντες εὐη-
θέστερα τοῦ δέοντος εἰς ταὐτὸν βασιλέα καὶ τύραννον E
ξυνέθεμεν, ἀνομοιοτάτους ὄντας αὐτούς τε καὶ τὸν τῆς
ἀρχῆς ἑκατέρου τρόπον.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Νῦν δέ γε πάλιν ἐπανορθούμενοι, καθάπερ εἶ-
πον, τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιμελητικὴν δίχα διαιρώμεθα, τῷ
βιαίῳ τε καὶ ἑκουσίῳ;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ τὴν μέν γέ που τῶν βιαίων τυραννικήν, 289
τὴν δὲ ἑκούσιον καὶ ἑκουσίων διπόδων ἀγελαιοκομικὴν
ζῴων προσειπόντες πολιτικήν, τὸν ἔχοντα αὖ τέχνην ταύ-

2. κατὰ τὸ παράδειγμα μόνον a. — 6. Ὀρθῶς om. ΧΔΠ. — 7. δέ γ', ὦ] δ' ἔγωγε, ὦ ab. — μὲν ἔτι om. ΧΔΠ. — 10. πολὺ μᾶλλον a. — 13. Ζητητέοι cum Heusdio (et corr. Γ) bc: ζητητέον cum libris a. — εἴησαν] εἰ ἦσαν a. — 16. Τῇδε cum Stephano bc: libri τί δέ. — φαμὲν a. — 17. τέχνην om. ΧΔ et pr. Π. — 19. τότε γε εὐθὺς ab. — 22. οὐδαμῇ a. — 27. δέον] δέοντι a. — 31. ἀλλ' ἤ τινα] καὶ ἄλλην δέ τινα auctore Cornario a. — 34. δεῖν om. ΧΔΠ.

1. τότε καὶ δικαίως a. — 8. ἐθελήσειε μᾶλλον ἑτέρα a. — 17. εὐθὺς αὐτὴν ac. — 20. μὲν ΧΔΠ et Flor. i: μὲν ὃ abc. — 21. ἐπαγαγόντας a. — 38. δέ] ὧδέ ΧΔΠ. — 39. διαιρώμεθά γε, τῷ a. — 44. αὖ, οὖν a. — τέχνην] τὴν τέχνην Ξab.

την καὶ ἐπιμέλειαν ὄντως ὄντα βασιλέα καὶ πολιτικὸν ἀποφαινώμεθα;

277 ΝΕ. ΣΩ. Καὶ κινδυνεύει γε, ὦ ξένε, τελέως ἂν ἡμῖν οὕτως ἔχειν ἡ περὶ τὸν πολιτικὸν ἀπόδειξις.

ΞΕ. Καλῶς ἄν, ὦ Σώκρατες, ἡμῖν ἔχοι. δεῖ δὲ μὴ σοὶ μόνῳ ταῦτα, ἀλλὰ κἀμοὶ μετὰ σοῦ κοινῇ ξυνδοκεῖν. νῦν δὲ κατά γε τὴν ἐμὴν οὔπω φαίνεται τέλεον ὁ βασιλεὺς ἡμῖν σχῆμα ἔχειν, ἀλλὰ καθάπερ ἀνδριαντοποιοὶ παρὰ καιρὸν ἐνίοτε σπεύδοντες πλείω καὶ μείζω τοῦ B δέοντος ἕκαστα τῶν ἔργων ἐπεμβαλλόμενοι βραδύνουσι, καὶ νῦν ἡμεῖς, ἵνα δὴ πρὸς τῷ ταχὺ καὶ μεγαλοπρεπῶς δηλώσαιμεν τὸ τῆς ἔμπροσθεν ἁμάρτημα διεξόδου, τῷ βασιλεῖ νομίσαντες πρέπειν μεγάλα παραδείγματα ποιεῖσθαι, θαυμαστὸν ὄγκον ἀράμενοι τοῦ μύθου, μείζονι τοῦ δέοντος ἠναγκάσθημεν αὐτοῦ μέρει προσχρήσασθαι. διὸ μακροτέραν τὴν ἀπόδειξιν πεποιήκαμεν καὶ πάντως τῷ μύθῳ τέλος οὐκ ἐπέθεμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὁ λόγος ἡμῖν C ὥσπερ ζῷον τὴν ἔξωθεν μὲν περιγραφὴν ἔοικεν ἱκανῶς 290 ἔχειν, τὴν δὲ οἷον τοῖς φαρμάκοις καὶ τῇ συγκράσει τῶν χρωμάτων ἐνάργειαν οὐκ ἀπειληφέναι πω. γραφῆς δὲ καὶ συμπάσης χειρουργίας λέξει καὶ λόγῳ δηλοῦν πᾶν ζῷον μᾶλλον πρέπει τοῖς δυναμένοις ἕπεσθαι· τοῖς δ' ἄλλοις διὰ χειρουργιῶν.

ΝΕ. ΣΩ. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς· ὅπῃ δὲ ἡμῖν οὔπω φῂς ἱκανῶς εἰρῆσθαι, δήλωσον.

D ΞΕ. Χαλεπόν, ὦ δαιμόνιε, μὴ παραδείγμασι χρώμενον ἱκανῶς ἐνδείκνυσθαί τι τῶν μειζόνων. κινδυνεύει γὰρ ἡμῶν ἕκαστος οἷον ὄναρ εἰδὼς ἅπαντα πάντ' αὖ πάλιν ὥσπερ ὕπαρ ἀγνοεῖν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς τοῦτ' εἶπες;

ΞΕ. Καὶ μάλ' ἀτόπως ἔοικά γε ἐν τῷ παρόντι κινήσας τὸ περὶ τῆς ἐπιστήμης πάθος ἐν ἡμῖν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δή;

ΞΕ. Παραδείγματος, ὦ μακάριε, αὖ μοι καὶ τὸ παράδειγμα αὐτὸ δεδέηκεν.

E ΝΕ. ΣΩ. Τί οὖν; λέγε μηδὲν ἐμοῦ γε ἕνεκα ἀποκνῶν.

ΞΕ. Λεκτέον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἕτοιμος ἀκολουθεῖν. τοὺς γάρ που παῖδας ἴσμεν, ὅταν ἄρτι γραμμάτων ἔμπειροι γίγνωνται —

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

291 ΞΕ. Ὅτι τῶν στοιχείων ἕκαστον ἐν ταῖς βραχυτάταις καὶ ῥᾴσταις τῶν συλλαβῶν ἱκανῶς διαισθάνονται, καὶ τἀληθῆ φράζειν περὶ ἐκεῖνα δυνατοὶ γίγνονται.

278 ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Ταὐτὰ δέ γε ταῦτα ἐν ἄλλαις ἀμφιγνοοῦντες πάλιν δόξῃ τε ψεύδονται καὶ λόγῳ.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν οὐχ ὧδε ῥᾷστον καὶ κάλλιστον ἐπάγειν αὐτοὺς ἐπὶ τὰ μήπω γιγνωσκόμενα;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ἀνάγειν πρῶτον ἐπ' ἐκεῖνα ἐν οἷς ταὐτὰ ταῦτα ὀρθῶς ἐδόξαζον, ἀναγαγόντας δὲ τιθέναι παρὰ τὰ μήπω γιγνωσκόμενα, καὶ παραβάλλοντας ἐνδεικνύναι τὴν αὐτὴν B ὁμοιότητα καὶ φύσιν ἐν ἀμφοτέραις οὖσαν ταῖς συμπλοκαῖς, μέχριπερ ἂν πᾶσι τοῖς ἀγνοουμένοις τὰ δοξαζόμενα ἀληθῶς παρατιθέμενα δειχθῇ, δειχθέντα δέ, παραδείγμαθ' οὕτω γιγνόμενα, ποιήσῃ τῶν στοιχείων πάντων ἕκαστον ἐν πάσαις ταῖς συλλαβαῖς, τὸ μὲν ἕτερον ὡς τῶν ἄλλων ἕτερον ὄν, τὸ δὲ ταὐτὸν ὡς ταὐτὸν ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἑαυτῷ C προσαγορεύεσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τοῦτο μὲν ἱκανῶς συνειλήφαμεν, ὅτι παραδείγματός γ' ἐστὶ τότε γένεσις, ὁπόταν ὂν ταὐτὸν ἐν ἑτέρῳ διεσπασμένῳ, δοξαζόμενον ὀρθῶς καὶ συναχθὲν 292 περὶ ἑκάτερον ὡς συνάμφω μίαν ἀληθῆ δόξαν ἀποτελῇ;

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Θαυμάζοιμεν ἂν οὖν εἰ ταὐτὸν τοῦτο ἡμῶν ἡ ψυχὴ φύσει περὶ τὰ τῶν πάντων στοιχεῖα πεπονθυῖα τοτὲ μὲν ὑπ' ἀληθείας περὶ ἓν ἕκαστον ἔν τισι συνίσταται, τοτὲ D δὲ περὶ ἅπαντα ἐν ἑτέροις αὖ φέρεται, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἀμῇ γέ πῃ τῶν συγκράσεων ὀρθῶς δοξάζει, μετατιθέμενα δ' εἰς τὰς τῶν πραγμάτων μακρὰς καὶ μὴ ῥᾳδίους συλλαβὰς ταὐτὰ ταῦτα πάλιν ἀγνοεῖ;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ θαυμαστόν γε οὐδέν.

ΞΕ. Πῶς γάρ, ὦ φίλε, δύναιτ' ἄν τις ἀρχόμενος ἀπὸ δόξης ψευδοῦς, ἐπί τι τῆς ἀληθείας καὶ μικρὸν μέρος ἀφικόμενος κτήσασθαι φρόνησιν; E

ΝΕ. ΣΩ. Σχεδὸν οὐδαμῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν ταῦτα εἰ ταύτῃ πέφυκεν, οὐδὲν δὴ πλημμελοῖμεν ἂν ἐγώ τε καὶ σὺ πρῶτον μὲν ἐπιχειρήσαντες ὅλου παραδείγματος ἰδεῖν τὴν φύσιν ἐν σμικρῷ. κατὰ μέρος ἄλλῳ παραδείγματι, μετὰ δὲ ταῦτα μέλλοντες, ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως μέγιστον ὂν ταὐτὸν εἶδος ἀπ' ἐλαττόνων φέροντές ποθεν, διὰ παραδείγματος ἐπιχειρεῖν αὖ τὴν 293 τῶν κατὰ πόλιν θεραπείαν τέχνῃ γνωρίζειν, ἵνα ὕπαρ ἀντ' ὀνείρατος ἡμῖν γίγνηται;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

ΞΕ. Πάλιν δὴ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ἀναληπτέον, ὡς 279 ἐπειδὴ τῷ βασιλικῷ γένει τῆς περὶ τὰς πόλεις ἐπιμελείας ἀμφισβητοῦσι μυρίοι, δεῖ δὴ πάντας ἀποχωρίζειν τούτους καὶ μόνον ἐκεῖνον λιπεῖν. καὶ πρὸς τοῦτο δὴ παραδείγματος ἔφαμεν δεῖν τινὸς ἡμῖν. 179

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ μάλα.

---

4. τῶν πολιτικῶν a. — 11. ταχεῖ a. — 28. πάντ' om. ΧΔΠ. — 31. ἔοικά γε] ἐοίκαμεν a. — κινήσας ΧΔΠΗ: κινῆσαι abc. Cf. Winckelmannus ad Euthyd. p. 73 sq. — 36. γε om. ΧΔΠ. — 38. σύ γε ἕτοιμος a.

5. Ἀναγαγεῖν a. — 8. ταῖς om. a. — 11. οὕτως a. — ἕκαστον πάντων ab. — 21. Θαυμάζοιμ' ἂν a. — 24. ἀμηγέπη a. — 35. παραδείγματος auctore Schleiermachero seclusit c. Fort. πράγματος. Or. — 36. μέλλοντες] μεταβάλλοντες a. — 46. ἡμῖν τινός ac.

ΞΕ. Τί δῆτα παράδειγμά τις ἄν, ἔχον τὴν αὐτὴν πολιτικῇ πραγματείαν, σμικρότατον παραθέμενος ἱκα-
B νῶς ἂν εὕροι τὸ ζητούμενον; βούλει πρὸς Διός, ὦ Σώκρατες, εἰ μή τι πρόχειρον ἕτερον ἔχομεν, ἀλλ' οὖν τήν γε ὑφαντικὴν προελώμεθα; καὶ ταύτην, εἰ δοκεῖ, μὴ πᾶσαν; ἀποχρήσει γὰρ ἴσως ἡ περὶ τὰ ἐκ τῶν ἐρίων ὑφάσματα· τάχα γὰρ ἂν ἡμῖν καὶ τοῦτο τὸ μέρος αὐτῆς μαρτυρήσειε προαιρεθὲν ὃ βουλόμεθα.

ΝΕ. ΣΩ. Τί γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τί δῆτα οὐ, καθάπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τέμνοντες μέρη μερῶν ἕκαστον διῃρούμεθα, καὶ νῦν περὶ
C ὑφαντικὴν ταὐτὸν τοῦτο ἐδράσαμεν, καὶ κατὰ δύναμιν ὅ τι
294 μάλιστα διὰ βραχέων ταχὺ πάντ' ἐπελθόντες πάλιν ἤλθομεν ἐπὶ τὸ νῦν χρήσιμον;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Αὐτὴν τὴν διέξοδον ἀπόκρισίν σοι ποιήσομαι.

ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες.

ΞΕ. Ἔστι τοίνυν πάντα ἡμῖν ὁπόσα δημιουργοῦμεν καὶ κτώμεθα, τὰ μὲν ἕνεκα τοῦ ποιεῖν τι, τὰ δὲ τοῦ μὴ πάσχειν ἀμυντήρια· καὶ τῶν ἀμυντηρίων τὰ μὲν ἀλεξιφάρμακα καὶ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα, τὰ δὲ προβλήματα·
D τῶν δὲ προβλημάτων τὰ μὲν πρὸς τὸν πόλεμον ὁπλίσματα, τὰ δὲ φράγματα· καὶ τῶν φραγμάτων τὰ μὲν παραπετάσματα, τὰ δὲ πρὸς χειμῶνας καὶ καύματα ἀλεξητήρια· τῶν δὲ ἀλεξητηρίων τὰ μὲν στεγάσματα, τὰ δὲ σκεπάσματα· καὶ τῶν σκεπασμάτων ὑποπετάσματα μὲν ἄλλα, περικαλύμματα δὲ ἕτερα· περικαλυμμάτων δὲ τὰ μὲν ὁλό-
E σχιστα, σύνθετα δὲ ἕτερα· τῶν δὲ συνθέτων τὰ μὲν τρητά, τὰ δὲ ἄνευ τρήσεως συνδετά· καὶ τῶν ἀτρήτων τὰ μὲν νεύρινα φυτῶν ἐκ γῆς, τὰ δὲ τρίχινα· τῶν δὲ τριχίνων τὰ μὲν ὕδασι καὶ γῇ κολλητά, τὰ δὲ αὐτὰ αὑτοῖς συνδετά. τουτοισὶ δὴ τοῖς ἐκ τῶν ἑαυτοῖς συνδουμένων ἐργασθεῖσιν
295 ἀμυντηρίοις καὶ σκεπάσμασι τὸ μὲν ὄνομα ἱμάτια ἐκαλέσαμεν· τὴν δὲ τῶν ἱματίων μάλιστα ἐπιμελουμένην τέχνην,
280 ὥσπερ τότε τὴν τῆς πόλεως πολιτικὴν εἴπομεν, οὕτω καὶ νῦν ταύτην προσείπωμεν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἱματιουργικήν; φῶμεν δὲ καὶ ὑφαντικήν, ὅσον ἐπὶ τῇ τῶν ἱματίων ἐργασίᾳ μέγιστον ἦν μόριον, μηδὲν διαφέρειν πλὴν ὀνόματι ταύτης τῆς ἱματιουργικῆς, καθάπερ κἀκεῖ τότε τὴν βασιλικὴν τῆς πολιτικῆς;

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατά γε.

ΞΕ. Τὸ μετὰ τοῦτο δὴ συλλογισώμεθα, ὅτι τὴν ἱματίων ὑφαντικὴν οὕτω ῥηθεῖσάν τις τάχ' ἂν ἱκανῶς εἰρῆ-
B σθαι δόξειε, μὴ δυνάμενος ξυννοεῖν ὅτι τῶν μὲν ἐγγὺς ξυνεργῶν οὔπω διώρισται, πολλῶν δὲ ἑτέρων ξυγγενῶν ἀπεμερίσθη.

ΝΕ. ΣΩ. Ποίων, εἰπέ, ξυγγενῶν;

ΞΕ. Οὐχ ἕσπου τοῖς λεχθεῖσιν, ὡς φαίνει· πάλιν οὖν ἔοικεν ἐπανιτέον ἀρχόμενον ἀπὸ τελευτῆς. εἰ γὰρ ξυννοεῖς τὴν οἰκειότητα, τὴν μὲν διετέμομεν ἀπ' αὐτῆς νῦν δή, τὴν τῶν στρωμάτων σύνθεσιν, περιβολῇ χωρίζοντες καὶ ὑποβολῇ.

ΝΕ. ΣΩ. Μανθάνω.

ΞΕ. Καὶ μὴν τὴν ἐκ τῶν λίνων καὶ σπάρτων καὶ C
πάντων, ὁπόσα φυτῶν ἄρτι νεῦρα κατὰ λόγον εἴπομεν, 296
δημιουργίαν πᾶσαν ἀφείλομεν· τήν τ' αὖ πιλητικὴν ἀφωρισάμεθα καὶ τὴν τῇ τρήσει καὶ ῥαφῇ χρωμένην σύνθεσιν, ἧς ἡ πλείστη σκυτοτομική.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ τοίνυν τὴν τῶν ὁλοσχίστων σκεπασμάτων θεραπείαν δερματουργικὴν καὶ τὰς τῶν στεγασμάτων, ὅσαι τε ἐν οἰκοδομικῇ καὶ ὅλῃ τεκτονικῇ καὶ ἐν ἄλλαις τέχναις ῥευμάτων στεκτικαὶ γίγνονται, συμπάσας ἀφείλομεν, ὅσαι D
τε περὶ τὰς κλοπὰς καὶ τὰς βίᾳ πράξεις διακωλυτικὰ ἔργα παρέχονται τέχναι φραγμάτων, περί τε γένεσιν ἐπιθηματουργίας οὖσαι καὶ τὰς τῶν θυρωμάτων πήξεις, γομφωτικῆς ἀπονεμηθεῖσαι μόρια τέχνης· τήν τε ὁπλοποιικὴν ἀπετεμόμεθα, μεγάλης καὶ παντοίας τῆς προβληματουργικῆς τμῆμα οὖσαν δυνάμεως· καὶ δὴ καὶ τὴν μαγευτικὴν τὴν περὶ τὰ ἀλεξιφάρμακα κατ' ἀρχὰς εὐθὺς διωρισάμεθα E
ξύμπασαν, καὶ λελοίπαμεν, ὡς δόξαιμεν ἄν, αὐτὴν τὴν ζητηθεῖσαν ἀμυντικὴν χειμώνων, ἐρεοῦ προβλήματος ἐργαστικήν, ὄνομα δὲ ὑφαντικὴν λεχθεῖσαν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικε γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἀλλ' οὐκ ἔστι πω τέλεον, ὦ παῖ, τοῦτο λελεγ- 297
μένον. ὁ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τῶν ἱματίων ἐργασίας ἁπτόμενος τοὐναντίον ὑφῇ δρᾶν φαίνεται. 281

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ μὲν τῆς ὑφῆς συμπλοκή τίς ἐστί που.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε τῶν συνεστώτων καὶ συμπεπιλημένων διαλυτική.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον δή;

ΞΕ. Τὸ τῆς τοῦ ξαίνοντος τέχνης ἔργον. ἢ τὴν ξαντικὴν τολμήσομεν ὑφαντικὴν καὶ τὸν ξάντην ὡς ὄντα ὑφάντην καλεῖν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Καὶ μὴν τήν γε αὖ στήμονος ἐργαστικὴν καὶ κρόκης εἴ τις ὑφαντικὴν προσαγορεύει, παράδοξόν τε καὶ ψεῦδος ὄνομα λέγει. B

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τί δέ; κναφευτικὴν σύμπασαν καὶ τὴν ἀκεστι-

10. ἔμπροσθε b. — 12. ταὐτὸ a. — 22. τῶν δ' αὖ γε προβλημάτων a. — 24. ἀλεξιτήρια - ἀλεξιτηρίων a. — 27. ἕτερα. τῶν περικαλυμμάτων a. — 32. τούτοισι a. — ἐκ τῶν αὐτῶν συνδουμένοις a. — 36. ἱματουργικήν a. similiter v. 39. — 42. τὴν τῶν ἱματίων a.

9. ὅσα a. — 11. τὴν τῇ τρήσει ΧΔΠ: τὴν τρήσει abc. — 18. τε om. ΧΓΔΛΣΤBCEFH. — κλοπὰς] πλοκὰς a. — 21. ὁπλοποιητικὴν a. — 26. ἐρέου a. — 29. που a. — 46. δέ] δαί b.

πὴν πότερα μηδεμίαν ἐπιμέλειαν μηδέ τινα θεραπείαν ἐσθῆτος θῶμεν, ἢ καὶ ταύτας πάσας ὡς ὑφαντικὰς λέξομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τῆς γε θεραπείας ἀμφισβητήσουσιν
298 *αὗται ξύμπασαι καὶ τῆς γενέσεως τῆς τῶν ἱματίων τῇ τῆς ὑφαντικῆς δυνάμει, μέγιστον μὲν μέρος ἐκείνῃ διδοῦσαι, μεγάλα δὲ καὶ σφίσιν αὐταῖς ἀπονέμουσαι.*

C *ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.*

ΞΕ. Πρὸς τοίνυν ταύταις ἔτι τὰς τῶν ἐργαλείων δημιουργοὺς τέχνας, δι' ὧν ἀποτελεῖται τὰ τῆς ὑφῆς ἔργα, δοκεῖν χρὴ τό γε συναιτίας εἶναι προσποιήσασθαι παντὸς ὑφάσματος.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα.

ΞΕ. Πότερον οὖν ἡμῖν ὁ περὶ τῆς ὑφαντικῆς λόγος,
180 *οὗ προειλόμεθα μέρους, ἱκανῶς ἔσται διωρισμένος, ἐὰν ἄρ' αὐτὴν τῶν ἐπιμελειῶν, ὁπόσαι περὶ τὴν ἐρεᾶν ἐσθῆτα εἰσί, τὴν καλλίστην καὶ μεγίστην πασῶν τιθῶμεν; ἢ λέ-*
D *γοιμεν μὲν ἄν τι ἀληθές, οὐ μὴν σαφές γε οὐδὲ τέλεον, πρὶν ἂν καὶ ταύτας αὐτῆς πάσας περιέλωμεν;*

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα ποιητέον ὃ λέγομεν, ἵν' ἐφεξῆς ἡμῖν ὁ λόγος ἴῃ;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν τοίνυν δύο τέχνας οὔσας περὶ πάντα τὰ δρώμενα θεασώμεθα.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνας;

299 *ΞΕ. Τὴν μὲν τῆς γενέσεως οὖσαν ξυναίτιον, τὴν δ' αὐτὴν αἰτίαν.*

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅσαι μὲν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μὴ δημιουργοῦσι,
E *ταῖς δὲ δημιουργούσαις ὄργανα παρασκευάζουσιν, ὧν μὴ παραγενομένων οὐκ ἄν ποτε ἐργασθείη τὸ προστεταγμένον ἑκάστῃ τῶν τεχνῶν, ταύτας μὲν ξυναιτίους, τὰς δὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπεργαζομένας αἰτίας.*

ΝΕ. ΣΩ. Ἔχει γοῦν λόγον.

ΞΕ. Μετὰ τοῦτο δὴ τὰς μὲν περί τε ἀτράκτους καὶ κερκίδας καὶ ὁπόσα ἄλλα ὄργανα τῆς περὶ τὰ ἀμφιέσματα γενέσεως κοινωνεῖ, πάσας ξυναιτίους εἴπωμεν, τὰς δὲ αὐτὰ θεραπευούσας καὶ δημιουργούσας αἰτίας;

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα.

282 *ΞΕ. Τῶν αἰτιῶν δὴ πλυντικὴν μὲν καὶ ἀκεστικὴν καὶ πᾶσαν τὴν περὶ ταῦτα θεραπευτικήν, πολλῆς οὔσης τῆς κοσμητικῆς τοὐνταῦθα αὐτῆς μόριον, εἰκὸς μάλιστα περιλαμβάνειν ὀνομάζοντας πᾶν τῇ τέχνῃ τῇ κναφευτικῇ.*

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Καὶ μὴν ξαντική γε καὶ νηστικὴ καὶ πάντα αὖ τὰ περὶ τὴν ποίησιν αὐτὴν τῆς ἐσθῆτος ἧς λέγομεν μέρη, μία τίς ἐστι τέχνη τῶν ὑπὸ πάντων λεγομένων, ἡ ταλα- 300
σιουργική.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τῆς δὴ ταλασιουργικῆς δύο τμήματά ἐστον, καὶ B
τούτοιν ἑκάτερον ἅμα δυοῖν πεφύκατον τέχναιν μέρη.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ μὲν ξαντικὸν καὶ τὸ τῆς κερκιστικῆς ἥμισυ καὶ ὅσα τὰ ξυγκείμενα ἀπ' ἀλλήλων ἀφίστησι, πᾶν τοῦτο ὡς ἓν φράζειν τῆς τε ταλασιουργίας αὐτῆς ἐστί που, καὶ μεγάλα τινὲ κατὰ πάντα ἡμῖν ἤστην τέχνα, ἡ συγκριτική τε καὶ διακριτική.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν διακριτικῆς ἥ τε ξαντικὴ καὶ τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα ἅπαντά ἐστιν· ἡ γὰρ ἐν ἐρίοις τε καὶ C
στήμοσι διακριτική, κερκίδι μὲν ἄλλον τρόπον γιγνομένη, χερσὶ δὲ ἕτερον, ἔσχεν ὅσα ἀρτίως ὀνόματα ἐῤῥήθη.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Αὖθις δὴ πάλιν συγκριτικῆς μόριον ἅμα καὶ ταλασιουργίας ἐν αὐτῇ γιγνόμενον λάβωμεν· ὅσα δὲ τῆς διακριτικῆς ἦν αὐτόθι, μεθίωμεν ξύμπαντα, δίχα τέμνοντες τὴν ταλασιουργίαν διακριτικῷ τε καὶ συγκριτικῷ τμήματι.

ΝΕ. ΣΩ. Διῃρήσθω. 301

ΞΕ. Τὸ συγκριτικὸν τοίνυν αὖ σοι καὶ ταλασιουργικὸν ἅμα μόριον, ὦ Σώκρατες, διαιρετέον, εἴπερ ἱκανῶς μέλ- D
λομεν τὴν προῤῥηθεῖσαν ὑφαντικὴν αἱρήσειν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Χρὴ μὲν οὖν· καὶ λέγωμέν γε αὐτῆς τὸ μὲν εἶναι στρεπτικόν, τὸ δὲ συμπλεκτικόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἆρ' οὖν μανθάνω; δοκεῖς γάρ μοι τὸ περὶ τὴν τοῦ στήμονος ἐργασίαν λέγειν στρεπτικόν.

ΞΕ. Οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ κρόκης. ἢ γένεσιν ἄστροφόν τινα αὐτῆς εὑρήσομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Διόρισαι δὴ καὶ τούτοιν ἑκάτερον· ἴσως γὰρ ὁ E
διορισμὸς ἔγκαιρος ἄν σοι γένοιτο.

ΝΕ. ΣΩ. Πῇ;

ΞΕ. Τῇδε. τῶν περὶ ξαντικὴν ἔργων μηκυνθέν τε καὶ σχὸν πλάτος λέγομεν εἶναι κάταγμά τι;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτου δὴ τὸ μὲν ἀτράκτῳ τε στραφὲν καὶ στερεὸν νῆμα γενόμενον στήμονα μὲν φάθι τὸ νῆμα, τὴν δὲ ἀπευθύνουσαν αὐτὰ τέχνην εἶναι στημονονητικήν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Ὅσα δέ γε αὖ τὴν μὲν συστροφὴν χαύνην λαμ- 302
βάνει, τῇ δὲ τοῦ στήμονος ἐμπλέξει πρὸς τὴν τῆς γνάψεως ὁλκὴν ἐμμέτρως τὴν μαλακότητα ἴσχει, ταῦτ' ἄρα κρόκην

---

12. *τό γε*] *τότε* a. — 17. *ἐρέαν* a. — 18. *εἰσί, τὴν* (cum Flor. i) c: *εἰς τὴν* a, *ἐς τὴν* b. — *ἁπασῶν* (cum Flor. i) c. — 20. *ἂν*] *αὖ* a. — 28. *τῆς* om. ab. — 38. *ἀμφιέσματα* cum Bekkeri operis c. — 47. *τε* Χ Δ Π.

29. *συμπλεκτικόν. ἆρ' οὖν - - στρεπτικόν. ΣΩ. Οὐ μόνον - - εὑρήσομεν. ΣΩ. Οὐδαμῶς* a. — 35. *ὅδ' ὁρισμὸς* a. — 42. *μὲν φασι* a. — 43. *αὐτὰ* Χ Δ Π: *αὐτὸ* abc. — *στημονικὴν* a.

μὲν τὰ νηθέντα, τὴν δὲ ἐπιστατηγμένην αὐτοῖς εἶναι τέ-
283 χνην τὴν προνοητικὴν φῶμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα.

ΞΕ. Καὶ μὴν τό γε τῆς ὑφαντικῆς μέρος ὃ προὐθέμεθα, παντί που δῆλον ἤδη. τὸ γὰρ συγκριτικῆς τῆς ἐν ταλασιουργίᾳ μόριον ὅταν εὐθυπλοκίᾳ κρόκης καὶ στήμονος ἀπεργάζηται πλέγμα, τὸ μὲν πλεχθὲν ξύμπαν ἐσθῆτα ἐρεᾶν, τὴν δὲ ἐπὶ τούτῳ τέχνην οὖσαν προσαγορεύομεν ὑφαντικήν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα.

ΞΕ. Εἶεν· τί δή ποτε οὖν οὐκ εὐθὺς ἀπεκρινάμεθα
B πλεκτικὴν εἶναι κρόκης καὶ στήμονος ὑφαντικήν, ἀλλὰ περιήλθομεν ἐν κύκλῳ πάμπολλα διοριζόμενοι μάτην;

ΝΕ. ΣΩ. Οὔκουν ἔμοιγε, ὦ ξένε, μάτην οὐδὲν τῶν ῥηθέντων ἔδοξε ῥηθῆναι.

ΞΕ. Καὶ θαυμαστόν γε οὐδέν· ἀλλὰ τάχ' ἄν, ὦ μακάριε, δόξειε. πρὸς δὴ τὸ νόσημα τὸ τοιοῦτον, ἂν ἄρα πολλάκις ὕστερον ἐπίῃ — θαυμαστὸν γὰρ οὐδέν —, λό-
303 γον ἄκουσόν τινα προσήκοντα περὶ πάντων τῶν τοιούτων
C ῥηθῆναι.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγε μόνον.

ΞΕ. Πρῶτον τοίνυν ἴδωμεν πᾶσαν τήν τε ὑπερβολὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν, ἵνα κατὰ λόγον ἐπαινῶμεν καὶ ψέγωμεν τὰ μακρότερα τοῦ δέοντος ἑκάστοτε λεγόμενα καὶ τἀναντία περὶ τὰς τοιάσδε διατριβάς.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Περὶ δὴ τούτων αὐτῶν ὁ λόγος ἡμῖν, οἶμαι, γιγνόμενος ὀρθῶς ἂν γίγνοιτο.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνων;

ΞΕ. Μήκους τε πέρι καὶ βραχύτητος καὶ πάσης ὑπερ-
D οχῆς τε καὶ ἐλλείψεως. ἡ γάρ που μετρητικὴ περὶ πάντ' ἐστὶ ταῦτα.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Διέλωμεν τοίνυν αὐτὴν δύο μέρη· δεῖ γὰρ δὴ πρὸς ὃ νῦν σπεύδομεν.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἂν τὴν διαίρεσιν ὅπῃ.

ΞΕ. Τῇδε, τὸ μὲν κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα μεγέθους καὶ σμικρότητος κοινωνίαν, τὸ δὲ κατὰ τὴν τῆς γενέσεως ἀναγκαίαν οὐσίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

304 ΞΕ. Ἆρ' οὐ κατὰ φύσιν δοκεῖ σοι τὸ μεῖζον μηδενὸς ἑτέρου δεῖν μεῖζον λέγειν ἢ τοῦ ἐλάττονος, καὶ τοὔλαττον
E αὖ τοῦ μείζονος ἔλαττον, ἄλλου δὲ μηδενός;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔμοιγε.

181 ΞΕ. Τί δέ; τὸ τὴν τοῦ μετρίου φύσιν ὑπερβάλλον καὶ ὑπερβαλλόμενον ὑπ' αὐτῆς ἐν λόγοις εἴτε καὶ ἐν ἔργοις ἆρ' οὐκ αὖ λέξομεν ὡς ὄντως γιγνόμενον, ἐν ᾧ καὶ διαφέρουσι μάλιστα ἡμῶν οἵ τε κακοὶ καὶ οἱ ἀγαθοί;

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Διττὰς ἄρα ταύτας οὐσίας καὶ κρίσεις τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ σμικροῦ θετέον, ἀλλ' οὐχ, ὡς ἔφαμεν ἄρτι πρὸς ἄλληλα μόνον δεῖν, ἀλλ' ὥσπερ νῦν εἴρηται, μᾶλλον τὴν μὲν πρὸς ἄλληλα λεκτέον, τὴν δ' αὖ πρὸς τὸ μέτριον. οὗ δὲ ἕνεκα, μαθεῖν ἆρ' ἂν βουλοίμεθα;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Εἰ πρὸς μηδὲν ἕτερον τὴν τοῦ μείζονος ἐάσει 284
τις φύσιν ἢ πρὸς τοὔλαττον, οὐκ ἔσται ποτὲ πρὸς τὸ μέτριον. ἢ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὰς τέχνας τε αὐτὰς καὶ τἄργα αὐτῶν
ξύμπαντα διολοῦμεν τούτῳ τῷ λόγῳ, καὶ δὴ καὶ τὴν ζη- B
τουμένην νῦν πολιτικὴν καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ὑφαντικὴν ἀφα- 305
νιοῦμεν; ἅπασαι γὰρ αἱ τοιαῦταί που τὸ τοῦ μετρίου πλέον καὶ ἔλαττον οὐχ ὡς οὐκ ὂν ἀλλ' ὡς ὂν χαλεπὸν περὶ τὰς πράξεις παραφυλάττουσι, καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τὸ μέτρον σῴζουσαι πάντα ἀγαθὰ καὶ καλὰ ἀπεργάζονται.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Οὐκοῦν ἂν τὴν πολιτικὴν ἀφανίσωμεν, ἄπορος ἡμῖν ἡ μετὰ τοῦτο ἔσται ζήτησις τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Πότερον οὖν, καθάπερ ἐν τῷ σοφιστῇ προσηναγκάσαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο διέφυγεν ἡμᾶς ὁ λόγος, οὕτω καὶ νῦν τὸ πλέον αὖ καὶ ἔλαττον μετρητὰ προσαναγκαστέον γίγνεσθαι μὴ πρὸς ἄλληλα μό-
νον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν; οὐ γὰρ δὴ C
δυνατόν γε οὔτε πολιτικὸν οὔτ' ἄλλον τινὰ τῶν περὶ τὰς πράξεις ἐπιστήμονα ἀναμφισβητήτως γεγονέναι τούτου μὴ ξυνομολογηθέντος.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ νῦν ὅ τι μάλιστα χρὴ ταὐτὸν ποιεῖν.

ΞΕ. Πλέον, ὦ Σώκρατες, ἔτι τοῦτο τὸ ἔργον ἢ 'κεῖνο· καί τοι κἀκείνου γε μεμνήμεθα τὸ μῆκος ὅσον ἦν. ἀλλ' ὑποτίθεσθαι μὲν τὸ τοιόνδε περὶ αὐτῶν καὶ μάλα δίκαιον.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον; 306

ΞΕ. Ὥς ποτε δεήσει τοῦ νῦν λεχθέντος πρὸς τὴν D
περὶ αὐτὸ τἀκριβὲς ἀπόδειξιν. ὅτι δὲ πρὸς τὰ νῦν καλῶς καὶ ἱκανῶς δείκνυται, δοκεῖ μοι βοηθεῖν μεγαλοπρεπῶς ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἄρα ἡγητέον ὁμοίως τὰς τέχνας πάσας εἶναι καὶ μεῖζόν τε ἅμα καὶ ἔλαττον μετρεῖσθαι μὴ πρὸς ἄλληλα μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν. τούτου τε γὰρ ὄντος ἐκεῖνα ἔστι κἀκείνων οὐσῶν

---

2. τὴν om. a. — 8. ἐρέαν a. — 22. ἴδωμεν (cum γρ. Ξ) bc: εἰδῶμεν cum libris a. — 25. τοιάσδε] τοιαύτας a. — 31. τε om. a. — 38. τὸ δὲ τὸ κατὰ a.

2. οἱ ante ἀγαθοί om. a. — 14. διολοῦμεν cum Bekkero c: διελοῦμεν cum libris a. — 16. νῦν ζητουμένην a. — 19. μέτριον a. — 30. πολιτικόν γε οὔτ' a. — τὸν Χ Δ Λ Ξ Π Σ Τ. — 36. ἢ ἐκεῖνο bc. — 41. ὅτι - δείκνυται] ἔτι - δείκνυσθαι auctore Cornario ac. — 44. καὶ ante μεῖζον om. a. — 46. οὐσῶν] ὄντων a.

ἔστι καὶ τοῦτο, μὴ δὲ ὄντος ποτέρου τούτων οὐδέτερον
αὐτῶν ἔσται ποτέ.
B ΝΕ. ΣΩ. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς· ἀλλὰ τί δὴ τὸ μετὰ τοῦτο;
ΞΕ. Δῆλον ὅτι διαιροῖμεν ἂν τὴν μετρητικήν, καθά-
περ ἐρρήθη, ταύτῃ δίχα τέμνοντες, ἓν μὲν τιθέντες αὐ-
τῆς μόριον ξυμπάσας τέχνας, ὁπόσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ
μήκη καὶ βάθη καὶ πλάτη καὶ παχύτητας πρὸς τοὐναν-
τίον μετροῦσι, τὸ δὲ ἕτερον, ὁπόσαι πρὸς τὸ μέτριον καὶ
τὸ πρέπον καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸ δέον καὶ πάνθ᾽ ὁπόσα
εἰς τὸ μέσον ἀπῳκίσθη τῶν ἐσχάτων.
ΝΕ. ΣΩ. Καὶ μέγα γ᾽ ἑκάτερον τμῆμα εἶπες, καὶ
πολὺ διαφέρον ἀλλήλοιν.
ΞΕ. Ὃ γὰρ ἐνίοτε, ὦ Σώκρατες, οἰόμενοι δή τι σο-
307 φὸν φράζειν πολλοὶ τῶν κομψῶν λέγουσιν, ὡς ἄρα με-
285 τρητικὴ περὶ πάντ᾽ ἐστὶ τὰ γιγνόμενα, τοῦτ᾽ αὐτὸ τὸ νῦν
λεχθὲν ὂν τυγχάνει. μετρήσεως μὲν γὰρ δή τινα τρόπον
πάνθ᾽ ὁπόσα ἔντεχνα μετείληφε· διὰ δὲ τὸ μὴ κατ᾽ εἴδη
συνειθίσθαι σκοπεῖν διαιρουμένους ταῦτά τε τοσοῦτον δια-
φέροντα ξυμβάλλουσιν εὐθὺς εἰς ταὐτὸν ὅμοια νομίσαντες,
καὶ τοὐναντίον αὖ τούτου δρῶσιν ἕτερα οὐ κατὰ μέρη
διαιροῦντες, δέον, ὅταν μὲν τὴν τῶν πολλῶν τις πρότε-
B ρον αἴσθηται κοινωνίαν, μὴ προαφίστασθαι πρὶν ἂν ἐν
αὐτῇ τὰς διαφορὰς ἴδῃ πάσας, ὁπόσαιπερ ἐν εἴδεσι κεῖν-
ται, τὰς δὲ αὖ παντοδαπὰς ἀνομοιότητας, ὅταν ἐν πλή-
θεσιν ὀφθῶσι, μὴ δυνατὸν εἶναι δυσωπούμενον παύε-
σθαι, πρὶν ἂν ξύμπαντα τὰ οἰκεῖα ἐντὸς μιᾶς ὁμοιότη-
τος ἕρξας γένους τινὸς οὐσίᾳ περιβάληται. ταῦτα μὲν οὖν
ἱκανῶς περί τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ ὑπερ-
βολῶν εἰρήσθω· φυλάττωμεν δὲ μόνον ὅτι δύο γένη περὶ
C αὐτὰ ἐξεύρηται τῆς μετρητικῆς καὶ ἅ φαμεν αὔτ᾽ εἶναι
μεμνώμεθα.
ΝΕ. ΣΩ. Μεμνησόμεθα.
ΞΕ. Μετὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἕτερον προσδεξώμεθα
308 περὶ αὐτῶν τε τῶν ζητουμένων καὶ περὶ πάσης τῆς ἐν
τοῖς τοιοῖσδε λόγοις διατριβῆς.
ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;
ΞΕ. Εἴ τις ἀνέροιτο ἡμᾶς τὴν περὶ γράμματα συν-
ουσίαν τῶν μανθανόντων, ὁπόταν τις ὁτιοῦν ὄνομα
ἐρωτηθῇ τίνων ἐστὶ γραμμάτων, πότερον αὐτῷ τότε φῶ-
D μεν γίγνεσθαι τὴν ζήτησιν ἑνὸς ἕνεκα μᾶλλον τοῦ προ-
βληθέντος ἢ τοῦ περὶ πάντα τὰ προβαλλόμενα γραμματι-
κωτέρῳ γίγνεσθαι;
ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον ὅτι τοῦ περὶ ἅπαντα.
ΞΕ. Τί δ᾽ αὖ; νῦν ἡμῖν ἡ περὶ τοῦ πολιτικοῦ ζή-
τησις ἕνεκα αὐτοῦ τούτου προβέβληται μᾶλλον ἢ τοῦ περὶ
πάντα διαλεκτικωτέροις γίγνεσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο δῆλον ὅτι τοῦ περὶ πάντα.
ΞΕ. Ἡ που τὸν τῆς ὑφαντικῆς γε λόγον αὐτῆς ταύ-
της ἕνεκα θηρεύειν οὐδεὶς ἂν ἐθελήσειε νοῦν ἔχων. ἀλλ᾽,
οἶμαι, τοὺς πλείστους λέληθεν ὅτι τοῖς μὲν τῶν ὄντων E
ῥᾳδίως καταμαθεῖν αἰσθηταί τινες ὁμοιότητες πεφύκασιν,
ἃς οὐδὲν χαλεπὸν δηλοῦν, ὅταν αὐτῶν τις βουληθῇ τῷ
λόγον αἰτοῦντι περί του μὴ μετὰ πραγμάτων ἀλλὰ χωρὶς
λόγου ῥᾳδίως ἐνδείξασθαι· τοῖς δ᾽ αὖ μεγίστοις οὖσι καὶ 309
τιμιωτάτοις οὐκ ἔστιν εἴδωλον οὐδὲν πρὸς τοὺς ἀνθρώ- 286
πους εἰργασμένον ἐναργῶς, οὗ δειχθέντος τὴν τοῦ πυν-
θανομένου ψυχὴν ὁ βουλόμενος ἀποπληρῶσαι, πρὸς τῶν
αἰσθήσεών τινα προσαρμόττων, ἱκανῶς πληρώσει. διὸ δεῖ
μελετᾶν λόγον ἑκάστου δυνατὸν εἶναι δοῦναι καὶ δέξα- 182
σθαι· τὰ γὰρ ἀσώματα, κάλλιστα ὄντα καὶ μέγιστα, λόγῳ
μόνον, ἄλλῳ δὲ οὐδενὶ σαφῶς δείκνυται, τούτων δὲ ἕνεκα
πάντ᾽ ἐστὶ τὰ νῦν λεγόμενα. ῥᾴων δ᾽ ἐν τοῖς ἐλάττοσιν
ἡ μελέτη παντὸς πέρι μᾶλλον ἢ περὶ τὰ μείζω. B
ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστ᾽ εἶπες.
ΞΕ. Ὧν τοίνυν χάριν ἅπανθ᾽ ἡμῖν ταῦτ᾽ ἐρρήθη
περὶ τούτων, μνησθῶμεν.
ΝΕ. ΣΩ. Τίνων;
ΞΕ. Ταύτης τε οὐχ ἥκιστα αὐτῆς ἕνεκα τῆς δυσχε-
ρείας, ἣν περὶ τὴν μακρολογίαν τὴν περὶ τὴν ὑφαντικὴν
ἀπεδεξάμεθα δυσχερῶς, καὶ τὴν περὶ τὴν τοῦ παντὸς
ἀνείλιξιν καὶ τὴν τοῦ σοφιστοῦ περὶ τῆς τοῦ μὴ ὄντος
οὐσίας, ἐννοοῦντες ὡς ἔσχε μῆκος πλέον, καὶ ἐπὶ τούτοις
δὴ πᾶσιν ἐπεπλήξαμεν ἡμῖν αὐτοῖς, δείσαντες μὴ περί- C
εργα ἅμα καὶ μακρὰ λέγοιμεν. ἵν᾽ οὖν εἰσαῦθις μηδὲν πά-
σχωμεν τοιοῦτον, τούτων ἕνεκα πάντων τὰ πρόσθεν νῷν
εἰρῆσθαι φάθι.
ΝΕ. ΣΩ. Ταῦτ᾽ ἔσται. λέγε ἑξῆς μόνον. 310
ΞΕ. Λέγω τοίνυν ὅτι χρὴ δὴ μεμνημένους ἐμὲ καὶ
σὲ τῶν νῦν εἰρημένων τόν τε ψόγον ἑκάστοτε καὶ ἔπαι-
νον ποιεῖσθαι βραχύτητος ἅμα καὶ μήκους ὧν ἂν ἀεὶ
πέρι λέγωμεν, μὴ πρὸς ἄλληλα τὰ μήκη κρίνοντες, ἀλλὰ
κατὰ τὸ τῆς μετρητικῆς μέρος, ὃ τότε ἔφαμεν δεῖν με-
μνῆσθαι πρὸς τὸ πρέπον. D
ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.
ΞΕ. Οὐ τοίνυν οὐδὲ πρὸς τοῦτο πάντα. οὔτε γὰρ
πρὸς τὴν ἡδονὴν μήκους ἁρμόττοντος οὐδὲν προσδεησό-
μεθα, πλὴν εἰ πάρεργόν τι· τό τε αὖ πρὸς τὴν τοῦ
προβληθέντος ζήτησιν, ὡς ἂν ῥᾷστα καὶ τάχιστα εὕροι-
μεν, δεύτερον ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον ὁ λόγος ἀγαπᾶν παραγγέλ-
λει, πολὺ δὲ μάλιστα καὶ πρῶτον τὴν μέθοδον αὐτὴν
τιμᾶν τοῦ κατ᾽ εἴδη δυνατὸν εἶναι διαιρεῖν, καὶ δὴ καὶ
λόγον, ἄν τε παμμήκης λεχθεὶς τὸν ἀκούσαντα εὑρε- E

---

1. μὴ δὲ] μηδὲ a. — 7. ταχυτῆτας a. — 23. εἰδῇ a. — 27. ἔρξας a. — περιβάλληται ΧΔΠF, περιβάλλῃ ΞΣΤ. — 30. αὔτ᾽ a. — 37. περὶ τὰ γράμματα (cum Flor. i) c.

5. ῥᾳδίοις duce Ficino Heusdius. — αἰσθηταί Cornario auctore abc: libri αἰσθητικαί. — 15. μόνῳ Δbc. — 19. ἐρρήθη, τούτων μνησθῶμεν a. — 22. τε] γε Stallbaumius. — 24. τὴν ante τοῦ om. a. — 29. τὰ πρόσθε b; om. ΧΔ et pr. Π, quod probat Winckelmannus, si scribatur πάντα pro πάντων. cf. 287 A. — νῶιν a. — 41. εἰ ΧΔΠ: εἰ μὴ abc. — τό τε] οὔτε a. — 44. αὐτὴν] ταύτην a.

ταχύτερον ἀπεργάζηται, τοῦτον σπουδάζειν καὶ τῷ μήκει μηδὲν ἀγανακτεῖν, ἄν τ' αὖ βραχύτερος, ὡσαύτως· ἔτι δ' αὖ πρὸς τούτοις τὸν περὶ τὰς τοιάσδε συνουσίας ψέγοντα λόγων μήκη καὶ τὰς ἐν κύκλῳ περιόδους οὐκ
311 287 ἀποδεχόμενον, ὅτι χρὴ τὸν τοιοῦτον μὴ πάνυ ταχὺ μηδ' εὐθὺς οὕτω μεθιέναι ψέξαντα μόνον ὡς μακρὰ τὰ λεχθέντα, ἀλλὰ καὶ προσαποφαίνειν οἴεσθαι δεῖν ὡς βραχύτερα ἂν γενόμενα τοὺς συνόντας ἀπειργάζετο διαλεκτικωτέρους καὶ τῆς τῶν ὄντων λόγῳ δηλώσεως εὑρετικωτέρους, τῶν δὲ ἄλλων καὶ πρὸς ἄλλ' ἄττα ψόγων καὶ ἐπαίνων μηδὲν φροντίζειν μηδὲ τὸ παράπαν ἀκούειν δοκεῖν τῶν τοιούτων λόγων. Καὶ τούτων μὲν ἅλις, εἰ καὶ σοὶ ταύτῃ ξυνδοκεῖ· πρὸς δὲ δὴ τὸν πολιτικὸν ἴωμεν πάλιν, τῆς
B προῤῥηθείσης ὑφαντικῆς αὐτῷ φέροντες τὸ παράδειγμα.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς εἶπες, καὶ ποιῶμεν ἃ λέγεις.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἀπό γε τῶν πολλῶν ὁ βασιλεὺς ὅσαι ξύννομοι, μᾶλλον δὲ ἀπὸ πασῶν τῶν περὶ τὰς ἀγέλας διακεχώρισται. λοιπαὶ δέ, φαμέν, αἱ κατὰ πόλιν αὐτὴν τῶν τε ξυναιτίων καὶ τῶν αἰτίων, ἃς πρώτας ἀπ' ἀλλήλων διαιρετέον.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ὅτι χαλεπὸν αὐτὰς τεμεῖν δίχα; τὸ δ'
C αἴτιον, ὡς οἶμαι, προϊοῦσιν οὐχ ἧττον ἔσται καταφανές.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν χρὴ δρᾶν οὕτως.

ΞΕ. Κατὰ μέλη τοίνυν αὐτὰς οἷον ἱερεῖον διαιρώμεθα, ἐπειδὴ δίχα ἀδυνατοῦμεν. δεῖ γὰρ εἰς τὸν ἐγγύτατα ὅ τι μάλιστα τέμνειν ἀριθμὸν ἀεί.

312 ΝΕ. ΣΩ. Πῶς οὖν ποιῶμεν τὰ νῦν;

ΞΕ. Ὥσπερ ἔμπροσθεν, ὁπόσαι παρείχοντο ὄργανα περὶ τὴν ὑφαντικήν, πάσας δήπου τότε ἐτίθεμεν ὡς συναιτίους.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ νῦν δὴ ταὐτὸν μὲν τοῦτο, ἔτι δὲ μᾶλλον
D ἢ τόθ' ἡμῖν ποιητέον. ὅσαι γὰρ σμικρὸν ἢ μέγα τι δημιουργοῦσι κατὰ πόλιν ὄργανον, θετέον ἁπάσας ταύτας ὡς οὔσας συναιτίους. ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἄν ποτε γένοιτο πόλις οὐδὲ πολιτική, τούτων δ' αὖ βασιλικῆς ἔργον τέχνης οὐδέν που θήσομεν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐ γάρ.

ΞΕ. Καὶ μὲν δὴ χαλεπὸν ἐπιχειροῦμεν δρᾶν ἀποχωρίζοντες τοῦτο ἀπὸ τῶν ἄλλων τὸ γένος· ὅ τι γὰρ οὖν τῶν ὄντων ὡς ἔστιν ἑνός γέ τινος ὄργανον εἰπόντα δο-
E κεῖν εἰρηκέναι τι πιθανόν. ὅμως δὲ ἕτερον αὖ τῶν ἐν πόλει κτημάτων εἴπωμεν τόδε.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὡς οὐκ ἔστι ταύτην τὴν δύναμιν ἔχον. οὐ γὰρ ἐπὶ γενέσεως αἰτίᾳ πήγνυται, καθάπερ ὄργανον, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ δημιουργηθέντος σωτηρίας.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τοῦτο ὃ δὴ ξηροῖς καὶ ὑγροῖς καὶ ἐμπύροις καὶ ἀπύροις παντοδαπὸν εἶδος ἐργασθέν, ἀγγεῖον ὃ δὴ 313
μιᾷ κλήσει προσφθεγγόμεθα, καὶ μάλα γε συχνὸν εἶδος καὶ τῇ ζητουμένῃ γε, ὡς οἶμαι, προσῆκον οὐδὲν ἀτεχνῶς 288
ἐπιστήμῃ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τούτων δὴ τρίτον ἕτερον εἶδος κτημάτων πάμπολυ κατοπτέον πεζὸν καὶ ἔνυδρον καὶ πολυπλανὲς καὶ ἀπλανὲς καὶ τίμιον καὶ ἄτιμον, ἓν δὲ ὄνομα ἔχον, διότι πᾶν ἕνεκά τινος ἐφέδρας ἐστί, θᾶκος ἀεί τινι γιγνόμενον.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὄχημα αὐτό που λέγομεν, οὐ πάνυ πολιτικῆς ἔργον, ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ τεκτονικῆς καὶ κεραμικῆς καὶ χαλκοτυπικῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Μανθάνω.

ΞΕ. Τί δὲ τέταρτον; ἆρ' ἕτερον εἶναι τούτων λε- B
κτέον, ἐν ᾧ τὰ πλεῖστά ἐστι τῶν πάλαι ῥηθέντων, ἐσθής τε ξύμπασα καὶ τῶν ὅπλων τὸ πολὺ καὶ τείχη πάντα θ' ὅσα γήινα περιβλήματα καὶ λίθινα, καὶ μυρία ἕτερα; προβολῆς δὲ ἕνεκα ξυμπάντων αὐτῶν εἰργασμένων δικαιότατ' ἂν ὅλον προσαγορεύοιτο πρόβλημα, καὶ πολλῷ μᾶλλον τέχνης οἰκοδομικῆς ἔργον καὶ ὑφαντικῆς τὸ πλεῖστον νομίζοιτ' ἂν ὀρθότερον ἢ πολιτικῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν. 314

ΞΕ. Πέμπτον δὲ ἆρ' ἂν ἐθέλοιμεν τὸ περὶ τὸν κό- C
σμον καὶ γραφικὴν θεῖναι καὶ ὅσα ταύτῃ προσχρώμενα καὶ μουσικῇ μιμήματα τελεῖται, πρὸς τὰς ἡδονὰς μόνον ἡμῶν ἀπειργασμένα, δικαίως δ' ἂν ὀνόματι περιληφθέντα ἑνί;

ΝΕ. ΣΩ. Ποίῳ;

ΞΕ. Παίγνιόν πού τι λέγεται.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Τοῦτο τοίνυν τούτοις ἓν ὄνομα ἅπασι πρέψει προσαγορευθέν· οὐ γὰρ σπουδῆς οὐδὲν αὐτῶν χάριν, ἀλλὰ παιδιᾶς ἕνεκα πάντα δρᾶται.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο σχεδὸν ἔτι μανθάνω. D

ΞΕ. Τὸ δὲ πᾶσι τούτοις σώματα παρέχον, ἐξ ὧν 183
καὶ ἐν οἷς δημιουργοῦσιν ὁπόσαι τῶν τεχνῶν νῦν εἴρηνται, παντοδαπὸν εἶδος πολλῶν ἑτέρων τεχνῶν ἔκγονον ὄν, ἆρ' οὐχ ἕκτον θήσομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δὴ λέγεις;

ΞΕ. Χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ πάνθ' ὁπόσα μεταλλεύεται καὶ ὅσα δρυοτομικὴ καὶ κουρὰ ξύμπασα τέμνουσα

6. μακρὰ τὰ πρόσθεν ταῦτα τὰ a. — 14. αὐτῷ] αὐτὸ a. — 32. τεμεῖν αὐτὰς a. — 41. ὅ τι] ὅτι a. — 43. αὖ] οὖν a. — 46. ἔχον. ΣΩ. Οὐ γὰρ · · σωτηρίας. ΣΩ. Τὸ a.

1. αἰτίαι πήγνυνται a. — 4. καὶ ἐμπύροις καὶ ἀπύροις om. ΧΔΠ. — 15. λεγόμενον a. — 16. κεραμεικῆς Γb. — 19. τί δέ; τέταρτον ἆρ' ab. — 21. δ' omnes, Bekk. — 34. πού τι] τι δὴ a. — 39. ἔτι om. ac. — 42. ἔγγονον a. — 44. Ποῖον ΧΔΠ: Τὸ ποῖον abc. — 46. ξύμπαντα a.

E παρέχει τεκτονικῇ καὶ πλεκτικῇ. καὶ ἔτι φλοιστικὴ φυτῶν
315 τε καὶ ἐμψύχων δέρματα σωμάτων περιαιροῦσα σκυτοτομική, καὶ ὅσαι περὶ τὰ τοιαῦτ' εἰσὶ τέχναι, καὶ φελλῶν καὶ βύβλων καὶ δεσμῶν ἐργαστικαί, παρέσχον δημιουργεῖν σύνθετα ἐκ μὴ συντιθεμένων εἴδη γενῶν. ἓν δὲ αὐτὸ προσαγορεύωμεν πᾶν τὸ πρωτογενὲς ἀνθρώποις κτῆμα, καὶ ἀξύνθετον καὶ βασιλικῆς ἐπιστήμης οὐδαμῶς ἔργον ὄν.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Τὴν δὴ τῆς τροφῆς κτῆσιν, καὶ ὅσα εἰς τὸ σῶμα ξυγκαταμιγνύμενα ἑαυτῶν μέρεσι μέρη σώματος εἰς τὸ
289 θεραπεῦσαί τινα δύναμιν εἴληχε, λεκτέον ἕβδομον ὀνομάσαντας αὐτὸ ξύμπαν ἡμῶν εἶναι τροφόν, εἰ μή τι κάλλιον ἔχομεν ἄλλο θέσθαι. γεωργικῇ δὲ καὶ θηρευτικῇ καὶ γυμναστικῇ καὶ ἰατρικῇ καὶ μαγειρικῇ πᾶν ὑποτιθέντες ὀρθότερον ἀποδώσομεν ἢ τῇ πολιτικῇ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Σχεδὸν τοίνυν ὅσα ἔχεται κτήσεως, πλὴν τῶν ἡμέρων ζῴων, ἐν τούτοις ἑπτὰ οἶμαι γένεσιν εἰρῆσθαι. σκόπει δέ· ἦν γὰρ δικαιότατα μὲν ἂν τεθὲν κατ' ἀρχὰς
B τὸ πρωτογενὲς εἶδος, μετὰ δὲ τοῦτο ὄργανον, ἀγγεῖον, ὄχημα, πρόβλημα, παίγνιον, θρέμμα. παραλείπομεν δὲ
316 εἴ τι μὴ μέγα λέληθεν εἴς τι τούτων δυνατὸν ἁρμόττειν, οἷον ἡ τοῦ νομίσματος ἰδέα καὶ σφραγίδων καὶ παντὸς χαρακτῆρος. γένος τε γὰρ ἐν αὐτοῖς ταῦτα οὐδὲν ἔχει μέγα ξύννομον, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς κόσμον, τὰ δὲ εἰς ὄργανα βίᾳ μέν, ὅμως δὲ πάντως ἑλκόμενα συμφωνήσει. τὰ δὲ περὶ ζῴων κτῆσιν τῶν ἡμέρων, πλὴν δούλων, ἡ πρότερον ἀγε-
C λαιοτροφικὴ διαμερισθεῖσα πάντα εἰληφυῖα ἀναφαίνεται.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὲ δὴ δούλων καὶ πάντων ὑπηρετῶν λοιπόν, ἐν οἷς που καὶ μαντεύομαι τοὺς περὶ αὐτὸ τὸ πλέγμα ἀμφισβητοῦντας τῷ βασιλεῖ καταφανεῖς γενήσεσθαι, καθάπερ τοῖς ὑφάνταις τότε τοὺς περὶ τὸ νήθειν τε καὶ ξαίνειν καὶ ὅσα ἄλλα εἴπομεν. οἱ δ' ἄλλοι πάντες, ὡς συναίτιοι λεχθέντες, ἅμα τοῖς ἔργοις τοῖς νῦν δὴ ῥηθεῖ-
D σιν ἀνήλωνται καὶ ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ βασιλικῆς τε καὶ πολιτικῆς πράξεως.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐοίκασι γοῦν.

ΞΕ. Ἴθι δὴ σκεψώμεθα τοὺς λοιπούς, προσελθόντες ἐγγύθεν, ἵν' αὐτοὺς εἰδῶμεν βεβαιότερον.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Τοὺς μὲν δὴ μεγίστους ὑπηρέτας, ὡς ἐνθένδε
317 ἰδεῖν, τοὐναντίον ἔχοντας εὑρίσκομεν οἷς ὑπωπτεύσαμεν ἐπιτήδευμα καὶ πάθος.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνας;

ΞΕ. Τοὺς ὠνητούς τε καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ κτητούς, οὓς ἀναμφισβητήτως δούλους ἔχομεν εἰπεῖν, ἥκιστα βασι- E
λικῆς μεταποιουμένους τέχνης.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τί δέ; τῶν ἐλευθέρων ὅσοι τοῖς νῦν δὴ ῥηθεῖσιν εἰς ὑπηρετικὴν ἑκόντες αὐτοὺς τάττουσι, τά τε γεωργίας καὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἔργα διακομίζοντες ἐπ' ἀλλήλους καὶ ἀνισοῦντες, οἱ μὲν κατ' ἀγοράς, οἱ δὲ πόλιν ἐκ πόλεως ἀλλάττοντες κατὰ θάλατταν καὶ πεζῇ, νόμισμά τε πρὸς τἆλλα καὶ αὐτὸ πρὸς αὐτὸ διαμείβοντες, οὓς ἀργυραμοιβούς τε καὶ ἐμπόρους καὶ ναυκλήρους καὶ 290
καπήλους ἐπωνομάκαμεν, μῶν τῆς πολιτικῆς ἀμφισβητήσουσί τι;

ΝΕ. ΣΩ. Τάχ' ἂν ἴσως τῆς γε τῶν ἐμπορευτικῶν.

ΞΕ. Ἀλλ' οὐ μήν, οὕς γε ὁρῶμεν μισθωτοὺς καὶ θῆτας πᾶσιν ἑτοιμότατα ὑπηρετοῦντας, μή ποτε βασιλικῆς μεταποιουμένους εὕρωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γάρ;

ΞΕ. Τί δὲ ἄρα τοὺς τὰ τοιάδε διακονοῦντας ἡμῖν ἑκάστοτε;

ΝΕ. ΣΩ. Τὰ ποῖα εἶπες καὶ τίνας; 318
ΞΕ. Ὧν τὸ κηρυκικὸν ἔθνος, ὅσοι τε περὶ γράμματα B
σοφοὶ γίγνονται πολλάκις ὑπηρετήσαντες, καὶ πόλλ' ἄττα ἕτερα περὶ τὰς ἀρχὰς διαπονεῖσθαι τινὲς ἕτεροι πάνδεινοι, τί τούτους αὖ λέξομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Ὅπερ εἶπες νῦν, ὑπηρέτας, ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας.

ΞΕ. Ἀλλ' οὐ μήν, οἶμαί γε, ἐνύπνιον ἰδὼν εἶπον ταύτῃ πῃ φανήσεσθαι τοὺς διαφερόντως ἀμφισβητοῦντας τῆς πολιτικῆς. καί τοι σφόδρα γε ἄτοπον ἂν εἶναι δόξειε τὸ ζητεῖν τούτους ἐν ὑπηρετικῇ μοίρᾳ τινί. C

ΝΕ. ΣΩ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἔτι δὴ προσμίξωμεν ἐγγύτερον ἐπὶ τοὺς μήπω βεβασανισμένους. εἰσὶ δὲ οἵ τε περὶ μαντικὴν ἔχοντές τινος ἐπιστήμης διακόνου μόριον· ἑρμηνευταὶ γάρ που νομίζονται παρὰ θεῶν ἀνθρώποις.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τὸ τῶν ἱερέων αὖ γένος, ὡς τὸ νόμιμόν φησι, παρὰ μὲν ἡμῶν δωρεὰς θεοῖς διὰ θυσιῶν ἐπιστῆμόν ἐστι κατὰ νοῦν ἐκείνοις δωρεῖσθαι, παρὰ δὲ ἐκείνων ἡμῖν εὐχαῖς κτῆσιν ἀγαθῶν αἰτήσασθαι. ταῦτα D
δὲ διακόνου τέχνης ἐστί που μόρια ἀμφότερα.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται γοῦν. 319
ΞΕ. Ἤδη τοίνυν μοι δοκοῦμεν οἷόν γέ τινος ἴχνους ἐφ' ὃ πορευόμεθα προσάπτεσθαι. τὸ γὰρ δὴ τῶν ἱερέων σχῆμα καὶ τὸ τῶν μάντεων εὖ μάλα φρονήματος πληροῦται καὶ δόξαν σεμνὴν λαμβάνει διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγχειρημάτων, ὥστε περὶ μὲν Αἴγυπτον οὐδ' ἔξεστι βασιλέα

---

1. φλοιστικῇ a. — 3. τὰ om. a. — 4. βύβλων ΧΓΔ: κύκλων Δ et pr. Π, βίβλων abc. — 6. προσαγορεύομεν a. — 19. εὑρῆσθαι a. — 23. τούτων μέγα δυνατὸν a. — 29. ἀναφαίνεται ΧΔΠ: ἀναφανεῖται abc. — 44. εὑρήσομεν a.

4. δέ] δαί ab. — 6. τά τε] τάς τε a. — 15. ἑτοίμους a, ἑτοίμως c. — 22. πολλά τε ΧΔΠ. — 43. γέ τινος C, τέ τινος Δ, γείτονος ΧΔΠΜ cum γρ. ΔΣΒC.

E χωρὶς ἱερατικῆς ἄρχειν, ἀλλ' ἐὰν ἄρα καὶ τύχῃ πρότερον ἐξ ἄλλου γένους βιασάμενος, ὕστερον ἀναγκαῖον εἰς τοῦτο εἰστελεῖσθαι αὐτὸν τὸ γένος. ἔτι δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλαχοῦ ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς τὰ μέγιστα τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα θύματα εὕροι τις ἂν προστασσόμενα θύειν. καὶ δὴ καὶ παρ' ὑμῖν οὐχ ἥκιστα δῆλον ὃ λέγω· τῷ γὰρ λαχόντι βασιλεῖ φασὶ τῇδε τὰ σεμνότατα καὶ μάλιστα πάτρια
184 τῶν ἀρχαίων θυσιῶν ἀποδεδόσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε.

291 ΞΕ. Τούτους τε τοίνυν τοὺς κληρωτοὺς βασιλέας ἅμα καὶ ἱερέας, καὶ ὑπηρέτας αὐτῶν καί τινα ἕτερον πάμπολυν ὄχλον σκεπτέον, ὃς ἄρτι κατάδηλος νῦν ἡμῖν γέγονεν ἀποχωρισθέντων τῶν ἔμπροσθεν.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνας αὐτοὺς καὶ λέγεις;

ΞΕ. Καὶ μάλα τινὰς ἀτόπους.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δή;

320 ΞΕ. Πάμφυλόν τι γένος αὐτῶν ὥς γε ἄρτι σκοπουμένῳ φαίνεται. πολλοὶ μὲν γὰρ λέουσι τῶν ἀνδρῶν εἴξασι καὶ Κενταύροις καὶ τοιούτοισιν ἑτέροις, πάμπολλοι δὲ Σα-
B τύροις καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ πολυτρόποις θηρίοις· ταχὺ δὲ μεταλλάττουσι τάς τε ἰδέας καὶ τὴν δύναμιν εἰς ἀλλήλους. καὶ μέντοι μοι νῦν, ὦ Σώκρατες, ἄρτι δοκῶ κατανενοηκέναι τοὺς ἄνδρας.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἄν· ἔοικας γὰρ ἄτοπόν τι καθορᾶν.

ΞΕ. Ναί· τὸ γὰρ ἄτοπον ἐξ ἀγνοίας πᾶσι συμβαίνει. καὶ γὰρ δὴ καὶ νῦν αὐτὸς τοῦτο ἔπαθον· ἐξαίφνης ἠμφεγνόησα κατιδὼν τὸν περὶ τὰ τῶν πόλεων πράγματα
C χορόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸν πάντων τῶν σοφιστῶν μέγιστον γόητα καὶ ταύτης τῆς τέχνης ἐμπειρότατον· ὃν ἀπὸ τῶν ὄντως ὄντων πολιτικῶν καὶ βασιλικῶν καίπερ παγχάλεπον ὄντα ἀφαιρεῖν ἀφαιρετέον, εἰ μέλλομεν ἰδεῖν ἐναργῶς τὸ ζητούμενον.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε οὐκ ἀνετέον.

ΞΕ. Οὔκουν δὴ κατά γε τὴν ἐμήν. καί μοι φράζε τόδε.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

321
D ΞΕ. Ἆρ' οὐ μοναρχία τῶν πολιτικῶν ἡμῖν ἀρχῶν ἐστὶ μία;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μετὰ μοναρχίαν εἴποι τις ἄν, οἶμαι, τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων δυναστείαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τρίτον δὲ σχῆμα πολιτείας οὐχ ἡ τοῦ πλήθους ἀρχή, δημοκρατία τοὔνομα κληθεῖσα;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τρεῖς δ' οὖσαι μῶν οὐ πέντε τρόπον τινὰ γίγνονται, δύο ἐξ ἑαυτῶν ἄλλα πρὸς αὑταῖς ὀνόματα τίκτουσαι;

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖα δή;

ΞΕ. Πρὸς τὸ βίαιόν που καὶ ἑκούσιον ἀποσκοποῦντες νῦν, καὶ πενίαν καὶ πλοῦτον, καὶ νόμον καὶ ἀνο- E
μίαν, ἐν αὐταῖς γιγνόμενα, διπλῆν ἑκατέραν τοῖν δυοῖν διαιροῦντες μοναρχίαν μὲν προσαγορεύουσιν ὡς δύο παρεχομένην εἴδη δυοῖν ὀνόμασι, τυραννίδι, τὸ δὲ βασιλικῇ.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Τὴν δὲ ὑπὸ ὀλίγων γε ἑκάστοτε κρατηθεῖσαν πόλιν ἀριστοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε.

ΞΕ. Δημοκρατίας γε μήν, ἐάν τ' οὖν βιαίως ἐάν τε 322
ἑκουσίως τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων τὸ πλῆθος ἄρχῃ, καὶ 292
ἐάν τε τοὺς νόμους ἀκριβῶς φυλάττον ἐάν τε μή, πάντως τοὔνομα οὐδεὶς αὐτῆς εἴωθε μεταλλάττειν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Τί οὖν; οἰόμεθά τινα τούτων τῶν πολιτειῶν ὀρθὴν εἶναι τούτοις τοῖς ὅροις ὁρισθεῖσαν, ἑνὶ καὶ ὀλίγοις καὶ πολλοῖς, καὶ πλούτῳ καὶ πενίᾳ, καὶ τῷ βιαίῳ καὶ ἑκουσίῳ, καὶ μετὰ γραμμάτων καὶ ἄνευ νόμων ξυμβαίνουσαν γίγνεσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί γὰρ δὴ καὶ κωλύει;

ΞΕ. Σκόπει δὴ σαφέστερον, τῇδε ἑπόμενος. B

ΝΕ. ΣΩ. Πῇ;

ΞΕ. Τῷ ῥηθέντι κατὰ πρώτας πότερον ἐμμενοῦμεν ἢ διαφωνήσομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Τῷ δὴ ποίῳ λέγεις;

ΞΕ. Τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν τῶν ἐπιστημῶν εἶναί τινα ἔφαμεν, οἶμαι.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τούτων γε οὐχ ἁπασῶν, ἀλλὰ κριτικὴν δήπου τινὰ καὶ ἐπιστατικὴν ἐκ τῶν ἄλλων προειλόμεθα.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Κἀκ τῆς ἐπιστατικῆς τὴν μὲν ἐπ' ἀψύχοις ἔργοις, τὴν δὲ ἐπὶ ζῴοις. καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον C
μερίζοντες δεῦρ' ἀεὶ προεληλύθαμεν, ἐπιστήμης οὐκ ἐπιλανθανόμενοι, τὸ δ' ἥτις οὐχ ἱκανῶς πω δυνάμενοι διακριβώσασθαι. 323

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεις ὀρθῶς.

ΞΕ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἆρ' ἐννοοῦμεν, ὅτι τὸν ὅρον οὐκ ὀλίγους οὐδὲ πολλούς, οὐδὲ τὸ ἑκούσιον οὐδὲ τὸ ἀκούσιον, οὐδὲ πενίαν οὐδὲ πλοῦτον γίγνεσθαι περὶ αὐτῶν χρεών, ἀλλά τινα ἐπιστήμην, εἴπερ ἀκολουθήσομεν τοῖς πρόσθεν;

---

14. τίνας 𝔛 Δ: τίνας δ' abc. — 17. ἀρτίως a. — 21. μεταβάλλουσι a. — 24. ἄν. ΞΕ. Ἔοικας - - καθορᾶν. ΣΩ. Ναί. ΞΕ. Τὸ γὰρ a. — 26. ἔπαθον ἐξαίφνης. ἠμφιγνόησα a. — 30. σοφῶν 𝔛 Δ Π Σ Τ et pr. Η. — 32. χαλεπὸν 𝔛 Δ Π et pr. Σ. — 46. Πάνυ] Καὶ πάνυ a.

7. ταῖν a. — 9. ὀνόμασι, τὸ μὲν τυραννίδι a. — 12. ἀριστοκρατία καὶ ὀλιγαρχία a. — 17. αὐτοῖς a. — 39. πον a. — 42. αὐτὸ om. ac. — 46. ἔμπροσθεν ac.

D ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον μὴ ποιεῖν.
ΞΕ. Ἐξ ἀνάγκης δὴ νῦν τοῦτο οὕτω σκεπτέον, ἐν
τίνι ποτὲ τούτων ἐπιστήμη ξυμβαίνει γίγνεσθαι περὶ ἀν-
θρώπων ἀρχῆς, σχεδὸν τῆς χαλεπωτάτης καὶ μεγίστης
κτήσασθαι. δεῖ γὰρ ἰδεῖν αὐτήν, ἵνα θεασώμεθα τίνας
ἀφαιρετέον ἀπὸ τοῦ φρονίμου βασιλέως, οἳ προσποιοῦν-
ται μὲν εἶναι πολιτικοὶ καὶ πείθουσι πολλούς, εἰσὶ δὲ
οὐδαμῶς.
ΝΕ. ΣΩ. Δεῖ γὰρ δὴ ποιεῖν τοῦτο, ὡς ὁ λόγος ἡμῖν
E προείρηκεν.
ΞΕ. Μῶν οὖν δοκεῖ πλῆθός γε ἐν πόλει ταύτην τὴν
ἐπιστήμην δυνατὸν εἶναι κτήσασθαι;
ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πῶς;
ΞΕ. Ἀλλ' ἆρα ἐν χιλιάνδρῳ πόλει δυνατὸν ἑκατόν
324 τινας ἢ καὶ πεντήκοντα αὐτὴν ἱκανῶς κτήσασθαι;
ΝΕ. ΣΩ. Ῥᾴστη μέντ' ἂν οὕτω γ' εἴη πασῶν τῶν
τεχνῶν· ἴσμεν γὰρ ὅτι χιλίων ἀνδρῶν ἄκροι πεττευταὶ
τοσοῦτοι πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν οὐκ ἂν γέ-
νοιντό ποτε, μή τι δὴ βασιλεῖς γε. δεῖ γὰρ δὴ τόν γε τὴν
βασιλικὴν ἔχοντα ἐπιστήμην, ἄν τ' ἄρχῃ καὶ ἐὰν μή,
293 κατὰ τὸν ἔμπροσθε λόγον ὅμως βασιλικὸν προσαγορεύ-
εσθαι.
ΞΕ. Καλῶς ἀπεμνημόνευσας. ἑπόμενον δὲ οἶμαι
τούτῳ τὴν μὲν ὀρθὴν ἀρχὴν περὶ ἕνα τινὰ καὶ δύο καὶ
παντάπασιν ὀλίγους δεῖ ζητεῖν, ὅταν ὀρθὴ γίγνηται.
ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;
ΞΕ. Τούτους δέ γε, ἐάν τε ἑκόντων ἐάν τε ἀκόντων
ἄρχωσιν, ἐάν τε κατὰ γράμματα ἐάν τε ἄνευ γραμμάτων,
καὶ ἐὰν πλουτοῦντες ἢ πενόμενοι, νομιστέον, ὥσπερ νῦν
ἡγούμεθα, κατὰ τέχνην ἡντινοῦν ἀρχὴν ἄρχοντας. τοὺς
B ἰατροὺς δὲ οὐχ ἥκιστα νενομίκαμεν, ἐάν τε ἑκόντας ἐάν
τε ἄκοντας ἡμᾶς ἰῶνται, τέμνοντες ἢ καίοντες ἤ τινα ἄλ-
λην ἀλγηδόνα προσάπτοντες, καὶ ἐὰν κατὰ γράμματα ἢ
χωρὶς γραμμάτων, καὶ ἐὰν πένητες ὄντες ἢ πλούσιοι,
325 πάντως οὐδὲν ἧττον ἰατρούς φαμεν, ἕωσπερ ἂν ἐπιστα-
τοῦντες τέχνῃ, καθαίροντες εἴτε ἄλλως ἰσχναίνοντες εἴτε
καὶ αὐξάνοντες, ἂν μόνον ἐπ' ἀγαθῷ τῷ τῶν σωμάτων,
185 βελτίω ποιοῦντες ἐκ χειρόνων, σώζωσιν οἱ θεραπεύοντες
C ἕκαστοι τὰ θεραπευόμενα. ταύτῃ θήσομεν, ὡς οἶμαι, καὶ
οὐκ ἄλλῃ, τοῦτον ὅρον ὀρθὸν εἶναι μόνον ἰατρικῆς καὶ
ἄλλης ἡστινοσοῦν ἀρχῆς.
ΝΕ. ΣΩ. Κομιδῇ μὲν οὖν.
ΞΕ. Ἀναγκαῖον δὴ καὶ πολιτειῶν, ὡς ἔοικε, ταύτην
ὀρθὴν διαφερόντως εἶναι καὶ μόνην πολιτείαν, ἐν ᾗ τις
ἂν εὑρίσκοι τοὺς ἄρχοντας ἀληθῶς ἐπιστήμονας καὶ οὐ
δοκοῦντας μόνον, ἐάν τε κατὰ νόμους ἐάν τε ἄνευ νό-
μων ἄρχωσι, καὶ ἑκόντων καὶ ἀκόντων, ἢ πενόμενοι ἢ
πλουτοῦντες· τούτων ὑπολογιστέον οὐδὲν οὐδαμῶς εἶναι D
κατ' οὐδεμίαν ὀρθότητα.
ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.
ΞΕ. Καὶ ἐάν τέ γε ἀποκτεινύντες τινὰς ἢ καὶ ἐκ-
βάλλοντες καθαίρωσιν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν πόλιν, εἴτε καὶ
ἀποικίας οἷον σμήνη μελιττῶν ἐκπέμποντές ποι σμικροτέ-
ραν ποιῶσιν, ἤ τινας ἐπεισαγόμενοί ποθεν ἄλλους ἔξω-
θεν, πολίτας ποιοῦντες, αὐτὴν αὔξωσιν, ἕωσπερ ἂν ἐπι-
στήμῃ καὶ τῷ δικαίῳ προσχρώμενοι, σώζοντες, ἐκ χείρο- 326
νος βελτίω ποιῶσι κατὰ δύναμιν, ταύτην τότε καὶ κατὰ E
τοὺς τοιούτους ὅρους ἡμῖν μόνην ὀρθὴν πολιτείαν εἶναι
ῥητέον. ὅσας δὲ ἄλλας λέγομεν, οὐ γνησίας οὐδ' ὄντως
οὔσας λεκτέον, ἀλλὰ μεμιμημένας ταύτην, ἃς μὲν ὡς εὐ-
νόμους λέγομεν, ἐπὶ τὰ καλλίω, τὰς δὲ ἄλλας ἐπὶ τὰ αἰ-
σχίονα μεμιμῆσθαι.
ΝΕ. ΣΩ. Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ ξένε, μετρίως ἔοικεν εἰ-
ρῆσθαι· τὸ δὲ καὶ ἄνευ νόμων δεῖν ἄρχειν χαλεπώτερον
ἀκούειν ἐρρήθη.
ΞΕ. Σμικρόν γε ἔφθης με ἐρόμενος, ὦ Σώκρατες.
ἔμελλον γάρ σε διερωτήσειν ταῦτα πότερον ἀποδέχει πάντα, 294
ἤ τι καὶ δυσχεραίνεις τῶν λεχθέντων· νῦν δὲ ἤδη φα-
νερὸν ὅτι τοῦτο βουλησόμεθα τὸ περὶ τῆς τῶν ἄνευ νό-
μων ἀρχόντων ὀρθότητος διελθεῖν ἡμᾶς.
ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;
ΞΕ. Τρόπον τινὰ μέντοι δῆλον ὅτι τῆς βασιλικῆς
ἐστὶν ἡ νομοθετική· τὸ δ' ἄριστον οὐ τοὺς νόμους ἐστὶν
ἰσχύειν, ἀλλ' ἄνδρα τὸν μετὰ φρονήσεως βασιλικόν.
οἶσθ' ὅπῃ;
ΝΕ. ΣΩ. Πῇ δὴ λέγεις;
ΞΕ. Ὅτι νόμος οὐκ ἄν ποτε δύναιτο τό τε ἄριστον 327
καὶ τὸ δικαιότατον ἀκριβῶς πᾶσιν ἅμα περιλαβὼν τὸ βέλ- B
τιστον ἐπιτάττειν· αἱ γὰρ ἀνομοιότητες τῶν τε ἀνθρώ-
πων καὶ τῶν πράξεων καὶ τὸ μηδέποτε μηδέν, ὡς ἔπος
εἰπεῖν, ἡσυχίαν ἄγειν τῶν ἀνθρωπίνων οὐδὲν ἐῶσιν ἁπλοῦν
ἐν οὐδενὶ περὶ ἁπάντων καὶ ἐπὶ πάντα τὸν χρόνον ἀπο-
φαίνεσθαι τέχνην οὐδ' ἡντινοῦν. ταῦτα δὴ συγχωροῦ-
μέν που;
ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;
ΞΕ. Τὸν δέ γε νόμον ὁρῶμεν σχεδὸν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο
ξυντείνοντα, ὥσπερ τινὰ ἄνθρωπον αὐθάδη καὶ ἀμαθῆ C
καὶ μηδένα μηδὲν ἐῶντα ποιεῖν παρὰ τὴν ἑαυτοῦ τάξιν,

---

3. ἐπιστήμη 𝔛 Γ Δ Λ Ξ Π Σ Τ B C E F H (item Flor. i et Zitt.): ἐπιστήμῃ T B b c, ἐπιστήμην a. — 15. αὐτῶν a. — 19. μὴ ὅτι δὴ Astius. cf. Phileb. 60 D. Demosth. 54 §. 17. — 21. ἔμπροσθεν a c. — 25. δεῖν a. — 28. ἄν τε - ἄν τε a b. — κατὰ (cum Flor. i) c: κατὰ τὰ a b c. Cf. 292 A. 296 D. — 32. καίοντες 𝔛 Δ Π: κάοντες a b c. — 37. καὶ om. 𝔛 Δ Π. — 39. φήσομεν a. — 43. πολιτείαν 𝔛 Δ Π. — 44. διαφερόντως ὀρθὴν a b.

3. καὶ ἀκόντων Δ Π: ἢ ἀκόντων a b c. — 13. δύναμιν, ταύτην τότε Baiterus: δύναμιν ταύτην, τότε a b c. — 15. γνησίως a. — 16. ἃς μὲν ὡς cum Heindorfio c: ἃς μὲν eodem auctore b, ἀσμένως cum libris a. — εὐνόμους] εὐλόγους a. — 28. τινὰ μέντοι 𝔛 Δ Π: μέντοι τινὰ a b c. — 34. ἅμα πᾶσι a c. — 35. τε om. a. — 37. εἰπεῖν ἔπος a. — 44. μηδένα om. a.

μηδ' ἐπερωτᾶν μηδένα, μηδ' ἄν τι νέον ἄρα τῳ ξυμβαίνη βέλτιον παρὰ τὸν λόγον ὃν αὐτὸς ἐπέταξεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ· ποιεῖ γὰρ ἀτεχνῶς, καθάπερ εἴρηκας νῦν, ὁ νόμος ἡμῖν ἑκάστοις.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἀδύνατον εὖ ἔχειν πρὸς τὰ μηδέποτε ἁπλᾶ τὸ διὰ παντὸς γιγνόμενον ἁπλοῦν;

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Διὰ τί δή ποτ' οὖν ἀναγκαῖον νομοθετεῖν, ἐπειδήπερ
D οὐκ ὀρθότατον ὁ νόμος; ἀνευρετέον τούτου τὴν αἰτίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ παρ' ὑμῖν εἰσί τινες, οἷαι καὶ ἐν
328 ἄλλαις πόλεσιν, ἀθρόων ἀνθρώπων ἀσκήσεις, εἴτε πρὸς δρόμον εἴτε πρὸς ἄλλο τι, φιλονεικίας ἕνεκα;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε πολλαί.

ΞΕ. Φέρε νῦν ἀναλάβωμεν πάλιν μνήμῃ τὰς τῶν τέχνῃ γυμναζόντων ἐπιτάξεις ἐν ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι λεπτουργεῖν οὐκ ἐγχωρεῖν ἡγοῦνται καθ'
E ἕνα ἕκαστον, τῷ σώματι τὸ προσῆκον ἑκάστῳ προστάττοντες, ἀλλὰ παχύτερον οἴονται δεῖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐπὶ πολλοὺς τὴν τοῦ λυσιτελοῦντος τοῖς σώμασι ποιεῖσθαι τάξιν.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Διὸ δή γε καὶ ἴσους πόνους νῦν διδόντες ἀθρόοις ἅμα μὲν ἐξορμῶσιν, ἅμα δὲ καὶ καταπαύουσι δρόμου καὶ πάλης καὶ πάντων τῶν κατὰ τὰ σώματα πόνων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι ταῦτα.

ΞΕ. Καὶ τὸν νομοθέτην τοίνυν ἡγώμεθα, τὸν ταῖσιν ἀγέλαις ἐπιστατήσοντα τοῦ δικαίου πέρι καὶ τῶν πρὸς
295 ἀλλήλους ξυμβολαίων, μή ποθ' ἱκανὸν γενήσεσθαι πᾶσιν ἀθρόοις προστάττοντα ἀκριβῶς ἑνὶ ἑκάστῳ τὸ προσῆκον ἀποδιδόναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ γοῦν εἰκός.

ΞΕ. Ἀλλὰ τὸ τοῖς πολλοῖς γε, οἶμαι, καὶ ὡς ἐπὶ
329 τὸ πολὺ καί πως οὑτωσὶ παχυτέρως ἑκάστοις τὸν νόμον θήσει, καὶ ἐν γράμμασιν ἀποδιδοὺς καὶ ἐν ἀγραμμάτοις, πατρίοις δὲ ἔθεσι νομοθετῶν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Ὀρθῶς μέντοι. πῶς γὰρ ἄν τις ἱκανὸς γένοιτ' ἄν ποτε, ὦ Σώκρατες, ὥστε διὰ βίου ἀεὶ παρακαθήμε-
B νος ἑκάστῳ δι' ἀκριβείας προστάττειν τὸ προσῆκον; ἐπεὶ τοῦτ' ἂν δυνατὸς ὤν, ὡς οἶμαι, τῶν τὴν βασιλικὴν ὁντινοῦν ὄντως ἐπιστήμην εἰληφότων, σχολῇ ποτ' ἂν ἑαυτῷ θεῖτ' ἐμποδίσματα γράφων τοὺς λεχθέντας τούτους νόμους.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐκ τῶν νῦν γοῦν, ὦ ξένε, εἰρημένων.

ΞΕ. Μᾶλλον δέ γε, ὦ βέλτιστε, ἐκ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνων δή;

ΞΕ. Τῶν τοιῶνδε. εἴπωμεν γὰρ δὴ πρός γε ἡμᾶς αὐτοὺς ἰατρὸν μέλλοντα ἢ καί τινα γυμναστικὸν ἀποδη- C
μεῖν καὶ ἀπέσεσθαι τῶν θεραπευομένων συχνόν, ὡς οἴοιτο, χρόνον, μὴ μνημονεύσειν οἰηθέντα τὰ προσταχθέντα τοὺς γυμναζομένους ἢ τοὺς κάμνοντας, ὑπομνήματα γράφειν ἂν ἐθέλειν αὐτοῖς, ἢ πῶς;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Τί δέ; εἰ παρὰ δόξαν ἐλάττω χρόνον ἀποδημήσας ἔλθοι πάλιν, ἆρ' οὐκ ἂν παρ' ἐκεῖνα τὰ γράμματα 330
τολμήσειεν ἄλλα ὑποθέσθαι, ξυμβαινόντων ἄλλων βελτιόνων τοῖς κάμνουσι διὰ πνεύματα ἢ τι καὶ ἄλλο παρὰ τὴν D
ἐλπίδα τῶν ἐκ Διὸς ἑτέρως πως τῶν εἰωθότων γενόμενα, καρτερῶν δ' ἂν ἡγοῖτο δεῖν μὴ ἐκβαίνειν τὰ ἀρχαῖά ποτε νομοθετηθέντα μήτε αὐτὸν προστάττοντα ἄλλα μήτε τὸν κάμνοντα ἕτερα τολμῶντα παρὰ τὰ γραφέντα δρᾶν, ὡς 186
ταῦτα ὄντα ἰατρικὰ καὶ ὑγιεινά, τὰ δὲ ἑτέρως γιγνόμενα νοσώδη τε καὶ οὐκ ἔντεχνα; ἢ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἔν γε ἐπιστήμῃ ξυμβαῖνον καὶ ἀληθεῖ τέχνῃ περὶ ἅπαντα παντάπασι γέλως ἂν ὁ μέγιστος γίγνοιτο τῶν τοιούτων νομο- E
θετημάτων;

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Τῷ δὲ τὰ δίκαια δὴ καὶ ἄδικα καὶ καλὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ γράψαντι καὶ ἄγραφα νομοθετήσαντι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλαις, ὁπόσαι κατὰ πόλιν ἐν ἑκάσταις νομεύονται κατὰ τοὺς τῶν γραψάντων νόμους, ἂν ὁ μετὰ τέχνης γράψας ἤ τις ἕτερος ὅμοιος ἀφίκηται, μὴ ἐξέστω δὴ παρὰ ταῦτα ἕτερα προστάττειν; 296
ἢ καὶ τοῦτο τὸ ἀπόῤῥημα οὐδὲν ἧττον ἂν ἐκείνου τῇ ἀληθείᾳ γελοῖον φαίνοιτο;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν; 331

ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ λόγον τὸν παρὰ τῶν πολλῶν λεγόμενον;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ ἐννοῶ νῦν γ' οὕτως.

ΞΕ. Καὶ μὴν εὐπρεπής. φασὶ γὰρ δὴ δεῖν, εἴ τις γιγνώσκει παρὰ τοὺς τῶν ἔμπροσθεν βελτίους νόμους, νομοθετεῖν τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἕκαστον πείσαντα, ἄλλως δὲ μή.

ΝΕ. ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ὀρθῶς;

ΞΕ. Ἴσως. ἂν δ' οὖν μὴ πείθων τις βιάζηται τὸ B
βέλτιον, ἀπόκριναι, τί τοὔνομα τῆς βίας ἔσται; Μὴ μέντοι πω, περὶ δὲ τῶν ἔμπροσθεν πρότερον.

---

1. ἄρα τὸ συμβὰν ἢ βέλτιον ΧΔ et pr. Π. — 12. ἡμῖν a. — 13. ἀθρόων b. item v. 25. 32. — 14. φιλονικίας Ξ, quod malim. Vid. ad Isocr. Paneg. p. 17 sq. Bait. — 26. καὶ om. a. — 27. τὰ om. b. — 29. ταῖς a. — 37. θήσειν a. — 40. ἂν om. ΧΔΠ. — 41. ἀεὶ διὰ βίου a.

5. εἴπομεν a. — 6. τινα om. ΧΔΠ. — 12. δὴ ΧΔ, δαὶ Γb. — 14. ὑποτίθεσθαι a. — 16. γινόμενον Astius. — 23. τοιούτων om. a. — 26. δὴ om. a, post δὲ posuit Bekkerus. — 38. Καὶ] Ἀλλὰ a. — 42. οὖν οὐκ a. — 43. τις μὴ πείθων a.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ἄν τις ἄρα μὴ πείθων τὸν ἰατρευόμενον, ἔχων δὲ ὀρθῶς τὴν τέχνην, παρὰ τὰ γεγραμμένα τὸ βέλτιον ἀναγκάζῃ δρᾶν παῖδα ἤ τινα ἄνδρα ἢ καὶ γυναῖκα, τί τοὔνομα τῆς βίας ἔσται ταύτης; ἆρ' οὐ πᾶν μᾶλλον ἢ τὸ παρὰ τὴν τέχνην λεγόμενον ἁμάρτημα τὸ νοσῶδες; C καὶ πάντα ὀρθῶς εἰπεῖν ἔστι πρότερον τῷ βιασθέντι περὶ τὸ τοιοῦτον πλὴν ὅτι νοσώδη καὶ ἄτεχνα πέπονθεν ὑπὸ τῶν βιασαμένων ἰατρῶν;

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Τί δὲ ἡμῖν δὴ τὸ παρὰ τὴν πολιτικὴν τέχνην 332 ἁμάρτημα λεγόμενόν ἐστιν; ἆρ' οὐ τὸ αἰσχρὸν καὶ κακὸν καὶ ἄδικον;

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασί γε.

ΞΕ. Τῶν δὴ βιασθέντων παρὰ τὰ γεγραμμένα καὶ πάτρια δρᾶν ἕτερα δικαιότερα καὶ ἀμείνω καὶ καλλίω D τῶν ἔμπροσθεν, φέρε, τὸν τῶν τοιούτων αὖ ψόγον περὶ τῆς τοιαύτης βίας, ἆρ', εἰ μέλλει μὴ καταγελαστότατος εἶναι πάντων, πάντα αὐτῷ μᾶλλον λεκτέον ἑκάστοτε, πλὴν ὡς αἰσχρὰ καὶ ἄδικα καὶ κακὰ πεπόνθασιν οἱ βιασθέντες ὑπὸ τῶν βιασαμένων;

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Ἀλλ' ἄρα ἐὰν μὲν πλούσιος ὁ βιασάμενος ᾖ, δίκαια, ἂν δ' ἄρα πένης, ἄδικα τὰ βιασθέντα ἐστίν; ἢ κἂν πείσας κἂν μὴ πείσας τις, πλούσιος ἢ πένης, ἢ E κατὰ γράμματα ἢ παρὰ γράμματα, δρᾷ τὰ ξύμφορα, τοῦτον δεῖ καὶ περὶ ταῦτα τὸν ὅρον εἶναι τόν γε ἀληθινώτατον ὀρθῆς πόλεως διοικήσεως, ὃν ὁ σοφὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ διοικήσει τὸ τῶν ἀρχομένων; ὥσπερ ὁ κυβερνήτης τὸ τῆς νεὼς καὶ ναυτῶν ἀεὶ ξυμφέρον παραφυλάτ- 297 των, οὐ γράμματα τιθεὶς ἀλλὰ τὴν τέχνην νόμον παρεχόμενος, σώζει τοὺς συνναύτας, οὕτω καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον παρὰ τῶν οὕτως ἄρχειν δυναμένων 333 ὀρθὴ γίγνοιτ' ἂν πολιτεία, τὴν τῆς τέχνης ῥώμην τῶν νόμων παρεχομένων κρείττω; καὶ πάντα ποιοῦσι τοῖς ἔμφροσιν ἄρχουσιν οὐκ ἔστιν ἁμάρτημα, μέχριπερ ἂν ἓν μέγα φυλάττωσι, τὸ μετὰ νοῦ καὶ τέχνης δικαιότατον B ἀεὶ διανέμοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, σώζειν τε αὐτοὺς οἷοί τε ὦσι καὶ ἀμείνους ἐκ χειρόνων ἀποτελεῖν κατὰ τὸ δυνατόν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ ἔστ' ἀντειπεῖν παρά γε ἃ νῦν εἴρηται.

ΞΕ. Καὶ μὴν πρὸς ἐκεῖνα οὐδὲ ἀντιῤῥητέον.

ΝΕ. ΣΩ. Τὰ ποῖα εἶπες;

ΞΕ. Ὡς οὐκ ἄν ποτε πλῆθος οὐδ' ὡντινωνοῦν τὴν τοιαύτην λαβὸν ἐπιστήμην οἷόν τ' ἂν γένοιτο μετὰ νοῦ C διοικεῖν πόλιν, ἀλλὰ περὶ σμικρόν τι καὶ ὀλίγον καὶ τὸ ἕν ἐστι ζητητέον τὴν μίαν ἐκείνην πολιτείαν τὴν ὀρθήν, τὰς δ' ἄλλας μιμήματα θετέον, ὥσπερ καὶ ὀλίγον πρότερον ἐῤῥήθη, τὰς μὲν ἐπὶ τὰ καλλίονα, τὰς δὲ ἐπὶ τὰ αἰσχίω μιμουμένας ταύτην.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς τί τοῦτ' εἴρηκας; οὐδὲ γὰρ ἄρτι δήθεν κατέμαθον τὸ περὶ τῶν μιμημάτων.

ΞΕ. Καὶ μὴν οὐ φαῦλόν γε, ἂν κινήσας τις τοῦτον τὸν λόγον αὐτοῦ καταβάλῃ καὶ μὴ διελθὼν ἐνδείξηται τὸ νῦν γιγνόμενον ἁμάρτημα περὶ αὐτό.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δή; D

ΞΕ. Τοιόνδε τι δεῖ γε ζητεῖν, οὐ πάνυ ξύνηθες οὐδὲ 334 ῥᾴδιον ἰδεῖν· ὅμως μὴν πειρώμεθα λαβεῖν αὐτό. φέρε γάρ· ὀρθῆς ἡμῖν μόνης οὔσης ταύτης τῆς πολιτείας, ἣν εἰρήκαμεν, οἶσθ' ὅτι τὰς ἄλλας δεῖ τοῖς ταύτης συγγράμμασι χρωμένας οὕτω σώζεσθαι, δρώσας τὸ νῦν ἐπαινούμενον, καίπερ οὐκ ὀρθότατον ὄν;

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ παρὰ τοὺς νόμους μηδὲν μηδένα τολμᾶν ποιεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει, τὸν τολμῶντα δὲ θανάτῳ ζημιοῦσθαι καὶ πᾶσι τοῖς ἐσχάτοις. καὶ τοῦτ' ἔστιν ὀρθότατα E καὶ κάλλιστ' ἔχον, ὡς δεύτερον, ἐπειδάν τὸ πρῶτόν τις μεταθῇ τὸ νῦν δὴ ῥηθέν. ᾧ δὲ τρόπῳ γεγονός ἐστι τοῦτο ὃ δὴ δεύτερον ἐφήσαμεν, διαπερανώμεθα. ἦ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Εἰς δὴ τὰς εἰκόνας ἐπανίωμεν πάλιν, αἷς ἀναγκαῖον ἀπεικάζειν ἀεὶ τοὺς βασιλικοὺς ἄρχοντας.

ΝΕ. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Τὸν γενναῖον κυβερνήτην καὶ τὸν ἑτέρων πολλῶν ἀντάξιον ἰατρόν. κατίδωμεν γάρ δή τι σχῆμα ἐν τούτοις αὐτοῖς πλασάμενοι.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖόν τι;

ΞΕ. Τοιόνδε, οἷον εἰ πάντες περὶ αὐτῶν διανοη- 335 θεῖμεν ὅτι δεινότατα ὑπ' αὐτῶν πάσχομεν. 298 ὃν μὲν γὰρ ἂν ἐθελήσωσιν ἡμῶν τούτων ἑκάτεροι σώζειν, ὁμοίως δὴ σώζουσιν, ὃν δ' ἂν λωβᾶσθαι βουληθῶσι, λωβῶνται τέμνοντες καὶ κάοντες καὶ προστάττοντες ἀναλώματα φέρειν παρ' ἑαυτοὺς οἷον φόρους, ὧν σμικρὰ μὲν εἰς τὸν κάμνοντα καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοῖς δ' ἄλλοις αὐτοί τε καὶ οἱ οἰκέται χρῶνται· B καὶ δὴ καὶ τελευτῶντες ἢ παρὰ ξυγγενῶν ἢ παρά τινων ἐχθρῶν τοῦ κάμνοντος χρήματα 187 μισθὸν λαμβάνοντες ἀποκτιννύασιν. οἵ τ' αὖ κυβερνῆται μυρία ἕτερα τοιαῦτα ἐργάζονται, καταλείποντές τε ἔκ τινος ἐπιβουλῆς ἐν ταῖς ἀναγωγαῖς ἐρήμους, καὶ σφάλματα ποιοῦντες ἐν τοῖς πελάγεσιν ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ἕτερα κακουργοῦσιν. εἰ δὴ ταῦτα διανοηθέντες βουλευσαίμεθα περὶ αὐτῶν βουλήν τινα, τούτων τῶν τεχνῶν μηκέτι ἐπιτρέπειν ἄρχειν αὐτοκράτορι μηδετέρᾳ μήτ' C

---

3. τὸ om. ΧΔΠ. — 12. καὶ τὸ κακὸν ac. — 26. τὰ ξύμφορα auctore Cornario abc: μὴ ξύμφορα ἢ ξύμφορα ΧΓΔΛΞΠΒCΗ, μὴ ξύμφορα ἢ ἀξύμφορα EF, μὴ ξύμφορα ΣΤ. — 43. Καὶ μὴν καὶ πρὸς a. — 47. τι] τε a.

6. τὸ om. a. — 7. τοῦτον] τοιοῦτον a. — 9. νυνὶ ac. — 28. τὸ Stallbaumii operae. — ἑτέρων πολλῶν ἀντάξιον] Hom. Il. λ, 514. — 32. διανοηθείημεν a. — 36. καίοντες a. — 42. καταλιπόντες ac.

οὔν δούλων μήτ' ἐλευθέρων, ξυλλέξαι δὲ ἐκκλησίαν ἡμῶν
αὐτῶν, ἢ ξύμπαντα τὸν δῆμον ἢ τοὺς πλουσίους μόνον,
ἐξεῖναι δὲ καὶ ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν περί
τε πλοῦ καὶ περὶ νόσων γνώμην ξυμβαλέσθαι, καθ' ὅ
336 τι χρὴ τοῖς φαρμάκοις ἡμᾶς καὶ τοῖς ἰατρικοῖς ὀργάνοις
πρὸς τοὺς κάμνοντας χρῆσθαι, καὶ δὴ καὶ τοῖς πλοίοις
D τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ναυτικοῖς ὀργάνοις εἰς τὴν τῶν πλοίων
χρείαν καὶ περὶ τοὺς κινδύνους τούς τε πρὸς αὐτὸν τὸν
πλοῦν ἀνέμων καὶ θαλάττης πέρι καὶ πρὸς τὰς τοῖς λῃ-
σταῖς ἐντεύξεις, καὶ ἐὰν ναυμαχεῖν ἄρα δέῃ που μακροῖς
πλοίοις πρὸς ἕτερα τοιαῦτα· τὰ δὲ τῷ πλήθει δόξαντα
περὶ τούτων, εἴτε τινῶν ἰατρῶν καὶ κυβερνητῶν εἴτ' ἄλ-
λων ἰδιωτῶν ξυμβουλευόντων, γράψαντας ἐν κύρβεσί τισι
καὶ στήλαις, τὰ δὲ καὶ ἄγραφα πάτρια θεμένους ἔθη,
E κατὰ ταῦτ' ἤδη πάντα τὸν ἔπειτα χρόνον ναυτίλλεσθαι
καὶ τὰς τῶν καμνόντων θεραπείας ποιεῖσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Κομιδῇ γε εἴρηκας ἄτοπα.

ΞΕ. Κατ' ἐνιαυτὸν δέ γε ἄρχοντας καθίστασθαι τοῦ
πλήθους, εἴτε ἐκ τῶν πλουσίων εἴτε ἐκ τοῦ δήμου παν-
τός, ὃς ἂν κληρούμενος λαγχάνῃ· τοὺς δὲ καταστάντας
ἄρχοντας ἄρχειν κατὰ τὰ γράμματα κυβερνῶντας τὰς
ναῦς καὶ τοὺς κάμνοντας ἰωμένους.

ΝΕ. ΣΩ. Ταῦτ' ἔτι χαλεπώτερα.

ΞΕ. Θεῶ δὴ καὶ τὸ μετὰ ταῦτα ἑπόμενον. ἐπειδὰν
337 γὰρ δὴ τῶν ἀρχόντων ἑκάστοις ὁ ἐνιαυτὸς ἐξέλθῃ, δεή-
σει δικαστήρια καθίσαντας ἀνδρῶν, ἢ τῶν πλουσίων ἐκ
299 προκρίσεως ἢ ξύμπαντος αὖ τοῦ δήμου τοὺς λαχόντας,
εἰς τούτους εἰσάγειν τοὺς ἄρξαντας καὶ εὐθύνειν, κατη-
γορεῖν δὲ τὸν βουλόμενον ὡς οὐ κατὰ τὰ γράμματα τὸν
ἐνιαυτὸν ἐκυβέρνησε τὰς ναῦς οὐδὲ κατὰ τὰ παλαιὰ τῶν
προγόνων ἔθη· τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν τοὺς
κάμνοντας ἰωμένων. ὧν δ' ἂν καταψηφισθῇ, τιμᾶν ὅ τι
χρὴ παθεῖν αὐτῶν τινὰς ἢ ἀποτίνειν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν ὅ γ' ἐθέλων καὶ ἑκὼν ἐν τοῖς τοι-
B οὕτοις ἄρχειν δικαιότατ' ἂν ὁτιοῦν πάσχοι καὶ ἀποτίνοι.

ΞΕ. Καὶ τοίνυν ἔτι δεήσει θέσθαι νόμον ἐπὶ πᾶσι
τούτοις, ἄν τις κυβερνητικὴν καὶ τὸ ναυτικὸν ἢ τὸ ὑγιει-
νὸν καὶ ἰατρικῆς ἀλήθειαν περὶ πνεύματά τε καὶ θερμὰ
καὶ ψυχρὰ ζητῶν φαίνηται παρὰ τὰ γράμματα καὶ σο-
φιζόμενος ὁτιοῦν περὶ τὰ τοιαῦτα, πρῶτον μὲν μήτε ἰα-
τρικὸν αὐτὸν μήτε κυβερνητικὸν ὀνομάζειν ἀλλὰ μετεωρο-
λόγον, ἀδολέσχην τινὰ σοφιστήν, εἶθ' ὡς διαφθείροντα
C ἄλλους νεωτέρους καὶ ἀναπείθοντα ἐπιτίθεσθαι κυβερνη-
338 τικῇ καὶ ἰατρικῇ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' αὐτοκράτορας
ἄρχειν τῶν πλοίων καὶ τῶν νοσούντων, γραψάμενον εἰσ-
άγειν τὸν βουλόμενον, οἷς ἔξεστιν, εἰς δή τι δικαστήριον.
ἂν δὲ παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ γεγραμμένα δόξῃ πείθειν
εἴτε νέους εἴτε πρεσβύτας, κολάζειν τοῖς ἐσχάτοις. οὐδὲν
γὰρ δεῖν τῶν νόμων εἶναι σοφώτερον· οὐδένα γὰρ ἀγνο-
εῖν τό τε ἰατρικὸν καὶ τὸ ὑγιεινὸν οὐδὲ τὸ κυβερνητικὸν
καὶ ναυτικόν· ἐξεῖναι γὰρ τῷ βουλομένῳ μανθάνειν γε-
γραμμένα καὶ πάτρια ἔθη κείμενα. ταῦτα δὴ περί τε ταύ- D
τας τὰς ἐπιστήμας εἰ γίγνοιτο οὕτως ὡς λέγομεν, ὦ Σώ-
κρατες, καὶ στρατηγικῆς καὶ ξυμπάσης ἡστινοσοῦν θηρευ-
τικῆς καὶ γραφικῆς ἢ ξυμπάσης μέρος ὁτιοῦν μιμητικῆς
καὶ τεκτονικῆς καὶ ξυνόλης ὁποιασοῦν σκευουργίας ἢ καὶ
γεωργίας καὶ τῆς περὶ τὰ φυτὰ ξυνόλης τέχνης, ἢ καί
τινα ἱπποφορβίαν αὖ κατὰ συγγράμματα θεασαίμεθα γι-
γνομένην ἢ ξύμπασαν ἀγελαιοκομικὴν ἢ μαντικὴν ἢ πᾶν
ὅ τι μέρος διακονικὴ περιείληφεν, ἢ πεττείαν ἢ ξύμπα- E
σαν ἀριθμητικήν, ψιλήν, εἴτε ἐπίπεδον εἴτε ἐν βάθεσιν
εἴτε ἐν τάχεσιν οὖσάν που, — περὶ ἅπαντα ταῦτα οὕτω
πραττόμενα τί ποτ' ἂν φανείη, κατὰ συγγράμματα γιγνό-
μενα καὶ μὴ κατὰ τέχνην;

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον ὅτι πᾶσαί αἱ τέχναι παντελῶς ἂν 339
ἀπόλοινθ' ἡμῖν, καὶ οὐδὲ εἰσαῦθις γένοιντ' ἄν ποτε διὰ
τὸν ἀποκωλύοντα τοῦτον ζητεῖν νόμον· ὥστε ὁ βίος, ὢν
καὶ νῦν χαλεπός, εἰς τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἀβίωτος γίγνοιτ'
ἂν τὸ παράπαν. 300

ΞΕ. Τί δὲ τόδε; εἰ κατὰ συγγράμματα μὲν ἀναγκά-
ζοιμεν ἕκαστον γίγνεσθαι τῶν εἰρημένων καὶ τοῖς συγγράμ-
μασιν ἡμῶν ἐπιστατεῖν τὸν χειροτονηθέντα ἢ λαχόντα ἐκ
τύχης, οὗτος δὲ μηδὲν φροντίζων τῶν γραμμάτων ἢ κέρ-
δους ἕνεκέν τινος ἢ χάριτος ἰδίας παρὰ ταῦτα ἐπιχειροῖ
δρᾶν ἕτερα, μηδὲν γιγνώσκων, ἆρα οὐ τοῦ κακοῦ τοῦ
πρόσθεν μεῖζον ἂν ἔτι τοῦτο γίγνοιτο κακόν;

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Παρὰ γὰρ οἶμαι τοὺς νόμους τοὺς ἐκ πείρας B
πολλῆς κειμένους καί τινων ξυμβούλων ἕκαστα χαριέντως
ξυμβουλευσάντων καὶ πεισάντων θέσθαι τὸ πλῆθος, ὁ
παρὰ ταῦτα τολμῶν δρᾶν, ἁμαρτήματος ἁμάρτημα πολ-
λαπλάσιον ἀπεργαζόμενος, ἀνατρέποι πᾶσαν ἂν πρᾶξιν
ἔτι μειζόνως τῶν ξυγγραμμάτων.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ μέλλει;

ΞΕ. Διὰ ταῦτα δὴ τοῖς περὶ ὁτουοῦν νόμους καὶ
ξυγγράμματα τιθεμένοις δεύτερος πλοῦς τὸ παρὰ ταῦτα 340 C
μήτε ἕνα μήτε πλῆθος μηδὲν μηδέποτε ἐᾶν δρᾶν μηδ'
ὁτιοῦν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν μιμήματα μὲν ἂν ἑκάστων ταῦτα εἴη
τῆς ἀληθείας, τὰ παρὰ τῶν εἰδότων εἰς δύναμιν εἶναι 188
γεγραμμένα;

4. ξυμβάλλεσθαι a. — 8. περὶ] πρὸς a. — 15. πάντα om. a. — 26. καθιστάντας a. — 27. αὖ τοῦ] αὐτοῦ 𝔛E, αὐτοῦ τοῦ 𝔛ΔΠ. — 34. ὅγε θέλων a. — 40. μὲν om. 𝔛ΔΠ. — 41. ὀνομάζῃ 𝔛ΔΠ. — μετεωρολόγον ἀδολέσχην ab, μετεωρολόγον ἢ ἀδολέσχην F, μετεωρολόγον καὶ ἀδολέσχην Stephanus, μετεωρολόγον ἀδολέσχην τε Heindorfius.

9. ἢ om. a. — ὁτιοῦν μέρος a. — 11. τῆς τέχνης 𝔛ΔΠ. — 16. τάχεσιν a. — 17. κατὰ τὰ συγγράμματα ab. — 19. πᾶσαί τε αἱ a. — 20. γένοιτ' a. — 24. δὲ] δαὶ Γb. — 26. ἐπιστατεῖν ἡμῶν ac. — 28. ἕνεκα ab. — 30. πρόσθε Γb. — κακόν τι 𝔛ΔΠ. — 31. Ἀληθέστατά γε a. — 34. ξυμπεισάντων a. — 39. δὴ om. 𝔛ΔΠ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;
ΞΕ. Καὶ μὴν τόν γε εἰδότα ἔφαμεν, τὸν ὄντως πο-
λιτικόν, εἰ μεμνήμεθα, ποιήσειν τῇ τέχνῃ πολλὰ εἰς τὴν
αὑτοῦ πρᾶξιν τῶν γραμμάτων οὐδὲν φροντίζοντα, ὁπό-
D ταν ἄλλ' αὐτῷ βελτίω δόξῃ παρὰ τὰ γεγραμμένα ὑφ' αὑ-
τοῦ καὶ ἐπεσταλμένα ἀποῦσί τισιν.
ΝΕ. ΣΩ. Ἔφαμεν γάρ.
ΞΕ. Οὐκοῦν ἀνὴρ ὁστισοῦν εἷς ἢ πλῆθος ὁτιοῦν, οἷς
ἂν νόμοι κείμενοι τυγχάνωσι, παρὰ ταῦτα ὅ τι ἂν ἐπι-
χειρήσωσι ποιεῖν ὡς βέλτιον ἕτερον ὄν, ταὐτὸν δρῶσι κατὰ
δύναμιν ὅπερ ὁ ἀληθινὸς ἐκεῖνος;
ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.
ΞΕ. Ἆρ' οὖν εἰ μὲν ἀνεπιστήμονες ὄντες τὸ τοιοῦ-
τον δρῷεν, μιμεῖσθαι μὲν ἂν ἐπιχειροῖεν τὸ ἀληθές, μι-
E μοῖντ' ἂν μέντοι πάνυ κακῶς· εἰ δ' ἔντεχνοι, τοῦτο οὐκ
ἔστιν ἔτι μίμημα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθέστατον ἐκεῖνο;
341 ΝΕ. ΣΩ. Πάντως που.
ΞΕ. Καὶ μὴν ἔμπροσθέ γε ὡμολογημένον ἡμῖν κεῖ-
ται μηδὲν πλῆθος μηδ' ἡντινοῦν δυνατὸν εἶναι λαβεῖν
τέχνην.
ΝΕ. ΣΩ. Κεῖται γὰρ οὖν.
ΞΕ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ἔστι βασιλική τις τέχνη, τὸ τῶν
πλουσίων πλῆθος καὶ ὁ ξύμπας δῆμος οὐκ ἄν ποτε λά-
βοι τὴν πολιτικὴν ταύτην ἐπιστήμην.
ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ ἄν;
ΞΕ. Δεῖ δὴ τὰς τοιαύτας γε, ὡς ἔοικε, πολιτείας,
εἰ μέλλουσι καλῶς τὴν ἀληθινὴν ἐκείνην τὴν τοῦ ἑνὸς
301 μετὰ τέχνης ἄρχοντος πολιτείαν εἰς δύναμιν μιμήσασθαι,
μηδέποτε κειμένων αὐτοῖς τῶν νόμων μηδὲν ποιεῖν παρὰ
τὰ γεγραμμένα καὶ πάτρια ἔθη.
ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστ' εἴρηκας.
ΞΕ. Ὅταν ἄρα οἱ πλούσιοι ταύτην μιμῶνται, τότε
ἀριστοκρατίαν καλοῦμεν τὴν τοιαύτην πολιτείαν· ὁπόταν
δὲ τῶν νόμων μὴ φροντίζωσιν, ὀλιγαρχίαν.
ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.
ΞΕ. Καὶ μὴν ὁπόταν αὖθις εἷς ἄρχῃ κατὰ νόμους,
B μιμούμενος τὸν ἐπιστήμονα, βασιλέα καλοῦμεν, οὐ διορί-
ζοντες ὀνόματι τὸν μετ' ἐπιστήμης ἢ δόξης κατὰ νόμους
μοναρχοῦντα.
342 ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύομεν.
ΞΕ. Οὐκοῦν κἄν τις ἄρα ἐπιστήμων ὄντως ὢν εἷς
ἄρχῃ, πάντως τό γε ὄνομα ταὐτὸν βασιλεὺς καὶ οὐδὲν
ἕτερον προσρηθήσεται· δι' ἃ δὴ τὰ πέντε ὀνόματα τῶν
νῦν λεγομένων πολιτειῶν ἓν μόνον γέγονεν.
ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικε γοῦν.
ΞΕ. Τί δ' ὅταν μήτε κατὰ νόμους μήτε κατὰ ἔθη
πράττῃ τις εἷς ἄρχων, προσποιῆται δὲ ὥσπερ ὁ ἐπιστή- C
μων, ὡς ἄρα παρὰ τὰ γεγραμμένα τό γε βέλτιστον ποιη-
τέον, ᾖ δέ τις ἐπιθυμία καὶ ἄγνοια τούτου τοῦ μιμήμα-
τος ἡγουμένη, μῶν οὐ τότε τὸν τοιοῦτον ἕκαστον τύραν-
νον κλητέον;
ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;
ΞΕ. Οὕτω δὴ τύραννός τε γέγονε, φαμέν, καὶ βα-
σιλεὺς καὶ ὀλιγαρχία καὶ ἀριστοκρατία καὶ δημοκρατία,
δυσχερανάντων τῶν ἀνθρώπων τὸν ἕνα ἐκεῖνον μόναρχον,
καὶ ἀπιστησάντων μηδένα τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἄξιον ἂν
γενέσθαι ποτέ, ὥστε ἐθέλειν καὶ δυνατὸν εἶναι μετὰ ἀρε- D
τῆς καὶ ἐπιστήμης ἄρχοντα τὰ δίκαια καὶ ὅσια διανέμειν
ὀρθῶς πᾶσι, λωβᾶσθαι δὲ καὶ ἀποκτιννύναι καὶ κακοῦν
ὃν ἂν βουληθῇ ἑκάστοτε ἡμῶν· ἐπεὶ γενόμενόν γ' ἂν οἷον
λέγομεν, ἀγαπᾶσθαί τε ἂν καὶ οἰκεῖν διακυβερνῶντα εὐ- 343
δαιμόνως ὀρθὴν ἀκριβῶς μόνον πολιτείαν.
ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;
ΞΕ. Νῦν δέ γε ὁπότε οὐκ ἔστι γιγνόμενος, ὡς δὴ
φαμέν, ἐν ταῖς πόλεσι βασιλεὺς οἷος ἐν σμήνεσιν ἐμφύ-
εται, τό τε σῶμα εὐθὺς καὶ τὴν ψυχὴν διαφέρων εἷς, E
δεῖ δὴ συνελθόντας ξυγγράμματα γράφειν, ὡς ἔοικε, με-
ταθέοντας τὰ τῆς ἀληθεστάτης πολιτείας ἴχνη.
ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.
ΞΕ. Θαυμάζομεν δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἐν ταῖς τοι-
αύταις πολιτείαις ὅσα ξυμβαίνει γίγνεσθαι κακὰ καὶ ὅσα
ξυμβήσεται, τοιαύτης τῆς κρηπῖδος ὑποκειμένης αὐταῖς,
τῆς κατὰ γράμματα καὶ ἔθη μὴ μετὰ ἐπιστήμης πραττού-
σης τὰς πράξεις; ἑτέρα προσχρωμένη παντὶ κατάδηλος
ὡς πάντ' ἂν διολέσειε τὰ ταύτῃ γιγνόμενα. ἢ ἐκεῖνο ἡμῖν 302
θαυμαστέον μᾶλλον, ὡς ἰσχυρόν τι πόλις ἐστὶ φύσει; πά-
σχουσαι γὰρ δὴ τοιαῦτα αἱ πόλεις νῦν χρόνον ἀπέραντον,
ὅμως ἔνιαί τινες αὐτῶν μόνιμοί τέ εἰσι καὶ οὐκ ἀνατρέ-
πονται· πολλαὶ μὴν ἐνίοτε καὶ καθάπερ πλοῖα καταδυό-
μεναι διόλλυνται καὶ διολώλασι καὶ ἔτι διολοῦνται διὰ τὴν
τῶν κυβερνητῶν καὶ ναυτῶν μοχθηρίαν τῶν περὶ τὰ μέ- 344
γιστα μεγίστην ἄγνοιαν εἰληφότων, οἳ περὶ τὰ πολιτικὰ B
κατ' οὐδὲν γιγνώσκοντες ἡγοῦνται κατὰ πάντα σαφέστατα
πασῶν ἐπιστημῶν ταύτην εἰληφέναι.
ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.
ΞΕ. Τίς οὖν δὴ τῶν οὐκ ὀρθῶν πολιτειῶν τούτων
ἥκιστα χαλεπὴ συζῆν, πασῶν χαλεπῶν οὐσῶν, καὶ τίς
βαρυτάτη; δεῖ τι κατιδεῖν ἡμᾶς, καίπερ πρός γε τὸ νῦν
προτεθὲν ἡμῖν πάρεργον λεγόμενον; οὐ μὴν ἀλλ' εἴς γε
τὸ ὅλον ἴσως πάνθ' ἕνεκα τοῦ τοιούτου πάντες δρῶμεν
χάριν.
ΝΕ. ΣΩ. Δεῖ· πῶς δ' οὔ;

---

6. ἀποῦσί τισιν] Cf. 295 C. D. — 9. ὅταν ἐπιχειρῶσι 𝔛 Δ Π. — 10. βέλτιστον 𝔛 Δ Π. — ὂν om. 𝔛 Δ Π. — 13. τὸ om. 𝔛 Δ Π. — 14. ἐπιχειροῖμεν a. — 15. παγκάκως Astius. — 18. ἔμπροσθεν ac. — 19. λαβεῖν δυνατὸν εἶναι ac. — 21. οὖν] νῦν 𝔛 Δ Π. — 28. μιμήσεσθαι ab. — 36. μὴν] μὲν a. — 41. οὐκοῦν om. 𝔛 Δ Π.

2. τό γε] τόδε a. — 7. τε om. 𝔛 Δ Π. — 9. ἐκεῖνον] ἕκαστον a. — 18. ὅτε a. — 19. οἷον Δ Π F. — 28. ἑτέρα] ἢ ἑτέρα Stephanus, οἷς ἑτέρα Schleiermacherus, uterque duce Ficino. — 33. καὶ ante καθάπερ om. a. — καταδυόμεναι 𝔛 Γ Λ Ξ Σ Τ C H: καταδυόμενα abc. — 42. βαρυτάτη, δεῖ · · ἡμᾶς. καίπερ a. — 44. πάνθ' 𝔛 Δ Π: ἅπανθ' abc.

C ΞΕ. Τὴν αὐτὴν τοίνυν φάθι τριῶν οὐσῶν χαλεπὴν
διαφερόντως γίγνεσθαι καὶ ῥάστην.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς φῄς;

ΞΕ. Οὐκ ἄλλως, πλὴν μοναρχίαν φημὶ καὶ ὀλίγων
ἀρχὴν καὶ πολλῶν, εἶναι τρεῖς ταύτας ἡμῖν λεγομένας τοῦ
νῦν ἐπικεχυμένου λόγου κατ᾽ ἀρχάς.

ΝΕ. ΣΩ. Ἦσαν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ταύτας τοίνυν δίχα τέμνοντες μίαν ἑκάστην ἓξ
ποιῶμεν, τὴν ὀρθὴν χωρὶς ἀποκρίναντες τούτων ἑβδόμην.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

D ΞΕ. Ἐκ μὲν τῆς μοναρχίας βασιλικὴν καὶ τυραννι-
345 κήν, ἐκ δ᾽ αὖ τῶν μὴ πολλῶν τήν τε εὐώνυμον ἔφαμεν
εἶναι ἀριστοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν· ἐκ δ᾽ αὖ τῶν πολλῶν
τότε μὲν ἁπλῆν ἐπονομάζοντες ἐτίθεμεν δημοκρατίαν, νῦν
δὲ αὖ καὶ ταύτην ἡμῖν θετέον ἐστὶ διπλῆν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δή; καὶ τίνι διαιροῦντες ταύτην;

ΞΕ. Οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἄλλων, οὐδ᾽ εἰ τοὔνομα
E ἤδη διπλοῦν ἐστι ταύτης· ἀλλὰ τό τε κατὰ νόμους ἄρχειν
189 καὶ παρανόμως ἔστι καὶ ταύτῃ καὶ ταῖς ἄλλαις.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τότε μὲν τοίνυν τὴν ὀρθὴν ζητοῦσι τοῦτο τὸ
τμῆμα οὐκ ἦν χρήσιμον, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἀπεδείξαμεν·
ἐπειδὴ δὲ ἐξείλομεν ἐκείνην, τὰς δ᾽ ἄλλας ἔθεμεν ἀναγ-
καίας, ἐν ταύταις δὴ τὸ παράνομον καὶ ἔννομον ἑκάστην
διχοτομεῖ τούτων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικε τούτου νῦν ῥηθέντος τοῦ λόγου.

ΞΕ. Μοναρχία τοίνυν ζευχθεῖσα μὲν ἐν γράμμασιν
ἀγαθοῖς, οὓς νόμους λέγομεν, ἀρίστη πασῶν τῶν ἕξ·
ἄνομος δὲ χαλεπὴ καὶ βαρυτάτη ξυνοικῆσαι.

303 ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Τὴν δέ γε τῶν μὴ πολλῶν, ὥσπερ ἑνὸς καὶ
346 πλήθους τὸ ὀλίγον μέσον, οὕτως ἡγησώμεθα μέσην ἐπ᾽
ἀμφότερα· τὴν δ᾽ αὖ τοῦ πλήθους κατὰ πάντα ἀσθενῆ
καὶ μηδὲν μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν μέγα δυναμένην ὡς
πρὸς τὰς ἄλλας διὰ τὸ τὰς ἀρχὰς ἐν ταύτῃ διανενεμῆ-
σθαι κατὰ σμικρὰ εἰς πολλούς. διὸ γέγονε πασῶν μὲν
νομίμων τῶν πολιτειῶν οὐσῶν τούτων χειρίστη, παρανό-
B μων δ᾽ οὐσῶν ξυμπασῶν βελτίστη· καὶ ἀκολάστων μὲν
πασῶν οὐσῶν ἐν δημοκρατίᾳ νικᾷ ζῆν, κοσμίων δ᾽ οὐσῶν
ἥκιστα ἐν ταύτῃ βιωτέον, ἐν τῇ πρώτῃ δὲ πολὺ πρῶτόν
τε καὶ ἄριστον, πλὴν τῆς ἑβδόμης· πασῶν γὰρ ἐκείνην
γε ἐκκριτέον, οἷον θεὸν ἐξ ἀνθρώπων, ἐκ τῶν ἄλλων
πολιτειῶν.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται τοῦθ᾽ οὕτω ξυμβαίνειν τε καὶ
ποιητέον ᾗπερ λέγεις.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ τοὺς κοινωνοὺς τούτων τῶν πο-
λιτειῶν πασῶν, πλὴν τῆς ἐπιστήμονος, ἀφαιρετέον ὡς
οὐκ ὄντας πολιτικοὺς ἀλλὰ στασιαστικούς, καὶ εἰδώλων C
μεγίστων προστάτας ὄντας καὶ αὐτοὺς εἶναι τοιούτους,
μεγίστους δὲ ὄντας μιμητὰς καὶ γόητας μεγίστους γίγνε-
σθαι τῶν σοφιστῶν σοφιστάς.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει τοῦτο εἰς τοὺς πολιτικοὺς λε- 347
γομένους περιεστράφθαι τὸ ῥῆμα ὀρθότατα.

ΞΕ. Εἶεν· τοῦτο μὲν ἀτεχνῶς ἡμῖν ὥσπερ δρᾶμα,
καθάπερ ἐρρήθη νῦν δὴ Κενταυρικὸν ὁρᾶσθαι καὶ Σα-
τυρικόν τινα θίασον, ὃν δὴ χωριστέον ἀπὸ πολιτικῆς εἴη D
τέχνης, νῦν οὕτω πάνυ μόγις ἐχωρίσθη.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Τούτου δέ γ᾽ ἕτερον ἔτι χαλεπώτερον λείπεται
τῷ ξυγγενές θ᾽ ὁμοῦ τ᾽ εἶναι μᾶλλον τῷ βασιλικῷ γένει
καὶ δυσκαταμαθητότερον. καί μοι φαινόμεθα τοῖς τὸν
χρυσὸν καθαίρουσι πάθος ὅμοιον πεπονθέναι.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Γῆν που καὶ λίθους καὶ πόλλ᾽ ἄττα ἕτερα ἀπο-
κρίνουσι κἀκεῖνοι πρότερον οἱ δημιουργοί· μετὰ δὲ ταῦτα
λείπεται ξυμμεμιγμένα τὰ ξυγγενῆ τοῦ χρυσοῦ τίμια καὶ E
πυρὶ μόνον ἀφαιρετά, χαλκὸς καὶ ἄργυρος, ἔστι δ᾽ ὅτε
καὶ ἀδάμας, ἃ μετὰ βασάνων ταῖς ἑψήσεσι μόγις ἀφαιρε-
θέντα τὸν λεγόμενον ἀκήρατον χρυσὸν εἴασεν ἡμᾶς ἰδεῖν
αὐτὸν μόνον ἐφ᾽ ἑαυτοῦ.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεται γὰρ οὖν δὴ ταῦτα οὕτω γίγνεσθαι.

ΞΕ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον ἔοικε καὶ νῦν
ἡμῖν τὰ μὲν ἕτερα καὶ ὁπόσα ἀλλότρια καὶ τὰ μὴ φίλα
πολιτικῆς ἐπιστήμης ἀποκεχωρίσθαι, λείπεσθαι δὲ τὰ τίμια 348
καὶ ξυγγενῆ. τούτων δ᾽ ἐστί που στρατηγία καὶ δικαστικὴ
καὶ ὅση βασιλικῇ κοινωνοῦσα ῥητορεία πείθουσα τὸ δί- 304
καιον ξυνδιακυβερνᾷ τὰς ἐν ταῖς πόλεσι πράξεις· ἃ δή
τινι τρόπῳ ῥᾷστά τις ἀπομερίζων δείξει γυμνὸν καὶ μό-
νον ἐκεῖνον καθ᾽ αὐτὸν τὸν ζητούμενον ὑφ᾽ ἡμῶν.

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον ὅτι τοῦτό πῃ δρᾶν πειρατέον.

ΞΕ. Πείρας μὲν τοίνυν ἕνεκα φανερὸς ἔσται· διὰ
δὲ μουσικῆς αὐτὸν ἐγχειρητέον δηλῶσαι. καί μοι λέγε.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Μουσικῆς ἔστι πού τις ἡμῖν μάθησις, καὶ ὅλως B
τῶν περὶ χειροτεχνίας ἐπιστημῶν;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστιν.

---

1. φασὶ a. — 2. γίγνεσθαι καὶ ῥάστην 𝔛ΔΠ: ἅμα καὶ ῥάστην γίγνεσθαι abc. — 10. Πῶς οὖν a. — 13. εἶναι om. a. — 18. τε 𝔛Δ et pr. Π: γε abc. — 19. παρανομεῖν a. — 42. ἐγκριτέον 𝔛ΔΠ.

1. τοῦθ᾽ οὕτω ξυμβαίνειν τε καὶ 𝔛ΔΠ: ταῦθ᾽ οὕτω γίγνεσθαί τε καὶ ξυμβαίνειν, καὶ abc. — 10. περιεστρέφθαι 𝔛ΓΔΠEF et pr. B, περιστρέφεσθαι T. — 12. ἐῤῥέθη a. — 14. νῦν 𝔛ΔΞ et pr. Π: νῦν δ᾽ abc. — 16. δ᾽ ἕτερον a. — 17. τὸ 𝔛ΔΠ. — τ᾽ om. 𝔛ΔΠ. — 22. πρότερον 𝔛ΔΠ: πρῶτον abc. — ταῦτα] τοῦτο a. — 24. ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ ἀδάμας] Conf. Tim. 59 B. Pinder de adamante §. 18. — 25. ἃ auctore Stephano insertum cum libris om. a. — 27. μόνον αὐτὸν Δb. — 28. οὖν δὴ ΔΠ: οὖν abc. — 33. καὶ ante ὅση om. a. — ῥητορεία καὶ πείθουσα a. — 39. αὐτὸ 𝔛Δ et pr. Π.

ΞΕ. Τί δὲ τόδ' αὖ; τούτων ἥντινοῦν εἴτε δεῖ μανθάνειν ἡμᾶς εἴτε μή, πότερα φήσομεν ἐπιστήμην αὖ καὶ ταύτην εἶναί τινα περὶ αὐτὰ ταῦτα, ἢ πῶς;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως, εἶναι φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἑτέραν ὁμολογήσομεν ἐκείνων εἶναι ταύτην;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

349 C ΞΕ. Πότερα δ' αὐτῶν οὐδεμίαν ἄρχειν δεῖν ἄλλην ἄλλης, ἢ ἐκείνας ταύτης, ἢ ταύτην δεῖν ἐπιτροπεύουσαν ἄρχειν ξυμπασῶν τῶν ἄλλων;

ΝΕ. ΣΩ. Ταύτην ἐκείνων, εἰ δεῖ μανθάνειν ἢ μή.

ΞΕ. Τῆς μανθανομένης καὶ διδασκούσης ἄρα σύ γ' ἀποφαίνει δεῖν ἡμῖν ἄρχειν;

ΝΕ. ΣΩ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Καὶ τὴν εἰ δεῖ πείθειν ἄρα ἢ μὴ τῆς δυναμένης πείθειν;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Εἶεν· τίνι τὸ πειστικὸν οὖν ἀποδώσομεν ἐπι-
D στήμῃ πλήθους τε καὶ ὄχλου διὰ μυθολογίας ἀλλὰ μὴ διὰ διδαχῆς;

ΝΕ. ΣΩ. Φανερόν, οἶμαι, καὶ τοῦτο ῥητορικῇ δοτέον ὄν.

ΞΕ. Τὸ δ' εἴτε διὰ πειθοῦς εἴτε καὶ διά τινος βίας δεῖ πράττειν πρός τινας ὁτιοῦν ἢ καὶ τὸ παράπαν ἔχειν, τοῦτ' αὖ ποίᾳ προσθήσομεν ἐπιστήμῃ;

ΝΕ. ΣΩ. Τῇ τῆς πειστικῆς ἀρχούσῃ καὶ λεκτικῆς.

ΞΕ. Εἴη δὲ ἂν οὐκ ἄλλη τις, ὡς οἶμαι, πλὴν ἡ τοῦ πολιτικοῦ δύναμις.

ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστ' εἴρηκας.

350 E ΞΕ. Καὶ τοῦτο μὲν ἔοικε ταχὺ κεχωρίσθαι πολιτικῆς τὸ ῥητορικόν, ὡς ἕτερον εἶδος ὄν, ὑπηρετοῦν μὴν ταύτῃ.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τί δὲ περὶ τῆς τοιᾶσδ' αὖ δυνάμεως διανοητέον;

ΝΕ. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Τῆς ὡς πολεμητέον ἑκάστοις οἷς ἂν προελώμεθα πολεμεῖν, εἴτε αὐτὴν ἄτεχνον εἴτε ἔντεχνον ἐροῦμεν;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πῶς ἂν ἄτεχνον διανοηθεῖμεν, ἥν γε ἡ στρατηγικὴ καὶ πᾶσα ἡ πολεμικὴ πρᾶξις πράττει;

ΞΕ. Τὴν δ' εἴτε πολεμητέον εἴτε διὰ φιλίας ἀπαλλακτέον οἵαν τε καὶ ἐπιστήμονα διαβουλεύσασθαι, ταύτης ἑτέραν ὑπολάβωμεν ἢ τὴν αὐτὴν ταύτῃ;

ΝΕ. ΣΩ. Τοῖς πρόσθεν ἀναγκαῖον ἑπομένοισιν ἑτέραν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἄρχουσαν ταύτης αὐτὴν ἀποφανούμεθα, 305
εἴπερ τοῖς ἔμπροσθέν γε ὑποληψόμεθα ὁμοίως;

ΝΕ. ΣΩ. Φημί.

ΞΕ. Τίν' οὖν ποτε καὶ ἐπιχειρήσομεν οὕτω δεινῆς 190
καὶ μεγάλης τέχνης ξυμπάσης τῆς πολεμικῆς δεσπότιν ἀποφαίνεσθαι πλήν γε δὴ τὴν ὄντως οὖσαν βασιλικήν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδεμίαν ἄλλην.

ΞΕ. Οὐκ ἄρα πολιτικήν γε θήσομεν, ὑπηρετικὴν 351
οὖσαν, τὴν τῶν στρατηγῶν ἐπιστήμην.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ εἰκός.

ΞΕ. Ἴθι δή, καὶ τὴν τῶν δικαστῶν τῶν ὀρθῶς δι- B
καζόντων θεασώμεθα δύναμιν.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν ἐπὶ πλέον τι δύναται τοῦ περὶ τὰ ξυμβόλαια, πάνθ' ὁπόσα κεῖται νόμιμα παρὰ νομοθέτου βασιλέως παραλαβοῦσα, κρίνειν εἰς ἐκεῖνα σκοποῦσα τά τε δίκαια ταχθέντα εἶναι καὶ ἄδικα, τὴν αὐτῆς ἰδίαν ἀρετὴν παρεχομένη τοῦ μήθ' ὑπό τινων δώρων μήθ' ὑπὸ φόβων μήτε οἴκτων μήθ' ὑπό τινος ἄλλης ἔχθρας μηδὲ φιλίας ἡττηθεῖσα παρὰ τὴν τοῦ νομοθέτου τάξιν ἐθέλειν C
ἂν τὰ ἀλλήλων ἐγκλήματα διαιρεῖν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὔκ, ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον εἴρηκας, ταύτης ἐστὶ τῆς δυνάμεως ἔργον.

ΞΕ. Καὶ τὴν τῶν δικαστῶν ἄρα ῥώμην ἀνευρίσκομεν οὐ βασιλικὴν οὖσαν ἀλλὰ νόμων φύλακα καὶ ὑπηρέτιν ἐκείνης.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικέ γε.

ΞΕ. Τόδε δὴ κατανοητέον ἰδόντι συναπάσας τὰς ἐπιστήμας αἳ εἴρηνται, ὅτι πολιτική γε αὐτῶν οὐδεμία ἀνεφάνη. τὴν γὰρ ὄντως οὖσαν βασιλικὴν οὐκ αὐτὴν δεῖ 352 D
πράττειν, ἀλλ' ἄρχειν τῶν δυναμένων πράττειν, γιγνώσκουσαν τὴν ἀρχήν τε καὶ ὁρμὴν τῶν μεγίστων ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγκαιρίας τε πέρι καὶ ἀκαιρίας, τὰς δ' ἄλλας τὰ προσταχθέντα δρᾶν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθῶς.

ΞΕ. Διὰ ταῦτα ἄρα, ἃς μὲν ἄρτι διεληλύθαμεν, οὔτε ἀλλήλων οὔθ' αὑτῶν ἄρχουσαι, περὶ δέ τινα ἰδίαν αὐτῆς οὖσα ἑκάστη πρᾶξιν, κατὰ τὴν ἰδιότητα τῶν πράξεων τοὔνομα δικαίως εἴληφεν ἴδιον.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐοίκασι γοῦν. E

ΞΕ. Τὴν δὲ πασῶν τε τούτων ἄρχουσαν καὶ τῶν νόμων καὶ ξυμπάντων τῶν κατὰ πόλιν ἐπιμελουμένην καὶ πάντα ξυνυφαίνουσαν ὀρθότατα, τοῦ κοινοῦ τῇ κλήσει

1. *Τί δὲ τόδ' αὖ; τούτων* Winckelmannus (coll. Soph. 263 A. Lach. 191 A.): *Τί δέ; τὸ δ' αὖ τούτων* abc. — 9. *ἐπιτρέπουσαν* 𝔄ΔΠ. — 11. *εἰ* 𝔄ΓΔΛΞΣΤΕF et pr. ΠΒ: *τὴν εἰ* abc. — 18. *οὖν*] *αὖ* CH et corr. B cum Flor. i. — 23. *καὶ* om. ab. — 24. *ἔχειν*] *ἐᾶν* Schleiermacherus, *λέγειν* Astius. Malim *ἐπέχειν*. cf. Phaedr. 272 A. Bait. — 27. *οὐκ ἂν* a. — 29. *εἴρηκας. καὶ τοῦτο -- ταύτῃ. ΣΩ. Ναί* Stephani operae. — 40. *εἴτε* ante *πολεμητέον* om. ΔΠ.

1. *ταύτην αὐτῆς* a. *αὐτῆς ταύτην* Bekkerus. — 8. *πολιτικὴν θήσομεν, ὑπηρετικήν γε οὖσαν* a. — 28. *Τόδε*] *Τό γε* a. — *ξυμπάσας* a. — *τὰς ἐπιστήμας αἳ εἴρηνται* 𝔄ΔΠ: *τὰς εἰρημένας ἐπιστήμας* abc. — 29. *γε*] *τις* ac. — 30. *ἐφάνη* a. — 32. *ὁρμὴν*] *ῥώμην* Geerius. — 33. *εὐκαιρίας* Stobaeus. — 38. *αὐτῆς* a. — 41. *πασῶν* 𝔄ΔΠ: *ἁπασῶν* abc. — 43. *ὀρθότητα* a.

περιλαβόντες τὴν δύναμιν αὐτῆς, προσαγορεύοιμεν δικαιότατ' ἄν, ὡς ἔοικε, πολιτικήν.

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ κατὰ τὸ τῆς ὑφαντικῆς παράδειγμα βουλοίμεθ' ἂν ἐπεξελθεῖν αὐτῇ νῦν, ὅτε καὶ πάντα τὰ γένη τὰ κατὰ πόλιν δῆλα ἡμῖν γέγονεν;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ σφόδρα γε.

306 ΞΕ. Τὴν δὴ βασιλικὴν συμπλοκήν, ὡς ἔοικε, λεκτέον
353 ποία τ' ἐστὶ καὶ ποίῳ τρόπῳ συμπλέκουσα ποῖον ἡμῖν ὕφασμα ἀποδίδωσιν.

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Ἦ χαλεπὸν ἐνδείξασθαι πρᾶγμα ἀναγκαῖον ἄρα γέγονεν, ὡς φαίνεται.

ΝΕ. ΣΩ. Πάντως γε μὴν ῥητέον.

ΞΕ. Τὸ γὰρ ἀρετῆς μέρος ἀρετῆς εἴδει διάφορον εἶναί τινα τρόπον τοῖς περὶ λόγους ἀμφισβητικοῖς καὶ μάλ' εὐεπίθετον πρὸς τὰς τῶν πολλῶν δόξας.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Ἀλλ' ὧδε πάλιν. ἀνδρίαν γὰρ οἶμαί σε ἡγεῖ-
B σθαι μέρος ἓν ἀρετῆς ἡμῖν εἶναι.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν σωφροσύνην γε ἀνδρίας μὲν ἕτερον, ἓν δ' οὖν καὶ τοῦτο μόριον ἧς κἀκεῖνο.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτων δὴ πέρι θαυμαστόν τινα λόγον ἀποφαίνεσθαι τολμητέον.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Ὡς ἐστὸν κατὰ δή τινα τρόπον εὖ μάλα πρὸς ἀλλήλας ἔχθραν καὶ στάσιν ἐναντίαν ἔχοντε ἐν πολλοῖς τῶν ὄντων.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

354 ΞΕ. Οὐκ εἰωθότα λόγον οὐδαμῶς· πάντα γὰρ οὖν
C δὴ ἀλλήλοις τά γε τῆς ἀρετῆς μόρια λέγεταί που φίλια.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Σκοπῶμεν δὴ προσχόντες τὸν νοῦν εὖ μάλα, πότερον οὕτως ἁπλοῦν ἐστι τοῦτο, ἢ παντὸς μᾶλλον αὐτῶν ἔχει διαφορὰν τοῖς ξυγγενέσιν ἔς τι;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί, λέγοις ἂν πῇ σκεπτέον.

ΞΕ. Ἐν τοῖς ξύμπασι χρὴ ζητεῖν ὅσα καλὰ μὲν λέγομεν, εἰς δύο δ' αὐτὰ τίθεμεν ἐναντία ἀλλήλων εἴδη.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγ' ἔτι σαφέστερον.

ΞΕ. Ὀξύτητα καὶ τάχος, εἴτε κατὰ σώματα εἴτε ἐν
D ψυχαῖς εἴτε κατὰ φωνῆς φοράν, εἴτε αὐτῶν τούτων εἴτ' ἐν εἰδώλοις ὄντων, ὁπόσα μουσικὴ μιμουμένη καὶ ἔτι γραφικὴ μιμήματα παρέχεται, τούτων τινὸς ἐπαινέτης εἴτε αὐτός πώποτε γέγονας εἴτε ἄλλου παρὼν ἐπαινοῦντος ᾔσθησαι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Ἦ καὶ μνήμην ἔχεις ὅντινα τρόπον αὐτὸ δρῶσιν ἐν ἑκάστοις τούτων;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἆρ' οὖν δυνατὸς αὐτὸ ἂν γενοίμην, ὥσπερ καὶ διανοοῦμαι, διὰ λόγων ἐνδείξασθαί σοι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί δ' οὔ; E

ΞΕ. Ῥάδιον ἔοικας ἡγεῖσθαι τὸ τοιοῦτον· σκοπώμεθα δ' οὖν αὐτὸ ἐν τοῖς ὑπεναντίοις γένεσι. τῶν γὰρ δὴ πρά- 355
ξεων ἐν πολλαῖς καὶ πολλάκις ἑκάστοτε τάχος καὶ σφοδρότητα καὶ ὀξύτητα διανοήσεώς τε καὶ σώματος, ἔτι δὲ καὶ φωνῆς, ὅταν ἀγασθῶμεν, λέγομεν αὐτὸ ἐπαινοῦντες μιᾷ χρώμενοι προσρήσει τῇ τῆς ἀνδρίας.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὀξὺ καὶ ἀνδρεῖόν πού φαμεν, καὶ ταχὺ καὶ ἀνδρικόν, καὶ σφοδρὸν ὡσαύτως· καὶ πάντως ἐπιφέροντες τοὔνομα ὃ λέγω κοινὸν πάσαις ταῖς φύσεσι ταύταις ἐπαινοῦμεν αὐτάς.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τῆς ἠρεμαίας αὖ γενέσεως εἶδος ἆρ' οὐ πολλάκις ἐπῃνέκαμεν ἐν πολλαῖς τῶν πράξεων; 307

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ σφόδρα γε.

ΞΕ. Μῶν οὖν οὐ τἀναντία λέγοντες ἢ περὶ ἐκείνων τοῦτο φθεγγόμεθα;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὡς ἡσυχαῖά πού φαμεν ἑκάστοτε καὶ σωφρονικά, περί τε διάνοιαν πραττόμενα ἀγασθέντες καὶ κατὰ τὰς πράξεις αὖ βραδέα καὶ μαλακά, καὶ ἔτι περὶ φωνὰς γιγνόμενα λεῖα καὶ βαρέα, καὶ πᾶσαν ῥυθμικὴν κίνησιν
καὶ ὅλην μοῦσαν ἐν καιρῷ βραδυτῆτι προσχρωμένην, οὐ 356
τὸ τῆς ἀνδρίας ἀλλὰ τὸ τῆς κοσμιότητος ὄνομα ἐπιφέ- B
ρομεν αὐτοῖς ξύμπασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὁπόταν αὖ γε ἀμφότερα γίγνηται ταῦτα ἡμῖν ἄκαιρα, μεταβάλλοντες ἑκάτερα αὐτῶν ψέγομεν ἐπὶ τἀναντία πάλιν ἀπονέμοντες τοῖς ὀνόμασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὀξύτερα μὲν αὐτὰ γιγνόμενα τοῦ καιροῦ καὶ θάττω καὶ σκληρότερα φαινόμενα ὑβριστικὰ καὶ μανικὰ

---

3. Παντάπασι Χ Δ Π: Πάνυ a b c. — 4. καὶ om. Χ Δ Π. — 6. αὐτὴν a c. — 9. ποίῳ Χ Δ Π: τίνι a b c. — 16. ἀμφισβητητικοῖς b. — 19. ἀνδρείαν a c hic et postea. — 22. μὴν] μὲν a. — 29. ἔχετον Χ Γ Δ Λ Ξ Π Σ Τ B E F. —
ον
35. προσσχόντες b c. — 37. ἔχει Χ Γ Δ Λ Π Τ B C F H: ἔχειν Σ, ἔχει Ξ, ἔχον E a b c. — ἔς τι Σ Τ et corr. Π: ἐστὶ cum ceteris libris a, ἐστί τι auctore Heindorfio b c. — 41. Λέγ' ἔτι] Λέγε τι a.

6. αὐτῷ a. — 11. οὖ] ὃν a. — 16. λέγομεν om. Χ Δ Π. — 17. μίᾳ cum Bekkeri operis c. — 19. ἀνδρεῖον
αἱ
πρῶτόν πού a. — 24. ἠρεμίας Ξ, ἠρεμίας Χ Δ Π Σ Τ. — 25. ἐπηνέγκαμεν Χ Δ Π E et pr. Ξ F, ἐπῃνέσαμεν a. — 27. οὐ om. a. — 31. πράττομεν a. — 38. μὲν a. — 39. ἄκαιρα (cum corr. E) a b c: pr. E cum ceteris omnibus ἀκέραια. — 43. φαινόμενα καὶ ὑβριστικὰ libri praeter Ξ omnes.

C 191 *λέγοντες, τὰ δὲ βραδύτερα καὶ μαλακώτερα δειλὰ καὶ βλακικά. καὶ σχεδὸν ὡς τὸ πολὺ ταῦτά τε καὶ τὴν σώφρονα φύσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν τὴν τῶν ἐναντίων, οἷον πολεμίας διαλαχούσας στάσιν ἰδέας, οὔτ' ἀλλήλαις μιγνυμένας ἐφευρίσκομεν ἐν ταῖς περὶ τὰ τοιαῦτα πράξεσιν, ἔτι τε τοὺς ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτὰς ἴσχοντας διαφερομένους ἀλλήλοις ὀψόμεθα, ἐὰν μεταδιώκωμεν.*

ΝΕ. ΣΩ. Ποῦ δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ἐν πᾶσί τε δὴ τούτοις οἷς νῦν εἴπομεν, ὡς D *εἰκός τε, ἐν ἑτέροις πολλοῖς. κατὰ γὰρ οἶμαι τὴν αὐτῶν ἑκατέροις ξυγγένειαν τὰ μὲν ἐπαινοῦντες ὡς οἰκεῖα σφέ-* 357 *τερα, τὰ δὲ τῶν διαφόρων ψέγοντες ὡς ἀλλότρια, πολλὴν εἰς ἔχθραν ἀλλήλοις καὶ πολλῶν πέρι καθίστανται.*

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύουσιν.

ΞΕ. Παιδιὰ τοίνυν αὕτη γέ τις ἡ διαφορὰ τούτων ἐστὶ τῶν εἰδῶν· περὶ δὲ τὰ μέγιστα νόσος ξυμβαίνει πασῶν ἐχθίστη γίγνεσθαι ταῖς πόλεσιν.

ΝΕ. ΣΩ. Περὶ δὴ ποῖα φῄς;

E *ΞΕ. Περὶ ὅλην, ὥς γε εἰκός, τὴν τοῦ ζῆν παρασκευήν. οἱ μὲν γὰρ δὴ διαφερόντως ὄντες κόσμιοι τὸν ἥσυχον ἀεὶ βίον ἕτοιμοι ζῆν, αὐτοὶ καθ' αὑτοὺς μόνοι τὰ σφέτερ' αὐτῶν πράττοντες, οἴκοι τε πρὸς ἅπαντας οὕτως ὁμιλοῦντες, καὶ πρὸς τὰς ἔξωθεν πόλεις ὡσαύτως ἕτοιμοι πάντα ὄντες τρόπον τινὰ ἄγειν εἰρήνην. καὶ διὰ τὸν ἔρωτα δὴ τοῦτον, ἀκαιρότερον ὄντα ἢ χρή, ὅταν ἃ βούλονται πράττωσιν, ἔλαθον αὐτοί τε ἀπολέμως ἴσχοντες καὶ τοὺς νέους ὡσαύτως διατιθέντες ὄντες τε ἀεὶ τῶν ἐπιτιθεμένων, ἐξ ὧν οὐκ ἐν πολλοῖς ἔτεσιν αὐτοὶ καὶ* **308** *παῖδες καὶ ξύμπασα ἡ πόλις ἀντ' ἐλευθέρων πολλάκις ἔλαθον αὑτοὺς γενόμενοι δοῦλοι.*

ΝΕ. ΣΩ. Χαλεπὸν εἶπες καὶ δεινὸν πάθος.

ΞΕ. Τί δ' οἱ πρὸς τὴν ἀνδρίαν μᾶλλον ῥέποντες; ἆρ' οὐκ ἐπὶ πόλεμον ἀεί τινα τὰς αὑτῶν ξυντείνοντες πόλεις διὰ τὴν τοῦ τοιούτου βίου σφοδροτέραν τοῦ δέον- 358 *τος ἐπιθυμίαν, εἰς ἔχθραν πολλοῖς καὶ δυνατοῖς καταστάντες, ἢ πάμπαν διώλεσαν ἢ δούλας αὖ καὶ ὑποχειρίους τοῖς ἐχθροῖς ὑπέθεσαν τὰς αὑτῶν πατρίδας;*

B *ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι καὶ ταῦτα.*

ΞΕ. Πῶς οὖν μὴ φῶμεν ἐν τούτοις ἀμφότερα ταῦτα τὰ γένη πολλὴν πρὸς ἄλληλα ἀεὶ καὶ τὴν μεγίστην ἴσχειν ἔχθραν καὶ στάσιν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς ὡς οὐ φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὅπερ ἐπεσκοποῦμεν κατ' ἀρχάς, ἀνευρήκαμεν, ὅτι μόρια ἀρετῆς οὐ σμικρὰ ἀλλήλοις διαφέρεσθον φύσει καὶ δὴ καὶ τοὺς ἴσχοντας δρᾶτον τὸ αὐτὸ τοῦτο;

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύετον.

ΞΕ. Τόδε τοίνυν αὖ λάβωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἴ τίς που τῶν συνθετικῶν ἐπιστημῶν πρᾶγμα C *ὁτιοῦν τῶν αὑτῆς ἔργων, κἂν εἰ τὸ φαυλότατον, ἑκοῦσα ἐκ μοχθηρῶν καὶ χρηστῶν τινων ξυνίστησιν, ἢ πᾶσα ἐπιστήμη πανταχοῦ τὰ μὲν μοχθηρὰ εἰς δύναμιν ἀποβάλλει, τὰ δ' ἐπιτήδεια καὶ χρηστὰ ἔλαβεν, ἐκ τούτων δὲ καὶ ὁμοίων καὶ ἀνομοίων ὄντων, πάντ' εἰς ἓν αὐτὰ ξυνάγουσα, μίαν τινὰ δύναμιν καὶ ἰδέαν δημιουργεῖ.*

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν; 359

ΞΕ. Οὐδ' ἄρα ἡ κατὰ φύσιν ἀληθῶς οὖσα ἡμῖν πολιτικὴ μή ποτε ἐκ χρηστῶν καὶ κακῶν ἀνθρώπων ἑκοῦσα D *εἶναι συστήσηται πόλιν τινά, ἀλλ' εὔδηλον ὅτι παιδιᾷ πρῶτον βασανιεῖ, μετὰ δὲ τὴν βάσανον αὖ τοῖς δυναμένοις παιδεύειν καὶ ὑπηρετεῖν πρὸς τοῦτ' αὐτὸ παραδώσει, προστάττουσα καὶ ἐπιστατοῦσα αὐτή, καθάπερ ὑφαντικὴ τοῖς τε ξαίνουσι καὶ τοῖς τἆλλα προπαρασκευάζουσιν ὅσα πρὸς τὴν πλέξιν αὐτῆς, ξυμπαρακολουθοῦσα προστάττει καὶ ἐπιστατεῖ, τοιαῦτα ἑκάστοις ἐνδεικνῦσα τὰ ἔργα ἀπο-* E *τελεῖν, οἷα ἂν ἐπιτήδεια ἡγῆται πρὸς τὴν αὑτῆς εἶναι ξυμπλοκήν.*

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ταὐτὸν δή μοι τοῦθ' ἡ βασιλικὴ φαίνεται πᾶσι τοῖς κατὰ νόμον παιδευταῖς καὶ τροφεῦσι, τὴν τῆς ἐπιστατικῆς αὐτὴ δύναμιν ἔχουσα, οὐκ ἐπιτρέψειν ἀσκεῖν ὅ τι μή τις πρὸς τὴν αὑτῆς ξύγκρασιν ἀπεργαζόμενος ἦθός τι πρέπον ἀποτελεῖ, ταῦτα δὲ μόνα παρακελεύεσθαι παιδεύειν. καὶ τοὺς μὲν μὴ δυναμένους κοινωνεῖν ἤθους ἀνδρείου καὶ σώφρονος ὅσα τε ἄλλα ἐστὶ τείνοντα πρὸς ἀρετήν, ἀλλ' εἰς ἀθεότητα καὶ ὕβριν καὶ ἀδικίαν ὑπὸ κακῆς **309** *βίᾳ φύσεως ἀπωθούμενα, θανάτοις τε ἐκβάλλει καὶ φυ-* 360 *γαῖς καὶ ταῖς μεγίσταις κολάζουσα ἀτιμίαις.*

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεται γοῦν πως οὕτως.

ΞΕ. Τοὺς δ' ἐν ἀμαθίᾳ τ' αὖ καὶ ταπεινότητι πολλῇ κυλινδουμένους εἰς τὸ δουλικὸν ὑποζεύγνυσι γένος.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα.

ΞΕ. Τοὺς λοιποὺς τοίνυν, ὅσων αἱ φύσεις ἐπὶ τὸ γενναῖον ἱκαναὶ παιδείας τυγχάνουσαι καθίστασθαι καὶ B *δέξασθαι μετὰ τέχνης ξύμμιξιν πρὸς ἀλλήλας, τούτων τὰς μὲν ἐπὶ τὴν ἀνδρίαν μᾶλλον ξυντεινούσας, οἷον στημονο-*

---

1. *τὰ δὲ βαρύτερα καὶ βραδύτερα* a. — 9. *αὐτά* 𝔛 *ΔΠ*. — 3. *ἀνδρίαν* a. — 8. *σπουδῇ* 𝔛 *ΓΔΠ* et corr. *B*, *πῶς δὴ* *ACH* et pr. *B*. Fort. *ἐὰν μεταδιώκωμεν σπουδῇ. ΣΩ. Ποῦ δὴ λέγεις;* (Ficinus: *si diligenter investigabimus. So. Qui istuc ais?*) Winck. — 10. *εἰκός γε, καὶ ἐν* a. — *αὐτῶν* a. — 11. *σφέτερα*] *ἐφ' ἕτερα* 𝔛 *ΓΔΛΞΣΤΕF* et pr. *B*. — 15. *παιδεία* 𝔛 *ΓΔΛΞΕF* et pr. *ΠB*. — 21. *ἡσύχιον* a. — 22. *τε αὖ πρὸς* a. — 24. *πάντα* om. ab. — 25. *χρή* 𝔛 *ΔΠΗ* et Flor. i: *χρῆν* abc. — 39. *ταῦτα* om. a. — 43. *ἐπεσκοποῦμεν* 𝔛 *ΔΠ*: *ἐσκοποῦμεν* abc.

7. *αὑτῆς* Baiterus: *αὐτῆς* abc. — *εἰ* 𝔛 *ΓΔΛΞΠΤBCFH*: *εἴς Σ*, *ἢ* abc. Conf. Winckelmannus ad Euthyd. p. XIV. — 10. *καὶ χρηστὰ* 𝔛 *ΔΠ*: *καὶ τὰ χρηστὰ* abc. — 15. *μηδέποτε* a. — 16. *συστήσεται* bc. — *τινὰ πόλιν* a. — *παιδείᾳ* a. — 22. *τοιαῦτα δὴ ἑκάστοις* a. — 28. *αὕτη* a. — *ἐπιτρέψειν* *ΓΔΠ* et mg. Flor. i: *ἐπιτρέπειν* (φ) *BC*, *ἐπιτρέπει Α*, *ἐπιτρέπειν* abc. — 29. *αὑτῆς* Baiterus: *αὐτῆς* abc.

φυεῖς νομίσασ' αὐτῶν εἶναι τὸ στερεὸν ἦθος, τὰς δὲ ἐπὶ τὸ κόσμιον πίονί τε καὶ μαλακῷ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα κροκώδει διανήματι προσχρωμένας, ἐναντία δὲ τεινούσας ἀλλήλαις, πειρᾶται τοιόνδε τινὰ τρόπον ξυνδεῖν καὶ ξυμπλέκειν.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δή;

C ΞΕ. Πρῶτον μὲν κατὰ τὸ ξυγγενὲς τὸ ἀειγενὲς ὂν τῆς ψυχῆς αὐτῶν μέρος θείῳ ξυναρμοσαμένη δεσμῷ, μετὰ δὲ τὸ θεῖον τὸ ζωογενὲς αὐτῶν αὖθις ἀνθρωπίνοις.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς τοῦτ' εἶπες αὖ;

ΞΕ. Τὴν τῶν καλῶν καὶ δικαίων πέρι καὶ ἀγαθῶν
361 καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὄντως οὖσαν ἀληθῆ δόξαν μετὰ βεβαιώσεως, ὁπόταν ἐν ψυχαῖς ἐγγίγνηται, θείαν φημὶ ἐν δαιμονίῳ γίγνεσθαι γένει.

ΝΕ. ΣΩ. Πρέπει γοῦν οὕτως.

D ΞΕ. Τὸν δὴ πολιτικὸν καὶ τὸν ἀγαθὸν νομοθέτην ἆρ' ἴσμεν ὅτι προσήκει μόνον δυνατὸν εἶναι τῇ τῆς βασιλικῆς μούσῃ τοῦτο αὐτὸ ἐμποιεῖν τοῖς ὀρθῶς μεταλαβοῦσι παιδείας, οὓς ἐλέγομεν νῦν δή;

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ γοῦν εἰκός.

ΞΕ. Ὃς δ' ἂν δρᾶν γε, ὦ Σώκρατες, ἀδυνατῇ τὸ τοιοῦτον, μηδέποτε τοῖς νῦν ζητουμένοις ὀνόμασιν αὐτὸν προσαγορεύωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὀρθότατα.

ΞΕ. Τί οὖν; ἀνδρεία ψυχὴ λαμβανομένη τῆς τοιαύ-
E
192 της ἀληθείας ἆρ' οὐχ ἡμεροῦται καὶ τῶν δικαίων μάλιστα οὕτω κοινωνεῖν ἂν ἐθελήσειε, μὴ μεταλαβοῦσα δὲ ἀποκλίνει μᾶλλον πρὸς θηριώδη τινὰ φύσιν;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τῆς κοσμίας φύσεως ἆρ' οὐ τούτων μὲν μεταλαβὸν τῶν δοξῶν ὄντως σῶφρον καὶ φρόνιμον, ὥς γε ἐν πολιτείᾳ, γίγνεται, μὴ κοινωνῆσαν δὲ ὧν λέγομεν ἐπονειδιστόν τινα εὐηθείας δικαιότατα λαμβάνει φήμην;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ξυμπλοκὴν καὶ δεσμὸν τοῦτον τοῖς μὲν
362 κακοῖς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς πρὸς τοὺς κακοὺς μηδέποτε μόνιμον φῶμεν γίγνεσθαι, μηδέ τινα ἐπιστήμην αὐτῷ σπουδῇ πρὸς τοὺς τοιούτους ἂν χρῆσθαί ποτε;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γάρ;

310 ΞΕ. Τοῖς δ' εὐγενέσι γενομένοις τε ἐξ ἀρχῆς ἤθεσι θρεφθεῖσί τε κατὰ φύσιν μόνοις διὰ νόμων ἐμφύεσθαι, καὶ ἐπὶ τούτοις δὴ τοῦτ' εἶναι τέχνῃ φάρμακον, καὶ καθάπερ εἴπομεν τοῦτον θειότερον εἶναι τὸν ξύνδεσμον ἀρετῆς μερῶν φύσεως ἀνομοίων καὶ ἐπὶ τἀναντία φερομένων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τοὺς μὴν λοιπούς, ὄντας ἀνθρωπίνους δεσμούς, ὑπάρχοντος τούτου τοῦ θείου σχεδὸν οὐδὲν χαλεπὸν οὔτε ἐννοεῖν οὔτε ἐννοήσαντα ἀποτελεῖν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δή, καὶ τίνας; B

ΞΕ. Τοὺς τῶν ἐπιγαμιῶν καὶ παίδων κοινωνήσεων καὶ τῶν περὶ τὰς ἰδίας ἐκδόσεις καὶ γάμους. οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ περὶ ταῦτα οὐκ ὀρθῶς ξυνδοῦνται πρὸς τὴν τῶν παίδων γέννησιν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δή;

ΞΕ. Τὰ μὲν πλούτου καὶ δυνάμεων ἐν τοῖς τοιού- 363
τοις διώγματα τί καὶ τις ἂν ὡς ἄξια λόγου σπουδάζοι μεμφόμενος;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδέν.

ΞΕ. Μᾶλλον δέ γε δίκαιον τῶν περὶ τὰ γένη ποιουμένων ἐπιμέλειαν, τούτων πέρι λέγειν, εἴ τι μὴ κατὰ τρό- C
πον πράττουσιν.

ΝΕ. ΣΩ. Εἰκὸς γὰρ οὖν.

ΞΕ. Πράττουσι μὲν δὴ οὐδὲ ἐξ ἑνὸς ὀρθοῦ λόγου, τὴν ἐν τῷ παραχρῆμα διώκοντες ῥᾳστώνην καὶ τῷ τοὺς μὲν προσομοίους αὐτοῖς ἀσπάζεσθαι, τοὺς δ' ἀνομοίους μὴ στέργειν πλεῖστον τῇ δυσχερείᾳ μέρος ἀπονέμοντες.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Οἱ μέν που κόσμιοι τὸ σφέτερον αὐτῶν ἦθος ζητοῦσι, καὶ κατὰ δύναμιν γαμοῦσί τε παρὰ τούτων καὶ τὰς ἐκδιδομένας παρ' αὐτῶν εἰς τούτους ἐκπέμπουσι πά- D
λιν· ὡς δ' αὕτως τὸ περὶ τὴν ἀνδρίαν γένος δρᾷ, τὴν αὐτοῦ μεταδιῶκον φύσιν, δέον ποιεῖν ἀμφότερα τὰ γένη τούτων τοὐναντίον ἅπαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς, καὶ διὰ τί;

ΞΕ. Διότι πέφυκεν ἀνδρία τε ἐν πολλαῖς γενέσεσιν ἄμικτος γεννωμένη σώφρονι φύσει κατὰ μὲν ἀρχὰς ἀκμάζειν ῥώμῃ, τελευτῶσα δὲ ἐξανθεῖν παντάπασι μανίαις.

ΝΕ. ΣΩ. Εἰκός.

ΞΕ. Ἡ δὲ αἰδοῦς γε αὖ λίαν πλήρης ψυχὴ καὶ ἀκέ- 364
ρατος τόλμης ἀνδρείας, ἐπὶ δὲ γενεὰς πολλὰς οὕτω γεννη- E
θεῖσα, νωθεστέρα φύεσθαι τοῦ καιροῦ καὶ ἀποτελευτῶσα δὴ παντάπασιν ἀναπηροῦσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο εἰκὸς οὕτω ξυμβαίνειν.

ΞΕ. Τούτους δὴ τοὺς δεσμοὺς ἔλεγον ὅτι χαλεπὸν οὐδὲν ξυνδεῖν ὑπάρξαντος τοῦ περὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ μίαν ἔχειν ἀμφότερα τὰ γένη δόξαν. τοῦτο γὰρ ἓν καὶ

---

1. νομίσασ' cum Heusdio b c: νομίσας a. — 3. διανήματι auctore Cornario a b c: libri διανθήματι. — ἐναντία] εἰς τἀναντία vel πρὸς τἀναντία Astius. Malim ἐπ' ἐναντία, coll. 310 A. Sed vid. Polit. VI. 492 E. Bait. — 13. ψυχαῖς ΧΔΠ: ταῖς ψυχαῖς a b c. — 31. φρόνιμον] κόσμιον a. — 35. καὶ ξύνδεσμον a. — 37. φῶμεν γίγνεσθαι μόνιμον a. — 38. αὐτῷ δὴ σπουδῇ Ξ a. — 41. εὖ γενέσει a. — γε ἐξ ἀρχῆς γενομένοις a. — 43. εἶναι τέχνῃ] σὺν τέχνῃ a. — καὶ ante καθάπερ om. ΧΔΠ. — 44. θειότατον ΔΞΠΣΤ.

1. φύσει Stephanus cum Ficino. — 4. μὴν] μὲν a. — 21. μὲν δὴ] μὴν a. — 23. αὐτοῖς Baiterus: αὑτοῖς a b c. — 27. τε] τε καὶ ΧΔΠ. — 28. αὐτῶν a. — τούτους] τοιούτους a. — 33. πολλοῖς γένεσιν a. — 36. ἐοικός Δ a. — 37. τε ΧΔΠ. — 38. ἐπὶ δὲ libri (praeter Δ): ἐπὶ Δ a b c. — 39. νωθέστερα a. — 43. ὑπάρξοντος a.

ὅλον ἐστὶ βασιλικῆς ξυνυφάνσεως ἔργον, μηδέποτε ἐᾶν ἀφίστασθαι σώφρονα ἀπὸ τῶν ἀνδρείων ἤθη, ξυγκερκίζοντα δὲ ὁμοδοξίαις καὶ τιμαῖς καὶ δόξαις καὶ ὁμηρειῶν ἐκδόσεσιν εἰς ἀλλήλους, λεῖον καὶ τὸ λεγόμενον εὐήτριον
311 ὕφασμα ξυνάγοντα ἐξ αὐτῶν, τὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχὰς ἀεὶ κοινῇ τούτοις ἐπιτρέπειν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Οὗ μὲν ἂν ἑνὸς ἄρχοντος χρεία ξυμβαίνῃ, τὸν ταῦτα ἀμφότερα ἔχοντα αἱρούμενον ἐπιστάτην· οὗ δ' ἂν πλειόνων, τούτων μέρος ἑκατέρων ξυμμιγνύντα. τὰ μὲν γὰρ σωφρόνων ἀρχόντων ἤθη σφόδρα μὲν εὐλαβῆ καὶ δίκαια καὶ σωτήρια, δριμύτητος δὲ καί τινος ἰταμότητος ὀξείας καὶ πρακτικῆς ἐνδεῖται.

ΝΕ. ΣΩ. Δοκεῖ γοῦν δὴ καὶ τάδε.

B
365 ΞΕ. Τὰ δ' ἀνδρειά γε αὖ πρὸς μὲν τὸ δίκαιον καὶ εὐλαβὲς ἐκείνων ἐπιδεέστερα, τὸ δ' ἐν ταῖς πράξεσι τὸ μὲν διαφερόντως ἴσχει. πάντα δὲ καλῶς γίγνεσθαι τὰ περὶ τὰς πόλεις ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τούτοιν μὴ παραγενομένοιν ἀμφοῖν ἀδύνατον.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τοῦτο δὴ τέλος ὑφάσματος εὐθυπλοκίᾳ ξυμπλακὲν γίγνεσθαι φαμὲν πολιτικῆς πράξεως, τὸ τῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων ἀνθρώπων ἦθος, ὁπόταν ὁμονοίᾳ καὶ φιλίᾳ κοινὸν ξυναγαγοῦσα αὐτῶν τὸν βίον ἡ βασιλικὴ C
τέχνη, πάντων μεγαλοπρεπέστατον ὑφασμάτων καὶ ἄριστον ἀποτελέσασα, ὥστ' εἶναι κοινόν, τούς τ' ἄλλους ἐν ταῖς πόλεσι πάντας δούλους καὶ ἐλευθέρους ἀμπίσχουσα, συνέχῃ τούτῳ τῷ πλέγματι, καὶ καθ' ὅσον εὐδαίμονι προσήκει γίγνεσθαι πόλει, τούτου μηδαμῇ μηδὲν ἐλλείπουσα ἄρχῃ τε καὶ ἐπιστατῇ.

ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστα αὖ τὸν βασιλικὸν ἀπετέλεσας ἄνδρα ἡμῖν, ὦ ξένε, καὶ τὸν πολιτικόν.

3. τιμαῖς 𝔛 Δ Σ Τ et pr. Π: τιμαῖς καὶ ἀτιμίαις a b c. — 14. δὴ] μοι a. — 15. Τὰ δ' ἀνδρειά γε] 'Ανδρία γε a. — 16. ἐπιδεεστέρα a. — τὸ δ'] τὰ δ' a.

2. μὴ καὶ παραγενομένοιν a. — 5. συμπλέκειν 𝔛 Δ Π. — 6. φαμὲν 𝔛 Δ Π: φῶμεν a b c.

ΜΙΝΩΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

p. Steph. T. II. 313
p. Lugd. 44
p. Bekk. P. I. V. II. 249

Ὁ νόμος ἡμῖν τί ἐστιν;

ΕΤ. *Ὁποῖον καὶ ἐρωτᾷς τῶν νόμων;*

ΣΩ. *Τί δέ; ἔστιν ὅ τι διαφέρει νόμος νόμου κατ' αὐτὸ τοῦτο, κατὰ τὸ νόμος εἶναι; σκόπει γὰρ δὴ ὃ τυγχάνω ἐρωτῶν σε. ἐρωτῶ γάρ, ὥσπερ εἰ ἀνηρόμην τί ἐστι χρυσός, εἴ με ὡσαύτως ἀνήρου ὁποῖον καὶ λέγω χρυσόν, οἶμαί σε οὐκ ἂν ὀρθῶς ἐρέσθαι. οὐδὲν γάρ που διαφέρει*
B *οὔτε χρυσὸς χρυσοῦ οὔτε λίθος λίθου κατά γε τὸ λίθος εἶναι καὶ κατὰ τὸ χρυσός. οὕτω δὲ οὐδὲ νόμος που νόμου οὐδὲν διαφέρει, ἀλλὰ πάντες εἰσὶ ταὐτόν. νόμος γὰρ ἕκαστος αὐτῶν ἐστιν ὁμοίως, οὐχ ὁ μὲν μᾶλλον, ὁ δ' ἧττον. τοῦτο δὴ αὐτὸ ἐρωτῶ τὸ πᾶν τί ἐστι νόμος. εἰ οὖν σοι πρόχειρον, εἰπέ.*

ΕΤ. *Τί οὖν ἄλλο νόμος εἴη ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἢ τὰ νομιζόμενα;*

ΣΩ. *Ἦ καὶ λόγος σοι δοκεῖ εἶναι τὰ λεγόμενα; ἢ*
250 *ὄψις τὰ ὁρώμενα; ἢ ἀκοὴ τὰ ἀκουόμενα; ἢ ἄλλο μὲν*
C *λόγος, ἄλλο δὲ τὰ λεγόμενα· καὶ ἄλλο μὲν ὄψις, ἄλλο δὲ τὰ ὁρώμενα· καὶ ἄλλο μὲν ἀκοή, ἄλλο δὲ τὰ ἀκουόμενα· καὶ ἄλλο δὴ νόμος, ἄλλο δὲ τὰ νομιζόμενα; οὕτως ἢ πῶς σοι δοκεῖ;*

ΕΤ. *Ἄλλο μοι νῦν ἐφάνη.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρα νόμος ἐστὶ τὰ νομιζόμενα.*

ΕΤ. *Οὔ μοι δοκεῖ.*

ΣΩ. *Τί δῆτ' ἂν εἴη νόμος; ἐπισκεψώμεθα αὐτὸ ὧδε. εἴ τις ἡμᾶς τὰ νῦν δὴ λεγόμενα ἀνήρετο, Ἐπειδὴ ὄψει*
φατὲ τὰ ὁρώμενα ὁρᾶσθαι, τίνι ὄντι τῇ ὄψει ὁρᾶται; 314
ἀπεκρινάμεθ' ἂν αὐτῷ ὅτι αἰσθήσει ταύτῃ τῇ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν δηλούσῃ [ἡμῖν] τὰ χρώματα. εἰ δ' αὖ ἤρετο, Τί δέ; ἐπειδὴ ἀκοῇ τὰ ἀκουόμενα ἀκούεται, τίνι ὄντι τῇ ἀκοῇ; ἀπεκρινάμεθ' ἂν αὐτῷ ὅτι αἰσθήσει ταύτῃ τῇ διὰ τῶν ὤτων δηλούσῃ ἡμῖν τὰς φωνάς. οὕτω τοίνυν καὶ εἰ ἀνέροιτο ἡμᾶς, Ἐπειδὴ νόμῳ τὰ νομιζόμενα νομίζεται, τίνι ὄντι τῷ νόμῳ νομίζεται; πότερον αἰσθήσει τινὶ ἢ
δηλώσει, ὥσπερ τὰ μανθανόμενα μανθάνεται δηλούσῃ τῇ B
ἐπιστήμῃ, ἢ εὑρέσει τινί, ὥσπερ τὰ εὑρισκόμενα εὑρίσκεται, οἷον τὰ μὲν ὑγιεινὰ καὶ νοσώδη ἰατρικῇ, ἃ δὲ οἱ
θεοὶ διανοοῦνται, ὥς φασιν οἱ μάντεις, μαντικῇ; ἡ γάρ 251
που τέχνη ἡμῖν εὕρεσίς ἐστι τῶν πραγμάτων. ἢ γάρ;

ΕΤ. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. *Τί οὖν ἂν τούτων ὑπολάβοιμεν μάλιστα τὸν νόμον εἶναι;*

ΕΤΑΙΡΟΣ] *ΜΙΝΩΣ* a. — 2. *τὸν νόμον* a. — 3. *Τί δέ ἐστιν* a. — *κατ' αὐτὸ*] *κατὰ ταυτό* a. — 7. *οἶμαι* a. — *ἔρεσθαι* a. — 13. *εἰπέ*] *εἰπεῖν* *A Ξ* a. Fort. *πρόχειρον εἰπεῖν, εἰπέ*. Om. — 18-20. *ἄλλο δὲ*] *ἄλλα δὲ* (quater) a.

1. *Ἀλλ' ὅμοιον νῦν* a. — 8. *ἡμῖν* om. *A K υ ϛ* b f. — *πράγματα* *A K υ ϛ* b f. — *δὲ αὖθις ἀνήρετο, τίνι ὄντι τῇ ἀκοῇ τὰ ἀκουόμενα ἀκούεται, ἀπεκρινάμεθ'* a. — 9. *δέ*] *δαί* b. — 10. *ὅτι αἰσθήσει ταύτῃ* in mg. ponit *A*, *ταύτῃ* om. a. — 13. *τῷ* om. a. — 16. *καὶ τὰ νοσώδη* a. — 17. *μαντικῇ. μαντικὴ γάρ* a. — 21. *εἶναι; τὰ δόγματα - - ψηφίσματα. Μ. Ἔμοιγε* a.

ΕΤ. Τὰ δόγματα ταῦτα καὶ ψηφίσματα, ἔμοιγε δοκεῖ. τί γὰρ ἂν ἄλλο τις φαίη νόμον εἶναι; ὥστε κινδυ-
C νεύει, ὃ σὺ ἐρωτᾷς, τὸ ὅλον τοῦτο, νόμος δόγμα πόλεως εἶναι.

ΣΩ. Δόξαν, ὡς ἔοικε, λέγεις πολιτικὴν τὸν νόμον.

ΕΤ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ ἴσως καλῶς λέγεις· τάχα δὲ ὧδε ἄμεινον εἰσόμεθα. λέγεις τινὰς σοφούς;

ΕΤ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ σοφοὶ εἰσι σοφίᾳ σοφοί;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ δίκαιοι δικαιοσύνῃ δίκαιοι;

ΕΤ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ νόμιμοι νόμῳ νόμιμοι;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οἱ δὲ ἄνομοι ἀνομίᾳ ἄνομοι;

D ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οἱ δὲ νόμιμοι δίκαιοι;

ΕΤ. Ναί.

252 ΣΩ. Οἱ δὲ ἄνομοι ἄδικοι;

ΕΤ. Ἄδικοι.

ΣΩ. Οὐκοῦν κάλλιστον ἡ δικαιοσύνη τε καὶ ὁ νόμος;

ΕΤ. Οὕτως.

ΣΩ. Αἴσχιστον δὲ ἡ ἀδικία τε καὶ ἡ ἀνομία;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τὸ μὲν σώζει τὰς πόλεις καὶ τἄλλα πάντα, τὸ δὲ ἀπόλλυσι καὶ ἀνατρέπει;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ὡς περὶ καλοῦ ἄρα τινὸς ὄντος δεῖ τοῦ νόμου διανοεῖσθαι, καὶ ὡς ἀγαθὸν αὐτὸ ζητεῖν.

ΕΤ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν δόγμα ἔφαμεν εἶναι πόλεως τὸν νόμον;

E ΕΤ. Ἔφαμεν γάρ.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἔστι τὰ μὲν χρηστὰ δόγματα, τὰ δὲ πονηρά;

ΕΤ. Ἔστι μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν νόμος γε οὐκ ἦν πονηρός.

ΕΤ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἔχει ἀποκρίνεσθαι οὕτως ἁπλῶς ὅτι νόμος ἐστὶ δόγμα πόλεως.

ΕΤ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἁρμόττοι ἂν τὸ πονηρὸν δόγμα νόμος εἶναι.

ΕΤ. Οὐ δῆτα.

253 ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν δόξα γέ τις καὶ αὐτῷ μοι καταφαίνεται ὁ νόμος εἶναι. ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἡ πονηρὰ δόξα, ἆρα οὐκ ἤδη τοῦτο κατάδηλον ὡς ἡ χρηστή, εἴπερ δόξα νόμος ἐστίν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Δόξα δὲ χρηστὴ τίς ἐστιν; οὐχ ἡ ἀληθής;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ ἀληθὴς δόξα τοῦ ὄντος ἐστὶν ἐξεύρεσις; 315

ΕΤ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Ὁ νόμος ἄρα βούλεται τοῦ ὄντος εἶναι ἐξεύρεσις.

ΕΤ. Πῶς οὖν, ὦ Σώκρατες, εἰ ὁ νόμος τοῦ ὄντος ἐστὶν ἐξεύρεσις, οὐκ ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις χρώμεθα περὶ τῶν αὐτῶν, εἰ τὰ ὄντα γε ἡμῖν ἐξεύρηται;

ΣΩ. Βούλεται μὲν οὐδὲν ἧττον ὁ νόμος εἶναι τοῦ ὄντος ἐξεύρεσις· εἰ δ' ἄρα μὴ τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ νόμοις χρῶνται ἄνθρωποι, ὡς δοκοῦμεν, οὐκ ἀεὶ δύνανται ἐξευρίσκειν B
ὃ βούλεται ὁ νόμος, τὸ ὄν. ἐπεὶ φέρε ἴδωμεν ἐὰν ἄρα ἡμῖν ἐνθένδε κατάδηλον γένηται εἴτε τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ νόμοις χρώμεθα ἢ ἄλλοτε ἄλλοις, καὶ εἰ ἅπαντες τοῖς αὐτοῖς ἢ ἄλλοι ἄλλοις.

ΕΤ. Ἀλλὰ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, οὐ χαλεπὸν γνῶναι, ὅτι οὔτε οἱ αὐτοὶ ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις χρῶνται 254
ἄλλοι τε ἄλλοις, ἐπεὶ αὐτίκα ἡμῖν μὲν οὐ νόμος ἐστὶν ἀνθρώπους θύειν ἀλλ' ἀνόσιον, Καρχηδόνιοι δὲ θύουσιν ὡς ὅσιον ὂν καὶ νόμιμον αὐτοῖς, καὶ ταῦτα ἔνιοι αὐτῶν C
καὶ τοὺς αὑτῶν υἱεῖς τῷ Κρόνῳ, ὡς ἴσως καὶ σὺ ἀκήκοας. καὶ μὴ ὅτι βάρβαροι ἄνθρωποι ἡμῶν ἄλλοις νόμοις χρῶν- 45
ται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῇ Λυκαίᾳ οὗτοι καὶ οἱ τοῦ Ἀθάμαντος ἔκγονοι οἵας θυσίας θύουσιν Ἕλληνες ὄντες· ὥσπερ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς οἶσθά που καὶ αὐτὸς ἀκούων, οἵοις νόμοις ἐχρώμεθα πρὸ τοῦ περὶ τοὺς ἀποθανόντας, ἱερεῖά τε προσφάττοντες πρὸ τῆς ἐκφορᾶς τοῦ νεκροῦ καὶ ἐγχυτριστρίας μεταπεμπόμενοι· οἱ δ' αὖ ἐκείνων ἔτι πρότεροι D
αὐτοῦ καὶ ἔθαπτον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοὺς ἀποθανόντας· ἡμεῖς δὲ τούτων οὐδὲν ποιοῦμεν. μυρία δ' ἄν τις ἔχοι τοιαῦτα εἰπεῖν· πολλὴ γὰρ εὐρυχωρία τῆς ἀποδείξεως, ὡς οὔτε ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ νομίζομεν οὔτε ἀλλήλοις οἱ ἄνθρωποι.

ΣΩ. Οὐδέν τοι θαυμαστόν ἐστιν, ὦ βέλτιστε, εἰ σὺ μὲν ὀρθῶς λέγεις, ἐμὲ δὲ τοῦτο λέληθεν. ἀλλ' ἕως ἂν σύ τε κατὰ σαυτὸν λέγῃς ἅ σοι δοκεῖ μακρῷ λόγῳ καὶ πάλιν E
ἐγώ, οὐδὲν μή ποτε ξυμβῶμεν, ὡς ἐγὼ οἶμαι· ἐὰν δὲ 255
κοινὸν τεθῇ τὸ σκέμμα, τάχ' ἂν ὁμολογήσαιμεν. εἰ μὲν οὖν βούλει, πυνθανόμενός τι παρ' ἐμοῦ κοινῇ μετ' ἐμοῦ σκόπει· εἰ δ' αὖ βούλει, ἀποκρινόμενος.

ΕΤ. Ἀλλ' ἐθέλω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνεσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ.

ΣΩ. Φέρε δή, σὺ πότερα νομίζεις τὰ δίκαια ἄδικα εἶναι καὶ τὰ ἄδικα δίκαια, ἢ τὰ μὲν δίκαια δίκαια, τὰ δὲ ἄδικα ἄδικα;

ΕΤ. Ἐγὼ μὲν τά τε δίκαια δίκαια καὶ τὰ ἄδικα ἄδικα.

---

7. ἄμεινον εἰσόμεθα ὧδε a b. — 16 et 20. ἀνόμιμοι a. — 24. ἡ ante ἀνομία om. a. — 45. αὐτό a.

6. Ὁ νόμος οὖν τοῦ ὄντος ἐστὶν ἐξεύρεσις a. — 11. εὕρεσις a. — εἰ - χρῶνται] οἱ - χρώμενοι a. — 19. ἄλλοι τε] οἵ τε ἄλλοι γε a. — 22. καὶ τοὺς αὐτῶν om. a. — σὺ om. a. — 24. Λυκίᾳ a. — 29. ἔτι om. a. — 33. τὰ αὐτὰ a. — 35. τοι] τι a. — 38. ἔγωγ' a. — 40. πυθόμενος a. — 44. πότερον a. — 45. τὰ δὲ] καὶ τὰ a.

316 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ παρὰ πᾶσιν οὕτως ὡς ἐνθάδε νομίζεται;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν Πέρσαις;

ΕΤ. Καὶ ἐν Πέρσαις.

ΣΩ. Ἀλλ' ἀεὶ δήπου;

ΕΤ. Ἀεί.

ΣΩ. Πότερον δὲ τὰ πλεῖον ἕλκοντα βαρύτερα νομίζεται ἐνθάδε, τὰ δὲ ἔλαττον κουφότερα, ἢ τοὐναντίον;

ΕΤ. Οὔκ, ἀλλὰ τὰ πλεῖον ἕλκοντα βαρύτερα, τὰ δὲ ἔλαττον κουφότερα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν Καρχηδόνι καὶ ἐν Λυκαίᾳ;

ΕΤ. Ναί.

256 ΣΩ. Τὰ μὲν καλά, ὡς ἔοικε, πανταχοῦ νομίζεται
B καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ αἰσχρά, ἀλλ' οὐ τὰ αἰσχρὰ καλὰ οὐδὲ τὰ καλὰ αἰσχρά.

ΕΤ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὡς κατὰ πάντων εἰπεῖν τὰ ὄντα νομίζεται εἶναι, οὐ τὰ μὴ ὄντα, καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.

ΕΤ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ὃς ἂν ἄρα τοῦ ὄντος ἁμαρτάνῃ, τοῦ νομίμου ἁμαρτάνει.

ΕΤ. Οὕτω μέν, ὦ Σώκρατες, ὡς σὺ λέγεις, ταὐτὰ φαίνεται νόμιμα καὶ ἡμῖν ἀεὶ καὶ τοῖς ἄλλοις· ἐπειδὰν δ'
C ἐννοήσω ὅτι οὐδὲν παυόμεθα ἄνω κάτω μετατιθέμενοι τοὺς νόμους, οὐ δύναμαι πεισθῆναι.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ οὐκ ἐννοεῖς ταῦτα μεταπεττευόμενα ὅτι ταὐτά ἐστιν. ἀλλ' ὧδε μετ' ἐμοῦ αὐτὰ ἄθρει. ἤδη ποτὲ ἐνέτυχες ξυγγράμματι περὶ ὑγιείας τῶν καμνόντων;

ΕΤ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν τίνος τέχνης τοῦτό ἐστι τὸ σύγγραμμα;

ΕΤ. Οἶδα ὅτι ἰατρικῆς.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἰατροὺς καλεῖς τοὺς ἐπιστήμονας περὶ τούτων;

257 ΕΤ. Φημί.

D ΣΩ. Πότερον οὖν οἱ ἐπιστήμονες ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν νομίζουσιν ἢ ἄλλοι ἄλλα;

ΕΤ. Ταὐτὰ ἔμοιγε δοκοῦσιν.

ΣΩ. Πότερον οἱ Ἕλληνες μόνοι τοῖς Ἕλλησιν ἢ καὶ οἱ βάρβαροι αὑτοῖς τε καὶ τοῖς Ἕλλησι, περὶ ὧν ἂν εἰδῶσι, ταὐτὰ νομίζουσιν;

ΕΤ. Ταὐτὰ δήπου πολλὴ ἀνάγκη ἐστὶ τοὺς εἰδότας αὐτοὺς αὑτοῖς ξυννομίζειν καὶ Ἕλληνας καὶ βαρβάρους.

ΣΩ. Καλῶς γε ἀπεκρίνω. οὐκοῦν καὶ ἀεί;

ΕΤ. Ναὶ καὶ ἀεί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ ἰατροὶ συγγράφουσι περὶ ὑγιείας ἅπερ καὶ νομίζουσιν εἶναι;

ΕΤ. Ναί. E

ΣΩ. Ἰατρικὰ ἄρα καὶ ἰατρικοὶ νόμοι ταῦτα τὰ συγγράμματά ἐστι τὰ τῶν ἰατρῶν.

ΕΤ. Ἰατρικὰ μέντοι.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ τὰ γεωργικὰ συγγράμματα γεωργικοὶ νόμοι εἰσίν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τίνων οὖν ἐστι τὰ περὶ κήπων ἐργασίας συγγράμματα καὶ νόμιμα;

ΕΤ. Κηπουρῶν.

ΣΩ. Κηπουρικοὶ ἄρα νόμοι ἡμῖν εἰσὶν οὗτοι.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τῶν ἐπισταμένων κήπων ἄρχειν; 258

ΕΤ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ἐπίστανται δ' οἱ κηπουροί.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τίνων δὲ τὰ περὶ ὄψου σκευασίας συγγράμματά τε καὶ νόμιμα;

ΕΤ. Μαγείρων.

ΣΩ. Μαγειρικοὶ ἄρα νόμοι εἰσίν;

ΕΤ. Μαγειρικοί.

ΣΩ. Τῶν ἐπισταμένων, ὡς ἔοικεν, ὄψου σκευασίας ἄρχειν;

ΕΤ. Ναί. 317

ΣΩ. Ἐπίστανται δ', ὥς φασιν, οἱ μάγειροι;

ΕΤ. Ἐπίστανται γάρ.

ΣΩ. Εἶεν· τίνων δὲ δὴ τὰ περὶ πόλεως διοικήσεως ξυγγράμματά τε καὶ νόμιμά ἐστιν; ἆρ' οὐ τῶν ἐπισταμένων πόλεων ἄρχειν;

ΕΤ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἐπίστανται δὲ ἄλλοι τινὲς ἢ οἱ πολιτικοί τε καὶ οἱ βασιλικοί;

ΕΤ. Οὗτοι μὲν οὖν.

ΣΩ. Πολιτικὰ ἄρα ταῦτα συγγράμματά ἐστιν, οὓς οἱ ἄνθρωποι νόμους καλοῦσι, βασιλέων τε καὶ ἀνδρῶν ἀγαθῶν συγγράμματα.

ΕΤ. Ἀληθῆ λέγεις. B

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν οἵ γε ἐπιστάμενοι οὐκ ἄλλοτε ἄλλα 259
συγγράφουσι περὶ τῶν αὐτῶν;

ΕΤ. Οὔ.

ΣΩ. Οὐδὲ μεταθήσονταί ποτε περὶ τῶν αὐτῶν ἕτερα καὶ ἕτερα νόμιμα;

ΕΤ. Οὐ δῆτα.

---

5. Καὶ ἐν Πέρσαις om. ΑΞΚυzbcf. — 8. δὲ om. a. — 8 et 10. πλείονα a. — 12. Λυκίᾳ a. — 18. πάντα a. — 22. ἁμάρτῃ ac. — 39. ἄλλα ἄλλοι a.

2. οἱ om. a. — 4. Ναί] Τί μήν a. — 8. γεωμετρικὰ - γεωμετρικοὶ a. — 13. Κηπωρῶν a. — 14. ἄρα οἱ νόμοι ac. — ἡμῖν om. a. — 23. ἄρα οὗτοι νόμοι ac. — 32. ἄρχειν πόλεων a. — 34. τε om. a. — 37. ἄρα τὰ συγγράμματα ταῦτά ἐστιν ac. — 37. οὓς] ἃ a. — 38. νόμους om. a. — 41. οὖν; οἵ c. — 42. συγγράφουσι a. — 43. Οὔ. ΣΩ. Οὐδὲ - - αὐτῶν om. a.

ΣΩ. Ἐὰν οὖν ὁρῶμέν τινας ὁπονοῦν τοῦτο ποιοῦντας, πότερα φήσομεν ἐπιστήμονας εἶναι ἢ ἀνεπιστήμονας τοὺς τοῦτο ποιοῦντας;

ΕΤ. Ἀνεπιστήμονας.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὃ μὲν ἂν ὀρθὸν ᾖ, νόμιμον αὐτὸ φήσομεν ἑκάστῳ εἶναι, ἢ τὸ ἰατρικὸν ἢ τὸ μαγειρικὸν ἢ τὸ κηπουρικόν;

ΕΤ. Ναί.

C ΣΩ. Ὃ δ' ἂν μὴ ὀρθὸν ᾖ, οὐκέτι φήσομεν τοῦτο νόμιμον εἶναι;

ΕΤ. Οὐκέτι.

ΣΩ. Ἄνομον ἄρα γίγνεται.

ΕΤ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῖς περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ ὅλως περὶ πόλεως διακοσμήσεώς τε καὶ περὶ τοῦ ὡς χρὴ πόλιν διοικεῖν, τὸ μὲν ὀρθὸν νόμος ἐστὶ βασιλικός, τὸ δὲ μὴ ὀρθὸν οὔ, ὃ δοκεῖ νόμος εἶναι τοῖς μὴ εἰδόσιν· ἔστι γὰρ ἄνομον.

260 ΕΤ. Ναί.

D ΣΩ. Ὀρθῶς ἄρα ὡμολογήσαμεν νόμον εἶναι τοῦ ὄντος εὕρεσιν.

ΕΤ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἔτι δὲ καὶ τόδε ἐν αὐτῷ διαθεώμεθα. τίς ἐπιστήμων διανεῖμαι ἐπὶ γῇ τὰ σπέρματα;

ΕΤ. Γεωργός.

ΣΩ. Οὗτος δὲ τὰ ἄξια σπέρματα ἑκάστῃ γῇ διανέμει;

46 ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Ὁ γεωργὸς ἄρα νομεὺς ἀγαθὸς τούτων, καὶ οἱ τούτου νόμοι καὶ διανομαὶ ἐπὶ ταῦτα ὀρθαί εἰσιν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τίς δὲ κρουμάτων ἐπὶ τὰ μέλη ἀγαθὸς νομεύς, καὶ τὰ ἄξια νεῖμαι; καὶ οἱ τίνος νόμοι ὀρθοί εἰσιν;

E ΕΤ. Οἱ τοῦ αὐλητοῦ καὶ τοῦ κιθαριστοῦ.

ΣΩ. Ὁ νομικώτατος ἄρα ἐν τούτοις, οὗτος αὐλητικώτατος.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τίς δὲ τὴν τροφὴν ἐπὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα διανεῖμαι ἄριστος; οὐχ ὅσπερ τὴν ἀξίαν;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Αἱ τούτου ἄρα διανομαὶ καὶ οἱ νόμοι βέλτιστοι· καὶ ὅστις περὶ ταῦτα νομικώτατος, καὶ νομεὺς ἄριστος.

ΕΤ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τίς οὗτος;

261 ΕΤ. Παιδοτρίβης.

318 ΣΩ. Οὗτος τὴν ἀνθρωπείαν ἀγέλην τοῦ σώματος νέμειν κράτιστος;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Τίς δὲ τὴν τῶν προβάτων ἀγέλην κράτιστος νέμειν; τί ὄνομα αὐτῷ;

ΕΤ. Ποιμήν.

ΣΩ. Οἱ τοῦ ποιμένος ἄρα νόμοι ἄριστοι τοῖς προβάτοις.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οἱ δὲ τοῦ βουκόλου τοῖς βουσίν.

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οἱ δὲ τοῦ τίνος νόμοι ἄριστοι ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων; οὐχ οἱ τοῦ βασιλέως; φάθι.

ΕΤ. Φημὶ δή.

ΣΩ. Καλῶς τοίνυν λέγεις. ἔχοις ἂν οὖν εἰπεῖν, τίς B
τῶν παλαιῶν ἀγαθὸς γέγονεν ἐν τοῖς αὐλητικοῖς νόμοις νομοθέτης; ἴσως οὐκ ἐννοεῖς, ἀλλ' ἐγὼ βούλει σε ὑπομνήσω;

ΕΤ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ὁ Μαρσύας λέγεται καὶ τὰ παιδικὰ αὐτοῦ Ὄλυμπος ὁ Φρύξ;

ΕΤ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τούτων δὴ καὶ τὰ αὐλήματα θειότατά ἐστι,
καὶ μόνα κινεῖ καὶ ἐκφαίνει τοὺς τῶν θεῶν ἐν χρείᾳ ὄν- 262
τας· καὶ ἔτι καὶ νῦν μόνα λοιπά, ὡς θεῖα ὄντα.

ΕΤ. Ἔστι ταῦτα. C

ΣΩ. Τίς δὲ λέγεται τῶν παλαιῶν βασιλέων ἀγαθὸς νομοθέτης γεγονέναι, οὗ ἔτι καὶ νῦν τὰ νόμιμα μένει ὡς θεῖα ὄντα;

ΕΤ. Οὐκ ἐννοῶ.

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα τίνες παλαιοτάτοις νόμοις χρῶνται τῶν Ἑλλήνων;

ΕΤ. Ἆρα Λακεδαιμονίους λέγεις καὶ Λυκοῦργον τὸν νομοθέτην;

ΣΩ. Ἀλλὰ ταῦτά γε οὐδέπω ἴσως ἔτη τριακόσια ἢ ὀλίγῳ τούτων πλείω. ἀλλὰ τούτων τῶν νομίμων τὰ βέλ-
τιστα πόθεν ἥκει; οἶσθα; D

ΕΤ. Φασί γ' ἐκ Κρήτης.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτοι παλαιοτάτοις νόμοις χρῶνται τῶν Ἑλλήνων;

ΕΤ. Ναί.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν τίνες τούτων ἀγαθοὶ βασιλεῖς ἦσαν; Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς, οἱ Διὸς καὶ Εὐρώπης παῖδες, ὧν οἵδε εἰσὶν οἱ νόμοι.

ΕΤ. Ῥαδάμανθύν γέ φασιν, ὦ Σώκρατες, δίκαιον ἄνδρα, τὸν δὲ Μίνων ἄγριόν τινα καὶ χαλεπὸν καὶ ἄδικον.

ΣΩ. Ἀττικόν, ὦ βέλτιστε, λέγεις μῦθον καὶ τραγικόν. 263

ΕΤ. Τί δαί; οὐ ταῦτα λέγεται περὶ Μίνω; E

---

1. ὁπονοῦν om. a. — 17. ὀρθὸν οὐ δοκεῖ a. — 18. εἶναι βασιλικὸς τοῖς a. — 23. διαθεώμεθα nos: διαθώμεθα A (et cod. Leid.), θεασώμεθα a b c. — 24. ἐπὶ] τῇ a. — 29. καὶ αἱ διανομαὶ c. — 32. νεῖμαι] νέμει Boeckhius. — οἱ τίνος] εἴτινες a. — 33. καὶ A: καὶ οἱ a b c. — καθαριστοῦ cum Bekkeri operis c. — 37. δὲ] δὴ a.

8. δὲ ὁ τὴν a. — 11. οὐχ οἱ] οὐχὶ a. — φάθι a. — 14. ἐν om. A et cod. Leid. — 21. ἐμφαίνει a. — 22. λοιπά ἐστιν, ὡς a. — 43. Μίνω a. — 46. Τί δαί; οὐ ταῦτα] Οὐ ταῦτα δέ τι a.

ΣΩ. Οὔκουν ὑπό γε Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου· καίτοι γε πιθανώτεροί εἰσιν ἢ σύμπαντες οἱ τραγῳδοποιοί, ὧν σὺ ἀκούων ταῦτα λέγεις.

ΕΤ. Ἀλλὰ τί μὴν οὗτοι περὶ Μίνω λέγουσιν;

ΣΩ. Ἐγὼ δή σοι ἐρῶ, ἵνα μὴ καὶ σύ, ὥσπερ οἱ πολλοί, ἀσεβῇς. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅ τι τούτου ἀσεβέστερόν ἐστιν οὐδ' ὅ τι χρὴ μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι, πλὴν εἰς θεοὺς καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐξαμαρτάνειν· δεύτερον δὲ εἰς τοὺς θείους ἀνθρώπους. ἀλλὰ πάνυ πολλὴν χρὴ προμήθειαν ποιεῖσθαι
319 ἀεί, ὅταν μέλλῃς ἄνδρα ψέξειν ἢ ἐπαινέσεσθαι, μὴ οὐκ ὀρθῶς εἴπῃς. τούτου καὶ ἕνεκα χρὴ μανθάνειν διαγιγνώσκειν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ἄνδρας. νεμεσᾷ γὰρ ὁ θεὸς ὅταν τις ψέγῃ τὸν ἑαυτῷ ὅμοιον ἢ ἐπαινῇ τὸν ἑαυτῷ ἐναντίως ἔχοντα· ἔστι δ' οὗτος ὁ ἀγαθός. μὴ γάρ τοι οἴου λίθους μὲν εἶναι ἱεροὺς καὶ ξύλα καὶ ὄρνεα καὶ ὄφεις, ἀνθρώπους δὲ μή· ἀλλὰ πάντων τούτων ἱερώτατόν ἐστιν ἄνθρωπος ὁ ἀγαθός, καὶ μιαρώτατον ὁ πονηρός. ἤδη οὖν καὶ περὶ Μίνω, ὡς αὐτὸν Ὅμηρός τε καὶ Ἡσίο-
B δος ἐγκωμιάζουσι, τούτου ἕνεκα φράσω, ἵνα μὴ ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπου εἰς ἥρω Διὸς υἱὸν λόγῳ ἐξαμαρτάνῃς.
264 Ὅμηρος γὰρ περὶ Κρήτης λέγων, ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι ἐν αὐτῇ εἰσὶ καὶ ἐνενήκοντα πόληες,

τῇσι δέ, φησίν, ἔνι Κνωσσὸς μεγάλη πόλις, ἔνθα τε Μίνως
ἐννέωρος βασίλευε, Διὸς μεγάλου ὀαριστής.

C ἔστιν οὖν τοῦτο Ὁμήρου ἐγκώμιον εἰς Μίνων διὰ βραχέων εἰρημένον, οἷον οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἡρώων ἐποίησεν Ὅμηρος· ὅτι μὲν γὰρ ὁ Ζεὺς σοφιστής ἐστι καὶ ἡ τέχνη αὕτη παγκάλη ἐστί, πολλαχοῦ καὶ ἄλλοθι δηλοῖ, ἀτὰρ καὶ ἐνταῦθα. λέγει γὰρ τὸν Μίνων συγγίγνεσθαι ἐνάτῳ ἔτει τῷ Διὶ ἐν λόγοις καὶ φοιτᾶν παιδευθησόμενον ὡς ὑπὸ σοφιστοῦ ὄντος τοῦ Διός. ὅτι οὖν τοῦτο τὸ γέρας οὐκ ἔστιν ὅτῳ ἀπένειμεν Ὅμηρος τῶν ἡρώων, ὑπὸ Διὸς πεπαιδεῦσθαι, ἄλλῳ ἢ Μίνῳ, τοῦτ' ἔστιν ἔπαινος θαυμαστός. καὶ
D Ὀδυσσείας ἐν Νεκυίᾳ δικάζοντα χρυσοῦν σκῆπτρον ἔχοντα πεποίηκε τὸν Μίνων, οὐ τὸν Ῥαδάμανθυν· Ῥαδάμανθυν δὲ οὔτ' ἐνταῦθα δικάζοντα πεποίηκεν οὔτε συγγιγνόμενον τῷ Διὶ οὐδαμοῦ· διὰ ταῦτά φημ' ἐγὼ Μίνων ἁπάντων μάλιστα ὑπὸ Ὁμήρου ἐγκεκωμιάσθαι. τὸ γὰρ Διὸς ὄντα παῖδα μόνον ὑπὸ Διὸς πεπαιδεῦσθαι οὐκ ἔχει ὑπερβολὴν ἐπαίνου. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἔπος τὸ

265 ἐννέωρος βασίλευε, Διὸς μεγάλου ὀαριστής,

E συνουσιαστὴν τοῦ Διὸς εἶναι τὸν Μίνων. οἱ γὰρ ὄαροι λόγοι εἰσί, καὶ ὀαριστὴς συνουσιαστής ἐστιν ἐν λόγοις. ἐφοίτα οὖν δι' ἐνάτου ἔτους εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον ὁ Μίνως, τὰ μὲν μαθησόμενος, τὰ δὲ ἀποδειξόμενος, ἃ τῇ προτέρᾳ ἐννεετηρίδι ἐμεμαθήκει παρὰ τοῦ Διός. Εἰσὶ δὲ οἳ ὑπολαμβάνουσι τὸν ὀαριστὴν συμπότην καὶ συμπαιστὴν εἶναι τοῦ Διός· ἀλλὰ τῷδε ἄν τις τεκμηρίῳ χρῷτο
ὅτι οὐδὲν λέγουσιν οἱ οὕτως ὑπολαμβάνοντες. πολλῶν γὰρ 320
ὄντων ἀνθρώπων καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, οὐκ ἔστιν
οἵτινες ἀπέχονται συμποσίων καὶ ταύτης τῆς παιδιᾶς οὗ 47
ἔστιν οἶνος, ἄλλοι ἢ Κρῆτες καὶ Λακεδαιμόνιοι δεύτεροι, μαθόντες παρὰ Κρητῶν. ἐν Κρήτῃ δὲ εἷς οὗτός ἐστι τῶν ἄλλων νόμων οὓς Μίνως ἔθηκε, μὴ συμπίνειν ἀλλήλοις εἰς μέθην. καίτοι δῆλον ὅτι ἃ ἐνόμιζε καλὰ εἶναι, ταῦτα νόμιμα ἔθηκε καὶ τοῖς αὑτοῦ πολίταις. οὐ γάρ που, ὥσ-
περ γε φαῦλος ἄνθρωπος, ὁ Μίνως ἐνόμιζε μὲν ἕτερα, B
ἐποίει δὲ ἄλλα παρ' ἃ ἐνόμιζεν· ἀλλ' ἦν αὕτη ἡ συνουσία ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διὰ λόγων ἐπὶ παιδείᾳ εἰς ἀρετήν. ὅθεν δὴ καὶ τοὺς νόμους τούτους ἔθηκε τοῖς αὑτοῦ πολίταις, δι' οὓς ἥ τε Κρήτη τὸν πάντα χρόνον εὐδαιμονεῖ καὶ Λα-
κεδαίμων, ἀφ' οὗ ἤρξατο τούτοις χρῆσθαι, ἅτε θείοις 266
οὖσι. Ῥαδάμανθυς δὲ ἀγαθὸς μὲν ἦν ἀνήρ· ἐπεπαίδευτο γὰρ ὑπὸ τοῦ Μίνω· ἐπεπαίδευτο μέντοι οὐχ ὅλην τὴν
βασιλικὴν τέχνην, ἀλλ' ὑπηρεσίαν τῇ βασιλικῇ, ὅσον ἐπι- C
στατεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ὅθεν καὶ δικαστὴς ἀγαθὸς ἐλέχθη εἶναι. νομοφύλακι γὰρ αὐτῷ ἐχρῆτο ὁ Μίνως κατὰ τὸ ἄστυ, τὰ δὲ κατὰ τὴν ἄλλην Κρήτην τῷ Τάλῳ. ὁ γὰρ Τάλως τρὶς περιῄει τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὰς κώμας, φυλάττων τοὺς νόμους ἐν αὐταῖς, ἐν χαλκοῖς γραμματείοις ἔχων γεγραμμένους τοὺς νόμους, ὅθεν χαλκοῦς ἐκλήθη. Εἴρηκε δὲ καὶ Ἡσίοδος ἀδελφὰ τούτων εἰς τὸν Μίνων.
μνησθεὶς γὰρ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος φησίν D

ὃς βασιλεύτατος γένετο θνητῶν βασιλήων,
καὶ πλείστων ἤνασσε περικτιόνων ἀνθρώπων,
Ζηνὸς ἔχων σκῆπτρον· τῷ καὶ πολέων βασίλευε.

καὶ οὗτος λέγει τὸ τοῦ Διὸς σκῆπτρον οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν παιδείαν τὴν τοῦ Διός, ᾗ εὔθυνε τὴν Κρήτην.

ΕΤ. Διὰ τί οὖν ποτέ, ὦ Σώκρατες, αὕτη ἡ φήμη κατεσκέδασται τοῦ Μίνω ὡς ἀπαιδεύτου τινὸς καὶ χαλεποῦ ὄντος;

ΣΩ. Δι' ὃ καὶ σύ, ὦ βέλτιστε, ἐὰν σωφρονῇς, εὐλα- E
βήσει, καὶ ἄλλος πᾶς ἀνὴρ ὅτῳ μέλει τοῦ εὐδόκιμον εἶναι,
μηδέποτε ἀπεχθάνεσθαι ἀνδρὶ ποιητικῷ μηδενί. οἱ γὰρ 267
ποιηταὶ μέγα δύνανται εἰς δόξαν, ἐφ' ὁπότερ' ἂν ποιῶσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἢ εὐλογοῦντες ἢ κατηγοροῦντες. ὃ

---

1. γε] τε a. — 7. οὐδ' οὕτω χρὴ a. — 10. ψέξαι a. — ἐπαινέσαι a. — 16. τούτων om. a. — 17. ὁ ante ἀγαθὸς om. a. — 18. Μίνωος, αὐτὸν a. — 19. τούτου δ' ἕνεκα a. — 21. Ὅμηρος] Odyss. τ, 174. 178 sq. — 22. εἰσὶν ἐν αὐτῇ a. — ἐννενήκοντα abc. Scribe ἐνενήκοντα cum Δυzbf. Bekk. Fort. ἐννήκοντα. Bait. — 23. Τοῖσι a. — Κνωσὸς ab. — 26. Μίνω a, ubique. — 29. παγκαλὴς a. — 30. συγγενέσθαι a. — 34. Μίνῳ] μόνῳ a. — 35. Ὀδυσσείας] λ, 569. — 36. Alterum Ῥαδάμανθυν om. a. — 37. πεποίηκε δικάζοντα a. — 38. πάντων a. — 39. ἐγκωμιάζεσθαι a.

6. προτεραίᾳ Α. — ἐνναετηρίδι ac. — ἐμεμαθήκει Α: μεμάθηκε Κυzbf, μεμαθήκει cum Bekkero c, om. Ξεa. — 10. Λακεδαιμόνιοι, δεύτεροι μαθόντες a. — 17. ἐγὼ om. a. — 23. ὑπηρεσίᾳ a. — 32-34. Praetermissi sunt hi versus ab omnibus, qui adhuc Hesiodi Reliquias ediderunt. Cf. Plut. Thes. c. 16. — 32. ὃς] ὡς a. — γένοιτο a. — 34. πόλεων a. — 39. εὐλαβήσει] εὐλαβὴς εἴης a. — 43. Prius ἢ om. ab. — κατηγοροῦντες cb, aptius, opinor. Bekk.

δὴ καὶ ἐξήμαρτεν ὁ Μίνως, πολεμήσας τῇδε τῇ πόλει, ἐν
ᾗ ἄλλη τε πολλὴ σοφία ἐστὶ καὶ ποιηταὶ παντοδαποὶ τῆς
τε ἄλλης ποιήσεως καὶ τραγῳδίας. ἡ δὲ τραγῳδία ἐστὶ
321 παλαιὸν ἐνθάδε, οὐχ ὡς οἴονται ἀπὸ Θέσπιδος ἀρξαμένη
οὐδ' ἀπὸ Φρυνίχου, ἀλλ' εἰ θέλεις ἐννοῆσαι, πάνυ παλαιὸν
αὐτὸ εὑρήσεις ὂν τῆσδε τῆς πόλεως εὕρημα. ἔστι δὲ τῆς
ποιήσεως δημοτερπέστατόν τε καὶ ψυχαγωγικώτατον ἡ τρα-
γῳδία· ἐν ᾗ δὴ καὶ ἐντείνοντες ἡμεῖς τὸν Μίνων τιμω-
ρούμεθα ἀνθ' ὧν ἡμᾶς ἠνάγκασε τοὺς δασμοὺς τελεῖν
ἐκείνους. τοῦτο οὖν ἐξήμαρτεν ὁ Μίνως, ἀπεχθόμενος
ἡμῖν, ὅθεν δή, ὃ σὺ ἐρωτᾷς, κακοδοξότερος γέγονεν. ἐπεὶ
B ὅτι γε ἀγαθὸς ἦν καὶ νόμιμος, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν
ἐλέγομεν, νομεὺς ἀγαθός, τοῦτο μέγιστον σημεῖον, ὅτι
ἀκίνητοι αὐτοῦ οἱ νόμοι εἰσίν, ἅτε τοῦ ὄντος περὶ πόλεως
οἰκήσεως ἐξευρόντος εὖ τὴν ἀλήθειαν.

ΕΤ. Δοκεῖς μοι, ὦ Σώκρατες, εἰκότα τὸν λόγον
εἰρηκέναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, δοκοῦσί σοι παλαι-
οτάτοις Κρῆτες οἱ Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθυος πολῖται
νόμοις χρῆσθαι;

268 ΕΤ. Φαίνονται.

ΣΩ. Οὗτοι ἄρα τῶν παλαιῶν ἄριστοι νομοθέται γε-
γόνασι, νομεῖς τε καὶ ποιμένες ἀνδρῶν, ὥσπερ καὶ Ὅμη- C
ρος ἔφη ποιμένα λαῶν εἶναι τὸν ἀγαθὸν στρατηγόν.

ΕΤ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φέρε δὴ πρὸς Διὸς φιλίου, εἴ τις ἡμᾶς ἔροιτο,
ὁ τῷ σώματι ἀγαθὸς νομοθέτης τε καὶ νομεὺς τί ἐστι
ταῦτα ἃ διανέμων ἐπὶ τὸ σῶμα βέλτιον αὐτὸ ποιεῖ; εἴποι-
μεν ἂν καλῶς τε καὶ διὰ βραχέων ἀποκρινόμενοι, ὅτι
τροφήν τε καὶ πόνους, τῇ μὲν αὔξων, τοῖς δὲ γυμνάζων
καὶ συνιστὰς τὸ σῶμα αὐτό.

ΕΤ. Ὀρθῶς γε.

ΣΩ. Εἰ οὖν δὴ μετὰ τοῦτο ἔροιτο ἡμᾶς, Τί δὲ δή D
ποτε ἐκεῖνά ἐστιν, ἃ ὁ ἀγαθὸς νομοθέτης καὶ νομεὺς δια-
νέμων ἐπὶ τὴν ψυχὴν βελτίω αὐτὴν ποιεῖ; τί ἂν ἀποκρι-
νάμενοι οὐκ ἂν αἰσχυνθεῖμεν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ
τῆς ἡλικίας αὐτῶν;

ΕΤ. Οὐκέτι τοῦτ' ἔχω εἰπεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι αἰσχρόν γε τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἐστιν
ἑκατέρου, τὰ μὲν ἐν αὐταῖς φαίνεσθαι μὴ εἰδυίας, ἐν οἷς
αὐταῖς ἔνεστι καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ φλαῦρον, τὰ δὲ τοῦ
σώματος καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐσκέφθαι.

---

11. σὺ ὃ a. — κακοδοξώτερος a. — 12. καὶ ante ἐν om. a. — 17. εὑρημέναι a. — 19. Μίνω Bekkerus: Μίνως Ξvcf, Μίνωος abc.

6. ὁ cum Bekkeri operis om. c. — νομοθέτης ἀγαθὸς a. — 10. αὐτῶν a. — 13. ἃ om. AΞvzbcf, ὃ K. — νομοθέτης τε καὶ Kvzbcf. — 14. ᾐσχύνθημεν a. — καὶ ὑπὲρ τῆς a. — 16. αὐτῶν a. — 19. μὲν ἑαυταῖς a.

Π Ο Λ Ι Τ Ε Ι Α.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΓΛΑΥΚΩΝ, ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ, ΘΡΑΣΥΜΑΧΟΣ, ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ, ΚΕΦΑΛΟΣ.

A.

p. Steph. T. II. 327
p. Lugd. 409
p. Bekk. P. III. V. I. 3

Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος προσευξόμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἅμα τὴν ἑορτὴν βουλόμενος θεάσασθαι τίνα τρόπον ποιήσουσιν ἅτε νῦν πρῶτον ἄγοντες. καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων πομπὴ ἔδοξεν εἶναι, οὐ μέντοι ἧττον ἐφαίνετο πρέπειν ἣν οἱ Θρᾷκες ἔπεμπον. προσευξάμενοι δὲ καὶ θεωρήσαντες
B 4 *ἀπῇμεν πρὸς τὸ ἄστυ. κατιδὼν οὖν πόῤῥωθεν ἡμᾶς οἴκαδε ὡρμημένους Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναί ἑ κελεῦσαι. καί μου ὄπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἱματίου, Κελεύει ὑμᾶς, ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. Καὶ ἐγὼ μετεστράφην τε καὶ ἠρόμην ὅπου αὐτὸς εἴη. Οὗτος, ἔφη, ὄπισθεν προσέρχεται· ἀλλὰ περιμένετε. Ἀλλὰ περιμενοῦμεν, ἦ δ' ὃς ὁ Γλαύκων. Καὶ ὀλίγῳ ὕστερον ὅ τε Πολέμαρχος ἧκε καὶ*
C *Ἀδείμαντος ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς καὶ Νικήρατος ὁ Νικίου καὶ ἄλλοι τινές, ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς. ὁ οὖν Πολέμαρχος ἔφη Ὦ Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς ἄστυ ὡρμῆσθαι ὡς ἀπιόντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις, ἦν δ' ἐγώ. Ὁρᾷς οὖν ἡμᾶς, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὔ; Ἢ τοίνυν τούτων, ἔφη, κρείττους γένεσθε ἢ μένετ' αὐτοῦ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἓν λείπεται, τὸ ἢν πείσωμεν ὑμᾶς ὡς χρὴ ἡμᾶς ἀφεῖναι. Ἦ καὶ δύναισθ' ἄν,*
ἦ δ' ὅς, πεῖσαι μὴ ἀκούοντας; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Γλαύ- 410
κων. Ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσομένων, οὕτω διανοεῖσθε.
Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ἆρά γε, ἦ δ' ὅς, οὐδ' ἴστε ὅτι λαμ- 328
πὰς ἔσται πρὸς ἑσπέραν ἀφ' ἵππων τῇ θεῷ; Ἀφ' ἵππων; ἦν δ' ἐγώ· καινόν γε τοῦτο. λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις ἁμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις; ἢ πῶς λέγεις; Οὕ-
τως, ἔφη ὁ Πολέμαρχος· καὶ πρός γε παννυχίδα ποιή- 5
σουσιν, ἣν ἄξιον θεάσασθαι. ἐξαναστησόμεθα γὰρ μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν παννυχίδα θεασόμεθα καὶ ξυνεσόμεθά τε πολλοῖς τῶν νέων αὐτόθι καὶ διαλεξόμεθα. ἀλλὰ μέ-
νετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. Καὶ ὁ Γλαύκων, Ἔοικεν, B
ἔφη, μενετέον εἶναι. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω χρὴ ποιεῖν.

Ἦιμεν οὖν οἴκαδε εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Λυσίαν

---

5. ἧττον a. — 15. ἀδελφὸς om. Stallbaumii operae.
6. ἀκουσομένων, ἔφη, οὕτω q b c. — 8. τῇ θεῷ. 'φ' ἵππων b.

τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ Πολε-
μάρχου ἀδελφούς, καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν Χαλκηδό-
νιον καὶ Χαρμαντίδην τὸν Παιανιέα καὶ Κλειτοφῶντα τὸν
Ἀριστωνύμου. ἦν δ᾽ ἔνδον καὶ ὁ πατὴρ ὁ τοῦ Πολεμάρ-
χου Κέφαλος. καὶ μάλα πρεσβύτης μοι ἔδοξεν εἶναι·
C διὰ χρόνου γὰρ καὶ ἑωράκειν αὐτόν. καθῆστο δὲ ἐστεφανω-
μένος ἐπί τινος προσκεφαλαίου τε καὶ δίφρου· τεθυκὼς
γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἐκαθεζόμεθα οὖν παρ᾽ αὐτόν·
ἔκειντο γὰρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ. εὐθὺς οὖν με
ἰδὼν ὁ Κέφαλος ἠσπάζετό τε καὶ εἶπεν Ὦ Σώκρατες,
οὐδὲ θαμίζεις ἡμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ· χρῆν
μέντοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ ἔτι ἐν δυνάμει ἦν τοῦ ῥᾳδίως πο-
ρεύεσθαι πρὸς τὸ ἄστυ, οὐδὲν ἄν σε ἔδει δεῦρο ἰέναι,
D ἀλλ᾽ ἡμεῖς ἂν παρὰ σὲ ᾖμεν· νῦν δέ σε χρὴ πυκνότερον
6 δεῦρο ἰέναι· ὡς εὖ ἴσθι ὅτι ἔμοιγε ὅσον αἱ κατὰ τὸ σῶμα
ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὔξονται αἱ περὶ τοὺς
λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἡδοναί. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ
τοῖσδέ τε τοῖς νεανίαις ξύνισθι καὶ δεῦρο παρ᾽ ἡμᾶς
φοίτα ὡς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους. Καὶ μήν,
ἦν δ᾽ ἐγώ, ὦ Κέφαλε, χαίρω γε διαλεγόμενος τοῖς σφό-
E δρα πρεσβύταις. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ᾽ αὐτῶν πυνθά-
νεσθαι, ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἣν καὶ ἡμᾶς
ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τίς ἐστι, τραχεῖα καὶ χα-
λεπή, ἢ ῥᾳδία καὶ εὔπορος· καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἂν
πυθοίμην ὅ τί σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἤδη
εἶ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδῷ φασὶν εἶναι οἱ ποι-
ηταί, πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου, ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγ-
γέλλεις.

329 Ἐγώ σοι, ἔφη, νὴ τὸν Δία ἐρῶ, ὦ Σώκρατες, οἷόν γέ μοι
φαίνεται. πολλάκις γὰρ συνερχόμεθά τινες εἰς ταὐτὸ παρα-
πλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασῴζοντες τὴν παλαιὰν παροι-
μίαν. οἱ οὖν πλεῖστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται ξυνιόντες, τὰς ἐν τῇ
νεότητι ἡδονὰς ποθοῦντες καὶ ἀναμιμνησκόμενοι περί τε
τἀφροδίσια καὶ περὶ πότους καὶ εὐωχίας καὶ ἄλλ᾽ ἄττα
ἃ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τι-
7 νῶν ἀπεστερημένοι καὶ τότε μὲν εὖ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ
B ζῶντες. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ
γήρως ὀδύρονται, καὶ ἐπὶ τούτῳ δὴ τὸ γῆρας ὑμνοῦσιν
ὅσων κακῶν σφίσιν αἴτιον. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ Σώκρα-
τες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτ᾽ αἴτιον,
κἂν ἐγὼ τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐπεπόνθειν ἕνεκά γε γήρως καὶ
οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ἐνταῦθα ἦλθον ἡλικίας. νῦν δ᾽ ἔγωγε
ἤδη ἐντετύχηκα οὐχ οὕτως ἔχουσι καὶ ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ
Σοφοκλεῖ ποτε τῷ ποιητῇ παρεγενόμην ἐρωτωμένῳ ὑπό
C τινος Πῶς, ἔφη, ὦ Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τἀφροδίσια;
ἔτι οἷός τ᾽ εἶ γυναικὶ συγγίγνεσθαι; Καὶ ὅς, Εὐφήμει, ἔφη,
ὦ ἄνθρωπε· ἀσμεναίτατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ
λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών. Εὖ οὖν
μοι καὶ τότε ἔδοξεν ἐκεῖνος εἰπεῖν, καὶ νῦν οὐχ ἧττον.
παντάπασι γὰρ τῶν γε τοιούτων ἐν τῷ γήρᾳ πολλὴ εἰρήνη
γίγνεται καὶ ἐλευθερία. ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι παύ-
σωνται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσι, παντάπασι τὸ τοῦ
Σοφοκλέους γίγνεται· δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἔστι καὶ D
μαινομένων ἀπηλλάχθαι. ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν
γε πρὸς τοὺς οἰκείους μία τις αἰτία ἐστίν, οὐ τὸ γῆρας,
ὦ Σώκρατες, ἀλλ᾽ ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἂν μὲν γὰρ 8
κόσμιοι καὶ εὔκολοι ὦσι, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπί-
πονον· εἰ δὲ μή, καὶ γῆρας, ὦ Σώκρατες, καὶ νεότης
χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ ξυμβαίνει.

Καὶ ἐγὼ ἀγασθεὶς αὐτοῦ εἰπόντος ταῦτα, βουλόμενος
ἔτι λέγειν αὐτὸν ἐκίνουν καὶ εἶπον Ὦ Κέφαλε, οἶμαί σου E
τοὺς πολλούς, ὅταν ταῦτα λέγῃς, οὐκ ἀποδέχεσθαι, ἀλλ᾽
ἡγεῖσθαί σε ῥᾳδίως τὸ γῆρας φέρειν οὐ διὰ τὸν τρόπον
ἀλλὰ διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι· τοῖς γὰρ πλουσίοις
πολλὰ παραμύθιά φασιν εἶναι. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις· οὐ
γὰρ ἀποδέχονται. καὶ λέγουσι μέν τι, οὐ μέντοι γε ὅσον
οἴονται, ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὖ ἔχει, ὃς τῷ Σεριφίῳ
λοιδορουμένῳ καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ δι᾽ αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν 330
πόλιν εὐδοκιμοῖ, ἀπεκρίνατο ὅτι οὔτ᾽ ἂν αὐτὸς Σερί-
φιος ὢν ὀνομαστὸς ἐγένετο οὔτ᾽ ἐκεῖνος Ἀθηναῖος. καὶ
τοῖς δὴ μὴ πλουσίοις, χαλεπῶς δὲ τὸ γῆρας φέρουσιν
εὖ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι οὔτ᾽ ἂν ὁ ἐπιεικὴς πάνυ τι
ῥᾳδίως γῆρας μετὰ πενίας ἐνέγκοι οὔθ᾽ ὁ μὴ ἐπιεικὴς
πλουτήσας εὔκολός ποτ᾽ ἂν ἑαυτῷ γένοιτο. Πότερον δέ,
ἦν δ᾽ ἐγώ, ὦ Κέφαλε, ὧν κέκτησαι τὰ πλείω παρέλαβες
ἢ ἐπεκτήσω; Ποῖ᾽ ἐπεκτησάμην, ἔφη, ὦ Σώκρατες; μέσος B
τις γέγονα χρηματιστὴς τοῦ τε πάππου καὶ τοῦ πατρός. 9
ὁ μὲν γὰρ πάππος τε καὶ ὁμώνυμος ἐμοὶ σχεδόν τι ὅσην
ἐγὼ νῦν οὐσίαν κέκτημαι παραλαβὼν πολλάκις τοσαύτην
ἐποίησε, Λυσανίας δὲ ὁ πατὴρ ἔτι ἐλάττω αὐτὴν ἐποίησε
τῆς νῦν οὔσης· ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ, ἐὰν μὴ ἐλάττω καταλίπω
τουτοισί, ἀλλὰ βραχεῖ γέ τινι πλείω ἢ παρέλαβον. Οὗ
τοι ἕνεκα ἠρόμην, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα 10
ἀγαπᾶν τὰ χρήματα. τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὡς τὸ πολὺ οἳ C
ἂν μὴ αὐτοὶ κτήσωνται· οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῇ ἢ οἱ ἄλ-
λοι ἀσπάζονται αὐτά. ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὑτῶν
ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσι, ταύτῃ
τε δὴ καὶ οἱ χρηματισάμενοι περὶ τὰ χρήματα σπουδά-
ζουσιν ὡς ἔργον ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν, ᾗπερ οἱ
ἄλλοι. χαλεποὶ οὖν καὶ ξυγγενέσθαι εἰσίν, οὐδὲν ἐθέλοντες
ἐπαινεῖν ἀλλ᾽ ἢ τὸν πλοῦτον. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

Πάνυ μὲν οὖν, ἦν δ᾽ ἐγώ. ἀλλά μοι ἔτι τοσόνδε εἰπέ· D

---

4. ᾗ Stallbaumii operae. — 6. ἑωράκη cum Bekkero c. — 11. οὐδὲ] οὐ δὲ Nitzsch ad Hom. Odyss. T. II. p. 18. — 12. ᾖ Πb. — 14. δὲ σὲ s. — 18. νεανίσκοις bc. — 20. γε om. a. — 29. γ᾽ ἐμοὶ Θb. — 32. ξυνόντες cum Astio c. — 34. πότους τε καὶ c. — 41. ἐπεπόνθη cum Bekkero c. — 42. ἐγὼ a.

1. ἀσμενέστατα a. — 7. ἐστὶ a. — 26. τι] τοι a. — 29. πλέω ΑΘΦr. — 30. Ποῖ a. — 36. τούτοισιν a. — Οὗ τοι] Τούτου a. — 42. τι] γε c.

τί μέγιστον οἴει ἀγαθὸν ἀπολελαυκέναι τοῦ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι; Ὅ, ἦ δ᾽ ὅς, ἴσως οὐκ ἂν πολλοὺς πείσαιμι λέγων. εὖ γὰρ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδάν
10 τις ἐγγὺς ᾖ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσειν, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντὶς περὶ ὧν ἔμπροσθεν οὐκ εἰσῄει. οἵ τε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν Ἅιδου, ὡς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελώμενοι τέως, τότε
E δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὦσι· καὶ αὐτὸς ἤτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθενείας ἢ καὶ ὥσπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὢν τῶν ἐκεῖ μᾶλλόν τι καθορᾷ αὐτά. ὑποψίας δ᾽ οὖν καὶ δείματος μεστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται ἤδη καὶ σκοπεῖ, εἴ τινά τι ἠδίκηκεν. ὁ μὲν οὖν εὑρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ ἐκ τῶν ὕπνων, ὥσπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ
331 ζῇ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον ξυνειδότι ἡδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει. χαριέντως γάρ τοι, ὦ Σώκρατες, τοῦτ᾽ ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὃς ἂν δικαίως καὶ ὁσίως τὸν βίον διαγάγῃ, γλυκεῖά οἱ καρδίαν ἀτάλλοισα γηροτρόφος συναορεῖ ἐλπίς, ἃ μάλιστα θνατῶν πολύστροφον γνώμαν κυβερνᾷ. εὖ οὖν λέγει θαυμαστῶς ὡς σφόδρα. πρὸς δὴ τοῦτ᾽ ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν
11 χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι, οὔ τι παντὶ ἀνδρὶ
B ἀλλὰ τῷ ἐπιεικεῖ. τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντά τινα ἐξαπατῆσαι ἢ ψεύσασθαι, μηδ᾽ αὖ ὀφείλοντα ἢ θεῷ θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπῳ χρήματα ἔπειτα ἐκεῖσε ἀπιέναι δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις συμβάλλεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρείας πολλάς· ἀλλά γε ἓν ἀνθ᾽ ἑνὸς οὐκ ἐλάχιστον ἔγωγε θείην ἂν εἰς τοῦτο ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι, ὦ Σώκρατες, πλοῦτον χρησιμώτατον εἶναι.

C Παγκάλως, ἦν δ᾽ ἐγώ, λέγεις, ὦ Κέφαλε. τοῦτο δ᾽ αὐτό, τὴν δικαιοσύνην, πότερα τὴν ἀλήθειαν αὐτὸ φήσομεν εἶναι ἁπλῶς οὕτω, καὶ τὸ ἀποδιδόναι, ἄν τίς τι παρά του λάβῃ, ἢ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἔστιν ἐνίοτε μὲν δικαίως, ἐνίοτε δὲ ἀδίκως ποιεῖν; οἷον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἄν που εἴποι, εἴ τις λάβοι παρὰ φίλου ἀνδρὸς σωφρονοῦντος ὅπλα, εἰ μανεὶς ἀπαιτοῖ, ὅτι οὔτε χρὴ τὰ τοιαῦτα ἀποδιδόναι, οὔτε δίκαιος ἂν εἴη ὁ ἀποδιδούς, οὐδ᾽ αὖ πρὸς τὸν οὕτως ἔχοντα πάντα ἐθέλων τἀληθῆ λέγειν.
D Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκ ἄρα οὗτος ὅρος ἐστὶ δικαιοσύνης, ἀληθῆ τε λέγειν καὶ ἃ ἂν λάβῃ τις ἀποδιδόναι.

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὑπολαβὼν ὁ Πολέμαρχος, εἴπερ γέ τι χρὴ Σιμωνίδῃ πείθεσθαι. Καὶ
12 μέντοι, ἔφη ὁ Κέφαλος, καὶ παραδίδωμι ὑμῖν τὸν λόγον· δεῖ γάρ με ἤδη τῶν ἱερῶν ἐπιμεληθῆναι. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ὁ Πολέμαρχος τῶν γε σῶν κληρονόμος; Πάνυ γε, ἦ δ᾽ ὃς γελάσας, καὶ ἅμα ᾔει πρὸς τὰ ἱερά.

Λέγε δή, εἶπον ἐγώ, σὺ ὁ τοῦ λόγου κληρονόμος, τί E
φῂς τὸν Σιμωνίδην λέγοντα ὀρθῶς λέγειν περὶ δικαιοσύνης; Ὅτι, ἦ δ᾽ ὅς, τὸ τὰ ὀφειλόμενα ἑκάστῳ ἀποδιδόναι δίκαιόν ἐστι. τοῦτο λέγων δοκεῖ ἔμοιγε καλῶς λέγειν. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ᾽ ἐγώ, Σιμωνίδῃ γε οὐ ῥᾴδιον ἀπιστεῖν· σοφὸς γὰρ καὶ θεῖος ἀνήρ· τοῦτο μέντοι ὅ τί ποτε λέγει, σὺ μέν, ὦ Πολέμαρχε, ἴσως γιγνώσκεις, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ. δῆλον γὰρ ὅτι οὐ τοῦτο λέγει, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, τό τινος παρακαταθεμένου τι ὁτῳοῦν μὴ σωφρόνως
ἀπαιτοῦντι ἀποδιδόναι· καίτοι γε ὀφειλόμενόν πού ἐστι 332
τοῦτο, ὃ παρακατέθετο. ἦ γάρ; Ναί. Ἀποδοτέον δέ γε οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν τότε ὁπότε τις μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῖ; Ἀληθῆ, ἦ δ᾽ ὅς. Ἄλλο δή τι ἢ τὸ τοιοῦτον, ὡς ἔοικε, λέγει Σιμωνίδης τὸ τὰ ὀφειλόμενα δίκαιον εἶναι ἀποδι-
δόναι. Ἄλλο μέντοι νὴ Δία, ἔφη. τοῖς γὰρ φίλοις οἴεται 11
ὀφείλειν τοὺς φίλους ἀγαθὸν μέν τι δρᾶν, κακὸν δὲ μηδέν. Μανθάνω, ἦν δ᾽ ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδί-
δωσιν ὃς ἄν τῳ χρυσίον ἀποδῷ παρακαταθεμένῳ, ἐάνπερ 13
ἡ ἀπόδοσις καὶ ἡ λῆψις βλαβερὰ γίγνηται, φίλοι δὲ ὦσιν B
ὅ τε ἀπολαμβάνων καὶ ὁ ἀποδιδούς· οὐχ οὕτω λέγειν φῂς τὸν Σιμωνίδην; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; τοῖς ἐχθροῖς ἀποδοτέον ὅ τι ἂν τύχῃ ὀφειλόμενον; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ὅ γε ὀφείλεται αὐτοῖς. ὀφείλεται δέ, οἶμαι, παρά γε τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ ὅπερ καὶ προσήκει, κακόν τι. Ἠινίξατο ἄρα, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ὁ Σιμωνίδης ποιητικῶς τὸ δίκαιον ὃ εἴη. διενοεῖτο μὲν γάρ, ὡς φαί-
νεται, ὅτι τοῦτ᾽ εἴη δίκαιον, τὸ προσῆκον ἑκάστῳ ἀπο- C
διδόναι. τοῦτο δὲ ὠνόμασεν ὀφειλόμενον. ἀλλὰ τί οἴει, ὦ πρὸς Διός, ἦν δ᾽ ἐγώ, εἰ οὖν τις αὐτὸν ἤρετο Ὦ Σιμωνίδη, ἡ τίσιν οὖν τί ἀποδιδοῦσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη ἰατρικὴ καλεῖται; τί ἂν οἴει ἡμῖν αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; Δῆλον ὅτι, ἔφη, ἡ σώμασι φάρμακά τε καὶ σιτία καὶ ποτά. Ἡ δὲ τίσι τί ἀποδιδοῦσα ὀφειλόμε-
νον καὶ προσῆκον τέχνη μαγειρικὴ καλεῖται; Ἡ τοῖς ὄψοις D
τὰ ἡδύσματα. Εἶεν· ἡ οὖν δὴ τίσι τί ἀποδιδοῦσα τέχνη δικαιοσύνη ἂν καλοῖτο; Εἰ μέν τι, ἔφη, δεῖ ἀκολουθεῖν, ὦ Σώκρατες, τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις, ἡ τοῖς φίλοις
τε καὶ ἐχθροῖς ὠφελείας τε καὶ βλάβας ἀποδιδοῦσα. Τὸ 14
τοὺς φίλους ἄρα εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς δι- 412
καιοσύνην λέγει; Δοκεῖ μοι. Τίς οὖν δυνατώτατος κάμνοντας φίλους εὖ ποιεῖν καὶ ἐχθροὺς κακῶς πρὸς νόσον
καὶ ὑγίειαν; Ἰατρός. Τίς δὲ πλέοντας πρὸς τὸν τῆς θα- E
λάττης κίνδυνον; Κυβερνήτης. Τί δὲ ὁ δίκαιος; ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν καὶ ἐχθροὺς βλάπτειν; Ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ξυμμαχεῖν, ἔμοιγε δοκεῖ. Εἶεν· μὴ κάμνουσί γε μήν, ὦ φίλε Πολέμαρχε, ἰατρὸς ἄχρηστος. Ἀληθῆ. Καὶ μὴ πλέουσι

---

5. ἔμπροσθεν] ἐν τῷ πρόσθεν tv et rc. Θ. — 17. Πίνδαρος] Boeckh. Fragm. Pind. CCXLIII. (Ed. min. p. 238.) — 23. οὔτι ΑΠ: ὅτι v, οὔτοι abc. — 26. ἀπιέναι ἐκεῖσε a. — 28. γε seclusit Stallbaumius. — 41. λάβοι a.

4. ἐμοὶ a. — 6. ἀνήρ ΑΘΞΠtr: ὁ ἀνὴρ ac, ἀνὴρ Bekkerus. — 8. λέγοι a. — 10. τοῦτό ἐστιν a. — 15. μέντοι] μέν τι a. — 23. δέ] δέ γε c. — 29. οἴει Astius: οἴει; ἔφη abc. — ὦ πρὸς Αt: Πρὸς abc. — 45. προπολεμεῖν Kq et corr. D. — ἐν τῷ ante ξυμμαχεῖν om. a.

δὴ κυβερνήτης. Ναί. Ἆρα καὶ τοῖς μὴ πολεμοῦσιν ὁ
δίκαιος ἄχρηστος; Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτο. Χρήσιμον
333 ἄρα καὶ ἐν εἰρήνῃ δικαιοσύνη; Χρήσιμον. Καὶ γὰρ γε-
ωργία· ἢ οὔ; Ναί. Πρός γε καρποῦ κτῆσιν. Ναί. Καὶ
μὴν καὶ σκυτοτομική; Ναί. Πρός γε ὑποδημάτων ἄν,
οἶμαι, φαίης κτῆσιν. Πάνυ γε. Τί δὲ δή; τὴν δικαιο-
σύνην πρὸς τίνος χρείαν ἢ κτῆσιν ἐν εἰρήνῃ φαίης ἂν
χρήσιμον εἶναι; Πρὸς τὰ ξυμβόλαια, ὦ Σώκρατες. Ξυμ-
βόλαια δὲ λέγεις κοινωνήματα, ἤ τι ἄλλο; Κοινωνήματα
B 15 δῆτα. Ἆρ' οὖν ὁ δίκαιος ἀγαθὸς καὶ χρήσιμος κοινωνὸς
εἰς πεττῶν θέσιν, ἢ ὁ πεττευτικός; Ὁ πεττευτικός. Ἀλλ'
εἰς πλίνθων καὶ λίθων θέσιν ὁ δίκαιος χρησιμώτερός τε
καὶ ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ οἰκοδομικοῦ; Οὐδαμῶς. Ἀλλ'
εἰς τίνα δὴ κοινωνίαν ὁ δίκαιος ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ
κιθαριστικοῦ, ὥσπερ ὁ κιθαριστικὸς τοῦ δικαίου εἰς κρου-
μάτων; Εἰς ἀργυρίου, ἔμοιγε δοκεῖ. Πλήν γ' ἴσως, ὦ
Πολέμαρχε, πρὸς τὸ χρῆσθαι ἀργυρίῳ, ὅταν δέῃ ἀργυ-
C ρίου κοινῇ πρίασθαι ἢ ἀποδόσθαι ἵππον· τότε δ', ὡς
ἐγὼ οἶμαι, ὁ ἱππικός. ἦ γάρ; Φαίνεται. Καὶ μὴν ὅταν γε
πλοῖον, ὁ ναυπηγὸς ἢ ὁ κυβερνήτης. Ἔοικεν. Ὅταν οὖν
τί δέῃ ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ κοινῇ χρῆσθαι, ὁ δίκαιος χρη-
σιμώτερος τῶν ἄλλων; Ὅταν παρακαταθέσθαι καὶ σῶν
εἶναι, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν λέγεις, ὅταν μηδὲν δέῃ
αὐτῷ χρῆσθαι ἀλλὰ κεῖσθαι; Πάνυ γε. Ὅταν ἄρα ἄχρη-
D στον ᾖ ἀργύριον, τότε χρήσιμος ἐπ' αὐτῷ ἡ δικαιοσύνη;
Κινδυνεύει. Καὶ ὅταν δὴ δρέπανον δέῃ φυλάττειν, ἡ
δικαιοσύνη χρήσιμος καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ· ὅταν δὲ χρῆσθαι,
ἡ ἀμπελουργική; Φαίνεται. Φήσεις δὲ καὶ ἀσπίδα καὶ
λύραν ὅταν δέῃ φυλάττειν καὶ μηδὲν χρῆσθαι, χρήσιμον
16 εἶναι τὴν δικαιοσύνην, ὅταν δὲ χρῆσθαι, τὴν ὁπλιτικὴν
καὶ τὴν μουσικήν; Ἀνάγκη. Καὶ περὶ τἆλλα δὴ πάντα
ἡ δικαιοσύνη ἑκάστου ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρη-
E στίᾳ χρήσιμος; Κινδυνεύει. Οὐκ ἂν οὖν, ὦ φίλε, πάνυ
γέ τι σπουδαῖον εἴη ἡ δικαιοσύνη, εἰ πρὸς τὰ ἄχρηστα
χρήσιμον ὂν τυγχάνει. τόδε δὲ σκεψώμεθα. ἆρ' οὐχ ὁ
πατάξαι δεινότατος ἐν μάχῃ εἴτε πυκτικῇ εἴτε τινὶ καὶ
ἄλλῃ, οὗτος καὶ φυλάξασθαι; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν καὶ
νόσον ὅστις δεινὸς φυλάξασθαι καὶ λαθεῖν, οὗτος δει-
νότατος καὶ ἐμποιῆσαι; Ἔμοιγε δοκεῖ. Ἀλλὰ μὴν στρα-
334 τοπέδου γε ὁ αὐτὸς φύλαξ ἀγαθός, ὅσπερ καὶ τὰ τῶν
πολεμίων κλέψαι καὶ βουλεύματα καὶ τὰς ἄλλας πράξεις.
Πάνυ γε. Ὅτου τις ἄρα δεινὸς φύλαξ, τούτου καὶ φὼρ
δεινός. Ἔοικεν. Εἰ ἄρα ὁ δίκαιος ἀργύριον δεινὸς φυ-
λάττειν, καὶ κλέπτειν δεινός. Ὡς γοῦν ὁ λόγος, ἔφη, ση-
μαίνει. Κλέπτης ἄρα τις ὁ δίκαιος, ὡς ἔοικεν, ἀναπέ-
φανται. καὶ κινδυνεύεις παρ' Ὁμήρου μεμαθηκέναι αὐτό,
καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς μητρὸς πάππον
Αὐτόλυκον ἀγαπᾷ τε καί φησιν αὐτὸν πάντας ἀνθρώπους· B
κεκάσθαι κλεπτοσύνῃ θ' ὅρκῳ τε. ἔοικεν οὖν ἡ δικαιοσύνη
καὶ κατὰ σὲ καὶ καθ' Ὅμηρον καὶ κατὰ Σιμωνίδην κλε- 17
πτική τις εἶναι, ἐπ' ὠφελείᾳ μέντοι τῶν φίλων καὶ ἐπὶ
βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν. οὐχ οὕτως ἔλεγες; Οὐ μὰ τὸν Δί',
ἔφη, ἀλλ' οὐκέτ' οἶδα ἔγωγε ὅ τι ἔλεγον. τοῦτο μέντοι
ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἡ δικαιοσύνη,
βλάπτειν δὲ τοὺς ἐχθρούς. Φίλους δὲ λέγεις εἶναι πό- C
τερον τοὺς δοκοῦντας ἑκάστῳ χρηστοὺς εἶναι, ἢ τοὺς ὄντας,
κἂν μὴ δοκῶσι, καὶ ἐχθροὺς ὡσαύτως; Εἰκὸς μέν, ἔφη,
οὓς ἄν τις ἡγῆται χρηστοὺς φιλεῖν, οὓς δ' ἂν πονηροὺς
μισεῖν. Ἆρ' οὖν οὐχ ἁμαρτάνουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ
τοῦτο, ὥστε δοκεῖν αὐτοῖς πολλοὺς μὲν χρηστοὺς εἶναι μὴ
ὄντας, πολλοὺς δὲ τοὐναντίον; Ἁμαρτάνουσιν. Τούτοις
ἄρα οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἐχθροί, οἱ δὲ κακοὶ φίλοι; Πάνυ γε.
Ἀλλ' ὅμως δίκαιον τότε τούτοις τοὺς μὲν πονηροὺς ὠφε-
λεῖν, τοὺς δ' ἀγαθοὺς βλάπτειν. Φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν D
οἵ γε ἀγαθοὶ δίκαιοί τε καὶ οἷοι μὴ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ.
Κατὰ δὴ τὸν σὸν λόγον τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας δίκαιον
κακῶς ποιεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες· πονηρὸς
γὰρ ἔοικεν εἶναι ὁ λόγος. Τοὺς ἀδίκους ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
δίκαιον βλάπτειν, τοὺς δὲ δικαίους ὠφελεῖν. Οὗτος ἐκεί- 18
νου καλλίων φαίνεται. Πολλοῖς ἄρα, ὦ Πολέμαρχε, ξυμ-
βήσεται, ὅσοι διημαρτήκασι τῶν ἀνθρώπων, δίκαιον εἶ-
ναι τοὺς μὲν φίλους βλάπτειν· πονηροὶ γὰρ αὐτοῖς εἰσί· E
τοὺς δ' ἐχθροὺς ὠφελεῖν· ἀγαθοὶ γάρ. καὶ οὕτως ἐροῦμεν
αὐτὸ τοὐναντίον ἢ τὸν Σιμωνίδην ἔφαμεν λέγειν. Καὶ
μάλα, ἔφη, οὕτω ξυμβαίνει. ἀλλὰ μεταθώμεθα· κινδυ-
νεύομεν γὰρ οὐκ ὀρθῶς τὸν φίλον καὶ ἐχθρὸν θέ-
σθαι. Πῶς θέμενοι, ὦ Πολέμαρχε; Τὸν δοκοῦντα χρη-
στόν, τοῦτον φίλον εἶναι. Νῦν δὲ πῶς, ἦν δ' ἐγώ, με-
ταθώμεθα; Τὸν δοκοῦντά τε, ἦ δ' ὅς, καὶ τὸν ὄντα
χρηστὸν φίλον· τὸν δὲ δοκοῦντα μέν, ὄντα δὲ μὴ δοκεῖν 335
ἀλλὰ μὴ εἶναι φίλον. καὶ περὶ τοῦ ἐχθροῦ δὲ ἡ αὐτὴ
θέσις. Φίλος μὲν δή, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ ἀγα-
θὸς ἔσται, ἐχθρὸς δὲ ὁ πονηρός. Ναί. Κελεύεις δὴ
ἡμᾶς προσθεῖναι τῷ δικαίῳ ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγο-
μεν, λέγοντες δίκαιον εἶναι τὸν μὲν φίλον εὖ ποιεῖν, 413
τὸν δὲ ἐχθρὸν κακῶς· νῦν πρὸς τούτῳ ὧδε λέγειν, ὅτι ἔστι
δίκαιον τὸν μὲν φίλον ἀγαθὸν ὄντα εὖ ποιεῖν, τὸν δ'
ἐχθρὸν κακὸν ὄντα βλάπτειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕ-
τως ἄν μοι δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι. Ἔστιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, 19
δικαίου ἀνδρὸς βλάπτειν καὶ ὁντινοῦν ἀνθρώπων; Καὶ B
πάνυ γε, ἔφη· τούς γε πονηρούς τε καὶ ἐχθροὺς δεῖ βλά-
πτειν. Βλαπτόμενοι δ' ἵπποι βελτίους ἢ χείρους γίγνονται;
Χείρους. Ἆρα εἰς τὴν τῶν κυνῶν ἀρετήν, ἢ εἰς τὴν τῶν
ἵππων; Εἰς τὴν τῶν ἵππων. Ἆρ' οὖν καὶ κύνες βλαπτόμενοι

---

9. ἤ τί a. — 19. ἐγῷμαι q b c. — 33. Οὔκουν, ὦ a. — 38. καὶ λαθεῖν] καὶ μὴ παθεῖν q b, [καὶ] μὴ παθεῖν c. Cf. Max. Tyr. Diss. XLI. 3. p. 278. — 39. καὶ om. ΑΘΞΦτετ et pr. Π. (φυλάξασθαι, καὶ λαθεῖν οὗτος δεινότατος ἐμποιήσας Schneiderus, quod malim. Or.) — 47. Homeri Odyss. τ, 395.

1. ἀγαπᾷ τε] ἄγαται Steinbrüchelius. — αὐτὸν ὑπὲρ πάντας a. — 25. αὐτοί a. — 29. καὶ τὸν ἐχθρὸν c. — 32. καὶ ὄντα Bremius. — 37. ἡμᾶς ἄλλο προσθεῖναι c. — 42. δοκῇ a.

χείρους γίγνονται εἰς τὴν τῶν κυνῶν, ἀλλ' οὐκ εἰς τὴν τῶν ἵπ- C πων ἀρετήν; Ἀνάγκη. Ἀνθρώπους δέ, ὦ ἑταῖρε, μὴ οὕτω φῶμεν βλαπτομένους εἰς τὴν ἀνθρωπείαν ἀρετὴν χείρους γίγνεσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη οὐκ ἀνθρωπεία ἀρετή; Καὶ τοῦτ' ἀνάγκη. Καὶ τοὺς βλαπτομένους ἄρα, ὦ φίλε, τῶν ἀνθρώπων ἀνάγκη ἀδικωτέρους γίγνεσθαι. Ἔοικεν. Ἆρ' οὖν τῇ μουσικῇ οἱ μουσικοὶ ἀμούσους δύνανται ποιεῖν; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ τῇ ἱππικῇ οἱ ἱππικοὶ ἀφίππους; Οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ δὴ οἱ δίκαιοι ἀδίκους; ἢ καὶ D ξυλλήβδην ἀρετῇ οἱ ἀγαθοὶ κακούς; Ἀλλὰ ἀδύνατον. Οὐ γὰρ θερμότητος, οἶμαι, ἔργον ψύχειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Ναί. Οὐδὲ ξηρότητος ὑγραίνειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Πάνυ γε. Οὐδὲ δὴ τοῦ ἀγαθοῦ βλάπτειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. 20 Φαίνεται. Ὁ δέ γε δίκαιος ἀγαθός; Πάνυ γε. Οὐκ ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, ὦ Πολέμαρχε, οὔτε φίλον οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, τοῦ ἀδίκου. E Παντάπασί μοι δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Εἰ ἄρα τὰ ὀφειλόμενα ἑκάστῳ ἀποδιδόναι φησί τις δίκαιον εἶναι, τοῦτο δὲ δὴ νοεῖ αὐτῷ, τοῖς μὲν ἐχθροῖς βλάβην ὀφείλεσθαι παρὰ τοῦ δικαίου ἀνδρός, τοῖς δὲ φίλοις ὠφέλειαν, οὐκ ἦν σοφὸς ὁ ταῦτα εἰπών. οὐ γὰρ ἀληθῆ ἔλεγεν· οὐδαμοῦ γὰρ δίκαιον οὐδένα ἡμῖν ἐφάνη ὂν βλάπτειν. Συγχωρῶ, ἦ δ' ὅς. Μαχούμεθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, κοινῇ ἐγώ τε καὶ σύ, ἐάν τις αὐτὸ φῇ ἢ Σιμωνίδην ἢ Βίαντα ἢ Πιττακὸν εἰρηκέναι ἢ τιν' ἄλλον τῶν σοφῶν τε καὶ μακαρίων ἀνδρῶν. Ἔγωγ' οὖν, ἔφη, ἕτοιμός εἰμι 336 κοινωνεῖν τῆς μάχης. Ἀλλ' οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, οὗ μοι δοκεῖ εἶναι τὸ ῥῆμα τὸ φάναι δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους ὠφελεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς βλάπτειν; Τίνος; ἔφη. Οἶμαι αὐτὸ Περιάνδρου εἶναι ἢ Περδίκκου ἢ Ξέρξου ἢ Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου ἤ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλουσίου ἀνδρός. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν, 21 ἦν δ' ἐγώ· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἐφάνη ἡ δικαιοσύνη ὂν οὐδὲ τὸ δίκαιον, τί ἂν ἄλλο τις αὐτὸ φαίη εἶναι;

B Καὶ ὁ Θρασύμαχος πολλάκις μὲν καὶ διαλεγομένων ἡμῶν μεταξὺ ὥρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου, ἔπειτα ὑπὸ τῶν παρακαθημένων διεκωλύετο βουλομένων διακοῦσαι τὸν λόγον· ὡς δὲ διεπαυσάμεθα καὶ ἐγὼ ταῦτ' εἶπον, οὐκέτι ἡσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ συστρέψας ἑαυτὸν ὥσπερ θηρίον ἧκεν ἐφ' ἡμᾶς ὡς διαρπασόμενος. Καὶ ἐγώ τε καὶ ὁ Πολέμαρχος δείσαντες διεπτοήθημεν· ὁ δ' εἰς τὸ C μέσον φθεγξάμενος Τίς, ἔφη, ὑμᾶς πάλαι φλυαρία ἔχει, ὦ Σώκρατες; κα τί εὐηθίζεσθε πρὸς ἀλλήλους ὑποκατακλινόμενοι ὑμῖν αὐτοῖς; ἀλλ' εἴπερ ὡς ἀληθῶς βούλει εἰδέναι τὸ δίκαιον ὅ τι ἔστι, μὴ μόνον ἐρώτα μηδὲ φιλοτιμοῦ ἐλέγχων, ἐπειδάν τίς τι ἀποκρίνηται, ἐγνωκὼς τοῦτο, ὅτι ῥᾷον ἐρωτᾶν ἢ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπόκριναι καὶ εἰπὲ τί φῂς εἶναι τὸ δίκαιον· καὶ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι τὸ δέον ἐστὶ μηδ' ὅτι τὸ ὠφέλιμον μηδ' ὅτι τὸ D λυσιτελοῦν μηδ' ὅτι τὸ κερδαλέον μηδ' ὅτι τὸ ξυμφέρον· ἀλλὰ σαφῶς μοι καὶ ἀκριβῶς λέγε ὅ τι ἂν λέγῃς· ὡς ἐγὼ οὐκ ἀποδέξομαι, ἐὰν ὕθλους τοιούτους λέγῃς. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐξεπλάγην καὶ προσβλέπων αὐτὸν ἐφοβούμην, 22 καί μοι δοκῶ, εἰ μὴ πρότερος ἑωράκειν αὐτὸν ἢ ἐκεῖνος ἐμέ, ἄφωνος ἂν γενέσθαι. νῦν δὲ ἡνίκα ὑπὸ τοῦ λόγου ἤρχετο ἐξαγριαίνεσθαι, προσέβλεψα αὐτὸν πρότερος, ὥστε αὐτῷ οἷός τ' ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι καὶ εἶπον ὑποτρέμων E Ὦ Θρασύμαχε, μὴ χαλεπὸς ἡμῖν ἴσθι· εἰ γάρ ἐξαμαρτάνομεν ἐν τῇ τῶν λόγων σκέψει ἐγώ τε καὶ ὅδε, εὖ ἴσθι ὅτι ἄκοντες ἁμαρτάνομεν. μὴ γὰρ δὴ οἴου, εἰ μὲν χρυσίον ἐζητοῦμεν, οὐκ ἄν ποτε ἡμᾶς ἑκόντας εἶναι ὑποκατακλίνεσθαι ἀλλήλοις ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθείρειν τὴν εὕρεσιν αὐτοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῶν χρυσίων τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπείκειν ἀλλήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὅ τι μάλιστα φανῆναι αὐτό. οἴου γε σύ, ὦ φίλε. ἀλλ', οἶμαι, οὐ δυνάμεθα. ἐλεεῖσθαι οὖν ἡμᾶς πολὺ μᾶλλον εἰκός ἐστί που ὑπὸ ὑμῶν τῶν δει- 337 νῶν ἢ χαλεπαίνεσθαι.

Καὶ ὃς ἀκούσας ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδάνιον καὶ εἶπεν Ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, αὕτη 'κείνη ἡ εἰωθυῖα εἰρωνεία Σωκράτους, καὶ ταῦτ' ἐγὼ ᾔδη τε καὶ τούτοις προὔλεγον, ὅτι σὺ ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐθελήσοις, εἰρωνεύσοιο δὲ καὶ πάντα μᾶλλον ποιήσοις ἢ ἀποκρινοῖο, εἴ τίς τί σε ἐρωτᾷ. Σοφὸς γὰρ εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε· εὖ 23 οὖν ᾔδησθα ὅτι εἴ τινα ἔροιο ὁπόσα ἐστὶ τὰ δώδεκα, καὶ ἐρόμενος προείποις αὐτῷ Ὅπως μοι, ὦ ἄνθρωπε, μὴ B ἐρεῖς, ὅτι ἔστι τὰ δώδεκα δὶς ἓξ μηδ' ὅτι τρὶς τέτταρα μηδ' ὅτι ἑξάκις δύο μηδ' ὅτι τετράκις τρία· ὡς οὐκ ἀποδέξομαί σου, ἐὰν τοιαῦτα φλυαρῇς· δῆλον οἶμαί σοι ἦν ὅτι οὐδεὶς ἀποκρινοῖτο τῷ οὕτω πυνθανομένῳ. ἀλλ' εἴ σοι εἶπεν Ὦ Θρασύμαχε, πῶς λέγεις; μὴ ἀποκρίνωμαι ὧν προεῖπες μηδέν; πότερον, ὦ θαυμάσιε, μηδ' εἰ τούτων τι τυγχάνει ὄν, ἀλλ' ἕτερον εἴπω τι τοῦ ἀληθοῦς; ἢ πῶς λέγεις; τί ἂν αὐτῷ εἶπες πρὸς ταῦτα; Εἶεν, ἔφη· ὡς δὴ C ὅμοιον τοῦτο ἐκείνῳ. Οὐδέν γε κωλύει, ἦν δ' ἐγώ· εἰ δ' οὖν καὶ μὴ ἔστιν ὅμοιον, φαίνεται δὲ τῷ ἐρωτηθέντι 414 τοιοῦτον, ἧττόν τι αὐτὸν οἴει ἀποκρινεῖσθαι τὸ φαινόμενον ἑαυτῷ, ἐάν τε ἡμεῖς ἀπαγορεύωμεν ἐάν τε μή; Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, καὶ σὺ οὕτω ποιήσεις; ὧν ἐγὼ ἀπεῖπον, τούτων τι ἀποκρινεῖ; Οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, ἦν δ' ἐγώ· εἴ μοι σκεψαμένῳ οὕτω δόξειεν. Τί οὖν, ἔφη, αν ἐγὼ δείξω ἑτέραν ἀπόκρισιν παρὰ πάσας ταύτας περὶ D δικαιοσύνης, βελτίω τούτων; τί ἀξιοῖς παθεῖν; Τί ἄλλο, 24 ἦν δ' ἐγώ, ἢ ὅπερ προσήκει πάσχειν τῷ μὴ εἰδότι; προσ-

15. ἔργον βλάπτειν a. — 21. τοῦτο a. — 26. Ἐγὼ γοῦν bc. — 43. καί τι c.

7. ἑωράκη bc. — 10. ἀποκρίνεσθαι a. — 11. γάρ τι ἐξαμαρτάνομεν c. — 19. οἴου γε σύ Bekkerus: οἴου τε σύ ΑΘΠιvτ et pr. Φ, οἴου σύ D, μὴ οἴου σύ Kqc, οἷόν γέ ἐστιν a. — 22. σαρδόνιον ac. — 23. 'κείνη nos: κείνη ADK, ἐκείνη abc. — 24. ᾔδειν a. — 26. ἀποκρίνοιο a. — 33. ἀποκρίνοιτο a. — 34. λέγεις μὴ a. — 36. τι ante τυγχάνει om. a. — 43. ἀποκρινῇ a.

ἥκει δέ που μαθεῖν παρὰ τοῦ εἰδότος. καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ἀξιῶ παθεῖν. Ἡδὺς γὰρ εἶ, ἔφη. ἀλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότισον ἀργύριον. Οὐκοῦν ἐπειδάν μοι γένηται, εἶπον. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ Γλαύκων· ἀλλ' ἕνεκα ἀργυρίου, ὦ Θρασύμαχε, λέγε· πάντες γὰρ ἡμεῖς Σωκράτει εἰσοίσο-
E μεν. Πάνυ γε, οἶμαι, ἦ δ' ὅς, ἵνα Σωκράτης τὸ εἰωθὸς διαπράξηται, αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνῃ λόγον καὶ ἐλέγχῃ. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφην ἐγώ, ὦ βέλτιστε, τὶς ἀποκρίναιτο πρῶτον μὲν μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναι, ἔπειτα, εἴ τι καὶ οἴεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ εἴη ὅπως μηδὲν ἐρεῖ ὧν ἡγεῖται ὑπ' ἀνδρὸς οὐ φαύλου; ἀλλὰ σὲ δὴ μᾶλλον εἰκὸς λέ-
338 γειν· σὺ γὰρ δὴ φῂς εἰδέναι καὶ ἔχειν εἰπεῖν. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλ' ἐμοί τε χαρίζου ἀποκρινόμενος καὶ μὴ φθονήσῃς καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι καὶ τοὺς ἄλλους.

Εἰπόντος δέ μου ταῦτα, ὅ τε Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν. καὶ ὁ Θρασύμαχος φα-
25 νερὸς μὲν ἦν ἐπιθυμῶν εἰπεῖν, ἵν' εὐδοκιμήσειεν, ἡγούμενος ἔχειν ἀπόκρισιν παγκάλην· προσεποιεῖτο δὲ φιλονεικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. τελευτῶν δὲ
B ξυνεχώρησε, κἄπειτα Αὕτη δή, ἔφη, ἡ Σωκράτους σοφία, αὐτὸν μὲν μὴ ἐθέλειν διδάσκειν, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων περιιόντα μανθάνειν καὶ τούτων μηδὲ χάριν ἀποδιδόναι. Ὅτι μέν, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω παρὰ τῶν ἄλλων, ἀληθῆ εἶπες, ὦ Θρασύμαχε· ὅτι δὲ οὔ με φῂς χάριν ἐκτίνειν, ψεύδει. ἐκτίνω γὰρ ὅσην δύναμαι. δύναμαι δὲ ἐπαινεῖν μόνον· χρήματα γὰρ οὐκ ἔχω· ὡς δὲ προθύμως τοῦτο δρῶ, ἐάν τίς μοι δοκῇ εὖ λέγειν, εὖ εἴσει αὐτίκα δὴ μάλα,
C ἐπειδὰν ἀποκρίνῃ· οἶμαι γάρ σε εὖ ἐρεῖν. Ἄκουε δή, ἦ δ' ὅς. φημὶ γὰρ ἐγὼ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπαινεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐθελήσεις. Ἐὰν μάθω γε πρῶτον, ἔφην, τί λέγεις· νῦν γὰρ οὔπω οἶδα. τὸ τοῦ κρείττονος φῂς ξυμφέρον δίκαιον εἶναι. καὶ τοῦτο, ὦ Θρασύμαχε, τί ποτε λέγεις; οὐ γάρ που τό γε τοιόνδε φῄς· εἰ Πουλυδάμας ἡμῶν κρείττων ὁ παγκρατιαστὴς καὶ αὐτῷ ξυμφέρει τὰ βόεια κρέα πρὸς τὸ
D σῶμα, τοῦτο τὸ σιτίον εἶναι καὶ ἡμῖν τοῖς ἥττοσιν ἐκείνου ξυμφέρον ἅμα καὶ δίκαιον. Βδελυρὸς γὰρ εἶ, ἔφη, ὦ
26 Σώκρατες, καὶ ταύτῃ ὑπολαμβάνεις, ᾗ ἂν κακουργήσαις μάλιστα τὸν λόγον. Οὐδαμῶς, ὦ ἄριστε, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ σαφέστερον εἰπὲ τί λέγεις. Εἶτ' οὐκ οἶσθ', ἔφη, ὅτι τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν τοῦτο κρατεῖ ἐν ἑκάστῃ πόλει, τὸ ἄρχον; Πάνυ γε. Τίθεται
E δέ γε τοὺς νόμους ἑκάστη ἡ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὑτῇ ξυμφέρον, δημοκρατία μὲν δημοκρατικούς, τυραννὶς δὲ τυραννικούς, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω. θέμεναι δὲ ἀπέφηναν τοῦτο δίκαιον τοῖς ἀρχομένοις εἶναι, τὸ σφίσι ξυμφέρον, καὶ τὸν τούτου ἐκβαίνοντα κολάζουσιν ὡς παρανομοῦντά τε καὶ ἀδικοῦντα. τοῦτ' οὖν ἐστίν, ὦ βέλτιστε, ὃ λέγω, ἐν ἁπάσαις ταῖς πόλεσι ταὐτὸν εἶναι δίκαιον, τὸ τῆς καθε- 339
στηκυίας ἀρχῆς ξυμφέρον. αὕτη δέ που κρατεῖ, ὥστε ξυμβαίνει τῷ ὀρθῶς λογιζομένῳ πανταχοῦ εἶναι τὸ αὐτὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. Νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔμαθον ὃ λέγεις. εἰ δὲ ἀληθὲς ἢ μή, πειράσομαι μαθεῖν. τὸ ξυμφέρον μὲν οὖν, ὦ Θρασύμαχε, καὶ σὺ ἀπεκρίνω δίκαιον εἶναι· καίτοι ἔμοιγε ἀπηγόρευες ὅπως μὴ τοῦτο 27
ἀποκρινοίμην· πρόσεστι δὲ δὴ αὐτόθι τὸ τοῦ κρείττονος. B
Σμικρά γε ἴσως, ἔφη, προσθήκη. Οὔπω δῆλον οὐδ' εἰ μεγάλη. ἀλλ' ὅτι μὲν τοῦτο σκεπτέον εἰ ἀληθῆ λέγεις, δῆλον. ἐπειδὴ γὰρ ξυμφέρον γέ τι εἶναι καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ τὸ δίκαιον, σὺ δὲ προστίθης καὶ αὐτὸ φῂς εἶναι τὸ τοῦ κρείττονος, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ, σκεπτέον δή. Σκόπει, ἔφη. Ταῦτ' ἔσται, ἦν δ' ἐγώ. καὶ μοι εἰπέ· οὐ καὶ πείθεσθαι μέντοι τοῖς ἄρχουσι δίκαιον φῂς εἶναι; Ἔγωγε. Πότερον δὲ ἀναμάρτητοί εἰσιν οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκά- C
σταις ἢ οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν; Πάντως που, ἔφη, οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν. Οὐκοῦν ἐπιχειροῦντες νόμους τιθέναι τοὺς μὲν ὀρθῶς τιθέασι, τοὺς δέ τινας οὐκ ὀρθῶς; Οἶμαι ἔγωγε. Τὸ δὲ ὀρθῶς ἄρα τὸ τὰ ξυμφέροντά ἐστι τίθεσθαι ἑαυτοῖς, τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς ἀξύμφορα; ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως. Ἃ δ' ἂν θῶνται, ποιητέον τοῖς ἀρχομένοις, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ δίκαιον; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐ μόνον ἄρα δίκαιόν ἐστι κατὰ τὸν σὸν λόγον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον D
ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον, τὸ μὴ ξυμφέρον. Τί λέγεις σύ; ἔφη. Ἃ σὺ λέγεις, ἔμοιγε δοκῶ. σκοπῶμεν δὴ βέλτιον. οὐχ ὡμολόγηται τοὺς ἄρχοντας τοῖς ἀρχομένοις προστάτ- 28
τοντας ποιεῖν ἄττα ἐνίοτε διαμαρτάνειν τοῦ ἑαυτοῖς βελτίστου, ἃ δ' ἂν προστάττωσιν οἱ ἄρχοντες δίκαιον εἶναι τοῖς ἀρχομένοις ποιεῖν; ταῦτ' οὐχ ὡμολόγηται; Οἶμαι ἔγωγε, ἔφη. Οἴου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἀξύμφορα E
ποιεῖν τοῖς ἄρχουσί τε καὶ κρείττοσι δίκαιον εἶναι ὡμολογῆσθαί σοι, ὅταν οἱ μὲν ἄρχοντες ἄκοντες κακὰ αὑτοῖς προστάττωσι, τοῖς δὲ δίκαιον εἶναι φῂς ταῦτα ποιεῖν ἃ 415
ἐκεῖνοι προσέταξαν· ἆρα τότε, ὦ σοφώτατε Θρασύμαχε, οὐκ ἀναγκαῖον ξυμβαίνειν αὐτὸ οὑτωσί, δίκαιον εἶναι ποιεῖν τοὐναντίον ἢ ὃ σὺ λέγεις; τὸ γὰρ τοῦ κρείττονος ἀξύμφορον δήπου προστάττεται τοῖς ἥττοσι ποιεῖν. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Πολέμαρχος, σαφέστατά γε. 340
Ἐάν σύ γ', ἔφη, αὐτῷ μαρτυρήσῃς, ὁ Κλειτοφῶν ὑπολαβών. Καὶ τί, ἔφη, δεῖται μάρτυρος; αὐτὸς γὰρ Θρασύμαχος ὁμολογεῖ τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐνίοτε ἑαυτοῖς κακὰ προστάττειν, τοῖς δὲ ἀρχομένοις δίκαιον εἶναι ταῦτα ποιεῖν. Τὸ γὰρ τὰ κελευόμενα ποιεῖν, ὦ Πολέμαρχε, ὑπὸ

---

4. ἕνεκά γε ἀργυρίου Ξ et Bas. 2. — 11. εἴη auctoribus Astio et Bremio seclusit Stallbaumius. — 14. τε] γε a. — 16. δ' ἐμοῦ b c. — 26. ψεύδῃ a. — 35. Πουλυδάμας ΑΘΞ: πουλαδάμας corr. Π, Πολυδάμας a b c. — 47. αἱ om. a.

2. τοῦτο Ξ a. — 18. φῂς δίκαιον a, καὶ δίκαιον φῂς Α. — 20. τι] τε a. — οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν ante Οὐκοῦν om. Ξ a. — 23. ἄρα a. — 29. σύ ante ἔφη om. Α a. Sed cf. C. Fr. Hermann Disput. de reip. Plat. temp. p. 22. — δή] δὲ b c. — 36. κακὰ αὑτοῖς προστάττωσιν ἄκοντες Ξ a.

τῶν ἀρχόντων δίκαιον εἶναι ἔθετο Θρασύμαχος. Καὶ γὰρ
29 *τὸ τοῦ κρείττονος, ὦ Κλειτοφῶν, ξυμφέρον δίκαιον εἶναι*
B *ἔθετο. ταῦτα δὲ ἀμφότερα θέμενος ὡμολόγησεν αὖ ἐνίοτε*
τοὺς κρείττους τὰ αὑτοῖς ἀξύμφορα κελεύειν τοὺς ἥττους
τε καὶ ἀρχομένους ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων τῶν ὁμολογιῶν
οὐδὲν μᾶλλον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δίκαιον ἂν εἴη
ἢ τὸ μὴ ξυμφέρον. Ἀλλ', ἔφη ὁ Κλειτοφῶν, τὸ τοῦ
κρείττονος ξυμφέρον ἔλεγεν ὃ ἡγοῖτο ὁ κρείττων αὑτῷ
ξυμφέρειν· τοῦτο ποιητέον εἶναι τῷ ἥττονι, καὶ τὸ δίκαιον
τοῦτο ἐτίθετο. Ἀλλ' οὐχ οὕτως, ἦ δ' ὃς ὁ Πολέμαρχος,
C *ἐλέγετο. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Πολέμαρχε, διαφέρει,*
ἀλλ' εἰ νῦν οὕτω λέγει Θρασύμαχος, οὕτως αὐτοῦ ἀπο-
δεχώμεθα.

Καί μοι εἰπέ, ὦ Θρασύμαχε· τοῦτο ἦν ὃ ἐβούλου λέ-
γειν τὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δοκοῦν εἶναι
τῷ κρείττονι, ἐάν τε ξυμφέρῃ ἐάν τε μή; οὕτω σε φῶμεν
λέγειν; Ἥκιστά γ', ἔφη· ἀλλὰ κρείττω με οἴει καλεῖν τὸν
ἐξαμαρτάνοντα, ὅταν ἐξαμαρτάνῃ; Ἔγωγε, εἶπον, ᾤμην
σε τοῦτο λέγειν, ὅτε τοὺς ἄρχοντας ὡμολόγεις οὐκ ἀνα-
D *μαρτήτους εἶναι ἀλλά τι καὶ ἐξαμαρτάνειν. Συκοφάντης*
γὰρ εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐν τοῖς λόγοις, ἐπεὶ αὐτίκα
30 *ἰατρὸν καλεῖς σὺ τὸν ἐξαμαρτάνοντα περὶ τοὺς κάμνοντας*
κατ' αὐτὸ τοῦτο ὃ ἐξαμαρτάνει; ἢ λογιστικόν, ὃς ἂν ἐν
λογισμῷ ἁμαρτάνῃ, τότε ὅταν ἁμαρτάνῃ, κατὰ ταύτην
τὴν ἁμαρτίαν; ἀλλ', οἶμαι, λέγομεν τῷ ῥήματι οὕτως,
ὅτι ὁ ἰατρὸς ἐξήμαρτε καὶ ὁ λογιστὴς ἐξήμαρτε καὶ ὁ
γραμματιστής· τὸ δ', οἶμαι, ἕκαστος τούτων, καθ' ὅσον
E *τοῦτ' ἔστιν ὃ προσαγορεύομεν αὐτόν, οὐδέποτε ἁμαρτάνει.*
ὥστε κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἀκριβολογεῖ,
οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν ἁμαρτάνει. ἐπιλιπούσης γὰρ ἐπι-
στήμης ὁ ἁμαρτάνων ἁμαρτάνει, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δημιουρ-
γός· ὥστε δημιουργὸς ἢ σοφὸς ἢ ἄρχων οὐδεὶς ἁμαρτάνει
τότε ὅταν ἄρχων ᾖ. ἀλλὰ πᾶς γ' ἂν εἴποι ὅτι ὁ ἰατρὸς
ἥμαρτε καὶ ὁ ἄρχων ἥμαρτε. τοιοῦτον οὖν δή σοι καὶ
ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν δὴ ἀποκρίνεσθαι. τὸ δὲ ἀκριβέστατον
341 *ἐκεῖνο τυγχάνει ὄν, τὸν ἄρχοντα, καθ' ὅσον ἄρχων ἐστί,*
μὴ ἁμαρτάνειν, μὴ ἁμαρτάνοντα δὲ τὸ αὑτῷ βέλτιστον
τίθεσθαι, τοῦτο δὲ τῷ ἀρχομένῳ ποιητέον. ὥστε, ὅπερ
ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, δίκαιον λέγω τὸ τοῦ κρείττονος ποιεῖν
ξυμφέρον. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε· δοκῶ σοι
συκοφαντεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οἴει γάρ μ' ἐξ ἐπι-
βουλῆς ἐν τοῖς λόγοις κακουργοῦντά σε ἐρέσθαι ὡς ἠρό-
31 *μην; Εὖ μὲν οὖν οἶδα, ἔφη. καὶ οὐδέν γέ σοι πλέον*
B *ἔσται· οὔτε γὰρ ἄν με λάθοις κακουργῶν, οὔτε μὴ λαθὼν*
βιάσασθαι τῷ λόγῳ δύναιο. Οὐδέ γ' ἂν ἐπιχειρήσαιμι,
ἦν δ' ἐγώ, ὦ μακάριε. ἀλλ' ἵνα μὴ αὖθις ἡμῖν τοιοῦτον
ἐγγένηται, διόρισαι ποτέρως λέγεις τὸν ἄρχοντά τε καὶ
τὸν κρείττονα, τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ,
ὃ νῦν δὴ ἔλεγες, οὗ τὸ ξυμφέρον κρείττονος ὄντος δίκαιον
ἔσται τῷ ἥττονι ποιεῖν. Τὸν τῷ ἀκριβεστάτῳ, ἔφη, λόγῳ
ἄρχοντα ὄντα. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει, εἴ
τι δύνασαι· οὐδέν σου παρίεμαι. ἀλλ' οὐ μὴ οἷός τ' ᾖς. C
Οἴει γὰρ ἄν με, εἶπον, οὕτω μανῆναι, ὥστε ξυρεῖν ἐπι-
χειρεῖν λέοντα καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον; Νῦν γοῦν,
ἔφη, ἐπεχείρησας, οὐδὲν ὢν καὶ ταῦτα. Ἅδην, ἦν δ'
ἐγώ, τῶν τοιούτων. ἀλλ' εἰπέ μοι· ὁ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ
ἰατρός, ὃν ἄρτι ἔλεγες, πότερον χρηματιστής ἐστιν ἢ τῶν
καμνόντων θεραπευτής; καὶ λέγε τὸν τῷ ὄντι ἰατρὸν ὄντα.
Τῶν καμνόντων, ἔφη, θεραπευτής. Τί δὲ κυβερνήτης;
ὁ ὀρθῶς κυβερνήτης ναυτῶν ἄρχων ἐστὶν ἢ ναύτης; Ναυ- D
τῶν ἄρχων. Οὐδέν, οἶμαι, τοῦτο ὑπολογιστέον, ὅτι πλεῖ
ἐν τῇ νηΐ, οὐδ' ἐστὶ κλητέος ναύτης· οὐ γὰρ κατὰ τὸ 32
πλεῖν κυβερνήτης καλεῖται ἀλλὰ κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν
τῶν ναυτῶν ἀρχήν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν ἑκάστῳ τού-
των ἔστι τι ξυμφέρον; Πάνυ γε. Οὐ καὶ ἡ τέχνη, ἦν δ'
ἐγώ, ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ ξυμφέρον ἑκάστῳ
ζητεῖν τε καὶ ἐκπορίζειν; Ἐπὶ τούτῳ, ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ
ἑκάστῃ τῶν τεχνῶν ἔστι τι ξυμφέρον ἄλλο ἢ ὅ τι μάλιστα
τελέαν εἶναι; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; Ὥσπερ, ἔφην ἐγώ, εἴ με E
ἔροιο, εἰ ἐξαρκεῖ σώματι εἶναι σώματι ἢ προσδεῖταί τινος,
εἴποιμ' ἄν, ὅτι Παντάπασι μὲν οὖν προσδεῖται. διὰ ταῦτα
καὶ ἡ τέχνη ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ νῦν εὑρημένη, ὅτι σῶμά
ἐστι πονηρὸν καὶ οὐκ ἐξαρκεῖ αὐτῷ τοιούτῳ εἶναι. τούτῳ
οὖν ὅπως ἐκπορίζῃ τὰ ξυμφέροντα, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευ-
άσθη ἡ τέχνη. ἦ ὀρθῶς σοι δοκῶ, ἔφην, ἂν εἰπεῖν οὕτω
λέγων, ἢ οὔ; Ὀρθῶς, ἔφη. Τί δὲ δή; αὐτὴ ἡ ἰατρική 342
ἐστι πονηρά, ἢ ἄλλη τις τέχνη ἔσθ' ὅ τι προσδεῖταί τινος
ἀρετῆς, ὥσπερ ὀφθαλμοὶ ὄψεως καὶ ὦτα ἀκοῆς καὶ διὰ
ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς δεῖ τινὸς τέχνης τῆς τὸ ξυμφέρον εἰς
ταῦτα σκεψομένης τε καὶ ἐκποριζούσης; ἆρα καὶ ἐν αὐτῇ
τῇ τέχνῃ ἔνι τις πονηρία, καὶ δεῖ ἑκάστῃ τέχνῃ ἄλλης 33
τέχνης, ἥτις αὐτῇ τὸ ξυμφέρον σκέψεται, καὶ τῇ σκοπου- 416
μένῃ ἑτέρας αὖ τοιαύτης, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἀπέραντον; ἢ B
αὐτὴ αὑτῇ τὸ ξυμφέρον σκέψεται; ἢ οὔτε αὑτῆς οὔτε
ἄλλης προσδεῖται ἐπὶ τὴν αὑτῆς πονηρίαν τὸ ξυμφέρον
σκοπεῖν· οὔτε γὰρ πονηρία οὔτε ἁμαρτία οὐδεμία οὐδεμιᾷ
τέχνῃ πάρεστιν, οὐδὲ προσήκει τέχνῃ ἄλλῳ τὸ ξυμφέρον
ζητεῖν ἢ ἐκείνῳ οὗ τέχνη ἐστίν, αὐτὴ δὲ ἀβλαβὴς καὶ
ἀκέραιός ἐστιν ὀρθὴ οὖσα, ἕωσπερ ἂν ᾖ ἑκάστη ἀκριβὴς
ὅλη ἥπερ ἐστί; καὶ σκόπει ἐκείνῳ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ· οὕτως

---

1. *ἔθετο ὁ Θρασύμαχος* a. — 8. *ἡγεῖτο* a. — 25. Malim *λέγομεν μέν*. **Bekk.** — 30. *ἐπιλειπούσης* c. — 35. *νῦν δὴ* ***ΑΠΦDK*** cum pr. *Θ* et corr. r: *νῦν με* t, *νῦν δὲ* pr. r, *νῦν* v, *γε* abc. — *ἀποκρίνασθαι* c. — 42. *ἐρέσθαι* a. — 44. *μὴ* seclusit Stallbaumius.

10. *Ἄδδην* a. — 14. *Τί δέ; κυβερνήτης, ὁ* a. — 23. *ἄλλο ἢ*] *ἄλλο οὐ προσδεῖται, ἢ ἐξαρκεῖ ἑκάστη αὐτὴ αὑτῇ (ἑαυτῇ) ὥστε* qbc cum mg. Flor. *β'*. Conf. Neukirch in Plat. Polit. quaest. philol. Part. I. p. 5 sqq. — 27. *ἡ* ante *ἰατρικὴ* om. a. — *νῦν*] *ἡ νῦν* Schleiermacherus. — 34. *εἰς αὐτὰ ταῦτα* c. — 35. *ἐκποριζούσης* ***ΑΘΞΠΦDK*** tvr: *ἐκποριούσης* a, *ἐκποριούσης* Flor. *β'*qbc. — 43. *αὕτη* a.

ἢ ἄλλως ἔχει; Οὕτως, ἔφη, φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ἦν δ'
C ἐγώ, ἰατρικὴ ἰατρικῇ τὸ ξυμφέρον σκοπεῖ ἀλλὰ σώματι.
Ναί, ἔφη. Οὐδὲ ἱππικὴ ἱππικῇ ἀλλ' ἵπποις· οὐδὲ ἄλλη
τέχνη οὐδεμία ἑαυτῇ, οὐδὲ γὰρ προσδεῖται, ἀλλ' ἐκείνῳ
οὗ τέχνη ἐστίν. Φαίνεται, ἔφη, οὕτως. Ἀλλὰ μήν, ὦ
Θρασύμαχε, ἄρχουσί γε αἱ τέχναι καὶ κρατοῦσιν ἐκείνου
οὗπέρ εἰσι τέχναι. Συνεχώρησεν ἐνταῦθα καὶ μάλα μόγις.
Οὐκ ἄρα ἐπιστήμη γε οὐδεμία τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον
D σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἥττονός τε καὶ ἀρχο-
μένου ὑπὸ ἑαυτῆς. Ξυνωμολόγησε μὲν καὶ ταῦτα τελευ-
τῶν, ἐπεχείρει δὲ περὶ αὐτὰ μάχεσθαι. ἐπειδὴ δὲ ὡμολό-
γησεν, Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲ ἰατρὸς οὐδείς, καθ'
31 ὅσον ἰατρός, τὸ τῷ ἰατρῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει,
ἀλλὰ τὸ τῷ κάμνοντι; ὡμολόγηται γὰρ ὁ ἀκριβὴς ἰατρὸς
σωμάτων εἶναι ἄρχων ἀλλ' οὐ χρηματιστής. ἢ οὐχ ὡμο-
λόγηται; Ξυνέφη. Οὐκοῦν καὶ ὁ κυβερνήτης ὁ ἀκριβὴς
E ναυτῶν εἶναι ἄρχων ἀλλ' οὐ ναύτης; Ὡμολόγηται. Οὐκ
ἄρα ὅ γε τοιοῦτος κυβερνήτης τε καὶ ἄρχων τὸ τῷ κυβερ-
νήτῃ ξυμφέρον σκέψεταί τε καὶ προστάξει, ἀλλὰ τὸ τῷ
ναύτῃ τε καὶ ἀρχομένῳ. Ξυνέφησε μόγις. Οὐκοῦν, ἦν
δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς ἐν οὐδεμιᾷ ἀρχῇ,
καθ' ὅσον ἄρχων ἐστί, τὸ αὑτῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ'
ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ ᾧ ἂν αὐτὸς δημι-
ουργῇ· καὶ πρὸς ἐκεῖνο βλέπων καὶ τὸ ἐκείνῳ ξυμφέρον
καὶ πρέπον καὶ λέγει ἃ λέγει καὶ ποιεῖ ἃ ποιεῖ ἅπαντα.

343 Ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἦμεν τοῦ λόγου καὶ πᾶσι κατα-
φανὲς ἦν ὅτι ὁ τοῦ δικαίου λόγος εἰς τοὐναντίον περιει-
στήκει, ὁ Θρασύμαχος ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνεσθαι, Εἰπέ μοι,
ἔφη, ὦ Σώκρατες, τίτθη σοι ἔστιν; Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ·
οὐκ ἀποκρίνεσθαι χρῆν μᾶλλον ἢ τοιαῦτα ἐρωτᾶν; Ὅτι
τοί σε, ἔφη, κορυζῶντα περιορᾷ καὶ οὐκ ἀπομύττει δεό-
35 μενον, ὅς γε αὐτῇ οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένα γιγνώσκεις.
Ὅτι δὴ τί μάλιστα; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οἴει τοὺς ποιμένας
B ἢ τοὺς βουκόλους τὸ τῶν προβάτων ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγα-
θὸν σκοπεῖν καὶ παχύνειν αὐτοὺς καὶ θεραπεύειν πρὸς
ἄλλο τι βλέποντας ἢ τὸ τῶν δεσποτῶν ἀγαθὸν καὶ τὸ
αὑτῶν, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας, οἳ ὡς
ἀληθῶς ἄρχουσιν, ἄλλως πως ἡγεῖ διανοεῖσθαι πρὸς τοὺς
ἀρχομένους ἢ ὥσπερ ἄν τις πρὸς πρόβατα διατεθείη, καὶ
ἄλλο τι σκοπεῖν αὐτοὺς διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἢ τοῦτο
C ὅθεν αὐτοὶ ὠφελήσονται. καὶ οὕτω πόῤῥω εἶ περί τε τοῦ
δικαίου καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδίκου τε καὶ ἀδικίας, ὥστε
ἀγνοεῖς, ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον ἀλλό-
τριον ἀγαθὸν τῷ ὄντι, τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος
ξυμφέρον, οἰκεία δὲ τοῦ πειθομένου τε καὶ ὑπηρετοῦντος
βλάβη, ἡ δὲ ἀδικία τοὐναντίον, καὶ ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς
εὐηθικῶν τε καὶ δικαίων, οἱ δ' ἀρχόμενοι ποιοῦσι τὸ
ἐκείνου ξυμφέρον κρείττονος ὄντος, καὶ εὐδαίμονα ἐκεῖνον
ποιοῦσιν ὑπηρετοῦντες αὐτῷ, ἑαυτοὺς δὲ οὐδ' ὁπωστιοῦν. D
σκοπεῖσθαι δέ, ὦ εὐηθέστατε Σώκρατες, οὑτωσὶ χρή, ὅτι
δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἔλαττον ἔχει. πρῶτον μὲν
ἐν τοῖς πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίοις, ὅπου ἂν ὁ τοιοῦτος
τῷ τοιούτῳ κοινωνήσῃ, οὐδαμοῦ ἂν εὕροις ἐν τῇ διαλύσει 36
τῆς κοινωνίας πλέον ἔχοντα τὸν δίκαιον τοῦ ἀδίκου ἀλλ'
ἔλαττον· ἔπειτα ἐν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, ὅταν τέ τινες
εἰσφοραὶ ὦσιν, ὁ μὲν δίκαιος ἀπὸ τῶν ἴσων πλέον εἰσ-
φέρει, ὁ δ' ἔλαττον, ὅταν τε λήψεις, ὁ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ E
πολλὰ κερδαίνει. καὶ γὰρ ὅταν ἀρχήν τινα ἄρχῃ ἑκάτερος,
τῷ μὲν δικαίῳ ὑπάρχει καὶ εἰ μηδεμία ἄλλη ζημία, τά
γε οἰκεῖα δι' ἀμέλειαν μοχθηροτέρως ἔχειν, ἐκ δὲ τοῦ δη-
μοσίου μηδὲν ὠφελεῖσθαι διὰ τὸ δίκαιον εἶναι, πρὸς δὲ
τούτοις ἀπεχθέσθαι τοῖς τε οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις,
ὅταν μηδὲν ἐθέλῃ αὐτοῖς ὑπηρετεῖν παρὰ τὸ δίκαιον· τῷ
δὲ ἀδίκῳ πάντα τούτων τἀναντία ὑπάρχει. λέγω γὰρ ὅνπερ
νῦν δὴ ἔλεγον, τὸν μεγάλα δυνάμενον πλεονεκτεῖν. τοῦ- 344
τον οὖν σκόπει, εἴπερ βούλει κρίνειν ὅσῳ μᾶλλον ξυμφέρει
ἰδίᾳ αὐτῷ ἄδικον εἶναι ἢ τὸ δίκαιον. πάντων δὲ ῥᾷστα μα-
θήσει, ἐὰν ἐπὶ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν ἔλθῃς, ἣ τὸν μὲν
ἀδικήσαντα εὐδαιμονέστατον ποιεῖ, τοὺς δὲ ἀδικηθέντας
καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἂν ἐθέλοντας ἀθλιωτάτους. ἔστι δὲ τοῦτο
τυραννίς, ἣ οὐ κατὰ σμικρὸν τἀλλότρια καὶ λάθρᾳ καὶ
βίᾳ ἀφαιρεῖται, καὶ ἱερὰ καὶ ὅσια καὶ ἴδια καὶ δημόσια,
ἀλλὰ ξυλλήβδην. ὧν ἐφ' ἑκάστῳ μέρει ὅταν τις ἀδικήσας B
μὴ λάθῃ, ζημιοῦταί τε καὶ ὀνείδη ἔχει τὰ μέγιστα· καὶ 37
γὰρ ἱερόσυλοι καὶ ἀνδραποδισταὶ καὶ τοιχωρύχοι καὶ ἀπο-
στερηταὶ καὶ κλέπται οἱ κατὰ μέρη ἀδικοῦντες τῶν τοι-
ούτων κακουργημάτων καλοῦνται. ἐπειδὰν δέ τις πρὸς
τοῖς τῶν πολιτῶν χρήμασι καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδισάμενος
δουλώσηται, ἀντὶ τούτων τῶν αἰσχρῶν ὀνομάτων εὐδαί-
μονες καὶ μακάριοι κέκληνται, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν πολιτῶν
ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἂν πύθωνται αὐτὸν τὴν C
ὅλην ἀδικίαν ἠδικηκότα· οὐ γὰρ τὸ ποιεῖν τὰ ἄδικα ἀλλὰ
τὸ πάσχειν φοβούμενοι ὀνειδίζουσιν οἱ ὀνειδίζοντες τὴν
ἀδικίαν. οὕτως, ὦ Σώκρατες, ἰσχυρότερον καὶ ἐλευθεριώ-
τερον καὶ δεσποτικώτερον ἀδικία δικαιοσύνης ἐστὶν ἱκανῶς 417
γιγνομένη, καὶ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, τὸ μὲν τοῦ κρείτ-
τονος ξυμφέρον τὸ δίκαιον τυγχάνει ὄν, τὸ δ' ἄδικον
ἑαυτῷ λυσιτελοῦν τε καὶ ξυμφέρον.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θρασύμαχος ἐν νῷ εἶχεν ἀπιέναι, D
ὥσπερ βαλανεὺς ἡμῶν καταντλήσας κατὰ τῶν ὤτων ἀθρόον
καὶ πολὺν τὸν λόγον. οὐ μὴν εἴασάν γε αὐτὸν οἱ παρόν-
τες, ἀλλ' ἠνάγκασαν ὑπομεῖναί τε καὶ παρασχεῖν τῶν εἰ-
ρημένων λόγον. καὶ δὴ ἔγωγε καὶ αὐτὸς πάνυ ἐδεόμην 38
τε καὶ εἶπον Ὦ δαιμόνιε Θρασύμαχε, οἷον ἐμβαλὼν λόγον
ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, πρὶν διδάξαι ἱκανῶς ἢ μαθεῖν εἴτε
οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει; ἢ σμικρὸν οἴει ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα

15. ἤ] ἢ a. — 24. ἐκεῖνον c. — 25. ἃ λέγει om. Bekkeri operae. — 29. τιθή a. — δέ] δαί c. — 30. χρή a. — 41. ὠφεληθήσονται a. — 43. καὶ ΑΞ et pr. Π: τε καὶ abc.
7. τέ om. a. — 11. καὶ εἰ] κἂν εἰ a. — 14. τε om. a. — 16. ὅπερ c. — 19. τὸ om. c.

E διορίζεσθαι, ἀλλ' οὐ βίου διαγωγήν, ᾗ ἂν διαγόμενος
ἕκαστος ἡμῶν λυσιτελεστάτην ζωὴν ζῴη; Ἐγὼ γὰρ οἶμαι,
ἔφη ὁ Θρασύμαχος, τουτὶ ἄλλως ἔχειν. Ἔοικας, ἦν δ'
ἐγώ, ἤτοι ἡμῶν γε οὐδὲν κήδεσθαι, οὐδέ τι φροντίζειν
εἴτε χεῖρον εἴτε βέλτιον βιωσόμεθα ἀγνοοῦντες ὃ σὺ φῂς
εἰδέναι. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, προθυμοῦ καὶ ἡμῖν ἐνδείξασθαι·
345 οὔτοι κακῶς σοι κείσεται ὅ τι ἂν ἡμᾶς τοσούσδε ὄντας
εὐεργετήσῃς. ἐγὼ γὰρ δή σοι λέγω τό γε ἐμόν, ὅτι οὐ
πείθομαι οὐδ' οἶμαι ἀδικίαν δικαιοσύνης κερδαλεώτερον
εἶναι, οὐδ' ἐὰν ἐᾷ τις αὐτὴν καὶ μὴ διακωλύῃ πράττειν
ἃ βούλεται. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, ἔστω μὲν ἄδικος, δυνάσθω δὲ
ἀδικεῖν ἢ τῷ λανθάνειν ἢ τῷ διαμάχεσθαι· ὅμως ἐμέ γε
οὐ πείθει ὡς ἔστι τῆς δικαιοσύνης κερδαλεώτερον. ταῦτ'
B οὖν καὶ ἕτερος ἴσως τις ἡμῶν πέπονθεν, οὐ μόνος ἐγώ.
πεῖσον οὖν, ὦ μακάριε, ἱκανῶς ἡμᾶς ὅτι οὐκ ὀρθῶς βου-
λευόμεθα δικαιοσύνην ἀδικίας περὶ πλείονος ποιούμενοι.
Καὶ πῶς, ἔφη, σὲ πείσω; εἰ γὰρ οἷς νῦν δὴ ἔλεγον μὴ
39 πέπεισαι, τί σοι ἔτι ποιήσω; ἢ εἰς τὴν ψυχὴν φέρων ἐνθῶ
τὸν λόγον; Μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, μὴ σύ γε· ἀλλὰ πρῶτον
μέν, ἃ ἂν εἴπῃς, ἔμμενε τούτοις, ἢ ἐὰν μετατιθῇ, φανε-
ρῶς μετατίθεσο καὶ ἡμᾶς μὴ ἐξαπάτα. νῦν δὲ ὁρᾷς, ὦ
C Θρασύμαχε, ἔτι γὰρ τὰ ἔμπροσθεν ἐπισκεψώμεθα, ὅτι τὸν
ὡς ἀληθῶς ἰατρὸν τὸ πρῶτον ὁριζόμενος τὸν ὡς ἀληθῶς
ποιμένα οὐκέτι ᾤου δεῖν ὕστερον ἀκριβῶς φυλάξαι, ἀλλὰ
ποιμαίνειν οἴει αὐτὸν τὰ πρόβατα, καθ' ὅσον ποιμήν
ἐστιν, οὐ πρὸς τὸ τῶν προβάτων βέλτιστον βλέποντα,
ἀλλ' ὥσπερ δαιτυμόνα τινὰ καὶ μέλλοντα ἑστιάσεσθαι
πρὸς τὴν εὐωχίαν, ἢ αὖ πρὸς τὸ ἀποδόσθαι, ὥσπερ χρη-
D ματιστὴν ἀλλ' οὐ ποιμένα. τῇ δὲ ποιμενικῇ οὐ δήπου
ἄλλου του μέλει ἢ ἐφ' ᾧ τέτακται, ὅπως τούτῳ τὸ βέλ-
τιστον ἐκποριεῖ· ἐπεὶ τά γε αὑτῆς ὥστε εἶναι βελτίστη,
ἱκανῶς δήπου ἐκπεπόρισται, ἕως γ' ἂν μηδὲν ἐνδέῃ τοῦ
ποιμενικὴ εἶναι· οὕτω δὲ ᾤμην ἔγωγε νῦν δὴ ἀναγκαῖον
εἶναι ἡμῖν ὁμολογεῖν πᾶσαν ἀρχήν, καθ' ὅσον ἀρχή, μη-
δενὶ ἄλλῳ τὸ βέλτιστον σκοπεῖσθαι ἢ ἐκείνῳ τῷ ἀρχομένῳ
τε καὶ θεραπευομένῳ, ἔν τε πολιτικῇ καὶ ἰδιωτικῇ ἀρχῇ.
E σὺ δὲ τοὺς ἄρχοντας ἐν ταῖς πόλεσι, τοὺς ἀληθῶς
ἄρχοντας, ἑκόντας οἴει ἄρχειν; Μὰ Δί' οὔκ, ἔφη, ἀλλ'
40 εὖ οἶδα. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, τὰς ἄλλας
ἀρχὰς οὐκ ἐννοεῖς ὅτι οὐδεὶς ἐθέλει ἄρχειν ἑκών, ἀλλὰ
μισθὸν αἰτοῦσιν, ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὠφέλειαν ἐσομένην ἐκ
346 τοῦ ἄρχειν ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις; ἐπεὶ τοσόνδε εἰπέ. οὐχὶ
ἑκάστην μέντοι φαμὲν ἑκάστοτε τῶν τεχνῶν τούτῳ ἑτέραν
εἶναι, τῷ ἑτέραν τὴν δύναμιν ἔχειν; καί, ὦ μακάριε, μὴ
παρὰ δόξαν ἀποκρίνου, ἵνα τι καὶ περαίνωμεν. Ἀλλὰ
τούτῳ, ἔφη, ἑτέρα. Οὐκοῦν καὶ ὠφέλειαν ἑκάστη ἰδίαν
τινὰ ἡμῖν παρέχεται, ἀλλ' οὐ κοινήν, οἷον ἰατρικὴ μὲν
ὑγίειαν, κυβερνητικὴ δὲ σωτηρίαν ἐν τῷ πλεῖν, καὶ αἱ
ἄλλαι οὕτως; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ μισθωτικὴ μισθόν;
αὕτη γὰρ αὐτῆς ἡ δύναμις. ἢ τὴν ἰατρικὴν σὺ καὶ τὴν B
κυβερνητικὴν τὴν αὐτὴν καλεῖς; ἢ ἐάνπερ βούλῃ ἀκριβῶς
διορίζειν, ὥσπερ ὑπέθου, οὐδέν τι μᾶλλον, ἐάν τις κυ-
βερνῶν ὑγιὴς γίγνηται διὰ τὸ ξυμφέρειν αὐτῷ πλεῖν ἐν
τῇ θαλάττῃ, ἕνεκα τούτου καλεῖς μᾶλλον αὐτὴν ἰατρικήν;
Οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐδέ γ', οἶμαι, τὴν μισθωτικήν, ἐὰν
ὑγιαίνῃ τις μισθαρνῶν. Οὐ δῆτα. Τί δέ; τὴν ἰατρικὴν
μισθαρνητικήν, ἐὰν ἰώμενός τις μισθαρνῇ; Οὐκ, ἔφη. C
Οὐκοῦν τήν γε ὠφέλειαν ἑκάστης τῆς τέχνης ἰδίαν ὡμο- 41
λογήσαμεν εἶναι; Ἔστω, ἔφη. Ἥντινα ἄρα ὠφέλειαν
κοινῇ ὠφελοῦνται πάντες οἱ δημιουργοί, δῆλον ὅτι κοινῇ
τινὶ τῷ αὐτῷ προσχρώμενοι ἀπ' ἐκείνου ὠφελοῦνται.
Ἔοικεν, ἔφη. Φαμὲν δέ γε τὸ μισθὸν ἀρνυμένους ὠφε-
λεῖσθαι τοὺς δημιουργοὺς ἀπὸ τοῦ προσχρῆσθαι τῇ μισθω-
τικῇ τέχνῃ γίγνεσθαι αὐτοῖς. Ξυνέφη μόγις. Οὐκ ἄρα
ἀπὸ τῆς αὑτοῦ τέχνης ἑκάστῳ αὕτη ἡ ὠφέλειά ἐστιν, ἡ D
τοῦ μισθοῦ λῆψις, ἀλλ', εἰ δεῖ ἀκριβῶς σκοπεῖσθαι, ἡ μὲν
ἰατρικὴ ὑγίειαν ποιεῖ, ἡ δὲ μισθαρνητικὴ μισθόν, καὶ ἡ
μὲν οἰκοδομικὴ οἰκίαν, ἡ δὲ μισθαρνητικὴ αὐτῇ ἑπομένη
μισθόν, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι οὕτω τὸ αὑτῆς ἑκάστη ἔργον
ἐργάζεται καὶ ὠφελεῖ ἐκεῖνο ἐφ' ᾧ τέτακται. ἐὰν δὲ μὴ
μισθὸς αὐτῇ προσγίγνηται, ἔσθ' ὅ τι ὠφελεῖται ὁ δημιουρ-
γὸς ἀπὸ τῆς τέχνης; Οὐ φαίνεται, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐδ'
ὠφελεῖ τότε, ὅταν προῖκα ἐργάζηται; Οἶμαι ἔγωγε. Οὐκ- E
οῦν, ὦ Θρασύμαχε, τοῦτο ἤδη δῆλον, ὅτι οὐδεμία τέχνη
οὐδὲ ἀρχὴ τὸ αὑτῇ ὠφέλιμον παρασκευάζει, ἀλλ', ὅπερ
πάλαι ἐλέγομεν, τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ παρασκευάζει καὶ
ἐπιτάττει, τὸ ἐκείνου ξυμφέρον ἥττονος ὄντος σκοποῦσα,
ἀλλ' οὐ τὸ τοῦ κρείττονος. διὰ δὴ ταῦτα ἔγωγε, ὦ φίλε 42
Θρασύμαχε, καὶ ἄρτι ἔλεγον μηδένα ἐθέλειν ἑκόντα ἄρχειν
καὶ τὰ ἀλλότρια κακὰ μεταχειρίζεσθαι ἀνορθοῦντα, ἀλλὰ
μισθὸν αἰτεῖν, ὅτι ὁ μέλλων καλῶς τῇ τέχνῃ πράξειν οὐδέ- 347
ποτε αὑτῷ τὸ βέλτιστον πράττει οὐδ' ἐπιτάττει κατὰ τὴν 418
τέχνην ἐπιτάττων, ἀλλὰ τῷ ἀρχομένῳ· ὧν δὴ ἕνεκα, ὡς
ἔοικε, μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν τοῖς μέλλουσιν ἐθελήσειν
ἄρχειν, ἢ ἀργύριον ἢ τιμήν, ἢ ζημίαν, ἐὰν μὴ ἄρχῃ.
Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἔφη ὁ Γλαύκων. τοὺς
μὲν γὰρ δύο μισθοὺς γιγνώσκω· τὴν δὲ ζημίαν ἥντινα
λέγεις καὶ ὡς ἐν μισθοῦ μέρει εἴρηκας, οὐ ξυνῆκα.
Τὸν τῶν βελτίστων ἄρα μισθόν, ἔφην, οὐ ξυνίης, δι' ὃν
ἄρχουσιν οἱ ἐπιεικέστατοι, ὅταν ἐθέλωσιν ἄρχειν. ἢ οὐκ B
οἶσθα, ὅτι τὸ φιλότιμόν τε καὶ φιλάργυρον εἶναι ὄνειδος
λέγεταί τε καὶ ἔστιν; Ἔγωγε, ἔφη. Διὰ ταῦτα τοίνυν,

---

4. γε om. a. — 5. ἀγνοοῦντε a. — 10. ἂν a. — 13. πείθεις cum Bremio Vind. 4. — 18. ἢ auctore Astio c. — 20. εἴποις a. — 25. πιαίνειν A, παχύνειν Ιν. — 33. δὲ] δὴ c. — 34. ἀρχή] ἄρχει b. — 37. τοὺς ὡς ἀληθῶς a c. — 46. ἑτέραν c. — ἑκάστη τούτων ἰδίαν a.

3. οὕτω a. — 7. ξυμφέρον ΛΘΠΦDKcr et pr. Ξ. — 16. τὸ] τὸν a. — 18. γίγνεσθαι] προσγίγνεσθαι a. — 19. αὐτή a. — 22. οἰκοδομητικὴ a. — 36. οὐδ' ἐπιτάττει om. a. — 37. ὧν l: ὡς A, οὐ ὧν Ξ, οὐ a b c. Conf. 370 C. 373 E. — 38. δεῖ a. — 39. ἄρχωσι a. — 42. ξυνῆκά πω b c. — 43. ξυνιεὶς ΛΘΠD, ξυνίεις Ξ.

ἀδικία, μῶν μὴ ἀπολεῖ τὴν αὑτῆς δύναμιν, ἢ οὐδὲν ἧττον ἕξει; Μηδὲν ἧττον ἐχέτω, ἔφη. Οὐκοῦν τοιάνδε τινὰ φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἵαν, ᾧ ἂν ἐγγένηται, εἴτε πόλει τινὶ εἴτε γένει εἴτε στρατοπέδῳ εἴτε ἄλλῳ ὁτῳοῦν,
352 52 πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸ ποιεῖν πράττειν μεθ' αὑτοῦ διὰ τὸ στασιάζειν καὶ διαφέρεσθαι, ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναντίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὕτως; Πάνυ γε. Καὶ ἐν ἑνὶ δή, οἶμαι, ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσει, ἅπερ πέφυκεν ἐργάζεσθαι· πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν πράττειν ποιήσει στασιάζοντα καὶ οὐχ ὁμονοοῦντα αὐτὸν ἑαυτῷ, ἔπειτα ἐχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις. ἦ γάρ; Ναί. Δίκαιοι δέ γ' εἰσίν, ὦ φίλε,
B καὶ οἱ θεοί; Ἔστωσαν, ἔφη. Καὶ θεοῖς ἄρα ἐχθρὸς ἔσται ὁ ἄδικος, ὦ Θρασύμαχε, ὁ δὲ δίκαιος φίλος. Εὐωχοῦ τοῦ λόγου, ἔφη, θαρρῶν· οὐ γὰρ ἔγωγέ σοι ἐναντιώσομαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὰ λοιπά μοι τῆς ἑστιάσεως ἀποπλήρωσον ἀποκρινόμενος ὥσπερ καὶ νῦν. ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτεροι καὶ ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ δίκαιοι φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι οὐδὲν πράττειν μετ' ἀλλήλων οἷοί τε, ἀλλὰ δὴ καὶ οὕς
C φαμεν ἐρρωμένως πώποτέ τι μετ' ἀλλήλων κοινῇ πρᾶξαι ἀδίκους ὄντας, τοῦτο οὐ παντάπασιν ἀληθὲς λέγομεν· οὐ γὰρ ἂν ἀπείχοντο ἀλλήλων κομιδῇ ὄντες ἄδικοι, ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἐνῆν τις αὐτοῖς δικαιοσύνη, ἣ αὐτοὺς ἐποίει
53 μήτοι καὶ ἀλλήλους γε καὶ ἐφ' οὓς ᾖσαν ἅμα ἀδικεῖν, δι' ἣν ἔπραξαν ἃ ἔπραξαν, ὥρμησαν δὲ ἐπὶ τὰ ἄδικα ἀδικίᾳ ἡμιμόχθηροι ὄντες, ἐπεὶ οἵ γε παμπόνηροι καὶ τελέως
D ἄδικοι τελέως εἰσὶ καὶ πράττειν ἀδύνατοι· ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει μανθάνω, ἀλλ' οὐχ ὡς σὺ τὸ πρῶτον ἐτίθεσο. εἰ δὲ καὶ ἄμεινον ζῶσιν οἱ δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροί εἰσιν, ὅπερ τὸ ὕστερον προυθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται μὲν οὖν καὶ νῦν, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως δ' ἔτι βέλτιον σκεπτέον. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὅντινα τρόπον χρὴ ζῆν. Σκόπει δή, ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ.
E καί μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι ἵππου ἔργον; Ἔμοιγε. Ἆρα οὖν τοῦτο ἂν θείης καὶ ἵππου καὶ ἄλλου ὁτουοῦν ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνῳ ἐκείνῳ ποιῇ τις ἢ ἄριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἀλλ' ὧδε· ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δέ; ἀκούσαις ἄλλῳ ἢ ὠσίν; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φαμὲν ἔργα εἶναι;
353 Πάνυ γε. Τί δέ; μαχαίρᾳ ἂν ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλῃ καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλ' οὐδενί
54 γ' ἄν, οἶμαι, οὕτω καλῶς, ὡς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ τούτῳ ἐργασθέντι. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν. Νῦν δή, οἶμαι, ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι ἠρώτων πυνθανόμενος, εἰ οὐ τοῦτο ἑκάστου εἴη ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζηται. Ἀλλ', ἔφη, μανθάνω τε καί μοι δοκεῖ τοῦτο ἑκάστου πράγματος ἔργον εἶναι. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. B
οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἑκάστῳ, ᾧπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; ἴωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν. ὀφθαλμῶν, φαμέν, ἔστιν ἔργον; Ἔστιν. Ἆρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστιν; Καὶ ἀρετή. Τί δέ; ὤτων ἦν τι ἔργον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἀρετή; Καὶ ἀρετή. Τί δὲ πάντων πέρι τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτως; Οὕτως. Ἔχε δή· ἆρ' ἄν ποτε ὄμματα τὸ αὑτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιτο μὴ ἔχοντα τὴν αὑτῶν οἰκείαν ἀρετήν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ C
πῶς ἄν; ἔφη· τυφλότητα γὰρ ἴσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὄψεως. Ἥτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἡ ἀρετή. οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τῇ οἰκείᾳ μὲν ἀρετῇ τὸ αὑτῶν ἔργον εὖ ἐργάσεται τὰ ἐργαζόμενα, κακίᾳ δὲ κακῶς. Ἀληθές, ἔφη, τοῦτό γε λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ὦτα στερόμενα τῆς αὑτῶν ἀρετῆς κακῶς τὸ αὑτῶν ἔργον ἀπεργάσεται; Πάνυ γε. Τίθεμεν οὖν καὶ τἆλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν λόγον; 55 D
Ἔμοιγε δοκεῖ. Ἴθι δή, μετὰ ταῦτα τόδε σκέψαι· ψυχῆς ἔστι τι ἔργον, ὃ ἄλλῳ τῶν ὄντων οὐδ' ἂν ἑνὶ πράξαις, οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄρχειν καὶ βουλεύεσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ἔσθ' ὅτῳ ἄλλῳ ἢ ψυχῇ δικαίως ἂν αὐτὰ ἀποδοῖμεν καὶ φαῖμεν ἴδια ἐκείνου εἶναι; Οὐδενὶ ἄλλῳ. Τί δ' αὖ τὸ ζῆν; ψυχῆς φήσομεν ἔργον εἶναι; Μάλιστά γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀρετήν φαμέν τινα E
ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. Ἆρ' οὖν ποτε, ὦ Θρασύμαχε, ψυχὴ τὰ αὑτῆς ἔργα εὖ ἀπεργάσεται στερομένη τῆς οἰκείας ἀρετῆς; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον. Ἀνάγκη ἄρα κακῇ ψυχῇ κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, τῇ δὲ ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὖ πράττειν. Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ἀρετήν γε ξυνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην, κακίαν δὲ ἀδικίαν; Συνεχωρήσαμεν γάρ. Ἡ μὲν ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ βιώσεται, κακῶς δὲ ὁ ἄδικος. Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε εὖ ζῶν μακάριός τε 354
καὶ εὐδαίμων, ὁ δὲ μὴ τἀναντία. Πῶς γὰρ οὔ; Ὁ μὲν δίκαιος ἄρα εὐδαίμων, ὁ δ' ἄδικος ἄθλιος. Ἔστωσαν, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ἄθλιόν γε εἶναι οὐ λυσιτελεῖ, εὐδαίμονα 421
δέ. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐδέποτ' ἄρα, ὦ μακάριε Θρασύμαχε, 56
λυσιτελέστερον ἀδικία δικαιοσύνης. Ταῦτα δή σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἱστιάσθω ἐν τοῖς Βενδιδείοις. Ὑπὸ σοῦ γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ἐπειδή μοι πρᾷος ἐγένου καὶ χαλεπαίνων ἐπαύσω. οὐ μέντοι καλῶς γε εἱστίαμαι, δι' ἐμαυτόν, ἀλλ' οὐ διὰ σέ· ἀλλ' ὥσπερ οἱ λίχνοι τοῦ B

5. ποιεῖ ΛΘΞΦιυ r. — 17. ἀποπλήρωσιν Stephani operae. — 22. ἐλέγομεν a. — 25. μήτοι] μήτε a. — 26. ἃ ἔπραξαν om. Bekkeri operae. — 32. γέ μοι a c. — 33. δ' ἔτι] δέ τι a. — 41. ἂν malim abesse. Bait. — φαμὲν libri omnes: φαῖμεν a b c. — 42. ἂν om. a b. (μαχαίρᾳ ἂν ἀμπέλου v, recte, opinor. Bekk.) — 44. τούτῳ] τοῦτο b. — 45. Ἀληθῆ om. a.

4. τε] γε c. — 8. ἔστι τι ἔργον c. — 26. ψυχῆς] οὐ ψυχῆς c. — 32. ἀρετήν γε] ἀρετὴν μὲν c. — 43. ἐπειδή γέ μοι c.

ἀεὶ παραφερομένου ἀπογεύονται ἁρπάζοντες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι, καὶ ἐγώ μοι δοκῶ οὕτω, πρὶν ὃ τὸ πρῶτον ἐσκοποῦμεν εὑρεῖν, τὸ δίκαιον ὅ τί ποτ' ἐστίν, ἀφέμενος ἐκείνου ὁρμῆσαι ἐπὶ τὸ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ εἴτε κακία ἐστὶ καὶ ἀμαθία, εἴτε σοφία καὶ ἀρετή, καὶ ἐμπεσόντος αὖ ὕστερον λόγου, ὅτι λυσιτελέστερον ἡ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης, οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου, ὥστε μοι νυνὶ γέγονεν ἐκ τοῦ διαλόγου μηδὲν εἰδέναι· ὁπότε γὰρ τὸ δίκαιον μὴ C οἶδα ὅ ἐστι, σχολῇ εἴσομαι εἴτε ἀρετή τις οὖσα τυγχάνει εἴτε καὶ οὔ, καὶ πότερον ὁ ἔχων αὐτὸ οὐκ εὐδαίμων ἐστὶν ἢ εὐδαίμων.

2. ἐγώ μοι] ἐγῷμαι a.
3. τὸ] τοῦ a.

B.

357 57 Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν ᾤμην λόγου ἀπηλλάχθαι· τὸ δ' ἦν ἄρα, ὡς ἔοικε, προοίμιον. ὁ γὰρ Γλαύκων ἀεί τε ἀνδρειότατος ὢν τυγχάνει πρὸς ἅπαντα, καὶ δὴ καὶ τότε τοῦ Θρασυμάχου τὴν ἀπόρρησιν οὐκ ἀπεδέξατο, ἀλλ' ἔφη Ὦ Σώκρατες, πότερον ἡμᾶς βούλει δοκεῖν πεπεικέναι
B ἢ ὡς ἀληθῶς πεῖσαι ὅτι παντὶ τρόπῳ ἄμεινόν ἐστι δίκαιον εἶναι ἢ ἄδικον; Ὡς ἀληθῶς, εἶπον, ἔγωγ' ἂν ἑλοίμην, εἰ ἐπ' ἐμοὶ εἴη. Οὐ τοίνυν, ἔφη, ποιεῖς ὃ βούλει. λέγε γάρ μοι· ἆρά σοι δοκεῖ τοιόνδε τι εἶναι ἀγαθόν, ὃ δεξαίμεθ' ἂν ἔχειν οὐ τῶν ἀποβαινόντων ἐφιέμενοι, ἀλλ' αὐτὸ αὑτοῦ ἕνεκα ἀσπαζόμενοι; οἷον τὸ χαίρειν καὶ αἱ ἡδοναὶ
58 ὅσαι ἀβλαβεῖς καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον διὰ ταύτας γίγνεται ἄλλο ἢ χαίρειν ἔχοντα. Ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγώ,
C δοκεῖ τι εἶναι τοιοῦτον. Τί δέ; ὃ αὐτό τε αὑτοῦ χάριν ἀγαπῶμεν καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ γιγνομένων; οἷον αὖ τὸ φρονεῖν καὶ τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ ὑγιαίνειν· τὰ γὰρ τοιαῦτά που δι' ἀμφότερα ἀσπαζόμεθα. Ναί, εἶπον. Τρίτον δὲ ὁρᾷς τι, ἔφη, εἶδος ἀγαθοῦ, ἐν ᾧ τὸ γυμνάζεσθαι καὶ τὸ κάμνοντα ἰατρεύεσθαι καὶ ἰάτρευσίς τε καὶ ὁ ἄλλος χρηματισμός; ταῦτα γὰρ ἐπίπονα φαῖμεν ἄν, ὠφελεῖν δὲ ἡμᾶς, καὶ αὐτὰ μὲν ἑαυτῶν ἕνεκα οὐκ ἂν δεξαίμεθα
D ἔχειν, τῶν δὲ μισθῶν τε χάριν καὶ τῶν ἄλλων ὅσα γίγνεται ἀπ' αὐτῶν. Ἔστι γὰρ οὖν, ἔφην, καὶ τοῦτο τρίτον. ἀλλὰ τί δή; Ἐν ποίῳ, ἔφη, τούτων τὴν δικαιοσύνην
358 τίθης; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τῷ καλλίστῳ, ὃ καὶ δι' αὑτὸ καὶ διὰ τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἀγαπητέον τῷ μέλλοντι μακαρίῳ ἔσεσθαι. Οὐ τοίνυν δοκεῖ, ἔφη, τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ τοῦ ἐπιπόνου εἴδους, ὃ μισθῶν θ' ἕνεκα καὶ εὐδοκιμήσεων διὰ δόξαν ἐπιτηδευτέον, αὐτὸ δὲ δι' αὑτὸ φευκτέον ὡς ὂν χαλεπόν. Οἶδα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι δοκεῖ οὕτω, καὶ πάλαι ὑπὸ Θρασυμάχου ὡς τοιοῦτον ὂν ψέγεται, ἀδικία δ' ἐπαινεῖται· ἀλλ' ἐγώ τις, ὡς ἔοικε, B
δυσμαθής. Ἴθι δή, ἔφη, ἄκουσον καὶ ἐμοῦ, ἐάν σοι 59
ταὐτὰ δοκῇ. Θρασύμαχος γάρ μοι φαίνεται πρῳαίτερον τοῦ δέοντος ὑπὸ σοῦ ὥσπερ ὄφις κηληθῆναι, ἐμοὶ δ' οὔπω κατὰ νοῦν ἡ ἀπόδειξις γέγονε περὶ ἑκατέρου· ἐπιθυμῶ γὰρ ἀκοῦσαι τί τ' ἔστιν ἑκάτερον καὶ τίνα ἔχει δύναμιν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐνὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τοὺς δὲ μισθοὺς καὶ τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτῶν ἐᾶσαι χαίρειν. οὑτωσὶ οὖν ποιήσω, ἐὰν καὶ σοὶ δοκῇ· ἐπανανεώσομαι τὸν Θρασυμάχου λόγον, καὶ πρῶτον μὲν ἐρῶ δικαιοσύνην οἷον εἶναί φασι C
καὶ ὅθεν γεγονέναι· δεύτερον δὲ ὅτι πάντες αὐτὸ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἄκοντες ἐπιτηδεύουσιν ὡς ἀναγκαῖον ἀλλ' οὐχ ὡς ἀγαθόν· τρίτον δὲ ὅτι εἰκότως αὐτὸ δρῶσι· πολὺ γὰρ ἀμείνων ἄρα ὁ τοῦ ἀδίκου ἢ ὁ τοῦ δικαίου βίος, ὡς λέγουσιν. ἐπεὶ ἔμοιγε, ὦ Σώκρατες, οὔτι δοκεῖ οὕτως· ἀπορῶ μέντοι διατεθρυλημένος τὰ ὦτα, ἀκούων Θρασυμάχου καὶ μυρίων ἄλλων. τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης λόγον, ὡς ἄμεινον ἀδικίας, οὐδενός πω ἀκήκοα ὡς βού- D
λομαι· βούλομαι δὲ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐγκωμιαζόμενον ἀκοῦσαι. μάλιστα δ' οἶμαι ἂν σοῦ πυθέσθαι. διὸ κατατείνας 422
ἐρῶ τὸν ἄδικον βίον ἐπαινῶν, εἰπὼν δὲ ἐνδείξομαί σοι ὃν τρόπον αὖ βούλομαι καὶ σοῦ ἀκούειν ἀδικίαν μὲν ψέγοντος, δικαιοσύνην δὲ ἐπαινοῦντος. ἀλλ' ὅρα, εἴ σοι βου- 60
λομένῳ ἃ λέγω. Πάντων μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ· περὶ γὰρ τίνος ἂν μᾶλλον πολλάκις τις νοῦν ἔχων χαίροι λέγων καὶ ἀκούων; Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις· καὶ ὃ πρῶτον ἔφην ἐρεῖν, E
περὶ τούτου ἄκουε, τί ὄν τε καὶ ὅθεν γέγονε δικαιοσύνη.

Πεφυκέναι γὰρ δή φασι τὸ μὲν ἀδικεῖν ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι κακόν, πλέονι δὲ κακῷ ὑπερβάλλειν τὸ ἀδικεῖσθαι ἢ ἀγαθῷ τὸ ἀδικεῖν, ὥστ' ἐπειδὰν ἀλλήλους ἀδικῶσί τε καὶ ἀδικῶνται καὶ ἀμφοτέρων γεύωνται, τοῖς μὴ

---

1. τοῦ λόγου K. — 13. καὶ - - γίγνεται ΑΘΠtmr: κἂν - - γίγνηται abc. — 28. μισθῶν θ' ΘΠDKqtmr: μισθῶν ab, μισθῶν τε c. — 30. δι' αὐτὸ a. — 31. οὕτω δοκεῖ a.

1. ἀδικία δ' ἐπαινεῖται om. ΑΘΞΦ. Cfr. 358 D. 362 E. 367 D. — 15. οὔτι] ἔτι οὐ a. — 16. διατεθρυλλημένος ac. — 23. βουλομένῳ εἴη ἃ a. — 27. ἄκουε τί ὄν τε καὶ ΑΘΞΦmr: ἄκουε τί οἷόν τε καὶ ΠDKtv (quod probat Winckelmannus coll. 359 B.), ἄκουε τί τε ὂν τυγχάνει καὶ a, ἄκουε τί οἴονται καὶ qb, ἄκουε οἷόν τε καὶ c cum Flor. α'x. Fort. ἄκουε ποῖόν τε καί. Bait. — γεγονέναι δικαιοσύνην qb.

359 δυναμένοις τὸ μὲν ἐκφεύγειν τὸ δὲ αἱρεῖν δοκεῖ λυσιτελεῖν ξυνθέσθαι ἀλλήλοις μήτ᾽ ἀδικεῖν μήτ᾽ ἀδικεῖσθαι. καὶ ἐντεῦθεν δὴ ἄρξασθαι νόμους τίθεσθαι καὶ ξυνθήκας αὑτῶν, καὶ ὀνομάσαι τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπίταγμα νόμιμόν τε καὶ δίκαιον. καὶ εἶναι δὴ ταύτην γένεσίν τε καὶ οὐσίαν δικαιοσύνης, μεταξὺ οὖσαν τοῦ μὲν ἀρίστου ὄντος, ἐὰν ἀδικῶν μὴ διδῷ δίκην, τοῦ δὲ κακίστου, ἐὰν ἀδικούμενος τιμωρεῖσθαι ἀδύνατος ᾖ. τὸ δὲ δίκαιον ἐν μέσῳ ὂν τού-
B των ἀμφοτέρων ἀγαπᾶσθαι οὐχ ὡς ἀγαθόν, ἀλλ᾽ ὡς ἀῤῥωστίᾳ τοῦ ἀδικεῖν τιμώμενον· ἐπεὶ τὸν δυνάμενον αὐτὸ
61 ποιεῖν καὶ ὡς ἀληθῶς ἄνδρα οὐδ᾽ ἂν ἑνί ποτε ξυνθέσθαι τὸ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι· μαίνεσθαι γὰρ ἄν. ἡ μὲν οὖν δὴ φύσις δικαιοσύνης, ὦ Σώκρατες, αὕτη τε καὶ τοιαύτη, καὶ ἐξ ὧν πέφυκε τοιαῦτα, ὡς ὁ λόγος.

Ὡς δὲ καὶ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀδυναμίᾳ τοῦ ἀδικεῖν ἄκοντες αὐτὸ ἐπιτηδεύουσι, μάλιστ᾽ ἂν αἰσθοίμεθα, εἰ
C τοιόνδε ποιήσαιμεν τῇ διανοίᾳ· δόντες ἐξουσίαν ἑκατέρῳ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούληται, τῷ τε δικαίῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ, εἶτ᾽ ἐπακολουθήσαιμεν θεώμενοι ποῖ ἡ ἐπιθυμία ἑκάτερον ἄξει. ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ οὖν λάβοιμεν ἂν τὸν δίκαιον τῷ ἀδίκῳ εἰς ταὐτὸν ἰόντα διὰ τὴν πλεονεξίαν, ὃ πᾶσα φύσις διώκειν πέφυκεν ὡς ἀγαθόν, νόμῳ δὲ βίᾳ παράγεται ἐπὶ τὴν τοῦ ἴσου τιμήν. εἴη δ᾽ ἂν ἡ ἐξουσία ἣν λέγω τοιάδε μάλιστα, εἰ αὐτοῖς γένοιτο οἵαν ποτέ φασι δύναμιν
D τῷ Γύγου τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ γενέσθαι. εἶναι μὲν γὰρ αὐτὸν ποιμένα θητεύοντα παρὰ τῷ τότε Λυδίας ἄρχοντι, ὄμβρου δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ σεισμοῦ ῥαγῆναί τι τῆς γῆς καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον ᾗ ἔνεμεν. ἰδόντα δὲ καὶ θαυμάσαντα καταβῆναι, καὶ ἰδεῖν ἄλλα τε δὴ
62 μυθολογοῦσι θαυμαστὰ καὶ ἵππον χαλκοῦν κοῖλον, θυρίδας ἔχοντα καθ᾽ ἃς ἐγκύψαντα ἰδεῖν ἐνόντα νεκρόν, ὡς φαίνεσθαι, μείζω ἢ κατ᾽ ἄνθρωπον. τοῦτον δὲ ἄλλο
E μὲν οὐδέν, περὶ δὲ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον περιελόμενον ἐκβῆναι. συλλόγου δὲ γενομένου τοῖς ποιμέσιν εἰωθότος, ἵν᾽ ἐξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ τὰ ποίμνια, ἀφικέσθαι καὶ ἐκεῖνον ἔχοντα τὸν δακτύλιον. καθήμενον οὖν μετὰ τῶν ἄλλων τυχεῖν τὴν σφενδόνην τοῦ δακτυλίου περιαγαγόντα πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ εἴσω τῆς χειρός· τούτου δὲ γενομένου ἀφανῆ αὐτὸν γενέσθαι τοῖς
360 παρακαθημένοις, καὶ διαλέγεσθαι ὡς περὶ οἰχομένου. καὶ τὸν θαυμάζειν τε καὶ πάλιν ἐπιψηλαφῶντα τὸν δακτύλιον στρέψαι ἔξω τὴν σφενδόνην, καὶ στρέψαντα φανερὸν γενέσθαι. καὶ τοῦτο ἐννοήσαντα ἀποπειρᾶσθαι τοῦ δακτυλίου εἰ ταύτην ἔχοι τὴν δύναμιν, καὶ αὐτῷ οὕτω ξυμβαίνειν, στρέφοντι μὲν εἴσω τὴν σφενδόνην ἀδήλῳ γίγνεσθαι, ἔξω δὲ δήλῳ. αἰσθόμενον δὲ εὐθὺς διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βασιλέα.
B ἐλθόντα δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ᾽ ἐκείνης ἐπιθέμενον τῷ βασιλεῖ, ἀποκτεῖναι καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν. εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίω γενοίσθην, καὶ τὸν μὲν ὁ δίκαιος περιθεῖτο, τὸν δὲ ὁ ἄδικος, οὐδεὶς
63 ἂν γένοιτο, ὡς δόξειεν, οὕτως ἀδαμάντινος, ὃς ἂν μείνειεν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων καὶ μὴ ἅπτεσθαι, ἐξὸν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς
C ἀδεῶς ὅ τι βούλοιτο λαμβάνειν, καὶ εἰσιόντι εἰς τὰς οἰκίας συγγίγνεσθαι ὅτῳ βούλοιτο καὶ ἀποκτιννύναι καὶ ἐκ δεσμῶν λύειν οὕστινας βούλοιτο, καὶ τἄλλα πράττειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἰσόθεον ὄντα. οὕτω δὲ δρῶν οὐδὲν ἂν διάφορον τοῦ ἑτέρου ποιοῖ, ἀλλ᾽ ἐπὶ ταὐτὸν ἴοιεν ἀμφότεροι. καίτοι μέγα τοῦτο τεκμήριον ἂν φαίη τις ὅτι οὐδεὶς ἑκὼν δίκαιος ἀλλ᾽ ἀναγκαζόμενος, ὡς οὐκ ἀγαθοῦ ἰδίᾳ ὄντος, ἐπεὶ ὅπου γ᾽ ἂν οἴηται ἕκαστος οἷός τ᾽ ἔσεσθαι
D ἀδικεῖν, ἀδικεῖν. λυσιτελεῖν γὰρ δὴ οἴεται πᾶς ἀνὴρ πολὺ μᾶλλον ἰδίᾳ τὴν ἀδικίαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῆ οἰόμενος, ὥς φησιν ὁ περὶ τοῦ τοιούτου λόγου λέγων· ἐπεὶ εἴ τις τοιαύτης ἐξουσίας ἐπιλαβόμενος μηδέν ποτε ἐθέλοι ἀδικῆσαι μηδὲ ἅψαιτο τῶν ἀλλοτρίων, ἀθλιώτατος μὲν ἂν δόξειεν εἶναι τοῖς αἰσθανομένοις καὶ ἀνοητότατος, ἐπαινοῖεν δ᾽ ἂν αὐτὸν ἀλλήλων ἐναντίον ἐξαπατῶντες ἀλλήλους διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον. ταῦτα μὲν οὖν δὴ οὕτως.

E Τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν τοῦ βίου πέρι ὧν λέγομεν, ἐὰν
64 διαστησώμεθα τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν ἀδικώτατον, οἷοί τ᾽ ἐσόμεθα κρῖναι ὀρθῶς· εἰ δὲ μή, οὔ. τίς οὖν δὴ ἡ διάστασις; ἥδε· μηδὲν ἀφαιρῶμεν μήτε τοῦ ἀδίκου ἀπὸ τῆς ἀδικίας, μήτε τοῦ δικαίου ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ τέλεον ἑκάτερον εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἐπιτήδευμα τιθῶμεν. πρῶτον μὲν οὖν ὁ ἄδικος ὥσπερ οἱ δεινοὶ δημιουργοὶ ποιείτω· οἷον κυβερνήτης ἄκρος ἢ ἰατρὸς τά τε ἀδύνατα
423
361 ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τὰ δυνατὰ διαισθάνεται, καὶ τοῖς μὲν ἐπιχειρεῖ, τὰ δὲ ἐᾷ· ἔτι δὲ ἐὰν ἄρα πῃ σφαλῇ, ἱκανὸς ἐπανορθοῦσθαι· οὕτω καὶ ὁ ἄδικος ἐπιχειρῶν ὀρθῶς τοῖς ἀδικήμασι λανθανέτω, εἰ μέλλει σφόδρα ἄδικος εἶναι. τὸν ἁλισκόμενον δὲ φαῦλον ἡγητέον· ἐσχάτη γὰρ ἀδικία δοκεῖν δίκαιον εἶναι μὴ ὄντα. δοτέον οὖν τῷ τελέως ἀδίκῳ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν, καὶ οὐκ ἀφαιρετέον, ἀλλ᾽ ἐατέον τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα τὴν μεγίστην δόξαν αὐτῷ παρεσκευα-
B κέναι εἰς δικαιοσύνην, καὶ ἐὰν ἄρα σφάλληταί τι, ἐπα-

---

3. αὐτῶν a, αὐτοῖς q, αὐτοῖς c. — 13. μέν γ᾽ οὖν a. — 20. ἐπαυτοφώρῳ a. — 22. δὲ καὶ βίᾳ bc. — 25. τῷ] τοῦ m. — Γύγῃ vc. — τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ seclusit Stallbaumius. (δύναμιν Γύγου τοῦ Λυδοῦ γενέσθαι Astius.) — 30. μυθολογοῦσι ΑΘΞΦτ: ἃ μυθολογοῦσι abc. Cf. Neukirch. II. p. 9. — 33. μὲν ἔχειν οὐδὲν bc. — δακτύλιον περιελόμενον Winckelmannus: δακτύλιον φέρειν, ὃν περιελόμενον a, δακτύλιον ὃν περιελόμενον bc. — 38. ἔσω Db. — 44. ἔχει a. — αὐτῷ ἀεὶ οὕτω Flor. βq bc.

3. παρὰ] περὶ a. — 19. ἀδικεῖν, ἀδικεῖν Α et pr. Π: ἀδικεῖν, ἀδικεῖ abc. — 21. λόγος Kq. — 26. οὖν om. a. — 28. αὐτοῖν a. — 31. ἡ διάστασις ἥδε; μηδὲν a. — 33. ἑαυτῷ Α et pr. Θ. — 35. δυνατὰ - - ἀδύνατα vc. — 44. σφαλῇ καί τι a.

τορθοῦσθαι δυνατῷ εἶναι, λέγειν τε ἱκανῷ ὄντι πρὸς τὸ πείθειν, ἐάν τι μηνύηται τῶν ἀδικημάτων, καὶ βιάσασθαι ὅσα ἂν βίας δέηται, διά τε ἀνδρίαν καὶ ῥώμην καὶ διὰ παρασκευὴν φίλων καὶ οὐσίας. τοῦτον δὲ τοιοῦτον θέντες
65 τὸν δίκαιον παρ' αὐτὸν ἱστῶμεν τῷ λόγῳ, ἄνδρα ἁπλοῦν καὶ γενναῖον, κατ' Αἰσχύλον οὐ δοκεῖν ἀλλ' εἶναι ἀγαθὸν ἐθέλοντα. ἀφαιρετέον δὴ τὸ δοκεῖν. εἰ γὰρ δόξει δίκαιος
C εἶναι, ἔσονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαὶ δοκοῦντι τοιούτῳ εἶναι· ἄδηλον οὖν εἴτε τοῦ δικαίου εἴτε τῶν δωρεῶν τε καὶ τιμῶν ἕνεκα τοιοῦτος εἴη. γυμνωτέος δὴ πάντων πλὴν δικαιοσύνης καὶ ποιητέος ἐναντίως διακείμενος τῷ προτέρῳ· μηδὲν γὰρ ἀδικῶν δόξαν ἐχέτω τὴν μεγίστην ἀδικίας, ἵν' ᾖ βεβασανισμένος εἰς δικαιοσύνην τῷ μὴ τέγγεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς γιγνομένων·
D ἀλλ' ἴτω ἀμετάστατος μέχρι θανάτου, δοκῶν μὲν εἶναι ἄδικος διὰ βίου, ὢν δὲ δίκαιος, ἵν' ἀμφότεροι εἰς τὸ ἔσχατον ἐληλυθότες, ὁ μὲν δικαιοσύνης, ὁ δὲ ἀδικίας, κρίνωνται ὁπότερος αὐτοῖν εὐδαιμονέστερος.

Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, ὡς ἐρρωμένως ἑκάτερον, ὥσπερ ἀνδριάντα, εἰς τὴν κρίσιν ἐκκαθαίρεις τοῖν ἀνδροῖν. Ὡς μάλιστ', ἔφη, δύναμαι. ὄντοιν δὲ τοιούτοιν, οὐδὲν ἔτι, ὡς ἐγᾦμαι, χαλεπὸν ἐπεξελθεῖν τῷ
E λόγῳ οἷος ἑκάτερον βίος ἐπιμένει. λεκτέον οὖν. καὶ δὴ κἂν ἀγροικοτέρως λέγηται, μὴ ἐμὲ οἴου λέγειν, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοὺς ἐπαινοῦντας πρὸ δικαιοσύνης ἀδικίαν.
66 ἐροῦσι δὲ τάδε, ὅτι οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τὠφθαλμώ,
362 τελευτῶν πάντα κακὰ παθὼν ἀνασχινδυλευθήσεται καὶ γνώσεται ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν. τὸ δὲ τοῦ Αἰσχύλου πολὺ ἦν ἄρα ὀρθότερον λέγειν κατὰ τοῦ ἀδίκου. τῷ ὄντι γὰρ φήσουσι τὸν ἄδικον, ἅτε ἐπιτηδεύοντα πρᾶγμα ἀληθείας ἐχόμενον καὶ οὐ πρὸς δόξαν ζῶντα, οὐ δοκεῖν ἄδικον ἀλλ' εἶναι ἐθέλειν,

βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενον,
B ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα,

πρῶτον μὲν ἄρχειν ἐν τῇ πόλει δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι, ἔπειτα γαμεῖν ὁπόθεν ἂν βούληται, ἐκδιδόναι εἰς οὓς ἂν βούληται, ξυμβάλλειν, κοινωνεῖν οἷς ἂν ἐθέλῃ, καὶ παρὰ ταῦτα πάντα ὠφελεῖσθαι κερδαίνοντα τῷ μὴ δυσχεραίνειν τὸ ἀδικεῖν. εἰς ἀγῶνας τοίνυν ἰόντα καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ περιγίγνεσθαι καὶ πλεονεκτεῖν τῶν ἐχθρῶν, πλεονεκτοῦντα δὲ πλουτεῖν καὶ τούς τε φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς
C βλάπτειν, καὶ θεοῖς θυσίας καὶ ἀναθήματα ἱκανῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς θύειν τε καὶ ἀνατιθέναι, καὶ θεραπεύειν τοῦ δικαίου πολὺ ἄμεινον τοὺς θεοὺς καὶ τῶν ἀνθρώπων οὓς ἂν βούληται, ὥστε καὶ θεοφιλέστερον αὐτὸν εἶναι 67
μᾶλλον προσήκειν ἐκ τῶν εἰκότων ἢ τὸν δίκαιον. οὕτω φασίν, ὦ Σώκρατες, παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων τῷ ἀδίκῳ παρεσκευάσθαι τὸν βίον ἄμεινον ἢ τῷ δικαίῳ.

Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Γλαύκωνος, ἐγὼ μὲν ἐν νῷ εἶχόν D
τι λέγειν πρὸς ταῦτα, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀδείμαντος, Οὔ τί που οἴει, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἱκανῶς εἰρῆσθαι περὶ τοῦ λόγου; Ἀλλὰ τί μήν; εἶπον. Αὐτό, ἦ δ' ὅς, οὐκ εἴρηται ὃ μάλιστα ἔδει ῥηθῆναι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ λεγόμενον, ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείη· ὥστε καὶ σύ, εἴ τι ὅδε ἐλλείπει, ἐπάμυνε. καίτοι ἐμέ γε ἱκανὰ καὶ τὰ ὑπὸ τούτου ῥηθέντα καταπαλαῖσαι καὶ ἀδύνατον ποιῆσαι βοηθεῖν δικαιοσύνῃ. Καὶ ὅς, Οὐδέν, ἔφη, λέγεις, ἀλλ' ἔτι E
καὶ τάδε ἄκουε· δεῖ γὰρ διελθεῖν ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐναντίους λόγους ὧν ὅδε εἶπεν, οἳ δικαιοσύνην μὲν ἐπαινοῦσιν, ἀδικίαν δὲ ψέγουσιν, ἵν' ᾖ σαφέστερον ὅ μοι δοκεῖ βούλεσθαι Γλαύκων. λέγουσι δέ που καὶ παρακελεύονται πατέρες τε υἱέσι καὶ πάντες οἱ τινῶν κηδόμενοι, ὡς χρὴ δίκαιον εἶναι, οὐκ αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες ἀλλὰ 363
τὰς ἀπ' αὐτῆς εὐδοκιμήσεις, ἵνα δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαί τε καὶ γάμοι καὶ ὅσαπερ Γλαύκων διῆλθεν ἄρτι, ἀπὸ τοῦ εὐδοκιμεῖν ὄντα τῷ δικαίῳ. 68
ἐπὶ πλέον δὲ οὗτοι τὰ τῶν δοξῶν λέγουσι· τὰς γὰρ παρὰ θεῶν εὐδοκιμήσεις ἐμβάλλοντες ἄφθονα ἔχουσι λέγειν ἀγαθά, τοῖς ὁσίοις ἅ φασι θεοὺς διδόναι, ὥσπερ ὁ γενναῖος Ἡσίοδός τε καὶ Ὅμηρός φασιν, ὁ μὲν τὰς δρῦς τοῖς δικαίοις B
τοὺς θεοὺς ποιεῖν

ἄκρας μέν τε φέρειν βαλάνους, μέσσας δὲ μελίσσας·
εἰροπόκοι δ' ὄϊες, φησί, μαλλοῖς καταβεβρίθασι,

καὶ ἄλλα δὴ πολλὰ ἀγαθὰ τούτων ἐχόμενα. παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἕτερος· ὥστε τευ γάρ φησιν

ἤ βασιλῆος ἀμύμονος ὅστε θεουδὴς
εὐδικίας ἀνέχῃσι, φέρῃσι δὲ γαῖα μέλαινα
πυροὺς καὶ κριθάς, βρίθῃσι δὲ δένδρεα καρπῷ, C
τίκτῃ δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχῃ ἰχθῦς.

Μουσαῖος δὲ τούτων νεανικώτερα τἀγαθὰ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ παρὰ θεῶν διδόασι τοῖς δικαίοις· εἰς Ἅιδου γὰρ ἀγαγόντες τῷ λόγῳ καὶ κατακλίναντες καὶ συμπόσιον τῶν ὁσίων κατασκευάσαντες ἐστεφανωμένους ποιοῦσι τὸν ἅπαντα χρόνον ἤδη διάγειν μεθύοντας, ἡγησάμενοι κάλ- D
λιστον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον· οἱ δ' ἔτι τούτων μακροτέρους ἀποτείνουσι μισθοὺς παρὰ θεῶν· παῖδας 424
γὰρ παίδων φασὶ καὶ γένος κατόπισθεν λείπεσθαι τοῦ 69

3. ἀνδρείαν a c. — 6. Αἰσχύλον] Septem c. Theb. 592 Dind. — 14. ὑπ'] ἀπ' cum Eusebio et Theodoreto c, quod Orellio placet mihique. Bait. — 15. ἴτω Neukirch (P. II. p. 11.): ἤτω a b, ἔστω c. — 21. δὲ] δὴ a. — 23. περιμένει K. — 27. ἐκκοπήσεται q, ἐκκοφθήσεται t m. — 28. ἀνασχινδιλευθήσεται a, ἀνασκινδυλευθήσεται c. — 34. Aesch. Sept. c. Th. 593 sq. — 37. βούλοιτο a. — 38. ἐθέλοι a.

8. που] πω a. — ἔφη om. ΛΘΞΦ. — ἤδη ἱκανῶς t v c. — 13. γε] τε a. — 21. ἀδίκῳ q r c, om. K. — 29. ἄκρας] Hesiodi Opp. et D. 233 sqq. — 30. φησί om. a. — 32. ὥστε τευ] Hom. Odyss. τ, 109 sqq. — 36. τίκτει - παρέχει Θ Φ t m v cum Homero Wolfii. Indicativum etiam Platoni restituendum censet Winckelmannus, qui item scribi vult ἀνέχησι, φέρησι - - βρίθησι, ut sint indicativi. — 43. ἀποτίνουσι q v. — 44. κατόπισθε Π b.

ὁσίου καὶ εὐόρκου. ταῦτα δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιάζουσι δικαιοσύνην. τοὺς δὲ ἀνοσίους αὖ καὶ ἀδίκους εἰς πηλόν τινα κατορύττουσιν ἐν Ἅιδου καὶ κοσκίνῳ ὕδωρ
E ἀναγκάζουσι φέρειν· ἔτι τε ζῶντας εἰς κακὰς δόξας ἄγοντες, ἅπερ Γλαύκων περὶ τῶν δικαίων δοξαζομένων δὲ ἀδίκων διῆλθε τιμωρήματα, ταῦτα περὶ τῶν ἀδίκων λέγουσιν, ἄλλα δὲ οὐκ ἔχουσιν. ὁ μὲν οὖν ἔπαινος καὶ ὁ ψόγος οὗτος ἑκατέρων.

Πρὸς δὲ τούτοις σκέψαι, ὦ Σώκρατες, ἄλλο αὖ εἶδος λόγων περὶ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας ἰδίᾳ τε λεγόμενον
364 καὶ ὑπὸ ποιητῶν. πάντες γὰρ ἐξ ἑνὸς στόματος ὑμνοῦσιν, ὡς καλὸν μὲν ἡ σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη, χαλεπὸν μέντοι καὶ ἐπίπονον· ἀκολασία δὲ καὶ ἀδικία ἡδὺ μὲν καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι, δόξῃ δὲ μόνον καὶ νόμῳ αἰσχρόν. λυσιτελέστερα δὲ τῶν δικαίων τὰ ἄδικα ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος λέγουσι, καὶ πονηροὺς πλουσίους καὶ ἄλλας δυνάμεις ἔχοντας εὐδαιμονίζειν καὶ τιμᾶν εὐχερῶς ἐθέλουσι δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, τοὺς δὲ ἀτιμάζειν τε καὶ ὑπερορᾶν, οἳ ἄν πῃ
B ἀσθενεῖς τε καὶ πένητες ὦσιν, ὁμολογοῦντες αὐτοὺς ἀμείνους εἶναι τῶν ἑτέρων. τούτων δὲ πάντων οἱ περὶ θεῶν
70 τε λόγοι καὶ ἀρετῆς θαυμασιώτατοι λέγονται, ὡς ἄρα καὶ θεοὶ πολλοῖς μὲν ἀγαθοῖς δυστυχίας τε καὶ βίον κακὸν ἔνειμαν, τοῖς δὲ ἐναντίοις ἐναντίαν μοῖραν. ἀγύρται δὲ καὶ μάντεις ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰόντες πείθουσιν ὡς ἔστι παρὰ σφίσι δύναμις ἐκ θεῶν ποριζομένη θυσίαις τε καὶ
C ἐπῳδαῖς, εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων, ἀκεῖσθαι μεθ' ἡδονῶν τε καὶ ἑορτῶν, ἐάν τέ τιν' ἐχθρὸν πημῆναι ἐθέλῃ, μετὰ σμικρῶν δαπανῶν ὁμοίως δίκαιον ἀδίκῳ βλάψειν, ἐπαγωγαῖς τισὶ καὶ καταδέσμοις τοὺς θεούς, ὥς φασι, πείθοντές σφισιν ὑπηρετεῖν. τούτοις δὲ πᾶσι τοῖς λόγοις μάρτυρας ποιητὰς ἐπάγονται, οἱ μὲν κακίας πέρι εὐπετείας διδόντες,

ὡς τὴν μὲν κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι
D ῥηϊδίως· λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει·
τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν

καί τινα ὁδὸν μακράν τε καὶ ἀνάντη. οἱ δὲ τῆς τῶν θεῶν ὑπ' ἀνθρώπων παραγωγῆς τὸν Ὅμηρον μαρτύρονται, ὅτι καὶ ἐκεῖνος εἶπε

λιστοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί,
E καὶ τοὺς μὲν θυσίαισι καὶ εὐχωλαῖς ἀγαναῖσιν
71 λοιβῇ τε κνίσῃ τε παρατρωπῶσ' ἄνθρωποι
λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβήῃ καὶ ἁμάρτῃ.

βίβλων δὲ ὅμαδον παρέχονται Μουσαίου καὶ Ὀρφέως, Σελήνης τε καὶ Μουσῶν ἐγγόνων, ὥς φασι, καθ' ἃς θυηπολοῦσι, πείθοντες οὐ μόνον ἰδιώτας ἀλλὰ καὶ πόλεις, ὡς ἄρα λύσεις τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικημάτων διὰ θυσιῶν
καὶ παιδιᾶς ἡδονῶν εἰσὶ μὲν ἔτι ζῶσιν, εἰσὶ δὲ καὶ τελευ- 365
τήσασιν, ἃς δὴ τελετὰς καλοῦσιν, αἳ τῶν ἐκεῖ κακῶν ἀπολύουσιν ἡμᾶς, μὴ θύσαντας δὲ δεινὰ περιμένει.

Ταῦτα πάντα, ἔφη, ὦ φίλε Σώκρατες, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα λεγόμενα ἀρετῆς πέρι καὶ κακίας, ὡς ἄνθρωποι καὶ θεοὶ περὶ αὐτὰ ἔχουσι τιμῆς, τί οἰόμεθα ἀκουούσας νέων ψυχὰς ποιεῖν, ὅσοι εὐφυεῖς καὶ ἱκανοὶ ἐπὶ πάντα τὰ λεγόμενα ὥσπερ ἐπιπτόμενοι, συλλογίσασθαι ἐξ αὐτῶν
ποῖός τις ἂν ὢν καὶ πῇ πορευθεὶς τὸν βίον ὡς ἄριστα B
διέλθοι; λέγοι γὰρ ἂν ἐκ τῶν εἰκότων πρὸς αὑτὸν κατὰ Πίνδαρον ἐκεῖνο τὸ Πότερον δίκᾳ τεῖχος ὕψιον ἢ σκολιαῖς ἀπάταις ἀναβὰς καὶ ἐμαυτὸν οὕτω περιφράξας διαβιῶ; τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα δικαίῳ μὲν ὄντι μοι, ἐὰν καὶ μὴ δοκῶ, ὄφελος οὐδέν φασιν εἶναι,
πόνους δὲ καὶ ζημίας φανεράς· ἀδίκῳ δὲ δόξαν δικαιο- 72
σύνης παρεσκευασμένῳ θεσπέσιος βίος λέγεται. οὐκοῦν,
ἐπειδὴ τὸ δοκεῖν, ὡς δηλοῦσί μοι οἱ σοφοί, καὶ τὰν ἀλά- C
θειαν βιᾶται καὶ κύριον εὐδαιμονίας, ἐπὶ τοῦτο δὴ τρεπτέον ὅλως· πρόθυρα μὲν καὶ σχῆμα κύκλῳ περὶ ἐμαυτὸν σκιαγραφίαν ἀρετῆς περιγραπτέον, τὴν δὲ τοῦ σοφωτάτου Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα ἑλκτέον ἐξόπισθεν κερδαλέαν καὶ ποικίλην. ἀλλὰ γάρ, φησί τις, οὐ ῥᾴδιον ἀεὶ λανθάνειν κακὸν ὄντα. οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν εὐπετές, φήσομεν, τῶν
μεγάλων· ἀλλ' ὅμως, εἰ μέλλομεν εὐδαιμονήσειν, ταύτῃ D
ἰτέον, ὡς τὰ ἴχνη τῶν λόγων φέρει. ἐπὶ γὰρ τὸ λανθάνειν ξυνωμοσίας τε καὶ ἑταιρείας συνάξομεν, εἰσί τε πειθοῦς διδάσκαλοι σοφίαν δημηγορικήν τε καὶ δικανικὴν διδόντες, ἐξ ὧν τὰ μὲν πείσομεν, τὰ δὲ βιασόμεθα, ὡς πλεονεκτοῦντες δίκην μὴ διδόναι. ἀλλὰ δὴ θεοὺς οὔτε λανθάνειν οὔτε βιάσασθαι δυνατόν. οὐκοῦν, εἰ μὲν μὴ εἰσὶν ἢ μηδὲν
αὐτοῖς τῶν ἀνθρωπίνων μέλει, τί καὶ ἡμῖν μελητέον τοῦ E
λανθάνειν; εἰ δὲ εἰσί τε καὶ ἐπιμελοῦνται, οὐκ ἄλλοθέν τοι αὐτοὺς ἴσμεν ἢ ἀκηκόαμεν ἢ ἔκ τε τῶν λόγων καὶ
τῶν γενεαλογησάντων ποιητῶν· οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσιν 73
ὡς εἰσὶν οἷοι θυσίαις τε καὶ εὐχωλαῖς ἀγανῇσι καὶ ἀναθήμασι παράγεσθαι ἀναπειθόμενοι. οἷς ἢ ἀμφότερα ἢ οὐδέτερα πειστέον. εἰ δ' οὖν πειστέον, ἀδικητέον καὶ
θυτέον ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων. δίκαιοι μὲν γὰρ ὄντες 366
ἀζήμιοι ὑπὸ θεῶν ἐσόμεθα, τὰ δ' ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα· ἄδικοι δὲ κερδανοῦμέν τε καὶ λισσόμενοι

---

14. αἰσχρά Bekkeri operae. — 20. δὲ] δὴ a. — 27. ἐάν τέ] καὶ ἐάν a. — 29. βλάψει a, βλάψαι cum Mureto c. — 32. ᾄδοντες Muretus, διᾴδοντες Winckelmannus. — 33. ὡς τὴν] Hesiodi Opp. et D. 287 sqq. — 38. ἐκεῖνος] Hom. Iliad. ι, 497. 499 sqq. — 39. λιστοὶ δέ Schneiderus: λιστοὶ δὲ στρεπτοὶ δέ ΑΘΦr et pr. Π, λιστοὶ δέ τε στρεπτοὶ δέ m, λῃστοὶ δέ τε στρεπτοὶ δέ t, στρεπτοὶ δέ abc. — τε] γε a. — 40. ἀγανῇσι a. — 41. κνίσῃ ΑΘ: κνίσσῃ abc.

3. θυσιῶν καὶ διὰ ἡδονῶν Schaeferus. — 12. ποῖ ΘΦDKqtr. — 14. Πίνδαρον] Fragm. Boeckh. Ed. mai. N. 232. Ed. min. 129. — δίκας a. — 15. σκολιᾶς ἀπάτας a. — καὶ om. DK. — 17. μὴ καὶ Flor. x υc. — φασὶν οὐδὲν a. — 20. οἱ σοφοί] Simonid. Fr. 62. in Schneidewin Del. poët. iamb. et mel. p. 400. — τὰν ἀλήθειαν a. — 24. Ἀρχιλόχου] Fr. 74 et 77. in Schneidewin Del. p. 190 et 191. — 25. φησί ΑΘΞΦtmr: φήσει abc. — 29. ξυνωμοσίας a. — 34. τί καὶ ἡμῖν tυ: καὶ ἡμῖν Θ, οὐδ' ἡμῖν qbc, καὶ ἡμῖν ΑΞΠΦDKmr, καὶ ἡμῖν οὐ a cum mg. τί D. Cf. Winckelm. Act. Soc. Gr. II. p. 21. — 36. ἴσμεν καὶ ἀκηκόαμεν c. — 38. ἀγαναῖσι υc. — 42. ἀζήμιοι μόνον ὑπὸ bc.

ὑπερβαίνοντες καὶ ἁμαρτάνοντες, πείθοντες αὐτοὺς ἀζή-
μιοι ἀπαλλάξομεν. ἀλλὰ γὰρ ἐν Ἅιδου δίκην δώσομεν ὧν
ἂν ἐνθάδε ἀδικήσωμεν, ἢ αὐτοὶ ἢ παῖδες παίδων. ἀλλ',
ὦ φίλε, φήσει λογιζόμενος, αἱ τελεταὶ αὖ μέγα δύνανται
B καὶ οἱ λύσιοι θεοί, ὡς αἱ μέγισται πόλεις λέγουσι καὶ οἱ
425 θεῶν παῖδες ποιηταὶ καὶ προφῆται τῶν θεῶν γενόμενοι,
οἳ ταῦθ' οὕτως ἔχειν μηνύουσιν.

Κατὰ τίνα οὖν ἔτι λόγον δικαιοσύνην ἂν πρὸ μεγίστης
ἀδικίας αἱροίμεθ' ἄν; ἣν ἐὰν μετ' εὐσχημοσύνης κιβδήλου
κτησώμεθα, καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις πράξο-
μεν κατὰ νοῦν ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες, ὡς ὁ τῶν
πολλῶν τε καὶ ἄκρων λεγόμενος λόγος. ἐκ δὴ πάντων
τῶν εἰρημένων τίς μηχανή, ὦ Σώκρατες, δικαιοσύνην
C τιμᾶν ἐθέλειν ᾧ τις δύναμις ὑπάρχει ψυχῆς ἢ χρημάτων
ἢ σώματος ἢ γένους, ἀλλὰ μὴ γελᾶν ἐπαινουμένης ἀκού-
74 οντα; ὡς δή τοι εἴ τις ἔχει ψευδῆ μὲν ἀποφῆναι ἃ εἰρή-
καμεν, ἱκανῶς δ' ἔγνωκεν ὅτι ἄριστον δικαιοσύνη, πολλήν
που συγγνώμην ἔχει καὶ οὐκ ὀργίζεται τοῖς ἀδίκοις, ἀλλ'
οἶδεν ὅτι πλὴν εἴ τις θείᾳ φύσει δυσχεραίνων τὸ ἀδικεῖν
D ἢ ἐπιστήμην λαβὼν ἀπέχεται αὐτοῦ, τῶν γε ἄλλων οὐδεὶς
ἑκὼν δίκαιος, ἀλλ' ὑπὸ ἀνανδρίας ἢ γήρως ἤ τινος ἄλλης
ἀσθενείας ψέγει τὸ ἀδικεῖν, ἀδυνατῶν αὐτὸ δρᾶν. ὡς
δέ, δῆλον· ὁ γὰρ πρῶτος τῶν τοιούτων εἰς δύναμιν ἐλθὼν
πρῶτος ἀδικεῖ, καθ' ὅσον ἂν οἷός τ' ᾖ.

Καὶ τούτων ἁπάντων οὐδὲν ἄλλο αἴτιον ἢ ἐκεῖνο,
ὅθενπερ ἅπας ὁ λόγος οὗτος ὥρμησε καὶ τῷδε καὶ ἐμοὶ
πρὸς σέ, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν, ὅτι Ὦ θαυμάσιε, πάντων
ὑμῶν, ὅσοι ἐπαινέται φατὲ δικαιοσύνης εἶναι, ἀπὸ τῶν
E ἐξ ἀρχῆς ἡρώων ἀρξάμενοι, ὅσων λόγοι λελειμμένοι μέχρι
τῶν νῦν ἀνθρώπων, οὐδεὶς πώποτε ἔψεξεν ἀδικίαν οὐδ'
ἐπῄνεσε δικαιοσύνην ἄλλως ἢ δόξας τε καὶ τιμὰς καὶ δω-
ρεὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένας· αὐτὸ δ' ἑκάτερον τῇ
αὑτοῦ δυνάμει ἐν τῇ τοῦ ἔχοντος ψυχῇ ἐνὸν καὶ λανθά-
νον θεούς τε καὶ ἀνθρώπους οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἐν ποι-
75 ήσει οὔτ' ἐν ἰδίοις λόγοις ἐπεξῆλθεν ἱκανῶς τῷ λόγῳ, ὡς
τὸ μὲν μέγιστον κακῶν ὅσα ἴσχει ψυχὴ ἐν αὑτῇ, δικαιο-
367 σύνη δὲ μέγιστον ἀγαθόν. εἰ γὰρ οὕτως ἐλέγετο ἐξ ἀρχῆς
ὑπὸ πάντων ὑμῶν καὶ ἐκ νέων ἡμᾶς ἐπείθετε, οὐκ ἂν
ἀλλήλους ἐφυλάττομεν μὴ ἀδικεῖν, ἀλλ' αὐτὸς αὑτοῦ ἦν
ἕκαστος φύλαξ, δεδιὼς μὴ ἀδικῶν τῷ μεγίστῳ κακῷ
ξύνοικος ᾖ. Ταῦτα, ὦ Σώκρατες, ἴσως δὲ καὶ ἔτι
τούτων πλείω Θρασύμαχός τε καὶ ἄλλος πού τις ὑπὲρ
δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας λέγοιεν ἄν, μεταστρέφοντες
αὐτοῖν τὴν δύναμιν φορτικῶς, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ. ἀλλ'
B ἐγώ, οὐδὲν γάρ σε δέομαι ἀποκρύπτεσθαι, σοῦ ἐπιθυμῶν
ἀκοῦσαι τἀναντία, ὡς δύναμαι μάλιστα κατατείνας λέγω.
μὴ οὖν ἡμῖν μόνον ἐνδείξῃ τῷ λόγῳ ὅτι δικαιοσύνη ἀδι-
κίας κρεῖττον, ἀλλὰ τί ποιοῦσα ἑκατέρα τὸν ἔχοντα αὐτὴ
δι' αὑτὴν ἡ μὲν κακόν, ἡ δὲ ἀγαθόν ἐστι· τὰς δὲ δόξας
ἀφαίρει, ὥσπερ Γλαύκων διεκελεύσατο. εἰ γὰρ μὴ ἀφαι-
ρήσεις ἑκατέρωθεν τὰς ἀληθεῖς, τὰς δὲ ψευδεῖς προσθή-
σεις, οὐ τὸ δίκαιον φήσομεν ἐπαινεῖν σε ἀλλὰ τὸ δοκεῖν,
οὐδὲ τὸ ἄδικον εἶναι ψέγειν ἀλλὰ τὸ δοκεῖν, καὶ παρακε- C
λεύεσθαι ἄδικον ὄντα λανθάνειν, καὶ ὁμολογεῖν Θρασυ-
μάχῳ, ὅτι τὸ μὲν δίκαιον ἀλλότριον ἀγαθόν, ξυμφέρον
τοῦ κρείττονος, τὸ δὲ ἄδικον αὑτῷ μὲν ξυμφέρον καὶ
λυσιτελοῦν, τῷ δὲ ἥττονι ἀξύμφορον. ἐπειδὴ οὖν ὡμολό- 76
γησας τῶν μεγίστων ἀγαθῶν εἶναι δικαιοσύνην, ἃ τῶν τε
ἀποβαινόντων ἀπ' αὐτῶν ἕνεκα ἄξια κεκτῆσθαι, πολὺ δὲ
μᾶλλον αὐτὰ αὑτῶν, οἷον ὁρᾶν, ἀκούειν, φρονεῖν, καὶ
ὑγιαίνειν δή, καὶ ὅσα ἄλλα ἀγαθὰ γόνιμα τῇ αὑτῶν φύσει D
ἀλλ' οὐ δόξῃ ἐστί, τοῦτ' οὖν αὐτὸ ἐπαίνεσον δικαιοσύνης,
ὃ αὐτὴ δι' αὑτὴν τὸν ἔχοντα ὀνίνησι καὶ ἀδικία βλάπτει·
μισθοὺς δὲ καὶ δόξας πάρες ἄλλοις ἐπαινεῖν. ὡς ἐγὼ τῶν
μὲν ἄλλων ἀνασχοίμην ἂν οὕτως ἐπαινούντων δικαιοσύνην
καὶ ψεγόντων ἀδικίαν, δόξας τε περὶ αὐτῶν καὶ μισθοὺς
ἐγκωμιαζόντων καὶ λοιδορούντων, σοῦ δὲ οὐκ ἄν, εἰ μὴ
σὺ κελεύοις, διότι πάντα τὸν βίον οὐδὲν ἄλλο σκοπῶν E
διελήλυθας ἢ τοῦτο. μὴ οὖν ἡμῖν ἐνδείξῃ μόνον τῷ λόγῳ
ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρεῖττον, ἀλλὰ τί ποιοῦσα ἑκα-
τέρα τὸν ἔχοντα αὐτὴ δι' αὑτήν, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν
τε μὴ θεούς τε καὶ ἀνθρώπους, ἡ μὲν ἀγαθόν, ἡ δὲ
κακόν ἐστιν.

Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἀεὶ μὲν δὴ τὴν φύσιν τοῦ τε Γλαύ-
κωνος καὶ τοῦ Ἀδειμάντου ἠγάμην, ἀτὰρ οὖν καὶ τότε
πάνυ γε ἥσθην καὶ εἶπον· Οὐ κακῶς εἰς ὑμᾶς, ὦ παῖδες 368
ἐκείνου τοῦ ἀνδρός, τὴν ἀρχὴν τῶν ἐλεγείων ἐποίησεν ὁ 77
Γλαύκωνος ἐραστής, εὐδοκιμήσαντας περὶ τὴν Μεγαροῖ
μάχην, εἰπών·

παῖδες Ἀρίστωνος, κλεινοῦ θεῖον γένος ἀνδρός.

τοῦτό μοι, ὦ φίλοι, εὖ δοκεῖ ἔχειν· πάνυ γὰρ θεῖον πε-
πόνθατε, εἰ μὴ πέπεισθε ἀδικίαν δικαιοσύνης ἄμεινον
εἶναι, οὕτω δυνάμενοι εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ. δοκεῖτε δή μοι
ὡς ἀληθῶς οὐ πεπεῖσθαι. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου B
τοῦ ὑμετέρου τρόπου, ἐπεὶ κατά γε αὐτοὺς τοὺς λόγους
ἠπίστουν ἂν ὑμῖν· ὅσῳ δὲ μᾶλλον πιστεύω, τοσούτῳ μᾶλ-
λον ἀπορῶ ὅ τι χρήσωμαι· οὔτε γὰρ ὅπως βοηθῶ ἔχω·
δοκῶ γάρ μοι ἀδύνατος εἶναι· σημεῖον δέ μοι, ὅτι ἃ πρὸς
Θρασύμαχον λέγων ᾤμην ἀποφαίνειν, ὡς ἄμεινον δικαιο-
σύνη ἀδικίας, οὐκ ἀπεδέξασθέ μου· οὔτ' αὖ ὅπως μὴ
βοηθήσω ἔχω· δέδοικα γὰρ μὴ οὐδ' ὅσιον ᾖ παραγενό-
μενον δικαιοσύνῃ κακηγορουμένῃ ἀπαγορεύειν καὶ μὴ C

4. αὖ μέγα δύνανται om. ΑΦtmr et pr. Π. — 14. ψυχῆς] τύχης a. — 16. ἔχοι a. — 22. ὡς δέ] ὧδε δὲ c. — 40. ἕκαστος ΑΘΞΦmr: ἄριστος ἕκαστος tv, ἕκαστος ἄριστος abc. — 41. ξύνοικος ᾖ] ξυνοικοίη a. — 44. γέ μοι a.
3. κρείττων a. — 5. τὰς ψευδεῖς, τὰς δὲ ἀληθεῖς contra libros a. — 10. αὐτῷ bc. — 17. ἀδικίαν, ὃ βλάπτει a. — 19. ἀποσχοίμην Atm, ἀποδεχοίμην ΠDKqv et γρ. A. — 23. κελεύεις a. — 24. ἀλλὰ καὶ τί c. — 26. αὐτὴ] αὐτὴν ΑΘΠΦDtvmr. — 28. αἰεὶ a. — 32. ἐραστής] Critias. Cfr. Schneidewin Del. Poet. eleg. p. 136 sq.

βοηθεῖν ἔτι ἐμπνέοντα καὶ δυνάμενον φθέγγεσθαι. κράτι-
στον οὖν οὕτως, ὅπως δύναμαι, ἐπικουρεῖν αὐτῇ. Ὅ τε
οὖν Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο παντὶ τρόπῳ βοηθῆσαι
καὶ μὴ ἀνεῖναι τὸν λόγον, ἀλλὰ διερευνήσασθαι τί τ'
ἐστὸν ἑκάτερον καὶ περὶ τῆς ὠφελείας αὐτοῖν τἀληθὲς πο-
426 τέρως ἔχει. εἶπον οὖν ὅπερ ἐμοὶ ἔδοξεν, ὅτι τὸ ζήτημα
78 ᾧ ἐπιχειροῦμεν οὐ φαῦλον ἀλλ' ὀξὺ βλέποντος, ὡς ἐμοὶ
D φαίνεται. ἐπειδὴ οὖν ἡμεῖς οὐ δεινοί, δοκεῖ μοι, ἦν δ'
ἐγώ, τοιαύτην ποιήσασθαι ζήτησιν αὐτοῦ, οἵανπερ ἂν εἰ
προσέταξέ τις γράμματα σμικρὰ πόρρωθεν ἀναγνῶναι μὴ
πάνυ ὀξὺ βλέπουσιν, ἔπειτά τις ἐνενόησεν, ὅτι τὰ αὐτὰ
γράμματα ἔστι που καὶ ἄλλοθι μείζω τε καὶ ἐν μείζονι,
ἕρμαιον ἂν ἐφάνη, οἶμαι, ἐκεῖνα πρῶτον ἀναγνόντας
οὕτως ἐπισκοπεῖν τὰ ἐλάττω, εἰ τὰ αὐτὰ ὄντα τυγχάνει.
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ τί τοιοῦτον, ὦ
E Σώκρατες, ἐν τῇ περὶ τὸ δίκαιον ζητήσει καθορᾷς; Ἐγώ
σοι, ἔφην, ἐρῶ. δικαιοσύνη, φαμέν, ἔστι μὲν ἀνδρὸς ἑνός,
ἔστι δέ που καὶ ὅλης πόλεως; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν
μεῖζον πόλις ἑνὸς ἀνδρός; Μεῖζον, ἔφη. Ἴσως τοίνυν
πλείων ἂν δικαιοσύνη ἐν τῷ μείζονι ἐνείη καὶ ῥᾴων κατα-
369 μαθεῖν. εἰ οὖν βούλεσθε, πρῶτον ἐν ταῖς πόλεσι ζητήσωμεν
ποῖόν τί ἐστιν· ἔπειτα οὕτως ἐπισκεψόμεθα καὶ ἐν ἑνὶ
ἑκάστῳ, τὴν τοῦ μείζονος ὁμοιότητα ἐν τῇ τοῦ ἐλάττονος
ἰδέᾳ ἐπισκοποῦντες. Ἀλλά μοι δοκεῖς, ἔφη, καλῶς λέγειν.
Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, εἰ γιγνομένην πόλιν θεασαίμεθα
λόγῳ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς ἴδοιμεν ἂν γιγνομένην
79 καὶ τὴν ἀδικίαν; Τάχ' ἄν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν γενομένου
B αὐτοῦ ἐλπὶς εὐπετέστερον ἰδεῖν ὃ ζητοῦμεν; Πολύ γε.
Δοκεῖ οὖν χρῆναι ἐπιχειρῆσαι περαίνειν; οἶμαι μὲν γὰρ
οὐκ ὀλίγον ἔργον αὐτὸ εἶναι. σκοπεῖτε οὖν. Ἔσκεπται,
ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ μὴ ἄλλως ποίει.

Γίγνεται τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πόλις, ὡς ἐγᾦμαι, ἐπειδὴ
τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐν-
δεής. ἢ τίν' οἴει ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίζειν; Οὐδεμίαν,
C ἦ δ' ὅς. Οὕτω δὴ ἄρα παραλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐπ'
ἄλλου, τὸν δ' ἐπ' ἄλλου χρείᾳ, πολλῶν δεόμενοι, πολλοὺς
εἰς μίαν οἴκησιν ἀγείραντες κοινωνούς τε καὶ βοηθούς,
ταύτῃ τῇ ξυνοικίᾳ ἐθέμεθα πόλιν ὄνομα. ἦ γάρ; Πάνυ
μὲν οὖν. Μεταδίδωσι δὴ ἄλλος ἄλλῳ, εἴ τι μεταδίδωσιν,
ἢ μεταλαμβάνει, οἰόμενος αὑτῷ ἄμεινον εἶναι. Πάνυ γε.
Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ, τῷ λόγῳ ἐξ ἀρχῆς ποιῶμεν πόλιν.
ποιήσει δὲ αὐτήν, ὡς ἔοικεν, ἡ ἡμετέρα χρεία. Πῶς δ'
D οὔ; Ἀλλὰ μὴν πρώτη γε καὶ μεγίστη τῶν χρειῶν ἡ τῆς
τροφῆς παρασκευὴ τοῦ εἶναί τε καὶ ζῆν ἕνεκα. Παντά-
πασί γε. Δευτέρα δὴ οἰκήσεως, τρίτη δ' ἐσθῆτος καὶ τῶν
τοιούτων. Ἔστι ταῦτα. Φέρε δή, ἦν δ' ἐγώ, πῶς ἡ πόλις
ἀρκέσει ἐπὶ τοσαύτην παρασκευήν; ἄλλο τι γεωργὸς μὲν
εἷς, ὁ δὲ οἰκοδόμος, ἄλλος δέ τις ὑφάντης; ἢ καὶ σκυτο- 80
τόμον αὐτόσε προσθήσομεν ἢ τιν' ἄλλον τῶν περὶ τὸ σῶμα
θεραπευτήν; Πάνυ γε. Εἴη δ' ἂν ἥ γε ἀναγκαιοτάτη
πόλις ἐκ τεττάρων ἢ πέντε ἀνδρῶν. Φαίνεται. Τί δὴ E
οὖν; ἕνα ἕκαστον τούτων δεῖ τὸ αὑτοῦ ἔργον ἅπασι κοι-
νὸν κατατιθέναι, οἷον τὸν γεωργὸν ἕνα ὄντα παρασκευά-
ζειν σιτία τέτταρσι καὶ τετραπλάσιον χρόνον τε καὶ πόνον
ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῇ, καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν;
ἢ ἀμελήσαντα ἑαυτῷ μόνῳ τέταρτον μέρος ποιεῖν τούτου
τοῦ σιτίου ἐν τετάρτῳ μέρει τοῦ χρόνου, τὰ δὲ τρία, τὸ 370
μὲν ἐπὶ τῇ τῆς οἰκίας παρασκευῇ διατρίβειν, τὸ δὲ ἱμα-
τίου, τὸ δὲ ὑποδημάτων, καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα
πράγματα ἔχειν, ἀλλ' αὐτὸν δι' αὑτὸν τὰ αὑτοῦ πράττειν;
Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ἔφη· Ἀλλ' ἴσως, ὦ Σώκρατες, οὕτω
ῥᾴδιον ἢ 'κείνως. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, μὰ Δί' ἄτοπον·
ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ, ὅτι πρῶτον μὲν
φύεται ἕκαστος οὐ πάνυ ὅμοιος ἑκάστῳ, ἀλλὰ διαφέρων B
τὴν φύσιν, ἄλλος ἐπ' ἄλλου ἔργου πρᾶξιν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι;
Ἔμοιγε. Τί δέ; πότερον κάλλιον πράττοι ἄν τις εἷς ὢν
πολλὰς τέχνας ἐργαζόμενος, ἢ ὅταν μίαν εἷς; Ὅταν, ἦ δ'
ὅς, εἷς μίαν. Ἀλλὰ μήν, οἶμαι, καὶ τόδε δῆλον, ὡς,
ἐάν τίς τινος παρῇ ἔργου καιρόν, διόλλυται. Δῆλον γάρ. 81
Οὐ γάρ, οἶμαι, ἐθέλει τὸ πραττόμενον τὴν τοῦ πράττον-
τος σχολὴν περιμένειν, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν πράττοντα τῷ
πραττομένῳ ἐπακολουθεῖν μὴ ἐν παρέργου μέρει. Ἀνάγκη. C
Ἐκ δὴ τούτων πλείω τε ἕκαστα γίγνεται καὶ κάλλιον καὶ
ῥᾷον, ὅταν εἷς ἓν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ, σχολὴν τῶν
ἄλλων ἄγων, πράττῃ. Παντάπασι μὲν οὖν. Πλειόνων
δή, ὦ Ἀδείμαντε, δεῖ πολιτῶν ἢ τεττάρων ἐπὶ τὰς παρα-
σκευὰς ὧν ἐλέγομεν· ὁ γὰρ γεωργός, ὡς ἔοικεν, οὐκ αὐτὸς
ποιήσεται ἑαυτῷ τὸ ἄροτρον, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι, οὐδὲ
σμινύην, οὐδὲ τἆλλα ὄργανα ὅσα περὶ γεωργίαν. οὐδ' αὖ D
ὁ οἰκοδόμος· πολλῶν δὲ καὶ τούτῳ δεῖ. ὡσαύτως δ' ὁ
ὑφάντης τε καὶ ὁ σκυτοτόμος. Ἀληθῆ. Τέκτονες δὴ
καὶ χαλκῆς καὶ τοιοῦτοί τινες πολλοὶ δημιουργοί, κοι-
νωνοὶ ἡμῖν τοῦ πολιχνίου γιγνόμενοι, συχνὸν αὐτὸ ποι-
οῦσιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' οὐκ ἄν πω πάνυ γε μέγα
τι εἴη, εἰ αὐτοῖς βουκόλους τε καὶ ποιμένας τούς τε ἄλλους
νομέας προσθεῖμεν, ἵνα οἵ τε γεωργοὶ ἐπὶ τὸ ἀροῦν ἔχοιεν
βοῦς, οἵ τε οἰκοδόμοι πρὸς τὰς ἀγωγὰς μετὰ τῶν γεωρ- E
γῶν χρῆσθαι ὑποζυγίοις, ὑφάνται δὲ καὶ σκυτοτόμοι δέρ-
μασί τε καὶ ἐρίοις; Οὐδέ γε, ἦ δ' ὅς, σμικρὰ πόλις ἂν 82
εἴη ἔχουσα πάντα ταῦτα. Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, κατοι-

19. μείζων ΛΘΦιτ. — μείζων-ΛΘΦ. — 21. ζητήσομεν ac. — 22. ἐπισκεψώμεθα ΞΘΠιυ: ἐπισκεψώμεθα [ό] D, ἐπισκεψόμεθα [ω] K, ἐπισκεψόμεθα abc. — 27. γινομένου a. — 40. αὐτῷ a. — 45. δ' om. a.

7. ἕνα om. a. — 17. ῥᾷον qbc. — ἐκείνως bc. — Οὐδὲ Λ a. — 18. μὲν ἡμῶν φύεται bc. — 20. πράξει ac. — ἢ a. — 23. τόδε] τοῦτο a. — 29. ἓν ἢ κατὰ a. — 33. μέλλοι a. — κάλλιον a. — 36. σκυτοτόμος ΛΘΞΦιmτ: σκυτοτόμος. ἢ οὒ abc. — 36. δὴ] δὲ ab. — 37. χαλκεῖς a.

κίσαι γε αὐτὴν τὴν πόλιν εἰς τοιοῦτον τόπον, οὗ ἐπεισαγωγίμων μὴ δεήσεται, σχεδόν τι ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ. Προσδεήσει ἄρα ἔτι καὶ ἄλλων, οἳ ἐξ ἄλλης πόλεως αὐτῇ κομίσουσιν ὧν δεῖται. Δεήσει. Καὶ μὴν κενὸς ἂν ἴῃ ὁ διάκονος, μηδὲν ἄγων ὧν ἐκεῖνοι δέονται παρ' ὧν

371 ἂν κομίζωνται ὧν ἂν αὐτοῖς χρεία, κενὸς ἄπεισιν. ἦ γάρ; Δοκεῖ μοι. Δεῖ δὴ τὰ οἴκοι μὴ μόνον ἑαυτοῖς ποιεῖν ἱκανά, ἀλλὰ καὶ οἷα καὶ ὅσα ἐκείνοις ὧν ἂν δέωνται. Δεῖ

427 γάρ. Πλειόνων δὴ γεωργῶν τε καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν δεῖ ἡμῖν τῇ πόλει. Πλειόνων γάρ. Καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων διακόνων που τῶν τε εἰσαξόντων καὶ ἐξαξόντων ἕκαστα. οὗτοι δέ εἰσιν ἔμποροι. ἦ γάρ; Ναί. Καὶ ἐμπόρων δὴ δεησόμεθα. Πάνυ γε. Καὶ ἐὰν μέν γε κατὰ θάλατταν

B ἡ ἐμπορία γίγνηται, συχνῶν καὶ ἄλλων προσδεήσεται τῶν ἐπιστημόνων τῆς περὶ τὴν θάλατταν ἐργασίας. Συχνῶν μέντοι. Τί δὲ δή; ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πῶς ἀλλήλοις μεταδώσουσιν ὧν ἂν ἕκαστοι ἐργάζωνται; ὧν δὴ ἕνεκα καὶ

83 κοινωνίαν ποιησάμενοι πόλιν ᾠκίσαμεν. Δῆλον δή, ἦ δ' ὅς, ὅτι πωλοῦντες καὶ ὠνούμενοι. Ἀγορὰ δὴ ἡμῖν καὶ νόμισμα ξύμβολον τῆς ἀλλαγῆς ἕνεκα γενήσεται ἐκ τούτου.

C Πάνυ μὲν οὖν. Ἂν οὖν κομίσας ὁ γεωργὸς εἰς τὴν ἀγοράν τι ὧν ποιεῖ ἤ τις ἄλλος τῶν δημιουργῶν μὴ εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον ἥκῃ τοῖς δεομένοις τὰ παρ' αὐτοῦ ἀλλάξασθαι, ἀργήσει τῆς αὑτοῦ δημιουργίας καθήμενος ἐν ἀγορᾷ; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ἀλλ' εἰσὶν οἳ τοῦτο ὁρῶντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν διακονίαν τάττουσι ταύτην, ἐν μὲν ταῖς ὀρθῶς οἰκουμέναις πόλεσι σχεδόν τι οἱ ἀσθενέστατοι τὰ σώματα καὶ ἀχρεῖοί τι ἄλλο ἔργον πράττειν. αὐτοῦ γὰρ δεῖ μένοντας

D αὐτοὺς περὶ τὴν ἀγορὰν τὰ μὲν ἀντ' ἀργυρίου ἀλλάξασθαι τοῖς τι δεομένοις ἀποδόσθαι, τοῖς δὲ ἀντὶ αὖ ἀργυρίου διαλλάττειν ὅσοι τι δέονται πρίασθαι. Αὕτη ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἡ χρεία καπήλων ἡμῖν γένεσιν ἐμποιεῖ τῇ πόλει. ἢ οὐ καπήλους καλοῦμεν τοὺς πρὸς ὠνήν τε καὶ πρᾶσιν διακονοῦντας ἱδρυμένους ἐν ἀγορᾷ, τοὺς δὲ πλανήτας ἐπὶ τὰς πόλεις ἐμπόρους; Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δή τινες, ὡς ἐγᾦμαι, εἰσὶ καὶ ἄλλοι διάκονοι, οἳ ἂν τὰ μὲν τῆς δια-

E νοίας μὴ πάνυ ἀξιοκοινώνητοι ὦσι, τὴν δὲ τοῦ σώματος

84 ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς πόνους ἔχωσιν· οἳ δὴ πωλοῦντες τὴν τῆς ἰσχύος χρείαν, τὴν τιμὴν ταύτην μισθὸν καλοῦντες, κέκληνται, ὡς ἐγᾦμαι, μισθωτοί. ἦ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Πλήρωμα δὴ πόλεώς εἰσιν, ὡς ἔοικε, καὶ μισθωτοί. Δοκεῖ μοι. Ἆρ' οὖν, ὦ Ἀδείμαντε, ἤδη ἡμῖν ηὔξηται ἡ πόλις, ὥστ' εἶναι τελέα; Ἴσως. Ποῦ οὖν ἄν ποτε ἐν αὐτῇ εἴη ἥ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀδικία; καὶ τίνι ἅμα ἐγγενο-

372 μένη ὧν ἐσκέμμεθα; Ἐγὼ μέν, ἔφη, οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες, εἰ μή που ἐν αὐτῶν τούτων χρείᾳ τινὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους. Ἀλλ' ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, καλῶς λέγεις· καὶ σκεπτέον γε καὶ οὐκ ἀποκνητέον.

Πρῶτον οὖν σκεψώμεθα, τίνα τρόπον διαιτήσονται οἱ οὕτω παρεσκευασμένοι. ἄλλο τι ἢ σῖτόν τε ποιοῦντες καὶ οἶνον καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα, καὶ οἰκοδομησάμενοι οἰκίας, θέρους μὲν τὰ πολλὰ γυμνοί τε καὶ ἀνυπόδητοι ἐργάσονται, τοῦ δὲ χειμῶνος ἠμφιεσμένοι τε καὶ ὑποδεδε- B

μένοι ἱκανῶς; θρέψονται δὲ ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἄλφιτα σκευαζόμενοι, ἐκ δὲ τῶν πυρῶν ἄλευρα, τὰ μὲν πέψαντες, τὰ δὲ μάξαντες; μάζας γενναίας καὶ ἄρτους ἐπὶ κάλαμόν τινα παραβαλλόμενοι ἢ φύλλα καθαρά, κατακλινέντες ἐπὶ στιβάδων ἐστρωμένων μίλακί τε καὶ μυρρίναις, εὐωχήσονται αὐτοί τε καὶ τὰ παιδία, ἐπιπίνοντες τοῦ οἴνου, 85

ἐστεφανωμένοι καὶ ὑμνοῦντες τοὺς θεούς, ἡδέως ξυνόντες ἀλλήλοις, οὐχ ὑπὲρ τὴν οὐσίαν ποιούμενοι τοὺς παῖδας, C

εὐλαβούμενοι πενίαν ἢ πόλεμον; Καὶ ὁ Γλαύκων ὑπολαβών, Ἄνευ ὄψου, ἔφη, ὡς ἔοικας, ποιεῖς τοὺς ἄνδρας ἑστιωμένους. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἐπελαθόμην ὅτι καὶ ὄψον ἕξουσιν· ἅλας τε δῆλον ὅτι καὶ ἐλάας καὶ τυρόν, καὶ βολβοὺς καὶ λάχανα, οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς ἑψήματα, ἑψήσονται. καὶ τραγήματά που παραθήσομεν αὐτοῖς τῶν τε σύκων καὶ ἐρεβίνθων καὶ κυάμων, καὶ μύρτα καὶ φηγοὺς σποδιοῦσι πρὸς τὸ πῦρ, μετρίως ὑποπίνοντες. D

καὶ οὕτω διάγοντες τὸν βίον ἐν εἰρήνῃ μετὰ ὑγιείας, ὡς εἰκός, γηραιοὶ τελευτῶντες ἄλλον τοιοῦτον βίον τοῖς ἐκγόνοις παραδώσουσιν. Καὶ ὅς, Εἰ δὲ ὑῶν πόλιν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, κατεσκεύαζες, τί ἂν αὐτὰς ἄλλο ἢ ταῦτα ἐχόρταζες; Ἀλλὰ πῶς χρή, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων; Ἅπερ νομίζεται, ἔφη· ἐπί τε κλινῶν κατακεῖσθαι, οἶμαι, τοὺς μέλλοντας μὴ ταλαιπωρεῖσθαι, καὶ ἀπὸ τραπεζῶν δειπνεῖν E

καὶ ὄψα ἅπερ καὶ οἱ νῦν ἔχουσι, καὶ τραγήματα. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· μανθάνω. οὐ πόλιν, ὡς ἔοικε, σκοποῦμεν μόνον ὅπως γίγνεται, ἀλλὰ καὶ τρυφῶσαν πόλιν. ἴσως 86

οὖν οὐδὲ κακῶς ἔχει· σκοποῦντες γὰρ καὶ τοιαύτην τάχ' ἂν κατίδοιμεν τήν τε δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν ὅπῃ ποτὲ ταῖς πόλεσιν ἐμφύονται. ἡ μὲν οὖν ἀληθινὴ πόλις δοκεῖ μοι εἶναι ἣν διεληλύθαμεν, ὥσπερ ὑγιής τις· εἰ δ' αὖ βούλεσθε καὶ φλεγμαίνουσαν πόλιν θεωρήσωμεν, οὐδὲν ἀποκωλύει. ταῦτα γὰρ δή τισιν, ὡς δοκεῖ, οὐκ ἐξαρκέσει, 373

οὐδ' αὕτη ἡ δίαιτα, ἀλλὰ κλῖναί τε προσέσονται καὶ τράπεζαι καὶ τἆλλα σκεύη, καὶ ὄψα δὴ καὶ μύρα καὶ θυμιάματα καὶ ἑταῖραι καὶ πέμματα, ἕκαστα τούτων παντοδαπά. καὶ δὴ καὶ ἃ τὸ πρῶτον ἐλέγομεν οὐκέτι τὰ ἀναγκαῖα θετέον, οἰκίας τε καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα, ἀλλὰ τήν τε ζωγραφίαν κινητέον καὶ τὴν ποικιλίαν, καὶ χρυσὸν καὶ ἐλέφαντα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα κτητέον. ἦ γάρ;

4. κομιοῦσιν b. — 5. ἴῃ] εἴη a. — 8. ἐκείνοις ἄξουσιν, οἳ μεταδώσουσιν ὧν q b. — 15. θάλασσαν a. — 28. τι ante ἄλλο om. a. — 32. ἢ a.

3. Πρῶτον μὲν οὖν a. — 12. σμίλακι K bc. — 22. συκῶν a. — 27. αὐτοὺς a. — 33. γίγνηται a. — 40. αὐτὴ a. — κλίναι a. — 42. πέμματα, καὶ ἕκαστα bc. — 43. τἀναγκαῖα bc. — 45. καὶ τὴν ποικιλίαν om. ΑΘΞΦmr.

B Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν μείζονά τε αὖ τὴν πόλιν δεῖ ποιεῖν, ἐκείνη γὰρ ἡ ὑγιεινὴ οὐκέτι ἱκανή, ἀλλ' ἤδη ὄγκου ἐμπληστέα καὶ πλήθους, ἃ οὐκέτι τοῦ ἀναγκαίου ἕνεκά ἐστιν ἐν ταῖς πόλεσιν, οἷον οἵ τε θηρευταὶ πάντες, οἵ τε μιμηταί, πολλοὶ μὲν οἱ περὶ τὰ σχήματά τε καὶ χρώματα, πολλοὶ δὲ οἱ περὶ μουσικήν, ποιηταί τε καὶ τούτων ὑπη- 87 ρέται, ῥαψῳδοί, ὑποκριταί, χορευταί, ἐργολάβοι, σκευῶν C τε παντοδαπῶν δημιουργοί, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν περὶ τὸν γυναικεῖον κόσμον. καὶ δὴ καὶ διακόνων πλειόνων 528 δεησόμεθα. ἢ οὐ δοκεῖ δεήσειν παιδαγωγῶν, τιτθῶν, τροφῶν, κομμωτριῶν, κουρέων, καὶ αὖ ὀψοποιῶν τε καὶ μαγείρων; ἔτι δὲ καὶ συβωτῶν προσδεησόμεθα. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἐν τῇ προτέρᾳ πόλει οὐκ ἐνῆν· ἔδει γὰρ οὐδέν· ἐν δὲ ταύτῃ καὶ τούτου προσδεήσει. δεήσει δὲ καὶ τῶν ἄλλων βοσκημάτων παμπόλλων, εἴ τις αὐτὰ ἔδεται. ἢ γάρ; D Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν καὶ ἰατρῶν ἐν χρείαις ἐσόμεθα πολὺ μᾶλλον οὕτω διαιτώμενοι ἢ ὡς τὸ πρότερον; Πολύ γε.

Καὶ ἡ χώρα που ἡ τότε ἱκανὴ τρέφειν τοὺς τότε σμικρὰ δὴ ἐξ ἱκανῆς ἔσται. ἢ πῶς λέγομεν; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῆς τῶν πλησίον χώρας ἡμῖν ἀποτμητέον, εἰ μέλλομεν ἱκανὴν ἕξειν νέμειν τε καὶ ἀροῦν, καὶ ἐκείνοις αὖ τῆς ἡμετέρας, ἐὰν καὶ ἐκεῖνοι ἀφῶσιν αὑτοὺς ἐπὶ χρημάτων κτῆσιν ἄπειρον, ὑπερβάντες τὸν τῶν ἀναγκαίων E ὅρον; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Πολεμήσομεν τὸ μετὰ τοῦτο, ὦ Γλαύκων; ἢ πῶς ἔσται; Οὕτως, ἔφη. Καὶ μηδέν γέ πω λέγωμεν, ἦν δ' ἐγώ, μήτ' εἴ τι κακὸν μήτ' εἰ ἀγαθὸν ὁ πόλεμος ἐργάζεται, ἀλλὰ το- 88 σοῦτον μόνον, ὅτι πολέμου αὖ γένεσιν ηὑρήκαμεν, ἐξ ὧν μάλιστα ταῖς πόλεσι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ κακὰ γίγνεται, ὅταν γίγνηται. Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δή, ὦ φίλε, μείζονος τῆς πόλεως δεῖ οὔτι σμικρῷ, ἀλλ' ὅλῳ στρατο- 374 πέδῳ, ὃ ἐξελθὸν ὑπὲρ τῆς οὐσίας ἁπάσης καὶ ὑπὲρ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν διαμαχεῖται τοῖς ἐπιοῦσιν. Τί δέ; ἦ δ' ὅς· αὐτοὶ οὐχ ἱκανοί; Οὔκ, εἰ σύ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὡμολογήσαμεν καλῶς, ἡνίκα ἐπλάττομεν τὴν πόλιν. ὡμολογοῦμεν δέ που, εἰ μέμνησαι, ἀδύνατον ἕνα πολλὰς καλῶς ἐργάζεσθαι τέχνας. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. B Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ἡ περὶ τὸν πόλεμον ἀγωνία οὐ τεχνικὴ δοκεῖ εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἦ οὖν τι σκυτικῆς δεῖ μᾶλλον κήδεσθαι ἢ πολεμικῆς; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ἄρα τὸν μὲν σκυτοτόμον διεκωλύομεν μήτε γεωργὸν ἐπιχειρεῖν εἶναι ἅμα μήτε ὑφάντην μήτε οἰκοδόμον, ἵνα δὴ ἡμῖν τὸ τῆς σκυτικῆς ἔργον καλῶς γίγνοιτο, καὶ τῶν ἄλλων ἑνὶ ἑκάστῳ ὡσαύτως ἓν ἀπεδίδομεν, πρὸς ὃ πεφύκει ἕκαστος καὶ ἐφ' ᾧ ἔμελλε τῶν ἄλλων σχολὴν ἄγων διὰ βίου αὐτὸ C ἐργαζόμενος οὐ παριεὶς τοὺς καιροὺς καλῶς ἀπεργάζεσθαι· τὰ δὲ δὴ περὶ τὸν πόλεμον πότερον οὐ περὶ πλείστου ἐστὶν εὖ ἀπεργασθέντα; ἢ οὕτω ῥᾴδιον, ὥστε καὶ 89 γεωργῶν τις ἅμα πολεμικὸς ἔσται καὶ σκυτοτομῶν καὶ ἄλλην τέχνην ἡντινοῦν ἐργαζόμενος, πεττευτικὸς δὲ ἢ κυβευτικὸς ἱκανῶς οὐδ' ἂν εἷς γένοιτο μὴ αὐτὸ τοῦτο ἐκ παιδὸς ἐπιτηδεύων, ἀλλὰ παρέργῳ χρώμενος; καὶ ἀσπίδα μὲν λαβὼν ἤ τι ἄλλο τῶν πολεμικῶν ὅπλων τε καὶ ὀργάνων D αὐθημερὸν ὁπλιτικῆς ἢ τινος ἄλλης μάχης τῶν κατὰ πόλεμον ἱκανὸς ἔσται ἀγωνιστής, τῶν δὲ ἄλλων ὀργάνων οὐδὲν οὐδένα δημιουργὸν οὐδὲ ἀθλητὴν ληφθὲν ποιήσει, οὐδ' ἔσται χρήσιμον τῷ μήτε τὴν ἐπιστήμην ἑκάστου λαβόντι μήτε τὴν μελέτην ἱκανὴν παρασχομένῳ; Πολλοῦ γὰρ ἄν, ἦ δ' ὅς, τὰ ὄργανα ἦν ἄξια. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ μέγιστον τὸ τῶν φυλάκων ἔργον, τοσούτῳ σχολῆς E τε τῶν ἄλλων πλείστης ἂν εἴη καὶ αὖ τέχνης τε καὶ ἐπιμελείας μεγίστης δεόμενον. Οἶμαι ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ φύσεως ἐπιτηδείας εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιτήδευμα; Πῶς δ' οὔ; Ἡμέτερον δὴ ἔργον ἂν εἴη, ὡς ἔοικεν, εἴπερ οἷοί τ' ἐσμέν, ἐκλέξασθαι τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδειαι εἰς πόλεως φυλακήν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἠράμεθα· ὅμως δὲ οὐκ ἀποδειλιατέον, ὅσον γ' ἂν δύναμις παρείκῃ. Οὐ 375 γὰρ οὖν, ἔφη. Οἴει οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν φύσιν 90 γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν νεανίσκου εὐγενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἷον ὀξύν τέ που δεῖ αὐτοῖν ἑκάτερον εἶναι πρὸς αἴσθησιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς τὸ αἰσθανόμενον διωκάθειν, καὶ ἰσχυρὸν αὖ, ἐὰν δέῃ ἑλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τούτων. Καὶ μὴν ἀνδρεῖόν γε, εἴπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς δ' οὔ; Ἀνδρεῖος δὲ εἶναι ἆρα ἐθελήσει ὁ μὴ θυμοειδὴς εἴτε ἵππος εἴτε κύων ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ζῷον; ἢ οὐκ ἐννενόηκας, ὡς ἄμαχόν τε καὶ ἀνί- B κητον θυμός, οὗ παρόντος ψυχὴ πᾶσα πρὸς πάντα ἄφοβός τε καὶ ἀήττητος; Ἐννενόηκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος οἷον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι, δῆλα. Ναί. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ. Καὶ τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι ἀλλήλοις ἔσονται καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὄντες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐ ῥᾳδίως. Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πρᾴους αὐτοὺς εἶναι, πρὸς δὲ C τοὺς πολεμίους χαλεπούς. εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ' αὐτοὶ φθήσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν ἅμα πρᾷον καὶ μεγαλόθυμον ἦθος εὑρήσομεν; ἐναν- 91 τία γάρ που θυμοειδεῖ πραεῖα φύσις. Φαίνεται. Ἀλλὰ μέντοι τούτων ὁποτέρου ἂν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται. ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικε, καὶ οὕτω δὴ

10. δοκεῖ σοι δεήσειν a. — 19. λέγωμεν a b. — 24. Πολεμήσομεν δὴ τὸ c. — 27. εἴ τι ἀγαθὸν c. — 29. οὖ q1. — 33. δαί c. — 34. ἱκανοὶ διαμάχεσθαι; Οὔκ a. — 36. δέ] δὴ a. — 42. οἰκοδόμον, ἀλλὰ σκυτοτόμον, ἵνα a. — 46. ἀπεργάσεσθαι b.

3. γεωργός a. — 8. κατὰ τὸν πόλεμον a. — 22. παρείκοι a. — 26. διώκειν a. — 37. ἄλλοις] ἀλλοτρίοις a. — 40. μή γε, οὐ a. — 45. τούτων γε ὁποτέρου c.

D ξυμβαίνει ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. Κινδυνεύει, ἔφη. Καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ ἔμπροσθεν, Δικαίως γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἀποροῦμεν· ἧς γὰρ προυθέμεθα εἰκόνος ἀπελείφθημεν. Πῶς λέγεις; Οὐκ ἐνοήσαμεν, ὅτι εἰσὶν ἄρα φύσεις, οἵας ἡμεῖς οὐκ ᾠήθημεν, ἔχουσαι τἀναντία ταῦτα. Ποῦ δή; Ἴδοι μὲν ἄν τις καὶ ἐν ἄλλοις ζῴοις, οὐ μέντ' ἂν ἥκιστα
429 ἐν ᾧ ἡμεῖς παρεβάλλομεν τῷ φύλακι. οἶσθα γάρ που τῶν
E γενναίων κυνῶν, ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος, πρὸς μὲν τοὺς συνήθεις τε καὶ γνωρίμους ὡς οἷόν τε πρᾳοτάτους εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνῶτας τοὐναντίον. Οἶδα μέντοι. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δυνατόν, καὶ οὐ παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιοῦτον εἶναι τὸν φύλακα. Οὐκ ἔοικεν. Ἆρ' οὖν σοι δοκεῖ ἔτι τοῦδε προσδεῖσθαι ὁ φυλακικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἔτι προσγενέσθαι φι-
376 λόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δή; ἔφη· οὐ γὰρ ἐννοῶ. Καὶ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶ κατόψει, ὃ καὶ ἄξιον
92 θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; Ὃν μὲν ἂν ἴδῃ ἀγνῶτα, χαλεπαίνει, οὐδὲν δὴ κακὸν προπεπονθώς· ὃν δ' ἂν γνώριμον, ἀσπάζεται, κἂν μηδὲν πώποτε ὑπ' αὐτοῦ ἀγαθὸν πεπόνθῃ. ἢ οὔπω τοῦτο ἐθαύμασας; Οὐ πάνυ, ἔφη, μέχρι τούτου προσέσχον τὸν νοῦν· ὅτι δέ που δρᾷ ταῦτα, δῆλον. Ἀλλὰ μὴν κομψόν γε φαίνεται τὸ
B πάθος αὐτοῦ τῆς φύσεως καὶ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον. Πῇ δή; Ἧι, ἦν δ' ἐγώ, ὄψιν οὐδενὶ ἄλλῳ φίλην καὶ ἐχθρὰν διακρίνει ἢ τῷ τὴν μὲν καταμαθεῖν, τὴν δὲ ἀγνοῆσαι. καίτοι πῶς οὐκ ἂν φιλομαθὲς εἴη συνέσει τε καὶ ἀγνοίᾳ ὁριζόμενον τό τε οἰκεῖον καὶ τὸ ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ὅπως οὔ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον ἐγώ, τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταὐτόν; Ταὐτὸν γάρ, ἔφη. Οὐκοῦν θαῤῥοῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει
C πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ γνωρίμους πρᾷός τις ἔσεσθαι φύσει, φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς καὶ ταχὺς καὶ ἰσχυρὸς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς κἀγαθὸς ἔσεσθαι φύλαξ πόλεως; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὗτος μὲν δὴ ἂν οὕτως ὑπάρχοι. θρέψονται δὲ δὴ ἡμῖν οὗτοι καὶ παιδευθήσονται τίνα τρόπον; καὶ ἆρά τι προὔργου ἡμῖν
93 ἐστιν αὐτὸ σκοποῦσι πρὸς τὸ κατιδεῖν οὗπερ ἕνεκα πάντα
D σκοποῦμεν, δικαιοσύνην τε καὶ ἀδικίαν τίνα τρόπον ἐν πόλει γίγνεται; ἵνα μὴ ἐῶμεν ἱκανὸν λόγον ἢ συχνὸν διεξίωμεν. Καὶ ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε προσδοκῶ προὔργου εἶναι εἰς τοῦτο ταύτην τὴν σκέψιν. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, οὐκ ἄρα ἀφετέον, οὐδ' εἰ μακροτέρα τυγχάνει οὖσα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἴθι οὖν, ὥσπερ ἐν μύθῳ μυθολογοῦντές τε καὶ σχολὴν ἄγοντες λόγῳ παιδεύωμεν τοὺς ἄνδρας. Ἀλλὰ χρή.

Τίς οὖν ἡ παιδεία; ἢ χαλεπὸν εὑρεῖν βελτίω τῆς ὑπὸ E
τοῦ πολλοῦ χρόνου εὑρημένης; ἔστι δέ που ἡ μὲν ἐπὶ σώμασι γυμναστική, ἡ δ' ἐπὶ ψυχῇ μουσική. Ἔστι γάρ. Ἆρ' οὖν οὐ μουσικῇ πρότερον ἀρξόμεθα παιδεύοντες ἢ γυμναστικῇ; Πῶς δ' οὔ; Μουσικῆς δ', εἰπὼν τίθης λόγους, ἢ οὔ; Ἔγωγε. Λόγων δὲ διττὸν εἶδος, τὸ μὲν ἀληθές, ψεῦδος δ' ἕτερον; Ναί. Παιδευτέον δ' ἐν ἀμφο- 377
τέροις, πρότερον δ' ἐν τοῖς ψευδέσιν; Οὐ μανθάνω, ἔφη, πῶς λέγεις. Οὐ μανθάνεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι πρῶτον τοῖς παιδίοις μύθους λέγομεν; τοῦτο δέ που, ὡς τὸ ὅλον εἰπεῖν ψεῦδος, ἔνι δὲ καὶ ἀληθῆ. πρότερον δὲ μύθοις πρὸς τὰ παιδία ἢ γυμνασίοις χρώμεθα. Ἔστι 94
ταῦτα. Τοῦτο δὴ ἔλεγον, ὅτι μουσικῆς πρότερον ἁπτέον ἢ γυμναστικῆς. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν οἶσθ' ὅτι ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιστον, ἄλλως τε καὶ νέῳ καὶ ἁπαλῷ ὁτῳοῦν; μάλιστα γὰρ δὴ τότε πλάττεται καὶ ἐνδύεται τύπος, B
ὃν ἄν τις βούληται ἐνσημήνασθαι ἑκάστῳ. Κομιδῇ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν ῥᾳδίως οὕτω παρήσομεν τοὺς ἐπιτυχόντας ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων μύθους πλασθέντας ἀκούειν τοὺς παῖδας καὶ λαμβάνειν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναντίας δόξας ἐκείναις, ἅς, ἐπειδὰν τελεωθῶσιν, ἔχειν οἰησόμεθα δεῖν αὐτούς; Οὐδ' ὁπωστιοῦν παρήσομεν. Πρῶτον δὴ ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐπιστατητέον τοῖς μυθοποιοῖς, καὶ ὃν μὲν ἂν καλὸν ποιήσωσιν, ἐγκριτέον, ὃν δ' ἂν C
μή, ἀποκριτέον. τοὺς δ' ἐγκριθέντας πείσομεν τὰς τροφούς τε καὶ μητέρας λέγειν τοῖς παισί, καὶ πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα ταῖς χερσίν. ὧν δὲ νῦν λέγουσι τοὺς πολλοὺς ἐκβλητέον. Ποίους δή; ἔφη. Ἐν τοῖς μείζοσιν, ἦν δ' ἐγώ, μύθοις ὀψόμεθα καὶ τοὺς ἐλάττους. δεῖ γὰρ δὴ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι καὶ ταὐτὸν δύνασθαι τούς τε μείζους καὶ τοὺς ἐλάττους. ἢ οὐκ οἴει;
D Ἔγωγ', ἔφη· ἀλλ' οὐκ ἐννοῶ οὐδὲ τοὺς μείζους τίνας λέγεις.
95 Οὓς Ἡσίοδός τε, εἶπον, καὶ Ὅμηρος ἡμῖν ἐλεγέτην καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. οὗτοι γάρ που μύθους τοῖς ἀνθρώποις ψευδεῖς συντιθέντες ἔλεγόν τε καὶ λέγουσιν. Ποίους δή, ἦ δ' ὅς, καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις; Ὅπερ, ἦν δ' ἐγώ, χρὴ καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα μέμφεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐάν τις μὴ καλῶς ψεύδηται. Τί τοῦτο; Ὅταν εἰκάζῃ τις κακῶς
τῷ λόγῳ περὶ θεῶν τε καὶ ἡρώων οἷοί εἰσιν, ὥσπερ γραφεὺς E
μηδὲν ἐοικότα γράφων οἷς ἂν ὅμοια βουληθῇ γράψαι. Καὶ γάρ, ἔφη, ὀρθῶς ἔχει τά γε τοιαῦτα μέμφεσθαι. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγομεν καὶ ποῖα; Πρῶτον μέν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μέγιστον καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψεῦδος ὁ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐψεύσατο, ὡς Οὐρανός τε εἰργάσατο ἅ φησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίοδος,

---

1. ἀδύνατον εἶναι γενέσθαι b. — 5. ἐνενοήσαμεν bc. — ἄρα τοιαῦται φύσεις ac. — 14. ἔτι καὶ τοῦδε bc. — 15. προσγενέσθαι καὶ φιλόσοφος bc. — 18. Ὃν] Ὅτι ὃν bc. — 19. δὲ ΑΘΠΦtmr, γε Ξ, om. v. — 21. πεπόνθοι a. — 33. ἔσεσθαι, φύσει φιλόσοφον c. — 37. ὑπάρχῃ a. — 41. ἵνα μὴ ἐῶμεν μὴ ἱκανὸν λόγον C. F. Naegelsbach in Explicat. et Emend. Platon. p. 4.

7. δ' εἶπον c. Malim δέ που. Bait. — 24. Πρῶτον μὲν δὴ c. — 26. καλὸν ΑΘΞΦtmr: καλὸν μῦθον abc. — 40. κακῶς οὐσίας τῷ a. — 44. λέγωμεν a. — 45. ὃ c. — 46. Ἡσίοδος] Theogon. 154 sqq.

378 ὅ τι αὖ Κρόνος ὡς ἐτιμωρήσατο αὐτόν. τὰ δὲ δὴ τοῦ Κρόνου ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ υἱέος, οὐδ' ἂν εἰ ἦν ἀληθῆ, ᾤμην δεῖν ῥᾳδίως οὕτω λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους, ἀλλὰ μάλιστα μὲν σιγᾶσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν, δι' ἀποῤῥήτων ἀκούειν ὡς ὀλιγίστους, θυσαμένους οὐ χοῖρον ἀλλά τι μέγα καὶ ἄπορον θῦμα, ὅπως ὅ τι ἐλαχίστοις συνέβη ἀκοῦσαι. Καὶ γάρ, ἦ δ' ὅς, οὗτοί
96 γε οἱ λόγοι χαλεποί. Καὶ οὐ λεκτέοι γ', ἔφην, ὦ 'Αδεί-
B μαντε, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει. οὐδὲ λεκτέον νέῳ ἀκούοντι,
430 ὡς ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν ἂν θαυμαστὸν ποιοῖ, οὐδ' αὖ ἀδικοῦντα πατέρα κολάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρῴη ἂν ὅπερ θεῶν οἱ πρῶτοί τε καὶ μέγιστοι. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, οὐδ' αὐτῷ μοι δοκεῖ ἐπιτήδεια εἶναι λέγειν. Οὐδέ γε, ἦν δ' ἐγώ, τὸ παράπαν ὡς θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσί τε καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται — οὐδὲ γὰρ ἀληθῆ
C — εἴ γε δεῖ ἡμῖν τοὺς μέλλοντας τὴν πόλιν φυλάξειν αἴσχιστον νομίζειν τὸ ῥᾳδίως ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι, πολλοῦ δεῖ γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον, καὶ ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ ἡρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν· ἀλλ' εἴ πως μέλλομεν πείσειν, ὡς οὐδεὶς πώποτε πολίτης ἕτερος ἑτέρῳ ἀπήχθετο οὐδ' ἔστι τοῦτο ὅσιον, τοιαῦτα [λεκτέα]
D μᾶλλον πρὸς τὰ παιδία εὐθὺς καὶ γέρουσι καὶ γραυσὶ καὶ πρεσβυτέροις γιγνομένοις, καὶ τοὺς ποιητὰς ἐγγὺς τούτων ἀναγκαστέον λογοποιεῖν. Ἥρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος καὶ Ἡφαίστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτομένῃ ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας ὅσας Ὅμηρος πεποίηκεν οὐ
97 παραδεκτέον εἰς τὴν πόλιν, οὔτ' ἐν ὑπονοίαις πεποιημένας οὔτ' ἄνευ ὑπονοιῶν. ὁ γὰρ νέος οὐχ οἷός τε κρίνειν ὅ τι τε ὑπόνοια καὶ ὃ μή, ἀλλ' ἃ ἂν τηλικοῦτος ὢν λάβῃ
E ἐν ταῖς δόξαις δυσέκνιπτά τε καὶ ἀμετάστατα φιλεῖ γίγνεσθαι. ὧν δὴ ἴσως ἕνεκα περὶ παντὸς ποιητέον ἃ πρῶτα ἀκούουσιν ὅ τι κάλλιστα μεμυθολογημένα πρὸς ἀρετὴν ἀκούειν. Ἔχει γάρ, ἔφη, λόγον. ἀλλ' εἴ τις αὖ καὶ ταῦτα ἐρωτῴη ἡμᾶς, ταῦτα ἅττα ἐστὶ καὶ τίνες οἱ μῦθοι, τίνας ἂν φαῖμεν; Καὶ ἐγὼ εἶπον Ὦ 'Αδείμαντε, οὐκ ἐσμὲν ποιη-
379 ταὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι, ἀλλ' οἰκισταὶ πόλεως. οἰκισταῖς δὲ τοὺς μὲν τύπους προσήκει εἰδέναι ἐν οἷς δεῖ μυθολογεῖν τοὺς ποιητάς, παρ' οὓς ἐὰν ποιῶσιν οὐκ ἐπιτρεπτέον, οὐ μὴν αὐτοῖς γε ποιητέον μύθους. Ὀρθῶς, ἔφη· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, οἱ τύποι περὶ θεολογίας τίνες ἂν εἶεν; Τοιοίδε πού τινες, ἦν δ' ἐγώ· οἷος τυγχάνει ὁ θεὸς ὤν, ἀεὶ δήπου ἀποδοτέον, ἐάν τέ τις αὐτὸν ἐν ἔπεσι ποιῇ ἐάν τε ἐν μέλεσιν ἐάν τε ἐν τραγῳδίᾳ. Δεῖ γάρ.
B Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὅ γε θεὸς τῷ ὄντι τε καὶ λεκτέον οὕτως; Τί μήν; Ἀλλὰ μὴν οὐδέν γε τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν. ἢ
γάρ; Οὔ μοι δοκεῖ. Ἆρ' οὖν ὃ μὴ βλαβερὸν βλάπτει; 98
Οὐδαμῶς. Ὃ δὲ μὴ βλάπτει κακόν τι ποιεῖ; Οὐδὲ τοῦτο. Ὃ δέ γε μηδὲν κακὸν ποιεῖ οὐδ' ἄν τινος εἴη κακοῦ αἴτιον; Πῶς γάρ; Τί δέ; ὠφέλιμον τὸ ἀγαθόν; Ναί. Αἴτιον ἄρα εὐπραγίας; Ναί. Οὐκ ἄρα πάντων γε αἴτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὖ ἐχόντων αἴτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀν-
αίτιον. Παντελῶς γ', ἔφη. Οὐδ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ C
θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἂν εἴη αἴτιος, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γὰρ ἐλάττω τἀγαθὰ τῶν κακῶν ἡμῖν. καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον, τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν. Ἀληθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀποδεκτέον οὔτε Ὁμήρου οὔτ' ἄλλου ποιητοῦ ταύτην τὴν
ἁμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς ἀνοήτως ἁμαρτάνοντος καὶ λέ- D
γοντος, ὡς δοιοὶ πίθοι

κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει
κηρῶν ἔμπλειοι, ὁ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ ὃ δειλῶν·
καὶ ᾧ μὲν ἂν μίξας ὁ Ζεὺς δῷ ἀμφοτέρων,
ἄλλοτε μέν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ·
ᾧ δ' ἂν μή, ἀλλ' ἄκρατα τὰ ἕτερα, τὸν δὲ
κακὴ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει· E
οὐδ' ὡς ταμίας ἡμῖν Ζεὺς 99
ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται.

Τὴν δὲ τῶν ὅρκων καὶ σπονδῶν σύγχυσιν, ἣν ὁ Πάνδαρος συνέχεεν, ἐάν τις φῇ δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς γεγονέναι, οὐκ ἐπαινεσόμεθα· οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρίσιν
διὰ Θέμιτός τε καὶ Διός· οὐδ' αὖ, ὡς Αἰσχύλος λέγει, 380
ἐατέον ἀκούειν τοὺς νέους, ὅτι

θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλῃ.

ἀλλ' ἐάν τις ποιῇ ἐν οἷς ταῦτα τὰ ἰαμβεῖα ἔνεστι, τὰ τῆς Νιόβης πάθη ἢ τὰ Πελοπιδῶν ἢ τὰ Τρωϊκὰ ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, ἢ οὐ θεοῦ ἔργα ἐατέον αὐτὰ λέγειν, ἢ εἰ θεοῦ, ἐξευρετέον αὐτοῖς σχεδὸν ὃν νῦν ἡμεῖς λόγον ζητοῦμεν, καὶ λεκτέον, ὡς ὁ μὲν θεὸς δίκαιά τε καὶ ἀγαθὰ εἰρ-
γάζετο, οἱ δὲ ὠνίναντο κολαζόμενοι· ὡς δὲ ἄθλιοι μὲν οἱ B
δίκην διδόντες, ἦν δὲ δὴ ὁ δρῶν ταῦτα θεός, οὐκ ἐατέον λέγειν τὸν ποιητήν. ἀλλ', εἰ μὲν ὅτι ἐδεήθησαν κολάσεως λέγοιεν, ὡς ἄθλιοι οἱ κακοί, διδόντες δὲ δίκην ὠφελοῦντο ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἐατέον· κακῶν δὲ αἴτιον φάναι θεόν τινι γίγνεσθαι ἀγαθὸν ὄντα, διαμαχετέον παντὶ τρόπῳ μήτε
τινὰ λέγειν ταῦτα ἐν τῇ αὑτοῦ πόλει, εἰ μέλλει εὐνομήσε- 100
σθαι, μήτε τινὰ ἀκούειν, μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον, C

---

3. υἱέως a. — 7. ὅ, τι ὅπως a. — 10. ποιῇ a. — 13. δοκῶ ΑΘΞΠΦDKqtr. — 17. πολλοῦ γε δεῖ cum Theodoreto c. — 22. λεκτέα om. ΑΞΦr et pr. Θ, post μᾶλλον ponit v et rc. Θ, quare nos seclusimus. Cf. Neukirch. l. p. 13. — 25. υἱέως a. — 27. ἀμυνεῖν Θb. — 32. δὴ καὶ ἴσως a. — 35. ταῦτα ΑΘΞtm: τί ταῦτα Φr, αὐτὰ abc, om. v. — 37. ἐγώ τε] ἔγωγε a. — 44. ἐάν τε ἐν μέλεσιν om. ΑΘΞΦtmr.

8. γ'] γὰρ ac. — 16. λέγοντος] Iliad. ω, 527—532. — 20. ἂν μίξας] καμμίξας a. — 24. ταμίας] Poetae incerti. Cfr. Schneiderum. — 26. Πάνδαρος] Hom. Iliad. δ, 50 sqq. — 29. Θέμιτος] Iliad. υ, 4 sqq. (Θεομαχία.) — Αἰσχύλος] Niobae Fragm. 151. Dind. — 39. δὴ om. a. — 43. διαμαχητέον c. — 44. ταῦτα λέγειν a.

μήτε ἐν μέτρῳ μήτε ἄνευ μέτρου μυθολογοῦντα, ὡς οὔθ' ὅσια ἂν λεγόμενα, εἰ λέγοιτο, οὔτε ξύμφορα ἡμῖν οὔτε ξύμφωνα αὐτὰ αὑτοῖς. Σύμψηφός σοί εἰμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου, καί μοι ἀρέσκει. Οὗτος μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἷς ἂν εἴη τῶν περὶ θεοὺς νόμων τε καὶ τύπων, ἐν ᾧ δεήσει τοὺς λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς ποιοῦντας ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεὸν ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν. Καὶ μάλ', ἔφη, ἀπόχρη.

D Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὅδε; ἆρα γόητα τὸν θεὸν οἴει εἶναι καὶ οἷον ἐξ ἐπιβουλῆς φαντάζεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλαις ἰδέαις, τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον καὶ ἀλλάττοντα τὸ αὑτοῦ εἶδος εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δ' ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ
431 ποιοῦντα περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα δοκεῖν, ἢ ἁπλοῦν τε εἶναι καὶ πάντων ἥκιστα τῆς ἑαυτοῦ ἰδέας ἐκβαίνειν; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γε οὕτως εἰπεῖν. Τί δὲ τόδε; οὐκ ἀνάγκη, εἴπερ τι ἐξίσταιτο τῆς αὑτοῦ ἰδέας, ἢ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ μεθίστα-
E σθαι ἢ ὑπ' ἄλλου; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὑπὸ μὲν ἄλλου τὰ ἄριστα ἔχοντα ἥκιστα ἀλλοιοῦταί τε καὶ κινεῖται; οἷον σῶμα ὑπὸ
101 σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ πόνων, καὶ πᾶν φυτὸν ὑπὸ εἱλήσεων τε καὶ ἀνέμων καὶ τῶν τοιούτων παθημάτων, οὐ
381 τὸ ὑγιέστατον καὶ ἰσχυρότατον ἥκιστα ἀλλοιοῦται; Πῶς δ' οὔ; Ψυχὴν δὲ οὐ τὴν ἀνδρειοτάτην καὶ φρονιμωτάτην ἥκιστ' ἄν τι ἔξωθεν πάθος ταράξειέ τε καὶ ἀλλοιώσειεν; Ναί. Καὶ μήν που καὶ τά γε ξύνθετα πάντα σκεύη τε καὶ οἰκοδομήματα καὶ ἀμφιέσματα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ εὖ εἰργασμένα καὶ εὖ ἔχοντα ὑπὸ χρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων ἥκιστα ἀλλοιοῦται. Ἔστι δὴ ταῦτα. Πᾶν δὴ τὸ καλῶς ἔχον ἢ φύσει ἢ τέχνῃ ἢ ἀμφοτέροις
B ἐλαχίστην μεταβολὴν ὑπ' ἄλλου ἐνδέχεται. Ἔοικεν. Ἀλλὰ μὴν ὁ θεός γε καὶ τὰ τοῦ θεοῦ πάντῃ ἄριστα ἔχει. Πῶς δ' οὔ; Ταύτῃ μὲν δὴ ἥκιστα ἂν πολλὰς μορφὰς ἴσχοι ὁ θεός. Ἥκιστα δῆτα.

Ἀλλ' ἆρα αὐτὸς αὑτὸν μεταβάλλοι ἂν καὶ ἀλλοιοῖ; Δῆλον, ἔφη, ὅτι, εἴπερ ἀλλοιοῦται. Πότερον οὖν ἐπὶ τὸ βέλτιόν τε καὶ κάλλιον μεταβάλλει ἑαυτὸν ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὸ αἴσχιον ἑαυτοῦ; Ἀνάγκη, ἔφη, ἐπὶ τὸ χεῖρον, εἴπερ
C ἀλλοιοῦται· οὐ γάρ που ἐνδεᾶ γε φήσομεν τὸν θεὸν κάλλους ἢ ἀρετῆς εἶναι. Ὀρθότατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· καὶ οὕτως ἔχοντος δοκεῖ ἄν τίς σοι, ὦ Ἀδείμαντε, ἑκὼν αὑ-
102 τὸν χείρω ποιεῖν ὁπῃοῦν ἢ θεῶν ἢ ἀνθρώπων; Ἀδύνατον, ἔφη. Ἀδύνατον ἄρα, ἔφην, καὶ θεῷ ἐθέλειν αὑτὸν ἀλλοιοῦν, ἀλλ', ὡς ἔοικε, κάλλιστος καὶ ἄριστος ὢν εἰς τὸ δυνατὸν ἕκαστος αὐτῶν μένει ἀεὶ ἁπλῶς ἐν τῇ αὑτοῦ μορφῇ. Ἅπασα, ἔφη, ἀνάγκη ἔμοιγε δοκεῖ. Μηδεὶς ἄρα,
D ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἄριστε, λεγέτω ἡμῖν τῶν ποιητῶν, ὡς

θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι,
παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστρωφῶσι πόληας·

μηδὲ Πρωτέως καὶ Θέτιδος καταψευδέσθω μηδείς, μηδ' ἐν τραγῳδίαις μηδ' ἐν τοῖς ἄλλοις ποιήμασιν εἰσαγέτω Ἥραν ἠλλοιωμένην, ὡς ἱέρειαν ἀγείρουσαν Ἰνάχου Ἀργείου ποταμοῦ παισὶ βιοδώροις· καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ μὴ ἡμῖν ψευδέσθωσαν. μηδ' αὖ ὑπὸ τούτων E
ἀναπειθόμεναι αἱ μητέρες τὰ παιδία ἐκδειματούντων, λέγουσαι τοὺς μύθους κακῶς, ὡς ἄρα θεοί τινες περιέρχονται νύκτωρ πολλοῖς ξένοις καὶ παντοδαποῖς ἰνδαλλόμενοι, ἵνα μὴ ἅμα μὲν εἰς θεοὺς βλασφημῶσιν, ἅμα δὲ τοὺς παῖδας ἀπεργάζωνται δειλοτέρους. Μὴ γάρ, ἔφη. Ἀλλ' ἆρα, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοὶ μὲν οἱ θεοί εἰσιν οἷοι μὴ μεταβάλλειν, ἡμῖν δὲ ποιοῦσι δοκεῖν σφᾶς παντοδαποὺς φαίνεσθαι, ἐξαπατῶντες καὶ γοητεύοντες; Ἴσως, ἔφη. Τί
δέ; ἦν δ' ἐγώ· ψεύδεσθαι θεὸς ἐθέλοι ἂν ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ 103
φάντασμα προτείνων; Οὐκ οἶδα, ἦ δ' ὅς. Οὐκ οἶσθα, 382
ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τό γε ὡς ἀληθῶς ψεῦδος, εἰ οἷόν τε τοῦτο εἰπεῖν, πάντες θεοί τε καὶ ἄνθρωποι μισοῦσιν; Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τῷ κυριωτάτῳ που ἑαυτῶν ψεύδεσθαι καὶ περὶ τὰ κυριώτατα οὐδεὶς ἑκὼν ἐθέλει, ἀλλὰ πάντων μάλιστα φοβεῖται ἐκεῖ αὐτὸ κεκτῆσθαι. Οὐδὲ νῦν πω, ἦ δ' ὅς, μανθάνω. Οἴει γάρ τί με, ἔφην, σεμνὸν λέγειν· ἐγὼ δὲ λέγω ὅτι τῇ ψυχῇ περὶ B
τὰ ὄντα ψεύδεσθαί τε καὶ ἐψεῦσθαι καὶ ἀμαθῆ εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἔχειν τε καὶ κεκτῆσθαι τὸ ψεῦδος πάντες ἥκιστ' ἂν δέξαιντο καὶ μισοῦσι μάλιστα αὐτὸ ἐν τῷ τοιούτῳ. Πολύ γε, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ὀρθότατά γ' ἄν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, τοῦτο ὡς ἀληθῶς ψεῦδος καλοῖτο, ἡ ἐν τῇ ψυχῇ ἄγνοια ἡ τοῦ ἐψευσμένου· ἐπεὶ τό γε ἐν τοῖς λόγοις μίμημά τι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἐστι παθήματος καὶ ὕστερον γεγονὸς εἴδωλον, οὐ πάνυ ἄκρατον ψεῦδος. ἢ οὐχ οὕτως; C
Πάνυ μὲν οὖν. Τὸ μὲν δὴ τῷ ὄντι ψεῦδος οὐ μόνον ὑπὸ θεῶν ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων μισεῖται. Δοκεῖ μοι. Τί δὲ δή; τὸ ἐν τοῖς λόγοις ψεῦδος πότε καὶ τῷ χρήσιμον, ὥστε μὴ ἄξιον εἶναι μίσους; ἆρ' οὐ πρός τε τοὺς 104
πολεμίους, καὶ τῶν καλουμένων φίλων ὅταν διὰ μανίαν ἤ τινα ἄνοιαν κακόν τι ἐπιχειρῶσι πράττειν, τότε ἀποτροπῆς ἕνεκα ὡς φάρμακον χρήσιμον γίγνεται; καὶ ἐν αἷς
νῦν δὴ ἐλέγομεν ταῖς μυθολογίαις διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ὅπῃ D
τἀληθὲς ἔχει περὶ τῶν παλαιῶν ἀφομοιοῦντες τῷ ἀληθεῖ τὸ ψεῦδος ὅ τι μάλιστα, οὕτω χρήσιμον ποιοῦμεν; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, οὕτως ἔχει. Κατὰ τί δὴ οὖν τούτων τῷ θεῷ τὸ ψεῦδος χρήσιμον; πότερον διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὰ παλαιὰ ἀφομοιῶν ἂν ψεύδοιτο; Γελοῖον μέντ' ἂν εἴη, ἔφη. Ποιητὴς μὲν ἄρα ψευδὴς ἐν θεῷ οὐκ ἔνι. Οὔ μοι δοκεῖ. Ἀλλὰ δεδιὼς τοὺς ἐχθροὺς ψεύδοιτο; Πολλοῦ γε δεῖ. E
Ἀλλὰ δι' οἰκείων ἄνοιαν ἢ μανίαν; Ἀλλ' οὐδείς, ἔφη, τῶν ἀνοήτων καὶ μαινομένων θεοφιλής. Οὐκ ἄρ' ἔστιν

1. μὴ ἐν ΛΘΞΦmr. — 6. τούς τε λέγοντας c. — 22. δὲ αὐτὴν οὐ τὴν ab. — 25. καὶ ἀμφιέσματα om. ΛΘΞΦmr. — 30. γε] τε ab. — 46. θεοὶ] Hom. Odyss. ρ, 485 sq.

1. Πρωτέως] Cf. Hom. Odyss. δ, 417 sqq. — Θέτιδος] Cf. Pindar. Nem. 4, 62 sqq. — 3. Ἥραν] Aeschyli Xantriar. Fragm. 159. Dind. — 4. παισὶν cum Bekkero c. — 28. ἡ ante τοῦ om. c. — 33. τῷ ΛΘΠΔΚq: τὸ Φmr, τούτῳ t, τῷ τινὶ v, τί abc. — 38. ταῖς om. a. — 40. τὸ ψεῦδος, ὅτι μάλιστα οὕτω a.

οὗ ἕνεκα ἂν θεὸς ψεύδοιτο. Οὐκ ἔστιν. Πάντῃ ἄρα ἀψευδὲς τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ θεῖον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Κομιδῇ ἄρα ὁ θεὸς ἁπλοῦν καὶ ἀληθὲς ἔν τε ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ, καὶ οὔτε αὐτὸς μεθίσταται οὔτε ἄλλους ἐξαπατᾷ, οὔτε κατὰ φαντασίας οὔτε κατὰ λόγους οὔτε
105 383 κατὰ σημείων πομπάς, οὐθ' ὕπαρ οὐδ' ὄναρ. Οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος. Συγχωρεῖς ἄρα, ἔφην, τοῦτον δεύτερον τύπον εἶναι, ἐν ᾧ δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ὡς μήτε αὐτοὺς γόητας ὄντας τῷ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς μήτε ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ; Συγχωρῶ. Πολλὰ ἄρα Ὁμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα, τὴν τοῦ
432 ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι· οὐδ' Αἰ-
B σχύλου, ὅταν φῇ ἡ Θέτις τὸν Ἀπόλλω ἐν τοῖς αὑτῆς γάμοις ᾄδοντα

ἐνδατεῖσθαι τὰς ἑὰς εὐπαιδίας,
νόσων τ' ἀπείρους καὶ μακραίωνας βίους.
ξύμπαντά τ' εἰπὼν θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας
παιῶν' ἐπευφήμησεν, εὐθυμῶν ἐμέ.
κἀγὼ τὸ Φοίβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
ἤλπιζον εἶναι, μαντικῇ βρύον τέχνῃ.
ὁ δ', αὐτὸς ὑμνῶν, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρών,
αὐτὸς τάδ' εἰπών, αὐτός ἐστιν ὁ κτανὼν
τὸν παῖδα τὸν ἐμόν.

ὅταν τις τοιαῦτα λέγῃ περὶ θεῶν, χαλεπανοῦμέν τε καὶ C
χορὸν οὐ δώσομεν, οὐδὲ τοὺς διδασκάλους ἐάσομεν ἐπὶ
παιδείᾳ χρῆσθαι τῶν νέων, εἰ μέλλουσιν ἡμῖν οἱ φύλακες 106
θεοσεβεῖς τε καὶ θεῖοι γίγνεσθαι, καθ' ὅσον ἀνθρώπῳ ἐπὶ πλεῖστον οἷόν τε. Παντάπασιν, ἔφη, ἔγωγε τοὺς τύπους τούτους συγχωρῶ, καὶ ὡς νόμοις ἂν χρῴμην

---

5. οὔτε κατὰ φαντασίας om. ΛΘΞΦmr. — 6. οὔτ' ὄναρ qbc. — 8. τύπον δεύτερον a. — 10. ὄντας om. a. — 11. ἐν ante ἔργῳ om. a. — 12. τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν] Hom. Il. β, initio. — Αἰσχύλου] Fr. incert. 266. Dind. — 14. αὑτῆς Baiterus: αὐτῆς abc.

4. παιῶν' Ξm: Παιὼν ab, παιὰν' c. — 15. ἂν] ἂν αὐτοῖς c.

Γ.

386 Τὰ μὲν δὴ περὶ θεούς, ἦν δ' ἐγώ, τοιαῦτ' ἄττα, ὡς
107 ἔοικεν, ἀκουστέον τε καὶ οὐκ ἀκουστέον εὐθὺς ἐκ παίδων
τοῖς θεούς τε τιμήσουσι καὶ γονέας τήν τε ἀλλήλων φιλίαν
μὴ περὶ σμικροῦ ποιησομένοις. *Καὶ οἶμαί γ', ἔφη, ὀρθῶς*
ἡμῖν φαίνεσθαι. Τί δὲ δή; εἰ μέλλουσιν εἶναι ἀνδρεῖοι,
ἆρ' οὐ ταῦτά τε λεκτέον καὶ οἷα αὐτοὺς ποιῆσαι ἥκιστα
B τὸν θάνατον δεδιέναι; ἢ ἡγεῖ τινά ποτ' ἂν γενέσθαι ἀν-
δρεῖον ἔχοντα ἐν αὑτῷ τοῦτο τὸ δεῖμα; *Μὰ Δία, ἦ δ'*
ὅς, οὐκ ἔγωγε. Τί δέ; τἀν Ἅιδου ἡγούμενον εἶναί τε
καὶ δεινὰ εἶναι οἴει τινὰ θανάτου ἀδεῆ ἔσεσθαι καὶ ἐν
ταῖς μάχαις αἱρήσεσθαι πρὸ ἥττης τε καὶ δουλείας θάνα-
108 τον; *Οὐδαμῶς.* Δεῖ δή, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἐπιστατεῖν καὶ
περὶ τούτων τῶν μύθων τοῖς ἐπιχειροῦσι λέγειν, καὶ δεῖ-
σθαι μὴ λοιδορεῖν ἁπλῶς οὕτω τὰ ἐν Ἅιδου ἀλλὰ μᾶλλον
C ἐπαινεῖν, ὡς οὔτ' ἀληθῆ λέγοντας οὔτ' ὠφέλιμα τοῖς μέλ-
λουσι μαχίμοις ἔσεσθαι. *Δεῖ μέντοι, ἔφη.* Ἐξαλείψομεν
ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι πάντα
τὰ τοιαῦτα,

> βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ
> ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
> ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν·

καὶ τὸ

D
> οἰκία δὲ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανείη
> σμερδαλέ', εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ·

καὶ

> ὢ πόποι, ἦ ῥά τίς ἐστι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι
> ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν·

καὶ τὸ

> οἴῳ πεπνῦσθαι, ται δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι·

καὶ

> ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει,
> ὃν πότμον γοόωσα, λιποῦσ' ἀδροτῆτα καὶ ἥβην·

καὶ τὸ 387

> ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ἠΰτε καπνός,
> ᾤχετο τετριγυῖα·

καὶ

> ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
> τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεί κέ τις ἀποπέσῃσιν 109
> ὁρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλῃσιν ἔχονται,
> ὣς αἱ τετριγυῖαι ἅμ' ᾔεσαν.

ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα παραιτησόμεθα Ὅμηρόν τε B
καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς μὴ χαλεπαίνειν ἂν διαγράφω-
μεν, οὐχ ὡς οὐ ποιητικὰ καὶ ἡδέα τοῖς πολλοῖς ἀκούειν,
ἀλλ' ὅσῳ ποιητικώτερα, τοσούτῳ ἧττον ἀκουστέον παισὶ
καὶ ἀνδράσιν, οὓς δεῖ ἐλευθέρους εἶναι, δουλείαν θανά-
του μᾶλλον πεφοβημένους. *Παντάπασι μὲν οὖν.* Οὐκ-
οῦν ἔτι καὶ τὰ περὶ ταῦτα ὀνόματα πάντα τὰ δεινά τε
καὶ φοβερὰ ἀποβλητέα, Κωκυτούς τε καὶ Στύγας καὶ ἐνέ-
ρους καὶ ἀλίβαντας, καὶ ἄλλα ὅσα τούτου τοῦ τύπου ὀνο- C
μαζόμενα φρίττειν δὴ ποιεῖ ὡς οἷόν τε πάντας τοὺς ἀκού-
οντας. καὶ ἴσως εὖ ἔχει πρὸς ἄλλο τι· ἡμεῖς δὲ ὑπὲρ τῶν
φυλάκων φοβούμεθα, μὴ ἐκ τῆς τοιαύτης φρίκης θερμό-
τεροι καὶ μαλακώτεροι τοῦ δέοντος γένωνται ἡμῖν. *Καὶ*
ὀρθῶς γ', ἔφη, φοβούμεθα. Ἀφαιρετέα ἄρα; *Ναί.* Τὸν
δὲ ἐναντίον τύπον τούτοις λεκτέον τε καὶ ποιητέον; *Δῆλα*
δή. Καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς ἄρα ἐξαιρήσομεν καὶ τοὺς οἴκτους D
τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν; *Ἀνάγκη, ἔφη, εἴπερ καὶ τὰ*
πρότερα. Σκόπει δή, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὀρθῶς ἐξαιρήσομεν 110
ἢ οὔ. φαμὲν δὲ δή, ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ, οὗ-
περ καὶ ἑταῖρός ἐστι, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἡγήσεται.

---

10. ἀδεᾶ qbc. — 16. Ἐξαλείψωμεν a. — 19-21. Hom. Od. λ, 489-491. — 20. ᾧ-εἴη om. ΛΘΦmr. — 21. πᾶσι a. — 23. Hom. Il. υ, 64 sq. — 26-27. Hom. Il. ψ, 103 sq. — 26. Ὦ a. — 29. Hom. Od. κ, 495. — πεπνύσθαι a. — τοὶ a.

1. Hom. Il. π, 856 sq. — 2. ἀδροτῆτα cum Homero Wolfii c: ἀνδροτῆτα ab. — 3. τὸ om. a. — 4. Hom. Il. ψ, 100 sq. — 7-10. Hom. Od. ω, 6-9. — 8. ἀποπέσῃσι a. — 10. ὡς b. — αἱ bc. — 12. ἐὰν qbc. — 17. τὰ post πάντα om. a. — 19. ὅσα ἄλλα a. — 20. οἷόν τε] οἴεται ΛΘΞΠΦDtvmr, ἔοικε K, οἰκέτας Winckelmannus coll. Sympos. 210 D. Theaet. 172 D. Quidni οἰκέται? Bait. — 21. ὑπὸ ΛΘΦr. — 22. ἀθερμότεροι Stephanus, ἀθυμότεροι c et Astius. Sed cf. p. 411 B.

φαμὲν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπέρ γ' ἐκείνου ὡς δεινόν τι πε-
πονθότος ὀδύροιτ' ἄν. Οὐ δῆτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε
λέγομεν, ὡς ὁ τοιοῦτος μάλιστα αὐτὸς αὑτῷ αὐτάρκης
E πρὸς τὸ εὖ ζῆν καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων ἥκιστα ἑτέ-
ρου προσδεῖται. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἥκιστ' ἄρα αὐτῷ δεινὸν
στερηθῆναι υἱέος ἢ ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν
τοιούτων. Ἥκιστα μέντοι. Ἥκιστ' ἄρα καὶ ὀδύρεσθαι,
433 φέρειν δὲ ὡς πρᾳότατα, ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμ-
φορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε. Ὀρθῶς ἄρ' ἂν ἐξαιροῖμεν
τοὺς θρήνους τῶν ὀνομαστῶν ἀνδρῶν, γυναιξὶ δὲ ἀποδι-
388 δοῖμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπουδαίαις, καὶ ὅσοι κακοὶ τῶν
ἀνδρῶν, ἵνα ἡμῖν δυσχεραίνωσιν ὅμοια τούτοις ποιεῖν
οὓς δή φαμεν ἐπὶ φυλακῇ τῆς χώρας τρέφειν. Ὀρθῶς,
ἔφη. Πάλιν δὴ Ὁμήρου τε δεησόμεθα καὶ τῶν ἄλλων
ποιητῶν μὴ ποιεῖν Ἀχιλλέα θεᾶς παῖδα ἄλλοτ' ἐπὶ πλευ-
ρᾶς κατακείμενον, ἄλλοτε δ' αὖτε ὕπτιον, ἄλλο-
τε δὲ πρηνῆ, τοτὲ δ' ὀρθὸν ἀναστάντα πλωΐζοντ'
ἀλύοντ' ἐπὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο, μηδὲ ἀμφοτέ-
B ρῃσι χερσὶν ἑλόντα κόνιν αἰθαλόεσσαν χευάμε-
111 νον κὰκ κεφαλῆς, μηδὲ ἄλλα κλαίοντά τε καὶ ὀδυρό-
μενον ὅσα καὶ οἷα ἐκεῖνος ἐποίησε· μηδὲ Πρίαμον ἐγγὺς
θεῶν γεγονότα λιτανεύοντά τε καὶ

κυλινδόμενον κατὰ κόπρον,
ἐξονομακλήδην ὀνομάζοντ' ἄνδρα ἕκαστον.

πολὺ δ' ἔτι τούτων μᾶλλον δεησόμεθα μήτοι θεούς γε
ποιεῖν ὀδυρομένους καὶ λέγοντας

C ὤμοι ἐγὼ δειλή, ὤμοι δυσαριστοτόκεια.

εἰ δ' οὖν θεούς, μήτοι τόν γε μέγιστον τῶν θεῶν τολμῆ-
σαι οὕτως ἀνομοίως μιμήσασθαι, ὥστε

ὢ πόποι, φάναι, ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ ἄστυ
ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι, ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ·

καὶ

αἲ αἲ ἐγών, ὅτε μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
D μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι.

Εἰ γάρ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, τὰ τοιαῦθ' ἡμῖν οἱ νέοι
σπουδῇ ἀκούοιεν καὶ μὴ καταγελῷεν ὡς ἀναξίως λεγομέ-
νων, σχολῇ ἂν ἑαυτόν γέ τις ἄνθρωπον ὄντα ἀνάξιον
ἡγήσαιτο τούτων καὶ ἐπιπλήξειεν, εἰ καὶ ἐπίοι αὐτῷ τοι-
οῦτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲν αἰσχυνόμενος οὐδὲ
καρτερῶν πολλοὺς ἐπὶ σμικροῖσι παθήμασι θρήνους ἂν
112 ᾄδοι καὶ ὀδυρμούς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Δεῖ δέ γε
E οὔχ, ὡς ἄρτι ἡμῖν ὁ λόγος ἐσήμαινεν· ᾧ πειστέον, ἕως
ἄν τις ἡμᾶς ἄλλῳ καλλίονι πείσῃ. Οὐ γὰρ οὖν δεῖ. Ἀλλὰ
μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι. σχεδὸν γὰρ ὅταν τις
ἐφιῇ ἰσχυρῷ γέλωτι, ἰσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ τοι-
οῦτον. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους
λόγου κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἄν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον, 389
πολὺ δὲ ἧττον, ἐὰν θεούς. Πολὺ μέντοι, ἦ δ' ὅς. Οὐκ-
οῦν Ὁμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν,

ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.

οὐκ ἀποδεκτέον κατὰ τὸν σὸν λόγον. Εἰ σύ, ἔφη, βού-
λει ἐμὸν τιθέναι· οὐ γὰρ οὖν δὴ ἀποδεκτέον. B

Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιητέον. εἰ
γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὄντι θεοῖσι μὲν ἄχρη-
στον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσιμον ὡς ἐν φαρμάκου
εἴδει, δῆλον, ὅτι τό γε τοιοῦτον ἰατροῖς δοτέον, ἰδιώταις
δὲ οὐχ ἁπτέον. Δῆλον, ἔφη. Τοῖς ἄρχουσι δὴ τῆς πό-
λεως, εἴπερ τισὶν ἄλλοις, προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων
ἢ πολιτῶν ἕνεκα ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς πόλεως· τοῖς δὲ ἄλλοις 113
πᾶσιν οὐχ ἁπτέον τοῦ τοιούτου, ἀλλὰ πρός γε δὴ τοὺς τοι- C
ούτους ἄρχοντας ἰδιώτῃ ψεύσασθαι ταὐτὸν καὶ μεῖζον ἁμάρ-
τημα φήσομεν ἢ κάμνοντι πρὸς ἰατρὸν ἢ ἀσκοῦντι πρὸς
παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὑτοῦ σώματος παθημάτων
μὴ τἀληθῆ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ τῆς νεώς τε
καὶ τῶν ναυτῶν μὴ τὰ ὄντα λέγοντι, ὅπως ἢ αὐτὸς ἢ
τις τῶν ξυνναυτῶν πράξεως ἔχει. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἂν
ἄρ' ἄλλον τινὰ λαμβάνῃ ψευδόμενον ἐν τῇ πόλει D

τῶν οἳ δημιοεργοὶ ἔασι
μάντιν ἢ ἰητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,

κολάσει ὡς ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὥσπερ νεὼς ἀνα-
τρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον. Ἐάν γε, ἦ δ' ὅς, ἐπί γε
λόγῳ ἔργα τελῆται.

Τί δέ; σωφροσύνης ἆρα οὐ δεήσει ἡμῖν τοῖς νεανίαις;
Πῶς δ' οὔ; Σωφροσύνης δὲ ὡς πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέ-
γιστα, ἀρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι, αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας
τῶν περὶ πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἡδονῶν; E
Ἔμοιγε δοκεῖ. Τὰ δὴ τοιάδε φήσομεν, οἶμαι, καλῶς λέ-
γεσθαι, οἷα καὶ Ὁμήρῳ Διομήδης λέγει,

τέττα, σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ,

καὶ τὰ τούτων ἐχόμενα, τὰ 114

ἴσαν μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,
σιγῇ δειδιότες σημάντορας,

καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Καλῶς. Τί δέ; τὰ τοιάδε

οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο

καὶ τὰ τούτων ἑξῆς ἆρα καλῶς, καὶ ὅσα ἄλλα τις ἐν 390
λόγῳ ἢ ἐν ποιήσει εἴρηκε νεανιεύματα ἰδιωτῶν εἰς ἄρχον-
τας; Οὐ καλῶς. Οὐ γάρ, οἶμαι, εἴς γε σωφροσύνην νέοις
ἐπιτήδεια ἀκούειν. εἰ δέ τινα ἄλλην ἡδονὴν παρέχεται,
θαυμαστὸν οὐδέν. ἢ πῶς σοι φαίνεται; Οὕτως, ἔφη. Τί

9. ἄρα ἐξαιροῖμεν a. — 15. ἄλλοτ'] Iliad. ω, 10-12. Tribus versibus descripsit Stephanus. — 18. ἀμφοτέρῃσι] Iliad. σ, 23 seq. — 20. κακκεφαλῆς a. — 23. Iliad. χ, 414 seq. — κυλινδούμενον a. — κόπρου a. — 27. Iliad. σ, 54. — 30. Iliad. χ, 168 sq. — 33. Iliad. π, 433 sq. — 37. τις, αὐτὸν ἄνθρωπον a. — 40. σμικροῖς a. — 45. ἐφίῃ a.
5. Iliad. α, 599 sq. — 7. βούλει, ἔφη a. — 8. ἐμὸν τὸν λόγον τιθέναι a. — 10. θεοῖς a. — 24. Odyss. ρ, 383 sq. — δημιοεργοὶ cum Homero a b c: δημιουργοὶ Platonis libri praeter Flor. β' et rc. ϱ. — 27. Ἐάν γε] Ἐάνπερ c. — 29. δέ] δαί Ab. — 34. καὶ παρ' Ὁμήρῳ a c. — 35. Iliad. δ, 412. — 37. Iliad. γ, 8. — 38. Iliad. δ, 431. — 40. Iliad. α, 225.

δέ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ὡς δοκεῖ αὐτῷ
κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν παραπλεῖαι ὦσι τράπεζαι

B σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων
οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι,

δοκεῖ σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀκού-
ειν νέῳ; ἢ τὸ

λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν;

ἢ Δία, καθευδόντων τῶν ἄλλων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων,
ὡς μόνος ἐγρηγορὼς ἃ ἐβουλεύσατο τούτων πάντων ῥᾳδίως
C ἐπιλανθανόμενον διὰ τὴν τῶν ἀφροδισίων ἐπιθυμίαν, καὶ
115 οὕτως ἐκπλαγέντα ἰδόντα τὴν Ἥραν, ὥστε μηδ' εἰς
τὸ δωμάτιον ἐθέλειν ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ βουλόμενον χα-
μαὶ ξυγγίγνεσθαι, καὶ λέγοντα ὡς οὕτως ὑπὸ ἐπιθυμίας
ἔχεται, ὡς οὐδ' ὅτε τὸ πρῶτον ἐφοίτων πρὸς ἀλλήλους
434 φίλους λήθοντε τοκῆας; οὐδ' Ἄρεός τε καὶ Ἀφροδίτης
ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμὸν δι' ἕτερα τοιαῦτα. Οὐ μὰ τὸν
Δία, ἦ δ' ὅς, οὔ μοι φαίνεται ἐπιτήδειον. Ἀλλ' εἴ πού
D τινες, ἦν δ' ἐγώ, καρτερίαι πρὸς ἅπαντα καὶ λέγονται
καὶ πράττονται ὑπὸ ἐλλογίμων ἀνδρῶν, θεατέον τε καὶ
ἀκουστέον, οἷον καὶ τὸ

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐ μὲν δὴ δωροδόκους γε
E ἐατέον εἶναι τοὺς ἄνδρας οὐδὲ φιλοχρημάτους. Οὐδαμῶς.
Οὐδ' ᾀστέον αὐτοῖς ὅτι

δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας.

οὐδὲ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγὸν Φοίνικα ἐπαινετέον,
ὡς μετρίως ἔλεγε συμβουλεύων αὐτῷ δῶρα μὲν λαβόντι
ἐπαμύνειν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἄνευ δὲ δώρων μὴ ἀπαλλάττε-
σθαι τῆς μήνιος. οὐδ' αὐτὸν τὸν Ἀχιλλέα ἀξιώσομεν οὐδ'
ὁμολογήσομεν οὕτω φιλοχρήματον εἶναι, ὥστε παρὰ τοῦ
116 Ἀγαμέμνονος δῶρα λαβεῖν, καὶ τιμὴν αὖ λαβόντα νεκροῦ
391 ἀπολύειν, ἄλλως δὲ μὴ 'θέλειν. Οὔκουν δίκαιόν γε, ἔφη,
ἐπαινεῖν τὰ τοιαῦτα. Ὀκνῶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, δι' Ὅμη-
ρον λέγειν ὅτι οὐδ' ὅσιον ταῦτά γε κατὰ Ἀχιλλέως φάναι
καὶ ἄλλων λεγόντων πείθεσθαι. καὶ αὖ ὡς πρὸς τὸν
Ἀπόλλω εἶπεν

ἔβλαψάς μ', ἑκάεργε, θεῶν ὀλοώτατε πάντων·
ἦ σ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.

B καὶ ὡς πρὸς τὸν ποταμόν, θεὸν ὄντα, ἀπειθῶς εἶχε καὶ
μάχεσθαι ἕτοιμος ἦν· καὶ αὖ τὰς τοῦ ἑτέρου ποταμοῦ
Σπερχειοῦ ἱερὰς τρίχας Πατρόκλῳ ἥρωϊ, ἔφη, κόμην
ὀπάσαιμι φέρεσθαι, νεκρῷ ὄντι, καὶ ὡς ἔδρασε τοῦτο,
οὐ πειστέον. τάς τε αὖ Ἕκτορος ἕλξεις περὶ τὸ σῆμα τὸ
Πατρόκλου καὶ τὰς τῶν ζωγρηθέντων σφαγὰς εἰς τὴν
πυράν, ξύμπαντα ταῦτα οὐ φήσομεν ἀληθῆ εἰρῆσθαι,
οὐδ' ἐάσομεν πείθεσθαι τοὺς ἡμετέρους ὡς Ἀχιλλεύς, θεᾶς C
ὢν παῖς καὶ Πηλέως, σωφρονεστάτου τε καὶ τρίτου ἀπὸ
Διός, καὶ ὑπὸ τῷ σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος, το-
σαύτης ἦν ταραχῆς πλέως, ὥστ' ἔχειν ἐν αὑτῷ νοσήματε
δύο ἐναντίω ἀλλήλοιν, ἀνελευθερίαν μετὰ φιλοχρηματίας
καὶ αὖ ὑπερηφανίαν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. Ὀρθῶς,
ἔφη, λέγεις. Μὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, μηδὲ τάδε πειθώ- 117
μεθα μηδ' ἐῶμεν λέγειν, ὡς Θησεὺς Ποσειδῶνος υἱὸς
Πειρίθους τε Διὸς ὥρμησαν οὕτως ἐπὶ δεινὰς ἁρπαγάς, D
μηδέ τιν' ἄλλον θεοῦ παῖδά τε καὶ ἥρω τολμῆσαι ἂν
δεινὰ καὶ ἀσεβῆ ἐργάσασθαι, οἷα νῦν καταψεύδονται αὐ-
τῶν· ἀλλὰ προσαναγκάζωμεν τοὺς ποιητὰς ἢ μὴ τούτων
αὐτὰ ἔργα φάναι ἢ τούτους μὴ εἶναι θεῶν παῖδας, ἀμφό-
τερα δὲ μὴ λέγειν, μηδὲ ἡμῖν ἐπιχειρεῖν πείθειν τοὺς νέους,
ὡς οἱ θεοὶ κακὰ γεννῶσι καὶ ἥρωες ἀνθρώπων οὐδὲν βελ-
τίους· ὅπερ γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, οὔθ' ὅσια
ταῦτα οὔτ' ἀληθῆ· ἐπεδείξαμεν γάρ που ὅτι ἐκ θεῶν E
κακὰ γίγνεσθαι ἀδύνατον. Πῶς γὰρ οὔ; Καὶ μὴν τοῖς
γε ἀκούουσι βλαβερά· πᾶς γὰρ ἑαυτῷ ξυγγνώμην ἕξει κακῷ
ὄντι, πεισθεὶς ὡς ἄρα τοιαῦτα πράττουσί τε καὶ ἔπρατ-
τον καὶ

οἱ θεῶν ἀγχίσποροι,
οἱ Ζηνὸς ἐγγύς, ὧν κατ' Ἰδαῖον πάγον
Διὸς πατρῴου βωμός ἐστ' ἐν αἰθέρι,
καὶ οὔ πώ σφιν ἐξίτηλον αἷμα δαιμόνων.

ὧν ἕνεκα παυστέον τοὺς τοιούτους μύθους, μὴ ἡμῖν πολ-
λὴν εὐχέρειαν ἐντίκτωσι τοῖς νέοις πονηρίας. Κομιδῇ μὲν 392
οὖν, ἔφη.

Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμῖν ἔτι λοιπὸν εἶδος λόγων πέρι 118
ὁριζομένοις οἵους τε λεκτέον καὶ μή; περὶ γὰρ θεῶν
ὡς δεῖ λέγεσθαι εἴρηται, καὶ περὶ δαιμόνων τε καὶ ἡρώ-
ων καὶ τῶν ἐν Ἅιδου. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ περὶ
ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἴη ἄν; Δῆλα δή. Ἀδύνατον δή,
ὦ φίλε, ἡμῖν τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι τάξαι. Πῶς; Ὅτι
οἶμαι ἡμᾶς ἐρεῖν ὡς ἄρα καὶ ποιηταὶ καὶ λογοποιοὶ κακῶς
λέγουσι περὶ ἀνθρώπων τὰ μέγιστα, ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μέν, B

---

3. Odyss. ι, 9 sq. — 7. Odyss. μ, 342. — 8. ἢ Δία κτλ.] cf. Hom. Il. ξ, 294 sqq. — 15. Ἄρεώς a. cfr. Odyss. θ, 266 sqq. — 16. δι'] οὐδ' a. — 17. ἐπιτήδεια a. — 21. Odyss. υ, 17 sq. — 22. δή om. a. — 26. Suidas I. p. 623 K. οἱ μὲν Ἡσιόδειον οἴονται τὸν στίχον. Hesiodi Fr. 117. Goettl. — 27. Φοίνικα] cf. Hom. Il. ι, 513 sqq. — 30. μήνιδος a. — Ἀχιλλέα] cf. Hom. Il. τ, 278 sqq. — 33. μὴ 'θέλειν Baiterus: μὴ θέλειν a, μὴ ἐθέλειν Ξ b c. — 38. Iliad. χ, 15. — 39. Iliad. χ, 20.

1. Πατρόκλῳ] Iliad. ψ, 151. — 3. Ἕκτορος] cf. Iliad. χ, 395 sqq. — 4. σφαγὰς] Iliad. ψ, 175. — 7. τρίτου] cf. Iliad. φ, 188 sq. — 9. νοσήματά τε δύο a. — 12. μήτε - μήτ' cum Bekkero c. — 14. ὥρμησεν ΑΘΦDΚ: ὥρμησαν a b c. — 16. ἄλλου a. — 21. ἔμπροσθεν a. — 27. Aeschyli Niobae Fr. 146. Dind. — οἱ ante θεῶν per errorem omisit Stallbaumius. — 28. οἱ ante Ζηνὸς insertum a Bekkero cum libris om. a c. — 30. κοὔ πώ Bekkerus. — 34. ἦν δ' ἐγώ ἡμῖν ΘΠΦDΚqυτ: ἦν δ' ἐγώ Α, ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ a b c. — περιορίζομένοις a. — 35. καὶ οὓς μὴ a. — περὶ μὲν γὰρ c. — 38. ἂν εἴη c.

εὐδαίμονες δὲ πολλοί, δίκαιοι δὲ ἄθλιοι, καὶ ὡς λυσιτελεῖ τὸ ἀδικεῖν, ἐὰν λανθάνῃ, ἡ δὲ δικαιοσύνη ἀλλότριον μὲν ἀγαθόν, οἰκεία δὲ ζημία· καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπερεῖν λέγειν, τὰ δ' ἐναντία τούτων προστάξειν ᾄδειν τε καὶ μυθολογεῖν. ἢ οὐκ οἴει; Εὖ μὲν οὖν, ἔφη, οἶδα. Οὐκοῦν ἐὰν ὁμολογῇς ὀρθῶς με λέγειν, φήσω σε ὡμολογηκέναι ἃ πάλαι ἐζητοῦμεν; Ὀρθῶς, ἔφη, ὑπέλαβες. Οὐκ-
C οὖν περὶ ἀνθρώπων ὅτι τοιούτους δεῖ λόγους λέγεσθαι, τότε διομολογησόμεθα, ὅταν εὕρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι, ἐάν τε δοκῇ ἐάν τε μὴ τοιοῦτος εἶναι; Ἀληθέστατα, ἔφη.

Τὰ μὲν δὴ λόγων πέρι ἐχέτω τέλος, τὸ δὲ λέξεως, ὡς
119 ἐγῷμαι, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, καὶ ἡμῖν ἅ τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκέψεται. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Τοῦτο,
D ἦ δ' ὅς, οὐ μανθάνω ὅ τι λέγεις. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, δεῖ γε. ἴσως οὖν τῇδε μᾶλλον εἴσει. ἆρ' οὐ πάντα, ὅσα ὑπὸ μυθολόγων ἢ ποιητῶν λέγεται, διήγησις οὖσα τυγχάνει ἢ γεγονότων ἢ ὄντων ἢ μελλόντων; Τί γάρ, ἔφη, ἄλλο; Ἆρα οὖν οὐχὶ ἤτοι ἁπλῇ διηγήσει ἢ διὰ μιμήσεως γιγνομένῃ ἢ δι' ἀμφοτέρων περαίνουσιν; Καὶ τοῦτο, ἦ δ' ὅς, ἔτι δέομαι σαφέστερον μαθεῖν. Γελοῖος, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικα διδάσκαλος εἶναι καὶ ἀσαφής. ὥσπερ οὖν οἱ ἀδύνα-
E τοι λέγειν, οὐ κατὰ ὅλον ἀλλ' ἀπολαβὼν μέρος τι πειράσομαί σοι ἐν τούτῳ δηλῶσαι ὃ βούλομαι. καί μοι εἰπέ· ἐπίστασαι τῆς Ἰλιάδος τὰ πρῶτα, ἐν οἷς ὁ ποιητής φησι τὸν μὲν Χρύσην δεῖσθαι τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπολῦσαι τὴν
393 θυγατέρα, τὸν δὲ χαλεπαίνειν, τὸν δέ, ἐπειδὴ οὐκ ἐτύγ-
χανε, κατεύχεσθαι τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὸν θεόν; Ἔγωγε.
435 Οἶσθ' οὖν ὅτι μέχρι μὲν τούτων τῶν ἐπῶν

καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρείδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν

λέγει τε αὐτὸς ὁ ποιητὴς καὶ οὐδ' ἐπιχειρεῖ ἡμῶν τὴν διάνοιαν ἄλλοσε τρέπειν, ὡς ἄλλος τις ὁ λέγων ἢ αὐτός·
120 τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ὥσπερ αὐτὸς ὢν ὁ Χρύσης λέγει καὶ
B πειρᾶται ἡμᾶς ὅ τι μάλιστα ποιῆσαι μὴ Ὅμηρον δοκεῖν εἶναι τὸν λέγοντα ἀλλὰ τὸν ἱερέα, πρεσβύτην ὄντα. καὶ τὴν ἄλλην δὴ πᾶσαν σχεδόν τι οὕτω πεποίηται διήγησιν περί τε τῶν ἐν Ἰλίῳ καὶ περὶ τῶν ἐν Ἰθάκῃ καὶ ὅλῃ Ὀδυσσείᾳ παθημάτων. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν διήγησις μέν ἐστι καὶ ὅταν τὰς ῥήσεις ἑκάστοτε λέγῃ καὶ ὅταν τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλ' ὅταν γέ τινα λέγῃ ῥῆσιν ὥς τις ἄλλος ὤν, ἆρ' οὐ τότε ὁμοιοῦν
C αὐτὸν φήσομεν ὅ τι μάλιστα τὴν αὑτοῦ λέξιν ἑκάστῳ, ὃν ἂν προείπῃ ὡς ἐροῦντα; Φήσομεν· τί γάρ; Οὐκοῦν τό γε ὁμοιοῦν ἑαυτὸν ἄλλῳ ἢ κατὰ φωνὴν ἢ κατὰ σχῆμα μιμεῖσθαί ἐστιν ἐκεῖνον ᾧ ἄν τις ὁμοιοῖ; Τί μήν; Ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ, ὡς ἔοικεν, οὗτός τε καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ διὰ μιμήσεως τὴν διήγησιν ποιοῦνται. Πάνυ μὲν οὖν. Εἰ δέ γε μηδαμοῦ ἑαυτὸν ἀποκρύπτοιτο ὁ ποιητής, πᾶσα ἂν αὐτῷ ἄνευ μιμήσεως ἡ ποίησίς τε καὶ διήγησις γεγονυῖα
εἴη. ἵνα δὲ μὴ εἴπῃς, ὅτι οὐκ αὖ μανθάνεις, ὅπως ἂν D
τοῦτο γένοιτο, ἐγὼ φράσω. εἰ γὰρ Ὅμηρος εἰπὼν ὅτι ἦλθεν ὁ Χρύσης τῆς τε θυγατρὸς λύτρα φέρων καὶ ἱκέτης
τῶν Ἀχαιῶν, μάλιστα δὲ τῶν βασιλέων, μετὰ τοῦτο μὴ 121
ὡς Χρύσης γενόμενος ἔλεγεν, ἀλλ' ἔτι ὡς Ὅμηρος, οἶσθ' ὅτι οὐκ ἂν μίμησις ἦν ἀλλ' ἁπλῆ διήγησις. εἶχε δ' ἂν ὧδέ πως — φράσω δὲ ἄνευ μέτρου· οὐ γάρ εἰμι ποιητικός —. ἐλθὼν ὁ ἱερεὺς εὔχετο ἐκείνοις μὲν τοὺς θεοὺς
δοῦναι ἑλόντας τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι, τὴν δὲ θυ- E
γατέρα οἱ λῦσαι δεξαμένους ἄποινα καὶ τὸν θεὸν αἰδεσθέντας. ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ οἱ μὲν ἄλλοι ἐσέβοντο καὶ συνῄνουν, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἠγρίαινεν ἐντελλόμενος νῦν τε ἀπιέναι καὶ αὖθις μὴ ἐλθεῖν, μὴ αὐτῷ τό τε σκῆπτρον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα οὐκ ἐπαρκέσοι· πρὶν δὲ λυθῆναι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, ἐν Ἄργει ἔφη γηράσειν μετὰ οὗ· ἀπιέναι δὲ ἐκέλευε καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ἵνα σῶς
οἴκαδε ἔλθοι. ὁ δὲ πρεσβύτης ἀκούσας ἔδεισέ τε καὶ ἀπῄ- 394
ει σιγῇ, ἀποχωρήσας δ' ἐκ τοῦ στρατοπέδου πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι εὔχετο, τάς τε ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀνακαλῶν καὶ ὑπομιμνήσκων καὶ ἀπαιτῶν, εἴ τι πώποτε ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν ἢ ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον δωρήσαιτο· ὧν δὴ χάριν κατεύχετο τῖσαι τοὺς Ἀχαιοὺς τὰ ἃ δάκρυα
τοῖς ἐκείνου βέλεσιν. οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε, ἄνευ B
μιμήσεως ἁπλῆ διήγησις γίγνεται. Μανθάνω, ἔφη. Μάν- 122
θανε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ταύτης αὖ ἐναντία γίγνεται, ὅταν τις τὰ τοῦ ποιητοῦ τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων ἐξαιρῶν τὰ ἀμοιβαῖα καταλείπῃ. Καὶ τοῦτο, ἔφη, μανθάνω, ὅτι ἔστι τὸ περὶ τὰς τραγῳδίας τοιοῦτον. Ὀρθότατα, ἔφην, ὑπέλαβες, καὶ οἶμαί σοι ἤδη δηλοῦν ὃ ἔμπροσθεν οὐχ οἷός τ' ἦ, ὅτι τῆς ποιήσεώς τε καὶ μυθολογίας ἡ μὲν διὰ
μιμήσεως ὅλη ἐστίν, ὥσπερ σὺ λέγεις, τραγῳδία τε καὶ C
κωμῳδία, ἡ δὲ δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ — εὕροις δ' ἂν αὐτὴν μάλιστά που ἐν διθυράμβοις —, ἡ δ' αὖ δι' ἀμφοτέρων ἔν τε τῇ τῶν ἐπῶν ποιήσει, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοθι, εἴ μοι μανθάνεις. Ἀλλὰ ξυνίημι, ἔφη, ὃ τότε ἐβούλου λέγειν. Καὶ τὸ πρὸ τούτου δὴ ἀναμνήσθητι, ὅτι ἔφαμεν ἃ μὲν λεκτέον ἤδη εἰρῆσθαι, ὡς δὲ λεκτέον ἔτι σκεπτέον εἶναι. Ἀλλὰ μέμνημαι. Τοῦτο τοί-
νυν αὐτὸ ἦν ὃ ἔλεγον, ὅτι χρείη διομολογήσασθαι πότε- D
ρον ἐάσομεν τοὺς ποιητὰς μιμουμένους ἡμῖν τὰς διηγήσεις ποιεῖσθαι ἢ τὰ μὲν μιμουμένους, τὰ δὲ μή, καὶ ὁποῖα ἑκάτερα, ἢ οὐδὲ μιμεῖσθαι. Μαντεύομαι, ἔφη, σκοπεῖσθαί σε, εἴτε παραδεξόμεθα τραγῳδίαν τε καὶ κω-
μῳδίαν εἰς τὴν πόλιν, εἴτε καὶ οὔ. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, 123
καὶ πλείω ἔτι τούτων· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγέ πω οἶδα, ἀλλ' ὅπῃ ἂν ὁ λόγος ὥσπερ πνεῦμα φέρῃ, ταύτῃ ἰτέον. Καὶ

---

8. λέγεσθαι] ἐλέσθαι ΘΠΦDKr. — 30. Iliad. α, 15 sq. — 44. τί γὰρ οὔ a.
2. καὶ ἡ διήγησις a. — 11. αὐτοὺς δὲ σωθῆναι a. — 12. οἱ αὐτῷ λῦσαι a. — 13. τοιαῦτα a. — 16. ἐπαρκέσειε Θb. — 18. μή ἑ ἐρεθίζειν Valckenarius. — 24. τίσαι a. — 28. ἐξαίρων a. — 29. καταλίπῃ a. — 31. ἦν a. — 37. μοι] μου auctore Heindorfio c.

E καλῶς γ', ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν, ὦ Ἀδείμαντε, ἄθρει,
πότερον μιμητικοὺς ἡμῖν δεῖ εἶναι τοὺς φύλακας ἢ οὔ, ἢ
καὶ τοῦτο τοῖς ἔμπροσθεν ἕπεται, ὅτι εἷς ἕκαστος ἓν μὲν
ἂν ἐπιτήδευμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὔ, ἀλλ' εἰ
τοῦτο ἐπιχειροῖ, πολλῶν ἐφαπτόμενος πάντων ἀποτυγχά-
νοι ἄν, ὥστ' εἶναί που ἐλλόγιμος; Τί δ' οὐ μέλλει; Οὐκοῦν
καὶ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι πολλὰ ὁ αὐτὸς μιμεῖ-
σθαι εὖ ὥσπερ ἓν οὐ δυνατός; Οὐ γὰρ οὖν. Σχολῇ ἄρα
395 ἐπιτηδεύσει γέ τι ἅμα τῶν ἀξίων λόγου ἐπιτηδευμάτων
καὶ πολλὰ μιμήσεται καὶ ἔσται μιμητικός, ἐπεί που οὐδὲ
τὰ δοκοῦντα ἐγγὺς ἀλλήλων εἶναι δύο μιμήματα δύνανται
οἱ αὐτοὶ ἅμα εὖ μιμεῖσθαι, οἷον κωμῳδίαν καὶ τρα-
γῳδίαν ποιοῦντες. ἢ οὐ μιμήματε ἄρτι τούτω ἐκάλεις;
Ἔγωγε· καὶ ἀληθῆ γε λέγεις, ὅτι οὐ δύνανται οἱ αὐτοί.
Οὐδὲ μὴν ῥαψῳδοί γε καὶ ὑποκριταὶ ἅμα. Ἀληθῆ. Ἀλλ'
B οὐδέ τοι ὑποκριταὶ κωμῳδοῖς τε καὶ τραγῳδοῖς οἱ αὐτοί·
πάντα δέ ταῦτα μιμήματα. ἢ οὔ; Μιμήματα. Καὶ ἔτι
γε τούτων, ὦ Ἀδείμαντε, φαίνεταί μοι εἰς σμικρότερα
124 κατακεκερματίσθαι ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, ὥστ' ἀδύνα-
τος εἶναι πολλὰ καλῶς μιμεῖσθαι ἢ αὐτὰ ἐκεῖνα πράττειν
ὧν δὴ καὶ τὰ μιμήματά ἐστιν ἀφομοιώματα. Ἀληθέστατα,
ἦ δ' ὅς. Εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσομεν, τοὺς
φύλακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμένους
C δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως πάνυ ἀκρι-
βεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν ὅ τι μὴ εἰς τοῦτο φέρει,
436 οὐδὲν δὴ δέοι ἂν αὐτοὺς ἄλλο πράττειν οὐδὲ μιμεῖσθαι·
ἐὰν δὲ μιμῶνται, μιμεῖσθαι τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθὺς
ἐκ παίδων, ἀνδρείους, σώφρονας, ὁσίους, ἐλευθέρους, καὶ
τὰ τοιαῦτα πάντα, τὰ δ' ἀνελεύθερα μήτε ποιεῖν μήτε
δεινοὺς εἶναι μιμήσασθαι, μηδ' ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχρῶν,
D ἵνα μὴ ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ
ᾔσθησαι ὅτι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόῤῥω διατελέσω-
σιν, εἰς ἔθη τε καὶ φύσιν καθίστανται καὶ κατὰ σῶμα
καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς.
Οὐ δὴ ἐπιτρέψομεν, ἦν δ' ἐγώ, ὧν φαμὲν κήδεσθαι καὶ
δεῖν αὐτοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι, γυναῖκα μιμεῖσθαι
ἄνδρας ὄντας, ἢ νέαν ἢ πρεσβυτέραν, ἢ ἀνδρὶ λοιδορου-
μένην ἢ πρὸς θεοὺς ἐρίζουσάν τε καὶ μεγαλαυχουμένην,
125 οἰομένην εὐδαίμονα εἶναι, ἢ ἐν ξυμφοραῖς τε καὶ πένθεσι
E καὶ θρήνοις ἐχομένην· κάμνουσαν δὲ ἢ ἐρῶσαν ἢ ὠδίνουσαν,
πολλοῦ καὶ δεήσομεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Οὐδέ γε
δούλας τε καὶ δούλους πράττοντας ὅσα δούλων. Οὐδὲ τοῦτο.
Οὐδέ γε ἄνδρας κακούς, ὡς ἔοικε, δειλούς τε καὶ τὰ ἐναντία
πράττοντας ὧν νῦν δὴ εἴπομεν, κακηγοροῦντάς τε καὶ κω-
μῳδοῦντας ἀλλήλους καὶ αἰσχρολογοῦντας, μεθύοντας ἢ καὶ
396 νήφοντας, ἢ καὶ ἄλλα ὅσα οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν
ἔργοις ἁμαρτάνουσιν εἰς αὑτούς τε καὶ εἰς ἄλλους. οἶμαι δ'
οὐδὲ μαινομένοις ἐθιστέον ἀφομοιοῦν αὑτοὺς ἐν λόγοις οὐδ'
ἐν ἔργοις. γνωστέον μὲν γὰρ καὶ μαινομένους καὶ πονηροὺς
ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ποιητέον δ' οὐδὲν τούτων οὐδὲ μι-
μητέον. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δ'; ἦν δ' ἐγώ· χαλκεύοντας ἤ
τι ἄλλο δημιουργοῦντας, ἢ ἐλαύνοντας τριήρεις ἢ κελεύοντας
τούτοις, ἤ τι ἄλλο τῶν περὶ ταῦτα μιμητέον; Καὶ πῶς, B
ἔφη, οἷς γε οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν τούτων οὐδενὶ ἐξ-
έσται; Τί δέ; ἵππους χρεμετίζοντας καὶ ταύρους μυκω-
μένους καὶ ποταμοὺς ψοφοῦντας καὶ θάλατταν κτυποῦσαν
καὶ βροντὰς καὶ πάντα αὖ τὰ τοιαῦτα ἦ μιμήσονται;
Ἀλλ' ἀπείρηται αὐτοῖς, ἔφη, μήτε μαίνεσθαι μήτε μαινο-
μένοις ἀφομοιοῦσθαι. Εἰ ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω ἃ σὺ 126
λέγεις, ἔστι τι εἶδος λέξεώς τε καὶ διηγήσεως ἐν ᾧ ἂν διη-
γοῖτο ὁ τῷ ὄντι καλὸς κἀγαθός, ὁπότε τι δέοι αὐτὸν λέ- C
γειν, καὶ ἕτερον αὖ ἀνόμοιον τούτῳ εἶδος, οὗ ἂν ἔχοιτο
ἀεὶ καὶ ἐν ᾧ διηγοῖτο ὁ ἐναντίως ἐκείνῳ φύς τε καὶ τρα-
φείς. Ποῖα δή, ἔφη, ταῦτα; Ὁ μέν μοι δοκεῖ, ἦν δ'
ἐγώ, μέτριος ἀνήρ, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἐν τῇ διηγήσει ἐπὶ
λέξιν τινὰ ἢ πρᾶξιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐθελήσειν ὡς αὐτὸς
ὢν ἐκεῖνος ἀπαγγέλλειν καὶ οὐκ αἰσχυνεῖσθαι ἐπὶ τῇ τοι-
αύτῃ μιμήσει, μάλιστα μὲν μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἀσφα-
λῶς τε καὶ ἐμφρόνως πράττοντα, ἐλάττω δὲ καὶ ἧττον D
ἢ ὑπὸ νόσων ἢ ὑπὸ ἐρώτων ἐσφαλμένον ἢ καὶ ὑπὸ μέθης
ἤ τινος ἄλλης ξυμφορᾶς· ὅταν δὲ γίγνηται κατά τινα ἑαυ-
τοῦ ἀνάξιον, οὐκ ἐθελήσειν σπουδῇ ἀπεικάζειν ἑαυτὸν τῷ
χείρονι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ βραχύ, ὅταν τι χρηστὸν ποιῇ,
ἀλλ' αἰσχυνεῖσθαι, ἅμα μὲν ἀγύμναστος ὢν τοῦ μιμεῖσθαι
τοὺς τοιούτους, ἅμα δὲ καὶ δυσχεραίνων αὑτὸν ἐκμάττειν
τε καὶ ἐνιστάναι εἰς τοὺς τῶν κακιόνων τύπους, ἀτιμάζων E
τῇ διανοίᾳ, ὅ τι μὴ παιδιᾶς χάριν. Εἰκός, ἔφη. Οὐκ-
οῦν διηγήσει χρήσεται οἵᾳ ἡμεῖς ὀλίγον πρότερον διήλθο-
μεν περὶ τὰ τοῦ Ὁμήρου ἔπη, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ λέξις 127
μετέχουσα μὲν ἀμφοτέρων, μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἄλλης
διηγήσεως, σμικρὸν δέ τι μέρος ἐν πολλῷ λόγῳ τῆς μιμή-
σεως; ἢ οὐδὲν λέγω; Καὶ μάλα, ἔφη, οἷόν γε ἀνάγκη τὸν
τύπον εἶναι τοῦ τοιούτου ῥήτορος. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ,
ὁ μὴ τοιοῦτος αὖ, ὅσῳ ἂν φαυλότερος ᾖ, πάντα τε μᾶλλον 397
διηγήσεται καὶ οὐδὲν ἑαυτοῦ ἀνάξιον οἰήσεται εἶναι, ὥστε
πάντα ἐπιχειρήσει μιμεῖσθαι σπουδῇ γε καὶ ἐναντίον πολ-
λῶν, καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, βροντάς τε καὶ ψόφους ἀνέ-
μων τε καὶ χαλαζῶν καὶ ἀξόνων καὶ τροχιλιῶν καὶ σαλπίγ-
γων καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ πάντων ὀργάνων φωνάς,
καὶ ἔτι κυνῶν καὶ προβάτων καὶ ὀρνέων φθόγγους· καὶ
ἔσται δὴ ἡ τούτου λέξις ἅπασα διὰ μιμήσεως φωναῖς τε B
καὶ σχήμασιν, ἢ σμικρόν τι διηγήσεως ἔχουσα; Ἀνάγκη,
ἔφη, καὶ τοῦτο. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἔλεγον τὰ δύο
εἴδη τῆς λέξεως. Καὶ γὰρ ἔστιν, ἔφη. Οὐκοῦν αὐτοῖν

9. γέ] τέ cum Bekkero c. — 11. δύναιντ' ἂν q c. — 13. μιμήματα a c. — 14. γε ante λέγεις om. a. — 18. μικρότερα a. — 36. γενέσθαι ἀγαθούς c. — 41. πολλοῦ γε καὶ c. — οὖν om. a. — 43. τἀναντία b c. — 47. ἄλλους] ἀλλήλους a.
15. τούτων a. — 16. αἰεὶ a. — 29. τύπους· καὶ ἀτιμάζων a. — 30. ὅτι a. — 31. οἵαν a. — 34. μέρος μιμήσεως ἐν πολλῷ λόγῳ τῆς διηγήσεως q b. — 38. διηγήσεται] μιμήσεται q, quem secutus est Schneiderus. — ἀνάξιον ἑαυτοῦ a. — 39. γε A: τε a b c. — 44. δὴ ἡ τούτου] τούτων δὴ ἡ a.

τὸ μὲν σμικρὰς τὰς μεταβολὰς ἔχει, καὶ ἐάν τις ἀποδιδῷ
πρέπουσαν ἁρμονίαν καὶ ῥυθμὸν τῇ λέξει, ὀλίγου πρὸς
τὴν αὐτὴν γίγνεται λέγειν τῷ ὀρθῶς λέγοντι καὶ ἐν
C μιᾷ ἁρμονίᾳ — σμικραὶ γὰρ αἱ μεταβολαί — καὶ δὴ ἐν
128 ῥυθμῷ ὡσαύτως παραπλησίῳ τινί; Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη,
οὕτως ἔχει. Τί δέ; τὸ τοῦ ἑτέρου εἶδος οὐ τῶν ἐναντίων
δεῖται, πασῶν μὲν ἁρμονιῶν, πάντων δὲ ῥυθμῶν, εἰ μέλ-
λει αὖ οἰκείως λέγεσθαι, διὰ τὸ παντοδαπὰς μορφὰς τῶν
μεταβολῶν ἔχειν; Καὶ σφόδρα γε οὕτως ἔχει. Ἆρ' οὖν πάν-
τες οἱ ποιηταὶ καὶ οἵ τι λέγοντες ἢ τῷ ἑτέρῳ τούτων ἐπι-
τυγχάνουσι τύπῳ τῆς λέξεως ἢ τῷ ἑτέρῳ ἢ ἐξ ἀμφοτέρων
D τινὶ ξυγκεραννύντες; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν ποιήσομεν;
ἦν δ' ἐγώ· πότερον εἰς τὴν πόλιν πάντας τούτους παρα-
δεξόμεθα; ἢ τῶν ἀκράτων τὸν ἕτερον ἢ τὸν κεκραμένον;
Ἐὰν ἡ ἐμή, ἔφη, νικᾷ, τὸν τοῦ ἐπιεικοῦς μιμητὴν τὸν
ἄκρατον. Ἀλλὰ μήν, ὦ Ἀδείμαντε, ἡδύς γε καὶ ὁ κεκρα-
μένος, πολὺ δὲ ἥδιστος παισί τε καὶ παιδαγωγοῖς ὁ ἐναν-
τίος οὗ σὺ αἱρεῖ καὶ τῷ πλείστῳ ὄχλῳ. Ἥδιστος γάρ.
Ἀλλ' ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἁρμόττειν φαίης τῇ
E ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ, ὅτι οὐκ ἔστι διπλοῦς ἀνὴρ παρ' ἡμῖν
οὐδὲ πολλαπλοῦς, ἐπειδὴ ἕκαστος ἓν πράττει. Οὐ γὰρ
οὖν ἁρμόττει. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ τῇ τοιαύτῃ
437 πόλει τόν τε σκυτοτόμον σκυτοτόμον εὑρήσομεν καὶ οὐ
129 κυβερνήτην πρὸς τῇ σκυτοτομίᾳ, καὶ τὸν γεωργὸν γεωργὸν
καὶ οὐ δικαστὴν πρὸς τῇ γεωργίᾳ, καὶ τὸν πολεμικὸν πο-
λεμικὸν καὶ οὐ χρηματιστὴν πρὸς τῇ πολεμικῇ, καὶ πάν-
τας οὕτως; Ἀληθῆ, ἔφη. Ἄνδρα δή, ὡς ἔοικε, δυνάμε-
398 νον ὑπὸ σοφίας παντοδαπὸν γίγνεσθαι καὶ μιμεῖσθαι πάντα
χρήματα, εἰ ἡμῖν ἀφίκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτός τε καὶ τὰ
ποιήματα βουλόμενος ἐπιδείξασθαι, προσκυνοῖμεν ἂν αὐ-
τὸν ὡς ἱερὸν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἡδύν, εἴποιμεν δ' ἂν
ὅτι οὐκ ἔστι τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν οὔτε
θέμις ἐγγενέσθαι, ἀποπέμποιμέν τε εἰς ἄλλην πόλιν
μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ στέψαντες,
αὐτοὶ δ' ἂν τῷ αὐστηροτέρῳ καὶ ἀηδεστέρῳ ποιητῇ χρώ-
B μεθα καὶ μυθολόγῳ ὠφελείας ἕνεκα, ὃς ἡμῖν τὴν τοῦ
ἐπιεικοῦς λέξιν μιμοῖτο καὶ τὰ λεγόμενα λέγοι ἐν ἐκείνοις
τοῖς τύποις, οἷς κατ' ἀρχὰς ἐνομοθετησάμεθα, ὅτε τοὺς
στρατιώτας ἐπεχειροῦμεν παιδεύειν. Καὶ μάλ', ἔφη, οὕτως
ἂν ποιοῖμεν, εἰ ἐφ' ἡμῖν εἴη. Νῦν δή, εἶπον ἐγώ, ὦ
φίλε, κινδυνεύει ἡμῖν τῆς μουσικῆς τὸ περὶ λόγους τε καὶ
μύθους παντελῶς διαπεπεράνθαι· ἅ τε γὰρ λεκτέον καὶ
ὡς λεκτέον εἴρηται. Καὶ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη.

C Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ περὶ ᾠδῆς τρόπου
130 καὶ μελῶν λοιπόν; Δῆλα δή. Ἆρ' οὖν οὐ πᾶς ἤδη ἂν
εὕροι ἃ ἡμῖν λεκτέον περὶ αὐτῶν οἷα δεῖ εἶναι, εἴπερ μέλ-
λομεν τοῖς προειρημένοις συμφωνήσειν; Καὶ ὁ Γλαύκων
ἐπιγελάσας, Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύω
ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι· οὔκουν ἱκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ
παρόντι ξυμβαλέσθαι ποῖ' ἄττα δεῖ ἡμᾶς λέγειν, ὑπο-
πτεύω μέντοι. Πάντως δήπου, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν
τόδε ἱκανῶς ἔχεις λέγειν, ὅτι τὸ μέλος ἐκ τριῶν ἐστι συγ- D
κείμενον, λόγου τε καὶ ἁρμονίας καὶ ῥυθμοῦ. Ναί, ἔφη,
τοῦτό γε. Οὐκοῦν ὅσον γε αὐτοῦ λόγος ἐστίν, οὐδὲν δή-
που διαφέρει τοῦ μὴ ᾀδομένου λόγου πρὸς τὸ ἐν τοῖς
αὐτοῖς δεῖν τύποις λέγεσθαι οἷς ἄρτι προείπομεν καὶ ὡσ-
αύτως; Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μὴν τήν γε ἁρμονίαν καὶ ῥυ-
θμὸν ἀκολουθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ. Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ μέντοι
θρήνων τε καὶ ὀδυρμῶν ἔφαμεν ἐν λόγοις οὐδὲν προσ-
δεῖσθαι. Οὐ γὰρ οὖν. Τίνες οὖν θρηνώδεις ἁρμονίαι; E
λέγε μοι· σὺ γὰρ μουσικός. Μιξολυδιστί, ἔφη, καὶ συν-
τονολυδιστὶ καὶ τοιαῦταί τινες. Οὐκοῦν αὗται, ἦν δ' ἐγώ,
ἀφαιρετέαι· ἄχρηστοι γὰρ καὶ γυναιξὶν ἃς δεῖ ἐπιεικεῖς
εἶναι, μὴ ὅτι ἀνδράσιν. Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὴν μέθη γε
φύλαξιν ἀπρεπέστατον καὶ μαλακία καὶ ἀργία. Πῶς γὰρ
οὔ; Τίνες οὖν μαλακαί τε καὶ συμποτικαὶ τῶν ἁρμονιῶν; 131
Ἰαστί, ἦ δ' ὅς, καὶ λυδιστί, αἵτινες χαλαραὶ καλοῦνται.
Ταύταις οὖν, ὦ φίλε, ἐπὶ πολεμικῶν ἀνδρῶν ἔσθ' ὅ τι 399
χρήσει; Οὐδαμῶς, ἔφη· ἀλλὰ κινδυνεύει σοι δωριστὶ λεί-
πεσθαι καὶ φρυγιστί. Οὐκ οἶδα, ἔφην ἐγώ, τὰς ἁρμονί-
ας, ἀλλὰ κατάλειπε ἐκείνην τὴν ἁρμονίαν, ἣ ἔν τε πολε-
μικῇ πράξει ὄντος ἀνδρείου καὶ ἐν πάσῃ βιαίῳ ἐργασίᾳ
πρεπόντως ἂν μιμήσαιτο φθόγγους τε καὶ προσῳδίας, καὶ
ἀποτυχόντος ἢ εἰς τραύματα ἢ εἰς θανάτους ἰόντος ἢ εἴς
τινα ἄλλην ξυμφορὰν πεσόντος, ἐν πᾶσι τούτοις παρα- B
τεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμυνομένου τὴν τύχην·
καὶ ἄλλην αὖ ἐν εἰρηνικῇ τε καὶ μὴ βιαίῳ ἀλλ' ἐν ἑκου-
σίῳ πράξει ὄντος, ἢ τινά τι πείθοντός τε καὶ δεομένου,
ἢ εὐχῇ θεὸν ἢ διδαχῇ καὶ νουθετήσει ἄνθρωπον, ἢ τοὐ-
ναντίον ἄλλῳ δεομένῳ ἢ διδάσκοντι ἢ μεταπείθοντι ἑαυ-
τὸν ἐπέχοντα, καὶ ἐκ τούτων πράξαντα κατὰ νοῦν, καὶ
μὴ ὑπερηφάνως ἔχοντα, ἀλλὰ σωφρόνως τε καὶ μετρίως
ἐν πᾶσι τούτοις πράττοντά τε καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἀγα- C
πῶντα. ταύτας δύο ἁρμονίας βίαιον, ἑκούσιον, δυσ- 132
τυχούντων, εὐτυχούντων, σωφρόνων, ἀνδρείων αἵτινες
φθόγγους μιμήσονται κάλλιστα, ταύτας λεῖπε. Ἀλλ', ἦ
δ' ὅς, οὐκ ἄλλας αἰτεῖς λείπειν ἢ ἃς νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον.
Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, πολυχορδίας γε οὐδὲ παναρμονίου
ἡμῖν δεήσει ἐν ταῖς ᾠδαῖς τε καὶ μέλεσιν. Οὔ μοι, ἔφη,
φαίνεται. Τριγώνων ἄρα καὶ πηκτίδων καὶ πάντων ὀργά-

---

3. αὐτὴν ἀεὶ γίγνεται q b c. — 4. καὶ δὴ καὶ ἐν a. — 7. μέλλοι a. — 9. Καὶ om. a. — 32. οὔτε] οὐδὲ Bekkerus. — 33. τε A m: τε ἂν a b c. — 40. δή] δέ a.

1. αὐτῶν καὶ οἷα a. — 4. ἐκτὸς τούτων τῶν a. — 15. οὖν] οὗ a. — 22. αἵτινες] καὶ τοιαῦταί τινες Θ Φ D K q r et corr. Π, καίτοι οὐ τινες v. Fort. καὶ αἵτινες. Bait. — 26. κατάλειπε A v: κατάλιπε a b c. — 29. εἰς ante θανάτους om. a. — 36. ἐπέχοντα Α Π Φ D K t m r et (supra scripto παρέχοντα) Θ: ἐπέχοντος v, παρέχοντα q, ὑπέχοντα Ξ a b c. — 38. τὰ om. A t m. — 39. ἁρμονίας om. q c. — 40. ἀνδρείων] ἀνδρείων ἁρμονίας c. — 41. λίπε Α Θ Π D K q v r. — 42. δὴ νῦν a. — ἐγὼ om. a.

D νων ὅσα πολύχορδα καὶ πολυαρμόνια, δημιουργοὺς οὐ
θρέψομεν. Οὐ φαινόμεθα. Τί δέ; αὐλοποιοὺς ἢ αὐλη-
τὰς παραδέξει εἰς τὴν πόλιν; ἢ οὐ τοῦτο πολυχορδότατον,
καὶ αὐτὰ τὰ παναρμόνια αὐλοῦ τυγχάνει ὄντα μίμημα;
Δῆλα δή, ἦ δ' ὅς. Λύρα δή σοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ κιθάρα
λείπεται, καὶ κατὰ πόλιν χρήσιμα· καὶ αὖ κατ' ἀγροὺς τοῖς
νομεῦσι σύριγξ ἄν τις εἴη. Ὡς γοῦν, ἔφη, ὁ λόγος ἡμῖν
E σημαίνει. Οὐδέν γε, ἦν δ' ἐγώ, καινὸν ποιοῦμεν, ὦ φίλε,
κρίνοντες τὸν Ἀπόλλω καὶ τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ὄργανα πρὸ
Μαρσύου τε καὶ τῶν ἐκείνου ὀργάνων. Μὰ Δί', ἦ δ' ὅς,
οὔ μοι φαινόμεθα. Καὶ νὴ τὸν κύνα, εἶπον, λελήθαμέν
γε διακαθαίροντες πάλιν ἣν ἄρτι τρυφᾶν ἔφαμεν πόλιν.
Σωφρονοῦντές γε ἡμεῖς, ἦ δ' ὅς. Ἴθι δή, ἔφην, καὶ τὰ
133 λοιπὰ καθαίρωμεν. ἑπόμενον γὰρ δὴ ταῖς ἁρμονίαις ἂν
ἡμῖν εἴη τὸ περὶ ῥυθμούς, μὴ ποικίλους αὐτοὺς διώκειν
μηδὲ παντοδαπὰς βάσεις, ἀλλὰ βίου ῥυθμοὺς ἰδεῖν κο-
400 σμίου τε καὶ ἀνδρείου τίνες εἰσίν· οὓς ἰδόντα τὸν πόδα
τῷ τοιούτου λόγῳ ἀναγκάζειν ἕπεσθαι καὶ τὸ μέλος, ἀλλὰ
μὴ λόγον ποδί τε καὶ μέλει. οἵτινες δ' ἂν εἶεν οὗτοι οἱ
ῥυθμοί, σὸν ἔργον, ὥσπερ τὰς ἁρμονίας, φράσαι. Ἀλλὰ
μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἔχω λέγειν. ὅτι μὲν γὰρ τρία ἄττα ἐστὶν
εἴδη ἐξ ὧν αἱ βάσεις πλέκονται, ὥσπερ ἐν τοῖς φθόγγοις
τέτταρα, ὅθεν αἱ πᾶσαι ἁρμονίαι, τεθεαμένος ἂν εἴποιμι·
ποῖα δ' ὁποίου βίου μιμήματα, λέγειν οὐκ ἔχω. Ἀλλὰ
B ταῦτα μέν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μετὰ Δάμωνος βουλευσόμεθα,
τίνες τε ἀνελευθερίας καὶ ὕβρεως ἢ μανίας καὶ ἄλλης
438 κακίας πρέπουσαι βάσεις, καὶ τίνας τοῖς ἐναντίοις λει-
πτέον ῥυθμούς. οἶμαι δέ με ἀκηκοέναι οὐ σαφῶς ἐνόπλιόν
τέ τινα ὀνομάζοντος αὐτοῦ ξύνθετον καὶ δάκτυλον καὶ
ἡρῷόν γε, οὐκ οἶδα ὅπως διακοσμοῦντος καὶ ἴσον ἄνω
καὶ κάτω τιθέντος, εἰς βραχύ τε καὶ μακρὸν γιγνόμενον,
καί, ὡς ἐγῷμαι, ἴαμβον καί τιν' ἄλλον τροχαῖον ὠνόμαζε,
C μήκη δὲ καὶ βραχύτητας προσῆπτε. καὶ τούτων τισὶν οἶμαι
134 τὰς ἀγωγὰς τοῦ ποδὸς αὐτὸν οὐχ ἧττον ψέγειν τε καὶ
ἐπαινεῖν ἢ τοὺς ῥυθμοὺς αὐτούς, ἤτοι ξυναμφότερόν τι·
οὐ γὰρ ἔχω λέγειν. ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὥσπερ εἶπον, εἰς
Δάμωνα ἀναβεβλήσθω· διελέσθαι γὰρ οὐ σμικροῦ λόγου.
ἢ σὺ οἴει; Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. Ἀλλὰ τόδε γε, ὅτι τὸ τῆς
εὐσχημοσύνης τε καὶ ἀσχημοσύνης τῷ εὐρύθμῳ τε καὶ
ἀρρύθμῳ ἀκολουθεῖ, δύνασαι διελέσθαι; Πῶς δ' οὔ;
D Ἀλλὰ μὴν τὸ εὔρυθμόν γε καὶ ἄρρυθμον τὸ μὲν τῇ καλῇ
λέξει ἕπεται ὁμοιούμενον, τὸ δὲ τῇ ἐναντίᾳ, καὶ τὸ εὐάρ-
μοστον καὶ ἀνάρμοστον ὡσαύτως, εἴπερ ῥυθμός γε καὶ
ἁρμονία λόγῳ, ὥσπερ ἄρτι ἐλέγετο, ἀλλὰ μὴ λόγος τούτοις.
Ἀλλὰ μήν, ἦ δ' ὅς, ταῦτά γε λόγῳ ἀκολουθητέον. Τί δ'
ὁ τρόπος τῆς λέξεως, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὁ λόγος; οὐ τῷ τῆς
ψυχῆς ἤθει ἕπεται; Πῶς γὰρ οὔ; Τῇ δὲ λέξει τἆλλα; Ναί.
Εὐλογία ἄρα καὶ εὐαρμοστία καὶ εὐσχημοσύνη καὶ εὐρυ-
θμία εὐηθείᾳ ἀκολουθεῖ, οὐχ ἣν ἄνοιαν οὖσαν ὑποκορι- E
ζόμενοι καλοῦμεν ὡς εὐήθειαν, ἀλλὰ τὴν ὡς ἀληθῶς εὖ
τε καὶ καλῶς τὸ ἦθος κατεσκευασμένην διάνοιαν. Παντά- 135
πασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ πανταχοῦ ταῦτα διωκτέα
τοῖς νέοις, εἰ μέλλουσι τὸ αὑτῶν πράττειν; Διωκτέα μὲν
οὖν. Ἔστι δέ γέ που πλήρης μὲν γραφικὴ αὐτῶν καὶ 401
πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία, πλήρης δὲ ὑφαντικὴ καὶ ποι-
κιλία καὶ οἰκοδομία καὶ πᾶσα αὖ ἡ τῶν ἄλλων σκευῶν
ἐργασία, ἔτι δὲ ἡ τῶν σωμάτων φύσις καὶ ἡ τῶν ἄλλων
φυτῶν· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἔνεστιν εὐσχημοσύνη ἢ
ἀσχημοσύνη. καὶ ἡ μὲν ἀσχημοσύνη καὶ ἀρρυθμία καὶ
ἀναρμοστία κακολογίας καὶ κακοηθείας ἀδελφά, τὰ δ'
ἐναντία τοῦ ἐναντίου, σώφρονός τε καὶ ἀγαθοῦ ἤθους,
ἀδελφά τε καὶ μιμήματα. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.
Ἆρ' οὖν τοῖς ποιηταῖς ἡμῖν μόνον ἐπιστατητέον καὶ B
προσαναγκαστέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἤθους ἐμποιεῖν
τοῖς ποιήμασιν ἢ μὴ παρ' ἡμῖν ποιεῖν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις
δημιουργοῖς ἐπιστατητέον καὶ διακωλυτέον τὸ κακόηθες
τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἄσχημον μήτε
ἐν εἰκόσι ζῴων μήτε ἐν οἰκοδομήμασι μήτε ἐν ἄλλῳ μη-
δενὶ δημιουργουμένῳ ἐμποιεῖν, ἢ ὁ μὴ οἷός τε ὢν οὐκ
ἐατέος παρ' ἡμῖν δημιουργεῖν, ἵνα μὴ ἐν κακίας εἰκόσι 136
τρεφόμενοι ἡμῖν οἱ φύλακες ὥσπερ ἐν κακῇ βοτάνῃ, πολλὰ C
ἑκάστης ἡμέρας κατὰ σμικρὸν ἀπὸ πολλῶν δρεπόμενοί τε
καὶ νεμόμενοι, ἕν τι ξυνιστάντες λανθάνωσι κακὸν μέγα
ἐν τῇ αὑτῶν ψυχῇ, ἀλλ' ἐκείνους ζητητέον τοὺς δημιουρ-
γοὺς τοὺς εὐφυῶς δυναμένους ἰχνεύειν τὴν τοῦ καλοῦ τε
καὶ εὐσχήμονος φύσιν, ἵν' ὥσπερ ἐν ὑγιεινῷ τόπῳ οἰκοῦν-
τες οἱ νέοι ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται, ὁπόθεν ἂν αὐτοῖς
ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων ἢ πρὸς ὄψιν ἢ πρὸς ἀκοήν τι
προσβάλῃ, ὥσπερ αὔρα φέρουσα ἀπὸ χρηστῶν τόπων ὑγί-
ειαν, καὶ εὐθὺς ἐκ παίδων λανθάνῃ εἰς ὁμοιότητά τε καὶ D
φιλίαν καὶ ξυμφωνίαν τῷ καλῷ λόγῳ ἄγουσα; Πολὺ γὰρ
ἄν, ἔφη, κάλλιστα οὕτω τραφεῖεν. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
ὦ Γλαύκων, τούτων ἕνεκα κυριωτάτη ἐν μουσικῇ τροφή,
ὅτι μάλιστα καταδύεται εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς ὅ τε ῥυ-
θμὸς καὶ ἁρμονία, καὶ ἐρρωμενέστατα ἅπτεται αὐτῆς
φέροντα τὴν εὐσχημοσύνην, καὶ ποιεῖ εὐσχήμονα, ἐάν τις
ὀρθῶς τραφῇ, εἰ δὲ μή, τοὐναντίον; καὶ ὅτι αὖ τῶν E
παραλειπομένων καὶ μὴ καλῶς δημιουργηθέντων ἢ μὴ
καλῶς φύντων ὀξύτατ' ἂν αἰσθάνοιτο ὁ ἐκεῖ τραφεὶς ὡς
ἔδει, καὶ ὀρθῶς δὴ δυσχεραίνων τὰ μὲν καλὰ ἐπαινοῖ,

---

4. μίμημα A et pr. Π: μιμήματα abc. — 6. καὶ ante κατὰ om. Θc. — 8. καινὸν] δεινὸν cum Aldo a. —
ου
17. ἰδόντας a. — 18. τοιούτου Am: τοῦ τοιούτου v, τούτων Θ, τούτου DKq, τούτοι Π, τούτοιν Φr, τοιούτῳ Ξt abc. — 24. ποῖα δ' ὁποίου βίου om. A. — 27. ληπτέον a. — 28. με] γε a. — 36. γὰρ ἔγωγε ἔχω ab. — 41. γε] τε a. — 43. καὶ ἀνάρμοστον om. A.

28. ἀνεμόμενοι (in mg. ro. posito ἀνιμώμενοι) A, γενόμενοι mg. D. — 32. ὠφελῶνται ἀπὸ παντὸς a. — 34. αὔρα a. — 41. φέρει τε τὴν Flor. β΄ qc.

137 καὶ χαίρων καὶ καταδεχόμενος εἰς τὴν ψυχὴν τρέφοιτ' ἂν
402 ἀπ' αὐτῶν καὶ γίγνοιτο καλός τε κἀγαθός, τὰ δ' αἰσχρὰ
ψέγοι τ' ἂν ὀρθῶς καὶ μισοῖ ἔτι νέος ὤν, πρὶν λόγον
δυνατὸς εἶναι λαβεῖν, ἐλθόντος δὲ τοῦ λόγου ἀσπάζοιτ'
ἂν αὐτὸν γνωρίζων δι' οἰκειότητα μάλιστα ὁ οὕτω τρα-
φείς; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, τῶν τοιούτων ἕνεκα ἐν μου-
σικῇ εἶναι ἡ τροφή. Ὥσπερ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γραμμάτων
πέρι τότε ἱκανῶς εἴχομεν, ὅτε τὰ στοιχεῖα μὴ λανθάνοι
ἡμᾶς ὀλίγα ὄντα ἐν ἅπασιν οἷς ἐστὶ περιφερόμενα, καὶ
B οὔτ' ἐν σμικρῷ οὔτ' ἐν μεγάλῳ ἠτιμάζομεν αὐτά, ὡς οὐ
δέοι αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ πανταχοῦ προὐθυμούμεθα δια-
γιγνώσκειν, ὡς οὐ πρότερον ἐσόμενοι γραμματικοὶ πρὶν
οὕτως ἔχοιμεν. Ἀληθῆ. Οὐκοῦν καὶ εἰκόνας γραμμάτων,
εἴ που ἢ ἐν ὕδασιν ἢ ἐν κατόπτροις ἐμφαίνοιντο, οὐ
πρότερον γνωσόμεθα, πρὶν ἂν αὐτὰ γνῶμεν, ἀλλ' ἔστι
τῆς αὐτῆς τέχνης τε καὶ μελέτης; Παντάπασι μὲν οὖν. Ἆρ'
οὖν, ὃ λέγω, πρὸς θεῶν, οὕτως οὐδὲ μουσικοὶ πρότερον
C ἐσόμεθα, οὔτε αὐτοὶ οὔτε οὓς φαμεν ἡμῖν παιδευτέον
εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν ἂν τὰ τῆς σωφροσύνης εἴδη καὶ
ἀνδρίας καὶ ἐλευθεριότητος καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα
138 τούτων ἀδελφὰ καὶ τὰ τούτων αὖ ἐναντία πανταχοῦ πε-
ριφερόμενα γνωρίζωμεν καὶ ἐνόντα ἐν οἷς ἔνεστιν αἰσθα-
νώμεθα καὶ αὐτὰ καὶ εἰκόνας αὐτῶν, καὶ μήτε ἐν σμι-
κροῖς μήτε ἐν μεγάλοις ἀτιμάζωμεν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰ-
ώμεθα τέχνης εἶναι καὶ μελέτης; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.
439 Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτου ἂν ξυμπίπτῃ ἔν τε τῇ ψυχῇ
D καλὰ ἤθη ἐνόντα καὶ ἐν τῷ εἴδει ὁμολογοῦντα ἐκείνοις καὶ
ξυμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου, τοῦτ' ἂν εἴη
κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι; Πολύ γε. Καὶ
μὴν τό γε κάλλιστον ἐρασμιώτατον. Πῶς δ' οὔ; Τῶν δὴ
ὅ τι μάλιστα τοιούτων ἀνθρώπων ὅ γε μουσικὸς ἐρῴη ἄν·
εἰ δὲ ἀξύμφωνος εἴη, οὐκ ἂν ἐρῴη. Οὐκ ἄν, εἴ γέ τι,
ἔφη, κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείποι· εἰ μέντοι τι κατὰ τὸ σῶμα,
E ὑπομείνειεν ἂν ὥστ' ἐθέλειν ἀσπάζεσθαι. Μανθάνω, ἦν
δ' ἐγώ, ὅτι ἔστι σοι ἢ γέγονε παιδικὰ τοιαῦτα, καὶ συγ-
χωρῶ. ἀλλὰ τόδε μοι εἰπέ· σωφροσύνῃ καὶ ἡδονῇ ὑπερ-
βαλλούσῃ ἔστι τις κοινωνία; Καὶ πῶς, ἔφη, ἥ γε ἔκφρονα
403 ποιεῖ οὐχ ἧττον ἢ λύπη; Ἀλλὰ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ; Οὐδαμῶς.
Τί δέ; ὕβρει τε καὶ ἀκολασίᾳ; Πάντων μάλιστα. Μείζω
139 δέ τινα καὶ ὀξυτέραν ἔχεις εἰπεῖν ἡδονὴν τῆς περὶ τὰ
ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ἦ δ' ὅς, οὐδέ γε μανικωτέραν. Ὁ δὲ
ὀρθὸς ἔρως πέφυκε κοσμίου τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ
μουσικῶς ἐρᾶν; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσ-
οιστέον μανικὸν οὐδὲ ξυγγενὲς ἀκολασίας τῷ ὀρθῷ ἔρωτι;
B Οὐ προσοιστέον. Οὐ προσοιστέον ἄρα αὕτη ἡ ἡδονή, οὐδὲ
κοινωνητέον αὐτῆς ἐραστῇ τε καὶ παιδικοῖς ὀρθῶς ἐρῶσί
τε καὶ ἐρωμένοις; Οὐ μέντοι, μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες,
προσοιστέον. Οὕτω δή, ὡς ἔοικε, νομοθετήσεις ἐν τῇ οἰ-
κιζομένῃ πόλει φιλεῖν μὲν καὶ ξυνεῖναι καὶ ἅπτεσθαι ὥσ-
περ υἱέος παιδικῶν ἐραστήν, τῶν καλῶν χάριν, ἐὰν πεί-
θῃ· τὰ δ' ἄλλα οὕτως ὁμιλεῖν πρὸς ὅν τις σπουδάζοι,
ὅπως μηδέποτε δόξει μακρότερα τούτων ξυγγίγνεσθαι· εἰ
δὲ μή, ψόγον ἀμουσίας καὶ ἀπειροκαλίας ὑφέξοντα. Οὕ- C
τως, ἔφη. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σοὶ φαίνεται τέλος
ἡμῖν ἔχειν ὁ περὶ μουσικῆς λόγος; οἷ γοῦν δεῖ τελευτᾶν,
τετελεύτηκε· δεῖ δέ που τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ
καλοῦ ἐρωτικά. Ξύμφημι, ἦ δ' ὅς.

Μετὰ δὴ μουσικὴν γυμναστικῇ θρεπτέοι οἱ νεανίαι.
Τί μήν; Δεῖ μὲν δὴ καὶ ταύτῃ ἀκριβῶς τρέφεσθαι ἐκ
παίδων διὰ βίου. ἔχει δέ πως, ὡς ἐγῷμαι, ὧδε· σκόπει D
δὲ καὶ σύ. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐ φαίνεται, ὃ ἂν χρηστὸν ᾖ 140
σῶμα, τοῦτο τῇ αὑτοῦ ἀρετῇ ψυχὴν ἀγαθὴν ποιεῖν, ἀλλὰ
τοὐναντίον ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὑτῆς ἀρετῇ σῶμα παρέχειν
ὡς οἷόν τε βέλτιστον· σοὶ δὲ πῶς φαίνεται; Καὶ ἐμοί, ἔφη,
οὕτως. Οὐκοῦν εἰ τὴν διάνοιαν ἱκανῶς θεραπεύσαντες
παραδοῖμεν αὐτῇ τὰ περὶ τὸ σῶμα ἀκριβολογεῖσθαι, ἡμεῖς
δὲ ὅσον τοὺς τύπους ὑφηγησαίμεθα, ἵνα μὴ μακρολογῶμεν, E
ὀρθῶς ἂν ποιοῖμεν; Πάνυ μὲν οὖν. Μέθης μὲν δὴ εἴπο-
μεν ὅτι ἀφεκτέον αὐτοῖς· παντὶ γάρ που μᾶλλον ἐγχωρεῖ
ἢ φύλακι μεθυσθέντι μὴ εἰδέναι ὅπου γῆς ἐστίν. Γελοῖον
γάρ, ἦ δ' ὅς, τόν γε φύλακα φύλακος δεῖσθαι. Τί δὲ δὴ
σίτων πέρι; ἀθληταὶ μὲν γὰρ οἱ ἄνδρες τοῦ μεγίστου ἀγῶ-
νος. ἢ οὐχί; Ναί. Ἆρ' οὖν ἡ τῶνδε τῶν ἀσκητῶν ἕξις
προσήκουσ' ἂν εἴη τούτοις; Ἴσως. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὑπνώ- 404
δης αὕτη γέ τις καὶ σφαλερὰ πρὸς ὑγίειαν. ἢ οὐχ ὁρᾷς
ὅτι καθεύδουσί τε τὸν βίον καί, ἐὰν σμικρὰ ἐκβῶσι τῆς
τεταγμένης διαίτης, μεγάλα καὶ σφόδρα νοσοῦσιν οὗτοι
οἱ ἀσκηταί; Ὁρῶ. Κομψοτέρας δή τινος, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκή-
σεως δεῖ τοῖς πολεμικοῖς ἀθληταῖς, οὓς γε ὥσπερ κύνας
ἀγρύπνους τε ἀνάγκη εἶναι καὶ ὅ τι μάλιστα ὀξὺ ὁρᾶν καὶ 141
ἀκούειν καὶ πολλὰς μεταβολὰς ἐν ταῖς στρατείαις μεταβάλ-
λοντας ὑδάτων τε καὶ τῶν ἄλλων σίτων καὶ εἱλήσεων καὶ B
χειμώνων μὴ ἀκροσφαλεῖς εἶναι πρὸς ὑγίειαν. Φαίνεταί
μοι. Ἆρ' οὖν ἡ βελτίστη γυμναστικὴ ἀδελφή τις ἂν εἴη
τῆς μουσικῆς, ἣν ὀλίγον πρότερον διῇμεν; Πῶς λέγεις;
Ἁπλῆ που καὶ ἐπιεικὴς γυμναστική, καὶ μάλιστα ἡ τῶν
περὶ τὸν πόλεμον. Πῇ δή; Καὶ παρ' Ὁμήρου, ἦν δ'
ἐγώ, τά γε τοιαῦτα μάθοι ἄν τις. οἶσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ
στρατείας ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἑστιάσεσιν οὔτε ἰχθύσιν αὐ-
τοὺς ἑστιᾷ, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, C
οὔτε ἑφθοῖς κρέασιν ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς, ἃ δὴ μάλιστα ἂν
εἴη στρατιώταις εὔπορα· πανταχοῦ γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν,
αὐτῷ τῷ πυρὶ χρῆσθαι εὐπορώτερον ἢ ἀγγεῖα ξυμπεριφέρειν.
Καὶ μάλα. Οὐδὲ μὴν ἡδυσμάτων, ὡς ἐγῷμαι, Ὅμηρος

---

1. καὶ post χαίρων om. *t*, seclusit c. — 3. πρὶν] πρὶν καὶ a c. — 8. λανθάνῃ a. — 20. ἀνδρείας a c. — 31. ἂν ante εἰ om. a. — 33. τι ante κατὰ om. a. — 45. προσοιστέα ἄρα Flor. β' q c. — αὕτη ἡ ἡδονή] αὐτῷ ἡδονήν a b.
1. προσοιστέα Flor. β' q c. — 6. δόξῃ a c. — 23. ὅπῃ a. — 30. σφοδρὰ *A* Ξ m. — 31. δή] δέ a. — 34. στρατιαῖς a. — 38. τῆς μουσικῆς *A* t m et pr. Ξ: τῆς ἁπλῆς μουσικῆς a b c. — 42. στρατιᾶς a.

πώποτε ἐμνήσθη. ἢ τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι ἀσκηταὶ ἴσασιν,
ὅτι τῷ μέλλοντι σώματι εὖ ἕξειν ἀφεκτέον τῶν τοιούτων
ἁπάντων; Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, ἴσασί τε καὶ ἀπέχονται.
D Συρακοσίαν δέ, ὦ φίλε, τράπεζαν καὶ Σικελικὴν ποικιλίαν
ὄψου, ὡς ἔοικας, οὐκ αἰνεῖς, εἴπερ σοι ταῦτα δοκεῖ
142 ὀρθῶς ἔχειν. Οὔ μοι δοκῶ. Ψέγεις ἄρα καὶ Κορινθίαν
κόρην φίλην εἶναι ἀνδράσι μέλλουσιν εὖ σώματος ἕξειν.
Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ Ἀττικῶν πεμμάτων τὰς
δοκούσας εἶναι εὐπαθείας; Ἀνάγκη. Ὅλην γάρ, οἶμαι,
τὴν τοιαύτην σίτησιν καὶ δίαιταν τῇ μελοποιίᾳ τε καὶ ᾠδῇ
E τῇ ἐν τῷ παναρμονίῳ καὶ ἐν πᾶσι ῥυθμοῖς πεποιημένῃ
ἀπεικάζοντες ὀρθῶς ἂν ἀπεικάζοιμεν. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκ-
οῦν ἐκεῖ μὲν ἀκολασίαν ἡ ποικιλία ἐνέτικτεν, ἐνταῦθα δὲ
νόσον, ἡ δ' ἁπλότης κατὰ μὲν μουσικὴν ἐν ψυχαῖς σωφρο-
σύνην, κατὰ δὲ γυμναστικὴν ἐν σώμασιν ὑγίειαν; Ἀληθέ-
405 στατα, ἔφη. Ἀκολασίας δὲ καὶ νόσων πληθυουσῶν ἐν πό-
λει ἆρ' οὐ δικαστήριά τε καὶ ἰατρεῖα πολλὰ ἀνοίγεται, καὶ
δικανική τε καὶ ἰατρικὴ σεμνύνονται, ὅταν δὴ καὶ ἐλεύ-
440 θεροι πολλοὶ καὶ σφόδρα περὶ αὐτὰ σπουδάζωσιν; Τί γὰρ
οὐ μέλλει; Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχρᾶς παιδείας ἐν πό-
λει ἆρα μή τι μεῖζον ἕξεις λαβεῖν τεκμήριον ἢ τὸ δεῖσθαι
ἰατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τοὺς φαύλους τε
καὶ χειροτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ σχήματι προσ-
B ποιουμένους τεθράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ καὶ ἀπαι-
δευσίας μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῷ παρ' ἄλλων, ὡς δε-
143 σποτῶν τε καὶ κριτῶν, τῷ δικαίῳ ἀναγκάζεσθαι χρῆσθαι
καὶ ἀπορίᾳ οἰκείων; Πάντων μὲν οὖν, ἔφη, αἴσχιστον.
Ἦ δοκεῖ σοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτου αἴσχιον εἶναι τοῦτο, ὅταν
τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν δικαστηρίοις φεύγων
τε καὶ διώκων κατατρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπειροκαλίας
ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ πεισθῇ καλλωπίζεσθαι, ὡς δεινὸς ὢν
C περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἱκανὸς πάσας μὲν στροφὰς στρέφεσθαι,
πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστραφῆναι λυγιζόμενος,
ὥστε μὴ παρασχεῖν δίκην, καὶ ταῦτα σμικρῶν τε καὶ οὐ-
δενὸς ἀξίων ἕνεκα, ἀγνοῶν ὅσῳ κάλλιον καὶ ἄμεινον τὸ
παρασκευάζειν τὸν βίον αὑτῷ μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος
δικαστοῦ; Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτ', ἔφη, ἐκείνου ἔτι αἴσχιον. Τὸ
δὲ ἰατρικῆς, ἦν δ' ἐγώ, δεῖσθαι ὅ τι μὴ τραυμάτων ἕνε-
κα ἤ τινων ἐπετείων νοσημάτων ἐπιπεσόντων, ἀλλὰ δι'
D ἀργίαν τε καὶ δίαιταν οἵαν διήλθομεν, ῥευμάτων τε καὶ
πνευμάτων ὥσπερ λίμνας ἐμπιπλαμένους φύσας τε καὶ
κατάῤῥους νοσήμασιν ὀνόματα τίθεσθαι ἀναγκάζειν τοὺς
κομψοὺς Ἀσκληπιάδας, οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ; Καὶ μάλ', ἔφη,
ὡς ἀληθῶς καινὰ ταῦτα καὶ ἄτοπα νοσημάτων ὀνόματα.
Οἷα, ἦν δ' ἐγώ, ὡς οἶμαι, οὐκ ἦν ἐπ' Ἀσκληπιοῦ. τε- 144
κμαίρομαι δέ, ὅτι αὐτοῦ οἱ υἱεῖς ἐν Τροίᾳ Εὐρυπύλῳ τε-
τρωμένῳ ἐπ' οἶνον Πράμνειον ἄλφιτα πολλὰ ἐπιπασθέντα E
καὶ τυρὸν ἐπιξυσθέντα, ἃ δὴ δοκεῖ φλεγματώδη εἶναι, 406
οὐκ ἐμέμψαντο τῇ δούσῃ πιεῖν, οὐδὲ Πατρόκλῳ τῷ ἰω-
μένῳ ἐπετίμησαν. Καὶ μὲν δή, ἔφη, ἄτοπόν γε τὸ πῶμα
οὕτως ἔχοντι. Οὔκ, εἴ γ' ἐννοεῖς, εἶπον, ὅτι τῇ παιδα-
γωγικῇ τῶν νοσημάτων ταύτῃ τῇ νῦν ἰατρικῇ πρὸ τοῦ
Ἀσκληπιάδαι οὐκ ἐχρῶντο, ὥς φασι, πρὶν Ἡρόδικον γενέ-
σθαι· Ἡρόδικος δὲ παιδοτρίβης ὢν καὶ νοσώδης γενό-
μενος, μίξας γυμναστικὴν ἰατρικῇ, ἀπέκναισε πρῶτον μὲν
καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτ' ἄλλους ὕστερον πολλούς. Πῇ B
δή; ἔφη. Μακρόν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν θάνατον αὐτῷ ποιή-
σας. παρακολουθῶν γὰρ τῷ νοσήματι θανασίμῳ ὄντι οὔτε
ἰάσασθαι, οἶμαι, οἷός τ' ἦν ἑαυτόν, ἐν ἀσχολίᾳ τε πάν-
των ἰατρευόμενος διὰ βίου ἔζη ἀποκναιόμενος, εἴ τι τῆς
εἰωθυίας διαίτης ἐκβαίη, δυσθανατῶν δὲ ὑπὸ σοφίας εἰς
γῆρας ἀφίκετο. Καλὸν ἄρα τὸ γέρας, ἔφη, τῆς τέχνης
ἠνέγκατο. Οἷον εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, τὸν μὴ εἰδότα ὅτι C
Ἀσκληπιὸς οὐκ ἀγνοίᾳ οὐδὲ ἀπειρίᾳ τούτου τοῦ εἴδους τῆς
ἰατρικῆς τοῖς ἐκγόνοις οὐ κατέδειξεν αὐτό, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι 145
πᾶσι τοῖς εὐνομουμένοις ἔργον τι ἑκάστῳ ἐν τῇ πόλει προσ-
τέτακται, ὃ ἀναγκαῖον ἐργάζεσθαι, καὶ οὐδενὶ σχολὴ διὰ
βίου κάμνειν ἰατρευομένῳ. ὃ ἡμεῖς γελοίως ἐπὶ μὲν τῶν
δημιουργῶν αἰσθανόμεθα, ἐπὶ δὲ τῶν πλουσίων τε καὶ
εὐδαιμόνων δοκούντων εἶναι οὐκ αἰσθανόμεθα. Πῶς; ἔφη.
Τέκτων μέν, ἦν δ' ἐγώ, κάμνων ἀξιοῖ παρὰ τοῦ ἰατροῦ D
φάρμακον πιὼν ἐξεμέσαι τὸ νόσημα ἢ κάτω καθαρθεὶς
ἢ καύσει ἢ τομῇ χρησάμενος ἀπηλλάχθαι· ἐὰν δέ τις αὐ-
τῷ μικρὰν δίαιταν προστάττῃ, πιλίδιά τε περὶ τὴν κεφα-
λὴν περιτιθεὶς καὶ τὰ τούτοις ἑπόμενα, ταχὺ εἶπεν ὅτι
οὐ σχολὴ κάμνειν οὐδὲ λυσιτελεῖ οὕτω ζῆν, νοσήματι τὸν
νοῦν προσέχοντα, τῆς δὲ προκειμένης ἐργασίας ἀμελοῦντα·
καὶ μετὰ ταῦτα χαίρειν εἰπὼν τῷ τοιούτῳ ἰατρῷ, εἰς τὴν E
εἰωθυῖαν δίαιταν ἐμβάς, ὑγιὴς γενόμενος ζῇ τὰ ἑαυτοῦ
πράττων· ἐὰν δὲ μὴ ἱκανὸν ᾖ τὸ σῶμα ὑπενεγκεῖν, τελευ-
τήσας πραγμάτων ἀπηλλάγη. Καὶ τῷ τοιούτῳ μέν γ',
ἔφη, δοκεῖ πρέπειν οὕτως ἰατρικῇ χρῆσθαι. Ἆρ', ἦν δ'
ἐγώ, ὅτι ἦν τι αὐτῷ ἔργον, ὃ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ ἐλυσι- 407
τέλει ζῆν; Δῆλον, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πλούσιος, ὥς φαμεν, 146
οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον ἔργον προκείμενον, οὗ ἀναγκαζομένῳ
ἀπέχεσθαι ἀβίωτον. Οὔκουν δὴ λέγεταί γε. Φωκυλίδου

4. *Συρακουσίαν* a. — *δέ*] *δή* Schneidero (1817.) auctore c. — 5. *ὄψων* ac. — 11. *τῷ*] *τῇ* a. — 24. *τετράφθαι* a. — 27. *καὶ* ante *ἀπορίᾳ* seclusit Stallbaumius. — 31. *πείθηται* a. — 33. *λυγιζόμενος* cum Photio, Suida, Scholiasta c: *λογιζόμενος* ab. (Eupolis apud Meineke Fr. Comic. p. 566: *Λυγίζεται καὶ συστρέφει τὸν αὐχένα.*) — 34. *δίκην* $A t v$ m: *δίκας* abc. — 38. *ὅτι* a. — 39. *περιπεσόντων* a. — 41. *φύσσας* a. — 43. *ἔφην* a.

3. *Εὐρυπύλῳ κτλ.*] Conf. Iliad. λ, 624. 639. 846. ο, 394. — 4. *ἐπιπλασθέντα* a. — 7. *πόμα* a. — 11. *δὲ*] *γὰρ* a.
α
— 28. *μέν* om. ac. — 31. *μικρὰν* ΑΠΦDKτ et pr. Θ: *σμικρὰν* qb, *μικρὰν* v, *μακρὰν* ac. — 39. *οὕτω* a. — 43. *Φωκυλίδου*] Diogenian. IV. 39. emendatus a Schneidewino in Coniect. crit. p. 67: *Δίζησθαι βιοτήν, ἀρετὴν δ' ὅταν ᾖ βίος* ... Aliter apud Alexandrum Aphrod. in Arist. Topica (Brandis Schol. Arist. p. 275 B.): *Δεῖ ζητεῖν βιοτήν, ἀρετὴν δ' ὅταν ᾖ βίος ἤδη.*

γάρ, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἀκούεις πῶς φησὶ δεῖν, ὅταν τῳ
ἤδη βίος ᾖ, ἀρετὴν ἀσκεῖν. Οἶμαι δέ γ', ἔφη, καὶ πρό-
τερον. Μηδέν, εἶπον, περὶ τούτου αὐτῷ μαχώμεθα, ἀλλ'
ἡμᾶς αὐτοὺς διδάξωμεν, πότερον μελετητέον τοῦτο τῷ
B πλουσίῳ καὶ ἀβίωτον τῷ μὴ μελετῶντι, ἢ νοσοτροφία τε-
κτονικῇ μὲν καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐμπόδιον τῇ προσέξει
τοῦ νοῦ, τὸ δὲ Φωκυλίδου παρακέλευμα οὐδὲν ἐμποδίζει.
Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, σχεδόν γέ τι πάντων μάλιστα
ἥ γε περαιτέρω γυμναστικῆς ἡ περιττὴ αὕτη ἐπιμέλεια
τοῦ σώματος· καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας καὶ πρὸς στρα-
τείας καὶ πρὸς ἑδραίους ἐν πόλει ἀρχὰς δύσκολος. Τὸ δὲ
δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ πρὸς μαθήσεις ἁστινασοῦν καὶ ἐν-
C νοήσεις τε καὶ μελέτας πρὸς ἑαυτὸν χαλεπή, κεφαλῆς τινὰς
ἀεὶ διατάσεις καὶ ἰλίγγους ὑποπτεύουσα καὶ αἰτιωμένη ἐκ
φιλοσοφίας ἐγγίγνεσθαι, ὥστε, ὅπῃ ταύτῃ ἀρετὴ ἀσκεῖται
καὶ δοκιμάζεται, πάντῃ ἐμπόδιος· κάμνειν γὰρ οἴεσθαι ποιεῖ
ἀεὶ καὶ ὠδίνοντα μήποτε λήγειν περὶ τοῦ σώματος. Εἰκός γ',
147 ἔφη. Οὐκοῦν ταῦτα γιγνώσκοντα φῶμεν καὶ Ἀσκληπιὸν
τοὺς μὲν φύσει τε καὶ διαίτῃ ὑγιεινῶς ἔχοντας τὰ σώματα,
D νόσημα δέ τι ἀποκεκριμένον ἴσχοντας ἐν αὐτοῖς, τούτοις
μὲν καὶ ταύτῃ τῇ ἕξει καταδεῖξαι ἰατρικήν, φαρμάκοις
441 τε καὶ τομαῖς τὰ νοσήματα ἐκβάλλοντα αὐτῶν τὴν εἰω-
θυῖαν προστάττειν δίαιταν, ἵνα μὴ τὰ πολιτικὰ βλάπτοι,
τὰ δ' εἴσω διὰ παντὸς νενοσηκότα σώματα οὐκ ἐπιχειρεῖν
διαίταις κατὰ σμικρὸν ἀπαντλοῦντα καὶ ἐπιχέοντα μακρὸν
καὶ κακὸν βίον ἀνθρώπῳ ποιεῖν, καὶ ἔκγονα αὐτῶν, ὡς
τὸ εἰκός, ἕτερα τοιαῦτα φυτεύειν, ἀλλὰ τὸν μὴ δυνάμε-
E νον ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ περιόδῳ ζῆν μὴ οἴεσθαι δεῖν θερα-
πεύειν, ὡς οὔτε αὑτῷ οὔτε πόλει λυσιτελῆ; Πολιτικόν,
ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιόν. Δῆλον, ἦν δ' ἐγώ· καὶ οἱ
παῖδες αὐτοῦ, ὅτι τοιοῦτος ἦν, οὐχ ὁρᾷς ὡς καὶ ἐν
408 Τροίᾳ ἀγαθοὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐφάνησαν, καὶ τῇ
ἰατρικῇ, ὡς ἐγὼ λέγω, ἐχρῶντο; ἢ οὐ μέμνησαι ὅτι καὶ
τῷ Μενέλεῳ ἐκ τοῦ τραύματος οὗ ὁ Πάνδαρος ἔβαλεν

αἷμ' ἐκμυζήσαντ' ἐπί τ' ἤπια φάρμακ' ἔπασσον,

ὅ τι δ' ἐχρῆν μετὰ τοῦτο ἢ πιεῖν ἢ φαγεῖν οὐδὲν μᾶλλον
148 ἢ τῷ Εὐρυπύλῳ προσέταττον, ὡς ἱκανῶν ὄντων τῶν φαρ-
μάκων ἰάσασθαι ἄνδρας πρὸ τῶν τραυμάτων ὑγιεινούς τε
καὶ κοσμίους ἐν διαίτῃ, κἂν εἰ τύχοιεν ἐν τῷ παραχρῆμα
B κυκεῶνα πιόντες, νοσώδη δὲ φύσει τε καὶ ἀκόλαστον οὔτε
αὐτοῖς οὔτε τοῖς ἄλλοις ᾤοντο λυσιτελεῖν ζῆν, οὐδ' ἐπὶ
τούτοις τὴν τέχνην δεῖν εἶναι, οὐδὲ θεραπευτέον αὐτούς,
οὐδ' εἰ Μίδου πλουσιώτεροι εἶεν. Πάνυ κομψούς, ἔφη,
λέγεις Ἀσκληπιοῦ παῖδας. Πρέπει, ἦν δ' ἐγώ. καίτοι ἀπει-
θοῦντές γε ἡμῖν οἱ τραγῳδοποιοί τε καὶ Πίνδαρος Ἀπόλ-
λωνος μέν φασιν Ἀσκληπιὸν εἶναι, ὑπὸ δὲ χρυσοῦ πεισθῆ-
ναι πλούσιον ἄνδρα θανάσιμον ἤδη ὄντα ἰάσασθαι, ὅθεν C
δὴ καὶ κεραυνωθῆναι αὐτόν. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰ προειρη-
μένα οὐ πειθόμεθα αὐτοῖς ἀμφότερα, ἀλλ' εἰ μὲν θεοῦ ἦν,
οὐκ ἦν, φήσομεν, αἰσχροκερδής· εἰ δ' αἰσχροκερδής, οὐκ
ἦν θεοῦ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς, ταῦτά γε. ἀλλὰ περὶ τοῦδε τί
λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἆρ' οὐκ ἀγαθοὺς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆ-
σθαι ἰατρούς; εἶεν δ' ἄν που μάλιστα τοιοῦτοι ὅσοι πλείστους
μὲν ὑγιεινούς, πλείστους δὲ νοσώδεις μετεχειρίσαντο, καὶ δι-
κασταὶ αὖ ὡσαύτως οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὡμιληκότες. D
Καὶ μάλα, εἶπον, ἀγαθοὺς λέγω. ἀλλ' οἶσθα οὓς ἡγοῦμαι
τοιούτους; Ἂν εἴπῃς, ἔφη. Ἀλλὰ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ· 149
σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον πρᾶγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἤρου. Πῶς;
ἔφη. Ἰατροὶ μέν, εἶπον, δεινότατοι ἂν γένοιντο, εἰ ἐκ
παίδων ἀρξάμενοι πρὸς τῷ μανθάνειν τὴν τέχνην ὡς πλεί-
στοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὁμιλήσειαν καὶ αὐτοὶ E
πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἶεν μὴ πάνυ ὑγιεινοὶ φύσει. οὐ
γάρ, οἶμαι, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν — οὐ γὰρ ἂν
αὐτὰ ἐνεχώρει κακὰ εἶναί ποτε καὶ γενέσθαι — ἀλλὰ ψυχῇ
σῶμα, ᾗ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην τε καὶ οὖσαν εὖ τι
θεραπεύειν. Ὀρθῶς, ἔφη. Δικαστὴς δέ γε, ὦ φίλε, ψυχῇ
ψυχῆς ἄρχει, ᾗ οὐκ ἐγχωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς ψυχαῖς 409
τεθράφθαι τε καὶ ὡμιληκέναι καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν
ἠδικηκυῖαν διεξεληλυθέναι, ὥστε ὀξέως ἀφ' αὑτῆς τεκμαί-
ρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα οἷον κατὰ σῶμα νόσους·
ἀλλ' ἄπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἠθῶν νέαν
οὖσαν γεγονέναι, εἰ μέλλει καλὴ κἀγαθὴ οὖσα κρινεῖν ὑγι-
ῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι ὄντες οἱ ἐπιεικεῖς
φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἅτε οὐκ
ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς παραδείγματα ὁμοιοπαθῆ τοῖς πονηροῖς. B
Καὶ μὲν δή, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσιν. Τοιγάρ- 150
τοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν
δικαστὴν εἶναι, ὀψιμαθῆ γεγονότα τῆς ἀδικίας οἷόν ἐστιν,
οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὑτοῦ ψυχῇ ἐνοῦσαν ᾐσθημένον, ἀλλ'
ἀλλοτρίαν ἐν ἀλλοτρίαις μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ δι-
αισθάνεσθαι οἷον πέφυκε κακόν, ἐπιστήμῃ, οὐκ ἐμπειρίᾳ
οἰκείᾳ κεχρημένον. Γενναιότατος γοῦν, ἔφη, ἔοικεν εἶναι C

---

2. Οἶμαί γ' a. — 5. μελετῶντι, ἡ νοσοτροφία. τεκτονικῇ a, μελετῶντι, ἣ νοσοτροφία. τεκτονικῇ b. — 6. μὲν γὰρ καὶ ab. — 7. παρακέλευσμα c. — 8. ὅς. Σχεδὸν b. — γέ] δέ a. — 9. ἥ γε] εἴ γε a. — 10. καὶ γὰρ καὶ πρὸς ac. — 11. Τὸ Baiterus: τὸ abc. — 13. τινος ΑΘΠtm. — 14. αἰεὶ a. — διαστάσεις libri (praeter v): διατάσεις vabc. — 15. ταύτῃ ΑΠDKtvm: αὕτη abc. — ἀρετὴ qtvm: ἀρετῇ abc. — ἀσκεῖται καὶ δοκιμάζεται ΑΠΦΚqtvm: ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι abc. — 17. αἰεὶ a. — ὠδίνοντα] ὀδυνώμενον a. — Εἰκός γ', ἔφη om. c. — 18. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ταῦτα qb. — 23. βλάπτοιντο a. — 25. μικρὸν a. — 29. ὡς] ὃς a. — αὐτῷ c. — λυσιτελεῖ a, λυσιτελοῦν qc. — 31. αὐτοῦ ὅτι Atm et pr. Π: αὐτοῦ δεικνύοιεν ὅτι Dq et corr. Π, αὐτοῦ δεικνύειν ὅτι K, αὐτοῦ ποιοῦσιν ὅτι v, αὐτοῦ δεικνύοιεν ἂν ὅτι abc. — οὐχ Α et pr. Π: ἢ οὐχ abc. — 35. Hom. Iliad. δ, 218. — 41. αὐτοῖς ΑΠ: αὑτοῖς abc.
2. Μίδου πλουσιώτεροι] Conf. Tyrtaeus Eleg. 3, 6. — 4. τε om. a. — τραγῳδοποιοί] Aeschylus Agam. 1022. Dind. — Πίνδαρος] Pyth. 3, 54. Boeckh. — 8. πειθόμεθα qvbc. — 10. Ὀρθότατα Atm: Ὀρθότατά γε abc. — 25. γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ qb. — 35. τοιγάρτοι] τῷ τοι ΘΠΦDKqvr. Conf. Theaet. 179 D. Aesch. Prometh. 237.

ὁ τοιοῦτος δικαστής. Καὶ ἀγαθός γε, ἦν δ' ἐγώ, ὃ σὺ
ἠρώτας· ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός. ὁ δὲ δεινὸς
ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, ὁ πολλὰ αὐτὸς ἠδικηκὼς καὶ
πανοῦργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν μὲν ὁμοίοις
ὁμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἐξευλαβούμενος, πρὸς τὰ ἐν αὑτῷ
παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβυ-
D τέροις ἤδη πλησιάσῃ, ἀβέλτερος αὖ φαίνεται ἀπιστῶν παρὰ
καιρὸν καὶ ἀγνοῶν ὑγιὲς ἦθος, ἅτε οὐκ ἔχων παράδειγμα
τοῦ τοιούτου. πλεονάκις δὲ πονηροῖς ἢ χρηστοῖς ἐντυγχά-
νων σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ εἶναι αὑτῷ τε καὶ
ἄλλοις. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ. Οὐ τοίνυν,
ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτον χρὴ τὸν δικαστὴν ζητεῖν τὸν ἀγαθόν
τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον. πονηρία μὲν γὰρ ἀρε-
151 τήν τε καὶ αὑτὴν οὔποτ' ἂν γνοίη, ἀρετὴ δὲ φύσεως παι-
E δευομένης χρόνῳ ἅμα αὑτῆς τε καὶ πονηρίας ἐπιστήμην
λήψεται. σοφὸς οὖν οὗτος, ὥς μοι δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κα-
κὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, ξυνδοκεῖ. Οὐκοῦν καὶ ἰα-
τρικήν, οἵαν εἴπομεν, μετὰ τῆς τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ
πόλιν νομοθετήσεις, αἳ τῶν πολιτῶν σοι τοὺς μὲν εὐφυ-
410 εῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς θεραπεύσουσι, τοὺς δὲ μή,
ὅσοι μὲν κατὰ σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκειν ἐάσουσι, τοὺς
δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφυεῖς καὶ ἀνιάτους αὐτοὶ ἀπο-
κτενοῦσιν; Τὸ γοῦν ἄριστον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πάσχουσι
καὶ τῇ πόλει οὕτω πέφανται. Οἱ δὲ δὴ νέοι, ἦν δ' ἐγώ,
δῆλον ὅτι εὐλαβήσονταί σοι δικαστικῆς εἰς χρείαν ἰέναι,
τῇ ἁπλῇ ἐκείνῃ μουσικῇ χρώμενοι ἣν δὴ ἔφαμεν σωφρο-
B σύνην ἐντίκτειν. Τί μήν; ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ κατὰ ταὐτὰ
452 ἴχνη ταῦτα ὁ μουσικὸς γυμναστικὴν διώκων, ἐὰν ἐθέλῃ,
αἱρήσει, ὥστε μηδὲν ἰατρικῆς δεῖσθαι ὅ τι μὴ ἀνάγκη;
Ἔμοιγε δοκεῖ. Αὐτὰ μὴν τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς πόνους
πρὸς τὸ θυμοειδὲς τῆς φύσεως βλέπων κἀκεῖνο ἐγείρων
πονήσει μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχύν, οὐχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἀθλη-
ταὶ ῥώμης ἕνεκα σιτία καὶ πόνους μεταχειριεῖται. Ὀρθό-
152 τατα, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ
C οἱ καθιστάντες μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν οὐχ οὗ
ἕνεκά τινες οἴονται καθιστᾶσιν, ἵνα τῇ μὲν τὸ σῶμα θε-
ραπεύοιντο, τῇ δὲ τὴν ψυχήν; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Κιν-
δυνεύουσιν, ἦν δ' ἐγώ, ἀμφότερα τῆς ψυχῆς ἕνεκα τὸ
μέγιστον καθιστάναι. Πῶς δή; Οὐκ ἐννοεῖς, εἶπον, ὡς
διατίθενται αὐτὴν τὴν διάνοιαν οἳ ἂν γυμναστικῇ μὲν
διὰ βίου ὁμιλήσωσι, μουσικῆς δὲ μὴ ἅψωνται; ἢ ὅσοι ἂν
τοὐναντίον διατεθῶσιν; Τίνος δέ, ἦ δ' ὅς, πέρι λέγεις;
D Ἀγριότητός τε καὶ σκληρότητος, καὶ αὖ μαλακίας τε καὶ
ἡμερότητος, ἦν δ' ἐγώ. Ἔγωγε, ἔφη· ὅτι οἱ μὲν γυμνα-
στικῇ ἀκράτῳ χρησάμενοι ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀπο-
βαίνουσιν, οἱ δὲ μουσικῇ μαλακώτεροι αὖ γίγνονται ἢ ὡς
κάλλιον αὐτοῖς. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, τό γε ἄγριον τὸ
θυμοειδὲς ἂν τῆς φύσεως παρέχοιτο, καὶ ὀρθῶς μὲν τρα-
φὲν ἀνδρεῖον ἂν εἴη, μᾶλλον δ' ἐπιταθὲν τοῦ δέοντος
σκληρόν τε καὶ χαλεπὸν γίγνοιτ' ἄν, ὡς τὸ εἰκός. Δοκεῖ
μοι, ἔφη. Τί δέ; τὸ ἥμερον οὐχ ἡ φιλόσοφος ἂν ἔχοι E
φύσις; καὶ μᾶλλον μὲν ἀνεθέντος αὐτοῦ μαλακώτερον
εἴη τοῦ δέοντος, καλῶς δὲ τραφέντος ἥμερόν τε καὶ κό-
σμιον; Ἔστι ταῦτα. Δεῖν δέ γέ φαμεν τοὺς φύλακας ἀμ-
φοτέρα ἔχειν τούτω τὼ φύσει. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἡρμό-
σθαι δεῖ αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας; Πῶς δ' οὔ; Καὶ τοῦ μὲν 153
ἡρμοσμένου σώφρων τε καὶ ἀνδρεία ἡ ψυχή; Πάνυ γε. 411
Τοῦ δὲ ἀναρμόστου δειλὴ καὶ ἄγροικος; Καὶ μάλα. Οὐκ-
οῦν ὅταν μέν τις μουσικῇ παρέχῃ καταυλεῖν καὶ καταχεῖν
τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὤτων ὥσπερ διὰ χώνης, ἃς νῦν δὴ
ἡμεῖς ἐλέγομεν τὰς γλυκείας τε καὶ μαλακὰς καὶ θρηνώ-
δεις ἁρμονίας, καὶ μινυρίζων τε καὶ γεγανωμένος ὑπὸ τῆς
ᾠδῆς διατελῇ τὸν βίον ὅλον, οὗτος τὸ μὲν πρῶτον, εἴ τι
θυμοειδὲς εἶχεν, ὥσπερ σίδηρον ἐμάλαξε καὶ χρήσιμον ἐξ
ἀχρήστου καὶ σκληροῦ ἐποίησεν· ὅταν δ' ἐπέχων μὴ ἀνιῇ B
ἀλλὰ κηλῇ, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη τήκει καὶ λείβει, ἕως ἂν
ἐκτήξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμῃ ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς
καὶ ποιήσῃ μαλθακὸν αἰχμητήν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ
ἐὰν μέν γε, ἦν δ' ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς φύσει ἄθυμον λάβῃ,
ταχὺ τοῦτο διεπράξατο· ἐὰν δὲ θυμοειδῆ, ἀσθενῆ ποι-
ήσας τὸν θυμὸν ὀξύῤῥοπον ἀπειργάσατο, ἀπὸ σμικρῶν
ταχὺ ἐρεθιζόμενόν τε καὶ κατασβεννύμενον. ἀκρόχολοι C
οὖν καὶ ὀργίλοι ἀντὶ θυμοειδοῦς γεγένηνται, δυσκολίας ἔμ-
πλεοι. Κομιδῇ μὲν οὖν. Τί δέ; ἂν αὖ γυμναστικῇ πολλὰ
πονῇ καὶ εὐωχῆται εὖ μάλα, μουσικῆς δὲ καὶ φιλοσοφίας
μὴ ἅπτηται, οὐ πρῶτον μὲν εὖ ἴσχων τὸ σῶμα φρονή- 154
ματός τε καὶ θυμοῦ ἐμπίπλαται καὶ ἀνδρειότερος γίγνεται
αὐτὸς αὑτοῦ; Καὶ μάλα γε. Τί δαί; ἐπειδὰν ἄλλο μηδὲν
πράττῃ μηδὲ κοινωνῇ Μούσης μηδαμῇ, οὐκ εἴ τι καὶ ἐνῆν
αὐτοῦ φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ, ἅτε οὔτε μαθήματος γευό- D
μενον οὐδενὸς οὔτε ζητήματος, οὔτε λόγου μετίσχον οὔτε
τῆς ἄλλης μουσικῆς, ἀσθενές τε καὶ κωφὸν καὶ τυφλὸν
γίγνεται, ἅτε οὐκ ἐγειρόμενον οὐδὲ τρεφόμενον οὐδὲ δια-
καθαιρομένων τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ; Οὕτως, ἔφη. Μι-
σολόγος δή, οἶμαι, ὁ τοιοῦτος γίγνεται καὶ ἄμουσος, καὶ
πειθοῖ μὲν διὰ λόγων οὐδὲν ἔτι χρῆται, βίᾳ δὲ καὶ ἀγριό-
τητι ὥσπερ θηρίον πρὸς πάντα διαπράττεται, καὶ ἐν ἀμα- E
θίᾳ καὶ σκαιότητι μετὰ ἀῤῥυθμίας τε καὶ ἀχαριστίας ζῇ.

---

5. παραδείγματα a. — 9. χρηστοῖς] σοφοῖς cum Aldo a. — 29. ὅτι a. — 30. Αὐτά γε μὴν a. — 44. ἦν δ' ἐγώ cum Bekkero post σκληρότητος ponit c.

3. μήν] μὲν a. — 6. σκληρότερόν a. — 9. εἴη Atm et pr. Ξ: ἂν εἴη abc. — 11. ἀμφοτέρα Schneidero (1817.) auctore c: ἀμφότερα ab. — 11. φύσει a, φύσει c. — 16. διὰ τῶν ὤτων, ὥσπερ διὰ χώνης.] Cf. Aristoph. Thesmoph. 18. — δὴ νῦν a. — 21. ἀνῇ b. — 24. μαλθακὸν αἰχμητήν] Hom. Iliad. ρ, 588. — 25. φύσιν ac. — 26. ποιήσασα cum Ficino Winckelmannus. — 28. ἀκράχολοι bc. — 29. θυμοειδῶν a. — ἔμπλεοι ΑΘΠDKqtm: ἔμπλεοι Ξ, ἔμπλεῳ abc. — 36. γευομένου ΘΠυτ et corr. Ξ, γενομένου Atm et pr. Ξ. — 37. οὐ ζητήματος a. — 39. ἐγειρομένων οὐδὲ τρεφομένων a. — 40. ἔφη] ἔχει a. — Μισόλογος c.

Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, οὕτως ἔχει. Ἐπὶ δὴ δύο ὄντε τούτω,
ὡς ἔοικε, δύο τέχνα θεὸν ἔγωγ' ἄν τινα φαίην δεδωκέναι
τοῖς ἀνθρώποις, μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν ἐπὶ τὸ θυ-
μοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον, οὐκ ἐπὶ ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰ
μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνω, ὅπως ἂν ἀλλήλοιν ξυν-
412 αρμοσθῆτον ἐπιτεινομένω καὶ ἀνιεμένω μέχρι τοῦ προσ-
ήκοντος. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Τὸν κάλλιστ' ἄρα μου-
155 σικῇ γυμναστικὴν κεραννύντα καὶ μετριώτατα τῇ ψυχῇ προσ-
φέροντα, τοῦτον ὀρθότατ' ἂν φαῖμεν εἶναι τελέως μουσι-
κώτατον καὶ εὐαρμοστότατον, πολὺ μᾶλλον ἢ τὸν τὰς
χορδὰς ἀλλήλαις ξυνιστάντα. Εἰκότως γ', ἔφη, ὦ Σώκρα-
τες. Οὐκοῦν καὶ ἐν τῇ πόλει ἡμῖν, ὦ Γλαύκων, δεήσει
τοιούτου τινὸς ἀεὶ ἐπιστάτου, εἰ μέλλει ἡ πολιτεία σώζε-
B σθαι; Δεήσει μέντοι ὡς οἷόν τέ γε μάλιστα.

Οἱ μὲν δὴ τύποι τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς οὗτοι
ἂν εἶεν. χορείας γὰρ τί ἄν τις διεξίοι τῶν τοιούτων καὶ
θήρας τε καὶ κυνηγέσια καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας καὶ ἱππι-
κούς; σχεδὸν γάρ τι δῆλα δὴ ὅτι τούτοις ἑπόμενα δεῖ
αὐτὰ εἶναι, καὶ οὐκέτι χαλεπὰ εὑρεῖν. Ἴσως, ἦ δ' ὅς,
οὐ χαλεπά. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἂν
ἡμῖν διαιρετέον εἴη; ἆρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἵτινες ἄρ-
ξουσί τε καὶ ἄρξονται; Τί μήν; Ὅτι μὲν πρεσβυτέρους
C τοὺς ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους,
δῆλον; Δῆλον. Καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν; Καὶ
τοῦτο. Οἱ δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἆρ' οὐ γεωργικώτατοι γί-
γνονται; Ναί. Νῦν δ', ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους
δεῖ εἶναι, ἆρ' οὐ φυλακικωτάτους πόλεως; Ναί. Οὐκοῦν
156 φρονίμους τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ ἔτι
D κηδεμόνας τῆς πόλεως; Ἔστι ταῦτα. Κήδοιτο δέ γ' ἂν
443 τις μάλιστα τούτου ὃ τυγχάνοι φιλῶν. Ἀνάγκη. Καὶ μὴν
τοῦτό γ' ἂν μάλιστα φιλοῖ, ᾧ ξυμφέρειν ἡγοῖτο τὰ αὐτὰ
καὶ ἑαυτῷ, καὶ ὅταν μάλιστα ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος
οἴοιτο ξυμβαίνειν καὶ ἑαυτῷ εὖ πράττειν, μὴ δέ, τοὐ-
ναντίον. Οὕτως, ἔφη. Ἐκλεκτέον ἄρ' ἐκ τῶν ἄλλων φυ-
λάκων τοιούτους ἄνδρας, οἳ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν μάλιστα
E φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν βίον, ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγή-
σωνται ξυμφέρειν, πάσῃ προθυμίᾳ ποιεῖν, ὃ δ' ἂν μή,
μηδενὶ τρόπῳ πρᾶξαι ἂν ἐθέλειν. Ἐπιτήδειοι γάρ, ἔφη.
Δοκεῖ δή μοι τηρητέον αὐτοὺς εἶναι ἐν ἁπάσαις ταῖς ἡλι-
κίαις, εἰ φυλακικοί εἰσι τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε
γοητευόμενοι μήτε βιαζόμενοι ἐκβάλλουσιν ἐπιλανθανόμενοι
δόξαν τὴν τοῦ ποιεῖν δεῖν ἃ τῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα,
ἔφη, λέγεις τὴν ἐκβολήν; Ἐγώ σοι, ἔφην, ἐρῶ. φαίνεταί
μοι δόξα ἐξιέναι ἐκ διανοίας ἢ ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἑκου-
413 σίως μὲν ἡ ψευδὴς τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ
πᾶσα ἡ ἀληθής. Τὸ μὲν τῆς ἑκουσίου, ἔφη, μανθάνω,
τὸ δὲ τῆς ἀκουσίου δέομαι μαθεῖν. Τί δαί; οὐ καὶ σὺ
ἡγεῖ, ἔφην ἐγώ, τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς
ἀνθρώπους, τῶν δὲ κακῶν ἑκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦ- 157
σθαι τῆς ἀληθείας κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν; ἢ οὐ
τὸ τὰ ὄντα δοξάζειν ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι; Ἀλλ', ἦ δ'
ὅς, ὀρθῶς λέγεις, καί μοι δοκοῦσιν ἄκοντες ἀληθοῦς δόξης
στερίσκεσθαι. Οὐκοῦν κλαπέντες ἢ γοητευθέντες ἢ βια- B
σθέντες τοῦτο πάσχουσιν; Οὐδὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω. Τρα-
γικῶς, ἦν δ' ἐγώ, κινδυνεύω λέγειν. κλαπέντας μὲν γὰρ
τοὺς μεταπεισθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι
τῶν μὲν χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει.
νῦν γάρ που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέντας
λέγω οὓς ἂν ὀδύνη τις ἢ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι ποιήσῃ.
Καὶ τοῦτ', ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὀρθῶς λέγεις. Τούς γε μὴν
γοητευθέντας, ὡς ἐγῷμαι, κἂν σὺ φαίης εἶναι οἳ ἂν με- C
ταδοξάσωσιν ἢ ὑφ' ἡδονῆς κηληθέντες ἢ ὑπὸ φόβου τι
δείσαντες. Ἔοικε γάρ, ἦ δ' ὅς, γοητεύειν πάντα ὅσα
ἀπατᾷ. Ὃ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζητητέον τίνες ἄριστοι
φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγματος, τοῦτο ὡς ποιητέον
ὃ ἂν τῇ πόλει ἀεὶ δοκῶσι βέλτιστον εἶναι. τηρητέον δὴ
εὐθὺς ἐκ παίδων προθεμένοις ἔργα ἐν οἷς ἄν τις τὸ τοι-
οῦτον μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῷτο, καὶ τὸν μὲν
μνήμονα καὶ δυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ μὴ ἀπο- 158
κριτέον. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ πόνους γε αὖ καὶ ἀλγηδόνας D
καὶ ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταὐτὰ ταῦτα τηρητέον.
Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τρίτου εἴδους τού-
τοις γοητείας ἅμιλλαν ποιητέον, καὶ θεατέον, ὥσπερ τοὺς
πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ θορύβους ἄγοντες σκο-
ποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτω νέους ὄντας εἰς δείματ' ἄττα
κομιστέον καὶ εἰς ἡδονὰς αὖ μεταβλητέον, βασανίζοντας
πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυρί, εἰ δυσγοήτευτος καὶ εὐ- E
σχήμων ἐν πᾶσι φαίνεται, φύλαξ αὑτοῦ ὢν ἀγαθὸς καὶ
μουσικῆς ἧς ἐμάνθανεν, εὔρυθμόν καὶ εὐάρμοστον ἑαυ-
τὸν ἐν πᾶσι τούτοις παρέχων, οἷος δὴ ἂν ὢν καὶ ἑαυτῷ
καὶ πόλει χρησιμώτατος εἴη. καὶ τὸν ἀεὶ ἔν τε παισὶ καὶ
νεανίσκοις καὶ ἐν ἀνδράσι βασανιζόμενον καὶ ἀκήρατον ἐκ-
βαίνοντα καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ φύλακα, 414
καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι, τάφων τε
καὶ τῶν ἄλλων μνημείων μέγιστα γέρα λαγχάνοντα· τὸν
δὲ μὴ τοιοῦτον ἀποκριτέον. τοιαύτη τις, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ
μοι, ὦ Γλαύκων, ἡ ἐκλογὴ εἶναι καὶ κατάστασις τῶν ἀρ-
χόντων τε καὶ φυλάκων, ὡς ἐν τύπῳ, μὴ δι' ἀκριβείας,
εἰρῆσθαι. Καὶ ἐμοί, ἦ δ' ὅς, οὕτω πῃ φαίνεται. Ἆρ' 159
οὖν ὡς ἀληθῶς ὀρθότατον καλεῖν τούτους μὲν φύλακας B
παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν πολεμίων τῶν τε ἐντὸς φιλίων,
ὅπως οἱ μὲν μὴ βουλήσονται, οἱ δὲ μὴ δυνήσονται κακουρ-

5. εἴη] ἢ corr. A, εἰ Π, εἰ t, ἢ Ξ. — ἐκεῖνο a. — 13. τοιούτου] τοῦ τοιούτου ΑΘΠΦυmr. — 22. μήν; Οὐκοῦν ὅτι a. — 27. φυλακικωτάτους προσήκει εἶναι πόλεως a. — 30. μὴν] μὲν Stallbaumii operae. — 32. ὅταν] ὅτι Stobaeus. — 33. οἴοιτο ΑΞm: οἷοι τὸ t, οἷόν τε ΘΦDKr, οἷον τὸ Π, οἴηται qv abc. — μὴ δὲ] εἰ δὲ μὴ ac.

1. δαί] δέ ab. — 4. ἢ ante οὐ τὸ τὰ cum Aldo om. a. — 8. Οὐδὲν a. — 14. γε om. c. — 19. τοῦτο ὡς ποιητέον] ποιητέον τοῦτο a. — 19. αὐτοῖς a. — 20. ἀεὶ om. a. — 21. τις om. a. — τοῦ τοιούτου a. — 22. ἐπιλανθάνοιντο καὶ ἐξαπατῷντο a. — 24. πόνων γε αὖ καὶ ἀλγηδόνων ἀγῶνας a. — 26. τούτοις] τοῦ τῆς ac. — 45. φίλων a.

*γεῖν, τοὺς δὲ νέους, οὓς νῦν δὴ φύλακας ἐκαλοῦμεν,
ἐπικούρους τε καὶ βοηθοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων δόγμασιν;
Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη.*

*Τίς ἂν οὖν ἡμῖν, ἦν δ᾽ ἐγώ, μηχανὴ γένοιτο τῶν
ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων, ὧν δὴ νῦν ἐλέγομεν,*
C *γενναῖόν τι ἓν ψευδομένους πεῖσαι μάλιστα μὲν καὶ αὐ-
τοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ δὲ μή, τὴν ἄλλην πόλιν; Ποῖόν
τι; ἔφη. Μηδὲν καινόν, ἦν δ᾽ ἐγώ, ἀλλὰ Φοινικικόν τι,
πρότερον μὲν ἤδη πολλαχοῦ γεγονός, ὥς φασιν οἱ ποιη-
ταὶ καὶ πεπείκασιν, ἐφ᾽ ἡμῶν δὲ οὐ γεγονὸς οὐδ᾽ οἶδα
εἰ γενόμενον ἄν, πεῖσαι δὲ συχνῆς πειθοῦς. Ὡς ἔοικας,
ἔφη, ὀκνοῦντι λέγειν. Δόξω δέ σοι, ἦν δ᾽ ἐγώ, καὶ μάλ᾽
εἰκότως ὀκνεῖν, ἐπειδὰν εἴπω. Λέγ᾽, ἔφη, καὶ μὴ φοβοῦ.*
D *Λέγω δή· καίτοι οὐκ οἶδα ὁποίᾳ τόλμῃ ἢ ποίοις λόγοις
χρώμενος ἐρῶ· καὶ ἐπιχειρήσω πρῶτον μὲν αὐτοὺς τοὺς
ἄρχοντας πείθειν καὶ τοὺς στρατιώτας, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν
ἄλλην πόλιν, ὡς ἄρ᾽ ἃ ἡμεῖς αὐτοὺς ἐτρέφομέν τε καὶ*
160 *ἐπαιδεύομεν, ὥσπερ ὀνείρατα ἐδόκουν ταῦτα πάντα πά-
σχειν τε καὶ γίγνεσθαι περὶ αὐτούς, ἦσαν δὲ τότε τῇ
ἀληθείᾳ ὑπὸ γῆς ἐντὸς πλαττόμενοι καὶ τρεφόμενοι καὶ
αὐτοὶ καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ ἡ ἄλλη σκευὴ δημιουργου-*
E *μένη, ἐπειδὴ δὲ παντελῶς ἐξειργασμένοι ἦσαν, καὶ ἡ γῆ
αὐτοὺς μήτηρ οὖσα ἀνῆκε, καὶ νῦν δεῖ ὡς περὶ μητρὸς
καὶ τροφοῦ τῆς χώρας ἐν ᾗ εἰσὶ βουλεύεσθαί τε καὶ ἀμύ-
νειν αὐτούς, ἐάν τις ἐπ᾽ αὐτὴν ἴῃ, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων
πολιτῶν ὡς ἀδελφῶν ὄντων καὶ γηγενῶν διανοεῖσθαι.
Οὐκ ἐτός, ἔφη, πάλαι ᾐσχύνου τὸ ψεῦδος λέγειν. Πάνυ,*
415 *ἦν δ᾽ ἐγώ, εἰκότως· ἀλλ᾽ ὅμως ἄκουε καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ
μύθου. ἐστὲ μὲν γὰρ δὴ πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί,
ὡς φήσομεν πρὸς αὐτοὺς μυθολογοῦντες, ἀλλ᾽ ὁ θεὸς
πλάττων, ὅσοι μὲν ὑμῶν ἱκανοὶ ἄρχειν, χρυσὸν ἐν τῇ*
444 *γενέσει ξυνέμιξεν αὐτοῖς, διὸ τιμιώτατοί εἰσιν· ὅσοι δ᾽ ἐπί-
κουροι, ἄργυρον· σίδηρον δὲ καὶ χαλκὸν τοῖς τε γεωργοῖς
καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς. ἅτε οὖν ξυγγενεῖς ὄντες πάν-
τες τὸ μὲν πολὺ ὁμοίους ἂν ὑμῖν αὐτοῖς γεννῷτε, ἔστι*
B *δ᾽ ὅτε ἐκ χρυσοῦ γεννηθείη ἂν ἀργυροῦν καὶ ἐξ ἀργυροῦ
χρυσοῦν ἔκγονον καὶ τἆλλα πάντα οὕτως ἐξ ἀλλήλων. τοῖς
οὖν ἄρχουσι καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα παραγγέλλει ὁ θεός,*
161 *ὅπως μηδενὸς οὕτω φύλακες ἀγαθοὶ ἔσονται μηδ᾽ οὕτω
σφόδρα φυλάξουσι μηδὲν ὡς τοὺς ἐκγόνους, ὅ τι αὐτοῖς
τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς παραμέμικται, καὶ ἐάν τε σφέτε-*
C *ρος ἔκγονος ὑπόχαλκος ἢ ὑποσίδηρος γένηται, μηδενὶ τρόπῳ
κατελεήσουσιν, ἀλλὰ τὴν τῇ φύσει προσήκουσαν τιμὴν ἀπο-
δόντες ὤσουσιν εἰς δημιουργοὺς ἢ εἰς γεωργούς, καὶ ἂν
αὖ ἐκ τούτων τις ὑπόχρυσος ἢ ὑπάργυρος φυῇ, τιμήσαν-
τες ἀνάξουσι τοὺς μὲν εἰς φυλακήν, τοὺς δὲ εἰς ἐπικου-
ρίαν, ὡς χρησμοῦ ὄντος τότε τὴν πόλιν διαφθαρῆναι,
ὅταν αὐτὴν ὁ σιδηροῦς ἢ ὁ χαλκοῦς φυλάξῃ. τοῦτον οὖν
τὸν μῦθον ὅπως ἂν πεισθεῖεν, ἔχεις τινὰ μηχανήν; Οὐδα-
μῶς, ἔφη, ὅπως γ᾽ ἂν αὐτοὶ οὗτοι· ὅπως μέντ᾽ ἂν οἱ* D
*τούτων υἱεῖς καὶ οἱ ἔπειτα οἵ τ᾽ ἄλλοι ἄνθρωποι οἱ ὕστερον.
Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ἦν δ᾽ ἐγώ, εὖ ἂν ἔχοι πρὸς τὸ μᾶλλον αὐ-
τοὺς τῆς πόλεώς τε καὶ ἀλλήλων κήδεσθαι· σχεδὸν γάρ τι
μανθάνω ὃ λέγεις. καὶ τοῦτο μὲν δὴ ἕξει ὅπῃ ἂν αὐτὸ ἡ φήμη
ἀγάγῃ· ἡμεῖς δὲ τούτους τοὺς γηγενεῖς ὁπλίσαντες προάγω-
μεν ἡγουμένων τῶν ἀρχόντων. ἐλθόντες δὲ θεασάσθων τῆς
πόλεως ὅπου κάλλιστον στρατοπεδεύσασθαι, ὅθεν τούς τε
ἔνδον μάλιστ᾽ ἂν κατέχοιεν, εἴ τις μὴ ἐθέλοι τοῖς νόμοις* E
*πείθεσθαι, τούς τε ἔξωθεν ἀπαμύνοιεν, εἰ πολέμιος ὥσ-
περ λύκος ἐπὶ ποίμνην τις ἴοι. στρατοπεδευσάμενοι δέ,* 162
*θύσαντες οἷς χρή, εὐνὰς ποιησάσθων. ἢ πῶς; Οὕτως,
ἔφη. Οὐκοῦν τοιαύτας, οἵας χειμῶνός τε στέγειν καὶ
θέρους ἱκανὰς εἶναι; Πῶς γὰρ οὐχί; οἰκήσεις γάρ, ἔφη,
δοκεῖς μοι λέγειν. Ναί, ἦν δ᾽ ἐγώ, στρατιωτικάς γε, ἀλλ᾽
οὐ χρηματιστικάς. Πῶς, ἔφη, αὖ τοῦτο λέγεις διαφέρειν* 416
*ἐκείνου; Ἐγώ σοι, ἦν δ᾽ ἐγώ, πειράσομαι εἰπεῖν. δεινό-
τατον γάρ που πάντων καὶ αἴσχιστον ποιμέσι τοιούτους
γε καὶ οὕτω τρέφειν κύνας ἐπικούρους ποιμνίων, ὥστε
ὑπὸ ἀκολασίας ἢ λιμοῦ ἤ τινος ἄλλου κακοῦ ἔθους αὐτοὺς
τοὺς κύνας ἐπιχειρῆσαι τοῖς προβάτοις κακουργεῖν καὶ ἀντὶ
κυνῶν λύκοις ὁμοιωθῆναι. Δεινόν, ἦ δ᾽ ὅς· πῶς δ᾽ οὔ;
Οὐκοῦν φυλακτέον παντὶ τρόπῳ μὴ τοιοῦτον ἡμῖν οἱ ἐπί-* B
*κουροι ποιήσωσι πρὸς τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ αὐτῶν κρείτ-
τους εἰσίν, ἀντὶ ξυμμάχων εὐμενῶν δεσπόταις ἀγρίοις ἀφο-
μοιωθῶσιν; Φυλακτέον, ἔφη. Οὐκοῦν τὴν μεγίστην τῆς
εὐλαβείας παρεσκευασμένοι ἂν εἶεν, εἰ τῷ ὄντι καλῶς
πεπαιδευμένοι εἰσίν; Ἀλλὰ μὴν εἰσί γ᾽, ἔφη. Καὶ ἐγὼ
εἶπον, Τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον διισχυρίζεσθαι, ὦ φίλε Γλαύ-
κων· ὃ μέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς τῆς
ὀρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἥτις ποτέ ἐστιν, εἰ μέλλουσι τὸ* C
μέγιστον ἔχειν πρὸς τὸ ἥμεροι εἶναι αὐτοῖς τε καὶ τοῖς 163
*φυλαττομένοις ὑπ᾽ αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς γε, ἦ δ᾽ ὅς. Πρὸς
τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτῃ φαίη ἄν τις νοῦν ἔχων δεῖν
καὶ τὰς οἰκήσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν τοιαύτην αὐτοῖς
παρεσκευάσθαι, ἥτις μήτε τοὺς φύλακας ὡς ἀρίστους εἶναι
παύσοι αὐτούς, κακουργεῖν τε μὴ ἐπάρῃ περὶ τοὺς ἄλλους
πολίτας. Καὶ ἀληθῶς γε φήσει. Ὅρα δή, εἶπον ἐγώ, εἰ* D
*τοιόνδε τινὰ τρόπον δεῖ αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλ-
λουσι τοιοῦτοι ἔσεσθαι· πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον
μηδεμίαν μηδένα ἰδίαν, ἂν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἴκη-
σιν καὶ ταμιεῖον μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς ὃ οὐ
πᾶς ὁ βουλόμενος εἴσεισι· τὰ δ᾽ ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται*

---

1. *δὴ νῦν* a. — 4. *ἡμῖν* om. a. — 5. *νῦν δὴ* *Kv* bc. — 6. *ἓν*] *εἶναι* ab. — 21. *δημιουργούμενα* ab. — 22. *καὶ* ante *ἡ* auctore Astio seclusit Stallbaumius. — 27. *ἐτῶς* *A*, *εἰκότως* *K*. — 30. *ὥς* c. — 36. *ἀργυροῦ*] *ἀργύρου* ac.

2. *σιδηροῦς* *AΞ*: *σιδηροῦς φύλαξ* tvm, *σίδηρος* abc. — *χαλκοῦς* *ΑΘΞΠtvm*: *χαλκὸς* abc. — 9. *τοὺς* om. a. — 12. *ἐθέλει* a. — 21. *αἴσχιστόν που* *Atm*, *αἰσχιόν που* *ΠDKr*, *αἴσχιον* *ΘΠ*. — 27. *ἐπειδὰν* a. — 28. *εἰσὶ καὶ ἀντὶ* a. — 36. *πρὸς τὸ*] *πρὸς τῷ* a. — *αὐτοῖς* a. — 39. *παρασκευάσασθαι* *Am*, *παρασκευάσθαι* *Ξt*. — 40. *παύσῃ* a, *παύσει* b. — *ἐπαρεῖ* Bekkerus, *ἐπάροι* *Θv*, *ἐπαροῖ* cum Astio c.

ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι, ταξα-
E μένους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μισθὸν τῆς
φυλακῆς τοσοῦτον, ὅσον μήτε περιεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸν
ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δὲ εἰς ξυσσίτια, ὥσπερ
ἐστρατοπεδευμένους, κοινῇ ζῆν· χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον
εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι θεῖον παρὰ θεῶν ἀεὶ ἐν τῇ ψυχῇ
ἔχουσι καὶ οὐδὲν προσδέονται τοῦ ἀνθρωπείου, οὐδὲ ὅσια
τὴν ἐκείνου κτῆσιν τῇ τοῦ θνητοῦ χρυσοῦ κτήσει ξυμμι-
γνύντας μιαίνειν, διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν
417 164 πολλῶν νόμισμα γέγονε, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ ἀκήρατον·
ἀλλὰ μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ
ἅπτεσθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδ' ὑπὸ τὸν
αὐτὸν ὄροφον ἰέναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν ἐξ ἀρ-
γύρου ἢ χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σώζοιντ' ἂν καὶ σώ-
ζοιεν τὴν πόλιν· ὁπότε δ' αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν καὶ οἰκίας
καὶ νομίσματα κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν καὶ γεωργοὶ ἀντὶ
φυλάκων ἔσονται, δεσπόται δ' ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμάχων τῶν
ἄλλων πολιτῶν γενήσονται, μισοῦντες δὲ δὴ καὶ μισούμε- B
νοι καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλευόμενοι διάξουσι πάντα
τὸν βίον, πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς ἔνδον ἢ
τοὺς ἔξωθεν πολεμίους, θέοντες ἤδη τότε ἐγγύτατα
ὀλέθρου αὐτοί τε καὶ ἡ ἄλλη πόλις. τούτων οὖν πάν-
των ἕνεκα, ἦν δ' ἐγώ, φῶμεν οὕτω δεῖν κατεσκευά-
σθαι τοὺς φύλακας οἰκήσεώς τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων,
καὶ ταῦτα νομοθετήσωμεν, ἢ μή; *Πάνυ γε*, ἦ δ' ὃς ὁ
Γλαύκων.

---

6. αἰεὶ a. — 9. ἀνόσια παρὰ τῶν a.
1. σώζοιντό τ' ἂν q b c. — 11. τούς τε φύλακας a. — 12. νομοθετήσομεν a.

Δ.

419
445
165
Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ὑπολαβὼν Τί οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρα-
τες, ἀπολογήσει, ἐάν τίς σε φῇ μὴ πάνυ τι εὐδαίμονας
ποιεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, καὶ ταῦτα δι' ἑαυτούς, ὧν
ἔστι μὲν ἡ πόλις τῇ ἀληθείᾳ, οἱ δὲ μηδὲν ἀπολαύουσιν
ἀγαθὸν τῆς πόλεως, οἷον ἄλλοι ἀγρούς τε κεκτημένοι
καὶ οἰκίας οἰκοδομούμενοι καλὰς καὶ μεγάλας, καὶ ταύταις
πρέπουσαν κατασκευὴν κτώμενοι, καὶ θυσίας θεοῖς ἰδίας
θύοντες, καὶ ξενοδοκοῦντες, καὶ δὴ καὶ ἃ νῦν δὴ σὺ
ἔλεγες, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι καὶ πάντα ὅσα
νομίζεται τοῖς μέλλουσι μακαρίοις εἶναι; ἀλλ' ἀτεχνῶς,
φαίη ἄν, ὥσπερ ἐπίκουροι μισθωτοὶ ἐν τῇ πόλει φαίνον-
420 ται καθῆσθαι οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες. Ναί, ἦν δ'
166 ἐγώ, καὶ ταῦτά γε ἐπισίτιοι καὶ οὐδὲ μισθὸν πρὸς τοῖς
σιτίοις λαμβάνοντες ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ὥστε οὐδ' ἂν ἀπο-
δημῆσαι βούλωνται ἰδίᾳ, ἔξεσται αὐτοῖς, οὐδὲ ἑταίραις
διδόναι, οὐδ' ἀναλίσκειν, ἄν ποι βούλωνται ἄλλοσε, οἷα
δὴ οἱ εὐδαίμονες δοκοῦντες εἶναι ἀναλίσκουσι. ταῦτα καὶ
ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ τῆς κατηγορίας ἀπολείπεις. Ἀλλ', ἦ
δ' ὅς, ἔστω καὶ ταῦτα κατηγορημένα. Τί οὖν δὴ ἀπο-
B λογησόμεθα, φῄς; Ναί. Τὸν αὐτὸν οἶμον, ἦν δ' ἐγώ,
πορευόμενοι εὑρήσομεν, ὡς ἐγῷμαι, ἃ λεκτέα. ἐροῦμεν
γὰρ ὅτι θαυμαστὸν μὲν ἂν οὐδὲν εἴη, εἰ καὶ οὗτοι οὕτως
εὐδαιμονέστατοί εἰσιν, οὐ μὴν πρὸς τοῦτο βλέποντες τὴν
πόλιν οἰκίζομεν, ὅπως ἕν τι ἡμῖν ἔθνος ἔσται διαφερόν-
τως εὔδαιμον, ἀλλ' ὅπως ὅ τι μάλιστα ὅλη ἡ πόλις. ᾠήθη-
μεν γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ μάλιστα ἂν εὑρεῖν δικαιοσύνην καὶ
C αὖ ἐν τῇ κάκιστα οἰκουμένῃ ἀδικίαν, κατιδόντες δὲ κρῖναι
ἂν ὃ πάλαι ζητοῦμεν. νῦν μὲν οὖν, ὡς οἰόμεθα, τὴν εὐ-
δαίμονα πλάττομεν οὐκ ἀπολαβόντες, ὀλίγους ἐν αὐτῇ
τοιούτους τινὰς τιθέντες, ἀλλ' ὅλην· αὐτίκα δὲ τὴν ἐναν-
τίαν σκεψόμεθα. ὥσπερ οὖν ἂν εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γρά-
167 φοντας προσελθών τις ἔψεγε λέγων ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις
τοῦ ζῴου τὰ κάλλιστα φάρμακα προστίθεμεν — οἱ γὰρ
ὀφθαλμοὶ κάλλιστον ὂν οὐκ ὀστρείῳ ἐναληλιμμένοι εἶεν
ἀλλὰ μέλανι —, μετρίως ἂν ἐδοκοῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀπο- D
λογεῖσθαι λέγοντες Ὦ θαυμάσιε, μὴ οἴου δεῖν ἡμᾶς οὕτω
καλοὺς ὀφθαλμοὺς γράφειν, ὥστε μηδὲ ὀφθαλμοὺς φαί-
νεσθαι, μηδ' αὖ τἆλλα μέρη, ἀλλ' ἄθρει εἰ τὰ προσ-
ήκοντα ἑκάστοις ἀποδιδόντες, τὸ ὅλον καλὸν ποιοῦμεν.
καὶ δὴ καὶ νῦν μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν
τοῖς φύλαξι προσάπτειν, ἣ ἐκείνους πᾶν μᾶλλον ἀπεργά-
σεται ἢ φύλακας. ἐπιστάμεθα γὰρ καὶ τοὺς γεωργοὺς
ξυστίδας ἀμφιέσαντες καὶ χρυσὸν περιθέντες πρὸς ἡδονὴν E
ἐργάζεσθαι κελεύειν τὴν γῆν, καὶ τοὺς κεραμέας κατα-
κλίναντες ἐπὶ δεξιὰ πρὸς τὸ πῦρ διαπίνοντάς τε καὶ
εὐωχουμένους, τὸν τροχὸν παραθεμένους, ὅσον ἂν ἐπι-
θυμῶσι κεραμεύειν, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας τοιούτῳ
τρόπῳ μακαρίους ποιεῖν, ἵνα δὴ ὅλη ἡ πόλις εὐδαι-
μονῇ. ἀλλ' ἡμᾶς μὴ οὕτω νουθέτει· ὡς, ἄν σοι πει-
θώμεθα, οὔτε ὁ γεωργὸς γεωργὸς ἔσται οὔτε ὁ κερα- 421
μεὺς κεραμεὺς οὔτε ἄλλος οὐδεὶς οὐδὲν ἔχων σχῆμα,
ἐξ ὧν πόλις γίγνεται. ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάττων
λόγος· νευρορράφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ δια-
φθαρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι μὴ ὄντες πόλει οὐ- 168
δὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ ὄντες
ἀλλὰ δοκοῦντες ὁρᾷς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολ-
λύασι, καὶ αὖ τοῦ εὖ οἰκεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν μόνοι
τὸν καιρὸν ἔχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν φύλακας ὡς
ἀληθῶς ποιοῦμεν ἥκιστα κακούργους τῆς πόλεως, ὁ δ' B
ἐκεῖνο λέγων γεωργούς τινας καὶ ὥσπερ ἐν πανηγύρει ἀλλ'
οὐκ ἐν πόλει ἑστιάτορας εὐδαίμονας, ἄλλο ἄν τι ἢ πόλιν
λέγοι. σκεπτέον οὖν πότερον πρὸς τοῦτο βλέποντες τοὺς
φύλακας καθιστῶμεν, ὅπως ὅ τι πλείστη αὐτοῖς εὐδαιμο-
νία ἐγγενήσεται, ἢ τοῦτο μὲν εἰς τὴν πόλιν ὅλην βλέπον-
τας θεατέον εἰ ἐκείνῃ ἐγγίγνεται, τοὺς δ' ἐπικούρους τού-
τους καὶ τοὺς φύλακας ἐκεῖνο ἀναγκαστέον ποιεῖν καὶ

---

5. ἄλλοι ΑΘΠΦDKqtvm: οἱ ἄλλοι Ξ abc. — 12. καθῆσθαι] κεκτῆσθαι a. — 15. ἑταίραις] ἑταίροις t. ἑτέροις ΘΦDKqvr et corr. Π. ἄλλοις a. — 16. πη a. — 22. οὐδὲν ἂν a. — 30. τιθέντες Atvm: θέντες abc. — 32. προσελθὼν ἄν τις a.

12. ἐπιδέξια Ac. — 13. ἐπιθυμήσωσι cum Aldo a. — 16. ἄν σοι ac. — 23. ἀπολλύουσιν, ἂν τοῦ a. — 25. ἔχωσιν a. — 28. ἑστιάτορας καὶ εὐδαίμονας a.

C πειστέον, ὅπως ὅ τι ἄριστοι δημιουργοὶ τοῦ ἑαυτῶν ἔργου
ἔσονται, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὡσαύτως, καὶ οὕτω
ξυμπάσης τῆς πόλεως αὐξανομένης καὶ καλῶς οἰκιζομένης
ἐατέον ὅπως ἑκάστοις τοῖς ἔθνεσιν ἡ φύσις ἀποδίδωσι
τοῦ μεταλαμβάνειν εὐδαιμονίας. Ἀλλ', ἡ δ' ὅς, καλῶς
μοι δοκεῖς λέγειν. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τούτου
ἀδελφὸν δόξω σοι μετρίως λέγειν; Τί μάλιστα; Τοὺς
ἄλλους αὖ δημιουργοὺς σκόπει εἰ τάδε διαφθείρει, ὥστε
D καὶ κακοὺς γίγνεσθαι. Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα; Πλοῦτος, ἦν
169 δ' ἐγώ, καὶ πενία. Πῶς δή; Ὧδε. πλουτήσας χυτρεὺς
δοκεῖ σοι ἔτι θελήσειν ἐπιμελεῖσθαι τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς,
446 ἔφη. Ἀργὸς δὲ καὶ ἀμελὴς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὑτοῦ;
Πολύ γε. Οὐκοῦν κακίων χυτρεὺς γίγνεται; Καὶ τοῦτο,
ἔφη, πολύ. Καὶ μὴν καὶ ὄργανά γε μὴ ἔχων παρέχεσθαι
ὑπὸ πενίας ἤ τι ἄλλο τῶν εἰς τὴν τέχνην, τά τε ἔργα
πονηρότερα ἐργάσεται καὶ τοὺς υἱεῖς ἢ ἄλλους οὓς ἂν
E διδάσκῃ χείρους δημιουργοὺς διδάξεται. Πῶς δ' οὔ; Ὑπ'
ἀμφοτέρων δή, πενίας τε καὶ πλούτου, χείρω μὲν τὰ τῶν
τεχνῶν ἔργα, χείρους δὲ αὐτοί. Φαίνεται. Ἕτερα δή,
ὡς ἔοικε, τοῖς φύλαξιν εὑρήκαμεν, ἃ παντὶ τρόπῳ φυλα-
κτέον ὅπως μήποτε αὐτοὺς λήσει εἰς τὴν πόλιν παραδύντα.
422 Ποῖα ταῦτα; Πλοῦτός τε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία, ὡς τοῦ
μὲν τρυφὴν τε καὶ ἀργίαν καὶ νεωτερισμὸν ποιοῦντος, τοῦ
δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακοεργίαν πρὸς τῷ νεωτερισμῷ.
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τόδε μέντοι, ὦ Σώκρατες, σκόπει,
πῶς ἡμῖν ἡ πόλις οἵα τ' ἔσται πολεμεῖν, ἐπειδὰν χρήματα
μὴ κεκτημένη ᾖ, ἄλλως τε κἂν πρὸς μεγάλην τε καὶ πλου-
σίαν ἀναγκασθῇ πολεμεῖν. Δῆλον, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι πρὸς
170 μὲν μίαν χαλεπώτερον, πρὸς δὲ δύο τοιαύτας ῥᾷον. Πῶς
B εἶπες; ἡ δ' ὅς. Πρῶτον μέν που, εἶπον, ἐὰν δέῃ μάχε-
σθαι, ἆρ' οὐ πλουσίοις ἀνδράσι μαχοῦνται αὐτοὶ ὄντες
πολέμου ἀθληταί; Ναὶ τοῦτό γε, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ'
ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε; εἷς πύκτης ὡς οἷόν τε κάλλιστα ἐπὶ
τοῦτο παρεσκευασμένος δυοῖν μὴ πύκταιν, πλουσίοιν δὲ
καὶ πιόνοιν, οὐκ ἂν δοκεῖ σοι ῥᾳδίως μάχεσθαι; Οὐκ ἂν
ἴσως, ἔφη, ἅμα γε. Οὐδ' εἰ ἐξείη, ἦν δ' ἐγώ, ὑποφεύ-
C γοντι τὸν πρότερον ἀεὶ προσφερόμενον ἀναστρέφοντα κρού-
ειν, καὶ τοῦτο ποιοῖ πολλάκις ἐν ἡλίῳ τε καὶ πνίγει; ἆρά
γε οὐ καὶ πλείους χειρώσαιτ' ἂν τοιούτους ὁ τοιοῦτος;
Ἀμέλει, ἔφη, οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν. Ἀλλ' οὐκ
οἴει πυκτικῆς πλέον μετέχειν τοὺς πλουσίους ἐπιστήμῃ τε
καὶ ἐμπειρίᾳ ἢ πολεμικῆς; Ἔγωγ', ἔφη. Ῥᾳδίως ἄρα
ἡμῖν οἱ ἀθληταὶ ἐκ τῶν εἰκότων διπλασίοις τε καὶ τρι-
πλασίοις αὑτῶν μαχοῦνται. Συγχωρήσομαί σοι, ἔφη· δο-
κεῖς γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν. Τί δ', ἂν πρεσβείαν πέμ- D
ψαντες εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν τἀληθῆ εἴπωσιν, ὅτι Ἡμεῖς
μὲν οὐδὲν χρυσίῳ οὐδ' ἀργυρίῳ χρώμεθα, οὐδ' ἡμῖν θέ-
μις, ὑμῖν δέ· ξυμπολεμήσαντες οὖν μεθ' ἡμῶν ἔχετε τὰ
τῶν ἑτέρων· οἴει τινὰς ἀκούσαντας ταῦτα αἱρήσεσθαι 171
κυσὶ πολεμεῖν στερεοῖς τε καὶ ἰσχνοῖς μᾶλλον ἢ μετὰ κυνῶν
προβάτοις πίοσί τε καὶ ἁπαλοῖς; Οὔ μοι δοκεῖ. ἀλλ' ἐὰν
εἰς μίαν, ἔφη, πόλιν ξυναθροισθῇ τὰ τῶν ἄλλων χρή-
ματα, ὅρα μὴ κίνδυνον φέρῃ τῇ μὴ πλουτούσῃ. Εὐδαί- E
μων εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οἴει ἄξιον εἶναι ἄλλην τινὰ προσ-
ειπεῖν πόλιν ἢ τὴν τοιαύτην, οἵαν ἡμεῖς κατεσκευάζομεν.
Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Μειζόνως, ἦν δ' ἐγώ, χρὴ προσαγο-
ρεύειν τὰς ἄλλας· ἑκάστη γὰρ αὐτῶν πόλεις εἰσὶ πάμπολ-
λαι, ἀλλ' οὐ πόλις, τὸ τῶν παιζόντων. δύο μέν, κἂν
ὁτιοῦν ᾖ, πολεμία ἀλλήλαις, ἡ μὲν πενήτων, ἡ δὲ πλου-
σίων· τούτων δ' ἐν ἑκατέρᾳ πάνυ πολλαί, αἷς ἐὰν μὲν ὡς 423
μιᾷ προσφέρῃ, παντὸς ἂν ἁμάρτοις, ἐὰν δὲ ὡς πολλαῖς,
διδοὺς τὰ τῶν ἑτέρων τοῖς ἑτέροις χρήματά τε καὶ δυνά-
μεις ἢ καὶ αὐτούς, ξυμμάχοις μὲν ἀεὶ πολλοῖς χρήσει,
πολεμίοις δ' ὀλίγοις. καὶ ἕως ἂν ἡ πόλις σοι οἰκῇ σωφρό-
νως ὡς ἄρτι ἐτάχθη, μεγίστη ἔσται, οὐ τῷ εὐδοκιμεῖν
λέγω, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς μεγίστη, καὶ ἐὰν μόνον ᾖ χιλίων
τῶν προπολεμούντων· οὕτω γὰρ μεγάλην πόλιν μίαν οὐ
ῥᾳδίως οὔτ' ἐν Ἕλλησιν οὔτε ἐν βαρβάροις εὑρήσεις, δο- B
κούσας δὲ πολλὰς καὶ πολλαπλασίας τῆς τηλικαύτης. ἢ 172
ἄλλως οἴει; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη.

Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ἂν εἴη καὶ κάλλιστος ὅρος
τοῖς ἡμετέροις ἄρχουσιν, ὅσην δεῖ τὸ μέγεθος τὴν πόλιν
ποιεῖσθαι καὶ ἡλίκῃ οὔσῃ ὅσην χώραν ἀφορισαμένους τὴν
ἄλλην χαίρειν ἐᾶν. Τίς, ἔφη, ὅρος; Οἶμαι μέν, ἦν δ'
ἐγώ, τόνδε· μέχρι οὗ ἂν ἐθέλῃ αὐξομένη εἶναι μία, μέχρι
τούτου αὔξειν, πέρα δὲ μή. Καὶ καλῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν C
καὶ τοῦτο αὖ ἄλλο πρόσταγμα τοῖς φύλαξι προστάξομεν,
φυλάττειν παντὶ τρόπῳ ὅπως μήτε σμικρὰ ἡ πόλις ἔσται
μήτε μεγάλη δοκοῦσα, ἀλλά τις ἱκανὴ καὶ μία. Καὶ φαῦ-
λόν γ', ἔφη, ἴσως αὐτοῖς προστάξομεν. Καὶ τούτου γε,
ἦν δ' ἐγώ, ἔτι φαυλότερον τόδε, οὗ καὶ ἐν τῷ πρόσθεν
ἐπεμνήσθημεν λέγοντες ὡς δέοι, ἐάν τε τῶν φυλάκων τις
φαῦλος ἔκγονος γένηται, εἰς τοὺς ἄλλους αὐτὸν ἀποπέμπε-
σθαι, ἐάν τ' ἐκ τῶν ἄλλων σπουδαῖος, εἰς τοὺς φύλακας. D
τοῦτο δ' ἐβούλετο δηλοῦν, ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας,
πρὸς ὅ τις πέφυκε, πρὸς τοῦτο ἕνα πρὸς ἓν ἕκαστον
ἔργον δεῖ κομίζειν, ὅπως ἂν ἓν τὸ αὑτοῦ ἐπιτηδεύων
ἕκαστος μὴ πολλοί, ἀλλ' εἷς γίγνηται, καὶ οὕτω δὴ ξύμ-

---

1. ἑαυτοῦ Stephani operae. — 8. διαφέρει A, διαφθείρειν K. — 17. διδάξῃ a. — 21. λήσῃ a. — 22. Τὰ ποῖα ac. — τε om. Kbc. — 23. τε om. c. — ποιοῦντος ΑΘΠΦDKmr: ἐμποιοῦντος abc. — 24. κακουργίαν tvc. — 34. τούτῳ a. — 35. δοκῇ a. — 37. αἰεὶ a. — 39. πλέους A. — 44. αὐτῶν a.

14. τὸ τῶν παιζόντων] Conf. Meineke Fr. Com. I. p. 441. — μέν Am: μὲν γὰρ abc. — 15. ὁπηοῦν εἶεν a. — ἀλλήλαις ΑΠΦDKqtvmr: ἀλλήλαις Θ, ἀλλήλαιν Ξabc. — 18. ταῖς ἑτέραις Ξa. — 19. αἰεὶ a. — 20. ἕως] ὡς a. — 21. εὐδοκιμεῖν] δοκεῖν Kc. — 27. καὶ om. a. — 30. ἐᾶν cum Aldo om. a. — 31. μέχρις a. — ἐθέλοι a. — αὐξανομένη a. — 39. αὐτῶν ΑΠ.

πᾶσα ἡ πόλις μία φύηται, ἀλλὰ μὴ πολλαί. Ἔστι γάρ,
173 *ἔφη, τοῦτο ἐκείνου σμικρότερον. Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ*
'γαθὲ Ἀδείμαντε, ὡς δόξειεν ἄν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ
E *μεγάλα αὐτοῖς προστάττομεν ἀλλὰ πάντα φαῦλα, ἐὰν τὸ*
λεγόμενον ἓν μέγα φυλάττωσι, μᾶλλον δὲ ἀντὶ μεγάλου
ἱκανόν. Τί τοῦτο; ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
τροφήν. ἐὰν γὰρ εὖ παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες γίγνων-
ται, πάντα ταῦτα ῥᾳδίως διόψονται, καὶ ἄλλα γε ὅσα
νῦν ἡμεῖς παραλείπομεν, τήν τε τῶν γυναικῶν κτῆσιν καὶ
424 *γάμων καὶ παιδοποιίας, ὅτι δεῖ ταῦτα κατὰ τὴν παροι-*
μίαν πάντα ὅ τι μάλιστα κοινὰ τὰ φίλων ποιεῖσθαι.
Ὀρθότατα γάρ, ἔφη, γίγνοιτ' ἄν. Καὶ μήν, εἶπον, πο-
λιτεία ἐάνπερ ἅπαξ ὁρμήσῃ εὖ, ἔρχεται ὥσπερ κύκλος
αὐξανομένη. τροφὴ γὰρ καὶ παίδευσις χρηστὴ σωζομένη
φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὖ φύσεις χρησταὶ τοιαύτης
παιδείας ἀντιλαμβανόμεναι ἔτι βελτίους τῶν προτέρων
447 *φύονται, εἴς τε τἆλλα καὶ εἰς τὸ γεννᾶν, ὥσπερ καὶ ἐν*
B *τοῖς ἄλλοις ζῴοις. Εἰκός γ', ἔφη. Ὡς τοίνυν διὰ βρα-*
χέων εἰπεῖν, τούτου ἀνθεκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πό-
λεως, ὅπως ἂν αὐτοὺς μὴ λάθῃ διαφθαρὲν ἀλλὰ παρὰ
πάντα αὐτὸ φυλάττωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμνα-
174 *στικήν τε καὶ μουσικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς οἷόν τε*
μάλιστα φυλάττειν, φοβουμένους ὅταν τις λέγῃ ὡς τὴν
ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπιφρονέουσιν ἄνθρωποι,

ἥτις ἀειδόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται,

C *μὴ πολλάκις τὸν ποιητήν τις οἴηται λέγειν οὐκ ᾄσματα νέα*
ἀλλὰ τρόπον ᾠδῆς νέον, καὶ τοῦτο ἐπαινῇ. δεῖ δ' οὔτ'
ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπολαμβάνειν. εἶδος γὰρ καινὸν
μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα·
οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν
νόμων τῶν μεγίστων, ὥς φησί τε Δάμων καὶ ἐγὼ πείθο-
μαι. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θὲς τῶν πεπει-
σμένων. Τὸ δὴ φυλακτήριον, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν,
D *ἐνταῦθά που οἰκοδομητέον τοῖς φύλαξιν, ἐν μουσικῇ.*
Ἡ γοῦν παρανομία, ἔφη, ῥᾳδίως αὕτη λανθάνει παρα-
δυομένη. Ναί, ἔφην, ὡς ἐν παιδιᾶς γε μέρει καὶ ὡς
κακὸν οὐδὲν ἐργαζομένη. Οὐδὲ γὰρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο
γε ἢ κατὰ σμικρὸν εἰσοικισαμένη ἠρέμα ὑπορρεῖ πρὸς τὰ
ἤθη τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς
ἀλλήλους ξυμβόλαια μείζων ἐκβαίνει, ἐκ δὲ δὴ τῶν ξυμ-
βολαίων ἔρχεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολιτείας σὺν πολλῇ,
E *ὦ Σώκρατες, ἀσελγείᾳ, ἕως ἂν τελευτῶσα πάντα ἰδίᾳ καὶ*
175 *δημοσίᾳ ἀνατρέψῃ. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὕτω τοῦτ' ἔχει;*
Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὐκοῦν ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμε-
τέροις παισὶν ἐννομωτέρου εὐθὺς παιδιᾶς μεθεκτέον, ὡς
παρανόμου γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων ἐννό-
425 *μους τε καὶ σπουδαίους ἐξ αὐτῶν ἄνδρας αὐξάνεσθαι*
ἀδύνατον ὄν; Πῶς δ' οὐχί; ἔφη. Ὅταν δὴ ἄρα καλῶς
ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν εὐνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς εἰσ-
δέξωνται, πάλιν τοὐναντίον ἢ ἐκείνοις εἰς πάντα ξυνέ-
πεταί τε καὶ αὔξει, ἐπανορθοῦσα εἴ τι καὶ πρότερον τῆς
πόλεως ἔκειτο. Ἀληθῆ μέντοι, ἔφη. Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα,
εἶπον, δοκοῦντα εἶναι νόμιμα ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἃ οἱ
πρότερον ἀπώλλυσαν πάντα. Ποῖα; Τὰ τοιάδε· σιγάς τε
τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις, ὡς πρέπει, καὶ κατα- B
κλίσεις καὶ ὑπαναστάσεις καὶ γονέων θεραπείας, καὶ κου-
ράς γε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεις καὶ ὅλον τὸν τοῦ
σώματος σχηματισμὸν καὶ τἆλλα ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἴει;
Ἔγωγε. Νομοθετεῖν δ' αὐτὰ οἶμαι εὔηθες· οὔτε γάρ που
γίγνεται οὔτ' ἂν μείνειε λόγῳ τε καὶ γράμμασι νομοθετη-
θέντα. Πῶς γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδεί-
μαντε, ἐκ τῆς παιδείας ὅποι ἄν τις ὁρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ 176
τὰ ἑπόμενα εἶναι. ἢ οὐκ ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὂν ὅμοιον παρα- C
καλεῖ; Τί μήν; Καὶ τελευτῶν δή, οἶμαι, φαῖμεν ἂν εἰς
ἕν τι τέλεον καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτὸ ἢ ἀγαθὸν ἢ
καὶ τοὐναντίον. Τί γὰρ οὔκ; ἦ δ' ὅς. Ἐγὼ μὲν τοίνυν,
εἶπον, διὰ ταῦτα οὐκ ἂν ἔτι τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήσαιμι
νομοθετεῖν. Εἰκότως γ', ἔφη. Τί δέ, ὦ πρὸς θεῶν,
ἔφην, τάδε τὰ ἀγοραῖα ξυμβολαίων τε πέρι κατ' ἀγορὰν
ἕκαστοι ἃ πρὸς ἀλλήλους ξυμβάλλουσιν, εἰ δὲ βούλει, καὶ D
χειροτεχνικῶν πέρι ξυμβολαίων καὶ λοιδοριῶν καὶ αἰκίας
καὶ δικῶν λήξεως καὶ δικαστῶν καταστάσεως, καὶ εἴ που
τελῶν τινὲς ἢ πράξεις ἢ θέσεις ἀναγκαῖοί εἰσιν ἢ κατ'
ἀγορὰς ἢ λιμένας, ἢ καὶ τὸ παράπαν ἀγορανομικὰ ἄττα
ἢ ἀστυνομικὰ ἢ ἐλλιμενικὰ ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, τούτων
τολμήσομέν τι νομοθετεῖν; Ἀλλ' οὐκ ἄξιον, ἔφη, ἀνδράσι
καλοῖς κἀγαθοῖς ἐπιτάττειν· τὰ πολλὰ γὰρ αὐτῶν, ὅσα δεῖ
νομοθετήσασθαι, ῥᾳδίως που εὑρήσουσιν. Ναί, ὦ φίλε, E
εἶπον, ἐάν γε θεὸς αὐτοῖς διδῷ σωτηρίαν τῶν νόμων ὧν
ἔμπροσθεν διήλθομεν. Εἰ δὲ μή γε, ἦ δ' ὅς, πολλὰ τοι-
αῦτα τιθέμενοι ἀεὶ καὶ ἐπανορθούμενοι τὸν βίον διατε-
λέσουσιν, οἰόμενοι ἐπιλήψεσθαι τοῦ βελτίστου. Λέγεις,
ἔφην ἐγώ, βιώσεσθαι τοὺς τοιούτους ὥσπερ τοὺς κάμνον- 177
τάς τε καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπὸ ἀκολασίας ἐκβῆναι πονηρᾶς
διαίτης. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ μὴν οὗτοί γε χαριέντως 426
διατελοῦσιν. ἰατρευόμενοι γὰρ οὐδὲν περαίνουσι, πλήν γε
ποικιλώτερα καὶ μείζω ποιοῦσι τὰ νοσήματα, καὶ ἀεὶ ἐλπί-
ζοντες, ἐάν τις φάρμακον ξυμβουλεύσῃ, ὑπὸ τούτου ἔσε-
σθαι ὑγιεῖς. Πάνυ γάρ, ἔφη, τῶν οὕτω καμνόντων τὰ
τοιαῦτα πάθη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· τόδε αὐτῶν οὐ χαρίεν,
τὸ πάντων ἔχθιστον ἡγεῖσθαι τὸν τἀληθῆ λέγοντα, ὅτι
πρὶν ἂν μεθύων καὶ ἐμπιπλάμενος καὶ ἀφροδισιάζων καὶ
ἀργῶν παύσηται, οὔτε φάρμακα οὔτε καύσεις οὔτε τομαὶ B
οὐδ' αὖ ἐπῳδαὶ αὐτὸν οὐδὲ περίαπτα οὐδὲ ἄλλο τῶν τοι-

---

11. *κοινὰ τὰ τῶν φίλων* a, *κοινὰ τῶν φίλων* c. — 13. *ὁρμήσῃ, εὖ ἔρχεται* a. — 20. *παρ' ἅπαντα* a. — 24. *ἐπιφρονέουσ'* (quasi versiculus sit *ἀοιδὴν - - ἄνθρωποι*) m b. — 25. Hom. Odyss. α, 352. — 35. *αὕτη ῥᾳδίως, ἔφη* a. — 38. *μικρὸν* a. — 46. *παιδείας* a.

3. *ὡς*] *ἃ* A, *ἃς* t m. — 15. *ὅπῃ* c. — 19. *τί γάρ; Οὔκ, ἦ δ' ὅς* a. — 28. *τάδε* om. A t m. — 25. *λήξεις* a. — *καταστάσεις* a. — 40. *αἰεὶ* a. — 43. *τοιαῦτα*] *τοιάδε* a. — *χάριεν* a c.

οὕτων οὐδὲν ὀνήσει; Οὐ πάνυ χαρίεν, ἔφη· τὸ γὰρ τῷ
εὖ λέγοντι χαλεπαίνειν οὐκ ἔχει χάριν. Οὐκ ἐπαινέτης εἶ,
ἔφην ἐγώ, ὡς ἔοικας, τῶν τοιούτων ἀνδρῶν. Οὐ μέντοι
μὰ Δία. Οὐδ' ἂν ἡ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη
τοιοῦτον ποιῇ, οὐκ ἐπαινέσει. ἢ οὐ φαίνονταί σοι ταὐτὸν
C ἐργάζεσθαι τούτοις τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτευόμεναι
προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πό-
λεως ὅλην μὴ κινεῖν, ὡς ἀποθανουμένους ὃς ἂν τοῦτο
δρᾷ· ὃς δ' ἂν σφᾶς οὕτω πολιτευομένους ἥδιστα θερα-
178 πεύῃ καὶ χαρίζηται ὑποτρέχων καὶ προγιγνώσκων τὰς σφε-
τέρας βουλήσεις καὶ ταύτας δεινὸς ᾖ ἀποπληροῦν, οὗτος
ἄρα ἀγαθός τε ἔσται ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὰ μεγάλα καὶ τιμή-
σεται ὑπὸ σφῶν; Ταὐτὸν μὲν οὖν, ἔφη, ἔμοιγε δοκοῦσι
D δρᾶν, καὶ οὐδ' ὁπωστιοῦν ἐπαινῶ. Τί δ' αὖ, τοὺς θέ-
λοντας θεραπεύειν τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ προθυμου-
μένους οὐκ ἄγασαι τῆς ἀνδρίας τε καὶ εὐχερείας; Ἔγωγε,
448 ἔφη, πλήν γ' ὅσοι ἐξηπάτηνται ὑπ' αὐτῶν καὶ οἴονται τῇ
ἀληθείᾳ πολιτικοὶ εἶναι, ὅτι ἐπαινοῦνται ὑπὸ τῶν πολλῶν.
Πῶς λέγεις; οὐ συγγιγνώσκεις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς ἀνδράσιν;
ἢ οἴει οἷόν τ' εἶναι ἀνδρὶ μὴ ἐπισταμένῳ μετρεῖν, ἑτέρων
τοιούτων πολλῶν λεγόντων ὅτι τετράπηχύς ἐστιν, αὐτὸν
E ταῦτα μὴ ἡγεῖσθαι περὶ αὑτοῦ; Οὐκ αὖ, ἔφη, τοῦτό γε.
Μὴ τοίνυν χαλέπαινε· καὶ γάρ πού εἰσι πάντων χαριέστατοι
οἱ τοιοῦτοι, νομοθετοῦντές τε οἷα ἄρτι διήλθομεν καὶ ἐπα-
νορθοῦντες ἀεὶ οἰόμενοί τι πέρας εὑρήσειν περὶ τὰ ἐν τοῖς
ξυμβολαίοις κακουργήματα καὶ περὶ ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον,
ἀγνοοῦντες ὅτι τῷ ὄντι ὥσπερ Ὕδραν τέμνουσιν. Καὶ μήν,
427 ἔφη, οὐκ ἄλλο τί γε ποιοῦσιν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἦν δ'
ἐγώ, τὸ τοιοῦτον εἶδος νόμων πέρι καὶ πολιτείας οὔτ' ἐν
179 κακῶς οὔτ' ἐν εὖ πολιτευομένῃ πόλει ᾤμην ἂν δεῖν τὸν
ἀληθινὸν νομοθέτην πραγματεύεσθαι, ἐν τῇ μὲν ὅτι ἀνω-
φελῆ καὶ πλέον οὐδέν, ἐν δὲ τῇ ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν κἂν
ὁστισοῦν εὕροι, τὰ δὲ ὅτι αὐτόματα ἔπεισιν ἐκ τῶν ἔμπρο-
σθεν ἐπιτηδευμάτων.

B Τί οὖν, ἔφη, ἔτι ἂν ἡμῖν λοιπὸν τῆς νομοθεσίας εἴη;
Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Ἡμῖν μὲν οὐδέν, τῷ μέντοι Ἀπόλλωνι
τῷ ἐν Δελφοῖς τά τε μέγιστα καὶ κάλλιστα καὶ πρῶτα τῶν
νομοθετημάτων. Τὰ ποῖα; ἦ δ' ὅς. Ἱερῶν τε ἱδρύσεις
καὶ ἄλλαι θεῶν τε καὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων θεραπεῖαι,
τελευτησάντων τε αὖ θῆκαι καὶ ὅσα τοῖς ἐκεῖ δεῖ ὑπηρε-
τοῦντας ἵλεως αὐτοὺς ἔχειν. τὰ γὰρ δὴ τοιαῦτα οὔτ' ἐπι-
στάμεθα ἡμεῖς οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα,
C ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, οὐδὲ χρησόμεθα ἐξηγητῇ ἀλλ' ἢ τῷ πα-
τρίῳ· οὗτος γὰρ δήπου ὁ θεὸς περὶ τὰ τοιαῦτα πᾶσιν
ἀνθρώποις πάτριος ἐξηγητὴς ἐν μέσῳ τῆς γῆς ἐπὶ τοῦ
ὀμφαλοῦ καθήμενος ἐξηγεῖται. Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις·
καὶ ποιητέον οὕτως.

Ὠικισμένη μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη ἄν σοι εἴη,
ὦ παῖ Ἀρίστωνος, ἡ πόλις· τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο σκόπει D
ἐν αὐτῇ φῶς ποθὲν πορισάμενος ἱκανὸν αὐτός τε καὶ
τὸν ἀδελφὸν παρακάλει καὶ Πολέμαρχον καὶ τοὺς ἄλλους, 180
ἐάν πως ἴδωμεν ποῦ ποτ' ἂν εἴη ἡ δικαιοσύνη καὶ ποῦ
ἡ ἀδικία, καὶ τί ἀλλήλοιν διαφέρετον, καὶ πότερον δεῖ
κεκτῆσθαι τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα εἶναι, ἐάν τε λανθάνῃ
ἐάν τε μὴ πάντας θεούς τε καὶ ἀνθρώπους. Οὐδὲν λέ-
γεις, ἔφη ὁ Γλαύκων· σὺ γὰρ ὑπέσχου ζητήσειν, ὡς οὐχ
ὅσιόν σοι ὂν μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνῃ εἰς δύναμιν παντὶ E
τρόπῳ. Ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, ὑπομιμνήσκεις, καὶ ποιητέον
μέν γε οὕτω, χρὴ δὲ καὶ ὑμᾶς ξυλλαμβάνειν. Ἀλλ', ἔφη,
ποιήσομεν οὕτως. Ἐλπίζω τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εὑρήσειν
αὐτὸ ὧδε. οἶμαι ἡμῖν τὴν πόλιν, εἴπερ ὀρθῶς γε ᾤκι-
σται, τελέως ἀγαθὴν εἶναι. Ἀνάγκη, ἔφη. Δῆλον δὴ
ὅτι σοφή τ' ἐστὶ καὶ ἀνδρεία καὶ σώφρων καὶ δικαία.
Δῆλον. Οὐκοῦν ὅ τι ἂν αὐτῶν εὕρωμεν ἐν αὐτῇ, τὸ
ὑπόλοιπον ἔσται τὸ οὐχ εὑρημένον; Τί μήν; Ὥσπερ τοί- 428
νυν ἄλλων τινῶν τεττάρων, εἴ ἕν τι ἐζητοῦμεν αὐτῶν ἐν
ὁτῳοῦν, ὁπότε πρῶτον ἐκεῖνο ἔγνωμεν, ἱκανῶς ἂν εἶχεν
ἡμῖν, εἰ δὲ τὰ τρία πρότερον ἐγνωρίσαμεν, αὐτῷ ἂν
τούτῳ ἐγνώριστο τὸ ζητούμενον· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἄλλο
ἔτι ἦν ἢ τὸ ὑπολειφθέν. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν
καὶ περὶ τούτων, ἐπειδὴ τέτταρα ὄντα τυγχάνει, ὡσαύτως 181
ζητητέον; Δῆλα δή.

Καὶ μὲν δὴ πρῶτόν γέ μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ κατάδηλον
εἶναι ἡ σοφία· καί τι ἄτοπον περὶ αὐτὴν φαίνεται. Τί; B
ἦ δ' ὅς. Σοφὴ μὲν τῷ ὄντι δοκεῖ μοι ἡ πόλις εἶναι ἣν
διήλθομεν· εὔβουλος γάρ. οὐχί; Ναί. Καὶ μὴν τοῦτό
γε αὐτό, ἡ εὐβουλία, δῆλον ὅτι ἐπιστήμη τίς ἐστιν· οὐ γάρ
που ἀμαθίᾳ γε ἀλλ' ἐπιστήμῃ εὖ βουλεύονται. Δῆλον.
Πολλαὶ δέ γε καὶ παντοδαπαὶ ἐπιστῆμαι ἐν τῇ πόλει εἰσίν.
Πῶς γὰρ οὔ; Ἆρ' οὖν διὰ τὴν τῶν τεκτόνων ἐπιστήμην
σοφὴ καὶ εὔβουλος ἡ πόλις προσρητέα; Οὐδαμῶς, ἔφη,
διά γε ταύτην, ἀλλὰ τεκτονική. Οὐκ ἄρα διὰ τὴν ὑπὲρ C
τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐπιστήμην βουλευομένη ὡς ἂν ἔχοι
βέλτιστα, σοφὴ κλητέα πόλις. Οὐ μέντοι. Τί δέ; τὴν
ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἤ τινα ἄλλην τῶν τοιούτων;
Οὐδ' ἡντινοῦν, ἔφη. Οὐδὲ τὴν ὑπὲρ τοῦ καρποῦ τῆς
γενέσεως ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ γεωργική. Δοκεῖ μοι. Τί δέ;
ἦν δ' ἐγώ· ἔστι τις ἐπιστήμη ἐν τῇ ἄρτι ὑφ' ἡμῶν οἰκι-
σθείσῃ παρά τισι τῶν πολιτῶν, ἣ οὐχ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ D
πόλει τινὸς βουλεύεται, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς ὅλης, ὅντινα 182
τρόπον αὐτή τε πρὸς αὑτὴν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις
ἄριστα ὁμιλοῖ; Ἔστι μέντοι. Τίς, ἔφην ἐγώ, καὶ ἐν
τίσιν; Αὕτη, ἦ δ' ὅς, ἡ φυλακική, καὶ ἐν τούτοις τοῖς
ἄρχουσιν οὓς νῦν δὴ τελέους φύλακας ὠνομάζομεν. Διὰ

---

1. χάριεν a c. — 8. ἀποθανούμενον a b. — 14. ἐθέλοντας v c. — 16. ἀνδρείας a c. — 22. αὖ Α v m: ἂν a b c. — 25. τι] τε a. — 31. ἀνωφελὲς a. — 40. τε om. libri praeter Ξ. — 43. πατρώῳ c.

10. οὐ om. a. — 13. οὕτως c. — 23. ἔτι] τι a. — 28. μὲν τῷ ὄντι] μέντοι a. — 36. βουλευομένην auctore Heindorfio c. — ἔχῃ a. — 37. ἡ πόλις a. — 40. γεωργικήν a b. — 43. ἑαυτῆς a. — ὅντιν' ἂν τρόπον Astius. — 45. ἄριστα] ἄριστ' ἂν Flor. n c. — ὁμιλοῖ Α v m et (suprascripto η) Π: ὁμιλοίη a b c. — 47. τελείως a.

ταύτην οὖν τὴν ἐπιστήμην τί τὴν πόλιν προσαγορεύεις;
Εὔβουλον, ἔφη, καὶ τῷ ὄντι σοφήν. Πότερον οὖν, ἦν
δ' ἐγώ, ἐν τῇ πόλει οἴει ἡμῖν χαλκέας πλείους ἐνέσεσθαι
E ἢ τοὺς ἀληθινοὺς φύλακας τούτους; Πολύ, ἔφη, χαλκέας.
Οὐκοῦν, ἔφην, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐπιστήμας ἔχοντες
ὀνομάζονταί τινες εἶναι, πάντων τούτων οὗτοι ἂν εἶεν
ὀλίγιστοι; Πολύ γε. Τῷ σμικροτάτῳ ἄρα ἔθνει καὶ μέρει
ἑαυτῆς καὶ τῇ ἐν τούτῳ ἐπιστήμῃ, τῷ προεστῶτι καὶ ἄρ-
χοντι, ὅλη σοφὴ ἂν εἴη κατὰ φύσιν οἰκισθεῖσα πόλις· καὶ
429 τοῦτο, ὡς ἔοικε, φύσει ὀλίγιστον γίγνεται γένος, ᾧ προσ-
ήκει ταύτης τῆς ἐπιστήμης μεταλαγχάνειν ἣν μόνην δεῖ
τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν σοφίαν καλεῖσθαι. Ἀληθέστατα,
ἔφη, λέγεις. Τοῦτο μὲν δὴ ἓν τῶν τεττάρων οὐκ οἶδα
ὄντινα τρόπον εὑρήκαμεν, αὐτό τε καὶ ὅπου τῆς πόλεως
ἵδρυται. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, ἀποχρώντως εὑρῆσθαι.

183 Ἀλλὰ μὴν ἀνδρία γε αὐτή τε καὶ ἐν ᾧ κεῖται τῆς
429 πόλεως, δι' ὃ τοιαύτη κλητέα ἡ πόλις, οὐ πάνυ χαλεπὸν
B ἰδεῖν. Πῶς δή; Τίς ἄν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἄλλο τι ἀποβλέ-
ψας ἢ δειλὴν ἢ ἀνδρείαν πόλιν εἴποι ἀλλ' ἢ εἰς τοῦτο τὸ
μέρος, ὃ προπολεμεῖ τε καὶ στρατεύεται ὑπὲρ αὐτῆς; Οὐδ'
ἂν εἷς, ἔφη, εἰς ἄλλο τι. Οὐ γάρ, οἶμαι, εἶπον, οἵ γε
ἄλλοι ἐν αὐτῇ ἢ δειλοὶ ἢ ἀνδρεῖοι ὄντες κύριοι ἂν εἶεν ἢ
τοίαν αὐτὴν εἶναι ἢ τοίαν. Οὐ γάρ. Καὶ ἀνδρεία ἄρα
πόλις μέρει τινὶ ἑαυτῆς ἐστί, διὰ τὸ ἐν ἐκείνῳ ἔχειν δύναμιν
τοιαύτην, ἣ διὰ παντὸς σώσει τὴν περὶ τῶν δεινῶν δόξαν,
C ταῦτά τε αὐτὰ εἶναι καὶ τοιαῦτα, ἅ τε καὶ οἷα ὁ νομοθέ-
της παρήγγειλεν ἐν τῇ παιδείᾳ. ἢ οὐ τοῦτο ἀνδρίαν καλεῖς;
Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔμαθον ὃ εἶπες, ἀλλ' αὖθις εἰπέ. Σωτη-
ρίαν ἔγωγ', εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν ἀνδρίαν. Ποίαν
δὴ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παι-
δείας γεγονυίας περὶ τῶν δεινῶν, ἅ τέ ἐστι καὶ οἷα. διὰ
παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτὴν σωτηρίαν τὸ ἔν τε λύπαις ὄντα
διασώζεσθαι αὐτὴν καὶ ἐν ἡδοναῖς καὶ ἐν ἐπιθυμίαις καὶ
D ἐν φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλειν. ᾧ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι
ἐθέλω ἀπεικάσαι, εἰ βούλει. Ἀλλὰ βούλομαι. Οὐκοῦν
οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οἱ βαφεῖς, ἐπειδὰν βουληθῶσι βά-
184 ψαι ἔρια ὥστ' εἶναι ἁλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ
τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἔπειτα
προπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγῃ παρασκευῇ θεραπεύσαντες,
ὅπως δέξεται ὅ τι μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ βά-
E πτουσι. καὶ ὃ μὲν ἂν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῇ, δευσοποιὸν
γίγνεται τὸ βαφέν, καὶ ἡ πλύσις οὔτ' ἄνευ ῥυμμάτων οὔτε
μετὰ ῥυμμάτων δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἃ
δ' ἂν μή, οἶσθα οἷα δὴ γίγνεται, ἐάν τέ τις ἄλλα χρώματα
βάπτῃ ἐάν τε καὶ ταῦτα μὴ προθεραπεύσας. Οἶδα, ἔφη,
ὅτι ἔκπλυτα καὶ γελοῖα. Τοιοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ,
ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἐξελεγό-
μεθα τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπαιδεύομεν μουσικῇ καὶ γυμνα- 430
στικῇ· μηδὲν οἴου ἄλλο μηχανᾶσθαι ἢ ὅπως ἡμῖν ὅ τι
κάλλιστα τοὺς νόμους πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφήν,
ἵνα δευσοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ
περὶ τῶν ἄλλων διὰ τὸ τήν τε φύσιν καὶ τὴν τροφὴν ἐπι-
τηδείαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἐκπλύναι τὴν βαφὴν τὰ
ῥύμματα ταῦτα, δεινὰ ὄντα ἐκκλύζειν, ἥ τε ἡδονή, παν-
τὸς χαλεστραίου δεινοτέρα οὖσα τοῦτο δρᾶν καὶ κονίας, 185
λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου ῥύμματος. B
τὴν δὴ τοιαύτην δύναμιν καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης
ὀρθῆς τε καὶ νομίμου δεινῶν πέρι καὶ μὴ ἀνδρίαν ἔγωγε
καλῶ καὶ τίθεμαι, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ἀλλ' οὐδέν,
ἦ δ' ὅς, λέγω. δοκεῖς γάρ μοι τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ τῶν
αὐτῶν τούτων ἄνευ παιδείας γεγονυῖαν, τήν τε θηριώδη
καὶ ἀνδραποδώδη, οὔτε πάνυ νόμιμον ἡγεῖσθαι, ἄλλο τέ
τι ἢ ἀνδρίαν καλεῖν. Ἀληθέστατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. C
Ἀποδέχομαι τοίνυν τοῦτο ἀνδρίαν εἶναι. Καὶ γὰρ ἀπο-
δέχου, ἦν δ' ἐγώ, πολιτικήν γε, καὶ ὀρθῶς ἀποδέξει·
αὖθις δὲ περὶ αὐτοῦ, ἐὰν βούλῃ, ἔτι κάλλιον δίιμεν. νῦν
γὰρ οὐ τοῦτο ἐζητοῦμεν ἀλλὰ δικαιοσύνην· πρὸς οὖν τὴν
ἐκείνου ζήτησιν, ὡς ἐγῷμαι, ἱκανῶς ἔχει. Ἀλλὰ καλῶς,
ἔφη, λέγεις.

Δύο μήν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι λοιπὰ ἃ δεῖ κατιδεῖν ἐν τῇ
πόλει, ἥ τε σωφροσύνη καὶ οὗ δὴ ἕνεκα πάντα ζητοῦμεν, D
δικαιοσύνη. Πάνυ μὲν οὖν. Πῶς οὖν ἂν τὴν δικαιοσύνην
εὕροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα περὶ σωφροσύνης;
Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, οὔτε οἶδα οὔτ' ἂν βουλοίμην αὐτὸ
πρότερον φανῆναι, εἴπερ μηκέτι ἐπισκεψόμεθα σωφροσύ-
νην· ἀλλ' εἰ ἔμοιγε βούλει χαρίζεσθαι, σκόπει πρότερον 186
τοῦτο ἐκείνου. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, βούλομαί γε, εἰ
μὴ ἀδικῶ. Σκόπει δή, ἔφη. Σκεπτέον, εἶπον· καὶ ὥς E
γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν, ξυμφωνίᾳ τινὶ καὶ ἁρμονίᾳ προσέοικε
μᾶλλον ἢ τὰ πρότερον. Πῶς; Κόσμος πού τις, ἦν δ'
ἐγώ, ἡ σωφροσύνη ἐστὶ καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυ-
μιῶν ἐγκράτεια, ὥς φασι. κρείττω δὴ αὑτοῦ φαίνον-
ται οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον, καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὥσ-
περ ἴχνη αὐτῆς λέγεται. ἦ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη.
Οὐκοῦν τὸ μὲν κρείττω αὑτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ
κρείττων καὶ ἥττων δήπου ἂν αὑτοῦ εἴη καὶ ὁ ἥττων
κρείττων· ὁ αὐτὸς γὰρ ἐν ἅπασι τούτοις προσαγορεύεται. 431
Τί δ' οὔ; Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, φαίνεταί μοι βούλεσθαι λέγειν

2. οὖν om. ΑΘΠΦDKqmr. — 3. ἡμῖν οἴει ac. — 7. γε om. a. — 15. Καὶ ἐμοὶ a. — εἰρῆσθαι a. — 16. ἀνδρεία ac, ubique. — 23. τοιάν - - τοιάν a. — 30. νόμον a. — 31. γεγονυίας Flor. β' qbc: γεγονυῖαν cum ceteris libris a. — 32. τὸ ΑΘΞΠDtvmr: τῷ abc. — 40. δέξωνται a. — 44. δὴ om. a.

2. ἔκπλητα Stephani operae. — ἦν δ' ἐγώ om. a. — 6. μηδὲν] καὶ μηδὲν a. — 11. χαλεστραίου ΑΘΠΦqr: χαλαστραίου Ξ, χαλιστραίου K, χαλεστρέου t, καλεστραίου v, χαλαστραίου Dm abc. — 13. δὴ] δὲ a. — 16. τῶν om. a. — 33. εἰ] ἦν a. — 38. φασι, κρείττω c. — δὴ] δὲ a. — αὑτοῦ] αὑτοῦ λέγοντες Flor. a c. — φαίνονται om. m, seclusit c. — 39. τρόπον καλοῦντες, καὶ qb. — 40. λέγοντες γρ. Α (quod probat Winckelmannus), λέγονται Ξ. Conf. Neukirch II. p. 24 sqq. — 41. κρείττων Flor. a c.

οὗτος ὁ λόγος, ὥς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυ-
χὴν τὸ μὲν βέλτιον ἔνι, τὸ δὲ χεῖρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ
βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατὲς ᾖ, τοῦτο λέγειν τὸ
κρείττω αὑτοῦ — ἐπαινεῖ γοῦν —, ὅταν δὲ ὑπὸ τροφῆς
κακῆς ἤ τινος ὁμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ πλήθους τοῦ χείρονος
B σμικρότερον τὸ βέλτιον ὄν, τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὀνείδει ψέγειν
187 τε καὶ καλεῖν ἥττω ἑαυτοῦ καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω δια-
κείμενον. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἀπόβλεπε τοίνυν, ἦν δ᾽ ἐγώ,
πρὸς τὴν νέαν ἡμῖν πόλιν, καὶ εὑρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἕτερον
τούτων ἐνόν· κρείττω γὰρ αὐτὴν αὑτῆς δικαίως φήσεις προσ-
αγορεύεσθαι, εἴπερ οὗ τὸ ἄμεινον τοῦ χείρονος ἄρχει σώ-
φρον κλητέον καὶ κρεῖττον αὑτοῦ. Ἀλλ᾽ ἀποβλέπω, ἔφη,
καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν καὶ τάς γε πολλὰς καὶ παντο-
C δαπὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονάς τε καὶ λύπας ἐν παισὶ μάλιστα
ἄν τις εὕροι καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν ἐλευθέρων
λεγομένων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις. Πάνυ μὲν
οὖν. Τὰς δέ γε ἁπλᾶς τε καὶ μετρίας, αἳ δὴ μετὰ νοῦ
τε καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῷ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις τε ἐπι-
450 τεύξει καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν φῦσι, βέλτιστα δὲ παιδευθεῖ-
σιν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα ὁρᾷς ἐνόντα σοι
ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατουμένας αὐτόθι τὰς ἐπιθυμίας τὰς
D ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ
τῆς φρονήσεως τῆς ἐν τοῖς ἐλάττοσί τε καὶ ἐπιεικεστέροις;
Ἔγωγ᾽, ἔφη. Εἰ ἄρα δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρείττω
ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὑτῆς, καὶ ταύτην
προσρητέον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ᾽ οὖν οὐ καὶ
σώφρονα κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν
188 εἴπερ αὖ ἐν ἄλλῃ πόλει ἡ αὐτὴ δόξα ἔνεστι τοῖς τε ἄρ-
χουσι καὶ ἀρχομένοις περὶ τοῦ οὕστινας δεῖ ἄρχειν, καὶ
E ἐν ταύτῃ ἂν εἴη τοῦτο ἐνόν. ἢ οὐ δοκεῖ; Καὶ μάλα, ἔφη,
σφόδρα. Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν πολιτῶν τὸ σωφρο-
νεῖν ἐνεῖναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν; ἐν τοῖς ἄρχουσιν ἢ ἐν
τοῖς ἀρχομένοις; Ἐν ἀμφοτέροις που, ἔφη. Ὁρᾷς οὖν,
ἦν δ᾽ ἐγώ, ὅτι ἐπιεικῶς ἐμαντευόμεθα ἄρτι ὡς ἁρμονίᾳ
τινὶ ἡ σωφροσύνη ὡμοίωται; Τί δή; Ὅτι οὐχ ὥσπερ ἡ
ἀνδρία καὶ ἡ σοφία ἐν μέρει τινὶ ἑκατέρα ἐνοῦσα ἡ μὲν
432 σοφήν, ἡ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὕτω
ποιεῖ αὕτη, ἀλλὰ δι᾽ ὅλης ἀτεχνῶς τέταται διὰ πασῶν
παρεχομένη ξυνᾴδοντας τούς τε ἀσθενεστάτους ταὐτὸν
καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει,
φρονήσει, εἰ δὲ βούλει, ἰσχύι, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἢ χρή-
μασιν ἢ ἄλλῳ ὁτῳοῦν τῶν τοιούτων· ὥστε ὀρθότατ᾽ ἂν
φαῖμεν ταύτην τὴν ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός
τε καὶ ἀμείνονος κατὰ φύσιν ξυμφωνίαν, ὁπότερον δεῖ
B ἄρχειν καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη,
ξυνδοκεῖ.

Εἶεν, ἦν δ᾽ ἐγώ· τὰ μὲν τρία ἡμῖν ἐν τῇ πόλει κα-
τῶπται, ὥς γε οὑτωσὶ δόξαι· τὸ δὲ δὴ λοιπὸν εἶδος, δι᾽
ὃ ἂν ἔτι ἀρετῆς μετέχοι πόλις, τί ποτ᾽ ἂν εἴη; δῆλον 189
γάρ, ὅτι τοῦτό ἐστιν ἡ δικαιοσύνη. Δῆλον. Οὐκοῦν,
ὦ Γλαύκων, νῦν δὴ ἡμᾶς δεῖ ὥσπερ κυνηγέτας τινὰς
θάμνον κύκλῳ περιίστασθαι προσέχοντας τὸν νοῦν μή πῃ
διαφύγῃ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀφανισθεῖσα ἄδηλος γένηται·
φανερὸν γὰρ δὴ ὅτι ταύτῃ πῃ ἔστιν· ὅρα οὖν καὶ προ- C
θυμοῦ κατιδεῖν, ἐάν πως πρότερος ἐμοῦ ἴδῃς, καὶ ἐμοὶ
φράσῃς. Εἰ γὰρ ὤφελον, ἔφη. ἀλλὰ μᾶλλον, ἐάν μοι
ἑπομένῳ χρῇ καὶ τὰ δεικνύμενα δυναμένῳ καθορᾶν, πάνυ
μοι μετρίως χρήσει. Ἕπου, ἦν δ᾽ ἐγώ, εὐξάμενος μετ᾽ ἐμοῦ.
Ποιήσω ταῦτα, ἀλλὰ μόνον, ἦ δ᾽ ὅς, ἡγοῦ. Καὶ μήν,
εἶπον ἐγώ, δύσβατός γέ τις ὁ τόπος φαίνεται καὶ ἐπί-
σκιος· ἔστι γοῦν σκοτεινὸς καὶ δυσδιερεύνητος. ἀλλὰ γὰρ
ὅμως ἰτέον. Ἰτέον γάρ, ἔφη. Καὶ ἐγὼ κατιδὼν Ἰοὺ ἰού, D
εἶπον, ὦ Γλαύκων· κινδυνεύομέν τι ἔχειν ἴχνος, καί μοι
δοκεῖ οὐ πάνυ τι ἐκφευξεῖσθαι ἡμᾶς. Εὖ ἀγγέλλεις, ἦ δ᾽
ὅς. Ἦ μήν, ἦν δ᾽ ἐγώ, βλακικόν γε ἡμῶν τὸ πάθος.
Τὸ ποῖον; Πάλαι, ὦ μακάριε, φαίνεται πρὸ ποδῶν ἡμῖν
ἐξ ἀρχῆς κυλινδεῖσθαι, καὶ οὐχ ἑωρῶμεν ἄρ᾽ αὐτό, ἀλλ᾽
ἦμεν καταγελαστότατοι· ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες
ζητοῦσιν ἐνίοτε ὃ ἔχουσι καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸ μὲν οὐκ ἀπε- 190
βλέπομεν, πόῤῥω δέ ποι ἀπεσκοποῦμεν, ᾗ δὴ καὶ ἐλάν- E
θανεν ἴσως ἡμᾶς. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως, εἶπον,
ὡς δοκοῦμέν μοι καὶ λέγοντες αὐτὸ καὶ ἀκούοντες πάλαι
οὐ μανθάνειν ἡμῶν αὐτῶν, ὅτι ἐλέγομεν τρόπον τινὰ
αὐτό. Μακρόν, ἔφη, τὸ προοίμιον τῷ ἐπιθυμοῦντι ἀκοῦ-
σαι. Ἀλλ᾽, ἦν δ᾽ ἐγώ, ἄκουε, εἴ τι ἄρα λέγω. ὃ γὰρ ἐξ **433**
ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν πόλιν
κατῳκίζομεν, τοῦτό ἐστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἤτοι τούτου τι
εἶδος ἡ δικαιοσύνη. ἐθέμεθα δὲ δήπου καὶ πολλάκις ἐλέ-
γομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἕνα ἕκαστον ἓν δέοι ἐπιτηδεύειν
τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς ὃ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη
πεφυκυῖα εἴη. Ἐλέγομεν γάρ. Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ
αὑτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν δικαιοσύνη ἐστί,
καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν καὶ αὐτοὶ πολλάκις B
εἰρήκαμεν. Εἰρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ᾽ ἐγώ,
ὦ φίλε, κινδυνεύει τρόπον τινὰ γιγνόμενον ἡ δικαιοσύνη
εἶναι, τὸ τὰ αὑτοῦ πράττειν. οἶσθα ὅθεν τεκμαίρομαι;
Οὔκ, ἀλλὰ λέγ᾽, ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἦν δ᾽ ἐγώ, τὸ ὑπόλοι-
πον ἐν τῇ πόλει ὧν ἐσκέμμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρίας
καὶ φρονήσεως, τοῦτο εἶναι, ὃ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν
παρέσχεν, ὥστε ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομένοις γε σωτηρίαν 191
παρέχειν, ἕωσπερ ἂν ἐνῇ. καίτοι ἔφαμεν δικαιοσύνην ἔσε-
σθαι τὸ ὑπολειφθὲν ἐκείνων, εἰ τὰ τρία εὕροιμεν. Καὶ C

---

1. τι] τε a. — 2. ἔνι] εἶναι a. — 14. παισὶ Winckelmannus: πᾶσι abc. Conf. 433 D. — 25. καὶ ante ταύτην om. a. — 27. ταῦτα πάντα a. — 37. οὕτω τὴν πόλιν ποιεῖ a. — 40. καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους om. Stephani operae.

9. πρότερον a. — καί μοι qc. — 10. φράσεις Aqc. — ὄφελον ΑΞΦΚqtvm et corr. r. — 11. πάνυ μοι Av: πάνυ abc. — 13. μήν] μοι a. — 16. ἔστιν οὖν a. — 17. ἔχειν δοκεῖν ἴχνος a. — 24. πη a. — 44. ἐγγενόμενά a. — 45. περ om. a.

γὰρ ἀνάγκη, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δέοι γε
κρῖναι τί τὴν πόλιν ἡμῖν τούτων μάλιστα ἀγαθὴν ἀπερ-
γάσεται ἐγγενόμενον, δύσκριτον ἂν εἴη, πότερον ἡ ὁμο-
δοξία τῶν ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, ἢ ἡ περὶ δεινῶν
τε καὶ μή, ἅττα ἐστί, δόξης ἐννόμου σωτηρία ἐν τοῖς
στρατιώταις ἐγγενομένη, ἢ ἡ ἐν τοῖς ἄρχουσι φρόνησίς τε
καὶ φυλακὴ ἐνοῦσα, ἢ τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν αὐτὴν ποιεῖ
D ἐνὸν καὶ ἐν παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ
καὶ δημιουργῷ καὶ ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὑ-
τοῦ ἕκαστος εἷς ὢν ἔπραττε καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει.
Δύσκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὔ; Ἐνάμιλλον ἄρα, ὡς ἔοικε,
πρὸς ἀρετὴν πόλεως τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ τῇ σωφρο-
σύνῃ καὶ τῇ ἀνδρίᾳ ἡ τοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ τὰ αὑτοῦ
πράττειν δύναμις. Καὶ μάλ', ἔφη. Οὐκοῦν δικαιοσύνην
τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς ἀρετὴν πόλεως θείης;
E Παντάπασι μὲν οὖν. Σκόπει δὴ καὶ τῇδε, εἰ οὕτω δόξει.
ἆρα τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῇ πόλει τὰς δίκας προστάξεις δι-
κάζειν; Τί μήν; Ἢ ἄλλου οὑτινοσοῦν μᾶλλον ἐφιέμενοι
192 δικάσουσιν ἢ τούτου, ὅπως ἂν ἕκαστοι μήτ' ἔχωσι τὰ
ἀλλότρια μήτε τῶν αὑτῶν στέρωνται; Οὔκ, ἀλλὰ τούτου.
Ὡς δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτῃ ἄρα πῃ ἡ τοῦ οἰκείου
434 τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πρᾶξις δικαιοσύνη ἂν ὁμολο-
γοῖτο. Ἔστι ταῦτα. Ἰδὲ δὴ ἐὰν σοί, ὅπερ ἐμοί, ξυνδοκῇ.
451 τέκτων σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν ἔργα ἐργάζεσθαι ἢ σκυτοτό-
μος τέκτονος, ἢ τὰ ὄργανα μεταλαμβάνοντες τἀλλήλων ἢ
τιμάς, ἢ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιχειρῶν ἀμφότερα πράττειν,
πάντα τἆλλα μεταλλαττόμενα, ἆρά σοι ἄν τι δοκεῖ μέγα
βλάψαι πόλιν; Οὐ πάνυ, ἔφη. Ἀλλ' ὅταν γε, οἶμαι,
δημιουργὸς ὢν ἤ τις ἄλλος χρηματιστὴς φύσει, ἔπειτα
ἐπαιρόμενος ἢ πλούτῳ ἢ πλήθει ἢ ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ τῳ τοι-
B ούτῳ εἰς τὸ τοῦ πολεμικοῦ εἶδος ἐπιχειρῇ ἰέναι, ἢ τῶν
πολεμικῶν τις εἰς τὸ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ φύλακος ἀνά-
ξιος ὤν, καὶ τὰ ἀλλήλων οὗτοι ὄργανα μεταλαμβάνωσι
καὶ τὰς τιμάς, ἢ ὅταν ὁ αὐτὸς πάντα ταῦτα ἅμα ἐπι-
χειρῇ πράττειν, τότε οἶμαι καὶ σοὶ δοκεῖν ταύτην τὴν
τούτων μεταβολὴν καὶ πολυπραγμοσύνην ὄλεθρον εἶναι
τῇ πόλει. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἡ τριῶν ἄρα ὄντων
193 γενῶν πολυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ εἰς ἄλληλα μεγίστη
C τε βλάβη τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιτο μά-
λιστα κακουργία. Κομιδῇ μὲν οὖν. Κακουργίαν δὲ τὴν
μεγίστην τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι;
Πῶς δ' οὔ; Τοῦτο μὲν ἄρα ἀδικία. πάλιν δὲ ὧδε λέγω-
μεν· χρηματιστικοῦ, ἐπικουρικοῦ, φυλακικοῦ γένους οἰκειο-
πραγία, ἑκάστου τούτων τὸ ἑαυτοῦ πράττοντος ἐν πόλει,
τοὐναντίον ἐκείνου δικαιοσύνη τ' ἂν εἴη καὶ τὴν πόλιν
δικαίαν παρέχοι. Οὐκ ἄλλῃ ἔμοιγε δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, ἔχειν
ἢ ταύτῃ. Μηδέν, ἦν δ' ἐγώ, πω πάνυ παγίως αὐτὸ λέ- D
γωμεν, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡμῖν καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνθρώ-
πων ἰὸν τὸ εἶδος τοῦτο ὁμολογῆται καὶ ἐκεῖ δικαιοσύνη
εἶναι, ξυγχωρησόμεθα ἤδη· τί γὰρ καὶ ἐροῦμεν; εἰ δὲ μή,
τότε ἄλλο τι σκεψόμεθα. νῦν δ' ἐκτελέσωμεν τὴν σκέψιν
ἣν ᾠήθημεν, εἰ ἐν μείζονί τινι τῶν ἐχόντων δικαιοσύνην
πρότερον ἐκεῖνο ἐπιχειρήσαιμεν θεάσασθαι, ῥᾷον ἂν ἐν ἑνὶ
ἀνθρώπῳ κατιδεῖν οἷόν ἐστι. καὶ ἔδοξε δὴ ἡμῖν τοῦτο E
εἶναι πόλις, καὶ οὕτως ᾠκίζομεν ὡς ἐδυνάμεθα ἀρίστην,
εὖ εἰδότες ὅτι ἔν γε τῇ ἀγαθῇ ἂν εἴη. ὃ οὖν ἡμῖν ἐκεῖ
ἐφάνη, ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸν ἕνα. κἂν μὲν ὁμολογῆται,
καλῶς ἕξει· ἐὰν δέ τι ἄλλο ἐν τῷ ἑνὶ ἐμφαίνηται, πάλιν
ἐπανιόντες ἐπὶ τὴν πόλιν βασανιοῦμεν. καὶ τάχ' ἂν παρ' 194
ἄλληλα σκοποῦντες καὶ τρίβοντες, ὥσπερ ἐκ πυρείων, 435
ἐκλάμψαι ποιήσαιμεν τὴν δικαιοσύνην, καὶ φανερὰν γενο-
μένην βεβαιωσαίμεθ' ἂν αὐτὴν παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. Ἀλλ',
ἔφη, καθ' ὁδόν τε λέγεις καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτως.
Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε ταὐτὸν ἄν τις προσείποι
μεῖζόν τε καὶ ἔλαττον, ἀνόμοιον τυγχάνει ὂν ταύτῃ ᾗ
ταὐτὸν προσαγορεύεται, ἢ ὅμοιον; Ὅμοιον, ἔφη. Καὶ
δίκαιος ἄρα ἀνὴρ δικαίας πόλεως κατ' αὐτὸ τὸ τῆς δικαι- B
οσύνης εἶδος οὐδὲν διοίσει, ἀλλ' ὅμοιος ἔσται. Ὅμοιος,
ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι πόλις γε ἔδοξεν εἶναι δικαία, ὅτε ἐν
αὐτῇ τριττὰ γένη φύσεων ἐνόντα τὸ αὑτῶν ἕκαστον
ἔπραττε· σώφρων δὲ αὖ καὶ ἀνδρεία καὶ σοφὴ διὰ τῶν
αὐτῶν τούτων γενῶν ἄλλ' ἅττα πάθη τε καὶ ἕξεις. Ἀληθῆ,
ἔφη. Καὶ τὸν ἕνα ἄρα, ὦ φίλε, οὕτως ἀξιώσομεν, τὰ
αὐτὰ ταῦτα εἴδη ἐν τῇ αὑτοῦ ψυχῇ ἔχοντα, διὰ τὰ αὐτὰ
πάθη ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ὀνομάτων ἀξιοῦσθαι τῇ πό- C
λει. Πᾶσα ἀνάγκη, ἔφη. Εἰς φαῦλόν γε αὖ, ἦν δ'
ἐγώ, ὦ θαυμάσιε, σκέμμα ἐμπεπτώκαμεν περὶ ψυχῆς, εἴτε
ἔχει τὰ τρία εἴδη ταῦτα ἐν αὑτῇ εἴτε μή. Οὐ πάνυ μοι
δοκοῦμεν, ἔφη, εἰς φαῦλον. ἴσως γάρ, ὦ Σώκρατες, τὸ
λεγόμενον ἀληθές, ὅτι χαλεπὰ τὰ καλά. Φαίνεται, ἦν δ' 195
ἐγώ. καὶ εὖ γ' ἴσθι, ὦ Γλαύκων, ὡς ἡ ἐμὴ δόξα, ἀκρι-
βῶς μὲν τοῦτο ἐκ τοιούτων μεθόδων, οἵαις νῦν ἐν τοῖς D
λόγοις χρώμεθα, οὐ μή ποτε λάβωμεν· ἀλλὰ γὰρ μακρο-
τέρα καὶ πλείων ὁδὸς ἡ ἐπὶ τοῦτο ἄγουσα· ἴσως μέντοι
τῶν γε προειρημένων τε καὶ προεσκεμμένων ἀξίως. Οὐκοῦν
ἀγαπητόν; ἔφη· ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔν γε τῷ παρόντι ἱκανῶς
ἂν ἔχοι. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, ἔμοιγε καὶ πάνυ ἐξαρκέσει.
Μὴ τοίνυν ἀποκάμῃς, ἔφη, ἀλλὰ σκόπει. Ἆρ' οὖν ἡμῖν,
ἦν δ' ἐγώ, πολλὴ ἀνάγκη ὁμολογεῖν, ὅτι γε τὰ αὐτὰ ἐν E
ἑκάστῳ ἔνεστιν ἡμῶν εἴδη τε καὶ ἤθη ἅπερ ἐν τῇ πόλει;
οὐ γάρ που ἄλλοθεν ἐκεῖσε ἀφῖκται. γελοῖον γὰρ ἂν εἴη,
εἴ τις οἰηθείη τὸ θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς

8. καὶ ἐν δούλῳ καὶ ἐν ἐλευθέρῳ a. — 10. ὢν ἓν ἔπραττε cum Stobaeo c. — 18. Ἢ a. — 19. τοῦτο A t m. — 21. πῃ ἡ τοῦ] ποιητοῦ a. — 27. δοκῇ a. — 30. τῳ om. a. — 37. Ἡ τῶν τριῶν a. — 39. μάλιστα om. a. — 42. λέγομεν c.

1. πω a. — 3. τούτων a. — 7. ἐκεῖ c. — 10. ὅτι] ὡς a. — 23. ὅτι a b. — 26. γενῶν καὶ οὐ κατ' ἄλλ' a. — 29. ὀνομάτων ὀρθῶς ἀξιοῦσθαι c. — 30. ἔφη. Οὐκ εἰς a. — 43. γε om. a.

πόλεσι γεγονέναι, οἳ δὴ καὶ ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν, οἷον οἱ κατὰ τὴν Θρᾴκην τε καὶ Σκυθικὴν καὶ σχεδόν τι κατὰ τὸν ἄνω τόπον, ἢ τὸ φιλομαθές, ὃ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν μάλιστ' ἄν τις αἰτιάσαιτο τόπον, ἢ τὸ φιλο- **436** χρήματον, ὃ περὶ τούς τε Φοίνικας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ Αἴγυπτον φαίη τις ἂν οὐχ ἥκιστα. *Καὶ μάλα, ἔφη.* Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν γνῶναι. 196 *Οὐ δῆτα.* Τόδε δὲ ἤδη χαλεπόν, εἰ τῷ αὐτῷ τούτῳ ἕκαστα πράττομεν ἢ τρισὶν οὖσιν ἄλλο ἄλλῳ· μανθάνομεν μὲν ἑτέρῳ, θυμούμεθα δὲ ἄλλῳ τῶν ἐν ἡμῖν, ἐπιθυμοῦμεν δ' αὖ τρίτῳ τινὶ τῶν περὶ τὴν τροφήν τε καὶ γέννησιν ἡδονῶν B καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά, ἢ ὅλῃ τῇ ψυχῇ καθ' ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν, ὅταν ὁρμήσωμεν. ταῦτ' ἔσται τὰ χαλεπὰ διορίσασθαι ἀξίως λόγου. *Καὶ ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη.* Ὧδε τοίνυν ἐπιχειρῶμεν αὐτὰ ὁρίζεσθαι, εἴτε τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις εἴτε ἕτερά ἐστιν. *Πῶς;* Δῆλον ὅτι ταὐτὸν τἀναντία ποιεῖν ἢ πάσχειν κατὰ ταὐτόν γε καὶ πρὸς ταὐτὸν οὐκ ἐθελήσει ἅμα, ὥστε ἐάν που εὑρίσκωμεν ἐν αὐτοῖς ταῦτα C γιγνόμενα, εἰσόμεθα ὅτι οὐ ταὐτὸν ἦν ἀλλὰ πλείω. *Εἶεν.* Σκόπει δὴ ὃ λέγω. *Λέγε, ἔφη.* Ἑστάναι, εἶπον, καὶ κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ ἆρα δυνατόν; *Οὐδα-* 452 *μῶς.* Ἔτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολογησώμεθα, μή πῃ προϊόντες ἀμφισβητήσωμεν. εἰ γάρ τις λέγοι ἄνθρωπον ἑστηκότα, κινοῦντα δὲ τὰς χεῖράς τε καὶ τὴν κεφαλήν, ὅτι ὁ αὐτὸς ἕστηκέ τε καὶ κινεῖται ἅμα, οὐκ ἄν, οἶμαι, D ἀξιοῖμεν οὕτω λέγειν δεῖν, ἀλλ' ὅτι τὸ μέν τι αὐτοῦ ἕστηκε, 197 τὸ δὲ κινεῖται. οὐχ οὕτως; *Οὕτως.* Οὐκοῦν καὶ εἰ ἔτι μᾶλλον χαριεντίζοιτο ὁ ταῦτα λέγων, κομψευόμενος ὡς οἵ γε στρόβιλοι ὅλοι ἑστᾶσί τε ἅμα καὶ κινοῦνται, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ πήξαντες τὸ κέντρον περιφέρωνται, ἢ καὶ ἄλλο τι κύκλῳ περιιὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἕδρᾳ τοῦτο δρᾷ, οὐκ ἂν ἀποδεχοίμεθα, ὡς οὐ κατὰ ταὐτὰ ἑαυτῶν τὰ τοιαῦτα τότε μενόντων τε καὶ φερομένων, ἀλλὰ φαῖμεν ἂν ἔχειν αὐτὰ εὐθύ τε E καὶ περιφερὲς ἐν αὐτοῖς, καὶ κατὰ μὲν τὸ εὐθὺ ἑστάναι, οὐδαμῇ γὰρ ἀποκλίνειν, κατὰ δὲ τὸ περιφερὲς κύκλῳ κινεῖσθαι· ὅταν δὲ τὴν εὐθυωρίαν ἢ εἰς δεξιὰν ἢ εἰς ἀριστερὰν ἢ εἰς τὸ πρόσθεν ἢ εἰς τὸ ὄπισθεν ἐγκλίνῃ ἅμα περιφερόμενον, τότε οὐδαμῇ ἔστιν ἑστάναι. *Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη.* Οὐδὲν ἄρα ἡμᾶς τῶν τοιούτων λεγόμενον ἐκπλήξει, οὐδὲ μᾶλλόν τι πείσει ὥς ποτέ τι ἂν τὸ αὐτὸ ὂν ἅμα κατὰ **437** τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ τἀναντία πάθοι ἢ καὶ εἴη ἢ καὶ ποιήσειεν. *Οὔκουν ἐμέ γε, ἔφη.* Ἀλλ' ὅμως, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ ἀναγκαζώμεθα πάσας τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις ἐπεξιόντες καὶ βεβαιούμενοι ὡς οὐκ ἀληθεῖς οὔσας μηκύνειν, ὑποθέμενοι ὡς τούτου οὕτως ἔχοντος εἰς τὸ πρόσθεν προΐωμεν, ὁμολογήσαντες, ἐάν ποτε ἄλλῃ φανῇ ταῦτα ἢ ταύτῃ, πάντα ἡμῖν τὰ ἀπὸ τούτου ξυμβαίνοντα λελυμένα 198 ἔσεσθαι. *Ἀλλὰ χρή, ἔφη, ταῦτα ποιεῖν.* Ἆρ' οὖν, ἦν δ' B ἐγώ, τὸ ἐπινεύειν τῷ ἀνανεύειν καὶ τὸ ἐφίεσθαί τινος λαβεῖν τῷ ἀπαρνεῖσθαι καὶ τὸ προσάγεσθαι τῷ ἀπωθεῖσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἐναντίων ἀλλήλοις θείης εἴτε ποιημάτων εἴτε παθημάτων; οὐδὲν γὰρ ταύτῃ διοίσει. *Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, τῶν ἐναντίων.* Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· διψῆν καὶ πεινῆν καὶ ὅλως τὰς ἐπιθυμίας, καὶ αὖ τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ βούλεσθαι, οὐ πάντα ταῦτα εἰς ἐκεῖνά ποι ἂν θείης τὰ εἴδη τὰ νῦν δὴ λεχθέντα; οἷον ἀεὶ τὴν τοῦ ἐπιθυ- C μοῦντος ψυχὴν οὐχὶ ἤτοι ἐφίεσθαι φήσεις ἐκείνου οὗ ἂν ἐπιθυμῇ, ἢ προσάγεσθαι τοῦτο ὃ ἂν βούληταί οἱ γενέσθαι, ἢ αὖ, καθ' ὅσον ἐθέλει τί οἱ πορισθῆναι, ἐπινεύειν τοῦτο πρὸς αὑτὴν ὥσπερ τινὸς ἐρωτῶντος, ἐπορεγομένην αὐτοῦ τῆς γενέσεως; *Ἔγωγε.* Τί δέ; τὸ ἀβουλεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν μηδ' ἐπιθυμεῖν οὐκ εἰς τὸ ἀπωθεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἀπ' αὐτῆς καὶ εἰς ἅπαντα τἀναντία ἐκείνοις θήσομεν; *Πῶς γὰρ οὔ;* Τούτων δὴ οὕτως ἐχόντων ἐπιθυμιῶν τι D φήσομεν εἶναι εἶδος, καὶ ἐναργεστάτας αὐτῶν τούτων ἥν τε δίψαν καλοῦμεν καὶ ἣν πεῖναν; *Φήσομεν, ἦ δ' ὅς.* Οὐκοῦν τὴν μὲν ποτοῦ, τὴν δ' ἐδωδῆς; *Ναί.* Ἆρ' οὖν, καθ' ὅσον δίψα ἐστί, πλέονος ἄν τινος ἢ οὗ λέγομεν ἐπιθυμία ἐν τῇ ψυχῇ εἴη; οἷον δίψα ἐστὶ δίψα ἆρά γε θερμοῦ ποτοῦ ἢ ψυχροῦ, ἢ πολλοῦ ἢ ὀλίγου, ἢ καὶ ἑνὶ λόγῳ 199 ποιοῦ τινὸς πώματος; ἢ ἐὰν μέν τις θερμότης τῷ δίψει προσῇ, τὴν τοῦ ψυχροῦ ἐπιθυμίαν προσπαρέχοιτ' ἄν, ἐὰν E δὲ ψυχρότης, τὴν τοῦ θερμοῦ; ἐὰν δὲ διὰ πλήθους παρουσίαν πολλὴ ἡ δίψα ᾖ, τὴν τοῦ πολλοῦ παρέξεται, ἐὰν δὲ ὀλίγη, τὴν τοῦ ὀλίγου; αὐτὸ δὲ τὸ διψῆν οὐ μή ποτε ἄλλου γένηται ἐπιθυμία ἢ οὗπερ πέφυκεν, αὐτοῦ πώματος, καὶ αὖ τὸ πεινῆν βρώματος; *Οὕτως, ἔφη, αὐτή γε ἡ ἐπιθυμία ἑκάστη αὐτοῦ μόνον ἑκάστου οὗ πέφυκε, τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου τὰ προσγιγνόμενα.* Μήτοι τις, ἦν δ' **438** ἐγώ, ἀσκέπτους ἡμᾶς ὄντας θορυβήσῃ, ὡς οὐδεὶς ποτοῦ ἐπιθυμεῖ ἀλλὰ χρηστοῦ ποτοῦ, καὶ οὐ σίτου ἀλλὰ χρηστοῦ σίτου. πάντες γὰρ ἄρα τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν· εἰ οὖν ἡ δίψα ἐπιθυμία ἐστί, χρηστοῦ ἂν εἴη εἴτε πώματος εἴτε ἄλλου ὅτου ἐστὶν ἐπιθυμία, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτως. *Ἴσως γὰρ ἄν, ἔφη, δοκοῖ τι λέγειν ὁ ταῦτα λέγων.* Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα γ' ἐστὶ τοιαῦτα οἷα εἶναί του, τὰ μὲν ποιὰ ἄττα ποιοῦ τινός ἐστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ B δ' αὐτὰ ἕκαστα αὐτοῦ ἑκάστου μόνον. *Οὐκ ἔμαθον, ἔφη.* Οὐκ ἔμαθες, ἔφην, ὅτι τὸ μεῖζον τοιοῦτόν ἐστιν οἷον 200 τινὸς εἶναι μεῖζον; *Πάνυ γε.* Οὐκοῦν τοῦ ἐλάττονος; *Ναί.*

---

1. γεγονέναι ΑΘΠΚqr: καταγεγονέναι v, ἐγγεγονέναι abc. — 11. γένεσιν ac. — 18. ὥστ' ἂν c. — 23. λέγει a. — 27. οὕτω bis ΑΘΠΦtvmr. — 30. ἢ εἰ καὶ qb. — 35. Rectius scripseris οὐδαμοῖ. Bekk. — 36. δεξιὰ .. ἀριστερὰ c. — 37. ἔμπροσθεν a. — 39. τῶν τοιούτων λεγόμενον ἡμᾶς a. — 40. ἅμα ὂν a. — 41. ἢ καὶ εἴη om. ac.

10. πῃ c. — 11. δὴ om. a. — 15. ἐρῶντος ΑΚtvm, ὁρῶντος a. — 18. φήσομεν ἐκείνοις a. — 23. πλείονος a. — ἢ οὗ λέγομεν] που λέγωμεν a. — 24. εἴη; Οἷον δίψα ἐστί. Δίψα ἆρα γε a. — 25. ἑνὶ λόγῳ auctore Cornario bc: ἐν ὀλίγῳ cum omnibus et Platonis et Athenaei libris a. Conf. 439 A. — 26. 31. 38. πόματος a. — 27. προσείη a. — 39. ὁτουοῦν c. — 41. εἶναι τοῦ c. — 43. αὐτοῦ] ἐκ τοῦ a.

Τὸ δέ γε πολὺ μεῖζον πολυ ἐλάττονος. ἦ γάρ; Ναί. Ἆρ' οὖν καὶ τὸ ποτὲ μεῖζον ποτὲ ἐλάττονος, καὶ τὸ ἐσόμενον μεῖζον ἐσομένου ἐλάττονος; Ἀλλὰ τί μήν; ἦ δ' ὅς. Καὶ τὰ πλείω δὴ πρὸς τὰ ἐλάττω καὶ τὰ διπλάσια πρὸς τὰ
C ἡμίσεα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ αὖ βαρύτερα πρὸς κουφότερα καὶ θάττω πρὸς τὰ βραδύτερα, καὶ ἔτι γε τὰ θερμὰ πρὸς τὰ ψυχρὰ καὶ πάντα τὰ τούτοις ὅμοια ἆρ' οὐχ οὕτως ἔχει; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δὲ τὰ περὶ τὰς ἐπιστήμας; οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἐπιστήμη μὲν αὐτὴ μαθήματος αὐτοῦ ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ ὅτου δὴ δεῖ θεῖναι τὴν ἐπιστήμην, ἐπιστήμη δέ τις καὶ ποιά τις ποιοῦ τινὸς καὶ τινός. λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· οὐκ ἐπειδὴ οἰκίας ἐργασίας
D ἐπιστήμη ἐγένετο, διήνεγκε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ὥστε οἰκοδομικὴ κληθῆναι; Τί μήν; Ἆρ' οὐ τῷ ποιά τις εἶναι, οἵα ἑτέρα οὐδεμία τῶν ἄλλων; Ναί. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ποιοῦ τινός, καὶ αὐτὴ ποιά τις ἐγένετο; καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω τέχναι τε καὶ ἐπιστῆμαι; Ἔστιν οὕτως. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, φάθι με τότε βούλεσθαι λέγειν, εἰ ἄρα νῦν ἔμαθες ὅτι ὅσα ἐστὶν οἷα εἶναί του, αὐτὰ μὲν μόνα
201 αὐτῶν μόνων ἐστί, τῶν δὲ ποιῶν τινῶν ποιὰ ἄττα. καὶ
E οὔ τι λέγω, ὡς, οἵων ἂν ᾖ, τοιαῦτα καὶ ἔστιν, ὡς ἄρα καὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσωδῶν ἡ ἐπιστήμη ὑγιεινὴ καὶ νοσώδης καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν κακὴ καὶ ἀγαθή·
453 ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ αὐτοῦ οὗπερ ἐπιστήμη ἐστὶν ἐγένετο ἐπιστήμη, ἀλλὰ ποιοῦ τινός, τοῦτο δ' ἦν ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, ποιὰ δή τις ξυνέβη καὶ αὐτὴ γενέσθαι, καὶ τοῦτο αὐτὴν ἐποίησε μηκέτι ἐπιστήμην ἁπλῶς καλεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦ ποιοῦ τινὸς προσγενομένου ἰατρικήν. Ἔμαθον, ἔφη, καί μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν. Τὸ δὲ δὴ δίψος, ἦν δ' ἐγώ,
439 οὐ τούτων θήσεις τῶν τινὸς εἶναι τοῦτο ὅπερ ἐστίν; ἔστι δὲ δήπου δίψος; Ἔγωγε, ἦ δ' ὅς· πώματός γε. Οὐκοῦν ποιοῦ μέν τινος πώματος ποιόν τι καὶ δίψος, δίψος δ' οὖν αὐτὸ οὔτε πολλοῦ οὔτε ὀλίγου, οὔτε ἀγαθοῦ οὔτε κακοῦ, οὐδενὶ λόγῳ ποιοῦ τινός, ἀλλ' αὐτοῦ πώματος μόνον αὐτὸ δίψος πέφυκεν; Παντάπασι μὲν οὖν. Τοῦ διψῶντος ἄρα ἡ ψυχή, καθ' ὅσον διψῇ, οὐκ ἄλλο τι βούλεται ἢ πιεῖν, καὶ τούτου ὀρέγεται καὶ
B ἐπὶ τοῦτο ὁρμᾷ. Δῆλον δή. Οὐκοῦν εἴ ποτέ τι αὐτὴν ἀνθέλκει διψῶσαν, ἕτερον ἄν τι ἐν αὐτῇ εἴη αὐτοῦ τοῦ διψῶντος καὶ ἄγοντος ὥσπερ θηρίον ἐπὶ τὸ πιεῖν; οὐ
202 γὰρ δή, φαμέν, τό γε αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα τἀναντία πράττοι. Οὐ γὰρ οὖν. Ὥσπερ γε, οἶμαι, τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν, ὅτι αὐτοῦ ἅμα

αἱ χεῖρες τὸ τόξον ἀπωθοῦνταί τε καὶ προσέλκονται, ἀλλ' ὅτι ἄλλη μὲν ἡ ἀπωθοῦσα χείρ, ἑτέρα δὲ ἡ προσαγομένη. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Πότερον δὴ φῶμέν τινας C
ἔστιν ὅτε διψῶντας οὐκ ἐθέλειν πιεῖν; Καὶ μάλα γ', ἔφη, πολλοὺς καὶ πολλάκις. Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, φαίη τις ἂν τούτων πέρι; οὐκ ἐνεῖναι μὲν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ κελεῦον, ἐνεῖναι δὲ τὸ κωλῦον πιεῖν, ἄλλο ὂν καὶ κρατοῦν τοῦ κελεύοντος; Ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ μὲν κωλῦον τὰ τοιαῦτα ἐγγίγνεται, ὅταν ἐγγένηται, ἐκ λογισμοῦ, τὰ δὲ ἄγοντα καὶ ἕλκοντα διὰ παθημάτων τε καὶ D
νοσημάτων παραγίγνεται; Φαίνεται. Οὐ δὴ ἀλόγως, ἦν δ' ἐγώ, ἀξιώσομεν αὐτὰ διττά τε καὶ ἕτερα ἀλλήλων εἶναι, τὸ μὲν ᾧ λογίζεται λογιστικὸν προσαγορεύοντες τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ ᾧ ἐρᾷ τε καὶ πεινῇ καὶ διψῇ καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἐπτόηται ἀλόγιστόν τε καὶ ἐπιθυμητικόν, πληρώσεών τινων καὶ ἡδονῶν ἑταῖρον. Οὔκ, ἀλλ' εἰκότως, E
ἔφη, ἡγοίμεθ' ἂν οὕτως. Ταῦτα μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, 203
δύο ἡμῖν ὡρίσθω εἴδη ἐν ψυχῇ ἐνόντα. τὸ δὲ δὴ τοῦ θυμοῦ καὶ ᾧ θυμούμεθα πότερον τρίτον, ἢ τούτων ποτέρῳ ἂν εἴη ὁμοφυές; Ἴσως, ἔφη, τῷ ἑτέρῳ, τῷ ἐπιθυμητικῷ. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ποτὲ ἀκούσας τι πιστεύω τούτῳ, ὡς ἄρα Λεόντιος ὁ Ἀγλαΐωνος ἀνιὼν ἐκ Πειραιέως ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος ἐκτός, αἰσθόμενος νεκροὺς παρὰ τῷ δημίῳ κειμένους, ἅμα μὲν ἰδεῖν ἐπιθυμοῖ, ἅμα δ' αὖ δυσχεραίνοι καὶ ἀποτρέποι ἑαυτόν, καὶ τέως μάχοιτό τε
καὶ παρακαλύπτοιτο, κρατούμενος δ' οὖν ὑπὸ τῆς ἐπιθυ- 440
μίας, διελκύσας τοὺς ὀφθαλμούς, προσδραμὼν πρὸς τοὺς νεκρούς, Ἰδοὺ ὑμῖν, ἔφη, ὦ κακοδαίμονες, ἐμπλήσθητε τοῦ καλοῦ θεάματος. Ἤκουσα, ἔφη, καὶ αὐτός. Οὗτος μέντοι, ἔφην, ὁ λόγος σημαίνει τὴν ὀργὴν πολεμεῖν ἐνίοτε ταῖς ἐπιθυμίαις ὡς ἄλλο ὂν ἄλλῳ. Σημαίνει γάρ, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἄλλοθι, ἔφην, πολλαχοῦ αἰσθανόμεθα, ὅταν βιάζωνταί τινα παρὰ τὸν λογισμὸν ἐπιθυμίαι, λοιδοροῦντά B
τε αὐτὸν καὶ θυμούμενον τῷ βιαζομένῳ ἐν αὐτῷ, καὶ ὥσπερ δυοῖν στασιαζόντοιν ξύμμαχον τῷ λόγῳ γιγνόμενον τὸν θυμὸν τοῦ τοιούτου; ταῖς δ' ἐπιθυμίαις αὐτὸν κοινωνήσαντα, αἱροῦντος λόγου μὴ δεῖν ἀντιπράττειν, οἶμαί
σε οὐκ ἂν φάναι γενομένου ποτὲ ἐν σεαυτῷ τοῦ τοιούτου 204
αἰσθέσθαι, οἶμαι δ' οὐδ' ἐν ἄλλῳ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τις οἴηται ἀδικεῖν, οὐχ ὅσῳ ἂν
γενναιότερος ᾖ, τοσούτῳ ἧττον δύναται ὀργίζεσθαι καὶ C
πεινῶν καὶ ῥιγῶν καὶ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν τοιούτων πάσχων ὑπ' ἐκείνου ὃν ἂν οἴηται δικαίως ταῦτα δρᾶν, καί, ὃ

6. τὰ ante βραδύτερα om. bc cum Kr. Fort. addendus est articulus etiam ante θάττω. Bait. — 10. ὅτου δὴ Am: ὅτου abc. — 19. εἶναί του c. — 21. οὔ τι] οὔτοι a. — 30. τούτων] τοῦτο Kc. — ἔστι; καὶ ἔστι δήπου τὸ δίψος δίψος τοῦ; Ἔγωγε c cum Flor. β' q. — 31. πόματος a ubique. — 33. οὖν] αὖ c. — 34. οὐδενὶ ΛΘΠΦ: οὐδὲ ἑνὶ abc. — 40. θηρίου ΛΘΠΦr. — 41. τῷ γε αὐτῷ τὸ αὐτὸ a. — 42. πράττειν t, πράττει cum Astio c.

3. Πότερον δὲ δὴ a. — 18. δὴ om. a. — 22. Πειραιῶς Kbc. — 23. αἰσθόμενος Av: αἰσθάμενος Π, αἰσθανόμενος abc. — δημείῳ ac. — 25. τέως ΛΘΠΦKqvr: τέως μὲν abc. — 30. τὴν ὀργὴν] τὴν ἀρχὴν K, τὸν θυμὸν qbc. — 34. αὐτὸν a. — 37. μὴ δεῖν] μηδὲν a. — ἀντιπράττειν] τι πράττειν Galenus Aldi, ἄν τι πράττειν qb. Cf. Neukirch I. p. 24 sq. — οἶμαι δέ σε a.

λέγω, οὐκ ἐθέλει πρὸς τοῦτον αὐτοῦ ἐγείρεσθαι ὁ θυμός;
Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δέ; ὅταν ἀδικεῖσθαί τις ἡγῆται, οὐκ
ἐν τούτῳ ζεῖ τε καὶ χαλεπαίνει καὶ ξυμμαχεῖ τῷ δοκοῦντι
δικαίῳ καὶ διὰ τὸ πεινῆν καὶ διὰ τὸ ῥιγοῦν καὶ πάντα
τὰ τοιαῦτα πάσχειν ὑπομένων καὶ νικᾷ καὶ οὐ λήγει τῶν
D γενναίων, πρὶν ἂν ἢ διαπράξηται ἢ τελευτήσῃ ἢ ὥσπερ
κύων ὑπὸ νομέως ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνακλη-
θεὶς πραϋνθῇ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔοικε τούτῳ ᾧ λέγεις,
καί τοι γε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τοὺς ἐπικούρους ὥσπερ
κύνας ἐθέμεθα ὑπηκόους τῶν ἀρχόντων ὥσπερ ποιμένων
πόλεως. Καλῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ, νοεῖς ὃ βούλομαι λέγειν.
ἀλλ' εἰ πρὸς τούτῳ καὶ τόδε ἐνθυμεῖ. Τὸ ποῖον; Ὅτι
E τοὐναντίον ἢ ἀρτίως ἡμῖν φαίνεται περὶ τοῦ θυμοειδοῦς.
τότε μὲν γὰρ ἐπιθυμητικόν τι αὐτὸ ᾠόμεθα εἶναι, νῦν δὲ
πολλοῦ δεῖν φαμέν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὸ ἐν τῇ τῆς
205 ψυχῆς στάσει τίθεσθαι τὰ ὅπλα πρὸς τοῦ λογιστικοῦ.
Παντάπασιν, ἔφη. Ἆρ' οὖν ἕτερον ὂν καὶ τούτου, ἢ
λογιστικοῦ τι εἶδος, ὥστε μὴ τρία ἀλλὰ δύο εἴδη εἶναι ἐν
ψυχῇ, λογιστικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν; ἢ καθάπερ ἐν τῇ
441 πόλει ξυνεῖχεν αὐτὴν τρία ὄντα γένη, χρηματιστικόν, ἐπι-
κουρικόν, βουλευτικόν, οὕτω καὶ ἐν ψυχῇ τρίτον τοῦτό
ἐστι τὸ θυμοειδές, ἐπίκουρον ὂν τῷ λογιστικῷ φύσει, ἐὰν
μὴ ὑπὸ κακῆς τροφῆς διαφθαρῇ; Ἀνάγκη, ἔφη, τρίτον.
Ναί, ἦν δ' ἐγώ, ἄν γε τοῦ λογιστικοῦ ἄλλο τι φανῇ,
ὥσπερ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἐφάνη ἕτερον ὄν. Ἀλλ' οὐ χα-
λεπόν, ἔφη, φανῆναι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παιδίοις τοῦτό γ'
ἄν τις ἴδοι, ὅτι θυμοῦ μὲν εὐθὺς γενόμενα μεστά ἐστι,
B λογισμοῦ δ' ἔνιοι μὲν ἔμοιγε δοκοῦσιν οὐδέποτε μεταλαμ-
454 βάνειν, οἱ δὲ πολλοὶ ὀψέ ποτε. Ναὶ μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ,
καλῶς γε εἶπες. ἔτι δὲ ἐν τοῖς θηρίοις ἄν τις ἴδοι ὃ λέ-
γεις, ὅτι οὕτως ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὃ ἄνω που ἐκεῖ
εἴπομεν, τὸ τοῦ Ὁμήρου μαρτυρήσει, τὸ

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·

ἐνταῦθα γὰρ δὴ σαφῶς ὡς ἕτερον ἑτέρῳ ἐπιπλῆττον πε-
C ποίηκεν Ὅμηρος τὸ ἀναλογισάμενον περὶ τοῦ βελτίονός τε
206 καὶ χείρονος τῷ ἀλογίστως θυμουμένῳ. Κομιδῇ, ἔφη,
ὀρθῶς λέγεις.

Ταῦτα μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μόγις διανενεύκαμεν, καὶ
ἡμῖν ἐπιεικῶς ὁμολογεῖται τὰ αὐτὰ μὲν ἐν πόλει, τὰ
αὐτὰ δ' ἐν ἑνὸς ἑκάστου τῇ ψυχῇ γένη ἐνεῖναι καὶ ἴσα τὸν
ἀριθμόν. Ἔστι ταῦτα. Οὐκοῦν ἐκεῖνό γε ἤδη ἀναγκαῖον,
ὡς πόλις ἦν σοφὴ καὶ ᾧ, οὕτω καὶ τὸν ἰδιώτην καὶ
τούτῳ σοφὸν εἶναι; Τί μήν; Καὶ ᾧ δὴ ἀνδρεῖος ἰδιώτης
καὶ ὥς, τούτῳ καὶ πόλιν ἀνδρείαν καὶ οὕτω, καὶ τἆλλα D
πάντα πρὸς ἀρετὴν ὡσαύτως ἀμφότερα ἔχειν. Ἀνάγκη.
Καὶ δίκαιον δή, ὦ Γλαύκων, οἶμαι, φήσομεν ἄνδρα εἶ-
ναι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ᾧπερ καὶ πόλις ἦν δικαία. Καὶ
τοῦτο πᾶσα ἀνάγκη. Ἀλλ' οὔ πῃ μὴν τοῦτο ἐπιλελή-
σμεθα, ὅτι ἐκείνη γε τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ πράτ-
τειν τριῶν ὄντων γενῶν δικαία ἦν. Οὔ μοι δοκοῦμεν,
ἔφη, ἐπιλελῆσθαι. Μνημονευτέον ἄρα ἡμῖν, ὅτι καὶ
ἡμῶν ἕκαστος, ὅτου ἂν τὰ αὑτοῦ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ
πράττῃ, οὗτος δίκαιός τε ἔσται καὶ τὰ αὑτοῦ πράττων. E
Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, μνημονευτέον. Οὐκοῦν τῷ μὲν λο-
γιστικῷ ἄρχειν προσήκει, σοφῷ ὄντι καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ
ἁπάσης τῆς ψυχῆς προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ὑπηκόῳ
εἶναι καὶ ξυμμάχῳ τούτου; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν οὐχ, ὥσ- 207
περ ἐλέγομεν, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς κρᾶσις ξύμφωνα
αὐτὰ ποιήσει, τὸ μὲν ἐπιτείνουσα καὶ τρέφουσα λόγοις τε
καλοῖς καὶ μαθήμασι, τὸ δὲ ἀνιεῖσα παραμυθουμένη, 442
ἡμεροῦσα ἁρμονίᾳ τε καὶ ῥυθμῷ; Κομιδῇ γε, ἦ δ' ὅς.
Καὶ τούτω δὴ οὕτω τραφέντε καὶ ὡς ἀληθῶς τὰ αὑτῶν
μαθόντε καὶ παιδευθέντε προστήσετον τοῦ ἐπιθυμητικοῦ,
ὃ δὴ πλεῖστον τῆς ψυχῆς ἐν ἑκάστῳ ἐστὶ καὶ χρημάτων
φύσει ἀπληστότατον· ὃ τηρήσετον μὴ τῷ πίμπλασθαι
τῶν περὶ τὸ σῶμα καλουμένων ἡδονῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν
γενόμενον οὐκ αὖ τὰ αὑτοῦ πράττῃ, ἀλλὰ καταδουλώσα-
σθαι καὶ ἄρχειν ἐπιχειρήσῃ ὧν οὐ προσῆκον αὐτῷ γένει, B
καὶ ξύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ. Πάνυ μὲν
οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τοὺς ἔξωθεν πολε-
μίους τούτω ἂν κάλλιστα φυλαττοίτην ὑπὲρ ἁπάσης τῆς
ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, τὸ μὲν βουλευόμενον, τὸ δὲ
προπολεμοῦν, ἑπόμενον δὲ τῷ ἄρχοντι καὶ τῇ ἀνδρίᾳ
ἐπιτελοῦν τὰ βουλευθέντα; Ἔστι ταῦτα. Καὶ ἀνδρεῖον
δή, οἶμαι, τούτῳ τῷ μέρει καλοῦμεν ἕνα ἕκαστον, ὅταν C
αὐτοῦ τὸ θυμοειδὲς διασῴζῃ διά τε λυπῶν καὶ ἡδονῶν
τὸ ὑπὸ τοῦ λόγου παραγγελθὲν δεινόν τε καὶ μή. Ὀρθῶς 208
γ', ἔφη. Σοφὸν δέ γε ἐκείνῳ τῷ σμικρῷ μέρει, τῷ ὃ
ἦρχέ τ' ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα παρήγγελλεν, ἔχον αὖ κἀκεῖνο
ἐπιστήμην ἐν αὐτῷ τὴν τοῦ ξυμφέροντος ἑκάστῳ τε καὶ
ὅλῳ τῷ κοινῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν ὄντων. Πάνυ μὲν οὖν.
Τί δέ; σώφρονα οὐ τῇ φιλίᾳ καὶ ξυμφωνίᾳ τῇ αὐτῶν
τούτων, ὅταν τό τε ἄρχον καὶ τὼ ἀρχομένω τὸ λογιστι-
κὸν ὁμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καὶ μὴ στασιάζωσιν αὐτῷ; D

---

3. ζητεῖ τε ΑΘΠΦΚvmr. — 4. τὸ - - τὸ - - πάσχειν] τοῦ - - τοῦ - - πάσχων c cum Flor. β' q. — 5. ὑπομένων καὶ ΑΘΠΦvmr: καὶ ὑπομένων ab, ὑπομένων c. — 7. αὐτῷ a. — ἀνακλινθεὶς a. — 12. εἰ] ἢ cum Astio bc. — 16. τὸ λογιστικόν ΑΘΠΦΚvmr, τῷ λογιστικῷ q. — 17. τοῦτο ΑΠΦΚqmr et pr. Θ. — 18. τι om. A. — ἐν τῇ ψυχῇ a. — 20. ἐπικουρητικόν A. — 33. Hom. Odyss. υ, 17. — 40. ἑνὶ a. — ἑκάστῳ τῇ ψυχῇ a, ἑκάστου ψυχῇ c.

2. ἀνδρείαν] καὶ ἀνδρίαν ΑΠm. — 6. οὔπω bc. — 10. ὅταν τὰ αὑτοῦ ἐν αὐτῷ a. — 11. οὗτος om. a. — 18. παραμυθουμένη καὶ ἡμεροῦσα a. — 21. προστατήσετον Bekkerus, προστήσεσθον Schneiderus. — 23. ᾧ ΑΘΦmr, ὧ[η] Π, ὧ K. — 25. οὐ τὰ a. — 26. γένει ΑΠΚvm: γένει Ξ, γένη ΘΦr, γε ᾗ a, γενῶν qbc. — 29. τούτῳ a. — φυλαττοίτην] φυλάττοι, τῷ a. — 31. πολεμοῦν a. — 34. αὐτοῦ a. — 41. τῷ ἀρχομένῳ ὁμοδοξῶσιν, ὡς δεῖν ἄρχειν τὸ λογιστικὸν καὶ a.

Σωφροσύνη γοῦν, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἢ τοῦτο, πόλεώς τε καὶ ἰδιώτου. Ἀλλὰ μὲν δὴ δίκαιός γε, ᾧ πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως ἔσται. Πολλὴ ἀνάγκη. Τί οὖν; εἶπον ἐγώ· μή πῃ ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι ἢ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη; Οὐκ ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Ὧδε γάρ, ἦν δ' ἐγώ, παντάπασιν
E ἂν βεβαιωσαίμεθα εἴ τι ἡμῶν ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ ἀμφισβητεῖ, τὰ φορτικὰ αὐτῷ προσφέροντες. Ποῖα δή; Οἷον εἰ δέοι ἡμᾶς ἀνομολογεῖσθαι περί τε ἐκείνης τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐκείνῃ ὁμοίως πεφυκότος τε καὶ τεθραμμένου ἀνδρός, εἰ δοκεῖ ἂν παρακαταθήκην χρυσίου ἢ ἀργυρίου δεξάμενος
209 ὁ τοιοῦτος ἀποστερῆσαι, τίν' ἂν οἴει οἰηθῆναι τοῦτο αὐ-
443 τὸν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὅσοι μὴ τοιοῦτοι; Οὐδέν' ἄν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἱεροσυλιῶν καὶ κλοπῶν καὶ προδοσιῶν, ἢ ἰδίᾳ ἑταίρων ἢ δημοσίᾳ πόλεων, ἐκτὸς ἂν οὗτος εἴη; Ἐκτός. Καὶ μὴν οὐδ' ὁπωστιοῦν ἄπιστος ἢ κατὰ ὅρκους ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ὁμολογίας. Πῶς γὰρ ἄν; Μοιχεῖαι μὴν καὶ γονέων ἀμέλειαι καὶ θεῶν ἀθεραπευσίαι παντὶ ἄλλῳ μᾶλλον ἢ τῷ τοιούτῳ προσήκουσιν. Παντὶ μέντοι, ἔφη.
B Οὐκοῦν τούτων πάντων αἴτιον, ὅτι αὐτοῦ τῶν ἐν αὐτῷ ἕκαστον τὰ αὐτοῦ πράττει ἀρχῆς τε πέρι καὶ τοῦ ἄρχεσθαι; Τοῦτο μὲν οὖν, καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἔτι τι οὖν ἕτερον ζητεῖς δικαιοσύνην εἶναι ἢ ταύτην τὴν δύναμιν, ἢ τοὺς τοιούτους ἄνδρας τε παρέχεται καὶ πόλεις; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε. Τέλεον ἄρα ἡμῖν τὸ ἐνύπνιον ἀποτετέλεσται, ὃ ἔφαμεν ὑποπτεῦσαι, ὡς εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν κατὰ θεόν τινα εἰς ἀρχήν τε καὶ τύπον τινὰ
C τῆς δικαιοσύνης κινδυνεύομεν ἐμβεβηκέναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὦ Γλαύκων, δι' ὃ καὶ ὠφελεῖ, εἴδωλόν τι τῆς δικαιοσύνης, τὸ τὸν μὲν σκυτοτομικὸν
210 φύσει ὀρθῶς ἔχειν σκυτοτομεῖν καὶ ἄλλο μηδὲν πράττειν, τὸν δὲ τεκτονικὸν τεκταίνεσθαι, καὶ τἄλλα δὴ οὕτως. Φαίνεται. Τὸ δέ γε ἀληθές, τοιοῦτον μέν τι ἦν, ὡς ἔοικεν, ἡ δικαιοσύνη, ἀλλ' οὐ περὶ τὴν ἔξω πρᾶξιν τῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐντὸς ὡς ἀληθῶς περὶ ἑαυτὸν καὶ
D τὰ ἑαυτοῦ, μὴ ἐάσαντα τἀλλότρια πράττειν ἕκαστον ἐν
455 αὑτῷ μηδὲ πολυπραγμονεῖν πρὸς ἄλληλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γένη, ἀλλὰ τῷ ὄντι τὰ οἰκεῖα εὖ θέμενον καὶ ἄρξαντα αὐτὸν αὑτοῦ καὶ κοσμήσαντα καὶ φίλον γενόμενον ἑαυτῷ καὶ ξυναρμόσαντα τρία ὄντα, ὥσπερ ὅρους τρεῖς ἁρμονίας ἀτεχνῶς, νεάτης τε καὶ ὑπάτης καὶ μέσης, καὶ εἰ ἄλλα ἄττα μεταξὺ τυγχάνει ὄντα, πάντα ταῦτα ξυνδή-
E σαντα καὶ παντάπασιν ἕνα γενόμενον ἐκ πολλῶν, σώφρονα καὶ ἡρμοσμένον, οὕτω δὴ πράττειν ἤδη, ἐάν τι πράττῃ ἢ περὶ χρημάτων κτῆσιν ἢ περὶ σώματος θεραπείαν ἢ καὶ πολιτικόν τι ἢ περὶ τὰ ἴδια ξυμβόλαια, ἐν πᾶσι τούτοις ἡγούμενον καὶ ὀνομάζοντα δικαίαν μὲν καὶ καλὴν πρᾶξιν ἣ ἂν ταύτην τὴν ἕξιν σῴζῃ τε καὶ ξυναπεργάζηται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατοῦσαν ταύτῃ τῇ πράξει ἐπι-
στήμην, ἄδικον δὲ πρᾶξιν ἣ ἂν ἀεὶ ταύτην λύῃ, ἀμαθίαν 444
δὲ τὴν ταύτῃ αὖ ἐπιστατοῦσαν δόξαν. Παντάπασιν, ἦ
δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγεις. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸν 211
μὲν δίκαιον καὶ ἄνδρα καὶ πόλιν καὶ δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὄν, εἰ φαῖμεν εὑρηκέναι, οὐκ ἂν πάνυ τι, οἶμαι, δόξαιμεν ψεύδεσθαι. Μὰ Δία οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶμεν ἄρα; Φῶμεν.

Ἔστω δή, ἦν δ' ἐγώ· μετὰ γὰρ τοῦτο σκεπτέον, οἶμαι, ἀδικίαν. Δῆλον ὅτι. Οὐκοῦν στάσιν τινὰ αὖ τριῶν
ὄντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ B
ἀλλοτριοπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς, ἵν' ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον, ἀλλὰ τοιούτου ὄντος φύσει οἵου πρέπειν αὐτῷ δουλεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους ὄντι; τοιαῦτ' ἄττα, οἶμαι, φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην εἶναι τήν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν καὶ ἀμαθίαν καὶ ξυλλήβδην πᾶσαν
κακίαν. Ταὐτὰ μὲν οὖν ταῦτα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ C
τὸ ἄδικα πράττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ αὖ τὸ δίκαια ποιεῖν, ταῦτα πάντα τυγχάνει ὄντα κατάδηλα ἤδη σαφῶς, εἴπερ καὶ ἡ ἀδικία τε καὶ δικαιοσύνη; Πῶς δή; Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν τε καὶ νοσωδῶν, ὡς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν ψυχῇ. Πῇ; ἔφη. Τὰ μέν που ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ, τὰ δὲ νοσώδη
νόσον. Ναί. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὲν δίκαια πράττειν δι- 212
καιοσύνην ἐμποιεῖ, τὸ δ' ἄδικα ἀδικίαν; Ἀνάγκη. Ἔστι D
δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν τῷ σώματι κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ νόσον παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν αὖ, ἔφην, τὸ δικαιοσύνην ἐμποιεῖν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου; Κομιδῇ, ἔφη. Ἀρετὴ μὲν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὑγίειά τέ τις ἂν εἴη καὶ κάλ-
λος καὶ εὐεξία ψυχῆς, κακία δὲ νόσος τε καὶ αἶσχος καὶ E
ἀσθένεια. Ἔστιν οὕτως. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ τὰ μὲν καλὰ ἐπιτηδεύματα εἰς ἀρετῆς κτῆσιν φέρει, τὰ δ' αἰσχρὰ εἰς κακίας; Ἀνάγκη.

Τὸ δὴ λοιπὸν ἤδη, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἐστι σκέψασθαι,
πότερον αὖ λυσιτελεῖ δίκαιά τε πράττειν καὶ καλὰ ἐπιτη- 445
δεύειν καὶ εἶναι δίκαιον, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ τοιοῦτος ὤν, ἢ ἀδικεῖν τε καὶ ἄδικον εἶναι, ἐάνπερ μὴ διδῷ

2. ᾧ] ὡς a. — 6. δοκεῖν] δεῖ a. — 12. τοῦτον ΑΘΠΦυmr. — 15. ἰδίᾳ - - δημοσίᾳ Stallbaumii operae. — 16. κατὰ τοὺς ὅρκους a. — 20. αὐτοῦ] αὐτὸ a, αὐτῷ c. — ἐν αὐτῷ a. — 22. ἄλλο τι. Τί οὖν a, ἄλλο. Ἔτι οὖν c. — 25. τελευταῖον Am. — 27. τε om. ac. — τινὰ om. a. — 29. γε om. a. — ὠφέλει Astius. — 36. τἀλλότρια bc.
1. καὶ περὶ πολιτικόν ac. — ἢ καὶ περὶ A. — 6. αὖ] ἂν a. — 11. ἄρα a. — 17. δουλεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ] δουλεύειν τοῦ δ' αὖ δουλεύειν ἀρχικοῦ ΑΠDKm. — 21. Ταῦτα ac. — ταῦτα] ταύτῃ a. — 23. τὰ δίκαια ΑΘΞΠΦmr. — 24. ἡ om. a. — 27. ἐμποιεῖν· τὰ a. — 30. ἐμποιεῖν bc cum Ξm.

δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος. Ἀλλ', ἔφη,
ὦ Σώκρατες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ σκέμμα γίγνε-
B σθαι ἤδη, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς φύσεως διαφθειρομέ-
213 νης δοκεῖ οὐ βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ πάντων σιτίων τε
καὶ ποτῶν καὶ παντὸς πλούτου καὶ πάσης ἀρχῆς, τῆς
δὲ αὐτοῦ τούτου ᾧ ζῶμεν φύσεως ταραττομένης καὶ
διαφθειρομένης βιωτὸν ἄρα ἔσται, ἐάνπερ τις ποιῇ ὃ ἂν
βουληθῇ ἄλλο πλὴν τοῦτο ὁπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας
ἀπαλλαγήσεται, δικαιοσύνην δὲ καὶ ἀρετὴν κτήσεται, ἐπει-
δήπερ ἐφάνη γε ὄντα ἑκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληλύθαμεν.
Γελοῖον γάρ, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' ὅμως ἐπείπερ ἐνταῦθα ἐλη-
λύθαμεν, ὅσον οἷόν τε σαφέστατα κατιδεῖν ὅτι ταῦτα
οὕτως ἔχει, οὐ χρὴ ἀποκάμνειν. Ἥκιστα νὴ τὸν Δία,
C ἔφη, πάντων ἀποκμητέον. Δεῦρο νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα
καὶ ἴδῃς ὅσα καὶ εἴδη ἔχει ἡ κακία, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ἅ γε
δὴ καὶ ἄξια θέας. Ἕπομαι, ἔφη· μόνον λέγε. Καὶ μήν,
ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ ἀπὸ σκοπιᾶς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἐν-
ταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ λόγου, ἓν μὲν εἶναι εἶδος τῆς
ἀρετῆς, ἄπειρα δὲ τῆς κακίας, τέτταρα δ' ἐν αὐτοῖς ἅττα
ὧν καὶ ἄξιον ἐπιμνησθῆναι. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ὅσοι,
ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν εἴδη ἔχοντες, τοσοῦτοι
κινδυνεύουσι καὶ ψυχῆς τρόποι εἶναι. Πόσοι δή; Πέντε D
μέν, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν, πέντε δὲ ψυχῆς. Λέγε, ἔφη,
τίνες. Λέγω, εἶπον, ὅτι εἷς μὲν οὗτος ὃν ἡμεῖς διελη- 214
λύθαμεν πολιτείας εἴη ἂν τρόπος, ἐπονομασθείη δ' ἂν
καὶ διχῇ, ἐγγενομένου μὲν γὰρ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τοῖς
ἄρχουσι διαφέροντος βασιλεία ἂν κληθείη, πλειόνων δὲ
ἀριστοκρατία. Ἀληθῆ, ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ'
ἐγώ, ἓν εἶδος λέγω· οὔτε γὰρ ἂν πλείους οὔτε εἷς ἐγγε-
νόμενος κινήσειεν ἂν τῶν ἀξίων λόγου νόμων τῆς πό- E
λεως, τροφῇ τε καὶ παιδείᾳ χρησάμενος ᾗ διήλθομεν. Οὐ
γὰρ εἰκός, ἔφη.

---

5. καὶ] τε καὶ c. — 14. ἀποκμητέον cum Bekkero c: ἀποκνητέον cum libris a. — νῦν] δὴ a.
1. ἐπειδήπερ ἐνταῦθα a. — 9. ἂν εἴη c. — 14. ἄν τι τῶν c cum Flor. β'. — 15. ᾗ] ἦν a.

E.

449
456
215
Ἀγαθὴν μὲν τοίνυν τὴν τοιαύτην πόλιν τε καὶ πολι-
τείαν καὶ ὀρθὴν καλῶ, καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον· κακὰς
δὲ τὰς ἄλλας καὶ ἡμαρτημένας, εἴπερ αὕτη ὀρθή, περί
τε πόλεων διοικήσεις καὶ περὶ ἰδιωτῶν ψυχῆς τρόπου
κατασκευήν, ἐν τέτταρσι πονηρίας εἴδεσιν οὔσας. Ποίας
δὴ ταύτας; ἔφη.

Καὶ ἐγὼ μὲν ᾖα τὰς ἐφεξῆς ἐρῶν, ὥς μοι ἐφαίνοντο
B ἕκασται ἐξ ἀλλήλων μεταβαίνειν· ὁ δὲ Πολέμαρχος — σμι-
κρὸν γὰρ ἀπωτέρω τοῦ Ἀδειμάντου καθῆστο — ἐκτείνας
τὴν χεῖρα καὶ λαβόμενος τοῦ ἱματίου ἄνωθεν αὐτοῦ παρὰ
τὸν ὦμον, ἐκεῖνόν τε προσηγάγετο καὶ προτείνας ἑαυτὸν
ἔλεγεν ἄττα προσκεκυφώς, ὧν ἄλλο μὲν οὐδὲν κατηκού-
216 σαμεν, τόδε δέ, Ἀφήσομεν οὖν, ἔφη, ἢ τί δράσομεν;
Ἥκιστά γε, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος μέγα ἤδη λέγων. Καὶ ἐγώ,
Τί μάλιστα, ἔφην, ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε; Σέ, ἦ δ' ὅς. Ἔτι
C ἐγὼ εἶπον, τί μάλιστα; Ἀπορρᾳθυμεῖν ἡμῖν δοκεῖς, ἔφη,
καὶ εἶδος ὅλον οὐ τὸ ἐλάχιστον ἐκκλέπτειν τοῦ λόγου, ἵνα
μὴ διέλθῃς, καὶ λήσειν οἰηθῆναι εἰπὼν αὐτὸ φαύλως,
ὡς ἄρα περὶ γυναικῶν τε καὶ παίδων παντὶ δῆλον, ὅτι
κοινὰ τὰ φίλων ἔσται. Οὐκοῦν ὀρθῶς, ἔφην, ὦ Ἀδεί-
μαντε; Ναί, ἦ δ' ὅς. ἀλλὰ τὸ ὀρθῶς τοῦτο, ὥσπερ
τἆλλα, λόγου δεῖται, τίς ὁ τρόπος τῆς κοινωνίας· πολλοὶ
γὰρ ἂν γένοιντο. μὴ οὖν παρῇς ὅντινα σὺ λέγεις. ὡς
D ἡμεῖς πάλαι περιμένομεν οἰόμενοί σέ που μνησθήσεσθαι
παιδοποιίας τε πέρι, πῶς παιδοποιήσονται, καὶ γενομένους
πῶς θρέψουσι, καὶ ὅλην ταύτην ἣν λέγεις κοινωνίαν γυναι-
κῶν τε καὶ παίδων· μέγα γάρ τι οἰόμεθα φέρειν καὶ ὅλον εἰς
πολιτείαν ὀρθῶς ἢ μὴ ὀρθῶς γιγνόμενον. νῦν οὖν ἐπειδὴ
ἄλλης ἐπιλαμβάνει πολιτείας πρὶν ταῦτα ἱκανῶς διελέσθαι,
450 δέδοκται ἡμῖν τοῦτο, ὃ σὺ ἤκουσας, τὸ σὲ μὴ μεθιέναι,
217 πρὶν ἂν ταῦτα πάντα ὥσπερ τἆλλα διέλθῃς. Καὶ ἐμὲ τοί-
νυν, ὁ Γλαύκων ἔφη, κοινωνὸν τῆς ψήφου ταύτης τί-
θετε. Ἀμέλει, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, πᾶσι ταῦτα δεδογμένα
ἡμῖν νόμιζε, ὦ Σώκρατες. Οἷον, ἦν δ' ἐγώ, εἰργάσα-
σθε ἐπιλαβόμενοί μου! ὅσον λόγον πάλιν, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς,
κινεῖτε περὶ τῆς πολιτείας! ἣν ὡς ἤδη διεληλυθὼς ἔγωγε
ἔχαιρον, ἀγαπῶν εἴ τις ἐάσοι ταῦτα ἀποδεξάμενος ὡς
τότε ἐρρήθη. ἃ νῦν ὑμεῖς παρακαλοῦντες οὐκ ἴστε ὅσον B
ἑσμὸν λόγων ἐπεγείρετε· ὃν ὁρῶν ἐγὼ παρῆκα τότε, μὴ
παράσχοι πολὺν ὄχλον. Τί δέ; ἦ δ' ὃς ὁ Θρασύμαχος·
χρυσοχοήσοντας οἴει τούσδε νῦν ἐνθάδε ἀφῖχθαι, ἀλλ' οὐ
λόγων ἀκουσομένους; Ναί, εἶπον, μετρίων γε. Μέτρον
δέ γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, τοιούτων λόγων
ἀκούειν ὅλος ὁ βίος νοῦν ἔχουσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἡμέτερον
ἔα· σὺ δὲ περὶ ὧν ἐρωτῶμεν μηδαμῶς ἀποκάμῃς ᾗ σοι
δοκεῖ διεξιών, τίς ἡ κοινωνία τοῖς φύλαξιν ἡμῖν παίδων C
τε πέρι καὶ γυναικῶν ἔσται καὶ τροφῆς νέων ἔτι ὄντων
τῆς ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ γιγνομένης γενέσεώς τε καὶ παι-
δείας, ἣ δὴ ἐπιπονωτάτη δοκεῖ εἶναι. πειρῶ οὖν εἰπεῖν
τίνα τρόπον δεῖ γίγνεσθαι αὐτήν. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ εὔ- 218
δαιμον, ἦν δ' ἐγώ, διελθεῖν· πολλὰς γὰρ ἀπιστίας ἔχει
ἔτι μᾶλλον τῶν ἔμπροσθεν ὧν διήλθομεν. καὶ γὰρ ὡς
δυνατὰ λέγεται, ἀπιστοῖτ' ἄν, καὶ εἰ ὅ τι μάλιστα γέ-
νοιτο, ὡς ἄριστ' ἂν εἴη ταῦτα, καὶ ταύτῃ ἀπιστήσεται. D
διὸ δὴ καὶ ὄκνος τις αὐτῶν ἅπτεσθαι, μὴ εὐχὴ δοκῇ εἶ-
ναι ὁ λόγος, ὦ φίλε ἑταῖρε. Μηδέν, ἦ δ' ὅς, ὄκνει·
οὔτε γὰρ ἀγνώμονες οὔτε ἄπιστοι οὔτε δύσνοι οἱ ἀκου-
σόμενοι. Καὶ ἐγὼ εἶπον Ὦ ἄριστε, ἦ που βουλόμενός με
παραθαρρύνειν λέγεις; Ἔγωγ', ἔφη. Πᾶν τοίνυν, ἦν δ'
ἐγώ, τοὐναντίον ποιεῖς. πιστεύοντος μὲν γὰρ ἐμοῦ ἐμοὶ
εἰδέναι ἃ λέγω, καλῶς εἶχεν ἡ παραμυθία· ἐν γὰρ φρο-
νίμοις τε καὶ φίλοις περὶ τῶν μεγίστων τε καὶ φίλων τἀ- E
ληθῆ εἰδότα λέγειν ἀσφαλὲς καὶ θαρραλέον, ἀπιστοῦντα
δὲ καὶ ζητοῦντα ἅμα τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, ὃ δὴ ἐγὼ
δρῶ, φοβερόν τε καὶ σφαλερόν, οὔ τι γέλωτα ὀφλεῖν — 451
παιδικὸν γὰρ τοῦτό γε —, ἀλλὰ μὴ σφαλεὶς τῆς ἀληθείας

---

2. τὸν om. a. — 15. ὅς· ὅτι ἐγὼ εἶπον, τί a. ὅς. Ὅτι ἐγώ, εἶπον, τί c. — 18. οἴει a. — 20. τὰ τῶν φίλων Kc.
4. ἐάσει a. — 5. ἐρρέθη a. — 9. Μέτριον a. — 13. ἡμῶν a. — 21. ταῦτα καὶ ταύτῃ, ἀπιστήσεται c. — 32. ὀφλεῖν Stobaeus: ὄφλειν abc.

οὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους ξυνεπισπασάμενος
κείσομαι περὶ ἃ ἥκιστα δεῖ σφάλλεσθαι. προσκυνῶ δὲ Ἀδρά-
451 στειαν, ὦ Γλαύκων, χάριν οὗ μέλλω λέγειν· ἐλπίζω γὰρ
οὖν ἔλαττον ἁμάρτημα ἀκουσίως τινὸς φονέα γενέσθαι ἢ
219 ἀπατεῶνα καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων νομίμων
πέρι. τοῦτο οὖν τὸ κινδύνευμα κινδυνεύειν ἐν ἐχθροῖς
κρεῖττον ἢ φίλοις, ὥστε εὖ με παραμυθεῖ. Καὶ ὁ
B Γλαύκων γελάσας Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐάν τι πάθω-
μεν πλημμελὲς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἀφίεμέν σε ὥσπερ φόνου
καὶ καθαρὸν εἶναι καὶ μὴ ἀπατεῶνα ἡμῶν. ἀλλὰ θαῤῥήσας
λέγε. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, καθαρός γε καὶ ἐκεῖ ὁ ἀφε-
θείς, ὡς ὁ νόμος λέγει· εἰκὸς δέ γε, εἴπερ ἐκεῖ, κἀνθάδε.
Λέγε τοίνυν, ἔφη, τούτου γ' ἕνεκα. Λέγειν δή, ἔφην ἐγώ,
χρὴ ἀνάπαλιν αὖ νῦν, ἃ τότε ἴσως ἔδει ἐφεξῆς λέγειν.
C τάχα δὲ οὕτως ἂν ὀρθῶς ἔχοι, μετὰ ἀνδρεῖον δρᾶμα παν-
τελῶς διαπερανθὲν τὸ γυναικεῖον αὖ περαίνειν, ἄλλως τε
καὶ ἐπειδὴ σὺ οὕτω προκαλεῖ.

Ἀνθρώποις γὰρ φῦσι καὶ παιδευθεῖσιν ὡς ἡμεῖς διήλ-
θομεν, κατ' ἐμὴν δόξαν οὐκ ἔστ' ἄλλη ὀρθὴ παίδων τε
καὶ γυναικῶν κτῆσίς τε καὶ χρεία ἢ κατ' ἐκείνην τὴν ὁρ-
μὴν ἰοῦσιν, ἥνπερ τὸ πρῶτον ὡρμήσαμεν. ἐπεχειρήσαμεν
δέ που ὡς ἀγέλης φύλακας τοὺς ἄνδρας καθιστάναι τῷ
D λόγῳ. Ναί. Ἀκολουθῶμεν τοίνυν καὶ τὴν γένεσιν καὶ
τροφὴν παραπλησίαν ἀποδιδόντες, καὶ σκοπῶμεν, εἰ ἡμῖν
220 πρέπει ἢ οὔ. Πῶς; ἔφη. Ὧδε. τὰς θηλείας τῶν φυλά-
κων κυνῶν πότερα ξυμφυλάττειν οἰόμεθα δεῖν ἅπερ ἂν οἱ
ἄῤῥενες φυλάττωσι καὶ ξυνθηρεύειν καὶ τἆλλα κοινῇ πράτ-
τειν, ἢ τὰς μὲν οἰκουρεῖν ἔνδον ὡς ἀδυνάτους διὰ τὸν
τῶν σκυλάκων τόκον τε καὶ τροφήν, τοὺς δὲ πονεῖν τε καὶ
πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἔχειν περὶ τὰ ποίμνια; Κοινῇ, ἔφη,
E πάντα· πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις χρώμεθα, τοῖς δὲ ὡς
ἰσχυροτέροις. Οἷόν τ' οὖν, ἔφην ἐγώ, ἐπὶ τὰ αὐτὰ
χρῆσθαί τινι ζώῳ, ἂν μὴ τὴν αὐτὴν τροφήν τε καὶ παι-
δείαν ἀποδιδῷς; Οὐχ οἷόν τε. Εἰ ἄρα ταῖς γυναιξὶν ἐπὶ
ταὐτὰ χρησόμεθα καὶ τοῖς ἀνδράσι, ταὐτὰ καὶ διδακτέον
452 αὐτάς. Ναί. Μουσικὴ μὲν ἐκείνοις τε καὶ γυμναστικὴ
ἐδόθη. Ναί. Καὶ ταῖς γυναιξὶν ἄρα τούτω τὼ τέχνα καὶ
τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀποδοτέον καὶ χρηστέον κατὰ ταὐτά.
Εἰκὸς ἐξ ὧν λέγεις, ἔφη. Ἴσως δή, εἶπον, παρὰ τὸ ἔθος
γελοῖα ἂν φαίνοιτο πολλὰ περὶ τὰ νῦν λεγόμενα, εἰ πρά-
ξεται ᾗ λέγεται. Καὶ μάλα, ἔφη. Τί, ἦν δ' ἐγώ, γελοιό-
τατον αὐτῶν ὁρᾷς; ἢ δῆλα δὴ ὅτι γυμνὰς τὰς γυναῖκας
ἐν ταῖς παλαίστραις γυμναζομένας μετὰ τῶν ἀνδρῶν, οὐ
B μόνον τὰς νέας, ἀλλὰ καὶ ἤδη τὰς πρεσβυτέρας, ὥσπερ
221 τοὺς γέροντας ἐν τοῖς γυμνασίοις, ὅταν ῥυσσοὶ καὶ μὴ
ἡδεῖς τὴν ὄψιν ὅμως φιλογυμναστῶσιν; Νὴ τὸν Δία, ἔφη·
γελοῖον γὰρ ἄν, ὥς γε ἐν τῷ παρεστῶτι, φανείη. Οὐκ-
οῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπείπερ ὡρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον
τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα, ὅσα καὶ οἷα ἂν εἴποιεν εἰς
τὴν τοιαύτην μεταβολὴν γενομένην καὶ περὶ τὰ γυμνάσια
καὶ περὶ μουσικὴν καὶ οὐκ ἐλάχιστα περὶ τὴν τῶν ὅπλων C
σχέσιν καὶ ἵππων ὀχήσεις. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ἀλλ'
ἐπείπερ λέγειν ἠρξάμεθα, πορευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ
νόμου, δεηθεῖσί τε τούτων μὴ τὰ αὑτῶν πράττειν ἀλλὰ
σπουδάζειν, καὶ ὑπομνήσασιν ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἐξ
οὗ τοῖς Ἕλλησιν ἐδόκει αἰσχρὰ εἶναι καὶ γελοῖα ἅπερ νῦν
τοῖς πολλοῖς τῶν βαρβάρων, γυμνοὺς ἄνδρας ὁρᾶσθαι.
καὶ ὅτε ἤρχοντο τῶν γυμνασίων πρῶτοι μὲν Κρῆτες,
ἔπειτα Λακεδαιμόνιοι, ἐξῆν τοῖς τότε ἀστείοις πάντα D
ταῦτα κωμῳδεῖν. ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Ἀλλ' ἐπειδή, οἶμαι,
χρωμένοις ἄμεινον τὸ ἀποδύεσθαι τοῦ συγκαλύπτειν πάντα
τὰ τοιαῦτα ἐφάνη, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὴ γελοῖον
ἐξεῤῥύη ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις μηνυθέντος ἀρίστου, καὶ
τοῦτο ἐνεδείξατο, ὅτι μάταιος ὃς γελοῖον ἄλλο τι ἡγεῖται 222
ἢ τὸ κακόν, καὶ ὁ γελωτοποιεῖν ἐπιχειρῶν πρὸς ἄλλην
τινὰ ὄψιν ἀποβλέπων ὡς γελοίου ἢ τὴν τοῦ ἄφρονός τε
καὶ κακοῦ, καὶ καλοῦ αὖ σπουδάζει πρὸς ἄλλον τινὰ σκοπὸν E
στησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.
Ἆρ' οὖν οὐ πρῶτον μὲν τοῦτο περὶ αὐτῶν ἀνομολογητέον,
εἰ δυνατὰ ἢ οὔ, καὶ δοτέον ἀμφισβήτησιν εἴτε τις φιλο-
παίσμων εἴτε σπουδαστικὸς ἐθέλει ἀμφισβητῆσαι, πότερον
δυνατὴ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη ἡ θήλεια τῇ τοῦ ἄῤῥενος 453
γένους κοινωνῆσαι εἰς ἅπαντα τὰ ἔργα ἢ οὐδ' εἰς ἕν, ἢ
εἰς τὰ μὲν οἵα τε, εἰς δὲ τὰ οὔ, καὶ τοῦτο δὴ τὸ περὶ
τὸν πόλεμον ποτέρων ἐστίν; ἆρ' οὐχ οὕτως ἂν κάλλιστά
τις ἀρχόμενος, ὡς τὸ εἰκός, καὶ κάλλιστα τελευτήσειεν;
Πολύ γε, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς
αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσωμεν, ἵνα μὴ ἔρημα
τὰ τοῦ ἑτέρου λόγου πολιορκῆται; Οὐδέν, ἔφη, κωλύει.
Λέγωμεν δὴ ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι Ὦ Σώκρατές τε καὶ Γλαύ- B
κων, οὐδὲν δεῖ ὑμῖν ἄλλους ἀμφισβητεῖν· αὐτοὶ γὰρ ἐν
ἀρχῇ τῆς κατοικίσεως, ἣν ᾠκίζετε πόλιν, ὡμολογεῖτε δεῖν
κατὰ φύσιν ἕκαστον ἕνα ἓν τὸ αὑτοῦ πράττειν. Ὡμολο- 223
γήσαμεν, οἶμαι· πῶς γὰρ οὔ; Ἔστιν οὖν ὅπως οὐ πάμ-
πολυ διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν; Πῶς δ' οὐ δια-
φέρει; Οὐκοῦν ἄλλο καὶ ἔργον ἑκατέρῳ προσήκει προσ-
τάττειν τὸ κατὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν; Τί μήν; Πῶς οὖν
οὐχ ἁμαρτάνετε νῦν καὶ τἀναντία ὑμῖν αὐτοῖς λέγετε, C
φάσκοντες αὖ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας δεῖν τὰ αὐτὰ
πράττειν πλεῖστον κεχωρισμένην φύσιν ἔχοντας; Ἕξεις τι,
ὦ θαυμάσιε, πρὸς ταῦτ' ἀπολογεῖσθαι; Ὡς μὲν ἐξαίφνης,
ἔφη, οὐ πάνυ ῥᾴδιον· ἀλλὰ σοῦ δεήσομαί τε καὶ δέομαι

---

5. δικαίων Α Π D K q v m: δικαίων καὶ a b c. — νομίμων. περὶ τοῦτο a. — 7. εὖ] οὐκ εὖ q b c. — 9. φ. καὶ καθαρὸν A m: φ. καθαρὸν a b c. — 14. ἅ ποτε a. — 15. μετὰ τὸ ἀνδρεῖον a. — 19. ἔσται a. — 27. φυλάττωσιν a. — 31. πλὴν ταῖς μὲν ὡς c. — 40. γέλοια b ubique. — πεπράξεται q b. — 44. ἤδη καὶ a. — 45. ῥυσσοὶ a.

4. γενομένην ἂν καὶ q b. — 12. πρῶτον a. — 13. ταῦτα πάντα a. — 21. κακοῦ καὶ καλοῦ αὖ (A) Π D K v m: κακοῦ καὶ οὐ καλοῦ αὖ q, κακοῦ Θ Ξ Φ r, κακοῦ ἢ cum Stephano b, κακοῦ καὶ αὖ Stallbaumius. Conf. 457 B. — σπουδάζειν Stephanus. — 23. αὐτὸν a. — 24. φιλοπαίγμων a. — 44. τε om. a.

453 καὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν λόγον, ὅστις ποτ' ἔστιν, ἑρμηνεῦσαι.
Ταῦτ' ἐστίν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ ἄλλα πολλὰ
τοιαῦτα, ἃ ἐγὼ πάλαι προορῶν ἐφοβούμην τε καὶ ὤκνουν
D ἅπτεσθαι τοῦ νόμου τοῦ περὶ τὴν τῶν γυναικῶν καὶ
παίδων κτῆσιν καὶ τροφήν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, οὐ
γὰρ εὐκόλῳ ἔοικεν. Οὐ γάρ, εἶπον. ἀλλὰ δὴ ὧδ' ἔχει·
ἄν τέ τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ ἄν τε εἰς τὸ
μέγιστον πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεῖ οὐδὲν ἧττον. Πάνυ
μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἡμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σώζε-
σθαι ἐκ τοῦ λόγου, ἤτοι δελφῖνά τιν' ἐλπίζοντας ἡμᾶς
224 ὑπολαβεῖν ἄν ἤ τινα ἄλλην ἄπορον σωτηρίαν. Ἔοικεν,
E ἔφη. Φέρε δή, ἦν δ' ἐγώ, ἐάν πῃ εὕρωμεν τὴν ἔξοδον.
ὡμολογοῦμεν γὰρ δὴ ἄλλην φύσιν ἄλλο δεῖν ἐπιτηδεύειν,
γυναικὸς δὲ καὶ ἀνδρὸς ἄλλην εἶναι· τὰς δὲ ἄλλας φύσεις
τὰ αὐτά φαμεν νῦν δεῖν ἐπιτηδεῦσαι. ταῦτα ἡμῶν κατη-
γορεῖτε; Κομιδῇ γε. Ἦ γενναία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύ-
454 κων, ἡ δύναμις τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης. Τί δή; Ὅτι,
εἶπον, δοκοῦσί μοι εἰς αὐτὴν καὶ ἄκοντες πολλοὶ ἐμπί-
πτειν καὶ οἴεσθαι οὐκ ἐρίζειν ἀλλὰ διαλέγεσθαι, διὰ τὸ
μὴ δύνασθαι κατ' εἴδη διαιρούμενοι τὸ λεγόμενον ἐπι-
σκοπεῖν, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα διώκειν τοῦ λεχθέντος
τὴν ἐναντίωσιν, ἔριδι, οὐ διαλέκτῳ πρὸς ἀλλήλους χρώ-
μενοι. Ἔστι γὰρ δή, ἔφη, περὶ πολλοὺς τοῦτο τὸ πάθος·
ἀλλὰ μῶν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι;
B Παντάπασι μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ· κινδυνεύομεν γοῦν ἄκον-
τες ἀντιλογίας ἅπτεσθαι. Πῶς; Τὸ μὴ τὴν αὐτὴν φύσιν
ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν δεῖ ἐπιτηδευμάτων τυγχάνειν πάνυ ἀν-
δρείως τε καὶ ἐριστικῶς κατὰ τὸ ὄνομα διώκομεν, ἐπε-
σκεψάμεθα δὲ οὐδ' ὁπῃοῦν τί εἶδος τὸ τῆς ἑτέρας τε καὶ
τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ πρὸς τί τεῖνον ὡριζόμεθα τότε,
225 ὅτε τὰ ἐπιτηδεύματα ἄλλῃ φύσει ἄλλα, τῇ δὲ αὐτῇ τὰ
αὐτὰ ἀπεδίδομεν. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη, ἐπεσκεψάμεθα. Τοι-
C γάρτοι, εἶπον, ἔξεστιν ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἀνερωτᾶν ἡμᾶς
αὐτοὺς εἰ ἡ αὐτὴ φύσις φαλακρῶν καὶ κομητῶν καὶ οὐχ
ἡ ἐναντία, καὶ ἐπειδὰν ὁμολογῶμεν ἐναντίαν εἶναι, ἐὰν
φαλακροὶ σκυτοτομῶσι, μὴ ἐᾶν κομήτας, ἐὰν δ' αὖ κο-
μῆται, μὴ τοὺς ἑτέρους. Γελοῖον μέντ' ἂν εἴη, ἔφη.
Ἆρα κατ' ἄλλο τι, εἶπον ἐγώ, γελοῖον, ἢ ὅτι τότε οὐ
πάντως τὴν αὐτὴν καὶ τὴν ἑτέραν φύσιν ἐτιθέμεθα, ἀλλ'
ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς ἀλλοιώσεώς τε καὶ ὁμοιώσεως μόνον
D ἐφυλάττομεν τὸ πρὸς αὐτὰ τεῖνον τὰ ἐπιτηδεύματα; οἷον
ἰατρικὸν μὲν καὶ ἰατρικὸν τὴν ψυχὴν ὄντα τὴν αὐτὴν φύσιν
ἔχειν ἐλέγομεν. ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Ἰατρικὸν δὲ καὶ τε-
κτονικὸν ἄλλην; Πάντως που. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
τὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, ἐὰν μὲν πρὸς
τέχνην τινὰ ἢ ἄλλο ἐπιτήδευμα διαφέρον φαίνηται, τοῦτο
δὴ φήσομεν ἑκατέρῳ δεῖν ἀποδιδόναι· ἐὰν δὲ αὐτῷ τούτῳ
φαίνηται διαφέρειν, τῷ τὸ μὲν θῆλυ τίκτειν, τὸ δὲ ἄῤῥεν
ὀχεύειν, οὐδέν τί πω φήσομεν μᾶλλον ἀποδεδεῖχθαι ὡς E
πρὸς ὃ ἡμεῖς λέγομεν διαφέρει γυνὴ ἀνδρός, ἀλλ' ἔτι οἰη- 226
σόμεθα δεῖν τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν τούς τε φύλακας ἡμῖν
καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν
μετὰ τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναντία λέγοντα τοῦτο αὐτὸ
διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς τίνα τέχνην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν 455
περὶ πόλεως κατασκευὴν οὐχ ἡ αὐτὴ ἀλλὰ ἑτέρα φύσις
γυναικός τε καὶ ἀνδρός; Δίκαιον γοῦν. Τάχα τοίνυν ἄν,
ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, εἴποι ἂν καὶ ἄλλος, ὅτι
ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα ἱκανῶς εἰπεῖν οὐ ῥᾴδιον, ἐπισκε-
ψαμένῳ δὲ οὐδὲν χαλεπόν. Εἴποι γὰρ ἄν. Βούλει οὖν
δεώμεθα τοῦ τὰ τοιαῦτα ἀντιλέγοντος ἀκολουθῆσαι ἡμῖν,
ἐάν πως ἡμεῖς ἐκείνῳ ἐνδειξώμεθα ὅτι οὐδέν ἐστιν ἐπι- B
τήδευμα ἴδιον γυναικὶ πρὸς διοίκησιν πόλεως; Πάνυ γε.
Ἴθι δή, φήσομεν πρὸς αὐτόν, ἀποκρίνου. ἆρα οὕτως ἔλε-
γες τὸν μὲν εὐφυῆ πρός τι εἶναι, τὸν δὲ ἀφυῆ, ἐν ᾧ
ὁ μὲν ῥᾳδίως τι μανθάνοι, ὁ δὲ χαλεπῶς; καὶ ὁ μὲν ἀπὸ
βραχείας μαθήσεως ἐπὶ πολὺ εὑρετικὸς εἴη οὗ ἔμαθεν,
ὁ δὲ πολλῆς μαθήσεως τυχὼν καὶ μελέτης μηδ' ἃ ἔμαθε
σώζοιτο; καὶ τῷ μὲν τὰ τοῦ σώματος ἱκανῶς ὑπηρετοῖ 227
τῇ διανοίᾳ, τῷ δὲ ἐναντιοῖτο; ἆρ' ἄλλ' ἄττα ἐστὶν ἢ C
ταῦτα, οἷς τὸν εὐφυῆ πρὸς ἕκαστα καὶ τὸν μὴ ὡρίζου;
Οὐδείς, ἦ δ' ὅς, ἄλλα φήσει. Οἶσθά τι οὖν ὑπὸ ἀνθρώ-
πων μελετώμενον, ἐν ᾧ οὐ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρῶν
γένος διαφερόντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν; ἢ μακρολο-
γῶμεν τήν τε ὑφαντικὴν λέγοντες καὶ τὴν τῶν ποπάνων
τε καὶ ἑψημάτων θεραπείαν, ἐν οἷς δή τι δοκεῖ τὸ γυ-
ναικεῖον γένος εἶναι, οὗ καὶ καταγελαστότατόν ἐστι πάν- D
των ἡττώμενον; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὅτι πολὺ κρατεῖται
ἐν ἅπασιν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ γένος τοῦ γένους. γυναῖκες
μέντοι πολλαὶ πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλά· τὸ δὲ
ὅλον ἔχει ὡς σὺ λέγεις. Οὐδὲν ἄρα ἐστίν, ὦ φίλε, ἐπι-
τήδευμα τῶν πόλιν διοικούντων γυναικὸς διότι γυνή, οὐδ'
ἀνδρὸς διότι ἀνήρ, ἀλλ' ὁμοίως διεσπαρμέναι αἱ φύσεις
ἐν ἀμφοῖν τοῖν ζῴοιν, καὶ πάντων μὲν μετέχει γυνὴ ἐπι-
τηδευμάτων κατὰ φύσιν, πάντων δὲ ἀνήρ, ἐπὶ πᾶσι δὲ E
ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρός. Πάνυ γε. Ἦ οὖν ἀνδράσι
πάντα προστάξομεν, γυναικὶ δὲ οὐδέν; Καὶ πῶς; Ἀλλ'
ἔστι γάρ, οἶμαι, ὡς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρική, ἡ δ' οὔ,
καὶ μουσική, ἡ δ' ἄμουσος φύσει. Τί μήν; Γυμναστικὴ δ' 228
ἄρα οὔ, οὐδὲ πολεμική, ἡ δὲ ἀπόλεμος καὶ οὐ φιλογυμνα- 456
στική; Οἶμαι ἔγωγε. Τί δέ; φιλόσοφός τε καὶ μισόσοφος; καὶ 459

---

11. ἀπολαβεῖν a. — 13. ὁμολογοῦμεν Avm, ὁμολογοῦμεν Π. — 26. Τὸ τὴν αὐτὴν (om. μὴ) libri (praeter Ξ) omnes, etiam Galenus. Fort. Τὸ τὴν ἄλλην. conf. 453 E. Bait. — 37 et 38. γέλοιον bc. — 42. ἰατρικὸν μὲν] ἰατρὸν μὲν cum Ficino bc. — καὶ ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ἔχοντα a.

7. ὀρθῶς γ' ἔφη c. — 41. Καὶ om. a. — 43. Γυμναστικὴ Avm: Καὶ γυμναστικὴ abc. — 44. δ' ἄρα οὒ· οὐδὲ ΑΠΦDmr: ἡ δ' ἄρα οὔ. οὐδὲ ΘΞ a, δ' ἄρα καὶ Kv, ἄρα καὶ qbc. — φιλογυμναστική] γυμναστικὴ qbc, φιλογυμναστική. ἡ δ' ἄρα οὔ a.

θυμοειδής, ἡ δ' ἄθυμος; Ἔστι καὶ ταῦτα. Ἔστιν ἄρα
καὶ φυλακικὴ γυνή, ἡ δ' οὔ. ἢ οὐ τοιαύτην καὶ τῶν ἀν-
δρῶν τῶν φυλακικῶν φύσιν ἐξελεξάμεθα; Τοιαύτην μὲν
οὖν. Καὶ γυναικὸς ἄρα καὶ ἀνδρὸς ἡ αὐτὴ φύσις εἰς
φυλακὴν πόλεως, πλὴν ὅσα ἀσθενεστέρα ἢ ἰσχυροτέρα
ἐστί. Φαίνεται. Καὶ γυναῖκες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοι-
B οὕτοις ἀνδράσιν ἐκλεκτέαι ξυνοικεῖν τε καὶ ξυμφυλάττειν,
ἐπείπερ εἰσὶν ἱκαναὶ καὶ ξυγγενεῖς αὐτοῖς τὴν φύσιν.
Πάνυ γε. Τὰ δ' ἐπιτηδεύματα οὐ τὰ αὐτὰ ἀποδοτέα
ταῖς αὐταῖς φύσεσιν; Τὰ αὐτά. Ἥκομεν ἄρα εἰς τὰ πρό-
τερα περιφερόμενοι, καὶ ὁμολογοῦμεν μὴ παρὰ φύσιν εἶναι
ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξὶ μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν
ἀποδιδόναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ἀδύνατά γε
C οὐδὲ εὐχαῖς ὅμοια ἐνομοθετοῦμεν, ἐπείπερ κατὰ φύσιν
ἐτίθεμεν τὸν νόμον· ἀλλὰ τὰ νῦν παρὰ ταῦτα γιγνόμενα
παρὰ φύσιν μᾶλλον, ὡς ἔοικε, γίγνεται. Ἔοικεν. Οὐκ-
229 οῦν ἡ ἐπίσκεψις ἡμῖν ἦν εἰ δυνατά γε καὶ βέλτιστα λέγοι-
μεν; Ἦν γάρ. Καὶ ὅτι μὲν δὴ δυνατά, διωμολόγηται;
Ναί. Ὅτι δὲ δὴ βέλτιστα, τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ διομολογη-
θῆναι; Δῆλον. Οὐκοῦν πρός γε τὸ φυλακικὴν γυναῖκα
γενέσθαι, οὐκ ἄλλη μὲν ἡμῖν ἄνδρας ποιήσει παιδεία,
D ἄλλη δὲ γυναῖκας, ἄλλως τε καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν παρα-
λαβοῦσα; Οὐκ ἄλλη. Πῶς οὖν ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦδε
πέρι; Τίνος δή; Τοῦ ὑπολαμβάνειν παρὰ σεαυτῷ τὸν
μὲν ἀμείνω ἄνδρα, τὸν δὲ χείρω. ἢ πάντας ὁμοίους ἡγεῖ;
Οὐδαμῶς. Ἐν οὖν τῇ πόλει ἣν ᾠκίζομεν, πότερον οἴει
ἡμῖν ἀμείνους ἄνδρας ἐξειργάσθαι τοὺς φύλακας, τυχόν-
τας ἧς διήλθομεν παιδείας, ἢ τοὺς σκυτοτόμους, τῇ σκυ-
τικῇ παιδευθέντας; Γελοῖον, ἔφη, ἐρωτᾷς. Μανθάνω,
E ἔφην. τί δέ; τῶν ἄλλων πολιτῶν οὐχ οὗτοι ἄριστοι;
Πολύ γε. Τί δέ; αἱ γυναῖκες τῶν γυναικῶν οὐχ αὗται
ἔσονται βέλτισται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Ἔστι δέ τι
πόλει ἄμεινον ἢ γυναῖκάς τε καὶ ἄνδρας ὡς ἀρίστους
ἐγγίγνεσθαι; Οὐκ ἔστιν. Τοῦτο δὲ μουσική τε καὶ γυμνα-
457 στικὴ παραγιγνόμεναι, ὡς ἡμεῖς διήλθομεν, ἀπεργάσον-
ται; Πῶς δ' οὔ; Οὐ μόνον ἄρα δυνατὸν ἀλλὰ καὶ ἄρι-
230 στον πόλει νόμιμον ἐτίθεμεν. Οὕτως. Ἀποδυτέον δὴ
ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν, ἐπείπερ ἀρετὴν ἀντὶ ἱματίων
ἀμφιέσονται, καὶ κοινωνητέον πολέμου τε καὶ τῆς ἄλλης
φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐκ ἄλλα πρακτέον·
τούτων δ' αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξὶν ἢ τοῖς
ἀνδράσι δοτέον διὰ τὴν τοῦ γένους ἀσθένειαν. ὁ δὲ γελῶν
B ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξί, τοῦ βελτίστου ἕνεκα γυμναζο-
μέναις, ἀτελῆ τοῦ γελοίου σοφίας δρέπων καρπόν,
οὐδὲν οἶδεν, ὡς ἔοικεν, ἐφ' ᾧ γελᾷ οὐδ' ὅ τι πράττει·
κάλλιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ
μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν. Παντά-
πασι μὲν οὖν.

Τοῦτο μὲν τοίνυν ἓν ὥσπερ κῦμα φῶμεν διαφεύγειν
τοῦ γυναικείου πέρι νόμου λέγοντες, ὥστε μὴ παντάπασι
κατακλυσθῆναι τιθέντας ὡς δεῖ κοινῇ πάντα ἐπιτηδεύειν
τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς φυλακίδας, ἀλλά πῃ τὸν C
λόγον αὐτὸν αὑτῷ ὁμολογεῖσθαι ὡς δυνατά τε καὶ ὠφέ-
λιμα λέγει; Καὶ μάλα, ἔφη, οὐ σμικρὸν κῦμα διαφεύγεις.
Φήσεις γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐ μέγα αὐτὸ εἶναι, ὅταν τὸ μετὰ
τοῦτο ἴδῃς. Λέγε δή, ἴδω, ἔφη. Τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ,
ἕπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἐγῷμαι, 231
ὅδε. Τίς; Τὰς γυναῖκας ταύτας τῶν ἀνδρῶν τούτων
πάντων πάσας εἶναι κοινάς, ἰδίᾳ δὲ μηδενὶ μηδεμίαν D
συνοικεῖν· καὶ τοὺς παῖδας αὖ κοινούς, καὶ μήτε γονέα
ἔκγονον εἰδέναι τὸν αὑτοῦ μήτε παῖδα γονέα. Πολύ,
ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μεῖζον πρὸς ἀπιστίαν καὶ τοῦ δυνα-
τοῦ πέρι καὶ τοῦ ὠφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, περί
γε τοῦ ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἄν, ὡς οὐ μέγιστον
ἀγαθὸν κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινοὺς δὲ τοὺς
παῖδας, εἴπερ οἷόν τε· ἀλλ' οἶμαι περὶ τοῦ εἰ δυνατὸν
ἢ μὴ πλείστην ἀμφισβήτησιν γενέσθαι. Περὶ ἀμφοτέρων, E
ἦ δ' ὅς, εὖ μάλ' ἂν ἀμφισβητηθείη. Λέγεις, ἦν δ' ἐγώ,
λόγων ξύστασιν· ἐγὼ δ' ᾤμην ἔκ γε τοῦ ἑτέρου ἀποδρά-
σεσθαι, εἴ σοι δόξειεν ὠφέλιμον εἶναι, λοιπὸν δὲ δή μοι
ἔσεσθαι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή. Ἀλλ' οὐκ ἔλαθες, ἦ δ'
ὅς, ἀποδιδράσκων, ἀλλ' ἀμφοτέρων πέρι δίδου λόγον.
Ὑφεκτέον, ἦν δ' ἐγώ, δίκην. τοσόνδε μέντοι χάρισαί μοι·
ἔασόν με ἑορτάσαι, ὥσπερ οἱ ἀργοὶ τὴν διάνοιαν εἰώθα- 458
σιν ἑστιᾶσθαι ὑφ' ἑαυτῶν, ὅταν μόνοι πορεύωνται. καὶ γὰρ
οἱ τοιοῦτοί που, πρὶν ἐξευρεῖν τίνα τρόπον ἔσται τι ὧν
ἐπιθυμοῦσι, τοῦτο παρέντες, ἵνα μὴ κάμνωσι βουλευόμε- 232
νοι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή, θέντες ὡς ὑπάρχον εἶναι
ὃ βούλονται, ἤδη τὰ λοιπὰ διατάττουσι καὶ χαίρουσι διεξ-
ιόντες οἷα δράσουσι γενομένου, ἀργὸν καὶ ἄλλως ψυχὴν
ἔτι ἀργοτέραν ποιοῦντες. ἤδη οὖν καὶ αὐτὸς μαλθακίζο-
μαι, καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐπιθυμῶ ἀναβαλέσθαι καὶ ὕστερον B
ἐπισκέψασθαι, ᾗ δυνατά, νῦν δὲ ὡς δυνατῶν ὄντων θεὶς
σκέψομαι, ἄν μοι παρίῃς, πῶς διατάξουσιν αὐτὰ οἱ ἄρχον-
τες γιγνόμενα, καὶ ὅτι πάντων ξυμφορώτατ' ἂν εἴη πρα-
χθέντα τῇ τε πόλει καὶ τοῖς φύλαξι. ταῦτα πειράσομαί
σοι πρότερα συνδιασκοπεῖσθαι, ὕστερα δ' ἐκεῖνα, εἴπερ
παρίῃς. Ἀλλὰ παρίημι, ἔφη, καὶ σκόπει.

Οἶμαι τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἴπερ ἔσονται οἱ ἄρχοντες C
ἄξιοι τούτου τοῦ ὀνόματος, οἵ τε τούτοις ἐπίκουροι κατὰ 460

---

5. ἢ] ἡ δὲ cum Eusebio c. — 17. γε] Malim τε. Bekk. — 26. ποτέρους Flor. β' q c. — 34. δὲ] δὴ a. — 41. ἐλαφρότερα Bekkerus. — 44. ἀτελῆ] Pindarus Boeckhii T. II. p. 10 et 669.

5. περὶ a c. — 8. ὁμολογεῖσθαι Ξ v m: ὁμολογεῖσθαι A (ὠ, η supra), ὡμολογεῖσθαι Θ, ὡμολογῆσθαι a b c. — 11. δή, ὡς ἴδω a. — 22. πλείστην ἂν ἀμφισβήτησιν c et rc. q. — Fort. γενήσεσθαι. Bait. — 31. τι om. D q c. — 33. εἶναι om. a c. — 38. ᾗ] εἰ a c. — 39. παρίῃς b c (τ supra). — 41. τε om. A m. δὲ Θ. — 43. παρίῃς a. — 45. εἴ τε Stallbaumii operae.

ταὐτά, τοὺς μὲν ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ἐπιταττόμενα, τοὺς
δὲ ἐπιτάξειν, τὰ μὲν αὐτοὺς πειθομένους τοῖς νόμοις,
τὰ δὲ καὶ μιμουμένους ὅσα ἂν ἐκείνοις ἐπιτρέψωμεν.
Εἰκός, ἔφη. Σὺ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ νομοθέτης
αὐτοῖς, ὥσπερ τοὺς ἄνδρας ἐξέλεξας, οὕτω καὶ τὰς γυ-
ναῖκας ἐκλέξας παραδώσεις καθ' ὅσον οἷόν τε ὁμοφυεῖς·
233 οἱ δέ, ἅτε οἰκίας τε καὶ ξυσσίτια κοινῇ ἔχοντες, ἰδίᾳ δὲ
D οὐδενὸς οὐδὲν τοιοῦτο κεκτημένου, ὁμοῦ δὴ ἔσονται,
ὁμοῦ δὲ ἀναμεμιγμένων καὶ ἐν γυμνασίοις καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ
τροφῇ ὑπ' ἀνάγκης, οἶμαι, τῆς ἐμφύτου ἄξονται πρὸς
τὴν ἀλλήλων μίξιν. ἢ οὐκ ἀναγκαῖά σοι δοκῶ λέγειν; Οὐ
γεωμετρικαῖς γε, ἦ δ' ὅς, ἀλλ' ἐρωτικαῖς ἀνάγκαις, αἳ
κινδυνεύουσιν ἐκείνων δριμύτεραι εἶναι πρὸς τὸ πείθειν
τε καὶ ἕλκειν τὸν πολὺν λεών. Καὶ μάλα, εἶπον, ἀλλὰ
μετὰ δὴ ταῦτα, ὦ Γλαύκων, ἀτάκτως μὲν μίγνυσθαι
ἀλλήλοις ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ποιεῖν οὔτε ὅσιον ἐν εὐδαιμόνων
E πόλει οὔτ' ἐάσουσιν οἱ ἄρχοντες. Οὐ γὰρ δίκαιον, ἔφη.
Δῆλον δὴ ὅτι γάμους τὸ μετὰ τοῦτο ποιήσομεν ἱεροὺς εἰς
δύναμιν ὅ τι μάλιστα· εἶεν δ' ἂν ἱεροὶ οἱ ὠφελιμώτατοι.
459 Παντάπασι μὲν οὖν. Πῶς οὖν δὴ ὠφελιμώτατοι ἔσονται;
τόδε μοι λέγε, ὦ Γλαύκων· ὁρῶ γάρ σου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ
κύνας θηρευτικοὺς καὶ τῶν γενναίων ὀρνίθων μάλα συ-
χνούς· ἆρ' οὖν, ὦ πρὸς Διός, προσέσχηκάς τι τοῖς τού-
των γάμοις τε καὶ παιδοποιίαις; Τὸ ποῖον, ἔφη; Πρῶ-
τον μὲν αὐτῶν τούτων, καίπερ ὄντων γενναίων, ἆρ' οὐκ
εἰσί τινες καὶ γίγνονται ἄριστοι; Εἰσίν. Πότερον οὖν ἐξ
234 ἁπάντων ὁμοίως γεννᾷς, ἢ προθυμεῖ ὅ τι μάλιστα ἐκ τῶν
B ἀρίστων; Ἐκ τῶν ἀρίστων. Τί δ'; ἐκ τῶν νεωτάτων ἢ
ἐκ τῶν γεραιτάτων ἢ ἐξ ἀκμαζόντων ὅ τι μάλιστα; Ἐξ
ἀκμαζόντων. Καὶ ἐὰν μὴ οὕτω γεννᾶται, πολύ σοι ἡγεῖ
χεῖρον ἔσεσθαι τό τε τῶν ὀρνίθων καὶ τὸ τῶν κυνῶν γένος;
Ἔγωγ', ἔφη. Τί δὲ ἵππων οἴει, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τῶν ἄλλων
ζώων; ἢ ἄλλῃ πῃ ἔχειν; Ἄτοπον μέντ' ἄν, ἦ δ' ὅς, εἴη.
Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὡς ἄρα σφόδρα ἡμῖν
δεῖ ἄκρων εἶναι τῶν ἀρχόντων, εἴπερ καὶ περὶ τὸ τῶν
C ἀνθρώπων γένος ὡσαύτως ἔχει. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἔχει, ἔφη·
ἀλλὰ τί δή; Ὅτι ἀνάγκη αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγώ, φαρμάκοις
πολλοῖς χρῆσθαι. ἰατρὸν δέ που μὴ δεομένοις μὲν σώμασι
φαρμάκων, ἀλλὰ διαίτῃ ἐθελόντων ὑπακούειν, καὶ φαυ-
λότερον ἐξαρκεῖν ἡγούμεθα εἶναι· ὅταν δὲ δὴ καὶ φαρ-
μακεύειν δέῃ, ἴσμεν ὅτι ἀνδρειοτέρου δεῖ τοῦ ἰατροῦ.
Ἀληθῆ· ἀλλὰ πρὸς τί λέγεις; Πρὸς τόδε, ἦν δ' ἐγώ·
συχνῷ τῷ ψεύδει καὶ τῇ ἀπάτῃ κινδυνεύει ἡμῖν δεήσειν
D χρῆσθαι τοὺς ἄρχοντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀρχομένων. ἔφα-
μεν δέ που ἐν φαρμάκου εἴδει πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμα
εἶναι. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη. Ἐν τοῖς γάμοις τοίνυν καὶ
235 παιδοποιίαις ἔοικε τὸ ὀρθὸν τοῦτο γίγνεσθαι οὐκ ἐλάχι-
στον. Πῶς δή; Δεῖ μέν, εἶπον, ἐκ τῶν ὡμολογημένων
τοὺς ἀρίστους ταῖς ἀρίσταις συγγίγνεσθαι ὡς πλειστάκις,
τοὺς δὲ φαυλοτάτους ταῖς φαυλοτάταις τοὐναντίον, καὶ
τῶν μὲν τὰ ἔκγονα τρέφειν, τῶν δὲ μή, εἰ μέλλει τὸ
ποίμνιον ὅ τι ἀκρότατον εἶναι· καὶ ταῦτα πάντα γιγνό- E
μενα λανθάνειν πλὴν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ αὖ ἡ
ἀγέλη τῶν φυλάκων ὅ τι μάλιστα ἀστασίαστος ἔσται. Ὀρθό-
τατα, ἔφη. Οὐκοῦν δὴ ἑορταί τινες νομοθετητέαι ἔσονται,
ἐν αἷς ξυνάξομεν τάς τε νύμφας καὶ τοὺς νυμφίους, καὶ
θυσίαι καὶ ὕμνοι ποιητέοι τοῖς ἡμετέροις ποιηταῖς πρέ-
ποντες τοῖς γιγνομένοις γάμοις· τὸ δὲ πλῆθος τῶν γάμων 460
ἐπὶ τοῖς ἄρχουσι ποιήσομεν, ἵν' ὡς μάλιστα διασώζωσι
τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν, πρὸς πολέμους τε καὶ
νόσους καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀποσκοποῦντες, καὶ μήτε
μεγάλη ἡμῖν ἡ πόλις κατὰ τὸ δυνατὸν μήτε σμικρὰ γίγνη-
ται. Ὀρθῶς, ἔφη. Κλῆροι δή τινες, οἶμαι, ποιητέοι
κομψοί, ὥστε τὸν φαῦλον ἐκεῖνον αἰτιᾶσθαι ἐφ' ἑκάστης
συνέρξεως τύχην, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἄρχοντας. Καὶ μάλα,
ἔφη. Καὶ τοῖς ἀγαθοῖς γέ που τῶν νέων ἐν πολέμῳ ἢ B
ἄλλοθί που γέρα δοτέον καὶ ἆθλα ἄλλα τε καὶ ἀφθονε- 236
στέρα ἡ ἐξουσία τῆς τῶν γυναικῶν ξυγκοιμήσεως, ἵνα καὶ
ἅμα μετὰ προφάσεως ὡς πλεῖστοι τῶν παίδων ἐκ τῶν τοι-
ούτων σπείρωνται. Ὀρθῶς. Οὐκοῦν καὶ τὰ ἀεὶ γιγνό-
μενα ἔκγονα παραλαμβάνουσαι αἱ ἐπὶ τούτων ἐφεστηκυῖαι
ἀρχαὶ εἴτε ἀνδρῶν εἴτε γυναικῶν εἴτε ἀμφότερα —, κοιναὶ
μὲν γάρ που καὶ ἀρχαὶ γυναιξί τε καὶ ἀνδράσιν. Ναί. Τὰ
μὲν δὴ τῶν ἀγαθῶν, δοκῶ, λαβοῦσαι εἰς τον σηκὸν C
οἴσουσι παρά τινας τροφούς, χωρὶς οἰκούσας ἔν τινι μέρει
τῆς πόλεως· τὰ δὲ τῶν χειρόνων, καὶ ἐάν τι τῶν ἑτέρων
ἀνάπηρον γίγνηται, ἐν ἀποῤῥήτῳ τε καὶ ἀδήλῳ κατακρύ-
ψουσιν ὡς πρέπει. Εἴπερ μέλλει, ἔφη, καθαρὸν τὸ γένος
τῶν φυλάκων ἔσεσθαι. Οὐκοῦν καὶ τροφῆς οὗτοι ἐπιμε-
λήσονται, τάς τε μητέρας ἐπὶ τὸν σηκὸν ἄγοντες, ὅταν
σπαργῶσι, πᾶσαν μηχανὴν μηχανώμενοι ὅπως μηδεμία τὸ
αὐτῆς αἰσθήσεται, καὶ ἄλλας γάλα ἐχούσας ἐκπορίζοντες, D
ἐὰν μὴ αὐταὶ ἱκαναὶ ὦσι, καὶ αὐτῶν τούτων ἐπιμελήσον-
ται, ὅπως μέτριον χρόνον θηλάσονται, ἀγρυπνίας δὲ καὶ
τὸν ἄλλον πόνον τίτθαις τε καὶ τροφοῖς παραδώσουσιν;
Πολλὴν ῥᾳστώνην, ἔφη, λέγεις τῆς παιδοποιίας ταῖς τῶν
φυλάκων γυναιξίν. Πρέπει γάρ, ἦν δ' ἐγώ. τὸ δ' ἐφεξῆς
διέλθωμεν ὃ προθυμούμεθα. ἔφαμεν γὰρ δὴ ἐξ ἀκμαζόν- 237
των δεῖν τὰ ἔκγονα γίγνεσθαι. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν σοι ξυν- E
δοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ εἴκοσιν ἔτη γυναικί, ἀνδρὶ
δὲ τὰ τριάκοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη. Γυναικὶ μέν,
ἦν δ' ἐγώ, ἀρξαμένη ἀπὸ εἰκοσιέτιδος μέχρι τετταρακον-
ταέτιδος τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δέ, ἐπειδὰν τὴν ὀξυτάτην 461
δρόμου ἀκμὴν παρῇ, τὸ ἀπὸ τούτου γεννᾶν τῇ πόλει μέχρι

---

5. ἐξέλεξας om. a. — 7. κοινὰ c. — 15. δὴ μετὰ a. — 35. εἶναι om. Flor. β' q. — 41. γενέσθαι a.
8. ἔσονται om. c. — 13. πολεμίους a. — τε om. ab. — 25. ἀμφότεραι a. — 31. μέλλοι AΠDqm. — 36. αὐταὶ A: αὗται abc. — 37. θηλάσωνται a. — 38. τιτθαῖς bc. Conf. 343 A. — 42. γίγνεσθαι ἀληθῆ. Ἆρ' a. — 45. εἰκοσιέτιδος Avm: εἰκοσαετίδος abc. — τετταρακονταέτιδος AΘ: τεσσαρακονταετίδος a, τετταρακονταετίδος Πc.

461 πεντεκαιπεντηκονταέτους. Ἀμφοτέρων γοῦν, ἔφη, αὕτη ἀκμὴ σώματός τε καὶ φρονήσεως. Οὐκοῦν ἐάν τε πρεσβύτερος τούτων ἐάν τε νεώτερος τῶν εἰς τὸ κοινὸν γεννήσεων ἅψηται, οὔτε ὅσιον οὔτε δίκαιον φήσομεν τὸ ἁμάρτημα, ὡς παῖδα φιτύοντος τῇ πόλει, ὅς, ἂν λάθῃ, γεννήσεται οὐχ ὑπὸ θυσιῶν οὐδ' ὑπὸ εὐχῶν φύς, ἃς ἐφ' ἑκάστοις τοῖς γάμοις εὔξονται καὶ ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς καὶ ξύμπασα ἡ πόλις ἐξ ἀγαθῶν ἀμείνους καὶ ἐξ ὠφελίμων B ὠφελιμωτέρους ἀεὶ τοὺς ἐκγόνους γίγνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ σκότου μετὰ δεινῆς ἀκρασίας γεγονώς. Ὀρθῶς, ἔφη. Ὁ αὐτὸς δέ γ', εἶπον, νόμος, ἐάν τις τῶν ἔτι γεννώντων μὴ ξυνέρξαντος ἄρχοντος ἅπτηται τῶν ἐν ἡλικίᾳ γυναικῶν· νόθον γὰρ 238 καὶ ἀνέγγυον καὶ ἀνίερον φήσομεν αὐτὸν παῖδα τῇ πόλει καθιστάναι. Ὀρθότατα, ἔφη. Ὅταν δὲ δή, οἶμαι, αἵ τε γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν, ἀφήσομέν που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίγνεσθαι ᾧ ἂν C ἐθέλωσι, πλὴν θυγατρὶ καὶ μητρὶ καὶ ταῖς τῶν θυγατέρων παισὶ καὶ ταῖς ἄνω μητρός, καὶ γυναῖκας αὖ πλὴν υἱεῖ καὶ πατρὶ καὶ τοῖς τούτων εἰς τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω, καὶ ταῦτά γ' ἤδη πάντα διακελευσάμενοι προθυμεῖσθαι μάλιστα μὲν μηδ' εἰς φῶς ἐκφέρειν κύημα μηδέ γε ἕν, ἐὰν δέ τι βιάσηται, οὕτω τιθέναι, ὡς οὐκ οὔσης τροφῆς τῷ τοιούτῳ. Καὶ ταῦτα μέν γ', ἔφη, μετρίως λέγεται· D πατέρας δὲ καὶ θυγατέρας καὶ ἃ νῦν δὴ ἔλεγες πῶς διαγνώσονται ἀλλήλων; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας τις αὐτῶν νυμφίος γένηται, μετ' ἐκείνην δεκάτῳ μηνὶ καὶ ἑβδόμῳ δὴ ἃ ἂν γένηται ἔκγονα, ταῦτα πάντα προσερεῖ τὰ μὲν ἄρρενα υἱεῖς, τὰ δὲ θήλεα θυγατέρας, καὶ ἐκεῖνα ἐκεῖνον πατέρα καὶ οὕτω δὴ τὰ τούτων ἔκγονα παίδων παῖδας, καὶ ἐκεῖνα αὖ ἐκείνους πάππους τε καὶ τηθάς, τὰ δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γεγονότα, ἐν ᾧ αἱ μητέρες καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐγέννων, ἀδελφάς τε καὶ 239 ἀδελφούς, ὥστε, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀλλήλων μὴ E ἅπτεσθαι. ἀδελφοὺς δὲ καὶ ἀδελφὰς δώσει ὁ νόμος συνοικεῖν, ἐὰν ὁ κλῆρος ταύτῃ ξυμπίπτῃ καὶ ἡ Πυθία προσαναιρῇ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς.

Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ὦ Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παίδων τοῖς φύλαξί σοι τῆς πόλεως· ὡς δὲ ἑπομένη τε τῇ ἄλλῃ πολιτείᾳ καὶ μακρῷ βελτίστη, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου. ἢ πῶς 462 ποιῶμεν; Οὕτω νὴ Δία, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐχ ἥδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας, ἐρέσθαι ἡμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπεῖν εἰς πόλεως κατασκευήν, οὗ δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ τί μέγιστον κακόν, εἶτα ἐπισκέψασθαι, ἆρα ἃ νῦν δὴ διήλθομεν εἰς μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἴχνος ἡμῖν ἁρμόττει, τῷ δὲ τοῦ κακοῦ ἀναρμοστεῖ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἔχομεν οὖν τι μεῖζον κακὸν πόλει ἢ ἐκεῖνο, ὃ ἂν αὐτὴν διασπᾷ καὶ ποιῇ πολλὰς ἀντὶ μιᾶς; ἢ μεῖζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ B ἂν ξυνδῇ τε καὶ ποιῇ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκοῦν ἡ μὲν ἡδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ξυνδεῖ, ὅταν ὅ τι μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάπασι 240 μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε τῶν τοιούτων ἰδίωσις διαλύει, ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖς, οἱ δὲ περιχαρεῖς γίγνωνται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεώς τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὔ; Ἆρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται, C ὅταν μὴ ἅμα φθέγγωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε ῥήματα, τό τε ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν; καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταὐτά; Κομιδῇ μὲν οὖν. Ἐν ᾗτινι δὴ πόλει πλεῖστοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ ταὐτὰ τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἥτις δὴ ἐγγύτατα ἑνὸς ἀνθρώπου ἔχει, οἷον ὅταν που ἡμῶν δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωνία ἡ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταμένη εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἄρχοντος D ἐν αὐτῇ ᾔσθετό τε καὶ πᾶσα ἅμα ξυνήλγησε μέρους πονήσαντος ὅλη, καὶ οὕτω δὴ λέγομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ· καὶ περὶ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λόγος, περί τε λύπης πονοῦντος μέρους καὶ περὶ ἡδονῆς ῥαΐζοντος. Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη· καὶ τοῦτο ὃ ἐρωτᾷς, τοῦ τοιούτου ἐγγύτατα ἡ ἄριστα πολιτευομένη πόλις οἰκεῖ. Ἑνὸς δή, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολι- 241 τῶν ὁτιοῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἡ τοιαύτη πόλις μάλιστά E τε φήσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον, καὶ ἢ ξυνησθήσεται ἅπασα ἢ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη, ἔφη, τήν γε εὔνομον. Ὥρα ἂν εἴη, ἦν δ' ἐγώ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκοπεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτὴ μάλιστ' ἔχει εἴτε καὶ ἄλλη τις μᾶλλον. Οὐκοῦν χρή, ἔφη. Τί οὖν; ἔστι μέν που καὶ ἐν ταῖς 463 ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, ἔστι δὲ καὶ ἐν αὐτῇ; Ἔστιν. Πολίτας μὲν δὴ πάντες οὗτοι ἀλλήλους προσεροῦσιν; Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ πρὸς τῷ πολίτας τί ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς δεσπότας, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις αὐτὸ τοὔνομα τοῦτο, ἄρχοντας. Τί δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος; πρὸς τῷ πολίτας τί τοὺς ἄρχοντάς φησιν εἶναι; Σωτῆράς τε καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθο- B δότας τε καὶ τροφέας. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δήμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους; Ξυνάρχοντας, ἔφη. Τί δ' οἱ ἡμέτεροι; Ξυμφύλακας.

1. πέντε καὶ πεντηκονταέτους a. — 5. γεννήσεται ΑΘΞΠm: γενήσεται abc. — 6. ἐφ' om. m et pr. Ξ, pro γρ. habet Α. — 7. ἱέρειαι] ἱέρεια a. — 10. ἀκρατίας b, ἀκρατείας c. — 13. θήσομεν a. — 16. φήσομεν libri (praeter Θ) omnes. — ᾧ ΑΠΦυτ et pr. Θ: ὡς DKq, ὃ m, ἢ abc. — 18. καὶ τὰς γυναῖκας a. — 19. τούτων] τῶν τοιούτων a. — 21. μηδέ γε ἓν Α: μηδέ γ' ἓν m, μηδὲν abc. — 22. ἐκτιθέναι a. — 30. ἐκείνου αὖ ΑΠm, ἐκεῖνοι αὖ c. — 31. τίτθας a. — 41. ποιοῦμεν a. — 42. ἐρέσθαι a.

4 et 5. ποιοῖ a. — 15. Κομιδῇ - ταὐτά om. a. — 16. λέγωσι a. — 24. αὐτός γε λόγος a. — 29. ἢ post καὶ om. a. — 43. Καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις οἱ ἄρχοντες a.

Ἔχεις οὖν εἰπεῖν τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλε-
σιν, εἴ τίς τινα ἔχει προσειπεῖν τῶν ξυναρχόντων τὸν
μὲν ὡς οἰκεῖον, τὸν δὲ ὡς ἀλλότριον; Καὶ πολλούς γε.
463 242 *Οὐκοῦν τὸν μὲν οἰκεῖον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ*
λέγει, τὸν δ' ἀλλότριον ὡς οὐχ ἑαυτοῦ; Οὕτως. Τί δὲ
C *οἱ παρὰ σοὶ φύλακες; ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχοι ἂν τῶν ξυμ-*
φυλάκων νομίσαι τινὰ ἢ προσειπεῖν ὡς ἀλλότριον; Οὐδα-
μῶς, ἔφη· παντὶ γάρ, ᾧ ἂν ἐντυγχάνῃ τις, ἢ ὡς ἀδελφῷ
ἢ ὡς ἀδελφῇ ἢ ὡς πατρὶ ἢ ὡς μητρὶ ἢ υἱεῖ ἢ θυγατρὶ
ἢ τούτων ἐκγόνοις ἢ προγόνοις νομιεῖ ἐντυγχάνειν. Κάλλι-
στα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τόδε εἰπέ· πότερον
αὐτοῖς τὰ ὀνόματα μόνον οἰκεῖα νομοθετήσεις, ἢ καὶ τὰς
πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὀνόματα πράττειν, περί τε τοὺς
D *πατέρας, ὅσα νόμος περὶ πατέρας αἰδοῦς τε πέρι καὶ*
κηδεμονίας καὶ τοῦ ὑπήκοον δεῖν εἶναι τῶν γονέων, ἢ
μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῷ ἄμεινον
ἔσεσθαι, ὡς οὔτε ὅσια οὔτε δίκαια πράττοντος ἄν, εἰ
ἄλλα πράττοι ἢ ταῦτα; αὗταί σοι ἢ ἄλλαι φῆμαι ἐξ ἁπάν-
των τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐθὺς περὶ τὰ τῶν παίδων
ὦτα καὶ περὶ πατέρων, οὓς ἂν αὐτοῖς τις ἀποφήνῃ, καὶ
E *περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν; Αὗται, ἔφη· γελοῖον γὰρ ἂν*
εἴη, εἰ ἄνευ ἔργων οἰκεῖα ὀνόματα διὰ τῶν στομάτων
μόνον φθέγγοιντο. Πασῶν ἄρα πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ
ξυμφωνήσουσιν ἑνός τινος ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττοντος, ὃ
243 *νῦν δὴ ἐλέγομεν τὸ ῥῆμα, τὸ ὅτι τὸ ἐμὸν εὖ πράττει ἢ*
ὅτι τὸ ἐμὸν κακῶς. Ἀληθέστατα, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν μετὰ
464 *τούτου τοῦ δόγματός τε καὶ ῥήματος ἔφαμεν ξυνακολου-*
θεῖν τάς τε ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας κοινῇ; Καὶ ὀρθῶς γε
ἔφαμεν. Οὐκοῦν μάλιστα τοῦ αὐτοῦ κοινωνήσουσιν ἡμῖν
οἱ πολῖται, ὃ δὴ ἐμὸν ὀνομάσουσι; τούτου δὲ κοινωνοῦντες
οὕτω δὴ λύπης τε καὶ ἡδονῆς μάλιστα κοινωνίαν ἕξουσιν;
Πολύ γε. Ἆρ' οὖν τούτων αἰτία πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστά-
σει ἡ τῶν γυναικῶν τε καὶ παίδων κοινωνία τοῖς φύλαξιν;
Πολὺ μὲν οὖν μάλιστα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν μέγιστόν γε πό-
B *λει αὐτὸ ὡμολογήσαμεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκου-*
μένην πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ
ἡδονῆς ὡς ἔχει. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, ὡμολογήσαμεν. Τοῦ
μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αἰτία ἡμῖν πέφανται ἡ
κοινωνία τοῖς ἐπικούροις τῶν τε παίδων καὶ τῶν γυναι-
κῶν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ μὲν δὴ καὶ τοῖς πρόσθεν γε
ὁμολογοῦμεν· ἔφαμεν γάρ που οὔτε οἰκίας τούτοις ἰδίας
C *δεῖν εἶναι οὔτε γῆν οὔτε τι κτῆμα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων*
τροφὴν λαμβάνοντας, μισθὸν τῆς φυλακῆς, κοινῇ πάντας
ἀναλίσκειν, εἰ μέλλοιεν ὄντως φύλακες εἶναι. Ὀρθῶς,
244 *ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐχ, ὅπερ λέγω, τά τε πρόσθεν εἰρημένα*
καὶ τὰ νῦν λεγόμενα ἔτι μᾶλλον ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀλη-
θινοὺς φύλακας, καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν τὸ ἐμὸν
ὀνομάζοντας μὴ τὸ αὐτὸ ἀλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν μὲν εἰς
τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἕλκοντα ὅ τι ἂν δύνηται χωρὶς τῶν
ἄλλων κτήσασθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἑτέραν οὖσαν, D
καὶ γυναῖκά τε καὶ παῖδας ἑτέρους, ἡδονάς τε καὶ ἀλγη-
δόνας ἐμποιοῦντας ἰδίων ὄντων ἰδίας, ἀλλ' ἑνὶ δόγματι
τοῦ οἰκείου πέρι ἐπὶ τὸ αὐτὸ τείνοντας πάντας εἰς τὸ
δυνατὸν ὁμοπαθεῖς λύπης τε καὶ ἡδονῆς εἶναι; Κομιδῇ
μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; δίκαι τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς
ἀλλήλους οὐκ οἰχήσεται ἐξ αὐτῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ
τὸ μηδὲν ἴδιον ἐκτῆσθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δ' ἄλλα
κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τούτοις ἀστασιάστοις εἶναι, ὅσα
γε διὰ χρημάτων ἢ παίδων καὶ ξυγγενῶν κτῆσιν ἄνθρω- E
ποι στασιάζουσιν; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ἀπηλλάχθαι. Καὶ
μὴν οὐδὲ βιαίων γε οὐδ' αἰκίας δίκαι δικαίως ἂν εἶεν ἐν
αὐτοῖς. ἥλιξι μὲν γὰρ ἥλικας ἀμύνεσθαι καλὸν καὶ δί-
καιόν που φήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείᾳ τιθέν-
τες. Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ γὰρ τόδε ὀρθὸν ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, 465
οὗτος ὁ νόμος· εἴ πού τίς τῳ θυμοῖτο, ἐν τῷ τοιούτῳ 245
πληρῶν τὸν θυμὸν ἧττον ἐπὶ μείζους ἂν ἴοι στάσεις.
Πάνυ μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὴν νεωτέρων πάντων ἄρχειν
τε καὶ κολάζειν προστετάξεται. Δῆλον. Καὶ μὴν ὅτι γε
νεώτερος πρεσβύτερον, ἂν μὴ ἄρχοντες προστάττωσιν,
οὔτε ἄλλο βιάζεσθαι ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὡς
τὸ εἰκός. οἶμαι δ' οὐδὲ ἄλλως ἀτιμάσει· ἱκανὼ γὰρ τὼ
φύλακε κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς, αἰδὼς μὲν ὡς γο- B
νέων μὴ ἅπτεσθαι εἴργουσα, δέος δὲ τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς
ἄλλους βοηθεῖν, τοὺς μὲν ὡς υἱεῖς, τοὺς δὲ ὡς ἀδελφούς,
τοὺς δὲ ὡς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη. Παν-
ταχῇ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες
ἄξουσιν; Πολλήν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στα-
σιαζόντων οὐδὲν δεινὸν μή ποτε ἡ ἄλλη πόλις πρὸς τού-
τους ἢ πρὸς ἀλλήλους διχοστατήσῃ. Οὐ γὰρ οὖν. Τά γε
μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέ- C
γειν, ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν εἶεν, κολακείας τε πλουσίων
πένητες ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτρο-
φίᾳ καὶ χρηματισμοῖς διὰ τροφὴν οἰκετῶν ἀναγκαίαν
ἴσχουσι, τὰ μὲν δανειζόμενοι, τὰ δὲ ἐξαρνούμενοι, τὰ δὲ 246
πάντως πορισάμενοι θέμενοι παρὰ γυναῖκάς τε καὶ οἰκέ-
τας, ταμιεύειν παραδόντες, ὅσα τε, ὦ φίλε, περὶ αὐτὰ
καὶ οἷα πάσχουσι, δῆλά τε δὴ καὶ ἀγεννῆ καὶ οὐκ ἄξια
λέγειν. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῷ. Πάντων τε δὴ τού- D
των ἀπαλλάξονται, ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου ὃν
οἱ ὀλυμπιονῖκαι ζῶσι μακαριώτερον. Πῇ; Διὰ σμικρόν
που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι ὧν τούτοις ὑπάρχει.
ἥ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἥ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφὴ

---

1. *τῶν* ante *ἐν* om. a. — 9. *ἢ ὡς υἱεῖ* a. — 18. *αὐταί* a. — 30. *ὀνομάζουσι* a. — 34. *γε*] *τε* a. — 36. *αὐτοῦ* a. — 41. *ὁμολογοῦμεν* b c.

11. *μηδὲν* ΑΠΦDKqυmr: *μηδενὶ* Θ, *μηδένα* Ξ a c, *μηδένα μηδὲν* Bekkerus. — 13. *καὶ*] *ἢ* a. — 17. *ἀνάγκῃ* a. — *ἐπιμέλειαν* a, *ἐπιμελείας* c. — 19. *τῳ*] *γε* a. — 22. *μὴν*] *μὲν* a. — 23. *μὴ οἱ ἄρχοντες* q b c. — 24. *ἄλλως* a. — 31. *ἕξουσι* a. — 36. *πένητες* auctore Astio seclusit Stallbaumius. — *παιδοτροφίαις* a c. — 41. *δειλά τε* a c. — *δὴ* om. a.

465 τελεωτέρα. νίκην τε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως
σωτηρίαν, τροφῇ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅσων βίος δεῖ-
ται αὐτοί τε καὶ παῖδες ἀναδοῦνται καὶ γέρα δέχονται
E παρὰ τῆς αὑτῶν πόλεως ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες ταφῆς
ἀξίας μετέχουσιν. Καὶ μάλα, ἔφη, καλά. Μέμνησαι οὖν,
ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐν τοῖς πρόσθεν οὐκ οἶδα ὅτου λόγος ἡμῖν
466 ἐπέπληξεν ὅτι τοὺς φύλακας οὐκ εὐδαίμονας ποιοῦμεν, οἷς
ἐξὸν πάντα ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἔχοιεν; ἡμεῖς δέ
που εἴπομεν ὅτι τοῦτο μέν, εἴ που παραπίπτοι, εἰσαῦθις
σκεψόμεθα, νῦν δὲ τοὺς μὲν φύλακας φύλακας ποιοῦμεν,
247 τὴν δὲ πόλιν ὡς οἷοί τ' εἶμεν εὐδαιμονεστάτην, ἀλλ' οὐκ
εἰς ἓν ἔθνος ἀποβλέποντες ἐν αὐτῇ τοῦτο εὔδαιμον πλάτ-
τοιμεν; Μέμνημαι, ἔφη. Τί οὖν; νῦν ἡμῖν ὁ τῶν ἐπι-
κούρων βίος, εἴπερ τοῦ γε τῶν ὀλυμπιονικῶν πολύ τε
B καλλίων καὶ ἀμείνων φαίνεται, μή πῃ κατὰ τὸν τῶν σκυ-
τοτόμων φαίνεται βίον ἤ τινων ἄλλων δημιουργῶν ἢ τὸν
τῶν γεωργῶν; Οὔ μοι δοκεῖ, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ὅ γε
καὶ ἐκεῖ ἔλεγον, δίκαιον καὶ ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὅτι, εἰ οὕ-
τως ὁ φύλαξ ἐπιχειρήσει εὐδαίμων γίγνεσθαι, ὥστε μηδὲ
φύλαξ εἶναι, μηδ' ἀρκέσει αὐτῷ βίος οὕτω μέτριος καὶ
βέβαιος καὶ ὡς ἡμεῖς φαμὲν ἄριστος, ἀλλ' ἀνόητός τε καὶ
μειρακιώδης δόξα ἐμπεσοῦσα εὐδαιμονίας πέρι ὁρμήσει
C αὐτὸν διὰ δύναμιν ἐπὶ τὸ ἅπαντα τὰ ἐν τῇ πόλει οἰκει-
οῦσθαι, γνώσεται τὸν Ἡσίοδον, ὅτι τῷ ὄντι ἦν σοφὸς
λέγων πλέον εἶναί πως ἥμισυ παντός. Ἐμοὶ μέν, ἔφη,
ξυμβούλῳ χρώμενος μενεῖ ἐπὶ τούτῳ τῷ βίῳ. Συγχωρεῖς
ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τῶν γυναικῶν κοινωνίαν τοῖς ἀνδρά-
σιν, ἣν διεληλύθαμεν, παιδείας τε πέρι καὶ παίδων καὶ
φυλακῆς τῶν ἄλλων πολιτῶν, κατά τε πόλιν μενούσας εἰς
πόλεμόν τε ἰούσας καὶ ξυμφυλάττειν δεῖν καὶ ξυνθηρεύειν
248 ὥσπερ κύνας, καὶ πάντα πάντῃ κατὰ τὸ δυνατὸν κοινω-
D νεῖν, καὶ ταῦτα πραττούσας τά τε βέλτιστα πράξειν καὶ
οὐ παρὰ φύσιν τὴν τοῦ θήλεος πρὸς τὸ ἄρρεν, ᾗ πεφύ-
κατον πρὸς ἀλλήλω κοινωνεῖν; Συγχωρῶ, ἔφη.

Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο λοιπὸν διελέσθαι, εἰ ἄρα
καὶ ἐν ἀνθρώποις δυνατόν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις ζῴοις,
ταύτην τὴν κοινωνίαν ἐγγενέσθαι, καὶ ὅπῃ δυνατόν;
Ἔφθης, ἔφη, εἰπὼν ᾗ ἔμελλον ὑπολήψεσθαι. Περὶ μὲν
E γὰρ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οἶμαι, ἔφην, δῆλον ὃν τρόπον
πολεμήσουσιν. Πῶς; ἦ δ' ὅς. Ὅτι κοινῇ στρατεύσονται,
καὶ πρός γε ἄξουσι τῶν παίδων εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι ἁδροί,
ἵν' ὥσπερ οἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν θεῶνται ταῦτα, ἃ
τελεωθέντας δεήσει δημιουργεῖν· πρὸς δὲ τῇ θέᾳ διακονεῖν
467 καὶ ὑπηρετεῖν πάντα τὰ περὶ τὸν πόλεμον, καὶ θεραπεύειν
πατέρας τε καὶ μητέρας. ἢ οὐκ ᾔσθησαι τὰ περὶ τὰς τέ-
χνας, οἷον τοὺς τῶν κεραμέων παῖδας, ὡς πολὺν χρόνον
διακονοῦντες θεωροῦσι πρὶν ἅπτεσθαι τοῦ κεραμεύειν;
Καὶ μάλα. Ἦ οὖν ἐκείνοις ἐπιμελέστερον παιδευτέον ἢ
τοῖς φύλαξι τοὺς αὑτῶν ἐμπειρίᾳ τε καὶ θέᾳ τῶν προσ-
ηκόντων; Καταγέλαστον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη. Ἀλλὰ μὴν 249
καὶ μαχεῖταί γε πᾶν ζῷον διαφερόντως παρόντων ὧν ἂν B
τέκῃ. Ἔστιν οὕτω. κίνδυνος δέ, ὦ Σώκρατες, οὐ σμικρὸς
σφαλεῖσιν, οἷα δὴ ἐν πολέμῳ φιλεῖ, πρὸς ἑαυτοῖς παῖδας
ἀπολέσαντας ποιῆσαι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν ἀδύνατον ἀνα-
λαβεῖν. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἀλλὰ σὺ πρῶτον μὲν
ἡγεῖ παρασκευαστέον τὸ μή ποτε κινδυνεῦσαι; Οὐδαμῶς.
Τί δ'; εἴ που κινδυνευτέον, οὐκ ἐν ᾧ βελτίους ἔσονται
κατορθοῦντες; Δῆλον δή. Ἀλλὰ σμικρὸν οἴει διαφέρειν
καὶ οὐκ ἄξιον κινδύνου θεωρεῖν ἢ μὴ τὰ περὶ τὸν πόλεμον C
παῖδας τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς ἐσομένους; Οὔκ, ἀλλὰ
διαφέρει πρὸς ὃ λέγεις. Τοῦτο μὲν ἄρα ὑπαρκτέον, θεω-
ροὺς πολέμου τοὺς παῖδας ποιεῖν, προσμηχανᾶσθαι δ' αὐ-
τοῖς ἀσφάλειαν, καὶ καλῶς ἕξει· ἦ γάρ; Ναί. Οὐκοῦν,
ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν αὐτῶν οἱ πατέρες, ὅσα ἄνθρωποι,
οὐκ ἀμαθεῖς ἔσονται ἀλλὰ γνωμονικοὶ τῶν στρατειῶν ὅσαι
τε καὶ μὴ ἐπικίνδυνοι; Εἰκός, ἔφη. Εἰς μὲν ἄρα τὰς D
ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλαβήσονται. Ὀρθῶς. Καὶ ἄρχον-
τάς γέ που, ἦν δ' ἐγώ, οὐ τοὺς φαυλοτάτους αὐτοῖς ἐπι-
στήσουσιν ἀλλὰ τοὺς ἐμπειρίᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἱκανοὺς ἡγεμό- 250
νας τε καὶ παιδαγωγοὺς εἶναι. Πρέπει γάρ. Ἀλλὰ γάρ,
φήσομεν, καὶ παρὰ δόξαν πολλὰ πολλοῖς δὴ ἐγένετο. Καὶ
μάλα. Πρὸς τοίνυν τὰ τοιαῦτα, ὦ φίλε, πτεροῦν χρὴ
παιδία ὄντα εὐθύς, ἵν', ἄν τι δέῃ, πετόμενοι ἀποφεύγωσιν.
Πῶς λέγεις; ἔφη. Ἐπὶ τοὺς ἵππους, ἦν δ' ἐγώ, ἀνα- E
βιβαστέον ὡς νεωτάτους, καὶ διδαξομένους ἱππεύειν ἐφ'
ἵππων ἀκτέον ἐπὶ τὴν θέαν, μὴ θυμοειδῶν μηδὲ μαχητι-
κῶν ἀλλ' ὅ τι ποδωκεστάτων καὶ εὐηνιωτάτων. οὕτω γὰρ
κάλλιστά τε θεάσονται τὸ αὑτῶν ἔργον, καὶ ἀσφαλέστατα,
ἄν τι δέῃ, σωθήσονται μετὰ πρεσβυτέρων ἡγεμόνων ἑπό-
μενοι. Ὀρθῶς, ἔφη, μοι δοκεῖς λέγειν. 468

Τί δὲ δή, εἶπον, τὰ περὶ τὸν πόλεμον; πῶς ἑκτέον
σοι τοὺς στρατιώτας πρὸς αὑτούς τε καὶ τοὺς πολεμίους;
ἆρ' ὀρθῶς μοι καταφαίνεται ἢ οὔ; Λέγ', ἔφη, ποῖ' ἄν.
Αὐτῶν μέν, εἶπον, τὸν λιπόντα τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλόντα
ἤ τι τῶν τοιούτων ποιήσαντα διὰ κάκην ἆρα οὐ δημι-
ουργόν τινα δεῖ καθιστάναι ἢ γεωργόν; Πάνυ μὲν οὖν.
Τὸν δὲ ζῶντα εἰς τοὺς πολεμίους ἁλόντα ἆρ' οὐ δωρεὰν B
διδόναι τοῖς θέλουσι χρῆσθαι τῇ ἄγρᾳ ὅ τι ἂν βούλωνται; 251
Κομιδῇ γε. Τὸν δὲ ἀριστεύσαντά τε καὶ εὐδοκιμήσαντα
οὐ πρῶτον μὲν ἐπὶ στρατείας ὑπὸ τῶν συστρατευομένων

4. αὐτῶν a. — τε om. ac. — 7. ποιοῦμεν Am: ποιοῖμεν abc. — 9. που ante εἴπομεν om. a. — 10. σκεψοίμεθα (quod reponendum) v. Bekk. — ποιοῦμεν Am: ποιῶμεν Ξ, ποιοῖμεν abc. — 11. ἐσμὲν a. — 12. τοῦτο τὸ εὔδαιμον a. — 14. εἴπερ Avm: ὅπερ Π, ὥσπερ K, ὅσπερ abc. — πολύ γε καὶ c. — 18. κἀνταῦθα b. — 21. ἔφαμεν a. — 24. Ἡσίοδον] O. et D. 40. — 36. ὥσπερ καὶ ἐν c. — 38. ᾗ] ὃ a.

χθέντας

14. πόλεμον τοὺς παῖδας a. — 30. διδαξομένους v, διδαχθέντας ΘΞΦr, διδαξαμένους qbc, διδιδαξομένους Schneiderus. — 36. δὲ] δαὶ Am b. — ἀκτέον a. — 37. αὐτούς a. — 38. ποῖ' ἄν] ποῖον ac.

468 μειρακίων τε καὶ παίδων ἐν μέρει ὑπὸ ἑκάστου δοκεῖ σοι
χρῆναι στεφανωθῆναι; ἢ οὔ; Ἔμοιγε. Τί δέ; δεξιωθῆ-
ναι; Καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ τόδ᾽, οἶμαι, ἦν δ᾽ ἐγώ, οὐκέτι
σοι δοκεῖ. Τὸ ποῖον; Τὸ φιλῆσαί τε καὶ φιληθῆναι ὑπὸ
ἑκάστου. Πάντων, ἔφη, μάλιστα· καὶ προστίθημί γε τῷ
C νόμῳ, ἕως ἂν ἐπὶ ταύτης ὦσι τῆς στρατείας, καὶ μηδενὶ
ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι ὃν ἂν βούληται φιλεῖν, ἵνα καί,
ἐάν τίς του τύχῃ ἐρῶν ἢ ἄῤῥενος ἢ θηλείας, προθυμότε-
ρος ᾖ πρὸς τὸ τἀριστεῖα φέρειν. Καλῶς, ἦν δ᾽ ἐγώ. ὅτι
μὲν γὰρ ἀγαθῷ ὄντι γάμοι τε ἕτοιμοι πλείους ἢ τοῖς ἄλλοις
καὶ αἱρέσεις τῶν τοιούτων πολλάκις παρὰ τοὺς ἄλλους
ἔσονται, ἵν᾽ ὅ τι πλεῖστοι ἐκ τοῦ τοιούτου γίγνωνται, εἴρη-
ται ἤδη. Εἴπομεν γάρ, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ καθ᾽ Ὅμη-
ρον τοῖς τοιοῖσδε δίκαιον τιμᾶν τῶν νέων ὅσοι ἀγαθοί.
D καὶ γὰρ Ὅμηρος τὸν εὐδοκιμήσαντα ἐν τῷ πολέμῳ νώτοι-
σιν Αἴαντα ἔφη διηνεκέεσσι γεραίρεσθαι, ὡς ταύτην οἰκείαν
οὖσαν τιμὴν τῷ ἡβῶντί τε καὶ ἀνδρείῳ, ἐξ ἧς ἅμα τῷ
τιμᾶσθαι καὶ τὴν ἰσχὺν αὐξήσει. Ὀρθότατα, ἔφη. Πει-
252 σόμεθα ἄρα, ἦν δ᾽ ἐγώ, ταῦτά γε Ὁμήρῳ. καὶ γὰρ ἡμεῖς
ἔν τε θυσίαις καὶ τοῖς τοιούτοις πᾶσι τοὺς ἀγαθούς, καθ᾽
ὅσον ἂν ἀγαθοὶ φαίνωνται, καὶ ὕμνοις καὶ οἷς νῦν δὴ
ἐλέγομεν τιμήσομεν, πρὸς δὲ τούτοις ἕδραις τε καὶ
E κρέασιν ἰδὲ πλείοις δεπάεσσιν, ἵνα ἅμα τῷ τιμᾶν
ἀσκῶμεν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. Κάλλι-
στα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν· τῶν δὲ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ
στρατείας ὃς ἂν εὐδοκιμήσας τελευτήσῃ ἆρ᾽ οὐ πρῶτον
μὲν φήσομεν τοῦ χρυσοῦ γένους εἶναι; Πάντων γε μάλιστα.
Ἀλλ᾽ οὐ πεισόμεθα Ἡσιόδῳ, ἐπειδάν τινες τοῦ τοιούτου
γένους τελευτήσωσιν, ὡς ἄρα

469 οἱ μὲν δαίμονες ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν,
ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων;

Πεισόμεθα μὲν οὖν. Διαπυθόμενοι ἄρα τοῦ θεοῦ, πῶς
χρὴ τοὺς δαιμονίους τε καὶ θείους τιθέναι καὶ τίνι δια-
φόρῳ, οὕτω καὶ ταύτῃ θήσομεν ᾗ ἂν ἐξηγῆται; Τί δ᾽ οὐ
μέλλομεν; Καὶ τὸν λοιπὸν δὴ χρόνον ὡς δαιμόνων, οὕτω
B θεραπεύσομέν τε καὶ προσκυνήσομεν αὐτῶν τὰς θήκας;
ταὐτὰ δὲ ταῦτα νομιοῦμεν ὅταν τις γήρᾳ ἤ τινι ἄλλῳ
τρόπῳ τελευτήσῃ τῶν ὅσοι ἂν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ
ἀγαθοὶ κριθῶσιν; Δίκαιον γοῦν, ἔφη.

253 Τί δέ; πρὸς τοὺς πολεμίους πῶς ποιήσουσιν ἡμῖν οἱ
στρατιῶται; Τὸ ποῖον δή; Πρῶτον μὲν ἀνδραποδισμοῦ
πέρι, δοκεῖ δίκαιον Ἕλληνας Ἑλληνίδας πόλεις ἀνδραπο-
δίζεσθαι, ἢ μηδ᾽ ἄλλῃ ἐπιτρέπειν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ
τοῦτο ἐθίζειν, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους φείδεσθαι, εὐλαβου-
C μένους τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων δουλείαν; Ὅλῳ καὶ παντί,
ἔφη, διαφέρει τὸ φείδεσθαι. Μηδὲ Ἕλληνα ἄρα δοῦλον
ἐκτῆσθαι μήτε αὐτούς, τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλησιν οὕτω ξυμ-
βουλεύειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη· μᾶλλόν γ᾽ ἂν οὖν οὕτω
πρὸς τοὺς βαρβάρους τρέποιντο, ἑαυτῶν δ᾽ ἀπέχοιντο.
Τί δέ; σκυλεύειν, ἦν δ᾽ ἐγώ, τοὺς τελευτήσαντας πλὴν
ὅπλων, ἐπειδὰν νικήσωσιν, ἦ καλῶς ἔχει; ἢ οὐ πρόφασιν
μὲν τοῖς δειλοῖς ἔχει μὴ πρὸς τὸν μαχόμενον ἰέναι, ὥς τι
τῶν δεόντων δρῶντας ὅταν περὶ τὸν τεθνεῶτα κυπτά- D
ζωσι, πολλὰ δὲ ἤδη στρατόπεδα διὰ τὴν τοιαύτην ἁρπα-
γὴν ἀπώλετο; Καὶ μάλα. Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ
φιλοχρήματον νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς
διανοίας τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεῶτος ἀπο-
πταμένου τοῦ ἐχθροῦ, λελοιπότος δὲ ᾧ ἐπολέμει; ἢ οἴει τι
διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἳ τοῖς
λίθοις οἷς ἂν βληθῶσι χαλεπαίνουσι τοῦ βαλόντος οὐχ ἁπτό- E 254
μεναι; Οὐδὲ σμικρόν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς νεκροσυλίας
καὶ τὰς τῶν ἀναιρέσεων διακωλύσεις; Ἐατέον μέντοι, ἔφη,
νὴ Δία. Οὐδὲ μήν που πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὅπλα οἴσομεν
ὡς ἀναθήσοντες, ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐάν τι
ἡμῖν μέλῃ τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας εὐνοίας· μᾶλλον 470
δὲ καὶ φοβησόμεθα μή τι μίασμα ᾖ πρὸς ἱερὸν τὰ τοι-
αῦτα ἀπὸ τῶν οἰκείων φέρειν, ἐὰν μή τι δὴ ὁ θεὸς ἄλλο
λέγῃ. Ὀρθότατα, ἔφη. Τί δέ; γῆς τε τμήσεως τῆς Ἑλλη-
νικῆς καὶ οἰκιῶν ἐμπρήσεως ποῖόν τί σοι δράσουσιν οἱ στρα-
τιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους; Σοῦ, ἔφη, δόξαν ἀποφαινο-
μένου ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἦν δ᾽ ἐγώ,
δοκεῖ τούτων μηδέτερα ποιεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐπέτειον καρπὸν
ἀφαιρεῖσθαι. καὶ ὧν ἕνεκα, βούλει σοι λέγω; Πάνυ γε. B
Φαίνεταί μοι, ὥσπερ καὶ ὀνομάζεται δύο ταῦτα ὀνόματα,
πόλεμός τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι δύο, ὄντα ἐπὶ δυοῖν
τινοῖν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο τὸ μὲν οἰκεῖον καὶ ξυγγε-
νές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὀθνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου
ἔχθρᾳ στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου πόλεμος.
Καὶ οὐδέν γ᾽, ἔφη, ἀπὸ τρόπου λέγεις. Ὅρα δὴ καὶ εἰ
τόδε πρὸς τρόπου λέγω. φημὶ γὰρ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν γένος C
αὐτὸ αὑτῷ οἰκεῖον εἶναι καὶ ξυγγενές, τῷ δὲ βαρβαρικῷ 255
ὀθνεῖόν τε καὶ ἀλλότριον. Καλῶς γε, ἔφη. Ἕλληνας μὲν
ἄρα βαρβάροις καὶ βαρβάρους Ἕλλησι πολεμεῖν μαχομένους
τε φήσομεν καὶ πολεμίους φύσει εἶναι, καὶ πόλεμον τὴν
ἔχθραν ταύτην κλητέον· Ἕλληνας δὲ Ἕλλησιν, ὅταν τι
τοιοῦτο δρῶσι, φύσει μὲν φίλους εἶναι, νοσεῖν δ᾽ ἐν τῷ
τοιούτῳ τὴν Ἑλλάδα καὶ στασιάζειν, καὶ στάσιν τὴν τοι- D
αύτην ἔχθραν κλητέον. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ξυγχωρῶ οὕτω
νομίζειν. Σκόπει δή, εἶπον, ὅτι ἐν τῇ νῦν ὁμολογουμένῃ
στάσει, ὅπου ἄν τι τοιοῦτον γένηται καὶ διαστῇ πόλις, ἐὰν
ἑκάτεροι ἑκατέρων τέμνωσιν ἀγροὺς καὶ οἰκίας ἐμπιπρῶσιν,
ὡς ἀλιτηριώδης τε δοκεῖ ἡ στάσις εἶναι καὶ οὐδέτεροι αὐτῶν

---

6. καὶ ante μηδενὶ om. a. — 16. Ὅμηρος] Iliad. η, 321. — 19. ταυτά γε a. — 22. Homeri Il. θ, 162. μ, 311. — 30. Hesiodi O. et D. 122 sq. — 37. ταὐτὰ δὲ ταύτῃ a. — νομιοῦμεν καὶ ὅταν cum Flor. α΄ et Theodoreto c. — 40. δέ] δαί A b. — 43. ἄλλῳ a, ἄλλοις c. — 46. φείδεσθαι, μηδὲ a.

4. δέ] δαί A b. — 6. ἔχει, ἢ οὔ; πρόφασιν a. — 11. τὸ ante πολέμιον om. a. — 14. βάλλοντος a. — 20. φοβησόμεθα AΘKm: φοβηθησόμεθα abc. — 22. δέ] δαί A b. — 28. ταῦτα τὰ ὀνόματα a. — 29. δυεῖν b. — 31. οὖν om. c. — 40. τοιοῦτον ac. — 44. τοιοῦτο a.

φιλοπόλιδες· οὐ γὰρ ἄν ποτε ἐτόλμων τὴν τροφόν τε καὶ
E μητέρα κείρειν· ἀλλὰ μέτριον εἶναι τοὺς καρποὺς ἀφαιρεῖ-
465 σθαι τοῖς κρατοῦσι τῶν κρατουμένων, καὶ διανοεῖσθαι ὡς διαλλαγησομένων καὶ οὐκ ἀεὶ πολεμησόντων. Πολὺ γάρ, ἔφη, ἡμερωτέρων αὕτη ἡ διάνοια ἐκείνης. Τί δὲ δή; ἔφην· ἣν σὺ πόλιν οἰκίζεις, οὐχ Ἑλληνὶς ἔσται; Δεῖ γ' αὐτήν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοί τε καὶ ἥμεροι ἔσονται;
256 Σφόδρα γε. Ἀλλ' οὐ φιλέλληνες; οὐδὲ οἰκείαν τὴν Ἑλλάδα ἡγήσονται, οὐδὲ κοινωνήσουσιν ὧνπερ οἱ ἄλλοι ἱερῶν; Καὶ σφόδρα γε. Οὐκοῦν τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαφο-
471 ράν, ὡς οἰκείους, στάσιν ἡγήσονται καὶ οὐδὲ ὀνομάσουσι πόλεμον; Οὐ γάρ. Καὶ ὡς διαλλαγησόμενοι ἄρα διοίσονται; Πάνυ μὲν οὖν. Εὐμενῶς δὴ σωφρονιοῦσιν, οὐκ ἐπὶ δουλείᾳ κολάζοντες οὐδ' ἐπ' ὀλέθρῳ, σωφρονισταὶ ὄντες, οὐ πολέμιοι. Οὕτως, ἔφη. Οὐδ' ἄρα τὴν Ἑλλάδα Ἕλληνες ὄντες κεροῦσιν, οὐδὲ οἰκήσεις ἐμπρήσουσιν, οὐδὲ ὁμολογήσουσιν ἐν ἑκάστῃ πόλει πάντας ἐχθροὺς αὑτοῖς εἶναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ἀλλ' ὀλίγους ἀεὶ
B ἐχθροὺς τοὺς αἰτίους τῆς διαφορᾶς. καὶ διὰ ταῦτα πάντα οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσι κείρειν αὐτῶν, ὡς φίλων τῶν πολλῶν, οὔτε οἰκίας ἀνατρέπειν· ἀλλὰ μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφοράν, μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγκασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλγούντων δοῦναι δίκην. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὁμολογῶ οὕτω δεῖν πρὸς τοὺς ἐναντίους τοὺς ἡμετέρους πολίτας προσφέρεσθαι· πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους, ὡς νῦν οἱ Ἕλληνες πρὸς ἀλλήλους. Τιθῶμεν δὴ καὶ
257 τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν μήτε
C οἰκίας ἐμπιπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτά τε καὶ τὰ πρόσθεν.

Ἀλλὰ γάρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ἐάν τίς σοι τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπῃ λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ ἐν τῷ πρόσθεν παρωσάμενος πάντα ταῦτα εἴρηκας, τὸ ὡς δυνατὴ αὕτη ἡ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ δυνατή· ἐπεὶ ὅτι γε, εἰ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει ᾗ γέ-
D νοιτο, καὶ ἃ σὺ παραλείπεις ἐγὼ λέγω, ὅτι καὶ τοῖς πολεμίοις ἄριστ' ἂν μάχοιντο τῷ ἥκιστα ἀπολείπειν ἀλλήλους, γιγνώσκοντές τε καὶ ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ ὀνόματα ἑαυτούς, ἀδελφούς, πατέρας, υἱεῖς· εἰ δὲ καὶ τὸ θῆλυ συστρατεύοιτο, εἴτε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει εἴτε καὶ ὄπισθεν ἐπιτεταγμένον, φόβων τε ἕνεκα τοῖς ἐχθροῖς καὶ εἴ ποτέ τις ἀνάγκη βοηθείας γένοιτο, οἶδ' ὅτι ταύτῃ πάντῃ ἄμαχοι ἂν εἶεν· καὶ οἴκοι γε ἃ παραλείπεται ἀγαθά, ὅσα ἂν εἴη αὐτοῖς, ὁρῶ· ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ὁμολογοῦντος πάντα ταῦτα
E ὅτι εἴη ἂν καὶ ἄλλα γε μυρία, εἰ γένοιτο ἡ πολιτεία αὕτη, μηκέτι πλείω περὶ αὐτῆς λέγε, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἤδη πει-
ρώμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς πείθειν, ὡς δυνατὸν καὶ ᾗ δυνα- 258
τόν, τὰ δ' ἄλλα χαίρειν ἐῶμεν. Ἐξαίφνης γε σύ, ἦν δ' 472
ἐγώ, ὥσπερ καταδρομὴν ἐποιήσω ἐπὶ τὸν λόγον μου, καὶ οὐ συγγιγνώσκεις στραγγευομένῳ. ἴσως γὰρ οὐκ οἶσθα ὅτι μόγις μοι τὼ δύο κύματε ἐκφυγόντι νῦν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις, ὃ ἐπειδὰν ἴδῃς τε καὶ ἀκούσῃς, πάνυ συγγνώμην ἕξεις, ὅτι εἰκότως ἄρα ὤκνουν τε καὶ ἐδεδοίκη οὕτω παράδοξον λέγειν λόγον τε καὶ ἐπιχειρεῖν διασκοπεῖν. Ὅσῳ ἄν, ἔφη, τοιαῦτα πλείω
λέγῃς, ἧττον ἀφεθήσει ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν πῇ B
δυνατὴ γίγνεσθαι αὕτη ἡ πολιτεία. ἀλλὰ λέγε καὶ μὴ διάτριβε.

Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε χρὴ ἀναμνησθῆναι, ὅτι ἡμεῖς ζητοῦντες δικαιοσύνην οἷόν ἐστι καὶ ἀδικίαν δεῦρο ἥκομεν. Χρή· ἀλλὰ τί τοῦτό γ'; ἔφη. Οὐδέν. ἀλλ' ἐὰν εὕρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη, ἆρα καὶ ἄνδρα τὸν δίκαιον ἀξιώσομεν μηδὲν δεῖν αὐτῆς ἐκείνης διαφέρειν, ἀλλὰ πανταχῇ τοιοῦτον εἶναι οἷον δικαιοσύνη ἐστίν;
ἢ ἀγαπήσομεν, ἐὰν ὅ τι ἐγγύτατα αὐτῆς ᾖ καὶ πλεῖστα C
τῶν ἄλλων ἐκείνης μετέχῃ; Οὕτως, ἔφη· ἀγαπήσομεν. Παραδείγματος ἄρα ἕνεκα, ἦν δ' ἐγώ, ἐζητοῦμεν αὐτό
τε δικαιοσύνην οἷόν ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν τελέως δίκαιον 259
εἰ γένοιτο καὶ οἷος ἂν εἴη γενόμενος, καὶ ἀδικίαν αὖ καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλέποντες, οἷοι ἂν ἡμῖν φαίνωνται εὐδαιμονίας τε πέρι καὶ τοῦ ἐναντίου, ἀναγκαζώμεθα καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ὁμολογεῖν, ὃς ἂν
ἐκείνοις ὅ τι ὁμοιότατος ᾖ, τὴν ἐκείνοις μοῖραν ὁμοιοτά- D
την ἕξειν, ἀλλ' οὐ τούτου ἕνεκα, ἵν' ἀποδείξωμεν ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. Τοῦτο μέν, ἔφη, ἀληθὲς λέγεις. Οἴει ἂν οὖν ἧττόν τι ἀγαθὸν ζωγράφον εἶναι ὃς ἂν γράψας παράδειγμα οἷον ἂν εἴη ὁ κάλλιστος ἄνθρωπος καὶ πάντα εἰς τὸ γράμμα ἱκανῶς ἀποδοὺς μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι ὡς καὶ δυνατὸν γενέσθαι τοιοῦτον ἄνδρα; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τί οὖν; οὐ καὶ ἡμεῖς, φαμέν, παράδειγμα
ἐποιοῦμεν λόγῳ ἀγαθῆς πόλεως; Πάνυ γε. Ἧττόν τι E
οὖν οἴει ἡμᾶς εὖ λέγειν τούτου ἕνεκα, ἐὰν μὴ ἔχωμεν ἀποδεῖξαι ὡς δυνατὸν οὕτω πόλιν οἰκῆσαι ὡς ἐλέγετο; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθές, ἦν δ' ἐγώ, οὕτως· εἰ δὲ δὴ καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι δεῖ σὴν χάριν, ἀποδεῖξαι πῇ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατ' ἂν εἴη,
πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διομο- 260
λόγησαι. Τὰ ποῖα; Ἆρ' οἷόν τέ τι πραχθῆναι ὡς λέγε- 473
ται, ἢ φύσιν ἔχει πρᾶξιν λέξεως ἧττον ἀληθείας ἐφάπτε-

---

9. οἱ om. a. — 17. αὑτοῖς Flor. α' et (teste Schneidero) q: αὐτοῖς abc. — 22. μέχρις οὗ a. — 37. ἑαυτοῖς a. — 43. ταῦτα πάντα a.

5. στραγγευομένῳ auctore Orellio (in epist. crit. Cour. Orellii Memnoni addita p. 334.) c: στρατευομένῳ cum libris ab. (στραγγευομένῳ etiam in Vind. F. a manu antiqua subscriptum repperit recepitque Schneiderus.) — 6. δύο Ξmbc. — 9. ἐδεδοίκη cum Bekkero c: ἐδεδοίκειν cum libris omnibus, sed ΑΠ in ultima syllaba correctis, a. — λόγον λέγειν ac. — 14. χρὴ τόδε ac. — 16. γ' om. ac. — 23. τελέως om. a. — 24. εἴη ᾖ cum Bekkero c. — 28. τὴν ἐκείνης ΑΘΠDK. — 32. οἷος a. — 33. ἔχοι a. — ἐπιδεῖξαι a. — 37. λέγειν εὖ qb. — 39. οὕτω a.

σθαι, κἂν εἰ μή τῳ δοκεῖ; ἀλλὰ σὺ πότερον ὁμολογεῖς
οὕτως ἢ οὔ; Ὁμολογῶ, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαζέ
με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα παντάπασι καὶ τῷ
ἔργῳ δεῖν γιγνόμενα ἀποφαίνειν· ἀλλ', ἐὰν οἷοί τε γενώ-
μεθα εὑρεῖν ὡς ἂν ἐγγύτατα τῶν εἰρημένων πόλις οἰκή-
σειε, φάναι ἡμᾶς ἐξευρηκέναι ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι
B ἃ σὺ ἐπιτάττεις. ἢ οὐκ ἀγαπήσεις τούτων τυγχάνων; ἐγὼ
260 μὲν γὰρ ἂν ἀγαπῴην. Καὶ γὰρ ἐγώ, ἔφη. Τὸ δὲ δὴ
μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδει-
κνύναι τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται δι'
ὃ οὐχ οὕτως οἰκοῦνται, καὶ τίνος ἂν σμικροτάτου μετα-
βαλόντος ἔλθοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις,
μάλιστα μὲν ἑνός, εἰ δὲ μή, δυοῖν, εἰ δὲ μή, ὅ τι ὀλιγί-
στων τὸν ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντά-
πασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἑνὸς μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, μετα-
βαλόντος δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι ὅτι μεταπέσοι ἄν, οὐ
μέντοι σμικροῦ γε οὐδὲ ῥᾳδίου, δυνατοῦ δέ. Τίνος; ἔφη.
Ἐπ' αὐτὸ δή, ἦν δ' ἐγώ, εἶμι ὃ τῷ μεγίστῳ προσεικάζο-
261 μεν κύματι. εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλωτί τε
ἀτεχνῶς ὥσπερ κῦμα ἐκγελῶν καὶ ἀδοξίᾳ κατακλύσειν.
σκόπει δὲ ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μή, ἦν δ'
D ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ οἱ
βασιλῆς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνη-
σίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταὐτὸν ξυμπέσῃ, δύνα-
μίς τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, τῶν δὲ νῦν πορευομένων
χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀποκλει-
σθῶσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὦ φίλε Γλαύκων, ταῖς
πόλεσι, δοκῶ δὲ οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, οὐδὲ αὕτη
ἡ πολιτεία μή ποτε πρότερον φυῇ τε εἰς τὸ δυνατὸν καὶ
E φῶς ἡλίου ἴδῃ, ἣν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν. ἀλλὰ τοῦτό
ἐστιν, ὃ ἐμοὶ πάλαι ὄκνον ἐντίθησι λέγειν, ὁρῶντι ὡς
πολὺ παρὰ δόξαν ῥηθήσεται· χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν, ὅτι
οὐκ ἂν ἄλλῃ τις εὐδαιμονήσειεν οὔτε ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ.
Καὶ ὅς, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, τοιοῦτον ἐκβέβληκας ῥῆμά
τε καὶ λόγον, ὃν εἰπὼν ἡγοῦ ἐπὶ σὲ πάνυ πολλούς τε καὶ
474 οὐ φαύλους νῦν οὕτως, οἷον ῥίψαντας τὰ ἱμάτια, γυμνοὺς
λαβόντας ὅ τι ἑκάστῳ παρέτυχεν ὅπλον, θεῖν διατεταμέ-
νους ὡς θαυμάσια ἐργασομένους· οὓς εἰ μὴ ἀμυνεῖ τῷ
λόγῳ καὶ ἐκφεύξει, τῷ ὄντι τωθαζόμενος δώσεις δίκην.
Οὐκοῦν σύ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτων αἴτιος; Καλῶς γ', ἔφη,
262 ἐγὼ ποιῶν. ἀλλά τοί σε οὐ προδώσω, ἀλλ' ἀμυνῶ οἷς δύνα-
μαι· δύναμαι δὲ εὐνοίᾳ τε καὶ τῷ παρακελεύεσθαι, καὶ
ἴσως ἂν ἄλλου του ἐμμελέστερόν σοι ἀποκρινοίμην. ἀλλ'
B ὡς ἔχων τοιοῦτον βοηθὸν πειρῶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐνδείξα-
σθαι ὅτι ἔχει ᾗ σὺ λέγεις. Πειρατέον, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ
καὶ σὺ οὕτω μεγάλην ξυμμαχίαν παρέχει. ἀναγκαῖον οὖν
μοι δοκεῖ, εἰ μέλλομέν πῃ ἐκφεύξεσθαι οὓς λέγεις, διορί-
σασθαι πρὸς αὐτοὺς τοὺς φιλοσόφους τίνας λέγοντες τολ-
μῶμεν φάναι δεῖν ἄρχειν, ἵνα διαδήλων γενομένων δύνη-
ταί τις ἀμύνεσθαι, ἐνδεικνύμενος ὅτι τοῖς μὲν προσήκει
φύσει ἅπτεσθαί τε φιλοσοφίας ἡγεμονεύειν τ' ἐν πόλει, C
τοῖς δ' ἄλλοις μήτε ἅπτεσθαι ἀκολουθεῖν τε τῷ ἡγουμένῳ.
Ὥρα ἂν εἴη, ἔφη, ὁρίζεσθαι. Ἴθι δή, ἀκολούθησόν μοι
τῇδε, ἐὰν αὐτὸ ἀμῇ γέ πῃ ἱκανῶς ἐξηγησώμεθα. Ἄγε, ἔφη.
Ἀναμιμνήσκειν οὖν σε, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει, ἢ μέμνησαι
ὅτι ὃν ἂν φῶμεν φιλεῖν τι, δεῖ φανῆναι αὐτόν, ἐὰν ὀρ-
θῶς λέγηται, οὐ τὸ μὲν φιλοῦντα ἐκείνου, τὸ δὲ μή, ἀλλὰ
πᾶν στέργοντα; Ἀναμιμνήσκειν, ἔφη, ὡς ἔοικε, δεῖ· οὐ
γὰρ πάνυ γε ἐννοῶ. Ἄλλῳ, εἶπον, ἔπρεπεν, ὦ Γλαύκων, D
λέγειν ἃ λέγεις· ἀνδρὶ δ' ἐρωτικῷ οὐ πρέπει ἀμνημονεῖν 263
ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν ἀμῇ
γέ πῃ δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι, δοκοῦντες ἄξιοι εἶναι ἐπι-
μελείας τε καὶ τοῦ ἀσπάζεσθαι. ἢ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς
τοὺς καλούς; ὁ μέν, ὅτι σιμός, ἐπίχαρις κληθεὶς ἐπαινε-
θήσεται ὑφ' ὑμῶν, τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν βασιλικόν φατε εἶναι,
τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου τούτων ἐμμετρότατα ἔχειν, μέλανας
δὲ ἀνδρικοὺς ἰδεῖν, λευκοὺς δὲ θεῶν παῖδας εἶναι· μελι- E
χλώρους δὲ καὶ τοὔνομα οἴει τινὸς ἄλλου ποίημα εἶναι ἢ
ἐραστοῦ ὑποκοριζομένου τε καὶ εὐχερῶς φέροντος τὴν ὠχρό-
τητα, ἐὰν ἐπὶ ὥρᾳ ᾖ; καὶ ἑνὶ λόγῳ πάσας προφάσεις
προφασίζεσθέ τε καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε, ὥστε μηδένα 475
ἀποβάλλειν τῶν ἀνθούντων ἐν ὥρᾳ. Εἰ βούλει, ἔφη, ἐπ'
ἐμοῦ λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν ὅτι οὕτω ποιοῦσι, συγ-
χωρῶ τοῦ λόγου χάριν. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· τοὺς φιλοί-
νους οὐ τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιοῦντας ὁρᾷς; πάντα οἶνον
ἐπὶ πάσης προφάσεως ἀσπαζομένους; Καὶ μάλα. Καὶ μὴν
φιλοτίμους γε, ὡς ἐγᾦμαι, καθορᾷς ὅτι, ἂν μὴ στρατη-
γῆσαι δύνωνται, τριττυαρχοῦσι, κἂν μὴ ὑπὸ μειζόνων καὶ
σεμνοτέρων τιμῶνται, ὑπὸ σμικροτέρων καὶ φαυλοτέρων B
τιμώμενοι ἀγαπῶσιν, ὡς ὅλως τιμῆς ἐπιθυμηταὶ ὄντες. 264
Κομιδῇ μὲν οὖν. Τοῦτο δὴ φάθι ἢ μή· ἆρ' ὃν ἄν τινος
ἐπιθυμητικὸν λέγωμεν, παντὸς τοῦ εἴδους τούτου φήσο-
μεν ἐπιθυμεῖν, ἢ τοῦ μέν, τοῦ δὲ οὔ; Παντός, ἔφη.
Οὐκοῦν καὶ τὸν φιλόσοφον σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν
εἶναι, οὐ τῆς μέν, τῆς δ' οὔ, ἀλλὰ πάσης; Ἀληθῆ. Τὸν
ἄρα περὶ τὰ μαθήματα δυσχεραίνοντα, ἄλλως τε καὶ νέον
ὄντα καὶ μήπω λόγον ἔχοντα τί τε χρηστὸν καὶ μή, οὐ C
φήσομεν φιλομαθῆ οὐδὲ φιλόσοφον εἶναι, ὥσπερ τὸν περὶ
τὰ σιτία δυσχερῆ οὔτε πεινῆν φαμὲν οὔτ' ἐπιθυμεῖν σιτίων,
οὐδὲ φιλόσιτον ἀλλὰ κακόσιτον εἶναι. Καὶ ὀρθῶς γε φή-

---

1. δοκῇ a, δοκοῖ b. — 4. δεῖν ΑΞqvm b: δεῖ ΘΠΦDKr, δὴ ac. — 16. δοκοῦμέν] δοκεῖ μέν a. — 18. προσεικάζομεν Stobaeus: προσεικάζομεν ΑΘΠΦDKqr b, προσηκάζομεν v, παρεικάζομεν ac. (Legendum προσῃκάζομεν. Bekk.) — 19. γέλως τέ τις ἀτεχνῶς - - - ἀδοξίᾳ c cum Flor. β' q. — 23. βασιλῆς cum Bekkero c: βασιλεῖς cum libris omnibus, sed ΑΠ in ultima syllaba correctis, a. — 28. πόλεσιν a. — 32. ἰδεῖν] πείθειν auctore Cornario c. — 33. ἄλλῃ q: ἄλλη abc. — 34. ἐμβέβληκας cum Astio Flor. α'. — 37. διατεταγμένους a.

1. παρέχεις a. — 6. ἐν τῇ πόλει ac. — 9 et 16. ἀμηγέπη a, ἀμηγέπῃ c. — 9. Ἄγε δή, ἔφη a. — 21. ἐμμετρώτατα tacite Bekkerus. — 22. μελαγχλώρους a. — 23. τινὸς ac. — 36. ὃν] οὖν a.

σομεν. Τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος
γεύεσθαι καὶ ἀσμένως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ἰόντα καὶ ἀπλή-
στως ἔχοντα, τοῦτον δ' ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον. ἦ
γάρ; Καὶ ὁ Γλαύκων ἔφη, Πολλοὶ ἄρα καὶ ἄτοποι ἔσον-
E ταί σοι τοιοῦτοι· οἵ τε γὰρ φιλοθεάμονες πάντες ἔμοιγε
δοκοῦσι τῷ καταμανθάνειν χαίροντες τοιοῦτοι εἶναι, οἵ
τε φιλήκοοι ἀτοπώτατοί τινές εἰσιν ὥς γ' ἐν φιλοσόφοις
467 τιθέναι, οἳ πρὸς μὲν λόγους καὶ τοιαύτην διατριβὴν ἑκόν-
τες οὐκ ἂν ἐθέλοιεν ἐλθεῖν, ὥσπερ δὲ ἀπομεμισθωκότες
265 τὰ ὦτα ἐπακοῦσαι πάντων χορῶν περιθέουσι τοῖς Διονυ-
σίοις οὔτε τῶν κατὰ πόλεις οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολει-
πόμενοι. τούτους οὖν πάντας καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν
E μαθητικοὺς καὶ τοὺς τῶν τεχνυδρίων φιλοσόφους φήσομεν;
Οὐδαμῶς, εἶπον, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις.

Τοὺς δὲ ἀληθινούς, ἔφη, τίνας λέγεις; Τοὺς τῆς ἀλη-
θείας, ἦν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας. Καὶ τοῦτο μέν γ', ἔφη,
ὀρθῶς· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ῥα-
δίως πρός γε ἄλλον· σὲ δὲ οἶμαι ὁμολογήσειν μοι τὸ τοι-
όνδε. Τὸ ποῖον; Ἐπειδή ἐστιν ἐναντίον καλὸν αἰσχρῷ,
476 δύο αὐτὼ εἶναι. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ ἓν
ἑκάτερον; Καὶ τοῦτο. Καὶ περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ
ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι ὁ αὐτὸς
λόγος, αὐτὸ μὲν ἓν ἕκαστον εἶναι, τῇ δὲ τῶν πράξεων
καὶ σωμάτων καὶ ἀλλήλων κοινωνίᾳ πανταχοῦ φανταζόμενα
πολλὰ φαίνεσθαι ἕκαστον. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ταύτῃ
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν οὓς νῦν δὴ ἔλεγες
φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικούς, καὶ
B χωρὶς αὖ περὶ ὧν ὁ λόγος, οὓς μόνους ἄν τις ὀρθῶς
προσείποι φιλοσόφους. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οἱ μέν που,
266 ἦν δ' ἐγώ, φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τάς τε καλὰς φωνὰς
ἀσπάζονται καὶ χρόας καὶ σχήματα καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν
τοιούτων δημιουργούμενα, αὐτοῦ δὲ τοῦ καλοῦ ἀδύνατος
αὐτῶν ἡ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ ἀσπάσασθαι. Ἔχει
γὰρ οὖν δή, ἔφη, οὕτως. Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ καλὸν
δυνατοὶ ἰέναι τε καὶ ὁρᾶν καθ' αὐτὸ ἆρα οὐ σπάνιοι ἂν
C εἶεν; Καὶ μάλα. Ὁ οὖν καλὰ μὲν πράγματα νομίζων,
αὐτὸ δὲ κάλλος μήτε νομίζων μήτε, ἄν τις ἡγῆται ἐπὶ τὴν
γνῶσιν αὐτοῦ, δυνάμενος ἕπεσθαι, ὄναρ ἢ ὕπαρ δοκεῖ σοι
ζῆν; σκόπει δέ. τὸ ὀνειρώττειν ἆρα οὐ τόδε ἐστίν, ἐάν τ'
ἐν ὕπνῳ τις ἐάν τε ἐγρηγορὼς τὸ ὅμοιόν τῳ μὴ ὅμοιον
ἀλλ' αὐτὸ ἡγῆται εἶναι ᾧ ἔοικεν; Ἐγὼ γοῦν ἄν, ἦ δ' ὅς,
φαίην ὀνειρώττειν τὸν τοιοῦτον. Τί δέ; ὁ τἀναντία τού-
των ἡγούμενός τέ τι αὐτὸ καλὸν καὶ δυνάμενος καθορᾶν
D καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα, καὶ οὔτε τὰ μετέχοντα
αὐτὸ οὔτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα ἡγούμενος, ὕπαρ ἢ ὄναρ
αὖ καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν; Καὶ μάλα, ἔφη, ὕπαρ. Οὐκ-
οῦν τούτου μὲν τὴν διάνοιαν ὡς γιγνώσκοντος γνώμην ἂν

ὀρθῶς φαῖμεν εἶναι, τοῦ δὲ δόξαν ὡς δοξάζοντος; Πάνυ
μὲν οὖν. Τί οὖν, ἐὰν ἡμῖν χαλεπαίνῃ οὗτος, ὅν φαμεν 267
δοξάζειν ἀλλ' οὐ γιγνώσκειν, καὶ ἀμφισβητῇ ὡς οὐκ ἀληθῆ
λέγομεν, ἕξομέν τι παραμυθεῖσθαι αὐτὸν καὶ πείθειν ἠρέμα, E
ἐπικρυπτόμενοι ὅτι οὐχ ὑγιαίνει; Δεῖ γέ τοι δή, ἔφη. Ἴθι
δή, σκόπει τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. ἢ βούλει ὧδε πυνθα-
νώμεθα παρ' αὐτοῦ, λέγοντες ὡς εἴ τι οἶδεν οὐδεὶς αὐτῷ
φθόνος, ἀλλ' ἄσμενοι ἂν ἴδοιμεν εἰδότα τι. ἀλλ' ἡμῖν εἰπὲ
τόδε· ὁ γιγνώσκων γιγνώσκει τὶ ἢ οὐδέν; σὺ οὖν μοι ὑπὲρ
ἐκείνου ἀποκρίνου. Ἀποκρινοῦμαι, ἔφη, ὅτι γιγνώσκει τί.
Πότερον ὂν ἢ οὐκ ὄν; Ὄν· πῶς γὰρ ἂν μὴ ὄν γέ τι γνω- 477
σθείη; Ἱκανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν, κἂν εἰ πλεοναχῇ σκοποῖ-
μεν, ὅτι τὸ μὲν παντελῶς ὂν παντελῶς γνωστόν, μὴ ὂν δὲ
μηδαμῇ πάντῃ ἄγνωστον; Ἱκανώτατα. Εἶεν· εἰ δὲ δή τι
οὕτως ἔχει ὡς εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, οὐ μεταξὺ ἂν κέοιτο
τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος καὶ τοῦ αὖ μηδαμῇ ὄντος; Μεταξύ.
Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τῷ ὄντι γνῶσις ἦν, ἀγνωσία δ' ἐξ ἀνάγ-
κης ἐπὶ μὴ ὄντι· ἐπὶ τῷ μεταξὺ τούτῳ μεταξύ τι καὶ
ζητητέον ἀγνοίας τε καὶ ἐπιστήμης, εἴ τι τυγχάνει ὂν τοι- B
οῦτον; Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι;
Πῶς γὰρ οὔ; Πότερον ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης ἢ τὴν 268
αὐτήν; Ἄλλην. Ἐπ' ἄλλῳ ἄρα τέτακται δόξα καὶ ἐπ'
ἄλλῳ ἐπιστήμη, κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἑκατέρα τὴν αὐ-
τῆς. Οὕτως. Οὐκοῦν ἐπιστήμη μὲν ἐπὶ τῷ ὄντι πέφυκε
γνῶναι ὡς ἔστι τὸ ὄν; μᾶλλον δὲ ὧδέ μοι δοκεῖ πρότερον
ἀναγκαῖον εἶναι διελέσθαι. Πῶς; Φήσομεν δυνάμεις εἶναι C
γένος τι τῶν ὄντων, αἷς δὴ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα ἃ δυνά-
μεθα καὶ ἄλλο πᾶν ὅ τί περ ἂν δύνηται, οἷον λέγω ὄψιν
καὶ ἀκοὴν τῶν δυνάμεων εἶναι, εἰ ἄρα μανθάνεις ὃ βού-
λομαι λέγειν τὸ εἶδος. Ἀλλὰ μανθάνω, ἔφη. Ἄκουσον δὴ
ὅ μοι φαίνεται περὶ αὐτῶν. δυνάμεως γὰρ ἐγὼ οὔτε τινὰ
χρόαν ὁρῶ οὔτε σχῆμα οὔτε τι τῶν τοιούτων οἷον καὶ
ἄλλων πολλῶν, πρὸς ἃ ἀποβλέπων ἔνια διορίζομαι παρ'
ἐμαυτῷ τὰ μὲν ἄλλα εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα. δυνάμεως δ' εἰς D
ἐκεῖνο μόνον βλέπω ἐφ' ᾧ τε ἔστι καὶ ὃ ἀπεργάζεται, καὶ
ταύτῃ ἑκάστην αὐτῶν δύναμιν ἐκάλεσα, καὶ τὴν μὲν ἐπὶ
τῷ αὐτῷ τεταγμένην καὶ τὸ αὐτὸ ἀπεργαζομένην τὴν αὐ-
τὴν καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἕτερον ἀπεργαζομένην
ἄλλην. τί δὲ σύ; πῶς ποιεῖς; Οὕτως, ἔφη. Δεῦρο δὴ
πάλιν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἄριστε. ἐπιστήμην πότερον δύναμίν
τινα φῂς εἶναι αὐτήν, ἢ εἰς τί γένος τίθης; Εἰς τοῦτο, 269
ἔφη, πασῶν γε δυνάμεων ἐρρωμενεστάτην. Τί δέ; δόξαν E
εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἄλλο εἶδος οἴσομεν; Οὐδαμῶς, ἔφη· ᾧ
γὰρ δοξάζειν δυνάμεθα, οὐκ ἄλλο τι ἢ δόξα ἐστίν. Ἀλλὰ
μὲν δὴ ὀλίγον γε πρότερον ὡμολόγεις μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι
ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, τό γε ἀνα-
μάρτητον τῷ μὴ ἀναμαρτήτῳ ταὐτόν ποτέ τις νοῦν ἔχων

---

5. οἵ τε] ὥστε a. — 13. μαθηματικοὺς a. — 41. Ἔγωγ' οὖν a.

2. χαλεπήνῃ a. — 17. Οὐκοῦν εἰ ἐπὶ o cum Flor. β'q. — 18. ἐπὶ μὴ ΑΘΠΦυτ: ἐπὶ τῷ μὴ abc. — μεταξὺ δὲ τούτων a, μεταξὺ δὲ τούτῳ b. — 22. αὐτὴν om. Schneiderus cum Vind. F. — δύναμιν, ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἑκατέρα a. — 24. Οὕτω a. — ἐπιστήμης a. — 36. ἐπὶ τὸ αὐτὸ a.

τιθείη; Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ. καὶ δῆλον, ὅτι ἕτερον ἐπι-
478 στήμης δόξα ὁμολογεῖται ἡμῖν. Ἕτερον. Ἐφ' ἑτέρῳ ἄρα
ἕτερόν τι δυναμένη ἑκατέρα αὐτῶν πέφυκεν. Ἀνάγκη.
468 Ἐπιστήμη μέν γέ που ἐπὶ τῷ ὄντι, τὸ ὂν γνῶναι ὡς ἔχει;
Ναί. Δόξα δέ, φαμέν, δοξάζειν; Ναί. Ἦ ταὐτὸν ὅπερ
ἐπιστήμη γιγνώσκει; καὶ ἔσται γνωστόν τε καὶ δοξαστὸν
τὸ αὐτό; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὡμολο-
γημένων, εἴπερ ἐπ' ἄλλῳ ἄλλη δύναμις πέφυκε, δυνάμεις
B δὲ ἀμφότεραί ἐστον, δόξα τε καὶ ἐπιστήμη, ἄλλη δὲ ἑκα-
τέρα, ὥς φαμεν. ἐκ τούτων δὴ οὐκ ἐγχωρεῖ γνωστὸν
καὶ δοξαστὸν ταὐτὸν εἶναι. Οὐκοῦν εἰ τὸ ὂν γνωστόν,
ἄλλο τι ἂν δοξαστὸν ἢ τὸ ὂν εἴη; Ἄλλο. Ἆρ' οὖν τὸ μὴ
ὂν δοξάζει; ἢ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τό γε μὴ ὄν; ἐννόει
270 δέ. οὐχ ὁ δοξάζων ἐπὶ τὶ φέρει τὴν δόξαν; ἢ οἷός τε αὖ
δοξάζειν μέν, δοξάζειν δὲ μηδέν; Ἀδύνατον. Ἀλλ' ἕν γέ
τι δοξάζει ὁ δοξάζων; Ναί. Ἀλλὰ μὴν μὴ ὄν γε οὐχ
C ἕν τι, ἀλλὰ μηδὲν ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιτο. Πάνυ
γε. Μὴ ὄντι μὴν ἄγνοιαν ἐξ ἀνάγκης ἀπέδομεν, ὄντι δὲ
γνῶσιν. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκ ἄρα ὂν οὐδὲ μὴ ὂν δοξάζει.
Οὐ γάρ. Οὔτε ἄρα ἄγνοια οὔτε γνῶσις δόξα ἂν εἴη.
Οὐκ ἔοικεν. Ἆρ' οὖν ἐκτὸς τούτων ἐστὶν ὑπερβαίνουσα
ἢ γνῶσιν σαφηνείᾳ ἢ ἄγνοιαν ἀσαφείᾳ; Οὐδέτερα. Ἀλλ'
ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γνώσεως μέν σοι φαίνεται δόξα σκοτω-
δέστερον, ἀγνοίας δὲ φανότερον; Καὶ πολύ γε, ἔφη. Ἐν-
D τὸς δ' ἀμφοῖν κεῖται; Ναί. Μεταξὺ ἄρα ἂν εἴη τούτοιν
δόξα. Κομιδῇ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἔφαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν,
εἴ τι φανείη οἷον ἅμα ὄν τε καὶ μὴ ὄν, τὸ τοιοῦτον με-
ταξὺ κεῖσθαι τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος τε καὶ τοῦ πάντως μὴ
ὄντος, καὶ οὔτε ἐπιστήμην οὔτε ἄγνοιαν ἐπ' αὐτῷ ἔσεσθαι,
ἀλλὰ τὸ μεταξὺ αὖ φανὲν ἀγνοίας καὶ ἐπιστήμης; Ὀρθῶς.
Νῦν δέ γε πέφανται μεταξὺ τούτοιν ὃ δὴ καλοῦμεν δόξαν.
271 Πέφανται. Ἐκεῖνο δὴ λείποιτ' ἂν ἡμῖν εὑρεῖν, ὡς ἔοικε,
E τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, καὶ
οὐδέτερον εἰλικρινὲς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενον, ἵνα ἐὰν
φανῇ, δοξαστὸν αὐτὸ εἶναι ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν, τοῖς
μὲν ἄκροις τὰ ἄκρα, τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόν-
τες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτως. Τούτων δὴ ὑποκειμένων λε-
479 γέτω μοι, φήσω, καὶ ἀποκρινέσθω ὁ χρηστός, ὃς αὐτὸ
μὲν καλὸν καὶ ἰδέαν τινὰ αὐτοῦ κάλλους μηδεμίαν ἡγεῖται
ἀεὶ μὲν κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχουσαν, πολλὰ δὲ τὰ καλὰ
νομίζει, ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων καὶ οὐδαμῇ ἀνεχόμενος, ἄν
τις ἓν τὸ καλὸν φῇ εἶναι καὶ δίκαιον, καὶ τἆλλα οὕτω.
τούτων γὰρ δή, ὦ ἄριστε, φήσομεν, τῶν πολλῶν καλῶν
μῶν τι ἔστιν, ὃ οὐκ αἰσχρὸν φανήσεται; καὶ τῶν δικαίων,
ὃ οὐκ ἄδικον; καὶ τῶν ὁσίων, ὃ οὐκ ἀνόσιον; Οὔκ, ἀλλ'
ἀνάγκη, ἔφη, καὶ καλά πως αὐτὰ καὶ αἰσχρὰ φανῆναι, B
καὶ ὅσα ἄλλα ἐρωτᾷς. Τί δέ; τὰ πολλὰ διπλάσια ἧττόν
τι ἡμίσεα ἢ διπλάσια φαίνεται; Οὐδέν. Καὶ μεγάλα δὴ
καὶ σμικρὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρέα μή τι μᾶλλον ἃ ἂν φή-
σωμεν, ταῦτα προσρηθήσεται ἢ τἀναντία; Οὔκ, ἀλλ' ἀεί,
ἔφη, ἕκαστον ἀμφοτέρων ἕξεται. Πότερον οὖν ἔστι μᾶλλον
ἢ οὐκ ἔστιν ἕκαστον τῶν πολλῶν τοῦτο, ὃ ἄν τις φῇ 272
αὐτὸ εἶναι; Τοῖς ἐν ταῖς ἑστιάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζου-
σιν ἔοικε, καὶ τῷ τῶν παίδων αἰνίγματι τῷ περὶ τοῦ εὐ- C
νούχου τῆς βολῆς πέρι τῆς νυκτερίδος, ᾧ καὶ ἐφ' οὗ αὐτὸν
αὐτὴν αἰνίττονται βαλεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμφοτερίζειν,
καὶ οὔτ' εἶναι οὔτε μὴ εἶναι οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν παγίως
νοῆσαι, οὔτ' ἀμφότερα οὔτε οὐδέτερον. Ἔχεις οὖν αὐτοῖς,
ἦν δ' ἐγώ, ὅ τι χρήσει, ἢ ὅποι θήσεις καλλίω θέσιν τῆς
μεταξὺ οὐσίας τε καὶ τοῦ μὴ εἶναι; οὔτε γάρ που σκοτω-
δέστερα μὴ ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι φανήσεται,
οὔτε φανότερα ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. Ἀληθέστατα, D
ἔφη. Εὑρήκαμεν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅτι τὰ τῶν πολλῶν
πολλὰ νόμιμα καλοῦ τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων μεταξύ που
κυλινδεῖται τοῦ τε μὴ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος εἰλικρινῶς.
Εὑρήκαμεν. Προωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον φα-
νείη, δοξαστὸν αὐτὸ ἀλλ' οὐ γνωστὸν δεῖν λέγεσθαι, τῇ
μεταξὺ δυνάμει τὸ μεταξὺ πλανητὸν ἁλισκόμενον. Ὡμο-
λογήκαμεν. Τοὺς ἄρα πολλὰ καλὰ θεωμένους, αὐτὸ δὲ E
τὸ καλὸν μὴ ὁρῶντας μηδ' ἄλλῳ ἐπ' αὐτὸ ἄγοντι δυναμέ-
νους ἕπεσθαι, καὶ πολλὰ δίκαια, αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον μή,
καὶ πάντα οὕτω, δοξάζειν φήσομεν ἅπαντα, γιγνώσκειν 273
δὲ ὧν δοξάζουσιν οὐδέν. Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ αὖ τοὺς
αὐτὰ ἕκαστα θεωμένους καὶ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ὄντα;
ἆρ' οὐ γιγνώσκειν ἀλλ' οὐ δοξάζειν; Ἀνάγκη καὶ ταῦτα.
Οὐκοῦν καὶ ἀσπάζεσθαί τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα
φήσομεν ἐφ' οἷς γνῶσίς ἐστιν, ἐκείνους δὲ ἐφ' οἷς δόξα; 480
ἢ οὐ μνημονεύομεν, ὅτι φωνάς τε καὶ χρόας καλὰς καὶ
τὰ τοιαῦτα ἔφαμεν τούτους φιλεῖν τε καὶ θεᾶσθαι, αὐτὸ
δὲ τὸ καλὸν οὐδ' ἀνέχεσθαι ὥς τι ὄν; Μεμνήμεθα. Μὴ
οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον
ἢ φιλοσόφους; καὶ ἄρα ἡμῖν σφόδρα χαλεπανοῦσιν, ἂν
οὕτω λέγωμεν; Οὔκ, ἄν γ' ἐμοὶ πείθωνται, ἔφη· τῷ γὰρ
ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις. Τοὺς αὐτὸ ἄρα ἕκαστον τὸ
ὂν ἀσπαζομένους φιλοσόφους ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον;
Παντάπασι μὲν οὖν.

---

1. δόξα ἐπιστήμης a. — 5. Δόξαν a. — 10. φαμέν Am: ἔφαμεν abc. — 14. οἷόν c. — 22. σαφήνεια - - ἀσάφεια a. — Οὐδετέρα a. — 24. φανερώτερον a. — ἔφη. Εἰ δ' ἀμφοῖν μεταξὺ κεῖται a. — 25. τούτοιν ἡ δόξα a. — 37. Οὕτω ac. — 40. ἀεὶ μὲν κατὰ AΞm: ἀεὶ κατὰ abc. — 41. ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων καὶ om. Ξ, seclusit Bekkerus.
5. ἢ διπλάσια om. Bekkeri operae. — 12. περὶ a. — ᾧς] ᾧ c. — 19. φανερώτερα a. — 22. τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος. Εἰλικρινῶς εὑρήκαμεν a. — 24. λέγεσθαι, καὶ τῇ a. — 25. Ὡμολογήσαμεν Ξa. — 31. τὰ αὐτὰ a. — 38. πλημμελήσωμεν a. — 39. ἆρα a. — 40. γέ μοι a.

ς.

484
469
274

Οἱ μὲν δὴ φιλόσοφοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ οἱ μὴ διὰ μακροῦ τινὸς διεξελθόντος λόγου μόγις πως ἀνεφάνησαν οἳ εἰσιν ἑκάτεροι. Ἴσως γάρ, ἔφη, διὰ βραχέος οὐ ῥᾴδιον. Οὐ φαίνεται, εἶπον· ἐμοὶ γοῦν ἔτι δοκεῖ ἂν βελτιόνως φανῆναι, εἰ περὶ τούτου μόνου ἔδει ῥηθῆναι, καὶ μὴ πολλὰ τὰ λοιπὰ διελθεῖν μέλλοντι κατόψεσθαι τί B διαφέρει βίος δίκαιος ἀδίκου. Τί οὖν, ἔφη, τὸ μετὰ τοῦτο ἡμῖν; Τί δ' ἄλλο, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τὸ ἑξῆς; ἐπειδὴ φιλόσοφοι μὲν οἱ τοῦ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχοντος δυνάμενοι ἐφάπτεσθαι, οἱ δὲ μὴ ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ πάντως ἴσχουσι πλανώμενοι οὐ φιλόσοφοι, ποτέρους δὴ δεῖ πόλεως ἡγεμόνας εἶναι; Πῶς οὖν λέγοντες ἂν αὐτό, 275 ἔφη, μετρίως λέγοιμεν; Ὁπότεροι ἄν, ἦν δ' ἐγώ, δυνατοὶ φαίνωνται φυλάξαι νόμους τε καὶ ἐπιτηδεύματα πόλεων, C τούτους καθιστάναι φύλακας. Ὀρθῶς, ἔφη. Τόδε, ἦν δ' ἐγώ, ἆρα δῆλον, εἴτε τυφλὸν εἴτε ὀξὺ ὁρῶντα χρὴ φύλακα τηρεῖν ὁτιοῦν; Καὶ πῶς, ἔφη, οὐ δῆλον; Ἦ οὖν δοκοῦσί τι τυφλῶν διαφέρειν οἱ τῷ ὄντι τοῦ ὄντος ἑκάστου ἐστερημένοι τῆς γνώσεως, καὶ μηδὲν ἐναργὲς ἐν τῇ ψυχῇ ἔχοντες παράδειγμα, μηδὲ δυνάμενοι, ὥσπερ γραφῆς, εἰς τὸ ἀληθέστατον ἀποβλέποντες κἀκεῖσε ἀεὶ ἀναφέροντές τε καὶ θεώμενοι ὡς οἷόν τε ἀκριβέστατα, οὕτω D δὴ καὶ τὰ ἐνθάδε νόμιμα καλῶν τε πέρι καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν τίθεσθαί τε, ἐὰν δέῃ τίθεσθαι, καὶ τὰ κείμενα φυλάττοντες σῴζειν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, οὐ πολύ τι διαφέρει. Τούτους οὖν μᾶλλον φύλακας στησόμεθα ἢ τοὺς ἐγνωκότας μὲν ἕκαστον τὸ ὄν, ἐμπειρίᾳ δὲ μηδὲν ἐκείνων ἐλλείποντας μηδ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ μέρει ἀρετῆς ὑστεροῦντας; Ἄτοπον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη ἄλλους αἱρεῖσθαι, εἴ γε τἆλλα μὴ ἐλλείποιντο· τούτῳ γὰρ αὐτῷ σχε- 485 δόν τι τῷ μεγίστῳ ἂν προέχοιεν. Οὐκοῦν τοῦτο δὴ λέγωμεν, τίνα τρόπον οἷοί τ' ἔσονται οἱ αὐτοὶ κἀκεῖνα καὶ ταῦτα ἔχειν; Πάνυ μὲν οὖν. Ὃ τοίνυν ἀρχόμενοι τούτου τοῦ λόγου ἐλέγομεν, τὴν φύσιν αὐτῶν πρῶτον δεῖν καταμαθεῖν· καὶ 276 οἶμαι, ἐὰν ἐκείνην ἱκανῶς ὁμολογήσωμεν, ὁμολογήσειν καὶ ὅτι οἷοί τε ταῦτα ἔχειν οἱ αὐτοί, ὅτι τε οὐκ ἄλλους πόλεων ἡγεμόνας δεῖ εἶναι ἢ τούτους. Πῶς; Τοῦτο μὲν δὴ τῶν φιλοσόφων φύσεων πέρι ὡμολογήσθω ἡμῖν, ὅτι μαθήματός γε ἀεὶ ἐρῶσιν ὃ ἂν αὐτοῖς δηλοῖ ἐκείνης τῆς B οὐσίας τῆς ἀεὶ οὔσης καὶ μὴ πλανωμένης ὑπὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς. Ὡμολογήσθω. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὅτι πάσης αὐτῆς, καὶ οὔτε σμικροῦ οὔτε μείζονος οὔτε τιμιωτέρου οὔτε ἀτιμοτέρου μέρους ἑκόντες ἀφίενται, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν περί τε τῶν φιλοτίμων καὶ ἐρωτικῶν διήλθομεν. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν μετὰ τοῦτο σκόπει εἰ ἀνάγκη ἔχειν πρὸς τούτῳ ἐν τῇ φύσει οἳ ἂν μέλλωσιν ἔσεσθαι οἵους ἐλέγομεν. Τὸ ποῖον; Τὴν ἀψεύ- C δειαν καὶ τὸ ἑκόντας εἶναι μηδαμῇ προσδέχεσθαι τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ μισεῖν, τὴν δ' ἀλήθειαν στέργειν. Εἰκός γ', ἔφη. Οὐ μόνον γε, ὦ φίλε, εἰκός, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἀνάγκη τὸν ἐρωτικῶς του φύσει ἔχοντα πᾶν τὸ ξυγγενές τε καὶ οἰκεῖον τῶν παιδικῶν ἀγαπᾶν. Ὀρθῶς, ἔφη. Ἦ οὖν οἰκειότερον σοφίᾳ τι ἀληθείας ἂν εὕροις; Καὶ πῶς; ἦ δ' 277 ὅς. Ἦ οὖν δυνατὸν εἶναι τὴν αὐτὴν φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ φιλοψευδῆ; Οὐδαμῶς γε. Τὸν ἄρα τῷ ὄντι φιλομαθῆ D πάσης ἀληθείας δεῖ εὐθὺς ἐκ νέου ὅ τι μάλιστα ὀρέγεσθαι. Παντελῶς γε. Ἀλλὰ μὴν ὅτῳ γε εἰς ἕν τι αἱ ἐπιθυμίαι σφόδρα ῥέπουσιν, ἴσμεν που ὅτι εἰς τἆλλα τούτῳ ἀσθενέστεραι, ὥσπερ ῥεῦμα ἐκεῖσε ἀπωχετευμένον. Τί μήν; Ὧι δὴ πρὸς τὰ μαθήματα καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐρρυήκασι, περὶ τὴν τῆς ψυχῆς, οἶμαι, ἡδονὴν αὐτῆς καθ' αὑτὴν εἶεν ἄν, τὰς δὲ διὰ τοῦ σώματος ἐκλείποιεν, εἰ μὴ πεπλασμένως ἀλλ' ἀληθῶς φιλόσοφός τις εἴη. Μεγάλη E ἀνάγκη. Σώφρων μὴν ὅ γε τοιοῦτος καὶ οὐδαμῇ φιλο-

---

2. διεξελθόντος τοῦ λόγου a. — 3. οἳ] οἷοί ac. — 5. βέλτιον a. — 11. παντοίως c cum Flor. x et γρ. Π. — 13. δεῖ δὴ a. — 15. Τὸ δὲ δή a. Τόδε δέ c. — 16. ἆρα bc. — χρὴ τὸν φύλακα a. — 19. τι] σοι a. — 20. γραφεῖς a. — 26. διαφέρειν gbc.

2. δεῖν ΛΘΞΠΦD: δεῖ abc. — 7. ὃ] ὅσα a. — 18. τε] γε a. — 27. ἀποχετευόμενον a. — 28. δὴ] δὲ a.

χρήματος· ὧν γὰρ ἕνεκα χρήματα μετὰ πολλῆς δαπάνης
σπουδάζεται, ἄλλῳ τινὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ προσήκει σπουδά-
ζειν. Οὕτως. Καὶ μὴν που καὶ τόδε δεῖ σκοπεῖν, ὅταν
486 κρίνειν μέλλῃς φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ μή. Τὸ ποῖον;
Μή σε λάθῃ μετέχουσα ἀνελευθερίας· ἐναντιώτατον γάρ
που σμικρολογία ψυχῇ μελλούσῃ τοῦ ὅλου καὶ παντὸς ἀεὶ
ἐπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου. Ἀληθέστατα, ἔφη.
278 Ἧι οὖν ὑπάρχει διανοίᾳ μεγαλοπρέπεια καὶ θεωρία παν-
τὸς μὲν χρόνου, πάσης δὲ οὐσίας, οἷόν τε οἴει τούτῳ μέγα
τι δοκεῖν εἶναι τὸν ἀνθρώπινον βίον; Ἀδύνατον, ἦ δ' ὅς.
Οὐκοῦν καὶ θάνατον οὐ δεινόν τι ἡγήσεται ὁ τοιοῦτος;
B Ἥκιστά γε. Δειλῇ δὴ καὶ ἀνελευθέρῳ φύσει φιλοσοφίας
470 ἀληθινῆς, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἂν μετείη. Οὔ μοι δοκεῖ. Τί
οὖν; ὁ κόσμιος καὶ μὴ φιλοχρήματος μηδ' ἀνελεύθερος
μηδ' ἀλαζὼν μηδὲ δειλὸς ἔσθ' ὅπῃ ἂν δυσξύμβολος ἢ
ἄδικος γένοιτο; Οὐκ ἔστιν. Καὶ τοῦτο δὴ ψυχὴν σκοπῶν
φιλόσοφον καὶ μὴ εὐθὺς νέου ὄντος ἐπισκέψει, εἰ ἄρα
δικαία τε καὶ ἥμερος ἢ δυσκοινώνητος καὶ ἀγρία. Πάνυ
C μὲν οὖν. Οὐ μὴν οὐδὲ τόδε παραλείψεις, ὡς ἐγῷμαι.
Τὸ ποῖον; Εὐμαθὴς ἢ δυσμαθής. ἢ προσδοκᾷς ποτέ τινά
τι ἱκανῶς ἂν στέρξαι, ὃ πράττων ἂν ἀλγῶν τε πράττοι
καὶ μόγις σμικρὸν ἀνύτων; Οὐκ ἂν γένοιτο. Τί δ'; εἰ
μηδὲν ὧν μάθοι σῴζειν δύναιτο, λήθης ὢν πλέως, ἆρ'
ἂν οἷός τ' εἴη ἐπιστήμης μὴ κενὸς εἶναι; Καὶ πῶς; Ἀνό-
νητα δὴ πονῶν οὐκ, οἴει, ἀναγκασθήσεται τελευτῶν αὑ-
τόν τε μισεῖν καὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν; Πῶς δ' οὔ; Ἐπι-
279 λήσμονα ἄρα ψυχὴν ἐν ταῖς ἱκανῶς φιλοσόφοις μή ποτε
D ἐγκρίνωμεν, ἀλλὰ μνημονικὴν αὐτὴν ζητῶμεν δεῖν εἶναι.
Παντάπασι μὲν οὖν. Ἀλλ' οὐ μὴν τό γε τῆς ἀμούσου τε
καὶ ἀσχήμονος φύσεως ἄλλοσέ ποι ἂν φαῖμεν ἕλκειν ἢ εἰς
ἀμετρίαν. Τί μήν; Ἀλήθειαν δὲ ἀμετρίᾳ ἡγεῖ ξυγγενῆ
εἶναι ἢ ἐμμετρίᾳ; Ἐμμετρίᾳ. Ἔμμετρον ἄρα καὶ εὔχαριν
ζητῶμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις διάνοιαν φύσει, ἣν ἐπὶ τὴν
τοῦ ὄντος ἰδέαν ἑκάστου τὸ αὐτοφυὲς εὐάγωγον παρέξει.
E Πῶς δ' οὔ; Τί οὖν; μή πῃ δοκοῦμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα
ἕκαστα διεληλυθέναι καὶ ἑπόμενα ἀλλήλοις τῇ μελλούσῃ
τοῦ ὄντος ἱκανῶς τε καὶ τελέως ψυχῇ μεταλήψεσθαι;
487 Ἀναγκαιότατα μὲν οὖν, ἔφη. Ἔστιν οὖν ὅπῃ μέμψει τοι-
οῦτον ἐπιτήδευμα, ὃ μή ποτ' ἄν τις οἷός τε γένοιτο ἱκα-
νῶς ἐπιτηδεῦσαι, εἰ μὴ φύσει εἴη μνήμων, εὐμαθής, μεγα-
λοπρεπής, εὔχαρις, φίλος τε καὶ ξυγγενὴς ἀληθείας, δι-
καιοσύνης, ἀνδρίας, σωφροσύνης; Οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος,
ἔφη, τό γε τοιοῦτον μέμψαιτο. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, τελειω-
θεῖσι τοῖς τοιούτοις παιδείᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἆρα οὐ μόνοις
ἂν τὴν πόλιν ἐπιτρέποις;

B Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, πρὸς μὲν ταῦτά
σοι οὐδεὶς ἂν οἷός τ' εἴη ἀντειπεῖν· ἀλλὰ γὰρ τοιόνδε τι 280
πάσχουσιν οἱ ἀκούοντες ἑκάστοτε ἃ νῦν λέγεις· ἡγοῦνται
δι' ἀπειρίαν τοῦ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι ὑπὸ τοῦ
λόγου παρ' ἕκαστον τὸ ἐρώτημα σμικρὸν παραγόμενοι,
ἀθροισθέντων τῶν σμικρῶν ἐπὶ τελευτῆς τῶν λόγων μέγα
τὸ σφάλμα καὶ ἐναντίον τοῖς πρώτοις ἀναφαίνεσθαι, καὶ
ὥσπερ ὑπὸ τῶν πεττεύειν δεινῶν οἱ μὴ τελευτῶντες ἀπο-
κλείονται καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι φέρωσιν, οὕτω καὶ σφεῖς C
τελευτῶντες ἀποκλείεσθαι, καὶ οὐκ ἔχειν ὅ τι λέγωσιν ὑπὸ
πεττείας αὖ ταύτης τινὸς ἑτέρας, οὐκ ἐν ψήφοις ἀλλ' ἐν
λόγοις· ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς οὐδέν τι μᾶλλον ταύτῃ ἔχειν.
λέγω δ' εἰς τὸ παρὸν ἀποβλέψας. νῦν γὰρ φαίη ἄν τίς
σοι λόγῳ μὲν οὐκ ἔχειν καθ' ἕκαστον τὸ ἐρωτώμενον ἐναν-
τιοῦσθαι, ἔργῳ δὲ ὁρᾶν, ὅσοι ἂν ἐπὶ φιλοσοφίαν ὁρμήσαν-
τες μὴ τοῦ πεπαιδεῦσθαι ἕνεκα ἁψάμενοι νέοι ὄντες ἀπαλ-
λάττωνται, ἀλλὰ μακρότερον ἐνδιατρίψωσι, τοὺς μὲν πλεί- D
στους καὶ πάνυ ἀλλοκότους γιγνομένους, ἵνα μὴ παμπονή-
ρους εἴπωμεν, τοὺς δ' ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας ὅμως τοῦτό
γε ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος οὗ σὺ ἐπαινεῖς πάσχοντας, ἀχρή-
στους ταῖς πόλεσι γιγνομένους. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας, Οἴει
οὖν, εἶπον, τοὺς ταῦτα λέγοντας ψεύδεσθαι; Οὐκ οἶδα, 281
ἦ δ' ὅς, ἀλλὰ τὸ σοὶ δοκοῦν ἡδέως ἂν ἀκούοιμι. Ἀκούοις E
ἄν, ὅτι ἔμοιγε φαίνονται τἀληθῆ λέγειν. Πῶς οὖν, ἔφη,
εὖ ἔχει λέγειν, ὅτι οὐ πρότερον κακῶν παύσονται αἱ πόλεις,
πρὶν ἂν ἐν αὐταῖς οἱ φιλόσοφοι ἄρξωσιν, οὓς ἀχρήστους
ὁμολογοῦμεν αὐταῖς εἶναι; Ἐρωτᾷς, ἦν δ' ἐγώ, ἐρώτημα
δεόμενον ἀποκρίσεως δι' εἰκόνος λεγομένης. Σὺ δέ γε, ἔφη,
οἶμαι, οὐκ εἴωθας δι' εἰκόνων λέγειν.

Εἶεν, εἶπον· σκώπτεις ἐμβεβληκώς με εἰς λόγον οὕτω
δυσαπόδεικτον; ἄκουε δ' οὖν τῆς εἰκόνος, ἵν' ἔτι μᾶλλον 488
ἴδῃς ὡς γλίσχρως εἰκάζω. οὕτω γὰρ χαλεπὸν τὸ πάθος τῶν
ἐπιεικεστάτων, ὃ πρὸς τὰς πόλεις πεπόνθασιν, ὥστ' οὐδ'
ἔστιν ἓν οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτον πεπονθός, ἀλλὰ δεῖ ἐκ πολ-
λῶν αὐτὸ ξυναγαγεῖν εἰκάζοντα καὶ ἀπολογούμενον ὑπὲρ
αὐτῶν, οἷον οἱ γραφῆς τραγελάφους καὶ τὰ τοιαῦτα μι-
γνύντες γράφουσι. νόησον γὰρ τοιουτονὶ γενόμενον εἴτε
πολλῶν νεῶν πέρι εἴτε μιᾶς· ναύκληρον μεγέθει μὲν καὶ
ῥώμῃ ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηὶ πάντας, ὑπόκωφον δὲ καὶ B
ὁρῶντα ὡσαύτως βραχύ τι καὶ γιγνώσκοντα περὶ ναυτικῶν
ἕτερα τοιαῦτα, τοὺς δὲ ναύτας στασιάζοντας πρὸς ἀλλή- 282
λους περὶ τῆς κυβερνήσεως, ἕκαστον οἰόμενον δεῖν κυβερ-
νᾶν, μήτε μαθόντα πώποτε τὴν τέχνην μήτε ἔχοντα ἀπο-
δεῖξαι διδάσκαλον ἑαυτοῦ μηδὲ χρόνον ἐν ᾧ ἐμάνθανε,
πρὸς δὲ τούτοις φάσκοντας μηδὲ διδακτὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ
τὸν λέγοντα ὡς διδακτὸν ἑτοίμους κατατέμνειν, αὐτοὺς
δὲ αὐτῷ ἀεὶ τῷ ναυκλήρῳ περικεχύσθαι δεομένους καὶ C

---

3. Οὕτω a. — 7. ἐπορέγεσθαι a. — 8. Ὧι - - διανοίας c. — 12. δὴ] δὲ a. — 18. δυσκοινώνητός τε καὶ a. — 23. ἀνύττων a. — 24. ἀνόητα A et pr. Π. — 25. δὴ] δὲ a. — 28. κρίνωμεν a. — 29. μὴν] μὴ a. — 30. πη a. — φῶμεν a. — 42. ἀνδρείας c.

8. φέρουσιν libri praeter Vind. E. — 11. ταύτην Am. — 15. προπεπαιδεῦσθαι a. — 31. τὸ om. Am et pr. Ξ. — 33. τοιοῦτο a. — 35. γραφῆς Bekkerus: γραφεῖς cum libris ac. Sed conf. 484 C. — 37. μιᾶς· ναύκληρον Schneiderus: μιᾶς ναύκληρον abc. — 38. ἅπαντας a.

πάντα ποιοῦντας ὅπως ἂν σφίσι τὸ πηδάλιον ἐπιτρέψῃ, ἐνίοτε δ' ἂν μὴ πείθωσιν ἀλλὰ ἄλλοι μᾶλλον, τοὺς μὲν ἄλλους ἢ ἀποκτεννύντας ἢ ἐκβάλλοντας ἐκ τῆς νεώς, τὸν δὲ γενναῖον ναύκληρον μανδραγόρᾳ ἢ μέθῃ ἤ τινι ἄλλῳ ξυμποδίσαντας τῆς νεὼς ἄρχειν χρωμένους τοῖς ἐνοῦσι, καὶ πίνοντάς τε καὶ εὐωχουμένους πλεῖν ὡς τὸ εἰκὸς τοὺς τοιούτους, πρὸς δὲ τούτοις ἐπαινοῦντας ναυτικὸν μὲν κα- D λοῦντας καὶ κυβερνητικὸν καὶ ἐπιστάμενον τὰ κατὰ ναῦν, 471 ὃς ἂν ξυλλαμβάνειν δεινὸς ᾖ, ὅπως ἄρξουσιν ἢ πείθοντες ἢ βιαζόμενοι τὸν ναύκληρον, τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ψέγοντας ὡς ἄχρηστον, τοῦ δὲ ἀληθινοῦ κυβερνήτου πέρι μηδ' ἐπαΐοντες, ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι ἐνιαυτοῦ καὶ ὡρῶν καὶ οὐρανοῦ καὶ ἄστρων καὶ πνευμάτων 283 καὶ πάντων τῶν τῇ τέχνῃ προσηκόντων, εἰ μέλλει τῷ ὄντι E νεὼς ἀρχικὸς ἔσεσθαι, ὅπως δὲ κυβερνήσει ἐάν τέ τινες βούλωνται ἐάν τε μή, μήτε τέχνην τούτου μήτε μελέτην οἰόμενοι δυνατὸν εἶναι λαβεῖν ἅμα καὶ τὴν κυβερνητικήν. τοιούτων δὴ περὶ τὰς ναῦς γιγνομένων τὸν ὡς ἀληθῶς κυβερνητικὸν οὐχ ἡγεῖ ἂν τῷ ὄντι μετεωροσκόπον τε καὶ 489 ἀδολέσχην καὶ ἄχρηστόν σφισι καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οὕτω κατεσκευασμέναις ναυσὶ πλωτήρων; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος. Οὐ δή, ἦν δ' ἐγώ, οἶμαι δεῖσθαί σε ἐξεταζομένην τὴν εἰκόνα ἰδεῖν, ὅτι ταῖς πόλεσι πρὸς τοὺς ἀληθινοὺς φιλοσόφους τὴν διάθεσιν ἔοικεν, ἀλλὰ μανθάνειν ὃ λέγω. Καὶ μάλα, ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνον τὸν θαυμάζοντα, ὅτι οἱ φιλόσοφοι οὐ τιμῶνται ἐν ταῖς πόλεσι, δίδασκέ τε τὴν εἰκόνα καὶ πειρῶ πείθειν, B ὅτι πολὺ ἂν θαυμαστότερον ἦν, εἰ ἐτιμῶντο. Ἀλλὰ διδάξω, ἔφη. Καὶ ὅτι τοίνυν τἀληθῆ λέγεις, ὡς ἄχρηστοι τοῖς πολλοῖς οἱ ἐπιεικέστατοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ· τῆς μέντοι ἀχρηστίας τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε αἰτιᾶσθαι ἀλλὰ μὴ τοὺς ἐπιεικεῖς. οὐ γὰρ ἔχει φύσιν κυβερνήτην ναυτῶν δεῖσθαι ἄρχεσθαι ὑφ' αὑτοῦ οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς C τῶν πλουσίων θύρας ἰέναι, ἀλλ' ὁ τοῦτο κομψευσάμενος 284 ἐψεύσατο, τὸ δὲ ἀληθὲς πέφυκεν, ἐάν τε πλούσιος ἐάν τε πένης κάμνῃ, ἀναγκαῖον εἶναι ἐπὶ ἰατρῶν θύρας ἰέναι καὶ πάντα τὸν ἄρχεσθαι δεόμενον ἐπὶ τὰς τοῦ ἄρχειν δυναμένου, οὐ τὸν ἄρχοντα δεῖσθαι τῶν ἀρχομένων ἄρχεσθαι, οὗ ἂν τῇ ἀληθείᾳ τι ὄφελος ᾖ. ἀλλὰ τοὺς νῦν πολιτικοὺς ἄρχοντας ἀπεικάζων οἷς ἄρτι ἐλέγομεν ναύταις οὐχ ἁμαρτήσει, καὶ τοὺς ὑπὸ τούτων ἀχρήστους λεγομένους καὶ μετεωρολέσχας τοῖς ὡς ἀληθῶς κυβερνήταις. Ὀρθότατα, ἔφη. Ἔκ τε τοίνυν τούτων καὶ ἐν τούτοις οὐ ῥᾴδιον εὐδοκιμεῖν τὸ βέλτιστον ἐπιτήδευμα ὑπὸ τῶν τἀναντία ἐπι- D τηδευόντων, πολὺ δὲ μεγίστη καὶ ἰσχυροτάτη διαβολὴ γίγνεται φιλοσοφίᾳ διὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα φάσκοντας ἐπιτηδεύειν, οὓς δὴ σὺ φῂς τὸν ἐγκαλοῦντα τῇ φιλοσοφίᾳ λέγειν ὡς παμπόνηροι οἱ πλεῖστοι τῶν ἰόντων ἐπ' αὐτήν, οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι ἄχρηστοι, καὶ ἐγὼ συνεχώρησα ἀληθῆ σε λέγειν. ἦ γάρ; Ναί. Οὐκοῦν τῆς μὲν τῶν ἐπιεικῶν ἀχρηστίας τὴν αἰτίαν διεληλύθαμεν; Καὶ μάλα. Τῆς δὲ τῶν πολλῶν πονηρίας τὴν ἀνάγκην βούλει τὸ μετὰ τοῦτο διέλθωμεν, καὶ ὅτι οὐδὲ τούτου φιλοσοφία αἰτία, ἂν δυ- 285 νώμεθα, πειραθῶμεν δεῖξαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀκούωμεν E δὴ καὶ λέγωμεν ἐκεῖθεν ἀναμνησθέντες, ὅθεν διῇμεν τὴν φύσιν, οἷον ἀνάγκη φῦναι τὸν καλόν τε κἀγαθὸν ἐσόμενον. ἡγεῖτο δ' αὐτῷ, εἰ νῷ ἔχεις, πρῶτον μὲν ἀλήθεια, 490 ἣν διώκειν αὐτὸν πάντως καὶ πάντῃ ἔδει ἢ ἀλαζόνι ὄντι μηδαμῇ μετεῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς. Ἦν γὰρ οὕτω λεγόμενον. Οὐκοῦν ἓν μὲν τοῦτο σφόδρα οὕτω παρὰ δόξαν τοῖς νῦν δοκουμένοις περὶ αὐτοῦ; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἆρ' οὖν δὴ οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα ὅτι πρὸς τὸ ὂν πεφυκὼς εἴη ἁμιλλᾶσθαι ὅ γε ὄντως φιλομαθής, καὶ οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ τοῖς δοξαζομένοις εἶναι πολλοῖς ἑκάστοις, ἀλλ' ἴοι καὶ B οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὃ ἔστιν ἑκάστου τῆς φύσεως ἅψασθαι ᾧ προσήκει ψυχῆς ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου· προσήκει δὲ ξυγγενεῖ· ᾧ πλησιάσας καὶ μιγεὶς τῷ ὄντι ὄντως, γεννήσας νοῦν καὶ ἀλήθειαν, γνοίη τε καὶ ἀληθῶς ζῴη καὶ τρέφοιτο καὶ οὕτω λήγοι ὠδῖνος, πρὶν δ' οὔ. Ὡς οἷόν τ', ἔφη, μετριώτατα. Τί οὖν; τούτῳ τι μετέσται ψεῦδος ἀγαπᾶν ἢ πᾶν τοὐναντίον μισεῖν; C Μισεῖν, ἔφη. Ἡγουμένης δὴ ἀληθείας οὐκ ἄν ποτε, οἶμαι, 286 φαῖμεν αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθῆσαι. Πῶς γάρ; Ἀλλ' ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἦθος, ᾧ καὶ σωφροσύνην ἕπεσθαι. Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ δὴ τὸν ἄλλον τῆς φιλοσόφου φύσεως χορὸν τί δεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναγκάζοντα τάττειν; μέμνησαι γάρ που ὅτι ξυνέβη προσῆκον τούτοις ἀνδρία, μεγαλοπρέπεια, εὐμάθεια, μνήμη. καὶ σοῦ ἐπιλαβομένου, ὅτι πᾶς μὲν ἀναγκασθήσεται ὁμολογεῖν οἷς λέγομεν, ἐάσας δὲ D τοὺς λόγους, εἰς αὐτοὺς ἀποβλέψας περὶ ὧν ὁ λόγος, φαίη ὁρᾶν αὐτῶν τοὺς μὲν ἀχρήστους, τοὺς δὲ πολλοὺς κακοὺς πᾶσαν κακίαν, τῆς ἤδη διαβολῆς τὴν αἰτίαν ἐπισκοποῦντες ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν, τί ποθ' οἱ πολλοὶ κακοί, καὶ τούτου δὴ ἕνεκα πάλιν ἀνειλήφαμεν τὴν τῶν ἀληθῶς φιλοσόφων φύσιν καὶ ἐξ ἀνάγκης ὡρισάμεθα. Ἔστιν, ἔφη, ταῦτα. E Ταύτης δή, ἦν δ' ἐγώ, τῆς φύσεως δεῖ θεάσασθαι τὰς φθοράς, ὡς διόλλυται ἐν πολλοῖς, σμικρὸν δέ τι ἐκφεύγει, οὓς δὴ καὶ οὐ πονηρούς, ἀχρήστους δὲ καλοῦσι· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ τὰς μιμουμένας ταύτην καὶ εἰς τὸ ἐπιτήδευμα 491 καθισταμένας αὐτῆς, οἷαι οὖσαι φύσεις ψυχῶν εἰς ἀνάξιον καὶ μεῖζον ἑαυτῶν ἀφικνούμεναι ἐπιτήδευμα, πολλαχῇ πλημ- 287 μελοῦσαι, πανταχῇ καὶ ἐπὶ πάντας δόξαν οἵαν λέγεις φιλο-

---

1. ἐπιτρέψαι a. — 9. ἄρξωσιν a. — 12. ἐπαΐοντες ΛΘΞΠm: ἐπαΐοντας abc. — 15. δὲ] τε c. — 17. οἰόμενοι libri omnes: οἰομένους cum Aldina abc. — 29. λέγει bc. — 33. ὑπ' αὐτοῦ a. — 40. ἁμαρτήσῃ a. — 46. φιλοσοφίας a.

9. διῄειμεν a. — 11. εἰ ἐν νῷ v et rc. Φq. Cf. Euthyphr. p. 2 B. ubi ἐν ante νῷ om. praeter Ξ omnes. — 20. προσήκοι a. — 22. ὄντως ὄντι a. — 25. τι om. a. — 28. δίκαιον] μέτριον a. — 30. ἀναγκάζοντα ΛΘΠΦDK qvmr: ἀναλαμβάνοντα Ξabc. — 31. ἀνδρεία c. — 35. μὲν om. Am. — 36. ἤδη om. Avm.

σοφίᾳ προσῆψαν. Τίνας δέ, ἔφη, τὰς διαφθορὰς λέγεις; Ἐγώ σοι, εἶπον, ἂν οἷός τε γένωμαι, πειράσομαι διελθεῖν. τόδε μὲν οὖν, οἶμαι, πᾶς ἡμῖν ὁμολογήσει, τοιαύτην φύσιν
287 καὶ πάντα ἔχουσαν ὅσα προσετάξαμεν νῦν δή, εἰ τελέως
B μέλλοι φιλόσοφος γενέσθαι, ὀλιγάκις ἐν ἀνθρώποις φύεσθαι καὶ ὀλίγας. ἢ οὐκ οἴει; Σφόδρα γε. Τούτων δὴ τῶν ὀλίγων σκόπει ὡς πολλοὶ ὄλεθροι καὶ μεγάλοι. Τίνες δή; Ὃ μὲν πάντων θαυμαστότατον ἀκοῦσαι, ὅτι ἓν ἕκαστον ὧν ἐπῃνέσαμεν τῆς φύσεως ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσαν ψυχὴν καὶ ἀποσπᾷ φιλοσοφίας. λέγω δὲ ἀνδρίαν, σωφροσύνην καὶ πάντα ἃ διήλθομεν. Ἄτοπον, ἔφη, ἀκοῦσαι. Ἔτι
C τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τούτοις τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πάντα φθείρει καὶ ἀποσπᾷ, κάλλος καὶ πλοῦτος καὶ ἰσχὺς σώματος καὶ ξυγγένεια ἐρρωμένη ἐν πόλει καὶ πάντα τὰ τούτων οἰκεῖα· ἔχεις γὰρ τὸν τύπον ὧν λέγω. Ἔχω, ἔφη· καὶ ἡδέως γ' ἂν ἀκριβέστερον ἃ λέγεις πυθοίμην. Λαβοῦ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅλου αὐτοῦ ὀρθῶς, καί σοι εὔδηλόν τε φανεῖται καὶ οὐκ ἄτοπα δόξει τὰ προειρημένα περὶ
D αὐτῶν. Πῶς οὖν, ἔφη, κελεύεις; Παντός, ἦν δ' ἐγώ,
288 σπέρματος πέρι ἢ φυτοῦ, εἴτε ἐγγείων εἴτε τῶν ζώων, ἴσμεν ὅτι τὸ μὴ τυχὸν τροφῆς ἧς προσήκει ἑκάστῳ μηδ' ὥρας μηδὲ τόπου, ὅσῳ ἂν ἐρρωμενέστερον ᾖ, τοσούτῳ πλειόνων ἐνδεῖ τῶν πρεπόντων· ἀγαθῷ γάρ που κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῷ μὴ ἀγαθῷ. Πῶς δ' οὔ; Ἔχει δή, οἶμαι, λόγον τὴν ἀρίστην φύσιν ἐν ἀλλοτριωτέρᾳ οὖσαν τροφῇ κάκιον ἀπαλλάττειν τῆς φαύλης. Ἔχει. Οὐκοῦν,
E ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, καὶ τὰς ψυχὰς οὕτω φῶμεν τὰς εὐφυεστάτας κακῆς παιδαγωγίας τυχούσας διαφερόντως κακὰς γίγνεσθαι; ἢ οἴει τὰ μεγάλα ἀδικήματα καὶ τὴν ἄκρατον πονηρίαν ἐκ φαύλης, ἀλλ' οὐκ ἐκ νεανικῆς φύσεως τροφῇ διολομένης γίγνεσθαι, ἀσθενῆ δὲ φύσιν μεγάλων οὔτε ἀγαθῶν οὔτε κακῶν αἰτίαν ποτὲ ἔσεσθαι; Οὔκ, ἀλλά,
492 ἦ δ' ὅς, οὕτως. Ἣν τοίνυν ἔθεμεν τοῦ φιλοσόφου φύσιν, ἂν μέν, οἶμαι, μαθήσεως προσηκούσης τύχῃ, εἰς πᾶσαν ἀρετὴν ἀνάγκη αὐξανομένην ἀφικνεῖσθαι, ἐὰν δὲ μὴ ἐν προσηκούσῃ σπαρεῖσά τε καὶ φυτευθεῖσα τρέφηται, εἰς πάντα τἀναντία αὖ, ἐὰν μή τις αὐτῇ βοηθήσας θεῶν τύχῃ. ἢ καὶ σὺ ἡγεῖ, ὥσπερ οἱ πολλοί, διαφθειρομένους τινὰς εἶναι ὑπὸ σοφιστῶν νέους, διαφθείροντας δέ
289 τινας σοφιστὰς ἰδιωτικούς, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου, ἀλλ'
B οὐκ αὐτοὺς τοὺς ταῦτα λέγοντας μεγίστους μὲν εἶναι σοφιστάς, παιδεύειν δὲ τελεώτατα καὶ ἀπεργάζεσθαι οἵους βούλονται εἶναι καὶ νέους καὶ πρεσβυτέρους καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; Πότε δή; ἦ δ' ὅς. Ὅταν, εἶπον, ξυγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς δικαστήρια ἢ θέατρα ἢ στρατόπεδα ἤ τινα ἄλλον κοινὸν πλήθους ξύλλογον ξὺν πολλῷ θορύβῳ τὰ μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα,
καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες, πρὸς δ' αὐτοῖς αἵ τε πέτραι C
καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἂν ὦσιν ἐπηχοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ ψόγου καὶ ἐπαίνου. ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἴει καρδίαν ἴσχειν; ἢ ποίαν ἂν αὐτῷ παιδείαν ἰδιωτικὴν ἀνθέξειν, ἣν οὐ κατακλυσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ τοιούτου ψόγου ἢ ἐπαίνου οἰχήσεσθαι φερομένην κατὰ ῥοῦν ᾗ ἂν οὗτος φέρῃ, καὶ φήσειν τε τὰ αὐτὰ τούτοις καλὰ καὶ αἰσχρὰ εἶναι, καὶ ἐπιτηδεύσειν ἅπερ ἂν οὗ-
τοι, καὶ ἔσεσθαι τοιοῦτον; Πολλή, ἦ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, D
ἀνάγκη. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, οὔπω τὴν μεγίστην ἀνάγκην εἰρήκαμεν. Ποίαν; ἔφη. Ἣν ἔργῳ προστιθέασι λόγῳ
μὴ πείθοντες οὗτοι οἱ παιδευταί τε καὶ σοφισταί. ἢ οὐκ 290
οἶσθα, ὅτι τὸν μὴ πειθόμενον ἀτιμίαις τε καὶ χρήμασι καὶ θανάτοις κολάζουσιν; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Τίνα οὖν ἄλλον σοφιστὴν οἴει ἢ ποίους ἰδιωτικοὺς λόγους ἐναν-
τία τούτοις τείνοντας κρατήσειν; Οἶμαι μὲν οὐδένα, ἦ δ' E
ὅς. Οὐ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια. οὔτε γὰρ γίγνεται οὔτε γέγονεν οὐδὲ οὖν μὴ γένηται ἀλλοῖον ἦθος πρὸς ἀρετὴν παρὰ τὴν τούτων παιδείαν πεπαιδευμένον, ἀνθρώπειον, ὦ ἑταῖρε· θεῖον μέντοι κατὰ τὴν παροιμίαν ἐξαιρῶμεν λόγου. εὖ γὰρ χρὴ εἰδέναι, ὅ τί περ ἂν σωθῇ τε καὶ γένηται οἷον δεῖ ἐν τοιαύτῃ κατα-
στάσει πολιτειῶν, θεοῦ μοῖραν αὐτὸ σῶσαι λέγων οὐ κακῶς 493
ἐρεῖς. Οὐδ' ἐμοὶ ἄλλως, ἔφη, δοκεῖ. Ἔτι τοίνυν σοι, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τούτοις καὶ τόδε δοξάτω. Τὸ ποῖον; Ἕκαστος τῶν μισθαρνούντων ἰδιωτῶν, οὓς δὴ οὗτοι σοφιστὰς καλοῦσι καὶ ἀντιτέχνους ἡγοῦνται, μὴ ἄλλα παιδεύειν ἢ ταῦτα τὰ τῶν πολλῶν δόγματα, ἃ δοξάζουσιν ὅταν ἀθροισθῶσι, καὶ σοφίαν ταύτην καλεῖν, οἷόνπερ ἂν εἰ θρέμματος μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ τρεφομένου τὰς ὀργάς τις καὶ
ἐπιθυμίας κατεμάνθανεν, ὅπῃ τε προσελθεῖν χρὴ καὶ ὅπῃ B
ἅψασθαι αὐτοῦ, καὶ ὁπότε χαλεπώτατον ἢ πρᾳότατον καὶ
ἐκ τίνων γίγνεται, καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἷς ἕκαστος εἴωθε 291
φθέγγεσθαι, καὶ οἵας αὖ ἄλλου φθεγγομένου ἡμεροῦταί τε καὶ ἀγριαίνει, καταμαθὼν δὲ ταῦτα πάντα ξυνουσίᾳ τε καὶ χρόνου τριβῇ σοφίαν τε καλέσειε καὶ ὡς τέχνην συστησάμενος ἐπὶ διδασκαλίαν τρέποιτο, μηδὲν εἰδὼς τῇ ἀληθείᾳ τούτων τῶν δογμάτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, ὅ τι καλὸν ἢ αἰσχρὸν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον,
ὀνομάζοι δὲ πάντα ταῦτα ἐπὶ ταῖς τοῦ μεγάλου ζώου δό- C
ξαις, οἷς μὲν χαίροι ἐκεῖνο ἀγαθὰ καλῶν, οἷς δὲ ἄχθοιτο κακά, ἄλλον δὲ μηδένα ἔχοι λόγον περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τἀναγκαῖα δίκαια καλοῖ καὶ καλά, τὴν δὲ τοῦ ἀναγκαίου καὶ ἀγαθοῦ φύσιν, ὅσον διαφέρει τῷ ὄντι, μήτε ἑωρακὼς

5. μέλλει c. — 10. ἀνδρείαν c. — 19. πάντως Am et pr. Ξ. — 26. κακίον' auctore Boeckhio c. — 31. διολλυμένης a. — 35. ἀρετὴν μὲν ἀνάγκη a. — αὐξομένην a. — ἐν μὴ a. — 38. διαφθειρομένους μέν τινας c cum Flor. β'q.
5. ψόγου τε καὶ a. — 13. προστιθέασι λόγῳ, μὴ πείθοντες, οὗτοι c. — 15. τὸ Am. — 23. ἐξαίρω a. — 27. Ἕκαστον v a. — 35. φ. δὴ ἐφ' οἷς ἕκαστος] φ. δὴ ἃς ἐφ' ἑκάστοις a cum Flor. β'q, φ. δὴ ἐφ' οἷς ἑκάστοτε Schneiderus, φ. δὴ ἐφ' οἵοις οἵας ἑκάστοτε Sommerus, φωνὰς ἃς δὴ ἐφ' οἷς ἑκάστοις Winckelmannus. — 36. οἵαις a. — 43. ταῦτα πάντα c.

473 εἴη μήτε ἄλλῳ δυνατὸς δεῖξαι. τοιοῦτος δὴ ὢν πρὸς Διὸς
οὐκ ἄτοπος ἄν σοι δοκεῖ εἶναι παιδευτής; Ἔμοιγ', ἔφη.
Ἦ οὖν τι τούτου δοκεῖ διαφέρειν ὁ τὴν τῶν πολλῶν καὶ
D παντοδαπῶν ξυνιόντων ὀργὴν καὶ ἡδονὰς κατανενοηκέναι
σοφίαν ἡγούμενος, εἴτ' ἐν γραφικῇ εἴτ' ἐν μουσικῇ εἴτε
δὴ ἐν πολιτικῇ; ὅτι μὲν γάρ, ἐάν τις τούτοις ὁμιλῇ ἐπι-
δεικνύμενος ἢ ποίησιν ἤ τινα ἄλλην δημιουργίαν ἢ πόλει
292 διακονίαν, κυρίους αὑτοῦ ποιῶν τοὺς πολλοὺς πέρα τῶν
ἀναγκαίων, ἡ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη ποιεῖν αὐτῷ
ταῦτα ἃ ἂν οὗτοι ἐπαινῶσιν· ὡς δὲ καὶ ἀγαθὰ καὶ καλὰ
ταῦτα τῇ ἀληθείᾳ, ἤδη πώποτέ του ἤκουσας αὐτῶν λόγον
E διδόντος οὐ καταγέλαστον; Οἶμαι δέ γ', ἦ δ' ὅς, οὐδ'
ἀκούσομαι. Ταῦτα τοίνυν πάντα ἐννοήσας ἐκεῖνο ἀνα-
μνήσθητι· αὐτὸ τὸ καλόν, ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ καλά, ἢ
αὐτό τι ἕκαστον καὶ μὴ τὰ πολλὰ ἕκαστα ἔσθ' ὅπως πλῆ-
494 θος ἀνέξεται ἢ ἡγήσεται εἶναι; Ἥκιστά γ', ἔφη. Φιλό-
σοφον μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, πλῆθος ἀδύνατον εἶναι. Ἀδύ-
νατον. Καὶ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἄρα ἀνάγκη ψέγεσθαι
ὑπ' αὐτῶν. Ἀνάγκη. Καὶ ὑπὸ τούτων δὴ τῶν ἰδιωτῶν,
ὅσοι προσομιλοῦντες ὄχλῳ ἀρέσκειν αὐτῷ ἐπιθυμοῦσιν.
Δῆλον. Ἐκ δὴ τούτων τίνα ὁρᾷς σωτηρίαν φιλοσόφῳ
φύσει, ὥστ' ἐν τῷ ἐπιτηδεύματι μείνασαν πρὸς τέλος ἐλθεῖν;
B ἐννόει δ' ἐκ τῶν ἔμπροσθεν. ὡμολόγηται γὰρ δὴ ἡμῖν εὐ-
μάθεια καὶ μνήμη καὶ ἀνδρία καὶ μεγαλοπρέπεια ταύτης
εἶναι τῆς φύσεως. Ναί. Οὐκοῦν εὐθὺς ἐν πᾶσιν ὁ τοι-
οῦτος πρῶτος ἔσται ἐν ἅπασιν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τὸ σῶμα
φυῇ προσφερὴς τῇ ψυχῇ; Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη. Βουλή-
293 σονται δή, οἶμαι, αὐτῷ χρῆσθαι, ἐπειδὰν πρεσβύτερος
γίγνηται, ἐπὶ τὰ αὑτῶν πράγματα οἵ τε οἰκεῖοι καὶ οἱ πολῖ-
ται. Πῶς δ' οὔ; Ὑποκείσονται ἄρα δεόμενοι καὶ τιμῶν-
C τες, προκαταλαμβάνοντες καὶ προκολακεύοντες τὴν μέλλου-
σαν αὐτοῦ δύναμιν. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι.
Τί οὖν οἴει, ἦν δ' ἐγώ, τὸν τοιοῦτον ἐν τοῖς τοιούτοις
ποιήσειν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τύχῃ μεγάλης πόλεως ὢν καὶ
ἐν ταύτῃ πλούσιός τε καὶ γενναῖος, καὶ ἔτι εὐειδὴς καὶ
μέγας; ἆρ' οὐ πληρωθήσεσθαι ἀμηχάνου ἐλπίδος, ἡγούμε-
νον καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ τῶν βαρβάρων ἱκανὸν
ἔσεσθαι πράττειν, καὶ ἐπὶ τούτοις ὑψηλὸν ἐξαίρειν αὑτόν,
D σχηματισμοῦ καὶ φρονήματος κενοῦ ἄνευ νοῦ ἐμπιπλάμε-
νον; Καὶ μάλ', ἔφη. Τῷ δὴ οὕτω διατιθεμένῳ ἐάν τις
ἠρέμα προσελθὼν τἀληθῆ λέγῃ, ὅτι νοῦς οὐκ ἔνεστιν αὐτῷ,
δεῖται δέ, τὸ δὲ οὐ κτητὸν μὴ δουλεύσαντι τῇ κτήσει αὐτοῦ,
ἆρ' εὐπετὲς οἴει εἶναι εἰσακοῦσαι διὰ τοσούτων κακῶν;
Πολλοῦ γε δεῖ, ἦ δ' ὅς. Ἐὰν δ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, διὰ τὸ
εὖ πεφυκέναι καὶ τὸ ξυγγενὲς τῶν λόγων εἰς αἰσθάνηταί τέ
E πῃ καὶ κάμπτηται καὶ ἕλκηται πρὸς φιλοσοφίαν, τί οἰό-
μεθα δράσειν ἐκείνους τοὺς ἡγουμένους ἀπολλύναι αὐτοῦ
τὴν χρείαν τε καὶ ἑταιρείαν; οὐ πᾶν μὲν ἔργον, πᾶν δ' 294
ἔπος λέγοντάς τε καὶ πράττοντας καὶ περὶ αὐτόν, ὅπως
ἂν μὴ πεισθῇ, καὶ περὶ τὸν πείθοντα, ὅπως ἂν μὴ οἷός
τ' ᾖ, καὶ ἰδίᾳ ἐπιβουλεύοντας καὶ δημοσίᾳ εἰς ἀγῶνας
καθιστάντας; Πολλή, ἦ δ' ὅς, ἀνάγκη. Ἔστιν οὖν ὅπως 495
ὁ τοιοῦτος φιλοσοφήσει; Οὐ πάνυ. Ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν, ὡς ἄρα καὶ αὐτὰ τὰ τῆς φιλοσό-
φου φύσεως μέρη, ὅταν ἐν κακῇ τροφῇ γένηται, αἴτια
τρόπον τινὰ τοῦ ἐκπεσεῖν ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματος; καὶ τὰ
λεγόμενα ἀγαθά, πλοῦτοί τε καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη παρα-
σκευή; Οὐ γάρ, ἀλλ' ὀρθῶς, ἔφη, ἐλέχθη. Οὗτος δή,
εἶπον, ὦ θαυμάσιε, ὄλεθρός τε καὶ διαφθορὰ τοσαύτη τε
καὶ τοιαύτη τῆς βελτίστης φύσεως εἰς τὸ ἄριστον ἐπιτή- B
δευμα, ὀλίγης καὶ ἄλλως γιγνομένης, ὡς ἡμεῖς φαμέν.
καὶ ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ οἱ τὰ μέγιστα κακὰ
ἐργαζόμενοι τὰς πόλεις γίγνονται καὶ τοὺς ἰδιώτας, καὶ
οἱ τἀγαθά, οἳ ἂν ταύτῃ τύχωσι ῥυέντες· σμικρὰ δὲ φύσις
οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα οὔτε ἰδιώτην οὔτε πόλιν
δρᾷ. Ἀληθέστατα, ἦ δ' ὅς. Οὗτοι μὲν δὴ οὕτως ἐκπί-
πτοντες, οἷς μάλιστα προσήκει, ἔρημον καὶ ἀτελῆ φιλοσο-
φίαν λείποντες αὐτοί τε βίον οὐ προσήκοντα οὐδ' ἀληθῆ C
ζῶσι, τὴν δέ, ὥσπερ ὀρφανὴν ξυγγενῶν, ἄλλοι ἐπεισελθόν- 295
τες ἀνάξιοι ᾔσχυνάν τε καὶ ὀνείδη περιῆψαν, οἷα καὶ σὺ
φῂς ὀνειδίζειν τοὺς ὀνειδίζοντας, ὡς οἱ ξυνόντες αὐτῇ οἱ
μὲν οὐδενός, οἱ δὲ πολλοὶ πολλῶν κακῶν ἄξιοί εἰσιν. Καὶ
γὰρ οὖν, ἔφη, τά γε λεγόμενα ταῦτα. Εἰκότως γ', ἦν δ'
ἐγώ, λεγόμενα. καθορῶντες γὰρ ἄλλοι ἀνθρωπίσκοι
κενὴν τὴν χώραν ταύτην γιγνομένην, καλῶν δὲ ὀνομάτων
καὶ προσχημάτων μεστήν, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν εἱργμῶν εἰς D
τὰ ἱερὰ ἀποδιδράσκοντες, ἄσμενοι καὶ οὗτοι ἐκ τῶν τεχνῶν
ἐκπηδῶσιν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, οἳ ἂν κομψότατοι ὄντες
τυγχάνωσι περὶ τὸ αὑτῶν τέχνιον. ὅμως γὰρ δὴ πρός
γε τὰς ἄλλας τέχνας καίπερ οὕτω πραττούσης φιλοσοφίας
τὸ ἀξίωμα μεγαλοπρεπέστερον λείπεται, οὗ δὴ ἐφιέμενοι
πολλοὶ ἀτελεῖς μὲν τὰς φύσεις, ὑπὸ δὲ τῶν τεχνῶν τε καὶ
δημιουργιῶν ὥσπερ τὰ σώματα λελώβηνται, οὕτω καὶ τὰς
ψυχὰς ξυγκεκλασμένοι τε καὶ ἀποτεθρυμμένοι διὰ τὰς βα- E
ναυσίας τυγχάνουσιν. ἢ οὐκ ἀνάγκη; Καὶ μάλα, ἔφη.
Δοκεῖς οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν αὐτοὺς ἰδεῖν ἀργύ-
ριον κτησαμένου χαλκέως φαλακροῦ καὶ σμικροῦ, νεωστὶ
μὲν ἐκ δεσμῶν λελυμένου, ἐν βαλανείῳ δὲ λελουμένου,
νεουργὸν ἱμάτιον ἔχοντος, ὡς νυμφίου παρεσκευασμένου, 296
διὰ πενίαν καὶ ἐρημίαν τοῦ δεσπότου τὴν θυγατέρα μέλ-
λοντος γαμεῖν; Οὐ πάνυ, ἔφη, διαφέρει. Ποῖ' ἄττα οὖν 496
εἰκὸς γεννᾶν τοὺς τοιούτους; οὐ νόθα καὶ φαῦλα; Πολλὴ 474

---

2. δοκῇ a, δοκοῖ cum Astio c. — 8. αὐτοῦ a c. — 9. Διομήδεια Aldina: Διομηδεία a b c. — 10. ταῦτα] πάντα a. — 14. ἢ αὐτόθι ἕκαστον a. — 21. ἀνδρεία c. — 25. εὐθὺς ἐν παισὶν Geerius. — 27. προσφερὲς a. — 29. γίγνηται b. — 33. (ἦν δ' ἐγώ) οἴει a. — 45. εἰς αἰσθάνηταί τέ πῃ] εἰς αἰσθάνηταί πῃ a, διαισθάνηταί τέ πῃ c cum Flor. β'q.
5. ἀγῶνα a. — 7. Ὁρᾷς] ἄρα A. — 18. οἱ] οἳ a. — 22. λιπόντες a. — 28. γὰρ αὖ ἄλλοι q b c. — 33. αὑτῶν] αὑτῶν ἀεὶ q b c. — τέχνιον Kq (teste Schneidero): τεχνίον a b c. — 38. ἀποτεθρυμμένοι Timaeus p. 44 et 248.

ἀνάγκη. Τί δέ; τοὺς ἀναξίους παιδεύσεως, ὅταν αὐτῇ
πλησιάζοντες ὁμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, ποῖ' ἄττα φῶμεν
γεννᾶν διανοήματά τε καὶ δόξας; ἆρ' οὐχ ὡς ἀληθῶς
προσήκοντα ἀκοῦσαι σοφίσματα, καὶ οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ
φρονήσεως ἄξιον ἀληθινῆς ἐχόμενον; Παντελῶς μὲν οὖν,
ἔφη. Πάνσμικρον δή τι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, λεί-
B πεται τῶν κατ' ἀξίαν ὁμιλούντων φιλοσοφίᾳ, ἤ που ὑπὸ
φυγῆς καταληφθὲν γενναῖον καὶ εὖ τεθραμμένον ἦθος,
ἀπορίᾳ τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μεῖναν ἐπ' αὐτῇ,
ἢ ἐν σμικρᾷ πόλει ὅταν μεγάλη ψυχὴ φυῇ καὶ ἀτιμάσασα
τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ· βραχὺ δέ πού τι καὶ ἀπ' ἄλλης
τέχνης δικαίως ἀτιμάσαν εὐφυὲς ἐπ' αὐτὴν ἂν ἔλθοι. εἴη
δ' ἂν καὶ ὁ τοῦ ἡμετέρου ἑταίρου Θεάγους χαλινὸς οἷος
κατασχεῖν· καὶ γὰρ Θεάγει τὰ μὲν ἄλλα πάντα παρεσκεύ-
C ασται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν φιλοσοφίας, ἡ δὲ τοῦ σώματος
νοσοτροφία ἀπείργουσα αὐτὸν τῶν πολιτικῶν κατέχει. τὸ
297 δ' ἡμέτερον οὐκ ἄξιον λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον· ἢ
γάρ πού τινι ἄλλῳ ἢ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονε. καὶ
τούτων δὴ τῶν ὀλίγων οἱ γενόμενοι καὶ γευσάμενοι ὡς ἡδὺ
καὶ μακάριον τὸ κτῆμα, καὶ τῶν πολλῶν αὖ ἱκανῶς ἰδόν-
τες τὴν μανίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδὲν ὑγιὲς ὡς ἔπος εἰπεῖν
περὶ τὰ τῶν πόλεων πράττει, οὐδ' ἔστι ξύμμαχος μεθ' ὅτου
D τις ἰὼν ἐπὶ τὴν τῶν δικαίων βοήθειαν σῴζοιτ' ἄν, ἀλλ'
ὥσπερ εἰς θηρία ἄνθρωπος ἐμπεσών, οὔτε ξυναδικεῖν ἐθέ-
λων οὔτε ἱκανὸς ὢν εἷς πᾶσιν ἀγρίοις ἀντέχειν, πρίν τι τὴν
πόλιν ἢ φίλους ὀνῆσαι προαπολόμενος ἀνωφελὴς αὑτῷ τε
καὶ τοῖς ἄλλοις ἂν γένοιτο, — ταῦτα πάντα λογισμῷ λαβὼν
ἡσυχίαν ἔχων καὶ τὰ αὑτοῦ πράττων, οἷον ἐν χειμῶνι κονι-
ορτοῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένου ὑπὸ τειχίον
ἀποστάς, ὁρῶν τοὺς ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀνομίας,
E ἀγαπᾷ, εἴ πῃ αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ ἀνοσίων ἔργων
τόν τε ἐνθάδε βίον βιώσεται καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ
μετὰ καλῆς ἐλπίδος ἵλεώς τε καὶ εὐμενὴς ἀπαλλάξεται.
497 Ἀλλά τοι, ἦ δ' ὅς, οὐ τὰ ἐλάχιστα ἂν διαπραξάμενος ἀπαλ-
λάττοιτο. Οὐδέ γε, εἶπον, τὰ μέγιστα, μὴ τυχὼν πολι-
298 τείας προσηκούσης· ἐν γὰρ προσηκούσῃ αὐτός τε μᾶλλον
αὐξήσεται καὶ μετὰ τῶν ἰδίων τὰ κοινὰ σώσει.

Τὸ μὲν οὖν τῆς φιλοσοφίας ὧν ἕνεκα διαβολὴν εἴληφε
καὶ ὅτι οὐ δικαίως, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μετρίως εἰρῆσθαι, εἰ
μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ. Ἀλλ' οὐδέν, ἦ δ' ὅς, ἔτι λέγω
περὶ τούτου· ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν αὐτῇ τίνα τῶν νῦν
B λέγεις πολιτειῶν; Οὐδ' ἡντιναοῦν, εἶπον, ἀλλὰ τοῦτο καὶ
ἐπαιτιῶμαι, μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι τῶν νῦν κατάστασιν πό-
λεως φιλοσόφου φύσεως· διὸ καὶ στρέφεσθαί τε καὶ ἀλλοι-
οῦσθαι αὐτήν, ὥσπερ ξενικὸν σπέρμα ἐν γῇ ἄλλῃ σπειρό-
μενον ἐξίτηλον εἰς τὸ ἐπιχώριον φιλεῖ κρατούμενον ἰέναι,
οὕτω καὶ τοῦτο τὸ γένος νῦν μὲν οὐκ ἴσχειν τὴν αὑτοῦ
δύναμιν, ἀλλ' εἰς ἀλλότριον ἦθος ἐκπίπτειν· εἰ δὲ λήψεται
τὴν ἀρίστην πολιτείαν, ὥσπερ καὶ αὐτὸ ἄριστόν ἐστι, τότε C
δηλώσει ὅτι τοῦτο μὲν τῷ ὄντι θεῖον ἦν, τὰ δὲ ἄλλα ἀν-
θρώπινα, τά τε τῶν φύσεων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων.
δῆλος δὴ οὖν εἶ ὅτι μετὰ τοῦτο ἐρήσει τίς αὕτη ἡ πολιτεία.
Οὐκ ἔγνως, ἔφη· οὐ γὰρ τοῦτο ἔμελλον, ἀλλ' εἰ αὕτη ἣν
ἡμεῖς διεληλύθαμεν οἰκίζοντες τὴν πόλιν ἢ ἄλλη. Τὰ μὲν
ἄλλα, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη· τοῦτο δὲ αὐτὸ ἐρρήθη μὲν καὶ 299
τότε, ὅτι δεήσοι τι ἀεὶ ἐνεῖναι ἐν τῇ πόλει λόγον ἔχον τῆς
πολιτείας τὸν αὐτόν, ὅνπερ καὶ σὺ ὁ νομοθέτης ἔχων τοὺς D
νόμους ἐτίθεις. Ἐρρήθη γάρ, ἔφη. Ἀλλ' οὐχ ἱκανῶς,
εἶπον, ἐδηλώθη, φόβῳ ὧν ὑμεῖς ἀντιλαμβανόμενοι δεδη-
λώκατε μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν· ἐπεὶ
καὶ τὸ λοιπὸν οὐ πάντως ῥᾷστον διελθεῖν. Τὸ ποῖον;
Τίνα τρόπον μεταχειριζομένη πόλις φιλοσοφίαν οὐ διολεῖ-
ται. τὰ γὰρ δὴ μεγάλα πάντα ἐπισφαλῆ, καὶ τὸ λεγόμενον
τὰ καλὰ τῷ ὄντι χαλεπά. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, λαβέτω τέλος E
ἡ ἀπόδειξις τούτου φανεροῦ γενομένου. Οὐ τὸ μὴ βού-
λεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἴπερ, τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύ-
σει· παρὼν δὲ τήν γ' ἐμὴν προθυμίαν εἴσει. σκόπει δὲ καὶ
νῦν ὡς προθύμως καὶ παρακινδυνευτικῶς μέλλω λέγειν,
ὅτι τοὐναντίον ἢ νῦν δεῖ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου πόλιν
ἅπτεσθαι. Πῶς; Νῦν μέν, ἦν δ' ἐγώ, οἱ καὶ ἁπτόμενοι
μειράκια ὄντα ἄρτι ἐκ παίδων τὸ μεταξὺ οἰκονομίας καὶ 498
χρηματισμοῦ πλησιάσαντες αὐτοῦ τῷ χαλεπωτάτῳ ἀπαλ-
λάττονται, οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι — λέγω δὲ χαλε-
πώτατον τὸ περὶ τοὺς λόγους —· ἐν δὲ τῷ ἔπειτα, ἐὰν καὶ
ἄλλων τοῦτο πραττόντων παρακαλούμενοι ἐθέλωσιν ἀκροα- 300
ταὶ γίγνεσθαι, μεγάλα ἡγοῦνται, πάρεργον οἰόμενοι αὐτὸ
δεῖν πράττειν· πρὸς δὲ τὸ γῆρας, ἐκτὸς δή τινων ὀλίγων,
ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ Ἡρακλειτείου ἡλίου, ὅσον B
αὖθις οὐκ ἐξάπτονται. Δεῖ δὲ πῶς; ἔφη. Πᾶν τοὐναντίον
μειράκια μὲν ὄντα καὶ παῖδας μειρακιώδη παιδείαν καὶ
φιλοσοφίαν μεταχειρίζεσθαι, τῶν τε σωμάτων, ἐν ᾧ βλα-
στάνει τε καὶ ἀνδροῦται, εὖ μάλα ἐπιμελεῖσθαι, ὑπηρεσίαν
φιλοσοφίᾳ κτωμένους· προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας, ἐν ᾗ ἡ
ψυχὴ τελειοῦσθαι ἄρχεται, ἐπιτείνειν τὰ ἐκείνης γυμνάσια.
ὅταν δὲ λήγῃ μὲν ἡ ῥώμη, πολιτικῶν δὲ καὶ στρατειῶν
ἐκτὸς γίγνηται, τότε ἤδη ἀφέτους νέμεσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο C
πράττειν, ὅ τι μὴ πάρεργον, τοὺς μέλλοντας εὐδαιμόνως
βιώσεσθαι καὶ τελευτήσαντας τῷ βίῳ τῷ βεβιωμένῳ τὴν 473
ἐκεῖ μοῖραν ἐπιστήσειν πρέπουσαν. Ὡς ἀληθῶς μοι δοκεῖς,
ἔφη, λέγειν γε προθύμως, ὦ Σώκρατες· οἶμαι μέντοι τοὺς
πολλοὺς τῶν ἀκουόντων προθυμότερον ἔτι ἀντιτείνειν οὐδ'
ὁπωστιοῦν πεισομένους, ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξαμένους. Μὴ

---

5. ἄξιον auctore Astio seclusit c. — 6. Πάνυ σμικρὸν a. — τι ἔφη ἦν δ' ἐγὼ A m, τι ἔφην ἐγὼ a. — 12. αὐτὴν ἀνέλθοι a. — 19. γενόμενοι ΑΘΠΔΚv: γενόμενοι abc. — 23. τῷ δικαίῳ Schneiderus. — 30. ὑποστάς a. — 37. καὶ τὰ τῶν ἰδίων καὶ τὰ a.

1. ἴσχον a. — 2. ἀλλ' om. a. — ἦθος ΑΠv: εἶδος abc. — 7. αὐτὴ a. — 10. δεήσει a. — ἓν εἶναι Αv. — 12. ἐτίθης Kb. — 15. πάντως] Immo πάντων. Bekk. — 21. πόλιν] πάλιν a. — 25. οἰκονομίας τε καὶ a. — 36. ἀνδροῦται ΑΘΠΦΔΚqvmr: ἁδροῦται Ξabc. — 38. τελεοῦσθαι bc.

D διάβαλλε, ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ καὶ Θρασύμαχον ἄρτι φίλους γε-
301 γονότας, οὐδὲ πρὸ τοῦ ἐχθροὺς ὄντας. πείρας γὰρ οὐδὲν
ἀνήσομεν, ἕως ἂν ἢ πείσωμεν καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους,
ἢ προὔργου τι ποιήσωμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν βίον, ὅταν αὖθις
γενόμενοι τοῖς τοιούτοις ἐντύχωσι λόγοις. Εἰς σμικρόν γ',
ἔφη, χρόνον εἴρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφην, ὥς γε
πρὸς τὸν ἅπαντα. τὸ μέντοι μὴ πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις
τοὺς πολλοὺς θαῦμα οὐδέν· οὐ γὰρ πώποτε εἶδον γενόμε-
E νον τὸ νῦν λεγόμενον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτ' ἄττα
ῥήματα ἐξεπίτηδες ἀλλήλοις ὡμοιωμένα ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ
αὐτομάτου, ὥσπερ νῦν, ξυμπεσόντα· ἄνδρα δὲ ἀρετῇ παρι-
σωμένον καὶ ὡμοιωμένον μέχρι τοῦ δυνατοῦ τελέως ἔργῳ τε
καὶ λόγῳ, δυναστεύοντα ἐν πόλει ἑτέρᾳ τοιαύτῃ, οὐ πώποτε
499 ἑωράκασιν, οὔτε ἕνα οὔτε πλείους. ἢ οἴει; Οὐδαμῶς γε. Οὐδέ
γε αὖ λόγων, ὦ μακάριε, καλῶν τε καὶ ἐλευθέρων ἱκανῶς ἐπή-
κοοι γεγόνασιν, οἵων ζητεῖν μὲν τὸ ἀληθὲς ξυντεταμένως
ἐκ παντὸς τρόπου τοῦ γνῶναι χάριν, τὰ δὲ κομψά τε καὶ
ἐριστικὰ καὶ μηδαμόσε ἄλλοσε τείνοντα ἢ πρὸς δόξαν καὶ
ἔριν καὶ ἐν δίκαις καὶ ἐν ἰδίαις συνουσίαις πόρρωθεν ἀσπα-
B ζομένων. Οὐδὲ τούτων, ἔφη. Τούτων τοι χάριν, ἦν δ'
302 ἐγώ, καὶ ταῦτα προορώμενοι ἡμεῖς τότε καὶ δεδιότες ὅμως
ἐλέγομεν, ὑπὸ τἀληθοῦς ἠναγκασμένοι, ὅτι οὔτε πόλις
οὔτε πολιτεία οὐδέ γ' ἀνὴρ ὁμοίως μή ποτε γένηται τέλεος,
πρὶν ἂν τοῖς φιλοσόφοις τούτοις τοῖς ὀλίγοις καὶ οὐ πονη-
ροῖς ἀχρήστοις δὲ νῦν κεκλημένοις ἀνάγκη τις ἐκ τύχης
παραβάλῃ, εἴτε βούλονται εἴτε μή, πόλεως ἐπιμεληθῆναι
καὶ τῇ πόλει κατήκοοι γενέσθαι, ἢ τῶν νῦν ἐν δυναστείαις
ἢ βασιλείαις ὄντων υἱέσιν ἢ αὐτοῖς ἔκ τινος θείας ἐπι-
C πνοίας ἀληθινῆς φιλοσοφίας ἀληθινὸς ἔρως ἐμπέσῃ. τού-
των δὲ πότερα γενέσθαι ἢ ἀμφότερα ὡς ἄρα ἐστὶν ἀδύνα-
τον, ἐγὼ μὲν οὐδένα φημὶ ἔχειν λόγον. οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς
δικαίως καταγελῴμεθα, ὡς ἄλλως εὐχαῖς ὅμοια λέγοντες.
ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτως. Εἰ τοίνυν ἄκροις εἰς φιλοσοφίαν
πόλεώς τις ἀνάγκη ἐπιμεληθῆναι ἢ γέγονεν ἐν τῷ ἀπείρῳ
τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ ἢ καὶ νῦν ἔστιν ἔν τινι βαρβαρικῷ
D τόπῳ, πόρρω που ἐκτὸς ὄντι τῆς ἡμετέρας ἐπόψεως, ἢ
καὶ ἔπειτα γενήσεται, περὶ τούτου ἕτοιμοι τῷ λόγῳ δια-
μάχεσθαι, ὡς γέγονεν ἡ εἰρημένη πολιτεία καὶ ἔστι καὶ
γενήσεταί γε, ὅταν αὕτη ἡ Μοῦσα πόλεως ἐγκρατὴς γένη-
ται. οὐ γὰρ ἀδύνατος γενέσθαι, οὐδ' ἡμεῖς ἀδύνατα λέγο-
303 μεν· χαλεπὰ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ὁμολογεῖται. Καὶ ἐμοί,
ἔφη, οὕτω δοκεῖ. Τοῖς δὲ πολλοῖς, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οὐκ
αὖ δοκεῖ, ἐρεῖς; Ἴσως, ἔφη. Ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, μὴ
E πάνυ οὕτω τῶν πολλῶν κατηγόρει. ἀλλοίαν τοι δόξαν
ἕξουσιν, ἐὰν αὐτοῖς μὴ φιλονικῶν ἀλλὰ παραμυθούμενος
καὶ ἀπολυόμενος τὴν τῆς φιλομαθείας διαβολὴν ἐνδεικνύῃ
οὓς λέγεις τοὺς φιλοσόφους, καὶ διορίζῃ ὥσπερ ἄρτι τήν
τε φύσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπιτήδευσιν, ἵνα μὴ ἡγῶνταί σε 500
λέγειν οὓς αὐτοὶ οἴονται. ἢ καὶ ἐὰν οὕτω θεῶνται, ἀλλοίαν
τοι φήσεις αὐτοὺς δόξαν λήψεσθαι καὶ ἄλλα ἀποκρινεῖσθαι;
ἢ οἴει τινὰ χαλεπαίνειν τῷ μὴ χαλεπῷ ἢ φθονεῖν τῷ μὴ
φθονερῷ ἄφθονόν τε καὶ πρᾶον ὄντα; ἐγὼ μὲν γάρ σε
προφθάσας λέγω, ὅτι ἐν ὀλίγοις τισὶν ἡγοῦμαι, ἀλλ' οὐκ
ἐν τῷ πλήθει, χαλεπὴν οὕτω φύσιν γίγνεσθαι. Καὶ ἐγὼ
ἀμέλει, ἔφη, ξυνοίομαι. Οὐκοῦν καὶ αὐτὸ τοῦτο ξυνοίει,
τοῦ χαλεπῶς πρὸς φιλοσοφίαν τοὺς πολλοὺς διακεῖσθαι B
ἐκείνους αἰτίους εἶναι τοὺς ἔξωθεν οὐ προσῆκον ἐπεισκε-
κωμακότας, λοιδορουμένους τε αὑτοῖς καὶ φιλαπεχθημό-
νως ἔχοντας καὶ ἀεὶ περὶ ἀνθρώπων τοὺς λόγους ποιου-
μένους, ἥκιστα φιλοσοφίᾳ πρέπον ποιοῦντας; Πολύ γ',
ἔφη. Οὐδὲ γάρ που, ὦ Ἀδείμαντε, σχολὴ τῷ γε ὡς ἀλη- 304
θῶς πρὸς τοῖς οὖσι τὴν διάνοιαν ἔχοντι κάτω βλέπειν εἰς
ἀνθρώπων πραγματείας, καὶ μαχόμενον αὐτοῖς φθόνου C
τε καὶ δυσμενείας ἐμπίπλασθαι, ἀλλ' εἰς τεταγμένα ἄττα
καὶ κατὰ ταὐτὰ ἀεὶ ἔχοντα ὁρῶντας καὶ θεωμένους οὔτ'
ἀδικοῦντα οὔτ' ἀδικούμενα ὑπ' ἀλλήλων, κόσμῳ δὲ πάντα
καὶ κατὰ λόγον ἔχοντα, ταῦτα μιμεῖσθαί τε καὶ ὅ τι μάλιστα
ἀφομοιοῦσθαι. ἢ οἴει τινὰ μηχανὴν εἶναι, ὅτῳ τις ὁμιλεῖ
ἀγάμενος, μὴ μιμεῖσθαι ἐκεῖνο; Ἀδύνατον, ἔφη. Θείῳ δὴ
καὶ κοσμίῳ ὅ γε φιλόσοφος ὁμιλῶν κόσμιός τε καὶ θεῖος D
εἰς τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ γίγνεται· διαβολὴ δ' ἐν πᾶσι
πολλή. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἂν οὖν τις, εἶπον, αὐτῷ
ἀνάγκη γένηται ἃ ἐκεῖ ὁρᾷ μελετῆσαι εἰς ἀνθρώπων ἤθη
καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τιθέναι καὶ μὴ μόνον ἑαυτὸν πλάτ-
τειν, ἆρα κακὸν δημιουργὸν αὐτὸν οἴει γενήσεσθαι σωφρο-
σύνης τε καὶ δικαιοσύνης καὶ ξυμπάσης τῆς δημοτικῆς
ἀρετῆς; Ἥκιστά γε, ἦ δ' ὅς. Ἀλλ' ἐὰν δὴ αἴσθωνται οἱ
πολλοί, ὅτι ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λέγομεν, χαλεπανοῦσι δὴ E
τοῖς φιλοσόφοις καὶ ἀπιστήσουσιν ἡμῖν λέγουσιν, ὡς οὐκ
ἄν ποτε ἄλλως εὐδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ αὐτὴν διαγρά-
ψειαν οἱ τῷ θείῳ παραδείγματι χρώμενοι ζωγράφοι; Οὐ 305
χαλεπανοῦσιν, ἦ δ' ὅς, ἐάνπερ αἴσθωνται. ἀλλὰ δὴ τίνα
λέγεις τρόπον τῆς διαγραφῆς; Λαβόντες, ἦν δ' ἐγώ, ὥσ- 501
περ πίνακα πόλιν τε καὶ ἤθη ἀνθρώπων, πρῶτον μὲν
καθαρὰν ποιήσειαν ἄν. ὃ οὐ πάνυ ῥᾴδιον· ἀλλ' οὖν οἶσθ'
ὅτι τούτῳ ἂν εὐθὺς τῶν ἄλλων διενεγκεῖν, τῷ μήτε 476
ἰδιώτου μήτε πόλεως ἐθελῆσαι ἂν ἅψασθαι μηδὲ γρά-
φειν νόμους, πρὶν ἢ παραλαβεῖν καθαρὰν ἢ αὐτοὶ ποιῆ-
σαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα οἴει ὑπο-
γράψασθαι ἂν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας; Τί μήν; Ἔπειτα,

6. μικρόν a. — 8. ἴδον a. — 16. οἷον a. — 17. προσώπου A. — 26. περιβάλῃ ΑΠΦDK qvτ, περιβάλλῃ Θ. — 27. κατηκόῳ Schleiermacherus, κατήκοον Neukirchius. — 30. ὁπότερα a. — 36. ἐκτὸς om. a. — 39. αὐτὴ ΑΞm. — 40. ἀδύνατον a. — 42. ὅτι om. a. — 44. ἀλλοίαν] ἀλλ' οἵαν a. — 45. ἐὰν] ἐν a.

1. ἐνδείκνυε a. — 2. διορίζου a. — 4. ἢ om. Ξv. — καὶ] οὐκ c cum Flor. β'q. — 5. τοι] τε vc. — ἀποκρίνεσθαι Am. — 12. οὐ μὴ προσῆκον a. — 13. αὑτοῖς Schneiderus: αὐτοῖς abc. — 14. πρέποντα c cum Flor. β'q. —
ον
21. ἀδικούμενον ΑΘΠΦΚmτ, ἀδικούμενα Ξ, ἀδικούμενα corr. D. — 41. διενέγκοιεν qbc.

B οἶμαι, ἀπεργαζόμενοι πυκνὰ ἂν ἑκατέρωσ' ἀποβλέποιεν
πρός τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον καὶ πάντα
τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ τὸ ἐν τοῖς ἀνθρώποις,
ἐμποιοῖεν ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραννύντες ἐκ τῶν ἐπιτη-
δευμάτων τὸ ἀνδρείκελον, ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ
δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον
θεοειδές τε καὶ θεοείκελον. Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν
C ἄν, οἶμαι, ἐξαλείφοιεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, ἕως ὅ
τι μάλιστα ἀνθρώπεια ἤθη εἰς ὅσον ἐνδέχεται θεοφιλῆ
306 ποιήσειαν. Καλλίστη γοῦν ἄν, ἔφη, ἡ γραφὴ γένοιτο.
Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πείθομέν πῃ ἐκείνους, οὓς διατεταμένους ἐφ' ἡμᾶς ἔφησθα ἰέναι, ὡς τοιοῦτός ἐστι πολιτειῶν ζωγράφος, ὃν τότ' ἐπῃνοῦμεν πρὸς αὐτούς, δι' ὃν ἐκεῖνοι ἐχαλέπαινον ὅτι τὰς πόλεις αὐτῷ παρεδίδομεν, καί τι μᾶλλον αὐτὸ νῦν ἀκούοντες πραΰνονται; Καὶ πολύ γε,
D ἦ δ' ὅς, εἰ σωφρονοῦσιν. Πῇ γὰρ δὴ ἕξουσιν ἀμφισβητῆσαι; πότερον μὴ τοῦ ὄντος τε καὶ ἀληθείας ἐραστὰς εἶναι τοὺς φιλοσόφους; Ἄτοπον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη. Ἀλλὰ μὴ τὴν φύσιν αὐτῶν οἰκείαν εἶναι τοῦ ἀρίστου, ἣν ἡμεῖς διήλθομεν; Οὐδὲ τοῦτο. Τί δέ; τὴν τοιαύτην τυχοῦσαν τῶν προσηκόντων ἐπιτηδευμάτων οὐκ ἀγαθὴν τελέως ἔσεσθαι καὶ φιλόσοφον, εἴπερ τινὰ ἄλλην; ἢ ἐκείνους φήσειν
E μᾶλλον, οὓς ἡμεῖς ἀφωρίσαμεν; Οὐ δήπου. Ἔτι οὖν ἀγριανοῦσι λεγόντων ἡμῶν ὅτι, πρὶν ἂν πόλεως τὸ φιλόσοφον γένος ἐγκρατὲς γένηται, οὔτε πόλει οὔτε πολίταις κακῶν παῦλα ἔσται, οὐδὲ ἡ πολιτεία ἣν μυθολογοῦμεν λόγῳ ἔργῳ τέλος λήψεται; Ἴσως, ἔφη, ἧττον. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μὴ ἧττον φῶμεν αὐτοὺς ἀλλὰ παντάπασι
502 πρᾴους γεγονέναι καὶ πεπεῖσθαι, ἵνα, εἰ μή τι ἄλλο, αἰ-
307 σχυνθέντες ὁμολογήσωσιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὗτοι μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο πεπεισμένοι ἔστων· τοῦδε δὲ πέρι τις ἀμφισβητήσει ὡς οὐκ ἂν τύχοιεν γενόμενοι βασιλέων ἔκγονοι ἢ δυναστῶν τὰς φύσεις φιλόσοφοι; Οὐδ' ἂν εἷς, ἔφη. Τοιούτους δὲ γενομένους ὡς πολλὴ ἀνάγκη διαφθαρῆναι, ἔχει τις λέγειν; ὡς μὲν γὰρ χαλεπὸν σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς ξυγχωροῦμεν· ὡς δὲ ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ
B τῶν πάντων οὐδέποτ' οὐδ' ἂν εἷς σωθείη, ἔσθ' ὅστις ἀμφισβητήσει; Καὶ πῶς; Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, εἷς ἱκανὸς γενόμενος, πόλιν ἔχων πειθομένην, πάντ' ἐπιτελέσαι τὰ νῦν ἀπιστούμενα. Ἱκανὸς γάρ, ἔφη. Ἄρχοντος γάρ που, ἦν δ' ἐγώ, τιθέντος τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ διεληλύθαμεν, οὐ δήπου ἀδύνατον ἐθέλειν ποιεῖν τοὺς πολίτας. Οὐδ' ὁπωστιοῦν. Ἀλλὰ δή, ἅπερ ἡμῖν δοκεῖ, δόξαι καὶ ἄλλοις θαυμαστόν τι καὶ ἀδύνατον; Οὐκ οἶμαι

ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Καὶ μὴν ὅτι γε βέλτιστα, εἴπερ δυνατά, C
ἱκανῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἐγῷμαι, διήλθομεν. Ἱκανῶς γάρ. Νῦν δή, ὡς ἔοικε, ξυμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἄριστα μὲν εἶναι ἃ λέγομεν, εἰ γένοιτο, χαλεπὰ
δὲ γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. Ξυμβαίνει γάρ, ἔφη. 308
Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μόγις τέλος ἔσχε, τὰ ἐπίλοιπα δὴ μετὰ τοῦτο λεκτέον, τίνα τρόπον ἡμῖν καὶ ἐκ τίνων
μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων οἱ σωτῆρες ἐνέσονται D
τῆς πολιτείας, καὶ κατὰ ποίας ἡλικίας ἕκαστοι ἑκάστων ἁπτόμενοι; Λεκτέον μέντοι, ἔφη. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ σοφόν μοι ἐγένετο τήν τε τῶν γυναικῶν τῆς κτήσεως δυσχέρειαν ἐν τῷ πρόσθεν παραλιπόντι καὶ παιδογονίαν καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων κατάστασιν, εἰδότι ὡς ἐπίφθονός τε καὶ χαλεπὴ γίγνεσθαι ἡ παντελῶς ἀληθής· νῦν γὰρ
οὐδὲν ἧττον ἦλθε τὸ δεῖν αὐτὰ διελθεῖν. καὶ τὰ μὲν δὴ E
τῶν γυναικῶν τε καὶ παίδων πεπέρανται, τὸ δὲ τῶν ἀρχόντων ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς μετελθεῖν δεῖ. ἐλέγομεν δ', εἰ μνη-
μονεύεις, δεῖν αὐτοὺς φιλοπόλιδάς τε φαίνεσθαι, βασανι- 503
ζομένους ἐν ἡδοναῖς τε καὶ λύπαις, καὶ τὸ δόγμα τοῦτο μήτ' ἐν πόνοις μήτ' ἐν φόβοις μήτ' ἐν ἄλλῃ μηδεμιᾷ μεταβολῇ φαίνεσθαι ἐκβάλλοντας, ἢ τὸν ἀδυνατοῦντα ἀποκριτέον, τὸν δὲ πανταχοῦ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα, ὥσπερ χρυσὸν ἐν πυρὶ βασανιζόμενον, στατέον ἄρχοντα καὶ γέρα
δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι καὶ ἆθλα. τοιαῦτ' ἄττα 309
ἦν τὰ λεγόμενα παρεξιόντος καὶ παρακαλυπτομένου τοῦ
λόγου, πεφοβημένου κινεῖν τὸ νῦν παρόν. Ἀληθέστατα, B
ἔφη, λέγεις· μέμνημαι γάρ. Ὤκνουν γάρ, ἔφην, ὦ φίλε, ἐγώ, εἰπεῖν τὰ νῦν ἀποτετολμημένα· νῦν δὲ τοῦτο μὲν τετολμήσθω εἰπεῖν, ὅτι τοὺς ἀκριβεστάτους φύλακας φιλοσόφους δεῖ καθιστάναι. Εἰρήσθω γάρ, ἔφη. Νόησον δή, ὡς εἰκότως ὀλίγοι ἔσονταί σοι. ἣν γὰρ διήλθομεν φύσιν δεῖν ὑπάρχειν αὐτοῖς, εἰς ταὐτὸ ξυμφύεσθαι αὐτῆς τὰ μέρη ὀλιγάκις ἐθέλει, τὰ πολλὰ δὲ διεσπασμένη φύεται.
Πῶς, ἔφη, λέγεις; Εὐμαθεῖς καὶ μνήμονες καὶ ἀγχίνοι C
καὶ ὀξεῖς καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἕπεται οἶσθ' ὅτι οὐκ ἐθέλουσιν ἅμα φύεσθαι καὶ νεανικοί τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς τὰς διανοίας οἷοι κοσμίως μετὰ ἡσυχίας καὶ βεβαιότητος ἐθέλειν ζῆν, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ ὀξύτητος φέρονται ὅπῃ ἂν τύχωσι, καὶ τὸ βέβαιον ἅπαν αὐτῶν ἐξοίχεται. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν τὰ βέβαια αὖ ταῦτα ἤθη
καὶ οὐκ εὐμετάβολα, οἷς ἄν τις μᾶλλον ὡς πιστοῖς χρή- 477
σαιτο, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς τοὺς φόβους δυσκίνητα D
ὄντα, πρὸς τὰς μαθήσεις αὖ ποιεῖ ταὐτόν, δυσκινήτως
ἔχει καὶ δυσμαθῶς, ὥσπερ ἀπονεναρκωμένα, καὶ ὕπνου 310

---

1. ἑκατέρωσ' cum Bekkero c: ἑκατέρως a, ἑκατέρωσε q v. — 3. τὸ] ὃ a. — 6. Ὅμηρος] Iliad. α, 131. β, 623. — 8. ἕως ἂν ὅτι a b. — 11. διατεταγμένους a. — 14. καί τι Florr. a c α' γ' et Vind. E: καὶ τί A m, καὶ ἔτι a b c. — 16. ἢν σωφρονῶσι a. — 22. φήσεις a. — 29. εἰ μή τι, ἀλλὰ Astius. Conf. 509 C. — 33. δυναστῶν οἱ τὰς a. — 37. ἀμφισβητήσειε a. — 43. δὴ] μὴν a.

6. μόλις a. — 8. ἔσονται a. — 14. ἡ] ἢ a, εἰ καὶ c cum Flor. β' q. — 15. αὐτὸ Stallbaumii operae. — 27. Ὤκνος Α Θ Ξ Π Φ D q v m r: ὄκνουν mg. D, ὤκνουν a b c. — 28. ἐγώ, εἰπεῖν Schneiderus: ἐγὼ εἰπεῖν a b c. — 30. καθιστάναι Θ c. — 31. γὰρ δὴ διήλθομεν a. — 33. διεσπασμένα v a. — 37. διανοίας καὶ οἷοι auctore Heindorfio c. — 39. ὅποι a. — ἅπαν ἐξ αὐτῶν οἴχεται a.

τε καὶ χάσμης ἐμπίπλανται, ὅταν τι δέῃ τοιοῦτον δια-
πονεῖν. Ἔστι ταῦτα, ἔφη. Ἡμεῖς δέ γ' ἔφαμεν ἀμφο-
τέρων δεῖν εὖ τε καὶ καλῶς μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας
τῆς ἀκριβεστάτης δεῖν αὐτῷ μεταδιδόναι μήτε τιμῆς μήτε
ἀρχῆς. Ὀρθῶς, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν σπάνιον αὐτὸ οἴει ἔσε-
E σθαι; Πῶς δ' οὔ; Βασανιστέον δὴ ἔν τε οἷς τότε ἐλέγο-
μεν πόνοις τε καὶ φόβοις καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἔτι δὴ ὃ τότε
παρεῖμεν νῦν λέγομεν, ὅτι καὶ ἐν μαθήμασι πολλοῖς γυ-
μνάζειν δεῖ, σκοποῦντας, εἰ καὶ τὰ μέγιστα μαθήματα
504 δυνατὴ ἔσται ἐνεγκεῖν, εἴτε καὶ ἀποδειλιάσει, ὥσπερ οἱ ἐν
τοῖς ἄλλοις ἀποδειλιῶντες. Πρέπει γέ τοι δή, ἔφη, οὕτω
σκοπεῖν. ἀλλὰ ποῖα δὴ λέγεις μαθήματα μέγιστα; Μνημο-
νεύεις μέν που, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τριττὰ εἴδη ψυχῆς διαστη-
σάμενοι ξυνεβιβάζομεν δικαιοσύνης τε πέρι καὶ σωφροσύνης
καὶ ἀνδρίας καὶ σοφίας ὃ ἕκαστον εἴη. Μὴ γὰρ μνημο-
νεύων, ἔφη, τὰ λοιπὰ ἂν εἴην δίκαιος μὴ ἀκούειν. Ἦ καὶ
τὸ προρρηθὲν αὐτῶν; Τὸ ποῖον δή; Ἐλέγομέν που ὅτι ὡς
B μὲν δυνατὸν ἦν κάλλιστα αὐτὰ κατιδεῖν, ἄλλη μακροτέρα
311 εἴη περίοδος, ἣν περιελθόντι καταφανῆ γίγνοιτο, τῶν μέν-
τοι ἔμπροσθεν προειρημένων ἑπομένας ἀποδείξεις οἷόν τ'
εἴη προσάψαι. καὶ ὑμεῖς ἐξαρκεῖν ἔφατε, καὶ οὕτω δὴ
ἐρρήθη τὰ τότε τῆς μὲν ἀκριβείας, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, ἐλ-
λιπῆ, εἰ δὲ ὑμῖν ἀρεσκόντως, ὑμεῖς ἂν τοῦτο εἴποιτε.
Ἀλλ' ἔμοιγε, ἔφη, μετρίως· ἐφαίνετο μὴν καὶ τοῖς ἄλλοις.
C Ἀλλ', ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ, μέτρον τῶν τοιούτων ἀπολεῖπον
καὶ ὁτιοῦν τοῦ ὄντος οὐ πάνυ μετρίως γίγνεται· ἀτελὲς
γὰρ οὐδὲν οὐδενὸς μέτρον. δοκεῖ δ' ἐνίοτέ τισιν ἱκανῶς
ἤδη ἔχειν καὶ οὐδὲν δεῖν περαιτέρω ζητεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη,
συχνοὶ πάσχουσιν αὐτὸ διὰ ῥᾳθυμίαν. Τούτου δέ γε, ἦν
δ' ἐγώ, τοῦ παθήματος ἥκιστα προσδεῖ φύλακι πόλεώς
τε καὶ νόμων. Εἰκός, ἦ δ' ὅς. Τὴν μακροτέραν τοίνυν, ὦ
D ἑταῖρε, ἔφην, περιιτέον τῷ τοιούτῳ, καὶ οὐχ ἧττον μαν-
θάνοντι πονητέον ἢ γυμναζομένῳ· ἤ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν,
τοῦ μεγίστου τε καὶ μάλιστα προσήκοντος μαθήματος ἐπὶ
τέλος οὔποτε ἥξει. Οὐ γὰρ ταῦτα, ἔφη, μέγιστα, ἀλλ' ἔτι
τι μεῖζον δικαιοσύνης τε καὶ ὧν διήλθομεν; Καὶ μεῖζον,
ἦν δ' ἐγώ· καὶ αὐτῶν τούτων οὐχ ὑπογραφὴν δεῖ ὥσπερ
312 νῦν θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελεωτάτην ἀπεργασίαν μὴ
παριέναι. ἢ οὐ γελοῖον ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν
E ποιεῖν συντεινομένους, ὅπως ὅ τι ἀκριβέστατα καὶ καθαρώ-
τατα ἕξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ
τὰς ἀκριβείας; Καὶ μάλα, ἔφη, ἄξιον τὸ διανόημα. ὃ μέν-
τοι μέγιστον μάθημα καὶ περὶ ὅ τι αὐτὸ λέγεις, οἴει τιν'
ἄν σε, ἔφη, ἀφεῖναι μὴ ἐρωτήσαντα τί ἐστιν; Οὐ πάνυ,
ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ καὶ σὺ ἐρώτα. πάντως αὐτὸ οὐκ ὀλιγά-
κις ἀκήκοας, νῦν δὲ ἢ οὐκ ἐννοεῖς ἢ αὖ διανοεῖ ἐμοὶ πράγ-
ματα παρέχειν ἀντιλαμβανόμενος. οἶμαι δὲ τοῦτο μᾶλλον· 505
ἐπεὶ ὅτι γε ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολλά-
κις ἀκήκοας, ᾗ δίκαια καὶ τἆλλα προσχρησάμενα χρή-
σιμα καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. καὶ νῦν σχεδὸν οἶσθ' ὅτι μέλλω
τοῦτο λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ ὅτι αὐτὴν οὐχ ἱκανῶς ἴσμεν·
εἰ δὲ μὴ ἴσμεν, ἄνευ δὲ ταύτης εἰ ὅ τι μάλιστα τἆλλα ἐπι-
σταίμεθα, οἶσθ' ὅτι οὐδὲν ἡμῖν ὄφελος, ὥσπερ οὐδ' εἰ
κεκτήμεθά τι ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ οἴει τι πλέον εἶναι B
πᾶσαν κτῆσιν ἐκτῆσθαι, μὴ μέντοι ἀγαθήν; ἢ πάντα
τἆλλα φρονεῖν ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ, καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν
μηδὲν φρονεῖν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ 313
τόδε γε οἶσθα, ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς ἡδονὴ δοκεῖ εἶναι τὸ
ἀγαθόν, τοῖς δὲ κομψοτέροις φρόνησις. Πῶς δ' οὔ; Καὶ
ὅτι γε, ὦ φίλε, οἱ τοῦτο ἡγούμενοι οὐκ ἔχουσι δεῖξαι ἥτις
φρόνησις, ἀλλ' ἀναγκάζονται τελευτῶντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ
φάναι. Καὶ μάλα, ἔφη, γελοίως. Πῶς γὰρ οὐχί, ἦν δ'
ἐγώ, εἰ ὀνειδίζοντές γε ὅτι οὐκ ἴσμεν τὸ ἀγαθὸν λέγουσι C
πάλιν ὡς εἰδόσι; φρόνησιν γὰρ αὐτό φασιν εἶναι ἀγαθοῦ,
ὡς αὖ ξυνιέντων ἡμῶν ὅ τι λέγουσιν, ἐπειδὰν τὸ τοῦ ἀγα-
θοῦ φθέγξωνται ὄνομα. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δέ; οἱ
τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὁριζόμενοι μῶν μή τι ἐλάττονος πλά-
νης ἔμπλεοι τῶν ἑτέρων; ἢ οὐ καὶ οὗτοι ἀναγκάζονται
ὁμολογεῖν ἡδονὰς εἶναι κακάς; Σφόδρα γε. Ξυμβαίνει
δὴ αὐτοῖς, οἶμαι, ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι καὶ κακὰ ταὐτά.
ἦ γάρ; Τί μήν; Οὐκοῦν ὅτι μὲν μεγάλαι καὶ πολλαὶ ἀμ- D
φισβητήσεις περὶ αὐτοῦ, φανερόν; Πῶς γὰρ οὔ; Τί δέ;
τόδε οὐ φανερόν, ὡς δίκαια μὲν καὶ καλὰ πολλοὶ ἂν
ἕλοιντο τὰ δοκοῦντα, κἂν μὴ ᾖ, ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ
κεκτῆσθαι καὶ δοκεῖν, ἀγαθὰ δὲ οὐδενὶ ἔτι ἀρκεῖ τὰ δο-
κοῦντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦσι, τὴν δὲ δόξαν ἐν-
ταῦθα ἤδη πᾶς ἀτιμάζει; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὃ δὴ διώκει 314
μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει, ἀπο- E
μαντευομένη τι εἶναι, ἀποροῦσα δὲ καὶ οὐκ ἔχουσα λαβεῖν
ἱκανῶς τί ποτ' ἐστὶν οὐδὲ πίστει χρήσασθαι μονίμῳ, οἵᾳ
καὶ περὶ τἆλλα, διὰ τοῦτο δὲ ἀποτυγχάνει καὶ τῶν ἄλλων
εἴ τι ὄφελος ἦν, περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον οὕτω 506
φῶμεν δεῖν ἐσκοτῶσθαι καὶ ἐκείνους τοὺς βελτίστους ἐν τῇ
πόλει, οἷς πάντα ἐγχειριοῦμεν; Ἥκιστά γ', ἔφη. Οἶμαι
γοῦν, εἶπον, δίκαιά τε καὶ καλὰ ἀγνοούμενα ὅπῃ ποτὲ 478
ἀγαθά ἐστιν, οὐ πολλοῦ τινος ἄξιον φύλακα κεκτῆσθαι
ἂν ἑαυτῶν τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα. μαντεύομαι δὲ μηδένα
αὐτὰ πρότερον γνώσεσθαι ἱκανῶς. Καλῶς γάρ, ἔφη,

---

8. παρῆμεν Ξb. — 11. ἄλλοις] Fort. ἄθλοις. Or. — 13. ὅτε Flor. β'q. — 15. ἀνδρείας c. — 17. ὅτι δυνατὸν μὲν ἦν a. — 18. ἄλλη] ἀλλὰ a. — 24. μὴν] δὲ a. — 25. ἀπολείπων ΑΞm, ἀπολειπὼν Π, ἀπολιπων Θ, ἀπολιπὸν ΦDKqr. — 26. μετρίως] μέτριον b cum γρ. Α. — 30. προσδεῖται φυλακὴ a. — 39. μικροῦ a.

5. δίκαια Am: καὶ δίκαια abc. — 10. κεκτήμεθα cum Bekkero c. — εἰδέναι ΑΘΠΦDKr. — 12. ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ auctore Morgensternio seclusit c. — 22 et 28. δέ] δαί c. — 30. ᾖ] εἴη a. — 36. οἷα a. — 42. φύλακι κεκτῆσθαι, εἴπερ εἰκὸς γνῶναι αὐτὰ τὸν a. — 43. μηδ' ἂν ἕνα c cum Flor. β'q. — 44. γνώσεσθαι πρότερον a.

μαντεύει. Οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσε-
B ται, ἐὰν ὁ τοιοῦτος αὐτὴν ἐπισκοπῇ φύλαξ, ὁ τούτων
ἐπιστήμων; Ἀνάγκη, ἔφη. ἀλλὰ σὺ δή, ὦ Σώκρατες,
πότερον ἐπιστήμην τὸ ἀγαθὸν φῂς εἶναι ἢ ἡδονήν; ἢ
ἄλλο τι παρὰ ταῦτα; Οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ἀνὴρ καλός,
ἦσθα καὶ πάλαι καταφανὴς ὅτι σοι οὐκ ἀποχρήσοι τὸ
τοῖς ἄλλοις δοκοῦν περὶ αὐτῶν. Οὐδὲ γὰρ δίκαιόν μοι,
315 ἔφη, ὦ Σώκρατες, φαίνεται τὰ τῶν ἄλλων μὲν ἔχειν εἰπεῖν
δόγματα, τὰ δ' αὑτοῦ μή, τοσοῦτον χρόνον περὶ ταῦτα
C πραγματευόμενον. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· δοκεῖ σοι δίκαιον
εἶναι περὶ ὧν τις μὴ οἶδε λέγειν ὡς εἰδότα; Οὐδαμῶς γ',
ἔφη, ὡς εἰδότα, ὡς μέντοι οἰόμενον ταῦθ' ἃ οἴεται ἐθέ-
λειν λέγειν. Τί δέ; εἶπον· οὐκ ᾔσθησαι τὰς ἄνευ ἐπι-
στήμης δόξας, ὡς πᾶσαι αἰσχραί; ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί·
ἢ δοκοῦσί τί σοι τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευο-
μένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές τι δοξάζοντες; Οὐδέν, ἔφη.
Βούλει οὖν αἰσχρὰ θεάσασθαι, τυφλά τε καὶ σκολιά, ἐξὸν
D παρ' ἄλλων ἀκούειν φανά τε καὶ καλά; Μὴ πρὸς Διός,
ἦ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, ὥσπερ ἐπὶ τέλει ὢν
ἀποστῇς. ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν, κἂν ὥσπερ δικαιοσύνης πέρι
καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων διῆλθες, οὕτω καὶ περὶ
τοῦ ἀγαθοῦ διέλθῃς. Καὶ γὰρ ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε,
καὶ μάλα ἀρκέσει· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι, προ-
θυμούμενος δὲ ἀσχημονῶν γέλωτα ὀφλήσω. ἀλλ', ὦ μακά-
E ριοι, αὐτὸ μὲν τί ποτ' ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν ἐάσωμεν τὸ νῦν εἶναι·
πλέον γάρ μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν ὁρμὴν ἐφι-
κέσθαι τοῦ γε δοκοῦντος ἐμοὶ τὰ νῦν· ὃς δὲ ἔκγονός τε
316 τοῦ ἀγαθοῦ φαίνεται καὶ ὁμοιότατος ἐκείνῳ, λέγειν ἐθέλω,
εἰ καὶ ὑμῖν φίλον, εἰ δὲ μή, ἐᾶν. Ἀλλ', ἔφη, λέγε· εἰσ-
αὖθις γὰρ τοῦ πατρὸς ἀποτίσεις τὴν διήγησιν. Βουλοί-
507 μην ἄν, εἶπον, ἐμέ τε δύνασθαι αὐτὴν ἀποδοῦναι καὶ
ὑμᾶς κομίσασθαι, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ νῦν τοὺς τόκους μόνον.
τοῦτον δὲ δὴ οὖν τὸν τόκον τε καὶ ἔκγονον αὐτοῦ τοῦ
ἀγαθοῦ κομίσασθε. εὐλαβεῖσθε μέντοι, μή πῃ ἐξαπατήσω
ὑμᾶς ἄκων, κίβδηλον ἀποδιδοὺς τὸν λόγον τοῦ τόκου.
Εὐλαβησόμεθα, ἔφη, κατὰ δύναμιν· ἀλλὰ μόνον λέγε.
Διομολογησάμενός γ', ἔφην ἐγώ, καὶ ἀναμνήσας ὑμᾶς τά
τε ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ῥηθέντα καὶ ἄλλοτε ἤδη πολλάκις
εἰρημένα. Τὰ ποῖα; ἦ δ' ὅς. Πολλὰ καλά, ἦν δ' ἐγώ,
B καὶ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ ἕκαστα οὕτως εἶναί φαμέν τε καὶ
διορίζομεν τῷ λόγῳ. Φαμὲν γάρ. Καὶ αὐτὸ δὴ καλὸν
καὶ αὐτὸ ἀγαθόν, καὶ οὕτω περὶ πάντων ἃ τότε ὡς πολλὰ
ἐτίθεμεν, πάλιν αὖ κατ' ἰδέαν μίαν ἑκάστου ὡς μιᾶς οὔσης
τιθέντες, ὃ ἔστιν ἕκαστον προσαγορεύομεν. Ἔστι ταῦτα.
Καὶ τὰ μὲν δὴ ὁρᾶσθαί φαμεν, νοεῖσθαι δ' οὔ, τὰς δ'
αὖ ἰδέας νοεῖσθαι μέν, ὁρᾶσθαι δ' οὔ. Παντάπασι μὲν
C οὖν. Τῷ οὖν ὁρῶμεν ἡμῶν αὐτῶν τὰ ὁρώμενα; Τῇ ὄψει,
ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀκοῇ τὰ ἀκουόμενα, καὶ
ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι πάντα τὰ αἰσθητά; Τί μήν; Ἆρ' 317
οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἐννενόηκας τὸν τῶν αἰσθήσεων δημιουρ-
γὸν ὅσῳ πολυτελεστάτην τὴν τοῦ ὁρᾶν τε καὶ ὁρᾶσθαι
δύναμιν ἐδημιούργησεν; Οὐ πάνυ, ἔφη. Ἀλλ' ὧδε σκό-
πει. ἔστιν ὅ τι προσδεῖ ἀκοῇ καὶ φωνῇ γένους ἄλλου εἰς
τὸ τὴν μὲν ἀκούειν, τὴν δὲ ἀκούεσθαι, ὃ ἐὰν μὴ παρα-
γένηται τρίτον, ἡ μὲν οὐκ ἀκούσεται, ἡ δὲ οὐκ ἀκουσθή- B
σεται; Οὐδενός, ἔφη. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐδ' ἄλλαις
πολλαῖς, ἵνα μὴ εἴπω ὅτι οὐδεμιᾷ, τοιούτου προσδεῖ οὐ-
δενός. ἢ σύ τινα ἔχεις εἰπεῖν; Οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Τὴν
δὲ τῆς ὄψεως καὶ τοῦ ὁρατοῦ ὅτι προσδεῖται; Πῶς; Ἐνού-
σης που ἐν ὄμμασιν ὄψεως καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος
χρῆσθαι αὐτῇ, παρούσης δὲ χρόας ἐν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ
παραγένηται γένος τρίτον ἰδίᾳ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεφυκός, E
οἶσθα ὅτι ἥ τε ὄψις οὐδὲν ὄψεται, τά τε χρώματα ἔσται
ἀόρατα. Τίνος δὴ λέγεις, ἔφη, τούτου; Ὃ δὴ σὺ κα-
λεῖς, ἦν δ' ἐγώ, φῶς. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐ σμικρᾷ
ἄρα ἰδέᾳ ἡ τοῦ ὁρᾶν αἴσθησις καὶ ἡ τοῦ ὁρᾶσθαι δύνα-
μις τῶν ἄλλων ξυζεύξεων τιμιωτέρῳ ζυγῷ ἐζύγησαν, εἴ- 508
περ μὴ ἄτιμον τὸ φῶς. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, πολλοῦ γε δεῖ 318
ἄτιμον εἶναι. Τίνα οὖν ἔχεις αἰτιάσασθαι τῶν ἐν οὐρανῷ
θεῶν τούτου κύριον, οὗ ἡμῖν τὸ φῶς ὄψιν τε ποιεῖ ὁρᾶν
ὅ τι κάλλιστα καὶ τὰ ὁρώμενα ὁρᾶσθαι; Ὅνπερ καὶ σύ,
ἔφη, καὶ οἱ ἄλλοι· τὸν ἥλιον γὰρ δῆλον ὅτι ἐρωτᾷς. Ἆρ'
οὖν ὧδε πέφυκεν ὄψις πρὸς τοῦτον τὸν θεόν; Πῶς; Οὐκ
ἔστιν ἥλιος ἡ ὄψις οὔτε αὐτὴ οὔτε ἐν ᾧ ἐγγίγνεται, ὃ δὴ
καλοῦμεν ὄμμα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλ' ἡλιοειδέστατόν γε οἶ- B
μαι τῶν περὶ τὰς αἰσθήσεις ὀργάνων. Πολύ γε. Οὐκοῦν
καὶ τὴν δύναμιν, ἣν ἔχει, ἐκ τούτου ταμιευομένην ὥσπερ
ἐπίρρυτον κέκτηται; Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ ὁ
ἥλιος ὄψις μὲν οὐκ ἔστιν, αἴτιος δ' ὢν αὐτῆς ὁρᾶται ὑπ'
αὐτῆς ταύτης; Οὕτως, ἦ δ' ὅς. Τοῦτον τοίνυν, ἦν δ'
ἐγώ, φάναι με λέγειν τὸν τοῦ ἀγαθοῦ ἔκγονον, ὃν τἀγα-
θὸν ἐγέννησεν ἀνάλογον ἑαυτῷ, ὅ τι περ αὐτὸ ἐν τῷ νοητῷ
τόπῳ πρός τε νοῦν καὶ τὰ νοούμενα, τοῦτο τοῦτον ἐν τῷ C
ὁρατῷ πρός τε ὄψιν καὶ τὰ ὁρώμενα. Πῶς; ἔφη· ἔτι
δίελθέ μοι. Ὀφθαλμοί, ἦν δ' ἐγώ, οἶσθ' ὅτι, ὅταν μη-
κέτι ἐπ' ἐκεῖνά τις αὐτοὺς τρέπῃ ὧν ἂν τὰς χρόας τὸ ἡμε-
ρινὸν φῶς ἐπέχῃ, ἀλλὰ ὧν νυκτερινὰ φέγγη, ἀμβλυώττουσί
τε καὶ ἐγγὺς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης κα- 319
θαρᾶς ὄψεως; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὅταν δέ γ', οἶμαι, ὧν
ὁ ἥλιος καταλάμπει, σαφῶς ὁρῶσι, καὶ τοῖς αὐτοῖς τού-
τοις ὄμμασιν ἐνοῦσα φαίνεται. Τί μήν; Οὕτω τοί- D
νυν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὧδε νόει· ὅταν μὲν οὗ καταλάμπει 479
ἀλήθειά τε καὶ τὸ ὄν, εἰς τοῦτο ἀπερείσηται, ἐνόησέ τε
καὶ ἔγνω αὐτὸ καὶ νοῦν ἔχειν φαίνεται· ὅταν δὲ εἰς τὸ

1. τελέως] παντελῶς bc. — 5. καλῶς ἦσθα b. — 17. γοῦν a. — 25. τἀγαθὸν bc. — 37. γ'] δ' a. — 44. Ἔστι ταῦτα om. a.

14. ἐν ante αὐτοῖς seclusit c. — 18. σμικρὰ ἄρα ἰδέα ac. — 27. οὔτε αὐτὴ om. operae Bekkeri. — 43. καταλάμπῃ ΛΘΞΦ. — 45. ὄμμασιν ὄψις ἐνοῦσα Φqrbc.

τῷ σκότῳ κεκραμένον, τὸ γιγνόμενόν τε καὶ ἀπολλύμενον,
δοξάζει τε καὶ ἀμβλυώττει ἄνω καὶ κάτω τὰς δόξας μετα-
βάλλον, καὶ ἔοικεν αὖ νοῦν οὐκ ἔχοντι. Ἔοικε γάρ. Τοῦτο
E τοίνυν τὸ τὴν ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνωσκομένοις καὶ
τῷ γιγνώσκοντι τὴν δύναμιν ἀποδιδὸν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ
ἰδέαν φάθι εἶναι, αἰτίαν δ' ἐπιστήμης οὖσαν καὶ ἀληθείας
ὡς γιγνωσκομένης μὲν διανοοῦ, οὕτω δὲ καλῶν ἀμφοτέ-
ρων ὄντων, γνώσεώς τε καὶ ἀληθείας, ἄλλο καὶ κάλλιον
ἔτι τούτων ἡγούμενος αὐτὸ ὀρθῶς ἡγήσει· ἐπιστήμην δὲ
509 καὶ ἀλήθειαν, ὥσπερ ἐκεῖ φῶς τε καὶ ὄψιν ἡλιοειδῆ μὲν
νομίζειν ὀρθόν, ἥλιον δὲ ἡγεῖσθαι οὐκ ὀρθῶς ἔχει, οὕτω
καὶ ἐνταῦθα ἀγαθοειδῆ μὲν νομίζειν ταῦτ' ἀμφότερα
ὀρθόν, ἀγαθὸν δὲ ἡγεῖσθαι ὁπότερον αὐτῶν οὐκ ὀρθόν,
320 ἀλλ' ἔτι μειζόνως τιμητέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἕξιν. Ἀμήχα-
νον κάλλος, ἔφη, λέγεις, εἰ ἐπιστήμην μὲν καὶ ἀλήθειαν
παρέχει, αὐτὸ δ' ὑπὲρ ταῦτα κάλλει ἐστίν· οὐ γὰρ δήπου
σύ γε ἡδονὴν αὐτὸ λέγεις. Εὐφήμει, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ'
B ὧδε μᾶλλον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι ἐπισκόπει. Πῶς; Τὸν
ἥλιον τοῖς ὁρωμένοις οὐ μόνον, οἶμαι, τὴν τοῦ ὁρᾶσθαι
δύναμιν παρέχειν φήσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν καὶ αὔξην
καὶ τροφήν, οὐ γένεσιν αὐτὸν ὄντα. Πῶς γάρ; Καὶ τοῖς
γιγνωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γιγνώσκεσθαι φάναι
ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναί τε καὶ τὴν
οὐσίαν ὑπ' ἐκείνου αὐτοῖς προσεῖναι, οὐκ οὐσίας ὄντος
τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἔτι ἐπέκεινα τῆς οὐσίας πρεσβείᾳ καὶ
C δυνάμει ὑπερέχοντος. Καὶ ὁ Γλαύκων μάλα γελοίως,
Ἄπολλον, ἔφη, δαιμονίας ὑπερβολῆς! Σὺ γάρ, ἦν δ'
ἐγώ, αἴτιος, ἀναγκάζων τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα περὶ αὐτοῦ
λέγειν. Καὶ μηδαμῶς γ', ἔφη, παύσῃ, εἰ μή τι, ἀλλὰ
τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὁμοιότητα αὖ διεξιών, εἴ πῃ ἀπολεί-
πεις. Ἀλλὰ μήν, εἶπον, συχνά γε ἀπολείπω. Μηδὲ σμι-
κρὸν τοίνυν, ἔφη, παραλίπῃς. Οἶμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ,
καὶ πολύ· ὅμως δέ, ὅσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατόν, ἑκὼν
D οὐκ ἀπολείψω. Μὴ γάρ, ἔφη. Νόησον τοίνυν, ἦν δ'
321 ἐγώ, ὥσπερ λέγομεν, δύω αὐτὼ εἶναι, καὶ βασιλεύειν τὸ
μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὖ ὁρατοῦ, ἵνα
μὴ οὐρανοῦ εἰπὼν δόξω σοι σοφίζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα.
ἀλλ' οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἴδη, ὁρατόν, νοητόν; Ἔχω.
Ὥσπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τετμημένην λαβὼν ἄνισα
τμήματα, πάλιν τέμνε ἑκάτερον τὸ τμῆμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν
λόγον, τό τε τοῦ ὁρωμένου γένους καὶ τὸ τοῦ νοουμένου,
καί σοι ἔσται σαφηνείᾳ καὶ ἀσαφείᾳ πρὸς ἄλληλα ἐν μὲν
E τῷ ὁρωμένῳ τὸ μὲν ἕτερον τμῆμα εἰκόνες. λέγω δὲ τὰς
510 εἰκόνας πρῶτον μὲν τὰς σκιάς, ἔπειτα τὰ ἐν τοῖς ὕδασι
φαντάσματα καὶ ἐν τοῖς ὅσα πυκνά τε καὶ λεῖα καὶ φανὰ
ξυνέστηκε, καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον, εἰ κατανοεῖς. Ἀλλὰ κατα-
νοῶ. Τὸ τοίνυν ἕτερον τίθει ᾧ τοῦτο ἔοικε, τά τε περὶ
ἡμᾶς ζῷα καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον
γένος. Τίθημι, ἔφη. Ἦ καὶ ἐθέλοις ἂν αὐτὸ φάναι,
ἦν δ' ἐγώ, διῃρῆσθαι ἀληθείᾳ τε καὶ μή, ὡς τὸ δοξα-
στὸν πρὸς τὸ γνωστόν, οὕτω τὸ ὁμοιωθὲν πρὸς τὸ ᾧ
ὡμοιώθη; Ἔγωγ', ἔφη, καὶ μάλα. Σκόπει δὴ αὖ καὶ τὴν B
τοῦ νοητοῦ τομὴν ᾗ τμητέον. Πῇ; Ἧι τὸ μὲν αὐτοῦ τοῖς 322
τότε τμηθεῖσιν ὡς εἰκόσι χρωμένη ψυχὴ ζητεῖν ἀναγκάζε-
ται ἐξ ὑποθέσεων, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν πορευομένη, ἀλλ' ἐπὶ
τελευτήν, τὸ δ' αὖ ἕτερον τὸ ἐπ' ἀρχὴν ἀνυπόθετον ἐξ
ὑποθέσεως ἰοῦσα καὶ ἄνευ τῶν περὶ ἐκεῖνο εἰκόνων, αὐ-
τοῖς εἴδεσι δι' αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη. Ταῦτ',
ἔφη, ἃ λέγεις, οὐχ ἱκανῶς ἔμαθον. Ἀλλ' αὖθις, ἦν δ'
ἐγώ· ῥᾷον γὰρ τούτων προειρημένων μαθήσει· οἶμαι γάρ C
σε εἰδέναι, ὅτι οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς
καὶ τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι, ὑποθέμενοι τό τε περιτ-
τὸν καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὰ σχήματα καὶ γωνιῶν τριττὰ
εἴδη καὶ ἄλλα τούτων ἀδελφὰ καθ' ἑκάστην μέθοδον,
ταῦτα μὲν ὡς εἰδότες, ποιησάμενοι ὑποθέσεις αὐτά, οὐ-
δένα λόγον οὔτε αὑτοῖς οὔτε ἄλλοις ἔτι ἀξιοῦσι περὶ αὐ-
τῶν διδόναι ὡς παντὶ φανερῶν, ἐκ τούτων δ' ἀρχόμενοι
τὰ λοιπὰ ἤδη διεξιόντες τελευτῶσιν ὁμολογουμένως ἐπὶ D
τοῦτο οὗ ἂν ἐπὶ σκέψιν ὁρμήσωσιν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη,
τοῦτό γε οἶδα. Οὐκοῦν καὶ ὅτι τοῖς ὁρωμένοις εἴδεσι
προσχρῶνται καὶ τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ποιοῦνται, οὐ
περὶ τούτων διανοούμενοι, ἀλλ' ἐκείνων πέρι οἷς ταῦτα
ἔοικε, τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ ἕνεκα τοὺς λόγους ποιούμε- 323
νοι καὶ διαμέτρου αὐτῆς, ἀλλ' οὐ ταύτης ἣν γράφουσι,
καὶ τἆλλα οὕτως, αὐτὰ μὲν ταῦτα, ἃ πλάττουσί τε καὶ E
γράφουσιν, ὧν καὶ σκιαὶ καὶ ἐν ὕδασιν εἰκόνες εἰσί, τού-
τοις μὲν ὡς εἰκόσιν αὖ χρώμενοι, ζητοῦντές τε αὐτὰ
ἐκεῖνα ἰδεῖν ἃ οὐκ ἂν ἄλλως ἴδοι τις ἢ τῇ διανοίᾳ. 511
Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Τοῦτο τοίνυν νοητὸν μὲν τὸ εἶδος
ἔλεγον, ὑποθέσεσι δ' ἀναγκαζομένην ψυχὴν χρῆσθαι περὶ
τὴν ζήτησιν αὐτοῦ, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ἰοῦσαν, ὡς οὐ δυνα-
μένην τῶν ὑποθέσεων ἀνωτέρω ἐκβαίνειν, εἰκόσι δὲ χρω-
μένην αὐτοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθεῖσι καὶ ἐκεί-
νοις πρὸς ἐκεῖνα ὡς ἐναργέσι δεδοξασμένοις τε καὶ τετι-
μημένοις. Μανθάνω, ἔφη, ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίαις B
τε καὶ ταῖς ταύταις ἀδελφαῖς τέχναις λέγεις. Τὸ τοίνυν
ἕτερον μάνθανε τμῆμα τοῦ νοητοῦ λέγοντά με τοῦτο, οὗ
αὐτὸς ὁ λόγος ἅπτεται τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει, τὰς
ὑποθέσεις ποιούμενος οὐκ ἀρχάς, ἀλλὰ τῷ ὄντι ὑποθέσεις,
οἷον ἐπιβάσεις τε καὶ ὁρμάς, ἵνα μέχρι τοῦ ἀνυποθέτου
ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν ἰών, ἁψάμενος αὐτῆς, πάλιν αὖ 480
ἐχόμενος τῶν ἐκείνης ἐχομένων, οὕτως ἐπὶ τελευτὴν κατα- 324

---

7. διὰ τοῦ ac. — 29. ἀλλὰ] ἄλλα *A*, ἄλλο v. Fort. εἰ μή τι ἄλλ' ἀλλά. Bait. — 35. δύω *A*: δύο abc. — 37. οὐρανὸν *A*. — 39. ἄνισα] ἀν' ἴσα Stallbaumius. — 40. τὸ om. *A K* m. — 42. σαφήνεια καὶ ἀσάφεια a. (σαφείᾳ Stallbaumii operae.) — 45. καὶ ἅπερ ἐν a.

1. Τὸ] Καὶ a. — 8. μιμηθεῖσιν *A*. — 10. τὸ ante ἐπ' auctore Astio seclusit c. — 11. ὧν *ΑΘΞΦ* r. — 31. τε]
ης
δὲ vc. — 33. νοητοῦ ab. — 38. τετμημένοις a. — 40. ταύτης *ΑΦDK* qvmr, ταύταις *Ξ*.

C βαίνῃ αἰσθητῷ παντάπασιν οὐδενὶ προσχρώμενος ἀλλ' εἴδεσιν αὐτοῖς δι' αὐτῶν εἰς αὐτά, καὶ τελευτᾷ εἰς εἴδη. Μανθάνω, ἔφη, ἱκανῶς μὲν οὔ — δοκεῖς γάρ μοι συχνὸν ἔργον λέγειν — ὅτι μέντοι βούλει διορίζειν σαφέστερον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμης τοῦ ὄντος τε καὶ νοητοῦ θεωρούμενον ἢ τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν καλουμένων, αἷς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαὶ καὶ διανοίᾳ μὲν ἀναγκάζονται ἀλλὰ μὴ αἰσθήσεσιν αὐτὰ θεᾶσθαι οἱ θεώμενοι, διὰ δὲ τὸ μὴ
D ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντες σκοπεῖν ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεων, νοῦν οὐκ ἴσχειν περὶ αὐτὰ δοκοῦσί σοι, καίτοι νοητῶν ὄντων μετὰ ἀρχῆς. διάνοιαν δὲ καλεῖν μοι δοκεῖς τὴν τῶν γεωμετρικῶν τε καὶ τὴν τῶν τοιούτων ἕξιν ἀλλ' οὐ νοῦν, ὡς μεταξύ τι δόξης τε καὶ νοῦ τὴν διάνοιαν οὖσαν. Ἱκανώτατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπεδέξω. καί μοι ἐπὶ τοῖς τέτταρσι τμήμασι τέτταρα ταῦτα παθήματα ἐν τῇ ψυχῇ γιγνόμενα
E λαβέ, νόησιν μὲν ἐπὶ τῷ ἀνωτάτω, διάνοιαν δὲ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ, τῷ τρίτῳ δὲ πίστιν ἀπόδος καὶ τῷ τελευταίῳ εἰκασίαν, καὶ τάξον αὐτὰ ἀνὰ λόγον, ὥσπερ ἐφ' οἷς ἔστιν 325 ἀληθείας μετέχειν, οὕτω ταῦτα σαφηνείας ἡγησάμενος μετέχειν. Μανθάνω, ἔφη, καὶ ξυγχωρῶ καὶ τάττω ὡς λέγεις.

9. ἀνελθόντες ΑΘΞΦυτ: ἀνελθόντας a b c.
2. οὐ νοῦν] οὖν a. — 6. λάβε a. — 8. ἀνάλογον a.

Z.

514
326
Μετὰ ταῦτα δή, εἶπον, ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει τὴν
ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας· ἰδὲ γὰρ
ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει, ἀναπε-
πταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρ'
ἅπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς
καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς
B *εἴς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὁρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς*
ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυ-
ρὸς ἄνωθεν καὶ πόῤῥωθεν καόμενον ὄπισθεν αὐτῶν, με-
ταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ'
ἣν ἰδὲ τειχίον παρῳκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματο-
ποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα,
327 *ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν. Ὁρῶ, ἔφη. Ὅρα τοί-*
νυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκεύη τε
παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ
515 *ἄλλα ζῷα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα,*
οἷον εἰκός, τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν
παραφερόντων. Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώ-
τας ἀτόπους. Ὁμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοι-
ούτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἴει ἄν τι
ἑωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ
καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας; Πῶς γάρ,
B *ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι εἶεν*
διὰ βίου; Τί δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταὐτὸν τοῦτο;
Τί μήν; Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἷοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους,
οὐ ταῦτα ἡγεῖ ἂν τὰ παρόντα αὐτοὺς νομίζειν ὀνομά-
ζειν ἅπερ ὁρῷεν; Ἀνάγκη. Τί δ'; εἰ καὶ ἠχὼ τὸ δεσμω-
τήριον ἐκ τοῦ καταντικρὺ ἔχοι, ὁπότε τις τῶν παριόντων
φθέγξαιτο, οἴει ἂν ἄλλο τι αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγό-
μενον ἢ τὴν παριοῦσαν σκιάν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη.
C *Παντάπασι δή, ἦν δ' ἐγώ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο τι*
νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς. Πολλὴ
ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δή, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν λύσιν τε καὶ 328
ἴασιν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἵα τις ἂν εἴη,
εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνοι αὐτοῖς· ὁπότε τις λυθείη καὶ
ἀναγκάζοιτο ἐξαίφνης ἀνίστασθαί τε καὶ περιάγειν τὸν
αὐχένα καὶ βαδίζειν καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν, πάντα
δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς μαρμαρυγὰς ἀδυνα-
τοῖ καθορᾶν ἐκεῖνα ὧν τότε τὰς σκιὰς ἑώρα, τί ἂν οἴει D
αὐτὸν εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι ὅτι τότε μὲν ἑώρα φλυα-
ρίας, νῦν δὲ μᾶλλόν τι ἐγγυτέρω τοῦ ὄντος καὶ πρὸς μᾶλλον
ὄντα τετραμμένος ὀρθότερα βλέποι, καὶ δὴ καὶ ἕκαστον
τῶν παριόντων δεικνὺς αὐτῷ ἀναγκάζοι ἐρωτῶν ἀποκρί-
νεσθαι ὅ τι ἔστιν; οὐκ οἴει αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἂν καὶ ἡγεῖ-
σθαι τὰ τότε ὁρώμενα ἀληθέστερα ἢ τὰ νῦν δεικνύμενα;
Πολύ γ', ἔφη. Οὐκοῦν κἂν εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγ-
κάζοι αὐτὸν βλέπειν, ἀλγεῖν τε ἂν τὰ ὄμματα καὶ φεύγειν 481
ἀποστρεφόμενον πρὸς ἐκεῖνα ἃ δύναται καθορᾶν, καὶ νομί- E
ζειν ταῦτα τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων; Οὕτως,
ἔφη. Εἰ δ', ἦν δ' ἐγώ, ἐντεῦθεν ἕλκοι τις αὐτὸν βίᾳ διὰ
τραχείας τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάντους, καὶ μὴ ἀνείη πρὶν
ἐξελκύσειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἆρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαί
τε ἂν καὶ ἀγανακτεῖν ἑλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς
ἔλθοι, αὐγῆς ἂν ἔχοντα τὰ ὄμματα μεστὰ ὁρᾶν οὐδ' ἂν 516
ἓν δύνασθαι τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν; Οὐ γὰρ ἄν, 329
ἔφη, ἐξαίφνης γε. Συνηθείας δή, οἶμαι, δέοιτ' ἄν, εἰ
μέλλοι τὰ ἄνω ὄψεσθαι· καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς ἂν
ῥᾷστα καθορῷ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τά τε τῶν
ἀνθρώπων καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἴδωλα, ὕστερον δὲ αὐτά·
ἐκ δὲ τούτων τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν
νύκτωρ ἂν ῥᾷον θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ τῶν ἄστρων
τε καὶ σελήνης φῶς, ἢ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιόν τε καὶ τὸ B
τοῦ ἡλίου. Πῶς δ' οὔ; Τελευταῖον δή, οἶμαι, τὸν ἥλιον,
οὐκ ἐν ὕδασιν οὐδ' ἐν ἀλλοτρίᾳ ἕδρᾳ φαντάσματα αὐτοῦ,

---

8 et 11. *ἴδε* a. — 13. *δεικνῦσιν* a. — 16. *ζῶια*, ut solet, *A*. — 26. *ταὐτὰ* *A*m. — *παριόντα* c cum Flor. α'.
2. *τῶν* *AΦ*m: *τῶν τε* a b c. — 3. *φύσει εἰ* c cum Flor. β'. — *ξυμβαίνει* a. — 9. *τι* om. *DKqτ* et pr. *AΘ*. —
10. *βλέπει* q b c. — 19. *ἀνίη* a. — 22. *οὐδὲν ἂν* a. — 24. *δὴ*] *δὲ* a. — 25. *τἄνω* *Θ*b. — 26. *καθορῷ* *AΘΠDυτ*:
καθορῶν *Φ*m, *καθορᾷ* *K*, *καθορῴη* a b c. — *καὶ* om. a. — 28. *αὐτὸν ἂν τὸν* a.

ἀλλ' αὐτὸν καθ' αὑτὸν ἐν τῇ αὑτοῦ χώρᾳ δύναιτ' ἂν
κατιδεῖν καὶ θεάσασθαι οἷός ἐστιν. Ἀναγκαῖον, ἔφη. Καὶ
μετὰ ταῦτ' ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς ὁ
τάς τε ὥρας παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτρο-
C πεύων τὰ ἐν τῷ ὁρωμένῳ τόπῳ, καὶ ἐκείνων ὧν σφεῖς
ἑώρων τρόπον τινὰ πάντων αἴτιος. Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐπὶ
ταῦτα ἂν μετ' ἐκεῖνα ἔλθοι. Τί οὖν; ἀναμιμνῃσκόμενον
αὐτὸν τῆς πρώτης οἰκήσεως καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας καὶ τῶν
τότε ξυνδεσμωτῶν οὐκ ἂν οἴει ἑαυτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν
330 τῆς μεταβολῆς, τοὺς δ' ἐλεεῖν; Καὶ μάλα. Τιμαὶ δὲ καὶ
ἔπαινοι εἴ τινες αὐτοῖς ἦσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα
τῷ ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παριόντα, καὶ μνημονεύοντι
D μάλιστα ὅσα τε πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ
ἅμα πορεύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαν-
τευομένῳ τὸ μέλλον ἥξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς
αὐτῶν ἔχειν καὶ ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε
καὶ ἐνδυναστεύοντας, ἢ τὸ τοῦ Ὁμήρου ἂν πεπονθέναι
καὶ σφόδρα βούλεσθαι ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν
ἄλλῳ ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ καὶ ὁτιοῦν ἂν πεπονθέναι
μᾶλλον ἢ 'κεῖνά τε δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν; Οὕτως,
E ἔφη, ἔγωγε οἶμαι, πᾶν μᾶλλον πεπονθέναι ἂν δέξασθαι
ἢ ζῆν ἐκείνως. Καὶ τόδε δὴ ἐννόησον, ἦν δ' ἐγώ. εἰ
πάλιν ὁ τοιοῦτος καταβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θᾶκον καθίζοιτο,
ἆρ' οὐ σκότους ἀνάπλεως σχοίη τοὺς ὀφθαλμούς, ἐξαίφνης
ἥκων ἐκ τοῦ ἡλίου; Καὶ μάλα γ', ἔφη. Τὰς δὲ δὴ σκιὰς
ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι
517 τοῖς ἀεὶ δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττει, πρὶν κατα-
στῆναι τὰ ὄμματα, οὗτος δ' ὁ χρόνος μὴ πάνυ ὀλίγος
εἴη τῆς συνηθείας, ἆρ' οὐ γέλωτ' ἂν παράσχοι, καὶ λέγοιτο
331 ἂν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἥκει τὰ
ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἰέναι;
καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴ πως ἐν
ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν, καὶ ἀποκτιννύναι ἄν; Σφό-
δρα γ', ἔφη. Ταύτην τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὴν εἰκόνα,
ὦ φίλε Γλαύκων, προσαπτέον ἅπασαν τοῖς ἔμπροσθεν
B λεγομένοις, τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἕδραν τῇ τοῦ
δεσμωτηρίου οἰκήσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν
αὐτῇ φῶς τῇ τοῦ ἡλίου δυνάμει· τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν
καὶ θέαν τῶν ἄνω τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς
ἄνοδον τιθεὶς οὐχ ἁμαρτήσει τῆς γ' ἐμῆς ἐλπίδος, ἐπειδὴ
ταύτης ἐπιθυμεῖς ἀκούειν· θεὸς δέ που οἶδεν, εἰ ἀληθὴς
οὖσα τυγχάνει. τὰ δ' οὖν ἐμοὶ φαινόμενα οὕτω φαίνεται,
ἐν τῷ γνωστῷ τελευταία ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόγις
C ὁρᾶσθαι, ὀφθεῖσα δὲ συλλογιστέα εἶναι ὡς ἄρα πᾶσι πάν-
των αὕτη ὀρθῶν τε καὶ καλῶν αἰτία, ἔν τε ὁρατῷ φῶς
καὶ τὸν τούτου κύριον τεκοῦσα, ἔν τε νοητῷ αὐτὴ κυρία
ἀλήθειαν καὶ νοῦν παρασχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν
τὸν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ. Συν-
οίομαι, ἔφη, καὶ ἐγώ, ὅν γε δὴ τρόπον δύναμαι. Ἴθι 332
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τόδε ξυνοιήθητι καὶ μὴ θαυμά-
σῃς, ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες οὐκ ἐθέλουσι τὰ τῶν ἀν-
θρώπων πράττειν, ἀλλ' ἄνω ἀεὶ ἐπείγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ D
διατρίβειν· εἰκὸς γάρ που οὕτως, εἴπερ αὖ κατὰ τὴν προ-
ειρημένην εἰκόνα τοῦτ' ἔχει. Εἰκὸς μέντοι, ἔφη. Τί δέ;
τόδε οἴει τι θαυμαστόν, εἰ ἀπὸ θείων, ἦν δ' ἐγώ, θεω-
ριῶν ἐπὶ τὰ ἀνθρώπειά τις ἐλθὼν κακὰ ἀσχημονεῖ τε καὶ
φαίνεται σφόδρα γελοῖος ἔτι ἀμβλυώττων καὶ πρὶν ἱκανῶς
συνήθης γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ ἀναγκαζόμενος ἐν
δικαστηρίοις ἢ ἄλλοθί που ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν τοῦ
δικαίου σκιῶν ἢ ἀγαλμάτων ὧν αἱ σκιαί, καὶ διαμιλλᾶ-
σθαι περὶ τούτου, ὅπῃ ποτὲ ὑπολαμβάνεται ταῦτα ὑπὸ
τῶν αὐτὴν δικαιοσύνην μὴ πώποτε ἰδόντων; Οὐδ' ὁπωσ- E
τιοῦν θαυμαστόν, ἔφη. Ἀλλ' εἰ νοῦν γε ἔχοι τις, ἦν δ' 518
ἐγώ, μεμνῇτ' ἄν, ὅτι διτταὶ καὶ ἀπὸ διττῶν γίγνονται
ἐπιταράξεις ὄμμασιν, ἔκ τε φωτὸς εἰς σκότος μεθισταμέ-
νων καὶ ἐκ σκότους εἰς φῶς. ταὐτὰ δὲ ταῦτα νομίσας
γίγνεσθαι καὶ περὶ ψυχήν, ὁπότε ἴδοι θορυβουμένην τινὰ
καὶ ἀδυνατοῦσάν τι καθορᾶν, οὐκ ἂν ἀλογίστως γελῷ,
ἀλλ' ἐπισκοποῖ ἄν, πότερον ἐκ φανοτέρου βίου ἥκουσα
ὑπὸ ἀηθείας ἐσκότωται ἢ ἐξ ἀμαθίας πλείονος εἰς φανό-
τερον ἰοῦσα ὑπὸ λαμπροτέρου μαρμαρυγῆς ἐμπέπλησται, 333
καὶ οὕτω δὴ τὴν μὲν εὐδαιμονίσειεν ἂν τοῦ πάθους τε B
καὶ βίου, τὴν δὲ ἐλεήσειε, καὶ εἰ γελᾶν ἐπ' αὐτῇ βού-
λοιτο, ἧττον ἂν καταγέλαστος ὁ γέλως αὐτῷ εἴη ἢ ὁ ἐπὶ
τῇ ἄνωθεν ἐκ φωτὸς ἡκούσῃ. Καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως
λέγεις. Δεῖ δή, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, 482
εἰ ταῦτα ἀληθῆ, τὴν παιδείαν, οὐχ οἵαν τινὲς ἐπαγγελλό-
μενοί φασιν εἶναι, τοιαύτην καὶ εἶναι. φασὶ δέ που οὐκ
ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι, οἷον τυ- C
φλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες. Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.
Ὁ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν
ἐνοῦσαν ἑκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ
καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως
ἢ ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ
σκοτώδους, οὕτω ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου
περιακτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὂν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φα-
νότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ'
εἶναί φαμεν τἀγαθόν. ἦ γάρ; Ναί. Τούτου τοίνυν, ἦν D
δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρό-
πον ὡς ῥᾷστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ

---

3. αὐτὸς ΑΦm: οὗτος abc. — ὁ] ἐστιν ὁ a. — 17. Ὁμήρου] Odyss. λ, 489 seq. — 20. ἢ 'κεῖνά Schneiderus: ἢ κεῖνά a. ἢ ἐκεῖνά bc. — 23. θῶκον a. — 26. γνωμονεύοντα Timaeus. — 27. ἀμβλυώττοι qbc. — 30. ἥκοι a. — 33. καὶ ἀποκτιννύναι Neukirchius: καὶ ἀποκτιννύναι; Ἀποκτιννύναι a, καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτιννύναι bc. — ἂν σφόδρα a. — 40. ἁμαρτήσεις a.

1. τε τῷ νοητῷ a. — αὕτη a. — 4. Ἴθι δὴ τοίνυν a. — 9. ταῦτ' ac. — 19. μέμνητ' c. — γίγνοιντ' ἂν a. — 20. τε] γε a. — 21. σκότου a. — ταῦτα δὲ ταυτὰ a. — νομίσας τις γίγνεσθαι a. — 23. γελῷ ΑΦm et pr. Π: γελῴη abc. — 24. ἐπισκοποίη c. — φανοτέρου - - φανότερον a. — 25. ἀηθείας] ἀμαθίας a. — 41. φανότατον a. — 43. Τοῦτο a.

334 τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό,
οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο
διαμηχανήσασθαι. Ἔοικε γάρ, ἔφη. Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι
ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν
τοῦ σώματος· τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον
E ἐμποιεῖσθαι ἔθεσί τε καὶ ἀσκήσεσιν· ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι
παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὖσα,
ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περι-
519 αγωγῆς χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ καὶ
βλαβερὸν γίγνεται. ἢ οὔπω ἐννενόηκας, τῶν λεγομένων
πονηρῶν μέν, σοφῶν δέ, ὡς δριμὺ μὲν βλέπει τὸ ψυχά-
ριον καὶ ὀξέως διορᾷ ταῦτα ἐφ' ἃ τέτραπται, ὡς οὐ φαύ-
λην ἔχον τὴν ὄψιν, κακίᾳ δ' ἠναγκασμένον ὑπηρετεῖν, ὥστε
ὅσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπῃ, τοσούτῳ πλείω κακὰ ἐργαζόμενον;
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτο μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τῆς
τοιαύτης φύσεως εἰ ἐκ παιδὸς εὐθὺς κοπτόμενον περιεκόπη
B τὰ τῆς γενέσεως ξυγγενῆ ὥσπερ μολυβδίδας, αἳ δὴ ἐδω-
δαῖς τε καὶ τοιούτων ἡδοναῖς τε καὶ λιχνείαις προσφυεῖς
γιγνόμεναι περὶ τὰ κάτω στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν·
ὧν εἰ ἀπαλλαγὲν περιεστρέφετο εἰς τἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἂν
335 τὸ αὐτὸ τοῦτο τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ὀξύτατα ἑώρα, ὥσ-
περ καὶ ἐφ' ἃ νῦν τέτραπται. Εἰκός γ', ἔφη. Τί δέ;
τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρη-
μένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκα-
C νῶς ἄν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ
ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν
τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἕνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα
πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ
ὅτι ἑκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν ἡγούμενοι ἐν μακάρων
νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπῳκίσθαι; Ἀληθῆ, ἔφη. Ἡμέτερον
δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύ-
σεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρό-
D σθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀνα-
βῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὰν ἀναβάντες ἱκα-
νῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται. Τὸ
ποῖον δή; Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέ-
λειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ
μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυ-
λότεραι εἴτε σπουδαιότεραι. Ἔπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐ-
τούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὂν ἄμει-
336 νον; Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ
E οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἕν τι γένος ἐν πόλει διαφε-
ρόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται
ἐγγενέσθαι, ξυναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ
ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας ἣν ἂν
520 ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν, καὶ αὐτὸς ἐμ-
ποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφίῃ τρέ-
πεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς
αὐτοῖς ἐπὶ τὸν ξύνδεσμον τῆς πόλεως. Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελα-
θόμην γάρ. Σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ'
ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους, ἀλλὰ
δίκαια πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν, προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων
ἐπιμελεῖσθαί τε καὶ φυλάττειν. ἐροῦμεν γὰρ ὅτι οἱ μὲν
ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τοιοῦτοι γιγνόμενοι εἰκότως οὐ B
μετέχουσι τῶν ἐν αὐταῖς πόνων· αὐτόματοι γὰρ ἐμφύον-
ται ἀκούσης τῆς ἐν ἑκάστῃ πολιτείας, δίκην δ' ἔχει τό γε
αὐτοφυὲς μηδενὶ τροφὴν ὀφεῖλον μηδ' ἐκτίνειν τῳ προ-
θυμεῖσθαι τὰ τροφεῖα· ὑμᾶς δ' ἡμεῖς ὑμῖν τε αὐτοῖς τῇ
τε ἄλλῃ πόλει ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἡγεμόνας τε καὶ βασι-
λέας ἐγεννήσαμεν, ἄμεινόν τε καὶ τελεώτερον ἐκείνων πε-
παιδευμένους καὶ μᾶλλον δυνατοὺς ἀμφοτέρων μετέχειν. 337
καταβατέον οὖν ἐν μέρει ἑκάστῳ εἰς τὴν τῶν ἄλλων ξυν- C
οίκησιν καὶ ξυνεθιστέον τὰ σκοτεινὰ θεάσασθαι· ξυνεθι-
ζόμενοι γὰρ μυρίῳ βέλτιον ὄψεσθε τῶν ἐκεῖ καὶ γνώσεσθε
ἕκαστα τὰ εἴδωλα ἅττα ἐστὶ καὶ ὧν, διὰ τὸ τἀληθῆ ἑω-
ρακέναι καλῶν τε καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν πέρι. καὶ
οὕτως ὕπαρ ἡμῖν καὶ ὑμῖν ἡ πόλις οἰκήσεται, ἀλλ' οὐκ
ὄναρ, ὡς νῦν αἱ πολλαὶ ὑπὸ σκιαμαχούντων τε πρὸς ἀλλή-
λους καὶ στασιαζόντων περὶ τοῦ ἄρχειν οἰκοῦνται, ὡς με-
γάλου τινὸς ἀγαθοῦ ὄντος. τὸ δέ που ἀληθὲς ὧδ' ἔχει· D
ἐν πόλει ᾗ ἥκιστα πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξειν,
ταύτην ἄριστα καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκεῖσθαι, τὴν
δ' ἐναντίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως. Πάνυ μὲν οὖν,
ἔφη. Ἀπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν, οἴει, οἱ τρόφιμοι ταῦτ'
ἀκούοντες, καὶ οὐκ ἐθελήσουσι ξυμπονεῖν ἐν τῇ πόλει ἕκα-
στοι ἐν μέρει, τὸν δὲ πολὺν χρόνον μετ' ἀλλήλων οἰκεῖν 483
ἐν τῷ καθαρῷ; Ἀδύνατον, ἔφη· δίκαια γὰρ δὴ δικαίοις E
ἐπιτάξομεν. παντὸς μὴν μᾶλλον ὡς ἐπ' ἀναγκαῖον αὐτῶν
ἕκαστος εἶσι τὸ ἄρχειν, τοὐναντίον τῶν νῦν ἐν ἑκάστῃ
πόλει ἀρχόντων. Οὕτω γὰρ ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε. 338
εἰ μὲν βίον ἐξευρήσεις ἀμείνω τοῦ ἄρχειν τοῖς μέλλουσιν 521
ἄρξειν, ἔστι σοι δυνατὴ γενέσθαι πόλις εὖ οἰκουμένη· ἐν
μόνῃ γὰρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσιοι, οὐ χρυσίου
ἀλλ' οὗ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζωῆς ἀγαθῆς τε
καὶ ἔμφρονος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν ἰδίων
ἐπὶ τὰ δημόσια ἴασιν, ἐντεῦθεν οἰόμενοι τἀγαθὸν δεῖν
ἁρπάζειν, οὐκ ἔστι· περιμάχητον γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμε-
νον, οἰκεῖος ὢν καὶ ἔνδον ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτούς τε
ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἔχεις
οὖν, ἦν δ' ἐγώ, βίον ἄλλον τινὰ πολιτικῶν ἀρχῶν κατα- B
φρονοῦντα ἢ τὸν τῆς ἀληθινῆς φιλοσοφίας; Οὐ μὰ τὸν
Δία, ἦ δ' ὅς. Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε μὴ ἐραστὰς τοῦ ἄρχειν

9. χρήσιμον ΑΠD: χρήσιμόν τε abc. — 12. ταῦτα] πάντα a. — 13. ὥστε om. vc. Sed conf. R. Klotz. quaest. crit. p. 1—6. — 18. καὶ τῶν τοιούτων a. — 19. τά om. ΑΠΦm et pr. Ξ. — 22. δέ] δαί c. — 32. ἔμπροσθεν a. — 40. ὂν om. a. — 41. νόμῳ ΑΞΠΦvm: νομοθέτῃ abc. — 42. τοῦτο ΑΘΠΦDvm: τούτου abc.
1. ἀφιῇ bc. — 2. βούληται a. — 5. γιγνομένους φιλοσόφους a. (γιγνομένους om. Bekkeri operae.) — 7. γὰρ] δὲ a. — 11. τῷ a. — 13. ἡγεμόνος Bekkeri operae. — 16. ἕκαστον a. — 18. βέλτιόν τε ὄψεσθε a.

*ἰέναι ἐπ' αὐτό· εἰ δὲ μή, οἵ γε ἀντερασταὶ μαχοῦνται.
Πῶς δ' οὔ; Τίνας οὖν ἄλλους ἀναγκάσεις ἰέναι ἐπὶ φυλα-
κὴν τῆς πόλεως ἢ οἳ περὶ τούτων τε φρονιμώτατοι δι' ὧν
ἄριστα πόλις οἰκεῖται ἔχουσί τε τιμὰς ἄλλας καὶ βίον
ἀμείνω τοῦ πολιτικοῦ; Οὐδένας ἄλλους, ἔφη.*

C *Βούλει οὖν τοῦτ' ἤδη σκοπῶμεν, τίνα τρόπον οἱ τοι-
οῦτοι ἐγγενήσονται καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς,*
339 *ὥσπερ ἐξ Ἅιδου λέγονται δή τινες εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν;
Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἔφη. Τοῦτο δή, ὡς ἔοικεν, οὐκ
ὀστράκου ἂν εἴη περιστροφὴ ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγή, ἐκ
νυκτερινῆς τινὸς ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὖσαν
ἐπάνοδον, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. Πάνυ
μὲν οὖν. Οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι, τί τῶν μαθημάτων ἔχει*
D *τοιαύτην δύναμιν; Πῶς γὰρ οὔ; Τί ἂν οὖν εἴη, ὦ Γλαύ-
κων, μάθημα ψυχῆς ὁλκὸν ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ
ὄν; τόδε δ' ἐννοῶ λέγων ἅμα· οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέ-
μου ἔφαμεν τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους ὄντας; Ἔφα-
μεν γάρ. Δεῖ ἄρα καὶ τοῦτο προσέχειν τὸ μάθημα ὃ
ζητοῦμεν πρὸς ἐκείνῳ. Τὸ ποῖον; Μὴ ἄχρηστον πολεμι-
κοῖς ἀνδράσιν εἶναι. Δεῖ μέντοι, ἔφη, εἴπερ οἷόν τε.
Γυμναστικῇ μὴν καὶ μουσικῇ ἔν γε τῷ πρόσθεν ἐπαιδεύ-*
E *οντο ἡμῖν. Ἦν ταῦτα, ἔφη. Γυμναστικὴ μέν που περὶ
γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον τετεύτακε· σώματος γὰρ αὔξης
καὶ φθίσεως ἐπιστατεῖ. Φαίνεται. Τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἂν*
522 *εἴη ὃ ζητοῦμεν μάθημα. Οὐ γάρ. Ἀλλ' ἄρα μουσικὴ
ὅσην τὸ πρότερον διήλθομεν; Ἀλλ' ἦν ἐκείνη γ', ἔφη,
ἀντίστροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι, ἔθεσι παιδεύ-*
340 *ουσα τοὺς φύλακας, κατά τε ἁρμονίαν εὐαρμοστίαν τινά,
οὐκ ἐπιστήμην, παραδιδοῦσα, καὶ κατὰ ῥυθμὸν εὐρυθμίαν,
ἔν τε τοῖς λόγοις ἕτερα τούτων ἀδελφά, ἔφη, ἄττα ἔχουσα,
καὶ ὅσοι μυθώδεις τῶν λόγων καὶ ὅσοι ἀληθινώτεροι ἦσαν·
μάθημα δὲ πρὸς τοιοῦτόν τι ἀγαθόν, οἷον σὺ νῦν ζητεῖς,*
B *οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῇ. Ἀκριβέστατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀναμιμνή-
σκεις με· τῷ γὰρ ὄντι τοιοῦτον οὐδὲν εἶχεν. ἀλλ', ὦ δαι-
μόνιε Γλαύκων, τί ἂν εἴη τοιοῦτον; αἵ τε γὰρ τέχναι βά-
ναυσοί που ἅπασαι ἔδοξαν εἶναι. Πῶς δ' οὔ; καὶ μὴν
τί ἔτ' ἄλλο λείπεται μάθημα, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς
καὶ τῶν τεχνῶν κεχωρισμένον; Φέρε, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μηδὲν
ἔτι ἐκτὸς τούτων ἔχομεν λαβεῖν, τῶν ἐπὶ πάντα τεινόν-
των τι λάβωμεν. Τὸ ποῖον; Οἷον τοῦτο τὸ κοινόν, ᾧ*
C *πᾶσαι προσχρῶνται τέχναι τε καὶ διάνοιαι καὶ ἐπιστῆμαι,
ὃ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη μανθάνειν. Ποῖον;
ἔφη. Τὸ φαῦλον τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἕν τε καὶ τὰ δύο
καὶ τὰ τρία διαγιγνώσκειν· λέγω δὲ αὐτὸ ἐν κεφαλαίῳ
ἀριθμόν τε καὶ λογισμόν. ἢ οὐχ οὕτω περὶ τούτων ἔχει,*
341 *ὡς πᾶσα τέχνη τε καὶ ἐπιστήμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος
γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ
πολεμική; Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη. Παγγέλοιον γοῦν, ἔφην,
στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγῳδίαις Παλαμήδης* D
*ἑκάστοτε ἀποφαίνει. ἢ οὐκ ἐννενόηκας, ὅτι φησὶν ἀρι-
θμὸν εὑρὼν τάς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστῆσαι ἐν
Ἰλίῳ καὶ ἐξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τἆλλα πάντα, ὡς πρὸ
τοῦ ἀναριθμήτων ὄντων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὡς ἔοικεν,
οὐδ' ὅσους πόδας εἶχεν εἰδότος, εἴπερ ἀριθμεῖν μὴ ἠπί-
στατο; καίτοι ποῖόν τιν' αὐτὸν οἴει στρατηγὸν εἶναι; Ἄτο-
πόν τιν', ἔφη, ἔγωγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές. Ἄλλο τι οὖν,
ἦν δ' ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον πολεμικῷ ἀνδρὶ θήσομεν,* E
*λογίζεσθαί τε καὶ ἀριθμεῖν δύνασθαι; Πάντων γ', ἔφη,
μάλιστα, εἰ καὶ ὁτιοῦν μέλλει τάξεων ἐπαΐειν, μᾶλλον δ'
εἰ καὶ ἄνθρωπος ἔσεσθαι. Ἐννοεῖς οὖν, εἶπον, περὶ τοῦτο
τὸ μάθημα ὅπερ ἐγώ; Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει τῶν πρὸς
τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει εἶναι ὧν ζητοῦμεν, χρῆσθαι δ'* **523**
*οὐδεὶς αὐτῷ ὀρθῶς, ἑλκτικῷ ὄντι παντάπασι πρὸς οὐσίαν.
Πῶς, ἔφη, λέγεις; Ἐγὼ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ, τό γ'
ἐμοὶ δοκοῦν δηλῶσαι. ἃ γὰρ διαιροῦμαι παρ' ἐμαυτῷ ἀγωγά* 342
*τε εἶναι οἷ λέγομεν καὶ μή, ξυνθεατὴς γενόμενος ξύμφαθι
ἢ ἄπειπε, ἵνα καὶ τοῦτο σαφέστερον ἴδωμεν εἰ ἔστιν οἷον
μαντεύομαι. Δείκνυ, ἔφη. Δείκνυμι δή, εἶπον, εἰ καθο-
ρᾷς, τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν οὐ παρακαλοῦντα τὴν
νόησιν εἰς ἐπίσκεψιν, ὡς ἱκανῶς ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως κρι-* B
*νόμενα, τὰ δὲ παντάπασι διακελευόμενα ἐκείνην ἐπισκέ-
ψασθαι, ὡς τῆς αἰσθήσεως οὐδὲν ὑγιὲς ποιούσης. Τὰ* 484
*πόρρωθεν, ἔφη, φαινόμενα δῆλον ὅτι λέγεις καὶ τὰ
ἐσκιαγραφημένα. Οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, ἔτυχες οὗ λέγω.
Ποῖα μήν, ἔφη, λέγεις; Τὰ μὲν οὐ παρακαλοῦντα, ἦν δ'
ἐγώ, ὅσα μὴ ἐκβαίνει εἰς ἐναντίαν αἴσθησιν ἅμα· τὰ δ'
ἐκβαίνοντα ὡς παρακαλοῦντα τίθημι, ἐπειδὰν ἡ αἴσθησις* C
*μηδὲν μᾶλλον τοῦτο ἢ τὸ ἐναντίον δηλοῖ, εἴτ' ἐγγύθεν
προσπίπτουσα εἴτε πόρρωθεν. ὧδε δὲ ἃ λέγω σαφέστερον
εἴσει. οὗτοι, φαμέν, τρεῖς ἂν εἶεν δάκτυλοι, ὅ τε σμικρό-
τατος καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ μέσος. Πάνυ γ', ἔφη. Ὡς
ἐγγύθεν τοίνυν ὁρωμένους λέγοντός μου διανοοῦ. ἀλλά μοι
περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει. Τὸ ποῖον; Δάκτυλος μὲν αὐτῶν* 343
φαίνεται ὁμοίως ἕκαστος, καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν διαφέρει, D
*ἐάν τε ἐν μέσῳ ὁρᾶται ἐάν τ' ἐν ἐσχάτῳ, ἐάν τε λευκὸς ἐάν τε
μέλας, ἐάν τε παχὺς ἐάν τε λεπτός, καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. ἐν
πᾶσι γὰρ τούτοις οὐκ ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἡ ψυχὴ τὴν
νόησιν ἐπερέσθαι τί ποτ' ἔστι δάκτυλος· οὐδαμοῦ γὰρ ἡ
ὄψις αὐτῇ ἅμα ἐσήμηνε τὸν δάκτυλον τοὐναντίον ἢ δά-
κτυλον εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως
τό γε τοιοῦτον νοήσεως οὐκ ἂν παρακλητικὸν οὐδ' ἐγερτι-
κὸν εἴη. Εἰκότως. Τί δὲ δή; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ* E

---

3. οἳ περὶ] οἵπερ a. — τε om. c. — 11. οὖσαν ΑΘΠΦυmr: ἰούσης abc. — 21. μὴν] μέν που a. — 23. τέτευχε a. — 25. ἆρα a. — 32. ἄγον γρ. Π. — 42. Ποῖον ΑΦ et pr. Ξ: Τὸ ποῖον abc. — 44. αὐτὸ ὡς ἐν a.

2. οὖν c. — 3. ἐν ταῖς τραγῳδίαις Παλαμήδης] Aeschyl. fr. 168. Sophocl. fr. 379. Eurip. Palam. fr. II. Dind. — 11. θήσομεν καὶ λογίζεσθαί Αm, θήσομεν ἢ τὸ λογίζεσθαί Φ, θήσομεν μᾶλλον λογίζεσθαι r, θήσομεν μᾶλλον ἢ λογίζεσθαί a. — 16. ὧν] ὃ a. — 20. οἷα a. — 43. αυτη a. — ἐσήμαινε a. — 46. δή om. a.

τὴν σμικρότητα ἡ ὄψις ἆρα ἱκανῶς ὁρᾷ, καὶ οὐδὲν αὐτῇ
διαφέρει ἐν μέσῳ τινὰ αὐτῶν κεῖσθαι ἢ ἐπ' ἐσχάτῳ; καὶ
ὡσαύτως πάχος καὶ λεπτότητα ἢ μαλακότητα καὶ σκληρό-
τητα ἡ ἁφή; καὶ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις ἆρ' οὐκ ἐνδεῶς
τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἢ ὧδε ποιεῖ ἑκάστη αὐτῶν; πρῶ-
524 τον μὲν ἡ ἐπὶ τῷ σκληρῷ τεταγμένη αἴσθησις ἠνάγκασται
καὶ ἐπὶ τῷ μαλακῷ τετάχθαι, καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ
ὡς ταὐτὸν σκληρόν τε καὶ μαλακὸν αἰσθανομένη; Οὕτως,
ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἀναγκαῖον ἐν τοῖς τοιούτοις αὖ
τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν τί ποτε σημαίνει αὕτη ἡ αἴσθησις
344 τὸ σκληρόν, εἴπερ τὸ αὐτὸ καὶ μαλακὸν λέγει, καὶ ἡ τοῦ
κούφου καὶ ἡ τοῦ βαρέος, τί τὸ κοῦφον καὶ βαρύ, εἰ τό
B τε βαρὺ κοῦφον καὶ τὸ κοῦφον βαρὺ σημαίνει; Καὶ γάρ,
ἔφη, αὗταί γε ἄτοποι τῇ ψυχῇ αἱ ἑρμηνεῖαι καὶ ἐπισκέ-
ψεως δεόμεναι. Εἰκότως ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς τοιούτοις
πρῶτον μὲν πειρᾶται λογισμόν τε καὶ νόησιν ψυχὴ παρα-
καλοῦσα ἐπισκοπεῖν, εἴτε ἓν εἴτε δύο ἐστὶν ἕκαστα τῶν
εἰσαγγελλομένων. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν ἐὰν δύο φαίνηται,
ἕτερόν τε καὶ ἓν ἑκάτερον φαίνεται; Ναί. Εἰ ἄρα ἓν
ἑκάτερον, ἀμφότερα δὲ δύο, τά γε δύο κεχωρισμένα νοή-
C σει· οὐ γὰρ ἂν ἀχώριστά γε δύο ἐνόει, ἀλλ' ἕν. Ὀρθῶς.
Μέγα μὴν καὶ ὄψις καὶ σμικρὸν ἑώρα, φαμέν, ἀλλ' οὐ
κεχωρισμένον ἀλλὰ συγκεχυμένον τι. ἦ γάρ; Ναί. Διὰ
δὲ τὴν τούτου σαφήνειαν μέγα αὖ καὶ σμικρὸν ἡ νόησις
ἠναγκάσθη ἰδεῖν, οὐ συγκεχυμένα ἀλλὰ διωρισμένα, τοὐ-
ναντίον ἢ 'κείνη. Ἀληθῆ. Οὐκοῦν ἐντεῦθέν ποθεν πρῶτον
ἐπέρχεται ἐρέσθαι ἡμῖν, τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ μέγα αὖ καὶ
τὸ σμικρόν; Παντάπασι μὲν οὖν. Καὶ οὕτω δὴ τὸ μὲν
D νοητόν, τὸ δ' ὁρατὸν ἐκαλέσαμεν. Ὀρθότατ', ἔφη. Ταῦτα
τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς τὰ μὲν παρακλητικὰ
345 τῆς διανοίας ἐστί, τὰ δ' οὔ, ἃ μὲν εἰς τὴν αἴσθησιν ἅμα
τοῖς ἐναντίοις ἑαυτοῖς ἐμπίπτει, παρακλητικὰ ὁριζόμενος,
ὅσα δὲ μή, οὐκ ἐγερτικὰ τῆς νοήσεως. Μανθάνω τοίνυν
ἤδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτως. Τί οὖν; ἀριθμός τε καὶ
τὸ ἓν ποτέρων δοκεῖ εἶναι; Οὐ ξυννοῶ, ἔφη. Ἀλλ' ἐκ τῶν
προειρημένων, ἔφην, ἀναλογίζου. εἰ μὲν γὰρ ἱκανῶς αὐτὸ
E καθ' αὑτὸ ὁρᾶται ἢ ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει λαμβάνεται τὸ ἕν,
οὐκ ἂν ὁλκὸν εἴη ἐπὶ τὴν οὐσίαν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου
ἐλέγομεν· εἰ δ' ἀεί τι αὐτῷ ἅμα ὁρᾶται ἐναντίωμα, ὥστε
μηδὲν μᾶλλον ἓν ἢ καὶ τοὐναντίον φαίνεσθαι, τοῦ ἐπι-
κρινοῦντος δὴ δέοι ἂν ἤδη καὶ ἀναγκάζοιτ' ἂν ἐν αὐτῷ
ψυχὴ ἀπορεῖν καὶ ζητεῖν, κινοῦσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν,
καὶ ἀνερωτᾶν, τί ποτ' ἐστιν αὐτὸ τὸ ἕν, καὶ οὕτω τῶν
525 ἀγωγῶν ἂν εἴη καὶ μεταστρεπτικῶν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος
θέαν ἡ περὶ τὸ ἓν μάθησις. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτό
γ' ἔχει οὐχ ἥκιστα ἡ περὶ αὐτὸ ὄψις· ἅμα γὰρ ταὐτὸν ὡς
ἕν τε ὁρῶμεν καὶ ὡς ἄπειρα τὸ πλῆθος. Οὐκοῦν εἴπερ
τὸ ἕν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ξύμπας ἀριθμὸς ταὐτὸν πέπονθε
τοῦτο; Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ μὴν λογιστική τε καὶ ἀριθμητικὴ
περὶ ἀριθμὸν πᾶσα. Καὶ μάλα. Ταῦτα δέ γε φαίνεται
ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν. Ὧν ζητοῦμεν 346
ἄρα, ὡς ἔοικε, μαθημάτων ἂν εἴη· πολεμικῷ μὲν γὰρ διὰ B
τὰς τάξεις ἀναγκαῖον μαθεῖν ταῦτα, φιλοσόφῳ δὲ διὰ τὸ
τῆς οὐσίας ἁπτέον εἶναι γενέσεως ἐξαναδύντι, ἢ μηδέποτε
λογιστικῷ γενέσθαι. Ἔστι ταῦτ', ἔφη. Ὁ δέ γε ἡμέτερος
φύλαξ πολεμικός τε καὶ φιλόσοφος τυγχάνει ὤν. Τί μήν;
Προσῆκον δὴ τὸ μάθημα ἂν εἴη, ὦ Γλαύκων, νομοθε-
τῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ πόλει τῶν μεγί-
στων μεθέξειν, ἐπὶ λογιστικὴν ἰέναι καὶ ἀνθάπτεσθαι C
αὐτῆς μὴ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ἕως ἂν ἐπὶ θέαν τῆς τῶν ἀρι-
θμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ ὠνῆς οὐδὲ
πράσεως χάριν ὡς ἐμπόρους ἢ καπήλους μελετῶντας, ἀλλ'
ἕνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ῥᾳστώνης μετα-
στροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν. Κάλ-
λιστ', ἔφη, λέγεις. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, νῦν καὶ ἐννοῶ
ῥηθέντος τοῦ περὶ τοὺς λογισμοὺς μαθήματος, ὡς κομψόν
ἐστι καὶ πολλαχῇ χρήσιμον ἡμῖν πρὸς ὃ βουλόμεθα, ἐὰν D
τοῦ γνωρίζειν ἕνεκά τις αὐτὸ ἐπιτηδεύῃ ἀλλὰ μὴ τοῦ
καπηλεύειν. Πῇ δή; ἔφη. Τοῦτό γε, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν,
ὡς σφόδρα ἄνω ποι ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν 347
ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῇ ἀποδεχόμενον, 485
ἐάν τις αὐτῇ ὁρατὰ ἢ ἁπτὰ σώματα ἔχοντας ἀριθμοὺς
προτεινόμενος διαλέγηται. οἶσθα γάρ που τοὺς περὶ ταῦτα
δεινούς, ὡς, ἐάν τις αὐτὸ τὸ ἓν ἐπιχειρῇ τῷ λόγῳ τέμνειν, E
καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται, ἀλλ' ἐὰν σὺ κερματίζῃς
αὐτό, ἐκεῖνοι πολλαπλασιοῦσιν, εὐλαβούμενοι μή ποτε φανῇ
τὸ ἓν μὴ ἓν ἀλλὰ πολλὰ μόρια. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.
Τί οὖν οἴει, ὦ Γλαύκων, εἴ τις ἔροιτο αὐτούς, Ὦ θαυ- 526
μάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν διαλέγεσθε, ἐν οἷς τὸ ἓν
οἷον ὑμεῖς ἀξιοῦτέ ἐστιν, ἴσον τε ἕκαστον πᾶν παντὶ καὶ
οὐδὲ σμικρὸν διαφέρον, μόριόν τε ἔχον ἐν ἑαυτῷ οὐδέν;
τί ἂν οἴει αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι; Τοῦτο ἔγωγε, ὅτι περὶ
τούτων λέγουσιν ὧν διανοηθῆναι μόνον ἐγχωρεῖ, ἄλλως δ'
οὐδαμῶς μεταχειρίζεσθαι δυνατόν. Ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
ὦ φίλε, ὅτι τῷ ὄντι ἀναγκαῖον ἡμῖν κινδυνεύει εἶναι τὸ
μάθημα, ἐπειδὴ φαίνεταί γε προσαναγκάζον αὐτῇ τῇ B
νοήσει χρῆσθαι τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν; Καὶ
μὲν δή, ἔφη, σφόδρα γε ποιεῖ αὐτό. Τί δέ; τόδε ἤδη
ἐπεσκέψω, ὡς οἵ τε φύσει λογιστικοὶ εἰς πάντα τὰ μαθή- 348
ματα ὡς ἔπος εἰπεῖν ὀξεῖς φύονται, οἵ τε βραδεῖς, ἂν
ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, κἂν μηδὲν ἄλλο
ὠφεληθῶσιν, ὅμως εἴς γε τὸ ὀξύτεροι αὐτοὶ αὑτῶν γίγνε-

---

2. ἐσχάτων a. — 5. ἢ οὐχ ὧδε c cum Flor. β'q. — 10. αὕτη ΑΞΦυm: αὐτὴ q, αὐτῇ abc. — 14. αὐταί a. — 22. μὴν ἡ ὄψις a. — 26. ἢ 'κείνη ΑΘΞΠΦυmr: ἢ ἐκείνη abc. — πρῶτον μὲν ἐπέρχεται a. — 27. ἔρεσθαι a. — 46. περὶ τὸ αὐτὸ a.

2 ταὐτὸ a. — 3. τούτῳ Α. — 17. ῥᾳστώνης καὶ μεταστροφῆς a, ῥᾳστώνης τε μεταστροφῆς Ab. — 24. πη a. — 28. δεινοὺς δύο ὡς ΑΘΠ. — 42. μὲν] μὴν a. — δαί Ac. — 44. φύονται ΑΠυr: φαίνονται abc.

σθαι πάντες ἐπιδιδόασιν; Ἔστιν, ἔφη, οὕτως. Καὶ μήν,
C ὡς ἐγῷμαι, ἅ γε μείζω πόνον παρέχει μανθάνοντι καὶ
μελετῶντι, οὐκ ἂν ῥᾳδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν εὕροις ὡς τοῦτο.
Οὐ γὰρ οὖν. Πάντων δὴ ἕνεκα τούτων οὐκ ἀφετέον τὸ
μάθημα, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τὰς φύσεις παιδευτέοι ἐν αὐτῷ.
Σύμφημι, ἦ δ' ὅς.

Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἶπον, ἓν ἡμῖν κείσθω· δεύτερον
δὲ τὸ ἐχόμενον τούτου σκεψώμεθα ἆρά τι προσήκει ἡμῖν.
Τὸ ποῖον; ἢ γεωμετρίαν, ἔφη, λέγεις; Αὐτὸ τοῦτο, ἦν
D δ' ἐγώ. Ὅσον μέν, ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ τείνει,
δῆλον ὅτι προσήκει· πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ
καταλήψεις χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς
καὶ ὅσα δὴ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ στρατόπεδα ἐν αὐταῖς
τε ταῖς μάχαις καὶ πορείαις διαφέροι ἂν αὐτὸς αὑτοῦ
γεωμετρικὸς καὶ μὴ ὤν. Ἀλλ' οὖν δή, εἶπον, πρὸς μὲν
τὰ τοιαῦτα βραχύ τι ἂν ἐξαρκοῖ γεωμετρίας τε καὶ λογι-
349 σμῶν μόριον· τὸ δὲ πολὺ αὐτῆς καὶ πορρωτέρω προϊὸν
E σκοπεῖσθαι δεῖ, εἴ τι πρὸς ἐκεῖνο τείνει, πρὸς τὸ ποιεῖν
κατιδεῖν ῥᾷον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν. τείνει δέ, φαμέν,
πάντα αὐτόσε, ὅσα ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον
μεταστρέφεσθαι ἐν ᾧ ἐστι τὸ εὐδαιμονέστατον τοῦ ὄντος,
ὃ δεῖ αὐτὴν παντὶ τρόπῳ ἰδεῖν. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις.
Οὐκοῦν εἰ μὲν οὐσίαν ἀναγκάζει θεάσασθαι, προσήκει, εἰ
δὲ γένεσιν, οὐ προσήκει. Φαμέν γε δή. Οὐ τοίνυν τοῦτό
527 γε, ἦν δ' ἐγώ, ἀμφισβητήσουσιν ἡμῖν ὅσοι καὶ σμικρὰ
γεωμετρίας ἔμπειροι, ὅτι αὕτη ἡ ἐπιστήμη πᾶν τοὐναντίον
ἔχει τοῖς ἐν αὐτῇ λόγοις λεγομένοις ὑπὸ τῶν μεταχειριζο-
μένων. Πῶς; ἔφη. Λέγουσι μέν που μάλα γελοίως τε καὶ
ἀναγκαίως· ὡς γὰρ πράττοντές τε καὶ πράξεως ἕνεκα
πάντας τοὺς λόγους ποιούμενοι λέγουσι τετραγωνίζειν τε
καὶ παρατείνειν καὶ προστιθέναι καὶ πάντα οὕτω φθεγγό-
B μενοι· τὸ δ' ἔστι που πᾶν τὸ μάθημα γνώσεως ἕνεκα ἐπι-
τηδευόμενον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτο
ἔτι διομολογητέον; Τὸ ποῖον; Ὡς τοῦ ἀεὶ ὄντος γνώσεως,
ἀλλ' οὐ τοῦ ποτέ τι γιγνομένου καὶ ἀπολλυμένου. Εὐομολό-
γητον, ἔφη· τοῦ γὰρ ἀεὶ ὄντος ἡ γεωμετρικὴ γνῶσίς ἐστιν.
Ὁλκὸν ἄρα, ὦ γενναῖε, ψυχῆς πρὸς ἀλήθειαν εἴη ἂν καὶ
350 ἀπεργαστικὸν φιλοσόφου διανοίας πρὸς τὸ ἄνω σχεῖν ἃ
νῦν κάτω οὐ δέον ἔχομεν. Ὡς οἷόν τε μάλιστα, ἔφη. Ὡς
C οἷόν τ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μάλιστα προστακτέον, ὅπως οἱ
ἐν τῇ καλλιπόλει σοι μηδενὶ τρόπῳ γεωμετρίας ἀφέξονται.
καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ σμικρά. Ποῖα; ἦ δ' ὅς.
Ἅ τε δὴ σὺ εἶπες, ἦν δ' ἐγώ, τὰ περὶ τὸν πόλεμον, καὶ
δὴ καὶ πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥστε κάλλιον ἀποδέχεσθαι,
ἴσμεν που ὅτι τῷ ὅλῳ καὶ παντὶ διοίσει ἡμμένος τε γεω-
μετρίας καὶ μή. Τῷ παντὶ μέντοι νὴ Δί', ἔφη. Δεύτερον
δὴ τοῦτο τιθῶμεν μάθημα τοῖς νέοις; Τιθῶμεν, ἔφη.

Τί δέ; τρίτον θῶμεν ἀστρονομίαν; ἢ οὐ δοκεῖ; Ἐμοὶ D
γοῦν, ἔφη· τὸ γὰρ περὶ ὥρας εὐαισθητοτέρως ἔχειν καὶ
μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν οὐ μόνον γεωργίᾳ οὐδὲ ναυτιλίᾳ προσ-
ήκει, ἀλλὰ καὶ στρατηγίᾳ οὐχ ἧττον. Ἡδὺς εἶ, ἦν δ' ἐγώ,
ὅτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλούς, μὴ δοκῇς ἄχρηστα μαθή-
ματα προστάττειν. τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ φαῦλον ἀλλὰ χα-
λεπὸν πιστεῦσαι, ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἑκάστου
ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεταί τε καὶ ἀναζωπυρεῖται
ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευ- E
μάτων, κρεῖττον ὂν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ 351
αὐτῷ ἀλήθεια ὁρᾶται. οἷς μὲν οὖν ταῦτα ξυνδοκεῖ ἀμη-
χάνως ὡς εὖ δόξεις λέγειν· ὅσοι δὲ τούτου μηδαμῇ ᾐσθη-
μένοι εἰσὶν εἰκότως ἡγήσονταί σε λέγειν οὐδέν· ἄλλην γὰρ
ἀπ' αὐτῶν οὐχ ὁρῶσιν ἀξίαν λόγου ὠφέλειαν. σκόπει οὖν
αὐτόθεν, πρὸς ποτέρους διαλέγει, ἢ οὐ πρὸς οὐδετέρους 528
ἀλλὰ σαυτοῦ ἕνεκα τὸ μέγιστον ποιεῖ τοὺς λόγους, φθο-
νοῖς μὴν οὐδ' ἂν ἄλλῳ, εἴ τίς τι δύναιτο ἀπ' αὐτῶν
ὄνασθαι. Οὕτως, ἔφη, αἱροῦμαι, ἐμαυτοῦ ἕνεκα τὸ πλεῖ-
στον λέγειν τε καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι. Ἄναγε τοί-
νυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς τοὐπίσω· νῦν δὴ γὰρ οὐκ ὀρθῶς τὸ
ἑξῆς ἐλάβομεν τῇ γεωμετρίᾳ. Πῶς λαβόντες; ἔφη. Μετὰ
ἐπίπεδον, ἦν δ' ἐγώ, ἐν περιφορᾷ ὂν ἤδη στερεὸν λα- 486
βόντες, πρὶν αὐτὸ καθ' αὑτὸ λαβεῖν· ὀρθῶς δὲ ἔχει ἑξῆς B
μετὰ δευτέραν αὔξην τρίτην λαμβάνειν. ἔστι δέ που τοῦτο
περὶ τὴν τῶν κύβων αὔξην καὶ τὸ βάθους μετέχον. Ἔστι
γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταῦτά γε, ὦ Σώκρατες, δοκεῖ οὔπω εὑ-
ρῆσθαι. Διττὰ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, τὰ αἴτια· ὅτι τε οὐδεμία
πόλις ἐντίμως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς ζητεῖται χαλεπὰ ὄντα,
ἐπιστάτου τε δέονται οἱ ζητοῦντες, ἄνευ οὗ οὐκ ἂν εὕ-
ροιεν, ὃν πρῶτον μὲν γενέσθαι χαλεπόν, ἔπειτα καὶ γενο- 352
μένου, ὡς νῦν ἔχει, οὐκ ἂν πείθοιντο οἱ περὶ ταῦτα
ζητητικοὶ μεγαλοφρονούμενοι. εἰ δὲ πόλις ὅλη ξυνεπιστατοῖ C
ἐντίμως ἄγουσα αὐτά, οὗτοί τε ἂν πείθοιντο καὶ ξυνεχῶς
τε ἂν καὶ ἐντόνως ζητούμενα ἐκφανῆ γένοιτο ὅπῃ ἔχει,
ἐπεὶ καὶ νῦν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀτιμαζόμενα καὶ κο-
λουόμενα, ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων, λόγον οὐκ ἐχόντων
καθ' ὅ τι χρήσιμα, ὅμως πρὸς ἅπαντα ταῦτα βίᾳ ὑπὸ
χάριτος αὐξάνεται, καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν αὐτὰ φανῆναι.
Καὶ μὲν δή, ἔφη, τό γε ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως ἔχει. D
ἀλλά μοι σαφέστερον εἰπὲ ἃ νῦν δὴ ἔλεγες. τὴν μὲν γάρ
που τοῦ ἐπιπέδου πραγματείαν γεωμετρίαν ἐτίθης. Ναί,
ἦν δ' ἐγώ. Εἶτά γ', ἔφη, τὸ μὲν πρῶτον ἀστρονομίαν
μετὰ ταύτην, ὕστερον δ' ἀνεχώρησας. Σπεύδων γάρ, ἔφην,

1. οὕτω a. — 8. ἀρά τι Aldina: ἄρα τί a b c. — 10. αὐτὰ a. — 14. ἑαυτοῦ a. — 15. γεωμετρικός τε καὶ a. — 16. τοιαῦτα καὶ βραχύ a. — λογισμοῦ a. — 22. οὗ A. — 34. Ὡς τῆς τοῦ a. — 35. τι om. v c. — εὐ διομολογητέον A, διομολογητέον v. — 37. Ἕλκον a. — πρὸς ἀλήθειαν ψυχὴν a. — 41. τῇ καλλίστῃ πόλει σου a.

3. δαί A c. — Ἔμοιγ' οὖν a. — 9. ἑκάστοις a b. — 17. οὐ om. Ξ v. — 19. μὴν] μέντοι a. — 20. Οὕτω γ', ἔφη a. — 28. οὔπω δοκεῖ a. — 30. ἀσθενῶς τε ζητεῖται a. — 37. ὑπὸ ΑΘΠDKq et pr. r: ὑπὸ μὲν a b c. — 43. ἐτίθεις a c. — 45. μετὰ ταύτην ΔΞΦvm: μετ' αὐτὴν a b c. — Σπεύδων - - βραδύνω] Notandum proverbium. cf. Politic. 264 B. unde defenditur lectio vulgata in Soph. Antig. 231. Winck.

ταχὺ πάντα διεξελθεῖν μᾶλλον βραδύνω· ἑξῆς γὰρ οὖσαν
τὴν βάθους αὔξης μέθοδον, ὅτι τῇ ζητήσει γελοίως ἔχει,
ὑπερβὰς αὐτὴν μετὰ γεωμετρίαν ἀστρονομίαν ἔλεγον, φο-
E ρὰν οὖσαν βάθους. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τέταρτον τοί-
νυν, ἦν δ' ἐγώ, τιθῶμεν μάθημα ἀστρονομίαν, ὡς ὑπαρ-
χούσης τῆς νῦν παραλειπομένης, ἐὰν αὐτὴν πόλις μετίῃ.
353 Εἰκός, ἦ δ' ὅς. καὶ ὃ γε νῦν δή μοι, ὦ Σώκρατες, ἐπέ-
πληξας περὶ ἀστρονομίας ὡς φορτικῶς ἐπαινοῦντι, νῦν ᾗ
529 σὺ μετέρχει ἐπαινῶ. παντὶ γάρ μοι δοκεῖ δῆλον, ὅτι αὕτη
γε ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὁρᾶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε
ἐκεῖσε ἄγει. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, παντὶ δῆλον πλὴν ἐμοί·
ἐμοὶ γὰρ οὐ δοκεῖ οὕτως. Ἀλλὰ πῶς; ἔφη. Ὡς μὲν νῦν
αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ εἰς φιλοσοφίαν ἀνάγοντες, πάνυ
ποιεῖν κάτω βλέπειν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὐκ ἀγεννῶς
μοι δοκεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὴν περὶ τὰ ἄνω μάθησιν λαμβά-
B νειν παρὰ σαυτῷ ἥ ἐστι· κινδυνεύεις γὰρ καὶ εἴ τις ἐν
ὀροφῇ ποικίλματα θεώμενος ἀνακύπτων καταμανθάνοι
τι, ἡγεῖσθαι ἂν αὐτὸν νοήσει ἀλλ' οὐκ ὄμμασι θεωρεῖν.
ἴσως οὖν καλῶς ἡγεῖ, ἐγὼ δ' εὐηθικῶς. ἐγὼ γὰρ αὖ οὐ
δύναμαι ἄλλο τι νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μά-
θημα ἢ ἐκεῖνο, ὃ ἂν περὶ τὸ ὄν τε ᾖ καὶ τὸ ἀόρατον,
ἐάν τέ τις ἄνω κεχηνὼς ἢ κάτω συμμεμυκὼς τῶν αἰσθητῶν
ἐπιχειρῇ τι μανθάνειν, οὔτε μαθεῖν ἄν ποτέ φημι αὐτόν —
ἐπιστήμην γὰρ οὐδὲν ἔχειν τῶν τοιούτων — οὔτε ἄνω
C ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν τὴν ψυχήν, κἂν ἐξ ὑπτίας νέων
354 ἐν γῇ ἢ ἐν θαλάττῃ μανθάνῃ. Δίκην, ἔφη, ἔχω· ὀρθῶς
γάρ μοι ἐπέπληξας. ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῖν ἀστρονομίαν
μανθάνειν παρὰ ἃ νῦν μανθάνουσιν, εἰ μέλλοιεν ὠφελίμως
πρὸς ἃ λέγομεν μαθήσεσθαι; Ὧδε, ἦν δ' ἐγώ. ταῦτα μὲν
τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ποικίλματα, ἐπείπερ ἐν ὁρατῷ πεποί-
D κιλται, κάλλιστα μὲν ἡγεῖσθαι καὶ ἀκριβέστατα τῶν τοι-
ούτων ἔχειν, τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ ἐνδεῖν, ἃς τὸ ὂν
τάχος καὶ ἡ οὖσα βραδυτὴς ἐν τῷ ἀληθινῷ ἀριθμῷ καὶ
πᾶσι τοῖς ἀληθέσι σχήμασι φοράς τε πρὸς ἄλληλα φέρεται
καὶ τὰ ἐνόντα φέρει· ἃ δὴ λόγῳ μὲν καὶ διανοίᾳ ληπτά,
ὄψει δ' οὔ. ἢ σὺ οἴει; Οὐδαμῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, εἶπον,
τῇ περὶ τὸν οὐρανὸν ποικιλίᾳ παραδείγμασι χρηστέον τῆς
πρὸς ἐκεῖνα μαθήσεως ἕνεκα, ὁμοίως ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν-
E τύχοι ὑπὸ Δαιδάλου ἤ τινος ἄλλου δημιουργοῦ ἢ γραφέως
διαφερόντως γεγραμμένοις καὶ ἐκπεπονημένοις διαγράμ-
μασιν. ἡγήσαιτο γὰρ ἄν πού τις ἔμπειρος γεωμετρίας,
ἰδὼν τὰ τοιαῦτα, κάλλιστα μὲν ἔχειν ἀπεργασίᾳ, γελοῖον
μὴν ἐπισκοπεῖν ταῦτα σπουδῇ ὡς τὴν ἀλήθειαν ἐν αὐτοῖς
530 ληψόμενον ἴσων ἢ διπλασίων ἢ ἄλλης τινὸς συμμετρίας.
Τί δ' οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι; ἔφη. Τῷ ὄντι δὴ
ἀστρονομικόν, ἦν δ' ἐγώ, ὄντα οὐκ οἴει ταὐτὸν πείσεσθαι 355
εἰς τὰς τῶν ἄστρων φορὰς ἀποβλέποντα; νομιεῖν μέν,
ὡς οἷόν τε κάλλιστα τὰ τοιαῦτα ἔργα συστήσασθαι, οὕτω
ξυνεστάναι τῷ τοῦ οὐρανοῦ δημιουργῷ αὐτόν τε καὶ τὰ
ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ νυκτὸς πρὸς ἡμέραν ξυμμετρίαν καὶ
τούτων πρὸς μῆνα καὶ μηνὸς πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ τῶν ἄλ-
λων ἄστρων πρός τε ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα, οὐκ ἄτο- B
πον, οἴει, ἡγήσεται τὸν νομίζοντα γίγνεσθαί τε ταῦτα
ἀεὶ ὡσαύτως καὶ οὐδαμῇ οὐδὲν παραλλάττειν, σῶμά τε
ἔχοντα καὶ ὁρώμενα, καὶ ζητεῖν παντὶ τρόπῳ τὴν ἀλή-
θειαν αὐτῶν λαβεῖν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, σοῦ νῦν
ἀκούοντι. Προβλήμασιν ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, χρώμενοι ὥσπερ
γεωμετρίαν οὕτω καὶ ἀστρονομίαν μέτιμεν· τὰ δ' ἐν τῷ
οὐρανῷ ἐάσομεν, εἰ μέλλομεν ὄντως ἀστρονομίας μετα-
λαμβάνοντες χρήσιμον τὸ φύσει φρόνιμον ἐν τῇ ψυχῇ ἐξ C
ἀχρήστου ποιήσειν. Ἦ πολλαπλάσιον, ἔφη, τὸ ἔργον ἢ
ὡς νῦν ἀστρονομεῖται προστάττεις. Οἶμαι δέ γε, εἶπον,
καὶ τἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προστάξειν ἡμᾶς, ἐάν
τι ἡμῶν ὡς νομοθετῶν ὄφελος ᾖ.

Ἀλλὰ γὰρ τί ἔχεις ὑπομνῆσαι τῶν προσηκόντων μαθη-
μάτων; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γ' οὑτωσί. Οὐ μὴν ἕν,
ἀλλὰ πλείω, ἦν δ' ἐγώ, εἴδη παρέχεται ἡ φορά, ὡς ἐγῷ- 356
μαι. τὰ μὲν οὖν πάντα ἴσως ὅστις σοφὸς ἕξει εἰπεῖν· ἃ 487
δὲ καὶ ἡμῖν προφανῆ, δύο. Ποῖα δή; Πρὸς τούτῳ, ἦν D
δ' ἐγώ, ἀντίστροφον αὐτοῦ. Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει, ἔφην,
ὡς πρὸς ἀστρονομίαν ὄμματα πέπηγεν, ὣς πρὸς ἐναρ-
μόνιον φορὰν ὦτα παγῆναι, καὶ αὗται ἀλλήλων ἀδελφαί
τινες αἱ ἐπιστῆμαι εἶναι, ὡς οἵ τε Πυθαγόρειοί φασι καὶ
ἡμεῖς, ὦ Γλαύκων, ξυγχωροῦμεν. ἢ πῶς ποιοῦμεν; Οὕτως,
ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ πολὺ τὸ ἔργον, ἐκείνων E
πευσόμεθα, πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν καὶ εἴ τι ἄλλο πρὸς
τούτοις· ἡμεῖς δὲ παρὰ πάντα ταῦτα φυλάξομεν τὸ ἡμέ-
τερον. Ποῖον; Μή ποτ' αὐτῶν τι ἀτελὲς ἐπιχειρῶσιν ἡμῖν
μανθάνειν οὓς θρέψομεν, καὶ οὐκ ἐξῆκον ἐκεῖσε ἀεί, οἷ
πάντα δεῖ ἀφήκειν, οἷον ἄρτι περὶ τῆς ἀστρονομίας ἐλέ-
γομεν. ἢ οὐκ οἶσθ' ὅτι καὶ περὶ ἁρμονίας ἕτερον τοιοῦ- 531
τον ποιοῦσι; τὰς γὰρ ἀκουομένας αὖ συμφωνίας καὶ
φθόγγους ἀλλήλοις ἀναμετροῦντες ἀνήνυτα, ὥσπερ οἱ
ἀστρονόμοι, πονοῦσιν. Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, καὶ γελοίως
γε, πυκνώματ' ἄττα ὀνομάζοντες καὶ παραβάλλοντες τὰ
ὦτα, οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι, οἱ μέν φασιν 357
ἔτι κατακούειν ἐν μέσῳ τινὰ ἠχὴν καὶ σμικρότατον εἶναι
τοῦτο διάστημα, ᾧ μετρητέον, οἱ δὲ ἀμφισβητοῦντες ὡς
ὅμοιον ἤδη φθεγγομένων, ἀμφότεροι ὦτα τοῦ νοῦ προ- B
στησάμενοι. Σὺ μέν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς χρηστοὺς λέγεις

9. σὺ μετέρχει] συμμετέρχῃ a. — 12. οὕτω a. — 18. νοήσειν a. — 22. τῶν αἰσθητῶν ἐπιχειρῇ τι μανθάνειν AΞmr: τῶν αἰσθητῶν τι ἐπιχειρῇ μανθάνειν a cum ΘΠDK, τῶν αἰσθητῶν ἐπιχειρῇ τε μανθάνειν v, εἰ δέ τις αἰσθητῶν πέρι μανθάνειν ἐπιχειρεῖ Φ, τούτων τι μανθάνῃ· ἐὰν δ' ἄνω που κεχηνὼς ὁτιοῦν τῶν αἰσθητῶν ἐπιχειρῇ μανθάνειν q b c. — 25. ναίων ΘΞr, νεῶν DK, μὲν Am, μὴν Φ. — 26. ἐν θαλάττῃ ἢ ἐν γῇ c cum Flor. β'. — 36. Οὐδαμῶς γ', ἔφη a. — 37. παραδείγμασι a. — 40. διαφερόντως om. Bekkeri operae. — 43. μὴν] μέντοι a. — αὐτὰ c. — 45. Τὸν τῷ c cum Flor. β' q.

21. Ἔχω γ', ἔφη a. — 30. ἔργον ἐκείνων, πευσόμεθα a. — 32. ταῦτα πάντα a. — 36. ἦ a.

τοὺς ταῖς χορδαῖς πράγματα παρέχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν κολλόπων στρεβλοῦντας. ἵνα δὲ μὴ μακροτέρα ἡ εἰκὼν γίγνηται πλήκτρῳ τε πληγῶν γιγνομένων καὶ κατηγορίας πέρι καὶ ἐξαρνήσεως καὶ ἀλαζονείας χορδῶν, παύομαι τῆς εἰκόνος καὶ οὔ φημι τούτους λέγειν, ἀλλ' ἐκείνους οὓς ἔφαμεν νῦν δὴ περὶ ἁρμονίας ἐρήσεσθαι. ταὐτὸν γὰρ
C ποιοῦσι τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ· τοὺς γὰρ ἐν ταύταις ταῖς συμφωνίαις ταῖς ἀκουομέναις ἀριθμοὺς ζητοῦσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς προβλήματα ἀνίασιν, ἐπισκοπεῖν τίνες ξύμφωνοι ἀριθμοὶ καὶ τίνες οὔ, καὶ διὰ τί ἑκάτεροι. Δαιμόνιον γάρ, ἔφη, πρᾶγμα λέγεις. Χρήσιμον μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ζήτησιν, ἄλλως δὲ μεταδιωκόμενον ἄχρηστον. Εἰκός γ', ἔφη.

Οἶμαι δέ γ', ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων ὧν
D διεληλύθαμεν μέθοδος ἐὰν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων κοινωνίαν ἀφίκηται καὶ ξυγγένειαν, καὶ ξυλλογισθῇ ταῦτα ᾗ ἐστιν
358 ἀλλήλοις οἰκεῖα, φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἃ βουλόμεθα τὴν πραγματείαν καὶ οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι, εἰ δὲ μή, ἀνόνητα. Καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω μαντεύομαι. ἀλλὰ πάμπολυ ἔργον λέγεις, ὦ Σώκρατες. Τοῦ προοιμίου, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τίνος λέγεις; ἢ οὐκ ἴσμεν, ὅτι πάντα ταῦτα προοίμιά ἐστιν αὐτοῦ τοῦ νόμου ὃν δεῖ μαθεῖν; οὐ γάρ που δοκοῦσί γέ σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι. Οὐ μὰ τὸν Δία,
E ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὀλίγοι ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα. Ἀλλ' ἤδη, εἶπον, μὴ δυνατοί τινες ὄντες δοῦναί τε καὶ ἀποδέξασθαι λόγον εἴσεσθαί ποτέ τι ὧν φαμὲν δεῖν εἰδέναι.
532 Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, οὗτος ἤδη αὐτός ἐστιν ὁ νόμος ὃν τὸ διαλέγεσθαι περαίνει; ὃν καὶ ὄντα νοητὸν μιμοῖτ' ἂν ἡ τῆς ὄψεως δύναμις, ἣν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἤδη τὰ ζῷα ἐπιχειρεῖν ἀποβλέπειν καὶ πρὸς αὐτὰ ἄστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον. οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι ἐπιχειρῇ, ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων διὰ τοῦ λόγου ἐπ' αὐτὸ ὃ ἔστιν ἕκαστον ὁρμᾷ, καὶ μὴ ἀποστῇ, πρὶν ἂν αὐτὸ
B ὃ ἔστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσει λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ γίγνεται τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει, ὥσπερ ἐκεῖνος τότε ἐπὶ τῷ τοῦ ὁρατοῦ.
359 Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; οὐ διαλεκτικὴν ταύτην τὴν πορείαν καλεῖς; Τί μήν; Ἡ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφὴ ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἴδωλα καὶ τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῷά τε καὶ φυτὰ
C καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἐπ' ἀδυναμίᾳ βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα θεῖα καὶ σκιὰς τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ εἰδώλων σκιὰς δι' ἑτέρου τοιούτου φωτὸς ὡς πρὸς ἥλιον κρίνειν ἀποσκιαζομένας, — πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν, ἃς διήλθομεν, ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὖσι θέαν, ὥσπερ τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὁρατῷ D
τόπῳ. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ἀποδέχομαι οὕτω. καίτοι παντάπασί γέ μοι δοκεῖ χαλεπὰ μὲν ἀποδέχεσθαι εἶναι, ἄλλον δ' αὖ τρόπον χαλεπὰ μὴ ἀποδέχεσθαι. ὅμως δέ — οὐ γὰρ ἐν τῷ νῦν παρόντι μόνον ἀκουστέα, ἀλλὰ καὶ αὖθις πολλάκις ἐπανιτέον — ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς νῦν λέγεται, ἐπ' αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἴωμεν, καὶ διέλθωμεν οὕτως, 360
ὥσπερ τὸ προοίμιον διήλθομεν. λέγε οὖν, τίς ὁ τρόπος τῆς τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ ποῖα δὴ εἴδη B
διέστηκε, καὶ τίνες αὖ ὁδοί. αὗται γὰρ ἂν ἤδη, ὡς ἔοικεν, αἱ πρὸς αὐτὸ ἄγουσαι εἶεν, οἷ ἀφικομένῳ ὥσπερ ὁδοῦ ἀνάπαυλα ἂν εἴη καὶ τέλος τῆς πορείας. Οὐκέτ', ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, οἷός τ' ἔσει ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ τό 533
γ' ἐμὸν οὐδὲν ἂν προθυμίας ἀπολίποι· οὐδ' εἰκόνα ἂν ἔτι οὗ λέγομεν ἴδοις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθές, ὅ γε δή μοι φαίνεται. εἰ δ' ὄντως ἢ μή, οὐκέτ' ἄξιον τοῦτο διισχυρίζεσθαι· ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ τοιοῦτόν τι ἰδεῖν, ἰσχυριστέον. ἢ γάρ; Τί μήν; Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις μόνη 488
ἂν φήνειεν ἐμπείρῳ ὄντι ὧν νῦν δὴ διήλθομεν, ἄλλῃ δὲ οὐδαμῇ δυνατόν; Καὶ τοῦτ', ἔφη, ἄξιον διισχυρίζεσθαι. Τόδε γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδεὶς ἡμῖν ἀμφισβητήσει λέγουσιν, B
ὡς αὐτοῦ γε ἑκάστου πέρι, ὃ ἔστιν ἕκαστον, οὐκ ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὁδῷ περὶ παντὸς λαμβάνειν, ἀλλ' αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι τέχναι ἢ πρὸς δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπιθυμίας εἰσὶν ἢ πρὸς γενέσεις τε καὶ συνθέσεις ἢ πρὸς θεραπείαν τῶν φυομένων τε καὶ συντιθεμένων ἅπασαι τετράφαται· αἱ δὲ λοιπαί, ἃς τοῦ ὄντος τι ἔφαμεν 361
ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίαν τε καὶ τὰς ταύτῃ ἑπομένας, ὁρῶμεν ὡς ὀνειρώττουσι μὲν περὶ τὸ ὄν, ὕπαρ δὲ ἀδύνα- C
τον αὐταῖς ἰδεῖν, ἕως ἂν ὑποθέσεσι χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἐῶσι, μὴ δυνάμεναι λόγον διδόναι αὐτῶν. ᾧ γὰρ ἀρχὴ μὲν ὃ μὴ οἶδε, τελευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὗ μὴ οἶδε συμπέπλεκται, τίς μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν ποτὲ ἐπιστήμην γενέσθαι; Οὐδεμία, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτῃ πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχήν, ἵνα βεβαιώσηται, καὶ τῷ ὄντι ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῷ τινὶ D
τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον ἠρέμα ἕλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνερίθοις καὶ συμπεριαγωγοῖς χρωμένη αἷς διήλθομεν τέχναις· ἃς ἐπιστήμας μὲν πολλάκις προσείπομεν διὰ τὸ ἔθος, δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου, ἐναργεστέρου μὲν ἢ δόξης, ἀμυδροτέρου δὲ ἢ ἐπιστήμης. διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἔν γε τῷ πρόσθεν που ὡρισάμεθα. ἔστι δ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ περὶ ὀνόματος ἡ ἀμφισβήτησις, οἷς το-

---

6. αἱρήσεσθαι a. — 23. ταῦτα δεινοὶ οἱ a. — 25. Ἀλλὰ δὴ vc. — μὴ] οἱ μὴ ΑΦ, εἰ μὴ vm. — ὄντες om. a. — 28. ὃν - - περαίνει] ὃ - - περαίνων a. — 34. ὁρμᾷν Astius. — καὶ ἐὰν μὴ a, καὶ ἢν μὴ c. — 35. λάβῃ, τότε δὴ ἐπ' ac. — 43. φαντάσματα ΑΘΠΦDKqvmr: φαντάσματα, ἐνταῦθα δὲ πρὸς φαντάσματα Ξabc.

3. φανοτάτου a. — τῷ om. a. — 9. ἔλθωμεν ΑΠΦDm. — 16. ἀπολείποι ac. — 17. δή μοι ΑΞΦm: δὴ ἐμοὶ abc. — 19. τι ἰδεῖν, ἰσχυριστέον ΑΦvm: τι, ἰσχυριστέον abc. — ἢ a. — 21. δὴ om. a. — 27. ἢ πρὸς θ. ΑΦm: ἢ καὶ πρὸς θ. abc. — 37. μόνῃ a. — 38. ἀναιροῦσα Schneiderus, ἀνάγουσα Stobaei cod. Caut.

E σούτων πέρι σκέψις ὅσων ἡμῖν πρόκειται. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη·
ἀλλ' ὃ ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἕξιν σαφηνείᾳ, ἃ λέγει ἐν
362 ψυχῇ. Ἀρέσκει γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ τὸ πρότερον, τὴν μὲν
πρώτην μοῖραν ἐπιστήμην καλεῖν, δευτέραν δὲ διάνοιαν, τρί-
534 την δὲ πίστιν καὶ εἰκασίαν τετάρτην· καὶ ξυναμφότερα μὲν
ταῦτα δόξαν, ξυναμφότερα δ' ἐκεῖνα νόησιν· καὶ δόξαν μὲν
περὶ γένεσιν, νόησιν δὲ περὶ οὐσίαν· καὶ ὅ τι οὐσία πρὸς
γένεσιν, νόησιν πρὸς δόξαν, καὶ ὅ τι νόησις πρὸς δόξαν, ἐπι-
στήμην πρὸς πίστιν καὶ διάνοιαν πρὸς εἰκασίαν. τὴν δ' ἐφ'
οἷς ταῦτα ἀναλογίαν καὶ διαίρεσιν διχῇ ἑκατέρου, δοξα-
στοῦ τε καὶ νοητοῦ, ἐῶμεν, ὦ Γλαύκων, ἵνα μὴ ἡμᾶς
πολλαπλασίων λόγων ἐμπλήσῃ ἢ ὅσων οἱ παρεληλυθότες.
B Ἀλλὰ μὴν ἔμοιγ', ἔφη, τά γε ἄλλα, καθ' ὅσον δύναμαι
ἕπεσθαι, ξυνδοκεῖ. Ἦ καὶ διαλεκτικὸν καλεῖς τὸν λόγον
ἑκάστου λαμβάνοντα τῆς οὐσίας; καὶ τὸν μὴ ἔχοντα,
καθ' ὅσον ἂν μὴ ἔχῃ λόγον αὑτῷ τε καὶ ἄλλῳ διδόναι,
κατὰ τοσοῦτον νοῦν περὶ τούτου οὐ φήσεις ἔχειν; Πῶς
γὰρ ἄν, ἦ δ' ὅς, φαίην; Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ
ὡσαύτως· ὃς ἂν μὴ ἔχῃ διορίσασθαι τῷ λόγῳ ἀπὸ τῶν
C ἄλλων πάντων ἀφελὼν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν, καὶ ὥσπερ
ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων διεξιών, μὴ κατὰ δόξαν
363 ἀλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος ἐλέγχειν, ἐν πᾶσι τούτοις
ἀπτῶτι τῷ λόγῳ διαπορεύηται, οὔτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν
φήσεις εἰδέναι τὸν οὕτως ἔχοντα οὔτε ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν,
ἀλλ' εἴ πῃ εἰδώλου τινὸς ἐφάπτεται, δόξῃ, οὐκ ἐπιστήμῃ
ἐφάπτεσθαι, καὶ τὸν νῦν βίον ὀνειροπολοῦντα καὶ ὑπνώτ-
τοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἐξεγρέσθαι, εἰς Ἅιδου πρότερον ἀφικό-
D μενον τελέως ἐπικαταδαρθάνειν; Νὴ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς,
σφόδρα γε πάντα ταῦτα φήσω. Ἀλλὰ μὴν τούς γε σαυτοῦ
παῖδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ παιδεύεις, εἴ ποτε
ἔργῳ τρέφοις, οὐκ ἂν ἐάσαις, ὡς ἐγῷμαι, ἀλόγους ὄντας
ὥσπερ γραμμάς, ἄρχοντας ἐν τῇ πόλει κυρίους τῶν μεγί-
στων εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Νομοθετήσεις δὴ αὐτοῖς
ταύτης μάλιστα τῆς παιδείας ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐξ ἧς ἐρω-
τᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστημονέστατα οἷοί τ' ἔσονται;
E Νομοθετήσω, ἔφη, μετά γε σοῦ. Ἆρ' οὖν δοκεῖ σοι,
ἔφην ἐγώ, ὥσπερ θριγκὸς τοῖς μαθήμασιν ἡ διαλεκτικὴ
ἡμῖν ἐπάνω κεῖσθαι, καὶ οὐκέτ' ἄλλο τούτου μάθημα
ἀνωτέρω ὀρθῶς ἂν ἐπιτίθεσθαι, ἀλλ' ἔχειν ἤδη τέλος τὰ
535 τῶν μαθημάτων; Ἔμοιγ', ἔφη.

Διανομὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ λοιπόν σοι, τίσι ταῦτα
364 τὰ μαθήματα δώσομεν καὶ τίνα τρόπον. Δῆλον, ἔφη.
Μέμνησαι οὖν τὴν προτέραν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων,
οἵους ἐξελέξαμεν; Πῶς γάρ, ἦ δ' ὅς, οὔ; Τὰ μὲν ἄλλα
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκείνας τὰς φύσεις οἴου δεῖν ἐκλεκτέας
εἶναι· τούς τε γὰρ βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους
προαιρετέον, καὶ κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους· πρὸς
δὲ τούτοις ζητητέον μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσυροὺς B
τὰ ἤθη, ἀλλὰ καὶ ἃ τῇδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορα
ἑκτέον αὐτοῖς. Ποῖα δὴ διαστέλλει; Δριμύτητα, ὦ μα-
κάριε, ἔφην, δεῖ αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν, καὶ
μὴ χαλεπῶς μανθάνειν· πολὺ γάρ τοι μᾶλλον ἀποδειλιῶσι
ψυχαὶ ἐν ἰσχυροῖς μαθήμασιν ἢ ἐν γυμνασίοις· οἰκειότερος
γὰρ αὐταῖς ὁ πόνος, ἴδιος ἀλλ' οὐ κοινὸς ὢν μετὰ τοῦ
σώματος. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μνήμονα δὴ καὶ ἄρρατον
καὶ πάντῃ φιλόπονον ζητητέον. ἢ τίνι τρόπῳ οἴει τά τε C
τοῦ σώματος ἐθελήσειν τινὰ διαπονεῖν καὶ τοσαύτην μά-
θησίν τε καὶ μελέτην ἐπιτελεῖν; Οὐδένα, ἦ δ' ὅς, ἐὰν
μὴ παντάπασί γ' ᾖ εὐφυής. Τὸ γοῦν νῦν ἁμάρτημα, ἦν D
δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμία φιλοσοφίᾳ διὰ ταῦτα προσπέπτωκεν,
ὃ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν αὐτῆς ἅπτον- 365
ται· οὐ γὰρ νόθους ἔδει ἅπτεσθαι, ἀλλὰ γνησίους. Πῶς;
ἔφη. Πρῶτον μέν, εἶπον, φιλοπονίᾳ οὐ χωλὸν δεῖ εἶναι D
τὸν ἀψόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον, τὰ δὲ ἡμίσεα 489
ἄπονον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστὴς μὲν καὶ
φιλόθηρος ᾖ καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος φιλοπονῇ,
φιλομαθὴς δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ'
ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῇ. χωλὸς δὲ καὶ ὁ τἀναντία τού-
του μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέ-
γεις. Οὐκοῦν καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἦν δ' ἐγώ, ταὐτὸν
τοῦτο ἀνάπηρον ψυχὴν θήσομεν, ἣ ἂν τὸ μὲν ἑκούσιον E
ψεῦδος μισῇ καὶ χαλεπῶς φέρῃ αὐτή τε καὶ ἑτέρων ψευ-
δομένων ὑπεραγανακτῇ, τὸ δ' ἀκούσιον εὐκόλως προσδέ-
χηται καὶ ἀμαθαίνουσά που ἁλισκομένη μὴ ἀγανακτῇ,
ἀλλ' εὐχερῶς ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ μολύνηται;
Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ πρὸς σωφροσύνην, ἦν δ' 536
ἐγώ, καὶ ἀνδρίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τῆς
ἀρετῆς μέρη οὐχ ἥκιστα δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ
τὸν γνήσιον. ὅταν γάρ τις μὴ ἐπίστηται τὰ τοιαῦτα
σκοπεῖν καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις, λανθάνουσι χωλοῖς τε καὶ
νόθοις χρώμενοι πρὸς ὅ τι ἂν τύχωσι τούτων, οἱ μὲν
φίλοις, οἱ δὲ ἄρχουσιν. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως ἔχει. 366
Ἡμῖν δή, ἦν δ' ἐγώ, πάντα τὰ τοιαῦτα διευλαβητέον,
ὡς ἐὰν μὲν ἀρτιμελεῖς τε καὶ ἀρτίφρονας ἐπὶ τοσαύτην B
μάθησιν καὶ τοσαύτην ἄσκησιν κομίσαντες παιδεύωμεν,
ἥ τε δίκη ἡμῖν οὐ μέμψεται αὐτή, τήν τε πόλιν καὶ πο-
λιτείαν σώσομεν, ἀλλοίους δὲ ἄγοντες ἐπὶ ταῦτα τἀναντία
πάντα καὶ πράξομεν καὶ φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα

---

2. ἀλλ' ὃ ··· ψυχῇ om. a, secl. c. — ἕξιν libri (praeter Flor. β'q): λέξιν bc cum Flor. β'q. — ἃ Schneiderus:
ὃ (ες) bc cum Flor. β'q, om. ceteri. — λέγει ΘΠDKr: λέγει A, λέγειν Φυm, λέγοι bc cum Flor. β'q. — 3. γοῦν ΑΞΦm: οὖν abc. — 7. οὐσία ΑΘΞΠΦmr: οὐσίαν abc. — 8. δόξαν, καὶ ὅτι νόησις πρὸς δόξαν ΑΞΠΦυm: δόξαν (ceteris omissis) abc. — ἐπιστήμη ΑΞΦmr, ἐπιστήμη δὲ rc. Θ, καὶ ἐπιστήμη c. — 9. διάνοια Φυmr. — 12. ὅσον ΑΘΠm. — 18. (ἦ δ' ὅς) οὐ φαίην a. — 23. ἀγαθὸν οὐδὲν φήσεις a.

6. διαστέλλῃ a. — 11. δὴ Arm: δὲ abc. — ἄκρατον a. — 12. πάντα a. — 15. παντάπασιν ᾖ a. — 20. φιλό πονον ὄντα, τὰ a. — 32. ἀνδρείαν ac. — 35. τὰ ΑΞΦm: πάντῃ τὰ ΘΠυr, πάντα τὰ abc. — 39. Ἡμῖν δ', ἔφην ἐγὼ a, Ἡμῖν δή, ἦν ἐγὼ Bekkeri operae. — 40. μὲν om. a. — 44. καὶ ante πράξομεν om. ac.

*καταντλήσομεν. Αἰσχρὸν μέντ' ἂν εἴη, ἦ δ' ὅς. Πάνυ μὲν
οὖν, εἶπον. γελοῖον δ' ἔγωγε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἔοικα
C παθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἐπελαθόμην, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι
ἐπαίζομεν, καὶ μᾶλλον ἐντεινάμενος εἶπον. λέγων γὰρ ἅμα
ἔβλεψα πρὸς φιλοσοφίαν, καὶ ἰδὼν προπεπηλακισμένην
ἀναξίως ἀγανακτήσας μοι δοκῶ καὶ ὥσπερ θυμωθεὶς τοῖς
αἰτίοις σπουδαιότερον εἰπεῖν ἃ εἶπον. Οὐ μὰ τὸν Δί',
ἔφη, οὔκουν ὥς γ' ἐμοὶ ἀκροατῇ. Ἀλλ' ὡς ἐμοί, ἦν δ'
ἐγώ, ῥήτορι. τόδε δὲ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὅτι ἐν μὲν τῇ
προτέρᾳ ἐκλογῇ πρεσβύτας ἐξελέγομεν, ἐν δὲ ταύτῃ οὐκ
ἐγχωρήσει· Σόλωνι γὰρ οὐ πειστέον, ὡς γηράσκων τις
D πολλὰ δυνατὸς μανθάνειν, ἀλλ' ἧττον ἢ τρέχειν, νέων δὲ
πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι. Ἀνάγκη, ἔφη.
367 Τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης
τῆς προπαιδείας, ἣν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαιδευθῆναι,
παισὶν οὖσι χρὴ προβάλλειν, οὐχ ὡς ἐπάναγκες μαθεῖν
τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς ποιουμένους. Τί δή; Ὅτι, ἦν δ'
ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ δουλείας τὸν ἐλεύθερον χρὴ
E μανθάνειν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βίᾳ πονούμε-
νοι χεῖρον οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται, ψυχῇ δὲ βίαιον
οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. Ἀληθῆ, ἔφη. Μὴ τοίνυν βίᾳ,
εἶπον, ὦ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασιν ἀλλὰ
537 παίζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οἷός τ' ᾖς καθορᾶν ἐφ'
ὃ ἕκαστος πέφυκεν. Ἔχει ὃ λέγεις, ἔφη, λόγον. Οὐκοῦν
μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔφαμεν
τοὺς παῖδας εἶναι ἀκτέον ἐπὶ τῶν ἵππων θεωρούς, καὶ
ἐάν που ἀσφαλὲς ᾖ, προσακτέον ἐγγὺς καὶ γευστέον αἵμα-
τος, ὥσπερ τοὺς σκύλακας; Μέμνημαι, ἔφη. Ἐν πᾶσι
δὴ τούτοις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς τε πόνοις καὶ μαθήμασι καὶ
φόβοις ὃς ἂν ἐντρεχέστατος ἀεὶ φαίνηται, εἰς ἀριθμόν
B τινα ἐγκριτέον. Ἐν τίνι, ἔφη, ἡλικίᾳ; Ἡνίκα, ἦν δ'
ἐγώ, τῶν ἀναγκαίων γυμνασίων μεθίενται. οὗτος γὰρ ὁ
368 χρόνος, ἐάν τε δύο ἐάν τε τρία ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός
τι ἄλλο πρᾶξαι. κόποι γὰρ καὶ ὕπνοι μαθήμασι πολέμιοι·
καὶ ἅμα μία καὶ αὕτη τῶν βασάνων οὐκ ἐλαχίστη, τίς
ἕκαστος ἐν τοῖς γυμνασίοις φανεῖται. Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη.
Μετὰ δὴ τοῦτον τὸν χρόνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκ τῶν εἰκοσιν
ετῶν οἱ προκριθέντες τιμάς τε μείζους τῶν ἄλλων οἴσον-
C ται, τά τε χύδην μαθήματα παισὶν ἐν τῇ παιδείᾳ γενό-
μενα τούτοις συνακτέον εἰς σύνοψιν οἰκειότητος ἀλλήλων
τῶν μαθημάτων καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως. Μόνη γοῦν,
εἶπεν, ἡ τοιαύτη μάθησις βέβαιος, ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται.
Καὶ μεγίστη γε, ἦν δ' ἐγώ, πεῖρα διαλεκτικῆς φύσεως καὶ
μή· ὁ μὲν γὰρ συνοπτικὸς διαλεκτικός, ὁ δὲ μὴ οὔ.
Ξυνοίομαι, ἦ δ' ὅς. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει
σε ἐπισκοποῦντα, οἳ ἂν μάλιστα τοιοῦτοι ἐν αὐτοῖς ὦσι
D καὶ μόνιμοι μὲν ἐν μαθήμασι, μόνιμοι δ' ἐν πολέμῳ καὶ
τοῖς ἄλλοις νομίμοις, τούτους αὖ, ἐπειδὰν τὰ τριάκοντα
ἔτη ἐκβαίνωσιν, ἐκ τῶν προκρίτων προκρινάμενον εἰς
μείζους τε τιμὰς καθιστάναι καὶ σκοπεῖν, τῇ τοῦ διαλέ-
γεσθαι δυνάμει βασανίζοντα, τίς ὀμμάτων καὶ τῆς ἄλλης
αἰσθήσεως δυνατὸς μεθιέμενος ἐπ' αὐτὸ τὸ ὂν μετ' ἀλη-
θείας ἰέναι. καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς φυλακῆς ἔργον, ὦ 369
ἑταῖρε. Τί μάλιστα; ἦ δ' ὅς. Οὐκ ἐννοεῖς, ἦν δ' ἐγώ, E
τὸ νῦν περὶ τὸ διαλέγεσθαι κακὸν γιγνόμενον ὅσον γί-
γνεται; Τὸ ποῖον; ἔφη. Παρανομίας που, ἔφην ἐγώ,
ἐμπίπλαται. Καὶ μάλα, ἔφη. Θαυμαστὸν οὖν τι οἴει,
εἶπον, πάσχειν αὐτούς, καὶ οὐ ξυγγιγνώσκεις; Πῇ μά-
λιστ'; ἔφη. Οἷον, ἦν δ' ἐγώ, εἴ τις ὑποβολιμαῖος τρα-
φείη ἐν πολλοῖς μὲν χρήμασι, πολλῷ δὲ καὶ μεγάλῳ γένει
καὶ κόλαξι πολλοῖς, ἀνὴρ δὲ γενόμενος αἴσθοιτο, ὅτι οὐ 538
τούτων ἐστὶ τῶν φασκόντων γονέων, τοὺς δὲ τῷ ὄντι
γεννήσαντας μὴ εὕροι, τοῦτον ἔχεις μαντεύσασθαι, πῶς
ἂν διατεθείη πρός τε τοὺς κόλακας καὶ πρὸς τοὺς ὑπο-
βαλομένους ἐν ἐκείνῳ τε τῷ χρόνῳ, ᾧ οὐκ ᾔδει τὰ περὶ 490
τῆς ὑποβολῆς, καὶ ἐν ᾧ αὖ ᾔδει; ἢ βούλει ἐμοῦ μαντευο-
μένου ἀκοῦσαι; Βούλομαι, ἔφη. Μαντεύομαι τοίνυν,
εἶπον, μᾶλλον αὐτὸν τιμᾶν ἂν τὸν πατέρα καὶ τὴν μη-
τέρα καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους δοκοῦντας ἢ τοὺς κολακεύ- B
οντας, καὶ ἧττον μὲν ἂν περιιδεῖν ἐνδεεῖς τινός, ἧττον
δὲ παράνομόν τι δρᾶσαι ἢ εἰπεῖν εἰς αὐτούς, ἧττον δὲ
ἀπειθεῖν τὰ μεγάλα ἐκείνοις ἢ τοῖς κόλαξιν, ἐν ᾧ χρόνῳ
τὸ ἀληθὲς μὴ εἰδείη. Εἰκός, ἔφη. Αἰσθόμενος τοίνυν
τὸ ὄν, μαντεύομαι αὖ περὶ μὲν τούτους ἀνεῖναι ἂν τὸ 370
τιμᾶν τε καὶ σπουδάζειν, περὶ δὲ τοὺς κόλακας ἐπιτεῖναι,
καὶ πείθεσθαί τε αὐτοῖς διαφερόντως ἢ πρότερον καὶ
ζῆν ἂν ἤδη κατ' ἐκείνους, ξυνόντα αὐτοῖς ἀπαρακαλύπτως, C
πατρὸς δὲ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων, εἰ
μὴ πάνυ εἴη φύσει ἐπιεικής, μέλειν τὸ μηδέν. Πάντ',
ἔφη, λέγεις οἷά περ ἂν γένοιτο. ἀλλὰ πῇ πρὸς τοὺς ἁπτο-
μένους τῶν λόγων αὕτη φέρει ἡ εἰκών; Τῇδε. ἔστι που
ἡμῖν δόγματα ἐκ παίδων περὶ δικαίων καὶ καλῶν, ἐν οἷς
ἐκτεθράμμεθα ὥσπερ ὑπὸ γονεῦσι, πειθαρχοῦντές τε καὶ
τιμῶντες αὐτά. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν καὶ ἄλλα ἐναντία D
τούτων ἐπιτηδεύματα ἡδονὰς ἔχοντα, ἃ κολακεύει μὲν
ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ ἕλκει ἐφ' αὐτά, πείθει δ' οὐ τοὺς
καὶ ὁπῃοῦν μετρίους· ἀλλ' ἐκεῖνα τιμῶσι τὰ πάτρια καὶ
ἐκείνοις πειθαρχοῦσιν. Ἔστι ταῦτα. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ.
ὅταν τὸν οὕτως ἔχοντα ἐλθὸν ἐρώτημα ἔρηται, τί ἐστι τὸ
καλόν, καὶ ἀποκριναμένου ὃ τοῦ νομοθέτου ἤκουεν ἐξε-
λέγχῃ ὁ λόγος, καὶ πολλάκις καὶ πολλαχῇ ἐλέγχων εἰς
δόξαν καταβάλῃ, ὡς τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον καλὸν ἢ αἰσχρόν, E
καὶ περὶ δικαίου ὡσαύτως καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἃ μάλιστα 371
ἦγεν ἐν τιμῇ, μετὰ τοῦτο τί οἴει ποιήσειν αὐτὸν πρὸς*

---

11. *Σόλωνι*] Conf. Schneidewin Del. Poët. Eleg. p. 30. — 23. *ᾖς*] *ᾖ* a. — 27. *δὴ*] *δὲ* a. — 39. *παιδιᾷ* **DK**. — 47. *καὶ ἐν τοῖς* a.

4. *ὀμμάτων τε καὶ* a. — 5. *μεθιέμενος, δυνατὸς* a. — 8. *καλὸν* **ΑΘm**. — 10. *ἐμπίπλανται* **Φmc**. — 17. *ὑποβαλλομένους* **ΘΞΠΦDKvr**. — 18. *χρόνῳ ἐν ᾧ* a. — 33. *πῇ προσάπτομεν οὓς τῶν* a. — 39. *αὐτά* **ΑΞΦm**: *ἑαυτὰ* abc. — 42. *εἴρηται* a. — 43. *ἀποκριναμένου* **ΑΠΦDKqvm**: *ἀποκρινάμενον* abc. — 45. *καταλάβῃ* **ΑΦm**.

αὐτὰ τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας; Ἀνάγκη, ἔφη, μήτε
τιμᾶν ἔτι ὁμοίως μήτε πείθεσθαι. Ὅταν οὖν, ἦν δ᾽ ἐγώ,
μήτε ταῦτα ἡγῆται τίμια καὶ οἰκεῖα, ὥσπερ πρὸ τοῦ, τά
539 τε ἀληθῆ μὴ εὑρίσκῃ, ἔστι πρὸς ὁποῖον βίον ἄλλον ἢ τὸν
κολακεύοντα εἰκότως προσχωρήσεται; Οὐκ ἔστιν, ἔφη.
Παράνομος δή, οἶμαι, δόξει γεγονέναι ἐκ νομικοῦ. Ἀνάγκη.
Οὐκοῦν, ἔφην, εἰκὸς τὸ πάθος τῶν οὕτω λόγων ἁπτομέ-
νων, καὶ ὃ ἄρτι ἔλεγον, πολλῆς συγγνώμης ἄξιον; Καὶ
ἐλέου γ᾽, ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα μὴ γίγνηται ὁ ἔλεος οὗτος
περὶ τοὺς τριακοντούτας σοι, εὐλαβουμένῳ παντὶ τρόπῳ
τῶν λόγων ἁπτέον; Καὶ μάλ᾽, ἦ δ᾽ ὅς. Ἆρ᾽ οὖν οὐ μία
B μὲν εὐλάβεια αὕτη συχνή, τὸ μὴ νέους ὄντας αὐτῶν
γεύεσθαι; οἶμαι γάρ σε οὐ λεληθέναι, ὅτι οἱ μειρακίσκοι,
ὅταν τὸ πρῶτον λόγων γεύωνται, ὡς παιδιᾷ αὐτοῖς κατα-
χρῶνται, ἀεὶ εἰς ἀντιλογίαν χρώμενοι, καὶ μιμούμενοι
τοὺς ἐξελέγχοντας αὐτοὶ ἄλλους ἐλέγχουσι, χαίροντες ὥσπερ
σκυλάκια τῷ ἕλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλη-
σίον ἀεί. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν δὴ
372 πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐλεγχθῶσι,
C σφόδρα καὶ ταχὺ ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι ὧν-
περ πρότερον· καὶ ἐκ τούτων δὴ αὐτοί τε καὶ τὸ ὅλον
φιλοσοφίας πέρι εἰς τοὺς ἄλλους διαβέβληνται. Ἀλη-
θέστατα, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πρεσβύτερος, ἦν δ᾽ ἐγώ, τῆς
μὲν τοιαύτης μανίας οὐκ ἂν ἐθέλοι μετέχειν, τὸν δὲ δια-
λέγεσθαι ἐθέλοντα καὶ σκοπεῖν τἀληθὲς μᾶλλον μιμήσε-
ται ἢ τὸν παιδιᾶς χάριν παίζοντα καὶ ἀντιλέγοντα, καὶ
D αὐτός τε μετριώτερος ἔσται καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τιμιώτε-
ρον ἀντὶ ἀτιμοτέρου ποιήσει. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν
καὶ τὰ προειρημένα τούτου ἐπ᾽ εὐλαβείᾳ πάντα προείρη-
ται, τὸ τὰς φύσεις κοσμίους εἶναι καὶ στασίμους οἷς τις
μεταδώσει τῶν λόγων, καὶ μή, ὡς νῦν ὁ τυχὼν καὶ οὐδὲν
προσήκων ἔρχεται ἐπ᾽ αὐτό; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀρκεῖ
δὴ ἐπὶ λόγων μεταλήψει μεῖναι ἐνδελεχῶς καὶ ξυντόνως
μηδὲν ἄλλο πράττοντι, ἀλλ᾽ ἀντιστρόφως γυμναζομένῳ
E τοῖς περὶ τὸ σῶμα γυμνασίοις, ἔτη διπλάσια ἢ τότε; Ἕξ,
ἔφη, ἢ τέτταρα λέγεις; Ἀμέλει, εἶπον, πέντε θές. μετὰ
γὰρ τοῦτο καταβιβαστέοι ἔσονταί σοι εἰς τὸ σπήλαιον πά-
λιν ἐκεῖνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἄρχειν τά τε περὶ τὸν πόλεμον
373 καὶ ὅσαι νέων ἀρχαί, ἵνα μηδ᾽ ἐμπειρίᾳ ὑστερῶσι τῶν
ἄλλων. καὶ ἔτι καὶ ἐν τούτοις βασανιστέοι, εἰ ἐμμενοῦσιν
540 ἑλκόμενοι πανταχόσε ἤ τι καὶ παρακινήσουσιν. Χρόνον
δέ, ἦ δ᾽ ὅς, πόσον τοῦτον τίθης; Πεντεκαίδεκα ἔτη,
ἦν δ᾽ ἐγώ. γενομένων δὲ πεντηκοντουτῶν τοὺς διασωθέν-
τας καὶ ἀριστεύσαντας πάντα πάντῃ ἐν ἔργοις τε καὶ
ἐπιστήμαις πρὸς τέλος ἤδη ἀκτέον, καὶ ἀναγκαστέον ἀνα-
κλίναντας τὴν τῆς ψυχῆς αὐγὴν εἰς αὐτὸ ἀποβλέψαι τὸ
πᾶσι φῶς παρέχον, καὶ ἰδόντας τὸ ἀγαθὸν αὐτό, παρα-
δείγματι χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ πόλιν καὶ ἰδιώτας καὶ
ἑαυτοὺς κοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐν μέρει ἑκάστους, B
τὸ μὲν πολὺ πρὸς φιλοσοφίαν διατρίβοντας, ὅταν δὲ τὸ
μέρος ἥκῃ, πρὸς πολιτικοῖς ἐπιταλαιπωροῦντας καὶ ἄρ-
χοντας ἑκάστους τῆς πόλεως ἕνεκα, οὐχ ὡς καλόν τι ἀλλ᾽
ὡς ἀναγκαῖον πράττοντας, καὶ οὕτως ἄλλους ἀεὶ παιδεύ-
σαντας τοιούτους, ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως φύλακας,
εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντας οἰκεῖν· μνημεῖα δ᾽ αὐτοῖς
καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν, ἐὰν καὶ ἡ Πυθία C
ξυναναιρῇ, ὡς δαίμοσιν, εἰ δὲ μή, ὡς εὐδαίμοσί τε καὶ
θείοις. Παγκάλους, ἔφη, τοὺς ἄρχοντας, ὦ Σώκρατες, 374
ὥσπερ ἀνδριαντοποιὸς ἀπείργασαι. Καὶ τὰς ἀρχούσας 491
γε, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὦ Γλαύκων. μηδὲν γάρ τι οἴου με περὶ
ἀνδρῶν εἰρηκέναι μᾶλλον ἃ εἴρηκα ἢ περὶ γυναικῶν,
ὅσαι ἂν αὐτῶν ἱκαναὶ τὰς φύσεις ἐγγίγνωνται. Ὀρθῶς,
ἔφη, εἴπερ ἴσα γε πάντα τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν, ὡς
διήλθομεν. Τί οὖν; ἔφην· ξυγχωρεῖτε περὶ τῆς πόλεώς D
τε καὶ πολιτείας μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέναι
ἀλλὰ χαλεπὰ μέν, δυνατὰ δέ πῃ, καὶ οὐκ ἄλλῃ ἢ εἴρηται,
ὅταν οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται, ἢ πλείους ἢ
εἷς, ἐν πόλει γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονή-
σωσιν, ἡγησάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίας,
τὸ δὲ ὀρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ τού-
του τιμάς, μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δίκαιον,
καὶ τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες αὐτὸ διασκευ- E
ωρήσωνται τὴν ἑαυτῶν πόλιν; Πῶς; ἔφη. Ὅσοι μὲν ἄν,
ἦν δ᾽ ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν ἐν τῇ πόλει,
πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας αὐ- 541
τῶν παραλαβόντες ἐκτὸς τῶν νῦν ἠθῶν, ἃ καὶ οἱ γονῆς
ἔχουσι, θρέψωνται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις,
οὖσιν οἵοις διεληλύθαμεν τότε, καὶ οὕτω τάχιστά τε καὶ 375
ῥᾷστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν, καταστᾶσαν
αὐτήν τε εὐδαιμονήσειν καὶ τὸ ἔθνος, ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται,
πλεῖστα ὀνήσειν; Πολύ γ᾽, ἔφη. καὶ ὡς ἂν γένοιτο, εἴπερ
ποτὲ γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, ὦ Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι. B
Οὐκοῦν ἅδην ἤδη, εἶπον ἐγώ, ἔχουσιν ἡμῖν οἱ λόγοι περί
τε τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ ὁμοίου ταύτῃ ἀνδρός;
δῆλος γάρ που καὶ οὗτος, οἷον φήσομεν δεῖν αὐτὸν εἶναι.
Δῆλος, ἔφη· καὶ ὅπερ ἐρωτᾷς δοκεῖ μοι τέλος ἔχειν.

---

6. νομίμου c. — 10. τριακοντούτεις a. — 19. ἐξελέγξωσιν a. — ἐξελεγχθῶσι a.

3. αὐγὴν] ἀκτῖνα a. — 6. κοσμεῖν ΑΞΦvm: κατακοσμεῖν abc. — 7. φιλοσοφίᾳ Winckelmannus coll. Parmen. 126 C. — 14. ξυναιρῇ Am, ξυναίρη ΘΠr. — 21. ξυγχωρεῖς a. — 23. ἄλλῃ, εἴρηται a, ἄλλῃ ἢ ᾗ εἴρηται c cum Flor. β΄q. — 31. δέκ᾽ ἐτῶν ΑΦm et corr. D. — 32. ἐκπέμψουσιν a. — 33. καὶ οἰκογενεῖς a. — 34. θρέψονται a. — 40. ἄδδην a.

H.

543
376
Εἶεν· ταῦτα μὲν δὴ ὡμολόγηται, ὦ Γλαύκων, τῇ
μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναῖκας, κοινοὺς
δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν, ὡσαύτως δὲ τὰ
ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ, βασιλέας
δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλε-
μον γεγονότας ἀρίστους. Ὡμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν
B καὶ τάδε ξυνεχωρήσαμεν, ὡς, ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ
ἄρχοντες, ἄγοντες τοὺς στρατιώτας κατοικιοῦσιν εἰς οἰκή-
σεις οἵας προείπομεν, ἴδιον μὲν οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας,
κοινὰς δὲ πᾶσι. πρὸς δὲ ταῖς τοιαύταις οἰκήσεσι καὶ τὰς
κτήσεις, εἰ μνημονεύεις, διωμολογησάμεθά που οἷαι ἔσον-
377 ται αὐτοῖς. Ἀλλὰ μνημονεύω, ἔφη, ὅτι γε οὐδὲν οὐδένα
ᾤόμεθα δεῖν κεκτῆσθαι ὧν νῦν οἱ ἄλλοι, ὥσπερ δὲ ἀθλη-
τάς τε πολέμου καὶ φύλακας, μισθὸν τῆς φυλακῆς δεχο-
C μένους εἰς ἐνιαυτὸν τὴν εἰς ταῦτα τροφὴν παρὰ τῶν
ἄλλων, αὐτῶν τε δεῖν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ἐπιμελεῖσθαι.
Ὀρθῶς, ἔφην, λέγεις. ἀλλά γε, ἐπειδὴ τοῦτ' ἀπετελέ-
σαμεν, ἀναμνησθῶμεν, πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα, ἵνα
πάλιν τὴν αὐτὴν ἴωμεν. Οὐ χαλεπόν, ἔφη. σχεδὸν γάρ,
καθάπερ νῦν, ὡς διεληλυθὼς περὶ τῆς πόλεως τοὺς λό-
γους ἐποιοῦ λέγων ὡς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἵαν
D τότε διῆλθες, τιθείης πόλιν, καὶ ἄνδρα τὸν ἐκείνῃ ὅμοιον,
καὶ ταῦτα, ὡς ἔοικας, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε
544 καὶ ἄνδρα. ἀλλ' οὖν δὴ τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες,
εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἔφησθα, ὡς
μνημονεύω, τέτταρα εἴδη εἶναι, ὧν καὶ πέρι λόγον ἄξιον
εἴη ἔχειν καὶ ἰδεῖν αὐτῶν τὰ ἁμαρτήματα καὶ τοὺς ἐκεί-
ναις αὖ ὁμοίους, ἵνα πάντας αὐτοὺς ἰδόντες, καὶ ὁμολο-
γησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ τὸν κάκιστον ἄνδρα, ἐπισκε-
ψαίμεθα, εἰ ὁ ἄριστος εὐδαιμονέστατος καὶ ὁ κάκιστος
ἀθλιώτατος, ἢ ἄλλως ἔχοι. καὶ ἐμοῦ ἐρομένου, τίνας λέ-
γοις τὰς τέτταρας πολιτείας, ἐν τούτῳ ὑπέλαβε Πολέ-
μαρχός τε καὶ Ἀδείμαντος, καὶ οὕτω δὴ σὺ ἀναλαβὼν τὸν 378
λόγον δεῦρο ἀφῖξαι. Ὀρθότατα, εἶπον, ἐμνημόνευσας. B
Πάλιν τοίνυν, ὥσπερ παλαιστής, τὴν αὐτὴν λαβὴν πά-
ρεχε, καὶ τὸ αὐτὸ ἐμοῦ ἐρομένου πειρῶ εἰπεῖν, ἅπερ τότε
ἔμελλες λέγειν. Ἐάνπερ, ἦν δ' ἐγώ, δύνωμαι. Καὶ μήν,
ἦ δ' ὅς, ἐπιθυμῶ καὶ αὐτὸς ἀκοῦσαι, τίνας ἔλεγες τὰς
τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλεπῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀκούσει.
εἰσὶ γὰρ ἃς λέγω, αἵπερ καὶ ὀνόματα ἔχουσιν, ἥ τε ὑπὸ C
τῶν πολλῶν ἐπαινουμένη, ἡ Κρητική τε καὶ Λακωνικὴ
αὕτη· καὶ δευτέρα καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη, καλουμένη
δ' ὀλιγαρχία, συχνῶν γέμουσα κακῶν πολιτεία· ἥ τε ταύτῃ
διάφορος καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη δημοκρατία, καὶ ἡ γενναία 492
δὴ τυραννὶς καὶ ἡ πασῶν τούτων διαφεύγουσα, τέταρτόν τε
καὶ ἔσχατον πόλεως νόσημα. ἤ τινα ἄλλην ἔχεις ἰδέαν πο-
λιτείας, ἥτις καὶ ἐν εἴδει διαφανεῖ τινὶ κεῖται; δυναστεῖαι D D
γὰρ καὶ ὠνηταὶ βασιλεῖαι καὶ τοιαῦταί τινες πολιτεῖαι με-
ταξύ τι τούτων πού εἰσιν, εὕροι δ' ἄν τις αὐτὰς οὐκ
ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἕλληνας. Πολλαὶ
γοῦν καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἴδη τοσαῦτα ἀνάγκη τρόπων εἶναι,
ὅσαπερ καὶ πολιτειῶν; ἢ οἴει ἐκ δρυός ποθεν ἢ ἐκ πέ- 379
τρας τὰς πολιτείας γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἠθῶν τῶν
ἐν ταῖς πόλεσιν, ἃ ἂν ὥσπερ ῥέψαντα τἆλλα ἐφελκύσηται; B
Οὐδαμῶς ἔγωγ', ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκοῦν εἰ
τὰ τῶν πόλεων πέντε, καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ
τῆς ψυχῆς πέντε ἂν εἶεν. Τί μήν; Τὸν μὲν δὴ τῇ ἀρι-
στοκρατίᾳ ὅμοιον διεληλύθαμεν ἤδη, ὃν ἀγαθόν τε καὶ
δίκαιον ὀρθῶς φαμὲν εἶναι. Διεληλύθαμεν. Ἆρ' οὖν τὸ 545
μετὰ τοῦτο διιτέον τοὺς χείρους, τὸν φιλόνεικόν τε καὶ
φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἑστῶτα πολιτείαν, καὶ
ὀλιγαρχικὸν αὖ καὶ δημοκρατικὸν καὶ τὸν τυραννικόν,
ἵνα τὸν ἀδικώτατον ἰδόντες ἀντιθῶμεν τῷ δικαιοτάτῳ

---

2. μὲν δὴ γυναῖκας a. — 5. δὲ] δὴ a. — 13. ὧν] ὡς a. — 17. Ἀλλά γε a, Ἀλλ' ἄγε bc. — ταῦτ' c. — 20. ὡς om. a. — διελήλυθας a. — 23. ἔοικεν a. — 27. ἐκείναις ἀνομοίους a. — 31. ἔχει bc. — λέγεις a.

7. τέσσαρας a. — 13. καὶ ἡ πασῶν $A\Phi$m: καὶ πασῶν abc. — διαφεύγουσα $A\Theta\Pi\Phi DK$qmr: διαφέρουσα abc. — 14. ἤ τινα c. — 20. τρόπων] τρόπον τινὰ a. — 21. ἐκ δρυός ποθεν ἢ ἐκ πέτρας] Conf. Goettling ad Hesiodi Theog. p. 6 sq. — 23. ἃ ἂν $A\Theta\Pi\Phi$vmr: ἐὰν DKq, οἳ ἂν abc. — ῥεύσαντα a. — 28. Ἄρ' a.

καὶ ἡμῖν τελέα ἡ σκέψις ᾖ, πῶς ποτὲ ἡ ἄκρατος δικαιο-
σύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει εὐδαιμονίας τε πέρι
τοῦ ἔχοντος καὶ ἀθλιότητος, ἵνα ἢ Θρασυμάχῳ πειθόμε-
B νοι διώκωμεν ἀδικίαν ἢ τῷ νῦν προφαινομένῳ λόγῳ δι-
καιοσύνην; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, οὕτω ποιητέον.
Ἆρ' οὖν ὥσπερ ἠρξάμεθα ἐν ταῖς πολιτείαις πρότερον
σκοπεῖν τὰ ἤθη ἢ ἐν τοῖς ἰδιώταις, ὡς ἐναργέστερον
ὄν, καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν τὴν φιλότιμον σκεπτέον
380 πολιτείαν — ὄνομα γὰρ οὐκ ἔχω λεγόμενον ἄλλο· ἢ τιμο-
κρατίαν ἢ τιμαρχίαν αὐτὴν κλητέον —, πρὸς δὲ ταύτην
τὸν τοιοῦτον ἄνδρα σκεψόμεθα, ἔπειτα ὀλιγαρχίαν καὶ
C ἄνδρα ὀλιγαρχικόν, αὖθις δὲ εἰς δημοκρατίαν ἀποβλέ-
ψαντες θεασόμεθα ἄνδρα δημοκρατικόν, τὸ δὲ τέταρτον
εἰς τυραννουμένην πόλιν ἐλθόντες καὶ ἰδόντες, πάλιν εἰς
τυραννικὴν ψυχὴν βλέποντες, πειρασόμεθα περὶ ὧν προὐ-
θέμεθα ἱκανοὶ κριταὶ γενέσθαι; Κατὰ λόγον γέ τοι ἄν,
ἔφη, οὕτω γίγνοιτο ἥ τε θέα καὶ ἡ κρίσις.

Φέρε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πειρώμεθα λέγειν, τίνα τρό-
πον τιμοκρατία γένοιτ' ἂν ἐξ ἀριστοκρατίας. ἢ τόδε μὲν
D ἁπλοῦν, ὅτι πᾶσα πολιτεία μεταβάλλει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔχον-
τος τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ στάσις ἐγγένηται;
ὁμονοοῦντος δέ, κἂν πάνυ ὀλίγον ᾖ, ἀδύνατον κινηθῆναι;
Ἔστι γὰρ οὕτως. Πῶς οὖν δή, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ἡ
πόλις ἡμῖν κινηθήσεται, καὶ πῇ στασιάσουσιν οἱ ἐπίκου-
ροι καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς ἀλλήλους τε καὶ πρὸς ἑαυτούς;
ἢ βούλει, ὥσπερ Ὅμηρος, εὐχώμεθα ταῖς Μούσαις εἰπεῖν
ἡμῖν, ὅπως δὴ πρῶτον στάσις ἔμπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς
E τραγικῶς, ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἐρεσχη-
381 λούσας, ὡς δὴ σπουδῇ λεγούσας, ὑψηλολογουμένας λέγειν;
546 Πῶς; Ὧδέ πως. χαλεπὸν μὲν κινηθῆναι πόλιν οὕτω ξυστᾶ-
σαν· ἀλλ' ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ φθορά ἐστιν, οὐδ' ἡ τοι-
αύτη ξύστασις τὸν ἅπαντα μενεῖ χρόνον, ἀλλὰ λυθήσεται.
λύσις δὲ ἥδε· οὐ μόνον φυτοῖς ἐγγείοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπι-
γείοις ζώοις φορὰ καὶ ἀφορία ψυχῆς τε καὶ σωμάτων
γίγνονται, ὅταν περιτροπαὶ ἑκάστοις κύκλων περιφορὰς
ξυνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν βραχυπόρους, ἐναντίοις δὲ
ἐναντίας. γένους δὲ ὑμετέρου εὐγονίας τε καὶ ἀφορίας,
B καίπερ ὄντες σοφοί, οὓς ἡγεμόνας πόλεως ἐπαιδεύσασθε,
οὐδὲν μᾶλλον λογισμῷ μετ' αἰσθήσεως τεύξονται, ἀλλὰ
πάρεισιν αὐτοὺς καὶ γεννήσουσι παῖδάς ποτε οὐ δέον.
ἔστι δὲ θείῳ μὲν γεννητῷ περίοδος ἣν ἀριθμὸς περιλαμ-
βάνει τέλειος, ἀνθρωπείῳ δὲ ἐν ᾧ πρώτῳ αὐξήσεις δυνά-
μεναί τε καὶ δυναστευόμεναι τρεῖς ἀποστάσεις, τέτταρας
δὲ ὅρους λαβοῦσαι ὁμοιούντων τε καὶ ἀνομοιούντων καὶ
C αὐξόντων καὶ φθινόντων, πάντα προσήγορα καὶ ῥητὰ
πρὸς ἄλληλα ἀπέφηναν· ὧν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι

συζυγεὶς δύο ἁρμονίας παρέχεται τρὶς αὐξηθείς, τὴν μὲν 382
ἴσην ἰσάκις, ἑκατὸν τοσαυτάκις, τὴν δὲ ἰσομήκη μέν, τῇ
προμήκει δέ, ἑκατὸν μὲν ἀριθμῶν ἀπὸ διαμέτρων ῥητῶν
πεμπάδος, δεομένων ἑνὸς ἑκάστων, ἀῤῥήτων δὲ δυεῖν,
ἑκατὸν δὲ κύβων τριάδος. ξύμπας δὲ οὗτος ἀριθμὸς
γεωμετρικός, τοιούτου κύριος, ἀμεινόνων τε καὶ χειρόνων
γενέσεων, ἃς ὅταν ἀγνοήσαντες ὑμῖν οἱ φύλακες συνοι- D
κίζωσι νύμφας νυμφίοις παρὰ καιρόν, οὐκ εὐφυεῖς οὐδ'
εὐτυχεῖς παῖδες ἔσονται. ὧν καταστήσονται μὲν τοὺς ἀρί-
στους οἱ πρότεροι, ὅμως δὲ ὄντες ἀνάξιοι, εἰς τὰς τῶν
πατέρων αὖ δυνάμεις ἐλθόντες, ἡμῶν πρῶτον ἄρξονται
ἀμελεῖν φύλακες ὄντες, παρ' ἔλαττον τοῦ δέοντος ἡγησά-
μενοι τὰ μουσικῆς, δεύτερον δὲ τὰ γυμναστικῆς· ὅθεν
ἀμουσότεροι γενήσονται ὑμῖν οἱ νέοι. ἐκ δὲ τούτων ἄρ-
χοντες οὐ πάνυ φυλακικοὶ καταστήσονται πρὸς τὸ δοκιμά- E
ζειν τὰ Ἡσιόδου τε καὶ τὰ παρ' ὑμῖν γένη, χρυσοῦν τε 547
καὶ ἀργυροῦν καὶ χαλκοῦν καὶ σιδηροῦν. ὁμοῦ δὲ μιγέντος
σιδήρου ἀργύρῳ καὶ χαλκοῦ χρυσῷ ἀνομοιότης ἐγγενήσεται
καὶ ἀνωμαλία ἀνάρμοστος, ἃ γενόμενα, οὗ ἂν ἐγγένηται,
ἀεὶ τίκτει πόλεμον καὶ ἔχθραν. ταύτης τοι γενεᾶς χρὴ 383
φάναι εἶναι στάσιν, ὅπου ἂν γίγνηται ἀεί. Καὶ ὀρθῶς
γ', ἔφη, αὐτὰς ἀποκρίνεσθαι φήσομεν. Καὶ γάρ, ἦν δ'
ἐγώ, ἀνάγκη Μούσας γε οὔσας. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, τὸ 493
μετὰ τοῦτο λέγουσιν αἱ Μοῦσαι; Στάσεως, ἦν δ' ἐγώ, γε- B
νομένης εἱλκέτην ἄρα ἑκατέρω τὼ γένη, τὸ μὲν σιδηροῦν
καὶ χαλκοῦν ἐπὶ χρηματισμὸν καὶ γῆς κτῆσιν καὶ οἰκίας
χρυσίου τε καὶ ἀργύρου, τὼ δ' αὖ χρυσοῦν τε καὶ ἀργυ-
ροῦν, ἅτε οὐ πενομένω, ἀλλὰ φύσει ὄντε πλουσίω, τὰς
ψυχὰς ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν ἠγέτην.
βιαζομένων δὲ καὶ ἀντιτεινόντων ἀλλήλοις, εἰς μέσον ὡμο-
λόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας κατανειμαμένους ἰδιώσασθαι, C
τοὺς δὲ πρὶν φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν ὡς ἐλευθέρους,
φίλους τε καὶ τροφέας, δουλωσάμενοι τότε περιοίκους τε
καὶ οἰκέτας ἔχοντες, αὐτοὶ πολέμου τε καὶ φυλακῆς αὐ-
τῶν ἐπιμελεῖσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, αὕτη ἡ μετάβασις
ἐντεῦθεν γίγνεσθαι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν μέσῳ τις
ἂν εἴη ἀριστοκρατίας τε καὶ ὀλιγαρχίας αὕτη ἡ πολιτεία;
Πάνυ μὲν οὖν.

Μεταβήσεται μὲν δὴ οὕτω· μεταβᾶσα δὲ πῶς οἰκήσει;
ἢ φανερὸν ὅτι τὰ μὲν μιμήσεται τὴν προτέραν πολιτείαν, D
τὰ δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν, ἅτ' ἐν μέσῳ οὖσα, τὸ δέ τι καὶ 384
αὑτῆς ἕξει ἴδιον; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῷ μὲν τιμᾶν
τοὺς ἄρχοντας καὶ γεωργιῶν ἀπέχεσθαι τὸ προπολεμοῦν
αὐτῆς καὶ χειροτεχνιῶν καὶ τοῦ ἄλλου χρηματισμοῦ, ξυσσί-
τια δὲ κατεσκευάσθαι καὶ γυμναστικῆς τε καὶ τῆς τοῦ
πολέμου ἀγωνίας ἐπιμελεῖσθαι, πᾶσι τοῖς τοιούτοις τὴν

8. τὴν om. a. — 27. ἐνέπεσε c cum Bas. 2. Cf. Hom. Iliad. π, 112 sq. — 28. ἐρεσχελούσας a c. — 35. γίγνεται a. — ἑκάστης · περιφορᾶς a. — 38. πόλεων a. — 43. ἀποκαταστάσεις a.

1. παρέχηται a. — 3. προμήκη ΑΠ. (μὲν τῇ, προμήκη Schneiderus.) — 4. πεμπάδων a. — δυοῖν a. — 14. ἡμῖν ΑΞΦm. — 16. Ἡσιόδου] O. et D. 109 sqq. — ἡμῖν a. — 20. ἐγγίγνεται a. — ταύτης τοι] Hom. Il. υ, 241. — γενεᾶς ΑΘΠDΚυτ: γενεῆς a b c. — 22. ἀποκρίνασθαι a b. — φήσωμεν Α. — 25. γένε Φm, γένει corr. ΑΠ. — 27. αὖ corr. Ξ, αὐτὸ ΑΠΦm. (αὖ, τὸ Schneiderus.) — 45. κατασκευάσασθαι a.

προτέραν μιμήσεται; Ναί. Τῷ δέ γε φοβεῖσθαι τοὺς σο-
E φοὺς ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄγειν, ἅτε οὐκέτι κεκτημένη ἁπλοῦς
τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιούτους ἄνδρας ἀλλὰ μικτούς, ἐπὶ
δὲ τοὺς θυμοειδεῖς τε καὶ ἁπλουστέρους ἀποκλίνειν, τοὺς
πρὸς πόλεμον μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, καὶ
548 τούς περὶ ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμως ἔχειν,
καὶ πολεμοῦσα τὸν ἀεὶ χρόνον διάγειν αὐτὴ ἑαυτῇ αὖ,
τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἴδια ἕξει; Ναί. Ἐπιθυμηταὶ δέ
γε, ἦν δ' ἐγώ, χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται, ὥσπερ οἱ
ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις, καὶ τιμῶντες ἀγρίως ὑπὸ σκότου
χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ἅτε κεκτημένοι ταμιεῖα καὶ οἰκεί-
ους θησαυρούς, οἷ θέμενοι ἂν αὐτὰ κρύψειαν, καὶ αὖ
B περιβόλους οἰκήσεων, ἀτεχνῶς νεοττιὰς ἰδίας, ἐν αἷς
ἀναλίσκοντες γυναιξί τε καὶ οἷς ἐθέλοιεν ἄλλοις πολλὰ
385 ἂν δαπανῷντο. Ἀληθέστατα, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ φειδωλοὶ
χρημάτων, ἅτε τιμῶντες καὶ οὐ φανερῶς κτώμενοι, φιλα-
ναλωταὶ δὲ ἀλλοτρίων δι' ἐπιθυμίαν, καὶ λάθρα τὰς ἡδο-
νὰς καρπούμενοι, ὥσπερ παῖδες πατέρα τὸν νόμον ἀπο-
διδράσκοντες, οὐχ ὑπὸ πειθοῦς ἀλλ' ὑπὸ βίας πεπαιδευ-
μένοι διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς Μούσης τῆς μετὰ λόγων τε
C καὶ φιλοσοφίας ἠμεληκέναι καὶ πρεσβυτέρως γυμναστικὴν
μουσικῆς τετιμηκέναι. Παντάπασιν, ἔφη, λέγεις μεμιγμέ-
νην πολιτείαν ἐκ κακοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ. Μέμικται γάρ,
ἦν δ' ἐγώ· διαφανέστατον δ' ἐν αὐτῇ ἐστὶν ἕν τι μόνον
ὑπὸ τοῦ θυμοειδοῦς κρατοῦντος, φιλονεικίαι καὶ φιλοτι-
μίαι. Σφόδρα γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη
μὲν ἡ πολιτεία οὕτω γεγονυῖα καὶ τοιαύτη ἄν τις εἴη,
ὡς λόγῳ σχῆμα πολιτείας ὑπογράψαντα μὴ ἀκριβῶς ἀπερ-
D γάσασθαι διὰ τὸ ἐξαρκεῖν μὲν ἰδεῖν καὶ ἐκ τῆς ὑπογρα-
φῆς τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἀμήχανον
δὲ μήκει ἔργον εἶναι πάσας μὲν πολιτείας, πάντα δὲ ἤθη
μηδὲν παραλιπόντα διελθεῖν. Καὶ ὀρθῶς, ἔφη.

Τίς οὖν ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνήρ; πῶς τε
γενόμενος, ποῖός τέ τις ὤν; Οἶμαι μέν, ἔφη ὁ Ἀδείμαν-
386 τος, ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τουτουῒ τείνειν ἕνεκά γε
φιλονεικίας. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτό γε· ἀλλά μοι δοκεῖ
E τάδε οὐ κατὰ τοῦτον πεφυκέναι. Τὰ ποῖα; Αὐθαδέστε-
ρόν τε δεῖ αὐτόν, ἦν δ' ἐγώ, εἶναι καὶ ὑποαμουσότερον,
φιλόμουσον δὲ καὶ φιλήκοον μέν, ῥητορικὸν δ' οὐδαμῶς.
549 καὶ δούλοις μέν τις ἂν ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ κατα-
φρονῶν δούλων, ὥσπερ ὁ ἱκανῶς πεπαιδευμένος, ἐλευ-
θέροις δὲ ἥμερος, ἀρχόντων δὲ σφόδρα ὑπήκοος, φίλαρχος
δὲ καὶ φιλότιμος, οὐκ ἀπὸ τοῦ λέγειν ἀξιῶν ἄρχειν οὐδ'
ἀπὸ τοιούτου οὐδενός, ἀλλ' ἀπὸ ἔργων τῶν τε πολεμικῶν
καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά, φιλογυμναστής τέ τις ὢν καὶ
φιλόθηρος. Ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο τὸ ἦθος ἐκείνης τῆς
πολιτείας. Οὐκοῦν καὶ χρημάτων, ἦν δ' ἐγώ, ὁ τοιοῦτος
νέος μὲν ὢν καταφρονοῖ ἄν, ὅσῳ δὲ πρεσβύτερος γίγνοιτο, B
μᾶλλον ἀεὶ ἀσπάζοιτο ἂν τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ φιλοχρη-
μάτου φύσεως καὶ μὴ εἶναι εἰλικρινὴς πρὸς ἀρετὴν διὰ
τὸ ἀπολειφθῆναι τοῦ ἀρίστου φύλακος; Τίνος; ἦ δ' ὃς
ὁ Ἀδείμαντος. Λόγου, ἦν δ' ἐγώ, μουσικῇ κεκραμένου·
ὃς μόνος ἐγγενόμενος σωτὴρ ἀρετῆς διὰ βίου ἐνοικεῖ τῷ
ἔχοντι. Καλῶς, ἔφη, λέγεις. Καὶ ἔστι μέν γ', ἦν δ' ἐγώ, 387
τοιοῦτος ὁ τιμοκρατικὸς νεανίας, τῇ τοιαύτῃ πόλει ἐοικώς.
Πάνυ μὲν οὖν. Γίγνεται δέ γ', εἶπον, οὗτος ὧδέ πως, C
ἐνίοτε πατρὸς ἀγαθοῦ ὢν νέος υἱὸς ἐν πόλει οἰκοῦντος οὐκ
εὖ πολιτευομένῃ, φεύγοντος τάς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ
δίκας καὶ τὴν τοιαύτην πᾶσαν φιλοπραγμοσύνην καὶ ἐθέ-
λοντος ἐλαττοῦσθαι, ὥστε πράγματα μὴ ἔχειν. Πῇ δή,
ἔφη, γίγνεται; Ὅταν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τῆς μητρὸς
ἀκούῃ ἀχθομένης, ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνήρ D
ἐστι, καὶ ἐλαττουμένης διὰ ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν,
ἔπειτα ὁρώσης μὴ σφόδρα περὶ χρήματα σπουδάζοντα
μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορούμενον ἰδίᾳ τε ἐν δικαστηρίοις
καὶ δημοσίᾳ, ἀλλὰ ῥᾳθύμως πάντα τὰ τοιαῦτα φέροντα·
καὶ ἑαυτῷ μὲν τὸν νοῦν προσέχοντα ἀεὶ αἰσθάνηται,
ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τιμῶντα μήτε ἀτιμάζοντα· ἐξ ἁπάν- 494
των τούτων ἀχθομένης τε καὶ λεγούσης ὡς ἄνανδρός τε
αὐτῷ ὁ πατὴρ καὶ λίαν ἀνειμένος, καὶ ἄλλα δὴ ὅσα καὶ
οἷα φιλοῦσιν αἱ γυναῖκες περὶ τῶν τοιούτων ὑμνεῖν. Καὶ E
μάλ', ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, πολλά τε καὶ ὅμοια ἑαυταῖς.
Οἶσθα οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ οἱ οἰκέται τῶν τοιούτων
ἐνίοτε λάθρα πρὸς τοὺς υἱεῖς τοιαῦτα λέγουσιν, οἱ δοκοῦν- 388
τες εὖνοι εἶναι, καὶ ἐάν τινα ἴδωσιν ἢ ὀφείλοντα χρήματα,
ᾧ μὴ ἐπεξέρχεται ὁ πατήρ, ἤ τι ἄλλο ἀδικοῦντα, διακε-
λεύονται ὅπως, ἐπειδὰν ἀνὴρ γένηται, τιμωρήσεται πάν-
τας τοὺς τοιούτους καὶ ἀνὴρ μᾶλλον ἔσται τοῦ πατρός. 550
καὶ ἐξιὼν ἕτερα τοιαῦτα ἀκούει καὶ ὁρᾷ, τοὺς μὲν τὰ
αὑτῶν πράττοντας ἐν τῇ πόλει ἠλιθίους τε καλουμένους
καὶ ἐν σμικρῷ λόγῳ ὄντας, τοὺς δὲ μὴ τὰ αὑτῶν τιμω-
μένους τε καὶ ἐπαινουμένους. τότε δὴ ὁ νέος πάντα τὰ
τοιαῦτα ἀκούων τε καὶ ὁρῶν, καὶ αὖ τοὺς τοῦ πατρὸς
λόγους ἀκούων τε καὶ ὁρῶν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐγγύ-
θεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἑλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τού-
των, τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ B
ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος, τῶν δὲ ἄλλων τό τε ἐπιθυμη-
τικὸν καὶ τὸ θυμοειδές, διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι
τὴν φύσιν, ὁμιλίαις δὲ ταῖς τῶν ἄλλων κακαῖς κεχρῆσθαι,
εἰς τὸ μέσον ἑλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ἦλθε, καὶ
τὴν ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ μέσῳ τε καὶ φιλονείκῳ
καὶ θυμοειδεῖ, καὶ ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος

1. Τῷ ΑΠΦDKqvmr: Τὸ abc. — 7. διάγειν, αὐτὴ ἑαυτῆς αὐτὰ a, διάγειν, αὐτὴ ἑαυτῆς αὖ τὰ c. — 13. νεοττίας a. — 16. φιλαναλῶται bc. — 35. αὐτοῦ cum Aldo a. — 40. τις ἂν v: τις Φm et corr. A, τισιν abc. — 44. πολιτικῶν a. — 45. τέ om. c.

33. ἀκούῃ ΑΠDKq, ἀκούοι Θr. — 44. αὐτῷ a.

ἀνήρ. Κομιδῇ μοι, ἔφη, δοκεῖς τὴν τούτου γένεσιν δι-
C ληλυθέναι. Ἔχομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τήν τε δευτέραν
πολιτείαν καὶ τὸν δεύτερον ἄνδρα. Ἔχομεν, ἔφη.
389 Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, λέγωμεν,
ἄλλον ἄλλῃ πρὸς πόλει τεταγμένον; μᾶλλον δὲ
κατὰ τὴν ὑπόθεσιν προτέραν τὴν πόλιν; Πάνυ μὲν οὖν,
ἔφη. Εἴη δέ γ' ἄν, ὡς ἐγῷμαι, ὀλιγαρχία ἡ μετὰ τὴν
τοιαύτην πολιτείαν. Λέγεις δέ, ἦ δ' ὅς, τὴν ποίαν κα-
τάστασιν ὀλιγαρχίαν; Τὴν ἀπὸ τιμημάτων, ἦν δ' ἐγώ,
D πολιτείαν, ἐν ᾗ οἱ μὲν πλούσιοι ἄρχουσι, πένητι δὲ οὐ
μέτεστιν ἀρχῆς. Μανθάνω, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ὡς μετα-
βαίνει πρῶτον ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ῥη-
τέον; Ναί. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τυφλῷ γε δῆλον,
ὡς μεταβαίνει. Πῶς; Τὸ ταμιεῖον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο
ἑκάστῳ χρυσίου πληρούμενον ἀπόλλυσι τὴν τοιαύτην πολι-
τείαν. πρῶτον μὲν γὰρ δαπάνας αὑτοῖς ἐξευρίσκουσι, καὶ
τοὺς νόμους ἐπὶ τοῦτο παράγουσιν, ἀπειθοῦντες αὐτοί τε
E καὶ γυναῖκες αὐτῶν. Εἰκός, ἔφη. Ἔπειτά γε, οἶμαι,
ἄλλος ἄλλον ὁρῶν καὶ εἰς ζῆλον ἰὼν τὸ πλῆθος τοιοῦτον
αὑτῶν ἀπειργάσαντο. Εἰκός. Τοὐντεῦθεν τοίνυν, εἶπον,
προϊόντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ χρηματίζεσθαι, ὅσῳ ἂν
τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσούτῳ ἀρετὴν ἀτιμοτέραν.
390 ἢ οὐχ οὕτω πλούτου ἀρετὴ διέστηκεν, ὥσπερ ἐν πλά-
στιγγι ζυγοῦ κειμένου ἑκατέρου ἀεὶ τοὐναντίον ῥέποντε;
551 Καὶ μάλ', ἔφη. Τιμωμένου δὴ πλούτου ἐν πόλει
καὶ τῶν πλουσίων ἀτιμοτέρα ἀρετή τε καὶ οἱ ἀγαθοί.
Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ
ἀτιμαζόμενον. Οὕτως. Ἀντὶ δὴ φιλονείκων καὶ φιλο-
τίμων ἀνδρῶν φιλοχρηματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι τελευ-
τῶντες ἐγένοντο, καὶ τὸν μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσί τε καὶ
θαυμάζουσι καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἄγουσι, τὸν δὲ πένητα ἀτι-
μάζουσιν. Πάνυ γε. Οὐκοῦν τότε δὴ νόμον τίθενται
B ὅρον πολιτείας ὀλιγαρχικῆς ταξάμενοι πλῆθος χρημάτων,
οὗ μὲν μᾶλλον ὀλιγαρχία, πλέον, οὗ δ' ἧττον, ἔλαττον,
προειπόντες ἀρχῶν μὴ μετέχειν, ᾧ ἂν μὴ ᾖ οὐσία εἰς τὸ
ταχθὲν τίμημα, ταῦτα δὲ ἢ βίᾳ μεθ' ὅπλων διαπράττονται,
ἢ καὶ πρὸ τούτου φοβήσαντες κατεστήσαντο τὴν τοιαύ-
την πολιτείαν. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω μὲν οὖν. Ἡ μὲν δὴ
κατάστασις ὡς ἔπος εἰπεῖν αὕτη. Ναί, ἔφη· ἀλλὰ τίς
δὴ ὁ τρόπος τῆς πολιτείας; καὶ ποῖά ἐστιν ἃ ἔφαμεν
αὐτὴν ἁμαρτήματα ἔχειν;
C Πρῶτον μέν, ἔφην, τοῦτο αὐτό, ὁ ὅρος αὐτῆς οἷός
ἐστιν. ἄθρει γάρ, εἰ νεῶν οὕτω τις ποιοῖτο κυβερνήτας
391 ἀπὸ τιμημάτων, τῷ δὲ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος
εἴη, μὴ ἐπιτρέποι. Πονηράν, ἦ δ' ὅς, τὴν ναυτιλίαν
αὐτοὺς ναυτίλλεσθαι. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἄλλου οὕτως ὁτου-
οὖν ἤ τινος ἀρχῆς; Οἶμαι ἔγωγε. Πλὴν πόλεως; ἦν δ'
ἐγώ· ἢ καὶ πόλεως πέρι; Πολύ γ', ἔφη, μάλιστα, ὅσῳ
χαλεπωτάτη καὶ μεγίστη ἡ ἀρχή. Ἓν μὲν δὴ τοῦτο το- D
σοῦτον ὀλιγαρχία ἂν ἔχοι ἁμάρτημα. Φαίνεται. Τί δέ;
τόδε ἆρά τι τούτου ἔλαττον; Τὸ ποῖον; Τὸ μὴ μίαν
ἀλλὰ δύο ἀνάγκῃ εἶναι τὴν τοιαύτην πόλιν, τὴν μὲν πε-
νήτων, τὴν δὲ πλουσίων, οἰκοῦντας ἐν τῷ αὐτῷ, ἀεὶ
ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλοις. Οὐδὲν μὰ Δί', ἔφη, ἔλαττον.
Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε καλόν, τὸ ἀδυνάτους εἶναι ἴσως πόλεμόν
τινα πολεμεῖν διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ἢ χρωμένους τῷ πλήθει
ὡπλισμένῳ δεδιέναι μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἢ μὴ χρω- E
μένους ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὺς φανῆναι ἐν αὐτῷ τῷ
μάχεσθαι, καὶ ἅμα χρήματα μὴ ἐθέλειν εἰσφέρειν, ἅτε
φιλοχρημάτους. Οὐ καλόν. Τί δέ; ὃ πάλαι ἐλοιδοροῦ-
μεν, τὸ πολυπραγμονεῖν γεωργοῦντας καὶ χρηματιζομένους 552
καὶ πολεμοῦντας ἅμα τοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ, 392
ἢ δοκεῖ ὀρθῶς ἔχειν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν. Ὅρα δή, τούτων
πάντων τῶν κακῶν εἰ τόδε μέγιστον αὕτη πρώτη παρα-
δέχεται. Τὸ ποῖον; Τὸ ἐξεῖναι πάντα τὰ αὑτοῦ ἀποδό-
σθαι, καὶ ἄλλῳ κτήσασθαι τὰ τούτου, καὶ ἀποδόμενον
οἰκεῖν ἐν τῇ πόλει μηδὲν ὄντα τῶν τῆς πόλεως μερῶν,
μήτε χρηματιστὴν μήτε δημιουργὸν μήτε ἱππέα μήτε ὁπλί-
την, ἀλλὰ πένητα καὶ ἄπορον κεκλημένον. Πρώτη, ἔφη. B
Οὔκουν διακωλύεταί γε ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις τὸ τοιοῦ- 495
τον· οὐ γὰρ αν οἱ μὲν ὑπέρπλουτοι ἦσαν, οἱ δὲ παντά-
πασι πένητες. Ὀρθῶς. Τόδε δὲ ἄθρει· ἆρα ὅτε πλού-
σιος ὢν ἀνήλισκεν ὁ τοιοῦτος, μᾶλλόν τι τότ' ἦν ὄφελος
τῇ πόλει εἰς ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν; ἢ ἐδόκει μὲν τῶν ἀρχόν-
των εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ οὔτε ἄρχων οὔτε ὑπηρέτης ἦν
αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἑτοίμων ἀναλωτής; Οὕτως, ἔφη· ἐδόκει,
ἦν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτής. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, C
φῶμεν αὐτόν, ὡς ἐν κηρίῳ κηφὴν ἐγγίγνεται, σμήνους
νόσημα, οὕτω καὶ τὸν τοιοῦτον ἐν οἰκίᾳ κηφῆνα ἐγγί-
γνεσθαι, νόσημα πόλεως; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώ-
κρατες. Οὐκοῦν, ὦ Ἀδείμαντε, τοὺς μὲν πτηνοὺς κη-
φῆνας πάντας ἀκέντρους ὁ θεὸς πεποίηκε, τοὺς δὲ πεζοὺς 393
τούτους ἐνίους μὲν αὐτῶν ἀκέντρους, ἐνίους δὲ δεινὰ
κέντρα ἔχοντας; καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων πτωχοὶ πρὸς
τὸ γῆρας τελευτῶσιν, ἐκ δὲ τῶν κεκεντρωμένων πάντες, D
ὅσοι κέκληνται κακοῦργοι; Ἀληθέστατα, ἔφη. Δῆλον ἄρα,
ἦν δ' ἐγώ, ἐν πόλει οὗ ἂν ἴδῃς πτωχούς, ὅτι εἰσί που
ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε καὶ βαλλαν-
τιοτόμοι καὶ ἱερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιούτων κακῶν
δημιουργοί. Δῆλον, ἔφη. Τί οὖν; ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέ-
ναις πόλεσι πτωχοὺς οὐχ ὁρᾷς ἐνόντας; Ὀλίγου γ', ἔφη,
πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων. Μὴ οὖν οἰόμεθα,

---

4. Αἰσχύλου] Sept. adv. Th. 451. coll. 570. Dind. — 10. πένητι ΑΦτm: πένησι abc. — 24. κειμένου, ἑκατέρου ab. — τοὐναντίον] εἰς τοὐναντίον Ξ a, ἐπὶ τοὐναντίον qc. — ῥέποντος a, ῥέποντα c cum Flor. β'q. — 32. νόμους a. — 35. ἡ Am, om. v.

1. ἤ τινος seclusit Stallbaumius. — 6. ἀνάγκην a. — 9. οὐδὲ om. bc cum pr. Α. Conf. Neukirch I. p. 43. — ἴσως om. ac. — 13. ἅτε ὄντας φιλοχρημάτους ab cum solo Ξ. — 17. ἢ a. — 24. Οὐκοῦν a. (οὔκουν - - - τόδε Schneiderus.) — 42. βαλλαντιοτόμοι ΠΦ et pr. Ξ: βαλλαντιατόμοι Α, βαλαντιοτόμοι abc. — 46. Δῆλον, ἔφη om. Α.

E ἔφην ἐγώ, καὶ κακούργους πολλοὺς ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας, οὓς ἐπιμελείᾳ βίᾳ κατέχουσιν αἱ ἀρχαί; Οἰόμεθα μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ δι' ἀπαιδευσίαν καὶ κακὴν τροφὴν καὶ κατάστασιν τῆς πολιτείας φήσομεν τοὺς τοιούτους αὐτόθι ἐγγίγνεσθαι; Φήσομεν. Ἀλλ' οὖν δὴ τοιαύτη γέ τις ἂν εἴη ἡ ὀλιγαρχουμένη πόλις καὶ τοσαῦτα κακὰ ἔχουσα, ἴσως δὲ καὶ πλείω. Σχεδόν τι,
553 ἔφη. Ἀπειργάσθω δὴ ἡμῖν καὶ αὕτη, ἦν δ' ἐγώ, ἡ πολιτεία, ἣν ὀλιγαρχίαν καλοῦσιν, ἐκ τιμημάτων ἔχουσα τοὺς ἄρχοντας. τὸν δὲ ταύτῃ ὅμοιον μετὰ ταῦτα σκοπῶμεν, ὥς τε
394 γίγνεται οἷός τε γενόμενος ἐστιν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν ὧδε μάλιστα εἰς ὀλιγαρχικὸν ἐκ τοῦ τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει; Πῶς; Ὅταν αὐτοῦ παῖς γενόμενος τὰ μὲν πρῶτον ζηλοῖ τε τὸν πατέρα καὶ τὰ ἐκείνου ἴχνη
B διώκῃ, ἔπειτα αὐτὸν ἴδῃ ἐξαίφνης πταίσαντα ὥσπερ πρὸς ἕρματι πρὸς τῇ πόλει, καὶ ἐκχέαντα τά τε αὐτοῦ καὶ ἑαυτόν, ἢ στρατηγήσαντα ἤ τιν' ἄλλην μεγάλην ἀρχὴν ἄρξαντα, εἶτα εἰς δικαστήριον ἐμπεσόντα, βλαπτόμενον ὑπὸ συκοφαντῶν, ἢ ἀποθανόντα ἢ ἐκπεσόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα. Εἰκός γ', ἔφη. Ἰδὼν δέ γε, ὦ φίλε, ταῦτα καὶ παθὼν καὶ ἀπολέσας τὰ ὄντα δείσας, οἶμαι, εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν ὠθεῖ ἐκ τοῦ θρό-
C νου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ φιλοτιμίαν τε καὶ τὸ θυμοειδὲς ἐκεῖνο καὶ ταπεινωθεὶς ὑπὸ πενίας πρὸς χρηματισμὸν τραπόμενος γλίσχρως καὶ κατὰ σμικρὸν φειδόμενος καὶ ἐργαζόμενος χρήματα ξυλλέγεται. ἆρ' οὐκ οἴει τὸν τοιοῦτον τότε εἰς μὲν τὸν θρόνον ἐκεῖνον τὸ ἐπιθυμητικόν τε καὶ φιλοχρήματον ἐγκαθίζειν καὶ μέγαν βασιλέα ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ, τιάρας τε καὶ στρεπτοὺς καὶ ἀκινάκας παραζωννύντα; Ἔγωγε, ἔφη. Τὸ δέ γε, οἶμαι,
395 λογιστικόν τε καὶ θυμοειδὲς χαμαὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πα-
D ρακαθίσας ὑπ' ἐκείνῳ καὶ καταδουλωσάμενος, τὸ μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐᾷ λογίζεσθαι οὐδὲ σκοπεῖν ἀλλ' ἢ ὁπόθεν ἐξ ἐλαττόνων χρημάτων πλείω ἔσται, τὸ δὲ αὖ θαυμάζειν καὶ τιμᾶν μηδὲν ἄλλο ἢ πλοῦτόν τε καὶ πλουσίους, καὶ φιλοτιμεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἑνὶ ἄλλῳ ἢ ἐπὶ χρημάτων κτήσει καὶ ἐάν τι ἄλλο εἰς τοῦτο φέρῃ. Οὐκ ἔστ' ἄλλη, ἔφη, μεταβολὴ οὕτω ταχεῖά τε καὶ ἰσχυρὰ ἐκ φιλοτίμου
E νέου εἰς φιλοχρήματον. Ἆρ' οὖν οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ὀλιγαρχικός ἐστιν; Ἡ γοῦν μεταβολὴ αὐτοῦ ἐξ ὁμοίου ἀνδρός ἐστι τῇ πολιτείᾳ, ἐξ ἧς ἡ ὀλιγαρχία μετέστη. Σκοπῶμεν δὴ εἰ ὅμοιος ἂν εἴη. Σκοπῶμεν. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν τῷ χρήματα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι ὅμοιος ἂν
554 εἴη; Πῶς δ' οὔ; Καὶ μὴν τῷ γε φειδωλὸς εἶναι καὶ ἐργάτης, τὰς ἀναγκαίους ἐπιθυμίας μόνον τῶν παρ' αὑτῷ ἀποπιμπλάς, τὰ δὲ ἄλλα ἀναλώματα μὴ παρεχόμενος, ἀλλὰ δουλούμενος τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ὡς ματαίους. Πάνυ μὲν οὖν. Αὐχμηρός γέ τις, ἦν δ' ἐγώ, ὢν καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνήρ· οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος· ἢ οὐχ οὗτος ἂν εἴη ὁ B
τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ ὅμοιος; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ· χρήματα γοῦν μάλιστα ἔντιμα τῇ τε πόλει καὶ παρὰ τῷ 396
τοιούτῳ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, παιδείᾳ ὁ τοιοῦτος προσέσχηκεν. Οὐ δοκῶ, ἔφη· οὐ γὰρ ἂν τυφλὸν ἡγεμόνα τοῦ χοροῦ ἐστήσατο. Καὶ ἔτι μάλιστα εὖ, ἦν δ' ἐγώ. τόδε δὲ σκόπει. κηφηνώδεις ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν μὴ φῶμεν ἐγγίγνεσθαι, τὰς μὲν πτωχικάς, τὰς δὲ C
κακούργους κατεχομένας βίᾳ ὑπὸ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας; Καὶ μάλ', ἔφη. Οἶσθ' οὖν, εἶπον, οἷ ἀποβλέψας κατόψει αὐτῶν τὰς κακουργίας; Ποῖ; ἔφη. Εἰς τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐπιτροπεύσεις, καὶ εἴ πού τι αὐτοῖς τοιοῦτον ξυμβαίνει, ὥστε πολλῆς ἐξουσίας λαβέσθαι τοῦ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν οὐ τούτῳ δῆλον ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις ξυμβολαίοις ὁ τοιοῦτος, ἐν οἷς εὐδοκιμεῖ δοκῶν δίκαιος εἶναι, ἐπιεικεῖ τινὶ ἑαυτοῦ βίᾳ κατέχει ἄλλας κακὰς ἐπιθυμίας D
ἐνούσας, οὐ πείθων ὅτι οὐκ ἄμεινον, οὐδ' ἡμερῶν λόγῳ, ἀλλ' ἀνάγκῃ καὶ φόβῳ, περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας τρέμων; Καὶ πάνυ γ', ἔφη. Καὶ νὴ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, τοῖς πολλοῖς γε αὐτῶν εὑρήσεις, ὅταν δέῃ τὰ ἀλλότρια ἀναλίσκειν, τὰς τοῦ κηφῆνος ξυγγενεῖς ἐνούσας ἐπιθυμίας.
Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, σφόδρα. Οὐκ ἄρα ἂν εἴη ἀστα- 496
σίαστος ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ εἷς ἀλλὰ διπλοῦς τις, 397
ἐπιθυμίας δὲ ἐπιθυμιῶν ὡς τὸ πολὺ κρατούσας ἂν ἔχοι E
βελτίους χειρόνων. Ἔστιν οὕτως. Διὰ ταῦτα δή, οἶμαι, εὐσχημονέστερος ἂν πολλῶν ὁ τοιοῦτος εἴη· ὁμονοητικῆς δὲ καὶ ἡρμοσμένης τῆς ψυχῆς ἀληθὴς ἀρετὴ πόῤῥω ποι ἐκφεύγοι ἂν αὐτόν. Δοκεῖ μοι. Καὶ μὴν ἀνταγωνιστής
γε ἰδίᾳ ἐν πόλει ὁ φειδωλὸς φαῦλος ἤ τινος νίκης ἢ 555
ἄλλης φιλοτιμίας τῶν καλῶν, χρήματά τε οὐκ ἐθέλων εὐδοξίας ἕνεκα καὶ τῶν τοιούτων ἀγώνων ἀναλίσκειν, δεδιὼς τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἀναλωτικὰς ἐγείρειν καὶ ξυμπαρακαλεῖν ἐπὶ ξυμμαχίαν τε καὶ φιλονεικίαν, ὀλίγοις τισὶν ἑαυτοῦ πολεμῶν ὀλιγαρχικῶς τὰ πολλὰ ἡττᾶται καὶ πλουτεῖ. Καὶ μάλα, ἔφη. Ἔτι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἀπιστοῦμεν μὴ κατὰ τὴν ὀλιγαρχουμένην πόλιν ὁμοιότητι τὸν φειδωλόν τε καὶ χρηματιστὴν τετάχθαι; Οὐδαμῶς, ἔφη. B

Δημοκρατίαν δή, ὡς ἔοικε, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, τίνα τε γίγνεται τρόπον, γενομένη τε ποῖόν τινα ἔχει, ἵνα αὖ τὸν τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς τρόπον γνόντες παραστησώμεθ' αὐτὸν εἰς κρίσιν. Ὁμοίως γοῦν ἄν, ἔφη,

---

2. ἐπιμελείᾳ καὶ βίᾳ a. — 16. ἑαυτοῦ b cum vr. — 17. τὴν ΑΘΠD. — 27. τὸ] libri τόν. — 34. θαυμ. τε καὶ ac. — 44. ἐργαστής a. — 45. ἀναγκαίας a.

1. παραδεχόμενος a. — 6. Ἔμοιγ' οὖν a. — 9. δοκῶ γ', ἔφη Φb. — 10. χοροῦ] βίου a. — ἔτι seclusit Stallbaumius. — μάλιστα] μάλα cum Aldina ab. — εὖ] αὖ q, om. Ξc. (ἐστήσατο καὶ ἐτίμα μάλιστα. Εὖ Schneiderus.) —
ἐν
11. δὲ om. ab. — 18. τοῦτο ac. — 20. βίᾳ a. — 21. ἡμέρῳ a. — 24. εὑρήσεις A, ἐνευρήσεις Φm. — τἀλλότρια bc. — 40. ὁμοιότατον a. — 43. γινομένη τε] καὶ γενομένη a.

ἡμῖν αὐτοῖς πορευοίμεθα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μετα-
398 *βάλλει μὲν τρόπον τινὰ τοιόνδε ἐξ ὀλιγαρχίας εἰς δημο-*
κρατίαν, δι' ἀπληστίαν τοῦ προκειμένου ἀγαθοῦ, τοῦ ὡς
C *πλουσιώτατον δεῖν γίγνεσθαι; Πῶς δή; Ἅτε, οἶμαι, ἄρ-*
χοντες ἐν αὐτῇ οἱ ἄρχοντες διὰ τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι, οὐκ
ἐθέλουσιν εἴργειν νόμῳ τῶν νέων ὅσοι ἂν ἀκόλαστοι γί-
γνωνται, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι
τὰ αὑτῶν, ἵνα ὠνούμενοι τὰ τῶν τοιούτων καὶ εἰσδανεί-
ζοντες ἔτι πλουσιώτεροί τε καὶ ἐντιμότεροι γίγνωνται.
Παντός γε μᾶλλον. Οὐκοῦν δῆλον ἤδη τοῦτο ἐν πόλει,
ὅτι πλοῦτον τιμᾶν καὶ σωφροσύνην ἅμα ἱκανῶς κτᾶσθαι
ἐν τοῖς πολίταις ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τοῦ ἑτέρου
D *ἀμελεῖν ἢ τοῦ ἑτέρου; Ἐπιεικῶς, ἔφη, δῆλον. Παραμε-*
λοῦντες δὴ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ ἐφιέντες ἀκολασταίνειν
οὐκ ἀγεννεῖς ἐνίοτε ἀνθρώπους πένητας ἠνάγκασαν γενέ-
σθαι. Μάλα γε. Κάθηνται δή, οἶμαι, οὗτοι ἐν τῇ πό-
λει κεκεντρωμένοι τε καὶ ἐξωπλισμένοι, οἱ μὲν ὀφείλοντες
χρέα, οἱ δὲ ἄτιμοι γεγονότες, οἱ δὲ ἀμφότερα, μισοῦντές
τε καὶ ἐπιβουλεύοντες τοῖς κτησαμένοις τὰ αὐτῶν καὶ
E *τοῖς ἄλλοις, νεωτερισμοῦ ἐρῶντες. Ἔστι ταῦτα. Οἱ δὲ*
399 *δὴ χρηματισταὶ ἐγκύψαντες, οὐδὲ δοκοῦντες τούτους ὁρᾶν,*
τῶν λοιπῶν τὸν ἀεὶ ὑπείκοντα ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώ-
σκοντες, καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόνους τόκους πολλαπλασίους
556 *κομιζόμενοι, πολὺν τὸν κηφῆνα καὶ πτωχὸν ἐμποιοῦσι*
τῇ πόλει. Πῶς γάρ, ἔφη, οὐ πολύν; Οὔτε γ' ἐκείνῃ,
ἦν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον κακὸν ἐκκαόμενον ἐθέλουσιν ἀπο-
σβεννύναι, εἴργοντες τὰ αὑτοῦ ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν
οὔτε τῇδε, ᾗ αὖ κατὰ ἕτερον νόμον τὰ τοιαῦτα λύεται.
Κατὰ δὴ τίνα; Ὃς μετ' ἐκεῖνόν ἐστι δεύτερος καὶ ἀναγ-
κάζων ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς πολίτας. ἐὰν γὰρ ἐπὶ
τῷ αὑτοῦ κινδύνῳ τὰ πολλά τις τῶν ἑκουσίων ξυμβο-
B *λαίων προστάττῃ ξυμβάλλειν, χρηματίζοιντο μὲν ἂν*
ἧττον ἀναιδῶς ἐν τῇ πόλει, ἐλάττω δ' ἐν αὐτῇ φύοιτο
τῶν τοιούτων κακῶν οἵων νῦν δὴ εἴπομεν. Καὶ πολύ γε,
ἦ δ' ὅς. Νῦν δέ γ', ἔφην ἐγώ, διὰ πάντα τὰ τοιαῦτα
τοὺς μὲν δὴ ἀρχομένους οὕτω διατιθέασιν ἐν τῇ πόλει
οἱ ἄρχοντες· σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὑτῶν ἆρ' οὐ
τρυφῶντας μὲν τοὺς νέους καὶ ἀπόνους καὶ πρὸς τὰ τοῦ
σώματος καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς, μαλακοὺς δὲ καρτε-
C *ρεῖν πρὸς ἡδονάς τε καὶ λύπας καὶ ἀργούς; Τί μήν;*
Αὐτοὺς δὲ πλὴν χρηματισμοῦ τῶν ἄλλων ἠμεληκότας,
καὶ οὐδὲν πλείω ἐπιμέλειαν πεποιημένους ἀρετῆς ἢ τοὺς
πένητας; Οὐ γὰρ οὖν. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι ὅταν
400 *παραβάλλωσιν ἀλλήλοις οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι*
ἢ ἐν ὁδῶν πορείαις ἢ ἐν ἄλλαις τισὶ κοινωνίαις, ἢ κατὰ
θεωρίας ἢ κατὰ στρατείας, ἢ ξύμπλοι γιγνόμενοι ἢ ξυ-
στρατιῶται, ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις ἀλλήλους θεώ- D
μενοι μηδαμῇ ταύτῃ καταφρονῶνται οἱ πένητες ὑπὸ τῶν
πλουσίων, ἀλλὰ πολλάκις ἰσχνὸς ἀνὴρ πένης, ἡλιωμένος,
παραταχθεὶς ἐν μάχῃ πλουσίῳ ἐσκιατροφηκότι, πολλὰς
ἔχοντι σάρκας ἀλλοτρίας, ἴδῃ ἄσθματός τε καὶ ἀπορίας
μεστόν, ἆρ' οἴει αὐτὸν οὐχ ἡγεῖσθαι κακίᾳ τῇ σφετέρᾳ
πλουτεῖν τοὺς τοιούτους, καὶ ἄλλον ἄλλῳ παραγγέλλειν,
ὅταν ἰδίᾳ ξυγγίγνωνται, ὅτι ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶν οὐδέν; E
Εὖ οἶδα μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε, ὅτι οὕτω ποιοῦσιν. Οὐκ-
οῦν ὥσπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται
προσλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν
ἔξω στασιάζει αὐτὸ αὑτῷ, οὕτω δὴ καὶ ἡ κατὰ ταὐτὰ
ἐκείνῳ διακειμένη πόλις ἀπὸ σμικρᾶς προφάσεως, ἔξωθεν
ἐπαγομένων ἢ τῶν ἑτέρων ἐξ ὀλιγαρχουμένης πόλεως ξυμ-
μαχίαν ἢ τῶν ἑτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε καὶ
αὐτὴ αὑτῇ μάχεται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στα-
σιάζει; Καὶ σφόδρα γε. Δημοκρατία δή, οἶμαι, γίγνεται, 557
ὅταν οἱ πένητες νικήσαντες τοὺς μὲν ἀποκτείνωσι τῶν 401
ἑτέρων, τοὺς δὲ ἐκβάλωσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἴσου μετα-
δῶσι πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν· καὶ ὡς τὸ πολὺ ἀπὸ κλή-
ρων αἱ ἀρχαὶ ἐν αὐτῇ γίγνονται. Ἔστι γάρ, ἔφη, αὕτη
ἡ κατάστασις δημοκρατίας, ἐάν τε καὶ δι' ὅπλων γένηται
ἐάν τε καὶ διὰ φόβον ὑπεξελθόντων τῶν ἑτέρων.

Τίνα δὴ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτοι τρόπον οἰκοῦσι; καὶ
ποία τις ἡ τοιαύτη αὖ πολιτεία; δῆλον γὰρ ὅτι ὁ τοιοῦ- B
τος ἀνὴρ δημοκρατικός τις ἀναφανήσεται. Δῆλον, ἔφη.
Οὐκοῦν πρῶτον μὲν δὴ ἐλεύθεροι, καὶ ἐλευθερίας ἡ πόλις
μεστὴ καὶ παῤῥησίας γίγνεται, καὶ ἐξουσία ἐν αὐτῇ ποιεῖν
ὅ τί τις βούλεται; Λέγεταί γε δή, ἔφη. Ὅπου δέ γε
ἐξουσία, δῆλον ὅτι ἰδίαν ἕκαστος ἂν κατασκευὴν τοῦ αὑ-
τοῦ βίου κατασκευάζοιτο ἐν αὐτῇ, ἥτις ἕκαστον ἀρέσκοι. 497
Δῆλον. Παντοδαποὶ δὴ ἄν, οἶμαι, ἐν ταύτῃ τῇ πολι- C
τείᾳ μάλιστα ἐγγίγνοιντο ἄνθρωποι. Πῶς γὰρ οὔ; Κιν-
δυνεύει, ἦν δ' ἐγώ, καλλίστη αὕτη τῶν πολιτειῶν εἶναι,
ὥσπερ ἱμάτιον ποικίλον πᾶσιν ἄνθεσι πεποικιλμένον,
οὕτω καὶ αὕτη πᾶσιν ἤθεσι πεποικιλμένη καλλίστη ἂν
φαίνοιτο. καὶ ἴσως μέν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταύτην,
ὥσπερ οἱ παῖδές τε καὶ αἱ γυναῖκες τὰ ποικίλα θεώ-
μενοι, καλλίστην ἂν πολλοὶ κρίνειαν. Καὶ μάλ', ἔφη. 402
Καὶ ἔστι γε, ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἐπιτήδειον ζητεῖν ἐν D
αὐτῇ πολιτείαν. Τί δή; Ὅτι πάντα γένη πολιτειῶν ἔχει
διὰ τὴν ἐξουσίαν, καὶ κινδυνεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν
κατασκευάζειν, ὃ νῦν δὴ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν, ἀναγκαῖον
εἶναι εἰς δημοκρατουμένην ἐλθόντι πόλιν, ὃς ἂν αὐτὸν

---

2. τοιόνδε] τοιοῦτον a. — 4. Ἅτε δὴ (οἶμαι) a. — 8. δανείζοντες post lituram A. — 15. ἀγεννεῖς a. — 22. τῶν δὲ λοιπῶν a. — ἀργύριον καὶ τιτρώσκοντες a. — 24. Οὔτε ΑΦ: Καὶ οὔτε abc. — 27. ὅποι Kb. — 28. ᾗ om. c. — 32. μέντ' ἂν a. — 33. φύοιντο a. — 36. δὴ om. a. — 44. παραβάλωσιν a.

4. ἀλλ' ἂν r. — 5. ἐσκιατραφηκότι a. — 6. ἤδη ΘΞKvm. — 7. μεστῷ a. — 9. ἄνδρες οἱ ἡμέτεροι πλούσιοι εἰσὶν a. — 15. ξυμμαχία Stallbaumii operae. — 21. ἀποκλήρων a. — 22. γίγνωνται ΛΞΠΦDKmb. — 24. φόβων Α, φόβων ΘΠDKmr. — 38. φαίνοιτο. καὶ ΑΘΞΠΦDKmr: φαίνοιτο. Φαίνοιτο. Καὶ v, φαίνοιτο. Φαίνοιτο γάρ ἦ δ' ὅς τοιαύτη τις. Καὶ q, φαίνοιτο. Τί μήν; ἔφη. Καὶ cum Aldo abc.

ἀρέσκῃ τρόπος, τοῦτον ἐκλέξασθαι, ὥσπερ εἰς παντοπώλιον ἀφικομένῳ πολιτειῶν, καὶ ἐκλεξαμένῳ οὕτω κατοικί- E ζειν. Ἴσως γοῦν, ἔφη, οὐκ ἂν ἀποροῖ παραδειγμάτων. Τὸ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην, εἶπον, εἶναι ἄρχειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μηδ' ἂν ᾖς ἱκανὸς ἄρχειν, μηδὲ αὖ ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ βούλῃ, μηδὲ πολεμεῖν πολεμούντων, μηδὲ εἰρήνην ἄγειν τῶν ἄλλων ἀγόντων, ἐὰν μὴ ἐπιθυμῇς εἰρήνης, μηδ' αὖ, ἐάν τις ἄρχειν νόμος σε διακωλύῃ ἢ δικάζειν, μηδὲν ἧττον καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν, ἐὰν αὐτῷ σοι ἐπίῃ, 558 ἆρ' οὐ θεσπεσία καὶ ἡδεῖα ἡ τοιαύτη διαγωγὴ ἐν τῷ παραυτίκα; Ἴσως, ἔφη, ἔν γε τούτῳ. Τί δέ; ἡ πρᾳότης ἐνίων τῶν δικασθέντων οὐ κομψή; ἢ οὔπω εἶδες ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἀνθρώπων καταψηφισθέντων θανάτου ἢ φυγῆς, οὐδὲν ἧττον αὐτῶν μενόντων τε καὶ ἀναστρεφομένων ἐν μέσῳ, καὶ ὡς οὔτε φροντίζοντος οὔτε ὁρῶντος 403 οὐδενὸς περινοστεῖ ὥσπερ ἥρως; Καὶ πολλούς γ', ἔφη. B Ἡ δὲ συγγνώμη καὶ οὐδ' ὁπωστιοῦν σμικρολογία αὐτῆς, ἀλλὰ καταφρόνησις ὧν ἡμεῖς ἐλέγομεν σεμνύνοντες, ὅτε τὴν πόλιν ᾠκίζομεν, ὡς εἰ μή τις ὑπερβεβλημένην φύσιν ἔχοι, οὔποτ' ἂν γένοιτο ἀνὴρ ἀγαθός, εἰ μὴ παῖς ὢν εὐθὺς παίζοι ἐν καλοῖς καὶ ἐπιτηδεύοι τὰ τοιαῦτα πάντα, ὡς μεγαλοπρεπῶς καταπατήσασ' αὐτὰ ἅπαντα οὐδὲν φροντίζει, ἐξ ὁποίων ἄν τις ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ πολιτικὰ ἰὼν πράττῃ, ἀλλὰ τιμᾷ, ἐὰν φῇ μόνον εὔνους εἶναι τῷ πλήθει. Πάνυ γ', ἔφη, γενναία. Ταῦτά τε δή, C ἔφην, ἔχοι ἂν καὶ τούτων ἄλλα ἀδελφὰ δημοκρατία, καὶ εἴη, ὡς ἔοικεν, ἡδεῖα πολιτεία καὶ ἄναρχος καὶ ποικίλη, ἰσότητά τινα ὁμοίως ἴσοις τε καὶ ἀνίσοις διανέμουσα. Καὶ μάλ', ἔφη, γνώριμα λέγεις.

Ἄθρει δή, ἦν δ' ἐγώ, τίς ὁ τοιοῦτος ἰδίᾳ. ἢ πρῶτον σκεπτέον, ὥσπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα, τίνα τρόπον γίγνεται; Ναί, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐχ ὧδε; τοῦ φειδω- D λοῦ ἐκείνου καὶ ὀλιγαρχικοῦ γένοιτ' ἄν, οἶμαι, υἱὸς ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἤθεσιν; Τί γὰρ οὔ; Βίᾳ δὴ καὶ οὗτος ἄρχων τῶν ἐν αὑτῷ ἡδονῶν, ὅσαι 404 ἀναλωτικαὶ μέν, χρηματιστικαὶ δὲ μή· αἳ δὴ οὐκ ἀναγκαῖαι κέκληνται. Δῆλον, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ σκοτεινῶς διαλεγώμεθα, πρῶτον ὁρισώμεθα τάς τε ἀναγκαίους ἐπιθυμίας καὶ τὰς μή; Βούλομαι, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἅς τε οὐκ ἂν οἷοί τ' εἶμεν ἀποτρέψαι, δικαίως E ἂν ἀναγκαῖαι καλοῖντο, καὶ ὅσαι ἀποτελούμεναι ὠφελοῦσιν ἡμᾶς; τούτων γὰρ ἀμφοτέρων ἐφίεσθαι ἡμῶν τῇ φύσει 559 ἀνάγκη. ἢ οὔ; Καὶ μάλα. Δικαίως δὴ τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν, τὸ ἀναγκαῖον. Δικαίως. Τί δέ; ἅς γέ τις ἀπαλλάξειεν ἄν, εἰ μελετῷ ἐκ νέου, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν ἐνοῦσαι δρῶσιν, αἱ δὲ καὶ τοὐναντίον, πάσας ταύτας εἰ μὴ ἀναγκαίους φαῖμεν εἶναι, ἆρ' οὐ καλῶς ἂν λέγοιμεν; Καλῶς μὲν οὖν. Προελώμεθα δή τι παράδειγμα ἑκατέρων, αἵ εἰσιν, ἵνα τύπῳ λάβωμεν αὐτάς; Οὐκοῦν χρή. Ἆρ' οὖν οὐχ ἡ τοῦ φαγεῖν μέχρι ὑγιείας τε καὶ εὐεξίας καὶ αὐτοῦ σίτου τε καὶ ὄψου ἀναγκαῖος ἂν εἴη; Οἶμαι. B Ἡ μέν γέ που τοῦ σίτου κατ' ἀμφότερα ἀναγκαία, ᾗ τε ὠφέλιμος ᾗ τε παῦσαι ζῶντα δυνατή. Ναί. Ἡ δὲ ὄψου, εἴ πῄ τινα ὠφέλειαν πρὸς εὐεξίαν παρέχεται. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; ἡ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἢ τοιούτων ἐπιθυμία, δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἐκ νέων καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ βλαβερὰ 405 μὲν σώματι, βλαβερὰ δὲ ψυχῇ πρός τε φρόνησιν καὶ τὸ σωφρονεῖν, ἆρά γε ὀρθῶς οὐκ ἀναγκαία ἂν καλοῖτο; C Ὀρθότατα μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἀναλωτικὰς φῶμεν εἶναι ταύτας, ἐκείνας δὲ χρηματιστικὰς διὰ τὸ χρησίμους πρὸς τὰ ἔργα εἶναι; Τί μήν; Οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀφροδισίων καὶ τῶν ἄλλων φήσομεν; Οὕτως. Ἆρ' οὖν καὶ ὃν νῦν δὴ κηφῆνα ὠνομάζομεν, τοῦτον ἐλέγομεν τὸν τῶν τοιούτων ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν γέμοντα καὶ ἀρχόμενον ὑπὸ τῶν μὴ ἀναγκαίων, τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων φειδωλόν τε καὶ ὀλιγαρχικόν; Ἀλλὰ τί μήν; D

Πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, λέγωμεν, ὡς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ δημοκρατικὸς γίγνεται. φαίνεται δέ μοι τά γε πολλὰ ὧδε γίγνεσθαι. Πῶς; Ὅταν νέος τεθραμμένος, ὡς νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀπαιδεύτως τε καὶ φειδωλῶς γεύσηται κηφήνων μέλιτος, καὶ ξυγγένηται αἴθωσι θηρσὶ καὶ δεινοῖς, παντοδαπὰς ἡδονὰς καὶ ποικίλας καὶ παντοίως ἐχούσας δυναμένοις σκευάζειν, ἐνταῦθά που οἴου εἶναι ἀρχὴν αὐτῷ μεταβολῆς ὀλιγαρχικῆς τῆς ἐν ἑαυτῷ εἰς δημοκρατικήν. E Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Ἆρ' οὖν, ὥσπερ ἡ πόλις μετέβαλλε βοηθησάσης τῷ ἑτέρῳ μέρει ξυμμαχίας ἔξωθεν, ὁμοίας 406 ὁμοίῳ, οὕτω καὶ ὁ νεανίας μεταβάλλει βοηθοῦντος αὖ εἴδους ἐπιθυμιῶν ἔξωθεν τῷ ἑτέρῳ τῶν παρ' ἐκείνῳ, ξυγγενοῦς τε καὶ ὁμοίου; Παντάπασι μὲν οὖν. Καὶ ἐὰν μέν, 498 οἶμαι, ἀντιβοηθήσῃ τις τῷ ἐν ἑαυτῷ ὀλιγαρχικῷ ξυμμαχία, ἢ ποθὲν παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων, νουθετούντων τε καὶ κακιζόντων, στάσις δὴ καὶ 560 ἀντίστασις καὶ μάχη ἐν αὐτῷ πρὸς αὑτὸν τότε γίγνεται. Τί μήν; Καὶ ποτὲ μέν, οἶμαι, τὸ δημοκρατικὸν ὑπεχώρησε τῷ ὀλιγαρχικῷ, καὶ τινὲς τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν διεφθάρησαν, αἱ δὲ καὶ ἐξέπεσον, αἰδοῦς τινὸς ἐγγενομένης ἐν τῇ τοῦ νέου ψυχῇ, καὶ κατεκοσμήθη πάλιν. Γίγνεται

ἤ

1. ἀρέσκοι a. — 7. ἐπιθυμῇ *ΑΠΦDK*m et pr. *Ξ*, ἐπιθυμεῖ *Θ*. — 9. ἄρχῃς καὶ δικάζῃς *ΑΘΠΦυ*m r. — 10. ἡ αὐτὴ *ΑΦ*m. — 16. περινοστεῖ ὁ καταψηφισθεὶς ὥσπερ a. — 17. συγγνώμη οὐ γενναία καὶ a. — 22. καταπατήσας a. — αὐτὰ ἅπαντα *Α*: ἅπαντα ταῦτα abc. — οὐδὲ a. — 25. τε om. ac. — 27. εἴη *ΑΦ*: εἴη ἂν abc. — 39. ἀναγκαίας a. — 40. ἀποστρέψαι ab. — δικαίως ἂν ἀναγκαῖαι Vind. E: δικαίως ἀναγκαῖαι abc.

1. μελετῷ *Α*cm et pr. *ΘΠ*: μελετῴη abc. — 2. πᾶσαι πάντας a. — 3. ἀναγκαίας *Α*q. — 7. ἀναγκαίως a. — 8 et 9. ἢ a. — 12. τούτων a. — 19. Οὕτω a. — 20. δὴ νῦν a. — κηφῆνα om. Bekkeri operae. — τὸν om. a. — 22. τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων om. Bekkeri operae. — 32. μετέβαλε a. — 36. μὲν *ΑΦ*m: μέν γε abc.

*γάρ ἐνίοτε, ἔφη. Αὖθις δέ, οἶμαι, τῶν ἐκπεσουσῶν ἐπι-
θυμιῶν ἄλλαι ὑποτρεφόμεναι ξυγγενεῖς δι' ἀνεπιστημο-
B σύνην τροφῆς πατρὸς πολλαί τε καὶ ἰσχυραὶ ἐγένοντο.
Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι. Οὐκοῦν εἵλκυσάν τε
πρὸς τὰς αὐτὰς ὁμιλίας, καὶ λάθρᾳ ξυγγιγνόμεναι πλῆθος
ἐνέτεκον. Τί μήν; Τελευτῶσαι δή, οἶμαι, κατέλαβον τὴν
τοῦ νέου τῆς ψυχῆς ἀκρόπολιν, αἰσθόμεναι κενὴν μαθη-
μάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ λόγων ἀληθῶν,
407 οἳ δὴ ἄριστοι φρουροί τε καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεο-
C φιλῶν εἰσὶ διανοίαις. Καὶ πολύ γ', ἔφη. Ψευδεῖς δὴ
καὶ ἀλαζόνες, οἶμαι, λόγοι τε καὶ δόξαι ἀντ' ἐκείνων
ἀναδραμόντες κατέσχον τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ τοιούτου.
Σφόδρα γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ πάλιν τε εἰς ἐκείνους τοὺς
Λωτοφάγους ἐλθὼν φανερῶς κατοικεῖ, καὶ ἐὰν παρ'
οἰκείων τις βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἀφι-
κνῆται, κλῄσαντες οἱ ἀλαζόνες λόγοι ἐκεῖνοι τὰς τοῦ βα-
σιλικοῦ τείχους ἐν αὐτῷ πύλας οὔτε αὐτὴν τὴν ξυμμαχίαν
D παριᾶσιν, οὔτε πρέσβεις πρεσβυτέρων λόγους ἰδιωτῶν εἰς-
δέχονται, αὐτοί τε κρατοῦσι μαχόμενοι, καὶ τὴν μὲν αἰδῶ
ἠλιθιότητα ὀνομάζοντες ὠθοῦσιν ἔξω ἀτίμως φυγάδα,
σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακί-
ζοντες ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην
ὡς ἀγροικίαν καὶ ἀνελευθερίαν οὖσαν πείθοντες ὑπερορί-
ζουσι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν. Σφόδρα
γε. Τούτων δέ γέ που κενώσαντες καὶ καθήραντες τὴν
E τοῦ κατεχομένου τε ὑπ' αὐτῶν καὶ τελουμένου ψυχὴν
μεγάλοισι τέλεσι, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη ὕβριν καὶ ἀναρχίαν
καὶ ἀσωτίαν καὶ ἀναίδειαν λαμπρὰς μετὰ πολλοῦ χοροῦ
κατάγουσιν ἐστεφανωμένας, ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκορι-
408 ζόμενοι, ὕβριν μὲν εὐπαιδευσίαν καλοῦντες, ἀναρχίαν δὲ
ἐλευθερίαν, ἀσωτίαν δὲ μεγαλοπρέπειαν, ἀναίδειαν δὲ
561 ἀνδρίαν. ἆρ' οὐχ οὕτω πως, ἦν δ' ἐγώ, νέος ὢν μετα-
βάλλει ἐκ τοῦ ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις τρεφομένου τὴν
τῶν μὴ ἀναγκαίων καὶ ἀνωφελῶν ἡδονῶν ἐλευθέρω-
σίν τε καὶ ἄνεσιν; Καὶ μάλα γ', ἦ δ' ὅς, ἐναργῶς.
Ζῇ δή, οἶμαι, μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος οὐδὲν μᾶλλον εἰς
ἀναγκαίους ἢ μὴ ἀναγκαίους ἡδονὰς ἀναλίσκων καὶ χρή-
ματα καὶ πόνους καὶ διατριβάς· ἀλλ' ἐὰν εὐτυχὴς ᾖ καὶ
μὴ πέρα ἐκβακχευθῇ, ἀλλά τι καὶ πρεσβύτερος γενόμενος
B τοῦ πολλοῦ θορύβου παρελθόντος μέρη τε καταδέξηται
τῶν ἐκπεσόντων καὶ τοῖς ἐπεισελθοῦσι μὴ ὅλον ἑαυτὸν
ἐνδῷ, εἰς ἴσον δή τι καταστήσας τὰς ἡδονὰς διάγει, τῇ
παραπιπτούσῃ ἀεὶ ὥσπερ λαχούσῃ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν πα-
ραδιδούς, ἕως ἂν πληρωθῇ, καὶ αὖθις ἄλλῃ, οὐδεμίαν
ἀτιμάζων, ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ
λόγον γ', ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ οὐ προσδεχόμενος οὐδὲ πα-
ριεὶς εἰς τὸ φρούριον, ἐάν τις λέγῃ, ὡς αἱ μέν εἰσι τῶν
καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν ἡδοναί, αἱ δὲ τῶν πο- C
νηρῶν, καὶ τὰς μὲν χρὴ ἐπιτηδεύειν καὶ τιμᾶν, τὰς δὲ
κολάζειν τε καὶ δουλοῦσθαι· ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἀνα- 409
νεύει τε καὶ ὁμοίας φησὶν ἁπάσας εἶναι καὶ τιμητέας ἐξ
ἴσου. Σφόδρα γάρ, ἔφη, οὕτω διακείμενος τοῦτο δρᾷ.
Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ διαζῇ τὸ καθ' ἡμέραν οὕτω
χαριζόμενος τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ, τοτὲ μὲν μεθύων
καὶ καταυλούμενος, αὖθις δὲ ὑδροποτῶν καὶ κατισχναι- D
νόμενος, τοτὲ δ' αὖ γυμναζόμενος, ἔστι δ' ὅτε ἀργῶν καὶ
πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ' ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων·
πολλάκις δὲ πολιτεύεται, καὶ ἀναπηδῶν ὅ τι ἂν τύχῃ
λέγει τε καὶ πράττει. κἄν ποτέ τινας πολεμικοὺς ζηλώσῃ,
ταύτῃ φέρεται, ἢ χρηματιστικούς, ἐπὶ τοῦτ' αὖ. καὶ
οὔτε τις τάξις οὔτε ἀνάγκη ἔπεστιν αὐτοῦ τῷ βίῳ, ἀλλ'
ἡδύν τε δὴ καὶ ἐλευθέριον καὶ μακάριον καλῶν τὸν βίον
τοῦτον χρῆται αὐτῷ διὰ παντός. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, E
διελήλυθας βίον ἰσονομικοῦ τινὸς ἀνδρός. Οἶμαι δέ γε,
ἦν δ' ἐγώ, καὶ παντοδαπόν τε καὶ πλείστων ἠθῶν με-
στόν, καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον, ὥσπερ ἐκείνην τὴν
πόλιν, τοῦτον τὸν ἄνδρα εἶναι· ὃν πολλοὶ ἂν καὶ πολλαὶ
ζηλώσειαν τοῦ βίου, παραδείγματα πολιτειῶν τε καὶ τρό-
πων πλεῖστα ἐν αὐτῷ ἔχοντα. Οὕτω γάρ, ἔφη, ἔστιν. Τί
οὖν; τετάχθω ἡμῖν κατὰ δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνήρ, 562
ὡς δημοκρατικὸς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενος; Τετάχθω, 410
ἔφη.*

*Ἡ καλλίστη δή, ἦν δ' ἐγώ, πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλι-
στος ἀνὴρ λοιπὰ ἂν ἡμῖν εἴη διελθεῖν, τυραννίς τε καὶ
τύραννος. Κομιδῇ γ', ἔφη. Φέρε δή, τίς τρόπος τυραν-
νίδος, ὦ φίλε ἑταῖρε, γίγνεται; ὅτι μὲν γὰρ ἐκ δημοκρα-
τίας μεταβάλλει, σχεδὸν δῆλον. Δῆλον. Ἆρ' οὖν τρόπον
τινὰ τὸν αὐτὸν ἔκ τε ὀλιγαρχίας δημοκρατία γίγνεται καὶ
ἐκ δημοκρατίας τυραννίς; Πῶς; Ὃ προὔθεντο, ἦν δ' ἐγώ, B
ἀγαθόν, καὶ δι' οὗ ἡ ὀλιγαρχία καθίστατο — τοῦτο δ'
ἦν ὑπέρπλουτος· ἦ γάρ; Ναί. Ἡ πλούτου τοίνυν ἀπλη-
στία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια διὰ χρηματισμὸν αὐτὴν
ἀπώλλυ. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ ὃ δημοκρατία ὁρί-
ζεται ἀγαθόν, ἡ τούτου ἀπληστία καὶ ταύτην καταλύει;
Λέγεις δ' αὐτὴν τί ὁρίζεσθαι; Τὴν ἐλευθερίαν, εἶπον.
τοῦτο γάρ που ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει ἀκούσαις ἂν ὡς C
ἔχει τε κάλλιστον καὶ διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ ταύτῃ ἄξιον 499
οἰκεῖν ὅστις φύσει ἐλεύθερος. Λέγεται γὰρ δή, ἔφη, καὶ
πολὺ τοῦτο τὸ ῥῆμα. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅπερ ᾖα
νῦν δὴ ἐρῶν, ἡ τοῦ τοιούτου ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων
ἀμέλεια καὶ ταύτην τὴν πολιτείαν μεθίστησί τε καὶ πα- 411
ρασκευάζει τυραννίδος δεηθῆναι; Πῶς; ἔφη. Ὅταν,*

---

2. *ἐπιτρεφόμεναι* ab. — 6. *δέ* ac. — 14. *Λωτοφάγους*] Odyss. ι, 91 sq. — 16. *κλείσαντες* a. — 27. *μεγάλοις* a. — 30. *παίδευσιν* a. — 32. *ἀνδρείαν* c. — 33. *τοῦ ἐν ἀναγκαίοις* c. — *τρεφομένου εἰς τὴν* ac. — 35. *μάλιστά* ac. — 41. *ἑαυτῷ* A. — 42. *ἐκδῷ* a.

8. *τοτὲ*] *τὸ* A. — 20. *τὸν* ante *καλόν* om. a. — 33. *προὔθεντο* AΦvm: *προὔθετο* abc. — 35. *ἦν*] *ἦν*, *γίγνεσθαι* Ξa. — *ὑπέρπλουτος*] *ἐπὶ πλοῦτος* v, *πλοῦτος* Schneiderus cum Vind. F. — 37. *ἀπόλλυσιν* a. — 41. *ταῦτα*] *ταύτην* a.

οἶμαι, δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα κακῶν
D οἰνοχόων προστατούντων τύχῃ, καὶ πορρωτέρω τοῦ δέον-
τος ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῇ, τοὺς ἄρχοντας δή, ἂν μὴ
πάνυ πρᾷοι ὦσι καὶ πολλὴν παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν,
κολάζει αἰτιωμένη ὡς μιαρούς τε καὶ ὀλιγαρχικούς. Δρῶσι
γάρ, ἔφη, τοῦτο. Τοὺς δέ γε, εἶπον, τῶν ἀρχόντων
κατηκόους προπηλακίζει ὡς ἐθελοδούλους τε καὶ οὐδὲν
ὄντας, τοὺς δὲ ἄρχοντας μὲν ἀρχομένοις, ἀρχομένους δὲ
ἄρχουσιν ὁμοίους ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ ἐπαινεῖ τε καὶ
E τιμᾷ. ἆρ' οὐκ ἀνάγκη ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐπὶ πᾶν τὸ τῆς
ἐλευθερίας ἰέναι; Πῶς γὰρ οὔ; Καὶ καταδύεσθαί γε,
ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, εἴς τε τὰς ἰδίας οἰκίας καὶ τελευτᾶν
μέχρι τῶν θηρίων τὴν ἀναρχίαν ἐμφυομένην. Πῶς, ἦ δ'
ὅς, τὸ τοιοῦτον λέγομεν; Οἷον, ἔφην, πατέρα μὲν ἐθί-
ζεσθαι παιδὶ ὅμοιον γίγνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι τοὺς υἱεῖς,
υἱὸν δὲ πατρί, καὶ μήτε αἰσχύνεσθαι μήτε δεδιέναι τοὺς
563 γονέας, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ᾖ· μέτοικον δὲ ἀστῷ καὶ ἀστὸν
μετοίκῳ ἐξισοῦσθαι, καὶ ξένον ὡσαύτως. Γίγνεται γὰρ
οὕτως, ἔφη. Ταῦτά τε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σμικρὰ τοιάδε
412 ἄλλα γίγνεται· διδάσκαλός τε ἐν τῷ τοιούτῳ φοιτητὰς
φοβεῖται καὶ θωπεύει, φοιτηταί τε διδασκάλων ὀλιγω-
ροῦσιν, οὕτω δὲ καὶ παιδαγωγῶν· καὶ ὅλως οἱ μὲν νέοι
πρεσβυτέροις ἀπεικάζονται καὶ διαμιλλῶνται καὶ ἐν λό-
γοις καὶ ἐν ἔργοις, οἱ δὲ γέροντες ξυγκαθιέντες τοῖς νέοις
B εὐτραπελίας τε καὶ χαριεντισμοῦ ἐμπίπλανται, μιμούμενοι
τοὺς νέους, ἵνα δὴ μὴ δοκῶσιν ἀηδεῖς εἶναι μηδὲ δεσπο-
τικοί. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, ἔσχα-
τον, ὦ φίλε, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὅσον γίγνεται
ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει, ὅταν δὴ οἱ ἐωνημένοι καὶ αἱ ἐωνη-
μέναι μηδὲν ἧττον ἐλεύθεροι ὦσι τῶν πριαμένων. ἐν γυ-
ναιξὶ δὲ πρὸς ἄνδρας καὶ ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας ὅση ἡ
ἰσονομία καὶ ἐλευθερία γίγνεται, ὀλίγου ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν.
C Οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον, ἔφη, ἐροῦμεν ὅ τι νῦν ἦλθ' ἐπὶ
στόμα; Πάνυ γε, εἶπον. καὶ ἔγωγε οὕτω λέγω· τὸ μὲν
γὰρ τῶν θηρίων τῶν ὑπὸ τοῖς ἀνθρώποις ὅσῳ ἐλευθερώ-
τερά ἐστιν ἐνταῦθα ἢ ἐν ἄλλῃ, οὐκ ἄν τις πείθοιτο ἄπει-
ρος. ἀτεχνῶς γὰρ αἵ τε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἷαί-
περ αἱ δέσποιναι, γίγνονταί τε δὴ καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι,
πάνυ ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰθισμένοι πορεύεσθαι, κατὰ
413 τὰς ὁδοὺς ἐμβάλλοντες τῷ ἀεὶ ἀπαντῶντι, ἐὰν μὴ ἐξίστη-
D ται· καὶ τἆλλα πάντα οὕτω μεστὰ ἐλευθερίας γίγνεται.
Τὸ ἐμόν γ', ἔφη, ἐμοὶ λέγεις ὄναρ· αὐτὸς γὰρ εἰς ἀγρὸν
πορευόμενος θαμὰ αὐτὸ πάσχω. Τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον,
ἦν δ' ἐγώ, πάντων τούτων ξυνηθροισμένων ἐννοεῖς, ὡς
ἁπαλὴν τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὥστε κἂν ὁτιοῦν
δουλείας τις προσφέρηται, ἀγανακτεῖν καὶ μὴ ἀνέχεσθαι;
τελευτῶντες γάρ που οἶσθ' ὅτι οὐδὲ τῶν νόμων φροντί-
ζουσι γεγραμμένων ἢ ἀγράφων, ἵνα δὴ μηδαμῇ μηδεὶς
αὐτοῖς ᾖ δεσπότης. Καὶ μάλ', ἔφη, οἶδα. Αὕτη μὲν E
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἡ ἀρχὴ οὑτωσὶ καλὴ καὶ νεα-
νική, ὅθεν τυραννὶς φύεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Νεανικὴ
δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; Ταὐτόν, ἦν δ' ἐγώ,
ὅπερ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ νόσημα ἐγγενόμενον ἀπώλεσεν αὐτήν,
τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ πλέον τε καὶ ἰσχυρότερον ἐκ τῆς ἐξου-
σίας ἐγγενόμενον καταδουλοῦται δημοκρατίαν. καὶ τῷ ὄντι
τὸ ἄγαν τι ποιεῖν μεγάλην φιλεῖ εἰς τοὐναντίον μεταβο-
λὴν ἀνταποδιδόναι, ἐν ὥραις τε καὶ ἐν φυτοῖς καὶ ἐν 564
σώμασι, καὶ δὴ καὶ ἐν πολιτείαις οὐχ ἥκιστα. Εἰκός,
ἔφη. Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλο τι ἢ
εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτῃ καὶ πόλει. Εἰ-
κὸς γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πολιτείας
τυραννὶς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας, ἐξ, οἶμαι, τῆς 414
ἀκροτάτης ἐλευθερίας δουλεία πλείστη τε καὶ ἀγριωτάτη.
Ἔχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἀλλ' οὐ τοῦτ', οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ,
ἠρώτας, ἀλλὰ ποῖον νόσημα ἐν ὀλιγαρχίᾳ τε φυόμενον B
ταὐτὸν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ δουλοῦται αὐτήν. Ἀληθῆ,
ἔφη, λέγεις. Ἐκεῖνο τοίνυν, ἔφην, ἔλεγον τὸ τῶν ἀρ-
γῶν τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν γένος, τὸ μὲν ἀνδρειό-
τατον ἡγούμενον αὐτῶν, τὸ δ' ἀνανδρότερον ἑπόμενον·
οὓς δὴ ἀφωμοιοῦμεν κηφῆσι, τοὺς μὲν κέντρα ἔχουσι,
τοὺς δὲ ἀκέντροις. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Τούτω τοίνυν,
ἦν δ' ἐγώ, ταράττετον ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ἐγγιγνομένω,
οἷον περὶ σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή. ὢ δὴ καὶ δεῖ τὸν C
ἀγαθὸν ἰατρόν τε καὶ νομοθέτην πόλεως μὴ ἧττον ἢ
σοφὸν μελιτουργὸν πόρρωθεν εὐλαβεῖσθαι, μάλιστα μὲν
ὅπως μὴ ἐγγενήσεσθον, ἂν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅ τι
τάχιστα ξὺν αὐτοῖσι τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον. Ναὶ μὰ
Δία, ἦ δ' ὅς, παντάπασί γε. Ὧδε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ,
λάβωμεν, ἵν' εὐκρινέστερον ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα. Πῶς;
Τριχῇ διαστησώμεθα τῷ λόγῳ δημοκρατουμένην πόλιν,
ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει. ἓν μὲν γάρ που τὸ τοιοῦτον γένος D
ἐν αὐτῇ ἐμφύεται δι' ἐξουσίαν οὐκ ἔλαττον ἢ ἐν τῇ 415
ὀλιγαρχουμένῃ. Ἔστιν οὕτως. Πολὺ δέ γε δριμύτερον ἐν
ταύτῃ ἢ ἐν ἐκείνῃ. Πῶς; Ἐκεῖ μὲν διὰ τὸ μὴ ἔντιμον
εἶναι, ἀλλ' ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἀγύμναστον καὶ
οὐκ ἐρρωμένον γίγνεται· ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τοῦτό που τὸ
προεστὸς αὐτῆς, ἐκτὸς ὀλίγων, καὶ τὸ μὲν δριμύτατον
αὐτοῦ λέγει τε καὶ πράττει, τὸ δ' ἄλλο περὶ τὰ βήματα
προσίζον βομβεῖ τε καὶ οὐκ ἀνέχεται τοῦ ἄλλα λέγοντος, E
ὥστε πάντα ὑπὸ τοῦ τοιούτου διοικεῖται ἐν τῇ τοιαύτῃ 500
πολιτείᾳ χωρίς τινων ὀλίγων. Μάλα γε, ἦ δ' ὅς. Ἄλλο
τοίνυν τοιόνδε ἀεὶ ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ πλήθους. Τὸ
ποῖον; Χρηματιζομένων που πάντων οἱ κοσμιώτατοι φύ-
σει ὡς τὸ πολὺ πλουσιώτατοι γίγνονται. Εἰκός. Πλεῖ-

24. συγκαθίζοντες a. — 33. Αἰσχύλον] Fr. 326. Dind. — 36. ἐνταῦθα] ἐν ταύτῃ a. — 38. τε δὴ om. v, secl. c.
11. καὶ δὴ om. ΑΦqm. — 13. ἄγαν ante δουλείαν seclusit Stallbaumius. — 22. ἀνανδρότατον ab. — 23. ἀφο-μοιοῦμεν ΑΘΠΦDvmr. — 28. μελιττουργὸν a. — 29. ἐγγενήσεσθον] ἐγγένησθον a. — 30. σὺν αὐτοῖς a. — ἐκτε-τμῆσθον a. — 40. προεστὼς a.

στον δή, οἶμαι, τοῖς κηφῆσι μέλι καὶ εὐπορώτατον ἐντεῦ-
θεν βλίττει. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, παρά γε τῶν σμικρὰ
ἐχόντων τις βλίσειεν; Πλούσιοι δή, οἶμαι, οἱ τοιοῦτοι
καλοῦνται κηφήνων βοτάνη. Σχεδόν τι, ἔφη. Δῆμος δ'
565 ἂν εἴη τρίτον γένος, ὅσοι αὐτουργοί τε καὶ ἀπράγμονες,
οὐ πάνυ πολλὰ κεκτημένοι· ὃ δὴ πλεῖστόν τε καὶ κυριώ-
τατον ἐν δημοκρατίᾳ, ὅταν περ ἀθροισθῇ. Ἔστι γάρ,
416 ἔφη. ἀλλ' οὐ θαμὰ ἐθέλει ποιεῖν τοῦτο, ἐὰν μὴ μέλιτός
τι μεταλαμβάνῃ. Οὐκοῦν μεταλαμβάνει, ἦν δ' ἐγώ, ἀεί,
καθ' ὅσον δύνανται οἱ προεστῶτες, τοὺς ἔχοντας τὴν
οὐσίαν ἀφαιρούμενοι, διανέμοντες τῷ δήμῳ, τὸ πλεῖστον
B αὐτοὶ ἔχειν. Μεταλαμβάνει γὰρ οὖν, ἦ δ' ὅς, οὕτως.
Ἀναγκάζονται δή, οἶμαι, ἀμύνεσθαι, λέγοντές τε ἐν τῷ
δήμῳ καὶ πράττοντες ὅπῃ δύνανται, οὗτοι ὧν ἀφαιροῦν-
ται. Πῶς γὰρ οὔ; Αἰτίαν δὴ ἔσχον ὑπὸ τῶν ἑτέρων, κἂν
μὴ ἐπιθυμῶσι νεωτερίζειν, ὡς ἐπιβουλεύουσι τῷ δήμῳ
καί εἰσιν ὀλιγαρχικοί. Τί μήν; Οὐκοῦν καὶ τελευτῶντες,
ἐπειδὰν ὁρῶσι τὸν δῆμον οὐχ ἑκόντα, ἀλλ' ἀγνοήσαντά
τε καὶ ἐξαπατηθέντα ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων ἐπιχειροῦντα
C σφᾶς ἀδικεῖν, τότ' ἤδη, εἴτε βούλονται εἴτε μή, ὡς ἀλη-
θῶς ὀλιγαρχικοὶ γίγνονται, οὐχ ἑκόντες, ἀλλὰ καὶ τοῦτο
τὸ κακὸν ἐκεῖνος ὁ κηφὴν ἐντίκτει κεντῶν αὐτούς. Κο-
μιδῇ μὲν οὖν. Εἰσαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις καὶ ἀγῶνες περὶ
ἀλλήλων γίγνονται. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν ἕνα τινὰ ἀεὶ
δῆμος εἴωθε διαφερόντως προΐστασθαι ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ-
τον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν; Εἴωθε γάρ. Τοῦτο μὲν
D ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δῆλον, ὅτι, ὅταν περ φύηται τύραννος,
ἐκ προστατικῆς ῥίζης καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἐκβλαστάνει. Καὶ
417 μάλα δῆλον. Τίς ἀρχὴ οὖν μεταβολῆς ἐκ προστάτου ἐπὶ
τύραννον; ἢ δῆλον ὅτι ἐπειδὰν ταὐτὸν ἄρξηται δρᾶν ὁ
προστάτης τῷ ἐν τῷ μύθῳ, ὃς περὶ τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ
τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερὸν λέγεται; Τίς; ἔφη. Ὡς ἄρα
ὁ γευσάμενος τοῦ ἀνθρωπίνου σπλάγχνου, ἐν ἄλλοις ἄλλων
E ἱερείων ἑνὸς ἐγκατατετμημένου, ἀνάγκη δὴ τούτῳ λύκῳ
γενέσθαι. ἢ οὐκ ἀκήκοας τὸν λόγον; Ἔγωγε. Ἆρ' οὖν
οὕτω καὶ ὃς ἂν δήμου προεστώς, λαβὼν σφόδρα πειθό-
μενον ὄχλον, μὴ ἀπόσχηται ἐμφυλίου αἵματος, ἀλλ' ἀδί-
κως ἐπαιτιώμενος, οἷα δὴ φιλοῦσιν, εἰς δικαστήρια ἄγων
μιαιφονῇ, βίον ἀνδρὸς ἀφανίζων, γλώττῃ τε καὶ στόματι
ἀνοσίῳ γευόμενος φόνου ξυγγενοῦς, καὶ ἀνδρηλατῇ καὶ
566 ἀποκτιννύῃ καὶ ὑποσημαίνῃ χρεῶν τε ἀποκοπὰς καὶ γῆς
ἀναδασμόν, ἆρα τῷ τοιούτῳ ἀνάγκη δὴ τὸ μετὰ τοῦτο
καὶ εἵμαρται ἢ ἀπολωλέναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἢ τυραννεῖν
καὶ λύκῳ ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.
Οὗτος δή, ἔφην, ὁ στασιάζων γίγνεται πρὸς τοὺς ἔχοντας
τὰς οὐσίας. Οὗτος. Ἆρ' οὖν ἐκπεσὼν μὲν καὶ κατελθὼν
βίᾳ τῶν ἐχθρῶν τύραννος ἀπειργασμένος κατέρχεται; Δῆ-
λον. Ἐὰν δὲ ἀδύνατοι ἐκβάλλειν αὐτὸν ὦσιν ἢ ἀποκτεῖ- 418
ναι διαβάλλοντες τῇ πόλει, βιαίῳ δὴ θανάτῳ ἐπιβουλεύ- B
ουσιν ἀποκτιννύναι λάθρᾳ. Φιλεῖ γοῦν, ἦ δ' ὅς, οὕτω
γίγνεσθαι. Τὸ δὴ τυραννικὸν αἴτημα τὸ πολυθρύλητον
ἐπὶ τούτῳ πάντες οἱ εἰς τοῦτο προβεβηκότες ἐξευρίσκουσιν,
αἰτεῖν τὸν δῆμον φύλακάς τινας τοῦ σώματος, ἵνα σῶς
αὐτοῖς ᾖ ὁ τοῦ δήμου βοηθός. Καὶ μάλ', ἔφη. Διδόασι
δή, οἶμαι, δείσαντες μὲν ὑπὲρ ἐκείνου, θαρρήσαντες δὲ
ὑπὲρ ἑαυτῶν. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν τοῦτο ὅταν ἴδῃ ἀνὴρ C
χρήματα ἔχων καὶ μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μισόδημος
εἶναι, τότε δὴ οὗτος, ὦ ἑταῖρε, κατὰ τὸν Κροίσῳ γενό-
μενον χρησμὸν

πολυψήφιδα παρ' Ἕρμον
φεύγει, οὐδὲ μένει, οὐδ' αἰδεῖται κακὸς εἶναι.

Οὐ γὰρ ἄν, ἔφη, δεύτερον αὖθις αἰδεσθείη. Ὁ δέ γε,
οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, καταληφθεὶς θανάτῳ δίδοται. Ἀνάγκη.
Ὁ δὲ δὴ προστάτης ἐκεῖνος αὐτὸς δῆλον δὴ ὅτι μέγας με-
γαλωστὶ οὐ κεῖται, ἀλλὰ καταβαλὼν ἄλλους πολλοὺς ἕστη- D
κεν ἐν τῷ δίφρῳ τῆς πόλεως, τύραννος ἀντὶ προστάτου
ἀποτετελεσμένος. Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη.

Διέλθωμεν δὴ τὴν εὐδαιμονίαν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦ τε
ἀνδρὸς καὶ τῆς πόλεως ἐν ᾗ ἂν ὁ τοιοῦτος βροτὸς ἐγγέ-
νηται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, διέλθωμεν. Ἆρ' οὖν, εἶπον, 419
οὐ ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις τε καὶ χρόνῳ προσγελᾷ τε
καὶ ἀσπάζεται πάντας, ᾧ ἂν περιτυγχάνῃ, καὶ οὔτε τύ-
ραννός φησιν εἶναι, ὑπισχνεῖταί τε πολλὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ E
δημοσίᾳ, χρεῶν τε ἠλευθέρωσε, καὶ γῆν διένειμε δήμῳ
τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτόν, καὶ πᾶσιν ἵλεώς τε καὶ πρᾶος
εἶναι προσποιεῖται; Ἀνάγκη, ἔφη. Ὅταν δέ γε, οἶμαι,
πρὸς τοὺς ἔξω ἐχθροὺς τοῖς μὲν καταλλαγῇ, τοὺς δὲ καὶ
διαφθείρῃ, καὶ ἡσυχία ἐκείνων γένηται, πρῶτον μὲν πο-
λέμους τινὰς ἀεὶ κινεῖ, ἵν' ἐν χρείᾳ ἡγεμόνος ὁ δῆμος ᾖ.
Εἰκός γε. Οὐκοῦν καὶ ἵνα χρήματα εἰσφέροντες πένητες 567
γιγνόμενοι πρὸς τῷ καθ' ἡμέραν ἀναγκάζωνται εἶναι καὶ
ἧττον αὐτῷ ἐπιβουλεύωσιν; Δῆλον. Καὶ ἄν γέ τινας,
οἶμαι, ὑποπτεύῃ ἐλεύθερα φρονήματα ἔχοντας μὴ ἐπιτρέ-
ψειν αὐτῷ ἄρχειν, ὅπως ἂν τούτους μετὰ προφάσεως
ἀπολλύῃ, ἐνδοὺς τοῖς πολεμίοις; τούτων πάντων ἕνεκα
τυράννῳ ἀεὶ ἀνάγκη πόλεμον ταράττειν; Ἀνάγκη. Ταῦτα
δὴ ποιοῦντα ἕτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις; B
Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν καί τινας τῶν ξυγκαταστησάντων
καὶ ἐν δυνάμει ὄντων παρρησιάζεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ 420
πρὸς ἀλλήλους, ἐπιπλήττοντας τοῖς γιγνομένοις, οἳ ἂν 501
τυγχάνωσιν ἀνδρειότατοι ὄντες; Εἰκός γε. Ὑπεξαιρεῖν
δὴ τούτους πάντας δεῖ τὸν τύραννον, εἰ μέλλει ἄρξειν,

---

2. βλίττει ΑΦvm et pr. Π: βλύττει ab, βλίττεται cum Ruhnkenio (ad Tim. p. 63.) c. — σμικρὸν a. — 3. βλίσειεν ΑΦv, βλύσσειεν Π, βλύσει a, βλύσειεν ΘΞDKqrb. — 19. διαβαλόντων a. — 25. δῆμος ΑΠΦDKvm: ὁ δῆμος abc. — 34. ἐγκαταμεμιγμένου a. — 35. Ἆρ' a. — 42. ἄρα a. — 44. ἀνάγκη om. a. — 46. ουσίας· οὗτος ἆρ' οὖν a.
5. πολυθρύλλητον a. — 13. χρησμόν] Cf. Herodot. I. 55. — 14. πολυψηφίδα a. — 18. αὐτὸς τῆς πόλεως δῆλον a. — μέγας μεγαλωστὶ] Cf. Hom. Iliad. π, 776. Odyss. ω, 40. — 20. δίφρῳ, τῆς πόλεως τύραννος a. — 29. πρᾶος] πατρῷος a. — 35. τῷ] τὸ a. — 40. αἰεὶ a. — 43. καὶ τῶν ἐν a.

ἕως ἂν μήτε φίλων μήτ' ἐχθρῶν λίπῃ μηδένα ὅτου τι ὄφελος. Δῆλον. Ὀξέως ἄρα δεῖ ὁρᾶν αὐτόν, τίς ἀν-
C δρεῖος, τίς μεγαλόφρων, τίς φρόνιμος, τίς πλούσιος· καὶ οὕτως εὐδαίμων ἐστίν, ὥστε τούτοις ἅπασιν ἀνάγκη αὐτῷ, εἴτε βούλεται εἴτε μή, πολεμίῳ εἶναι καὶ ἐπιβουλεύειν, ἕως ἂν καθήρῃ τὴν πόλιν. Καλόν γε, ἔφη, καθαρμόν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, τὸν ἐναντίον ἢ οἱ ἰατροὶ τὰ σώματα· οἱ μὲν γὰρ τὸ χείριστον ἀφαιροῦντες λείπουσι τὸ βέλτιστον, ὁ δὲ τοὐναντίον. Ὡς ἔοικε γάρ, αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη, εἴπερ ἄρξει. Ἐν μακαρίᾳ ἄρα, εἶπον ἐγώ,
D ἀνάγκῃ δέδεται, ἣ προστάττει αὐτῷ ἢ μετὰ φαύλων τῶν πολλῶν οἰκεῖν, καὶ ὑπὸ τούτων μισούμενον, ἢ μὴ ζῆν. Ἐν τοιαύτῃ, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐχὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοῖς πολίταις ἀπεχθάνηται ταῦτα δρῶν, τοσούτῳ πλειόνων καὶ πιστοτέρων δορυφόρων δεήσεται; Πῶς γὰρ οὔ; Τίνες οὖν οἱ πιστοί; καὶ πόθεν αὐτοὺς μεταπέμψεται; Αὐτόμα-
421 τοι, ἔφη, πολλοὶ ἥξουσι πετόμενοι, ἐὰν τὸν μισθὸν διδῷ. Κηφῆνας, ἦν δ' ἐγώ, νὴ τὸν κύνα, δοκεῖς αὖ τινάς μοι
E λέγειν ξενικούς τε καὶ παντοδαπούς. Ἀληθῆ γάρ, ἔφη, δοκῶ σοι. Τοὺς δὲ αὐτόθεν ἆρ' οὐκ ἂν ἐθελήσειεν; Πῶς; Τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας, ἐλευθερώσας, τῶν περὶ ἑαυτὸν δορυφόρων ποιήσασθαι. Σφόδρα γε, ἔφη· ἐπεί τοι καὶ πιστότατοι αὐτῷ οὗτοί εἰσιν. Ἦ μακάριον, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τυράννου χρῆμα, εἰ τοι-
568 ούτοις φίλοις τε καὶ πιστοῖς ἀνδράσι χρῆται, τοὺς προτέρους ἐκείνους ἀπολέσας. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, τοιούτοις γε χρῆται. Καὶ θαυμάζουσι δή, εἶπον, οὗτοι οἱ ἑταῖροι αὐτὸν καὶ ξύνεισιν οἱ νέοι πολῖται, οἱ δ' ἐπιεικεῖς μισοῦσί τε καὶ φεύγουσιν; Τί δ' οὐ μέλλουσιν; Οὐκ ἐτός, ἦν δ' ἐγώ, ἥ τε τραγῳδία ὅλως σοφὸν δοκεῖ εἶναι καὶ ὁ Εὐριπίδης διαφέρων ἐν αὐτῇ. Τί δή; Ὅτι καὶ τοῦτο πυκνῆς διανοίας ἐχόμενον ἐφθέγξατο, ὡς ἄρα σοφοὶ τύραννοί
B εἰσι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ. καὶ ἔλεγε δῆλον ὅτι τούτους εἶναι τοὺς σοφοὺς οἷς ξύνεστιν. Καὶ ὡς ἰσόθεόν γ', ἔφη, τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει, καὶ ἕτερα πολλά, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. Τοιγάρτοι, ἔφην, ἅτε σοφοὶ ὄντες οἱ τῆς τραγῳδίας ποιηταὶ ξυγγιγνώσκουσιν ἡμῖν τε
422 καὶ ἐκείνοις, ὅσοι ἡμῶν ἐγγὺς πολιτεύονται, ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα ἅτε τυραννίδος ὑμνητάς. Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη, ξυγγιγνώσκουσιν ὅσοιπέρ γε αὐ-
C τῶν κομψοί. Εἰς δέ γε, οἶμαι, τὰς ἄλλας περιιόντες πόλεις, ξυλλέγοντες τοὺς ὄχλους, καλὰς φωνὰς καὶ μεγάλας καὶ πιθανὰς μισθωσάμενοι, εἰς τυραννίδας τε καὶ δημοκρατίας ἕλκουσι τὰς πολιτείας. Μάλα γε. Οὐκοῦν καὶ προσέτι τούτων μισθοὺς λαμβάνουσι καὶ τιμῶνται, μάλιστα μέν, ὥσπερ τὸ εἰκός, ὑπὸ τυράννων, δεύτερον δὲ ὑπὸ δημοκρατίας. ὅσῳ δ' ἂν ἀνωτέρω ἴωσι πρὸς τὸ ἄναντες τῶν πολιτειῶν, μᾶλλον ἀπαγορεύει αὐτῶν ἡ τιμή,
ὥσπερ ὑπὸ ἄσθματος ἀδυνατοῦσα πορεύεσθαι. Πάνυ μὲν D
οὖν. Ἀλλὰ δή, εἶπον, ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν· λέγωμεν δὲ πάλιν ἐκεῖνο τὸ τοῦ τυράννου στρατόπεδον τὸ καλόν τε καὶ πολὺ καὶ ποικίλον καὶ οὐδέποτε ταὐτόν, πόθεν θρέψεται. Δῆλον, ἔφη, ὅτι, ἐάν τε ἱερὰ χρήματα ᾖ ἐν τῇ πόλει, ταῦτα ἀναλώσει, ὅποι ποτὲ ἂν ἀεὶ ἐξαρκῇ τὰ τῶν ἀποδομένων, ἐλάττους εἰσφορὰς ἀναγκάζων τὸν δῆ-
μον εἰσφέρειν. Τί δ' ὅταν δὴ ταῦτα ἐπιλίπῃ; Δῆλον, E
ἔφη, ὅτι ἐκ τῶν πατρῴων θρέψεται αὐτός τε καὶ οἱ συμ- 423
πόται τε καὶ ἑταῖροι καὶ ἑταῖραι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι ὁ δῆμος ὁ γεννήσας τὸν τύραννον θρέψει αὐτόν τε καὶ ἑταίρους. Πολλὴ αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη. Πῶς δὲ λέγεις; εἶπον· ἐάν τε ἀγανακτῇ τε καὶ λέγῃ ὁ δῆμος, ὅτι οὔτε δίκαιον τρέφεσθαι ὑπὸ πατρὸς υἱὸν ἡβῶντα, ἀλλὰ τοὐναντίον ὑπὸ υἱέος πατέρα, οὔτε τούτου αὐτὸν ἕνεκα
ἐγέννησέ τε καὶ κατέστησεν, ἵνα, ἐπειδὴ μέγας γένοιτο, 569
τότε αὐτὸς δουλεύων τοῖς αὑτοῦ δούλοις τρέφοι ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς δούλους μετὰ ξυγκλύδων ἄλλων, ἀλλ' ἵνα ὑπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κἀγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει ἐλευθερωθείη ἐκείνου προστάντος, καὶ νῦν κελεύει ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ τοὺς ἑταίρους, ὥσπερ πατὴρ υἱὸν ἐξ οἰκίας μετὰ ὀχληρῶν ξυμποτῶν ἐξελαύνων; Γνώσεταί γε, νὴ Δία, ἦ δ' ὅς, τότ' ἤδη ὁ
δῆμος οἷος οἷον θρέμμα γεννῶν ἠσπάζετό τε καὶ ηὖξε, B
καὶ ὅτι ἀσθενέστερος ὢν ἰσχυροτέρους ἐξελαύνει. Πῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις; τολμήσει τὸν πατέρα βιάζεσθαι, κἂν μὴ πείθηται, τύπτειν ὁ τύραννος; Ναί, ἔφη, ἀφελόμενός γε τὰ ὅπλα. Πατραλοίαν, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τύραννον καὶ χαλεπὸν γηροτρόφον, καί, ὡς ἔοικε, τοῦτο δὴ
ὁμολογουμένη ἂν ἤδη τυραννὶς εἴη, καὶ τὸ λεγόμενον, ὁ 424
δῆμος φεύγων ἂν καπνὸν δουλείας ἐλευθέρων εἰς πῦρ δού-
λων δεσποτείας ἂν ἐμπεπτωκὼς εἴη, ἀντὶ τῆς πολλῆς ἐκεί- C
νης καὶ ἀκαίρου ἐλευθερίας τὴν χαλεπωτάτην τε καὶ πικροτάτην δούλων δουλείαν μεταμπισχόμενος. Καὶ μάλα, ἔφη, ταῦτα οὕτω γίγνεται. Τί οὖν; εἶπον· οὐκ ἐμμελῶς ἡμῖν εἰρήσεται, ἐὰν φῶμεν ἱκανῶς διεληλυθέναι, ὡς μεταβαίνει τυραννὶς ἐκ δημοκρατίας, γενομένη τε οἵα ἐστίν; Πάνυ μὲν οὖν ἱκανῶς, ἔφη.

---

20. Τοὺς] Τίς ΑΘΞΦDKυmr, τί q. — 30. Εὐριπίδης] Cf. Theag. 125 B. Sophocl. fr. 12. Dind. — 33. τῶν] τῇ ab. — 34. ἰσόθεόν γ'] Eurip. Troad. 1169. conf. Ariphr. paean. v. 4. p. 450. Schneidew. — 37. ποιηταὶ καὶ ξυγγιγνώσκουσιν c.

6. ὥσπερ] ἢ ὥσπερ Αυ, ἢ ὥσπερ Φm. — 12. ἀποδιδομένων Stephanus. — 13. ἐπιλείπῃ ΑΠ et corr. K. — 17. ἔφη, αὐτῷ ac. — δὲ om. ac. — 18. ἐὰν δὲ υc. — 24. ἀπὸ qbc. — 36. δούλων] δοῦλον a.

Θ.

571
502
425
Αὐτὸς δὴ λοιπός, ἦν δ' ἐγώ, ὁ τυραννικὸς ἀνὴρ
σκέψασθαι, πῶς τε μεθίσταται ἐκ δημοκρατικοῦ, γενόμε-
νός τε ποῖός τίς ἐστι καὶ τίνα τρόπον ζῇ, ἄθλιον ἢ μα-
κάριον. Λοιπὸς γὰρ οὖν ἔτι οὗτος, ἔφη. Οἶσθ' οὖν,
ἦν δ' ἐγώ, ὃ ποθῶ ἔτι; Τὸ ποῖον; Τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν,
οἷαί τε καὶ ὅσαι εἰσίν, οὔ μοι δοκοῦμεν ἱκανῶς διῃρῆ-
B σθαι. τούτου δὴ ἐνδεῶς ἔχοντος, ἀσαφεστέρα ἔσται ἡ
ζήτησις οὗ ζητοῦμεν. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, ἔτι ἐν καλῷ;
Πάνυ μὲν οὖν· καὶ σκόπει γ' ὃ ἐν αὐταῖς βούλομαι ἰδεῖν.
ἔστι δὲ τόδε. τῶν μὴ ἀναγκαίων ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυ-
μιῶν δοκοῦσί τινές μοι εἶναι παράνομοι, αἳ κινδυνεύουσι
μὲν ἐγγίγνεσθαι παντί, κολαζόμεναι δὲ ὑπό τε τῶν νόμων
καὶ τῶν βελτιόνων ἐπιθυμιῶν μετὰ λόγου ἐνίων μὲν ἀν-
426 θρώπων ἢ παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι ἢ ὀλίγαι λείπεσθαι
C καὶ ἀσθενεῖς, τῶν δὲ ἰσχυρότεραι καὶ πλείους. Λέγεις δὲ
καὶ τίνας, ἔφη, ταύτας; Τὰς περὶ τὸν ὕπνον, ἦν δ' ἐγώ,
ἐγειρομένας, ὅταν τὸ μὲν ἄλλο τῆς ψυχῆς εὕδῃ, ὅσον λο-
γιστικὸν καὶ ἥμερον καὶ ἄρχον ἐκείνου, τὸ δὲ θηριῶδές τε
καὶ ἄγριον, ἢ σίτων ἢ μέθης πλησθέν, σκιρτᾷ τε καὶ
ἀπωσάμενον τὸν ὕπνον ζητῇ ἰέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τὰ
αὑτοῦ ἤθη· οἶσθ' ὅτι πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾷ ποιεῖν,
ὡς ἀπὸ πάσης λελυμένον τε καὶ ἀπηλλαγμένον αἰσχύνης
D καὶ φρονήσεως. μητρί τε γὰρ ἐπιχειρεῖν μίγνυσθαι, ὡς
οἴεται, οὐδὲν ὀκνεῖ, ἄλλῳ τε ὁτῳοῦν ἀνθρώπων καὶ
θεῶν καὶ θηρίων, μιαιφονεῖν τε ὁτιοῦν, βρώματός τε
ἀπέχεσθαι μηδενός· καὶ ἑνὶ λόγῳ οὔτε ἀνοίας οὐδὲν ἐλ-
λείπει οὔτ' ἀναισχυντίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.
Ὅταν δέ γε, οἶμαι, ὑγιεινῶς τις ἔχῃ αὐτὸς αὑτοῦ καὶ
σωφρόνως, καὶ εἰς τὸν ὕπνον ἴῃ τὸ λογιστικὸν μὲν ἐγεί-
ρας ἑαυτοῦ καὶ ἑστιάσας λόγων καλῶν καὶ σκέψεων, εἰς
E σύννοιαν αὐτὸς αὑτῷ ἀφικόμενος, τὸ ἐπιθυμητικὸν δὲ
427 μήτε ἐνδείᾳ δοὺς μήτε πλησμονῇ, ὅπως ἂν κοιμηθῇ καὶ
μὴ παρέχῃ θόρυβον τῷ βελτίστῳ χαῖρον ἢ λυπούμενον, 572
ἀλλ' ἐᾷ αὐτὸ καθ' αὑτὸ μόνον καθαρὸν σκοπεῖν καὶ ὀρέ-
γεσθαί του καὶ αἰσθάνεσθαι ὃ μὴ οἶδεν, ἤ τι τῶν γεγονότων
ἢ ὄντων ἢ καὶ μελλόντων, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ θυμοειδὲς
πραΰνας καὶ μή τισιν εἰς ὀργὰς ἐλθὼν κεκινημένῳ τῷ
θυμῷ καθεύδῃ, ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τὼ δύο εἴδη, τὸ τρί-
τον δὲ κινήσας ἐν ᾧ τὸ φρονεῖν ἐγγίγνεται, οὕτως ἀνα-
παύηται, οἶσθ' ὅτι τῆς τ' ἀληθείας ἐν τῷ τοιούτῳ μά-
λιστα ἅπτεται καὶ ἥκιστα παράνομοι τότε αἱ ὄψεις φαν- B
τάζονται τῶν ἐνυπνίων. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη, οἶμαι
οὕτως. Ταῦτα μὲν τοίνυν ἐπὶ πλέον ἐξήχθημεν εἰπεῖν·
ὃ δὲ βουλόμεθα γνῶναι, τόδ' ἐστίν, ὡς ἄρα δεινόν τι καὶ
ἄγριον καὶ ἄνομον ἐπιθυμιῶν εἶδος ἑκάστῳ ἔνεστι, καὶ
πάνυ δοκοῦσιν ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι. τοῦτο δὲ ἄρα
ἐν τοῖς ὕπνοις γίγνεται ἔνδηλον. εἰ οὖν τι δοκῶ λέγειν
καὶ ξυγχωρεῖς, ἄθρει. Ἀλλὰ ξυγχωρῶ. Τὸν τοίνυν δη-
μοτικὸν ἀναμνήσθητι οἷον ἔφαμεν εἶναι. ἦν δέ που γεγο- C
νὼς ἐκ νέου ὑπὸ φειδωλῷ πατρὶ τεθραμμένος, τὰς χρη-
ματιστικὰς ἐπιθυμίας τιμῶντι μόνας, τὰς δὲ μὴ ἀναγκαίους
ἀλλὰ παιδιᾶς τε καὶ καλλωπισμοῦ ἕνεκα γιγνομένας ἀτι-
μάζοντι. ἦ γάρ; Ναί. Συγγενόμενος δὲ κομψοτέροις 428
ἀνδράσι καὶ μεστοῖς ὧν ἄρτι διήλθομεν ἐπιθυμιῶν, ὁρ-
μήσας εἰς ὕβριν τε πᾶσαν καὶ τὸ ἐκείνων εἶδος μίσει τῆς
τοῦ πατρὸς φειδωλίας, φύσιν δὲ τῶν διαφθειρόντων βελ-
τίω ἔχων, ἀγόμενος ἀμφοτέρωσε κατέστη εἰς μέσον ἀμ- D
φοῖν τοῖν τρόποιν, καὶ μετρίως δή, ὡς ᾤετο, ἑκάστων
ἀπολαύων οὔτε ἀνελεύθερον οὔτε παράνομον βίον ζῇ.
δημοτικὸς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ γεγονώς. Ἦν γάρ, ἔφη, καὶ
ἔστιν αὕτη ἡ δόξα περὶ τὸν τοιοῦτον. Θὲς τοίνυν, ἦν δ'
ἐγώ, πάλιν τοῦ τοιούτου ἤδη πρεσβυτέρου γεγονότος νέον
υἱὸν ἐν τοῖς τούτου αὖ ἤθεσι τεθραμμένον. Τίθημι.
Τίθει τοίνυν καὶ τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα περὶ αὐτὸν γιγνόμενα,

7. δὴ ΑΘΞΠΦcm: δὲ abc. — 16. καὶ ante τίνας om. ac. — 23. μητρί κτλ.] Cf. Sophocl. Oedip. Tyr. 981 sq.
2. ἐῶν a. — ὀρέγεσθαί του καὶ αἰσθάνεσθαι ΞΦm et rc. Α: ὀρέγεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι pr. Α, ὀρέγεσθαι τοῦ αἰσθάνεσθαι abc. Cf. Phaedon. 65 C. — 5. ἐλθὸν Am. — 7 et 11. οὕτω a. — 18. χρηματικὰς a. — 26. ἕκαστον ΑΦm.

E ἅπερ καὶ περὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἀγόμενόν τε εἰς πᾶσαν
παρανομίαν, ὀνομαζομένην δ' ὑπὸ τῶν ἀγόντων ἐλευθε-
ρίαν ἅπασαν, βοηθοῦντά τε ταῖς ἐν μέσῳ ταύταις ἐπιθυ-
μίαις πατέρα τε καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους, τοὺς δ' αὖ
παραβοηθοῦντας· ὅταν δ' ἐλπίσωσιν οἱ δεινοὶ μάγοι τε καὶ
τυραννοποιοὶ οὗτοι μὴ ἄλλως τὸν νέον καθέξειν, ἔρωτά
τινα αὐτῷ μηχανωμένους ἐμποιῆσαι προστάτην τῶν ἀρ-
573 γῶν καὶ τὰ ἕτοιμα διανεμομένων ἐπιθυμιῶν, ὑπόπτερον
429 καὶ μέγαν κηφῆνά τινα. ἢ τί ἄλλο οἴει εἶναι τὸν τῶν τοι-
ούτων ἔρωτα; Οὐδὲν ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, ἀλλ' ἢ τοῦτο.
Οὐκοῦν ὅταν περὶ αὐτὸν βομβοῦσαι αἱ ἄλλαι ἐπιθυ-
μίαι, θυμιαμάτων τε γέμουσαι καὶ μύρων καὶ στεφάνων
καὶ οἴνων καὶ τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις συνουσίαις ἡδονῶν
ἀνειμένων, ἐπὶ τὸ ἔσχατον αὔξουσαί τε καὶ τρέφουσαι
πόθου κέντρον ἐμποιήσωσι τῷ κηφῆνι, τότε δὴ δορυφο-
B ρεῖταί τε ὑπὸ μανίας καὶ οἰστρᾷ οὗτος ὁ προστάτης τῆς
503 ψυχῆς, καὶ ἐάν τινας ἐν αὐτῷ δόξας ἢ ἐπιθυμίας λάβῃ
ποιουμένας χρηστὰς καὶ ἔτι ἐπαισχυνομένας, ἀποκτείνει
τε καὶ ἔξω ὠθεῖ παρ' αὑτοῦ, ἕως ἂν καθήρῃ σωφροσύνης,
καὶ μανίας δὲ πληρώσῃ ἐπακτοῦ. Παντελῶς, ἔφη, τυ-
ραννικοῦ ἀνδρὸς λέγεις γένεσιν. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
τὸ πάλαι διὰ τὸ τοιοῦτον τύραννος ὁ Ἔρως λέγεται; Κιν-
δυνεύει, ἔφη. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, εἶπον, καὶ μεθυσθεὶς
C ἀνὴρ τυραννικόν τι φρόνημα ἴσχει; Ἴσχει γάρ. Καὶ μὴν
ὅ γε μαινόμενος καὶ ὑποκεκινηκὼς οὐ μόνον ἀνθρώπων
ἀλλὰ καὶ θεῶν ἐπιχειρεῖ τε καὶ ἐλπίζει δυνατὸς εἶναι ἄρ-
χειν. Καὶ μάλ', ἔφη. Τυραννικὸς δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ δαι-
μόνιε, ἀνὴρ ἀκριβῶς γίγνεται, ὅταν ἢ φύσει ἢ ἐπιτηδεύ-
μασιν ἢ ἀμφοτέροις μεθυστικός τε καὶ ἐρωτικὸς καὶ με-
λαγχολικὸς γένηται. Παντελῶς μὲν οὖν.

430 Γίγνεται μέν, ὡς ἔοικεν, οὕτω καὶ τοιοῦτος ἀνήρ·
ζῇ δὲ δὴ πῶς; Τὸ τῶν παιζόντων, ἔφη, τοῦτο σὺ καὶ
D ἐμοὶ ἐρεῖς. Λέγω δή, ἔφην. οἶμαι γάρ, τὸ μετὰ τοῦτο
ἑορταὶ γίγνονται παρ' αὐτοῖς καὶ κῶμοι καὶ θάλειαι καὶ
ἑταῖραι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὧν ἂν Ἔρως τύραννος
ἔνδον οἰκῶν διακυβερνᾷ τὰ τῆς ψυχῆς ἅπαντα. Ἀνάγκη,
ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ πολλαὶ καὶ δειναὶ παραβλαστάνουσιν
ἐπιθυμίαι ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἑκάστης, πολλῶν δεόμε-
ναι; Πολλαὶ μέντοι. Ταχὺ ἄρα ἀναλίσκονται, ἐάν τινες
E ὦσι πρόσοδοι. Πῶς δ' οὔ; Καὶ μετὰ τοῦτο δὴ δανεισμοὶ
καὶ τῆς οὐσίας παραιρέσεις. Τί μήν; Ὅταν δὲ δὴ πάντ'
ἐπιλίπῃ, ἆρα οὐκ ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας βοᾶν πυκνάς
τε καὶ σφοδρὰς ἐννενεοττευμένας, τοὺς δ' ὥσπερ ὑπὸ
κέντρων ἐλαυνομένους τῶν τε ἄλλων ἐπιθυμιῶν καὶ δια-
φερόντως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἔρωτος, πάσαις ταῖς ἄλλαις
ὥσπερ δορυφόροις ἡγουμένου, οἰστρᾶν καὶ σκοπεῖν τίς τι
ἔχει, ὃν δυνατὸν ἀφελέσθαι ἀπατήσαντα ἢ βιασάμενον;
Σφόδρα γ', ἔφη. Ἀναγκαῖον δὴ πανταχόθεν φέρειν, ἢ
μεγάλαις ὠδῖσί τε καὶ ὀδύναις ξυνέχεσθαι. Ἀναγκαῖον. 574
Ἆρ' οὖν, ὥσπερ αἱ ἐν αὐτῷ ἡδοναὶ ἐπιγιγνόμεναι τῶν 431
ἀρχαίων πλέον εἶχον καὶ τὰ ἐκείνων ἀφῃροῦντο, οὕτω
καὶ αὐτὸς ἀξιώσει νεώτερος ὢν πατρός τε καὶ μητρὸς
πλέον ἔχειν, καὶ ἀφαιρεῖσθαι, ἐὰν τὸ αὑτοῦ μέρος ἀνα-
λώσῃ, ἀπονειμάμενος τῶν πατρῴων; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη.
Ἂν δὲ δὴ αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπωσιν, ἆρ' οὐ τὸ μὲν πρῶτον B
ἐπιχειροῖ ἂν κλέπτειν καὶ ἀπατᾶν τοὺς γονέας; Πάντως.
Ὁπότε δὲ μὴ δύναιτο, ἁρπάζοι ἂν καὶ βιάζοιτο μετὰ
τοῦτο; Οἶμαι, ἔφη. Ἀντεχομένων δὴ καὶ μαχομένων, ὦ
θαυμάσιε, γέροντός τε καὶ γραός, ἆρ' εὐλαβηθείη ἂν καὶ
φείσαιτο μή τι δρᾶσαι τῶν τυραννικῶν; Οὐ πάνυ, ἦ δ'
ὅς, ἔγωγε θαρρῶ περὶ τῶν γονέων τοῦ τοιούτου. Ἀλλ',
ὦ Ἀδείμαντε, πρὸς Διός, ἕνεκα νεωστὶ φίλης καὶ οὐκ
ἀναγκαίας ἑταίρας γεγονυίας τὴν πάλαι φίλην καὶ ἀναγ- C
καίαν μητέρα, ἢ ἕνεκα ὡραίου νεωστὶ φίλου γεγονότος
οὐκ ἀναγκαίου τὸν ἄωρόν τε καὶ ἀναγκαῖον πρεσβύτην
πατέρα καὶ τῶν φίλων ἀρχαιότατον δοκεῖ ἄν σοι ὁ τοι-
οῦτος πληγαῖς τε δοῦναι καὶ καταδουλώσασθαι ἂν αὐ-
τοὺς ὑπ' ἐκείνοις, εἰ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ἀγάγοιτο; Ναὶ
μὰ Δί', ἦ δ' ὅς. Σφόδρα γε μακάριον, ἦν δ' ἐγώ, ἔοι-
κεν εἶναι τὸ τυραννικὸν υἱὸν τεκεῖν. Πάνυ γε, ἔφη. 432
Τί δ', ὅταν δὴ τὰ πατρὸς καὶ μητρὸς ἐπιλείπῃ τὸν τοι- D
οῦτον, πολὺ δὲ ἤδη ξυνειλεγμένον ἐν αὐτῷ ᾖ τὸ τῶν
ἡδονῶν σμῆνος, οὐ πρῶτον μὲν οἰκίας τινὸς ἐφάψεται
τοίχου ἢ τινος ὀψὲ νύκτωρ ἰόντος τοῦ ἱματίου, μετὰ δὲ
ταῦτα ἱερόν τι νεωκορήσει; καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν, ἃς
πάλαι εἶχε δόξας ἐκ παιδὸς περὶ καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν,
τὰς δικαίας ποιουμένας, αἱ νεωστὶ ἐκ δουλείας λελυμέναι,
δορυφοροῦσαι τὸν Ἔρωτα, κρατήσουσι μετ' ἐκείνου, αἳ
πρότερον μὲν ὄναρ ἐλύοντο ἐν ὕπνῳ, ὅτε ἦν αὐτὸς ἔτι E
ὑπὸ νόμοις τε καὶ πατρὶ δημοκρατούμενος ἐν ἑαυτῷ· τυ-
ραννευθεὶς δὲ ὑπὸ Ἔρωτος, οἷος ὀλιγάκις ἐγίγνετο ὄναρ,
ὕπαρ τοιοῦτος ἀεὶ γενόμενος, οὔτε τινὸς φόνου δεινοῦ
ἀφέξεται οὔτε βρώματος οὔτ' ἔργου, ἀλλὰ τυραννικῶς ἐν 575
αὐτῷ ὁ Ἔρως ἐν πάσῃ ἀναρχίᾳ καὶ ἀνομίᾳ ζῶν, ἅτε
αὐτὸς ὢν μόναρχος, τὸν ἔχοντά τε αὐτὸν ὥσπερ πόλιν
ἄξει ἐπὶ πᾶσαν τόλμαν, ὅθεν αὑτόν τε καὶ τὸν περὶ αὐ-
τὸν θόρυβον θρέψει, τὸν μὲν ἔξωθεν εἰσεληλυθότα ἀπὸ
κακῆς ὁμιλίας, τὸν δ' ἔνδοθεν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων

---

5. παραβοηθοῦντας, ὅταν ἐλπίσωσι c. — 9. τὸν τοιοῦτον ἔρωτα c cum Flor. β' et Kq. — 11. ὅταν ΑΦm: ὅταν δὴ abc. — αἱ ΑΦm: καὶ αἱ abc. — 12. θυμιαμάτων τε γέμουσαι] Conf. Soph. Oedip. Tyr. v. 4. Winck. — 14. ἀνειμένων ἐπὶ τὸ ἔσχατον, αὔξουσαί a. — 19. σωφροσύνης, καὶ μανίας ΑΦm: σωφροσύνης, μανίας abc. (σωφροσύνης οἰκείας, μανίας Winckelmannus, coll. 405 B.) — 27. ὦ δαιμόνιε ἀνήρ, ἀκριβῶς ab. — 31. καὶ] ὁ a. — 34. θαλίαι ac. — 36. διακυβερνῴη a. — 42. τὰς μὲν qbc.

7. πλεῖον a. — 11. Ἂν ΑΦm: Ἐὰν abc. — 16. τῶν τυραννικῶν] τυραννικόν a. — 26. Πάνυ ΑΦm: Οὐ πάνυ abc. — 27. ἐπιλείποι a. — 33. δίκας ac. — 38. γιγνόμενος a. — 39. τυραννικὸς a. — 41. τε om. q teste Schneidero, seclusit Stallbaumius.

καὶ ἑαυτοῦ ἀνεθέντα καὶ ἐλευθερωθέντα. ἢ οὐχ οὗτος ὁ
433 βίος τοῦ τοιούτου; Οὗτος μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἂν μέν
B γε, ἦν δ' ἐγώ, ὀλίγοι οἱ τοιοῦτοι ἐν πόλει ὦσι καὶ τὸ
ἄλλο πλῆθος σωφρονῇ, ἐξελθόντες ἄλλον τινὰ δορυφο-
ροῦσι τύραννον ἢ μισθοῦ ἐπικουροῦσιν, ἐάν που πόλεμος
ᾖ· ἐὰν δ' ἐν εἰρήνῃ τε καὶ ἡσυχίᾳ γένωνται, αὐτοῦ δὴ
ἐν τῇ πόλει κακὰ δρῶσι σμικρὰ πολλά. Τὰ ποῖα δὴ λέ-
γεις; Οἷα κλέπτουσι, τοιχωρυχοῦσι, βαλαντιοτομοῦσι, λω-
ποδυτοῦσιν, ἱεροσυλοῦσιν, ἀνδραποδίζονται· ἔστι δ' ὅτε
συκοφαντοῦσιν, ἐὰν δυνατοὶ ὦσι λέγειν, καὶ ψευδομαρτυ-
ροῦσι καὶ δωροδοκοῦσιν. Σμικρά γ', ἔφη, κακὰ λέγεις,
C ἐὰν ὀλίγοι ὦσιν οἱ τοιοῦτοι. Τὰ γὰρ σμικρά, ἦν δ' ἐγώ,
πρὸς τὰ μεγάλα σμικρά ἐστι, καὶ ταῦτα δὴ πάντα πρὸς
τύραννον πονηρίᾳ τε καὶ ἀθλιότητι πόλεως, τὸ λεγόμενον,
οὐδ' ἴκταρ βάλλει. ὅταν γὰρ δὴ πολλοὶ ἐν πόλει γένωνται
οἱ τοιοῦτοι καὶ ἄλλοι οἱ ξυνεπόμενοι αὐτοῖς, καὶ αἴσθων-
ται ἑαυτῶν τὸ πλῆθος, τότε οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν τύραννον
γεννῶντες μετὰ δήμου ἀνοίας ἐκεῖνον ὃς ἂν αὐτῶν μά-
D λιστα αὐτὸς ἐν αὑτῷ μέγιστον καὶ πλεῖστον ἐν τῇ ψυχῇ
504 τύραννον ἔχῃ. Εἰκότως γ', ἔφη· τυραννικώτατος γὰρ ἂν
εἴη. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν ἑκόντες ὑπείκωσιν· ἐὰν δὲ μὴ ἐπι-
434 τρέπῃ ἡ πόλις, ὥσπερ τότε μητέρα καὶ πατέρα ἐκόλαζεν,
οὕτω πάλιν τὴν πατρίδα, ἐὰν οἷός τ' ᾖ, κολάσεται ἐπεισ-
αγόμενος νέους ἑταίρους, καὶ ὑπὸ τούτοις δὴ δουλεύου-
σαν τὴν πάλαι φίλην μητρίδα τε, Κρῆτές φασι, καὶ πα-
τρίδα ἕξει τε καὶ θρέψει. καὶ τοῦτο δὴ τὸ τέλος ἂν εἴη
E τῆς ἐπιθυμίας τοῦ τοιούτου ἀνδρός. Τοῦτο, ἦ δ' ὅς,
παντάπασί γε. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτοί γε τοιοίδε γί-
γνονται ἰδίᾳ καὶ πρὶν ἄρχειν; πρῶτον μὲν οἷς ἂν ξυνῶσιν,
ἢ κόλαξιν ἑαυτῶν ξυνόντες καὶ πᾶν ἑτοίμοις ὑπηρετεῖν,
576 ἢ ἐάν τού τι δέωνται, αὐτοὶ ὑποπεσόντες, πάντα σχή-
ματα τολμῶντες ποιεῖν ὡς οἰκεῖοι, διαπραξάμενοι δὲ ἀλλό-
τριοι; Καὶ σφόδρα γε. Ἐν παντὶ ἄρα τῷ βίῳ ζῶσι φίλοι
μὲν οὐδέποτε οὐδενί, ἀεὶ δέ του δεσπόζοντες ἢ δουλεύ-
οντες ἄλλῳ, ἐλευθερίας δὲ καὶ φιλίας ἀληθοῦς τυραννικὴ
φύσις ἀεὶ ἄγευστος. Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν οὐκ ὀρθῶς
ἂν τοὺς τοιούτους ἀπίστους καλοῖμεν; Πῶς δ' οὔ; Καὶ
μὴν ἀδίκους γε ὡς οἷόν τε μάλιστα, εἴπερ ὀρθῶς ἐν τοῖς
E πρόσθεν ὡμολογήσαμεν περὶ δικαιοσύνης, οἷόν ἐστιν.
Ἀλλὰ μήν, ἦ δ' ὅς, ὀρθῶς γε. Κεφαλαιωσώμεθα τοίνυν,
ἦν δ' ἐγώ, τὸν κάκιστον. ἔστι δέ που, οἷον ὄναρ διῆλ-
435 θομεν, ὃς ἂν ὕπαρ τοιοῦτος ᾖ. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκ-
οῦν οὗτος γίγνεται ὃς ἂν τυραννικώτατος φύσει ὢν μο-
ναρχήσῃ, καὶ ὅσῳ ἂν πλείω χρόνον ἐν τυραννίδι βιῷ,
τοσούτῳ μᾶλλον τοιοῦτος. Ἀνάγκη, ἔφη διαδεξάμενος
τὸν λόγον ὁ Γλαύκων.

Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὃς ἂν φαίνηται πονηρότατος,
καὶ ἀθλιώτατος φανήσεται; καὶ ὃς ἂν πλεῖστον χρόνον C
καὶ μάλιστα τυραννεύσῃ, μάλιστά τε καὶ πλεῖστον χρόνον
τοιοῦτος γεγονὼς τῇ ἀληθείᾳ; τοῖς δὲ πολλοῖς πολλὰ καὶ
δοκεῖ. Ἀνάγκη, ἔφη, ταῦτα γοῦν οὕτως ἔχειν. Ἄλλο τι
οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε τυραννικὸς κατὰ τὴν τυραννουμένην
πόλιν ἂν εἴη ὁμοιότητι, δημοτικὸς δὲ κατὰ δημοκρατου-
μένην, καὶ οἱ ἄλλοι οὕτως; Τί μήν; Οὐκοῦν, ὅ τι πόλις
πρὸς πόλιν ἀρετῇ καὶ εὐδαιμονίᾳ, τοῦτο καὶ ἀνὴρ πρὸς
ἄνδρα; Πῶς γὰρ οὔ; Τί οὖν ἄρα ἡ τυραννουμένη πόλις D
πρὸς βασιλευομένην, οἵαν τὸ πρῶτον διήλθομεν; Πᾶν
τοὐναντίον, ἔφη· ἡ μὲν γὰρ ἀρίστη, ἡ δὲ κακίστη. Οὐκ
ἐρήσομαι, εἶπον, ὁποτέραν λέγεις· δῆλον γάρ. ἀλλ' εὐδαι-
μονίας τε αὖ καὶ ἀθλιότητος ὡσαύτως ἢ ἄλλως κρίνεις;
καὶ μὴ ἐκπληττώμεθα πρὸς τὸν τύραννον ἕνα ὄντα βλέ-
ποντες, μηδ' εἴ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκεῖνον, ἀλλ' ὡς χρὴ
ὅλην τὴν πόλιν εἰσελθόντας θεάσασθαι, καταδύντες εἰς 436
ἅπασαν καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν ἀποφαινώμεθα. Ἀλλ' B
ὀρθῶς, ἔφη, προκαλεῖ· καὶ δῆλον παντὶ ὅτι τυραννου-
μένης μὲν οὐκ ἔστιν ἀθλιωτέρα, βασιλευομένης δὲ οὐκ
εὐδαιμονεστέρα. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τῶν ἀν-
δρῶν τὰ αὐτὰ ταῦτα προκαλούμενος ὀρθῶς ἂν προκαλοί- 577
μην, ἀξιῶν κρίνειν περὶ αὐτῶν ἐκεῖνον, ὃς δύναται τῇ
διανοίᾳ εἰς ἀνδρὸς ἦθος ἐνδὺς διιδεῖν καὶ μὴ καθάπερ
παῖς ἔξωθεν ὁρῶν ἐκπλήττεται ὑπὸ τῆς τῶν τυραννικῶν
προστάσεως, ἣν πρὸς τοὺς ἔξω σχηματίζονται, ἀλλ' ἱκα-
νῶς διορᾷ; εἰ οὖν οἰοίμην δεῖν ἐκείνου πάντας ἡμᾶς
ἀκούειν, τοῦ δυνατοῦ μὲν κρῖναι, ξυνῳκηκότος δὲ ἐν τῷ
αὐτῷ καὶ παραγεγονότος ἔν τε ταῖς κατ' οἰκίαν πράξεσιν,
ὡς πρὸς ἑκάστους τοὺς οἰκείους ἔχει, ἐν οἷς μάλιστα γυ- B
μνὸς ἂν ὀφθείη τῆς τραγικῆς σκευῆς, καὶ ἐν αὖ τοῖς δη-
μοσίοις κινδύνοις, καὶ ταῦτα πάντα ἰδόντα κελεύοιμεν
ἐξαγγέλλειν, πῶς ἔχει εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ὁ τύ-
ραννος πρὸς τοὺς ἄλλους; Ὀρθότατ' ἄν, ἔφη, καὶ ταῦτα
προκαλοῖο. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, προσποιησώμεθα
ἡμεῖς εἶναι τῶν δυνατῶν ἂν κρῖναι καὶ ἤδη ἐντυχόντων
τοιούτοις, ἵνα ἔχωμεν ὅστις ἀποκρινεῖται ἃ ἐρωτῶμεν;
Πάνυ γε. 437
Ἴθι δή μοι, ἔφην, ὧδε σκόπει. τὴν ὁμοιότητα ἀνα- C
μιμνησκόμενος τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καθ'
ἕκαστον ἐν μέρει ἀθρῶν, τὰ παθήματα ἑκατέρου λέγε.
Τὰ ποῖα; ἔφη. Πρῶτον μέν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς πόλιν εἰπεῖν,
ἐλευθέραν ἢ δούλην τὴν τυραννουμένην ἐρεῖς; Ὡς οἷόν
τ', ἔφη, μάλιστα δούλην. Καὶ μὴν ὁρᾷς γε ἐν αὐτῇ δε-
σπότας καὶ ἐλευθέρους. Ὁρῶ, ἔφη, σμικρόν γέ τι τοῦτο·
τὸ δὲ ὅλον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ἐπιεικέστατον

---

11. Σμικρὰ γὰρ Bekkeri operae. — 12. γὰρ] δὲ ab. (Pro δὲ scribe γὰρ cum *ΑΘΠDK*qυr. Bekk.) — 14. πόλεως παραβαλλόμενα, τὸ Ξa. — 31. τού] πού a. — πάντα τὰ σχήματα a. — 45. δεξάμενος a.

4. καὶ om. a. — 7. δημοκρατικὸς a. — κατὰ τὴν δημοκρατουμένην a. — 8. οὕτω ac. — 9. καὶ ante ἀνὴρ om. a. — 10. οὖν; ἄρα a, οὖν ἀρετῇ γρ. *A*. — 14. τε om. a. — ἀθλιότητος πέρι ὡσαύτως a. — 23. ὃς ἂν δύνηται a. — 25. ἐκπλήττηται a et Bekkeri operae. — 26. σχηματίζεται a. — 30. μάλιστα τὶς γυμνὸς a. — 31. αὖ τοῖς] αὐτοῖς a. — 32. κελεύομεν υ, κελεύοιμι qbc. — 42. ὡς πόλιν] πόλιν ὡς ἔπος r.

ἀτίμως τε καὶ ἀθλίως δοῦλον. Εἰ οὖν, εἶπον, ὅμοιος
D ἀνὴρ τῇ πόλει, οὐ καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀνάγκη τὴν αὐτὴν τάξιν
ἐνεῖναι, καὶ πολλῆς μὲν δουλείας τε καὶ ἀνελευθερίας
γέμειν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα αὐτῆς τὰ μέρη δου-
λεύειν, ἅπερ ἦν ἐπιεικέστατα, σμικρὸν δὲ καὶ τὸ μοχθη-
ρότατον καὶ μανικώτατον δεσπόζειν; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί
οὖν; δούλην ἢ ἐλευθέραν τὴν τοιαύτην φήσεις εἶναι ψυ-
χήν; Δούλην δή που ἔγωγε. Οὐκοῦν ἥ γε αὖ δούλη καὶ
τυραννουμένη πόλις ἥκιστα ποιεῖ ἃ βούλεται; Πολύ γε.
E Καὶ ἡ τυραννουμένη ἄρα ψυχὴ ἥκιστα ποιήσει ἃ ἂν βου-
ληθῇ, ὡς περὶ ὅλης εἰπεῖν ψυχῆς· ὑπὸ δὲ οἴστρου ἀεὶ
438 ἑλκομένη βίᾳ ταραχῆς καὶ μεταμελείας μεστὴ ἔσται. Πῶς
γὰρ οὔ; Πλουσίαν δὲ ἢ πενομένην ἀνάγκη τὴν τυραννου-
μένην πόλιν εἶναι; Πενομένην. Καὶ ψυχὴν ἄρα τυραννι-
578 κὴν πενιχρὰν καὶ ἄπληστον ἀνάγκη ἀεὶ εἶναι. Οὕτως,
ἦ δ' ὅς. Τί δέ; φόβου γέμειν ἆρ' οὐκ ἀνάγκη τήν γε
τοιαύτην πόλιν τόν τε τοιοῦτον ἄνδρα; Πολλή γε. Ὀδυρ-
μοὺς δὲ καὶ στεναγμοὺς καὶ θρήνους καὶ ἀλγηδόνας οἴει
ἔν τινι ἄλλῃ πλείους εὑρήσειν; Οὐδαμῶς. Ἐν ἀνδρὶ δὲ
ἡγεῖ τὰ τοιαῦτα ἐν ἄλλῳ τινὶ πλείω εἶναι ἢ ἐν τῷ μαινο-
μένῳ ὑπὸ ἐπιθυμιῶν τε καὶ ἐρώτων τούτῳ τῷ τυραννικῷ;
Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη. Εἰς πάντα δή, οἶμαι, ταῦτά τε καὶ
B ἄλλα τοιαῦτα ἀποβλέψας τήν γε πόλιν τῶν πόλεων ἀθλιω-
τάτην ἔκρινας. Οὐκοῦν ὀρθῶς; ἔφη. Καὶ μάλα, ἦν δ'
505 ἐγώ. ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς αὖ τοῦ τυραννικοῦ τί λέγεις
εἰς ταὐτὰ ταῦτα ἀποβλέπων; Μακρῷ, ἔφη, ἀθλιώτατον
εἶναι τῶν ἄλλων ἁπάντων. Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτ'
ὀρθῶς λέγεις. Πῶς; ἦ δ' ὅς. Οὔπω, ἔφην, οἶμαι, οὗ-
τός ἐστιν ὁ τοιοῦτος μάλιστα. Ἀλλὰ τίς μήν; Ὅδε ἴσως
C σοι ἔτι δόξει εἶναι τούτου ἀθλιώτερος. Ποῖος; Ὃς ἄν,
ἦν δ' ἐγώ, τυραννικὸς ὢν μὴ ἰδιώτην βίον καταβιῷ,
439 ἀλλὰ δυστυχὴς ᾖ καὶ αὐτῷ ὑπό τινος συμφορᾶς ἐκπορισθῇ,
ὥστε τυράννῳ γενέσθαι. Τεκμαίρομαί σε, ἔφη, ἐκ τῶν
προειρημένων ἀληθῆ λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' οὐκ
οἴεσθαι χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εὖ μάλα τῷ τοιούτῳ λόγῳ
σκοπεῖν. περὶ γάρ τοι τοῦ μεγίστου ἡ σκέψις, ἀγαθοῦ τε
βίου καὶ κακοῦ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς. Σκόπει δή, εἰ
D ἄρα τι λέγω. δοκεῖ γάρ μοι δεῖν ἐννοῆσαι ἐκ τῶνδε περὶ
αὐτοῦ σκοποῦντας. Ἐκ τίνων; Ἐξ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἰδιω-
τῶν, ὅσοι πλούσιοι ἐν πόλεσιν ἀνδράποδα πολλὰ κέκτην-
ται. οὗτοι γὰρ τοῦτό γε προσόμοιον ἔχουσι τοῖς τυράννοις,
τὸ πολλῶν ἄρχειν· διαφέρει δὲ τὸ ἐκείνου πλῆθος. Δια-
φέρει γάρ. Οἶσθα οὖν ὅτι οὗτοι ἀδεῶς ἔχουσι καὶ οὐ
φοβοῦνται τοὺς οἰκέτας; Τί γὰρ ἂν φοβοῖντο; Οὐδέν,
εἶπον· ἀλλὰ τὸ αἴτιον ἐννοεῖς; Ναί, ὅτι γε πᾶσα ἡ πόλις
E ἑνὶ ἑκάστῳ βοηθεῖ τῶν ἰδιωτῶν. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέ-
γεις. τί δέ; εἴ τις θεῶν ἄνδρα ἕνα, ὅτῳ ἔστιν ἀνδράποδα
πεντήκοντα ἢ πλείω, ἄρας ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε
καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας θείη εἰς ἐρημίαν μετὰ τῆς ἄλλης
οὐσίας τε καὶ τῶν οἰκετῶν, ὅπου αὐτῷ μηδεὶς τῶν ἐλευ-
θέρων μέλλοι βοηθήσειν, ἐν ποίῳ ἄν τινι καὶ ὁπόσῳ
φόβῳ οἴει γενέσθαι αὐτὸν περί τε αὑτοῦ καὶ παίδων καὶ
γυναικός, μὴ ἀπόλοιντο ὑπὸ τῶν οἰκετῶν; Ἐν παντί, 440
ἦ δ' ὅς, ἔγωγε. Οὐκοῦν ἀναγκάζοιτο ἄν τινας ἤδη θω- 579
πεύειν αὐτῶν τῶν δούλων, καὶ ὑπισχνεῖσθαι πολλὰ καὶ
ἐλευθεροῦν οὐδὲν δεόμενος, καὶ κόλαξ αὐτὸς ἂν θερα-
πόντων ἀναφανείη; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, αὐτῷ, ἢ ἀπο-
λωλέναι. Τί δ', εἰ καὶ ἄλλους, ἦν δ' ἐγώ, ὁ θεὸς κύκλῳ
κατοικίσειε γείτονας πολλοὺς αὐτῷ, οἳ μὴ ἀνέχοιντο, εἴ
τις ἄλλος ἄλλου δεσπόζειν ἀξιοῖ, ἀλλ' εἴ πού τινα τοιοῦ-
τον λαμβάνοιεν, ταῖς ἐσχάταις τιμωροῖντο τιμωρίαις;
Ἔτι ἄν, ἔφη, οἶμαι, μᾶλλον ἐν παντὶ κακοῦ εἴη, κύκλῳ B
φρουρούμενος ὑπὸ πάντων πολεμίων. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐν
τοιούτῳ μὲν δεσμωτηρίῳ δέδεται ὁ τύραννος, φύσει ὢν
οἷον διεληλύθαμεν, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν φόβων καὶ
ἐρώτων μεστός; λίχνῳ δὲ ὄντι αὐτῷ τὴν ψυχὴν μόνῳ τῶν
ἐν τῇ πόλει οὔτε ἀποδημῆσαι ἔξεστιν οὐδαμόσε, οὔτε θεω-
ρῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐλεύθεροι ἐπιθυμηταί εἰσι,
καταδεδυκὼς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τὰ πολλὰ ὡς γυνὴ ζῇ, φθο-
νῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ἐάν τις ἔξω ἀποδημῇ καὶ C
τι ἀγαθὸν ὁρᾷ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

Οὐκοῦν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρποῦται ἀνήρ,
ὃς ἂν κακῶς ἐν ἑαυτῷ πολιτευόμενος, ὃν νῦν δὴ σὺ 441
ἀθλιώτατον ἔκρινας, τὸν τυραννικόν, ὡς μὴ ἰδιώτης κα-
ταβιῷ, ἀλλ' ἀναγκασθῇ ὑπό τινος τύχης τυραννεῦσαι,
καὶ ἑαυτοῦ ὢν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρήσῃ ἄρχειν, ὥσπερ
εἴ τις κάμνοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ μὴ ἰδιωτεύων
ἀλλ' ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμενος ἀναγ- D
κάζοιτο διάγειν τὸν βίον. Παντάπασιν, ἔφη, ὁμοιότατά
τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν, ἦν δ'
ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, παντελῶς τὸ πάθος ἄθλιον, καὶ
τοῦ ὑπὸ σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλεπώτερον ἔτι
ζῇ ὁ τυραννῶν; Κομιδῇ γ', ἔφη. Ἔστιν ἄρα τῇ ἀληθείᾳ,
κἂν εἰ μή τῳ δοκεῖ, ὁ τῷ ὄντι τύραννος τῷ ὄντι δοῦλος
τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας καὶ κόλαξ τῶν πονη- E
ροτάτων· καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδ' ὁπωστιοῦν ἀποπιμπλάς,
ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης τῇ ἀληθείᾳ φαίνε-
ται, ἐάν τις ὅλην ψυχὴν ἐπίστηται θεάσασθαι, καὶ φόβου
γέμων διὰ παντὸς τοῦ βίου, σφαδασμῶν τε καὶ ὀδυνῶν
πλήρης, εἴπερ τῇ τῆς πόλεως διαθέσει ἧς ἄρχει ἔοικεν.
ἔοικε δέ. ἢ γάρ; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ πρὸς τού- 580
τοις ἔτι ἀποδώσομεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἃ τὸ πρότερον εἴπο-

---

17. Πολύ a. — 18. δὲ] γε v, τε ceteri praeter Ξ, δέ γε Schneiderus. Cf. Neukirch I. p. 45. — 26. ταὐτὰ om. a. — 32. δυστυχὴς ᾖ] Praestat fortasse δυστυχήσῃ. Bekk.

2. ἢ ΑΦm: ἢ καὶ abc. — 6. οἴει ἂν γενέσθαι a. — 13. οἳ ἂν μὴ a. — 16. εἰ εἴη ΑΦm et pr. Π. — 26. καρ-
β α
ποῦται ὁ ἀνὴρ a. — 28. μὴ ὡς Θ, μὴ ὡς c. — 38. δοκεῖ cum Astio c: δοκῇ cum libris ab.

442 μεν, ὅτι ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ
ἢ πρότερον διὰ τὴν ἀρχὴν φθονερῷ, ἀπίστῳ, ἀδίκῳ,
ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ τροφεῖ,
καὶ ἐξ ἁπάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ δυστυχεῖ εἶναι,
ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίον αὐτῷ τοιούτους ἀπεργάζεσθαι.
Οὐδείς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν ἐχόντων ἀντερεῖ. Ἴθι δή μοι,
B ἔφην ἐγώ, νῦν ἤδη ὥσπερ ὁ διὰ πάντων κριτὴς ἀποφαί-
νεται, καὶ σὺ οὕτω, τίς πρῶτος κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐ-
δαιμονίᾳ καὶ τίς δεύτερος, καὶ τοὺς ἄλλους ἑξῆς πέντε
ὄντας κρῖναι, βασιλικόν, τιμοκρατικόν, ὀλιγαρχικόν, δη-
μοκρατικόν, τυραννικόν. Ἀλλὰ ῥᾳδία, ἔφη, ἡ κρίσις.
καθάπερ γὰρ εἰσῆλθον, ἔγωγε ὥσπερ χοροὺς κρίνω, ἀρετῇ
καὶ κακίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσώ-
μεθα οὖν κήρυκα, ἦν δ' ἐγώ, ἢ αὐτὸς ἀνείπω, ὅτι ὁ
C Ἀρίστωνος υἱὸς τὸν ἄριστόν τε καὶ δικαιότατον εὐδαιμο-
νέστατον ἔκρινε, τοῦτον δ' εἶναι τὸν βασιλικώτατον καὶ
βασιλεύοντα αὑτοῦ, τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικώτατον
ἀθλιώτατον, τοῦτον δὲ αὖ τυγχάνειν ὄντα ὃς ἂν τυραννι-
κώτατος ὢν ἑαυτοῦ τε ὅ τι μάλιστα τυραννῇ καὶ τῆς πό-
λεως; Ἀνειρήσθω σοι, ἔφη. Ἦ οὖν προσαναγορεύω, εἶπον,
443 ἐάν τε λανθάνωσι τοιοῦτοι ὄντες ἐάν τε μὴ πάντας
ἀνθρώπους τε καὶ θεούς; Προσαναγόρευε, ἔφη.

580 Εἶεν δή, εἶπον· αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ ἀπόδειξις μία ἂν
D εἴη. δευτέραν δὲ δεῖ τήνδε, ἐάν τι δόξῃ, εἶναι. Τίς
αὕτη; Ἐπειδή, ὥσπερ πόλις, ἦν δ' ἐγώ, διῄρηται κατὰ
τρία εἴδη, οὕτω καὶ ψυχὴ ἑνὸς ἑκάστου τριχῇ, δέξεται,
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν. Τίνα ταύτην;
Τήνδε. τριῶν ὄντων τριτταὶ καὶ ἡδοναί μοι φαίνονται,
ἑνὸς ἑκάστου μία ἰδία· ἐπιθυμίαι τε ὡσαύτως καὶ ἀρχαί.
Πῶς λέγεις; ἔφη. Τὸ μέν, φαμέν, ἦν ᾧ μανθάνει ἄν-
θρωπος, τὸ δὲ ᾧ θυμοῦται. τὸ δὲ τρίτον διὰ πολυειδίαν
E ἑνὶ οὐκ ἔσχομεν ὀνόματι προσειπεῖν ἰδίῳ αὐτοῦ, ἀλλὰ ὃ
μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον εἶχεν ἐν αὑτῷ, τούτῳ ἐπωνομά-
σαμεν. ἐπιθυμητικὸν γὰρ αὐτὸ κεκλήκαμεν διὰ σφοδρό-
τητα τῶν περὶ τὴν ἐδωδὴν ἐπιθυμιῶν καὶ πόσιν καὶ
ἀφροδίσια καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκόλουθα, καὶ φιλοχρή-
ματον δή, ὅτι διὰ χρημάτων μάλιστα ἀποτελοῦνται αἱ
581 τοιαῦται ἐπιθυμίαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ
τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ καὶ φιλίαν εἰ φαῖμεν εἶναι τοῦ κέρδους,
μάλιστ' ἂν εἰς ἓν κεφάλαιον ἀπερειδοίμεθα τῷ λόγῳ, ὥστε
444 τι ἡμῖν αὐτοῖς δηλοῦν, ὁπότε τοῦτο τῆς ψυχῆς τὸ μέρος
λέγοιμεν, καὶ καλοῦντες αὐτὸ φιλοχρήματον καὶ φιλοκερ-
δὲς ὀρθῶς ἂν καλοῖμεν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη. Τί δέ;
τὸ θυμοειδὲς οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέντοι φαμὲν καὶ νικᾶν
καὶ εὐδοκιμεῖν ἀεὶ ὅλον ὡρμῆσθαι; Καὶ μάλα. Εἰ οὖν B
φιλόνεικον αὐτὸ καὶ φιλότιμον προσαγορεύοιμεν, ἦ ἐμ-
μελῶς ἂν ἔχοι; Ἐμμελέστατα μὲν οὖν. Ἀλλὰ μὴν ᾧ γε
μανθάνομεν, παντὶ δῆλον ὅτι πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλή-
θειαν ὅπῃ ἔχει πᾶν ἀεὶ τέταται, καὶ χρημάτων τε καὶ
δόξης ἥκιστα τούτων τούτῳ μέλει. Πολύ γε. Φιλομαθὲς
δὴ καὶ φιλόσοφον καλοῦντες αὐτὸ κατὰ τρόπον ἂν καλοῖ-
μεν; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἄρχει ἐν ταῖς
ψυχαῖς τῶν μὲν τοῦτο, τῶν δὲ τὸ ἕτερον ἐκείνων, ὁπό- C
τερον ἂν τύχῃ; Οὕτως, ἔφη. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἀνθρώ-
πων λέγωμεν τὰ πρῶτα τριττὰ γένη εἶναι, φιλόσοφον,
φιλόνεικον, φιλοκερδές; Κομιδῇ γε. Καὶ ἡδονῶν δὴ
τρία εἴδη, ὑποκείμενον ἓν ἑκάστῳ τούτων; Πάνυ γε.
Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εἰ θέλοις τρεῖς τοιούτους
ἀνθρώπους ἐν μέρει ἕκαστον ἀνερωτᾶν, τίς τούτων τῶν
βίων ἥδιστος, τὸν ἑαυτοῦ ἕκαστος μάλιστα ἐγκωμιάσεται;
ὅ τε χρηματιστικὸς πρὸς τὸ κερδαίνειν τὴν τοῦ τιμᾶσθαι D
ἡδονὴν ἢ τὴν τοῦ μανθάνειν οὐδενὸς ἀξίαν φήσει εἶναι, 445
εἰ μὴ εἴ τι αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ; Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δὲ
ὁ φιλότιμος; ἦν δ' ἐγώ· οὐ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων
ἡδονὴν φορτικήν τινα ἡγεῖται, καὶ αὖ τὴν ἀπὸ τοῦ μαν-
θάνειν, ὅ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει, καπνὸν καὶ φλυα-
ρίαν; Οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τὸν δὲ φιλόσοφον, ἦν δ' ἐγώ,
ποιώμεθα τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν πρὸς τὴν τοῦ εἰδέναι E
τἀληθὲς ὅπῃ ἔχει καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ τινὶ ἀεὶ εἶναι μαν-
θάνοντα, τῆς ἡδονῆς οὐ πάνυ πόῤῥω, καὶ καλεῖν τῷ
ὄντι ἀναγκαίας, ὡς οὐδὲν τῶν ἄλλων δεόμενον, εἰ μὴ
ἀνάγκη ἦν; Εὖ, ἔφη, δεῖ εἰδέναι. Ὅτε δὴ οὖν, εἶπον.
ἀμφισβητοῦνται ἑκάστου τοῦ εἴδους αἱ ἡδοναὶ καὶ αὐτὸς
ὁ βίος, μὴ ὅτι πρὸς τὸ κάλλιον καὶ αἴσχιον ζῆν μηδὲ τὸ
χεῖρον καὶ ἄμεινον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ τὸ ἥδιον καὶ ἀλυ-
πότερον, πῶς ἂν εἰδεῖμεν, τίς αὐτῶν ἀληθέστατα λέγει; 582
Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. τίνι
χρὴ κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα καλῶς κριθήσεσθαι; ἆρ' οὐκ
ἐμπειρίᾳ τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; ἢ τούτων ἔχοι ἄν τις
βέλτιον κριτήριον; Καὶ πῶς ἄν; ἔφη. Σκόπει δή· τριῶν
ὄντων τῶν ἀνδρῶν τίς ἐμπειρότατος πασῶν ὧν εἴπομεν
ἡδονῶν; πότερον ὁ φιλοκερδής, μανθάνων αὐτὴν τὴν 446
ἀλήθειαν οἷόν ἐστιν, ἐμπειρότερος δοκεῖ σοι εἶναι τῆς ἀπὸ
τοῦ εἰδέναι ἡδονῆς, ἢ ὁ φιλόσοφος τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαί- B

---

3. ἀφίλῳ om. Bekkeri operae. — 9. καὶ ante τίς om. a. — 14. ἀνείπω] ἂν εἴπω a. — 20. προσαγορεύω a. — 22. Προσαγόρευε a. — 24. δεῖ δὲ ΑΘΠDvm. — 26. δέξεται] τὸ λογιστικὸν δέξεται A, λογιστικὸν δέξεται ΘΠΦDm, λογιστικὴ δέξεται q, λογιστικὸν ἐπιθυμητικὸν θυμικὸν δέξεται K. — 28. Τριῶν cum Bekkeri operis c. — 29. ἰδίαι A. — 32. ἔχομεν Bekkeri operae. — 33. τούτω (ο supra) K, τοῦτο vmc. — 35. τῶν τε περὶ ἐδωδὴν a, τῶν τὴν περὶ ἐδωδὴν Bekkeri operae.

1. Ἔμοιγ' οὖν a. — 2. μέντοι] μέν τι a. — 3. ἀεὶ] δεῖν a. — 7. τέτακται a. — 13. λέγομεν a. — 16. θέλεις ΘΦKr, ἐθέλεις Ξ, ἐθέλοις bc cum Flor. α'. — 21. τι] τις ab. — 24. ὅ τι] ὅτι a. — φέροι a. — καπνὸν δὴ καὶ φλυαρίαν οἰόμενος; Οὕτως a. — 26. νομίζειν οὐδὲν πρὸς a. — 28. πόῤῥω· τὰς δ' ἄλλας καλεῖν a, πόῤῥω· καλεῖν Bekkeri operae. — 39. τις Bekkeri operae.

νειν; Πολύ, ἔφη, διαφέρει. τῷ μὲν γὰρ ἀνάγκη γεύεσθαι τῶν ἑτέρων ἐκ παιδὸς ἀρξαμένῳ· τῷ δὲ φιλοκερδεῖ, ὅπῃ πέφυκε τὰ ὄντα μανθάνοντι, τῆς ἡδονῆς ταύτης, ὡς γλυκεῖά ἐστιν, οὐκ ἀνάγκη γεύεσθαι οὐδ' ἐμπείρῳ γίγνεσθαι, μᾶλλον δὲ καὶ προθυμουμένῳ οὐ ῥᾴδιον. Πολὺ ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, διαφέρει τοῦ γε φιλοκερδοῦς ὁ φιλόσοφος ἐμπει-
C ρίᾳ ἀμφοτέρων τῶν ἡδονῶν. Πολὺ μέντοι. Τί δὲ τοῦ φιλοτίμου; ἆρα μᾶλλον ἄπειρός ἐστι τῆς ἀπὸ τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονῆς ἢ ἐκεῖνος τῆς ἀπὸ τοῦ φρονεῖν; Ἀλλὰ τιμή, ἔφη, ἐάνπερ ἐξεργάζωνται ἐπὶ ὃ ἕκαστος ὥρμηκε, πᾶσιν αὐτοῖς ἕπεται· καὶ γὰρ ὁ πλούσιος ὑπὸ πολλῶν τιμᾶται καὶ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ὁ σοφός, ὥστε ἀπό γε τοῦ τιμᾶσθαι, οἷόν ἐστι, πάντες τῆς ἡδονῆς ἔμπειροι· τῆς δὲ τοῦ ὄντος θέας, οἵαν ἡδονὴν ἔχει, ἀδύνατον ἄλλῳ γεγεῦ-
D σθαι πλὴν τῷ φιλοσόφῳ. Ἐμπειρίας μὲν ἄρα, εἶπον, ἕνεκα κάλλιστα τῶν ἀνδρῶν κρίνει οὗτος. Πολύ γε. Καὶ μὴν μετά γε φρονήσεως μόνος ἔμπειρος γεγονὼς ἔσται.
447 Τί μήν; Ἀλλὰ μὴν καὶ δι' οὗ γε δεῖ ὀργάνου κρίνεσθαι, οὐ τοῦ φιλοκερδοῦς τοῦτο ὄργανον οὐδὲ τοῦ φιλοτίμου, ἀλλὰ τοῦ φιλοσόφου. Τὸ ποῖον; Διὰ λόγων που ἔφαμεν δεῖν κρίνεσθαι. ἢ γάρ; Ναί. Λόγοι δὲ τούτου μάλιστα ὄργανον. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν εἰ μὲν πλούτῳ καὶ κέρδει
E ἄριστα ἐκρίνετο τὰ κρινόμενα, ἃ ἐπῄνει ὁ φιλοκερδὴς καὶ ἔψεγεν, ἀνάγκη ἂν ἦν ταῦτα ἀληθέστατα εἶναι. Πολλή γε. Εἰ δὲ τιμῇ τε καὶ νίκῃ καὶ ἀνδρίᾳ, ἆρ' οὐχ ἃ ὁ φιλότιμός τε καὶ ὁ φιλόνεικος; Δῆλον. Ἐπειδὴ δ' ἐμπειρίᾳ καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; Ἀνάγκη, ἔφη, ἃ ὁ φιλόσοφός τε καὶ ὁ φιλόλογος ἐπαινεῖ, ἀληθέστατα εἶναι. Τριῶν
583 ἄρα οὐσῶν τῶν ἡδονῶν ἡ τούτου τοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, ᾧ μανθάνομεν, ἡδίστη ἂν εἴη, καὶ ἐν ᾧ ἡμῶν τοῦτο ἄρχει, ὁ τούτου βίος ἥδιστος; Πῶς δ' οὐ μέλλει; ἔφη· κύριος γοῦν ἐπαινέτης ὢν ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτοῦ βίον ὁ φρόνιμος. Τίνα δὲ δεύτερον, εἶπον, βίον καὶ τίνα δευτέραν
507 ἡδονήν φησιν ὁ κριτὴς εἶναι; Δῆλον ὅτι τὴν τοῦ πολεμικοῦ τε καὶ φιλοτίμου· ἐγγυτέρω γὰρ αὐτοῦ ἐστιν ἢ ἡ τοῦ χρηματιστοῦ. Ὑστάτην δὴ τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς, ὡς ἔοικεν. Τί μήν; ἦ δ' ὅς.

B Ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτω δύ' ἐφεξῆς ἂν εἴη καὶ δὶς νενι-
448 κηκὼς ὁ δίκαιος τὸν ἄδικον· τὸ δὲ τρίτον ὀλυμπικῶς τῷ σωτῆρί τε καὶ τῷ Ὀλυμπίῳ Διί, ἄθρει ὅτι οὐδὲ παναληθής ἐστιν ἡ τῶν ἄλλων ἡδονὴ πλὴν τῆς τοῦ φρονίμου οὐδὲ καθαρά, ἀλλ' ἐσκιαγραφημένη τις, ὡς ἐγὼ δοκῶ μοι τῶν σοφῶν τινὸς ἀκηκοέναι. καίτοι τοῦτ' ἂν εἴη μέγιστόν τε καὶ κυριώτατον τῶν πτωμάτων. Πολύ γε· ἀλλὰ πῶς λέγεις; Ὧδ', εἶπον, ἐξευρήσω, σοῦ ἀποκρινο-
C μένου ζητῶν ἅμα. Ἐρώτα δή, ἔφη. Λέγε δή, ἦν δ' ἐγώ· οὐκ ἐναντίον φαμὲν λύπην ἡδονῇ; Καὶ μάλα. Οὐκοῦν καὶ τὸ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι εἶναί τι; Εἶναι μέντοι. Μεταξὺ τούτοιν ἀμφοῖν ἐν μέσῳ ὂν ἡσυχίαν τινὰ περὶ ταῦτα τῆς ψυχῆς; ἢ οὐχ οὕτως αὐτὸ λέγεις; Οὕτως, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὐ μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τῶν καμνόντων λόγους, οὓς λέγουσιν ὅταν κάμνωσιν; Ποίους; Ὡς οὐδὲν ἄρα ἐστὶν ἥδιον τοῦ ὑγιαίνειν, ἀλλὰ σφᾶς ἐλελήθει, πρὶν κάμνειν, ἥδιστον ὄν. Μέμνη- D
μαι, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν περιωδυνίᾳ τινὶ ἐχομένων ἀκούεις λεγόντων, ὡς οὐδὲν ἥδιον τοῦ παύσασθαι ὀδυνώμενον; Ἀκούω. Καὶ ἐν ἄλλοις γε, οἶμαι, πολλοῖς τοιούτοις αἰσθάνει γιγνομένους τοὺς ἀνθρώπους, ἐν οἷς, ὅταν λυπῶνται, τὸ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ 449
τοιούτου ἐγκωμιάζουσιν ὡς ἥδιστον, οὐ τὸ χαίρειν. Τοῦτο γάρ, ἔφη, τότε ἡδὺ ἴσως καὶ ἀγαπητὸν γίγνεται, ἡσυχία.
Καὶ ὅταν παύσηται ἄρα, εἶπον, χαίρων τις, ἡ τῆς ἡδο- E
νῆς ἡσυχία λυπηρὸν ἔσται. Ἴσως, ἔφη. Ὃ μεταξὺ ἄρα νῦν δὴ ἀμφοτέρων ἔφαμεν εἶναι, τὴν ἡσυχίαν, τοῦτό ποτε ἀμφότερα ἔσται, λύπη τε καὶ ἡδονή. Ἔοικεν. Ἦ καὶ δυνατὸν τὸ μηδέτερα ὂν ἀμφότερα γίγνεσθαι; Οὔ μοι δοκεῖ. Καὶ μὴν τό γε ἡδὺ ἐν ψυχῇ γιγνόμενον καὶ τὸ λυπηρὸν κίνησίς τις ἀμφοτέρω ἐστόν. ἢ οὔ; Ναί. Τὸ
δὲ μήτε λυπηρὸν μήτε ἡδὺ οὐχὶ ἡσυχία μέντοι καὶ ἐν 584
μέσῳ τούτοιν ἐφάνη ἄρτι; Ἐφάνη γάρ. Πῶς οὖν ὀρθῶς ἔστι τὸ μὴ ἀλγεῖν ἡδὺ ἡγεῖσθαι ἢ τὸ μὴ χαίρειν ἀνιαρόν; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἔστιν ἄρα τοῦτο, ἀλλὰ φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ, παρὰ τὸ ἀλγεινὸν ἡδὺ καὶ παρὰ τὸ ἡδὺ ἀλγεινὸν τότε ἡ ἡσυχία, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς τούτων τῶν φαντασμάτων πρὸς ἡδονῆς ἀλήθειαν, ἀλλὰ γοητεία τις. Ὡς γοῦν ὁ
λόγος, ἔφη, σημαίνει. Ἰδὲ τοίνυν, ἔφην ἐγώ, ἡδονάς, B
αἳ οὐκ ἐκ λυπῶν εἰσίν, ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῇς ἐν τῷ
παρόντι οὕτω τοῦτο πεφυκέναι, ἡδονὴν μὲν παῦλαν λύπης 450
εἶναι, λύπην δὲ ἡδονῆς. Ποῦ δή, ἔφη, καὶ ποίας λέγεις; Πολλαὶ μέν, εἶπον, καὶ ἄλλαι, μάλιστα δ' εἰ θέλεις ἐννοῆσαι τὰς περὶ τὰς ὀσμὰς ἡδονάς. αὗται γὰρ οὐ προλυπηθέντι ἐξαίφνης ἀμήχανοι τὸ μέγεθος γίγνονται, παυσάμεναί τε λύπην οὐδεμίαν καταλείπουσιν. Ἀληθέστατα, ἔφη.
Μὴ ἄρα πειθώμεθα καθαρὰν ἡδονὴν εἶναι τὴν λύπης C
ἀπαλλαγήν, μηδὲ λύπην τὴν ἡδονῆς. Μὴ γάρ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, αἵ γε διὰ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνουσαι καὶ λεγόμεναι ἡδοναί, σχεδὸν αἱ πλεῖσταί τε καὶ μέγισται, τούτου τοῦ εἴδους εἰσί, λυπῶν τινὲς ἀπαλλαγαί. Εἰσὶ γάρ. Οὐκοῦν καὶ αἱ πρὸ μελλόντων τούτων ἐκ προσδοκίας γιγνόμεναι προησθήσεις τε καὶ προλυπήσεις κατὰ ταὐτὰ ἔχουσιν; Κατὰ ταὐτά. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οἷαί
εἰσι καὶ ᾧ μάλιστα ἐοίκασιν; Τῷ; ἔφη. Νομίζεις τι, D

---

8. ἔμπειρός a. — 10. τιμὴ μέν, ἔφη b, τί μήν; ἔφη c. — 16. κρίνει] Rectius videtur κρινεῖ. Bekk. — 19. τοῦτο τὸ ὄργανον a. — 25. τιμή τε καὶ νίκη a. — ἀνδρεία a, ἀνδρείᾳ c. — 26. ὁ ante φιλόνεικος om. a. — 27. λόγῳ, ἀνάγκη a. — 28. φιλολόγος ab. — 34. δῆλον ὅτι - - ὡς ἔοικεν Socrati continuat a. — 36. δή] δὲ a.

14. ἥδιστον ὄν, οὐ a. — 19. Ἢ a. — 30. ἔφην ἐγώ Θτ: ἔφην δ' ἐγὼ a, ἦν δ' ἐγώ gbc. — 32. τοῦτο ΑΞΦυm: τούτω abc. — 35. ὀδμὰς a. — 43. πρὸ] περὶ ab. — 44. προαισθήσεις a.

εἶπον, ἐν τῇ φύσει εἶναι τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω, τὸ δὲ
μέσον; Ἔγωγε. Οἴει οὖν ἄν τινα ἐκ τοῦ κάτω φερόμενον
πρὸς μέσον ἄλλο τι οἴεσθαι ἢ ἄνω φέρεσθαι; καὶ ἐν μέσῳ
στάντα, ἀφορῶντα ὅθεν ἐνήνεκται, ἄλλοθί που ἂν ἡγεῖ-
451 *σθαι εἶναι ἢ ἐν τῷ ἄνω, μὴ ἑωρακότα τὸ ἀληθῶς ἄνω;*
Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε, ἔφη, ἄλλως οἶμαι οἰηθῆναι ἂν
E *τὸν τοιοῦτον. Ἀλλ' εἰ πάλιν γ', ἔφην, φέροιτο, κάτω*
τ' ἂν οἴοιτο φέρεσθαι καὶ ἀληθῆ οἴοιτο; Πῶς γὰρ οὔ;
Οὐκοῦν ταῦτα πάσχοι ἂν πάντα διὰ τὸ μὴ ἔμπειρος εἶναι
τοῦ ἀληθινῶς ἄνω τε ὄντος καὶ ἐν μέσῳ καὶ κάτω; Δῆ-
λον δή. Θαυμάζοις ἂν οὖν, εἰ καὶ ἄπειροι ἀληθείας περὶ
πολλῶν τε ἄλλων μὴ ὑγιεῖς δόξας ἔχουσι, πρός τε ἡδονὴν
καὶ λύπην καὶ τὸ μεταξὺ τούτων οὕτω διάκεινται, ὥστε,
585 *ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ λυπηρὸν φέρωνται, ἀληθῆ τε οἴονται καὶ*
τῷ ὄντι λυποῦνται, ὅταν δὲ ἀπὸ λύπης ἐπὶ τὸ μεταξύ,
σφόδρα μὲν οἴονται πρὸς πληρώσει τε καὶ ἡδονῇ γίγνε-
σθαι, ὥσπερ πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες ἀπει-
ρίᾳ λευκοῦ, καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτω λύπην ἀφορῶντες
ἀπειρίᾳ ἡδονῆς ἀπατῶνται; Μὰ Δί', ἦ δ' ὅς, οὐκ ἂν
θαυμάσαιμι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἰ μὴ οὕτως ἔχει. Ὧδέ
γε οὖν, εἶπον, ἐννόει· οὐχὶ πεῖνα καὶ δίψα καὶ τὰ τοιαῦτα
B *κενώσεις τινές εἰσι τῆς περὶ τὸ σῶμα ἕξεως; Τί μήν;*
452 *Ἄγνοια δὲ καὶ ἀφροσύνη ἆρ' οὐ κενότης ἐστὶ τῆς περὶ*
ψυχὴν αὖ ἕξεως; Μάλα γε. Οὐκοῦν πληροῖτ' ἂν ὅ τε
τροφῆς μεταλαμβάνων καὶ ὁ νοῦν ἴσχων; Πῶς δ' οὔ;
Πλήρωσις δὲ ἀληθεστέρα τοῦ ἧττον ἢ τοῦ μᾶλλον ὄντος;
Δῆλον, ὅτι τοῦ μᾶλλον. Πότερα οὖν ἡγεῖ τὰ γένη μᾶλλον
καθαρᾶς οὐσίας μετέχειν, τὰ οἷον σίτου τε καὶ ποτοῦ καὶ
ὄψου καὶ ξυμπάσης τροφῆς, ἢ τὸ δόξης τε ἀληθοῦς εἶδος
C *καὶ ἐπιστήμης καὶ νοῦ καὶ ξυλλήβδην αὖ πάσης ἀρετῆς;*
ὧδε δὲ κρῖνε· τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου ἐχόμενον καὶ ἀθανάτου
508 *καὶ ἀληθείας, καὶ αὐτὸ τοιοῦτον ὂν καὶ ἐν τοιούτῳ γι-*
γνόμενον, μᾶλλον εἶναί σοι δοκεῖ, ἢ τὸ μηδέποτε ὁμοίου
καὶ θνητοῦ, καὶ αὐτὸ τοιοῦτο καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμε-
νον; Πολύ, ἔφη, διαφέρει τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου. Ἡ οὖν
ἀεὶ ὁμοίου οὐσία οὐσίας τι μᾶλλον ἢ ἐπιστήμης μετέχει;
Οὐδαμῶς. Τί δ', ἀληθείας; Οὐδὲ τοῦτο. Εἰ δὲ ἀλη-
D *θείας ἧττον, οὐ καὶ οὐσίας; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὅλως τὰ*
περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γένη τῶν γενῶν αὖ τῶν
περὶ τὴν τῆς ψυχῆς θεραπείαν ἧττον ἀληθείας τε καὶ
οὐσίας μετέχει; Πολύ γε. Σῶμα δὲ αὐτὸ ψυχῆς οὐκ οἴει
453 *οὕτως; Ἔγωγε. Οὐκοῦν τὸ τῶν μᾶλλον ὄντων πληρού-*
μενον καὶ αὐτὸ μᾶλλον ὂν ὄντως μᾶλλον πληροῦται, ἢ
τὸ τῶν ἧττον ὄντων καὶ αὐτὸ ἧττον ὄν; Πῶς γὰρ οὔ;

Εἰ ἄρα τὸ πληροῦσθαι τῶν φύσει προσηκόντων ἡδύ ἐστι,
τὸ τῷ ὄντι καὶ τῶν ὄντων πληρούμενον μᾶλλον μᾶλλον
ὄντως τε καὶ ἀληθεστέρως χαίρειν ἂν ποιοῖ ἡδονῇ ἀλη- E
θεῖ, τὸ δὲ τῶν ἧττον ὄντων μεταλαμβάνον ἧττόν τε ἂν
ἀληθῶς καὶ βεβαίως πληροῖτο καὶ ἀπιστοτέρας ἂν ἡδονῆς
καὶ ἧττον ἀληθοῦς μεταλαμβάνοι. Ἀναγκαιότατα, ἔφη.
Οἱ ἄρα φρονήσεως καὶ ἀρετῆς ἄπειροι, εὐωχίαις δὲ καὶ 586
τοῖς τοιούτοις ἀεὶ ξυνόντες κάτω, ὡς ἔοικε, καὶ μέχρι
πάλιν πρὸς τὸ μεταξὺ φέρονταί τε καὶ ταύτῃ πλανῶνται
διὰ βίου, ὑπερβάντες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἀληθῶς ἄνω οὔτε
ἀνέβλεψαν πώποτε οὔτε ἠνέχθησαν, οὐδὲ τοῦ ὄντος τῷ
ὄντι ἐπληρώθησαν, οὐδὲ βεβαίου τε καὶ καθαρᾶς ἡδονῆς
ἐγεύσαντο, ἀλλὰ βοσκημάτων δίκην κάτω ἀεὶ βλέποντες
καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας βόσκονται χορτα-
ζόμενοι καὶ ὀχεύοντες, καὶ ἕνεκα τῆς τούτων πλεονεξίας B
λακτίζοντες καὶ κυρίττοντες ἀλλήλους σιδηροῖς κέρασί τε
καὶ ὁπλαῖς ἀποκτιννύασι δι' ἀπληστίαν, ἅτε οὐχὶ τοῖς οὖ-
σιν οὐδὲ τὸ ὂν οὐδὲ τὸ στέγον ἑαυτῶν πιμπλάντες. Παν- 454
τελῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων, τὸν τῶν πολλῶν, ὦ Σώκρατες,
χρησμῳδεῖς βίον. Ἆρ' οὖν οὐκ ἀνάγκη καὶ ἡδοναῖς ξυν-
εῖναι μεμιγμέναις λύπαις, εἰδώλοις τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς
καὶ ἐσκιαγραφημέναις, ὑπὸ τῆς παρ' ἀλλήλας θέσεως ἀπο-
χραινομέναις, ὥστε σφοδροὺς ἑκατέρας φαίνεσθαι καὶ C
ἔρωτας ἑαυτῶν λυττῶντας τοῖς ἄφροσιν ἐντίκτειν καὶ περι-
μαχήτους εἶναι, ὥσπερ τὸ τῆς Ἑλένης εἴδωλον ὑπὸ τῶν
ἐν Τροίᾳ Στησίχορός φησι γενέσθαι περιμάχητον ἀγνοίᾳ
τοῦ ἀληθοῦς; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, τοιοῦτόν τι αὐτὸ
εἶναι.

Τί δέ; περὶ τὸ θυμοειδὲς οὐχ ἕτερα τοιαῦτα ἀνάγκη
γίγνεσθαι, ὃς ἂν αὐτὸ τοῦτο διαπράττηται ἢ φθόνῳ διὰ
φιλοτιμίαν ἢ βίᾳ διὰ φιλονεικίαν ἢ θυμῷ διὰ δυσκολίαν,
πλησμονὴν τιμῆς τε καὶ νίκης καὶ θυμοῦ διώκων ἄνευ D
λογισμοῦ τε καὶ νοῦ; Τοιαῦτα, ἦ δ' ὅς, ἀνάγκη καὶ
περὶ τοῦτο εἶναι. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· θαῤῥοῦντες λέγω-
μεν ὅτι καὶ περὶ τὸ φιλοκερδὲς καὶ τὸ φιλόνεικον ὅσαι
ἐπιθυμίαι εἰσίν, αἳ μὲν ἂν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ λόγῳ ἑπό-
μεναι καὶ μετὰ τούτων τὰς ἡδονὰς διώκουσαι, ἃς ἂν τὸ
φρόνιμον ἐξηγῆται, λαμβάνωσι, τὰς ἀληθεστάτας τε λή- 455
ψονται, ὡς οἷόν τε αὐταῖς ἀληθεῖς λαβεῖν, ἅτε ἀληθείᾳ
ἑπομένων, καὶ τὰς ἑαυτῶν οἰκείας, εἴπερ τὸ βέλτιστον E
ἑκάστῳ, τοῦτο καὶ οἰκειότατον; Ἀλλὰ μήν, ἔφη, οἰκειότα-
τόν γε. Τῷ φιλοσόφῳ ἄρα ἑπομένης ἁπάσης τῆς ψυχῆς
καὶ μὴ στασιαζούσης ἑκάστῳ τῷ μέρει ὑπάρχει εἴς τε
τἄλλα τὰ ἑαυτοῦ πράττειν καὶ δικαίῳ εἶναι, καὶ δὴ καὶ

---

1. *τὸ δὲ δὲ κάτω* Bekkeri operae. — 3. *πρὸς τὸ μέσον* a. — 5. *τὸ ὡς ἀληθῶς* a. — 7. *φέροιτο κάτω, κάτω* a c. — 17. *ὥσπερ δὲ πρὸς* q b c. — 17. *ἀπειρίᾳ λευκοῦ, καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτω λύπην ἀφορῶντες* bis posuerunt Bekkeri operae. — 20. *ἔχοι* b c. — 21. *γοῦν* b c. — *δίψη* a. — *τὰ* om. Bekkeri operae. — 24. *αὖ* om. a. — *Οὐκοῦν καὶ πληροῖτ'* a. — 30. *αὖ πάσης* *ΑΠΦ*m: *αὖ συμπάσης* v, *ἁπάσης* (om. *αὖ*) a b c. — 31. *κρῖναι* a. — 34. *αὖ τὸ* *ΑΦDK*vm. — *τοιοῦτο* *ΑΦ*m: *τοιοῦτον* a b c. — 41. *τῆς ψυχῆς* *Α*.

2. *τῶν μᾶλλον ὄντων πληρούμενον, μᾶλλον* a. — 4. *ὄντων* om. Bekkeri operae. — 10. *ἀληθὲς* a. — 18. *ὂν οὔτε τὸ* a. — 26. *Στησίχορος*] Schneidewin Del. Poët. iamb. et melic. p. 331. fr. 12. — 36. *αἱ* a. — 40. *ἑπόμεναι* a.

τὰς ἡδονὰς τὰς ἑαυτοῦ ἕκαστον καὶ τὰς βελτίστας καὶ εἰς
587 τὸ δυνατὸν τὰς ἀληθεστάτας καρποῦσθαι. Κομιδῇ μὲν
οὖν. Ὅταν δὲ ἄρα τῶν ἑτέρων τι κρατήσῃ, ὑπάρχει αὐ-
τῷ μήτε τὴν ἑαυτοῦ ἡδονὴν ἐξευρίσκειν, τά τε ἄλλα ἀναγ-
κάζειν ἀλλοτρίαν καὶ μὴ ἀληθῆ ἡδονὴν διώκειν. Οὕτως,
ἔφη. Οὐκοῦν ἃ πλεῖστον φιλοσοφίας τε καὶ λόγου ἀφέ-
στηκε, μάλιστα ἂν τοιαῦτα ἐξεργάζοιτο; Πολύ γε. Πλεῖ-
στον δὲ λόγου ἀφίσταται οὐχ ὅπερ νόμου τε καὶ τάξεως;
Δῆλον δή. Ἐφάνησαν δὲ πλεῖστον ἀφεστῶσαι οὐχ αἱ
B ἐρωτικαί τε καὶ τυραννικαὶ ἐπιθυμίαι; Πολύ γε. Ἐλάχι-
στον δὲ αἱ βασιλικαί τε καὶ κόσμιαι; Ναί. Πλεῖστον δή,
οἶμαι, ἀληθοῦς ἡδονῆς καὶ οἰκείας ὁ τύραννος ἀφεστήξει,
456 ὁ δὲ ὀλίγιστον. Ἀνάγκη. Καὶ ἀηδέστατα ἄρα, εἶπον, ὁ
τύραννος βιώσεται, ὁ δὲ βασιλεὺς ἥδιστα. Πολλὴ ἀνάγκη.
Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ ἀηδέστερον ζῇ τύραννος βασι-
λέως; Ἂν εἴπῃς, ἔφη. Τριῶν ἡδονῶν, ὡς ἔοικεν, οὐσῶν,
μιᾶς μὲν γνησίας, δυοῖν δὲ νόθαιν, τῶν νόθων εἰς τὸ
C ἐπέκεινα ὑπερβὰς ὁ τύραννος, φυγὼν νόμον τε καὶ λόγον,
δούλαις τισὶ δορυφόροις ἡδοναῖς ξυνοικεῖ, καὶ ὁπόσῳ
ἐλαττοῦται οὐδὲ πάνυ ῥᾴδιον εἰπεῖν, πλὴν ἴσως ὧδε.
Πῶς; ἔφη. Ἀπὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ τρίτος που ὁ τύραννος
ἀφειστήκει· ἐν μέσῳ γὰρ αὐτῶν ὁ δημοτικὸς ἦν. Ναί.
Οὐκοῦν καὶ ἡδονῆς τρίτῳ εἰδώλῳ πρὸς ἀλήθειαν ἀπ' ἐκεί-
νου ξυνοικοῖ ἄν, εἰ τὰ πρόσθεν ἀληθῆ; Οὕτως. Ὁ δέ
D γε ὀλιγαρχικὸς ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ αὖ τρίτος, ἐὰν εἰς ταὐ-
τὸν ἀριστοκρατικὸν καὶ βασιλικὸν τιθῶμεν. Τρίτος γάρ.
Τριπλασίου ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τριπλάσιον ἀριθμῷ ἀληθοῦς
ἡδονῆς ἀφέστηκε τύραννος. Φαίνεται. Ἐπίπεδον ἄρ',
ἔφην, ὡς ἔοικε, τὸ εἴδωλον κατὰ τὸν τοῦ μήκους ἀρι-
θμὸν ἡδονῆς τυραννικῆς ἂν εἴη. Κομιδῇ γε. Κατὰ δὲ
δύναμιν καὶ τρίτην αὔξην δῆλον δὴ ἀπόστασιν ὅσην
457 ἀφεστηκὼς γίγνεται. Δῆλον, ἔφη, τῷ γε λογιστικῷ. Οὐκ-
E οῦν ἐάν τις μεταστρέψας ἀληθείᾳ ἡδονῆς τὸν βασιλέα
509 τοῦ τυράννου ἀφεστηκότα λέγῃ, ὅσον ἀφέστηκεν, ἐννεα-
καιεικοσικαιεπτακοσιοπλασιάκις ἥδιον αὐτὸν ζῶντα εὑρήσει
τελειωθείσῃ τῇ πολλαπλασιώσει, τὸν δὲ τύραννον ἀνιαρό-
τερον τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀποστάσει. Ἀμήχανον, ἔφη, λογι-
σμὸν καταπεφόρηκας τῆς διαφορότητος τοῖν ἀνδροῖν, τοῦ
588 τε δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου, πρὸς ἡδονήν τε καὶ λύπην.
Καὶ μέντοι καὶ ἀληθῆ καὶ προσήκοντά γε, ἦν δ' ἐγώ,
βίοις ἀριθμόν, εἴπερ αὐτοῖς προσήκουσιν ἡμέραι καὶ
νύκτες καὶ μῆνες καὶ ἐνιαυτοί. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, προσή-
κουσιν. Οὐκοῦν εἰ τοσοῦτον ἡδονῇ νικᾷ ὁ ἀγαθός τε καὶ
δίκαιος τὸν κακόν τε καὶ ἄδικον, ἀμηχάνῳ δὴ ὅσῳ πλείον
νικήσει εὐσχημοσύνῃ τε βίου καὶ κάλλει καὶ ἀρετῇ; Ἀμη-
χάνῳ μέντοι νὴ Δία, ἔφη.

Εἶεν δή, εἶπον· ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγου γεγόναμεν, B
ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι' ἃ δεῦρ' ἥκομεν· ἦν
δέ που λεγόμενον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν τῷ τελέως μὲν ἀδίκῳ,
δοξαζομένῳ δὲ δικαίῳ. ἢ οὐχ οὕτως ἐλέχθη; Οὕτω μὲν
οὖν. Νῦν δή, ἔφην, αὐτῷ διαλεγώμεθα, ἐπειδὴ διωμο-
λογησάμεθα τό τε ἀδικεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν ἣν ἑκά- 458
τερον ἔχει δύναμιν. Πῶς; ἔφη. Εἰκόνα πλάσαντες τῆς
ψυχῆς λόγῳ, ἵνα εἰδῇ ὁ ἐκεῖνα λέγων οἷα ἔλεγεν. Ποίαν
τινά; ἦ δ' ὅς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δ' ἐγώ, οἷαι C
μυθολογοῦνται παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις, ἥ τε Χιμαίρας
καὶ ἡ Σκύλλης καὶ Κερβέρου, καὶ ἄλλαι τινὲς συχναὶ λέ-
γονται ξυμπεφυκυῖαι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἓν γενέσθαι. Λέγον-
ται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδέαν θηρίου ποι-
κίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θηρίων ἔχοντος κεφα-
λὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων, καὶ δυνατοῦ μεταβάλλειν καὶ
φύειν ἐξ αὑτοῦ πάντα ταῦτα. Δεινοῦ πλάστου, ἔφη, τὸ
ἔργον· ὅμως δέ, ἐπειδὴ εὐπλαστότερον κηροῦ καὶ τῶν τοι- D
ούτων λόγος, πεπλάσθω. Μίαν δὴ τοίνυν ἄλλην ἰδέαν
λέοντος, μίαν δὲ ἀνθρώπου· πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ
πρῶτον καὶ δεύτερον τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ῥᾴω·
καὶ πέπλασται. Σύναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἓν τρία ὄντα,
ὥστε πῃ ξυμπεφυκέναι ἀλλήλοις. Συνῆπται, ἔφη. Πε-
ρίπλασον δὴ αὐτοῖς ἔξωθεν ἑνὸς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀνθρώ-
που, ὥστε τῷ μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς ὁρᾶν, ἀλλὰ τὸ ἔξω E
μόνον ἔλυτρον ὁρῶντι ἓν ζῷον φαίνεσθαι, ἄνθρωπον. Πε-
ριπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὴ τῷ λέγοντι, ὡς λυσιτε- 459
λεῖ τούτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ, δίκαια δὲ πράττειν οὐ
ξυμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φησὶν ἢ λυσιτελεῖν αὐτῷ τὸ
παντοδαπὸν θηρίον εὐωχοῦντι ποιεῖν ἰσχυρὸν καὶ τὸν
λέοντα καὶ τὰ περὶ τὸν λέοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον λιμο-
κτονεῖν καὶ ποιεῖν ἀσθενῆ, ὥστε ἕλκεσθαι ὅπῃ ἂν ἐκείνων 589
ὁπότερον ἄγῃ, καὶ μηδὲν ἕτερον ἑτέρῳ ξυνεθίζειν μηδὲ
φίλον ποιεῖν, ἀλλ' ἐᾶν αὐτὰ ἐν αὑτοῖς δάκνεσθαί τε καὶ
μαχόμενα ἐσθίειν ἄλληλα. Παντάπασι γάρ, ἔφη, ταῦτ'
ἂν λέγοι ὁ τὸ ἀδικεῖν ἐπαινῶν. Οὐκοῦν αὖ ὁ τὰ δίκαια
λέγων λυσιτελεῖν φαίη ἂν δεῖν ταῦτα πράττειν καὶ ταῦτα
λέγειν, ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐντὸς ἄνθρωπος ἔσται ἐγκρα-
τέστατος, καὶ τοῦ πολυκεφάλου θρέμματος ἐπιμελήσεται B
ὥσπερ γεωργός, τὰ μὲν ἥμερα τρέφων καὶ τιθασεύων,
τὰ δὲ ἄγρια ἀποκωλύων φύεσθαι, ξύμμαχον ποιησάμενος
τὴν τοῦ λέοντος φύσιν, καὶ κοινῇ πάντων κηδόμενος,
φίλα ποιησάμενος ἀλλήλοις τε καὶ αὑτῷ, οὕτω θρέψει;

---

17. δυεῖν b. — νόθαιν ΘΠΔΚqυτ et pr. ΑΞ: νόθοιν abc. — τῶν νόθων] τὸ νόθον a. — 19. ὁπόσῳ ΑΞΦm:
ον κρα
ὁπόσω v, ὁπόσα abc. — 22. αὐτῷ a. — δημοτικὸς Α, δημοκρατικὸς ΦΚm. — 24. Οὕτω a. — 31. καὶ ΑΦm: καὶ τὴν abc. — 34. ἐννέα καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτακοσιοπλασιάκις a. — 36. τελεωθείσῃ bc. — ἀνιαρώτερον a. — 44. πλείονι v, πλέονι qbc.

7. αὐτὸ a. — 18. ταῦτα πάντα a. — 22. καὶ δεύτερον· δεύτερον, το δεύτερον a. — 34. ἄγοι a. — 41. τιθασσεύων a.

Κομιδῇ γὰρ αὖ λέγει ταῦτα ὁ τὸ δίκαιον ἐπαινῶν. Κατὰ
πάντα τρόπον δὴ ὁ μὲν τὰ δίκαια ἐγκωμιάζων ἀληθῆ ἂν
C λέγοι, ὁ δὲ τὰ ἄδικα ψεύδοιτο. πρός τε γὰρ ἡδονὴν καὶ
460 πρὸς εὐδοξίαν καὶ ὠφέλειαν σκοπουμένῳ ὁ μὲν ἐπαινέτης
τοῦ δικαίου ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' εἰδὼς
ψέγει ὅ τι ψέγει. Οὔ μοι δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, οὐδαμῇ γε.
Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πρᾴως, οὐ γὰρ ἑκὼν ἁμαρτάνει,
ἐρωτῶντες Ὦ μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ καὶ αἰσχρὰ νό-
D μιμα διὰ τὰ τοιαῦτ' ἂν φαῖμεν γεγονέναι; τὰ μὲν καλὰ
τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ ἴσως τὰ ὑπὸ τῷ θείῳ
τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύσεως, αἰσχρὰ δὲ τὰ ὑπὸ τῷ
ἀγρίῳ τὸ ἥμερον δουλούμενα; ξυμφήσει; ἢ πῶς; Ἐάν
μοι, ἔφη, πείθηται. Ἔστιν οὖν, εἶπον, ὅτῳ λυσιτελεῖ
ἐκ τούτου τοῦ λόγου χρυσίον λαμβάνειν ἀδίκως, εἴπερ
τοιόνδε τι γίγνεται, λαμβάνων τὸ χρυσίον ἅμα καταδου-
λοῦται τὸ βέλτιστον ἑαυτοῦ τῷ μοχθηροτάτῳ; ἢ εἰ μὲν
E λαβὼν χρυσίον υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ ταῦτ' εἰς
ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ ἐλυσιτέλει
οὐδ' ἂν πάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνειν, εἰ δὲ τὸ ἑαυτοῦ
θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ μιαρωτάτῳ δουλοῦται
590 καὶ μηδὲν ἐλεεῖ, οὐκ ἄρα ἄθλιός ἐστι καὶ πολὺ ἐπὶ δει-
νοτέρῳ ὀλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ ἢ Ἐριφύλη ἐπὶ τῇ τοῦ
461 ἀνδρὸς ψυχῇ τὸν ὅρμον δεξαμένη; Πολὺ μέντοι, ἦ δ' ὃς
ὁ Γλαύκων· ἐγὼ γάρ σοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρινοῦμαι.
Οὐκοῦν καὶ τὸ ἀκολασταίνειν οἴει διὰ τοιαῦτα πάλαι ψέ-
γεσθαι, ὅτι ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ δεινὸν τὸ μέγα
ἐκεῖνο καὶ πολυειδὲς θρέμμα πέρα τοῦ δέοντος; Δῆλον,
ἔφη. Ἡ δ' αὐθάδεια καὶ δυσκολία ψέγεται οὐχ ὅταν τὸ
B λεοντῶδές τε καὶ ὀφεῶδες αὔξηται καὶ συντείνηται ἀναρ-
μόστως; Πάνυ μὲν οὖν. Τρυφὴ δὲ καὶ μαλθακία οὐκ ἐπὶ
τῇ αὐτοῦ τούτου χαλάσει τε καὶ ἀνέσει ψέγεται, ὅταν ἐν
αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τί μήν; Κολακεία δὲ καὶ ἀνελευ-
θερία οὐχ ὅταν τις τὸ αὐτὸ τοῦτο, τὸ θυμοειδές, ὑπὸ
τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ, καὶ ἕνεκα χρημάτων καὶ τῆς
ἐκείνου ἀπληστίας προπηλακιζόμενον ἐθίζῃ ἐκ νέου ἀντὶ
C λέοντος πίθηκον γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Βαναυσία
510 δὲ καὶ χειροτεχνία διὰ τί, οἴει, ὄνειδος φέρει; ἢ δι' ἄλλο
τι φήσομεν ἢ ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου
εἶδος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἄρχειν τῶν ἐν αὑτῷ θρεμ-
μάτων, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐκεῖνα, καὶ τὰ θωπεύματα αὐ-
τῶν μόνον δύνηται μανθάνειν; Ἔοικεν, ἔφη. Οὐκοῦν
462 ἵνα καὶ ὁ τοιοῦτος ὑπὸ ὁμοίου ἄρχηται οἵουπερ ὁ βέλτι-
D στος, δοῦλον αὐτόν φαμεν δεῖν εἶναι ἐκείνου τοῦ βελτί-
στου, ἔχοντος ἐν αὑτῷ τὸ θεῖον ἄρχον, οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῇ
τοῦ δούλου οἰόμενοι δεῖν ἄρχεσθαι αὐτόν, ὥσπερ Θρασύ-
μαχος ᾤετο τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὡς ἄμεινον ὂν παντὶ
ὑπὸ θείου καὶ φρονίμου ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν οἰκεῖον
ἔχοντος ἐν αὑτῷ, εἰ δὲ μή, ἔξωθεν ἐφεστῶτος, ἵνα εἰς
δύναμιν πάντες ὅμοιοι ὦμεν καὶ φίλοι τῷ αὐτῷ κυβερνώ-
μενοι; Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Δηλοῖ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
ὁ νόμος ὅτι τοιοῦτον βουλεύεται, πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει E
ξύμμαχος ὤν· καὶ ἡ τῶν παίδων ἀρχή, τὸ μὴ ἐᾶν ἐλευ-
θέρους εἶναι, ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτείαν
καταστήσωμεν, καὶ τὸ βέλτιστον θεραπεύσαντες τῷ παρ' 591
ἡμῖν τοιούτῳ ἀντικαταστήσωμεν φύλακα ὅμοιον καὶ ἄρ-
χοντα ἐν αὐτῷ, καὶ τότε δὴ ἐλεύθερον ἀφίεμεν. Δηλοῖ
γάρ, ἦ δ' ὅς. Πῇ δὴ οὖν φήσομεν, ὦ Γλαύκων, καὶ
κατὰ τίνα λόγον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν, ἢ ἀκολασταίνειν ἤ τι
αἰσχρὸν ποιεῖν, ἐξ ὧν πονηρότερος μὲν ἔσται, πλείω δὲ
χρήματα ἢ ἄλλην τινὰ δύναμιν κεκτήσεται; Οὐδαμῇ, ἦ
δ' ὅς. Πῇ δ' ἀδικοῦντα λανθάνειν καὶ μὴ διδόναι δίκην 463
λυσιτελεῖν; ἢ οὐχὶ ὁ μὲν λανθάνων ἔτι πονηρότερος γίγνε- B
ται, τοῦ δὲ μὴ λανθάνοντος καὶ κολαζομένου τὸ μὲν θη-
ριῶδες κοιμίζεται καὶ ἡμεροῦται, τὸ δὲ ἥμερον ἐλευθε-
ροῦται, καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ εἰς τὴν βελτίστην φύσιν καθι-
σταμένη τιμιωτέραν ἕξιν λαμβάνει, σωφροσύνην τε καὶ
δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως κτωμένη, ἢ σῶμα ἰσχύν τε
καὶ κάλλος μετὰ ὑγιείας λαμβάνον, τοσούτῳ ὅσῳπερ ψυχὴ
σώματος τιμιωτέρα; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν
ὅ γε νοῦν ἔχων πάντα τὰ αὑτοῦ εἰς τοῦτο ξυντείνας βιώ- C
σεται, πρῶτον μὲν τὰ μαθήματα τιμῶν, ἃ τοιαύτην
αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἀπεργάσεται, τὰ δὲ ἄλλα ἀτιμάζων;
Δῆλον, ἔφη. Ἔπειτά γ', εἶπον, τὴν τοῦ σώματος ἕξιν
καὶ τροφὴν οὐχ ὅπως τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ ἡδονῇ
ἐπιτρέψας ἐνταῦθα τετραμμένος ζήσει, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς
ὑγίειαν βλέπων, οὐδὲ τοῦτο πρεσβεύων, ὅπως ἰσχυρὸς ἢ
ὑγιὴς ἢ καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ καὶ σωφρονήσειν μέλλῃ ἀπ'
αὐτῶν, ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι ἁρμονίαν τῆς ἐν τῇ D
ψυχῇ ἕνεκα ξυμφωνίας ἁρμοττόμενος φαίνηται. Παντά-
πασι μὲν οὖν, ἔφη, ἐάνπερ μέλλῃ τῇ ἀληθείᾳ μουσικὸς
εἶναι. Οὐκοῦν, εἶπον, καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων
κτήσει ξύνταξίν τε καὶ ξυμφωνίαν; καὶ τὸν ὄγκον τοῦ 464
πλήθους οὐκ ἐκπληττόμενος ὑπὸ τοῦ τῶν πολλῶν μακα-
ρισμοῦ ἄπειρον αὐξήσει, ἀπέραντα κακὰ ἔχων; Οὐκ οἴο-
μαι, ἔφη. Ἀλλ' ἀποβλέπων γε, εἶπον, πρὸς τὴν ἐν αὑτῷ E
πολιτείαν, καὶ φυλάττων, μή τι παρακινῇ αὐτοῦ τῶν
ἐκεῖ διὰ πλῆθος οὐσίας ἢ δι' ὀλιγότητα, οὕτω κυβερνῶν
προσθήσει καὶ ἀναλώσει τῆς οὐσίας καθ' ὅσον ἂν οἷός τ'
ᾖ. Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τιμάς γε, εἰς
ταὐτὸν ἀποβλέπων, τῶν μὲν μεθέξει καὶ γεύσεται ἑκών, 592

2. τὰ μὲν a. — 6. ὅ, τι ψέγοι a. — 8. καὶ τὰ αἰσχρὰ a. — 19. λαμβάνοι a. λαμβάνῃ c. — 26. δεινὸν καὶ τὸ a. — 31. τῇ τοῦ αὐτοῦ a. — 39. αὐτῷ a. — 42. ὑφ' cum Stobaeo bc. — 43. εἶναι δεῖν a. — 44. ἔχοντος ΑΞΦbm: καὶ ἔχοντος a b c.

6. βούλεται cum Iamblicho et Stobaeo v c. — 9. αὐτοῖς a b. — 19. κομίζεται Bipontinorum et Bekkeri operae. — 23. ὑγείας a. — 27. αὐτῷ a. — ἀπεργάζεται ΑΞΦbm. — 28. γ'] δ' cum Astio c. — 30. ζωίη Α, ζώῃ q, ζώει b, ζώσῃ ΘΠD, ζήσῃ K. — 34. φανεῖται cum Iamblicho c.

ἃς ἂν ἡγῆται ἀμείνω αὐτὸν ποιήσειν, ἃς δ' ἂν λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἕξιν, φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Οὐκ ἄρα, ἔφη, τά γε πολιτικὰ ἐθελήσει πράττειν, ἐάνπερ τούτου κήδηται. Νὴ τὸν κύνα, ἦν δ' ἐγώ, ἔν γε τῇ ἑαυτοῦ πόλει καὶ μάλα, οὐ μέντοι ἴσως ἔν γε τῇ πατρίδι, ἐὰν μὴ θεία τις ξυμβῇ τύχη. Μανθάνω, ἔφη· ἐν ᾗ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λέγεις, τῇ ἐν λόγοις κειμένῃ,
ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἶμαι αὐτὴν εἶναι. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, B
ἐν οὐρανῷ ἴσως παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὁρᾶν
καὶ ὁρῶντι ἑαυτὸν κατοικίζειν. διαφέρει δὲ οὐδὲν εἴτε 465
που ἔστιν εἴτε ἔσται· τὰ γὰρ ταύτης μόνης ἂν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς. Εἰκός γ', ἔφη.

---

6. νῦν] δὴ DKq, νῦν δὴ cum Bekkero c.
5. τὰ] τὸ Stallbaumii operae.

I.

595
511
466
Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα περὶ αὐτῆς
ἐννοῶ, ὡς παντὸς ἄρα μᾶλλον ὀρθῶς ᾠκίζομεν τὴν πό-
λιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐνθυμηθεὶς περὶ ποιήσεως λέγω. Τὸ
ποῖον; ἔφη. Τὸ μηδαμῇ παραδέχεσθαι αὐτῆς ὅση μιμη-
τική· παντὸς γὰρ μᾶλλον οὐ παραδεκτέα νῦν καὶ ἐναργέ-
στερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, φαίνεται, ἐπειδὴ χωρὶς ἕκαστα
B διῄρηται τὰ τῆς ψυχῆς εἴδη. Πῶς λέγεις; Ὡς μὲν πρὸς
ὑμᾶς εἰρῆσθαι — οὐ γάρ μου κατερεῖτε πρὸς τοὺς τῆς
τραγῳδίας ποιητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μιμη-
τικούς — λώβη ἔοικεν εἶναι πάντα τὰ τοιαῦτα τῆς τῶν
ἀκουόντων διανοίας, ὅσοι μὴ ἔχουσι φάρμακον τὸ εἰδέναι
467 αὐτὰ οἷα τυγχάνει ὄντα. Πῇ δή, ἔφη, διανοούμενος λέ-
γεις; Ῥητέον, ἦν δ' ἐγώ, καίτοι φιλία γέ τίς με καὶ αἰ-
δὼς ἐκ παιδὸς ἔχουσα περὶ Ὁμήρου ἀποκωλύει λέγειν.
C ἔοικε μὲν γὰρ τῶν καλῶν ἁπάντων τούτων τῶν τραγικῶν
πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι. ἀλλ' οὐ γὰρ
πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ, ἀλλ', ὃ λέγω, ῥητέον.
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄκουε δή, μᾶλλον δὲ ἀποκρίνου.
Ἐρώτα. Μίμησιν ὅλως ἔχοις ἄν μοι εἰπεῖν ὅ τί ποτ'
ἐστίν; οὐδὲ γάρ τοι αὐτὸς πάνυ τι ξυννοῶ, τί βούλεται
εἶναι. Ἦ που ἄρ', ἔφη, ἐγὼ ξυννοήσω. Οὐδέν γε, ἦν
δ' ἐγώ, ἄτοπον, ἐπεὶ πολλά τοι ὀξύτερον βλεπόντων ἀμ-
596 βλύτερον ὁρῶντες πρότεροι εἶδον. Ἔστιν, ἔφη, οὕτως·
ἀλλὰ σοῦ παρόντος οὐδ' ἂν προθυμηθῆναι οἷός τε εἴην
εἰπεῖν, εἴ τί μοι καταφαίνεται, ἀλλ' αὐτὸς ὅρα. Βούλει
οὖν ἐνθένδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες, ἐκ τῆς εἰωθυίας
μεθόδου; εἶδος γάρ πού τι ἓν ἕκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι
περὶ ἕκαστα τὰ πολλά, οἷς ταὐτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν.
ἢ οὐ μανθάνεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὅ τι βούλει
B τῶν πολλῶν. οἷον, εἰ θέλεις, πολλαί πού εἰσι κλῖναι καὶ
468 τράπεζαι. Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ ἰδέαι γέ που περὶ ταῦτα τὰ
σκεύη δύο, μία μὲν κλίνης, μία δὲ τραπέζης. Ναί.
Οὐκοῦν καὶ εἰώθαμεν λέγειν, ὅτι ὁ δημιουργὸς ἑκατέρου
τοῦ σκεύους πρὸς τὴν ἰδέαν βλέπων οὕτω ποιεῖ ὁ μὲν
τὰς κλίνας, ὁ δὲ τὰς τραπέζας, αἷς ἡμεῖς χρώμεθα, καὶ
τἆλλα κατὰ ταὐτά; οὐ γάρ που τήν γε ἰδέαν αὐτὴν δημι-
ουργεῖ οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν· πῶς γάρ; Οὐδαμῶς.
Ἀλλ' ὅρα δὴ καὶ τόνδε τίνα καλεῖς τὸν δημιουργόν. Τὸν C
ποῖον; Ὃς πάντα ποιεῖ, ὅσαπερ εἷς ἕκαστος τῶν χειροτε-
χνῶν. Δεινόν τινα λέγεις καὶ θαυμαστὸν ἄνδρα. Οὔπω
γε, ἀλλὰ τάχα μᾶλλον φήσεις. ὁ αὐτὸς γὰρ οὗτος χειρο-
τέχνης οὐ μόνον πάντα οἷός τε σκεύη ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ
τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἅπαντα ποιεῖ καὶ ζῷα πάντα
ἐργάζεται, τά τε ἄλλα καὶ ἑαυτόν, καὶ πρὸς τούτοις γῆν
καὶ οὐρανὸν καὶ θεοὺς καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ
ἐν Ἅιδου ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἐργάζεται. Πάνυ θαυμαστόν,
ἔφη, λέγεις σοφιστήν. Ἀπιστεῖς; ἦν δ' ἐγώ. καί μοι εἰπέ, D
τὸ παράπαν οὐκ ἄν σοι δοκεῖ εἶναι τοιοῦτος δημιουργός,
ἢ τινὶ μὲν τρόπῳ γενέσθαι ἂν τούτων ἁπάντων ποιητής,
τινὶ δὲ οὐκ ἄν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι κἂν αὐτὸς οἷός τε
εἴης πάντα ταῦτα ποιῆσαι τρόπῳ γέ τινι; Καὶ τίς, ἔφη, 469
ὁ τρόπος οὗτος; Οὐ χαλεπός, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ πολλαχῇ
καὶ ταχὺ δημιουργούμενος· τάχιστα δέ που, εἰ θέλεις λα-
βὼν κάτοπτρον περιφέρειν πανταχῇ· ταχὺ μὲν ἥλιον ποιή-
σεις καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, ταχὺ δὲ γῆν, ταχὺ δὲ σαυτόν E
τε καὶ τἆλλα ζῷα καὶ σκεύη καὶ φυτὰ καὶ πάντα ὅσα
νῦν δὴ ἐλέγετο. Ναί, ἔφη, φαινόμενα, οὐ μέντοι ὄντα
γέ που τῇ ἀληθείᾳ. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εἰς δέον
ἔρχει τῷ λόγῳ. τῶν τοιούτων γάρ, οἶμαι, δημιουργῶν
καὶ ὁ ζωγράφος ἐστίν. ἦ γάρ; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλὰ φήσεις
οὐκ ἀληθῆ, οἶμαι, αὐτὸν ποιεῖν ἃ ποιεῖ. καίτοι τρόπῳ
γέ τινι καὶ ὁ ζωγράφος κλίνην ποιεῖ. ἢ οὔ; Ναί, ἔφη,

---

23. πρότερον a. — 30. κλίναι a.
6. δημιουργῶν. Πῶς γάρ; [Οὐδαμῶς.] Stallbaumius.

φαινομένην γε καὶ οὗτος. Τί δὲ ὁ κλινοποιός; οὐκ ἄρτι
597 μέντοι ἔλεγες, ὅτι οὐ τὸ εἶδος ποιεῖ, ὃ δή φαμεν εἶναι
ὃ ἔστι κλίνη, ἀλλὰ κλίνην τινά; Ἔλεγον γάρ. Οὐκοῦν εἰ
μὴ ὃ ἔστι ποιεῖ, οὐκ ἂν τὸ ὂν ποιοῖ, ἀλλά τι τοιοῦτον
οἷον τὸ ὄν, ὂν δὲ οὔ· τελέως δὲ εἶναι ὂν τὸ τοῦ κλινουρ-
γοῦ ἔργον ἢ ἄλλου τινὸς χειροτέχνου εἴ τις φαίη, κινδυ-
νεύει οὐκ ἂν ἀληθῆ λέγειν; Οὔκουν, ἔφη, ὥς γ' ἂν δό-
ξειε τοῖς περὶ τοὺς τοιούσδε λόγους διατρίβουσιν. Μηδὲν
470 ἄρα θαυμάζωμεν, εἰ καὶ τοῦτο ἀμυδρόν τι τυγχάνει ὂν
B πρὸς ἀλήθειαν. Μὴ γάρ. Βούλει οὖν, ἔφην, ἐπ' αὐτῶν
τούτων ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τοῦτον, τίς ποτ' ἐστίν;
Εἰ βούλει, ἔφη. Οὐκοῦν τριτταί τινες κλῖναι αὗται γί-
γνονται· μία μὲν ἡ ἐν τῇ φύσει οὖσα, ἣν φαῖμεν ἄν,
ὡς ἐγῷμαι, θεὸν ἐργάσασθαι. ἢ τίνα ἄλλον; Οὐδένα,
οἶμαι. Μία δέ γε ἣν ὁ τέκτων. Ναί, ἔφη. Μία δὲ
ἣν ὁ ζωγράφος. ἦ γάρ; Ἔστω. Ζωγράφος δή, κλινο-
ποιός, θεός, τρεῖς οὗτοι ἐπιστάται τρισὶν εἴδεσι κλινῶν.
C Ναὶ τρεῖς. Ὁ μὲν δὴ θεός, εἴτε οὐκ ἐβούλετο, εἴτε τις
ἀνάγκη ἐπῆν μὴ πλέον ἢ μίαν ἐν τῇ φύσει ἀπεργάσασθαι
αὐτὸν κλίνην, οὕτως ἐποίησε μίαν μόνην αὐτὴν ἐκείνην
ὃ ἔστι κλίνη· δύο δὲ τοιαῦται ἢ πλείους οὔτε ἐφυτεύθησαν
ὑπὸ τοῦ θεοῦ οὔτε μὴ φυῶσιν. Πῶς δή; ἔφη. Ὅτι,
ἦν δ' ἐγώ, εἰ δύο μόνας ποιήσειε, πάλιν ἂν μία ἀναφα-
νείη, ἧς ἐκεῖναι ἂν αὖ ἀμφότεραι τὸ εἶδος ἔχοιεν, καὶ
εἴη ἂν ὃ ἔστι κλίνη ἐκείνη, ἀλλ' οὐχ αἱ δύο. Ὀρθῶς,
D ἔφη. Ταῦτα δή, οἶμαι, εἰδὼς ὁ θεός, βουλόμενος εἶναι
ὄντως κλίνης ποιητὴς ὄντως οὔσης, ἀλλὰ μὴ κλίνης τινὸς
μηδὲ κλινοποιός τις, μίαν φύσει αὐτὴν ἔφυσεν. Ἔοικεν.
471 Βούλει οὖν τοῦτον μὲν φυτουργὸν τούτου προσαγορεύωμεν,
ἤ τι τοιοῦτον; Δίκαιον γοῦν, ἔφη, ἐπειδήπερ φύσει γε
512 καὶ τοῦτο καὶ τἆλλα πάντα πεποίηκεν. Τί δὲ τὸν τέκτονα;
ἆρ' οὐ δημιουργὸν κλίνης; Ναί. Ἦ καὶ τὸν ζωγράφον
δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τοῦ τοιούτου; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ
E τί αὐτὸν κλίνης φήσεις εἶναι; Τοῦτο, ἦ δ' ὅς, ἔμοιγε
δοκεῖ μετριώτατ' ἂν προσαγορεύεσθαι, μιμητὴς οὗ ἐκεῖνοι
δημιουργοί. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν τοῦ τρίτου ἄρα γεννή-
ματος ἀπὸ τῆς φύσεως μιμητὴν καλεῖς; Πάνυ μὲν οὖν,
ἔφη. Τοῦτ' ἄρα ἔσται καὶ ὁ τραγῳδοποιός, εἴπερ μιμη-
τής ἐστι, τρίτος τις ἀπὸ βασιλέως καὶ τῆς ἀληθείας πε-
φυκώς, καὶ πάντες οἱ ἄλλοι μιμηταί. Κινδυνεύει. Τὸν
598 μὲν δὴ μιμητὴν ὡμολογήκαμεν· εἰπὲ δέ μοι περὶ τοῦ
ζωγράφου τόδε· πότερα ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ ἐν τῇ φύσει ἕκα-
στον δοκεῖ σοι ἐπιχειρεῖν μιμεῖσθαι ἢ τὰ τῶν δημιουργῶν
ἔργα; Τὰ τῶν δημιουργῶν, ἔφη. Ἆρα οἷα ἔστιν ἢ οἷα
φαίνεται; τοῦτο γὰρ ἔτι διόρισον. Πῶς λέγεις; ἔφη.
Ὧδε· κλίνη, ἐάν τε ἐκ πλαγίου αὐτὴν θεᾷ ἐάν τε καταν-
τικρὺ ἢ ὁπῃοῦν, μή τι διαφέρει αὐτὴ ἑαυτῆς, ἢ διαφέρει
μὲν οὐδέν, φαίνεται δὲ ἀλλοία; καὶ τἆλλα ὡσαύτως; Οὕ- 472
τως, ἔφη· φαίνεται, διαφέρει δ' οὐδέν. Τοῦτο δὴ αὐτὸ B
σκόπει· πρὸς πότερον ἡ γραφικὴ πεποίηται περὶ ἕκαστον;
πότερα πρὸς τὸ ὄν, ὡς ἔχει, μιμήσασθαι, ἢ πρὸς τὸ
φαινόμενον, ὡς φαίνεται, φαντάσματος ἢ ἀληθείας οὖσα
μίμησις; Φαντάσματος, ἔφη. Πόρρω ἄρα που τοῦ ἀλη-
θοῦς ἡ μιμητική ἐστι καί, ὡς ἔοικε, διὰ τοῦτο πάντα
ἀπεργάζεται, ὅτι σμικρόν τι ἑκάστου ἐφάπτεται, καὶ τοῦτο B
εἴδωλον. οἷον ὁ ζωγράφος, φαμέν, ζωγραφήσει ἡμῖν σκυ-
τοτόμον, τέκτονα, τοὺς ἄλλους δημιουργούς, περὶ οὐδε- C
νὸς τούτων ἐπαΐων τῶν τεχνῶν· ἀλλ' ὅμως παῖδάς τε καὶ
ἄφρονας ἀνθρώπους, εἰ ἀγαθὸς εἴη ζωγράφος, γράψας
ἂν τέκτονα καὶ πόρρωθεν ἐπιδεικνὺς ἐξαπατῷ ἂν τῷ δο-
κεῖν ὡς ἀληθῶς τέκτονα εἶναι. Τί δ' οὔ; Ἀλλὰ γάρ,
οἶμαι, ὦ φίλε, τόδε δεῖ περὶ πάντων τῶν τοιούτων δια-
νοεῖσθαι· ἐπειδάν τις ἡμῖν ἀπαγγέλλῃ περί του, ὡς ἐνέ-
τυχεν ἀνθρώπῳ πάσας ἐπισταμένῳ τὰς δημιουργίας καὶ
τἆλλα πάντα, ὅσα εἷς ἕκαστος οἶδεν, οὐδὲν ὅ τι οὐχὶ D
ἀκριβέστερον ὁτουοῦν ἐπισταμένῳ, ὑπολαμβάνειν δεῖ τῷ
τοιούτῳ, ὅτι εὐήθης τις ἄνθρωπος, καί, ὡς ἔοικεν, ἐν-
τυχὼν γόητί τινι καὶ μιμητῇ ἐξηπατήθη, ὥστε ἔδοξεν
αὐτῷ πάσσοφος εἶναι, διὰ τὸ αὐτὸς μὴ οἷός τ' εἶναι
ἐπιστήμην καὶ ἀνεπιστημοσύνην καὶ μίμησιν ἐξετάσαι. 473
Ἀληθέστατα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μετὰ τοῦτο ἐπι-
σκεπτέον τήν τε τραγῳδίαν καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς Ὅμη-
ρον, ἐπειδή τινων ἀκούομεν, ὅτι οὗτοι πάσας μὲν τέχνας
ἐπίστανται, πάντα δὲ τὰ ἀνθρώπεια τὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ E
κακίαν, καὶ τά γε θεῖα· ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀγαθὸν ποιητήν,
εἰ μέλλει, περὶ ὧν ἂν ποιῇ καλῶς ποιήσειν, εἰδότα ἄρα
ποιεῖν, ἢ μὴ οἷόν τε εἶναι ποιεῖν. δεῖ δὴ ἐπισκέψασθαι,
πότερον μιμηταῖς τούτοις οὗτοι ἐντυχόντες ἐξηπάτηνται
καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ὁρῶντες οὐκ αἰσθάνονται τριττὰ ἀπέ- 599
χοντα τοῦ ὄντος καὶ ῥᾴδια ποιεῖν μὴ εἰδότι τὴν ἀλήθειαν·
φαντάσματα γάρ, ἀλλ' οὐκ ὄντα ποιοῦσιν· ἤ τι καὶ λέ-
γουσι καὶ τῷ ὄντι οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ ἴσασι περὶ ὧν δο-
κοῦσι τοῖς πολλοῖς εὖ λέγειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἐξε-
ταστέον. Οἴει οὖν, εἴ τις ἀμφότερα δύναιτο ποιεῖν, τό
τε μιμηθησόμενον καὶ τὸ εἴδωλον, ἐπὶ τῇ τῶν εἰδώλων
δημιουργίᾳ ἑαυτὸν ἀφεῖναι ἂν σπουδάζειν καὶ τοῦτο προ-
στήσασθαι τοῦ ἑαυτοῦ βίου ὡς βέλτιστον ἔχοντα; Οὐκ B
ἔγωγε. Ἀλλ' εἴπερ γε, οἶμαι, ἐπιστήμων εἴη τῇ ἀληθείᾳ
τούτων πέρι ἅπερ καὶ μιμεῖται, πολὺ πρότερον ἐν τοῖς
ἔργοις ἂν σπουδάσειεν ἢ ἐπὶ τοῖς μιμήμασι, καὶ πειρῷτο 474

κλιν

4. τοιοῦτο a. — 5. κλινουργοῦ] δημιουργοῦ v, δημιουργοῦ Θ Π D K q r. — 7. δόξειεν a. — 11. τὸν μιμητὴν τοῦτον ζητήσωμεν c. — 13. ἐν om. A m. — 38. Ταῦτ' a. — τραγῳδιοποιὸς a.

8. ἄρα που A Ξ Φ v m: που ἄρα που Π, που ἄρα a b c. — 9. πάντα] ταῦτα a. — 13. τε] γε b. — 15. ἐξαπατῴη a. — 18. του] τούτου a. — 21. τὸν τοιοῦτον v. — 24. πάνσοφος a c. — 29. τἀνθρώπεια b c. — 36. ἤ τί a. — 42. ἔχοντα] ὂν c cum Flor. β'q.

ἂν πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἑαυτοῦ καταλιπεῖν μνημεῖα, καὶ εἶναι προθυμοῖτ' ἂν μᾶλλον ὁ ἐγκωμιαζόμενος ἢ ὁ ἐγκωμιάζων. Οἶμαι, ἔφη· οὐ γὰρ ἐξ ἴσου ἥ τε τιμὴ καὶ ἡ ὠφέλεια. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων πέρι μὴ ἀπαιτῶμεν C λόγον Ὅμηρον ἢ ἄλλον ὁντινοῦν τῶν ποιητῶν, ἐρωτῶντες εἰ ἰατρικὸς ἦν τις αὐτῶν ἀλλὰ μὴ μιμητὴς μόνον ἰατρικῶν λόγων, τίνας ὑγιεῖς ποιητής τις τῶν παλαιῶν ἢ τῶν νέων λέγεται πεποιηκέναι, ὥσπερ Ἀσκληπιός, ἢ τίνας μαθητὰς ἰατρικῆς κατελίπετο, ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς ἐκγόνους, μηδ' αὖ περὶ τὰς ἄλλας τέχνας αὐτοὺς ἐρωτῶμεν, ἀλλ' ἐῶμεν· περὶ δὲ ὧν μεγίστων τε καὶ καλλίστων ἐπιχειρεῖ λέγειν Ὅμηρος, πολέμων τε πέρι καὶ στρατηγιῶν καὶ διοι- D κήσεων πόλεων, καὶ παιδείας πέρι ἀνθρώπου, δίκαιόν που ἐρωτᾶν αὐτὸν πυνθανομένους· Ὦ φίλε Ὅμηρε, εἴπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἶ ἀρετῆς πέρι, εἰδώλου δημιουργός, ὃν δὴ μιμητὴν ὡρισάμεθα, ἀλλὰ καὶ δεύτερος, καὶ οἷός τε ἦσθα γιγνώσκειν, ποῖα ἐπιτηδεύματα βελτίους ἢ χείρους ἀνθρώπους ποιεῖ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, λέγε ἡμῖν, τίς τῶν πόλεων διὰ σὲ βέλτιον ᾤκησεν, ὥσπερ διὰ Λυ- 475 κοῦργον Λακεδαίμων καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς πολλαὶ με- E γάλαι τε καὶ σμικραί; σὲ δὲ τίς αἰτιᾶται πόλις νομοθέτην ἀγαθὸν γεγονέναι καὶ σφᾶς ὠφεληκέναι; Χαρώνδαν μὲν γὰρ Ἰταλία καὶ Σικελία, καὶ ἡμεῖς Σόλωνα· σὲ δὲ τίς; ἕξει τινὰ εἰπεῖν; Οὐκ οἶμαι, ἔφη ὁ Γλαύκων· οὔκουν λέγεταί γε οὐδ' ὑπ' αὐτῶν Ὁμηριδῶν. Ἀλλὰ δή τις πό- 600 λεμος ἐπὶ Ὁμήρου ὑπ' ἐκείνου ἄρχοντος ἢ ξυμβουλεύοντος εὖ πολεμηθεὶς μνημονεύεται; Οὐδείς. Ἀλλ' οἷα δὴ εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ ἀνδρὸς πολλαὶ ἐπίνοιαι καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας ἤ τινας ἄλλας πράξεις λέγονται, ὥσπερ αὖ Θάλεώ τε πέρι τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀναχάρσιος τοῦ Σκύθου; Οὐδαμῶς τοιοῦτον οὐδέν. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ τισὶν ἡγεμὼν παιδείας αὐτὸς ζῶν λέγεται Ὅμηρος γενέσθαι, οἳ ἐκεῖνον ἠγάπων ἐπὶ συνουσίᾳ καὶ τοῖς ὑστέροις 513 ὁδόν τινα παρέδοσαν βίου Ὁμηρικήν, ὥσπερ Πυθαγόρας B αὐτός τε διαφερόντως ἐπὶ τούτῳ ἠγαπήθη, καὶ οἱ ὕστεροι ἔτι καὶ νῦν Πυθαγόρειον τρόπον ἐπονομάζοντες τοῦ βίου διαφανεῖς πῃ δοκοῦσιν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις; Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοιοῦτον οὐδὲν λέγεται. ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὦ Σώκρατες, ἴσως, ὁ τοῦ Ὁμήρου ἑταῖρος, τοῦ ὀνόματος ἂν 476 γελοιότερος ἔτι πρὸς παιδείαν φανείη, εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὁμήρου ἀληθῆ. λέγεται γὰρ ὡς πολλή τις ἀμέλεια C περὶ αὐτὸν ἦν ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου, ὅτε ἔζη. Λέγεται γὰρ οὖν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' οἴει, ὦ Γλαύκων, εἰ τῷ ὄντι οἷός τ' ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι Ὅμηρος, ἅτε περὶ τούτων οὐ μιμεῖσθαι ἀλλὰ γιγνώσκειν δυνάμενος, οὐκ ἄρ' ἂν πολλοὺς ἑταίρους ἐποιήσατο καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ ἄλλοι πάμπολλοι δύνανται τοῖς ἐφ' ἑαυτῶν παριστάναι ἰδίᾳ ξυγγι- D γνόμενοι, ὡς οὔτε οἰκίαν οὔτε πόλιν τὴν αὑτῶν διοικεῖν οἷοί τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφεῖς αὐτῶν ἐπιστατήσωσι τῆς παιδείας, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται, ὥστε μόνον οὐκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἑταῖροι· Ὅμηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκείνου, εἴπερ οἷός τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνίναι ἀνθρώπους, ἢ Ἡσίοδον ῥαψῳδεῖν ἂν περιιόντας εἴων, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἂν αὐτῶν ἀντείχοντο ἢ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἠνάγκαζον παρὰ σφίσιν E οἴκοι εἶναι, ἢ εἰ μὴ ἔπειθον, αὐτοὶ ἂν ἐπαιδαγώγουν ὅπῃ ᾖσαν, ἕως ἱκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν; Παντάπασιν, ἔφη, δοκεῖς μοι, ὦ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγειν. Οὐκ- 477 οῦν τιθῶμεν ἀπὸ Ὁμήρου ἀρξαμένους πάντας τοὺς ποιητικοὺς μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς εἶναι καὶ τῶν ἄλλων περὶ ὧν ποιοῦσι, τῆς δὲ ἀληθείας οὐχ ἅπτεσθαι; ἀλλ' ὥσπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὁ ζωγράφος σκυτοτόμον ποιήσει δοκοῦντα εἶναι, αὐτός τε οὐκ ἐπαΐων περὶ σκυτοτομίας καὶ 601 τοῖς μὴ ἐπαΐουσιν, ἐκ τῶν χρωμάτων δὲ καὶ σχημάτων θεωροῦσιν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτω δή, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώματ' ἄττα ἑκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρωματίζειν αὐτὸν οὐκ ἐπαΐοντα ἀλλ' ἢ μιμεῖσθαι, ὥστε ἑτέροις τοιούτοις ἐκ τῶν λόγων θεωροῦσι δοκεῖν, ἐάν τε περὶ σκυτοτομίας τις λέγῃ ἐν μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ καὶ ἁρμονίᾳ, πάνυ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι, ἐάν τε περὶ στρατηγίας ἐάν τε περὶ ἄλλου ὁτου- B οὖν· οὕτω φύσει αὐτὰ ταῦτα μεγάλην τινὰ κήλησιν ἔχειν. ἐπεὶ γυμνωθέντα γε τῶν τῆς μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ' αὑτῶν λεγόμενα, οἶμαί σε εἰδέναι οἷα φαίνεται. τεθέασαι γάρ που. Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικε τοῖς τῶν ὡραίων προσώποις, καλῶν δὲ μή, οἷα γίγνεται ἰδεῖν, ὅταν αὐτὰ τὸ ἄνθος προλίπῃ; Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς. Ἴθι δή, τόδε ἄθρει· ὁ τοῦ εἰδώλου 478 ποιητής, ὁ μιμητής, φαμέν, τοῦ μὲν ὄντος οὐδὲν ἐπαΐει, τοῦ δὲ φαινομένου. οὐχ οὕτως; Ναί. Μὴ τοίνυν C ἡμίσεως αὐτὸ καταλίπωμεν ῥηθέν, ἀλλ' ἱκανῶς ἴδωμεν. Λέγε, ἔφη. Ζωγράφος, φαμέν, ἡνίας τε γράψει καὶ χαλινόν; Ναί. Ποιήσει δέ γε σκυτοτόμος καὶ χαλκεύς; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν ἐπαΐει οἵας δεῖ τὰς ἡνίας εἶναι καὶ

---

6. ἰατρικός τις ἦν τίς a. — 7. τίνας γὰρ ὑγιεῖς a. — 13. ἀνθρώπων Φc. — 21. αἰτιᾶται] αἴτιον ἐπιγράφει q, non a. — 22. Χαρῶνδαν Bekkeri operae. — 23. τίς ἕξει a. — 25. τίς ΑΞΦ. — 27. εἰς om. Π cum pr. A. — 35. τε om. a. — 37. πῃ] που a. — 38. Κρεώφιλος a. — 42. ἐπ' αὐτοῦ] Port. ἐπὶ Γύγου. cf. Hom. Il. υ, 390 sq. Euphorion ap. Clem. Alex. Strom. I. 21. p. 141 (389). Winck.

5. Κῖος a. — 8. ἐπιστατήσουσιν αὐτῶν a. — 12. ὀνῆναι mb, ὀνεῖναι Π, ὀνῖναι ΞΦr, ὀνινάναι Matthiae (Gr. Gr. §. 244.), ὀνῆσαι c cum Aristidis cod. Barocc. — 18. ἀρξάμενοι a. — 22. περὶ τῆς σκυτοτομίας ab. — 27. ἑτέροις] ἐν τοῖς ΑΦm (γ ν). — 28. τις cum libris b: τι cum Stephano c. — 31. ἔχει a. — 33. λεγόμενα A. — 38. ὁ μιμητὴς φαμὲν a. — 40. ἡμίσεος Θr et corr. A, ἡμίσεις v, ἐφ' ἡμίσεως qc.

τὸν χαλινὸν ὁ γραφεύς; ἢ οὐδ' ὁ ποιήσας, ὅ τε χαλκεὺς
καὶ ὁ σκυτεύς, ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅσπερ τούτοις ἐπίσταται χρῆ-
σθαι, μόνος ὁ ἱππικός; Ἀληθέστατα. Ἆρ' οὖν οὐ περὶ
D πάντα οὕτω φήσομεν ἔχειν; Πῶς; Περὶ ἕκαστον ταύτας
τινὰς τρεῖς τέχνας εἶναι, χρησομένην, ποιήσουσαν, μιμη-
σομένην; Ναί. Οὐκοῦν ἀρετὴ καὶ κάλλος καὶ ὀρθότης
ἑκάστου σκεύους καὶ ζώου καὶ πράξεως οὐ πρὸς ἄλλο τι
ἢ τὴν χρείαν ἐστί, πρὸς ἣν ἂν ἕκαστον ᾖ πεποιημένον ἢ
πεφυκός; Οὕτως. Πολλὴ ἄρα ἀνάγκη τὸν χρώμενον ἑκά-
στῳ ἐμπειρότατόν τε εἶναι, καὶ ἄγγελον γίγνεσθαι τῷ
ποιητῇ οἷα ἀγαθὰ ἢ κακὰ ποιεῖ ἐν τῇ χρείᾳ ᾧ χρῆται.
οἷον αὐλητής που αὐλοποιῷ ἐξαγγέλλει περὶ τῶν αὐλῶν,
E οἳ ἂν ὑπηρετῶσιν ἐν τῷ αὐλεῖν, καὶ ἐπιτάξει οἵους δεῖ
479 ποιεῖν· ὁ δ' ὑπηρετήσει. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν ὁ μὲν εἰδὼς
ἐξαγγέλλει περὶ χρηστῶν καὶ πονηρῶν αὐλῶν, ὁ δὲ πιστεύων
ποιήσει; Ναί. Τοῦ αὐτοῦ ἄρα σκεύους ὁ μὲν ποιητὴς
πίστιν ὀρθὴν ἕξει περὶ κάλλους τε καὶ πονηρίας, ξυνὼν
602 τῷ εἰδότι καὶ ἀναγκαζόμενος ἀκούειν παρὰ τοῦ εἰδότος·
ὁ δὲ χρώμενος ἐπιστήμην. Πάνυ γε. Ὁ δὲ μιμητὴς πό-
τερον ἐκ τοῦ χρῆσθαι ἐπιστήμην ἕξει ὧν ἂν γράφῃ, εἴτε
καλὰ καὶ ὀρθὰ εἴτε μή, ἢ δόξαν ὀρθὴν διὰ τὸ ἐξ ἀνάγ-
κης συνεῖναι τῷ εἰδότι καὶ ἐπιτάττεσθαι οἷα χρὴ γράφειν;
Οὐδέτερα. Οὔτε ἄρα εἴσεται οὔτε ὀρθὰ δοξάσει ὁ μιμη-
τὴς περὶ ὧν ἂν μιμῆται πρὸς κάλλος ἢ πονηρίαν. Οὐκ
ἔοικεν. Χαρίεις ἂν εἴη ὁ ἐν τῇ ποιήσει μιμητικὸς πρὸς
B σοφίαν περὶ ὧν ἂν ποιῇ. Οὐ πάνυ. Ἀλλ' οὖν δὴ ὅμως
γε μιμήσεται, οὐκ εἰδὼς περὶ ἑκάστου, ὅπῃ πονηρὸν ἢ
χρηστόν· ἀλλ', ὡς ἔοικεν, οἷον φαίνεται καλὸν εἶναι τοῖς
πολλοῖς τε καὶ μηδὲν εἰδόσι, τοῦτο μιμήσεται. Τί γὰρ
ἄλλο; Ταῦτα μὲν δή, ὥς γε φαίνεται, ἐπιεικῶς ἡμῖν
διωμολόγηται, τόν τε μιμητικὸν μηδὲν εἰδέναι ἄξιον λόγου
περὶ ὧν μιμεῖται, ἀλλ' εἶναι παιδιάν τινα καὶ οὐ σπουδὴν
τὴν μίμησιν, τούς τε τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἁπτομένους
480 ἐν ἰαμβείοις καὶ ἐν ἔπεσι πάντας εἶναι μιμητικοὺς ὡς οἷόν
τε μάλιστα. Πάνυ μὲν οὖν.

C Πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, τὸ δὲ δὴ μιμεῖσθαι τοῦτο οὐ
περὶ τρίτον μέν τί ἐστιν ἀπὸ τῆς ἀληθείας; ἢ γάρ; Ναί.
Πρὸς δὲ δὴ ποῖόν τί ἐστι τῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔχον τὴν
514 δύναμιν, ἣν ἔχει; Τοῦ ποίου τινὸς πέρι λέγεις; Τοῦ τοι-
οῦδε. ταὐτόν που ἡμῖν μέγεθος ἐγγύθεν τε καὶ πόρρω-
θεν διὰ τῆς ὄψεως οὐκ ἴσον φαίνεται. Οὐ γάρ. Καὶ
ταὐτὰ καμπύλα τε καὶ εὐθέα ἐν ὕδατί τε θεωμένοις καὶ
ἔξω, καὶ κοῖλά τε δὴ καὶ ἐξέχοντα διὰ τὴν περὶ τὰ χρώ-
D ματα αὖ πλάνην τῆς ὄψεως, καὶ πᾶσά τις ταραχὴ δήλη
ἡμῖν ἐνοῦσα αὕτη ἐν τῇ ψυχῇ· ᾧ δὴ ἡμῶν τῷ παθήματι
τῆς φύσεως ἡ σκιαγραφία ἐπιθεμένη γοητείας οὐδὲν ἀπο-
λείπει, καὶ ἡ θαυματοποιία καὶ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται
μηχαναί. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν
καὶ ἱστάναι βοήθειαι χαριέσταται πρὸς αὐτὰ ἐφάνησαν,
ὥστε μὴ ἄρχειν ἐν ἡμῖν τὸ φαινόμενον μεῖζον ἢ ἔλαττον
ἢ πλέον ἢ βαρύτερον, ἀλλὰ τὸ λογισάμενον καὶ μετρῆσαν
ἢ καὶ στῆσαν; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε τοῦ λο- E
γιστικοῦ ἂν εἴη τοῦ ἐν ψυχῇ ἔργον. Τούτου γὰρ οὖν.
Τούτῳ δὲ πολλάκις μετρήσαντι, καὶ σημαίνοντι μείζω 481
ἄττα εἶναι ἢ ἐλάττω ἕτερα ἑτέρων ἢ ἴσα, τἀναντία φαί-
νεται ἅμα περὶ ταὐτά. Ναί. Οὐκοῦν ἔφαμεν τῷ αὐτῷ
ἅμα περὶ ταὐτὰ ἐναντία δοξάζειν ἀδύνατον εἶναι; Καὶ
ὀρθῶς γ' ἔφαμεν. Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δοξάζον τῆς 603
ψυχῆς τῷ κατὰ τὰ μέτρα οὐκ ἂν εἴη ταὐτόν. Οὐ γὰρ
οὖν. Ἀλλὰ μὴν τὸ μέτρῳ γε καὶ λογισμῷ πιστεῦον βέλτι-
στον ἂν εἴη τῆς ψυχῆς. Τί μήν; Τὸ ἄρα τούτῳ ἐναν-
τιούμενον τῶν φαύλων ἄν τι εἴη ἐν ἡμῖν. Ἀνάγκη. Τοῦτο
τοίνυν διομολογήσασθαι βουλόμενος ἔλεγον ὅτι ἡ γραφικὴ
καὶ ὅλως ἡ μιμητικὴ πόρρω μὲν τῆς ἀληθείας ὂν τὸ
αὑτῆς ἔργον ἀπεργάζεται, πόρρω δ' αὖ φρονήσεως ὄντι B
τῷ ἐν ἡμῖν προσομιλεῖ τε καὶ ἑταίρα καὶ φίλη ἐστὶν ἐπ'
οὐδενὶ ὑγιεῖ οὐδ' ἀληθεῖ. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς. Φαύλη
ἄρα φαύλῳ ξυγγιγνομένη φαῦλα γεννᾷ ἡ μιμητική. Ἔοικεν.
Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἡ κατὰ τὴν ὄψιν μόνον, ἢ καὶ ἡ
κατὰ τὴν ἀκοήν, ἣν δὴ ποίησιν ὀνομάζομεν; Εἰκός γ',
ἔφη, καὶ ταύτην. Μὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τῷ εἰκότι μό-
νον πιστεύσωμεν ἐκ τῆς γραφικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸ αὖ
ἔλθωμεν τῆς διανοίας τοῦτο, ᾧ προσομιλεῖ ἡ τῆς ποιή- C
σεως μιμητική, καὶ ἴδωμεν, φαῦλον ἢ σπουδαῖόν ἐστιν. 482
Ἀλλὰ χρή. Ὧδε δὴ προθώμεθα· πράττοντας, φαμέν,
ἀνθρώπους μιμεῖται ἡ μιμητικὴ βιαίους ἢ ἑκουσίας πρά-
ξεις, καὶ ἐκ τοῦ πράττειν ἢ εὖ οἰομένους ἢ κακῶς πεπρα-
γέναι, καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν ἢ λυπουμένους ἢ χαίρον-
τας. μή τι ἄλλο ἦ παρὰ ταῦτα; Οὐδέν. Ἆρ' οὖν ἐν ἅπασι
τούτοις ὁμονοητικῶς ἄνθρωπος διάκειται; ἢ ὥσπερ κατὰ D
τὴν ὄψιν ἐστασίαζε καὶ ἐναντίας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ δόξας
ἅμα περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν ταῖς πράξεσι στασιάζει
τε καὶ μάχεται αὐτὸς αὑτῷ; ἀναμιμνήσκομαι δέ, ὅτι
τοῦτό γε νῦν οὐδὲν δεῖ ἡμᾶς διομολογεῖσθαι· ἐν γὰρ τοῖς
ἄνω λόγοις ἱκανῶς πάντα ταῦτα διωμολογησάμεθα, ὅτι
μυρίων τοιούτων ἐναντιωμάτων ἅμα γιγνομένων ἡ ψυχὴ
γέμει ἡμῶν. Ὀρθῶς, ἔφη. Ὀρθῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ·
ἀλλ' ὃ τότε ἀπελίπομεν, νῦν μοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι E
διεξελθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἀνήρ, ἦν δ' ἐγώ, ἐπιεικὴς
τοιᾶσδε τύχης μετασχών, υἱὸν ἀπολέσας ἤ τι ἄλλο ὧν

12. ἐξαγγείλῃ Θ, ἐξαγγέλει Ξr, ἐξαγγελεῖ auctore Stephano bc. — 13. οἳ] οἷα a. — 14. ὑπηρετήσει] ὑπηρέτης οὗ a. — 15. ἐξαγγελεῖ auctore Stephano bc. — 25. ποιήσει] μιμήσει ab. (ποιήσει ΑΞΠΦrm, quod reponendum. Bekk.) — 36. δὴ om. a. — 37. μέν τι] μέντοι Kυrc. — 42. ταὐτὰ] τὰ a. — 45. αὐτὴ ΑΞΦr, αὐτῇ m.

2. καὶ αἱ ἄλλαι ΑΞΦm. — 5. ὥστε] ὥς γε a. — 8. ἐν τῇ ψυχῇ a. — 9. δὲ] δὴ a. — 19. ὂν ΑΠΦDKqrm: οὖσα abc. — 20. ἀπεργάζεται] ἀσπάζεται a. — 24. μόνην a. — ἡ om. mei omnes. Bekk. Est in q, teste Schneidero. — 28. ἡ διὰ τῆς Ξa. — 34. ᾖ] ἢ r, om. c cum Flor. β'q. (ἦν Astius.) — 40. ταῦτα πάντα a. — 41. ἅμα om. a. — 45. ψυχῆς ΑΞΦm.

περὶ πλείστου ποιεῖται, ἐλέγομέν που καὶ τότε ὅτι ῥᾷστα
οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δέ γε τόδε ἐπισκεψώ-
μεθα, πότερον οὐδὲν ἀχθέσεται, ἢ τοῦτο μὲν ἀδύνατον,
483 μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην; Οὕτω μᾶλλον, ἔφη, τό γε
604 ἀληθές. Τόδε δὴ νῦν μοι περὶ αὐτοῦ εἰπέ· πότερον μᾶλ-
λον αὐτὸν οἴει τῇ λύπῃ μαχεῖσθαί τε καὶ ἀντιτείνειν, ὅταν
ὁρᾶται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς
καθ᾽ αὑτὸν γίγνηται; Πολύ που, ἔφη, διοίσει, ὅταν
ὁρᾶται. Μονωθεὶς δέ γε, οἶμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει
φθέγξασθαι, ἃ εἴ τις αὐτοῦ ἀκούοι αἰσχύνοιτ᾽ ἄν, πολλὰ
δὲ ποιήσει, ἃ οὐκ ἂν δέξαιτό τινα ἰδεῖν δρῶντα. Οὕτως
ἔχει, ἔφη. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον
B λόγος καὶ νόμος ἐστί, τὸ δὲ ἕλκον ἐπὶ τὰς λύπας αὐτὸ
τὸ πάθος; Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ ἀγωγῆς γιγνομένης
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα δύο φαμὲν αὐτῷ
ἀναγκαῖον εἶναι. Πῶς δ᾽ οὔ; Οὐκοῦν τὸ μὲν ἕτερον τῷ
νόμῳ ἕτοιμον πείθεσθαι, ᾗ ὁ νόμος ἐξηγεῖται; Πῶς;
Λέγει που ὁ νόμος, ὅτι κάλλιστον ὅ τι μάλιστα ἡσυχίαν
ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δή-
λου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε
εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι,
C οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς, ὅ τε
δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅ τι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ
484 ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἦ δ᾽ ὅς, λέγεις;
Τῷ βουλεύεσθαι, ἦν δ᾽ ἐγώ, περὶ τὸ γεγονὸς καὶ ὥσπερ
ἐν πτώσει κύβων πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὑτοῦ
πράγματα, ὅπῃ ὁ λόγος αἱρεῖ βέλτιστ᾽ ἂν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ
προσπταίσαντας, καθάπερ παῖδας, ἐχομένους τοῦ πλη-
γέντος ἐν τῷ βοᾶν διατρίβειν, ἀλλ᾽ ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν
D ὅ τι τάχιστα γίγνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαί τε καὶ ἐπανορθοῦν
τὸ πεσόν τε καὶ νοσῆσαν, ἰατρικῇ θρηνῳδίαν ἀφανί-
ζοντα. Ὀρθότατα γοῦν ἄν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας
οὕτω προσφέροιτο. Οὐκοῦν, φαμέν, τὸ μὲν βέλτιστον
τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἕπεσθαι. Δῆλον δή. Τὸ δὲ
πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὀδυρ-
μοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως ἔχον αὐτῶν ἆρ᾽ οὐκ ἀλόγιστόν
τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν
μὲν οὖν. Οὐκοῦν τὸ μὲν πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλην
E ἔχει, τὸ ἀγανακτητικόν· τὸ δὲ φρόνιμόν τε καὶ ἡσύχιον
515 ἦθος παραπλήσιον ὂν ἀεὶ αὐτὸ αὑτῷ, οὔτε ῥᾴδιον μιμή-
σασθαι οὔτε μιμούμενον εὐπετὲς καταμαθεῖν, ἄλλως τε
καὶ πανηγύρει καὶ παντοδαποῖς ἀνθρώποις εἰς θέατρα
ξυλλεγομένοις. ἀλλοτρίου γάρ που πάθους ἡ μίμησις αὐ-
τοῖς γίγνεται. Παντάπασι μὲν οὖν. Ὁ δὴ μιμητικὸς 605
ποιητὴς δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὸ τοιοῦτον τῆς ψυχῆς πέφυκέ 485
γε, καὶ ἡ σοφία αὐτοῦ τούτῳ ἀρέσκειν πέπηγεν, εἰ μέλλει
εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀγανακτητικόν
τε καὶ ποικίλον ἦθος διὰ τὸ εὐμίμητον εἶναι. Δῆλον.
Οὐκοῦν δικαίως ἂν αὐτοῦ ἤδη ἐπιλαμβανοίμεθα, καὶ
τιθεῖμεν ἀντίστροφον αὐτὸν τῷ ζωγράφῳ; καὶ γὰρ τῷ
φαῦλα ποιεῖν πρὸς ἀλήθειαν ἔοικεν αὐτῷ, καὶ τῷ πρὸς
ἕτερον τοιοῦτον ὁμιλεῖν τῆς ψυχῆς ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βέλ- B
τιστον, καὶ ταύτῃ ὡμοίωται. καὶ οὕτως ἤδη ἂν ἐν δίκῃ
οὐ παραδεχοίμεθα εἰς μέλλουσαν εὐνομεῖσθαι πόλιν, ὅτι
τοῦτ᾽ ἐγείρει τῆς ψυχῆς καὶ τρέφει καὶ ἰσχυρὸν ποιῶν
ἀπόλλυσι τὸ λογιστικόν, ὥσπερ ἐν πόλει ὅταν τις μοχθη-
ροὺς ἐγκρατεῖς ποιῶν παραδιδῷ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ χαρι-
εστέρους φθείρῃ· ταὐτὸν καὶ τὸν μιμητικὸν ποιητὴν φήσο-
μεν κακὴν πολιτείαν ἰδίᾳ ἑκάστου τῇ ψυχῇ ἐμποιεῖν, τῷ
ἀνοήτῳ αὐτῆς χαριζόμενον καὶ οὔτε τὰ μείζω οὔτε τὰ C
ἐλάττω διαγιγνώσκοντι, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ τοτὲ μὲν μεγάλα
ἡγουμένῳ, τοτὲ δὲ σμικρά, εἴδωλα εἰδωλοποιοῦντι, τοῦ
δὲ ἀληθοῦς πόρρω πάνυ ἀφεστῶτα. Πάνυ μὲν οὖν.

Οὐ μέντοι πω τό γε μέγιστον κατηγορήκαμεν αὐτῆς.
τὸ γὰρ καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς ἱκανὴν εἶναι λωβᾶσθαι, ἐκτὸς 486
πάνυ τινῶν ὀλίγων, πάνδεινόν που. Τί δ᾽ οὐ μέλλει,
εἴπερ γε δρᾷ αὐτό; Ἀκούων σκόπει. οἱ γάρ που βέλτιστοι
ἡμῶν ἀκροώμενοι Ὁμήρου ἢ καὶ ἄλλου τινὸς τῶν τραγῳ-
δοποιῶν μιμουμένου τινὰ τῶν ἡρώων ἐν πένθει ὄντα καὶ D
μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα ἐν τοῖς ὀδυρμοῖς ἢ καὶ ᾄδον-
τάς τε καὶ κοπτομένους, οἶσθ᾽ ὅτι χαίρομέν τε καὶ ἐνδόντες
ἡμᾶς αὐτοὺς ἑπόμεθα ξυμπάσχοντες καὶ σπουδάζοντες
ἐπαινοῦμεν ὡς ἀγαθὸν ποιητήν, ὃς ἂν ἡμᾶς ὅ τι μάλιστα
οὕτω διαθῇ. Οἶδα· πῶς δ᾽ οὔ; Ὅταν δὲ οἰκεῖόν τινι
ἡμῶν κῆδος γένηται, ἐννοεῖς αὖ ὅτι ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ καλ-
λωπιζόμεθα, ἂν δυνώμεθα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καρτερεῖν,
ὡς τοῦτο μὲν ἀνδρὸς ὄν, ἐκεῖνο δὲ γυναικός, ὃ τότε ἐπῃ- E
νοῦμεν. Ἐννοῶ, ἔφη. Ἦ καλῶς οὖν, ἦν δ᾽ ἐγώ, οὗτος
ὁ ἔπαινος ἔχει, τὸ ὁρῶντα τοιοῦτον ἄνδρα, οἷον ἑαυτόν
τις μὴ ἀξιοῖ εἶναι ἀλλ᾽ αἰσχύνοιτο ἄν, μὴ βδελύττεσθαι
ἀλλὰ χαίρειν τε καὶ ἐπαινεῖν; Οὐ μὰ τὸν Δί᾽, ἔφη, οὐκ
εὐλόγῳ ἔοικεν. Ναί, ἦν δ᾽ ἐγώ, εἰ ἐκείνῃ γ᾽ αὐτὸ σκο- 606
ποίης. Πῇ; Εἰ ἐνθυμοῖο ὅτι τὸ βίᾳ κατεχόμενον τότε ἐν
ταῖς οἰκείαις ξυμφοραῖς καὶ πεπεινηκὸς τοῦ δακρῦσαί τε 487

3. ἀχθεσθήσεται a. — 4. Τόδε δὴ νῦν c cum Flor. β΄q. — 6. ἀντιτεινεῖν q b c. — 12. [ἔφη] ἔχει a. — 15. δύο τινέ φαμεν ἐν q b c. — 22. ὅ τε] ὅτι A, οὔτε v. — 27. ἐρεῖ a. — 28. πλήττοντος Φ m et corr. A. — 30. πρὸς τῷ q. — 31. ἰατρικῇ Plutarchus (ad Apollon. 112 E.) et Stobaeus: ἰατρικὴν A m, ἰατρικὴν καὶ Θ Π Φ D K c r, ἰατρικῇ τὴν q b c, om. a. — 39. ἀγανακτικόν a.

5. ἀγανακτικόν a. — 8. τιθείημεν a. — 13. στρέφει a. — ποιοῦν a. — 16. φθείροι a. — 20. εἰδωλοποιοῦντα cum Astio c. — 21. ἀφεστῶτα D, ἀφεστῶτι Ξ a b. — 27. τραγῳδιοποιῶν a. — τινὰς - - ὄντας - - ἀποτείναντας a. — 28. ᾄδοντας] ἀλύοντας Winckelmannus, coll. 388 A. — 30. ξυμπάσχοντές τε καὶ a b. — 40. εἰ] καὶ r, om. A Π et pr. Θ. — κείνῃ a.

καὶ ἀποδύρασθαι ἱκανῶς καὶ ἀποπλησθῆναι, φύσει ὂν
τοιοῦτον οἷον τούτων ἐπιθυμεῖν, τότ᾽ ἐστὶ τοῦτο τὸ ὑπὸ
τῶν ποιητῶν πιμπλάμενον καὶ χαῖρον· τὸ δὲ φύσει βέλτι-
στον ἡμῶν, ἅτε οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευμένον λόγῳ οὐδὲ
ἔθει, ἀνίησι τὴν φυλακὴν τοῦ θρηνώδους τούτου, ἅτε
B ἀλλότρια πάθη θεωροῦν καὶ ἑαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν ὄν, εἰ
ἄλλος ἀνὴρ ἀγαθὸς φάσκων εἶναι ἀκαίρως πενθεῖ, τοῦτον
ἐπαινεῖν καὶ ἐλεεῖν· ἀλλ᾽ ἐκεῖνο κερδαίνειν ἡγεῖται, τὴν
ἡδονήν, καὶ οὐκ ἂν δέξαιτο αὐτῆς στερηθῆναι καταφρο-
νήσας ὅλου τοῦ ποιήματος. λογίζεσθαι γάρ, οἶμαι, ὀλίγοις
τισὶ μέτεστιν ὅτι ἀπολαύειν ἀνάγκη ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων
εἰς τὰ οἰκεῖα· θρέψαντα γὰρ ἐν ἐκείνοις ἰσχυρὸν τὸ ἐλε-
εινὸν οὐ ῥᾴδιον ἐν τοῖς αὑτοῦ πάθεσι κατέχειν. Ἀληθέ-
C στατα, ἔφη. Ἆρ᾽ οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ
γελοίου ὅ τι ἂν αὐτὸς αἰσχύνοιο γελωτοποιῶν, ἐν μιμήσει
δὲ κωμῳδικῇ ἢ καὶ ἰδίᾳ ἀκούων σφόδρα χαρῇς καὶ μὴ
μισῇς ὡς πονηρά, ταὐτὸν ποιεῖς ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις. ὃ γὰρ
τῷ λόγῳ αὖ κατεῖχες ἐν σαυτῷ βουλόμενον γελωτοποιεῖν,
φοβούμενος δόξαν βωμολοχίας, τότ᾽ αὖ ἀνίης, καὶ ἐκεῖ
488 νεανικὸν ποιήσας ἔλαθες πολλάκις ἐν τοῖς οἰκείοις ἐξενε-
χθείς, ὥστε κωμῳδοποιὸς γενέσθαι. Καὶ μάλα, ἔφη.
D Καὶ περὶ ἀφροδισίων δὴ καὶ θυμοῦ καὶ περὶ πάντων τῶν
ἐπιθυμητικῶν τε καὶ λυπηρῶν καὶ ἡδέων ἐν τῇ ψυχῇ, ἃ
δή φαμεν πάσῃ πράξει ἡμῖν ἕπεσθαι, ὅτι τοιαῦτα ἡμᾶς
ἡ ποιητικὴ μίμησις ἐργάζεται; τρέφει γὰρ ταῦτα ἄρδουσα,
δέον αὐχμεῖν, καὶ ἄρχοντα ἡμῖν καθίστησι δέον ἄρχεσθαι
αὐτά, ἵνα βελτίους τε καὶ εὐδαιμονέστεροι ἀντὶ χειρόνων
καὶ ἀθλιωτέρων γιγνώμεθα. Οὐκ ἔχω ἄλλως φάναι, ἦ
E δ᾽ ὅς. Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅταν Ὁμήρου ἐπαι-
νέταις ἐντύχῃς, λέγουσιν, ὡς τὴν Ἑλλάδα πεπαίδευκεν
οὗτος ὁ ποιητὴς καὶ πρὸς διοίκησίν τε καὶ παιδείαν τῶν
ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἄξιος ἀναλαβόντι μανθάνειν τε
καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ποιητὴν πάντα τὸν αὑτοῦ βίον κα-
607 τασκευασάμενον ζῆν, φιλεῖν μὲν χρὴ καὶ ἀσπάζεσθαι ὡς
ὄντας βελτίστους εἰς ὅσον δύνανται, καὶ ξυγχωρεῖν Ὅμη-
ρον ποιητικώτατον εἶναι καὶ πρῶτον τῶν τραγῳδοποιῶν,
εἰδέναι δὲ ὅτι ὅσον μόνον ὕμνους θεοῖς καὶ ἐγκώμια τοῖς
ἀγαθοῖς ποιήσεως παραδεκτέον εἰς πόλιν· εἰ δὲ τὴν ἡδυ-
489 σμένην Μοῦσαν παραδέξει ἐν μέλεσιν ἢ ἔπεσιν, ἡδονή σοι
καὶ λύπη ἐν τῇ πόλει βασιλεύσετον ἀντὶ νόμου τε καὶ τοῦ
κοινῇ ἀεὶ δόξαντος εἶναι βελτίστου λόγου. Ἀληθέ-
στατα, ἔφη.

Ταῦτα δή, ἔφην, ἀπολελογήσθω ἡμῖν ἀναμνησθεῖσι B
περὶ ποιήσεως, ὅτι εἰκότως ἄρα τότε αὐτὴν ἐκ τῆς πόλεως
ἀπεστέλλομεν τοιαύτην οὖσαν· ὁ γὰρ λόγος ἡμᾶς ᾕρει.
προσείπωμεν δὲ αὐτῇ, μὴ καί τινα σκληρότητα ἡμῶν
καὶ ἀγροικίαν καταγνῷ, ὅτι παλαιὰ μέν τις διαφορὰ φι- 516
λοσοφίᾳ τε καὶ ποιητικῇ· καὶ γὰρ ἡ λακέρυζα πρὸς
δεσπόταν κύων ἐκείνη κραυγάζουσα καὶ μέγας ἐν
ἀφρόνων κενεαγορίαισι καὶ ὁ τῶν Δία σοφῶν
ὄχλος κρατῶν καὶ οἱ λεπτῶς μεριμνῶντες, ὅτι C
ἄρα πένονται, καὶ ἄλλα μυρία σημεῖα παλαιᾶς ἐναν-
τιώσεως τούτων. ὅμως δὲ εἰρήσθω ὅτι ἡμεῖς γε, εἴ τινα
ἔχοι λόγον εἰπεῖν ἡ πρὸς ἡδονὴν ποιητικὴ καὶ ἡ μίμησις,
ὡς χρὴ αὐτὴν εἶναι ἐν πόλει εὐνομουμένῃ, ἄσμενοι ἂν
καταδεχοίμεθα· ὡς ξύνισμέν γε ἡμῖν αὐτοῖς κηλουμένοις
ὑπ᾽ αὐτῆς· ἀλλὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς οὐχ ὅσιον προδι-
δόναι. ἦ γάρ, ὦ φίλε, οὐ κηλεῖ ὑπ᾽ αὐτῆς καὶ σύ, καὶ
μάλιστα, ὅταν δι᾽ Ὁμήρου θεωρῇς αὐτήν; Πολύ γε. D
Οὐκοῦν δικαία ἐστὶν οὕτω κατιέναι, ἀπολογησαμένη ἢ 490
ἐν μέλει ἤ τινι ἄλλῳ μέτρῳ; Πάνυ μὲν οὖν. Δοῖμεν δέ
γέ που ἂν καὶ τοῖς προστάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοί,
φιλοποιηταὶ δέ, ἄνευ μέτρου λόγον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν,
ὡς οὐ μόνον ἡδεῖα ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη πρὸς τὰς πολιτείας
καὶ τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινόν ἐστι· καὶ εὐμενῶς ἀκουσό-
μεθα. κερδανοῦμεν γάρ που, ἐὰν μὴ μόνον ἡδεῖα φανῇ
ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη. Πῶς δ᾽ οὐ μέλλομεν, ἔφη, κερδαίνειν; E
Εἰ δέ γε μή, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὥσπερ οἱ ποτέ του ἐρα-
σθέντες, ἐὰν ἡγήσωνται μὴ ὠφέλιμον εἶναι τὸν ἔρωτα,
βίᾳ μέν, ὅμως δὲ ἀπέχονται, καὶ ἡμεῖς οὕτω, διὰ τὸν
ἐγγεγονότα μὲν ἔρωτα τῆς τοιαύτης ποιήσεως ὑπὸ τῆς
τῶν καλῶν πολιτειῶν τροφῆς, εὖνοι μὲν ἐσόμεθα φανῆναι 608
αὐτὴν ὡς βελτίστην καὶ ἀληθεστάτην, ἕως δ᾽ ἂν μὴ οἵα
τ᾽ ᾖ ἀπολογήσασθαι, ἀκροασόμεθ᾽ αὐτῆς ἐπᾴδοντες ἡμῖν
αὐτοῖς τοῦτον τὸν λόγον, ὃν λέγομεν, καὶ ταύτην τὴν
ἐπῳδήν, εὐλαβούμενοι πάλιν ἐμπεσεῖν εἰς τὸν παιδικόν
τε καὶ τὸν τῶν πολλῶν ἔρωτα. αἰσθόμεθα δ᾽ οὖν, ὡς οὐ
σπουδαστέον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ποιήσει ὡς ἀληθείας τε ἁπτο-
μένῃ καὶ σπουδαίᾳ, ἀλλ᾽ εὐλαβητέον αὐτὴν ὂν τῷ ἀκροω- 491
μένῳ, περὶ τῆς ἐν αὑτῷ πολιτείας δεδιότι, καὶ νομιστέα B
ἅπερ εἰρήκαμεν περὶ ποιήσεως. Παντάπασιν, ἦ δ᾽ ὅς,
ξύμφημι. Μέγας γάρ, ἔφην, ὁ ἀγών, ὦ φίλε Γλαύκων,
μέγας, οὐχ ὅσος δοκεῖ, τὸ χρηστὸν ἢ κακὸν γενέσθαι,
ὥστε οὔτε τιμῇ ἐπαρθέντα οὔτε χρήμασιν οὔτε ἀρχῇ οὐ-

---

7. κενθῇ a. — 14. Ἆρ᾽ ΑΦm et pr. Ξ: Ἆρ᾽ οὖν abc. — 15. ὅ τι ἂν] ὅτι ἂν Schneiderus. — αἰσχύνῃ a. — 16. ἢ καὶ om. c. — χαρήσῃ q, χαιρήσεις Stallbaumius. — καὶ μιμήσῃ a, καὶ οὐ μισήσεις c cum Flor. β΄q. — 17. ὡς πονηρά om. ab. (Adde ὡς πονηρά cum ΑΘΠΦDKqυmr. Bekk.) — ποιῶν c cum Flor. β΄q. — 19. ἂν εἴης Α, ἀνείης ΠDK. — 21. κωμῳδιοποιός a. — 32. ἄξιον ab. — 36. τραγῳδιοποιῶν a. — 37. τῆς ἀγαθῆς a. — 41. δό-ξαντος ἀεὶ a.

μιμ

1. ἀπολελογίσθω ΑΠ. — 6. ποιητικῆι Α. — ἡ λακέρυζα - - πένονται] Ex poëtis nunc ignotis. — 7. δεσπότην a. — 8. Δία] διὰ a. — 18. ἀπολογησαμένη ΘΞΦDqυr: ἀπολογισαμένη Π, ἀπολογησομένη abc. — 26. του] που ab. (Scribe του cum ΑΘΠΦDKqυmr. Bekk.) — 33. ἐλέγομεν ac. — 35. αἰσθώμεθα a, εἰσόμεθα c cum Flor. β΄q. — 37. ὂν om. υc.

δημίᾳ οὐδέ γε ποιητικῇ ἄξιον ἀμελῆσαι δικαιοσύνης τε
καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς. Ξύμφημί σοι, ἔφη, ἐξ ὧν διεληλύ-
θαμεν· οἶμαι δὲ καὶ ἄλλον ὁντινοῦν.
C Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, τά γε μέγιστα ἐπίχειρα ἀρετῆς
καὶ προκείμενα ἆθλα οὐ διεληλύθαμεν. Ἀμήχανόν τι,
ἔφη, λέγεις μέγεθος, εἰ τῶν εἰρημένων μείζω ἐστὶν ἄλλα.
Τί δ' ἄν, ἦν δ' ἐγώ, ἔν γε ὀλίγῳ χρόνῳ μέγα γένοιτο;
πᾶς γὰρ οὗτός γε ὁ ἐκ παιδὸς μέχρι πρεσβύτου χρόνος
πρὸς πάντα ὀλίγος πού τις ἂν εἴη. Οὐδὲν μὲν οὖν,
ἔφη. Τί οὖν; οἴει ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσούτου
D δεῖν χρόνου ἐσπουδακέναι, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τοῦ παντός;
Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ τί τοῦτο λέγεις; Οὐκ ᾔσθησαι,
ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἀθάνατος ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ οὐδέποτε
492 ἀπόλλυται; Καὶ ὃς ἐμβλέψας μοι καὶ θαυμάσας εἶπε
Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε· σὺ δὲ τοῦτ' ἔχεις λέγειν; Εἰ μὴ ἀδικῶ
γ', ἔφην. οἶμαι δὲ καὶ σύ· οὐδὲν γὰρ χαλεπόν. Ἔμοιγ',
ἔφη· σοῦ δ' ἂν ἡδέως ἀκούσαιμι τὸ οὐ χαλεπὸν τοῦτο.
Ἀκούοις ἄν, ἦν δ' ἐγώ. Λέγε μόνον, ἔφη.
E Ἀγαθόν τι, εἶπον, καὶ κακὸν καλεῖς; Ἔγωγε. Ἆρ'
οὖν ὥσπερ ἐγὼ περὶ αὐτῶν διανοεῖ; Τὸ ποῖον; Τὸ μὲν
ἀπολλύον καὶ διαφθεῖρον πᾶν τὸ κακὸν εἶναι, τὸ δὲ
σῷζον καὶ ὠφελοῦν τὸ ἀγαθόν. Ἔγωγ', ἔφη. Τί δέ;
κακὸν ἑκάστῳ τι καὶ ἀγαθὸν λέγεις; οἷον ὀφθαλμοῖς
609 ὀφθαλμίαν καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι νόσον, σίτῳ τε ἐρυ-
σίβην, σηπεδόνα τε ξύλοις, χαλκῷ δὲ καὶ σιδήρῳ ἰόν, καί,
ὅπερ λέγω, σχεδὸν πᾶσι ξύμφυτον ἑκάστῳ κακόν τε καὶ
νόσημα; Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν τῴ τι τούτων προσ-
γένηται, πονηρόν τε ποιεῖ ᾧ προσεγένετο, καὶ τελευτῶν
ὅλον διέλυσε καὶ ἀπώλεσεν; Πῶς γὰρ οὔ; Τὸ ξύμφυτον
ἄρα κακὸν ἑκάστου καὶ ἡ πονηρία ἕκαστον ἀπόλλυσιν, ἢ
B εἰ μὴ τοῦτο ἀπολεῖ, οὐκ ἂν ἄλλο γε αὐτὸ ἔτι διαφθεί-
ρειεν. οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν μή ποτέ τι ἀπολέσῃ, οὐδὲ
493 αὖ τὸ μήτε κακὸν μήτε ἀγαθόν. Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη.
Ἐὰν ἄρα τι εὑρίσκωμεν τῶν ὄντων, ᾧ ἔστι μὲν κα-
κόν, ὃ ποιεῖ αὐτὸ μοχθηρόν, τοῦτο μέντοι οὐχ οἷόν τε
αὐτὸ λύειν ἀπολλύον, οὐκ ἤδη εἰσόμεθα, ὅτι τοῦ πεφυ-
κότος οὕτως ὄλεθρος οὐκ ἦν; Οὕτως, ἔφη, εἰκός. Τί
οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ψυχῇ ἆρ' οὐκ ἔστιν ὃ ποιεῖ αὐτὴν κακήν;
Καὶ μάλ', ἔφη, ἃ νῦν δὴ διῇμεν πάντα, ἀδικία τε καὶ
C ἀκολασία καὶ δειλία καὶ ἀμαθία. Ἦ οὖν τι τούτων αὐ-
τὴν διαλύει τε καὶ ἀπόλλυσι; καὶ ἐννόει μὴ ἐξαπατηθῶ-
μεν οἰηθέντες τὸν ἄδικον ἄνθρωπον καὶ ἀνόητον, ὅταν
ληφθῇ ἀδικῶν, τότε ἀπολωλέναι ὑπὸ τῆς ἀδικίας, πονη-
ρίας οὔσης ψυχῆς. ἀλλ' ὧδε ποίει· ὥσπερ σῶμα ἡ σώμα-
τος πονηρία νόσος οὖσα τήκει καὶ διόλλυσι καὶ ἄγει εἰς
τὸ μηδὲ σῶμα εἶναι, καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ἅπαντα ὑπὸ
τῆς οἰκείας κακίας, τῷ προσκαθῆσθαι καὶ ἐνεῖναι διαφθει- D
ρούσης, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀφικνεῖται — οὐχ οὕτως; Ναί.
Ἴθι δή, καὶ ψυχὴν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σκόπει. ἆρα
ἐνοῦσα ἐν αὐτῇ ἀδικία καὶ ἡ ἄλλη κακία τῷ ἐνεῖναι καὶ
προσκαθῆσθαι φθείρει αὐτὴν καὶ μαραίνει, ἕως ἂν εἰς
θάνατον ἀγαγοῦσα τοῦ σώματος χωρίσῃ; Οὐδαμῶς, ἔφη,
τοῦτό γε. Ἀλλὰ μέντοι ἐκεῖνό γε ἄλογον, ἦν δ' ἐγώ, 494
τὴν μὲν ἄλλου πονηρίαν ἀπολλύναι τι, τὴν δὲ αὑτοῦ μή.
Ἄλογον. Ἐννόει γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' E
ὑπὸ τῆς τῶν σιτίων πονηρίας, ἣ ἂν ᾖ αὐτῶν ἐκείνων, 517
εἴτε παλαιότης εἴτε σαπρότης εἴτε ἡτισοῦν οὖσα, οὐκ
οἰόμεθα δεῖν σῶμα ἀπόλλυσθαι· ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐμποιῇ ἡ
αὐτῶν πονηρία τῶν σιτίων τῷ σώματι σώματος μοχθη-
ρίαν, φήσομεν αὐτὸ δι' ἐκεῖνα ὑπὸ τῆς αὑτοῦ κακίας
νόσου οὔσης ἀπολωλέναι· ὑπὸ δὲ σιτίων πονηρίας ἄλλων
ὄντων ἄλλο ὂν τὸ σῶμα, ὑπ' ἀλλοτρίου κακοῦ μὴ ἐμποι- 610
ήσαντος τὸ ἔμφυτον κακόν, οὐδέποτε ἀξιώσομεν διαφθεί-
ρεσθαι. Ὀρθότατα, ἔφη, λέγεις. Κατὰ τὸν αὐτὸν
τοίνυν λόγον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν μὴ σώματος πονηρία ψυχῇ
ψυχῆς πονηρίαν ἐμποιῇ, μή ποτε ἀξιῶμεν ὑπ' ἀλλοτρίου
κακοῦ ἄνευ τῆς ἰδίας πονηρίας ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, τῷ
ἑτέρου κακῷ ἕτερον. Ἔχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἢ τοίνυν
ταῦτα ἐξελέγξωμεν ὅτι οὐ καλῶς λέγομεν, ἢ ἕως ἂν ᾖ B
ἀνέλεγκτα, μή ποτε φῶμεν ὑπὸ πυρετοῦ μηδ' αὖ ὑπ' ἄλλης
νόσου μηδ' αὖ ὑπὸ σφαγῆς, μηδ' εἴ τις ὅ τι σμικρότατα ὅλον
τὸ σῶμα κατατέμοι, ἕνεκα τούτων μηδὲν μᾶλλόν ποτε
ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, πρὶν ἄν τις ἀποδείξῃ, ὡς διὰ ταῦτα
τὰ παθήματα τοῦ σώματος αὐτὴ ἐκείνη ἀδικωτέρα καὶ 495
ἀνοσιωτέρα γίγνεται. ἀλλοτρίου δὲ κακοῦ ἐν ἄλλῳ γιγνο-
μένου, τοῦ δὲ ἰδίου ἑκάστῳ μὴ ἐγγιγνομένου, μήτε ψυχὴν
μήτε ἄλλο μηδὲν ἐῶμεν φάναι τινὰ ἀπόλλυσθαι. Ἀλλὰ C
μέντοι, ἔφη, τοῦτό γε οὐδείς ποτε δείξει, ὡς τῶν ἀπο-
θνῃσκόντων ἀδικώτεραι αἱ ψυχαὶ διὰ τὸν θάνατον γίγνον-
ται. Ἐὰν δέ γέ τις, ἔφην ἐγώ, ὁμόσε τῷ λόγῳ τολμᾷ
ἰέναι καὶ λέγειν, ὡς πονηρότερος καὶ ἀδικώτερος γίγνε-
ται ὁ ἀποθνῄσκων, ἵνα δὴ μὴ ἀναγκάζηται ἀθανάτους
τὰς ψυχὰς ὁμολογεῖν, ἀξιώσομέν που, εἰ ἀληθῆ λέγει ὁ
ταῦτα λέγων, τὴν ἀδικίαν εἶναι θανάσιμον τῷ ἔχοντι
ὥσπερ νόσον, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀποκτιννύντος τῇ D
ἑαυτοῦ φύσει ἀποθνῄσκειν τοὺς λαμβάνοντας αὐτό, τοὺς
μὲν μάλιστα θᾶττον, τοὺς δὲ ἧττον σχολαίτερον, ἀλλὰ μή,
ὥσπερ νῦν διὰ τούτου ὑπ' ἄλλων δίκην ἐπιτιθέντων ἀπο-
θνῄσκουσιν οἱ ἄδικοι. Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἄρα πάν-
δεινον φανεῖται ἡ ἀδικία, εἰ θανάσιμον ἔσται τῷ λαμβά-
νοντι· ἀπαλλαγὴ γὰρ ἂν εἴη κακῶν, ἀλλὰ μᾶλλον οἶμαι
αὐτὴν φανήσεσθαι πᾶν τοὐναντίον τοὺς ἄλλους ἀποκτιν-

---

9. πρὸς τὸν πάντα qbc. — 10. γοῦν a. — 16. ἔφη a. — 34. τῶν ὄντων εὑρίσκωμεν a. — μὲν ΑΘΠDKqvr: μέν τι abc.

10. ᾗ] ἣ a. — 13. τῶν σιτίων om. a. — 18. Ὀρθότατα cum Astio b: Ὀρθότατ' ἂν cum libris ac. — λέγοις c cum Ξ et Flor. γ'. — 19. ψυχῇ om. a. — 25. ὑπὸ ante σφαγῆς cum Astio om. c. — 28. τὰ παθήματα τὰ τοῦ a. — 30. ἑκάστου a. — 39. τοῦ] τούτου qbc. — 42. τοῦτο c cum Flor. β'q. — ἐπιθέντων a.

E νῦσαν, εἴπερ οἷόν τε, τὸν δ' ἔχοντα καὶ μάλα ζωτικὸν
παρέχουσαν, καὶ πρός γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγρυπνον· οὕτω
496 πόῤῥω που, ὡς ἔοικεν, ἐσκήνηται τοῦ θανάσιμος εἶναι.
Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ὁπότε γὰρ δὴ μὴ ἱκανὴ ἥ γε
οἰκεία πονηρία καὶ τὸ οἰκεῖον κακὸν ἀποκτεῖναι καὶ ἀπο-
λέσαι ψυχήν, σχολῇ τό γε ἐπ' ἄλλου ὀλέθρῳ τεταγμένον
κακὸν ψυχὴν ἤ τι ἄλλο ἀπολεῖ, πλὴν ἐφ' ᾧ τέτακται.
Σχολῇ γ', ἔφη, ὥς γε τὸ εἰκός. Οὐκοῦν ὁπότε μηδ' ὑφ'
611 ἑνὸς ἀπόλλυται κακοῦ, μήτε οἰκείου μήτε ἀλλοτρίου, δῆλον
ὅτι ἀνάγκη αὐτὸ ἀεὶ ὂν εἶναι, εἰ δ' ἀεὶ ὄν, ἀθάνατον.
Ἀνάγκη, ἔφη.

Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτως ἐχέτω. εἰ δ' ἔχει,
ἐννοεῖς, ὅτι ἀεὶ ἂν εἶεν αἱ αὐταί. οὔτε γὰρ ἄν που ἐλάτ-
τους γένοιντο μηδεμιᾶς ἀπολλυμένης, οὔτε αὖ πλείους· εἰ
γὰρ ὁτιοῦν τῶν ἀθανάτων πλέον γίγνοιτο, οἶσθ' ὅτι ἐκ
τοῦ θνητοῦ ἂν γίγνοιτο καὶ πάντα ἂν εἴη τελευτῶντα
ἀθάνατα. Ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, μήτε τοῦτο
B οἰώμεθα, ὁ γὰρ λόγος οὐκ ἐάσει, μήτε γε αὖ τῇ ἀληθε-
στάτῃ φύσει τοιοῦτον εἶναι ψυχήν, ὥστε πολλῆς ποικιλίας
καὶ ἀνομοιότητός τε καὶ διαφορᾶς γέμειν αὐτὸ πρὸς αὐτό.
Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐ ῥᾴδιον, ἦν δ' ἐγώ; ἀΐδιον εἶναι
σύνθετόν τε ἐκ πολλῶν καὶ μὴ τῇ καλλίστῃ κεχρημένον
συνθέσει, ὡς νῦν ἡμῖν ἐφάνη ἡ ψυχή. Οὔκουν εἰκός γε.
497 Ὅτι μὲν τοίνυν ἀθάνατον ψυχή, καὶ ὁ ἄρτι λόγος καὶ
οἱ ἄλλοι ἀναγκάσειαν ἄν· οἷον δ' ἐστὶ τῇ ἀληθείᾳ, οὐ
C λελωβημένον δεῖ αὐτὸ θεάσασθαι ὑπό τε τῆς τοῦ σώμα-
τος κοινωνίας καὶ ἄλλων κακῶν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς θεώμε-
θα, ἀλλ' οἷόν ἐστι καθαρὸν γιγνόμενον, τοιοῦτον ἱκανῶς
λογισμῷ διαθεατέον, καὶ πολὺ κάλλιον αὐτὸ εὑρήσει
καὶ ἐναργέστερον δικαιοσύνας τε καὶ ἀδικίας διόψεται καὶ
πάντα ἃ νῦν διήλθομεν. νῦν δὲ εἴπομεν μὲν ἀληθῆ περὶ
αὐτοῦ, οἷον ἐν τῷ παρόντι φαίνεται· τεθεάμεθα μέντοι
διακείμενον αὐτό, ὥσπερ οἱ τὸν θαλάττιον Γλαῦκον ὁρῶν-
D τες οὐκ ἂν ἔτι ῥᾳδίως αὐτοῦ ἴδοιεν τὴν ἀρχαίαν φύσιν,
ὑπὸ τοῦ τά τε παλαιὰ τοῦ σώματος μέρη τὰ μὲν ἐκκε-
κλάσθαι, τὰ δὲ συντετρῖφθαι καὶ πάντως λελωβῆσθαι
ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἄλλα δὲ προσπεφυκέναι, ὄστρεά τε καὶ
φυκία καὶ πέτρας, ὥστε παντὶ μᾶλλον θηρίῳ ἐοικέναι ἢ
οἷος ἦν φύσει, οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν ἡμεῖς θεώμεθα δια-
κειμένην ὑπὸ μυρίων κακῶν· ἀλλὰ δεῖ, ὦ Γλαύκων, ἐκεῖσε
E βλέπειν. Ποῖ; ἦ δ' ὅς. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς, καὶ
ἐννοεῖν ὧν ἅπτεται καὶ οἵων ἐφίεται ὁμιλιῶν, ὡς ξυγγε-
498 νὴς οὖσα τῷ τε θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ τῷ ἀεὶ ὄντι, καὶ
οἵα ἂν γένοιτο τῷ τοιούτῳ πᾶσα ἐπισπομένη καὶ ὑπὸ ταύ-
της τῆς ὁρμῆς ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου, ἐν ᾧ νῦν
ἐστί, καὶ περικρουσθεῖσα πέτρας τε καὶ ὄστρεα, ἃ νῦν
αὐτῇ, ἅτε γῆν ἑστιωμένῃ, γεηρὰ καὶ πετρώδη πολλὰ καὶ 612
ἄγρια περιπέφυκεν ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων λεγομένων ἑστιά-
σεων. καὶ τότ' ἄν τις ἴδοι αὐτῆς τὴν ἀληθῆ φύσιν, εἴτε
πολυειδὴς εἴτε μονοειδής, εἴτε ὅπῃ ἔχει καὶ ὅπως. νῦν δὲ
τὰ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πάθη τε καὶ εἴδη, ὡς ἐγῷμαι,
ἐπιεικῶς αὐτῆς διεληλύθαμεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τά τε ἄλλα ἀπελυσάμεθα ἐν τῷ
λόγῳ, καὶ οὐ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας δικαιοσύνης 518
ἐπηνέγκαμεν, ὥσπερ Ἡσίοδόν τε καὶ Ὅμηρον ὑμεῖς ἔφατε, B
ἀλλ' αὐτὸ δικαιοσύνην αὐτῇ ψυχῇ ἄριστον εὕρομεν, καὶ
ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, ἐάν τ' ἔχῃ τὸν Γύγου
δακτύλιον, ἐάν τε μή, καὶ πρὸς τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν
Ἄιδος κυνῆν; Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ἆρ' οὖν, ἦν δ'
ἐγώ, ὦ Γλαύκων, νῦν ἤδη ἀνεπίφθονόν ἐστι πρὸς ἐκεί-
νοις καὶ τοὺς μισθοὺς τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ
ἀποδοῦναι, ὅσους τε καὶ οἵους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀν- C
θρώπων τε καὶ θεῶν, ζῶντός τε ἔτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ 499
ἐπειδὰν τελευτήσῃ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Ἆρ'
οὖν ἀποδώσετέ μοι ἃ ἐδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλι-
στα; Ἔδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἄδικον εἶναι καὶ τὸν
ἄδικον δίκαιον. ὑμεῖς γὰρ ἡγεῖσθε, κἂν εἰ μὴ δυνατὸν
εἴη ταῦτα λανθάνειν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ὅμως δο-
τέον εἶναι τοῦ λόγου ἕνεκα, ἵνα αὐτὴ δικαιοσύνη πρὸς
ἀδικίαν αὐτὴν κριθείη. ἢ οὐ μνημονεύεις; Ἀδικοίην D
μέντ' ἄν, ἔφη, εἰ μή. Ἐπειδὴ τοίνυν κεκριμέναι εἰ-
σίν, ἐγὼ πάλιν ἀπαιτῶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, ὥσπερ ἔχει
δόξης καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρὰ ἀνθρώπων, καὶ ἡμᾶς
ὁμολογεῖν περὶ αὐτῆς δοκεῖσθαι οὕτως, ἵνα καὶ τὰ νικη-
τήρια κομίσηται, ἃ ἀπὸ τοῦ δοκεῖν κτωμένη δίδωσι τοῖς
ἔχουσιν αὐτήν, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἶναι ἀγαθὰ δι-
δοῦσα ἐφάνη καὶ οὐκ ἐξαπατῶσα τοὺς τῷ ὄντι λαμβά-
νοντας αὐτήν. Δίκαια, ἔφη, αἰτεῖ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, E
πρῶτον μὲν τοῦτο ἀποδώσετε, ὅτι θεούς γε οὐ λανθάνει
ἑκάτερος αὐτῶν οἷός ἐστιν; Ἀποδώσομεν, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ
λανθάνετον, ὁ μὲν θεοφιλὴς ἂν εἴη, ὁ δὲ θεομισής, ὥσπερ
καὶ κατ' ἀρχὰς ὡμολογοῦμεν. Ἔστι ταῦτα. Τῷ δὲ θεο- 500
φιλεῖ οὐχ ὁμολογήσομεν, ὅσα γε ἀπὸ θεῶν γίγνεται, πάντα 613
γίγνεσθαι ὡς οἷόν τε ἄριστα, εἰ μή τι ἀναγκαῖον αὐτῷ
κακὸν ἐκ προτέρας ἁμαρτίας ὑπῆρχεν; Πάνυ μὲν οὖν.
Οὕτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρός, ἐάν τ'
ἐν πενίᾳ γίγνηται ἐάν τε ἐν νόσοις ἤ τινι ἄλλῳ τῶν δο-
κούντων κακῶν, ὡς τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσει

2. γ' ἔτι] γέ τι a. — 3. ἐσκήνωται ac. — 12. ἔχοι a. — 18. οἰόμεθα a. — 29. διαθετέον ΑΘΠDr, διευθετέον K, θεατέον Φm, θατέον v. — πολὺ Am: πολύ γε abc. — 34. ἴδοιεν αὐτοῦ a. — 35. κεκλάσθαι Am. — 38. φυκία Vind. F: φύκια abc. — 43. τῷ ante ἀεὶ om. a.

5. ἴδῃ a. — 9. ἀπελυσάμεθα ΑΘΠDKqvr: ἀπεδυσάμεθα abc. — 12. αὐτὸ] αὐτὴν a. — 15. Ἄιδος κυνῆν] Hom. Il. ε, 845. — 23. ἡγεῖσθε ΑΦm. — 27. τοίνυν, ἦν τοίνυν ΑΘΠΦmr, οὖν τοίνυν DKq, τοίνυν ἦν δ' ἐγώ c cum Ξv et γρ. A. — 29. ἡμᾶς ΑΘΞΠΦvmr: ὑμᾶς abc. — 30. οὕτω a. — 31. ἃ om. ΑΠΦm et pr. Θ, ante δίδωσι ponit m et rc. A, ἃ ὃ δίδωσι v. — 39. τε A, τι ΘDKvr.

ζῶντι ἢ καὶ ἀποθανόντι. οὐ γὰρ δὴ ὑπό γε θεῶν ποτὲ
ἀμελεῖται, ὃς ἂν προθυμεῖσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίνεσθαι
καὶ ἐπιτηδεύων ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοι-
B *οῦσθαι θεῷ. Εἰκός γ', ἔφη, τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι*
ὑπὸ τοῦ ὁμοίου. Οὐκοῦν περὶ τοῦ ἀδίκου τἀναντία τού-
των δεῖ διανοεῖσθαι; Σφόδρα γε. Τὰ μὲν δὴ παρὰ
θεῶν τοιαῦτ' ἄττ' ἂν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ. Κατὰ
γοῦν ἐμὴν δόξαν, ἔφη. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, παρ' ἀνθρώ-
πων; ἆρ' οὐχ ὧδε ἔχει, εἰ δεῖ τὸ ὂν τιθέναι; οὐχ οἱ μὲν
δεινοί τε καὶ ἄδικοι δρῶσιν ὅπερ οἱ δρομῆς, ὅσοι ἂν
θέωσιν εὖ ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν ἄνω μή; τὸ μὲν
C *πρῶτον ὀξέως ἀποπηδῶσι, τελευτῶντες δὲ καταγέλαστοι*
γίγνονται, τὰ ὦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες καὶ ἀστεφά-
νωτοι ἀποτρέχοντες. οἱ δὲ τῇ ἀληθείᾳ δρομικοὶ εἰς τέλος
501 *ἐλθόντες τά τε ἆθλα λαμβάνουσι καὶ στεφανοῦνται. οὐχ*
οὕτω καὶ περὶ τῶν δικαίων τὸ πολὺ ξυμβαίνει; πρὸς τέ-
λος ἑκάστης πράξεως καὶ ὁμιλίας καὶ τοῦ βίου εὐδοκι-
μοῦσί τε καὶ τὰ ἆθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων φέρονται;
Καὶ μάλα. Ἀνέξει ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ τούτων ἅπερ
αὐτὸς ἔλεγες περὶ τῶν ἀδίκων; ἐρῶ γὰρ δὴ ὅτι οἱ μὲν
D *δίκαιοι, ἐπειδὰν πρεσβύτεροι γένωνται, ἐν τῇ αὑτῶν πόλει*
ἄρχουσί τε ἂν βούλωνται τὰς ἀρχάς, γαμοῦσί τε ὁπόθεν
ἂν βούλωνται, ἐκδιδόασί τε εἰς οὓς ἂν ἐθέλωσι· καὶ πάντα
ἃ σὺ περὶ ἐκείνων, ἐγὼ νῦν λέγω περὶ τῶνδε. καὶ αὖ
καὶ περὶ τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἐὰν
νέοι ὄντες λάθωσιν, ἐπὶ τέλους τοῦ δρόμου αἱρεθέντες
καταγέλαστοί εἰσι καὶ γέροντες γιγνόμενοι ἄθλιοι προπη-
λακίζονται ὑπὸ ξένων τε καὶ ἀστῶν, μαστιγούμενοι καὶ
E *ἃ ἄγροικα ἔφησθα σὺ εἶναι ἀληθῆ λέγων· εἶτα στρε-*
βλώσονται καὶ ἐκκαυθήσονται· πάντα ἐκεῖνα οἴου καὶ
ἐμοῦ ἀκηκοέναι ὡς πάσχουσιν. ἀλλ' ὃ λέγω, ὅρα εἰ ἀνέξει.
Καὶ πάνυ, ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις.

Ἃ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ θεῶν
614 *τε καὶ ἀνθρώπων ἆθλά τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίγνεται*
502 *πρὸς ἐκείνοις τοῖς ἀγαθοῖς οἷς αὐτὴ παρείχετο ἡ δικαιο-*
σύνη, τοιαῦτ' ἂν εἴη. Καὶ μάλ', ἔφη, καλά τε καὶ βέ-
βαια. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδέν ἐστι πλήθει οὐδὲ
μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα, ἃ τελευτήσαντα ἑκάτερον περιμένει.
χρὴ δ' αὐτὰ ἀκοῦσαι, ἵνα τελέως ἑκάτερος αὐτῶν ἀπει-
λήφῃ τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου ὀφειλόμενα ἀκοῦσαι. Λέγοις ἄν,
B *ἔφη, ὡς οὐ πολλὰ ἄλλ' ἥδιον ἀκούοντι. Ἀλλ' οὐ μέντοι*
σοι, ἦν δ' ἐγώ, Ἀλκίνου γε ἀπόλογον ἐρῶ, ἀλλ' ἀλκίμου
μὲν ἀνδρός, Ἠρὸς τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου·
ὅς ποτε ἐν πολέμῳ τελευτήσας, ἀναιρεθέντων δεκαταίων
τῶν νεκρῶν ἤδη διεφθαρμένων, ὑγιὴς μὲν ἀνῃρέθη, κο-
μισθεὶς δὲ οἴκαδε μέλλων θάπτεσθαι, δωδεκαταῖος ἐπὶ
τῇ πυρᾷ κείμενος ἀνεβίω, ἀναβιοὺς δ' ἔλεγεν ἃ ἐκεῖ ἴδοι.
ἔφη δέ, ἐπειδὴ οὗ ἐκβῆναι τὴν ψυχήν, πορεύεσθαι μετὰ
πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον, C
ἐν ᾧ τῆς τε γῆς δύ' εἶναι χάσματα ἐχομένω ἀλλήλοιν καὶ
τοῦ οὐρανοῦ αὖ ἐν τῷ ἄνω ἄλλα καταντικρύ. δικαστὰς
δὲ μεταξὺ τούτων καθῆσθαι, οὕς, ἐπειδὴ διαδικάσειαν,
τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε
καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιάψαντας τῶν δεδι-
κασμένων ἐν τῷ πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀρι- 503
στεράν τε καὶ κάτω, ἔχοντας καὶ τούτους ἐν τῷ ὄπισθεν
σημεῖα πάντων ὧν ἔπραξαν. ἑαυτοῦ δὲ προσελθόντος εἰ- D
πεῖν ὅτι δέοι αὐτὸν ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν
ἐκεῖ καὶ διακελεύοιντό οἱ ἀκούειν τε καὶ θεᾶσθαι πάντα
τὰ ἐν τῷ τόπῳ. ὁρᾶν δὴ ταύτῃ μὲν καθ' ἑκάτερον τὸ 519
χάσμα τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς ἀπιούσας τὰς ψυχάς,
ἐπειδὴ αὐταῖς δικασθείη, κατὰ δὲ τὼ ἑτέρω ἐκ μὲν τοῦ
ἀνιέναι ἐκ τῆς γῆς μεστὰς αὐχμοῦ τε καὶ κόνεως, ἐκ δὲ τοῦ
ἑτέρου καταβαίνειν ἑτέρας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθαράς. καὶ
τὰς ἀεὶ ἀφικνουμένας ὥσπερ ἐκ πολλῆς πορείας φαίνε- E
σθαι ἥκειν, καὶ ἀσμένας εἰς τὸν λειμῶνα ἀπιούσας οἷον
ἐν πανηγύρει κατασκηνᾶσθαι, καὶ ἀσπάζεσθαί τε ἀλλήλας
ὅσαι γνώριμαι, καὶ πυνθάνεσθαι τάς τε ἐκ τῆς γῆς ἡκού-
σας παρὰ τῶν ἑτέρων τὰ ἐκεῖ καὶ τὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
τὰ παρ' ἐκείναις. διηγεῖσθαι δὲ ἀλλήλαις τὰς μὲν ὀδυ-
ρομένας τε καὶ κλαιούσας, ἀναμιμνησκομένας ὅσα τε καὶ 615
οἷα πάθοιεν καὶ ἴδοιεν ἐν τῇ ὑπὸ γῆς πορείᾳ — εἶναι δὲ
τὴν πορείαν χιλιέτη — τὰς δ' αὖ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εὐπα-
θείας διηγεῖσθαι καὶ θέας ἀμηχάνους τὸ κάλλος. τὰ μὲν
οὖν πολλά, ὦ Γλαύκων, πολλοῦ χρόνου διηγήσασθαι· τὸ 504
δ' οὖν κεφάλαιον ἔφη τόδε εἶναι, ὅσα πώποτέ τινα ἠδί-
κησαν καὶ ὅσους ἕκαστοι, ὑπὲρ ἁπάντων δίκην δεδωκέναι
ἐν μέρει, ὑπὲρ ἑκάστου δεκάκις — τοῦτο δ' εἶναι κατὰ
ἑκατονταετηρίδα ἑκάστην, ὡς βίου ὄντος τοσούτου τοῦ B
ἀνθρωπίνου — ἵνα δεκαπλάσιον τὸ ἔκτισμα τοῦ ἀδικήματος
ἐκτίνοιεν· καὶ οἷον εἴ τινες πολλῶν θανάτων ἦσαν αἴτιοι,
ἢ πόλεις προδόντες ἢ στρατόπεδα καὶ εἰς δουλείας ἐμβε-
βληκότες, ἤ τινος ἄλλης κακουχίας μεταίτιοι, πάντων
τούτων δεκαπλασίας ἀλγηδόνας ὑπὲρ ἑκάστου κομίσαιντο,
καὶ αὖ εἴ τινας εὐεργεσίας εὐεργετηκότες καὶ δίκαιοι καὶ
ὅσιοι γεγονότες εἶεν, κατὰ ταὐτὰ τὴν ἀξίαν κομίζοιντο.
τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων καὶ ὀλίγον χρόνον βιούντων πέρι C
ἄλλα ἔλεγεν οὐκ ἄξια μνήμης. εἰς δὲ θεοὺς ἀσεβείας τε
καὶ εὐσεβείας καὶ γονέας καὶ αὐτόχειρας φόνου μείζους
ἔτι τοὺς μισθοὺς διηγεῖτο. ἔφη γὰρ δὴ παραγενέσθαι ἐρω-

---

7. ἄττ' om. *ΑΘΞΦΚ* m r. — 10. δρομεῖς a. — 13. τὰ ὦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες] Cf. Photii Lex. 572, 14. — 16. πρὸς τὸ τέλος a. — 39. ἑκάτερον *ΑΘ* q m et pr. *ΞD*. — ἀπειληφὼς ᾖ τὰ a. — 41. πολλά· ἀλλ' a.

3. οὖν *ΑΦ* b m, οὖν οὐ v, οἱ r. — 5. τε] γε a. — χάσματε c. (Scribe χάσματε cum q. Bekk.) — 17. αὐτοῦ δικασθεῖεν a. — 17. τὸ ἕτερον a. — 21. ἀσμένως a. — 26. κλαούσας q b c. — 28. χιλιέτη b: χιλίετιν *Α*, χιλιετῆ a b c. — 36. καὶ οἷον οἵτινες *ΘΞ* v r, καὶ οἵτινες Stallbaumius. — πολλοὶ *ΑΦ* q v b m, πολλοῖς *D*. — 40. εἴ τινες Neukirch II. p. 46. — εὐηργετηκότες a.

τωμένῳ ἑτέρῳ ὑπὸ ἑτέρου, ὅπου εἴη Ἀρδιαῖος ὁ μέγας. ὁ δὲ Ἀρδιαῖος οὗτος τῆς Παμφυλίας ἔν τινι πόλει τύραννος ἐγεγόνει, ἤδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, 505 γέροντά τε πατέρα ἀποκτείνας καὶ πρεσβύτερον ἀδελφόν, D καὶ ἄλλα δὴ πολλά τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος, ὡς ἐλέγετο. ἔφη οὖν τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, Οὐχ ἥκει, φάναι, οὐδ' ἂν ἥξει δεῦρο. ἐθεασάμεθα γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν θεαμάτων. ἐπειδὴ ἐγγὺς τοῦ στομίου ἦμεν μέλλοντες ἀνιέναι καὶ τἆλλα πάντα πεπονθότες, ἐκεῖνόν τε κατείδομεν ἐξαίφνης καὶ ἄλλους σχεδόν τι αὐτῶν τοὺς πλείστους τυράννους· ἦσαν δὲ καὶ ἰδιῶταί τινες τῶν E μεγάλα ἡμαρτηκότων· οὓς οἰομένους ἤδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ στόμιον, ἀλλ' ἐμυκᾶτο, ὁπότε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως ἐχόντων εἰς πονηρίαν ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκὼς δίκην ἐπιχειροῖ ἀνιέναι. ἐνταῦθα δὴ ἄνδρες, ἔφη, ἄγριοι, διάπυροι ἰδεῖν, παρεστῶτες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα, τοὺς μὲν διαλαβόντες ἦγον, τὸν δὲ Ἀρδιαῖον καὶ ἄλλους 616 συμποδίσαντες χεῖράς τε καὶ πόδας καὶ κεφαλήν, καταβαλόντες καὶ ἐκδείραντες, εἷλκον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτὸς ἐπ' ἀσπαλάθων κνάπτοντες, καὶ τοῖς ἀεὶ παριοῦσι σημαίνοντες, ὧν ἕνεκά τε ταῦτα ὑπομένοιεν καὶ ὅτι εἰς τὸν τάρταρον ἐμπεσούμενοι ἄγοιντο, ἔνθα δὴ φόβων, ἔφη, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν σφίσι γεγονότων τοῦτον ὑπερβάλλειν τὸν φόβον, μὴ γένοιτο ἑκάστῳ τὸ φθέγμα, ὅτε 506 ἀναβαίνοι, καὶ ἀσμενέστατα ἕκαστον σιγήσαντος ἀναβῆναι. B καὶ τὰς μὲν δὴ δίκας τε καὶ τιμωρίας τοιαύτας τινὰς εἶναι, καὶ αὖ τὰς εὐεργεσίας ταύταις ἀντιστρόφους. ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι ἑκάστοις ἑπτὰ ἡμέραι γένοιντο, ἀναστάντας ἐντεῦθεν δεῖν τῇ ὀγδόῃ πορεύεσθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους ὅθεν καθορᾶν ἄνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένον φῶς εὐθύ, οἷον κίονα, μάλιστα τῇ ἴριδι προσφερῆ, λαμπρότερον δὲ καὶ καθαρώτερον. εἰς ὃ ἀφικέσθαι προελθόντας ἡμερησίαν ὁδόν, καὶ C ἰδεῖν αὐτόθι κατὰ μέσον τὸ φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα αὐτοῦ τῶν δεσμῶν τεταμένα· εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ξύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων, οὕτω πᾶσαν ξυνέχον τὴν περιφοράν· ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον Ἀνάγκης ἄτρακτον, δι' οὗ πάσας ἐπιστρέφεσθαι τὰς περιφοράς· οὗ τὴν μὲν ἠλακάτην τε καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀδάμαντος, τὸν δὲ σφόνδυλον μικτὸν ἔκ τε τούτου καὶ ἄλλων γενῶν. τὴν δὲ D σφονδύλου φύσιν εἶναι τοιάνδε· τὸ μὲν σχῆμα οἵαπερ ἡ τοῦ ἐνθάδε· νοῆσαι δὲ δεῖ ἐξ ὧν ἔλεγε τοιόνδε αὐτὸν εἶναι, ὥσπερ ἂν εἰ ἐν ἑνὶ μεγάλῳ σφονδύλῳ κοίλῳ καὶ 507 ἐξεγλυμμένῳ διαμπερὲς ἄλλος τοιοῦτος ἐλάττων ἐγκέοιτο ἁρμόττων, καθάπερ οἱ κάδοι οἱ εἰς ἀλλήλους ἁρμόττοντες· καὶ οὕτω δὴ τρίτον ἄλλον καὶ τέταρτον καὶ ἄλλους τέτταρας. ὀκτὼ γὰρ εἶναι τοὺς ξύμπαντας σφονδύλους, ἐν ἀλλήλοις ἐγκειμένους, κύκλους ἄνωθεν τὰ χείλη φαίνοντας, νῶτον συνεχὲς E ἑνὸς σφονδύλου ἀπεργαζομένους περὶ τὴν ἠλακάτην· ἐκείνην δὲ διὰ μέσου τοῦ ὀγδόου διαμπερὲς ἐληλάσθαι. τὸν μὲν οὖν πρῶτόν τε καὶ ἐξωτάτω σφόνδυλον πλατύτατον τὸν τοῦ χείλους κύκλον ἔχειν, τὸν δὲ τοῦ ἕκτου δεύτερον, τρίτον δὲ τὸν τοῦ τετάρτου, τέταρτον δὲ τὸν τοῦ ὀγδόου, πέμπτον δὲ τὸν τοῦ ἑβδόμου, ἕκτον δὲ τὸν τοῦ πέμπτου, ἕβδομον δὲ τὸν τοῦ τρίτου, ὄγδοον δὲ τὸν τοῦ δευτέρου. καὶ τὸν μὲν τοῦ μεγίστου ποικίλον, τὸν δὲ τοῦ ἑβδόμου λαμπρότατον, τὸν δὲ τοῦ ὀγδόου τὸ χρῶμα ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου ἔχειν προσλάμποντος, τὸν δὲ τοῦ δευτέρου 617 καὶ πέμπτου παραπλήσια ἀλλήλοις, ξανθότερα ἐκείνων, τρίτον δὲ λευκότατον χρῶμα ἔχειν, τέταρτον δὲ ὑπέρυθρον 520, δεύτερον δὲ λευκότητι τὸν ἕκτον. κυκλεῖσθαι δὲ δὴ στρεφόμενον τὸν ἄτρακτον ὅλον μὲν τὴν αὐτὴν φοράν, ἐν δὲ τῷ ὅλῳ περιφερομένῳ τοὺς μὲν ἐντὸς ἑπτὰ κύκλους τὴν ἐναντίαν τῷ ὅλῳ ἠρέμα περιφέρεσθαι, αὐτῶν δὲ τούτων τάχιστα μὲν ἰέναι τὸν ὄγδοον, δευτέρους δὲ καὶ 508 ἅμα ἀλλήλοις τόν τε ἕβδομον καὶ ἕκτον καὶ πέμπτον· B τὸν τρίτον δὲ φορᾷ ἰέναι, ὡς σφίσι φαίνεσθαι, ἐπανακυκλούμενον τὸν τέταρτον· τέταρτον δὲ τὸν τρίτον καὶ πέμπτον τὸν δεύτερον. στρέφεσθαι δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς Ἀνάγκης γόνασιν. ἐπὶ δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἄνωθεν ἐφ' ἑκάστου βεβηκέναι Σειρῆνα συμπεριφερομένην, φωνὴν μίαν ἱεῖσαν, ἕνα τόνον· ἐκ πασῶν δὲ ὀκτὼ οὐσῶν μίαν ἁρμονίαν ξυμφωνεῖν. ἄλλας δὲ καθημένας πέριξ δι' ἴσου τρεῖς, ἐν θρόνῳ ἑκάστην, θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, Μοίρας C, λευχειμονούσας, στέμματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἐχούσας, Λάχεσίν τε καὶ Κλωθὼ καὶ Ἄτροπον, ὑμνεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρήνων ἁρμονίαν, Λάχεσιν μὲν τὰ γεγονότα, Κλωθὼ δὲ τὰ ὄντα, Ἄτροπον δὲ τὰ μέλλοντα. καὶ τὴν μὲν Κλωθὼ τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἐφαπτομένην συνεπιστρέφειν τοῦ ἀτράκτου τὴν ἔξω περιφοράν, διαλείπουσαν χρόνον, τὴν δὲ Ἄτροπον τῇ ἀριστερᾷ τὰς ἐντὸς αὖ ὡσαύτως· τὴν δὲ Λάχεσιν ἐν μέρει ἑκατέρας ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἐφάπτεσθαι. D σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθὺς δεῖν ἰέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν. προφήτην οὖν τινὰ σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν τάξει διαστῆσαι, ἔπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων 509 κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπί τι βῆμα ὑψηλὸν εἰπεῖν· Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγος. Ψυχαὶ ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου θνητοῦ γένους θανατηφόρου. οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, ἀλλ' E ὑμεῖς δαίμονα αἱρήσεσθε. πρῶτος δ' ὁ λαχὼν πρῶτος αἱρείσθω βίον, ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δὲ ἀδέσπο-

---

1. ὅπου ἂν εἴη a. — ἀριδαῖος pr. K. item v. 17. — 7. ἥξοι ab, quod malim. Bait. — 15. ἄγριοι καὶ διάπυροι a. — 17. μὲν ἰδίᾳ λαβόντες a, quod praefert Winckelmannus coll. Wyttenbachio ad Plut. de S. N. V. p. 109 sq. — 20. κνάμπτοντες a. — 21. ὅτι εἰς] εἰς ὅ, τι ΑΦbm. — 24. φόβον, εἰ μυκήσαιτο τὸ στόμιον· καὶ ἀσμενέστατα a. — 32. προσφερὴς a. — 33. προελθόντες ΑΞΦvbm, ἐλθόντας r. — 35. τῶν δεσμῶν αὐτοῦ a. — 46. κάδδοι a.
2. ἐγκειμένους κύκλους, ἄνωθεν a. — 16. Post ἕκτον omisimus ὑπερβάλλειν cum ΑΘΦDKqvbr. — 17. δὴ] δεῖ a. — 22. τὸν om. c cum Flor. β'q. — 27. ἕνα τόνον] ἀνάτονον a.

τον, ἣν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς
ἕκαστος ἕξει. αἰτία ἑλομένου· θεὸς ἀναίτιος. Ταῦτα εἰ-
πόντα ῥῖψαι ἐπὶ πάντας τοὺς κλήρους, τὸν δὲ παρ' αὐτὸν
πεσόντα ἕκαστον ἀναιρεῖσθαι, πλὴν οὗ· ἓ δὲ οὐκ ἐᾶν.
618 τῷ δὲ ἀνελομένῳ δῆλον εἶναι, ὁπόστος εἰλήχειν· μετὰ δὲ
τοῦτο αὖθις τὰ τῶν βίων παραδείγματα εἰς τὸ πρόσθεν
σφῶν θεῖναι ἐπὶ τὴν γῆν, πολὺ πλείω τῶν παρόντων.
εἶναι δὲ παντοδαπά· ζῴων τε γὰρ πάντων βίους καὶ δὴ
καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἅπαντας. τυραννίδας τε γὰρ ἐν
αὐτοῖς εἶναι, τὰς μὲν διατελεῖς, τὰς δὲ καὶ μεταξὺ δια-
φθειρομένας καὶ εἰς πενίας τε καὶ φυγὰς καὶ εἰς πτωχείας
τελευτώσας· εἶναι δὲ καὶ δοκίμων ἀνδρῶν βίους, τοὺς μὲν
ἐπὶ εἴδεσι καὶ κατὰ κάλλη καὶ τὴν ἄλλην ἰσχύν τε καὶ
B ἀγωνίαν, τοὺς δ' ἐπὶ γένεσι καὶ προγόνων ἀρεταῖς, καὶ
510 ἀδοκίμων κατὰ ταὐτά, ὡσαύτως δὲ καὶ γυναικῶν· ψυχῆς
δὲ τάξιν οὐκ ἐνεῖναι διὰ τὸ ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλον ἑλο-
μένην βίον ἀλλοίαν γίγνεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἀλλήλοις τε
καὶ πλούτοις καὶ πενίαις, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δὲ ὑγιείαις
μεμῖχθαι, τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων. ἔνθα δή, ὡς ἔοικεν,
ὦ φίλε Γλαύκων, ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ, καὶ διὰ
ταῦτα μάλιστα ἐπιμελητέον, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν τῶν
C ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθήματος καὶ
ζητητὴς καὶ μαθητὴς ἔσται, ἐάν ποθεν οἷός τ' ᾖ μαθεῖν
καὶ ἐξευρεῖν, τίς αὐτὸν ποιήσει δυνατὸν καὶ ἐπιστήμονα,
βίον καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγιγνώσκοντα, τὸν βελτίω
ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἱρεῖσθαι, ἀναλογιζόμενον
πάντα τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα καὶ ξυντιθέμενα ἀλλήλοις καὶ
διαιρούμενα πρὸς ἀρετὴν βίου πῶς ἔχει, καὶ εἰδέναι, τί
D κάλλος πενίᾳ ἢ πλούτῳ κραθὲν καὶ μετὰ ποίας τινὸς
ψυχῆς ἕξεως κακὸν ἢ ἀγαθὸν ἐργάζεται, καὶ τί εὐγένειαι
καὶ δυσγένειαι καὶ ἰδιωτεῖαι καὶ ἀρχαὶ καὶ ἰσχύες καὶ
ἀσθένειαι καὶ εὐμαθίαι καὶ δυσμαθίαι καὶ πάντα τὰ
τοιαῦτα τῶν φύσει περὶ ψυχὴν ὄντων καὶ τῶν ἐπικτήτων
τί ξυγκεραννύμενα πρὸς ἄλληλα ἐργάζεται, ὥστε ἐξ ἁπάν-
511 των αὐτῶν δυνατὸν εἶναι συλλογισάμενον αἱρεῖσθαι, πρὸς
τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τόν τε χείρω καὶ τὸν
E ἀμείνω βίον, χείρω μὲν καλοῦντα ὃς αὐτὴν ἐκεῖσε ἄξει, εἰς
τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι, ἀμείνω δὲ ὅστις εἰς τὸ δικαιο-
τέραν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἐάσει· ἑωράκαμεν γὰρ
ὅτι ζῶντί τε καὶ τελευτήσαντι αὕτη κρατίστη αἵρεσις.
619 ἀδαμαντίνως δὴ δεῖ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα εἰς Ἅιδου
ἰέναι, ὅπως ἂν ᾖ καὶ ἐκεῖ ἀνέκπληκτος ὑπὸ πλούτων τε
καὶ τῶν τοιούτων κακῶν, καὶ μὴ ἐμπεσὼν εἰς τυραννίδας
καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις πολλὰ μὲν ἐργάσηται καὶ
ἀνήκεστα κακά, ἔτι δὲ αὐτὸς μείζω πάθῃ, ἀλλὰ γνῷ τὸν
μέσον ἀεὶ τῶν τοιούτων βίον αἱρεῖσθαι καὶ φεύγειν τὰ
ὑπερβάλλοντα ἑκατέρωσε καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ κατὰ τὸ
δυνατὸν καὶ ἐν παντὶ τῷ ἔπειτα· οὕτω γὰρ εὐδαιμονέ-
στατος γίγνεται ἄνθρωπος. καὶ δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκεῖθεν B
ἄγγελος ἤγγελλε τὸν μὲν προφήτην οὕτως εἰπεῖν, καὶ τε-
λευταίῳ ἐπιόντι, ξὺν νῷ ἑλομένῳ, συντόνως ζῶντι κεῖται
βίος ἀγαπητός, οὐ κακός. μήτε ὁ ἄρχων αἱρέσεως ἀμε-
λείτω μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμείτω. εἰπόντος δὲ ταῦτα τὸν
πρῶτον λαχόντα ἔφη εὐθὺς ἐπιόντα τὴν μεγίστην τυραν-
νίδα ἑλέσθαι, καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης τε καὶ λαιμαργίας οὐ
πάντα ἱκανῶς ἀνασκεψάμενον ἑλέσθαι, ἀλλ' αὐτὸν λαθεῖν 512
ἐνοῦσαν εἱμαρμένην, παίδων αὐτοῦ βρώσεις καὶ ἄλλα C
κακά· ἐπειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι, κόπτεσθαί τε
καὶ ὀδύρεσθαι τὴν αἵρεσιν, οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προῤῥη-
θεῖσιν ὑπὸ τοῦ προφήτου· οὐ γὰρ ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι τῶν
κακῶν, ἀλλὰ τύχην τε καὶ δαίμονας καὶ πάντα μᾶλλον 521
ἀνθ' ἑαυτοῦ. εἶναι δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκόν-
των, ἐν τεταγμένῃ πολιτείᾳ ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ βεβιωκότα,
ἔθει ἄνευ φιλοσοφίας ἀρετῆς μετειληφότα. ὡς δὲ καὶ εἰ- D
πεῖν, οὐκ ἐλάττους εἶναι ἐν τοῖς τοιούτοις ἁλισκομένους
τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥκοντας, ἅτε πόνων ἀγυμνάστους·
τῶν δ' ἐκ τῆς γῆς τοὺς πολλούς, ἅτε αὐτούς τε πεπονη-
κότας ἄλλους τε ἑωρακότας, οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς τὰς αἱρέ-
σεις ποιεῖσθαι. διὸ δὴ καὶ μεταβολὴν τῶν κακῶν καὶ τῶν
ἀγαθῶν ταῖς πολλαῖς τῶν ψυχῶν γίγνεσθαι, καὶ διὰ τὴν
τοῦ κλήρου τύχην. ἐπεὶ εἴ τις ἀεί, ὁπότε εἰς τὸν ἐνθάδε
βίον ἀφικνοῖτο, ὑγιῶς φιλοσοφοῖ καὶ ὁ κλῆρος αὐτῷ τῆς E
αἱρέσεως μὴ ἐν τελευταίοις πίπτοι, κινδυνεύει ἐκ τῶν
ἐκεῖθεν ἀπαγγελλομένων οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν
ἄν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν 513
οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι, ἀλλὰ λείαν τε
καὶ οὐρανίαν. ταύτην γὰρ δή, ἔφη, τὴν θέαν ἀξίαν
εἶναι ἰδεῖν, ὡς ἕκασται αἱ ψυχαὶ ᾑροῦντο τοὺς βίους·
ἐλεεινήν τε γὰρ ἰδεῖν εἶναι καὶ γελοίαν καὶ θαυμασίαν. 620
κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἱρεῖ-
σθαι. ἰδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν ἔφη τήν ποτε Ὀρφέως γενο-
μένην κύκνου βίον αἱρουμένην, μίσει τοῦ γυναικείου γένους
διὰ τὸν ὑπ' ἐκείνων θάνατον οὐκ ἐθέλουσαν ἐν γυναικὶ
γεννηθεῖσαν γενέσθαι· ἰδεῖν δὲ τὴν Θαμύρου ἀηδόνος
ἑλομένην· ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρω-
πίνου βίου αἵρεσιν, καὶ ἄλλα ζῷα μουσικὰ ὡσαύτως.
εἰκοστὴν δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἑλέσθαι λέοντος βίον· εἶναι B
δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, φεύγουσαν ἄνθρω-
πον γενέσθαι, μεμνημένην τῆς τῶν ὅπλων κρίσεως. τὴν
δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνονος· ἔχθρᾳ δὲ καὶ ταύτην τοῦ ἀν-
θρωπίνου γένους διὰ τὰ πάθη αἰετοῦ διαλλάξαι βίον. ἐν
μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχήν, κατιδοῦσαν

---

5. εἴληφε a, εἴληχε c. — 15. εὐδοκίμων a. — ταῦτα a. — 19. μέσον a. — 28. καὶ om. ΑΦυbm. — 39. ἐάσει ΑΦDKqbm: ἐάσειν Θr, ἐᾷν abc. — 41. δεῖ δὴ a.

27. μὴ τελευταίοις Θr, μὴ τελευταῖος ΞDKq a. Videtur fuisse μὴ ἐν τοῖς τελευταίοις. Bekk. — 41. εἰκοστὴν Vind. F et Plutarchus (Sympos. Quaest. IX. 5.): εἰκὸς τὴν ΑΦKυbm et pr. D, τὸ εἰκὸς τὴν Θ, ὡς τὸ εἰκός, τὴν abc. — 44. ἐχθρὰν a.

μεγάλας τιμὰς ἀθλητοῦ ἀνδρός, οὐ δύνασθαι παρελθεῖν, C *ἀλλὰ λαβεῖν. μετὰ δὲ ταύτην ἰδεῖν τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Παν-* 514 *οπέως εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν· πόῤῥω δ' ἐν ὑστάτοις ἰδεῖν τὴν τοῦ γελωτοποιοῦ Θερσίτου πίθηκον ἐνδυομένην· κατὰ τύχην δὲ τὴν Ὀδυσσέως, λαχοῦσαν πασῶν ὑστάτην, αἱρησομένην ἰέναι· μνήμῃ δὲ τῶν προτέρων πόνων φιλοτιμίας λελωφηκυῖαν ζητεῖν περιιοῦσαν χρόνον πολὺν βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος, καὶ μόγις εὑρεῖν κείμενόν που καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων,* D *καὶ εἰπεῖν ἰδοῦσαν ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν ἔπραξε καὶ πρώτη λαχοῦσα, καὶ ἀσμένην ἑλέσθαι. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θηρίων ὡσαύτως εἰς ἀνθρώπους ἰέναι καὶ εἰς ἄλληλα, τὰ μὲν ἄδικα εἰς τὰ ἄγρια, τὰ δὲ δίκαια εἰς τὰ ἥμερα μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μίξεις μίγνυσθαι. ἐπειδὴ δ' οὖν πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ᾑρῆσθαι, ὥσπερ ἔλαχον, ἐν τάξει προσιέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν· ἐκείνην δ' ἑκάστῳ ὃν* E *εἵλετο δαίμονα, τοῦτον φύλακα ξυμπέμπειν τοῦ βίου καὶ ἀποπληρωτὴν τῶν αἱρεθέντων. ὃν πρῶτον μὲν ἄγειν αὐτὴν πρὸς τὴν Κλωθὼ ὑπὸ τὴν ἐκείνης χεῖρά τε καὶ ἐπιστροφὴν τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἣν λαχὼν εἵλετο μοῖραν· ταύτης δ' ἐφαψάμενον αὖθις ἐπὶ τὴν τῆς Ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν, ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποι-* 515 *οῦντα· ἐντεῦθεν δὲ δὴ ἀμεταστρεπτὶ ὑπὸ τὸν τῆς Ἀνάγκης* 621 *ἰέναι θρόνον, καὶ δι' ἐκείνου διεξελθόντα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διῆλθον, πορεύεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίον διὰ καύματός τε καὶ πνίγους δεινοῦ· καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸ κενὸν δένδρων τε καὶ ὅσα γῆ φύει· σκηνᾶσθαι οὖν σφᾶς ἤδη ἑσπέρας γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμόν, οὗ τὸ ὕδωρ ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν. μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν, τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σωζομένους πλέον πίνειν τοῦ μέτρου· τὸν δὲ ἀεὶ πιόντα πάντων ἐπιλανθάνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι* B *καὶ μέσας νύκτας γενέσθαι, βροντήν τε καὶ σεισμὸν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν ἐξαπίνης ἄλλον ἄλλῃ φέρεσθαι ἄνω εἰς τὴν γένεσιν, ἄττοντας ὥσπερ ἀστέρας. αὐτὸς δὲ τοῦ μὲν ὕδατος κωλυθῆναι πιεῖν· ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα ἀφίκοιτο, οὐκ εἰδέναι, ἀλλ' ἐξαίφνης ἀναβλέψας ἰδεῖν ἕωθεν αὐτὸν ἤδη κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ.*

Καὶ οὕτος, ὦ Γλαύκων, μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο, καὶ ἡμᾶς ἂν σώσειεν, ἂν πειθώμεθα αὐτῷ, C *καὶ τὸν τῆς Λήθης ποταμὸν εὖ διαβησόμεθα καὶ τὴν ψυχὴν οὐ μιανθησόμεθα· ἀλλ' ἂν ἐμοὶ πειθώμεθα, νομίζοντες ἀθάνατον τὴν ψυχὴν καὶ δυνατὴν πάντα μὲν κακὰ* 516 *ἀνέχεσθαι, πάντα δὲ ἀγαθά, τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἑξόμεθα καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν, ἵνα καὶ ἡμῖν αὐτοῖς φίλοι ὦμεν καὶ τοῖς θεοῖς, αὐτοῦ τε μένοντες ἐνθάδε, καὶ ἐπειδὰν τὰ ἆθλα αὐτῆς* D *κομιζώμεθα, ὥσπερ οἱ νικηφόροι περιαγειρόμενοι, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιέτει πορείᾳ, ἣν διεληλύθαμεν, εὖ πράττωμεν.*

---

8. *μόλις* a.

4. *ἀγγεῖον* a. — *στέγει* a. — 9. *ἄνω, εἰς τὴν γένεσιν ἄττοντας* a. — 12. *οὐκ*] *οὐδὲν* a. — 13. *αὑτὸν* a. — *ἤδη* om. ΘΞDKqr et pr. *A*. — 14. *οὕτως* ΞΦcbm. — *ὁ μῦθος* Kc. — 24. *χιλιέτει* Schneiderus: *χιλιέτι* (ι quidem corr.) *A*, *χιλιετεῖ* abc.

Ν Ο Μ Ο Ι.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΞΕΝΟΣ, ΚΛΕΙΝΙΑΣ ΚΡΗΣ, ΜΕΓΙΛΛΟΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΣ.

Α.

p. Steph. T. II. 624
p. Lugd. 565
p. Bekk. P. III. V. II. 179

Θεὸς ἤ τις ἀνθρώπων ὑμῖν, ὦ ξένοι, εἴληφε τὴν αἰτίαν τῆς τῶν νόμων διαθέσεως;

ΚΛ. *Θεός, ὦ ξένε, θεός, ὥς γε τὸ δικαιότατον εἰπεῖν· παρὰ μὲν ἡμῖν Ζεύς, παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅθεν ὅδ' ἐστίν, οἶμαι φάναι τούτους Ἀπόλλωνα. ἦ γάρ;*

ΜΕ. *Ναί.*

ΑΘ. *Μῶν οὖν καθ' Ὅμηρον λέγεις, ὡς τοῦ Μίνω*
B *φοιτῶντος πρὸς τὴν τοῦ πατρὸς ἑκάστοτε συνουσίαν δι' ἐνάτου ἔτους καὶ κατὰ τὰς παρ' ἐκείνου φήμας ταῖς πόλεσιν ὑμῖν θέντος τοὺς νόμους;*

ΚΛ. *Λέγεται γὰρ οὕτω παρ' ἡμῖν· καὶ δὴ καὶ τὸν ἀδελφόν γε αὐτοῦ Ῥαδάμανθυν, ἀκούετε γὰρ τὸ ὄνομα,*
180 625 *δικαιότατον γεγονέναι. τοῦτον οὖν φαῖμεν ἂν ἡμεῖς γε οἱ Κρῆτες ἐκ τοῦ τότε διανέμειν τὰ περὶ τὰς δίκας ὀρθῶς τοῦτον τὸν ἔπαινον αὐτὸν εἰληφέναι.*

ΑΘ. *Καὶ καλόν γε τὸ κλέος υἱεῖ τε Διὸς μάλα πρέπον. ἐπειδὴ δὲ ἐν τοιούτοις ἤθεσι τέθραφθε νομικοῖς σύ τε καὶ ὅδε, προσδοκῶ οὐκ ἂν ἀηδῶς ἡμᾶς περί τε πολιτείας τὰ νῦν καὶ νόμων τὴν διατριβὴν λέγοντάς τε καὶ ἀκούοντας ἅμα κατὰ τὴν πορείαν ποιήσεσθαι. πάντως δ'*
ἥ γε ἐκ Κνωσοῦ ὁδὸς εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον καὶ ἱερόν, B
ὡς ἀκούομεν, ἱκανή, καὶ ἀνάπαυλαι κατὰ τὴν ὁδόν, ὡς εἰκός, πνίγους ὄντος τὰ νῦν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς δένδρεσίν εἰσι σκιαραί, καὶ ταῖς ἡλικίαις πρέπον ἂν ἡμῶν εἴη τὸ διαναπαύεσθαι πυκνὰ ἐν αὐταῖς, λόγοις τε ἀλλήλους παραμυθουμένους τὴν ὁδὸν ἅπασαν οὕτω μετὰ ῥᾳστώνης διαπερᾶναι.

ΚΛ. *Καὶ μὴν ἔστι γε, ὦ ξένε, προϊόντι κυπαρίττων*
τε ἐν τοῖς ἄλσεσιν ὕψη καὶ κάλλη θαυμάσια, καὶ λειμῶνες C
ἐν οἷσιν ἀναπαυόμενοι διατρίβοιμεν ἄν.

ΑΘ. *Ὀρθῶς λέγεις.*

ΚΛ. *Πάνυ μὲν οὖν· ἰδόντες δὲ μᾶλλον φήσομεν. ἀλλ' ἴωμεν ἀγαθῇ τύχῃ.*

ΑΘ. *Ταῦτ' εἴη. καί μοι λέγε, κατὰ τί τὰ ξυσσίτιά*
τε ὑμῖν συντέταχεν ὁ νόμος καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὴν τῶν 181
ὅπλων ἕξιν;

---

7. *Ὅμηρον*] Odyss. τ, 178. — 9. *ἐννάτου* a. — 18. *ἡμᾶς* om. *A*. — *τε* om. *A*.
2. *δ' ἥ*] *δή* a. — 3. *Κνωσσοῦ* a. — 12. *διατρίβοιμεν ἄν. ΑΘ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς λέγεις· ἰδόντες δὲ - - - τύχῃ. ΚΛ. Ταῦτ' εἴη. ΑΘ. Καί μοι λέγε* Winckelmannus, coll. Hipp. mai. 281 D. Gorg. 450 D.

ΚΛ. Οἶμαι μέν, ὦ ξένε, καὶ παντὶ ῥᾴδιον ὑπολαβεῖν
εἶναι τά γε ἡμέτερα. τὴν γὰρ τῆς χώρας πάσης Κρήτης
D φύσιν ὁρᾶτε, ὡς οὐκ ἔστι, καθάπερ ἡ τῶν Θετταλῶν,
πεδιάς. διὸ δὴ καὶ τοῖς μὲν ἵπποις ἐκεῖνοι χρῶνται μᾶλλον,
δρόμοισι δὲ ἡμεῖς· ἥδε γὰρ ἀνώμαλος αὖ καὶ πρὸς τὴν
τῶν πεζῇ δρόμων ἄσκησιν μᾶλλον σύμμετρος. ἐλαφρὰ δὴ
τὰ ὅπλα ἀναγκαῖον ἐν τῷ τοιούτῳ κεκτῆσθαι καὶ μὴ βά-
ρος ἔχοντα θεῖν· τῶν δὴ τόξων καὶ τοξευμάτων ἡ κου-
φότης ἁρμόττειν δοκεῖ. ταῦτ' οὖν πρὸς τὸν πόλεμον ἡμῖν
E ἅπαντα ἐξήρτυται, καὶ πάνθ' ὁ νομοθέτης, ὥς γ' ἐμοὶ
φαίνεται, πρὸς τοῦτο βλέπων συνετάττετο, ἐπεὶ καὶ τὰ
ξυσσίτια κινδυνεύει ξυναγαγεῖν ὁρῶν ὡς πάντες, ὁπόταν
στρατεύωνται, τόθ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἀναγκάζον-
ται φυλακῆς αὐτῶν ἕνεκα ξυσσιτεῖν τοῦτον τὸν χρόνον·
ἄνοιαν δή μοι δοκεῖ καταγνῶναι τῶν πολλῶν ὡς οὐ μαν-
θανόντων ὅτι πόλεμος ἀεὶ πᾶσι διὰ βίου ξυνεχής ἐστι
πρὸς ἁπάσας τὰς πόλεις· εἰ δὴ πολέμου γε ὄντος φυ-
λακῆς ἕνεκα δεῖ ξυσσιτεῖν καί τινας ἄρχοντας καὶ ἀρχο-
626 μένους διακεκοσμημένους εἶναι φύλακας αὐτῶν, τοῦτο
182 καὶ ἐν εἰρήνῃ δραστέον. ἣν γὰρ καλοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶν
ἀνθρώπων εἰρήνην, τοῦτ' εἶναι μόνον ὄνομα, τῷ δ'
ἔργῳ πάσαις πρὸς πάσας τὰς πόλεις ἀεὶ πόλεμον ἀκήρυ-
κτον κατὰ φύσιν εἶναι. καὶ σχεδὸν ἀνευρήσεις οὕτω σκο-
πῶν τὸν Κρητῶν νομοθέτην, ὡς εἰς τὸν πόλεμον ἅπαντα
δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ τὰ νόμιμα ἡμῖν ἀποβλέπων συνετάξατο,
καὶ κατὰ ταῦτα οὕτω φυλάττειν παρέδωκε τοὺς νόμους,
B ὡς τῶν ἄλλων οὐδενὸς οὐδὲν ὄφελος ὄν, οὔτε κτημάτων
οὔτ' ἐπιτηδευμάτων, ἂν μὴ τῷ πολέμῳ ἄρα κρατῇ τις·
πάντα δὲ τὰ τῶν νικωμένων ἀγαθὰ τῶν νικώντων γί-
γνεσθαι.

ΑΘ. Καλῶς γε, ὦ ξένε, φαίνει μοι γεγυμνάσθαι πρὸς
τὸ διειδέναι τὰ Κρητῶν νόμιμα. τόδε δέ μοι φράζε ἔτι
σαφέστερον· ὃν γὰρ ὅρον ἔθου τῆς εὖ πολιτευομένης πό-
C λεως, δοκεῖς μοι λέγειν οὕτω κεκοσμημένην οἰκεῖν δεῖν
ὥστε πολέμῳ νικᾶν τὰς ἄλλας πόλεις. ἦ γάρ;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν· οἶμαι δὲ καὶ τῷδε οὕτω ξυν-
δοκεῖν.

ΜΕ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως ἀποκρίναιτο, ὦ θεῖε, Λα-
κεδαιμονίων γε ὁστισοῦν;

ΑΘ. Πότερ' οὖν δὴ πόλεσι μὲν πρὸς πόλεις ὀρθὸν
τοῦτ' ἐστί, κώμῃ δὲ πρὸς κώμην ἕτερον;

183 *ΚΛ.* Οὐδαμῶς.

ΑΘ. Ἀλλὰ ταὐτόν;

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τί δέ; πρὸς οἰκίαν οἰκίᾳ τῶν ἐν τῇ κώμῃ, καὶ
πρὸς ἄνδρα ἀνδρὶ ἑνὶ πρὸς ἕνα, ταὐτὸν ἔτι;

ΚΛ. Ταὐτόν.

D *ΑΘ.* Αὐτῷ δὲ πρὸς αὐτὸν πότερον ὡς πολεμίῳ πρὸς
πολέμιον διανοητέον, ἢ πῶς ἔτι λέγομεν;

ΚΛ. Ὦ ξένε Ἀθηναῖε — οὐ γάρ σε Ἀττικὸν ἐθέλοιμ'
ἂν προσαγορεύειν· δοκεῖς γάρ μοι τῆς θεοῦ ἐπωνυμίας
ἄξιος εἶναι μᾶλλον ἐπονομάζεσθαι· τὸν γὰρ λόγον ἐπ'
ἀρχὴν ὀρθῶς ἀναγαγὼν σαφέστερον ἐποίησας, ὥστε ῥᾷον
ἀνευρήσεις ὅτι νῦν δὴ ὑφ' ἡμῶν ὀρθῶς ἐρρήθη τὸ πολε-
μίους εἶναι πάντας πᾶσι δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ ἑκάστους
αὐτοὺς σφίσιν αὐτοῖς.

ΑΘ. Πῶς εἴρηκας, ὦ θαυμάσιε; E

ΚΛ. Κἀνταῦθα, ὦ ξένε, τὸ νικᾶν αὐτὸν αὐτὸν πα-
σῶν νικῶν πρώτη τε καὶ ἀρίστη, τὸ δὲ ἡττᾶσθαι αὐτὸν
ὑφ' ἑαυτοῦ πάντων αἴσχιστόν τε ἅμα καὶ κάκιστον. ταῦτα
γὰρ ὡς πολέμου ἐν ἑκάστοις ἡμῶν ὄντος πρὸς ἡμᾶς αὐ- 566
τοὺς σημαίνει.

ΑΘ. Πάλιν τοίνυν τὸν λόγον ἀναστρέψωμεν. ἐπειδὴ
γὰρ εἷς ἕκαστος ἡμῶν ὁ μὲν κρείττων αὑτοῦ, ὁ δὲ ἥττων 184
ἐστί, πότερα φῶμεν οἰκίαν τε καὶ κώμην καὶ πόλιν ἔχειν 627
ταὐτὸν τοῦτο ἐν αὑταῖς ἢ μὴ φῶμεν;

ΚΛ. Τὸ κρείττω τε αὑτῆς εἶναι λέγεις τινά, τὴν
δ' ἥττω;

ΑΘ. Ναί.

ΚΛ. Καὶ τοῦτο ὀρθῶς ἤρου· πάνυ γὰρ ἔστι καὶ
σφόδρα τὸ τοιοῦτον, οὐχ ἥκιστα, ἐν ταῖς πόλεσιν· ἐν
ὁπόσαις μὲν γὰρ οἱ ἀμείνονες νικῶσι τὸ πλῆθος καὶ τοὺς
χείρους, ὀρθῶς ἂν αὕτη κρείττων τε αὑτῆς λέγοιθ' ἡ πόλις
ἐπαινοῖτό τε ἂν δικαιότατα τῇ τοιαύτῃ νίκῃ· τοὐναντίον
δέ, ὅπου τἀναντία.

ΑΘ. Τὸ μὲν τοίνυν εἴ ποτ' ἐστί που τὸ χεῖρον κρεῖτ- B
τον τοῦ ἀμείνονος ἐάσωμεν· μακροτέρου γὰρ λόγου· τὸ
δὲ ὑπὸ σοῦ λεγόμενον μανθάνω νῦν, ὥς ποτε πολῖται ξυγ-
γενεῖς καὶ τῆς αὐτῆς πόλεως γεγονότες ἄδικοι καὶ πολλοὶ
ξυνελθόντες δικαίους ἐλάττους ὄντας βιάσονται δουλού-
μενοι, καὶ ὅταν μὲν κρατήσωσιν, ἥττων ἡ πόλις αὑτῆς
ὀρθῶς αὕτη λέγοιτ' ἂν ἅμα καὶ κακή, ὅπου δ' ἂν ἡττῶν-
ται, κρείττων τε καὶ ἀγαθή.

ΚΛ. Καὶ μάλα ἄτοπον, ὦ ξένε, τὸ νῦν λεγόμενον· C
ὅμως δ' ὁμολογεῖν οὕτως ἀναγκαιότατον.

ΑΘ. Ἔχε δή· καὶ τόδε πάλιν ἐπισκεψώμεθα· πολλοὶ 185
ἀδελφοί που γένοιντ' ἂν ἑνὸς ἀνδρός τε καὶ μιᾶς υἱεῖς,
καὶ δὴ καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τοὺς πλείους μὲν ἀδίκους
αὐτῶν γίγνεσθαι, τοὺς δὲ ἐλάττους δικαίους.

ΚΛ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΑΘ. Καὶ οὐκ ἂν εἴη γε πρέπον ἐμοί τε καὶ ὑμῖν
τοῦτο θηρεύειν, ὅτι νικώντων μὲν τῶν πονηρῶν ἥ τε
οἰκία καὶ ἡ ξυγγένεια αὕτη πᾶσα ἥττων αὑτῆς λέγοιτ' ἄν,
κρείττων δὲ ἡττωμένων· οὐ γὰρ εὐσχημοσύνης τε καὶ ἀσχη- D
μοσύνης ῥημάτων ἕνεκα τὰ νῦν σκοπούμεθα πρὸς τὸν
τῶν πολλῶν λόγον, ἀλλ' ὀρθότητός τε καὶ ἁμαρτίας πέρι
νόμων, ἥτις ποτέ ἐστι φύσει.

ΚΛ. Ἀληθέστατα, ὦ ξένε, λέγεις.

---

12. ὅταν a. — 17. δὴ] δὲ cod. Vossianus, quem deinde significabimus una littera V. — 40. *Πότερον* a. — 46. ἔτι] ἐστι c cum V. — 49. *λέγωμεν* a.

6. ἰδίᾳ καὶ ἑκάστους V. — 18. τε] δὲ a. — 39. πλείστους a c.

ΜΕ. Καλῶς μὲν οὖν, ὥς γε ἐμοὶ ξυνδοκεῖν τό γε τοσοῦτον τὰ νῦν.

ΑΘ. Ἴδωμεν δὴ καὶ τόδε· τούτοις τοῖς ἄρτι λεγομένοις ἀδελφοῖς γένοιτ᾽ ἄν πού τις δικαστής;

ΚΛ. Πάνυ γε.

ΑΘ. Πότερος οὖν ἀμείνων; ὅστις τοὺς μὲν ἀπολέσειεν E αὐτῶν ὅσοι κακοί, τοὺς δὲ βελτίους ἄρχειν αὐτοὺς αὐτῶν προστάξειεν, ἢ ὅδε ὃς ἂν τοὺς μὲν χρηστοὺς ἄρχειν, τοὺς χείρους δ᾽ ἐάσας ζῆν ἄρχεσθαι ἑκόντας ποιήσειε; 186 τρίτον δέ που δικαστὴν πρὸς ἀρετὴν εἴπωμεν, εἴ τις εἴη τοιοῦτος, ὅστις παραλαβὼν ξυγγένειαν μίαν διαφερομένην 628 μήτε ἀπολέσειε μηδένα, διαλλάξας δὲ εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρόνον νόμους αὐτοῖς θεὶς πρὸς ἀλλήλους παραφυλάττειν δύναιτο ὥστε εἶναι φίλους.

ΚΛ. Μακρῷ ἀμείνων γίγνοιτ᾽ ἂν ὁ τοιοῦτος δικαστής τε καὶ νομοθέτης.

ΑΘ. Καὶ μὴν τοὐναντίον γε ἢ πρὸς πόλεμον ἂν βλέπων αὐτοῖς τοὺς νόμους διανομοθετοῖ.

ΚΛ. Τοῦτο μὲν ἀληθές.

ΑΘ. Τί δ᾽ ὁ τὴν πόλιν ξυναρμόττων; πρὸς πόλεμον αὐτῆς ἂν τὸν ἔξωθεν βλέπων τὸν βίον κοσμοῖ μᾶλλον, B ἢ πρὸς πόλεμον τὸν ἐν αὐτῇ γιγνόμενον ἑκάστοτε, ἣ δὴ καλεῖται στάσις; ὃν μάλιστα μὲν ἅπας ἂν βούλοιτο μήτε γενέσθαι ποτὲ ἐν ἑαυτοῦ πόλει γενόμενόν τε ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι.

ΚΛ. Δῆλον ὅτι πρὸς τοῦτον.

ΑΘ. Πότερα δ᾽ ἀπολομένων αὖ τῶν ἑτέρων εἰρήνην τῆς στάσεως γενέσθαι, νικησάντων δὲ ποτέρων, δέξαιτ᾽ ἄν τις μᾶλλον ἢ φιλίας τε καὶ εἰρήνης ὑπὸ διαλλαγῶν γενομένης οὕτω τοῖς ἔξωθεν πολεμίοις προσέχειν ἀνάγκην C εἶναι τὸν νοῦν;

187 ΚΛ. Οὕτω πᾶς ἂν ἐθέλοι πρότερον ἢ ᾽κείνως περὶ τὴν αὑτοῦ γίγνεσθαι πόλιν.

ΑΘ. Οὐκοῦν καὶ νομοθέτης ὡσαύτως;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἆρ᾽ οὖν οὐ τοῦ ἀρίστου ἕνεκα πάντα ἂν τὰ νόμιμα τιθείη πᾶς;

ΚΛ. Πῶς δ᾽ οὔ;

ΑΘ. Τό γε μὴν ἄριστον οὔτε ὁ πόλεμος οὔτε ἡ στάσις, ἀπευκτὸν δὲ τὸ δεηθῆναι τούτων, εἰρήνη δὲ πρὸς ἀλλήλους ἅμα καὶ φιλοφροσύνη. καὶ δὴ καὶ τὸ νικᾶν, ὡς ἔοικεν, D αὐτὴν αὑτὴν πόλιν οὐκ ἦν τῶν ἀρίστων ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων, ὅμοιον ὡς εἰ κάμνον σῶμα ἰατρικῆς καθάρσεως τυχὸν ἡγοῖτό τις ἄριστα πράττειν τότε, τῷ δὲ μηδὲ τὸ παράπαν δεηθέντι σώματι μηδὲ προσέχοι τὸν νοῦν. ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸς πόλεως εὐδαιμονίαν ἢ καὶ ἰδιώτου διανοούμενος οὕτω τις οὔτ᾽ ἄν ποτε πολιτικὸς γένοιτο ὀρθῶς, πρὸς τὰ ἔξωθεν πολεμικὰ ἀποβλέπων μόνον καὶ πρῶτον, οὔτ᾽ ἂν νομοθέτης ἀκριβής, εἰ μὴ χάριν εἰρήνης τὰ πολέμου νομοθετοῖ μᾶλλον ἢ τῶν πολεμικῶν ἕνεκα τὰ τῆς E εἰρήνης.

ΚΛ. Φαίνεται μέν πως ὁ λόγος οὗτος, ὦ ξένε, ὀρθῶς εἰρῆσθαι, θαυμάζω γε μὴν εἰ τά τε παρ᾽ ἡμῖν νόμιμα 188 καὶ ἔτι τὰ περὶ Λακεδαίμονα μὴ πᾶσαν τὴν σπουδὴν τούτων ἕνεκα πεποίηται.

ΑΘ. Τάχ᾽ ἂν ἴσως· δεῖ δ᾽ οὐδὲν σκληρῶς ἡμᾶς αὐτοῖς διαμάχεσθαι τὰ νῦν, ἀλλ᾽ ἠρέμα ἀνερωτᾶν, ὡς μάλιστα 629 περὶ ταῦτα ἡμῶν τε καὶ ἐκείνων σπουδαζόντων. καί μοι τῷ λόγῳ ξυνακολουθήσατε. προστησώμεθα γοῦν Τύρταιον, τὸν φύσει μὲν Ἀθηναῖον, τῶνδε δὲ πολίτην γενόμενον, ὃς δὴ μάλιστα ἀνθρώπων περὶ ταῦτα ἐσπούδακεν εἰπὼν ὅτι

οὔτ᾽ ἂν μνησαίμην οὔτ᾽ ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην

οὔτ᾽ εἴ τις πλουσιώτατος ἀνθρώπων εἴη, φησίν, οὔτ᾽ εἰ B πολλὰ ἀγαθὰ κεκτημένος, εἰπὼν σχεδὸν ἅπαντα, ὃς μὴ περὶ τὸν πόλεμον ἄριστος γίγνοιτ᾽ ἀεί. ταῦτα γὰρ ἀκήκοάς που καὶ σὺ τὰ ποιήματα· ὅδε μὲν γάρ, οἶμαι, διακορὴς αὐτῶν ἐστί.

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΚΛ. Καὶ μὴν καὶ παρ᾽ ἡμᾶς ἐλήλυθε κομισθέντα ἐκ Λακεδαίμονος.

ΑΘ. Ἴθι νῦν δὴ ἀνερώμεθα κοινῇ τουτονὶ τὸν ποιητὴν οὑτωσί πως, Ὦ Τύρταιε, ποιητὰ θειότατε· δοκεῖς γὰρ δὴ σοφὸς ἡμῖν εἶναι καὶ ἀγαθός, ὅτι τοὺς μὲν ἐν C τῷ πολέμῳ διαφέροντας διαφερόντως ἐγκεκωμίακας· ἤδη 189 οὖν τυγχάνομεν ἐγώ τε καὶ ὅδε καὶ Κλεινίας ὁ Κνώσιος 567 οὑτοσὶ ξυμφερόμενοί σοι περὶ τούτου σφόδρα, ὡς δοκοῦμεν· εἰ δὲ περὶ τῶν αὐτῶν λέγομεν ἀνδρῶν ἢ μή, βουλόμεθα σαφῶς εἰδέναι. λέγε οὖν ἡμῖν, ἆρα εἴδη δύο πολέμου, καθάπερ ἡμεῖς, ἡγεῖ καὶ σὺ σαφῶς; ἢ πῶς; Πρὸς ταῦτα, οἶμαι, κἂν πολὺ φαυλότερος εἴποι Τυρταίου τις τἀληθές, ὅτι δύο, τὸ μὲν ὃ καλοῦμεν ἅπαντες στάσιν, D ὃς δὴ πάντων πολέμων χαλεπώτατος, ὡς ἔφαμεν ἡμεῖς νῦν δή· τὸ δ᾽ ἄλλο πολέμου θήσομεν, οἶμαι, γένος ἅπαντες ᾧ πρὸς τοὺς ἐκτός τε καὶ ἀλλοφύλους χρώμεθα διαφερόμενοι, πολὺ πρᾳότερον ἐκείνου.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Φέρε δή, ποτέρους καὶ πρὸς πότερον ἐπαινῶν τὸν πόλεμον οὕτως ὑπερεπῄνεσας, τοὺς δ᾽ ἔψεξας τῶν ἀνδρῶν; ἔοικας μὲν γὰρ πρὸς τοὺς ἐκτός· εἴρηκας γοῦν E ὧδε ἐν τοῖς ποιήμασιν, ὡς οὐδαμῶς τοὺς τοιούτους ἀνεχόμενος, Οἳ μὴ τολμήσωσι μὲν

ὁρᾶν φόνον αἱματόεντα,
καὶ δηΐων ὀρέγοιντ᾽ ἐγγύθεν ἱστάμενοι.

Οὐκοῦν τὰ μετὰ ταῦτα εἴποιμεν ἂν ἡμεῖς ὅτι Σὺ μὲν

---

1. ἐμοὶ Αfℌr: καὶ ἐμοὶ abc. — 22. δὲ τῶν ἑτέρων a. — 32. ἢ ᾽κείνως nos: ἢ κείνως abc. — 47. γένοιτο, ὀρθῶς πρὸς a.

9. αὐτοῖς Bekkerus: αὐτοὺς cum libris ac. — 15. Tyrtaei Eleg. 9, 1. Schneidew. — 16. Malim οὐδ᾽ - - - οὐδ᾽. Bait. — 24. νῦν δὴ] νῦν b cum pr. A, δὴ νῦν r. — 28. Κνώσσιος a. — 41. οὕτως τοὺς μὲν ὑπερεπῄνεσας contra libros a. — 44. Tyrtaei Eleg. 9, 11 sq. — τολμήσουσι ac. — 47. τὸ Stallbaumii operae.

ἐπαινεῖς, ὡς ἔοικας, ὦ Τύρταιε, μάλιστα τοὺς πρὸς τὸν
190 ὀθνεῖόν τε καὶ ἔξωθεν πόλεμον γιγνόμενον ἐπιφανεῖς.
Φαίη ταῦτ' ἄν που καὶ ὁμολογοῖ;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἡμεῖς δέ γε ἀγαθῶν ὄντων τούτων ἔτι φαμὲν
630 ἀμείνους εἶναι καὶ πολὺ τοὺς ἐν τῷ μεγίστῳ πολέμῳ γιγνομένους ἀρίστους διαφανῶς. ποιητὴν δὲ καὶ ἡμεῖς μάρτυρα ἔχομεν, Θέογνιν, πολίτην τῶν ἐν Σικελίᾳ Μεγαρέων, ὅς φησι

πιστὸς ἀνὴρ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερύσασθαι
ἄξιος ἐν χαλεπῇ, Κύρνε, διχοστασίῃ.

τοῦτον δή φαμεν ἐν πολέμῳ χαλεπωτέρῳ ἀμείνονα ἐκείνου πάμπολυ γίγνεσθαι, σχεδὸν ὅσον ἀμείνων δικαιοσύνη καὶ
B σωφροσύνη καὶ φρόνησις εἰς ταὐτὸν ἐλθοῦσα μετ' ἀνδρίας. πιστὸς μὲν γὰρ καὶ ὑγιὴς ἐν στάσεσιν οὐκ ἄν ποτε γένοιτο ἄνευ ξυμπάσης ἀρετῆς· διαβάντες δ' εὖ καὶ μαχόμενοι ἐθέλοντες ἀποθνήσκειν ἐν τῷ πολέμῳ, ᾧ φράζει Τύρταιος, τῶν μισθοφόρων εἰσὶ πάμπολλοι, ὧν οἱ πλεῖστοι γίγνονται θρασεῖς καὶ ἄδικοι καὶ ὑβρισταὶ καὶ ἀφρονέστατοι σχεδὸν ἁπάντων, ἐκτὸς δή τινων μάλα ὀλίγων. ποῖ δὴ τελευτᾷ
C νῦν ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος, καὶ τί φανερόν ποτε ποιῆσαι βουληθεὶς λέγει ταῦτα; δῆλον ὅτι τόδε, ὡς παντὸς μᾶλλον καὶ ὁ τῇδε παρὰ Διὸς νομοθέτης, πᾶς τε οὗ καὶ σμικρὸν ὄφελος, οὐκ ἄλλο ἢ πρὸς τὴν μεγίστην ἀρετὴν μά-
191 λιστα βλέπων ἀεὶ θήσει τοὺς νόμους· ἔστι δέ, ὥς φησι Θέογνις, αὕτη πιστότης ἐν τοῖς δεινοῖς, ἥν τις δικαιοσύνην ἂν τελέαν ὀνομάσειεν. ἣν δ' αὖ Τύρταιος ἐπῄνεσε μάλιστα, καλὴ μὲν καὶ κατὰ καιρὸν κεκοσμημένη τῷ ποιητῇ,
D τετάρτη μέντοι ὅμως ἀριθμῷ τε καὶ δυνάμει τοῦ τιμία εἶναι λέγοιτ' ἂν ὀρθότατα.

ΚΛ. Ὦ ξένε, τὸν νομοθέτην ἡμῶν ἀποβάλλομεν εἰς τοὺς πόρρω νομοθέτας;

ΑΘ. Οὐχ ἡμεῖς γε, ὦ ἄριστε, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτούς, ὅταν οἰώμεθα πάντα τά τ' ἐν Λακεδαίμονι καὶ τὰ τῇδε πρὸς τὸν πόλεμον μάλιστα βλέποντας Λυκοῦργόν τε καὶ Μίνω τίθεσθαι τὰ νόμιμα.

ΚΛ. Τὸ δὲ πῶς χρῆν ἡμᾶς λέγειν;

ΑΘ. Ὥσπερ τό τε ἀληθές, οἶμαι, καὶ τὸ δίκαιον
E ὑπέρ γε θείας διαλεγομένους λέγειν, οὐχ ὡς πρὸς ἀρετῆς τι μόριον, καὶ ταῦτα τὸ φαυλότατον, ἐτίθη βλέπων, ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν ἀρετήν, καὶ κατ' εἴδη ζητεῖν αὐτῶν τοὺς νόμους, οὐδ' ἅπερ οἱ τῶν νῦν εἴδη προτιθέμενοι ζητοῦσιν· οὗ γὰρ ἂν ἕκαστος ἐν χρείᾳ γίγνηται, τοῦτο ζητεῖ νῦν παραθέμενος, ὁ μὲν τὰ περὶ τῶν κλήρων καὶ ἐπικλήρων,
192 ὁ δὲ τῆς αἰκίας πέρι, ἄλλοι δὲ ἄλλα ἅττα μυρία τοιαῦτα·
631 ἡμεῖς δέ φαμεν εἶναι τὸ περὶ νόμους ζήτημα τῶν εὖ ζητούντων, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς ἠρξάμεθα. καὶ σοῦ τὴν μὲν ἐπιχείρησιν τῆς ἐξηγήσεως περὶ τοὺς νόμους παντάπασιν ἄγαμαι· τὸ γὰρ ἀπ' ἀρετῆς ἄρχεσθαι, λέγοντα ὡς ἐτίθη ταύτης ἕνεκα τοὺς νόμους, ὀρθόν· ὅτι δὲ πάντα εἰς μόριον ἀρετῆς, καὶ ταῦτα τὸ σμικρότατον, ἐπαναφέροντα ἔφησθα αὐτὸν νομοθετεῖν, οὔτε ὀρθῶς ἔτι μοι κατεφάνης λέγων τόν τε ὕστερον νῦν λόγον τοῦτον πάντα εἴρηκα διὰ ταῦτα. πῇ δὴ οὖν σε ἔτ' ἂν ἐβουλόμην διελόμενον λέγειν
αὐτός τε ἀκούειν; βούλει σοι φράζω; B

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ ξένε.

ΑΘ. Ἐχρῆν εἰπεῖν, οἱ Κρητῶν νόμοι οὐκ εἰσὶ μάτην διαφερόντως ἐν πᾶσιν εὐδόκιμοι τοῖς Ἕλλησιν· ἔχουσι γὰρ ὀρθῶς τοὺς αὐτοῖς χρωμένους εὐδαίμονας ἀποτελοῦντες· ἅπαντα γὰρ τὰ ἀγαθὰ πορίζουσι. διπλᾶ δὲ ἀγαθά ἐστι, τὰ μὲν ἀνθρώπινα, τὰ δὲ θεῖα· ἤρτηται δ' ἐκ τῶν θείων θάτερα· καὶ ἐὰν μὲν δέχηταί τις τὰ μείζονα πόλις, κτᾶ-
ται καὶ τὰ ἐλάττονα, εἰ δὲ μή, στέρεται ἀμφοῖν· ἔστι δὲ C
τὰ μὲν ἐλάττονα ὧν ἡγεῖται μὲν ὑγίεια, κάλλος δὲ δεύτερον, τὸ δὲ τρίτον ἰσχὺς εἴς τε δρόμον καὶ εἰς τὰς ἄλλας πάσας κινήσεις τῷ σώματι, τέταρτον δὲ δὴ πλοῦτος οὐ
τυφλὸς ἀλλ' ὀξὺ βλέπων, ἄνπερ ἅμ' ἕπηται φρονήσει. ὃ 193
δὴ πρῶτον αὖ τῶν θείων ἡγεμονοῦν ἐστιν ἀγαθῶν, ἡ φρόνησις, δεύτερον δὲ μετὰ νοῦ σώφρων ψυχῆς ἕξις· ἐκ δὲ τούτων μετ' ἀνδρίας κραθέντων τρίτον ἂν εἴη δικαιο-
σύνη, τέταρτον δὲ ἀνδρία. ταῦτα δὲ πάντα ἐκείνων ἔμ- D
προσθεν τέτακται φύσει, καὶ δὴ καὶ τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτω. μετὰ δὲ ταῦτα τὰς ἄλλας προστάξεις τοῖς πολίταις εἰς ταῦτα βλεπούσας αὐτοῖς εἶναι διακελευστέον, τούτων δὲ τὰ μὲν ἀνθρώπινα εἰς τὰ θεῖα, τὰ δὲ θεῖα εἰς τὸν ἡγεμόνα νοῦν ξύμπαντα βλέπειν. περί τε γάμους ἀλλήλοις ἐπικοινουμένους, μετά τε ταῦτα ἐν ταῖς τῶν παίδων γεννήσεσι καὶ τροφαῖς, ὅσοι τε ἄρρενες καὶ ὅσαι θήλειαι, νέων
τε ὄντων καὶ ἐπὶ τὸ πρεσβύτερον ἰόντων μέχρι γήρως, E
τιμῶντα ὀρθῶς ἐπιμελεῖσθαι δεῖ καὶ ἀτιμάζοντα, ἐν πάσαις ταῖς τούτων ὁμιλίαις τάς τε λύπας αὐτῶν καὶ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας ξυμπάντων τε ἐρώτων τὰς
σπουδὰς ἐπεσκεμμένον καὶ παραπεφυλαχότα ψέγειν τε ὀρ- 632
θῶς καὶ ἐπαινεῖν δι' αὐτῶν τῶν νόμων. ἐν ὀργαῖς τε αὖ 568
καὶ ἐν φόβοις, ὅσαι τε διὰ δυστυχίαν ταραχαὶ ταῖς ψυχαῖς γίγνονται καὶ ὅσαι ἐν εὐτυχίαις τῶν τοιούτων ἀποφυγαί, ὅσα τε κατὰ νόσους ἢ κατὰ πολέμους ἢ πενίας
ἢ τὰ τούτοις ἐναντία γιγνόμενα προσπίπτει τοῖς ἀνθρώ- 194
ποις παθήματα, ἐν πᾶσι τοῖς τοιούτοις τῆς ἑκάστων δια-
θέσεως διδακτέον καὶ ὁριστέον τό τε καλὸν καὶ μή. μετὰ B
δὲ ταῦτα ἀνάγκη τὸν νομοθέτην τὰς κτήσεις τῶν πολιτῶν καὶ τὰ ἀναλώματα φυλάττειν, ὅντινα ἂν γίγνηται τρόπον,

2. γιγνόμενον πόλεμον a. — 10. Theogn. v. 77 seq. — 14. ἀνδρείας a c, ubique. — 17. πολέμῳ, ᾧ φράζει Winckelmannus: πολέμῳ, φράζει a b c. — 24. ἄλλοσε Heindorfius. Sed cf. 628 A: τοὐναντίον γε ἢ πρὸς πόλεμον. — 26. ἣν δικαιοσύνην ἄν τις a. — 29. μέντοι] δὲ a. — 39. θεῖον Ξ. — 40. ἐτίθη cum Bekkero c: ἐτίθει cum libris a. — 41. ἐζήτει a.

3. ἐτίθη cum Bekkero c: ἐτίθει cum libris a. — 10. Ὦ ξένε Atheniensi dant Α Ω a. — 14. πάντα Α. — 22. ἀγαθὸν a. — 31. ἐπικοινωνουμένους a. — μετὰ δὲ a b.

καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους πᾶσι τούτοις κοινωνίας καὶ διαλύσεις ἑκοῦσί τε καὶ ἄκουσι, καθ' ὁποῖον ἂν ἕκαστον πράττωσι τῶν τοιούτων πρὸς ἀλλήλους, ἐπισκοπεῖν τό τε δίκαιον καὶ μή, ἐν οἷς ἔστι τε καὶ ἐν οἷς ἐλλείπει, καὶ τοῖς μὲν εὐπειθέσι τῶν νόμων τιμὰς ἀπονέμειν, τοῖς δὲ
C δυσπειθέσι δίκας ταχτὰς ἐπιτιθέναι, μέχριπερ ἂν πρὸς τέλος ἁπάσης πολιτείας ἐπεξελθὼν ἴδῃ τῶν τελευτησάντων τίνα δεῖ τρόπον ἑκάστοις γίγνεσθαι τὰς ταφὰς καὶ τιμὰς ἅστινας αὐτοῖς ἀπονέμειν δεῖ. κατιδὼν δὲ ὁ θεὶς τοὺς νόμους ἅπασι τούτοις φύλακας ἐπιστήσει, τοὺς μὲν διὰ φρονήσεως, τοὺς δὲ δι' ἀληθοῦς δόξης ἰόντας, ὅπως πάντα ταῦτα ξυνδήσας ὁ νοῦς ἑπόμενα σωφροσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ ἀποφήνῃ, ἀλλὰ μὴ πλούτῳ μηδὲ φιλοτιμίᾳ.
D οὕτως, ὦ ξένοι, ἔγωγε ἤθελον ἂν ὑμᾶς, καὶ ἔτι νῦν βούλομαι, διεξελθεῖν πῶς ἐν τοῖς τοῦ Διὸς λεγομένοις νόμοις τοῖς τε τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, οὓς Μίνως τε καὶ Λυκοῦργος ἐθέτην, ἔνεστί τε πάντα ταῦτα, καὶ ὅπῃ τάξιν
195 τινὰ εἰληφότα διάδηλά ἐστι τῷ περὶ νόμων ἐμπείρῳ τέχνῃ εἴτε καί τισιν ἔθεσι, τοῖς δὲ ἄλλοις ἡμῖν οὐδαμῶς ἐστι καταφανῆ.

ΚΛ. Πῶς οὖν, ὦ ξένε, λέγειν χρὴ τὰ μετὰ ταῦτα;

ΑΘ. Ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἔμοιγε δοκεῖ χρῆναι διεξελθεῖν,
E καθάπερ ἠρξάμεθα, τὰ τῆς ἀνδρίας πρῶτον ἐπιτηδεύματα· ἔπειτα ἕτερον καὶ αὖθις ἕτερον εἶδος τῆς ἀρετῆς διέξιμεν, ἐὰν βούλησθε· ὅπως δ' ἂν τὸ πρῶτον διεξέλθωμεν, πειρασόμεθα αὐτὸ παράδειγμα θέμενοι καὶ τἆλλα οὕτω διαμυθολογοῦντες παραμύθια ποιήσασθαι τῆς ὁδοῦ· ὕστερον δὲ ἀρετῆς πάσης, ἅ γε νῦν δὴ διήλθομεν, ἐκεῖσε βλέποντα ἀποφανοῦμεν, ἂν θεὸς ἐθέλῃ.

633 ΜΕ. Καλῶς λέγεις, καὶ πειρῶ πρῶτον κρίνειν τὸν τοῦ Διὸς ἐπαινέτην τόνδε ἡμῖν.

ΑΘ. Πειράσομαι καὶ σέ τε καὶ ἐμαυτόν· κοινὸς γὰρ ὁ λόγος. λέγετε οὖν· τὰ ξυσσίτιά φαμεν καὶ τὰ γυμνάσια πρὸς τὸν πόλεμον ἐξευρῆσθαι τῷ νομοθέτῃ;

ΜΕ. Ναί.

ΑΘ. Καὶ τρίτον ἢ τέταρτον; ἴσως γὰρ ἂν οὕτω χρείη
196 διαριθμήσασθαι καὶ περὶ τῶν τῆς ἄλλης ἀρετῆς εἴτε μερῶν εἴτε ἅττ' αὐτὰ καλεῖν χρεών ἐστι, δηλοῦντα μόνον ἃ λέγει.

B ΜΕ. Τρίτον τοίνυν, ἔγωγε εἴποιμ' ἂν καὶ Λακεδαιμονίων ὁστισοῦν, τὴν θήραν εὗρε· τέταρτον δὲ ἢ πέμπτον εἰ δυναίμεθα λέγειν, πειρώμεθα. ἔτι τοίνυν καὶ τὸ τέταρτον ἔγωγε πειρῴμην ἂν λέγειν τὸ περὶ τὰς καρτερήσεις τῶν ἀλγηδόνων πολὺ παρ' ἡμῖν γιγνόμενον ἔν τε ταῖς πρὸς ἀλλήλους ταῖς χερσὶ μάχαις καὶ ἐν ἁρπαγαῖς τισὶ διὰ πολλῶν πληγῶν ἑκάστοτε γιγνομένων· ἔτι δὲ καὶ κρυπτεία τις ὀνομάζεται θαυμαστῶς πολύπονος πρὸς τὰς
καρτερήσεις, χειμώνων τε ἀνυποδησίαι καὶ ἀστρωσίαι καὶ C
ἄνευ θεραπόντων αὐτοῖς ἑαυτῶν διακονήσεις, νύκτωρ τε πλανωμένων διὰ πάσης τῆς χώρας καὶ μεθ' ἡμέραν. ἔτι δὲ κἀν ταῖς γυμνοπαιδιαῖς δειναὶ καρτερήσεις παρ' ἡμῖν γίγνονται τῇ τοῦ πνίγους ῥώμῃ διαμαχομένων, καὶ πάμπολλα ἕτερα, σχεδὸν ὅσα οὐκ ἂν παύσαιτό τις ἑκάστοτε διεξιών.

ΑΘ. Εὖ γε, ὦ Λακεδαιμόνιε ξένε, λέγεις. τὴν ἀνδρίαν δέ, φέρε, τί θῶμεν; πότερον ἁπλῶς οὕτως εἶναι
πρὸς φόβους καὶ λύπας διαμάχην μόνον, ἢ καὶ πρὸς D
πόθους τε καὶ ἡδονὰς καί τινας δεινὰς θωπείας κολακικάς, 197
αἳ καὶ τῶν σεμνῶν οἰομένων εἶναι τοὺς θυμοὺς μαλάττουσαι κηρίνους ποιοῦσιν;

ΜΕ. Οἶμαι μὲν οὕτω, πρὸς ταῦτα ξύμπαντα.

ΑΘ. Εἰ γοῦν μεμνήμεθα τοὺς ἔμπροσθεν λόγους, ἥττω τινὰ ὅδε καὶ πόλιν ἔλεγεν αὐτὴν αὑτῆς καὶ ἄνδρα. ἦ γάρ, ὦ ξένε Κνώσιε;

ΚΛ. Καὶ πάνυ γε.

ΑΘ. Νῦν οὖν πότερα λέγομεν τὸν τῶν λυπῶν ἥττω E
κακὸν ἢ καὶ τὸν τῶν ἡδονῶν μᾶλλον;

ΚΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ, τὸν τῶν ἡδονῶν· καὶ πάντες που μᾶλλον λέγομεν τὸν ὑπὸ τῶν ἡδονῶν κρατούμενον, τοῦτον τὸν ἐπονειδίστως ἥττονα ἑαυτοῦ, πρότερον ἢ τὸν ὑπὸ τῶν λυπῶν.

ΑΘ. Ὁ Διὸς οὖν δὴ καὶ ὁ Πυθικὸς νομοθέτης οὐ
δή που χωλὴν τὴν ἀνδρίαν νενομοθετήκατον, πρὸς τὰ 634
ἀριστερὰ μόνον δυναμένην ἀντιβαίνειν, πρὸς δὲ τὰ δεξιὰ καὶ κομψὰ καὶ θωπευτικὰ ἀδυνατοῦσαν; ἢ πρὸς ἀμφότερα;

ΚΛ. Πρὸς ἀμφότερα ἔγωγε ἀξιῶ.

ΑΘ. Λέγωμεν τοίνυν πάλιν, ἐπιτηδεύματα ποῖα ἔσθ' ὑμῖν ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσιν, ἃ γεύοντα τῶν ἡδονῶν
καὶ οὐ φεύγοντα αὐτάς, καθάπερ τὰς λύπας οὐκ ἔφευγεν, 198
ἀλλ' ἄγοντα εἰς μέσας ἠνάγκαζε καὶ ἔπειθε τιμαῖς ὥστε
κρατεῖν αὐτῶν; ποῦ δὴ τοῦτ' ἔστι ταὐτὸν περὶ τὰς ἡδο- B
νὰς συντεταγμένον ἐν τοῖς νόμοις; λεγέσθω, τί τοῦτ' ἐστὶν ὃ καὶ ἀπεργάζεται ὑμῖν ὁμοίως πρός τε ἀλγηδόνας καὶ πρὸς ἡδονὰς τοὺς αὐτοὺς ἀνδρείους νικῶντάς τε ἃ δεῖ νικᾶν, καὶ οὐδαμῶς ἥττους πολεμίων τῶν ἐγγύτατα ἑαυτῶν καὶ χαλεπωτάτων.

ΜΕ. Οὕτω μὲν τοίνυν, ὦ ξένε, καθάπερ πρὸς τὰς ἀλγηδόνας εἶχον νόμους ἀντιτεταγμένους πολλοὺς εἰπεῖν, οὐκ ἂν ἴσως εὐποροίην κατὰ μεγάλα μέρη καὶ διαφανῆ
λέγων περὶ τῶν ἡδονῶν· κατὰ δὲ σμικρὰ ἴσως εὐποροίην ἄν. C

10. ἐπιστήσεται A, ἐπιστήσειται 𝔥. — 26. πειρασώμεθα A, πειρασόμεθα Ξ. — 28. ἃ Ξ: τά AΩ𝔳𝔣𝔥𝔯, καὶ ἃ a b c. — 33. λέγεται Stallbaumii operae. — 38. ἅττ' ἂν αὐτὰ a. — ἃ] ὃ a. — 41. τέταρτον δὲ - - πειρώμεθα delenda censet Winckelmannus. Equidem Atheniensi tribuerim. Bait.

1. γιγνομέναις Astius. — 11. τί θῶμεν; πότερον] τιθῶμεν πότερον a. — 14. μαλάττουσαι om. AΞΩ𝔳𝔟𝔯 et pr. 𝔥. — 15. κηρίνους in mg. ponunt AΩ, post ποιοῦσι 𝔯, om. Ξ𝔳𝔣 et pr. 𝔥. — ποιοῦσιν] ποιοῦσι πρὸς ταῦτα ξύμπαντα a cum libris omnibus praeter Ξ et pr. A. — 19. Κνώσσιε a, ubique. — 21. λοιπῶν a. — 29. δὲ om. ΞΩ𝔳𝔣𝔥𝔯.

ΚΛ. Οὐ μὴν οὐδ' ἂν αὐτὸς ἔγωγε ἐν τοῖς κατὰ Κρήτην νόμοις ἔχοιμι ἐμφανὲς ὁμοίως ποιεῖν τὸ τοιοῦτον.

569 ΑΘ. Ὦ ἄριστοι ξένων, καὶ οὐδέν γε θαυμαστόν. ἀλλ' ἂν ἄρα τις ἡμῶν περὶ τοὺς ἑκάστων οἴκοι νόμους ψέξῃ τι, βουλόμενος ἰδεῖν τό τε ἀληθὲς ἅμα καὶ τὸ βέλτιστον, μὴ χαλεπῶς ἀλλὰ πράως ἀποδεχώμεθα ἀλλήλων.

D ΚΛ. Ὀρθῶς, ὦ ξένε Ἀθηναῖε, εἴρηκας, καὶ πειστέον.

199 ΑΘ. Οὐ γὰρ ἄν, ὦ Κλεινία, τηλικοῖσδε ἀνδράσι πρέποι τὸ τοιοῦτον.

ΚΛ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΑΘ. Εἰ μὲν τοίνυν ὀρθῶς ἢ μή τις ἐπιτιμᾷ τῇ τε Λακωνικῇ καὶ τῇ Κρητικῇ πολιτείᾳ, ὁ λόγος ἂν ἕτερος εἴη· τὰ γοῦν λεγόμενα πρὸς τῶν πολλῶν ἴσως ἐγὼ μᾶλλον ἔχοιμ' ἂν ὑμῶν ἀμφοτέρων λέγειν. ὑμῖν μὲν γάρ, εἴπερ καὶ μετρίως κατεσκεύασται τὰ τῶν νόμων, εἷς τῶν καλλίστων ἂν εἴη νόμων μὴ ζητεῖν τῶν νέων μηδένα ἐᾶν ποῖα
E καλῶς αὐτῶν ἢ μὴ καλῶς ἔχει, μιᾷ δὲ φωνῇ καὶ ἐξ ἑνὸς στόματος πάντας συμφωνεῖν ὡς πάντα καλῶς κεῖται θέντων θεῶν, καὶ ἐάν τις ἄλλως λέγῃ, μὴ ἀνέχεσθαι τὸ παράπαν ἀκούοντας· γέρων δὲ εἴ τίς τι ξυννοεῖ τῶν παρ' ὑμῖν, πρὸς ἄρχοντά τε καὶ πρὸς ἡλικιώτην μηδενὸς ἐναντίον νέου ποιεῖσθαι τοὺς τοιούτους λόγους.

ΚΛ. Ὀρθότατά γε, ὦ ξένε, λέγεις, καὶ καθάπερ
635 μάντις ἀπὼν τῆς τότε διανοίας τοῦ τιθέντος αὐτὰ νῦν ἐπιεικῶς μοι δοκεῖς ἐστοχάσθαι καὶ σφόδρα ἀληθῆ λέγειν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἡμῖν τὰ νῦν ἐρημία μὲν νέων, αὐτοὶ δ'
200 ἕνεκα γήρως ἀφείμεθ' ὑπὸ τοῦ νομοθέτου διαλεγόμενοι περὶ αὐτῶν τούτων μόνοι πρὸς μόνους μηδὲν ἂν πλημμελεῖν;

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα οὕτως, εἰς ἃ καὶ μηδέν γε ἀνῇς ἐπιτιμῶν τοῖς νόμοις ἡμῶν· οὐ γὰρ τό γε γνῶναί τι τῶν μὴ καλῶν ἄτιμον, ἀλλὰ ἴασιν ἐξ αὐτοῦ συμβαίνει γίγνε-
B σθαι τῷ μὴ φθόνῳ τὰ λεγόμενα ἀλλ' εὐνοίᾳ δεχομένῳ.

ΑΘ. Καλῶς. οὐ μὴν ἐπιτιμῶν γε ἐρῶ τοῖς νόμοις πω πρὶν βεβαίως εἰς δύναμιν διασκέψασθαι, μᾶλλον δὲ ἀπορῶν. ὑμῖν γὰρ ὁ νομοθέτης μόνοις Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, ὧν ἡμεῖς πυνθανόμεθα, τῶν μεγίστων ἡδονῶν καὶ παιδιῶν ἐπέταξεν ἀπέχεσθαι καὶ μὴ γεύεσθαι, τὸ δὲ τῶν λυπῶν καὶ φόβων, ὅπερ ἄρτι διεληλύθαμεν, ἡγήσατο εἴ τις ἐκ παίδων φευξεῖται διὰ τέλους, ὁπόταν
C εἰς ἀναγκαίους ἔλθῃ πόνους καὶ φόβους καὶ λύπας, φευξεῖσθαι τοὺς ἐν ἐκείνοις γεγυμνασμένους καὶ δουλεύσειν αὐτοῖς. ταὐτὸν δὴ τοῦτ', οἶμαι, καὶ πρὸς τὰς ἡδονὰς ἔδει διανοεῖσθαι τὸν αὐτὸν νομοθέτην, λέγοντα αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν ὡς ἡμῖν ἐκ νέων εἰ ἄπειροι τῶν μεγίστων ἡδονῶν οἱ πολῖται γενήσονται, καὶ ἀμελέτητοι γιγνόμενοι ἐν ταῖς ἡδοναῖς καρτερεῖν καὶ μηδὲν τῶν αἰσχρῶν ἀναγ-
κάζεσθαι ποιεῖν ἕνεκα τῆς γλυκυθυμίας τῆς πρὸς τὰς D
ἡδονὰς ταὐτὸν πείσονται τοῖς ἡττωμένοις τῶν φόβων· 201
δουλεύσουσι τρόπον ἕτερον καὶ ἔτ' αἰσχίω τοῖς γε δυναμένοις καρτερεῖν ἐν ταῖς ἡδοναῖς καὶ τοῖς κεκτημένοις τὰ περὶ τὰς ἡδονάς, ἀνθρώποις ἐνίοτε παντάπασι κακοῖς, καὶ τὴν ψυχὴν τῇ μὲν δούλην τῇ δ' ἐλευθέραν ἕξουσι, καὶ οὐκ ἄξιοι ἁπλῶς ἀνδρεῖοι καὶ ἐλευθέριοι ἔσονται προσαγορεύεσθαι. σκοπεῖτε οὖν εἴ τι τῶν νῦν λεγομένων ὑμῖν κατὰ τρόπον δοκεῖ λέγεσθαι.

ΚΛ. Δοκεῖ μὲν ἡμῖν γέ πως λεγομένου τοῦ λόγου, E
περὶ δὲ τηλικούτων εὐθὺς πεπιστευκέναι ῥᾳδίως μὴ νέων τε ᾖ μᾶλλον καὶ ἀνοήτων.

ΑΘ. Ἀλλ' εἰ τὸ μετὰ ταῦτα διεξίοιμεν ὧν προὐθέμεθα, ὦ Κλεινία τε καὶ Λακεδαιμόνιε ξένε — μετ' ἀνδρίαν γὰρ δὴ σωφροσύνης πέρι λέγωμεν —, τί διαφέρον ἐν ταύταις ταῖς πολιτείαις ἢ ταῖς τῶν εἰκῇ πολιτευομέ-
νων ἀνευρήσομεν, ὥσπερ τὰ περὶ τὸν πόλεμον νῦν δή; 636

ΜΕ. Σχεδὸν οὐ ῥᾴδιον· ἀλλ' ἔοικε γὰρ τά τε ξυσσίτια καὶ τὰ γυμνάσια καλῶς εὑρῆσθαι πρὸς ἀμφοτέρας.

ΑΘ. Ἔοικε δῆτα, ὦ ξένοι, χαλεπὸν εἶναι τὸ περὶ
τὰς πολιτείας ἀναμφισβητήτως ὁμοίως ἔργῳ καὶ λόγῳ 202
γίγνεσθαι. κινδυνεύει γάρ, καθάπερ ἐν τοῖς σώμασιν, οὐ δυνατὸν εἶναι προστάξαι τι πρὸς ἓν σῶμα ἓν ἐπιτήδευμα, ἐν ᾧ οὐκ ἂν φανείη ταὐτὸν τοῦτο τὰ μὲν βλάπτον τὰ
ἡμῶν σώματα, τὰ δὲ καὶ ὠφελοῦν, ἐπεὶ καὶ τὰ γυμνάσια B
ταῦτα καὶ τὰ ξυσσίτια πολλὰ μὲν ἄλλα νῦν ὠφελεῖ τὰς πόλεις, πρὸς δὲ τὰς στάσεις χαλεπά· δηλοῦσι δὲ Μιλησίων καὶ Βοιωτῶν καὶ Θουρίων παῖδες. καὶ δὴ καὶ παλαιὸν νόμον δοκεῖ τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα καὶ κατὰ φύσιν τὰς περὶ τὰ ἀφροδίσια ἡδονὰς οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ θηρίων διεφθαρκέναι. καὶ τούτων τὰς ὑμετέρας πόλεις πρώτας ἄν τις αἰτιῷτο καὶ ὅσαι τῶν ἄλλων μάλιστα ἅπτονται
τῶν γυμνασίων· καὶ εἴτε παίζοντα εἴτε σπουδάζοντα ἐννο- C
εῖν δεῖ τὰ τοιαῦτα, ἐννοητέον ὅτι τῇ θηλείᾳ καὶ τῇ τῶν ἀρρένων φύσει εἰς κοινωνίαν ἰούσῃ τῆς γεννήσεως ἡ περὶ ταῦτα ἡδονὴ κατὰ φύσιν ἀποδεδόσθαι δοκεῖ, ἀρρένων δὲ πρὸς ἄρρενας ἢ θηλειῶν πρὸς θηλείας παρὰ φύσιν καὶ τῶν πρώτων τὸ τόλμημα εἶναι δι' ἀκράτειαν ἡδονῆς.
πάντες δὲ δὴ Κρητῶν τὸν περὶ τὸν Γανυμήδη μῦθον κατη- D
γοροῦμεν, ὡς λογοποιησάντων τούτων· ἐπειδὴ παρὰ Διὸς 203
αὐτοῖς οἱ νόμοι πεπιστευμένοι ἦσαν γεγονέναι, τοῦτον τὸν μῦθον προστεθεικέναι κατὰ τοῦ Διός, ἵνα ἑπόμενοι δὴ τῷ θεῷ καρπῶνται καὶ ταύτην τὴν ἡδονήν. τὸ μὲν οὖν τοῦ μύθου χαιρέτω, νόμων δὲ πέρι διασκοπουμένων ἀνθρώπων ὀλίγου πᾶσά ἐστιν ἡ σκέψις περί τε τὰς ἡδο-

---

4. ἡμᾶς a. — 12. ὁ ante λόγος del. Astius. — 13. γοῦν] δ' οὖν Bekkerus. — 18. κεῖνται a. — 21. ἡμῖν a. — πρὸς ante ἡλικιώτην om. a. — 34. γε ἐπιτιμῶν a. — 35. πως cum cod. Vindob. c.

4. δουλεύσουσί τε τρόπον a. — 8. ἐλεύθεροι a. — 13. ᾖ] εἴη a. — 16. τί a b. — 19. ῥᾴδιον. ΚΛ. Ἀλλ' - - ἀμφοτέρας a. — 25. ἡμῶν τὰ a. — 29. παλαιὸν νόμον v et pr. ΑΩ: παλαιῶν νόμων rc. Α (νόμιμον mg. Α), πάλαι ὂν νόμιμον Boeckhius, παλαιὸν νόμιμον a b c. — 30. καὶ ante κατὰ om. c cum cod. Vindob. — 40. τὸν ante Γανυμήδη om. c.

νὰς καὶ τὰς λύπας ἔν τε πόλεσι καὶ ἐν ἰδίοις ἤθεσι· δύο γὰρ αὗται πηγαὶ μεθεῖνται φύσει ῥεῖν, ὧν ὁ μὲν ἀρυτόμενος ὅθεν τε δεῖ καὶ ὁπότε καὶ ὁπόσον εὐδαιμονεῖ, καὶ E πόλις ὁμοίως καὶ ἰδιώτης καὶ ζῶον ἅπαν, ὁ δ' ἀνεπιστημόνως ἅμα καὶ ἐκτὸς τῶν καιρῶν τἀναντία ἂν ἐκείνῳ 203 ζώῃ.

ΜΕ. Λέγεται μὲν ταῦτα, ὦ ξένε, καλῶς πως, οὐ μὴν ἀλλ' ἀφασία γ' ἡμᾶς λαμβάνει τί ποτε χρὴ λέγειν πρὸς ταῦτα. ὅμως δ' ἔμοιγε ὀρθῶς δοκεῖ τὸ τὰς ἡδονὰς φεύγειν διακελεύεσθαι τόν γε ἐν Λακεδαίμονι νομοθέτην· περὶ δὲ τῶν ἐν Κνωσῷ νόμων ὅδε, ἂν ἐθέλῃ, βοηθήσει. 637 τὰ δ' ἐν Σπάρτῃ κάλλιστ' ἀνθρώπων δοκεῖ μοι κεῖσθαι τὰ περὶ τὰς ἡδονάς· οὗ γὰρ μάλιστ' ἄνθρωποι καὶ μεγίσταις προσπίπτουσιν ἡδοναῖς καὶ ὕβρεσι καὶ ἀνοίᾳ πάσῃ, τοῦτ' ἐξέβαλεν ὁ νόμος ἡμῶν ἐκ τῆς χώρας ξυμπάσης, καὶ οὔτ' ἂν ἐπ' ἀγρῶν ἴδοις οὔτ' ἐν ἄστεσιν ὅσων Σπαρ-204 τιάταις μέλει συμπόσια οὐδ' ὁπόσα τούτοις ξυνεπόμενα πάσας ἡδονὰς κινεῖ κατὰ δύναμιν, οὐδ' ἔστιν ὅστις ἂν ἀπαντῶν κωμάζοντί τινι μετὰ μέθης οὐκ ἂν τὴν μεγίστην B δίκην εὐθὺς ἐπιθείη, καὶ οὔτ' ἂν Διονύσια πρόφασιν ἔχοντ' αὐτὸν λύσαιτο, ὥσπερ ἐν ἁμάξαις εἰδόν ποτε παρ' ὑμῖν ἐγώ. καὶ ἐν Τάραντι δὲ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἀποίκοις πᾶσαν ἐθεασάμην τὴν πόλιν περὶ τὰ Διονύσια μεθύουσαν· παρ' ἡμῖν δ' οὐκ ἔστ' οὐδὲν τοιοῦτον.

ΑΘ. Ὦ Λακεδαιμόνιε ξένε, ἐπαινετὰ μὲν πάντ' ἐστὶ τὰ τοιαῦτα, ὅπου τινὲς ἔνεισι καρτερήσεις, ὅπου δ' ἀνεῖν-C ται, βλακικώτερα· ταχὺ γάρ σου λάβοιτ' ἄν τις τῶν παρ' ἡμῶν ἀμυνόμενος, δεικνὺς τὴν τῶν γυναικῶν παρ' ὑμῖν ἄνεσιν. ἅπασι δὴ τοῖς τοιούτοις, καὶ ἐν Τάραντι καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ὑμῖν δέ, μία ἀπόκρισις ἀπολύεσθαι δοκεῖ τοῦ μὴ κακῶς ἔχειν ἀλλ' ὀρθῶς· πᾶς γὰρ ἀποκρινόμενος ἐρεῖ θαυμάζοντι ξένῳ, τὴν παρ' αὐτοῖς ἀήθειαν ὁρῶντι, Μὴ θαύμαζε, ὦ ξένε· νόμος ἔσθ' ἡμῖν οὗτος, ἴσως δ' ὑμῖν περὶ αὐτῶν τούτων ἕτερος. ἡμῖν δ' ἐστὶ νῦν, ὦ D φίλοι ἄνδρες, οὐ περὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἄλλων ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν νομοθετῶν αὐτῶν κακίας τε καὶ ἀρετῆς. ἔτι γὰρ οὖν εἴπωμεν πλείω περὶ ἁπάσης μέθης· οὐ γὰρ 205 σμικρόν ἐστι τὸ ἐπιτήδευμα οὐδὲ φαύλου διαγνῶναι νομοθέτου. λέγω δ' οὐκ οἴνου περὶ πόσεως τὸ παράπαν ἢ μή, μέθης δὲ αὐτῆς πέρι, πότερον, ὥσπερ Σκύθαι χρῶνται καὶ Πέρσαι, χρηστέον, καὶ ἔτι Καρχηδόνιοι καὶ Κελτοὶ E καὶ Ἴβηρες καὶ Θρᾷκες, πολεμικὰ ξύμπαντα ὄντα ταῦτα γένη, ἢ καθάπερ ὑμεῖς· ὑμεῖς μὲν γάρ, ὅπερ λέγεις, τὸ παράπαν ἀπέχεσθε, Σκύθαι δὲ καὶ Θρᾷκες ἀκράτῳ παντάπασι χρώμενοι, γυναῖκές τε καὶ αὐτοί, καὶ κατὰ τῶν ἱματίων καταχεόμενοι καλὸν καὶ εὔδαιμον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύειν νενομίκασι. Πέρσαι δὲ σφόδρα μὲν χρῶνται καὶ ταῖς ἄλλαις τρυφαῖς, ἃς ὑμεῖς ἀποβάλλετε, ἐν τάξει δὲ μᾶλλον τούτων.

ΜΕ. Ὦ λῷστε, διώκομεν δέ γε ἡμεῖς πάντας τούτους 638 ὅταν ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας λάβωμεν.

ΑΘ. Ὦ ἄριστε, μὴ λέγε ταῦτα· πολλαὶ γὰρ δὴ φυγαὶ καὶ διώξεις ἀτέκμαρτοι γεγόνασί τε καὶ ἔσονται, διὸ φανερὸν ὅρον τοῦτον οὐκ ἄν ποτε λέγοιμεν ἀλλ' ἀμφισβητήσιμον περὶ καλῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ μή, νίκην τε καὶ ἧτταν λέγοντες μάχης· ἐπειδὴ γὰρ αἱ μείζους τὰς ἐλάττους πόλεις νικῶσι μαχόμεναι καὶ καταδουλοῦνται, Συ- B ρακόσιοι μὲν Λοκρούς, οἳ δὴ δοκοῦσιν εὐνομώτατοι τῶν 206 περὶ ἐκεῖνον τὸν τόπον γεγονέναι, Κείους δὲ Ἀθηναῖοι· μυρία δ' ἄλλα τοιαῦτ' ἂν εὕροιμεν. ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ ἑκάστου ἐπιτηδεύματος πειρώμεθα λέγοντες πείθειν ἡμᾶς αὐτούς, νίκας δὲ καὶ ἥττας ἐκτὸς λόγου τὰ νῦν θῶμεν, λέγωμεν δ' ὡς τὸ μὲν τοιόνδε ἐστὶ καλόν, τὸ δὲ τοιόνδε οὐ καλόν. πρῶτον δ' ἀκούσατέ τί μου περὶ αὐτῶν τούτων, ὡς δεῖ τό τε χρηστὸν καὶ τὸ μὴ σκοπεῖν.

ΜΕ. Πῶς οὖν δὴ λέγεις; C

ΑΘ. Δοκοῦσί μοι πάντες οἱ λόγῳ τι λαβόντες ἐπιτήδευμα καὶ προθέμενοι ψέγειν αὐτὸ ἢ ἐπαινεῖν εὐθὺς ῥηθὲν οὐδαμῶς δρᾶν κατὰ τρόπον, ἀλλὰ ταὐτὸν ποιεῖν οἷον εἰ δή τις ἐπαινέσαντός τινος πυρούς, βρῶμα ὡς ἀγαθόν, εὐθὺς ψέγοι, μὴ διαπυθόμενος αὐτοῦ μήτε τὴν ἐργασίαν μήτε τὴν προσφοράν, ὅντινα τρόπον καὶ οἷστισι καὶ μεθ' ὧν καὶ ὅπως ἔχοντα καὶ ὅπως προσφέρειν ἔχουσι· νῦν δὴ ταὐτόν μοι δοκοῦμεν ἡμεῖς ἐν τοῖς λόγοις ποιεῖν· D περὶ μέθης γὰρ ἀκούσαντες τοσοῦτον μόνον εὐθὺς οἱ μὲν ψέγειν αὐτό, οἱ δ' ἐπαινεῖν, καὶ μάλα ἀτόπως. μάρτυσι γὰρ καὶ ἐπαινέταις χρώμενοι ἐπαινοῦμεν ἑκάτεροι, καὶ οἱ μέν, ὅτι πολλοὺς παρεχόμεθα, ἀξιοῦμέν τι λέγειν κύριον, οἱ δέ, ὅτι τοὺς μὴ χρωμένους αὐτῷ ὁρῶμεν νικῶντας 207 μαχομένους· ἀμφισβητεῖται δ' αὖ καὶ τοῦθ' ἡμῖν. εἰ μὲν δὴ καὶ περὶ ἑκάστων οὕτω καὶ τῶν ἄλλων νομίμων διέξιμεν, οὐκ ἂν ἔμοιγε κατὰ νοῦν εἴη. τρόπον δὲ ἄλλον ὃν E ἐμοὶ φαίνεται δεῖν ἐθέλω λέγειν περὶ αὐτοῦ τούτου, τῆς μέθης, πειρώμενος ἂν ἄρα δύνωμαι τὴν περὶ ἁπάντων τῶν τοιούτων ὀρθὴν μέθοδον ἡμῖν δηλοῦν, ἐπειδὴ καὶ μυρία ἐπὶ μυρίοις ἔθνη περὶ αὐτῶν ἀμφισβητοῦντα ὑμῖν πόλεσι δυεῖν τῷ λόγῳ διαμάχοιτ' ἄν.

ΜΕ. Καὶ μὴν εἴ τινα ἔχομεν ὀρθὴν σκέψιν τῶν τοιούτων, οὐκ ἀποκνητέον ἀκούειν. 639

ΑΘ. Σκεψώμεθα δή πῃ τῇδε· φέρε, εἴ τις αἰγῶν τροφὴν καὶ τὸ ζῶον αὐτό, κτῆμα ὡς ἔστι καλόν, ἐπαινοῖ, ἄλλος δέ τις ἑωρακὼς αἶγας χωρὶς νεμομένας αἰπόλου

---

1. ἔθεσι a. — 2. ἀρυττόμενος a. — 11. ἐθελήσῃ a. — 26. ἀνεῖται malebat Stephanus. — 38. ἡμῖν a. — 42. ξύμπαντα om. a.

3. τούτων, ὦ λῷστε. ΜΕ. Διώκομεν ab. — 11. Συρακούσιοι a. [Alteram formam unus servavit pr. Ω.] — 17. ἐστὶ] ἔτι a. — 24. τυροὺς Cornarius. — 25. μήτε μὲν ἐργασίαν a. — 27. ὅπως προσφέρειν ἔχουσι δεῖ f, ὅπως ἔχουσι προσφέρειν δεῖ a. — 28. μοι om. a. — 31. χρώμενοι om. A. — 32. καίριον a. — 40. ἡμῖν a c. — 41. δυοῖν a.

ἐν ἐργασίμοις χωρίοις δρώσας κακὰ διαφέγοι, καὶ πᾶν θρέμμα ἄναρχον ἢ μετὰ τῶν κακῶν ἀρχόντων ἰδὼν οὕτω μέμφοιτο, τὸν τοῦ τοιούτου ψόγον ἡγώμεθα ὑγιὲς ἄν ποτε ψέξαι καὶ ὁτιοῦν;

ΜΕ. Καὶ πῶς;

571 ΑΘ. Χρηστὸς δὲ ἄρχων ἔσθ' ἡμῖν ἐν πλοίοις πότερον
B ἐὰν τὴν ναυτικὴν ἔχῃ ἐπιστήμην μόνον, ἄν τ' οὖν ναυτιᾷ ἄν τε μή; ἢ πῶς ἂν λέγοιμεν;

208 ΜΕ. Οὐδαμῶς, ἄν γε πρὸς τῇ τέχνῃ ἔχῃ καὶ τοῦτο τὸ πάθος ὃ λέγεις.

ΑΘ. Τί δ' ἄρχων στρατοπέδων; ἆρ' ἐὰν τὴν πολεμικὴν ἔχῃ ἐπιστήμην, ἱκανὸς ἄρχειν, κἂν δειλὸς ὢν ἐν τοῖς δεινοῖς ὑπὸ μέθης τοῦ φόβου ναυτιᾷ;

ΜΕ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Ἂν δὲ αὖ μήτ' ἔχῃ τὴν τέχνην δειλός τ' ᾖ;

ΜΕ. Παντάπασί τινα πονηρὸν λέγεις, καὶ οὐδαμῶς ἀνδρῶν ἄρχοντα ἀλλά τινων σφόδρα γυναικῶν.

C ΑΘ. Τί δ' ἐπαινέτην ἢ ψέκτην κοινωνίας ἡστινοσοῦν, ἣ πέφυκέ τε ἄρχων εἶναι μετ' ἐκείνου τε ὠφέλιμός ἐστιν· ὁ δὲ μήθ' ἑωρακὼς εἴη πώποτ' ὀρθῶς αὐτὴν αὑτῇ κοινωνοῦσαν μετ' ἄρχοντος, ἀεὶ δὲ ἄναρχον ἢ μετὰ κακῶν ἀρχόντων ξυνοῦσαν· οἰώμεθα δή ποτε τοὺς τοιούτους θεωροὺς τῶν τοιούτων κοινωνιῶν χρηστόν τι ψέξειν ἢ ἐπαινέσεσθαι;

ΜΕ. Πῶς δ' ἄν; μηδέποτέ γε ἰδόντας μηδὲ ξυγγεγενημένους ὀρθῶς γενομένῳ μηδενὶ τῶν τοιούτων κοινω-
D νημάτων;

ΑΘ. Ἔχε δή· τῶν πολλῶν κοινωνιῶν ξυμπότας καὶ ξυμπόσια θεῖμεν ἂν μίαν τινὰ ξυνουσίαν εἶναι;

ΜΕ. Καὶ σφόδρα γε.

ΑΘ. Ταύτην οὖν μῶν ὀρθῶς γιγνομένην ἤδη τις
209 πώποτε ἐθεάσατο, καὶ σφῷν μὲν ἀποκρίνασθαι ῥᾴδιον ὡς οὐδεπώποτε τὸ παράπαν· οὐ γὰρ ἐπιχώριον ὑμῖν τοῦτο οὐδὲ νόμιμον· ἐγὼ δ' ἐντετύχηκά τε πολλαῖς καὶ πολλαχοῦ, καὶ προσέτι πάσας ὡς ἔπος εἰπεῖν διηρώτηκα, καὶ σχεδὸν
E ὅλην μὲν οὐδεμίαν ὀρθῶς γιγνομένην ἑώρακα οὐδ' ἀκήκοα, μόρια δ' εἴ που σμικρὰ καὶ ὀλίγα, τὰ πολλὰ δὲ ξύμπανθ' ὡς εἰπεῖν διημαρτημένα.

ΚΛ. Πῶς δὴ ταῦτα, ὦ ξένε, λέγεις; εἰπὲ ἔτι σαφέστερον· ἡμεῖς μὲν γάρ, ὅπερ εἶπες, ἀπειρίᾳ τῶν τοιούτων,
640 οὐδ' ἐντυγχάνοντες ἂν ἴσως εὐθύς γε γνοῖμεν τό τε ὀρθὸν καὶ μὴ γιγνόμενον ἐν αὐτοῖς.

ΑΘ. Εἰκὸς λέγεις· ἀλλ' ἐμοῦ φράζοντος πειρῶ μανθάνειν. τὸ μὲν γὰρ ἐν πάσαις τε ξυνόδοις καὶ κοινωνίαις πράξεων ὡντινωνοῦν ὡς ὀρθὸν πανταχοῦ ἑκάστοις ἄρχοντα εἶναι, μανθάνεις;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Καὶ μὴν ἐλέγομεν νῦν δή, μαχομένων ὡς ἀνδρεῖον δεῖ τὸν ἄρχοντα εἶναι.

ΚΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Ὁ μὴν ἀνδρεῖος τῶν δειλῶν ὑπὸ φόβων ἧττον τεθορύβηται.

ΚΛ. Καὶ τοῦτο οὕτως. B

ΑΘ. Εἰ δ' ἦν τις μηχανὴ μηδὲν τὸ παράπαν δεδιότα 210
μηδὲ θορυβούμενον ἐπιστῆσαι στρατοπέδῳ στρατηγόν, ἆρ' οὐ τοῦτ' ἂν παντὶ τρόπῳ ἐπράττομεν;

ΚΛ. Σφόδρα μὲν οὖν.

ΑΘ. Νῦν δέ γε οὐ στρατοπέδου πέρι λέγομεν ἄρξοντος ἐν ἀνδρῶν ὁμιλίαις ἐχθρῶν ἐχθροῖς μετὰ πολέμου, φίλων δ' ἐν εἰρήνῃ πρὸς φίλους κοινωνησάντων φιλοφροσύνης.

ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Ἔστι δέ γε ἡ τοιαύτη συνουσία, εἴπερ ἔσται C
μετὰ μέθης, οὐκ ἀθόρυβος· ἢ γάρ;

ΚΛ. Πῶς γάρ; ἀλλ' οἶμαι πᾶν τοὐναντίον.

ΑΘ. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν καὶ τούτοις ἄρχοντος δεῖ;

ΚΛ. Τί μήν; ὡς οὐδενί γε πράγματι.

ΑΘ. Πότερον οὖν ἀθόρυβον, εἰ δυνατὸν εἴη, τὸν τοιοῦτον ἄρχοντα ἐκποριζεσθαι δεῖ;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Καὶ μὴν περί γε συνουσίας, ὡς ἔοικεν, αὐτὸν φρόνιμον εἶναι δεῖ. γίγνεται γὰρ φύλαξ τῆς τε ὑπαρχούσης φιλίας αὐτοῖς, καὶ ἔτι πλείονος ἐπιμελητὴς ὅπως D
ἔσται διὰ τὴν τότε ξυνουσίαν.

ΚΛ. Ἀληθέστατα.

ΑΘ. Οὐκοῦν νήφοντά τε καὶ σοφὸν ἄρχοντα μεθυόντων δεῖ καθιστάναι, καὶ μὴ τοὐναντίον; μεθυόντων γὰρ μεθύων καὶ νέος ἄρχων μὴ σοφός, εἰ μὴ κακὸν ἀπεργά- 211
σαιτό τι μέγα, πολλῇ χρῷτ' ἂν ἀγαθῇ τύχῃ.

ΚΛ. Παμπόλλη μὲν οὖν.

ΑΘ. Οὐκοῦν εἰ μὲν γιγνομένων ὡς δυνατὸν ὀρθότατα τούτων ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ξυνουσιῶν μέμφοιτό τις, ἐπικαλῶν αὐτῷ τῷ πράγματι, τάχ' ἂν ὀρθῶς ἴσως μέμ- E
φοιτο· εἰ δὲ ἁμαρτανόμενον ὡς οἷόν τε μάλιστα ἐπιτήδευμά τις ὁρῶν λοιδορεῖ, πρῶτον μὲν δῆλον ὡς ἀγνοεῖ τοῦτ' αὐτὸ γιγνόμενον οὐκ ὀρθῶς, εἶθ' ὅτι πᾶν τούτῳ τῷ τρόπῳ φανεῖται πονηρόν, δεσπότου τε καὶ ἄρχοντος νήφοντος χωρὶς πραττόμενον. ἢ οὐ ξυννοεῖς τοῦθ', ὅτι μεθύων κυβερνήτης καὶ πᾶς παντὸς ἄρχων ἀνατρέπει πάντα εἴτε 641
πλοῖα εἴτε ἅρματα εἴτε στρατόπεδον, εἴθ' ὅ τί ποτ' εἴη τὸ κυβερνώμενον ὑπ' αὐτοῦ;

ΚΛ. Παντάπασι τοῦτό γε ἀληθὲς εἴρηκας, ὦ ξένε· τοὐπὶ τῷδε δ' ἡμῖν λέγε, τί ποτ', ἂν γίγνηται τοῦτο ὀρθὸν τὸ περὶ τὰς πόσεις νόμιμον, ἀγαθὸν ἂν δράσειεν ἡμᾶς; οἷον ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, εἰ στράτευμα ὀρθῆς ἡγεμονίας τυγχάνοι, νίκη πολέμου τοῖς ἑπομένοις ἂν γίγνοιτο, οὐ σμικρὸν ἀγαθόν, καὶ τἆλλ' οὕτω· συμποσίου δὲ

---

2. τῶν om. a. Conf. v. 21. — 7. ἔχῃ τὴν ἐπιστήμην a. — 12. καὶ ΑΞΩfħr. — 22. οἰώμεθα ἄν ποτε ac. — 23. τι] τὸ ħ, τε c. — 31. πώποτε] ποτὲ a. — 36. δ' εἴ] δέ a. — 38. δή] δὲ a.

2. τοῦ δειλοῦ a. — 9. πέρι ab. — 14. ἔστι V. — 24. αὐτῶν A et pr. Ω. — ἴσως ἂν μέμφοιτο a. — 44. τὸ ἐπὶ a.

B ὀρθῶς παιδαγωγηθέντος τί μέγα ἰδιώταις ἢ τῇ πόλει
γίγνοιτ' ἄν;
212 ΑΘ. Τί δέ; παιδὸς ἑνὸς ἢ καὶ χοροῦ παιδαγωγη-
θέντος κατὰ τρόπον ἑνὸς τί μέγα τῇ πόλει φαῖμεν ἂν
γίγνεσθαι; ἢ τοῦτο οὕτως ἐρωτηθέντες εἴποιμεν ἂν ὡς
ἑνὸς μὲν βραχὺ τῇ πόλει γίγνοιτ' ἂν ὄφελος, εἰ δ' ὅλως
ἐρωτᾷς παιδείαν τῶν παιδευθέντων, τί μέγα τὴν πόλιν
ὀνίνησιν, οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν ὅτι παιδευθέντες μὲν εὖ
γίγνοιντ' ἂν ἄνδρες ἀγαθοί, γενόμενοι δὲ τοιοῦτοι τά τ'
C ἄλλα πράττοιεν καλῶς, ἔτι δὲ κἂν νικῷεν τοὺς πολεμίους
μαχόμενοι. παιδεία μὲν οὖν φέρει καὶ νίκην, νίκη δ'
ἐνίοτε ἀπαιδευσίαν· πολλοὶ γὰρ ὑβριστότεροι διὰ πολέμων
νίκας γενόμενοι μυρίων ἄλλων κακῶν δι' ὕβριν ἐνεπλή-
σθησαν, καὶ παιδεία μὲν οὐδεπώποτε γέγονε Καδμεία,
νῖκαι δὲ ἀνθρώποις πολλαὶ δὴ τοιαῦται γεγόνασί τε καὶ
ἔσονται.

ΚΛ. Δοκεῖς ἡμῖν, ὦ φίλε, τὴν ἐν τοῖς οἴνοις κοινὴν
D διατριβὴν ὡς εἰς παιδείας μεγάλην μοῖραν τείνουσαν λέγειν,
ἂν ὀρθῶς γίγνηται.

ΑΘ. Τί μήν;

572 ΚΛ. Ἔχοις ἂν οὖν τὸ μετὰ τοῦτ' εἰπεῖν ὡς ἔστι τὸ
νῦν εἰρημένον ἀληθές;

ΑΘ. Τὸ μὲν ἀληθές, ὦ ξένε, διισχυρίζεσθαι ταῦτα
οὕτως ἔχειν, πολλῶν ἀμφισβητούντων, θεοῦ· εἰ δ' ὅπῃ
ἐμοὶ φαίνεται δεῖ λέγειν, οὐδεὶς φθόνος, ἐπείπερ ὡρ-
213 μήκαμέν γε τοὺς λόγους περὶ νόμων καὶ πολιτείας ποι-
εῖσθαι τὰ νῦν.

ΚΛ. Τοῦτ' αὐτὸ δὴ πειρώμεθα τὸ σοὶ δοκοῦν περὶ
E τῶν νῦν ἀμφισβητουμένων καταμαθεῖν.

ΑΘ. Ἀλλὰ χρὴ ποιεῖν οὕτως, ὑμᾶς τε ἐπὶ τὸ μαθεῖν
καὶ ἐμὲ ἐπὶ τὸ δηλῶσαι πειρώμενον ἀμῶς γέ πως ξυν-
τεῖναι τὸν λόγον. πρῶτον δέ μου ἀκούσατε τὸ τοιόνδε·
τὴν πόλιν ἅπαντες ἡμῶν Ἕλληνες ὑπολαμβάνουσιν ὡς
φιλόλογός τέ ἐστι καὶ πολύλογος, Λακεδαίμονα δὲ καὶ
Κρήτην, τὴν μὲν βραχύλογον, τὴν δὲ πολύνοιαν μᾶλλον
642 ἢ πολυλογίαν ἀσκοῦσαν. σκοπῶ δὴ μὴ δόξαν ὑμῖν παρά-
σχωμαι περὶ σμικροῦ πολλὰ λέγειν, μέθης πέρι σμικροῦ
πράγματος παμμήκη λόγον ἀνακαθαιρόμενος. τὸ δὲ ἡ
κατὰ φύσιν αὐτοῦ διόρθωσις οὐκ ἂν δύναιτο ἄνευ μου-
σικῆς ὀρθότητός ποτε σαφὲς οὐδ' ἱκανὸν ἐν τοῖς λόγοις
ἀπολαβεῖν· μουσικὴ δὲ ἄνευ παιδείας τῆς πάσης οὐκ ἄν
αὖ ποτε δύναιτο· ταῦτα δὲ παμπόλλων ἐστὶ λόγων. ὁρᾶτε
οὖν τί ποιῶμεν, εἰ ταῦτα μὲν ἐάσαιμεν ἐν τῷ παρόντι,
B μετεκβαῖμεν δ' εἰς ἕτερόν τινα νόμων πέρι λόγον.

ΜΕ. Ὦ ξένε Ἀθηναῖε, οὐκ οἶσθ' ἴσως ὅτι τυγχάνει
214 ἡμῶν ἡ ἑστία τῆς πόλεως οὖσα ὑμῶν πρόξενος. ἴσως μὲν
οὖν καὶ πᾶσι τοῖς παισίν, ἐπειδὰν ἀκούσωσιν ὅτι τινός
εἰσι πόλεως πρόξενοι, ταύτῃ τις εὔνοια ἐκ νέων εὐθὺς ἐν-
δύεται ἑκάστου ἡμῶν τῶν προξένων τῇ πόλει, ὡς δευτέρᾳ
οὔσῃ πατρίδι μετὰ τὴν αὑτοῦ πόλιν· καὶ δὴ καὶ ἐμοὶ νῦν
ταὐτὸ τοῦτο ἐγγέγονεν. ἀκούων γὰρ τῶν παίδων εὐθύς,
εἴ τι μέμφοιντο ἢ καὶ ἐπαινοῖεν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίους, C
ὡς ἡ πόλις ὑμῶν, ὦ Μέγιλλε, ἔφασαν, ἡμᾶς οὐ καλῶς
ἢ καλῶς ἔρρεξε, — ταῦτα δὴ ἀκούων καὶ μαχόμενος πρὸς
αὐτὰ ὑπὲρ ὑμῶν ἀεὶ πρὸς τοὺς τὴν πόλιν εἰς ψόγον
ἄγοντας πᾶσαν εὔνοιαν ἴσχον, καί μοι νῦν ἥ τε φωνὴ
προσφιλὴς ὑμῶν, τό τε ὑπὸ πολλῶν λεγόμενον, ὡς ὅσοι
Ἀθηναίων εἰσὶν ἀγαθοὶ διαφερόντως εἰσὶ τοιοῦτοι, δοκεῖ
ἀληθέστατα λέγεσθαι· μόνοι γὰρ ἄνευ ἀνάγκης, αὐτοφυῶς,
θείᾳ μοίρᾳ, ἀληθῶς καὶ οὔ τι πλαστῶς εἰσὶν ἀγαθοί. D
θαρρῶν δὴ ἐμοῦ γε ἕνεκα λέγοις ἂν τοσαῦτα ὁπόσα
σοι φίλον.

ΚΛ. Καὶ μήν, ὦ ξένε, καὶ τὸν παρ' ἐμοῦ λόγον
ἀκούσας τε καὶ ἀποδεξάμενος θαρρῶν ὁπόσα βούλει λέγε.
τῇδε γὰρ ἴσως ἀκήκοας ὡς Ἐπιμενίδης γέγονεν ἀνὴρ
θεῖος, ὃς ἦν ἡμῖν οἰκεῖος, ἐλθὼν δὲ πρὸ τῶν Περσικῶν
δέκα ἔτεσι πρότερον παρ' ὑμᾶς κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ μαν- 215
τείαν θυσίας τε ἐθύσατό τινας, ἅς ὁ θεὸς ἀνεῖλε, καὶ
δὴ καὶ φοβουμένων τὸν Περσικὸν Ἀθηναίων στόλον εἶπεν E
ὅτι δέκα μὲν ἐτῶν οὐχ ἥξουσιν, ὅταν δὲ ἔλθωσιν, ἀπαλ-
λαγήσονται πράξαντες οὐδὲν ὧν ἤλπιζον παθόντες τε ἢ
δράσαντες πλείω κακά. τότ' οὖν ἐξενώθησαν ὑμῖν οἱ πρό-
γονοι ἡμῶν, καὶ εὔνοιαν ἐκ τόσου ἔγωγε ὑμῖν καὶ οἱ ἡμέ-
τεροι ἔχουσι γονῆς. 642

ΑΘ. Τὰ μὲν τοίνυν ὑμέτερα ἀκούειν, ὡς ἔοικεν,
ἕτοιμ' ἂν εἴη· τὰ δ' ἐμὰ βούλεσθαι μὲν ἕτοιμα, δύνασθαι
δὲ οὐ πάνυ ῥᾴδια, ὅμως δὲ πειρατέον. πρῶτον δὴ οὖν
πρὸς τὸν λόγον ὁρισώμεθα παιδείαν τί ποτ' ἐστὶ καὶ
τίνα δύναμιν ἔχει· διὰ γὰρ ταύτης φαμὲν ἰτέον εἶναι τὸν
προκεχειρισμένον ἐν τῷ νῦν λόγον ὑφ' ἡμῶν, μέχριπερ
ἂν πρὸς τὸν θεὸν ἀφίκηται.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν δρῶμεν ταῦτα, εἴπερ σοί γε ἡδύ.

ΑΘ. Λέγοντος τοίνυν ἐμοῦ τί ποτε χρὴ φάναι παι- B
δείαν εἶναι, σκέψασθε ἂν ἀρέσκῃ τὸ λεχθέν.

ΚΛ. Λέγοις ἄν.

ΑΘ. Λέγω δή, καί φημι τὸν ὁτιοῦν ἀγαθὸν ἄνδρα
μέλλοντα ἔσεσθαι τοῦτο αὐτὸ ἐκ παίδων εὐθὺς μελετᾶν
δεῖν παίζοντά τε καὶ σπουδάζοντα ἐν τοῖς τοῦ πράγματος 216
ἑκάστοις προσήκουσιν· οἷον τὸν μέλλοντα ἀγαθὸν ἔσεσθαι
γεωργὸν ἤ τινα οἰκοδόμον, τὸν μὲν οἰκοδομοῦντά τι τῶν
παιδείων οἰκοδομημάτων παίζειν χρή, τὸν δ' αὖ γεωρ-
γοῦντα, καὶ ὄργανα ἑκατέρῳ σμικρά, τῶν ἀληθινῶν μι- C

η
6. τῇ Avfhr: τι Ω, τι cum ceteris libris a, τι τῇ cum Bekkero c. — 21. οὖν om. ab. — 31. ἀμωσγέπως ac. — 34. φιλόλογός ΑΞΩvfhr: φιλολόγος abc. — πολύλογος ΑΩvfhr: πολυλόγος abc. — 35. βραχύλογον Α et pr. Ω: βραχυλόγον abc. — 37. περὶ σμικροῦ] περὶ σμικρὰ Α et pr. Ω.

5. τῶν] ἐκ τῶν mg. V. — 14. θείᾳ - - - πλαστῶς Valckenario (diatrib. Euripid. p. 41) vocis αὐτοφυῶς interpretamenta videntur esse. — 18. τε om. ab. — 20. ὃ Bekkeri operae. — 25. γονεῖς a.

μήματα, παρασκευάζειν τὸν τρέφοντα αὐτῶν ἑκάτερον, καὶ δὴ καὶ τῶν μαθημάτων ὅσα ἀναγκαῖα προμεμαθηκέναι προμανθάνειν, οἷον τέκτονα μετρεῖν ἢ σταθμᾶσθαι καὶ πολεμικὸν ἱππεύειν παίζοντα ἤ τι τῶν τοιούτων ἄλλο ποιοῦντα, καὶ πειρᾶσθαι διὰ τῶν παιδιῶν ἐκεῖσε τρέπειν τὰς ἡδονὰς καὶ ἐπιθυμίας τῶν παίδων, οἷ ἀφικομένους αὐτοὺς δεῖ τέλος ἔχειν. κεφάλαιον δὴ παιδείας λέγομεν
D *τὴν ὀρθὴν τροφήν, ἣ τοῦ παίζοντος τὴν ψυχὴν εἰς ἔρωτα μάλιστα ἄξει τούτου, ὃ δεήσει γενόμενον ἄνδρ' αὐτὸν τέλειον εἶναι τῆς τοῦ πράγματος ἀρετῆς· ὁρᾶτε οὖν εἰ μέχρι τούτου γε, ὅπερ εἶπον, ὑμῖν ἀρέσκει τὸ λεχθέν.*

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Μὴ τοίνυν μηδ' ὃ λέγομεν εἶναι παιδείαν ἀόριστον γένηται. νῦν γὰρ ὀνειδίζοντες ἐπαινοῦντές θ' ἑκά-
217 *στων τὰς τροφὰς λέγομεν ὡς τὸν μὲν πεπαιδευμένον*
E *ἡμῶν ὄντα τινά, τὸν δὲ ἀπαίδευτον, ἐνίοτε εἴς τε καπηλείας καὶ ναυκληρίας καὶ ἄλλων τοιούτων μάλα πεπαιδευμένων σφόδρα ἀνθρώπων· οὐ γὰρ ταῦτα ἡγουμένων, ὡς ἔοικεν, εἶναι παιδείαν ὁ νῦν λόγος ἂν εἴη, τὴν δὲ πρὸς ἀρετὴν ἐκ παίδων παιδείαν, ποιοῦσαν ἐπιθυμητήν τε καὶ ἐραστὴν τοῦ πολίτην γενέσθαι τέλεον, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἐπιστάμενον μετὰ δίκης. ταύτην τὴν τροφὴν ἀφο-*
644 *ρισάμενος ὁ λόγος οὗτος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, νῦν βούλοιτ' ἂν μόνην παιδείαν προσαγορεύειν, τὴν δὲ εἰς χρήματα τείνουσαν ἤ τινα πρὸς ἰσχὺν ἢ καὶ πρὸς ἄλλην τινὰ σοφίαν ἄνευ νοῦ καὶ δίκης βάναυσόν τ' εἶναι καὶ ἀνελεύθερον καὶ οὐκ ἀξίαν τὸ παράπαν παιδείαν καλεῖσθαι. ἡμεῖς*
578 *δὴ μηδὲν ὀνόματι διαφερώμεθ' αὐτοῖς, ἀλλ' ὁ νῦν δὴ λόγος ἡμῖν ὁμολογηθεὶς μενέτω, ὡς οἵ γε ὀρθῶς πεπαιδευμένοι σχεδὸν ἀγαθοὶ γίγνονται, καὶ δεῖ δὴ τὴν παιδείαν*
B *μηδαμοῦ ἀτιμάζειν, ὡς πρῶτον τῶν καλλίστων τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσι παραγιγνόμενον· καὶ εἴ ποτε ἐξέρχεται, δυνατὸν δ' ἐστὶν ἐπανορθοῦσθαι, τοῦτ' ἀεὶ δραστέον διὰ βίου παντὶ κατὰ δύναμιν.*

ΚΛ. Ὀρθῶς, καὶ συγχωροῦμεν ἃ λέγεις.

ΑΘ. Καὶ μὴν πάλαι γε συνεχωρήσαμεν ὡς ἀγαθῶν
218 *μὲν ὄντων τῶν δυναμένων ἄρχειν αὑτῶν, κακῶν δὲ τῶν μή.*

ΚΛ. Λέγεις ὀρθότατα.

ΑΘ. Σαφέστερον ἔτι τοίνυν ἀναλάβωμεν τοῦτ' αὐτὸ
C *ὅ τί ποτε λέγομεν. καί μοι δι' εἰκόνος ἀποδέξασθε ἐάν πως δυνατὸς ὑμῖν γένωμαι δηλῶσαι τὸ τοιοῦτον.*

ΚΛ. Λέγε μόνον.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἕνα μὲν ἡμῶν ἕκαστον αὐτὸν τιθῶμεν;

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Δύο δὲ κεκτημένον ἐν αὑτῷ ξυμβούλω ἐναντίω τε καὶ ἄφρονι, ὢ προσαγορεύομεν ἡδονὴν καὶ λύπην;

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΑΘ. Πρὸς δὲ τούτοιν ἀμφοῖν αὖ δόξας μελλόντων, οἷν κοινὸν μὲν ὄνομα ἐλπίς, ἴδιον δὲ φόβος μὲν ἡ πρὸ
λύπης ἐλπίς, θάῤῥος δὲ ἡ πρὸ τοῦ ἐναντίου. ἐπὶ δὲ πᾶσι D
τούτοις λογισμός, ὅ τί ποτ' αὐτῶν ἄμεινον ἢ χεῖρον· ὃς γενόμενος δόγμα πόλεως κοινὸν νόμος ἐπωνόμασται.

ΚΛ. Μόγις μέν πως ἐφέπομαι, λέγε μὴν τὸ μετὰ ταῦτα ὡς ἑπομένου.

ΜΕ. Καὶ ἐν ἐμοὶ μὴν ταὐτὸ τοῦτο πάθος ἔνι.

ΑΘ. Περὶ δὴ τούτων διανοηθῶμεν οὑτωσί. θαῦμα 219
μὲν ἕκαστον ἡμῶν ἡγησώμεθα τῶν ζώων θεῖον, εἴτε ὡς παίγνιον ἐκείνων εἴτε ὡς σπουδῇ τινὶ ξυνεστηκός· οὐ γὰρ
δὴ τοῦτό γε γιγνώσκομεν· τόδε δὲ ἴσμεν, ὅτι ταῦτα τὰ E
πάθη ἐν ἡμῖν οἷον νεῦρα ἢ μήρινθοί τινες ἐνοῦσαι σπῶσί τε ἡμᾶς καὶ ἀλλήλαις ἀνθέλκουσιν ἐναντίαι οὖσαι ἐπ' ἐναντίας πράξεις, οὗ δὴ διωρισμένη ἀρετὴ καὶ κακία κεῖται· μιᾷ γάρ φησιν ὁ λόγος δεῖν τῶν ἕλξεων ξυνεπόμενον ἀεὶ καὶ μηδαμῇ ἀπολειπόμενον ἐκείνης ἀνθέλκειν τοῖς
ἄλλοις νεύροις ἕκαστον, ταύτην δ' εἶναι τὴν τοῦ λογισμοῦ 645
ἀγωγὴν χρυσῆν καὶ ἱεράν, τῆς πόλεως κοινὸν νόμον ἐπικαλουμένην, ἄλλας δὲ σκληρὰς καὶ σιδηρᾶς, τὴν δὲ μαλακὴν ἅτε χρυσῆν οὖσαν, τὰς δὲ ἄλλας παντοδαποῖς εἴδεσιν ὁμοίας· δεῖν δὴ τῇ καλλίστῃ ἀγωγῇ τῇ τοῦ νόμου ἀεὶ ξυλλαμβάνειν· ἅτε γὰρ τοῦ λογισμοῦ καλοῦ μὲν ὄντος, πρᾴου δὲ καὶ οὐ βιαίου, δεῖσθαι ὑπηρετῶν αὐτοῦ τὴν ἀγωγήν, ὅπως ἂν ἡμῖν τὸ χρυσοῦν γένος νικᾷ τὰ ἄλλα
γένη. καὶ οὕτω δὴ περὶ θαυμάτων ὡς ὄντων ἡμῶν ὁ B
μῦθος ἀρετῆς σεσωσμένος ἂν εἴη, καὶ τὸ κρείττω ἑαυτοῦ καὶ ἥττω εἶναι τρόπον τινὰ φανερὸν ἂν γίγνοιτο μᾶλ-
λον ὃ νοεῖ, καὶ ὅτι πόλιν καὶ ἰδιώτην, τὸν μὲν λόγον 220
ἀληθῆ λαβόντα ἐν ἑαυτῷ περὶ τῶν ἕλξεων τούτων τούτῳ ἑπόμενον δεῖ ζῆν, πόλιν δὲ ἢ παρὰ θεῶν τινὸς ἢ παρὰ τούτου τοῦ γνόντος ταῦτα λόγον παραλαβοῦσαν, νόμον θεμένην, αὑτῇ τε ὁμιλεῖν καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν. οὕτω
καὶ κακία δὴ καὶ ἀρετὴ σαφέστερον ἡμῖν διηρθρωμένον C
ἂν εἴη. ἐναργεστέρου δ' αὐτοῦ γενομένου καὶ παιδεία καὶ τἆλλα ἐπιτηδεύματα ἴσως ἔσται μᾶλλον καταφανῆ, καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ τῆς ἐν τοῖς οἴνοις διατριβῆς, ὃ δοξασθείη μὲν ἂν εἶναι φαῦλον πέρι μῆκος πολὺ λόγων περιττὸν εἰρημένον.

ΚΛ. Φανείη δὲ τάχ' ἂν ἴσως τοῦ μήκους γ' αὐτῶν οὐκ ἀπάξιον.

---

3. *μανθάνειν* a. — 6. *παιδειῶν* ΑΩ𝔥r. — 9. ὃ] *οὗ* vel *οἷ* Astius. — 11. *ἡμῖν* ΑΞΩr. — 17. *πεπαιδευμένον* f. — 18. *ἀνθρώπων σφόδρα* a. (*τοιούτων πράγματα πεπαιδευμένον σφόδρα ἄνθρωπον* Astius.) — 19. *ὁ νῦν - - παίδων παιδείαν* om. a. — 23. *ὡς ἐμοί*] *ἐξ ὧν* a. — 28. *αὐτοῖς* ab. — 34. *παντὸς* Ω, *παντὸς* vf et γρ r, *παντὸς παντὶ* Bernardus. — 37. *αὐτῶν* a. — 43. *αὐτὸν* c cum Eusebio et V.

11. *μὲν* a. — 16. *σμήρινθοί* bc cum pr. Ω. — 17. *ἀνθέλκουσαι* ΑΞΩcf𝔥r. — 24. *οὖσαν καὶ μονοειδῆ τὰς* 𝔥. — 25. *δὴ* om. a. — *τῇ* ante *τοῦ* om. Bekkeri operae. — 28. *τἄλλα* Ω, *τἆλλα* b. — 29. *δὴ*] *δὲ* a. — 37. *δὴ*] *δὲ* a. — 40. ὃ] *οὗ* Astius.

ΑΘ. Εὖ λέγεις, καὶ περαίνωμεν ὅ τί περ ἂν τῆς γε νῦν διατριβῆς ἄξιον γίγνηται.

ΚΛ. Λέγε δή.

D ΑΘ. Προσφέροντες τῷ θαύματι τούτῳ τὴν μέθην ποιόν τί ποτε αὐτὸ ἀπεργαζόμεθα;

ΚΛ. Πρὸς τί δὲ σκοπούμενος αὐτὸ ἐπανερωτᾷς;

ΑΘ. Οὐδέν πω πρὸς ὅ τι, τοῦτο δὲ ὅλως κοινωνῆσαν τούτῳ ποιόν τι ξυμπίπτει γίγνεσθαι. ἔτι δὲ σαφέστερον 221 ὃ βούλομαι πειράσομαι φράζειν. ἐρωτῶ γὰρ τὸ τοιόνδε· ἆρα σφοδροτέρας τὰς ἡδονὰς καὶ λύπας καὶ θυμοὺς καὶ ἔρωτας ἡ τῶν οἴνων πόσις ἐπιτείνει;

ΚΛ. Πολύ γε.

E ΑΘ. Τί δ' αὖ τὰς αἰσθήσεις καὶ μνήμας καὶ δόξας καὶ φρονήσεις; πότερον ὡσαύτως σφοδροτέρας, ἢ πάμπαν ἀπολείπει ταῦτα αὐτόν, ἂν κατακορής τις τῇ μέθῃ γίγνηται;

ΚΛ. Ναί, πάμπαν ἀπολείπει.

ΑΘ. Οὐκοῦν εἰς ταὐτὸν ἀφικνεῖται τὴν τῆς ψυχῆς ἕξιν τῇ τότε ὅτε νέος ἦν παῖς;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἥκιστα δὴ τότ' ἂν αὐτὸς αὑτοῦ γίγνοιτο ἐγκρατής.

646 ΚΛ. Ἥκιστα.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν πονηρότατος, φαμέν, ὁ τοιοῦτος;

ΚΛ. Πολύ γε.

ΑΘ. Οὐ μόνον ἄρ', ὡς ἔοικεν, ὁ γέρων δὶς παῖς γίγνοιτ' ἄν, ἀλλὰ καὶ ὁ μεθυσθείς.

ΚΛ. Ἄριστα εἶπες, ὦ ξένε.

ΑΘ. Τούτου δὴ τοῦ ἐπιτηδεύματος ἔσθ' ὅστις λόγος ἐπιχειρήσει πείθειν ἡμᾶς ὡς χρὴ γεύεσθαι καὶ μὴ φεύγειν παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν;

ΚΛ. Ἔοικ' εἶναι· σὺ γοῦν φῂς καὶ ἕτοιμος ἦσθα νῦν δὴ λέγειν.

B ΑΘ. Ἀληθῆ μέντοι μνημονεύεις. καὶ νῦν γ' εἰμὶ ἕτοι- 222 μος, ἐπειδήπερ σφώ γε ἐθελήσειν προθύμως ἔφατον ἀκούειν.

ΚΛ. Πῶς δ' οὐκ ἀκουσόμεθα; κἂν εἰ μηδενὸς ἄλλου χάριν, ἀλλὰ τοῦ θαυμαστοῦ τε καὶ ἀτόπου, εἰ δεῖ ἑκόντα ποτὲ ἄνθρωπον εἰς ἅπασαν φαυλότητα ἑαυτὸν ἐμβάλλειν.

ΑΘ. Ψυχῆς λέγεις. ἦ γάρ;

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τί δὲ σώματος, ὦ ἑταῖρε, εἰς πονηρίαν, λεπτότητά τε καὶ αἶσχος καὶ ἀδυναμίαν; θαυμάζοιμεν ἂν εἴ C ποτέ τις ἑκὼν ἐπὶ τὸ τοιοῦτον ἀφικνεῖται;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τί οὖν; τοὺς εἰς τὰ ἰατρεῖα αὐτοὺς βαδίζοντας ἐπὶ φαρμακοποσίᾳ ἀγνοεῖν οἰόμεθα ὅτι μετ' ὀλίγον ὕστερον καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἕξουσι τοιοῦτον τὸ σῶμα, οἷον εἰ διὰ τέλους ἔχειν μέλλοιεν, ζῆν οὐκ ἂν δέξαιντο; ἢ τοὺς ἐπὶ τὰ γυμνάσια καὶ πόνους ἰόντας οὐκ ἴσμεν ὡς ἀσθενεῖς εἰς τὸ παραχρῆμα γίγνονται;

ΚΛ. Πάντα ταῦτα ἴσμεν. 574

ΑΘ. Καὶ ὅτι τῆς μετὰ ταῦτα ὠφελείας ἕνεκα ἑκόντες πορεύονται;

ΚΛ. Κάλλιστα. D

ΑΘ. Οὐκοῦν χρὴ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων πέρι διανοεῖσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον; 223

ΚΛ. Πάνυ γε.

ΑΘ. Καὶ τῆς περὶ τὸν οἶνον ἄρα διατριβῆς ὡσαύτως διανοητέον, εἴπερ ἔνι τοῦτο ἐν τούτοις ὀρθῶς διανοηθῆναι.

ΚΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Ἂν ἄρα τινὰ ἡμῖν ὠφέλειαν ἔχουσα φαίνηται μηδὲν τῆς περὶ τὸ σῶμα ἐλάττω, τῇ γε ἀρχῇ τὴν σωμασκίαν νικᾷ τῷ τὴν μὲν μετ' ἀλγηδόνων εἶναι, τὴν δὲ μή.

ΚΛ. Ὀρθῶς λέγεις, θαυμάζοιμι δ' ἂν εἴ τι δυναί- E μεθα τοιοῦτον ἐν αὐτῷ καταμαθεῖν.

ΑΘ. Τοῦτ' αὐτὸ δὴ νῦν, ὡς ἔοιχ', ἡμῖν ἤδη πειρατέον φράζειν. καί μοι λέγε· δύο φόβων εἴδη σχεδὸν ἐναντία δυνάμεθα κατανοῆσαι;

ΚΛ. Ποῖα δή;

ΑΘ. Τὰ τοιάδε· φοβούμεθα μέν που τὰ κακά, προσδοκῶντες γενήσεσθαι.

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Φοβούμεθα δέ γε πολλάκις δόξαν, ἡγούμενοι δοξάζεσθαι κακοὶ πράττοντες ἢ λέγοντές τι τῶν μὴ καλῶν· ὃν δὴ καὶ καλοῦμεν τὸν φόβον ἡμεῖς γε, οἶμαι δὲ 647 καὶ πάντες, αἰσχύνην.

ΚΛ. Τί δ' οὔ;

ΑΘ. Τούτους δὴ δύο ἔλεγον φόβους· ὧν ὁ ἕτερος 224 ἐναντίος μὲν ταῖς ἀλγηδόσι καὶ τοῖς ἄλλοις φόβοις, ἐναντίος δ' ἐστὶ ταῖς πλείσταις καὶ μεγίσταις ἡδοναῖς.

ΚΛ. Ὀρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐκ ἂν νομοθέτης, καὶ πᾶς οὗ καὶ σμικρὸν ὄφελος, τοῦτον τὸν φόβον ἐν τιμῇ μεγίστῃ σέβει, καὶ καλῶν αἰδῶ τὸ τούτῳ θάῤῥος ἐναντίον ἀναίδειάν τε προσαγορεύει καὶ μέγιστον κακὸν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ πᾶσι B νενόμικεν;

ΚΛ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν τά τ' ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα ὁ φόβος ἡμᾶς οὗτος σώζει, καὶ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ νίκην καὶ σωτηρίαν ἓν πρὸς ἓν οὐδὲν οὕτω σφόδρα ἡμῖν ἀπεργάζεται.

---

5. ἀπεργασόμεθα a. — 17. Ναί om. A. (τὸ ναὶ ἐν ἄλλοις οὐ κεῖται mg. Ω.) — 32. Ἔοικεν a. — 44. ἑκὼν AΞΩvfhr: ἑκὼν εἶναι abc.

1. φαρμακοποσίαν A, φαρμακοποσίας v, φαρμακοποσίαν b. — 14. ὀρθῶς διανοηθῆναι ἐν τούτοις a. — 17. ὠφέλειαν ἡμῖν a. — 22. ὑμῖν a. — 38. οὐ καὶ νομοθέτης Astius. — 40. τούτων a.

δύο γὰρ οὖν ἐστὸν τὰ τὴν νίκην ἀπεργαζόμενα, θάῤῥος μὲν πολεμίων, φίλων δὲ φόβος αἰσχύνης πέρι κακῆς.

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΑΘ. Ἄφοβον ἡμῶν ἄρα δεῖ γίγνεσθαι καὶ φοβερὸν C ἕκαστον· ὧν δ' ἑκάτερον ἕνεκα, διῃρήμεθα.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Καὶ μὴν ἄφοβόν γε ἕκαστον βουληθέντες ποιεῖν, 225 φόβων πολλῶν τινῶν εἰς φόβον ἄγοντες αὐτὸν μετὰ νόμου, τοιοῦτον ἀπεργαζόμεθα.

ΚΛ. Φαινόμεθα.

ΑΘ. Τί δ' ὅταν ἐπιχειρῶμέν τινα φοβερὸν ποιεῖν μετὰ δίκης, ἆρ' οὐκ ἀναισχυντίᾳ ξυμβάλλοντας αὐτὸν καὶ προσγυμνάζοντας νικᾶν δεῖ ποιεῖν διαμαχόμενον αὑτοῦ ταῖς ἡδοναῖς; ἢ τῇ μὲν δειλίᾳ τῇ ἐν αὐτῷ προσμαχόμενον καὶ D νικῶντα αὐτὴν δεῖ τέλεον οὕτω γίγνεσθαι πρὸς ἀνδρίαν, ἄπειρος δὲ δήπου καὶ ἀγύμναστος ὢν τῶν τοιούτων ἀγώνων ὁστισοῦν οὐδ' ἂν ἥμισυς ἑαυτοῦ γένοιτο πρὸς ἀρετήν; σώφρων δὲ ἄρα τελέως ἔσται μὴ πολλαῖς ἡδοναῖς καὶ ἐπιθυμίαις προτρεπούσαις ἀναισχυντεῖν καὶ ἀδικεῖν διαμεμαχημένος καὶ νενικηκὼς μετὰ λόγου καὶ ἔργου καὶ τέχνης ἔν τε παιδιαῖς καὶ ἐν σπουδαῖς, ἀλλ' ἀπαθὴς ὢν πάντων τῶν τοιούτων;

ΚΛ. Οὔκουν τόν γ' εἰκότα λόγον ἂν ἔχοι.

E ΑΘ. Τί οὖν; φόβου φάρμακον ἔσθ' ὅς τις θεὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις, ὥστε ὁπόσῳ πλέον ἂν ἐθέλῃ τις πίνειν αὐτοῦ, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν νομίζειν καθ' ἑκάστην πόσιν δυστυχῆ γίγνεσθαι, καὶ φοβεῖσθαι τὰ παρόντα καὶ 648 226 τὰ μέλλοντα αὑτῷ πάντα, καὶ τελευτῶντα εἰς πᾶν δέος ἰέναι τὸν ἀνδρειότατον ἀνθρώπων, ἐκκοιμηθέντα δὲ καὶ τοῦ πώματος ἀπαλλαγέντα πάλιν ἑκάστοτε τὸν αὐτὸν γίγνεσθαι.

ΚΛ. Καὶ τί τοιοῦτον φαῖμεν ἄν, ὦ ξένε, ἐν ἀνθρώποις γεγονέναι πῶμα;

ΑΘ. Οὐδέν· εἰ δ' οὖν ἐγένετό ποθεν, ἔσθ' ὅ τι πρὸς ἀνδρίαν ἦν ἂν νομοθέτῃ χρήσιμον; οἷον τὸ τοιόνδε περὶ αὐτοῦ καὶ μάλα εἴχομεν ἂν αὐτῷ διαλέγεσθαι· Φέρε, ὦ νομοθέτα, εἴτε Κρησίν, εἴθ' οἱστισινοῦν νομοθετεῖς, πρῶ- B τον μὲν τῶν πολιτῶν ἆρ' ἂν δέξαιο βάσανον δυνατὸς εἶναι λαμβάνειν ἀνδρίας τε πέρι καὶ δειλίας;

ΚΛ. Φαίη που πᾶς ἂν δῆλον ὅτι.

ΑΘ. Τί δέ; μετ' ἀσφαλείας καὶ ἄνευ κινδύνων μεγάλων ἢ μετὰ τῶν ἐναντίων;

ΚΛ. Καὶ τοῦτο μετὰ τῆς ἀσφαλείας ξυνομολογήσει πᾶς.

ΑΘ. Χρῷο δ' ἂν εἰς τοὺς φόβους τούτους ἄγων καὶ ἐλέγχων ἐν τοῖς παθήμασιν, ὥστε ἀναγκάζειν ἄφοβον γίγνεσθαι, παρακελευόμενος καὶ νουθετῶν καὶ τιμῶν, τὸν δὲ ἀτιμάζων, ὅστις σοι μὴ πείθοιτο εἶναι τοιοῦτος C οἷον σὺ τάττοις ἐν πᾶσι; καὶ γυμνασάμενον μὲν εὖ καὶ ἀνδρείως ἀζήμιον ἀπαλλάττοις ἄν, κακῶς δὲ ζημίαν ἐπι- 227 τιθείς; ἢ τὸ παράπαν οὐκ ἂν χρῷο, μηδὲν ἄλλο ἐγκαλῶν τῷ πώματι;

ΚΛ. Καὶ πῶς οὐκ ἂν χρῷτο, ὦ ξένε;

ΑΘ. Γυμνασία γοῦν, ὦ φίλε, παρὰ τὰ νῦν θαυμαστὴ ῥᾳστώνης ἂν εἴη καθ' ἕνα καὶ κατ' ὀλίγους καὶ καθ' ὁπόσους τις ἀεὶ βούλοιτο· καὶ εἴ τέ τις ἄρα μόνος ἐν D ἐρημίᾳ, τὸ τῆς αἰσχύνης ἐπίπροσθεν ποιούμενος, πρὶν εὖ σχεῖν ἡγούμενος ὁρᾶσθαι μὴ δεῖν, οὕτω πρὸς τοὺς φόβους γυμνάζοιτο, πῶμα μόνον ἀντὶ μυρίων πραγμάτων παρασκευαζόμενος, ὀρθῶς ἄν τι πράττοι, εἴ τέ τις ἑαυτῷ πιστεύων φύσει καὶ μελέτῃ καλῶς παρεσκευάσθαι μηδὲν ὀκνοῖ μετὰ ξυμποτῶν πλειόνων γυμναζόμενος ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἐν τῇ τοῦ πώματος ἀναγκαίᾳ διαφορᾷ δύνα- E μιν ὑπερθέων καὶ κρατῶν, ὥστε ὑπ' ἀσχημοσύνης μηδὲ ἓν σφάλλεσθαι μέγα μηδ' ἀλλοιοῦσθαι δι' ἀρετήν, πρὸς δὲ τὴν ἐσχάτην πόσιν ἀπαλλάττοιτο πρὶν ἀφικνεῖσθαι, τὴν πάντων ἧτταν φοβούμενος ἀνθρώπων τοῦ πώματος.

ΚΛ. Ναί· σωφρονοῖ γάρ, ὦ ξένε, καὶ ὁ τοιοῦτος οὕτω πράττων.

ΑΘ. Πάλιν δὴ πρὸς τὸν νομοθέτην λέγωμεν τάδε. 575 649 Εἶεν, ὦ νομοθέτα, τοῦ μὲν δὴ φόβου σχεδὸν οὔτε θεὸς 228 ἔδωκεν ἀνθρώποις τοιοῦτον φάρμακον οὔτε αὐτοὶ μεμηχανήμεθα· τοὺς γὰρ γόητας οὐκ ἐν θοίνῃ λέγω· τῆς δὲ ἀφοβίας καὶ τοῦ λίαν θαῤῥεῖν καὶ ἀκαίρως ἃ μὴ χρή, πότερον ἔστι πῶμα, ἢ πῶς λέγομεν;

ΚΛ. Ἔστι, φήσει που, τὸν οἶνον φράζων.

ΑΘ. Ἦ καὶ τοὐναντίον ἔχει τοῦτο τῷ νῦν δὴ λεγομένῳ; πιόντα τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν αὑτοῦ ποιεῖ πρῶτον B ἵλεων εὐθὺς μᾶλλον ἢ πρότερον, καὶ ὁπόσῳ ἂν πλέον αὐτοῦ γεύηται, τοσούτῳ πλειόνων ἐλπίδων ἀγαθῶν πληροῦται καὶ δυνάμεως εἰς δόξαν; καὶ τελευτῶν δὴ πάσης ὁ τοιοῦτος παῤῥησίας ὡς σοφὸς ὢν μεστοῦται καὶ ἐλευθερίας, πάσης δὲ ἀφοβίας ὥστε εἰπεῖν τε ἀόκνως ὁτιοῦν, ὡσαύτως δὲ καὶ πρᾶξαι;

ΚΛ. Πᾶς ἡμῖν, οἶμαι, ταῦτ' ἂν συγχωροῖ.

ΜΕ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἀναμνησθῶμεν δὴ τόδε, ὅτι δύ' ἔφαμεν ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς δεῖν θεραπεύεσθαι, τὸ μὲν ὅπως ὅ τι C μάλιστα θαῤῥήσομεν, τὸ δὲ τοὐναντίον ὅ τι μάλιστα φοβησόμεθα.

ΚΛ. Ἃ τῆς αἰδοῦς ἔλεγες, ὡς οἰόμεθα.

ΑΘ. Καλῶς μνημονεύετε. ἐπειδὴ δὲ τήν τε ἀνδρίαν

---

13. αὐτοῦ a. — 14. δειλίᾳ γρ. ΑΩ: διαίτῃ abc. — 17. ἥμισυ a. — 22. τῶν om. a. — 25. δέδωκεν a. — ἔλῃ A. — 30. πόματος a, item postea. (per ο hanc vocem efferre solent pr. ΑΩ.) — 34. ὅ τι] ὅτι a. — 39. τε om. c.

3. τάττεις a. — γυμνασάμενος a. (ὡς) — 14. ὀρθῶς Αϗr: ὀρθὸν Ω, ὀρθὸν abc. — 16. παρασκευάσθαι Stallbaumii operae. — 17. διαφθορᾷ Σab. — 21. ἁπάντων ab. — 22. σωφρονεῖ a. — 30. οἶνον ὁ φράζων a. — 34. πληροῦσθαι b cum libris, ut videtur, omnibus.

καὶ τὴν ἀφοβίαν ἐν τοῖς φόβοις δεῖ καταμελετᾶσθαι,
229 σκεπτέον ἄρα τὸ ἐναντίον ἐν τοῖς ἐναντίοις θεραπεύεσθαι
δέον ἂν εἴη.

ΚΛ. Τό γ' οὖν εἰκός.

ΑΘ. Ἃ παθόντες ἄρα πεφύκαμεν διαφερόντως θαῤῥα-
λέοι τ' εἶναι καὶ θρασεῖς, ἐν τούτοις δέον ἄν, ὡς ἔοικ',
εἴη τὸ μελετᾶν ὡς ἥκιστα εἶναι ἀναισχύντους τε καὶ θρα-
D σύτητος γέμοντας, φοβεροὺς δὲ εἰς τό τι τολμᾶν ἑκά-
στοτε λέγειν ἢ πάσχειν ἢ καὶ δρᾶν αἰσχρὸν ὁτιοῦν.

ΚΛ. Ἔοικεν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ταῦτά ἐστι πάντα ἐν οἷς ἐσμὲν τοιοῦτοι,
θυμός, ἔρως, ὕβρις, ἀμαθία, φιλοκέρδεια, δειλία, καὶ
ἔτι τοιάδε, πλοῦτος, κάλλος, ἰσχύς, καὶ πάνθ' ὅσα δι'
ἡδονῆς αὖ μεθύσκοντα παράφρονας ποιεῖ· τούτων δ' εὐ-
E τελῆ τε καὶ ἀσινεστέραν πρῶτον μὲν πρὸς τὸ λαμβάνειν
πεῖραν, εἶτα εἰς τὸ μελετᾶν, πλὴν τῆς ἐν οἴνῳ βασάνου
E καὶ παιδιᾶς τίνα ἔχομεν ἡδονὴν εἰπεῖν ἔμμετρον μᾶλλον,
ἂν καὶ ὁπωστιοῦν μετ' εὐλαβείας γίγνηται; σκοπῶμεν γὰρ
δή· δυσκόλου ψυχῆς καὶ ἀγρίας, ἐξ ἧς ἀδικίαι μυρίαι
γίγνονται, πότερον ἰόντα εἰς τὰ ξυμβόλαια πεῖραν λαμ-
βάνειν, κινδυνεύοντα περὶ αὐτῶν, σφαλερώτερον, ἢ ξυγ-
γενόμενον μετὰ τῆς τοῦ Διονύσου θεωρίας; ἢ πρὸς τἀ- 650
φροδίσια ἡττημένης τινὸς ψυχῆς βάσανον λαμβάνειν, 230
ἐπιτρέποντα αὐτοῦ θυγατέρας τε καὶ υἱεῖς καὶ γυναῖκας,
οὕτως ἐν τοῖς φιλτάτοις κινδυνεύσαντα, ἦθος ψυχῆς θε-
άσασθαι; καὶ μυρία δὴ λέγων οὐκ ἄν τις ποτε ἀνύσειεν,
ὅσῳ διαφέρει τὸ μετὰ παιδιᾶς τὴν ἄλλως ἄνευ μισθοῦ
ζημιώδους θεωρεῖν· καὶ δὴ καὶ τοῦτο μὲν αὐτὸ περί γε
τούτων οὔτ' ἂν Κρῆτας οὔτ' ἄλλους ἀνθρώπους οὐδένας B
οἰόμεθα ἀμφισβητῆσαι, μὴ οὐ πεῖράν τε ἀλλήλων ἐπιεικῆ
ταύτην εἶναι τό τε τῆς εὐτελείας καὶ ἀσφαλείας καὶ τά-
χους διαφέρειν πρὸς τὰς ἄλλας βασάνους.

ΚΛ. Ἀληθὲς τοῦτό γε.

ΑΘ. Τοῦτο μὲν ἄρ' ἂν τῶν χρησιμωτάτων ἓν εἴη,
τὸ γνῶναι τὰς φύσεις τε καὶ ἕξεις τῶν ψυχῶν, τῇ τέχνῃ
ἐκείνῃ ἧς ἐστὶ ταῦτα θεραπεύειν· ἔστι δέ που, φαμέν,
ὡς οἶμαι, πολιτικῆς. ἢ γάρ;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

---

2. ἄρα ΛΞΩ. — 6. ἔοικεν a. — 8. τι om. a. — 11. ἔτι τὰ τοιάδε a.

1. ἰόντας a. — 2. κινδυνεύοντας a. — αὐτῶν a. Malim αὐτῷ. Bekk. — ξυγγενομένους a. — 5. ἐπιτρέποντας αὐτῶν a. — 6. κινδυνεύσαντα cum Bekkero c: κινδυνεύσαντες ΛΩυfhr, κινδυνεύσαντας a. — 8. τηνάλλως a. — 9. καὶ ante τοῦτο om. a.

B.

652 231 Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, σκεπτέον ἐκεῖνο περὶ αὐτῶν, πότερα τοῦτο μόνον ἀγαθὸν ἔχει, τὸ κατιδεῖν πῶς ἔχομεν τὰς φύσεις, ἢ καί τι μέγεθος ὠφελείας ἄξιον πολλῆς σπουδῆς ἔνεστ' ἐν τῇ κατ' ὀρθὸν χρείᾳ τῆς ἐν οἴνῳ συνουσίας. τί οὖν δὴ λέγομεν; ἔνεσθ', ὡς ὁ λόγος ἔοικε βούλεσθαι σημαίνειν· ὅπῃ δὲ καὶ ὅπως, ἀκούωμεν
B προσέχοντες τὸν νοῦν, μή πῃ παραποδισθῶμεν ὑπ' αὐτοῦ.

ΚΛ. Λέγ' οὖν.

ΑΘ. Ἀναμνησθῆναι τοίνυν ἔγωγε πάλιν ἐπιθυμῶ τί
653 ποτε λέγομεν ἡμῖν εἶναι τὴν ὀρθὴν παιδείαν. τούτου γάρ, ὥς γ' ἐγὼ τοπάζω τὰ νῦν, ἔστιν ἐν τῷ ἐπιτηδεύματι τούτῳ καλῶς κατορθουμένῳ σωτηρία.

232 ΚΛ. Μέγα λέγεις.

ΑΘ. Λέγω τοίνυν τῶν παίδων παιδικὴν εἶναι πρώτην αἴσθησιν ἡδονὴν καὶ λύπην, καὶ ἐν οἷς ἀρετὴ ψυχῇ καὶ κακία παραγίγνεται πρῶτον, ταῦτ' εἶναι· φρόνησιν δὲ καὶ ἀληθεῖς δόξας βεβαίους, εὐτυχὲς ὅτῳ καὶ πρὸς τὸ γῆρας παρεγένετο· τέλεος δ' οὖν ἔστ' ἄνθρωπος ταῦτα καὶ τὰ
B ἐν τούτοις πάντα κεκτημένος ἀγαθά. παιδείαν δὴ λέγω τὴν παραγιγνομένην πρῶτον παισὶν ἀρετήν, ἡδονὴ δὲ καὶ φιλία καὶ λύπη καὶ μῖσος ἂν ὀρθῶς ἐν ψυχαῖς ἐγγίγνωνται μήπω δυναμένων λόγῳ λαμβάνειν, λαβόντων δὲ τὸν λόγον συμφωνήσωσι τῷ λόγῳ, ὀρθῶς εἰθίσθαι ὑπὸ τῶν προσηκόντων ἐθῶν· αὕτη 'σθ' ἡ ξυμφωνία ξύμπασα μὲν ἀρετή, τὸ δὲ περὶ τὰς ἡδονὰς καὶ λύπας τεθραμμένον
576 αὐτῆς ὀρθῶς, ὥστε μισεῖν μὲν ἃ χρὴ μισεῖν εὐθὺς ἐξ
C ἀρχῆς μέχρι τέλους, στέργειν δὲ ἃ χρὴ στέργειν, τοῦτ' αὐτὸ ἀποτεμὼν τῷ λόγῳ καὶ παιδείαν προσαγορεύων, κατά γε τὴν ἐμὴν ὀρθῶς ἂν προσαγορεύοις.

ΚΛ. Καὶ γάρ, ὦ ξένε, ἡμῖν καὶ τὰ πρότερον ὀρθῶς σοι παιδείας πέρι καὶ τὰ νῦν εἰρῆσθαι δοκεῖ.

ΑΘ. Καλῶς τοίνυν. τούτων γὰρ δὴ τῶν ὀρθῶς τεθραμμένων ἡδονῶν καὶ λυπῶν παιδειῶν οὐσῶν χαλᾶται
τοῖς ἀνθρώποις καὶ διαφθείρεται τὰ πολλὰ ἐν τῷ βίῳ, 233
θεοὶ δὲ οἰκτείραντες τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπίπονον πεφυκὸς D
γένος ἀναπαύλας τε αὐτοῖς τῶν πόνων ἐτάξαντο τὰς τῶν ἑορτῶν ἀμοιβὰς τοῖς θεοῖς, καὶ Μούσας Ἀπόλλωνά τε μουσηγέτην καὶ Διόνυσον ξυνεορταστὰς ἔδοσαν, ἵν' ἐπανορθῶνται τάς τροφὰς γενομένας ἐν ταῖς ἑορταῖς μετὰ θεῶν. ὁρᾶν οὖν χρὴ πότερον ἀληθὴς ἡμῖν κατὰ φύσιν ὁ λόγος ὑμνεῖται τὰ νῦν, ἢ πῶς. φησὶ δὲ τὸ νέον ἅπαν ὡς ἔπος εἰπεῖν τοῖς τε σώμασι καὶ ταῖς φωναῖς ἡσυχίαν
ἄγειν οὐ δύνασθαι, κινεῖσθαι δὲ ἀεὶ ζητεῖν καὶ φθέγγεσθαι, E
τὰ μὲν ἁλλόμενα καὶ σκιρτῶντα, οἷον ὀρχούμενα μεθ' ἡδονῆς καὶ προσπαίζοντα, τὰ δὲ φθεγγόμενα πάσας φωνάς· τὰ μὲν οὖν ἄλλα ζῷα οὐκ ἔχειν αἴσθησιν τῶν ἐν ταῖς κινήσεσι τάξεων οὐδὲ ἀταξιῶν, οἷς δὴ ῥυθμὸς ὄνομα καὶ ἁρμονία· ἡμῖν δὲ οὓς εἴπομεν τοὺς θεοὺς συγχο-
ρευτὰς δεδόσθαι, τούτους εἶναι καὶ τοὺς δεδωκότας τὴν 654
ἔνρυθμόν τε καὶ ἐναρμόνιον αἴσθησιν μεθ' ἡδονῆς, ᾗ δὴ κινεῖν τε ἡμᾶς καὶ χορηγεῖν ἡμῶν τούτους, ᾠδαῖς τε καὶ ὀρχήσεσιν ἀλλήλοις ξυνείροντας, χορούς τε ὠνομακέναι παρὰ τῆς χαρᾶς ἔμφυτον ὄνομα. πρῶτον δὴ τοῦτο
ἀποδεξώμεθα; θῶμεν παιδείαν εἶναι πρώτην διὰ Μουσῶν 234
τε καὶ Ἀπόλλωνος; ἢ πῶς;

ΚΛ. Οὕτως.

ΑΘ. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀπαίδευτος ἀχόρευτος ἡμῖν ἔσται,
τὸν δὲ πεπαιδευμένον ἱκανῶς κεχορευκότα θετέον; B

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Χορεία γε μὴν ὄρχησίς τε καὶ ᾠδὴ τὸ ξύνολόν ἐστιν.

ΚΛ. Ἀναγκαῖον.

ΑΘ. Ὁ καλῶς ἄρα πεπαιδευμένος ᾄδειν τε καὶ ὀρχεῖσθαι δυνατὸς ἂν εἴη καλῶς.

---

4. ἔνεστι τῇ a, ἔνεστιν ἐν τῇ c. — 16. παραγίγνεται, πρῶτον τοῦτ' Bekkeri operae. — 17. βεβαιοῦν a. — 18. τέλειος a. — ἔστιν a. — 22. λόγον Astius. — 24. αὕτη δ' Astius. — 29. ἐμὴν δόξαν ὀρθῶς a.
2. τὰ] κατὰ ΛΞΩυfϧr. — 7. τὰς] τάς τε ΛΞΩυfϧr. — γενομένας τροφὰς a. — 8. οὖν] ἃ ΛΞΩυfϧr. — 16. τοὺς om. a. — 19. ἡμῶν] ἡμῖν a. — 20. ἀλλήλους ac. — ὠνομακέναι τὸ παρὰ ac.

ΚΛ. Ἔοικεν.

ΑΘ. Ἴδωμεν δὴ τί ποτ᾽ ἐστὶ τὸ νῦν αὖ λεγόμενον.

ΚΛ. Τὸ ποῖον δή;

ΑΘ. Καλῶς ᾄδει, φαμέν, καὶ καλῶς ὀρχεῖται· πό-
C τερον εἰ καὶ καλὰ ᾄδει καὶ καλὰ ὀρχεῖται; προσθῶμεν ἢ μή;

ΚΛ. Προσθῶμεν.

ΑΘ. Τί δ᾽, ἂν τὰ καλά τε ἡγούμενος εἶναι καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ αἰσχρὰ οὕτως αὐτοῖς χρῆται; βέλτιον ὁ τοιοῦτος πεπαιδευμένος ἡμῖν ἔσται τὴν χορείαν τε καὶ μουσικὴν ὃς ἂν τῷ μὲν σώματι καὶ τῇ φωνῇ τὸ δια-
235 νοηθὲν εἶναι καλὸν ἱκανῶς ὑπηρετεῖν δυνηθῇ ἑκάστοτε, χαίρῃ δὲ μὴ τοῖς καλοῖς μηδὲ μισῇ τὰ μὴ καλά, ἢ ᾽κεῖνος ὃς ἂν τῇ μὲν φωνῇ καὶ τῷ σώματι μὴ πάνυ δυνατὸς ᾖ
D κατορθοῦν ἢ διανοεῖσθαι, τῇ δὲ ἡδονῇ καὶ λύπῃ κατορθοῖ, τὰ μὲν ἀσπαζόμενος, ὅσα καλά, τὰ δὲ δυσχεραίνων, ὁπόσα μὴ καλά;

ΚΛ. Πολὺ τὸ διαφέρον, ὦ ξένε, λέγεις τῆς παιδείας.

ΑΘ. Οὐκοῦν εἰ μὲν τὸ καλὸν ᾠδῆς τε καὶ ὀρχήσεως πέρι γιγνώσκομεν τρεῖς ὄντες, ἴσμεν καὶ τὸν πεπαιδευμένον τε καὶ ἀπαίδευτον ὀρθῶς· εἰ δὲ ἀγνοοῦμέν γε τοῦτο, οὐδ᾽ εἴ τις παιδείας ἐστὶ φυλακὴ καὶ ὅπου διαγιγνώσκειν
E ἄν ποτε δυναίμεθα. ἆρ᾽ οὐχ οὕτως;

ΚΛ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΑΘ. Ταῦτ᾽ ἄρα μετὰ τοῦθ᾽ ἡμῖν αὖ, καθάπερ κυσὶν ἰχνευούσαις, διερευνητέον, σχῆμά τε καλὸν καὶ μέλος καὶ ᾠδὴν καὶ ὄρχησιν. εἰ δὲ ταῦθ᾽ ἡμᾶς διαφυγόντα οἰχήσεται, μάταιος ὁ μετὰ ταῦθ᾽ ἡμῖν περὶ παιδείας ὀρθῆς εἴθ᾽ Ἑλληνικῆς εἴτε βαρβαρικῆς λόγος ἂν εἴη.

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Εἶεν· τί δὲ δὴ τὸ καλὸν χρὴ φάναι σχῆμα ἢ μέλος εἶναί ποτε; φέρε, ἀνδρικῆς ψυχῆς ἐν πόνοις ἐχο-
655 μένης καὶ δειλῆς ἐν τοῖς αὐτοῖς τε καὶ ἴσοις ἆρ᾽ ὅμοια
236 τά τε σχήματα καὶ τὰ φθέγματα ξυμβαίνει γίγνεσθαι;

ΚΛ. Καὶ πῶς, ὅτε γε μηδὲ τὰ χρώματα;

ΑΘ. Καλῶς γε, ὦ ἑταῖρε· ἀλλ᾽ ἐν γὰρ μουσικῇ καὶ σχήματα μὲν καὶ μέλη ἔνεστι, περὶ ῥυθμὸν καὶ ἁρμονίαν οὔσης τῆς μουσικῆς, ὥστε εὔρυθμον μὲν καὶ εὐάρμοστον, εὔχρων δὲ μέλος ἢ σχῆμα οὐκ ἔστιν ἀπεικάσαντα ὥσπερ οἱ χοροδιδάσκαλοι ἀπεικάζουσιν, ὀρθῶς φθέγγεσθαι· τὸ δὲ τοῦ δειλοῦ τε καὶ ἀνδρείου σχῆμα ἢ μέλος ἔστι τε καὶ
B ὀρθῶς προσαγορεύειν ἔχει τὰ μὲν τῶν ἀνδρείων καλά, τὰ τῶν δειλῶν δὲ αἰσχρά. καὶ ἵνα δὴ μὴ μακρολογία πολλή τις γίγνηται περὶ ταῦθ᾽ ἡμῖν, ἅπαντα ἁπλῶς ἔστω τὰ μὲν ἀρετῆς ἐχόμενα ψυχῆς ἢ σώματος, εἴτε αὐτῆς εἴτε τινὸς εἰκόνος, ξύμπαντα σχήματά τε καὶ μέλη καλά, τὰ δὲ κακίας αὖ τοὐναντίον ἅπαν.

ΚΛ. Ὀρθῶς τε προκαλεῖ καὶ ταῦθ᾽ ἡμῖν οὕτως ἔχειν ἀποκεκρίσθω τὰ νῦν.

ΑΘ. Ἔτι δὴ τόδε· πότερον ἅπαντες πάσαις χορείαις ὁμοίως χαίρομεν, ἢ πολλοῦ δεῖ; C

ΚΛ. Τοῦ παντὸς μὲν οὖν.

ΑΘ. Τί ποτ᾽ ἂν οὖν λέγωμεν τὸ πεπλανηκὸς ἡμᾶς εἶναι; πότερον οὐ ταὐτά ἐστι καλὰ ἡμῖν πᾶσιν, ἢ τὰ 237
μὲν αὐτά, ἀλλ᾽ οὐ δοκεῖ ταὐτὰ εἶναι; οὐ γάρ που ἐρεῖ γέ τις ὥς ποτε τὰ τῆς κακίας ἢ ἀρετῆς καλλίονα χορεύματα, οὐδ᾽ ὡς αὐτὸς μὲν χαίρει τοῖς τῆς μοχθηρίας σχήμασιν, οἱ δ᾽ ἄλλοι ἐναντίᾳ ταύτης Μούσῃ τινί. καὶ τοι λέγουσί γε οἱ πλεῖστοι μουσικῆς ὀρθότητα εἶναι τὴν ἡδονὴν ταῖς ψυχαῖς πορίζουσαν δύναμιν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν D
οὔτε ἀνεκτὸν οὔτε ὅσιον τὸ παράπαν φθέγγεσθαι. τόδε δὲ μᾶλλον εἰκὸς πλανᾷν ἡμᾶς.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ἐπειδὴ μιμήματα τρόπων ἐστὶ τὰ περὶ τὰς χορείας, ἐν πράξεσί τε παντοδαπαῖς γιγνόμενα καὶ τύχαις καὶ ἤθεσι καὶ μιμήμασι διεξιόντων ἑκάστων, οἷς μὲν ἂν πρὸς τρόπον τὰ ῥηθέντα ἢ μελῳδηθέντα ἢ καὶ ὁπωσοῦν χορευθέντα ᾖ κατὰ φύσιν ἢ κατὰ ἔθος ἢ κατ᾽ ἀμφότερα, 577
τούτους μὲν καὶ τούτοις χαίρειν τε καὶ ἐπαινεῖν αὐτὰ καὶ E
προσαγορεύειν καλὰ ἀναγκαῖον, οἷς δ᾽ ἂν παρὰ φύσιν ἢ τρόπον ἤ τινα ξυνήθειαν, οὔτε χαίρειν δυνατὸν οὔτε ἐπαινεῖν αἰσχρά τε προσαγορεύειν. οἷς δ᾽ ἂν τὰ μὲν τῆς φύσεως ὀρθὰ ξυμβαίνῃ, τὰ δὲ τῆς συνηθείας ἐναντία, ἢ τὰ μὲν τῆς συνηθείας ὀρθά, τὰ δὲ τῆς φύσεως ἐναντία, οὗτοι δὲ ταῖς ἡδοναῖς τοὺς ἐπαίνους ἐναντίους προσαγορεύου- 238
σιν· ἡδέα γὰρ τούτων ἕκαστα εἶναί φασι, πονηρὰ δέ, 656
καὶ ἐναντίον ἄλλων οὓς οἴονται φρονεῖν αἰσχύνονται μὲν κινεῖσθαι τῷ σώματι τὰ τοιαῦτα, αἰσχύνονται δὲ ᾄδειν ὡς ἀποφαινόμενοι καλὰ μετὰ σπουδῆς, χαίρουσι δὲ παρ᾽ αὑτοῖς.

ΚΛ. Ὀρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Μῶν οὖν τι βλάβην ἔσθ᾽ ἥντινα φέρει τῷ χαίροντι πονηρίας ἢ σχήμασιν ἢ μέλεσιν, ἤ τιν᾽ ὠφέλειαν αὖ τοῖς πρὸς τἀναντία τὰς ἡδονὰς ἀποδεχομένοις;

ΚΛ. Εἰκός γε.

ΑΘ. Πότερον εἰκὸς ἢ καὶ ἀναγκαῖον ταὐτὸν εἶναι B
ὅπερ ὅταν τις πονηροῖς ἤθεσι ξυνὼν κακῶν ἀνθρώπων μὴ μισῇ, χαίρῃ δὲ ἀποδεχόμενος, ψέγῃ δὲ ὡς ἐν παιδιᾶς

---

5. εἰ om. a. — 10. χορηγίαν a. — 11. ὃς Astius: ἢ ὃς a b, [ἢ] ὃς c. — 13. ἢ ᾽κεῖνος Schneiderus: ἢ κεῖνος a b c. — 14. δυνατόν operae Stallbaumii. — 19. τε om. a. — 22. εἴ τις] ἥτις a. — 24. Οὕτως a. — 32. ἐχομένης malebat Stephanus. — 39. εὔχρουν a. — 43. τῶν δειλῶν δὲ A: δὲ τῶν δειλῶν a b c. — δὴ] δὲ a.

6. δὴ] δὲ a. — 10. ἡμῖν καλὰ a. — 11. αὐτά] ταὐτὰ a. — 22. μιμήσεσι [μα] Ω v, μιμήσεσι ḥ. (ἤθεσι, μιμήμασι διεξι[οι]όντων ἕκαστον Orellius.) — 24. ᾖ auctore Boeckhio b: ἢ cum libris a c. — 31. δὲ ταῖς] δὴ ταῖς a. — 37. λέγεις Ω, λέγοις A. — 40. αὖ τοῖς (cum mg. V) b c: αὐτοῖς cum libris a.

μοίρᾳ, ὀνειρώττων αὐτοῦ τὴν μοχθηρίαν; τότε ὁμοιοῦσθαι δή που ἀνάγκη τὸν χαίροντα, ὁποτέροις ἂν χαίρῃ, ἐὰν ἄρα καὶ ἐπαινεῖν αἰσχύνηται. καί τοι τοῦ τοιούτου τί μεῖζον ἀγαθὸν ἢ κακὸν φαῖμεν ἂν ἡμῖν ἐκ πάσης ἀνάγκης γίγνεσθαι;

ΚΛ. Δοκῶ μὲν οὐδέν.

C ΑΘ. Ὅπου δὴ νόμοι καλῶς εἰσὶ κείμενοι ἢ καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἔσονται, τὴν περὶ τὰς Μούσας παιδείαν τε καὶ παιδιὰν οἰόμεθα ἐξέσεσθαι τοῖς ποιητικοῖς, ὅ 239 τί περ ἂν αὐτὸν τὸν ποιητὴν ἐν τῇ ποιήσει τέρπῃ ῥυθμοῦ ἢ μέλους ἢ ῥήματος ἐχόμενον, τοῦτο διδάσκοντα καὶ τοὺς τῶν εὐνόμων παῖδας καὶ νέους ἐν τοῖς χοροῖς ὅ τι ἂν τύχῃ ἀπεργάζεσθαι πρὸς ἀρετὴν ἢ μοχθηρίαν;

ΚΛ. Οὔ τοι δὴ τοῦτό γε λόγον ἔχει· πῶς γὰρ ἄν;

D ΑΘ. Νῦν δέ γε αὐτὸ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἔξεστι δρᾶν, πλὴν κατ' Αἴγυπτον.

ΚΛ. Ἐν Αἰγύπτῳ δὲ δὴ πῶς τὸ τοιοῦτόν φῃς νενομοθετῆσθαι;

ΑΘ. Θαῦμα καὶ ἀκοῦσαι. πάλαι γὰρ δή ποτε, ὡς ἔοικεν, ἐγνώσθη παρ' αὐτοῖς οὗτος ὁ λόγος ὃν τὰ νῦν λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι καλὰ μὲν σχήματα, καλὰ δὲ μέλη δεῖ μεταχειρίζεσθαι ταῖς συνηθείαις τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι νέους. ταξάμενοι δὲ ταῦτα ἅττα ἐστὶ καὶ ὁποῖ' ἅττα, ἀπέφηναν E ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ παρὰ ταῦτ' οὐκ ἐξῆν οὔτε ζωγράφοις οὔτ' ἄλλοις ὅσοι σχήματα καὶ ὁποῖ' ἅττα ἀπεργάζονται καινοτομεῖν οὐδ' ἐπινοεῖν ἄλλ' ἅττα ἢ τὰ πάτρια, οὐδὲ νῦν ἔξεστιν, οὔτ' ἐν τούτοις οὔτ' ἐν μουσικῇ ξυμπάσῃ. σκοπῶν δ' εὑρήσεις αὐτόθι τὰ μυριοστὸν ἔτος γεγραμμένα ἢ τετυπωμένα, οὐχ ὡς ἔπος εἰπεῖν μυριοστὸν ἀλλ' ὄντως, 240 657 τῶν νῦν δεδημιουργημένων οὔτε τι καλλίονα οὔτ' αἰσχίω, τὴν αὐτὴν δὲ τέχνην ἀπειργασμένα.

ΚΛ. Θαυμαστὸν λέγεις.

ΑΘ. Νομοθετικὸν μὲν οὖν καὶ πολιτικὸν ὑπερβαλλόντως. ἀλλ' ἕτερα φαῦλ' ἂν εὕροις αὐτόθι· τοῦτο δ' οὖν τὸ περὶ μουσικὴν ἀληθές τε καὶ ἄξιον ἐννοίας, ὅτι δυνατὸν ἄρ' ἦν περὶ τῶν τοιούτων νομοθετεῖσθαι βεβαίως θαῤῥοῦντα μέλη τὰ τὴν ὀρθότητα φύσει παρεχόμενα· τοῦτο δὲ θεοῦ ἢ θείου τινὸς ἂν εἴη, καθάπερ ἐκεῖ φασὶ B τὰ τὸν πολὺν τοῦτον σεσωσμένα χρόνον μέλη τῆς Ἴσιδος ποιήματα γεγονέναι. ὥσθ', ὅπερ ἔλεγον, εἰ δύναιτό τις ἑλεῖν αὐτῶν καὶ ὁπωσοῦν τὴν ὀρθότητα, θαῤῥοῦντα χρὴ εἰς νόμον ἄγειν καὶ τάξιν αὐτά· ὡς ἡ τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης ζήτησις τοῦ καινῇ ζητεῖν ἀεὶ μουσικῇ χρῆσθαι σχεδὸν οὐ μεγάλην τινὰ δύναμιν ἔχει πρὸς τὸ διαφθεῖραι τὴν καθιερωθεῖσαν χορείαν ἐπικαλοῦσα ἀρχαιότητα. τὴν γοῦν ἐκεῖ οὐδαμῶς ἔοικε δυνατὴ γεγονέναι διαφθεῖραι, πᾶν δὲ τοὐναντίον.

ΚΛ. Φαίνεται οὕτως ἂν ταῦτα ἔχειν ἐκ τῶν ὑπὸ C σοῦ τὰ νῦν λεχθέντων.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν θαῤῥοῦντες λέγωμεν τὴν τῇ μουσικῇ 241 καὶ τῇ παιδιᾷ μετὰ χορείας χρείαν ὀρθὴν εἶναι τοιῷδέ τινι τρόπῳ; χαίρομεν ὅταν οἰώμεθα εὖ πράττειν, καὶ ὁπόταν χαίρωμεν, οἰόμεθα εὖ πράττειν αὖ; μῶν οὐχ οὕτως;

ΚΛ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΑΘ. Καὶ μὴν ἔν γε τῷ τοιούτῳ χαίροντες ἡσυχίαν οὐ δυνάμεθα ἄγειν.

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐχ ἡμῶν οἱ μὲν νέοι αὐτοὶ χορεύειν D ἕτοιμοι, τὸ δὲ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν, ἐκείνους αὖ θεωροῦντες διάγειν ἡγούμεθα πρεπόντως, χαίροντες τῇ ἐκείνων παιδιᾷ τε καὶ ἑορτάσει, ἐπειδὴ τὸ παρ' ἡμῖν ἡμᾶς ἐλαφρὸν ἐκλείπει νῦν, ὃ ποθοῦντες καὶ ἀσπαζόμενοι τίθεμεν οὕτως ἀγῶνας τοῖς δυναμένοις ἡμᾶς ὅ τι μάλιστα εἰς τὴν νεότητα μνήμῃ ἐπεγείρειν;

ΚΛ. Ἀληθέστατα.

ΑΘ. Μῶν οὖν οἰόμεθα καὶ κομιδῇ μάτην τὸν νῦν λεγόμενον λόγον περὶ τῶν ἑορταζόντων λέγειν τοὺς πολλούς, E ὅτι τοῦτον δεῖ σοφώτατον ἡγεῖσθαι καὶ κρίνειν νικᾶν, ὃς ἂν ἡμᾶς εὐφραίνεσθαι καὶ χαίρειν ὅ τι μάλιστα ἀπεργάζηται; δεῖ γὰρ δή, ἐπείπερ ἀφείμεθά γε παίζειν ἐν τοῖς 242 τοιούτοις, τὸν πλείστους καὶ μάλιστα χαίρειν ποιοῦντα, τοῦτον μάλιστα τιμᾶσθαί τε, καὶ ὅπερ εἶπον νῦν δή, τὰ νικητήρια φέρειν; ἆρ' οὐκ ὀρθῶς λέγεταί τε τοῦτο καὶ πράττοιτ' ἄν, εἰ ταύτῃ γίγνοιτο; 658

ΚΛ. Τάχ' ἄν.

ΑΘ. Ἀλλ', ὦ μακάριε, μὴ ταχὺ τὸ τοιοῦτον κρίνωμεν, ἀλλὰ διαιροῦντες αὐτὸ κατὰ μέρη σκοπώμεθα τοιῷδέ τινι τρόπῳ· τί ἄν, εἴ ποτέ τις οὕτως ἁπλῶς ἀγῶνα θείη ὁντινοῦν, μηδὲν ἀφορίσας μήτε γυμνικὸν μήτε μουσικὸν μήθ' ἱππικόν, ἀλλὰ πάντας συναγαγὼν τοὺς ἐν τῇ πόλει προείποι θεὶς νικητήρια τὸν βουλόμενον ἥκειν ἀγωνιούμενον ἡδονῆς πέρι μόνον, ὃς δ' ἂν τέρψῃ τοὺς θεατὰς μάλιστα, μηδὲν ἐπιταττόμενος ᾡτινι τρόπῳ, νικήσῃ B δὲ αὐτὸ τοῦτο ὅ τι μάλιστα ἀπεργασάμενος καὶ κριθῇ 578 τῶν ἀγωνισαμένων ἥδιστος γεγονέναι· τί ποτ' ἂν ἡγούμεθα ἐκ ταύτης τῆς προῤῥήσεως ξυμβαίνειν;

ΚΛ. Τοῦ πέρι λέγεις;

ΑΘ. Εἰκός που τὸν μέν τινα ἐπιδεικνύναι, καθάπερ Ὅμηρος, ῥαψῳδίαν, ἄλλον δὲ κιθαρῳδίαν, τὸν δέ τινα τραγῳδίαν, τὸν δ' αὖ κωμῳδίαν. οὐ θαυμαστὸν δὲ εἴ τις καὶ θαύματα ἐπιδεικνὺς μάλιστ' ἂν νικᾶν ἡγοῖτο. τού- 243 των δὴ τοιούτων καὶ ἑτέρων ἀγωνιστῶν μυρίων ἐλθόντων C ἔχομεν εἰπεῖν τίς ἂν νικῷ δικαίως;

---

7. δὴ] δὲ a. — 13. τύχοι a. — 14. ἔχει. ΜΕ. Πῶς γὰρ ἂν a. — 17. νομοθετεῖσθαι a. — 26. ἅττα ἢ ΛΩ. — 34. δ' οὖν] δὲ a. — 43. τοῦ] που c. — 44. οὐ Winckelmanno videtur delendum. — 45. ἐπικαλοῦσαν c cum ΑΞΩvfhr.
5. λέγομεν c. — 20. οἰόμεθα c. — 24. γε om. Λ. — 27. οὐκ] οὖν a. — 33. μήθ' ἱππικόν, μήτε μουσικόν a. — 36. ὃς ἂν (deleto δ') cum Ficino Winckelmannus. — 39. ἡγώμεθα a.

ΚΛ. Ἄτοπον ἤρου· τίς γὰρ ἂν ἀποκρίνοιτό σοι τοῦτο, ὡς γνοὺς ἄν ποτε πρὶν ἀκοῦσαί τε καὶ τῶν ἀθλητῶν ἑκάστων αὐτήκοος αὐτὸς γενέσθαι;

ΑΘ. Τί οὖν δή; βούλεσθε ἐγὼ σφῷν τὴν ἄτοπον ταύτην ἀπόκρισιν ἀποκρίνωμαι;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Εἰ μὲν τοίνυν τὰ πάνυ σμικρὰ κρίνοι παιδία, κρινοῦσι τὸν τὰ θαύματα ἐπιδεικνύντα. ἢ γάρ;

D ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Ἐὰν δέ γ' οἱ μείζους παῖδες, τὸν τὰς κωμῳδίας· τραγῳδίαν δὲ αἵ τε πεπαιδευμέναι τῶν γυναικῶν καὶ τὰ νέα μειράκια καὶ σχεδὸν ἴσως τὸ πλῆθος πάντων.

ΚΛ. Ἴσως δῆτα.

ΑΘ. Ῥαψῳδὸν δέ, καλῶς Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν ἤ τι τῶν Ἡσιοδείων διατιθέντα, τάχ' ἂν ἡμεῖς οἱ γέροντες ἥδιστα ἀκούσαντες νικᾶν ἂν φαῖμεν πάμπολυ. τίς οὖν ὀρθῶς ἂν νενικηκὼς εἴη, τοῦτο μετὰ τοῦτο· ἢ γάρ;

ΚΛ. Ναί.

E ΑΘ. Δῆλον ὡς ἔμοιγε καὶ ὑμῖν ἀναγκαῖόν ἐστι φάναι 244 τοὺς ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἡλικιωτῶν κριθέντας ὀρθῶς ἂν νικᾶν. τὸ γὰρ ἔθος ἡμῖν τῶν νῦν δὴ πάμπολυ δοκεῖ τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἁπάσαις καὶ πανταχοῦ βέλτιστον γίγνεσθαι.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Συγχωρῶ δὴ τό γε τοσοῦτον καὶ ἐγὼ τοῖς πολλοῖς, δεῖν τὴν μουσικὴν ἡδονῇ κρίνεσθαι, μὴ μέντοι τῶν γε ἐπιτυχόντων, ἀλλὰ σχεδὸν ἐκείνην εἶναι Μοῦσαν καλλίστην ἥτις τοὺς βελτίστους καὶ ἱκανῶς πεπαιδευμένους τέρπει, 659 μάλιστα δὲ ἥτις ἕνα τὸν ἀρετῇ τε καὶ παιδείᾳ διαφέροντα. διὰ ταῦτα δὲ ἀρετῆς φαμὲν δεῖσθαι τοὺς τούτων κριτάς, ὅτι τῆς τε ἄλλης μετόχους αὐτοὺς εἶναι δεῖ φρονήσεως καὶ δὴ καὶ τῆς ἀνδρίας. οὔτε γὰρ παρὰ θεάτρου δεῖ τόν γε ἀληθῆ κριτὴν κρίνειν μανθάνοντα καὶ ἐκπληττόμενον ὑπὸ θορύβου τῶν πολλῶν καὶ τῆς αὑτοῦ ἀπαιδευσίας, οὔτ' αὖ γιγνώσκοντα δι' ἀνανδρίαν καὶ δειλίαν ἐκ ταὐτοῦ στόματος οὗπερ τοὺς θεοὺς ἐπεκαλέσατο μέλλων B κρίνειν, ἐκ τούτου ψευδόμενον ἀποφαίνεσθαι ῥαθύμως τὴν κρίσιν· οὐ γὰρ μαθητὴς ἀλλὰ διδάσκαλος, ὥς γε τὸ δίκαιον, θεατῶν μᾶλλον ὁ κριτὴς καθίζει, καὶ ἐναντιωσόμενος τοῖς τὴν ἡδονὴν μὴ προσηκόντως μηδὲ ὀρθῶς 245 ἀποδιδοῦσι θεαταῖς. ἐξῆν γὰρ δὴ τῷ παλαιῷ τε καὶ Ἑλληνικῷ νόμῳ, καθάπερ ὁ Σικελικός τε καὶ Ἰταλικὸς νόμος νῦν τῷ πλήθει τῶν θεατῶν ἐπιτρέπων καὶ τὸν νικῶντα διακρίνων χειροτονίαις διέφθαρκε μὲν τοὺς ποιητὰς αὐ- C τούς — πρὸς γὰρ τὴν τῶν κριτῶν ἡδονὴν ποιοῦσιν οὖσαν φαύλην, ὥστε αὐτοὶ αὐτοὺς οἱ θεαταὶ παιδεύουσι —, διέφθαρκε δ' αὐτοῦ τοῦ θεάτρου τὰς ἡδονάς· δέον γὰρ αὐτοὺς ἀεὶ βελτίω τῶν αὑτῶν ἠθῶν ἀκούοντας βελτίω τὴν ἡδονὴν ἴσχειν, νῦν αὐτοῖς δρῶσι πᾶν τοὐναντίον ξυμβαίνει. τί ποτ' οὖν ἡμῖν τὰ νῦν αὖ διαπερανθέντα τῷ λόγῳ σημαίνειν βούλεται; σκοπεῖσθ' εἰ τόδε.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Δοκεῖ μοι τρίτον ἢ τέταρτον ὁ λόγος εἰς ταὐ- D τὸν περιφερόμενος ἥκειν, ὡς ἄρα παιδεία μέν ἐσθ' ἡ παίδων ὁλκή τε καὶ ἀγωγὴ πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου λόγον ὀρθὸν εἰρημένον καὶ τοῖς ἐπιεικεστάτοις καὶ πρεσβυτάτοις δι' ἐμπειρίαν ξυνδεδογμένον ὡς ὄντως ὀρθός ἐστιν· ἵν' οὖν ἡ ψυχὴ τοῦ παιδὸς μὴ ἐναντία χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι ἐθίζηται τῷ νόμῳ καὶ τοῖς ὑπὸ τοῦ νόμου πεπεισμένοις, ἀλλὰ ξυνέπηται χαίρουσά τε καὶ λυπουμένη τοῖς 246 αὐτοῖς τούτοις οἷσπερ ὁ γέρων, τούτων ἕνεκα, ἃς ᾠδὰς E καλοῦμεν, ὄντως μὲν ἐπῳδαὶ ταῖς ψυχαῖς αὗται νῦν γεγονέναι, πρὸς τὴν τοιαύτην ἣν λέγομεν συμφωνίαν ἐσπουδασμέναι, διὰ δὲ τὸ σπουδὴν μὴ δύνασθαι φέρειν τὰς τῶν νέων ψυχὰς παιδιαί τε καὶ ᾠδαὶ καλεῖσθαι καὶ πράττεσθαι, καθάπερ τοῖς κάμνουσί τε καὶ ἀσθενῶς ἴσχουσι 660 τὰ σώματα ἐν ἡδέσι τισὶ σιτίοις καὶ πώμασι τὴν χρηστὴν πειρῶνται τροφὴν προσφέρειν οἷς μέλει τούτων, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν ἐν ἀηδέσιν, ἵνα τὴν μὲν ἀσπάζωνται, τὴν δὲ μισεῖν ὀρθῶς ἐθίζωνται· ταὐτὸν δὴ καὶ τὸν ποιητικὸν ὁ ὀρθὸς νομοθέτης ἐν τοῖς καλοῖς ῥήμασι καὶ ἐπαινετοῖς πείσει τε καὶ ἀναγκάσει μὴ πείθων, τὰ τῶν σωφρόνων τε καὶ ἀνδρείων καὶ πάντως ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔν τε ῥυθμοῖς σχήματα καὶ ἐν ἁρμονίαις μέλη ποιοῦντα ὀρθῶς ποιεῖν.

B ΚΛ. Νῦν οὖν οὕτω δοκοῦσί σοι, πρὸς Διός, ὦ ξένε, ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι ποιεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ καθ' ὅσον αἰσθάνομαι, πλὴν παρ' ἡμῖν ἢ παρὰ Λακεδαιμονίοις, ἃ σὺ νῦν λέγεις, οὐκ οἶδα πραττόμενα, καινὰ δὲ ἄττα ἀεὶ γιγνόμενα περί τε τὰς ὀρχήσεις καὶ περὶ τὴν ἄλλην μουσικὴν ξύμπασαν, οὐχ ὑπὸ νόμων μεταβαλλόμενα ἀλλ' ὑπό τινων ἀτάκτων ἡδονῶν, πολλοῦ δεουσῶν τῶν αὐτῶν 247 C εἶναι καὶ κατὰ ταὐτά, ὡς σὺ κατ' Αἴγυπτον ἀφερμηνεύεις, ἀλλ' οὐδέποτε τῶν αὐτῶν.

ΑΘ. Ἄριστά γ', ὦ Κλεινία. εἰ δ' ἔδοξά σοι ἃ σὺ λέγεις λέγειν ὡς νῦν γιγνόμενα, οὐκ ἂν θαυμάζοιμι εἰ μὴ σαφῶς λέγων ἃ διανοοῦμαι τοῦτο ἐποίησα καὶ ἔπαθον· ἀλλ' ἃ βούλομαι γίγνεσθαι περὶ μουσικήν, τοιαῦτ' ἄττα εἶπον ἴσως, ὥστε σοὶ δόξαι ταῦτα ἐμὲ λέγειν. λοιδορεῖν γὰρ πράγματα ἀνίατα καὶ πόῤῥω προβεβηκότα ἁμαρτίας οὐδαμῶς ἡδύ, ἀναγκαῖον δ' ἐνίοτ' ἐστίν. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα D ξυνδοκεῖ καὶ σοί, φέρε φῂς παρ' ὑμῖν καὶ τοῖσδε μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι γίγνεσθαι τὰ τοιαῦτα;

ΚΛ. Τί μήν;

579 ΑΘ. Τί δ' εἰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις γίγνοιθ' οὕτω,

---

4. ἀπόκρισιν ταύτην A. — 17. τοῦτο μετὰ] τὸ μετὰ a. — 21. ἦθος a. — νῦν] νέων a. — 29. ἥτις] εἴτις a. — 32. θατέρου a. — 34. αὐτοῦ a. — 42. νόμῳ, οὐ καθάπερ Winckelmannus. — 46. αὐτοὺς a, ἑαυτοὺς c.

3. αὐτοῖς] αὖ τοῖς a. — 4. σκοπεῖσθ' εἰ] σκοπεῖσθε a. — 20. πόμασι a. — 26. πάντων a. — 27. ἁρμονίαισι bc cum corr. Ω. — 47. καὶ om. Bekkeri operae.

πότερον αὐτὰ καλλιόνως οὕτως εἶναι φαῖμεν ἂν ἢ καθάπερ νῦν γίγνεται γιγνόμενα;

ΚΛ. Πολύ που τὸ διαφέρον, εἰ καθάπερ παρά τε τοῖσδε καὶ παρ' ἡμῖν, καὶ ἔτι καθάπερ εἶπες σὺ νῦν δὴ δεῖν εἶναι, γίγνοιτο.

ΑΘ. Φέρε δή, ξυνομολογησώμεθα τὰ νῦν. ἄλλο τι **E** παρ' ὑμῖν ἐν πάσῃ παιδείᾳ καὶ μουσικῇ τὰ λεγόμενά ἐστι τάδε; τοὺς ποιητὰς ἀναγκάζετε λέγειν ὡς ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ σώφρων ὢν καὶ δίκαιος εὐδαίμων ἐστὶ καὶ μακά- **248** ριος, ἐάν τε μέγας καὶ ἰσχυρὸς ἐάν τε σμικρὸς καὶ ἀσθενὴς ᾖ, καὶ ἐὰν πλουτῇ καὶ μή· ἐὰν δὲ ἄρα πλουτῇ μὲν Κινύρα τε καὶ Μίδα μᾶλλον, ᾖ δὲ ἄδικος, ἄθλιός τ' ἐστὶ καὶ ἀνιαρῶς ζῇ· καὶ Οὔτ' ἂν μνησαίμην, φησὶν ὑμῖν ὁ ποιητής, εἴπερ ὀρθῶς λέγει, οὔτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην, ὃς μὴ πάντα τὰ λεγόμενα καλὰ μετὰ δικαιοσύνης πράττοι καὶ κτῷτο, καὶ δὴ καὶ δηΐων τοι- **661** οὗτος ὢν ὀρέγοιτο ἐγγύθεν ἱστάμενος, ἄδικος δὲ ὢν μήτε τολμῷ ὁρῶν φόνον αἱματόεντα μήτε νικῷ θέων Θρηΐκιον Βορέην, μήτε ἄλλο αὐτῷ μηδὲν τῶν λεγομένων ἀγαθῶν γίγνοιτό ποτε· τὰ γὰρ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενα ἀγαθὰ οὐκ ὀρθῶς λέγεται. λέγεται γὰρ ὡς ἄριστον μὲν ὑγιαίνειν, δεύτερον δὲ κάλλος, τρίτον δὲ πλοῦτος. μυρία δὲ ἄλλα ἀγαθὰ λέγεται· καὶ γὰρ ὀξὺ **B** ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ πάντα ὅσα ἔχεται τῶν αἰσθήσεων εὐαισθήτως ἔχειν, ἔτι δὲ καὶ τὸ ποιεῖν τυραννοῦντα ὅ τι ἂν ἐπιθυμῇ, καὶ τὸ δὴ τέλος ἁπάσης μακαριότητος εἶναι τὸ πάντα ταῦτα κεκτημένον ἀθάνατον εἶναι γενόμενον ὅ τι τάχιστα. ὑμεῖς δὲ καὶ ἐγώ που τάδε λέγομεν ὡς ταῦτά ἐστι ξύμπαντα δικαίοις μὲν καὶ ὁσίοις ἀνδράσιν **249** ἄριστα κτήματα, ἀδίκοις δὲ κάκιστα ξύμπαντα ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς ὑγιείας. καὶ δὴ καὶ τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ ἀκούειν **C** καὶ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ παράπαν ζῆν μέγιστον μὲν κακὸν τὸν ξύμπαντα χρόνον ἀθάνατον ὄντα καὶ κεκτημένον πάντα τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πλὴν δικαιοσύνης τε καὶ ἀρετῆς ἁπάσης, ἔλαττον δέ, ἂν ὡς ὀλίγιστον ὁ τοιοῦτος χρόνον ἐπιζῴη. ταῦτα δὴ λέγειν οἶμαι τοὺς παρ' ὑμῖν ποιητάς, ἅπερ ἐγώ, πείσετε καὶ ἀναγκάσετε, καὶ ἔτι τούτοις ἑπομένους ῥυθμούς τε καὶ ἁρμονίας ἀποδιδόντας παιδεύειν οὕτω τοὺς νέους ὑμῶν. ἦ γάρ; ὁρᾶτε. ἐγὼ μὲν **D** γὰρ λέγω σαφῶς τὰ μὲν κακὰ λεγόμενα ἀγαθὰ τοῖς ἀδίκοις εἶναι, τοῖς δὲ δικαίοις κακά, τὰ δ' ἀγαθὰ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὄντως ἀγαθά, τοῖς δὲ κακοῖς κακά. ὅπερ οὖν ἠρόμην, ἆρα ξυμφωνοῦμεν ἐγώ τε καὶ ὑμεῖς; ἢ πῶς;

ΚΛ. Τὰ μὲν ἔμοιγε φαινόμεθά πως, τὰ δ' οὐδαμῶς.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν ὑγίειάν τε κεκτημένον καὶ πλοῦτον καὶ τυραννίδα διὰ τέλους, καὶ ἔτι προστίθημι ὑμῖν ἰσχὺν διαφέρουσαν καὶ ἀνδρίαν μετ' ἀθανασίας, **E** καὶ μηδὲν ἄλλο αὐτῷ τῶν λεγομένων κακῶν εἶναι γιγνόμενον, ἀδικίαν δὲ καὶ ὕβριν ἔχοντα ἐν αὐτῷ μόνον —, τὸν οὕτω ζῶντα ἴσως ὑμᾶς οὐ πείθω μὴ οὐκ ἄρα εὐδαίμονα ἀλλ' ἄθλιον γίγνεσθαι σαφῶς;

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις. **250**

ΑΘ. Εἶεν· τί οὖν τὸ μετὰ τοῦτ' εἰπεῖν ἡμᾶς χρεών; ἀνδρεῖος γὰρ δὴ καὶ ἰσχυρὸς καὶ καλὸς καὶ πλούσιος, καὶ ποιῶν ὅ τί περ ἐπιθυμοῖ τὸν βίον ἅπαντα, **662** οὐχ ὑμῖν δοκεῖ, εἴπερ ἄδικος εἴη καὶ ὑβριστής, ἐξ ἀνάγκης αἰσχρῶς ἂν ζῆν; ἢ τοῦτο μὲν ἴσως ἂν συγχωρήσαιτε, τό γε αἰσχρῶς;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Τί δέ; τὸ καὶ κακῶς;

ΚΛ. Οὐκ ἂν ἔτι τοῦθ' ὁμοίως.

ΑΘ. Τί δέ; τὸ καὶ ἀηδῶς καὶ μὴ ξυμφερόντως αὐτῷ;

ΚΛ. Καὶ πῶς ἂν ταῦτά γ' ἔτι ξυγχωροῖμεν;

ΑΘ. Ὅπως; εἰ θεὸς ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ὦ φίλοι, δοίη τις συμφωνίαν, ὡς νῦν γε σχεδὸν ἀπᾴδομεν ἀπ' ἀλλήλων. **B** ἐμοὶ γὰρ δὴ φαίνεται ταῦτα οὕτως ἀναγκαῖα, ὡς οὐδέ, ὦ φίλε Κλεινία, Κρήτη νῆσος σαφῶς· καὶ νομοθέτης ὢν ταύτῃ πειρῴμην ἂν τούς τε ποιητὰς ἀναγκάζειν φθέγγεσθαι καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει, ζημίαν τε ὀλίγου μεγίστην ἐπιτιθείην ἄν, εἴ τις ἐν τῇ χώρᾳ φθέγξαιτο ὡς εἰσί τινες ἄνθρωποί ποτε πονηροὶ μέν, ἡδέως δὲ ζῶντες, **C** ἢ λυσιτελοῦντα μὲν ἄλλα ἐστὶ καὶ κερδαλέα, δικαιότερα δὲ ἄλλα, **251** καὶ πολλὰ ἄττ' ἂν παρὰ τὰ νῦν λεγόμενα ὑπό τε Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ὡς ἔοικε, καὶ δή που καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διάφορα πείθοιμ' ἂν τοὺς πολίτας μοι φθέγγεσθαι· φέρε γάρ, ὦ πρὸς Διός τε καὶ Ἀπόλλωνος, ὦ ἄριστοι τῶν ἀνδρῶν, εἰ τοὺς νομοθετήσαντας ὑμῖν αὐτοὺς τούτους ἐροίμεθα θεούς, ἆρ' ὁ δικαιότατός ἐστι βίος ἥδιστος, **D** ἢ δύ' ἐστόν τινε βίω, οἷν ὁ μὲν ἥδιστος ὢν τυγχάνει, δικαιότατος δ' ἕτερος; εἰ δὴ δύο φαῖεν, ἐροίμεθ' ἂν ἴσως αὐτούς πάλιν, εἴπερ ὀρθῶς ἐπανερωτῷμεν, ποτέρους δ' εὐδαιμονεστέρους χρὴ λέγειν, τοὺς τὸν δικαιότατον ἢ τοὺς τὸν ἥδιστον διαβιοῦντας βίον; εἰ μὲν δὴ φαῖεν τοὺς τὸν ἥδιστον, ἄτοπος αὐτῶν ὁ λόγος ἂν γίγνοιτο. βούλομαι δέ μοι μὴ ἐπὶ θεῶν λέγεσθαι τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' ἐπὶ πατέρων καὶ νομοθετῶν μᾶλλον, **E** καί μοι τὰ ἔμπροσθεν ἠρωτημένα πατέρα τε καὶ νομοθέτην ἠρωτήσθω, ὁ δ' εἰπέτω ὡς ὁ ζῶν τὸν ἥδιστον βίον ἐστὶ μακαριώτατος. εἶτα μετὰ ταῦτα ἔγωγ' ἂν φαίην Ὦ πάτερ, οὐχ ὡς εὐδαιμονέστατά με ἐβούλου ζῆν, ἀλλ' ἀεὶ διακελευόμενος οὐδὲν ἐπαύου ζῆν με ὡς δικαιότατα. ταύτῃ μὲν οὖν ὁ τιθέμενος εἴτε νομοθέτης εἴτε καὶ πατὴρ

14. ὁ ποιητής] Tyrtaeus Eleg. 9, 1 sqq. Schneidew. — 22. τρίτον δὲ ἰσχύς, τέταρτον δὲ πλοῦτος ab. Cf. Gorg. 451 E. — 36. ἐπιζῇ Astius. — 37. ποιήσετε ΑΞΩυfhr.

2. εἶναι γιγνόμενον] ἐγγιγνόμενον a. — 14. δέ] δαί c. — 30. ὦ om. a. — 33. βίος ἐστὶν a. — δύο a. — 36. ἐπανερωτῶμεν a. — 38. τοὺς φαῖεν Bekkeri typotheta. — 42. εἰπάτω a. — 44. ζῆν; ἀλλ' bc. — 46. καὶ ante πατὴρ om. Α et γρ. Ω.

ἄτοπος ἄν, οἶμαι, καὶ ἄπορος φαίνοιτο τοῦ ξυμφωνοῦν-
252 τας ἑαυτῷ λέγειν. εἰ δ' αὖ τὸν δικαιότατον εὐδαιμονέ-
στατον ἀποφαίνοιτο βίον εἶναι, ζητοῖ που πᾶς ἂν ὁ
ἀκούων, οἶμαι, τί ποτ' ἐν αὐτῷ τὸ τῆς ἡδονῆς κρεῖττον
663 ἀγαθόν τε καὶ καλὸν ὁ νόμος ἐνὸν ἐπαινεῖ; τί γὰρ δὴ
δικαίῳ χωριζόμενον ἡδονῆς ἀγαθὸν ἂν γίγνοιτο; φέρε,
κλέος τε καὶ ἔπαινος πρὸς ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν ἆρ'
ἐστὶν ἀγαθὸν μὲν καὶ καλόν, ἀηδὲς δέ, δύσκλεια δὲ τἀ-
560 ναντία; ἥκιστα, ὦ φίλε νομοθέτα, φήσομεν. ἀλλὰ τὸ
μήτε τινὰ ἀδικεῖν μήτε ὑπό τινος ἀδικεῖσθαι μῶν ἀηδὲς
μέν, ἀγαθὸν δὲ ἢ καλόν, τὰ δ' ἕτερα ἡδέα μέν, αἰσχρὰ
δὲ καὶ κακά;

ΚΛ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Οὐκοῦν ὁ μὲν μὴ χωρίζων λόγος ἡδύ τε καὶ
B δίκαιον καὶ ἀγαθόν τε καὶ καλὸν πιθανός γ', εἰ μηδὲν
ἕτερον, πρός τό τινα ἐθέλειν ζῆν τὸν ὅσιον καὶ δίκαιον
βίον, ὥστε νομοθέτῃ γε αἴσχιστος λόγων καὶ ἐναντιώτατος
ὃς ἂν μὴ φῇ ταῦτα οὕτως ἔχειν· οὐδεὶς γὰρ ἂν ἑκὼν
ἐθέλοι πείθεσθαι πράττειν τοῦτο ὅτῳ μὴ τὸ χαίρειν τοῦ
λυπεῖσθαι πλέον ἕπεται. σκοτοδινιᾷν δὲ τὸ πόῤῥωθεν
ὁρώμενον πᾶσί τε ὡς ἔπος εἰπεῖν καὶ δὴ καὶ τοῖς παισὶ
παρέχει. νομοθέτης δ' ἡμῖν δόξαν εἰς τοὐναντίον τούτου
C καταστήσει τὸ σκότος ἀφελών, καὶ πείσει ἁμῶς γέ πως
253 ἔθεσι καὶ ἐπαίνοις καὶ λόγοις ὡς ἐσκιαγραφημένα τὰ
δίκαιά ἐστι καὶ ἄδικα· τὰ μὲν ἄδικα τῷ τοῦ δικαίου ἐναν-
τίως φαινόμενα, ἐκ μὲν ἀδίκου καὶ κακοῦ ἑαυτοῦ θεω-
ρούμενα ἡδέα, τὰ δὲ δίκαια ἀηδέστατα, ἐκ δὲ δικαίου
πάντα τἀναντία πάντῃ πρὸς ἀμφότερα.

ΚΛ. Φαίνεται.

ΑΘ. Τὴν δ' ἀλήθειαν τῆς κρίσεως ποτέραν κυριωτέ-
ραν εἶναι φῶμεν; πότερα τὴν τῆς χείρονος ψυχῆς ἢ τὴν
τῆς βελτίονος;

D *ΚΛ.* Ἀναγκαῖόν που τὴν τῆς ἀμείνονος.

ΑΘ. Ἀναγκαῖον ἄρα τὸν ἄδικον βίον οὐ μόνον αἰσχίω
καὶ μοχθηρότερον ἀλλὰ καὶ ἀηδέστερον τῇ ἀληθείᾳ τοῦ
δικαίου τε εἶναι καὶ ὁσίου βίου.

ΚΛ. Κινδυνεύει κατά γε τὸν νῦν λόγον, ὦ φίλοι.

ΑΘ. Νομοθέτης δὲ οὗ τι καὶ σμικρὸν ὄφελος, εἰ καὶ
μὴ τοῦτο ἦν οὕτως ἔχον, ὡς καὶ νῦν αὐτὸ ᾕρηκ' ὁ λόγος
ἔχειν, εἴπερ τι καὶ ἄλλο ἐτόλμησεν ἂν ἐπ' ἀγαθῷ ψεύδε-
σθαι πρὸς τοὺς νέους, ἔστιν ὅ τι τούτου ψεῦδος λυσιτε-
E λέστερον ἂν ἐψεύσατό ποτε καὶ δυνάμενον μᾶλλον ποιεῖν
μὴ βίᾳ ἀλλ' ἑκόντας πάντα τὰ δίκαια;

ΚΛ. Καλὸν μὲν ἡ ἀλήθεια, ὦ ξένε, καὶ μόνιμον·
ἔοικε μὴν οὐ ῥᾴδιον εἶναι πείθειν.

254 *ΑΘ.* Εἶεν· τὸ μὲν τοῦ Σιδωνίου μυθολόγημα ῥᾴδιον
ἐγένετο πείθειν, οὕτως ἀπίθανον ὄν, καὶ ἄλλα μυρία.

ΚΛ. Ποῖα;

ΑΘ. Τὸ σπαρέντων ποτὲ ὀδόντων ὁπλίτας ἐξ αὐτῶν
φῦναι. καίτοι μέγα γ' ἐστὶ νομοθέτῃ παράδειγμα τοῦ
πείσειν ὅ τι ἂν ἐπιχειρῇ τις πείθειν τὰς τῶν νέων ψυχάς, 664
ὥστε οὐδὲν ἄλλο αὐτὸν δεῖ σκοποῦντα ἀνευρίσκειν ἢ τί
πείσας μέγιστον ἀγαθὸν ἐργάσαιτο ἂν πόλιν, τούτου δὲ
πέρι πᾶσαν μηχανὴν εὑρίσκειν, ὅντινά ποτε τρόπον ἡ
τοιαύτη ξυνοικία πᾶσα περὶ τούτων ἓν καὶ ταὐτὸν ὅ τι
μάλιστα φθέγγοιτ' ἀεὶ διὰ βίου παντὸς ἔν τε ᾠδαῖς καὶ
μύθοις καὶ λόγοις. εἰ δ' οὖν ἄλλῃ πῃ δοκεῖ ἢ ταύτῃ,
πρὸς ταῦτα οὐδεὶς φθόνος ἀμφισβητῆσαι τῷ λόγῳ.

ΚΛ. Ἀλλ' οὔ μοι φαίνεται πρός γε ταῦτα δύνασθαι B
ἡμῶν ἀμφισβητῆσαί ποτ' ἂν οὐδέτερος.

ΑΘ. Τὸ μετὰ τοῦτο τοίνυν ἐμὸν ἂν εἴη λέγειν. φημὶ
γὰρ ἅπαντας δεῖν ἐπᾴδειν τρεῖς ὄντας τοὺς χοροὺς ἔτι
νέαις οὔσαις ταῖς ψυχαῖς καὶ ἁπαλαῖς τῶν παίδων, τά
τε ἄλλα καλὰ λέγοντας πάντα ὅσα διεληλύθαμέν τε καὶ
ἔτι διέλθοιμεν ἄν, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῶν τοῦτο ἔστω·
τὸν αὐτὸν ἥδιστόν τε καὶ ἄριστον ὑπὸ θεῶν βίον λέ- 255
γεσθαι φάσκοντες ἀληθέστατα ἐροῦμεν ἅμα καὶ μᾶλλον C
πείσομεν οὓς δεῖ πείθειν, ἢ ἐὰν ἄλλως πως φθεγγώμεθα
λέγοντες.

ΚΛ. Συγχωρητέον ἃ λέγεις.

ΑΘ. Πρῶτον μὲν τοίνυν ὁ Μουσῶν χορὸς ὁ παιδικὸς
ὀρθότατ' ἂν εἰσίοι πρῶτος τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ μέσον ᾀσό-
μενος ἁπάσῃ σπουδῇ καὶ ὅλῃ τῇ πόλει, δεύτερος δὲ ὁ
μέχρι τριάκοντα ἐτῶν, τόν τε Παιᾶνα ἐπικαλούμενος μάρ-
τυρα τῶν λεγομένων ἀληθείας πέρι καὶ τοῖς νέοις ἵλεων
μετὰ πειθοῦς γίγνεσθαι ἐπευχόμενος. δεῖ δὲ δὴ καὶ ἔτι D
τρίτους τοὺς ὑπὲρ τριάκοντα ἔτη μέχρι τῶν ἑξήκοντα γε-
γονότας ᾄδειν· τοὺς δὲ μετὰ ταῦτα, οὐ γὰρ ἔτι δυνατοὶ
φέρειν ᾠδάς, μυθολόγους περὶ τῶν αὐτῶν ἠθῶν διὰ
θείας φήμης καταλελεῖφθαι.

ΚΛ. Λέγεις δέ, ὦ ξένε, τίνας τούτους τοὺς χοροὺς
τοὺς τρίτους; οὐ γὰρ πάνυ ξυνίεμεν σαφῶς ὅ τί ποτε
βούλει φράζειν αὐτῶν πέρι.

ΑΘ. Καὶ μὴν εἰσί γε οὗτοι σχεδὸν ὧν χάριν οἱ πλεῖ-
στοι τῶν ἔμπροσθεν ἐῤῥήθησαν λόγων.

ΚΛ. Οὔπω μεμαθήκαμεν, ἀλλ' ἔτι σαφέστερον πειρῶ E
φράζειν.

ΑΘ. Εἴπομεν, εἰ μεμνήμεθα, κατ' ἀρχὰς τῶν λόγων
ὡς ἡ φύσις ἁπάντων τῶν νέων διάπυρος οὖσα ἡσυχίαν 256
οὐχ οἵα τε ἄγειν οὔτε κατὰ τὸ σῶμα οὔτε κατὰ τὴν φω-
νὴν εἴη, φθέγγοιτο δ' ἀεὶ ἀτάκτως καὶ πηδῷ· τάξεως
δ' αἴσθησιν τούτων ἀμφοτέρων τῶν ἄλλων μὲν ζώων οὐ-
δὲν ἐφάπτοιτο, ἡ δὲ ἀνθρώπου φύσις ἔχοι μόνη τοῦτο·
τῇ δὴ τῆς κινήσεως τάξει ῥυθμὸς ὄνομα εἴη, τῇ δ' αὖ 665

16. πρὸς μὲν τό Aldus et Bas. utraque. — 22. δ' ἡμῖν] δ' εἰ μὴ ΑΞΩυfr, εἰ μὴ ḫ, δὲ τὴν γρ. ḫ. — 23. ἀμωσγέπως a c. — 25. ἄδικα καὶ τὰ a. — 28. πάντῃ γρ. A: παντὶ a b c. — 37. φίλε a.
19. αὐτῶν a. — 32. ἠθῶν] ᾠδῶν a. — 35. τρίτους] Malim τριττούς. Cfr. Phileb. 43 C. Ox. — 38. ἐῤῥέθησαν a c. — 45. αἰσθήσει Winckelmannus coll. Phaed. 65 D. Phileb. 35 A. — 47. δὴ] δὲ a c.

τῆς φωνῆς, τοῦ τε ὀξέος ἅμα καὶ βαρέος συγκεραννυμένων, ἁρμονία ὄνομα προσαγορεύοιτο, χορεία δὲ τὸ ξυναμφότερον κληθείη. θεοὺς δ' ἔφαμεν ἐλεοῦντας ἡμᾶς συγχορευτάς τε καὶ χορηγοὺς ἡμῖν δεδωκέναι τόν τε Ἀπόλλωνα καὶ Μούσας, καὶ δὴ καὶ τρίτον ἔφαμεν, εἰ μεμνήμεθα, Διόνυσον.

ΚΛ. Πῶς δ' οὐ μεμνήμεθα;

ΑΘ. Ὁ μὲν τοίνυν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν χορὸς εἴρηται, τὸν δὲ τρίτον καὶ τὸν λοιπὸν χορὸν
B ἀνάγκη τοῦ Διονύσου λέγεσθαι.

ΚΛ. Πῶς δή; λέγε· μάλα γὰρ ἄτοπος γίγνοιτ' ἂν ὥς γ' ἐξαίφνης ἀκούσαντι Διονύσου πρεσβυτῶν χορός, εἰ ἄρα οἱ ὑπὲρ τριάκοντα καὶ πεντήκοντα δὲ γεγονότες ἔτη μέχρι ἑξήκοντα αὐτῷ χορεύουσιν.

ΑΘ. Ἀληθέστατα μέντοι λέγεις. λόγου δὴ δεῖ πρὸς
257 ταῦτα, οἶμαι, ὅπῃ τοῦτο εὔλογον οὕτω γιγνόμενον ἂν γίγνοιτο.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἆρ' οὖν ἡμῖν τά γε ἔμπροσθεν ὁμολογεῖται;

C ΚΛ. Τοῦ πέρι;

ΑΘ. Τὸ δεῖν πάντα ἄνδρα καὶ παῖδα, ἐλεύθερον καὶ δοῦλον θῆλύν τε καὶ ἄρρενα, καὶ ὅλῃ τῇ πόλει ὅλην τὴν πόλιν αὐτὴν αὑτῇ ἐπᾴδουσαν μὴ παύεσθαί ποτε
581 ταῦτα ἃ διεληλύθαμεν ἁμῶς γέ πως ἀεὶ μεταβαλλόμενα καὶ πάντως παρεχόμενα ποικιλίαν, ὥστε ἀπληστίαν εἶναί τινα τῶν ὕμνων τοῖς ᾄδουσι καὶ ἡδονήν.

ΚΛ. Πῶς δ' οὐχ ὁμολογοῖτο ἂν δεῖν ταῦτα οὕτω πράττεσθαι;

D ΑΘ. Ποῦ δὴ τοῦθ' ἡμῖν τὸ ἄριστον τῆς πόλεως, ἡλικίαις τε καὶ ἅμα φρονήσεσι πιθανώτατον ὂν τῶν ἐν τῇ πόλει, ᾄδον τὰ κάλλιστα μέγιστ' ἂν ἐξεργάζοιτο ἀγαθά; ἢ τοῦτο ἀνοήτως οὕτως ἀφήσομεν, ὃ κυριώτατον ἂν εἴη τῶν καλλίστων τε καὶ ὠφελιμωτάτων ᾠδῶν;

ΚΛ. Ἀλλ' ἀδύνατον τὸ μεθιέναι, ὥς γε τὰ νῦν λεγόμενα.

ΑΘ. Πῶς οὖν πρέπον ἂν εἴη τοῦτο; ὁρᾶτε εἰ τῇδε.

258 ΚΛ. Πῇ δή;

ΑΘ. Πᾶς που γιγνόμενος πρεσβύτερος ὄκνου πρὸς τὰς ᾠδὰς μεστός, καὶ χαίρει τε ἧττον πράττων τοῦτο καὶ
E ἀνάγκης γιγνομένης αἰσχύνοιτ' ἂν μᾶλλον, ὅσῳ πρεσβύτερος καὶ σωφρονέστερος γίγνεται, τόσῳ μᾶλλον. ἆρ' οὐχ οὕτως;

ΚΛ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἐν θεάτρῳ γε καὶ παντοίοις ἀνθρώποις ᾄδειν ἑστὼς ὀρθὸς ἔτι μᾶλλον αἰσχύνοιτ' ἄν. καὶ ταῦτά γ' εἰ καθάπερ οἱ περὶ νίκης χοροὶ ἀγωνιζόμενοι πεφωνασκηκότες ἰσχνοί τε καὶ ἄσιτοι ἀναγκάζοιντο ᾄδειν οἱ τοιοῦτοι, παντάπασί που ἀηδῶς τε καὶ αἰσχυντηλῶς ᾄδοντες ἀπροθύμως ἂν τοῦτ' ἐργάζοιντο.

ΚΛ. Ἀναγκαιότατα μέντοι λέγεις. 666

ΑΘ. Πῶς οὖν αὐτοὺς παραμυθησόμεθα προθύμους εἶναι πρὸς τὰς ᾠδάς; ἆρ' οὐ νομοθετήσομεν πρῶτον μὲν τοὺς παῖδας μέχρι ἐτῶν ὀκτωκαίδεκα τὸ παράπαν οἴνου μὴ γεύεσθαι, διδάσκοντες ὡς οὐ χρὴ πῦρ ἐπὶ πῦρ ὀχετεύειν εἴς τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, πρὶν ἐπὶ τοὺς πόνους ἐγχειρεῖν πορεύεσθαι, τὴν ἐμμανῆ εὐλαβούμενοι ἕξιν τῶν νέων· μετὰ δὲ τοῦτο οἴνου μὲν δὴ γεύεσθαι τοῦ με-
τρίου μέχρι τριάκοντα ἐτῶν, μέθης δὲ καὶ πολυοινίας τὸ B
παράπαν τὸν νέον ἀπέχεσθαι. τετταράκοντα δὲ ἐπιβαί- 259
νοντα ἐτῶν, ἐν τοῖς ξυσσιτίοις εὐωχηθέντα, καλεῖν τούς τε ἄλλους θεοὺς καὶ δὴ καὶ Διόνυσον παρακαλεῖν εἰς τὴν τῶν πρεσβυτῶν τελετὴν ἅμα καὶ παιδιάν, ἣν τοῖς ἀνθρώποις ἐπίκουρον τῆς τοῦ γήρως αὐστηρότητος ἐδωρήσατο τὸν οἶνον φάρμακον, ὥστ' ἀνηβᾶν ἡμᾶς καὶ δυσθυμίας λήθην γίγνεσθαι, μαλακώτερον ἐκ σκληροτέρου τὸ τῆς
ψυχῆς ἦθος, καθάπερ εἰς πῦρ σίδηρον ἐντεθέντα, γιγνό- C
μενον, καὶ οὕτως εὐπλαστότερον εἶναι. πρῶτον μὲν δὴ διατεθεὶς οὕτως ἕκαστος ἆρ' οὐκ ἂν ἐθέλοι προθυμότερόν γε, ἧττον αἰσχυνόμενος, οὐκ ἐν πολλοῖς ἀλλ' ἐν μετρίοις, καὶ οὐκ ἐν ἀλλοτρίοις ἀλλ' ἐν οἰκείοις, ᾄδειν τε καὶ ὃ πολλάκις εἰρήκαμεν ἐπᾴδειν;

ΚΛ. Καὶ πολύ γε.

ΑΘ. Εἰς μέν γε τὸ προάγειν τοίνυν αὐτοὺς μετέχειν
ἡμῖν ᾠδῆς οὗτος ὁ τρόπος οὐκ ἂν παντάπασιν ἀσχήμων D
γίγνοιτο.

ΚΛ. Οὐδαμῶς.

ΑΘ. Ποίαν δὲ ᾄσονσιν οἱ ἄνδρες φωνὴν ἢ Μοῦσαν; ἢ δῆλον ὅτι πρέπουσαν αὐτοῖς δεῖ γέ τινα.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τίς ἂν οὖν πρέποι θείοις ἀνδράσιν; ἆρ' ἂν ἡ τῶν χορῶν;

ΚΛ. Ἡμεῖς γοῦν, ὦ ξένε, καὶ οἵδε οὐκ ἄλλην ἂν 260
τινα δυναίμεθα ᾠδὴν ἢ ἣν ἐν τοῖς χοροῖς ἐμάθομεν ξυνήθεις ᾄδειν γενόμενοι.

ΑΘ. Εἰκότως γε· ὄντως γὰρ οὐκ ἐπήβολοι γεγόνατε
τῆς καλλίστης ᾠδῆς. στρατοπέδου γὰρ πολιτείαν ἔχετε, E
ἀλλ' οὐκ ἐν ἄστεσι κατῳκηκότων, ἀλλ' οἷον ἀθρόους πώλους ἐν ἀγέλῃ νεμομένους φορβάδας τοὺς νέους κέκτησθε. λαβὼν δὲ ὑμῶν οὐδεὶς τὸν αὑτοῦ παρὰ τῶν ξυννόμων σπάσας σφόδρα ἀγριαίνοντα καὶ ἀγανακτοῦντα, ἱπποκόμον τε ἐπέστησεν ἰδίᾳ καὶ παιδεύει ψήχων τε καὶ ἡμερῶν καὶ πάντα προσήκοντα ἀποδιδοὺς τῇ παιδοτροφίᾳ, ὅθεν οὐ μόνον ἀγαθὸς ἂν στρατιώτης εἴη, πόλιν δὲ καὶ ἄστη
δυνάμενος διοικεῖν, ὃν δὴ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν τῶν Τυρ- 667

---

2. ἁρμονίας a. — τὸ] που ΞΩυfħr. — 15. δὴ] δὲ a. — 21. ἀμωσγέπως ac. — 26. καθ' ἡδονὴν Astius, καὶ ἀεὶ ἡδονὴν Orellius. — 27. ταῦτα δεῖν a.

6. μέχρις a. — 9. ἐκμανῆ a. — 15. πρεσβυτάτων A. — τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις Ξa. — 28. γε cum Boeckhio c: τε cum libris abc. — 30. ἥσουσιν Porsonus. — 36. ἣν] τὴν ΑΞΩυfħr.

ταῖον πολεμικῶν εἶναι πολεμικώτερον, τέταρτον ἀρετῆς ἀλλ' οὐ πρῶτον τὴν ἀνδρίαν κτῆμα τιμῶντα ἀεὶ καὶ πανταχοῦ ἰδιώταις τε καὶ ξυμπάσῃ πόλει.

ΚΛ. Οὐκ οἶδα ἡμῶν, ὦ ξένε, ὅπῃ πάλιν αὖ τοὺς νομοθέτας φαυλίζεις.

ΑΘ. Οὐκ, ὦ 'γαθέ, προσέχων τούτῳ τὸν νοῦν δρῶ τοῦτο, εἴπερ· ἀλλ' ὁ λόγος ὅπῃ φέρει, ταύτῃ πορευώμεθα
261 εἰ βούλεσθε. εἰ γὰρ ἔχομεν Μοῦσαν τῆς τῶν χορῶν καλ-
B λίω καὶ τῆς ἐν τοῖς κοινοῖς θεάτροις, πειρώμεθα ἀποδοῦναι τούτοις οὕς φαμεν ἐκείνην μὲν αἰσχύνεσθαι, ζητεῖν δὲ ἥτις καλλίστη ταύτης κοινωνεῖν.

ΚΛ. Πάνυ γε.

ΑΘ. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν δεῖ τόδε γε ὑπάρχειν ἅπασιν ὅσοις συμπαρέπεταί τις χάρις, ἢ τοῦτο αὐτὸ μόνον αὐτοῦ τὸ σπουδαιότατον εἶναι ἤ τινα ὀρθότητα ἢ τὸ τρίτον ὠφέλειαν; οἷον δὴ λέγω ἐδωδῇ μὲν καὶ πόσει καὶ ξυμπάσῃ τροφῇ παρέπεσθαι μὲν τὴν χάριν, ἣν ἡδονὴν
C ἂν προσείποιμεν· ἣν δὲ ὀρθότητά τε καὶ ὠφέλειαν, ὅπερ ὑγιεινὸν τῶν προσφερομένων λέγομεν ἑκάστοτε, τοῦτ' αὐτὸ εἶναι ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ ὀρθότατον.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Καὶ μὴν καὶ τῇ μαθήσει παρακολουθεῖν μὲν τό γε τῆς χάριτος τὴν ἡδονήν, τὴν δὲ ὀρθότητα καὶ τὴν ὠφέλειαν καὶ τὸ εὖ καὶ τὸ καλῶς τὴν ἀλήθειαν εἶναι τὴν ἀποτελοῦσαν.

ΚΛ. Ἔστιν οὕτως.

ΑΘ. Τί δέ; τῇ τῶν ὁμοίων ἐργασίᾳ, ὅσαι τέχναι
D εἰκαστικαί, ἆρ' οὐκ, ἂν τοῦτο ἐξεργάζωνται, τὸ μὲν ἡδονὴν ἐν αὐτοῖς γίγνεσθαι, παρεπόμενον ἐὰν γίγνηται, χάριν αὐτὸ δικαιότατον ἂν εἴη προσαγορεύειν;

ΚΛ. Ναί.

262 *ΑΘ.* Τὴν δέ γε ὀρθότητά που τῶν τοιούτων ἡ ἰσότης ἄν, ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν εἰπεῖν, ἐξεργάζοιτο τοῦ τε τοσούτου καὶ τοῦ τοιούτου πρότερον, ἀλλ' οὐχ ἡδονή.

ΚΛ. Καλῶς.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἡδονῇ κρίνοιτ' ἂν μόνον ἐκεῖνο ὀρθῶς, ὃ μήτε τινὰ ὠφέλειαν μήτε ἀλήθειαν μήτε ὁμοιότητα
E ἀπεργαζόμενον παρέχεται, μηδ' αὖ γε βλάβην, ἀλλ' αὐτοῦ τούτου μόνου ἕνεκα γίγνοιτο τοῦ ξυμπαρεπομένου τοῖς ἄλλοις, τῆς χάριτος, ἣν δὴ κάλλιστά τις ὀνομάσαι ἂν ἡδονήν, ὅταν μηδὲν αὐτῇ τούτων ἐπακολουθῇ;

ΚΛ. Ἀβλαβῆ λέγεις ἡδονὴν μόνον.

ΑΘ. Ναί, καὶ παιδιάν γε εἶναι τὴν αὐτὴν ταύτην λέγω τότε ὅταν μήτε τι βλάπτῃ μήτε ὠφελῇ σπουδῆς ἢ λόγου ἄξιον.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐ πᾶσαν μίμησιν φαῖμεν ἂν ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἥκιστα ἡδονῇ προσήκειν κρίνεσθαι καὶ 582
δόξῃ μὴ ἀληθεῖ, καὶ δὴ καὶ πᾶσαν ἰσότητα; οὐ γὰρ 668
εἴ τῳ δοκεῖ ἢ μή τις χαίρει τῳ, τό γε ἴσον ἴσον οὐδὲ τὸ σύμμετρον ἂν εἴη σύμμετρον ὅλως, ἀλλὰ τῷ ἀληθεῖ πάντων μάλιστα, ἥκιστα δὲ ὁτῳοῦν ἄλλῳ.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν. 263

ΑΘ. Οὐκοῦν μουσικήν γε πᾶσάν φαμεν εἰκαστικήν τε εἶναι καὶ μιμητικήν;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἥκιστ' ἄρα ὅταν τις μουσικὴν ἡδονῇ φῇ κρίνεσθαι, τοῦτον ἀποδεκτέον τὸν λόγον, καὶ ζητητέον ἥκιστα ταύτην ὡς σπουδαίαν, εἴτις ἄρα που καὶ γίγνοιτο, ἀλλ' B
ἐκείνην τὴν ἔχουσαν τὴν ὁμοιότητα τῷ τοῦ καλοῦ μιμήματι.

ΚΛ. Ἀληθέστατα.

ΑΘ. Καὶ τούτοις δὴ τοῖς τὴν καλλίστην ᾠδήν τε ζητοῦσι καὶ Μοῦσαν ζητητέον, ὡς ἔοικεν, οὐχ ἥτις ἡδεῖα ἀλλ' ἥτις ὀρθή. μιμήσεως γὰρ ἦν, ὡς ἔφαμεν, ὀρθότης, εἰ τὸ μιμηθὲν ὅσον τε καὶ οἷον ἦν ἀποτελοῖτο.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Καὶ μὴν τοῦτό γε πᾶς ἂν ὁμολογοῖ περὶ τῆς μουσικῆς, ὅτι πάντα τὰ περὶ αὐτήν ἐστι ποιήματα μίμησίς τε καὶ ἀπεικασία. καὶ τοῦτό γε μῶν οὐκ ἂν ξύμπαντες C
ὁμολογοῖεν ποιηταί τε καὶ ἀκροαταὶ καὶ ὑποκριταί;

ΚΛ. Καὶ μάλα.

ΑΘ. Δεῖ δὴ καθ' ἕκαστόν γε, ὡς ἔοικε, γιγνώσκειν τῶν ποιημάτων, ὅ τί ποτ' ἔστι, τὸν μέλλοντα ἐν 264
αὐτῷ μὴ ἁμαρτήσεσθαι. μὴ γὰρ γιγνώσκων τὴν οὐσίαν, τί ποτε βούλεται καὶ ὅτου ποτέ ἐστιν εἰκὼν ὄντως, σχολῇ τήν γε ὀρθότητα τῆς βουλήσεως ἢ καὶ ἁμαρτίαν αὐτοῦ διαγνώσεται.

ΚΛ. Σχολῇ· πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Ὁ δὲ τὸ ὀρθῶς μὴ γιγνώσκων ἆρ' ἄν ποτε τό D
γε εὖ καὶ τὸ κακῶς δυνατὸς εἴη διαγνῶναι; λέγω δ' οὐ πάνυ σαφῶς, ἀλλ' ὧδε σαφέστερον ἴσως ἂν λεχθείη.

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Εἰσὶ δή που κατὰ τὴν ὄψιν ἡμῖν ἀπεικασίαι μυρίαι.

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τί οὖν; εἴ τις καὶ ἐν τούτοις ἀγνοοῖ τῶν μεμιμημένων ὅ τί ποτέ ἐστιν ἕκαστον τῶν σωμάτων, ἆρ' ἄν ποτε τό γε ὀρθῶς αὐτῶν εἰργασμένον γνοίη; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ σώματος καὶ ἑκάστων τῶν μερῶν τὰς
θέσεις ἣ ἔχει, ὅσοι τ' εἰσὶ καὶ ὁποῖα παρ' ὁποῖα αὐτῶν E
κείμενα τὴν προσήκουσαν τάξιν ἀπείληφε, καὶ ἔτι δὴ χρώματά τε καὶ σχήματα, ἢ πάντα ταῦτα τεταραγμένως

---

27. δέ] δαί c.
3. ἢ καί τις **Boeckhius**, ἢ εἴ τις **Astius**, ἤ τις **Stallbaumius**, ἢ δή τις **Winckelmannus**, ἢ πῇ τις **Orellius**. — **Alterum** ἴσον **om. bc.** — 8. εἶναι **om. a.** — 18. φαμεν *Α* **et mg.** *Ω*. — ὀρθότητος **a.** — 34. τὸ **ante** κακῶς **om. a.** — 40. καὶ ἐν τούτοις **om. ac.** — ἀγνοεῖ r, ἀγνοοίη **Stallbaumii operae.** — 42. εἰργασμένον αὐτῶν **a**, αὐτῶν εἰργασμένων **Bekkeri operae.** — 44. ἣ] εἰ **b.**

*εἴργασται. μῶν δοκεῖ ταῦτ' ἄν ποτε διαγνῶναί τις τὸ πα-
ράπαν ἀγνοῶν ὅ τί ποτέ ἐστι τὸ μεμιμημένον ζῶον;*

265 *ΚΛ. Καὶ πῶς;*

*ΑΘ. Τί δ'; εἰ γιγνώσκοιμεν ὅτι τὸ γεγραμμένον ἢ
τὸ πεπλασμένον ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ τὰ μέρη πάντα
669 τὰ ἑαυτοῦ καὶ χρώματα ἅμα καὶ σχήματα ἀπείληφεν ὑπὸ
τῆς τέχνης, ἆρά γε ἀναγκαῖον ἤδη τῷ ταῦτα γνόντι καὶ
ἐκεῖνο ἑτοίμως γιγνώσκειν, εἴτε καλὸν εἴτε ὅπῃ ποτὲ ἐλλι-
πὲς ἂν εἴη κάλλους;*

*ΚΛ. Πάντες μέντ' ἄν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὦ ξένε, τὰ
καλὰ τῶν ζώων ἐγιγνώσκομεν.*

*ΑΘ. Ὀρθότατα λέγεις. ἆρ' οὖν οὐ περὶ ἑκάστην εἰ-
κόνα καὶ ἐν γραφικῇ καὶ ἐν μουσικῇ καὶ πάντῃ τὸν μέλ-
λοντα ἔμφρονα κριτὴν ἔσεσθαι δεῖ ταῦτα τρία ἔχειν, ὅ
B τί ἐστι πρῶτον γιγνώσκειν, ἔπειτα ὡς ὀρθῶς, ἔπειθ' ὡς
εὖ, τὸ τρίτον, εἴργασται τῶν εἰκόνων ἡτισοῦν ῥήμασί τε
καὶ μέλεσι καὶ τοῖς ῥυθμοῖς;*

ΚΛ. Ἔοικε γοῦν.

*ΑΘ. Μὴ τοίνυν ἀπείπωμεν λέγοντες τὸ περὶ τὴν μου-
σικὴν ᾗ χαλεπόν. ἐπειδὴ γὰρ ὑμνεῖται περὶ αὐτὴν διαφε-
ρόντως ἢ τὰς ἄλλας εἰκόνας, εὐλαβείας δὴ δεῖται πλείστης
πασῶν εἰκόνων. ἁμαρτών τε γάρ τις μέγιστ' ἂν βλάπτοιτο,
C ἤθη κακὰ φιλοφρονούμενος, χαλεπώτατόν τε αἰσθέσθαι
266 διὰ τὸ τοὺς ποιητὰς φαυλοτέρους εἶναι ποιητὰς αὐτῶν
τῶν Μουσῶν. οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖναί γε ἐξαμάρτοιέν ποτε το-
σοῦτον, ὥστε ῥήματα ἀνδρῶν ποιήσασαι τὸ σχῆμα γυναι-
κῶν καὶ μέλος ἀποδοῦναι, καὶ μέλος ἐλευθέρων αὖ καὶ
σχήματα ξυνθεῖσαι ῥυθμοὺς δούλων καὶ ἀνελευθέρων
προσαρμόττειν, οὐδ' αὖ ῥυθμοὺς καὶ σχῆμα ἐλευθέριον
ὑποθεῖσαι μέλος ἢ λόγον ἐναντίον ἀποδοῦναι τοῖς ῥυθ-
D μοῖς· ἔτι δὲ θηρίων φωνὰς καὶ ἀνθρώπων καὶ ὀργάνων
καὶ πάντας ψόφους εἰς ταὐτὸ οὐκ ἄν ποτε ξυνθεῖεν, ὡς
ἕν τι μιμούμεναι. ποιηταὶ δ' ἀνθρώπινοι σφόδρα τὰ τοι-
αῦτα ἐμπλέκοντες καὶ συγκυκῶντες ἀλόγως γέλωτ' ἂν πα-
ρασκευάζοιεν τῶν ἀνθρώπων ὅσους φησὶν Ὀρφεὺς λαχεῖν
ὥραν τῆς τέρψιος· ταῦτά τε γὰρ ὁρῶσι πάντα κυκώμενα
καὶ ἔτι διασπῶσιν οἱ ποιηταὶ ῥυθμὸν μὲν καὶ σχήματα
μέλους χωρίς, λόγους ψιλοὺς εἰς μέτρα τιθέντες, μέλος
E δ' αὖ καὶ ῥυθμὸν ἄνευ ῥημάτων, ψιλῇ κιθαρίσει τε καὶ
αὐλήσει προσχρώμενοι, ἐν οἷς δὴ παγχάλεπον ἄνευ λόγου
γιγνόμενον ῥυθμόν τε καὶ ἁρμονίαν γιγνώσκειν, ὅ τί τε
βούλεται καὶ ὅτῳ ἔοικε τῶν ἀξιολόγων μιμημάτων. ἀλλ'
ὑπολαβεῖν ἀναγκαῖον ὅτι τὸ τοιοῦτόν γε πολλῆς ἀγροικίας
267 μεστὸν πᾶν, ὁπόσον τάχους τε καὶ ἀπταισίας καὶ φωνῆς
θηριώδους σφόδρα φίλον, ὥστ' αὐλήσει γε χρῆσθαι καὶ
670 κιθαρίσει πλὴν ὅσον ὑπὸ ὄρχησίν τε καὶ ᾠδήν· ψιλῷ δ'
ἑκατέρῳ πᾶσά τις ἀμουσία καὶ θαυματουργία γίγνοιτ' ἂν
τῆς χρήσεως. ταῦτα μὲν ἔχει ταύτῃ λόγον· ἡμεῖς δέ γε
οὐχ ὅ τι μὴ δεῖ ταῖς Μούσαις ἡμῶν προσχρῆσθαι τοὺς
ἤδη τριακοντούτας καὶ τῶν πεντήκοντα πέραν γεγονότας
σκοπούμεθα, ἀλλ' ὅ τί ποτε δεῖ. τόδε μὲν οὖν ἐκ τούτων
ὁ λόγος ἡμῖν δοκεῖ μοι σημαίνειν ἤδη τῆς γε χορικῆς
Μούσης, ὅ τι πεπαιδεῦσθαι δεῖ βέλτιον τοὺς πεντηκον-
τούτας, ὅσοις περ ἂν ᾄδειν προσήκῃ. τῶν γὰρ ῥυθμῶν B
καὶ τῶν ἁρμονιῶν ἀναγκαῖον αὐτοῖς ἐστιν εὐαισθήτως
ἔχειν καὶ γιγνώσκειν· ἢ πῶς τις τὴν ὀρθότητα γνώσεται
τῶν μελῶν, ᾧ προσῆκεν ἢ μὴ προσῆκε τοῦ Δωριστὶ καὶ
τοῦ ῥυθμοῦ ὃν ὁ ποιητὴς αὐτῷ προσῆψεν, ὀρθῶς ἢ μή;*

ΚΛ. Δῆλον ὡς οὐδαμῶς.

*ΑΘ. Γελοῖος γὰρ ὅ γε πολὺς ὄχλος ἡγούμενος ἱκανῶς
γιγνώσκειν τό τ' εὐάρμοστον καὶ εὔρυθμον καὶ μή, ὅσοι 583
προσᾴδειν αὐλῷ καὶ βαίνειν ἐν ῥυθμῷ γεγόνασι διηναγ-
κασμένοι· ὅτι δὲ δρῶσι ταῦτα ἀγνοοῦντες αὐτῶν ἕκαστα, C
οὐ συλλογίζονται, τὸ δέ που προσῆκοντα μὲν ἔχον πᾶν 268
μέλος ὀρθῶς ἔχει, μὴ προσήκοντα δὲ ἡμαρτημένως.*

ΚΛ. Ἀναγκαιότατα.

*ΑΘ. Τί οὖν; ὁ μηδὲ ὅ τί ποτ' ἔχει γιγνώσκων ἆρα,
ὅ τί περ εἴπομεν, ὡς ὀρθῶς γε αὐτὸ ἔχει, γνώσεταί ποτε
ἐν ὁτῳοῦν;*

ΚΛ. Καὶ τίς μηχανή;

*ΑΘ. Τοῦτ' οὖν, ὡς ἔοικεν, ἀνευρίσκομεν αὖ τὰ νῦν,
ὅτι τοῖς ᾠδοῖς ἡμῖν, οὓς νῦν παρακαλοῦμεν καὶ ἑκόντας
τινὰ τρόπον ἀναγκάζομεν ᾄδειν, μέχρι γε τοσούτου πε- D
παιδεῦσθαι σχεδὸν ἀναγκαῖον, μέχρι τοῦ δυνατὸν εἶναι
ξυνακολουθεῖν ἕκαστον ταῖς τε βάσεσι τῶν ῥυθμῶν καὶ
ταῖς χορδαῖς ταῖς τῶν μελῶν, ἵνα καθορῶντες τάς τε ἁρ-
μονίας καὶ τοὺς ῥυθμοὺς ἐκλέγεσθαί τε τὰ προσήκοντα
οἷοί τ' ὦσιν, ἃ τοῖς τηλικούτοις τε καὶ τοιούτοις ᾄδειν
πρέπον, καὶ οὕτως ᾄδωσι, καὶ ᾄδοντες αὐτοί τε ἡδονὰς
τὸ παραχρῆμα ἀσινεῖς ἥδωνται καὶ τοῖς νεωτέροις ἡγε-
μόνες ἠθῶν χρηστῶν ἀσπασμοῦ προσήκοντος γίγνωνται. E
μέχρι δὲ τοσούτου παιδευθέντες ἀκριβεστέραν ἂν παι-
δείαν τῆς ἐπὶ τὸ πλῆθος φερούσης εἶεν μετακεχειρισμένοι
καὶ τῆς περὶ τοὺς ποιητὰς αὐτούς. τὸ γὰρ τρίτον οὐδε-
μία ἀνάγκη ποιητῇ γιγνώσκειν, εἴτε καλὸν εἴτε μὴ καλὸν 269
τὸ μίμημα, τὸ δ' ἁρμονίας καὶ ῥυθμοῦ σχεδὸν ἀνάγκη·
τοῖς δὲ πάντα τὰ τρία τῆς ἐκλογῆς ἕνεκα τοῦ καλλίστου
καὶ δευτέρου, ἢ μηδέποτε ἱκανὸν ἐπῳδὸν γίγνεσθαι νέοις 671
πρὸς ἀρετήν. καὶ ὅπερ ὁ λόγος ἐν ἀρχαῖς ἐβουλήθη, τὴν
τῷ τοῦ Διονύσου χορῷ βοήθειαν ἐπιδεῖξαι καλῶς λεγομέ-
νην, εἰς δύναμιν εἴρηκε. σκοπώμεθα δὴ εἰ τοῦθ' οὕτω
γέγονε. θορυβώδης μέν που ὁ ξύλλογος ὁ τοιοῦτος ἐξ*

---

6. ἢ τὸ πεπλασμένον om. pr. *A*, τὸ om. ђ. — 9. κάλλους; πάντες - - ἐγιγνώσκομεν. *ΚΛ.* Ὀρθότατα λέγεις. *ΑΘ.* Ἆρ' a. — 14. ὅ τί ἐστι Astius. — 20. ὑμνεῖται τὸ περὶ a. — 23. τε] γε a, om. *A*. — 26. σχῆμα] χρῶμα *A* Ξ Ω v ђ r. Conf. 655 A. — 35. Ὀρφεὺς] Vid. Orphei fr. in Lobeck. Aglaoph. I. p. 339. II. p. 947 sq. — 39. ῥυθμοὺς a. — 44. ἀπταισίας] ἀπτωσίας vel πτοήσεως Astius, ἀπαυστίας idem in Lexico, ἀποτάσεως Orellius. Cf. tamen Max. Tyr. Diss. VII. p. 119. R. Winck.

3. ὅτι a. — 4. τριακοντούτεις a. — πέρα a. — 5. ὅτι a. — 7. ὅτι ab. — πεντηκοντούτεις a. — 10. τις om. Ξ a. — 18. τόδε που· προσήκοντα a. — 19. ἔχειν a. — 22. τί expunxerim. Bekk. — 25. αὖ τὰ] αὐτὰ a.

ἀνάγκης προϊούσης τῆς πόσεως ἐπὶ μᾶλλον ἀεὶ ξυμβαίνει
γιγνόμενος, ὅπερ ὑπεθέμεθα κατ' ἀρχὰς ἀναγκαῖον εἶναι
B γίγνεσθαι περὶ τῶν νῦν γιγνομένων.

ΚΛ. Ἀνάγκη.

ΑΘ. Πᾶς δέ γε αὐτὸς αὑτοῦ κουφότερος αἴρεται καὶ γέγηθέ τε καὶ παῤῥησίας ἐμπίπλαται καὶ ἀνηκουστίας ἐν τῷ τοιούτῳ τῶν πέλας, ἄρχων δ' ἱκανὸς ἀξιοῖ ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων γεγονέναι.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐκοῦν ἔφαμεν, ὅταν γίγνηται ταῦτα, καθάπερ
τινὰ σίδηρον, τὰς ψυχὰς τῶν πινόντων διαπύρους γιγνο-
μένας μαλθακωτέρας γίγνεσθαι καὶ νεωτέρας, ὥστε εὐα-
C γώγους ξυμβαίνειν τῷ δυναμένῳ καὶ ἐπισταμένῳ παιδεύειν
τε καὶ πλάττειν, καθάπερ ὅτ' ἦσαν νέαι; τοῦτον δ' εἶναι
270 τὸν πλάστην τὸν αὐτὸν ὥσπερ τότε, τὸν ἀγαθὸν νομοθέ-
την, οὗ νόμους εἶναι δεῖ συμποτικούς, δυναμένους τὸν
εὔελπιν καὶ θαῤῥαλέον ἐκεῖνον γιγνόμενον καὶ ἀναισχυν-
τότερον τοῦ δέοντος, καὶ οὐκ ἐθέλοντα τάξιν καὶ τὸ κατὰ
μέρος σιγῆς καὶ λόγου καὶ πόσεως καὶ Μούσης ὑπομένειν,
ἐθέλειν ποιεῖν πάντα τούτοις τἀναντία, καὶ εἰσιόντι τῷ
D μὴ καλῷ θάῤῥει τὸν κάλλιστον διαμαχόμενον φόβον εἰσπέμ-
πειν οἵους τ' εἶναι μετὰ δίκης, ὃν αἰδῶ τε καὶ αἰσχύνην
θεῖον φόβον ὠνομάκαμεν;

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΑΘ. Τούτων δέ γε τῶν νόμων εἶναι νομοφύλακας καὶ
συνδημιουργοὺς αὐτοῖς τοὺς ἀθορύβους καὶ νήφοντας τῶν
μὴ νηφόντων στρατηγούς, ὧν δὴ χωρὶς μέθῃ διαμάχεσθαι
δεινότερον ἢ πολεμίοις εἶναι μὴ μετὰ ἀρχόντων ἀθορύ-
βων, καὶ τὸν αὖ μὴ δυνάμενον ἐθέλειν πείθεσθαι τούτοις
E καὶ τοῖς ἡγεμόσι τοῖς τοῦ Διονύσου, τοῖς ὑπὲρ ἑξήκοντα
ἔτη γεγονόσιν, ἴσην καὶ μείζω τὴν αἰσχύνην φέρειν ἢ τὸν
τοῖς τοῦ Ἄρεος ἀπειθοῦντα ἄρχουσιν.

ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Οὐκοῦν εἴ γε εἴη τοιαύτη μὲν μέθη, τοιαύτη δὲ
παιδιά, μῶν οὐκ ὠφεληθέντες ἂν οἱ τοιοῦτοι συμπόται
καὶ μᾶλλον φίλοι ἢ πρότερον ἀπαλλάττοιντο ἀλλήλων,
271 ἀλλ' οὐχ ὥσπερ τὰ νῦν ἐχθροί, κατὰ νόμους δὲ πᾶσαν
672 τὴν ξυνουσίαν ξυγγενόμενοι καὶ ἀκολουθήσαντες, ὁπότε
ἀφηγοῖντο οἱ νήφοντες τοῖς μὴ νήφουσιν;

ΚΛ. Ὀρθῶς, εἴ γε δὴ εἴη τοιαύτη οἵαν νῦν λέγεις.

ΑΘ. Μὴ τοίνυν ἐκεῖνό γ' ἔτι τῆς τοῦ Διονύσου δωρεᾶς ψέγωμεν ἁπλῶς, ὡς ἔστι κακὴ καὶ εἰς πόλιν οὐκ ἀξία παραδέχεσθαι. καὶ γὰρ ἔτι πλείω τις ἂν ἐπεξέλθοι λέγων, ἐπεὶ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ὃ δωρεῖται, λέγειν
μὲν ὄκνος εἰς τοὺς πολλοὺς διὰ τὸ κακῶς τοὺς ἀνθρώ-
πους αὐτὸ ὑπολαβεῖν καὶ γνῶναι λεχθέν. B

ΚΛ. Τὸ ποῖον δή;

ΑΘ. Λόγος τις ἅμα καὶ φήμη ὑποῤῥεῖ πως, ὡς ὁ θεὸς οὗτος ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς Ἥρας διεφορήθη τῆς ψυχῆς τὴν γνώμην, διὸ τάς τε βακχείας καὶ πᾶσαν τὴν μανικὴν ἐμβάλλει χορείαν τιμωρούμενος· ὅθεν καὶ τὸν οἶνον ἐπὶ τοῦτ' αὐτὸ δεδώρηται. ἐγὼ δὲ τὰ μὲν τοιαῦτα τοῖς ἀσφαλὲς ἡγουμένοις εἶναι λέγειν περὶ θεῶν ἀφίημι
λέγειν, τὸ δὲ τοσόνδε οἶδα, ὅτι πᾶν ζῷον, ὅσον αὐτῷ
προσήκει νοῦν ἔχειν τελεωθέντι, τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον C
οὐδὲν ἔχον ποτὲ φύεται. ἐν τούτῳ δὴ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ 272
μήπω κέκτηται τὴν οἰκείαν φρόνησιν, πᾶν μαίνεταί τε
καὶ βοᾷ ἀτάκτως, καὶ ὅταν ἀκταινώσῃ ἑαυτὸ τάχιστα,
ἀτάκτως αὖ πηδᾷ. ἀναμνησθῶμεν δὲ ὅτι μουσικῆς τε καὶ
γυμναστικῆς ἔφαμεν ἀρχὰς ταύτας εἶναι.

ΚΛ. Μεμνήμεθα· τί δ' οὔ;

ΑΘ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι τὴν ῥυθμοῦ τε καὶ ἁρμονίας
αἴσθησιν τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν ἐνδεδωκέναι τὴν ἀρχὴν D
ταύτην ἔφαμεν, Ἀπόλλωνα δὲ καὶ Μούσας καὶ Διόνυσον
θεῶν αἰτίους γεγονέναι;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Καὶ δὴ καὶ τὸν οἶνόν γε, ὡς ἔοικεν, ὁ τῶν ἄλλων λόγος, ἵνα μανῶμεν, φησὶν ἐπὶ τιμωρίᾳ τῇ τῶν ἀνθρώπων δεδόσθαι· ὁ δὲ νῦν λεγόμενος ὑφ' ἡμῶν φάρμακον ἐπὶ τοὐναντίον φησὶν αἰδοῦς μὲν ψυχῆς κτήσεως ἕνεκα δεδόσθαι, σώματος δὲ ὑγιείας τε καὶ ἰσχύος.

ΚΛ. Κάλλιστα, ὦ ξένε, τὸν λόγον ἀπεμνημόνευκας. 584

ΑΘ. Καὶ τὰ μὲν δὴ τῆς χορείας ἡμίσεα διαπεπε- E
ράνθω· τὰ δ' ἡμίσεα, ὅπως ἂν ἔτι δοκῇ, περανοῦμεν ἢ
καὶ ἐάσομεν.

ΚΛ. Ποῖα δὴ λέγεις, καὶ πῶς ἑκάτερα διαιρῶν;

ΑΘ. Ὅλη μέν που χορεία ὅλη παίδευσις ἦν ἡμῖν,
τούτου δ' αὖ τὸ μὲν ῥυθμοί τε καὶ ἁρμονίαι τὸ κατὰ 273
τὴν φωνήν.

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τὸ δέ γε κατὰ τὴν τοῦ σώματος κίνησιν ῥυθ-
μὸν μὲν κοινὸν τῇ τῆς φωνῆς εἶχε κινήσει, σχῆμα δὲ
ἴδιον· ἐκεῖ δὲ μέλος ἡ τῆς φωνῆς κίνησις. 673

ΚΛ. Ἀληθέστατα.

ΑΘ. Τὰ μὲν τοίνυν τῆς φωνῆς μέχρι τῆς ψυχῆς πρὸς ἀρετῆς παιδείαν, οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον, ὠνομάσαμεν μουσικήν.

ΚΛ. Ὀρθῶς μὲν οὖν.

ΑΘ. Τὰ δέ γε τοῦ σώματος, ἃ παιζόντων ὄρχησιν

---

1. ἀεὶ cum Eusebio bc: οἱ r, εἰ a. — 2. εἶναι om. Ξc. — 13. δυναμένῳ τε καὶ Ab. — 15. ὅνπερ a. — 21. τὸν] τὸν μὴ ΑΞΩυfhr. Fort. τὸν δή. Ou. — 32. Ἄρεως a. — 39. ἀφίκοιντο c, ὑφηγοῖντο Astius. — 40. εἴη ἐπὶ τοιαύτη a, εἴη ἔτι τοιαύτη Astio auctore c.

5. Ἥρας om. a. — 7. ἐμβάλλειν c. — 11. τοιοῦτον] τοῦτον Ωcht et (corr. in o) Α. — 14. ἀποκτείνῃ τις αὐτὸ a, ἀποκναίσῃ ἑαυτὸ Winckelmannus. Vid. praefat. ad Phileb. p. XIII sq. ed. min. — 21. θεῶν] τούτων a. — 24. τῇ om. a.

εἴπομεν, ἐὰν μέχρι τῆς τοῦ σώματος ἀρετῆς ἡ τοιαύτη κίνησις γίγνηται, τὴν ἔντεχνον ἀγωγὴν ἐπὶ τὸ τοιοῦτον αὐτοῦ γυμναστικὴν προσείπομεν.

ΚΛ. Ὀρθότατα.

B ΑΘ. Τὸ δὲ τῆς μουσικῆς, ὃ νῦν δὴ σχεδὸν ἥμισυ διεληλυθέναι τῆς χορείας εἴπομεν καὶ διαπεπεράνθαι, καὶ νῦν οὕτως εἰρήσθω· τὸ δὲ ἥμισυ λέγωμεν. ἢ πῶς καὶ πῇ ποιητέον;

ΚΛ. Ὦ ἄριστε, Κρησὶ καὶ Λακεδαιμονίοις διαλεγόμενος, μουσικῆς πέρι διελθόντων ἡμῶν, ἐλλειπόντων δὲ
274 γυμναστικῆς, τί ποτε οἴει σοι πότερον ἡμῶν ἀποκρινεῖσθαι πρὸς ταύτην τὴν ἐρώτησιν;

ΑΘ. Ἀποκεκρίσθαι ἔγωγ᾽ ἄν σε φαίην σχεδὸν ταῦτ᾽
C ἐρόμενον σαφῶς, καὶ μανθάνω ὡς ἐρώτησις οὖσα αὕτη τὰ νῦν ἀπόκρισίς τ᾽ ἐστίν, ὡς εἶπον καὶ ἔτι πρόσταξις διαπεράνασθαι τὰ περὶ γυμναστικῆς.

ΚΛ. Ἄριστ᾽ ὑπέλαβές τε καὶ οὕτω δὴ ποίει.

ΑΘ. Ποιητέον· οὐδὲ γὰρ πάνυ χαλεπόν ἐστιν εἰπεῖν ὑμῖν γε ἀμφοτέροις γνώριμα. πολὺ γὰρ ἐν ταύτῃ τῇ τέχνῃ πλέον ἐμπειρίας ἢ ἐν ἐκείνῃ μετέχετε.

ΚΛ. Σχεδὸν ἀληθῆ λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν αὖ ταύτης ἀρχὴ μὲν τῆς παιδιᾶς τὸ κατὰ
D φύσιν πηδᾶν εἰθίσθαι πᾶν ζῷον, τὸ δ᾽ ἀνθρώπινον, ὡς ἔφαμεν, αἴσθησιν λαβὸν τοῦ ῥυθμοῦ ἐγέννησέ τε ὄρχησιν καὶ ἔτεκε, τοῦ δὲ μέλους ὑπομιμνήσκοντος καὶ ἐγείροντος τὸν ῥυθμόν, κοινωθέντ᾽ ἀλλήλοις χορείαν καὶ παιδιὰν ἐτεκέτην.

ΚΛ. Ἀληθέστατα.

ΑΘ. Καὶ τὸ μέν, φαμέν, ἤδη διεληλύθαμεν αὐτοῦ, τὸ δὲ πειρασόμεθα ἐφεξῆς διελθεῖν.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἐπὶ τοίνυν τῇ τῆς μέθης χρείᾳ τὸν κολοφῶνα
E πρῶτον ἐπιθῶμεν, εἰ καὶ σφῷν ξυνδοκεῖ.

275 ΚΛ. Ποῖον δὴ καὶ τίνα λέγεις;

ΑΘ. Εἰ μέν τις πόλις ὡς οὔσης σπουδῆς τῷ ἐπιτηδεύματι τῷ νῦν εἰρημένῳ χρήσεται μετὰ νόμων καὶ τάξεως, ὡς τοῦ σωφρονεῖν ἕνεκα μελέτης χρωμένη, καὶ τῶν ἄλλων ἡδονῶν μὴ ἀφέξεται ὡσαύτως καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τοῦ κρατεῖν αὐτῶν ἕνεκα μηχανωμένη, τοῦτον μὲν τὸν τρόπον ἅπασι τούτοις χρηστέον· εἰ δ᾽ ὡς παιδιᾷ τε, καὶ ἐξέσται τῷ βουλομένῳ, καὶ ὅταν βούληται, καὶ μεθ᾽ ὧν
674 ἂν βούληται, πίνειν μετ᾽ ἐπιτηδευμάτων ὡντινωνοῦν ἄλλων, οὐκ ἂν τιθείμην ταύτην τὴν ψῆφον, ὡς δεῖ ποτὲ μέθῃ χρῆσθαι ταύτην τὴν πόλιν ἢ τοῦτον τὸν ἄνδρα, ἀλλ᾽ ἔτι μᾶλλον τῆς Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων χρείας προσθείμην ἂν τῷ τῶν Καρχηδονίων νόμῳ, μηδέποτε μηδένα ἐπὶ στρατοπέδου γεύεσθαι τούτου τοῦ πώματος, ἀλλ᾽ ὑδροποσίαις ξυγγίγνεσθαι τοῦτον τὸν χρόνον ἅπαντα, καὶ κατὰ πόλιν μήτε δοῦλον μήτε δούλην γεύεσθαι μηδέποτε, μηδὲ
B ἄρχοντας τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ὃν ἂν ἄρχωσι, μηδ᾽ αὖ κυβερνήτας μηδὲ δικαστὰς ἐνεργοὺς ὄντας οἴνου γεύεσθαι τὸ παράπαν, μηδ᾽ ὅστις βουλευόμενος εἰς βουλὴν ἀξίαν τινὰ λόγου συνέρχεται, μηδέ γε μεθ᾽ ἡμέραν μηδένα τὸ παράπαν, εἰ μὴ σωμασκίας ἢ νόσων ἕνεκα, μηδ᾽ αὖ νύ-
276 κτωρ, ὅταν ἐπινοῇ τις παῖδας ποιεῖσθαι ἀνὴρ ἢ καὶ γυνή. καὶ ἄλλα δὲ πάμπολλα ἄν τις λέγοι, ἐν οἷς τοῖς νοῦν τε
C καὶ νόμον ἔχουσιν ὀρθὸν οὐ ποτέος οἶνος, ὥστε κατὰ τὸν λόγον τοῦτον οὐδ᾽ ἀμπέλων ἂν πολλῶν δέοι οὐδ᾽ ἡτινιοῦν πόλει, τακτὰ δὲ τά τ᾽ ἄλλα ἂν εἴη γεωργήματα καὶ πᾶσα ἡ δίαιτα, καὶ δὴ τά γε περὶ οἶνον σχεδὸν ἁπάντων ἐμμετρώτατα καὶ ὀλίγιστα γίγνοιτ᾽ ἄν. Οὗτος, ὦ ξένοι, ἡμῖν, εἰ ξυνδοκεῖ, κολοφὼν ἐπὶ τῷ περὶ οἴνου λόγῳ ῥηθέντι εἰρήσθω.

ΚΛ. Καλῶς, καὶ ξυνδοκεῖ.

---

3. προσείπωμεν a. — 5. δὴ om. a. — 20. χορείᾳ a.
13. τῶν addidimus cum ΑΩυfhr. — 14. πόματος a. — ὑδροποσίᾳ a. — 16. δούλην μήτε δοῦλον Λ. — 25. ἀμπελώνων Eusebius. — 27. ἐμμετρότατα a.

Γ.

676
385
277

Ταῦτα μὲν οὖν δὴ ταύτῃ· πολιτείας δ' ἀρχὴν τίνα ποτὲ φῶμεν γεγονέναι; μῶν οὐκ ἐνθένδε τις ἂν αὐτὴν ῥᾷστά τε καὶ κάλλιστα κατίδοι;

ΚΛ. Πόθεν;

ΑΘ. Ὅθεν περ καὶ τὴν τῶν πόλεων ἐπίδοσιν εἰς ἀρετὴν μεταβαίνουσαν ἅμα καὶ κακίαν ἑκάστοτε θεατέον.

ΚΛ. Λέγεις δὲ πόθεν;

ΑΘ. Οἶμαι μὲν ἀπὸ χρόνου μήκους τε καὶ ἀπειρίας
B καὶ τῶν μεταβολῶν ἐν τῷ τοιούτῳ.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Φέρε, ἀφ' οὗ πόλεις τ' εἰσὶ καὶ ἄνθρωποι πολιτευόμενοι, δοκεῖς ἄν ποτε κατανοῆσαι χρόνου πλῆθος ὅσον γέγονεν;

278 ΚΛ. Οὔκουν ῥᾴδιόν γε οὐδαμῶς.

ΑΘ. Τὸ δέ γε, ὡς ἄπλετόν τι καὶ ἀμήχανον ἂν εἴη.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν τοῦτό γε.

ΑΘ. Μῶν οὖν οὐ μυρίαι μὲν ἐπὶ μυρίαις ἡμῖν γεγόνασι πόλεις ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τοῦ
C πλήθους λόγον οὐκ ἐλάττους ἐφθαρμέναι; πεπολιτευμέναι δ' αὖ πάσας πολιτείας πολλάκις ἑκασταχοῦ; καὶ τοτὲ μὲν ἐξ ἐλαττόνων μείζους, τοτὲ δὲ ἐκ μειζόνων ἐλάττους, καὶ χείρους ἐκ βελτιόνων γεγόνασι καὶ βελτίους ἐκ χειρόνων;

ΚΛ. Ἀναγκαῖον.

ΑΘ. Ταύτης δὴ πέρι λάβωμεν, εἰ δυναίμεθα, τῆς μεταβολῆς τὴν αἰτίαν· τάχα γὰρ ἂν ἴσως δείξειεν ἡμῖν τὴν πρώτην τῶν πολιτειῶν γένεσιν καὶ μετάβασιν.

ΚΛ. Εὖ λέγεις, καὶ προθυμεῖσθαι δεῖ σὲ μὲν ὃ διανοεῖ περὶ αὐτῶν ἀποφαινόμενον, ἡμᾶς δὲ ξυνεπομένους.

677 ΑΘ. Ἆρ' οὖν ὑμῖν οἱ παλαιοὶ λόγοι ἀλήθειαν ἔχειν τινὰ δοκοῦσιν;

ΚΛ. Ποῖοι δή;

ΑΘ. Τὸ πολλὰς ἀνθρώπων φθορὰς γεγονέναι κατακλυσμοῖς τε καὶ νόσοις καὶ ἄλλοις πολλοῖς, ἐν οἷς βραχύ τι τῶν ἀνθρώπων λείπεσθαι γένος.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν πιθανὸν τὸ τοιοῦτον πᾶν παντί. 279

ΑΘ. Φέρε δή, νοήσωμεν μίαν τῶν πολλῶν ταύτην τὴν τῷ κατακλυσμῷ ποτὲ γενομένην.

ΚΛ. Τὸ ποῖόν τι περὶ αὐτῆς διανοηθέντες;

ΑΘ. Ὡς οἱ τότε περιφυγόντες τὴν φθορὰν σχεδὸν B
ὄρειοί τινες ἂν εἶεν νομῆς, ἐν κορυφαῖς που σμικρὰ ζώπυρα τοῦ τῶν ἀνθρώπων διασεσωσμένα γένους.

ΚΛ. Δῆλον.

ΑΘ. Καὶ δὴ τοὺς τοιούτους γε ἀνάγκη που τῶν ἄλλων ἀπείρους εἶναι τεχνῶν καὶ τῶν ἐν τοῖς ἄστεσι πρὸς ἀλλήλους μηχανῶν εἴς τε πλεονεξίας καὶ φιλονεικίας, καὶ ὁπόσ' ἄλλα κακουργήματα πρὸς ἀλλήλους ἐπινοοῦσιν.

ΚΛ. Εἰκὸς γοῦν.

ΑΘ. Θῶμεν δὴ τὰς ἐν τοῖς πεδίοις πόλεις καὶ πρὸς C
θαλάττῃ κατοικούσας ἄρδην ἐν τῷ τότε χρόνῳ διαφθείρεσθαι;

ΚΛ. Θῶμεν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ὄργανά τε πάντα ἀπόλλυσθαι, καὶ εἴ τι τέχνης ἦν ἐχόμενον σπουδαίως εὑρημένον ἢ πολιτικῆς ἢ καὶ σοφίας τινὸς ἑτέρας, πάντα ἔρρειν ταῦτα ἐν τῷ τότε χρόνῳ φήσομεν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ ἄν, ὦ ἄριστε, εἴ γε ἔμενε τάδε οὕτω τὸν πάντα χρόνον ὡς νῦν διακεκόσμηται, καινὸν ἀνηυρίσκετό ποτε καὶ ὁτιοῦν; ὅτι μὲν γὰρ μυριάκις μύρια ἔτη διελάνθανεν ἄρα τοὺς τότε, χίλια δ' ἀφ' οὗ γέγονεν ἢ δὶς τοσαῦτα ἔτη, τὰ μὲν Δαιδάλῳ καταφανῆ γέγονε, τὰ 280 D

---

1. ταύτῃ] ταῦτα a. — 5. περ om. a. — εἰς] ἐπ' a c. — 14. ῥᾷον a. — 15. ἄπλετον] ἄπειρον a. — 17. Μῶν γε
ἀσιν
οὖν a. — 24. πέρι λάβωμεν] περιλάβωμεν a, περὶ λάβωμεν c. — 26. μεταβολὴν Ωυfh, μεταβολὴν r. — 29. ὑμῖν Ωυfhr.
1. δή] δέ a. — 10. νομεῖς a. — 11. γένους διασεσωσμένα a. — 23. σπουδαίας a. — 28. ὁτιοῦν τοῦτο ὅτι A, ὁτιοῦν του; ὅ, τι a. — γὰρ om. ΞΩυfhr.

δὲ Ὀρφεῖ, τὰ δὲ Παλαμήδει, τὰ δὲ περὶ μουσικὴν Μαρσύᾳ καὶ Ὀλύμπῳ, περὶ λύραν δὲ Ἀμφίονι, τὰ δ' ἄλλα ἄλλοις πάμπολλα, ὡς ἔπος εἰπεῖν χθὲς καὶ πρώην γεγονότα.

ΑΘ. Ἆρ' οἶσθ', ὦ Κλεινία, τὸν φίλον ὅτι παρέλιπες, τὸν ἀτεχνῶς χθὲς γενόμενον;

ΚΛ. Μῶν φράζεις Ἐπιμενίδην;

E ΑΘ. Ναὶ τοῦτον· πολὺ γὰρ ὑμῖν ὑπερεπήδησε τῷ μηχανήματι τοὺς ξύμπαντας, ὦ φίλε, ὃ λόγῳ μὲν Ἡσίοδος ἐμαντεύετο πάλαι, τῷ δ' ἔργῳ ἐκεῖνος ἀπετέλεσεν, ὡς ὑμεῖς φατέ.

ΚΛ. Φαμὲν γὰρ οὖν.

ΑΘ. Οὐκοῦν οὕτω δὴ λέγωμεν ἔχειν τότε, ὅτε ἐγένετο ἡ φθορά, τὰ περὶ τοὺς ἀνθρώπους πράγματα, μυρίαν μέν τινα φοβερὰν ἐρημίαν, γῆς δ' ἀφθόνου πλῆθος πάμπολυ, ζώων δὲ τῶν ἄλλων ἐῤῥόντων βουκόλι' ἄττα, καὶ εἴ τί που αἰγῶν περιλειφθὲν ἐτύγχανε γένος, σπάνια

678 καὶ ταῦτα νέμουσιν εἶναι ζῆν τότε κατ' ἀρχάς.

281 ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Πόλεως δὲ καὶ πολιτείας πέρι καὶ νομοθεσίας, ὧν νῦν ὁ λόγος ἡμῖν παρέστηκεν, ἆρ' ὡς ἔπος εἰπεῖν οἰόμεθα καὶ μνήμην εἶναι τὸ παράπαν;

ΚΛ. Οὐδαμῶς.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἐξ ἐκείνων τῶν διακειμένων οὕτω τὰ νῦν γέγονεν ἡμῖν ξύμπαντα, πόλεις τε καὶ πολιτεῖαι καὶ τέχναι καὶ νόμοι καὶ πολλὴ μὲν πονηρία, πολλὴ δὲ καὶ ἀρετή;

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

B ΑΘ. Ἆρ' οἰόμεθα, ὦ θαυμάσιε, τοὺς τότε ἀπείρους ὄντας πολλῶν μὲν καλῶν τῶν κατὰ τὰ ἄστη, πολλῶν δὲ καὶ τῶν ἐναντίων τελέους πρὸς ἀρετὴν ἢ καὶ πρὸς κακίαν γεγονέναι;

ΚΛ. Καλῶς εἶπες, καὶ μανθάνομεν ὃ λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν προϊόντος μὲν τοῦ χρόνου, πληθύοντος δ' ἡμῶν τοῦ γένους εἰς πάντα τὰ νῦν καθεστηκότα προελήλυθε πάντα;

ΚΛ. Ὀρθότατα.

ΑΘ. Οὐκ ἐξαίφνης γε, ὡς εἰκός, κατὰ σμικρὸν δὲ ἐν παμπόλλῳ τινὶ χρόνῳ.

C ΚΛ. Καὶ μάλα πρέπει τοῦθ' οὕτως.

ΑΘ. Ἐκ γὰρ τῶν ὑψηλῶν εἰς τὰ πεδία καταβαίνειν, οἶμαι, πᾶσι φόβος ἔναυλος ἐγεγόνει.

282 ΚΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Ἆρ' οὐκ ἄσμενοι μὲν ἑαυτοὺς ἑώρων δι' ὀλιγότητα ἐν τοῖς περὶ ἐκεῖνον τὸν χρόνον, πορεῖα δέ, ὥστ' ἐπ' ἀλλήλους τότε πορεύεσθαι κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν, σὺν ταῖς τέχναις ὡς ἔπος εἰπεῖν πάντα σχεδὸν ἀπολώλει; ξυμμίσγειν οὖν ἀλλήλοις οὐκ ἦν, οἶμαι, σφόδρα δυνατόν· σίδηρος γὰρ καὶ χαλκὸς καὶ πάντα τὰ μεταλλεῖα συγκεχυμένα ἠφάνιστο, ὥστε ἀπορία πᾶσα ἦν τοῦ ἀνακαθαίρεσθαι τὰ τοιαῦτα, δρυοτομίας τε εἶχον σπάνιν. εἰ γάρ πού τι καὶ περιγεγονὸς ἦν ὄργανον ἐν ὄρεσι, ταῦτα μὲν ταχὺ κατατριβέντα ἠφάνιστο, ἄλλα δ' οὐκ ἔμελλε γενήσεσθαι, πρὶν πάλιν ἡ τῶν μεταλλέων ἀφίκοιτο εἰς ἀνθρώπους τέχνη. D

ΚΛ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΑΘ. Γενεαῖς δὴ πόσαις ὕστερον οἰόμεθα τοῦθ' οὕτω γεγονέναι; 586

ΚΛ. Δῆλον ὅτι παμπόλλαις τισίν. E

ΑΘ. Οὐκοῦν καὶ τέχναι ὅσαιπερ σιδήρου δέονται καὶ χαλκοῦ καὶ τῶν τοιούτων ἁπάντων, τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ἔτι πλείονα ἠφανισμέναι ἂν εἶεν ἐν τῷ τότε;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Καὶ τοίνυν στάσις ἅμα καὶ πόλεμος ἀπολώλει κατὰ τὸν τότε χρόνον πολλαχῇ. 283

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Πρῶτον μὲν ἠγάπων καὶ ἐφιλοφρονοῦντο ἀλλήλους δι' ἐρημίαν, ἔπειτα οὐ περιμάχητος ἦν αὐτοῖς ἡ τροφή. νομῆς γὰρ οὐκ ἦν σπάνις, εἰ μή τισι κατ' ἀρχὰς 679 ἴσως, ᾗ δὴ τὸ πλεῖστον διέζων ἐν τῷ τότε χρόνῳ· γάλακτος γὰρ καὶ κρεῶν οὐδαμῶς ἐνδεεῖς ἦσαν, ἔτι δὲ θηρεύοντες οὐ φαύλην οὐδ' ὀλίγην τροφὴν παρείχοντο. καὶ μὴν ἀμπεχόνης γε καὶ στρωμνῆς καὶ οἰκήσεων καὶ σκευῶν ἐμπύρων τε καὶ ἀπύρων εὐπόρουν· αἱ πλαστικαὶ γὰρ καὶ ὅσαι πλεκτικαὶ τῶν τεχνῶν οὐδὲ ἓν προσδέονται σιδήρου· ταῦτα δὲ πάντα τούτω τὼ τέχνα θεὸς ἔδωκε πορίζειν B τοῖς ἀνθρώποις, ἵν' ὁπότε εἰς τὴν τοιαύτην ἀπορίαν ἔλθοιεν, ἔχοι βλάστην καὶ ἐπίδοσιν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. πένητες μὲν δὴ διὰ τὸ τοιοῦτον σφόδρα οὐκ ἦσαν, οὐδ' ὑπὸ πενίας ἀναγκαζόμενοι διάφοροι ἑαυτοῖς ἐγίγνοντο· πλούσιοι δ' οὐκ ἄν ποτ' ἐγένοντο ἄχρυσοί τε καὶ ἀνάργυροι ὄντες, ὃ τότε ἐν ἐκείνοις παρῆν. ᾗ δ' ἄν ποτε ξυνοικίᾳ μήτε πλοῦτος ξυνοικῇ μήτε πενία, σχεδὸν ἐν ταύτῃ γενναιότατα ἤθη γίγνοιτ' ἄν· οὔτε γὰρ ὕβρις οὔτ' ἀδικία, ζῆλοί τε αὖ καὶ φθόνοι οὐκ ἐγγίγνονται. ἀγαθοὶ C 284 μὲν δὴ διὰ ταῦτά τε ἦσαν καὶ διὰ τὴν λεγομένην εὐήθειαν· ἃ γὰρ ἤκουον καλὰ καὶ αἰσχρά, εὐήθεις ὄντες ἡγοῦντο ἀληθέστατα λέγεσθαι καὶ ἐπείθοντο. ψεῦδος γὰρ ὑπονοεῖν οὐδεὶς ἠπίστατο διὰ σοφίαν, ὥσπερ τὰ νῦν, ἀλλὰ περὶ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων τὰ λεγόμενα ἀληθῆ νομίζοντες ἔζων κατὰ ταῦτα· διόπερ ἦσαν τοιοῦτοι παντάπασιν, οἵους αὐτοὺς ἡμεῖς ἄρτι διεληλύθαμεν.

ΚΛ. Ἐμοὶ γοῦν δὴ καὶ τῷδε οὕτω ταῦτα ξυνδοκεῖ. D

ΑΘ. Οὐκοῦν εἴπωμεν ὅτι γενεαὶ διαβιοῦσαι πολλαὶ τοῦτον τὸν τρόπον τῶν πρὸ κατακλυσμοῦ γεγονότων καὶ τῶν νῦν ἀτεχνότεροι μὲν καὶ ἀμαθέστεροι πρός τε τὰς

---

9. Ἡσίοδος] Opp. et D. 41. — 29. οἰόμεθα a. — 34. πληθύνοντος a. — 36. ἅπαντα ac. — 46. πόρεια a.
3. γάρ τι που a. (τι om. A.) — 8. ἂν] δή a. — 12. λέγονται A f et γρ. Ω b. — 27. οὐδὲν a. — 36. γενναιότατα] δικαιότατα a. — 48. ἀτεχνότεροι ac.

ἄλλας μέλλουσιν εἶναι τέχνας καὶ πρὸς τὰς πολεμικάς,
ὅσαι τε πεζαὶ καὶ ὅσαι κατὰ θάλατταν γίγνονται τὰ νῦν,
καὶ ὅσαι δὴ κατὰ πόλιν μόνον αὐτοῦ δίκαι καὶ στάσεις
λεγόμεναι, λόγοις ἔργοις τε μεμηχανημέναι πάσας μηχα-
E νὰς εἰς τὸ κακουργεῖν τε ἀλλήλους καὶ ἀδικεῖν, εὐηθέστε-
ροι δὲ καὶ ἀνδρειότεροι καὶ ἅμα σωφρονέστεροι καὶ ξύμ-
παντα δικαιότεροι; τὸ δὲ τούτων αἴτιον ἤδη διεληλύ-
θαμεν.

ΚΛ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΑΘ. Λελέχθω δὴ ταῦτα ἡμῖν καὶ τὰ τούτοις ξυνε-
285 πόμενα ἔτι πάντα εἰρήσθω τοῦδ' ἕνεκα, ἵνα νοήσωμεν
680 τοῖς τότε νόμων τίς ποτ' ἦν χρεία καὶ τίς ἦν νομοθέτης
αὐτοῖς.

ΚΛ. Καὶ καλῶς γε εἴρηκας.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν ἐκεῖνοι μὲν οὔτ' ἐδέοντο νομοθετῶν
οὔτε πω ἐφίλει κατὰ τούτους τοὺς χρόνους γίγνεσθαι τὸ
τοιοῦτον; οὐδὲ γὰρ γράμματα ἔστι πω τοῖς ἐν τούτῳ τῷ
μέρει τῆς περιόδου γεγονόσιν, ἀλλ' ἔθεσι καὶ τοῖς λεγο-
μένοις πατρίοις νόμοις ἑπόμενοι ζῶσιν.

ΚΛ. Εἰκὸς γοῦν.

ΑΘ. Πολιτείας δέ γε ἤδη καὶ τρόπος ἐστί τις οὗτος.

ΚΛ. Τίς;

B *ΑΘ.* Δοκοῦσί μοι πάντες τὴν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
πολιτείαν δυναστείαν καλεῖν, ἣ καὶ νῦν ἔτι πολλαχοῦ καὶ
ἐν Ἕλλησι καὶ κατὰ βαρβάρους ἐστί· λέγει δ' αὐτὴν που καὶ
Ὅμηρος γεγονέναι περὶ τὴν τῶν Κυκλώπων οἴκησιν, εἰπὼν

τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ βουληφόροι οὔτε θέμιστες,
ἀλλ' οἵ γ' ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα
ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, θεμιστεύει δὲ ἕκαστος
C παίδων ἠδ' ἀλόχων, οὐδ' ἀλλήλων ἀλέγουσιν.

ΚΛ. Ἔοικέ γε ὁ ποιητὴς ὑμῖν οὗτος γεγονέναι χα-
ρίεις. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἄλλα αὐτοῦ διεληλύθαμεν μάλ'
286 ἀστεῖα, οὐ μὴν πολλά γε· οὐ γὰρ σφόδρα χρώμεθα οἱ
Κρῆτες τοῖς ξενικοῖς ποιήμασιν.

ΜΕ. Ἡμεῖς δ' αὖ χρώμεθα μέν, καὶ ἔοικέ γε κρατεῖν
τῶν τοιούτων ποιητῶν, οὐ μέντοι Λακωνικόν γε ἀλλά
D τινα μᾶλλον Ἰωνικὸν βίον διεξέρχεται ἑκάστοτε. νῦν μὴν
εὖ τῷ σῷ λόγῳ ἔοικε μαρτυρεῖν, τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν ἐπὶ
τὴν ἀγριότητα διὰ μυθολογίας ἐπανενεγκών.

ΑΘ. Ναί. ξυμμαρτυρεῖ γὰρ καὶ λάβωμέν γε αὐτὸν
μηνυτὴν ὅτι τοιαῦται πολιτεῖαι γίγνονταί ποτε.

ΚΛ. Καλῶς.

ΑΘ. Μῶν οὖν οὐκ ἐκ τούτων τῶν κατὰ μίαν οἴκη-
σιν καὶ κατὰ γένος διεσπαρμένων ὑπὸ ἀπορίας τῆς ἐν
ταῖς φθοραῖς, ἐν οἷς τὸ πρεσβύτατον ἄρχει διὰ τὸ τὴν
E ἀρχὴν αὐτοῖς ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς γεγονέναι, οἷς ἑπό-
μενοι καθάπερ ὄρνιθες ἀγέλην μίαν ποιήσουσι, πατρονο-
μούμενοι καὶ βασιλείαν πασῶν δικαιοτάτην βασιλευόμενοι;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Μετὰ δὲ ταῦτά γε εἰς τὸ κοινὸν μείζους ποιοῦν-
τες πόλεις πλείους συνέρχονται, καὶ ἐπὶ γεωργίας τὰς ἐν
ταῖς ὑπωρείαις τρέπονται πρώτας, περιβόλους τε αἱμασι- 681
ώδεις τινάς, τειχῶν ἐρύματα, τῶν θηρίων ἕνεκα ποιοῦν- 287
ται, μίαν οἰκίαν αὖ κοινὴν καὶ μεγάλην ἀποτελοῦντες.

ΚΛ. Τὸ γοῦν εἰκὸς ταῦθ' οὕτω γίγνεσθαι.

ΑΘ. Τί δέ; τόδε ἆρα οὐκ εἰκός;

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Τῶν οἰκήσεων τούτων μειζόνων αὐξανομένων
ἐκ τῶν ἐλαττόνων καὶ πρώτων ἑκάστην τῶν σμικρῶν πα-
ρεῖναι κατὰ γένος ἔχουσαν τόν τε πρεσβύτατον ἄρχοντα
καὶ αὑτῆς ἔθη ἄττα ἴδια διὰ τὸ χωρὶς ἀλλήλων οἰκεῖν, B
ἕτερα ἀφ' ἑτέρων ὄντων τῶν γεννητόρων τε καὶ θρεψάντων,
ἃ εἰθίσθησαν περὶ θεούς τε καὶ ἑαυτοὺς κοσμιωτέρων μὲν
κοσμιώτερα καὶ ἀνδρικῶν ἀνδρικώτερα· καὶ κατὰ τρόπον
οὕτως ἑκάστους τὰς αὑτῶν αἱρέσεις εἰς τοὺς παῖδας 587
ἀποτυπουμένους καὶ παίδων παῖδας, ὃ λέγομεν, ἥκειν
ἔχοντας ἰδίους νόμους εἰς τὴν μείζονα ξυνοικίαν.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Καὶ μὴν τούς γε αὑτῶν νόμους ἀρέσκειν ἑκά- C
στοις ἀναγκαῖόν που, τοὺς δὲ τῶν ἄλλων ὑστέρους.

ΚΛ. Οὕτως.

ΑΘ. Ἀρχῇ δὴ νομοθεσίας οἷον ἐμβάντες ἐλάθομεν,
ὡς ἔοικεν.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Τὸ γοῦν μετὰ ταῦτα ἀναγκαῖον αἱρεῖσθαι τοὺς 288
συνελθόντας τούτους κοινούς τινας ἑαυτῶν, οἳ δὴ τὰ πάν-
των ἰδόντες νόμιμα, τά σφισιν ἀρέσκοντα αὐτῶν μάλιστα
εἰς τὸ κοινὸν τοῖς ἡγεμόσι καὶ ἀγαγοῦσι τοὺς δήμους οἷον
βασιλεῦσι φανερὰ δείξαντες ἑλέσθαι τε δόντες, αὐτοὶ μὲν D
νομοθέται κληθήσονται, τοὺς δὲ ἄρχοντας καταστήσαντες,
ἀριστοκρατίαν τινὰ ἐκ τῶν δυναστειῶν ποιήσαντες ἢ καὶ
τινα βασιλείαν, ἐν ταύτῃ τῇ μεταβολῇ τῆς πολιτείας οἰ-
κήσουσιν.

ΚΛ. Ἐφεξῆς γοῦν ἂν οὕτω τε καὶ ταύτῃ γίγνοιτο.

ΑΘ. Τρίτον τοίνυν εἴπωμεν ἔτι πολιτείας σχῆμα
γιγνόμενον, ἐν ᾧ δὴ πάντα εἴδη καὶ παθήματα πολιτει-
ῶν καὶ ἅμα πόλεων ξυμπίπτει γίγνεσθαι.

ΚΛ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο; E

ΑΘ. Ὃ μετὰ τὸ δεύτερον καὶ Ὅμηρος ἐπεσημήνατο,
λέγων τὸ τρίτον οὕτω γεγονέναι· κτίσσε δὲ Δαρδανίην
γάρ πού φησιν,

ἐπεὶ οὔπω Ἴλιος ἱρὴ

---

15. ἐκεῖνοι om. Bekkeri operae. — 19. πατρικοῖς a. — 27. Hom. Odyss. ι, 112–115. — 37. βίον Ἰωνικὸν Ξa. — 39. αὐτὸν a. — 40. *ΚΛ. Ναί. ΑΘ.* Συμμαρτυρεῖ a. — 43. οὖν om. a. — 45. οἷς cum Astio bc: αἷς cum libris a.
10. δὲ τόδε; ἆρα a. — 15. αὐτῆς a. — 18. τρόπους V. — 19. αὐτῶν αἱρέσεις Astius, αὐτῶν ἀεὶ αἱρέσεις Orellius. (κατὰ τρόπους οὕτως ἑκάστους τοὺς αὐτῶν ἀνευρήσεις Winckelmannus coll. 739 B. Gorg. 457 D.) — 30. δὴ om. a. — 34. καταστάσαντες Bekkeri operae. — 44. κτίσσε δὲ κτλ.] Hom. Iliad. υ, 216–218. — 46. οὕτω Stallbaumii operae.

ἐν πεδίῳ πεπόλιστο, πόλις μερόπων ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἔθ' ὑπωρείας ᾤκουν πολυπιδάκου Ἴδης.

682 λέγει γὰρ δὴ ταῦτα τὰ ἔπη καὶ ἐκεῖνα ἃ περὶ τῶν Κυκλώπων εἴρηκε κατὰ θεόν πως εἰρημένα καὶ κατὰ φύσιν·
289 θεῖον γὰρ οὖν δὴ καὶ τὸ ποιητικὸν ἐνθεαστικὸν ὂν γένος ὑμνῳδοῦν πολλῶν τῶν κατ' ἀλήθειαν γιγνομένων ξύν τισι Χάρισι καὶ Μούσαις ἐφάπτεται ἑκάστοτε.

ΚΛ. Καὶ μάλα.

ΑΘ. Εἰς δὴ τὸ πρόσθεν προέλθωμεν ἔτι τοῦ νῦν ἐπελθόντος ἡμῖν μύθου. τάχα γὰρ ἂν σημήνειέ τι τῆς ἡμετέρας πέρι βουλήσεως. οὐκοῦν χρή;

B ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Κατῳκίσθη δή, φαμέν, ἐκ τῶν ὑψηλῶν εἰς μέγα τε καὶ καλὸν πεδίον Ἴλιον, ἐπὶ λόφον τινὰ οὐχ ὑψηλὸν καὶ ἔχοντα ποταμοὺς πολλοὺς ἄνωθεν ἐκ τῆς Ἴδης ὡρμημένους.

ΚΛ. Φασὶ γοῦν.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐν πολλοῖς τισὶ χρόνοις τοῖς μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τοῦτο οἰόμεθα γεγονέναι;

ΚΛ. Πῶς δ' οὐκ ἐν πολλοῖς;

ΑΘ. Δεινὴ γοῦν ἔοικεν αὐτοῖς λήθη τότε παρεῖναι
C τῆς νῦν λεγομένης φθορᾶς, ὅθ' οὕτως ὑπὸ ποταμοὺς πολλοὺς καὶ ἐκ τῶν ὑψηλῶν ῥέοντας πόλιν ὑπέθεσαν, πιστεύσαντες οὐ σφόδρα ὑψηλοῖς τισὶ λόφοις.

ΚΛ. Δῆλον οὖν ὡς παντάπασί τινα μακρὸν ἀπεῖχον χρόνον τοῦ τοιούτου πάθους.

ΑΘ. Καὶ ἄλλαι γε, οἶμαι, πόλεις τότε κατῴκουν ἤδη πολλαὶ πληθυόντων τῶν ἀνθρώπων.

290 ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Αἵ γέ που καὶ ἐπεστρατεύσαντο αὐτῇ, καὶ κατὰ θάλατταν δὲ ἴσως, ἀφόβως ἤδη πάντων χρωμένων τῇ θαλάττῃ.

D ΚΛ. Φαίνεται.

ΑΘ. Δέκα δ' ἔτη που μείναντες Ἀχαιοὶ τὴν Τροίαν ἀνάστατον ἐποίησαν.

ΚΛ. Καὶ μάλα.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ὄντι δεκέτει, ὃν τὸ Ἴλιον ἐπολιορκεῖτο, τὰ τῶν πολιορκούντων ἑκάστων οἴκοι κακὰ πολλὰ ξυνέβαινε γιγνόμενα περὶ τὰς στάσεις τῶν νέων, οἳ καὶ ἀφικομένους τοὺς στρατιώτας εἰς τὰς αὐτῶν πόλεις τε καὶ οἰκίας οὐ καλῶς οὐδ' ἐν δίκῃ ὑπε-
E δέξαντο, ἀλλ' ὥστε θανάτους τε καὶ σφαγὰς καὶ φυγὰς γενέσθαι παμπόλλας; οἳ πάλιν ἐκπεσόντες κατῆλθον μεταβαλόντες ὄνομα, Δωριῆς ἀντ' Ἀχαιῶν κληθέντες διὰ τὸ τὸν συλλέξαντα εἶναι τὰς τότε φυγὰς Δωριᾶ. καὶ δὴ ταῦτά γε ἤδη πάνθ' ὑμεῖς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τἀντεῦθεν μυθολογεῖτέ τε καὶ διαπεραίνετε.

ΜΕ. Τί μήν;

ΑΘ. Ὅθεν δὴ κατ' ἀρχὰς ἐξετραπόμεθα περὶ νόμων διαλεγόμενοι, περιπεσόντες μουσικῇ τε καὶ ταῖς μέθαις, νῦν ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν ἀφίγμεθα ὥσπερ κατὰ θεόν, καὶ ὁ λόγος ἡμῖν οἷον λαβὴν ἀποδίδωσιν· ἥκει γὰρ ἐπὶ τὴν 291
εἰς Λακεδαίμονα κατοίκισιν αὐτήν, ἣν ὑμεῖς ὀρθῶς ἔφατε 683
κατοικεῖσθαι καὶ Κρήτην ὡς ἀδελφοῖς νόμοις. νῦν οὖν δὴ τοσόνδε πλεονεκτοῦμεν τῇ πλάνῃ τοῦ λόγου, διὰ πολιτειῶν τινῶν καὶ κατοικισμῶν διεξελθόντες· ἐθεασάμεθα πρώτην τε καὶ δευτέραν καὶ τρίτην πόλιν, ἀλλήλων, ὡς οἰόμεθα, ταῖς κατοικίσεσιν ἐχομένας ἐν χρόνου τινὸς μήκεσιν ἀπλέτοις. νῦν δὲ δὴ τετάρτη τις ἡμῖν αὕτη πόλις, εἰ δὲ βούλεσθε, ἔθνος ἥκει κατοικιζόμενόν τέ ποτε καὶ νῦν κατῳκισμένον. ἐξ ὧν ἁπάντων εἴ τι ξυνεῖναι δυ- B
νάμεθα τί τε καλῶς ἢ μὴ κατῳκίσθη, καὶ ποῖοι νόμοι σῴζουσιν αὐτῶν τὰ σῳζόμενα καὶ ποῖοι φθείρουσι τὰ φθειρόμενα, καὶ ἀντὶ ποίων ποῖα μετατεθέντα εὐδαίμονα πόλιν ἀπεργάζοιτ' ἄν, ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία, ταῦτα δὴ πάλιν οἷον ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν λεκτέον, εἰ μή τι τοῖς εἰρημένοις ἐγκαλοῦμεν λόγοις.

ΜΕ. Εἰ γοῦν, ὦ ξένε, τις ἡμῖν ὑπόσχοιτο θεὸς ὡς, ἐὰν ἐπιχειρήσωμεν τὸ δεύτερον τῇ τῆς νομοθεσίας σκέψει, C
τῶν νῦν εἰρημένων λόγων οὐ χείρους οὐδ' ἐλάττους ἀκουσόμεθα, μακρὰν ἂν ἔλθοιμι ἔγωγε, καί μοι βραχεῖ' ἂν δόξειεν ἡ νῦν παροῦσα ἡμέρα γίγνεσθαι. καί τοι σχεδόν 292
γ' ἐστὶν ἡ ἐκ θερινῶν εἰς τὰ χειμερινὰ τοῦ θεοῦ τρεπομένου.

ΑΘ. Χρὴ δὴ ταῦτα, ὡς ἔοικε, σκοπεῖν.

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Γενώμεθα δὴ ταῖς διανοίαις ἐν τῷ τότε χρόνῳ, ὅτε Λακεδαίμων μὲν καὶ Ἄργος καὶ Μεσσήνη καὶ τὰ μετὰ τούτων ὑποχείρια τοῖς προγόνοις ὑμῶν, ὦ Μέγιλλε, ἱκα- D
νῶς ἐγεγόνει· τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἔδοξεν αὐτοῖς, ὥς γε λέγεται τὸ τοῦ μύθου, τριχῇ τὸ στράτευμα διανείμαντας τρεῖς πόλεις κατοικίζειν, Ἄργος, Μεσσήνην, Λακεδαίμονα.

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Καὶ βασιλεὺς μὲν Ἄργους Τήμενος ἐγίγνετο, Μεσσήνης δὲ Κρεσφόντης, Λακεδαίμονος δὲ Προκλῆς καὶ 588
Εὐρυσθένης.

ΜΕ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Καὶ πάντες δὴ τούτοις ὤμοσαν οἱ τότε βοηθήσειν, ἐάν τις τὴν βασιλείαν αὐτῶν διαφθείρῃ. E

ΜΕ. Τί μήν;

---

2. πολυπίδακος Homeri libri. — 5. ἐνθεαστικὸν auctore Boeckhio om. Bekkerus, seclusit Stallbaumius. (ἐνθουσιαστικὸν mavolt Winckelmannus.) — 9. δὴ] δὲ a. — τοῦ νῦν] τοίνυν A et γρ. Ω. — 11. περὶ c. — 24. παντάπασί τινα Stephanus: παντάπασί τι a b, παντάπασί [τι] Stallbaumius, παντάπασί [τε] Stallbaumii typotheta. — 44. Δωριεῖς a. — 45. τοὺς τότε φυγάδας a b. Conf Isocr. or. 2. §. 8. or. 8. §. 142. or. 15. §. 71. Bait. — Δωριέα a, Δοριᾶ Bekkeri operae.

3. τε om. a b. — 8. κατοίκησιν a. — 10. δὴ om. a. — 11. τινῶν om. Bekkeri operae. — 13. κατοικήσεσιν a. — 15. καὶ πρὸ νῦν A et γρ. Ω. — 16. τι καὶ ξυνεῖναι b c. — 20. ἀπεργάζοιντ' a. — 40. Πατροκλῆς a. — 43. Καὶ om. a.

ΑΘ. Βασιλεία δὲ καταλύεται, ὦ πρὸς Διός, ἢ καί τις ἀρχὴ πώποτε κατελύθη μῶν ὑπό τινων ἄλλων ἢ σφῶν αὐτῶν; ἢ νῦν δὴ μὲν ὀλίγον ἔμπροσθεν τούτοις περιτυχόντες τοῖς λόγοις οὕτω ταῦτ' ἐτίθεμεν, νῦν δ' ἐπιλελήσμεθα;

293 ΜΕ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Οὐκοῦν νῦν δὴ μᾶλλον βεβαιωσόμεθα τὸ τοιοῦτον· περιτυχόντες γὰρ ἔργοις γενομένοις, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ τὸν αὐτὸν λόγον ἐληλύθαμεν, ὥστε οὐ περὶ κενόν
684 τι ζητήσομεν τὸν αὐτὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ γεγονός τε καὶ ἔχον ἀλήθειαν. γέγονε δὴ τάδε· βασιλεῖαι τρεῖς βασιλευομέναις πόλεσι τριτταῖς ὤμοσαν ἀλλήλαις ἑκάτεραι, κατὰ νόμους οὓς ἔθεντο τοῦ τε ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι κοινούς, οἱ μὲν μὴ βιαιοτέραν τὴν ἀρχὴν ποιήσεσθαι προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ γένους, οἱ δὲ ταῦτα ἐμπεδούντων τῶν ἀρχόντων μήτε αὐτοὶ τὰς βασιλείας ποτὲ καταλύσειν μήτ' ἐπιτρέψειν ἐπιχειροῦσιν ἑτέροις, βοηθήσειν δὲ βασιλῆς τε
B βασιλεῦσιν ἀδικουμένοις καὶ δήμοις καὶ δῆμοι δήμοις καὶ βασιλεῦσιν ἀδικουμένοις. ἆρ' οὐχ οὕτως;

ΜΕ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΑΘ. Οὐκοῦν τό γε μέγιστον ταῖς καταστάσεσι τῶν πολιτειῶν ὑπῆρχε ταῖς ἐν ταῖς τρισὶ πόλεσι νομοθετουμέναις, εἴτε οἱ βασιλῆς ἐνομοθέτουν εἴτ' ἄλλοι τινές;

ΜΕ. Ποῖον;

ΑΘ. Τὸ βοηθούς γε εἶναι τὰς δύο ἐπὶ τὴν μίαν ἀεὶ πόλιν, τὴν τοῖς τεθεῖσι νόμοις ἀπειθοῦσαν.

ΜΕ. Δῆλον.

294 ΑΘ. Καὶ μὴν τοῦτό γε οἱ πολλοὶ προστάττουσι τοῖς
C νομοθέταις, ὅπως τοιούτους θήσουσι τοὺς νόμους οὓς ἑκόντες οἱ δῆμοι καὶ τὰ πλήθη δέξονται, καθάπερ ἂν εἴ τις γυμνασταῖς ἢ ἰατροῖς προστάττοι μεθ' ἡδονῆς θεραπεύειν τε καὶ ἰᾶσθαι τὰ θεραπευόμενα σώματα.

ΜΕ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Τὸ δέ γ' ἐστὶν ἀγαπητὸν πολλάκις εἴ καί τις μετὰ λύπης μὴ μεγάλης δύναιτο εὐεκτικά τε καὶ ὑγιῆ σώματα ἀπεργάζεσθαι.

ΜΕ. Τί μήν;

D ΑΘ. Καὶ τόδε γε ἔτι τοῖς τότε ὑπῆρχεν οὐ σμικρὸν εἰς ῥᾳστώνην τῆς θέσεως τῶν νόμων.

ΜΕ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Οὐκ ἦν τοῖς νομοθέταις ἡ μεγίστη τῶν μέμψεων, ἰσότητα αὐτοῖς τινὰ κατασκευάζουσι τῆς οὐσίας, ἥπερ ἐν ἄλλαις νομοθετουμέναις πόλεσι πολλαῖς γίγνεται, ἐάν τις ζητῇ γῆς τε κτῆσιν κινεῖν καὶ χρεῶν διάλυσιν, ὁρῶν ὡς οὐκ ἂν δύναιτο ἄνευ τούτων γενέσθαι ποτὲ τὸ ἴσον ἱκανῶς· ὡς ἐπιχειροῦντι δὴ νομοθέτῃ κινεῖν τῶν
E τοιούτων τι πᾶς ἀπαντᾷ λέγων μὴ κινεῖν τὰ ἀκίνητα, καὶ ἐπαρᾶται γῆς τε ἀναδασμοὺς εἰσηγούμενον καὶ χρεῶν ἀποκοπάς, ὥστ' εἰς ἀπορίαν καθίστασθαι πάντα ἄνδρα. 295
τοῖς δὲ δὴ Δωριεῦσι καὶ τοῦθ' οὕτως ὑπῆρχε καλῶς καὶ ἀνεμεσήτως, γῆν τε ἀναμφισβητήτως διανέμεσθαι, καὶ χρέα μεγάλα καὶ παλαιὰ οὐκ ἦν.

ΜΕ. Ἀληθῆ.

ΑΘ. Πῇ δή ποτε οὖν, ὦ ἄριστοι, κακῶς οὕτως αὐτοῖς ἐχώρησεν ἡ κατοίκισίς τε καὶ νομοθεσία;

ΜΕ. Πῶς δή, καὶ τί μεμφόμενος αὐτῶν λέγεις; 685

ΑΘ. Ὅτι τριῶν γενομένων τῶν οἰκήσεων τὰ δύο αὐτῶν μέρη ταχὺ τήν τε πολιτείαν καὶ τοὺς νόμους διέφθειρε, τὸ δὲ ἓν μόνον ἔμεινε, τὸ τῆς ὑμετέρας πόλεως.

ΜΕ. Οὐ πάνυ ῥᾴδιον ἐρωτᾷς.

ΑΘ. Ἀλλὰ μὴν δεῖ γε ἡμᾶς τοῦτο ἐν τῷ νῦν σκοποῦντας καὶ ἐξετάζοντας περὶ νόμων, παίζοντας παιδιὰν πρεσβυτικὴν σώφρονα, διελθεῖν τὴν ὁδὸν ἀλύπως, ὡς ἔφαμεν ἡνίκα ἠρχόμεθα πορεύεσθαι. B

ΜΕ. Τί μήν; καὶ ποιητέον γε ὡς λέγεις.

ΑΘ. Τίν' οὖν ἂν σκέψιν καλλίω ποιησαίμεθα περὶ νόμων ἢ τούτων οἳ ταύτας διακεκοσμήκασιν; ἢ πόλεων πέρι τίνων εὐδοκιμωτέρων τε καὶ μειζόνων κατοικίσεων σκοποίμεθ' ἄν;

ΜΕ. Οὐ ῥᾴδιον ἀντὶ τούτων ἑτέρας λέγειν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ὅτι μὲν διενοοῦντό γε οἱ τότε τὴν κα- 296
τασκευὴν ταύτην οὐ Πελοποννήσῳ μόνον ἔσεσθαι βοηθὸν ἱκανήν, σχεδὸν δῆλον, ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἕλλησι πᾶσιν, εἴ C
τις τῶν βαρβάρων αὐτοὺς ἀδικοῖ, καθάπερ οἱ περὶ τὸ Ἴλιον οἰκοῦντες τότε, πιστεύοντες τῇ τῶν Ἀσσυρίων δυνάμει τῇ περὶ Νῖνον γενομένῃ, θρασυνόμενοι τὸν πόλεμον ἤγειραν τὸν ἐπὶ Τροίαν. ἦν γὰρ ἔτι τὸ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης σχῆμα τὸ σωζόμενον οὐ σμικρόν. καθάπερ νῦν τὸν μέγαν βασιλέα φοβούμεθα ἡμεῖς, καὶ τότε ἐκείνην τὴν συσταθεῖσαν σύνταξιν ἐδέδισαν οἱ τότε. μέγα γὰρ ἔγκλημα πρὸς αὐτοὺς ἡ τῆς Τροίας ἅλωσις τὸ δεύτερον D
ἐγεγόνει· τῆς ἀρχῆς γὰρ τῆς ἐκείνων ἦν μόριον. πρὸς δὴ ταῦτα πάντα ἡ τοῦ στρατοπέδου τοῦ τότε διανεμηθεῖσα εἰς τρεῖς πόλεις κατασκευὴ μία ὑπὸ βασιλέων ἀδελφῶν, παίδων Ἡρακλέους, καλῶς ἐδόκει ἀνευρημένη καὶ κατακεκοσμημένη καὶ διαφερόντως τῆς ἐπὶ τὴν Τροίαν ἀφικομένης. πρῶτον μὲν γὰρ τοὺς Ἡρακλείδας τῶν Πελοπιδῶν ἀμείνους ἡγοῦντο ἀρχόντων ἄρχοντας ἔχειν, ἔπειτ'
αὖ τὸ στρατόπεδον τοῦτο τοῦ ἐπὶ Τροίαν ἀφικομένου E
διαφέρειν πρὸς ἀρετήν· νενικηκέναι γὰρ τούτους, ἡττᾶσθαι δ' ὑπὸ τούτων ἐκείνους, Ἀχαιοὺς ὄντας ὑπὸ Δωριέων. ἆρ' οὐχ οὕτως οἰόμεθα καὶ τῇ διανοίᾳ ταύτῃ 297
κατασκευάζεσθαι τοὺς τότε;

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

---

17 et 23. βασιλεῖς a c. — 25. γε om. a. — 43. ἀλλήλαις ΑΞΩυfђr. — 44. γῆς] τῆς Stallbaumii operae.
7. δή] δέ a. — 8. κατοίκησις ΑΞΩr. — 14. μὲν Bekkeri typotheta. — 21. κατοικίσεων auctore Stephano b c; κατοικήσεων cum libris a. — 31. μικρόν a. — 36. ταύτην ΑΞΩυfђr. — 38. καλῶς ὡς ἐδόκει ΑΞΩυfђr. — 42. αὖ τὸ] αὐτὸ a. — 43. ἡττῆσθαι (τῆι) Astius. — 45. τινι Α, τινι c cum ђ et γρ. Ω. — τοιαύτῃ c cum V et Florr. a δ.

ΑΘ. Οὐκοῦν καί τι βεβαίως οἴεσθαι ταῦθ' ἕξειν
686 εἰκὸς αὐτοὺς καὶ χρόνον τιν' ἂν πολὺν μένειν, ἅτε κεκοινωνηκότας μὲν πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων ἀλλήλοις; ὑπὸ γένους δὲ ἑνὸς τῶν βασιλέων ἀδελφῶν ὄντων διακεκοσμημένους, πρὸς τούτοις δ' ἔτι καὶ πολλοῖς μαντείοις κεχρημένους εἶναι τοῖς τε ἄλλοις καὶ τῷ Δελφικῷ Ἀπόλλωνι;

ΜΕ. Πῶς δ' οὐκ εἰκός;

ΑΘ. Ταῦτα δὴ τὰ μεγάλα οὕτω προσδοκώμενα διέ-
689 πτατο, ὡς ἔοικε, τότε ταχύ, πλὴν ὅπερ εἴπομεν νῦν δὴ
B σμικροῦ μέρους τοῦ περὶ τὸν ὑμέτερον τόπον· καὶ τοῦτο δὴ πρὸς τὰ δύο μέρη πολεμοῦν οὐ πώποτε πέπαυται μέχρι τὰ νῦν· ἐπεὶ γενομένη γε ἡ τότε διάνοια καὶ ξυμφωνήσασα εἰς ἓν ἀνυπόστατον ἄν τινα δύναμιν ἔσχε κατὰ πόλεμον.

ΜΕ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Πῶς οὖν καὶ πῇ διώλετο; ἆρ' οὐκ ἄξιον ἐπισκοπεῖν, τηλικοῦτον καὶ τοιοῦτον σύστημα ἥτις ποτὲ τύχη διέφθειρεν;

298 ΜΕ. Σχολῇ γὰρ οὖν δή τις ἂν ἄλλο σκοπῶν ἢ νόμους
C ἢ πολιτείας ἄλλας θεάσαιτο σωζούσας καλὰ καὶ μεγάλα πράγματα ἢ καὶ τοὐναντίον διαφθειρούσας τὸ παράπαν, εἰ ἀμελήσειε τούτων.

ΑΘ. Τοῦτο μὲν ἄρα, ὡς ἔοικεν, εὐτυχῶς πως ἐμβεβήκαμέν γε εἴς τινα σκέψιν ἱκανήν.

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν, ὦ θαυμάσιε, λελήθαμεν ἄνθρωποι πάντες, καὶ τὰ νῦν δὴ ἡμεῖς, οἰόμενοι μὲν ἑκάστοτέ τι καλὸν ὁρᾶν πρᾶγμα γενόμενον καὶ θαυμαστὰ ἂν ἐργασάμενον, εἴ τις ἄρα ἠπιστήθη καλῶς αὐτῷ χρῆσθαι
D κατά τινα τρόπον, τὸ δὲ νῦν γε ἡμεῖς τάχ' ἂν ἴσως περὶ τοῦτο αὐτὸ οὔτ' ὀρθῶς διανοοίμεθα οὔτε κατὰ φύσιν, καὶ δὴ καὶ περὶ τὰ ἄλλα πάντες πάντα περὶ ὧν ἂν οὕτω διανοηθῶσιν;

ΜΕ. Λέγεις δὲ δὴ τί, καὶ περὶ τίνος σοι φῶμεν μάλιστ' εἰρῆσθαι τοῦτον τὸν λόγον;

ΑΘ. Ὦ 'γαθέ, καὶ αὐτὸς ἐμαυτοῦ νῦν δὴ κατεγέλασα. ἀποβλέψας γὰρ πρὸς τοῦτον τὸν στόλον οὗ πέρι διαλεγόμεθα, ἔδοξέ μοι πάγκαλός τε εἶναι καὶ θαυμαστὸν κτῆμα παραπεσεῖν τοῖς Ἕλλησιν, ὅπερ εἶπον, εἴ τις ἄρα
E αὐτῷ τότε καλῶς ἐχρήσατο.

ΜΕ. Οὐκοῦν εὖ καὶ ἐχόντως νοῦν σύ τε πάντα εἶπες καὶ ἐπῃνέσαμεν ἡμεῖς;

299 ΑΘ. Ἴσως· ἐννοῶ γε μὴν ὡς πᾶς ὃς ἂν ἴδῃ τι μέγα καὶ δύναμιν ἔχον πολλὴν καὶ ῥώμην, εὐθὺς ἔπαθε τοῦτο, ὡς εἴπερ ἐπίσταιτο ὁ κεκτημένος αὐτῷ χρῆσθαι τοιούτῳ τε ὄντι καὶ τηλικούτῳ, θαυμάστ' ἂν καὶ πολλὰ κατεργασάμενος εὐδαιμονοῖ.

ΜΕ. Οὐκοῦν ὀρθὸν καὶ τοῦτο; ἢ πῶς λέγεις; 687

ΑΘ. Σκόπει δὴ ποῖ βλέπων ὁ τὸν ἔπαινον τοῦτον περὶ ἑκάστου τιθέμενος ὀρθῶς λέγει. πρῶτον δὲ περὶ αὐτοῦ τοῦ νῦν λεγομένου, πῶς, εἰ κατὰ τρόπον ἠπιστήθησαν τάξαι τὸ στρατόπεδον οἱ τότε διακοσμοῦντες, τοῦ καιροῦ πως ἂν ἔτυχον; ἆρ' οὐκ εἰ ξυνέστησάν τε ἀσφαλῶς αὐτὸ διέσωζόν τε εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον, ὥστε αὐτούς τε ἐλευθέρους εἶναι καὶ ἄλλων ἄρχοντας ὧν βουληθεῖεν, καὶ
ὅλως ἐν ἀνθρώποις πᾶσι καὶ Ἕλλησι καὶ βαρβάροις πράτ- B
τειν ὅ τι ἐπιθυμοῖεν αὐτοί τε καὶ οἱ ἔκγονοι; μῶν οὐ τούτων χάριν ἐπιθυμοῖεν ἄν;

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν καὶ ὃς ἂν ἰδὼν πλοῦτον μέγαν ἢ τιμὰς διαφερούσας γένους ἢ καὶ ὁτιοῦν τῶν τοιούτων εἴπῃ ταὐτὰ ταῦτα, πρὸς τοῦτο βλέπων εἶπεν, ὡς διὰ τοῦτ' αὐτῷ γενησόμενα ὧν ἂν ἐπιθυμῇ πάντα ἢ τά πλεῖστα καὶ ὅσα ἀξιώτατα λόγου;

ΜΕ. Ἔοικε γοῦν. 300

ΑΘ. Φέρε δή, πάντων ἀνθρώπων ἐστὶ κοινὸν ἐπι- C
θύμημα ἕν τι τὸ νῦν ὑπὸ τοῦ λόγου δηλούμενον, ὡς αὐτός φησιν ὁ λόγος;

ΜΕ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Τὸ κατὰ τὴν τῆς αὑτοῦ ψυχῆς ἐπίταξιν τὰ γιγνόμενα γίγνεσθαι, μάλιστα μὲν ἅπαντα, εἰ δὲ μή, τά γε ἀνθρώπινα.

ΜΕ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐκοῦν ἐπείπερ βουλόμεθα πάντες τὸ τοιοῦτον ἀεὶ παῖδές τε ὄντες καὶ ἄνδρες καὶ πρεσβῦται, τοῦτ' αὐτὸ καὶ εὐχοίμεθ' ἂν ἀναγκαίως διὰ τέλους;

ΜΕ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Καὶ μὴν τοῖς γε φίλοις που ξυνευχοίμεθ' ἂν D
ταῦτα ἅπερ ἐκεῖνοι ἑαυτοῖσιν.

ΜΕ. Τί μήν;

ΑΘ. Φίλος μὲν υἱὸς πατρί, παῖς ὢν ἀνδρί.

ΜΕ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Καὶ μὴν ἅν γ' ὁ παῖς εὔχεται ἑαυτῷ γίγνεσθαι, πολλὰ ὁ πατὴρ ἀπεύξαιτ' ἂν τοῖς θεοῖς μηδαμῶς κατὰ τὰς τοῦ υἱέος εὐχὰς γίγνεσθαι.

ΜΕ. Ὅταν ἀνόητος ὢν καὶ ἔτι νέος εὔχηται, λέγεις;

ΑΘ. Καὶ ὅταν γε ὁ πατὴρ ὢν γέρων ἢ καὶ σφόδρα
νεανίας, μηδὲν τῶν καλῶν καὶ τῶν δικαίων γιγνώσκων, E
εὔχηται μάλα προθύμως ἐν παθήμασιν ἀδελφοῖς ὢν τοῖς 301
γενομένοις Θησεῖ πρὸς τὸν δυστυχῶς τελευτήσαντα Ἱππόλυτον, ὁ δὲ παῖς γιγνώσκῃ, τότε, δοκεῖς, παῖς πατρὶ συνεύξεται;

ΜΕ. Μανθάνω ὃ λέγεις. λέγειν γάρ μοι δοκεῖς ὡς οὐ τοῦτο εὐκτέον οὐδὲ ἐπειχτέον, ἕπεσθαι πάντα τῇ

---

12. τὰς] τοῦ a b. — 23. ἐμβεβλήκαμεν a. — 29. χρῆσθαι A Ω b r: χρήσασθαι a b c. — 43. μὲν Bekkeri operae.
6. καιροῦ πῶς ἂν Winckelmannus. — 7. τε] γε a b. — 8. ὧν ἂν βουληθεῖεν a. — 11. ἐπαινοῖεν ἂν Astius. Malim ἐπαινεθεῖεν ἄν. On. — 28. καὶ post ἄνδρες om. A et γρ. Ω. — 29. εὐχόμεθα ἀναγκαίως a. |εὐχοίμεθα A et V, ἂν add. mg. V.| — 32. αὐτοῖς a. — 36. γ' om. A et mg. Ω. — 38. υἱέως a. — 47. εὐκταῖον a c.

ἑαυτοῦ βουλήσει, τὴν βούλησιν δὲ μηδὲν μᾶλλον τῇ ἑαυτοῦ φρονήσει· τοῦτο δὲ καὶ πόλιν καὶ ἕνα ἡμῶν ἕκαστον καὶ εὔχεσθαι δεῖν καὶ σπεύδειν, ὅπως νοῦν ἕξει.

688 *ΑΘ.* Ναί, καὶ δὴ καὶ πολιτικόν γε ἄνδρα νομοθέτην ὡς ἀεὶ δεῖ πρὸς τοῦτο βλέποντα τιθέναι τὰς τάξεις τῶν νόμων, αὐτός τε ἐμνήσθην καὶ ὑμᾶς ἐπαναμιμνήσκω κατ' ἀρχάς, εἰ μεμνήμεθα, τὰ λεχθέντα, ὅτι τὸ μὲν σφῷν ἦν παρακέλευμα ὡς χρεὼν εἴη τὸν ἀγαθὸν νομοθέτην πάντα πολέμου χάριν τὰ νόμιμα τιθέναι, τὸ δ' ἐμὸν ἔλεγον ὅτι τοῦτο μὲν πρὸς μίαν ἀρετὴν οὐσῶν τεττάρων κελεύοι τίθεσθαι τοὺς νόμους, δέοι δὲ δὴ πρὸς
B πᾶσαν μὲν βλέπειν, μάλιστα δὲ καὶ πρὸς πρώτην τὴν τῆς ξυμπάσης ἡγεμόνα ἀρετῆς, φρόνησις δ' εἴη τοῦτο καὶ νοῦς καὶ δόξα μετ' ἔρωτός τε καὶ ἐπιθυμίας τούτοις ἑπομένης. ἥκει δὴ πάλιν ὁ λόγος εἰς ταὐτόν, καὶ ὁ λέγων
302 ἐγὼ νῦν λέγω πάλιν ἅπερ τότε, εἰ μὲν βούλεσθε, ὡς παίζων, εἰ δ', ὡς σπουδάζων, ὅτι δή φημι εὐχῇ χρῆσθαι σφαλερὸν εἶναι νοῦν μὴ κεκτημένον, ἀλλὰ τἀναντία ταῖς βουλήσεσιν οἱ γίγνεσθαι. σπουδάζοντα δ' εἴ με τιθέναι
C βούλεσθε, τίθετε· πάνυ γὰρ οὖν προσδοκῶ νῦν ὑμᾶς εὑρήσειν τῷ λόγῳ ἑπομένους, ὃν ὀλίγον ἔμπροσθεν προὐθέμεθα, τῆς τῶν βασιλέων τε φθορᾶς καὶ ὅλου τοῦ διανοήματος οὐ δειλίαν οὖσαν τὴν αἰτίαν, οὐδ' ὅτι τὰ περὶ τὸν πόλεμον οὐκ ἠπίσταντο ἄρχοντές τε καὶ οὓς προσῆκεν ἄρχεσθαι, τῇ λοιπῇ δὲ πάσῃ κακίᾳ διεφθαρμένα, καὶ μάλιστα τῇ περὶ τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων
D ἀμαθίᾳ. ταῦτ' οὖν ὡς οὕτω γέγονε περὶ τὰ τότε καὶ νῦν, εἴ που, γίγνεται, καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον οὐκ ἄλλως συμβήσεται, ἐὰν βούλησθε, πειράσομαι ἰὼν κατὰ τὸν
590 ἑξῆς λόγον ἀνευρίσκειν τε καὶ ὑμῖν δηλοῦν κατὰ δύναμιν ὡς οὖσι φίλοις.

ΚΛ. Λόγῳ μὲν τοίνυν σε, ὦ ξένε, ἐπαινεῖν ἐπαχθέστερον, ἔργῳ δὲ σφόδρα ἐπαινεσόμεθα· προθύμως γὰρ τοῖς λεγομένοις ἐπακολουθήσομεν, ἐν οἷς ὅ γε ἐλεύθερος ἐπαινῶν καὶ μὴ μάλιστά ἐστι καταφανής.

E *ΜΕ.* Ἄριστ', ὦ Κλεινία, καὶ ποιῶμεν ἃ λέγεις.

ΚΛ. Ἔσται ταῦτα, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ. Λέγε μόνον.

303 *ΑΘ.* Φαμὲν δὴ νῦν καθ' ὁδὸν ἰόντες τὴν λοιπὴν τοῦ λόγου, τὴν μεγίστην ἀμαθίαν τότε ἐκείνην τὴν δύναμιν ἀπολέσαι καὶ νῦν ταὐτὸν τοῦτο πεφυκέναι ποιεῖν, ὥστε τόν γε νομοθέτην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πειρατέον ταῖς πόλεσι φρόνησιν μὲν ὅσην δυνατὸν ἐμποιεῖν, τὴν δ' ἄνοιαν ὅ τι μάλιστα ἐξαιρεῖν.

ΚΛ. Δῆλον.

689 *ΑΘ.* Τίς οὖν ἡ μεγίστη δικαίως ἂν λέγοιτο ἀμαθία; σκοπεῖτε εἰ συνδόξει καὶ σφῷν λεγόμενον· ἐγὼ μὲν δὴ τὴν τοιάνδε τίθεμαι.

ΚΛ. Ποίαν;

ΑΘ. Τὴν ὅταν τῷ τι δόξαν καλὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι μὴ φιλῇ τοῦτο ἀλλὰ μισῇ, τὸ δὲ πονηρὸν καὶ ἄδικον δοκοῦν εἶναι φιλῇ τε καὶ ἀσπάζηται. ταύτην τὴν διαφωνίαν λύπης τε καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν κατὰ λόγον δόξαν ἀμαθίαν φημὶ εἶναι τὴν ἐσχάτην, μεγίστην δέ, ὅτι τοῦ πλή-
θους ἐστὶ τῆς ψυχῆς· τὸ γὰρ λυπούμενον καὶ ἡδόμενον B
αὐτῆς, ὅπερ δῆμός τε καὶ πλῆθος πόλεώς ἐστιν. ὅταν οὖν ἐπιστήμαις ἢ δόξαις ἢ λόγῳ ἐναντιῶται, τοῖς φύσει ἀρχικοῖς, ἡ ψυχή, τοῦτο ἄνοιαν προσαγορεύω, πόλεώς τε,
ὅταν ἄρχουσι καὶ νόμοις μὴ πείθηται τὸ πλῆθος, ταὐ- 304
τόν, καὶ δὴ καὶ ἑνὸς ἀνδρός, ὁπόταν καλοὶ ἐν ψυχῇ λόγοι ἐνόντες μηδὲν ποιῶσι πλέον ἀλλὰ δὴ τούτοις πᾶν τοὐ-
ναντίον. ταύτας πάσας ἀμαθίας τὰς πλημμελεστάτας ἔγωγ' C
ἂν θείην πόλεώς τε καὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πολιτῶν, ἀλλ' οὐ τὰς τῶν δημιουργῶν, εἰ ἄρα μου καταμανθάνετε, ὦ ξένοι, ὃ λέγω.

ΚΛ. Μανθάνομέν τε, ὦ φίλε, καὶ συγχωροῦμεν ἃ λέγεις.

ΑΘ. Τοῦτο μὲν τοίνυν οὕτω κείσθω δεδογμένον καὶ λεγόμενον, ὡς τοῖς ταῦτ' ἀμαθαίνουσι τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἐπιτρεπτέον ἀρχῆς ἐχόμενον καὶ ὡς ἀμαθέσιν ὀνειδιστέον, ἂν καὶ πάνυ λογιστικοί τε ὦσι καὶ πάντα τὰ κομ-
ψὰ καὶ ὅσα πρὸς τάχος τῆς ψυχῆς πεφυκότα διαπεπονη- D
μένοι ἅπαντα, τοὺς δὲ τοὐναντίον ἔχοντας τούτων ὡς σοφούς τε προσρητέον, ἂν καὶ τὸ λεγόμενον μήτε γράμματα μήτε νεῖν ἐπιστῶνται, καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὡς ἔμφροσι. πῶς γὰρ ἄν, ὦ φίλοι, ἄνευ ξυμφωνίας γένοιτ' ἂν φρονήσεως καὶ τὸ σμικρότατον εἶδος; οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἡ καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν ξυμφωνιῶν μεγίστη δικαιότατ' ἂν λέγοιτο σοφία, ἧς ὁ μὲν κατὰ λόγον ζῶν μέτοχος, ὁ
δ' ἀπολειπόμενος οἰκοφθόρος καὶ περὶ πόλιν οὐδαμῇ σω- E
τὴρ ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον ἀμαθαίνων εἰς ταῦτα ἑκάστοτε 305
φανεῖται. ταῦτα μὲν οὖν, καθάπερ εἴπομεν ἄρτι, λελεγμένα τεθήτω ταύτῃ.

ΚΛ. Κείσθω γὰρ οὖν.

ΑΘ. Ἄρχοντας δὲ δὴ καὶ ἀρχομένους ἀναγκαῖον ἐν ταῖς πόλεσιν εἶναί που.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Εἶεν· ἀξιώματα δὲ δὴ τοῦ τε ἄρχειν καὶ ἄρ- 690
χεσθαι ποῖά ἐστι καὶ πόσα, ἔν τε πόλεσι μεγάλαις καὶ σμικραῖς ἔν τε οἰκίαις ὡσαύτως; ἆρ' οὐχὶ ἓν μὲν τό τε πατρὸς καὶ μητρός, καὶ ὅλως γονέας ἐκγόνων ἄρχειν ἀξίωμα ὀρθὸν πανταχοῦ ἂν εἴη;

---

1. μηδὲν] πολὺ ℌr cum γρ. *A*, om. a. — 2. καὶ ἕνα πόλιν καὶ ἡμῶν Bekkeri operae. — 8. παρακέλευσμα a c. — 16. δή] δὲ a. — 17. εἰ δ' cum Astio c: εἶθ' cum libris a b. — 20. βούλεσθαι a. — 21. ἔμπροσθε b cum pr. *A*. — 22. βασιλειῶν Boeckhius. — 24. προσήκειν *A*Ω𝔳𝔣ℌr. — 28. γίγνεται bis posuerim. Bekk. — 29. βούλεσθε Bekkeri operae. — 35. ἐπαίνων a. — 41. τε *A*ΞΩ𝔳𝔣ℌr. — εἰ τοῦθ'] εἶθ' *A* et pr. Ω.

4. τι δόξῃ *A*ΞΩ𝔳𝔣r (*A* quidem in η corr.), δόξῃ τι ℌ. — 14. καὶ ante δὴ om. a. — 18. ἀφ' ἐμοῦ a. — 22. ταῦτα μανθάνουσι *A*ΞΩ𝔳𝔣ℌr. — 28. ἐπίστωνται a.

ΚΛ. Καὶ μάλα.

ΑΘ. Τούτῳ δέ γε ἑπόμενον γενναίους ἀγεννῶν ἄρχειν· καὶ τρίτον ἔτι τούτοις ξυνέπεται τὸ πρεσβυτέρους μὲν ἄρχειν δεῖν, νεωτέρους δὲ ἄρχεσθαι.

ΚΛ. Τί μήν;

B ΑΘ. Τέταρτον δ' αὖ δούλους μὲν ἄρχεσθαι, δεσπότας δὲ ἄρχειν.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Πέμπτον γε, οἶμαι, τὸν κρείττονα μὲν ἄρχειν, τὸν ἥττω δὲ ἄρχεσθαι.

ΚΛ. Μάλα γε ἀναγκαίαν ἀρχὴν εἴρηκας.

ΑΘ. Καὶ πλείστην γε ἐν ξύμπασι τοῖς ζώοις οὖσαν 306 καὶ κατὰ φύσιν, ὡς ὁ Θηβαῖος ἔφη ποτὲ Πίνδαρος. τὸ δὲ μέγιστον, ὡς ἔοικεν, ἀξίωμα ἕκτον ἂν γίγνοιτο, ἕπεσθαι μὲν τὸν ἀνεπιστήμονα κελεῦον, τὸν δὲ φρονοῦντα C ἡγεῖσθαί τε καὶ ἄρχειν. καίτοι τοῦτό γε, ὦ Πίνδαρε σοφώτατε, σχεδὸν οὐκ ἂν παρὰ φύσιν ἔγωγε φαίην γίγνεσθαι, κατὰ φύσιν δὲ τὴν τοῦ νόμου ἑκόντων ἀρχὴν ἀλλ' οὐ βίαιον πεφυκυῖαν.

ΚΛ. Ὀρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Θεοφιλῆ δέ γε καὶ εὐτυχῆ τινὰ λέγοντες ἑβδόμην ἀρχὴν εἰς κλῆρόν τινα προάγομεν καὶ λαχόντα μὲν ἄρχειν, δυσκληροῦντα δὲ ἀπιόντα ἄρχεσθαι τὸ δικαιότατον εἶναί φαμεν.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

D ΑΘ. Ὁρᾷς δή, φαῖμεν ἄν, ὦ νομοθέτα, πρός τινα παίζοντες τῶν ἐπὶ νόμων θέσιν ἰόντων ῥᾳδίως, ὅσα ἐστὶ πρὸς ἄρχοντας ἀξιώματα καὶ ὅτι πεφυκότα πρὸς ἄλληλα ἐναντίως; νῦν γὰρ δὴ στάσεων πηγήν τινα ἀνευρήκαμεν ἡμεῖς, ἣν δεῖ σε θεραπεύειν. πρῶτον δὲ μεθ' ἡμῶν ἀνάσκεψαι πῶς τε καὶ τί παρὰ ταῦτα ἁμαρτόντες οἱ περί τε Ἄργος καὶ Μεσσήνην βασιλῆς αὑτοὺς ἅμα καὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων δύναμιν οὖσαν θαυμαστὴν ἐν τῷ τότε χρόνῳ E διέφθειραν. ἆρ' οὐκ ἀγνοήσαντες τὸν Ἡσίοδον ὀρθότατα 307 λέγοντα ὡς τὸ ἥμισυ τοῦ παντὸς πολλάκις ἐστὶ πλέον; ὁπόταν ᾖ τὸ μὲν ὅλον λαμβάνειν ζημιῶδες, τὸ δ' ἥμισυ μέτριον, τότε τὸ μέτριον τοῦ ἀμέτρου πλέον ἡγήσατο, ἄμεινον ὂν χείρονος.

ΚΛ. Ὀρθότατά γε.

ΑΘ. Πότερον οὖν οἰόμεθα περὶ βασιλέας τοῦτ' ἐγγιγνόμενον ἑκάστοτε διαφθείρειν πρότερον ἢ ἐν τοῖσι δήμοις;

691 ΚΛ. Τὸ μὲν εἰκὸς καὶ τὸ πολὺ βασιλέων τοῦτο εἶναι νόσημα ὑπερηφάνως ζώντων διὰ τρυφάς.

ΑΘ. Οὐκοῦν δῆλον ὡς πρῶτον τοῦτο οἱ τότε βασιλῆς ἔσχον, τὸ πλεονεκτεῖν τῶν τεθέντων νόμων, καὶ ὃ λόγῳ 591 τε καὶ ὅρκῳ ἐπῄνεσαν, οὐ ξυνεφώνησαν αὑτοῖς, ἀλλ' ἡ διαφωνία, ὡς ἡμεῖς φαμέν, οὖσα ἀμαθία μεγίστη, δοκοῦσα δὲ σοφία, πάντ' ἐκεῖνα διὰ πλημμέλειαν καὶ ἀμουσίαν τὴν πικρὰν διέφθειρεν;

ΚΛ. Ἔοικε γοῦν.

ΑΘ. Εἶεν· τί δὴ τὸν νομοθέτην ἔδει τότε τιθέντα B εὐλαβηθῆναι τούτου περὶ τοῦ πάθους τῆς γενέσεως; ἆρ' ὦ πρὸς θεῶν νῦν μὲν οὐδὲν σοφὸν γνῶναι τοῦτο οὐδ' εἰπεῖν χαλεπόν, εἰ δὲ προϊδεῖν ἦν τότε, σοφώτερος ἂν ἦν ἡμῶν ὁ προϊδών;

ΜΕ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις; 308

ΑΘ. Εἰς τὸ γεγονὸς παρ' ὑμῖν, ὦ Μέγιλλε, ἔστι νῦν γε κατιδόντα γνῶναι, καὶ γνόντα εἰπεῖν ῥᾴδιον, ὃ τότε ἔδει γίγνεσθαι.

ΜΕ. Σαφέστερον ἔτι λέγε.

ΑΘ. Τὸ τοίνυν σαφέστατον ἂν εἴη τὸ τοιόνδε.

ΜΕ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ἐάν τις μείζονα διδῷ τοῖς ἐλάττοσι δύναμιν C παρεὶς τὸ μέτριον, πλοίοις τε ἱστία καὶ σώμασι τροφὴν καὶ ψυχαῖς ἀρχάς, ἀνατρέπεταί που πάντα καὶ ἐξυβρίζοντα τὰ μὲν εἰς νόσους θεῖ, τὰ δ' εἰς ἔκγονον ὕβρεως ἀδικίαν. τί οὖν δή ποτε λέγομεν; ἆρά γε τὸ τοιόνδε, ὡς οὐκ ἔστ', ὦ φίλοι ἄνδρες, θνητῆς ψυχῆς φύσις ἥτις ποτὲ δυνήσεται τὴν μεγίστην ἐν ἀνθρώποις ἀρχὴν φέρειν νέα καὶ ἀνυπεύθυνος, ὥστε μὴ τῆς μεγίστης νόσου ἀνοίας πληρωθεῖσα αὑτῆς τὴν διάνοιαν μῖσος ἔχειν πρὸς τῶν ἐγ- D γύτατα φίλων, ὃ γενόμενον ταχὺ διέφθειρεν αὐτὴν καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἠφάνισεν αὐτῆς; τοῦτ' οὖν εὐλαβηθῆναι γνόντας τὸ μέτριον μεγάλων νομοθετῶν. ὡς οὖν δὴ τότε γενόμενον νῦν ἔστι μετριώτατα τοπάσαι, τόδ' ἔοικεν εἶναι.

ΜΕ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Θεὸς εἶναι κηδόμενος ὑμῶν τις, ὃς τὰ μέλ- 309 λοντα προορῶν, δίδυμον ὑμῖν φυτεύσας τὴν τῶν βασιλέων γένεσιν ἐκ μονογενοῦς, εἰς τὸ μέτριον μᾶλλον συνέ- E στειλε. καὶ μετὰ τοῦτο ἔτι φύσις τις ἀνθρωπίνη μεμιγμένη θείᾳ τινὶ δυνάμει, κατιδοῦσα ὑμῶν τὴν ἀρχὴν φλεγμαίνουσαν ἔτι, μίγνυσι τὴν κατὰ γῆρας σώφρονα δύναμιν τῇ κατὰ γένος αὐθάδει ῥώμῃ, τὴν τῶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσι 692 γερόντων ἰσόψηφον εἰς τὰ μέγιστα τῇ τῶν βασιλέων ποιήσασα δυνάμει. ὁ δὲ τρίτος σωτὴρ ὑμῖν ἔτι σπαργῶσαν καὶ θυμουμένην τὴν ἀρχὴν ὁρῶν οἷον ψάλιον ἐνέβαλεν αὐτῇ τὴν τῶν ἐφόρων δύναμιν, ἐγγὺς τῆς κληρωτῆς ἀγαγὼν δυνάμεως. καὶ κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ἡ βασιλεία παρ' ὑμῖν ἐξ ὧν ἔδει σύμμικτος γενομένη καὶ μέτρον ἔχουσα, σωθεῖσα αὐτὴ σωτηρίας τοῖς ἄλλοις γέγονεν αἰτία· ἐπεὶ B ἐπί γε Τημένῳ καὶ Κρεσφόντῃ καὶ τοῖς τότε νομοθέταις,

---

13. Πίνδαρος] Cfr. Protag. 337 D. Gorg. 484 B. — 14. τε om. a. — 23. ἄρχεσθαι ἀπιόντα a. — 28. ὅτι] ὅσα a. — 31. ἁμαρτάνοντες a. — 32. βασιλεῖς a c. — 34. Ἡσίοδον] Opp. et D. 40. — 37. ἡγησάμενον c. — 44. βασιλεῖς a c.
7. τοῦτο γνῶναι a c. — 11. ὦ om. Stallbaumius. — 18. παριεὶς pr. A. — 20. θεῖ] πίπτει γρ. ΑΩ. — 29. δὴ τὸ τότε Astius. — 32. Θεός, οἶμαι, κηδόμενος a c. — 36. φλεγμαίνουσαν, ἔτι μίγνυσι a. — 41. ψάλλιον a. — 45. αὐτὴ auctore Stephano b c: αὕτη cum libris a.

οἵτινες ἄρ' ἦσαν νομοθετοῦντες, οὐδ' ἡ Ἀριστοδήμου μερὶς ἐσώθη ποτ' ἄν. οὐ γὰρ ἱκανῶς ἦσαν νομοθεσίας ἔμπειροι· σχεδὸν γὰρ οὐκ ἄν ποτ' ᾠήθησαν ὅρκοις μετριάσαι ψυχὴν νέαν λαβοῦσαν ἀρχήν, ἐξ ἧς δυνατὸν ἦν τυραν- 310 *νίδα γενέσθαι. νῦν δ' ὁ θεὸς ἔδειξεν οἵαν ἔδει καὶ δεῖ δὴ τὴν μενοῦσαν μάλιστα ἀρχὴν γίγνεσθαι. τὸ δὲ παρ' ἡμῶν* C *γιγνώσκεσθαι ταῦτα, ὅπερ εἶπον ἔμπροσθεν, νῦν μὲν γενόμενον οὐδὲν σοφόν· ἐκ γὰρ παραδείγματος ὁρᾶν γεγονότος οὐδὲν χαλεπόν. εἰ δ' ἦν τις προορῶν τότε ταῦτα καὶ δυνάμενος μετριάσαι τὰς ἀρχὰς καὶ μίαν ἐκ τριῶν ποιῆσαι, τά τε νοηθέντα ἂν καλὰ τότε πάντα ἀπέσωσε καὶ οὐκ ἄν ποτε ὁ Περσικὸς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς στόλος ἂν ὥρμησε, καταφρονήσας ὡς ὄντων ἡμῶν βραχέος ἀξίων.*

ΚΛ. *Ἀληθῆ λέγεις.*

D *ΑΘ.* *Αἰσχρῶς γοῦν ἠμύναντο αὐτούς, ὦ Κλεινία. τὸ δ' αἰσχρὸν λέγω οὐχ ὡς οὐ νικῶντές γε οἱ τότε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καλὰς νενικήκασι μάχας· ἀλλ' ὅ φημι αἰσχρὸν τότ' εἶναι, τόδε λέγω τὸ πρῶτον μὲν ἐκείνων τῶν πόλεων τριῶν οὐσῶν μίαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀμῦναι, τὼ δὲ δύο κακῶς οὕτως εἶναι διεφθαρμένα, ὥστε ἡ μὲν καὶ Λακεδαίμονα διεκώλυεν ἐπαμύνειν αὐτῇ, πολεμοῦσα αὐτῇ κατὰ κράτος, ἡ δ' αὖ πρωτεύουσα ἐν* E *τοῖς τότε χρόνοις τοῖς περὶ τὴν διανομήν, ἡ περὶ τὸ Ἄργος, παρακαλουμένη ἀμύνειν τὸν βάρβαρον οὔθ' ὑπήκουσεν οὔτ' ἤμυνε. πολλὰ δὲ λέγων ἄν τις τὰ τότε γενόμενα περὶ ἐκεῖνον τὸν πόλεμον τῆς Ἑλλάδος οὐδαμῶς εὐσχήμονα ἂν* 311 *κατηγοροῖ· οὐδ' αὖ ἀμύνασθαι τήν γε Ἑλλάδα λέγων ὀρθῶς ἂν λέγοι, ἀλλ' εἰ μὴ τό τε Ἀθηναίων καὶ τὸ Λακε-* 692 *δαιμονίων κοινῇ διανόημα ἤμυνε τὴν ἐπιοῦσαν δουλείαν, σχεδὸν ἂν ἤδη πάντ' ἦν μεμιγμένα τὰ τῶν Ἑλλήνων γένη ἐν ἀλλήλοις καὶ βάρβαρα ἐν Ἕλλησι καὶ Ἑλληνικὰ ἐν βαρβάροις, καθάπερ ὧν Πέρσαι τυραννοῦσι τὰ νῦν, διαπεφορημένα καὶ ξυμπεφορημένα κακῶς ἐσπαρμένα κατοικεῖται. ταῦτ', ὦ Κλεινία καὶ Μέγιλλε, ἔχομεν ἐπιτιμᾶν τοῖς τε πάλαι πολιτικοῖς λεγομένοις καὶ νομοθέταις καὶ τοῖς νῦν, ἵνα τὰς αἰτίας αὐτῶν ἀναζητοῦντες ἀνευρίσκω-* B *μεν τί παρὰ ταῦτα ἔδει πράττειν ἄλλο, οἷον δὴ καὶ τὸ παρὸν εἴπομεν, ὡς ἄρα οὐ δεῖ μεγάλας ἀρχὰς οὐδ' αὖ ἀμίκτους νομοθετεῖν, διανοηθέντας τὸ τοιόνδε, ὅτι πόλιν ἐλευθέραν τε εἶναι δεῖ καὶ ἔμφρονα καὶ ἑαυτῇ φίλην, καὶ τὸν νομοθετοῦντα πρὸς ταῦτα βλέποντα δεῖ νομοθετεῖν. μὴ θαυμάσωμεν δὲ εἰ πολλάκις ἤδη προθέμενοι ἄττα εἰρήκαμεν ὅτι πρὸς ταῦτα δεῖ νομοθετεῖν βλέποντα* C *τὸν νομοθέτην, τὰ δὲ προτεθέντα οὐ ταὐτὰ ἡμῖν φαίνεται ἑκάστοτε· ἀλλ' ἀναλογίζεσθαι χρή, ὅταν πρὸς τὸ σωφρονεῖν φῶμεν δεῖν βλέπειν ἢ πρὸς φρόνησιν ἢ φιλίαν, ὡς ἔσθ' οὗτος ὁ σκοπὸς οὐχ ἕτερος ἀλλ' ὁ αὐτός. καὶ* 312 *ἄλλα δὴ πολλὰ ἡμᾶς τοιαῦτα ἂν γίγνηται ῥήματα, μὴ διαταραττέτω.*

ΚΛ. *Πειρασόμεθα ποιεῖν οὕτως ἐπανιόντες τοὺς λόγους· καὶ νῦν δὴ τὸ περὶ τῆς φιλίας τε καὶ φρονήσεως καὶ ἐλευθερίας, πρὸς ὅ τι βουλόμενος ἔμελλες λέγειν δεῖν* 592 *στοχάζεσθαι τὸν νομοθέτην, λέγε.* D

ΑΘ. *Ἄκουσον δὴ νῦν. εἰσὶ πολιτειῶν οἷον μητέρες δύο τινές, ἐξ ὧν τὰς ἄλλας γεγονέναι λέγων ἄν τις ὀρθῶς λέγοι. καὶ τὴν μὲν προσαγορεύειν μοναρχίαν ὀρθόν, τὴν δ' αὖ δημοκρατίαν· καὶ τῆς μὲν τὸ Περσῶν γένος ἄκρον ἔχειν, τῆς δὲ ἡμᾶς. αἱ δ' ἄλλαι σχεδὸν ἅπασαι, καθάπερ εἶπον, ἐκ τούτων εἰσὶ διαπεποικιλμέναι. δεῖ δὴ οὖν καὶ ἀναγκαῖον μεταλαβεῖν ἀμφοῖν τούτοιν, εἴπερ ἐλευθερία τ' ἔσται καὶ φιλία μετὰ φρονήσεως·* E *ὃ δὴ βούλεται ἡμῖν ὁ λόγος προστάττειν, λέγων ὡς οὐκ ἄν ποτε τούτων πόλις ἄμοιρος γενομένη πολιτευθῆναι δύναιτ' ἂν καλῶς.*

ΚΛ. *Πῶς γὰρ ἄν;*

ΑΘ. *Ἡ μὲν τοίνυν τὸ μοναρχικόν, ἡ δὲ τὸ ἐλεύθερον ἀγαπήσασα μειζόνως ἢ ἔδει μόνον, οὐδετέρα τὰ μέτρια κέκτηται τούτων· αἱ δὲ ὑμέτεραι, ἥ τε Λακωνικὴ καὶ Κρητική, μᾶλλον.* 313 *Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Πέρσαι τὸ μὲν πάλαι οὕτω πως, τὸ νῦν δὲ ἧττον. τὰ δ' αἴτια διέλθω-* 694 *μεν. ἦ γάρ;*

ΚΛ. *Πάντως, εἴ γέ που μέλλομεν ὃ προὐθέμεθα περαίνειν.*

ΑΘ. *Ἀκούωμεν δή. Πέρσαι γὰρ ὅτε μὲν τὸ μέτριον μᾶλλον δουλείας τε καὶ ἐλευθερίας ἦγον ἐπὶ Κύρου, πρῶτον μὲν ἐλεύθεροι ἐγένοντο, ἔπειτα δὲ ἄλλων πολλῶν δεσπόται. ἐλευθερίας γὰρ ἄρχοντες, μεταδιδόντες ἀρχομένοις καὶ ἐπὶ τὸ ἴσον ἄγοντες μᾶλλον φίλοι τε ἦσαν στρατιῶται στρατηγοῖς καὶ προθύμους αὐτοὺς ἐν τοῖς* B *κινδύνοις παρείχοντο, καὶ εἴ τις αὖ φρόνιμος ἦν ἐν αὐτοῖς καὶ βουλεύειν δυνατός, οὐ φθονεροῦ τοῦ βασιλέως ὄντος, διδόντος δὲ παῤῥησίαν καὶ τιμῶντος τοὺς εἴς τι δυναμένους συμβουλεύειν, κοινὴν τὴν τοῦ φρονεῖν εἰς τὸ μέσον παρείχετο δύναμιν, καὶ πάντα δὴ τότε ἐπέδωκεν αὐτοῖς δι' ἐλευθερίαν τε καὶ φιλίαν καὶ νοῦ κοινωνίαν.*

ΚΛ. *Ἔοικέ γέ πως τὰ λεγόμενα οὕτω γεγονέναι.*

ΑΘ. *Πῇ δὴ οὖν ποτε ἀπώλετο ἐπὶ Καμβύσου καὶ* C *πάλιν ἐπὶ Δαρείου σχεδὸν ἐσώθη; βούλεσθε οἷον μαντείᾳ διανοηθέντες χρώμεθα;*

ΚΛ. *Φέρει γοῦν ἡμῖν σκέψιν τοῦτο ἐφ' ὅπερ ὡρ-* 314 *μήκαμεν.*

ΑΘ. *Μαντεύομαι δὴ νῦν περί γε Κύρου τὰ μὲν ἄλλ'*

---

6. *μενοῦσαν*] *μὲν οὖσαν* a. — 13. *στόλος ἂν* *A* et pr. *Ω*: *ἂν στόλος* abc. — 21. *διεφθαρμένω* a. — 32. *βαρβαρικὰ* a. — 37. *ἵνα* Bekkeri operae. — 40. *πόλιν* *AΩ*vfhr: *τὴν πόλιν* abc.

3. *ἢ* ante *πρὸς* om. *AΞΩ*vfhr. — 3. *ὑμᾶς* a. — *γίγνεται* Bekkeri operae. — 5. *Πειρασώμεθα* a. — 21. *οὐδέτερα* a. — 30. *μὲν αὐτοὶ ἐλεύθεροι* vac. — *πολλῶν* om. Bekkeri operae. — 36. *τοὺς εἴς τι*] *τοὺς εἶτι* a, *τούς τι* b. — 38. *ἐπίδωκεν* auctore Stephano bc: *ἀπέδωκεν* cum libris a.

αὐτὸν στρατηγόν τε ἀγαθὸν εἶναι καὶ φιλόπολιν, παιδείας δὲ ὀρθῆς οὐχ ἧφθαι τὸ παράπαν οἰκονομίᾳ τε οὐδὲν τὸν νοῦν προσεσχηκέναι.

ΚΛ. Πῶς δὴ τὸ τοιοῦτον φῶμεν;

D ΑΘ. Ἔοικεν ἐκ νέου στρατεύεσθαι διὰ βίου, ταῖς γυναιξὶ παραδοὺς τοὺς παῖδας τρέφειν, αἱ δὲ ὡς εὐδαίμονας αὐτοὺς ἐκ παίδων εὐθὺς καὶ μακαρίους ἤδη γεγονότας καὶ ἐπιδεεῖς ὄντας τούτων οὐδενὸς ἔτρεφον· κωλύουσαι δὲ ὡς οὖσιν ἱκανῶς εὐδαίμοσι μήτε αὐτοῖς ἐναντιοῦσθαι μηδένα εἰς μηδέν, ἐπαινεῖν τε ἀναγκάζουσαι πάντας τὸ λεγόμενον ἢ πραττόμενον ὑπ' αὐτῶν, ἔθρεψαν τοιούτους τινάς.

ΚΛ. Καλήν, ὡς ἔοικας, τροφὴν εἴρηκας.

E ΑΘ. Γυναικείαν μὲν οὖν βασιλίδων γυναικῶν, νεωστὶ γεγονυιῶν πλουσίων καὶ ἐν ἀνδρῶν ἐρημίᾳ, διὰ τὸ μὴ σχολάζειν ὑπὸ πολέμων καὶ πολλῶν κινδύνων, τοὺς παῖδας τρεφουσῶν.

ΚΛ. Ἔχει γὰρ λόγον.

ΑΘ. Ὁ δὲ πατήρ γε αὐτοῖς αὖ ποίμνια μὲν καὶ πρόβατα καὶ ἀγέλας ἀνδρῶν τε καὶ ἄλλων πολλῶν πολλὰς 315 695 ἐκτᾶτο, αὐτοὺς δὲ οἷς ταῦτα παραδώσειν ἔμελλεν ἠγνόει τὴν πατρῴαν οὐ παιδευομένους τέχνην, οὖσαν Περσικήν, ποιμένων ὄντων Περσῶν, τραχείας χώρας ἐκγόνων, σκληρὰν καὶ ἱκανὴν ποιμένας ἀπεργάζεσθαι μάλα ἰσχυροὺς καὶ δυναμένους θυραυλεῖν καὶ ἀγρυπνεῖν καὶ εἰ στρατεύεσθαι δέοι στρατεύεσθαι. διεφθαρμένην δὲ παιδείαν ὑπὸ τῆς λεγομένης εὐδαιμονίας τὴν Μηδικὴν περιεῖδεν ὑπὸ γυναικῶν τε καὶ εὐνούχων παιδευθέντας αὐτοῦ τοὺς υἱεῖς, ὅθεν B ἐγένοντο οἵους ἦν αὐτοὺς εἰκὸς γενέσθαι, τροφῇ ἀνεπιπλήκτῳ τραφέντας. παραλαβόντες δ' οὖν οἱ παῖδες τελευτήσαντος Κύρου τρυφῆς μεστοὶ καὶ ἀνεπιπληξίας, πρῶτον μὲν τὸν ἕτερον ἅτερος ἀπέκτεινε τῷ ἴσῳ ἀγανακτῶν, μετὰ δὲ τοῦτο αὐτὸς μαινόμενος ὑπὸ μέθης τε καὶ ἀπαιδευσίας τὴν ἀρχὴν ἀπώλεσεν ὑπὸ Μήδων τε καὶ τοῦ λεγομένου τότε εὐνούχου, καταφρονήσαντος τῆς Καμβύσου μωρίας.

ΚΛ. Λέγεται δὴ ταῦτά γε, καὶ ἔοικε σχεδὸν οὕτω C πως γεγονέναι.

ΑΘ. Καὶ μὴν καὶ πάλιν εἰς Πέρσας ἐλθεῖν τὴν ἀρχὴν διὰ Δαρείου καὶ τῶν ἑπτὰ λέγεταί που.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Θεωρῶμεν δὴ ξυνεπόμενοι τῷ λόγῳ. Δαρεῖος 316 γὰρ βασιλέως οὐκ ἦν υἱὸς παιδείᾳ τε οὐ διατρυφώσῃ τεθραμμένος, ἐλθὼν δ' εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ λαβὼν αὐτὴν ἕβδομος διείλετο ἑπτὰ μέρη τεμόμενος, ὧν καὶ νῦν ἔτι σμικρὰ ὀνείρατα λέλειπται, καὶ νόμους ἠξίου θέμενος οἰ- D κεῖν ἰσότητά τινα κοινὴν εἰσφέρων, καὶ τὸν τοῦ Κύρου δασμὸν ὃν ὑπέσχετο Πέρσαις εἰς τὸν νόμον ἐνέδει, φιλίαν πορίζων καὶ κοινωνίαν πᾶσι Πέρσαις, χρήμασι καὶ δωρεαῖς τὸν Περσῶν δῆμον προσαγόμενος· τοιγαροῦν αὐτῷ τὰ στρατεύματα μετ' εὐνοίας προσεκτήσατο χώρας οὐκ ἐλάττους ὧν κατέλιπε Κῦρος. μετὰ δὲ Δαρεῖον ὁ τῇ βασιλικῇ καὶ τρυφώσῃ πάλιν παιδευθεὶς παιδείᾳ Ξέρξης. Ὦ Δαρεῖε, εἰπεῖν ἐστὶ δικαιότατον ἴσως, ὃς τὸ Κύρου κακὸν οὐκ ἔμαθες, ἐθρέψω δὲ Ξέρξην ἐν τοῖς αὐτοῖς E ἤθεσιν ἐν οἷσπερ Κῦρος Καμβύσην. ὁ δέ, ἅτε τῶν αὐτῶν παιδειῶν γενόμενος ἔκγονος, παραπλήσια ἀπετέλεσε τοῖς Καμβύσου παθήμασι· καὶ σχεδὸν ἔκ γε τοσούτου βασιλεὺς ἐν Πέρσαις οὐδείς πω μέγας ἐγγέγονεν ἀληθῶς, πλήν γε ὀνόματι. τὸ δ' αἴτιον οὐ τύχης, ὡς ὁ ἐμὸς λόγος, ἀλλ' ὁ κακὸς βίος ὃν οἱ τῶν διαφερόντως πλουσίων καὶ 696 τυράννων παῖδες τὰ πολλὰ ζῶσιν· οὐ γὰρ μή ποτε γένηται παῖς καὶ ἀνὴρ καὶ γέρων ἐκ ταύτης τῆς τροφῆς διαφέρων πρὸς ἀρετήν. ἃ δή, φαμέν, τῷ νομοθέτῃ σκεπτέον, 317 καὶ ἡμῖν δὲ ἐν τῷ νῦν παρόντι. δίκαιον μήν, ὦ Λακε- 593 δαιμόνιοι, τοῦτό γε τῇ πόλει ὑμῶν ἀποδιδόναι, ὅτι πενίᾳ καὶ πλούτῳ καὶ ἰδιωτείᾳ καὶ βασιλείᾳ διαφέρουσαν οὐδ' ἡντινοῦν τιμὴν καὶ τροφὴν νέμετε, ὡς μὴ τὸ κατ' ἀρχὰς ὑμῖν θεῖον παρὰ θεοῦ διεμαντεύσατό τινος. οὐ γὰρ δὴ B δεῖ κατὰ πόλιν γε εἶναι τὰς τιμὰς ὑπερεχούσας, ὅτι τίς ἐστι πλούτῳ διαφέρων, ἐπεὶ οὐδ' ὅτι ταχὺς ἢ καλὸς ἢ ἰσχυρὸς ἄνευ τινὸς ἀρετῆς, οὐδ' ἀρετῆς ἧς ἂν σωφροσύνη ἀπῇ.

ΜΕ. Πῶς τοῦτο, ὦ ξένε, λέγεις;

ΑΘ. Ἀνδρία που μόριον ἀρετῆς ἕν;

ΜΕ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Δίκασον τοίνυν αὐτὸς τὸν λόγον ἀκούσας, εἴ σοι δέξαιο ἂν σύνοικον ἢ γείτονα εἶναί τινα σφόδρα μὲν ἀνδρεῖον, μὴ σώφρονα δὲ ἀλλ' ἀκόλαστον.

C ΜΕ. Εὐφήμει.

ΑΘ. Τί δέ; τεχνικὸν μὲν καὶ περὶ ταῦτα σοφόν, ἄδικον δέ;

ΜΕ. Οὐδαμῶς.

ΑΘ. Ἀλλὰ μὴν τό γε δίκαιον οὐ φύεται χωρὶς τοῦ σωφρονεῖν.

ΜΕ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΑΘ. Οὐδὲ μὴν ὅν γε σοφὸν ἡμεῖς νῦν δὴ προὐθέμεθα, 318 τὸν τὰς ἡδονὰς καὶ λύπας κεκτημένον συμφώνους τοῖς ὀρθοῖς λόγοις καὶ ἑπομένας.

ΜΕ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΑΘ. Ἔτι δὴ καὶ τόδε ἐπισκεψώμεθα τῶν ἐν ταῖς πόλεσι τιμήσεων ἕνεκα, ποῖαί τε ὀρθαὶ καὶ μὴ γίγνονται D ἑκάστοτε.

ΜΕ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Σωφροσύνη ἄνευ πάσης τῆς ἄλλης ἀρετῆς ἐν

---

7. ἤδη om. a. — 29. εἰκὸς αὐτοὺς a c. — 31. τροφῆς pr. Ω et Bekkeri typotheta. — 36. ἔοικε ΑΩ r f h x: ἔοικέ γε a b c. — 43. τετραμμένος Bekkeri operae. — 46. κοινήν τινα Α. — 47. ἐνέδυ a.

6. τὸ] τοῦ a. (δικαιότατον, ἴσως τὸ Astius.) — 11. γέγονεν a c. — 12. τύχη Stephanus et Astius. — 17. ἐν om. Bekkeri operae. — 19. βασιλείᾳ καὶ ἰδιωτείᾳ a. — 26. ΜΕ.] ΚΛ. a. — 38. ἄν] οὔ a. — 39. δή] δεῖ a.

ψυχῇ τινι μεμονωμένη τίμιον ἢ ἄτιμον γίγνοιτ' ἂν κατὰ δίκην;

ΜΕ. Οὐκ ἔχω ὅπως εἴπω.

ΑΘ. Καὶ μὴν εἴρηκάς γε μετρίως· εἰπὼν γὰρ δὴ ὧν ἠρόμην ὁποτερονοῦν παρὰ μέλος ἔμοιγ' ἂν δοκεῖς φθέγξασθαι.

ΜΕ. Καλῶς τοίνυν γεγονὸς ἂν εἴη.

ΑΘ. Εἶεν· τὸ μὲν δὴ πρόσθημα, ὧν τιμαί τε καὶ E *ἀτιμίαι, οὐ λόγου ἀλλά τινος μᾶλλον ἀλόγου σιγῆς ἄξιον ἂν εἴη.*

ΜΕ. Σωφροσύνην μοι φαίνει λέγειν.

ΑΘ. Ναί. τὸ δέ γε τῶν ἄλλων πλεῖστα ἡμᾶς ὠφελοῦν μετὰ τῆς προσθήκης μάλιστ' ἂν τιμώμενον ὀρθότατα τιμῷτο, καὶ τὸ δεύτερον δευτέρως· καὶ οὕτω δὴ κατὰ 319 *τὸν ἑξῆς λόγον τὰς ἐφεξῆς τιμὰς λαγχάνον ἕκαστον ὀρθῶς ἂν λαγχάνοι.*

697 *ΜΕ. Ἔχει ταύτῃ.*

ΑΘ. Τί οὖν; οὐ νομοθέτου καὶ ταῦτα αὖ φήσομεν εἶναι διανέμειν;

ΜΕ. Καὶ μάλα.

ΑΘ. Βούλει δή, τὰ μὲν ἅπαντα καὶ ἐφ' ἕκαστον ἔργον καὶ κατὰ σμικρὰ ἐκείνῳ δῶμεν νεῖμαι, τὸ δὲ τριχῇ διελεῖν, ἐπειδὴ νόμων ἐσμὲν καὶ αὐτοί πως ἐπιθυμηταί, πειραθῶμεν διατεμεῖν χωρὶς τά τε μέγιστα καὶ δεύτερα καὶ τρίτα;

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Λέγομεν τοίνυν ὅτι πόλιν, ὡς ἔοικε, τὴν μέλ- B *λουσαν σώζεσθαί τε καὶ εὐδαιμονήσειν εἰς δύναμιν ἀνθρωπίνην δεῖ καὶ ἀναγκαῖον τιμάς τε καὶ ἀτιμίας διανέμειν ὀρθῶς. ἔστι δὲ ὀρθῶς ἄρα τιμιώτατα μὲν καὶ πρῶτα τὰ περὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθὰ κεῖσθαι, σωφροσύνης ὑπαρχούσης αὐτῇ, δεύτερα δὲ τὰ περὶ τὸ σῶμα καλὰ καὶ ἀγαθά, καὶ τρίτα τὰ περὶ τὴν οὐσίαν καὶ χρήματα λεγόμενα. τούτων δὲ ἂν ἐκτός τις βαίνῃ νομοθέτης ἢ πόλις, εἰς τιμὰς ἢ χρήματα προάγουσα ἢ τι τῶν ὑστέρων εἰς τὸ πρόσθεν* C *τιμαῖς τάττουσα, οὔθ' ὅσιον οὔτε πολιτικὸν ἂν δρῴη* 320 *πρᾶγμα. εἰρήσθω ταῦτα ἢ πῶς ἡμῖν;*

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν εἰρήσθω σαφῶς.

ΑΘ. Ταῦτα μὲν τοίνυν ἡμᾶς ἐπὶ πλέον ἐποίησεν εἰπεῖν ἡ Περσῶν πέρι διάσκεψις τῆς πολιτείας. ἀνευρίσκομεν δὲ ἐπὶ ἔτι χείρους αὐτοὺς γεγονότας. τὴν δὲ αἰτίαν φαμὲν ὅτι τὸ ἐλεύθερον λίαν ἀφελόμενοι τοῦ δήμου, τὸ δεσποτικὸν δ' ἐπαγαγόντες μᾶλλον τοῦ προσήκοντος τὸ D *φίλον ἀπώλεσαν καὶ τὸ κοινὸν ἐν τῇ πόλει. τούτου δὲ φθαρέντος οὔθ' ἡ τῶν ἀρχόντων βουλὴ ὑπὲρ ἀρχομένων καὶ τοῦ δήμου βουλεύεται, ἀλλ' ἕνεκα τῆς αὑτῶν ἀρχῆς, ἄν τι καὶ σμικρὸν πλέον ἑκάστοτε ἡγῶνται ἔσεσθαί σφισιν ἀναστάτους μὲν πόλεις, ἀνάστατα δὲ ἔθνη φίλια πυρὶ καταφθείραντες, ἐχθρῶς τε καὶ ἀνηλεῶς μισοῦντες μισοῦνται· ὅταν τε εἰς χρείαν τοῦ μάχεσθαι περὶ ἑαυτῶν τοὺς δήμους ἀφικνῶνται, οὐδὲν κοινὸν ἐν αὐτοῖς αὖ μετὰ προθυμίας τοῦ ἐθέλειν κινδυνεύειν καὶ μάχεσθαι* E *ἀνευρίσκουσιν, ἀλλὰ κεκτημένοι μυριάδας ἀπεράντους λογισμῷ ἀχρήστους εἰς πόλεμον πάσας κέκτηνται, καὶ καθάπερ ἐνδεεῖς ἀνθρώπων μισθούμενοι, ὑπὸ μισθωτῶν καὶ ὀθνείων ἀνθρώπων ἡγοῦνταί ποτε σωθήσεσθαι· πρὸς δὲ τούτοις ἀμαθαίνειν ἀναγκάζονται, λέγοντες ἔργοις ὅτι* 321 *λῆρος πρὸς χρυσόν τε καὶ ἄργυρόν ἐστιν ἑκάστοτε τὰ* **698** *λεγόμενα τίμια καὶ καλὰ κατὰ πόλιν.*

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Τὰ μὲν δὴ περί γε Περσῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς τὰ νῦν διοικεῖται διὰ τὴν σφόδρα δουλείαν τε καὶ δεσποτείαν, τέλος ἐχέτω.

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Τὰ δὲ περὶ τὴν τῆς Ἀττικῆς αὖ πολιτείαν τὸ μετὰ τοῦτο ὡσαύτως ἡμᾶς διεξελθεῖν χρεών, ὡς ἡ παντελὴς καὶ ἀπὸ πασῶν ἀρχῶν ἐλευθερία τῆς μέτρον ἐχούσης ἀρχῆς ὑφ' ἑτέρων οὐ σμικρῷ χείρων· ἡμῖν γὰρ κατ' B *ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὅτε ἡ Περσῶν ἐπίθεσις τοῖς Ἕλλησιν, ἴσως δὲ σχεδὸν ἅπασι τοῖς τὴν Εὐρώπην οἰκοῦσιν ἐγίγνετο, πολιτεία τε ἦν παλαιὰ καὶ ἐκ τιμημάτων ἀρχαί τινες τεττάρων, καὶ δεσπότις ἐνῆν τις αἰδώς, δι' ἣν δουλεύοντες τοῖς τότε νόμοις ζῆν ἠθέλομεν. καὶ πρὸς τούτοις δὴ τὸ μέγεθος τοῦ στόλου κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλατταν γενόμενον, φόβον ἄπορον ἐμβαλόν, δουλείαν ἔτι μείζονα ἐποίησεν ἡμᾶς τοῖς τε ἄρχουσι καὶ τοῖς νόμοις δουλεῦ-* C *σαι. καὶ διὰ πάντα ταῦθ' ἡμῖν ξυνέπεσε πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς σφοδρὰ φιλία. σχεδὸν γὰρ δέκα ἔτεσι πρὸ τῆς ἐν* 322 *Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἀφίκετο Δᾶτις Περσικὸν στόλον ἄγων* 594 *πέμψαντος Δαρείου διαρρήδην ἐπί τε Ἀθηναίους καὶ Ἐρετριέας, ἐξανδραποδισάμενον ἀγαγεῖν, θάνατον αὐτῷ προειπὼν μὴ πράξαντι ταῦτα. καὶ ὁ Δᾶτις τοὺς μὲν Ἐρετριέας ἔν τινι βραχεῖ χρόνῳ παντάπασι κατὰ κράτος τε* D *εἷλε μυριάσι συχναῖς, καί τινα λόγον εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἀφῆκε φοβερόν, ὡς οὐδεὶς Ἐρετριῶν αὐτὸν ἀποπεφευγὼς εἴη· συνάψαντες γὰρ ἄρα τὰς χεῖρας σαγηνεύσαιεν πᾶσαν τὴν Ἐρετρικὴν οἱ στρατιῶται τοῦ Δάτιδος. ὁ δὴ λόγος, εἴτε ἀληθὴς εἴτε καὶ ὅπῃ ἀφίκετο, τούς τε ἄλλους Ἕλληνας καὶ δὴ καὶ Ἀθηναίους ἐξέπληττε, καὶ πρεσβευομένοις αὐτοῖς πανταχόσε βοηθεῖν οὐδεὶς ἤθελε πλήν γε Λακεδαιμονίων· οὗτοι δὲ ὑπό τε τοῦ πρὸς Μεσ-* E *σήνην ὄντος τότε πολέμου καὶ εἰ δή τι διεκώλυεν ἄλλο αὐ-*

5. ὁποτεροῦν a. — 8. ὧν om. a. — 12. τῶν om. Bekkeri operae. — 29. διανέμειν. ΚΛ. Ὀρθῶς. ΑΘ. Ἔστι a. — 40. περὶ c. — 41. δὲ ἔτι (deleto ἐπὶ) Stephanus, δὲ ἔπειτ' ἔτι Orellius.

η ως

1. ἡττῶνται a. — 3. ἀνηλεήτως A et γρ. c, ἀνελεήτως Ω. ἀνελεῶς Ξa. — 15. γε] τε a. — 19. πολιτείας AΩcfr. — 20. διεξελθεῖν ἡμᾶς Ξa. — 21. μέτριον Ξa. — 22. ἀρχῆς om. a. — 29. ἄπειρον Ξa. — 30. τε] τότε a et Stallbaumii operae. — 31. πάντα ταῦθ' Af et γρ. Ω: ταῦτα πάνθ' abc. — 33. Δάτις a. — 37. τε om. a. — 42. δὴ] δὲ Ξa.

τούς, οὐ γὰρ ἴσμεν λεγόμενον, ὕστεροι δ᾽ οὖν ἀφίκοντο
τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης γενομένης μιᾷ ἡμέρᾳ. μετὰ δὲ
τοῦτο παρασκευαί τε μεγάλαι λεγόμεναι καὶ ἀπειλαὶ ἐφοί-
των μυρίαι παρὰ βασιλέως. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου Δα-
ρεῖος μὲν τεθνάναι ἐλέχθη, νέος δὲ καὶ σφοδρὸς ὁ υἱὸς
699 αὐτοῦ παρειληφέναι τὴν ἀρχὴν καὶ οὐδαμῶς ἀφίστασθαι
323 τῆς ὁρμῆς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πᾶν τοῦτο ᾤοντο ἐπὶ σφᾶς
αὐτοὺς παρασκευάζεσθαι διὰ τὸ Μαραθῶνι γενόμενον,
καὶ ἀκούοντες Ἄθω τε διορυττόμενον καὶ Ἑλλήσποντον
ζευγνύμενον καὶ τὸ τῶν νεῶν πλῆθος ἡγήσαντο οὔτε κατὰ
γῆν σφίσιν εἶναι σωτηρίαν οὔτε κατὰ θάλατταν· οὔτε γὰρ
βοηθήσειν αὐτοῖς οὐδένα, μεμνημένοι ὡς οὐδ᾽ ὅτε τὸ
πρότερον ἦλθον καὶ τὰ περὶ Ἐρέτριαν διεπράξαντο, σφίσι
γε οὐδεὶς τότε ἐβοήθησεν οὐδ᾽ ἐκινδύνευσε ξυμμαχόμενος.
B ταὐτὸν δὴ προσεδόκων καὶ τότε γενήσεσθαι τό γε κατὰ
γῆν. κατὰ θάλατταν δ᾽ αὖ πᾶσαν ἀπορίαν ἑώρων
σωτηρίας νεῶν χιλίων καὶ ἔτι πλειόνων ἐπιφερομένων.
μίαν δὴ σωτηρίαν ξυνενόουν, λεπτὴν μὲν καὶ ἄπορον,
μόνην δ᾽ οὖν, βλέψαντες πρὸς τὸ πρότερον γενόμενον,
ὡς ἐξ ἀπόρων καὶ τότε ἐφαίνετο γενέσθαι τὸ νικῆσαι
μαχομένους. ἐπὶ δὲ τῆς ἐλπίδος ὀχούμενοι ταύτης εὕρι-
σκον καταφυγὴν αὑτοῖς εἰς αὑτοὺς μόνους εἶναι καὶ τοὺς
C θεούς. ταῦτ᾽ οὖν αὐτοῖς πάντα φιλίαν ἀλλήλων ἐνεποίει,
ὁ φόβος ὁ τότε παρὼν ὅ τε ἐκ τῶν νόμων τῶν ἔμπρο-
σθεν γεγονώς, ὃν δουλεύοντες τοῖς πρόσθεν νόμοις ἐκέ-
κτηντο, ἣν αἰδῶ πολλάκις ἐν τοῖς ἄνω λόγοις εἴπομεν,
ᾗ καὶ δουλεύειν ἔφαμεν δεῖν τοὺς μέλλοντας ἀγαθοὺς
324 ἔσεσθαι, ἧς ὁ δειλὸς ἐλεύθερος καὶ ἄφοβος· ὃν εἰ τότε
μὴ δέος ἔλαβεν, οὐκ ἄν ποτε ξυνελθὼν ἠμύνατο οὐδ᾽
ἤμυνεν ἱεροῖς τε καὶ τάφοις καὶ πατρίδι καὶ τοῖς ἄλλοις
D οἰκείοις τε ἅμα καὶ φίλοις, ὥσπερ τότ᾽ ἐβοήθησεν, ἀλλὰ
κατὰ σμικρὰ ἂν ἐν τῷ τότε ἡμῶν ἕκαστος σκεδασθεὶς
ἄλλος ἄλλοσε διεσπάρη.

ΜΕ. Καὶ μάλα, ὦ ξένε, ὀρθῶς τε εἴρηκας καὶ σαυτῷ
τε καὶ τῇ πατρίδι πρεπόντως.

ΑΘ. Ἔστι ταῦτα, ὦ Μέγιλλε· πρὸς γὰρ σὲ τὰ ἐν τῷ
τότε χρόνῳ γενόμενα, κοινωνὸν τῇ τῶν πατέρων γεγο-
νότα φύσει, δίκαιον λέγειν. ἐπισκόπει μὴν καὶ σὺ καὶ
Κλεινίας εἴ τι πρὸς τὴν νομοθεσίαν προσήκοντα λέγομεν·
E οὐ γὰρ μύθων ἕνεκα διεξέρχομαι, οὗ λέγω δ᾽ ἕνεκα·
ὁρᾶτε γάρ· ἐπειδή τινα τρόπον ταὐτὸν ἡμῖν ξυμβεβήκει
πάθος ὅπερ Πέρσαις, ἐκείνοις μὲν ἐπὶ πᾶσαν δουλείαν
ἄγουσι τὸν δῆμον, ἡμῖν δ᾽ αὖ τοὐναντίον ἐπὶ πᾶσαν
ἐλευθερίαν προτρέπουσι τὰ πλήθη, πῶς δὴ καὶ τί λέγω-
μεν τοὐντεῦθεν; οἱ προγεγονότες ἡμῖν ἔμπροσθεν λόγοι
τρόπον τινὰ καλῶς εἰσιν εἰρημένοι.

700 ΜΕ. Λέγεις εὖ· πειρῶ δ᾽ ἔτι σαφέστερον ἡμῖν σημῆ-
ναι τὸ νῦν λεγόμενον.

ΑΘ. Ἔσται ταῦτα. οὐκ ἦν, ὦ φίλοι, ἡμῖν ἐπὶ τῶν
παλαιῶν νόμων ὁ δῆμός τινων κύριος, ἀλλὰ τρόπον τινὰ 325
ἑκὼν ἐδούλευε τοῖς νόμοις.

ΜΕ. Ποίοις δὴ λέγεις;

ΑΘ. Τοῖς περὶ τὴν μουσικὴν πρῶτον τὴν τότε, ἵνα
ἐξ ἀρχῆς διέλθωμεν τὴν τοῦ ἐλευθέρου λίαν ἐπίδοσιν
βίου. διῃρημένη γὰρ δὴ τότε ἦν ἡμῖν ἡ μουσικὴ κατὰ
εἴδη τε ἑαυτῆς ἄττα καὶ σχήματα, καί τι ἦν εἶδος ᾠδῆς B
εὐχαὶ πρὸς θεούς, ὄνομα δὲ ὕμνοι ἐπεκαλοῦντο· καὶ
τούτῳ δὴ τὸ ἐναντίον ἦν ᾠδῆς ἕτερον εἶδος, θρήνους
δέ τις ἂν αὐτοὺς μάλιστα ἐκάλεσε· καὶ παίωνες ἕτερον,
καὶ ἄλλο Διονύσου γένεσις, οἶμαι, διθύραμβος λεγόμενος.
νόμους τε αὐτὸ τοῦτο τοὔνομα ἐκάλουν, ᾠδὴν ὥς τινα
ἑτέραν· ἐπέλεγον δὲ κιθαρῳδικούς. τούτων δὴ διατεταγ-
μένων καὶ ἄλλων τινῶν οὐκ ἐξῆν ἄλλο εἰς ἄλλο καταχρῆ-
σθαι μέλους εἶδος. τὸ δὲ κῦρος τούτων γνῶναί τε καὶ C
ἅμα γνόντα δικάσαι ζημιοῦν τε αὖ τὸν μὴ πειθόμενον
οὐ σῦριγξ ἦν οὐδέ τινες ἄμουσοι βοαὶ πλήθους, καθάπερ
τὰ νῦν, οὐδ᾽ αὖ κρότοι ἐπαίνους ἀποδιδόντες, ἀλλὰ τοῖς
μὲν γεγονόσι περὶ παίδευσιν δεδογμένον ἀκούειν ἦν αὐ-
τοῖς μετὰ σιγῆς διὰ τέλους, παισὶ δὲ καὶ παιδαγωγοῖς καὶ
τῷ πλείστῳ ὄχλῳ ῥάβδου κοσμούσης ἡ νουθέτησις ἐγίγνετο.
ταῦτ᾽ οὖν οὕτω τεταγμένως ἤθελεν ἄρχεσθαι τῶν πολιτῶν 326
τὸ πλῆθος, καὶ μὴ τολμᾶν κρίνειν διὰ θορύβου· μετὰ D
δὲ ταῦτα προϊόντος τοῦ χρόνου ἄρχοντες μὲν τῆς ἀμούσου
παρανομίας ποιηταὶ ἐγίγνοντο φύσει μὲν ποιητικοί, ἀγνώ-
μονες δὲ περὶ τὸ δίκαιον τῆς Μούσης καὶ τὸ νόμιμον,
βακχεύοντες καὶ μᾶλλον τοῦ δέοντος κατεχόμενοι ὑφ᾽
ἡδονῆς, κεραννύντες δὲ θρήνους τε ὕμνοις καὶ παίωνας
διθυράμβοις, καὶ αὐλῳδίας δὴ ταῖς κιθαρῳδίαις μιμού-
μενοι καὶ πάντα εἰς πάντα ξυνάγοντες, μουσικῆς ἄκοντες E
ὑπ᾽ ἀνοίας καταψευδόμενοι, ὡς ὀρθότητα μὲν οὐκ ἔχοι
οὐδ᾽ ἡντινοῦν μουσική, ἡδονῇ δὲ τῇ τοῦ χαίροντος, εἴτε
βελτίων εἴτε χείρων ἂν εἴη τις, κρίνοιτο ὀρθότατα. τοι-
αῦτα δὴ ποιοῦντες ποιήματα λόγους τε ἐπιλέγοντες τοιού-
τους τοῖς πολλοῖς ἐνέθεσαν παρανομίαν εἰς τὴν μουσικὴν 595
καὶ τόλμαν, ὡς ἱκανοῖς οὖσι κρίνειν. ὅθεν δὴ τὰ θέατρα
ἐξ ἀφώνων φωνήεντα ἐγένοντο, ὡς ἐπαΐοντα ἐν Μούσαις 701
τό τε καλὸν καὶ μή, καὶ ἀντὶ ἀριστοκρατίας ἐν αὐτῇ
θεατροκρατία τις πονηρὰ γέγονεν. εἰ γὰρ δὴ καὶ δημο-
κρατία ἐν αὐτῇ τις μόνον ἐγένετο ἐλευθέρων ἀνδρῶν,
οὐδὲν ἂν πάνυ γε δεινὸν ἦν τὸ γεγονός. νῦν δὲ ἦρξε μὲν 327
ἡμῖν ἐκ μουσικῆς ἡ πάντων εἰς πάντα σοφίας δόξα καὶ
παρανομία, ξυνεφέσπετο δὲ ἐλευθερία. ἄφοβοι γὰρ ἐγί-
γνοντο ὡς εἰδότες, ἡ δὲ ἄδεια ἀναισχυντίαν ἐνέτεκε· τὸ
γὰρ τὴν τοῦ βελτίονος δόξαν μὴ φοβεῖσθαι διὰ θράσος, B
τοῦτ᾽ αὐτό ἐστι σχεδὸν ἡ πονηρὰ ἀναισχυντία, διὰ δή
τινος ἐλευθερίας λίαν ἀποτετολμημένης.

---

1. ὕστερον a c. — 2. τῆς Μαραθῶνι Stallbaumius. — 4. παρὰ βασιλέως μυρίαι a. — 9. Ἄθων b c. — τε om. Bekkeri typotheta. — 11. οὐδὲ γὰρ Boeckhius. — 13. πρῶτον a c. — 19. μόνον a. — 20. καὶ τότε om. a. — 22. δοῦλος Heusdius, δῆμος C. Fr. Hermannus. (Act. soc. gr. Lips. I. p. 14.) — 36. γάρ σε a.
7. δὴ om. a. — 20. δεδομένον a. — 41. ἑαυτῇ ΔΞΩf.

ΜΕ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Ἐφεξῆς δὴ ταύτῃ τῇ ἐλευθερίᾳ ἡ τοῦ μὴ ἐθέλειν τοῖς ἄρχουσι δουλεύειν γίγνοιτ' ἄν, καὶ ἑπομένη ταύτῃ φεύγειν πατρὸς καὶ μητρὸς καὶ πρεσβυτέρων δουλείαν καὶ νομοθέτησιν, καὶ ἐγγὺς τοῦ τέλους οὖσι νόμων ζητεῖν μὴ ὑπηκόοις εἶναι, πρὸς αὐτῷ δὲ ἤδη τῷ τέλει ὅρκων καὶ
C πίστεων καὶ τὸ παράπαν θεῶν μὴ φροντίζειν, τὴν λεγομένην παλαιὰν Τιτανικὴν φύσιν ἐπιδεικνῦσι καὶ μιμουμένοις· ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν ἐκεῖνα ἀφικομένους, χαλεπὸν αἰῶνα διάγοντας μὴ λῆξαί ποτε κακῶν. τίνος δὴ καὶ ταῦθ' ἡμῖν αὖ χάριν ἐλέχθη; δεῖν φαίνεται ἔμοιγε, οἰόνπερ ἵππον, τὸν λόγον ἑκάστοτε ἀναλαμβάνειν, καὶ μη καθάπερ ἀχάλινον κεκτημένον τὸ στόμα, βίᾳ ὑπὸ τοῦ λόγου
D 328 φερόμενον κατὰ τὴν παροιμίαν ἀπό τινος ὄνου πεσεῖν ἀλλ' ἐπανερωτᾶν τὸ νῦν δὴ λεχθέν, τὸ τίνος δὴ χάριν ἕνεκα ταῦτα ἐλέχθη;

ΜΕ. Καλῶς.

ΑΘ. Ταῦτα τοίνυν εἴρηται ἐκείνων ἕνεκα.

ΜΕ. Τίνων;

ΑΘ. Ἐλέξαμεν ὡς τὸν νομοθέτην δεῖ τριῶν στοχαζόμενον νομοθετεῖν, ὅπως ἡ νομοθετουμένη πόλις ἐλευθέρα τε ἔσται καὶ φίλη ἑαυτῇ καὶ νοῦν ἕξει. ταῦτ' ἦν. ἢ γάρ;

ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

E *ΑΘ.* Τούτων ἕνεκα δη πολιτείας τήν τε δεσποτικωτάτην προελόμενοι καὶ τὴν ἐλευθερικωτάτην, ἐπισκοποῦμεν νυνὶ ποτέρα τούτων ὀρθῶς πολιτεύεται· λαβόντες δὲ αὐτῶν ἑκατέρας μετριότητά τινα, τῶν μὲν τοῦ δεσπόζειν, τῶν δὲ τοῦ ἐλευθεριάσαι, κατείδομεν ὅτι τότε διαφερόντως ἐν αὐταῖς ἐγένετο εὐπραγία, ἐπὶ δὲ τὸ ἄκρον ἀγαγόντων ἑκατέρων, τῶν μὲν δουλείας, τῶν δὲ τοὐναντίου, οὐ συνήνεγκεν οὔτε τοῖς οὔτε τοῖς.

703 *ΜΕ.* Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Καὶ μὴν αὐτῶν γε ἕνεκα καὶ τὸ Δωρικὸν ἐθεασάμεθα κατοικιζόμενον στρατόπεδον καὶ τὰς τοῦ Δαρδάνου ὑπωρείας τε καὶ τὴν ἐπὶ θαλάττῃ κατοίκισιν, καὶ τοὺς πρώτους δὴ τοὺς περιλιπεῖς γενομένους τῆς φθορᾶς, 329
ἔτι δὲ τοὺς ἔμπροσθεν τούτων γενομένους ἡμῖν λόγους περί τε μουσικῆς καὶ μέθης καὶ τὰ τούτων ἔτι πρότερα. ταῦτα γὰρ πάντα εἴρηται τοῦ κατιδεῖν ἕνεκα πῶς ποτ' ἂν πόλις ἄριστα οἰκοίη, καὶ ἰδίᾳ πῶς ἄν τις βέλτιστα τὸν B
αὑτοῦ βίον διαγάγοι. εἰ δὲ δή τι πεποιήκαμεν προὔργου, τίς ποτ' ἂν ἔλεγχος γίγνοιτο ἡμῖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς λεχθείς, ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία;

ΚΛ. Ἐγώ τιν', ὦ ξένε, μοι δοκῶ κατανοεῖν· ἔοικε κατὰ τύχην τινὰ ἡμῖν τὰ τῶν λόγων τούτων πάντων ὧν διεξήλθομεν γεγονέναι· σχεδὸν γὰρ εἰς χρείαν αὐτῶν ἔγωγ' ἐλήλυθα τὰ νῦν, καὶ κατά τινα αὖ καιρὸν σύ τε παραγέγονας ἅμα καὶ Μέγιλλος ὅδε. οὐ γὰρ ἀποκρύψομαι C
σφῷ τὸ νῦν ἐμοὶ ξυμβαῖνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς οἰωνόν τινα ποιοῦμαι. ἡ γὰρ πλείστη τῆς Κρήτης ἐπιχειρεῖ τινὰ ἀποικίαν ποιήσασθαι, καὶ προστάττει τοῖς Κνωσίοις ἐπιμεληθῆναι τοῦ πράγματος, ἡ δὲ τῶν Κνωσίων πόλις ἐμοί τε καὶ ἄλλοις ἐννέα· ἅμα δὲ καὶ νόμους τῶν τε αὐτόθι, εἴ τινες ἡμᾶς ἀρέσκουσι, τίθεσθαι κελεύει, καὶ εἴ τινες ἑτέρωθεν, μηδὲν ὑπολογιζομένους τὸ ξενικὸν αὐτῶν, ἂν βελτίους φαίνωνται. νῦν οὖν ἐμοί τε καὶ ὑμῖν ταύτην δῶμεν 330
χάριν· ἐκ τῶν εἰρημένων ἐκλέξαντες τῷ λόγῳ συστησώμεθα πόλιν, οἷον ἐξ ἀρχῆς κατοικίζοντες, καὶ ἅμα μὲν ἡμῖν οὗ ζητοῦμεν ἐπίσκεψις γενήσεται, ἅμα δ' ἐγὼ τάχ' ἂν χρησαίμην εἰς τὴν μέλλουσαν πόλιν ταύτῃ τῇ συστάσει. D

ΑΘ. Οὐ πόλεμόν γε ἐπαγγέλλεις, ὦ Κλεινία· ἀλλ' εἰ μή τι Μεγίλλῳ πρόσαντες, τὰ παρ' ἐμοῦ γε ἡγοῦ σοι πάντα κατὰ νοῦν ὑπάρχειν εἰς δύναμιν.

ΚΛ. Εὖ λέγεις.

ΜΕ. Καὶ μὴν καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ.

ΚΛ. Κάλλιστ' εἰρήκατον. ἀτὰρ πειρώμεθα λόγῳ πρῶτον κατοικίζειν τὴν πόλιν. E

---

5. νουθέτησιν a c. — 8. ἐπιδεικνῦσιν a. — 13. ἀχάλινον - τὸ στόμα] Conf. Eurip. Bacch. 385. — 14. νοῦ *A* et pr. *Ω*. — 26. ἐπισκοποῦμεν a.

8. δὲ om. Bekkeri operae. — 9. ὑμᾶς v a. — 16. καί πως οἰωνόν Winckelmannus. — 18. Κνωσσίοις a. — 19. Κνωσσίων a. — 21. ἀρέσσουσι a. — 31. *ΜΕ.* Εὖ λέγεις· καὶ μὴν cum Ficino c.

Δ.

704
596
331

Φέρε δή, τίνα δεῖ διανοηθῆναί ποτε τὴν πόλιν ἔσε-
σθαι; λέγω δὲ οὔ τι τοὔνομα αὐτῆς ἐρωτῶν ὅ τί ποτ'
ἔστι τὰ νῦν, οὐδ' εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὅ τι δεήσει κα-
λεῖν αὐτήν· τοῦτο μὲν γὰρ τάχ' ἂν ἴσως καὶ ὁ κατοικι-
σμὸς αὐτῆς ἤ τις τόπος ἢ ποταμοῦ τινὸς ἢ κρήνης ἢ
θεῶν ἐπωνυμία τῶν ἐν τῷ τόπῳ προσθείη τὴν αὐτῶν φή-
B μην καινῇ γενομένῃ τῇ πόλει· τόδε δὲ περὶ αὐτῆς ἐστιν
ὃ βουλόμενος μᾶλλον ἐπερωτῶ, πότερον ἐπιθαλαττίδιος
ἔσται τις ἢ χερσαία.

ΚΛ. Σχεδόν, ὦ ξένε, ἀπέχει θαλάττης γε ἡ πόλις
ἧς πέρι τὰ νῦν δὴ λεχθέντα ἡμῖν, εἰς τινας ὀγδοήκοντα
σταδίους.

ΑΘ. Τί δέ; λιμένες ἆρ' εἰσὶ κατὰ ταῦτα αὐτῆς, ἢ
τὸ παράπαν ἀλίμενος;

332 ΚΛ. Εὐλίμενος μὲν οὖν ταύτῃ γε ὡς δυνατὸν μά-
λιστα, ὦ ξένε.

C ΑΘ. Παπαί, οἷον λέγεις! τί δέ; περὶ αὐτὴν ἡ χώρα
πότερα πάμφορος ἢ καὶ τινῶν ἐπιδεής;

ΚΛ. Σχεδὸν οὐδενὸς ἐπιδεής.

ΑΘ. Γείτων δὲ αὐτῆς πόλις ἆρ' ἔσται τις πλησίον;

ΚΛ. Οὐ πάνυ, διὸ καὶ κατοικίζεται· παλαιὰ γάρ
τις ἐξοίκησις ἐν τῷ τόπῳ γενομένη τὴν χώραν ταύτην
ἔρημον ἀπείργασται χρόνον ἀμήχανον ὅσον.

ΑΘ. Τί δ' αὖ; πεδίων τε καὶ ὀρῶν καὶ ὕλης πῶς
μέρος ἑκάστων ἡμῖν εἴληχεν;

D ΚΛ. Προσέοικε τῇ τῆς ἄλλης Κρήτης φύσει ὅλῃ.

ΑΘ. Τραχυτέραν αὐτὴν ἢ πεδιεινοτέραν ἂν λέγοις.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Οὐ τοίνυν ἀνίατός γε ἂν εἴη πρὸς ἀρετῆς κτῆ-
σιν. εἰ μὲν γὰρ ἐπιθαλαττία τε ἔμελλεν εἶναι καὶ εὐλί-
μενος καὶ μὴ πάμφορος ἀλλ' ἐπιδεὴς πολλῶν, μεγάλου
τινὸς ἔδει σωτῆρός τε αὐτῇ καὶ νομοθετῶν θείων τινῶν,
εἰ μὴ πολλά τε ἔμελλεν ἤθη καὶ ποικίλα καὶ φαῦλα ἕξειν
τοιαύτη φύσει γενομένη· νῦν δὲ παραμύθιον ἔχει τὸ τῶν
ὀγδοήκοντα σταδίων. ἐγγύτερον μέν τοι τοῦ δέοντος κεῖται
τῆς θαλάττης, σχεδὸν ὅσον εὐλιμενωτέραν αὐτὴν φῂς 333
εἶναι. ὅμως δὲ ἀγαπητὸν καὶ τοῦτο. πρόσοικος γὰρ θά- 705
λαττα χώρᾳ τὸ μὲν παρ' ἑκάστην ἡμέραν ἡδύ, μάλα γε
μὴν ὄντως ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν γειτόνημα· ἐμπορίας γὰρ
καὶ χρηματισμοῦ διὰ καπηλείας ἐμπιπλᾶσα αὐτήν, ἤθη
παλίμβολα καὶ ἄπιστα ταῖς ψυχαῖς ἐντίκτουσα, αὐτήν τε
πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν ἄπιστον καὶ ἄφιλον ποιεῖ καὶ πρὸς
τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὡσαύτως. παραμύθιον δὲ δὴ
πρὸς ταῦτα καὶ τὸ πάμφορος εἶναι κέκτηται, τραχεῖα δὲ B
οὖσα δῆλον ὡς οὐκ ἂν πολύφορός τε εἴη καὶ πάμφορος
ἅμα. τοῦτο γὰρ ἔχουσα, πολλὴν ἐξαγωγὴν ἂν παρεχο-
μένη, νομίσματος ἀργυροῦ καὶ χρυσοῦ πάλιν ἀντεμπίπλαιτ'
ἄν, οὗ μεῖζον κακόν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πόλει ἀνθ' ἑνὸς
ἓν οὐδὲν ἂν γίγνοιτο εἰς γενναίων καὶ δικαίων ἠθῶν
κτῆσιν, ὡς ἔφαμεν, εἰ μεμνήμεθα, ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις.

ΚΛ. Ἀλλὰ μεμνήμεθα, καὶ συγχωροῦμεν τότε λέγειν
ἡμᾶς ὀρθῶς καὶ τὰ νῦν.

ΑΘ. Τί δὲ δή; ναυπηγησίμης ὕλης ὁ τόπος ἡμῖν C
τῆς χώρας πῶς ἔχει;

ΚΛ. Οὐκ ἔστιν οὔτε τις ἐλάτη λόγου ἀξία οὔτ' αὖ
πεύκη, κυπάριττός τε οὐ πολλή· πίτυν τ' αὖ καὶ πλά-
τανον ὀλίγην ἂν εὕροι τις, οἷς δὴ πρὸς τὰ τῶν ἐντὸς
τῶν πλοίων μέρη ἀναγκαῖον τοῖς ναυπηγοῖς χρῆσθαι 334
ἑκάστοτε.

ΑΘ. Καὶ ταῦτα οὐκ ἂν κακῶς ἔχοι τῇ χώρᾳ τῆς
φύσεως.

ΚΛ. Τί δή;

---

6. αὐτῶν a. — 15. οὖν ἐστὶ ταύτῃ a. — δυνατὸν A: δυνατόν ἐστι abc. — 22. ἐξοίκισις ab. — 24. δ' αὖ] δαὶ αὖ corr. A, δὲ Ω, αὖ δὲ b. — 27. πεδινωτέραν a.

9. αὐτήν cum Astio bc: ἑαυτήν cum libris a. — 16. ἀργύρου a. — ἀντεπίμπλαιτ' a.

ΑΘ. Μιμήσεις πονηρὰς μιμεῖσθαι τοὺς πολεμίους μὴ D ῥᾳδίως δύνασθαί τινα πόλιν ἀγαθόν.

ΚΛ. Εἰς δὴ τί τῶν εἰρημένων βλέψας εἶπες ὃ λέγεις;

ΑΘ. Ὦ δαιμόνιε, φύλαττέ με εἰς τὸ κατ' ἀρχὰς εἰρημένον ἀποβλέπων, τὸ περὶ τῶν Κρητικῶν νόμων, ὡς πρὸς ἕν τι βλέποιεν. καὶ δὴ καὶ τοῦτ' ἐλεγέτην αὐτὸ εἶναι σφὼ τὸ πρὸς τὸν πόλεμον, ἐγὼ δὲ ὑπολαβὼν εἶπον ὡς ὅτι μὲν εἰς ἀρετήν ποι βλέποι τὰ τοιαῦτα νόμιμα κείμενα, καλῶς ἔχοι, τὸ δ' ὅτι πρὸς μέρος ἀλλ' οὐ πρὸς E πᾶσαν σχεδόν, οὐ πάνυ ξυνεχώρουν. νῦν οὖν ὑμεῖς μοι τῆς παρούσης νομοθεσίας ἀντιφυλάξατε ἑπόμενοι ἐὰν ἄρα τι μὴ πρὸς ἀρετὴν τεῖνον ἢ πρὸς ἀρετῆς μόριον νομοθετῶ. τοῦτον γὰρ δὴ τίθεσθαι τὸν νόμον ὀρθῶς ὑποτίθεμαι μόνον, ὃς ἂν δίκην τοξότου ἑκάστοτε στοχάζηται 706 335 τούτου ὅτῳ ἂν συνεχῶς τούτων τῶν ἀεὶ καλῶν τι ξυνέπηται μόνον, τὰ δὲ ἄλλα ξύμπαντα παραλείπῃ, ἐάν τέ τις πλοῦτος ἐάν τε ἄρα τι τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ὂν τυγχάνῃ ἄνευ τῶν προειρημένων. τὴν δὲ δὴ μίμησιν ἔλεγον τὴν τῶν πολεμίων τὴν κακὴν τοιάνδε γίγνεσθαι, ὅταν οἰκῇ μέν τις πρὸς θαλάττῃ, λυπῆται δ' ὑπὸ πολεμίων, οἷον — φράσω γὰρ οὔ τι μνησικακεῖν βουλόμενος ὑμῖν. Μίνως γὰρ δή ποτε τοὺς οἰκοῦντας τὴν Ἀττικὴν παρεστήσατο εἰς B χαλεπήν τινα φορὰν δασμοῦ, δύναμιν πολλὴν κατὰ θάλατταν κεκτημένος. οἱ δ' οὔτε πω πλοῖα ἐκέκτηντο, καθάπερ νῦν, πολεμικά, οὔτ' αὖ τὴν χώραν πλήρη ναυπηγησίμων ξύλων, ὥστ' εὐμαρῶς ναυτικὴν παρασχέσθαι δύναμιν· οὔκουν οἷοί τ' ἐγένοντο διὰ μιμήσεως ναυτικῆς αὐτοὶ ναῦται γενόμενοι εὐθὺς τότε τοὺς πολεμίους ἀμύνασθαι. ἔτι γὰρ ἂν πλεονάκις ἑπτὰ ἀπολέσαι παῖδας αὐτοῖς C συνήνεγκε, πρὶν ἀντὶ πεζῶν ὁπλιτῶν μονίμων ναυτικοὺς γενομένους ἐθισθῆναι πυκνὰ ἀποπηδῶντας δρομικῶς εἰς τὰς ναῦς ταχὺ πάλιν ἀποχωρεῖν, καὶ δοκεῖν μηδὲν αἰσχρὸν ποιεῖν μὴ τολμῶντας ἀποθνήσκειν μένοντας ἐπιφερομένων πολεμίων, ἀλλ' εἰκυίας αὐτοῖς γίγνεσθαι προφάσεις καὶ σφόδρα ἑτοίμας ὅπλα τε ἀπολλῦσι καὶ φεύγουσι δή τινας οὐκ αἰσχράς, ὥς φασι, φυγάς. ταῦτα γὰρ ἐκ ναυτικῆς ὁπλιτείας ῥήματα φιλεῖ ξυμβαίνειν, οὐκ D 336 ἄξια ἐπαίνων πολλάκις μυρίων, ἀλλὰ τοὐναντίον· ἔθη γὰρ πονηρὰ οὐδέποτε ἐθίζειν δεῖ, καὶ ταῦτα τὸ τῶν πολιτῶν βέλτιστον μέρος. ἦν δέ που τοῦτό γε καὶ παρ' 507 Ὁμήρου λαβεῖν, ὅτι τὸ ἐπιτήδευμα ἦν τὸ τοιοῦτον οὐ καλόν. Ὀδυσσεὺς γὰρ αὐτῷ λοιδορεῖ τὸν Ἀγαμέμνονα, τῶν Ἀχαιῶν τότε ὑπὸ τῶν Τρώων κατεχομένων τῇ μάχῃ, κελεύοντα τὰς ναῦς εἰς τὴν θάλατταν καθέλκειν, ὁ δὲ χαλεπαίνει τε αὐτῷ καὶ λέγει

ὃς κέλεαι πολέμοιο συνεσταότος καὶ ἀϋτῆς
νῆας ἐϋσσέλμους ἅλαδ' ἕλκειν, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον E
Τρωσὶ μὲν εὐκτὰ γένηται ἐελδομένοισί περ ἔμπης,
ἡμῖν δ' αἰπὺς ὄλεθρος ἐπιῤῥέπῃ· οὐ γὰρ Ἀχαιοὶ
σχήσουσιν πολέμου νηῶν ἅλαδ' ἑλκομενάων,
ἀλλ' ἀποπαπτανέουσιν, ἐρωήσουσι δὲ χάρμης.
ἔνθα κε σὴ βουλὴ δηλήσεται, οἷ' ἀγορεύεις. 707

ταῦτ' οὖν ἐγίγνωσκε καὶ ἐκεῖνος, ὅτι κακὸν ἐν θαλάττῃ τριήρεις ὁπλίταις παρεστῶσαι μαχομένοις· καὶ λέοντες ἂν ἐλάφους ἐθισθεῖεν φεύγειν τοιούτοις ἔθεσι χρώμενοι· πρὸς δὲ τούτοις αἱ διὰ τὰ ναυτικὰ πόλεων δυνάμεις ἅμα σωτηρίᾳ τιμὰς οὐ τῷ καλλίστῳ τῶν πολεμικῶν ἀποδιδόασι. διὰ κυβερνητικῆς γὰρ καὶ πεντηκονταρχίας καὶ ἐρετικῆς καὶ παντοδαπῶν καὶ οὐ πάνυ σπουδαίων ἀνθρώπων B 337 γιγνομένης τὰς τιμὰς ἑκάστοις οὐκ ἂν δύναιτο ὀρθῶς ἀποδιδόναι τις. καίτοι πῶς ἂν ἔτι πολιτεία γίγνοιτο ὀρθὴ τούτου στερομένη;

ΚΛ. Σχεδὸν ἀδύνατον. ἀλλὰ μήν, ὦ ξένε, τήν γε περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς βαρβάρους γενομένην ἡμεῖς γε οἱ Κρῆτες τὴν Ἑλλάδα φαμὲν σῶσαι.

ΑΘ. Καὶ γὰρ οἱ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων λέγουσι ταῦτα. C ἡμεῖς δέ, ὦ φίλε, ἐγώ τε καὶ ὅδε, Μέγιλλος, φαμὲν τὴν πεζὴν μάχην τὴν ἐν Μαραθῶνι γενομένην καὶ ἐν Πλαταιαῖς τὴν μὲν ἄρξαι τῆς σωτηρίας τοῖς Ἕλλησι, τὴν δὲ τέλος ἐπιθεῖναι, καὶ τὰς μὲν βελτίους τοὺς Ἕλληνας ποιῆσαι, τὰς δὲ οὐ βελτίους, ἵν' οὕτω λέγωμεν περὶ τῶν τότε ξυσσωσασῶν ἡμᾶς μαχῶν· πρὸς γὰρ τῇ περὶ Σαλαμῖνα τὴν περὶ τὸ Ἀρτεμίσιόν σοι προσθήσω κατὰ θάλατταν μάχην. ἀλλὰ γὰρ ἀποβλέποντες νῦν πρὸς πολιτείας ἀρετὴν καὶ χώρας φύσιν σκοπούμεθα D καὶ νόμων τάξιν, οὐ τὸ σώζεσθαί τε καὶ εἶναι μόνον ἀνθρώποις τιμιώτατον ἡγούμενοι, καθάπερ οἱ πολλοί, τὸ δ' ὡς βελτίστους γίγνεσθαί τε καὶ εἶναι τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν ὦσιν. εἴρηται δ' ἡμῖν, οἶμαι, καὶ τοῦτο ἐν τοῖς πρόσθεν.

ΚΛ. Τί μήν; 338

ΑΘ. Τοῦτο τοίνυν σκοπώμεθα μόνον, εἰ κατὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐρχόμεθα βελτίστην οὖσαν πόλεσι κατοικίσεων πέρι καὶ νομοθεσιῶν.

ΚΛ. Καὶ πολύ γε.

ΑΘ. Λέγε δὴ τοίνυν τὸ τούτοις ἑξῆς, τίς ὁ κατοικιζόμενος ὑμῖν λεὼς ἔσται; E πότερον ἐξ ἁπάσης Κρήτης ὁ ἐθέλων, ὡς ὄχλου τινὸς ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις γεγενημένου πλείονος ἢ κατὰ τὴν ἐκ τῆς γῆς τροφήν; οὐ γάρ που τὸν βουλόμενόν γε Ἑλλήνων συνάγετε. καίτοι τινὰς ὑμῖν ἔκ τε Ἄργους ὁρῶ καὶ Αἰγίνης καὶ ἄλλοθεν

---

6. ἐλέγετον ab. — 10. πᾶσαν, σχεδὸν οὐ πάνυ a. — 15. συνεχῶς τούτων τῶν ἀεὶ] συνεχῶς τοῦ τῶν ἀεὶ *A* et γρ. Ω, συνεχῶς τούτων ἀεὶ ΞΩυfr, συνεχῶς τῶν ἀεὶ ђ, συνεχῶς ἀεὶ c cum γρ. *A*, συνεχῶς ἀεὶ τῶν Winckelmannus, coll. 807 E. Hom. Odyss. ι, 74. Herodot. I. 67. — καλόν c. — ξυνέσπηται c cum γρ. *A*. — 16. μόνῳ ab. — 30. νομίμων a. — 34. εἰκαίας a. — 36. τοιαῦτα auctore Coraë bc. — 37. φιλεῖ] φασὶ a. — 46. Hom. Iliad. ξ, 96–102.
5. Ἀλλὰ ἀποκτανέουσιν a. — 12. διὰ del. Astius. — ἐρετρικῆς *A*ΞΩυfђr. — 13. ἐρετ. παντοδαπῶν a, ἐρετ. διὰ παντοδαπῶν Astius. — 19. οἱ om. Stallbaumii operae.

708 τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν χώραν κατῳκισμένους· τὸ δὲ δὴ παρὸν ἡμῖν λέγε, πόθεν ἔσεσθαι φῂς στρατόπεδον τῶν πολιτῶν τὰ νῦν;

ΚΛ. Ἔκ τε Κρήτης ξυμπάσης ἔοικε γενήσεσθαι, καὶ τῶν ἄλλων δὲ Ἑλλήνων μάλιστά μοι φαίνονται τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου προσδέξεσθαι ξυνοίκους. καὶ γάρ, ὃ νῦν δὴ λέγεις, ἀληθὲς φράζεις, ὡς ἐξ Ἄργους εἰσί, καὶ τό γε μάλιστ' εὐδοκιμοῦν τὰ νῦν ἐνθάδε γένος, τὸ Γορτυνικόν. ἐκ Γόρτυνος γὰρ τυγχάνει ἀπῳκηκὸς ταύτης τῆς Πελοποννησιακῆς.

B *ΑΘ.* Οὐ τοίνυν εὔκολος ὁμοίως γίγνοιτ' ἂν ὁ κατοι-
339 κισμὸς ταῖς πόλεσιν, ὅταν μὴ τὸν τῶν ἑσμῶν γίγνηται τρόπον, ἓν γένος ἀπὸ μιᾶς ἰὸν χώρας οἰκίζηται, φίλον παρὰ φίλων, στενοχωρίᾳ τινὶ πολιορκηθὲν γῆς ἤ τισιν ἄλλοις τοιούτοις παθήμασιν ἀναγκασθέν. ἔστι δ' ὅτε καὶ στάσεσι βιαζόμενον ἀναγκάζοιτ' ἂν ἑτέρωσε ἀποξενοῦσθαι πόλεώς τι μόριον· ἤδη δέ ποτε καὶ ξυνάπασα πόλις τινῶν ἔφυγεν, ἄρδην κρείττονι κρατηθεῖσα πολέμῳ. ταῦτ' οὖν
C πάντ' ἐστὶ τῇ μὲν ῥᾴω κατοικίζεσθαί τε καὶ νομοθετεῖσθαι, τῇ δὲ χαλεπώτερα. τὸ μὲν γάρ ἕν τι εἶναι γένος ὁμόφωνον καὶ ὁμόνομον ἔχει τινὰ φιλίαν, κοινωνὸν ἱερῶν ὂν καὶ τῶν τοιούτων πάντων, νόμους δ' ἑτέρους καὶ πολιτείας ἄλλας τῶν οἴκοθεν οὐκ εὐπετῶς ἀνέχεται, τὸ δ' ἐνίοτε πονηρίᾳ νόμων ἐστασιακὸς καὶ διὰ συνήθειαν ζητοῦν ἔτι χρῆσθαι τοῖς αὐτοῖς ἤθεσι, δι' ἃ καὶ πρότερον ἐφθάρη, χαλεπὸν τῷ κατοικίζοντι καὶ νομοθετοῦντι καὶ
D δυσπειθὲς γίγνεται· τὸ δ' αὖ παντοδαπὸν ἐς ταὐτὸ ξυνερρυηκὸς γένος ὑπακοῦσαι μέν τινων νόμων καινῶν τάχα ἂν ἐθελήσειε μᾶλλον, τὸ δὲ συμπνεῦσαι καὶ καθάπερ ἵππων ζεῦγος καθ' ἕνα εἰς ταὐτόν, τὸ λεγόμενον, ξυμφυσῆσαι χρόνου πολλοῦ καὶ παγχάλεπον. ἀλλ' ὄντως ἐστὶ νομοθεσία καὶ πόλεων οἰκισμοὶ πάντων τελεώτατον πρὸς ἀρετὴν ἀνδρῶν.

340 *ΚΛ.* Εἰκός· ὅπῃ δ' αὖ βλέπων τοῦτ' εἴρηκας, φράζ' ἔτι σαφέστερον.

E *ΑΘ.* Ὦ 'γαθέ, ἔοικα περὶ νομοθετῶν ἐπανιὼν καὶ σκοπῶν ἅμα ἐρεῖν τι καὶ φαῦλον· ἀλλ' ἐὰν πρὸς καιρόν τινα λέγωμεν, πρᾶγμα οὐδὲν γίγνοιτ' ἂν ἔτι. καὶ τοι τί ποτε δυσχεραίνω; σχεδὸν γάρ τοι πάντα οὕτως ἔοικ' ἔχειν τἀνθρώπινα.

ΚΛ. Τοῦ δὴ πέρι λέγεις;

ΑΘ. Ἔμελλον λέγειν ὡς οὐδείς ποτε ἀνθρώπων οὐδὲν
709 νομοθετεῖ, τύχαι δὲ καὶ ξυμφοραὶ παντοῖαι πίπτουσαι παντοίως νομοθετοῦσι τὰ πάντα ἡμῖν. ἢ γὰρ πόλεμός τις βιασάμενος ἀνέτρεψε πολιτείας καὶ μετέβαλε νόμους, ἢ πενίας χαλεπῆς ἀπορία· πολλὰ δὲ καὶ νόσοι ἀναγκάζουσι καινοτομεῖν λοιμῶν τε ἐμπιπτόντων, καὶ χρόνον ἐπὶ πολὺν ἐνιαυτῶν πολλῶν πολλάκις ἀκαιρία. ταῦτα δὴ πάντα προϊδών τις αἴξειεν ἂν εἰπεῖν ὅπερ ἐγὼ νῦν δή, τὸ θνη- 598
τὸν μὲν μηδένα νομοθετεῖν μηδέν, τύχας δ' εἶναι σχεδὸν B
ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. τὸ δ' ἔστι περί τε ναυτιλίαν καὶ κυβερνητικὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ στρατηγικὴν πάντα ταῦτ' εἰπόντα δοκεῖν εὖ λέγειν· ἀλλὰ γὰρ ὁμοίως αὖ καὶ τόδε ἔστι λέγοντα εὖ λέγειν ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ὡς θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ 341
καιρὸς τἀνθρώπινα διακυβερνῶσι ξύμπαντα. ἡμερώτερον μὴν τρίτον ξυγχωρῆσαι τούτοις δεῖν ἕπεσθαι τέχνην·
καιρῷ γὰρ χειμῶνος ξυλλαβέσθαι κυβερνητικὴν ἢ μή, C
μέγα πλεονέκτημα ἔγωγ' ἂν θείην. ἢ πῶς;

ΚΛ. Οὕτως.

ΑΘ. Οὐκοῦν καὶ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως κατὰ τὸν αὐτὸν ἂν ἔχοι λόγον; καὶ δὴ καὶ νομοθεσίᾳ ταὐτὸν τοῦτο δοτέον· τῶν ἄλλων ξυμπιπτόντων ὅσα δεῖ χώρᾳ ξυντυχεῖν, εἰ μέλλοι ποτὲ εὐδαιμόνως οἰκήσειν, τὸν νομοθέτην ἀληθείας ἐχόμενον τῇ τοιαύτῃ παραπεσεῖν ἑκάστοτε πόλει δεῖν.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν ὅ γε πρὸς ἕκαστόν τι τῶν εἰρημένων D
ἔχων τὴν τέχνην κἂν εὔξασθαί που δύναιτο ὀρθῶς, τί παρὸν αὐτῷ διὰ τύχης τῆς τέχνης ἂν μόνον ἐπιδέοι;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Οἵ τε ἄλλοι γε δὴ πάντες οἱ νῦν δὴ ῥηθέντες κελευόμενοι τὴν αὐτῶν εὐχὴν εἰπεῖν εἴποιεν ἄν. ἢ γάρ;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ταὐτὸν δὴ καὶ νομοθέτης, οἶμαι, δράσειεν.

ΚΛ. Ἔγωγ' οἶμαι.

ΑΘ. Φέρε δή, νομοθέτα, πρὸς αὐτὸν φῶμεν, τί σοι 342
καὶ πῶς πόλιν ἔχουσαν δῶμεν, ὃ λαβὼν ἕξεις ὥστ' ἐκ τῶν E
λοιπῶν αὐτὸς τὴν πόλιν ἱκανῶς διοικῆσαι; Τί μετὰ τοῦτ' εἰπεῖν ὀρθῶς ἐστιν; ἆρα τὸ τοῦ νομοθέτου φράζωμεν; τοῦτο, ἢ γάρ;

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τόδε· τυραννουμένην μοι δότε τὴν πόλιν, φήσει· τύραννος δ' ἔστω νέος καὶ μνήμων καὶ εὐμαθὴς καὶ ἀνδρεῖος καὶ μεγαλοπρεπὴς φύσει. ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν δεῖν ἕπεσθαι ξύμπασι τοῖς τῆς ἀρετῆς μέ-
ρεσι, καὶ νῦν τῇ τυραννουμένῃ ψυχῇ τοῦτο ξυνεπέσθω, 710
ἐὰν μέλλῃ τῶν ἄλλων ὑπαρχόντων ὄφελος εἶναί τι.

ΚΛ. Σωφροσύνην μοι δοκεῖ φράζειν, ὦ Μέγιλλε, δεῖν εἶναι τὴν ξυνεπομένην ὁ ξένος. ἢ γάρ;

ΑΘ. Τὴν δημώδη γε, ὦ Κλεινία, καὶ οὐχ ἥν τις σεμνύνων ἂν λέγοι, φρόνησιν προσαναγκάζων εἶναι τὸ σωφρονεῖν, ἀλλ' ὅπερ εὐθὺς παισὶ καὶ θηρίοις, τοῖς μὲν

6. προσδέξασθαι ΞΩυfhr. — 31. ὄντως Afr et γρ. Ω: οὕτως h et γρ. A, ὅμως abc. — 36. ἐπαινῶν a. — 39. γάρ τοι] immo γάρ τι. Bekk. — ἔοικεν ac. — 47. τε del. Astius.

2. θνητῶν ac. — 18. μέλλει ab. — 23. ὀρθῶς τι παρὸν a. — 34. ἆρα τὸ τοῦ νομ. φράζωμεν (φράζομεν ΞΩυfhr et corr. A); τοῦτο, ἢ Astius: ἆρα τοῦ νομ. φράζωμεν τοῦτο; ἢ abc. — 38. καὶ ante μνήμων om. Bekkeri operae.

ἀκρατῶς ἔχειν πρὸς τὰς ἡδονάς, ξύμφυτον ἐπανθεῖ,
B τοῖς δὲ ἐγκρατῶς· ὃ καὶ μονούμενον ἔφαμεν τῶν πολ-
λῶν ἀγαθῶν λεγομένων οὐκ ἄξιον εἶναι λόγου. ἔχετε γὰρ
ὃ λέγω που.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ταύτην τοίνυν ἡμῖν ὁ τύραννος τὴν φύσιν
343 ἐχέτω πρὸς ἐκείναις ταῖς φύσεσιν, εἰ μέλλει πόλις ὡς δυ-
νατόν ἐστι τάχιστα καὶ ἄριστα σχήσειν πολιτείαν ἣν λα-
βοῦσα εὐδαιμονέστατα διάξει. θᾶττον γὰρ ταύτης καὶ
ἄμεινον πολιτείας διάθεσις οὔτ' ἔστιν οὔτ' ἄν ποτε γένοιτο.

C ΚΛ. Πῶς δὴ καὶ τίνι λόγῳ τοῦτο, ὦ ξένε, λέγων ἄν
τις ὀρθῶς λέγειν αὐτὸν πείθοι;

ΑΘ. Ῥᾴδιόν που τοῦτό γε νοεῖν ἐστ', ὦ Κλεινία,
κατὰ φύσιν ὡς ἔστι τοῦθ' οὕτως.

ΚΛ. Πῶς λέγεις; εἰ τύραννος γένοιτο, φῄς, νέος,
σώφρων, εὐμαθής, μνήμων, ἀνδρεῖος, μεγαλοπρεπής;

ΑΘ. Εὐτυχής, πρόσθες, μὴ κατ' ἄλλο, ἀλλὰ τὸ γε-
νέσθαι τε ἐπ' αὐτοῦ νομοθέτην ἄξιον ἐπαίνου καί τινα
D τύχην εἰς ταὐτὸν ἀγαγεῖν αὐτῷ. γενομένου γὰρ τούτου
πάντα σχεδὸν ἀπείργασται τῷ θεῷ, ἅπερ ὅταν βουληθῇ
διαφερόντως εὖ πρᾶξαί τινα πόλιν. δεύτερον δέ, ἐάν
ποτέ τινες δύο ἄρχοντες γίγνωνται τοιοῦτοι, τρίτον δ'
αὖ καὶ κατὰ λόγον ὡσαύτως χαλεπώτερον, ὅσῳ πλείους·
ὅσῳ δ' ἐναντίον, ἐναντίως.

ΚΛ. Ἐκ τυραννίδος ἀρίστην φῂς γενέσθαι πόλιν ἄν,
ὡς φαίνει, μετὰ νομοθέτου γε ἄκρου καὶ τυράννου κο-
344 σμίου, καὶ ῥᾷστά τε καὶ τάχιστ' ἂν μεταβαλεῖν εἰς τοῦτο
E ἐκ τοῦ τοιούτου, δεύτερον δὲ ἐξ ὀλιγαρχίας. ἢ πῶς λέγεις;
καὶ τὸ τρίτον ἐκ δημοκρατίας.

ΑΘ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐκ τυραννίδος μὲν πρῶτον, δεύ-
τερον δὲ ἐκ βασιλικῆς πολιτείας, τρίτον δὲ ἔκ τινος δημο-
κρατίας· τὸ δὲ τέταρτον, ὀλιγαρχία τὴν τοῦ τοιούτου
γένεσιν χαλεπώτατα δύναιτ' ἂν προσδέξασθαι. πλεῖστοι
γὰρ ἐν αὐτῇ δυνάσται γίγνονται. λέγομεν δὴ ταῦτα γίγνε-
σθαι τότε ὅταν ἀληθὴς μὲν νομοθέτης γένηται φύσει,
κοινὴ δὲ αὐτῷ τις ξυμβῇ ῥώμη πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει
711 μέγιστον δυναμένους. οὗ δ' ἂν τοῦτο ἀριθμῷ μὲν βραχύ-
τατον, ἰσχυρότατον δέ, καθάπερ ἐν τυραννίδι, γένηται,
ταύτῃ καὶ τότε τάχος καὶ ῥᾳστώνη τῆς μεταβολῆς γίγνε-
σθαι φιλεῖ.

ΚΛ. Πῶς; οὐ γὰρ μανθάνομεν.

ΑΘ. Καὶ μὴν εἴρηταί γ' ἡμῖν οὐχ ἅπαξ ἀλλ', οἶμαι,
πολλάκις. ὑμεῖς δὲ τάχα οὐδὲ τεθέασθε τυραννουμένην πόλιν.

ΚΛ. Οὐδέ γε ἐπιθυμητὴς ἔγωγ' εἰμὶ τοῦ θεάματος.

B ΑΘ. Καὶ μὴν τοῦτό γ' ἂν ἴδοις ἐν αὐτῇ τὸ νῦν δὴ
λεγόμενον.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Οὐδὲν δεῖ πόνων οὐδέ τινος παμπόλλου χρόνου 345
τῷ τυράννῳ μεταβαλεῖν βουληθέντι πόλεως ἤθη, πορεύ-
εσθαι δὲ αὐτὸν δεῖ πρῶτον ταύτῃ ὅπῃπερ ἂν ἐθελήσῃ,
ἐάν τε πρὸς ἀρετῆς ἐπιτηδεύματα προτρέπεσθαι τοὺς πο-
λίτας ἐάν τε ἐπὶ τοὐναντίον, αὐτὸν πρῶτον πάντα ὑπο-
γράφοντα τῷ πράττειν, τὰ μὲν ἐπαινοῦντα καὶ τιμῶντα,
τὰ δ' αὖ πρὸς ψόγον ἄγοντα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον C
ἀτιμάζοντα καθ' ἑκάστας τῶν πράξεων.

ΚΛ. Καὶ πῶς οἰώμεθα ταχὺ ξυνακολουθήσειν τοὺς
ἄλλους πολίτας τῷ τὴν τοιαύτην πειθὼ καὶ ἅμα βίαν
εἰληφότι;

ΑΘ. Μηδεὶς ἡμᾶς πειθέτω, ὦ φίλοι, ἄλλῃ θᾶττον
καὶ ῥᾷον μεταβάλλειν ἄν ποτε πόλιν τοὺς νόμους ἢ τῇ
τῶν δυναστευόντων ἡγεμονίᾳ, μηδὲ νῦν γε ἄλλῃ γίγνεσθαι
μηδ' αὖθίς ποτε γενήσεσθαι. καὶ γὰρ οὖν ἡμῖν οὐ τοῦτ'
ἐστὶν ἀδύνατον οὐδὲ χαλεπῶς ἂν γενόμενον, ἀλλὰ τόδ' D
ἐστὶ τὸ χαλεπὸν γενέσθαι, καὶ ὀλίγον δὴ τὸ γεγονὸς ἐν
τῷ πολλῷ χρόνῳ· ὅταν δὲ ξυμβῇ, μυρία καὶ πάντ' ἐν 599
πόλει ἀγαθὰ ἀπεργάζεται, ἐν ᾗ ποτ' ἂν ἐγγένηται.

ΚΛ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΑΘ. Ὅταν ἔρως θεῖος τῶν σωφρόνων τε καὶ δικαίων
ἐπιτηδευμάτων ἐγγένηται μεγάλαις τισὶ δυναστείαις, ἢ
κατὰ μοναρχίαν δυναστευούσαις ἢ κατὰ πλούτων ὑπερο- 346
χὰς διαφερούσαις ἢ γενῶν· ἢ τὴν Νέστορος ἐάν ποτέ E
τις ἐπανενέγκῃ φύσιν, ὃν τῇ τοῦ λέγειν ῥώμῃ φασὶ πάν-
των διενεγκόντα ἀνθρώπων πλέον ἔτι τῷ σωφρονεῖν δια-
φέρειν. τοῦτ' οὖν ἐπὶ μὲν Τροίας, ὥς φασι, γέγονεν,
ἐφ' ἡμῶν δὲ οὐδαμῶς· εἰ δ' οὖν γέγονεν ἢ καὶ γενήσεται
τοιοῦτος ἢ νῦν ἡμῶν ἐστί τις, μακαρίως μὲν αὐτὸς ζῇ,
μακάριοι δὲ οἱ ξυνήκοοι τῶν ἐκ τοῦ σωφρονοῦντος στό-
ματος ἰόντων λόγων. ὡσαύτως δὲ καὶ ξυμπάσης δυνά-
μεως ὁ αὐτὸς πέρι λόγος, ὡς ὅταν εἰς ταὐτὸν τῷ φρο- 712
νεῖν τε καὶ σωφρονεῖν ἡ μεγίστη δύναμις ἐν ἀνθρώπῳ
ξυμπέσῃ, τότε πολιτείας τῆς ἀρίστης καὶ νόμων τῶν τοι-
ούτων φύεται γένεσις, ἄλλως δὲ οὐ μή ποτε γένηται.
ταῦτα μὲν οὖν καθαπερεὶ μῦθός τις λεχθεὶς κεχρησμῳδή-
σθω, καὶ ἐπιδεδείχθω τῇ μὲν χαλεπὸν ὂν τὸ πόλιν εὔνο-
μον γίγνεσθαι, τῇ δ', εἴπερ γένοιτο ὃ λέγομεν, πάντων
τάχιστόν τε καὶ ῥᾷστον μακρῷ.

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Πειρώμεθα προσαρμόττοντες τῇ πόλει σοι, κα- B
θάπερ παῖδα πρεσβῦται, πλάττειν τῷ λόγῳ τοὺς νόμους.

ΚΛ. Ἴωμεν δὴ καὶ μὴ μέλλωμεν ἔτι.

ΑΘ. Θεὸν δὴ πρὸς τὴν τῆς πόλεως κατασκευὴν ἐπι- 347
καλώμεθα· ὁ δὲ ἀκούσειέ τε καὶ ἀκούσας ἵλεως εὐμενής
τε ἡμῖν ἔλθοι συνδιακοσμήσων τήν τε πόλιν καὶ τοὺς
νόμους.

---

6. τὴν om. a. — 12. αὐτὸν ἂν πείθοι ac. — 13. ἐστὶν ac. — 16. μεγαλοπρεπής, εὐτυχής; ΑΘ. Πρόσθες a. — 19. αὐτῶι ΑΞΩvfhr. — 22. γένωνται ab. — 36. ῥώμη ξυμβῇ ac.

3. θελήσῃ ac. — 9. οἰόμεθα ac. — 26. διαφέρειν, τοῦτ' b. Post διαφέρειν pone punctum. Bekk. — 38. οὖν καὶ γέγονεν a. — 41. σοι] σῇ a. — 43. παῖδας A. — 45. ὑπακούσας a.

ΚΛ. Ἔλθοι γὰρ οὖν.

ΑΘ. Ἀλλὰ τίνα δή ποτε πολιτείαν ἔχομεν ἐν νῷ τῇ
C πόλει προστάττειν;

ΚΛ. Οἷον δὴ τί λέγειν βουληθεὶς φράζ' ἔτι σαφέστερον· οἷον δημοκρατίαν τινὰ ἢ ὀλιγαρχίαν ἢ ἀριστοκρατίαν ἢ βασιλικήν. οὐ γὰρ δὴ τυραννίδα γέ που λέγοις ἄν, ὥς γ' ἡμεῖς ἂν οἰηθείημεν.

ΑΘ. Φέρε δὴ τοίνυν, πότερος ὑμῶν ἀποκρίνασθαι πρότερος ἂν ἐθέλοι τὴν οἴκοι πολιτείαν εἰπών, τίς τούτων ἐστίν;

ΜΕ. Μῶν οὖν τὸν πρεσβύτερον ἐμὲ δικαιότερον εἰπεῖν πρότερον;

D *ΚΛ.* Ἴσως.

ΜΕ. Καὶ μὴν ξυννοῶν γε, ὦ ξένε, τὴν ἐν Λακεδαίμονι πολιτείαν οὐκ ἔχω σοι φράζειν οὕτως ἥντινα προσαγορεύειν αὐτὴν δεῖ. καὶ γὰρ τυραννίδι δοκεῖ μοι προσεοικέναι· τὸ γὰρ τῶν ἐφόρων θαυμαστὸν ὡς τυραννικὸν ἐν αὐτῇ γέγονε. καί τοι ἐνίοτέ μοι φαίνεται πασῶν τῶν
348 πόλεων δημοκρατουμένῃ μάλιστ' ἐοικέναι. τὸ δ' αὖ μὴ φάναι ἀριστοκρατίαν αὐτὴν εἶναι παντάπασιν ἄτοπον. καὶ
E μὴν δὴ βασιλεία γε διὰ βίου τ' ἐστὶν ἐν αὐτῇ καὶ ἀρχαιοτάτη πασῶν καὶ πρὸς πάντων ἀνθρώπων καὶ ἡμῶν αὐτῶν λεγομένη. ἐγὼ δὲ οὕτω νῦν ἐξαίφνης ἂν ἐρωτηθεὶς ὄντως, ὅπερ εἶπον, οὐκ ἔχω διορισάμενος εἰπεῖν τίς τούτων ἐστὶ τῶν πολιτειῶν.

ΚΛ. Ταὐτόν σοι πάθος, ὦ Μέγιλλε, καταφαίνομαι πεπονθέναι· πάνυ γὰρ ἀπορῶ τὴν ἐν Κνωσῷ πολιτείαν τούτων τινὰ διισχυριζόμενος εἰπεῖν.

ΑΘ. Ὄντως γάρ, ὦ ἄριστοι, πολιτειῶν μετέχετε· ἃς δὲ ὠνομάκαμεν νῦν, οὐκ εἰσὶ πολιτεῖαι, πόλεων δὲ οἰκήσεις δεσποζομένων τε καὶ δουλευουσῶν μέρεσιν ἑαυτῶν
713 τισί, τὸ τοῦ δεσπότου δὲ ἑκάστη προσαγορεύεται κράτος. χρῆν δ' εἴπερ τὸ τοιοῦτον τὴν πόλιν ἔδει ἐπονομάζεσθαι, τὸ τοῦ ἀληθῶς τῶν τὸν νοῦν ἐχόντων δεσπόζοντος θεοῦ ὄνομα λέγεσθαι.

ΚΛ. Τίς δ' ὁ θεός;

ΑΘ. Ἆρ' οὖν μύθῳ σμικρά γ' ἔτι προσχρηστέον, εἰ μέλλομεν ἐμμελῶς πως δηλῶσαι τὸ νῦν ἐρωτώμενον; οὐκοῦν χρὴ ταύτῃ δρᾶν;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

349 *ΑΘ.* Τῶν γὰρ δὴ πόλεων ὧν ἔμπροσθεν τὰς ξυνοι-
B κήσεις διήλθομεν, ἔτι προτέρα τούτων πάμπολυ λέγεταί τις ἀρχή τε καὶ οἴκησις γεγονέναι ἐπὶ Κρόνου μάλ' εὐδαίμων, ἧς μίμημα ἔχουσά ἐστιν ἥτις τῶν νῦν ἄριστα οἰκεῖται.

ΚΛ. Σφόδρ' ἄν, ὡς ἔοιχ', εἴη περὶ αὐτῆς δέον ἀκούειν.

ΑΘ. Ἐμοὶ γοῦν φαίνεται· διὸ καὶ παρήγαγον αὐτὴν εἰς τὸ μέσον τοῖς λόγοις.

ΜΕ. Ὀρθότατά γε δρῶν· καὶ τόν γε ἑξῆς περαίνων ἂν μῦθον, εἴπερ προσήκων ἐστί, μάλ' ὀρθῶς ἂν ποιοίης. C

ΑΘ. Δραστέον ὡς λέγετε. φήμην τοίνυν παραδεδέγμεθα τῆς τῶν τότε μακαρίας ζωῆς, ὡς ἄφθονά τε καὶ αὐτόματα πάντα εἶχεν. ἡ δὲ τούτων αἰτία λέγεται τοιάδε τις· γιγνώσκων ὁ Κρόνος ἄρα, καθάπερ ἡμεῖς διεληλύθαμεν, ὡς ἀνθρωπεία φύσις οὐδεμία ἱκανὴ τὰ ἀνθρώπινα διοικοῦσα αὐτοκράτωρ πάντα μὴ οὐχ ὕβρεώς τε καὶ ἀδικίας μεστοῦσθαι, ταῦτ' οὖν διανοούμενος ἐφίστη βασιλέας τε καὶ ἄρχοντας ταῖς πόλεσιν ἡμῶν οὐκ ἀνθρώ- D
πους, ἀλλὰ γένους θειοτέρου τε καὶ ἀμείνονος, δαίμονας· οἷον νῦν ἡμεῖς δρῶμεν τοῖς ποιμνίοισι καὶ ὅσων ἥμεροί 350
εἰσιν ἀγέλαι· οὐ βοῦς βοῶν οὐδὲ αἶγας αἰγῶν ἄρχοντας ποιοῦμεν αὐτοῖσί τινας, ἀλλ' ἡμεῖς αὐτῶν δεσπόζομεν, ἄμεινον ἐκείνων γένος. ταὐτὸν δὴ καὶ ὁ θεὸς ἄρα καὶ φιλάνθρωπος ὢν τὸ γένος ἄμεινον ἡμῶν ἐφίστη τὸ τῶν δαιμόνων, ὃ διὰ πολλῆς μὲν αὐτοῖς ῥᾳστώνης, πολλῆς δ' ἡμῖν ἐπιμελούμενον ἡμῶν, εἰρήνην τε καὶ αἰδῶ καὶ εὐ- E
νομίαν καὶ ἀφθονίαν δίκης παρεχόμενον, ἀστασίαστα καὶ εὐδαίμονα τὰ τῶν ἀνθρώπων ἀπειργάζετο γένη. λέγει δὴ καὶ νῦν οὗτος ὁ λόγος ἀληθείᾳ χρώμενος, ὡς ὅσων ἂν πόλεων μὴ θεὸς ἀλλά τις ἄρχῃ θνητός, οὐκ ἔστι κακῶν αὐτοῖς οὐδὲ πόνων ἀνάφυξις· ἀλλὰ μιμεῖσθαι δεῖν ἡμᾶς οἴεται πάσῃ μηχανῇ τὸν ἐπὶ τοῦ Κρόνου λεγόμενον βίον, καὶ ὅσον ἐν ἡμῖν ἀθανασίας ἔνεστι, τούτῳ πειθομένους 600
δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ τάς τ' οἰκήσεις καὶ τὰς πόλεις διοικεῖν, 714
τὴν τοῦ νοῦ διανομὴν ἐπονομάζοντας νόμον. εἰ δ' ἄνθρωπος εἷς ἢ ὀλιγαρχία τις ἢ καὶ δημοκρατία ψυχὴν ἔχουσα ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὀρεγομένην καὶ πληροῦσθαι τούτων δεομένην, στέγουσαν δὲ οὐδὲν ἀλλ' ἀνηνύτῳ καὶ ἀπλήστῳ κακῷ νοσήματι ξυνεχομένην, ἄρξει δὴ πόλεως ἤ τινος ἰδιώτου καταπατήσας ὁ τοιοῦτος τοὺς νόμους, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, οὐκ ἔστι σωτηρίας μηχανή. σκοπεῖν 351
δὴ δεῖ τοῦτον τὸν λόγον ἡμᾶς, ὦ Κλεινία, πότερον αὐτῷ B
πεισόμεθα ἢ πῶς δράσομεν.

ΚΛ. Ἀνάγκη δή που πείθεσθαι.

ΑΘ. Ἐννοεῖς οὖν ὅτι νόμων εἴδη τινές φασιν εἶναι

---

4. λέγεις ΞΩυfḫr. (οἷον δὴ τί λέγεις βουληθείς; φράζ' Winckelmannus, coll. 630 B. 722 C. Theaet. 206 E. Phileb. 58 B.) — 7. οἰήθημεν [ει] Ω, οἰηθείημεν Bekkerus. — 9. ἐθέλῃ a. — 18. τις ΑΞΩcfḫr. (καί τις - - δημοκρατουμένη Winckelmannus ad Euthyd. p. 74.) — 27. Κνωσσῷ a. — 33. τὸ Αḫ: τοῦ Ξabc, τὸ τοῦ Ωcfr. — 34. ἀληθοῦς a. — τῶν τὸν νοῦν ΑΞΩυfḫr: τοῦ τῶν νοῦν a, τῶν νοῦν cum Astio bc. — 41. ἔμπροσθε B cum pr. A.
2. ἀριστοκρατεῖται a. — 3. ΚΛ.] ΜΕ. ab. — ἔοικεν ac. — 5. Ἔμοιγ' οὖν a. — 8. ἥπερ προσῆκόν ab. — 16. ἐφίστητο ΑΞΩυfḫr, ἐφίστη τότε Iulianus. — 18. ποιμνίοις a. — 20. αὐτοῖς a. — ἡμεῖς γ' c. — 21. δὴ] ἄρα a. — ἄρα] δὴ a. — καὶ seclusit Stallbaumius. — 24. εὐνομίαν] ἐλευθερίαν a. — 29. ἀνάψυξις Iulianus. — 43. φασί τινές a.

τοσαῦτα ὅσαπερ πολιτειῶν, πολιτειῶν δὲ ἄρτι διεληλύθαμεν ὅσα λέγουσιν οἱ πολλοί. μὴ δὴ φαύλου πέρι νομίσῃς εἶναι τὴν νῦν ἀμφισβήτησιν, περὶ δὲ τοῦ μεγίστου· τὸ γὰρ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον οἷ χρὴ βλέπειν, πάλιν ἡμῖν ἀμφισβητούμενον ἐλήλυθεν. οὔτε γὰρ πρὸς τὸν πόλεμον C οὔτε πρὸς ἀρετὴν ὅλην βλέπειν δεῖν φασὶ τοὺς νόμους, ἀλλ' ἥτις ἂν καθεστηκυῖα ᾖ πολιτεία, ταύτῃ δεῖν τὸ ξυμφέρον, ὅπως ἄρξει τε ἀεὶ καὶ μὴ καταλυθήσεται, καὶ τὸν φύσει ὅρον τοῦ δικαίου λέγεσθαι κάλλισθ' οὕτως.

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Ὅτι τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ἐστί.

ΚΛ. Λέγ' ἔτι σαφέστερον.

ΑΘ. Ὧδε. τίθεται δή που, φασί, τοὺς νόμους ἐν τῇ πόλει ἑκάστοτε τὸ κρατοῦν. ἦ γάρ;

ΚΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οἴει, φασί, ποτὲ δῆμον νικήσαντα ἤ D τινα πολιτείαν ἄλλην ἢ καὶ τύραννον θήσεσθαι ἑκόντα 352 πρὸς ἄλλο τι πρῶτον νόμους ἢ τὸ συμφέρον ἑαυτῷ τῆς ἀρχῆς τοῦ μένειν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΑΘ. Οὐκοῦν καὶ ὃς ἂν ταῦτα τὰ τεθέντα παραβαίνῃ, κολάσει ὁ θέμενος ὡς ἀδικοῦντα, δίκαια εἶναι ταῦτ' ἐπονομάζων;

ΚΛ. Ἔοικε γοῦν.

ΑΘ. Ταῦτ' ἄρ' ἀεὶ καὶ οὕτω καὶ ταύτῃ τὸ δίκαιον ἂν ἔχοι.

ΚΛ. Φησὶ γοῦν οὗτος ὁ λόγος.

E *ΑΘ.* Ἔστι γὰρ τοῦτο ἓν ἐκείνων τῶν δικαιωμάτων ἀρχῆς πέρι.

ΚΛ. Ποίων δή;

ΑΘ. Τῶν ἃ τότε ἐπεσκοποῦμεν, τίνας τίνων ἄρχειν δεῖ. καὶ ἐφάνη δὴ γονέας μὲν ἐκγόνων, νεωτέρων δὲ πρεσβυτέρους, γενναίους δὲ ἀγεννῶν· καὶ συχνὰ ἄττα ἦν ἄλλ', εἰ μεμνήμεθα, καὶ ἐμπόδια ἕτερα ἑτέροισι. καὶ δὴ καὶ ἓν ἦν αὐτῶν τοῦτο, καὶ ἔφαμέν που κατὰ φύσιν τὸν 715 Πίνδαρον ἄγειν δικαιοῦντα τὸ βιαιότατον, ὡς φάναι.

ΚΛ. Ναί, ταῦτ' ἦν ἃ τότε ἐλέχθη.

ΑΘ. Σκόπει δὴ ποτέροις τισὶν ἡ πόλις ἡμῖν ἐστὶ παραδοτέα. γέγονε γὰρ δὴ μυριάκις ἤδη τὸ τοιοῦτον 353 ἔν τισι πόλεσιν.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ἀρχῶν περιμαχήτων γενομένων οἱ νικήσαντες τά τε πράγματα κατὰ τὴν πόλιν οὕτως ἐσφετέρισαν σφόδρα, ὥστε ἀρχῆς μηδ' ὁτιοῦν μεταδιδόναι τοῖς ἡττηθεῖσι, μήτε αὐτοῖς μήτε ἐκγόνοις, παραφυλάττοντες δὲ ἀλλήλους ζῶσιν, B ὅπως μή ποτέ τις εἰς ἀρχὴν ἀφικόμενος ἐπαναστῇ μεμνημένος τῶν ἔμπροσθεν γεγονότων κακῶν· ταύτας δή πού φαμεν ἡμεῖς νῦν οὔτ' εἶναι πολιτείας, οὔτ' ὀρθοὺς νόμους ὅσοι μὴ ξυμπάσης τῆς πόλεως ἕνεκα τοῦ κοινοῦ ἐτέθησαν· οἳ δ' ἕνεκα τινῶν, στασιωτείας ἀλλ' οὐ πολιτείας τούτους φαμέν, καὶ τὰ τούτων δίκαια ἅ φασιν εἶναι, μάτην εἰρῆσθαι. λέγεται δὲ τοῦδ' ἕνεκα ταῦθ' ἡμῖν, ὡς ἡμεῖς τῇ σῇ πόλει ἀρχὰς οὔθ' ὅτι πλούσιός ἐστί τις δώσομεν, οὔθ' ὅτι τῶν τοιούτων ἄλλο οὐδὲν κεκτημένος, C ἰσχὺν ἢ μέγεθος ἤ τι γένος· ὃς δ' ἂν τοῖς τεθεῖσι νόμοις εὐπειθέστατός τ' ᾖ καὶ νικᾷ ταύτην τὴν νίκην ἐν τῇ πόλει, τούτῳ φαμὲν καὶ τὴν τῶν θεῶν ὑπηρεσίαν δοτέον εἶναι τὴν μεγίστην τῷ πρώτῳ, καὶ δευτέραν τῷ τὰ δεύτερα κρατοῦντι, καὶ κατὰ λόγον οὕτω τοῖς ἐφεξῆς τὰ μετὰ ταῦθ' ἕκαστα ἀποδοτέον εἶναι. τοὺς δ' ἄρχοντας 354 λεγομένους νῦν ὑπηρέτας τοῖς νόμοις ἐκάλεσα οὔ τι καινοτομίας ὀνομάτων ἕνεκα, ἀλλ' ἡγοῦμαι παντὸς μᾶλλον D εἶναι παρὰ τοῦτο σωτηρίαν τε πόλει καὶ τοὐναντίον. ἐν ᾗ μὲν γὰρ ἂν ἀρχόμενος ᾖ καὶ ἄκυρος νόμος, φθορὰν ὁρῶ τῇ τοιαύτῃ ἑτοίμην οὖσαν· ἐν ᾗ δὲ ἂν δεσπότης τῶν ἀρχόντων, οἱ δὲ ἄρχοντες δοῦλοι τοῦ νόμου, σωτηρίαν καὶ πάνθ' ὅσα θεοὶ πόλεσιν ἔδοσαν ἀγαθὰ γιγνόμενα καθορῶ.

ΚΛ. Ναὶ μὰ Δί', ὦ ξένε· καθ' ἡλικίαν γὰρ ὀξὺ βλέπεις.

ΑΘ. Νέος μὲν γὰρ ὢν πᾶς ἄνθρωπος τὰ τοιαῦτα ἀμβλύτατα αὐτὸς αὑτοῦ ὁρᾷ, γέρων δὲ ὀξύτατα. E

ΚΛ. Ἀληθέστατα.

ΑΘ. Τί δὴ τὸ μετὰ ταῦτα; ἆρ' οὐχ ἥκοντας μὲν καὶ παρόντας θῶμεν τοὺς ἐποίκους, τὸν δ' ἑξῆς αὐτοῖς διαπεραντέον ἂν εἴη λόγον;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Ἄνδρες τοίνυν φῶμεν πρὸς αὐτούς, ὁ μὲν δὴ θεός, ὥσπερ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχήν τε καὶ τελευτὴν καὶ μέσα τῶν ὄντων ἁπάντων ἔχων, εὐθείᾳ περαίνει 716 κατὰ φύσιν περιπορευόμενος· τῷ δ' ἀεὶ ξυνέπεται δίκη τῶν ἀπολειπομένων τοῦ θείου νόμου τιμωρός, ἧς ὁ μὲν 355 εὐδαιμονήσειν μέλλων ἐχόμενος ξυνέπεται ταπεινὸς καὶ κεκοσμημένος, ὁ δέ τις ἐξαρθεὶς ὑπὸ μεγαλαυχίας ἢ χρήμασιν ἐπαιρόμενος ἢ τιμαῖς ἢ καὶ σώματος εὐμορφίᾳ, ἅμα νεότητι καὶ ἀνοίᾳ φλέγεται τὴν ψυχὴν μεθ' ὕβρεως, ὡς οὔτ' ἄρχοντος οὔτε τινὸς ἡγεμόνος δεόμενος ἀλλὰ καὶ ἄλλοις ἱκανὸς ὢν ἡγεῖσθαι, καταλείπεται ἔρημος θεοῦ, B καταλειφθεὶς δὲ καὶ ἔτι ἄλλους τοιούτους προσλαβὼν σκιρτᾷ ταράττων πάνθ' ἅμα. καὶ πολλοῖς τισὶν ἔδοξεν εἶναί τις, μετὰ δὲ χρόνον οὐ πολὺν ὑποσχὼν τιμωρίαν οὐ μεμπτὴν τῇ δίκῃ ἑαυτόν τε καὶ οἶκον καὶ πόλιν ἄρ-

---

7. ταύτην a. — ἰδεῖν Schneiderus, ζητεῖν Winckelmannus. — 12. σαφέστερον ὧδε. *ΑΘ.* Τίθεται a. — 13. δή] δέ a. — 17. τυραννίδα a c. — 28. δικαιωμάτων nos, ἀξιωμάτων Schulthessius: ἀδικημάτων a b c. — 34. ἑτέροις a. — 36. *Πίνδαρον*] Conf. ad 690 B. — 43. τε] γε a.

4. στασιώτας - - πολίτας ΛΞΩυfhr. — 11. θεῶν] νόμων Astius. Malim θεσμῶν. On. — 33. ὁ παλαιὸς λόγος] Orphica Hermanni p. 451. v. 35. — 34. εὐθεῖαν a. — 37. καὶ om. a. — 38 ὁ] εἰ cum Theodoreto et Cedreno c. — 40. φλεγόμενος a.

δην ἀνάστατον ἐποίησε. πρὸς ταῦτ᾽ οὖν οὕτω διατεταγ-
μένα τί χρὴ δρᾶν ἢ διανοεῖσθαι, καὶ τί μή, τὸν ἔμ-
φρονα;

ΚΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὡς τῶν ξυνακολουθησόντων
601 ἐσόμενον τῷ θεῷ δεῖ διανοηθῆναι πάντα ἄνδρα.

C ΑΘ. Τίς οὖν δὴ πρᾶξις φίλη καὶ ἀκόλουθος θεῷ;
μία, καὶ ἕνα λόγον ἔχουσα ἀρχαῖον, ὅτι τῷ μὲν ὁμοίῳ
τὸ ὅμοιον ὄντι μετρίῳ φίλον ἂν εἴη, τὰ δ᾽ ἄμετρα οὔτ᾽
ἀλλήλοις οὔτε τοῖς ἐμμέτροις. ὁ δὴ θεὸς ἡμῖν πάντων
356 χρημάτων μέτρον ἂν εἴη μάλιστα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἤ πού
τις, ὥς φασιν, ἄνθρωπος. τὸν οὖν τῷ τοιούτῳ προσφιλῆ
γενησόμενον εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα καὶ αὐτὸν τοιοῦτον
ἀναγκαῖον γίγνεσθαι. καὶ κατὰ τοῦτον δη τὸν λόγον ὁ
D μὲν σώφρων ἡμῶν θεῷ φίλος, ὅμοιος γάρ, ὁ δὲ μὴ σώ-
φρων ἀνόμοιός τε καὶ διάφορος καὶ ἄδικος· καὶ τἄλλα
οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει. νοήσωμεν δὴ τούτοις
ἑπόμενον εἶναι τὸν τοιόνδε λόγον, ἁπάντων κάλλιστον καὶ
ἀληθέστατον, οἶμαι, λόγων, ὡς τῷ μὲν ἀγαθῷ θύειν καὶ
προσομιλεῖν δὴ τοῖς θεοῖς εὐχαῖς καὶ ἀναθήμασι καὶ
ξυμπάσῃ θεραπείᾳ θεῶν κάλλιστον καὶ ἄριστον καὶ ἀνυ-
σιμώτατον πρὸς τὸν εὐδαίμονα βίον καὶ δὴ καὶ διαφε-
E ρόντως πρέπον, τῷ δὲ κακῷ τούτων τἀναντία πέφυκεν.
ἀκάθαρτος γὰρ τὴν ψυχὴν ὅ γε κακός, καθαρὸς δὲ ὁ
ἐναντίος· παρὰ δὲ μιαροῦ δῶρα οὔτ᾽ ἄνδρ᾽ ἀγαθὸν οὔτε
717 θεὸν ἔστι ποτὲ τό γε ὀρθὸν δέχεσθαι· μάτην οὖν περὶ
θεοὺς ὁ πολύς ἐστι πόνος τοῖς ἀνοσίοις, τοῖσι δὲ ὁσίοις
ἐγκαιρότατος ἅπασι. σκοπὸς μὲν οὖν ἡμῖν οὗτος οὗ δεῖ
στοχάζεσθαι· βέλη δὲ αὐτοῦ καὶ οἷον ἡ τοῖς βέλεσιν ἔφε-
σις, τὰ ποῖ᾽ ἂν λεγόμενα ὀρθότατα φέροιτ᾽ ἄν; πρῶτον
μέν, φαμέν, τιμὰς τὰς μετ᾽ Ὀλυμπίους τε καὶ τοὺς τὴν
357 πόλιν ἔχοντας θεοὺς τοῖς χθονίοις ἄν τις θεοῖς ἄρτια
καὶ δεύτερα καὶ ἀριστερὰ νέμων ὀρθότατα τοῦ τῆς εὐσε-
B βείας σκοποῦ τυγχάνοι, τοῖς δὲ τούτων ἄνωθεν τὰ πε-
ριττὰ καὶ ἀντίφωνα τοῖς ἔμπροσθεν ῥηθεῖσι νῦν δή.
μετὰ θεοὺς δὲ τούσδε καὶ τοῖς δαίμοσιν ὅ γ᾽ ἔμφρων ὀρ-
γιάζοιτ᾽ ἄν, ἥρωσι δὲ μετὰ τούτους. ἐπακολουθεῖ δ᾽ αὐ-
τοῖς ἱδρύματα ἴδια πατρῴων θεῶν κατὰ νόμον ὀργιαζό-
μενα. γονέων δὲ μετὰ ταῦτα τιμαὶ ζώντων, ὡς θέμις
ὀφείλοντα ἀποτίνειν τὰ πρῶτά τε καὶ μέγιστα ὀφειλή-
ματα, χρεῶν πάντων πρεσβύτατα· νομίζειν δέ, ἃ κέκτη-
ται καὶ ἔχει, πάντα εἶναι τῶν γεννησάντων καὶ θρεψα-
C μένων πρὸς τὸ παρέχειν αὐτὰ εἰς ὑπηρεσίαν ἐκείνοις
κατὰ δύναμιν πᾶσαν, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς οὐσίας, δεύ-
τερα τὰ τοῦ σώματος, τρίτα τὰ τῆς ψυχῆς, ἀποτίνοντα
δανείσματα ἐπιμελείας τε καὶ ὑπερπονούντων ὠδῖνας πα-
λαιὰς ἐπὶ νέοις δανεισθείσας, ἀποδιδόντα δὲ παλαιοῖς ἐν
τῷ γήρᾳ σφόδρα κεχρημένοις. παρὰ δὲ πάντα τὸν βίον
ἔχειν τε καὶ ἐσχηκέναι χρὴ πρὸς αὑτοῦ γονέας εὐφημίαν
διαφερόντως, διότι κούφων καὶ πτηνῶν λόγων βαρυτάτη D
ζημία· πᾶσι γὰρ ἐπίσκοπος τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐτάχθη
Δίκης Νέμεσις ἄγγελος. θυμουμένοις τε οὖν ὑπείκειν δεῖ 358
καὶ ἀποπιμπλᾶσι τὸν θυμόν, ἐάν τ᾽ ἐν λόγοις ἐάν τ᾽ ἐν
ἔργοις δρῶσι τὸ τοιοῦτον, ξυγγιγνώσκοντα ὡς εἰκότως
μάλιστα πατὴρ υἱεῖ δοξάζων ἀδικεῖσθαι θυμοῖτ᾽ ἂν δια-
φερόντως. τελευτησάντων δὲ γονέων ταφὴ μὲν ἡ σωφρο-
νεστάτη καλλίστη, μήθ᾽ ὑπεραίροντα τῶν εἰθισμένων ὄγκων
μήτ᾽ ἐλλείποντα ὧν οἱ προπάτορες τοὺς ἑαυτῶν γεννή- E
τας ἐτίθεσαν, τάς τε αὖ κατ᾽ ἐνιαυτὸν τῶν ἤδη τέλος
ἐχόντων ὡσαύτως ἐπιμελείας τὰς κόσμον φερούσας ἀπο-
διδόναι· τῷ δὲ μὴ παραλείπειν μνήμην ἐνδελεχῆ παρεχό-
μενον, τούτῳ μάλιστ᾽ ἀεὶ πρεσβεύειν, δαπάνης τε τῆς 718
διδομένης ὑπὸ τύχης τὸ μέτριον τοῖς κεκμηκόσι νέμοντα.
ταῦτ᾽ ἂν ποιοῦντες καὶ κατὰ ταῦτα ζῶντες ἑκάστοτε ἕκα-
στοι τὴν ἀξίαν ἂν παρὰ θεῶν καὶ ὅσοι κρείττονες ἡμῶν
κομιζοίμεθα, ἐν ἐλπίσιν ἀγαθαῖς διάγοντες τὸ πλεῖστον
τοῦ βίου. Ἃ δὲ πρὸς ἐκγόνους καὶ ξυγγενεῖς καὶ φίλους
καὶ πολίτας ὅσα τε ξενικὰ πρὸς θεῶν θεραπεύματα καὶ
ὁμιλίας ξυμπάντων τούτων ἀποτελοῦντα τὸν ἑαυτοῦ βίον
φαιδρυνάμενον κατὰ νόμον κοσμεῖν δεῖ, τῶν νόμων αὐ- B
τῶν ἡ διέξοδος, τὰ μὲν πείθουσα, τὰ δὲ μὴ ὑπείκοντα
πειθοῖ τῶν ἠθῶν βίᾳ καὶ δίκῃ κολάζουσα, τὴν πόλιν 359
ἡμῖν ξυμβουληθέντων θεῶν μακαρίαν τε καὶ εὐδαίμονα
ἀποτελεῖ. ἃ δὲ χρὴ μὲν αὖ καὶ ἀναγκαῖον εἰπεῖν νομοθέ-
την ὅστις ἅπερ ἐγὼ διανοεῖται, ἐν δὲ σχήματι νόμου
ἀναρμοστεῖ λεγόμενα, τούτων πέρι δοκεῖ μοι δεῖγμα προ-
ενεγκόντα αὑτῷ τε καὶ ἐκείνοις οἷς νομοθετήσει, τὰ λοιπὰ C
πάντα εἰς δύναμιν διεξελθόντα, τὸ μετὰ τοῦτο ἄρχεσθαι
τῆς θέσεως τῶν νόμων. ἔστι δὲ δὴ τὰ τοιαῦτα ἐν τίνι
μάλιστα σχήματι κείμενα; οὐ πάνυ ῥᾴδιον ἐν ἑνὶ περιλα-
βόντα εἰπεῖν αὐτὰ οἷόν τινι τύπῳ, ἀλλ᾽ οὑτωσί τινα τρό-
πον λάβωμεν, ἄν τι δυνώμεθα περὶ αὐτῶν βεβαιώσασθαι.

ΚΛ. Λέγε τὸ ποῖον.

ΑΘ. Βουλοίμην ἂν αὐτοὺς ὡς εὐπειθεστάτους πρὸς
ἀρετὴν εἶναι, καὶ δῆλον ὅτι πειράσεται τοῦτο ὁ νομοθέτης
ἐν ἁπάσῃ ποιεῖν τῇ νομοθεσίᾳ.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ; D

ΑΘ. Τὰ τοίνυν δὴ λεχθέντα ἔδοξέ τί μοι προὔργου
δρᾶν εἰς τὸ περὶ ὧν ἂν παραινῇ μὴ παντάπασιν ὠμῆς
ψυχῆς λαβόμενα, μᾶλλον δ᾽ ἡμερώτερόν τε ἂν ἀκούειν
καὶ εὐμενέστερον, ὥστε εἰ καὶ μὴ μέγα τι, σμικρὸν δὲ
τὸν ἀκούοντα, ὅπερ φησίν, εὐμενέστερον γιγνόμενον εὐ-
μαθέστερον ἀπεργάσεται, πᾶν ἀγαπητόν. οὐ γὰρ πολλὴ 360

---

14. καὶ διάφορος om. Bekkeri typotheta. — 19. δὴ] δεῖ ΑΞΩvbfhr. — θεοῖς, καὶ εὐχαῖς a. — 23. ὁ] ὅγ᾽ a. — 26. τοῖσι] τοῖς a. — 29. ἂν φέροιτο a. — 32. ἀριστεῖα ΑΞvfhr et corr. Ω. — 33. τοῖς] τὰ ΑΞΩvfr. —
οἱ
34. ὀργιάζοι Astius. — 36. ἐπακολουθοῖ ΑΞΩr, ἐπακολουθεῖν v.

11. τοὺς] εἰς τοὺς c cum Stephano et mg. V. — 16. τε seclusit Stallbaumius. — 17. ἂν] οὖν ac. — 21. πρὸς θεῶν seclusit Stallbaumius. — 29. προσενεγκόντα ab. — 43. λαβόμενα tamquam γρ. in mg. ΑΩ.

τις εὐπέτεια οὐδὲ ἀφθονία τῶν προθυμουμένων ὡς ἀρίστων E ὅ τι μάλιστα καὶ ὡς τάχιστα γίγνεσθαι, τὸν δὲ Ἡσίοδον οἱ πολλοὶ σοφὸν ἀποφαίνουσι λέγοντα ὡς ἡ μὲν ἐπὶ τὴν κακότητα ὁδὸς λεία καὶ ἀνιδιτὶ παρέχει πορεύεσθαι, μάλα βραχεῖα οὖσα,

τῆς δ' ἀρετῆς, φησίν, ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτήν,
719 καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηαι,
ῥηιδίη δὴ 'πειτα πέλει, χαλεπή περ ἐοῦσα.

602 ΚΛ. Καὶ καλῶς γ' ἔοικε λέγοντι.

ΑΘ. Πάνυ μὲν οὖν. ὁ δὲ προάγων λόγος ὅ γε μοι ἀπείργασται, βούλομαι ὑμῖν εἰς τὸ μέσον αὐτὸ θεῖναι.

ΚΛ. Τίθει δή.

ΑΘ. Λέγωμεν δὴ τῷ νομοθέτῃ διαλεγόμενοι τόδε, Εἰπὲ ἡμῖν, ὦ νομοθέτα· εἴπερ ὅ τι χρὴ πράττειν ἡμᾶς B καὶ λέγειν εἰδείης, ἆρ' οὐ δῆλον ὅτι καὶ ἂν εἴποις;

ΚΛ. Ἀναγκαῖον.

ΑΘ. Σμικρῷ δὴ πρόσθεν ἆρα οὐκ ἠκούσαμέν σου λέγοντος ὡς τὸν νομοθέτην οὐ δεῖ τοῖς ποιηταῖς ἐπιτρέπειν ποιεῖν ὃ ἂν αὐτοῖς ᾖ φίλον; οὐ γὰρ ἂν εἰδεῖεν τί ποτ' ἐναντίον τοῖς νόμοις ἂν λέγοντες βλάπτοιεν τὴν πόλιν.

361 ΚΛ. Ἀληθῆ μέντοι λέγεις.

ΑΘ. Ὑπὲρ δὴ τῶν ποιητῶν εἰ τάδε λέγοιμεν πρὸς αὐτόν, ἆρ' ἂν τὰ λεχθέντα εἴη μέτρια;

ΚΛ. Ποῖα;

C ΑΘ. Τάδε. Παλαιὸς μῦθος, ὦ νομοθέτα, ὑπό τε αὐτῶν ἡμῶν ἀεὶ λεγόμενός ἐστι καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι ξυνδεδογμένος, ὅτι ποιητής, ὁπόταν ἐν τῷ τρίποδι τῆς Μούσης καθίζηται, τότε οὐκ ἔμφρων ἐστίν, οἷον δὲ κρήνη τις τὸ ἐπιὸν ῥεῖν ἑτοίμως ἐᾷ, καὶ τῆς τέχνης οὔσης μιμήσεως ἀναγκάζεται ἐναντίως ἀλλήλοις ἀνθρώπους ποιῶν διατιθεμένους ἐναντία λέγειν αὑτῷ πολλάκις, οἶδε δὲ οὔτ' εἰ ταῦτα οὔτ' εἰ θάτερα ἀληθῆ τῶν λεγομένων. τῷ δὲ D νομοθέτῃ τοῦτο οὐκ ἔστι ποιεῖν ἐν τῷ νόμῳ, δύο περὶ ἑνός, ἀλλὰ ἕνα περὶ ἑνὸς ἀεὶ δεῖ λόγον ἀποφαίνεσθαι. σκέψαι δ' ἐξ αὐτῶν τῶν ὑπὸ σοῦ νῦν δὴ λεχθέντων. οὔσης γὰρ ταφῆς τῆς μὲν ὑπερβεβλημένης, τῆς δὲ ἐλλειπούσης, τῆς δὲ μετρίας, τὴν μίαν ἑλόμενος σύ, τὴν μέσην, ταύτην προστάττεις καὶ ἐπῄνεσας ἁπλῶς. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν γυνή μοι διαφέρουσα εἴη πλούτῳ καὶ θάπτειν αὐτὴν διακελεύοιτο ἐν τῷ ποιήματι, τὸν ὑπερβάλλοντα ἂν τάφον E ἐπαινοίην, φειδωλὸς δ' αὖ τις καὶ πένης ἀνὴρ τὸν καταδεᾶ, 362 μέτρον δὲ οὐσίας κεκτημένος καὶ μέτριος αὐτὸς ὢν τὸν αὐτὸν ἂν ἐπαινέσοι. σοὶ δ' οὐχ οὕτω ῥητέον ὡς νῦν εἶπες μέτριον εἰπών, ἀλλὰ τί τὸ μέτριον καὶ ὁπόσον ῥητέον, ἢ τὸν τοιοῦτον λόγον μήπω σοι διανοοῦ γίγνεσθαι νόμον.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Πότερον οὖν ἡμῖν ὁ τεταγμένος ἐπὶ τοῖς νόμοις μηδὲν τοιοῦτον προσαγορεύῃ ἐν ἀρχῇ τῶν νόμων, ἀλλ' εὐθὺς ὃ δεῖ ποιεῖν καὶ μὴ φράζῃ τε καὶ ἐπαπειλήσας τὴν ζημίαν ἐπ' ἄλλον τρέπηται νόμον, παραμυθίας δὲ καὶ 720 πειθοῦς τοῖς νομοθετουμένοις μηδὲ ἓν προσδιδῷ; καθάπερ ἰατρὸς δέ τις ὁ μὲν οὕτως, ὁ δ' ἐκείνως ἡμᾶς εἴωθεν ἑκάστοτε θεραπεύειν, — ἀναμιμνησκώμεθα δὲ τὸν τρόπον ἑκάτερον, ἵνα τοῦ νομοθέτου δεώμεθα, καθάπερ ἰατροῦ δέοιντο ἂν παῖδες τὸν πρᾳότατον αὐτὸν θεραπεύειν τρόπον ἑαυτούς. οἷον δὴ τί λέγομεν; εἰσί πού τινες ἰατροί, φαμέν, καί τινες ὑπηρέται τῶν ἰατρῶν, ἰατροὺς δὲ καλοῦμεν δή που καὶ τούτους.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν. B

ΑΘ. Ἐάν τέ γ' ἐλεύθεροι ὦσιν ἐάν τε δοῦλοι, κατ' ἐπίταξιν δὲ τῶν δεσποτῶν καὶ θεωρίαν καὶ κατ' ἐμπειρίαν τὴν τέχνην κτῶνται, κατὰ φύσιν δὲ μή, καθάπερ οἱ ἐλεύθεροι αὐτοί τε μεμαθήκασιν οὕτω τούς τε αὑτῶν 363 διδάσκουσι παῖδας. θείης ἂν ταῦτα δύο γένη τῶν καλουμένων ἰατρῶν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Ἆρ' οὖν καὶ ξυννοεῖς ὅτι δούλων καὶ ἐλευθέρων ὄντων τῶν καμνόντων ἐν ταῖς πόλεσι τοὺς μὲν δούλους C σχεδόν τι οἱ δοῦλοι τὰ πολλὰ ἰατρεύουσι περιτρέχοντες καὶ ἐν τοῖς ἰατρείοις περιμένοντες, καὶ οὔτε τινὰ λόγον ἑκάστου πέρι νοσήματος ἑκάστου τῶν οἰκετῶν οὐδεὶς τῶν τοιούτων ἰατρῶν δίδωσιν οὐδ' ἀποδέχεται, προστάξας δ' αὐτῷ τὰ δόξαντα ἐξ ἐμπειρίας ὡς ἀκριβῶς εἰδώς, καθάπερ τύραννος, αὐθαδῶς οἴχεται ἀποπηδήσας πρὸς ἄλλον κάμνοντα οἰκέτην, καὶ ῥᾳστώνην οὕτω τῷ δεσπότῃ παρασκευάζει τῶν καμνόντων τῆς ἐπιμελείας; ὁ δὲ ἐλεύθερος D ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ τῶν ἐλευθέρων νοσήματα θεραπεύει τε καὶ ἐπισκοπεῖ, καὶ ταῦτα ἐξετάζων ἀπ' ἀρχῆς καὶ κατὰ φύσιν, τῷ κάμνοντι κοινούμενος αὐτῷ τε καὶ τοῖς φίλοις, ἅμα μὲν αὐτὸς μανθάνει τι παρὰ τῶν νοσούντων, ἅμα δέ, καθ' ὅσον οἷός τ' ἐστί, διδάσκει τὸν ἀσθενοῦντα αὐτόν, καὶ οὐ πρότερον ἐπέταξε πρὶν ἄν πῃ ξυμπείσῃ, τότε δὲ μετὰ πειθοῦς ἡμερούμενον ἀεὶ παρασκευάζων τὸν κάμνοντα, εἰς τὴν ὑγίειαν ἄγων, E ἀποτελεῖν πειρᾶται. πότερον οὕτως ἢ ἐκείνως ἰατρός τε ἰώμενος 364 ἀμείνων καὶ γυμναστὴς γυμνάζων; διχῇ τὴν μίαν ἀποτελῶν δύναμιν, ἢ μοναχῇ καὶ κατὰ τὸ χεῖρον τοῖν δυοῖν καὶ ἀγριώτερον ἀπεργαζόμενος;

ΚΛ. Πολύ που διαφέρον, ὦ ξένε, τὸ διπλῇ.

ΑΘ. Βούλει δὴ καὶ θεασώμεθα τὸ διπλοῦν τοῦτο καὶ ἁπλοῦν ἐν ταῖς νομοθεσίαις αὐταῖς γιγνόμενον;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι;

---

3. Hesiodi Op. et D. 287—292. — 9. ἵκηται a. — 10. δὴ 'πειτα Baiterus: δ' ἤπειτα a b c. — 19. Σμικροῦ μὲν δὴ a. — 21. ποιεῖν] λέγειν a. — 26. Ποῖα τάδε; ΑΘ. Παλαιὸς a. — 41. μοι om. a. — διακελεύοιτο, ἐν τῷ ποιήματι τὸν a, διακελεύοιτο ἐν τῷ ἐπιστήματι, τὸν Winckelmannus coll. 958 E. Perizon. ad Aelian. V. H. VIII. 4. Hemsterhus. Anecd. p. 187. — 45. Nonne ἐπαινέσαι? Bekk.

6. μηδὲν a. — 11. δή τι a. — 28. αὐτῷ a. — 36. δέ] δὲ καί c. — 43. δυεῖν Stallbaumius. — 44. διάφορον a.

ΑΘ. Φέρε δὴ πρὸς θεῶν, τίν' ἄρα πρῶτον νόμον θεῖτ' ἂν ὁ νομοθέτης; ἆρ' οὐ κατὰ φύσιν τὴν περὶ γενέ- 721 σεως ἀρχὴν πρώτην πόλεων πέρι κατακοσμήσει ταῖς τάξεσιν;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῶν γενέσεων πάσαις πόλεσιν ἆρ' οὐχ ἡ τῶν γάμων σύμμιξις καὶ κοινωνία;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Γαμικοὶ δὴ νόμοι πρῶτοι κινδυνεύουσι τιθέμενοι καλῶς ἂν τίθεσθαι πρὸς ὀρθότητα πάσῃ πόλει.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Λέγωμεν δὴ πρῶτον τὸν ἁπλοῦν. ἔχοι δ' ἂν πως ἴσως ὧδε· γαμεῖν δέ, ἐπειδὰν ἐτῶν ᾖ τις τριάκοντα, B μέχρι ἐτῶν πέντε καὶ τριάκοντα, εἰ δὲ μή, ζημιοῦσθαι χρήμασί τε καὶ ἀτιμίᾳ, χρήμασι μὲν τόσοις καὶ τόσοις, 365 τῇ καὶ τῇ δὲ ἀτιμίᾳ.· ὁ μὲν ἁπλοῦς ἔστω τις τοιοῦτος περὶ γάμων, ὁ δὲ διπλοῦς ὅδε. γαμεῖν δέ, ἐπειδὰν ἐτῶν ᾖ τις τριάκοντα, μέχρι τῶν πέντε καὶ τριάκοντα διανοηθέντα ὡς ἔστιν ᾗ τὸ ἀνθρώπινον γένος φύσει τινὶ μετείληφεν ἀθανασίας, οὗ καὶ πέφυκεν ἐπιθυμίαν ἴσχειν πᾶς C πᾶσαν· τὸ γὰρ γενέσθαι κλεινὸν καὶ μὴ ἀνώνυμον κεῖσθαι τετελευτηκότα τοῦ τοιούτου ἐστὶν ἐπιθυμία. γένος οὖν ἀνθρώπων ἐστί τι ξυμφυὲς τοῦ παντὸς χρόνου, ὃ διὰ τέλους αὐτῷ ξυνέπεται καὶ συνέψεται, τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀθάνατον ὄν, τῷ παῖδας παίδων καταλειπόμενον ταὐτὸν 603 καὶ ἓν ὂν ἀεὶ γενέσει τῆς ἀθανασίας μετειληφέναι. τούτου δὴ ἀποστερεῖν ἑκόντα ἑαυτὸν οὐδέποτε ὅσιον, ἐκ προνοίας δ' ἀποστερεῖ ὃς ἂν παίδων καὶ γυναικὸς ἀμελῇ. D πειθόμενος μὲν οὖν τῷ νόμῳ ἀζήμιος ἀπαλλάττοιτο ἄν, μὴ πειθόμενος δὲ αὖ μηδὲ γαμῶν ἔτη τριάκοντα γεγονὼς καὶ πέντε ζημιούσθω μὲν κατ' ἐνιαυτὸν τόσῳ καὶ τόσῳ, ἵνα μὴ δοκῇ τὴν μοναυλίαν οἱ κέρδος καὶ ῥᾳστώνην φέρειν, μὴ μετεχέτω δὲ τιμῶν ὧν ἂν οἱ νεώτεροι ἐν τῇ πόλει τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν τιμῶσιν ἑκάστοτε. Τοῦτον δὴ παρ' ἐκεῖνον τὸν νόμον ἀκούσαντα ἔξεστι περὶ ἑνὸς ἑκάστου διανοηθῆναι, πότερον αὐτοὺς διπλοῦς E 366 οὕτω δεῖ γίγνεσθαι τῷ μήκει τὸ σμικρότατον, διὰ τὸ πείθειν τε ἅμα καὶ ἀπειλεῖν, ἢ τῷ ἀπειλεῖν μόνον χρωμένους ἁπλοῦς γίγνεσθαι τοῖς μήκεσιν.

ΜΕ. Πρὸς μὲν τοῦ Λακωνικοῦ τρόπου, ὦ ξένε, τὸ τὰ βραχύτερα ἀεὶ προτιμᾶν· τούτων μὴν τῶν γραμμάτων εἴ τις κριτὴν ἐμὲ κελεύοι γίγνεσθαι πότερα βουλοίμην ἂν ἐν τῇ πόλει μοι γεγραμμένα τεθῆναι, τὰ μακρότερ' ἂν 722 ἑλοίμην, καὶ δὴ καὶ περὶ παντὸς νόμου κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα, εἰ γίγνοιτο ἑκάτερα, ταὐτόν τοῦτ' ἂν αἱροίμην. οὐ μὴν ἀλλά που καὶ Κλεινίᾳ τῷδ' ἀρέσκειν δεῖ τὰ νῦν νομοθετούμενα· τούτου γὰρ ἡ πόλις ἡ νῦν τοῖς τοιούτοις νόμοις χρῆσθαι διανοουμένη.

ΚΛ. Καλῶς γ', ὦ Μέγιλλε, εἶπες.

ΑΘ. Τὸ μὲν οὖν περὶ πολλῶν ἢ ὀλίγων γραμμάτων ποιήσασθαι τὸν λόγον λίαν εὔηθες· τὰ γάρ, οἶμαι, βέλτιστα ἀλλ' οὐ τὰ βραχύτατα οὐδὲ τὰ μήκη τιμητέον· τὰ B δ' ἐν τοῖς νῦν δὴ νόμοις ῥηθεῖσιν οὐ διπλῷ θάτερα τῶν ἑτέρων διάφορα μόνον εἰς ἀρετὴν τῆς χρείας, ἀλλ' ὅπερ ἐρρήθη νῦν δή, τὸ τῶν διττῶν ἰατρῶν γένος ὀρθότατα παρετέθη. πρὸς τούτῳ δὲ οὐδεὶς ἔοικε διανοηθῆναι πώποτε τῶν νομοθετῶν ὡς ἐξὸν δυοῖν χρῆσθαι πρὸς τὰς νομοθεσίας, πειθοῖ καὶ βίᾳ, καθ' ὅσον οἷόν τε ἐπὶ τὸν 367 ἄπειρον παιδείας ὄχλον τῷ ἑτέρῳ χρῶνται μόνον· οὐ γὰρ πειθοῖ κεραννύντες τὴν μάχην νομοθετοῦσιν, ἀλλ' C ἀκράτῳ μόνον τῇ βίᾳ. ἐγὼ δέ, ὦ μακάριοι, καὶ τρίτον ἔτι περὶ τοὺς νόμους ὁρῶ γίγνεσθαι δέον οὐδαμῇ τὰ νῦν γιγνόμενον.

ΚΛ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΑΘ. Ἐξ αὐτῶν ὧν νῦν διειλέγμεθα ἡμεῖς κατὰ θεόν τινα γεγονός. σχεδὸν γὰρ ἐξ ὅσου περὶ τῶν νόμων ἤργμεθα λέγειν ἐξ ἑωθινοῦ μεσημβρία τε γέγονε καὶ ἐν ταύτῃ παγκάλῃ ἀναπαύλῃ τινὶ γεγόναμεν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ περὶ νόμων διαλεγόμενοι, νόμους δὲ ἄρτι μοι δοκοῦμεν D λέγειν ἄρχεσθαι, τὰ δ' ἔμπροσθεν ἦν πάντα ἡμῖν προοίμια νόμων. τί δὲ ταῦτ' εἴρηκα; τόδ' εἰπεῖν βουληθείς, ὅτι λόγων πάντων καὶ ὅσων φωνὴ κεκοινώνηκε προοίμιά τ' ἐστι καὶ σχεδὸν οἷόν τινες ἀνακινήσεις, ἔχουσαί τινα ἔντεχνον ἐπιχείρησιν χρήσιμον πρὸς τὸ μέλλον περαίνεσθαι. καὶ δή που κιθαρῳδικῆς ᾠδῆς λεγομένων νόμων καὶ πάσης Μούσης προοίμια θαυμαστῶς ἐσπουδασμένα πρόκειται. τῶν δὲ ὄντως νόμων ὄντων, οὓς δὴ πολιτι- E κοὺς εἶναί φαμεν, οὐδεὶς πώποτε οὔτ' εἰπέ τι προοίμιον οὔτε ξυνθέτης γενόμενος ἐξήνεγκεν εἰς τὸ φῶς, ὡς οὐκ ὄντος φύσει. ἡμῖν δὲ ἡ νῦν διατριβὴ γεγονυῖα, ὡς ἐμοὶ 368 δοκεῖ, σημαίνει ὡς ὄντος, οἵ τέ γε δὴ διπλοῖ ἔδοξαν νῦν δή μοι λεχθέντες νόμοι, οὐκ εἶναι ἁπλῶς οὕτω πως διπλοῖ, ἀλλὰ δύο μέν τινε, νόμος τε καὶ προοίμιον τοῦ νόμου· ὃ δὴ τυραννικὸν ἐπίταγμα ἀπεικασθὲν ἐρρήθη τοῖς ἐπιτάγμασι τοῖς τῶν ἰατρῶν οὓς εἴπομεν ἀνελευθέ- 723 ρους, τοῦτ' εἶναι νόμος ἄκρατος, τὸ δὲ πρὸ τούτου ῥηθέν, πειστικὸν λεχθὲν ὑπὸ τοῦδε, ὄντως μὲν εἶναι πειστικόν, προοιμίου μὴν τοῦ περὶ λόγους δύναμιν ἔχειν. ἵνα γὰρ εὐμενῶς καὶ διὰ τὴν εὐμένειαν εὐμαθέστερον τὴν ἐπίταξιν, ὃ δή ἐστιν ὁ νόμος, δέξηται ᾧ τὸν νόμον ὁ νομοθέτης λέγει, τούτου χάριν εἰρῆσθαί μοι κατεφάνη πᾶς ὁ λόγος οὗτος, ὃν πείθων εἶπεν ὁ λέγων. διὸ δὴ κατά γε τὸν ἐμὸν λόγον τοῦτ' αὐτό, προοίμιον, ἀλλ' οὐ λόγος B ἂν ὀρθῶς προσαγορεύοιτο εἶναι τοῦ νόμου. ταῦτ' οὖν εἰπὼν τί τὸ μετὰ τοῦτο ἄν μοι βουληθείην εἰρῆσθαι;

---

8. δή] δὲ a. — 13. μέχρις a. — 15. τῇδε καὶ τῇδε a. — 24. καταλιπόμενον a. — 28. μὲν om. a. — 32. μή] καὶ μὴ a c. — ἂν om. a. — 36. γενέσθαι Ξa. — μακρότατον Astius. — 44. ἐροίμην ΛΩυfhr.

8. τοῦτο a. — 10. βίᾳ, καὶ καθ' a. — 12. μάχην] ἀνάγκην Astius, διδαχὴν Winckelmannus ad Plut. Erot. p. 283. — 13. μακάριε a. — 14. οὐδαμῇ] οὐ a.

τόδε, ὡς τὸν νομοθέτην πρὸ πάντων τε ἀεὶ τῶν νόμων
χρεών ἐστι μὴ ἀμοίρους αὐτοὺς προοιμίων ποιεῖν καὶ καθ᾽
ἕκαστον, ᾗ διοίσουσιν ἑαυτῶν ὅσον νῦν δὴ τὼ λεχθέντε
διηνεγκάτην.

ΚΛ. Τό γ᾽ ἐμὸν οὐκ ἂν ἄλλως νομοθετεῖν διακελεύ-
οιτο ἡμῖν τὸν τούτων ἐπιστήμονα.

C ΑΘ. Καλῶς μὲν τοίνυν, ὦ Κλεινία, δοκεῖς μοι τό
369 γε τοσοῦτον λέγειν, ὅτι πᾶσί γε νόμοις ἔστι προοίμια καὶ
ὅτι πάσης ἀρχόμενον νομοθεσίας χρὴ προτιθέναι παντὸς
τοῦ λόγου τὸ πεφυκὸς προοίμιον ἑκάστοις· οὐ γὰρ σμι-
κρὸν τὸ μετὰ τοῦτ᾽ ἐστὶ ῥηθησόμενον, οὐδ᾽ ὀλίγον δια-
φέρον ἢ σαφῶς ἢ μὴ σαφῶς αὐτὰ μνημονεύεσθαι· τὸ
μέντοι μεγάλων πέρι λεγομένων νόμων καὶ σμικρῶν εἰ
ὁμοίως προοιμιάζεσθαι προστάττοιμεν, οὐκ ἂν ὀρθῶς λέ-
D γοιμεν. οὐδὲ γὰρ ᾄσματος οὐδὲ λόγου παντὸς δεῖ τὸ τοι-
οῦτον δρᾶν, καί τοι πέφυκέ γε εἶναι πᾶσιν, ἀλλ᾽ οὐ χρη-
στέον ἅπασιν· αὐτῷ δὲ τῷ τε ῥήτορι καὶ τῷ μελῳδῷ καὶ
τῷ νομοθέτῃ τὸ τοιοῦτον ἑκάστοτε ἐπιτρεπτέον.

ΚΛ. Ἀληθέστατα δοκεῖς μοι λέγειν. ἀλλὰ δὴ μηκέτ᾽,
ὦ ξένε, διατριβὴν πλείω τῆς μελλήσεως ποιώμεθα, ἐπὶ
δὲ τὸν λόγον ἐπανέλθωμεν καὶ ἀπ᾽ ἐκείνων ἀρχώμεθα,
εἴ σοι φίλον, ὧν οὐχ ὡς προοιμιαζόμενος εἶπες τότε.
πάλιν οὖν, οἷόν φασιν οἱ παίζοντες, ἀμεινόνων ἐξ ἀρ- E
χῆς δευτέρων ἐπαναπολήσωμεν, ὡς προοίμιον ἀλλ᾽ οὐ τὸν
τυχόντα λόγον περαίνοντες, καθάπερ ἄρτι. λάβωμεν δ᾽
αὐτῶν ἀρχὴν ὁμολογοῦντες προοιμιάζεσθαι. καὶ τὰ μὲν
περὶ θεῶν τιμῆς προγόνων τε θεραπείας, καὶ τὰ νῦν δὴ
λεχθέντα ἱκανά· τὰ δ᾽ ἑξῆς πειρώμεθα λέγειν, μέχριπερ 370
ἂν σοι πᾶν τὸ προοίμιον ἱκανῶς εἰρῆσθαι δοκῇ. μετὰ δὲ
τοῦτο ἤδη τοὺς νόμους αὐτοὺς διέξει λέγων.

ΑΘ. Οὐκοῦν περὶ θεῶν μὲν καὶ τῶν μετὰ θεοὺς καὶ 724 694
γονέων ζώντων τε πέρι καὶ τελευτησάντων τότε ἱκανῶς
προοιμιασάμεθα, ὡς νῦν λέγομεν· τὸ δ᾽ ἀπολειπόμενον
ἔτι τοῦ τοιούτου φαίνει μοι σὺ διακελεύεσθαι τὰ νῦν
οἷον πρὸς τὸ φῶς ἐπανάγειν.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἀλλὰ μὴν μετά γε τὰ τοιαῦτα ὡς χρὴ τὰ περὶ
τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ τὰ σώματα καὶ τὰς οὐσίας σπουδῆς
τε πέρι καὶ ἀνέσεως ἴσχειν, προσῆκόν τ᾽ ἐστὶ καὶ κοινό- B
τατον ἀναπεμπαζομένους τόν τε λέγοντα καὶ τοὺς ἀκού-
οντας παιδείας γίγνεσθαι κατὰ δύναμιν ἐπηβόλους. ταῦτ᾽
οὖν ἡμῖν αὐτὰ μετ᾽ ἐκεῖνα ὄντως ἐστὶ ῥητέα τε καὶ
ἀκουστέα.

ΚΛ. Ὀρθότατα λέγεις.

---

3. ἢ expungendum censet Astius. — 8. προοίμιον a. — 15. γὰρ ἐπὶ ᾄσματος Stephanus.
8. λέγειν ab. (Reponendum λέγων. Bekk.) — 15. τὰ ante περὶ om. ab. — 20. τε om. a.

E.

726
371
Ἀκούοι δὴ πᾶς ὅσπερ νῦν δὴ τὰ περὶ θεῶν τε ἤκουε
καὶ τῶν φίλων προπατόρων· πάντων γὰρ τῶν αὑτοῦ
κτημάτων μετὰ θεοὺς ψυχὴ θειότατον, οἰκειότατον ὄν.
τὰ δ' αὑτοῦ διττὰ πάντ' ἐστὶ πᾶσι. τὰ μὲν οὖν κρείττω
καὶ ἀμείνω δεσπόζοντα, τὰ δ' ἥττω καὶ χείρω δοῦλα. τῶν
οὖν αὑτοῦ τὰ δεσπόζοντα ἀεὶ προτιμητέον τῶν δουλευόν-
των. οὕτω δὴ τὴν αὑτοῦ ψυχὴν μετὰ θεοὺς ὄντας δε-
727 σπότας καὶ τοὺς τούτοις ἑπομένους τιμᾶν δεῖν λέγων δευ-
τέραν ὀρθῶς παρακελεύομαι. τιμᾷ δ' ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡμῶν
οὐδεὶς ὀρθῶς, δοκεῖ δέ· θεῖον γὰρ ἀγαθόν που τιμή,
τῶν δὲ κακῶν οὐδὲν τίμιον, ὁ δ' ἡγούμενος ἤ τισι λόγοις
372 ἢ δώροις αὐτὴν αὔξειν ἤ τισιν ὑπείξεσι, μηδὲν βελτίω
δὲ ἐκ χείρονος αὐτὴν ἀπεργαζόμενος τιμᾶν μὲν δοκεῖ,
δρᾷ δὲ τοῦτο οὐδαμῶς. αὐτίκα παῖς εὐθὺς γενόμενος
ἄνθρωπος πᾶς ἡγεῖται πάντα ἱκανὸς εἶναι γιγνώσκειν, καὶ
B τιμᾶν οἴεται ἐπαινῶν τὴν αὑτοῦ ψυχήν, καὶ προθυμού-
μενος ἐπιτρέπει πράττειν ὅ τι ἂν ἐθέλῃ· τὸ δὲ νῦν λεγό-
μενόν ἐστιν ὡς δρῶν ταῦτα βλάπτει καὶ οὐ τιμᾷ· δεῖ δέ,
ὥς φαμεν, μετά γε θεοὺς δευτέραν. οὐδέ γε ὅταν ἄνθρω-
πος τῶν αὑτοῦ ἑκάστοτε ἁμαρτημάτων μὴ ἑαυτὸν αἴτιον
ἡγῆται καὶ τῶν πλείστων κακῶν καὶ μεγίστων, ἀλλ' ἄλ-
λους, ἑαυτὸν δὲ ἀεὶ ἀναίτιον ἐξαιρῇ τιμῶν τὴν αὑτοῦ
ψυχήν, ὡς δὴ δοκεῖ· ὁ δὲ πολλοῦ δεῖ δρᾶν τοῦτο· βλά-
C πτει γάρ. οὐδ' ὁπόταν ἡδοναῖς παρὰ λόγον τὸν τοῦ νο-
μοθέτου καὶ ἔπαινον χαρίζηται, τότε οὐδαμῶς τιμᾷ,
ἀτιμάζει δὲ κακῶν καὶ μεταμελείας ἐμπιπλὰς αὐτήν. οὐδέ
γε ὁπόταν αὖ τἀναντία τοὺς ἐπαινουμένους πόνους καὶ
φόβους καὶ ἀλγηδόνας καὶ λύπας μὴ διαπονῇ καρτερῶν
ἀλλ' ὑπείκῃ. τότε οὐ τιμᾷ ὑπείκων· ἄτιμον γὰρ αὐτὴν
ἀπεργάζεται δρῶν τὰ τοιαῦτα ξύμπαντα. οὐδ' ὁπόταν
ἡγῆται τὸ ζῆν πάντως ἀγαθὸν εἶναι, τιμᾷ, ἀτιμάζει δ'
αὐτὴν καὶ τότε· τὰ γὰρ ἐν Ἅιδου πράγματα πάντα κακὰ D
ἡγουμένης τῆς ψυχῆς εἶναι ὑπείκει καὶ οὐκ ἀντιτείνει δι- 373
δάσκων τε καὶ ἐλέγχων ὡς οὐκ οἶδεν οὐδ' εἰ τἀναντία
πέφυκε μέγιστα εἶναι πάντων ἀγαθῶν ἡμῖν τὰ περὶ τοὺς
θεοὺς τοὺς ἐκεῖ. οὐδὲ μὴν πρὸ ἀρετῆς ὁπόταν αὖ προ-
τιμᾷ τις κάλλος, τοῦτ' ἔστιν οὐχ ἕτερον ἢ ἡ τῆς ψυχῆς
ὄντως καὶ πάντως ἀτιμία. ψυχῆς γὰρ σῶμα ἐντιμότερον
οὗτος ὁ λόγος φησὶν εἶναι ψευδόμενος. οὐδὲν γὰρ γηγενὲς E
Ὀλυμπίων ἐντιμότερον, ἀλλ' ὁ περὶ ψυχῆς ἄλλως δοξά-
ζων ἀγνοεῖ ὡς θαυμαστοῦ τούτου κτήματος ἀμελεῖ. οὐδέ
γε ὁπόταν χρήματά τις ἐρᾷ κτᾶσθαι μὴ καλῶς ἢ μὴ δυσ-
χερῶς φέρῃ κτώμενος, δώροις ἄρα τιμᾷ τότε τὴν ἑαυτοῦ 728
ψυχήν· παντὸς μὲν οὖν λείπει· τὸ γὰρ αὐτῆς τίμιον ἅμα
καὶ καλὸν ἀποδίδοται σμικροῦ χρυσίου· πᾶς γὰρ ὅ τ' ἐπὶ
γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος. ὡς δὲ
εἰπεῖν ξυλλήβδην ὃς ἅπερ ἂν νομοθέτης αἰσχρὰ εἶναι καὶ
κακὰ διαριθμούμενος τάττῃ καὶ τοὐναντίον ἀγαθὰ καὶ
καλά, τῶν μὲν ἀπέχεσθαι μὴ ἐθέλῃ πάσῃ μηχανῇ, τὰ δὲ
ἐπιτηδεύειν ξύμπασαν κατὰ δύναμιν, οὐκ οἶδεν ἐν τούτοις
πᾶσι πᾶς ἄνθρωπος ψυχὴν θειότατον ὂν ἀτιμότατα καὶ B
κακοσχημονέστατα διατιθείς. τὴν γὰρ λεγομένην δίκην τῆς
κακουργίας τὴν μεγίστην οὐδεὶς ὡς ἔπος εἰπεῖν λογίζεται, 374
ἔστι δ' ἡ μεγίστη τὸ ὁμοιοῦσθαι τοῖς οὖσι κακοῖς ἀνδρά-
σιν, ὁμοιούμενον δὲ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς φεύγειν ἄνδρας
καὶ λόγους καὶ ἀποσχίζεσθαι, τοῖς δὲ προσκολλᾶσθαι διώ-
κοντα κατὰ τὰς ξυνουσίας· προσπεφυκότα δὲ τοῖς τοιού-
τοις ἀνάγκη ποιεῖν καὶ πάσχειν ἃ πεφύκασιν ἀλλήλους
οἱ τοιοῦτοι ποιεῖν καὶ λέγειν. τοῦτο οὖν δὴ τὸ πάθος C
δίκη μὲν οὐκ ἔστι, καλὸν γὰρ τό γε δίκαιον καὶ ἡ δίκη,

---

4. διττά ἐστι παντάπασι a. — 12. ἤ τισιν ὑπείξεσι om. a. — 22. ἐξαίρῃ a. — τιμᾷ a. — 23. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ δρᾷ Stephanus.

3. ἡγούμενος a. — 14. λείπει Ω, λυπεῖ Ξυfh. (πάντως μὲν οὖν λυπεῖ Cornarius.) — 15. χρυσοῦ A, χρυσίου Ω. — 16. ὡς δὲ] οὐδὲ a. — 17. ὃς ἅπερ] ὅσαπερ a. — ἂν om. a. — 24. οὖσι om. a.

τιμωρία δέ, ἀδικίας ἀκόλουθος πάθη, ἧς ὅ τε τυχὼν καὶ μὴ τυγχάνων ἄθλιος, ὁ μὲν οὐκ ἰατρευόμενος, ὁ δέ, ἵνα 605 ἕτεροι πολλοὶ σώζωνται, ἀπολλύμενος. τιμὴ δ' ἐστὶν ἡμῖν, ὡς τὸ ὅλον εἰπεῖν, τοῖς μὲν ἀμείνοσιν ἕπεσθαι, τὰ δὲ χείρονα γενέσθαι δὲ βελτίω δυνατὰ τοῦτ' αὐτὸ ὡς ἄριστα ἀποτελεῖν. ψυχῆς οὖν ἀνθρώπῳ κτῆμα οὐκ ἔστιν εὐφυέ- D στερον εἰς τὸ φυγεῖν μὲν τὸ κακόν, ἰχνεῦσαι δὲ καὶ ἑλεῖν τὸ πάντων ἄριστον, καὶ ἑλόντα αὖ κοινῇ ξυνοικεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον· διὸ δεύτερον ἐτάχθη τιμῇ. τὸ δὲ τρίτον, πᾶς ἂν τοῦτό γε νοήσειε, τὴν τοῦ σώματος εἶναι κατὰ φύσιν τιμήν. τὰς δ' αὖ τιμὰς δεῖ σκοπεῖν, καὶ τούτων τίνες ἀληθεῖς καὶ ὅσαι κίβδηλοι· τοῦτο δὲ νομοθέτου. 375 μηνύειν δή μοι φαίνεται τάσδε καὶ τοιάσδε τινὰς αὐτὰς εἶναι, τίμιον εἶναι σῶμα οὐ τὸ καλὸν οὐδὲ ἰσχυρὸν οὐδὲ E τάχος ἔχον οὐδὲ μέγα, οὐδέ γε τὸ ὑγιεινόν — καί τοι πολλοῖς ἂν τοῦτό γε δοκοῖ — , καὶ μὴν οὐδὲ τὰ τούτων γ' ἐναντία, τὰ δ' ἐν τῷ μέσῳ ἁπάσης ταύτης τῆς ἕξεως ἐφαπτόμενα σωφρονέστατα ἅμα τε ἀσφαλέστατα εἶναι μακρῷ· τὰ μὲν γὰρ χαύνους τὰς ψυχὰς καὶ θρασείας ποιεῖ, τὰ δὲ ταπεινάς τε καὶ ἀνελευθέρους· ὡς δ' αὔτως ἡ τῶν χρημάτων καὶ κτημάτων κτῆσις καὶ τιμήσεως κατὰ τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν ἔχει. τὰ μὲν ὑπέρογκα γὰρ ἑκάστων τού- 729 των ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ταῖς πόλεσι καὶ ἰδίᾳ, τὰ δ' ἐλλείποντα δουλείας ὡς τὸ πολύ. μὴ δή τις φιλοχρημονείτω παίδων γ' ἕνεκα, ἵνα ὅ τι πλουσιωτάτους καταλίπῃ· οὔτε γὰρ ἐκείνοις οὔτ' αὖ τῇ πόλει ἄμεινον. ἡ γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευτος οὐσία, τῶν δ' ἀναγκαίων μὴ ἐνδεής, αὕτη πασῶν μουσικωτάτη τε καὶ ἀρίστη· ξυμφωνοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ ξυναρμόττουσα εἰς ἅπαντα ἄλυπον B τὸν βίον ἀπεργάζεται. παισὶ δὲ αἰδῶ χρὴ πολλήν, οὐ χρυσὸν καταλείπειν. οἰόμεθα δ' ἐπιπλήττοντες τοῖς νέοις ἀναισχυντοῦσι τοῦτο καταλείψειν· τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν παρακελεύματος τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρακελεύ- 376 ονται λέγοντες ὡς δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν νέον. ὁ δὲ ἔμφρων νομοθέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους, καὶ πάντων μάλιστα εὐλαβεῖσθαι μή ποτέ τις αὐτὸν ἴδῃ τῶν νέων ἢ καὶ ἐπακούσῃ C δρῶντα ἢ λέγοντά τι τῶν αἰσχρῶν, ὡς ὅπου ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη καὶ νέους ἐνταῦθα εἶναι ἀναιδεστάτους· παιδεία γὰρ νέων διαφέρουσά ἐστιν ἅμα καὶ αὐτῶν οὐ τὸ νουθετεῖν, ἀλλ' ἅπερ ἂν ἄλλον νουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτὸν δρῶντα διὰ βίου. ξυγγένειαν δὲ καὶ ὁμογνίων θεῶν κοινωνίαν ἅπασαν ταὐτοῦ φύσιν αἵματος ἔχουσαν τιμῶν τις καὶ σεβόμενος εὔνους ἂν γενεθλίους θεοὺς εἰς παίδων αὐτοῦ σπορὰν ἴσχοι κατὰ λόγον. καὶ D μὴν τό γε φίλων καὶ ἑταίρων πρὸς τὰς ἐν βίῳ ὁμιλίας εὐμενεῖς ἄν τις κτῷτο μείζους μὲν καὶ σεμνοτέρας τὰς ἐκείνων ὑπηρεσίας εἰς αὐτὸν ἡγούμενος ἢ 'κεῖνοι, ἐλάττους δ' αὖ τὰς αὐτοῦ διανοούμενος εἰς τοὺς φίλους χάριτας αὐτῶν τῶν φίλων τε καὶ ἑταίρων. εἰς μὴν πόλιν καὶ πολίτας μακρῷ ἄριστος ὅστις πρὸ τοῦ Ὀλυμπίασι καὶ ἁπάντων ἀγώνων πολεμικῶν τε καὶ εἰρηνικῶν νικᾷν δέξαιτ' ἂν δόξῃ ὑπηρεσίας τῶν οἴκοι νόμων, ὡς ὑπηρετηκὼς πάντων κάλλιστ' ἀνθρώπων αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ. πρὸς δ' αὖ 377 τοὺς ξένους διανοητέον ὡς ἁγιώτατα ξυμβόλαια ὄντα· E σχεδὸν γὰρ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ξένων καὶ εἰς τοὺς ξένους ἁμαρτήματα παρὰ τὰ τῶν πολιτῶν εἰς θεὸν ἀνηρτημένα τιμωρὸν μᾶλλον· ἔρημος γὰρ ὢν ὁ ξένος ἑταίρων τε καὶ ξυγγενῶν ἐλεεινότερος ἀνθρώποις καὶ θεοῖς. ὁ δυνάμενος οὖν τιμωρεῖν μᾶλλον βοηθεῖ προθυμότερον· δύναται δὲ διαφερόντως ὁ ξένιος ἑκάστων δαίμων καὶ θεὸς τῷ ξενίῳ 730 συνεπόμενοι Διί· πολλῆς οὖν εὐλαβείας, ᾧ καὶ σμικρὸν προμηθείας ἔνι, μηδὲν ἁμάρτημα περὶ ξένους ἁμαρτόντα ἐν τῷ βίῳ πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ πορευθῆναι. ξενικῶν δ' αὖ καὶ ἐπιχωρίων ἁμαρτημάτων τὸ περὶ τοὺς ἱκέτας μέγιστον γίγνεται ἁμάρτημα ἑκάστοις. μεθ' οὗ γὰρ ἱκετεύσας μάρτυρος ὁ ἱκέτης θεοῦ ἔτυχεν ὁμολογιῶν, φύλαξ διαφέρων οὗτος τοῦ παθόντος γίγνεται, ὥστ' οὐκ ἄν ποτε ἀτιμώρητος πάθοι ὁ τυχὼν ὧν ἔπαθε.

Τὰ μὲν οὖν περὶ γονέας τε καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, B περὶ πόλιν τε καὶ φίλους καὶ ξυγγένειαν ξενικά τε καὶ ἐπιχώρια διεληλύθαμεν σχεδὸν ὁμιλήματα. τὸ δὲ ποῖός τις ὢν αὐτὸς ἂν κάλλιστα διαγάγοι τὸν βίον, ἑπόμενον τούτῳ διεξελθεῖν, ὅσ' ἂν μὴ νόμος ἀλλ' ἔπαινος παιδεύων καὶ 378 ψόγος ἑκάστους εὐηνίους μᾶλλον καὶ εὐμενεῖς τοῖς τεθήσεσθαι μέλλουσι νόμοις ἀπεργάζηται· ταῦτ' ἐστὶ μετὰ τοῦτο ἡμῖν ῥητέον. Ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται, πάντων δὲ ἀνθρώποις· ἧς ὁ γενήσεσθαι μέλλων C μακάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἴη, ἵνα ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθὴς ὢν διαβιοῖ. πιστὸς γάρ· ὁ δὲ ἄπιστος, ᾧ φίλον ψεῦδος ἑκούσιον· ὅτῳ δὲ ἀκούσιον, ἄνους. ὧν οὐδέτερον ζηλωτόν· ἄφιλος γὰρ δὴ πᾶς ὅ γε ἄπιστος καὶ ἀμαθής, χρόνου δὲ προϊόντος γνωσθεὶς εἰς τὸ χαλεπὸν γῆρας ἐρημίαν αὐτῷ πᾶσαν κατεσκευάσατο ἐπὶ τέλει τοῦ βίου, ὥστε ζώντων καὶ μὴ ἑταίρων καὶ παί- D δων σχεδὸν ὁμοίως ὀρφανὸν αὐτῷ γενέσθαι τὸν βίον. Τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μηδ' ἐπιτρέπων τοῖς ἀδικοῦσιν ἀδικεῖν πλέον ἢ διπλασίας τιμῆς ἄξιος ἐκείνου· ὁ μὲν γὰρ ἑνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιος ἑτέρων, μηνύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν ἀδικίαν. ὁ δὲ καὶ ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν πόλει καὶ τέλειος οὗτος ἀναγορευέσθω νικηφόρος ἀρετῇ.'

---

19. μὲν ὑπέρογκα γὰρ Bekkeri operae. — 22. γὰρ ὑπέρογκα a b, invito Bekkero. — 33. παρακελεύσματος a. — 34. τοὺς νέους a. — 44. γενεθλίους cum Stobaeo b c: γενέσθαι οὓς cum Platonis libris a. — 45. ἴσχει a. — 46. ἑτέρων a.

2. ἐκεῖνοι b c. — 6. Ὀλυμπίασι Astius: Ὀλυμπιάσι a b c. — 11. τὰ om. a. — 18. αὐτοῦ a c. — 27. διάγοι a. — 28. ἂν οὖν μὴ a. — 29. εὐηνίους] εὐνοικοὺς a. — 30. ἀπεργάζηται Astius: ἀπεργάζεται a b c. — 31. ῥητέα a. — 40. αὐτῷ a. — 41. δὴ] δὲ Bekkeri operae.

E *τὸν αὐτὸν δὴ τοῦτον ἔπαινον καὶ περὶ σωφροσύνης χρὴ*
379 *λέγειν καὶ περὶ φρονήσεως, καὶ ὅσα ἄλλα ἀγαθά τις κέκτηται δυνατὰ μὴ μόνον αὐτὸν ἔχειν ἀλλὰ καὶ ἄλλοις*
606 *μεταδιδόναι, καὶ τὸν μὲν μεταδιδόντα ὡς ἀκρότατον χρὴ τιμᾶν, τὸν δ' αὖ μὴ δυνάμενον ἐθέλοντα δὲ ἐᾶν δεύτερον, τὸν δὲ φθονοῦντα καὶ ἑκόντα μηδενὶ κοινωνὸν διὰ φιλίας γιγνόμενον ἀγαθῶν τινῶν αὐτὸν μὲν ψέγειν, τὸ*
731 *δὲ κτῆμα μηδὲν μᾶλλον διὰ τὸν κεκτημένον ἀτιμάζειν, ἀλλὰ κτᾶσθαι κατὰ δύναμιν. φιλονεικείτω δὲ ἡμῖν πᾶς πρὸς ἀρετὴν ἀφθόνως. ὁ μὲν γὰρ τοιοῦτος τὰς πόλεις αὔξει, ἁμιλλώμενος μὲν αὐτός, τοὺς ἄλλους δὲ οὐ κολούων διαβολαῖς· ὁ δὲ φθονερὸς τῇ τῶν ἄλλων διαβολῇ δεῖν οἰόμενος ὑπερέχειν αὐτός τε ἧττον συντείνει πρὸς ἀρετὴν τὴν ἀληθῆ, τούς τε ἀνθαμιλλωμένους εἰς ἀθυμίαν καθίστησι τῷ ἀδίκως ψέγεσθαι, καὶ διὰ ταῦτα ἀγύμναστον*
B *τὴν πόλιν ὅλην εἰς ἅμιλλαν ἀρετῆς ποιῶν σμικροτέραν αὐτὴν πρὸς εὐδοξίαν τὸ ἑαυτοῦ μέρος ἀπεργάζεται. θυμοειδῆ μὲν δὴ χρὴ πάντα ἄνδρα εἶναι, πρᾶον δὲ ὡς ὅ τι μάλιστα. τὰ γὰρ τῶν ἄλλων χαλεπὰ καὶ δυσίατα ἢ καὶ τὸ παράπαν ἀνίατα ἀδικήματα οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐκφυγεῖν ἢ μαχόμενον καὶ ἀμυνόμενον νικῶντα καὶ τῷ μηδὲν ἀνιέναι κολάζοντα, τοῦτο δὲ ἄνευ θυμοῦ γενναίου ψυχὴ*
C *πᾶσα ἀδύνατος δρᾶν. τὰ δ' αὖ τῶν ὅσοι ἀδικοῦσι μέν,*
380 *ἰατὰ δέ, γιγνώσκειν χρὴ πρῶτον μὲν ὅτι πᾶς ὁ ἄδικος οὐχ ἑκὼν ἄδικος. τῶν γὰρ μεγίστων κακῶν οὐδεὶς οὐδαμοῦ οὐδὲν ἑκὼν κεκτῇτο ἄν ποτε, πολὺ δ' ἥκιστα ἐν τοῖς τῶν ἑαυτοῦ τιμιωτάτοις· ψυχὴ δ', ὡς εἴπομεν, ἀληθείᾳ γ' ἐστὶ πᾶσι τιμιώτατον· ἐν οὖν τῷ τιμιωτάτῳ τὸ μέγιστον κακὸν οὐδεὶς ἑκὼν μή ποτε λάβῃ καὶ ζῇ διὰ βίου*
D *κεκτημένος αὐτό. ἀλλὰ ἐλεεινὸς μὲν πάντως ὅ γε ἄδικος καὶ ὁ τὰ κακὰ ἔχων, ἐλεεῖν δὲ τὸν μὲν ἰάσιμα ἔχοντα ἐγχωρεῖ καὶ ἀνείργοντα τὸν θυμὸν πραΰνειν καὶ μὴ ἀκραχολοῦντα, γυναικείως πικραινόμενον διατελεῖν, τῷ δ' ἀκράτως καὶ ἀπαραμυθήτως πλημμελεῖ καὶ κακῷ ἐφιέναι δεῖ τὴν ὀργήν· διὸ δὴ θυμοειδῆ πρέπειν καὶ πρᾶόν φαμεν ἑκάστοτε εἶναι δεῖν τὸν ἀγαθόν. Πάντων δὲ μέγιστον κακῶν ἀνθρώποις τοῖς πολλοῖς ἔμφυτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐστίν, οὗ πᾶς ἑαυτῷ συγγνώμην ἔχων ἀποφυγὴν οὐδεμίαν*
E *μηχανᾶται· τοῦτο δ' ἔστιν ὃ λέγουσιν ὡς φίλος αὑτῷ πᾶς ἄνθρωπος φύσει τ' ἐστὶ καὶ ὀρθῶς ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιοῦτον. τὸ δὲ ἀληθείᾳ γε πάντων ἁμαρτημάτων διὰ τὴν σφόδρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἴτιον ἑκάστῳ γίγνεται ἑκάστοτε· τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν, ὥστε*
381 *τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει, τὸ*
732 *αὑτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς ἀεὶ τιμᾶν δεῖν ἡγούμενος· οὔτε γὰρ ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ χρὴ τόν γε μέγαν ἄνδρα ἐσόμενον στέργειν, ἀλλὰ τὰ δίκαια, ἐάν τε παρ' αὑτῷ ἐάν τε παρ' ἄλλῳ μᾶλλον πραττόμενα τυγχάνῃ. ἐκ ταὐτοῦ δὲ ἁμαρτήματος τούτου καὶ τὸ τὴν ἀμαθίαν τὴν παρ' αὑτῷ δοκεῖν σοφίαν εἶναι γέγονε πᾶσιν· ὅθεν οὐκ εἰδότες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν οἰόμεθα τὰ πάντα εἰδέναι, οὐκ ἐπιτρέποντες δὲ ἄλλοις ἃ μὴ ἐπιστάμεθα πράττειν, ἀναγκαζόμεθα ἁμαρτάνειν αὐτοὶ πράττοντες. διὸ πάντα ἄνθρω-* B
πον χρὴ φεύγειν τὸ σφόδρα φιλεῖν αὑτόν, τὸν δ' ἑαυτοῦ βελτίω διώκειν ἀεί, μηδεμίαν αἰσχύνην ἐπὶ τῷ τοιούτῳ πρόσθεν ποιούμενον. Ἃ δὲ σμικρότερα μὲν τούτων καὶ λεγόμενα πολλάκις ἐστί, χρήσιμα δὲ τούτων οὐχ ἧττον, χρὴ λέγειν ἑαυτὸν ἀναμιμνήσκοντα· ὥσπερ γάρ τινος ἀποῤῥέοντος ἀεὶ δεῖ τοὐναντίον ἐπιῤῥεῖν, ἀνάμνησις δ' ἐστὶν ἐπιῤῥοὴ φρονήσεως ἀπολειπούσης. διὸ δὴ γελώτων C
τε εἴργεσθαι χρὴ τῶν ἐξαισίων καὶ δακρύων, παραγγέλλειν δὲ παντὶ πάντ' ἄνδρα, καὶ ὅλην περιχάρειαν πᾶσαν ἀποκρυπτόμενον καὶ περιωδυνίαν εὐσχημονεῖν πειρᾶσθαι,
κατά τε εὐπραγίας ἱσταμένου τοῦ δαίμονος ἑκάστου καὶ 382
κατὰ τύχας οἷον πρὸς ὑψηλὰ καὶ ἀνάντη δαιμόνων ἀνθισταμένων τισὶ πράξεσιν, ἐλπίζειν δ' ἀεὶ τοῖς γ' ἀγαθοῖσι τὸν θεὸν ἃ δωρεῖται, πόνων μὲν ἐπιπιπτόντων ἀντὶ μει-
ζόνων ἐλάττους ποιήσειν τῶν τ' αὖ νῦν παρόντων ἐπὶ τὸ D
βέλτιον μεταβολάς, περὶ δὲ τὰ ἀγαθὰ τὰ ἐναντία τούτων ἀεὶ πάντ' αὐτοῖς παραγενήσεσθαι μετ' ἀγαθῆς τύχης. ταύταις δὴ ταῖς ἐλπίσιν ἕκαστον χρὴ ζῆν καὶ ταῖς ὑπομνήσεσι πάντων τῶν τοιούτων, μηδὲν φειδόμενον, ἀλλ' ἀεὶ κατά τε παιδιὰς καὶ σπουδὰς ἀναμιμνήσκοντα ἕτερόν τε καὶ ἑαυτὸν σαφῶς.

Νῦν οὖν δὴ περὶ μὲν ἐπιτηδευμάτων, οἷα χρὴ ἐπιτη-
δεύειν, καὶ περὶ αὐτοῦ ἑκάστου, ποῖόν τινα χρεὼν εἶναι, E
λέλεκται σχεδὸν ὅσα θεῖά ἐστι. τὰ δ' ἀνθρώπινα νῦν ἡμῖν οὐκ εἴρηται. δεῖ δέ· ἀνθρώποις γὰρ διαλεγόμεθα, ἀλλ' οὐ θεοῖς. ἔστι δὴ φύσει ἀνθρώπειον μάλιστα ἡδοναὶ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι, ἐξ ὧν ἀνάγκη τὸ θνητὸν πᾶν ζῶον ἀτεχνῶς οἷον ἐξηρτῆσθαί τε καὶ ἐκκρεμάμενον εἶναι σπουδαῖς ταῖς μεγίσταις. δεῖ δὴ τὸν κάλλιστον βίον ἐπαινεῖν μὴ μόνον ὅτι τῷ σχήματι κρατεῖ πρὸς εὐδοξίαν, ἀλλὰ καὶ
ὡς, ἄν τις ἐθέλῃ γεύεσθαι καὶ μὴ νέος ὢν φυγὰς ἀπ' 733
αὐτοῦ γένηται, κρατεῖ καὶ τούτῳ ὃ πάντες ζητοῦμεν, τῷ 383
χαίρειν πλείω, ἐλάττω δὲ λυπεῖσθαι παρὰ τὸν βίον ἅπαντα. ὡς δὲ ἔσται τοῦτο σαφές, ἂν γεύηταί τις ὀρθῶς, ἑτοίμως καὶ σφόδρα φανήσεται. ἡ δὲ ὀρθότης τίς; τοῦτο ἤδη παρὰ τοῦ λόγου χρὴ λαμβάνοντα σκοπεῖν εἴτε οὕτως ἡμῖν κατὰ φύσιν πέφυκεν εἴτε ἄλλως παρὰ φύσιν. βίον δὲ χρὴ παρὰ βίον ἡδίω καὶ λυπηρότερον ὧδε σκοπεῖν.
ἡδονὴν βουλόμεθα ἡμῖν εἶναι, λύπην δὲ οὔθ' αἱρούμεθα B

---

2. *ἀγαθά τις* ΑΩυfhx: *τις ἀγαθὰ* abc. — 26. *κεκτῇτο* cum Astio c: *κέκτητο* ab. — 32. *ἀκροχολοῦντα* a. — 37. *κακὸν* a.

14. *ἀπολιπούσης* ac. — 16. *καὶ κοάλεμον περιχάρειαν* ex Timaei et Zonarae Lex. in v. *Κοάλεμος* Orellius, *καὶ ἄλλην περιχάρειαν* Winckelmannus coll. 848 E. 917 A. — 20. *ἀγαθοῖς* a. — 42. *τίς, τοῦτο* ac. — 45. *δὲ* om. ΑΩυfhx. — 46. *εἶναι ἡμῖν* a.

οὔτε βουλόμεθα, τὸ δὲ μηδέτερον ἀντὶ μὲν ἡδονῆς οὐ
βουλόμεθα, λύπης δὲ ἀλλάττεσθαι βουλόμεθα· λύπην δὲ
ἐλάττω μετὰ μείζονος ἡδονῆς βουλόμεθα, ἡδονὴν δὲ
607 ἐλάττω μετὰ μείζονος λύπης οὐ βουλόμεθα, ἴσα δ' ἀντὶ
ἴσων ἑκάτερα τούτων οὐχ ὡς βουλόμεθα ἔχοιμεν ἂν δια-
σαφεῖν. ταῦτα δὲ πάντα ἐστὶ πλήθει καὶ μεγέθει καὶ
σφοδρότησιν ἰσότησί τε καὶ ὅσα ἐναντία ἐστὶ πᾶσι τοῖς
τοιούτοις, πρὸς βούλησιν διαφέροντά τε καὶ μηδὲν δια-
C φέροντα πρὸς αἵρεσιν ἑκάστων. οὕτω δὴ τούτων ἐξ ἀνάγ-
κης διακεκοσμημένων, ἐν ᾧ μὲν βίῳ ἔνεστι πολλὰ ἑκάτερα
καὶ μεγάλα καὶ σφοδρά, ὑπερβάλλει δὲ τὰ τῶν ἡδονῶν,
βουλόμεθα, ἐν ᾧ δὲ τὰ ἐναντία, οὐ βουλόμεθα· καὶ αὖ
ἐν ᾧ ὀλίγα ἑκάτερα καὶ σμικρὰ καὶ ἠρεμαῖα, ὑπερβάλλει
384 δὲ τὰ λυπηρά, οὐ βουλόμεθα, ἐν ᾧ δὲ τἀναντία, βουλό-
μεθα· ἐν ᾧ δ' αὖ βίῳ ἰσοῤῥοπεῖ, καθάπερ ἐν τοῖς
πρόσθεν, δεῖ διανοεῖσθαι τὸν ἰσόῤῥοπον βίον, ὡς τῶν
D μὲν ὑπερβαλλόντων τῷ φίλῳ ἡμῖν βουλόμεθα, τῶν δ' αὖ
τοῖς ἐχθροῖς οὐ βουλόμεθα. πάντας δὴ δεῖ διανοεῖσθαι
τοὺς βίους ἡμῶν ὡς ἐν τούτοις ἐνδεδεμένοι πεφύκασι,
καὶ δεῖ διανοεῖσθαι ποίους φύσει βουλόμεθα· εἰ δέ τι
παρὰ ταῦτα ἄρα φαμὲν βούλεσθαι, διά τινα ἄγνοιαν καὶ
ἀπειρίαν τῶν ὄντων βίων αὐτὰ λέγομεν. τίνες δὴ καὶ
πόσοι εἰσὶ βίοι, ὧν πέρι δεῖ προελόμενον τὸ βουλητόν τε
καὶ ἑκούσιον ἀβούλητόν τε καὶ ἀκούσιον ἰδόντα, εἰς νόμον
E ἑαυτῷ ταξάμενον, τὸ φίλον ἅμα καὶ ἡδὺ καὶ ἄριστόν τε
καὶ κάλλιστον ἑλόμενον ζῆν ὡς οἷόν τ' ἐστὶν ἄνθρωπον
μακαριώτατα; λέγωμεν δὴ σώφρονα βίον ἕνα εἶναι καὶ
φρόνιμον ἕνα καὶ ἕνα τὸν ἀνδρεῖον, καὶ τὸν ὑγιεινὸν βίον
ἕνα ταξώμεθα· καὶ τούτοις οὖσι τέτταρσιν ἐναντίους ἄλλους
τέτταρας, ἄφρονα, δειλόν, ἀκόλαστον, νοσώδη. σώφρονα
μὲν οὖν βίον ὁ γιγνώσκων θήσει πρᾶον ἐπὶ πάντα καὶ
734 ἠρεμαίας μὲν λύπας, ἠρεμαίας δὲ ἡδονάς, μαλακὰς δὲ
ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτας οὐκ ἐμμανεῖς παρεχόμενον· ἀκόλα-
385 στον δὲ ὀξὺν ἐπὶ πάντα καὶ σφοδρὰς μὲν λύπας, σφο-
δρὰς δὲ ἡδονάς, συντόνους δὲ καὶ οἰστρώδεις ἐπιθυμίας
τε καὶ ἔρωτας ὡς οἷόν τ' ἐμμανεστάτους παρεχόμενον·
ὑπερβαλλούσας δὲ ἐν μὲν τῷ σώφρονι βίῳ τὰς ἡδονὰς
τῶν ἀχθηδόνων, ἐν δὲ τῷ ἀκολάστῳ τὰς λύπας τῶν ἡδο-
νῶν μεγέθει καὶ πλήθει καὶ πυκνότησιν. ὅθεν ὁ μὲν
ἡδίων ἡμῖν τῶν βίων, ὁ δὲ λυπηρότερος ἐξ ἀνάγκης συμ-
B βαίνει κατὰ φύσιν γίγνεσθαι, καὶ τόν γε βουλόμενον ἡδέως
ζῆν οὐκέτι παρείκει ἑκόντα γε ἀκολάστως ζῆν, ἀλλ' ἤδη
δῆλον ὡς εἰ τὸ νῦν λεγόμενον ὀρθόν, πᾶς ἐξ ἀνάγκης
ἄκων ἐστὶν ἀκόλαστος· ἢ γὰρ δι' ἀμαθίαν ἢ δι' ἀκράτειαν
ἢ δι' ἀμφότερα τοῦ σωφρονεῖν ἐνδεὴς ὢν ζῇ ὁ πᾶς ἀν-
θρώπινος ὄχλος. ταὐτὰ δὲ περὶ νοσώδους τε καὶ ὑγιεινοῦ
βίου διανοητέον, ὡς ἔχουσι μὲν ἡδονὰς καὶ λύπας, ὑπερ-
C βάλλουσι δὲ ἡδοναὶ μὲν λύπας ἐν ὑγιείᾳ, λῦπαι δὲ ἡδονὰς
ἐν νόσοις. ἡμῖν δὲ ἡ βούλησις τῆς αἱρέσεως τῶν βίων οὐχ
ἵνα τὸ λυπηρὸν ὑπερβάλλῃ· ὅπου δ' ὑπερβάλλεται, τοῦτον
τὸν βίον ἡδίω κεκρίκαμεν. ὁ δὴ σώφρων τοῦ ἀκολάστου
καὶ ὁ φρόνιμος τοῦ ἄφρονος, φαῖμεν ἄν, καὶ ὁ τῆς ἀν-
δρίας τοῦ τῆς δειλίας ἐλάττονα καὶ σμικρότερα καὶ μανό-
τερα ἔχων ἀμφότερα, τῇ τῶν ἡδονῶν ἑκάτερος ἑκάτερον 386
ὑπερβάλλων, τῇ τῆς λύπης ἐκείνων ὑπερβαλλόντων αὐτούς,
ὁ μὲν ἀνδρεῖος τὸν δειλόν, ὁ δὲ φρόνιμος τὸν ἄφρονα, D
νικῶσιν, ὥστε ἡδίους εἶναι τοὺς βίους τῶν βίων, σώφρονα
καὶ ἀνδρεῖον καὶ φρόνιμον καὶ ὑγιεινὸν δειλοῦ καὶ ἄφρο-
νος καὶ ἀκολάστου καὶ νοσώδους, καὶ ξυλλήβδην τὸν
ἀρετῆς ἐχόμενον κατὰ σῶμα ἢ καὶ κατὰ ψυχὴν τοῦ τῆς
μοχθηρίας ἐχομένου βίου ἡδίω τε εἶναι καὶ τοῖς ἄλλοις
ὑπερέχειν ἐκ περιττοῦ κάλλει καὶ ὀρθότητι καὶ ἀρετῇ καὶ
εὐδοξίᾳ, ὥστε τὸν ἔχοντα αὐτὸν ζῆν εὐδαιμονέστερον
ἀπεργάζεσθαι τοῦ ἐναντίου τῷ παντὶ καὶ ὅλῳ. E

Καὶ τὸ μὲν προοίμιον τῶν νόμων ἐνταυθοῖ λεχθὲν
τῶν λόγων τέλος ἐχέτω, μετὰ δὲ τὸ προοίμιον ἀναγκαῖόν
που νόμον ἕπεσθαι, μᾶλλον δὲ τό γε ἀληθὲς νόμους πο-
λιτείας ὑπογράφειν. καθάπερ οὖν δή τινα ξυνυφὴν ἢ καὶ
πλέγμ' ἄλλ' ὁτιοῦν, οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν οἷόν τ' ἐστὶ τήν
τε ἐφυφὴν καὶ τὸν στήμονα ἀπεργάζεσθαι, διαφέρειν δ'
ἀναγκαῖον τὸ τῶν στημόνων πρὸς ἀρετὴν γένος· ἰσχυρόν
τε γάρ καί τινα βεβαιότητα ἐν τοῖς τρόποις εἰληφός, τὸ 735
δὲ μαλακώτερον καὶ ἐπιεικείᾳ τινὶ δικαίᾳ χρώμενον· ὅθεν
δὴ τοὺς μεγάλας ἀρχὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρξοντας δεῖ
διακρίνεσθαί τινα τρόπον ταύτῃ καὶ τοὺς σμικρᾷ παιδείᾳ
βασανισθέντας ἑκάστοτε κατὰ λόγον· ἐστὸν γὰρ δὴ δύο 387
πολιτείας εἴδη, τὸ μὲν ἀρχῶν καταστάσεις ἑκάστοις, τὸ
δὲ νόμοι ταῖς ἀρχαῖς ἀποδοθέντες.

Τὸ δὲ πρὸ τούτων ἁπάντων δεῖ διανοεῖσθαι τὰ τοι-
άδε. πᾶσαν ἀγέλην ποιμὴν καὶ βουκόλος τροφεύς τε ἵπ- B
πων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, παραλαβὼν οὐκ ἄλλως μή
ποτε ἐπιχειρήσῃ θεραπεύειν, ἢ πρῶτον μὲν τὸν ἑκάστῃ
προσήκοντα καθαρμὸν καθάρῃ τῇ ξυνοικήσει, διαλέξας δὲ
τά τε ὑγιῆ καὶ τὰ μὴ καὶ τὰ γενναῖα καὶ ἀγεννῆ τὰ μὲν
ἀποπέμψῃ πρὸς ἄλλας τινὰς ἀγέλας, τὰ δὲ θεραπεύσῃ,
διανοούμενος ὡς μάταιος ἂν ὁ πόνος εἴη καὶ ἀνήνυτος
περί τε σώματα καὶ ψυχάς, ἃς φύσις καὶ πονηρὰ τροφὴ
διεφθαρκυῖα προσαπόλλυσι τὸ τῶν ὑγιῶν καὶ ἀκηράτων C
ἠθῶν τε καὶ σωμάτων γένος ἐν ἑκάστοις τῶν κτημάτων,
ἄν τις τὰ ὑπάρχοντα μὴ διακαθαίρηται. τὰ μὲν δὴ τῶν
ἄλλων ζώων ἐλάττων τε σπουδὴ καὶ παραδείγματος ἕνεκα
μόνον ἄξια παραθέσθαι τῷ λόγῳ, τὰ δὲ τῶν ἀνθρώπων
σπουδῆς τῆς μεγίστης τῷ τε νομοθέτῃ διερευνᾶσθαι καὶ
φράζειν τὸ προσῆκον ἑκάστοις καθαρμοῦ τε πέρι καὶ ξυμ-
πασῶν τῶν ἄλλων πράξεων. αὐτίκα γὰρ τὸ περὶ καθαρ-
μοὺς πόλεως ὧδ' ἔχον ἂν εἴη· πολλῶν οὐσῶν τῶν διακα- D

---

48. ὑγιείᾳ a. — λῦπαι a.

2. ὑπερβάλῃ a. — 5. μανώτερα a. — 17. ἐνταῦθα a. — 20. ξυμφυὴν a. — 22. ξυνυφὴν a. — 26. τοὺς τὰς μεγάλας a. — 29. κατάστασις a. — 34. ἐπιχειρήσειε a. — 37. ἀποπέμψει a. — θεραπεύσει a. — 43. ἐλάσσων a.

388 Θάρσεων αἱ μὲν ῥᾴους εἰσίν, αἱ δὲ χαλεπώτεραι, καὶ τὰς μὲν τύραννος μὲν ὢν καὶ νομοθέτης ὁ αὐτός, ὅσαι χαλεπαί τ' εἰσὶ καὶ ἄρισται, δύναιτ' ἂν καθῆραι· νομοθέτης
608 δὲ ἄνευ τυραννίδος καθιστὰς πολιτείαν καινὴν καὶ νόμους, εἰ καὶ τὸν πρᾳότατον τῶν καθαρμῶν καθήρειεν, ἀγαπητῶς ἂν καὶ τὸ τοιοῦτον δράσειεν. ἔστι δ' ὁ μὲν ἄριστος ἀλγεινός, καθάπερ ὅσα τῶν φαρμάκων τοιουτό-
E τροπα, ὁ τῇ δίκῃ μετὰ τιμωρίας εἰς τὸ κολάζειν ἄγων, θάνατον ἢ φυγὴν τῇ τιμωρίᾳ τὸ τέλος ἐπιτιθείς· τοὺς γὰρ μέγιστα ἐξημαρτηκότας, ἀνιάτους δὲ ὄντας, μεγίστην δὲ οὖσαν βλάβην πόλεως, ἀπαλλάττειν εἴωθεν. ὁ δὲ πρᾳότερός ἐστι τῶν καθαρμῶν ὁ τοιόσδε ἡμῖν· ὅσοι διὰ τὴν τῆς τροφῆς ἀπορίαν τοῖς ἡγεμόσιν ἐπὶ τὰ τῶν ἐχόντων μὴ ἔχοντες ἑτοίμους αὐτοὺς ἐνδείκνυνται παρεσκευακότες
736 ἕπεσθαι, τούτοις ὡς νοσήματι πόλεως ἐμπεφυκότι δι' εὐφημίας ἀπαλλαγὴν ὄνομα ἀποικίαν τιθέμενος, εὐμενῶς ὅ τι μάλιστα ἐξεπέμψατο. παντὶ μὲν οὖν νομοθετοῦντι τοῦτο ἁμῶς γέ πως κατ' ἀρχὰς δραστέον, ἡμῖν μὴν ἔτι τούτων ἀτοπώτερα τὰ περὶ ταῦτ' ἐστὶ συμβεβηκότα νῦν· οὔτε γὰρ ἀποικίαν οὔτ' ἐκλογήν τινα καθάρσεως δεῖ μηχανᾶσθαι πρὸς τὸ παρόν, οἷον δέ τινων ξυῤῥεόντων ἐκ
B πολλῶν τὰ μὲν πηγῶν τὰ δὲ χειμάῤῥων εἰς μίαν λίμνην
389 ἀναγκαῖον προσέχοντας τὸν νοῦν φυλάττειν ὅπως ὅ τι καθαρώτατον ἔσται τὸ συῤῥέον ὕδωρ, τὰ μὲν ἐξαντλοῦντας, τὰ δ' ἀποχετεύοντας καὶ παρατρέποντας. πόνος δ', ὡς ἔοικε, καὶ κίνδυνός ἐστιν ἐν πάσῃ κατασκευῇ πολιτικῇ· τὰ δ' ἐπείπερ λόγῳ γ' ἐστὶ τὰ νῦν ἀλλ' οὐκ ἔργῳ πραττόμενα, πεπεράνθω τε ἡμῖν ἡ ξυλλογὴ καὶ κατὰ νοῦν ἡ καθαρότης αὐτῆς ἔστω ξυμβεβηκυῖα· τοὺς γὰρ κακοὺς
C τῶν ἐπιχειρούντων εἰς τὴν νῦν πόλιν ὡς πολιτευσομένους ξυνιέναι, πειθοῖ πάσῃ καὶ ἱκανῷ χρόνῳ διαβασανίσαντες, διακωλύσωμεν ἀφικνεῖσθαι, τοὺς δ' ἀγαθοὺς εἰς δύναμιν εὐμενεῖς ἵλεώς τε προσαγώμεθα.

Τόδε δὲ μὴ λανθανέτω γιγνόμενον ἡμᾶς εὐτύχημα, ὅτι καθάπερ εἴπομεν τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν ἀποικίαν εὐτυχεῖν, ὡς γῆς καὶ χρεῶν ἀποκοπῆς καὶ νομῆς πέρι δεινὴν καὶ ἐπικίνδυνον ἔριν ἐξέφυγεν, ἣν νομοθετεῖσθαι
D ἀναγκασθείσῃ πόλει τῶν ἀρχαίων οὔτε ἐᾶν οἷόν τε ἀκίνητον οὐδὲν οὔτ' αὖ κινεῖν δυνατόν ἐστί τινα τρόπον, εὐχὴ δὲ μόνον ὡς ἔπος εἰπεῖν λείπεται καὶ σμικρὰ μετάβασις εὐλαβὴς ἐν πολλῷ χρόνῳ σμικρὸν μεταβιβάζουσιν· ἡ δὲ
390 τῶν κινούντων ἀεὶ κεκτημένων μὲν αὐτῶν γῆν ἄφθονον ὑπάρχειν, κεκτημένων δὲ καὶ ὀφειλέτας αὐτοῖς πολλούς, ἐθελόντων τε τούτων πῃ τοῖς ἀπορουμένοις δι' ἐπιείκειαν κοινωνεῖν τὰ μὲν ἀφιέντας, τα δὲ νεμομένους, ἁμῇ γέ E
πῃ τῆς μετριότητος ἐχομένους καὶ πενίαν ἡγουμένους εἶναι μὴ τὸ τὴν οὐσίαν ἐλάττω ποιεῖν ἀλλὰ τὸ τὴν ἀπληστίαν πλείω. σωτηρίας τε γὰρ ἀρχὴ μεγίστη πόλεως αὕτη γίγνεται, καὶ ἐπὶ ταύτης οἷον κρηπῖδος μονίμου ἐποικοδομεῖν δυνατὸν ὅντινα ἂν ὕστερον ἐποικοδομῇ τις κόσμον πολιτικὸν προσήκοντα τῇ τοιαύτῃ καταστάσει· ταύτης δὲ σαθρᾶς οὔσης τῆς μεταβάσεως οὐκ εὔπορος ἡ μετὰ ταῦτα 737
πολιτικὴ πρᾶξις οὐδεμία γίγνοιτ' ἂν πόλει. ἣν ἡμεῖς μέν, ὥς φαμεν, ἐκφεύγομεν· ὅμως δὲ εἰρῆσθαί γε ὀρθότερον, εἰ καὶ μὴ ἐξεφεύγομεν, ὅπῃ ποτ' ἂν ἐποιούμεθα αὐτῆς τὴν φυγήν. εἰρήσθω δὴ νῦν ὅτι διὰ τοῦ μὴ φιλοχρηματεῖν μετὰ δίκης, ἄλλη δ' οὐκ ἔστιν οὔτ' εὐρεῖα οὔτε στενὴ τῆς τοιαύτης μηχανῆς διαφυγή. καὶ τοῦτο μὲν οἷον ἔρμα πόλεως ἡμῖν κείσθω τὰ νῦν· ἀνεγκλήτους γὰρ δεῖ τὰς οὐσίας πρὸς ἀλλήλους κατασκευάζεσθαι ἁμῶς γέ πως, ἢ μὴ B
προϊέναι πρότερον εἰς τοὔμπροσθεν ἑκόντα εἶναι τῆς ἄλλης κατασκευῆς, οἷς ᾖ παλαιὰ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους καὶ ὅσοις νοῦ καὶ σμικρὸν μετῇ. οἷς δὲ, ὡς ἡμῖν νῦν, θεὸς 391
ἔδωκε καινήν τε πόλιν οἰκίζειν καὶ μή τινας ἔχθρας εἶναί πω πρὸς ἀλλήλους, τούτους ἔχθρας αὐτοῖς αἰτίους γενέσθαι διὰ τὴν διανομὴν τῆς γῆς τε καὶ οἰκήσεων οὐκ ἀνθρώπινος ἂν εἴη μετὰ κάκης πάσης ἀμαθία.

Τίς οὖν δὴ τρόπος ἂν εἴη τῆς ὀρθῆς διανομῆς; πρῶ- C
τον μὲν τὸν αὐτὸν ὄγκον τοῦ ἀριθμοῦ δεῖ τάξασθαι, πόσον εἶναι χρεών. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν διανομὴν τῶν πολιτῶν, καθ' ὁπόσα μέρη πλήθει καὶ ὁπηλίκα διαιρετέον αὐτοῖς, ἀνομολογητέον· ἐπὶ δὲ ταῦτα τήν τε γῆν καὶ τὰς οἰκήσεις ὅ τι μάλιστα ἴσας ἐπινεμητέον. ὄγκος δὴ πλήθους ἱκανὸς οὐκ ἄλλως ὀρθῶς γίγνοιτ' ἂν λεχθεὶς ἢ πρὸς τὴν γῆν καὶ τὰς τῶν πλησιοχώρων πόλεις, γῆς μέν, ὁπόση D
πόσους σώφρονας ὄντας ἱκανὴ τρέφειν, πλείονος δ' οὐδὲν προσδεῖ, πλήθους δέ, ὁπόσοι τοὺς προσχώρους ἀδικοῦντάς τε αὐτοὺς ἀμύνασθαι δυνατοὶ καὶ γείτοσιν ἑαυτῶν ἀδικουμένοις βοηθῆσαι μὴ παντάπασιν ἀπόρως δύναιντ' ἄν. ταῦτα δ' ἰδόντες τὴν χώραν καὶ τοὺς γείτονας ὁριούμεθα ἔργῳ καὶ λόγοις· νῦν δὲ σχήματος ἕνεκα καὶ ὑπογραφῆς, ἵνα περαίνηται, πρὸς τὴν νομοθεσίαν ὁ λόγος ἴτω. πεντάκις μὲν χίλιοι ἔστωσαν καὶ τετταράκοντα, ἀρι- E
θμοῦ τινὸς ἕνεκα προσήκοντος, γεωμόροι τε καὶ ἀμυνοῦν- 392
τες τῇ νομῇ· γῆ δὲ καὶ οἰκήσεις ὡσαύτως τὰ αὐτὰ μέρη διανεμηθήτων, γινόμενα ἀνὴρ καὶ κλῆρος ξυννομή. δύο μὲν δὴ μέρη τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ τὸ πρῶτον τεμηθήτω, μετὰ δὲ ταῦτα τρία τὸν αὐτόν· πέφυκε γὰρ καὶ τέτταρα

---

6. ἀγαπώντως A et γρ. Ω. — 15. εὐφημίαν a. — 16. ἀπαλλαγῆς a, ἀπαλλαγῇ Astius. — 18. ἀμωσγέπως a c ubique. — 24. ὕδωρ· καὶ τὰ a. — 27. τὰ δ' fr: τάδ' ΑΞΩvh (ἀλλαχοῦ τὸ τάδ' ὠβέλισται mg. Ω), ἀλλ' a b c. — 33. ἵλεῳ a. — 35. εὐτυχεῖν, καὶ χρεῶν ἀποκοπῆς καὶ γῆς νομῆς Astius. — 37. ἐξέφυγε a. — 38. ἀκίνητον οὐδὲν οὔτ' a b. (οὐδὲν omittendum cum ΑΞΩvfhr. Bekk.) — 41. ἡ δὲ] ἤδε b. — 43. ὑπάρχει a. — 44. τε] δὲ a.

1. ἀμηγέπῃ a c. — 9. Malim οὐδεμιᾷ. Bekk. — 11. ἐκφεύγομεν a. — 12. δὴ] δὲ a. — 13. μετ' ἀδικίας Heusdius. — 15. ἡμῖν corr. Ω, adscripto pro γρ. λιμήν. — 19. ἡμῖν, νῦν θεὸς a b. — 25. αὐτῶν cum Boeckhio b c. — 27. πηλίκα a. — 31. καὶ πρὸς τὰς c. — γηὶ A, γῇ ΞΩvfhr. — 42. διανεμηθέντων a, διανεμηθήτω Bekkerus. — ξυννομή] ξὺν νομῇ a c, ξύννομα Astius.

καὶ πέντε καὶ μέχρι τῶν δέκα ἐφεξῆς. δεῖ δὴ περὶ ἀριθμῶν τό γε τοσοῦτον πάντα ἄνδρα νομοθετοῦντα 738 νενοηκέναι, τίς ἀριθμὸς καὶ ποῖος πάσαις πόλεσι χρησιμώτατος ἂν εἴη. λέγωμεν δὴ τὸν πλείστας καὶ ἐφεξῆς μάλιστα διανομὰς ἐν αὐτῷ κεκτημένον· οὐ μὲν δὴ πᾶς εἰς πάντα πάσας τομὰς εἴληχεν· ὁ δὲ τῶν τετταράκοντα καὶ 600 πεντακισχιλίων εἴς τε πόλεμον καὶ ὅσα κατ' εἰρήνην πρὸς ἅπαντα τὰ ξυμβόλαια καὶ κοινωνήματα, εἰσφορῶν τε πέρι καὶ διανομῶν, οὐ πλείους μιᾶς δεουσῶν ἑξήκοντα δύναιτ' ἂν B τέμνεσθαι τομῶν, ξυνεχεῖς δὲ ἀπὸ μιᾶς μέχρι τῶν δέκα. ταῦτα μὲν οὖν δὴ καὶ κατὰ σχολὴν δεῖ βεβαίως λαβεῖν, οἷς ἂν ὁ νόμος προστάττῃ λαμβάνειν· ἔχει γὰρ οὖν οὐκ ἄλλως ἢ ταύτῃ, δεῖ δὲ αὐτὰ ῥηθῆναι τῶνδ' ἕνεκα κατοικίζοντι πόλιν. οὔτ' ἂν καινὴν ἐξ ἀρχῆς τις ποιῇ οὔτ' ἂν παλαιὰν διεφθαρμένην ἐπισκευάζηται, περὶ θεῶν γε καὶ 393 ἱερῶν, ἅττα τε ἐν τῇ πόλει ἑκάστοις ἱδρῦσθαι δεῖ καὶ ὧντινων ἐπονομάζεσθαι θεῶν ἢ δαιμόνων, οὐδεὶς C ἐπιχειρήσει κινεῖν νοῦν ἔχων ὅσα ἐκ Δελφῶν ἢ Δωδώνης ἢ παρ' Ἄμμωνος ἢ τινες ἔπεισαν παλαιοὶ λόγοι ὁπῃδή τινας πείσαντες, φασμάτων γενομένων ἢ ἐπιπνοίας λεχθείσης θεῶν, πείσαντες δὲ θυσίας τελεταῖς συμμίκτους κατεστήσαντο εἴτε αὐτόθεν ἐπιχωρίους εἴτ' οὖν Τυῤῥηνικὰς εἴτε Κυπρίας εἴτ' ἄλλοθεν ὁθενοῦν, καθιέρωσαν δὲ τοῖς τοιούτοις λόγοις φήμας τε καὶ ἀγάλματα καὶ βωμοὺς καὶ ναούς, τεμένη τε τούτων ἑκάστοις ἐτεμένισαν· τούτων νομοθέτῃ τὸ D σμικρότατον ἁπάντων οὐδὲν κινητέον, τοῖς δὲ μέρεσιν ἑκάστοις θεὸν ἢ δαίμονα ἢ καί τινα ἥρωα ἀποδοτέον, ἐν δὲ τῇ τῆς γῆς διανομῇ πρώτοις ἐξαίρετα τεμένη τε καὶ πάντα τὰ προσήκοντα ἀποδοτέον, ὅπως ἂν ξύλλογοι ἑκάστων τῶν μερῶν κατὰ χρόνους γιγνόμενοι τοὺς προσταχθέντας εἴς τε τὰς χρείας ἑκάστας εὐμάρειαν παρασκευάζωσι καὶ φιλοφρονῶνταί τε ἀλλήλους μετὰ θυσιῶν καὶ οἰκειῶνται καὶ E γνωρίζωσιν, οὗ μεῖζον οὐδὲν πόλει ἀγαθόν, ἢ γνωρίμους αὐτοὺς αὑτοῖς εἶναι· ὅπου γὰρ μὴ φῶς ἀλλήλοις ἐστὶν ἀλλήλων ἐν τοῖς τρόποις ἀλλὰ σκότος, οὔτ' ἂν τιμῆς τῆς 394 ἀξίας οὔτ' ἀρχῶν οὔτε δίκης ποτέ τις ἂν τῆς προσηκούσης ὀρθῶς τυγχάνοι. δεῖ δὴ πάντα ἄνδρα ἓν πρὸς ἓν τοῦτο σπεύδειν ἐν πάσαις πόλεσιν, ὅπως μήτε αὐτὸς κίβδηλός ποτε φανεῖται ὁτῳοῦν, ἁπλοῦς δὲ καὶ ἀληθὴς ἀεί, μήτε ἄλλος τοιοῦτος ὢν αὐτὸν διαπατήσει.

739 Ἡ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο φορά, καθάπερ πεττῶν ἀφ' ἱεροῦ, τῆς τῶν νόμων κατασκευῆς ἀήθης οὖσα τάχ' ἂν θαυμάσαι τὸν ἀκούοντα τὸ πρῶτον ποιήσειεν· οὐ μὴν ἀλλ' ἀναλογιζομένῳ καὶ πειρωμένῳ φανεῖται δευτέρως ἂν πόλις οἰκεῖσθαι πρὸς τὸ βέλτιστον. τάχα δ' οὐκ ἄν τις προσδέξαιτο αὐτὴν διὰ τὸ μὴ σύνηθες νομοθέτῃ μὴ τυραννοῦντι· τὸ δ' ἔστιν ὀρθότατα, εἰπεῖν μὲν τὴν ἀρίστην πολιτείαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην, δοῦναι δὲ εἰπόντα αἵρεσιν ἑκάστῳ τῷ τῆς συνοικήσεως κυρίῳ. ποιῶμεν δὴ κατὰ τοῦτον B τὸν λόγον καὶ τὰ νῦν ἡμεῖς, εἰπόντες ἀρετῇ πρώτην πολιτείαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην· τὴν δὲ αἵρεσιν Κλεινίᾳ τε ἀποδιδῶμεν τὰ νῦν καὶ εἴ τις ἄλλος ἂν δή ποτε ἐθελήσειεν ἐπὶ τὴν τῶν τοιούτων ἐκλογὴν ἐλθὼν κατὰ τὸν ἑαυτοῦ τρόπον ἀπονείμασθαι τὸ φίλον αὐτῷ τῆς αὑτοῦ πατρίδος. Πρώτη μὲν τοίνυν πόλις τέ ἐστι καὶ πολιτεία καὶ νόμοι ἄριστοι, ὅπου τὸ πάλαι λεγόμενον ἂν γίγνηται 395 C κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ὅ τι μάλιστα· λέγεται δὲ ὡς ὄντως ἐστὶ κοινὰ τὰ φίλων. τοῦτ' οὖν εἴτε που νῦν ἔστιν εἴτ' ἔσται ποτέ, κοινὰς μὲν γυναῖκας, κοινοὺς δὲ εἶναι παῖδας, κοινὰ δὲ χρήματα ξύμπαντα, καὶ πάσῃ μηχανῇ τὸ λεγόμενον ἴδιον πανταχόθεν ἐκ τοῦ βίου ἅπαν ἐξῄρηται, μεμηχάνηται δ' εἰς τὸ δυνατὸν καὶ τὰ φύσει ἴδια κοινὰ ἁμῇ γέ πῃ γεγονέναι, οἷον ὄμματα καὶ ὦτα καὶ χεῖρας κοινὰ μὲν ὁρᾶν δοκεῖν καὶ ἀκούειν καὶ πράττειν, ἐπαινεῖν τε αὖ καὶ ψέγειν καθ' ἓν ὅ τι μάλιστα ξύμπαντας D ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς χαίροντας καὶ λυπουμένους, καὶ κατὰ δύναμιν οἵτινες νόμοι μίαν ὅ τι μάλιστα πόλιν ἀπεργάζονται, τούτων ὑπερβολῇ πρὸς ἀρετὴν οὐδείς ποτε ὅρον ἄλλον θέμενος ὀρθότερον οὐδὲ βελτίω θήσεται. ἡ μὲν δὴ τοιαύτη πόλις, εἴτε που θεοὶ ἢ παῖδες θεῶν αὐτὴν οἰκοῦσι πλείους ἑνός, οὕτω διαζῶντες εὐφραινόμενοι κατοικοῦσι· διὸ δὴ παράδειγμά γε πολιτείας οὐκ ἄλλῃ χρὴ σκοπεῖν, ἀλλ' ἐχομένους ταύτης τὴν ὅ τι μάλιστα τοιαύτην E ζητεῖν κατὰ δύναμιν. ἣν δὲ νῦν ἡμεῖς ἐπικεχειρήκαμεν, εἴη τε ἂν γενομένη πως ἀθανασίας ἐγγύτατα καὶ ἡ μία δευτέρως· τρίτην δὲ μετὰ ταῦτα, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ, διαπερανούμεθα. 396 νῦν δ' οὖν ταύτην τίνα λέγομεν καὶ πῶς γενομένην ἂν τοιαύτην;

Νειμάσθων μὲν δὴ πρῶτον γῆν τε καὶ οἰκίας, καὶ μὴ κοινῇ γεωργούντων, ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον μεῖζον ἢ κατὰ 740 τὴν νῦν γένεσιν καὶ τροφὴν καὶ παίδευσιν εἴρηται· νεμέσθων δ' οὖν τοιᾷδε διανοίᾳ πως, ὡς ἄρα δεῖ τὸν λαχόντα τὴν λῆξιν ταύτην νομίζειν μὲν κοινὴν αὐτὴν τῆς πόλεως ξυμπάσης, πατρίδος δὲ οὔσης τῆς χώρας θεραπεύειν αὐτὴν δεῖ μειζόνως ἢ μητέρα παῖδας, τῷ καὶ δέσποιναν θεὸν αὐτὴν οὖσαν θνητῶν ὄντων γεγονέναι. ταὐτὰ δ' ἔχειν διανοήματα καὶ περὶ τοὺς ἐγχωρίους θεούς τε ἅμα καὶ δαίμονας. ὅπως δ' ἂν ταῦτα εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον οὕτως B ἔχοντα ὑπάρχῃ, τάδε προσδιανοητέον, ὅσαι εἰσὶ τὰ νῦν ἡμῖν ἑστίαι διανεμηθεῖσαι τὸν ἀριθμόν, ταύτας δεῖν ἀεὶ τοσαύτας εἶναι καὶ μήτε τι πλείους γίγνεσθαι μήτε τί ποτε ἐλάττους. ὧδ' οὖν ἂν τὸ τοιοῦτον βεβαίως γίγνοιτο

1. ἀριθμοῦ a. — 2. νενοηκέναι τὸν ἀριθμὸν καὶ τίς ἀριθμὸς a. — 5. οὐ Astius: ὁ a b c. — 10. τῶν δώδεκα Astius. — 15. γε] τε a c. — 16. ἱδρύσθαι a b. — 23. δὲ om. Bekkeri operae. — 27. ἢ δαίμονα om. Bekkeri operae. — 41. τὸ om. b cum pr. A.

οὐ
3. ποιοῦμεν ΑΞf, ποιῶμεν Ω. — 6. δή] εἴ A. — 17. ἀμηγέπῃ a c. — 25. πλείονες a. — 29. μία] μὲν a. — 31. λέγωμεν r et pr. A. — 35. γένεσίν τε καὶ a. — 46. ᾧ δ' a. — ἂν om. Bekkeri operae.

περὶ πᾶσαν πόλιν, ὁ λαχὼν τὸν κλῆρον καταλειπέτω ἀεὶ
ταύτης τῆς οἰκήσεως ἕνα μόνον κληρονόμον τῶν ἑαυτοῦ
παίδων, ὃν ἂν αὐτῷ μάλιστα ᾖ φίλον, διάδοχον καὶ θε-
C ραπευτὴν θεῶν καὶ γένους καὶ πόλεως, τῶν τε ζώντων
397 καὶ ὅσους ἂν ἤδη τέλος εἰς τὸν τότε χρόνον ἔχῃ. τοὺς δὲ
ἄλλους παῖδας, οἷς ἂν πλείους ἑνὸς γίγνωνται, θηλείας
τε ἐκδόσθαι κατὰ νόμον τὸν ἐπιταχθησόμενον, ἄῤῥενάς
τε, οἷς ἂν τῆς γενέσεως ἐλλείπῃ τῶν πολιτῶν, τούτοις
610 υἱεῖς διανέμειν, κατὰ χάριν μὲν μάλιστα· ἐὰν δέ τισιν
ἐλλείπωσι χάριτες, ἢ πλείους ἐπίγονοι γίγνωνται θήλεις
ἤ τινες ἄῤῥενες ἑκάστων, ἢ καὶ τοὐναντίον ὅταν ἐλάττους
D ὦσι παίδων ἀφορίας γενομένης, πάντων τούτων ἀρχὴν
ἣν ἂν θώμεθα μεγίστην καὶ τιμιωτάτην, αὕτη σκεψαμένη
τί χρὴ χρῆσθαι τοῖς περιγενομένοις ἢ τοῖς ἐλλείπουσι,
ποριζέτω μηχανὴν ὅ τι μάλιστα ὅπως αἱ πεντακισχίλιαι
καὶ τετταράκοντα οἰκήσεις ἀεὶ μόνον ἔσονται. μηχαναὶ
δ' εἰσὶ πολλαί· καὶ γὰρ ἐπισχέσεις γενέσεως οἷς ἂν εὔρους
ᾖ γένεσις, καὶ τοὐναντίον ἐπιμέλειαι καὶ σπουδαὶ πλήθους
γεννημάτων εἰσὶ τιμαῖς τε καὶ ἀτιμίαις καὶ νουθετήσεσι
E πρεσβυτῶν περὶ νέους διὰ λόγων νουθετητικῶν ἀπαντῶ-
σαι, δύνανται ποιεῖν ὃ λέγομεν. καὶ δὴ καὶ τό γε τέλος,
ἂν πᾶσα ἀπορία περὶ τὴν ἀνίσωσιν τῶν πεντακισχιλίων
καὶ τετταράκοντα οἴκων γίγνηται, ἐπίχυσις δ' ὑπερβάλ-
λουσα ἡμῖν πολιτῶν διὰ φιλοφροσύνην τὴν τῶν ξυνοι-
κούντων ἀλλήλοις ξυμβαίνῃ καὶ ἀπορῶμεν, τὸ παλαιόν
που ὑπάρχει μηχάνημα, ὃ πολλάκις εἴπομεν, ἐκπομπὴ
398 ἀποικιῶν φίλη γιγνομένη παρὰ φίλων, ὧν ἂν ἐπιτήδειον
εἶναι δοκῇ. ἐὰν δ' αὖ καὶ τοὐναντίον ἐπέλθῃ ποτὲ κῦμα
741 κατακλυσμὸν φέρον νόσων ἢ πολέμων φθορά, ἐλάττους
δὲ πολὺ τοῦ τεταγμένου ἀριθμοῦ δι' ὀρφανίας γίγνωνται,
ἑκόντας μὲν οὐ δεῖ πολίτας παρεμβάλλειν νόθῃ παιδείᾳ
πεπαιδευμένους, ἀνάγκην δὲ οὐδὲ θεὸς εἶναι λέγεται δυ-
νατὸς βιάζεσθαι. ταῦτ' οὖν δὴ τὸν νῦν λεγόμενον λόγον
ἡμῖν φῶμεν παραινεῖν, λέγοντα Ὦ πάντων ἀνδρῶν ἄρι-
στοι, τὴν ὁμοιότητα καὶ ἰσότητα καὶ τὸ ταὐτὸν καὶ ὁμο-
λογούμενον τιμῶντες κατὰ φύσιν μὴ ἀνίετε κατά τε ἀρι-
B θμὸν καὶ πᾶσαν δύναμιν τὴν τῶν καλῶν κἀγαθῶν πραγ-
μάτων· καὶ δὴ καὶ νῦν τὸν ἀριθμὸν μὲν πρῶτον διὰ
βίου παντὸς φυλάξατε τὸν εἰρημένον, εἶτα τὸ τῆς οὐσίας
ὕψος τε καὶ μέγεθος, ὃ τὸ πρῶτον ἐνείμασθε μέτριον ὄν,
μὴ ἀτιμάσητε τῷ τε ὠνεῖσθαι καὶ τῷ πωλεῖν πρὸς ἀλλή-
λους. οὔτε γὰρ ὁ νείμας κλῆρον ὢν θεὸς ὑμῖν ξύμμαχος,
οὔτε ὁ νομοθέτης· νῦν γὰρ δὴ πρῶτον τῷ ἀπειθοῦντι
νόμος προστάττει, προειπὼν ἐπὶ τούτοις κληροῦσθαι τὸν
C ἐθέλοντα ἢ μὴ κληροῦσθαι, ὡς πρῶτον μὲν τῆς γῆς ἱερᾶς
οὔσης τῶν πάντων θεῶν, εἶτα ἱερέων τε καὶ ἱερειῶν
εὐχὰς ποιησομένων ἐπὶ τοῖς πρώτοις θύμασι καὶ δευτέροις 399
καὶ μέχρι τριῶν, τὸν πριάμενον ἢ ἀποδόμενον ὧν ἔλαχεν
οἰκοπέδων ἢ γηπέδων τὰ ἐπὶ τούτοις πρέποντα πάσχειν
πάθη. γράψαντες δ' ἐν τοῖς ἱεροῖς θήσουσι κυπαριττίνας
μνήμας εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον καταγεγραμμένας· πρὸς
τούτοις δ' ἔτι φυλακτήρια τούτων, ὅπως ἂν γίγνηται,
καταστήσουσιν ἐν ταύτῃ τῶν ἀρχῶν ἥτις ἂν ὀξύτατον D
ὁρᾶν δοκῇ, ἵν' αἱ παρὰ ταῦτα ἑκάστοτε παραγωγαὶ γιγνόμε-
ναι μὴ λανθάνωσιν αὐτούς, ἀλλὰ κολάζωσι τὸν ἀπει-
θοῦντα ἅμα νόμῳ καὶ τῷ θεῷ. ὅσον γὰρ δὴ τὸ νῦν ἐπι-
ταττόμενον ἀγαθὸν ὂν τυγχάνει πάσαις ταῖς πειθομέναις
πόλεσι τὴν ἑπομένην κατασκευὴν προσλαβόν, κατὰ τὴν
παλαιὰν παροιμίαν οὐδεὶς εἴσεταί ποτε κακὸς ὢν ἀλλ'
ἔμπειρός τε καὶ ἐπιεικὴς ἔθεσι γενόμενος· χρηματισμὸς E
γὰρ οὔτ' ἔνεστι σφόδρα ἐν τῇ τοιαύτῃ κατασκευῇ, ξυνέ-
πεταί τε αὐτῇ μηδὲ δεῖν μηδ' ἐξεῖναι χρηματίζεσθαι τῶν
ἀνελευθέρων χρηματισμῶν μηδενὶ μηδένα, καθ' ὅσον ἐπο-
νείδιστος λεγομένη βαναυσία ἦθος ἀποτρέπει ἐλεύθερον,
μηδὲ τὸ παράπαν ἀξιοῦν ἐκ τῶν τοιούτων ξυλλέγειν χρή-
ματα. Πρὸς τούτοις δ' ἔτι νόμος ἕπεται πᾶσι τούτοις,
μηδ' ἐξεῖναι χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον κεκτῆσθαι μηδένα μη- 742
δενὶ ἰδιώτῃ, νόμισμα δ' ἕνεκα ἀλλαγῆς τῆς καθ' ἡμέραν, 400
ἣν δημιουργοῖς τε ἀλλάττεσθαι σχεδὸν ἀναγκαῖον, καὶ
πᾶσιν ὁπόσων χρεία τῶν τοιούτων μισθοὺς μισθωτοῖς,
δούλοις καὶ ἐποίκοις, ἀποτίνειν. ὧν ἕνεκά φαμεν τὸ νό-
μισμα κτητέον αὐτοῖς μὲν ἔντιμον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀνθρώ-
ποις ἀδόκιμον. κοινὸν δ' Ἑλληνικὸν νόμισμα ἕνεκά τε
στρατειῶν καὶ ἀποδημιῶν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους,
οἷον πρεσβειῶν ἢ καί τινος ἀναγκαίας ἄλλης τῇ πόλει
κηρυκείας, ἐκπέμπειν τινὰ ἂν δέῃ, τούτων χάριν ἀνάγκη
ἑκάστοτε κεκτῆσθαι τῇ πόλει νόμισμα Ἑλληνικόν. ἰδιώτῃ B
δ' ἂν ἄρα ποτὲ ἀνάγκη τις γίγνηται ἀποδημεῖν, παρέμε-
νος μὲν τοὺς ἄρχοντας ἀποδημείτω, νόμισμα δὲ ἄν πο-
θεν ἔχων ξενικὸν οἴκαδε ἀφίκηται περιγενόμενον, τῇ πόλει
αὐτὸ καταβαλλέτω πρὸς λόγον ἀπολαμβάνων τὸ ἐπιχώριον·
ἰδιούμενος δ' ἄν τις φαίνηται, δημόσιόν τε γιγνέσθω καὶ
ὁ ξυνειδὼς καὶ μὴ φράζων ἀρᾷ καὶ ὀνείδει μετὰ τοῦ ἀγα-
γόντος ἔνοχος ἔστω, καὶ ζημίᾳ πρὸς τούτοις μὴ ἐλάττονι
τοῦ ξενικοῦ κομισθέντος νομίσματος. γαμοῦντα δὲ καὶ C
ἐκδιδόντα μήτ' οὖν διδόναι μήτε δέχεσθαι προῖκα τὸ πα-
ράπαν μηδ' ἡντινοῦν, μηδὲ νόμισμα παρακατατίθεσθαι
ὅτῳ μή τις πιστεύει, μηδὲ δανείζειν ἐπὶ τόκῳ, ὡς ἐξὸν 401
μὴ ἀποδιδόναι τὸ παράπαν τῷ δανεισαμένῳ μήτε τόκον
μήτε κεφάλαιον. ταῦτα δ' ὅτι βέλτιστά ἐστι πόλει ἐπιτη-
δεύματα ἐπιτηδεύειν, ὧδε ἄν τις σκοπῶν ὀρθῶς ἂν αὐτὰ
διακρίνοι, ἐπαναφέρων εἰς τὴν ἀρχὴν ἀεὶ καὶ τὴν βού- D

---

1. πᾶσαν τὴν πόλιν a c. — 3. ᾖ] εἴη a. — 8. τῆς] τὰ τῆς auctore Stephano Astius. — 12. ἀρχὴ Winckelmannus. — 18. ᾖ] εἴη a. — 19. νουθετήσει a. — 20. νουθετικῶν c. — ἀπαντῶσαι, αἳ δύνανται Winckelmannus. — 27. ὧν] οἷ a. — 28. δ'] τ' a b. — 31. ὑπερβάλλειν A et γρ. Ω r. — 42. κλῆρος b cum pr. A Ω.

1. εὐχαῖς A, εὐχὰς Ω. (αἷς) — 8. ἵν' om. Bekkeri operae. — 14. ἤθεσι auctore Stephano Astius. Sed cf. 632 D. — 24. ὁπόσοις Astius. — 30. κηρυκείας - - τῇ πόλει om. Ξ a. — 32. παραιτησάμενος a. — 33. ποθεν] ποτε a. — 36. τις] τι a.

λησιν. ἔστι δὴ τοῦ νοῦν ἔχοντος πολιτικοῦ βούλησις, φα-
μέν, οὐχ ἥνπερ ἂν οἱ πολλοὶ φαῖεν, δεῖν βούλεσθαι τὸν
ἀγαθὸν νομοθέτην ὡς μεγίστην τε εἶναι τὴν πόλιν ᾗ νο-
οῖ εὖ νομοθετοῖ καὶ ὅ τι μάλιστα πλουσίαν, κεκτημένην
δ' αὖ χρυσία καὶ ἀργύρια καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατ-
ταν ἄρχουσαν ὅ τι πλείστων· προσθεῖεν δ' ἂν καὶ ὡς ἀρί-
στην δεῖν βούλεσθαι τὴν πόλιν εἶναι καὶ ὡς εὐδαιμονε-
E στάτην τόν γε ὀρθῶς νομοθετοῦντα. τούτων δὲ τὰ μὲν
δυνατά ἐστι γίγνεσθαι, τὰ δὲ οὐ δυνατά· τὰ μὲν οὖν
δυνατὰ βούλοιτ' ἂν ὁ διακοσμῶν, τὰ δὲ μὴ δυνατὰ οὔτ'
401 ἂν βούλοιτο ματαίας βουλήσεις οὔτ' ἂν ἐπιχειροῖ. σχεδὸν
μὲν γὰρ εὐδαίμονας ἅμα καὶ ἀγαθοὺς ἀνάγκη γίγνεσθαι.
τοῦτο μὲν οὖν βούλοιτ' ἄν. πλουσίους δ' αὖ σφόδρα καὶ
ἀγαθοὺς ἀδύνατον, οὕς γε δὴ πλουσίους οἱ πολλοὶ κατα-
λέγουσι· λέγουσι δὲ τοὺς κεκτημένους ἐν ὀλίγοις τῶν ἀν-
θρώπων πλείστου νομίσματος ἄξια κτήματα, ἃ καὶ κα-
402 743 κός τις κεκτῇτ' ἄν. εἰ δ' ἔστι τοῦτο οὕτως ἔχον, οὐκ ἂν
ἔγωγε αὐτοῖς ποτε συγχωροίην τὸν πλούσιον εὐδαίμονα
τῇ ἀληθείᾳ γίγνεσθαι μὴ καὶ ἀγαθὸν ὄντα. ἀγαθὸν δὲ
ὄντα διαφερόντως καὶ πλούσιον εἶναι διαφερόντως ἀδύ-
νατον. τί δή; φαίη τις ἂν ἴσως. ὅτι, φαῖμεν ἄν, ἥ τε
ἐκ δικαίου καὶ ἀδίκου κτῆσις πλέον ἢ διπλασία ἐστὶ τῆς
ἐκ τοῦ δικαίου μόνου, τά τε ἀναλώματα μήτε καλῶς
μήτε αἰσχρῶς ἐθέλοντα ἀναλίσκεσθαι τῶν καλῶν καὶ εἰς
καλὰ ἐθελόντων δαπανᾶσθαι διπλασίῳ ἐλάττονα. οὔκουν
B ποτὲ ἂν τῶν ἐκ διπλασίων μὲν κτημάτων, ἡμίσεων δὲ
ἀναλωμάτων ὁ τὰ ἐναντία τούτων πράττων γένοιτ' ἂν
πλουσιώτερος. ἔστι δὲ ὁ μὲν ἀγαθὸς τούτων, ὁ δὲ οὐ
κακός, ὅταν ᾖ φειδωλός· τότε δέ ποτε καὶ πάγκακος·
ἀγαθὸς δέ, ὅπερ εἴρηται τὰ νῦν, οὐδέποτε· ὁ μὲν γὰρ
δικαίως καὶ ἀδίκως λαμβάνων καὶ μήτε δικαίως μήτε
ἀδίκως ἀναλίσκων πλούσιος, ὅταν καὶ φειδωλὸς ᾖ· ὁ δὲ
πάγκακος ὡς τὰ πολλὰ ὢν ἄσωτος μάλα πένης· ὁ δὲ
C ἀναλίσκων τε εἰς τὰ καλὰ καὶ κτώμενος ἐκ τῶν δικαίων
μόνον οὔτ' ἂν διαφέρων πλούτῳ ῥᾳδίως ἄν ποτε γένοιτο
οὐδ' αὖ σφόδρα πένης. ὥστε ὁ λόγος ἡμῖν ὀρθός, ὡς
οὐκ εἰσὶν οἱ παμπλούσιοι ἀγαθοί· εἰ δὲ μὴ ἀγαθοί, οὐδὲ
εὐδαίμονες· ἡμῖν δὲ ἡ τῶν νόμων ὑπόθεσις ἐνταῦθα
403 ἔβλεπεν, ὅπως ὡς εὐδαιμονέστατοι ἔσονται καὶ ὅ τι μά-
λιστα ἀλλήλοις φίλοι· εἶεν δὲ οὐκ ἄν ποτε πολῖται φίλοι,
ὅπου πολλαὶ μὲν δίκαι ἐν ἀλλήλοις εἶεν, πολλαὶ δὲ ἀδι-
D κίαι, ἀλλ' ὅπου ὡς ὅ τι σμικρότεραι καὶ ὀλίγισται. λέγο-
μεν δὴ μήτε χρυσὸν εἶναι δεῖν μήτε ἄργυρον ἐν τῇ πόλει,
μήτ' αὖ χρηματισμὸν πολὺν διὰ βαναυσίας καὶ τόκων
μηδὲ βοσκημάτων αἰσχρῶν, ἀλλ' ὅσα γεωργία δίδωσι καὶ
φέρει, καὶ τούτων ὁπόσα μὴ χρηματιζόμενον ἀναγκάσει
ἀμελεῖν ὧν ἕνεκα πέφυκε τὰ χρήματα. ταῦτα δ' ἐστὶ ψυχὴ
καὶ σῶμα, ἃ χωρὶς γυμναστικῆς καὶ τῆς ἄλλης παιδείας
οὐκ ἄν ποτε γένοιτο ἄξια λόγου. διὸ δὴ χρημάτων ἐπι- E
μέλειαν οὐχ ἅπαξ εἰρήκαμεν ὡς χρὴ τελευταῖον τιμᾶν·
ὄντων γὰρ τριῶν τῶν ἁπάντων περὶ ἃ πᾶς ἄνθρωπος
σπουδάζει, τελευταῖον καὶ τρίτον ἐστὶν ἡ τῶν χρημάτων
ὀρθῶς σπουδαζομένη σπουδή, σώματος δὲ πέρι μέση,
πρώτη δὲ ἡ τῆς ψυχῆς. καὶ δὴ καὶ νῦν ἣν διεξερχόμεθα
πολιτείαν, εἰ μὲν τὰς τιμὰς οὕτω τάττεται, ὀρθῶς νενο-
μοθέτηται· εἰ δέ τις τῶν προσταττομένων αὐτόθι νόμων
σωφροσύνης ἔμπροσθεν ὑγίειαν ἐν τῇ πόλει φανεῖται ποιῶν 744
τιμίαν ἢ πλοῦτον ὑγιείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν, οὐκ ὀρθῶς
ἀναφανεῖται τιθέμενος. τοῦτ' οὖν δὴ πολλάκις ἐπισημαί- 404
νεσθαι χρὴ τὸν νομοθέτην, τί τε βούλομαι, καί, εἴ μοι
ξυμβαίνει τοῦτο ἢ καὶ ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ· καὶ οὕτω
τάχ' ἂν ἴσως ἐκ τῆς νομοθεσίας αὐτός τε ἐκβαίνοι καὶ τοὺς
ἄλλους ἀπαλλάττοι, κατ' ἄλλον δὲ τρόπον οὐδ' ἂν ἕνα ποτέ.

Ὁ δὴ λαχὼν κεκτήσθω, φαμέν, τὸν κλῆρον ἐπὶ τού-
τοις οἷς εἰρήκαμεν. ἦν μὲν δὴ καλὸν καὶ τἆλλα ἴσα πάντ' B
ἔχοντα ἕνα ἕκαστον ἐλθεῖν εἰς τὴν ἀποικίαν· ἐπειδὴ δὲ
οὐ δυνατόν, ἀλλ' ὁ μέν τις πλείω κεκτημένος ἀφίξεται
χρήματα, ὁ δ' ἐλάττονα, δεῖ δὴ πολλῶν ἕνεκα τῶν τε
κατὰ πόλιν καιρῶν ἰσότητος ἕνεκα τιμήματα ἄνισα γενέ-
σθαι, ἵν' ἀρχαί τε καὶ εἰσφοραὶ καὶ διανομαὶ τὴν τῆς
ἀξίας ἑκάστοις τιμὴν μὴ κατ' ἀρετὴν μόνον τήν τε προ-
γόνων καὶ τὴν αὐτοῦ μηδὲ κατὰ σωμάτων ἰσχῦς καὶ εὐ-
μορφίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ πλούτου χρῆσιν καὶ πενίας τὰς C
τιμάς τε καὶ ἀρχὰς ὡς ἰσαίτατα τῷ ἀνίσῳ ξυμμέτρῳ δὲ
ἀπολαμβάνοντες μὴ διαφέρωνται. τούτων χάριν τέτταρα
μεγέθει τῆς οὐσίας τιμήματα ποιεῖσθαι χρεών, πρώτους
καὶ δευτέρους καὶ τρίτους καὶ τετάρτους, ἤ τισιν ἄλλοις
προσαγορευομένους ὀνόμασιν, ὅταν τε μένωσιν ἐν τῷ αὐτῷ 405
τιμήματι καὶ ὅταν πλουσιώτεροι ἐκ πενήτων καὶ ἐκ πλου-
σίων πένητες γιγνόμενοι μεταβαίνωσιν εἰς τὸ προσῆκον
ἕκαστοι ἑαυτοῖσι τίμημα. τόδε δ' ἐπὶ τούτοις αὖ νόμου D
σχῆμα ἔγωγ' ἂν τιθείην ὡς ἑπόμενον. δεῖ γὰρ ἐν πόλει
που, φαμέν, τῇ τοῦ μεγίστου νοσήματος οὐ μεθεξούσῃ,
ὃ διάστασιν ἢ στάσιν ὀρθότερον ἂν εἴη κεκλῆσθαι, μήτε
πενίαν τὴν χαλεπὴν ἐνεῖναι παρά τισι τῶν πολιτῶν μήτ'
αὖ πλοῦτον, ὡς ἀμφοτέρων τικτόντων ταῦτα ἀμφότερα·

---

16. πλείστου om. a. — 17. κέκτητ' a. — 20. διαφόρως καὶ ΑΩυfhr. — 25. διπλασίως Ξa. — 26. κτημάτων] χρημάτων a. (Mox mg. Ω τέλος τῶν διορθωθέντων ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου λέοντος. Bekk.) — 28. οὐ κακός] οὐκ ἀγαθός a.
λ
— 29. πάγκαλος Afr, πάγκακος Ω. — 34. ἐκ] ἀπὸ a. — 43. εἶναι om. ΑΞυfr, ante χρυσὸν ponit Ω.

3. ἀναγκάσειεν a. — 10. πέρι om. a. — 29. μήτε a. — ἰσχὺν καὶ εὐμορφίαν a. — 30. πενίαν Af, πενίας Ω. —
οις
33. μεγέθη a. — 35. προσαγορευομέναις Afr, προσαγορευομένους Ω. — 38. ἑαυτοῖς a. — 40. νομίσματος ΑΞf et γρ. Ωhr. — 43. ἀμφοτέρων] ἀμφότερα ab.

νῦν οὖν ὅρον δεῖ τούτων ἑκατέρου τὸν νομοθέτην φράζειν. ἔστω δὴ πενίας μὲν ὅρος ἡ τοῦ κλήρου τιμή, ὃν δεῖ B μένειν καὶ ὃν ἄρχων οὐδεὶς οὐδενί ποτε περιόψεται ἐλάττω γιγνόμενον, τῶν τε ἄλλων κατὰ ταὐτὰ οὐδεὶς ὅστις φιλότιμος ἐπ' ἀρετῇ. μέτρον δὲ αὐτὸν θέμενος ὁ νομοθέτης διπλάσιον ἐάσει τούτου κτᾶσθαι καὶ τριπλάσιον καὶ μέχρι τετραπλασίου· πλείονα δ' ἄν τις κτᾶται τούτων εὑρὼν ἢ δοθέντων ποθὲν ἢ χρηματισάμενος ἤ τινι τύχῃ τοιαύτῃ 745 κτησάμενος ἄλλῃ τὰ περιγιγνόμενα τοῦ μέτρου, τῇ πόλει ἂν αὐτὰ καὶ τοῖς τὴν πόλιν ἔχουσι θεοῖς ἀπονέμων εὐδόκιμός τε καὶ ἀζήμιος ἂν εἴη· ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ τούτῳ τῷ νόμῳ, φανεῖ μὲν ὁ βουλόμενος ἐπὶ τοῖς ἡμίσεσιν, ὁ 406 δὲ ὀφλὼν ἄλλο τοσοῦτον μέρος ἀποτίσει τῆς αὑτοῦ κτήσεως, τὰ δ' ἡμίσεα τῶν θεῶν. ἡ δὲ κτῆσις χωρὶς τοῦ κλήρου πάντων πᾶσα ἐν τῷ φανερῷ γεγράφθω παρὰ φύλαξιν ἄρχουσιν, οἷς ἂν ὁ νόμος προστάξῃ, ὅπως ἂν B αἱ δίκαι περὶ πάντων, ὅσαι εἰς χρήματα, ῥᾴδιαί τε ὦσι καὶ σφόδρα σαφεῖς.

612 Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο πρῶτον μὲν τὴν πόλιν ἱδρῦσθαι δεῖ τῆς χώρας ὅ τι μάλιστα ἐν μέσῳ, καὶ τἆλλα ὅσα πρόσφορα πόλει τῶν ὑπαρχόντων ἔχοντα τόπον ἐκλεξάμενον, ἃ νοῆσαί τε καὶ εἰπεῖν οὐδὲν χαλεπόν· μετὰ δὲ ταῦτα μέρη δώδεκα διελέσθαι, θέμενον Ἑστίας πρῶτον καὶ Διὸς καὶ Ἀθηνᾶς ἱερόν, ἀκρόπολιν ὀνομάζοντα, κύ- C κλον περιβάλλοντα, ἀφ' οὗ τὰ δώδεκα μέρη τέμνειν τήν τε πόλιν αὐτὴν καὶ πᾶσαν τὴν χώραν. ἴσα δὲ δεῖ γίγνεσθαι τὰ δώδεκα μέρη τῷ τὰ μὲν ἀγαθῆς γῆς εἶναι σμικρά, τὰ δὲ χείρονος μείζω. κλήρους δὲ διελεῖν τετταράκοντα καὶ πεντακισχιλίους, τούτων τε αὖ δίχα τεμεῖν ἕκαστον καὶ ξυγκληρῶσαι δύο τμήματα, τοῦ τ' ἐγγὺς καὶ τοῦ πόῤῥω μετέχοντα ἑκάτερον· τὸ πρὸς τῇ πόλει μέρος τῷ πρὸς τοῖς ἐσχάτοις εἷς κλῆρος καὶ τὸ δεύτερον ἀπὸ D πόλεως τῷ ἀπ' ἐσχάτων δευτέρῳ, καὶ τἆλλα οὕτω πάντα. μηχανᾶσθαι δὲ καὶ ἐν τοῖς δίχα τμήμασι τὸ νῦν δὴ λεγό- 407 μενον φαυλότητός τε καὶ ἀρετῆς χώρας, ἐπανισουμένους τῷ πλήθει τε καὶ ὀλιγότητι τῆς διανομῆς. νείμασθαι δὲ δεῖ καὶ τοὺς ἄνδρας δώδεκα μέρη, τὴν τῆς ἄλλης οὐσίας εἰς ἴσα ὅ τι μάλιστα τὰ δώδεκα μέρη συνταξάμενον, ἀπογραφῆς πάντων γενομένης· καὶ δὴ καὶ τὸ μετὰ τοῦτο δώδεκα θεοῖς δώδεκα κλήρους θέντας ἐπονομάσαι καὶ E καθιερῶσαι τὸ λαχὸν μέρος ἑκάστῳ τῷ θεῷ, καὶ φυλὴν αὐτὴν ἐπονομάσαι· τέμνειν δὲ αὖ καὶ τὰ δώδεκα τῆς πόλεως τμήματα τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ καὶ τὴν ἄλλην χώραν διένεμον· καὶ δύο νέμεσθαι ἕκαστον οἰκήσεις, τήν τε ἐγγὺς τοῦ μέσου καὶ τὴν τῶν ἐσχάτων· καὶ τὴν μὲν κατοίκισιν οὕτω τέλος ἔχειν.

Ἐννοεῖν δὲ ἡμᾶς τὸ τοιόνδ' ἐστὶ χρεὼν ἐκ παντὸς τρόπου, ὡς τὰ νῦν εἰρημένα πάντα οὐκ ἄν ποτε εἰς τοιούτους καιροὺς ξυμπέσοι, ὥστε ξυμβῆναι κατὰ λόγον οὕτω ξύμπαντα γενόμενα ἄνδρας τε οἳ μὴ δυσχερανοῦσι 746 τὴν τοιαύτην ξυνοικίαν, ἀλλ' ὑπομενοῦσι χρήματά τε ἔχοντες τακτὰ καὶ μέτρια διὰ βίου παντὸς καὶ παίδων γενέσεις ἃς εἰρήκαμεν ἑκάστοις, καὶ χρυσοῦ στερόμενοι καὶ ἑτέρων ὧν δῆλος ὁ νομοθέτης προστάξων ἐστὶν ἐκ τούτων τῶν νῦν εἰρημένων, ἔτι δὲ χώρας τε καὶ ἄστεος, ὡς εἴρηκε, μεσότητάς τε καὶ ἐν κύκλῳ οἰκήσεις, πάντῃ σχεδὸν οἷον 408 ὀνείρατα λέγων ἢ πλάττων καθάπερ ἐκ κηροῦ τινὰ πόλιν καὶ πολίτας. ἔχει δὴ τὰ τοιαῦτα οὐ κακῶς τινὰ τρόπον B εἰρημένα, χρὴ δ' ἐπαναλαμβάνειν πρὸς αὑτὸν τὰ τοιάδε. πάλιν ἄρα ἡμῖν ὁ νομοθετῶν φράζει τόδε, Ἐν τούτοις τοῖς λόγοις, ὦ φίλοι, μηδ' αὐτὸν δοκεῖτέ με λεληθέναι τὸ νῦν λεγόμενον, ὡς ἀληθῆ διεξέρχεταί τινα τρόπον, ἀλλὰ γὰρ ἐν ἑκάστοις τῶν μελλόντων ἔσεσθαι δικαιότατον οἶμαι τόδε εἶναι, τὸν τὸ παράδειγμα δεικνύντα, οἷον δεῖ τὸ ἐπιχειρούμενον γίγνεσθαι, μηδὲν ἀπολείπειν τῶν καλλίστων τε καὶ ἀληθεστάτων· ᾧ δὲ ἀδύνατόν τι ξυμβαίνει τούτων γίγνεσθαι, τοῦτο μὲν αὐτὸ ἐκκλίνειν καὶ μὴ πράττειν, C ὅ τι δὲ τούτου τῶν λοιπῶν ἐγγύτατά ἐστι καὶ ξυγγενέστατον ἔφυ τῶν προσηκόντων πράττειν, τοῦτ' αὐτὸ διαμηχανᾶσθαι ὅπως ἂν γίγνηται· τὸν νομοθέτην δ' ἐᾶσαι τέλος ἐπιθεῖναι τῇ βουλήσει, γενομένου δὲ τούτου, τότ' ἤδη κοινῇ μετ' ἐκείνου σκοπεῖν ὅ τί τε ξυμφέρει τῶν εἰρημένων καὶ τί πρόσαντες εἴρηται τῆς νομοθεσίας· τὸ γὰρ ὁμολογούμενον αὐτὸ αὑτῷ δεῖ πού πανταχῇ ἀπεργάζεσθαι καὶ τὸν τοῦ φαυλοτάτου δημιουργὸν ἄξιον ἐσόμενον λόγου. D

Νῦν δὴ τοῦτ' αὐτὸ προθυμητέον ἰδεῖν μετὰ τὴν δόξαν τῆς τῶν δώδεκα μερῶν διανομῆς, τὸ τίνα τρόπον 409 δῆλον δὴ τὰ δώδεκα μέρη τῶν ἐντὸς αὑτοῦ πλείστας ἔχοντα διανομάς, καὶ τὰ τούτοις ξυνεπόμενα καὶ ἐκ τούτων γεννώμενα, μέχρι τῶν τετταράκοντά τε καὶ πεντακισχιλίων· ὅθεν φρατρίας καὶ δήμους καὶ κώμας, καὶ πρός γε τὰς πολεμικὰς τάξεις τε καὶ ἀγωγάς, καὶ ἔτι νομίσματα καὶ μέτρα ξηρά τε καὶ ὑγρὰ καὶ σταθμά, πάντα E ταῦτα ἔμμετρά τε καὶ ἀλλήλοις σύμφωνα δεῖ τόν γε νόμον τάττειν. πρὸς δὲ τούτοις οὐδ' ἐκεῖνα φοβητέα, δείσαντα τὴν δόξασαν ἂν γίγνεσθαι σμικρολογίαν, ἄν τις προστάττῃ πάντα ὁπόσ' ἂν σκεύη κτῶνται, μηδὲν ἄμετρον αὐτῶν ἐᾶν εἶναι, καὶ κοινῷ λόγῳ νομίσαντα πρὸς πάντα εἶναι 747

4. τὰ αὐτὰ a c. — 5. αὐτῶν a. — 9. τοῦ μέτρου om. a. — 19. ἱδρύσθαι a b. — 27. τῷ] τὸ A. — 29. τέμνειν A et γρ. Ω. — 36. πάθει A. — 37. δεῖ] δὴ A b. — 39. καὶ ante τὸ om. a b. — 42. τῆς πόλεως δώδεκα a c.
2. κατοίκισιν cum Astio b c: κατοίκησιν cum libris a. — 12. εἰρήκαμεν a. — 15. δὲ πάντα λαμβάνειν A. — τοιάδε[ν] πάλιν, ἄρα a. — 18. τὸ] τὸν mavolt Winckelmannus. — 20. τόνδε AΞυfhr, τόδε Ω. — 22. ξυμβαίνειν a. — 30. δεῖ που] δήπου a. — 37. φατρίας a. — 40. γε νόμον] γενόμενον υ, γε νομον[θέτην] Ω, γε νομοθέτην hr. — 41. τάττειν AΩυhr: διατάττειν a b c.

χρησίμους τὰς τῶν ἀριθμῶν διανομὰς καὶ ποικίλσεις, ὅσα τε αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ποικίλλονται καὶ ὅσα ἐν μήκεσι καὶ ἐν βάθεσι ποικίλματα, καὶ δὴ καὶ ἐν φθόγγοις καὶ κινήσεσι ταῖς τε κατὰ τὴν εὐθυπορίαν τῆς ἄνω καὶ κάτω φορᾶς καὶ τῆς κύκλῳ περιφορᾶς· πρὸς γὰρ ταῦτα πάντα δεῖ βλέψαντα τόν γε νομοθέτην προστάττειν τοῖς πολίταις πᾶσιν εἰς δύναμιν τούτων μὴ ἀπολείπεσθαι τῆς συντά-
B ξεως. πρός τε γὰρ οἰκονομίαν καὶ πρὸς πολιτείαν καὶ
410 πρὸς τὰς τέχνας πάσας ἓν οὐδὲν οὕτω δύναμιν ἔχει παίδειον μάθημα μεγάλην, ὡς ἡ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς διατριβή· τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι τὸν νυστάζοντα καὶ ἀμαθῆ φύσει ἐγείρει καὶ εὐμαθῆ καὶ μνήμονα καὶ ἀγχίνουν ἀπεργάζεται, παρὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν ἐπιδιδόντα θείᾳ τέχνῃ. ταῦτα δὴ πάντα, ἐὰν μὲν ἄλλοις νόμοις τε καὶ ἐπιτηδεύμασιν ἀφαιρῆταί τις τὴν ἀνελευθερίαν καὶ φιλοχρηματίαν
C ἐκ τῶν ψυχῶν τῶν μελλόντων αὐτὰ ἱκανῶς τε καὶ ὀνησίμως κτήσεσθαι, καλὰ τὰ παιδεύματα καὶ προσήκοντα γίγνοιτ' ἄν· εἰ δὲ μή, τὴν καλουμένην ἄν τις πανουργίαν ἀντὶ σοφίας ἀπεργασάμενος λάθοι, καθάπερ Αἰγυπτίους καὶ Φοίνικας καὶ πολλὰ ἕτερα ἀπειργασμένα γένη νῦν ἔστιν ἰδεῖν ὑπὸ τῆς τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων καὶ κτημάτων ἀνελευθερίας, εἴτε τις νομοθέτης αὐτοῖς φαῦλος ἂν γενόμενος ἐξειργάσατο τὰ τοιαῦτα, εἴτε χαλεπὴ τύχη προσπεσοῦσα εἴτε καὶ φύσις ἄλλη τις τοιαύτη. καὶ γάρ, D
ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία, μηδὲ τοῦθ' ἡμᾶς λανθανέτω
περὶ τόπων, ὡς οὐκ εἰσὶν ἄλλοι τινὲς διαφέροντες ἄλλων 613
τόπων πρὸς τὸ γεννᾶν ἀνθρώπους ἀμείνους καὶ χείρους· οἷς οὐκ ἐναντία νομοθετητέον. οἱ μέν γέ που, διὰ πνεύματα παντοῖα καὶ δι' εἱλήσεις ἀλλόκοτοί τ' εἰσὶ καὶ ἐναίσιοι αὐτῶν, οἱ δὲ δι' ὕδατα, οἱ δὲ καὶ διὰ ταύτην τὴν
ἐκ τῆς γῆς τροφήν, ἀναδιδοῦσαν οὐ μόνον τοῖς σώμασιν E
ἀμείνω καὶ χείρω, ταῖς δὲ ψυχαῖς οὐχ ἧττον δυναμένην 411
πάντα τὰ τοιαῦτα ἐμποιεῖν, τούτων δ' αὖ πάντων μέγιστον διαφέροιεν ἂν τόποι χώρας, ἐν οἷς θεία τις ἐπίπνοια καὶ δαιμόνων λήξεις εἶεν, τοὺς ἀεὶ κατοικιζομένους ἵλεῳ δεχόμενοι καὶ τοὐναντίον. οἷς ὅ γε νοῦν ἔχων νομοθέτης ἐπισκεψάμενος, ὡς ἄνθρωπον οἷόν τ' ἐστὶ σκοπεῖν τὰ τοιαῦτα, οὕτω πειρῷτ' ἂν τιθέναι τοὺς νόμους. ὃ δὴ καὶ σοὶ ποιητέον, ὦ Κλεινία· πρῶτον τρεπτέον ἐπὶ τὰ τοιαῦτα μέλλοντί γε κατοικίζειν χώραν.

ΚΛ. Ἀλλ', ὦ ξένε Ἀθηναῖε, λέγεις τε παγκάλως ἐμοί τε οὕτω ποιητέον.

---

6. οὐκ del. Astius. — 8. δι' εἱλήσεις cum Galeno b c: διειλήσεις cum Platonis libris a. — ἀναίσιοι a c, ἐξαίσιοι Astius. — 9. ταύτην om. Galenus. — 14. ἵλεω a. — 15. οὓς Astius. — 17. καί σοι a.

Ϛ.

751
412

'Αλλὰ μὴν μετά γε πάντα τὰ νῦν εἰρημένα σχεδὸν ἂν ἀρχῶν εἶέν σοι καταστάσεις τῇ πόλει.

ΚΛ. Ἔχει γὰρ οὖν οὕτως.

ΑΘ. Δύο εἴδη ταῦτα περὶ πολιτείας κόσμον γιγνόμενα τυγχάνει, πρῶτον μὲν καταστάσεις ἀρχῶν τε καὶ ἀρξόντων, ὅσας τε αὐτὰς εἶναι δεῖ καὶ τρόπον ὅντινα καθισταμένας· ἔπειτα οὕτω δὴ τοὺς νόμους ταῖς ἀρχαῖς
B ἑκάσταις ἀποδοτέον, οὕστινάς τε αὖ καὶ ὅσους καὶ οἵους προσῆκον ἂν ἑκάσταις εἴη. σμικρὸν δὲ ἐπισχόντες πρὸ τῆς αἱρέσεως εἴπωμεν προσήκοντά τινα λόγον περὶ αὐτῆς ῥηθῆναι.

ΚΛ. Τίνα δὴ τοῦτον;

ΑΘ. Τόνδε. παντί που δῆλον τὸ τοιοῦτον, ὅτι μεγάλου
413 τῆς νομοθεσίας ὄντος ἔργου, τοῦ πόλιν εὖ παρεσκευασμένην ἀρχὰς ἀνεπιτηδείους ἐπιστῆσαι τοῖς εὖ κειμένοις νόμοις, οὐ μόνον οὐδὲν πλέον εὖ τεθέντων, οὐδ' ὅτι
C γέλως ἂν πάμπολυς ξυμβαίνοι, σχεδὸν δὲ βλάβαι καὶ λῶβαι πολὺ μέγισται ταῖς πόλεσι γίγνοιντ' ἂν ἐξ αὐτῶν.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τοῦτο τοίνυν νοήσωμέν σοι περὶ τῆς νῦν, ὦ φίλε, πολιτείας τε καὶ πόλεως ξυμβαῖνον· ὁρᾷς γὰρ ὅτι πρῶτον μὲν δεῖ τοὺς ὀρθῶς ἰόντας ἐπὶ τὰς τῶν ἀρχῶν δυνάμεις βάσανον ἱκανὴν αὐτούς τε καὶ γένος ἑκάστων ἐκ παίδων μέχρι τῆς αἱρέσεως εἶναι δεδωκότας, ἔπειτα αὖ τοὺς μέλλοντας αἱρήσεσθαι τεθράφθαι τε ἐν ἤθεσι νόμων
D εὖ πεπαιδευμένους πρὸς τὸ δυσχεραίνοντάς τε καὶ ἀποδεχομένους ὀρθῶς κρίνειν καὶ ἀποκρίνειν δυνατοὺς γίγνεσθαι τοὺς ἀξίους ἑκατέρων. ταῦτα δὲ οἱ νεωστὶ ξυνεληλυθότες ὄντες τε ἀλλήλων ἀγνῶτες, ἔτι δ' ἀπαίδευτοι, πῶς ἄν ποτε δύναιντο ἀμέμπτως τὰς ἀρχὰς αἱρεῖσθαι;

ΚΛ. Σχεδὸν οὐκ ἄν ποτε.

ΑΘ. Ἀλλὰ γὰρ ἀγῶνα προφάσεις οὐ πάνυ δέχεσθαι. καὶ δὴ καὶ σοὶ τοῦτο νῦν καὶ ἐμοὶ ποιητέον, ἐπείπερ σὺ μὲν δὴ τὴν πόλιν ὑπέστης τῷ Κρητῶν ἔθνει προθύμως B
κατοικιεῖν δέκατος αὐτός, ὡς φῄς, τὰ νῦν, ἐγὼ δ' αὖ 414
σοὶ ξυλλήψεσθαι κατὰ τὴν παροῦσαν ἡμῖν τὰ νῦν μυθο- 752
λογίαν. οὔκουν δή που λέγων γε ἂν μῦθον ἀκέφαλον ἑκὼν καταλίποιμι· πλανώμενος γὰρ ἂν ἁπάντῃ τοιοῦτος ὢν ἄμορφος φαίνοιτο.

ΚΛ. Ἄριστ' εἴρηκας, ὦ ξένε.

ΑΘ. Οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ δράσω κατὰ δύναμιν οὕτως.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν ποιῶμεν ᾗπερ καὶ λέγομεν.

ΑΘ. Ἔσται ταῦτ', ἂν θεὸς ἐθέλῃ καὶ γήρως ἐπικρατῶμεν τό γε τοσοῦτον.

ΚΛ. Ἀλλ' εἰκὸς ἐθέλειν. B

ΑΘ. Εἰκὸς γὰρ οὖν. ἑπόμενοι δὲ αὐτῷ λάβωμεν καὶ τόδε.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ὡς ἀνδρείως καὶ παρακεκινδυνευμένως ἐν τῷ νῦν ἡ πόλις ἡμῖν ἔσται κατῳκισμένη.

ΚΛ. Περὶ τί βλέπων καὶ ποῖ μάλιστα αὐτὸ εἴρηκας τὰ νῦν;

ΑΘ. Ὡς εὐκόλως καὶ ἀφόβως ἀπείροις ἀνδράσι νομοθετοῦμεν, ὅπως δέξονταί ποτε τοὺς νῦν τεθέντας νόμους. δῆλον δὲ τό γε τοσοῦτον, ὦ Κλεινία, παντὶ σχεδὸν καὶ τῷ μὴ πάνυ σοφῷ, τὸ μὴ ῥᾳδίως γε αὐτοὺς μηδένας C
προσδέξασθαι κατ' ἀρχάς, εἰ δὲ μείναιμέν πως τοσοῦτον 415
χρόνον, ἕως οἱ γευσάμενοι παῖδες τῶν νόμων καὶ ξυντραφέντες ἱκανῶς ξυνήθεις τε αὐτοῖς γενόμενοι τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῇ πόλει πάσῃ κοινωνήσειαν· γενομένου γε μὴν οὗ λέγομεν, εἴπερ τινὶ τρόπῳ καὶ μηχανῇ γίγνοιτο ὀρθῶς,

4. γιγνόμενον Αυ, γιγνόμενον^{α} Ω. — 14. ἔργου, ἐκ τοῦ Stephanus. — 20. νοήσομεν a. — 28. ἑκατέρου a.
7. γὰρ om. Α et pr. Ω. — ἂν om. a. — 24. δέξωνται a c. — 26. μηδένα a c. — 27. προσδέξεσθαι a.

πολλὴν ἔγωγε ἀσφάλειαν οἶμαι καὶ μετὰ τὸν τότε παρόντα χρόνον ἂν γενέσθαι τοῦ μεῖναι τὴν παιδαγωγηθεῖσαν οὕτω πόλιν.

D ΚΛ. Ἔχει γοῦν λόγον.

ΑΘ. Ἴδωμεν τοίνυν πρὸς τοῦτο εἴ πῃ τινα πόρον ἱκανὸν πορίζοιμεν ἂν κατὰ τάδε. φημὶ γάρ, ὦ Κλεινία, Κνωσίους χρῆναι τῶν ἄλλων διαφερόντως Κρητῶν μὴ μόνον ἀφοσιώσασθαι περὶ τῆς χώρας ἣ νῦν κατοικίζεται, συντόνως δ' ἐπιμεληθῆναι τὰς πρώτας ἀρχὰς εἰς δύναμιν,
415 ὅπως ἂν στῶσιν ὡς ἀσφαλέστατα καὶ ἄριστα. τὰς μὲν οὖν ἄλλας καὶ βραχύτερον ἔργον, νομοφύλακας δ' ἂν
E ἡμῖν πρώτους αἱρεῖσθαι ἀναγκαιότατον ἁπάσῃ σπουδῇ.

ΚΛ. Τίνα οὖν ἐπὶ τούτῳ πόρον καὶ λόγον ἀνευρίσκομεν;

ΑΘ. Τόνδε. φημί, ὦ παῖδες Κρητῶν, χρῆναι Κνωσίους διὰ τὸ πρεσβεύειν τῶν πολλῶν πόλεων κοινῇ μετὰ τῶν ἀφικομένων εἰς τὴν ξυνοίκησιν ταύτην ἐξ αὐτῶν τε
416 καὶ ἐκείνων αἱρεῖσθαι τριάκοντα μὲν καὶ ἑπτὰ τοὺς πάντας, ἐννέα δὲ καὶ δέκα ἐκ τῶν ἐποικησάντων, τοὺς δὲ
753 ἄλλους ἐξ αὐτῆς Κνωσοῦ. τούτους δ' οἱ Κνώσιοι τῇ πόλει σοι δόντων, καὶ αὐτόν σε, πολίτην εἶναι ταύτης τῆς ἀποικίας καὶ ἕνα τῶν ὀκτωκαίδεκα, πείσαντες ἢ τῇ μετρίᾳ δυνάμει βιασάμενοι.

ΚΛ. Τί δῆτα οὐ καὶ σύ τε καὶ ὁ Μέγιλλος, ὦ ξένε, ἐκοινωνησάτην ἡμῖν τῆς πολιτείας;

ΑΘ. Μέγα μέν, ὦ Κλεινία, φρονοῦσιν αἱ Ἀθῆναι, μέγα δὲ καὶ ἡ Σπάρτη, καὶ μακρὰν ἀποικοῦσιν ἑκάτεραι· σοὶ δὲ κατὰ πάντα ἐμμελῶς ἔχει καὶ τοῖς ἄλλοις οἰκισταῖς
B κατὰ ταὐτά, ὥσπερ τὰ περὶ σοῦ νῦν λεγόμενα. ὡς μὲν οὖν γένοιτ' ἂν ἐπιεικέστατα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἡμῖν τὰ νῦν, εἰρήσθω· προελθόντος δὲ χρόνου καὶ μεινάσης τῆς πολιτείας αἵρεσις αὐτῶν ἔστω τοιάδε τις· πάντες μὲν κοινωνούντων τῆς τῶν ἀρχόντων αἱρέσεως ὁπόσοιπερ ἂν ὅπλα ἱππικὰ ἢ πεζικὰ τιθῶνται καὶ πολέμου κεκοινωνήκασιν ἐν ταῖς σφετέραις αὐτῶν τῆς ἡλικίας δυνάμεσι· ποιεῖσθαι δὲ τὴν αἵρεσιν ἐν ἱερῷ ὅπερ ἂν ἡ πόλις ἡγῆται
C τιμιώτατον, φέρειν δ' ἐπὶ τὸν τοῦ θεοῦ βωμὸν ἕκαστον εἰς πινάκιον γράψαντα τοὔνομα πατρόθεν καὶ φυλῆς καὶ δήμου ὁπόθεν ἂν δημοτεύηται, παρεγγράφειν δὲ καὶ τὸ
417 αὐτοῦ κατὰ ταὐτὰ οὕτως ὄνομα. τῷ βουλομένῳ δ' ἐξέστω τῶν πινακίων ὅ τί περ ἂν φαίνηται μὴ κατὰ νοῦν αὐτῷ γεγραμμένον, ἀνελόντα εἰς ἀγορὰν θεῖναι μὴ ἔλαττον τριάκοντα ἡμερῶν· τὰ δὲ τῶν πινακίων κριθέντα ἐν πρώτοις μέχρι τριακοσίων δεῖξαι τοὺς ἄρχοντας ἰδεῖν πάσῃ τῇ πόλει,

τὴν δὲ πόλιν ὡσαύτως ἐκ τούτων φέρειν πάλιν ὃν ἂν ἕκα- D
στος βούληται, τοὺς δὲ τὸ δεύτερον ἐξ αὐτῶν προκριθέντας ἑκατὸν δεῖξαι πάλιν ἅπασι. τὸ δὲ τρίτον φερέτω μὲν ἐκ τῶν ἑκατὸν ὁ βουληθεὶς ὃν ἂν βούληται, διὰ τομίων πορευόμενος· ἑπτὰ δὲ καὶ τριάκοντα, οἷς ἂν πλεῖσται γένωνται ψῆφοι, κρίναντες ἀποφηνάντων ἄρχοντας. Τίνες οὖν, ὦ Κλεινία καὶ Μέγιλλε, πάντα ἡμῖν ταῦτ'
ἐν τῇ πόλει καταστήσουσι τῶν ἀρχῶν τε πέρι καὶ δοκι- E
μασιῶν αὐτῶν; ἆρα ἐννοοῦμεν ὡς ταῖς πρῶτον οὕτω καταζευγνυμέναις πόλεσιν ἀνάγκη μὲν εἶναί τινας, οἵτινες δὲ εἶεν ἂν πρὸ πασῶν τῶν ἀρχῶν γεγονότες οὐκ ἔστι; δεῖ μὴν ἁμῶς γέ πως, καὶ ταῦτα οὐ φαύλους ἀλλ' ὅ τι μάλιστα ἄκρους. ἀρχὴ γὰρ λέγεται μὲν ἥμισυ παντὸς ἐν ταῖς παροιμίαις ἔργου, καὶ τό γε καλῶς ἄρξασθαι πάντες ἐγκωμιάζομεν ἑκάστοτε· τὸ δ' ἔστι τε, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, πλέον ἢ τὸ ἥμισυ καὶ οὐδεὶς αὐτὸ καλῶς γενόμε-
νον ἐγκεκωμίακεν ἱκανῶς. 754

ΚΛ. Ὀρθότατα λέγεις. 418

ΑΘ. Μὴ τοίνυν γιγνώσκοντές γε παρῶμεν αὐτὸ ἄρρητον, μηδὲν διασαφήσαντες ἡμῖν αὐτοῖς τίνα ἔσται τρόπον. ἐγὼ μὲν οὖν οὐδαμῶς εὐπορῶ πλήν γε ἑνὸς εἰπεῖν πρὸς τὸ παρὸν ἀναγκαίου καὶ ξυμφέροντος λόγου.

ΚΛ. Τίνος δή;

ΑΘ. Φημὶ ταύτῃ τῇ πόλει, ἣν οἰκίζειν μέλλομεν, οἷον πατέρα καὶ μητέρα οὐκ εἶναι πλὴν τὴν κατοικίζουσαν
αὐτὴν πόλιν, οὐκ ἀγνοῶν ὅτι πολλαὶ τῶν κατοικισθεισῶν B
διάφοροι ταῖς κατοικισάσαις πολλάκις ἔνιαι γεγόνασί τε καὶ ἔσονται. νῦν μὴν ἐν τῷ παρόντι, καθάπερ παῖς, εἰ καί ποτε μέλλει διάφορος εἶναι τοῖς γεννήσασιν, ἔν γε τῇ παρούσῃ παιδείας ἀπορίᾳ στέργει τε καὶ στέργεται ὑπὸ τῶν γεννησάντων, καὶ φεύγων ἀεὶ πρὸς τοὺς οἰκείους ἀναγκαίους μόνους εὑρίσκει ξυμμάχους· ἃ δὴ νῦν φημὶ Κνωσίοις διὰ τὴν ἐπιμέλειαν πρὸς τὴν νέαν πόλιν καὶ
τῇ νέᾳ πρὸς Κνωσὸν ὑπάρχειν ἑτοίμως γεγονότα. λέγω C
δὲ καθάπερ εἶπον νῦν δή, δὶς γὰρ τό γε καλὸν ῥηθὲν οὐδὲν βλάπτει, Κνωσίους δεῖν ἐπιμεληθῆναι πάντων τούτων κοινῇ, προσελομένους τῶν εἰς τὴν ἀποικίαν ἀφικομένων τοὺς πρεσβυτάτους τε καὶ ἀρίστους εἰς δύναμιν,
ἑλομένους μὴ ἔλαττον ἑκατὸν ἀνδρῶν· καὶ αὐτῶν Κνω- 419
σίων ἔστωσαν ἑκατὸν ἕτεροι. τούτους δὲ ἐλθόντας φημὶ δεῖν εἰς τὴν καινὴν πόλιν συνεπιμεληθῆναι ὅπως αἵ τε
ἀρχαὶ καταστῶσι κατὰ νόμους καταστᾶσαί τε δοκιμα- D
σθῶσι· γενομένων δὲ τούτων τὴν μὲν Κνωσὸν τοὺς Κνωσίους οἰκεῖν, τὴν δὲ νέαν πόλιν αὐτὴν αὐτὴν πειρᾶσθαι

---

1. οἶμαι ΑΩυfħr: ἡγοῦμαι abc. — 2. χρόνον ὃν ἂν ΑΞΩυfħr. — 4. γ' οὖν a. — 8. ἣν νῦν κατοικίζετε ac. — 11. δ' om. ΑΩυfħr. — 19. ἐποικησόντων a. — 21. σοι] σῇ a. — αὐτὸν σέ b. — 25. Nonne ἐκοινωνήσατον? Bekk. — 27. δὲ] μὲν a. — 29. λέγομεν a. — 32. πάντας Stallbaumii operae. — 35. αὐτῶν a. — 43. πινάκων ac.

4. τομίων] τῶν αὐτῶν a. — 8. τῶν ante ἀρχῶν om. Bekkerus. — δοκιμασιῶν ΑΩυfħr: τῶν δοκιμασιῶν abc. — 11. πρὸ Cornarius: πρὸς abc. — 19. γε] τε a. — 26. κατοικίσεων pr. Α, κατοικισθέντων υ et corr. Α, κατοικισῶν κισθέντων Ω. — 28. μὲν a. — 35. δὲ] γε ΑΞΩυf, δὴ ħr et γρ. Ω. — καλῶς a. — 36. τούτων, κοινῇ προσελομένους a.

σώζειν τε καὶ εὐτυχεῖν. οἱ δὲ δὴ γενόμενοι τῶν ἑπτὰ καὶ τριάκοντα νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἔπειτα ξύμπαντα χρόνον ἐπὶ τοῖσδε ἡμῖν ᾑρήσθωσαν· πρῶτον μὲν φύλακες ἔστωσαν τῶν νόμων, ἔπειτα τῶν γραμμάτων ὧν ἂν ἕκαστος ἀπογράψῃ τοῖς ἄρχουσι τὸ πλῆθος τῆς αὐτῶν οὐσίας,
E πλὴν ὁ μὲν μέγιστον τίμημα ἔχων τεττάρων μνῶν, ὁ δὲ τὸ δεύτερον τριῶν, ὁ δὲ τρίτος δυεῖν μναῖν, μνᾶς δὲ ὁ τέταρτος. ἐὰν δέ τις ἕτερον φαίνηταί τι παρὰ τὰ γεγραμμένα κεκτημένος, δημόσιον μὲν ἔστω τὸ τοιοῦτον ἅπαν, πρὸς τούτῳ δὲ δίκην ὑπεχέτω τῷ βουλομένῳ μετιέναι μὴ καλὴν μηδ' εὐώνυμον ἀλλ' αἰσχράν, ἐὰν ἁλίσκηται διὰ τὸ κέρδος τῶν νόμων καταφρονῶν. αἰσχροκερδείας οὖν αὐτὸν γραψάμενος ὁ βουληθεὶς ἐπεξίτω τῇ δίκῃ ἐν αὐτοῖς τοῖς νομοφύλαξιν· ἐὰν δ' ὁ φεύγων ὄφλῃ, τῶν κοινῶν
755 κτημάτων μὴ μετεχέτω, διανομὴ δὲ ὅταν τῇ πόλει
420 γίγνηταί τις, ἄμοιρος ἔστω πλήν γε τοῦ κλήρου, γεγράφθω δὲ ὠφληκώς, ἕως ἂν ζῇ, ὅπου πᾶς ὁ βουλόμενος αὐτὰ ἀναγνώσεται. μὴ πλέον δὲ εἴκοσιν ἐτῶν νομοφύλαξ ἀρχέτω, φερέσθω δ' εἰς τὴν ἀρχὴν μὴ ἔλαττον ἢ πεντήκοντα γεγονὼς ἐτῶν· ἑξηκοντούτης δὲ ἐνεχθεὶς δέκα μόνον ἀρχέτω ἔτη, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὅπως ἂν τις πλέον
B ὑπερβὰς ἑβδομήκοντα ζῇ, μηκέτι ἐν τούτοις τοῖς ἄρχουσι τὴν τηλικαύτην ἀρχὴν ὡς ἄρξων διανοηθήτω.

615 Τὰ μὲν οὖν περὶ τῶν νομοφυλάκων ταῦτα εἰρήσθω προστάγματα τρία, προϊόντων δὲ εἰς τοὔμπροσθε τῶν νόμων ἕκαστος προστάξει τούτοις τοῖς ἀνδράσιν ὧντινων αὐτοὺς δεῖ πρὸς τοῖς νῦν εἰρημένοις προσεπιμελεῖσθαι· νῦν δ' ἑξῆς ἄλλων ἀρχῶν αἱρέσεως πέρι λέγοιμεν ἄν. δεῖ γὰρ δὴ τὰ μετὰ ταῦτα στρατηγοὺς αἱρεῖσθαι, καὶ τούτοις
C εἰς τὸν πόλεμον οἷόν τινας ὑπηρεσίας ἱππάρχους καὶ φυλάρχους καὶ τῶν πεζῶν φυλῶν κοσμητὰς τῶν τάξεων, οἷς πρέπον ἂν εἴη τοῦτ' αὐτὸ τοὔνομα μάλιστα, οἷον καὶ οἱ πολλοὶ ταξιάρχους αὐτοὺς ἐπονομάζουσι. τούτων δὴ στρατηγοὺς μὲν ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως ταύτης οἱ νομοφύλακες προβαλλέσθων, αἱρείσθων δ' ἐκ τῶν προβληθέντων πάντες οἱ τοῦ πολέμου κοινωνοὶ γενόμενοί τε ἐν ταῖς
421 ἡλικίαις καὶ γιγνόμενοι ἑκάστοτε. ἐὰν δέ τις ἄρα δοκῇ τινι
D τῶν μὴ προβεβλημένων ἀμείνων εἶναι τῶν προβληθέντων τινός, ἐπονομάσας ἀνθ' ὅτου ὅντινα προβάλλεται, τοῦτ' αὐτὸ ὀμνὺς ἀντιπροβαλλέσθω τὸν ἕτερον· ὁπότερος δ' ἂν δόξῃ διαχειροτονούμενος, εἰς τὴν αἵρεσιν ἐγκρινέσθω. τρεῖς δέ, οἷς ἂν ἡ πλείστη χειροτονία γίγνηται, τούτους εἶναι στρατηγούς τε καὶ ἐπιμελητὰς τῶν κατὰ πόλεμον, δοκιμασθέντων καθάπερ οἱ νομοφύλακες. ταξιάρχους δὲ αὑτοῖσι προβάλλεσθαι μὲν τοὺς αἱρεθέντας στρατηγοὺς
E δώδεκα, ἑκάστῃ φυλῇ ταξίαρχον· τὴν δ' ἀντιπροβολὴν εἶναι, καθάπερ τῶν στρατηγῶν ἐγίγνετο, τὴν αὐτὴν καὶ περὶ τῶν ταξιαρχῶν καὶ τὴν ἐπιχειροτονίαν καὶ τὴν κρίσιν· τὸν δὲ ξύλλογον τοῦτον ἐν τῷ παρόντι, πρὶν πρυτάνεις τε καὶ βουλὴν ᾑρῆσθαι, τοὺς νομοφύλακας συλλέξαντας εἰς χωρίον ὡς ἱερώτατόν τε καὶ ἱκανώτατον καθίσαι χωρὶς μὲν τοὺς ὁπλίτας, χωρὶς δὲ τοὺς ἱππέας, τρίτον δ' ἐφεξῆς τούτοις πᾶν ὅσον ἐμπολέμιον· χειροτονούντων δὲ στρατηγοὺς μὲν καὶ ἱππάρχους πάντες, ταξιάρχους δὲ οἱ τὴν ἀσπίδα τιθέμενοι. φυλάρχους δὲ αὖ τούτοις πᾶν τὸ 756
ἱππικὸν αἱρείσθω, ψιλῶν δὲ ἢ τοξοτῶν ἤ τινος ἄλλου τῶν ἐμπολεμίων ἡγεμόνας οἱ στρατηγοὶ ἑαυτοῖς καθιστάντων. ἱππάρχων δὴ κατάστασις ἂν ἡμῖν ἔτι λοιπὴ γίγνοιτο. τού- 422
τους οὖν προβαλλέσθων μὲν οἵπερ καὶ τοὺς στρατηγοὺς προὐβάλλοντο, τὴν δὲ αἵρεσιν καὶ τὴν ἀντιπροβολὴν τούτων τὴν αὐτὴν γίγνεσθαι καθάπερ ἡ τῶν στρατηγῶν ἐγίγνετο, χειροτονείτω δὲ τὸ ἱππικὸν αὐτοὺς ἐναντίον ὁρώντων τῶν πεζῶν, δύο δὲ οἷς ἂν πλείστη χειροτονία γίγνη- B
ται, τούτους ἡγεμόνας εἶναι πάντων τῶν ἱππευόντων. τὰς δὲ ἀμφισβητήσεις τῶν χειροτονιῶν μέχρι δυοῖν εἶναι· τὸ δὲ τρίτον ἐὰν ἀμφισβητῇ τις, διαψηφίζεσθαι τούτους οἷσπερ τῆς χειροτονίας μέτρον ἑκάστοις ἕκαστον ἦν.

Βουλὴν δὲ εἶναι μὲν τριάκοντα δωδεκάδας, ἑξήκοντα δὲ καὶ τριακόσιοι γίγνοιντο ἂν πρέποντες ταῖς διανομαῖς· μέρη δὲ διανείμαντας τέτταρα κατὰ ἐνενήκοντα τὸν ἀρι- C
θμὸν τούτων ἐξ ἑκάστου τῶν τιμημάτων φέρειν ἐνενήκοντα βουλευτάς· πρῶτον μὲν ἐκ τῶν μεγίστων τιμημάτων ἅπαντας φέρειν ἐξ ἀνάγκης, ἢ ζημιοῦσθαι τὸν μὴ πειθόμενον τῇ δοξάσῃ ζημίᾳ· ἐπειδὰν δ' ἐνεχθῶσι, τούτους μὲν κατασημήνασθαι, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ φέρειν ἐκ τῶν δευτέρων τιμημάτων κατὰ ταὐτὰ καθάπερ τῇ πρόσθεν, τρίτῃ δ' ἐκ τῶν τρίτων τιμημάτων φέρειν μὲν τὸν βουλόμενον, ἐπάναγκες δὲ εἶναι τοῖς τῶν τριῶν τιμημάτων, τὸ δὲ τέ- D
ταρτόν τε καὶ σμικρότατον ἐλεύθερον ἀφεῖσθαι τῆς ζημίας ὃς ἂν αὐτῶν μὴ βούληται φέρειν. τετάρτῃ δὲ φέρειν μὲν 423
ἐκ τοῦ τετάρτου καὶ σμικροτάτου τιμήματος ἅπαντας, ἀζήμιον δ' εἶναι τὸν ἐκ τοῦ τετάρτου καὶ τρίτου τιμήματος, ἐὰν ἐνεγκεῖν μὴ βούληται· τὸν δ' ἐκ τοῦ δευτέρου καὶ πρώτου μὴ φέροντα ζημιοῦσθαι, τὸν μὲν ἐκ τοῦ δευτέρου τριπλασίᾳ τῆς πρώτης ζημίας, τὸν δ' ἐκ τοῦ πρώ- E
του τετραπλασίᾳ. πέμπτῃ δὲ ἡμέρᾳ τὰ κατασημανθέντα ὀνόματα ἐξενεγκεῖν μὲν τοὺς ἄρχοντας ἰδεῖν πᾶσι τοῖς πολίταις, φέρειν δ' ἐκ τούτων αὖ πάντα ἄνδρα ἢ ζημιοῦσθαι τῇ πρώτῃ ζημίᾳ. ὀγδοήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν ἐκλέξαντας ἀφ' ἑκάστων τῶν τιμημάτων, τοὺς ἡμίσεις τούτων ἀποκληρώσαντας δοκιμάσαι, τούτους δ' εἶναι τὸν ἐνιαυτὸν βουλευτάς.

---

3. εἱρείσθωσαν a. — 4. ὧν] δι' ὧν Stephano auctore Astius. — 7. δυοῖν a. — 12. αἰσχροκερδίας a. — 21. ὅπως ἂν Astius: ὅπως, ἄν abc. — 25. τοὔμπροσθεν ac. — 30. ὑπηρέτας ac. — 33. δὴ] δὲ a.
9. αὖ τούτοις] αὐτοῖς malebat Astius. — 14. ἀντιπροβολὴν cum Astio et Schoemanno bc: ἀντιβολὴν cum libris a. — 28. τούτοις ΑΞΩυfhr. — 31. ἕκαστον] ἑκάστων ac. — 24 et 25. ἐννενήκοντα Ξa. — 43. ἐκλέξαντες Α, ἐκλέ^{α}ξαντες Ω. — 44. ἑκάστου a.

Ἡ μὲν αἵρεσις οὕτω γιγνομένη μέσον ἂν ἔχοι μοναρχικῆς καὶ δημοκρατικῆς πολιτείας, ἧς ἀεὶ δεῖ μεσεύειν τὴν πολιτείαν· δοῦλοι γὰρ ἂν καὶ δεσπόται οὐκ ἄν ποτε
757 γένοιντο φίλοι, οὐδὲ ἐν ἴσαις τιμαῖς διαγορευόμενοι φαῦλοι καὶ σπουδαῖοι. τοῖς γὰρ ἀνίσοις τὰ ἴσα ἄνισα γίγνοιτ' ἄν, εἰ μὴ τυγχάνοι τοῦ μέτρου. διὰ γὰρ ἀμφότερα ταῦτα στάσεων αἱ πολιτεῖαι πληροῦνται. παλαιὸς γὰρ λόγος ἀληθὴς ὤν, ὡς ἰσότης φιλότητα ἀπεργάζεται, μάλα μὲν ὀρθῶς
424 εἴρηται καὶ ἐμμελῶς, ἥτις δ' ἐστί ποτε ἰσότης ἡ τοῦτο αὐτὸ δυναμένη, διὰ τὸ μὴ σφόδρα σαφὴς εἶναι σφόδρα
B ἡμᾶς διαταράττει. δυοῖν γὰρ ἰσοτήτοιν οὔσαιν, ὁμωνύμοιν μέν, ἔργῳ δὲ εἰς πολλὰ σχεδὸν ἐναντίαιν, τὴν μὲν ἑτέραν εἰς τὰς τιμὰς πᾶσα πόλις ἱκανὴ παραγαγεῖν καὶ πᾶς νομοθέτης, τὴν μέτρῳ ἴσην καὶ σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ, κλήρῳ ἀπευθύνων εἰς τὰς διανομὰς αὐτήν· τὴν δὲ ἀληθεστάτην καὶ ἀρίστην ἰσότητα οὐκέτι ῥᾴδιον παντὶ ἰδεῖν. Διὸς γὰρ δὴ κρίσις ἐστί, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀεὶ σμικρὰ μὲν ἐπαρκεῖ, πᾶν δὲ ὅσον ἂν ἐπαρκέσῃ πόλεσιν ἢ καὶ
C ἰδιώταις, πάντ' ἀγαθὰ ἀπεργάζεται· τῷ μὲν γὰρ μείζονι πλείω, τῷ δ' ἐλάττονι σμικρότερα νέμει, μέτρια διδοῦσα πρὸς τὴν αὐτῶν φύσιν ἑκατέρῳ, καὶ δὴ καὶ τιμὰς μείζοσι μὲν πρὸς ἀρετὴν ἀεὶ μείζους, τοῖς δὲ τοὐναντίον ἔχουσιν ἀρετῆς τε καὶ παιδείας τὸ πρέπον ἑκατέροις ἀπονέμει κατὰ λόγον. ἔστι γὰρ δή που καὶ τὸ πολιτικὸν ἡμῖν ἀεὶ τοῦτ' αὐτὸ τὸ δίκαιον· οὗ καὶ νῦν ἡμᾶς ὀρεγομένους δεῖ καὶ πρὸς ταύτην τὴν ἰσότητα, ὦ Κλεινία, ἀποβλέποντας
616 τὴν νῦν φυομένην κατοικίζειν πόλιν· ἄλλην τε ἄν ποτέ
D τις οἰκίζῃ, πρὸς ταὐτὸ τοῦτο σκοπούμενον χρεὼν νομο-
425 θετεῖν, ἀλλ' οὐ πρὸς ὀλίγους τυράννους ἢ πρὸς ἕνα ἢ καὶ κράτος δήμου τι, πρὸς δὲ τὸ δίκαιον ἀεί. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ νῦν δὴ λεχθέν, τὸ κατὰ φύσιν ἴσον ἀνίσοις ἑκάστοτε δοθέν. ἀναγκαῖόν γε μὴν καὶ τούτοις παρωνυμίοισί ποτε προσχρήσασθαι πόλιν ἅπασαν, εἰ μέλλει στάσεων ἑαυτῇ μὴ προσκοινωνήσειν κατά τι μέρος. τὸ γὰρ ἐπιεικὲς καὶ
E ξύγγνωμον τοῦ τελέου καὶ ἀκριβοῦς παρὰ δίκην τὴν ὀρθήν ἐστι παρατεθραυμένον, ὅταν γίγνηται. διὸ τῷ τοῦ κλήρου ἴσῳ ἀνάγκη προσχρήσασθαι δυσκολίας τῶν πολλῶν ἕνεκα, θεὸν καὶ ἀγαθὴν τύχην καὶ τότε ἐν εὐχαῖς ἐπικαλουμένους ἀπορθοῦν αὐτοὺς τὸν κλῆρον πρὸς τὸ δικαιότατον. οὕτω δὴ χρηστέον ἀναγκαίως μὲν τοῖν ἰσοτήτοιν ἀμφοῖν, ὡς
758 δ' ὅ τι μάλιστα ἐπ' ὀλιγίστοις τῇ ἑτέρᾳ, τῇ τῆς τύχης δεομένῃ.

Ταῦτα οὕτω διὰ ταῦτα, ὦ φίλοι, ἀναγκαῖον τὴν μέλλουσαν σώζεσθαι δρᾶν πόλιν. ἐπειδὴ δὲ ναῦς τε ἐν θαλάττῃ πλέουσα φυλακῆς ἡμέρας δεῖται καὶ νυκτὸς ἀεί, πόλις τε ὡσαύτως ἐν κλύδωνι τῶν ἄλλων πόλεων διαγομένη καὶ παντοδαπαῖσιν ἐπιβουλαῖς οἰκεῖ κινδυνεύουσα ἁλίσκεσθαι, δεῖ δὴ δι' ἡμέρας τε εἰς νύκτα καὶ ἐκ νυκτὸς 426
συνάπτειν πρὸς ἡμέραν ἄρχοντας ἄρχουσι, φρουροῦντάς B
τε φρουροῦσι διαδεχομένους ἀεὶ καὶ παραδιδόντας μηδέποτε λήγειν· πλῆθος δὲ οὐ δυνατὸν ὀξέως οὐδέποτε οὐδὲν τούτων πράττειν. ἀναγκαῖον δὲ τοὺς μὲν πολλοὺς τῶν βουλευτῶν ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἐᾶν ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοισι μένοντας εὐθημονεῖσθαι τὰ κατὰ τὰς αὐτῶν οἰκήσεις, τὸ δὲ δωδέκατον μέρος αὐτῶν ἐπὶ δώδεκα μῆνας νείμαντας ἓν ἐφ' ἑνὶ παρέχειν αὐτοὺς φύλακας, ἄν τέ τινί ποθεν ἄλλοθεν εἴτε καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως ἑτοίμως C
ἐπιτυχεῖν, ἄν τε ἀγγέλλειν βούληταί τις ἐάν τ' αὖ πυνθάνεσθαί τι τῶν ὧν προσήκει πόλει πρὸς πόλεις ἄλλας ἀποκρίνεσθαί τε καὶ ἐρωτήσασαν ἑτέρας ἀποδέξασθαι τὰς ἀποκρίσεις, καὶ δὴ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἑκάστοτε νεωτερισμῶν ἕνεκα παντοδαπῶν εἰωθότων ἀεὶ γίγνεσθαι, ὅπως
ἂν μάλιστα μὲν μὴ γίγνωνται, γενομένων δὲ ὅ τι τάχιστα D
αἰσθομένης τῆς πόλεως ἰαθῇ τὸ γενόμενον· διὸ ξυλλόγων τε ἀεὶ δεῖ τοῦτο εἶναι τὸ προκαθήμενον τῆς πόλεως κύριον καὶ διαλύσεων τῶν τε κατὰ νόμους τῶν τε ἐξαίφνης προσπιπτουσῶν τῇ πόλει. ταῦτα μὲν οὖν πάντα τὸ δωδέκατον ἂν μέρος τῆς βουλῆς εἴη τὸ διακοσμοῦν, τὰ ἕνδεκα
ἀναπαυόμενον τοῦ ἐνιαυτοῦ μέρη. κοινῇ δὲ μετὰ τῶν 427
ἄλλων ἀρχῶν δεῖ τὰς φυλακὰς ταύτας φυλάττειν κατὰ πόλιν τοῦτο τὸ μόριον τῆς βουλῆς ἀεί.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ πόλιν οὕτως ἔχοντα μετρίως ἂν εἴη
διατεταγμένα· τῆς δὲ ἄλλης χώρας πάσης τίς ἐπιμέλεια E
καὶ τίς τάξις; ἆρ' οὐχ ἡνίκα πᾶσα μὲν ἡ πόλις, σύμπασα δὲ ἡ χώρα κατὰ δώδεκα μέρη διανενέμηται, τῆς πόλεως αὐτῆς ὁδῶν καὶ οἰκήσεων καὶ οἰκοδομιῶν καὶ λιμένων καὶ ἀγορᾶς καὶ κρηνῶν καὶ δὴ καὶ τεμενῶν καὶ ἱερῶν καὶ πάντων τῶν τοιούτων ἐπιμελητὰς δεῖ τινὰς ἀποδεδειγμένους εἶναι;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Λέγωμεν δὴ τοῖς μὲν ἱεροῖς νεωκόρους τε καὶ 759
ἱερέας καὶ ἱερείας δεῖν γίγνεσθαι· ὁδῶν δὲ καὶ οἰκοδομιῶν καὶ κόσμου τοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνθρώπων τε, ἵνα μὴ ἀδικῶσι, καὶ τῶν ἄλλων θηρίων ἐν αὐτῷ τε τῷ τῆς πόλεως περιβόλῳ καὶ προαστείῳ, ὅπως ἂν τὰ προσήκοντα πόλεσι γίγνηται, ἑλέσθαι δεῖ τρία μὲν ἀρχόντων εἴδη, περὶ μὲν τὸ νῦν δὴ λεχθὲν ἀστυνόμους ἐπονομάζοντα, τὸ δὲ περὶ ἀγορᾶς κόσμον ἀγορανόμους, ἱερῶν δὲ ἱερέας. οἷς
μὲν εἰσὶ πάτριαι ἱερωσύναι καὶ αἷς, μὴ κινεῖν· εἰ δέ, οἷον B
τὸ πρῶτον κατοικιζομένοις εἰκὸς γίγνεσθαι περὶ τὰ τοι-
αῦτα, ἢ μηδενὶ ἢ τισιν ὀλίγοις, οἷς μὴ καθεστήκοι, κατα- 428
στατέον ἱερέας τε καὶ ἱερείας νεωκόρους γίγνεσθαι τοῖς θεοῖς. Τούτων δὴ πάντων τὰ μὲν αἱρετὰ χρή, τὰ δὲ κληρωτὰ ἐν ταῖς καταστάσεσι γίγνεσθαι, μιγνύντας πρὸς

---

33. μέλλοι a. — 36. παρατεθραυσμένον ac. — 37. ἴσως a. — 40. ταῖν a.
9. αὐτοὺς a. — 17. διὰ AΞΩvfh, δι' ἃ Winckelmannus. — 27. ἆρα a. — 41. κόσμον Stallbaumii operae. — 43. ἃς A et pr. Ω. — 44. ὀλιγίστοις καθεστήκοι Stephanus, ὀλίγοις ἱερωσύνη καθεστήκοι Astius, ὀλίγοις ὅσια καθεστήκοι Orellius.

φιλίαν ἀλλήλοις δῆμον καὶ μὴ δῆμον ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ καὶ πόλει, ὅπως ἂν μάλιστα ὁμονοῶν εἴη. τὰ μὲν οὖν τῶν C ἱερῶν τῷ θεῷ ἐπιτρέποντα αὐτῷ τὸ κεχαρισμένον γίγνεσθαι, κληροῦν οὕτω τῇ θείᾳ τύχῃ ἀποδιδόντα, δοκιμάζειν δὲ τὸν ἀεὶ λαγχάνοντα πρῶτον μὲν ὁλόκληρον καὶ γνήσιον, ἔπειτα ὡς ὅ τι μάλιστα ἐκ καθαρευουσῶν οἰκήσεων, φόνου δὲ ἁγνὸν καὶ πάντων τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰς τὰ θεῖα ἁμαρτανομένων αὐτὸν καὶ πατέρα καὶ μητέρα κατὰ ταὐτὰ βεβιωκότας. ἐκ Δελφῶν δὲ χρὴ νόμους περὶ τὰ θεῖα πάντα κομισαμένους καὶ καταστήσαντας ἐπ' αὐτοῖς D ἐξηγητὰς τούτοις χρῆσθαι. κατ' ἐνιαυτὸν δὲ εἶναι καὶ μὴ μακρότερον τὴν ἱερωσύνην ἑκάστην, ἔτη δὲ μὴ ἔλαττον ἑξήκοντα ἡμῖν εἴη γεγονὼς ὁ μέλλων καθ' ἱεροὺς νόμους περὶ τὰ θεῖα ἱκανῶς ἁγιστεύσειν· ταὐτὰ δὲ καὶ περὶ τῶν ἱερειῶν ἔστω τὰ νόμιμα. τοὺς δὲ ἐξηγητὰς τρὶς φερέτω- 429 σαν μὲν αἱ τέτταρες φυλαὶ τέτταρας ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, τρεῖς δὲ οἷς ἂν πλείστη γένηται ψῆφος δοκιμάσαντας ἐννέα πέμπειν εἰς Δελφοὺς ἀνελεῖν ἐξ ἑκάστης τριάδος ἕνα· E τὴν δὲ δοκιμασίαν αὐτῶν καὶ τοῦ χρόνου τὴν ἡλικίαν εἶναι καθάπερ τῶν ἱερέων. οὗτοι δὲ ἔστων ἐξηγηταὶ διὰ βίου· τὸν δέ γε λιπόντα προαιρείσθωσαν αἱ τέτταρες φυλαί, ὅθεν ἂν ἐκλίπῃ. ταμίας δὲ δὴ τῶν τε ἱερῶν χρημάτων ἑκάστοις τοῖς ἱεροῖς καὶ τεμενῶν καὶ καρπῶν τούτων 617 καὶ μισθώσεων κυρίους αἱρεῖσθαι μὲν ἐκ τῶν μεγίστων 760 τιμημάτων τρεῖς εἰς τὰ μέγιστα ἱερά, δύο δ' εἰς τὰ σμικρότερα, πρὸς δὲ τὰ ἐμμελέστατα ἕνα· τὴν δὲ αἵρεσιν τούτων καὶ τὴν δοκιμασίαν γίγνεσθαι καθάπερ ἡ τῶν στρατηγῶν ἐγίγνετο. Καὶ τὰ μὲν αὖ περὶ τὰ ἱερὰ ταῦτα γιγνέσθω.

Ἀφρούρητον δὲ δὴ μηδὲν εἰς δύναμιν ἔστω. πόλεως μὲν οὖν αἱ φρουραὶ πέρι ταύτῃ γιγνέσθωσαν, στρατηγῶν ἐπιμελουμένων καὶ ταξιαρχῶν καὶ ἱππάρχων καὶ φυλάρ- B χων καὶ πρυτάνεων καὶ δὴ καὶ ἀστυνόμων καὶ ἀγορανόμων, ὁπόταν αἱρεθέντες ἡμῖν καταστῶσί τινες ἱκανῶς· τὴν δὲ ἄλλην χώραν φυλάττειν πᾶσαν κατὰ τάδε. δώδεκα μὲν ἡμῖν ἡ χώρα πᾶσα εἰς δύναμιν ἴσα μόρια νενέμηται, 430 φυλὴ δὲ μία τῷ μορίῳ ἑκάστῳ ἐπικληρωθεῖσα κατ' ἐνιαυτὸν παρεχέτω πέντε οἷον ἀγρονόμους τε καὶ φυλάρχους, τούτοις δ' ἔστω καταλέξασθαι τῆς αὑτῶν φυλῆς ἑκάστῳ C δώδεκα τῶν πέντε ἐκ τῶν νέων, μὴ ἔλαττον ἢ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονότας, μὴ πλεῖον δὲ ἢ τριάκοντα. τούτοις δὲ διακληρωθήτω τὰ μόρια τῆς χώρας κατὰ μῆνα ἕκαστα ἑκάστοις, ὅπως ἂν πάσης τῆς χώρας ἔμπειροί τε καὶ ἐπιστήμονες γίγνωνται πάντες. δύο δ' ἔτη τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν φρουρὰν γίγνεσθαι φρουροῖς τε καὶ ἄρχουσιν. ὅπως δ' ἂν τὸ πρῶτον λάχωσι τὰ μέρη, τοὺς τῆς χώρας τόπους μεταλλάττοντας ἀεὶ τὸν ἑξῆς τόπον ἑκάστου μηνὸς ἡγεῖσθαι τοὺς φρουράρχους ἐπὶ δεξιὰ κύκλῳ· τὸ δ' ἐπὶ δεξιὰ D γιγνέσθω τὸ πρὸς ἕω. περιελθόντος δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ δευτέρῳ ἔτει, ἵνα ὡς πλεῖστοι τῶν φρουρῶν μὴ μόνον ἔμπειροι τῆς χώρας γίγνωνται κατὰ μίαν ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ, πρὸς τῇ χώρᾳ δὲ ἅμα καὶ τῆς ὥρας ἑκάστης περὶ ἕκαστον τὸν τόπον τὸ γιγνόμενον ὡς πλεῖστοι καταμάθωσιν, οἱ τότε ἡγούμενοι πάλιν ἀφηγείσθωσαν εἰς τὸν εὐώνυμον ἀεὶ μεταβάλλοντες τόπον, ἕως ἂν τὸ δεύτερον E διεξέλθωσιν ἔτος. τῷ τρίτῳ δὲ ἄλλους ἀγρονόμους αἱρεῖσθαι καὶ φρουράρχους τοὺς πέντε τῶν δώδεκα ἐπιμελητάς. ἐν δὲ δὴ ταῖς διατριβαῖς τῷ τόπῳ ἑκάστῳ τὴν ἐπιμέλειαν 431 εἶναι τοιάνδε τινά, πρῶτον μὲν ὅπως εὐερκὴς ἡ χώρα πρὸς τοὺς πολεμίους ὅ τι μάλιστα ἔσται, ταφρεύοντάς τε ὅσα ἂν τούτου δέῃ καὶ ἀποσκάπτοντας καὶ ἐν οἰκοδομήμασιν εἰς δύναμιν εἴργοντας τοὺς ἐπιχειροῦντας ὁτιοῦν τὴν χώραν καὶ τὰ κτήματα κακουργεῖν, χρωμένους δ' ὑποζυγίοις καὶ τοῖς οἰκέταις τοῖς ἐν τῷ τόπῳ ἑκάστῳ 761 πρὸς ταῦτα, δι' ἐκείνων ποιοῦντας, ἐκείνοις ἐπιστατοῦντας, τῶν οἰκείων ἔργων αὐτῶν ἀργίας ὅ τι μάλιστα ἐκλεγομένους. δύσβατα δὲ δὴ πάντα ποιεῖν τοῖς ἐχθροῖς, τοῖς δὲ φίλοις ὅ τι μάλιστα εὔβατα ἀνθρώποις τε καὶ ὑποζυγίοις καὶ βοσκήμασιν, ὁδῶν τε ἐπιμελουμένους, ὅπως ὡς ἡμερώταται ἕκασται γίγνωνται, καὶ τῶν ἐκ Διὸς ὑδάτων, ἵνα τὴν χώραν μὴ κακουργῇ, μᾶλλον δ' ὠφελῇ ῥέοντα ἐκ τῶν ὑψηλῶν εἰς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι νάπας ὅσαι κοῖλαι, B τὰς ἐκροὰς αὐτῶν εἴργοντας οἰκοδομήμασί τε καὶ ταφρεύμασιν, ὅπως ἂν τὰ παρὰ τοῦ Διὸς ὕδατα καταδεχόμεναι καὶ πίνουσαι, τοῖς ὑποκάτωθεν ἀγροῖς τε καὶ τόποις πᾶσι νάματα καὶ κρήνας ποιοῦσαι, καὶ τοὺς αὐχμηροτάτους τόπους πολυύδρους τε καὶ εὐύδρους ἀπεργάζωνται· τά τε πηγαῖα ὕδατα, ἐάν τέ τις ποταμὸς ἐάν τε καὶ κρήνη ᾖ, κοσμοῦντες φυτεύμασί τε καὶ οἰκοδομήμασιν εὐπρεπέστερα καὶ συνάγοντες μεταλλείαις νάματα πάντα C ἄφθονα ποιῶσιν ὑδρείαις τε καθ' ἑκάστας τὰς ὥρας, εἴ 432 τί που ἄλσος ἢ τέμενος περὶ ταῦτα ἀνειμένον ᾖ, τὰ ῥεύματα ἀφιέντες εἰς αὐτὰ τὰ τῶν θεῶν ἱερὰ κοσμῶσι. πανταχῇ δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις γυμνάσια χρὴ κατασκευάζειν τοὺς νέους αὑτοῖς τε καὶ τοῖς γέρουσι γεροντικὰ λουτρὰ θερμὰ παρέχοντας, ὕλην παρατιθέντας αὔην καὶ ξηρὰν ἄφθονον, ἐπ' ὀνήσει καμνόντων τε νόσοις καὶ πόνοις τετρυμένα D γεωργικοῖς σώματα δεχομένους εὐμενῶς ἰατροῦ δέξιν μὴ πάνυ σοφοῦ βελτίονα συχνῷ. Ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα κόσμος τε καὶ ὠφέλεια τοῖς τόποις

8. αὐτόν τε καὶ a. — 10. πάντα om. a. — 12. ἑκάστῳ a. — 14. ἁγιστεύειν a. — ταυτὰ a. — 15. τρεῖς Ωr, τρεῖς Ah. — 17. δοκιμάσαντας τοὺς ἐννέα a. — 18. ἀφελεῖν a. — 22. δὴ] δεῖ a. — 38. φρουράρχους C. Fr. Hermannus. — 39. καταδέξασθαι AΩvfhr.

2. τῶν ἑξῆς τόπων a. — 3. ἐπιδέξια bis a. — 22. τοῖς] ἐν τοῖς AΩvf. — 36. ὑδρείαις a. — 37. ἄλσος] δάσος A et fortasse pr. Ω. — ἀνειμένον cum Astio bc: ἀφειμένον cum libris a, quod tuetur Winckelmannus ad Plut. Erot. p. 230. — 43. εὐμαρῶς a. — 44. δέξιν Winckelmannus (ad Plut. Erot. p. 230): δ' ἕξιν abc.

*γίγνοιτ' ἂν μετὰ παιδιᾶς οὐδαμῇ ἀχαρίτου· σπουδὴ δὲ
περὶ ταῦτα ἥδε ἔστω. τοὺς ἑξήκοντα ἑκάστους τὸν αὐτῶν
τόπον φυλάττειν μὴ μόνον πολεμίων ἕνεκα ἀλλὰ καὶ τῶν
φίλων φασκόντων εἶναι. γειτόνων δὲ καὶ τῶν ἄλλων πο-*
E *λιτῶν ἥν ἄλλος ἄλλον ἀδικῇ, δοῦλος ἢ ἐλεύθερος, δικά-
ζοντας τῷ ἀδικεῖσθαι φάσκοντι, τὰ μὲν σμικρὰ αὐτοὺς
τοὺς πέντε ἄρχοντας, τὰ δὲ μείζονα μετὰ τῶν δώδεκα
τοὺς ἑπτακαίδεκα δικάζειν μέχρι τριῶν μνῶν, ὅσα ἂν
ἕτερος ἑτέρῳ ἐπικαλῇ. δικαστὴν δὲ καὶ ἄρχοντα ἀνυπεύ-
θυνον οὐδένα δικάζειν καὶ ἄρχειν δεῖ πλὴν τῶν τὸ τέλος*
433 *ἐπιτιθέντων οἷον βασιλέων. καὶ δὴ καὶ τοὺς ἀγρονόμους
τούτους, ἐὰν ὑβρίζωσί τι περὶ τοὺς ὧν ἐπιμελοῦνται, προσ-*
762 *τάξεις τε προστάττοντες ἀνίσους καὶ ἐπιχειροῦντες λαμ-
βάνειν τε καὶ φέρειν τῶν ἐν ταῖς γεωργίαις μὴ πείσαντες,
καὶ ἐὰν δέχωνταί τι κολακείας ἕνεκα διδόντων ἢ καὶ
δίκας ἀδίκως διανέμωσι, ταῖς μὲν θωπείαις ὑπείκοντες
ὀνείδη φερέσθωσαν ἐν πάσῃ τῇ πόλει, τῶν δὲ ἄλλων ἀδι-
κημάτων ὅ τι ἂν ἀδικῶσι τοὺς ἐν τῷ τόπῳ, τῶν μέχρι
μνᾶς ἐν τοῖς κωμήταις καὶ γείτοσιν ὑπεχέτωσαν ἑκόντες
δίκας, τῶν δὲ μειζόνων ἑκάστοτε ἀδικημάτων ἢ καὶ τῶν*
B *ἐλαττόνων, ἐὰν μὴ 'θέλωσιν ὑπέχειν πιστεύοντες τῷ μεθί-
στασθαι κατὰ μῆνας εἰς ἕτερον ἀεὶ τόπον φεύγοντες ἀπο-
φευξεῖσθαι, τούτων πέρι λαγχάνειν μὲν ἐν ταῖς κοιναῖς
δίκαις τὸν ἀδικούμενον, ἐὰν δ' ἕλῃ, τὴν διπλασίαν πραт-
τέσθω τὸν ὑποφεύγοντα καὶ μὴ ἐθελήσαντα ὑποσχεῖν
ἑκόντα τιμωρίαν. Διαιτάσθων δὲ οἵ τε ἄρχοντες οἵ τε
ἀγρονόμοι τὰ δύο ἔτη τοιόνδε τινὰ τρόπον. πρῶτον μὲν*
C *δὴ καθ' ἑκάστους τοὺς τόπους εἶναι ξυσσίτια, ἐν οἷς
κοινῇ τὴν δίαιταν ποιητέον ἅπασιν· ὁ δὲ ἀποσυσσιτήσας
κἂν ἡντιναοῦν ἡμέραν ἢ νύκτα ἀποκοιμηθεὶς μὴ τῶν ἀρ-
χόντων ταξάντων ἢ πάσης τινὸς ἀνάγκης ἐπιπεσούσης,*
434 *ἐὰν ἀποφήνωσιν αὐτὸν οἱ πέντε καὶ γράψαντες θῶσιν ἐν*
618 *ἀγορᾷ καταλελοιπότα τὴν φρουράν, ὀνείδη τε ἐχέτω τὴν
πολιτείαν ὡς προδιδοὺς τὸ ἑαυτοῦ μέρος, κολαζέσθω τε
πληγαῖς ὑπὸ τοῦ συντυγχάνοντος καὶ ἐθέλοντος κολάζειν*
D *ἀτιμωρήτως. τῶν δὲ ἀρχόντων αὐτῶν ἐάν τίς τι δρᾷ
τοιοῦτον αὐτός, ἐπιμελεῖσθαι μὲν τοῦ τοιούτου πάντας
τοὺς ἑξήκοντα χρεών, ὁ δὲ αἰσθόμενός τε καὶ πυθόμενος
μὴ ἐπεξιὼν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνεχέσθω νόμοις καὶ πλείονι
τῶν νέων ζημιούσθω· περὶ τὰς τῶν νέων ἀρχὰς ἠτιμάσθω
πάσας. τούτων δὲ οἱ νομοφύλακες ἐπίσκοποι ἀκριβεῖς
ἔστωσαν, ὅπως ἢ μὴ γίγνηται τὴν ἀρχὴν ἢ γιγνόμενα*
E *τῆς ἀξίας δίκης τυγχάνῃ. δεῖ δὴ πάντ' ἄνδρα διανοεῖ-
σθαι περὶ ἁπάντων ἀνθρώπων ὡς ὁ μὴ δουλεύσας οὐδ'
ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιος ἐπαίνου, καὶ καλλωπίζεσθαι
χρὴ τῷ καλῶς δουλεῦσαι μᾶλλον ἢ τῷ καλῶς ἄρξαι,
πρῶτον μὲν τοῖς νόμοις, ὡς ταύτην τοῖς θεοῖς οὖσαν
δουλείαν, ἔπειτα τοῖς πρεσβυτέροις τε καὶ ἐντίμως βεβιω-
κόσι τοὺς νέους. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης
δεῖ τῆς ταπεινῆς καὶ ἀπόρου γεγευμένον εἶναι τὰ δύο ἔτη
ταῦτα τὸν τῶν ἀγρονόμων γεγονότα. ἐπειδὰν γὰρ δὴ
καταλεγῶσιν οἱ δώδεκα, ξυνελθόντες μετὰ τῶν πέντε βου-* 763
λευέσθωσαν ὡς οἷόνπερ οἰκέται οὐχ ἕξουσιν αὐτοῖς ἄλλους 435
*οἰκέτας τε καὶ δούλους, οὐδ' ἐκ τῶν ἄλλων γεωργῶν τε
καὶ κωμητῶν τοῖς ἐκείνων ἐπὶ τὰ ἴδια χρήσονται ὑπηρε-
τήματα διακόνοις, ἀλλὰ μόνον ὅσα εἰς τὰ δημόσια· τὰ
δ' ἄλλα αὐτοὶ δι' αὑτῶν διανοηθήτωσαν ὡς βιωσόμενοι
διακονοῦντές τε καὶ διακονούμενοι ἑαυτοῖς, πρὸς δὲ τού-
τοις πᾶσαν τὴν χώραν διεξερευνώμενοι θέρους καὶ χει-
μῶνος σὺν τοῖς ὅπλοις φυλακῆς τε καὶ γνωρίσεως ἕνεκα* B
*πάντων ἀεὶ τῶν τόπων. κινδυνεύει γὰρ οὐδενὸς ἔλαττον
μάθημα εἶναι δι' ἀκριβείας ἐπίστασθαι πάντας τὴν αὑ-
τῶν χώραν· οὗ δὴ χάριν κυνηγέσια καὶ τὴν ἄλλην θήραν
οὐχ ἧττον ἐπιτηδεύειν δεῖ τὸν ἡβῶντα ἢ τῆς ἄλλης ἡδο-
νῆς ἅμα καὶ ὠφελείας τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα γιγνομένης
πᾶσι. τούτους οὖν αὐτούς τε καὶ τὸ ἐπιτήδευμα εἴτε τις
κρυπτοὺς εἴτε ἀγρονόμους εἴθ' ὅ τι καλῶν χαίρει τοῦτο
προσαγορεύων, προθύμως πᾶς ἀνὴρ εἰς δύναμιν ἐπιτη-* C
δευέτω, ὅσοι μέλλουσι τὴν αὑτῶν πόλιν ἱκανῶς σῴζειν.

*Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο ἀρχόντων αἱρέσεως ἀγορανόμων
πέρι καὶ ἀστυνόμων ἦν ἡμῖν ἑπόμενον. ἕποιντο δ' ἂν
ἀγρονόμοις ἀστυνόμοι τρεῖς ἑξήκοντα οὖσι, τριχῇ δώ-
δεκα μέρη τῆς πόλεως διαλαβόντες, μιμούμενοι ἐκείνους,
τῶν τε ὁδῶν ἐπιμελούμενοι τῶν κατὰ τὸ ἄστυ καὶ τῶν* 436
*ἐκ τῆς χώρας λεωφόρων εἰς τὴν πόλιν ἀεὶ τεταμένων καὶ
τῶν οἰκοδομιῶν, ἵνα κατὰ νόμους γίγνωνται πᾶσαι, καὶ* D
*δὴ καὶ τῶν ὑδάτων, ὁπόσ' ἂν αὐτοῖς πέμπωσι καὶ παρα-
διδῶσιν οἱ φρουροῦντες τεθεραπευμένα, ὅπως εἰς τὰς
κρήνας ἱκανὰ καὶ καθαρὰ πορευόμενα κοσμῇ τε ἅμα καὶ
ὠφελῇ τὴν πόλιν. δεῖ δὴ καὶ τούτους δυνατούς τε εἶναι
καὶ σχολάζοντας τῶν κοινῶν ἐπιμελεῖσθαι· διὸ προβαλλέ-
σθω μὲν πᾶς ἀνὴρ ἐκ τῶν μεγίστων τιμημάτων ἀστυνό-
μον ὃν ἂν βούληται, διαχειροτονηθέντων δὲ καὶ ἀφικο-
μένων εἰς ἓξ οἷς ἂν πλεῖσται γίγνωνται, τοὺς τρεῖς ἀπο-* E
*κληρωσάντων οἷς τούτων ἐπιμελές· δοκιμασθέντες δὲ ἀρ-
χόντων κατὰ τοὺς τεθέντας αὐτοῖς νόμους. Ἀγορανόμους
δ' ἑξῆς τούτοις αἱρεῖσθαι μὲν ἐκ τῶν δευτέρων καὶ πρώ-
των τιμημάτων πέντε, τὰ δ' ἄλλα αὐτῶν γίγνεσθαι τὴν
αἵρεσιν καθάπερ ἡ τῶν ἀστυνόμων, δέκα ἐκ τῶν ἄλλων
χειροτονηθέντας τοὺς πέντε ἀποκληρῶσαι, καὶ δοκιμα-
σθέντας αὐτοὺς ἄρχοντας ἀποφῆναι. χειροτονείτω δὲ πᾶς
πάντα· ὁ δὲ μὴ 'θέλων, ἐὰν εἰσαγγελθῇ πρὸς τοὺς ἄρχον-* 764

---

1. *ἀχαρίστου* ḫ a. — 21. *μὴ 'θέλωσιν* Baiterus: *μὴ θέλωσιν* a b c. — 24. *δίκας* *A* et pr. *Ω*: *δίκην* *Ξ*, *δίκαις* a b c. 21. *κρυπτοὺς*] An hic fuit sedes glossae apud Timaeum *ἱππαγρέται*? Oa. Vid. C. O. Müller in Dorier Vol. II. p. 43 sq. — 25. *ἦν* in litura *ΑΩ*. — 26. *ἀγρονόμοις* Astius: *ἀγρονόμοις τε* cum libris a, *ἀγρονόμοις γε* cum Bekkero c. — 29. *τεταγμένων* a. — 38. *εἰς κρίσιν ἓξ* Astius, *εἰς ἐξέτασιν ἓξ* Winckelmannus. — 40. *αὐτοὺς* *A* et pr. *Ω*, *αὐτοῖς* a. — 43. *δέκαν τῶν* pr. *A*, *δέκα ἢ τῶν* *ΞΩ*vfhr et corr. *A*. — 46. *μὴ 'θέλων* Baiterus: *μὴ θέλων* a b c.

τας, ζημιούσθω πεντήκοντα δραχμαῖς πρὸς τῷ κακὸς εἶναι δοκεῖν. ἴτω δ᾽ εἰς ἐκκλησίαν καὶ τὸν κοινὸν ξύλλο-
437 γον ὁ βουλόμενος, ἐπάναγκες δ᾽ ἔστω τῷ τῶν δευτέρων καὶ πρώτων τιμημάτων, δέκα δραχμαῖς ζημιουμένῳ ἐὰν μὴ παρὼν ἐξετάζηται τοῖς ξυλλόγοις. τρίτῳ δὲ τιμήματι καὶ τετάρτῳ μὴ ἐπάναγκες, ἀλλὰ ἀζήμιος ἀφείσθω, ἐὰν μή τι παραγγείλωσιν οἱ ἄρχοντες πᾶσιν ἔκ τινος ἀνάγκης
B ξυνιέναι. τοὺς δὲ δὴ ἀγορανόμους τὸν περὶ τὴν ἀγορὰν κόσμον διαταχθέντα ὑπὸ νόμων φυλάττειν καὶ ἱερῶν καὶ κρηνῶν ἐπιμελεῖσθαι τῶν κατ᾽ ἀγοράν, ὅπως μηδὲν ἀδικῇ μηδείς, τὸν ἀδικοῦντα δὲ κολάζειν, πληγαῖς μὲν καὶ δεσμοῖς δοῦλον καὶ ξένον, ἐὰν δ᾽ ἐπιχώριος ὤν τις περὶ τὰ τοιαῦτα ἀκοσμῇ, μέχρι μὲν ἑκατὸν δραχμῶν νομίσματος αὐτοὺς εἶναι κυρίους διαδικάζοντας, μέχρι δὲ διπλασίου
C τούτου κοινῇ μετὰ ἀστυνόμων ζημιοῦν δικάζοντας τῷ ἀδικοῦντι. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἀστυνόμοις ἔστω ζημιώματά τε καὶ κολάσεις ἐν τῇ ἑαυτῶν ἀρχῇ, μέχρι μὲν μνᾶς αὐτοὺς ζημιοῦντας, τὴν διπλασίαν δὲ μετὰ ἀγορανόμων.

Μουσικῆς δὲ τὸ μετὰ τοῦτο καὶ γυμναστικῆς ἄρχοντας καθίστασθαι πρέπον ἂν εἴη, διττοὺς ἑκατέρων, τοὺς μὲν παιδείας αὐτῶν ἕνεκα, τοὺς δὲ ἀγωνιστικῆς. παιδείας μὲν
438 βούλεται λέγειν ὁ νόμος γυμνασίων καὶ διδασκαλείων ἐπι-
D μελητὰς κόσμου καὶ παιδεύσεως ἅμα καὶ τῆς περὶ ταῦτα ἐπιμελείας τῶν φοιτήσεών τε πέρι καὶ οἰκήσεων ἀῤῥένων καὶ θηλειῶν κορῶν, ἀγωνίας δὲ ἔν τε τοῖς γυμνικοῖς καὶ περὶ τὴν μουσικὴν ἀθλοθέτας ἀθληταῖς, διττοὺς αὖ τούτους, περὶ μουσικὴν μὲν ἑτέρους, περὶ ἀγωνίαν δ᾽ ἄλλους. ἀγωνιστικῆς μὲν οὖν ἀνθρώπων τε καὶ ἵππων τοὺς αὐτούς, μουσικῆς δὲ ἑτέρους μὲν τοὺς περὶ μονῳδίαν τε
E καὶ μιμητικήν, οἷον ῥαψῳδῶν καὶ κιθαρῳδῶν καὶ αὐλητῶν καὶ πάντων τῶν τοιούτων ἀθλοθέτας ἑτέρους πρέπον ἂν εἴη γίγνεσθαι, τῶν δὲ περὶ χορῳδίαν ἄλλους. πρῶτον δὴ περὶ τὴν τῶν χορῶν παιδιὰν παίδων τε καὶ ἀνδρῶν
619 καὶ θηλειῶν κορῶν ἐν ὀρχήσεσι καὶ τῇ τάξει τῇ ἁπάσῃ γιγνομένῃ μουσικῇ τοὺς ἄρχοντας αἱρεῖσθαί που χρεών· ἱκανὸς δὲ εἷς ἄρχων αὐτοῖς, μὴ ἔλαττον τετταράκοντα γε-
765 γονὼς ἐτῶν. ἱκανὸς δὲ καὶ περὶ μονῳδίαν εἷς, μὴ ἔλαττον ἢ τριάκοντα γεγονὼς ἐτῶν, εἰσαγωγεύς τε εἶναι καὶ τοῖς ἁμιλλωμένοις τὴν διάκρισιν ἱκανῶς ἀποδιδούς. τὸν δὴ χορῶν ἄρχοντα καὶ διαθετῆρα αἱρεῖσθαι χρὴ τοιόνδε τινὰ τρόπον. ὅσοι μὲν φιλοφρόνως ἐσχήκασι περὶ τὰ τοι-
439 αῦτα, εἰς τὸν ξύλλογον ἴτωσαν, ἐπιζήμιοι ἐὰν μὴ ἴωσι· τούτου δὲ οἱ νομοφύλακες κριταί· τοῖς δ᾽ ἄλλοις, ἐὰν μὴ βούλωνται, μηδὲν ἐπάναγκες ἔστω. καὶ τὴν προβολὴν δὴ
B τὸν αἱρούμενον ἐκ τῶν ἐμπείρων ποιητέον, ἔν τε τῇ δοκιμασίᾳ κατηγόρημα ἓν τοῦτ᾽ ἔστω καὶ ἀπηγόρημα, τῶν μὲν ὡς ἄπειρος ὁ λαχών, τῶν δ᾽ ὡς ἔμπειρος· ὃς δ᾽ ἂν εἷς ἐκ προχειροτονηθέντων δέκα λάχῃ, δοκιμασθεὶς τὸν ἐνιαυτὸν τῶν χορῶν ἀρχέτω κατὰ νόμον. κατὰ ταὐτὰ δὲ τούτοις καὶ ταύτῃ ὁ λαχὼν τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον τῶν ἀφικομένων εἰς κρίσιν μονῳδιῶν τε καὶ συναυλιῶν ἀρχέτω, εἰς τοὺς κριτὰς ἀποδιδοὺς ὁ λαχὼν τὴν κρίσιν. *Μετὰ* C
δὲ ταῦτα χρεὼν ἀγωνίας ἀθλοθέτας αἱρεῖσθαι τῆς περὶ τὰ γυμνάσια ἵππων τε καὶ ἀνθρώπων ἐκ τῶν τρίτων τε καὶ ἔτι τῶν δευτέρων τιμημάτων. εἰς δὲ τὴν αἵρεσιν ἔστω μὲν ἐπάναγκες τοῖς τρισὶ πορεύεσθαι τιμήμασι, τὸ σμικρότατον δὲ ἀζήμιον ἀφείσθω. τρεῖς δ᾽ ἔστωσαν οἱ λαχόντες, τῶν προχειροτονηθέντων μὲν εἴκοσι, λαχόντων δὲ ἐκ τῶν εἴκοσι τριῶν, οὓς ἂν καὶ ψῆφος ἡ τῶν δοκιμαζόντων δοκιμάσῃ. ἐὰν δέ τις ἀποδοκιμασθῇ καθ᾽ ἡντι- D
νοῦν ἀρχῆς λῆξιν καὶ κρίσιν, ἄλλους ἀνθαιρεῖσθαι κατὰ ταὐτὰ καὶ τὴν δοκιμασίαν ὡσαύτως αὐτῶν πέρι ποιεῖσθαι. *Λοιπὸς* δὲ ἄρχων περὶ τὰ προειρημένα ἡμῖν ὁ τῆς παιδείας ἐπιμελητὴς πάσης θηλειῶν τε καὶ ἀῤῥένων. εἷς μὲν 440
δὴ καὶ ὁ τούτων ἄρξων ἔστω κατὰ νόμους, ἐτῶν μὲν γεγονὼς μὴ ἔλαττον ἢ πεντήκοντα, παίδων δὲ γνησίων πατήρ, μάλιστα μὲν υἱέων καὶ θυγατέρων, εἰ δὲ μή,
θάτερα· διανοηθήτω δὲ αὐτός τε ὁ προκριθεὶς καὶ ὁ E
προκρίνων ὡς οὖσαν ταύτην τὴν ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ πόλει ἀκροτάτων ἀρχῶν πολὺ μεγίστην. παντὸς γὰρ δὴ φυτοῦ ἡ πρώτη βλάστη καλῶς ὁρμηθεῖσα πρὸς ἀρετὴν τῆς αὑτοῦ φύσεως κυριωτάτη τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον, τῶν τε ἄλλων φυτῶν καὶ τῶν ζώων ἡμέρων καὶ ἀγρίων
καὶ ἀνθρώπων. ἄνθρωπος δέ, ὥς φαμεν, ἥμερον, ὅμως 766
μὴν παιδείας μὲν ὀρθῆς τυχὸν καὶ φύσεως εὐτυχοῦς θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῷον γίγνεσθαι φιλεῖ, μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφὲν ἀγριώτατον ὁπόσα φύει γῆ. ὧν ἕνεκα οὐ δεύτερον οὐδὲ πάρεργον δεῖ τὴν παίδων τροφὴν τὸν νομοθέτην ἐᾶν γίγνεσθαι. πρῶτον δὲ ἄρξασθαι χρεὼν τὸν μέλλοντα αὐτῶν ἐπιμελήσεσθαι καλῶς αἱρεθῆναι τῶν ἐν τῇ πόλει ὃς ἂν ἄριστος εἰς πάντα ᾖ· τοῦτον
κατὰ δύναμιν ὅ τι μάλιστα αὐτοῖς καθιστάντα προστάτην B
καὶ ἐπιμελητήν. αἱ πᾶσαι τοίνυν ἀρχαὶ πλὴν βουλῆς καὶ 441
πρυτάνεων εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐλθοῦσαι φερόντων ψῆφον κρύβδην, τῶν νομοφυλάκων ὅντιν᾽ ἂν ἕκαστος ἡγῆται κάλλιστ᾽ ἂν τῶν περὶ παιδείαν ἄρξαι γενομένων· ᾧ δ᾽ ἂν πλεῖσται ψῆφοι ξυμβῶσι, δοκιμασθεὶς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀρχόντων τῶν ἑλομένων, πλὴν νομοφυλάκων, ἀρχέτω ἔτη πέντε, ἕκτῳ δὲ κατὰ ταὐτὰ ἄλλον ἐπὶ ταύτην
τὴν ἀρχὴν αἱρεῖσθαι. C

Ἐὰν δέ τις δημοσίαν ἀρχὴν ἄρχων ἀποθάνῃ πρὶν ἐξήκειν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν πλεῖον ἢ τριάκοντα ἐπιδεομένην ἡμερῶν, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἄλλον καθιστάναι οἷς ἦν τοῦτο προσηκόντως μέλον. καὶ ἐὰν ὀρφα-

---

6. καὶ] καὶ τοὶ *ΑΩυfr*. — 21. αὐτῆς ac. — 22. διδασκαλείων auctore Stephano bc: διδασκαλίων r, διδασκαλιῶν a. — 24. ἀγῶνας *Α* et pr. *Ω*. — 33. τῶν om. a.

5. ἀποδιδοὺς ὅλων τὴν κρίσιν Orellius, ἀποδιδοὺς [ὁ λαχὼν] τὴν κρίσιν c. — 30. ἀγριώτατον τῶν ὁπόσα Wolfius. — 33. ἐπιμελεῖσθαι a. — 35. προστάτην καὶ] προστάττειν *ΑΠΩυfhr*. — 47. τοῦτο προσηκόντως *ΑΩυfhr*: προσηκόντως τοῦτο abc.

νῶν ἐπίτροπος τελευτήσῃ τις, οἱ προσήκοντες καὶ ἐπιδη-
μοῦντες πρὸς πατρὸς καὶ μητρὸς μέχρι ἀνεψιῶν παίδων
ἄλλον καθιστάντων ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἢ ζημιούσθων
D ἕκαστος δραχμῇ τῆς ἡμέρας, μέχριπερ ἂν καταστήσωσι τὸν
ἐπίτροπον.

Πᾶσα δὲ δήπου πόλις ἄπολις ἂν γίγνοιτο ἐν ᾗ δικα-
στήρια μὴ καθεστῶτα εἴη κατὰ τρόπον· ἄφωνος δ' αὖ
δικαστὴς ἡμῖν καὶ μὴ πλείω τῶν ἀντιδίκων ἐν ταῖς ἀνα-
κρίσεσι φθεγγόμενος, καθάπερ ἐν ταῖς διαίταις, οὐκ ἄν
ποτε ἱκανὸς γένοιτο περὶ τὴν τῶν δικαίων κρίσιν· ὧν
442 ἕνεκα οὔτε πολλοὺς ὄντας ῥᾴδιον εὖ δικάζειν οὔτε ὀλίγους
φαύλους. σαφὲς δὲ ἀεὶ τὸ ἀμφισβητούμενον χρεὼν γίγνε-
E σθαι παρ' ἑκατέρων, ὁ δὲ χρόνος ἅμα καὶ τὸ βραδὺ τό
τε πολλάκις ἀνακρίνειν πρὸς τὸ φανερὰν γίγνεσθαι τὴν
ἀμφισβήτησιν ξύμφορον· ὧν ἕνεκα πρῶτον μὲν εἰς γείτο-
νας ἰέναι χρὴ τοὺς ἐπικαλοῦντας ἀλλήλοις καὶ τοὺς φίλους
τε καὶ ξυνειδότας ὅ τι μάλιστα τὰς ἀμφισβητουμένας
767 πράξεις· ἐὰν δ' ἄρα μὴ ἐν τούτοις τις ἱκανὴν κρίσιν λαμ-
βάνῃ, πρὸς ἄλλο δικαστήριον ἴτω· τὸ δὲ τρίτον, ἂν τὰ
δύο δικαστήρια μὴ δύνηται διαλλάξαι, τέλος ἐπιθέτω τῇ
δίκῃ. Τρόπον δή τινα καὶ τῶν δικαστηρίων αἱ καταστά-
σεις ἀρχόντων εἰσὶν αἱρέσεις· πάντα μὲν γὰρ ἄρχοντα
ἀναγκαῖον καὶ δικαστὴν εἶναί τινων, δικαστὴς δὲ οὐκ
ἄρχων καί τινα τρόπον ἄρχων οὐ πάνυ φαῦλος γίγνεται
τὴν τόθ' ἡμέραν ᾗπερ ἂν κρίνων τὴν δίκην ἀποτελῇ.
B θέντες δὴ καὶ τοὺς δικαστὰς ὡς ἄρχοντας λέγωμεν τίνες
ἂν εἶεν πρέποντες καὶ τίνων ἄρα δικασταὶ καὶ πόσοι ἐφ'
ἕκαστον. κυριώτατον μὲν τοίνυν ἔστω δικαστήριον ὅπερ
ἂν αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἀποφήνωσιν ἕκαστοι, κοινῇ τινὰς ἑλό-
μενοι· δύο δὴ τῶν λοιπῶν ἔστω κριτήρια, τὸ μὲν ὅταν
τίς τινα ἰδιώτην ἰδιώτης, ἐπαιτιώμενος ἀδικεῖν αὑτόν,
443 ἄγων εἰς δίκην βούληται διακριθῆναι, τὸ δ' ὁπόταν τὸ
620 δημόσιον ὑπό τινος τῶν πολιτῶν ἡγῆταί τις ἀδικεῖσθαι
C καὶ βουληθῇ τῷ κοινῷ βοηθεῖν. λεκτέον δ' ὁποῖοί τ' εἰσὶ
καὶ τίνες οἱ κριταί. πρῶτον δὴ δικαστήριον ἡμῖν γιγνέσθω
κοινὸν ἅπασι τοῖς τὸ τρίτον ἀμφισβητοῦσιν ἰδιώταις πρὸς
ἀλλήλους, γενόμενον τῇδέ πῃ. πάσας δὴ τὰς ἀρχάς,
ὁπόσαι τε κατ' ἐνιαυτὸν καὶ ὁπόσαι πλείω χρόνον ἄρχου-
σιν, ἐπειδὰν μέλλῃ νέος ἐνιαυτὸς μετὰ θερινὰς τροπὰς
τῷ ἐπιόντι μηνὶ γίγνεσθαι, ταύτης τῆς ἡμέρας τῇ πρόσθεν
πάντας χρὴ τοὺς ἄρχοντας συνελθεῖν εἰς ἓν ἱερὸν καὶ τὸν
D θεὸν ὀμόσαντας οἷον ἀπάρξασθαι πάσης ἀρχῆς ἕνα δικα-
στήν, ὃς ἂν ἐν ἀρχῇ ἑκάστῃ ἄριστός τε εἶναι δόξῃ καὶ
ἄριστ' ἂν καὶ ὁσιώτατα τὰς δίκας τοῖς πολίταις αὐτῷ τὸν
ἐπιόντα ἐνιαυτὸν φαίνηται διακρίνειν. τούτων δὲ αἱρεθέν-
των γίγνεσθαι μὲν δοκιμασίαν ἐν τοῖς ἑλομένοις αὐτοῖς·
ἐὰν δὲ ἀποδοκιμασθῇ τις, ἕτερον ἀνθαιρεῖσθαι κατὰ
ταὐτά. τοὺς δὲ δοκιμασθέντας δικάζειν μὲν τοῖς τἆλλα
δικαστήρια φυγοῦσι, τὴν δὲ ψῆφον φανερὰν φέρειν. ἐπη-
κόους δ' εἶναι καὶ θεατὰς τούτων τῶν δικῶν ἐξ ἀνάγκης E
μὲν βουλευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἄρχοντας τοὺς ἑλομένους
αὐτούς, τῶν δὲ ἄλλων τὸν βουλόμενον. ἐὰν δέ τις ἐπαι-
τιᾶταί τινα ἑκόντα ἀδίκως κρῖναι τὴν δίκην, εἰς τοὺς νο-
μοφύλακας ἰὼν κατηγορείτω· ὁ δὲ ὄφλων τὴν τοιαύτην 444
δίκην ὑπεχέτω μὲν τοῦ βλάβους τῷ βλαφθέντι τὸ ἥμισυ
τίνειν, ἐὰν δὲ μείζονος ἄξιος εἶναι δόξῃ ζημίας, προστι-
μᾶν τοὺς κρίναντας τὴν δίκην ὅ τι χρὴ πρὸς τούτῳ πα-
θεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτίνειν τῷ κοινῷ καὶ τῷ τὴν δίκην δικα-
σαμένῳ. περὶ δὲ τῶν δημοσίων ἐγκλημάτων ἀναγκαῖον
πρῶτον μὲν τῷ πλήθει μεταδιδόναι τῆς κρίσεως· οἱ γὰρ 768
ἀδικούμενοι πάντες εἰσίν, ὁπόταν τις τὴν πόλιν ἀδικῇ,
καὶ χαλεπῶς ἂν ἐν δίκῃ φέροιεν ἄμοιροι γιγνόμενοι τῶν
τοιούτων διακρίσεων, ἀλλ' ἀρχήν τε εἶναι χρὴ τῆς τοι-
αύτης δίκης καὶ τελευτὴν εἰς τὸν δῆμον ἀποδιδομένην,
τὴν δὲ βάσανον ἐν ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς τρισίν, ἃς ἂν
ὅ τε φεύγων καὶ ὁ διώκων ξυνομολογῆτον· ἐὰν δὲ μὴ
δύνησθον κοινωνῆσαι τῆς ὁμολογίας αὐτοί, τὴν βουλὴν
ἐπικρίνειν αὐτῶν τὴν αἵρεσιν ἑκατέρου. δεῖ δὲ δὴ καὶ τῶν B
ἰδίων δικῶν κοινωνεῖν κατὰ δύναμιν ἅπαντας· ὁ γὰρ
ἀκοινώνητος ὢν ἐξουσίας τοῦ συνδικάζειν ἡγεῖται τὸ πα-
ράπαν τῆς πόλεως οὐ μέτοχος εἶναι. διὰ ταῦτ' οὖν δὴ
καὶ κατὰ φυλὰς ἀναγκαῖον δικαστήριά τε γίγνεσθαι καὶ
κλήρῳ δικαστὰς ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἀδιαφθόρους ταῖς
δεήσεσι δικάζειν· τὸ δὲ τέλος κρίνειν πάντων τῶν τοιού-
των ἐκεῖνο τὸ δικαστήριον ὅ φαμεν εἴς γε ἀνθρωπίνην 445
δύναμιν ὡς οἷόν τε ἀδιαφθορώτατα παρεσκευάσθαι τοῖς C
μὴ δυναμένοις μήτε ἐν τοῖς γείτοσι μήτε ἐν τοῖς φυλετι-
κοῖς δικαστηρίοις ἀπαλλάττεσθαι.

Νῦν δὴ περὶ μὲν δικαστήρια ἡμῖν, ἃ δή φαμεν οὔθ'
ὡς ἀρχὰς οὔθ' ὡς μὴ ῥᾴδιον εἰπόντα ἀναμφισβητήτως
εἰρηκέναι, περὶ μὲν ταῦτα οἷον περιγραφή τις ἔξωθεν
περιγεγραμμένη τὰ μὲν εἴρηκε, τὰ δ' ἀπολείπει σχεδόν·
πρὸς γὰρ τέλει νομοθεσίας ἡ δικῶν ἀκριβὴς νόμων θέσις
ἅμα καὶ διαίρεσις ὀρθότατα γίγνοιτ' ἂν μακρῷ. ταύταις
μὲν οὖν εἰρήσθω πρὸς τῷ τέλει περιμένειν ἡμᾶς, αἱ δὲ D
περὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς καταστάσεις σχεδὸν τὴν πλείστην
εἰλήφασι νομοθεσίαν. τὸ δὲ ὅλον καὶ ἀκριβὲς περὶ ἑνός
τε καὶ πάντων τῶν κατὰ πόλιν καὶ πολιτικὴν πᾶσαν δι-
οικήσεων οὐκ ἔστι γενέσθαι σαφές, πρὶν ἂν ἡ διέξοδος
ἀπ' ἀρχῆς τά τε δεύτερα καὶ τὰ μέσα καὶ πάντα μέρη τὰ
ἑαυτῆς ἀπολαβοῦσα πρὸς τέλος ἀφίκηται. νῦν μὴν ἐν τῷ
παρόντι μέχρι τῆς τῶν ἀρχόντων αἱρέσεως γενομένης τε- E

2. μέχρις a. — 4. ἂν] ἂν τοῖς παισὶ c. — 12. ἀεὶ τὸ] δὴ τόγε a. — 32. εἰς τὴν δίκην Ξa. — 34. δ' om. ΑΞ et pr. Ω. — 35. ἡμῖν om. a. — 42. ὀνομάσαντας ΑΩfr. — 46. αὐτοῖς om. Ξa.

5. τοὺς ἄλλους τοὺς ἄρχοντας a. — 11. τούτων ΑΞΩυfhr. — 13. δημοσίων] κοινῶν γρ. ΑΩh. — 36. ἀπολείποι Α et pr. Ω. — 37. δικανικῶν cum Stephano Astius. — νόμων om. r. Fort. νομικῶν. Ox. — 42. διοίκησιν Astius. — 46. πρὸς τὸ τέλος a.

λευτὴ μὲν τῶν ἔμπροσθεν αὕτη γίγνοιτ' ἂν ἱκανή, νόμων δὲ θέσεως ἀρχὴ καὶ ἀναβολῶν ἅμα καὶ ὄκνων οὐδὲν ἔτι δεομένη.

ΚΛ. Πάντως μοι κατὰ νοῦν, ὦ ξένε, τὰ ἔμπροσθεν [446] εἰρηκώς, τὴν ἀρχὴν νῦν τελευτῇ προσάψας περί τῶν τε εἰρημένων καὶ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι, ταῦτα ἔτι μᾶλλον ἐκείνων εἴρηκας φιλίως.

[769] ΑΘ. Καλῶς τοίνυν ἂν ἡμῖν ἡ πρεσβυτῶν ἔμφρων παιδιὰ μέχρι δεῦρ' εἴη τὰ νῦν διαπεπαισμένη.

ΚΛ. Καλὴν τὴν σπουδὴν ἔοικας δηλοῦν τῶν ἀνδρῶν.

ΑΘ. Εἰκός γε. τόδε δ' ἐννοήσωμεν, εἰ σοὶ δοκεῖ καθάπερ ἐμοί.

ΚΛ. Τὸ ποῖον δή; καὶ περὶ τίνων;

ΑΘ. Οἶσθ' ὅτι καθάπερ ζωγράφων οὐδὲν πέρας ἔχειν ἡ πραγματεία δοκεῖ περὶ ἑκάστων τῶν ζώων, ἀλλ' ἢ τοῦ [B] χραίνειν ἢ ἀποχραίνειν, ἢ ὅ τι δή ποτε καλοῦσι τὸ τοιοῦτον οἱ ζωγράφων παῖδες, οὐκ ἄν ποτε δοκεῖ παύσασθαι κοσμοῦσα, ὥστε ἐπίδοσιν μηκέτ' ἔχειν εἰς τὸ καλλίω τε καὶ φανερώτερα γίγνεσθαι τὰ γεγραμμένα.

ΚΛ. Σχεδὸν ἐννοῶ ἀκούων καὶ αὐτὸς ταῦτα ἃ λέγεις, ἐπεὶ ἐντριβής γε οὐδαμῶς γέγονα τῇ τοιαύτῃ τέχνῃ.

ΑΘ. Καὶ οὐδέν γε ἐβλάβης. χρησώμεθά γε μὴν τῷ νῦν παρατυχόντι περὶ αὐτῆς ἡμῖν λόγῳ τὸ τοιόνδε, ὡς [C] εἴ ποτέ τις ἐπινοήσειε γράψαι τε ὡς κάλλιστον ζῷον καὶ [447] τοῦτ' αὖ μηδέποτε ἐπὶ τὸ φαυλότερον ἀλλ' ἐπὶ τὸ βέλτιον ἴσχειν τοῦ ἐπιόντος ἀεὶ χρόνου, ξυννοεῖς ὅτι θνητὸς ὤν, εἰ μή τινα καταλείψει διάδοχον τοῦ ἐπανορθοῦν τε, ἐάν τι σφάλληται τὸ ζῷον ὑπὸ χρόνων, καὶ τὸ παραλειφθὲν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὴν τέχνην οἷός τε εἰς τὸ πρόσθεν ἔσται φαιδρύνων ποιεῖν ἐπιδιδόναι, σμικρόν τινα χρόνον αὐτῷ πόνος παραμενεῖ πάμπολυς;

ΚΛ. Ἀληθῆ.

[D] ΑΘ. Τί οὖν; ἆρ' οὐ τοιοῦτον δοκεῖ σοι τὸ τοῦ νομοθέτου βούλημα εἶναι; πρῶτον μὲν γράψαι τοὺς νόμους πρὸς τὴν ἀκρίβειαν κατὰ δύναμιν ἱκανῶς· ἔπειτα προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ τῶν δοξάντων ἔργῳ πειρώμενον ἆρ' οἴει τινὰ οὕτως ἄφρονα γεγονέναι νομοθέτην, ὥστ' ἀγνοεῖν ὅτι πάμπολλα ἀνάγκη παραλείπεσθαι τοιαῦτα, ἃ δεῖ τινὰ ξυνεπόμενον ἐπανορθοῦν, ἵνα μηδαμῇ χείρων, βελτίων δὲ ἡ πολιτεία καὶ ὁ κόσμος ἀεὶ γίγνηται περὶ τὴν ᾠκισ- [E] μένην αὐτῷ πόλιν;

[621] ΚΛ. Εἰκός, πῶς γὰρ οὔ; βούλεσθαι πάντα ὁντινοῦν τὸ τοιοῦτον.

ΑΘ. Οὐκοῦν εἴ τίς τινα μηχανὴν ἔχοι πρὸς τοῦτο ἔργῳ καὶ λόγοις, τίνα τρόπον διδάξειεν ἂν ἕτερον εἴτε [448] μείζονα εἴτε ἐλάττω περὶ τοῦτ' ἔχειν ἔννοιαν, ὅπως χρὴ φυλάττειν καὶ ἐπανορθοῦν νόμους, οὐκ ἄν ποτε λέγων ἀπείποι τὸ τοιοῦτον πρὶν ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ; [770]

ΑΘ. Οὐκοῦν ἐν τῷ νῦν παρόντι ποιητέον ἐμοὶ καὶ σφῷν τοῦτο;

ΚΛ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΑΘ. Ἐπειδὴ νομοθετεῖν μὲν μέλλομεν, ᾕρηνται δὲ ἡμῖν νομοφύλακες, ἡμεῖς δ' ἐν δυσμαῖς τοῦ βίου, οἱ δ' ὡς πρὸς ἡμᾶς νέοι, ἅμα μέν, ὥς φαμεν, δεῖ νομοθετεῖν ἡμᾶς, ἅμα δὲ πειρᾶσθαι ποιεῖν καὶ τούτους αὐτοὺς νομοθέτας τε καὶ νομοφύλακας εἰς τὸ δυνατόν.

ΚΛ. Τί μήν; εἴπερ οἷοί τέ γ' ἐσμὲν ἱκανῶς. [B]

ΑΘ. Ἀλλ' οὖν πειρατέα γε καὶ προθυμητέα.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Λέγωμεν δὴ πρὸς αὐτούς Ὦ φίλοι σωτῆρες νόμων, ἡμεῖς περὶ ἑκάστων ὧν τίθεμεν τοὺς νόμους πάμπολλα παραλείψομεν· ἀνάγκη γάρ· οὐ μὴν ἀλλ' ὅσα γε μὴ σμικρὰ καὶ τὸ ὅλον εἰς δύναμιν οὐκ ἀνήσομεν ἀπεριήγητον καθάπερ τινὶ περιγραφῇ. τοῦτο δὲ δεήσει συμπληροῦν ὑμᾶς τὸ περιηγηθέν. ὅποι δὲ βλέποντες δράσετε τὸ τοιοῦτον, ἀκούειν χρή. [C] Μέγιλλος μὲν γὰρ καὶ ἐγὼ καὶ Κλεινίας εἰρήκαμέν τε αὐτὰ ἀλλήλοις οὐκ ὀλιγάκις [449] ὁμολογοῦμέν τε λέγεσθαι καλῶς· ὑμᾶς δὲ ἡμῖν βουλόμεθα ξυγγνώμονάς τε ἅμα καὶ μαθητὰς γίγνεσθαι, βλέποντας πρὸς ταῦτα εἰς ἅπερ ἡμεῖς ξυνεχωρήσαμεν ἀλλήλοις τὸν νομοφύλακά τε καὶ νομοθέτην δεῖν βλέπειν. ἦν δὲ ἡ συγχώρησις ἓν ἔχουσα κεφάλαιον, ὅπως ποτὲ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνοιτ' ἂν τὴν ἀνθρώπῳ προσήκουσαν ἀρετὴν [D] τῆς ψυχῆς ἔχων ἔκ τινος ἐπιτηδεύματος ἤ τινος ἤθους ἢ ποιᾶς κτήσεως ἢ ἐπιθυμίας ἢ δόξης ἢ μαθημάτων ποτέ τινων, εἴτε ἄῤῥην τις τῶν ξυνοικούντων οὖσα ἡ φύσις εἴτε θήλεια, νέων ἢ γερόντων, ὅπως εἰς ταὐτὸν τοῦτο ὃ λέγομεν τεταμένη σπουδὴ πᾶσα ἔσται διὰ παντὸς τοῦ βίου, τῶν δ' ἄλλων ὁπόσα ἐμπόδια τούτοις μηδὲν προτιμῶν φανεῖται μηδ' ὁτιοῦν, τελευτῶν δὲ καὶ πόλεως, [E] ἐὰν ἀνάστατον ἀνάγκη φαίνηται γίγνεσθαι πρὶν ἐθέλειν δούλειον ὑπομείνασα ζυγὸν ἄρχεσθαι ὑπὸ χειρόνων, ἢ λείπειν φυγῇ τὴν πόλιν, ὡς πάντα τὰ τοιαῦτ' ἄρ' ἐσθ' ὑπομενετέον πάσχοντας πρὶν ἀλλάξασθαι πολιτείαν ἣ χείρους ἀνθρώπους πέφυκε ποιεῖν. ταῦτα ἡμεῖς τε ἔμπροσθεν ξυνωμολογησάμεθα, καὶ νῦν ὑμεῖς ἡμῶν εἰς ταῦτα ἑκάτερα βλέποντες ἐπαινεῖτε καὶ ψέγετε τοὺς νόμους, [771] ὅσοι μὴ ταῦτα δυνατοί, τοὺς δὲ δυνατοὺς ἀσπάζεσθέ [450] τε καὶ φιλοφρόνως δεχόμενοι ζῆτε ἐν αὐτοῖς· τὰ δ' ἄλλα ἐπιτηδεύματα καὶ πρὸς ἄλλα τείνοντα τῶν ἀγαθῶν λεγομένων χαίρειν χρὴ προσαγορεύειν.

---

2. ἔτι] ἐστὶ a. — 5. νῦν om. a. — 11. εἴ σοι a. — 17. δοκῇ a. — 24. τε ὡς] τέως a. — 25. τὸ ante φαυλότερον om. *A* et pr. Ω. — 28. σφάλητται υa. — 31. παραμένει *A*Ξ*Ω*υ*f*𝔥*r*. — 42. Εἰκός. πῶς γὰρ οὐ βούλεσθαι a. — 44. τοῦτον *A*Ξ*Ω*υ*f*𝔥*r*.

17. παραλείψομεν. ΚΛ. Ἀνάγκη γάρ. ΑΘ. Οὐ a. — 33. τεταμένη auctore Stephano c: τεταγμένη cum libris ab, quod tuetur Winckelmannus ad Euthyd. p. 71. — 35. πόλεως ἀνάστατος, ἐὰν ἀνάγκη φαίνηται, γίγνεσθαι Astius. — 37. ὑπομείνας Astius. — 43. ὅσοι libri: ψέγετε μὲν ὅσοι abc.

Ἀρχὴ δὲ ἔστω τῶν μετὰ ταῦτα ἡμῖν νόμων ἥδε τις, ἀφ' ἱερῶν ἠργμένη. τὸν ἀριθμὸν γὰρ δὴ δεῖ πρῶτον ἀναλαβεῖν ἡμᾶς τὸν τῶν πεντακισχιλίων καὶ τετταράκοντα, ὅσας εἶχέ τε καὶ ἔχει τομὰς προσφόρους ὅ τε ὅλος ἅμα B καὶ ὁ κατὰ φυλάς, ὃ δὴ τοῦ παντὸς ἔθεμεν δωδεκατημόριον, ἓν καὶ εἴκοσιν εἰκοσάκις ὀρθότατα φύν. ἔχει δὲ διανομὰς δώδεκα μὲν ὁ πᾶς ἀριθμὸς ἡμῖν, δώδεκα δὲ καὶ ὁ τῆς φυλῆς. ἑκάστην δὴ τὴν μοῖραν διανοεῖσθαι χρεὼν ὡς οὖσαν ἱερὸν θεοῦ δῶρον, ἑπομένην τοῖς μησὶ καὶ τῇ τοῦ παντὸς περιόδῳ. διὸ καὶ πᾶσαν πόλιν ἄγει μὲν τὸ ξύμφυτον ἱεροῦν αὐτάς, ἄλλοι δὲ ἄλλων ἴσως ὀρθότερον ἐνείμαντό τε καὶ εὐτυχέστερον ἐθείασαν τὴν διανομήν. C ἡμεῖς δὲ οὖν νῦν φαμὲν ὀρθότατα προῃρῆσθαι τὸν τῶν πεντακισχιλίων καὶ τετταράκοντα ἀριθμόν, ὃς πάσας τὰς διανομὰς ἔχει μέχρι τῶν δώδεκα ἀπὸ μιᾶς ἀρξάμενος πλὴν ἑνδεκάδος. αὕτη δ' ἔχει σμικρότατον ἴαμα· ἐπὶ θάτερα γὰρ ὑγιὴς γίγνεται δυοῖν ἑστίαιν ἀπο-451 νεμηθείσαιν. ὡς δ' ἐστὶ ταῦτα ἀληθῶς ὄντα, κατὰ σχολὴν οὐκ ἂν πολὺς ἐπιδείξειε μῦθος. πιστεύσαντες δὴ τὰ D νῦν τῇ παρούσῃ φήμῃ καὶ λόγῳ νείμωμέν τε ταύτην, καὶ ἑκάστῃ μοίρᾳ θεὸν ἢ θεῶν παῖδα ἐπιφημίσαντες, βωμούς τε καὶ τὰ τούτοις προσήκοντα ἀποδόντες, θυσιῶν πέρι ξυνόδους ἐπ' αὐτοῖς ποιώμεθα δύο τοῦ μηνός, δώδεκα μὲν τῇ τῆς φυλῆς διανομῇ, δώδεκα δὲ αὐτῷ τῷ τῆς πόλεως διαμερισμῷ, θεῶν μὲν δὴ πρῶτον χάριτος ἕνεκα καὶ τῶν περὶ θεούς, δεύτερον δὲ ἡμῶν αὐτῶν οἰκειότητός τε πέρι καὶ γνωρίσεως ἀλλήλων, ὡς φαῖμεν ἄν, καὶ ὁμιλίας E ἕνεκα πάσης. πρὸς γὰρ δὴ τὴν τῶν γάμων κοινωνίαν καὶ ξύμμιξιν ἀναγκαίως ἔχει τὴν ἄγνοιαν ἐξαιρεῖν, παρ' ὧν τέ τις ἄγεται καὶ ἃ καὶ οἷς ἐκδίδωσι, περὶ παντὸς ποιούμενον ὅ τι μάλιστα τὸ μὴ σφάλλεσθαι μηδαμῶς ἐν τοῖς τοιούτοις κατὰ τὸ δυνατόν. τῆς οὖν τοιαύτης σπουδῆς ἕνεκα χρὴ καὶ τὰς παιδιὰς ποιεῖσθαι χορεύοντάς τε καὶ 772 χορευούσας κόρους καὶ κόρας, καὶ ἅμα δὴ θεωροῦντάς τε καὶ θεωρουμένους μετὰ λόγου τε καὶ ἡλικίας τινὸς ἐχούσης εἰκυίας προφάσεις, γυμνοὺς καὶ γυμνὰς μέχριπερ αἰδοῦς σώφρονος ἑκάστων. τούτων δ' ἐπιμελητὰς πάντων καὶ κοσμητὰς τοὺς τῶν χορῶν ἄρχοντας γίγνεσθαι καὶ νομοθέτας μετὰ τῶν νομοφυλάκων, ὅσον ἂν ἡμεῖς ἐκλεί-452 πωμεν τάττοντας. ἀναγκαῖον δέ, ὅπερ εἴπομεν, περὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ὅσα σμικρὰ καὶ πολλὰ νομοθέτην μὲν B ἐκλείπειν, τοὺς δ' ἐμπείρους ἀεὶ κατ' ἐνιαυτὸν γιγνομένους αὐτῶν ἀπὸ τῆς χρείας μανθάνοντας τάττεσθαι καὶ ἐπανορθουμένους κινεῖν κατ' ἐνιαυτόν, ἕως ἂν ὅρος ἱκανὸς δόξῃ τῶν τοιούτων νομίμων καὶ ἐπιτηδευμάτων γεγονέναι. χρόνος μὲν οὖν μέτριος ἅμα καὶ ἱκανὸς γίγνοιτ' ἂν τῆς ἐμπειρίας δεκαέτηρος θυσιῶν τε καὶ χορειῶν, ἐπὶ πάντα 622 καὶ ἕκαστα ταχθείς, ζῶντος μὲν τοῦ τάξαντος νομοθέτου κοινῇ, τέλος δὲ σχόντος αὐτὰς ἑκάστας τὰς ἀρχὰς εἰς C τοὺς νομοφύλακας εἰσφερούσας τὸ παραλειπόμενον τῆς αὐτῶν ἀρχῆς ἐπανορθοῦσθαι, μέχριπερ ἂν τέλος ἔχειν ἕκαστον δόξῃ τοῦ καλῶς ἐξειργάσθαι. τότε δὲ ἀκίνητα θεμένους ἤδη χρῆσθαι μετὰ τῶν ἄλλων νόμων, οὓς ἔταξε κατ' ἀρχὰς ὁ θεὶς αὐτοῖς νομοθέτης, ὧν πέρι κινεῖν μὲν ἑκόντας μηδέποτε μηδέν· εἰ δέ τις ἀνάγκη δόξειέ ποτε καταλαβεῖν, πάσας μὲν τὰς ἀρχὰς χρὴ ξυμβούλους, πάντα D δὲ τὸν δῆμον καὶ πάσας θεῶν μαντείας ἐπελθόντας, ἐὰν συμφωνῶσι πάντες, οὕτω κινεῖν, ἄλλως δὲ μηδέποτε μηδαμῶς, ἀλλὰ τὸν κωλύοντα ἀεὶ κατὰ νόμον κρατεῖν. Ὁπότε τις οὖν καὶ ὁπηνίκα τῶν πέντε καὶ εἴκοσι γεγο- 453 νότων ἔτη σκοπῶν καὶ σκοπούμενος ὑπ' ἄλλων κατὰ νοῦν ἑαυτῷ καὶ πρέποντα εἰς παίδων κοινωνίαν καὶ γένεσιν ἐξευρηκέναι πιστεύει, γαμείτω μὲν πᾶς ἐντὸς τῶν πέντε καὶ τριάκοντα ἐτῶν, τὸ δὲ πρέπον καὶ τὸ ἁρμόττον ὡς E χρὴ ζητεῖν, πρῶτον ἐπακουσάτω· δεῖ γάρ, ὥς φησι Κλεινίας, ἔμπροσθεν τοῦ νόμου προοίμιον οἰκεῖον ἑκάστῳ προτιθέναι.

ΚΛ. Κάλλιστα, ὦ ξένε, διεμνημόνευσας, ἔλαβές τε τοῦ λόγου καιρὸν καὶ μάλ' ἐμοὶ δοκοῦντ' εἶναι σύμμετρον.

ΑΘ. Εὖ λέγεις. Ὦ παῖ, τοίνυν φῶμεν ἀγαθῶν πατέρων φύντι, τοὺς παρὰ τοῖς ἔμφροσιν εὐδόξους γάμους 773 χρὴ γαμεῖν, οἵ σοι παραινοῖεν ἂν μὴ φεύγειν τὸν τῶν πενήτων μηδὲ τὸν τῶν πλουσίων διώκειν διαφερόντως γάμον, ἀλλ' ἐὰν τἆλλα ἰσάζῃ, τὸν ὑποδεέστερον ἀεὶ τιμῶντα εἰς τὴν κοινωνίαν ξυνιέναι. τῇ τε γὰρ πόλει ξύμφορον ἂν εἴη ταύτῃ ταῖς τε ξυνιούσαις ἑστίαις· τὸ γὰρ ὁμαλὸν καὶ ξύμμετρον ἀκράτου μυρίον διαφέρει πρὸς ἀρετήν. κοσμίων τε πατέρων χρὴ προθυμεῖσθαι γίγνεσθαι κηδεστὴν τὸν αὐτῷ ξυνειδότα ἰταμώτερον ἅμα καὶ θᾶττον B τοῦ δέοντος πρὸς πάσας τὰς πράξεις φερόμενον· τὸν δ' ἐναντίως πεφυκότα ἐπὶ τἀναντία χρὴ κηδεύματα πορεύ- 454 εσθαι. καὶ κατὰ παντὸς εἷς ἔστω μῦθος γάμου· τὸν γὰρ τῇ πόλει δεῖ συμφέροντα μνηστεύειν γάμον ἕκαστον, οὐ τὸν ἥδιστον αὐτῷ. φέρεται δέ πως πᾶς ἀεὶ κατὰ φύσιν πρὸς τὸν ὁμοιότατον αὐτῷ, ὅθεν ἀνώμαλος ἡ πόλις ὅλη γίγνεται χρήμασί τε καὶ τρόπων ἤθεσιν· ἐξ ὧν ἃ μὴ βουλόμεθα ξυμβαίνειν ἡμῖν, καὶ μάλιστα ξυμβαίνει ταῖς πλεί- C σταις πόλεσι. ταῦτα δὴ διὰ λόγου μὲν νόμῳ προστάττειν, μὴ γαμεῖν πλούσιον πλουσίου μηδὲ πολλὰ δυνάμενον πράττειν ἄλλου τοιούτου, θάττους δὲ ἤθεσι πρὸς βραδυτέρους καὶ βραδυτέρους πρὸς θάττους ἀναγκάζειν τῇ τῶν γάμων κοινωνίᾳ πορεύεσθαι, πρὸς τῷ γελοῖα εἶναι θυμὸν

6. φῦν a. (φύν, ἔχει διανομὰς Astius.) — 17. ἀποτμηθείσαιν Grovius. — 21. ἐπιφημήσαντες a. — 30. ἃ] ἣν Astius. — 41. πάντα τὰ τοιαῦτα a. — 46. χορὸς ΑΩτ.

b

1. δεκάτηρις ΑΩ, δεκατήρης Ξ, δεκατήρης τ, δεκετήρης υ. — 14. ὁπόθεν a. — 17. πᾶς] τὰς Α et pr. Ω. — 21. περιτιθέναι Ξa. — 24. λέγεις, ὦ παῖ. τοίνυν a. — 26. οἵ σοι] ὅσοι a. — 31. μυρίῳ ab. — 40. γίγνηται Bekkeri operae. — 46. εἶναι καὶ θυμὸν a. (Post θυμὸν lacuna est in ΑΩ.)

ἂν ἐγείραι πολλοῖς· οὐ γὰρ ῥᾴδιον ἐννοεῖν ὅτι πόλιν εἶναι
D δεῖ δίκην κρατῆρος κεκραμένην, οὗ μαινόμενος μὲν οἶνος
ἐγκεχυμένος ζεῖ, κολαζόμενος δὲ ὑπὸ νήφοντος ἑτέρου θεοῦ
καλὴν κοινωνίαν λαβὼν ἀγαθὸν πῶμα καὶ μέτριον ἀπερ-
γάζεται. τοῦτ' οὖν γιγνόμενον ἐν τῇ τῶν παίδων μίξει
διορᾶν ὡς ἔπος εἰπεῖν δυνατὸς οὐδείς. τούτων δὴ χάριν
ἐᾶν μὲν νόμῳ τὰ τοιαῦτα ἀναγκαῖον, ἐπᾴδοντα δὲ πεί-
E θειν πειρᾶσθαι τὴν τῶν παίδων ὁμαλότητα αὐτῶν αὐτοῖς
455 τῆς τῶν γάμων ἰσότητος ἀπλήστου χρημάτων οὔσης περὶ
πλείονος ἕκαστον ποιεῖσθαι, καὶ δι' ὀνείδους ἀποτρέπειν
τὸν περὶ τὰ χρήματα ἐν τοῖς γάμοις ἐσπουδακότα, ἀλλὰ
μὴ γραπτῷ νόμῳ βιαζόμενον. Περὶ γάμων δὴ ταῦτ' ἔστω
παραμύθια λεγόμενα, καὶ δὴ καὶ τὰ ἔμπροσθε τούτων
ῥηθέντα, ὡς χρὴ τῆς ἀειγενοῦς φύσεως ἀντέχεσθαι τῷ
παῖδας παίδων καταλείποντα ἀεὶ τῷ θεῷ ὑπηρέτας ἀνθ'
774 αὑτοῦ παραδιδόναι. πάντα οὖν ταῦτα καὶ ἔτι πλείω τις
ἂν εἴποι περὶ γάμων, ὡς χρὴ γαμεῖν, προοιμιαζόμενος
ὀρθῶς. ἂν δ' ἄρα τις μὴ πείθηται ἑκών, ἀλλότριον δὲ
αὑτὸν καὶ ἀκοινώνητον ἐν τῇ πόλει ἔχῃ καὶ ἄγαμος ὢν
γένηται πεντεκαιτριακοντούτης, ζημιούσθω κατ' ἐνιαυτὸν
ἕκαστον, ὁ μέγιστον μὲν τίμημα κεκτημένος ἑκατὸν δραχ-
μαῖς, ὁ δὲ τὸ δεύτερον ἑβδομήκοντα, τρίτον δὲ ἑξήκοντα,
ὁ δὲ τὸ τέταρτον τριάκοντα· τοῦτο δ' ἔστω τῆς Ἥρας
B ἱερόν. ὁ δὲ μὴ ἐκτίνων κατ' ἐνιαυτὸν δεκαπλάσιον ὀφει-
λέτω. πραττέσθω δὲ ὁ ταμίας τῆς θεοῦ, μὴ ἐκπράξας
δὲ αὐτὸς ὀφειλέτω καὶ ἐν ταῖς εὐθύναις τοῦ τοιούτου
λόγον ὑπεχέτω πᾶς. εἰς μὲν οὖν χρήματα ὁ μὴ 'θέλων
γαμεῖν ταῦτα ζημιούσθω, τιμῆς δὲ παρὰ τῶν νεωτέρων
ἄτιμος πάσης ἔστω, καὶ μηδεὶς ὑπακουέτω μηδὲν αὐτῷ
456 ἑκὼν τῶν νέων· ἐὰν δὲ κολάζειν τινὰ ἐπιχειρῇ, πᾶς τῷ
C ἀδικουμένῳ βοηθείτω καὶ ἀμυνέτω, μὴ βοηθῶν δὲ ὁ
παραγενόμενος δειλός τε ἅμα καὶ κακὸς ὑπὸ τοῦ νόμου
πολίτης εἶναι λεγέσθω. Περὶ δὲ προικὸς εἴρηται μὲν καὶ
πρότερον, εἰρήσθω δὲ πάλιν, ὡς ἴσα ἀντὶ ἴσων ἐστὶ τῷ
μήτε λαμβάνοντι μήτ' ἐκδιδόντι διὰ χρημάτων ἀπορίαν
γηράσκειν τοὺς πένητας· τὰ γὰρ ἀναγκαῖα ὑπάρχοντά
ἐστι πᾶσι τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ὕβρις δὲ ἧττον γυναιξὶ
καὶ δουλεία ταπεινὴ καὶ ἀνελεύθερος διὰ χρήματα τοῖς
D γήμασι γίγνοιτ' ἄν. καὶ ὁ μὲν πειθόμενος ἓν τῶν κα-
λῶν δρῴη τοῦτ' ἄν. ὁ δὲ μὴ πειθόμενος ἢ διδοὺς ἢ
λαμβάνων πλέον ἢ πεντήκοντα ἄξια δραχμῶν ἐσθῆτος
χάριν, ὁ δὲ μνᾶς, ὁ δὲ τριῶν ἡμιμναίων, ὁ δὲ δυεῖν
μναῖν ὁ τὸ μέγιστον τίμημα κεκτημένος, ὀφειλέτω μὲν
τῷ δημοσίῳ τοσοῦτον ἕτερον, τὸ δὲ δοθὲν ἢ ληφθὲν

ἱερὸν ἔστω τῆς Ἥρας τε καὶ τοῦ Διός, πραττόντων δὲ
οἱ ταμίαι τούτοιν τοῖν θεοῖν, καθάπερ ἐῤῥήθη τῶν μὴ E
γαμούντων πέρι τοὺς ταμίας ἐκπράττειν ἑκάστοτε τοὺς 623
τῆς Ἥρας ἢ παρ' αὐτῶν ἑκάστους τὴν ζημίαν ἐκτίνειν.
Ἐγγύην δὲ εἶναι κυρίαν πατρὸς μὲν πρῶτον, δευτέραν
πάππου, τρίτην δὲ ἀδελφῶν ὁμοπατρίων· ἐὰν δὲ μηδὲ 457
εἷς ᾖ τούτων, τὴν πρὸς μητρὸς μετὰ τοῦτο εἶναι κυρίαν
ὡσαύτως· ἐὰν δ' ἄρα τύχῃ τις ἀήθης συμβαίνῃ, τοὺς
ἐγγύτατα γένους ἀεὶ κυρίους εἶναι μετὰ τῶν ἐπιτρόπων.
Ὅσα δὲ προτέλεια γάμων ἤ τις ἄλλη περὶ τὰ τοιαῦτα ἱε-
ρουργία μελλόντων ἢ γιγνομένων ἢ γεγονότων προσήκουσά 775
ἐστι τελεῖσθαι, τοὺς ἐξηγητὰς ἐρωτῶντα χρὴ καὶ πειθό-
μενον ἐκείνοις ἕκαστον ἡγεῖσθαι πάντα ἑαυτῷ μετρίως
γίγνεσθαι. Περὶ δὲ τῶν ἑστιάσεων, φίλους μὲν χρὴ καὶ
φίλας μὴ πλείους πέντε ἑκατέρων συγκαλεῖν, συγγενῶν δὲ
καὶ οἰκείων ὡσαύτως τοσούτους ἄλλους ἑκατέρων· ἀνά-
λωμα δὲ μὴ γίγνεσθαι πλέον ἢ κατὰ τὴν οὐσίαν μηδενί,
τῷ μὲν εἰς χρήματα μεγίστῳ μνᾶν, τῷ δ' ἥμισυ τοῦ το-
σούτου, τῷ δ' ἐφεξῆς οὕτω, καθάπερ ὑποβέβηκεν ἑκάστῳ B
τὸ τίμημα. καὶ τὸν μὲν πειθόμενον τῷ νόμῳ ἐπαινεῖν
χρὴ πάντας, τὸν δὲ ἀπειθοῦντα κολαζόντων οἱ νομοφύ-
λακες ὡς ἀπειρόκαλόν τε ὄντα καὶ ἀπαίδευτον τῶν περὶ
τὰς νυμφικὰς Μούσας νόμων. πίνειν δὲ εἰς μέθην οὔτε
ἄλλοθί που πρέπει, πλὴν ἐν ταῖς τοῦ τὸν οἶνον δόντος
θεοῦ ἑορταῖς, οὐδ' ἀσφαλές, οὔτ' οὖν δὴ περὶ γάμους
ἐσπουδακότα, ἐν οἷς ἔμφρονα μάλιστα εἶναι πρέπει νύμ-
φην καὶ νυμφίον μεταβολὴν οὐ σμικρὰν βίου μεταλλάτ- C
τοντας, ἅμα δὲ καὶ τὸ γεννώμενον ὅπως ὅ τι μάλιστα 458
ἐξ ἐμφρόνων ἀεὶ γίγνηται· σχεδὸν γὰρ ἄδηλον ὁποία νὺξ
ἢ φῶς αὐτὸ γεννήσει μετὰ θεοῦ. καὶ πρὸς τούτοις δεῖ
μὴ τῶν σωμάτων διακεχυμένων ὑπὸ μέθης γίγνεσθαι τὴν
παιδουργίαν, ἀλλ' εὐπαγὲς ἀπλανὲς ἡσυχαῖόν τε ἐν μοίρᾳ
ξυνίστασθαι τὸ φυόμενον· ὁ δὲ διῳνωμένος αὐτός τε
φέρεται πάντῃ καὶ φέρει, λυττῶν κατά τε σῶμα καὶ ψυ-
χήν. σπείρειν οὖν παράφορος ἅμα καὶ κακὸς ὁ μεθύων, D
ὥστ' ἀνώμαλα καὶ ἄπιστα καὶ οὐδὲν εὐθύπορον ἦθος
οὐδὲ σῶμα ἐκ τῶν εἰκότων γεννῴη ποτ' ἄν. διὸ μᾶλλον
μὲν ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν καὶ βίον χρή, μάλιστα δὲ ὁπόσον
ἂν γεννᾷ χρόνον, εὐλαβεῖσθαι καὶ μὴ πράττειν μήτε ὅσα
νοσώδη ἑκόντα εἶναι μήτε ὅσα ὕβρεως ἢ ἀδικίας ἐχόμενα·
εἰς γὰρ τὰς τῶν γεννωμένων ψυχὰς καὶ σώματα ἀναγ-
καῖον ἐξομοργνύμενον ἐκτυποῦσθαι καὶ τίκτειν πάντῃ E
φαυλότερα· διαφερόντως δὲ ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα
ἀπέχεσθαι τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα· ἀρχὴ γὰρ καὶ θεὸς ἐν

1. ἂν ἐγείραι Astius: ἀνεγείραι a, ἂν ἀνεγείραι cum Bekkero c. — 4. πόμα a. — 13. ἔμπροσθεν ac. — 14. ἀειγεννοῦς a. — 15. καταλείποντα auctore Stephano bc: καταλείποντι cum libris a. — 27. μὴ 'θέλων Baiterus: ὁ μὴ θέλων abc. — 34. τῷ r, τὸ ΑΩυf. — 36. γηράσκειν] διδάσκειν ac. — 37. ἧττον ac. — 40. ἢ διδοὺς ΑΩυ fhr: ἀλλ' ἢ διδοὺς abc. — 42. ὁ δὲ μνᾶς ΑΞΩυfhr: ὁ μὲν μνᾶς abc. Cf. Winckelmannus ad Plut. Erot. p. 172. — δυοῖν a. — 44. δημοσίῳ] δὶς Α et γρ. Ωh; vulgatam corr. Ω.
25. οὐδ' cum Bekkero c: οὔτ' cum libris a. — 33. διοινωμένος a. — 38. τὸν om. a.

ἀνθρώποις ἱδρυμένη σώζει πάντα, τιμῆς ἐὰν τῆς προσηκούσης αὐτῇ παρ' ἑκάστου τῶν χρωμένων λαγχάνῃ. Νομίσαντα δ' εἶναι χρὴ τὸν γαμοῦντα ταῖν οἰκίαιν ταῖν ἐν 459 τῷ κλήρῳ τὴν ἑτέραν οἷον νεοττῶν ἐγγέννησιν καὶ τροφήν, 776 χωρισθέντα ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς τὸν γάμον ἐκεῖ ποιεῖσθαι καὶ τὴν οἴκησιν καὶ τὴν τροφὴν αὑτοῦ καὶ τῶν τέκνων. ἐν γὰρ ταῖς φιλίαις ἐὰν μὲν πόθος ἐνῇ τις, κολλᾷ καὶ συνδεῖ πάντα ἤθη· κατακορὴς δὲ ξυνουσία καὶ οὐκ ἴσχουσα τὸν διὰ χρόνου πόθον ἀποῤῥεῖν ἀλλήλων ποιεῖ ὑπερβολαῖς πλησμονῆς. ὧν δὴ χάριν μητρὶ καὶ πατρὶ καὶ τοῖς τῆς γυναικὸς οἰκείοις παρέντας χρὴ τὰς B αὑτῶν οἰκήσεις, οἷον εἰς ἀποικίαν ἀφικομένους αὐτούς, ἐπισκοποῦντάς τε ἅμα καὶ ἐπισκοπουμένους οἰκεῖν, γεννῶντάς τε καὶ ἐκτρέφοντας παῖδας, καθάπερ λαμπάδα τὸν βίον παραδιδόντας ἄλλοις ἐξ ἄλλων, θεραπεύοντας ἀεὶ θεοὺς κατὰ νόμους.

Κτήματα δὲ τὸ μετὰ τοῦτο ποῖα ἄν τις κεκτημένος ἐμμελεστάτην οὐσίαν κεκτῇτο; τὰ μὲν οὖν πολλὰ οὔτε νοῆσαι χαλεπὸν οὔτε κτήσασθαι, τὰ δὲ δὴ τῶν οἰκετῶν χαλεπὰ πάντῃ. τὸ δ' αἴτιον οὐκ ὀρθῶς πως καί τινα C τρόπον ὀρθῶς περὶ αὐτῶν λέγομεν· ἐναντία γὰρ ταῖς χρείαις καὶ κατὰ τὰς χρείας αὖ ποιούμεθα περὶ δούλων καὶ τὰ λεγόμενα.

ΜΕ. Πῶς δ' αὖ τοῦτο λέγομεν; οὐ γάρ πω μανθάνομεν, ὦ ξένε, ὅ τι τὰ νῦν φράζεις.

460 ΑΘ. Καὶ μάλα γε, ὦ Μέγιλλε, εἰκότως· σχεδὸν γὰρ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἡ Λακεδαιμονίων εἱλωτεία πλείστην ἀπορίαν παράσχοιτ' ἂν καὶ ἔριν τοῖς μὲν ὡς εὖ, τοῖς δ' ὡς οὐκ εὖ γεγονυῖά ἐστιν. ἐλάττω δὲ ἥ τε Ἡρακλεωτῶν D δουλεία τῆς τῶν Μαριανδυνῶν καταδουλώσεως ἔριν ἂν ἔχοι, τὸ Θετταλῶν τ' αὖ πενεστικὸν ἔθνος. εἰς ἃ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα βλέψαντας ἡμᾶς τί χρὴ ποιεῖν περὶ κτήσεως οἰκετῶν; ὃ δὴ παριὼν τῷ λόγῳ ἔτυχον εἰπών, καὶ σύ με εἰκότως τί ποτε φράζοιμι ἠρώτησας, τόδ' ἐστίν· ἴσμεν ὅτι που πάντες εἴποιμεν ἂν ὡς χρὴ δούλους ὡς εὐμενεστάτους ἐκτῆσθαι καὶ ἀρίστους· πολλοὶ γὰρ ἀδελφῶν ἤδη δοῦλοι καὶ υἱέων τισὶ κρείττους πρὸς ἀρετὴν πᾶσαν γενόμενοι σεσώκασι δεσπότας καὶ κτήματα τάς τε E οἰκήσεις αὐτῶν ὅλας. ταῦτα γὰρ ἴσμεν που περὶ δούλων λεγόμενα.

ΜΕ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐκοῦν καὶ τοὐναντίον ὡς ὑγιὲς οὐδὲν ψυχῆς δούλης οὐδὲ πιστεύειν οὐδέποτ' οὐδὲν τῷ γένει δεῖ τὸν νοῦν κεκτημένον; ὁ δὲ σοφώτατος ἡμῖν τῶν ποιητῶν καὶ 777 ἀπεφήνατο, ὑπὲρ τοῦ Διὸς ἀγορεύων, ὡς

ἥμισυ γάρ τε νόου, φησίν, ἀπαμείρεται εὐρύοπα Ζεὺς
ἀνδρῶν οὓς ἂν δὴ κατὰ δούλιον ἦμαρ ἕλῃσι.

ταῦτα δὴ διαλαβόντες ἕκαστοι τοῖς διανοήμασιν οἱ μὲν 461 πιστεύουσί τε οὐδὲν γένει οἰκετῶν, κατὰ δὲ θηρίων φύσιν κέντροις καὶ μάστιξιν οὐ τρὶς μόνον ἀλλὰ πολλάκις ἀπεργάζονται δούλας τὰς ψυχὰς τῶν οἰκετῶν· οἱ δ' αὖ τἀναντία τούτων δρῶσι πάντα.

ΜΕ. Τί μήν;

ΚΛ. Τί οὖν δὴ χρὴ ποιεῖν τούτων, ὦ ξένε, διαφερομένων οὕτω περὶ τῆς ἡμετέρας αὖ χώρας ἡμᾶς, τῆς τε B κτήσεως ἅμα καὶ κολάσεως τῶν δούλων πέρι;

ΑΘ. Τί δ', ὦ Κλεινία; δῆλον ὡς ἐπειδὴ δύσκολόν 624 ἐστι τὸ θρέμμα ἄνθρωπος καὶ πρὸς τὴν ἀναγκαίαν διόρισιν, τὸ δοῦλόν τε ἔργῳ διορίζεσθαι καὶ ἐλεύθερον καὶ δεσπότην, οὐδαμῶς εὔχρηστον ἐθέλει εἶναί τε καὶ γίγνεσθαι.

ΚΛ. Φαίνεται.

ΑΘ. Χαλεπὸν δὴ τὸ κτῆμα· ἔργῳ γὰρ πολλάκις ἐπιδέδεικται περὶ τὰς Μεσσηνίων συχνὰς εἰωθυίας ἀποστά- C σεις γίγνεσθαι, καὶ περί γε τὰς τῶν ἐκ μιᾶς φωνῆς πολλοὺς οἰκέτας κτωμένων πόλεις, ὅσα κακὰ ξυμβαίνει, καὶ ἔτι τὰ τῶν λεγομένων περιδίνων τῶν περὶ τὴν Ἰταλίαν γιγνομένων παντοδαπὰ κλοπῶν ἔργα τε καὶ παθήματα. πρὸς ἅ τις ἅπαντα βλέψας διαπορήσειε τί χρὴ δρᾶν περὶ ἁπάντων τῶν τοιούτων. δύο δὴ λείπεσθον μόνω μηχανά, 462 μήτε πατριώτας ἀλλήλων εἶναι τοὺς μέλλοντας ῥᾷον δου- D λεύσειν ἀσυμφώνους τε εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα, τρέφειν δ' αὐτοὺς ὀρθῶς μὴ μόνον ἐκείνων ἕνεκα, πλέον δὲ αὑτῶν προτιμῶντας. ἡ δὲ τροφὴ τῶν τοιούτων μήτε τινὰ ὕβριν ὑβρίζειν εἰς τοὺς οἰκέτας, ἧττον δέ, εἰ δυνατόν, ἀδικεῖν ἢ τοὺς ἐξ ἴσου. διάδηλος γὰρ ὁ φύσει καὶ μὴ πλαστῶς σέβων τὴν δίκην, μισῶν δὲ ὄντως τὸ ἄδικον ἐν τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐν οἷς αὐτῷ ῥᾴδιον ἀδικεῖν· ὁ περὶ τὰ τῶν δούλων οὖν ἤθη καὶ πράξεις γιγνόμενός τις ἀμίαντος τοῦ τε ἀνοσίου πέρι καὶ ἀδίκου σπείρειν εἰς E ἀρετῆς ἔκφυσιν ἱκανώτατος ἂν εἴη. ταὐτὸν δ' ἔστ' εἰπεῖν τοῦτο ὀρθῶς ἅμα λέγοντα ἐπί τε δεσπότῃ καὶ τυράννῳ καὶ πᾶσαν δυναστείαν δυναστεύοντι πρὸς ἀσθενέστερον ἑαυτοῦ. κολάζειν γε μὴν ἐν δίκῃ δούλους δεῖ, καὶ μὴ νουθετοῦντας ὡς ἐλευθέρους θρύπτεσθαι ποιεῖν· τὴν δὲ οἰκέτου πρόσρησιν χρὴ σχεδὸν ἐπίταξιν πᾶσαν γίγνεσθαι, μὴ προσπαίζοντας μηδαμῇ μηδαμῶς οἰκέταις, μήτ' οὖν 778 θηλείαις μήτε ἄῤῥεσιν· ἃ δὴ πρὸς δούλους φιλοῦσι πολλοὶ σφόδρα ἀνοήτως θρύπτοντες χαλεπώτερον ἀπεργάζεσθαι τὸν βίον ἐκείνοις τε ἄρχεσθαι καὶ ἑαυτοῖς ἄρχειν.

ΚΛ. Ὀρθῶς λέγεις.

---

4. γέννησιν a. — 12. ἀφικνουμένους a. — 18. κεκτῆτο cum Astio bc: κέκτητο a. — 20. πάντα a. — 22. καὶ om. a. — 24. που ab.

1. Hom. Odyss. ρ, 322 sq. — 7. δρῶσι τούτων a. — 8. ΚΛ. Τί μήν; τί οὖν a. — 15. ἐθέλει cum Astio bc: ἐθέλειν cum libris a. — γίγνεσθαι φαίνεται, χαλεπὸν a. — 21. τὰ om. a. — περιδείνων ΑΩ, πειρατῶν γρ. ḃ et mg. ΑΩ, περὶ τῶν πειρατῶν f. — 23. Vel διαπορήσειε in διαπορήσει mutandum (διαπορήσει ἔτι V.), vel ἂν interponendum vidit Astius. — 37. δυναστεύοντα Stallbaumii operae. — 38. δεῖ cum Athenaeo (VI. 87.) c: δ' ἀεὶ ΑΩυ, ἀεὶ ab.

463 *ΑΘ.* Οὐκοῦν ὅτε τις οἰκίσαις κατεσκευασμένος εἰς
δύναμιν εἴη πλήθει καὶ ἐπιτηδειότητι πρὸς ἑκάστας τὰς
τῶν ἔργων παραβοηθείας, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο οἰκήσεις χρὴ
διαγράφειν τῷ λόγῳ;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

B *ΑΘ.* Καὶ ξυμπάσης γε ὡς ἔπος εἰπεῖν ἔοικε τῆς οἰκο-
δομικῆς πέρι τήν γε δὴ νέαν καὶ ἀοίκητον ἐν τῷ πρόσθεν
πόλιν ἐπιμελητέον εἶναι, τίνα τρόπον ἕκαστα ἕξει τούτων
περί τε ἱερὰ καὶ τείχη. γάμων δ' ἦν ἔμπροσθεν ταῦτα,
ὦ Κλεινία· νῦν δ' ἐπείπερ λόγῳ γίγνεται, καὶ μάλ' ἐγχω-
ρεῖ ταύτῃ γίγνεσθαι τὰ νῦν· ἔργῳ μὴν ὅταν γίγνηται,
ταῦτ' ἔμπροσθεν τῶν γάμων, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ, ποιήσαντες
C ἐκεῖνα ἤδη τότε ἐπὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἀποτελοῦμεν.
νῦν δὲ μόνον ὅσον τινὰ τύπον αὐτῶν δι' ὀλίγων ἐπεξέλ-
θωμεν.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Τὰ μὲν τοίνυν ἱερὰ πᾶσαν πέριξ τήν τε ἀγορὰν
χρὴ κατασκευάζειν, καὶ τὴν πόλιν ὅλην ἐν κύκλῳ πρὸς
τοῖς ὑψηλοῖς τῶν τόπων, εὐερκείας τε καὶ καθαρότητος
χάριν· πρὸς δὲ αὐτοῖς οἰκήσεις τε ἀρχόντων καὶ δικαστη-
ρίων, ἐν οἷς τὰς δίκας ὡς ἱερωτάτοις οὖσι λήψονταί τε
D καὶ δώσουσι, τὰ μὲν ὡς ὁσίων πέρι, τὰ δὲ καὶ τοιούτων
464 θεῶν ἱδρύματα· καὶ ἐν τούτοις δικαστήρια, ἐν οἷς αἵ τε
τῶν φόνων πρέπουσαι δίκαι γίγνοιντ' ἂν καὶ ὅσα θανάτων
ἄξια ἀδικήματα. περὶ δὲ τειχῶν, ὦ Μέγιλλε, ἔγωγ' ἂν
τῇ Σπάρτῃ ξυμφεροίμην τὸ καθεύδειν ἐᾶν ἐν τῇ γῇ κα-
τακείμενα τὰ τείχη καὶ μὴ ἐπανιστάναι, τῶνδε εἵνεκα.
καλῶς μὲν καὶ ὁ ποιητικὸς ὑπὲρ αὐτῶν λόγος ὑμνεῖται,
τὸ χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ δεῖν εἶναι τὰ τείχη μᾶλλον ἢ γήινα·
E τὸ δ' ἡμέτερον ἔτι πρὸς τούτοις γέλωτ' ἂν δικαίως πάμ-
πολυν ὄφλοι, τὸ κατ' ἐνιαυτὸν μὲν ἐκπέμπειν εἰς τὴν
χώραν τοὺς νέους, τὰ μὲν σκάψοντας, τὰ δὲ ταφρεύσον-
τας, τὰ δὲ καὶ διά τινων οἰκοδομήσεων εἵρξοντας τοὺς
πολεμίους, ὡς δὴ τῶν ὅρων τῆς χώρας οὐκ ἐάσοντας ἐπι-
βαίνειν· τεῖχος δὲ περιβαλοίμεθα, ὃ πρῶτον μὲν πρὸς
ὑγίειαν ταῖς πόλεσιν οὐδαμῶς συμφέρει, πρὸς δέ τινα
μαλθακὴν ἕξιν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἐνοικούντων εἴωθε ποιεῖν,
προκαλούμενον εἰς αὐτὸ καταφεύγοντας μὴ ἀμύνεσθαι
779 τοὺς πολεμίους, μηδὲ τῷ φρουρεῖν ἀεί τινας ἐν αὐτῇ
νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, τούτῳ τῆς σωτηρίας τυγχάνειν,
τείχεσι δὲ καὶ πύλαις διανοεῖσθαι φραχθέντας τε καὶ κα-
θεύδοντας σωτηρίας ὄντως ἕξειν μηχανάς, ὡς ἐπὶ τὸ
μὴ πονεῖν γεγονότας, ἀγνοοῦντας δ' αὖ τὴν ῥᾳστώνην,
ὡς ὄντως ἐστὶν ἐκ τῶν πόνων· ἐκ ῥᾳστώνης δέ γε, οἶμαι,
τῆς αἰσχρᾶς οἱ πόνοι καὶ ῥᾳθυμίας πεφύκασι γίγνεσθαι
465 πάλιν· ἀλλ' εἰ δὴ τεῖχός γέ τι χρεὼν ἀνθρώποις εἶναι,
B τὰς οἰκοδομίας χρὴ τὰς τῶν ἰδίων οἰκήσεων οὕτως ἐξ ἀρ-
χῆς βάλλεσθαι, ὅπως ἂν ᾖ πᾶσα ἡ πόλις ἓν τεῖχος, ὁμα-
λότητί τε καὶ ὁμοιότησιν εἰς τὰς ὁδοὺς πασῶν τῶν οἰκή-
σεων ἐχουσῶν εὐέρκειαν· ἰδεῖν τε οὐκ ἀηδὲς μιᾶς οἰκίας
σχῆμα ἐχούσης αὐτῆς, εἴς τε τὴν τῆς φυλακῆς ῥᾳστώνην
ὅλῳ καὶ παντὶ πρὸς σωτηρίαν γίγνοιτ' ἂν διάφορος. τού-
των δέ, ἕως ἂν μὲν ᾖ τὰ κατ' ἀρχὰς οἰκοδομηθέντα,
μέλειν μὲν μάλιστα τοῖς ἐνοικοῦσι πρέπον ἂν εἴη, τοὺς C
δὲ ἀστυνόμους ἐπιμελεῖσθαι καὶ προσαναγκάζοντας τὸν
ὀλιγωροῦντα ζημιοῦντας, καὶ πάντων δὴ τῶν κατὰ τὸ
ἄστυ καθαρότητός τ' ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ὅπως ἰδιώτης μη-
δεὶς μηδὲν τῶν τῆς πόλεως μήτε οἰκοδομήμασι μήτε οὖν
ὀρύγμασιν ἐπιλήψεται. καὶ δὴ καὶ ὑδάτων τῶν ἐκ Διὸς
εὐροίας τούτους ἐπιμελεῖσθαι χρεών, καὶ ὅσα ἐντὸς πόλεως
ἢ ὁπόσα ἔξω πρέπον ἂν οἰκεῖν εἴη. ταῦτα δὲ πάντα ξυνι-
δόντες ταῖς χρείαις οἱ νομοφύλακες ἐπινομοθετούντων D
καὶ τῶν ἄλλων ὁπόσα ἂν ὁ νόμος ἐκλείπῃ δι' ἀπορίαν.
ὅτε δὲ ταῦτά τε καὶ τὰ περὶ ἀγορὰν οἰκοδομήματα καὶ
τὰ περὶ τὰ γυμνάσια καὶ πάντα ὅσα διδασκαλεῖα κατε-
σκευασμένα περιμένει τοὺς φοιτητὰς καὶ θεατὰς θέατρα,
πορευώμεθα ἐπὶ τὰ μετὰ τοὺς γάμους, τῆς νομοθεσίας
ἑξῆς ἐχόμενοι.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν. 466

ΑΘ. Γάμοι μὲν τοίνυν ἡμῖν ἔστωσαν γεγονότες, ὦ
Κλεινία· δίαιτα δὲ πρὸ παιδογονίας οὐκ ἐλάττων ἐνιαυ- 625
σίας γίγνοιτ' ἂν τὸ μετὰ τοῦτο, ἣν δὴ τίνα τρόπον χρὴ E
ζῆν νυμφίον καὶ νύμφην ἐν πόλει διαφερούσῃ τῶν
πολλῶν ἐσομένῃ; τὸ δὴ τῶν νῦν εἰρημένων ἐχόμενον εἰπεῖν
οὐ πάντων εὐκολώτατον, ἀλλὰ ὄντων οὐκ ὀλίγων τῶν
ἔμπροσθεν τοιούτων τοῦτο ἔτι ἐκείνων τῶν πολλῶν δυσχε-
ρέστερον ἀποδέχεσθαι τῷ πλήθει. τό γε μὴν δοκοῦν ὀρ-
θὸν καὶ ἀληθὲς εἶναι πάντως ῥητέον, ὦ Κλεινία.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ὅστις δὴ διανοεῖται πόλεσιν ἀποφαίνεσθαι νό-
μους πῇ τὰ δημόσια καὶ κοινὰ αὐτοὺς χρὴ ζῆν πράττον- 780
τας, τῶν δὲ ἰδίων ὅσον ἀνάγκη μηδὲ οἴεται δεῖν, ἐξου-
σίαν δὲ ἑκάστοις εἶναι τὴν ἡμέραν ζῆν ὅπως ἂν ἐθέλῃ,
καὶ μὴ πάντα διὰ τάξεως δεῖν γίγνεσθαι, προέμενος δὲ
τὰ ἴδια ἀνομοθέτητα ἡγεῖται τά γε κοινὰ καὶ δημόσια
ἐθελήσειν αὐτοὺς ζῆν διὰ νόμων, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖται.
τίνος δὴ χάριν ταῦτα εἴρηται; τοῦδε, ὅτι φήσομεν δεῖν
ἡμῖν τοὺς νυμφίους μηδὲν διαφερόντως μηδὲ ἧττον ἐν
ξυσσιτίοις τὴν δίαιταν ποιεῖσθαι τοῦ πρὸ τῶν γάμων χρό- B
νου γενομένου. καὶ τοῦτο μὲν δὴ θαυμαστὸν ὂν ὅτε κατ' 467
ἀρχὰς πρῶτον ἐγένετο ἐν τοῖς παρ' ὑμῖν τόποις, πολέμου
τινὸς αὐτό, ὥς γ' εἰκός, νομοθετήσαντος ἤ τινος ἑτέρου
τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχοντος πράγματος ἐν ὀλιγανθρωπίαις
ὑπὸ πολλῆς ἀπορίας ἐχομένοις· γευσαμένοις δὲ καὶ ἀναγ-
κασθεῖσι χρήσασθαι τοῖς ξυσσιτίοις ἔδοξε μέγα διαφέρειν
εἰς σωτηρίαν τὸ νόμιμον, καὶ κατέστη δὴ τρόπῳ τινὶ C
τοιούτῳ τὸ ἐπιτήδευμα ὑμῖν τὸ τῶν ξυσσιτίων.

ΚΛ. Ἔοικε γοῦν.

---

11. γίγνηται] γίγνεται Bekkeri operae. — 19. εὐερκίας ac. — 45. ῥᾳθυμίαι a.
1. εὐερκίαν ac. — 24. καὶ ΑΩυfhr: τε καὶ abc. — 31. δὴ om. a.

ΑΘ. Ὃ δὴ ἔλεγον, ὅτι θαυμαστὸν ὂν τοῦτό ποτε καὶ φοβερὸν ἐπιτάξαι τισὶ νῦν οὐχ ὁμοίως τῷ προστάττοντι δυσχερὲς ἂν εἴη νομοθετεῖν αὐτό. τὸ δ' ἑξῆς τούτῳ, πεφυκός τε ὀρθῶς ἂν γίγνεσθαι γιγνόμενον, νῦν τε οὐδαμῇ γιγνόμενον, ὀλίγου τε ποιοῦν τὸν νομοθέτην, τὸ τῶν παιζόντων, εἰς πῦρ ξαίνειν καὶ μυρία ἕτερα τοιαῦτα
D ἀνήνυτα ποιοῦντα δρᾶν, οὐ ῥᾴδιον οὔτ' εἰπεῖν οὔτ' εἰπόντα ἀποτελεῖν.

ΚΛ. Τί δὴ τοῦτο, ὦ ξένε, ἐπιχειρῶν λέγειν ἔοικας σφόδρα ἀποκνεῖν;

ΑΘ. Ἀκούοιτ' ἄν, ἵνα μὴ πολλὴ διατριβὴ γίγνηται περὶ τοῦτ' αὐτὸ μάτην. πᾶν μὲν γὰρ ὅ τί περ ἂν τάξεως καὶ νόμου μετέχον ἐν πόλει γίγνηται, πάντα ἀγαθὰ ἀπερ-
468 γάζεται, τῶν δὲ ἀτάκτων ἢ τῶν κακῶς ταχθέντων λύει τὰ πολλὰ τῶν εὖ τεταγμένων ἄλλα ἕτερα. οὗ δὴ καὶ νῦν ἐφέστηκε πέρι τὸ λεγόμενον. ὑμῖν γάρ, ὦ Κλεινία καὶ
E Μέγιλλε, τὰ μὲν περὶ τοὺς ἄνδρας ξυσσίτια καλῶς ἅμα καὶ ὅπερ εἶπον θαυμαστῶς καθέστηκεν ἐκ θείας τινὸς ἀνάγκης, τὸ δὲ περὶ τὰς γυναῖκας οὐδαμῶς ὀρθῶς ἀνομο-
781 θέτητον μεθεῖται καὶ οὐκ εἰς τὸ φῶς ἦκται τὸ τῆς ξυσσιτίας αὐτῶν ἐπιτήδευμα, ἀλλ' ὃ καὶ ἄλλως γένος ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων λαθραιότερον μᾶλλον καὶ ἐπικλοπώτερον ἔφυ, τὸ θῆλυ, διὰ τὸ ἀσθενές, οὐκ ὀρθῶς τοῦτο εἴξαντος τοῦ νομοθέτου δύστακτον ὂν ἀφείθη. διὰ δὲ τοῦτον μεθειμένον πολλὰ ὑμῖν παρέῤῥει, πολὺ ἄμεινον ἂν ἔχοντα εἰ νόμων ἔτυχεν ἢ τὰ νῦν· οὐ γὰρ ἥμισυ μόνον ἐστίν, ὡς δόξειεν ἄν, τὸ περὶ τὰς γυναῖκας ἀκοσμήτως περιο-
B ρώμενον, ὅσῳ δὲ ἡ θήλεια ἡμῖν φύσις ἐστὶ πρὸς ἀρετὴν χείρων τῆς τῶν ἀῤῥένων, τοσούτῳ διαφέρει πρὸς τὸ πλέον ἢ διπλάσιον εἶναι. τοῦτ' οὖν ἐπαναλαβεῖν καὶ ἐπανορθώσασθαι καὶ πάντα συντάξασθαι κοινῇ γυναιξί τε καὶ ἀνδράσιν ἐπιτηδεύματα βέλτιον πρὸς πόλεως εὐδαιμονίαν. νῦν δὲ οὕτως ἦκται τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος οὐδαμῶς εἰς τοῦτο εὐτυχῶς, ὥστε οὐδὲ μνησθῆναι περὶ
C
469 αὐτοῦ ἐν ἄλλοις γ' ἐστὶ τόποις καὶ πόλεσι νοῦν ἔχοντος, ὅπου μηδὲ ξυσσίτια ὑπάρχει τὸ παράπαν δεδογμένα κατὰ πόλιν εἶναι. πόθεν δή τίς γε ἔργῳ μὴ καταγελάστως ἐπιχειρήσει γυναῖκας προσβιάζεσθαι τὴν σίτων καὶ ποτῶν ἀνάλωσιν φανερὰν θεωρεῖσθαι; τούτου γὰρ οὐκ ἔστιν ὅ τι χαλεπώτερον ἂν ὑπομείνειε τοῦτο τὸ γένος· εἰθισμένον γὰρ δεδυκὸς καὶ σκοτεινὸν ζῆν, ἀγόμενον δ' εἰς φῶς βίᾳ πᾶσαν ἀντίτασιν ἀντιτεῖνον πολὺ κρατήσει τοῦ νομοθέτου·
D τοῦτ' οὖν ἄλλοθι μέν, ᾗπερ εἶπον, οὐδ' ἂν τὸν λόγον ὑπομείνειε τὸν ὀρθὸν ῥηθέντα ἄνευ πάσης βοῆς, ἐνθάδε δὲ ἴσως ἄν. εἰ δὴ δοκεῖ λόγου γ' ἕνεκα μὴ ἀτυχῆ τὸν περὶ πάσης τῆς πολιτείας γενέσθαι λόγον, ἐθέλω λέγειν ὡς ἀγαθόν ἐστι καὶ πρέπον, εἰ καὶ σφῷν ξυνδοκεῖ ἀκούειν· εἰ δὲ μή, ἐᾶν.

ΚΛ. Ἀλλ', ὦ ξένε, θαυμαστῶς τό γε ἀκοῦσαι νῷν πάντως που ξυνδοκεῖ.

ΑΘ. Ἀκούωμεν δή. θαυμάσητε δὲ μηδὲν ἐὰν ὑμῖν ἄνωθέν ποθεν ἐπιχειρεῖν δόξω· σχολῆς γὰρ ἀπολαύομεν καὶ οὐδὲν ἡμᾶς ἐστὶ τὸ κατεπεῖγον τὸ μὴ πάντῃ πάντως E
σκοπεῖν τὰ περὶ τοὺς νόμους.

ΚΛ. Ὀρθῶς εἴρηκας.

ΑΘ. Πάλιν τοίνυν ἐπὶ τὰ πρῶτα ἐπαναχωρήσωμεν λεχθέντα. εὖ γὰρ δὴ τό γε τοσοῦτον χρὴ πάντ' ἄνδρα 470
ξυννοεῖν, ὡς ἡ τῶν ἀνθρώπων γένεσις ἢ τὸ παράπαν ἀρχὴν οὐδεμίαν εἴληχεν οὐδ' ἕξει ποτέ γε τελευτήν, ἀλλ' 782
ἦν τε ἀεὶ καὶ ἔσται πάντως, ἢ μῆκός τι τῆς ἀρχῆς ἀφ' οὗ γέγονεν ἀμήχανον ἂν χρόνον ὅσον γεγονὸς ἂν εἴη.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Τί οὖν; πόλεων συστάσεις καὶ φθορὰς καὶ ἐπιτηδεύματα παντοῖα τάξεώς τε καὶ ἀταξίας καὶ βρώσεως καὶ πωμάτων τε ἅμα καὶ βρωμάτων ἐπιθυμήματα παντοδαπὰ πάντως καὶ περὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἆρ' οὐκ οἰόμεθα γεγονέναι, καὶ στροφὰς ὡρῶν παντοίας, ἐν αἷς τὰ ζῷα μεταβάλλειν αὐτῶν παμπληθεῖς μεταβολὰς εἰκός; B

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τί οὖν; πιστεύομεν ἀμπέλους τε φανῆναί πού ποτε πρότερον οὐκ οὔσας; ὡσαύτως δὲ καὶ ἐλάας καὶ τὰ Δήμητρός τε καὶ Κόρης δῶρα; Τριπτόλεμόν τέ τινα τῶν τοιούτων γενέσθαι διάκονον; ἐν ᾧ δὲ μηδὲ ταῦτα ἦν τῷ χρόνῳ, μῶν οὐκ οἰόμεθα τὰ ζῷα, καθάπερ νῦν, ἐπὶ τὴν ἀλλήλων ἐδωδὴν τρέπεσθαι;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Τὸ δὲ μὴν θύειν ἀνθρώπους ἀλλήλους ἔτι καὶ C
νῦν παραμένον ὁρῶμεν πολλοῖς· καὶ τοὐναντίον ἀκούομεν 626
ἐν ἄλλοις, ὅτε οὐδὲ βοὸς ἐτολμῶμεν γεύεσθαι θύματά τε 471
οὐκ ἦν τοῖς θεοῖσι ζῷα, πέλανοι δὲ καὶ μέλιτι καρποὶ δεδευμένοι καὶ τοιαῦτα ἄλλα ἁγνὰ θύματα, σαρκῶν δ' ἀπείχοντο ὡς οὐχ ὅσιον ὂν ἐσθίειν οὐδὲ τοὺς τῶν θεῶν βωμοὺς αἵματι μιαίνειν, ἀλλὰ Ὀρφικοί τινες λεγόμενοι βίοι ἐγίγνοντο ἡμῶν τοῖς τότε, ἀψύχων μὲν ἐχόμενοι πάντων, ἐμψύχων δὲ τοὐναντίον πάντων ἀπεχόμενοι. D

ΚΛ. Καὶ σφόδρα λεγόμενα ἅ γ' εἴρηκας, καὶ πιστεύεσθαι πιθανά.

ΑΘ. Πρὸς οὖν δὴ τί ταῦτα, εἴποι τις ἄν, ὑμῖν πάντ' ἐῤῥήθη τὰ νῦν;

ΚΛ. Ὀρθῶς ὑπέλαβες, ὦ ξένε.

3. δυσχερὲς τῷ προστάττοντι a. — 18. ειπορε pr. A, ἠπόρει corr., in mg. apposito εἶπον: quod ne Ω quidem pr. — 21. ἀλλ' ὃ auctore Stephano bc: ἄλλο cum libris a. — 25. παραῤῥεῖ a. — 41. δεδοικὸς a. — 43. οἷπερ AΩυfbr, ὅ περ Bekkerus.

2. σφῶιν a. — 4. νῶϊν a. — 12. χρόνον A, χρὴ in litura Ω, in γρ. A. — 19. ἀταξίας [καὶ βρώσεως] Astius, ἀταξίας καὶ ἀβρότητος Orellius. — 20. πομάτων a. — 23. αὐτῶν a. — 26. ἐλαίας a. — 34. θύματα] Malim θυήματα ex Timaeo. Ox. — 41. λεγόμενα ἅ τ' AΞΩυfbr, λεγόμενά τ' Bekkerus, λεγόμενα ἅττ' Winckelmannus. — 43. δή τι a. — ταῦτα om. ab.

ΑΘ. Καὶ τοίνυν, ἐὰν δύνωμαι, τὰ τούτοις ἑξῆς, ὦ Κλεινία, πειράσομαι φράζειν.

ΚΛ. Λέγοις ἄν.

ΑΘ. Ὁρῶ πάντα τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τριττῆς χρείας
καὶ ἐπιθυμίας ἠρτημένα, δι' ὧν ἀρετή τε αὐτοῖς ἀγομέ-
E νοις ὀρθῶς καὶ τοὐναντίον ἀποβαίνει κακῶς ἀχθεῖσι.
ταῦτα δ' ἐστὶν ἐδωδὴ μὲν καὶ πόσις εὐθὺς γενομένοις,
ἣν πέρι ἅπασαν πᾶν ζῷον ἔμφυτον ἔρωτα ἔχον, μεστὸν
οἴστρου τ' ἐστὶ καὶ ἀνηκουστίας τοῦ λέγοντος ἄλλο τι δεῖν
472 πράττειν πλὴν τὰς ἡδονὰς καὶ ἐπιθυμίας τὰς περὶ ἅπαντα
ταῦτα ἀποπληροῦντα λύπης τῆς ἁπάσης ἀεὶ δεῖν σφᾶς
783 ἀπαλλάττειν· τρίτη δὲ ἡμῖν καὶ μεγίστη χρεία καὶ ἔρως
ὀξύτατος ὕστατος μὲν ὁρμᾶται, διαπυρωτάτους δὲ τοὺς
ἀνθρώπους μανίαις ἀπεργάζεται πάντως, ὁ περὶ τὴν τοῦ
γένους σπορὰν ὕβρει πλείστῃ καόμενος. ἃ δὴ δεῖ τρία νο-
σήματα τρέποντα εἰς τὸ βέλτιστον παρὰ τὸ λεγόμενον
ἥδιστον τρισὶ μὲν τοῖς μεγίστοις πειρᾶσθαι κατέχειν, φόβῳ
καὶ νόμῳ καὶ τῷ ἀληθεῖ λόγῳ, προσχρωμένους μέντοι
Μούσαις τε καὶ ἀγωνίοισι θεοῖς σβεννύναι τὴν αὔξην τε
B καὶ ἐπιῤῥοήν. παίδων δὲ δὴ γένεσιν μετὰ τοὺς γάμους
θῶμεν, καὶ μετὰ γένεσιν τροφὴν καὶ παιδείαν. καὶ τάχ'
ἂν οὕτω προϊόντων τῶν λόγων ὅ τε νόμος ἡμῖν ἕκαστος
περαίνοιτο εἰς τοὔμπροσθεν ἐπὶ ξυσσίτια, ἡνίκα ἀφικό-
μεθα εἰς τὰς τοιαύτας κοινωνίας, εἴτε ἄρα γυναικῶν εἴτε
ἀνδρῶν δεῖ μόνων γίγνεσθαι, προσμίξαντες αὐτοῖς ἐγγύ-
θεν ἴσως μᾶλλον κατοψόμεθα, τά τε ἐπίπροσθεν αὐτῶν,
ἔτι νῦν ὄντα ἀνομοθέτητα, τάξαντες αὐτὰ ἐπίπροσθεν
C ποιησόμεθα, καὶ ὅπερ ἐῤῥήθη νῦν δή, κατοψόμεθά τε
αὐτὰ ἀκριβέστερον μᾶλλόν τε τοὺς προσήκοντας αὐτοῖς
καὶ πρέποντας νόμους ἂν θείημεν.

473 *ΚΛ.* Ὀρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Φυλάξωμεν τοίνυν τῇ μνήμῃ τὰ νῦν δὴ λεχθέντα· ἴσως γὰρ χρείαν ποτ' αὐτῶν πάντων ἕξομεν.

ΚΛ. Τὰ ποῖα δὴ διακελεύει;

ΑΘ. Ἃ τοῖς τρισὶ διωριζόμεθα ῥήμασι· βρῶσιν μὲν
ἐλέγομέν που, καὶ δεύτερον πόσιν, καὶ ἀφροδισίων δέ τινα
D διαπτόησιν τρίτον.

ΚΛ. Πάντως, ὦ ξένε, μεμνησόμεθά που ἃν τὰ νῦν διακελεύει.

ΑΘ. Καλῶς. ἔλθωμεν δ' ἐπὶ τὰ νυμφικά, διδάξοντές τε αὐτοὺς πῶς χρὴ καὶ τίνα τρόπον τοὺς παῖδας ποιεῖσθαι, καὶ ἐὰν ἄρα μὴ πείθωμεν, ἀπειλήσοντές τισι νόμοις.

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Νύμφην χρὴ διανοεῖσθαι καὶ νυμφίον ὡς ὅ τι
καλλίστους καὶ ἀρίστους εἰς δύναμιν ἀποδειξομένους παῖ-
δας τῇ πόλει. πάντες δ' ἄνθρωποι κοινωνοὶ πάσης πράξεως, B
ἡνίκα μὲν ἂν προσέχωσιν αὐτοῖς τε καὶ τῇ πράξει τὸν
νοῦν, πάντα καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἀπεργάζονται, μὴ προσέ-
χοντες δὲ ἢ μὴ ἔχοντες νοῦν τἀναντία. προσεχέτω δὴ καὶ
ὁ νυμφίος τῇ τε νύμφῃ καὶ τῇ παιδοποιίᾳ τὸν νοῦν,
κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ ἡ νύμφη, τοῦτον τὸν χρόνον διαφε-
ρόντως ὃν ἂν μήπω παῖδες αὐτοῖς ὦσι γεγονότες. ἐπί- 784
σκοποι δ' ἔστωσαν τούτων ἃς εἱλόμεθα γυναῖκες, πλείους 474
εἴτ' ἐλάττους, τοῖς ἄρχουσιν ὁπόσας ἂν δοκῇ προστάττειν
τε καὶ ὁπόταν, πρὸς τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερὸν ἑκάστης
ἡμέρας ξυλλεγόμεναι μέχρι τρίτου μέρους ὥρας, οἷ δὴ
συλλεχθεῖσαι διαγγελλόντων ἀλλήλαις εἴ τίς τινα ὁρᾷ πρὸς
ἄλλ' ἅττα βλέποντα ἄνδρα ἢ καὶ γυναῖκα τῶν παιδοποι-
ουμένων ἢ πρὸς τὰ τεταγμένα ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς γάμοις
θυσιῶν τε καὶ ἱερῶν γενομένων. ἡ δὲ παιδοποιία καὶ B
φυλακὴ τῶν παιδοποιουμένων δεκέτις ἔστω, μὴ πλείω δὲ
χρόνον, ὅταν εὔροια ᾖ τῆς γενέσεως. ἂν δὲ ἄγονοί τινες
εἰς τοῦτον γίγνωνται τὸν χρόνον, μετὰ τῶν οἰκείων καὶ
ἀρχουσῶν γυναικῶν διαζεύγνυσθαι κοινῇ βουλευομένους
εἰς τὰ πρόσφορα ἑκατέροις. ἐὰν δ' ἀμφισβήτησίς τις γίγνη-
ται περὶ τῶν ἑκατέροις πρεπόντων καὶ προσφόρων, δέκα
τῶν νομοφυλάκων ἑλομένους, οἷς ἂν ἐπιτρέψωσιν οἵδε καὶ C
τάξωσι, τούτοις ἐμμένειν. εἰσιοῦσαι δ' εἰς τὰς οἰκίας τῶν
νέων αἱ γυναῖκες, τὰ μὲν νουθετοῦσαι, τὰ δὲ καὶ ἀπει-
λοῦσαι παυόντων αὐτοὺς τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀμαθίας. ἐὰν
δ' ἀδυνατῶσι, πρὸς τοὺς νομοφύλακας ἰοῦσαι φραζόντων,
οἱ δ' εἰργόντων. ἂν δὲ καὶ ἐκεῖνοί πως ἀδυνατήσωσι,
πρὸς τὸ δημόσιον ἀποφηνάντων, ἀναγράψαντές τε καὶ 475
ὀμόσαντες ἦ μὴν ἀδυνατεῖν τὸν καὶ τὸν βελτίω ποιεῖν·
ὁ δὲ ἀναγραφεὶς ἄτιμος ἔστω, μὴ ἑλὼν ἐν δικαστηρίῳ D
τοὺς ἐγγράψαντας, τῶνδε· μήτε γὰρ εἰς γάμους ἴτω μήτε
εἰς τὰς τῶν παίδων ἐπιτελειώσεις, ἂν δὲ ἴῃ, πληγαῖς ὁ
βουληθεὶς ἀθῷος αὐτὸν κολαζέτω. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ περὶ
γυναικὸς ἔστω νόμιμα· τῶν ἐξόδων γὰρ τῶν γυναικείων
καὶ τιμῶν καὶ τῶν εἰς τοὺς γάμους καὶ γενέσια τῶν παίδων
φοιτήσεων μὴ μετεχέτω, ἐὰν ἀκοσμοῦσα ὡσαύτως ἀνα-
γραφῇ καὶ μὴ ἕλῃ τὴν δίκην. ὅταν δὲ δὴ παῖδας γεννή- E
σωνται κατὰ νόμους, ἐὰν ἀλλοτρίᾳ τις περὶ τὰ τοιαῦτα
κοινωνῇ γυναικὶ ἢ γυνὴ ἀνδρί, ἐὰν μὲν παιδοποιουμένοις
ἔτι, τὰ αὐτὰ ἐπιζήμια αὐτοῖς ἔστω καθάπερ τοῖς ἔτι γεν-
νωμένοις εἴρηται· μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν σωφρονῶν καὶ
σωφρονοῦσα εἰς τὰ τοιαῦτα ἔστω πάντα εὐδόκιμος, ὁ δὲ
τοὐναντίον ἐναντίως τιμάσθω, μᾶλλον δὲ ἀτιμαζέσθω. 627
καὶ μετριαζόντων μὲν περὶ τὰ τοιαῦτα τῶν πλειόνων ἀνο- 785
μοθέτητα σιγῇ κείσθω, ἀκοσμούντων δὲ νομοθετηθέντα

---

8. περὶ ab. — 9. τί ἐστι a. — 11. δεῖν seclusit Astius. — 16. τρέποντας a. — 19. θεοῖς σβεννύντων $A\Xi\Omega v f \mathfrak{h} r$, θεοῖς· οἷς σβεννύντων Winckelmannus. — 20. παίδων - - 40. Καλῶς in mg. $A\Omega r$, ubi ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων φέρεται καὶ ταῦτα. (παίδων - - ἂν θείημεν seclusit Stallbaumius.) — δὲ om. a. — 23. ἡνίκα] ἵνα καὶ a. — ἀφικόμενοι ab. — 25. μόνον a. — 37. διαπτοίησιν a.

10. Ἐλληθυίας a. — 22. καὶ om. $A\Xi\Omega f \mathfrak{h} r$. — 23. τάξωσι corr. A. (ἑλομένους, ἃ οἷς ἂν ἐπιτρέψωσιν οἵδε τάξωσι Winckelmannus.) — 35. γενέσια τῶν I. G. Schneiderus: γενέσεις τῶν pr. A (ut videtur), γενέσεων $\Omega v f$ et corr. A, γενέσεις ab, γενεθλίων c. Conf. Winckelmannus praef. ad Menon. ed. min. p. XI. — 42. πάντα ἔστω a.

*ταύτῃ πραττέσθω κατὰ τοὺς τότε τεθέντας νόμους. βίου
μὲν ἀρχὴ τοῦ παντὸς ἑκάστοις ὁ πρῶτος ἐνιαυτός· ὃν
γεγράφθαι χρεὼν ἐν ἱεροῖσι πατρῴοις ζωῆς ἀρχὴν κόρῳ
476 καὶ κόρῃ. παραγεγράφθω δ' ἐν τοίχῳ λελευκωμένῳ ἐν
πάσῃ φρατρίᾳ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπὶ τοῖς
ἔτεσιν ἀριθμουμένων. τῆς δὲ φρατρίας ἀεὶ τοὺς ζῶντας
B μὲν γεγράφθαι πλησίον, τοὺς δ' ὑπεκχωροῦντας τοῦ βίου
ἐξαλείφειν. γάμου δὲ ὅρον εἶναι κόρῃ μὲν ἀπὸ ἑκκαίδεκα
ἐτῶν εἰς εἴκοσι, τὸν μακρότατον χρόνον ἀφωρισμένον, κόρῳ δὲ ἀπὸ τριάκοντα μέχρι τῶν πέντε καὶ τριάκοντα. εἰς δὲ ἀρχὰς γυναικὶ μὲν τετταράκοντα, ἀνδρὶ δὲ τριάκοντα ἔτη· πρὸς πόλεμον δὲ ἀνδρὶ μὲν εἴκοσι μέχρι τῶν ἑξήκοντα ἐτῶν· γυναικὶ δέ, ἣν ἂν δοκῇ χρείαν δεῖν χρῆσθαι πρὸς τὰ πολεμικά, ἐπειδὰν παῖδας γεννήσῃ, τὸ δυνατὸν καὶ πρέπον ἑκάσταις προστάττειν μέχρι τῶν πεντήκοντα ἐτῶν.*

3. *ἀρχὴ* Ab et pr. Ω. — *κούρῳ* a. — 4. Fort. *κόρῃ· παραγεγράφθαι.* Os. — 5. *φατρίᾳ · · φατρίας* a.

p. Steph. T. II. 788
p. Lugd. 627
p. Bekk. P. III. V. III.

Z.

1 *Γενομένων δὲ παίδων ἀῤῥένων καὶ θηλειῶν τροφὴν μέν που καὶ παιδείαν τὸ μετὰ ταῦτα λέγειν ὀρθότατα γίγνοιθ' ἡμῖν, ἣν εἶναι μὲν ἄῤῥητον πάντως ἀδύνατον, λεγομένη δὲ διδαχῇ τινὶ καὶ νουθετήσει μᾶλλον ἢ νόμοις εἰκοῖ' ἂν ἡμῖν φαίνοιτο. ἰδίᾳ γὰρ καὶ κατ' οἰκίας πολλὰ καὶ σμικρὰ καὶ οὐκ ἐκφανῆ πᾶσι γιγνόμενα ῥᾳδίως ὑπὸ*
B *τῆς ἑκάστων λύπης τε καὶ ἡδονῆς καὶ ἐπιθυμίας, ἕτερα παρὰ τὰς τοῦ νομοθέτου ξυμβουλὰς παραγενόμενα παντοδαπὰ καὶ οὐχ ὅμοια ἀλλήλοις ἀπεργάζοιτ' ἂν τὰ τῶν πολιτῶν ἤθη· τοῦτο δὲ κακὸν ταῖς πόλεσι. καὶ γὰρ διὰ σμικρότητα αὐτῶν καὶ πυκνότητα ἐπιζήμια τιθέντα ποιεῖν*
2 *νόμους ἀπρεπὲς ἅμα καὶ ἄσχημον. διαφθείρει δὲ καὶ τοὺς γραφῇ τιθέντας νόμους, ἐν τοῖς σμικροῖς καὶ πυκνοῖς*
C *ἐθισθέντων τῶν ἀνθρώπων παρανομεῖν· ὥστε ἀπορία μὲν περὶ αὐτὰ νομοθετεῖν, σιγᾶν δὲ ἀδύνατον. ἃ δὲ λέγω, δηλῶσαι πειρατέον οἷον δείγματα ἐξενεγκόντα εἰς φῶς· νῦν γὰρ λεγομένοις ἔοικε κατά τι σκότος.*

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν ὅτι μὲν σώματα καὶ ψυχὰς τήν γε ὀρθὴν πάντως δεῖ τροφὴν φαίνεσθαι δυναμένην ὡς κάλλιστα καὶ ἄριστα ἐξεργάζεσθαι, τοῦτο μὲν ὀρθῶς εἴρηταί που.

ΚΛ. Τί μήν;

D *ΑΘ. Σώματα δὲ κάλλιστα, οἶμαι, τό γε ἁπλούστατον, ὡς ὀρθότατα δεῖ νέων ὄντων εὐθὺς φύεσθαι τῶν παίδων.*

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Τί δέ; τόδε οὐκ ἐννοοῦμεν, ὡς ἡ πρώτη βλάστη παντὸς ζώου πολὺ μεγίστη καὶ πλείστη φύεται, ὥστε καὶ ἔριν πολλοῖς παρέσχηκε μὴ γίγνεσθαι τά γ' ἀνθρώπινα μήκη διπλάσια ἀπὸ πέντε ἐτῶν ἐν τοῖς λοιποῖς εἴκοσιν ἔτεσιν αὐξανόμενα;

ΚΛ. Ἀληθῆ.

3 *ΑΘ. Τί οὖν; πολλὴ αὔξη ὅταν ἐπιῤῥέῃ πόνων χωρὶς πολλῶν καὶ συμμέτρων, οὐκ ἴσμεν ὅτι μυρία κακὰ ἐν τοῖς* 789
σώμασιν ἀποτελεῖ;

ΚΛ. Πάνυ γε.

ΑΘ. Οὐκοῦν τότε δεῖται πλείστων πόνων, ὅταν ἡ πλείστη τροφὴ προσγίγνηται τοῖς σώμασιν.

ΚΛ. Τί δῆτα, ὦ ξένε; ἢ τοῖς ἄρτι γεγονόσι καὶ νεωτάτοις πόνους πλείστους προστάξομεν;

ΑΘ. Οὐδαμῶς γε, ἀλλ' ἔτι καὶ πρότερον τοῖς ἐντὸς τῶν αὑτῶν μητέρων τρεφομένοις.

ΚΛ. Πῶς λέγεις, ὦ λῷστε; ἢ τοῖς κυουμένοισι φράζεις;

ΑΘ. Ναί. θαυμαστὸν δ' οὐδέν ἐστιν ἀγνοεῖν ὑμᾶς B
τὴν τῶν τηλικούτων γυμναστικήν, ἣν βουλοίμην ἂν ὑμῖν, καίπερ ἄτοπον οὖσαν, δηλῶσαι.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἔστι τοίνυν παρ' ἡμῖν μᾶλλον τὸ τοιοῦτον κατανοεῖν διὰ τὸ τὰς παιδιὰς αὐτόθι μειζόνως τινὰς παίζειν ἢ δεῖ. τρέφουσι γὰρ δὴ παρ' ἡμῖν οὐ μόνον παῖδες ἀλλὰ καὶ πρεσβύτεροί τινες ὀρνίθων θρέμματα, ἐπὶ τὰς μάχας τὰς πρὸς ἄλληλα ἀσκοῦντες τὰ τοιαῦτα τῶν θηρίων. πολλοῦ δὴ δέουσιν ἡγεῖσθαι τοὺς πόνους αὐτοῖς εἶναι C
τοὺς πρὸς ἄλληλα μετρίους, ἐν οἷς αὐτὰ ἀνακινοῦσι γυμνάζοντες· πρὸς γὰρ τούτοις λαβόντες ὑπὸ μάλης ἕκαστος, 4
τοὺς μὲν ἐλάττονας εἰς τὰς χεῖρας, μείζους δ' ὑπὸ τὴν ἀγκάλην ἐντός, πορεύονται περιπατοῦντες σταδίους παμπόλλους ἕνεκα τῆς εὐεξίας οὔ τι τῆς τῶν αὑτῶν σωμάτων ἀλλὰ τῆς τούτων τῶν θρεμμάτων. καὶ τό γε τοσοῦτον δηλοῦσι τῷ δυναμένῳ καταμαθεῖν, ὅτι τὰ σώματα πάντα ὑπὸ τῶν σεισμῶν τε καὶ κινήσεων κινούμενα ἄκοπα ὀνί- D
νατα πάντων ὅσα τε ὑπὸ ἑαυτῶν ἢ καὶ ἐν αἰώραις ἢ 628
καὶ κατὰ θάλατταν ἢ καὶ ἐφ' ἵππων ὀχουμένων καὶ ὑπ' ἄλλων ὁπωσοῦν δὴ φερομένων τῶν σωμάτων κινεῖται, καὶ διὰ ταῦτα τὰς τῶν σίτων τροφὰς καὶ ποτῶν κατα-

---

2. ὀρθότατ' ἂν γίγνοιθ' Astius. — 6. ἐμφανῆ ΞΩfhr. — 23. οἴομαι A, εἶναι f.
1. ὅτι om. Bekkeri operae. — 6. ξένε, ἢ a. — 19. ἀσκοῦντας AΩhr. — 28. κινήσεων καὶ κινούμενα AΩ. — 29. ἑώραις a. — 30. ὀχούμενα Astius. — καὶ] ἢ καὶ a c.

κρατοῦντα ὑγίειαν καὶ κάλλος καὶ τὴν ἄλλην ῥώμην ἡμῖν δυνατά ἐστι παραδιδόναι. τί οὖν ἂν φαῖμεν ἐχόντων οὕτω τούτων τὸ μετὰ τοῦτο ἡμᾶς δεῖν ποιεῖν; βούλεσθε ἅμα
E γέλωτι φράζωμεν, τιθέντες νόμους τὴν μὲν κύουσαν περιπατεῖν, τὸ γενόμενον δὲ πλάττειν τε οἷον κήρινον, ἕως ὑγρόν, καὶ μέχρι δυοῖν ἐτοῖν σπαργανᾶν; καὶ δὴ καὶ τὰς τροφοὺς ἀναγκάζωμεν νόμῳ ζημιοῦντες τὰ παιδία ἢ πρὸς ἀγροὺς ἢ πρὸς ἱερὰ ἢ πρὸς οἰκείους ἀεί πῃ φέρειν, μέχριπερ ἂν ἱκανῶς ἵστασθαι δυνατὰ γίγνηται, καὶ τότε διευλαβουμένας, ἔτι νέων ὄντων μή πῃ βίᾳ ἐπερειδομένων στρέφηται τὰ κῶλα, ἐπιπονεῖν φερούσας, ἕως ἂν τριετὲς
5 ἀποτελεσθῇ τὸ γενόμενον; εἰς δύναμιν δὲ ἰσχυρὰς αὐτὰς
790 εἶναι χρεὼν καὶ μὴ μίαν; ἐπὶ δὲ τούτοις ἑκάστοις, ἂν μὴ γίγνηται, ζημίαν τοῖς μὴ ποιοῦσι γράφωμεν; ἢ πολλοῦ γε δεῖ; τὸ γὰρ ἄρτι ῥηθὲν γίγνοιτ' ἂν πολὺ καὶ ἄφθονον.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Τὸ γέλωτα ἂν πολὺν ὀφλεῖν ἡμᾶς πρὸς τῷ μὴ ἐθέλειν ἂν πείθεσθαι γυναικειά τε καὶ δούλεια ἤθη τροφῶν.

ΚΛ. Ἀλλὰ τίνος δὴ χάριν ἔφαμεν αὐτὰ δεῖν ῥηθῆναι;

ΑΘ. Τοῦδε· τὰ τῶν δεσποτῶν τε καὶ ἐλευθέρων ἐν
B ταῖς πόλεσιν ἤθη τάχ' ἂν ἀκούσαντα εἰς σύννοιαν ἀφίκοιτ' ἂν τὴν ὀρθήν, ὅτι χωρὶς τῆς ἰδίας διοικήσεως ἐν ταῖς πόλεσιν ὀρθῆς γιγνομένης μάτην ἂν τὰ κοινά τις οἴοιτο ἕξειν τινὰ βεβαιότητα θέσεως νόμων, καὶ ταῦτα ἐννοῶν αὐτὸς νόμοις ἂν τοῖς νῦν ῥηθεῖσι χρῷτο, καὶ χρώμενος εὖ τήν τε οἰκίαν καὶ πόλιν ἅμα τὴν αὑτοῦ διοικῶν εὐδαιμονοῖ.

ΚΛ. Καὶ μάλ' εἰκότως εἴρηκας.

ΑΘ. Τοιγαροῦν μήπω λήξωμεν τῆς τοιαύτης νομοθεσίας, πρὶν ἂν καὶ τὰ περὶ τὰς ψυχὰς τῶν πάνυ νέων
C παίδων ἐπιτηδεύματα ἀποδῶμεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον
6 ὅνπερ ἤργμεθα τῶν περὶ τὰ σώματα μύθων λεχθέντων διαπεραίνειν.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

ΑΘ. Λάβωμεν τοίνυν τοῦτο οἷον στοιχεῖον ἐπ' ἀμφότερα σώματός τε καὶ ψυχῆς τῶν πάνυ νέων, τὴν τιθήνησιν καὶ κίνησιν γιγνομένην ὅ τι μάλιστα διὰ πάσης νυκτός τε καὶ ἡμέρας, ὡς ἔστι ξύμφορος ἅπασι μέν, οὐχ ἥκιστα δὲ τοῖς ὅ τι νεωτάτοισι, καὶ οἰκεῖν, εἰ δυνατὸν
D ἦν, οἷον ἀεὶ πλέοντας· νῦν δ' ὡς ἐγγύτατα τούτου ποιεῖν δεῖ περὶ τὰ νεογενῆ παίδων θρέμματα. τεκμαίρεσθαι δὲ χρὴ καὶ ἀπὸ τῶνδε ὡς ἐξ ἐμπειρίας αὐτὸ εἰλήφασι καὶ ἐγνώκασιν ὂν χρήσιμον αἵ τε τροφοὶ τῶν σμικρῶν καὶ αἱ περὶ τὰ τῶν Κορυβάντων ἰάματα τελοῦσαι· ἡνίκα γὰρ ἄν που βουληθῶσι κατακοιμίζειν τὰ δυσυπνοῦντα τῶν παιδίων αἱ μητέρες, οὐχ ἡσυχίαν αὐτοῖς προσφέρουσιν ἀλλὰ τοὐναντίον κίνησιν, ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἀεὶ σείουσαι,
E καὶ οὐ σιγὴν ἀλλά τινα μελῳδίαν, καὶ ἀτεχνῶς οἷον καταυλοῦσι τῶν παιδίων, καθάπερ αἱ τῶν ἐκφρόνων βακχειῶν ἰάσεις, ταύτῃ τῇ τῆς κινήσεως ἅμα χορείᾳ καὶ μούσῃ χρώμεναι.

ΚΛ. Τίς οὖν αἰτία τούτων, ὦ ξένε, μάλιστ' ἔσθ' ἡμῖν;

ΑΘ. Οὐ πάνυ χαλεπὴ γιγνώσκειν.

ΚΛ. Πῶς δή; 7

ΑΘ. Δειμαίνειν ἐστί που ταῦτ' ἀμφότερα τὰ πάθη, καὶ ἔστι δείματα δι' ἕξιν φαύλην τῆς ψυχῆς τινά. ὅταν οὖν ἔξωθέν τις προσφέρῃ τοῖς τοιούτοις πάθεσι σεισμόν, ἡ τῶν ἔξωθεν κρατεῖ κίνησις προσφερομένη τὴν ἐντὸς 791
φοβερὰν οὖσαν καὶ μανικὴν κίνησιν, κρατήσασα δὲ γαλήνην ἡσυχίαν τε ἐν τῇ ψυχῇ φαίνεται ἀπεργασαμένη τῆς περὶ τὰ τῆς καρδίας χαλεπῆς γενομένης ἑκάστων πηδήσεως, παντάπασιν ἀγαπητόν τι. τοὺς μὲν ὕπνου λαγχάνειν ποιεῖ, τοὺς δ' ἐγρηγορότας ὀρχουμένους τε καὶ αὐλουμένους μετὰ θεῶν, οἷς ἂν καλλιεροῦντες ἕκαστοι θύωσι, κατειργάσατο ἀντὶ μανικῶν ἡμῖν διαθέσεων ἕξεις ἔμφρο- B
νας ἔχειν. καὶ ταῦτα, ὡς διὰ βραχέων γε οὕτως εἰπεῖν, πιθανὸν λόγον ἔχει τινά.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Εἰ δέ γε οὕτω τοιαύτην τινὰ δύναμιν ἔχει ταῦτα, ἐννοεῖν χρὴ τόδε παρ' αὐτοῖς, ὡς ἅπασα ψυχὴ δείμασι ξυνοῦσα ἐκ νέων μᾶλλον ἂν διὰ φόβων ἐθίζοιτο γίγνεσθαι. τοῦτο δέ που πᾶς ἂν φαίη δειλίας ἄσκησιν, ἀλλ' οὐκ ἀνδρίας γίγνεσθαι.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τὸ δέ γε ἐναντίον ἀνδρίας ἂν φαῖμεν ἐκ νέων C
εὐθὺς ἐπιτήδευμα εἶναι, τὸ νικᾶν τὰ προσπίπτονθ' ἡμῖν 8
δείματά τε καὶ φόβους.

ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Ἓν δὴ καὶ τοῦτο εἰς ψυχῆς μόριον ἀρετῆς, τὴν τῶν παντελῶς παίδων γυμναστικὴν ἐν ταῖς κινήσεσι, μέγα ἡμῖν φῶμεν ξυμβάλλεσθαι.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Καὶ μὴν τό γε μὴ δύσκολον ἐν ψυχῇ καὶ τὸ δύσκολον οὐ σμικρὸν μόριον εὐψυχίας καὶ κακοψυχίας ἑκάτερον γιγνόμενον γίγνοιτ' ἄν.

ΚΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Τίνα οὖν ἂν τρόπον εὐθὺς ἐμφύοιθ' ἡμῖν ὁπό- D
τερον βουληθεῖμεν τῷ νεογενεῖ, φράζειν δὴ πειρατέον ὅπως τις καὶ καθ' ὅσον εὐπορεῖ τούτων.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Λέγω δὴ τό γε παρ' ἡμῖν δόγμα, ὡς ἡ μὲν τρυφὴ δύσκολα καὶ ἀκράχολα καὶ σφόδρα ἀπὸ σμικρῶν

---

11. τρίετες a. — 18. ὄφλειν a. — 24. ὀρθῶς a. — 39. τε νυκτὸς a. — 45. κορυβαντιώντων Astius. — τελοῦσαι] οὖσαι Astius, ἔχουσαι Winckelmannus. Sed cf. 815 C.

3. αἱ] ἡ ΑΞΩυfh. — 15. φαίνεσθαι Ωυfhr. — 17. πηδήσεως. παντάπασιν ἀγαπητόν τι, τοὺς ab. — 24. τε ΑΞΩ. — 27. πω a. — 28 et 30. ἀνδρείας ac. — 34. καὶ om. Α et pr. Ω. — 47. ἀκρόχολα a. — σφοδρὰ a.

κινούμενα τὰ τῶν νέων ἤθη ἀπεργάζεται, τὸ δὲ τούτων ἐναντίον, ἥ τε σφοδρὰ καὶ ἀγρία δούλωσις, ταπεινοὺς καὶ ἀνελευθέρους καὶ μισανθρώπους ποιοῦσα ἀνεπιτηδείους ξυνοίκους ἀποτελεῖ.

E ΚΛ. Πῶς οὖν δὴ χρὴ τὰ μήπω φωνῆς ξυνιέντα μηδὲ παιδείας τῆς ἄλλης δυνατὰ γεύεσθαί πω τρέφειν τὴν πόλιν ἅπασαν;

9 ΑΘ. Ὡδέ πως· φθέγγεσθαί που μετὰ βοῆς εὐθὺς πᾶν εἴωθε τὸ γεννώμενον, καὶ οὐχ ἥκιστα τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος· καὶ δὴ καὶ τῷ κλαίειν πρὸς τῇ βοῇ μᾶλλον τῶν ἄλλων συνέχεται.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Οὐκοῦν αἱ τροφοὶ σκοποῦσαι τίνος ἐπιθυμεῖ 792 τούτοις αὐτοῖς ἐν τῇ προσφορᾷ τεκμαίρονται· οὗ μὲν γὰρ ἂν προσφερομένου σιγᾷ, καλῶς οἴονται προσφέρειν, οὗ 620 δ' ἂν κλαίῃ καὶ βοᾷ, οὐ καλῶς. τοῖς δὴ παιδίοις τὸ δήλωμα ὧν ἐρᾷ καὶ μισεῖ κλαυμοναὶ καὶ βοαί, σημεῖα οὐδαμῶς εὐτυχῆ. ἔστι δὲ ὁ χρόνος οὗτος τριῶν οὐκ ἐλάττων ἐτῶν, μόριον οὐ σμικρὸν τοῦ βίου διαγαγεῖν χεῖρον ἢ μὴ χεῖρον.

ΚΛ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΑΘ. Ὁ δὴ δύσκολος οὐδαμῶς τε ἵλεως ἆρ' οὐ δοκεῖ B σφῷν θρηνώδης τε εἶναι καὶ ὀδυρμῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πλήρης μᾶλλον ἢ χρεὼν ἔστι τὸν ἀγαθόν;

ΚΛ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

ΑΘ. Τί οὖν; εἴ τις τὰ τρί' ἔτη πειρῷτο πᾶσαν μηχανὴν προσφέρων ὅπως τὸ τρεφόμενον ἡμῖν ὡς ὀλιγίστῃ προσχρήσεται ἀλγηδόνι καὶ φόβοις καὶ λύπῃ πάσῃ κατὰ δύναμιν, ἆρ' οὐκ οἰόμεθα εὔθυμον μᾶλλόν τε καὶ ἵλεων ἀπεργάζεσθαι τηνικαῦτα τὴν ψυχὴν τοῦ τρεφομένου;

10 ΚΛ. Δῆλον δή, καὶ μάλιστά γ' ἄν, ὦ ξένε, εἴ τις C πολλὰς ἡδονὰς αὐτῷ παρασκευάζοι.

ΑΘ. Τοῦτ' οὐκέτ' ἂν ἐγώ, Κλεινία, ξυνακολουθήσαιμ' ἄν, ὦ θαυμάσιε. ἔστι γὰρ οὖν ἡμῖν ἡ τοιαύτη πρᾶξις διαφθορὰ μεγίστη πασῶν· ἐν ἀρχῇ γὰρ γίγνεται ἑκάστοτε τροφῆς. ὁρῶμεν δὲ εἴ τι λέγομεν.

ΚΛ. Λέγε τί φῄς.

ΑΘ. Οὐ σμικροῦ πέρι νῷν εἶναι νῦν τὸν λόγον. ὅρα δὲ καὶ σύ, ξυνεπίκρινέ τε ἡμᾶς, ὦ Μέγιλλε. ὁ μὲν γὰρ ἐμὸς δὴ λόγος οὔθ' ἡδονάς φησι δεῖν διώκειν τὸν ὀρθὸν D βίον οὔτ' αὖ τὸ παράπαν φεύγειν τὰς λύπας, ἀλλ' αὐτὸ ἀσπάζεσθαι τὸ μέσον, ὃ νῦν δὴ προσεῖπον ὡς ἵλεων ὀνομάσας, ἣν δὴ διάθεσιν καὶ θεοῦ κατά τινα μαντείας φήμην εὐστόχως πάντες προσαγορεύομεν. ταύτην τὴν ἕξιν διώκειν φημὶ δεῖν ἡμῶν καὶ τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι θεῖον· μήτ' οὖν αὐτὸν προπετῆ πρὸς τὰς ἡδονὰς γιγνόμενον ὅλως, ὡς οὐδ' ἐκτὸς λυπῶν ἐσόμενον, μήτε ἄλλον, γέροντα ἢ νέον, ἐᾶν πάσχειν ταὐτὸν τοῦθ' ἡμῖν, ἄρρενα ἢ θῆλυν, ἁπάντων δὲ ἥκιστα εἰς δύναμιν τὸν ἀρτίως νεογενῆ· κυριώτατον γὰρ οὖν ἐμφύεται πᾶσι τότε τὸ πᾶν ἦθος διὰ E ἔθος. ἔτι δ' ἔγωγ', εἰ μὴ μέλλοιμι δόξειν παίζειν, φαίην 11 ἂν δεῖν καὶ τὰς φερούσας ἐν γαστρὶ πασῶν τῶν γυναικῶν μάλιστα θεραπεύειν ἐκεῖνον τὸν ἐνιαυτόν, ὅπως μήτε ἡδοναῖς τισι πολλαῖς ἅμα καὶ μάργοις προσχρήσεται ἡ κύουσα μήτε αὖ λύπαις, τὸ δὲ ἵλεων καὶ εὐμενὲς πρᾷόν τε τιμῶσα διαζήσει τὸν τότε χρόνον.

ΚΛ. Οὐδὲν δεῖ σε, ὦ ξένε, Μέγιλλον ἀνερωτᾶν πότερος ἡμῶν ὀρθότερον εἴρηκεν· 792 ἐγὼ γὰρ αὐτός σοι συγχωρῶ τὸν λύπης τε καὶ ἡδονῆς ἄκρατον βίον φεύγειν δεῖν πάντας, μέσον δέ τινα τέμνειν ἀεί. καλῶς τοίνυν εἴρηκάς τε καὶ ἀκήκοας ἅμα.

ΑΘ. Μάλα μὲν οὖν ὀρθῶς, ὦ Κλεινία. τόδε τοίνυν ἐπὶ τούτοις τρεῖς ὄντες διανοηθῶμεν.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ὅτι ταῦτ' ἔστι πάντα, ὅσα νῦν διεξερχόμεθα, τὰ καλούμενα ὑπὸ τῶν πολλῶν ἄγραφα νόμιμα· καὶ οὓς πατρίους νόμους ἐπονομάζουσιν, οὐκ ἄλλα ἐστὶν ἢ τὰ B τοιαῦτα ξύμπαντα. καὶ ἔτι γε ὁ νῦν δὴ λόγος ἡμῖν ἐπιχυθείς, ὡς οὔτε νόμους δεῖ προσαγορεύειν αὐτὰ οὔτε ἄρρητα ἐᾶν, εἴρηται καλῶς· δεσμοὶ γὰρ οὗτοι πάσης εἰσὶ πολιτείας, μεταξὺ πάντων ὄντες τῶν ἐν γράμμασι τεθέντων τε καὶ κειμένων καὶ τῶν ἔτι τεθησομένων, ἀτεχνῶς 12 οἷον πάτρια καὶ παντάπασιν ἀρχαῖα νόμιμα, ἃ καλῶς μὲν τεθέντα καὶ ἐθισθέντα πάσῃ σωτηρίᾳ περικαλύψαντα ἔχει τοὺς τότε γραφέντας νόμους, ἂν δ' ἐκτὸς τοῦ καλοῦ C βαίνῃ πλημμελῶς, οἷον τεκτόνων ἐν οἰκοδομήμασιν ἐρείσματα ἐκ μέσου ὑπορρέοντα, συμπίπτειν εἰς ταὐτὸν ποιεῖ τὰ ξύμπαντα κεῖσθαί τε ἄλλα ὑφ' ἑτέρων, αὐτά τε καὶ τὰ καλῶς ὕστερον ἐποικοδομηθέντα, τῶν ἀρχαίων ὑποπεσόντων. ἃ δὴ διανοουμένους ἡμᾶς, ὦ Κλεινία, σοὶ δεῖ τὴν πόλιν καινὴν οὖσαν πάντῃ ξυνδεῖν, μήτε μέγα μήτε σμικρὸν παραλείποντας εἰς δύναμιν, ὅσα νόμους ἢ ἔθη D τις ἢ ἐπιτηδεύματα καλεῖ· πᾶσι γὰρ τοῖς τοιούτοις πόλις ξυνδεῖται, ἄνευ δὲ ἀλλήλων ἑκάτερα τούτων οὐκ ἔστι μόνιμα, ὥστε οὐ χρὴ θαυμάζειν ἐὰν ἡμῖν πολλὰ ἅμα καὶ σμικρὰ δοκοῦντα εἶναι νόμιμα ἢ καὶ ἐθίσματα ἐπιρρέοντα μακροτέρους ποιῇ τοὺς νόμους.

ΚΛ. Ἀλλ' ὀρθῶς σύ τε λέγεις ἡμεῖς τε οὕτω διανοησόμεθα.

---

2. τε AΩυfhr: γε abc. — 9. γινόμενον b cum pr. A. — 10. κλάειν cum Astio b. — 16. κλάῃ b. — 17. κλαυθμοναὶ cum Polluce Astius. — 23. σφῶϊν a. — 26. τρί' ἔτη cum Bekkero c: τριετῆ AΞυr et γρ. Ω, τρία ἔτη a. — 33. ἐγώ, Κλεινία, ξυνακολουθήσαιμ' Astius: ἐγὼ Κλεινίᾳ ξυνακολουθήσαιμ' abc. — 35. διαφορὰ A, διαφθορὰ Ω. — 38. νῶϊν a. — 42. ὡς om. a.

4. ταυτὸ Ξa. — 11. κυοῦσα a. — εὐμενῶς Ω, εὐμενῶς Aυ. — 28. θησομένων A et pr. Ω. — 42. δοκούντων Ω, δοκούντων A. — 44. σύ τε] σὺ υ, σύ γε ac.

ΑΘ. Εἰς μὲν τοίνυν τὴν τοῦ τρί᾽ ἔτη γεγονότος ἡλι-
E κίαν, κόρου καὶ κόρης, ταῦτα εἴ τις ἀκριβῶς ἀποτελοῖ
καὶ μὴ παρέργως τοῖς εἰρημένοις χρῷτο, οὐ σμικρὰ εἰς
13 ὠφέλειαν γίγνοιτ᾽ ἂν τοῖς νεωστὶ τρεφομένοις· τριετεῖ δὲ
δὴ καὶ τετραετεῖ καὶ πενταετεῖ καὶ ἔτι ἑξετεῖ ἤθει ψυχῆς
παιδιῶν δέον ἂν εἴη, τρυφῆς δ᾽ ἤδη παραλυτέον κολά-
ζοντα μὴ ἀτίμως, ἀλλ᾽ ὅπερ ἐπὶ τῶν δούλων γ᾽ ἐλέγομεν,
τὸ μὴ μεθ᾽ ὕβρεως κολάζοντας ὀργὴν ἐμποιεῖν δεῖν τοῖς
794 κολασθεῖσι μηδ᾽ ἀκολάστους ἐῶντας τρυφήν, ταὐτὸν δρα-
στέον τοῦτό γε καὶ ἐπ᾽ ἐλευθέροισι. παιδιαὶ δ᾽ εἰσὶ τοῖς
τηλικούτοις αὐτοφυεῖς τινές, ἃς ἐπειδὰν ξυνέλθωσιν αὐτοὶ
σχεδὸν ἀνευρίσκουσι. ξυνιέναι δὲ εἰς τὰ κατὰ κώμας ἱερὰ
δεῖ πάντα ἤδη τὰ τηλικαῦτα παιδία, ἀπὸ τριετοῦς μέχρι
τῶν ἓξ ἐτῶν, κοινῇ τὰ τῶν κωμητῶν εἰς ταὐτὸν ἕκαστα·
τὰς δὲ τροφοὺς ἔτι τῶν τηλικούτων κοσμιότητός τε καὶ
ἀκολασίας ἐπιμελεῖσθαι, τῶν δὲ τροφῶν αὐτῶν καὶ τῆς
B ἀγέλης ξυμπάσης, τῶν δώδεκα γυναικῶν μίαν ἐφ᾽ ἑκάστῃ
τετάχθαι κοσμοῦσαν κατ᾽ ἐνιαυτὸν τῶν προειρημένων ἃς
ἂν τάξωσιν οἱ νομοφύλακες. ταύτας δὲ αἱρείσθωσαν μὲν
αἱ τῶν γάμων κύριαι τῆς ἐπιμελείας, ἐξ ἑκάστης τῆς
φυλῆς μίαν, ἥλικας αὐταῖς· ἡ δὲ καταστᾶσα ἀρχέτω φοι-
τῶσα εἰς τὸ ἱερὸν ἑκάστης ἡμέρας καὶ κολάζουσα ἀεὶ τὸν
ἀδικοῦντα, δοῦλον μὲν καὶ δούλην καὶ ξένον καὶ ξένην
αὐτὴ διά τινων τῆς πόλεως οἰκετῶν, πολίτην δὲ ἀμφισβη-
C τοῦντα μὲν τῇ κολάσει πρὸς τοὺς ἀστυνόμους ἐπὶ δίκην
14 ἄγουσα, ἀναμφισβήτητον δὲ ὄντα καὶ τὸν πολίτην αὐτὴ
630 κολαζέτω. μετὰ δὲ τὸν ἑξέτη καὶ τὴν ἑξέτιν διακρινέσθω
μὲν ἤδη τὸ γένος ἑκατέρων· κόροι μὲν μετὰ κόρων, παρ-
θένοι δὲ ὡσαύτως μετ᾽ ἀλλήλων τὴν διατριβὴν ποιείσθω-
σαν· πρὸς δὲ τὰ μαθήματα τρέπεσθαι χρεὼν ἑκατέρους,
τοὺς μὲν ἄρρενας ἐφ᾽ ἵππων διδασκάλους καὶ τόξων καὶ
ἀκοντίων καὶ σφενδονήσεως, ἐὰν δέ πῃ ξυγχωρῶσι μέχρι
D γε μαθήσεως καὶ τὰ θήλεα, καὶ δὴ τά γε μάλιστα πρὸς
τὴν τῶν ὅπλων χρείαν. τὸ γὰρ δὴ νῦν καθεστὸς περὶ τὰ
τοιαῦτα ἀγνοεῖται παρὰ τοῖς πᾶσιν ὀλίγου.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ὡς ἄρα τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ διαφέροντά
ἐσθ᾽ ἡμῶν φύσει πρὸς τὰς χρείας εἰς ἑκάστας τῶν πρά-
ξεων τὰ περὶ τὰς χεῖρας, ἐπεὶ τά γε περὶ πόδας τε καὶ
τὰ κάτω τῶν μελῶν οὐδὲν διαφέροντα εἰς τοὺς πόνους
E φαίνεται· τὰ δὲ κατὰ χεῖρας ἀνοίᾳ τροφῶν καὶ μητέρων
οἷον χωλοὶ γεγόναμεν ἕκαστοι. τῆς φύσεως γὰρ ἑκατέρων
τῶν μελῶν σχεδὸν ἰσορροπούσης αὐτοὶ διὰ τὰ ἔθη διά-
φορα αὐτὰ πεποιήκαμεν οὐκ ὀρθῶς χρώμενοι. ἐν ὅσοις
μὲν γὰρ τῶν ἔργων μὴ μέγα διαφέρει, λύρᾳ μὲν ἐν ἀρι-
στερᾷ χρώμενον, πλήκτρῳ δὲ ἐν δεξιᾷ, πρᾶγμα οὐδέν,
15 καὶ ὅσα τοιαῦτα· τούτοις δὲ παραδείγμασι χρώμενον καὶ
εἰς ἄλλα μὴ δέον οὕτω χρῆσθαι σχεδὸν ἄνοια. ἔδειξε δὲ 795
ταῦτα ὁ τῶν Σκυθῶν νόμος, οὐκ ἐν ἀριστερᾷ μὲν τόξον
ἀπάγων, ἐν δεξιᾷ δὲ οἰστὸν προσαγόμενος μόνον, ἀλλ᾽
ὁμοίως ἑκατέραις ἐπ᾽ ἀμφότερα χρώμενος. πάμπολλα δ᾽
ἕτερα τοιαῦτα παραδείγματα ἐν ἡνιοχείαις τ᾽ ἐστὶ καὶ ἐν
ἑτέροις, ἐν οἷσι μαθεῖν δυνατὸν ὅτι παρὰ φύσιν κατα-
σκευάζουσιν οἱ ἀριστερὰ δεξιῶν ἀσθενέστερα κατασκευά-
ζοντες. ταῦτα δ᾽, ὅπερ εἴπομεν, ἐν μὲν κερατίνοις πλή-
κτροις καὶ ἐν ὀργάνοις τοιούτοις οὐδὲν μέγα· σιδηροῖς δ᾽ B
εἰς τὸν πόλεμον ὅταν δέῃ χρῆσθαι, μέγα διαφέρει, καὶ
τόξοις καὶ ἀκοντίοις καὶ ἑκάστοις τούτων· πολὺ δὲ μέγι-
στον ὅταν ὅπλοις δέῃ πρὸς ὅπλα χρῆσθαι. διαφέρει δὲ
πάμπολυ μαθὼν μὴ μαθόντος καὶ ὁ γυμνασάμενος τοῦ
μὴ γεγυμνασμένου. καθάπερ γὰρ ὁ τελέως παγκράτιον
ἠσκηκὼς ἢ πυγμὴν ἢ πάλην οὐκ ἀπὸ μὲν τῶν ἀριστερῶν
ἀδύνατός ἐστι μάχεσθαι, χωλαίνει δὲ καὶ ἐφέλκεται πλημ-
μελῶν, ὁπόταν αὐτόν τις μεταβιβάζων ἐπὶ θάτερα ἀναγ- C
κάζῃ διαπονεῖν, ταὐτὸν δὴ τοῦτ᾽, οἶμαι, καὶ ἐν ὅπλοις
καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι χρὴ προσδοκᾶν ὀρθόν, ὅτι τὸν
διττὰ δεῖ κεκτημένον οἷς ἀμύνοιτό τ᾽ ἂν καὶ ἐπιτιθεῖτο
ἄλλοις, μηδὲν ἀργὸν τούτων μηδὲ ἀνεπιστῆμον ἐᾶν εἶναι 16
κατὰ δύναμιν· Γηρυόνου δέ γε εἴ τις φύσιν ἔχων ἢ καὶ
τὴν Βριάρεω φύοιτο, ταῖς ἑκατὸν χερσὶν ἑκατὸν δεῖ βέλη
ῥίπτειν δυνατὸν εἶναι. τούτων δὴ πάντων τὴν ἐπιμέλειαν
ἀρχούσαις τε καὶ ἄρχουσι δεῖ γίγνεσθαι, ταῖς μὲν ἐν παι- D
διαῖς τε καὶ τροφαῖς ἐπισκόποις γιγνομέναις, τοῖς δὲ
περὶ μαθήματα, ὅπως ἀρτίποδές τε καὶ ἀρτίχειρες πάντες
τε καὶ πᾶσαι γιγνόμενοι μηδὲν τοῖς ἔθεσιν ἀποβλάπτωσι
τὰς φύσεις εἰς τὸ δυνατόν.

Τὰ δὲ μαθήματά που διττά, ὥς γ᾽ εἰπεῖν, χρήσασθαι
ξυμβαίνοι ἄν, τὰ μὲν ὅσα περὶ τὸ σῶμα γυμναστικῆς, τὰ
δ᾽ εὐψυχίας χάριν μουσικῆς. τὰ δὲ γυμναστικῆς αὖ δύο,
τὸ μὲν ὄρχησις, τὸ δὲ πάλη. τῆς ὀρχήσεως δὲ ἄλλη μὲν E
Μούσης λέξιν μιμουμένων, τό τε μεγαλοπρεπὲς φυλάττον-
τας ἅμα καὶ ἐλεύθερον· ἄλλη δὲ εὐεξίας ἐλαφρότητός τε
ἕνεκα καὶ κάλλους τῶν τοῦ σώματος αὐτοῦ μελῶν καὶ
μερῶν, τὸ προσῆκον καμπῆς τε καὶ ἐκτάσεως καὶ ἀποδι-
δομένης ἑκάστοις αὐτοῖς αὐτῶν εὐρύθμου κινήσεως, δια-
σπειρομένης ἅμα καὶ ξυνακολουθούσης εἰς πᾶσαν τὴν
ὄρχησιν ἱκανῶς. καὶ δὴ τά γε κατὰ πάλην ἃ μὲν Ἀνταῖος 796
ἢ Κερκύων ἐν τέχναις ἑαυτῶν ξυνεστήσαντο φιλονεικίας
ἀχρήστου χάριν, ἢ πυγμὴν Ἐπειὸς ἢ Ἄμυκος, οὐδὲν χρή- 17
σιμα ἐπὶ πολέμου κοινωνίαν ὄντα, οὐκ ἄξια λόγῳ κοσμεῖν·
τὰ δὲ ἀπ᾽ ὀρθῆς πάλης, ἀπ᾽ αὐχένων καὶ χειρῶν καὶ
πλευρῶν ἐξειλήσεως, μετὰ φιλονεικίας τε καὶ καταστάσεως
διαπονούμενα μετ᾽ εὐσχήμονος, ῥώμης τε καὶ ὑγιείας ἕνεκα,
ταῦτ᾽ εἰς πάντα ὄντα χρήσιμα οὐ παρετέον, ἀλλὰ προσ-

---

1. τρί᾽ ἔτη cum Bekkero o: τριετῆ *AΩ*vfhr, τριετοῦς Ξa. — 4. ταῖς-τρεφομέναις a. — 6. παιδίων a. — 7. γ᾽] τε *AΩ*, τότε Winckelmannus. — 8. ἐμποιήσειν a. — 9. τρυφᾶν a. — 14. τῶν ante ἓξ om. a. — 18. ἃς] ὅσα a. — 21. αὐταῖς a. — 26. αὕτη a. — 34. καθεστὼς ac. — 43. ἔθη Stephano auctore c: ἤθη cum libris ab.

3. ὀιστὸν a. — 4. ἑκατέραις auctore Gatakero bc: ἑκατέροις cum libris a. — 27. περὶ τὰ μαθήματα a. — 37. καὶ ante ἀποδιδομένης om. a. — 38. αὐτῶν a. — 42. πυγμῆς *AΩ*vfhr. — 46. μετ᾽ malim abesse. Or.

B τακτέον μαθηταῖς τε ἅμα καὶ τοῖς διδάξουσιν, ὅταν ἐνταῦθ' ὦμεν τῶν νόμων, τοῖς μὲν πάντα τὰ τοιαῦτα εὐμενῶς δωρεῖσθαι, τοῖς δὲ παραλαμβάνειν ἐν χάρισιν. οὐδ' ὅσα ἐν τοῖς χοροῖς ἐστὶν αὖ μιμήματα προσήκοντα μιμεῖσθαι, παρετέον, κατὰ μὲν τὸν τόπον τόνδε Κουρήτων ἐνόπλια παίγνια, κατὰ δὲ Λακεδαίμονα Διοσκόρων. ἡ δὲ αὖ που παρ' ἡμῖν κόρη καὶ δέσποινα, εὐφρανθεῖσα τῇ τῆς χορείας παιδιᾷ, κεναῖς χερσὶν οὐκ ᾠήθη δεῖν

C ἀθύρειν, πανοπλίᾳ δὲ παντελεῖ κοσμηθεῖσα οὕτω τὴν ὄρχησιν διαπεραίνειν· ἃ δὴ πάντως μιμεῖσθαι πρέπον ἂν εἴη κόρους τε ἅμα καὶ κόρας, τὴν τῆς θεοῦ χάριν τιμῶντας, πολέμου τ' ἐν χρείᾳ καὶ ἑορτῶν ἕνεκα. τοῖς δέ που παισὶν εὐθύς τε καὶ ὅσον ἂν χρόνον μήπω εἰς πόλεμον ἴωσι, πᾶσι θεοῖς προσόδους τε καὶ πομπὰς ποιουμένους μεθ' ὅπλων τε καὶ ἵππων ἀεὶ κοσμεῖσθαι δέον ἂν εἴη,

18 θάττους τε καὶ βραδυτέρας ἐν ὀρχήσεσι καὶ ἐν πορείᾳ τὰς ἱκετείας ποιουμένους πρὸς θεούς τε καὶ θεῶν παῖδας. καὶ ἀγῶνας δὴ καὶ προαγῶνας, εἴ τινων, οὐκ ἄλλων ἢ τούτων ἕνεκα προαγωνιστέον· οὗτοι γὰρ καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ κατὰ πόλεμον χρήσιμοι εἴς τε πολιτείαν καὶ ἰδίους οἴκους, οἱ δὲ ἄλλοι πόνοι τε καὶ παιδιαὶ καὶ σπουδαὶ κατὰ σώματα οὐκ ἐλευθέρων, ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία.

Ἣν εἶπον γυμναστικὴν ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις ὅτι δέοι διεξελθεῖν, σχεδὸν δὴ διελήλυθα τὰ νῦν καὶ ἔσθ' αὕτη παντελής· εἰ δέ τινα ταύτης ὑμεῖς ἔχετε βελτίω, θέντες

E εἰς κοινὸν λέγετε.

ΚΛ. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ ξένε, παρέντας ταῦτα ἄλλα ἔχειν βελτίω τούτων περὶ γυμναστικῆς ἅμα καὶ ἀγωνίας εἰπεῖν.

ΑΘ. Τὸ τοίνυν τούτοις ἑξῆς περὶ τὰ τῶν Μουσῶν τε καὶ Ἀπόλλωνος δῶρα, τότε μέν, ὡς ἅπαντα εἰρηκότες,

631 ᾠόμεθα καταλείπειν μόνα τὰ περὶ γυμναστικῆς· νῦν δ' ἔστι δῆλα ἅ τ' ἐστὶ καὶ ὅτι πρῶτα πᾶσι ῥητέα. λέγωμεν τοίνυν ἑξῆς αὐτά.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν λεκτέον.

797 ΑΘ. Ἀκούσατε δέ μου, προακηκοότες μὲν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν· ὅμως δὲ τό γε σφόδρα ἄτοπον καὶ ἄηθες διευλαβεῖσθαι δεῖ λέγοντα καὶ ἀκούοντα, καὶ δὴ καὶ νῦν. ἐρῶ μὲν γὰρ ἐγὼ λόγον οὐκ ἄφοβον εἰπεῖν, ὅμως δέ πῃ θαρρήσας οὐκ ἀποστήσομαι.

ΚΛ. Τίνα δὴ τοῦτον, ὦ ξένε, λέγεις;

ΑΘ. Φημὶ κατὰ πάσας πόλεις τὸ τῶν παιδιῶν γένος ἠγνοῆσθαι ξύμπασιν ὅτι κυριώτατόν ἐστι περὶ θέσεως νόμων, ἢ μονίμους εἶναι τοὺς τεθέντας ἢ μή. ταχθὲν

B μὲν γὰρ αὐτὸ καὶ μετασχὸν τοῦ τὰ αὐτὰ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς παίζειν τε καὶ εὐθυμεῖσθαι τοῖς αὐτοῖς παιγνίοις ἐᾷ καὶ τὰ σπουδῇ κείμενα νόμιμα μένειν ἡσυχῇ, κινούμενα δὲ τὰ αὐτὰ καὶ καινοτομούμενα μεταβολαῖς τε ἄλλαις ἀεὶ χρώμενα, καὶ μηδέποτε ταὐτὰ φίλα προσαγορευόντων τῶν νέων μήτ' ἐν σχήμασι τοῖς τῶν αὑτῶν σωμάτων μήτε ἐν τοῖς ἄλλοις σκεύεσιν ὁμολογουμένως αὐτοῖς ἀεὶ κεῖσθαι τό τ' εὔσχημον καὶ ἄσχημον, ἀλλὰ τόν τι νέον ἀεὶ καινοτομοῦντα καὶ εἰσφέροντα τῶν εἰωθότων ἕτερον κατά τε σχήματα καὶ χρώματα καὶ πάντα C

ὅσα τοιαῦτα, τοῦτον τιμᾶσθαι διαφερόντως, τούτου πόλει λώβην οὐκ εἶναι μείζω φαῖμεν ἂν ὀρθότατα λέγοντες· λανθάνειν γὰρ τῶν νέων τὰ ἤθη μεθιστάντα καὶ ποιεῖν τὸ μὲν ἀρχαῖον παρ' αὐτοῖς ἄτιμον, τὸ δὲ νέον ἔντιμον. τούτου δὲ πάλιν αὖ λέγω τοῦ τε ῥήματος καὶ τοῦ δόγματος οὐκ εἶναι ζημίαν μείζω πάσαις πόλεσιν· ἀκούσατε 20

δὲ ὅσον φημὶ αὔτ' εἶναι κακόν.

ΚΛ. Ἢ τὸ ψέγεσθαι τὴν ἀρχαιότητα λέγεις ἐν ταῖς D

πόλεσιν;

ΑΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΚΛ. Οὐ φαύλους τοίνυν ἡμᾶς ἂν ἀκροατὰς πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον ἔχοις ἂν τοῦτον, ἀλλ' ὡς δυνατὸν εὐμενεστάτους.

ΑΘ. Εἰκὸς γοῦν.

ΚΛ. Λέγε μόνον.

ΑΘ. Ἴτε δή, μειζόνως αὐτὸν ἀκούσωμέν τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ πρὸς ἀλλήλους οὕτως εἴπωμεν. μεταβολὴν γὰρ δὴ πάντων πλὴν κακῶν πολὺ σφαλερώτατον εὑρήσομεν ἐν ὥραις πάσαις, ἐν πνεύμασιν, ἐν διαίταις σωμάτων, ἐν τρόποις ψυχῶν, ἐν ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐ τοῖς μέν, τοῖς δ' οὔ, πλήν, ὅ τί περ εἶπον νῦν δή, κακοῖς· ὥστε, εἴ τις E

ἀποβλέψειε πρὸς σώματα, ὡς πᾶσι μὲν σιτίοις, πᾶσι δ' αὖ ποτοῖς καὶ πόνοις ξυνήθη γιγνόμενα, καὶ τὸ πρῶτον ταραχθέντα ὑπ' αὐτῶν, ἔπειτ' ἐξ αὐτῶν τούτων ὑπὸ χρόνου σάρκας φύσαντα οἰκείας τούτοις, φίλα τε καὶ συνήθη καὶ γνώριμα γενόμενα ἀπάσῃ ταύτῃ τῇ διαίτῃ πρὸς ἡδο- 798

νήν καὶ ὑγίειαν ἄριστα διάγει, καὶ ἄν ποτ' ἄρα ἀναγκασθῇ μεταβάλλειν αὖθις ἡντινοῦν τῶν εὐδοκίμων διαιτῶν, τό γε κατ' ἀρχὰς συνταραχθεὶς ὑπὸ νόσων μόγις ποτὲ κατέστη τὴν συνήθειαν τῇ τροφῇ πάλιν ἀπολαβόν· ταὐτὸν δὴ δεῖ νομίζειν τοῦτο γίγνεσθαι καὶ περὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων διανοίας τε ἅμα καὶ τὰς τῶν ψυχῶν φύσεις· οἷς γὰρ ἂν ἐντραφῶσι νόμοις καὶ κατά τινα θείαν εὐτυχίαν ἀκίνητοι γένωνται μακρῶν καὶ πολλῶν χρόνων, B

ὡς μηδένα ἔχειν μνείαν μηδὲ ἀκοὴν τοῦ ποτε ἄλλως αὐτὰ σχεῖν ἢ καθάπερ νῦν ἔχει, σέβεται καὶ φοβεῖται πᾶσα ἡ ψυχὴ τό τι κινεῖν τῶν τότε καθεστώτων. μηχανὴν δὴ δεῖ τὸν νομοθέτην ἐννοεῖν ἀμόθεν γέ ποθεν, ὅντινα τρόπον τοῦτ' ἔσται τῇ πόλει. τῇδ' οὖν ἔγωγε εὑρίσκω. τὰς παιδιὰς πάντες διανοοῦνται κινουμένας τῶν νέων, ὅπερ ἔμπροσθεν ἐλέγομεν, παιδιὰς ὄντως εἶναι καὶ οὐ τὴν μεγίστην ἐξ αὐτῶν σπουδὴν καὶ βλάβην ξυμβαίνειν, ὥστε C

οὐκ ἀποτρέπουσιν ἀλλὰ ξυνέπονται ὑπείκοντες· καὶ οὐ

---

10. πάντας a. — 31. καταλιπεῖν γρ. Ω. — τὰ] τε ΑΞΩvf.
8. αὐτῶν a. — 19. Εἰκός γ' οὖν a. — 25. ἐν ante ὡς om. a. — 26. ὅ τί περ] Malim οἷς περ. Bekk. — 34. τό γε] τότε a. — 43. ἀμόθεν a.

λογίζονται τόδε, ὅτι τούτους ἀνάγκη τοὺς παῖδας τοὺς ἐν
ταῖς παιδιαῖς νεωτερίζοντας ἑτέρους ἄνδρας τῶν ἔμπρο-
σθεν γενέσθαι παίδων, γενομένους δὲ ἄλλους ἄλλον βίον
ζητεῖν, ζητήσαντας δὲ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων καὶ νόμων
ἐπιθυμῆσαι, καὶ μετὰ τοῦτο ὡς ἥξοντος τοῦ νῦν δὴ λεγο-
D μένου μεγίστου κακοῦ πόλεσιν οὐδεὶς αὐτῶν φοβεῖται. τὰ
22 μὲν οὖν ἄλλα ἐλάττω μεταβαλλόμενα κακὰ διεξεργάζοιτ'
ἄν, ὅσα περὶ σχήματα πάσχει τὸ τοιοῦτον· ὅσα δὲ περὶ
τὰ τῶν ἠθῶν ἐπαίνου τε καὶ ψόγου πέρι πυκνὰ μετα-
πίπτει, πάντων, οἶμαι, μέγιστά τε καὶ πλείστης εὐλαβείας
δεόμενα ἂν εἴη.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τί οὖν; τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις πιστεύομεν, οἷς
ἐλέγομεν ὡς τὰ περὶ τοὺς ῥυθμοὺς καὶ πᾶσαν μουσικήν
ἐστι τρόπων μιμήματα βελτιόνων καὶ χειρόνων ἀνθρώπων;
E ἢ πῶς;

ΚΛ. Οὐδαμῶς ἄλλως πως τό γε παρ' ἡμῖν δόγμα
ἔχον ἂν εἴη.

ΑΘ. Οὐκοῦν, φαμέν, ἅπασαν μηχανητέον μηχανὴν
ὅπως ἂν ἡμῖν οἱ παῖδες μήτε ἐπιθυμῶσιν ἄλλων μιμη-
μάτων ἅπτεσθαι κατὰ ὀρχήσεις ἢ κατὰ μελῳδίας, μήτε
τις αὐτοὺς πείσῃ προσάγων παντοίας ἡδονάς;

ΚΛ. Ὀρθότατα λέγεις.

799 ΑΘ. Ἔχει τις οὖν ἡμῶν ἐπὶ τὰ τοιαῦτα βελτίω τινὰ
τέχνην τῆς τῶν Αἰγυπτίων;

ΚΛ. Ποίας δὴ λέγεις;

ΑΘ. Τοῦ καθιερῶσαι πᾶσαν μὲν ὄρχησιν, πάντα δὲ
μέλη, τάξαντας πρῶτον μὲν τὰς ἑορτάς, συλλογισαμένους
εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἅστινας ἐν οἷς χρόνοις καὶ οἷστισιν ἑκά-
23 στοις τῶν θεῶν καὶ παισὶ τούτων καὶ δαίμοσι γίγνεσθαι
χρεών, μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπὶ τοῖς τῶν θεῶν θύμασιν ἑκά-
στοις ἣν ᾠδὴν δεῖ ἐφυμνεῖσθαι, καὶ χορείαις ποίαισι
B γεραίρειν τὴν τότε θυσίαν, τάξαι μὲν πρῶτόν τινας, ἃ
δ' ἂν ταχθῇ, Μοίραις καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι θεοῖς θύσαν-
τας κοινῇ πάντας τοὺς πολίτας σπένδοντας καθιεροῦν
ἑκάστας τὰς ᾠδὰς ἑκάστοις τῶν θεῶν καὶ τῶν ἄλλων· ἂν
δὲ παρ' αὐτά τίς τῳ θεῶν ἄλλους ὕμνους ἢ χορείας προσ-
άγῃ, τοὺς ἱερέας τε καὶ τὰς ἱερείας μετὰ νομοφυλάκων
ἐξείργοντας ὁσίως ἐξείργειν καὶ κατὰ νόμον, τὸν δὲ ἐξειρ-
γόμενον, ἂν μὴ ἑκὼν ἐξείργηται, δίκας ἀσεβείας διὰ βίου
632 παντὸς τῷ ἐθελήσαντι παρέχειν.

ΚΛ. Ὀρθῶς.

C ΑΘ. Πρὸς τούτῳ δὴ νῦν γενόμενοι τῷ λόγῳ πάθωμεν
τὸ πρέπον ἡμῖν αὐτοῖς.

ΚΛ. Τοῦ πέρι λέγεις;

ΑΘ. Πᾶς που νέος, μὴ ὅτι πρεσβύτης, ἰδὼν ἂν ἢ
καὶ ἀκούσας ὁτιοῦν τῶν ἐκτόπων καὶ μηδαμῇ πως ξυνή-
θων, οὐκ ἄν ποτέ που τὸ ἀπορηθὲν περὶ αὐτῶν συγχω-
ρήσειεν ἐπιδραμὼν οὕτως εὐθύς, στὰς δ' ἄν, καθάπερ ἐν
τριόδῳ γενόμενος καὶ μὴ σφόδρα κατειδὼς ὁδόν, εἴτε
μόνος εἴτε μετ' ἄλλων τύχοι πορευόμενος, ἀνέροιτ' ἂν D
αὑτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τὸ ἀπορούμενον, καὶ οὐκ ἂν πρό- 24
τερον ὁρμήσειε, πρὶν πῃ βεβαιώσαιτο τὴν σκέψιν τῆς πο-
ρείας, ὅπῃ ποτὲ φέρει. καὶ δὴ καὶ τὸ παρὸν ἡμῖν ὡσαύτως
ποιητέον· ἀτόπου γὰρ τὰ νῦν ἐμπεπτωκότος λόγου περὶ
νόμων ἀνάγκη που σκέψιν πᾶσαν ποιήσασθαι καὶ μὴ ῥᾳ-
δίως οὕτω περὶ τοσούτων τηλικούτους ὄντας φάναι, δι-
ισχυριζομένους ἐν τῷ παραχρῆμά τι σαφὲς ἂν εἰπεῖν ἔχειν.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν τούτῳ μὲν χρόνον δώσομεν, βεβαιώσομεν E
δὲ τότε αὐτὸ ὁπόταν σκεψώμεθα ἱκανῶς· ἵνα δὲ μὴ τὴν
ἑπομένην τάξιν τοῖς νόμοις τοῖς νῦν ἡμῖν παροῦσι διαπε-
ράνασθαι κωλυθῶμεν μάτην, ἴωμεν πρὸς τὸ τέλος αὐτῶν.
τάχα γὰρ ἴσως, εἰ θεὸς ἐθέλοι, κἂν ἡ διέξοδος αὕτη ὅλη
σχοῦσα τέλος ἱκανῶς ἂν μηνύσειε καὶ τὸ νῦν διαπορούμενον.

ΚΛ. Ἄριστ', ὦ ξένε, λέγεις, καὶ ποιῶμεν οὕτως ὡς
εἴρηκας.

ΑΘ. Δεδόχθω μὲν δή, φαμέν, τὸ ἄτοπον τοῦτο,
νόμους τὰς ᾠδὰς ἡμῖν γεγονέναι, καὶ καθάπερ οἱ παλαιοὶ
τότε περὶ κιθαρῳδίαν οὕτω πως, ὡς ἔοικεν, ὠνόμασαν,
ὥστε τάχ' ἂν οὐδ' ἐκεῖνοι παντάπασί γ' ἂν ἀφεστῶτες εἶεν 800
τοῦ νῦν λεγομένου, καθ' ὕπνον δὲ οἷόν πού τις ἢ καὶ
ὕπαρ ἐγρηγορὼς ἀνείρωξε μαντευόμενος αὐτό. τὸ δ' οὖν 25
δόγμα περὶ αὐτοῦ τοῦτ' ἔστω· παρὰ τὰ δημόσια μέλη τε
καὶ ἱερὰ καὶ τὴν τῶν νέων ξύμπασαν χορείαν μηδεὶς μᾶλ-
λον ἢ παρ' ὁντινοῦν ἄλλον τῶν νόμων φθεγγέσθω μηδ'
ἐν ὀρχήσει κινείσθω. καὶ ὁ μὲν τοιοῦτος ἀζήμιος ἀπαλ-
λαττέσθω, τὸν δὲ μὴ πειθόμενον, καθάπερ ἐρρήθη νῦν
δή, νομοφύλακές τε καὶ ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς κολαζόντων. B
κείσθω δὲ νῦν ἡμῖν ταῦτα τῷ λόγῳ;

ΚΛ. Κείσθω.

ΑΘ. Τίνα δὴ τρόπον αὐτὰ νομοθετῶν τις μὴ παν-
τάπασι καταγέλαστος γίγνοιτ' ἄν; ἴδωμεν δὴ τὸ τοιόνδ'
ἔτι περὶ αὐτά. ἀσφαλέστατον καθάπερ ἐκμαγεῖ' ἄττ' αὐ-
τοῖσι πρῶτον πλάσασθαι τῷ λόγῳ. λέγω δὲ ἓν μὲν τῶν
ἐκμαγείων εἶναι τοιόνδε τι· θυσίας γενομένης καὶ ἱερῶν
καυθέντων κατὰ νόμον, εἴ τῴ τις, φαμέν, ἰδίᾳ παραστὰς
τοῖς βωμοῖς τε καὶ ἱεροῖς, υἱὸς ἢ καὶ ἀδελφός, βλασφημοῖ C
πᾶσαν βλασφημίαν, ἆρ' οὐκ ἂν φαῖμεν, ἀθυμίαν καὶ
κακὴν ὄτταν καὶ μαντείαν πατρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις ἂν οἰ-
κείοις φθέγγοιτο ἐντιθείς;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἐν τοίνυν τοῖς παρ' ἡμῖν τόποις τοῦτ' ἔστι ταῖς
πόλεσι γιγνόμενον ὡς ἔπος εἰπεῖν σχεδὸν ὀλίγου πάσαις· 26
δημοσίᾳ γάρ τινα θυσίαν ὅταν ἀρχή τις θύσῃ, μετὰ ταῦτα
χορὸς οὐχ εἷς ἀλλὰ πλῆθος χορῶν ἥκει, καὶ στάντες οὐ
πόρρω τῶν βωμῶν ἀλλὰ παρ' αὐτοὺς ἐνίοτε πᾶσαν βλα- D
σφημίαν τῶν ἱερῶν καταχέουσι, ῥήμασί τε καὶ ῥυθμοῖς

---

13. πιστεύομεν, ἐν οἷς a. — 37. τῳ] τῶν a. — 43. τοῦτο a. — 47. πω Bekkerus.
3. αὐτὸν a. — 4. τῆς] τὴν a. — 34. τοιόνδε τι a c. — 41. πατρί τε καὶ a.

καὶ γοωδεστάταις ἁρμονίαις συντείνοντες τὰς τῶν ἀκροωμένων ψυχάς, καὶ ὃς ἂν δακρῦσαι μάλιστα τὴν θύσασαν παραχρῆμα ποιήσῃ πόλιν, οὗτος τὰ νικητήρια φέρει· τοῦτον δὴ τὸν νόμον ἆρ' οὐκ ἀποψηφιζόμεθα; καὶ εἴ ποτ' ἄρα δεῖ τοιούτων οἴκτων γίγνεσθαι τοὺς πολίτας ἐπηκόους, ὁπόταν ἡμέραι μὴ καθαραί τινες ἀλλὰ ἀποφράδες ὦσι,
E τόθ' ἥκειν δέον ἂν εἴη μᾶλλον χορούς τινας ἔξωθεν μεμισθωμένους ᾠδούς, οἷον οἱ περὶ τοὺς τελευτήσαντας μισθούμενοι Καρικῇ τινι Μούσῃ προπέμπουσι τοὺς τελευτήσαντας; τοιοῦτόν που πρέπον ἂν εἴη καὶ περὶ τὰς τοιαύτας ᾠδὰς γιγνόμενον. καὶ δὴ καὶ στολή γέ που ταῖς ἐπικηδείοις ᾠδαῖς οὐ στέφανοι πρέποιεν ἂν οὐδ' ἐπίχρυσοι κόσμοι, πᾶν δὲ τοὐναντίον, ἵν' ὅ τι τάχιστα περὶ αὐτῶν λέγων ἀπαλλάττωμαι. τὸ δὲ τοσοῦτον ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπανερωτῶ πάλιν, τῶν ἐκμαγείων ταῖς ᾠδαῖς εἰ πρῶτον ἓν τοῦθ' ἡμῖν ἀρέσκον κείσθω.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

27 *ΑΘ.* Εὐφημία, καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς ᾠδῆς γένος εὔφη-
801 μον ἡμῖν πάντῃ πάντως ὑπαρχέτω. ἢ μηδὲν ἐπανερωτῶ, τιθῶ δὲ τοῦτο οὕτως;

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν τίθει· νικᾷ γὰρ πάσαισι ταῖς ψήφοις οὗτος ὁ νόμος.

ΑΘ. Τίς δὴ μετ' εὐφημίαν δεύτερος ἂν εἴη νόμος μουσικῆς; ἆρ' οὐκ εὐχὰς εἶναι τοῖς θεοῖς οἷς θύομεν ἑκάστοτε;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τρίτος δ', οἶμαι, νόμος, ὅτι γνόντας δεῖ τοὺς ποιητὰς ὡς εὐχαὶ παρὰ θεῶν αἰτήσεις εἰσί, δεῖ δὴ τὸν νοῦν αὐτοὺς σφόδρα προσέχειν μή ποτε λάθωσι κακὸν ὡς
B ἀγαθὸν αἰτούμενοι· γελοῖον γὰρ δὴ τὸ πάθος, οἶμαι, τοῦτ' ἂν γίγνοιτο εὐχῆς τοιαύτης γενομένης.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐκοῦν ἡμεῖς ἔμπροσθεν σμικρὸν τῷ λόγῳ ἐπείσθημεν ὡς οὔτε ἀργυροῦν δεῖ Πλοῦτον οὔτε χρυσοῦν ἐν πόλει ἱδρυμένον ἐνοικεῖν;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Τίνος οὖν ποτὲ παράδειγμα εἰρῆσθαι φῶμεν τοῦτον τὸν λόγον; ἆρ' οὐ τοῦδε, ὅτι τὸ τῶν ποιητῶν γένος οὐ πᾶν ἱκανόν ἐστι γιγνώσκειν σφόδρα τά τε ἀγαθὰ
C καὶ μή; ποιήσας οὖν δή πού τις ποιητὴς ῥήμασιν ἢ καὶ
28 κατὰ μέλος τοῦτο ἡμαρτημένον, εὐχὰς οὐκ ὀρθάς, ἡμῖν τοὺς πολίτας περὶ τῶν μεγίστων εὔχεσθαι τἀναντία ποιήσει· καί τοι τούτου, καθάπερ ἐλέγομεν, οὐ πολλὰ ἁμαρτήματα ἀνευρήσομεν μείζω. θῶμεν δὴ καὶ τοῦτον τῶν περὶ Μούσαν νόμων καὶ τύπων ἕνα;

ΚΛ. Τίνα; σαφέστερον εἰπὲ ἡμῖν.

ΑΘ. Τὸν ποιητὴν παρὰ τὰ τῆς πόλεως νόμιμα καὶ δίκαια ἢ καλὰ ἢ ἀγαθὰ μηδὲν ποιεῖν ἄλλο, τὰ δὲ ποιη-
D θέντα μὴ ἐξεῖναι τῶν ἰδιωτῶν μηδενὶ πρότερον δεικνύναι, πρὶν ἂν αὐτοῖς τοῖς περὶ ταῦτα ἀποδεδειγμένοις κριταῖς καὶ τοῖς νομοφύλαξι δειχθῇ καὶ ἀρέσῃ. σχεδὸν δὲ ἀποδεδειγμένοι εἰσὶν ἡμῖν οὓς εἱλόμεθα νομοθέτας περὶ τὰ μου-
σικὰ καὶ τὸν τῆς παιδείας ἐπιμελητήν. τί οὖν; ὃ πολλάκις 683
ἐρωτῶ, κείσθω νόμος ἡμῖν καὶ τύπος ἐκμαγεῖόν τε τρίτον τοῦτο, ἢ πῶς δοκεῖ;

ΚΛ. Κείσθω· τί μήν;

ΑΘ. Μετά γε μὴν ταῦτα ὕμνοι θεῶν καὶ ἐγκώμια E
κεκοινωνημένα εὐχαῖς ᾄδοιτ' ἂν ὀρθότατα, καὶ μετὰ θεοὺς ὡσαύτως περὶ δαίμονάς τε καὶ ἥρωας μετ' ἐγκωμίων εὐχαὶ γίγνοιντ' ἂν τούτοις πᾶσι πρέπουσαι.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Μετά γε μὴν ταῦτ' ἤδη νόμος ἄνευ φθόνων
εὐθὺς γίγνοιτ' ἂν ὅδε· τῶν πολιτῶν ὁπόσοι τέλος ἔχοιεν 29
τοῦ βίου κατὰ σώματα ἢ κατὰ ψυχὰς ἔργα ἐξειργασμένοι καλὰ καὶ ἐπίπονα καὶ τοῖς νόμοις εὐπειθεῖς γεγονότες, ἐγκωμίων αὐτοὺς τυγχάνειν πρέπον ἂν εἴη.

ΚΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Τούς γε μὴν ἔτι ζῶντας ἐγκωμίοις τε καὶ ὕμνοις 802
τιμᾶν οὐκ ἀσφαλές, πρὶν ἂν ἅπαντά τις τὸν βίον διαδραμὼν τέλος ἐπιστήσηται καλόν. ταῦτα δὲ πάντα ἡμῖν ἔστω κοινὰ ἀνδράσι τε καὶ γυναιξὶν ἀγαθοῖς καὶ ἀγαθαῖς διαφανῶς γενομένοις. τὰς δὲ ᾠδάς τε καὶ ὀρχήσεις οὑτωσὶ χρὴ καθίστασθαι· πολλά ἐστι παλαιῶν παλαιὰ περὶ μουσικὴν καὶ καλὰ ποιήματα, καὶ δὴ καὶ τοῖς σώμασιν ὀρχήσεις ὡσαύτως, ὧν οὐδεὶς φθόνος ἐκλέξασθαι τῇ κα-
θισταμένῃ πολιτείᾳ τὸ πρέπον καὶ ἁρμόττον· δοκιμαστὰς B
δὲ τούτων ἑλομένους τὴν ἐκλογὴν ποιεῖσθαι μὴ νεωτέρους πεντήκοντα ἐτῶν, καὶ ὅ τι μὲν ἂν ἱκανὸν εἶναι δόξῃ τῶν παλαιῶν ποιημάτων, ἐγκρίνειν, ὅ τι δ' ἂν ἐνδεὲς ἢ τὸ παράπαν ἀνεπιτήδειον, τὸ μὲν ἀποβάλλεσθαι παντάπασι, τὸ δ' ἐπανερομένους ἐπιρρυθμίζειν, ποιητικοὺς ἅμα καὶ μουσικοὺς ἄνδρας παραλαβόντας, χρωμένους αὐτῶν ταῖς δυνάμεσι τῆς ποιήσεως, ταῖς δὲ ἡδοναῖς καὶ ἐπιθυμίαις
μὴ ἐπιτρέποντας ἀλλ' ἤ τισιν ὀλίγοις, ἐξηγουμένους δὲ τὰ C
τοῦ νομοθέτου βουλήματα ὅ τι μάλιστα ὄρχησίν τε καὶ 30
ᾠδὴν καὶ πᾶσαν χορείαν συστήσασθαι κατὰ τὸν αὐτῶν νοῦν. πᾶσα δ' ἄτακτός γε τάξιν λαβοῦσα περὶ Μοῦσαν διατριβὴ καὶ μὴ παρατιθεμένης τῆς γλυκείας Μούσης ἀμείνων μυρίῳ· τὸ δ' ἡδὺ κοινὸν πάσαις. ἐν ᾗ γὰρ ἂν ἐκ παίδων τις μέχρι τῆς ἑστηκυίας τε καὶ ἔμφρονος ἡλικίας διαβιῷ, σώφρονι μὲν Μούσῃ καὶ τεταγμένῃ, ἀκούων
δὲ τῆς ἐναντίας μισεῖ καὶ ἀνελεύθερον αὐτὴν προσαγορεύει, D
τραφεὶς δ' ἐν τῇ κοινῇ καὶ γλυκείᾳ ψυχρὰν καὶ ἀηδῆ τὴν ταύτῃ ἐναντίαν εἶναι φησίν, ὥστε, ὅπερ ἐρρήθη νῦν δή, τό γε τῆς ἡδονῆς ἢ ἀηδίας περὶ ἑκατέρας οὐδὲν πεπλεονέκτηκεν, ἐκ περιττοῦ δὲ ἡ μὲν βελτίους, ἡ δὲ χείρους τοὺς ἐν αὐτῇ τραφέντας ἑκάστοτε παρέχεται.

ΚΛ. Καλῶς εἴρηκας.

---

7. χορηγοὺς **Winckelmannus**. — 10. που] τι a. — 14. ὑμᾶς a. — 33. μικρὸν a. — 39. τε] γε Ξa.
21. ἐπιστήσεται a. — 22. τε om. a. — 23. γινομένοις a. — 38. ἐπανερόμενον ΑΞΩvfhr. — 43. διατεταγμένῃ a.

ΑΘ. Ἔτι δὲ θηλείαις τε πρεπούσας ᾠδὰς ἄῤῥεσί τε χωρίσαι που δέον ἂν εἴη τύπῳ τινὶ διορισάμενον, καὶ
E ἁρμονίαισι δὴ καὶ ῥυθμοῖς προσαρμόττειν ἀναγκαῖον· δεινὸν γὰρ ὅλῃ γε ἁρμονίᾳ ἀπᾴδειν ἢ ῥυθμῷ ἀῤῥυθμεῖν, μηδὲν προσήκοντα τούτων ἑκάστοις ἀποδιδόντα τοῖς μέλεσιν. ἀναγκαῖον δὴ καὶ τούτων τὰ σχήματά γε νομοθε-
31 τεῖν. ἔστι δὲ ἀμφοτέροις μὲν ἀμφότερα ἀνάγκῃ κατεχόμενα ἀποδιδόναι, τὰ δὲ τῶν θηλειῶν αὐτῷ τῷ τῆς φύσεως ἑκατέρου διαφέροντι, τούτῳ δεῖ καὶ διασαφεῖν. τὸ δὴ μεγαλοπρεπὲς οὖν καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀνδρίαν ῥέπον ἀῤῥενωπὸν φατέον εἶναι, τὸ δὲ πρὸς τὸ κόσμιον καὶ σῶφρον μᾶλλον ἀποκλῖνον θηλυγενέστερον ὡς ὂν παραδοτέον ἔν τε
803 τῷ νόμῳ καὶ λόγῳ. τάξις μὲν δή τις αὕτη· τούτων δὲ αὐτῶν διδασκαλία καὶ παράδοσις λεγέσθω τὸ μετὰ τοῦτο, τίνα τρόπον χρὴ καὶ οἷστισι καὶ πότε πράττειν ἕκαστα αὐτῶν· οἷον δή τις ναυπηγὸς τὴν τῆς ναυπηγίας ἀρχὴν καταβαλλόμενος τὰ τροπιδεῖα ὑπογράφεται τῶν πλοίων σχήματα, ταὐτὸν δή μοι κἀγὼ φαίνομαι ἐμαυτῷ δρᾶν τὰ τῶν βίων πειρώμενος σχήματα διαστήσασθαι κατὰ τρόπους τοὺς τῶν ψυχῶν, ὄντως αὐτῶν τὰ τροπιδεῖα κατα-
B βάλλεσθαι, ποίᾳ μηχανῇ καὶ τίσι ποτὲ τρόποις ξυνόντες τὸν βίον ἄριστα διὰ τοῦ πλοῦ τούτου τῆς ζωῆς διακομισθησόμεθα, τοῦτο σκοπεῖν ὀρθῶς. ἔστι δὴ τοίνυν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα μεγάλης μὲν σπουδῆς οὐκ ἄξια, ἀναγκαῖόν γε μὴν σπουδάζειν· τοῦτο δὲ οὐκ εὐτυχές. ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθά ἐσμεν, εἴ πως διὰ προσήκοντός τινος αὐτὸ πράττοιμεν, ἴσως ἂν ἡμῖν σύμμετρον ἂν εἴη. λέγω δὲ δὴ τί ποτε; ἴσως μέντ' ἄν τίς μοι τοῦτ' αὐτὸ ὑπολα-
C βὼν ὀρθῶς ὑπολάβοι.

32 *ΚΛ.* Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Φημὶ χρῆναι τὸ μὲν σπουδαῖον σπουδάζειν, τὸ δὲ μὴ σπουδαῖον μή· φύσει δὲ εἶναι θεὸν μὲν πάσης μακαρίου σπουδῆς ἄξιον, ἄνθρωπον δέ, ὅπερ εἴπομεν ἔμπροσθεν, θεοῦ τι παίγνιον εἶναι μεμηχανημένον, καὶ ὄντως τοῦτο αὐτοῦ τὸ βέλτιστον γεγονέναι· τούτῳ δὴ δεῖν τῷ τρόπῳ ξυνεπόμενον καὶ παίζοντα ὅ τι καλλίστας παιδιὰς πάντ' ἄνδρα καὶ γυναῖκα οὕτω διαβιῶναι, τοὐναντίον ἢ νῦν διανοηθέντας.

D *ΚΛ.* Πῶς;

ΑΘ. Νῦν μέν που τὰς σπουδὰς οἴονται δεῖν ἕνεκα τῶν παιδιῶν γίγνεσθαι· τὰ γὰρ περὶ τὸν πόλεμον ἡγοῦνται σπουδαῖα ὄντα τῆς εἰρήνης ἕνεκα δεῖν εὖ τίθεσθαι. τὸ δ' ἦν ἐν πολέμῳ μὲν ἄρα οὔτ' οὖν παιδιὰ πεφυκυῖα οὔτ' αὖ παιδεία ποτὲ ἡμῖν ἀξιόλογος, οὔτε οὖσα οὔτ' ἐσομένη. τὸ δὴ φαμεν ἡμῖν γε εἶναι σπουδαιότατον, δεῖ δὴ τὸν κατ' εἰρήνην βίον ἕκαστον πλεῖστόν τε καὶ ἄριστον διεξελθεῖν. τίς οὖν ὀρθότης; τί παίζοντα ἐστὶ διαβιωτέον;
τίνας δὴ παιδιὰς θύοντα καὶ ᾄδοντα καὶ ὀρχούμενον, E
ὥστε τοὺς μὲν θεοὺς ἵλεως αὑτῷ παρασκευάζειν δυνατὸν εἶναι, τοὺς δ' ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι καὶ νικᾶν μαχόμενον. ὁποῖα δὲ ᾄδων ἄν τις καὶ ὀρχούμενος ἀμφότερα ταῦτα 33
πράττοι, τὸ μὲν τῶν τύπων εἴρηται καὶ καθάπερ ὁδοὶ τέτμηνται, καθ' ἃς ἰτέον προσδοκῶντα καὶ τὸν ποιητὴν εὖ λέγειν τὸ

Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις, 804
ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· οὐ γὰρ ὀΐω
οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.

ταὐτὸν δὴ καὶ τοὺς ἡμετέρους τροφίμους δεῖ διανοουμέ- 634
νους τὰ μὲν εἰρημένα ἀποχρώντως νομίζειν εἰρῆσθαι, τὰ δὲ καὶ τὸν δαίμονά τε καὶ θεὸν αὐτοῖσιν ὑποθήσεσθαι θυσιῶν τε πέρι καὶ χορειῶν, οἷστισί τε καὶ ὁπότε ἕκαστα B
ἑκάστοις προσπαίζοντές τε καὶ ἱλεούμενοι κατὰ τὸν τρόπον τῆς φύσεως διαβιώσονται, θαύματα ὄντες τὸ πολύ, σμικρὰ δὲ ἀληθείας ἄττα μετέχοντες.

ΜΕ. Παντάπασι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἡμῖν, ὦ ξένε, διαφαυλίζεις.

ΑΘ. Μὴ θαυμάσῃς, ὦ Μέγιλλε, ἀλλὰ ξύγγνωθί μοι· πρὸς γὰρ τὸν θεὸν ἀπιδὼν καὶ παθὼν εἶπον ὅπερ εἴρηκα νῦν. ἔστω δ' οὖν τὸ γένος ἡμῶν μὴ φαῦλον, εἴ σοι φίλον, σπουδῆς δέ τινος ἄξιον. C

Τὸ δ' ἑξῆς τούτοις, οἰκοδομίαι μὲν εἴρηνται γυμνασίων ἅμα καὶ διδασκαλείων κοινῶν τριχῇ κατὰ μέσην τὴν
πόλιν, ἔξωθεν δὲ ἵππων αὖ τριχῇ περὶ τὸ ἄστυ γυμνάσιά 34
τε καὶ εὐρυχώρια, τοξικῆς τε καὶ τῶν ἄλλων ἀκροβολισμῶν ἕνεκα διακεκοσμημένα, μαθήσεώς τε ἅμα καὶ μελέτης τῶν νέων. εἰ δ' ἄρα μὴ τότε ἱκανῶς ἐῤῥήθησαν, νῦν εἰρήσθω τῷ λόγῳ μετὰ νόμων. ἐν δὲ τούτοις πᾶσι
διδασκάλους ἑκάστων πεπεισμένους μισθοῖς, οἰκοῦντας D
ξένους, διδάσκειν τε πάντα ὅσα πρὸς τὸν πόλεμόν ἐστι μαθήματα τοὺς φοιτῶντας ὅσα τε πρὸς μουσικήν, οὐχ ὃν μὲν ἂν ὁ πατὴρ βούληται, φοιτῶντα, ὃν δ' ἂν μή, ἐῶντα τὰς παιδείας, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον πάντ' ἄνδρα καὶ παῖδα κατὰ τὸ δυνατόν, ὡς τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ τῶν γεννητόρων ὄντας, παιδευτέον ἐξ ἀνάγκης. τὰ αὐτὰ δὲ δὴ καὶ περὶ θηλειῶν ὁ μὲν ἐμὸς νόμος ἂν εἴποι πάντα, ὅσαπερ καὶ περὶ τῶν ἀῤῥένων, ἴσα καὶ τὰς θηλείας
ἀσκεῖν δεῖν· καὶ οὐδὲν φοβηθεὶς εἴποιμ' ἂν τοῦτον τὸν E
λόγον οὔτε ἱππικῆς οὔτε γυμναστικῆς, ὡς ἀνδράσι μὲν πρέπον ἂν εἴη, γυναιξὶ δὲ οὐκ ἂν πρέπον. ἀκούων μὲν γὰρ δὴ μύθους παλαιοὺς πέπεισμαι, τὰ δὲ νῦν ὡς ἔπος εἰπεῖν οἶδα ὅτι μυριάδες ἀναρίθμητοι γυναικῶν εἰσὶ τῶν περὶ τὸν Πόντον, ἃς Σαυρομάτιδας καλοῦσιν, αἷς οὐχ

---

4. γε τῇ ἁρμονίᾳ a. — ἐπαίδειν Ω, ἐπαίδειν Av. — 5. ἑκάστοις τούτων c. — 7. κατεχόμενα] τὰ ἑπόμενα Astius, τὰ ἐχόμενα Winckelmannus. — 8. ἀποδιδόναι] ἀποδιδόναι, τὰ μὲν τῶν ἀῤῥένων Astius. — τῷ] τὸ fhr cum γρ. Ω et corr. ΑΩ. — 10. ἀνδρείαν ac. — 17 et 20. τροπίδια a. — 43. τόδ' a.

1. ὀρθότης; τί παίζοντα Winckelmannus: ὀρθότης παίζοντα abc. — 9. Hom. Odyss. γ, 26 sqq. — 13. διανοηθέντας Ξa. — 22. καί τι παθὼν Stallbaumius. — 28. εὐρυχωρίαι Astius. — 32. οὐκ ὄντας V et corr. Α. — 39. δὴ om. Ξa.

805 35 ἵππων μόνον ἀλλὰ καὶ τόξων καὶ τῶν ἄλλων ὅπλων κοινωνία καὶ τοῖς ἀνδράσιν ἴση προστεταγμένη ἴσως ἀσκεῖται. λογισμὸν δὲ πρὸς τούτοις περὶ τούτων τοιόνδε τινὰ ἔχω· φημί, εἴπερ ταῦτα οὕτω ξυμβαίνειν ἐστὶ δυνατά, πάντων ἀνοητότατα τὰ νῦν ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν τόποις γίγνεσθαι τὸ μὴ πάσῃ ῥώμῃ πάντας ὁμοθυμαδὸν ἐπιτηδεύειν ἄνδρας γυναιξὶ ταὐτά. σχεδὸν γὰρ ὀλίγου πᾶσα ἡμίσεια πόλις ἀντὶ διπλασίας οὕτως ἔστι τε καὶ γίγνεται ἐκ τῶν B αὐτῶν τελῶν καὶ πόνων· καί τοι θαυμαστὸν ἂν ἁμάρτημα νομοθέτῃ τοῦτ' αὐτὸ γίγνοιτο.

ΚΛ. Ἔοικέ γε· ἔστι μέντοι πάμπολλα ἡμῖν, ὦ ξένε, παρὰ τὰς εἰωθυίας πολιτείας τῶν νῦν λεγομένων.

ΑΘ. Ἀλλὰ γὰρ εἶπον τὸν μὲν λόγον ἐᾶσαι διεξελθεῖν, εὖ διελθόντος δὲ οὕτω τὸ δοκοῦν αἱρεῖσθαι δεῖν.

ΚΛ. Μάλα εἶπές τε ἐμμελῶς πεποίηκάς τ' ἐμὲ τὰ νῦν αὐτὸν ἐμαυτῷ ἐπιπλήττειν ὅτι ταῦτα εἴρηκα. λέγε C οὖν τὸ μετὰ ταῦτα ὅ τι σοι κεχαρισμένον ἐστίν.

ΑΘ. Τόδε ἔμοιγε, ὦ Κλεινία, ὃ καὶ πρόσθεν εἶπον, ὡς, εἰ μὲν ταῦτα ἦν μὴ ἱκανῶς ἔργοις ἐληλεγμένα ὅτι δυνατά ἐστι γίγνεσθαι, τάχα ἦν ἄν τι καὶ ἀντειπεῖν τῷ λόγῳ, νῦν δὲ ἄλλο τί που ζητητέον ἐκείνῳ τῷ τοῦτον 36 τὸν νόμον μηδαμῇ δεχομένῳ, τὸ δ' ἡμέτερον διακέλευμα ἐν τούτοις οὐκ ἀποσβήσεται, τὸ μὴ οὐ λέγειν ὡς δεῖ παιδείας τε καὶ τῶν ἄλλων ὅ τι μάλιστα κοινωνεῖν τὸ θῆλυ D γένος ἡμῖν τῷ τῶν ἀρρένων γένει. καὶ γὰρ οὖν οὑτωσί πως δεῖ περὶ αὐτῶν διανοηθῆναι. φέρε, μὴ μετεχουσῶν ἀνδράσι γυναικῶν κοινῇ τῆς ζωῆς πάσης μῶν οὐκ ἀνάγκη γενέσθαι γέ τινα τάξιν ἑτέραν αὐταῖς;

ΚΛ. Ἀνάγκη μὲν οὖν.

ΑΘ. Τίνα οὖν ἔμπροσθεν τῶν νῦν ἀποδεδειγμένων θεῖμεν ἂν τῆς κοινωνίας ταύτης, ἣν νῦν αὐταῖς ἡμεῖς προστάττομεν; πότερον ἣν Θρᾷκες ταῖς γυναιξὶ χρῶνται E καὶ πολλὰ ἕτερα γένη, γεωργεῖν τε καὶ βουκολεῖν καὶ ποιμαίνειν καὶ διακονεῖν μηδὲν διαφερόντως τῶν δούλων, ἢ καθάπερ ἡμεῖς ἅπαντές τε οἱ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον; νῦν γὰρ δὴ τό γε παρ' ἡμῖν ὧδέ ἐστι περὶ τούτων γιγνόμενον· εἴς τινα μίαν οἴκησιν ξυμφορήσαντες, τὸ λεγόμενον, πάντα χρήματα παρέδομεν ταῖς γυναιξὶ διαταμιεύειν τε καὶ κερκίδων ἄρχειν καὶ πάσης ταλασίας. ἢ τὸ τούτων δὴ διὰ μέσου φῶμεν, ὦ Μέγιλλε, τὸ Λακωνικόν; κόρας 806 μὲν γυμνασίων μετόχους οὔσας ἅμα καὶ μουσικῆς ζῆν δεῖν, γυναῖκας δὲ ἀργοὺς μὲν ταλασίας, ἀσκητικὸν δέ τινα βίον καὶ οὐδαμῶς φαῦλον οὐδ' εὐτελῆ διαπλέκειν, θεραπείας 37 δὲ καὶ ταμιείας αὖ καὶ παιδοτροφίας εἴς τι μέσον ἀφικνεῖσθαι· τῶν δὲ εἰς τὸν πόλεμον μὴ κοινωνούσας, ὥστ' οὐδ' εἴ τίς ποτε διαμάχεσθαι περὶ πόλεώς τε καὶ παίδων ἀναγκαία τύχη γίγνοιτο, οὔτ' ἂν τόξων, ὥς τινες Ἀμαζόνες, οὔτ' ἄλλης κοινωνῆσαί ποτε βολῆς μετὰ τέχνης δυνάμεναι, οὐδὲ ἀσπίδα καὶ δόρυ λαβούσας μιμήσασθαι τὴν B θεόν, ὡς πορθουμένης αὐταῖς τῆς πατρίδος γενναίως ἀντιστάσας φόβον γε, εἰ μηδὲν μεῖζον, πολεμίοισι δύνασθαι παρασχεῖν ἐν τάξει τινὶ κατοφθείσας; Σαυρομάτιδας δὲ οὐδ' ἂν τὸ παράπαν τολμήσειαν μιμήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον διαβιοῦσαι, παρὰ γυναῖκας δὲ αὐτὰς ἄνδρες ἂν αἱ ἐκείνων γυναῖκες φανεῖεν. ταῦτ' οὖν ὑμῶν τοὺς νομοθέτας ὁ μὲν βουλόμενος ἐπαινεῖν ἐπαινείτω· τὸ δ' C ἐμὸν οὐκ ἄλλως ἂν λεχθείη· τέλεον γὰρ καὶ οὐδ' ἥμισυν δεῖν τὸν νομοθέτην εἶναι, τὸ θῆλυ μὲν ἀφιέντα τρυφᾶν καὶ ἀναλίσκειν διαίταις ἀτάκτοις χρώμενον, τοῦ δὲ ἄρρενος ἐπιμεληθέντα τελέως σχεδὸν εὐδαίμονος ἥμισυ βίου καταλείπειν ἀντὶ διπλασίου τῇ πόλει.

ΜΕ. Τί δράσομεν, ὦ Κλεινία; τὸν ξένον ἐάσομεν τὴν Σπάρτην ἡμῖν οὕτω καταδραμεῖν;

ΚΛ. Ναί· δεδομένης γὰρ αὐτῷ παρρησίας ἐατέον, D ἕως ἂν διεξέλθωμεν πάντῃ ἱκανῶς τοὺς νόμους.

ΜΕ. Ὀρθῶς λέγεις. 38

ΑΘ. Οὐκοῦν τὰ μετὰ ταῦτα ἤδη σχεδὸν ἐμὸν πειρᾶσθαι φράζειν; 625

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τίς δὴ τρόπος ἀνθρώποις γίγνοιτ' ἂν τοῦ βίου, οἷσι τὰ μὲν ἀναγκαῖα εἴη κατεσκευασμένα μέτρια, τὰ δὲ τῶν τεχνῶν ἄλλοις παραδεδομένα, γεωργίαι δὲ ἐκδεδομέναι δούλοις ἀπαρχὴν τῶν ἐκ τῆς γῆς ἀποτελοῦσιν ἱκανὴν E ἀνθρώποις ζῶσι κοσμίως· ξυσσίτια δὲ κατεσκευασμένα εἴη χωρὶς μὲν τὰ τῶν ἀνδρῶν, ἐγγὺς δ' ἐχόμενα τὰ τῶν αὐτοῖς οἰκείων, παίδων τε ἅμα θηλειῶν καὶ τῶν μητέρων αὐταῖς· ἄρχουσι δὲ καὶ ἀρχούσαις εἴη προστεταγμένα λύειν ταῦτα ἑκάστοις τὰ ξυσσίτια πάντα καθ' ἑκάστην ἡμέραν θεασαμένους καὶ ἰδόντας τὴν διαγωγὴν τὴν τῶν ξυσσίτων, μετὰ δὲ ταῦτα σπείσαντας τόν τε ἄρχοντα καὶ τοὺς ἄλλους, οἷς ἂν τυγχάνῃ θεοῖς ἡ τότε νύξ τε καὶ 807 ἡμέρα καθιερωμένη, κατὰ ταῦτα οὕτως οἴκαδε πορεύεσθαι; τοῖς δὴ ταύτῃ κεκοσμημένοις ἄρα οὐδὲν λειπόμενόν ἐστιν ἀναγκαῖόν τε ἔργον καὶ παντάπασι προσῆκον, ἀλλ' ἐν τρόπῳ βοσκήματος ἕκαστον πιαινόμενον αὐτῶν δεῖ ζῆν; οὔκουν τό γε δίκαιον φαμὲν οὐδὲ καλόν, οὐδ' οἷόν τε τὸν ζῶντα οὕτως ἀτυχῆσαι τοῦ προσήκοντος, προσήκει δὲ 39 ἀργῷ καὶ ῥαθύμως καταπεπιασμένῳ ζώῳ σχεδὸν ὑπ' B ἄλλου διαρπασθῆναι ζώου τῶν σφόδρα τετρυχωμένων μετὰ ἀνδρίας τε ἅμα καὶ τῶν πόνων. ταῦτα οὖν δὴ δι' ἀκριβείας μὲν ἱκανῆς, ὡς καὶ νῦν, εἰ ζητοῖμεν ἄν, ἴσως οὐκ ἄν ποτε γίνοιτο, μέχριπερ ἂν γυναῖκές τε καὶ παῖδες

13. εἰπὼν ΛΞΩυfhr. — 14. δεῖ a. — 16. τε μὲ a. — 18. Τὸ δὲ a. — 22. διακέλευσμα a. — 26. αὐτοῦ a. — 30. νῦν om. Bekkeri operae. — 41. ζῆν δεῖν ΛΩfhr: ξυνδεῖν v, δεῖν ζῆν Ξabc.

11. οὐ δι' ἥμισυν δεῖν ΛΩ, οὐ δι' ἥμισυ δεῖν r, οὐδ' ἴημι συνδεῖν Ξυf, οὐδιἥμισυνδειν h, οὐχὶ ἥμισυν δεῖν Stallbaumius. — 13. ἀτάκτως a. — 17. ἡμῖν om. a. — 31. δὲ] τε a. — 34. ξυσσίτων cum Schulthessio bc: ξυσσιτίων cum libris a. — 42. καταπεπεισμένῳ a. — 43. τῶν om. Bekkeri typotheta. — τετρυμένων a. — 44. ἀνδρείας ac. — 45. μὲν om. a.

οἰκήσεις τε ἴδιαι καὶ ἰδίως ἅπαντ' ᾖ τὰ τοιαῦτα ἑκάστοις ἡμῶν κατεσκευασμένα· τὰ δὲ μετ' ἐκεῖν' αὖ δεύτερα τὰ νῦν λεγόμενα εἰ γίγνοιτο ἡμῖν, γίγνοιτο ἂν καὶ μάλα με- C τρίως· ἔργον δὲ δὴ τοῖς οὕτω ζῶσί φαμεν οὐ τὸ σμικρότατον οὐδὲ τὸ φαυλότατον λείπεσθαι, μέγιστον δὲ πάντων εἶναι προστεταγμένον ὑπὸ δικαίου νόμου· τοῦ γὰρ πᾶσαν τῶν ἄλλων πάντων ἔργων βίου ἀσχολίαν παρασκευάζοντος, τοῦ Πυθιάδος τε καὶ Ὀλυμπιάδος νίκης ὀρεγομένου, διπλασίας τε καὶ ἔτι πολλῷ πλέονος ἀσχολίας ἐστὶ γέμων ὁ περὶ τὴν τοῦ σώματος πάντως καὶ ψυχῆς εἰς ἀρετῆς D ἐπιμέλειαν βίος εἰρημένος ὀρθότατα. πάρεργον γὰρ οὐδὲν δεῖ τῶν ἄλλων ἔργων διακώλυμα γίγνεσθαι τῶν τῷ σώματι προσηκόντων εἰς ἀπόδοσιν πόνων καὶ τροφῆς, οὐδ' αὖ ψυχῇ μαθημάτων τε καὶ ἐθῶν· πᾶσα δὲ νύξ τε καὶ ἡμέρα σχεδὸν οὐκ ἔστιν ἱκανὴ τοῦτ' αὐτὸ πράττοντι, τὸ τέλεόν τε καὶ ἱκανὸν αὐτῶν ἐκλαμβάνειν. οὕτω δὴ τούτων 40 πεφυκότων τάξιν δεῖ γίγνεσθαι πᾶσι τοῖς ἐλευθέροις τῆς διατριβῆς περὶ τὸν χρόνον ἅπαντα, σχεδὸν ἀρξάμενον E ἐξ ἕω μέχρι τῆς ἑτέρας ἀεὶ ξυνεχῶς ἕω τε καὶ ἡλίου ἀνατολῆς. πολλὰ μὲν οὖν καὶ πυκνὰ καὶ σμικρὰ λέγων ἂν τις νομοθέτης ἀσχήμων φαίνοιτο περὶ τῶν κατ' οἰκίαν διοικήσεων, τά τε ἄλλα καὶ ὅσα νύκτωρ ἀϋπνίας πέρι πρέπει τοῖς μέλλουσι διὰ τέλους φυλάξειν πᾶσαν πόλιν ἀκριβῶς. τὸ γὰρ ὅλην διατελεῖν ἡντινοῦν νύκτα εὕδοντα καὶ ὁντινοῦν τῶν πολιτῶν, καὶ μὴ φανερὸν εἶναι πᾶσι 808 τοῖς οἰκέταις ἐγειρόμενόν τε καὶ ἐξανιστάμενον ἀεὶ πρῶτον, τοῦτο αἰσχρὸν δεῖ δεδόχθαι πᾶσι καὶ οὐκ ἐλευθέρον, εἴτ' οὖν νόμον εἴτ' ἐπιτήδευμα τὸ τοιοῦτον καλεῖν ἐστὶ χρεών. καὶ δὴ καὶ δέσποιναν ἐν οἰκίᾳ ὑπὸ θεραπαινίδων ἐγείρεσθαί τινων καὶ μὴ πρώτην αὐτὴν ἐγείρειν τὰς ἄλλας, αἰσχρὸν λέγειν χρὴ πρὸς αὑτοὺς δοῦλόν τε καὶ δούλην καὶ παῖδα, καὶ εἴ πως ἦν οἷόν τε, ὅλην καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν. ἐγειρομένους δὲ νύκτωρ δεῖ πάντας πράτ- B τειν τῶν τε πολιτικῶν μέρη πολλὰ καὶ τῶν οἰκονομικῶν, ἄρχοντας μὲν κατὰ πόλιν, δεσποίνας δὲ καὶ δεσπότας ἐν ἰδίαις οἰκίαις. ὕπνος γὰρ δὴ πολὺς οὔτε τοῖς σώμασιν οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὐδ' αὖ ταῖς πράξεσι ταῖς περὶ ταῦτα πάντα ἁρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν. καθεύδων γὰρ 41 οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον τοῦ μὴ ζῶντος· ἀλλ' ὅστις τοῦ ζῆν ἡμῶν καὶ τοῦ φρονεῖν μάλιστά ἐστι κηδεμών, ἐγρήγορε χρόνον ὡς πλεῖστον, τὸ πρὸς ὑγίειαν αὐ- C τοῦ μόνον φυλάττων χρήσιμον· ἔστι δ' οὐ πολύ, καλῶς εἰς ἔθος ἰόν. ἐγρηγορότες δὲ ἄρχοντες ἐν πόλεσι νύκτωρ φοβεροὶ μὲν κακοῖς πολεμίοις τε ἅμα καὶ πολίταις, ἀγαστοὶ δὲ καὶ τίμιοι τοῖς δικαίοις τε καὶ σώφροσιν, ὠφέλιμοι δὲ αὑτοῖς τε καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει.

Νὺξ μὲν δὴ διαγομένη τοιαύτη τις πρὸς πᾶσι τοῖς εἰρημένοις ἀνδρίαν ἄν τινα προσπαρέχοιτο ταῖς ψυχαῖς ἑκάστων τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν· ἡμέρας δὲ ὄρθρου τε ἐπανιόντων παῖδας μὲν πρὸς διδασκάλους που τρέπεσθαι D χρεών. ἄνευ ποιμένος δὲ οὔτε πρόβατα οὔτ' ἄλλο οὐδέν πω βιωτέον, οὐδὲ δὴ παῖδας ἄνευ τινῶν παιδαγωγῶν οὐδὲ δούλους ἄνευ δεσποτῶν. ὁ δὲ παῖς πάντων θηρίων ἐστὶ δυσμεταχειριστότατον· ὅσῳ γὰρ μάλιστα ἔχει πηγὴν τοῦ φρονεῖν μήπω κατηρτυμένην, ἐπίβουλον καὶ δριμὺ καὶ ὑβριστότατον θηρίων γίγνεται. διὸ δὴ πολλοῖς αὐτὸ οἷον χαλινοῖς τισὶ δεῖ δεσμεύειν, πρῶτον μέν, τροφῶν καὶ E μητέρων ὅταν ἀπαλλάττηται, παιδαγωγοῖς παιδίας καὶ νηπιότητος χάριν, ἔτι δ' αὖ τοῖς διδάσκουσι καὶ ὁτιοῦν 42 καὶ μαθήμασιν, ὡς ἐλεύθερον· ὡς δ' αὖ δοῦλον, πᾶς ὁ προστυγχάνων τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν κολαζέτω τόν τε παῖδα αὐτὸν καὶ τὸν παιδαγωγὸν καὶ τὸν διδάσκαλον, ἐὰν ἐξαμαρτάνῃ τίς τι τούτων. ἂν δ' αὖ προστυγχάνων τις μὴ κολάζῃ τῇ δίκῃ, ὀνείδει μὲν ἐνεχέσθω πρῶτον τῷ μεγίστῳ, ὁ δὲ τῶν νομοφυλάκων ἐπὶ τὴν τῶν παίδων ἀρχὴν ᾑρημένος ἐπισκοπείτω τοῦτον τὸν ἐντυγχάνοντα οἷς 809 λέγομεν καὶ μὴ κολάζοντα δέον κολάζειν, ἢ κολάζοντα μὴ κατὰ τρόπον, βλέπων δὲ ἡμῖν ὀξὺ καὶ διαφερόντως ἐπιμελούμενος τῆς τῶν παίδων τροφῆς κατευθυνέτω τὰς φύσεις αὐτῶν, ἀεὶ τρέπων πρὸς τἀγαθὸν κατὰ νόμους. τοῦτον δὲ αὐτὸν αὖ πῶς ἂν ἡμῖν ὁ νόμος αὐτὸς παιδεύσειεν ἱκανῶς; νῦν μὲν γὰρ δὴ εἴρηκεν οὐδέν πω σαφὲς 636 οὐδὲ ἱκανόν, ἀλλὰ τὰ μέν, τὰ δ' οὔ· δεῖ δὲ εἰς δύναμιν B μηδὲν παραλείπειν αὐτῷ, πάντα δὲ λόγον ἀφερμηνεύειν, ἵνα οὗτος τοῖς ἄλλοις μηνυτής τε ἅμα καὶ τροφεὺς γίγνηται. τὰ μὲν οὖν δὴ χορείας πέρι μελῶν τε καὶ ὀρχήσεως ἐῤῥήθη, τίνα τύπον ἔχοντα ἐκλεκτέα τέ ἐστι καὶ ἐπανορθωτέα καὶ καθιερωτέα· τὰ δὲ ἐν γράμμασι μὲν ὄντα, ἄνευ δὲ μέτρων, ποῖα καὶ τίνα μεταχειρίζεσθαι χρήσοι τρόπον, ὦ ἄριστε τῶν παίδων ἐπιμελητά, τοὺς ὑπὸ σοῦ 43 C τρεφομένους, οὐκ εἰρήκαμεν. καί τοι τὰ μὲν περὶ τὸν πόλεμον, ἃ δεῖ μανθάνειν τε αὐτοὺς καὶ μελετᾶν, ἔχεις τῷ λόγῳ, τὰ δὲ περὶ τὰ γράμματα πρῶτον καὶ δεύτερον λύρας πέρι καὶ λογισμῶν, ὧν ἔφαμεν δεῖν, ὅσα τε πρὸς πόλεμον καὶ οἰκονομίαν καὶ τὴν κατὰ πόλιν διοίκησιν χρῆναι ἑκάστους λαβεῖν, καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ταῦτα ἔτι τὰ χρήσιμα τῶν ἐν ταῖς περιόδοις τῶν θείων, ἄστρων τε πέρι καὶ ἡλίου καὶ σελήνης, ὅσα διοικεῖν ἀναγκαῖόν ἐστι D περὶ ταῦτα πάσῃ πόλει. τίνων δὴ πέρι λέγομεν; ἡμερῶν τάξεως εἰς μηνῶν περιόδους καὶ μηνῶν εἰς ἕκαστον τὸν ἐνιαυτόν, ἵνα ὧραι καὶ θυσίαι καὶ ἑορταὶ τὰ προσήκοντ' ἀπολαμβάνουσαι ἑαυταῖς ἕκασται τῷ κατὰ φύσιν ἄγεσθαι, ζῶσαν τὴν πόλιν καὶ ἐγρηγορυῖαν παρεχόμεναι, θεοῖς μὲν τὰς τιμὰς ἀποδιδῶσι, τοὺς δὲ ἀνθρώπους περὶ αὐτὰ μᾶλλον ἔμφρονας ἀπεργάζωνται. ταῦτα οὔπω σοι πάντα ἱκανῶς, ὦ φίλε, παρὰ τοῦ νομοθέτου διείρηται. πρόσεχε E

11. ᾑρημένος a. — 31. αὐτοὺς cum Astio (et Flor. δ) bc: αὑτοὺς a. — 37. αὖ ταῖς] αὐταῖς a. — 48. ἀνδρείαν ac. 31. χρήσει a. — 38. ἔτι τὰ] τίνα δὲ γρ. Ω. — 42. τῶν ἐνιαυτῶν ac. — 47. οὔπω Winckelmannus: οὔπω ђ, οὕτω abc. cf. pag. seq. v. 2. 3. — 48. διήρηται a.

δὴ τὸν νοῦν τοῖς μετὰ ταῦτα μέλλουσι ῥηθήσεσθαι. γραμ-
μάτων εἴπομεν ὡς οὐχ ἱκανῶς ἔχεις πέρι τὸ πρῶτον, ἐπι-
καλοῦντές τι τῇ λέξει τόδε, ὡς οὔπω διείρηκέ σοι πότερον
εἰς ἀκρίβειαν τοῦ μαθήματος ἰτέον τὸν μέλλοντα πολίτην
44 ἔσεσθαι μέτριον ἢ τὸ παράπαν οὐδὲ προσοιστέον· ὡς δ'
αὔτως καὶ περὶ λύραν. προσοιστέον μέντοι νῦν φαμέν.
εἰς μὲν γράμματα παιδὶ δεκετεῖ σχεδὸν ἐνιαυτοὶ τρεῖς,
810 λύρας δὲ ἅψασθαι τρία μὲν ἔτη καὶ δέκα γεγονόσιν ἄρχε-
σθαι μέτριος ὁ χρόνος, ἐμμεῖναι δὲ ἕτερα τρία. καὶ μήτε
πλείω τούτων μήτ' ἐλάττω πατρὶ μήτ' αὐτῷ, φιλομα-
θοῦντι μηδὲ μισοῦντι, περὶ ταῦτα ἐξέστω μείζω μηδ'
ἐλάττω διατριβὴν ποιεῖσθαι παράνομον· ὁ δὲ μὴ πειθό-
μενος ἄτιμος τῶν παιδείων ἔστω τιμῶν, ἃς ὀλίγον ὕστε-
ρον ῥητέον. μανθάνειν δὲ ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις δὴ τί
ποτε δεῖ τοὺς νέους καὶ διδάσκειν αὖ τοὺς διδασκάλους;
B τοῦτο αὐτὸ πρῶτον μάνθανε. γράμματα μὲν τοίνυν χρὴ
τὸ μέχρι τοῦ γράψαι τε καὶ ἀναγνῶναι δυνατὸν εἶναι
διαπονεῖν· πρὸς τάχος δὲ ἢ κάλλος ἀπηκριβῶσθαί τισιν
οἷς μὴ φύσις ἐπέσπευσεν ἐν τοῖς τεταγμένοις ἔτεσι, χαίρειν
ἐᾶν. πρὸς δὲ δὴ μαθήματα ἄλυρα ποιητῶν κείμενα ἐν
γράμμασι, τοῖς μὲν μετὰ μέτρων, τοῖς δ' ἄνευ ῥυθμῶν
τμημάτων, ἃ δὴ συγγράμματα κατὰ λόγον εἰρημένα μό-
νον, τητώμενα ῥυθμοῦ τε καὶ ἁρμονίας, σφαλερὰ γράμ-
C μαθ' ἡμῖν ἐστι παρά τινων τῶν πολλῶν τοιούτων ἀν-
θρώπων καταλελειμμένα· οἷς, ὦ πάντων βέλτιστοι νομο-
φύλακες, τί χρήσεσθε; ἢ τί ποθ' ὑμῖν ὁ νομοθέτης χρῆ-
45 σθαι προστάξας ὀρθῶς ἂν τάξειε; καὶ μάλα ἀπορήσειν
αὐτὸν προσδοκῶ.

ΚΛ. Τί ποτε τοῦτ', ὦ ξένε, φαίνει πρὸς σαυτὸν
ὄντως ἠπορηκὼς λέγειν;

ΑΘ. Ὀρθῶς ὑπέλαβες, ὦ Κλεινία. πρὸς δὲ δὴ κοι-
νωνοὺς ὑμᾶς ὄντας περὶ νόμων ἀνάγκη τό τε φαινόμενον
εὔπορον καὶ τὸ μὴ φράζειν.

D *ΚΛ.* Τί οὖν; τί περὶ τούτων νῦν καὶ ποῖόν τι πε-
πονθὼς λέγεις;

ΑΘ. Ἐρῶ δή· στόμασι γὰρ πολλάκις μυρίοις ἐναντία
λέγειν οὐδαμῶς εὔπορον.

ΚΛ. Τί δαί; σμικρὰ καὶ ὀλίγα δοκεῖ σοι τὰ ἔμπρο-
σθεν ἡμῖν εἰρημένα περὶ νόμων κεῖσθαι τοῖς πολλοῖς
ὑπεναντία;

ΑΘ. Καὶ μάλα ἀληθὲς τοῦτό γε λέγεις· κελεύεις γὰρ
δή με, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἐχθοδοποῦ
γεγονυίας πολλοῖς, ἴσως δ' οὐκ ἐλάττοσιν ἑτέροις προσφι-
E λοῦς, εἰ δὲ ἐλάττοσιν, οὔκουν χείροσί γε, μεθ' ὧν δια-
κελεύει με παρακινδυνεύοντά τε καὶ θαῤῥοῦντα τὴν νῦν
ἐκ τῶν παρόντων λόγων τετμημένην ὁδὸν τῆς νομοθεσίας
πορεύεσθαι μηδὲν ἀνιέντα.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐ τοίνυν ἀνίημι. λέγω μὴν ὅτι ποιηταί τε ἡμῖν
εἰσί τινες ἐπῶν ἑξαμέτρων πάμπολλοι καὶ τριμέτρων καὶ
πάντων δὴ τῶν λεγομένων μέτρων, οἱ μὲν ἐπὶ σπουδήν, 46
οἱ δ' ἐπὶ γέλωτα ὡρμηκότες, ἐν οἷς φασὶ δεῖν οἱ πολλά-
κις μυρίοι τοὺς ὀρθῶς παιδευομένους τῶν νέων τρέφειν
καὶ διακορεῖς ποιεῖν, πολυηκόους τ' ἐν ταῖς ἀναγνώσεσι
ποιοῦντας καὶ πολυμαθεῖς, ὅλους ποιητὰς ἐκμανθάνοντας· 811
οἱ δὲ ἐκ πάντων κεφάλαια ἐκλέξαντες καί τινας ὅλας
ῥήσεις εἰς ταὐτὸ ξυναγαγόντες ἐκμανθάνειν φασὶ δεῖν εἰς
μνήμην τιθεμένους, εἰ μέλλει τις ἀγαθὸς ἡμῖν καὶ σοφὸς
ἐκ πολυπειρίας καὶ πολυμαθίας γενέσθαι. τούτοις δὴ σὺ
κελεύεις ἐμὲ τὰ νῦν παῤῥησιαζόμενον ἀποφαίνεσθαι τί τε
καλῶς λέγουσι καὶ τί μή;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τί δή ποτ' ἂν οὖν περὶ ἁπάντων τούτων ἑνὶ
λόγῳ φράζων εἴποιμ' ἂν ἱκανόν; οἶμαι μὲν τὸ τοιόνδε B
σχεδόν, ὃ καὶ πᾶς ἄν μοι συγχωρήσειε, πολλὰ μὲν ἕκα-
στον τούτων εἰρηκέναι καλῶς, πολλὰ δὲ καὶ τοὐναντίον.
εἰ δ' οὕτω τοῦτ' ἔχει, κίνδυνόν φημι εἶναι φέρουσαν τοῖς
παισὶ τὴν πολυμαθίαν.

ΚΛ. Πῶς οὖν καὶ τί παραινοίης ἂν τῷ νομοφύλακι;

ΑΘ. Τοῦ πέρι λέγεις;

ΚΛ. Τοῦ πρὸς τί παράδειγμά ποτε ἀποβλέψας ἂν
τὸ μὲν ἐῷ πάντας μανθάνειν τοὺς νέους, τὸ δ' ἀποκω- 47
λύοι. λέγε καὶ μηδὲν ἀπόκνει λέγων. C

ΑΘ. Ὦ 'γαθὲ Κλεινία, κινδυνεύω κατά γέ τινα τρό-
πον εὐτυχηκέναι.

ΚΛ. Τοῦ δὴ πέρι;

ΑΘ. Τοῦ μὴ παντάπασι παραδείγματος ἀπορεῖν. νῦν
γὰρ ἀποβλέψας πρὸς τοὺς λόγους οὓς ἐξ ἕω μέχρι δεῦρο
δὴ διεληλύθαμεν ἡμεῖς, ὡς μὲν ἐμοὶ φαινόμεθα οὐκ ἄνευ
τινὸς ἐπιπνοίας θεῶν, ἔδοξαν δ' οὖν μοι παντάπασι
ποιήσει τινὶ προσομοίως εἰρῆσθαι. καί μοι ἴσως οὐδὲν
θαυμαστὸν πάθος ἐπῆλθε, λόγους οἰκείους οἷον ἀθρόους D
ἐπιβλέψαντι μάλα ἡσθῆναι· τῶν γὰρ δὴ πλείστων λόγων,
οὓς ἐν ποιήμασιν ἢ χύδην οὕτως εἰρημένους μεμάθηκα 637
καὶ ἀκήκοα, πάντων μοι μετριώτατοί γε εἶναι κατεφάνη-
σαν καὶ προσήκοντες τὰ μάλιστα ἀκούειν νέοις. τῷ δὴ
νομοφύλακί τε καὶ παιδευτῇ παράδειγμα οὐκ ἂν ἔχοιμι,
ὡς οἶμαι, τούτου βέλτιον φράζειν, ἢ ταῦτά τε διδάσκειν
παρακελεύεσθαι τοῖσι διδασκάλοις τοὺς παῖδας, τά τε
τούτων ἐχόμενα καὶ ὅμοια, ἄν ἄρα που περιτυγχάνῃ ποιη- E
τῶν τε ποιήματα διεξιὼν καὶ γεγραμμένα καταλογάδην
ἢ καὶ ψιλῶς οὕτως ἄνευ τοῦ γεγράφθαι λεγόμενα, ἀδελφά
που τούτων τῶν λόγων, μὴ μεθιέναι τρόπῳ μηδενί, γρά-
φεσθαι δέ· καὶ πρῶτον μὲν τοὺς διδασκάλους αὐτοὺς 48

---

6. *μέντοι νῦν* Bekkerus: *μὲν τοίνυν* abc. — 7. *δεκέτει* a. — *τρίς* a. — 10. *μηδ' αὐτῷ* cum Bekkero c. — 11. *μηδ'*] *ἢ καὶ* a. — 13. *παιδίων* a. — 36. *λέγειν ἐναντία* a. — 38. *δαί*] *δέ* ab. — *ὀλίγου* ΑΞΩv.
2. *μὴν* ΑΞΩvfhr: *μὲν* abc. — 3. *καὶ πάντων δὴ τῶν λεγομένων μέτρων* om. a. — 5. *δεῖν οἱ*] *δεινοὶ* a. — 25. *ἐῴη* c. — 35. *ἐπῆλθε* om. a. — 36. *δὴ* om. a. — 46. *λόγων*] *νόμων* a.

ἀναγκάζειν μανθάνειν καὶ ἐπαινεῖν, οὓς δ' ἂν μὴ ἀρέ-
σκῃ τῶν διδασκάλων, μὴ χρῆσθαι τούτοις συνεργοῖς, οὓς
δ' ἂν τῷ ἐπαίνῳ συμψήφους ἔχῃ, τούτοις χρώμενον τοὺς
νέους αὐτοῖς παραδιδόναι διδάσκειν τε καὶ παιδεύειν·
812 οὗτός μοι μῦθος ἐνταῦθα καὶ οὕτω τελευτάτω, περὶ γραμ-
ματιστῶν τε εἰρημένος ἅμα καὶ γραμμάτων.

ΚΛ. Κατὰ μὲν τὴν ὑπόθεσιν, ὦ ξένε, ἔμοιγε οὐ
φαινόμεθα ἐκτὸς πορεύεσθαι τῶν ὑποτεθέντων λόγων· εἰ
δὲ τὸ ὅλον κατορθοῦμεν ἢ μή, χαλεπὸν ἴσως διισχυρίζεσθαι.

ΑΘ. Τότε γάρ, ὦ Κλεινία, τοῦτό γ' αὐτὸ ἔσται κα-
ταφανέστερον, ὡς εἰκός, ὅταν, ὃ πολλάκις εἰρήκαμεν,
ἐπὶ τέλος ἀφικώμεθα πάσης τῆς διεξόδου περὶ νόμων.

B ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐ μετὰ τὸν γραμματιστὴν ὁ κιθαρι-
στὴς ἡμῖν προσρητέος;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Τοῖς κιθαρισταῖς μὲν τοίνυν ἡμᾶς δοκῶ τῶν
ἔμπροσθεν λόγων ἀναμνησθέντας τὸ προσῆκον νεῖμαι τῆς
τε διδασκαλίας ἅμα καὶ πάσης τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα παι-
δεύσεως.

ΚΛ. Ποίων δὴ πέρι λέγεις;

ΑΘ. Ἔφαμεν, οἶμαι, τοὺς τοῦ Διονύσου τοὺς ἑξη-
49 κοντούτας ᾠδοὺς διαφερόντως εὐαισθήτους δεῖν γεγονέναι
C περί τε τοὺς ῥυθμοὺς καὶ τὰς τῶν ἁρμονιῶν συστάσεις,
ἵνα τὴν τῶν μελῶν μίμησιν τὴν εὖ καὶ τὴν κακῶς μεμι-
μημένην, ἐν τοῖς παθήμασιν ὅταν ψυχὴ γίγνηται, τά τε
τῆς ἀγαθῆς ὁμοιώματα καὶ τὰ τῆς ἐναντίας ἐκλέξασθαι
δυνατὸς ὤν τις τὰ μὲν ἀποβάλλῃ, τὰ δὲ προφέρων εἰς
μέσον ὑμνῇ καὶ ἐπᾴδῃ ταῖς τῶν νέων ψυχαῖς, προκαλού-
μενος ἑκάστους εἰς ἀρετῆς ἕπεσθαι κτῆσιν συνακολουθοῦν-
τας διὰ τῶν μιμήσεων.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

D ΑΘ. Τούτων τοίνυν δεῖ χάριν τοῖς φθόγγοις τῆς
λύρας προσχρῆσθαι, σαφηνείας ἕνεκα τῶν χορδῶν, τόν
τε κιθαριστὴν καὶ τὸν παιδευόμενον, ἀποδιδόντας πρόσ-
χορδα τὰ φθέγματα τοῖς φθέγμασι· τὴν δ' ἑτεροφωνίαν
καὶ ποικιλίαν τῆς λύρας, ἄλλα μὲν μέλη τῶν χορδῶν
ἱεισῶν, ἄλλα δὲ τοῦ τὴν μελῳδίαν ξυνθέντος ποιητοῦ,
καὶ δὴ καὶ πυκνότητα μανότητι καὶ τάχος βραδυτῆτι καὶ
ὀξύτητα βαρύτητι ξύμφωνον καὶ ἀντίφωνον παρεχομένους,
E καὶ τῶν ῥυθμῶν ὡσαύτως παντοδαπὰ ποικίλματα προσ-
αρμόττοντας τοῖσι φθόγγοις τῆς λύρας, πάντα οὖν τὰ
τοιαῦτα μὴ προσφέρειν τοῖς μέλλουσιν ἐν τρισὶν ἔτεσι τὸ
τῆς μουσικῆς χρήσιμον ἐκλήψεσθαι διὰ τάχους. τὰ γὰρ
50 ἐναντία ἄλληλα ταράττοντα δυσμαθίαν παρέχει, δεῖ δὲ
ὅ τι μάλιστα εὐμαθεῖς εἶναι τοὺς νέους· τὰ γὰρ ἀναγ-
καῖα οὐ σμικρὰ οὐδ' ὀλίγα αὐτοῖς ἐστι προστεταγμένα
μαθήματα, δείξει δὲ αὐτὰ προϊὼν ὁ λόγος ἅμα τῷ χρόνῳ.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω περὶ τῆς μουσικῆς ἡμῖν ὁ παιδευ-
τὴς ἐπιμελείσθω· τὰ δὲ μελῶν αὐτῶν αὖ καὶ ῥημάτων,
οἷα τοὺς χοροδιδασκάλους καὶ ἃ δεῖ διδάσκειν, καὶ ταῦτα 813
ἡμῖν ἐν τοῖς πρόσθεν διείρηται πάντα, ἃ δὴ καθιερω-
θέντα ἔφαμεν δεῖν, ταῖς ἑορταῖς ἕκαστα ἁρμόττοντα,
ἡδονὴν εὐτυχῆ ταῖς πόλεσι παραδιδόντα ὠφελεῖν.

ΚΛ. Ἀληθῆ καὶ ταῦτα διείρηκας.

ΑΘ. Ἀληθέστατα τοίνυν. καὶ ταῦθ' ἡμῖν παραλαβὼν
ὁ περὶ τὴν Μοῦσαν ἄρχων αἱρεθεὶς ἐπιμελείσθω μετὰ
τύχης εὐμενοῦς, ἡμεῖς δὲ ὀρχήσεώς τε πέρι καὶ ὅλης τῆς
περὶ τὸ σῶμα γυμναστικῆς πρὸς τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημέ-
νοις ἀποδῶμεν· καθάπερ μουσικῆς τὸ διδασκαλικὸν ὑπό- B
λοιπον ὂν ἀπέδομεν, ὡσαύτως ποιῶμεν καὶ γυμναστικῆς.
τοὺς γὰρ παῖδάς τε καὶ τὰς παῖδας ὀρχεῖσθαι δὴ δεῖ
καὶ γυμνάζεσθαι μανθάνειν. ἢ γάρ;

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τοῖς μὲν τοίνυν παισὶν ὀρχησταί, ταῖς δὲ ὀρ-
χηστρίδες ἂν εἶεν πρὸς τὸ διαπονεῖν οὐκ ἀνεπιτηδειότερον.

ΚΛ. Ἔστω δὴ ταύτῃ. 51

ΑΘ. Πάλιν δὴ τὸν τὰ πλεῖστα ἕξοντα πράγματα
καλῶμεν, τὸν τῶν παίδων ἐπιμελητήν, ὃς τῶν τε περὶ C
μουσικὴν τῶν τε περὶ γυμναστικὴν ἐπιμελούμενος οὐ πολ-
λὴν ἕξει σχολήν.

ΚΛ. Πῶς οὖν δυνατὸς ἔσται πρεσβύτερος ὢν τοσού-
των ἐπιμελεῖσθαι;

ΑΘ. Ῥᾳδίως, ὦ φίλε. ὁ νόμος γὰρ αὐτῷ δέδωκε
καὶ δώσει προσλαμβάνειν εἰς ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν τῶν
πολιτῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν οὓς ἂν ἐθέλῃ, γνώσεται
δὲ οὓς δεῖ, καὶ βουλήσεται μὴ πλημμελεῖν εἰς ταῦτα
αἰδούμενος ἐμφρόνως καὶ γιγνώσκων τῆς ἀρχῆς τὸ μέγε- D
θος, λογισμῷ τε ξυνὼν ὡς εὖ μὲν τραφέντων καὶ τρεφο-
μένων τῶν νέων πάντα ἡμῖν κατ' ὀρθὸν πλεῖ, μὴ δέ,
οὔτ' εἰπεῖν ἄξιον οὔθ' ἡμεῖς λέγομεν ἐπὶ καινῇ πόλει τοὺς
σφόδρα φιλομαντευτὰς σεβόμενοι. πολλὰ μὲν οὖν ἡμῖν
καὶ περὶ τούτων εἴρηται τῶν περὶ τὰς ὀρχήσεις καὶ περὶ
πᾶσαν τὴν τῶν γυμνασίων κίνησιν· γυμνάσια γὰρ τίθεμεν
καὶ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἅπαντα τοῖς σώμασι διαπονή-
ματα τοξικῆς τε καὶ πάσης ῥίψεως καὶ πελταστικῆς καὶ
πάσης ὁπλομαχίας καὶ διεξόδων τακτικῶν καὶ ἁπάσης E
πορείας στρατοπέδων καὶ στρατοπεδεύσεων καὶ ὅσα εἰς 52
ἱππικὴν μαθήματα συντείνει. πάντων γὰρ τούτων διδα-
σκάλους τε εἶναι δεῖ κοινούς, ἀρνυμένους μισθὸν παρὰ
τῆς πόλεως, καὶ τούτων μαθητὰς τοὺς ἐν τῇ πόλει παῖ-
δάς τε καὶ ἄνδρας, καὶ κόρας καὶ γυναῖκας πάντων τού-
των ἐπιστήμονας, κόρας μὲν οὔσας ἔτι πᾶσαν τὴν ἐν
ὅπλοις ὄρχησιν καὶ μάχην μεμελετηκυίας, γυναῖκας δὲ διεξ-
όδων καὶ τάξεων καὶ θέσεως καὶ ἀναιρέσεως ὅπλων 814
ἡμμένας, εἰ μηδενὸς ἕνεκα, ἀλλ' εἴ ποτε δεήσειε πανδημεὶ

10. τοῦτο αὐτὸ Stallbaumii operae. — 14. τὴν γραμματικὴν a. — 22. ἑξηκοντούτεις a c. — 25. μίμησιν] κίνησιν a. — 28. ἀποβάλῃ a.
41. ἐπιτείνει a.

*πάσῃ τῇ δυνάμει καταλείποντας τὴν πόλιν ἔξω στρατεύ-
εσθαι, τοὺς φυλάξοντας παῖδάς τε καὶ τὴν ἄλλην πόλιν
ἱκανοὺς εἶναι τό γε τοσοῦτον, ἢ καὶ τοὐναντίον, ὧν
814 οὐδὲν ἀπώμοτον, ἔξωθεν πολεμίους εἰσπεσόντας ῥώμῃ
τινὶ μεγάλῃ καὶ βίᾳ, βαρβάρους εἴτε Ἕλληνας, ἀνάγκην
παρασχεῖν περὶ αὐτῆς τῆς πόλεως τὴν διαμάχην γίγνεσθαι,
B πολλή που κακία πολιτείας οὕτως αἰσχρῶς τὰς γυναῖκας
εἶναι τεθραμμένας, ὡς μηδ' ὥσπερ ὄρνιθας περὶ τέκνων
μαχομένας πρὸς ὁτιοῦν τῶν ἰσχυροτάτων θηρίων ἐθέλειν
ἀποθνήσκειν τε καὶ πάντας κινδύνους κινδυνεύειν, ἀλλ'
εὐθὺς πρὸς ἱερὰ φερομένας πάντας βωμούς τε καὶ ναοὺς
ἐμπιπλάναι καὶ δόξαν τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους κατα-
χεῖν ὡς πάντων δειλότατον φύσει θηρίων ἐστίν.*

53 *ΚΛ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ ξένε, οὐδαμῶς εὔσχη-
C μον γίγνοιτ' ἄν, τοῦ κακοῦ χωρίς, τοῦτο ἐν πόλει ὅπου
γίγνοιτο.*

*ΑΘ. Οὐκοῦν τιθῶμεν τὸν νόμον τοῦτον μέχρι γε το-
σούτου, μὴ ἀμελεῖσθαι τὰ περὶ τὸν πόλεμον γυναιξὶ δεῖν,
ἐπιμελεῖσθαι δὲ πάντας τοὺς πολίτας καὶ τὰς πολίτιδας;*

ΚΛ. Ἐγὼ γοῦν συγχωρῶ.

*ΑΘ. Πάλης τοίνυν τὰ μὲν εἴπομεν, ὃ δ' ἐστὶ μέγι-
στον, ὡς ἐγὼ φαίην ἄν, οὐκ εἰρήκαμεν, οὐδ' ἔστι ῥᾴδιον
ἄνευ τοῦ τῷ σώματι δεικνύντα ἅμα καὶ τῷ λόγῳ φράζειν.
D τοῦτ' οὖν τότε κρινοῦμεν, ὅταν ἔργῳ λόγος ἀκολουθήσας
μηνύσῃ τι σαφὲς τῶν τε ἄλλων ὧν εἴρηκε πέρι καὶ ὅτι
τῇ πολεμικῇ μάχῃ πασῶν κινήσεων ὄντως ἐστὶ ξυγγενὴς
πολὺ μάλισθ' ἡμῖν ἡ τοιαύτη πάλη, καὶ δὴ καὶ ὅτι δεῖ
ταύτην ἐκείνης χάριν ἐπιτηδεύειν ἀλλ' οὐκ ἐκείνην ταύτης
ἕνεκα μανθάνειν.*

ΚΛ. Καλῶς τοῦτό γε λέγεις.

*ΑΘ. Νῦν δὴ τῆς μὲν περὶ παλαίστραν δυνάμεως τὸ
μέχρι δεῦρ' ἡμῖν εἰρήσθω· περὶ δὲ τῆς ἄλλης κινήσεως
E παντὸς τοῦ σώματος, ἧς τὸ πλεῖστον μέρος ὄρχησίν τινά
τις προσαγορεύων ὀρθῶς ἂν φθέγγοιτο, δύο μὲν αὐτῆς
εἴδη χρὴ νομίζειν εἶναι, τὴν μὲν τῶν καλλιόνων σωμάτων
54 ἐπὶ τὸ σεμνὸν μιμουμένην, τὴν δὲ τῶν αἰσχιόνων ἐπὶ τὸ
φαῦλον, καὶ πάλιν τοῦ φαύλου τε δύο καὶ τοῦ σπου-
δαίου δύο ἕτερα. τοῦ δὴ σπουδαίου τὴν μὲν κατὰ πόλε-
μον καὶ ἐν βιαίοις ἐμπλακέντων πόνοις σωμάτων μὲν κα-
λῶν, ψυχῆς δ' ἀνδρικῆς, τὴν δ' ἐν εὐπραγίαις τε οὔσης
ψυχῆς σώφρονος ἐν ἡδοναῖς τε ἐμμέτροις· εἰρηνικὴν ἄν τις
λέγων κατὰ φύσιν τὴν τοιαύτην ὄρχησιν λέγοι. τὴν πο-
815 λεμικὴν δὴ τούτων, ἄλλην οὖσαν τῆς εἰρηνικῆς, πυῤῥίχην
ἄν τις ὀρθῶς προσαγορεύοι, τάς τε εὐλαβείας πασῶν
πληγῶν καὶ βολῶν ἐκνεύσεσι καὶ ὑπείξει πάσῃ καὶ ἐκπη-
δήσεσιν ἐν ὕψει καὶ ξὺν ταπεινώσει μιμουμένην, καὶ τὰς
ταύταις ἐναντίας, τὰς ἐπὶ τὰ δραστικὰ φερομένας αὖ
σχήματα ἔν τε ταῖς τῶν τόξων βολαῖς καὶ ἀκοντίων καὶ
πασῶν πληγῶν μιμήματα ἐπιχειρούσας μιμεῖσθαι. τό τε
ὀρθὸν ἐν τούτοις καὶ τὸ εὔτονον, τῶν ἀγαθῶν σωμάτων
καὶ ψυχῶν ὁπόταν γίγνηται μίμημα, εὐθυφερὲς ὡς τὸ* B
*πολὺ τῶν τοῦ σώματος μελῶν γιγνόμενον, ὀρθὸν μὲν τὸ
τοιοῦτον, τὸ δὲ τούτοις τοὐναντίον οὐκ ὀρθὸν ἀποδεχό-
μενον. τὴν δὲ εἰρηνικὴν ὄρχησιν τῇδ' αὖ θεωρητέον ἑκά-
στων, εἴτε ὀρθῶς εἴτε μὴ κατὰ φύσιν τις τῆς καλῆς ὀρ-
χήσεως ἀντιλαμβανόμενος ἐν χορείαις πρεπόντως εὐνόμων
ἀνδρῶν διατελεῖ. τὴν τοίνυν ἀμφισβητουμένην ὄρχησιν
δεῖ πρῶτον χωρὶς τῆς ἀναμφισβητήτου διατεμεῖν. τίς οὖν* 55
αὕτη, καὶ πῇ δεῖ χωρὶς τέμνειν ἑκατέραν; ὅση μὲν βακ- C
*χεία τ' ἐστὶ καὶ τῶν ταύταις ἑπομένων, ἃς Νύμφας τε
καὶ Πᾶνας καὶ Σειληνοὺς καὶ Σατύρους ἐπονομάζοντες,
ὥς φασι, μιμοῦνται κατῳνωμένους, περικαθαρμούς τε
καὶ τελετάς τινας ἀποτελούντων, ξύμπαν τοῦτο τῆς ὀρ-
χήσεως τὸ γένος οὔθ' ὡς εἰρηνικὸν οὔθ' ὡς πολεμικὸν
οὔθ' ὅ τί ποτε βούλεται ῥᾴδιον ἀφορίσασθαι· διορίσασθαι
μήν μοι ταύτῃ δοκεῖ σχεδὸν ὀρθότατον αὐτὸ εἶναι, χωρὶς* D
*μὲν πολεμικοῦ, χωρὶς δὲ εἰρηνικοῦ θέντας εἰπεῖν ὡς οὐκ
ἔστι πολιτικὸν τοῦτο τῆς ὀρχήσεως τὸ γένος, ἐνταῦθα δὲ
κείμενον ἐάσαντα κεῖσθαι νῦν ἐπὶ τὸ πολεμικὸν ἅμα καὶ
εἰρηνικόν, ὡς ἀναμφισβητήτως ἡμέτερον ὄν, ἐπανιέναι.
Τὸ δὲ τῆς ἀπολέμου Μούσης, ἐν ὀρχήσεσι δὲ τούς τε
θεοὺς καὶ τοὺς τῶν θεῶν παῖδας τιμῶν, ἓν μὲν ξύμπαν
γίγνοιτ' ἂν γένος ἐν δόξῃ τοῦ πράττειν εὖ γιγνόμενον,
τοῦτο δὲ διχῇ διαιροῖμεν ἄν, τὸ μὲν ἐκ πόνων τινῶν* E
*αὐτοῦ καὶ κινδύνων διαπεφευγότων εἰς ἀγαθά, μείζους
ἡδονὰς ἔχον, τὸ δὲ τῶν ἔμπροσθεν ἀγαθῶν σωτηρίας
οὔσης καὶ ἐπαύξης, πρᾳοτέρας τὰς ἡδονὰς κεκτημένον
ἐκείνων. ἐν δὲ δὴ τοῖς τοιούτοις που πᾶς ἄνθρωπος τὰς* 56
*κινήσεις τοῦ σώματος μειζόνων μὲν τῶν ἡδονῶν οὐσῶν
μείζους, ἐλαττόνων δὲ ἐλάττους κινεῖται, καὶ κοσμιώτε-
ρος μὲν ὢν πρός τε ἀνδρίαν μᾶλλον γεγυμνασμένος ἐλάτ-
τους αὖ, δειλὸς δὲ καὶ ἀγύμναστος γεγονὼς πρὸς τὸ σω-* 816
*φρονεῖν μείζους καὶ σφοδροτέρας παρέχεται μεταβολὰς
τῆς κινήσεως· ὅλως δὲ φθεγγόμενος, εἴτ' ἐν ᾠδαῖς εἴτ'
ἐν λόγοις, ἡσυχίαν οὐ πάνυ δυνατὸς τῷ σώματι παρέχε-
σθαι πᾶς. διὸ μίμησις τῶν λεγομένων σχήμασι γενομένη
τὴν ὀρχηστικὴν ἐξειργάσατο τέχνην ξύμπασαν. ὁ μὲν οὖν
ἐμμελῶς ἡμῶν, ὁ δὲ πλημμελῶς ἐν τούτοις πᾶσι κινεῖται.
πολλὰ μὲν δὴ τοίνυν ἄλλα ἡμῖν τῶν παλαιῶν ὀνομάτων* B
*ὡς εὖ καὶ κατὰ φύσιν κείμενα δεῖ διανοούμενον ἐπαινεῖν,
τούτων δὲ ἓν καὶ τὸ περὶ τὰς ὀρχήσεις τὰς τῶν εὖ πραт-
τόντων, ὄντων δὲ μετρίων αὐτῶν πρὸς τὰς ἡδονάς, ὡς
ὀρθῶς ἅμα καὶ μουσικῶς ὠνόμασεν ὅστις ποτ' ἦν, καὶ
κατὰ λόγον αὐταῖς θέμενος ὄνομα ξυμπάσαις ἐμμελείας*

---

2. φυλάξαντας ΑΞΩr. — 9. θέλειν a. — 20. Ἔγωγ' οὖν a. — 25. μηνύσει a. — 39. ἐμπλεκέντων ΑΩv|r.
6. τοὐναντίον] ἐναντίον a. — ἀποδεχόμεθα Astius. — 14. κατοινωμένους a. — περικαθαρμοὺς auctore Stephano o: περὶ καθαρμοὺς ab. — 24. δὲ τῆς ΑΩv|b: δὴ τῆς Ξrbc, δὲ δὴ τῆς a. — 25. τιμώντων ab. — 34. ἀνδρείαν ac. — 40. ἅπασαν a. — 45. τάς] τὰς περὶ ΑΩ.

ἐπωνόμασε, καὶ δύο δὴ τῶν ὀρχήσεων τῶν καλῶν εἴδη κατεστήσατο, τὸ μὲν πολεμικὸν πυῤῥίχην, τὸ δὲ εἰρηνικὸν C ἐμμέλειαν, ἑκατέρῳ τὸ πρέπον τε καὶ ἁρμόττον ἐπιθεὶς ὄνομα. ἃ δὴ δεῖ τὸν μὲν νομοθέτην ἐξηγεῖσθαι τύποις, τὸν δὲ νομοφύλακα ζητεῖν τε καὶ ἀνερευνησάμενον, μετὰ 57 τῆς ἄλλης μουσικῆς τὴν ὄρχησιν συνθέντα καὶ νείμαντα ἐπὶ πάσας ἑορτὰς τῶν θυσιῶν ἑκάστῃ τὸ πρόσφορον, 639 οὕτω καθιερώσαντα αὐτὰ πάντα ἐν τάξει τοῦ λοιποῦ μὴ κινεῖν μηδὲν μήτε ὀρχήσεως ἐχόμενον μήτε ᾠδῆς, ἐν ταῖς δ' αὐταῖς ἡδοναῖς ὡσαύτως τὴν αὐτὴν πόλιν καὶ πολίτας D διάγοντας, ὁμοίους εἰς δύναμιν ὄντας, ζῆν εὖ τε καὶ εὐδαιμόνως.

Τὰ μὲν οὖν τῶν καλῶν σωμάτων καὶ γενναίων ψυχῶν εἰς τὰς χορείας, οἵας εἴρηται δεῖν αὐτὰς εἶναι, διαπεπέρανται· τὰ δὲ τῶν αἰσχρῶν σωμάτων καὶ διανοημάτων καὶ τῶν ἐπὶ τὰ τοῦ γέλωτος κωμῳδήματα τετραμμένων, κατὰ λέξιν τε καὶ ᾠδὴν καὶ κατὰ ὄρχησιν καὶ κατὰ τὰ τούτων πάντων μιμήματα κεκωμῳδημένα, ἀνάγκη μὲν θεάσασθαι καὶ γνωρίζειν· ἄνευ γὰρ γελοίων τὰ σπουδαῖα E καὶ πάντων τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία μαθεῖν μὲν οὐ δυνατόν, εἰ μέλλει τις φρόνιμος ἔσεσθαι, ποιεῖν δὲ οὐκ ἂν δυνατὸν ἀμφότερα, εἴ τις αὖ μέλλει καὶ σμικρὸν ἀρετῆς μεθέξειν, ἀλλὰ αὐτῶν ἕνεκα τούτων καὶ μανθάνειν αὐτὰ δεῖ, τοῦ μή ποτε δι' ἄγνοιαν δρᾶν ἢ λέγειν ὅσα γελοῖα μηδὲν δέον, δούλοις δὲ τὰ τοιαῦτα καὶ ξένοις ἐμμίσθοις προστάττειν μιμεῖσθαι, σπουδὴν δὲ περὶ αὐτὰ εἶναι μηδέποτε μηδ' ἡντινοῦν μηδέ τινα μανθάνοντα αὐτὰ γίγνε- 58 σθαι φανερὸν τῶν ἐλευθέρων, μήτε γυναῖκα μήτε ἄνδρα, καινὸν δὲ ἀεί τι περὶ αὐτὰ φαίνεσθαι τῶν μιμημάτων. ὅσα μὲν οὖν περὶ γέλωτά ἐστι παίγνια, ἃ δὴ κωμῳδίαν 817 πάντες λέγομεν, οὕτω τῷ νόμῳ καὶ λόγῳ κείσθω· τῶν δὲ σπουδαίων, ὥς φασι, τῶν περὶ τραγῳδίαν ἡμῖν ποιητῶν, ἐάν ποτέ τινες αὐτῶν ἡμᾶς ἐλθόντες ἐπανερωτήσωσιν οὑτωσί πως, Ὦ ξένοι, πότερον φοιτῶμεν ὑμῖν εἰς τὴν πόλιν τε καὶ χώραν ἢ μή, καὶ τὴν ποίησιν φέρωμέν τε καὶ ἄγωμεν, ἢ πῶς ὑμῖν δέδοκται περὶ τὰ τοιαῦτα δρᾶν; τί οὖν ἂν πρὸς ταῦτα ὀρθῶς ἀποκριναίμεθα τοῖς θείοις ἀνδράσιν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τάδε, Ὦ ἄριστοι, φάναι, B τῶν ξένων, ἡμεῖς ἐσμὲν τραγῳδίας αὐτοὶ ποιηταὶ κατὰ δύναμιν ὅ τι καλλίστης ἅμα καὶ ἀρίστης· πᾶσα οὖν ἡμῖν ἡ πολιτεία ξυνέστηκε μίμησις τοῦ καλλίστου καὶ ἀρίστου βίου, ὃ δή φαμεν ἡμεῖς γε ὄντως εἶναι τραγῳδίαν τὴν ἀληθεστάτην. ποιηταὶ μὲν οὖν ὑμεῖς, ποιηταὶ δὲ καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν τῶν αὐτῶν, ὑμῖν ἀντίτεχνοί τε καὶ ἀνταγωνισταὶ τοῦ καλλίστου δράματος, ὃ δὴ νόμος ἀληθὴς μόνος ἀποτελεῖν πέφυκεν, ὡς ἡ παρ' ἡμῶν ἐστιν ἐλπίς. C μὴ δὴ δόξητε ἡμᾶς ῥᾳδίως γε οὕτως ὑμᾶς ποτὲ παρ' ἡμῖν ἐάσειν σκηνάς τε πήξαντας κατ' ἀγορὰν καὶ καλλιφώνους ὑποκριτὰς εἰσαγαγομένους, μεῖζον φθεγγομένους 59 ἡμῶν, ἐπιτρέψειν ὑμῖν δημηγορεῖν πρὸς παῖδάς τε καὶ γυναῖκας καὶ τὸν πάντα ὄχλον, τῶν αὐτῶν λέγοντας ἐπιτηδευμάτων πέρι μὴ τὰ αὐτὰ ἅπερ ἡμεῖς, ἀλλ' ὡς τὸ πολὺ καὶ ἐναντία τὰ πλεῖστα· σχεδὸν γάρ τοι κἂν μαινοίμεθα τελέως ἡμεῖς τε καὶ ἅπασα ἡ πόλις, ἥτις οὖν D ὑμῖν ἐπιτρέποι δρᾶν τὰ νῦν λεγόμενα, πρὶν κρῖναι τὰς ἀρχὰς εἴτε ῥητὰ καὶ ἐπιτήδεια πεποιήκατε λέγειν εἰς τὸ μέσον εἴτε μή. νῦν οὖν, ὦ παῖδες μαλακῶν Μουσῶν ἔκγονοι, ἐπιδείξαντες τοῖς ἄρχουσι πρῶτον τὰς ὑμετέρας παρὰ τὰς ἡμετέρας ᾠδάς, ἂν μὲν τὰ αὐτά γε ἢ καὶ βελτίω τὰ παρ' ὑμῶν φαίνηται λεγόμενα, δώσομεν ὑμῖν χορόν, εἰ δὲ μή, ὦ φίλοι, οὐκ ἄν ποτε δυναίμεθα.

Ταῦτ' οὖν ἔστω περὶ πᾶσαν χορείαν καὶ μάθησιν τούτων πέρι συντεταγμένα νόμοις ἔθη, χωρὶς μὲν τὰ τῶν E δούλων, χωρὶς δὲ τὰ τῶν δεσποτῶν, εἰ ξυνδοκεῖ.

ΚΛ. Πῶς δ' οὐ ξυνδοκεῖ νῦν γε οὕτως;

ΑΘ. Ἔτι δὴ τοίνυν τοῖς ἐλευθέροις ἐστὶ τρία μαθήματα, λογισμοὶ μὲν καὶ τὰ περὶ ἀριθμοὺς ἓν μάθημα, μετρητικὴ δὲ μήκους καὶ ἐπιπέδου καὶ βάθους ὡς ἓν αὖ δεύτερον, τρίτον δὲ τῆς τῶν ἄστρων περιόδου πρὸς ἄλληλα ὡς πέφυκε πορεύεσθαι. ταῦτα δὲ ξύμπαντα οὐχ ὡς ἀκρι- 818 60 βείας ἐχόμενα δεῖ διαπονεῖν τοὺς πολλοὺς ἀλλά τινας ὀλίγους· οὓς δέ, προϊόντες ἐπὶ τῷ τέλει φράσομεν. οὕτω γὰρ πρέπον ἂν εἴη· τῷ πλήθει δὲ ὅσα αὐτῶν ἀναγκαῖα, καί πως ὀρθότατα λέγεται μὴ ἐπίστασθαι μὲν τοῖς πολλοῖς αἰσχρόν, δι' ἀκριβείας δὲ ζητεῖν πάντα οὔτε ῥᾴδιον οὔτε τὸ παράπαν δυνατόν· τὸ δὲ ἀναγκαῖον αὐτῶν οὐχ οἷόν τε ἀποβάλλειν, ἀλλ' ἔοικεν ὁ τὸν θεὸν πρῶτον παροιμιασάμενος εἰς ταῦτα ἀποβλέψας εἰπεῖν ὡς οὐδὲ θεὸς B ἀνάγκῃ μή ποτε φανῇ μαχόμενος, ὅσαι θεῖαί γε, οἶμαι, τῶν [τε] ἀναγκῶν εἰσίν, ἐπεὶ τῶν γε ἀνθρωπίνων, εἰς ἃς οἱ πολλοὶ βλέποντες λέγουσι τὸ τοιοῦτον, οὗτος πάντων τῶν λόγων εὐηθέστατός ἐστι μακρῷ.

ΚΛ. Τίνες οὖν, ὦ ξένε, αἱ μὴ τοιαῦται ἀνάγκαι τῶν μαθημάτων, θεῖαι δέ;

ΑΘ. Δοκῶ μέν, ἃς μή τις πράξας μηδὲ αὖ μαθὼν τὸ παράπαν οὐκ ἄν ποτε γένοιτο ἀνθρώποις θεὸς οὐδὲ C δαίμων οὐδὲ ἥρως, οἷος δυνατὸς ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν σὺν σπουδῇ ποιεῖσθαι. πολλοῦ δ' ἂν δεήσειεν ἄνθρωπός γε θεῖος γενέσθαι μήτε ἓν μήτε δύο μήτε τρία μήθ' ὅλως ἄρτια καὶ περιττὰ δυνάμενος γιγνώσκειν, μηδὲ ἀριθμεῖν τὸ παράπαν εἰδώς, μηδὲ νύκτα καὶ ἡμέραν διαριθμεῖσθαι δυνατὸς ὤν, σελήνης δὲ καὶ ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων 61 περιφορᾶς ἀπείρως ἔχων· ταῦτ' οὖν δὴ πάντα ὡς μὲν D οὐκ ἀναγκαῖά ἐστι μαθήματα τῷ μέλλοντι σχεδὸν ὁτιοῦν

15. καὶ τῶν διανοημάτων Bekkeri operae. — 31. νόμῳ καὶ λόγῳ ΑΩυ|τ: νόμῳ καὶ τῷ λόγῳ ḫ, λόγῳ καὶ νόμῳ Ξabc. — 40. ὅ τι om. Ξa. — 46. ἡ om. a.

8. εἰσαγομένους a. — 7. ἥτις οὖν] Fort. ἥτις ἄν. Winck. — 21. μετρικὴ a. — 33. τε auctore Stephano ante nos secl. bc. — ἀναγκαίων a.

τῶν καλλίστων μαθημάτων εἴσεσθαι, πολλὴ καὶ μωρία τοῦ διανοήματος· ποῖα δὲ ἕκαστα τούτων καὶ πόσα καὶ πότε μαθητέον, καὶ τί μετὰ τίνος καὶ τί χωρὶς τῶν ἄλλων, καὶ πᾶσαν τὴν τούτων κρᾶσιν, ταῦτά ἐστιν ἃ δεῖ λαβόντα ὀρθῶς πρῶτα ἐπὶ τἆλλα ἰόντα τούτων ἡγουμένων τῶν μαθημάτων μανθάνειν· οὕτω γὰρ ἀνάγκη φύσει E κατείληφεν, ᾗ φαμὲν οὐδένα θεῶν οὔτε μάχεσθαι τὰ νῦν οὔτε μαχεῖσθαί ποτε.

ΚΛ. Ἔοικέ γε, ὦ ξένε, νῦν οὕτω πως ῥηθέντα ὀρθῶς εἰρῆσθαι καὶ κατὰ φύσιν ἃ λέγεις.

ΑΘ. Ἔχει μὲν γὰρ οὕτως, ὦ Κλεινία, χαλεπὸν δὲ αὐτὰ προταξάμενον τούτῳ τῷ τρόπῳ νομοθετεῖν· ἀλλ' εἰς ἄλλον, εἰ δοκεῖ, χρόνον ἀκριβέστερον ἂν νομοθετησαίμεθα.

ΚΛ. Δοκεῖς ἡμῖν, ὦ ξένε, φοβεῖσθαι τὸ τῆς ἡμετέρας περὶ τῶν τοιούτων ἀπειρίας ἔθος. οὔκουν ὀρθῶς φοβεῖ· πειρῶ δὴ λέγειν μηδὲν ἀποκρυπτόμενος ἕνεκα 640 τούτων.

819 ΑΘ. Φοβοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα ἃ σὺ νῦν λέγεις, μᾶλλον δ' ἔτι δέδοικα τοὺς ἡμμένους μὲν αὐτῶν τούτων τῶν 62 μαθημάτων, κακῶς δ' ἡμμένους. οὐδαμοῦ γὰρ δεινὸν οὐδὲ σφοδρὸν ἀπειρία τῶν πάντων οὐδὲ μέγιστον κακόν, ἀλλ' ἡ πολυπειρία καὶ πολυμαθία μετὰ κακῆς ἀγωγῆς γίγνεται πολὺ τούτων μείζων ζημία.

ΚΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΑΘ. Τοσάδε τοίνυν ἑκάστων χρὴ φάναι μανθάνειν δεῖν τοὺς ἐλευθέρους, ὅσα καὶ πάμπολυς ἐν Αἰγύπτῳ παίB δων ὄχλος ἅμα γράμμασι μανθάνει. πρῶτον μὲν γὰρ περὶ λογισμοὺς ἀτεχνῶς παισὶν ἐξευρημένα μαθήματα, μετὰ παιδιᾶς τε καὶ ἡδονῆς μανθάνειν, μήλων τέ τινων διανομαὶ καὶ στεφάνων πλείοσιν ἅμα καὶ ἐλάττοσιν ἁρμοττόντων ἀριθμῶν τῶν αὐτῶν, καὶ πυκτῶν καὶ παλαιστῶν ἐφεδρείας τε καὶ συλλήξεως ἐν μέρει καὶ ἐφεξῆς καὶ ὡς πεφύκασι γίγνεσθαι. καὶ δὴ καὶ παίζοντες, φιάλας ἅμα C χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τοιούτων τινῶν ἄλλων κεραννύντες, οἱ δὲ καὶ ὅλας πως διαδιδόντες, ὅπερ εἶπον, εἰς παιδιὰν ἐναρμόττοντες τὰς τῶν ἀναγκαίων ἀριθμῶν χρήσεις, ὠφελοῦσι τοὺς μανθάνοντας εἴς τε τὰς τῶν στρατοπέδων τάξεις καὶ ἀγωγὰς καὶ στρατείας καὶ εἰς οἰκονομίας αὖ, καὶ πάντως χρησιμωτέρους αὐτοὺς αὑτοῖς καὶ ἐγρηγορότας μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους ἀπεργάζονται. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ταῖς μετρήσεσιν, ὅσα ἔχει μήκη καὶ D 63 πλάτη καὶ βάθη, περὶ ἅπαντα ταῦτα ἐνοῦσάν τινα φύσει γελοίαν τε καὶ αἰσχρὰν ἄγνοιαν ἐν τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι, ταύτης ἀπαλλάττουσιν.

ΚΛ. Ποίαν δὴ καὶ τίνα λέγεις ταύτην;

ΑΘ. Ὦ φίλε Κλεινία, παντάπασί γε μὴν καὶ αὐτὸς ἀκούσας ὀψέ ποτε τὸ περὶ ταῦτα ἡμῶν πάθος ἐθαύμασα, καὶ ἔδοξέ μοι τοῦτο οὐκ ἀνθρώπινον ἀλλὰ ὑηνῶν τινῶν εἶναι μᾶλλον θρεμμάτων, ᾐσχύνθην τε οὐχ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ μόνον ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων.

ΚΛ. Τοῦ πέρι; λέγ' ὅ τι καὶ φῄς, ὦ ξένε. E

ΑΘ. Λέγω δή. μᾶλλον δὲ ἐρωτῶν σοι δείξω. καί μοι σμικρὸν ἀπόκριναι. γιγνώσκεις που μῆκος;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Τί δέ; πλάτος;

ΚΛ. Πάντως.

ΑΘ. Ἦ καὶ ταῦτα ὅτι δύ' ἐστὸν καὶ τρίτον τούτων βάθος;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐ δοκεῖ σοι ταῦτα εἶναι πάντα μετρητὰ πρὸς ἄλληλα;

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Μῆκός τε, οἶμαι, πρὸς μῆκος, καὶ πλάτος πρὸς πλάτος, καὶ βάθος ὡσαύτως δυνατὸν εἶναι μετρεῖν φύσει. 820

ΚΛ. Σφόδρα γε. 64

ΑΘ. Εἰ δ' ἔστι μήτε σφόδρα μήτε ἠρέμα δυνατὰ ἔνια, ἀλλὰ τὰ μέν, τὰ δὲ μή, σὺ δὲ πάντα ἡγεῖ, πῶς οἴει πρὸς ταῦτα διακεῖσθαι;

ΚΛ. Δῆλον ὅτι φαύλως.

ΑΘ. Τί δ' αὖ; μῆκός τε καὶ πλάτος πρὸς βάθος, ἢ πλάτος τε καὶ μῆκος πρὸς ἄλληλα, ἆρ' οὐ διανοούμεθα περὶ ταῦτα οὕτως Ἕλληνες πάντες, ὡς δυνατά ἐστι μετρεῖσθαι πρὸς ἄλληλα ἀμῶς γέ πως;

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν. B

ΑΘ. Εἰ δ' ἔστιν αὖ μηδαμῶς μηδαμῇ δυνατά, πάντες δ', ὅπερ εἶπον, Ἕλληνες διανοούμεθα ὡς δυνατά, μῶν οὐκ ἄξιον ὑπὲρ πάντων αἰσχυνθέντα εἰπεῖν πρὸς αὐτούς Ὦ βέλτιστοι τῶν Ἑλλήνων, ἓν ἐκείνων τοῦτ' ἐστὶν ὧν ἔφαμεν, αἰσχρὸν μὲν γεγονέναι τὸ μὴ ἐπίστασθαι, τὸ δ' ἐπίστασθαι τἀναγκαῖα οὐδὲν πάνυ καλόν;

ΚΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Καὶ πρὸς τούτοις γε ἄλλα ἐστὶ τούτων ξυγγενῆ, ἐν οἷς αὖ πολλὰ ἁμαρτήματα ἐκείνων ἀδελφὰ ἡμῖν ἐγγίγνεται τῶν ἁμαρτημάτων. C

ΚΛ. Ποῖα δή;

ΑΘ. Τὰ τῶν μετρητῶν τε καὶ ἀμέτρων πρὸς ἄλληλα, ἥτινι φύσει γέγονε. ταῦτα γὰρ δὴ σκοποῦντα διαγιγνώσκειν 65 ἀναγκαῖον ἢ παντάπασιν εἶναι φαῦλον, προβάλλοντά τε ἀλλήλοις ἀεί, διατριβὴν τῆς πεττείας πολὺ χαριεστέραν πρεσβυτῶν διατρίβοντα, φιλονικεῖν ἐν ταῖς τούτων ἀξίαισι σχολαῖς.

ΚΛ. Ἴσως· ἔοικε γοῦν ἥ τε πεττεία καὶ ταῦτα ἀλλήλων D τὰ μαθήματα οὐ πάμπολυ κεχωρίσθαι.

---

1. καὶ] ἢ a. — 10. καὶ om. a. — 12. προσταξάμενον v et Bekkeri typotheta. — 16. οὐκοῦν a. — 17. δή] δὲ a. — 26. ἕκαστα a. — 35. καὶ ἀργύρου om. Stallbaumii typotheta. — 44. ἄγνοιαν cum Astio bc: ἄνοιαν cum libris a. 25. ἆρ'] ὥστε πως ἆρ' ΑΩv, ἀμῶς γέ πως ἆρ' Winckelmannus. — 27. ἀμωσγέπως ac. — 29. μηδαμῇ μηδαμῶς a. — 47. μαθήματα πάμπολυ Astius, μαθήματα καὶ πάμπολυ c cum mg. Flor. o. Cf. Winckelm. ad Plut. Erot. p. 217.

ΑΘ. Ταῦτα τοίνυν ἐγὼ μέν, ὦ Κλεινία, φημὶ τοὺς νέους δεῖν μανθάνειν· καὶ γὰρ οὔτε βλαβερὰ οὔτε χαλεπά ἐστι, μετὰ δὲ παιδιᾶς ἅμα μανθανόμενα ὠφελήσει μέν, βλάψει δὲ ἡμῖν τὴν πόλιν οὐδέν. εἰ δέ τις ἄλλως λέγει, ἀκουστέον.

ΚΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Ἀλλὰ μὴν ἂν οὕτω ταῦτα ἔχοντα φαίνηται, δῆλον ὡς ἐγκρινοῦμεν αὐτά, μὴ ταύτῃ δὲ φαινόμενα ἔχειν ἀποκριθήσεται.

E ΚΛ. Δῆλον· τί μήν; οὐκοῦν νῦν, ὦ ξένε, κείσθω ταῦτα ὡς ὄντα τῶν δεόντων μαθημάτων, ἵνα μὴ διάκενα ἡμῖν ᾖ τὰ τῶν νόμων.

ΑΘ. Κείσθω μέντοι καθάπερ ἐνέχυρα λύσιμα ἐκ τῆς ἄλλης πολιτείας, ἐὰν ἢ τοὺς θέντας ἡμᾶς ἢ καὶ τοὺς θεμένους ὑμᾶς μηδαμῶς φιλοφρονῆται.

ΚΛ. Δικαίαν λέγεις τὴν θέσιν.

ΑΘ. Ἄστρων δὴ τὸ μετὰ ταῦτα ὅρα τὴν μάθησιν
66 τοῖς νέοις, ἂν ἡμᾶς ἀρέσκῃ λεχθεῖσα ἢ καὶ τοὐναντίον.

ΚΛ. Λέγε μόνον.

ΑΘ. Καὶ μὴν θαῦμά γε περὶ αὐτά ἐστι μέγα καὶ οὐδαμῶς οὐδαμῇ ἀνεκτόν.

821 ΚΛ. Τὸ ποῖον δή;

ΑΘ. Τὸν μέγιστον θεὸν καὶ ὅλον τὸν κόσμον φαμὲν οὔτε ζητεῖν δεῖν οὔτε πολυπραγμονεῖν τὰς αἰτίας ἐρευνῶντας· οὐ γὰρ οὐδ' ὅσιον εἶναι. τὸ δὲ ἔοικε πᾶν τούτου τοὐναντίον γιγνόμενον ὀρθῶς ἂν γίγνεσθαι.

ΚΛ. Πῶς εἶπες;

ΑΘ. Παράδοξον μὲν τὸ λεγόμενον, καὶ οὐκ ἂν πρεσβύταις τις οἰηθείη πρέπειν τόδε· ἐπειδάν τίς τι καλόν τε οἰηθῇ καὶ ἀληθὲς μάθημα εἶναι καὶ πόλει ξυμφέρον
B καὶ τῷ θεῷ παντάπασι φίλον, οὐδενὶ δὴ τρόπῳ δυνατόν ἐστιν ἔτι μὴ φράζειν.

ΚΛ. Εἰκότα λέγεις· ἀλλ' ἄστρων πέρι μάθημα τί τοιοῦτον ἀνευρήσομεν;

ΑΘ. Ὦ ἀγαθοί, καταψευδόμεθα νῦν ὡς ἔπος εἰπεῖν Ἕλληνες πάντες μεγάλων θεῶν, Ἡλίου τε ἅμα καὶ Σελήνης.

ΚΛ. Τὸ ποῖον δὴ ψεῦδος;

ΑΘ. Φαμὲν αὐτὰ οὐδέποτε τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰέναι,
67 καὶ ἄλλ' ἄττα ἄστρα μετὰ τούτων, ἐπονομάζοντες πλανητὰ αὐτά.

C ΚΛ. Νὴ τὸν Δία, ὦ ξένε, ἀληθὲς τοῦτο λέγεις· ἐν
641 γὰρ δὴ τῷ βίῳ πολλάκις ἑώρακα καὶ αὐτὸς τόν τε Ἑωσφόρον καὶ τὸν Ἕσπερον καὶ ἄλλους τινὰς οὐδέποτε ἰόντας εἰς τὸν αὐτὸν δρόμον ἀλλὰ πάντῃ πλανωμένους, τὸν δὲ Ἥλιόν που καὶ Σελήνην δρῶντας ταῦθ' ἃ ἀεὶ πάντες ξυνεπιστάμεθα.

ΑΘ. Ταῦτ' ἔστι τοίνυν, ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία, νῦν ἃ δή φημι δεῖν περὶ θεῶν τῶν κατ' οὐρανὸν τούς γε ἡμετέρους πολίτας τε καὶ τοὺς νέους τὸ μέχρι τοσούτου
μαθεῖν περὶ ἁπάντων τούτων, μέχρι τοῦ μὴ βλασφημεῖν D
περὶ αὐτά, εὐφημεῖν δὲ ἀεὶ θύοντάς τε καὶ ἐν εὐχαῖς εὐχομένους εὐσεβῶς.

ΚΛ. Τοῦτο μὲν ὀρθόν, εἴ γε πρῶτον μὲν δυνατόν ἐστιν ὃ λέγεις μαθεῖν· εἶτα, εἰ μὴ λέγομέν τι περὶ αὐτῶν ὀρθῶς νῦν, μαθόντες δὲ λέξομεν, συγχωρῶ κἀγὼ τό γε τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον ὂν μαθητέον εἶναι. ταῦτ' οὖν ὡς ἔχοντά ἐσθ' οὕτω, πειρῶ σὺ μὲν ἐξηγεῖσθαι πάντως, ἡμεῖς δὲ ξυνέπεσθαί σοι μανθάνοντες.

ΑΘ. Ἀλλ' ἔστι μὲν οὐ ῥᾴδιον ὃ λέγω μαθεῖν, οὐδ' E
αὖ παντάπασι χαλεπόν, οὐδέ γέ τινος χρόνου παμπόλλου. τεκμήριον δέ· ἐγὼ τούτων οὔτε νέος οὔτε πάλαι ἀκηκοὼς II 68
σφῷν ἂν νῦν οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ δηλῶσαι δυναίμην. καί τοι χαλεπά γε ὄντα οὐκ ἄν ποτε οἷός τ' ἦν δηλοῦν τηλικούτοις οὖσι τηλικοῦτος.

ΚΛ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀλλὰ τί καὶ φῂς τοῦτο τὸ μάθημα, ὃ θαυμαστὸν μὲν λέγεις, προσῆκον δ' αὖ μαθεῖν
τοῖς νέοις, οὐ γιγνώσκειν δὲ ἡμᾶς; πειρῶ περὶ αὐτοῦ τό 822
γε τοσοῦτον φράζειν ὡς σαφέστατα.

ΑΘ. Πειρατέον. οὐ γάρ ἐστι τοῦτο, ὦ ἄριστοι, τὸ δόγμα ὀρθὸν περὶ σελήνης τε καὶ ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, ὡς ἄρα πλανᾶταί ποτε, πᾶν δὲ τοὐναντίον ἔχει τούτου· τὴν αὐτὴν γὰρ αὐτῶν ὁδὸν ἕκαστον καὶ οὐ πολλὰς ἀλλὰ μίαν ἀεὶ κύκλῳ διεξέρχεται, φαίνεται δὲ πολλὰς φερόμενον· τὸ δὲ τάχιστον αὐτῶν ὂν βραδύτατον οὐκ
ὀρθῶς αὖ δοξάζεται, τὸ δ' ἐναντίον ἐναντίως. ταῦτ' οὖν B
εἰ πέφυκε μὲν οὕτως, ἡμεῖς δὲ μὴ ταύτῃ δόξομεν, εἰ μὲν ἐν Ὀλυμπίᾳ θεόντων ἵππων οὕτως ἢ δολιχοδρόμων ἀνδρῶν διενοούμεθα πέρι, καὶ προσηγορεύομεν τὸν τάχιστον μὲν ὡς βραδύτατον, τὸν δὲ βραδύτατον ὡς τάχιστον, ἐγκώμιά τε ποιοῦντες ᾔδομεν τὸν ἡττώμενον νενικηκότα, οὔτε ὀρθῶς ἂν οὔτ' οἶμαι προσφιλῶς τοῖς δρομεῦσιν ἡμᾶς ἂν τὰ ἐγκώμια προσάπτειν ἀνθρώποις οὖσι. νῦν δὲ δὴ
περὶ θεοὺς τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐξαμαρτανόντων ἡμῶν ἆρ' οὐκ 69
οἰόμεθα γελοῖόν τε καὶ οὐκ ὀρθόν, ἐκεῖ γιγνόμενον ἦν C
ἂν τότε, νῦν ἐνταυθοῖ καὶ ἐν τούτοισι γίγνεσθαι;

ΚΛ. Γελοῖον μὲν οὐδαμῶς.

ΑΘ. Οὐ μὴν οὐδὲ θεοφιλές γε, ψευδῆ φήμην ἡμῶν κατὰ θεῶν ὑμνούντων.

ΚΛ. Ἀληθέστατα, εἴπερ γε οὕτω ταῦτ' ἐστίν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἂν μὲν δείξωμεν οὕτω ταῦτ' ἔχοντα, μαθητέα μέχρι γε τούτου τὰ τοιαῦτα πάντα, μὴ δειχθέντων δὲ ἐατέον; καὶ ταῦτα ἡμῖν οὕτω ξυγκείσθω;

---

7. φανῆται a. — 10. μήν; ΑΘ. Οὐκοῦν -- νόμων· κείσθω b. — 20. ταὐτά a c. — 36. Ἡλίου Ξ a c. — 37. δὴ λέγεις ψεῦδος a c. — 45. Malim δρῶντας ταὐτὰ ἀεί. Ον.

ω

14. αὖ πάλιν παντάπασι a. — 15. νέος Ω, νέως Ξ f r, νέον b, νεωστὶ Winckelmannus coll. Soph. El. 1038. — ἀκήκοα σφῷν, ἃ νῦν a. — 31. οὕτως ἵππων Ξ a. — 38. Fort. οἰόμεθα, ὃ γ. τε καὶ οὐκ ὀρθὸν ἐκεῖ. Ον. — 39. τούτοις a.

D *ΚΛ.* *Πάνυ μὲν οὖν.*

ΑΘ. *Ἤδη τοίνυν χρὴ φάναι τέλος ἔχειν τά γε παιδείας μαθημάτων πέρι νόμιμα. Περὶ δὲ θήρας ὡσαύτως διανοηθῆναι χρή, καὶ περὶ ἁπάντων ὁπόσα τοιαῦτα. κινδυνεύει γὰρ δὴ νομοθέτῃ τὸ προσταττόμενον ἐπὶ μεῖζον εἶναι τοῦ νόμους θέντα ἀπηλλάχθαι, ἕτερον δέ τι πρὸς τοῖς νόμοις εἶναι μεταξύ τι νουθετήσεώς τε πεφυκὸς ἅμα* E *καὶ νόμων, ὃ δὴ πολλάκις ἡμῶν ἐμπέπτωκε τοῖς λόγοις, οἷον περὶ τὴν τῶν σφόδρα νέων παίδων τροφήν· οὐ γὰρ ἄῤῥητά φαμεν εἶναι, λέγοντές τε αὐτὰ ὡς νόμους οἴεσθαι τιθεμένους εἶναι πολλῆς ἀνοίας γέμειν. γεγραμμένων δὴ* 70 *ταύτῃ τῶν νόμων τε καὶ ὅλης τῆς πολιτείας οὐ τέλεος ὁ τοῦ διαφέροντος πολίτου πρὸς ἀρετὴν γίγνεται ἔπαινος, ὅταν αὐτόν τις φῇ τὸν ὑπηρετήσαντα τοῖς νόμοις ἄριστα καὶ πειθόμενον μάλιστα, τοῦτον εἶναι τὸν ἀγαθόν· τελεώτερον δὲ ὧδε εἰρημένον, ὡς ἄρα ὃς ἂν τοῖς τοῦ νομοθετοῦντός τε καὶ ἐπαινοῦντος καὶ ψέγοντος πει-* 823 *θόμενος γράμμασι διεξέλθῃ τὸν βίον ἄκρατον. οὗτος ὅ τε λόγος ὀρθότατος εἰς ἔπαινον πολίτου, τόν τε νομοθέτην ὄντως δεῖ μὴ μόνον γράφειν τοὺς νόμους, πρὸς δὲ τοῖς νόμοις ὅσα καλὰ αὐτῷ δοκεῖ καὶ μὴ καλὰ εἶναι νόμοις ἐμπεπλεγμένα γράφειν, τὸν δὲ ἄκρον πολίτην μηδὲν ἧττον ταῦτα ἐμπεδοῦν ἢ τὰ ταῖς ζημίαις ὑπὸ νόμων κατειλημμένα. τὸ δὲ δὴ παρὸν ἡμῖν τὰ νῦν οἷον μάρτυρα* B *ἐπαγόμεθα· δηλοῖ μὲν ἂν ὃ βουλόμεθα μᾶλλον. θήρα γὰρ πάμπολύ τι πρᾶγμά ἐστι, περιειλημμένον ὀνόματι νῦν σχεδὸν ἑνί. πολλὴ μὲν γὰρ ἡ τῶν ἐνύδρων, πολλὴ δὲ ἡ τῶν πτηνῶν, πάμπολυ δὲ καὶ τὸ περὶ τὰ πεζὰ θηρεύματα, οὐ μόνον θηρίων ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἄξιον ἐννοεῖν θήραν, τήν τε κατὰ πόλεμον, πολλὴ δὲ καὶ ἡ κατὰ φιλίαν θηρεύουσα ἡ μὲν ἔπαινον, ἡ δὲ ψόγον* 71 *ἔχει· καὶ κλωπεῖαι καὶ λῃστῶν καὶ στρατοπέδων στρατο-* C *πέδοις θῆραι. θήρας δὲ πέρι τιθέντι τῷ νομοθέτῃ τοὺς νόμους οὔτε μὴ δηλοῦν ταῦθ' οἷόν τε, οὔτε ἐπὶ πᾶσι τάξεις καὶ ζημίας ἐπιτιθέντα ἀπειλητικὰ νόμιμα τιθέναι. τί δὴ δραστέον περὶ τὰ τοιαῦτα; τὸν μέν, τὸν νομοθέτην, ἐπαινέσαι καὶ ψέξαι χρεὼν τὰ περὶ θήρας πρὸς τοὺς τῶν νέων πόνους τε καὶ ἐπιτηδεύματα, τὸν δ' αὖ νέον ἀκούσαντα πείθεσθαι, καὶ μήθ' ἡδονὴν μήτε πόνον ἐξείργειν αὐτόν, τῶν δὲ περὶ ἕκαστα ἀπειληθέντων μετὰ ζημίας καὶ νομοθετηθέντων τὰ μετ' ἐπαίνου ῥηθέντα μᾶλλον* D *τιμᾶν καὶ προσταχθέντα ἀποτελεῖν. τούτων δὴ προῤῥηθέντων ἑξῆς ἂν γίγνοιτο ἔμμετρος ἔπαινος θήρας καὶ ψόγος, ἥτις μὲν βελτίους ἀποτελεῖ τὰς ψυχὰς τῶν νέων, ἐπαινοῦντος, ψέγοντος δὲ ἣ τἀναντία. λέγωμεν τοίνυν τὸ μετὰ τοῦτο ἑξῆς προσαγορεύοντες δι' εὐχῆς τοὺς νέους, Ὦ φίλοι, εἴθ' ὑμᾶς μήτε τις ἐπιθυμία μήτ' ἔρως τῆς περὶ θάλατταν θήρας ποτὲ λάβοι μηδὲ ἀγκιστρείας μηδ' ὅλως τῆς τῶν ἐνύδρων ζώων, μήτε ἐγρηγορόσι μήτε εὕδουσι* E *κύρτοις ἀργὸν θήραν διαπονουμένοις. μηδ' αὖ ἄγρας ἀνθρώπων κατὰ θάλατταν λῃστείας τε ἵμερος ἐπελθὼν ὑμῖν θηρευτὰς ὠμοὺς καὶ ἀνόμους ἀποτελοῖ. κλωπείας δ' ἐν* 72 *χώρᾳ καὶ πόλει μηδὲ εἰς τὸν ἔσχατον ἐπέλθοι νοῦν ἅψασθαι. μηδ' αὖ πτηνῶν θήρας αἱμύλος ἔρως οὐ σφόδρα* 642 *ἐλευθέριος ἐπέλθοι τινὶ νέων. πεζῶν δὴ μόνον θηρευσίς* 824 *τε καὶ ἄγρα λοιπὴ τοῖς παρ' ἡμῖν ἀθληταῖς, ὧν ἡ μὲν τῶν εὑδόντων αὖ κατὰ μέρη, νυκτερεία κληθεῖσα, ἀργῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἀξία ἐπαίνου, οὐδ' ἡ τῶν διαπαύματα πόνων ἔχουσα, ἄρκυσί τε καὶ πάγαις ἀλλ' οὐ φιλοπόνου ψυχῆς νίκῃ χειρουμένων τὴν ἄγριον τῶν θηρίων ῥώμην. μόνη δὴ πᾶσι λοιπὴ καὶ ἀρίστη ἡ τῶν τετραπόδων ἵπποις καὶ κυσὶ καὶ τοῖς ἑαυτῶν θήρα σώμασιν. ὧν ἁπάντων κρατοῦσι δρόμοις καὶ πληγαῖς καὶ βολαῖς, αὐτόχειρες θη-* B *ρεύοντες, ὅσοις ἀνδρίας τῆς θείας ἐπιμελές. τούτων δὴ πάντων ἔπαινος μὲν πέρι καὶ ψόγος ὁ διειρημένος ἂν εἴη λόγος, νόμος δὲ ὅδε· τούτους μηδεὶς τοὺς ἱεροὺς ὄντως θηρευτὰς κωλυέτω, ὅπου καὶ ὅπῃ περ ἂν ἐθέλωσι κυνηγετεῖν· νυκτερευτὴν δὲ ἄρκυσι καὶ πλεκταῖς πιστὸν μηδεὶς μηδέποτε ἐάσῃ μηδαμοῦ θηρεῦσαι· τὸν ὀρνιθευτὴν δὲ ἐν ἀργοῖς μὲν καὶ ὄρεσι μὴ κωλυέτω, ἐν ἐργασίμοις δὲ καὶ ἱεροῖς ἀγρίοις ἐξειργέτω ὁ προστυγχάνων· ἐνυγροθηρευτὴν* C *δέ, πλὴν ἐν λιμέσι καὶ ἱεροῖς ποταμοῖς τε καὶ ἕλεσι καὶ* 73 *λίμναις· ἐν τοῖς ἄλλοις δὲ ἐξέστω θηρεύειν μὴ χρώμενον ὀπῶν ἀναθολώσει μόνον. Νῦν οὖν ἤδη πάντα χρὴ φάναι τέλος ἔχειν τά γε παιδείας πέρι νόμιμα.*

ΚΛ. *Καλῶς ἂν λέγοις.*

---

2. τε *ΑΞΩυfhr.* — 10. *ἄῤῥητά* C. Fr. Hermannus (Diss. de Plat. leg. I. p. 17.): *ῥητά* abc. — 11. *γέμειν*] *γεμὴν* a. — 16. *τοῦ νομοθέτου νομοθετοῦντος* c. — 16. *ὡς ἄρα, ὃς ἂν - τὸν βίον, ἀκρόγατος* vel *ἀκροτάτου ὄντος* Winckelmannus. — 30. *ἀξίαν ΑΞυr* et pr. *Ω*. — 32. *στρατοπέδοις* cum Astio secl. c. — 36. *τὸν* ante *νομοθέτην* om. a.

15. *τὸν*] *τὸ* Winckelmannus, coll. Herod. VII. 229. — 17. *τινὰ* ac. — 20. *τῶν ἐγρηγορότων διαπαύματα* Winckelmannus. — 26. *ἀνδρείας* ac. — 27. *διῃρημένος* a. — 28. *τοὺς* om. a. — 30. *ἄρκυσι* Grovius: *κυσὶ* abc. — *πλεκταῖς* Astius (in Lexico): *πλέκταις* abc. — 32. *ἀγροῖς* a. — 33. *ἀγρίοις ΑΩυfhr*: *ἁγίοις Ξabc.* (*καὶ ἱερατικοῖς γρ. Ω.*)

H.

828
74
Τούτων μὴν ἐχόμενά ἐστι τάξασθαι μὲν καὶ νομοθε-
τήσασθαι ἑορτὰς μετὰ τῶν ἐκ Δελφῶν μαντειῶν, αἵτινες
θυσίαι καὶ θεοῖς οἷστισιν ἄμεινον καὶ λῷον θυούσῃ τῇ
πόλει γίγνοιντ' ἄν· πότε δὲ καὶ πόσαι τὸν ἀριθμόν, σχε-
δὸν ἴσως ἡμέτερον ἂν νομοθετεῖν ἔνιά γ' αὐτῶν εἴη.
ΚΛ. Τάχ' ἂν τὸν ἀριθμόν.
ΑΘ. Τὸν ἀριθμὸν δὴ λέγωμεν πρῶτον· ἔστωσαν γὰρ
B τῶν μὲν πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακοσίων μηδὲν ἀπο-
λείπουσαι, ὅπως ἂν μία γέ τις ἀρχὴ θύῃ θεῶν ἢ δαιμό-
νων τινὶ ἀεὶ ὑπὲρ πόλεώς τε καὶ αὐτῶν καὶ κτημάτων.
ταῦτα δὲ ξυνελθόντες ἐξηγηταὶ καὶ ἱερεῖς ἱέρειαί τε καὶ
μάντεις μετὰ νομοφυλάκων ταξάντων, ἃ παραλείπειν
75 ἀνάγκη τῷ νομοθέτῃ· καὶ δὴ καὶ αὐτοῦ τούτου χρὴ γίγνε-
σθαι ἐπιγνώμονας τοῦ παραλειπομένου τούτους τοὺς αὐ-
τούς. ὁ μὲν γὰρ δὴ νόμος ἐρεῖ δώδεκα μὲν ἑορτὰς εἶναι
τοῖς δώδεκα θεοῖς, ὧν ἂν ἡ φυλὴ ἑκάστη ἐπώνυμος ᾖ,
C θύοντας τούτων ἑκάστοις ἔμμηνα ἱερὰ χορούς τε καὶ ἀγῶ-
νας μουσικούς, τοὺς δὲ γυμνικοὺς κατὰ τὸ πρέπον προσ-
νέμοντας τοῖς θεοῖς τε αὐτοῖς ἅμα καὶ ταῖς ὥραις ἑκά-
σταις, γυναικείας τε ἑορτάς, ὅσαις χωρὶς ἀνδρῶν προσήκει
καὶ ὅσαις μή, διανέμοντας. ἔτι δὲ καὶ τὸ τῶν χθονίων
καὶ ὅσους αὖ θεοὺς οὐρανίους ἐπονομαστέον καὶ τὸ τῶν
τούτοις ἑπομένων οὐ ξυμμικτέον, ἀλλὰ χωριστέον ἐν τῷ
D τοῦ Πλούτωνος μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ κατὰ τὸν νόμον ἀπο-
διδόντας, καὶ οὐ δυσχεραντέον πολεμικοῖς ἀνθρώποις τὸν
τοιοῦτον θεόν, ἀλλὰ τιμητέον ὡς ὄντα ἀεὶ τῷ τῶν ἀν-
θρώπων γένει ἄριστον· κοινωνία γὰρ ψυχῇ καὶ σώματι
διαλύσεως οὐκ ἔστιν ᾗ κρεῖττον, ὡς ἐγὼ φαίην ἂν σπουδῇ
λέγων· πρὸς τούτοις δὲ διάνοιαν χρὴ σχεῖν τοὺς διαιρή-
σοντας ἱκανῶς ταῦτα τοιάνδε, ὡς ἔσθ' ἡμῖν ἡ πόλις οἵαν
οὐκ ἄν τις ἑτέραν εὕροι τῶν νῦν περὶ χρόνου σχολῆς καὶ
τῶν ἀναγκαίων ἐξουσίας, δεῖ δὲ αὐτήν, καθάπερ ἕνα 76
ἄνθρωπον, ζῆν εὖ. τοῖς δὲ εὐδαιμόνως ζῶσιν ὑπάρχειν 829
ἀνάγκη πρῶτον τὸ μήτε ἀδικεῖν ἄλλους μήθ' ὑφ' ἑτέρων
αὐτοὺς ἀδικεῖσθαι. τούτοιν δὲ τὸ μὲν οὐ πάνυ χαλεπόν,
τοῦ δὲ μὴ ἀδικεῖσθαι κτήσασθαι δύναμιν παγχάλεπον, καὶ
οὐκ ἔστιν αὐτὸ τελέως σχεῖν ἄλλως ἢ τελέως γενόμενον ἀγα-
θόν· ταὐτὸν δὴ τοῦτο ἔστι καὶ πόλει ὑπάρχειν, γενομένῃ
μὲν ἀγαθῇ βίος εἰρηνικός, πολεμικὸς δὲ ἔξωθέν τε καὶ
ἔνδοθεν, ἂν ᾖ κακή. τούτων δὲ ταύτῃ σχεδὸν ἐχόντων
οὐκ ἐν πολέμῳ τὸν πόλεμον ἑκάστοις γυμναστέον ἀλλ' ἐν B
τῷ τῆς εἰρήνης βίῳ. δεῖ τοίνυν πόλιν ἑκάστου μηνὸς νοῦν
κεκτημένην στρατεύεσθαι μὴ ἔλαττον μιᾶς ἡμέρας, πλεί-
ους δέ, ὡς ἂν καὶ τοῖς ἄρχουσι ξυνδοκῇ, μηδὲν χειμῶνας
ἢ καύματα διευλαβουμένους, αὐτούς τε ἅμα καὶ γυναῖκας
καὶ παῖδας, ὅταν ὡς πανδημίαν ἐξάγειν δόξῃ τοῖς ἄρ-
χουσι, τοτὲ δὲ καὶ κατὰ μέρη· καί τινας ἀεὶ παιδιὰς
μηχανᾶσθαι καλὰς ἅμα θυσίαις, ὅπως ἂν γίγνωνται μά-
χαι τινὲς ἑορταστικαί, μιμούμεναι τὰς πολεμικὰς ὅ τι C
μάλιστα ἐναργῶς μάχας. νικητήρια δὲ καὶ ἀριστεῖα ἑκά- 643
στοισι τούτων δεῖ διανέμειν ἐγκώμιά τε καὶ ψόγους ποιεῖν
ἀλλήλοις, ὁποῖός τις ἂν ἕκαστος γίγνηται κατά τε τοὺς
ἀγῶνας ἐν παντί τε αὖ τῷ βίῳ, τόν τε ἄριστον δοκοῦντα 77
εἶναι κοσμοῦντας καὶ τὸν μὴ ψέγοντας. ποιητὴς δὲ ἔστω
τῶν τοιούτων μὴ ἅπας, ἀλλὰ γεγονὼς πρῶτον μὲν μὴ
ἔλαττον πεντήκοντα ἐτῶν, μηδ' αὖ τῶν ὁπόσοι ποίησιν
μὲν καὶ Μοῦσαν ἱκανῶς κεκτημένοι ἐν αὐτοῖς εἰσί, καλὸν
δὲ ἔργον καὶ ἐπιφανὲς μηδὲν δράσαντες πώποτε· ὅσοι δὲ D
ἀγαθοί τε αὐτοὶ καὶ τίμιοι ἐν τῇ πόλει, ἔργων ὄντες δη-
μιουργοὶ καλῶν, τὰ τῶν τοιούτων ᾀδέσθω ποιήματα, ἐὰν

ῶ

4. γίγνοιτ' a. — 19. μοίραις f et γρ. Ω, μοίραις 𝔥. Cf. Aristoph. Ran. 453.
4. μήτε ἀδικεῖν ἄλλους γρ. Ω: μήτε ἀδικεῖν ἄλλους, ἀλλαχοῦ δὲ τὸ μήθ' ἑαυτοὺς ἀδικεῖν ἄλλους 𝔥 et in contextu et in mg., μήθ' ἑαυτοὺς ἀδικεῖν o cum ε et mg. A (ipse enim om.) et (ἄλλους in mg. posito) Ω, μήθ' ἑαυτοὺς ἀδικεῖν ἄλλους vf, μήτε αὐτοὺς ἀδικεῖν ἄλλους a, μήτε αὐτοὺς ἀδικεῖν Bekkerus. — 5. αὐτοὺς om. c cum mg. Flor. c. — 17. τότε a. — 26. αὖ τῶν] αὐτῶν a.

καὶ μὴ μουσικὰ πεφύκῃ. κρίσις δὲ αὐτῶν ἔστω παρά τε
τῷ παιδευτῇ καὶ τοῖς ἄλλοις νομοφύλαξι, τοῦτο ἀποδι-
δόντων αὐτοῖς γέρας, παῤῥησίαν ἐν Μούσαις εἶναι μό-
νοις, τοῖς δὲ ἄλλοις μηδεμίαν ἐξουσίαν γίγνεσθαι μηδέ
τινα τολμᾷν ᾄδειν ἀδόκιμον Μοῦσαν μὴ κρινάντων τῶν
E νομοφυλάκων, μηδ' ἂν ἡδίων ᾖ τῶν Θαμύρου τε καὶ
Ὀρφείων ὕμνων, ἀλλ' ὅσα τε ἱερὰ κριθέντα ποιήματα
ἐδόθη τοῖς θεοῖς καὶ ὅσα ἀγαθῶν ὄντα ἀνδρῶν ψέγοντα
ἢ ἐπαινοῦντά τινας ἐκρίθη μετρίως δρᾷν τὸ τοιοῦτον.
τὰ αὐτὰ δὲ λέγω στρατείας τε πέρι καὶ τῆς ἐν ποιήσεσι
παῤῥησίας γυναιξί τε καὶ ἀνδράσιν ὁμοίως γίγνεσθαι δεῖν.
χρὴ δὲ ἀναφέρειν παραδεικνύντα ἑαυτῷ τὸν νομοθέτην
78 τῷ λόγῳ· Φέρε, τίνας ποτὲ τρέφω τὴν πόλιν ὅλην παρα-
820 σκευάσας; ἆρ' οὐκ ἀθλητὰς τῶν μεγίστων ἀγώνων, οἷς
ἀνταγωνισταὶ μυρίοι ὑπάρχουσι; Καὶ πάνυ γε, φαίη τις
ἂν ὀρθῶς λέγων. Τί δῆτα; εἰ πύκτας ἢ παγκρατιαστὰς
ἐτρέφομεν ἤ τι τῶν τοιούτων ἕτερον ἀγωνισμάτων ἀθλοῦν-
τας, ἆρα εἰς αὐτὸν ἂν ἀπηντῶμεν τὸν ἀγῶνα ἐν τῷ πρό-
σθεν χρόνῳ οὐδενὶ καθ' ἡμέραν προσμαχόμενοι; ἢ πύκται
γε ὄντες παμπόλλας ἂν ἡμέρας ἔμπροσθεν τοῦ ἀγῶνος
ἐμανθάνομέν τε ἂν μάχεσθαι καὶ διεπονούμεθα, μιμού-
B μενοι πάντα ἐκεῖνα ὁπόσοις ἐμέλλομεν εἰς τότε χρήσεσθαι
περὶ τῆς νίκης διαμαχόμενοι; καὶ ὡς ἐγγύτατα τοῦ ὁμοίου
ἰόντες ἀντὶ ἱμάντων σφαίρας ἂν περιεδούμεθα, ὅπως αἱ
πληγαί τε καὶ αἱ τῶν πληγῶν εὐλάβειαι διεμελετῶντο εἰς
τὸ δυνατὸν ἱκανῶς; εἴτε τις ἡμῖν συγγυμναστῶν συνέβαι-
νεν ἀπορία πλείων, ἆρ' ἂν δείσαντες τὸν τῶν ἀνοήτων
γέλωτα οὐκ ἂν ἐτολμῶμεν κρεμαννύντες εἴδωλον ἄψυχον
γυμνάζεσθαι πρὸς αὐτό; καὶ ἔτι πάντων τῶν τε ἐμψύ-
C χων καὶ τῶν ἀψύχων ἀπορήσαντές ποτε, ἐν ἐρημίᾳ συγ-
γυμναστῶν ἆρά γε οὐκ ἐτολμήσαμεν ἂν αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς
αὐτοὺς σκιαμαχεῖν ὄντως; ἢ τί ποτε ἄλλο τὴν τοῦ χειρο-
νομεῖν μελέτην ἄν τις φαίη γεγονέναι;

79 *ΚΛ.* Σχεδόν, ὦ ξένε, οὐδὲν ἄλλο γε πλὴν τοῦτο
αὐτὸ ὃ σὺ νῦν ἔφθεγξαι.

ΑΘ. Τί οὖν; τὸ τῆς πόλεως ἡμῖν μάχιμον ἢ χεῖρόν
τι παρασκευασάμενον τῶν τοιούτων ἀγωνιστῶν εἰς τὸν
μέγιστον τῶν ἀγώνων ἑκάστοτε τολμήσει παριέναι, δια-
μαχούμενον περὶ ψυχῆς τε καὶ παίδων καὶ χρημάτων καὶ
D ὅλης τῆς πόλεως; καὶ ταῦτα δὴ φοβηθεὶς αὐτῶν ὁ νομο-
θέτης τὰ πρὸς ἀλλήλους γυμνάσια μὴ φαίνηταί τισι γε-
λοῖα, οὐκ ἄρα νομοθετήσει στρατεύεσθαι προστάττων μά-
λιστα μὲν ἑκάστης ἡμέρας τά γε σμικρὰ χωρὶς τῶν ὅπλων,
χορούς τε εἰς ταῦτα ἅμα καὶ γυμναστικὴν πᾶσαν ξυντεί-
νων; τὰς δὲ οἷόν τινας μείζους τε καὶ ἐλάττους γυμνα-
σίας μὴ ἔλαττον ἢ κατὰ μῆνα ἕκαστον ποιεῖσθαι προστάξει,
E ἁμίλλας τε πρὸς ἀλλήλους ποιουμένους κατὰ πᾶσαν τὴν
χώραν, ἐπὶ κατάληψιν χωρίων ἁμιλλωμένους καὶ ἐνέδρας,
καὶ πᾶσαν μιμουμένους τὴν πολεμικὴν ὄντως, σφαιρομα-
χεῖν τε καὶ βολαῖς ὡς ἐγγύτατα τῶν ἀληθῶν χρωμένους
ὑποκινδύνοις βέλεσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἄφοβος ἡ
πρὸς ἀλλήλους γίγνηται παιδιά, δείματα δὲ παρέχῃ καί
τινα τρόπον δηλοῖ τόν τε εὔψυχον καὶ τὸν μή, καὶ τοῖς
μὲν τιμάς, τοῖς δὲ καὶ ἀτιμίας διανέμων ὀρθῶς τὴν πό- 831
λιν ὅλην εἰς τὸν ἀληθινὸν ἀγῶνα διὰ βίου παρασκευάζῃ 80
χρησίμην. καὶ δὴ καί τινος ἀποθανόντος οὕτως, ὡς
ἀκουσίου τοῦ φόνου γενομένου, τιθῇ τὸν ἀποκτείναντα
κατὰ νόμον καθαρθέντα καθαρὸν εἶναι χεῖρας, ἡγού-
μενος ἀνθρώπων μὲν τελευτησάντων μὴ πολλῶν ἑτέρους
πάλιν οὐ χείρους φύσεσθαι, φόβου δὲ οἷον τελευτήσαν-
τος ἐν πᾶσι τοῖς τοιούτοις βάσανον οὐχ εὑρήσειν τῶν
τε ἀμεινόνων καὶ χειρόνων, οὐ σμικρῷ πόλει μεῖζον κακὸν B
ἐκείνου.

ΚΛ. Ξυμφαῖμεν ἂν ἡμεῖς γε, ὦ ξένε, τὰ τοιαῦτα
δεῖν καὶ νομοθετεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν πόλιν ἅπασαν.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν γιγνώσκομεν ἅπαντες τὴν αἰτίαν διότι
ποτὲ νῦν ἐν ταῖς πόλεσιν ἡ τοιαύτη χορεία καὶ ἀγωνία
σχεδὸν οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἐστιν, εἰ μὴ πάνυ τι σμικρά; ἢ
φῶμεν δι' ἀμαθίαν τῶν πολλῶν καὶ τῶν τιθέντων αὐτοῖς
τοὺς νόμους;

ΚΛ. Τάχ' ἄν.

ΑΘ. Οὐδαμῶς, ὦ μακάριε Κλεινία· δύο δὲ χρὴ φά-
ναι τούτων αἰτίας εἶναι, καὶ μάλα ἱκανάς. C

ΚΛ. Ποίας;

ΑΘ. Τὴν μέν, ὑπ' ἔρωτος πλούτου πάντα χρόνον
ἄσχολον ποιοῦντος τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι πλὴν τῶν
ἰδίων κτημάτων, ἐξ ὧν κρεμαμένη πᾶσα ψυχὴ πολίτου 81
παντὸς οὐκ ἄν ποτε δύναιτο τῶν ἄλλων ἐπιμέλειαν ἴσχειν
πλὴν τοῦ καθ' ἡμέραν κέρδους· καὶ ὅ τι μὲν πρὸς τοῦτο
φέρει μάθημα ἢ καὶ ἐπιτήδευμα, ἰδίᾳ πᾶς μανθάνειν τε
καὶ ἀσκεῖν ἑτοιμότατός ἐστι, τῶν δὲ ἄλλων καταγελᾷ.
τοῦτο μὲν ἓν καὶ ταύτην μίαν αἰτίαν χρὴ φάναι τοῦ μήτε D
τοῦτο μήτ' ἄλλο μηδὲν καλὸν κἀγαθὸν ἐθέλειν ἐπιτήδευμα
πόλιν σπουδάζειν, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ χρυσοῦ τε καὶ ἀρ-
γύρου ἀπληστίαν πᾶσαν μὲν τέχνην καὶ μηχανὴν καλλίω
τε καὶ ἀσχημονεστέραν ἐθέλειν ὑπομένειν πάντα ἄνδρα,
εἰ μέλλει πλούσιος ἔσεσθαι, καὶ πρᾶξιν πράττειν ὅσιόν τε
καὶ ἀνόσιον καὶ πάντως αἰσχράν, μηδὲν δυσχεραίνοντα,
ἐὰν μόνον ἔχῃ δύναμιν καθάπερ θηρίῳ τοῦ φαγεῖν παν- E
τοδαπὰ καὶ πιεῖν ὡσαύτως καὶ ἀφροδισίων πᾶσαν πάν-
τως παρασχεῖν πλησμονήν.

ΚΛ. Ὀρθῶς. 644

ΑΘ. Αὕτη μὲν τοίνυν, ἣν λέγω, μία κείσθω διακω-
λύουσα αἰτία τοῦ μήτε ἄλλο καλὸν μήτε τὰ πρὸς τὸν

---

1. μὴ καὶ a. — 13. τίνα a. — 26. συνέβαινε συγγυμναστῶν Ξa. — 30. ἐν om. a. — 38. διαμαχόμενον a. — 39. τε om. b cum Λ et pr. Ω. — 45. τε καὶ ἐλάττους secl. Astius.

21. τις μακρά Winckelmannus. — 29. ποιοῦντες a. — 42. καθάπερ θηρίον auctore Stephano c, γαστρὶ καθάπερ (ὡς) θηρίῳ Winckelmannus. — 47. τοῦ del. Astius, secl. c. Cf. Winckelm. praef. Euthyd. p. XIII. — καλὸν Ω, καλῶς f.

πόλεμον ἱκανῶς ἐῶσα ἀσκεῖν τὰς πόλεις, ἀλλ' ἐμπόρους τε καὶ ναυκλήρους καὶ διακόνους πάντως τοὺς φύσει κοσμίους τῶν ἀνθρώπων ἀπεργαζομένη, τοὺς δὲ ἀνδρείους
82 λῃστὰς καὶ τοιχωρύχους καὶ ἱεροσύλους καὶ πολεμικοὺς
832 καὶ τυραννικοὺς ποιοῦσα, καὶ μάλ' ἐνίοτε οὐκ ἀφυεῖς ὄντας, δυστυχοῦντάς γε μήν.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Πῶς μὲν οὖν αὐτοὺς οὐ λέγοιμ' ἂν τὸ παράπαν δυστυχεῖς, οἷς γε ἀνάγκη διὰ βίου πεινῶσι τὴν ψυχὴν ἀεὶ τὴν αὑτῶν διεξελθεῖν;

ΚΛ. Αὕτη μὲν τοίνυν μία· τὴν δὲ δὴ δευτέραν αἰτίαν τίνα λέγεις, ὦ ξένε;

ΑΘ. Καλῶς ὑπέμνησας.

ΚΛ. Αὕτη μὲν δή, φῃς σύ, μία διὰ βίου ἄπληστος ζήτησις, παρέχουσα ἄσχολον ἕκαστον, ἐμπόδιος γίγνε-
B ται τοῦ μὴ καλῶς ἀσκεῖν τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἑκάστους. ἔστω· τὴν δὲ δὴ δευτέραν λέγε.

ΑΘ. Μῶν οὐ λέγειν ἀλλὰ διατρίβειν δοκῶ δι' ἀπορίαν;

ΚΛ. Οὔκ, ἀλλ' οἷον μισῶν δοκεῖς ἡμῖν κολάζειν τὸ τοιοῦτον ἦθος μᾶλλον τοῦ δέοντος τῷ παραπεπτωκότι λόγῳ.

ΑΘ. Κάλλιστα, ὦ ξένοι, ἐπεπλήξατε· καὶ τὸ μετὰ τοῦτο ἀκούοιτ' ἄν, ὡς ἔοικεν.

ΚΛ. Λέγε μόνον.

ΑΘ. Τὰς οὐ πολιτείας ἔγωγε αἰτίας εἶναί φημι ἃς πολλάκις εἴρηκα ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις, δημοκρατίαν
C καὶ ὀλιγαρχίαν καὶ τυραννίδα. τούτων γὰρ δὴ πολιτεία
83 μὲν οὐδεμία, στασιωτεῖαι δὲ πᾶσαι λέγοιντ' ἂν ὀρθότατα· ἑκόντων γὰρ ἑκοῦσα οὐδεμία, ἀλλ' ἀκόντων ἑκοῦσα ἄρχει σὺν ἀεί τινι βίᾳ, φοβούμενος δὲ ἄρχων ἀρχόμενον οὔτε καλὸν οὔτε πλούσιον οὔτε ἰσχυρὸν οὔτ' ἀνδρεῖον οὔτε τὸ παράπαν πολεμικὸν ἑκὼν ἐάσει γίγνεσθαί ποτε. ταῦτ' οὖν ἐστὶ τὰ δύο πάντων μὲν σμικροῦ διαφερόντως αἴτια, τούτων δ' οὖν ὄντως διαφέρει. τὸ δὲ τῆς νῦν πο-
D λιτείας, ἣν νομοθετούμενοι λέγομεν, ἐκπέφευγεν ἀμφότερα· σχολήν τε γὰρ ἄγει που μεγίστην, ἐλεύθεροί τε ἀπ' ἀλλήλων εἰσί, φιλοχρήματοι δὲ ἥκιστ' ἄν, οἶμαι, γίγνοιντ' ἂν ἐκ τούτων τῶν νόμων· ὥστ' εἰκότως ἅμα καὶ κατὰ λόγον ἡ τοιαύτη κατάστασις πολιτείας μόνη δέξαιτ' ἂν τῶν νῦν τὴν διαπερανθεῖσαν παιδείαν τε ἅμα καὶ παιδιὰν πολεμικὴν ἀποτελεσθεῖσαν ὀρθῶς τῷ λόγῳ.

ΚΛ. Καλῶς.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐ τούτοις ἐφεξῆς ἐστὶ μνησθῆναί ποτε
E περὶ ἁπάντων τῶν ἀγώνων τῶν γυμνικῶν, ὡς ὅσα μὲν αὐτῶν πρὸς πόλεμόν ἐστιν ἀγωνίσματα, ἐπιτηδευτέον καὶ θετέον ἆθλα νικητήρια, ὅσα δὲ μή, χαίρειν ἐατέον; ἃ δ' ἐστιν, ἐξ ἀρχῆς ἄμεινον ῥηθῆναί τε καὶ νομοθετηθῆναι. καὶ πρῶτον μὲν τὰ περὶ δρόμον καὶ τάχος ὅλως ἆρ' οὐ θετέον;

ΚΛ. Θετέον. 84

ΑΘ. Ἔστι γοῦν πάντων πολεμικώτατον ἡ σώματος ὀξύτης πάντως, ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ποδῶν, ἡ δὲ καὶ ἀπὸ
τῶν χειρῶν· φυγεῖν μὲν καὶ ἑλεῖν ἡ τῶν ποδῶν, ἡ δ' ἐν 833
ταῖς συμπλοκαῖς μάχη καὶ σύστασις ἰσχύος καὶ ῥώμης δεομένη.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐ μὴν χωρίς γε ὅπλων οὐδετέρα τὴν μεγίστην ἔχει χρείαν.

ΚΛ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΑΘ. Σταδιοδρόμον δὴ πρῶτον ὁ κῆρυξ ἡμῖν, καθάπερ νῦν, ἐν τοῖς ἀγῶσι παρακαλεῖ· ὁ δὲ εἴσεισιν ὅπλα ἔχων· ψιλῷ δὲ ἆθλα οὐ θήσομεν ἀγωνιστῇ. πρῶτος δὲ εἴσεισιν ὁ τὸ στάδιον ἁμιλλησόμενος σὺν τοῖς ὅπλοις, δεύ-
τερος δὲ ὁ τὸν δίαυλον, καὶ τρίτος ὁ τὸν ἐφίππιον, καὶ B
δὴ καὶ τέταρτος ὁ τὸν δόλιχον, καὶ πέμπτος δὲ ὃν ἀφήσομεν πρῶτον ὡπλισμένον, ἑξήκοντα μὲν σταδίων μῆκος, πρὸς ἱερὸν Ἄρεώς τι, καὶ πάλιν βαρύτερον ὁπλίτην ἐπονομάζοντες λειοτέρας ὁδοῦ διαμιλλώμενον, τὸν δὲ ἄλλον τοξότην πᾶσαν τοξικὴν ἔχοντα στολήν, σταδίων δὲ ἑκατὸν πρὸς Ἀπόλλωνός τε καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν τὴν δι'
ὀρῶν τε καὶ παντοίας χώρας ἁμιλλώμενον. καὶ τιθέντες 85
τὸν ἀγῶνα μενοῦμεν τούτους, ἕως ἂν ἔλθωσι, καὶ τῷ C
νικῶντι τὰ νικητήρια δώσομεν ἑκάστων.

ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Τριττὰ δὴ ταῦτα ἀθλήματα διανοηθῶμεν, ἓν μὲν παιδικόν, ἓν δὲ ἀγενείων, ἓν δὲ ἀνδρῶν· καὶ τοῖς μὲν τῶν ἀγενείων τὰ δύο τῶν τριῶν τοῦ μήκους τοῦ δρόμου θήσομεν, τοῖς δὲ παισὶ τὰ τούτων ἡμίσεα, τοξόταις τε καὶ ὁπλίταις ἁμιλλωμένοις. γυναιξὶ δέ, κόραις μὲν ἀνήβοις γυμναῖς στάδιον καὶ δίαυλον καὶ ἐφίππιον καὶ
δόλιχον, ἐν αὐτῷ τῷ δρόμῳ ἁμιλλωμέναις· ταῖς δὲ τρια- D
καιδεκέτεσι μέχρι γάμου μενούσης κοινωνίας, μὴ μακρότερον εἴκοσιν ἐτῶν μηδ' ἔλαττον ὀκτωκαίδεκα· πρεπούσῃ δὲ στολῇ ταύτας ἐσταλμένας καταβατέον ἐπὶ τὴν ἅμιλλαν τούτων τῶν δρόμων.

Καὶ τὰ μὲν περὶ δρόμους ἀνδράσι τε καὶ γυναιξὶ ταῦτα ἔστω· τὰ δὲ κατ' ἰσχύν, ἀντὶ μὲν πάλης καὶ τῶν τοιούτων τὰ νῦν ὅσα βαρέα, τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις
μάχην, ἕνα τε πρὸς ἕνα διαμαχομένους καὶ δύο πρὸς δύο, E
καὶ μέχρι δέκα πρὸς δέκα διαμιλλωμένους ἀλλήλοις. ἃ δὲ τὸν μὴ παθόντα ἢ ποιήσαντα δεῖ νικᾶν καὶ εἰς ὁπόσα,
καθάπερ νῦν ἐν τῇ πάλῃ διενομοθετήσαντο οἱ περὶ τὴν 86
πάλην αὐτὴν τί τοῦ καλῶς παλαίοντος ἔργον καὶ μὴ καλῶς, ταὐτὸν δὴ καὶ τοὺς περὶ ὁπλομαχίαν ἄκρους παρα-

---

14. μία ἡ διὰ ℌc. — 26. οὐ] οὖν ac.

13. Σταστοδρόμον a. — 14. ὅπλα ἔχων om. pr. ΑΩ. — 20. Ἀρεώς a. — 21. λειοτέρας δι' ὁδοῦ a. — 22. πᾶσαν] πᾶσαν τὴν ℌr et rc. Ω. — δὴ] δι' Astius. — 25. ἔλθωσιν ab. — 29. παιδικῶν a. — 36. μενούσης cum Eusebio bc: μὲν οὔσαις cum Platonis libris a. — 40. πάλης τε καὶ c. — 44. ἢ μὴ ποιήσαντα a.

καλοῦντας χρὴ τούτους συννομοθετεῖν κελεύειν, τίς νικᾶν
ἄρα δίκαιος περὶ ταύτας αὖ τὰς μάχας, ὅ τι μὴ παθὼν
834 ἢ δράσας, καὶ τὸν ἡττώμενον ὡσαύτως ἥτις διακρίνει
τάξις. ταὐτὰ δὲ καὶ περὶ τῶν θηλειῶν ἔστω νομοθετού-
μενα τῶν μέχρι γάμου. Πελταστικὴν δὲ ὅλην ἀντιστή-
σαντας δεῖ τῇ τοῦ παγκρατίου μάχῃ, τόξοις καὶ πέλταις
καὶ ἀκοντίοις καὶ λίθων βολῇ ἐκ χειρός τε καὶ σφενδόναις
ἁμιλλωμένων, διαθεμένους αὖ περὶ τούτων νόμους, τῷ
κάλλιστα ἀποδιδόντι τὰ περὶ ταῦτα νόμιμα τὰ γέρα καὶ
τὰς νίκας διανέμειν. Τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἵππων δὴ περὶ
B ἀγῶνος γίγνοιτο ἑξῆς ἂν νομοθετούμενα. ἵππων δὲ ἡμῖν
χρεία μὲν οὔτε τις πολλῶν οὔτε πολλή, κατά γε δὴ Κρή-
645 την, ὥστε ἀναγκαῖον καὶ τὰς σπουδὰς ἐλάττους γίγνεσθαι
τάς τε ἐν τῇ τροφῇ καὶ τὰς περὶ ἀγωνίαν αὐτῶν. ἅρμα-
τος μὲν οὖν καὶ τὸ παράπαν οὔτε τις τροφεὺς ἡμῖν ἐστιν
οὔτε τις φιλοτιμία πρὸς ταῦτα οὐδενὶ γίγνοιτ' ἂν λόγον
ἔχουσα, ὥστε τούτου μὲν ἀγωνιστὰς οὐκ ἐπιχώριον ἔσται
τιθέντας νοῦν μήτε ἔχειν μήτε δοκεῖν κεκτῆσθαι· μονίπ-
C ποις δὲ ἆθλα τιθέντες, πώλοις τε ἀβόλοις καὶ τελείων τε
87 καὶ ἀβόλων τοῖς μέσοις καὶ αὐτοῖς δὴ τοῖς τέλος ἔχουσι,
κατὰ φύσιν τῆς χώρας ἂν τὴν ἱππικὴν παιδιὰν ἀποδι-
δοῖμεν. ἔστω δὴ τούτων τε αὐτῶν κατὰ νόμον ἅμιλλά τε
καὶ φιλονεικία, φυλάρχοις τε καὶ ἱππάρχοις δεδομένη
κοινὴ κρίσις ἁπάντων τῶν τε δρόμων αὐτῶν καὶ τῶν κα-
ταβαινόντων μεθ' ὅπλων· ψιλοῖς δὲ ὅπλων οὔτ' ἐν τοῖς
γυμνικοῖς οὔτ' ἐνταῦθα τιθέντες ἀγωνίας ὀρθῶς ἂν νο-
D μοθετοῖμεν. τοξότης δὲ ἀφ' ἵππων Κρὴς οὐκ ἄχρηστος,
οὐδ' ἀκοντιστής, ὥστε ἔστω καὶ τούτων παιδιᾶς χάριν
ἔρις τε καὶ ἀγωνία. θηλείας δὲ περὶ τούτων νόμοις μὲν
καὶ ἐπιτάξεσιν οὐκ ἄξια βιάζεσθαι τῆς κοινωνίας· ἐὰν δὲ
ἐξ αὐτῶν τῶν ἔμπροσθεν παιδευμάτων εἰς ἔθος ἰόντων
ἡ φύσις ἐνδέχηται καὶ μὴ δυσχεραίνῃ παῖδας ἢ παρθέ-
νους κοινωνεῖν, ἐᾶν καὶ μὴ ψέγειν.

Ἀγωνία δὴ νῦν ἤδη καὶ μάθησις γυμναστικῆς, ὅσα
τε ἐν ἀγῶσι καὶ ὅσα καθ' ἡμέραν ἐν διδασκάλων ἐκπονού-
E μεθα, πάντως ἤδη πέρας ἔχει· καὶ δὴ καὶ μουσικῆς τὰ
μὲν πλεῖστα ὡσαύτως διαπεπέρανται, τὰ δὲ ῥαψῳδῶν καὶ
τῶν τούτοις ἑπομένων, καὶ ὅσαι ἐν ἑορταῖς ἅμιλλαι χο-
ρῶν ἀναγκαῖαι γίγνεσθαι ταχθέντων τοῖς θεοῖς τε καὶ
τοῖς μετὰ θεῶν μηνῶν καὶ ἡμερῶν καὶ ἐνιαυτῶν κοσμη-
88 θήσονται τότε, εἴτε τριετηρίδες εἴτε αὖ καὶ διὰ πέμπτων
835 ἐτῶν εἴθ' ὅπῃ καὶ ὅπως ἂν ἔννοιαν διδόντων τῶν θεῶν τά-
ξεως πέρι διανεμηθῶσι· τότε καὶ τοὺς μουσικῆς ἀγῶνας
χρὴ προσδοκᾶν κατὰ μέρος ἀγωνιεῖσθαι ταχθέντας ὑπό
τε ἀθλοθετῶν καὶ τοῦ παιδευτοῦ τῶν νέων καὶ τῶν νο-
μοφυλάκων, εἰς κοινὸν περὶ αὐτῶν τούτων συνελθόντων
καὶ γενομένων νομοθετῶν αὐτῶν, τοῦ τε πότε καὶ τίνες
καὶ μετὰ τίνων τοὺς ἀγῶνας ποιήσονται περὶ ἁπάντων
χορῶν καὶ χορείας. οἷα δὲ ἕκαστα αὐτῶν εἶναι δεῖ κατὰ
λόγον καὶ κατ' ᾠδὰς καὶ καθ' ἁρμονίας ῥυθμοῖς κραθεί-
σας καὶ ὀρχήσεσι, πολλάκις εἴρηται τῷ πρώτῳ νομοθέτῃ, B
καθ' ἃ τοὺς δευτέρους δεῖ μεταδιώκοντας νομοθετεῖν,
καὶ τοὺς ἀγῶνας πρεπόντως ἑκάστοις θύμασιν ἐν χρόνοις
προσήκουσι νείμαντας ἑορτὰς ἀποδοῦναι τῇ πόλει ἑορτά-
ζειν. ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἄλλα τοιαῦτα οὔτε χαλεπὸν
γνῶναι τίνα τρόπον χρὴ τάξεως ἐννόμου λαγχάνειν, οὐδ'
αὖ μετατιθέμενα ἔνθα ἢ ἔνθα μέγα τῇ πόλει κέρδος ἢ
ζημίαν ἂν φέροι· ἃ δὲ μὴ σμικρὸν διαφέρει πείθειν τε C
χαλεπόν, θεοῦ μὲν μάλιστα ἔργον, εἴ πως οἷόν τε ἦν
ἐπιτάξεις αὐτὰς παρ' ἐκείνου γίγνεσθαι, νῦν δὲ ἀνθρώ-
που τολμηροῦ κινδυνεύει δεῖσθαί τινος, ὃς παῤῥησίαν
διαφερόντως τιμῶν ἐρεῖ τὰ δοκοῦντα ἄριστ' εἶναι πόλει 89
καὶ πολίταις, ἐν ψυχαῖς διεφθαρμέναις τὸ πρέπον καὶ
ἑπόμενον πάσῃ τῇ πολιτείᾳ τάττων, ἐναντία λέγων ταῖς
μεγίσταισιν ἐπιθυμίαις καὶ οὐκ ἔχων βοηθὸν ἄνθρωπον
οὐδένα, λόγῳ ἑπόμενος μόνῳ μόνος.

ΚΛ. Τίν' αὖ νῦν, ὦ ξένε, λόγον λέγομεν; οὐ γάρ D
πω μανθάνομεν.

ΑΘ. Εἰκότως γε· ἀλλὰ δὴ πειράσομαι ἐγὼ φράζειν
ὑμῖν ἔτι σαφέστερον. ὡς γὰρ εἰς παιδείαν ἦλθον τῷ
λόγῳ, εἶδον νέους τε καὶ νέας ὁμιλοῦντας φιλοφρόνως
ἀλλήλοις. εἰσῆλθε δή με, οἷον εἰκός, φοβηθῆναι ξυννοή-
σαντα τί τις χρήσεται τῇ τοιαύτῃ πόλει, ἐν ᾗ δὴ νέοι
μὲν νέαι τε εὐτρεφεῖς εἰσὶ πόνων τε σφοδρῶν καὶ ἀνε-
λευθέρων, οἳ μάλιστα ὕβριν σβεννύασιν, ἀργοί, θυσίαι E
δὲ καὶ ἑορταὶ καὶ χοροὶ πᾶσι μέλουσι διὰ βίου. τίνα δή
ποτε τρόπον ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἀφέξονται τῶν πολλοὺς
δὴ καὶ πολλὰς ἐπιθυμιῶν εἰς ἔσχατα βαλλουσῶν, ὧν ἂν
ὁ λόγος προστάττῃ ἀπέχεσθαι, νόμος ἐπιχειρῶν γίγνεσθαι;
καὶ τῶν μὲν πολλῶν οὐ θαυμαστὸν ἐπιθυμιῶν εἰ κρατοῖ
τὰ πρόσθεν νόμιμα ταχθέντα· τὸ γὰρ μὴ πλουτεῖν τε 836
ἐξεῖναι ὑπερβαλλόντως ἀγαθὸν πρὸς τὸ σωφρονεῖν οὐ 90
σμικρόν, καὶ πᾶσα ἡ παιδεία μετρίους πρὸς τὰ τοιαῦτ'
εἴληφε νόμους, καὶ πρὸς τούτοις ἡ τῶν ἀρχόντων ὄψις
διηναγκασμένη μὴ ἀποβλέπειν ἄλλοσε, τηρεῖν δὲ ἀεὶ τοὺς
νέους. ταῦτ' οὖν πρὸς μὲν τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας, ὅσα γε
ἀνθρώπινα, μέτρον ἔχει· τὰ δὲ δὴ τῶν ἐρώτων παίδων
τε ἀῤῥένων καὶ θηλειῶν καὶ γυναικῶν ἀνδρῶν καὶ ἀν-
δρῶν γυναικῶν, ὅθεν δὴ μυρία γέγονεν ἀνθρώποις ἰδίᾳ B
καὶ ὅλαις πόλεσι κακά, πῶς τις τοῦτο διευλαβοῖτ' ἄν,
καὶ τί τεμὼν φάρμακον τούτοις ἑκάστοις τοῦ τοιούτου κιν-
δύνου διαφυγὴν εὑρήσει; πάντως οὐ ῥᾴδιον, ὦ Κλεινία.

---

7. βολῇ om. ΑΞΩυfhr. — 21. παιδείαν a. — 35. ἐν διδασκάλων nos: διδασκάλων abc. Conf. Alcib. I. 110 B. Protag. 325 E. — 42. ὅπως ἂν Astius: ὅπως abc.

19. ἀνθρώπων a. — 20. μόνος μόνῳ Ξa. — 22. που Ξa. — 24. ἔτι τι σαφέστερον a. — 26. δή] δέ Ξa. — 28. εὐτρεφεῖς ΑΩυr: εὐτραφεῖς abc. — 32. δὴ πολλὰς (om. καὶ) vh, δὴ πολλαὶ ΑΞΩfr, δὴ πολλὰ Winckelmannus. — 39. βλέπειν a. — 40. ταῦτ' οὖν] τούτους Α, ταύτους corr. Α cum ΞΩυfhr. — 44. κακὰ om. ΑΞΩυfhr. — 46. διαφυγεῖν Αυh et pr. Ω.

καὶ γὰρ οὖν πρὸς μὲν ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἡ Κρήτη τε ἡμῖν ὅλη καὶ ἡ Λακεδαίμων βοήθειαν ἐπιεικῶς οὐ σμικρὰν ξυμβάλλονται τιθεῖσι νόμους ἀλλοίους τῶν πολλῶν τρόπων, περὶ δὲ τῶν ἐρώτων, αὐτοὶ γάρ ἐσμεν, ἐναντιοῦν-
C ται παντάπασιν. εἰ γάρ τις ἀκολουθῶν τῇ φύσει θήσει τὸν πρὸ τοῦ Λαΐου νόμον, λέγων ὡς ὀρθῶς εἶχε τὸ τῶν ἀρρένων καὶ νέων μὴ κοινωνεῖν καθάπερ θηλειῶν πρὸς μῖξιν ἀφροδισίων, μάρτυρα παραγόμενος τὴν τῶν θηρίων φύσιν καὶ δεικνὺς πρὸς τὰ τοιαῦτα οὐχ ἁπτόμενον ἄρρενα ἄρρενος διὰ τὸ μὴ φύσει τοῦτο εἶναι, τάχ' ἂν χρῷτο
91 πιθανῷ λόγῳ καὶ ταῖς ὑμετέραις πόλεσιν οὐδαμῶς ξυμφωνοῖ. πρὸς δὲ τούτοις, ὃ διὰ παντός φαμεν δεῖν τὸν νο-
D μοθέτην διατηρεῖν, τοῦτο ἐν τούτοις οὐχ ὁμολογεῖ. ζητοῦμεν γὰρ ἀεὶ δὴ τί τῶν τιθεμένων πρὸς ἀρετὴν φέρει καὶ
II τί μή. φέρε δή, τοῦτο ἐὰν συγχωρῶμεν καλὸν ἢ μηδα-
646 μῶς αἰσχρὸν νομοθετεῖσθαι τὰ νῦν, τί μέρος ἡμῖν ξυμβάλλοιτ' ἂν πρὸς ἀρετήν; πότερον ἐν τῇ τοῦ πεισθέντος ψυχῇ γιγνόμενον ἐμφύσεται τὸ τῆς ἀνδρίας ἦθος, ἢ ἐν τῇ τοῦ πείσαντος τὸ τῆς σώφρονος ἰδέας γένος; ἢ ταῦτα μὲν οὐδεὶς ἂν πεισθείη ποτέ, μᾶλλον δὲ ἅπαν τούτου
E τοὐναντίον τοῦ μὲν ταῖς ἡδοναῖς ὑπείκοντος καὶ καρτερεῖν οὐ δυναμένου ψέξει πᾶς τὴν μαλακίαν, τοῦ δ' εἰς μίμησιν τοῦ θήλεος ἰόντος τὴν τῆς εἰκόνος ὁμοιότητα ἆρ' οὐ μέμψεται; τίς οὖν ἀνθρώπων τοῦτο ὂν τοιοῦτον νομοθετήσει; σχεδὸν οὐδείς, ἔχων γε ἐν τῷ νῷ νόμον ἀληθῆ. πῶς οὖν φαμὲν ἀληθὲς τοῦτο εἶναι; τὴν τῆς φιλίας τε
837 καὶ ἐπιθυμίας ἅμα καὶ τῶν λεγομένων ἐρώτων φύσιν ἰδεῖν ἀναγκαῖον, εἰ μέλλει τις ταῦτα ὀρθῶς διανοηθήσεσθαι· δύο γὰρ ὄντα αὐτὰ καὶ ἐξ ἀμφοῖν τρίτον ἄλλο εἶδος ἓν ὄνομα περιλαβὸν πᾶσαν ἀπορίαν καὶ σκότον ἀπεργάζεται.

ΚΛ. Πῶς;

92 ΑΘ. Φίλον μέν που καλοῦμεν ὅμοιον ὁμοίῳ κατ' ἀρετὴν καὶ ἴσον ἴσῳ, φίλον δ' αὖ καὶ τὸ δεόμενον τοῦ πεπλουτηκότος, ἐναντίον ὂν τῷ γένει. ὅταν δὲ ἑκάτερον γίγνηται σφοδρόν, ἔρωτα ἐπονομάζομεν.

B ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Φιλία τοίνυν ἡ μὲν ἀπὸ ἐναντίων δεινὴ καὶ ἀγρία καὶ τὸ κοινὸν οὐ πολλάκις ἔχουσα ἐν ἡμῖν, ἡ δ' ἐκ τῶν ὁμοίων ἥμερός τε καὶ κοινὴ διὰ βίου. μικτὴ δὲ ἐκ τούτων γενομένη πρῶτον μὲν καταμαθεῖν οὐ ῥᾳδία, τί ποτε βούλοιτ' ἂν αὐτῷ γενέσθαι τὸν τρίτον ἔρωτά τις ἔχων τοῦτον, ἔπειτα εἰς τοὐναντίον ὑπ' ἀμφοῖν ἑλκόμενος ἀπορεῖ, τοῦ μὲν κελεύοντος τῆς ὥρας ἅπτεσθαι, τοῦ δὲ ἀπαγορεύοντος. ὁ μὲν γὰρ τοῦ σώματος ἐρῶν καὶ τῆς
C ὥρας καθάπερ ὀπώρας πεινῶν ἐμπλησθῆναι παρακελεύεται ἑαυτῷ, τιμὴν οὐδεμίαν ἀπονέμων τῷ τῆς ψυχῆς ἤθει τοῦ ἐρωμένου· ὁ δὲ πάρεργον μὲν τὴν τοῦ σώματος ἐπιθυμίαν ἔχων, ὁρῶν δὲ μᾶλλον ἢ ἐρῶν τῇ ψυχῇ, δεόντως τῆς ψυχῆς ἐπιτεθυμηκὼς ὕβριν ἥγηται τὴν περὶ τὸ σῶμα τοῦ σώματος πλησμονήν, τὸ σῶφρον δὲ καὶ ἀνδρεῖον καὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ τὸ φρόνιμον αἰδούμενος ἅμα καὶ σεβόμενος ἁγνεύειν ἀεὶ μεθ' ἁγνεύοντος τοῦ ἐρω-
μένου βούλοιτ' ἄν· ὁ δὲ μιχθεὶς ἐξ ἀμφοῖν τρίτος ἔρως D
οὗτός ἐσθ' ὃν νῦν διεληλύθαμεν ὡς τρίτον. 93
ὄντων δὲ τούτων τοσούτων πότερον ἅπαντας δεῖ κωλύειν τὸν νόμον, ἀπείργοντα μὴ γίγνεσθαι ἐν ἡμῖν, ἢ δῆλον ὅτι τὸν μὲν ἀρετῆς τε ὄντα καὶ τὸν νέον ἐπιθυμοῦντα ὡς ἄριστον γίγνεσθαι βουλοίμεθ' ἂν ἡμῖν ἐν τῇ πόλει ἐνεῖναι, τοὺς δὲ δύο, εἰ δυνατὸν εἴη, κωλύοιμεν ἄν; ἢ πῶς λέγομεν, ὦ φίλε Μέγιλλε;

ΜΕ. Πάντῃ τοι καλῶς, ὦ ξένε, περὶ αὐτῶν τούτων εἴρηκας τὰ νῦν. E

ΑΘ. Ἔοικά γε, ὅπερ καὶ ἐτόπαζον, τυχεῖν τῆς σῆς, ὦ φίλε, ξυνῳδίας· τὸν δὲ νόμον ὑμῶν, ὅ τι νοεῖ περὶ τὰ τοιαῦτα, οὐδέν με ἐξετάζειν δεῖ, δέχεσθαι δὲ τὴν τῷ λόγῳ συγχώρησιν. Κλεινίᾳ δὲ μετὰ ταῦτα καὶ εἰσαῦθις περὶ αὐτῶν τούτων πειράσομαι ἐπᾴδων πείθειν. τὸ δέ μοι διδομένον ὑπὸ σφῷν ἴτω, καὶ διεξέλθωμεν πάντως τοὺς νόμους.

ΜΕ. Ὀρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Τέχνην δή τιν' αὖ τούτου τοῦ νόμου τῆς θέ-
σεως ἐν τῷ νῦν παρόντι τῇ μὲν ῥᾳδίαν ἔχω, τῇ δ' αὖ 838
τινὰ τρόπον παντάπασιν ὡς οἷόν τε χαλεπωτάτην.

ΜΕ. Πῶς δὴ λέγεις;

ΑΘ. Ἴσμεν που καὶ τὰ νῦν τοὺς πλείστους τῶν ἀν-
θρώπων, καίπερ παρανόμους ὄντας, ὡς εὖ τε καὶ ἀκρι- 94
βῶς εἴργονται τῆς τῶν καλῶν συνουσίας οὐκ ἄκοντες, ὡς οἷόν τε δὲ μάλιστα ἑκόντες.

ΜΕ. Πότε λέγεις;

ΑΘ. Ὅταν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφή τῳ γένωνται καλοί. καὶ περὶ υἱέος ἢ θυγατρὸς ὁ αὐτὸς νόμος ἄγραφος ὢν
ὡς οἷόν τε ἱκανώτατα φυλάττει μήτε φανερῶς μήτε λάθρᾳ B
συγκαθεύδοντα ἢ πως ἄλλως ἀσπαζόμενον ἅπτεσθαι τούτων· ἀλλ' οὐδ' ἐπιθυμία ταύτης τῆς συνουσίας τὸ παράπαν εἰσέρχεται τοὺς πολλούς.

ΜΕ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν σμικρὸν ῥῆμα κατασβέννυσι πάσας τὰς τοιαύτας ἡδονάς;

ΜΕ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΑΘ. Τὸ ταῦτα εἶναι φάναι μηδαμῶς ὅσια, θεομισῆ δὲ καὶ αἰσχρῶν αἴσχιστα. τὸ δ' αἴτιον ἆρ' οὐ τοῦτ' ἐστί, C
τὸ μηδένα ἄλλως λέγειν αὐτά, ἀλλ' εὐθὺς γενόμενον ἡμῶν ἕκαστον ἀκούειν τε λεγόντων ἀεὶ καὶ πανταχοῦ ταῦτα,

---

6. πρὸ τοῦ f𝔥: τοῦ pr. ΑΩυ, πρὸ abc. — 13. τηρεῖν b cum Αυ et pr. Ω. — 14. τί δὴ a. — 16. ἡμῖν om. a. — ξυμβάλοιτ' a. — 18. ἀνδρείας ac. — 41. ῥᾳδίᾳ a. — 43. τούτων a.

11. τῶν νέων r et corr. Α. — 12. εἶναι a. — 13. λέγωμεν a. — 26. τῇ - τῇ auctore Stephano bc: τὴν - τὴν cum libris a. — 34. ἀδελφή] ἀδελφοί a. — 41. κατασβεννύει γρ. ΑΩ.

ἐν γελοίοις τε ἅμα ἐν πάσῃ τε σπουδῇ τραγικῇ λεγομένη
πολλάκις, ὅταν ἢ Θυέστας ἤ τινας Οἰδίποδας εἰσάγωσιν,
ἢ Μακαρέας τινὰς ἀδελφαῖς μιχθέντας λαθραίως, ὀφθέν-
τας δὲ ἑτοίμως θάνατον αὑτοῖς ἐπιτιθέντας δίκην τῆς
ἁμαρτίας;
95 ΜΕ. Ὀρθότατα λέγεις τό γε τοσοῦτον, ὅτι τὸ τῆς
D φήμης θαυμαστήν τινα δύναμιν εἴληχεν, ὅταν μηδεὶς μη-
δαμῶς ἄλλως ἀναπνεῖν ἐπιχειρήσῃ ποτὲ παρὰ τὸν νόμον.
ΑΘ. Οὐκοῦν ὀρθὸν τὸ νῦν δὴ ῥηθέν, ὅτι νομοθέτῃ
βουλομένῳ τινὰ ἐπιθυμίαν δουλώσασθαι τῶν διαφερόντως
τοὺς ἀνθρώπους δουλουμένων ῥᾴδιον γνῶναί γε ὅντινα
τρόπον χειρώσαιτ' ἄν· ὅτι καθιερώσας ταύτην τὴν φήμην
παρὰ πᾶσι δούλοις τε καὶ ἐλευθέροις καὶ παισὶ καὶ γυ-
ναιξὶ καὶ ὅλῃ τῇ πόλει κατὰ τὰ αὐτά, οὕτω τὸ βεβαιό-
E τατον ἀπειργασμένος ἔσται περὶ τοῦτον τὸν νόμον.
ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν· ὅπως δὲ αὖ τὸ τοιοῦτον ἐθέ-
λοντας λέγειν πάντας δυνατὸν ἔσται ποτὲ παρασχεῖν.
ΑΘ. Καλῶς ὑπέλαβες· αὐτὸ γὰρ τοῦτο ἦν τὸ παρ'
ἐμοῦ λεχθέν, ὅτι τέχνην ἐγὼ πρὸς τοῦτον τὸν νόμον
ἔχοιμι τοῦ κατὰ φύσιν χρῆσθαι τῇ τῆς παιδογονίας συν-
ουσίᾳ, τοῦ μὲν ἄρρενος ἀπεχομένους μὴ κτείνοντάς τε
ἐκ προνοίας τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, μηδ' εἰς πέτρας
839 τε καὶ λίθους σπείροντας, οὗ οὐ μήποτε φύσιν τὴν αὑτοῦ
ῥιζωθὲν λήψεται γόνιμον, ἀπεχομένους δὲ ἀρούρας θη-
96 λείας πάσης, ἐν ᾗ μὴ βούλοιτ' ἄν σοι φύεσθαι τὸ σπαρέν.
ὁ δὴ νόμος οὗτος διηνεκὴς μὲν γενόμενος ἅμα καὶ κρα-
τήσας, καθάπερ νῦν περὶ τὰς τῶν γονέων συμμίξεις κρατεῖ,
ἐὰν καὶ περὶ τὰς ἄλλας νικήσῃ δικαίως, μυρία ἀγαθὰ
647 ἔχει. κατὰ φύσιν μὲν γὰρ πρῶτον κεῖται, λύττης δὲ ἐρω-
τικῆς καὶ μανίας καὶ μοιχειῶν πασῶν καὶ πωμάτων καὶ
B σιτίων εἴργεσθαι ποιεῖ τῶν ἀμέτρων πάντων, γυναιξί τε
αὑτῶν οἰκείους εἶναι καὶ φίλους, ἄλλα τε πάμπολλα
ἀγαθὰ γίγνοιτ' ἄν, εἴ τοῦ νόμου τις τούτου δύναιτο
ἐγκρατὴς εἶναι. τάχα δ' ἂν ἡμῖν τις παραστὰς ἀνὴρ σφο-
δρὸς καὶ νέος, πολλοῦ σπέρματος μεστός, ἀκούων τιθε-
μένου τοῦ νόμου λοιδορήσειεν ἂν ὡς ἀνόητα καὶ ἀδύνατα
τιθέντων νόμιμα, καὶ βοῆς πάντα ἐμπλήσειε. πρὸς ἃ δὴ
καὶ βλέψας ἐγὼ τοῦτο εἶπον τὸ ῥῆμα, ὥς τινα τέχνην
C κεκτήμην, τῇ μὲν ῥᾴστην ἁπασῶν, τῇ δὲ χαλεπωτάτην,
πρὸς τὸ τοῦτον τιθέντα ἐμμεῖναι τὸν νόμον. νοῆσαι μὲν
γὰρ δὴ ῥᾷστον ὡς δυνατόν τέ ἐστι καὶ ὅπῃ. φαμὲν γὰρ
δὴ καθιερωθὲν τοῦτο ἱκανῶς τὸ νόμιμον πᾶσαν ψυχὴν
δουλώσεσθαι καὶ παντάπασι μετὰ φόβου ποιήσειν πείθε-
σθαι τοῖς τεθεῖσι νόμοις. ἀλλὰ γὰρ εἰς τοῦτο προβέβηκε
νῦν ὥστ' οὐδ' ἂν ποτε γενέσθαι δοκεῖ, καθάπερ τὸ τῶν
ξυσσιτίων ἐπιτήδευμα ἀπιστεῖται, μὴ δυνατὸν εἶναι δύ-
E νασθαι διὰ βίου πόλιν ὅλην ζῆν πράττουσαν τοῦτο· ἐλεγ-
χθὲν δ' ἔργῳ καὶ γενόμενον παρ' ὑμῖν, ὅμως ἔτι τό γε 97
γυναικῶν οὐδὲ ἐν ταῖς ὑμετέραις πόλεσι δοκεῖ φύσιν ἔχειν
γίγνεσθαι. ταύτῃ δ' αὖ διὰ τὴν τῆς ἀπιστίας ῥώμην εἴρη-
κα ἀμφότερα ταῦτα εἶναι παγχάλεπα μεῖναι κατὰ νόμον.
ΜΕ. Ὀρθῶς γε σὺ λέγων.
ΑΘ. Ὡς δ' οὖν οὐκ ἔστιν ὑπὲρ ἄνθρωπον, οἷόν τε
δὲ γενέσθαι, βούλεσθε ὑμῖν πειραθῶ τινὰ λόγον ἐχόμενον
πιθανότητος εἰπεῖν τινός;
ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;
ΑΘ. Πότερον οὖν τις ἀφροδισίων ῥᾷον ἂν ἀπέχοιτο, E
καὶ τὸ ταχθὲν ἐθέλοι περὶ αὐτὰ μετρίως ποιεῖν, εὖ τὸ
σῶμα ἔχων καὶ μὴ ἰδιωτικῶς ἢ φαύλως;
ΚΛ. Πολύ που μᾶλλον μὴ ἰδιωτικῶς.
ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐκ ἴσμεν τὸν Ταραντῖνον Ἴκκον ἀκοῇ
διὰ τὸν Ὀλυμπίασί τε ἀγῶνα καὶ τοὺς τε ἄλλους, ὧν 840
διὰ φιλονεικίαν καὶ τέχνην καὶ τὸ μετὰ τοῦ σωφρονεῖν
ἀνδρεῖον ἐν τῇ ψυχῇ κεκτημένος, ὡς λόγος, οὔτε τινὸς
πώποτε γυναικὸς ἥψατο οὐδ' αὖ παιδὸς ἐν ὅλῃ τῇ τῆς
ἀσκήσεως ἀκμῇ; καὶ δὴ καὶ Κρίσωνα καὶ Ἄστυλον καὶ
Διόπομπον καὶ ἄλλους παμπόλλους ὁ αὐτός που λόγος
ἔχει. καίτοι τῶν γ' ἐμῶν καὶ σῶν πολιτῶν, ὦ Κλεινία, 98
πολὺ κάκιον ἦσαν πεπαιδευμένοι τὰς ψυχάς, τὰ δὲ σώ-
ματα πολὺ μᾶλλον σφριγῶντες. D
ΚΛ. Ἀληθῆ ταῦτα λέγεις, ὅτι σφόδρα ὑπὸ τῶν πα-
λαιῶν ἐστιν εἰρημένα περὶ τούτων τῶν ἀθλητῶν ὡς ὄντως
ποτὲ γενόμενα.
ΑΘ. Τί οὖν; οἱ μὲν ἄρα νίκης ἕνεκα πάλης καὶ δρό-
μων καὶ τῶν τοιούτων ἐτόλμησαν ἀπέχεσθαι λεγομένου
πράγματος ὑπὸ τῶν πολλῶν εὐδαίμονος, οἱ δὲ ἡμέτεροι
παῖδες ἀδυνατήσουσι καρτερεῖν πολὺ καλλίονος ἕνεκα νίκης,
ἣν ἡμεῖς καλλίστην ἐκ παίδων πρὸς αὐτοὺς λέγοντες ἐν
μύθοις τε καὶ ἐν ῥήμασι καὶ ἐν μέλεσιν ᾄδοντες, ὡς C
εἰκός, κηλήσομεν;
ΚΛ. Ποίας;
ΑΘ. Τῆς τῶν ἡδονῶν νίκης ἐγκρατεῖς ὄντας ἂν ζῆν
εὐδαιμόνως, ἡττωμένους δὲ τοὐναντίον ἅπαν. πρὸς δὲ
τούτοις ἔτι φόβος ὁ τοῦ μηδαμῇ μηδαμῶς ὅσιον αὐτὸ
εἶναι δύναμιν ἡμῖν οὐκ ἄρα ἕξει κρατεῖν ὧν ἄλλοι κεκρα-
τήκασι τούτων ὄντες χείρονες;
ΚΛ. Εἰκός γ' οὖν.
ΑΘ. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐνταῦθά ἐσμεν τούτου τοῦ νομί-
μου πέρι, διὰ κάκην δὲ τὴν τῶν πολλῶν εἰς ἀπορίαν ἐπέ- D
σομεν, φημὶ τὸ μὲν ἡμέτερον νόμιμον ἀτεχνῶς δεῖν περὶ 99
αὐτῶν τούτων πορεύεσθαι λέγον ὡς οὐ δεῖ χείρους ἡμῖν
εἶναι τοὺς πολίτας ὀρνίθων καὶ ἄλλων θηρίων πολλῶν,
οἳ κατὰ μεγάλας ἀγέλας γεννηθέντες μέχρι μὲν παιδογο-
νίας ἤΐθεοι καὶ ἀκήρατοι γάμων τε ἁγνοὶ ζῶσιν, ὅταν

1. λεγομένων Astius, λεγόμενα Orellius. — 4. ἑαυτοῖς a. — 23. οὗ οὐ Astius: οὗ abc. — 30. κομάτων a. — 31. σίτων c. — 34. ταχὺ Α et pr. Ω. — 39. κεκτήμην cum Astio bc: κεκτήμην a. — 45. τότε ΛΩfϑr. — δοκῇ a.
4. εἶναι ταῦτα Ξa. — 15. Ὀλυμπίασί Astius: Ὀλυμπιάσι abc. — τε ante ἄλλους exterminandum videtur Astio. — ὧν] ὡς Heindorfius. — 19. Κρίσσωνα a. — Ἄστυλλον a. — 24. ὅτι] ἃ a. — 38. ἄρα a. — 41. νόμου a. — 44. λέγων a. — 45. θηρίων ἄλλων a. — 46. γεννηθέντες va.

δ' εἰς τοῦτο ἡλικίας ἔλθωσι, συνδυασθέντες ἄῤῥην θηλείᾳ κατὰ χάριν καὶ θήλεια ἄῤῥενι τὸν λοιπὸν χρόνον ὁσίως E καὶ δικαίως ζῶσιν, ἐμμένοντες βεβαίως ταῖς πρώταις τῆς φιλίας ὁμολογίαις· δεῖν δὴ θηρίων γε αὐτοὺς ἀμείνους εἶναι. ἐὰν δ' οὖν ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων τῶν πλείστων διαφθείρωνται, τὴν λεγομένην ἄτακτον Ἀφροδίτην ἐν αὐτοῖς ὁρῶντές τε καὶ ἀκούοντες μέγιστον δυναμένην, καὶ οὕτω δὴ μὴ δυνατοὶ γίγνωνται κατακρατεῖν, δεύτερον νόμον ἐπ' αὐτοῖς μηχανᾶσθαι χρὴ τοὺς νομοφύλακας νομοθέτας γενομένους.

841 ΚΛ. Τίνα δὴ συμβουλεύεις αὐτοῖς τίθεσθαι νόμον, ἐὰν ὁ νῦν τιθέμενος αὐτοὺς ἐκφύγῃ;

ΑΘ. Δῆλον ὅτι τὸν ἐχόμενον τούτου δεύτερον, ὦ Κλεινία.

ΚΛ. Τίνα λέγεις;

ΑΘ. Ἀγύμναστον ὅ τι μάλιστα ποιεῖν τὴν τῶν ἡδονῶν ῥώμην, τὴν ἐπίχυσιν καὶ τροφὴν αὐτῆς διὰ πόνων ἄλλοσε τρέποντα τοῦ σώματος. εἴη δ' ἂν τοῦτο, εἰ ἀναί- 100 δεια μὴ ἐνείη τῇ τῶν ἀφροδισίων χρήσει· σπανίῳ γὰρ B αὖ τῷ τοιούτῳ δι' αἰσχύνην χρώμενοι ἀσθενεστέραν ἂν αὐτὴν δέσποιναν κτῷντο, ὀλιγάκις χρώμενοι. τὸ δὴ λανθάνειν τούτων δρῶντά τι καλὸν παρ' αὐτοῖς ἔστω νόμιμον, ἔθει καὶ ἀγράφῳ νομισθὲν νόμῳ, τὸ δὲ μὴ λανθάνειν αἰσχρόν, ἀλλ' οὐ τὸ μὴ πάντως δρᾶν. οὕτω τοῦτο αἰσχρὸν αὖ καὶ καλὸν δευτέρως ἂν ἡμῖν ἐν νόμῳ γενόμενον κέοιτο, ὀρθότητα ἔχον δευτέραν, καὶ τοὺς τὰς φύσεις διεφθαρμένους, οὓς ἥττους αὐτῶν προσαγορεύομεν, ἓν C γένος ὄν, περιλαβὸν τὰ τρία γένη, βιάζοιτ' ἂν μὴ παρανομεῖν.

ΚΛ. Ποῖα δή;

ΑΘ. Τό τε θεοσεβὲς ἅμα καὶ φιλότιμον καὶ τὸ μὴ τῶν σωμάτων ἀλλὰ τῶν τρόπων τῆς ψυχῆς ὄντων καλῶν γεγονὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ. ταῦτα δὴ καθάπερ ἴσως ἐν μύθῳ τὰ νῦν λεγόμεν' ἐστὶν εὐχαί, πολὺ γε μὴν ἄριστα, εἴπερ γίγνοιτο ἐν πάσαις πόλεσι, γίγνοιτο ἄν. τάχα δ' ἄν, εἰ D θεὸς ἐθέλοι, κἂν δυοῖν θάτερα βιασαίμεθα περὶ ἐρωτικῶν, ἢ μηδένα τολμᾶν μηδενὸς ἅπτεσθαι τῶν γενναίων ἅμα καὶ ἐλευθέρων πλὴν γαμετῆς ἑαυτοῦ γυναικός, ἄθυτα δὲ παλλακῶν σπέρματα καὶ νόθα μὴ σπείρειν μηδὲ ἄγονα ἀῤῥένων παρὰ φύσιν· ἢ τὸ μὲν τῶν ἀῤῥένων πάμπαν 101 ἀφελοίμεθ' ἄν, τὸ δὲ γυναικῶν, εἴ τις συγγίγνοιτό τινι 818 πλὴν ταῖς μετὰ θεῶν καὶ ἱερῶν γάμων ἐλθούσαις εἰς τὴν E οἰκίαν, ὠνηταῖς εἴτε ἄλλῳ ὁτῳοῦν τρόπῳ κτηταῖς, μὴ λανθάνων ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας πάσας, τάχ' ἂν ἄτιμον αὐτὸν τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπαίνων νομοθετοῦντες ὀρθῶς ἂν δόξαιμεν νομοθετεῖν, ὡς ὄντως ὄντα ξενικόν. οὗτος δὴ νόμος, εἴτε εἷς εἴτε δύο αὐτοὺς χρὴ προσαγορεύειν, κείσθω περὶ ἀφροδισίων καὶ ἁπάντων τῶν ἐρωτικῶν, ὅσα πρὸς ἀλλήλους διὰ τὰς τοιαύτας ἐπιθυμίας ὁμιλοῦντες 842 ὀρθῶς τε καὶ οὐκ ὀρθῶς πράττομεν.

ΜΕ. Καὶ τοίνυν, ὦ ξένε, ἐγὼ μέν τοι σφόδρα δεχοίμην ἂν τοῦτον τὸν νόμον, ὁ δὲ δὴ Κλεινίας αὐτὸς φραζέτω τί ποτε περὶ αὐτῶν διανοεῖται.

ΚΛ. Ἔσται ταῦτα, ὦ Μέγιλλε, ὁπόταν γε δή μοι δόξῃ τις παραπεπτωκέναι καιρός· νῦν μὴν ἐῶμεν τὸν ξένον ἔτι εἰς τὸ πρόσθεν προϊέναι τῶν νόμων.

ΜΕ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Ἀλλὰ μὴν νῦν γε προϊόντες ἤδη σχεδόν ἐσμεν B ἐν τῷ κατεσκευάσθαι μὲν ξυσσίτια, ὅ φαμεν ἄλλοθι μὲν ἂν χαλεπὸν εἶναι, ἐν Κρήτῃ δὲ οὐδεὶς ἄλλως ἂν ὑπολάβοι δεῖν γίγνεσθαι. τὸ δὲ τίνα τρόπον, πότερον ὡς ἐνθάδε ἢ καθάπερ ἐν Λακεδαίμονι, ἢ παρὰ ταῦτα ἔστι τι τρίτον εἶδος ξυσσιτίων ἀμφοῖν τούτοιν ἄμεινον ἂν ἔχον, τοῦτο οὔτ' ἐξευρεῖν μοι χαλεπὸν εἶναι δοκεῖ μέγα τε ἀγα- 102 θὸν εὑρεθὲν οὐδὲν ἀπεργάσεσθαι· καὶ γὰρ νῦν ἐμμελῶς ἔχειν κατεσκευασμένα. C

Τούτοις δ' ἐστὶν ἀκόλουθον ἡ τοῦ βίου κατασκευή, τίν' αὐτοῖς ἂν τρόπον ἕποιτο. βίος δὴ ἄλλαις μὲν πόλεσι παντοδαπῶς ἂν καὶ πολλαχόθεν εἴη, μάλιστα δὲ ἐκ διπλασίων ἢ τούτοις. ἐκ γῆς γὰρ καὶ ἐκ θαλάττης τοῖς πλείστοις τῶν Ἑλλήνων ἐστὶ κατεσκευασμένα τὰ περὶ τὴν τροφήν, τούτοις δὲ μόνον ἐκ γῆς. τῷ μὲν οὖν νομοθέτῃ τοῦτο ῥᾷον· οὐ γὰρ μόνον ἡμίσεις αὖ γίγνονται νόμοι μέτριοι, πολὺ δ' ἐλάττους, ἔτι δ' ἐλευθέροις ἀνθρώποις D μᾶλλον πρέποντες. ναυκληρικῶν μὲν γὰρ καὶ ἐμπορικῶν καὶ καπηλευτικῶν καὶ πανδοκεύσεων καὶ τελωνικῶν καὶ μεταλλειῶν καὶ δανεισμῶν καὶ ἐπιτόκων τόκων καὶ ἄλλων μυρίων τοιούτων τὰ πολλὰ ἀπήλλακται χαίρειν αὐτοῖς εἰπὼν ὁ περὶ ταύτην τὴν πόλιν νομοθέτης, γεωργοῖς δὲ καὶ νομεῦσι καὶ μελιττουργοῖς καὶ τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα φυλακτηρίοις τε καὶ ἐπιστάταις ὀργάνων νομοθετήσει, τὰ μέγιστα ἤδη νενομοθετηκὼς περὶ γάμους ἅμα καὶ γενέσεις E παίδων καὶ τροφάς, ἔτι δὲ καὶ παιδείας ἀρχῶν τε καταστάσεις ἐν τῇ πόλει. νῦν δ' ἐπὶ τοὺς τὴν τροφὴν καὶ ὅσοι περὶ αὐτὴν ταύτην συνδιαπονοῦσιν, ἀναγκαῖον νομο- 103 θετοῦντά ἐστι τρέπεσθαι. Πρῶτον δὴ νόμοι ἔστωσαν λεγόμενοι τοὔνομα γεωργικοί. Διὸς ὁρίου μὲν πρῶτος νόμος ὅδε εἰρήσθω· μὴ κινείτω γῆς ὅρια μηδεὶς μήτε οἰκείου πολίτου γείτονος μήτε ὁμοτέρμονος, ἐπ' ἐσχατιᾶς κεκτημένος ἄλλῳ ξένῳ γειτονῶν, νομίσας τὸ τἀκίνητα 843 κινεῖν ἀληθῶς τοῦτο εἶναι, βουλέσθω δὲ πᾶς πέτρον ἐπιχειρῆσαι κινεῖν τὸν μέγιστον ἄλλον [πλὴν ὅρον] μᾶλλον ἢ σμικρὸν λίθον ὁρίζοντα φιλίαν τε καὶ ἔχθραν ἔνορκον παρὰ θεῶν· τοῦ μὲν γὰρ ὁμόφυλος Ζεὺς μάρτυς, τοῦ δὲ

1. ἔλθωσιν a. — 24. δρᾶν οὕτω, τοῦτο αἰσχρὸν αὖ. καὶ a. — 27. προσαγορεύοιμεν Ξa.
5. ὅδε δὲ Κλεινίας a c. — 12. κατασκευάζεσθαι V c. — 13. ἄλλος ΑΞΩυfђr. — 18. εὑρηθὲν cum Bekkeri operis c. — ἀπεργάσασθαι ΞΩ, ἀπεργάσασθαι fђr, quod praeferenti Stallbaumio non obtemperarunt operae. — 19. ἔχει a. — 22. παντοδαπὸς a. — 41. ὅδε νόμος a. — 45. πλὴν ὅρον μᾶλλον om. ђ, πλὴν ὅρον cum Astio ante nos secl. b c. — 46. τε om. a b.

ξένιος, οἳ μετὰ πολέμων τῶν ἐχθίστων ἐγείρονται· καὶ ὁ
μὲν πεισθεὶς τῷ νόμῳ ἀναίσθητος τῶν ἀπ' αὐτοῦ κακῶν
γίγνοιτ' ἄν, καταφρονήσας δὲ διτταῖς δίκαις ἔνοχος ἔστω,
μιᾷ μὲν παρὰ θεῶν καὶ πρώτῃ, δευτέρᾳ δὲ ὑπὸ νόμου.
B μηδεὶς γὰρ ἑκὼν κινείτω γῆς ὅρια γειτόνων· ὃς δ' ἂν
κινήσῃ, μηνυέτω μὲν ὁ βουλόμενος τοῖς γεωμόροις, οἱ δὲ
εἰς τὸ δικαστήριον ἀγόντων· ἣν δέ τις ὄφλῃ τὴν τοιαύτην
δίκην, ὡς ἀνάδαστον γῆν λάθρᾳ καὶ βίᾳ ποιοῦντος τοῦ
ὄφλοντος, τιμάτω τὸ δικαστήριον ὅ τι ἂν δέῃ πάσχειν ἢ
ἀποτίνειν τὸν ἡττηθέντα. Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο βλάβαι πολ-
λαὶ καὶ σμικραὶ γειτόνων γιγνόμεναι, διὰ τὸ θαμίζειν
104 ἔχθρας ὄγκον μέγαν ἐντίκτουσαι, χαλεπὴν καὶ σφόδρα πι-
C κρὰν γειτονίαν ἀπεργάζονται. διὸ χρὴ πάντως εὐλαβεῖσθαι
γείτονα γείτονι μηδὲν ποιεῖν διάφορον, τῶν τε ἄλλων
πέρι καὶ δὴ καὶ ἐπεργασίας ξυμπάσης σφόδρα διευλαβού-
μενον· τὸ μὲν γὰρ βλάπτειν οὐδὲν χαλεπὸν ἀλλ' ἀνθρώ-
που παντός, τὸ δ' ἐπωφελεῖν οὐδαμῇ ἅπαντος. ὃς δ' ἂν
ἐπεργάζηται τὰ τοῦ γείτονος ὑπερβαίνων τοὺς ὅρους, τὸ
μὲν βλάβος ἀποτινέτω, τῆς δὲ ἀναιδείας ἅμα καὶ ἀνελευ-
D θερίας ἕνεκα ἰατρευόμενος διπλάσιον τοῦ βλάβους ἄλλο
ἐκτισάτω τῷ βλαφθέντι. τούτων δὲ καὶ ἁπάντων τῶν
τοιούτων ἐπιγνώμονές τε καὶ δικασταὶ καὶ τιμηταὶ γιγνέ-
σθων ἀγρονόμοι, τῶν μὲν μειζόνων, καθάπερ ἐν τοῖς
πρόσθεν εἴρηται, πᾶσα ἡ τοῦ δωδεκατημορίου τάξις,
τῶν ἐλαττόνων δὲ οἱ φρούραρχοι τούτων. καὶ ἐάν τις
βοσκήματα ἐπινέμῃ, τὰς βλάβας ὁρῶντες κρινόντων καὶ
τιμώντων. καὶ ἐὰν ἑσμοὺς ἀλλοτρίους σφετερίζῃ τις τῇ
E τῶν μελιττῶν ἡδονῇ ξυνεπόμενος, καὶ κατακρούων οὕτως
οἰκειῶται, τινέτω τὴν βλάβην. καὶ ἐὰν πυρεύων τὴν ὕλην
μὴ διευλαβηθῇ τῶν τοῦ γείτονος, τὴν δόξασαν ζημίαν
τοῖς ἄρχουσι ζημιούσθω. καὶ ἐὰν φυτεύων μὴ ἀπολείπῃ
105 τὸ μέτρον τῶν τοῦ γείτονος χωρίων, καθάπερ εἴρηται καὶ
πολλοῖς νομοθέταις ἱκανῶς, ὧν τοῖς νόμοις χρὴ προσχρῆ-
σθαι καὶ μὴ πάντα ἀξιοῦν πολλὰ καὶ σμικρὰ καὶ τοῦ
ἐπιτυχόντος νομοθέτου γιγνόμενα τὸν μείζω πόλεως κοσμη-
844 τὴν νομοθετεῖν, ἐπεὶ καὶ τῶν ὑδάτων πέρι γεωργοῖσι
παλαιοὶ καὶ καλοὶ νόμοι κείμενοι οὐκ ἄξιοι παροχετεύειν
λόγοις, ἀλλ' ὁ βουληθεὶς ἐπὶ τὸν αὑτοῦ τόπον ἄγειν
ὕδωρ ἀγέτω μὲν ἀρχόμενος ἐκ τῶν κοινῶν ναμάτων, μὴ
ὑποτέμνων πηγὰς φανερὰς ἰδιώτου μηδενός, ᾗ δ' ἂν βού-
ληται ἄγειν, πλὴν δι' οἰκίας ἢ ἱερῶν τινῶν ἢ καὶ μνη-
μάτων, ἀγέτω, μὴ βλάπτων πλὴν αὐτῆς τῆς ὀχεταγωγίας·
ἀνυδρία δὲ εἴ τισι τόποις ξύμφυτος ἐκ γῆς τὰ ἐκ Διὸς
B ἰόντα ἀποστέγει νάματα, καὶ ἐλλείπει τῶν ἀναγκαίων πω-
μάτων, ὀρυττέτω μὲν ἐν τῷ αὑτοῦ χωρίῳ μέχρι τῆς κερα-
μίδος γῆς, ἐὰν δ' ἐν τούτῳ τῷ βάθει μηδαμῶς ὕδατι
προστυγχάνῃ, παρὰ τῶν γειτόνων ὑδρευέσθω μέχρι τοῦ
ἀναγκαίου πώματος ἑκάστοις τῶν οἰκετῶν· ἐὰν δὲ δι' 640
ἀκριβείας ᾖ καὶ τοῖς γείτοσι, τάξιν τῆς ὑδρείας ταξάμε-
νος παρὰ τοῖς ἀγρονόμοις, ταύτην ἡμέρας ἑκάστης κομι-
ζόμενος, οὕτω κοινωνείτω τοῖς γείτοσιν ὕδατος. ἐὰν δὲ C
ἐκ Διὸς ὕδατα γιγνόμενα, τὸν ἐπάνω γεωργοῦντα ἢ καὶ
ὁμότοιχον οἰκοῦντα τῶν ὑποκάτω βλάπτῃ τις μὴ διδοὺς
ἐκροήν, ἢ τοὐναντίον ὁ ἐπάνω μεθιεὶς εἰκῇ τὰ ῥεύματα 106
βλάπτῃ τὸν κάτω, καὶ περὶ ταῦτα μὴ ἐθέλωσι διὰ ταῦτα
κοινωνεῖν ἀλλήλοις, ἐν ἄστει μὲν ἀστυνόμον, ἐν ἀγρῷ δὲ
ἀγρονόμον ἐπάγων ὁ βουλόμενος ταξάσθω τί χρὴ ποιεῖν
ἑκάτερον· ὁ δὲ μὴ ἐμμένων ἐν τῇ τάξει φθόνου θ' ἅμα
καὶ δυσκόλου ψυχῆς ὑπεχέτω δίκην, καὶ ὄφλων διπλάσιον D
τὸ βλάβος ἀποτινέτω τῷ βλαφθέντι, μὴ ἐθελήσας τοῖς
ἄρχουσι πείθεσθαι. Ὀπώρας δὲ δὴ χρὴ κοινωνίαν ποιεῖσθαι
πάντας τοιάνδε τινά. διττὰς ἡμῖν δωρεὰς ἡ θεὸς ἔχει
χάριτος αὕτη, τὴν μὲν παιδείαν Διονυσιάδα ἀθησαύρι-
στον, τὴν δ' εἰς ἀπόθεσιν γενομένην κατὰ φύσιν. ἔστω
δὴ περὶ ὀπώρας ὅδε νόμος ταχθείς. ὃς ἂν ἀγροίκου ὀπώ-
ρας γεύσηται, βοτρύων εἴτε καὶ σύκων, πρὶν ἐλθεῖν τὴν
ὥραν τὴν τοῦ τρυγᾶν ἀρκτούρῳ ξύνδρομον, εἴτ' ἐν τοῖς E
αὑτοῦ χωρίοις εἴτε καὶ ἐν ἄλλων, ἱερὰς μὲν πεντήκοντα
ὀφειλέτω τῷ Διονύσῳ δραχμάς, ἐὰν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ δρέπῃ,
ἐὰν δ' ἐκ τῶν γειτόνων, μνᾶν, ἐὰν δ' ἐξ ἄλλων, δύο
μέρη τῆς μνᾶς. ὃς δ' ἂν τὴν γενναίαν νῦν λεγομένην στα-
φυλὴν ἢ τὰ γενναῖα σῦκα ἐπονομαζόμενα ὀπωρίζειν βού-
ληται, ἐὰν μὲν ἐκ τῶν οἰκείων λαμβάνῃ, ὅπως ἂν ἐθέλῃ
καὶ ὁπόταν βούληται καρπούσθω, ἐὰν δ' ἐξ ἄλλων μὴ
πείσας, ἑπομένως τῷ νόμῳ τῷ μὴ κινεῖν ὅ τι μὴ κατέ-
θετο, ἐκείνως ἀεὶ ζημιούσθω. ἐὰν δὲ δὴ δοῦλος μὴ πεί- 107
σας τὸν δεσπότην τῶν χωρίων ἅπτηταί του τῶν τοιού- 845
των, κατὰ ῥᾶγα βοτρύων καὶ σῦκον συκῆς ἰσαρίθμους
πληγὰς τούτοις μαστιγούσθω. μέτοικος δὲ ὠνούμενος τὴν
γενναίαν ὀπώραν ὀπωριζέτω, ἐὰν βούληται. ἐὰν δὲ ξένος
ἐπιδημήσας ὀπώρας ἐπιθυμῇ φαγεῖν διαπορευόμενος τὰς
ὁδούς, τῆς μὲν γενναίας ἁπτέσθω, ἐὰν βούληται, μεθ'
ἑνὸς ἀκολούθου χωρὶς τιμῆς, ξένια δεχόμενος, τῆς δὲ B
ἀγροίκου λεγομένης καὶ τῶν τοιούτων ὁ νόμος εἰργέτω
μὴ κοινωνεῖν ἡμῖν τοὺς ξένους· ἐὰν δέ τις ἀΐστωρ ὢν
αὐτὸς ἢ δοῦλος ἅψηται, τὸν μὲν δοῦλον πληγαῖς κολάζειν,
τὸν δὲ ἐλεύθερον ἀποπέμπειν νουθετήσαντα καὶ διδά-
ξαντα τῆς ἄλλης ὀπώρας ἅπτεσθαι τῆς εἰς ἀπόθεσιν
ἀσταφίδος οἴνου τε καὶ ξηρῶν σύκων ἀνεπιτηδείου κεκτῆ-
σθαι. ἀπίων δὲ πέρι καὶ μήλων καὶ ῥοῶν καὶ πάντων
τῶν τοιούτων, αἰσχρὸν μὲν μηδὲν ἔστω λάθρᾳ λαμβάνειν, C
ὁ δὲ ληφθεὶς ἐντὸς τριάκοντα ἐτῶν γεγονὼς τυπτέσθω
καὶ ἀμυνέσθω ἄνευ τραυμάτων, δίκην δ' εἶναι ἐλευθέρῳ
τῶν τοιούτων πληγῶν μηδεμίαν· ξένῳ δέ, καθάπερ ὀπώ-

8. τοῦ ὄφλοντος cum Astio secl. c. — 15. ἐπ' ἐργασίας ΑΞ et corr. Ω. — σφόδρα ἀεὶ διευλαβούμενον a. — 44. ἀποστέγειν ΑΞΩvfħr. — πομάτων a. — 45. κεραμίτιδος Ξac.

1. πόματος a. — 11. ἐν delendum censet Winckelmannus. — 14. δὴ om. ac. — κοινωνίας Ξa. — 16. χάρις τις αὕτη Winckelmannus. — παιδείαν Διονυσιάδα] Vid. Winckelm. in Act. Soc. Gr. vol. II. p. 17. — 26. ἐκ om. a. — 27. καρπούσθω] δρεπέσθω a. — 28. ἑπομένως Stephanus: ἑπόμενος abc. — 31. σῦκον] σύκων a.

ρας, ἐξέστω καὶ τῶν τοιούτων μέτοχον εἶναι· ἐὰν δὲ
108 πρεσβύτερος ὢν ἅπτηται τούτων, φαγὼν αὐτοῦ καὶ ἀπο-
φέρων μηδέν, καθάπερ ὁ ξένος, ταύτῃ κοινωνείτω τῶν
τοιούτων ἁπάντων, μὴ πειθόμενος δὲ τῷ νόμῳ κινδυ-
D νευέτω ἀναγώνιστος γίγνεσθαι περὶ ἀρετῆς, ἐὰν εἰς τότε
τὰ τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ τοὺς τότε κριτάς τις ἀναμιμνήσκῃ.
Ὕδωρ δὲ πάντων μὲν τὸ περὶ τὰς κηπείας διαφερόντως
τρόφιμον, εὐδιάφθαρτον δέ· οὔτε γὰρ γῆν οὔτε ἥλιον
οὔτε πνεύματα, τοῖς ὕδασι ξύντροφα τῶν ἐκ γῆς ἀνα-
βλαστανόντων, ῥᾴδιον φθείρειν φαρμακεύσεσιν ἢ ἀποτρο-
παῖς ἢ καὶ κλοπαῖς, περὶ δὲ τὴν ὕδατος φύσιν ἐστὶ τὰ
E τοιαῦτα ξύμπαντα δυνατὰ γίγνεσθαι. διὸ δὴ βοηθοῦ
δεῖται νόμου. ἔστω τοίνυν ὅδε περὶ αὐτοῦ· ἄν τις δια-
φθείρῃ ἑκὼν ὕδωρ ἀλλότριον, εἴτε καὶ πηγαῖον εἴτε καὶ
συναγυρτόν, φαρμακείαις ἢ σκάμμασιν ἢ κλοπαῖς, ὁ βλα-
πτόμενος δικαζέσθω πρὸς τοὺς ἀστυνόμους, τὴν ἀξίαν
τῆς βλάβης ἀπογραφόμενος· ἂν δέ τις ὄφλῃ φαρμακείαις
τισὶ βλάπτων, πρὸς τῷ τιμήματι καθηράτω τὰς πηγὰς ἢ
τἀγγεῖον τοῦ ὕδατος, ὅπῃπερ ἂν οἱ τῶν ἐξηγητῶν νόμοι
ἀφηγῶνται δεῖν γίγνεσθαι τὴν κάθαρσιν ἑκάστοτε καὶ ἑκά-
στοις. Περὶ δὲ ξυγκομιδῆς τῶν ὡραίων ἁπάντων, ἐξέστω
846 τῷ βουλομένῳ τὸ ἑαυτοῦ διὰ παντὸς τόπου κομίζεσθαι,
ὅπῃπερ ἂν ἢ μηδὲν μηδένα ζημιοῖ ἢ τριπλάσιον αὐτὸς
109 κέρδος τῆς τοῦ γείτονος ζημίας κερδαίνῃ. τούτων δὲ
ἐπιγνώμονας τοὺς ἄρχοντας γίγνεσθαι, καὶ τῶν ἄλλων
ἁπάντων ὅσα τις ἂν ἑκὼν ἄκοντα βλάπτῃ βίᾳ ἢ λάθρᾳ,
αὐτὸν ἢ τῶν αὐτοῦ τι, διὰ τῶν αὑτοῦ κτημάτων. πάντα
τὰ τοιαῦτα τοῖς ἄρχουσιν ἐπιδεικνὺς τιμωρείσθω μέχρι
τριῶν μνῶν ὄντος τοῦ βλάβους· ἐὰν δ' ἔγκλημά τῳ μεῖζον
B ἄλλῳ πρὸς ἄλλον γίγνηται, πρὸς τὰ κοινὰ δικαστήρια φέ-
ρων τὴν δίκην τιμωρείσθω τὸν ἀδικοῦντα. ἐὰν δέ τις
τῶν ἀρχόντων δοκῇ μετ' ἀδίκου γνώμης κρίνειν τὰς ζη-
μίας, τῶν διπλασίων ὑπόδικος ἔστω τῷ βλαφθέντι. τὰ
δὲ αὖ τῶν ἀρχόντων ἀδικήματα εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια
ἐπανάγειν τὸν βουλόμενον ἑκάστων τῶν ἐγκλημάτων.
μυρία δὲ ταῦτα ὄντα καὶ σμικρὰ νόμιμα, καθ' ἃ δεῖ τὰς
τιμωρίας γίγνεσθαι, λήξεών τε πέρι δικῶν καὶ προσκλή-
C σεων καὶ κλητήρων, εἴτ' ἐπὶ δυεῖν εἴτ' ἐφ' ὁπόσων δεῖ
καλεῖσθαι, καὶ πάντα ὁπόσα τοιαῦτά ἐστιν, οὔτ' ἀνομο-
θέτητα οἷόν τ' εἶναι γέροντός τε οὐκ ἄξια νομοθέτου,
νομοθετούντων δ' αὐτὰ οἱ νέοι πρὸς τὰ τῶν πρόσθεν
νομοθετήματα ἀπομιμούμενοι σμικρὰ πρὸς μεγάλα, καὶ
τῆς ἀναγκαίας αὐτῶν χρείας ἐμπείρως ἴσχοντες, μέχριπερ
ἂν πάντα ἱκανῶς δόξῃ κεῖσθαι· τότε δὲ ἀκίνητα ποιησά-
110 μενοι ζώντων τούτοις ἤδη χρώμενοι μέτριον ἔχουσι.
D Τὸ δὲ τῶν ἄλλων δημιουργῶν ποιεῖν χρὴ κατὰ τάδε.
πρῶτον μὲν ἐπιχώριος μηδεὶς ἔστω τῶν περὶ τὰ δημιουρ-
γικὰ τεχνήματα διαπονούντων, μηδὲ οἰκέτης ἀνδρὸς ἐπι-
χωρίου· τέχνην γὰρ ἱκανὴν πολλῆς ἀσκήσεως ἅμα καὶ μα-
θημάτων πολλῶν δεομένην κέκτηται πολίτης ἀνὴρ τὸν
κοινὸν τῆς πόλεως κόσμον σώζων καὶ κτώμενος, οὐκ ἐν
παρέργῳ δεόμενον ἐπιτηδεύειν. δύο δὲ ἐπιτηδεύματα ἢ
δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις 650
ἱκανὴ τῶν ἀνθρωπίνων, οὐδ' αὖ τὴν μὲν αὐτὸς ἱκανῶς E
ἀσκεῖν, τὴν δὲ ἄλλον ἀσκοῦντα ἐπιτροπεύειν. τοῦτ' οὖν
ἐν πόλει ὑπάρχον δεῖ πρῶτον γίγνεσθαι· μηδεὶς χαλκεύων
ἅμα τεκταινέσθω, μηδ' αὖ τεκταινόμενος χαλκευόντων
ἄλλων ἐπιμελείσθω μᾶλλον ἢ τῆς αὑτοῦ τέχνης, πρόφα-
σιν ἔχων ὡς πολλῶν οἰκετῶν ἐπιμελούμενος ἑαυτῷ δημι-
ουργούντων εἰκότως μᾶλλον ἐπιμελεῖται ἐκείνων διὰ τὸ
τὴν πρόσοδον ἐκεῖθεν αὐτῷ πλείω γίγνεσθαι τῆς αὑτοῦ 847
τέχνης, ἀλλ' εἷς μίαν ἕκαστος τέχνην ἐν πόλει κεκτημένος
ἀπὸ ταύτης ἅμα καὶ τὸ ζῆν κτάσθω. τοῦτον δὴ τὸν νό-
μον ἀστυνόμοι διαπονούμενοι σωζόντων, καὶ τὸν μὲν ἐπι-
χώριον, ἐὰν εἴς τινα τέχνην ἀποκλίνῃ μᾶλλον ἢ τὴν τῆς
ἀρετῆς ἐπιμέλειαν, κολαζόντων ὀνείδεσί τε καὶ ἀτιμίαις, 111
μέχριπερ ἂν κατευθύνωσιν εἰς τὸν αὑτοῦ δρόμον, ξένων
δὲ ἄν τις ἐπιτηδεύῃ δύο τέχνας, δεσμοῖσί τε καὶ χρημά-
των ζημίαις καὶ ἐκβολαῖς ἐκ τῆς πόλεως κολάζοντες ἀναγ- B
καζόντων ἕνα μόνον ἀλλὰ μὴ πολλοὺς εἶναι. μισθῶν δὲ
αὐτοῖς πέρι καὶ τῶν ἀναιρέσεων τῶν ἔργων, καὶ ἐάν τις
αὐτοὺς ἕτερος ἢ 'κεῖνοί τινα ἄλλον ἀδικῶσι, μέχρι δρα-
χμῶν πεντήκοντα ἀστυνόμοι διαδικαζόντων, τὸ δὲ πλέον
τούτου τὰ κοινὰ δικαστήρια διακρινόντων κατὰ νόμον.
Τέλος δὲ ἐν τῇ πόλει μηδένα μηδὲν τελεῖν μήτε ἐξαγο-
μένων χρημάτων μήτ' εἰσαγομένων· λιβανωτὸν δὲ καὶ
ὅσα περὶ θεοὺς τὰ τοιαῦτ' ἐστὶ ξενικὰ θυμιάματα, καὶ C
πορφύραν καὶ ὅσα βαπτὰ χρώματα μὴ φερούσης τῆς χώ-
ρας, ἢ περί τινα ἄλλην τέχνην δεομένην ξενικῶν τινῶν
εἰσαγωγίμων μηδενὸς ἀναγκαίου χάριν μήτε τις ἀγέτω,
μήτε αὖ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἀναγκαίων ἐμμένειν ἐξαγέτω.
τούτων δ' αὖ πάντων ἐπιγνώμονας εἶναι καὶ ἐπιμελητὰς
τῶν νομοφυλάκων, πέντε ἀφαιρεθέντων τῶν πρεσβυτέρων,
τοὺς ἑξῆς δώδεκα. Περὶ δὲ ὅπλων καὶ ὅσα περὶ τὸν πό-
λεμον ἅπαντα ὄργανα, ἐάν τινος ἢ τέχνης εἰσαγωγίμου D
δέῃ γίγνεσθαι ἢ φυτοῦ ἢ μεταλλευτικοῦ κτήματος ἢ δε-
σμευτικοῦ ἢ ζῴων τινῶν ἕνεκα τῆς τοιαύτης χρείας, ἵπ- 112
παρχοι καὶ στρατηγοὶ τούτων ἔστωσαν κύριοι εἰσαγωγῆς
τε καὶ ἐξαγωγῆς, διδούσης τε ἅμα καὶ δεχομένης τῆς πό-
λεως, νόμους δὲ περὶ τούτων νομοφύλακες τοὺς πρέπον-
τάς τε καὶ ἱκανοὺς θήσουσι· καπηλείαν δὲ ἕνεκα χρημα-
τισμῶν μήτε οὖν τούτου μήτε ἄλλου μηδενὸς ἐν τῇ χώρᾳ
ὅλῃ καὶ πόλει ἡμῖν γίγνεσθαι. E
Τροφῆς δὲ καὶ διανομῆς τῶν ἐκ τῆς χώρας ἐγγὺς τῆς

---

2. ὑποφέρων Ξa. — 8. ἥλιον] ὕδωρ Ξvfr et (adscripto ἥλιον) AΩ. — 14. ἀλλότριον ὄν, εἴτε c. — 38. δυοῖν a. — 45. Malim μέτρον, coll. 836 A. 957 A. 959 A. D. Bait. — 46. τόδε A et pr. Ω.

13. δι' ἐκείνων AΞΩ. (τὸ δι' ἔν τισιν ὠβέλισται mg. Ω.) — 15. ἀλλὰ μίαν a. — 29. λιβανωτόν τε καὶ Bekkeri operae. — 30. περὶ] πρὸς AΩvfhr. — 45. οὐδενὸς a.

τοῦ Κρητικοῦ νόμου ἔοικεν ὀρθότης ἄν τις γιγνομένη
κατὰ τρόπον γίγνεσθαι. δώδεκα μὲν γὰρ δὴ μέρη τὰ
πάντα ἐκ τῆς χώρας γιγνόμενα νέμειν χρεὼν πάντας,
ᾗπερ καὶ ἀναλωτέα· τὸ δὲ δωδέκατον μέρος ἕκαστον
οἷον πυρῶν καὶ κριθῶν, οἷσι δὴ καὶ τὰ ἅπαντα ἀκολου-
θείτω τὰ ἄλλα ὡραῖα νεμόμενα, καὶ ὅσα ζῷα ξύμπαντα
848 πράσιμ' ἂν ἑκάστοις ᾖ, τριχῇ διαιρείσθω κατὰ λόγον,
ἓν μὲν μέρος τοῖς ἐλευθέροις, ἓν δὲ τοῖς τούτων οἰκέταις,
τὸ δὲ τρίτον δημιουργοῖς τε καὶ πάντως τοῖς ξένοις, οἵ
τέ τινες ἂν τῶν μετοικούντων ὦσι ξυνοικοῦντες, τροφῆς
ἀναγκαίου δεόμενοι, καὶ ὅσοι χρείᾳ τινὶ πόλεως ἢ τινος
ἰδιωτῶν εἰσαφικνοῦνται ἑκάστοτε· πάντων τῶν ἀναγκαίων
ἀπονεμηθὲν τρίτον μέρος ὤνιον ἐξ ἀνάγκης ἔστω τοῦτο
113 μόνον, τῶν δὲ δύο μερῶν μηδὲν ἐπάναγκες ἔστω πωλεῖν.
B πῶς οὖν δὴ ταῦτα ὀρθότατα νέμοιτ' ἄν; πρῶτον μὲν
δῆλον ὅτι τῇ μὲν ἴσα, τῇ δ' οὐκ ἴσα νέμομεν.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Χείρω που καὶ βελτίω τούτων ἕκαστα ἀνάγκη
φύειν καὶ ἐκτρέφειν τὴν γῆν.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τῷ μὲν τοίνυν τοιούτῳ τῶν μερῶν τριῶν ὄντων
μηδὲν πλέον ἐχέτω μήτε τὸ τοῖς δεσπόταις ἢ δούλοις νε-
μόμενον, μήτε αὖ τὸ τῶν ξένων. ἀλλὰ τὴν τῆς ὁμοιότη-
τος ἰσότητα ἡ νομὴ πᾶσιν ἀποδιδότω τὴν αὐτήν, λαβὼν
C δ' ἕκαστος τῶν πολιτῶν τὰ δύο μέρη κύριος ἔστω τῆς
νομῆς δούλοις τε καὶ ἐλευθέροις, ὁπόσ' ἂν καὶ ὁποῖα
βούληται διανέμειν· τὸ δὲ πλέον τούτων μέτροις τε καὶ
ἀριθμῷ τῇδε χρὴ διανέμεσθαι, λαβόντα τὸν ἀριθμὸν
πάντων τῶν ζώων οἷς ἐκ τῆς γῆς δεῖ τὴν τροφὴν γίγνε-
σθαι, διανέμειν.

Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο αὐτοῖς οἰκήσεις δεῖ χωρὶς διατε-
ταγμένας εἶναι. τάξις δὲ ἥδε πρέπει τοῖς τοιούτοις. δώ-
δεκα κώμας εἶναι χρή, κατὰ μέσον τὸ δωδεκατημόριον
D ἕκαστον μίαν, ἐν τῇ κώμῃ δὲ ἑκάστῃ πρῶτον μὲν ἱερὰ
114 καὶ ἀγορὰν ἐξῃρῆσθαι θεῶν τε καὶ τῶν ἑπομένων θεοῖς
δαιμόνων, εἴτε τινὲς ἔντοποι Μαγνήτων εἴτ' ἄλλων ἱδρύ-
ματα παλαιῶν μνήμῃ διασεσωσμένων εἰσί, τούτοις ἀποδι-
δόντας τὰς τῶν πάλαι τιμὰς ἀνθρώπων, Ἑστίας δὲ καὶ
Διὸς Ἀθηνᾶς τε καὶ ὃς ἂν ἀρχηγὸς ᾖ τῶν ἄλλων τοῦ
δωδεκάτου ἑκάστου μέρους, ἱερὰ πανταχοῦ ἱδρύσασθαι.
πρῶτον δὲ οἰκοδομίας εἶναι περὶ τὰ ἱερὰ ταῦτα, ὅπῃ ἂν
E ὁ τόπος ὑψηλότατος ᾖ, τοῖς φρουροῖς ὑποδοχὴν ὅ τι μά-
λιστα εὐερκῆ· τὴν δὲ ἄλλην χώραν κατασκευάζειν πᾶσαν
δημιουργῶν τρισκαίδεκα μέρη διελομένους, καὶ τὸ μὲν ἐν
ἄστει κατοικίζειν, διελομένους αὖ καὶ τοῦτο εἰς τὰ δώ-
δεκα μέρη τῆς πόλεως ἁπάσης, ἔξω τε καὶ ἐν κύκλῳ κα-
τανεμηθέντας, ἐν τῇ κώμῃ δὲ ἑκάστῃ τὰ πρόσφορα γεωρ-
γοῖσι γένη τῶν δημιουργῶν συνοικίζειν. τοὺς δ' ἐπιμελητὰς
εἶναι τούτων πάντων τοὺς τῶν ἀγρονόμων ἄρχοντας, ὅσων
τε καὶ ὧντινων ὁ τόπος ἕκαστος δεῖται, καὶ ὅπου κα-
τοικοῦντες ἀλυπότατοί τε καὶ ὠφελιμώτατοι ἔσονται τοῖσι
γεωργοῦσι. τῶν δὲ ἐν ἄστει κατὰ τὰ αὐτὰ ἐπιμεληθῆναι 849
καὶ ἐπιμελεῖσθαι τὴν τῶν ἀστυνόμων ἀρχήν.

Τοῖς δὲ δὴ ἀγορανόμοις τὰ περὶ ἀγοράν που δεῖ ἕκα-
στα μέλειν. ἡ δ' ἐπιμέλεια μετὰ τὴν τῶν ἱερῶν ἐπίσκεψιν
τῶν κατ' ἀγοράν, μή τις ἀδικῇ τι τῆς τῶν ἀνθρώπων
χρείας, τὸ δεύτερον ἂν εἴη σωφροσύνης τε καὶ ὕβρεως 115
ἐπισκόπους ὄντας κολάζειν τὸν δεόμενον κολάσεως. τῶν
δὲ ὠνίων, πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοὺς ξένους ταχθέντα πω-
λεῖν τοῖς ἀστοῖς σκοπεῖν εἰ γίγνεται κατὰ τὸν νόμον ἕκα- B
στα. νόμος δὲ ἔστω, μηνὸς τῇ νέᾳ ὧν δεῖ πραθῆναι τὸ 651
μέρος τοῖς ξένοις ἐξάγειν τοὺς ἐπιτρόπους, ὅσοι τοῖς
ἀστοῖς ξένοι ἢ καὶ δοῦλοι ἐπιτροπεύουσι, δωδεκατημόριον
πρῶτον τοῦ σίτου, τὸν δὲ ξένον εἰς πάντα τὸν μῆνα ὠνεῖ-
σθαι σῖτον μὲν καὶ ὅσα περὶ σῖτον ἀγορᾷ τῇ πρώτῃ·
δεκάτῃ δὲ τοῦ μηνὸς τὴν τῶν ὑγρῶν οἱ μὲν πρᾶσιν, οἱ
δὲ ὠνὴν ποιείσθωσαν δι' ὅλου τοῦ μηνὸς ἱκανήν· τρίτῃ
δὲ εἰκάδι τῶν ζώων ἔστω πρᾶσις, ὅσα πρατέα ἑκάστοις C
ἢ ὠνητέα αὐτοῖς δεομένοις καὶ ὁπόσων σκευῶν ἢ χρημά-
των γεωργοῖς μὲν πρᾶσις, οἷον δερμάτων ἢ καὶ πάσης
ἐσθῆτος ἢ πλοκῆς ἢ πιλήσεως ἢ τινων ἄλλων τοιούτων,
ξένοις δὲ ἀναγκαῖον ὠνεῖσθαι παρ' ἄλλων κτωμένοις.
καπηλείας δὲ τούτων ἢ κριθῶν ἢ πυρῶν εἰς ἄλφιτα νεμη-
θέντων, ἢ καὶ τὴν ἄλλην ξύμπασαν τροφὴν ἀστοῖς μὲν
καὶ τούτων δούλοις μήτε τις πωλείτω μήτε ὠνείσθω παρὰ
τοιούτου μηδεὶς μηδενός, ἐν δὲ ταῖς τῶν ξένων ξένος D
ἀγοραῖς πωλείτω τοῖς δημιουργοῖς τε καὶ τούτων δούλοις,
οἴνου τε μεταβαλλόμενος καὶ σίτου πρᾶσιν, ὃ δὴ καπη-
λείαν ἐπονομάζουσιν οἱ πλεῖστοι. καὶ ζώων διαμερισθέν- 116
των μάγειροι διατιθέσθων ξένοις τε καὶ δημιουργοῖς καὶ
τούτων οἰκέταις. πᾶσαν δὲ ὕλην καύσιμον ὁσημέραι ξένος
ὁ βουληθεὶς ὠνείσθω μὲν ἀθρόαν παρὰ τῶν ἐν τοῖς χω-
ρίοις ἐπιτρόπων, πωλείτω δὲ αὐτὸς τοῖς ξένοις, καθ'
ὅσον ἂν βούληται καὶ ὁπόταν βούληται. τῶν δὲ ἄλλων E
χρημάτων πάντων καὶ σκευῶν ὁπόσων ἑκάστοισι χρεία,
πωλεῖν εἰς τὴν κοινὴν ἀγορὰν φέροντας εἰς τὸν τόπον
ἕκαστον, ἐν οἷς ἂν νομοφύλακές τε καὶ ἀγορανόμοι μετ'
ἀστυνόμων τεκμηράμενοι ἕδρας πρεπούσας ὅρους θῶνται
τῶν ὠνίων· ἐν τούτοις ἀλλάττεσθαι νόμισμά τε χρημάτων
καὶ χρήματα νομίσματος, μὴ προϊέμενον ἄλλον ἑτέρῳ τὴν
ἀλλαγήν· ὁ δὲ προϊέμενος ὡς πιστεύων, ἐάν τε κομίσηται
καὶ ἂν μή, στεργέτω ὡς οὐκέτι δίκης οὔσης τῶν τοιού-

---

7. ἂν Astius: ἐν abc. — 21. τοιούτῳ] τοιούτῳ τρόπῳ Winckelmannus. — 22. μήτε τὸ] ἢ a, μήτε b. — 27. τε om. a. — 29. τὴν τροφὴν δεῖ Ξa. — 36. Μαγνητῶν a. — 37. διασεσωσμένων ac, διασεσωσμένα Orellius. — 38. δὲ] τε a. — 46. ἐν ante κύκλῳ om. Bekkeri operae.

2. γένη τῶν] μὲν ῥητῶν (i. e. μέρη τῶν. Bait.) A et fort. pr. Ω, qui vulgatam corr. habet. — 11. τὸ δὲ δεύτερον a. — 13. τοὺς om. a. — 15. ἔστω] ἑκάστῳ ΑΞΩvfr. — 20. δεκάτῃ ΑΩvfr: τῇ δεκάτῃ ḫ, δωδεκάτῃ Ξabc. — 23. δὲ καὶ εἰκάδι a. — 27. ἢ πυρῶν ἢ κριθῶν a. — 32. τε om. a. — 42. θῶνται] θεῶν a.

850 τῶν περὶ συναλλάξεων. τὸ δὲ ὠνηθὲν ἢ πραθὲν ὅσῳ πλέον ἂν ᾖ καὶ πλείονος ἢ κατὰ τὸν νόμον, ὃς εἴρηκε πόσου προσγενομένου καὶ ἀπογενομένου δεῖ μηδέτερα τούτων ποιεῖν, ἀναγραφήτω τότ' ἤδη παρὰ τοῖς νομοφύλαξι τὸ πλέον, ἐξαλειφέσθω δὲ τὸ ἐναντίον. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ περὶ μετοίκων ἔστω τῆς ἀναγραφῆς πέρι τῆς οὐσίας. ἰέναι δὲ τὸν βουλόμενον εἰς τὴν μετοίκησιν ἐπὶ ῥητοῖς, ὡς οἰκήσεως οὔσης τῶν ξένων τῷ βουλομένῳ καὶ δυνα- B 117 μένῳ μετοικεῖν, τέχνην κεκτημένῳ καὶ ἐπιδημοῦντι μὴ πλέον ἐτῶν εἴκοσιν, ἀφ' ἧς ἂν γράψηται, μετοίκιον μηδὲ σμικρὸν τελοῦντι πλὴν τοῦ σωφρονεῖν, μηδὲ ἄλλο αὖ τέλος ἕνεκά τινος ὠνῆς ἢ καὶ πράσεως. ὅταν δ' ἐξήκωσιν οἱ χρόνοι, τὴν αὑτοῦ λαβόντα οὐσίαν ἀπιέναι. ἐὰν δ' ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις αὐτῷ ξυμβῇ λόγου ἀξίῳ πρὸς εὐεργεσίαν τῆς πόλεως γεγονέναι τινὰ ἱκανήν, καὶ πιστεύῃ πείσειν βουλὴν καὶ ἐκκλησίαν ἤ τινα ἀναβολὴν τῆς ἐξοικήσεως ἀξιῶν αὐτῷ γίγνεσθαι κυρίως ἢ καὶ τὸ παράπαν C διὰ βίου τινὰ μονήν, ἐπελθὼν καὶ πείσας τὴν πόλιν, ἅπερ ἂν πείσῃ, ταῦτα αὐτῷ τέλεα γιγνέσθω. παισὶ δὲ μετοίκων, δημιουργοῖς οὖσι καὶ γενομένοις ἐτῶν πεντεκαίδεκα, τῆς μὲν μετοικίας ἀρχέτω χρόνος ὁ μετὰ τὸ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος, ἐπὶ τούτοις δὲ εἴκοσιν ἔτη μείνας ἴτω ὅπῃ αὐτῷ φίλον· μένειν δὲ ἂν βούληται, κατὰ τὰ αὐτὰ μενέτω πείσας. ὁ δὲ ἀπιὼν ἐξαλειψάμενος ἴτω τὰς ἀπογραφάς, αἵτινες ἂν αὐτῷ παρὰ τοῖς ἄρχουσι γεγραμμέναι πρότερον ὦσιν.

μετ
4. ἀναγραφείτω a. — 9. κατοικεῖν Ω, κατοικεῖν Av. — 13. ἂν Ξa.
9. μείνας ἴτω] μεινάτω a.

Θ.

853
118
Δίκαι δὴ τὰ μετὰ ταῦτα ἀκόλουθοι ταῖς ἔμπροσθεν
πράξεσιν ἁπάσαις οὖσαι κατὰ φύσιν γίγνοιντο ἂν τὴν
τῆς διακοσμήσεως τῶν νόμων. ὥντινων οὖν δὴ πέρι δεῖ
γίγνεσθαι δίκας, τὰ μὲν εἴρηται, τὰ κατὰ γεωργίας τε
καὶ ὅσα τούτοις εἵπετο, τὰ δὲ μέγιστα οὔτε εἴρηταί πω,
καθ' ἓν ἕκαστόν τε λεγόμενον ῥηθέν, ἣν δεῖ λαμβάνειν
B αὐτὸ τιμωρίαν καὶ τίνων ποτὲ δικαστῶν τυγχάνειν, μετ'
ἐκεῖν' αὐτὰ ἑξῆς ταῦτα ῥητέον.

ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Αἰσχρὸν μὲν δή τινα τρόπον καὶ νομοθετεῖν
πάντα ὁπόσα νῦν μέλλομεν τοῦτο δρᾶν ἐν τοιαύτῃ πόλει,
ἥν φαμεν οἰκήσεσθαί τε εὖ καὶ τεύξεσθαι πάσης ὀρθότη-
τος πρὸς ἐπιτήδευσιν ἀρετῆς. ἐν δὲ τῇ τοιαύτῃ τὸ καὶ
119 ἀξιοῦν τῆς τῶν ἄλλων μοχθηρίας τῶν μεγίστων ἐμφύε-
σθαί τινα μεθέξοντα, ὥστε δεῖν νομοθετεῖν προκαταλαμ-
C βάνοντα καὶ ἀπειλοῦντα ἐάν τις τοιοῦτος γίγνηται, καὶ
τούτων ἀποτροπῆς τε ἕνεκα καὶ γενομένων κολάσεως τιθέ-
ναι ἐπ' αὐτοῖς νόμους, ὡς ἐσομένους, ὅπερ εἶπον, αἰσχρὸν
μέν τινα τρόπον· ἐπειδὴ δὲ οὐ, καθάπερ οἱ παλαιοὶ νο-
μοθέται θεῶν παισὶ νομοθετούμενοι τοῖς ἥρωσιν, ὡς ὁ
νῦν λόγος, αὐτοί τ' ἐκ θεῶν ὄντες ἄλλοις τε ἐκ τοιούτων
γεγονόσιν ἐνομοθέτουν, ἀλλ' ἄνθρωποί τε καὶ ἀνθρώπων
652 σπέρμασι νομοθετοῦμεν τὰ νῦν, ἀνεμέσητον δὴ φοβεῖσθαι
D μή τις ἐγγίγνηται τῶν πολιτῶν ἡμῖν οἷον κερασβόλος, ὃς
ἀτεράμων εἰς τοσοῦτον φύσει γίγνοιτ' ἂν ὥστε μὴ τήκε-
σθαι, καὶ καθάπερ ἐκεῖνα τὰ σπέρματα πυρί, νόμοις οὗτοι
καίπερ οὕτως ἰσχυροῖς οὖσιν ἄτηκτοι γίγνωνται. ὧν δὴ
χάριν οὐκ ἐπίχαριν λέγοιμ' ἂν πρῶτον νόμον ἱερῶν πέρι
συλήσεως, ἄν τις τοῦτο δρᾶν τολμᾷ. καὶ πολίτην μὲν τῶν
τεθραμμένων ὀρθῶς οὔτ' ἂν βουλοίμεθα οὔτε ἐλπιστὸν
πάνυ τι νοσῆσαί ποτε ἂν ταύτην τὴν νόσον, οἰκέται δὲ
ἂν τούτων καὶ ξένοι καὶ ξένων δοῦλοι πολλὰ ἂν ἐπιχειρή-
σειαν τοιαῦτα. ὧν ἕνεκα μὲν μάλιστα, ὅμως δὲ καὶ ξύμ-
πασαν τὴν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀσθένειαν εὐλαβού- 854
μενος, ἐρῶ τὸν τῶν ἱεροσύλων πέρι νόμον καὶ τῶν ἄλλων 120
πάντων τῶν τοιούτων ὅσα δυσίατα καὶ ἀνίατα. προοί-
μια δὲ τούτοισι κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ὁμολογηθέντα
προρρητέον ἅπασιν ὡς βραχύτατα. λέγοι δή τις ἂν ἐκείνῳ
διαλεγόμενος ἅμα καὶ παραμυθούμενος, ὃν ἐπιθυμία κακὴ
παρακαλοῦσα μεθ' ἡμέραν τε καὶ ἐπεγείρουσα νύκτωρ
ἐπί τι τῶν ἱερῶν ἄγει συλήσοντα, τάδε, Ὦ θαυμάσιε,
οὐκ ἀνθρώπινόν σε κακὸν οὐδὲ θεῖον κινεῖ τὸ νῦν ἐπὶ B
τὴν ἱεροσυλίαν προτρέπον ἰέναι, οἶστρος δέ σέ τις ἐμφυ-
όμενος ἐκ παλαιῶν καὶ ἀκαθάρτων τοῖς ἀνθρώποις ἀδι-
κημάτων, περιφερόμενος ἀλιτηριώδης, ὃν εὐλαβεῖσθαι
χρεὼν παντὶ σθένει. τίς δ' ἐστὶν εὐλάβεια μαθέ. ὅταν
σοι προσπίπτῃ τι τῶν τοιούτων δογμάτων, ἴθι ἐπὶ τὰς
ἀποδιοπομπήσεις, ἴθι ἐπὶ θεῶν ἀποτροπαίων ἱερὰ ἱκέτης,
ἴθι ἐπὶ τὰς τῶν λεγομένων ἀνδρῶν ὑμῖν ἀγαθῶν ξυνου-
σίας, καὶ τὰ μὲν ἄκουε, τὰ δὲ πειρῶ λέγειν αὐτός, ὡς δεῖ C
τὰ καλὰ καὶ τὰ δίκαια πάντα ἄνδρα τιμᾶν· τὰς δὲ τῶν
κακῶν ξυνουσίας φεῦγε ἀμεταστρεπτί. καὶ ἐὰν μέν σοι
δρῶντι ταῦτα λωφᾷ τι τὸ νόσημα — εἰ δὲ μή, καλλίω
θάνατον σκεψάμενος ἀπαλλάττου τοῦ βίου. ταῦτα ἡμῶν
ᾀδόντων προοίμια τοῖς πάντα ταῦτα ἐπινοοῦσιν ὅσα ἀνό-
σια ἔργα καὶ πολιτοφθόρα, τῷ μὲν πειθομένῳ τὸν νόμον 121
ἐᾶν σιγῇ δεῖ, τῷ δὲ ἀπειθοῦντι μετὰ τὸ προοίμιον ᾄδειν
μέγα Ὃς δ' ἂν ἱεροσυλῶν ληφθῇ, ἐὰν μὲν ᾖ δοῦλος ἢ D
ξένος, ἐν τῷ προσώπῳ καὶ ταῖς χερσὶ γραφεὶς τὴν συμ-
φορὰν καὶ μαστιγωθεὶς ὁπόσας ἂν δόξῃ τοῖς δικασταῖς,
ἐκτὸς τῶν ὅρων τῆς χώρας γυμνὸς ἐκβληθήτω· τάχα γὰρ
ἂν δοὺς ταύτην τὴν δίκην γένοιτ' ἂν βελτίων, σωφρονι-
σθείς. οὐ γὰρ ἐπὶ κακῷ δίκη γίγνεται οὐδεμία γενομένη
κατὰ νόμον, δυοῖν δὲ θάτερον ἀπεργάζεται σχεδόν· ἢ

---

5. πω, οὔτε καθ' auctore Cornario a. — 6. [ῥηθέν] Astius, διαρρήδην Winckelmannus, λεγόμενον, ῥητὴν ἣν Orellius. — 8. αὐτὰ] οὖν a. — 11. μέλλομεν, καὶ τοῦτο Stephanus. — 13. δὲ] δὴ Stephanus. — 26. καὶ καθάπερ Stephanus: καθάπερ abc.

11. δέ σέ τις] δὲ ἐστί τις a. — 17. τὰς ante τῶν om. a. — 31. γενομένη ΛΞΩυfh: γιγνομένη abc.

E γὰρ βελτίονα ἢ μοχθηρότερον ἧττον ἐξειργάσατο τὸν τὴν δίκην παρασχόντα. πολίτης δὲ ἄν τίς ποτέ τι τοιοῦτον δρῶν ἀναφανῇ, περὶ θεοὺς ἢ περὶ γονέας ἢ περὶ πόλιν ἠδικηκὼς τῶν μεγάλων τινὰ καὶ ἀποῤῥήτων ἀδικιῶν, ὡς ἀνίατον ἤδη τοῦτον ὄντα ὁ δικαστὴς διανοείσθω, λογιζόμενος οἵας παιδείας τε καὶ τροφῆς ἐκ παιδὸς τυγχάνων οὐκ ἀπέσχετο τῶν μεγίστων κακῶν. δίκη δὴ τούτῳ θάνατος ἐλάχιστον τῶν κακῶν, τοὺς δὲ ἄλλους παρά-
855 δειγμα ὀνήσει γενόμενος ἀκλεὴς καὶ ὑπὲρ τοὺς τῆς χώρας ὅρους ἀφανισθείς· παισὶ δὲ καὶ γένει, ἐὰν φύγωσι τὰ πατρῷα ἤθη, κλέος ἔστω καὶ λόγος ἔντιμος λεγόμενος,
122 ὡς εὖ τε καὶ ἀνδρείως εἰς ἀγαθὸν ἐκ κακοῦ διαπεφευγότων. δημόσια δὲ χρήματα οὐδενὸς τῶν τοιούτων τῇ πολιτείᾳ πρέπον ἂν εἴη γίγνεσθαι, ἐν ᾗ δεῖ τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ καὶ ἴσους ὄντας διατελεῖν κλήρους. ζημίας δ' ἐκτίσεις, ὅταν ἀδικεῖν ἄξια δοκῇ τις χρημάτων, ἐκτίνειν, ἂν ᾖ τι τῶν τοῦ κλήρου κατεσκευασμένων περιττεῦον, μέχρι τοσού-
B του ζημιωθέντα, τὸ δὲ πλέον μή. τὰς δ' εἰς ταῦτα ἀκριβείας ἐκ τῶν ἀπογραφῶν νομοφύλακες σκοποῦντες τὸ σαφὲς ἐξαγγελλόντων ἀεὶ τοῖς δικασταῖς, ὅπως ἂν τῶν κλήρων ἀργὸς μηδεὶς μηδέποτε γίγνηται δι' ἀπορίαν χρημάτων. ζημίας δὲ ἄν τις πλέονος ἄξιος εἶναι δοκῇ, ἐὰν ἄρα μή τινες ἐθέλωσιν αὐτὸν τῶν φίλων ἐγγυᾶσθαί τε καὶ ξυνεκτίνοντες ἀπελευθεροῦν, δεσμοῖς τε χρονίοις καὶ
C ἐμφανέσι καί τισι προπηλακισμοῖς κολάζειν, ἄτιμον δὲ παντάπασι μηδένα εἶναι μηδέποτε μηδ' ἐφ' ἑνὶ τῶν ἁμαρτημάτων, μηδ' ὑπερόριον φυγάδα· θάνατον δὲ ἢ δεσμοὺς ἢ πληγὰς ἤ τινας ἀμόρφους ἕδρας ἢ στάσεις ἢ παραστάσεις εἰς ἱερὰ ἐπὶ τὰ τῆς χώρας ἔσχατα, ἢ χρημάτων καθάπερ ἔμπροσθεν εἴπομεν ἐκτίσεις γίγνεσθαι δεῖν, τὴν δίκην ταύτην γιγνέσθω. δικασταὶ δὲ ἔστωσαν θανάτου πέρι νομοφύλακές τε καὶ τὸ τῶν περυσινῶν ἀρχόντων
123 ἀριστίνδην ἀπομερισθὲν δικαστήριον· εἰσαγωγὰς δὲ τούτων
D καὶ προσκλήσεις καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ὡς δεῖ γίγνεσθαι, τοῖς νεωτέροις νομοθέταις χρὴ μέλειν· τὴν διαψήφισιν δὲ ἡμέτερον ἔργον νομοθετεῖν. ἔστω δὴ φανερὰ μὲν ἡ ψῆφος τιθεμένη, πρὸ τούτου δὲ κατὰ τὸ στόμα τοῦ διώκοντός τε καὶ φεύγοντος ὁ δικαστὴς ἑξῆς ἡμῖν ἐγγύτατα κατὰ πρέσβιν ἑζέσθω, πάντες δ' οἱ πολῖται, ὅσοιπερ ἂν ἄγωσι σχολήν, ἐπήκοοι ἔστωσαν σπουδῇ τῶν τοιούτων δικῶν.
E λέγειν δὲ ἕνα λόγον, πρῶτον μὲν τὸν διώκοντα, τὸν δὲ φεύγοντα δεύτερον· μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἄρχεσθαι μὲν τὸν γεραίτατον ἀνακρίνοντα, ἰόντα εἰς τὴν τῶν λεχθέντων σκέψιν ἱκανήν, μετὰ δὲ τὸν πρεσβύτατον ἑξῆς ἅπαντας χρὴ διεξελθεῖν ὅ τι ἂν παρ' ἑκατέρου τις τῶν ἀντιδίκων ῥηθὲν ἢ μὴ ῥηθὲν ἐπιποθῇ τινὰ τρόπον· ὁ δὲ μηδὲν ποθῶν ἄλλῳ τὴν ἀνάκρισιν παραδιδότω. τῶν δὲ ῥηθέντων ἐπισφραγισαμένους ὅσα ἂν εἶναι καίρια δοκῇ, γράμμασι σημεῖα ἐπιβάλλοντας πάντων τῶν δικαστῶν, 856
θεῖναι ἐπὶ τὴν Ἑστίαν, καὶ πάλιν αὔριον εἰς ταὐτὸν ξυνελθόντας ὡσαύτως τε ἀνακρίνοντας διεξελθεῖν τὴν δίκην, καὶ σημεῖα ἐπιβάλλοντας αὖ τοῖς λεχθεῖσι· καὶ τρὶς δράσαντας τοῦτο, τεκμήριά τε καὶ μάρτυρας ἱκανῶς 124
παραλαβόντας, ψῆφον ἱερὰν ἕκαστον φέροντα καὶ ὑπο- 653
σχόμενον πρὸς τῆς Ἑστίας εἰς δύναμιν τὰ δίκαια καὶ ἀληθῆ κρίνειν, οὕτω τέλος ἐπιθεῖναι τῇ τοιαύτῃ δίκῃ.

Μετὰ δὲ τὰ περὶ θεοὺς τὰ περὶ κατάλυσιν τῆς πολι- B
τείας, ὃς ἂν ἄγων εἰς ἀρχὴν ἄνθρωπον δουλῶται μὲν τοὺς νόμους, ἑταιρείαις δὲ τὴν πόλιν ὑπήκοον ποιῇ, καὶ βιαίως δὴ πᾶν τοῦτο πράττων καὶ στάσιν ἐγείρων παρανομῇ· τοῦτον δὴ διανοεῖσθαι δεῖ πάντων πολεμιώτατον ὅλῃ τῇ πόλει. τὸν δὲ κοινωνοῦντα μὲν τῶν τοιούτων μηδενί, τῶν μεγίστων δὲ μετέχοντα ἀρχῶν ἐν τῇ πόλει, λεληθότα τε ταῦτα αὐτὸν ἢ μὴ λεληθότα, δειλίᾳ δ' ὑπὲρ πατρίδος αὑτοῦ μὴ τιμωρούμενον, δεῖ δεύτερον ἡγεῖσθαι C
τὸν τοιοῦτον πολίτην κάκῃ. πᾶς δὲ ἀνὴρ οὗ καὶ σμικρὸν ὄφελος, ἐνδεικνύτω ταῖς ἀρχαῖς, εἰς κρίσιν ἄγων τὸν ἐπιβουλεύοντα βιαίου πολιτείας μεταστάσεως ἅμα καὶ παρανόμου. δικασταὶ δὲ ἔστωσαν τούτοις οἵπερ τοῖς ἱεροσύλοις, καὶ πᾶσαν τὴν κρίσιν ὡσαύτως αὐτοῖς γίγνεσθαι καθάπερ ἐκείνοις, τὴν ψῆφον δὲ θάνατον φέρειν τὴν πλήθει νικῶσαν. ἑνὶ δὲ λόγῳ, πατρὸς ὀνείδη καὶ τιμωρίας
παίδων μηδενὶ ξυνέπεσθαι, πλὴν ἐάν τινι πατὴρ καὶ 125
πάππος καὶ πάππου πατὴρ ἐφεξῆς ὄφλωσι θανάτου δίκην· D
τούτους δὲ ἡ πόλις ἔχοντας τὴν αὐτῶν οὐσίαν, πλὴν ὅσον κατεσκευασμένου τοῦ κλήρου παντελῶς, εἰς τὴν αὐτῶν ἀρχαίαν ἐκπεμπέσθω πατρίδα καὶ πόλιν. οἷς δ' ἂν τῶν πολιτῶν υἱεῖς ὄντες τυγχάνωσι πλείους ἑνός, μὴ ἔλαττον δέκα ἔτη γεγονότες, κληρῶσαι μὲν τούτων δέκα οὓς ἂν ἀποφήνῃ πατὴρ ἢ πάππος ὁ πρὸς πατρὸς ἢ μητρός· τῶν
δὲ λαχόντων τὰ ὀνόματα εἰς Δελφοὺς πεμφθέντων· ὃν E
δ' ἂν ὁ θεὸς ἀνέλῃ, κληρονόμον εἰς τὸν οἶκον καταστῆσαι τὸν τῶν ἐκλιπόντων, τύχῃ ἀμείνονι.

ΚΛ. Καλῶς.

ΑΘ. Κοινὸς δ' ἔτι τρίτος εἷς ἔστω νόμος, περὶ δικαστῶν τε οὓς δεῖ δικάζειν αὐτοῖς, καὶ ὁ τρόπος τῶν δικῶν, οἷς ἂν προδόσεως αἰτίαν ἐπιφέρων τις εἰς δικαστήριον ἄγῃ. καὶ μονῆς ὡσαύτως ἐκγόνοις καὶ ἐξόδου τῆς πατρίδος εἷς ἔστω περὶ ταῦτα νόμος οὗτος τρισί, προδότῃ καὶ 857
ἱεροσύλῳ καὶ τῷ τοὺς τῆς πόλεως νόμους βίᾳ ἀπολλύντι. Κλέπτῃ δέ, ἐάν τε μέγα ἐάν τε σμικρὸν κλέπτῃ τις, εἷς αὖ νόμος κείσθω καὶ μία δίκης τιμωρία ξύμπασι· τὸ μὲν γὰρ κλαπὲν δὴ χρεὼν διπλάσιον πρῶτον ἐκτίνειν, ἐὰν ὄφλῃ τις τὴν τοιαύτην δίκην καὶ ἱκανὴν ἔχῃ τὴν ἄλλην

---

27. ὑπερόριον fr: ὑπερορίαν Ω, ὑπερόριαν υ, ὑπερορίαν abc. — 30. δεῖ. Τὴν δίκην ταύτῃ Astius, δεῖν τὴν δίκην, ταύτῃ Winckelmannus. — 45. χρὴ] δεῖ a. — 47. ἀποδιδότω a.

8. πρὸ a. — 13. τοῦτον a. — 41. καὶ περὶ μονῆς a. — ὡσαύτως τοῖς ἐκγόνοις a. — 45. δίκη τιμωρίαις γρ. ΑΩ, δίκη τιμωρὸς Winckelmannus, coll. 716 A. 872 D. 988 E. Soph. fragm. 94. v. 9. Dind.

126 οὐσίαν ἀποτίνειν ὑπὲρ τὸν κλῆρον, ἐὰν δὲ μή, δεδέσθαι
ἕως ἂν ἐκτίσῃ ἢ πείσῃ τὸν καταδικασάμενον. ἐὰν δέ τις
B ὄφλῃ κλοπῆς δημοσίᾳ δίκην, πείσας τὴν πόλιν ἢ τὸ
κλέμμα ἐκτίσας διπλοῦν ἀπαλλαττέσθω τῶν δεσμῶν.

ΚΛ. Πῶς δὴ λέγομεν, ὦ ξένε, μηδὲν διαφέρειν τῷ
κλέπτοντι, μέγα ἢ σμικρὸν ὑφελομένῳ καὶ ἐξ ἱερῶν ἢ ὁσίων
καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶ περὶ κλοπὴν πᾶσαν ἀνομοιότητα ἔχοντα,
οἷς δεῖ ποικίλοις οὖσιν ἕπεσθαι τὸν νομοθέτην μηδὲν
ὁμοίαις ζημίαις ζημιοῦντα;

ΑΘ. Ἄριστ', ὦ Κλεινία, σχεδόν τί με ὥσπερ φερό-
C μενον ἀντικρούσας ἀνήγειρας, ἐννενοηκότα δὲ καὶ πρότε-
ρον ὑπέμνησας, ὅτι τὰ περὶ τὴν τῶν νόμων θέσιν οὐδενὶ
τρόπῳ πώποτε γέγονεν ὀρθῶς διαπεπονημένα, ὥς γε ἐν
τῷ νῦν παρόντι λέγειν. πῶς δ' αὖ καὶ τοῦτο λέγο-
μεν; οὐ κακῶς ἀπῃκάσαμεν, ὅτε δούλοις ὡς ἰατρευομένοις
ὑπὸ δούλων ἀπῃκάζομεν πάντας τοὺς νῦν νομοθετουμέ-
νους. εὖ γὰρ ἐπίστασθαι δεῖ τὸ τοιόνδε, ὡς εἰ καταλάβοι
ποτέ τις ἰατρὸς τῶν ταῖς ἐμπειρίαις ἄνευ λόγου τὴν ἰα-
D τρικὴν μεταχειριζομένων ἐλεύθερον ἐλευθέρῳ νοσοῦντι δια-
λεγόμενον ἰατρόν, καὶ τοῦ φιλοσοφεῖν ἐγγὺς χρώμενον
127 μὲν τοῖς λόγοις, ἐξ ἀρχῆς τε ἁπτόμενον τοῦ νοσήματος,
περὶ φύσεως πάσης ἐπανιόντα τῆς τῶν σωμάτων, ταχὺ
καὶ σφόδρα γελάσειεν ἂν καὶ οὐκ ἂν ἄλλους εἴποι λόγους
ἢ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτ' ἀεὶ προχείρους ὄντας τοῖς πλεί-
στοις λεγομένοις ἰατροῖς· φαίη γὰρ ἂν Ὦ μῶρε, οὐκ ἰα-
τρεύεις τὸν νοσοῦντα ἀλλὰ σχεδὸν παιδεύεις, ὡς ἰατρὸν
E ἀλλ' οὐχ ὑγιῆ δεόμενον γίγνεσθαι.

ΚΛ. Οὐκοῦν λέγων τὰ τοιαῦτα ὀρθῶς ἂν λέγοι;

ΑΘ. Τάχ' ἄν, εἰ προσδιανοοῖτό γε ὡς ὅστις περὶ νό-
μων οὕτω διεξέρχεται, καθάπερ ἡμεῖς τὰ νῦν, παιδεύει
τοὺς πολίτας ἀλλ' οὐ νομοθετεῖ. ἆρ' οὖν οὐ καὶ τοῦτ'
ἂν πρὸς τρόπου λέγειν φαίνοιτο;

ΚΛ. Ἴσως.

ΑΘ. Εὐτυχὲς δὲ ἡμῶν τὸ παρὸν γέγονεν.

ΚΛ. Τὸ ποῖον δή;

ΑΘ. Τὸ μηδεμίαν ἀνάγκην εἶναι νομοθετεῖν, ἀλλ'
858 αὐτοὺς ἐν σκέψει γενομένους περὶ πάσης πολιτείας πει-
ρᾶσθαι κατιδεῖν τό τε ἄριστον καὶ τὸ ἀναγκαιότατον,
τίνα τρόπον ἂν γιγνόμενον γίγνοιτο. καὶ δὴ καὶ τὸ νῦν
ἔξεστιν ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, εἰ μὲν βουλόμεθα, τὸ βέλτιστον
σκοπεῖν, εἰ δὲ βουλόμεθα, τὸ ἀναγκαιότατον περὶ νόμων.
αἱρώμεθα οὖν ὁπότερον δοκεῖ.

ΚΛ. Γελοίαν, ὦ ξένε, προτιθέμεθα τὴν αἵρεσιν, καὶ
128 ἀτεχνῶς ὥσπερ κατεχομένοις νομοθέταις ὅμοιοι γιγνοίμεθ'
B ἂν ὑπὸ μεγάλης τινὸς ἀνάγκης ἤδη νομοθετεῖν, ὡς οὐκέτ'
ἐξὸν εἰς αὔριον. ἡμῖν δ' εἰπεῖν σὺν θεῷ ἔξεστι, καθάπερ
ἢ λιθολόγοις ἢ καί τινος ἑτέρας ἀρχομένοις συστάσεως,
παραφορήσασθαι χύδην ἐξ ὧν ἐκλεξόμεθα τὰ πρόσφορα
τῇ μελλούσῃ γενήσεσθαι συστάσει, καὶ δὴ καὶ κατὰ σχο-
λὴν ἐκλέξασθαι. τιθῶμεν οὖν ἡμᾶς νῦν εἶναι μὴ τοὺς ἐξ
ἀνάγκης οἰκοδομοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ σχολῆς ἔτι τὰ μὲν
παρατιθεμένους, τὰ δὲ ξυνιστάντας, ὥστε ὀρθῶς ἔχει
τὰ μὲν ἤδη τῶν νόμων λέγειν ὡς τιθέμενα, τὰ δ' ὡς C
παρατιθέμενα.

ΑΘ. Γένοιτο γοῦν ἄν, ὦ Κλεινία, κατὰ φύσιν μᾶλ-
λον ἡμῖν ἡ σύνοψις τῶν νόμων. ἴδωμεν γὰρ οὖν, ὦ πρὸς
θεῶν, τὸ τοιόνδε περὶ νομοθετῶν.

ΚΛ. Τὸ ποῖον δή;

ΑΘ. Γράμματα μέν που καὶ ἐν γράμμασι λόγοι καὶ
ἄλλων εἰσὶ πολλῶν ἐν ταῖς πόλεσι γεγραμμένοι, γράμματα 654
δὲ καὶ τὰ τοῦ νομοθέτου καὶ λόγοι.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Πότερον οὖν τοῖς μὲν τῶν ἄλλων συγγράμμασι,
ποιητῶν καὶ ὅσοι ἄνευ μέτρων καὶ μετὰ μέτρων τὴν αὑ- D
τῶν εἰς μνήμην ξυμβουλὴν περὶ βίου κατέθεντο συγγρά-
ψαντες, προσέχωμεν τὸν νοῦν, τοῖς δὲ τῶν νομοθετῶν 129
μὴ προσέχωμεν; ἢ πάντων μάλιστα;

ΚΛ. Πολύ γε.

ΑΘ. Ἀλλὰ δῆτα οὐ χρὴ τὸν νομοθέτην μόνον τῶν
γραφόντων περὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων ξυμβου-
λεύειν, διδάσκοντα οἷά τέ ἐστι καὶ ὡς ἐπιτηδευτέον αὐτὰ
τοῖς μέλλουσιν εὐδαίμοσιν ἔσεσθαι.

ΚΛ. Καὶ πῶς οὔ;

ΑΘ. Ἀλλὰ αἰσχρὸν δὴ μᾶλλον Ὁμήρῳ τε καὶ Τυρ- E
ταίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ποιηταῖς περὶ βίου τε καὶ ἐπιτηδευ-
μάτων κακῶς θέσθαι γράψαντας, Λυκούργῳ δὲ ἧττον
καὶ Σόλωνι καὶ ὅσοι δὴ νομοθέται γενόμενοι γράμματα
ἔγραψαν; ἢ τό γε ὀρθὸν πάντων δεῖ γραμμάτων τῶν ἐν
ταῖς πόλεσι τὰ περὶ τοὺς νόμους γεγραμμένα φαίνεσθαι
διαπτυττόμενα μακρῷ κάλλιστά τε καὶ ἄριστα, τὰ δὲ τῶν
ἄλλων ἢ κατ' ἐκεῖνα ξυνεπόμενα, ἢ διαφωνοῦντα αὐτοῖς 859
εἶναι καταγέλαστα; οὕτω διανοώμεθα περὶ νόμων δεῖν
γραφῆς γίγνεσθαι ταῖς πόλεσιν, ἐν πατρός τε καὶ μητρὸς
σχήμασι φιλούντων τε καὶ νοῦν ἐχόντων φαίνεσθαι τὰ
γεγραμμένα, ἢ κατὰ τύραννον καὶ δεσπότην, τάξαντα καὶ
ἀπειλήσαντα, γράψαντα ἐν τοίχοις ἀπηλλάχθαι. σκοπῶμεν
οὖν δὴ καὶ τὰ νῦν ἡμεῖς πότερα ταύτῃ πειρώμεθα λέγειν
διανοηθέντες περὶ νόμων, εἴτ' οὖν δυνάμεθα εἴτε μή, B
ἀλλ' οὖν τό γε πρόθυμον παρεχόμενοι· καὶ κατὰ ταύτην 130
τὴν ὁδὸν ἰόντες, ἄν ἄρα τι καὶ δέῃ πάσχειν, πάσχωμεν.
ἀγαθὸν δ' εἴη τε, καὶ ἂν θεὸς ἐθέλῃ, γίγνοιτ' ἂν ταύτῃ.

ΚΛ. Καλῶς εἴρηκας, ποιῶμέν τε ὡς λέγεις.

ΑΘ. Διασκεπτέον ἄρα πρῶτον, ὥσπερ ἐπεχειρήσαμεν,
ἀκριβῶς περί τῶν τε ἱεροσυλούντων καὶ κλοπῆς πάσης

---

1. τὸν κλῆρον Stephanus: τοῦ κλήρου abc. — 11. πρότερον] ἕτερον a. — 14. παρόντι vf et γρ. ΑΩ: παραπεπτωκότι abc. — 15. ἀπεικάσαμεν a. — 16. ἀπεικάζομεν a. — 17. ἐπίστασαι δὴ τὸ a. — 27. ὑγιᾶ Stallbaumius. — 44. οὐκ ἔστιν ΑΞΩvfr.

9. ἡμῖν ante κατὰ v. sup. ponunt Ξa. — 17. αὐτὴν Ω, αὑτὴν Αvr. — 23. γραφέντων a. — 33. διατυπούμενα a.

πέρι καὶ ἀδικημάτων ξυμπάντων. καὶ οὐ δυσχεραντέον C εἰ μεταξὺ νομοθετοῦντες τὰ μὲν ἔθεμεν, τῶν δ' ἔτι διασκοποῦμεν πέρι· νομοθέται γὰρ γιγνόμεθα ἀλλ' οὐκ ἐσμέν πω, τάχα δὲ ἴσως ἂν γενοίμεθα. εἰ δὴ δοκεῖ περὶ ὧν εἴρηκα, ὡς εἴρηκα, σκοπεῖσθαι, σκοπώμεθα.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Περὶ δὴ καλῶν καὶ δικαίων ξυμπάντων πειρώμεθα κατιδεῖν τὸ τοιόνδε, ὅπῃ ποτὲ ὁμολογοῦμεν νῦν καὶ ὅπῃ διαφερόμεθα ἡμεῖς τε ἡμῖν αὐτοῖς, οἳ δὴ φαῖμεν ἂν προθυμεῖσθαί γε, εἰ μηδὲν ἄλλο, διαφέρειν τῶν D πλείστων, οἱ πολλοί τε αὐτοὶ πρὸς αὐτοὺς αὖ.

ΚΛ. Τὰς ποίας δὲ δὴ διαφορὰς ἡμῶν ἐννοηθεὶς λέγεις;

ΑΘ. Ἐγὼ πειράσομαι φράζειν. περὶ δικαιοσύνης ὅλως 131 καὶ τῶν δικαίων ἀνθρώπων τε καὶ πραγμάτων καὶ πράξεων πάντες πως ξυνομολογοῦμεν πάντα εἶναι ταῦτα καλά, ὥστε οὐδ' εἴ τις διισχυρίζοιτο εἶναι τοὺς δικαίους ἀνθρώπους, ἂν καὶ τυγχάνωσιν ὄντες αἰσχροὶ τὰ σώματα, κατ' αὐτό γε τὸ δικαιότατον ἦθος ταύτῃ παγκάλους εἶναι, E σχεδὸν οὐδεὶς ἂν λέγων οὕτω πλημμελῶς δόξειε λέγειν.

ΚΛ. Οὐκοῦν ὀρθῶς;

ΑΘ. Ἴσως· ἴδωμεν δὲ ὡς εἰ πάντ' ἐστὶ καλὰ ὅσα δικαιοσύνης ἔχεται, τῶν πάντων τοι καὶ τὰ παθήματα ἡμῖν ἐστὶ σχεδὸν τοῖς ποιήμασιν ἴσα.

ΚΛ. Τί οὖν δή;

ΑΘ. Ποίημα μέν, ὅπερ ἂν ᾖ δίκαιον, σχεδὸν ὅσονπερ ἂν τοῦ δικαίου κοινωνῇ, κατὰ τοσοῦτον καὶ τοῦ καλοῦ μετέχον ἐστίν.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐκοῦν καὶ πάθος ὅπερ ἂν δικαίου κοινωνῇ, 860 κατὰ τοσοῦτον γίγνεσθαι καλὸν ὁμολογούμενον οὐκ ἂν διαφωνοῦντα παρέχοι τὸν λόγον;

ΚΛ. Ἀληθῆ.

ΑΘ. Ἐὰν δέ γε δίκαιον μὲν ὁμολογῶμεν, αἰσχρὸν δὲ εἶναι πάθος, διαφωνήσει τό τε δίκαιον καὶ τὸ καλὸν λεχθέντων τῶν δικαίων αἰσχίστων εἶναι.

132 *ΚΛ.* Πῶς τοῦτο εἴρηκας;

ΑΘ. Οὐδὲν χαλεπὸν ἐννοεῖν· οἱ γὰρ ὀλίγῳ πρόσθεν τεθέντες ἡμῖν νόμοι πάντων ἐναντιώτατα παραγγέλλειν δόξειαν ἂν τοῖς νῦν λεγομένοις.

ΚΛ. Ποίοις;

B *ΑΘ.* Τὸν ἱερόσυλόν που ἐτίθεμεν δικαίως ἂν ἀποθνήσκειν καὶ τὸν τῶν εὖ κειμένων νόμων πολέμιον, καὶ μέλλοντες δὴ νόμιμα τοιαῦτα τιθέναι πάμπολλα ἐπέσχομεν, ἰδόντες ὡς ταῦτα ἐστὶ μὲν ἄπειρα παθήματα πλήθει καὶ μεγέθει, δικαιότατα δὲ πάντων παθημάτων καὶ ξυμπάντων αἴσχιστα. μῶν οὐχ οὕτως ἡμῖν τά τε δίκαια καὶ τὰ καλὰ τοτὲ μὲν ὡς ταὐτὰ ξύμπαντα, τοτὲ δὲ ὡς ἐναντιώτατα φανεῖται;

ΚΛ. Κινδυνεύει.

ΑΘ. Τοῖς μὲν τοίνυν πολλοῖς οὕτω περὶ τὰ τοιαῦτα C ἀσυμφώνως τὰ καλὰ καὶ τὰ δίκαια διεῤῥιμμένα προσαγορεύεται.

ΚΛ. Φαίνεται γοῦν, ὦ ξένε.

ΑΘ. Τὸ τοίνυν ἡμέτερον, ὦ Κλεινία, πάλιν ἴδωμεν, πῶς αὖ περὶ αὐτὰ ταῦτα ἔχει τῆς συμφωνίας.

ΚΛ. Ποίας δὴ πρὸς ποίαν;

ΑΘ. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις οἶμαι διαῤῥήδην ἐμὲ εἰρηκέναι πως, εἰ δ' οὖν μὴ πρότερον, ἀλλὰ νῦν ὡς λέγοντά με τίθετε.

ΚΛ. Τὸ ποῖον; 133

ΑΘ. Ὡς οἱ κακοὶ πάντες εἰς πάντα εἰσὶν ἄκοντες D κακοί. τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος ἀνάγκη που τούτῳ ξυνέπεσθαι τὸν ἑξῆς λόγον.

ΚΛ. Τίνα λέγεις;

ΑΘ. Ὡς ὁ μὲν ἄδικός που κακός, ὁ δὲ κακὸς ἄκων τοιοῦτος. ἀκουσίως δὲ ἑκούσιον οὐκ ἔχει πράττεσθαί ποτε λόγον· ἄκων οὖν ἐκείνῳ φαίνοιτ' ἂν ἀδικεῖν ὁ ἀδικῶν τῷ τὴν ἀδικίαν ἀκούσιον τιθεμένῳ. καὶ δὴ καὶ νῦν ὁμολογητέον ἐμοί· ξύμφημι γὰρ ἄκοντας ἀδικεῖν πάντας· εἰ καί τις φιλονεικίας ἢ φιλοτιμίας ἕνεκα ἄκοντας μὲν E ἀδίκους εἶναί φησιν, ἀδικεῖν μὴν ἑκόντας πολλούς, ὅ γ' ἐμὸς λόγος ἐκεῖνος ἀλλ' οὐχ οὗτος. τίνα οὖν αὖ τρόπον ἔγωγε ξυμφωνοίην ἂν τοῖς ἐμαυτοῦ λόγοις, εἴ με, ὦ Κλεινία καὶ Μέγιλλε, ἐρωτῷτε, Εἰ δὴ ταῦτα οὕτως ἔχοντά ἐστιν, ὦ ξένε, τί συμβουλεύεις ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας τῇ τῶν Μαγνήτων πόλει; πότερον νομοθετεῖν ἢ μή; Πῶς γὰρ οὔ; φήσω. Διοριεῖς οὖν αὐτοῖς ἀκούσιά τε καὶ ἑκούσια ἀδικήματα, καὶ τῶν μὲν ἑκουσίων ἁμαρτημάτων τε 655 καὶ ἀδικημάτων μείζους τὰς ζημίας θήσομεν, τῶν δ' 134 ἐλάττους; ἢ πάντων ἐξ ἴσης, ὡς οὐκ ὄντων ἀδικημάτων 861 τὸ παράπαν ἑκουσίων;

ΚΛ. Ὀρθῶς μέντοι λέγεις, ὦ ξένε. καὶ τούτοις δὴ τί χρησόμεθα τοῖς νῦν λεγομένοις;

ΑΘ. Καλῶς ἤρου. πρῶτον μὲν τοίνυν αὐτοῖς τόδε χρησώμεθα.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ἀναμνησθῶμεν ὡς ἔμπροσθεν νῦν δὴ καλῶς ἐλέγομεν ὅτι περὶ τὰ δίκαια εἴη παμπόλλη τις ἡμῶν ταραχή τε καὶ ἀσυμφωνία. τοῦτο δὲ λαβόντες πάλιν ἐρωτῶμεν ἡμᾶς αὐτούς, Ἆρ' οὖν περὶ τὴν τούτων ἀπορίαν B οὔτ' ἐξευπορήσαντες οὔτε διορισάμενοι τί ποτ' ἐστὶ ταῦτα ἀλλήλων διαφέροντα, ἃ δὴ κατὰ πάσας τὰς πόλεις ὑπὸ νομοθετῶν πάντων τῶν πώποτε γενομένων ὡς δύο εἴδη

---

20. λέγειν. οὐκοῦν ὀρθῶς; *ΚΛ.* Ἴσως. *ΑΘ.* Ἴδωμεν a. — 23. τὰ om. a. — 40. δόξαιεν a. — 45. πλήθει τε καὶ Ξa. — 46. μεγέθεσι b cum A et pr. Ω.

9. τῆς del. Astius. — 10. ποίαν] ποῖον Astius. Malim ποία. Bait. — 12. εἰρηκέναι. *ΚΛ.* Πῶς; *ΑΘ.* Εἰ δ' a. — 13. με om. ϸc. — 30. Μαγνητῶν a. — 39. χρησόμεθα ac.

τῶν ἀδικημάτων ὄντα, τὰ μὲν ἑκούσια, τὰ δὲ ἀκούσια, ταύτῃ καὶ νομοθετεῖται· ὁ δὲ παρ' ἡμῶν νῦν δὴ ῥηθεὶς λόγος, ὥσπερ παρὰ θεοῦ λεχθείς, τοσοῦτον μόνον εἰπὼν ἀπαλλάξεται, δοὺς δὲ οὐδένα λόγον ὡς ὀρθῶς εἴρηκε κα- C *τανομοθετήσει τινὰ τρόπον; Οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ἀνάγκη πως ταῦτα ἔμπροσθεν τοῦ νομοθετεῖν δηλῶσαι δύο τε ὄντα καὶ τὴν διαφορὰν ἄλλην, ἵνα, ὅταν ἑκατέρῳ τις τὴν δίκην ἐπιθῇ, πᾶς ἐπακολουθῇ τοῖς λεγομένοις καὶ* 135 *δυνατὸς ᾖ τό τε πρεπόντως τεθὲν ἁμῇ γέ πῃ κρῖναι καὶ τὸ μή.*

ΚΛ. Καλῶς ἡμῖν φαίνει λέγειν, ὦ ξένε· δυοῖν γὰρ θάτερον ἡμᾶς χρεών, ἢ μὴ λέγειν ὡς πάντα ἀκούσια τὰ ἀδικήματα, ἢ τοῦτο ὡς ὀρθῶς εἴρηται πρῶτον διορίσαν- D *τας δηλῶσαι.*

ΑΘ. Τούτοιν τοίνυν τοῖν δυοῖν τὸ μὲν οὐκ ἀνεκτὸν ἐμοὶ πάντως που γίγνεσθαι, τό γε δὴ μὴ λέγειν οὕτως οἰόμενον ἔχειν τἀληθές· οὐ γὰρ ἂν νόμιμον οὐδ' ὅσιον ἂν εἴη· κατὰ τίνα δὲ τρόπον ἐστὸν δύο, εἰ μὴ τῷ τε ἀκουσίῳ καὶ τῷ ἑκουσίῳ διαφέρετον ἑκάτερον ἀλλὰ ἄλλῳ τινὶ δή ποτε, πειρατέον ἁμῶς γέ πως δηλοῦν.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν, ὦ ξένε, τοῦτό γε οὐχ οἷόν τε ἄλλως πως ἡμᾶς διανοηθῆναι.

E *ΑΘ. Ταῦτα ἔσται. φέρε δή, βλάβαι μέν, ὡς ἔοικεν, ἀλλήλων τῶν πολιτῶν ἐν ταῖς κοινωνίαις τε καὶ ὁμιλίαις πολλαὶ γίγνονται, καὶ τό γε ἑκούσιόν τε καὶ ἀκούσιον ἐν αὐταῖς ἄφθονόν ἐστιν.*

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Μὴ τοίνυν τις τὰς βλάβας πάσας ἀδικίας τιθεὶς οὕτως οἴηται καὶ τὰ ἄδικα ἐν αὐταῖσι ταύτῃ γίγνε- 136 *σθαι διπλᾶ, τὰ μὲν ἑκούσια δή, τὰ δ' ἀκούσια· βλάβαι γὰρ ἀκούσιοι τῶν πάντων οὔτ' ἀριθμοῖς οὔτε μεγέθεσιν ἐλάττους εἰσὶ τῶν ἑκουσίων. σκοπεῖσθε δὲ εἴ τέ τι λέγω* 862 *λέγων ἃ μέλλω λέγειν, εἴτε καὶ μηδὲν τὸ παράπαν. οὐ γάρ φημι ἔγωγε, ὦ Κλεινία καὶ Μέγιλλε, εἴ τίς τινά τι πημαίνει μὴ βουλόμενος ἀλλ' ἄκων, ἀδικεῖν μέν, ἄκοντα μήν, καὶ ταύτῃ μὲν δὴ νομοθετήσω τοῦτο ὡς ἀκούσιον ἀδίκημα νομοθετῶν, ἀλλ' οὐδὲ ἀδικίαν τὸ παράπαν θήσω τὴν τοιαύτην βλάβην, οὔτε ἂν μείζων οὔτε ἂν ἐλάττων τῳ γίγνηται. πολλάκις δὲ ὠφέλειαν οὐκ ὀρθὴν γενομένην, τὸν τῆς ὠφελείας αἴτιον ἀδικεῖν φήσομεν, ἐὰν ᾖ γ' ἐμὴ* B *νικῷ. σχεδὸν γάρ, ὦ φίλοι, οὔτ' εἴ τίς τῳ δίδωσί τι τῶν ὄντων οὔτ' εἰ τοὐναντίον ἀφαιρεῖται, δίκαιον ἁπλῶς ἢ ἄδικον χρὴ τὸ τοιοῦτον οὕτω λέγειν, ἀλλ' ἐὰν ἤθει καὶ δικαίῳ τρόπῳ χρώμενός τις ὠφελῇ τινά τι καὶ βλάπτῃ, τοῦτό ἐστι τῷ νομοθέτῃ θεατέον, καὶ πρὸς δύο ταῦτα δὴ βλεπτέον, πρός τε ἀδικίαν καὶ βλάβην, καὶ τὸ μὲν βλαβὲν ὑγιὲς τοῖς νόμοις εἰς τὸ δυνατὸν ποιητέον, τό τε ἀπολόμενον σώζοντα καὶ τὸ πεσὸν ὑπό του πάλιν ἐξορθοῦντα καὶ τὸ θανατωθὲν ἢ τρωθὲν ὑγιές, τὸ δὲ ἀποί-* C *νοις ἐξιλασθὲν τοῖς δρῶσι καὶ πάσχουσιν ἑκάστας τῶν βλάψεων ἐκ διαφορᾶς εἰς φιλίαν πειρατέον ἀεὶ καθιστάναι τοῖς νόμοις.*

ΚΛ. Καλῶς ταῦτά γε. 137

ΑΘ. Τὰς τοίνυν ἀδίκους αὖ βλάβας καὶ κέρδη ἐάν τις ἀδικῶν τινὰ κερδαίνειν ποιῇ, τούτων ὁπόσα μὲν ἰατά, ὡς οὐσῶν ἐν ψυχῇ νόσων, ἰᾶσθαι· τὸ δὲ τῆς ἰάσεως ἡμῖν τῆς ἀδικίας τῇδε ῥέπειν χρὴ φάναι.

ΚΛ. Πῇ;

ΑΘ. Ὅπως ὅ τί τις ἂν ἀδικήσῃ μέγα ἢ σμικρόν, ὁ D *νόμος αὐτὸν διδάξει καὶ ἀναγκάσει τὸ παράπαν εἰς αὖθις τὸ τοιοῦτον ἢ μηδέποτε ἑκόντα τολμῆσαι ποιεῖν ἢ διαφερόντως ἧττον πολύ, πρὸς τῇ τῆς βλάβης ἐκτίσει. ταῦτα εἴτε ἔργοις ἢ λόγοις, ἢ μεθ' ἡδονῶν ἢ λυπῶν, ἢ τιμῶν ἢ ἀτιμιῶν, καὶ χρημάτων ζημίας ἢ καὶ δώρων, ἢ καὶ τὸ παράπαν ᾧτινι τρόπῳ ποιήσει τις μισῆσαι μὲν τὴν ἀδικίαν, στέρξαι δὲ ἢ μὴ μισεῖν τὴν τοῦ δικαίου φύσιν, αὐτό ἐστι τοῦτο ἔργον τῶν καλλίστων νόμων. ὃν δ' ἂν* E *ἀνιάτως εἰς ταῦτα ἔχοντα αἴσθηται νομοθέτης, δίκην τούτοισι καὶ νόμον θήσει τινά, γιγνώσκων που τοῖς τοιούτοις πᾶσιν ὡς οὔτε αὐτοῖς ἔτι ζῆν ἄμεινον τούς τε ἄλλους ἂν διπλῇ ὠφελοῖεν ἀπαλλαττόμενοι τοῦ βίου, παράδειγμα μὲν τοῦ μὴ ἀδικεῖν τοῖς ἄλλοις γενόμενοι, ποιοῦντες δὲ ἀνδρῶν κακῶν ἔρημον τὴν πόλιν. οὕτω μὲν δὴ* 863 *τῶν τοιούτων πέρι νομοθέτῃ κολαστὴν τῶν ἁμαρτημάτων* 138 *θάνατον ἀνάγκη νέμειν, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς.*

ΚΛ. Ἔοικε μέν πως λέγεσθαι τὰ παρὰ σοῦ καὶ μάλα μετρίως, ἥδιον δ' ἂν ἔτι σαφέστερον ἀκούσαιμεν ταῦτα ῥηθέντα, τὸ τῆς ἀδικίας τε καὶ βλάβης διάφορον καὶ τὸ τῶν ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ὡς ἐν τούτοις διαπεποίκιλται.

ΑΘ. Πειρατέον τοίνυν ὡς κελεύετε δρᾶν καὶ λέγειν. δῆλον γὰρ ὅτι τοσόνδε γε περὶ ψυχῆς καὶ λέγετε πρὸς ἀλλή- B *λους καὶ ἀκούετε, ὡς ἓν μὲν ἐν αὐτῇ τῆς φύσεως εἴτε τι πάθος εἴτε τι μέρος ὢν ὁ θυμός, δύσερι καὶ δύσμαχον κτῆμα ἐμπεφυκός, ἀλογίστῳ βίᾳ πολλὰ ἀνατρέπει.*

ΚΛ. Πῶς δ' οὔ;

ΑΘ. Καὶ μὴν ἡδονήν γε οὐ ταὐτὸν τῷ θυμῷ προσαγορεύομεν, ἐξ ἐναντίας δὲ αὐτῷ φαμὲν ῥώμης δυναστεύουσαν πειθοῖ μετὰ ἀπάτης βιαίου πράττειν ὅ τί περ ἂν αὐτῆς ἡ βούλησις ἐθελήσῃ.

ΚΛ. Καὶ μάλα.

---

9. *ἀμηγέπῃ* a c. — 15. *ΑΘ.* om. Stephani operae. — 16. *γίγνεσθαι* libri: *γίγνεται* auctore Cornario a b c. — 17. *ἐμὸν* Ξυfϑr et adscripto *νόμιμον* ΑΩ. — 20. Aut *τίνι* scribendum videtur aut *ᾧτινι*. Bekk. — *ἀμωσγέπως* a c. — 29. *αὐταισὶ* a. — 39. *τῳ*] *τὶ* Ξa. — 40. *ἤγε μὴ* a.

2. *ἀβλαβὲς* Ξυfr et (adscripto in *γρ. βλαβὲν*) ΑΩ. (*μὲν* [*βλαβὲν*] *ἀβλαβὲς τοῖς* Winckelmannus, coll. 865 C.) — 3. *ἐξορθοῦντα, καὶ τὸ θανατωθὲν* (mediis omissis) *ἀποίνοις* Astius, *ἐξορθοῦντα καὶ τὸ τρωθὲν ὑγιές, τὸ δὲ θανατωθὲν ἀποίνοις* Winckelmannus. — 9. *κέρδη* pr. ΑΩ: *κέρδη δὲ* a b c. — 15. *διδάξῃ καὶ ἀναγκάσῃ* a. — 20. *ποιήσῃ* a. — 24. *καὶ νόμον θήσει*] *κατανομοθετήσει* Winckelmannus, coll. 861 B. — 43. *ὅ*] *πᾶν ὅ* c.

656
C ΑΘ. Τρίτον μὴν ἄγνοιαν λέγων ἄν τις τῶν ἁμαρτη-
μάτων αἰτίαν οὐκ ἂν ψεύδοιτο. διχῇ μὴν διελόμενος
αὐτὸ ὁ νομοθέτης ἂν βελτίων εἴη, τὸ μὲν ἁπλοῦν αὐτοῦ
139 κούφων ἁμαρτημάτων αἴτιον ἡγούμενος, τὸ δὲ διπλοῦν,
ὅταν ἀμαθαίνῃ τις μὴ μόνον ἀγνοίᾳ ξυνεχόμενος ἀλλὰ
καὶ δόξῃ σοφίας, ὡς εἰδὼς παντελῶς περὶ ἃ μηδαμῶς
οἶδε, μετὰ μὲν ἰσχύος καὶ ῥώμης ἑπομένης μεγάλων καὶ
ἀμούσων ἁμαρτημάτων τιθεὶς αἴτια τὰ τοιαῦτα, ἀσθε-
D νείας δὲ ἑπομένης, παιδικά τε ἁμαρτήματα καὶ πρεσβυ-
τέρων γιγνόμενα, θήσει μὲν ἁμαρτήματα καὶ ὡς ἁμαρτά-
νουσι νόμους τάξει, πρᾳοτάτους γε μὴν πάντων καὶ συγ-
γνώμης πλείστης ἐχομένους.

ΚΛ. Εἰκότα λέγεις.

ΑΘ. Ἡδονῆς μὲν τοίνυν καὶ θυμοῦ λέγομεν σχεδὸν
ἅπαντες ὡς ὁ μὲν κρείττων ἡμῶν, ὁ δὲ ἥττων ἐστί· καὶ
ἔχει ταύτῃ.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἀγνοίας δέ γε ὡς ὁ μὲν ἡμῶν κρείττων, ὁ δὲ
ἥττων, οὐκ ἠκούσαμεν πώποτε.

E ΚΛ. Ἀληθέστατα.

ΑΘ. Πάντα δέ γε προτρέπειν ταὐτά φαμεν εἰς τὴν
αὐτοῦ βούλησιν ἐπισπώμενον ἕκαστον εἰς τἀναντία πολ-
λάκις ἅμα.

ΚΛ. Πλειστάκις μὲν οὖν.

ΑΘ. Νῦν δή σοι τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον, ὅ γε
ἐγὼ λέγω, σαφῶς ἂν διορισαίμην οὐδὲν ποικίλλων. τὴν
140 γὰρ τοῦ θυμοῦ καὶ φόβου καὶ ἡδονῆς καὶ λύπης καὶ φθό-
νων καὶ ἐπιθυμιῶν ἐν ψυχῇ τυραννίδα, ἐάν τέ τι βλάπτῃ
καὶ ἐὰν μή, πάντως ἀδικίαν προσαγορεύω, τὴν δὲ τοῦ
864 ἀρίστου δόξαν, ὅπῃπερ ἂν ἔσεσθαι τούτων ἡγήσωνται
πόλις εἴτε ἰδιῶταί τινες, ἐὰν αὕτη κρατοῦσα ἐν ψυχῇ
διακοσμῇ πάντα ἄνδρα, κἂν σφάλληταί τι, δίκαιον μὲν
πᾶν εἶναι φατέον τὸ ταύτῃ πραχθὲν καὶ τὸ τῆς τοιαύτης
ἀρχῆς γιγνόμενον ὑπήκοον ἑκάστων καὶ ἐπὶ τὸν ἅπαντα
ἀνθρώπων βίον ἄριστον, δοξάζεσθαι δὲ ὑπὸ πολλῶν
ἀκούσιον ἀδικίαν εἶναι τὴν τοιαύτην βλάβην. ἡμῖν δὲ
B οὐκ ἔστι τὰ νῦν ὀνομάτων πέρι δύσερις λόγος, ἀλλ' ἐπειδὴ
τῶν ἁμαρτανομένων τρία εἴδη δεδήλωται γιγνόμενα,
ταῦτα εἰς μνήμην πρῶτον ἔτι μᾶλλον ἀναληπτέον. λύπης
μὲν οὖν, ἣν θυμὸν καὶ φόβον ἐπονομάζομεν, ἓν εἶδος
ἡμῖν ἐστιν.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἡδονῆς δ' αὖ καὶ ἐπιθυμιῶν δεύτερον, ἐλπίδων
δὲ καὶ δόξης τῆς ἀληθοῦς περὶ τὸ ἄριστον ἔφεσις τρίτον
ἕτερον. τούτου δὲ αὖ τοῦ τρίτου διχῇ τμηθέντος πέντε
εἴδη γέγονεν, ὡς νῦν φαμέν· οἷς νόμους διαφέροντας
C ἀλλήλων πέντε εἴδεσι θετέον ἐν δυοῖν γένεσιν.

ΚΛ. Τίσι τούτοις; 141

ΑΘ. Τὸ μὲν διὰ βιαίων καὶ ἀξυμφώνων πράξεων
πραττόμενον ἑκάστοτε, τὸ δὲ μετὰ σκότους καὶ ἀπάτης
λαθραίως γιγνόμενον, ἔστι δ' ὅτε καὶ δι' ἀμφοῖν τούτοιν
πραχθέν· ᾧ δὴ καὶ νόμοι τραχύτατοι γίγνοιντο ἄν, εἰ τὸ
προσῆκον μέρος ἔχοιεν.

ΚΛ. Εἰκὸς γοῦν.

ΑΘ. Ἴωμεν δὴ τὰ μετὰ ταῦτα ἐκεῖσε ὁπόθεν ἐξέ-
βημεν δεῦρο, περαίνοντες τὴν θέσιν τῶν νόμων. ἦν δὲ
ἡμῖν κείμενα περί τε τῶν συλώντων, οἶμαι, τοὺς θεοὺς D
καὶ τὰ περὶ τῶν προδοτῶν, ἔτι δὲ τῶν τοὺς νόμους δια-
φθειρόντων ἐπὶ καταλύσει τῆς παρούσης πολιτείας. τού-
των δή τις ἂν ἴσως πράξειέ τι μανεὶς ἢ νόσοις ἢ γήρᾳ
ὑπερμέτρῳ ξυνεχόμενος ἢ παιδίᾳ χρώμενος, οὐδέν πω τῶν
τοιούτων διαφέρων· ὧν ἂν γίγνηταί τι φανερὸν τοῖς
ἐκλεχθεῖσιν ἑκάστοτε δικασταῖς ἀναφέροντος τοῦ δράσαν-
τος ἢ τοῦ σκηπτομένου ὑπὲρ τοῦ ποιήσαντος, κριθῇ δὲ
οὕτω διατεθεὶς παρανομῆσαι, τὴν μὲν βλάβην ἣν ἄν τινα E
καταβλάψῃ πάντως ἁπλῆν ἀποτινέτω, τῶν δὲ ἄλλων δι-
καιωμάτων ἀφείσθω, πλὴν ἂν ἄρα τινὰ ἀποκτείνας μὴ
καθαρὸς ᾖ τὰς χεῖρας φόνου· οὕτω δ' εἰς ἄλλην χώραν
καὶ τόπον ἀπελθὼν οἰκείτω τὸν ἐνιαυτὸν ἐκδημῶν, πρό-
τερον δὲ ἐλθὼν τοῦ χρόνου ὃν ὁ νόμος ὥρισεν, ἢ καὶ 142
πάσης ἐπιβὰς τῆς οἰκείας χώρας, ἐν δημοσίῳ δεσμῷ δε-
θεὶς ὑπὸ τῶν νομοφυλάκων δύο ἐνιαυτοὺς οὕτως ἀπαλ-
λαττέσθω τῶν δεσμῶν.

Φόνου δὴ καθάπερ ἠρξάμεθα, πειρώμεθα διὰ τέλους 865
παντὸς εἴδους πέρι φόνου θεῖναι τοὺς νόμους, καὶ πρῶ-
τον μὲν τὰ βίαια καὶ ἀκούσια λέγωμεν. Εἴ τις ἐν ἀγῶνι
καὶ ἄθλοις δημοσίοις ἄκων, εἴτε παραχρῆμα εἴτε καὶ ἐν
ὑστέροις χρόνοις ἐκ τῶν πληγῶν, ἀπέκτεινέ τινα φίλιον,
ἢ κατὰ πόλεμον ὡσαύτως ἢ κατὰ μελέτην τὴν πρὸς πό-
λεμον, ποιουμένων ἄσκησιν τῶν ἀρχόντων, ψιλοῖς σώμα-
σιν ἢ μετά τινων ὅπλων ἀπομιμουμένων τὴν πολεμικὴν B
πρᾶξιν, καθαρθεὶς κατὰ τὸν ἐκ Δελφῶν κομισθέντα περὶ
τούτων νόμον ἔστω καθαρός. ἰατρῶν δὲ πέρι πάντων,
ἂν ὁ θεραπευόμενος ὑπ' αὐτῶν ἀκόντων τελευτᾷ, καθα-
ρὸς ἔστω κατὰ νόμον. ἐὰν δὲ αὐτόχειρ μέν, ἄκων δὲ
ἀποκτείνῃ τις ἕτερος ἕτερον, εἴτε τῷ ἑαυτοῦ σώματι ψιλῷ
εἴτε ὀργάνῳ ἢ βέλει ἢ πώματος ἢ σίτου δόσει ἢ πυρὸς ἢ
χειμῶνος προσβολῇ ἢ στερήσει πνεύματος, αὐτὸς τῷ ἑαυ-
τοῦ σώματι ἢ δι' ἑτέρων σωμάτων, πάντως ἔστω μὲν C
ὡς αὐτόχειρ, δίκας δὲ τινέτω τὰς τοιάσδε. ἐὰν μὲν δοῦ-
λον κτείνῃ νομίζων τὸν ἑαυτοῦ διεργάσθαι, τὸν τοῦ τε- 143
λευτήσαντος δεσπότην ἀβλαβῆ παρεχέτω καὶ ἀζήμιον, ἢ
δίκην εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ τελευτήσαντος ὑπεχέτω διπλῆν·
τῆς δὲ ἀξίας οἱ δικασταὶ διάγνωσιν ποιείσθωσαν. καθαρ-

δ'

9. παίδων a. — 19. οὐκ Αυfħr: οὐχ Ω, οὐδ' Ξabc. — 31. πόλεις a. — ψυχαῖς Ω, ψυχαῖς Αħ. — 33. σφάληταί a. — 44. ἄφεσις Grovius. — 45. τρίτου] τρία ΑΩυfr.

ηΓ

2. ἀξυμφώνων nos: ξυμφώνων abc. Conf. 863 C. — 21. τὰ auctore Astio secl. c. — τῶν om. ΑΩυfħr. — 24. παιδεία b. — 28. περὶ a. — 31. φίλον Ξa. — 35. πρᾶξιν καθαρῶς, κατὰ a. — 40. πόματος a. — 46. ὑποσχέτω a.

μοῖς δὲ χρήσασθαι μείζοσί τε καὶ πλείοσι τῶν περὶ τὰ
D *ἆθλα ἀποκτεινάντων· τούτων δ' ἐξηγητὰς εἶναι κυρίους*
οὓς ἂν ὁ θεὸς ἀνέλῃ. ἐὰν δὲ αὑτοῦ δοῦλον, καθηράμε-
νος ἀπαλλαττέσθω τοῦ φόνου κατὰ νόμον. ἐὰν δέ τις
ἐλεύθερον ἄκων ἀποκτείνῃ, τοὺς μὲν καθαρμοὺς τοὺς
αὐτοὺς καθαρθήτω τῷ τὸν δοῦλον ἀποκτείναντι, παλαιὸν
δέ τινα τῶν ἀρχαίων μύθων λεγόμενον μὴ ἀτιμαζέτω.
λέγεται δὲ ὡς ὁ θανατωθεὶς ἄρα βιαίως, ἐν ἐλευθέρῳ
φρονήματι βεβιωκώς, θυμοῦταί τε τῷ δράσαντι νεοθνὴς
E *ὤν, καὶ φόβου καὶ δείματος ἅμα διὰ τὴν βίαιον πάθην*
657 *αὐτὸς πεπληρωμένος, ὁρῶν τε τὸν ἑαυτοῦ φονέα ἐν τοῖς*
ἤθεσι τοῖς τῆς ἑαυτοῦ συνηθείας ἀναστρεφόμενον δειμαί-
νει, καὶ ταραττόμενος αὐτὸς ταράττει κατὰ δύναμιν πᾶ-
σαν τὸν δράσαντα, μνήμην ξύμμαχον ἔχων, αὐτόν τε καὶ
τὰς πράξεις αὐτοῦ. διὸ δὴ χρεών ἐστιν ἄρα ὑπεξελθεῖν
τῷ παθόντι τὸν δράσαντα τὰς ὥρας πάσας τοῦ ἐνιαυτοῦ
καὶ ἐρημῶσαι πάντας τοὺς οἰκείους τόπους ξυμπάσης τῆς
πατρίδος· ἐὰν δὲ ξένος ὁ τελευτήσας ᾖ, καὶ τῆς τοῦ ξένου
866 *χώρας εἰργέσθω τοὺς αὐτοὺς χρόνους. τούτῳ δὴ τῷ νόμῳ*
144 *ἐὰν μὲν ἑκὼν πείθηταί τις, ὁ τοῦ τελευτήσαντος γένει*
ἐγγύτατα, ἐπίσκοπος ὢν τούτων πάντων γενομένων,
ἐχέτω συγγνώμην τε καὶ ἄγων πρὸς αὐτὸν εἰρήνην μέτριος
ἂν εἴη πάντως· ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ καὶ πρῶτον μὲν ἀκά-
θαρτος ὢν εἰς τὰ ἱερὰ τολμᾷ πορεύεσθαι καὶ θύειν, ἔτι
δὲ τοὺς χρόνους μὴ ἐθέλῃ πληροῦν ἀποξενούμενος τοὺς
E *εἰρημένους, ὁ τοῦ τελευτήσαντος γένει ἐγγύτατα ἐπεξίτω*
μὲν φόνου τῷ κτείναντι, διπλᾶ δὲ πάντα ἔστω τὰ τιμω-
ρήματα τῷ ὄφλοντι. ἐὰν δ' ὁ προσήκων ἐγγύτατα μὴ
ἐπεξίῃ τῷ παθήματι, τὸ μίασμα ὡς εἰς αὐτὸν περιεληλυ-
θὸς τοῦ παθόντος προστρεπομένου τὴν πάθην, ὁ βουλό-
μενος ἐπεξελθὼν τούτῳ δίκην πέντε ἔτη ἀποσχέσθαι τῆς
αὑτοῦ πατρίδος ἀναγκαζέτω κατὰ νόμον. ἐὰν δὲ ξένος
ἄκων ξένον κτείνῃ τῶν ἐν τῇ πόλει, ἐπεξίτω μὲν ὁ βου-
C *λόμενος ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις, μέτοικος δὲ ὢν ἀπενιαυ-*
τησάτω, ξένος δὲ ἂν ᾖ παντάπασι, πρὸς τῷ καθαρμῷ,
ἐάν τε ξένον ἐάν τε μέτοικον ἐάν τε ἀστὸν κτείνῃ, τὸν
βίον ἅπαντα τῆς χώρας τῆς τῶν νόμων τῶνδε κυρίας
εἰργέσθω· ἐὰν δ' ἔλθῃ παρανόμως, οἱ νομοφύλακες θα-
νάτῳ ζημιούντων αὐτόν, καὶ ἐὰν ἔχῃ οὐσίαν τινά, τῷ
145 *τοῦ παθόντος ἐγγύτατα γένει παραδιδόντων. ἐὰν δὲ ἄκων*
D *ἔλθῃ, ἂν μὲν κατὰ θάλατταν ἐκπίπτῃ πρὸς τὴν χώραν,*
σκηνησάμενος ἐν θαλάττῃ τέγγων τοὺς πόδας πλοῦν ἐπι-
φυλαττέτω, κατὰ γῆν δὲ ἂν βίᾳ ὑπό τινων ἀχθῇ, ἡ
πρώτη προστυχοῦσα ἀρχὴ τῶν ἐν τῇ πόλει λύσασα εἰς τὴν
ὑπερορίαν ἐκπεμπέτω ἄσυλον. Ἐὰν δ' ἄρα τις αὐτόχειρ
μὲν κτείνῃ ἐλεύθερον, θυμῷ δὲ ᾖ τὸ πεπραγμένον ἐκπρα-
χθέν, διχῇ δεῖ πρῶτον τὸ τοιοῦτον διαλαβεῖν. θυμῷ γὰρ
δὴ πέπρακται καὶ τοῖς ὅσοι ἂν ἐξαίφνης μὲν καὶ ἀπρο-
βουλεύτως τοῦ ἀποκτεῖναι πληγαῖς ἤ τινι τοιούτῳ δια- E
φθείρωσί τινα παραχρῆμα τῆς ὁρμῆς γενομένης, μεταμέ-
λειά τε εὐθὺς τοῦ πεπραγμένου γίγνηται, θυμῷ δὲ καὶ
ὅσοι προπηλακισθέντες λόγοις ἢ καὶ ἀτίμοις ἔργοις, μετα-
διώκοντες τὴν τιμωρίαν, ὕστερον ἀποκτείνωσί τινα βου-
ληθέντες κτεῖναι, καὶ τὸ πεπραγμένον αὐτοῖς ἀμεταμέλη-
τον γίγνηται. διττοὺς μὲν δὴ τοὺς φόνους, ὡς ἔοικε,
θετέον, καὶ σχεδὸν ἀμφοτέρους θυμῷ γεγονότας, μεταξὺ 867
δέ που τοῦ τε ἑκουσίου καὶ ἀκουσίου δικαιότατ' ἂν λεγο-
μένους. οὐ μὴν ἀλλ' εἰκὼν ἑκάτερος· ὁ μὲν τὸν θυ-
μὸν φυλάττων καὶ οὐκ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐξαίφνης ἀλλὰ
μετὰ ἐπιβουλῆς ὕστερον χρόνῳ τιμωρούμενος ἑκουσίῳ
ἔοικεν, ὁ δὲ ἀταμιεύτως ταῖς ὀργαῖς καὶ ἐκ τοῦ παρα-
χρῆμα εὐθὺς χρώμενος ἀπροβουλεύτως ὅμοιος μὲν ἀκου- 146
σίῳ, ἔστι δὲ οὐδ' οὗτος αὖ παντάπασιν ἀκούσιος ἀλλ'
εἰκὼν ἀκουσίου. διὸ χαλεποὶ διορίζειν οἱ τῷ θυμῷ πρα- B
χθέντες φόνοι, πότερον ἑκουσίους αὐτοὺς ἤ τινας ὡς
ἀκουσίους νομοθετητέον. βέλτιστον μὴν καὶ ἀληθέστατον
εἰς εἰκόνα μὲν ἄμφω θεῖναι, τεμεῖν δὲ αὐτὼ χωρὶς τῇ
ἐπιβουλῇ καὶ ἀπροβουλίᾳ, καὶ τοῖς μὲν μετ' ἐπιβουλῆς
τε καὶ ὀργῇ κτείνασι τὰς τιμωρίας χαλεπωτέρας, τοῖς δὲ
ἀπροβουλεύτως τε καὶ ἐξαίφνης πραοτέρας νομοθετεῖν·
τὸ γὰρ ἐοικὸς μείζονι κακῷ μειζόνως, τὸ δ' ἐλάττονι τι-
μωρητέον ἐλαττόνως. ποιητέον δὴ καὶ τοῖς ἡμετέροις νό- C
μοις οὕτως.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Πάλιν ἐπανελθόντες τοίνυν λέγωμεν, ἂν ἄρα τις
αὐτόχειρ μὲν κτείνῃ ἐλεύθερον, τὸ δὲ πεπραγμένον ἀπρο-
βουλεύτως ὀργῇ τινι γένηται πραχθέν, τὰ μὲν ἄλλα, κα-
θάπερ ἄνευ θυμοῦ κτείναντι προσῆκέ τῳ πάσχειν, πασχέτω,
δύο δ' ἐξ ἀνάγκης ἔτη φευγέτω κολάζων τὸν αὑτοῦ θυ-
μόν. ὁ δὲ θυμῷ μέν, μετ' ἐπιβουλῆς δὲ κτείνας τὰ μὲν D
ἄλλα κατὰ τὸν πρόσθεν αὖ, τρία δὲ ἔτη, καθάπερ ἅτε-
ρος ἔφευγε τὰ δύο, φευγέτω μεγέθει θυμοῦ πλείω τιμω-
ρηθεὶς χρόνον. καθόδου δὲ πέρι τούτοις ὧδ' ἔστω. χαλε- 147
πὸν μὲν ἀκριβῶς νομοθετεῖν· ἔστι γὰρ ὅτε τούτοιν ὁ τῷ
νόμῳ ταχθεὶς χαλεπώτερος ἡμερώτερος ἄν, ὁ δὲ ἡμερώτε-
ρος χαλεπώτερος ἂν εἴη, καὶ τὰ περὶ τὸν φόνον ἀγριω-
τέρως ἂν πράξειεν, ὁ δὲ ἡμερωτέρως· ὡς δὲ τὸ πολὺ
κατὰ τὰ νῦν εἰρημένα ξυμβαίνει γιγνόμενα. τούτων οὖν E
πάντων ἐπιγνώμονας εἶναι χρὴ νομοφύλακας, ἐπειδὰν δὲ
ὁ χρόνος ἔλθῃ τῆς φυγῆς ἑκατέρῳ, πέμπειν αὐτῶν δικα-
στὰς δώδεκα ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς χώρας, ἐσκεμμένους ἐν
τῷ χρόνῳ τούτῳ τὰς τῶν φευγόντων πράξεις ἔτι σαφέστε-
ρον, καὶ τῆς αἰδοῦς τε πέρι καὶ καταδοχῆς τούτων δικα-
στὰς γίγνεσθαι· τοὺς δὲ αὖ τοῖς δικασθεῖσιν ὑπὸ τῶν

ω
1. χρήσασθαι *Avh* et γρ. *Ω*: χρήσασθαι *Ω*, χρησάσθω abc. — 21. ἐγγυτάτω a. — 32. εἰργέσθω post χώρας ponunt ab. — 40. εἰ -- ἔλθοι a. — 41. ἦν Stallbaumii operae.

ἴοι
2. τοιοῦτο a. — 10. δέ] δή ac. — 17. χαλεπὸν a. — 21. μὲν om. a. — 22. ὀργῆς a. — 24. εἰκὸς *ΑΩ*, εἰκὸς r. — 28. λέγομεν a. — 31. ἕτερος a. — 36. καθόλου δὲ περὶ τούτων a. — 39. τὰ om. r et pr. *ΑΩ*. — 46. φυγόντων *ΑΩ*rfhr.

868 τοιούτων ἀρχόντων ἐμμένειν. ἐὰν δ' αὖθίς ποτε κατελθὼν ὁπότερος αὐτοῖν ἡττηθεὶς ὀργῇ πράξῃ ταὐτὸν τοῦτο, φυγὼν μηκέτι κατέλθῃ, κατελθὼν δὲ κατὰ τὴν τοῦ ξένου ἄφιξιν, ταύτῃ πασχέτω. δοῦλον δὲ ὁ κτείνας ἑαυτοῦ μὲν καθηράσθω, ἐὰν δὲ ἀλλότριον θυμῷ, διπλῇ τὸ βλάβος ἐκτισάτω τῷ κεκτημένῳ. ὅστις δ' ἂν τῶν ἀποκτεινάντων πάντων μὴ πείθηται τῷ νόμῳ, ἀλλ' ἀκάθαρτος ὢν ἀγοράν τε καὶ ἆθλα καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ μιαίνῃ, ὁ βουλόμενος
B τόν τε ἐπιτρέποντα τῶν προσηκόντων τῷ τελευτήσαντι
148 καὶ τὸν ἀποκτείναντα εἰς δίκην καταστήσας τὴν διπλασίαν χρημάτων τε καὶ τῶν ἄλλων πράξεων ἀναγκαζέτω πράττειν τε καὶ ἐκτίνειν, τὸ δὲ ἔκτισμα αὐτὸς αὑτῷ κομιζέσθω
658 κατὰ τὸν νόμον. ἐὰν δέ τις θυμῷ δοῦλος δεσπότην αὑτοῦ κτείνῃ, τοὺς προσήκοντας τοῦ τελευτήσαντος χρωμένους τῷ κτείναντι χρείαν ἣν ἂν ἐθέλωσι, πλὴν μηδαμῇ μηδα-
C μῶς ζωγροῦντας, καθαροὺς εἶναι. ἐὰν δὲ ἄλλον τις δοῦλος ἐλεύθερον ἀποκτείνῃ θυμῷ, παραδιδόντων οἱ δεσπόται τὸν δοῦλον τοῖς προσήκουσι τοῦ τελευτήσαντος, οἱ δὲ ἐξ ἀνάγκης μὲν θανατωσάντων τὸν δράσαντα, τρόπῳ δὲ ᾧ ἂν ἐθέλωσιν. ἐὰν δέ, ὃ γίγνεται μέν, ὀλιγάκις δέ, διὰ θυμὸν πατὴρ ἢ μήτηρ υἱὸν ἢ θυγατέρα πληγαῖς ἤ τινι τρόπῳ βιαίῳ κτείνῃ, καθάρσεις μὲν τὰς αὐτὰς τοῖς ἄλλοις κα-
D θαιρέσθω καὶ ἐνιαυτοὺς τρεῖς ἀπενιαυτεῖν, κατελθόντων δὲ τῶν κτεινάντων ἀπαλλάττεσθαι γυναῖκά τε ἀπ' ἀνδρὸς καὶ τὸν ἄνδρα ἀπὸ γυναικός, καὶ μή ποτ' ἔτι κοινῇ παιδοποιήσασθαι μηδὲ ξυνέστιον ὧν ἔκγονον ἢ ἀδελφὸν ἀπεστέρηκε γίγνεσθαί ποτε μηδὲ κοινωνὸν ἱερῶν· ὁ δὲ ἀσεβῶν τε περὶ ταῦτα καὶ ἀπειθῶν ὑπόδικος ἀσεβείας γιγνέσθω τῷ ἐθέλοντι. γυναῖκα δὲ γαμετὴν ἐὰν ἀνὴρ δι' ὀργὴν κτείνῃ τινά τις, ἢ γυνὴ ἑαυτῆς ἄνδρα ταὐτὸν τοῦτο
E 149 ὡσαύτως ἐργάσηται, καθαίρεσθαι μὲν τοὺς αὐτοὺς καθαρμούς, τριετεῖς δὲ ἀπενιαυτήσεις διατελεῖν. κατελθὼν δὲ ὅ τι τοιοῦτον δράσας τοῖς αὑτοῦ παισὶν ἱερῶν μὴ κοινωνείτω μηδὲ ὁμοτράπεζος γιγνέσθω ποτέ· ἀπειθῶν δὲ ὁ γεννήτωρ ἢ ὁ γεννηθεὶς ἀσεβείας αὖ ὑπόδικος γιγνέσθω τῷ ἐθέλοντι. καὶ ἐὰν ἀδελφὸς ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν ἢ ἀδελφὴ ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν θυμῷ κτείνῃ, τὰ μὲν τῶν καθαρμῶν καὶ ἀπενιαυτήσεων ὡσαύτως, καθάπερ εἴρηται τοῖς γονεῦσι καὶ τοῖς ἐκγόνοις, εἰρήσθω δεῖν γίγνεσθαι καὶ τούτοις ὧν ἀδελφούς τε ἀδελφῶν καὶ γονέας ἐστέρηκε παίδων, τούτοις δὲ ξυνέστιος αὐτοῖς μηδέποτε γιγνέσθω
869 μηδὲ κοινωνὸς ἱερῶν· ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ, τῷ τῆς περὶ ταῦτα ἀσεβείας εἰρημένῳ νόμῳ ὑπόδικος ὀρθῶς ἂν γίγνοιτο μετὰ δίκης. ἐὰν δ' ἄρα τις εἰς τοσοῦτον ἀκρατὴς θυμοῦ γίγνηται πρὸς τοὺς γεννήσαντας, ὥστε μανίαις ὀργῆς τῶν γεννητόρων τολμῆσαι κτεῖναί τινα, ἐὰν μὲν ὁ τελευτήσας πρὶν τελευτῆσαι τὸν δράσαντα φόνου ἀφῇ ἑκών, καθάπερ οἱ τὸν ἀκούσιον φόνον ἐξεργασάμενοι καθαρθεὶς καὶ τἆλλα ὅσαπερ ἐκεῖνοι πράξας καθαρὸς ἔστω, ἐὰν δὲ μὴ ἀφῇ, πολλοῖς ἔνοχος ἔστω νόμοις ὁ δράσας B
τι τοιοῦτον· καὶ γὰρ αἰκίας δίκαις ταῖς ἐσχάταις ἔνοχος ἂν γίγνοιτο καὶ ἀσεβείας ὡσαύτως καὶ ἱεροσυλίας, τὴν τοῦ γεννήτου ψυχὴν συλήσας, ὥστ' εἴπερ οἷόν τ' ἦν τὸ 150
πολλάκις ἀποθνήσκειν τὸν αὐτόν, καὶ τὸν πατροφόνον ἢ μητροκτόνον ἐξεργασάμενον θυμῷ τοῦτο δικαιότατον θανάτων πολλῶν ἦν τυγχάνειν. ᾧ γὰρ μόνῳ οὐδ' ἀμυνομένῳ θάνατον, μέλλοντι ὑπὸ τῶν γονέων τελευτήσεσθαι, παρέξει νόμος οὐδεὶς κτεῖναι τὸν πατέρα ἢ μητέρα, τοὺς C
εἰς φῶς τὴν ἐκείνου φύσιν ἀγαγόντας, ἀλλ' ὑπομείναντα τὰ πάντα πάσχειν πρὶν τι δρᾶν τοιοῦτον νομοθετήσει, πῶς τούτῳ δίκης γε ἄλλως προσῆκον τυγχάνειν ἂν γίγνοιτο ἐν νόμῳ; κείσθω δὴ τῷ πατέρα ἢ μητέρα ἀποκτείναντι θυμῷ θάνατος ἡ ζημία. ἀδελφὸς δ' ἐὰν ἀδελφὸν κτείνῃ ἐν στάσεσι μάχης γενομένης ἤ τινι τρόπῳ τοιούτῳ, ἀμυνόμενος ἄρχοντα χειρῶν πρότερον, καθάπερ πολέμιον D
ἀποκτείνας ἔστω καθαρός· καὶ ἐὰν πολίτης πολίτην ὡσαύτως ἢ ξένος ξένον· ἐὰν δὲ ἀστὸς ξένον ἢ ξένος ἀστὸν ἀμυνόμενος κτείνῃ, κατὰ ταὐτὰ ἔστω τοῦ καθαρὸς εἶναι. καὶ ἐὰν δοῦλος δοῦλον, ὡσαύτως. ἐὰν δὲ αὖ δοῦλος ἐλεύθερον ἀμυνόμενος ἀποκτείνῃ, καθάπερ ὁ κτείνας πατέρα, τοῖς αὐτοῖς ἔνοχος ἔστω νόμοις. ὃ δὲ περὶ τῆς ἀφέσεως εἴρηται φόνου πατρί, ταὐτὸν τοῦτο ἔστω περὶ ἁπάσης τῶν τοιούτων ἀφέσεως, ἐὰν ὁστισοῦν ὁτῳοῦν ἀφιῇ τοῦτο E
ἑκών, ὡς ἀκουσίου γεγονότος τοῦ φόνου οἵ τε καθαρμοὶ γιγνέσθωσαν τῷ δράσαντι καὶ ἐνιαυτὸς εἷς ἔστω τῆς ἐκδημίας ἐν νόμῳ. 151
Καὶ τὰ μὲν δὴ βίαιά τε καὶ ἀκούσια καὶ κατὰ τὸν θυμὸν γιγνόμενα περὶ φόνους μετρίως εἰρήσθω· τὰ δὲ περὶ τὰ ἑκούσια καὶ κατ' ἀδικίαν πᾶσαν γιγνόμενα τούτων πέρι καὶ ἐπιβουλῆς δι' ἥττας ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φθόνων, ταῦτα μετ' ἐκεῖνα ἡμῖν λεκτέον.

ΚΛ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΑΘ. Πάλιν δὴ πρῶτον περὶ τῶν τοιούτων εἰς δύναμιν εἴπωμεν ὁπόσα ἂν εἴη. τὸ μὲν δὴ μέγιστον ἐπιθυμία 870
κρατοῦσα ψυχῆς ἐξηγριωμένης ὑπὸ πόθων. τοῦτο δ' ἐστὶ μάλιστα ἐνταῦθα οὗ πλεῖστός τε καὶ ἰσχυρότατος ἵμερος ὢν τυγχάνει τοῖς πολλοῖς, ἡ τῶν χρημάτων τῆς ἀπλήστου καὶ ἀπείρου κτήσεως ἔρωτας μυρίους ἐντίκτουσα δύναμις

2. ταυτὸ a. — 6. ὥς τις **Bekkeri operae**. — 13. τὸν om. **a b**. — 14. ἀποκτείνῃ a. — 15. ἂν ἐθέλωσι] ἀνέλωσι a. — 16. ἄλλον **Ficinus**: ἄλλος **a b c**. — 20. ἐὰν δέ, ὃ **Eusebius**: ἃ δὲ **a b c**. — δέ, διὰ *AΩ*v f h r et **Eusebius**: δέ, ἂν διὰ **a b c**. — 23. ἀπενιαυτεῖν *AΩ*f h r: ἀπενιαυτοῖν v, ἀπενιαυτείτω **a b c**. — 24. ἀποκτεινάντων a. — 25. μήποτέ τι a. — 27. κοινωνεῖν a. — ὁ δὲ om. a. — 28. τε om. r b c. — 36. ἐὰν Ωv f h r: ἂν **a b c**. — 43. εἰρημένῳ om. a.

1. γίγνηται *AΩ*v f h r: γένηται **a b c**. — 4. ἀκούσιον auctore Cornario **b c**: ἑκούσιον cum libris a. — ἐξεργασάμενοι φόνον (η) **a b**. — 6. δράσας τι τοιοῦτον] τοῦτο δράσας a. — 8. γένοιτο a. — 17. ἄλλως Ωr, ἄλλης Ξ f h. — ἂν τυγχάνειν a. — 18. ἐννόμῳ a. — 29. ἀφίῃ a. — 30. τε om. a. — 35. ἥττης a. — 43. ἡ τῶν *AΩ*v f h r: τῶν Ξ **a b c**.

διὰ φύσιν τε καὶ ἀπαιδευσίαν τὴν κακήν. τῆς δὲ ἀπαι-
δευσίας ἡ τοῦ κακῶς ἐπαινεῖσθαι πλοῦτον αἰτία φήμη
πρὸς τῶν Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων. πρῶτον γὰρ τῶν
B ἀγαθῶν αὐτὸ προκρίνοντες τρίτον ὂν τούς τ' ἐπιγιγνο-
μένους λωβῶνται καὶ ἑαυτούς. τὸ γὰρ ἀληθὲς λέγεσθαι περὶ
τοῦ πλούτου κατὰ πόλεις πάσας, πάντων κάλλιστον καὶ
ἄριστον, ὡς ἕνεκα σώματός ἐστι, καὶ σῶμα ψυχῆς ἕνεκα·
ἀγαθῶν μὲν οὖν ὄντων ὧν ἕνεκα ὁ πλοῦτος εἶναι πέφυκε,
152 τρίτον ἂν εἴη μετὰ σώματος ἀρετὴν καὶ ψυχῆς. διδάσκα-
λος οὖν ἂν ὁ λόγος οὗτος γίγνοιτο ὡς οὐ χρὴ πλουτεῖν
ζητεῖν τὸν εὐδαίμονα ἐσόμενον, ἀλλὰ δικαίως πλουτεῖν
C καὶ σωφρόνως· καὶ φόνοι οὕτως οὐκ ἂν γίγνοιντο ἐν πό-
λεσι, φόνοις δεόμενοι καθαίρεσθαι. νῦν δέ, ὅπερ ἀρχό-
μενοι τούτων εἴπομεν, ἓν μὲν τοῦτ' ἐστὶ καὶ μέγιστον,
ὃ ποιεῖ φόνου ἑκουσίου τὰς μεγίστας δίκας· δεύτερον δὲ
φιλοτίμου ψυχῆς ἕξις, φθόνους ἐντίκτουσα, χαλεποὺς
ξυνοίκους μάλιστα μὲν αὐτῷ τῷ κεκτημένῳ τὸν φθόνον,
δευτέροις δὲ τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐν τῇ πόλει. τρίτον δὲ οἱ
δειλοὶ καὶ ἄδικοι φόβοι πολλοὺς δὴ φόνους εἰσὶν ἐξειργα-
D σμένοι, ὅταν ᾗ τῳ πραττόμενα ἢ πεπραγμένα ἃ μηδένα
βούλονταί σφισι ξυνειδέναι γιγνόμενα ἢ γεγονότα· τοὺς
οὖν τούτων μηνυτὰς ἀναιροῦσι θανάτοις, ὅταν ἄλλῳ μη-
659 δενὶ δύνωνται τρόπῳ. τούτων δὴ πάντων πέρι προοίμια
μὲν εἰρημένα ταῦτ' ἔστω, καὶ πρὸς τούτοις, ὃν καὶ πολλοὶ
λόγον τῶν ἐν ταῖς τελεταῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακό-
των ἀκούοντες σφόδρα πείθονται, τὸ τῶν τοιούτων τίσιν
ἐν Ἅιδου γίγνεσθαι καὶ πάλιν ἀφικομένοις δεῦρο ἀναγ-
E καῖον εἶναι τὴν κατὰ φύσιν δίκην ἐκτῖσαι, τὴν τοῦ πα-
153 θόντος ἅπερ αὐτὸς ἔδρασεν, ὑπ' ἄλλου τοιαύτῃ μοίρᾳ
τελευτῆσαι τὸν τότε βίον. πειθομένῳ μὲν δὴ καὶ πάντως
φοβουμένῳ ἐξ αὐτοῦ τοῦ προοιμίου τὴν τοιαύτην δίκην
871 οὐδὲν δεῖ τὸν ἐπὶ τούτῳ νόμον ὑμνεῖν, ἀπειθοῦντι δὲ
νόμος ὅδε εἰρήσθω τῇ γραφῇ· Ὃς ἂν ἐκ προνοίας τε καὶ
ἀδίκως ὁντιναοῦν τῶν ἐμφυλίων αὐτόχειρ κτείνῃ, πρῶτον
μὲν τῶν νομίμων εἰργέσθω, μήτε ἱερὰ μήτε ἀγορὰν μήτε
λιμένας μήτε ἄλλον κοινὸν ξύλλογον μηδένα μιαίνων, ἐάν
τέ τις ἀπαγορεύῃ τῷ δράσαντι ταῦτα ἀνθρώπων καὶ ἐὰν
μή· ὁ γὰρ νόμος ἀπαγορεύει, καὶ ἀπαγορεύων ὑπὲρ πά-
σης τῆς πόλεως ἀεὶ φαίνεταί τε καὶ φανεῖται. ὁ δὲ μὴ
B ἐπεξιὼν δέον ἢ μὴ προαγορεύων εἴργεσθαι τῶν ἐντὸς
ἀνεψιότητος, πρὸς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν προσήκων
τῷ τελευτήσαντι, πρῶτον μὲν τὸ μίασμα εἰς αὑτὸν καὶ
τὴν τῶν θεῶν ἔχθραν δέχοιτο, ὡς ἡ τοῦ νόμου ἀρὰ τὴν
φήμην προτρέπεται, τὸ δὲ δεύτερον ὑπόδικος τῷ ἐθέλοντι
τιμωρεῖν ὑπὲρ τοῦ τελευτήσαντος γιγνέσθω. ὁ δὲ ἐθέλων
τιμωρεῖν, τῶν τε ἐπὶ τούτοις λουτρῶν φυλακῆς πέρι καὶ
ὅσων ἂν ἑτέρων ὁ θεὸς περὶ ταῦτα νόμιμα παραδῷ,
πάντα ἀποτελῶν καὶ τὴν πρόῤῥησιν προαγορεύων ἴτω C
ἀναγκάζων τὸν δράσαντα ὑπέχειν τὴν τῆς δίκης πρᾶξιν 154
κατὰ νόμον. ταῦτα δὲ ὅτι μὲν γίγνεσθαι χρεών ἐστι διά
τινων ἐπευχῶν καὶ θυσιῶν θεοῖς τισίν, οἷς τῶν τοιούτων
μέλει, φόνους μὴ γίγνεσθαι κατὰ πόλεις, ῥᾴδιον ἀποφαί-
νεσθαι νομοθέτῃ· τίνες δ' εἰσὶν οἱ θεοὶ καὶ τίς ὁ τρόπος
τῶν τοιούτων δικῶν τῆς εἰσαγωγῆς ὀρθότατα πρὸς τὸ
θεῖον ἂν γιγνόμενος εἴη, νομοφύλακες μετ' ἐξηγητῶν καὶ
μάντεων καὶ τοῦ θεοῦ νομοθετησάμενοι τὰς δίκας εἰσα- D
γόντων ταύτας. δικαστὰς δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς αὐτοὺς
οὕσπερ τοῖς τὰ ἱερὰ συλῶσι διαδικάζειν ἐῤῥήθη κυρίους.
ὁ δὲ ὄφλων θανάτῳ ζημιούσθω καὶ μὴ ἐν τῇ τοῦ πα-
θόντος χώρᾳ θαπτέσθω, ἀναιδείας ἕνεκα πρὸς τῷ ἀσε-
βεῖν. φυγὼν δὲ καὶ μὴ 'θελήσας κρίσιν ὑποσχεῖν φευγέτω
ἀειφυγίαν· ἐὰν δέ τις ἐπιβῇ τούτων τῆς τοῦ φονευθέντος
χώρας, ὁ προστυχὼν πρῶτος τῶν οἰκείων τοῦ ἀποθα-
νόντος ἢ καὶ τῶν πολιτῶν ἀνατεὶ κτεινέτω ἢ δήσας τοῖς E
ἄρχουσι τῶν τὴν δίκην κρινάντων κτείνειν παραδότω. ὁ
δὲ ἐπισκηπτόμενος ἅμα καὶ κατεγγυάτω τὸν ᾧ ἂν ἐπι-
σκήπτηται· ὁ δὲ παρεχέτω τοὺς ἐγγυητὰς ἀξιόχρεως, οὓς
ἂν ἡ τῶν περὶ ταῦτα δικαστῶν ἀρχὴ κρίνῃ, τρεῖς ἐγγυη-
τὰς ἀξιόχρεως παρέξειν ἐγγυωμένους εἰς δίκην· ἐὰν δὲ ἢ
μὴ ἐθέλῃ ἢ ἀδυνατῇ τις καθιστάναι, τὴν ἀρχὴν παρα-
λαβοῦσαν δήσασαν φυλάττειν καὶ παρέχειν εἰς τὴν κρίσιν 155
τῆς δίκης. ἐὰν δὲ αὐτόχειρ μὲν μή, βουλεύσῃ δὲ θάνα- 872
τόν τις ἄλλος ἑτέρῳ καὶ τῇ βουλήσει τε καὶ ἐπιβουλεύσει
ἀποκτείνας αἴτιος ὢν καὶ μὴ καθαρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ
φόνου ἐν πόλει ἐνοικῇ, γιγνέσθων καὶ τούτῳ κατὰ ταὐτὰ
αἱ κρίσεις τούτου πέρι, πλὴν τῆς ἐγγύης, τῷ δὲ ὄφλοντι
ταφῆς τῆς οἰκείας ἐξέστω τυχεῖν, τὰ δὲ ἄλλα κατὰ ταὐτὰ
ὡσαύτως τῷ πρόσθεν ῥηθέντι περὶ αὐτὸν γιγνέσθω· τὰ
αὐτὰ δὲ ἔστω ταῦτα ξένοισί τε πρὸς ξένους καὶ ἀστοῖσι
καὶ ξένοις πρὸς ἀλλήλους, δούλοις τε αὖ πρὸς δούλους, B
τῆς τε αὐτοχειρίας πέρι καὶ ἐπιβουλεύσεως, πλὴν τῆς
ἐγγύης· ταύτην δέ, καθάπερ εἴρηται, τοὺς αὐτόχειρας
κατεγγυᾶσθαι. τὸν δὲ προαγορεύοντα τὸν φόνον ἅμα κα-
τεγγυᾶν καὶ τούτους. ἐὰν δὲ δοῦλος ἐλεύθερον ἑκών,
εἴτε αὐτόχειρ εἴτε βουλεύσας, ἀποκτείνῃ καὶ ὄφλῃ τὴν
δίκην, ὁ τῆς πόλεως κοινὸς δήμιος ἄγων πρὸς τὸ μνῆμα
τοῦ ἀποθανόντος, ὅθεν ἂν ὁρᾷ τὸν τύμβον, μαστιγώσας
ὁπόσας ἂν ὁ ἑλὼν προστάττῃ, ἐάνπερ βιῷ παιόμενος ὁ C
φονεύς, θανατωσάτω. ἐὰν δέ τις δοῦλον κτείνῃ μηδὲν
ἀδικοῦντα, φόβῳ δὲ μὴ μηνυτὴς αἰσχρῶν ἔργων καὶ κα-
κῶν αὐτοῦ γίγνηται, ἢ τινος ἕνεκα ἄλλου τοιούτου, κα-
θάπερ ἂν εἰ πολίτην κτείνας ὑπεῖχε φόνου δίκας, ὡσαύ-

6. πάσας om. Stallbaumii operae. — 19. φόβους ΛΩvb, φθόνους pr. Ξ. — 33. ὅδε] ὧδε Bekkeri operae. — τῆς γραφῆς a. — 44. προστρέπεται Winckelmannus, coll. 866 B.

15. μὴ 'θελήσας Baiterus: μὴ θελήσας abc. — 16. τούτων] που τῶν ΛΞΩvfr, που b. (τῶν τόπων Winckelmannus, coll. 705 C. 747 E. 760 C.) — 18. ἀνατεὶ ac. — Malim κτεινάτω. Bekk. — 21. παρεχέτω τρεῖς ἐγγυητάς, οὓς ἂν - - - κρίνῃ ἀξιόχρεως, παρέξειν Astius, παρεχέτω, οὓς ἂν - - - κρίνῃ, τρεῖς ἐγγυητὰς ἀξιόχρεως, παρέξειν Winckelmannus. — 25. κρίσιν] τίσιν A. — 41. ὅθεν] ἢ ὅθεν Astius.

156 τως καὶ τοῦ τοιούτου δούλου κατὰ τὰ αὐτὰ ἀποθανόντας
οὕτως ὑπεχέτω. Ἐὰν δὲ δὴ γίγνηται ἐφ' οἷσι καὶ νομοθετεῖν δεινὸν καὶ οὐδαμῶς προσφιλές, μὴ νομοθετεῖν δὲ ἀδύνατον ξυγγενῶν αὐτόχειρας φόνους ἢ δι' ἐπιβουλεύ-
D σεως γενομένους, ἑκουσίους τε καὶ ἀδίκους πάντως, οἳ τὰ μὲν πολλὰ ἐν κακῶς οἰκούσαις καὶ τρεφομέναις γίγνονται πόλεσι, γένοιντο δ' ἂν πού τι καὶ ἐν ᾗ μή ποτέ τις ἂν προσδοκήσειε χώρᾳ, λέγειν μὲν δὴ χρεὼν αὖ πάλιν τὸν ἔμπροσθε σμικρῷ ῥηθέντα λόγον, ἂν ἄρα τις ἀκούων ἡμῶν οἷος ἀποσχέσθαι γίγνηται μᾶλλον ἑκὼν διὰ τὰ τοιαῦτα φόνων τῶν πάντῃ ἀνοσιωτάτων. ὁ γὰρ δὴ μῦθος
E ἢ λόγος, ἢ ὅ τι χρὴ προσαγορεύειν αὐτόν, ἐκ παλαιῶν ἱερέων εἴρηται σαφῶς, ὡς ἡ τῶν ξυγγενῶν αἱμάτων τιμωρὸς δίκη ἐπίσκοπος νόμῳ χρῆται τῷ νῦν δὴ λεχθέντι καὶ ἔταξεν ἄρα δράσαντί τι τοιοῦτον παθεῖν ταὐτὰ ἀναγκαίως ἅπερ ἔδρασεν· εἰ πατέρα ἀπέκτεινέ ποτέ τις, αὐτὸν τοῦτο ὑπὸ τέκνων τολμῆσαι βίᾳ πάσχοντα ἔν τισι χρόνοις, κἂν εἰ μητέρα, γενέσθαι τε αὐτὸν θηλείας μετασχόντα φύσεως ἀναγκαῖον γενόμενόν τε ὑπὸ τῶν γεννηθέντων λιπεῖν τὸν βίον ἐν χρόνοις ὑστέροις· τοῦ γὰρ κοινοῦ μιανθέντος αἵματος οὐκ εἶναι κάθαρσιν ἄλλην, οὐδὲ ἔκπλυτον ἐθέ-
873 157 λειν γίγνεσθαι τὸ μιανθὲν πρὶν φόνον φόνῳ ὁμοίῳ ὅμοιον ἡ δράσασα ψυχὴ τίσῃ καὶ πάσης τῆς ξυγγενείας τὸν θυμὸν ἀφιλασαμένη κοιμίσῃ. ταῦτα δὴ παρὰ θεῶν μέν τινα φοβούμενον τὰς τιμωρίας εἴργεσθαι χρὴ τὰς τοιαύτας·
660 εἰ δέ τινας οὕτως ἀθλία ξυμφορὰ καταλάβοι, ὥστε πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ ἀδελφῶν ἢ τέκνων ἐκ προνοίας ἑκουσίως ψυχὴν τολμῆσαι ἀποστερεῖν σώματος, ὁ παρὰ τοῦ θνητοῦ νομοθέτου νόμος ὧδε περὶ τῶν τοιούτων νομοθετεῖ,
B προῤῥήσεις μὲν τὰς περὶ τῶν νομίμων εἴργεσθαι καὶ ἐγγύας τὰς αὐτὰς εἶναι, καθάπερ ἐῤῥήθη τοῖς ἔμπροσθεν, ἐὰν δέ τις ὄφλῃ φόνου τοιούτου τούτων κτείνας τινά, οἱ μὲν τῶν δικαστῶν ὑπηρέται καὶ ἄρχοντες ἀποκτείναντες εἰς τεταγμένην τρίοδον ἔξω τῆς πόλεως ἐκβαλλόντων γυμνόν, αἱ δὲ ἀρχαὶ πᾶσαι ὑπὲρ ὅλης τῆς πόλεως, λίθον ἕκαστος φέρων, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ βάλλων ἀφοσιούτω τὴν πόλιν ὅλην, μετὰ δὲ τοῦτο εἰς τὰ τῆς χώρας
C ὅρια φέροντες ἐκβαλλόντων τῷ νόμῳ ἄταφον. Τὸν δὲ δὴ πάντων οἰκειότατον καὶ λεγόμενον φίλτατον ὃς ἂν ἀποκτείνῃ, τί χρὴ πάσχειν; λέγω δὲ ὃς ἂν ἑαυτὸν κτείνῃ, τὴν τῆς εἱμαρμένης βίᾳ ἀποστερῶν μοῖραν, μήτε πόλεως ταξάσης δίκῃ, μήτε περιωδύνῳ ἀφύκτῳ προσπεσούσῃ
158 τύχῃ ἀναγκασθεὶς μηδὲ αἰσχύνης τινὸς ἀπόρου καὶ ἀβίου μεταλαχών, ἀργίᾳ δὲ καὶ ἀνανδρίας δειλίᾳ ἑαυτῷ δίκην ἄδικον ἐπιθῇ. τούτῳ δὴ τὰ μὲν ἄλλα θεὸς οἶδεν ἃ χρὴ
D νόμιμα γίγνεσθαι περὶ καθαρμούς τε καὶ ταφάς, ὧν ἐξηγητάς τε ἅμα καὶ τοὺς περὶ ταῦτα νόμους ἐπανερομένους χρὴ τοὺς ἐγγύτατα γένει ποιεῖν αὐτοῖσι κατὰ τὰ προσταττόμενα· τάφους δ' εἶναι τοῖς οὕτω φθαρεῖσι πρῶτον μὲν κατὰ μόνας μηδὲ μεθ' ἑνὸς ξυντάφου, εἶτα ἐν τοῖς τῶν δώδεκα ὁρίοισι μερῶν τῶν ὅσα ἀργὰ καὶ ἀνώνυμα, θάπτειν ἀκλεεῖς αὐτούς, μήτε στήλαις μήτε ὀνόμασι δηλοῦντας τοὺς τάφους. Ἐὰν δ' ἄρα ὑποζύγιον ἢ ζῶον ἄλλο
τι φονεύσῃ τινά, πλὴν τῶν ὅσα ἐν ἀγῶνι τῶν δημοσίᾳ E
τιθεμένων ἀθλεύοντά τι τοιοῦτον δράσῃ, ἐπεξίτωσαν μὲν οἱ προσήκοντες τοῦ φόνου τῷ κτείναντι, διαδικαζόντων δὲ τῶν ἀγρονόμων οἷσιν ἂν καὶ ὁπόσοις προστάξῃ ὁ προσήκων, τὸ δὲ ὄφλον ἔξω τῶν ὅρων τῆς χώρας ἀποκτείναντας διορίσαι. ἐὰν δὲ ἄψυχόν τι ψυχῆς ἄνθρωπον στερήσῃ, πλὴν ὅσα κεραυνὸς ἤ τι παρὰ θεοῦ τοιοῦτον βέλος ἰόν, τῶν δὲ ἄλλων ὅσα τινὸς προσπεσόντος, ἢ αὐτὸ ἐμπεσὸν κτείνῃ τινά, δικαστὴν μὲν αὐτῷ καθιζέτω τῶν γει-
τόνων τὸν ἐγγύτατα ὁ προσήκων γένει, ἀφοσιούμενος 874
ὑπὲρ αὐτοῦ τε καὶ ὑπὲρ τῆς συγγενείας ὅλης, τὸ δὲ ὄφλον 159
ἐξορίζειν, καθάπερ ἐῤῥήθη τὸ τῶν ζώων γένος. Ἐὰν δὲ τεθνεὼς μὲν αὖ τις φανῇ, ἄδηλος δὲ ὁ κτείνας ᾖ καὶ μὴ ἀμελῶς ζητοῦσιν ἀνεύρετος γίγνηται, τὰς μὲν προῤῥήσεις τὰς αὐτὰς γίγνεσθαι καθάπερ τοῖς ἄλλοις, προαγορεύειν δὲ τὸν φόνον τῷ δράσαντι καὶ ἐπιδικασάμενον ἐν ἀγορᾷ
κηρῦξαι τῷ κτείναντι τὸν καὶ τὸν καὶ ὠφληκότι φόνου B
μὴ ἐπιβαίνειν ἱερῶν μηδὲ ὅλης χώρας τῆς τοῦ παθόντος, ὡς, ἂν φανῇ καὶ γνωσθῇ, ἀποθανούμενον καὶ ἔξω τῆς τοῦ παθόντος χώρας ἐκβληθησόμενον ἄταφον. οὗτος δὴ νόμος εἷς ἡμῖν ἔστω κυρίως περὶ φόνου κείμενος. Καὶ τὰ μὲν περὶ τὰ τοιαῦτα μέχρι τούτων οὕτως· ὧν δὲ ὁ κτείνας ἐφ' οἷς τε ὀρθῶς ἂν καθαρὸς εἴη, τάδ' ἔστω. νύκτωρ φῶρα εἰς οἰκίαν εἰσιόντα ἐπὶ κλοπῇ χρημάτων ἐὰν ἑλὼν κτείνῃ τις, καθαρὸς ἔστω· καὶ ἐὰν λωποδύτην
ἀμυνόμενος ἀποκτείνῃ, καθαρὸς ἔστω· καὶ ἐὰν ἐλευθέραν C
γυναῖκα βιάζηταί τις ἢ παῖδα περὶ τὰ ἀφροδίσια, νηποινὶ τεθνάτω ὑπό τε τοῦ ὑβρισθέντος βίᾳ καὶ ὑπὸ πατρὸς ἢ ἀδελφῶν ἢ υἱέων. ἐάν τε ἀνὴρ ἐπιτύχῃ γαμετῇ γυναικὶ βιαζομένῃ, κτείνας τὸν βιαζόμενον ἔστω καθαρὸς ἐν τῷ νόμῳ. καὶ ἐάν τις πατρὶ βοηθῶν θάνατον, μηδὲν
ἀνόσιον δρῶντι, κτείνῃ τινά, ἢ μητρὶ ἢ τέκνοις ἢ ἀδελ- 160
φοῖς ἢ ξυγγεννήτορι τέκνων, πάντως καθαρὸς ἔστω. D

Τὰ μὲν τοίνυν περὶ τροφήν τε ζώσῃ ψυχῇ καὶ παιδείαν, ὧν αὐτῇ τυχούσῃ μὲν βιωτόν, ἀτυχησάσῃ δὲ τοὐναντίον, καὶ περὶ θανάτων τῶν βιαίων ἃς δεῖ τιμωρίας γίγνεσθαι, νενομοθετήσθω· τὰ δὲ περὶ τὴν τῶν σωμάτων τροφὴν μὲν καὶ παιδείαν εἴρηται, τὸ δ' ἐχόμενον τούτων, αἱ βίαιοι πράξεις ὑπ' ἀλλήλων ἀκούσιοί τε καὶ ἑκούσιοι γιγνόμεναι διοριστέον εἰς δύναμιν αἵ τέ εἰσι καὶ ὅσαι, καὶ
ὧν ἂν τυγχάνουσαι τιμωρήσεων τὸ πρόσφορον ἔχοιεν ἂν E

7. γένοιντο Astius: γένοιτο a b c. — 9. ἔμπροσθεν a c. — 16. τις ποτὲ a. — 22. πρὶν] πρὶν ἂν Astius. — 24. κοιμήσῃ a. — δὴ] δὲ a. — 30. τῶν] τοῦ τῶν Matthiae Miscell. philol. Vol. I. P. II. p. 161. — 42. δίκην a. — περιωδύνῳ καὶ ἀφύκτῳ auctore Stephano Astius. — 44. ἀνάνδρῳ δειλίᾳ Winckelmannus. Malim ἀνανδρίᾳ καὶ δειλίᾳ. Bait.

21. προσαγορεύειν cum Bipontinis b. — 27. ἡμῖν om. a. — κυρίως ſb cum mg. A et corr. Ω: κύριος a b c. — 28. ὃν Ξ. — 34. νηποινεὶ a. — 37. θάνατον] θάνατον ἀμυνόμενος Astius. — 38. δρῶν τι Winckelmannus.

ἕκασται. ταῦτα μετ' ἐκεῖνα, ὡς ἔοικεν, ὀρθῶς ἂν νομοθετοῖτο. Τραύματα δὴ καὶ πηρώσεις ἐκ τραυμάτων τά γε δεύτερα μετὰ θανάτους καὶ ὁ φαυλότατος ἂν τάξειε τῶν ἐπὶ νόμον τρεπομένων. τὰ δὴ τραύματα, καθάπερ οἱ φόνοι διῄρηντο, διαιρετέον, τὰ μὲν ἀκούσια, τὰ δὲ θυμῷ, τὰ δὲ φόβῳ, τὰ δὲ ὁπόσα ἐκ προνοίας ἑκούσια ξυμβαίνει γιγνόμενα. προῤῥητέον δή τι περὶ πάντων τῶν τοιούτων τοιόνδε, ὡς ἄρα νόμους ἀνθρώποις ἀναγκαῖον τίθεσθαι καὶ ζῆν κατὰ νόμους, ἢ μηδὲν διαφέρειν τῶν 875 πάντῃ ἀγριωτάτων θηρίων. ἡ δὲ αἰτία τούτων ἥδε, ὅτι 161 φύσις ἀνθρώπων οὐδενὸς ἱκανὴ φύεται ὥστε γνῶναί τε τὰ συμφέροντα ἀνθρώποις εἰς πολιτείαν καὶ γνοῦσα τὸ βέλτιστον ἀεὶ δύνασθαί τε καὶ ἐθέλειν πράττειν. γνῶναι μὲν γὰρ πρῶτον χαλεπὸν ὅτι πολιτικῇ καὶ ἀληθεῖ τέχνῃ οὐ τὸ ἴδιον ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀνάγκη μέλειν — τὸ μὲν γὰρ κοινὸν ξυνδεῖ, τὸ δὲ ἴδιον διασπᾷ τὰς πόλεις — καὶ ὅτι ξυμφέρει τῷ κοινῷ τε καὶ ἰδίῳ τοῖν ἀμφοῖν, ἢν τὸ κοι-B νὸν τιθῆται καλῶς μᾶλλον ἢ τὸ ἴδιον· δεύτερον δέ, ἐὰν ἄρα καὶ τὸ γνῶναί τις ὅτι ταῦτα οὕτω πέφυκε λάβῃ ἱκανῶς ἐν τέχνῃ, μετὰ δὲ τοῦτο ἀνυπεύθυνός τε καὶ αὐτοκράτωρ ἄρξῃ πόλεως, οὐκ ἄν ποτε δύναιτο ἐμμεῖναι τούτῳ τῷ δόγματι καὶ διαβιῶναι τὸ μὲν κοινὸν ἡγούμενον τρέφων ἐν τῇ πόλει, τὸ δὲ ἴδιον ἑπόμενον τῷ κοινῷ, ἀλλ' ἐπὶ πλεονεξίαν καὶ ἰδιοπραγίαν ἡ θνητὴ φύσις αὐτὸν ὁρμήσει ἀεί, φεύγουσα μὲν ἀλόγως τὴν λύπην, διώκουσα δὲ C τὴν ἡδονήν, τοῦ δὲ δικαιοτέρου τε καὶ ἀμείνονος ἐπίπροσθεν 661 ἄμφω τούτω προστήσεται, καὶ σκότος ἀπεργαζομένη ἐν αὐτῇ πάντων κακῶν ἐμπλήσει πρὸς τὸ τέλος αὐτήν τε καὶ τὴν πόλιν ὅλην· ἐπεὶ ταῦτα εἴ ποτέ τις ἀνθρώπων φύσει ἱκανός, θείᾳ μοίρᾳ γεννηθείς, παραλαβεῖν 162 δυνατὸς εἴη, νόμων οὐδὲν ἂν δέοιτο τῶν ἀρξόντων ἑαυτοῦ. ἐπιστήμης γὰρ οὔτε νόμος οὔτε τάξις οὐδεμία κρείττων, οὐδὲ θέμις ἐστὶ νοῦν οὐδενὸς ὑπήκοον οὐδὲ δοῦλον D ἀλλὰ πάντων ἄρχοντα εἶναι, ἐάνπερ ἀληθινὸς ἐλεύθερός τε ὄντως ᾖ κατὰ φύσιν. νῦν δέ — οὐ γάρ ἐστιν οὐδαμοῦ οὐδαμῶς, ἀλλ' ἢ κατὰ βραχύ· διὸ δὴ τὸ δεύτερον αἱρετέον, τάξιν τε καὶ νόμον, ἃ δὴ τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁρᾷ καὶ βλέπει, τὸ δ' ἐπὶ πᾶν ἀδυνατεῖ. ταῦτα δὴ τῶνδε εἵνεκα εἴρηται· νῦν ἡμεῖς τάξομεν τί χρὴ τὸν τρώσαντα ἤ τι βλάψαντα ἕτερον ἄλλον παθεῖν ἢ ἀποτίνειν. πρόχειρον δὴ παντὶ περὶ παντὸς ὑπολαβεῖν ὀρθῶς τὸν τί τρώ-E σαντα ἢ τίνα ἢ πῶς ἢ πότε λέγεις; μυρία γὰρ ἕκαστά ἐστι τούτων καὶ πάμπολυ διαφέροντα ἀλλήλων. ταῦτ' οὖν δὴ δικαστηρίοις ἐπιτρέπειν κρίνειν πάντα ἢ μηδὲν ἀδύνατον. ἓν μὲν γὰρ κατὰ πάντων ἀναγκαῖον ἐπιτρέπειν κρῖναι, τὸ πότερον ἐγένετο ἢ οὐκ ἐγένετο ἕκαστον τούτων· 876 τὸ δὲ μηδὲν ἐπιτρέπειν αὖ περὶ τοῦ τί δεῖ ζημιοῦσθαι καὶ πάσχειν τί χρεὼν τὸν ἀδικήσαντα τούτων τι, ἀλλ' αὐτὸν περὶ πάντων νομοθετῆσαι σμικρῶν καὶ μεγάλων, σχεδὸν ἀδύνατον.

ΚΛ. Τίς οὖν ὁ μετὰ τοῦτον λόγος;

ΑΘ. Ὅδε, ὅτι τὰ μὲν ἐπιτρεπτέον δικαστηρίοις, τὰ 163 δὲ οὐκ ἐπιτρεπτέον ἀλλ' αὐτῷ νομοθετητέον.

ΚΛ. Ποῖα δὴ νομοθετητέον τε καὶ ποῖα ἀποδοτέον κρίνειν τοῖς δικαστηρίοις;

ΑΘ. Τάδε δὴ μετὰ ταῦτα ὀρθότατ' ἂν εἰπεῖν εἴη, ὡς ἐν πόλει ἐν ᾗ δικαστήρια φαῦλα καὶ ἄφωνα κλέπτοντα B τὰς αὑτῶν δόξας κρύβδην τὰς κρίσεις διαδικάζει, καὶ ὃ τούτου δεινότερον, ὅταν μηδὲ σιγῶντα ἀλλὰ θορύβου μεστά, καθάπερ θέατρα ἐπαινοῦντά τε βοῇ καὶ ψέγοντα τῶν ῥητόρων ἑκάτερον ἐν μέρει κρίνῃ, χαλεπὸν τότε πάθος ὅλῃ τῇ πόλει γίγνεσθαι φιλεῖ. τοῖς οὖν δὴ τοιούτοις δικαστηρίοις νομοθετεῖν ὑπό τινος ἀνάγκης ληφθέντα οὐκ εὐτυχὲς μέν, ὅμως δὲ ἐξ ἀνάγκης εἰλημμένον ὅ τι περὶ σμικρότατα ἐπιτρεπτέον αὐτοῖς τάττειν τὰς ζημίας, C τὰ δὲ πλεῖστα αὐτὸν νομοθετεῖν διαῤῥήδην, ἄν τις ἄρα τοιαύτῃ πολιτείᾳ νομοθετῇ ποτέ. ἐν ᾗ δὲ ἂν πόλει δικαστήρια εἰς δύναμιν ὀρθῶς καθεστῶτα ᾖ τραφέντων τε εὖ τῶν μελλόντων δικάζειν δοκιμασθέντων τε διὰ πάσης ἀκριβείας, ἐνταῦθα ὀρθὸν καὶ ἔχον εὖ καὶ καλῶς τὰ πολλὰ ἐπιτρέπειν κρίνειν τοῖς τοιούτοις δικασταῖς τῶν ὀφλόντων πέρι, τί χρὴ πάσχειν αὐτοὺς ἢ ἀποτίνειν. ἡμῖν 164 δὴ τὰ νῦν ἀνεμέσητον τὸ μὴ νομοθετεῖν αὐτοῖς τὰ μέγι-D στα καὶ πλεῖστα, ἃ καὶ φαυλοτέρως ἂν πεπαιδευμένοι δικασταὶ δύναιντο κατιδεῖν καὶ προσάπτειν ἑκάστῳ τῶν ἁμαρτημάτων τὴν ἀξίαν τοῦ πάθους τε καὶ πράξεως· ἐπειδὴ δὲ οἷς ἡμεῖς νομοθετοῦμεν, οὐχ ἥκιστα ἐμμελεῖς αὐτοὺς οἰόμεθ' ἂν τῶν τοιούτων γίγνεσθαι κριτάς, ἐπιτρεπτέον δὴ τὰ πλεῖστα. οὐ μὴν ἀλλ' ὅπερ πολλάκις εἴπομέν τε καὶ ἐδράσαμεν ἐν τῇ τῶν ἔμπροσθεν νομοθετήσει νόμων, τὸ περιγραφήν τε καὶ τοὺς τύπους τῶν τιμωριῶν E εἰπόντας δοῦναι τὰ παραδείγματα τοῖσι δικασταῖς τοῦ μήποτε βαίνειν ἔξω τῆς δίκης, τότε τε ἦν ὀρθότατα ἔχον καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτ' αὐτὸ ποιητέον, ἐπανελθόντας ἤδη πάλιν ἐπὶ τοὺς νόμους. ἡ δὴ γραφὴ περὶ τραύματος ὧδε ἡμῖν κείσθω. ἐάν τις διανοηθεὶς τῇ βουλήσει κτεῖναί τινα φίλιον, πλὴν ὧν ὁ νόμος ἐφίησι, τρώσῃ μέν, ἀποκτεῖναι δὲ ἀδυνατήσῃ, τὸν διανοηθέντα τε καὶ τρώσαντα οὕτως οὐκ ἄξιον ἐλεεῖν, οὐδὲ αἰδούμενον ἄλλως ἢ καθάπερ ἀπο-877 κτείναντα ὑπέχειν τὴν δίκην φόνου ἀναγκάζειν· τὴν δὲ οὐ παντάπασι κακὴν τύχην αὐτοῦ σεβόμενον καὶ τὸν δαίμονα, ὃς αὐτὸν καὶ τὸν τρωθέντα ἐλεήσας ἀποτρόπαιος αὐτοῖς ἐγένετο μὴ τῷ μὲν ἀνίατον ἕλκος γενέσθαι, τῷ δὲ ἐπάρατον τύχην καὶ ξυμφοράν, τούτῳ δὴ χάριν τῷ δαί- 165

4. νόμων ΑΩυhr, νόμων τάξιν Winckelmannus. — 5. ἑκούσια a. — 20. ἐν delendum censet Winckelmannus, coll. v. 30. Phaedr. 265 D. 266 D. — 27. συστήσεται a, ποιήσεται cum Astio c. — 29. τὴν om. a. — 41. τὸν] τὸ a. — 42. πότε] πότερα ab. Fort. πότ' ἄρα. Οs. — 44. μηδένα a.

6. νομοθετέον Stallbaumii operae. — 11. αὑτῶν Astius: αὐτῶν abc. — ὃ] ὅ τι a. — 26. δὴ] δὲ a. — 37. ἐπανελθόντα ΑΞΩυfbr. — 38. δὴ] δὲ a.

μονι διδόντα καὶ μὴ ἐναντιούμενον τὸν μὲν θάνατον
ἀφελεῖν τοῦ τρώσαντος, μετάστασιν δὲ εἰς τὴν γείτονα
B πόλιν αὐτῷ γίγνεσθαι διὰ βίου, καρπούμενον ἅπασαν
τὴν αὑτοῦ κτῆσιν. βλάβος δέ, εἰ κατέβλαψε τὸν τρωθέντα,
ἐκτίνειν τῷ βλαφθέντι· τιμᾶν δὲ τὸ δικαστήριον ὅπερ ἂν
τὴν δίκην κρίνῃ· κρίνειν δὲ οἵπερ ἂν τοῦ φόνου ἐδίκα-
σαν, εἰ ἐτελεύτησεν ἐκ τῆς πληγῆς τοῦ τραύματος. γο-
νέας δ' ἂν παῖς ἢ δοῦλος δεσπότην ὡσαύτως ἐκ προ-
νοίας τρώσῃ, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. καὶ ἐὰν ἀδελφὸς
ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν ἢ ἀδελφὴ ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν ὡσαύ-
C τως τρώσῃ, καὶ ὄφλῃ τραύματος ἐκ προνοίας, θάνατον
εἶναι τὴν ζημίαν. γυνὴ δὲ ἄνδρα ἑαυτῆς ἐξ ἐπιβουλῆς
τοῦ ἀποκτεῖναι τρώσασα, ἢ ἀνὴρ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα,
φευγέτω ἀειφυγίαν· τὴν δὲ κτῆσιν, ἐὰν μὲν υἱεῖς ἢ θυ-
γατέρες αὐτοῖς ὦσι παῖδες ἔτι, τοὺς ἐπιτρόπους ἐπιτρο-
πεύειν καὶ ὡς ὀρφανῶν τῶν παίδων ἐπιμελεῖσθαι, ἐὰν
δὲ ἄνδρες, μὴ ἐπάναγκες ἔστω τρέφεσθαι τὸν φεύγοντα
ὑπὸ τῶν ἐκγόνων, τὴν δὲ οὐσίαν ἐᾶν αὐτοὺς κεκτῆσθαι.
ἄπαις δὲ ὅστις ἂν τοιαύταις ξυμφοραῖς περιπέσῃ, τοὺς
D συγγενεῖς συνελθόντας μέχρι ἀνεψιῶν παίδων τοῦ πεφευ-
γότος, ἀμφοτέρωθεν πρός τε ἀνδρῶν καὶ πρὸς γυναικῶν,
166 κληρονόμον εἰς τὸν οἶκον τοῦτον τῇ πόλει τετταρακοντα-
καιπεντακισχιλιοστὸν καταστῆσαι βουλευομένους μετὰ νο-
μοφυλάκων καὶ ἱερέων, διανοηθέντας τρόπῳ καὶ λόγῳ
τοιῷδε, ὡς οὐδεὶς οἶκος τῶν τετταράκοντα καὶ πεντα-
κισχιλίων τοῦ ἐνοικοῦντος ἐστὶν οὐδὲ ξύμπαντος τοῦ γέ-
662 νους οὕτως ὡς τῆς πόλεως δημόσιός τε καὶ ἴδιος. δεῖ δὴ
E τήν γε πόλιν τοὺς αὑτῆς οἴκους ὡς ὁσιωτάτους τε καὶ
εὐτυχεστάτους κεκτῆσθαι κατὰ δύναμιν. ὅταν οὖν τις
ἅμα δυστυχηθῇ καὶ ἀσεβηθῇ τῶν οἴκων, ὥστε τὸν κεκτη-
μένον ἐν αὐτῷ παῖδας μὲν μὴ καταλιπεῖν, ἠίθεον δὲ ἢ
καὶ γεγαμηκότα ἄπαιδα τελευτῆσαι φόνου ὄφλοντα ἑκου-
σίου ἤ τινος ἁμαρτήματος ἄλλου τῶν περὶ θεοὺς ἢ πολί-
τας, ὧν ἂν θάνατος ἐν τῷ νόμῳ ζημία διαρρήδην ᾖ
κειμένη, ἢ καὶ ἐν ἀειφυγίᾳ τις φεύγῃ τῶν ἀνδρῶν ἄπαις,
τοῦτον πρῶτον μὲν καθήρασθαι καὶ ἀποδιοπομπήσασθαι
τὸν οἶκον χρεὼν ἔστω κατὰ νόμον, ἔπειτα συνελθόντας,
878 καθάπερ εἴπομεν νῦν δή, τοὺς οἰκείους ἅμα νομοφύλαξι
σκέψασθαι γένος ὅ τί περ ἂν ᾖ τῶν ἐν τῇ πόλει εὐδοκιμώ-
τατον πρὸς ἀρετὴν καὶ ἅμα εὐτυχές, ἐν ᾧ ἂν παῖδες γε-
γονότες ὦσι πλείους· ὅθεν ἕνα τῷ τοῦ τελευτήσαντος
πατρὶ καὶ τοῖς ἄνω τοῦ γένους υἱὸν ὡς ἐκείνων εἰσποι-
167 οῦντας, φήμης ἕνεκα ἐπονομάζοντας, γεννήτορά τε αὐτοῖς
καὶ ἑστιοῦχον καὶ θεραπευτὴν ὁσίων τε καὶ ἱερῶν ἐπ'
ἀμείνοσι τύχαις γίγνεσθαι τοῦ πατρός, τούτῳ τῷ τρόπῳ
B ἐπευξαμένους αὐτὸν κληρονόμον καταστῆσαι κατὰ νόμον,
τὸν δ' ἐξαμαρτόντα ἀνώνυμον ἐᾶν καὶ ἄπαιδα καὶ ἄμοι-
ρον κεῖσθαι, ὁπόταν αὐτὸν καταλάβωσιν αἱ τοιαῦται
ξυμφοραί. Ἔστι δὲ οὐ πάντων, ὡς ἔοικε, τῶν ὄντων
ὅρος ὅρῳ προσμιγνύς, ἀλλ' οἷς ἐστι μεθόριον, τοῦτο ἐν
μέσῳ ὅρων πρότερον ἑκατέρῳ προσβάλλον γίγνοιτ' ἂν ἀμ-
φοῖν μεταξύ. καὶ δὴ καὶ τῶν ἀκουσίων τε καὶ ἑκουσίων
τὸ θυμῷ γιγνόμενον ἔφαμεν εἶναι τοιοῦτον. τραυμάτων
οὖν ἐνιστάτων ὀργῇ γενομένων ἐὰν ὄφλῃ τις, πρῶτον
μὲν τίνειν τοῦ βλάβους τὴν διπλασίαν, ἂν τὸ τραῦμα C
ἰάσιμον ἀποβῇ, τῶν δὲ ἀνιάτων τὴν τετραπλασίαν. ἐὰν
δὲ ἰάσιμον μέν, αἰσχύνην δὲ μεγάλην τινὰ προσβάλλῃ τῷ
τρωθέντι καὶ ἐπονείδιστον, τὴν τετραπλασίαν ἐκτίνειν.
ὅσα δέ τις τρώσας τινὰ μὴ μόνον βλάπτῃ τὸν παθόντα
ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν, ποιήσας ἀδύνατον τῇ πατρίδι πρὸς
πολεμίους βοηθεῖν, τοῦτον δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ζημιῶν
ἐκτίνειν καὶ τῇ πόλει τὴν βλάβην· πρὸς γὰρ ταῖς αὑτοῦ 168
στρατείαις καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀδυνατοῦντος στρατευέσθω καὶ D
τὰς ὑπὲρ ἐκείνου πολεμικὰς ταττέσθω τάξεις, ἢ μὴ δρῶν
ταῦτα ὑπόδικος τῷ ἐθέλοντι τῆς ἀστρατείας γιγνέσθω
κατὰ νόμον. τὴν δὲ δὴ τῆς βλάβης ἀξίαν, εἴτε διπλῆν εἴτε
τριπλῆν εἴτε καὶ τετραπλασίαν, οἱ καταψηφισάμενοι δι-
κασταὶ ταττόντων. ἐὰν δὲ ὁμόγονος ὁμόγονον τὸν αὐτὸν
τρόπον τούτῳ τρώσῃ, τοὺς γεννήτας καὶ τοὺς συγγενεῖς,
μέχρι ἀνεψιῶν παίδων πρὸς γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, γυναῖ-
κάς τε καὶ ἄνδρας συνελθόντας κρίναντας παραδιδόναι E
τιμᾶν τοῖς γεννήσασι κατὰ φύσιν· ἐὰν δὲ ἀμφισβητήσιμος
ἡ τίμησις γίγνηται, τοὺς πρὸς ἀνδρῶν εἶναι τιμῶντας
κυρίους· ἐὰν δὲ ἀδυνατῶσιν αὐτοί, τοῖς νομοφύλαξι τελευ-
τῶντας ἐπιτρέπειν. ἐκγόνοις δὲ πρὸς γονέας εἶναι τῶν τοι-
ούτων τραυμάτων δικαστὰς μὲν τοὺς ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη
γεγονότας ἐπάναγκες, οἷς ἂν παῖδες μὴ ποιητοὶ ἀληθινοὶ
δὲ ὦσιν· ἂν δέ τις ὄφλῃ, τιμᾶν εἰ τεθνάναι χρὴ τὸν τοι-
οῦτον εἴτε τι μεῖζον ἕτερον τούτου πάσχειν ἢ καὶ μὴ
πολλῷ σμικρότερον· καὶ τῶν ξυγγενῶν τοῦ δράσαντος
μηδένα δικάζειν, μηδ' ἐὰν γεγονὼς ᾖ τὸν χρόνον ὅσον ὁ 879
νόμος εἴρηκε. δοῦλος δ' ἐάν τις ἐλεύθερον ὀργῇ τρώσῃ,
παραδότω τὸν δοῦλον ὁ κεκτημένος τῷ τρωθέντι χρῆσθαι 169
ὅ τι ἂν ἐθέλῃ· ἐὰν δὲ μὴ παραδιδῷ, αὐτὸς τὴν βλάβην
ἐξιάσθω. ἐὰν δὲ ἐκ συνθήκης αἰτιᾶται τοῦ δούλου καὶ
τοῦ τρωθέντος μηχανὴν εἶναί τις τὸ γεγονός, ἀμφισβη-
τησάτω· ἐὰν δὲ μὴ ἕλῃ, τριπλασίαν ἐκτισάτω τὴν βλάβην,
ἑλὼν δὲ ἀνδραποδισμοῦ ὑπόδικον ἐχέτω τὸν τεχνάζοντα
μετὰ τοῦ δούλου. ὃς δ' ἂν ἄκων ἄλλος ἄλλον τρώσῃ, τὸ B
βλάβος ἁπλοῦν ἀποτινέτω· τύχης γὰρ νομοθέτης οὐδεὶς
ἱκανὸς ἄρχειν· δικασταὶ δὲ ὄντων οἵπερ τοῖς ἐκγόνοις
πρὸς τοὺς γεννήτορας ἐρρήθησαν, καὶ τιμώντων τὴν
ἀξίαν τῆς βλάβης.

Βίαια μὲν δὴ πάνθ' ἡμῖν τὰ προειρημένα πάθη,

---

6. ἂν τοῦ] αὖ τοῦ A Ω v f h r, αὐτοῦ Ξ. — 8. ἢ om. Stallbaumii operae. — 10. ὡσαύτως om. a. — 16. ὡς om. a. — 18. ἐᾶν om. b cum A et pr. Ω. — 20. μέχρις a.

5. ἀκουσίων τε καὶ ἑκουσίων A Ω h r: ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων v, ἑκουσίων τε καὶ ἀκουσίων a b c. — 6. τοιοῦτον εἶναι a c. — 11. Malim τριπλασίαν. Cfr. v. 20. Οn. — 15. τῇ πόλει] τῇ βλάβῃ A Ξ Ω v f, om. r. — 22. γενήτας a. — 23. μέχρις a. — 35. δὲ ἂν a b.

βίαιον δὲ καὶ τὸ τῆς αἰκίας πᾶν γένος. ὧδε οὖν χρὴ
περὶ τῶν τοιούτων πάντα ἄνδρα καὶ παῖδα καὶ γυναῖκα
ἀεὶ διανοεῖσθαι, τὸ πρεσβύτερον ὡς οὐ σμικρῷ τοῦ νεω-
τέρου ἐστὶ πρεσβευόμενον ἔν τε θεοῖσι καὶ ἐν ἀνθρώποις
C τοῖς μέλλουσι σῴζεσθαι καὶ εὐδαιμονεῖν. αἰκίαν οὖν περὶ
πρεσβύτερον ἐν πόλει γενομένην ὑπὸ νεωτέρου ἰδεῖν
αἰσχρὸν καὶ θεομισές· ἔοικε δὲ νέῳ παντὶ ὑπὸ γέροντος
πληγέντι ῥᾳθύμως ὀργὴν ὑποφέρειν, αὑτῷ τιθεμένῳ τιμὴν
ταύτην εἰς γῆρας. ὧδε οὖν ἔστω. πᾶς ἡμῖν αἰδείσθω τὸν
170 ἑαυτοῦ πρεσβύτερον ἔργῳ τε καὶ ἔπει· τὸν δὲ προέχοντα
εἴκοσιν ἡλικίας ἔτεσιν, ἄῤῥενα ἢ θῆλυν, νομίζων ὡς πα-
τέρα ἢ μητέρα διευλαβείσθω, καὶ πάσης τῆς δυνατῆς ἡλι-
D κίας αὐτὸν φιτῦσαι καὶ τεκεῖν ἀπεχέσθω ἀεὶ θεῶν γενε-
θλίων χάριν· ὡς δ' αὔτως καὶ ξένου ἀπειργοίτο, εἴτε
πάλαι ἐνοικοῦντος εἴτε νεήλυδος ἀφιγμένου· μήτε γὰρ
ὑπάρχων μήτε ἀμυνόμενος τὸ παράπαν τολμάτω πληγαῖς
τὸν τοιοῦτον νουθετεῖν. ξένον δὲ ἂν ἀσελγαίνοντα καὶ
θρασυνόμενον, ἑαυτὸν τύπτοντα, οἴηται δεῖν κολασθῆναι,
λαβὼν πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν ἀστυνόμων ἀπαγέτω, τοῦ
τύπτειν δὲ εἰργέσθω, ἵνα πόῤῥω γίγνηται τοῦ τὸν ἐπι-
E χώριον ἂν τολμῆσαί ποτε πατάξαι. οἱ δ' ἀστυνόμοι παρα-
λαβόντες τε καὶ ἀνακρίναντες, τὸν ξενικὸν αὖ θεὸν εὐλα-
βούμενοι, ἐὰν ἄρα ἀδίκως δοκῇ ὁ ξένος τὸν ἐπιχώριον
τύπτειν τῇ μάστιγι, τὸν ξένον, ὅσας ἂν αὐτὸς πατάξῃ,
τοσαύτας δόντες τῆς θρασυξενίας παυόντων· ἐὰν δὲ μὴ
ἀδικῇ, ἀπειλήσαντές τε καὶ ὀνειδίσαντες τῷ ἀπαγαγόντι
μεθιέντων ἄμφω. ἧλιξ δὲ ἥλικα καὶ τὸν ἄπαιδα προέ-
880 χοντα ἡλικίᾳ ἑαυτοῦ ἐὰν τύπτῃ, γέρων τε γέροντα, καὶ
ἐὰν νέος νέον, ἀμυνέσθω κατὰ φύσιν ἄνευ βέλους ψιλαῖς
171 ταῖς χερσίν. ὁ δὲ ὑπὲρ τετταράκοντα γεγονὼς ἔτη ἐὰν
663 τολμᾷ τῳ μάχεσθαι εἴτε ἄρχων εἴτε ἀμυνόμενος, ἄγροικος
καὶ ἀνελεύθερος ἂν λεγόμενος ἀνδραποδώδης τε, δίκης
ἂν ἐπονειδίστου τυγχάνων τὸ πρέπον ἔχοι. καὶ ἐὰν μέν τις
τοιούτοις παραμυθίοις εὐπειθὴς γίγνηται, εὐήνιος ἂν εἴη·
ὁ δὲ δυσπειθὴς καὶ μηδὲν προοιμίου φροντίζων δέχοιτ'
B ἂν τὸν τοιόνδε ἑτοίμως νόμον. Ἐάν τις τύπτῃ τὸν πρε-
σβύτερον εἴκοσιν ἔτεσιν ἢ πλείοσιν ἑαυτοῦ, πρῶτον μὲν
ὁ προστυγχάνων, ἐὰν μὴ ἧλιξ μηδὲ νεώτερος ᾖ τῶν μαχο-
μένων, διειργέτω ἢ κακὸς ἔστω κατὰ νόμον· ἐὰν δὲ ἐν
τῇ τοῦ πληγέντος ἡλικίᾳ ἢ ἔτι νεώτερος, ἀμυνέτω ὡς
ἀδελφῷ ἢ πατρὶ ἢ ἔτι ἀνωτέρω τῷ ἀδικουμένῳ. πρὸς δ'
ἔτι δίκην ὑπεχέτω τῆς αἰκίας ὁ τὸν πρεσβύτερον, ὡς εἴρη-
ται, τολμήσας τύπτειν, καὶ ἐὰν ὄφλῃ τὴν δίκην, δεδέ-
C σθω μηδὲν ἐνιαυτοῦ σμικρότερον· ἐὰν δὲ οἱ δικασταὶ
τιμήσωσι πλείονος, ἔστω κύριος ὁ τιμηθεὶς αὐτῷ χρόνος.
ἐὰν δὲ ξένος ἢ τῶν μετοίκων τις τύπτῃ τὸν πρεσβύτερον
εἴκοσιν ἔτεσιν ἢ πλείοσιν ἑαυτοῦ, περὶ μὲν τῶν παραγι-
γνομένων τῆς βοηθείας ὁ αὐτὸς νόμος ἐχέτω τὴν αὐτὴν
δύναμιν, ὁ δὲ τὴν τοιαύτην δίκην ἡττηθείς, ξένος μὲν
ὢν καὶ μὴ ξύνοικος, δύο ἔτη δεδεμένος ἐκτινέτω ταύτην
αὐτὴν τὴν δίκην, ὁ δὲ μέτοικός τε ὢν καὶ ἀπειθῶν τοῖς
νόμοις τρία ἔτη δεδέσθω, ἐὰν μὴ τὸ δικαστήριον πλείονος 172
αὐτῷ χρόνου τιμήσῃ τὴν δίκην. ζημιούσθω δὲ καὶ ὁ πα- D
ραγενόμενος ὁτῳοῦν τούτων καὶ μὴ βοηθήσας κατὰ νόμον,
ὁ μὲν μεγίστου τιμήματος ὢν μνᾷ, δευτέρου δὲ ὢν πεντή-
κοντα δραχμαῖς, τρίτου δὲ τριάκοντα, εἴκοσι δὲ τοῦ τετάρ-
του. δικαστήριον δὲ γιγνέσθω τοῖς τοιούτοισι στρατηγοὶ
καὶ ταξίαρχοι φύλαρχοί τε καὶ ἵππαρχοι. νόμοι δέ, ὡς
ἔοικεν, οἱ μὲν τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων ἕνεκα γίγνονται,
διδαχῆς χάριν τοῦ τίνα τρόπον ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις ἂν E
φιλοφρόνως οἰκοῖεν, οἱ δὲ τῶν τὴν παιδείαν διαφυγόν-
των, ἀτεράμονι χρωμένων τινὶ φύσει καὶ μηδὲν τεγχθέν-
των, ὥστε μὴ οὐκ ἐπὶ πᾶσαν ἰέναι κάκην. οὗτοι τοὺς
μέλλοντας λόγους ῥηθήσεσθαι πεποιηκότες ἂν εἶεν· οἷς δὴ
τοὺς νόμους ἐξ ἀνάγκης ὁ νομοθέτης ἂν νομοθετοῖ, βου-
λόμενος αὐτῶν μηδέποτε χρείαν γίγνεσθαι. πατρὸς γὰρ ἢ
μητρὸς ἢ τούτων ἔτι προγόνων ὅστις τολμήσει ἅψασθαί
ποτε βιαζόμενος αἰκίᾳ τινί, μήτε τῶν ἄνω δείσας θεῶν
μῆνιν μήτε τῶν ὑπὸ γῆς τιμωριῶν λεγομένων, ἀλλ' ὡς 881
εἰδὼς ἃ μηδαμῶς οἶδε, καταφρονῶν τῶν παλαιῶν καὶ
ὑπὸ πάντων εἰρημένων παρανομεῖ, τούτῳ δεῖ τινὸς ἀπο-
τροπῆς ἐσχάτης. θάνατος μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἔσχατον, οἱ
δὲ ἐν Ἅιδου τούτοισι λεγόμενοι πόνοι ἔτι τε τούτων εἰσὶ 173
μᾶλλον ἐν ἐσχάτοις, καὶ ἀληθέστατα λέγοντες οὐδὲν ἀνύ-
τουσι ταῖς τοιαύταις ψυχαῖς ἀποτροπῆς· οὐ γὰρ ἂν ἐγί-
γνοντό ποτε μητραλοῖαί τε καὶ τῶν ἄλλων γεννητόρων ἀνό-
σιοι πληγῶν τόλμαι. δεῖ δὴ τὰς ἐνθάδε κολάσεις περὶ τὰ B
τοιαῦτα τούτοισι τὰς ἐν τῷ ζῆν μηδὲν τῶν ἐν Ἅιδου λεί-
πεσθαι κατὰ δύναμιν. ἔστω δὴ λεγόμενον τὸ μετὰ τοῦτο
τῇδε· ὃς ἂν τολμήσῃ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τούτων πατέρας
ἢ μητέρας τύπτειν μὴ μανίαις ἐχόμενος, πρῶτον μὲν ὁ
προστυγχάνων καθάπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν βοηθείτω, καὶ
ὁ μὲν μέτοικος ἢ ξένος εἰς προεδρίαν τῶν ἀγώνων κα-
λείσθω βοηθῶν, μὴ βοηθήσας δὲ ἀειφυγίαν ἐκ τῆς χώρας
φευγέτω· ὁ δὲ μὴ μέτοικος βοηθῶν μὲν ἔπαινον ἐχέτω, C
μὴ βοηθῶν δὲ ψόγον· δοῦλος δὲ βοηθήσας μὲν ἐλεύθε-
ρος γιγνέσθω, μὴ βοηθήσας δὲ πληγὰς ἑκατὸν τῇ μάστιγι
τυπτέσθω, ἐν ἀγορᾷ μὲν ἂν γίγνηται τὸ γιγνόμενον, ὑπ'
ἀγορανόμων, ἐὰν δ' ἐκτὸς ἀγορᾶς ἐν ἄστει, τῶν ἀστυνό-
μων κολάζειν τὸν ἐπιδημοῦντα, ἐὰν δὲ κατ' ἀγροὺς τῆς
χώρας που, τοὺς τῶν ἀγρονόμων ἄρχοντας. ἐὰν δ' ἐπι-
χώριος ὁ παρατυγχάνων ᾖ τις, ἐάν τε παῖς ἐάν τε ἀνὴρ
ἐάν τ' οὖν γυνή, ἀμυνέτω πᾶς τὸν ἀνόσιον ἐπονομάζων· 174
ὁ δὲ μὴ ἀμύνων ἀρᾷ ἐνεχέσθω Διὸς ὁμογνίου καὶ πα- D
τρῴου κατὰ νόμον. ἐὰν δέ τις ὄφλῃ δίκην αἰκίας γονέων,
πρῶτον μὲν φευγέτω ἀειφυγίαν ἐξ ἄστεος εἰς τὴν ἄλλην
χώραν καὶ πάντων ἱερῶν εἰργέσθω· μὴ δὲ εἰργόμενον
κολαζόντων αὐτὸν ἀγρονόμοι πληγαῖς καὶ πάντως ὡς ἂν

---

3. αὐτῷ a. — 24. αὐτὸς om. a. — 26. ἀπάγοντι γρ. Ω ἀπ' ὀρθώσεως. — 28. ἂν a. — 47. ἢ πλείοσιν om. a.
13. τινὶ] τῇ γρ. Ω. — 20. τιμωρῶν Winckelmannus. — 39. γενόμενον ΛΞΩfr.

ἐθέλωσι· κατελθὼν δὲ θανάτῳ ζημιούσθω. ἐὰν δέ τις τῷ τοιούτῳ ὅσοι ἐλεύθεροι συμφάγῃ ἢ συμπίῃ ἤ τινα
E τοιαύτην ἄλλην κοινωνίαν κοινωνήσῃ, ἢ καὶ μόνον ἐντυγχάνων που προσάπτηται ἑκών, μήτε εἰς ἱερὸν ἔλθῃ μηδὲν μήτ' εἰς ἀγορὰν μήτ' εἰς πόλιν ὅλως πρότερον ἢ καθήρηται, νομίζων κεκοινωνηκέναι ἀλιτηριώδους τύχης. ἐὰν δὲ ἀπειθῶν νόμῳ ἱερὰ καὶ πόλιν μιαίνῃ παρανόμως, ὃς ἂν τῶν ἀρχόντων αἰσθόμενος μὴ ἐπάγῃ δίκην τῷ τοιούτῳ, ἐν εὐθύναις ἔστω τῶν κατηγορημάτων τῶν μεγί-
882 στων ἐν τούτῳ αὐτῷ. ἐὰν δὲ αὖ δοῦλος τύπτῃ τὸν ἐλεύθερον, εἴτ' οὖν ξένον εἴτε ἀστόν, βοηθείτω μὲν ὁ προστυγχάνων ἢ κατὰ τὸ τίμημα τὴν εἰρημένην ζημίαν ἀποτινέτω, συνδήσαντες δὲ οἱ προστυγχάνοντες μετὰ τοῦ πληγέντος παραδόντων τῷ ἀδικουμένῳ· ὁ δὲ παραλαβών, B
δήσας ἐν πέδαις καὶ μαστιγώσας ὁπόσας ἂν ἐθέλῃ, μηδὲν 175
βλάπτων τὸν δεσπότην, παραδότω ἐκείνῳ κεκτῆσθαι κατὰ νόμον. ὁ δὲ νόμος ἔστω· Ὃς ἂν ἐλεύθερον δοῦλος ὢν τύπτῃ μὴ τῶν ἀρχόντων κελευόντων, παραλαβὼν ὁ κεκτημένος παρὰ τοῦ πληγέντος δεδεμένον αὐτὸν μὴ λύσῃ πρὶν ἂν ὁ δοῦλος πείσῃ τὸν πληγέντα ἄξιος εἶναι τοῦ λελυμένος ζῆν. τὰ αὐτὰ C
δὲ γυναιξί τε ἔστω πρὸς ἀλλήλας περὶ πάντων τῶν τοιούτων νόμιμα, καὶ πρὸς ἄνδρας γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας·

10. ἐν τούτῳ] Fortasse legendum ἓν τοῦτο. Bekk.

I.

884
664
176
Μετὰ δὲ τὰς αἰκίας περὶ παντὸς ἓν εἰρήσθω τοιόνδε
τι νόμιμον βιαίων πέρι· τῶν ἀλλοτρίων μηδένα μηδὲν
φέρειν μηδὲ ἄγειν, μηδ' αὖ χρῆσθαι μηδενὶ τῶν τοῦ
πέλας, ἐὰν μὴ πείσῃ τὸν κεκτημένον· ἐκ γὰρ δὴ τοῦ τοι-
ούτου πάντα ἠρτημένα τὰ εἰρημένα κακὰ γέγονε καὶ
ἔστι καὶ ἔσται. μέγιστα δὲ δὴ τῶν λοιπῶν αἱ τῶν νέων
ἀκολασίαι τε καὶ ὕβρεις· εἰς μέγιστα δέ, ὅταν εἰς ἱερὰ
γίγνωνται, καὶ διαφερόντως αὖ μεγάλα, ὅταν εἰς δημό-
σια καὶ ἅγια ἢ κατὰ μέρη κοινὰ φυλετῶν ἤ τινων ἄλλων
885 τοιούτων κεκοινωνηκότων· εἰς ἱερὰ δὲ ἴδια καὶ τάφους
δεύτερα καὶ δευτέρως. εἰς δὲ γονέας τρίτα, χωρὶς τῶν
177 ἔμπροσθεν εἰρημένων, ὅταν ὑβρίζῃ τις. τέταρτον δὲ γένος
ὕβρεως, ὅταν ἀφροντιστῶν τις τῶν ἀρχόντων ἄγῃ ἢ φέρῃ
ἢ χρῆταί τινι τῶν ἐκείνων μὴ πείσας αὐτούς. πέμπτον
δὲ τὸ πολιτικὸν ἂν εἴη ἑκάστου τῶν πολιτῶν ὑβρισθὲν
δίκην ἐπικαλούμενον. οἷς δὴ δοτέον εἰς κοινὸν νόμον ἑκά-
στοις. ἱεροσυλίᾳ μὲν γὰρ εἴρηται ξυλλήβδην, βίαιός τε καὶ
B λάθρᾳ ἐὰν γίγνηται, τί χρὴ πάσχειν. ὅσα δὲ λόγῳ καὶ
ὅσα ἔργῳ περὶ θεοὺς ὑβρίζει τις λέγων ἢ πράττων, τὸ
παραμύθιον ὑποθεμένῳ ῥητέον ἃ δεῖ πάσχειν. ἔστω δὴ
τόδε. θεοὺς ἡγούμενος εἶναι κατὰ νόμους οὐδεὶς πώποτε
οὔτε ἔργον ἀσεβὲς εἰργάσατο ἑκὼν οὔτε λόγον ἀφῆκεν
ἄνομον, ἀλλὰ ἓν δή τι τῶν τριῶν πάσχων, ἢ τοῦτο ὅπερ
εἶπον οὐχ ἡγούμενος, ἢ τὸ δεύτερον ὄντας οὐ φροντίζειν
ἀνθρώπων, ἢ τρίτον εὐπαραμυθήτους εἶναι θυσίαις τε
καὶ εὐχαῖς παραγομένους.

C *ΚΛ.* Τί οὖν δὴ δρῷμεν ἂν ἢ καὶ λέγοιμεν πρὸς
αὐτούς;

ΑΘ. Ὦ 'γαθέ, ἐπακούσωμεν αὐτῶν πρῶτον ἃ τῷ
καταφρονεῖν ἡμῶν προσπαίζοντας αὐτοὺς λέγειν μαν-
τεύομαι.

ΚΛ. Ποῖα δή;

ΑΘ. Ταῦτα τάχ' ἂν ἐρεσχηλοῦντες εἴποιεν, Ὦ ξένε 178
Ἀθηναῖε καὶ Λακεδαιμόνιε καὶ Κνώσιε, ἀληθῆ λέγετε.
ἡμῶν γὰρ οἱ μὲν τὸ παράπαν θεοὺς οὐδαμῶς νομίζουσιν,
οἱ δὲ [μηδὲν ἡμῶν φροντίζειν, οἱ δὲ εὐχαῖς παράγεσθαι,]
οἵους ὑμεῖς λέγετε. ἀξιοῦμεν δή, καθάπερ ὑμεῖς ἠξιώκατε
περὶ νόμων, πρὶν ἀπειλεῖν ἡμῖν σκληρῶς ὑμᾶς, πρότερον D
ἐπιχειρεῖν πείθειν καὶ διδάσκειν ὡς εἰσὶ θεοί, τεκμήρια
λέγοντες ἱκανά, καὶ ὅτι βελτίους ἢ παρὰ τὸ δίκαιον ὑπό
τινων δώρων παρατρέπεσθαι κηλούμενοι. νῦν μὲν γὰρ
ταῦτα ἀκούοντές τε καὶ τοιαῦθ' ἕτερα τῶν λεγομένων
ἀρίστων εἶναι ποιητῶν τε καὶ ῥητόρων καὶ μάντεων καὶ
ἱερέων καὶ ἄλλων πολλάκις μυρίων οὐκ ἐπὶ τὸ μὴ δρᾶν
τὰ ἄδικα τρεπόμεθα οἱ πλεῖστοι, δράσαντες δ' ἐξακεῖσθαι
πειρώμεθα. παρὰ δὲ δὴ νομοθετῶν φασκόντων εἶναι μὴ E
ἀγρίων ἀλλὰ ἡμέρων, ἀξιοῦμεν πειθοῖ πρῶτον χρῆσθαι
πρὸς ἡμᾶς, εἰ μὴ πολλῷ βελτίω τῶν ἄλλων λέγοντας περὶ
θεῶν ὡς εἰσίν, ἀλλ' οὖν βελτίω γε πρὸς ἀλήθειαν· καὶ
τάχα πειθοίμεθ' ἂν ἴσως ὑμῖν. ἀλλ' ἐπιχειρεῖτε, εἴ τι
μέτριον λέγομεν, εἰπεῖν ἃ προκαλούμεθα.

ΚΛ. Οὐκοῦν, ὦ ξένε, δοκεῖ ῥᾴδιον εἶναι ἀληθεύον-
τας λέγειν ὡς εἰσὶ θεοί;

ΑΘ. Πῶς; 886

ΚΛ. Πρῶτον μὲν γῆ καὶ ἥλιος ἄστρα τε τὰ ξύμπαντα 179
καὶ τὰ τῶν ὡρῶν διακεκοσμημένα καλῶς οὕτως, ἐνιαυτοῖς
τε καὶ μησὶ διειλημμένα· καὶ ὅτι πάντες Ἕλληνές τε καὶ
βάρβαροι νομίζουσιν εἶναι θεούς.

ΑΘ. Φοβοῦμαί γε, ὦ μακάριε, τοὺς μοχθηρούς, οὐ
γὰρ δή ποτε εἴποιμ' ἂν ὥς γε αἰδοῦμαι, μή πως ὑμῶν
καταφρονήσωσιν. ὑμεῖς μὲν γὰρ οὐκ ἴστε αὐτῶν πέρι τὴν
τῆς διαφορᾶς αἰτίαν, ἀλλ' ἡγεῖσθε δι' ἀκρασίαν μόνον ἡδο-

---

5. τὰ γρ. Ω ἀπ' ὀρθώσεως: τά τε a b, τά [τε] c, τά γε Astius. — 13. τῶν ante ἀρχόντων om. *A* et pr. Ω.
2. ἐρεσχελοῦντες a c. — 4. οἱ μὲν γὰρ τὸ παράπαν θεοὺς οὐ νομίζουσιν (omisso ἡμῶν) γρ. Ω, οὐ etiam 𝔥. — ουσιν
νομίζομεν *A*, νομίζομεν ΞΩυf𝔥. — 5. μηδὲν - - παράγεσθαι ab *A*ΞΩυf𝔥 omissa nos seclusimus. Conf. 885 B. — 7. ἡμῖν om. γρ. Ω r. — σκληρῶς, ἡμᾶς πρότερον a. — 13. πολλάκις] μυριάκις b c. Cf. 810 D. Theaet. 175 A. Phil. 66 E. — 14. ἐξιᾶσθαι, θεραπεύειν mg. Flor. a c. — 24. τε] τε καὶ *A*Ωυf𝔥r. — 31. δι' ἀκρασίαν γρ. Ω r: ἀκρατείᾳ a b c.

B νῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν ἐπὶ τὸν ἀσεβῆ βίον ὁρμᾶσθαι τὰς
ψυχὰς αὐτῶν.

ΚΛ. Τὸ δὲ τί πρὸς τούτοις αἴτιον ἄν, ὦ ξένε, εἴη;

ΑΘ. Σχεδὸν ὃ παντάπασιν ὑμεῖς ἔξω ζῶντες οὐκ ἂν
εἰδείητε, ἀλλὰ ὑμᾶς ἂν λανθάνοι.

ΚΛ. Τί δὴ τοῦτο φράζεις τὰ νῦν;

ΑΘ. Ἀμαθία τις μάλα χαλεπὴ δοκοῦσα εἶναι μεγίστη
φρόνησις.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Εἰσὶν ἡμῖν ἐν γράμμασι λόγοι κείμενοι, οἳ παρ'
ὑμῖν οὐκ εἰσὶ δι' ἀρετὴν πολιτείας, ὡς ἐγὼ μανθάνω, οἱ
C μὲν ἔν τισι μέτροις, οἱ δὲ καὶ ἄνευ μέτρων λέγοντες περὶ
180 θεῶν, οἱ μὲν παλαιότατοι, ὡς γέγονεν ἡ πρώτη φύσις
οὐρανοῦ τῶν τε ἄλλων, προϊόντες δὲ τῆς ἀρχῆς οὐ πολὺ
θεογονίαν διεξέρχονται, γενόμενοί τε ὡς πρὸς ἀλλήλους
ὡμίλησαν. ἃ τοῖς ἀκούουσιν εἰ μὲν εἰς ἄλλο τι καλῶς ἢ
μὴ καλῶς ἔχει, οὐ ῥᾴδιον ἐπιτιμᾶν παλαιοῖς οὖσιν, εἰς
μέντοι γονέων τε θεραπείας καὶ τιμὰς οὐκ ἂν ἔγωγέ ποτε
ἐπαινῶν εἴποιμι οὔτε ὡς ὠφέλιμα οὔτε ὡς τὸ παράπαν
D ὄντως εἴρηται. τὰ μὲν οὖν δὴ τῶν ἀρχαίων πέρι μεθεί-
σθω καὶ χαιρέτω, καὶ ὅπῃ θεοῖσι φίλον λεγέσθω ταύτῃ·
τὰ δὲ τῶν νέων ἡμῖν καὶ σοφῶν αἰτιαθήτω ὅπῃ κακῶν
665 αἴτια. τόδε οὖν οἱ τῶν τοιούτων ἐξεργάζονται λόγοι.
ἐμοῦ γὰρ καὶ σοῦ, ὅταν τεκμήρια λέγωμεν ὡς εἰσὶ θεοί,
ταῦτα αὐτὰ προφέροντες, ἥλιόν τε καὶ σελήνην καὶ ἄστρα
καὶ γῆν ὡς θεοὺς καὶ θεῖα ὄντα, ὑπὸ τῶν σοφῶν τού-
των ἀναπεπεισμένοι ἂν λέγοιεν ὡς γῆν τε καὶ λίθους ὄντα
E αὐτὰ καὶ οὐδὲν τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων φροντίζειν
δυνάμενα, λόγοισι δὲ ταῦτα εὖ πως εἰς τὸ πιθανὸν περι-
πεπεμμένα.

ΚΛ. Χαλεπόν γε λόγον, ὦ ξένε, εἰρηκὼς τυγχάνεις,
εἰ γε εἷς ἦν μόνον· νῦν δὲ ὅτε πάμπολλοι τυγχάνουσιν,
ἔτι χαλεπώτερον ἂν εἴη.

ΑΘ. Τί οὖν δή; τί λέγομεν; τί χρὴ δρᾶν ἡμᾶς; πό-
181 τερον ἀπολογησώμεθα οἷον κατηγορήσαντός τινος ἐν ἀσε-
βέσιν ἀνθρώποις ἡμῶν, φεύγουσι περὶ τῆς νομοθεσίας,
887 λέγουσιν ὡς δεινὰ ἐργαζόμεθα νομοθετοῦντες ὡς ὄντων
θεῶν; ἢ χαίρειν ἐάσαντες ἐπὶ τοὺς νόμους τρεπώμεθα
πάλιν, μὴ καὶ τὸ προοίμιον ἡμῖν μακρότερον γίγνηται τῶν
νόμων; οὐ γάρ τι βραχὺς ὁ λόγος ἐκταθεὶς ἂν γίγνοιτο,
εἰ τοῖσιν ἐπιθυμοῦσιν ἀσεβεῖν τὰ μὲν ἀποδείξαιμεν με-
τρίως τοῖς λόγοις, ὧν ἔφραζον δεῖν πέρι λέγειν, τῶν δὲ
εἰς φόβον τρέψαιμεν, τὰ δὲ δυσχεραίνειν ποιήσαντες, ὅσα
πρέπει μετὰ ταῦτα ἤδη νομοθετοῖμεν.

B ΚΛ. Ἀλλ', ὦ ξένε, πολλάκις μὲν ὥς γε ἐν ὀλίγῳ
χρόνῳ τοῦτ' αὐτὸ εἰρήκαμεν, ὡς οὐδὲν ἐν τῷ παρόντι
δεῖ προτιμᾶν βραχυλογίαν μᾶλλον ἢ μῆκος· οὐδεὶς γὰρ
ἡμᾶς, τὸ λεγόμενον, ἐπείγων διώκει. γελοῖον δὴ καὶ
φαῦλον τὸ πρὸ τῶν βελτίστων τὰ βραχύτερα αἱρουμένους
φαίνεσθαι. διαφέρει δ' οὐ σμικρὸν ἁμῶς γέ πως πιθα-
νότητά τινα τοὺς λόγους ἡμῶν ἔχειν, ὡς θεοί τ' εἰσὶ καὶ
ἀγαθοί, δίκην τιμῶντες διαφερόντως ἀνθρώπων· σχεδὸν
C γὰρ τοῦτο ἡμῖν ὑπὲρ ἁπάντων τῶν νόμων κάλλιστόν τε
καὶ ἄριστον προοίμιον ἂν εἴη. μηδὲν οὖν δυσχεράναντες
182 μηδὲ ἐπειχθέντες, ἥντινά ποτε ἔχομεν δύναμιν εἰς πειθὼ
τῶν τοιούτων λόγων, μηδὲν ἀποθέμενοι διεξέλθωμεν εἰς
τὸ δυνατὸν ἱκανῶς.

ΑΘ. Εὐχήν μοι δοκεῖ παρακαλεῖν ὁ λεγόμενος ὑπὸ
σοῦ νῦν λόγος, ἐπειδὴ προθύμως συντείνεις· μέλλειν δὲ
οὐκέτι ἐγχωρεῖ λέγειν. φέρε δή, πῶς ἄν τις μὴ θυμῷ
λέγοι περὶ θεῶν ὡς εἰσίν; ἀνάγκη γὰρ δὴ χαλεπῶς φέρειν
D καὶ μισεῖν ἐκείνους οἳ τούτων ἡμῖν αἴτιοι τῶν λόγων γε-
γένηνται καὶ γίγνονται νῦν, οὐ πειθόμενοι τοῖς μύθοις,
οὓς ἐκ νέων παίδων ἔτι ἐν γάλαξι τρεφόμενοι τροφῶν τε
ἤκουον καὶ μητέρων, οἷον ἐν ἐπῳδαῖς μετά τε παιδιᾶς
καὶ μετὰ σπουδῆς λεγομένων, καὶ μετὰ θυσιῶν ἐν εὐχαῖς
αὐτοὺς ἀκούοντές τε, καὶ ὄψεις ὁρῶντες ἑπομένας αὐτοῖς
ἃς ἥδιστα ὅ γε νέος ὁρᾷ τε καὶ ἀκούει πραττομένας,
θυόντων ἐν σπουδῇ τῇ μεγίστῃ τοὺς αὐτῶν γονέας ὑπὲρ
αὑτῶν τε καὶ ἐκείνων ἐσπουδακότας, ὡς ὅ τι μάλιστα
E οὖσι θεοῖς εὐχαῖς προσδιαλεγομένους καὶ ἱκετείαις, ἀνα-
τέλλοντός τε ἡλίου καὶ σελήνης καὶ πρὸς δυσμὰς ἰόντων
προκυλίσεις ἅμα καὶ προσκυνήσεις ἀκούοντές τε καὶ ὁρῶν-
τες Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων πάντων ἐν συμφοραῖς
παντοίαις ἐχομένων καὶ ἐν εὐπραγίαις, οὐχ ὡς οὐκ ὄν-
των ἀλλ' ὡς ὅ τι μάλιστα ὄντων καὶ οὐδαμῇ ὑποψίαν
183 ἐνδιδόντων ὡς οὐκ εἰσὶ θεοί, — τούτων δὴ πάντων ὅσοι
καταφρονήσαντες οὐδὲ ἐξ ἑνὸς ἱκανοῦ λόγου, ὡς φαῖεν
ἂν ὅσοι καὶ σμικρὸν νοῦ κέκτηνται, νῦν ἀναγκάζουσιν
888 ἡμᾶς λέγειν ἃ λέγομεν, πῶς τούτους ἄν τις ἐν πρᾳέσι
λόγοις δύναιτο νουθετῶν ἅμα διδάσκειν περὶ θεῶν πρῶ-
τον ὡς εἰσί; τολμητέον δέ· οὐ γὰρ ἅμα γε δεῖ μανῆναι
τοὺς μὲν ὑπὸ λαιμαργίας ἡδονῆς ἡμῶν τοὺς δ' ὑπὸ τοῦ
θυμοῦσθαι τοῖς τοιούτοις. ἴτω δὴ πρόρρησις τοιάδε τις
ἄθυμος τοῖς οὕτω τὴν διάνοιαν διεφθαρμένοις, καὶ λέ-
γωμεν πρᾴως, σβέσαντες τὸν θυμόν, ὡς ἑνὶ διαλεγόμενοι
τῶν τοιούτων, Ὦ παῖ, νέος εἶ· προϊὼν δέ σε ὁ χρόνος
B ποιήσει πολλὰ ὧν νῦν δοξάζεις μεταβαλόντα ἐπὶ τἀναντία

17. ἔχοι a. — 20. ὄντως ΑΞΩvf: ὀρθῶς abc. — 22. αἰτιαθήτων a. — 25. προσφέροντες a. — 32. ὅτε] ὄντες ΑΩv, ὅτε ὄντες Winckelmannus. — 35. λέγωμεν ab. — 36. φεύγουσι] ψέγουσι Winckelmannus. — περὶ τῆς] Fort. περιττάς. Οπ. — 40. τι om. ac. — 42. τῶν Winckelmannus: τὸν ΑΞΩvfbr, τὰ abc.

6. ἀμωσγέπως ac. — 19. γίγνονται νῦν, οὐ Stephanus: γίγνονται. νῦν οὖν abc. — 20. π. ἀρξάμενοι ἔτι ἐν γάλακτι Winckelmannus. — 22. λεγομένους ab. — 25. τοὺς - γονέας - - ἐσπουδακότας ΑΞΩvfbr: τῶν - γονέων - - ἐσπουδακότων abc cum γρ. Ω ἀπ' ὀρθώσεως. — αὑτῶν Baiterus: αὐτῶν abc. — 27. προσδιαλεγομένους ΑΞΩvfbr: προσδιαλεγομένων abc cum γρ. Ω ἀπ' ὀρθώσεως. — 39. ἡδονῆς, ἡμᾶς δ' Astius, ἡδονῆς ἡττωμένους, τοὺς δ' Winckelmannus.

τίθεσθαι. περίμεινον οὖν εἰς τότε κριτὴς περὶ τῶν μεγίστων γίγνεσθαι. μέγιστον δὲ ὃ νῦν οὐδὲν ἡγεῖ σύ, τὸ περὶ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς διανοηθέντα ζῆν καλῶς ἢ μή. πρῶτον δὲ περὶ αὐτῶν ἕν τι μέγα σοι μηνύων οὐκ ἄν ποτε φανείην ψευδής, τὸ τοιόνδε. οὐ σὺ μόνος οὐδὲ οἱ σοὶ φίλοι πρῶτοι καὶ πρῶτον ταύτην δόξαν περὶ θεῶν ἔσχετε, γίγνονται δὲ ἀεὶ πλείους ἢ ἐλάττους ταύτην τὴν νόσον ἔχοντες. τόδε τοίνυν σοι παραγεγονὼς αὐτῶν πολ- 184 λοῖσι φράζοιμ' ἄν, τὸ μηδένα πώποτε λαβόντα ἐκ νέου C ταύτην τὴν δόξαν περὶ θεῶν, ὡς οὐκ εἰσί, διατελέσαι πρὸς γῆρας μείναντα ἐν ταύτῃ τῇ διανοήσει· τὰ δύο μέντοι πάθη περὶ θεοὺς μεῖναι, πολλοῖσι μὲν οὔ, μεῖναι δὲ οὖν τισί, τὸ τοὺς θεοὺς εἶναι μέν, φροντίζειν δὲ οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ τὸ μετὰ τοῦτο, ὡς φροντίζουσι μέν, εὐπαραμύθητοι δ' εἰσὶ θύμασι καὶ εὐχαῖς. τὸ δὴ σαφὲς ἂν γενόμενόν σοι περὶ αὐτῶν κατὰ δύναμιν δόγμα, ἂν ἐμοὶ πείθῃ, περιμενεῖς ἀνασκοπῶν εἴτε οὕτως D εἴτε ἄλλως ἔχει, πυνθανόμενος παρά τε τῶν ἄλλων καὶ δὴ καὶ μάλιστα καὶ παρὰ τοῦ νομοθέτου. ἐν δὲ δὴ τούτῳ τῷ χρόνῳ μὴ τολμήσῃς περὶ θεοὺς μηδὲν ἀσεβῆσαι. πειρατέον γὰρ τῷ τοὺς νόμους σοι τιθέντι νῦν καὶ εἰς αὖθις διδάσκειν περὶ αὐτῶν τούτων ὡς ἔχει.

ΚΛ. Κάλλισθ' ἡμῖν, ὦ ξένε, μέχρι γε τοῦ νῦν εἴρηται.

ΑΘ. Παντάπασι μὲν οὖν, ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία· λελήθαμεν δ' ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς θαυμαστὸν λόγον ἐμπεπτωκότες.

ΚΛ. Τὸν ποῖον δὴ λέγεις;

E ΑΘ. Τὸν παρὰ πολλοῖς δοξαζόμενον εἶναι σοφώτατον ἁπάντων λόγων.

185 ΚΛ. Φράζ' ἔτι σαφέστερον.

ΑΘ. Λέγουσί πού τινες ὡς πάντα ἐστὶ τὰ πράγματα γιγνόμενα καὶ γενόμενα καὶ γενησόμενα τὰ μὲν φύσει, τὰ δὲ τύχῃ, τὰ δὲ διὰ τέχνην.

ΚΛ. Οὐκοῦν καλῶς;

ΑΘ. Εἰκός γέ τοί που σοφοὺς ἄνδρας ὀρθῶς λέγειν. 889 ἑπόμενοί γε μὴν αὐτοῖς σκεψώμεθα τοὺς ἐκεῖθεν, τί ποτε καὶ τυγχάνουσι διανοούμενοι.

ΚΛ. Πάντως.

ΑΘ. Ἔοικε, φασί, τὰ μὲν μέγιστα αὐτῶν καὶ κάλλιστα ἀπεργάζεσθαι φύσιν καὶ τύχην, τὰ δὲ σμικρότερα τέχνην, ἣν δὴ παρὰ φύσεως λαμβάνουσαν τὴν τῶν με- 666 γάλων καὶ πρώτων γένεσιν ἔργων πλάττειν καὶ τεκταίνεσθαι πάντα τὰ σμικρότερα, ἃ δὴ τεχνικὰ πάντες προσαγορεύομεν.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

B ΑΘ. Ὧδ' ἔτι σαφέστερον ἐρῶ. πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα φύσει πάντα εἶναι καὶ τύχῃ φασί, τέχνῃ δὲ οὐδὲν τούτων. καὶ τὰ μετὰ ταῦτα αὖ σώματα, γῆς τε καὶ ἡλίου καὶ σελήνης ἄστρων τε πέρι, διὰ τούτων γεγονέναι παντελῶς ὄντων ἀψύχων· τύχῃ δὲ φερόμενα τῇ τῆς δυνάμεως ἕκαστα ἑκάστων, ᾗ ξυμπέπτωκεν ἁρμόττοντα οἰκείως πως, θερμὰ ψυχροῖς ἢ ξηρὰ πρὸς ὑγρὰ καὶ μα- 186 λακὰ πρὸς σκληρά, καὶ πάντα ὁπόσα τῇ τῶν ἐναντίων C κράσει κατὰ τύχην ἐξ ἀνάγκης συνεκεράσθη, ταύτῃ καὶ κατὰ ταῦτα οὕτω γεγεννηκέναι τόν τε οὐρανὸν ὅλον καὶ πάντα ὁπόσα κατ' οὐρανόν, καὶ ζῷα αὖ καὶ φυτὰ ξύμπαντα, ὡρῶν πασῶν ἐκ τούτων γενομένων, οὐ διὰ νοῦν, φασίν, οὐδὲ διά τινα θεὸν οὐδὲ διὰ τέχνην, ἀλλὰ ὃ λέγομεν, φύσει καὶ τύχῃ. τέχνην δὲ ὕστερον ἐκ τούτων ὑστέραν γενομένην, αὐτὴν θνητὴν ἐκ θνητῶν, ὕστερα γεγεννηκέναι παιδιάς τινας ἀληθείας οὐ σφόδρα μετεχούσας, D ἀλλὰ εἴδωλ' ἄττα ξυγγενῆ ἑαυτῶν, οἷ' ἡ γραφικὴ γεννᾷ καὶ μουσικὴ καὶ ὅσαι ταύταις εἰσὶ συνέριθοι τέχναι. αἳ δέ τι καὶ σπουδαῖον ἄρα γεννῶσι τῶν τεχνῶν, εἶναι ταύτας ὁπόσαι τῇ φύσει ἐκοίνωσαν τὴν αὐτῶν δύναμιν, οἷον αὖ ἰατρικὴ καὶ γεωργικὴ καὶ γυμναστική. καὶ δὴ καὶ τὴν πολιτικὴν σμικρόν τι μέρος εἶναί φασι κοινωνοῦν φύσει, τέχνῃ δὲ τὸ πολύ. οὕτω δὲ καὶ τὴν νομοθεσίαν πᾶσαν οὐ φύσει, τέχνῃ δέ· ἧς οὐκ ἀληθεῖς εἶναι τὰς θέσεις. E

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Θεούς, ὦ μακάριε, εἶναι πρῶτόν φασιν οὗτοι τέχνῃ, οὐ φύσει ἀλλά τισι νόμοις, καὶ τούτους ἄλλους ἄλλῃ, ὅπῃ ἕκαστοι ἑκάστοις συνωμολόγησαν νομοθετούμενοι· καὶ δὴ καὶ τὰ καλὰ φύσει μὲν ἄλλα εἶναι, νόμῳ δὲ ἕτερα· τὰ δὲ δὴ δίκαια οὐδ' εἶναι τὸ παράπαν φύσει, 187 ἀλλ' ἀμφισβητοῦντας διατελεῖν ἀλλήλοις καὶ μετατιθεμένους ἀεὶ ταῦτα· ἃ δ' ἂν μετάθωνται καὶ ὅταν, τότε κύρια ἕκαστα εἶναι, γιγνόμενα τέχνῃ καὶ τοῖς νόμοις, ἀλλ' 890 οὐ δή τινι φύσει. ταῦτ' ἐστίν, ὦ φίλοι, ἅπαντα ἀνδρῶν σοφῶν παρὰ νέοις ἀνθρώποις, ἰδιωτῶν τε καὶ ποιητῶν, φασκόντων εἶναι τὸ δικαιότατον ὅ τί τις ἂν νικᾷ βιαζόμενος, ὅθεν ἀσέβειαί τε ἀνθρώποις ἐμπίπτουσι νέοις, ὡς οὐκ ὄντων θεῶν οἵους ὁ νόμος προστάττει διανοεῖσθαι δεῖν, στάσεις τε διὰ ταῦτα, ἑλκόντων πρὸς τὸν κατὰ φύσιν ὀρθὸν βίον, ὅς ἐστι τῇ ἀληθείᾳ κρατοῦντα ζῆν τῶν ἄλλων καὶ μὴ δουλεύοντα ἑτέροισι κατὰ νόμον.

ΚΛ. Οἷον διελήλυθας, ὦ ξένε, λόγον καὶ ὅσην λώβην ἀνθρώπων νέων δημοσίᾳ πόλεσί τε καὶ ἰδίοις οἴκοις! B

ΑΘ. Ἀληθῆ μέντοι λέγεις, ὦ Κλεινία. τί οὖν οἴει χρῆναι δρᾶν τὸν νομοθέτην οὕτω τούτων πάλαι παρεσκευασμένων; ἢ μόνον ἀπειλεῖν στάντα ἐν τῇ πόλει ξύμπασι τοῖς ἀνθρώποις, ὡς εἰ μὴ φήσουσιν εἶναι θεοὺς

---

8. τὸ δὲ a. — παραγεγονὼς a c. — πολλοῖς a. — 33. τύχῃ, τὰ δὲ διὰ τέχνην γρ. Ω: τέχνῃ, τὰ δὲ διὰ τύχην a b c. Conf. 889 C.

9. ταῦτα] ταυτὰ a. — 11. οὐ] οὐδὲ ΑΞυfhr et γρ. Ω. — 16. παιδιάς cum Eusebio b c: παιδείας cum libris a. — 16. γραφῇ a. — 18. δ' εἴτε a. — 27. ἄλλῃ ΑΩr: ἄλλης h, ἄλλοις a b c. — ἑκάστοις γρ. Ω: ἑαυτοῖσι a b c. — 29. δὴ om. Αhr et pr. Ω. — 36. βιαζόμενος, ὅθεν Astius: βιαζόμενος. ὅθεν a b c. — 38. στάσεις τε, διὰ ταῦτα ἑλκόντων Winckelmannus.

καὶ διανοηθήσονται δοξάζοντες τοιούτους οἵους φησὶν ὁ νόμος· — καὶ περὶ καλῶν καὶ δικαίων καὶ περὶ ἁπάντων
C τῶν μεγίστων ὁ αὐτὸς λόγος, ὅσα τε πρὸς ἀρετὴν τείνει
188 καὶ κακίαν, ὡς δεῖ ταῦτα οὕτω πράττειν διανοουμένους ὅπῃπερ ἂν ὁ νομοθέτης ὑφηγήσηται γράφων· ὃς δ' ἂν μὴ παρέχηται ἑαυτὸν τοῖς νόμοις εὐπειθῆ, τὸν μὲν δεῖν τεθνάναι, τὸν δέ τινα πληγαῖς καὶ δεσμοῖς, τὸν δὲ ἀτιμίαις, ἄλλους δὲ πενίαις κολάζεσθαι καὶ φυγαῖς· πειθὼ δὲ τοῖς ἀνθρώποις, ἅμα τιθέντα αὐτοῖς τοὺς νόμους, μηδεμίαν ἔχειν τοῖς λόγοις προσάπτοντα εἰς δύναμιν ἡμεροῦν;

D ΚΛ. Μηδαμῶς, ὦ ξένε, ἀλλ' εἴπερ τυγχάνει γε οὖσα καὶ σμικρὰ πειθώ τις περὶ τὰ τοιαῦτα, δεῖ μηδαμῇ κάμνειν τόν γε ἄξιον καὶ σμικροῦ νομοθέτην, ἀλλὰ πᾶσαν, τὸ λεγόμενον, φωνὴν ἱέντα τῷ παλαιῷ νόμῳ ἐπίκουρον γίγνεσθαι λόγῳ, ὡς εἰσὶ θεοὶ καὶ ὅσα νῦν δὴ διῆλθες σύ, καὶ δὴ καὶ νόμῳ αὐτῷ βοηθῆσαι καὶ τέχνῃ, ὡς ἐστὸν φύσει ἢ φύσεως οὐχ ἧττον, εἴπερ νοῦ γέ ἐστι γεννήματα κατὰ λόγον ὀρθὸν ὃν σύ τε λέγειν μοι φαίνει καὶ ἐγώ σοι πιστεύω τὰ νῦν.

ΑΘ. Ὦ προθυμότατε Κλεινία, τί δ' οὐ χαλεπά τέ
E ἐστι ξυνακολουθεῖν λόγοις οὕτως εἰς πλήθη λεγόμενα, μήκη τε αὖ κέκτηται διωλύγια;

ΚΛ. Τί δαί, ὦ ξένε; περὶ μέθης μὲν καὶ μουσικῆς οὕτω μακρὰ λέγοντας ἡμᾶς αὐτοὺς περιεμείναμεν, περὶ θεῶν δὲ καὶ τῶν τοιούτων οὐχ ὑπομενοῦμεν; καὶ μὴν
189 καὶ νομοθεσίᾳ γέ ἐστί που τῇ μετὰ φρονήσεως μεγίστη
891 βοήθεια, διότι τὰ περὶ νόμους προστάγματα ἐν γράμμασι τεθέντα, ὡς δώσοντα εἰς πάντα χρόνον ἔλεγχον, πάντως ἠρεμεῖ, ὥστε οὔτ' εἰ χαλεπὰ κατ' ἀρχὰς ἀκούειν ἐστὶ φοβητέον, ἅ γ' ἔσται καὶ τῷ δυσμαθεῖ πολλάκις ἐπανιόντι σκοπεῖν, οὔτε εἰ μακρά, ὠφέλιμα δέ, διὰ ταῦτα λόγον οὐδαμῇ ἔχει οὐδὲ ὅσιον ἔμοιγε εἶναι φαίνεται τὸ μὴ οὐ βοηθεῖν τούτοις τοῖς λόγοις πάντα ἄνδρα κατὰ δύναμιν.

ΜΕ. Ἄριστα, ὦ ξένε, δοκεῖ μοι λέγειν Κλεινίας.

B ΑΘ. Καὶ μάλα γε, ὦ Μέγιλλε· ποιητέον τε ὡς λέγει. καὶ γὰρ εἰ μὴ κατεσπαρμένοι ἦσαν οἱ τοιοῦτοι λόγοι ἐν τοῖς πᾶσιν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀνθρώποις, οὐδὲν ἂν ἔδει τῶν ἐπαμυνούντων λόγων ὡς εἰσὶ θεοί· νῦν δὲ ἀνάγκη. νόμοις οὖν διαφθειρομένοις τοῖς μεγίστοις ὑπὸ κακῶν ἀνθρώπων τίνα καὶ μᾶλλον προσήκει βοηθεῖν ἢ νομοθέτην;

ΚΛ. Οὐκ ἔστιν.

ΑΘ. Ἀλλὰ δὴ λέγε μοι πάλιν, Κλεινία, καὶ σύ· κοι-
C νωνὸν γὰρ δεῖ σε εἶναι τῶν λόγων· κινδυνεύει γὰρ ὁ λέγων ταῦτα πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα πρῶτα ἡγεῖσθαι
190 τῶν πάντων εἶναι, καὶ τὴν φύσιν ὀνομάζειν ταῦτα αὐτά, ψυχὴν δὲ ἐκ τούτων ὕστερον. ἔοικε δὲ οὐ κινδυνεύειν ἀλλὰ ὄντως σημαίνειν ταῦτα ἡμῖν τῷ λόγῳ.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν πρὸς Διὸς οἷον πηγήν τινα ἀνοήτου 887
δόξης ἀνευρήκαμεν ἀνθρώπων ὁπόσοι πώποτε τῶν περὶ φύσεως ἐφήψαντο ζητημάτων; σκόπει πάντα λόγον ἐξετάζων· οὐ γὰρ δὴ σμικρόν γε τὸ διαφέρον, εἰ φανεῖεν οἱ D
λόγων ἁπτόμενοι ἀσεβῶν ἄλλοις τε ἐξάρχοντες μηδὲ εὖ τοῖς λόγοις ἀλλ' ἐξημαρτημένως χρώμενοι. δοκεῖ τοίνυν μοι ταῦτα οὕτως ἔχειν.

ΚΛ. Εὖ λέγεις· ἀλλ' ὅπῃ, πειρῶ φράζειν.

ΑΘ. Ἔοικε τοίνυν ἀηθεστέρων ἁπτέον εἶναι λόγων.

ΚΛ. Οὐκ ὀκνητέον, ὦ ξένε. μανθάνω γὰρ ὡς νομοθεσίας ἐκτὸς οἰήσει βαίνειν, ἐὰν τῶν τοιούτων ἁπτώμεθα λόγων. εἰ δὲ ἔστι μηδαμῇ ἑτέρως συμφωνῆσαι τοῖς νῦν κατὰ νόμον λεγομένοις [θεοῖς] ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν ἢ E
ταύτῃ, λεκτέον, ὦ θαυμάσιε, καὶ ταύτῃ.

ΑΘ. Λέγοιμ' ἄν, ὡς ἔοικεν, ἤδη σχεδὸν οὐκ εἰωθότα λόγον τινὰ τόνδε. ὃ πρῶτον γενέσεως καὶ φθορᾶς αἴτιον ἁπάντων, τοῦτο οὐ πρῶτον ἀλλὰ ὕστερον ἀπεφήναντο εἶναι γεγονὸς οἱ τὴν τῶν ἀσεβῶν ψυχὴν ἀπεργασάμενοι 191
λόγοι, ὃ δὴ ὕστερον πρότερον, ὅθεν ἡμαρτήκασι περὶ θεῶν τῆς ὄντως οὐσίας.

ΚΛ. Οὔπω μανθάνω. 892

ΑΘ. Ψυχήν, ὦ ἑταῖρε, ἠγνοηκέναι κινδυνεύουσι μὲν ὀλίγου ξύμπαντες οἷόν τε ὂν τυγχάνει καὶ δύναμιν ἣν ἔχει, τῶν τε ἄλλων αὐτῆς πέρι καὶ δὴ καὶ γενέσεως, ὡς ἐν πρώτοις ἐστὶ σωμάτων ἔμπροσθεν πάντων γενομένη, καὶ μεταβολῆς τε αὐτῶν καὶ μετακοσμήσεως ἁπάσης ἄρχει παντὸς μᾶλλον. εἰ δὲ ἔστι ταῦτα οὕτως, ἆρ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης τὰ ψυχῆς συγγενῆ πρότερα ἂν εἴη γεγονότα τῶν σώματι προσηκόντων, οὔσης ταύτης πρεσβυτέρας ἢ σώματος; B

ΚΛ. Ἀνάγκη.

ΑΘ. Δόξα δὴ καὶ ἐπιμέλεια καὶ νοῦς καὶ τέχνη καὶ νόμος σκληρῶν καὶ μαλακῶν καὶ βαρέων καὶ κούφων πρότερα ἂν εἴη· καὶ δὴ καὶ τὰ μεγάλα καὶ πρῶτα ἔργα καὶ πράξεις τέχνης ἂν γίγνοιτο, ὄντα ἐν πρώτοις, τὰ δὲ φύσει καὶ φύσις, ἣν οὐκ ὀρθῶς ἐπονομάζουσιν αὐτὸ τοῦτο, ὕστερα καὶ ἀρχόμενα ἂν ἐκ τέχνης εἴη καὶ νοῦ.

ΚΛ. Πῶς οὐκ ὀρθῶς; C

ΑΘ. Φύσιν βούλονται λέγειν γένεσιν τὴν περὶ τὰ πρῶτα.
εἰ δὲ φανήσεται ψυχὴ πρῶτον, οὐ πῦρ οὐδὲ ἀήρ, ψυχὴ 192
δ' ἐν πρώτοις γεγενημένη, σχεδὸν ὀρθότατα λέγοιτ' ἂν εἶναι διαφερόντως φύσει. ταῦτ' ἔσθ' οὕτως ἔχοντα, ἂν ψυχήν τις ἐπιδείξῃ πρεσβυτέραν οὖσαν σώματος, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

---

3. δὲ ΑΞΩrfhr. — 15. νόμῳ delendum censet Winckelmannus. Malim νομίμῳ. Cfr. 636 B. Ou. — 22. οὕτως om. a. — 24. δαί] δέ ab. — 35. μοι om. a.

7. οἱ om. a. — 8. αὖ ΑΩrf. — 16. θεοῖς ante nos seclusit Stallbaumius. (τὸ θεοῖς ὠβέλισται ἔν τισιν ἀντιγράφοις mg. Ω: punctis id notat r.) Malim θεσμοῖς. Cfr. Ep. VIII. 355 B. Ou. — 22. δὴ] δὲ ab. — 40. Πῶς; ΑΘ. Οὐκ ὀρθῶς φύσιν ab. — 44. διαφερόντως φύσει. ταῦτ' Eusebius cum Α et pr. Ω: διαφερόντως, ὅτι φύσει ταῦτ' abc.

ΑΘ. Οὐκοῦν τὰ μετὰ ταῦτα ἐπ' αὐτὸ δὴ τοῦτο στελλώμεθα;

D *ΚΛ.* Τί μήν;

ΑΘ. Φυλάττωμεν δὴ παντάπασιν ἀπατηλὸν λόγον, μή πῃ πρεσβύτας ἡμᾶς ὄντας νεοπρεπὴς ὢν παραπείσῃ καὶ διαφυγὼν καταγελάστους ποιήσῃ, καὶ δόξωμεν μείζονα ἐπιβαλλόμενοι καὶ τῶν σμικρῶν ἀποτυχεῖν. σκοπεῖτε οὖν, εἰ καθάπερ ποταμὸν ἡμᾶς ἔδει τρεῖς ὄντας διαβαίνειν ῥέοντα σφόδρα, νεώτατος δ' ἐγὼ τυγχάνων ἡμῶν καὶ πολλῶν ἔμπειρος ῥευμάτων εἶπον ὅτι πρῶτον ἐμὲ
E χρῆναι πειραθῆναι κατ' ἐμαυτόν, καταλιπόντα ὑμᾶς ἐν ἀσφαλεῖ σκέψασθαι εἰ διαβατός ἐστι πρεσβυτέροις οὖσι καὶ ὑμῖν, ἢ πῶς ἔχει, καὶ φανέντος μὲν ταύτῃ καλεῖν ὑμᾶς τότε καὶ συνδιαβιβάζειν ἐμπειρίᾳ, εἰ δὲ ἄβατος ἦν ὡς ὑμῖν, ἐν ἐμοὶ τὸν κίνδυνον γεγονέναι, μετρίως ἂν ἐδόκουν λέγειν. καὶ δὴ καὶ νῦν ὁ μέλλων ἐστὶ λόγος σφοδρότερος καὶ σχεδὸν ἴσως ἄβατος ὡς τῇ σφῷν ῥώμῃ· μὴ δὴ
193 893 σκοτοδινίαν ἴλιγγόν τε ὑμῖν ἐμποιήσῃ παραφερόμενός τε καὶ ἐρωτῶν ἀήθεις ὄντας ἀποκρίσεων, εἶτ' ἀσχημοσύνην ἀπρέπειάν τε ἐντέκῃ ἀηδῆ, δοκεῖ δή μοι χρῆναι ποιεῖν οὑτωσὶ τὰ νῦν ἐμέ, ἀνερωτᾶν πρῶτον ἐμαυτὸν ἀκουόντων ὑμῶν ἐν ἀσφαλεῖ, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποκρίνασθαι πάλιν ἐμέ, καὶ τὸν λόγον ἅπαντα οὕτω διεξελθεῖν, μέχριπερ ἂν ψυχῆς πέρι διαπεράνηται καὶ δείξῃ πρότερον ὂν ψυχὴν σώματος.

ΚΛ. Ἄριστ', ὦ ξένε, δοκεῖς ἡμῖν εἰρηκέναι, ποίει τε ὡς λέγεις.

B *ΑΘ.* Ἄγε δή, θεὸν εἴποτε παρακλητέον ἡμῖν, νῦν ἔστω τοῦτο οὕτω γενόμενον· ἐπί γε ἀπόδειξιν ὡς εἰσὶ τὴν αὐτῶν σπουδῇ πάσῃ παρακεκλήσθων. ἐχόμενοι δὲ ὥς τινος ἀσφαλοῦς πείσματος ἐπεισβαίνωμεν εἰς τὸν νῦν λόγον. καί μοι ἐλεγχομένῳ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐρωτήσεσι τοιαῖσδε ἀσφαλέστατα ἀποκρίνεσθαι φαίνεται κατὰ τάδε· Ὦ ξένε, ὁπόταν φῇ τις, ἆρα ἕστηκε μὲν πάντα, κινεῖται δὲ οὐδέν; ἢ τούτῳ πᾶν τοὐναντίον; ἢ τὰ μὲν αὐτῶν κινεῖ-
C ται, τὰ δὲ μένει; Τὰ μὲν κινεῖταί που, φήσω, τὰ δὲ μένει. Μῶν οὖν οὐκ ἐν χώρᾳ τινὶ τά τε ἑστῶτα ἕστηκε καὶ τὰ κινούμενα κινεῖται; Πῶς γὰρ οὔ; Καὶ τὰ μέν γε
194 ἐν μιᾷ ἕδρᾳ που τοῦτο ἂν δρῴη, τὰ δὲ ἐν πλείοσι. Τὰ τὴν τῶν ἑστώτων ἐν μέσῳ λαμβάνοντα δύναμιν λέγεις, φήσομεν, ἐν ἑνὶ κινεῖσθαι, καθάπερ ἡ τῶν ἑστάναι λεγομένων κύκλων στρέφεται περιφορά; Ναί. Μανθάνομεν δέ γε ὡς ἐν ταύτῃ τῇ περιφορᾷ τὸν μέγιστον καὶ τὸν σμικρότατον κύκλον ἅμα περιάγουσα ἡ τοιαύτη κίνησις
D ἀνὰ λόγον ἑαυτὴν διανέμει σμικροῖς τε καὶ μείζοσιν, ἐλάττων τε οὖσα καὶ πλείων κατὰ λόγον. διὸ δὴ τῶν θαυμαστῶν ἁπάντων πηγὴ γέγονεν, ἅμα μεγάλοις καὶ σμικροῖς κύκλοις βραδυτῆτάς τε καὶ τάχη ὁμολογούμενα πορεύουσα, ἀδύνατον ὡς ἄν τις ἐλπίσειε γίγνεσθαι πάθος. Ἀληθέστατα λέγεις. Τὰ δέ γε κινούμενα ἐν πολλοῖς φαίνει μοι λέγειν, ὅσα φορᾷ κινεῖται μεταβαίνοντα εἰς ἕτερον ἀεὶ τόπον, καὶ τοτὲ μέν, ἔστιν ὅτε βάσιν ἑνὸς κεκτημένα τινὸς κέντρου, τοτὲ δὲ πλείονα τῷ περικυλινδεῖσθαι. E
προστυγχάνοντα δ' ἑκάστοτε ἑκάστοις, τοῖς ἑστῶσι μὲν διασχίζεται, τοῖς δ' ἄλλοις ἐξ ἐναντίας ἀπαντῶσι καὶ φερομένοις εἰς ἓν γιγνόμενα μέσα τε καὶ μεταξὺ τῶν τοιούτων συγκρίνεται. Λέγω γὰρ οὖν ταῦτα οὕτως ἔχοντα ὡς σὺ λέγεις. Καὶ μὴν καὶ συγκρινόμενα μὲν αὐξάνεται, διακρινόμενα δὲ φθίνει τότε ὅταν ἡ καθεστηκυῖα ἑκάστων 195
ἕξις διαμένῃ· μὴ μενούσης δὲ αὐτῆς δι' ἀμφότερα ἀπόλ- 668
λυται. γίγνεται δὴ πάντων γένεσις, ἡνίκ' ἂν τί πάθος ᾖ; 894
δῆλον ὡς ὁπόταν ἀρχὴ λαβοῦσα αὔξην εἰς τὴν δευτέραν ἔλθῃ μετάβασιν καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν πλησίον, καὶ μέχρι τριῶν ἐλθοῦσα αἴσθησιν σχῇ τοῖς αἰσθανομένοις. μεταβάλλον μὲν οὖν οὕτω καὶ μετακινούμενον γίγνεται πᾶν· ἔστι δὲ ὄντως ὄν, ὁπόταν μένῃ· μεταβαλὸν δὲ εἰς ἄλλην ἕξιν διέφθαρται παντελῶς· ἆρ' οὖν κινήσεις πάσας εἰρήκαμεν ὡς ἐν εἴδεσι λαβεῖν μετ' ἀριθμοῦ, πλήν γε, ὦ φίλοι, δυοῖν; B

ΚΛ. Ποίαιν δή;

ΑΘ. Σχεδόν, ὦ 'γαθέ, ἐκείναιν, ὧν ἕνεκα πᾶσα ἡμῖν ἐστιν ἡ σκέψις τὰ νῦν.

ΚΛ. Λέγε σαφέστερον.

ΑΘ. Ψυχῆς ἦν ἕνεκά που;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἔστω τοίνυν ἡ μὲν ἕτερα δυναμένη κινεῖν κίνησις, ἑαυτὴν δὲ ἀδυνατοῦσα ἀεὶ μία τις, ἡ δὲ ἑαυτήν τ' ἀεὶ καὶ ἕτερα δυναμένη κατά τε συγκρίσεις ἔν τε διακρίσεσιν αὔξαις τε καὶ τῷ ἐναντίῳ καὶ γενέσεσι καὶ φθοραῖς ἄλλη μία τις αὖ τῶν πασῶν κινήσεων. C

ΚΛ. Ἔστω γὰρ οὖν.

ΑΘ. Οὐκοῦν τὴν μὲν ἕτερον ἀεὶ κινοῦσαν καὶ μετα- 196
βαλλομένην ὑφ' ἑτέρου θήσομεν ἐνάτην αὖ, τὴν δὲ ἑαυτὴν κινοῦσαν καὶ ἕτερα, ἐναρμόττουσαν πᾶσι μὲν ποιήμασι, πᾶσι δὲ παθήμασι, καλουμένην δὲ ὄντως τῶν ὄντων πάντων μεταβολὴν καὶ κίνησιν, ταύτην δὲ δεκάτην σχεδὸν ἐροῦμεν.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Τῶν δὴ δέκα μάλιστα ἡμῖν κινήσεων τίν' ἂν προκρίναιμεν ὀρθότατα πασῶν ἐρρωμενεστάτην τε εἶναι καὶ D
πρακτικὴν διαφερόντως;

ΚΛ. Μυρίῳ ἀνάγκη που φάναι διαφέρειν τὴν αὑτὴν αὑτὴν δυναμένην κινεῖν, τὰς δὲ ἄλλας πάσας ὑστέρας.

---

9. δ' om. a. — ὑμῶν a. — 22. ἀποκρίνεσθαι Stallbaumius. — 23. ἄχριπερ a. — 30. αὐτῶν a. — 31. ἐπιβαίνωμεν ab. — 33. φαίνεται κατὰ τάδε· Ὦ Eusebius: φαίνεται. κατὰ δέ, ὦ abc. — 39. ἂν τοῦτο a. (τοῦτό που ἂν Bekkeri operae.) — 42. κύκλων Ω, κύκλω Ξ(ϐ. — 45. ἀνάλογον a.

4. τὰ ab. — φαίνῃ a. — 9. ἄλλοις] ἀλλήλοις ab. — 11. λέγω a. — 12. καὶ a. — 15. ἄν τι a. — 31 et 38. αἰεὶ a. — 37. τὴν δὲ ϐ: τήν τε abc. — 42. τίν' ἂν nos: τίνα abc. — 45. αὑτὴν om. a.

ΑΘ. Εὖ λέγεις. ἆρ' οὖν ἡμῖν τῶν νῦν οὐκ ὀρθῶς ῥηθέντων μεταθετέον ἓν ἢ καὶ δύο;

ΚΛ. Ποῖα φῄς;

ΑΘ. Τὸ τῆς δεκάτης ῥηθὲν σχεδὸν οὐκ ὀρθῶς εἴρηται.

ΚΛ. Πῇ;

ΑΘ. Πρῶτον γενέσει τ' ἐστὶ καὶ ῥώμῃ κατὰ λόγον· τὸ δὲ μετὰ τοῦτο ἔχομεν τούτου δεύτερον, ἄρτι ῥηθὲν
E ἀτόπως ἔνατον.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

197 ΑΘ. Ὧδε. ὅταν ἕτερον ἄλλο ἡμῖν μεταβάλλῃ καὶ τοῦτο ἄλλο ἕτερον ἀεί, τῶν τοιούτων ἆρα ἔσται ποτέ τι πρῶτον μεταβάλλον; καὶ πῶς, ὅταν ὑπ' ἄλλου κινῆται, τοῦτ' ἔσται ποτὲ τῶν ἀλλοιούντων πρῶτον; ἀδύνατον γάρ. ἀλλ' ὅταν ἄρα αὐτὸ αὑτὸ κινῆσαν ἕτερον ἀλλοιώσῃ, τὸ δ' ἕτερον ἄλλο, καὶ οὕτω δὴ χίλια ἐπὶ μυρίοις γίγνηται τὰ κινη-
895 θέντα, μῶν ἀρχή τις αὐτῶν ἔσται τῆς κινήσεως ἁπάσης ἄλλη πλὴν ἡ τῆς αὐτῆς αὑτὴν κινησάσης μεταβολή;

ΚΛ. Κάλλιστα εἶπες, συγχωρητέα τε τούτοις.

ΑΘ. Ἔτι δὴ καὶ τῇδε εἴπωμεν, καὶ ἀποκρινώμεθα πάλιν ἡμῖν αὐτοῖσιν. εἰ σταίη πως τὰ πάντα ὁμοῦ γενόμενα, καθάπερ οἱ πλεῖστοι τῶν τοιούτων τολμῶσι λέγειν, τίν' ἄρα ἐν αὐτοῖς ἀνάγκη πρώτην κίνησιν γενέσθαι τῶν εἰρημένων;

ΚΛ. Τὴν αὐτὴν δή που κινοῦσαν. ὑπ' ἄλλου γὰρ
B οὐ μήποτε ἔμπροσθεν μεταπέσῃ, μηδεμιᾶς γε ἐν αὐτοῖς οὔσης ἔμπροσθεν μεταπτώσεως.

ΑΘ. Ἀρχὴν ἄρα κινήσεων πασῶν καὶ πρώτην ἔν τε ἑστῶσι γενομένην καὶ ἐν κινουμένοις οὖσαν τὴν αὑτὴν
198 κινοῦσαν φήσομεν ἀναγκαίως εἶναι πρεσβυτάτην καὶ κρατίστην μεταβολὴν πασῶν, τὴν δὲ ἀλλοιουμένην ὑφ' ἑτέρου, κινοῦσαν δὲ ἕτερα δευτέραν.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Ὁπότε δὴ τοίνυν ἐνταῦθά ἐσμεν τοῦ λόγου,
C τόδε ἀποκρινώμεθα.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ἐὰν ἴδωμέν που ταύτην γενομένην ἐν τῷ γηΐνῳ ἢ ἐνύδρῳ ἢ πυροειδεῖ, κεχωρισμένῳ ἢ καὶ ξυμμιγεῖ, τί ποτε φήσομεν ἐν τῷ τοιούτῳ πάθος εἶναι;

ΚΛ. Μῶν ἄρα με ἐρωτᾷς εἰ ζῆν αὐτὸ προσεροῦμεν ὅταν αὐτὸ αὑτὸ κινῇ;

ΑΘ. Ναί.

ΚΛ. Ζῆν· πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Τί δαί; ὁπόταν ψυχὴν ἔν τισιν ὁρῶμεν, μῶν ἄλλο ἢ ταὐτὸν τούτῳ; ζῆν ὁμολογητέον;

ΚΛ. Οὐκ ἄλλο.

D ΑΘ. Ἔχε δὴ πρὸς Διός· ἆρ' οὐκ ἂν ἐθέλοις περὶ ἕκαστον τρία νοεῖν;

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Ἓν μὲν τὴν οὐσίαν, ἓν δὲ τῆς οὐσίας τὸν λόγον, ἓν δὲ τὸ ὄνομα. καὶ δὴ καὶ ἐρωτήσεις εἶναι περὶ τὸ ὂν ἅπαν δύο.

ΚΛ. Πῶς δύο;

ΑΘ. Τοτὲ μὲν ἡμῶν ἕκαστον τοὔνομα προτεινόμενον αὐτὸ τὸν λόγον ἀπαιτεῖν, τοτὲ δὲ τὸν λόγον αὐτὸν προ- 199
τεινόμενον ἐρωτᾶν αὖ τοὔνομα. ἆρά γε τὸ τοιόνδε αὖ βουλόμεθα νῦν λέγειν;

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ἔστι που δίχα διαιρούμενον ἐν ἄλλοις τε καὶ E
ἐν ἀριθμῷ. τούτῳ δὴ τῷ κατ' ἀριθμὸν ὄνομα μὲν ἄρτιον, λόγος δὲ ἀριθμὸς διαιρούμενος εἰς ἴσα δύο μέρη.

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τὸ τοιοῦτον φράζω. Μῶν οὖν οὐ ταὐτὸν ἑκατέρως προσαγορεύομεν, ἄν τε τὸν λόγον ἐρωτώμενοι τοὔνομα ἀποδιδῶμεν, ἄν τε τοὔνομα τὸν λόγον, ἄρτιον ὀνόματι καὶ λόγῳ, δίχα διαιρούμενον ἀριθμόν, προσαγορεύοντες ταὐτὸν ὄν;

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Ὧι δὴ ψυχὴ τοὔνομα, τίς τούτου λόγος; ἔχομεν ἄλλον πλὴν τὸν νῦν δὴ ῥηθέντα, τὴν δυναμένην αὐτὴν 896
αὑτὴν κινεῖν κίνησιν;

ΚΛ. Τὸ ἑαυτὸ κινεῖν φῂς λόγον ἔχειν τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἥνπερ τοὔνομα ὃ δὴ πάντες ψυχὴν προσαγορεύομεν;

ΑΘ. Φημί γε. εἰ δ' ἔστι τοῦτο οὕτως ἔχον, ἆρα ἔτι ποθοῦμεν μὴ ἱκανῶς δεδεῖχθαι ψυχὴν ταὐτὸν ὂν καὶ τὴν πρώτην γένεσιν καὶ κίνησιν τῶν τε ὄντων καὶ γεγονότων 200
καὶ ἐσομένων καὶ πάντων αὖ τῶν ἐναντίων τούτοις, ἐπειδή γε ἀνεφάνη μεταβολῆς τε καὶ κινήσεως ἁπάσης B
αἰτία ἅπασιν;

ΚΛ. Οὔκ, ἀλλὰ ἱκανώτατα δέδεικται ψυχὴ τῶν πάντων πρεσβυτάτη, φανεῖσά γε ἀρχὴ κινήσεως.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐχ ἡ δι' ἕτερον ἐν ἄλλῳ γιγνομένη 669
κίνησις, αὐτὸ δὲ ἐν αὑτῷ μηδέποτε παρέχουσα κινεῖσθαι μηδέν, δευτέρα τε καὶ ὁπόσων ἀριθμῶν βούλοιτο ἄν τις ἀριθμεῖν αὐτὴν πολλοστήν, τοσούτων, σώματος οὖσα ὄντως ἀψύχου μεταβολή;

ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Ὀρθῶς ἄρα καὶ κυρίως ἀληθέστατά τε καὶ τε-
λεώτατα εἰρηκότες ἂν εἶμεν ψυχὴν μὲν προτέραν γεγο- C
νέναι σώματος ἡμῖν, σῶμα δὲ δεύτερόν τε καὶ ὕστερον ψυχῆς ἀρχούσης ἀρχόμενον κατὰ φύσιν.

ΚΛ. Ἀληθέστατα μὲν οὖν.

ΑΘ. Μεμνήμεθά γε μὴν ὁμολογήσαντες ἐν τοῖς πρόσθεν ὡς εἰ ψυχὴ φανείη πρεσβυτέρα σώματος οὖσα, καὶ τὰ ψυχῆς τῶν τοῦ σώματος ἔσοιτο πρεσβύτερα.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

---

13. καὶ πῶς - - ἀδύνατον γάρ haud dubie Cliniae sunt tribuenda. Ast. — 19. τε om. a. — 20. τόδε a. — 21. αὐτοῖσιν a. — 40. ἀρά με a b. — 42. Ναὶ ζῆν. ΚΛ. Πῶς a. — 44. δαί] δέ a b. — 45. τούτῳ ζῆν a b.

3. τὸ ὄνομα Eusebius: ὄνομα a b c. — 24. Τὸ ἑαυτὸ] τοῦτον ΛΞΩυfr. — 33. φανεῖσά f et γρ. Ωh: γενομένη a b c. — γε] τε a b. — 41. ἦμεν a b. — 46. ἔμπροσθεν a c. — εἰ ἡ ψυχὴ a.

D ΑΘ. Τρόποι δὲ καὶ ἤθη καὶ βουλήσεις καὶ λογισμοὶ
201 καὶ δόξαι ἀληθεῖς ἐπιμέλειαί τε καὶ μνῆμαι πρότερα μή-
κους σωμάτων καὶ πλάτους καὶ βάθους καὶ ῥώμης εἴη
γεγονότα ἄν, εἴπερ καὶ ψυχὴ σώματος.

ΚΛ. Ἀνάγκη.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο ὁμολογεῖν ἀναγκαῖον τῶν
τε ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι ψυχὴν καὶ τῶν κακῶν καὶ κα-
λῶν καὶ αἰσχρῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων καὶ πάντων
τῶν ἐναντίων, εἴπερ τῶν πάντων γε αὐτὴν θήσομεν
αἰτίαν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Ψυχὴν δὴ διοικοῦσαν καὶ ἐνοικοῦσαν ἐν ἅπασι
E τοῖς πάντῃ κινουμένοις μῶν οὐ καὶ τὸν οὐρανὸν ἀνάγκη
διοικεῖν φάναι;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Μίαν ἢ πλείους; Πλείους· ἐγὼ ὑπὲρ σφῷν ἀπο-
κρινοῦμαι. δυοῖν μέν γέ που ἔλαττον μηδὲν τιθῶμεν,
τῆς τε εὐεργέτιδος καὶ τῆς τἀναντία δυναμένης ἐξεργά-
ζεσθαι.

ΚΛ. Σφόδρα ὀρθῶς εἴρηκας.

ΑΘ. Εἶεν. ἄγει μὲν δὴ ψυχὴ πάντα τὰ κατ' οὐρανὸν
καὶ γῆν καὶ θάλατταν ταῖς αὑτῆς κινήσεσιν, αἷς ὀνόματά
897 ἐστι βούλεσθαι, σκοπεῖσθαι, ἐπιμελεῖσθαι, βουλεύεσθαι,
δοξάζειν ὀρθῶς, ἐψευσμένως, χαίρουσαν, λυπουμένην,
θαρροῦσαν, φοβουμένην, μισοῦσαν, στέργουσαν καὶ πά-
202 σαις ὅσαι τούτων ξυγγενεῖς ἢ πρωτουργοὶ κινήσεις τὰς
δευτερουργοὺς αὖ παραλαμβάνουσαι κινήσεις σωμάτων
ἄγουσι πάντα εἰς αὔξησιν καὶ φθίσιν καὶ διάκρισιν καὶ
σύγκρισιν· καὶ τούτοις ἑπομένας θερμότητας, ψύξεις,
βαρύτητας, κουφότητας, σκληρὸν καὶ μαλακόν, λευκὸν
B καὶ μέλαν, αὐστηρὸν καὶ γλυκὺ καὶ πᾶσιν οἷς ψυχὴ
χρωμένη, νοῦν μὲν προσλαβοῦσα ἀεὶ θεὸν θεὸς οὖσα,
ὀρθὰ καὶ εὐδαίμονα παιδαγωγεῖ πάντα, ἀνοίᾳ δὲ
ξυγγενομένη πάντα αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεργάζεται.
τιθῶμεν ταῦτα οὕτως ἔχειν, ἢ ἔτι διστάζομεν εἰ ἑτέρως
πως ἔχει;

ΚΛ. Οὐδαμῶς.

ΑΘ. Πότερον οὖν δὴ ψυχῆς γένος ἐγκρατὲς οὐρανοῦ
καὶ γῆς καὶ πάσης τῆς περιόδου γεγονέναι φῶμεν τὸ φρό-
νιμον καὶ ἀρετῆς πλῆρες, ἢ τὸ μηδέτερα κεκτημένον;
C βούλεσθε οὖν πρὸς ταῦτα ὧδε ἀποκρινώμεθα;

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Εἰ μέν, ὦ θαυμάσιε, φῶμεν, ἡ ξύμπασα οὐ-
ρανοῦ ὁδὸς ἅμα καὶ φορὰ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ὄντων ἁπάν-
των νοῦ κινήσει καὶ περιφορᾷ καὶ λογισμοῖς ὁμοίαν φύσιν
203 ἔχει καὶ ξυγγενῶς ἔρχεται, δῆλον ὡς τὴν ἀρίστην ψυχὴν
φατέον ἐπιμελεῖσθαι τοῦ κόσμου παντὸς καὶ ἄγειν αὐτὸν
τὴν τοιαύτην ὁδὸν ἐκείνην.

ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Εἰ δὲ μανικῶς τε καὶ ἀτάκτως ἔρχεται, τὴν D
κακήν.

ΚΛ. Καὶ ταῦτα ὀρθῶς.

ΑΘ. Τίνα οὖν δὴ νοῦ κίνησις φύσιν ἔχει; τοῦτο ἤδη
χαλεπόν, ὦ φίλοι, ἐρώτημα ἀποκρινόμενον εἰπεῖν ἐμφρό-
νως. διὸ δὴ καὶ ἐμὲ τῆς ἀποκρίσεως ὑμῖν δίκαιον τὰ
νῦν προσλαμβάνειν.

ΚΛ. Εὖ λέγεις.

ΑΘ. Μὴ τοίνυν ἐξ ἐναντίας οἷον εἰς ἥλιον ἀποβλέ-
ποντες, νύκτα ἐν μεσημβρίᾳ ἐπαγόμενοι, ποιησώμεθα τὴν
ἀπόκρισιν, ὡς νοῦν ποτε θνητοῖς ὄμμασιν ὀψόμενοί τε
καὶ γνωσόμενοι ἱκανῶς· πρὸς δὲ εἰκόνα τοῦ ἐρωτωμένου E
βλέποντας ἀσφαλέστερον ὁρᾶν.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Ἧι προσέοικε κινήσει νοῦς, τῶν δέκα ἐκείνων
κινήσεων τὴν εἰκόνα λάβωμεν· ἣν συναναμνησθεὶς ὑμῖν
ἐγὼ κοινῇ τὴν ἀπόκρισιν ποιήσομαι.

ΚΛ. Κάλλιστα ἂν λέγοις.

ΑΘ. Μεμνήμεθα τοίνυν τό γε τοσοῦτον τῶν τότε
ἔτι, ὅτι τῶν πάντων τὰ μὲν κινεῖσθαι, τὰ δὲ μένειν
ἔθεμεν.

ΚΛ. Ναί. 204

ΑΘ. Τῶν δ' αὖ κινουμένων τὰ μὲν ἐν ἑνὶ τόπῳ κι-
νεῖσθαι, τὰ δ' ἐν πλείοσι φερόμενα. 898

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΑΘ. Τούτοιν δὴ τοῖν κινήσεοιν τὴν ἐν ἑνὶ φερομένην
ἀεὶ περί γέ τι μέσον ἀνάγκη κινεῖσθαι τῶν ἐντόρνων οὖ-
σαν μίμημά τι κύκλων, εἶναί τε αὐτὴν τῇ τοῦ νοῦ πε-
ριόδῳ πάντως ὡς δυνατὸν οἰκειοτάτην τε καὶ ὁμοίαν.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Τὸ κατὰ ταὐτὰ δή που καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν
τῷ αὐτῷ καὶ περὶ τὰ αὐτὰ καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ ἕνα
λόγον καὶ τάξιν μίαν ἄμφω κινεῖσθαι λέγοντες νοῦν τήν
τε ἐν ἑνὶ φερομένην κίνησιν, σφαίρας ἐντόρνου ἀπεικα- B
σμένα φοραῖς, οὐκ ἄν ποτε φανεῖμεν φαῦλοι δημιουργοὶ
λόγῳ καλῶν εἰκόνων.

ΚΛ. Ὀρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν αὖ ἥ γε μηδέποτε ὡσαύτως μηδὲ κατὰ
τὰ αὐτὰ μηδὲ ἐν ταὐτῷ μηδὲ περὶ ταὐτὰ μηδὲ πρὸς
ταὐτὰ μηδ' ἐν ἑνὶ φερομένη μηδ' ἐν κόσμῳ μηδ' ἐν τάξει
μηδὲ ἔν τινι λόγῳ κίνησις ἀνοίας ἂν ἁπάσης εἴη ξυγ- C
γενής;

ΚΛ. Εἴη γὰρ ἂν ἀληθέστατα.

7. καλῶν καὶ κακῶν a. — 16. πλείους; ΜΕ. Πλείους· ἐγὼ ὑπὲρ σφῷν ἀποκρινοῦμαι. ΑΘ. Δυοῖν a. — 31. γλυκὺ] γλυκὺ καὶ πικρὸν a c. — 32. προσλαμβάνουσα a. — αἰεὶ a. — θεὸν] θεῖ γρ. Ω, θεῖον ὀρθῶς f r c. — θεὸς οὖσα] ὀρθῶς θεοῖς ΑΩvh, θεοῖς f, θεῖον ὀρθῶς θεοῖς Ξ. (ἀεὶ θεῖον ὀρθῶς θέουσα ὀρθὰ Winckelmannus.) — 39. φαμὲν a b.
22. τὸ om. ΑΞΩvhr, post γε ponit f. — 23. ἔτι] ἔτι τουτό γε ΑΞΩvfhr: ἔτι om. γρ. ΑΩ. — πάντων ΑΩvfhr: ἁπάντων a b c. — 29. τοῖν ἐν ἑνὶ φερομένοιν a. — 30. οὖσαν cum Eusebio c: οὐσῶν cum libris a b. — 35. καὶ καθ' ἕνα Astius. — 43. μηδ' ἐν ἑνὶ om. a.

ΑΘ. Νῦν δὴ χαλεπὸν οὐδὲν ἔτι διαῤῥήδην εἰπεῖν 205 ὡς, ἐπειδὴ ψυχὴ μέν ἐστιν ἡ περιάγουσα ἡμῖν πάντα, τὴν δὲ οὐρανοῦ περιφορὰν ἐξ ἀνάγκης περιάγειν φατέον ἐπιμελουμένην καὶ κοσμοῦσαν ἤτοι τὴν ἀρίστην ψυχὴν ἢ τὴν ἐναντίαν.

ΚΛ. Ὦ ξένε, ἀλλὰ ἔκ γε τῶν νῦν εἰρημένων οὐδ' ὅσιον ἄλλως λέγειν ἢ πᾶσαν ἀρετὴν ἔχουσαν ψυχὴν μίαν ἢ πλείους περιάγειν αὐτά.

ΑΘ. Κάλλιστα, ὦ Κλεινία, ὑπήκουσας τοῖς λόγοις. D τόδε δὲ προσυπάκουσον ἔτι.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα, εἴπερ 670 ψυχὴ περιάγει πάντα, ἆρ' οὐ καὶ ἓν ἕκαστον;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Περὶ ἑνὸς δὴ ποιησώμεθα λόγους, οἳ καὶ ἐπὶ πάντα ἡμῖν ἄστρα ἁρμόττοντες φανοῦνται.

ΚΛ. Τίνος;

ΑΘ. Ἡλίου πᾶς ἄνθρωπος σῶμα μὲν ὁρᾷ, ψυχὴν δὲ οὐδείς· οὐδὲ γὰρ ἄλλου σώματος οὐδενὸς οὔτε ζῶντος οὔτε ἀποθνήσκοντος τῶν ζώων, ἀλλὰ ἐλπὶς πολλὴ τὸ πα- E ράπαν τὸ γένος ἡμῖν τοῦτο ἀναίσθητον πάσαις ταῖς τοῦ σώματος αἰσθήσεσι περιπεφυκέναι, νοητὸν δ' εἶναι νῷ μόνῳ. μόνῳ δὴ καὶ διανοήματι λάβωμεν αὐτοῦ πέρι τὸ τοιόνδε.

ΚΛ. Ποῖον;

206 ΑΘ. Ἥλιον εἰ περιάγει ψυχή, τριῶν αὐτὴν ἓν λέγοντες δρᾶν σχεδὸν οὐκ ἀποτευξόμεθα.

ΚΛ. Τίνων;

ΑΘ. Ὡς ἢ ἐνοῦσα ἐντὸς τῷ περιφερεῖ τούτῳ φαινομένῳ σώματι πάντῃ διακομίζει τὸ τοιοῦτον, καθάπερ ἡμᾶς ἡ παρ' ἡμῖν ψυχὴ πάντῃ περιφέρει· ἢ ποθεν ἔξωθεν σῶμα αὑτῇ πορισαμένη πυρὸς ἤ τινος ἀέρος, ὡς 899 λόγος ἐστί τινων, ὠθεῖ βίᾳ σώματι σῶμα· ἢ τρίτον αὐτὴ ψιλὴ σώματος οὖσα, ἔχουσα δὲ δυνάμεις ἄλλας τινὰς ὑπερβαλλούσας θαύματι ποδηγεῖ.

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τοῦτο μὲν ἀνάγκη, τούτων ἕν γέ τι δρῶσαν ψυχὴν πάντα διάγειν. αὐτοῦ δὴ ἄμεινον ταύτην τὴν ψυχήν, εἴτε ἐν ἅρμασιν ἔχουσα ἡμῖν ἥλιον ἄγει φῶς τοῖς ἅπασιν εἴτ' ἔξωθεν εἴθ' ὅπως εἴθ' ὅπῃ, θεὸν ἡγεῖσθαι χρεὼν πάντα ἄνδρα. ἢ πῶς;

B ΚΛ. Ναί, τόν γέ που μὴ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀφιγμένον ἀνοίας.

ΑΘ. Ἄστρων δὲ δὴ πέρι πάντων καὶ σελήνης ἐνιαυτῶν τε καὶ μηνῶν καὶ πασῶν ὡρῶν πέρι τίνα ἄλλον λόγον ἐροῦμεν ἢ τὸν αὐτὸν τοῦτον, ὡς ἐπειδὴ ψυχὴ μὲν 207 ἢ ψυχαὶ πάντων τούτων αἴτιαι ἐφάνησαν, ἀγαθαὶ δὲ πᾶσαν ἀρετήν, θεοὺς αὐτὰς εἶναι φήσομεν, εἴτε ἐν σώμασιν ἐνοῦσαι, ζῷα ὄντα, κοσμοῦσι πάντα οὐρανὸν εἴτε ὅπῃ τε καὶ ὅπως; ἔσθ' ὅστις ταῦτα ὁμολογῶν ὑπομενεῖ μὴ θεῶν εἶναι πλήρη πάντα;

ΚΛ. Οὐκ ἔστιν οὕτως, ὦ ξένε, παραφρονῶν οὐδείς. C

ΑΘ. Τῷ μὲν τοίνυν μὴ νομίζοντι θεοὺς ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία, εἰπόντες ὅρους ἀπαλλαττώμεθα.

ΚΛ. Τίνας;

ΑΘ. Ἢ διδάσκειν ἡμᾶς ὡς οὐκ ὀρθῶς λέγομεν τιθέμενοι ψυχὴν γένεσιν ἁπάντων εἶναι πρώτην καὶ τἄλλα ὁπόσα τούτῳ ξυνεπόμενα εἴπομεν, ἢ μὴ δυνάμενον βέλτιον λέγειν ἡμῶν ἡμῖν πείθεσθαι καὶ ζῆν θεοὺς ἡγούμενον εἰς τὸν ἐπίλοιπον βίον. ὁρῶμεν οὖν εἴτε ἱκανῶς ἤδη τοῖς D οὐχ ἡγουμένοις θεοὺς εἰρήκαμεν ὡς εἰσὶ θεοί, εἴτε ἐπιδεῶς.

ΚΛ. Ἥκιστά γε, ὦ ξένε, πάντων ἐπιδεῶς.

ΑΘ. Τούτοις μὲν τοίνυν ἡμῖν τὸ λόγων τέλος ἐχέτω· τὸν δὲ ἡγούμενον μὲν θεοὺς εἶναι, μὴ φροντίζειν δὲ αὐτοὺς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, παραμυθητέον. Ὦ ἄριστε δὴ φῶμεν, ὅτι μὲν ἡγεῖ θεούς, συγγένειά τις ἴσως 208 σε θεία πρὸς τὸ ξύμφυτον ἄγει τιμᾶν καὶ νομίζειν εἶναι· κακῶν δὲ ἀνθρώπων καὶ ἀδίκων τύχαι ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, E ἀληθείᾳ μὲν οὐκ εὐδαίμονες, δόξαις δὲ εὐδαιμονιζόμεναι σφόδρα ἀλλ' οὐκ ἐμμελῶς ἄγουσί σε πρὸς ἀσέβειαν, ἔν τε Μούσαις οὐκ ὀρθῶς ὑμνούμεναι ἅμα καὶ ἐν παντοίοις λόγοις. ἢ καὶ πρὸς τέλος ἴσως ἀνοσίους ἀνθρώπους ὁρῶν ἐλθόντας γηραιούς, παῖδας παίδων καταλιπόντας ἐν τιμαῖς ταῖς μεγίσταις, ταράττει τὸ νῦν ἐν ἅπασι 900 τούτοις ἰδὼν ἢ δι' ἀκοῆς αἰσθόμενος ἢ καὶ παντάπασιν αὐτὸς αὐτόπτης προστυχὼν πολλῶν ἀσεβημάτων καὶ δεινῶν γενομένων τισὶ δι' αὐτὰ ταῦτα ἐκ σμικρῶν εἰς τυραννίδας τε καὶ τὰ μέγιστα ἀφικομένους· τότε διὰ πάντα τὰ τοιαῦτα δῆλος εἶ μέμφεσθαι μὲν θεοὺς ὡς αἰτίους ὄντας τῶν τοιούτων διὰ ξυγγένειαν οὐκ ἂν ἐθέλων· ἀγόμενος δὲ ὑπό τινος ἀλογίας ἅμα καὶ οὐ δυνάμενος δυσχεραίνειν θεοὺς εἰς τοῦτο νῦν τὸ πάθος ἐλήλυθας, B ὥστ' εἶναι μὲν δοκεῖν αὐτούς, τῶν δὲ ἀνθρωπίνων καταφρονεῖν καὶ ἀμελεῖν πραγμάτων. ἵνα οὖν μὴ ἐπὶ μεῖζον ἔλθῃ σοι πάθος πρὸς ἀσέβειαν τὸ νῦν παρὸν δόγμα, ἀλλ' ἐάν πως οἷον ἀποδιοπομπήσασθαι λόγοις αὐτὸ προσιόντος γενώμεθα δυνατοί, πειρώμεθα, συνάψαντες τὸν ἑξῆς 209 λόγον ᾧ πρὸς τὸν τὸ παράπαν οὐχ ἡγούμενον θεοὺς ἐξ ἀρχῆς διεπεράνάμεθα, τούτῳ τὰ νῦν προσχρήσασθαι. σὺ δ', ὦ Κλεινία τε καὶ Μέγιλλε, ὑπὲρ τοῦ νέου καθάπερ C ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀποκρινόμενοι διαδέχεσθε· ἂν δέ τι

---

3. τήν γε οὐρανοῦ Astius. — 15. ποιησοίμεθα a. — 22. εἶναι νῷ μόνῳ. μόνῳ δὴ Baiterus: εἶναι. νῷ μόνῳ δὴ abc. Conf. Phaedr. 247 C. — 25. εἰ περιάγει Eusebius: εἴπερ ἄγει abc. — 31. αὐτῇ Astius.

3. ἔσθ' cum Astio c: ἐστὶν mg. Ω, εἶθ' ab. — ὁμολογεῖ ab. — ὑπομενεῖ Stephanus: ὑπομένει abc. — 12. τούτῳ Astius: τούτω r et corr. Ω, τούτων abc. — 16 et 17. ἐπιδέον a. — 18. μὲν om. a. — τοίνυν ἡ τῶν λόγων διέξοδος Winckelmannus. — 20. τῶν om. a. — 24. δόξαι a. — 26. ἐν ante παντοίοις om. Bekkeri operae. — 29. νῦν ὅταν ἐν c. — 30. ἰδὼν] εἰδὼς Winckelmannus. — 33. ταῦτα ὁρᾷς ἐκ ac. — 34. τὰ om. a. — 40. δόγμα ἄγον, ἐάν Winckelmannus.

δύσκολον ἐμπίπτῃ τοῖς λόγοις, ἐγὼ σφῷ ὥσπερ νῦν δὴ δεξάμενος διαβιβῶ τὸν ποταμόν.

ΚΛ. Ὀρθῶς λέγεις· καὶ σύ τε οὕτω ταῦτα δρᾶ ποιήσομέν τε ἡμεῖς εἰς τὸ δυνατὸν ἃ λέγεις.

ΑΘ. Ἀλλ' οὐδὲν τάχ' ἂν ἴσως εἴη χαλεπὸν ἐνδείξασθαι τοῦτό γε, ὡς ἐπιμελεῖς σμικρῶν εἰσὶ θεοὶ οὐχ ἧττον ἢ τῶν μεγέθει διαφερόντων. ἤκουε γάρ που καὶ παρῆν
D τοῖς νῦν δὴ λεγομένοις, ὡς ἀγαθοί γε ὄντες πᾶσαν ἀρετὴν τὴν τῶν πάντων ἐπιμέλειαν οἰκειοτάτην αὐτῶν οὖσαν κέκτηνται.

ΚΛ. Καὶ σφόδρα γε ἐπήκουεν.

ΑΘ. Τὸ μετὰ τοῦτο τοίνυν κοινῇ συνεξεταζόντων, τίνα λέγοντες ἀρετὴν αὐτῶν ὁμολογοῦμεν αὐτοὺς ἀγαθοὺς εἶναι. φέρε, τὸ σωφρονεῖν νοῦν τε κεκτῆσθαι φαμὲν ἀρετῆς, τὰ δ' ἐναντία κακίας;

ΚΛ. Φαμέν.

ΑΘ. Τί δαί; ἀρετῆς μὲν ἀνδρίαν εἶναι, δειλίαν δὲ κακίας;

210 ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

E ΑΘ. Καὶ τὰ μὲν αἰσχρὰ τούτων, τὰ δὲ καλὰ φήσομεν;

ΚΛ. Ἀνάγκη.

ΑΘ. Καὶ τῶν μὲν προσήκειν ἡμῖν, εἴπερ, ὁπόσα φλαῦρα, θεοῖς δὲ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν τῶν τοιούτων μετὸν ἐροῦμεν;

ΚΛ. Καὶ ταῦθ' οὕτως ὁμολογοῖ πᾶς ἄν.

ΑΘ. Τί δαί; ἀμέλειάν τε καὶ ἀργίαν καὶ τρυφὴν εἰς ἀρετὴν ψυχῆς θήσομεν; ἢ πῶς λέγεις;

ΚΛ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Ἀλλ' εἰς τοὐναντίον;

ΚΛ. Ναί.

901 ΑΘ. Τἀναντία ἄρα τούτοις εἰς τοὐναντίον.

ΚΛ. Τοὐναντίον.

ΑΘ. Τί οὖν δή; τρυφῶν καὶ ἀμελὴς ἀργός τε, ὃν
671 ὁ ποιητὴς κηφῆσι κοθούροισι μάλιστα εἴκελον ἔφασκεν εἶναι, γίγνοιτ' ἂν ὁ τοιοῦτος πᾶς ἡμῖν;

ΚΛ. Ὀρθότατά γε εἰπών.

ΑΘ. Οὐκοῦν τόν γε θεὸν οὐ ῥητέον ἔχειν ἦθος τοιοῦτον ὅ γέ τοι αὐτὸς μισεῖ. τῷ τέ τι τοιοῦτον φθέγγεσθαι πειρωμένῳ οὐκ ἐπιτρεπτέον.

ΚΛ. Οὐ μὲν δή· πῶς γὰρ ἄν;

B ΑΘ. Ὧι δὴ προσήκει μὲν πράττειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι
211 διαφερόντως τινός, ὁ δὲ τούτου γε νοῦς τῶν μὲν μεγάλων ἐπιμελεῖται, τῶν σμικρῶν δὲ ἀμελεῖ, κατὰ τίνα ἐπαινοῦντες τὸν τοιοῦτον λόγον οὐκ ἂν παντάπασι πλημμελοῖμεν; σκοπῶμεν δὲ ὧδε. ἆρ' οὐ κατὰ δύο εἴδη τὸ τοιοῦτον πράττει ὁ πράττων εἴτε θεὸς εἴτ' ἄνθρωπος;

ΚΛ. Ποίω δὴ λέγομεν;

ΑΘ. Ἢ διαφέρον οὐδὲν οἰόμενος εἶναι τῷ ὅλῳ ἀμε-
λουμένων τῶν σμικρῶν, ἢ ῥαθυμίᾳ καὶ τρυφῇ, εἰ διαφέρει, ὁ δὲ ἀμελεῖ. ἢ ἔστιν ἄλλως πως γιγνομένη ἀμέλεια; οὐ γάρ που ὅταν γε ἀδύνατον ᾖ τῶν ἁπάντων ἐπιμελεῖσθαι, τότε ἀμέλεια ἔσται τῶν σμικρῶν ἢ μεγάλων μὴ ἐπιμελουμένῳ, ὧν ἂν δυνάμει θεὸς ἢ φαῦλός τις ὢν ἐλλειπὴς καὶ μὴ δυνατὸς ἐπιμελεῖσθαι γίγνηται. C

ΚΛ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΑΘ. Νῦν δὴ δύ' ὄντες τρισὶν ἡμῖν οὖσιν ἀποκρινάσθωσαν οἱ θεοὺς μὲν ἀμφότεροι ὁμολογοῦντες εἶναι, παραιτητοὺς δὲ ἅτερος, ὁ δὲ ἀμελεῖς τῶν σμικρῶν. πρῶτον D
μὲν θεοὺς ἀμφότεροί φατε γιγνώσκειν καὶ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν πάντα, λαθεῖν δὲ αὐτοὺς οὐδὲν δυνατὸν εἶναι τῶν ὁπόσων εἰσὶν αἱ αἰσθήσεις τε καὶ ἐπιστῆμαι. ταύτῃ λέγετε ἔχειν ταῦτα, ἢ πῶς;

ΚΛ. Οὕτως.

ΑΘ. Τί δαί; δύνασθαι πάντα ὁπόσων αὖ δύναμίς ἐστι θνητοῖς τε καὶ ἀθανάτοις; 212

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὐ συγχωρήσονται καὶ ταῦτα οὕτως ἔχειν;

ΑΘ. Καὶ μὴν ἀγαθούς γε καὶ ἀρίστους ὡμολογήκαμεν αὐτοὺς εἶναι πέντε ὄντες. E

ΚΛ. Σφόδρα γε.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν οὐ ῥαθυμίᾳ μὲν καὶ τρυφῇ ἀδύνατον αὐτοὺς ὁμολογεῖν πράττειν ὁτιοῦν τὸ παράπαν, ὄντας γε οἵους λέγομεν; δειλίας γὰρ ἔκγονος ἔν γε ἡμῖν ἀργία, ῥαθυμία δὲ ἀργίας καὶ τρυφῆς.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Ἀργίᾳ μὲν δὴ καὶ ῥαθυμίᾳ οὐδεὶς ἀμελεῖ θεῶν· οὐ γὰρ μέτεστιν αὐτῷ που δειλίας.

ΚΛ. Ὀρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν τὸ λοιπόν, εἴπερ ἀμελοῦσι τῶν σμικρῶν 902
καὶ ὀλίγων τῶν περὶ τὸ πᾶν, ἢ γιγνώσκοντες ὡς τὸ παράπαν οὐδενὸς τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθαι δεῖ, δρῷεν ἂν τοῦτο, ἢ τί τὸ λοιπὸν πλὴν τῷ γιγνώσκειν τοὐναντίον;

ΚΛ. Οὐδέν.

ΑΘ. Πότερον οὖν, ὦ ἄριστε καὶ βέλτιστε, θῶμέν σε λέγοντα, ὡς ἀγνοοῦντάς τε καὶ δέον ἐπιμελεῖσθαι δι'
ἄγνοιαν ἀμελοῦντας, ἢ γιγνώσκοντας ὅτι δεῖ, καθάπερ 213
οἱ φαυλότατοι τῶν ἀνθρώπων λέγονται ποιεῖν, εἰδότες ἄλλα εἶναι βελτίω πράττειν ὧν δὴ πράττουσι διά τινας ἥττας ἡδονῶν ἢ λυπῶν οὐ ποιεῖν; B

ΚΛ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΑΘ. Οὐκοῦν δή τά γε ἀνθρώπινα πράγματα τῆς τε

---

1. σφῷ Stephanus: σφῶν a b c. — 3. τε om. a. — 7. ἤκουον a. — 11. ἐπήκουον a. — 12. συνεξετάζωμεν Eusebius. — 17. δαί] δέ a b. — ἀνδρείαν a c. — 26. δαί] δέ a. — 33. δὴ om. a. — 34. ὁ ποιητής] Hesiod. O. et D. 303 sq. — 35. πᾶσιν ἡμῖν a b, πᾶσι νεμεσητός Winckelmannus. — 46. ὁ om. a.

1. δή; ΑΘ. λέγομεν· ἢ a. — 12. ἀμελεῖν a. — 19. ἐστὶν a. — 22. γε] τε a. — 27. λέγομεν f et γρ. Ω r cum Eusebio: ὁμολογοῦμεν a b c. — 35. δεῖ] οὐδὲν δεῖ γρ. Ω. — 36. πλὴν τῷ Α Ω h r: πλὴν τὸ a b, πλὴν τοῦ cum Eusebio c.

ἐμψύχου μετέχει φύσεως ἅμα, καὶ θεοσεβέστατον αὐτό ἐστι πάντων ζώων ἄνθρωπος;

ΚΛ. Ἔοικε γοῦν.

ΑΘ. Θεῶν γε μὴν κτήματά φαμεν εἶναι πάντα ὁπόσα θνητὰ ζῶα, ὥνπερ καὶ τὸν οὐρανὸν ὅλον.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Ἤδη τοίνυν σμικρὰ ἢ μεγάλα τις φάτω ταῦτα
C εἶναι τοῖς θεοῖς· οὐδετέρως γὰρ τοῖς κεκτημένοις ἡμᾶς ἀμελεῖν ἂν εἴη προσῆκον, ἐπιμελεστάτοις γε οὖσι καὶ ἀρίστοις. σκοπῶμεν γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔτι πρὸς τούτοις.

ΚΛ. Τὸ ποῖον;

ΑΘ. Τὸ περί τε αἰσθήσεως καὶ δυνάμεως, ἆρ' οὐκ ἐναντίως ἀλλήλοιν πρὸς ῥᾳστώνην καὶ χαλεπότητά ἐστον πεφυκότε;

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Ὁρᾶν μέν που καὶ ἀκούειν τὰ σμικρὰ χαλεπώτερον ἢ τὰ μεγάλα, φέρειν δὲ αὖ καὶ κρατεῖν καὶ ἐπιμε-
214 λεῖσθαι τῶν σμικρῶν καὶ ὀλίγων παντὶ ῥᾷον ἢ τῶν ἐναντίων.

D *ΚΛ.* Καὶ πολύ γε.

ΑΘ. Ἰατρῷ δὲ προστεταγμένον ὅλον τι θεραπεύειν βουλομένῳ καὶ δυναμένῳ, τῶν μὲν μεγάλων ἐπιμελουμένῳ, τῶν μορίων δὲ καὶ σμικρῶν ἀμελοῦντι, ἕξει ποτὲ καλῶς αὐτῷ τὸ πᾶν;

ΚΛ. Οὐδαμῶς.

ΑΘ. Οὐ μὴν οὐδὲ κυβερνήταις οὐδὲ στρατηγοῖς οὐδ' οἰκονόμοις οὐδ' αὖ τισὶ πολιτικοῖς οὐδ' ἄλλῳ τῶν τοιούτων οὐδενὶ χωρὶς τῶν ὀλίγων καὶ σμικρῶν πολλὰ ἢ με-
E γάλα· οὐδὲ γὰρ ἄνευ σμικρῶν τοὺς μεγάλους φασὶν οἱ λιθολόγοι λίθους εὖ κεῖσθαι.

ΚΛ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΑΘ. Μὴ τοίνυν τόν γε θεὸν ἀξιώσωμέν ποτε θνητῶν δημιουργῶν φαυλότερον, οἳ τὰ προσήκοντα αὐτοῖς ἔργα, ὅσῳπερ ἂν ἀμείνους ὦσι, τόσῳ ἀκριβέστερα καὶ τελεώτερα μιᾷ τέχνῃ σμικρὰ καὶ μεγάλα ἀπεργάζονται· τὸν δὲ θεὸν ὄντα τε σοφώτατον βουλόμενόν τ' ἐπιμελεῖσθαι καὶ δυ-
903 νάμενον, ὧν μὲν ῥᾷον ἦν ἐπιμεληθῆναι σμικρῶν ὄντων, μηδαμῇ ἐπιμελεῖσθαι καθάπερ ἀργὸν ἢ δειλόν τινα διὰ πόνους ῥᾳθυμοῦντα, τῶν δὲ μεγάλων.

215 *ΚΛ.* Μηδαμῶς δόξαν τοιαύτην περὶ θεῶν, ὦ ξένε, ἀποδεχώμεθα· οὐδαμῇ γὰρ οὔτε ὅσιον οὔτ' ἀληθὲς τὸ διανόημα διανοοίμεθ' ἄν.

ΑΘ. Δοκοῦμεν δέ μοι νῦν ἤδη καὶ μάλα μετρίως διειλέχθαι τῷ φιλαιτίῳ τῆς ἀμελείας πέρι θεῶν.

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τῷ γε βιάζεσθαι τοῖς λόγοις ὁμολογεῖν αὐτὸν μὴ λέγειν ὀρθῶς. Ἐπῳδῶν γε μὴν προσδεῖσθαί μοι δοκεῖ B
μύθων ἔτι τινῶν.

ΚΛ. Ποίων, ὦ 'γαθέ;

ΑΘ. Πείθωμεν τὸν νεανίαν τοῖς λόγοις ὡς τῷ τοῦ παντὸς ἐπιμελουμένῳ πρὸς τὴν σωτηρίαν καὶ ἀρετὴν τοῦ ὅλου πάντ' ἐστὶ συντεταγμένα, ὧν καὶ τὸ μέρος εἰς δύναμιν ἕκαστον τὸ προσῆκον πάσχει καὶ ποιεῖ. τούτοις δ' εἰσὶν ἄρχοντες προστεταγμένοι ἑκάστοις ἐπὶ τὸ σμικρότατον ἀεὶ πάθης καὶ πράξεως, εἰς μερισμὸν τὸν ἔσχατον τέλος ἀπειργασμένοι· ὧν ἓν καὶ τὸ σόν, ὦ σχέτλιε, μόριον εἰς C
τὸ πᾶν ξυντείνει βλέπον ἀεί, καίπερ πάνσμικρον ὄν. σὲ δὲ λέληθε περὶ τοῦτο αὐτὸ ἡ γένεσις ὡς ἕνεκα ἐκείνου γίγνεται πᾶσα, ὅπως ᾖ τῇ τοῦ παντὸς βίῳ ὑπάρχουσα εὐδαίμων οὐσία, οὐχ ἕνεκα σοῦ γιγνομένη, σὺ δὲ ἕνεκα 216
ἐκείνου. πᾶς γὰρ ἰατρὸς καὶ πᾶς ἔντεχνος δημιουργὸς 672
παντὸς μὲν ἕνεκα πάντα ἐργάζεται, πρὸς τὸ κοινῇ ξυντείνων βέλτιστον, μέρος μὴν ἕνεκα ὅλου καὶ οὐχ ὅλον μέρους ἕνεκα ἀπεργάζεται. σὺ δὲ ἀγανακτεῖς ἀγνοῶν ὅπῃ D
τὸ περὶ σὲ ἄριστον τῷ παντὶ ξυμβαίνει καὶ σοὶ κατὰ δύναμιν τὴν τῆς κοινῆς γενέσεως. ἐπεὶ δὲ ἀεὶ ψυχὴ συντεταγμένη σώματι τοτὲ μὲν ἄλλῳ, τοτὲ δὲ ἄλλῳ, μεταβάλλει παντοίας μεταβολὰς δι' ἑαυτὴν ἢ δι' ἑτέραν ψυχήν, οὐδὲν ἄλλο ἔργον τῷ πεττευτῇ λείπεται πλὴν μετατιθέναι τὸ μὲν ἄμεινον γιγνόμενον ἦθος εἰς βελτίω τόπον, χεῖρον δὲ εἰς τὸν χείρονα, κατὰ τὸ πρέπον αὐτῶν ἕκαστον, ἵνα τῆς προσηκούσης μοίρας λαγχάνῃ.

ΚΛ. Πῇ λέγεις; E

ΑΘ. Ἧπερ ἂν ἔχοι λόγον ῥᾳστώνη ἐπιμελείας θεοῖς τῶν πάντων, ταύτῃ μοι δοκῶ φράζειν· εἰ μὲν γὰρ πρὸς τὸ ὅλον ἀεὶ βλέπων πλάττοι τις μετασχηματίζων τὰ πάντα, οἷον ἐκ πυρὸς ὕδωρ ἔμψυχον, καὶ μὴ ξύμπολλα ἐξ ἑνὸς ἢ ἐκ πολλῶν ἕν, πρώτης ἢ δευτέρας ἢ καὶ τρίτης γενέ- 904
σεως μετειληφότα, πλήθεσιν ἄπορ' ἂν εἴη τὰ τῆς μετατιθε- 217
μένης κοσμήσεως· νῦν δ' ἔστι θαυμαστὴ ῥᾳστώνη τῷ τοῦ παντὸς ἐπιμελουμένῳ.

ΚΛ. Πῶς αὖ λέγεις;

ΑΘ. Ὧδε. ἐπειδὴ κατεῖδεν ἡμῶν ὁ βασιλεὺς ἐμψύχους οὔσας τὰς πράξεις ἁπάσας καὶ πολλὴν μὲν ἀρετὴν ἐν αὐταῖς οὖσαν, πολλὴν δὲ κακίαν, ἀνώλεθρον δὲ ὂν γενόμενον, ἀλλ' οὐκ αἰώνιον, ψυχὴν καὶ σῶμα, καθάπερ οἱ κατὰ νόμον ὄντες θεοί — γένεσις γὰρ οὐκ ἄν ποτε ἦν ζώων ἀπολομένου τούτοιν θατέρου — καὶ τὸ μὲν ὠφελεῖν ἀεὶ πεφυκός, ὅσον ἀγαθὸν ψυχῆς, διενοήθη, τὸ δὲ B
κακὸν βλάπτειν· ταῦτα πάντα ξυνιδὼν ἐμηχανήσατο ποῦ

5. ὥσπερ cum Ficino c. — 7. τοίνυν ἢ σμικρὰ Eusebius. — πεφάτω Ξ et ἀπ' ὀρθώσεως γρ. Ω. (μεγάλα πεφάσθω Winckelmannus.) — 10. σκοπῶμεν δὲ δὴ Eusebius. — 21. προστεταγμένων Stallbaumii operae. — 26. μὴν a. — 41. τὸ om. a. — 43. καὶ μάλα γρ. Ω: καὶ μεγάλα Eusebius, μάλιστα (omisso καὶ) abc. Conf. Polit. VII. 518 B.
2. λέγειν. ΚΛ. Ὀρθῶς. ΑΘ. Ἐπῳδῶν a. — 13. ἡ γένεσις ὡς γρ. Ω: ὡς γένεσις abc. — 17. ξυντείνων cum Eusebio c: ξυντεῖνον cum libris ab. — 21. ἐπιτεταγμένη a. — 29. ῥαιστώνης ΑΞΩefhr. — 34. ἄπορ' nos: ἄπειρ' ΑΩ, ἄπειρ' abc. — τὰ τῆς Astius: τὰ abc. — 43. ὠφελεῖν ἀγαθὸν ἀεὶ a.

κείμενον ἕκαστον τῶν μερῶν νικῶσαν ἀρετήν, ἡττωμένην δὲ κακίαν ἐν τῷ παντὶ παρέχοι μάλιστ' ἂν καὶ ῥᾷστα καὶ ἄριστα. μεμηχάνηται δὴ πρὸς πᾶν τοῦτο τὸ ποῖόν τι γιγνόμενον ἀεὶ ποίαν ἕδραν δεῖ μεταλαμβάνον οἰκίζεσθαι καὶ τίνας ποτὲ τόπους. τῆς δὲ γενέσεως τὸ ποίου τινὸς C ἀφῆκε ταῖς βουλήσεσιν ἑκάστων ἡμῶν τὰς αἰτίας. ὅπῃ γὰρ ἂν ἐπιθυμῇ καὶ ὁποῖός τις ὢν τὴν ψυχήν, ταύτῃ σχεδὸν ἑκάστοτε καὶ τοιοῦτος γίγνεται ἅπας ἡμῶν ὡς τὸ πολύ.

ΚΛ. Τὸ γοῦν εἰκός.

ΑΘ. Μεταβάλλει μὲν τοίνυν πάνθ' ὅσα μέτοχά ἐστι 218 ψυχῆς, ἐν ἑαυτοῖς κεκτημένα τὴν τῆς μεταβολῆς αἰτίαν· μεταβάλλοντα δὲ φέρεται κατὰ τὴν τῆς εἱμαρμένης τάξιν καὶ νόμον. σμικρότερα μὲν τῶν ἠθῶν μεταβάλλοντα ἐλάττω κατὰ τὸ τῆς χώρας ἐπίπεδον μεταπορεύεται, πλείω δὲ D καὶ ἀδικώτερα μεταπεσόντα εἰς βάθος τά τε κάτω λεγόμενα τῶν τόπων, ὅσα Ἅιδην τε καὶ τὰ τούτων ἐχόμενα τῶν ὀνομάτων ἐπονομάζοντες σφόδρα φοβοῦνται καὶ ὀνειροπολοῦσι ζῶντες διαλυθέντες τε τῶν σωμάτων. μείζω δὲ δὴ ψυχὴ κακίας ἢ ἀρετῆς ὁπόταν μεταβάλῃ διὰ τὴν αὑτῆς βούλησίν τε καὶ ὁμιλίαν γενομένην ἰσχυράν, ὁπόταν μὲν ἀρετῇ θείᾳ προσμίξασα γίγνηται διαφερόντως τοιαύτη, διαφέροντα καὶ μετέβαλε τόπον ἅγιον ὅλον, μετα- E κομισθεῖσα εἰς ἀμείνω τινὰ τόπον ἕτερον· ὅταν δὲ τἀναντία, ἐπὶ τἀναντία μεθιδρύσασα τὸν αὑτῆς βίον.

αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,

ὦ παῖ καὶ νεανίσκε ἀμελεῖσθαι δοκῶν ὑπὸ θεῶν· κακίω μὲν γιγνόμενον πρὸς τὰς κακίους ψυχάς, ἀμείνω δὲ πρὸς τὰς ἀμείνους πορευόμενον ἔν τε ζωῇ καὶ ἐν πᾶσι θανάτοις πάσχειν τε καὶ ποιεῖν ἃ προσῆκον δρᾶν ἐστι τοῖς 905 219 προσφερέσι τοὺς προσφερεῖς. ταύτης τῆς δίκης οὔτε σὺ μή ποτε οὔτε εἰ ἄλλος ἀτυχὴς γενόμενος ἐπεύξηται περιγενέσθαι θεῶν· ἣν πασῶν δικῶν διαφερόντως ἔταξάν τε οἱ τάξαντες χρεών τε ἐξευλαβεῖσθαι τὸ παράπαν. οὐ γὰρ ἀμεληθήσει ποτὲ ὑπ' αὐτῆς· οὐχ οὕτω σμικρὸς ὢν δύσει κατὰ τὸ τῆς γῆς βάθος, οὐδ' ὑψηλὸς γενόμενος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναπτήσει, τίσεις δὲ αὐτῶν τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν εἴτ' ἐνθάδε μένων εἴτε καὶ ἐν Ἅιδου διαπορευθεὶς B εἴτε καὶ τούτων εἰς ἀγριώτερον ἔτι διακομισθεὶς τόπον. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος σοι καὶ περὶ ἐκείνων ἂν εἴη, τῶν οὓς σὺ κατιδὼν ἐκ σμικρῶν μεγάλους γεγονότας ἀνοσιουργήσαντας ἤ τι τοιοῦτον πράξαντας ᾠήθης ἐξ ἀθλίων εὐδαίμονας γεγονέναι, κᾆτα ὡς ἐν κατόπτροις αὐτῶν ταῖς πράξεσιν ἡγήσω καθεωρακέναι τὴν πάντων ἀμέλειαν θεῶν, οὐκ εἰδὼς αὐτῶν τὴν συντέλειαν, ὅπῃ ποτὲ τῷ παντὶ ξυμβάλλεται. γιγνώσκειν δὲ αὐτήν, ὦ πάντων ἀνδρειότατε, C πῶς οὐ δεῖν δοκεῖς; ἥν τις μὴ γιγνώσκων οὐδ' ἂν τύπον ἴδοι ποτέ, οὐδ' ἂν λόγους ξυμβάλλεσθαι περὶ βίου δυνατὸς ἂν γένοιτο εἰς εὐδαιμονίαν τε καὶ δυσδαίμονα τύχην. ταῦτα εἰ μέν σε πείθει Κλεινίας ὅδε καὶ ξύμπασα ἡμῶν ἥδε ἡ γερουσία, περὶ θεῶν ὡς οὐκ οἶσθα ὅ τι λέγεις, καλῶς ἄν σοι ὁ θεὸς αὐτὸς ξυλλαμβάνοι· εἰ δ' ἐπιδεὴς 220 ἔτι λόγου τινὸς ἂν εἴης, λεγόντων ἡμῶν πρὸς τὸν τρίτον ἐπάκουε, εἰ νοῦν καὶ ὁπωσοῦν ἔχεις. ὅτι μὲν γὰρ θεοί τ' D εἰσὶ καὶ ἀνθρώπων ἐπιμελοῦνται, ἔγωγε οὐ παντάπασι φαύλως ἂν φαίην ἡμῖν ἀποδεδεῖχθαι· τὸ δὲ παραιτητοὺς αὐτοὺς εἶναι τοῖσιν ἀδικοῦσι, δεχομένους δῶρα, οὔτε τινὶ συγχωρητέον παντί τ' αὖ κατὰ δύναμιν τρόπῳ ἐλεγκτέον.

ΚΛ. Κάλλιστ' εἶπες, ποιῶμέν τε ὡς λέγεις.

ΑΘ. Φέρε δὴ πρὸς θεῶν αὐτῶν, τίνα τρόπον παραιτητοὶ γίγνοιντ' ἂν ἡμῖν, εἰ γίγνοιντο αὖ; καὶ τίνες ἢ ποῖοί τινες ὄντες; ἄρχοντας μὲν ἀναγκαῖόν που γίγνε- E σθαι τούς γε διοικήσοντας τὸν ἅπαντα ἐνδελεχῶς οὐρανόν.

ΚΛ. Οὕτως.

ΑΘ. Ἀλλ' ἆρα τίσι προσφερεῖς τῶν ἀρχόντων; ἢ τίνες τούτοις, ὧν δυνατὸν ἡμῖν ἀπεικάζουσι τυγχάνειν μείζοσιν ἐλάττονας; πότερον ἡνίοχοί τινες ἂν εἶεν τοιοῦτοι ζευγῶν ἁμιλλωμένων ἢ πλοίων κυβερνῆται; τάχα δὲ κἂν ἀπεικα- 673 σθεῖεν στρατοπέδων ἄρχουσί τισιν. εἴη δ' ἂν καὶ νόσων πόλεμον εὐλαβουμένοις ἰατροῖς ἐοικέναι περὶ σώματα, ἢ γεωργοῖς περὶ φυτῶν γένεσιν εἰωθυίας ὥρας χαλεπὰς διὰ 906 φόβων προσδεχομένοις, ἢ καὶ ποιμνίων ἐπιστάταις. ἐπειδὴ γὰρ συγκεχωρήκαμεν ἡμῖν αὐτοῖς εἶναι μὲν τὸν οὐρανὸν 221 πολλῶν μεστὸν ἀγαθῶν, εἶναι δὲ καὶ τῶν ἐναντίων, πλειόνων δὲ τῶν μή, μάχη δή, φαμέν, ἀθάνατός ἐστιν ἡ τοιαύτη καὶ φυλακῆς θαυμαστῆς δεομένη. ξύμμαχοι δὲ ἡμῖν θεοί τε ἅμα καὶ δαίμονες, ἡμεῖς δ' αὖ κτήματα θεῶν καὶ δαιμόνων· φθείρει δὲ ἡμᾶς ἀδικία καὶ ὕβρις μετὰ ἀφροσύνης, σῴζει δὲ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη B μετὰ φρονήσεως, ἐν ταῖς τῶν θεῶν ἐμψύχοις οἰκοῦσαι δυνάμεσι. βραχὺ δέ τι καὶ τῇδε ἄν τις τῶν τοιούτων ἐνοικοῦν ἡμῖν σαφὲς ἴδοι. ψυχαὶ δή τινες ἐπὶ γῆς οἰκοῦσαι καὶ ἄδικον λῆμα κεκτημέναι, δῆλον ὅτι θηριώδεις πρὸς τὰς τῶν φυλάκων ψυχὰς ἄρα κυνῶν ἢ τὰς τῶν νομέων ἢ πρὸς τὰς τῶν παντάπασιν ἀκροτάτων δεσποτῶν προσπίπτουσαι πείθουσι θωπείαις λόγων, καὶ ἐν εὐκταίαις τισὶν ἐπῳδαῖς, ὡς αἱ φῆμαί φασιν αἱ τῶν κακῶν, ἐξει- C

---

8. ὡς] ὡς ἐπὶ mg. Ω. — 13. φέρεται] φαίνεται a. — 14. μὲν ἁμαρτάνοντα τῶν Winckelmannus. — 19. μείζων a. — 20. μεταλάβῃ a b. — 23. μετέβαλε τόπον ἄλλον, μετακομισθεῖσα Winckelmannus. — 26. Hom. Odyss. τ, 43. — 30. καὶ ποιεῖν post προσφερεῖς v. inf. ponunt ΑΞΩvfhr. — 32. εἰ auctore Stephano seclusit c. — 39. ἀγιώτερον ΑΞΩvfhr, ἀπώτερον γρ. Ω, ἀπώτερον καὶ ἀγριώτερον mg. Flor. α.

3. πῶς οὐ] πόσον fh et (ἀπ' ὀρθώσεως) γρ. Ω, πῶς οὐ πολλοῦ Winckelmannus. — 4. οὐδ' ἂν λόγους f et γρ. Ω: οὐδὲ λόγον a b c. — 8. ὁ om. b. — 9. λόγου τινὸς ἔτι a. — 11. ἐπιμελοῦνται Ωvfhr: ἐπιμέλονται a b c. — 13. αὐτοὺς γρ. Ω: αὖ τοὺς θεοὺς a, αὖ θεοὺς b c. — 20. ἐνδελεχῶς Astius: ἐντελεχῶς a b c. — 22. τισὶ a. — τινὲς a. (τίνες εἰκόνες Winckelmannus.) — 29. φόβον a. — 40. λῆμα Astius: λῆμμα a b c. — 44. ἐπῳδαῖς αἱ φῆμαι ὑμνοῦσιν αἱ Winckelmannus, coll. 822 C. Polit. V. 463 D.

ναι πλεονεκτοῦσι σφίσιν ἐν ἀνθρώποις πάσχειν μηδὲν
χαλεπόν. φαμὲν δ' εἶναί που τὸ νῦν ὀνομαζόμενον ἁμάρ-
τημα τὴν πλεονεξίαν ἐν μὲν σαρκίνοις σώμασι νόσημα κα-
λούμενον, ἐν δὲ ὥραις ἐτῶν καὶ ἐνιαυτῶν λοιμόν, ἐν δὲ
πόλεσι καὶ πολιτείαις, τοῦτο αὐ τὸ ῥῆμα μετεσχηματι-
σμένον, ἀδικίαν.
222 *ΚΛ.* Παντάπασι μὲν οὖν.
ΑΘ. Τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἀναγκαῖον λέγειν τὸν λέ-
γοντα ὡς εἰσὶ συγγνώμονες ἀεὶ θεοὶ τοῖς τῶν ἀνθρώπων
D ἀδίκοις καὶ ἀδικοῦσιν, ἂν αὐτοῖς τῶν ἀδικημάτων τις
ἀπονέμῃ, καθάπερ κυσὶ λύκοι τῶν ἁρπασμάτων σμικρὰ
ἀπονέμοιεν, οἱ δὲ ἡμερούμενοι τοῖς δώροις συγχωροῖεν
τὰ ποίμνια διαρπάζειν. ἆρ' οὐχ οὗτος ὁ λόγος ὁ τῶν
φασκόντων παραιτητοὺς εἶναι θεούς;
ΚΛ. Οὗτος μὲν οὖν.
ΑΘ. Τίσιν οὖν δὴ τῶν προῤῥηθέντων ἀπεικάζων
ὁμοίους φύλακας εἶναι θεοὺς οὐκ ἂν καταγέλαστος γί-
γνοιτο ἀνθρώπων ὁστισοῦν; πότερον κυβερνήταις, λοιβῇ
E τε οἴνου κνίσῃ τε παρατρεπομένοις αὐτοῖς, ἀνατρέπουσι
δὲ ναῦς τε καὶ ναύτας;
ΚΛ. Μηδαμῶς.
ΑΘ. Ἀλλ' οὔ τι μὴν ἡνιόχοισί γε ἐν ἁμίλλῃ συντεταγ-
μένοις, πεισθεῖσιν ὑπὸ δωρεᾶς ἑτέροισι τὴν νίκην ζεύ-
γεσι προδοῦναι.
ΚΛ. Δεινὴν γὰρ εἰκόνα λέγοις ἂν λέγων τὸν λόγον τοῦτον.
ΑΘ. Οὐ μὴν οὐδὲ στρατηγοῖς γε οὐδ' ἰατροῖς οὐδὲ
γεωργοῖς οὐδὲ νομεῦσιν, οὐ μὴν οὐδέ τισι κυσὶ κεκηλη-
μένοις ὑπὸ λύκων.
907 *ΚΛ.* Εὐφήμει· πῶς γὰρ ἄν;
223 *ΑΘ.* Ἀλλ' οὐ πάντων φυλάκων εἰσὶ μέγιστοι καὶ περὶ
τὰ μέγιστα ἡμῖν οἱ πάντες θεοί;
ΚΛ. Πολύ γε.
ΑΘ. Τοὺς δὴ κάλλιστά τε πράγματα φυλάττοντας
διαφέροντάς τε αὐτοὺς φυλακῇ πρὸς ἀρετὴν κυνῶν χεί-
ρους καὶ ἀνθρώπων μέσων εἶναι φήσομεν, οἳ τὸ δίκαιον
οὐκ ἄν ποτε προδοῖεν ἕνεκα δώρων παρὰ ἀδίκων ἀνδρῶν
ἀνοσίως διδομένων;
B *ΚΛ.* Οὐδαμῶς· οὔτε ἀνεκτὸς ὁ λόγος. τῶν τε περὶ
πᾶσαν ἀσέβειαν ὄντων κινδυνεύει πᾶς ὁ ταύτης τῆς δόξης
ἀντεχόμενος πάντων ἂν τῶν ἀσεβῶν κεκρίσθαι δικαιότατα
κάκιστός τε εἶναι καὶ ἀσεβέστατος.
ΑΘ. Τὰ μὲν δὴ προτεθέντα τρία, θεοί τε ὡς εἰσὶ
καὶ ὡς ἐπιμελεῖς καὶ παρὰ τὸ δίκαιον ὡς παντάπασιν
ἀπαραίτητοι, φῶμεν ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαί που;
ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ; καὶ σύμψηφοί γε τούτοις τοῖς
λόγοις ἐσμέν.

ΑΘ. Καὶ μὴν εἴρηνταί γέ πως σφοδρότερον διὰ φι-
λονεικίαν τῶν κακῶν ἀνθρώπων. τούτου γε μὴν ἕνεκα, C
ὦ φίλε Κλεινία, πεφιλονείκηνται, μή ποτε λόγοις ἡγῶν-
ται κρατοῦντες ἐξουσίαν εἶναι σφίσιν ἃ βούλονται πράτ-
τειν οἱ κακοί, ἃ δὴ καὶ ὅσα καὶ οἷα περὶ θεοὺς διανοοῦν-
ται. προθυμία μὲν δὴ διὰ ταῦτα νεωτέρως εἰπεῖν ἡμῖν
γέγονεν· εἰ δέ τι καὶ βραχὺ προὔργου πεποιήκαμεν εἰς 224
τὸ πείθειν πῃ τοὺς ἄνδρας ἑαυτοὺς μὲν μισῆσαι, τὰ δ'
ἐναντία πως ἤθη στέρξαι, καλῶς ἡμῖν εἰρημένον ἂν εἴη
τὸ προοίμιον ἀσεβείας πέρι νόμων. D
ΚΛ. Ἀλλ' ἐλπίς· εἰ δὲ μή, τό γε τοῦ λόγου γένος
οὐκ αἰτιάσεται τὸν νομοθέτην.
ΑΘ. Μετὰ τὸ προοίμιον τοίνυν λόγος οἷος ἂν τῶν
νόμων ἑρμηνεὺς ὀρθῶς γίγνοιτο ἡμῖν, προαγορεύων ἐξί-
στασθαι πᾶσι τοῖς ἀσεβέσι τρόπων τῶν αὐτῶν εἰς τοὺς
εὐσεβεῖς. τοῖς δὲ μὴ πειθομένοις ἀσεβείας ὅδε ἔστω πέρι
νόμος· Ἐάν τις ἀσεβῇ λόγοις εἴτ' ἔργοις, ὁ παρατυγχά-
νων ἀμυνέτω σημαίνων πρὸς ἄρχοντας, τῶν δὲ ἀρχόν- E
των οἱ πρῶτοι πυθόμενοι πρὸς τὸ περὶ τούτων ἀποδεδειγ-
μένον κρίνειν δικαστήριον εἰσαγαγόντων κατὰ τοὺς νό-
μους· ἐὰν δέ τις ἀκούσασα ἀρχὴ μὴ δρᾷ ταῦτα, αὐτὴ
ἀσεβείας ὑπόδικος γιγνέσθω τῷ ἐθέλοντι τιμωρεῖν ὑπὲρ
τῶν νόμων. ἐὰν δέ τις ὄφλῃ, τιμάτω τὸ δικαστήριον ἐν
ἑκάστῳ τῶν καθ' ἓν ἀσεβούντων τίμημα. δεσμὸς μὲν οὖν 908
ὑπαρχέτω πᾶσι. δεσμωτηρίων δὲ ὄντων ἐν τῇ πόλει
τριῶν, ἑνὸς μὲν κοινοῦ τοῖς πλείστοις περὶ ἀγοράν, σω-
τηρίας ἕνεκα τοῖς πολλοῖς τῶν σωμάτων, ἑνὸς δὲ περὶ
τὸν τῶν νύκτωρ συλλεγομένων ξύλλογον, σωφρονιστήριον 225
ἐπονομαζόμενον, ἑνὸς δὲ αὖ κατὰ μέσην τὴν χώραν,
ὅπηπερ ἂν ἐρημός τε καὶ ὡς ὅ τι μάλιστα ἀγριώτατος ᾖ
τόπος, τιμωρίας ἔχων ἐπωνυμίαν φήμην τινά. περὶ ἀσέ-
βειαν δὲ ὄντων, αἰτίαις μὲν τρισίν, αἵσπερ καὶ διήλθο- B
μεν· δύο δὲ ἐξ ἑκάστης τῆς τοιαύτης αἰτίας γενομένων
ἓξ ἂν γίγνοιντο, ἃ καὶ διακρίσεως ἄξια γένη τῶν περὶ
τὰ θεῖα ἐξαμαρτανόντων, οὐκ ἴσης οὐδ' ὁμοίας δίκης
δεόμενα. ᾧ γὰρ ἂν μὴ νομίζοντι θεοὺς εἶναι τὸ παράπαν
ἦθος φύσει προσγένηται δίκαιον, μισοῦντές τε γίγνονται
τοὺς κακούς, καὶ τῷ δυσχεραίνειν τὴν ἀδικίαν οὔτε τὰς
τοιαύτας πράξεις προσίενται πράττειν τούς τε μὴ δικαίους
τῶν ἀνθρώπων φεύγουσι καὶ τοὺς δικαίους στέργουσιν. C
οἷς δ' ἂν πρὸς τῇ δόξῃ τῇ θεῶν ἔρημα εἶναι πάντα ἀκρά- 674
τειαί τε ἡδονῶν καὶ λυπῶν προσπέσωσι, μνῆμαί τε ἰσχυραὶ
καὶ μαθήσεις ὀξεῖαι παρῶσι, τὸ μὲν μὴ νομίζειν θεοὺς
ἀμφοῖν ἂν ἓν ὑπάρχοι κοινὸν πάθος, τῇ δὲ τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων λώβῃ τὸ μὲν ἐλάττω, τὸ δὲ πλείω κακὰ ἐργά-
ζοιτ' ἄν. ὁ μὲν γὰρ λόγῳ τε ἂν περὶ θεοὺς παῤῥησίας

18. λοιβῇ κτλ.) Hom. Iliad. ι, 500. — 19. τε AΞυhr: τε[γ] Ω, γε abc. — κνίσῃ Avf: κνησηι[ζ] Ω, κνίσσῃ abc. — 27. νομεῦσι μήν, οὐδέ ab. — 37. δεδομένων a. — 38. ὁ λόγος] λόγων (omisso ὁ) AΞΩv. — 39. πᾶς AΩv: πως abc.

1. εἴρηται a et Stallbaumii operae. — 2. τοῦδε γρ. Ω, τοῦ b. — 3. φίλε om. pr. Ω et γρ. Ω. — 9. ἤδη Stallbaumii operae. — 13. δικ. ἐνὶ ἑκάστῳ Winckelmannus. — 15. ἁμαρτανόντων ab. — 16. οἷς - - νομίζουσι a.

εἴη μεστὸς καὶ περὶ θυσίας τε καὶ ὅρκους, καὶ ὡς τῶν
D ἄλλων καταγελῶν τάχ' ἂν ἑτέρους τοιούτους ἀπεργάζοιτο,
226 δίκης μὴ τυγχάνων· ὁ δὲ δὴ δοξάζων μὲν καθάπερ ἅτε-
ρος, εὐφυὴς δὲ ἐπικαλούμενος, δόλου δὲ καὶ ἐνέδρας
πλήρης, ἐξ ὧν μάντεις τε κατασκευάζονται πολλοὶ καὶ
περὶ πᾶσαν τὴν μαγγανείαν κεκινημένοι, γίγνονται δὲ ἐξ
αὐτῶν ἔστιν ὅτε καὶ τύραννοι καὶ δημηγόροι καὶ στρα-
τηγοί, καὶ τελεταῖς δὲ ἰδίαις ἐπιβεβουλευκότες σοφιστῶν
τε ἐπικαλουμένων μηχαναί. τούτων δὴ πολλὰ μὲν εἴδη
E γένοιτ' ἄν· τὰ δὲ νόμων ἄξια θέσεως δύο, ὧν τὸ μὲν
εἰρωνικὸν οὐχ ἑνὸς οὐδὲ δυοῖν ἄξια θανάτοιν ἁμαρτάνον,
τὸ δὲ νουθετήσεως ἅμα καὶ δεσμῶν δεόμενον. ὡσαύτως
δὲ καὶ τὸ θεοὺς νομίζον ἀμελεῖν δύ' ἕτερα γεννᾷ καὶ τὸ
παραιτητοὺς ἄλλα δύο. τούτων δὴ ταύτῃ διεστηκότων
τοὺς μὲν ὑπ' ἀνοίας ἄνευ κάκης ὀργῆς τε καὶ ἤθους γε-
γενημένους εἰς τὸ σωφρονιστήριον ὁ δικαστὴς τιθέμενος
909 νόμῳ τιθέσθω μηδὲν ἔλαττον ἐτῶν πέντε. ἐν τούτῳ δὲ
τῷ χρόνῳ μηδεὶς τῶν πολιτῶν αὐτοῖς ἄλλος συγγιγνέσθω
πλὴν οἱ τοῦ νυκτερινοῦ ξυλλόγου κοινωνοῦντες, ἐπὶ νουθε-
τήσει τε καὶ τῇ τῆς ψυχῆς σωτηρίᾳ ὁμιλοῦντες. ὅταν δ'
ὁ χρόνος αὐτοῖς ἐξέλθῃ τῶν δεσμῶν, ἐὰν μὲν δοκῇ τις
σωφρονεῖν αὐτῶν, οἰκείτω μετὰ τῶν σωφρόνων, ἐὰν δὲ
μή, ὀφείλῃ δ' αὖθις τὴν τοιαύτην δίκην, θανάτῳ ζημι-
227 ούσθω. ὅσοι δ' ἂν θηριώδεις γένωνται πρὸς τῷ θεοὺς
B μὴ νομίζειν ἢ ἀμελεῖς ἢ παραιτητοὺς εἶναι, καταφρο-
νοῦντες δὲ τῶν ἀνθρώπων ψυχαγωγῶσι μὲν πολλοὺς τῶν
ζώντων, τοὺς δὲ τεθνεῶτας φάσκοντες ψυχαγωγεῖν καὶ
θεοὺς ὑπισχνούμενοι πείθειν, ὡς θυσίαις τε καὶ εὐχαῖς
καὶ ἐπῳδαῖς γοητεύοντες, ἰδιώτας τε καὶ ὅλας οἰκίας καὶ
πόλεις χρημάτων χάριν ἐπιχειρῶσι κατ' ἄκρας ἐξαιρεῖν,
τούτων δὲ ὃς ἂν ὄφλων εἶναι δόξῃ, τιμάτω τὸ δικαστή-
ριον αὐτῷ κατὰ νόμον δεδέσθαι μὲν ἐν τῷ τῶν μεσογείων
C δεσμωτηρίῳ, προσιέναι δὲ αὐτῷ μηδένα ἐλεύθερον μηδέ-
ποτε, τακτὴν δὲ ὑπὸ τῶν νομοφυλάκων αὐτοὺς τροφὴν
παρὰ τῶν οἰκετῶν λαμβάνειν. ἀποθανόντα δὲ ἔξω τῶν
ὁρίων ἐκβάλλειν ἄταφον· ἐὰν δέ τις ἐλεύθερος συνθάπτῃ,
δίκας ἀσεβείας τῷ ἐθέλοντι λαγχάνειν ὑπεχέτω. παῖδας
δὲ ἂν μὲν καταλίπῃ τῇ πόλει ἱκανούς, οἱ τῶν ὀρφανῶν
ἐπιμελούμενοι καὶ τούτων, ὡς ὄντων ὀρφανῶν, ἐπιμελεί-
D σθων μηδὲν χεῖρον τῶν ἄλλων ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν ὁ
πατὴρ αὐτῶν ὄφλῃ τὴν δίκην. κοινὸν δ' ἐπὶ τούτοις πᾶσι
νόμον κεῖσθαι χρεών, ὃς ἐλάττω τε εἰς θεοὺς αὐτῶν τοὺς
πολλοὺς ἔργῳ καὶ λόγῳ πλημμελεῖν ἂν ποιοῖ, καὶ δὴ καὶ
ἀνοήτους ἧττον γίγνεσθαι, διὰ τὸ μὴ ἐξεῖναι θεοπολεῖν
παρὰ νόμον. ἔστω γὰρ νόμος ὅδε τοῖς ξύμπασι κείμενος 228
ἁπλῶς· Ἱερὰ μηδὲ εἷς ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἐκτήσθω. θύειν
δ' ὅταν ἐπὶ νοῦν ἴῃ τινί, πρὸς τὰ δημόσια ἴτω θύσων,
καὶ τοῖς ἱερεῦσί τε καὶ ἱερείαις ἐγχειριζέτω τὰ θύματα, E
οἷς ἁγνεία τούτων ἐπιμελής· συνευξάσθω δὲ αὐτός τε καὶ
ὃς ἂν ἐθέλῃ μετ' αὐτοῦ ξυνεύχεσθαι. ταῦτα δὲ γιγνόμενα
τῶν τοιῶνδε χάριν ἔστω. ἱερὰ καὶ θεοὺς οὐ ῥᾴδιον ἱδρύ-
εσθαι, μεγάλης δὲ διανοίας τινὸς ὀρθῶς δρᾶν τὸ τοιοῦ-
τον, ἔθος τε γυναιξί τε δὴ διαφερόντως πάσαις καὶ τοῖς
ἀσθενοῦσι πάντῃ καὶ κινδυνεύουσι καὶ ἀποροῦσιν, ὅπῃ
τις ἂν ἀπορῇ, καὶ τοὐναντίον ὅταν εὐπορίας τινὸς λάβων-
ται, καθιεροῦν τε τὸ παρὸν ἀεὶ καὶ θυσίας εὔχεσθαι καὶ
ἱδρύσεις ὑπισχνεῖσθαι θεοῖς καὶ δαίμοσι καὶ παισὶ θεῶν, 910
ἔν τε φάσμασιν ἐγρηγορότας διὰ φόβους καὶ ἐν ὀνείροις,
ὡς δ' αὔτως ὄψεις πολλὰς ἀπομνημονεύοντας, ἑκάστοισί
τε αὐτῶν ἄκη ποιουμένους βωμοὺς καὶ ἱερά, πάσας μὲν
οἰκίας, πάσας δὲ κώμας ἔν τε καθαροῖς ἱδρυομένους ἐμ-
πιπλάναι καὶ ὅπῃ τις ἔτυχε τῶν τοιούτων. ὧν ἕνεκα χρὴ
πάντων ποιεῖν κατὰ τὸν νῦν λεγόμενον νόμον· πρὸς τού-
τοις δὲ ἕνεκα τῶν ἀσεβούντων, ἵνα μὴ καὶ ταῦτα κλέ- B
πτοντες ταῖς πράξεσιν, ἱερά τε καὶ βωμοὺς ἐν ἰδίαις οἰκίαις
ἱδρυόμενοι, λάθρᾳ τοὺς θεοὺς ἵλεως οἰόμενοι ποιεῖν θυ- 229
σίαις τε καὶ εὐχαῖς, εἰς ἄπειρον τὴν ἀδικίαν αὐξάνοντες
αὑτοῖς τε ἐγκλήματα πρὸς θεῶν ποιῶνται καὶ τοῖς ἐπι-
τρέπουσιν, οὖσιν αὐτῶν βελτίοσι, καὶ πᾶσα οὕτως ἡ πό-
λις ἀπολαύῃ τῶν ἀσεβῶν τρόπον τινὰ δικαίως. τὸν μὲν
δὴ νομοθέτην ὁ θεὸς οὐ μέμψεται· κείσθω γὰρ νόμος
οὗτος, μὴ κεκτῆσθαι θεῶν ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἱερά· τὸν δὲ C
φανέντα κεκτημένον ἕτερα καὶ ὀργιάζοντα πλὴν τὰ δημό-
σια, ἐὰν μὲν ἄδικον μηδὲν τῶν μεγάλων καὶ ἀνοσίων
εἰργασμένος ἀνὴρ ἢ καὶ γυνὴ κεκτῆταί τις, ὁ μὲν αἰσθα-
νόμενος εἰσαγγελλέτω τοῖς νομοφύλαξιν, οἱ δὲ προστατ-
τόντων εἰς τὰ δημόσια ἀποφέρειν ἱερὰ τὰ ἴδια, μὴ πεί-
θοντες δὲ ζημιούντων, ἕως ἂν ἀπενεχθῇ· ἐὰν δέ τις ἀσε- D
βήσας μὴ παιδίων ἀλλ' ἀνδρῶν ἀσέβημα ἀνοσίων γένηται
φανερός, εἴτε ἐν ἰδίοις ἱδρυσάμενος εἴτ' ἐν δημοσίοις
θύσας ἱερὰ θεοῖς οἱστισινοῦν, ὡς οὐ καθαρὸς ὢν θύων,
θανάτῳ ζημιούσθω. τὸ δὲ παίδειον ἢ μὴ κρίναντες οἱ
νομοφύλακες, εἰς τὸ δικαστήριον οὕτως εἰσαγαγόντες τὴν
τῆς ἀσεβείας δίκην τούτοις ἐπιτελούντων.

---

1. ὡς] ἴσως Winckelmannus. — 4. εὐτυχὴς Ξc et (adscripto εὐφυὴς) Ωr, εὔστοχος Winckelmannus, coll. 950 B. — 5. καὶ [οἱ] τὰ περὶ πᾶσαν τὴν μαγγανείαν κεκτημένοι Winckelmannus, coll. 635 D. — 11. εἰρωνικόν, τὸ οὐχ Ξa. — 13. νομίζειν Ξa. — 26. μὲν τοὺς πολλοὺς vfr et rc. Ω. — 32. μεσόγεων b. — 36. ἂν c.

2. γίγνεσθαι ἧττον Ξa. — Θεηπολεῖν Timaeus Gloss. p. 141. — 7. ἁγνεῖαι corr. Ωvr. — ἐπιμελεῖς vr, ἐπιμελεῖς Ω. (οἷς ἁγνείας τούτων ἐπιμελές Winckelmannus.) — συνευξάσθω Ωf, συνευχέσθω hr. — 10. δὲ δεῖ διανοίας Winckelmannus. — 17. ἑκάστοισι r et rc. h: ἑκάσταισι Ω, ἑκάσταισι abc. — 22. κλ. ταῖς πράξεσιν vfh et rc. Ω: κλ. πράξεσιν abc. — 29. γὰρ ὁ νόμος a. — 33. κέκτηται a et Bekkeri operae. — αἰσθανόμενος ΑΩvfhr: αἰσθόμενος Ξabc. — 34. εἰσαγγελλέτω h et γρ. Ω: καὶ εἰσαγγελλέτω abc. — 40. παίδειον vfh et corr. Ω: παιδίον ΑΞr et pr. Ω, παιδίων abc. — προκρίναντες γρ. Ω. — οἱ om. a.

IA.

913
675
230

Τὸ δὲ μετὰ ταῦτ' εἴη ξυμβόλαια ἂν πρὸς ἀλλήλους
ἡμῖν διόμενα προσηκούσης τάξεως. ἁπλοῦν δέ γ' ἐστί
που τό γε τοιοῦτον· μήτε οὖν τις τῶν ἐμῶν χρημάτων
ἅπτοιτο εἰς δύναμιν, μηδ' αὖ κινήσειε μηδὲ τὸ βραχύτα-
τον ἐμὲ μηδαμῇ μηδαμῶς πείθων· κατὰ ταὐτὰ δὲ ταῦτα
καὶ περὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐγὼ δρῴην, νοῦν ἔχων ἔμφρονα.
Θησαυρὸν δὴ λέγωμεν πρῶτον τῶν τοιούτων, ὅν τις αὑτῷ
καὶ τοῖς αὑτοῦ κειμήλιον ἔθετο, μὴ τῶν ἐμῶν ὢν πατέ-
B ρων, μήθ' εὑρεῖν ποτε θεοῖς εὐξαίμην μήθ' εὑρὼν κινή-
σαιμι, μηδ' αὖ τοῖς λεγομένοις μάντεσιν ἀνακοινώσαιμι
τοῖς ἁμῶς γέ πως μοι ξυμβουλεύουσιν ἀνελεῖν τὴν γῇ πα-
ρακαταθήκην. οὐ γάρ ποτε τοσοῦτον εἰς χρημάτων ὠφε-
231 ληθείην ἂν κτῆσιν ἀνελών, ὅσον εἰς ὄγκον πρὸς ἀρετὴν
ψυχῆς καὶ τὸ δίκαιον ἐπιδιδοίην ἂν μὴ ἀνελόμενος, κτῆμα
ἀντὶ κτήματος ἄμεινον ἐν ἀμείνονι κτησάμενος, δίκην ἐν
τῇ ψυχῇ πλούτου προτιμήσας ἐν οὐσίᾳ κεκτῆσθαι πρότε-
ρον· ἐπὶ πολλοῖς γὰρ δὴ λεγόμενον εὖ τὸ μὴ κινεῖν τὰ
ἀκίνητα καὶ περὶ τούτου λέγοιτ' ἂν ὡς ἑνὸς ἐκείνων ὄν-
C τος. πείθεσθαι δὲ χρὴ καὶ τοῖς περὶ ταῦτα λεγομένοις
μύθοις, ὡς εἰς παίδων γενεὰν οὐ ξύμφορα τὰ τοιαῦτα.
ὃς δ' ἂν παίδων τε ἀκηδὴς γένηται καὶ τοῦ θέντος τὸν
νόμον ἀμελήσας, ἃ μήτε αὐτὸς κατέθετο μήτε αὖ πατέ-
ρων τις πατήρ, μὴ πείσας τὸν θέμενον ἀνέληται, κάλλι-
στον νόμων διαφθείρων καὶ ἁπλούστατον, καὶ οὐδαμῇ
ἀγεννοῦς ἀνδρὸς νομοθέτημα, ὃς εἶπεν, ἃ μὴ κατέθου,
D μὴ ἀνέλῃ, — τούτοιν τοῖν δυοῖν νομοθέταιν καταφρονή-
σαντα καὶ ἀνελόμενον οὔ τι σμικρόν, ὃ μὴ κατέθετο αὐ-
τός, πλῆθος δ' ἔστιν ὅτε θησαυροῦ παμμέγεθες τί χρὴ
πάσχειν; ὑπὸ μὲν δὴ θεῶν, ὁ θεὸς οἶδεν· ὁ δὲ κατιδὼν
πρῶτος ἀγγελλέτω, ἐὰν μὲν ἐν ἄστει γίγνηται τὸ τοιοῦτον,
τοῖς ἀστυνόμοις, ἐὰν δὲ τῆς πόλεως ἐν ἀγορᾷ που, τοῖσιν
ἀγορανόμοις, ἐὰν δὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀγρονόμοις τε καὶ 914
τοῖς τούτων ἄρχουσι δηλωσάτω. δηλωθέντων δὲ ἡ πόλις 232
εἰς Δελφοὺς πεμπέτω· ὅ τι δ' ἂν ὁ θεὸς ἀναιρῇ περί τε
τῶν χρημάτων καὶ τοῦ κινήσαντος, τοῦτο ἡ πόλις ὑπη-
ρετοῦσα ταῖς μαντείαις δράτω τοῦ θεοῦ. καὶ ἐὰν μὲν
ἐλεύθερος ὁ μηνύσας ᾖ, δόξαν ἀρετῆς κεκτήσθω, μὴ μη-
νύσας δὲ κακίας· δοῦλος δ' ἐὰν ᾖ, μηνύσας μὲν ἐλεύθερος
ὑπὸ τῆς πόλεως ὀρθῶς γίγνοιτ' ἂν ἀποδιδούσης τῷ δε-
σπότῃ τὴν τιμήν, μὴ μηνύων δὲ θανάτῳ ζημιούσθω.
τούτῳ δ' ἑπόμενον ἑξῆς ἂν γίγνοιτο τὸ περὶ σμικρὰ καὶ B
μεγάλα ταὐτὸν τοῦτο νόμιμον ξυνακολουθεῖν. ἄν τις τῶν
αὑτοῦ τι καταλίπῃ που ἑκὼν εἴτ' ἄκων, ὁ προστυγχάνων
ἐάτω κεῖσθαι νομίζων φυλάττειν ἐνοδίαν δαίμονα τὰ τοι-
αῦτα ὑπὸ τοῦ νόμου τῇ θεῷ καθιερωμένα. ἂν δὲ παρὰ
ταῦτά τις ἀπειθῶν ἀναιρούμενος οἴκαδε φέρῃ, ἂν μὲν
σμικρᾶς τιμῆς ἄξιον ὢν δοῦλος, ὑπὸ τοῦ προστυγχάνοντος
μὴ ἔλαττον τριακονταέτους πολλὰς πληγὰς μαστιγούσθω·
ἐὰν δέ τις ἐλεύθερος, πρὸς τῷ ἀνελεύθερος εἶναι δοκεῖν C
καὶ ἀκοινώνητος νόμων δεκαπλάσιον τῆς τιμῆς τοῦ κινη-
θέντος ἀποτινέτω τῷ καταλιπόντι. ἐὰν δέ τις ἐπαιτιᾶται
τῶν αὑτοῦ χρημάτων ἔχειν τινὰ πλέον ἢ καὶ σμικρότερον,
ὁ δὲ ὁμολογῇ μὲν ἔχειν, μὴ τὸ ἐκείνου δέ, ἂν μὲν ἀπο- 233
γεγραμμένον ᾖ παρὰ τοῖς ἄρχουσι τὸ κτῆμα κατὰ νόμον,
τὸν ἔχοντα καλείσθω πρὸς τὴν ἀρχήν, ὁ δὲ καθιστάτω.
γενομένου δὲ ἐμφανοῦς, ἐὰν ἐν τοῖς γράμμασιν ἀπογε-
γραμμένον φαίνηται ποτέρου τῶν ἀμφισβητούντων, ἔχων
οὗτος ἀπίτω· ἐὰν δέ τινος ἄλλου τῶν μὴ παρόντων, E
ὁπότερος ἂν παράσχῃ τὸν ἐγγυητὴν ἀξιόχρεων ὑπὲρ
τοῦ ἀπόντος, ὡς παραδώσων ἐκείνῳ, κατὰ τὴν ἐκείνου

1. δὲ f: δη Ω, δὴ abc. — ξυμβολαίων ΑΞΩυfhr. (ταῦτα τὰ μέγιστα εἴη τῶν ξυμβολαίων Winckelmannus, coll. 922 A.) — 8. ὃν ac. — πατρῴων a. — 11. ἀμωσγέπως ac. — γῇ] γε a. — 12. ὠφελεθείην cum Bekkeri operis c. — 14. ἐπιδιδοίμ' a. — 26. τοῖν om. b. — 28. χρῆμα γρ. Ω. — 29. πάσχειν ὑπὸ b. — 30. ἀγγελέτω a.

8. δὲ ἂν ab. — 12. ταὐτὸ a. — 13. εἴτ'] ἢ a. — 18. τριακονταετοῦς a. — 29. ἂν] ἂν μὴ ac. — παράσχοι a.

ἀφαίρεσιν ἀφαιρείσθω. ἐὰν δὲ παρὰ τοῖς ἄρχουσι τὸ ἀμ-
φισβητούμενον μὴ ἀπογεγραμμένον ᾖ, κείσθω μὲν μέχρι
δίκης παρὰ τρισὶ τῶν ἀρχόντων τοῖς πρεσβυτάτοις· ἐὰν
δὲ τὸ μισεγγυωθὲν θρέμμα ᾖ, τὸν νικηθέντα περὶ αὐτοῦ
δίκῃ τὴν τροφὴν ἐκτίνειν τοῖς ἄρχουσι· τὴν δὲ κρίσιν
E διαδικάζειν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τοὺς ἄρχοντας. Ἀγέτω
τὸν ἑαυτοῦ δοῦλον ὁ βουλόμενος, ἐὰν ἔμφρων ᾖ, χρησό-
μενος ὅ τι ἂν ἐθέλῃ τῶν ὁπόσα ὅσια· ἀγέτω δὲ καὶ ὑπὲρ
ἄλλου τῶν οἰκείων ἢ φίλων τὸν ἀφεστῶτα ἐπὶ σωτηρίᾳ.
ἐὰν δέ τις ἀφαιρῆταί τινα εἰς ἐλευθερίαν ὡς δοῦλον ἀγό-
μενον, μεθιέτω μὲν ὁ ἄγων, ὁ δὲ ἀφαιρούμενος ἐγγυητὰς
τρεῖς ἀξιόχρεως καταστήσας οὕτως ἀφαιρείσθω κατὰ
ταῦτα, ἄλλως δὲ μή. ἐὰν δὲ παρὰ ταῦτά τις ἀφαιρῆται,
915 τῶν βιαίων ἔνοχος ἔστω καὶ ἁλοὺς τὴν διπλασίαν τοῦ
234 ἐπιγραφέντος βλάβους τῷ ἀφαιρεθέντι τινέτω. ἀγέτω δὲ
καὶ τὸν ἀπελεύθερον, ἐάν τις μὴ θεραπεύῃ τοὺς ἀπελευ-
θερώσαντας ἢ μὴ ἱκανῶς. θεραπεία δὲ φοιτᾶν τρὶς τοῦ
μηνὸς τὸν ἀπελευθερωθέντα πρὸς τὴν τοῦ ἀπελευθερώ-
676 σαντος ἑστίαν, ἐπαγγελλόμενον ὅ τι χρὴ δρᾶν τῶν δικαίων
καὶ ἅμα δυνατῶν, καὶ περὶ γάμου ποιεῖν ὅ τί περ ἂν ξυν-
δοκῇ τῷ γενομένῳ δεσπότῃ, πλουτεῖν δὲ τοῦ ἀπελευθε-
B ρώσαντος μὴ ἐξεῖναι μᾶλλον· τὸ δὲ πλέον γιγνέσθω τοῦ
δεσπότου. μὴ πλείω δὲ εἴκοσιν ἐτῶν μένειν τὸν ἀφεθέντα,
ἀλλὰ καθάπερ καὶ τοὺς ἄλλους ξένους ἀπιέναι λαβόντα
τὴν αὐτοῦ πᾶσαν οὐσίαν, ἐὰν μὴ πείσῃ τούς τε ἄρχοντας
καὶ τὸν ἀπελευθερώσαντα. ἐὰν δὲ τῷ ἀπελευθερωθέντι
ἢ καὶ τῶν ἄλλων τῳ ξένων οὐσία πλείων γίγνηται τοῦ
τρίτου μεγέθει τιμήματος, ᾗ ἂν τοῦτο ἡμέρᾳ γένηται,
τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας λαβὼν ἀπίτω
C τὰ ἑαυτοῦ, καὶ μηδεμία τῆς μονῆς παραίτησις ἔτι τούτῳ
παρ' ἀρχόντων γιγνέσθω. ἐὰν δέ τις ἀπειθῶν τούτοις
εἰσαχθεὶς εἰς δικαστήριον ὄφλῃ, θανάτῳ τε ζημιούσθω
καὶ τὰ χρήματα αὐτοῦ γιγνέσθω δημόσια. δίκαι δ' ἔστω-
235 σαν τούτων ἐν ταῖς φυλετικαῖσι δίκαις, ἐὰν μὴ πρότερον
ἐν γείτοσιν ἢ ἐν αἱρετοῖσι δικασταῖς ἀπαλλάττωνται πρὸς
ἀλλήλους τῶν ἐγκλημάτων. ἐὰν δὲ ὥς αὐτοῦ ἐφάπτηται
ζώου καὶ ὁτουοῦν ἢ τινος ἑτέρου τῶν αὐτοῦ χρημάτων,
D ἀναγέτω μὲν ὁ ἔχων εἰς πρατῆρα ἢ τὸν δόντα ἀξιόχρεών
τε καὶ ἔνδικον ἤ τινι τρόπῳ παραδόντα ἄλλῳ κυρίως,
εἰς μὲν πολίτην ἢ καὶ μέτοικον τῶν ἐν τῇ πόλει ἡμερῶν
τριάκοντα, εἰς δὲ ξενικὴν παράδοσιν πέντε μηνῶν, ἧς
μέσος ὁ μὴν ἐν ᾧ τρέπεται θερινὸς ἥλιος εἰς τὰ χειμε-
ρινά. ὅσα δὲ διά τινος ὠνῆς ἢ καὶ πράσεως ἀλλάττεταί
τις ἕτερος ἄλλῳ, διδόντα ἐν χώρᾳ τῇ τεταγμένῃ ἑκάστοις
κατ' ἀγορὰν καὶ δεχόμενον ἐν τῷ παραχρῆμα τιμὴν οὕτως
ἀλλάττεσθαι, ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ μηδ' ἐπὶ ἀναβολῇ πρᾶ-
σιν μηδὲ ὠνὴν ποιεῖσθαι μηδενός. ἐὰν δὲ ἄλλως ἢ ἐν E
ἄλλοις τόποις ὁτιοῦν ἀνθ' ὁτουοῦν διαμείβηται ἕτερος
ἄλλῳ, πιστεύων πρὸς ὃν ἂν ἀλλάττηται ποιείτω ταῦτα
ὡς οὐκ οὐσῶν δικῶν κατὰ νόμον περὶ τῶν μὴ πραθέν-
των κατὰ τὰ νῦν λεγόμενα. ἐράνων δὲ πέρι, τὸν βουλό-
μενον ἐρανίζειν φίλον παρὰ φίλοις· ἐὰν δέ τις διαφορὰ
γίγνηται περὶ τῆς ἐρανίσεως, οὕτω πράττειν ὡς δικῶν
μηδενὶ περὶ τούτων μηδαμῶς ἐσομένων. ὃς δ' ἂν ἀποδό-
μενος τιμήν του λάβῃ μὴ ἔλαττω δραχμῶν πεντήκοντα,
παραμενέτω κατὰ πόλιν ἐξ ἀνάγκης δέκα ἡμέρας, ὁ δὲ
πριάμενος ἴστω τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ ἀποδομένου, τῶν 236
περὶ τὰ τοιαῦτα ἐγκλημάτων εἰωθότων γίγνεσθαι χάριν καὶ 916
τῶν ἀναγωγῶν τῶν κατὰ νόμους εἵνεκα. ἡ δὲ κατὰ νό- A
μους ἀναγωγὴ καὶ μὴ τῇδε ἔστω. ἐάν τις ἀνδράποδον
ἀποδῶται κάμνον φθόῃ ἢ λιθῶν ἢ στραγγουριῶν ἢ τῇ
καλουμένῃ ἱερᾷ νόσῳ ἢ καὶ ἑτέρῳ τινὶ ἀδήλῳ τοῖς πολ-
λοῖς νοσήματι μακρῷ καὶ δυσιάτῳ κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ
τὴν διάνοιαν, ἐὰν μὲν ἰατρῷ τις ἢ γυμναστῇ, μὴ ἀνα-
γωγῆς ἔστω τούτῳ πρὸς τὸν τοιοῦτον τυγχάνειν, μηδ'
ἐὰν τἀληθές τις προειπὼν ἀποδῶταί τῳ· ἐὰν δέ τις ἰδι- B
ώτῃ τι τῶν τοιούτων ἀποδῶται δημιουργός, ὁ πριάμενος
ἐντὸς ἑκμήνου ἀναγέτω, πλὴν τῆς ἱερᾶς· ταύτης δ' ἐντὸς
ἐνιαυτοῦ τὴν ἀναγωγὴν ἐξέστω ποιεῖσθαι τῆς νόσου. δια-
δικαζέσθω δὲ ἔν τισι τῶν ἰατρῶν, οὓς ἂν κοινῇ προβα-
λόμενοι ἕλωνται· τὸν δὲ ὄφλοντα τὴν δίκην διπλάσιον
ἀποτίνειν τῆς τιμῆς ἧς ἂν ἀποδῶται. ἐὰν δὲ ἰδιώτῃ τις
ἰδιώτης, ἀναγωγὴν μὲν εἶναι, καθάπερ καὶ τοῖς πρόσθεν C
ἐῤῥήθη, καὶ τὴν διαδικασίαν, ὁ δὲ ὄφλων τὴν τιμὴν
ἁπλῆν ἀποτινέτω. ἐὰν δὲ ἀνδροφόνον ἀποδῶταί τίς τινι
εἰδότι μὲν εἰδώς, μὴ τυγχανέτω ἀναγωγῆς τοῦ τοιούτου
τῆς πράσεως, μὴ δὲ εἰδότι τὴν μὲν ἀναγωγὴν εἶναι τότε 237
ὅταν τις αἴσθηται τῶν πριαμένων, ἐν πέντε δὲ τῶν νο-
μοφυλάκων τοῖς νεωτάτοις εἶναι τὴν κρίσιν, εἰδὼς δὲ ἂν
κριθῇ, τάς τε οἰκίας τοῦ πριαμένου καθηράτω κατὰ τὸν
τῶν ἐξηγητῶν νόμον, τῆς τιμῆς τε ἀποδότω τῷ πρια-
μένῳ τριπλάσιον. ὁ δὲ ἀλλαττόμενος ἢ νόμισμα ἀντὶ νο- D
μίσματος ἢ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὁτιοῦν ἢ καὶ μὴ ζώων
ἀκίβδηλον πᾶν διδότω καὶ δεχέσθω τῷ νόμῳ ξυνεπόμενος·
προοίμιον δέ, καθάπερ ἄλλων νόμων, δεξώμεθα καὶ περὶ
ὅλης ταύτης τῆς κάκης. κιβδηλείαν δὲ χρὴ πάντα ἄνδρα
διανοηθῆναι καὶ ψεῦδος καὶ ἀπάτην ὡς ἕν τι γένος ὄν,
τοῦτο ᾧ τὴν φήμην ἐπιφέρειν εἰώθασιν οἱ πολλοί, κακῶς

η ξ

4. μισεγγυηθὲν ab. (μισεγγυωθὲν Ω, μισεγγυωθὲν A et β τοῦ πατρ. id reponendum, ut est repositum apud Demosthenem. Bekk.) — 14. τῶν βιαίων] τοῖς τῶν βιαίων νόμοις Winckelmannus. — 26. δὲ καὶ τῷ a. — 27. τῳ cum Astio bc: τῶν cum libris a. — πλείω a. — 35. ἐν αἱρετοῖσι δικασταῖς] ἐν διαιτηταῖς Winckelmannus, coll. 920 D. 926 A. — 37. ἢ om. ƀ et γρ. Ω.

17. λιθῶν Winckelmannus (coll. Photio p. 322, 18.): λίθων AΞΩvfƀr: λιθιῶν abc. — 21. μηδὲ ἂν c. — 24. ἑξαμήνου a. — 26. προβαλλόμενοι a. — 33. εἰδότι δὲ ac. — 41. ἀποδειξώμεθα Winckelmannus. — 43. ἀπάτης Stallbaumii operae.

λέγοντες ὡς ἐν καιρῷ γιγνόμενον ἑκάστοτε τὸ τοιοῦτον E πολλάκις ἂν ὀρθῶς ἔχοι. τὸν καιρὸν δὲ καὶ ὅπου καὶ ὁπότε ἀτάκτως καὶ ἀορίστως ἐῶντες τῇ λέξει ταύτῃ πολλὰ ζημιοῦνταί τε καὶ ζημιοῦσιν ἑτέρους. νομοθέτῃ δὲ οὐκ ἐγχωρεῖ τοῦτο ἀόριστον ἐᾶν, ἀλλ' ἢ μείζους ἢ ἐλάττους ὅρους ἀεὶ δεῖ διασαφεῖν. καὶ δὴ καὶ νῦν ὡρίσθω. ψεῦδος μηδεὶς μηδὲν μηδ' ἀπάτην μηδέ τι κίβδηλον, γένος ἐπικαλούμενος θεῶν, μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ πράξειεν, ὁ μὴ **917** θεομισέστατος ἔσεσθαι μέλλων. οὗτος δ' ἐστὶν ὃς ἂν ὅρκους 238 ὀμνὺς ψευδεῖς μηδὲν φροντίζῃ θεῶν, δεύτερος δὲ ὃς ἂν ἐναντίον τῶν κρειττόνων αὑτοῦ ψεύδηται. κρείττους δὲ οἱ ἀμείνους τῶν χειρόνων πρεσβῦταί τε ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν εἰπεῖν τῶν νέων, διὸ καὶ γονεῖς κρείττους ἐκγόνων καὶ ἄνδρες δὴ γυναικῶν καὶ παίδων ἄρχοντές τε ἀρχομένων. οὓς αἰδεῖσθαι πᾶσι πάντας πρέπον ἂν εἴη ἔν τε ἄλλῃ ἀρχῇ πάσῃ καὶ ἐν ταῖς πολιτικαῖς δὴ μάλιστα ἀρχαῖς. ὅθεν οὖν ὁ νῦν παρὼν ἡμῖν λόγος ἐλήλυθε· πᾶς γὰρ τῶν κατ' B ἀγορὰν ὁ κιβδηλεύων τι ψεύδεται καὶ ἀπατᾷ καὶ τοὺς θεοὺς παρακαλῶν ἐπόμνυσιν ἐν τοῖς τῶν ἀγορανόμων νόμοισί τε καὶ φυλακτηρίοις, οὔτε ἀνθρώπους αἰδούμενος οὔτε θεοὺς σεβόμενος. πάντως μὲν δὴ καλὸν ἐπιτήδευμα θεῶν ὀνόματα μὴ χραίνειν ῥᾳδίως ἔχοντα ὡς ἔχουσιν ἡμῶν ἑκάστοτε τὰ πολλὰ οἱ πλεῖστοι καθαρότητός τε καὶ ἁγνείας τὰ περὶ τοὺς θεούς. εἰ δ' οὖν μὴ πείθοιτο, ὅδε νόμος, Ὁ πωλῶν ὁτιοῦν ἐν ἀγορᾷ μηδέποτε δύο εἴπῃ C τιμὰς ὧν ἂν πωλῇ, ἁπλῆν δὲ εἰπών, ἂν μὴ τυγχάνῃ ταύτης, ἀποφέρων ὀρθῶς ἂν ἀποφέροι πάλιν καὶ ταύτης τῆς ἡμέρας μὴ τιμήσῃ πλέονος μηδὲ ἐλάττονος· ἔπαινος 677 δὲ ὅρκος τε περὶ παντὸς τοῦ πωλουμένου ἀπέστω. ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ τούτοις, ὁ παρατυγχάνων τῶν ἀστῶν μὴ ἔλατ- 239 τον ἢ τριάκοντα γεγονὼς ἔτη, κολάζων μὲν τὸν ὀμνύντα ἀνατεὶ τυπτέτω, ἀφροντιστῶν δὲ καὶ ἀπειθῶν ἔνοχος ἔστω ψόγῳ προδοσίας τῶν νόμων. τὸν δὲ δὴ κίβδηλόν τι πω- D λοῦντα καὶ μὴ δυνάμενον τοῖς νῦν πείθεσθαι λόγοις ὁ προστυγχάνων τῶν γιγνωσκόντων, δυνατὸς ὢν ἐξελέγχειν, ἐναντίον ἐλέγξας τῶν ἀρχόντων, ὁ μὲν δοῦλος φερέσθω τὸ κιβδηλευθὲν καὶ ὁ μέτοικος, ὁ δὲ πολίτης μὴ ἐλέγχων μὲν ὡς ἀποστερῶν τοὺς θεοὺς κακὸς ἀγορευέσθω, ἐλέγξας δὲ ἀναθέτω τοῖς τὴν ἀγορὰν ἔχουσι θεοῖς. ὁ δὲ δὴ φανερὸς γενόμενός τι πωλῶν τοιοῦτον πρὸς τῷ στερηθῆναι τοῦ κιβδηλευθέντος, ὁπόσης ἂν τιμῆς ἀξιώσῃ τὸ πωλούμενον, κατὰ δραχμὴν ἑκάστην τῇ μάστιγι τυπτέσθω E πληγὰς ὑπὸ κήρυκος ἐν τῇ ἀγορᾷ κηρύξαντος ὧν ἕνεκα μέλλει τύπτεσθαι. τὰ δὲ κιβδηλεύματά τε καὶ κακουργίας τῶν πωλούντων οἵ τε ἀγορανόμοι καὶ οἱ νομοφύλακες πυθόμενοι τῶν ἐμπείρων περὶ ἕκαστα, ἀναγραψάντων ἅ τε χρὴ ποιεῖν τὸν πωλοῦντα καὶ ἃ μή, καὶ πρόσθε τοῦ ἀγορανομίου θέντων ἐν στήλῃ γράψαντες νόμους εἶναι τοῖς περὶ τὴν τῆς ἀγορᾶς χρείαν μηνυτὰς σαφεῖς. τὰ δὲ **918** περὶ τῶν ἀστυνόμων ἐν τοῖς πρόσθεν ἱκανῶς εἴρηται. ἐὰν δέ τι προσδεῖν δοκῇ, νομοφύλαξιν ἐπανακοινώσαντες καὶ γράψαντες τὸ δοκοῦν ἐκλιπεῖν εἰς ἀστυνόμιον θέντων 240 ἐν στήλῃ τά τε πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα τεθέντα αὐτοῖσι τῆς ἀρχῆς νόμιμα.

Κιβδήλοις δ' ἐπιτηδεύμασιν ἕπεται κατὰ πόδα καπηλείας ἐπιτηδεύματα. ταύτης δὲ πέρι ξυμπάσης συμβουλὴν πρῶτον δόντες καὶ λόγον ἐπ' αὐτῇ νόμον ὕστερον ἐπιθώμεθα. καπηλεία γὰρ κατὰ πόλιν πᾶσα γέγονεν οὐ βλάβης B ἕνεκα τό γε κατὰ φύσιν, πᾶν δὲ τοὐναντίον· πῶς γὰρ οὐκ εὐεργέτης πᾶς ὃς ἂν οὐσίαν χρημάτων ὡντινωνοῦν ἀσύμμετρον οὖσαν καὶ ἀνώμαλον ὁμαλήν τε καὶ σύμμετρον ἀπεργάζηται; τοῦτο ἡμῖν χρὴ φάναι καὶ τὴν τοῦ νομίσματος ἀπεργάζεσθαι δύναμιν, καὶ τὸν ἔμπορον ἐπὶ τούτῳ τετάχθαι δεῖ λέγειν. καὶ μισθωτὸς καὶ πανδοκεὺς καὶ ἄλλα, τὰ μὲν εὐσχημονέστερα, τὰ δὲ ἀσχημονέστερα γιγνόμενα, τοῦτό γε πάντα δύναται, πᾶσιν ἐπικουρίαν C ταῖς χρείαις ἐξευπορεῖν καὶ ὁμαλότητα ταῖς οὐσίαις. τί ποτε δὴ τὸ μὴ καλὸν αὐτὸ μηδ' εὔσχημον δοκεῖν εἶναι, καὶ τί τὸ διαβεβληκὸς τυγχάνει, ἴδωμεν, ἵν' εἰ μὴ καὶ τὸ ὅλον, ἀλλ' οὖν μέρη γε ἐξιασώμεθα νόμῳ. πρᾶγμ' ἔσθ', ὡς ἔοικεν, οὐ φαῦλον, οὐδὲ σμικρᾶς δεόμενον ἀρετῆς.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Ὦ φίλε Κλεινία, σμικρὸν γένος ἀνθρώπων καὶ φύσει ὀλίγον καὶ ἄκρᾳ τροφῇ τεθραμμένον, ὅταν εἰς 241 χρείας τε καὶ ἐπιθυμίας τινῶν ἐμπίπτῃ, καρτερεῖν πρὸς D τὸ μέτριον δυνατόν ἐστι, καὶ ὅταν ἐξῇ χρήματα λαβεῖν πολλά, νήφει καὶ πρότερον αἱρεῖται τοῦ πολλοῦ τὸ τοῦ μέτρου ἐχόμενον· τὰ δὲ τῶν ἀνθρώπων πλήθη πᾶν τοὐναντίον ἔχει τούτοις, δεόμενά τε ἀμέτρως δεῖται καὶ ἐξὸν κερδαίνειν τὰ μέτρια ἀπλήστως αἱρεῖται κερδαίνειν. διὸ πάντα τὰ περὶ τὴν καπηλείαν καὶ ἐμπορίαν καὶ πανδοκείαν γένη διαβέβληταί τε καὶ ἐν αἰσχροῖς γέγονεν ὀνείδεσιν, ἐπεὶ εἴ τις, ὃ μή ποτε γένοιτο οὐδ' ἔσται, προσαναγκάσειε — γελοῖον μὲν εἰπεῖν, ὅμως δὲ εἰρήσεται — παν- E δοκεῦσαι τοὺς πανταχῇ ἀρίστους ἄνδρας ἐπί τινα χρόνον ἢ καπηλεύειν ἢ τι τῶν τοιούτων πράττειν, ἢ καὶ γυναῖκας

14. πᾶσι om. a. — 16. δὴ om. a. — ἀρχαῖς. ὅθεν Astius: ἀρχαῖς, ὅθεν abc. — 17. οὖν ὁ νῦν V: ὁὖν Ω, οὖν ΑΞυf, ὁ νῦν abc. — 19. νόμοισι] βωμοῖσι Winckelmannus, coll. Aesch. Agam. 90 sq. — 22. ἔχοντα] ἕλκοντα cum Ficino Winckelmannus, coll. Theaet. 168 C. 195 C. 199 A. — 25. ἐν ἀγορᾷ ὁτιοῦν Ξa. — εἴπῃ δύο a. — 32. ἀνατεὶ ac. — τυπτέτω τις ΑΩυfr et γρ. b. — 42. τῇ μάστιγι om. a.

5. ἀγορανομίου Stephanus: ἀγορανόμου abc. Item 881 C. pro ἀγορανόμων Orellio legendum videtur ἀγορανομίων. Sed cf. 914 A. Bait. — 12. Κιβδηλείας Winckelmannus. — κατὰ πολλὰ γρ. Ω, παραυτά, κατὰ τάξιν mg. Flor. aco, παρ' αὐτὰ πολλὰ Winckelmannus, coll. Aeschyl. Agam. 716. Demosth. or. 32. §. 157. Hesych. s. v. παραυτά. Sed παρ' αὐτά et κατὰ τάξιν sunt mera glossemata lectionis κατὰ πόδα. Vid. Hesychius, Photius, Suidas s. v. Κατὰ πόδα. Bait. — 25. δοκεῖ q. — 27. ἐξιασαίμεθα a. — νόμῳ. ΚΛ. Πρᾶγμ' - - ἀρετῆς. ΑΘ. Πῶς λέγεις, ὦ ab. — 36. πανδοκίαν a. — 40. τις] τις τύχῃ Winckelmannus, coll. 806 A. Polit. IX. 579 C.

ἔκ τινος ἀνάγκης εἱμαρμένης τοῦ τοιούτου μετασχεῖν τρό-
που, γνοίημεν ἂν ὡς φίλον καὶ ἀγαπητόν ἐστιν ἕκαστον
τούτων καὶ εἰ κατὰ λόγον ἀδιάφθορον γίγνοιτο, ἐν μη-
τρὸς ἂν καὶ τροφοῦ σχήματι τιμῷτο τὰ τοιαῦτα πάντα.
919 νῦν δὲ ὁπόταν εἰς ἐρήμους τις καπηλείας ἕνεκα τόπους
καὶ πανταχόσε μήκη ἔχοντας ὁδῶν ἱδρυσάμενος οἰκήσεις,
ἐν ἀπορίᾳ γιγνομένους καταλύσεσιν ἀγαπηταῖς δεχόμενος,
ἢ ὑπὸ χειμώνων ἀγρίων βίᾳ ἐλαυνομένους εὐδιεινὴν γαλή-
242 νην παρασχὼν ἢ πνίγεσιν ἀναψυχήν, τὰ μετὰ ταῦτα οὐχ
ὡς ἑταίρους δεξάμενος φιλικὰ παράσχῃ ξένια ἑπόμενα
ταῖς ὑποδοχαῖς, ὡς δ' ἐχθροὺς αἰχμαλώτους κεχειρωμένους
ἀπολυτρώσῃ τῶν μακροτάτων καὶ ἀδίκων καὶ ἀκαθάρτων
B λύτρων, ταῦτά ἐστι καὶ τὰ τοιαῦτα ἐν ξύμπασι τοῖς τοι-
ούτοις αἰσχρῶς ἁμαρτανόμενα τὰς διαβολὰς τῇ τῆς ἀπο-
ρίας ἐπικουρήσει παρεσκευακότα. τούτων οὖν χρὴ φάρμα-
κον ἀεὶ τέμνειν τὸν νομοθέτην. ὀρθὸν μὲν δὴ πάλαι τε
εἰρημένον ὡς πρὸς δύο μάχεσθαι καὶ ἐναντία χαλεπόν,
καθάπερ ἐν ταῖς νόσοις πολλοῖς τε ἄλλοισι· καὶ δὴ καὶ
νῦν ἡ τούτων καὶ περὶ ταῦτα ἐστὶ πρὸς δύο μάχη, πενίαν
καὶ πλοῦτον, τὸν μὲν ψυχὴν διεφθαρκότα τρυφῇ τῶν ἀν-
C θρώπων, τὴν δὲ λύπαις προτετραμμένην εἰς ἀναισχυν-
τίαν αὐτήν. τίς οὖν δὴ τῆς νόσου ταύτης ἀρωγὴ γίγνοιτ'
ἂν ἐν νοῦν ἐχούσῃ πόλει; πρῶτον μὲν ὅ τι σμικροτάτῳ
χρῆσθαι κατὰ δύναμιν τῷ τῶν καπήλων γένει, ἔπειτα
τούτοις τῶν ἀνθρώπων προστάττειν ὧν διαφθειρομένων
οὐκ ἂν γίγνοιτο μεγάλη λύμη τῇ πόλει, τρίτον δὲ αὐτοῖς
τοῖς μετασχοῦσι τούτων τῶν ἐπιτηδευμάτων εὑρεῖν μηχα-
D νὴν ὅπως ἤθη μὴ ἀνέδην ἀναισχυντίας τε καὶ ἀνελευθέ-
ρου ψυχῆς μέτοχα συμβήσεται γίγνεσθαι ῥᾳδίως. μετὰ
243 δὴ τὰ νῦν εἰρημένα περὶ ταῦτα νόμος ἀγαθῇ τύχῃ τοι-
όσδε ἡμῖν γιγνέσθω. Μαγνήτων οὓς ὁ θεὸς ἀνορθῶν
πάλιν κατοικίζει, γεωμόροι ὅσοι τῶν τετταράκοντα καὶ
πεντακισχιλίων ἑστιῶν εἰσί, μήτε κάπηλος ἑκὼν μηδ' ἄκων
μηδεὶς γιγνέσθω μήτ' ἔμπορος μήτε διακονίαν μηδ' ἥντινα
κεκτημένος ἰδιώταις τοῖς μὴ ἐξ ἴσου ἑαυτῷ, πλὴν πατρὶ
E καὶ μητρὶ καὶ τοῖς ἔτι τούτων εἰς τὸ ἄνω γένεσι καὶ πᾶσι
τοῖς αὐτοῦ πρεσβυτέροις, ὅσοι ἐλεύθεροι ἐλευθέρως. τὸ δ'
ἐλευθερικὸν καὶ ἀνελεύθερον ἀκριβῶς μὲν οὐ ῥᾴδιον νομο-
θετεῖν, κρινέσθω γε μὴν ὑπὸ τῶν τὰ ἀριστεῖα εἰληφότων
τῷ ἐκείνων μίσει τε καὶ ἀσπασμῷ. ὃς δ' ἂν καπηλείας
678 τῆς ἀνελευθέρου τέχνῃ τινὶ μετάσχῃ, γραφέσθω μὲν αὐτὸν
γένους αἰσχύνης ὁ βουλόμενος πρὸς τοὺς ἀρετῇ πρώτους
κεκριμένους, ἐὰν δὲ δόξῃ ἀναξίῳ ἐπιτηδεύματι καταῤῥυ-
παίνειν τὴν αὐτοῦ πατρῴαν ἑστίαν, δεθεὶς ἐνιαυτὸν ἀπο-
920 σχέσθω τοῦ τοιούτου, καὶ ἐὰν αὖθις, ἔτη δύο, καὶ ἐφ'
ἑκάστης ἁλώσεως τοὺς δεσμοὺς μὴ παυέσθω διπλασιάζων
τὸν ἔμπροσθεν χρόνον. δεύτερος μὴν νόμος, μέτοικον
εἶναι χρεὼν ἢ ξένον ὃς ἂν μέλλῃ καπηλεύσειν. τὸ δὲ τρί-
τον καὶ τρίτος, ὅπως ὡς ἄριστος ᾖ καὶ κακὸς ὡς ἥκιστα
244 ὁ τοιοῦτος ἡμῖν ᾗ ξύνοικος ἐν τῇ πόλει, τοὺς νομοφύλα-
κας χρὴ νοῆσαι φύλακας εἶναι μὴ μόνον ἐκείνων οὓς φυ-
λάττειν ῥᾴδιον μὴ παρανόμους καὶ κακοὺς γίγνεσθαι,
B ὅσοι γενέσει καὶ τροφαῖς εὖ πεπαίδευνται, τοὺς δὲ μὴ τοι-
ούτους ἐπιτηδεύματά τε ἐπιτηδεύοντας ἃ τροπὴν ἔχει
τινα ἰσχυρὰν πρὸς τὸ προτρέπειν κακοὺς γίγνεσθαι, φυ-
λακτέον μᾶλλον. ταύτῃ δὴ τὰ περὶ τὴν καπηλείαν πολλὴν
οὖσαν καὶ πολλὰ ἐπιτηδεύματα τοιαῦτα κεκτημένην, ὅσα-
περ ἂν αὐτῶν λειφθῇ δόξαντα ἐκ πολλῆς ἀνάγκης ἐν τῇ
πόλει δεῖν εἶναι, συνελθεῖν αὖ χρεὼν περὶ ταῦτα τοὺς
νομοφύλακας μετὰ τῶν ἐμπείρων ἑκάστης καπηλείας, κα-
C θάπερ ἔμπροσθεν ἐπετάξαμεν τῆς κιβδηλείας πέρι, ξυγγε-
νοῦς τούτῳ πράγματος, συνελθόντας δὲ ἰδεῖν λῆμμά τε
καὶ ἀνάλωμα τί ποτε τῷ καπήλῳ κέρδος ποιεῖ τὸ μέτριον,
γράψαντας δὲ θεῖναι τὸ γιγνόμενον ἀνάλωμα καὶ λῆμμα
καὶ φυλάττειν, τὰ μὲν ἀγορανόμους, τὰ δὲ ἀστυνόμους,
τὰ δὲ ἀγρονόμους. καὶ σχεδὸν οὕτως ἂν καπηλεία τὰ μὲν
ὠφελοῖ ἑκάστους, σμικρότατα δὲ ἂν βλάπτοι τοὺς ἐν ταῖς
πόλεσι χρωμένους.

D Ὅσα τις ἂν ὁμολογῶν ξυνθέσθαι μὴ ποιῇ κατὰ τὰς
ὁμολογίας, πλὴν ὧν ἂν νόμοι ἀπείργωσιν ἢ ψήφισμα, ἢ
τινος ὑπὸ ἀδίκου βιασθεὶς ἀνάγκης ὁμολογήσῃ, καὶ ἐὰν
245 ὑπὸ τύχης ἀπροσδοκήτου τις ἄκων κωλυθῇ, δίκας εἶναι
τῶν ἄλλων ἀτελοῦς ὁμολογίας ἐν ταῖς φυλετικαῖσι δίκαις,
ἐὰν ἐν διαιτηταῖς ἢ γείτοσιν ἔμπροσθεν μὴ δύνωνται διαλ-
λάττεσθαι. Ἡφαίστου καὶ Ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ τῶν δημι-
ουργῶν γένος, οἳ τὸν βίον ἡμῖν ξυγκατεσκευάκασι τέχναις,
E Ἄρεος δ' αὖ καὶ Ἀθηνᾶς οἱ τὰ τῶν δημιουργῶν σώζοντες
τέχναισιν ἑτέραις ἀμυντηρίοις ἔργα· δικαίως δὲ καὶ τὸ
τούτων γένος ἱερόν ἐστι τούτων τῶν θεῶν. οὗτοι δὴ
πάντες χώραν καὶ δῆμον θεραπεύοντες διατελοῦσιν, οἱ
μὲν ἄρχοντες τῶν κατὰ πόλεμον ἀγώνων, οἱ δὲ ὀργάνων
τε καὶ ἔργων ἀποτελοῦντες γένεσιν ἔμμισθον· οἷς δὴ περὶ
τὰ τοιαῦτα οὐ πρέπον ἂν εἴη ψεύδεσθαι, θεοὺς προγό-
921 νους αὐτῶν αἰδουμένους. ἂν δή τις δημιουργῶν εἰς χρό-
νον εἰρημένον ἔργον μὴ ἀποτελέσῃ διὰ κάκην, μηδὲν τὸν
βιοδότην θεὸν ἐπαιδεσθείς, ἡγούμενος ὡς οἰκεῖον συγγνώ-

7. καταλύσεσιν] Malim καταγωγαῖς, coll. Photio p. 135, 14. Winck. — ἀγαπητῶς a. — 8. εὐδιεινὴν] Malim εὐήνεμον, coll. Photio p. 30, 19. vel νηνεμίην, coll. Symp. 197 C. Theaet. 153 C. Phaed. 77 E. Hom. Odyss. ε, 392. μ, 169. Winck. — 14. αἰσχρῶς] ὀρθῶς ab. — 21. προστετραμμένην ac. — 22. ἀγωγὴ A, ἀγωγὴ Ωvr, probante Winckelmanno. — 31. Μαγνητῶν a et Bekkeri operae. — οὓς ἂν ὁ a. — 32. κατοικίζῃ a. — 34. μήτ' cum Bekkero c: μηδ' cum libris a.

7. πόλει. τοὺς οὖν νομοφύλακας Winckelmannus. — 11. ἃ τροπὴν γρ. Ω: ἀποτροπὴν A et pr. Ω, ἃ προτροπὴν abc. — 13. δὴ] δὲ a. — 18. κιβδηλίας a. — 29. ὑπὸ vfr: ἀπὸ Ω, ἀπὸ abc. — 31. ἔμπροσθεν AΩ: ἔμπροσθε abc. — 34. Ἄρεος fr et corr. A, ἄρεως Ω, Ἄρεως abc. — 41. αὐτῶν Baiterus: αὐτῶν abc.

μονα εἶναι θεόν, οὐδὲν τῷ νῷ βλέπων, πρῶτον μὲν δίκην
τῷ θεῷ ὑφέξει, δεύτερον δὲ ἑπόμενος αὐτῷ νόμος κείσθω,
τὴν τιμὴν τῶν ἔργων ὀφειλέτω ὧν ἂν τὸν ἐκδόντα ψεύ-
σηται καὶ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ ῥηθέντι χρόνῳ προῖκα
ἐξεργαζέσθω. καὶ ἀναιρουμένῳ δ' ἔργον ξυμβουλευτὴς νό-
B μος ἅπερ τῷ πωλοῦντι ξυνεβούλευε μὴ πλέονος τιμᾶν
246 διαπειρώμενον ἀλλ' ὡς ἁπλούστατα τῆς ἀξίας, ταὐτὸν δὴ
προστάττει καὶ τῷ ἀναιρουμένῳ· γιγνώσκει γὰρ ὅ γε δη-
μιουργὸς τὴν ἀξίαν. ἐν ἐλευθέρων οὖν πόλεσιν οὐ δή
ποτε χρὴ τέχνῃ, σαφεῖ τε καὶ ἀψευδεῖ φύσει πράγματι,
διαπειρᾶσθαι τῶν ἰδιωτῶν τεχνάζοντα αὐτὸν τὸν δημιουρ-
γόν· δίκας δὲ εἶναι τούτων τῷ ἀδικουμένῳ πρὸς τὸν ἀδι-
κοῦντα. ἐὰν δέ τις ἐκδοὺς αὖ δημιουργῷ μὴ ἀποδῷ τοὺς
C μισθοὺς ὀρθῶς κατὰ τὴν ἔννομον ὁμολογίαν γενομένην,
Δία δὲ πολιοῦχον καὶ Ἀθηνᾶν κοινωνοὺς πολιτείας ἀτι-
μάζων, βραχὺ κέρδος ἀγαπῶν, λύῃ μεγάλας κοινωνίας,
νόμος ὁ βοηθῶν ἔστω τῷ τῆς πόλεως ξυνδέσμῳ μετὰ
θεῶν. ὃς γὰρ ἂν προαμειψάμενος ἔργον μισθοὺς μὴ ἀπο-
διδῷ ἐν χρόνοις τοῖς ὁμολογηθεῖσι, διπλοῦν πραττέσθω·
ἐὰν δὲ ἐνιαυτὸς ἐξέλθῃ, τῶν ἄλλων ἀτόκων ὄντων χρη-
D μάτων, ὁπόσα δανεισμῷ ξυμβάλλει τις, οὗτος τῇ δραχμῇ
ἑκάστου μηνὸς ἐπωβελίαν κατατιθέτω. δίκας δὲ εἶναι τού-
των ἐν τοῖς κατὰ φυλὰς δικαστηρίοις. ὡς δὲ ἐν παρέργῳ
περὶ τῶν κατὰ πόλεμον δημιουργῶν ὄντων σωτηρίας, στρα-
τηγῶν τε καὶ ὅσοι περὶ ταῦτα τεχνικοί, δίκαιον εἰπεῖν,
ὅτι τὸ παράπαν ἐμνήσθημεν δημιουργῶν, ὡς τούτοις αὖ,
καθάπερ ἐκείνοις, οἷον ἑτέροις οὖσι δημιουργοῖς. ἐὰν
247 τις ἄρα καὶ τούτων ἀνελόμενος δημόσιον ἔργον εἴθ' ἑκὼν
E εἴτε προσταχθὲν καλῶς ἐξεργάσηται, τὰς τιμάς, οἵ δὴ
μισθοὶ πολεμικοῖς ἀνδράσιν εἰσίν, ἀποδιδῷ δικαίως, ὁ
νόμος αὐτὸν ἐπαινῶν οὔποτε καμεῖται· ἐὰν δὲ προαμει-
ψάμενος ἔργον τι τῶν κατὰ πόλεμον καλῶν ἔργων μὴ
ἀποδιδῷ, μέμψεται. νόμος οὖν οὗτος ἐπαίνῳ περὶ τούτων
ἡμῖν μεμιγμένος κείσθω, ξυμβουλευτικός, οὐ βιαστικός,
922 τῷ πλήθει τῶν πολιτῶν, τιμᾶν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας,
ὅσοι σωτῆρες τῆς πόλεώς εἰσι ξυμπάσης εἴτε ἀνδρείαις
εἴτε πολεμικαῖς μηχαναῖς, δευτέρους· πρώτοις γὰρ τὸ μέ-
γιστον γέρας δεδόσθω τοῖς τὰ τῶν ἀγαθῶν νομοθετῶν
γράμματα τιμᾶν διαφερόντως δυνηθεῖσιν.

Τὰ μὲν δὴ μέγιστα τῶν ξυμβολαίων, ὅσα πρὸς ἀλλή-
λους ἄνθρωποι ξυμβάλλουσι, πλήν γε ὀρφανικῶν καὶ τῆς
τῶν ἐπιτρόπων ἐπιμελείας τῶν ὀρφανῶν, σχεδὸν ἡμῖν
διατέτακται· ταῦτα δὲ δὴ μετὰ τὰ νῦν εἰρημένα ἀναγ-
B καῖον ἁμῶς γέ πως τάξασθαι. τούτων δὲ ἀρχαὶ πάντων
αἵ τε τῶν τελευτᾶν μελλόντων ἐπιθυμίαι τῆς διαθέσεως
αἵ τε τῶν μηδὲν τὸ παράπαν διαθεμένων τύχαι. ἀναγ-
καῖον δὲ εἶπον, ὦ Κλεινία, βλέψας αὐτῶν πέρι πρός τε
τὸ δύσκολον καὶ χαλεπόν. οὐδὲ γὰρ ἄτακτον δυνατόν ἐστ' 248
αὐτὸ ἐᾶν· πολλὰ γὰρ ἕκαστοι καὶ διάφορα ἀλλήλων καὶ
ἐναντία τιθεῖντ' ἂν τοῖς τε νόμοις καὶ τοῖς τῶν ζώντων
ἤθεσι καὶ τοῖς αὐτῶν τοῖς ἔμπροσθεν, πρὶν διατίθεσθαι
μέλλειν, εἴ τις ἐξουσίαν δώσει ἁπλῶς οὕτω κυρίαν εἶναι C
διαθήκην ἣν ἄν τις διάθηται ὁπωσοῦν ἔχων πρὸς τῷ 679
τοῦ βίου τέλει. ἀνοήτως γὰρ δὴ καὶ διατεθρυμμένως τινὰ
τρόπον ἔχομεν οἱ πλεῖστοι, ὅταν ἤδη μέλλειν ἡγώμεθα τε-
λευτᾶν.

ΚΛ. Πῶς τοῦτο, ὦ ξένε, λέγεις;

ΑΘ. Χαλεπόν ἐστ', ὦ Κλεινία, μέλλων ἄνθρωπος τε-
λευτήσειν, καὶ μεστὸν λόγου τοῖς νομοθέταις εὖ μάλα
φοβεροῦ καὶ δυσχεροῦς.

ΚΛ. Πῇ;

ΑΘ. Ζητῶν εἶναι κύριος ἁπάντων εἴωθε μετ' ὀργῆς
λέγειν. D

ΚΛ. Ποῖα δή;

ΑΘ. Δεινόν γε, ὦ θεοί, φησίν, εἰ τὰ ἐμὰ ἐμοὶ μη-
δαμῶς ἐξέσται δοῦναί τε ὅτῳ ἂν ἐθέλω καὶ μή, καὶ τῷ
μὲν πλείω, τῷ δ' ἐλάττονα τῶν ὁπόσοι περὶ ἐμὲ φαῦλοι
καὶ ὅσοι ἀγαθοὶ γεγόνασι φανερῶς, βασανισθέντες ἱκα-
νῶς ἐν νόσοις, οἱ δ' ἐν γήρᾳ καὶ ἄλλαις παντοίαισι τύχαις.

ΚΛ. Οὐκοῦν, ὦ ξένε, καλῶς δοκοῦσί σοι λέγειν;

ΑΘ. Μαλθακοὶ ἔμοιγ', ὦ Κλεινία, δοκοῦσιν οἱ πάλαι E
νομοθετοῦντες γεγονέναι καὶ ἐπὶ σμικρὸν τῶν ἀνθρωπίνων 249
πραγμάτων βλέποντές τε καὶ διανοούμενοι νομοθετεῖν.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Τὸν λόγον τοῦτον, ὦ 'γαθέ, φοβούμενοι, τὸν
νόμον ἐτίθεσαν τόνδε, ἐξεῖναι τὰ ἑαυτοῦ διατίθεσθαι ἁπλῶς
ὅπως ἄν τις ἐθέλῃ τὸ παράπαν, ἐγὼ δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐν 923
τῇ σῇ πόλει μέλλουσι τελευτᾶν ἀποκρινοίμεθα ἐμμελέ-
στερον.

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Ὦ φίλοι, φήσομεν, καὶ ἀτεχνῶς ἐφήμεροι, χα-
λεπὸν ὑμῖν ἐστι γιγνώσκειν τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν χρήματα καὶ
πρός γε ὑμᾶς αὐτούς, ὥσπερ καὶ τὸ τῆς Πυθίας γράμμα
φράζει τὰ νῦν. ἔγωγ' οὖν νομοθέτης ὢν οὔθ' ὑμᾶς ὑμῶν
αὐτῶν εἶναι τίθημι οὔτε τὴν οὐσίαν ταύτην, ξύμπαντος
δὲ τοῦ γένους ὑμῶν τοῦ τε ἔμπροσθεν καὶ τοῦ ἔπειτα
ἐσομένου, καὶ ἔτι μᾶλλον τῆς πόλεως εἶναι τό τε γένος
πᾶν καὶ τὴν οὐσίαν. καὶ οὕτω τούτων ἐχόντων οὐκ, ἐάν B
τις ὑμᾶς θωπείαις ὑποδραμὼν ἐν νόσοις ἢ γήρᾳ σαλεύ-
οντας παρὰ τὸ βέλτιστον διατίθεσθαι πείθῃ, ξυγχωρήσο-
μαι ἑκών, ὅ τι δὲ τῇ πόλει τε ἄριστον πάσῃ καὶ γένει,
πρὸς πᾶν τοῦτο βλέπων νομοθετήσω, τὸ ἑνὸς ἑκάστου 250
κατατιθεὶς ἐν μοίραις ἐλάττοσι δικαίως. ὑμεῖς δὲ ἡμῖν
ἵλεώ τε καὶ εὐμενεῖς ὄντες πορεύοισθε ᾗπερ κατὰ φύσιν

---

27. Fort. δημιουργοῖς, ἐὰν κτλ. ut τούτοις cum τὰς τιμὰς - - ἀποδιδῷ iungendum, atque ἐάν τις anacoluthia quadam et ad ἐξεργάσηται et ad ἀποδιδῷ referenda sint. Bait. — 36. ἀνδρίαις b. — 37. πολιτικαῖς a. — 41. ὀρφανικὰ ΑΞΩ[r, ὀρφανὰ v. — 44. ἀμωσγέπως a c.

Z

3. τίθοιντ' a. — 29. τόνδε] τὸν b c cum pr. ΑΩ et β τοῦ πατρ.

νῦν πορεύεσθε τὴν ἀνθρωπίνην· ἡμῖν δὲ περὶ τῶν ἄλλων
C τῶν ὑμετέρων μελήσει, κηδομένοις ὅ τι μάλιστα εἰς δύνα-
μιν οὐ τῶν μέν, τῶν δὲ οὔ. ταῦτα μὲν οὖν παραμύθιά
τε καὶ προοίμια τῶν τε ζώντων, ὦ Κλεινία, καὶ τῶν τε-
λευτώντων ἔστω, νόμος δὲ ὅδε· Ὃς ἂν διαθήκην γράφῃ
τὰ αὑτοῦ διατιθέμενος, παίδων ὢν πατήρ, πρῶτον μὲν
τῶν υἱέων κληρονόμον ὃν ἂν ἀξιώσῃ γίγνεσθαι γραφέτω,
τῶν δὲ ἄλλων παίδων ὃν ἂν μὲν ἑτέρῳ ποιεῖσθαι διδῷ
δεχομένῳ, γραφέσθω τοῦτο αὐτό. ἐὰν δὲ περιγίγνηταί τις
D τῶν υἱέων αὐτῷ μὴ ἐπί τινι κλήρῳ πεποιημένος, ὃν κατὰ
νόμον ἐλπὶς εἰς ἀποικίαν ἐκπεμφθήσεσθαι, τούτῳ τῶν
ἄλλων χρημάτων ἐξέστω τῷ πατρὶ διδόναι ὅσα ἂν ἐθέλῃ,
πλὴν τοῦ πατρῴου κλήρου καὶ τῆς περὶ τὸν κλῆρον κα-
τασκευῆς πάσης· καὶ ἐὰν πλείους ὦσι, πρὸς μέρος ὁ πα-
τὴρ ὅπῃ ἂν ἐθέλῃ νεμέτω τὰ περιόντα τοῦ κλήρου. ὅτῳ
δ' ἂν τῶν υἱέων ὑπάρχων οἶκος ᾖ, μὴ νέμειν τούτῳ τῶν
χρημάτων, θυγατρί τε ὡσαύτως ᾗ μὲν ἂν ἐγγεγυημένος
E ὡς ἀνὴρ ἐσόμενος ᾖ, μὴ νέμειν· ᾗ δ' ἂν μή, νέμειν.
251 ἐὰν δέ τῳ τῶν υἱέων ἢ καὶ τῶν θυγατέρων φανῇ κλῆρος
ἐπιχώριος τῆς διαθήκης γενόμενος ὕστερον, τῷ κληρονόμῳ
τοῦ τὴν διαθήκην διαθεμένου καταλειπέτω. ἐὰν δὲ ἄῤ-
ῥενας μὲν μὴ λείπῃ, θηλείας δὲ ὁ διατιθέμενος, ἄνδρα
μὲν τῶν θυγατέρων ἥτινι ἂν ἐθέλῃ, υἱὸν δὲ αὑτῷ κατα-
λειπέτω γράψας κληρονομεῖν. ἐὰν δὲ υἱός τῳ τελευτήσῃ
παῖς ὤν, πρὶν εἰς ἄνδρας δυνατὸς εἶναι τελεῖν, εἴτε γεν-
νητὸς ὢν εἴτε ποιητός, γραφέτω καὶ περὶ τῆς τοιαύτης
924 τύχης ὁ τὴν διαθήκην γράφων, τίνα χρὴ παῖδα αὐτῷ
δεύτερον ἐπὶ τύχαις ἀμείνοσι γίγνεσθαι. ἐὰν δέ τις ἄπαις
ὢν τὸ παράπαν διαθήκην γράφῃ, τὸ τῆς ἐπικτήτου δε-
κατημόριον ἐξελόμενος, ἐὰν ἐθέλῃ τῳ δωρεῖσθαι, δωρεί-
σθω· τὰ δὲ ἄλλα παραδιδοὺς πάντα τῷ ποιηθέντι ἀμέμ-
πτως ἵλεων υἱὸν αὐτὸν ποιείσθω ξὺν νόμῳ. ᾧ δ' ἂν ἐπι-
τρόπων οἱ παῖδες δέωνται, ἐὰν μὲν διαθέμενος τελευτᾷ
καὶ γράψας ἐπιτρόπους τοῖς παισὶν ἑκόντας τε καὶ ὁμο-
B λογοῦντας ἐπιτροπεύσειν οὑστινασοῦν καὶ ὁπόσους ἂν
ἐθέλῃ, κατὰ ταῦτα τὰ γραφέντα ἡ τῶν ἐπιτρόπων αἵρεσις
γιγνέσθω κυρία· ἐὰν δὲ ἢ τὸ παράπαν μὴ διαθέμενος
τελευτήσῃ τις ἢ τῆς τῶν ἐπιτρόπων αἱρέσεως ἐλλιπής, ἐπι-
τρόπους εἶναι τοὺς ἐγγύτατα γένει πρὸς πατρὸς καὶ μη-
τρὸς κυρίους, δύο μὲν πρὸς πατρός, δύο δὲ πρὸς μητρός,
252 ἕνα δὲ ἐκ τῶν τοῦ τελευτήσαντος φίλων. τούτους δ' οἱ
νομοφύλακες καθιστάντων τῷ δεομένῳ τῶν ὀρφανῶν. καὶ
C πάσης τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ὀρφανῶν πεντεκαίδεκα τῶν
νομοφυλάκων οἱ πρεσβύτατοι πάντων ἐπιμελείσθων ἀεὶ
κατὰ πρέσβιν καὶ κατὰ τρεῖς διελόμενοι σφᾶς αὐτούς,
κατ' ἐνιαυτὸν τρεῖς καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἄλλον ἕτεροι τρεῖς,
ἕως ἂν αἱ πέντε περίοδοι γίγνωνται κύκλῳ· καὶ τοῦτο
ἐκλιπέτω μηδέποτε κατὰ δύναμιν. Ὃς δ' ἂν μηδὲν τὸ
παράπαν διαθέμενος ἀποθάνῃ, παῖδας μὲν καταλιπὼν
δεομένους ἐπιτροπῆς, τῶν αὐτῶν νόμων τούτων ἡ χρεία
τῶν παίδων αὐτοῦ μετεχέτω· θηλείας δὲ ἂν καταλίπῃ τις D
ἀπροσδοκήτῳ τύχῃ χρησάμενος, συγγνώμην τῷ τιθέντι
τὸν νόμον ἐχέτω, ἐὰν τῶν τριῶν αὐτοῦ πρὸς τὰ δύο ἐπι-
σκοπῶν τὴν ἔκδοσιν τῶν θυγατέρων ποιῆται, πρός τε τὴν
τοῦ γένους ἀγχιστείαν καὶ τὴν τοῦ κλήρου σωτηρίαν, τὸ
δὲ τρίτον, ὅπερ ἂν πατὴρ διασκέψαιτο, ἐξ ἁπάντων τῶν
πολιτῶν βλέπων εἰς ἤθη τε καὶ τρόπους τὸν ἐπιτήδειον
αὑτῷ μὲν υἱόν, νυμφίον δ' εἶναι τῇ θυγατρί, τοῦτο δὲ
παραλείπῃ διὰ τὴν ἀδύνατον σκέψιν. νόμος τοίνυν εἰς E
δύναμιν ὅδε περὶ τῶν τοιούτων κείσθω· Ἐὰν ὁ μὴ δια-
θέμενος θυγατέρας λίπῃ, τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφὸς ὁμο-
πάτωρ ἢ ἄκληρος ὁμομήτριος ἐχέτω τὴν θυγατέρα καὶ 680
τὸν κλῆρον τοῦ τελευτήσαντος. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀδελφός, 253
ἀδελφοῦ δὲ παῖς, ὡσαύτως, ἐὰν ἐν ἡλικίᾳ πρὸς ἀλλήλους
ὦσιν· ἐὰν δὲ μηδὲ εἷς τούτων, ἀδελφῆς δὲ παῖς ᾖ, κατὰ
ταὐτά· τέταρτος δὲ πατρὸς ἀδελφός, πέμπτος δὲ τούτου
παῖς, ἕκτος δὲ ἀδελφῆς πατρὸς ἔκγονος. ὡσαύτως δὲ τὸ
γένος ἀεὶ πορευέσθω κατ' ἀγχιστείαν, ἐάν τις παῖδας θη-
λείας καταλίπῃ, δι' ἀδελφῶν τε καὶ ἀδελφιδῶν ἐπανιόν, 925
ἔμπροσθε μὲν τῶν ἀῤῥένων, ὕστερον δὲ θηλειῶν ἑνὶ
γένει. τὴν δὲ τοῦ τῶν γάμων χρόνου συμμετρίαν τε καὶ
ἀμετρίαν ὁ δικαστὴς σκοπῶν κρινέτω, γυμνοὺς μὲν τοὺς
ἄῤῥενας, γυμνὰς δὲ ὀμφαλοῦ μέχρι θεώμενος τὰς θηλείας·
ἐὰν δὲ τοῖς οἰκείοις ἀπορία ξυγγενῶν ᾖ, μέχρι μὲν ἀδελ-
φοῦ υἱιδῶν, μέχρι δὲ πάππου παίδων ὡσαύτως, τῶν
ἄλλων ὅντιν' ἂν ἡ παῖς μετ' ἐπιτρόπων αἱρῆται τῶν πο-
λιτῶν ἑκούσιον ἑκουσία, κληρονόμος γιγνέσθω τοῦ τελευ- B
τήσαντος καὶ τῆς θυγατρὸς νυμφίος. ἔτι δὲ πολλὰ πολ-
λῶν καὶ πλείων ἀπορία τῶν τοιούτων γίγνοιτ' ἂν ἔστιν
ὅτε ἐν αὐτῇ τῇ πόλει· ἂν οὖν δή τις ἀπορουμένη τῶν
αὐτόθεν ὁρᾷ τινὰ εἰς ἀποικίαν ἀπεσταλμένον, ᾖ δὲ κατὰ
νοῦν αὐτῇ κληρονόμον ἐκεῖνον γίγνεσθαι τῶν τοῦ πατρός,
ἐὰν μὲν ξυγγενὴς ᾖ, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ νόμου ἐπὶ τὸν
κλῆρον πορευέσθω, ἐὰν δὲ ἐκτὸς γένους, τῶν ἐν τῇ πόλει 254
ὄντων ἔξω τῆς συγγενείας, κύριος ἔστω κατὰ τὴν τῶν C
ἐπιτρόπων καὶ τῆς παιδὸς τοῦ τελευτήσαντος αἵρεσιν γῆμαι
καὶ τὸν κλῆρον ἐπανελθὼν οἴκαδε λαβεῖν τοῦ μὴ διαθε-
μένου. ἄπαις δὲ ἀῤῥένων τε καὶ θηλειῶν τὸ παράπαν
ὃς ἂν μὴ διαθέμενος τελευτᾷ, τὰ μὲν ἄλλα περὶ τοῦ τοι-
ούτου κατὰ τὸν ἔμπροσθεν ἐχέτω νόμον, θήλεια δὲ καὶ
ἄῤῥην, οἷον ξύννομοι, ἴτωσαν ἐκ τοῦ γένους εἰς τὸν ἐξη-
ρημωμένον ἑκάστοτε οἶκον, ὧν ὁ κλῆρος γιγνέσθω κυρίως,

---

12. θέλῃ ab. — 24. κληρονόμον c. — 27. αὐτῷ Baiterus: αὑτῷ abc. — 32. υἱὸν αὐτὸν] Δία ὁμόγνιον Winckelmannus, coll. 881 D.

6. θέντι γρ. Ω. — 7. τὰ] τὼ ab — 11. κλέπτων V, ἐκλέγων βλέπων Winckelmannus. — 15. τοῦ] τοῦ δὲ ΑΞΩr. — 21. δὲ καὶ τὸ a. — 24. ἔμπροσθεν ac. — ἑνὶ] ἐν ἑνὶ Astius. — 28. τῶν οἰκείων Astius, ἐν τοῖς οἰκείοις Winckel-
ων
mannus. — 29. πάππου Ω, πάππων r, πάππουων v, παππῴων Winckelmannus, coll. Lach. 179 A. — 32. πολλὰ] πολλῇ Astius, πολλαὶ Winckelmannus. — 33. πλείων ἀπορία τῶν τοιούτων ΑΩvfr: ἀπορία τῶν τοιούτων πλείων abc.

D ἀδελφὴ μὲν πρῶτον, ἀδελφοῦ δὲ θυγάτηρ δευτέρα, τρίτη
δὲ ἔκγονος ἀδελφῆς, τετάρτη δὲ πατρὸς ἀδελφή, καὶ
πέμπτη πατρὸς ἀδελφοῦ παῖς, ἕκτη δὲ ἀδελφῆς πατρὸς
ἂν εἴη παῖς· συνοικίζειν δὲ ταύτας ἐκείνοις κατ' ἀγχι-
στείαν καὶ θέμιν, ὡς ἔμπροσθεν ἐνομοθετήσαμεν. μὴ δὴ
λανθανέτω τὸ τῶν τοιούτων νόμων ἡμᾶς βάρος, ὡς χα-
λεπῶς ἔστιν ὅτε προστάττει τῷ τοῦ τελευτήσαντος κατὰ
γένος οἰκείῳ γαμεῖν τὴν ξυγγενῆ, μὴ δοκεῖ δὲ σκοπεῖν ἃ
E μυρία ἐν ἀνθρώποις ἐμπόδια γίγνεται τοῖς τοιούτοις ἐπι-
τάγμασι τοῦ μήτινα ἐθέλειν πείθεσθαι, πρότερον δὲ ὁστι-
νας ὁτιοῦν ἂν βουληθῆναι παθεῖν, ὁπόταν ἢ σωμάτων
νοσήματα καὶ πηρώσεις ἢ διανοίας ἔν τισι τῶν ἐπιταττο-
μένων γαμεῖν ἢ γαμεῖσθαι γίγνηται. τούτων δὴ μηδὲν
255 φροντίζειν τάχ' ἂν ὁ νομοθέτης δόξειέ τισιν, οὐκ ὀρθῶς
δοκοῦν. ἔστω τοίνυν εἰρημένον ὑπέρ τε νομοθέτου καὶ
ὑπὲρ νομοθετουμένου σχεδὸν οἷον κοινὸν προοίμιον, συγ-
γνώμην μὲν τῷ νομοθέτῃ τοὺς ἐπιταττομένους δεόμενον
ἔχειν, ὅτι τῶν κοινῶν ἐπιμελούμενος οὐκ ἄν ποτε δύναιτο
διοικεῖν ἅμα καὶ τὰς ἰδίας ἑκάστῳ γιγνομένας ξυμφοράς,
926 ξυγγνώμην δ' αὖ καὶ τοῖς νομοθετουμένοις, ὡς τὰ τοῦ
νομοθετοῦντος εἰκότως ἐνίοτε οὐ δύνανται προστάγματα
τελεῖν, ἃ μὴ γιγνώσκων προστάττει.

ΚΛ. Τί δή τις οὖν, ὦ ξένε, δρῶν πρὸς τὰ τοιαῦτα
ἐμμετρώτατος ἂν εἴη;

ΑΘ. Διαιτητάς, ὦ Κλεινία, τοῖς τοιούτοις νόμοις καὶ
νομοθετουμένοις ἀναγκαῖον αἱρεῖσθαι.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Ἔστιν ὅτε πλουσίου πατρὸς ἀδελφιδοῦς τὴν τοῦ
B θείου θυγατέρα ἑκὼν οὐκ ἂν ἐθέλοι λαμβάνειν, τρυφῶν
καὶ ἐπὶ μείζοσι γάμοις τὴν διάνοιαν ἐπέχων· ἔστι δ' ὅτε
καὶ ξυμφορὰν τὴν μεγίστην τοῦ νομοθέτου προστάττοντος
ἀπειθεῖν ἀναγκάζοιτ' ἂν τῷ νόμῳ, μαινόμενα κηδεύματα
ἀναγκάζοντος λαμβάνειν ἢ δεινὰς ἄλλας σωμάτων ἢ ψυ-
χῶν ξυμφοράς, ἃς ἀβίωτον ζῆν κεκτημένῳ. ὁ δὴ νῦν
256 λόγος ἡμῖν περὶ τούτων ὅδε νόμος κείσθω· Ἐάν τινες
ἄρα περὶ διαθήκης ἐγκαλῶσι τοῖς κειμένοις νόμοις, περί
C τε ἄλλων ὡντινωνοῦν καὶ δὴ καὶ περὶ γάμων, ἦ μὴν πα-
ρόντα καὶ ζῶντα αὐτὸν τὸν νομοθέτην μήποτ' ἂν ἀναγ-
κάσαι πράττειν οὕτω, μηδὲ γῆμαι μηδὲ γήμασθαι τοὺς
νῦν ἀναγκαζομένους ἑκάτερα δρᾶν, ὁ δέ τις τῶν οἰκείων
ἤ τις ἐπίτροπος φῇ διαιτητὰς φάναι καὶ πατέρας τοὺς
πεντεκαίδεκα τῶν νομοφυλάκων καταλιπεῖν τοῖς ὀρφανοῖς
καὶ ὀρφαναῖς τὸν νομοθέτην· πρὸς οὓς ἐπανιόντες δια-
D δικαζέσθων οἱ περί τινος τῶν τοιούτων ἀμφισβητοῦντες,
κύρια τελοῦντες τὰ τούτων δόγματα. ἂν δέ τῳ μείζων
δύναμις ἐπανατίθεσθαι δοκῇ τοῖς νομοφύλαξιν, εἰς τὸ
τῶν ἐκκρίτων δικαστῶν δικαστήριον εἰσάγων αὐτοὺς δια-
δικαζέσθω περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων· τῷ δὲ ἡττηθέντι
παρὰ τοῦ νομοθέτου ψόγος καὶ ὄνειδος κείσθω, πολλῶν
χρημάτων νοῦν κεκτημένῳ ζημία βαρυτέρα. Νῦν δὴ τοῖς
ὀρφανοῖς παισὶ γένεσις οἷον δευτέρα τις γίγνοιτ' ἄν.
μετὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἑκάστοις εἴρηνται τροφαὶ καὶ E
παιδεύσεις· μετὰ δὲ τὴν δευτέραν, ἔρημον πατέρων γε-
νομένην, μηχανᾶσθαι δεῖ τίνα τρόπον ἡ τῆς ὀρφανίας
τύχη τοῖς γενομένοις ὀρφανοῖς ὡς ἥκιστα ἔλεον ἕξει τῆς
συμφορᾶς. πρῶτον μὲν δὴ φαμὲν νομοθετεῖν αὐτοῖς τοὺς
νομοφύλακας ἀντὶ γεννητόρων πατέρας οὐ χείρους, καὶ
δὴ καὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὡς οἰκείων ἐπιμελεῖσθαι 257
προστάττομεν ἐμμελῆ, τούτοις τε αὐτοῖς περὶ τροφῆς
ὀρφανῶν προοιμιασάμενοι καὶ τοῖς ἐπιτρόποις. εἰς τινα
γάρ οὖν μοι καιρὸν φαινόμεθα τοὺς ἔμπροσθεν λόγους
διεξελθεῖν, ὡς ἄρα αἱ τῶν τελευτησάντων ψυχαὶ δύναμιν 927
ἔχουσί τινα τελευτήσασαι, ᾗ τῶν κατ' ἀνθρώπους πραγ-
μάτων ἐπιμελοῦνται. ταῦτα δὲ ἀληθεῖς μέν, μακροὶ δ'
εἰσὶ περιέχοντες λόγοι. πιστεύειν δὲ ταῖς ἄλλαις φήμαις
χρεὼν περὶ τὰ τοιαῦτα, οὕτω πολλαῖσι καὶ σφόδρα πα-
λαιαῖς οὔσαις· πιστεύειν δ' αὖ καὶ τοῖς νομοθετοῦσι ταῦθ'
οὕτως ἔχειν, ἄνπερ μὴ παντάπασιν ἄφρονες φαίνωνται.
ταύτῃ δὲ εἰ ταῦτ' ἐστὶ κατὰ φύσιν, πρῶτον μὲν τοὺς
ἄνω θεοὺς φοβείσθων, οἳ τῶν ὀρφανῶν τῆς ἐρημίας αἰσθή-
σεις ἔχουσιν, εἶτα τὰς τῶν κεκμηκότων ψυχάς, αἷς ἐστὶν B
ἐν τῇ φύσει τῶν αὑτῶν ἐκγόνων κήδεσθαι διαφερόντως
καὶ τιμῶσί τε αὐτοὺς εὐμενεῖς εἶναι καὶ ἀτιμάζουσι δυσ-
μενεῖς, ἔτι δὲ τὰς τῶν ζώντων μέν, ἐν γήρᾳ δὲ ὄντων 681
καὶ ἐν μεγίσταις τιμαῖς, ὅπουπερ πόλις εὐνομοῦσα εὐδαι-
μονεῖ, τούτους οἱ παῖδες παίδων φιλοστοργοῦντες ζῶσι
μεθ' ἡδονῆς· καὶ τὰ περὶ ταῦτα ὀξὺ μὲν ἀκούουσι, βλέ-
πουσί τε ὀξύ, τοῖς τε περὶ αὐτὰ δικαίοις εὐμενεῖς εἰσί, C
νεμεσῶσί τε μάλιστα αὖ τοῖς εἰς ὀρφανὰ καὶ ἔρημα ὑβρί- 258
ζουσι, παρακαταθήκην εἶναι μεγίστην ἡγούμενοι καὶ ἱερω-
τάτην. οἷς ἐπίτροπον καὶ ἄρχοντα πᾶσι δεῖ τὸν νοῦν, ᾧ
καὶ βραχὺς ἐνείη, προσέχοντα, καὶ εὐλαβούμενον περὶ
τροφήν τε καὶ παιδείαν ὀρφανῶν, ὡς ἔρανον εἰσφέροντα
ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς αὑτοῦ, κατὰ δύναμιν πάντως πᾶσαν
εὐεργετεῖν. ὁ μὲν δὴ πεισθεὶς τῷ πρὸ τοῦ νόμου μύθῳ
καὶ μηδὲν εἰς ὀρφανὸν ὑβρίσας οὐκ εἴσεται ἐναργῶς τὴν D
περὶ τὰ τοιαῦτα ὀργὴν νομοθέτου, ὁ δὲ ἀπειθὴς καί τινα
πατρὸς ἢ μητρὸς ἔρημον ἀδικῶν διπλῆν τινέτω πᾶσαν
τὴν βλάβην ἢ περὶ τὸν ἀμφιθαλῆ γενόμενος κακός. τὴν
δὲ ἄλλην νομοθεσίαν ἐπιτρόποισί τε περὶ ὀρφανοὺς ἄρ-
χουσί τε περὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐπιτρόπων, εἰ μὲν δὴ
παραδείγματά τε τροφῆς παίδων ἐλευθέρων ἐκέκτηντο αὐ-

3. πατρὸς ἀδελφῆς a. — 9. ἐν om. γρ. Ω. — ἐπιτάγμασιν ab. — 11. ἢ ante σωμάτων om. a. — 24. ἐμμετρότατος ac. — 28. τοῦ om. a. — 38. τὸν om. a.

13. ἐμμελῆ] ἐν μελέτῃ ab. — 19. δὲ ΑΞΩefr: τε abc. — 25. Inter verba ἔχουσιν et εἶτα interponenda esse sequentia (v. 31.) καὶ τὰ περὶ ταῦτα ὀξὺ μὲν ἀκούουσι - - - ἱερωτάτην (quae nonnisi ad deos referri possunt), egregie vidit Desiderius Heraldus de rer. iudic. auctor. II. 5. §. 4. Ast. — 33. αὖ τοῖς Astius: αὐτοῖς abc. — 45. ἐπιτρόπων. εἰ a, probante Winckelmanno. — μὲν δὴ] μὴ δὴ Grovius. Malim μὲν μή. Bait. — 46. παραδείγματά Ω: παράδειγμά abc.

τοὶ τρέφοντες τοὺς αὑτῶν καὶ τῶν οἰκείων χρημάτων
E ἐπιμελούμενοι, ἔτι δὲ νόμους περὶ αὐτῶν τούτων μετρίως
διειρημένους εἶχον, εἶχέ τινα λόγον ἂν ἐπιτροπικούς τινας
νόμους, ὡς ὄντας ἰδίᾳ διαφέροντας πολύ, τιθέναι, ποι-
κίλλοντας ἐπιτηδεύμασιν ἰδίοις τὸν τῶν ὀρφανῶν βίον
παρὰ τὸν τῶν μή· νῦν δὲ εἰς μὲν τὰ τοιαῦτα ξύμπαντα
259 οὐ πολὺ διαφέρον ἡ παρ' ἡμῖν ὀρφανία κέκτηται τῆς πα-
τρονομικῆς, τιμαῖς δὲ καὶ ἀτιμίαις ἅμα καὶ ἐπιμελείαισιν
928 οὐδαμῶς ἐξισοῦσθαι φιλεῖ. διὸ δὴ περὶ τοῦτο αὐτὸ τὴν
ὀρφανῶν πέρι νομοθεσίαν παραμυθούμενός τε καὶ ἀπει-
λῶν ὁ νόμος ἐσπούδακεν. ἔτι δ' ἀπειλή τις ἂν τοιάδε
εἴη μάλα ἔγκαιρος· Ὃς ἂν θῆλυν εἴτε ἄῤῥενα ἐπιτροπεύῃ,
καὶ ὃς ἂν ἐπιτρόπου φύλαξ τῶν νομοφυλάκων καταστὰς
ἐπιμελῆται, μὴ χεῖρον ἀγαπάτω τῶν αὐτοῦ τέκνων τὸν
τῆς ὀρφανικῆς μετειληφότα τύχης, μηδὲ τῶν οἰκείων τῶν
τοῦ τρεφομένου χεῖρον χρημάτων ἐπιμελείσθω, βέλτιον
B δὲ ἢ τῶν αὐτοῦ κατὰ προθυμίαν. ἕνα δὲ τοῦτον νόμον
ἔχων ὀρφανῶν πέρι πᾶς ἐπιτροπευέτω· ἐὰν δὲ ἄλλως τις
περὶ τὰ τοιαῦτα πράττῃ παρὰ τὸν νόμον τόνδε, ὁ μὲν
ἄρχων ζημιούτω τὸν ἐπίτροπον, ὁ δὲ ἐπίτροπος τὸν ἄρ-
χοντα εἰς τὸ τῶν ἐκκρίτων δικαστήριον εἰσάγων ζημιούτω
τῷ δόξαντι τιμήματι τῷ δικαστηρίῳ διπλῇ. ἐὰν δ' ἐπί-
τροπος ἀμελεῖν ἢ κακουργεῖν δοκῇ τοῖς οἰκείοις ἢ καὶ
τῶν ἄλλων τινὶ πολιτῶν, εἰς ταὐτὸν ἀγέτω δικαστήριον·
C ὅ τι δ' ἂν ὄφλῃ, τετραπλασίαν μὲν τούτου τίνειν, γι-
γνέσθω δὲ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ παιδός, τὸ δ' ἥμισυ τοῦ
καταδικασαμένου τὴν δίκην. ἅμα δ' ἂν ἡβήσῃ τις τῶν
260 ὀρφανῶν, ἐὰν ἡγῆται κακῶς ἐπιτροπευθῆναι, μέχρι πέντε
ἐτῶν ἐξηκούσης τῆς ἐπιτροπῆς ἔστω δίκην λαχεῖν ἐπιτρο-
πίας· ἐὰν δέ τις ὄφλῃ τῶν ἐπιτρόπων, τιμάτω τὸ δικαστή-
ριον ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτίνειν, ἐὰν δὲ δὴ τῶν ἀρχόν-
των, ἀμελείᾳ μὲν δόξας κακῶσαι τὸν ὀρφανόν, ὅ τι χρὴ
D τίνειν αὐτὸν τῷ παιδί, τιμάτω τὸ δικαστήριον, ἐὰν δὲ
ἀδικίᾳ, πρὸς τῷ τιμήματι τῆς ἀρχῆς τῶν νομοφυλάκων
ἀφιστάσθω, τὸ δὲ κοινὸν τῆς πόλεως ἕτερον νομοφύλακα
ἀντὶ τούτου καθιστάτω τῇ χώρᾳ καὶ τῇ πόλει. Διαφο-
ραὶ πατέρων τε πρὸς αὑτῶν παῖδας γίγνονται καὶ παίδων
πρὸς γεννήτας μείζους ἢ χρεών, ἐν αἷς οἵ τε πατέρες
ἡγοῖντ' ἂν δεῖν τὸν νομοθέτην νομοθετεῖν ἐξεῖναί σφισιν
ἐὰν βούλωνται τὸν υἱὸν ὑπὸ κήρυκος ἐναντίον ἁπάντων
E ἀπειπεῖν υἱὸν κατὰ νόμον μηκέτ' εἶναι, υἱεῖς τ' αὖ σφίσι
πατέρας ὑπὸ νόσων ἢ γήρως διατιθεμένους αἰσχρῶς ἐξεῖ-
ναι παρανοίας γράφεσθαι. ταῦτα δὲ ὄντως ἐν παγκάκων
ἤθεσιν ἀνθρώπων γίγνεσθαι φιλεῖ, ἐπεὶ ἡμίσεών γε ὄν-
των τῶν κακῶν, οἷον μὴ κακοῦ μὲν πατρός, υἱέος δέ,
ἢ τοὐναντίον, οὐ γίγνονται ξυμφοραὶ τηλικαύτης ἔχθρας
ἔκγονοι. ἐν μὲν οὖν ἄλλῃ πολιτείᾳ παῖς ἀποκεκηρυγμένος
261 οὐκ ἂν ἐξ ἀνάγκης ἄπολις εἴη, ταύτης δέ, ἧς οἵδε οἱ

νόμοι ἔσονται, ἀναγκαίως ἔχει εἰς ἄλλην χώραν ἐξοικίζε-
σθαι τὸν ἀπάτορα· πρὸς γὰρ τοῖς τετταράκοντα καὶ πεν- 929
τακισχιλίοις οἴκοις οὐκ ἔστιν ἕνα προσγενέσθαι. διὸ δὴ δεῖ
τὸν ταῦτα πεισόμενον ἐν δίκῃ μὴ ὑπὸ ἑνὸς πατρός, ὑπὸ
δὲ τοῦ γένους ἀποῤῥηθῆναι παντός. ποιεῖν δὲ χρὴ τῶν
τοιούτων πέρι κατὰ νόμον τοιόνδε τινά· Ὃν ἂν θυμὸς
ἐπίῃ μηδαμῶς εὐτυχής, εἴτ' οὖν ἐν δίκῃ εἴτε καὶ μή, ὃν
ἔτεκέ τε καὶ ἐξεθρέψατο, τοῦτον ἐπιθυμεῖν ἀπαλλάξαι
τῆς αὑτοῦ ξυγγενείας, μὴ φαύλως οὕτως ἐξέστω μηδ'
εὐθὺς τοῦτο δρᾶν, πρῶτον δὲ συλλεξάτω τοὺς αὑτοῦ ξυγ- B
γενεῖς μέχρι ἀνεψιῶν καὶ τοὺς τοῦ υἱέος ὡσαύτως τοὺς
πρὸς μητρός, κατηγορείτω δὲ ἐν τούτοις, διδάσκων ὡς
ἄξιος ἅπασιν ἐκ τοῦ γένους ἐκκεκηρῦχθαι, δότω δὲ καὶ
τῷ υἱεῖ λόγους τοὺς ἴσους, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι τούτων οὐ-
δὲν πάσχειν. καὶ ἐὰν μὲν πείθῃ ὁ πατὴρ καὶ συμψήφους
λάβῃ πάντων τῶν ξυγγενῶν ὑπὲρ ἥμισυ, πλὴν πατρὸς
διαψηφιζομένου καὶ μητρὸς καὶ τοῦ φεύγοντος, τῶν δὲ
ἄλλων ὁπόσοιπερ ἂν ὦσι γυναικῶν εἴτε ἀνδρῶν τέλειοι, C
ταύτῃ μὲν καὶ κατὰ ταῦτα ἐξέστω τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν
ἀποκηρύττειν, ἄλλως δὲ μηδαμῶς. τὸν δ' ἀποκηρυχθέντα
ἐάν τις τῶν πολιτῶν υἱὸν βούληται θέσθαι, μηδεὶς νόμος
ἀπειργέτω ποιεῖσθαι· τὰ γὰρ τῶν νέων ἤθη πολλὰς μετα- 262
βολὰς ἐν τῷ βίῳ μεταβάλλειν ἑκάστοτε πέφυκεν. ἀποκη-
ρυχθέντα δὲ ἄν τις δέκα ἐτῶν μὴ ἐπιθυμήσῃ θετὸν υἱὸν
ποιήσασθαι, τοὺς τῶν ἐπιγόνων ἐπιμελητὰς τῶν εἰς τὴν D
ἀποικίαν ἐπιμελεῖσθαι καὶ τούτων, ὅπως ἂν μετάσχωσι
τῆς αὐτῆς ἀποικίας ἐμμελῶς. ἐὰν δέ τίς τινα νόσος ἢ
γῆρας ἢ καὶ τρόπων χαλεπότης ἢ καὶ ξύμπαντα ταῦτα
ἔκφρονα ἀπεργάζηται διαφερόντως τῶν πολλῶν, καὶ λαν-
θάνῃ τοὺς ἄλλους πλὴν τῶν συνδιαιτωμένων, οἰκοφθορῇ 662
δὲ ὡς ὢν τῶν αὑτοῦ κύριος, ὁ δὲ υἱὸς ἀπορῇ καὶ ὀκνῇ
τὴν τῆς παρανοίας γράφεσθαι δίκην, νόμος αὐτῷ κείσθω
πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς πρεσβυτάτους τῶν νομοφυλάκων E
ἐλθόντα διηγήσασθαι τὴν τοῦ πατρὸς ξυμφοράν, οἱ δὲ
κατιδόντες ἱκανῶς ξυμβουλευόντων ἐάν τε δέῃ γράφεσθαι
καὶ ἐὰν μὴ τὴν γραφήν, ἐὰν δὲ ξυμβουλεύσωσι, γιγνέ-
σθωσαν τῷ γραφομένῳ μάρτυρες ἅμα καὶ ξύνδικοι. ὁ δὲ
ὄφλων τοῦ λοιποῦ χρόνου ἄκυρος ἔστω τῶν αὑτοῦ καὶ
τὸ σμικρότατον διατίθεσθαι, καθάπερ παῖς δὲ οἰκείτω
τὸν ἐπίλοιπον βίον. ἐὰν δὲ ἀνὴρ καὶ γυνὴ μηδαμῇ ξυμ-
φέρωνται τρόπων δυστυχίᾳ χρώμενοι, δέκα μὲν ἄνδρας
τῶν νομοφυλάκων ἐπιμελεῖσθαι τῶν τοιούτων ἀεὶ χρεὼν 263
τοὺς μέσους, δέκα δὲ τῶν περὶ γάμους γυναικῶν ὡσαύ- 930
τως· καὶ ἐὰν μὲν δὴ ξυναλλάττειν δύνωνται, ταῦτ' ἔστω
κύρια, ἐὰν δ' αἱ ψυχαὶ κυμαίνωσι μειζόνως αὐτῶν, ζητεῖν
κατὰ δύναμιν οἵτινες ἑκατέρῳ ξυνοικήσουσιν. εἰκὸς δὲ εἶναι
τοὺς τοιούτους μὴ πραέσιν ἤθεσι κεκραμένους· βαθύτερα
δὴ τούτοις καὶ πραότερα τρόπων ἤθη ξύννομα πειρᾶσθαι

3. διῃρημένους ab. — 25. τούτων Stallbaumii operae.

3. δεῖ δὴ a. — 11. μέχρις a. — 12. ἐν om. ΞΩυfr. — 16. ὑπερήμισυ a. — 17. Fort. διαψηφιζομένων. Bait. — δὲ Astius: τε abc. — 36. ξυμβουλεύωσι a. — 46. ξυνοίσουσιν ΔΩυfr, ξυνάσουσιν Winckelmannus. — 47. κεχρημένους Ξυfr et (adscripto κεκραμένους) ΔΩ.

προσαρμόττειν. καὶ ὅσοι μὲν ἂν ἄπαιδες αὐτῶν ἢ ὀλιγό-
παιδες ὄντες διαφέρωνται, καὶ παίδων ἕνεκα τὴν συνοί-
B κησιν ποιεῖσθαι· ὅσοι δ' ἂν ἱκανῶν ὄντων παίδων, τῆς
συγκαταγηράσεως ἕνεκα καὶ ἐπιμελείας ἀλλήλων τὴν διά-
ζευξίν τε καὶ σύζευξιν ποιεῖσθαι χρεών. ἐὰν δὲ τελευτᾷ
γυνὴ καταλείπουσα παῖδας θηλείας τε καὶ ἄῤῥενας, συμ-
βουλευτικὸς ἂν εἴη νόμος ὁ τιθέμενος, οὐκ ἀναγκαστικός,
τρέφειν τοὺς ὄντας παῖδας μὴ μητρυιὰν ἐπαγόμενον· μὴ
δὲ ὄντων ἐξ ἀνάγκης γαμεῖν, μέχριπερ ἂν ἱκανοὺς γεννήσῃ
C παῖδας τῷ τε οἴκῳ καὶ τῇ πόλει. ἢν δὲ ὁ ἀνὴρ ἀποθάνῃ
παῖδας ἱκανοὺς λιπών, ἡ μήτηρ τῶν παίδων αὐτοῦ μέ-
νουσα τρεφέτω· νεωτέρα δ' ἂν δοκῇ τοῦ δέοντος εἶναι
πρὸς τὸ ζῆν αὖ ὑγιαίνουσα ἄνανδρος, οἱ προσήκοντες
264 πρὸς τὰς τῶν γάμων ἐπιμελουμένας γυναῖκας κοινούμενοι
τὸ δοκοῦν αὐτοῖς τε καὶ ἐκείναις περὶ τῶν τοιούτων ποι-
ούντων· ἐὰν δὲ ἐνδεεῖς τέκνων ὦσι, καὶ παίδων ἕνεκα·
D παίδων δὲ ἱκανότης ἀκριβὴς ἄῤῥην καὶ θήλεια ἔστω τῷ
νόμῳ. Ὅταν δὲ ὁμολογῆται μὲν τὸ γενόμενον εἶναι τῶν
ποιουμένων ἔκγονον, δέηται δὲ κρίσεως τίνι τὸ γεννηθὲν
ἕπεσθαι χρεών, δούλη μὲν ἐὰν συμμίξῃ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ
ἢ ἀπελευθέρῳ, πάντως τοῦ δεσπότου ἔστω τῆς δούλης
τὸ γεννώμενον· ἐὰν δέ τις ἐλευθέρα δούλῳ συγγίγνηται,
τοῦ δεσπότου ἔστω τὸ γιγνόμενον τοῦ δούλου· ἐὰν δ' ἐξ
αὑτοῦ δούλης ἢ ἐκ δούλου ἑαυτῆς, καὶ περιφανὲς τοῦτ'
ᾖ, τὸ μὲν τῆς γυναικὸς αἱ γυναῖκες εἰς ἄλλην χώραν ἐκ-
E πεμπόντων σὺν τῷ πατρί, τὸ δὲ τοῦ ἀνδρὸς οἱ νομοφύ-
λακες σὺν τῇ γεννησάσῃ. Γονέων δὲ ἀμελεῖν οὔτε θεὸς
οὔτε ἄνθρωπος νοῦν ἔχων ξύμβουλός ποτε γένοιτ' ἂν οὐ-
δεὶς οὐδενί. φρονῆσαι δὲ χρὴ περὶ θεῶν θεραπείας τοιόνδε
προοίμιον ἂν γενόμενον, εἰς τὰς τῶν γεννησάντων τιμάς
τε καὶ ἀτιμίας ὀρθῶς συντεταγμένον· Νόμοι περὶ θεοὺς
ἀρχαῖοι κεῖνται παρὰ πᾶσι διχῇ. τοὺς μὲν γὰρ τῶν θεῶν
931 ὁρῶντες σαφῶς τιμῶμεν, τῶν δ' εἰκόνας ἀγάλματα ἱδρυ-
265 σάμενοι, οὓς ἡμῖν ἀγάλλουσι καίπερ ἀψύχους ὄντας ἐκεί-
νους ἡγούμεθα τοὺς ἐμψύχους θεοὺς πολλὴν διὰ ταῦτ'
εὔνοιαν καὶ χάριν ἔχειν. πατὴρ οὖν ὅτῳ καὶ μήτηρ ἢ
τούτων πατέρες ἢ μητέρες ἐν οἰκίᾳ κεῖνται κειμήλιοι ἀπει-
ρηκότες γήρᾳ, μηδεὶς διανοηθήτω ποτὲ ἄγαλμα αὐτῷ,
τοιοῦτον ἐφέστιον ἵδρυμα ἐν οἰκίᾳ ἔχων, μᾶλλον κύριον
ἔσεσθαι, ἐὰν δὴ κατὰ τρόπον γε ὀρθῶς αὐτὸ θεραπεύῃ
ὁ κεκτημένος.

B ΚΛ. Τίνα δὴ τὴν ὀρθότητα εἶναι φράζεις;

ΑΘ. Ἐγὼ ἐρῶ· καὶ γὰρ οὖν ἄξιον, ὦ φίλοι, ἀκού-
ειν τά γε δὴ τοιαῦτα.

ΚΛ. Λέγε μόνον.

ΑΘ. Οἰδίπους, φαμέν, ἀτιμασθεὶς ἐπεύξατο τοῖς αὑ-
τοῦ τέκνοις ἃ δὴ καὶ πᾶς ὑμνεῖ τέλεα καὶ ἐπήκοα γενέσθαι
παρὰ θεῶν, Ἀμύντορά τε Φοίνικι τῷ ἑαυτοῦ ἐπαράσασθαι
παιδὶ θυμωθέντα καὶ Ἱππολύτῳ Θησέα καὶ ἑτέρους ἄλλοις
μυρίους μυρίοις, ὧν γέγονε σαφὲς ἐπηκόους εἶναι γονεῦσι
πρὸς τέκνα θεούς· ἀραῖος γὰρ γονεὺς ἐκγόνοις ὡς οὐδεὶς C
ἕτερος ἄλλοις, δικαιότατα. μὴ δή τις ἀτιμαζομένῳ μὲν
διαφερόντως πατρὶ πρὸς παίδων καὶ μητρὶ θεὸν ἐπήκοον
εὐχαῖς ἡγείσθω γίγνεσθαι κατὰ φύσιν· τιμωμένῳ δὲ ἄρα
καὶ περιχαρεῖ σφόδρα γενομένῳ, καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα
εὐχαῖς λιπαρῶς εἰς ἀγαθὰ τοῖς παισὶ παρακαλοῦντος 266
θεούς, οὐκ ἄρα τὰ τοιαῦτα ἀκούειν ἐξ ἴσου καὶ νέμειν
ἡμῖν αὐτοὺς ἡγησόμεθα; ἀλλ' οὐκ ἄν ποτε δίκαιοι νομεῖς
εἶεν ἀγαθῶν, ὃ δή φαμεν ἥκιστα θεοῖς εἶναι πρέπον. D

ΚΛ. Πολύ γε.

ΑΘ. Οὐκοῦν διανοηθῶμεν ὃ σμικρῷ πρότερον εἴπο-
μεν, ὡς οὐδὲν πρὸς θεῶν τιμιώτερον ἄγαλμ' ἂν κτησαί-
μεθα πατρὸς καὶ προπάτορος παρειμένων γήρᾳ καὶ μητέ-
ρων τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐχουσῶν, οὓς ὅταν ἀγάλλῃ τις
τιμαῖς, γέγηθεν ὁ θεός· οὐ γὰρ ἂν ἐπήκοος ἦν αὐτῶν.
θαυμαστὸν γὰρ δή που τὸ προγόνων ἵδρυμα ἡμῖν ἐστί,
διαφερόντως τῶν ἀψύχων· τὰ μὲν γὰρ θεραπευόμενα E
ὑφ' ἡμῶν, ὅσα ἔμψυχα, ξυνεύχεται ἑκάστοτε, καὶ ἀτιμα-
ζόμενα τἀναντία, τὰ δ' οὐδέτερα, ὥστε ἂν ὀρθῶς τις
χρῆται πατρὶ καὶ προπάτορι καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις,
πάντων πρὸς θεοφιλῆ μοῖραν κυριώτατα ἀγαλμάτων ἂν
κεκτῇτο.

ΚΛ. Κάλλιστ' εἶπες.

ΑΘ. Πᾶς δὴ νοῦν ἔχων φοβεῖται καὶ τιμᾷ γονέων
εὐχάς, εἰδὼς πολλοῖς καὶ πολλάκις ἐπιτελεῖς γενομένας. 267
τούτων οὖν οὕτω φύσει διατεταγμένων τοῖς μὲν ἀγαθοῖς 932
ἕρμαιον πρόγονοι γηραιοί, ζῶντες μέχρι τῶν ἐσχάτων τοῦ
βίου, καὶ ἀπόντες νέοις σφόδρα ποθεινοί, τοῖς δὲ κακοῖς 683
εὖ μάλα φοβεροί. πᾶς δὴ τιμάτω πάσαις τιμαῖς ταῖς ἐννό-
μοις τοὺς αὑτοῦ γεννήτορας τοῖς νῦν πεισθεὶς λόγοις· εἰ
δ' οὖν τινὰ κατέχοι φήμη κωφὴ τῶν τοιούτων προοιμίων,
νόμος ὅδε ἐπὶ τούτοις ὀρθῶς κείμενος ἂν εἴη· Ἐάν τις
ἐν τῇδε τῇ πόλει γονέων ἀμελέστερον ἔχῃ τοῦ δέοντος,
καὶ μὴ τῶν υἱέων καὶ πάντων τῶν ἐκγόνων αὑτοῦ καὶ B
ἑαυτοῦ μειζόνως εἰς ἅπαντα ἐπιτρέπων καὶ ἀποπληρῶν
ἢ τὰς βουλήσεις, ἐξαγγελλέτω μὲν ὁ πάσχων τι τοιοῦτον,
εἴτε αὐτὸς εἴτε τινὰ πέμπων, πρὸς τρεῖς μὲν τῶν νομο-
φυλάκων τοὺς πρεσβυτάτους, τρεῖς δ' αὖ τῶν περὶ γά-

---

2. τὴν] καινὴν Winckelmannus, ἄλλην Orellius. — 6. καταλιποῦσα ab. — 18. γενόμενον ΑΞΩυfr: γεννώμενον abc. — 19. προσποιουμένων Astius, ὀκνιομένων vel ἀποποιουμένων Winckelmannus. — 38. αὐτῷ Baiterus: αὐτῶν a, αὑτῷ bc. — 39. ἵδρυμα] οἴκημα a.

4. Ἀμύντορά τε Φοίνικι] Hom. Iliad. ι, 447 sqq. — ἐπαράσασθαι fr et corr. Ω: ἐπαρᾶσθαι abc. — 7. ἀραῖος] βλαβερὸς a. [βαρὺς γὰρ ἀραῖος γονεὺς Winckelmannus, coll. Soph. Trach. 1202.] — 10. εὐχαῖς r et γρ. Ω: ἐν εὐχαῖς abc. — 14. ἡμῖν] τιμὴν Winckelmannus. — νομῆς Bekkerus. — 20. δύναμιν] ἀδυναμίαν Winckelmannus. — τὶς, τιμαῖς γέγηθεν a. — 28. κέκτητο ab. (Malim κεκτῇτο. Bekk.) — 34. ἀπόντες νέοις Winckelmannus (coll. Lys. 215 B.): ἀπιόντες νέοι abc. — 40. υἱῶν a. — αὑτοῦ] Ante Stephanum legebatur αὐτῶν, quod malim. Bait. — 41. μειζόνως ἀγαπᾷ εἰς Winckelmannus.

μους γυναικῶν ἐπιμελουμένων· οἱ δ' ἐπιμελείσθωσαν, κολάζοντες τοὺς ἀδικοῦντας νέους μὲν ὄντας ἔτι πληγαῖς καὶ δεσμοῖς, μέχριπερ ἂν ἐτῶν ἄνδρες μὲν τυγχάνωσιν
C ὄντες τριάκοντα, γυναῖκες δὲ δέκα πλείοσιν ἔτεσι κολαζέσθωσαν ταῖς αὐταῖς κολάσεσιν. ἐὰν δὲ πορρωτέρω τούτων τῶν ἐτῶν ὄντες τῶν αὐτῶν ἀμελειῶν περὶ γονέας μὴ ἀφιστῶνται, κακῶσι δέ τινάς τινες, εἰς δικαστήριον εἰσαγόντων αὐτοὺς εἰς ἕνα καὶ ἕκαστον τῶν πολιτῶν, οἵτινες
268 ἂν ὦσι πρεσβύτατοι ἁπάντων· ἂν δέ τις ὄφλῃ, τιμάτω τὸ δικαστήριον ὅ τι χρὴ τίνειν ἢ πάσχειν, ἀπόῤῥητον μηδὲν ποιούμενοι ὅσων δυνατὸς ἄνθρωπος πάσχειν ἢ
D τίνειν. ἐὰν δέ τις ἀδυνατῇ κακούμενος φράζειν, ὁ πυθόμενος τῶν ἐλευθέρων ἐξαγγελλέτω τοῖς ἄρχουσιν ἢ κακὸς ἔστω καὶ ὑπόδικος τῷ ἐθέλοντι βλάβης. ἐὰν δὲ δοῦλος μηνύσῃ, ἐλεύθερος ἔστω, καὶ ἐὰν μὲν τῶν κακούντων ἢ κακουμένων δοῦλος, ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἀφείσθω, ἐὰν δέ τινος ἄλλου τῶν πολιτῶν, τὸ δημόσιον ὑπὲρ αὐτοῦ τιμὴν τῷ κεκτημένῳ καταβαλλέτω· τοῖς ἄρχουσι δὲ ἐπιμελὲς ἔστω μή τις ἀδικῇ τὸν τοιοῦτον τιμωρούμενος τῆς μηνύσεως
E ἕνεκα. Ὅσα τις ἄλλος ἄλλον πημαίνει φαρμάκοις, τὰ μὲν θανάσιμα αὐτῶν διείρηται, τῶν δ' ἄλλων πέρι βλάψεων, εἴτε τις ἄρα πώμασιν ἢ καὶ βρώμασιν ἢ ἀλείμμασιν ἑκὼν ἐκ προνοίας πημαίνει, τούτων οὐδέν πω διεῤῥήθη. διτταὶ γὰρ δὴ φαρμακεῖαι κατὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων οὖσαι γένος ἐπίσχουσι τὴν διάῤῥησιν. ἣν μὲν γὰρ τὰ νῦν διαῤῥήδην
933 εἴπομεν, σώμασι σώματα κακουργοῦσά ἐστι κατὰ φύσιν· ἄλλη δὲ ἣ μαγγανείαις τέ τισι καὶ ἐπῳδαῖς καὶ καταδέσεσι λεγομέναις πείθει τοὺς μὲν τολμῶντας βλάπτειν αὐτούς, ὡς δύνανται τὸ τοιοῦτον, τοὺς δ' ὡς παντὸς μᾶλλον ὑπὸ τούτων δυναμένων γοητεύειν βλάπτονται. ταῦτ' οὖν
269 καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα ξύμπαντα οὔτε ῥᾴδιον ὅπως ποτὲ πέφυκε γιγνώσκειν, οὔτ' εἴ τις γνοίη, πείθειν εὐπετὲς ἑτέρους. ταῖς δὲ ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων δυσωπουμέναις
B πρὸς ἀλλήλους περὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἄξιον ἐπιχειρεῖν πείθειν, ἄν ποτε ἄρα ἴδωσί που κήρινα μιμήματα πεπλασμένα, εἴτ' ἐπὶ θύραις εἴτ' ἐπὶ τριόδοις εἴτ' ἐπὶ μνήμασι γονέων αὐτῶν τινές, ὀλιγωρεῖν πάντων τῶν τοιούτων διακελεύεσθαι μὴ σαφὲς ἔχουσι δόγμα περὶ αὐτῶν. διαλαβόντας δὲ διχῇ τὸν τῆς φαρμακείας πέρι νόμον, ὁποτέρως ἄν τις ἐπιχειρῇ φαρμάττειν, πρῶτον μὲν δεῖσθαι καὶ παραινεῖν καὶ συμβουλεύειν μὴ δεῖν ἐπιχειρεῖν τοιοῦτο δρᾷν μηδὲ καθάπερ παῖδας τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων C
δειμαίνοντας φοβεῖν, μηδ' αὖ τὸν νομοθέτην τε καὶ τὸν δικαστὴν ἀναγκάζειν ἐξιᾶσθαι τῶν ἀνθρώπων τοὺς τοιούτους φόβους, ὡς πρῶτον μὲν τὸν ἐπιχειροῦντα φαρμάττειν οὐκ εἰδότα τί δρᾷ, τά τε κατὰ σώματα, ἐὰν μὴ τυγχάνῃ ἐπιστήμων ὢν ἰατρικῆς, τά τε αὖ περὶ τὰ μαγγανεύματα, ἐὰν μὴ μάντις ἢ τερατοσκόπος ὢν τυγχάνῃ.
λεγέσθω δὴ λόγος ὅδε νόμος περὶ φαρμακείας· Ὃς ἂν D
φαρμακεύῃ τινὰ ἐπὶ βλάβῃ μὴ θανασίμῳ μήτε αὐτοῦ μήτε ἀνθρώπων τῶν ἐκείνου, βοσκημάτων δὲ ἢ σμηνῶν, εἴτ' ἄλλῃ βλάβῃ εἴτ' οὖν θανασίμῳ, ἐὰν μὲν ἰατρὸς ὢν
τυγχάνῃ καὶ ὄφλῃ δίκην φαρμάκων, θανάτῳ ζημιούσθω, 270
ἐὰν δὲ ἰδιώτης, ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτίνειν, τιμάτω περὶ αὐτοῦ τὸ δικαστήριον. ἐὰν δὲ καταδέσεσιν ἢ ἐπαγωγαῖς ἢ τισιν ἐπῳδαῖς ἢ τῶν τοιούτων φαρμακειῶν ὡντινωνοῦν δόξῃ ὅμοιος εἶναι βλάπτοντι, ἐὰν μὲν μάντις E
ὢν ἢ τερατοσκόπος, τεθνάτω, ἐὰν δ' ἄνευ μαντικῆς ὢν τῆς φαρμακείας ὄφλῃ, ταὐτὸν καὶ τούτῳ γιγνέσθω· περὶ γὰρ αὖ καὶ τούτου τιμάτω τὸ δικαστήριον ὅ τι ἂν αὐτοῖς δεῖν αὐτὸν δόξῃ πάσχειν ἢ ἀποτίνειν. Ὅσα τις ἂν ἕτερος ἄλλον πημήνῃ κλέπτων ἢ βιαζόμενος, ἂν μὲν μείζω, μείζονα τὴν ἔκτισιν τῷ πημανθέντι τινέτω, ἐλάττω δὲ ζημιώσας σμικροτέραν, παρὰ πάντα δὲ τοσαύτην ἡλίκα ἂν ἑκάστοτε ζημιώσῃ τίς τινα, μέχριπερ ἂν ἰάσηται τὸ βλαβέν. δίκην δὲ ἕκαστος πρὸς ἑκάστῳ τῷ κακουργήματι σωφρονιστύος ἕνεκα ξυνεπομένην προσεκτισάτω, ὁ μὲν 934
ἀνοίᾳ κακουργήσας, ἀλλοτρίᾳ πειθοῖ διὰ νεότητα ἤ τι τοιοῦτον χρησάμενος, ἐλαφροτέραν, ὁ δὲ διὰ οἰκείαν ἄνοιαν ἢ δι' ἀκράτειαν ἡδονῶν ἢ λυπῶν, ἐν φόβοις δειλίας, ἢ τισιν ἐπιθυμίαις ἢ φθόνοις ἢ θυμοῖς δυσιάτοις γιγνόμενος, βαρυτέραν, οὐχ ἕνεκα τοῦ κακουργῆσαι διδοὺς τὴν δίκην, οὐ γὰρ τὸ γεγονὸς ἀγένητον ἔσται ποτέ, τοῦ δ' εἰς τὸν αὖθις ἕνεκα χρόνον ἢ τὸ παράπαν μισῆ-

---

1. ἐπιμελομένων r, ἐπιμελουμένους^{ων} Ω, ἐπιμελουμένους A, del. Stephano auctore Astius. — 5. κολάσεσι a. — 8. ἕκαστον] An ἑκατόν? Bekk. — πολιτων^{ικων} Ω, πολιτικῶν f. [εἰς τὸ τῶν ἐκκρίτων δικαστῶν δικαστήριον εἰσαγόντων αὐτοὺς καὶ διαδικαζέσθων, τῶν πολιτῶν Winckelmannus.] — 11. ὅσον a. — 22. πόμασιν a. — 24. κατὰ - - οὖσαι] κακὰ - - ποιοῦσαι Winckelmannus. — 26. σώματι a. — 28. αὐτούς] ἐναντίους Winckelmannus. — 33. δυσωπουμέναις vf: δυσωπουμένους^{αις} Ω, δυσωπουμένους abc.

9. δρᾷν Bekkeri operae. — κατὰ] φάρμακα Winckelmannus. — 17. ἀποτίνειν f: ἀποτισαι^{ινειν} Ω, ἀποτῖσαι abc. Cf. 928 C. — 19. ἢ τῳ τῶν cum Astio c. — 20. ὡντινωνοῦν δόσει δόξῃ Winckelmannus. — 22. τῆς ΞΩfr: τις abc. — 24. ὃς ἂν τις ἂν ἕτερον Ξ et (apposita vulgata) AΩ, ὃς ἄν τις αὖ ἕτερον fr. conf. Anecd. nostra p. 379. Bekk. — 27. μὴ ζημιώσας AΩv, ζημιούσθω fr et γρ. AΩ. — 29. πρὸς om. a. — 32. ἐλαφρωτέραν ab. — 33. φ. δεινως^{λια} A, φ. δειλίας^{αις} Flor. a, φ. δειλιάσας Flor. δ, φ. ἢ δειλίᾳ V, φ. ἢ δειλίαις Stephanus, φ. δειλοῖς Winckelmannus, coll. 870 C. — 34. γιγνόμενος Ξr: γιγνομένοις^{ος} Ω, γιγνομένοις abc.

271 σαι τὴν ἀδικίαν αὐτόν τε καὶ τοὺς ἰδόντας αὐτὸν δικαι-
E οὐμενον, ἢ λωφῆσαι μέρη πολλὰ τῆς τοιαύτης ξυμφορᾶς.
ὧν δὴ πάντων ἕνεκα χρὴ καὶ πρὸς πάντα τὰ τοιαῦτα
βλέποντας τοὺς νόμους τοξότου μὴ κακοῦ στοχάζεσθαι δί-
κην τοῦ τε μεγέθους τῆς κολάσεως ἑκάστων ἕνεκα καὶ
παντελῶς τῆς ἀξίας. ταὐτὸν δ' ἔργον δρῶντα ξυνυπηρε-
τεῖν δεῖ τῷ νομοθέτῃ τὸν δικαστήν, ὅταν αὐτῷ τις νόμος
ἐπιτρέπῃ τιμᾶν ὅ τι χρὴ πάσχειν τὸν κρινόμενον ἢ ἀπο-
C τίνειν· τὸν δέ, καθάπερ ζωγράφον, ὑπογράφειν ἔργα ἑπό-
μενα τῇ γραφῇ. ὃ δὴ καὶ νῦν, ὦ Μέγιλλε καὶ Κλεινία,
ποιητέον ἡμῖν ὅ τι κάλλιστα καὶ ἄριστα· τῶν κλοπαίων
τε καὶ βιαίων πάντων τὰς ζημίας λεγομένας οἵας δεῖ
γίγνεσθαι, λεκτέον, ὅπως ἂν ἡμῖν παρείκωσι θεοὶ καὶ
θεῶν παῖδες νομοθετεῖν. Μαινόμενος δὲ ἄν τις ᾖ, μὴ
684 φανερὸς ἔστω κατὰ πόλιν· οἱ προσήκοντες δ' ἑκάστων
κατὰ τὰς οἰκίας φυλαττόντων αὐτούς, ὅτῳ ἂν ἐπιστῶνται
D τρόπῳ, ἢ ζημίαν ἐκτινόντων, ὁ μὲν τοῦ μεγίστου τιμή-
ματος ἑκατὸν δραχμάς, ἐάν τ' οὖν δοῦλον ἐάν τ' οὖν καὶ
ἐλεύθερον περιορᾷ, δευτέρου δὲ τιμήματος τέτταρα μέρη
τῆς μνᾶς τῶν πέντε, τρία δ' ὁ τρίτος, καὶ δύο ὁ τέταρ-
τος. μαίνονται μὲν οὖν πολλοὶ πολλοὺς τρόπους, οὓς μὲν
272 νῦν εἴπομεν, ὑπὸ νόσων, εἰσὶ δὲ οἳ διὰ θυμοῦ κακὴν φύ-
σιν ἅμα καὶ τροφὴν γενομένην· οἳ δὴ σμικρᾶς ἔχθρας γι-
γνομένης πολλὴν φωνὴν ἱέντες κακῶς ἀλλήλους βλασφη-
E μοῦντες λέγουσιν, οὐ πρέπον ἐν εὐνόμῳ πόλει γίγνεσθαι
τοιοῦτον οὐδὲν οὐδαμῇ οὐδαμῶς. εἷς δὴ περὶ κακηγορίας
ἔστω νόμος περὶ πάντας ὅδε· Μηδένα κακηγορείτω μη-
δείς· ὁ δὲ ἀμφισβητῶν ἔν τισι λόγοις ἄλλος ἄλλῳ, διδα-
σκέτω καὶ μανθανέτω τόν τε ἀμφισβητοῦντα καὶ τοὺς
παρόντας ἀπεχόμενος πάντως τοῦ κακηγορεῖν. ἐκ γὰρ τοῦ
κατεύχεσθαί τε ἀλλήλοις ἐπαρωμένους καὶ δι' αἰσχρῶν
935 ὀνομάτων ἐπιφέρειν γυναικείους ἑαυτοῖς φήμας, πρῶτον
μὲν ἐκ λόγων, κούφου πράγματος, ἔργῳ μίση τε καὶ
ἔχθραι βαρύταται γίγνονται· πράγματι γὰρ ἀχαρίστῳ,
θυμῷ, χαριζόμενος ὁ λέγων, ἐμπιπλὰς ὀργὴν κακῶν ἑστια-
μάτων, ὅσον ὑπὸ παιδείας ἡμερώθη ποτέ, πάλιν ἐξαγριῶν
τῆς ψυχῆς τὸ τοιοῦτον, θηριούμενος ἐν δυσκολίᾳ ζῶν
γίγνεται, πικρὰν τοῦ θυμοῦ χάριν ἀποδεχόμενος. μετεκ-
βαίνειν δὲ αὖ πως εἰώθασι πάντες θαμὰ ἐν τοῖς τοιούτοις
B εἰς τό τι γελοῖον περὶ τοῦ ἐναντίου φθέγγεσθαι· ὅ τις
ἐθιζόμενος οὐδεὶς πώποτε ὃς οὐ τοῦ σπουδαίου τρόπου
273 ἤτοι τὸ παράπαν διήμαρτεν ἢ μεγαλονοίας ἀπώλεσε μέρη
πολλά. ὧν δὴ χάριν ἐν μὲν ἱερῷ τὸ παράπαν μηδεὶς τοι-
οῦτον φθέγξηται μηδέποτε μηδὲν μηδ' ἔν τισι δημοτελέσι
θυσίαις, μηδ' αὖ ἐν ἄθλοις μηδ' ἐν ἀγορᾷ μηδ' ἐν δικα-
στηρίῳ μηδ' ἐν ξυλλόγῳ κοινῷ μηδενί· κολαζέτω δὲ ὁ τού-
των ἄρχων ἕκαστον ἀνατί, ἢ μηδέποτ' ἀριστείων πέρι
φιλονεικήσῃ, νόμων ὡς οὐ κηδόμενος οὐδὲ ποιῶν τὰ προσ- C
ταχθέντα ὑπὸ τοῦ νομοθέτου. ἐὰν δέ τις ἐν ἄλλοις τό-
ποις λοιδορίας ἄρχων ἢ ἀμυνόμενος ὁστισοῦν μὴ ἀπέχηται
τῶν τοιούτων λόγων, ὁ προστυγχάνων πρεσβύτερος ὢν
τῷ νόμῳ ἀμυνέτω, πληγαῖς ἐξείργων τοὺς θυμῷ ἑτέρῳ
κακῷ φιλοφρονουμένους, ἢ ἐνεχέσθω τῇ τεταγμένῃ ζημίᾳ.
λέγομεν δὴ τὰ νῦν ὡς ὁ λοιδορίαις συμπλεκόμενος ἄνευ
τοῦ γελοῖα ζητεῖν λέγειν οὐ δυνατός ἐστι χρῆσθαι, καὶ
τοῦτο λοιδοροῦμεν, ὁπόταν θυμῷ γιγνόμενον ᾖ. τί δὲ δή; D
τὴν τῶν κωμῳδῶν προθυμίαν τοῦ γελοῖα εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους λέγειν ἢ παραδεχώμεθα, ἐὰν ἄνευ θυμοῦ τὸ τοιοῦ-
τον ἡμῖν τοὺς πολίτας ἐπιχειρῶσι κωμῳδοῦντες λέγειν,
ἢ διαλάβωμεν δίχα τῷ παίζειν καὶ μή, καὶ παίζοντι μὲν
ἐξέστω τινὶ περί του λέγειν γελοῖον ἄνευ θυμοῦ, συντετα- 274
μένῳ δὲ καὶ μετὰ θυμοῦ, καθάπερ εἴπομεν, μὴ ἐξέστω E
μηδενί; τοῦτο μὲν οὖν οὐδαμῶς ἀναθετέον, ᾧ δ' ἐξέστω
καὶ μή, τοῦτο νομοθετησώμεθα. ποιητῇ δὴ κωμῳδίας
ἢ τινος ἰάμβων ἢ Μουσῶν μελῳδίας μὴ ἐξέστω μήτε λόγῳ
μήτε εἰκόνι μήτε θυμῷ μήτε ἄνευ θυμοῦ μηδαμῶς μη-
δένα τῶν πολιτῶν κωμῳδεῖν· ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ, τοὺς
ἀθλοθέτας ἐξείργειν ἐκ τῆς χώρας τὸ παράπαν αὐθημε-
ρόν, ἢ ζημιοῦσθαι μναῖς τρισὶν ἱεραῖς τοῦ θεοῦ οὗ ἂν 936
ὁ ἀγὼν ᾖ. οἷς δ' εἴρηται πρότερον ἐξουσίαν εἶναι περὶ
τοῦ ποιεῖν εἰς ἀλλήλους, τούτοις ἄνευ θυμοῦ μὲν μετὰ
παιδιᾶς ἐξέστω, σπουδῇ δὲ ἅμα καὶ θυμουμένοισι μὴ
ἐξέστω. τούτου δὴ διάγνωσις ἐπιτετράφθω τῷ τῆς παι-
δεύσεως ὅλης ἐπιμελητῇ τῶν νέων, καὶ ὃ μὲν ἂν οὗτος
ἐγκρίνῃ, προφέρειν εἰς τὸ μέσον ἐξέστω τῷ ποιήσαντι,
ὃ δ' ἂν ἀποκρίνῃ, μήτε αὐτὸς ἐπιδεικνύσθω μηδενὶ μήτε
ἄλλον δοῦλον μήτε ἐλεύθερόν ποτε φανῇ διδάξας, ἢ κακὸς B
εἶναι δοξαζέσθω καὶ ἀπειθὴς τοῖς νόμοις. Οἰκτρὸς δ'
οὐχ ὁ πεινῶν ἤ τι τοιοῦτο πάσχων, ἀλλ' ὁ σωφρονῶν
ἤ τινα ἀρετὴν ἢ μέρος ἔχων ταύτης, ἄν τινα ξυμφορὰν
πρὸς τούτοις κεκτῆται. διὸ θαυμαστὸν ἂν γένοιτο εἴ τις 275
ὢν τοιοῦτος ἀμεληθείη τὸ παράπαν, ὥστ' εἰς πτωχείαν
τὴν ἐσχάτην ἐλθεῖν, δοῦλος ἢ καὶ ἐλεύθερος, ἐν οἰκου-
μένῃ καὶ μετρίως πολιτείᾳ τε καὶ πόλει. διὸ τῷ νομο-
θέτῃ θεῖναι νόμον ἀσφαλὲς τοιούτοις τοιόνδε τινά· Πτω- C
χὸς μηδεὶς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει γιγνέσθω. τοιοῦτον δ' ἄν τις
ἐπιχειρῇ δρᾶν, εὐχαῖς βίον ἀνηνύτοις ξυλλεγόμενος, ἐκ
μὲν ἀγορᾶς ἀγορανόμοι ἐξειργόντων αὐτόν, ἐκ δὲ τοῦ
ἄστεος ἡ τῶν ἀστυνόμων ἀρχή, ἀγρονόμοι δὲ ἐκ τῆς
ἄλλης χώρας εἰς τὴν ὑπερορίαν ἐκπεμπόντων, ὅπως ἡ
χώρα τοῦ τοιούτου ζώου καθαρὰ γίγνηται τὸ παράπαν.
Δοῦλος δ' ἂν ἢ δούλη βλάψῃ τῶν ἀλλοτρίων καὶ ὁτι-

---

25. εὐνόμῳ Ficinus: εὐνόμων abc. — 28. ἔν τισι λόγοις] ἐν πραέσι λόγοις Winckelmannus, coll. 888 A. Fort. ἔν τισι συλλόγοις. Cf. v. 43-46. Bait. — ἄλλῳ] ἄλλον pr. Flor. δ, quod probat Winckelmannus. — 43. οὐδεὶς a.
1. ἀνατεὶ ac. — 6. θυμῷ ὥσπερ θηρίῳ κακῷ Winckelmannus. — 8. λέγωμεν a. — 12. παραδεχόμεθα ΑΞΩυfr. — 15. πέρι a. — συντεταμένῳ Heusdius: συντεταγμένῳ abc. cf. Euthyd. 288 D. — 18. μὴ δὲ τοῦτο ΑΩυ, μή, τοῦτο δὲ Winckelmannus. — δή] δὲ a. — 19. ἢ ἰάμβων ἤ τινος Μουσῶν Astius. — 24. πέρι τοῦ a. — 31. Immo μηδὲ ἄλ. Bekk. — 33. τοιοῦτο ΑΩfr: τοιοῦτον abc. — 34. κεκτῆται auctore Schaefero c: κέκτηται ab. — 43. ἄστεως a.

D οὖν μὴ ξυναιτίου τοῦ βλαβέντος αὐτοῦ γενομένου κατ'
ἀπειρίαν ἤ τιν' ἑτέραν χρείαν μὴ σώφρονα, ὁ τοῦ βλά-
ψαντος δεσπότης ἢ τὴν βλάβην ἐξιάσθω μὴ ἐνδεῶς ἢ
τὸν βλάψαντ' αὐτὸν παραδότω· ἐὰν δ' ἐπαιτιώμενος ὁ
δεσπότης κοινῇ τοῦ βλάψαντος τέχνῃ καὶ τοῦ βλαβέντος
ἐπ' ἀποστερήσει φῇ τοῦ δούλου γεγονέναι τὴν αἰτίαν, δια-
δικαζέσθω μὲν κακοτεχνιῶν τῷ φάσκοντι βλαβῆναι, καὶ
ἐὰν ἕλῃ, διπλασίαν τῆς ἀξίας τοῦ δούλου κομιζέσθω ἧς
E ἂν τιμήσῃ τὸ δικαστήριον, ἐὰν δὲ ἡττηθῇ, τήν τε βλάβην
276 ἐξιάσθω καὶ τὸν δοῦλον παραδότω. καὶ ἐὰν ὑποζύγιον
ἢ ἵππος ἢ κύων ἤ τι τῶν ἄλλων θρεμμάτων σίνηταί τι
τῶν πέλας, κατὰ ταὐτὰ ἐκτίνειν τὴν βλάβην.

'Εάν τις ἑκὼν μὴ 'θέλῃ μαρτυρεῖν, προσκαλεῖσθαι τὸν
δεόμενον, ὁ δὲ προσκληθεὶς ἀπαντάτω πρὸς τὴν δίκην,
685 καὶ ἐὰν μὲν εἰδῇ καὶ ἐθέλῃ μαρτυρεῖν, μαρτυρείτω, ἐὰν
δὲ εἰδέναι μὴ φῇ, τοὺς τρεῖς θεοὺς Δία καὶ Ἀπόλλωνα
καὶ Θέμιν ἀπομόσας ἦ μὴν μὴ εἰδέναι ἀπαλλαττέσθω τῆς
937 δίκης. ὁ δ' εἰς μαρτυρίαν κληθείς, μὴ ἀπαντῶν δὲ τῷ
καλεσαμένῳ, τῆς βλάβης ὑπόδικος ἔστω κατὰ νόμον. ἐὰν
δέ τίς τινα δικάζοντα ἀναστήσηται μάρτυρα, μαρτυρήσας
μὴ διαψηφιζέσθω περὶ ταύτης τῆς δίκης. γυναικὶ δ' ἐξέ-
στω ἐλευθέρᾳ μαρτυρεῖν καὶ συνηγορεῖν, ἐὰν ὑπὲρ τεττα-
ράκοντα ἔτη ᾖ γεγονυῖα, καὶ δίκην λαγχάνειν, ἐὰν ἄναν-
δρος ᾖ· ζῶντος δὲ ἀνδρὸς ἐξέστω μαρτυρῆσαι μόνον.
B δούλῃ δὲ καὶ δούλῳ καὶ παιδὶ φόνου μόνον ἐξέστω μαρ-
τυρεῖν καὶ συνηγορεῖν, ἐὰν ἐγγυητὴν ἀξιόχρεων ἦ μὴν με-
νεῖν καταστήσῃ μέχρι δίκης, ἐὰν ἐπισκηφθῇ τὰ ψευδῆ
μαρτυρῆσαι. ἐπισκήπτεσθαι δὲ τῶν ἀντιδίκων ἑκάτερον
ὅλῃ τῇ μαρτυρίᾳ καὶ μέρει, ἐὰν τὰ ψευδῆ φῇ τινὰ με-
277 μαρτυρηκέναι, πρὶν τὴν δίκην διακεκρίσθαι· τὰς δ' ἐπι-
σκήψεις τὰς ἀρχὰς φυλάττειν κατασεσημασμένας ὑπ' ἀμ-
φοῖν, καὶ παρέχειν εἰς τὴν τῶν ψευδομαρτυριῶν διάκρισιν.
C ἐὰν δέ τις ἁλῷ δὶς ψευδομαρτυριῶν, τοῦτον μηκέτι νόμος
ἀναγκαζέτω μηδεὶς μαρτυρεῖν, ἐὰν δὲ τρίς, μηκέτ' ἐξέστω
τούτῳ μαρτυρεῖν· ἐὰν δὲ τολμήσῃ μαρτυρῆσαι τρὶς ἑαλω-
κώς, ἐνδεικνύτω μὲν πρὸς τὴν ἀρχὴν ὁ βουλόμενος αὐτόν,
ἡ δ' ἀρχὴ δικαστηρίῳ παραδότω, ἐὰν δὲ ὄφλῃ, θανάτῳ
ζημιούσθω. ὁπόσων δ' ἂν μαρτυρίαι ἁλῶσι δίκῃ ψευδῆ
δοξάντων μαρτυρεῖν καὶ τὴν νίκην τῷ ἑλόντι πεποιηκέναι,
ἐὰν τῶν τοιούτων ὑπὲρ ἥμισυ μαρτυριῶν καταδικασθῶσί
τινες, τὴν κατὰ ταύτας ἁλοῦσαν δίκην ἀνάδικον γίγνεσθαι, D
ἀμφισβήτησιν δ' εἶναι καὶ διαδικασίαν εἴτε κατὰ ταύτας
εἴτε μὴ ἡ δίκη ἐκρίθη, ὁποτέρως δ' ἂν κριθῇ, ταύτῃ
γιγνέσθω τὸ τέλος τῶν ἔμπροσθεν δικῶν.

Πολλῶν δὲ ὄντων καὶ καλῶν ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων
βίῳ τοῖς πλείστοις αὐτῶν οἷον κῆρες ἐπιπεφύκασιν, αἳ
καταμιαίνουσί τε καὶ καταῤῥυπαίνουσιν αὐτά. καὶ δὴ καὶ
δίκη ἐν ἀνθρώποις πῶς οὐ καλόν, ὃ πάντα ἡμέρωκε τὰ E
ἀνθρώπινα; καλοῦ δὲ ὄντος τούτου πῶς οὐ καὶ τὸ ξυν- 278
δικεῖν ἡμῖν γίγνοιτ' ἂν καλόν; ταῦτα οὖν τοιαῦτα ὄντα
διαβάλλει τις κακή, καλὸν ὄνομα προστησαμένη τέχνην, ἢ
πρῶτον μὲν δή φησιν εἶναί τινα δικῶν μηχανήν, εἶναι
δ' αὐτὴν τῷ τε δικάσασθαι καὶ ξυνδικεῖν ἄλλῳ νικᾶν δυ-
ναμένην, ἄν τ' οὖν δίκαια ἄν τε μὴ τὰ περὶ τὴν δίκην
ἑκάστην ᾖ πεπραγμένα· δωρεὰν δ' αὐτῆς εἶναι τῆς τέχνης 938
καὶ τῶν λόγων τῶν ἐκ τῆς τέχνης, ἂν ἀντιδωρῆταί τις
χρήματα. ταύτην οὖν ἐν τῇ παρ' ἡμῖν πόλει, εἴτ' οὖν
τέχνη εἴτε ἄτεχνός ἐστί τις ἐμπειρία καὶ τριβή, μάλιστα
μὲν δὴ χρεὼν ἐστι μὴ φῦναι, δεομένου δὲ τοῦ νομοθέτου
πείθεσθαι καὶ μὴ ἐναντία δίκῃ φθέγγεσθαι, πρὸς ἄλλην
δὲ ἀπαλλάττεσθαι χώραν· πειθομένοις μὲν σιγή, ἀπει-
θοῦσι δὲ φωνὴ νόμου ἥδε· Ἄν τις δοκῇ πειρᾶσθαι τὴν
τῶν δικαίων δύναμιν ἐν ταῖς τῶν δικαστῶν ψυχαῖς ἐπὶ B
τἀναντία τρέπειν καὶ παρὰ καιρὸν πολυδικεῖν τῶν τοιού-
των ἢ καὶ ξυνδικεῖν, γραφέσθω μὲν ὁ βουλόμενος αὐτὸν
κακοδικίας ἢ καὶ ξυνδικίας κακῆς, κρινέσθω δὲ ἐν τῷ
τῶν ἐκλεκτῶν δικαστηρίῳ, ὄφλοντος δὲ τιμάτω τὸ δικα-
στήριον εἴτε φιλοχρηματίᾳ δοκεῖ δρᾶν τὸ τοιοῦτον εἴτε
φιλονεικίᾳ, καὶ ἐὰν μὲν φιλονεικίᾳ, τιμᾶν αὐτῷ τὸ δικα-
στήριον ὅσου χρὴ χρόνου τὸν τοιοῦτον μηδενὶ λαχεῖν δίκην
μηδὲ ξυνδικῆσαι, ἐὰν δὲ φιλοχρηματίᾳ, τὸν μὲν ξένον 279
ἀπιόντα ἐκ τῆς χώρας μήποτε πάλιν ἐλθεῖν, ἢ θανάτῳ C
ζημιοῦσθαι, τὸν ἀστὸν δὲ τεθνάναι φιλοχρημοσύνης
ἕνεκα τῆς ἐκ παντὸς τρόπου παρ' αὐτῷ τιμωμένης·
καὶ ἐὰν τις φιλονεικίᾳ κριθῇ δὶς τὸ τοιοῦτον δρᾶν,
τεθνάτω.

---

13. 'θέλῃ - - - ἐθέλῃ Baiterus: θέλῃ - - - θέλῃ abc. — 25. παιδὶ περὶ φόνου Stephanus. — 26. μενεῖν cum Ste-
ἑ ων
phano b: μένειν cum libris ac. — 29. τινὰ φῇ a. — 31. ὑπ' Ω. — 38. δίκηι Ω, δικῶν fr, δίκην v.

5. ὁποτέρως auctore Stephano bc: ὁπότερος cum libris a. — 13. διαβάλλει corr. Ω: διαβάλλῃ Flor. a, διαβολή abc. — κακή] κάκη Orellius, δικανική Winckelmannus. Sed supplendum est τέχνη e proximo τέχνην. Cf. v. 19 sq. Bait. — ἢ] ἣν a. — 14. ἔχειν δ' ἂν αὐτῇ f et γρ. Ω: αὐτῇ etiam ΔΞΩcr. (ἔχειν δ' αὐτή per parenthesin Winckelmannus.)

ΙΒ.

941
280
Ἐὰν ὡς πρεσβευτής τις ἢ κῆρυξ καταψευδόμενος τῆς πόλεως παραπρεσβεύηται πρός τινα πόλιν, ἢ πεμπόμενος μὴ τὰς οὔσας πρεσβείας ἐφ᾽ αἷς πέμπεται ἀπαγγέλλῃ, ἢ πάλιν αὖ παρὰ τῶν πολεμίων ἢ καὶ φίλων μὴ τὰ παρ᾽ ἐκείνων ὀρθῶς ἀποπρεσβεύσας γένηται φανερὸς ἢ κηρυκεύσας, γραφαὶ κατὰ τούτων ἔστων ὡς Ἑρμοῦ καὶ Διὸς ἀγγελίας καὶ ἐπιτάξεις παρὰ νόμον ἀσεβησάντων, τίμημα
B δὲ ὅ τι χρὴ πάσχειν ἢ ἀποτίνειν, ἐὰν ὄφλῃ.

Κλοπὴ μὲν χρημάτων ἀνελεύθερον, ἁρπαγὴ δὲ ἀναίσχυντον· τῶν Διὸς δὲ υἱέων οὐδεὶς οὔτε δόλοις οὔτε βίᾳ
686 χαίρων ἐπιτετήδευκε τούτοιν οὐδέτερον. μηδεὶς οὖν ὑπὸ
281 ποιητῶν μηδ᾽ ἄλλως ὑπό τινων μυθολόγων πλημμελῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἐξαπατώμενος ἀναπειθέσθω, καὶ κλέπτων ἢ βιαζόμενος οἰέσθω μηδὲν αἰσχρὸν ποιεῖν ἀλλ᾽ ἅπερ αὐτοὶ θεοὶ δρῶσιν· οὔτε γὰρ ἀληθὲς οὔτ᾽ εἰκός, ἀλλ᾽ ὅστις δρᾷ τοιοῦτον παρανόμως, οὔτε θεὸς οὔτε παῖς ἐστί ποτε
C θεῶν. ταῦτα δὲ νομοθέτῃ μᾶλλον προσήκει γιγνώσκειν ἢ ποιηταῖς ξύμπασιν. ὁ μὲν οὖν πεισθεὶς ἡμῶν τῷ λόγῳ εὐτυχεῖ τε καὶ εἰς χρόνον ἅπαντα εὐτυχοῖ, ὁ δὲ ἀπιστήσας τὸ μετὰ ταῦτα τοιῷδέ τινι μαχέσθω νόμῳ· Ἐάν τίς τι κλέπτῃ δημόσιον μέγα ἢ καὶ σμικρόν, τῆς αὐτῆς δίκης δεῖ. σμικρόν τε γὰρ ὁ κλέπτων ἔρωτι μὲν ταὐτῷ, δυνάμει δὲ ἐλάττονι κέκλοφεν· ὅ τε τὸ μεῖζον κινῶν οὐ καταθέ-
D μενος ὅλον ἀδικεῖ. δίκης οὖν οὐδέτερον οὐδετέρου ἐλάττονος ἕνεκα μεγέθους τοῦ κλέμματος ὁ νόμος ἀξιοῖ ζημιοῦν ἀλλὰ τῷ τὸν μὲν ἴσως ἂν ἰάσιμον ἔτ᾽ εἶναι, τὸν δ᾽ ἀνίατον. ξένον μὲν δὴ τῶν δημοσίων ἢ δοῦλον ἄν τίς τι κλέπτοντα ἐν δικαστηρίῳ ἕλῃ, ὡς ἰασίμῳ ἐκ τῶν εἰκότων ὄντι, τί χρὴ παθεῖν ἢ τίνα ζημίαν ἀποτίνειν αὐτόν, ἡ κρίσις γιγνέσθω· τὸν δὲ ἀστὸν καὶ τεθραμμένον ὡς ἔσται 942
τεθραμμένος, ἂν πατρίδα συλῶν ἢ βιαζόμενος ἁλίσκηται, 282
ἐάν τ᾽ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ἐάν τε μή, σχεδὸν ὡς ἀνίατον ὄντα θανάτῳ ζημιοῦν.

Στρατειῶν δὲ ἕνεκα πολλὴ μὲν ξυμβουλή, πολλοὶ δὲ νόμοι γίγνονται κατὰ τρόπον, μέγιστον δὲ τὸ μηδέποτε ἄναρχον μηδένα εἶναι, μήτ᾽ ἄρρενα μήτε θήλειαν, μηδέ τινος ἔθει ψυχὴν εἰθίσθαι μήτε σπουδάζοντος μήτ᾽ ἐν παιδιαῖς αὐτὸν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ τι κατὰ μόνας δρᾶν, ἀλλ᾽ ἔν τε πολέμῳ παντὶ καὶ ἐν εἰρήνῃ πάσῃ πρὸς τὸν ἄρχοντα B
ἀεὶ βλέποντα καὶ ξυνεπόμενον ζῆν, καὶ τὰ βραχύταθ᾽ ὑπ᾽ ἐκείνου κυβερνώμενον, οἷον ἑστάναι θ᾽ ὅταν ἐπιτάττῃ τις καὶ πορεύεσθαι καὶ γυμνάζεσθαι καὶ λοῦσθαι καὶ σιτεῖσθαι καὶ ἐγείρεσθαι νύκτωρ εἴς τε φυλακὰς καὶ παραγγέλσεις, καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις μήτε τινὰ διώκειν μήθ᾽ ὑποχωρεῖν ἄλλῳ ἄνευ τῆς τῶν ἀρχόντων δηλώσεως, ἑνί τε λόγῳ τὸ χωρίς τι τῶν ἄλλων πράττειν διδάξαι τὴν ψυχὴν C
ἔθεσι μήτε γιγνώσκειν μήτ᾽ ἐπίστασθαι τὸ παράπαν, ἀλλ᾽ ἀθρόον ἀεὶ καὶ ἅμα καὶ κοινὸν τὸν βίον ὅ τι μάλιστα πᾶσι πάντων γίγνεσθαι· τούτου γὰρ οὔτ᾽ ἔστιν οὔτε ποτὲ μὴ γένηται κρεῖττον οὔτε ἄμεινον οὔτε τεχνικώτερον εἰς σωτηρίαν τὴν κατὰ πόλεμον καὶ νίκην. τοῦτο καὶ ἐν εἰ- 283
ρήνῃ μελετητέον εὐθὺς ἐκ τῶν παίδων, ἄρχειν τε ἄλλων ἄρχεσθαί θ᾽ ὑφ᾽ ἑτέρων· τὴν δ᾽ ἀναρχίαν ἐξαιρετέον ἐκ παντὸς τοῦ βίου ἁπάντων τῶν ἀνθρώπων τε καὶ τῶν ὑπ᾽ D
ἀνθρώποις θηρίων· καὶ δὴ καὶ χορείας πάσας εἰς τὰς ἀριστείας τὰς κατὰ πόλεμον βλεπούσας χορεύειν, καὶ ὅλην εὐκολίαν τε καὶ εὐχέρειαν ἐπιτηδεύειν τῶν αὐτῶν εἵνεκα, καρτερήσεις τε αὖ σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ χειμώνων καὶ

---

6. ὡς εἰς Ἑρμοῦ Winckelmannus. — 12. Malim πλημμελεῖν. Bait. — 15. ὥς τις Bekkeri operae. — 20. μαχέσθω] ἐνεχέσθω Astius. „Legitur etiam κατεχέσθω.“ Steph. — 22. τε corr. Ꭿ: γε υ, τι abc. — 26. ἴσως ἂν om. pr. Flor. o. — 28. εἰκότων, ὅ τι a, εἰκότων ὄντι, ὅ τι Bekkerus.

12. τις malim abesse Bait. — 15. ἐν αὖ τοῖς κινδύνοις Winckelmannus. — 23. μελητέον Stallbaumii operae. — 26. ἀνθρώποις nos: ἀνθρώπους abc. Conf. Polit. VIII. 563 C. — 27. ὅλην εὐμάρειαν ἐπιτηδεύειν Winckelmannus, coll. Photio p. 35, 7—9. Etym. M. p. 728, 57. — 28. εἵνεκα ΑΩυfr: ἕνεκα abc. — 29. σιτῶν ab. — τε om. b.

τῶν ἐναντίων καὶ κοίτης σκληρᾶς, καὶ τό γε μέγιστον,
τὴν τῆς κεφαλῆς καὶ ποδῶν δύναμιν μὴ διαφθείρειν τῇ
τῶν ἀλλοτρίων σκεπασμάτων περικαλυφῇ, τὴν τῶν οἰκείων
E ἀπολλύντας πίλων τε καὶ ὑποδημάτων γένεσιν καὶ φύσιν·
ταῦτα γὰρ ἀκρωτήρια ὄντα σωζόμενά τε ἔχει μεγίστην δύ-
ναμιν παντὸς τοῦ σώματος καὶ τοὐναντίον ἐναντίως, καὶ
τὸ μὲν ὑπηρετικώτατον ἅπαντι τῷ σώματι, τὸ δὲ ἀρχι-
κώτατον, ἔχον τὰς κυρίας ἁπάσας αἰσθήσεις αὐτοῦ φύσει.
943 ἔπαινον μὲν δὴ τοῦτον ἀκούειν τὸν νέον χρῆν δοκεῖν πο-
λεμικοῦ περὶ βίου, νόμους δ᾽ αὖ τούσδε· Στρατεύεσθαι
τὸν καταλεγέντα ἢ τὸν ἐν μέρει τινὶ τεταγμένον. ἐὰν δέ
τις ἐκλείπῃ τινὶ κάκῃ μὴ στρατηγῶν ἀφέντων, γραφὰς
284 ἀστρατείας εἶναι πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἄρχοντας, ὅταν
ἔλθωσιν ἀπὸ στρατοπέδου, δικάζειν δὲ τοὺς στρατεύσαν-
τας ἑκάστους, χωρὶς ὁπλίτας τε καὶ ἱππέας καὶ τἆλλα ἐμ-
B πολέμια ἕκαστα ὡσαύτως, καὶ εἰσάγειν ὁπλίτας μὲν εἰς
τοὺς ὁπλίτας, ἱππέας δὲ εἰς τοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ἄλλους
δὲ κατὰ ταὐτὰ εἰς τοὺς αὐτῶν ξυννόμους· ἐὰν δέ τις
ὄφλῃ, ὑπάρχειν μὲν αὐτῷ μήποτε τῆς ὅλης ἀριστείας
ἀγωνιστῇ γενέσθαι μηδὲ ἀστρατείας ἄλλον γράψασθαί
ποτε μηδὲ κατηγόρῳ τούτων πέρι γενέσθαι, πρὸς τούτοις
δ᾽ ἔτι προστιμᾶν αὐτῷ τὸ δικαστήριον ὅ τι χρὴ παθεῖν
ἢ ἀποτίνειν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκδικασθεισῶν τῶν τῆς
ἀστρατείας δικῶν πάλιν ἑκάστων τούτων ἄρχοντας ποιῆσαι
ξύλλογον, ἀριστείων δὲ πέρι κρίνεσθαι τὸν βουλόμενον
C ἐν τοῖς αὐτῶν ἔθνεσι, μὴ περὶ προτέρου πολέμου μηδὲν
παρεχόμενον μήτε τεκμήριον μήτε μαρτύρων πιστώσεις
λόγων, αὐτῆς δὲ περὶ τῆς στρατείας τῆς τότε γενομένης
αὐτοῖς. στέφανον δὲ τὸ νικητήριον ἑκάστοις εἶναι θαλλοῦ·
τοῦτον δὲ εἰς τὰ τῶν πολεμικῶν θεῶν ἱερά, ὧν ἂν τις
βούληται, γράψαντα ἀναθεῖναι μαρτύριον εἰς τὴν τῶν
ἀριστείων κρίσιν παντὸς τοῦ βίου καὶ τὴν τῶν δευτέρων
D καὶ τρίτων. ἐὰν δὲ στρατεύσηται μέν τις, μὴ ἀπαγαγόν-
285 των δὲ τῶν ἀρχόντων οἴκαδε προαπέλθῃ τοῦ χρόνου, λει-
ποταξίου τούτων εἶναι γραφὰς ἐν τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ τῆς
ἀστρατείας, ὀφλοῦσί τε τιμωρίαι ἐπέστωσαν αἵπερ καὶ
πρόσθεν ἐτέθησαν. χρὴ μὲν δὴ πᾶσαν ἐπιφέροντα δίκην
ἀνδρὶ πάντ᾽ ἄνδρα φοβεῖσθαι τὸ μήτε ἐπενεγκεῖν ψευδῆ
τιμωρίαν, μήτ᾽ οὖν ἑκόντα μήτ᾽ ἄκοντα κατὰ δύναμιν·
E παρθένος γὰρ αἰδοίη δίκη λέγεταί τε καὶ ὄντως εἴρηται,
ψεῦδος δὲ αἰδοῖ καὶ δίκῃ νεμεσητὸν κατὰ φύσιν. τῶν τε
οὖν ἄλλων εὐλαβεῖσθαι δεῖ πέρι πλημμελεῖν εἰς δίκην,
διαφερόντως δὲ καὶ τῆς τῶν κατὰ πόλεμον ὅπλων ἀπο-
βολῆς, μὴ διαμαρτὼν τις ἄρα τῶν ἀναγκαίων ἀποβολῶν, 687
ὡς αἰσχρὰς αὐτὰς εἰς ὄνειδος τιθείς, ἀναξίῳ ἀναξίας
ἐπάγῃ δίκας. ῥᾴδιον μὲν οὖν οὐδαμῶς διορίσαι τούτων
θάτερον, ὅμως δὲ χρὴ τὸν νόμον ἀμῶς γέ πως ὁρίζειν 944
πειρᾶσθαι κατὰ μέρη. μύθῳ δὴ προσχρώμενοι ἅμ᾽ εἴπω-
μεν, εἰ κομισθεὶς ἐπὶ σκηνὴν ἄνευ τῶν ὅπλων Πάτροκλος
ἔκπνους ἐγένεθ᾽, οἷον δὴ μυρίοις συνέπεσε, τὰ δὲ πρό-
τερα ἐκεῖνα ὅπλα, ἃ Πηλεῖ φησὶν ὁ ποιητὴς παρὰ θεῶν
προῖκα ἐν τοῖς γάμοις ἐπιδοθῆναι Θέτιδι, ταῦτα δὲ
Ἕκτωρ εἶχεν, ἐξῆν ἂν τῶν τότε ὅσοι κακοὶ ὀνειδίζειν
ὅπλων ἀποβολὴν τῷ τοῦ Μενοιτίου. ἔτι δὲ ὁπόσοι κατὰ 286
κρημνῶν ῥιφέντες ἀπώλεσαν ὅπλα, ἢ κατὰ θάλατταν, ἢ B
χειμώνων ἐν τόποις ὑποδεξαμένης αὐτοὺς ἐξαίφνης πολ-
λῆς ῥύσεως ὕδατος· ἢ μυρί᾽ ἂν ἔχοι τις τοιαῦτα παραμυ-
θούμενος ἐπᾴδειν, εὐδιάβολον κακὸν καλλύνων. τεμεῖν δὴ
χρεὼν κατὰ δύναμιν τὸ μεῖζον καὶ τὸ δυσχερέστερον κακὸν
ἀπὸ τοῦ ἐναντίου. σχεδὸν οὖν ἐν τοῖς ὀνείδεσιν ἔχει τινὰ
τομὴν ἡ τούτων τῶν ὀνομάτων ἐπιφορά· ῥίψασπις μὲν
γὰρ οὐκ ἐν πᾶσιν ὀνομάζοιτ᾽ ἂν δικαίως, ἀποβολεὺς δὲ
ὅπλων. οὐχ ὁμοίως γὰρ ὅ τε ἀφαιρεθεὶς μετ᾽ εἰκυίας C
βίας γίγνοιτ᾽ ἂν ῥίψασπις ὅ τε ἀφεὶς ἑκών, διαφέρει δὲ
ὅλον που καὶ τὸ πᾶν. ὧδ᾽ οὖν δὴ λεγέσθω νόμῳ· Ἐὰν
καταλαμβανόμενός τις ὑπὸ πολεμίων καὶ ἔχων ὅπλα μὴ
ἀναστρέφῃ καὶ ἀμύνηται, ἀφῇ δὲ ἑκὼν ἢ ῥίψῃ, ζωὴν
αἰσχρὰν ἀρνύμενος μετὰ τάχους μᾶλλον ἢ μετ᾽ ἀνδρίας
καλὸν καὶ εὐδαίμονα θάνατον, τοιαύτης μὲν ὅπλων ἀπο-
βολῆς ἔστω δίκη ῥιφθέντων, τῆς δὲ εἰρημένης ἔμπροσθεν
ὁ δικάζων ἀμελείτω σκοπεῖν· τὸν γὰρ κακὸν ἀεὶ δεῖ κο- D
λάζειν, ἵν᾽ ἀμείνων ᾖ, οὐ τὸν δυστυχῆ· οὐδὲν γὰρ πλέον.
ζημία δὴ τῷ τὴν τοιαύτην ἀμυντηρίων ὅπλων εἰς τοὐναν-
τίον ἀφέντι δύναμιν τίς ἄρα γίγνοιτ᾽ ἂν πρόσφορος; οὐ
γὰρ δυνατὸν ἀνθρώπῳ δρᾶν τοὐναντίον ὧν ποτὲ θεόν 287
φασι δρᾶσαι, Καινέα τὸν Θετταλὸν ἐκ γυναικὸς μεταβα-
λόντα εἰς ἀνδρὸς φύσιν· ἦν γὰρ ἂν ἀνδρὶ ῥιψάσπιδι τρόπον
τινὰ πρέπουσα πασῶν μάλιστα ἡ ᾽κείνῃ τῇ γενέσει ἐναν- E
τία γένεσις, εἰς γυναῖκα ἐξ ἀνδρὸς μεταβαλοῦσα, τιμωρία
τούτῳ γενομένη. νῦν δ᾽ ὅ τι τούτων ἐγγύτατα φιλοψυχίας

---

8. αὐτοῦ a. — 9. τὸν νέον ἀκούειν a. — χρὴ διδάσκειν Winckelmannus. — 10. περὶ om. b. — νόμος a. —

15. ἐμπολέμια Astius: ἐν πολεμίᾳ abc. — 17. ἱππεῖς a. — 26. αὑτῶν Baiterus: αὐτῶν abc. — ἔθεσι Ω, ἔθεσι ΛΞυ, τέλεσι Winckelmannus. Sed vid. Harpocratio s. v. ἔθνος. Bait. — 32. ἀριστείων Stephano auctore bc: ἀριστειῶν cum libris a. — δευτερείων καὶ τριτείων Winckelmannus. — 33. στρατεύσῃ ab. — ἀπαγόντων a. — 35. οἷσπερ cum Bekkero c: οἷς περὶ cum libris a. — 37. πρότερον f et γρ. Ωr. — 39. τιμωρίαν] κατηγορίαν μήτε μαρτυρίαν Winckelmannus. — 40. παρθένος] Hesiod. O. et D. 256 sq. — αἰδοίη Stephanus: αἰδοῦς abc, αἰδοίη Διὸς Winckelmannus, coll. Aesch. S. c. Th. 659. Eurip. Androm. fr. 29. Dind.

7. ἀμωσγέπως ac. — 9. τῶν om. a. — 10. ἔκπνους Ξf: ἔμπνους Ω, ἔμπνους abc. — 11. ἃ Πηλεῖ] Πηλείδου ἃ a. — ὁ ποιητής] Hom. Il. σ, 84 sq. — 16. κόποις Orellius, στρόβοις Winckelmannus coll. Aesch. Agam. 656 sq. Choeph. 202 sq. — 19. δυσχερέστατον a. — 28. μετὰ κάκης Photius (p. 125, 10.), μετ᾽ αἴσχους Sauppius. — ἀνδρείας ac. — 31. μὴ ἀμελείτω ΛΩυfr. — 35. δυνατὸν γὰρ a. — ὧν Astius: ὡς abc. — 37. ἀνδρῶν a. — ἂν ἀνδρὶ Winckelmannus: ἀνδρὶ abc. — 38. ᾽κείνῃ nos: κείνῃ abc. — 40. ὅ τι Astius: ὅτι abc.

ἕνεκα, ἵνα τὸν ἐπίλοιπον βίον μὴ κινδυνεύῃ, ζῇ δὲ ὡς
πλεῖστον χρόνον ἂν κακὸς ὀνείδει ξυνεχόμενος, ἔστω νό-
μος ὅδε ἐπὶ τούτοις· Ἀνὴρ ὃς ἂν ὄφλῃ δίκην ὡς αἰσχρῶς
ἀποβαλὼν ὅπλα πολεμικά, τούτῳ μήτ' οὖν τις στρατηγὸς
μήτ' ἄλλος ποτὲ τῶν κατὰ πόλεμον ἀρχόντων ὡς ἀνδρὶ
945 στρατιώτῃ χρήσηται μηδ' εἰς τάξιν κατατάξῃ μηδ' ἡντι-
νοῦν· εἰ δὲ μή, κατευθύνειν αὐτοῦ τὸν εὔθυνον, ἂν μὲν
ᾖ τοῦ μεγίστου τιμήματος ὁ τάξας τὸν κακόν, χιλίας,
ἂν δὲ τοῦ δευτέρου, πέντε μνᾶς, ἂν δὲ τοῦ τρίτου, τρεῖς
μνᾶς· ἂν δὲ τοῦ τετάρτου, μνᾶν. ὁ δὲ ὄφλων τὴν δίκην
πρὸς τῷ ἀφεῖσθαι τῶν ἀνδρείων κινδύνων κατὰ φύσιν
τὴν αὐτοῦ προσαποτισάτω μισθόν, χιλίας μέν, ἂν τοῦ
μεγίστου τιμήματος ᾖ, πέντε δέ, τοῦ δευτέρου, τρεῖς δέ,
B ἂν τοῦ τρίτου, μνᾶν δὲ ὡσαύτως καθάπερ οἱ πρόσθεν,
τοῦ τετάρτου μέρους.

288 Εὐθύνων δὴ πέρι τίς ἡμῖν λόγος ἂν εἴη πρέπων ἀρ-
χόντων γενομένων τῶν μὲν κατὰ τύχην κλήρου καὶ
ἐπ' ἐνιαυτόν, τῶν δ' εἰς πλείονα ἔτη καὶ ἐκ προκρίτων;
τῶν δὴ τοιούτων εὐθυντὴς τίς ἱκανός, ἄν τίς τι πῃ
σκολιὸν αὐτῶν καμφθεὶς ὑπὸ βάρους μὲν πράξῃ, τῆς
δ' αὐτοῦ δυνάμεως ἐνδείᾳ πρὸς τὴν τῆς ἀρχῆς ἀξίαν,
C ῥᾴδιον μὲν οὐδαμῶς εὑρεῖν τῶν ἀρξάντων ἄρχοντα ὑπερ-
βάλλοντα πρὸς ἀρετήν, ὅμως δὲ πειρατέον εὐθυντάς τινας
ἀνευρίσκειν θείους. ἔχει γὰρ οὖν οὕτω. πολλοὶ καιροὶ
πολιτείας λύσεώς εἰσι, καθάπερ νεὼς ἢ ζώου τινός, οὓς
ἐντόνους τε καὶ ὑποζώματα καὶ νεύρων ἐπιτόνους, μίαν
οὖσαν φύσιν διεσπαρμένην, πολλαχοῦ πολλοῖς ὀνόμασι
προσαγορεύομεν· εἷς δὲ οὗτος οὐ σμικρότατος καιρὸς τοῦ
σώζεσθαί τε καὶ διαλυθεῖσαν οἴχεσθαι πολιτείαν. ἂν μὲν
D γὰρ οἱ τοὺς ἄρχοντας ἐξευθύνοντες βελτίους ὦσιν ἐκείνων,
καὶ τοῦτ' ἐν δίκῃ ἀμέμπτῳ τε καὶ ἀμέμπτως ᾖ, ἡ πᾶσα
οὕτω θάλλει τε καὶ εὐδαιμονεῖ χώρα καὶ πόλις· ἐὰν δ'
ἄλλως τὰ περὶ τὰς εὐθύνας τῶν ἀρχόντων γίγνηται, τότε
λυθείσης τῆς τὰ πάντα πολιτεύματα ξυνεχούσης εἰς ἓν
289 δίκης ταύτῃ πᾶσα ἀρχὴ διεσπάσθη χωρὶς ἑτέρα ἀπ' ἄλλης,
καὶ οὐκ εἰς ταὐτὸν ἔτι νεύουσαι, πολλὰς ἐκ μιᾶς τὴν πό-
λιν ποιοῦσαι, στάσεων ἐμπλήσασαι ταχὺ διώλεσαν. διὸ δὴ
E δεῖ πάντως τοὺς εὐθύνους θαυμαστοὺς πᾶσαν ἀρετὴν εἶ-
ναι. τεκταινώμεθα δή τινα τρόπον αὐτῶν τοιάνδε γένεσιν.
κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον μετὰ τροπὰς ἡλίου τὰς ἐκ θέρους
εἰς χειμῶνα ξυνιέναι χρεὼν πᾶσαν τὴν πόλιν εἰς Ἡλίου
κοινὸν καὶ Ἀπόλλωνος τέμενος, τῷ θεῷ ἀποφανουμένους
946 ἄνδρας αὑτῶν τρεῖς, ὃν ἂν ἕκαστος αὐτῶν ἡγῆται πάντῃ
ἄριστον εἶναι πλὴν αὑτοῦ, μὴ ἔλαττον πεντήκοντα γεγο-
νότα ἐτῶν. τῶν δὲ προκριθέντων οὓς ἂν πλεῖστοι ἐνέγ-
κωσι, τούτους ἐκλέξαι μέχρι τῶν ἡμίσεων, ἐὰν ἄρτιοι
γίγνωνται· περιττοὶ δὲ ἐὰν ὦσιν, ἕνα ἀφελεῖν, ᾧ ἂν
ἐλάχισται γένωνται, καταλιπεῖν δὲ τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν
πλήθει τῶν ψήφων ἀποκρίναντας· ἐὰν δέ τισιν ἴσαι γί-
γνωνται καὶ τὸν ἥμισυν ἀριθμὸν πλείω ποιῶσιν, ἀφελεῖν
τὸ πλέον ἀποκρίναντας νεότητι, τοὺς δ' ἄλλους ἐγκρί- B
ναντας φέρειν αὖθις, μέχριπερ ἂν τρεῖς λειφθῶσιν ἄνισοι·
ἐὰν δὲ ἢ πᾶσιν ἢ τοῖν δυοῖν ἴσαι γίγνωνται, τῇ ἀγαθῇ
μοίρᾳ καὶ τύχῃ ἐπιτρέψαντας, κλήρῳ διελόντας τὸν νι-
κῶντα καὶ δεύτερον καὶ τρίτον στεφανῶσαι θαλλῷ καὶ τὰ 686
ἀριστεῖα ἀποδόντας πᾶσιν ἀνειπεῖν ὅτι Μαγνήτων ἡ 290
κατὰ θεὸν πάλιν τυχοῦσα σωτηρίας πόλις, ἀποφήνασα
αὑτῆς Ἡλίῳ ἄνδρας τοὺς ἀρίστους τρεῖς, ἀκροθίνιον
Ἀπόλλωνι κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον ἀνατίθησι κοινὸν καὶ C
Ἡλίῳ, ὅσονπερ ἂν ἕπωνται χρόνον τῇ κρίσει. τούτους δὲ
πρώτῳ μὲν ἐνιαυτῷ δώδεκα εὐθύνους ἀποδεῖξαι, μέχριπερ
ἂν ἑκάστῳ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη ξυμβῇ γενόμενα·
τὸ λοιπὸν δὲ τρεῖς ἀεὶ προσγιγνέσθων κατ' ἐνιαυτόν.
οὗτοι δὲ τὰς ἀρχὰς πάσας κατὰ δώδεκα μέρη διελόμενοι
πάσαις βασάνοις χρώμενοι ἐλευθέραις ἐλεγχόντων· οἰκούν-
των δέ, ὅσον ἂν εὐθύνωσι χρόνον, ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνός
τε καὶ Ἡλίου τεμένει, ἐν ᾧπερ ἐκρίθησαν· καὶ τὰ μὲν D
ἰδίᾳ ἕκαστος, τὰ δὲ καὶ κοινῇ μετ' ἀλλήλων κρίναντες
τοὺς ἄρξαντας τῇ πόλει ἀποφηνάντων, εἰς τὴν ἀγορὰν
γράμματα καταθέντες περὶ ἑκάστης ἀρχῆς, ὅ τι χρὴ πα-
θεῖν ἢ ἀποτίνειν κατὰ τὴν τῶν εὐθύνων γνώμην. ἥτις
δ' ἂν τῶν ἀρχῶν μὴ ὁμολογῇ κεκρίσθαι δικαίως, εἰς τοὺς
ἐκλεκτοὺς δικαστὰς εἰσαγέτω τοὺς εὐθύνους, καὶ ἐὰν μὲν
ἀποφύγῃ τις τὰς εὐθύνας, αὐτῶν τῶν εὐθύνων κατηγο-
ρείτω, ἐὰν ἐθέλῃ· ἐὰν δὲ ἁλῷ, ἐὰν μὲν ᾖ τῳ θανάτου E
τετιμημένον ὑπὸ τῶν εὐθύνων, ὥσπερ ἀνάγκη, ἁπλῶς 291
θνησκέτω, τῶν δ' ἄλλων τιμημάτων ὧν ἂν δυνατὸν ᾖ
διπλῆν τεῖσαι, διπλασίαν τινέτω. τὰς δ' εὐθύνας αὐτῶν
τούτων ἀκούειν χρὴ τίνες ἔσονται καὶ τίνα τρόπον. ζῶσι
μὲν οὖν τούτοις τοῖς παρὰ πάσης τῆς πόλεως ἀριστείων
ἠξιωμένοις προεδρίαι τ' ἐν ταῖς πανηγύρεσι πάσαις ἔστω- 947
σαν, ἔτι δὲ τῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας κοινῇ θυσιῶν καὶ θεω-
ριῶν καὶ ὅσων ἂν ἑτέρων κοινωνῶσιν ἱερῶν, ἐκ τούτων
τοὺς ἄρχοντας τῆς θεωρίας ἑκάστης ἐκπέμπειν, καὶ τού-
τους μόνους δάφνης στεφάνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει κεκοσμη-
μένους ἰέναι, καὶ ἱερέας μὲν πάντας τοῦ Ἀπόλλωνός τε

---

1. κινδυνεύσῃ a. — 19. ἱκανός; ἂν γάρ τις cum Cornario ab. — τί πῃ Balterus: τι εἴπῃ abc. — 20. αὐτῶν libri: αὐτῶν ἢ πράξῃ cum Cornario abc. — μὲν πράξῃ pr. *AΩ*: μὲν τὴν ἀρχὴν πράξῃ Ξυfr et rc. Ω (τὴν ἀρχὴν etiam mg. *A*), μὲν τῆς ἀρχῆς (omisso πράξῃ) cum Cornario abc. — 22. ἀρχόντων bc. — 25. οὓς τόνους a, οὓς ἐν τόνους Bekkeri operae, οὓς ἐν τόνους Winckelmannus. — 31. ἀμέμπτῳ delendum censet Winckelmannus. Fort. ἀμιάντῳ.

αι

Cf. 777 E. On. — ᾖ, ἡ γρ. Ω: ἡ abc. — 36. ναίουσαι r, νέμουσαι Ω, νέαι οὖσαι Ξf, τείνουσαι Winckelmannus. — 42. ἀποφανομένους a. — 43. αὐτῶν auctore Astio bc: αὐτῶν a.

9. λειφθῶσιν ab, probante Orellio. — 13. Μαγνητῶν a. — 21. κατὰ om. b cum pr. *AΩ*. — 32. θέλῃ a. — 40. ἱερῶν ac. — 43. ἰέναι γρ. Ω: εἶναι abc.

καὶ Ἡλίου, ἀρχιέρεων δὲ ἕνα κατ' ἐνιαυτὸν τὸν πρῶτον
κριθέντα τῶν γενομένων ἐκείνῳ τῷ ἐνιαυτῷ ἱερέων, καὶ
B τοὔνομα ἀναγράφειν τούτου κατ' ἐνιαυτόν, ὅπως ἂν
γίγνηται μέτρον ἀριθμοῦ τοῦ χρόνου, ἕως ἂν ἡ πόλις
οἰκῆται. τελευτήσασι δὲ προθέσεις τε καὶ ἐκφορὰς καὶ
θήκας διαφόρους εἶναι τῶν ἄλλων πολιτῶν, λευκὴν μὲν
τὴν στολὴν ἔχειν πᾶσαν, θρήνων δὲ καὶ ὀδυρμῶν χωρὶς
γίγνεσθαι, κορῶν δὲ χορὸν πεντεκαίδεκα καὶ ἀρρένων ἕτε-
ρον περιισταμένους τῇ κλίνῃ ἑκατέρους οἷον ὕμνον πεποιη-
292 μένον ἔπαινον εἰς τοὺς ἱερέας ἐν μέρει ἑκατέρους ᾄδειν,
C εὐδαιμονίζοντας ᾠδῇ διὰ πάσης τῆς ἡμέρας· ἕωθεν δ'
εἰς τὴν θήκην φέρειν αὐτὴν μὲν τὴν κλίνην ἑκατὸν τῶν
νέων τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις, οὓς ἂν οἱ προσήκοντες τοῦ
τελευτήσαντος ἐπιόψωνται, πρώτους δὲ προϊέναι τοὺς
ἠιθέους τὴν πολεμικὴν σκευὴν ἐνδεδυκότας ἑκάστους, σὺν
τοῖς ἵπποισι μὲν ἱππέας, σὺν δὲ ὅπλοις ὁπλίτας, καὶ τοὺς
ἄλλους ὡσαύτως, παῖδας δὲ περὶ αὐτὴν τὴν κλίνην ἔμ-
D προσθεν τὸ πάτριον μέλος ἐφυμνεῖν, καὶ κόρας ἑπομένας
ἐξόπισθεν ὅσαι τ' ἂν γυναῖκες τῆς παιδοποιήσεως ἀπηλ-
λαγμέναι τυγχάνωσι, μετὰ δὲ ταῦτα ἱερέας τε καὶ ἱερείας
ὡς καθαρεύοντι τῷ τάφῳ ἕπεσθαι, ἐὰν ἄρα καὶ τῶν
ἄλλων εἴργωνται τάφων, ἐὰν καὶ τὸ τῆς Πυθίας οὕτω
τε καὶ ταύτῃ σύμψηφον ᾖ· θήκην δὲ ὑπὸ γῆς αὐτοῖς
εἰργασμένην εἶναι ψαλίδα προμήκη λίθων ποτίμων καὶ
ἀγήρων εἰς δύναμιν, ἔχουσαν κλίνας παρ' ἀλλήλας λιθίνας
E κειμένας, οὗ δὴ τὸν μακάριον γεγονότα θέντες, κύκλῳ
χώσαντες, πέριξ δένδρων ἄλσος περιφυτεύσουσι πλὴν
κώλου ἑνός, ὅπως ἂν αὔξην ὁ τάφος ἔχῃ ταύτην τὴν εἰς
τὸν ἅπαντα χρόνον ἀνεπιδεῆ χώματος τοῖς τιθεμένοις·
κατ' ἐνιαυτὸν δὲ ἀγῶνα μουσικῆς αὐτοῖς καὶ γυμνικὸν
293 ἱππικόν τε θήσουσι. τὰ μὲν δὴ γέρα τοιαῦτα τοῖς τὰς
εὐθύνας διαφυγοῦσιν· ἂν δέ τις τούτων πιστεύων τῷ
κεκρίσθαι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἐπιδείξῃ κακὸς γενόμε-
νος ὕστερον τῆς κρίσεως, γράφεσθαι μὲν τὸν βουλόμενον
αὐτὸν ὁ νόμος προσταττέτω, ὁ δ' ἀγὼν ἐν δικαστηρίῳ
948 γιγνέσθω τοιῷδέ τινι τρόπῳ. πρῶτον μὲν νομοφύλακες
ἔστωσαν τούτου τοῦ δικαστηρίου, ἔπειτα αὐτῶν τούτων
οἱ ζῶντες, πρὸς δὲ τούτοις τὸ τῶν ἐκλεκτῶν δικαστήριον·
γραφέσθω δὲ ὁ γραφόμενος, ὃν ἂν γράφηται, λέγουσαν
τὴν γραφὴν ἀνάξιον εἶναι τὸν καὶ τὸν τῶν ἀριστείων

καὶ τῆς ἀρχῆς· καὶ ἐὰν μὲν ὁ φεύγων ἁλῷ, στερέσθω
τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τάφου καὶ τῶν ἄλλων τῶν δοθεισῶν
αὐτῷ τιμῶν, ἐὰν δὲ ὁ διώκων μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον
μέρος τῶν ψήφων, τινέτω ὁ μὲν τοῦ μεγίστου τιμήματος
δώδεκα μνᾶς, ὀκτὼ δὲ ὁ τοῦ δευτέρου, τρίτου δὲ ἕξ, B
τετάρτου δὲ δύο.

Ῥαδαμάνθυος δὲ περὶ τὴν λεγομένην κρίσιν τῶν δικῶν
ἄξιον ἄγασθαι, διότι κατεῖδε τοὺς τότε ἀνθρώπους ἡγου-
μένους ἐναργῶς εἶναι θεούς, εἰκότως, ἅτε κατὰ τὸν τότε
χρόνον τῶν πολλῶν ἐκ θεῶν ὄντων, ὧν εἷς ἦν αὐτός,
ὥς γε λόγος. ἔοικε δὴ δικαστῇ μὲν ἀνθρώπων οὐδενὶ
διανοούμενος δεῖν ἐπιτρέπειν, θεοῖς δέ, ὅθεν ἁπλαῖ καὶ
ταχεῖαι δίκαι ἐκρίνοντ' αὐτῷ. διδοὺς γὰρ περὶ ἑκάστων 294
τῶν ἀμφισβητουμένων ὅρκον τοῖς ἀμφισβητοῦσιν ἀπηλλάτ- C
τετο ταχὺ καὶ ἀσφαλῶς. νῦν δὲ ὅτε δὴ μέρος μέν τι,
φαμέν, ἀνθρώπων τὸ παράπαν οὐχ ἡγοῦνται θεούς, οἱ
δὲ οὐ φροντίζειν ἡμῶν αὐτοὺς διανοοῦνται, τῶν δὲ δὴ
πλείστων ἐστὶ καὶ κακίστων ἡ δόξα ὡς σμικρὰ δεχό-
μενοι θύματα καὶ θωπείας πολλὰ συναποστεροῦσι χρή-
ματα καὶ μεγάλων σφᾶς ἐκλύονται κατὰ πολλὰ ζημιῶν,
οὐκέτι δὴ τοῖς νῦν ἀνθρώποις ἡ Ῥαδαμάνθυος ἂν εἴη
τέχνη πρέπουσα ἐν δίκαις. μεταβεβληκυιῶν οὖν τῶν περὶ D
θεοὺς δοξῶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις μεταβάλλειν χρὴ καὶ τοὺς
νόμους· ἐν γὰρ λήξεσι δικῶν τοὺς μετὰ νοῦ τιθεμένους
νόμους ἐξαιρεῖν δεῖ τοὺς ὅρκους τῶν ἀντιδικούντων ἑκα-
τέρων, καὶ τὸν λαγχάνοντά τῳ τινα δίκην τὰ μὲν ἐγκλή-
ματα γράφειν, ὅρκον δὲ μὴ ἐπομνύναι, καὶ τὸν φεύ- 689
γοντα κατὰ ταὐτὰ τὴν ἄρνησιν γράψαντα παραδοῦναι
τοῖς ἄρχουσιν ἀνώμοτον. δεινὸν γάρ που δικῶν γ' ἐν
πόλει πολλῶν γενομένων εὖ εἰδέναι σμικροῦ δεῖν τοὺς
ἡμίσεις αὐτῶν ἐπιωρκηκότας, ἐν ξυσσιτίοις τε ἀλλήλοις E
εὐχερῶς συγγιγνομένους καὶ ἐν ἄλλαις συνουσίαις τε καὶ
ἰδιωτικαῖς συγγενήσεσιν ἑκάστων. νόμος δὴ κείσθω δικα-
στὴν μὲν ὀμνύναι δικάζειν μέλλοντα, καὶ τὸν τὰς ἀρχὰς
τῷ κοινῷ καθιστάντα δι' ὅρκων ἢ διὰ φορᾶς ψήφων, 949
ἀφ' ἱερῶν φέροντα, δρᾶν ἀεὶ τὸ τοιοῦτον, καὶ κριτὴν αὖ 295
χορῶν καὶ πάσης μουσικῆς καὶ γυμνικῶν τε καὶ ἱππικῶν
ἄθλων ἐπιστάτας καὶ βραβέας καὶ ἁπάντων ὁπόσα μὴ
φέρει κέρδος κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην δόξαν τῷ ἐπιορ-
κοῦντι· τῶν δὲ ὁπόσα ἐξαρνηθέντι καὶ ἐξομοσαμένῳ κέρ-

1. ἀρχιέρεων nos: ἀρχιερέων $A\Xi\Omega$Vufr et Florentini omnes, ἀρχιερέα ab, ἀρχιερέω Stallbaumii typotheta. Cf. Herodot. II. 37. Bekkeri Anecdota p. 449, 31. ubi item scribendum esse ἀρχιέρεων docent verba addita ὀξεῖαν μέσην συλλαβήν et quae leguntur p. 1197. Bait. — 2. Fort. γενομένων ἐν ἐκείνῳ. Bait. — ἱερέων Stephanus: τῶν ἱερέων abc. — 7. δὲ $A\Omega$ufr: τε abc. — 14. ἐπιόψωνται Buttmannus (Gr. Gr. vol. II. p. 201.): ἐπόψονται ab, ἐπόψωνται c. — 24. ἀψῖδα a, ψαλίδα b. — ποτίμων pr. $A\Omega$: πτοτίμων f, πολυτίμων Pollux (IX. 49.) et Suidas (s. v. ψαλίδα), προτίμων abc. Sed vid. Photius et Suidas s. v. λίθων ποτίμων (a quibus nostrum locum significari fugit etiam recentissimum Suidae editorem) et Plinius H. N. XXXVI. 17. Bait. — 25. ἔχουσαν κεδρίνας καὶ κυπαρισσίνας λάρνακας κειμένας Winckelmannus, coll. 741 C. Thucyd. II. 34. Eurip. Alcest. 365. Orest. 1053. Troad. 1141. — 26. δὴ om. a.

7. δὲ τὴν Astius, δὲ τὰ περὶ τὴν Winckelmannus. — 15. ὅτε δὴ γρ. $A\Omega$: δὴ ὅτε abc. — μέν om. a. — 16. ἀνθρώπων οἱ τοπαράπαν a. — 17. δὴ om. ab. — 19. θωπείας πολλὰς πολλὰ ac. — 22. πρέπουσα τέχνη a. — 23. χρὴ] δεῖ a. — 25. ἐξαιρεῖν cum Astio bc: ἐξαίρειν a. — δεῖ] χρὴ c. — 30. δεῖ $A\Xi\Omega$ufr, om. Flor. δ. — 36. ἀεὶ f: δεῖ Ω, δεῖ bc cum pr. A, ἀεὶ δεῖ a. — 39. φέρῃ ab.

δος μέγα φανερὸν εἶναι δοκεῖ, ταῦτα δὲ διὰ δικῶν ὅρκων
χωρὶς κρίνεσθαι ξύμπαντας τοὺς ἐπικαλοῦντας ἀλλήλοις.
B καὶ τὸ παράπαν ἐν δίκῃ τοὺς προέδρους μὴ ἐπιτρέπειν
μήτε ὀμνύντι λέγειν πιθανότητος χάριν μήτε ἐπαρώμενον
ἑαυτῷ καὶ γένει μήτε ἱκετείαις χρώμενον ἀσχήμοσι μήτε
οἴκτοις γυναικείοις, ἀλλὰ τὸ δίκαιον μετ' εὐφημίας διδά-
σκοντα καὶ μανθάνοντα ἀεὶ διατελεῖν, εἰ δὲ μή, καθά-
περ ἔξω τοῦ λόγου λέγοντος, τοὺς ἄρχοντας πάλιν ἐπα-
νάγειν εἰς τὸν περὶ τοῦ πράγματος ἀεὶ λόγον. ξένῳ δ'
εἶναι πρὸς ξένους, καθάπερ τὰ νῦν, δέχεσθαί τε ὅρκους
C παρ' ἀλλήλων, ἂν ἐθέλωσι, καὶ διδόναι κυρίως· οὐ γὰρ
καταγηράσουσιν οὐδ' ἐννεοττεύοντες ἐν τῇ πόλει ὡς τὸ
πολὺ τοιούτους ἄλλους κυρίους τῆς χώρας παρέξονται
ξυντρόφους.

Δικῶν τε περὶ λήξεως τὸν αὐτὸν τρόπον εἶναι πρὸς
ἀλλήλους πᾶσι τὴν κρίσιν, ὅσα τις ἐλεύθερος ἀπειθεῖ
τῇ πόλει, μήτ' οὖν πληγῶν ἄξια μηδ' αὖ δεσμῶν μηδὲ
296 θανάτου. περὶ δὲ χορείας τινῶν φοιτήσεων ἢ πομπεύσεων
ἢ τοιούτων τινῶν ἄλλων κοινῶν κοσμήσεων ἢ λειτουργιῶν,
D ὁπόσα περὶ θυσίας εἰρηνικῆς ἢ πολεμικῶν εἰσφορῶν εἵ-
νεκα, πάντων τῶν τοιούτων τὴν πρώτην ἀνάγκην ἰατὴν
εἶναι τῆς ζημίας, τοῖς δὲ μὴ πειθομένοις ἐνεχυρασίαν
τούτοις οἷς ἂν πόλις ἅμα καὶ νόμος εἰσπράττειν προσ-
τάττῃ, τῶν δὲ ἀπειθούντων ταῖς ἐνεχυρασίαις πρᾶσιν
τῶν ἐνεχύρων εἶναι, τὸ δὲ νόμισμα γίγνεσθαι τῇ πόλει·
ἐὰν δὲ ζημίας δέωνται πλείονος, τὰς ἀρχὰς ἑκάστας τοῖς
ἀπειθοῦσι τὰς πρεπούσας ζημίας ἐπιβαλλούσας εἰσάγειν
E εἰς τὸ δικαστήριον, ἕως ἂν ἐθελήσωσι δρᾶν τὸ προσ-
ταχθέν.

Πόλει δὲ ἥτις ἂν μήτε χρηματίζηται πλὴν τὸν ἐκ γῆς
χρηματισμὸν μήτ' ἐμπορεύηται, περὶ ἀποδημίας ἑαυτῶν
ἔξω τῆς χώρας καὶ ξένων ὑποδοχῆς ἄλλοθεν ἀνάγκη βε-
βουλεῦσθαι τί χρὴ δρᾶν. συμβουλεύειν οὖν τὸν νομοθέτην
δεῖ τούτων πέρι πρῶτον πείθοντα εἰς δύναμιν. πέφυκε
δὲ ἡ πόλεων ἐπιμιξία πόλεσιν ἤθη κεραννύναι παντοδαπά,
950 καινοτομίας ἀλλήλοις ἐμποιούντων ξένων ξένοις· ὃ δὴ τοῖς
μὲν εὖ πολιτευομένοις διὰ νόμων ὀρθῶν βλάβην ἂν φέροι
μεγίστην πασῶν, ταῖς δὲ πλείσταις πόλεσιν, ἅτε οὐδα-
μῶς εὐνομουμέναις, οὐδὲν διαφέρει φύρεσθαι δεχομένους
τε αὐτοῖς ξένους καὶ αὐτοὺς εἰς τὰς ἄλλας ἐπικωμάζον-
297 τας πόλεις, ὅταν ἐπιθυμήσῃ τις ἀποδημίας ὁπηοῦν καὶ
ὁπότε εἴτε νέος εἴτε καὶ πρεσβύτερος ὤν. τὸ δ' αὖ μήτε
ἄλλους δέχεσθαι μήτε αὐτοὺς ἄλλοσε ἀποδημεῖν ἅμα μὲν
B οὐκ ἐγχωρεῖ τό γε παράπαν, ἔτι δὲ ἄγριον καὶ ἀπηνὲς
φαίνοιτ' ἂν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, ὀνόμασί τε χαλεποῖς
ταῖσι λεγομέναις ξενηλασίαις χρωμένους καὶ τρόποις αὐ-
θάδεσι καὶ χαλεποῖς, ὡς δοκοῖεν ἄν. χρὴ δὲ οὔποτε περὶ
σμικροῦ ποιεῖσθαι τὸ δοκεῖν ἀγαθοὺς εἶναι τοῖς ἄλλοις ἢ
μὴ δοκεῖν. οὐ γὰρ ὅσον οὐσίας ἀρετῆς ἀπεσφαλμένοι
τυγχάνουσιν οἱ πολλοί, τοσοῦτον καὶ τοῦ κρίνειν τοὺς
ἄλλους οἱ πονηροὶ καὶ ἄχρηστοι, θεῖον δέ τι καὶ εὔστοχον
ἔνεστι καὶ τοῖσι κακοῖς, ὥστε πάμπολλοι καὶ τῶν σφόδρα
κακῶν εὖ τοῖς λόγοις καὶ ταῖς δόξαις διαιροῦνται τοὺς C
ἀμείνους τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς χείρονας. διὸ καλὸν
ταῖς πολλαῖς πόλεσι τὸ παρακέλευμά ἐστι, προτιμᾶν τὴν
εὐδοξίαν πρὸς τῶν πολλῶν. τὸ μὲν γὰρ ὀρθότατον καὶ
μέγιστον ὄντα ἀγαθὸν ἀληθῶς οὕτω τὸν εὔδοξον βίον
θηρεύειν, χωρὶς δὲ μηδαμῶς, τόν γε τέλεον ἄνδρα ἐσό-
μενον. καὶ δὴ καὶ τῇ κατὰ Κρήτην οἰκιζομένῃ πόλει πρέ-
πον ἂν εἴη δόξαν πρὸς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὅ τι καλλί- 298
στην τε καὶ ἀρίστην παρασκευάζεσθαι πρὸς ἀρετήν· πᾶσα D
δ' ἐλπὶς αὐτὴν ἐκ τῶν εἰκότων, ἄνπερ κατὰ λόγον γίγνη-
ται, μετ' ὀλίγων ἥλιον ὄψεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς
ἐν ταῖς εὐνόμοις πόλεσι καὶ χώραις. ὧδε οὖν χρὴ ποιεῖν
περὶ ἀποδημίας εἰς ἄλλας χώρας καὶ τόπους καὶ περὶ ὑπο-
δοχῆς ξένων. Πρῶτον μὲν νεωτέρῳ ἐτῶν τετταράκοντα
μὴ ἐξέστω ἀποδημῆσαι μηδαμῇ μηδαμῶς, ἔτι τε ἰδίᾳ μη-
δενί, δημοσίᾳ δ' ἔστω κήρυξιν ἢ πρεσβείαις ἢ καί τισι
θεωροῖς· τὰς δὲ κατὰ πόλεμον καὶ στρατείας ἀποδημίας E
οὐκ ἐν ἐκδημίαις πολιτικαῖς ἄξιον ἀγορεύειν ὡς τούτων
οὔσας· Πυθώδε τῷ Ἀπόλλωνι καὶ εἰς Ὀλυμπίαν τῷ Διὶ
καὶ εἰς Νεμέαν καὶ εἰς Ἰσθμὸν χρὴ πέμπειν, κοινωνοῦν-
τας θυσιῶν τε καὶ ἀγώνων τούτοις τοῖς θεοῖς, πέμπειν δὲ
εἰς δύναμιν ὅ τι πλείστους ἅμα καὶ καλλίστους τε καὶ
ἀρίστους, οἵτινες εὐδόκιμον τὴν πόλιν ἐν ἱεραῖς τε καὶ
εἰρηνικαῖς συνουσίαις ποιήσουσι δοκεῖν, τοῖς περὶ τὸν πό- 951
λεμον ἀντίστροφον ἀποδιδόντες δόξης παρασκευήν, ἐλ-
θόντες δὲ οἴκαδε διδάξουσι τοὺς νέους ὅτι δεύτερα τὰ
τῶν ἄλλων ἐστὶ νόμιμα τὰ περὶ τὰς πολιτείας. θεωροὺς
δὲ ἄλλους ἐκπέμπειν χρεὼν τοιούσδε τινὰς τοὺς νομο-
φύλακας παρεμένους· ἄν τινες ἐπιθυμῶσι τῶν πολιτῶν τὰ
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων πράγματα θεωρῆσαι κατά τινα
πλείω σχολήν, ἀπειργέτω μηδεὶς τούτους νόμος. οὔτε 299
γὰρ ἄπειρος οὖσα πόλις ἀνθρώπων κακῶν καὶ ἀγαθῶν B
δύναιτ' ἄν ποτε, ἀνομίλητος οὖσα, ἥμερος ἱκανῶς εἶναι
καὶ τέλεος, οὐδ' αὖ τοὺς νόμους διαφυλάττειν ἄνευ τοῦ
γνώμῃ λαβεῖν αὐτοὺς ἀλλὰ μὴ μόνον ἔθεσιν. εἰσὶ γὰρ ἐν 690
τοῖς πολλοῖς ἄνθρωποι ἀεὶ θεῖοί τινες, οὐ πολλοί, παν-
τὸς δ' ἄξιοι ξυγγίγνεσθαι, φυόμενοι οὐδὲν μᾶλλον ἐν εὐ-
νομουμέναις πόλεσιν ἢ καὶ μή, ὧν κατ' ἴχνος ἀεὶ χρὴ

12. οὐδὲ νεοττεύοντες Af et γρ. Ω, οὐδ' ἐννεοττεύοντες a. — 15. τε] δὲ Astius. — πέρι ab. — 21. ἰατὴν εἶναι τὴν πρώτην ἀνάγκην a. — ἰατὴν] τακτὴν Winckelmannus. — 24. πρᾶσιν ab. — 11. ἐθέλωσι a. — 40. αὐτοῖς] ἀστοῖς Winckelmannus.

7. ἔστι ab. — 9. χείρους ab. — 10. παρακέλευσμά a. — 11. πρὸ a. — 18. ὀλίγον a. — 22. ἀποδημεῖν a. — 26. Πυθώδε δὲ τῷ Stephano auctore Astius. — τῷ ante Διὶ om. a. — 35. ἐκπέμπειν οὐ χρεών, τοιούσδε δέ τινας Winckelmannus. — 42. ἔθεσιν r: ἤθεσιν Ω, ἤθεσιν abc.

τὸν ἐν ταῖς εὐνομουμέναις πόλεσιν οἰκοῦντα, ἐξιόντα
C κατὰ θάλατταν καὶ γῆν, ζητεῖν ὃς ἂν ἀδιάφθαρτος ᾖ,
τὰ μὲν βεβαιούμενον τῶν νομίμων, ὅσα καλῶς αὐτοῖς
κεῖται, τὰ δ' ἐπανορθούμενον, εἴ τι παραλείπεται. ἄνευ
γὰρ ταύτης τῆς θεωρίας καὶ ζητήσεως οὐ μένει ποτὲ τε-
λέως πόλις, οὐδ' ἂν κακῶς αὐτὴν θεωρῶσιν.

ΚΛ. Πῶς οὖν ἂν γίγνοιτ' ἀμφότερα;

ΑΘ. Τῇδε. πρῶτον μὲν ὁ θεωρὸς ὁ τοιοῦτος ἡμῖν
γεγονὼς ἔστω πλειόνων ἐτῶν ἢ πεντήκοντα, ἔτι δὲ τῶν
εὐδοκίμων τά τε ἄλλα καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔστω γεγενη-
D μένος, εἰ μέλλει τὸ τῶν νομοφυλάκων δεῖγμα εἰς τὰς ἄλλας
μεθήσειν πόλεις· πλέον δὲ ἑξήκοντα γεγονὼς ἐτῶν μηκέτι
300 θεωρείτω. θεωρήσας δὲ ὁπόσ' ἂν ἔτη βουληθῇ τῶν δέκα
καὶ ἀφικόμενος οἴκαδε εἰς τὸν σύλλογον ἴτω τὸν τῶν περὶ
νόμους ἐποπτευόντων. οὗτος δ' ἔστω νέων καὶ πρεσβυτέ-
ρων μεμιγμένος, ἑκάστης μὲν ἡμέρας συλλεγόμενος ἐξ
ἀνάγκης ἀπ' ὄρθρου μέχριπερ ἂν ἥλιος ἀνίσχῃ, πρῶτον
μὲν τῶν ἱερέων τῶν τὰ ἀριστεῖα εἰληφότων, ἔπειτα τῶν
E νομοφυλάκων τοὺς ἀεὶ πρεσβεύοντας δέκα, ἔτι δὲ ὁ περὶ
τῆς παιδείας πάσης ἐπιμελητὴς ὅ τε νέος οἵ τε ἐκ τῆς
ἀρχῆς ταύτης ἀπηλλαγμένοι. ἕκαστος δὲ τούτων μὴ μόνος,
ἀλλ' ἴτω μετὰ νέου ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν μέχρι τετταρά-
κοντα, τὸν ἀρέσκοντα αὐτῷ προσλαμβάνων. τὴν δὲ συν-
ουσίαν εἶναι τούτοις καὶ τοὺς λόγους περὶ νόμων ἀεὶ
952 τῆς τε οἰκείας πόλεως πέρι, καὶ ἐάν ἄλλοθι πυνθάνωνταί
τι περὶ τῶν τοιούτων διαφέρον, καὶ δὴ καὶ περὶ μαθη-
μάτων, ὁπόσ' ἂν ἐν ταύτῃ τῇ σκέψει δοκῇ συμφέρειν, ἃ
μαθοῦσι μὲν εὐαγέστερον γίγνεσθαι, μὴ μαθοῦσι δὲ σκο-
τωδέστερα τὰ περὶ νόμους αὐτοῖς φαίνεσθαι καὶ ἀσαφῆ.
ἃ δ' ἂν τούτων ἐγκρίνωσιν οἱ γεραίτεροι, τοὺς νεωτέρους
πάσῃ σπουδῇ μανθάνειν, ἐὰν δέ τις ἀνάξιος δοκῇ τῶν
παρακεκλημένων εἶναι, τῷ παρακαλοῦντι μέμφεσθαι τὸν
B σύλλογον ὅλον· τοὺς δ' εὐδοκιμοῦντας τούτων τῶν νέων
301 φυλάττειν τὴν ἄλλην πόλιν, ἀποβλέποντας εἰς αὐτοὺς
διαφερόντως τε τηροῦντας, καὶ τιμᾶν μὲν κατορθοῦντας,
ἀτιμάζειν δὲ μᾶλλον τῶν ἄλλων, ἐὰν ἀποβαίνωσι χείρους
τῶν πολλῶν. εἰς δὴ τοῦτον τὸν σύλλογον ὁ θεωρήσας τὰ
ἐν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις νόμιμα ἀφικόμενος εὐθὺς πο-
ρευέσθω, καὶ εἴ τινα φήμην τινῶν περὶ θέσεως νόμων
ἢ παιδείας ἢ τροφῆς εὗρέ τινας ἔχοντας φράζειν, εἴτε
καὶ αὐτὸς νενοηκὼς ἄττα ἥκοι, κοινούτω τῷ συλλόγῳ
C ἅπαντι, καὶ ἐάν τε μηδὲν χείρων μηδέ τι βελτίων ἥκειν
δόξῃ, χάριν γοῦν τῆς σφόδρα προθυμίας αἰνείσθω· ἐὰν
δὲ πολὺ βελτίων, πολύ τ' ἐπαινείσθω μᾶλλον ζῶν τελευ-
τήσαντά τε τιμαῖς αὐτὸν προσηκούσαις ἡ τῶν συλλεγομέ-
νων τιμάτω δύναμις. ἐὰν δὲ διεφθαρμένος ἀφικέσθαι
δόξῃ, μηδενὶ ξυγγιγνέσθω μήτε νέῳ μήτε πρεσβυτέρῳ
προσποιούμενος εἶναι σοφός. καὶ ἐὰν μὲν πείθηται τοῖς
ἄρχουσιν, ἰδιώτης ζήτω. ἐὰν δὲ μή, τεθνάτω, ἐάν γ' ἐν
δικαστηρίῳ ἁλῷ πολυπραγμονῶν τι περὶ τὴν παιδείαν καὶ D
τοὺς νόμους. ἐὰν δὲ ἄξιον ὄντα εἰς δικαστήριον εἰσάγειν
ἀρχόντων μηδεὶς εἰσάγῃ, ὄνειδος ἀποκείσθω τοῖς ἄρχουσιν
εἰς τὴν τῶν ἀριστείων διαδικασίαν. Ὁ μὲν οὖν ἐκδημῶν
οὕτω καὶ τοιοῦτος ὢν ἐκδημείτω, τὸν δ' εἰσεπιδημήσαντα
μετὰ τοῦτον χρὴ φιλοφρονεῖσθαι. τέτταρες δ' εἰσὶ ξένοι 302
ὧν δεῖ πέρι λόγον τινὰ ποιεῖσθαι. ὁ μὲν δὴ πρῶτός τε
καὶ διὰ τέλους ἀεὶ θερινὸς ὡς τὰ πολλὰ διατελῶν ταῖς
φοιτήσεσι, καθάπερ οἱ τῶν ὀρνίθων διαπορευόμενοι, καὶ E
τούτων οἱ πολλοὶ κατὰ θάλατταν ἀτεχνῶς οἷον πετόμενοι
χρηματισμοῦ χάριν ἐμπορευόμενοι ἔτους ὥρᾳ πέτονται πρὸς
τὰς ἄλλας πόλεις· ὃν ἀγοραῖς καὶ λιμέσι καὶ δημοσίοις
οἰκοδομήμασιν ἔξω τῆς πόλεως πρὸς τῇ πόλει ὑποδέχεσθαι
χρὴ τοὺς ἐπὶ τούτοις ἄρχοντας τεταγμένους, φυλάττοντας
μὴ νεωτερίζῃ τίς τι τῶν τοιούτων ξένων, καὶ δίκας αὐ- 953
τοῖς ὀρθῶς διανέμοντας, ἀναγκαῖα μέν, ὡς ὀλίγιστα δ'
ἐπιχρωμένους. ὁ δὲ δεύτερος, ὄμμασιν ὄντως θεωρὸς ὅσα
τε Μουσῶν ὠσὶν ἔχεται θεωρήματα· τῷ δὴ τοιούτῳ παντὶ
χρὴ καταλύσεις πρὸς ἱεροῖς εἶναι φιλοξενίαις ἀνθρώπων
παρεσκευασμένας, χρὴ δὲ καὶ τῶν τοιούτων ἱερέας τε καὶ
νεωκόρους ἐπιμελεῖσθαι καὶ τημελεῖν, ὅπως ἂν τὸν μέτριον
ἐπιμείναντες χρόνον, ἰδόντες τε καὶ ἀκούσαντες ὧν χάριν
ἀφίκοντο, ἀβλαβεῖς τοῦ δρᾶσαί τε καὶ παθεῖν ἀπαλλάττων- B
ται, δικαστὰς δ' αὐτοῖς εἶναι τοὺς ἱερέας, ἐὰν ἀδικῇ τις
αὐτῶν τινὰ ἢ τιν' ἄλλον ἀδικῇ τις τούτων ὅσα ἐντὸς δραχ-
μῶν πεντήκοντα· ἐὰν δέ τι μεῖζον ἔγκλημα αὐτοῖς γίγνη- 303
ται, πρὸς τοῖς ἀγορανόμοις εἶναι δεῖ δίκας τοῖς τοιού-
τοις. τρίτον δὲ ξένον ὑποδέχεσθαι χρὴ δημοσίᾳ τὸν κατά
τι δημόσιον ἐξ ἄλλης χώρας ἀφιγμένον· ὃν στρατηγοῖς τε
καὶ ἱππάρχοις καὶ ταξιάρχοις ὑποδεκτέον ἐστὶ μόνοις, τήν
τ' ἐπιμέλειαν τῶν τοιούτων μετὰ τῶν πρυτάνεων ποιη- C
τέον ἐκείνῳ παρ' ὅτῳ τις ἂν αὐτῶν τὴν κατάλυσιν ξενω-
θεὶς ποιήσηται μόνῳ· τέταρτος δὲ ἄν ποτέ τις ἀφίκηται,
σπάνιος μέν, ἂν δ' οὖν ποτέ τις ἔλθῃ τῶν παρ' ἡμῖν
θεωρῶν ἀντίστροφος ἐξ ἄλλης χώρας, πρῶτον μὲν ἔλαττον
ἐτῶν μηδὲν πεντήκοντα γεγονὼς ἔστω, πρὸς τούτῳ δὲ
ἀξιῶν τι καλὸν ἰδεῖν τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι διαφέρον
ἐν καλλοναῖς ἢ καὶ δεῖξαί τι κατὰ ταὐτὰ ἄλλῃ πόλει. ἴτω
μὲν νῦν πᾶς ἀκέλευστος ὁ τοιοῦτος ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων D
καὶ σοφῶν θύρας, τοιοῦτος ἕτερος αὐτὸς ὤν· ἐπὶ γὰρ
τὴν τοῦ τῆς παιδείας ἐπιμελουμένου πάσης οἴκησιν ἴτω

---

6. αὐτὸν Stallbaumii operae. — 7. ἂν om. a. — 17. ἀνάσχῃ ΑΩvfr, αὖ ἀνίσχῃ Winckelmannus, coll. 807 E. Sed vid. 961 B. Bait. — 35. διαφερόντως - - κατορθοῦντας om. a. — 38. ἀνθρωπίνοις a. — 40. εὑρεῖν ΑΩ, εὑρὼν Winckelmannus. — ἔχοντας, φράζειν bc. — 41. ἥκοι, κοινούτω] ἢ κοινούτω a.

4. γ' Stephano auctore bc: τ' a. — 11. τε om. a. — 16. ὧν a. — 17. οἰκοδομήσασιν a. — 20. ὀλιγοστα Α et γρ. Ω. — 22. ὠσὶ δέχεται auctore Cornario a, ὠσὶν δέχεται Bekkeri operae. — 23. φιλοξενίας cum Bekkeri operis c. — 25. ἕως ΑΩvr. — 36. ἐκείνῳ om. Stallbaumii operae. — 42. ἢ om. r et γρ. Ω. (διαφέρον καλλοναῖς καὶ δεῖξαί τι κατὰ ταὐτὰ ἄλλο τῇ πόλει Winckelmannus.)

πιστεύων ἱκανῶς εἶναι ξένος τῷ τοιούτῳ ξένῳ, ἢ τὴν τῶν νικηφόρων τινὸς ἐπ' ἀρετῇ. ξυνὼν δὲ τούτων τισὶ τὸ μὲν διδάξας, τὸ δὲ μαθὼν ἀπαλλαττέσθω, φίλος παρὰ φίλων δώροις καὶ τιμαῖς πρεπούσαις τιμηθείς. Τούτοις δὴ τοῖς νόμοις ὑποδέχεσθαί τε χρὴ πάντας ξένους τε καὶ ξένας
E ἐξ ἄλλης χώρας καὶ τοὺς αὑτῶν ἐκπέμπειν, τιμῶντας
691 ξένιον Δία, μὴ βρώμασι καὶ θύμασι τὰς ξενηλασίας ποι-
304 ουμένους, καθάπερ ποιοῦσι νῦν θρέμματα Νείλου, μηδὲ κηρύγμασιν ἀγρίοις.

Ἐγγύην ἣν ἂν ἐγγυᾶταί τις, διαῤῥήδην ἐγγυάσθω, τὴν πρᾶξιν πᾶσαν διομολογούμενος ἐν συγγραφῇ καὶ ἐναντίον μαρτύρων μὴ ἔλαττον ἢ τριῶν, ὅσα ἐντὸς
954 χιλίων, τὰ δ' ὑπὲρ χιλίας μὴ ἔλαττον ἢ πέντε. ἐγγυητὴς μὲν δὴ καὶ ὁ προπωλῶν ὁτιοῦν τοῦ μὴ ἐνδίκως πωλοῦντος ἢ καὶ μηδαμῶς ἀξιόχρεω· ὑπόδικος δ' ἔστω καὶ ὁ προπωλῶν, καθάπερ ὁ ἀποδόμενος. Φωρᾶν δὲ ἂν ἐθέλῃ τίς τι παρ' ὁτῳοῦν, γυμνὸς ἢ χιτωνίσκον ἔχων, ἄζωστος, προομόσας τοὺς νομίμους θεοὺς ἦ μὴν ἐλπίζειν εὑρήσειν, οὕτω φωρᾶν· ὁ δὲ παρεχέτω τὴν οἰκίαν, τά τε σεσημασμένα καὶ τὰ ἀσήμαντα, φωρᾶν. ἐὰν δέ τις ἐρευνᾶν βουλομένῳ φωρᾶν μὴ διδῷ, δικάζεσθαι μὲν τὸν ἀπειρ-
B γόμενον τιμησάμενον τὸ ἐρευνώμενον, ἂν δέ τις ὄφλῃ, τὴν διπλασίαν τοῦ τιμηθέντος βλάβην ἐκτίνειν. ἐὰν δὲ ἀποδημῶν οἰκίας δεσπότης τυγχάνῃ, τὰ μὲν ἀσήμαντα παρεχόντων οἱ ἐνοικοῦντες ἐρευνᾶν, τὰ δὲ σεσημασμένα παρασημηνάσθω καὶ ὃν ἂν ἐθέλῃ φύλακα καταστησάτω
305 πέντε ἡμέρας ὁ φωρῶν· ἐὰν δὲ πλείονα χρόνον ἀπῇ, τοὺς ἀστυνόμους παραλαβὼν οὕτω φωράτω, λύων καὶ τὰ σε-
C σημασμένα, πάλιν δὲ μετὰ τῶν οἰκείων καὶ τῶν ἀστυνόμων κατὰ ταὐτὰ σημηνάσθω. Τῶν ἀμφισβητησίμων χρόνου ὅρος, ὃν ἐάν τις ᾖ κεκτημένος, μηκέτ' ἀμφισβητεῖν ἐξεῖναι. χωρίων μὲν οἰκήσεών τε τῇδε οὐκ ἔστ' ἀμφισβήτησις· τῶν δὲ ἄλλων ὅ τι ἄν τις ἐκτημένος ᾖ, ἐὰν μὲν κατὰ ἄστυ καὶ κατ' ἀγορὰν καὶ ἱερὰ χρώμενος φαίνηται καὶ μηδεὶς ἐπιλάβηται, φῇ δὲ ζητεῖν τοῦτον τὸν χρόνον, ὁ δὲ μὴ ἀποκρυπτόμενος φανερὸς ᾖ, ἐὰν οὕτω τις ἐνιαυ-
D τὸν ὁτιοῦν ἐκτημένος, ὁ δὲ ζητῶν διαγένωνται, μὴ ἐξέστω τοιούτου κτήματος ἐπιλαβέσθαι μηδένα παρελθόντος ἐνιαυτοῦ. ἐὰν δὲ κατ' ἄστυ μὲν μὴ μηδὲ κατ' ἀγορὰν χρῆται, κατ' ἀγροὺς δὲ φανερῶς, μὴ προστυχὴς δὲ ἐν πέντε ἔτεσι γένηταί τις, τῶν πέντε ἐξελθόντων ἐτῶν μηκέτι τοῦ λοιποῦ χρόνου ἐξέστω τούτῳ τοῦ τοιούτου ἐπιλαβέσθαι. ἐὰν δὲ κατ' οἰκίας ἐν ἄστει τέ τις χρῆται, τριετῆ τὴν προθεσμίαν εἶναι, ἐὰν δὲ κατ' ἀγροὺς ἐν ἀφανεῖ κέκτηται,
E δέκα ἐτῶν, ἐὰν δ' ἐν ἀλλοδημίᾳ, τοῦ παντὸς χρόνου ὅταν ἀνεύρῃ που, μηδεμίαν εἶναι προθεσμίαν τῆς ἐπιλήψεως. Ἐάν τίς τινα δίκῃ παραγενέσθαι κωλύσῃ βίᾳ, εἴτε αὐτὸν εἴτε μάρτυρας, ἐὰν μὲν δοῦλον εἴτε αὐτοῦ εἴτε ἀλλότριον, ἀτελῆ καὶ ἄκυρον γίγνεσθαι τὴν δίκην, ἐὰν δ' ἐλεύθερον, πρὸς τῷ ἀτελῆ δεθῆναι μὲν ἐνιαυτόν, 306 955
ὑπόδικον δὲ ἀνδραποδισμοῦ τῷ ἐθέλοντι γίγνεσθαι. ἐὰν δὲ ἀνταγωνιστὴν γυμναστικῆς ἢ μουσικῆς ἢ τινος ἀγῶνος ἑτέρου διακωλύῃ τις βίᾳ μὴ παραγίγνεσθαι, φραζέτω μὲν ὁ ἐθέλων τοῖς ἀθλοθέταις, οἱ δ' εἰς τὸν ἀγῶνα ἐλεύθερον ἀφιέντων τὸν ἐθέλοντα ἀγωνίζεσθαι. ἐὰν δὲ ἀδυνατήσωσιν, ἐὰν μὲν ὁ κωλύων ἀγωνίζεσθαι νικήσῃ, τά τε νικητήρια τῷ διακωλυθέντι διδόναι καὶ νικήσαντα γράφειν ἐν ἱεροῖς οἷς ἂν ἐθέλῃ, τῷ δὲ διακωλύσαντι μὴ B
ἐξέστω μηδὲν ἀνάθημα μηδ' ἐπιγραφὴν τοῦ τοιούτου ἀγῶνός ποτε γενέσθαι, βλάβης δὲ ὑπόδικος γιγνέσθω, ἐάν τε ἡττᾶται ἀγωνιζόμενος ἐάν τε καὶ νικᾷ. Ἐάν τις κλέμμα δι' ὁτιοῦν ὑποδέχηται γιγνώσκων, τὴν αὐτὴν ὑπεχέτω δίκην τῷ κλέψαντι· φυγάδος δὲ ὑποδοχῆς θάνατος ἔστω ζημία. Τὸν αὐτὸν φίλον τε καὶ ἐχθρὸν νομιζέτω πᾶς τῇ πόλει· ἐὰν δέ τις ἰδίᾳ ποιῆται πρός τινας εἰρήνην ἢ πόλεμον ἄνευ τοῦ κοινοῦ, θάνατος ἔστω καὶ τούτῳ ζημία. ἐὰν δέ τι μέρος τῆς πόλεως εἰρήνην ἢ πόλεμον πρός C
τινας ἑαυτῷ ποιῆται, τοὺς αἰτίους οἱ στρατηγοὶ ταύτης τῆς πράξεως εἰσαγόντων εἰς δικαστήριον, ὄφλοντι δὲ θάνατος ἔστω δίκη. Τοὺς τῇ πατρίδι διακονοῦντάς τι δώ- 307
ρων χωρὶς χρὴ διακονεῖν, πρόφασιν δ' εἶναι μηδεμίαν μηδὲ λόγον ἐπαινούμενον ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς μὲν δεῖ δέχεσθαι δῶρα, ἐπὶ δὲ φλαύροις οὔ· τὸ γὰρ γνῶναι καὶ γνόντα καρτερεῖν οὐκ εὐπετές, ἀκούοντα δὲ ἀσφαλέστατον D
πείθεσθαι τῷ νόμῳ, μηδὲν ἐπὶ δώροισι διακονεῖν. ὁ δὲ μὴ πειθόμενος ἁπλῶς τεθνάτω ἁλοὺς τῇ δίκῃ. Χρημάτων εἰσφορᾶς πέρι τῷ κοινῷ, τετιμῆσθαι μὲν ἕκαστον τὴν οὐσίαν ἕνεκα πολλῶν χρεῶν καὶ τὴν ἐπέτειον ἐπικαρπίαν ἐν γράμμασιν ἀποφέρειν ἀγρονόμοις φυλέτας, ὅπως ἂν δυοῖν οὔσαιν ταῖν εἰσφοραῖν, ὁποτέρᾳ τὸ δημόσιον ἂν χρῆσθαι βούληται, χρῆται κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον βου- E
λευόμενον, ἐάν τε τῷ τοῦ τιμήματος ὅλου μέρει ἐάν τε τῆς γενομένης ἐπ' ἐνιαυτὸν ἑκάστοτε προσόδου, χωρὶς τῶν εἰς τὰ ξυσσίτια τελουμένων. Θεοῖσι δὲ ἀναθήματα χρεὼν ἔμμετρα τὸν μέτριον ἄνδρα ἀνατιθέντα δωρεῖσθαι. γῆ μὲν οὖν ἑστία τε οἰκήσεως ἱερὰ πᾶσι πάντων θεῶν· μηδεὶς οὖν δευτέρως ἱερὰ καθιερούτω θεοῖς. χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστὶν 956
ἐπίφθονον κτῆμα, ἐλέφας δὲ ἀπολελοιπότος ψυχὴν σώματος οὐκ εὐαγὲς ἀνάθημα, σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς πο- 308

---

1. ξένῳ, ἢ τὴν Baiterus: ξένῳ τὴν corr. A et γρ. Ω, ξενῶνι, τὴν abc. — 2. δὲ om. a. — 18. ἐλπίζειν cum Astio bc: ἐλπίζων cum libris a. — 22. τὸ] τὸν ab. (τὸ Ξ et corr. Ω: quod reponendum. Bekk.) — 23. δὲ om. Bekkeri operae. — 33. κεκτημένος a. — 38. μηδένα παρελθόντος γρ. Ω: μηδὲν ἀπελθόντος abc.

3. αὐτοῦ Astius: αὑτοῦ abc. — 5. μὲν ἕνα ἐνιαυτὸν Winckelmannus. — 7. γυμνικῆς a. — 16. ἡττᾶται cum Boeckhio bc: ἥττηται cum libris a. — Ἐάν τε τις a. — κλέμμα δι' ὁτιοῦν γρ. Ω et Flor. 𝔡: κλεμμάδιον ὅτι Aοfr, κλεμμάδιον ὁτιοῦν abc. — 36. βουλευόμενον Astius: βουλευομένων abc. — 37. τῷ om. b cum Af et pr. Ω. — 41. πᾶσι] πᾶσα Wagnerus ad Cic. de Legg. II. 18. § 45. — 44. ἀπὸ λελοιπότος Orellius. — 45. εὐαγὲς Clemens Alex., Eusebius, Theodoretus (castum Cicero l. l.): εὔχερὲς abc.

λίμων ὄργανα· ξύλου δὲ μονόξυλον ὅ τι ἂν ἐθέλῃ τις ἀνατιθέτω, καὶ λίθου ὡσαύτως, πρὸς τὰ κοινὰ ἱερά. ὑφὴν δὲ μὴ πλέον ἔργον γυναικὸς μιᾶς ἔμμηνον· χρώματα δὲ λευκὰ πρέποντ' ἂν θεοῖς εἴη καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν ὑφῇ· βάμματα δὲ μὴ προσφέρειν ἀλλ' ἢ πρὸς τὰ πολέμου
B κοσμήματα. θειότατα δὲ δῶρα ὄρνιθές τε καὶ ἀγάλματα, ὅσαπερ ἂν ἐν μιᾷ ζωγράφος ἡμέρᾳ εἰς ἀποτελῇ· καὶ τἆλλα
308 ἔστω κατὰ τὰ τοιαῦτα ἀναθήματα μεμιμημένα.

Ὅτε δὲ μέρη διείρηται τῆς πόλεως ξυμπάσης, ὅσα τε καὶ ἃ δεῖ γίγνεσθαι, καὶ νόμοι περὶ τῶν ξυμβολαίων εἰς δύναμιν τῶν μεγίστων πέρι πάντων εἴρηνται, τὸ λοιπὸν δὴ δίκας ἂν εἴη χρεὼν γίγνεσθαι. Δικαστηρίων δὲ τὸ μὲν πρῶτον αἱρετοὶ δικασταὶ γίγνοιντ' ἄν, οὓς ἂν ὁ φεύ-
C γων τε καὶ ὁ διώκων ἕλωνται κοινῇ, διαιτηταὶ δικαστῶν τοὔνομα μᾶλλον πρέπον ἔχοντες· δεύτεροι δὲ κωμῆταί τε καὶ φυλέται, κατὰ τὸ δωδέκατον μέρος διῃρημένοι, ἐν οἷς, ἂν μὴ διακριθῶσιν ἐν τοῖς πρώτοις, περὶ ζημίας μείζονος ἰόντων ἀγωνιούμενοι, ὁ δὲ φεύγων, ἂν ἡττηθῇ τὸ δεύτερον, τὸ πεμπτημόριον ἀποτινέτω τοῦ τιμήματος τῆς γραφείσης δίκης. ἐὰν δ' ἐγκαλῶν τις τοῖς δικασταῖς
309 τὸ τρίτον ἀγωνίζεσθαι βούληται, ἀγέτω μὲν ἐπὶ τοὺς δι-
D καστὰς τοὺς ἐκλεκτοὺς τὴν δίκην, ἐὰν δὲ πάλιν ἡττηθῇ, τὴν ἡμιολίαν τοῦ τιμήματος ἀποτινέτω. ἐὰν δὲ ὁ διώκων ἡττηθεὶς ἐν τοῖς πρώτοις μὴ ἠρεμῇ, εἰς δὲ τοὺς δευτέρους ἴῃ, νικήσας μὲν δὴ τὸ πέμπτον μέρος ἀπολαμβανέτω, νικηθεὶς δὲ ἀποτινέτω ταὐτὸν μέρος τῆς δίκης. ἐὰν δ' εἰς τὸ τρίτον ἔλθωσι δικαστήριον ἀπειθήσαντες ταῖς ἔμπροσθεν δίκαις, ὁ μὲν φεύγων ἡττηθείς, ὥσπερ εἴρηται, τὴν ἡμιολίαν, ὁ δὲ διώκων τὴν ἡμίσειαν τοῦ τιμήματος
E ἀποτινέτω. κληρώσεις δὲ δικαστηρίων καὶ πληρώσεις καὶ ὑπηρεσιῶν ἑκάσταις τῶν ἀρχῶν καταστάσεις καὶ χρόνους ἐν οἷς ἕκαστα γίγνεσθαι χρεών, καὶ διαψηφίσεων πέρι καὶ ἀναβολῶν, καὶ πάνθ' ὁπόσα τοιαῦτα ἀναγκαῖα περὶ δίκας γίγνεσθαι, προτέρων τε καὶ ὑστέρων λήξεις ἀποκρίσεών τε ἀνάγκας καὶ παρακαταβάσεων καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ ξύμπαντα, εἴπομεν μὲν καὶ πρόσθεν, καλὸν δὲ
957 τό γε ὀρθὸν καὶ δὶς καὶ τρίς. πάντα δ' οὖν ὁπόσα σμικρὰ καὶ ῥᾴδια νόμιμα εὑρίσκειν, πρεσβύτου νομοθέτου παραλιπόντος τὸν νέον ἀναπληροῦν χρὴ νομοθέτην. τὰ μὲν ἴδια δικαστήρια ταύτῃ πῃ γιγνόμενα μέτρον ἂν ἔχοι· τὰ δὲ δημόσια καὶ κοινὰ καὶ ὅσοις ἀρχὰς δεῖ χρωμένας τὰ
310 προσήκοντα ἑκάστῃ τῶν ἀρχῶν διοικεῖν, ἔστ' ἐν πολλαῖς πόλεσιν οὐκ ἀσχήμονα ἐπιεικῶν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγα νομοθετήματα, ὅθεν νομοφύλακας χρὴ τὰ πρέποντα τῇ νῦν
B γεννωμένῃ πολιτείᾳ κατασκευάζειν συλλογισαμένους καὶ ἐπανορθουμένους, ταῖς ἐμπειρίαις διαβασανίζοντας, ἕως ἂν ἱκανῶς αὐτῶν ἕκαστα δόξῃ κεῖσθαι, τότε δὲ τέλος ἐπιθέντας, ἀκίνητα οὕτως ἐπισφραγισαμένους, χρῆσθαι τὸν ἅπαντα βίον. ὅσα δὲ περί τε σιγὴν δικαστῶν καὶ εὐφημίας καὶ τοὐναντίον, καὶ ὅσα παραλλάττει τῶν πολλῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι δικαίων καὶ ἀγαθῶν καὶ καλῶν, τὰ μὲν εἴρηται, τὰ δ' ἔτι πρὸς τῷ τέλει ῥηθήσεται. πρὸς
ἃ πάντα χρὴ τὸν μέλλοντα δικαστὴν ἴσον ἔσεσθαι κατὰ C
δίκην βλέπειν τε καὶ κεκτημένον γράμματα αὐτῶν πάρα μανθάνειν. πάντων γὰρ μαθημάτων κυριώτατα τοῦ τὸν μανθάνοντα βελτίω γίγνεσθαι τὰ περὶ τοὺς νόμους κείμενα, εἴπερ ὀρθῶς εἴη τεθέντα, γίγνοιτ' ἄν, ἢ μάτην τοὔνομα τῷ προσῆκον κεκτῆτ' ἂν ὁ θεῖος ἡμῖν καὶ θαυμαστὸς νόμος. καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων λόγων ὅσοι τε ἐν ποιήμασιν ἔπαινοι καὶ ψόγοι περί τινων λέγονται καὶ ὅσοι D
καταλογάδην, εἴτ' ἐν γράμμασιν εἴτε καθ' ἡμέραν ἐν ταῖς ἄλλαις πάσαις συνουσίαις, διὰ φιλονικίας τε ἀμφισβη- 311
τοῦνται καὶ διὰ ξυγχωρήσεων ἔστιν ὅτε καὶ μάλα ματαίων, τούτων πάντων ἂν βάσανος εἴη σαφὴς τὰ τοῦ νομοθέτου γράμματα, ἃ δεῖ κεκτημένον ἐν αὑτῷ, καθάπερ ἀλεξιφάρμακα τῶν ἄλλων λόγων, τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν αὐτόν τε ὀρθοῦν καὶ τὴν πόλιν, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς μονὰς τῶν δι-
καίων καὶ ἐπαύξησιν παρασκευάζοντα, τοῖς δὲ κακοῖς ἐξ E
ἀμαθίας καὶ ἀκολασίας καὶ δειλίας καὶ ξυλλήβδην πάσης ἀδικίας εἰς τὸ δυνατὸν μεταβολήν, ὅσοις ἰάσιμοι δόξαι τῶν κακῶν· οἷσι δὲ ὄντως ἐπικεκλωσμέναι, θάνατον ἴαμα ταῖς οὕτω διατεθείσαις ψυχαῖς διανέμοντες, ὃ δικαίως εἴη 958
πολλάκις ἂν εἰρημένον, ἄξιοι ἐπαίνου γίγνοιντ' ἂν τῇ πάσῃ πόλει τοιοῦτοι δικασταὶ καὶ δικαστῶν ἡγεμόνες. Ἐπειδὰν δὲ αἱ κατ' ἐνιαυτὸν δίκαι τέλος ἐκδικασθεῖσαι σχῶσι, ταῖς πράξεσι νόμους αὐτῶν χρεὼν γίγνεσθαι τούσδε· πρῶτον μὲν ἡ δικάζουσα ἀρχὴ τὰ τοῦ ὄφλοντος τῷ νικήσαντι χρήματα πάντα ἀποδιδότω χωρὶς τῶν ἀναγκαίων
κεκτῆσθαι, μετὰ τὴν διαψήφισιν ἑκάστην εὐθὺς ὑπὸ κή- B
ρυκος, ἀκουόντων τῶν δικαστῶν· ἐπειδὰν δὲ ὁ τῶν δικασίμων μηνῶν ἐχόμενος γένηται μήν, ἐάν τις μὴ ἀπαλλάττῃ τὸν νικήσαντα ἑκόντα ἑκών, ἡ δικάσασα ἀρχὴ
ξυνεπομένη τῷ νικῶντι τὰ τοῦ ὄφλοντος παραδιδότω χρή- 312
ματα. ἐὰν δὲ μὴ ἔχωσιν ὁπόθεν, ἐλλείπῃ δὲ μὴ ἔλαττον δραχμῆς, μὴ πρότερον εἶναι τούτῳ δίκας πρὸς ἄλλον μηδένα, πρὶν ἂν ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος ἅπαν τῷ νικήσαντι·
ἄλλοις δὲ πρὸς τοῦτον ἔστωσαν δίκαι κυρίως. ἐὰν δέ τις C
ἀφῃρῆται τὴν ἀρχὴν τὴν καταδικάσασαν καταδικασθείς, εἰσαγόντων μὲν αὐτὸν εἰς τὸ τῶν νομοφυλάκων δικαστήριον οἱ ἀφαιρεθέντες ἀδίκως, ἐὰν δέ τις ὄφλῃ τὴν τοιαύτην δίκην, ὡς ὅλην τὴν πόλιν καὶ νόμους φθείρων θανάτῳ ζημιούσθω.

Ἀνδρὶ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο γεννηθέντι καὶ ἐκτραφέντι καὶ γεννήσαντι καὶ ἐκθρέψαντι τέκνα καὶ ξυμμίξαντι ξυμ-

9. διῄρηται a. — 24. τοῖς om. a. — 31. χρόνοι a.
7. πάρα Stephanus: πέρι abc. — 10. εἴπερ fr: ἃ εἴπερ abc. — 11. κεκτῆτ' Astius: κέκτητ' abc. — 24. κλώμεναι γρ. Ω, κλωσμέναι Winckelmannus. — 29. σχῶσι, ταῖς πράξεσι νόμους nos: σχῶσι ταῖς πράξεσι, νόμους abc. — 30. τῷ νικήσαντι χρήματα ΑΩεfr: χρήματα τῷ νικήσαντι abc. — 32. μετὰ δὲ τὴν a. — 33. διαδικασίμων f et rc. ΑΩ. — 46. τὸ] τῷ a.

D βόλαια μετρίως, διδόντι τε δίκας εἴ τινα ἠδικήκει καὶ
παρ' ἑτέρου ἐκλαβόντι, σὺν τοῖς νόμοις ἐν μοίρᾳ γηρά-
σαντι τελευτὴ γίγνοιτ' ἂν κατὰ φύσιν. περὶ τελευτήσαντας
δή, εἴτε τις ἄῤῥην εἴτε τις θῆλυς ἦν, τὰ μὲν περὶ τὰ
θεῖα νόμιμα τῶν τε ὑπὸ γῆς θεῶν καὶ τῶν τῇδε, ὅσα
προσήκει τελεῖσθαι, τοὺς ἐξηγητὰς γίγνεσθαι κυρίους φρά-
ζειν· τὰς θήκας δ' εἶναι τῶν χωρίων ὁπόσα μὲν ἐργάσιμα
μηδαμοῦ, μήτε τι μέγα μήτε τι σμικρὸν μνῆμα, ἃ δὲ ἡ
E χώρα πρὸς τοῦτ' αὐτὸ μόνον φύσιν ἔχει, τὰ τῶν τετελευ-
693 τηκότων σώματα μάλιστα ἀλυπήτως τοῖς ζῶσι δεχομένη
313 κρύπτειν, ταῦτα ἐκπληροῦν· τοῖς δὲ ἀνθρώποις ὅσα τρο-
φὴν μήτηρ οὖσα ἡ γῆ πρὸς ταῦτα πέφυκε βούλεσθαι
φέρειν, μήτε ζῶν μήτε τις ἀποθανὼν στερείτω τὸν ζῶνθ'
ἡμῶν. χῶμα δὲ μὴ χοῦν ὑψηλότερον πέντε ἀνδρῶν ἔργον,
ἐν πένθ' ἡμέραις ἀποτελούμενον· λίθινα δὲ ἐπιστήματα
μὴ μείζω ποιεῖν ἢ ὅσα δέχεσθαι τὰ τοῦ τετελευτηκότος
ἐγκώμια βίου, μὴ πλείω τεττάρων ἡρωικῶν στίχων, τὰς
959 δὲ προθέσεις πρῶτον μὲν μὴ μακρότερον χρόνον ἔνδον
γίγνεσθαι τοῦ δηλοῦντος τόν τε ἐκτεθνεῶτα καὶ τὸν ὄν-
τως τεθνηκότα, εἴη δ' ἂν σχεδὸν ὡς τἀνθρώπινα μέτρον
ἔχουσα τριταία πρὸς τὸ μνῆμα ἐκφορά. πείθεσθαι δ' ἐστὶ
τῷ νομοθέτῃ χρεὼν τά τε ἄλλα καὶ λέγοντι ψυχὴν σώμα-
τος εἶναι τὸ πᾶν διαφέρουσαν, ἐν αὐτῷ τε τῷ βίῳ τὸ
παρεχόμενον ἡμῶν ἕκαστον τοῦτ' εἶναι μηδὲν ἀλλ' ἢ τὴν
B ψυχήν, τὸ δὲ σῶμα ἰνδαλλόμενον ἡμῶν ἑκάστοις ἕπεσθαι,
καὶ τελευτησάντων λέγεσθαι καλῶς εἴδωλα εἶναι τὰ τῶν
νεκρῶν σώματα, τὸν δὲ ὄντα ἡμῶν ἕκαστον ὄντως ἀθά-
νατον εἶναι, ψυχὴν ἐπονομαζόμενον, παρὰ θεοὺς ἄλλους
ἀπιέναι δώσοντα λόγον, καθάπερ ὁ νόμος ὁ πάτριος
314 λέγει, τῷ μὲν ἀγαθῷ θαῤῥαλέον, τῷ δὲ κακῷ μάλα φο-
βερόν, βοήθειάν τε αὐτῷ μήτινα μεγάλην εἶναι τετελευ-
τηκότι. ζῶντι γὰρ ἔδει βοηθεῖν πάντας τοὺς προσήκοντας,
C ὅπως ὅ τι δικαιότατος ὢν καὶ ὁσιώτατος ἔζη τε ζῶν καὶ
τελευτήσας ἀτιμώρητος ἂν κακῶν ἁμαρτημάτων ἐγίγνετο
τὸν μετὰ τὸν ἐνθάδε βίον. ἐκ δὲ τούτων οὕτως ἐχόντων
οὐδέποτε οἰκοφθορεῖν χρή, διαφερόντως νομίζοντα τὸν
αὐτοῦ τοῦτον εἶναι τὸν τῶν σαρκῶν ὄγκον θαπτόμενον,
ἀλλ' ἐκεῖνον τὸν υἱὸν ἢ ἀδελφόν, ἢ ὅντινά τις μάλισθ'
ἡγεῖται ποθῶν θάπτειν, οἴχεσθαι περαίνοντα καὶ ἐμπι-
πλάντα τὴν αὐτοῦ μοῖραν, τὸ δὲ παρὸν δεῖν εὖ ποιεῖν,
D τὰ μέτρια ἀναλίσκοντα ὡς εἰς ἄψυχον χθονίων βωμόν·
τὸ δὲ μέτριον νομοθέτης ἂν μαντεύσαιτο οὐκ ἀσχημονέ-
στατα. ἔστω δὴ νόμος οὗτος· τῷ μὲν δὴ τοῦ μεγίστου
τιμήματος εἰς τὴν πᾶσαν ταφὴν ἀναλισκόμενα μὴ πλέον
πέντε μνῶν, τῷ δὲ τοῦ δευτέρου τρεῖς μναῖ, καὶ δύο τῷ
τοῦ τρίτου, μνᾶ δὲ τῷ τοῦ τετάρτου μέτρον ἂν ἔχοι τῶν
ἀναλωμάτων· νομοφύλαξι δὲ πολλά τε ἄλλα ἀνάγκη πράτ-
τειν καὶ πολλῶν ἐπιμελεῖσθαι, τούτων δ' οὐχ ἥκιστα,
ὅπως ἂν παίδων τε καὶ ἀνδρῶν καὶ πάσης ἡλικίας ἐπι- E
μελούμενοι ζῶσι· καὶ δὴ καὶ πρὸς τὸ τέλος ἁπάντων νο- 315
μοφύλαξ εἷς γέ τις ἐπιστατεῖ, ὃν ἂν οἱ τοῦ τετελευτηκότος
ἐπίσκοπον οἰκεῖοι παραλάβωσιν, ᾧ καλόν τ' ἔστω καλῶς
καὶ μετρίως τὰ περὶ τὸν τετελευτηκότα γιγνόμενα καὶ μὴ
καλῶς αἰσχρόν. πρόθεσις δὲ καὶ τἆλλα ἔστω μὲν κατὰ
τὸν περὶ τὰ τοιαῦτα νόμον γιγνόμενα, τῷ δὲ πολιτικῷ
νόμῳ νομοθετοῦντι παραχωρεῖν χρὴ τὰ τοιάδε· δακρύειν
μὲν τὸν τετελευτηκότα ἐπιτάττειν ἢ μὴ ἄμορφον, θρηνεῖν 960
δὲ καὶ ἔξω τῆς οἰκίας φωνὴν ἐξαγγέλλειν ἀπαγορεύειν,
καὶ τὸν νεκρὸν εἰς τὸ φανερὸν προάγειν τῶν ὁδῶν κω-
λύειν, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πορευόμενον φθέγγεσθαι, καὶ
πρὸ ἡμέρας ἔξω τῆς πόλεως εἶναι. ταῦτα δὴ κείσθω τε
οὕτω περὶ τὰ τοιαῦτα νόμιμα, καὶ ὁ μὲν πειθόμενος
ἔστω ζημίας ἐκτός, ὁ δὲ ἀπειθῶν ἑνὶ τῶν νομοφυλάκων
ὑπὸ πάντων ζημιούσθω τῇ δοξάσῃ πᾶσι κοινῇ ζημίᾳ.
ὅσαι δ' ἄλλαι γίγνονται περὶ τελευτήσαντας ταφαὶ εἴτε B
καὶ ἄταφοι πράξεις, περὶ πατροφόνων καὶ ἱεροσύλων καὶ
τῶν τοιούτων πάντων, εἰρημέναι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν κεῖν-
ται διὰ νόμων, ὥστε σχεδὸν ἡ νομοθεσία τέλος ἂν ἡμῖν
ἔχοι. τῶν πάντων δ' ἑκάστοτε τέλος οὐ τὸ δρᾶσαί τι σχε-
δὸν οὐδὲ τὸ κτήσασθαι κατοικίσαι τ' ἐστίν, ἀλλὰ τῷ γεν-
νηθέντι σωτηρίαν ἐξευρόντα τελέως ἀεὶ τότ' ἤδη νομίζειν 316
πᾶν ὅσον ἔδει πραχθῆναι πεπρᾶχθαι, πρότερον δ' ἀτελὲς C
εἶναι τὸ ὅλον.

ΚΛ. Καλῶς, ὦ ξένε, λέγεις· πρὸς ὅ τι δὲ τὸ νῦν
αὖ ῥηθὲν εἴρηται, φράζ' ἔτι σαφέστερον.

ΑΘ. Ὦ Κλεινία, πολλὰ τῶν ἔμπροσθεν καλῶς ὕμνη-
ται, σχεδὸν δὲ οὐχ ἥκιστα τὰ τῶν Μοιρῶν προσρήματα.

ΚΛ. Ποῖα δή;

ΑΘ. Τὸ Λάχεσιν μὲν τὴν πρώτην εἶναι, Κλωθὼ δὲ
τὴν δευτέραν, τὴν Ἄτροπον δὲ τρίτην, σώτειραν τῶν
λεχθέντων, ἀπεικασμένα τῇ τῶν κλωσθέντων τῷ πυρί,
τὴν ἀμετάστροφον ἀπεργαζομένων δύναμιν. ἃ δὴ καὶ D
πόλει καὶ πολιτείᾳ δεῖ μὴ μόνον ὑγίειαν καὶ σωτηρίαν
τοῖς σώμασι παρασκευάζειν, ἀλλὰ καὶ εὐνομίαν ἐν ταῖς
ψυχαῖς, μᾶλλον δὲ σωτηρίαν τῶν νόμων. ἡμῖν δ' ἔτι μοι
φαίνεσθαι δοκεῖ τοῦτ' ἐλλεῖπον τοῖς νόμοις εἶναι, πῶς
χρὴ τὴν ἀμετάστροφον αὐτοῖς ἐγγίγνεσθαι κατὰ φύσιν δύ-
ναμιν.

ΚΛ. Οὐ σμικρὸν λέγεις, εἴπερ ἐστὶ καὶ δυνατὸν εὑ-
ρεῖν ὅπῃ γίγνοιτ' ἂν παντὶ κτήματι τὸ τοιοῦτον.

---

4. ἦν Astius: ἢ cum libris ab, ᾖ Stallbaumius. — 6. φράζειν· τὰς θήκας Valckenarius: φράζοντας· θήκας abc. — 14. χοῦν] χωννύναι a. — 18. πρότερον a. — μὴ μακρότερον] μικρότερον ΑΞΩv[r. — 30. μὲν] μὲν γὰρ v. et γρ. Ω. — 34. ἀτιμώρητος κακῶν Astius, ἀτιμώρητος ἀνιάτων Winckelmannus. — 35. τὸν μετὰ a. — 36. διαφέροντα a. — 43. δὴ punctis notat Ω.

1. ἔχῃ a. — 14. προσάγειν a. — 25. κατοικῆσαι a. — 31. ὕμνηται] εἴρηται a. — 36. δὲ τρίτην] δὴ τρίτην ΑΩv[r. — 36. λεχθέντων] An ληχθέντων? Bekk. — τῷ πυρί] τῷ συσπειρᾶν Winckelmannus. Fort. τολύπῃ et mox ἀπεργαζομένῃ. Bait

E *ΑΘ.* Ἀλλ' ἔστι μὴν δυνατόν, ὥς γέ μοι τὰ νῦν παντάπασι καταφαίνεται.

ΚΛ. Μὴ τοίνυν ἀφιστώμεθα μηδενὶ τρόπῳ, πρὶν ἂν 317 τοῦτ' αὐτὸ ἐκποριζώμεθα τοῖς εἰρημένοις νόμοις· γελοῖον γὰρ τό γε μάτην πονήσαντα ὁτιοῦν εἰς μηδὲν βέβαιον καταβαλεῖν.

ΜΕ. Ὀρθῶς παρακελεύει, καὶ ἐμὲ τοιοῦτον εὑρήσεις ἄλλον.

ΚΛ. Καλῶς δὴ λέγεις. τίς οὖν δή, φῄς, σωτηρία γίγνοιτ' ἂν καὶ τίνα τρόπον πολιτείᾳ τε καὶ τοῖς νόμοις ἡμῖν;

961 *ΑΘ.* Ἆρ' οὐκ εἴπομεν ὅτι δεῖ σύλλογον ἡμῖν ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι τοιόνδε τινά; δέκα μὲν τῶν νομοφυλάκων τοὺς πρεσβυτάτους ἀεί, τοὺς δὲ τἀριστεῖα εἰληφότας ἅπαντας δεῖν εἰς ταὐτὸ συλλέγεσθαι τούτοις· ἔτι δὲ τοὺς ἐκδημήσαντας ἐπὶ ζήτησιν εἴ τί που πρὸς τὴν νομοφυλακίαν γίγνοιτο ἐγκαίριον ἀκοῦσαι, καὶ σωθέντας οἴκαδε δόξαι τούτοις αὐτοῖς διαβασανισθέντας, τοῦ ξυλλόγου 694 ἀξιοκοινωνήτους εἶναι· πρὸς τούτοις δὲ ἕνα ἕκαστον δεῖν B προσλαμβάνειν τῶν νέων, μὴ ἔλαττον ἢ τριακονταέτη γεγονότα, πρῶτον δὲ αὐτὸν κρίναντα ἐπάξιον εἶναι φύσει καὶ τροφῇ τὸν νέον οὕτως εἰς τοὺς ἄλλους εἰσφέρειν, καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ καὶ τοῖς ἄλλοις, προσλαμβάνειν, εἰ δὲ μή, ἀπόῤῥητον εἶναι τὴν γεγονυῖαν κρίσιν τοῖς τε ἄλλοις δὴ καὶ μάλιστ' αὐτῷ τῷ ἀποκριθέντι· δεῖν δὲ ὄρθριον εἶναι τὸν σύλλογον, ἡνίκ' ἂν τῶν ἄλλων πράξεων ἰδίων τε καὶ 318 κοινῶν καὶ μάλιστ' ᾖ τις σχολὴ παντί. τοιοῦτόν τί που C λεχθὲν ἡμῖν ἦν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις;

ΚΛ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΑΘ. Τούτου δὴ πέρι τοῦ συλλόγου πάλιν ἀναλαβὼν λέγοιμ' ἂν τὸ τοιόνδε. φημί, εἴ τις τοῦτον βάλοιτο οἷον ἄγκυραν πάσης τῆς πόλεως, πάντα ἔχουσαν τὰ πρόσφορα ἑαυτῇ σώζειν ἂν ξύμπαντα ἃ βουλόμεθα.

ΚΛ. Πῶς δή;

ΑΘ. Τὸ μετὰ τοῦτο ἡμέτερος ἂν καιρὸς γίγνοιτο ὀρθῶς φράζοντας μηδὲν ἀπολείπειν προθυμίας.

ΚΛ. Καὶ μάλα καλῶς εἶπες, ποίει θ' ὥσπερ καὶ διανοεῖ.

D *ΑΘ.* Χρὴ τοίνυν, ὦ Κλεινία, παντὸς πέρι νοῆσαι σωτῆρα τὸν εἰκότα ἐν ἑκάστοις τῶν ἔργων, ὡς ἐν ζῴῳ ψυχὴ καὶ κεφαλὴ τό γε μέγιστον πεφύκατον.

ΚΛ. Πῶς αὖ φῄς;

ΑΘ. Ἡ τούτοιν ἀρετὴ δή που παντὶ παρέχει ζῴῳ σωτηρίαν.

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Ψυχῇ μὲν πρὸς τοῖς ἄλλοις νοῦς ἐγγιγνόμενος, κεφαλῇ δ' αὖ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὄψις καὶ ἀκοή. ξυλλήβδην δὲ νοῦς μετὰ τῶν καλλίστων αἰσθήσεων κραθεὶς γενόμενός τε εἰς ἓν σωτηρία ἑκάστων δικαιότατ' ἂν εἴη καλουμένη.

ΚΛ. Ἔοικε γοῦν. 319

ΑΘ. Ἔοικε γάρ. ἀλλ' ὁ περὶ τί νοῦς μετ' αἰσθήσεων E κραθεὶς σωτηρία πλοίων ἔν γε χειμῶσι καὶ ἐν εὐδίαις γίγνοιτ' ἄν; ἆρ' οὐκ ἐν νηὶ κυβερνήτης ἅμα καὶ ναῦται τὰς αἰσθήσεις τῷ κυβερνητικῷ νῷ συγκερασάμενοι σώζουσιν αὑτούς τε καὶ τὰ περὶ τὴν ναῦν;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐδὲν δὴ πολλῶν δεῖ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα παραδειγμάτων, ἀλλ' οἷον περὶ στρατοπέδων νοήσωμεν, τίνα θέμενοι στρατηγοὶ σκοπὸν καὶ ἰατρικὴ ὑπηρεσία πᾶσα στοχάζοιτ' ἂν τῆς σωτηρίας.

ΚΛ. Ὀρθῶς.

ΑΘ. Ἆρ' οὐχ ἡ μὲν νίκην καὶ κράτος πολεμίων, ἡ 962 δὲ ἰατρῶν τε καὶ ὑπηρετῶν ὑγιείας σώματι παρασκευήν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΑΘ. Ἰατρὸς δὴ τὸ περὶ σῶμα ἀγνοῶν, ὃ προσείπομεν ὑγίειαν νῦν, ἢ νίκην στρατηγὸς ἢ τῶν ἄλλων ὅσα δὴ διήλθομεν, ἔσθ' ὅπως ἂν νοῦν περί τι τούτων ἂν ἔχων φαίνοιτο;

ΚΛ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Τί δὲ δὴ περὶ πόλιν; εἴ τις τὸν σκοπὸν οἷ βλέπειν δεῖ τὸν πολιτικὸν φαίνοιτο ἀγνοῶν, ἆρα ἄρχων μὲν πρῶτον δικαίως ἂν προσαγορεύοιτο, εἶτα σώζειν ἂν B δυνατὸς εἴη τοῦτο οὗ τὸν σκοπὸν τὸ παράπαν μηδ' εἰδείη; 320

ΚΛ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Δεῖ δὴ καὶ τὰ νῦν, ὡς ἔοικεν, εἴπερ μέλλει τέλος ὁ κατοικισμὸς τῆς χώρας ἡμῖν ἕξειν, εἶναί τι τὸ γιγνῶσκον ἐν αὐτῷ πρῶτον μὲν τοῦτο ὃ λέγομεν, τὸν σκοπόν, ὅστις ποτὲ ὁ πολιτικὸς ὢν ἡμῖν τυγχάνει, ἔπειτα ὅντινα τρόπον δεῖ μετασχεῖν τούτου καὶ τίς αὐτῷ καλῶς ἢ μὴ συμβουλεύει τῶν νόμων αὐτῶν πρῶτον, ἔπειτα ἀνθρώπων. εἰ δ' ἔσται τοῦ τοιούτου κενή τις πόλις, οὐδὲν θαυμαστὸν ἄνους οὖσα καὶ ἀναίσθητος εἰ πράξει τὸ προσ- C τυχὸν ἑκάστοτε ἐν ἑκάσταις τῶν πράξεων.

ΚΛ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΑΘ. Νῦν οὖν ἡμῖν ἐν τίνι ποτὲ τῶν τῆς πόλεως μερῶν ἢ ἐπιτηδευμάτων ἔστιν ἱκανὸν κατεσκευασμένον ὁτιοῦν τοιοῦτον φυλακτήριον; ἔχομεν φράζειν;

ΚΛ. Οὐ δῆτα, ὦ ξένε, σαφῶς γε· εἰ δ' οὖν τοπάζειν δεῖ, δοκεῖ μοι τείνειν ὁ λόγος οὗτος εἰς τὸν σύλλογον ὃν εἶπες νῦν δὴ νύκτωρ δεῖν ξυνιέναι.

ΑΘ. Κάλλισθ' ὑπέλαβες, ὦ Κλεινία, καὶ δεῖ δὴ τοῦ- D τον, ὡς ὁ νῦν παρεστηκὼς ἡμῖν λόγος μηνύει, πᾶσαν ἀρετὴν ἔχειν· ἧς ἄρχει τὸ μὴ πλανᾶσθαι πρὸς πολλὰ στοχαζόμενον, ἀλλ' εἰς ἓν βλέποντα πρὸς τοῦτο ἀεὶ τὰ 321 πάντα οἷον βέλη ἀφιέναι.

---

17. ἐγκαίριον] ἐν καίριον a b, ἔγκαιρον Winckelmannus. — 18. δόξαντας Winckelmannus. — 20. τριακονταετῆ a.
11. στρατοπέδων libri: στρατοπέδων καὶ ἰατρικῆς auctore Cornario a b c. Fort. στρατοπ. καὶ νόσων. Cf. 905 E. BAIT. — 16. σώμασι a.

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Νῦν δὴ μαθησόμεθα ὅτι θαυμαστὸν οὐδὲν πλα-
νᾶσθαι τὰ τῶν πόλεων νόμιμα, ὅτι πρὸς ἄλλο ἄλλη
βλέπει τῶν νομοθεσιῶν ἐν τῇ πόλει ἑκάστῃ. καὶ τὰ μὲν
πολλὰ οὐδὲν θαυμαστὸν το τοῖς μὲν τὸν ὅρον εἶναι τῶν
E δικαίων, ὅπως ἄρξουσί τινες ἐν τῇ πόλει, εἴτ' οὖν βελ-
τίους εἴτε χείρους τυγχάνουσιν ὄντες· τοῖς δ', ὅπως πλου-
τήσουσιν, εἴτ' οὖν δοῦλοί τινων ὄντες εἴτε καὶ μή· τῶν
δ' ἡ προθυμία πρὸς τὸν ἐλεύθερον δὴ βίον ὡρμημένη·
οἱ δὲ καὶ ξύνδυο νομοθετοῦνται, πρὸς ἄμφω βλέποντες,
ἐλεύθεροί τε ὅπως ἄλλων τε πόλεων ἔσονται δεσπόται·
οἱ δὲ σοφώτατοι, ὡς οἴονται πρὸς ταῦτά τε καὶ τὰ τοι-
αῦτα ξύμπαντα, εἰς ἓν δὲ οὐδὲν διαφερόντως τετιμημέ-
νον ἔχοντες φράζειν, εἰς ὃ τἄλλ' αὐτοῖς δεῖ βλέπειν.

963 ΚΛ. Οὐκοῦν τό γ' ἡμέτερον, ὦ ξένε, ὀρθῶς ἂν εἴη
πάλαι τιθέμενον; πρὸς γὰρ ἓν ἔφαμεν δεῖν ἀεὶ πάνθ'
ἡμῖν τὰ τῶν νόμων βλέποντ' εἶναι, τοῦτο δ' ἀρετήν που
ξυνεχωροῦμεν πάνυ ὀρθῶς λέγεσθαι.

ΑΘ. Ναί.

ΚΛ. Τὴν δέ γε ἀρετὴν τέτταρα ἔθεμέν που.

ΑΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

322 ΚΛ. Νοῦν δέ γε πάντων τούτων ἡγεμόνα, πρὸς ὃν
δὴ τά τε ἄλλα πάντα καὶ τούτων τὰ τρία δεῖν βλέπειν.

ΑΘ. Κάλλιστ' ἐπακολουθεῖς, ὦ Κλεινία. καὶ τὰ λοιπὰ
δὲ ξυνακολούθει. νοῦν γὰρ δὴ κυβερνητικὸν μὲν καὶ ἰα-
τρικὸν καὶ στρατηγικὸν εἴπομεν εἰς τὸ ἓν ἐκεῖνο οἷ δεῖ
B βλέπειν, τὸν δὲ πολιτικὸν ἐλέγχοντες ἐνταῦθ' ἐσμὲν νῦν,
καὶ καθάπερ ἄνθρωπον ἐπανερωτῶντες εἴποιμεν ἂν Ὦ
θαυμάσιε, σὺ δὲ δὴ ποῖ σκοπεῖς; τί ποτ' ἐκεῖνό ἐστι τὸ
ἕν, ὃ δὴ σαφῶς ὁ μὲν ἰατρικὸς νοῦς ἔχει φράζειν· σὺ δ'
ὢν δὴ διαφέρων, ὡς φαίης ἄν, πάντων τῶν ἐμφρόνων,
οὐχ ἕξεις εἰπεῖν; Ἢ σύ γε, Μέγιλλε καὶ Κλεινία, ἔχετον
διαρθροῦντες ὑπὲρ αὐτοῦ φράζειν πρὸς ἐμὲ τί ποτέ φατε
C εἶναι τοῦτο, καθάπερ ὑπὲρ ἄλλων ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς συχνῶν
διωριζόμην;

ΚΛ. Οὐδαμῶς, ὦ ξένε.

ΑΘ. Τί δ' ὅτι δεῖ προθυμεῖσθαί τε ξυνιδεῖν αὐτὸ
καὶ ἐν οἷς;

ΚΛ. Οἷον ἐν τίσι λέγεις;

695 ΑΘ. Οἷον ὅτι τέτταρα ἐφήσαμεν ἀρετῆς εἴδη γεγονέναι,
δῆλον ὡς ἓν ἕκαστον ἀνάγκη φάναι, τεττάρων γε ὄντων.

ΚΛ. Τί μήν;

323 ΑΘ. Καὶ μὴν ἕν γε ἅπαντα ταῦτα προσαγορεύομεν.
ἀνδρίαν γάρ φαμεν ἀρετὴν εἶναι, καὶ τὴν φρόνησιν ἀρε-
D τήν, καὶ τὰ δύο τἄλλα, ὡς ὄντως ὄντα οὐ πολλὰ ἀλλ' ἓν
τοῦτο μόνον ἀρετήν.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἧι μὲν τοίνυν διαφέρετον αὐτοῖν τούτω τὼ
δύο καὶ δύ' ὀνόματα ἐλαβέτην καὶ τἄλλα, οὐδὲν χαλεπὸν
εἰπεῖν· ᾗ δὲ ἓν ἀμφοῖν ἐπωνομάσαμεν ἀρετὴν καὶ τοῖς
ἄλλοις, οὐκ εὐπετὲς ἔτι.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Οὐδὲν χαλεπὸν ὅ γε λέγω δηλῶσαι. διανειμώ-
μεθα γὰρ ἀλλήλοις τὴν ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.

ΚΛ. Πῶς αὖ φράζεις;

ΑΘ. Ἐρώτησόν με τί ποτε ἓν προσαγορεύοντες ἀρετὴν E
ἀμφότερα δύο πάλιν αὐτὰ προσείπομεν, τὸ μὲν ἀνδρίαν,
τὸ δὲ φρόνησιν. ἐρῶ γάρ σοι τὴν αἰτίαν, ὅτι τὸ μέν ἐστι
περὶ φόβον, οὗ καὶ τὰ θηρία μετέχει τῆς ἀνδρίας καὶ τά
γε τῶν παίδων ἤθη τῶν πάνυ νέων· ἄνευ γὰρ λόγου καὶ
φύσει γίγνεται ἀνδρεία ψυχή· ἄνευ δὲ αὖ λόγου ψυχὴ
φρόνιμός τε καὶ νοῦν ἔχουσα οὔτ' ἐγένετο πώποτε οὔτ'
ἔστιν οὐδ' αὖθίς ποτε γενήσεται, ὡς ὄντος ἑτέρου.

ΚΛ. Ἀληθῆ λέγεις. 324

ΑΘ. Ἧι μὲν τοίνυν ἐστὸν διαφόρω καὶ δύο, σὺ παρ' 964
ἐμοῦ ἀπείληφας τῷ λόγῳ· ᾗ δὲ ἓν καὶ ταὐτόν, σὺ πάλιν
ἀπόδος ἐμοί. διανοοῦ δὲ ὡς ἐρῶν καὶ ὅπῃ τέτταρα ὄντα
ἕν ἐστι, καὶ ἐμὲ δὲ ἀξίου, σοῦ δείξαντος ὡς ἕν, πάλιν
ὅπῃ τέτταρα. καὶ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο σκοπῶμεν τὸν εἰδότα
ἱκανῶς περὶ ὡντινωνοῦν, οἷς ἐστι μὲν ὄνομα, ἔστι δὲ αὖ
καὶ λόγος, πότερον μόνον ἐπίστασθαι τοὔνομα χρεών,
τὸν δὲ λόγον ἀγνοεῖν, ἢ τόν γε ὄντα τι καὶ περὶ τῶν
διαφερόντων μεγέθει τε καὶ κάλλει πάντα τὰ τοιαῦτα B
ἀγνοεῖν αἰσχρόν.

ΚΛ. Ἔοικε γοῦν.

ΑΘ. Μεῖζον δή τι νομοθέτῃ τε καὶ νομοφύλακι καὶ
ὃς ἀρετῇ πάντων διαφέρειν οἴεται καὶ νικητήρια τούτων
αὐτῶν εἴληφεν, ἢ ταῦτα αὐτὰ περὶ ὧν νῦν λέγομεν, ἀν-
δρία, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, φρόνησις;

ΚΛ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Τούτων δὴ πέρι τοὺς ἐξηγητάς, τοὺς διδασκά-
λους, τοὺς νομοθέτας, τῶν ἄλλων τοὺς φύλακας, τῷ δεο-
μένῳ γνῶναί τε καὶ εἰδέναι ἢ τῷ δεομένῳ κολάζεσθαί τε
καὶ ἐπιπλῆξαι ἁμαρτάνοντι, πότερον οὐ δεῖ διδάσκοντα C
ἣν δύναμιν ἔχει κακία τε καὶ ἀρετὴ καὶ πάντως δηλοῦντα 325
διαφέρειν τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ ποιητήν τινα ἐλθόντα εἰς
τὴν πόλιν ἢ παιδευτὴν νέων φάσκοντ' εἶναι βελτίω φαί-
νεσθαι τοῦ πᾶσαν ἀρετὴν νενικηκότος; εἶτα ἐν τῇ τοι-
αύτῃ πόλει ὅπου μὴ λόγῳ ἔργῳ τε ἱκανοὶ φύλακες εἶεν,
ἀρετῆς πέρι γιγνώσκοντες ἱκανῶς, θαυμαστόν τι ταύτην
τὴν πόλιν ἀφύλακτον οὖσαν πάσχειν ἃ πολλαὶ πάσχουσι
τῶν νῦν πόλεων; D

---

12. τε] γε a. — 13. εἰς del. Astius, secl. c. — 23. δεῖν v et γρ. r cum corr. Ω: δεῖ abc. — 26. δεῖ] δὴ a. — 33. ὑπὲρ] ὑπ' a. — 40. ὅτι a. — ἐφήσαμεν ΑΩr: ἔφαμεν abc. — 44. ἀνδρείαν ac. — 45. δύο γ' ἄλλα Boeckhius.
12. ἐρῶ] λέγω a. — 13. τῆς ἀνδρίας malim abesse. Bait. — 23. ἰδόντα a. — 26. γε ὄντα] γνόντα a. — 32. ἀνδρεία ac. — 33. δικαιοσύνη, φρόνησις v f et γρ. ΑΩ: φρόνησις δὲ δικαιοσύνη Α et fortasse pr. Ω, φρόνησις, δικαιοσύνη abc. — 42. πάσῃ ἀρετῇ a.

ΚΛ. Οὐδέν γε, ὡς εἰκός.

ΑΘ. Τί οὖν; ὃ λέγομεν νῦν, ποιητέον ἡμῖν; ἢ πῶς τοὺς φύλακας ἀκριβεστέρους τῶν πολλῶν περὶ ἀρετῆς ἔργῳ καὶ λόγῳ κατασκευαστέον; ἢ τίνα τρόπον τῇ τῶν ἐμφρόνων κεφαλῇ τε καὶ αἰσθήσεσιν ὁμοιωθήσεται ἡμῖν ἡ πόλις, ὡς τοιαύτην τινὰ φυλακὴν κεκτημένη ἐν αὑτῇ;

ΚΛ. Πῶς οὖν δὴ καὶ τίνα τρόπον, ὦ ξένε, ἀπεικάζοντες αὐτὸ τοιούτῳ τινὶ λέγομεν;

E *ΑΘ.* Δῆλον ὡς αὐτῆς μὲν τῆς πόλεως οὔσης τοῦ κύτους, τῶν δὲ φυλάκων τοὺς μὲν νέους οἷον ἐν ἄκρᾳ κορυφῇ ἀπειλημμένους, τοὺς εὐφυεστάτους, ὀξύτητας ἐν πάσῃ τῇ ψυχῇ ἔχοντας περὶ ὅλην κύκλῳ τὴν πόλιν ὁρᾶν, φρουροῦντας δὲ παραδιδόναι μὲν τὰς αἰσθήσεις ταῖς μνή-
326 μαις, τοῖς πρεσβυτέροις δὲ ἐξαγγέλους γίγνεσθαι πάντων
965 τῶν κατὰ πόλιν, τοὺς δὲ τῷ ἀπεικασμένους τῷ πολλὰ καὶ ἄξια λόγου διαφερόντως φρονεῖν, τοὺς γέροντας, βουλεύεσθαι, καὶ ὑπηρέταις χρωμένους μετὰ ξυμβουλίας τοῖς νέοις, οὕτω δὴ κοινῇ σώζειν ἀμφοτέρους ὄντως τὴν πόλιν ὅλην. πότερον οὕτω λέγομεν, ἤ πως ἄλλως δεῖν κατασκευάζεσθαι; μῶν ὁμοίους πάντας κεκτημένους καὶ μὴ διηκριβωμένως ἔστιν οὓς τραφέντας τε καὶ πεπαιδευμένους;

ΚΛ. Ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, ἀδύνατον.

ΑΘ. Ἰτέον ἄρα ἐπί τινα ἀκριβεστέραν παιδείαν τῆς ἔμπροσθεν.

B *ΚΛ.* Ἴσως.

ΑΘ. Ἆρ' οὖν ἧς δὴ νῦν σχεδὸν ἐφηψάμεθα, τυγχάνοι ἂν οὖσα ἧς χρείαν ἔχομεν αὕτη;

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἐλέγομεν τόν γε πρὸς ἕκαστα ἄκρον δημιουργόν τε καὶ φύλακα μὴ μόνον δεῖν πρὸς τὰ πολλὰ βλέπειν δυνατὸν εἶναι, πρὸς δὲ τὸ ἓν ἐπείγεσθαι, γνῶναί τε καὶ γνόντα πρὸς ἐκεῖνο συντάξασθαι πάντα ξυνορῶντα;

ΚΛ. Ὀρθῶς.

C *ΑΘ.* Ἆρ' οὖν ἀκριβεστέρα σκέψις θέα τ' ἂν περὶ ὁτου-
327 οῦν ὁτφοῦν γίγνοιτο ἢ τὸ πρὸς μίαν ἰδέαν ἐκ τῶν πολλῶν καὶ ἀνομοίων δυνατὸν εἶναι βλέπειν;

ΚΛ. Ἴσως.

ΑΘ. Οὐκ ἴσως, ἀλλ' ὄντως, ὦ δαιμόνιε, ταύτης οὐκ ἔστι σαφεστέρα μέθοδος ἀνθρώπων οὐδενί.

ΚΛ. Σοὶ πιστεύων, ὦ ξένε, συγχωρῶ δή, καὶ ταύτῃ πορευώμεθα λέγοντες.

ΑΘ. Ἀναγκαστέον ἄρ', ὡς ἔοικε, καὶ τοὺς τῆς θείας πολιτείας ἡμῖν φύλακας ἀκριβῶς ἰδεῖν πρῶτον ὅ τί ποτε
D διὰ πάντων τῶν τεττάρων ταὐτὸν τυγχάνει, ὃ δή φαμεν ἔν τε ἀνδρίᾳ καὶ σωφροσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἐν φρονήσει ἓν ὂν ἀρετὴν ἑνὶ δικαίως ἂν ὀνόματι προσαγορεύεσθαι. τοῦτο, ὦ φίλοι, εἰ μὲν βουλόμεθα, τὰ νῦν οἱονπερ σφόδρα πιέσαντες μὴ ἀνῶμεν, πρὶν ἂν ἱκανῶς εἴπωμεν τί ποτ' ἔστιν, εἰς ὃ βλεπτέον, εἴτε ὡς ἓν εἴτε ὡς ὅλον εἴτε ἀμφότερα εἴτε ὅπως ποτὲ πέφυκεν. ἢ τούτου διαφυγόντος ἡμᾶς οἰόμεθά ποτε ἡμῖν ἱκανῶς ἕξειν τὰ πρὸς ἀρετήν, περὶ ἧς οὔτε εἰ πολλά ἐστ' οὔτ' εἰ τέτταρα οὔθ' ὡς ἓν δυνατοὶ φράζειν ἐσόμεθα; οὐκοῦν ἐάν γε E ἡμῖν ξυμβούλοις πειθώμεθα, ἁμῶς γέ πως μηχανησόμεθα ἐν τῇ πόλει ἐγγεγονέναι τοῦθ' ἡμῖν· εἰ δ' ἄρα τὸ παράπαν δοκεῖ, ἐᾶν χρεών.

ΚΛ. Ἥκιστα, νὴ τὸν ξένιον, ὦ ξένε, θεόν, ἐατέον που τὸ τοιοῦτον, ἐπεὶ δοκεῖς ἡμῖν ὀρθότατα λέγειν. 328 696 ἀλλὰ δὴ πῶς τις τοῦτ' ἂν μηχανήσαιτο;

ΑΘ. Μήπω τὸ πῶς ἂν μηχανησαίμεθα λέγωμεν· εἰ 966 δεῖ δὲ ἢ μή, πρῶτον βεβαιωσώμεθα τῇ ξυνομολογίᾳ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς.

ΚΛ. Ἀλλὰ μὴν δεῖ γε, εἴπερ δυνατόν.

ΑΘ. Τί δαὶ δή; περὶ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ταὐτὸν τοῦτο διανοούμεθα; ὡς πόλλ' ἔστι μόνον ὂν ἕκαστον τούτων, τοὺς φύλακας ἡμῖν γνωστέον, ἢ καὶ ὅπως ἕν τε καὶ ὅπῃ;

ΚΛ. Σχεδὸν ἔοικ' ἐξ ἀνάγκης δεῖν καὶ ὅπως ἓν διανοεῖσθαι.

ΑΘ. Τί δ', ἐννοεῖν μέν, τὴν δὲ ἔνδειξιν τῷ λόγῳ B ἀδυνατεῖν ἐνδείκνυσθαι;

ΚΛ. Καὶ πῶς; ἀνδραπόδου γάρ τινα σὺ λέγεις ἕξιν.

ΑΘ. Τί δαί; περὶ πάντων τῶν σπουδαίων ἆρ' ἡμῖν ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι δεῖ τοὺς ὄντως φύλακας ἐσομένους τῶν νόμων ὄντως εἰδέναι τὰ περὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν, καὶ λόγῳ τε ἱκανοὺς ἑρμηνεύειν εἶναι καὶ τοῖς ἔργοις ξυνακολουθεῖν, κρίνοντας τά τε καλῶς γιγνόμενα καὶ τὰ μὴ κατὰ φύσιν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔ; 329

ΑΘ. Μῶν οὖν οὐχ ἓν τῶν καλλίστων ἐστὶ τὸ περὶ C τοὺς θεούς, ὃ δὴ σπουδῇ διεπερανάμεθα, ὥς εἰσί τε καὶ ὅσης φαίνονται κύριοι δυνάμεως, εἰδέναι τε εἰς ὅσον δυνατόν ἐστι ταῦτ' ἄνθρωπον γιγνώσκειν, καὶ τοῖς μὲν πλείστοις τῶν κατὰ πόλιν ξυγγιγνώσκειν τῇ φήμῃ μόνον τῶν νόμων συνακολουθοῦσι, τοῖς δὲ φυλακῆς μεθέξουσι μηδὲ ἐπιτρέπειν, ὃς ἂν μὴ διαπονήσηται τὸ πᾶσαν πίστιν λαβεῖν τῶν οὐσῶν περὶ θεῶν; τὴν δὲ μὴ ἐπιτροπὴν εἶναι τὸ μηδέποτε τῶν νομοφυλάκων αἱρεῖσθαι τὸν μὴ θεῖον D

---

11. ἀπειλεγμένους *ΑΩ*υr. — 19. λέγομεν Ξυfr et corr. (ut videtur) *Α*: λέγωμεν *Ω*, λέγωμεν abc. — ἤ πως Stephanus: ἢ πῶς abc. — 20. διηκριβωμένως Stephanus: διηκριβωμένους abc. — 34. σκέψις θέα τ' ἂν] σκέψιν θετέον a. — 35. ὁτῳοῦν om. a. — 43. ὃ om. b.

1. ἀνδρείᾳ ac. — 6. ἀμφότερα *ΑΩ*υf: ὡς ἀμφότερα abc. — 10. ἀμωσγέπως ac. — 12. ἐᾶν] ἐὰν δρηὶ *Α*, ἐὰν δρηὶ *Ω*, ἐὰν δὴ γρ. *Ω*. (δοκεῖ ἐᾶν, ὁρᾶν δὴ χρεών Winckelmannus. Malim δοκεῖ ἐᾶν, ἐᾶν δὴ χρεών. Bait.) — 15. μηχανήσαιτο γρ. *ΑΩ*: μηχανῷτο abc. — 20. δαί] δὲ ab. — 21. τοῦτο διανοώμεθα a. — ὂν om. ab. — 29. δαί] δέ a. — 44. μὴ cum Astio b: μὴν cum libris ac.

καὶ διαπεπονηκότα πρὸς αὐτά, μηδ' αὖ τῶν πρὸς ἀρετὴν ἔγκριτον γίγνεσθαι;

ΚΛ. Δίκαιον γοῦν, ὡς λέγεις, τὸν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀργὸν ἢ ἀδύνατον ἀποκρίνεσθαι πόῤῥω τῶν καλῶν.

ΑΘ. Ἆρα οὖν ἴσμεν ὅτι δύ' ἐστὸν τὼ περὶ θεῶν ἄγοντε εἰς πίστιν ὅσα διήλθομεν ἐν τοῖς πρόσθεν;

ΚΛ. Ποῖα;

ΑΘ. Ἓν μὲν ὃ περὶ τὴν ψυχὴν ἐλέγομεν, ὡς πρεσβύ-
E τατόν τε καὶ θειότατόν ἐστι πάντων ὧν κίνησις γένεσιν παραλαβοῦσα ἀέναον οὐσίαν ἐπόρισεν· ἓν δὲ τὸ περὶ τὴν
330 φοράν, ὡς ἔχει τάξεως, ἄστρων τε καὶ ὅσων ἄλλων ἐγκρατὴς νοῦς ἐστι τὸ πᾶν διακεκοσμηκώς. ὁ γὰρ ἰδὼν ταῦτα μὴ φαύλως μηδ' ἰδιωτικῶς, οὐδεὶς οὕτως ἄθεος ἀνθρώπων ποτὲ πέφυκεν, ὃς οὐ τοὐναντίον ἔπαθεν ἢ τὸ προσ-
967 δοκώμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν. οἱ μὲν γὰρ διανοοῦνται τοὺς τὰ τοιαῦτα μεταχειρισαμένους ἀστρονομίᾳ τε καὶ ταῖς μετὰ ταύτης ἀναγκαίαις ἄλλαις τέχναις ἀθέους γίγνεσθαι, καθεωρακότας ὡς οἷόν τε γιγνόμενα ἀνάγκαις πράγματ' ἀλλ' οὐ διανοίαις βουλήσεως ἀγαθῶν πέρι τελουμένων.

ΚΛ. Τὸ δὲ δὴ πῶς ἔχον ἂν εἴη;

ΑΘ. Πᾶν, ὅπερ εἶπον, τοὐναντίον ἔχει νῦν τε καὶ ὅτι ἄψυχα αὐτὰ οἱ διανοούμενοι διενοοῦντο. θαύματα
B μὲν οὖν καὶ τότε ὑπεδύετο περὶ αὐτά, καὶ ὑπωπτεύετο τὸ νῦν ὄντως δεδογμένον, ὅσοι τῆς ἀκριβείας αὐτῶν ἥπτοντο, ὅπως μήποτ' ἂν ἄψυχα ὄντα οὕτως εἰς ἀκρίβειαν θαυμαστοῖς λογισμοῖς ἂν ἐχρῆτο, νοῦν μὴ κεκτημένα· καί τινες ἐτόλμων τοῦτό γε αὐτὸ παρακινδυνεύειν καὶ τότε, λέγοντες ὡς νοῦς εἴη ὁ διακεκοσμηκὼς πάνθ' ὅσα κατ' οὐρανόν. οἱ δὲ αὐτοὶ πάλιν ἁμαρτάνοντες ψυχῆς φύσεως, ὅτι πρεσβύτερον εἴη σωμάτων, διανοηθέντες δὲ ὡς νεώ-
C τερον, ἅπανθ' ὡς εἰπεῖν ἔπος ἀνέτρεψαν πάλιν, ἑαυτοὺς
331 δὲ πολὺ μᾶλλον· τὰ γὰρ πρὸ τῶν ὀμμάτων πάντα αὐτοῖς ἐφάνη, τὰ κατ' οὐρανὸν φερόμενα, μεστὰ εἶναι λίθων καὶ γῆς καὶ πολλῶν ἄλλων ἀψύχων σωμάτων διανεμόντων τὰς αἰτίας παντὸς τοῦ κόσμου. ταῦτ' ἦν τὰ τότε ἐξεργασάμενα πολλὰς ἀθεότητας καὶ δυσχερείας τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι. καὶ δὴ καὶ λοιδορήσεις γε ἐπῆλθον ποιηταῖς, τοὺς φιλοσοφοῦντας κυσὶ ματαίαις ἀπεικάζοντας
D χρωμέναισιν ὑλακαῖς, ἄλλα τε ἀνόητα εἰπεῖν. νῦν δέ, ὅπερ εἴρηται, πᾶν τοὐναντίον ἔχει.

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Οὐκ ἔστι ποτὲ γενέσθαι βεβαίως θεοσεβῆ θνητῶν ἀνθρώπων οὐδένα, ὃς ἂν μὴ τὰ λεγόμενα ταῦτα νῦν δύο λάβῃ, ψυχή τε ὡς ἔστι πρεσβύτατον ἁπάντων ὅσα γονῆς μετείληφεν ἀθάνατόν τε ἄρχει τε δὴ σωμάτων πάντων, ἐπὶ δὲ τούτοισι δή, τὸ νῦν εἰρημένον πολλάκις, τόν τε εἰρημένον ἐν τοῖς ἄστροις νοῦν τῶν ὄντων τά τε πρὸ τούτων ἀναγκαῖα μαθήματα λάβῃ, τά τε κατὰ τὴν E
Μοῦσαν τούτοις τῆς κοινωνίας συνθεασάμενος χρήσηται πρὸς τὰ τῶν ἠθῶν ἐπιτηδεύματα καὶ νόμιμα συναρμοττόντως, ὅσα τε λόγον ἔχει, τούτων δυνατὸς ᾖ δοῦναι
τὸν λόγον [ὅσα τε μή]. ὁ δὲ μὴ ταῦθ' οἷός τ' ὢν πρὸς 968 332
ταῖς δημοσίαις ἀρεταῖς κεκτῆσθαι σχεδὸν ἄρχων μὲν οὐκ ἄν ποτε γένοιτο ἱκανὸς ὅλης πόλεως, ὑπηρέτης δ' ἂν ἄλλοις ἄρχουσιν. ὁρᾶν δὴ χρεὼν νῦν, ὦ Κλεινία καὶ Μέγιλλε, ἤδη πρὸς τοῖς εἰρημένοις νόμοις ἅπασιν ὅσους διεληλύθαμεν, εἰ καὶ τοῦτον προσοίσομεν, ὡς φυλακὴν ἐσόμενον κατὰ νόμον χάριν σωτηρίας, τὸν τῶν ἀρχόντων νυκτερινὸν σύλλογον παιδείας ὁπόσης διεληλύθαμεν κοι-
νωνὸν γενόμενον· ἢ πῶς ποιῶμεν; B

ΚΛ. Ἀλλ', ὦ λῷστε, πῶς οὐ προσοίσομεν, ἄν πῃ καὶ κατὰ βραχὺ δυνηθῶμεν;

ΑΘ. Καὶ μὴν πρός γε τὸ τοιοῦτον ἁμιλληθῶμεν πάντες. ξυλλήπτωρ γὰρ τούτου γε ὑμῖν καὶ ἐγὼ γιγνοίμην ἂν προθύμως, πρὸς δ' ἐμοὶ καὶ ἑτέρους ἴσως εὑρήσω διὰ τὴν περὶ τὰ τοιαῦτ' ἐμπειρίαν τε καὶ σκέψιν γεγονυῖάν μοι καὶ μάλα συχνήν.

ΚΛ. Ἀλλ', ὦ ξένε, παντὸς μὲν μᾶλλον ταύτῃ πορευτέον ᾗπερ καὶ ὁ θεὸς ἡμᾶς σχεδὸν ἄγει· τίς δὲ ὁ τρόπος
ἡμῖν γιγνόμενος ὀρθῶς γίγνοιτ' ἄν, τουτὶ δὴ τὰ νῦν λέ- C
γωμέν τε καὶ ἐρευνῶμεν.

ΑΘ. Οὐκέτι νόμους, ὦ Μέγιλλε καὶ Κλεινία, περὶ τῶν τοιούτων δυνατόν ἐστι νομοθετεῖν, πρὶν ἂν κοσμηθῇ·
τότε δὲ κυρίους ὧν αὐτοὺς δεῖ γίγνεσθαι, νομοθετεῖν. 333
ἀλλὰ ἤδη τὸ τὰ τοιαῦτα κατασκευάζον διδαχὴ μετὰ ξυν-
ουσίας πολλῆς γίγνοιτ' ἄν, εἰ γίγνοιτο ὀρθῶς. 697

ΚΛ. Πῶς; τί τοῦτο εἰρῆσθαι φῶμεν αὖ;

ΑΘ. Πρῶτον μὲν δή που καταλεκτέος ἂν εἴη κατά-
λογος τῶν ὅσοι ἐπιτήδειοι πρὸς τὴν τῆς φυλακῆς φύσιν D
ἂν εἶεν ἡλικίαις τε καὶ μαθημάτων δυνάμεσι καὶ τρόπων ἤθεσι καὶ ἔθεσι. μετὰ δὲ τοῦτο, ἃ δεῖ μανθάνειν, οὔτε εὑρεῖν ῥᾴδιον οὔτε εὑρηκότος ἄλλου μαθητὴν γενέσθαι. πρὸς τούτοις δὲ χρόνους οὕς τε καὶ ἐν οἷς δεῖ παραλαμβάνειν ἕκαστον, μάταιον ταῦτ' ἐν γράμμασι λέγειν· οὐδὲ
γὰρ αὐτοῖς τοῖς μανθάνουσι δῆλα γίγνοιτ' ἂν ὅ τι πρὸς E
καιρὸν μανθάνεται, πρὶν ἐντὸς τῆς ψυχῆς ἑκάστῳ τοῦ μαθήματος ἐπιστήμην γεγονέναι. οὕτω δὴ πάντα τὰ περὶ ταῦτα ἀπόῤῥητα μὲν λεχθέντα οὐκ ἂν ὀρθῶς λέγοιτο,

---

4. ἀποκρίνεσθαι v: ἀποκρίνασθαι ΑΩ, ἀποκρίνασθαι abc. — 12. διακεκοσμημένος a. — 32. γὰρ Ωvfr: γὰρ δὴ abc. — 36. ἐξεργασάμενα γρ. ΑΩ: ἐξειργασμένα abc. — 38. ἀπεικάζοντες a. — 39. τε γρ. ΑΩ: τε αὖ Ωbc, ταῦτ' cum ceteris libris a. — 44. ψυχή ΑΩfr: ψυχὴν abc.

3. τόν τε εἰρημένον - - - τῶν ὄντων delenda censet Winckelmannus. — 8. ὅσα τε μή om. pr. Ω, ante nos secl. bc. — 26. λέγομεν a. — 28. νόμοις a. — 30. νομοθετητέον γρ. Ω. — 34. εἴη] εἰ ΞΩvfr et pr. Α, ᾖ a. — 40. ἕκαστον Ξvf: ἕκαστα Ω, ἕκαστα abc. — 41. ὅ τι Astius: ὅτι abc. — 42. τοῦ r et γρ. Ω: που abc. — 43. τὰ περὶ om. a.

ἀπρόῤῥητα δὲ διὰ τὸ μηδὲν προῤῥηθέντα δηλοῦν τῶν λεγομένων.

ΚΛ. Τί οὖν δὴ ποιητέον ἐχόντων τούτων οὕτως, ὦ ξένε;

ΑΘ. Τὸ λεγόμενον, ὦ φίλοι, ἐν κοινῷ καὶ μέσῳ ἔοικεν ἡμῖν κεῖσθαι, καὶ εἴπερ κινδυνεύειν περὶ τῆς πολιτείας
334 *ἐθέλομεν ξυμπάσης, ἢ τρὶς ἕξ, φασίν, ἢ τρεῖς κύβους*
969 *βάλλοντας, πάντα ποιητέον. ἐγὼ δ' ὑμῖν συγκινδυνεύσω τῷ φράζειν τε καὶ ἐξηγεῖσθαι τά γε δεδογμένα ἐμοὶ περὶ τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς τῆς νῦν αὖ κεκινημένης τοῖς λόγοις· τὸ μέντοι κινδύνευμα οὐ σμικρὸν οὐδ' ἑτέροις τισὶ προσφερὲς ἂν εἴη. σοὶ δὴ τοῦτό γε, ὦ Κλεινία, μέλειν παρακελεύομαι· σὺ γὰρ τὴν Μαγνήτων πόλιν, ἢ ᾧ ἂν θεὸς ἐπώνυμον αὐτὴν ποιήσῃ, κλέος ἀρεῖ μέγιστον κατασκευάσας αὐτὴν ὀρθῶς, ἢ τό γε ἀνδρειότατος εἶναι δόξαι*
B *τῶν ὕστερον ἐπιγιγνομένων οὐκ ἐκφεύξει ποτέ. ἐάν γε μὴν οὗτος ἡμῖν ὁ θεῖος γένηται ξύλλογος, ὦ φίλοι ἑταῖροι, παραδοτέον τούτῳ τὴν πόλιν, ἀμφισβήτησίς τ' οὐκ ἔστ' οὐδεμία οὐδενὶ τῶν νῦν παρὰ ταῦθ' ὡς ἔπος εἰπεῖν νομοθετῶν, ὄντως δὲ ἔσται σχεδὸν ὕπαρ ἀποτετελεσμένον οὗ σμικρῷ πρόσθεν ὀνείρατος ὡς τῷ λόγῳ ἐφηψάμεθα, κεφαλῆς νοῦ τε κοινωνίας εἰκόνα τινά πως ξυμμίξαντες, ἐὰν ἄρα ἡμῖν οἵ τε ἄνδρες ἀκριβῶς ξυμμιχθῶσι, παιδευθῶσί τε προσηκόντως, παιδευθέντες τε ἐν ἀκροπόλει τῆς* C
χώρας κατοικήσαντες φύλακες ἀποτελεσθῶσιν οἵους ἡμεῖς οὐκ εἴδομεν ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ πρὸς ἀρετὴν σωτηρίας γενομένους.

ΜΕ. Ὦ φίλε Κλεινία, ἐκ τῶν νῦν ἡμῖν εἰρημένων ἁπάντων ἢ τὴν πόλιν ἐατέον τῆς κατοικίσεως ἢ τὸν ξένον 335
τόνδε οὐκ ἀφετέον, ἀλλὰ δεήσεσι καὶ μηχαναῖς πάσαις κοινωνὸν ποιητέον ἐπὶ τὴν τῆς πόλεως κατοίκισιν.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Μέγιλλε, καὶ ἐγώ τε D
ποιήσω ταῦθ' οὕτω καὶ ξυλλάμβανε.

ΜΕ. Ξυλλήψομαι.

---

1. *ἀπρόῤῥητα* cum Astio b c: *ἀπόῤῥητα* cum libris, ut videtur, omnibus a. — 13. *Μαγνητῶν* a. — 15. *δόξαι* f r: *ξαι*
δοκεῖν Ω, *δοκεῖν* a b c. — 17. *τοιοῦτος* f et *γρ.* Ω.
9. *σωτῆρας* Winckelmannus. — 12. *κατοικίσεως - - - κατοίκισιν* auctore Stephano b c: *κατοικήσεως - - - κατοίκησιν* cum libris a. — 16. *καὶ σὺ ξυλλάμβανε* Astius.

ΕΠΙΝΟΜΙΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΞΕΝΟΣ, ΚΛΕΙΝΙΑΣ ΚΡΗΣ, ΜΕΓΙΛΛΟΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΣ.

973
339
*Πρὸς μὲν τὸ τῆς ὁμολογίας ἥκομεν ἅπαντες ὀρθῶς,
ὦ ξένε, τρεῖς ὄντες, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ Μέγιλλος ὅδε, τὸ
τῆς φρονήσεως ἐπισκεψόμενοι τίνι ποτὲ χρὴ λόγῳ διεξ-
ελθεῖν, ὃ τὴν ἀνθρωπίνην ἕξιν φαμέν, ὅταν διανοηθῇ,
κάλλιστ' ἔχειν ποιεῖν πρὸς φρόνησιν, ὅσην δυνατὸν ἀν-
θρώπῳ σχεῖν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, ὥς φαμεν, ἅπαντα
B διεξήλθομεν ὅσα ἦν περὶ νόμων θέσιν· ὃ δὲ μέγιστον
εὑρεῖν τε καὶ εἰπεῖν, τί ποτε μαθὼν θνητὸς ἄνθρωπος
σοφὸς ἂν εἴη, τοῦτο οὔτε εἴπομεν οὔτε εὕρομεν. νῦν δὲ
πειρώμεθα τοῦτο μὴ καταλιπεῖν· σχεδὸν γὰρ ἀτελὲς ἂν
πράξαιμεν οὗ χάριν ἅπαντες ὡρμήσαμεν, ὡς φανερὰ
ποιήσοντες ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους.*

*ΑΘ. Ὦ φίλε Κλεινία, καλῶς μὲν λέγεις, ἄτοπον μὴν
ἀκούσεσθαί σε λόγον οἶμαι, καί τινα τρόπον οὐκ ἄτοπον
340 αὖ. πολλοὶ γὰρ δὴ προστυχεῖς τῷ βίῳ γιγνόμενοι τὸν αὐ-
C τὸν λόγον φέρουσιν, ὡς οὐκ ἔσται μακάριον τὸ τῶν ἀν-
θρώπων γένος οὐδ' εὔδαιμον. ἕπου δὴ καὶ ξύνιδε ἄν σοι
δοκῶ κἀγὼ μετ' αὐτῶν καλῶς τοῦ τοιούτου πέρι λέγειν.
οὔ φημι εἶναι δυνατὸν ἀνθρώποις μακαρίοις τε καὶ εὐ-
δαίμοσι γενέσθαι πλὴν ὀλίγων. μέχριπερ ἂν ζῶμεν τοῦτο
διορίζομαι· καλὴ δὲ ἐλπὶς τελευτήσαντι τυχεῖν ἁπάντων,
ὧν ἕνεκά τις προθυμοῖτ' ἂν ζῶν τε ὡς κάλλιστ' ἂν ζῆν
κατὰ δύναμιν καὶ τελευτήσας τελευτῆς τοιαύτης τυχεῖν.
λέγω δ' οὐδὲν σοφόν, ἀλλ' ὅπερ ἅπαντες Ἕλληνές τε καὶ D
βάρβαροι γιγνώσκομέν τινα τρόπον, ὡς ἐξ ἀρχῆς τὸ γε-
νέσθαι χαλεπὸν ἅπαντι ζώῳ, πρῶτον μὲν τὸ μετασχεῖν
τῆς τῶν κυουμένων ἕξεως, ἔπειτ' αὖ τὸ γίγνεσθαι, καὶ
ἔτι τὸ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι, καὶ διὰ πόνων μυρίων
ταῦτα γίγνεσθαι ξύμπαντα, ὥς φαμεν ἅπαντες. καὶ χρό- 974
νος βραχὺς ἄν τις εἴη πρὸς λογισμὸν μή τι τῶν μοχθη- 698
ρῶν, ἀλλ' ὃ πᾶς ἂν ὑπολάβοι μέτριον. οὗτος δὲ σχεδὸν
ἀναπνοὴν δοκεῖ ποιεῖν τινὰ κατὰ μέσον πη βίον τὸν ἀν-
θρώπινον. ταχύ γε μὴν ἐπιλαβὸν γῆρας ὁντινοῦν ποιήσαι
ἂν μήποτ' ἐθελῆσαι πάλιν ἀναβιῶναι, λογισάμενον τὸν
βεβιωμένον ἑαυτῷ βίον, ὅστις μὴ τυγχάνει παιδικῆς δόξης
μεστὸς ὤν. τούτων δὴ τί ποτέ μοι τεκμήριον; ὅτι πέφυκε 341
ταύτῃ τὸ νῦν ζητούμενον τῷ λόγῳ. ζητοῦμεν δὲ δὴ τίνα E
τρόπον σοφοὶ γενησόμεθα, ὡς οὔσης τινὸς ἑκάστοις ταύ-
της τῆς δυνάμεως. ἡ δὲ φυγῇ φεύγει τότε ὅταν τις πρός
τινα φρόνησιν ἴῃ τῶν λεγομένων τεχνῶν ἢ φρονήσεων
ἤ τινων ἄλλων τοιούτων ὡς οἰόμεθα ἐπιστημῶν, ὡς ἀξίας
τούτων οὐδεμιᾶς οὔσης ἐπίκλησιν ῥηθῆναι τῆς περὶ ταῦτα
σοφίας τἀνθρώπινα, τῆς δὲ αὖ ψυχῆς σφόδρα πεποιθυίας
καὶ μαντευομένης, ὡς οὔσης αὐτῇ κατά τινα φύσιν ταύ-*

3. χρή ποτε a. — 9. δὲ] τε a.
6. καὶ ante διὰ om. b. — 8. τι] τοι ab. — 9. ὃ] ὃν ab. — 11. ποιήσειαν (omisso ἂν) *A*, ποιήσει ἂν ΞΩrf, ποιήσοι ἂν r.

C της, τίς δ' ἔστι καὶ πότε καὶ πῶς, οὐ πάνυ δυναμένης
ἐξευρίσκειν. ἆρ' οὐ τούτῳ σφόδρα προσέοιχ' ἡμῶν ἡ περὶ
σοφίαν ἀπορία καὶ ζήτησις, πλείων τῆς ἐλπίδος ἑκάστῳ
γιγνομένη τῶν ὅσοι ἐν ἡμῖν δυνατοὶ γίγνονται φρονίμως
αὐτούς ἄλλους τε ἐξετάσαι συμφώνως διὰ λόγων πάντων
καὶ πάντῃ λεγομένων; ταῦτ' οὐχ οὕτως ἢ ταύτῃ ξυμφή-
σομεν ἔχειν;

ΚΛ. Ξυμφήσομεν ἐπ' ἐλπίδ' ἴσως ταῦτ', ὦ ξένε, τῇ
D μετὰ σοῦ κατὰ χρόνον ἂν γενομένῃ, δοξάσαι περὶ αὐτῶν
εἰσαῦθις τὸ ἀληθέστατον.

ΑΘ. Τὰς ἄλλας τοίνυν ὅσαι ἐπιστῆμαι μέν εἰσι λεγό-
μεναι, σοφὸν δὲ οὐκ ἀποτελοῦσι τὸν λαμβάνοντά τε αὐ-
342 τὰς καὶ ἔχοντα, πρῶτον διεξιτέον, ὅπως ταύτας ἐκποδὼν
θέμενοι πειρώμεθα ἐκείνας ὧν δεόμεθα παραθέσθαι τε
καὶ παραθέμενοι μανθάνειν. Πρῶτον μὲν τοίνυν ὧν
πρῶτον δεῖ θνητῷ γένει, ἴδωμεν ὡς εἰσὶ μὲν ἀναγκαιό-
E ταται σχεδὸν ἀληθῶς τε πρῶται, ὁ δὲ ἐπιστήμων αὐτῶν
γιγνόμενος, εἰ καὶ κατ' ἀρχὰς ἔδοξέ τις εἶναί ποτε σο-
φός, οὔκουν νῦν γε οὔτε σοφὸς εἶναι δοξάζεται ὀνείδη τε
975 ἴσχει μᾶλλον ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης. ἐροῦμεν δὴ αἵ
τ' εἰσὶ καὶ ὅτι πᾶς ἀνὴρ αὐτάς, σχεδὸν ὅσοις ἀγὼν πρό-
κειται τοῦ δοκεῖν ὡς ἄριστον ἄνδρα ξυμβῆναι γενόμενον
ἄν, φεύγει διὰ τὰς κτήσεις τῆς φρονήσεώς τε καὶ ἐπιτη-
δεύσεως. ἔστω δὴ πρῶτον μὲν ἡ τῆς ἀλληλοφαγίας τῶν
ζώων ἡμᾶς τῶν μέν, ὡς ὁ μῦθός ἐστι, τὸ παράπαν ἀπο-
στήσασα, τῶν δὲ εἰς τὴν νόμιμον ἐδωδὴν καταστήσασα.
ἵλεῳ δ' ἡμῖν οἱ πρόσθεν εἴησάν τε καὶ εἰσίν· οἵτινες μὲν
B γὰρ οὖν ἐλέγομεν, πρῶτοι χαιρέτωσαν. ἡ δ' οὖν ἀλφίτων
τε καὶ ἀλεύρων ποίησις ἅμα καὶ τροφὴ καλὴ μὲν καὶ
ἀγαθή, σοφὸν δὲ ἄνδρα τελέως οὐκ ἐθελήσει ποτὲ ἀπερ-
γάσασθαι· τοῦτο γὰρ αὐτό, ἡ τῆς ποιήσεως ἐπίκλησις,
τῶν ποιουμένων αὐτῶν δυσχέρειαν ἀπεργάζοιτ' ἄν. σχεδὸν
δ' οὐδὲ ἡ χώρας ξυμπάσης γεωργία· οὐ γὰρ τέχνῃ ἀλλὰ
φύσει κατὰ θεὸν πάντες φαινόμεθα γῆν μετακεχειρίσθαι.
343 καὶ μὴν οὐδ' ἡ τῶν οἰκήσεών γε ξυνυφὴ καὶ ξύμπασα
οἰκοδομία καὶ σκευῶν πάντων ἀπεργαστική, χαλκεία τε
C καὶ ἡ τῶν τεκτονικῶν καὶ πλαστικῶν καὶ πλεκτικῶν καὶ
ἔτι ξυμπάντων ὀργάνων παρασκευή, δήμῳ τὸ πρόσφορον
ἔχουσα, ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρετῇ λεγομένη. καὶ μὴν οὐδ' ἡ
ξύμπασα θηρευτική, πολλή περ καὶ τεχνικὴ γεγονυῖα, τό
γε μεγαλοπρεπὲς σὺν τῷ σοφῷ οὐκ ἀποδίδωσιν. οὐ μὴν
οὐδὲ μαντική γε οὐδ' ἑρμηνευτικὴ τὸ παράπαν· τὸ λεγό-
μενον γὰρ οἶδε μόνον, εἰ δ' ἀληθές, οὐκ ἔμαθεν. Ὅτε
δὴ τὴν τῶν ἀναγκαίων ὁρῶμεν κτῆσιν διὰ τέχνης μὲν
D ἀπεργαζομένην, τούτων δὲ οὐδεμίαν οὐδένα σοφὸν ποι-
οῦσαν, τό γε μετὰ τοῦτο παιδιά τις ἂν λείποιτο, μιμη-
τικὴ μὲν τὸ πλεῖστον, ἀλλ' οὐδαμῇ σπουδαία. πολλοῖς
μὲν γὰρ ὀργάνοις μιμοῦνται, πολλοῖς δ' αὐτῶν τῶν σω-
μάτων οὐ πάντως εὐσχήμοσι μιμήμασι, τά τε κατὰ λό-
γους καὶ Μοῦσαν πᾶσαν, καὶ ὅσων γραφικὴ μήτηρ, πολ-
λῶν καὶ παντοίων ποικιλμάτων ἀποτελουμένων ἐν πολλοῖς
ὑγροῖς καὶ ξηροῖς γένεσιν. ὧν σοφὸν οὐδένα εἰς οὐδὲν
σπουδῇ τῇ μεγίστῃ δημιουργοῦντα ἡ μιμητικὴ παρέχεται.
Πάντων δ' ἐξειργασμένων τὸ λοιπὸν βοήθεια γίγνοιτ' ἂν E
μυρία μυρίοις, ἡ μὲν μεγίστη τε καὶ εἰς πλεῖστα πολε-
μικὴ κληθεῖσα στρατηγικὴ τέχνη, εὐδοκιμωτάτη πρὸς 344
χρείαν, εὐτυχίας πλείστης δεομένη, μᾶλλον δὲ ἀνδρίᾳ
κατὰ φύσιν ἢ σοφίᾳ δεδομένη. ἣν δὲ καλοῦσι μὲν ἰατρι- 976
κήν, βοήθεια δέ που καὶ αὕτη σχεδὸν ὅσων ὧραι ψύχει
καὶ καύματι ἀκαίρῳ καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις λῄζονται
τὴν τῶν ζώων φύσιν. εὐδόκιμον δὲ οὐδὲν τούτων εἰς σο-
φίαν τὴν ἀληθεστάτην· ἄμετρα γὰρ δόξαις φορεῖται το-
παζόμενα. βοηθοὺς δέ που καὶ τοὺς κυβερνήτας ἅμα καὶ
τοὺς ναύτας ἐροῦμεν, καὶ τούτων ἄνδρα σοφὸν μηδένα
τις ἡμᾶς παραμυθούμενος ἐξ ἁπάντων διαγγελλέτω· οὐδὲ
γὰρ ἂν εἰδείη τις πνεύματος ὀργὴν οὐδὲ φιλίαν, ὃ προσ- B
φιλὲς ἁπάσῃ κυβερνητικῇ. καὶ μὴν οὐδ' ὁπόσοι βοηθοὶ
δίκαις ἐν τῇ τοῦ λέγειν ῥώμῃ φασὶ γίγνεσθαι μνήμῃ καὶ
τριβῇ, δόξης ἤθεσι προσέχοντες τὸν νοῦν, ἀληθείας δὲ
τῶν ὄντως δικαίων ἐκτὸς παρεσφαλμένοι. Λοιπὴ δ' ἔτι
πρὸς δόξαν σοφίας ἐστί τις ἄτοπος δύναμις, ἣν φύσιν
ἂν οἱ πολλοὶ μᾶλλον ἢ σοφίαν ὀνομάσειαν, τότε ὅταν τινά
τις ξυννοῇ ῥᾳδίως μὲν ὅ τί περ ἂν μανθάνῃ μανθάνοντα,
μάλα δὲ πολλὰ καὶ ἀσφαλῶς μνημονεύοντα, ὅταν τε τὸ C
πρόσφορον ἑκάστῳ διαμνημονεύῃ τις, ὅτι γιγνόμενον ἂν
πρέποι, τοῦτο δὲ ταχὺ δρᾷ. ταῦτα γὰρ ἅπαντα οἱ μὲν 345
φύσιν, οἱ δὲ σοφίαν, οἱ δὲ ἀγχίνοιαν θήσουσι φύσεως·
σοφὸν δὲ ὄντως οὐδένα τούτων οὐδεὶς τῶν ἐμφρόνων
ἐθελήσει ποτὲ καλεῖν.

Ἀλλὰ μὴν δεῖ φανῆναί γέ τινα ἐπιστήμην, ἣν ἔχων
σοφὸς γίγνοιτ' ἂν ὁ σοφὸς ὄντως ὢν καὶ μὴ μόνον δο- 699
ξαζόμενος. Ἴδωμεν δή. χαλεπῷ μὲν γὰρ λόγῳ παντάπασιν
ἐπιχειροῦμεν, ἑτέραν πάρεξ τῶν εἰρημένων εὑρεῖν, ἣ σο- D
φία μὲν λέγοιτ' ἂν ὄντως τε καὶ εἰκότως, ὁ δὲ λαβὼν
οὔτε βάναυσος οὔτ' ἠλίθιος ἔσται, σοφὸς δὲ καὶ ἀγαθὸς
δι' αὐτὴν πολίτης τε καὶ ἄρχων καὶ ἀρχόμενος ἐνδίκως
ἔσται πόλεως ἅμα καὶ ἐμμελής. κατίδωμεν δὴ ταύτην πρώ-
την, τίς ποτ' ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐπιστήμη μία
διεξελθοῦσα ἢ μὴ παραγενομένη τῶν νῦν παρουσῶν ἀνοη-
τότατον ἂν καὶ ἀφρονέστατον παράσχοι τὸ ζῷον τὸ τῶν
ἀνθρώπων. οὐ δὴ τοῦτό γε πάνυ χαλεπόν τῳ κατιδεῖν.
μία γὰρ ὡς εἰπεῖν πρὸς μίαν ἡ τὸν ἀριθμὸν δοῦσα παντὶ E
τῷ θνητῷ γένει, τοῦτ' ἂν δράσειε. θεὸν δ' αὐτὸν μᾶλλον
ἤ τινα τύχην ἡγοῦμαι δόντα ἡμῖν σῴζειν ἡμᾶς, ὃν δὲ

16. ἀναγκαιότατα a. — 28. οὖν, οὓς ἐλέγομεν Winckelmannus ad Euthyd. p. 69. — 36. οὐδὲ τῶν a. — 39. γενομένη Cornarius. — 45. τοῦτον a. — 46. παιδεία a.

υκ

3. λόγον a. — 4. ἀποτελουμένων Ω, ἀποτυπουμένων r. — 10. ἀνδρεία a, ἀνδρείᾳ c. — 11. σοφία a. — 18. ὅσον a. — 22. δόξαις ἢ ἤθεσι Winckelmannus. — 30. φήσουσι a. — 39. ἔνδικος Astius.

θεὸν ἡγοῦμαι, φράζειν χρή, καίπερ ἄτοπον ὄντα καὶ
346 πως οὐκ ἄτοπον αὖ. πῶς γὰρ τὸν ἀγαθῶν αἴτιον ἡμῖν
977 ξυμπάντων οὐ καὶ τοῦ πολὺ μεγίστου, τῆς φρονήσεως, αἴτιον ἡγεῖσθαι δεῖ γεγονέναι; τίνα δὴ καὶ σεμνύνων ποτὲ λέγω θεόν, ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία; σχεδὸν οὐρανόν, ὃν καὶ δικαιότατον, ὡς ξύμπαντες ἄλλοι δαίμονες ἅμα καὶ θεοί, τιμᾶν τε καὶ εὔχεσθαι διαφερόντως αὐτῷ. τὸ δὲ καὶ τῶν ἄλλων αἴτιον ἀγαθῶν πάντων ἡμῖν αὐτὸν γεγονέναι πάντες ἂν ὁμολογοῖμεν. δοῦναι δὲ ἅμα καὶ ἀριθμὸν ἡμεῖς γε ὄντως αὐτόν φαμεν, ἔτι δὲ καὶ δώσειν,
B ἐάν τις θέλῃ ξυνακολουθεῖν. ἐὰν γὰρ ἴῃ τις ἐπὶ θεωρίαν ὀρθὴν τὴν τοῦδε, εἴτε κόσμον εἴτε Ὄλυμπον εἴτε οὐρανὸν ἐν ἡδονῇ τῳ λέγειν, λεγέτω μέν, ἀκολουθείτω δὲ ὅπῃ ποικίλλων αὑτὸν καὶ τὰ ἐν αὑτῷ στρέφων ἄστρα πάσας διεξόδους ὥρας τε καὶ τροφὴν πᾶσι παρέχεται. καὶ τὴν ἄλλην δὲ οὖν φρόνησιν, ὡς φαῖμεν ἄν, σὺν ἀριθμῷ παντί, καὶ τἄλλ' ἀγαθά· τοῦτο δὲ μέγιστον, ἐάν τις τὴν ἀριθμῶν αὐτοῦ δόσιν δεξάμενος ἐπεξέλθῃ πᾶσαν τὴν περίοδον.

Ἔτι δὲ σμικρὸν ἐπανελθόντες πως τοῖς λόγοις ἀναμνη-
C σθῶμεν ὅτι καὶ μάλ' ὀρθῶς ἐνοήσαμεν ὡς, εἴπερ ἀριθμὸν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐξέλοιμεν, οὐκ ἄν ποτέ τι
347 φρόνιμοι γενοίμεθα. οὐ γὰρ ἂν ἔτι ποτὲ ψυχὴ τούτου τοῦ ζῴου πᾶσαν ἀρετὴν λάβοι σχεδόν, ὅτου λόγος ἀπείη. ζῷον δὲ ὅ τι μὴ γιγνώσκοι δύο καὶ τρία μηδὲ περιττὸν μηδὲ ἄρτιον, ἀγνοοῖ δὲ τὸ παράπαν ἀριθμόν, οὐκ ἄν ποτε διδόναι λόγον ἔχοι περὶ ὧν αἰσθήσεις καὶ μνήμας μόνον εἴη κεκτημένον· τὴν δὲ ἄλλην ἀρετήν, ἀνδρίαν καὶ
D σωφροσύνην, οὐδὲν ἀποκωλύει. στερόμενος δὲ ἀληθοῦς λόγου σοφὸς οὐκ ἄν ποτε γένοιτο. ὅτῳ δὲ σοφία μὴ προσείη, πάσης ἀρετῆς τὸ μέγιστον μέρος, οὐκ ἂν ἔτι τελέως ἀγαθὸς γενόμενος εὐδαίμων ποτὲ γένοιτο. οὕτως ἀριθμὸν μὲν ἀνάγκη πᾶσα ὑποτίθεσθαι· διότι δὲ τοῦτο ἀνάγκη, λόγος ἔτι πλείων πάντων γίγνοιτ' ἂν τῶν εἰρημένων. ἀλλὰ καὶ ὁ νῦν ὀρθῶς ῥηθήσεται, ὅτι καὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν λεγόμενα, ἃ νῦν δὴ διήλθομεν ἐῶντες εἶναι πά-
E σας τὰς τέχνας, οὐδὲ τούτων ἓν οὐδὲν μενεῖ, πάντα δ' ἀπολεῖται τὸ παράπαν, ὅταν ἀριθμητικήν τις ἀνέλῃ. Δόξειε δ' ἂν ἱκανῶς τισὶ βραχέων ἕνεκα ἀριθμοῦ δεῖσθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, εἰς τὰς τέχνας ἀποβλέψασι. καί τοι μέγα μὲν καὶ τοῦτο· εἰ δέ τις ἴδοι τὸ θεῖον τῆς γενέσεως καὶ τὸ θνητόν, ἐν ᾧ καὶ τὸ θεοσεβὲς γνωρι-
978 σθήσεται καὶ ἀριθμὸς ὄντως, οὐκ ἂν ἔτι πᾶς μάντις
348 γνοίη ξύμπαντα ἀριθμόν, ὅσης ἡμῖν δυνάμεως αἴτιος ἂν εἴη ξυγγιγνόμενος, ἐπεὶ καὶ τὰ κατὰ μουσικὴν πᾶσαν διαριθμουμένων κινήσεώς τε καὶ φθόγγων δῆλον ὅτι δεῖ καὶ τὸ μέγιστον, ἀγαθῶν ὡς πάντων αἴτιον· ὅτι δὲ κακῶν οὐδενός, εὖ τοῦτο γνωστέον, ὃ καὶ τάχα γένοιτ' ἄν. ἀλλ' ἡ σχεδὸν ἀλόγιστός τε καὶ ἄτακτος ἀσχήμων τε καὶ ἄρρυθμος ἀνάρμοστός τε φορά, καὶ πάνθ' ὁπόσα κακοῦ κεκοινώνηκέ τινος, ἐπιλέλειπται παντὸς ἀριθμοῦ, καὶ δεῖ B
τοῦθ' οὕτω διανοεῖσθαι τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα τελευτήσειν. καὶ τό γε δὴ δίκαιόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ καλὸν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα οὐδείς ποτε μὴ γιγνώσκων, ἀληθοῦς δόξης ἐπιλαβόμενος, διαριθμήσεται πρὸς τὸ ἑαυτόν τε καὶ ἕτερον πεῖσαι τὸ παράπαν.

Ἴωμεν δὴ σκεψόμενοι πρὸς τοῦτ' αὐτό, πῶς ἐμάθομεν ἀριθμεῖν. φέρε· τὸ γὰρ ἓν δὴ καὶ δύο γέγονε πόθεν ἡμῖν, ὥστ' ἐννοῆσαι, φύσιν ταύτην ἴσχουσιν ἐκ τοῦ παντὸς πρὸς τὸ δυνατοὺς ἐννοεῖν εἶναι; πολλοῖς δὲ ἄλλοις C
αὖ τῶν ζῴων οὐδ' εἰς αὐτὸ τοῦθ' ἡ φύσις παραγέγονεν, ὥστε μαθεῖν δυνατοῖς εἶναι παρὰ τοῦ παντὸς ἀριθμεῖν. παρὰ δ' ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον ἐνῴκισεν ὁ θεός, ὥστε ἱκανοῖς εἶναι δεικνύμενον ξυννοεῖν, ἔπειτ' ἔδειξε καὶ 349
δείκνυσιν. ὧν τί κάλλιον ἓν ἑνὸς ἄν τις θεάσαιτο πλὴν τὸ τῆς ἡμέρας γένος; εἶτα εἰς τὸ τῆς νυκτὸς ἔλθοι μέρος ἔχων ὄψιν, ὅθεν ἕτερον πᾶν αὐτῷ φαίνοιτ' ἄν· καὶ ἑλίττων δὴ ταῦτα αὐτὰ ὄντα μὴ παύηται πολλὰς μὲν νύκτας, D
πολλὰς δὲ ἡμέρας, ἃς οὐρανὸς οὐδέποτε παύεται διδάσκων ἀνθρώπους ἕν τε καὶ δύο, πρὶν ἂν καὶ ὁ δυσμαθέστατος ἱκανῶς μάθῃ ἀριθμεῖν. ὡς γὰρ καὶ τρία καὶ τέτταρα καὶ πολλά, ἕκαστος ἡμῶν ἐπινοήσειεν ἂν ὁρῶν ταῦτα. καὶ ἐκ τούτων ἓν ἐποίησε τὴν σελήνην ὁ θεὸς ἀπεργασάμενος, ἣ τοτὲ μὲν μείζων φαινομένη, τοτὲ δ' ἐλάττων διεξῆλθεν ἄλλην ἀεὶ φαίνουσα ἡμέραν, μέχρι πεντεκαίδεκα ἡμερῶν καὶ νυκτῶν· αὕτη δ' ἐστὶ περίοδος, εἰ βούλεταί E
τις τὸν κύκλον ἕνα ὅλον εἰς ἓν τιθέναι, ὥστε ὡς ἔπος εἰπεῖν καὶ τὸ δυσμαθέστατον ἂν μαθεῖν ζῷον, οἷς παρέδωκε φύσιν ὁ θεὸς τοῦ δυνατοῖς εἶναι μανθάνειν. καὶ μέχρι μὲν τούτων τε καὶ ἐν τούτοις ξύμπαν τὸ δυνατὸν τῶν ζῴων μάλα ἀριθμητικὸν γέγονε, τὸ καθ' ἓν αὐτὸ καθ' αὑτὸ σκοποῦν. τὸ δὲ πρὸς ἄλληλα πάντα ἀριθμὸν 979
ἀεὶ λογίζεσθαι δοκῶ μὲν μείζονος. ἕνεκα καὶ τούτου, σελήνην, καθάπερ εἴπομεν, αὐξανομένην καὶ φθίνουσαν 700
ἐμποιήσας, μῆνας πρὸς τὸν ἐνιαυτὸν ξυνεστήσατο, καὶ 350
πάντα ἀριθμὸν πρὸς ἀριθμὸν ἤρξατο συνορᾶν εὐδαίμονι τύχῃ. διὰ δὲ ταῦθ' ἡμῖν καρποί τε καὶ ἐγκύμων ἡ γῆ γέγονεν, ὥστ' εἶναι τροφὴν πᾶσι τοῖς ζῴοις ἀνέμων τε καὶ ὑετῶν γιγνομένων οὐκ ἐξαισίων οὐδὲ ἀμέτρων. ἀλλ' εἴ τι παρὰ ταῦτα γίγνεται πρὸς τὸ φλαῦρον, οὐ τὴν B
θείαν ἀλλὰ τὴν ἀνθρωπίνην αἰτιᾶσθαι χρὴ φύσιν, οὐκ ἐν δίκῃ διανέμουσαν τὸν αὑτῶν βίον. ἡμῖν δ' οὖν ζητοῦσι

1. καὶ πῶς - - αὖ; a. — 3. τὸν] τῶν a. — 27. μνήμας ἔχοι μόνον ΑΞΩxr. — 28. ἀνδρείαν ac. — 37. μενεῖ auctore Stephano bc: μένει cum libris a. — 43. μάντις] ἄν τις Ξ et γρ. Z et (ἀπ' ὀρθώσεως) Ω.

2. ὃ] ὅτι a. — 16. παντὸς Astius: πατρὸς abc. — 19. ἓν ἀνθ' ἑνὸς Astius. — 22. ὄντα] ὅταν x et γρ. Z et (ἀπ' ὀρθώσεως) Ω. — μὴ παύηται et deinde ἃς del. Astius. — μὲν δὴ νύκτας ac. — 37. μείζονος] μείζονος πόνου Winckelmannus. — τούτου δὲ ΑΖΩr. — 40. ἤρξατο Z.

περὶ νόμων σχεδὸν ἔδοξε τὰ μὲν ἄλλα ῥᾴδιά τ' εἶναι γνῶναι τὰ βέλτιστα ἀνθρώποις, καὶ πᾶς ἂν ἱκανὸς γίγνεσθαι καὶ ξυνεῖναι τὰ λεγόμενα καὶ ποιεῖν, εἰ γνοίη τί ποτ' ἔστιν ὃ συμφέρειν εἰκὸς καὶ τί τὸ μὴ ξυμφέρον. ἔδοξε δὴ καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ τὰ μὲν ἄλλα ἐπιτηδεύματα πάντα
C οὐ σφόδρα χαλεπὰ εἶναι, τὸ δὲ τίνα τρόπον χρὴ γίγνεσθαι χρηστοὺς ἀνθρώπους παγχάλεπον. καὶ τὰ μὲν ἄλλα αὖ πάντα κτᾶσθαι χρηστά, τὸ λεγόμενον, καὶ δυνατὸν καὶ οὐ χαλεπόν, οὐσίαν τε ὅσην δεῖ καὶ μὴ δεῖ, καὶ σῶμα οἷόν τε δεῖ καὶ μή, καὶ ψυχὴν ὅτι μὲν ἀγαθὴν δεῖ, ξυγχωρεῖ πᾶς παντί, τὸ δ' ὅντινα τρόπον ἀγαθήν, ὅτι μὲν αὖ δικαίαν καὶ σώφρονα καὶ ἀνδρείαν, καὶ ταῦτα, ὅτι δὲ σοφήν, φησὶ μὲν πᾶς δεῖν, ἥντινα δὲ σοφίαν,
351 ὡς ἄρτι διεληλύθαμεν, οὐδεὶς οὐδενὶ τὸ παράπαν ἔτι ξυν-
D ομολογεῖ τῶν πολλῶν. νῦν οὖν δὴ παρὰ πάσας τὰς πρόσθεν σοφίας οὐ φαύλην τινὰ ἀνευρίσκομεν εἴς αὐτά γε ταῦτα, τὸ δοκεῖν σοφὸν εἶναι τόν γε μεμαθηκότα ἅπερ καὶ διεληλύθαμεν. εἰ δ' ἔστι σοφὸς ὁ ταῦτ' ἐπιστήμων καὶ ἀγαθός, τούτου δὴ πέρι λόγον δεῖ λαβεῖν.

ΚΛ. Ὦ ξένε, ὡς εἰκότως εἶπες ὅτι περὶ μεγάλων μεγάλα ἐπιχειρεῖς φράζειν.

ΑΘ. Οὐ γὰρ σμικρά, ὦ Κλεινία· τὸ δὲ χαλεπώτερον, ὅτι παντάπασι καὶ πάντως ἀληθῆ.

E ΚΛ. Σφόδρα γε, ὦ ξένε· ἀλλ' ὅμως μὴ ἀποκάμῃς λέγων ὃ φῄς.

ΑΘ. Ναί, μηδὲ σφὼ τοίνυν ἀκούοντε.

ΚΛ. Ταῦτ' ἔσται· καὶ ὑπὲρ ἀμφοῖν ἐγώ σοι φράζω.

980 ΑΘ. Καλῶς. ἐξ ἀρχῆς δὴ ῥητέον ἀνάγκη πρῶτον, ὡς φαίνεται, μάλιστα μὲν ἄν, εἰ δυνάμεθα ἑνὶ λαβεῖν ὀνόματι, τίς ἐστιν ἣν οἰόμεθα σοφίαν εἶναι, τοῦτο δ' εἰ σφόδρα ἀδυνατοῦμεν, τὸ δεύτερον, τίνες εἰσί ποτε καὶ ὁπόσαι τινὲς ἅς τις λαβὼν σοφὸς ἂν εἴη κατὰ τὸν ἡμέτερον μῦθον.

ΚΛ. Λέγοις ἄν.

352 ΑΘ. Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο ἀνεμέσητον τῷ νομοθέτῃ τὸ κάλλιον τῶν πρότερον εἰρηκότων περὶ θεῶν καὶ ἄμεινον ἀπεικάζοντι λέγειν, οἷον παιδείᾳ καλῇ χρωμένῳ καὶ τι-
B μῶντι θεούς, ὕμνοις τε καὶ εὐδαιμονίᾳ γεραίροντι διάγειν τὸν αὑτοῦ βίον.

ΚΛ. Ἦ καλῶς, ὦ ξένε, λέγεις· εἰ γάρ σοι τοῦτο τέλος εἴη τῶν νόμων, θεοὺς προσπαίσαντι καθαρώτερόν τε διαγαγόντι τὸν βίον τῆς ἅμα τελευτῆς ἀρίστης τε καὶ καλλίστης τυχεῖν!

ΑΘ. Πῶς οὖν, ὦ Κλεινία, λέγομεν; ἢ δοκεῖ, τοὺς θεοὺς ὑμνοῦντες σφόδρα τιμῶμεν, εὐχόμενοι τὰ κάλλιστα καὶ ἄριστα περὶ αὐτῶν ἐπιέναι λέγειν ἡμῖν; οὕτως ἢ πῶς λέγεις;

ΚΛ. Θαυμαστῶς μὲν οὖν οὕτως. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε, C
πιστεύσας τοῖς θεοῖς εὔχου τε καὶ λέγε τὸν ἐπιόντα σοι λόγον τῶν καλῶν περὶ τοὺς θεούς τε καὶ τὰς θεάς.

ΑΘ. Ἔσται ταῦτα, ἂν αὐτὸς ὁ θεὸς ἡμῖν ὑφηγῆται. ξυνεύχου μόνον.

ΚΛ. Λέγοις ἂν τὸ μετὰ τοῦτο.

ΑΘ. Θεογονίαν τοίνυν καὶ ζωογονίαν ἀναγκαῖον, ὡς ἔοικε, πρῶτόν μοι κακῶς ἀπεικασάντων τῶν ἔμπροσθεν βέλτιον ἀπεικάσαι κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον, ἀναλαβόντα ὃν πρὸς τοὺς ἀσεβεῖς ἐπικεχείρηκα λόγους, φράζων ὡς 353
εἰσὶ θεοὶ ἐπιμελούμενοι πάντων, σμικρῶν καὶ μειζόνων, D
καὶ σχεδὸν ἀπαραμύθητοι τῶν περὶ τὰ δίκαιά εἰσι πράγματα, εἰ δὴ μέμνησθέ γε, ὦ Κλεινία· ἐλάβετε μὲν γὰρ δὴ καὶ ὑπομνήματα. καὶ γὰρ ἦν τὰ ῥηθέντα τότε καὶ μάλα ἀληθῆ. τόδε δὲ αὐτῶν ἦν τὸ μέγιστον, ὅτι πρεσβύτερον εἴη ψυχὴ σώματος ἅπασα παντός. ἆρα μέμνησθε; ἢ πάντως που τοῦτό γε; ὃ γὰρ ἄμεινον καὶ παλαιότερον καὶ θεοειδέστερον, πιθανὸν ὅτι τοῦ χείρονος καὶ νεωτέρου καὶ ἀτιμοτέρου, πανταχῇ τε ἄρχον ἀρχομένου πρεσβύτερον E
καὶ ἄγον ἀγομένου πάντῃ. λάβωμεν δὴ τοῦτό γε, ὡς ψυχὴ πρεσβύτερόν ἐστι σώματος. εἰ δ' ἔχει τοῦτο οὕτω,
τό γε πρῶτον ἡμῖν τοῦ πρώτου τῆς γενέσεως πιθανώτερον 981
ἂν εἴη σχεδὸν ὑπηργμένον. καὶ θῶμεν δὴ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρχῆς εὐσχημονέστερον ἔχειν, καὶ τῶν μεγίστων σοφίας περὶ θεῶν γενέσεως ὀρθότατα ἐπιβαίνειν ἡμᾶς.

ΚΛ. Ἔστω ταῦτα εἰς δύναμιν λεγόμενα.

ΑΘ. Φέρε δή, ζῷόν γε ἀληθέστατα λέγεσθαι κατὰ φύσιν φῶμεν τότε, ὅταν μία ξυνελθοῦσα σύστασις ψυχῆς καὶ σώματος ἀποτέκῃ μίαν μορφήν;

ΚΛ. Ὀρθῶς. 354

ΑΘ. Ζῷον μὲν δὴ τὸ τοιοῦτον καλεῖται δικαιότατα; B

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Στερεὰ δὲ σώματα λέγεσθαι χρὴ κατὰ τὸν εἰκότα λόγον πέντε, ἐξ ὧν κάλλιστα καὶ ἄριστά τις ἂν πλάττοι, τὸ δὲ ἄλλο γένος ἅπαν ἔχει μορφὴν μίαν· οὐ γάρ ἐστιν ἀσώματον ὅ τί ποτ' ἄλλο γίγνοιτ' ἂν καὶ χρῶμα οὐδὲν οὐδαμῶς οὐδέποτ' ἔχον, πλὴν τὸ θειότατον ὄντως ψυχῆς γένος. τοῦτο δ' ἐστὶ σχεδὸν ᾧ μόνῳ πλάττειν καὶ δημιουργεῖν προσήκει, σώματι δέ, ὅ λέγομεν, πλάττεσθαι καὶ
γίγνεσθαι καὶ ὁρᾶσθαι· τῷ δὲ — λέγωμεν πάλιν· οὐ γὰρ C
ἅπαξ ῥητέον — ἀοράτῳ τε εἶναι καὶ γιγνώσκοντι νοητῷ τε, μνήμης μεταλαβόντι λογισμοῦ τε ἐν περιτταῖς τε καὶ ἀρτίαις ἅμα μεταβολαῖς. πέντε οὖν ὄντων τῶν σωμάτων πῦρ χρὴ φάναι καὶ ὕδωρ εἶναι καὶ τρίτον ἀέρα, τέταρτον δὲ γῆν, πέμπτον δὲ αἰθέρα· τούτων δ' ἐν ἡγεμονίαις ἕκαστον ζῷον πολὺ καὶ παντοδαπὸν ἀποτελεῖσθαι. μαθεῖν
δὲ καθ' ἓν ὧδ' ἔστι χρεών. γήινον μὲν τιθῶμεν τὸ πρῶ- D

---

1. εἶναι καὶ γνῶναι a. — 4. συμφέρον a. — 8. τὸ λεγόμενόν τε καὶ a. — 10. μὴ ΑΩα: μὴ δεῖ abc. — 26. σφὼ a. — 36. εἰρηκότων r et γρ. ΖΩ: εἰρημένων abc. — 37. παιδιᾷ a.

2. σοι] ἀεί σοι x et γρ. Ω. — 10. λόγον a. — 18. χείρονος] νέου ΑΩxr. — 23. τότε x et γρ. ΖΩ: τοῦτό τε Α, τοῦτό γ τε Ω, τοῦτό γε abc. — 36. οὐδὲν om. Bekkeri operae. — 40. τὸ δὲ λέγομεν a. — 46. ἕκαστον ΑΖΞΩxr: ἑκάστων abc.

701 τον ἡμῖν ἕν, πάντας μὲν ἀνθρώπους, πάντα δὲ ὅσα
πολύποδα καὶ ἄποδα, καὶ ὅσα πορεύσιμα καὶ ὅσα μόνιμα,
διειλημμένα ῥίζαις· τὸ δὲ ἓν αὐτοῦ τόδε νομίζειν δεῖ,
355 ὡς πάντα μὲν ἐξ ἁπάντων ταῦτ' ἔστι τῶν γενῶν, τὸ δὲ
πολὺ τούτου γῆς ἐστὶ καὶ τῆς στερεμνίας φύσεως. ἄλλο
δὲ χρὴ ζῷον γένος θεῖναι δεύτερον γιγνόμενον ἅμα καὶ
δυνατὸν ὁρᾶσθαι· τὸ γὰρ πλεῖστον πυρὸς ἔχει, ἔχει μὴν γῆς
E τε καὶ ἀέρος, ἔχει δὲ καὶ ἁπάντων τῶν ἄλλων βραχέα
μέρη, διὸ δὴ ζῷά τε ἐξ αὐτῶν παντοδαπὰ γίγνεσθαι χρὴ
φάναι καὶ ὁρώμενα. νομίσαι δὲ δὴ δεῖ πάντα τὰ κατ'
οὐρανὸν ταῦτα εἶναι ζῴων γένη, ὃ δὴ πᾶν χρὴ φάναι
θεῖον γένος ἄστρων γεγονέναι, σώματος μὲν τυχὸν καλλί-
στου, ψυχῆς δὲ εὐδαιμονεστάτης τε καὶ ἀρίστης. δυοῖν δὲ
αὐτοῖς μοιρῶν τὴν ἑτέραν χρὴ δόξῃ μεταδιδόναι σχεδόν·
982 A ἢ γὰρ ἀνώλεθρόν τε καὶ ἀθάνατον ἕκαστον αὐτῶν εἶναι
καὶ θεῖον τὸ παράπαν ἐξ ἁπάσης ἀνάγκης, ἢ τινα μα-
κραίωνα βίον ἔχειν ἱκανὸν ἑκάστῳ ζωῆς, ἧς οὐδέν τι πλεί-
ονος ἂν προσδεῖσθαί ποτε. νοήσωμεν οὖν πρῶτον, ὃ λέγο-
μεν, δύο τὰ τοιαῦτα εἶναι ζῷα. πάλιν γὰρ λέγωμεν ὁρατὰ
μὲν ἀμφότερα, τὸ μὲν ἐκ πυρός, ὡς δόξειεν ἄν, ὅλον,
τὸ δ' ἐκ γῆς, καὶ τὸ μὲν γήινον ἐν ἀταξίᾳ, τὸ δ' ἐκ
πυρὸς ἐν τάξει πάσῃ κινούμενον. τὸ μὲν οὖν ἐν ἀταξίᾳ
B κινούμενον ἄφρον χρὴ νομίζειν, ὅπερ ὡς τὸ πολὺ δρᾷ τὸ
356 περὶ ἡμᾶς ζῷον, τὸ δὲ ἐν τάξει τε καὶ οὐρανῷ πόρον
ἔχον μέγα τεκμήριον χρὴ ποιεῖσθαι τοῦ φρόνιμον εἶναι·
κατὰ ταὐτὰ γὰρ ἂν καὶ ὡσαύτως πορευόμενον ἀεὶ καὶ
ποιοῦν καὶ πάσχον τεκμήριον ἱκανὸν τοῦ φρονίμως ζῆν
εἴη παρεχόμενον. ἡ ψυχῆς δὲ ἀνάγκη νοῦν κεκτημένης
ἁπασῶν ἀναγκῶν πολὺ μεγίστη γίγνοιτ' ἄν· ἄρχουσα γὰρ
ἀλλ' οὐκ ἀρχομένη νομοθετεῖ. τὸ δὲ ἀμετάστροφον, ὅταν
C ψυχὴ τὸ ἄριστον κατὰ τὸν ἄριστον βουλεύσηται νοῦν, τὸ
τέλεον ἐκβαίνει τῷ ὄντι κατὰ νοῦν, καὶ οὐδὲ ἀδάμας ἂν
αὐτοῦ κρεῖττον οὐδὲ ἀμεταστροφώτερον ἄν ποτε γένοιτο,
ἀλλ' ὄντως τρεῖς μοῖραι κατέχουσαι φυλάττουσι τέλεον εἶναι
τὸ βελτίστῃ βουλῇ βεβουλευμένον ἑκάστοις θεῶν. τοῖς δὲ
ἀνθρώποις ἐχρῆν τεκμήριον εἶναι τοῦ νοῦν ἔχειν ἄστρα τε
καὶ ξύμπασαν ταύτην τὴν διαπορείαν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἀεὶ
πράττει διὰ τὸ βεβουλευμένα πάλαι πράττειν θαυμαστόν
D τινα χρόνον ὅσον, ἀλλ' οὐ μεταβουλευόμενον ἄνω καὶ
κάτω, τοτὲ μὲν ἕτερα, ἄλλοτε δὲ ἄλλα πράττον, πλανᾶ-
σθαί τε καὶ μετακυκλεῖσθαι. τοῦθ' ἡμῶν τοῖς πολλοῖς
αὐτὸ τοὐναντίον ἔδοξεν, ὅτι τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως πράτ-
τει, ψυχὴν οὐκ ἔχειν· οὕτω τοῖς ἄφροσι ξυνεφέσπετο τὸ
357 πλῆθος, ὡς τὸ μὲν ἀνθρώπινον ἔμφρον καὶ ζῶν ὡς
κινούμενον ὑπολαβεῖν, τὸ δὲ θεῖον ἄφρον ὡς μένον ἐν
ταῖς αὐταῖς φοραῖς. ἐξῆν δὲ ἀνθρώπῳ γε, ἐπὶ τὰ καλλίω
E καὶ βελτίω καὶ φίλα τιθεμένῳ, λαμβάνειν ὡς διὰ τοῦτο
αὐτὸ ἔμφρον δεῖ νομίζειν τὸ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως
καὶ διὰ ταὐτὰ πρᾶττον ἀεί· τοῦτο δ' εἶναι τὴν τῶν
ἄστρων φύσιν, ἰδεῖν μὲν καλλίστην, πορείαν δὲ καὶ χο-
ρείαν πάντων χορῶν καλλίστην καὶ μεγαλοπρεπεστάτην
χορεύοντα πᾶσι τοῖς ζῶσι τὸ δέον ἀποτελεῖν. καὶ μὴν ὅτι
γε δικαίως ἔμψυχα αὐτὰ λέγομεν, πρῶτον τὸ μέγεθος 983
αὐτῶν διανοηθῶμεν. οὐ γάρ, ὡς σμικρὰ φαντάζεται,
τηλικαῦτα ὄντως ἐστίν, ἀλλ' ἀμήχανον ἕκαστον αὐτῶν
τὸν ὄγκον, πιστεῦσαι δ' ἄξιον. ἀποδείξεσι γὰρ ἱκαναῖς
λαμβάνεται. τὸν γὰρ ἥλιον ὅλον τῆς γῆς ὅλης μείζω δια-
νοηθῆναι δυνατὸν ὀρθῶς, καὶ πάντα δὴ τὰ φερόμενα
ἄστρα θαυμαστόν τι μέγεθος ἔχει. λάβωμεν δή, τίς τρό-
πος ἂν εἴη τοσοῦτον περιφέρειν ὄγκον τινὰ φύσιν, τὸν
αὐτὸν ἀεὶ χρόνον ὅσον καὶ νῦν περιφέρεται. θεὸν δή
φημι τὸν αἴτιον ἔσεσθαι, καὶ οὔποθ' ἑτέρως εἶναι δυνα- B
τόν· ἔμψυχον μὲν γὰρ οὔποτε γένοιτ' ἂν ἑτέρως πλὴν διὰ
θεόν, ὡς ἡμεῖς ἀπεφηνάμεθα. ὅτε δὲ τοῦτο οἷός τέ ἐστι 358
θεός, ἅπασα αὐτῷ ῥᾳστώνη γέγονε τοῦ πρῶτον μὲν ζῷον
γεγονέναι πᾶν σῶμα καὶ ὄγκον ξύμπαντα, ἔπειτα, ᾗπερ
ἂν διανοηθῇ βέλτιστα, ταύτῃ φέρειν. νῦν δὴ περὶ ἁπάν-
των τούτων ἕνα λόγον λέγοιμεν ἀληθῆ. οὐκ ἔστι γῆν τε
καὶ οὐρανὸν ἅπαντάς τε ἀστέρας ὄγκους τε ἐκ τούτων C
ξύμπαντας μὴ ψυχῆς πρὸς ἑκάστῳ γενομένης ἢ καὶ ἐν
ἑκάστοις εἶτα εἰς ἀκρίβειαν κατ' ἐνιαυτὸν οὕτω πορεύεσθαι
κατὰ μῆνάς τε καὶ ἡμέρας, καὶ ξύμπαντα τὰ γιγνόμενα
ξύμπασιν ἡμῖν ἀγαθὰ γίγνεσθαι. δεῖ δέ, ὅσῳ φλαυρό-
τερόν ἐστ' ἄνθρωπος, μή τι ληροῦντά γε, σαφῶς δέ τι
λέγοντα φαίνεσθαι. ῥύμας μὲν οὖν εἴ τις αἰτίας τινὰς
ἐρεῖ σωμάτων ἢ φύσεις ἤ τι τοιοῦτον, οὐδὲν σαφὲς ἐρεῖ·
τὸ δὲ παρ' ἡμῶν εἰρημένον σφόδρ' ἀναλαβεῖν χρή, πότε- D
ρον ἔχει λόγον ὁ λόγος ἢ πάντως ὑστερεῖ, τὸ πρῶτον μὲν
τὰ ὄντα εἶναι δύο, τὸ μὲν ψυχήν, τὸ δὲ σῶμα, καὶ
πολλὰ ἑκατέρου, πάντα δὲ ἀλλήλων ἄλλα καὶ ἑκάτερα
ἑκατέρων, καὶ τρίτον ἄλλο οὐδὲν κοινὸν οὐδενί· διαφέρειν
δὲ ψυχὴν σώματος. ἔμφρον μέν που, τὸ δὲ ἄφρον θήσο-
μεν, ἄρχον δέ, τὸ δὲ ἀρχόμενον, καὶ τὸ μὲν αἴτιον ἁπάν-
των, τὸ δὲ ἀναίτιον πάσης πάθης. ὥστε τά γε δὴ κατ' 359
οὐρανὸν ὑπ' ἄλλου του φάναι γεγονέναι, καὶ μὴ ψυχῆς E
τε καὶ σώματος οὕτως εἶναι γεννήματα, πολλὴ μωρία τε
καὶ ἀλογία. εἰ δ' οὖν δεῖ νικᾶν τοὺς περὶ ἁπάντων τῶν
τοιούτων λόγους καὶ πιστῶς θεῖα φαίνεσθαι γεγονέναι τὰ
τοιαῦτα ξύμπαντα, δυοῖν τοι θάτερα θετέον αὐτά· ἢ
γὰρ θεοὺς αὐτοὺς ταῦτα ὑμνητέον ὀρθότατα, ἢ θεῶν
εἰκόνας ὡς ἀγάλματα ὑπολαβεῖν γεγονέναι, θεῶν αὐτῶν 984
ἐργασαμένων· οὐ γὰρ ἀνοήτων γε οὐδὲ βραχέος ἀξίων.
ἀλλ' ὅπερ εἰρήκαμεν, τούτων ἡμῖν θάτερα θετέα, τὰ δὲ
τεθέντα τιμητέον πάντων ἀγαλμάτων διαφερόντως· οὐ 702

---

2. μόνιμα καὶ διειλημμένα ac. — 3. θεῖν ΑΩκτ. — 4. ταὐτά ἐστι ab. — 10. πάντα] πάλιν ΑΖΩκτ. — 11. ταῦτα εἶναι om. ΑΖΩτ. — 15. ἀνόλεθρόν a. — 17. ἑκάστῳ, ζωῆς ὥστε οὐδέν Astius, ἕκαστον ὥστε οὐδέν Winckelmannus. — 19. λέγομεν a. — 42. πράττει auctore Stephano bc: πράττειν cum libris a.

2. διὰ ταὐτὰ] τὰ αὐτὰ a. — 16. ἑτέρας ΑΩ. — 21. λέγομεν Astius. — 24. εἶτα om. a. — 26. φαυλότερον a. — 27. μή τοι ΑΖΞΩκ. — 43. θεῶν αὐτῶν, αὐτῶν ἐργασαμένων a.

γὰρ μήποτε φανῇ καλλίω καὶ κοινότερα ξυμπάντων ἀνθρώπων ἀγάλματα, οὐδ' ἐν διαφέρουσι τόποις ἱδρυμένα, καθαριότητι καὶ σεμνότητι καὶ ξυμπάσῃ ζωῇ διαφέροντα, B ἢ ταῦτα, ὡς πάντῃ ταύτῃ γεγένηται. νῦν οὖν δὴ περὶ θεῶν ἐγχειρῶμεν τό γε τοσοῦτον, τὰ δύο κατιδόντες ζῷα ὁρατὰ ἡμῖν, ἅ φαμεν τὸ μὲν ἀθάνατον, τὸ δὲ γήϊνον ἅπαν θνητὸν γεγονέναι, τὰ τρία τὰ μέσα τῶν πέντε, τὰ μεταξὺ τούτων σαφέστατα κατὰ δόξαν τὴν ἐπιεικῆ γεγονότα πειραθῆναι λέγειν. αἰθέρα μὲν γὰρ μετὰ τὸ πῦρ θῶμεν, ψυχὴν δ' ἐξ αὐτοῦ τιθῶμεν πλάττειν ζῷα δύνα- 360 μιν ἔχοντα, ὥσπερ τῶν ἄλλων γενῶν, τὸ πολὺ μὲν τῆς C αὐτοῦ φύσεως, τὰ δὲ σμικρότερα ξυνδέσμου χάριν ἐκ τῶν ἄλλων γενῶν· μετὰ δὲ τὸν αἰθέρα ἐξ ἀέρος πλάττειν τὴν ψυχὴν γένος ἕτερον ζῴων, καὶ τὸ τρίτον ἐξ ὕδατος· πάντα δὲ δημιουργήσασαν ταῦτα ψυχὴν ζῴων εἰκὸς ὅλον οὐρανὸν ἐμπλῆσαι, χρησαμένην πᾶσι τοῖς γένεσι κατὰ δύναμιν, πάντων μὲν μετόχων τοῦ ζῆν γεγονότων· δεύτερα δὲ καὶ τρίτα καὶ τέταρτα καὶ πέμπτα, ἀπὸ θεῶν τῶν φανερῶν D ἀρξάμενα γενέσεως, εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἀποτελευτᾶν. θεοὺς μὲν δή, Δία τε καὶ Ἥραν καὶ τοὺς ἄλλους πάντας, ὅπῃ τις ἐθέλει, ταύτῃ κατὰ τὸν αὐτὸν τιθέσθω νόμον καὶ πάγιον ἐχέτω τοῦτον τὸν λόγον. θεοὺς δὲ δὴ τοὺς ὁρατούς, μεγίστους καὶ τιμιωτάτους καὶ ὀξύτατον ὁρῶντας πάντῃ, τοὺς πρώτους τὴν τῶν ἄστρων φύσιν λεκτέον καὶ ὅσα μετὰ τούτων αἰσθανόμεθα γεγονότα, μετὰ δὲ τούτους καὶ ὑπὸ τούτοις ἑξῆς δαίμονας, ἀέριον E δὲ γένος, ἔχον ἕδραν τρίτην καὶ μέσην, τῆς ἑρμηνείας αἴτιον, εὐχαῖς τιμᾶν μάλα χρεὼν χάριν τῆς εὐφήμου διαπορείας. τῶν δὲ δύο τούτων ζῴων, τοῦ τ' ἐξ αἰθέρος 361 ἐφεξῆς τε ἀέρος, ὂν διορώμενον ὅλον αὐτῶν ἑκάτερον εἶναι· παρὸν δὴ πλησίον οὐ κατάδηλον ἡμῖν γίγνεσθαι. 985 μετέχοντα δὲ φρονήσεως θαυμαστῆς, ἅτε γένους ὄντα εὐμαθοῦς τε καὶ μνήμονος, γιγνώσκειν μὲν ξύμπασαν τὴν ἡμετέραν αὐτὰ διάνοιαν λέγωμεν, καὶ τόν τε καλὸν ἡμῶν καὶ ἀγαθὸν ἅμα θαυμαστῶς ἀσπάζεσθαι καὶ τὸν σφόδρα κακὸν μισεῖν, ἅτε λύπης μετέχοντα ἤδη· θεὸν μὲν γὰρ δὴ τὸν τέλος ἔχοντα τῆς θείας μοίρας ἔξω τούτων εἶναι, λύπης τε καὶ ἡδονῆς, τοῦ δὲ φρονεῖν καὶ τοῦ γιγνώσκειν κατὰ πάντα μετειληφέναι. καὶ ξυμπλήρους δὴ ζῴων οὐρα- B νοῦ γεγονότος ἑρμηνεύεσθαι πρὸς ἀλλήλους τε καὶ τοὺς ἀκροτάτους θεοὺς πάντας τε καὶ πάντα, διὰ τὸ φέρεσθαι τὰ μέσα τῶν ζῴων ἐπί τε γῆν καὶ ἐπὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν ἐλαφρᾷ φερόμενα ῥύμῃ. τὸ δὲ ὕδατος πέμπτον ὂν ἡμίθεον μὲν ἀπεικάσειεν ἄν τις ὀρθῶς ἀπεικάζων ἐξ αὐτοῦ γεγονέναι, καὶ τοῦτ' εἶναι τοτὲ μὲν ὁρώμενον, ἄλλοτε δὲ ἀποκρυφθὲν ἄδηλον γιγνόμενον, θαῦμα κατ' ἀμυδρὰν ὄψιν παρεχόμενον. τούτων δὴ τῶν πέντε ὄντως C ὄντων ζῴων, ὅπῃ τινὲς ἐνέτυχον ἡμῶν, ἢ καθ' ὕπνον ἐν ὀνειροπολίᾳ προστυχόντες, ἢ κατὰ φήμας τε καὶ μαντείας λεχθὲν τισιν ἐν ἀκοαῖς ὑγιαίνουσιν ἢ καὶ κάμνουσιν, ἢ καὶ τελευτῇ βίου προστυχέσι γενομένοις, ἰδίᾳ τε καὶ 362 δημοσίᾳ δόξας παραγενομένας, ὅθεν ἱερὰ πολλὰ πολλῶν γέγονε, τὰ δὲ γενήσεται, τούτων πάντων νομοθέτης, ὅστις νοῦν κέκτηται καὶ τὸν βραχύτατον, οὔποτε μὴ τολμήσῃ καινοτομῶν ἐπὶ θεοσέβειαν, ἥτις μὴ σαφὲς ἔχει τι, τρέψαι πόλιν ἑαυτοῦ. καὶ μὴν οὐδ' ἂν ὁ πάτριος νόμος D εἴρηκε περὶ θυσιῶν ἀποκωλύσει, μηδὲν τὸ παράπαν εἰδώς, ὥσπερ οὐδ' ὂν δυνατὸν εἰδέναι τῇ θνητῇ φύσει τῶν τοιούτων πέρι. τοὺς δὲ ὄντως ἡμῖν φανεροὺς ὄντας θεοὺς ἆρ' οὐχ αὐτὸς λόγος ἔχει κακίστους εἶναι τοὺς μὴ τολμῶντας λέγειν ἡμῖν καὶ φανεροὺς ποιεῖν, ἀνοργιάστους τε ὄντας ἑτέρους θεοὺς καὶ τιμὰς μὴ δεχομένους τὰς προσηκούσας αὐτοῖς; νῦν δὲ δὴ ξυμβαίνει γιγνόμενον ἅμα τὸ τοιοῦτον, οἷον ἂν εἴ ποτέ τις ἡμῶν ἥλιον ἢ σε- E λήνην ἑωρακὼς ἦν γιγνομένους ἐφορῶντάς τε ἡμᾶς πάντας, καὶ μὴ ἔφραζεν ἀδύνατος ὢν πῃ φράζειν, τιμῆς τε ἀμοίρους ὄντας ἅμα, καὶ μὴ προθυμοῖτο τό γε αὐτοῦ μέρος εἰς ἔντιμον χώραν καταφανεῖς ἄγων αὐτοὺς ἑορτάς τε αὐτοῖς γίγνεσθαι ποιεῖν καὶ θυσίας, ἀπολαμβανόμενόν τε χρόνον ἑκάστοις μειζόνων τε καὶ ἐλαττόνων πολλάκις ἐνιαυτῶν ὥρας διανέμειν, ἆρ' οὐκ ἂν κακὸς ἑαυτῷ τε καὶ ἄλλῳ τῷ 986 363 γιγνώσκοντι λεγόμενος ἐν δίκῃ ξυνειδόκει λέγεσθαί ποτ' ἄν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὔκ, ὦ ξένε; κάκιστος μὲν οὖν.

ΑΘ. Τοῦτο τοίνυν, ὦ Κλεινία φίλε, περὶ ἐμὲ νῦν γιγνόμενον ἴσθι φανερῶς.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Ἴστε ὀκτὼ δυνάμεις τῶν περὶ ὅλον οὐρανὸν γεγονυίας ἀδελφὰς ἀλλήλων, ὧν καθεώρακα ἐγώ. καὶ οὐδὲν μέγα διαπέπραγμαι· ῥᾴδιον γὰρ καὶ ἑτέρῳ. τούτων δ' εἰσὶ τρεῖς αὗται, μία μὲν ἡλίου, μία δὲ σελήνης, μία δὲ B τῶν πλανητῶν ἄστρων ὧν ἐμνήσθημεν ὀλίγον ἔμπροσθεν· πέντε δὲ ἕτεραι. ταύτας δὴ πάσας καὶ τούτους τοὺς ἐν ταύταισιν εἴτε αὐτοὺς ἰόντας εἴτε φερομένους ἐν ὀχήμασι πορεύεσθαι ταύτῃ, μηδεὶς ἄλλως ποτὲ νομίσῃ πάντων ἡμῶν ὡς οἱ μὲν θεοί εἰσιν αὐτῶν, οἱ δ' οὔ, μηδ' ὡς οἱ μὲν γνήσιοι, οἱ δὲ τοιοῦτοί τινες οἵους οὐδὲ θέμις εἰπεῖν ἡμῶν οὐδενί, πάντες δὲ δὴ πάντας λέγωμέν τε καὶ φῶμεν ἀδελφούς τ' εἶναι καὶ ἐν ἀδελφαῖς μοίραις, καὶ τιμὰς C ἀποδιδῶμεν μὴ τῷ μὲν ἐνιαυτόν, τῷ δὲ μῆνα, τοῖς δὲ μήτε τινὰ μοῖραν τάττωμεν μήτε τινὰ χρόνον, ἐν ᾧ διεξέρχεται τὸν αὐτοῦ πόλον, ξυναποτελῶν κόσμον ὃν ἔταξε λόγος ὁ πάντων θειότατος ὁρατόν· ὃν ὁ μὲν εὐδαίμων

3. καθαρειότητι a. — 4. ᾗ ταύτῃ ΑΩ. — 6. τὸ μὲν om. b cum pr. Α et γρ. Ω. — 17. μὲν del. Astius. — 19. ἀποτελευτᾶν. περὶ θεοὺς a. — 22. δὲ] γὰρ a. — 30. ὂν] οὐ a. — 39. δὴ] δὲ a. — 44. ὂν] ὂν a. — μὲν om. a. — 46. δὲ καὶ ἀποκρυφθὲν a.

4. λεχθέν τισιν] λεχθεῖσιν a. — 5. τοῦ βίου γρ. Ω. — τε] τοῖς δὲ x et γρ. ΖΩ. — 6. δόξαις παραγενομέναις a. — 11. θυσιῶν] θεῶν γρ. ΖΩ. — 14. ὁ αὐτὸς ac. — 18. ἂν] γὰρ ΑΖΩτ. — 20. καὶ μὴ - - - φράζειν om. Ficinus. — δυνατὸς Grovius. — 35. πλανητῶν] πάντων a. — 38. πορεύεσθαι. ταύτῃ μηδεὶς ἄλλος a.

364 πρῶτον μὲν ἐθαύμασεν, ἔπειτα δὲ ἔρωτα ἔσχε τοῦ κατα-
μαθεῖν ὁπόσα θνητῇ φύσει δυνατά, ἡγούμενος ἄρισθ'
D οὕτως εὐτυχέστατά τε διάξειν τὸν βίον τελευτήσας τε εἰς
τόπους ἥξειν προσήκοντας ἀρετῇ, καὶ μεμυημένος ἀληθῶς
703 τε καὶ ὄντως, μεταλαβὼν φρονήσεως εἷς ὢν μιᾶς, τὸν
ἐπίλοιπον χρόνον θεωρὸς τῶν καλλίστων γενόμενος, ὅσα
κατ' ὄψιν, διατελεῖ. νῦν δὴ τὸ μετὰ τοῦθ' ἡμῖν λοιπὸν
λέγειν ὅσοι τ' εἰσί, καὶ τίνες· οὐ γάρ μήποτε φανῶμεν
E ψευδεῖς. βεβαίως δὴ διισχυρίζομαι τό γε τοσοῦτον. λέγω
γὰρ πάλιν ὀκτὼ μὲν εἶναι, τῶν δὲ ὀκτὼ τρεῖς μὲν εἰρῆ-
σθαι, πέντε δ' ἔτι λοιπάς. ἡ τετάρτη δὲ φορὰ καὶ διέξο-
δος ἅμα καὶ πέμπτη τάχει μὲν ἡλίῳ σχεδὸν ἴση, καὶ οὔτε
βραδυτέρα οὔτε θάττων. τό γ' ἐπίπαν ἀεὶ τούτων τριῶν
ὄντων, τὸν νοῦν ἱκανὸν ἔχοντα ἡγεῖσθαι. λέγωμεν δὴ
ταύτας ἡλίου τ' εἶναι καὶ ἑωσφόρου. καὶ τρίτον ὡς μὲν
ὀνόματι φράζειν οὐκ ἔστι διὰ τὸ μὴ γιγνώσκεσθαι. τού-
του δ' αἴτιος ὁ πρῶτος ταῦτα κατιδὼν βάρβαρος ὤν·
παλαιὸς γὰρ δὴ τόπος ἔθρεψε τοὺς πρώτους ταῦτα ἐννοή-
987 σαντας, διὰ τὸ κάλλος τῆς θερινῆς ὥρας, ἣν Αἴγυπτός
τε καὶ Συρία ἱκανῶς κέκτηται, φανεροὺς μὲν ὡς ἔπος
εἰπεῖν ἀστέρας ἀεὶ ξύμπαντας καθορῶντας, ἅτε νεφῶν
καὶ ὑδάτων ἀπόπροσθεν ἀεὶ τοῦ κόσμου κατῳκισμένους.
365 ὅθεν καὶ πανταχόσε καὶ δεῦρ' ἐξήκει, βεβασανισμένα χρόνῳ
μυριετεῖ τε καὶ ἀπείρῳ. διὸ θαῤῥοῦντα χρὴ ταῦτα εἰς
νόμους θέσθαι· τὸ γὰρ μὴ τίμια τὰ θεῖα εἶναι ἢ τάδε
μὴ θεῖα σαφῶς οὐκ ἐμφρόνων. ὅτι δὲ οὐκ ὀνόματα
B ἔσχηκε, τήν γε αἰτίαν χρὴ λέγεσθαι ταύτην. ἀλλὰ γὰρ
ἐπωνυμίαν εἰλήφασι θεῶν. ὁ μὲν γὰρ ἑωσφόρος ἕσπερός
τε ὢν αὐτὸς Ἀφροδίτης εἶναι σχεδὸν ἔχει λόγον καὶ μάλα
Συρίῳ νομοθέτῃ πρέπον, ὁ δ' ὁμόδρομος ἡλίῳ τε ἅμα
καὶ τούτῳ σχεδὸν Ἑρμοῦ· τρεῖς δ' ἔτι φορὰς λέγωμεν
ἐπὶ δεξιὰ πορευομένων μετὰ σελήνης τε καὶ ἡλίου. ἕνα
δὲ τὸν ὄγδοον χρὴ λέγειν, ὃν μάλιστ' ἄν τις ἄνω κόσμον
προσαγορεύοι, ὃς ἐναντίος ἐκείνοις ξύμπασι πορεύεται,
ἄγων τοὺς ἄλλους, ὥς γε ἀνθρώποις φαίνοιτ' ἂν ὀλίγα
C τούτων εἰδόσιν. ὅσα δὲ ἱκανῶς ἴσμεν, ἀνάγκη λέγειν καὶ
λέγομεν· ἡ γὰρ ὄντως οὖσα σοφία ταύτῃ πῃ φαίνεται
τῷ καὶ σμικρὰ ξυννοίας ὀρθῆς θείας τε μετειληφότι. λοι-
ποὶ δὴ τρεῖς ἀστέρες, ὧν εἷς μὲν βραδυτῆτι διαφέρων
αὐτῶν ἐστί, Κρόνου δ' αὐτόν τινες ἐπωνυμίαν φθέγγον-
ται· τὸν δὲ μετὰ τοῦτον βραδυτῆτι λέγειν χρὴ Διός·
Ἄρεος δὲ ὁ μετὰ τοῦτον· πάντων δὲ οὗτος ἐρυθρώτατον
366 ἔχει χρῶμα. χαλεπὸν δὲ οὐδὲν τούτων κατανοῆσαί τινα

φράζοντός τινος, ἀλλὰ μαθόντα, ὡς λέγομεν, ἡγεῖσθαι D
δεῖ. τόδε γε μὴν διανοηθῆναι χρὴ πάντ' ἄνδρα Ἕλληνα,
ὡς τόπον ἔχομεν τὸν τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἀρετὴν ἐν τοῖς
σχεδὸν ἄριστον. τὸ δ' ἐπαινετὸν αὐτοῦ χρὴ λέγειν ὅτι
μέσος ἂν εἴη χειμώνων τε καὶ τῆς θερινῆς φύσεως. ἡ δ'
ὑστεροῦσα ἡμῖν εἰς τὸ θερινὸν φύσις τοῦ περὶ τὸν ἐκεῖ
τόπον, ὅπερ εἴπομεν, ὕστερον αὐτοῖς παραδέδωκε τὸ
τούτων τῶν θεῶν τοῦ κόσμου κατανόημα. λάβωμεν δὲ
ὡς ὅ τί περ ἂν Ἕλληνες βαρβάρων παραλάβωσι, κάλλιον E
τοῦτο εἰς τέλος ἀπεργάζονται. καὶ δὴ καὶ περὶ τὰ νῦν
λεγόμενα ταὐτὸν δεῖ διανοηθῆναι τοῦτο, ὡς χαλεπὸν μὲν
πάντα τὰ τοιαῦτα ἀναμφισβητήτως ἐξευρίσκειν, πολλὴ δ'
ἐλπὶς ἅμα καὶ καλὴ κάλλιον καὶ δικαιότερον ὄντως τῆς 988
ἐκ τῶν βαρβάρων ἐλθούσης φήμης τε ἅμα καὶ θεραπείας
πάντων τούτων τῶν θεῶν ἐπιμελήσεσθαι τοὺς Ἕλληνας,
παιδείαις τε καὶ ἐκ Δελφῶν μαντείαις χρωμένους καὶ
πάσῃ τῇ κατὰ νόμους θεραπείᾳ. τόδε δὲ μηδείς ποτε
φοβηθῇ τῶν Ἑλλήνων, ὡς οὐ χρὴ περὶ τὰ θεῖά ποτε
πραγματεύεσθαι θνητοὺς ὄντας, πᾶν δὲ τούτου διανοη-
θῆναι τοὐναντίον, ὡς οὔτε ἄφρον ἐστί ποτε τὸ θεῖον 367
οὔτε ἀγνοεῖ που τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἀλλ' οἶδεν ὅτι B
διδάσκοντος αὐτοῦ ξυνακολουθήσει καὶ μαθήσεται τὰ δι-
δασκόμενα, ὅτι δὲ διδάσκει τοῦτο αὐτὸ ἡμᾶς, μανθάνο-
μεν δὲ ἡμεῖς, ἀριθμόν τε καὶ ἀριθμεῖν, οἶδε δή που·
πάντων γὰρ ἀφρονέστατον ἂν εἴη τοῦτο ἀγνοοῦν· τὸ λε-
γόμενον γὰρ ἂν ὄντως αὐτὸ αὑτὸ ἀγνοοῖ, χαλεπαῖνον
τῷ δυναμένῳ μανθάνειν, ἀλλ' οὐ συγχαῖρον ἄνευ φθόνου
διὰ θεὸν ἀγαθῷ γενομένῳ. λόγον δὴ καὶ πολὺν καὶ κα-
λὸν ἔχει, τότε μὲν ὅτι περὶ θεῶν ἦν ἀνθρώποις διανοή-
ματα πρῶτα, ὥς τ' ἐγένοντο οἷοί τ' ἐγίγνοντο καὶ οἵας C
μετεχειρίζοντο πράξεις, μὴ κατὰ νοῦν τοῖς σώφροσι λέ-
γεσθαι μηδὲ φίλως, μηδ' ὡς οἱ δεύτεροι, ἐν οἷς πρεσβύ-
τατα μὲν τὰ πυρὸς ἐλέγετο καὶ ὕδατος καὶ τῶν ἄλλων
σωμάτων, ὕστερα δὲ τὰ τῆς θαυμαστῆς ψυχῆς, καὶ φορὰ
κρείττων καὶ τιμιωτέρα ἣν σῶμα εἴληχε φέρειν αὐτό
τε ἑαυτὸ θερμότητι καὶ ψύξεσι καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις,
ἀλλ' οὐ ψυχὴ σῶμά τε καὶ ἑαυτήν, νῦν δ' ὅτε λέγομεν D
ψυχὴν μέν, ἄνπερ ἐν σώματι γένηται, θαῦμα οὐδὲν κινεῖν
τε καὶ περιφέρειν τοῦτο καὶ ἑαυτήν, οὐδ' ἡμῖν ἀπιστεῖ
ψυχὴ κατὰ λόγον οὐδένα, ὡς βάρος οὐδὲν περιφέρειν
δυναμένη. διὸ καὶ νῦν ἡμῶν ἀξιούντων, ψυχῆς οὔσης
αἰτίας τοῦ ὅλου, καὶ πάντων μὲν τῶν ἀγαθῶν ὄντων 368
τοιούτων, τῶν δὲ αὖ φλαύρων τοιούτων ἄλλων, τῆς μὲν

18. τρόπος ΑΞΩxr. — 20. θ' ἱκανῶς ΑΞΩxr. — 22. κεκτημένους ΑΞΩx, κεκτημένος r. — 24. θαῤῥοῦντας a. — 25. ἢ τάδε μὴ θεῖα] τὰ δὲ τίμια ΑΞΩxr. — 28. ἐπωνυμίαν] καὶ ὀνόματα a. — θεῶν] πρὸς ἐνίων a. — 29. ὢν αὐτὸς (αὐτὸς c.) Ἀφροδίτης - - - πρέπον, ὁ] ὁ αὐτὸς εἶναι, ἔχει δὴ λόγον· ὁ Za. — 31. τούτῳ σχεδὸν Ἑρμοῦ] τούτῳ, κρόνου Στίλβων Za. — λέγομεν a. — 34. ὃς - - ἄλλους om. Za. — 40. ἡλίου Ω, ἡλίου ΑΞ, φαίνονα Z, Φαίνωνα a. — ἐπωνυμίαν] ὄνομα a, ἐπώνυμον Winckelmannus. — 41. λέγειν χρὴ Διός] Φαέθοντα a. — 42. Ἄρεος] Πυρόεις a. — ἐρυθρόνατον a.

9. παραλάβωσι c cum V: παραλάβωμεν cum ceteris libris ab. — 13. τούτων ΑΞΩxr. — 30. καὶ] καὶ ὁ μὲν καὶ ΑΩ, καὶ οἶμαι mg. Α. — 35. ἣν] τὴν ΑΩr, τὴν τὸ x, τὸ a, ἣν τὸ Stallbaumius. — 36. θερμότησι Orellius. — 39. ἑαυτήν. οὐδ' bc. — 43. τῆς] τοῖς a.

φορᾶς πάσης καὶ κινήσεως ψυχὴν αἰτίαν εἶναι θαῦμα
E οὐδέν, τὴν δ' ἐπὶ τἀγαθὸν φορὰν καὶ κίνησιν τῆς ἀρί-
στης ψυχῆς εἶναι, τὴν δ' ἐπὶ τοὐναντίον ἐναντίαν. νενι-
κηκέναι δεῖ καὶ νικᾶν τὰ ἀγαθὰ τὰ μὴ τοιαῦτα. ταῦτα
ἡμῖν εἴρηται πάντα κατὰ τὴν τῶν ἀνοσίων τιμωρὸν δίκην.
περὶ δὲ δὴ τὸ δοκιμαζόμενον οὐχ οἷόν τε ἡμῖν ἀπιστεῖν,
989 ὡς οὐ δεῖ τόν γε ἀγαθὸν σοφὸν ἡμᾶς ἡγεῖσθαι. τὴν δὲ
σοφίαν ταύτην ἣν ζητοῦμεν πάλαι, ἴδωμεν ἄν ποτ' ἄρα
ἐπινοήσωμεν ἢ κατὰ παιδείαν ἢ κατὰ τέχνην, ἥντινα τοῦ
γιγνώσκειν ἐνδεεῖς ὄντες τῶν δικαίων ἀγνώμονες ἂν εἶμεν,
ὄντες τοιοῦτοι. δοκοῦμεν δή μοι, καὶ λεκτέον· ἄνω γὰρ
καὶ κάτω ζητῶν, ᾗ μοι καταφανὴς γέγονε, πειράσομαι
δήλην ὑμῖν αὐτὴν ἀποτελεῖν. τὸ δὴ μέγιστον ἀρετῆς οὐ
καλῶς πραττόμενον ἡμῖν γέγονεν αἴτιον, ὡς ἄρτι σημαί-
νειν ἐκ τῶν εἰρημένων μοι σφόδρα δοκεῖ. μεῖζον μὲν γὰρ
B ἀρετῆς μηδεὶς ἡμᾶς ποτε πείθῃ τῆς εὐσεβείας εἶναι τῷ
704 θνητῷ γένει· τοῦτο δ' ὅτι δι' ἀμαθίαν τὴν μεγίστην ἐν
ταῖς ἀρίσταις φύσεσιν οὐ γέγονε, λεκτέον. ἄρισται δ'
εἰσὶν αἱ χαλεπώτατα μὲν ἂν γενόμεναι, μέγιστον δὲ ὄφελος,
369 ἂν γίγνωνται· τά τε γὰρ τῆς βραδείας τε καὶ τῆς ἐναντίας
φύσεως μετρίως ἀποδεχομένη ψυχὴ καὶ πρᾴως εὔκολος ἂν
εἴη, τήν τε ἀνδρίαν ἀγαμένη, καὶ πρὸς τὸ σωφρονεῖν
C εὐπειθής, καὶ τό γε μέγιστον, ἐν ταύταις ταῖς φύσεσι
δυναμένη μανθάνειν καὶ μνήμων οὖσα εὖ μάλα χαίρειν
τούτοις αὐτοῖς δύναιτ' ἂν φιλομαθὴς ὥστ' εἶναι. ταῦτα
γὰρ οὔτε ῥᾴδια φύεσθαι, γεγόμενά τε καὶ τροφῆς καὶ
παιδείας τυχόντα ἧς δεῖ, τοὺς πλείστους αὐτῶν καὶ χεί-
ρους κατέχειν ὀρθότατα δύναιτ' ἂν τῷ φρονεῖν καὶ πράτ-
τειν καὶ λέγειν περὶ θεοὺς ἕκαστα, ὡς δεῖ τε καὶ
ὅτε δεῖ, περὶ θυσίας τε καὶ καθαρμοὺς τῶν περὶ θεούς
τε καὶ ἀνθρώπους, οὐ σχήμασι τεχνάζοντας, ἀλλὰ ἀληθείᾳ
D τιμῶντας ἀρετήν, ὃ δὴ καὶ μέγιστόν ἐστι ξυμπάντων πάσῃ
τῇ πόλει. τοῦτο δὴ οὖν τὸ μέρος εἶναί φαμεν φύσει κυ-
ριώτατον καὶ δυνατὸν ὡς οἷόν τε κάλλιστα καὶ ἄριστα
μαθεῖν, εἰ διδάσκοι τις. ἀλλ' οὐδ' ἂν διδάξειεν, εἰ μὴ
θεὸς ὑφηγοῖτο· εἴτ' οὖν διδάσκοι, κατὰ τρόπον δὲ μὴ
δρῷ τὸ τοιοῦτον, κρεῖττον μὴ μανθάνειν· ὅμως δ' ἐκ
τῶν νῦν λεγομένων ἀνάγκη μαθεῖν ταῦτα καὶ ἐμὲ λέγειν
E τὴν τοιαύτην τε καὶ ἀρίστην φύσιν. πειρώμεθα δὴ τῷ τε
370 λόγῳ διεξελθεῖν ἅ τ' ἐστὶ καὶ οἷα καὶ ὡς δεῖ μανθάνειν,
κατὰ δύναμιν τήν τ' ἐμὴν τοῦ λέγοντος καὶ τὴν τῶν δυ-
990 ναμένων εἰσακοῦσαι θεοσεβείας, ᾧτινι τρόπῳ τίς τινα
μαθήσεται. σχεδὸν μὲν οὖν ἐστιν ἄτοπον ἀκούσαντι· τὸ
δ' ὄνομα αὐτοῦ λέγομεν ἡμεῖς γε, ὅ τις οὐκ ἄν ποτε δό-
ξειε δι' ἀπειρίαν τοῦ πράγματος, ἀστρονομίαν. ἀγνοεῖτε
ὅτι σοφώτατον ἀνάγκη τὸν ἀληθῶς ἀστρονόμον εἶναι, μὴ
τὸν καθ' Ἡσίοδον ἀστρονομοῦντα καὶ πάντας τοὺς τοιού-
τους, οἷον δυσμάς τε καὶ ἀνατολὰς ἐπεσκεμμένον, ἀλλὰ
τὸν τῶν ὀκτὼ περιόδων τὰς ἑπτὰ περιόδους, διεξιούσης
τὸν αὐτὸν κύκλον ἑκάστης, οὕτως ὡς οὐκ ἂν ῥᾳδίως ποτὲ
πᾶσα φύσις ἱκανὴ γένοιτο θεωρῆσαι, μὴ θαυμαστῆς με- B
τέχουσα φύσεως. ὃ νῦν εἰρήκαμεν ἐροῦμέν τε, ὥς φαμεν,
ὅπῃ δεῖ τε καὶ ὅπως χρεὼν μανθάνειν. πρῶτον δ' ἡμῖν
τόδε λεγέσθω. σελήνη μὲν περίοδον τὴν αὑτῆς τάχιστα
διέξεισιν, ἄγουσα μῆνα καὶ πανσέληνον πρώτην· δεύτερον
δὲ κατανοεῖν δεῖ τὸν ἥλιον, τροπὰς ἄγοντα διὰ πάσης
τῆς αὑτοῦ περιόδου, καὶ τούτῳ τοὺς ξυνδρόμους. ἵνα δὲ
μὴ πολλάκις ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν διαλεγώμεθα, τὰς
ἄλλας ὅσας ἐν τῷ πρόσθεν διεξήλθομεν ὁδοὺς τούτων οὐ C
ῥᾴδιον ξυννοεῖν. ἐπὶ δὲ ταῦτα παρασκευάζοντας φύσεις, 371
δι' ἃς δυνατὸν εἶναι χρεὼν πολλὰ προδιδάσκοντα καὶ ἐθί-
ζοντα δεῖ διαπονήσασθαι παῖδα ὄντα καὶ νεανίσκον. διὸ
μαθημάτων δέον ἂν εἴη· τὸ δὲ μέγιστόν τε καὶ πρῶτον
ἀριθμῶν αὐτῶν, ἀλλ' οὐ σώματα ἐχόντων, ἀλλὰ ὅλης
τῆς τοῦ περιττοῦ τε καὶ ἀρτίου γενέσεώς τε καὶ δυνάμεως,
ὅσην παρέχεται πρὸς τὴν τῶν ὄντων φύσιν. ταῦτα δὲ
μαθόντι τούτοις ἐφεξῆς ἐστιν ὃ καλοῦσι μὲν σφόδρα γε- D
λοῖον ὄνομα γεωμετρίαν, τῶν οὐκ ὄντων δὲ ὁμοίων ἀλλή-
λοις φύσει ἀριθμῶν ὁμοίωσις πρὸς τὴν τῶν ἐπιπέδων
μοῖραν γεγονυῖά ἐστι διαφανής· ὃ δὴ θαῦμα οὐκ ἀνθρώ-
πινον ἀλλὰ γεγονὸς θεῖον φανερὸν ἂν γίγνοιτο τῷ δυνα-
μένῳ ξυννοεῖν. μετὰ δὲ ταύτην τοὺς τρὶς ηὐξημένους καὶ
τῇ στερεᾷ φύσει ὁμοίους, τοὺς δὲ ἀνομοίους αὖ γεγονότας
ἑτέρᾳ τέχνῃ ὁμοίᾳ ταύτῃ, ἣν δὴ γεωμετρίαν ἐκάλεσαν οἱ
προστυχεῖς αὐτῇ γεγονότες. ὃ δὲ θεῖόν τ' ἐστὶ καὶ θαυ- E
μαστὸν τοῖς ἐγκαθορῶσί τε καὶ διανοουμένοις, ὡς περὶ
τὸ διπλάσιον ἀεὶ στρεφομένης τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐξ
ἐναντίας ταύτῃ καθ' ἑκάστην ἀναλογίαν εἶδος καὶ γένος
ἀποτυποῦται πᾶσα ἡ φύσις. ἡ μὲν δὴ πρώτη τοῦ διπλα- 991
σίου κατ' ἀριθμὸν ἓν πρὸς δύο κατὰ λόγον φερομένη, 372
διπλάσιον δὲ ἡ κατὰ δύναμιν οὖσα· ἡ δ' εἰς τὸ στερεόν
τε καὶ ἁπτὸν πάλιν αὖ διπλάσιον, ἀφ' ἑνὸς εἰς ὀκτὼ
διαπορευθεῖσα· ἡ δὲ διπλασίου μὲν εἰς μέσον, ἴσως δὲ
τοῦ ἐλάττονος πλέον ἔλαττόν τε τοῦ μείζονος, τὸ δ' ἕτε-
ρον τῷ αὐτῷ μέρει τῶν ἄκρων αὐτῶν ὑπερέχον τε καὶ
ὑπερεχόμενον. ἐν μέσῳ δὲ τοῦ ἓξ πρὸς τὰ δώδεκα ξυνέβη
τό τε ἡμιόλιον καὶ ἐπίτριτον. τούτων αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ B
ἐπ' ἀμφότερα στρεφομένη τοῖς ἀνθρώποις σύμφωνον χρείαν
καὶ σύμμετρον ἀπενείματο παιδιᾶς ῥυθμοῦ τε καὶ ἁρμο-
νίας χάριν, εὐδαίμονι χορείᾳ Μουσῶν δεδομένη. ταῦτα
μὲν οὖν δὴ ταύτῃ γιγνέσθω τε καὶ ἐχέτω ξύμπαντα· τὸ
δ' ἐπὶ τούτοις τέλος, εἰς θείαν γένεσιν ἅμα καὶ τὴν τῶν

---

10. εἴημεν a. — 11. δοκοῦμεν] δοκεῖ μὲν a. — 13. αὐτὴν ὑμῖν a. — 16. γὰρ γέρας μηδεὶς Winckelmannus. — 16. πεισθῇ ΑΩx et pr. Ξ, πείσῃ r. — 22. ἀνδρείαν a. — 29. περὶ τοὺς θεοὺς Stallbaumius, huc pertinere ratus quam ad proximum versum Bekkerus adnotavit varietatem. — 30. περὶ τοὺς θεούς ΖΩxr. — 33. εἶναι om. a. — 34. κάλλιστα] μάλιστα a. — 36. εἴτ'] εἰ a. — οὖν τις διδάσκοι a.

10. ἀγαγόντα ΑΩxr et corr. Ξ. — 15. δι' ἃς] οἵας corr. r et γρ. ΖΩ, δι' οἵας x. — 16. διαπονεῖσθαι a. — 18. ἀριθμὸν a, καὶ ἀριθμῶν c. — σώματος a. — 22. ἀλλήλοις ὁμοίων a. — 26. τρὶς cum Bekkero c: τρεῖς cum libris a.

ὁρατῶν καλλίστην τε καὶ θειοτάτην φύσιν ἰτέον, ὅσην
ἀνθρώποις θεὸς ἔδωκε κατιδεῖν, ἣν οὔποτε ἄνευ τῶν νῦν
C διειρημένων μὴ κατιδὼν ἐπεύξεταί τις ῥᾳστώνῃ παραλα-
βεῖν. πρὸς τούτοις δὲ τὸ καθ' ἓν τῷ κατ' εἴδη προσακτέον
ἐν ἑκάσταις ταῖς συνουσίαις, ἐρωτῶντά τε καὶ ἐλέγχοντα
τὰ μὴ καλῶς ῥηθέντα· πάντως γὰρ καλλίστη καὶ πρώτη
βάσανος ἀνθρώποις ὀρθῶς γίγνεται, ὅσαι δὲ οὐκ οὖσαι
373 προσποιοῦνται, ματαιότατος πόνος ἁπάντων. ἔτι δὲ τὴν
ἀκρίβειαν τοῦ χρόνου ἡμῖν ληπτέον, ὡς ἀκριβῶς ἀποτελεῖ
D πάντα τὰ κατ' οὐρανὸν γιγνόμενα, ἵν' ὁ πιστεύσας ὡς ὁ
λόγος ἀληθὴς γέγονεν, ὅτι πρεσβύτερόν τ' ἐστὶν ἅμα καὶ
θειότερον ψυχὴ σώματος, ἡγήσαιτ' ἂν παγκάλως τε καὶ
ἱκανῶς εἰρῆσθαι τὸ θεῶν εἶναι πάντα πλέα καὶ μηδέποτε
λήθῃ μηδὲ ἀμελείᾳ τῶν κρειττόνων ἡμᾶς παρωλιγωρῆσθαι.
νοητέον δ' ἐστὶ περὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τόδε, ὡς ἐὰν μέν
τις ἕκαστα τούτων ὀρθῶς λαμβάνῃ, μέγ' ὄφελος γίγνεται
705 τῷ παραλαμβάνοντι κατὰ τρόπον, εἰ δὲ μή, θεὸν ἄμεινον
E ἀεὶ καλεῖν. ὁ δὲ τρόπος ὅδε· ἀνάγκη γὰρ τό γε τοσοῦτον
φράζειν. πᾶν διάγραμμα ἀριθμοῦ τε σύστημα καὶ ἁρμο-
νίας σύστασιν ἅπασαν τῆς τε τῶν ἄστρων περιφορᾶς τὴν
ὁμολογίαν οὖσαν μίαν ἁπάντων ἀναφανῆναι δεῖ τῷ κατὰ
τρόπον μανθάνοντι, ἀναφανήσεται δὲ ἄν, ὃ λέγομεν,
991 ὀρθῶς τις εἰς ἓν βλέπων μανθάνῃ· δεσμὸς γὰρ πεφυκὼς
πάντων τούτων εἷς ἀναφανήσεται διανοουμένοις. εἰ δ'
ἄλλως πως ταῦτα μεταχειριεῖταί τις, τύχην δεῖ καλεῖν,
ὥσπερ καὶ λέγομεν. οὐ γὰρ ἄνευ γε τούτων μήποτέ τις
ἐν πόλεσιν εὐδαίμων γένηται φύσις, ἀλλ' οὗτος ὁ τρόπος,
374 αὕτη ἡ τροφή, ταῦτα τὰ μαθήματα εἴτε χαλεπὰ εἴτε ῥᾴ-
δια, ταύτῃ πορευτέον. ἀμελῆσαι δὲ οὐ θεμιτόν ἐστι θεῶν
καταφανοῦς γενομένης τῆς πάντων αὐτῶν κατὰ τρόπον
λεγομένης φήμης εὐτυχοῦς. τὸν δὲ ξύμπαντα ταῦτα οὕτως
εἰληφότα, τοῦτον λέγω τὸν ἀληθέστατα σοφώτατον· ὃν B
καὶ διισχυρίζομαι παίζων καὶ σπουδάζων ἅμα, ὅτε θα-
νάτῳ τις τῶν τοιούτων τὴν αὑτοῦ μοῖραν ἀναπλήσει,
σχεδὸν ἐάνπερ ἔτ' ἀποθανὼν ᾖ, μήτε μεθέξειν ἔτι πολ-
λῶν τότε καθάπερ νῦν αἰσθήσεων, μιᾶς τε μοίρας μετει-
ληφότα μόνον καὶ ἐκ πολλῶν ἕνα γεγονότα εὐδαίμονά τε
ἔσεσθαι καὶ σοφώτατον ἅμα καὶ μακάριον, εἴτε τις ἐν
ἠπείροις εἴτ' ἐν νήσοις μακάριος ὢν ζῇ, κἀκεῖνον μεθέξειν
τῆς τοιαύτης ἀεὶ τύχης, κεἴτε δημοσίᾳ τις ἐπιτηδεύσας C
ταῦτα εἴτε ἰδίᾳ διαβιῷ, τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως αὐτὸν
πράξειν παρὰ θεῶν. ὃ δὲ κατ' ἀρχάς τε ἐλέγομεν, καὶ
νῦν αὐτὸς πάρεστι λόγος ἀληθὴς ὄντως, ὡς οὐ δυνατὸν
ἀνθρώποις τελέως μακαρίοις τε καὶ εὐδαίμοσι γενέσθαι
πλὴν ὀλίγων, ἔστι ταῦτα ὀρθῶς εἰρημένα· ὁπόσοι γὰρ
θεῖοι καὶ σώφρονες ἅμα τῆς ἄλλης τε μετέχοντες ἀρετῆς
φύσει, πρὸς δὲ τούτοις ὅσα μαθήματος ἔχεται μακαρίου D
πάντα εἰληφότες, ἃ δ' ἔστιν εἰρήκαμεν, τούτοισι μόνοις
τὰ τοῦ δαιμονίου ξύμπαντα ἱκανῶς εἴληχέ τε καὶ ἔχει. τοῖς
μὲν οὖν ταῦτα οὕτω διαπονήσασιν ἰδίᾳ λέγομεν καὶ δη- 375
μοσίᾳ κατὰ νόμον τίθεμεν, εἰς πρεσβύτου τέλος ἀφικο-
μένοις τὰς μεγίστας ἀρχὰς παραδίδοσθαι δεῖν, τοὺς δ'
ἄλλους τούτοις ξυνεπομένους εὐφημεῖν πάντας θεοὺς ἅμα
καὶ πάσας, καὶ τὸν νυκτερινὸν ξύλλογον ἐπὶ ταύτην τὴν
σοφίαν ἱκανῶς γνόντας τε καὶ δοκιμάσαντας ἡμᾶς ὀρθό-
τατα πάντας παρακαλεῖν. E

---

6. πάντων a. — 8. προσποιεῖσθαι ZΩ. — 28. αὕτη ἡ cum Astio bc: αὕτη cum libris a. — τὰ om. a.
7. ἔτ' om. a. — 12. καὶ εἴτε a. — 13. καὶ ante ὡσαύτως om. a. — 15. αὐτὸς cum Bekkero c: αὐτὲς cum libris a. — 18. τε ἄλλης a. — 26. πάσας θεὰς καὶ a.

T I M A I O Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΙΑΣ, ΤΙΜΑΙΟΣ, ΕΡΜΟΚΡΑΤΗΣ.

p. Steph.
T. III. 17
p. Lugd.
522
p. Bekk.
P. III. V. II.
3

Εἷς, δύο, τρεῖς· ὁ δὲ δὴ τέταρτος ἡμῖν, ὦ φίλε Τίμαιε, ποῦ, τῶν χθὲς μὲν δαιτυμόνων, τὰ νῦν δ' ἑστιατόρων;

ΤΙ. Ἀσθένειά τις αὐτῷ ξυνέπεσεν, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ ἂν ἑκὼν τῆσδε ἀπελείπετο τῆς ξυνουσίας.

ΣΩ. Οὐκοῦν σὸν τῶνδέ τε ἔργον καὶ τὸ ὑπὲρ τοῦ ἀπόντος ἀναπληροῦν μέρος;

ΤΙ. Πάνυ μὲν οὖν, καὶ κατὰ δύναμίν γε οὐδὲν ἐλλεί-
B *ψομεν· οὐδὲ γὰρ ἂν εἴη δίκαιον χθὲς ὑπὸ σοῦ ξενισθέν-*
τας οἷς ἦν πρέπον ξενίοις μὴ οὐ προθύμως σὲ τοὺς λοιποὺς ἡμῶν ἀντεφεστιᾶν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν μέμνησθε ὅσα ὑμῖν καὶ περὶ ὧν ἐπέταξα εἰπεῖν;

ΤΙ. Τὰ μὲν μεμνήμεθα, ὅσα δὲ μή, σὺ παρὼν
4 *ὑπομνήσεις. μᾶλλον δέ, εἰ μή τί σοι χαλεπόν, ἐξ ἀρχῆς διὰ βραχέων πάλιν ἐπάνελθε αὐτά, ἵνα βεβαιωθῇ μᾶλλον παρ' ἡμῖν.*

C *ΣΩ. Ταῦτ' ἔσται. χθές που τῶν ὑπ' ἐμοῦ ῥηθέντων λόγων περὶ πολιτείας ἦν τὸ κεφάλαιον, οἵα τε καὶ ἐξ οἵων ἀνδρῶν ἀρίστη κατεφαίνετ' ἄν μοι γενέσθαι.*

ΤΙ. Καὶ μάλα γε ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, ῥηθεῖσα πᾶσι κατὰ νοῦν.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ τῶν γεωργῶν, ὅσαι τε ἄλλαι τέχναι, πρῶτον ἐν αὐτῇ χωρὶς διειλόμεθα ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ τῶν προπολεμησόντων;

ΤΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ κατὰ φύσιν δὴ δόντες τὸ καθ' αὑτὸν ἑκάστῳ
πρόσφορον ἓν μόνον ἐπιτήδευμα καὶ μίαν ἑκάστῳ τέχνην, D
τούτους οὓς πρὸ πάντων ἔδει πολεμεῖν εἴπομεν, ὡς ἄρα αὐτοὺς δέοι φύλακας εἶναι μόνον τῆς πόλεως, εἴ τέ τις ἔξωθεν ἢ καὶ τῶν ἔνδον ἴοι κακουργήσων, δικάζοντας μὲν πράως τοῖς ἀρχομένοις ὑπ' αὐτῶν ἅτε φύσει φίλοις
οὖσι, χαλεποὺς δὲ ἐν ταῖς μάχαις τοῖς ἐντυγχάνουσι τῶν 18
ἐχθρῶν γιγνομένους.

ΤΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Φύσιν γὰρ οἶμαί τινα τῶν φυλάκων τῆς ψυχῆς
ἐλέγομεν ἅμα μὲν θυμοειδῆ, ἅμα δὲ φιλόσοφον δεῖν εἶναι 5
διαφερόντως, ἵνα πρὸς ἑκατέρους δύναιντο ὀρθῶς πρᾶοι καὶ χαλεποὶ γίγνεσθαι.

ΤΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ τροφήν; ἆρ' οὐ γυμναστικῇ καὶ μουσικῇ μαθήμασί τε, ὅσα προσήκει τούτοις, ἐν ἅπασι τεθράφθαι;

ΤΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τοὺς δέ γε οὕτω τραφέντας ἐλέχθη που μήτε B

---

4. *συνέπεσεν* a c. — 11. *ἀνταφεστιᾶν* c. — 12. *ἡμῖν* b.
6. *ἐπιτήδευμα καὶ μίαν ἑκάστῳ τέχνην* cum Bekkero c: *ἐπιτήδευμα μίαν ἑκάστην τέχνην* γρ. *A*, *ἐπιτήδευμα καὶ ἀφ' ἑκάστου τῇ τέχνῃ* *AF* et corr. *Θ*, *ἐπιτήδευμα ἑκάστῃ τέχνῃ* a. — 9. *ἔνδον*] *ἔνδοθεν* *Ao*. — 10. *πραέως* a. — 19. *δὲ*] *δαὶ* ab. — *καὶ μουσικῇ* om. Bekkeri operae. — 20. *ὅσοις* a.

χρυσὸν μήτε ἄργυρον μήτε ἄλλο ποτὲ μηδὲν κτῆμα ἑαυτῶν ἴδιον νομίζειν δεῖν, ἀλλ' ὡς ἐπικούρους μισθὸν λαμβάνοντας τῆς φυλακῆς παρὰ τῶν σωζομένων ὑπ' αὐτῶν, ὅσος σώφροσι μέτριος, ἀναλίσκειν τε δὴ κοινῇ καὶ ξυνδιαιτωμένους μετ' ἀλλήλων ζῆν, ἐπιμέλειαν ἔχοντας ἀρετῆς διὰ παντός, τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἄγοντας σχολήν.

ΤΙ. Ἐλέχθη καὶ ταῦτα ταύτῃ.

C ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ καὶ περὶ γυναικῶν ἐπεμνήσθημεν, ὡς τὰς φύσεις τοῖς ἀνδράσι παραπλησίας εἴη ξυναρμοστέον καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα πάντα κοινὰ κατά τε πόλεμον καὶ κατὰ τὴν ἄλλην δίαιταν δοτέον πάσαις.

ΤΙ. Ταύτῃ καὶ ταῦτα ἐλέγετο.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ τὸ περὶ τῆς παιδοποιίας; ἢ τοῦτο μὲν διὰ τὴν ἀήθειαν τῶν λεχθέντων εὐμνημόνευτον, ὅτι κοινὰ τὰ τῶν γάμων καὶ τὰ τῶν παίδων πᾶσιν ἁπάντων B ἐτίθεμεν, μηχανώμενοι ὅπως μηδείς ποτε τὸ γεγενημένον D αὐτῷ ἰδίᾳ γνώσοιτο, νομιοῦσι δὲ πάντες πάντας αὑτοὺς ὁμογενεῖς, ἀδελφὰς μὲν καὶ ἀδελφοὺς ὅσοιπερ ἂν τῆς πρεπούσης ἐντὸς ἡλικίας γίγνωνται, τοὺς δ' ἔμπροσθεν καὶ ἄνωθεν γονέας τε καὶ γονέων προγόνους, τοὺς δ' εἰς τὸ κάτωθεν ἐκγόνους παῖδάς τ' ἐκγόνων;

ΤΙ. Ναί, καὶ ταῦτα εὐμνημόνευτα ᾗ λέγεις.

ΣΩ. Ὅπως δὲ δὴ κατὰ δύναμιν εὐθὺς γίγνοιντο ὡς ἄριστοι τὰς φύσεις, ἆρ' οὐ μεμνήμεθα ὡς τοὺς ἄρχοντας ἔφαμεν καὶ τὰς ἀρχούσας δεῖν εἰς τὴν τῶν γάμων σύνερE ξιν λάθρᾳ μηχανᾶσθαι κλήροις τισὶν ὅπως οἱ κακοὶ χωρὶς οἵ τ' ἀγαθοὶ ταῖς ὁμοίαις ἑκάτεροι ξυλλήξονται, καὶ μή τις αὐτοῖς ἔχθρα διὰ ταῦτα γίγνηται, τύχην ἡγουμένοις αἰτίαν τῆς ξυλλήξεως;

ΤΙ. Μεμνήμεθα.

19 ΣΩ. Καὶ μὴν ὅτι γε τὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν θρεπτέον ἔφαμεν εἶναι, τὰ δὲ τῶν κακῶν εἰς τὴν ἄλλην λάθρᾳ διαδοτέον πόλιν; ἐπαυξανομένων δὲ σκοποῦντας ἀεὶ τοὺς ἀξίους πάλιν ἀνάγειν δεῖν, τοὺς δὲ παρὰ σφίσιν ἀναξίους εἰς τὴν τῶν ἐπανιόντων χώραν μεταλλάττειν;

ΤΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν δὴ διεληλύθαμεν ἤδη καθάπερ χθές, 7 ὡς ἐν κεφαλαίοις πάλιν ἐπανελθεῖν; ἢ ποθοῦμεν ἔτι τι τῶν ῥηθέντων, ὦ φίλε Τίμαιε, ἀπολειπόμενον;

8 ΤΙ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ ταὐτὰ ταῦτα ἦν τὰ λεχθέντα, ὦ Σώκρατες.

523 ΣΩ. Ἀκούοιτ' ἂν ἤδη τὰ μετὰ ταῦτα περὶ τῆς πολιτείας ἣν διήλθομεν, οἷόν τι πρὸς αὐτὴν πεπονθὼς τυγχάνω. προσέοικε δὲ δή τινί μοι τοιῷδε τὸ πάθος, οἷον εἴ τις ζῷα καλά που θεασάμενος, εἴτε ὑπὸ γραφῆς εἰργασμένα εἴτε καὶ ζῶντα ἀληθινῶς, ἡσυχίαν δὲ ἄγοντα, εἰς ἐπιθυμίαν ἀφίκοιτο θεάσασθαι κινούμενά τε αὐτὰ καί τι τῶν τοῖς σώμασι δοκούντων προσήκειν κατὰ τὴν ἀγωνίαν ἀθλοῦντα. ταὐτὸν καὶ ἐγὼ πέπονθα πρὸς τὴν πόλιν C ἣν διήλθομεν· ἡδέως γὰρ ἄν του λόγῳ διεξιόντος ἀκούσαιμ' ἄν, ἄθλους οὓς πόλις ἀθλεῖ, τούτους αὐτὴν ἀγωνιζομένην πρὸς πόλεις ἄλλας, πρεπόντως εἴς τε πόλεμον ἀφικομένην καὶ ἐν τῷ πολεμεῖν τὰ προσήκοντα ἀποδιδοῦσαν τῇ παιδείᾳ καὶ τροφῇ κατά τε τὰς ἐν τοῖς ἔργοις πράξεις καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς λόγοις διερμηνεύσεις πρὸς ἑκάστας τῶν πόλεων. ταῦτ' οὖν, ὦ Κριτία καὶ Ἑρμόκρατες, ἐμαυτοῦ μὲν αὐτὸς κατέγνωκα μή ποτ' ἂν δυνατὸς D γενέσθαι τοὺς ἄνδρας καὶ τὴν πόλιν ἱκανῶς ἐγκωμιάσαι. καὶ τὸ μὲν ἐμὸν οὐδὲν θαυμαστόν· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν δόξαν εἴληφα καὶ περὶ τῶν πάλαι γεγονότων καὶ τῶν νῦν ὄντων 8 ποιητῶν, οὔ τι τὸ ποιητικὸν ἀτιμάζων γένος, ἀλλὰ παντὶ δῆλον ὡς τὸ μιμητικὸν ἔθνος, οἷς ἂν ἐντραφῇ, ταῦτα μιμήσεται ῥᾷστα καὶ ἄριστα, τὸ δ' ἐκτὸς τῆς τροφῆς ἑκάστοις γιγνόμενον χαλεπὸν μὲν ἔργοις, ἔτι δὲ χαλεπώτερον E λόγοις εὖ μιμεῖσθαι. τὸ δὲ τῶν σοφιστῶν γένος αὖ πολλῶν μὲν λόγων καὶ καλῶν ἄλλων μάλα ἔμπειρον ἥγημαι, φοβοῦμαι δὲ μή πως, ἅτε πλανητὸν ὂν κατὰ πόλεις οἰκήσεις τε ἰδίας οὐδαμῇ διῳκηκός, ἄστοχον ἅμα φιλοσόφων ἀνδρῶν ᾖ καὶ πολιτικῶν, ὅσ' ἂν οἷά τε ἐν πολέμῳ καὶ μάχαις πράττοντες ἔργῳ καὶ λόγῳ προσομιλοῦντες ἑκάστοις πράττοιεν καὶ λέγοιεν. καταλέλειπται δὴ τὸ τῆς ὑμετέρας ἕξεως γένος, ἅμα ἀμφοτέρων φύσει καὶ τροφῇ μετέχον. 20 Τίμαιός τε γὰρ ὅδε, εὐνομωτάτης ὢν πόλεως τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρίδος, οὐσίᾳ καὶ γένει οὐδενὸς ὕστερος ὢν τῶν ἐκεῖ, τὰς μεγίστας μὲν ἀρχάς τε καὶ τιμὰς τῶν ἐν τῇ πόλει μετακεχείρισται, φιλοσοφίας δ' αὖ κατ' ἐμὴν δόξαν ἐπ' ἄκρον ἁπάσης ἐλήλυθε· Κριτίαν δέ που πάντες οἱ τῇδ' ἴσμεν οὐδενὸς ἰδιώτην ὄντα ὧν λέγομεν· τῆς δ' Ἑρμοκράτους αὖ περὶ φύσεως καὶ τροφῆς, πρὸς ἅπαντα ταῦτ' εἶναι ἱκανῆς πολλῶν μαρτυρούντων πιστευτέον. B 9 διὸ καὶ χθὲς ἐγὼ διανοούμενος ὑμῶν δεομένων τὰ περὶ τῆς πολιτείας διελθεῖν προθύμως ἐχαριζόμην, εἰδὼς ὅτι τὸν ἑξῆς λόγον οὐδένες ἂν ὑμῶν ἐθελόντων ἱκανώτερον ἀποδοῖεν· εἰς γὰρ πόλεμον πρέποντα καταστήσαντες τὴν πόλιν ἅπαντ' αὐτῇ τὰ προσήκοντα ἀποδοῖτ' ἂν μόνοι τῶν νῦν. εἰπὼν δὴ τἀπιταχθέντα ἀντεπέταξα ὑμῖν ἃ καὶ νῦν λέγω. ξυνωμολογήσατ' οὖν κοινῇ σκεψάμενοι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς εἰς νῦν ἀνταποδώσειν μοι τὰ τῶν λόγων C ξένια, πάρειμί τε οὖν δὴ κεκοσμημένος ἐπ' αὐτὰ καὶ πάντων ἑτοιμότατος ὢν δέχεσθαι.

---

10. καὶ τὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων a. — 13. δὴ om. a. — τῆς om. a. — 16. μηχανωμένοις b. — 17. γνώσαιτο a. — νομίσωσι a. — 21. ἐκγόνους τε καὶ παῖδας ἐκγόνων Ξa. — 27. ξυλλέξονται a. — 29. ξυλλέξεως a. — 32. κακῶν] φαύλων ab. — 33. ἐπαυξομένων a. — αἰεὶ a. — 35. διαλλάττειν A. — 37. δὴ om. a. — 38. ποθοίης a. — τι om. a. — 40. ἀλλὰ ταὐτὰ ταῦτα ἦν A: ἀλλὰ ταῦτ' ἦν ΘΞΣΤSΥsκαεqτ, ἀλλὰ τοιαῦτ' ἦν o, ἀλλ' αὐτὰ ταῦτ' ἦν abc.

7. τε Bekkerus: γε AF, om. cum ceteris libris ac. — 15. καὶ περὶ τῶν A: καὶ τῶν abc. — 18. ἑκάστης a. — 21. ἄλλων om. a. — 23. ἅμα] ἅμα καὶ a. — 26. ἡμετέρας a. — 30. τῶν ante ἐν om. a. — 35. εἶναι ταῦτα a. — 40. πάντ' a. — 41. τὰ ἐπιταχθέντα ac. — 42. ξυνομολογήσατ' a. — 45. ὢν om. ac.

ΕΡ. Καὶ μὲν δή, καθάπερ εἶπε Τίμαιος ὅδε, ὦ Σώκρατες, οὔτε ἐλλείψομεν προθυμίας οὐδὲν οὔτ᾽ ἔστιν οὐδεμία πρόφασις ἡμῖν τοῦ μὴ δρᾶν ταῦτα, ὥστε καὶ χθὲς εὐθὺς ἐνθένδε, ἐπειδὴ παρὰ Κριτίαν πρὸς τὸν ξενῶνα, οὗ καὶ καταλύομεν, ἀφικόμεθα, καὶ ἔτι πρότερον
D καθ᾽ ὁδὸν αὐ ταῦτα ἐσκοποῦμεν. ὁ δ᾽ οὖν ἡμῖν λόγον εἰσηγήσατο ἐκ παλαιᾶς ἀκοῆς· ὃν καὶ νῦν λέγε, ὦ Κριτία, τῷδε, ἵνα ξυνδοκιμάσῃ πρὸς τὴν ἐπίταξιν εἴτ᾽ ἐπιτήδειος εἴτ᾽ ἀνεπιτήδειός ἐστιν.

ΚΡ. Ταῦτα χρὴ δρᾶν, εἰ καὶ τῷ τρίτῳ κοινωνῷ Τιμαίῳ ξυνδοκεῖ.

10 ΤΙ. Δοκεῖ μήν.

ΚΡ. Ἄκουε δή, ὦ Σώκρατες, λόγου μάλα μὲν ἀτόπου, παντάπασί γε μὴν ἀληθοῦς, ὡς ὁ τῶν ἑπτὰ σοφώ-
E τατος Σόλων ποτ᾽ ἔφη. ἦν μὲν οὖν οἰκεῖος καὶ σφόδρα φίλος ἡμῖν Δρωπίδου τοῦ προπάππου, καθάπερ λέγει πολλαχοῦ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ποιήσει· πρὸς δὲ Κριτίαν τὸν ἡμέτερον πάππον εἶπεν, ὡς ἀπεμνημόνευεν αὐ πρὸς ἡμᾶς ὁ γέρων, ὅτι μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τῆσδ᾽ εἴη παλαιὰ ἔργα τῆς πόλεως ὑπὸ χρόνου καὶ φθορᾶς ἀνθρώπων ἠφανισμένα, πάντων δὲ ἓν μέγιστον, οὗ νῦν ἐπιμνησθεῖσι
21 πρέπον ἂν ἡμῖν εἴη σοί τε ἀποδοῦναι χάριν καὶ τὴν θεὸν ἅμα ἐν τῇ πανηγύρει δικαίως τε καὶ ἀληθῶς οἷόνπερ ὑμνοῦντας ἐγκωμιάζειν.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἀλλὰ δὴ ποῖον ἔργον τοῦτο Κριτίας οὐ λεγόμενον μέν, ὡς δὲ πραχθὲν ὄντως ὑπὸ τῆσδε τῆς πόλεως ἀρχαῖον διηγεῖτο κατὰ τὴν Σόλωνος ἀκοήν;

ΚΡ. Ἐγὼ φράσω παλαιὸν ἀκηκοὼς λόγον οὐ νέου ἀνδρός. ἦν μὲν γὰρ δὴ τότε Κριτίας, ὡς ἔφη, σχεδὸν
B ἐγγὺς ἤδη τῶν ἐνενήκοντα ἐτῶν, ἐγὼ δέ πῃ μάλιστα δεκέτης· ἡ δὲ Κουρεῶτις ἡμῖν οὖσα ἐτύγχανεν Ἀπατουρίων. τὸ δὴ τῆς ἑορτῆς σύνηθες ἑκάστοτε καὶ τότε ξυνέβη τοῖς
11 παισίν· ἆθλα γὰρ ἡμῖν οἱ πατέρες ἔθεσαν ῥαψῳδίας. πολλῶν μὲν οὖν δὴ καὶ πολλὰ ἐλέχθη ποιητῶν ποιήματα, ἅτε δὲ νέα κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὄντα τὰ Σόλωνος πολλοὶ τῶν παίδων ᾔσαμεν. εἶπεν οὖν δή τις τῶν φρατέρων, εἴτε δὴ δοκοῦν αὐτῷ τότε εἴτε καὶ χάριν τινὰ τῷ Κριτίᾳ
C φέρων, δοκεῖν οἱ τά τε ἄλλα σοφώτατον γεγονέναι Σόλωνα καὶ κατὰ τὴν ποίησιν αὐ τῶν ποιητῶν πάντων ἐλευθεριώτατον. ὁ δὴ γέρων, σφόδρα γὰρ οὖν μέμνημαι, μάλα τε ἥσθη καὶ διαμειδιάσας εἶπεν· Εἴ γε, ὦ Ἀμύνανδρε, μὴ παρέργῳ τῇ ποιήσει κατεχρήσατο, ἀλλ᾽ ἐσπουδάκει καθάπερ ἄλλοι, τόν τε λόγον ὃν ἀπ᾽ Αἰγύπτου δεῦρο ἠνέγκατο ἀπετέλεσε, καὶ μὴ διὰ τὰς στάσεις ὑπὸ κακῶν τε ἄλλων, ὅσα εὗρεν ἐνθάδε ἥκων, ἠναγκάσθη
καταμελῆσαι, κατά γ᾽ ἐμὴν δόξαν οὔτε Ἡσίοδος οὔτε D
Ὅμηρος οὔτε ἄλλος οὐδεὶς ποιητὴς εὐδοκιμώτερος ἐγένετο 524
ἄν ποτε αὐτοῦ. Τίς δ᾽ ἦν ὁ λόγος, ἦ δ᾽ ὅς, ὦ Κριτία; Ἡ περὶ μεγίστης, ἔφη, καὶ ὀνομαστοτάτης πασῶν δικαιότατ᾽ ἂν πράξεως οὔσης, ἣν ἥδε ἡ πόλις ἔπραξε μέν, διὰ δὲ χρόνον καὶ φθορὰν τῶν ἐργασαμένων οὐ διήρκεσε δεῦρο ὁ λόγος. Λέγε ἐξ ἀρχῆς, ἦ δ᾽ ὅς, τί τε καὶ πῶς καὶ παρὰ
τίνων ὡς ἀληθῆ διακηκοὼς ἔλεγεν ὁ Σόλων. Ἔστι τις 12
κατ᾽ Αἴγυπτον, ἦ δ᾽ ὅς, ἐν τῷ Δέλτα, περὶ ὃ κατὰ κο- E
ρυφὴν σχίζεται τὸ τοῦ Νείλου ῥεῦμα, Σαϊτικὸς ἐπικαλούμενος νομός, τούτου δὲ τοῦ νομοῦ μεγίστη πόλις Σάϊς, ὅθεν δὴ καὶ Ἄμασις ἦν ὁ βασιλεύς· οἷς τῆς πόλεως θεὸς ἀρχηγός τίς ἐστιν, Αἰγυπτιστὶ μὲν τοὔνομα Νηΐθ, Ἑλληνιστὶ δέ, ὡς ὁ ἐκείνων λόγος, Ἀθηνᾶ· μάλα δὲ φιλαθήναιοι καὶ τινα τρόπον οἰκεῖοι τῶνδ᾽ εἶναί φασιν. οἷ δὴ Σόλων ἔφη πορευθεὶς σφόδρα τε γενέσθαι παρ᾽ αὐτοῖς ἔντιμος,
καὶ δὴ καὶ τὰ παλαιὰ ἀνερωτῶν τοὺς μάλιστα περὶ ταῦτα 22
τῶν ἱερέων ἐμπείρους σχεδὸν οὔτε αὑτὸν οὔτε ἄλλον Ἕλληνα οὐδένα οὐδέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, εἰδότα περὶ τῶν τοιούτων ἀνευρεῖν. καί ποτε προαγαγεῖν βουληθεὶς αὐτοὺς περὶ τῶν ἀρχαίων εἰς λόγους, τῶν τῇδε τὰ ἀρχαιότατα λέγειν ἐπιχειρεῖν, περὶ Φορωνέως τε τοῦ πρώτου λεχθέντος καὶ Νιόβης, καὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν αὐ περὶ Δευκαλίωνος καὶ Πύῤῥας ὡς διεγένοντο μυθολογεῖν, καὶ
τοὺς ἐξ αὐτῶν γενεαλογεῖν, καὶ τὰ τῶν ἐτῶν ὅσα ἦν οἷς D
ἔλεγε πειρᾶσθαι διαμνημονεύων τοὺς χρόνους ἀριθμεῖν· καί τινα εἰπεῖν τῶν ἱερέων εὖ μάλα παλαιόν· Ὦ Σόλων, Σόλων, Ἕλληνες ἀεὶ παῖδές ἐστε, γέρων δὲ Ἕλλην οὐκ
ἔστιν. Ἀκούσας οὖν, Πῶς τί τοῦτο λέγεις; φάναι. Νέοι 13
ἐστέ, εἰπεῖν, τὰς ψυχὰς πάντες· οὐδεμίαν γὰρ ἐν αὑταῖς ἔχετε δι᾽ ἀρχαίαν ἀκοὴν παλαιὰν δόξαν οὐδὲ μάθημα
χρόνῳ πολιὸν οὐδέν. τὸ δὲ τούτων αἴτιον τόδε. πολλαὶ C
καὶ κατὰ πολλὰ φθοραὶ γεγόνασιν ἀνθρώπων καὶ ἔσονται, πυρὶ μὲν καὶ ὕδατι μέγισται, μυρίοις δὲ ἄλλοις ἕτεραι βραχύτεραι. τὸ γὰρ οὖν καὶ παρ᾽ ὑμῖν λεγόμενον, ὥς ποτε Φαέθων Ἡλίου παῖς τὸ τοῦ πατρὸς ἅρμα ζεύξας διὰ τὸ μὴ δυνατὸς εἶναι κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ὁδὸν ἐλαύνειν τά τ᾽ ἐπὶ γῆς ξυνέκαυσε καὶ αὐτὸς κεραυνωθεὶς διεφθάρη, τοῦτο μύθου μὲν σχῆμα ἔχον λέγεται, τὸ δ᾽
ἀληθές ἐστι τῶν περὶ γῆν καὶ κατ᾽ οὐρανὸν ἰόντων πα- D
ράλλαξις καὶ διὰ μακρῶν χρόνων γιγνομένη τῶν ἐπὶ γῆς πυρὶ πολλῷ φθορά. τότε οὖν ὅσοι κατ᾽ ὄρη καὶ ἐν ὑψηλοῖς τόποις καὶ ἐν ξηροῖς οἰκοῦσι, μᾶλλον διόλλυνται τῶν ποταμοῖς καὶ θαλάττῃ προσοικούντων· ἡμῖν δὲ ὁ Νεῖλος εἴς τε τὰ ἄλλα σωτὴρ καὶ τότε ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας

---

3. τοῦ] τὸ c. — 10. χρὴ] δὴ A. Fort. δεῖ. Bait. — 12. μέν a. — 14. ὁ] δὴ a. — ἑπτὰ σοφῶν σοφώτατος a. — 23. τε om. a. — 27. διηγεῖται a. — 30. ἐννενήκοντα a. — 32. δὴ] δὲ a. — 36. δή om. a. — φρατόρων ab. (φρατέρων A, quod vellem recepissem. Bekk.) — 40. δὴ] δὲ a. — 44. καὶ εἰ μὴ A.

1. κατὰ τὴν ἐμὴν a, κατά γε τὴν ἐμὴν Winckelmannus coll. Phileb. 32 C. Gorg. 469 C. Sed cf. 20 A. 27 D. Bait. — 2. ποιητὴς] τῶν ποιητῶν a. — 3. Ἡ om. ac. — 6. ἣν] ὧν a. — 7. περὶ a. — 12. οἷς] οἱ a. — 13. τίς om. a. — 17. ἀνερωτῶντός ποτε τοὺς a. — 22. Φορωνέως a. — 27. παλαιῶν a. — 29. Πῶς τε ab.

σώζει λυόμενος. ὅταν δ' αὖ οἱ θεοὶ τὴν γῆν ὕδασι καθαί-
ροντες κατακλύζωσιν, οἱ μὲν ἐν τοῖς ὄρεσι διασώζονται
E βουκόλοι νομεῖς τε, οἱ δ' ἐν ταῖς παρ' ὑμῖν πόλεσιν εἰς
τὴν θάλατταν ὑπὸ τῶν ποταμῶν φέρονται· κατὰ δὲ
14 τήνδε τὴν χώραν οὔτε τότε οὔτε ἄλλοτε ἄνωθεν ἐπὶ τὰς
ἀρούρας ὕδωρ ἐπιῤῥεῖ, τὸ δ' ἐναντίον κάτωθεν ἐπανιέναι
πέφυκεν. ὅθεν καὶ δι' ἃς αἰτίας τἀνθάδε σωζόμενα λέγε-
ται παλαιότατα. τὸ δὲ ἀληθές, ἐν πᾶσι τοῖς τόποις ὅπου
μὴ χειμὼν ἐξαίσιος ἢ καῦμα ἀπείργει, πλέον, τοτὲ δὲ
23 ἔλαττον ἀεὶ γένος ἐστὶν ἀνθρώπων· ὅσα δὲ ἢ παρ' ὑμῖν
ἢ τῇδε ἢ καὶ κατ' ἄλλον τόπον ὧν ἀκοῇ ἴσμεν, εἴ πού
τι καλὸν ἢ μέγα γέγονεν ἢ καί τινα διαφορὰν ἄλλην
ἔχον, πάντα γεγραμμένα ἐκ παλαιοῦ τῇδ' ἐστὶν ἐν τοῖς
ἱεροῖς καὶ σεσωσμένα. τὰ δὲ παρ' ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις
ἄρτι κατεσκευασμένα ἑκάστοτε τυγχάνει γράμμασι καὶ
ἅπασιν ὁπόσων πόλεις δέονται, καὶ πάλιν δι' εἰωθότων
ἐτῶν ὥσπερ νόσημα ἥκει φερόμενον αὐτοῖς ῥεῦμα οὐρά-
B νιον καὶ τοὺς ἀγραμμάτους τε καὶ ἀμούσους ἔλιπεν ὑμῶν,
ὥστε πάλιν ἐξ ἀρχῆς οἷον νέοι γίγνεσθε, οὐδὲν εἰδότες
οὔτε τῶν τῇδε οὔτε τῶν παρ' ὑμῖν, ὅσα ἦν ἐν τοῖς πα-
λαιοῖς χρόνοις. τὰ γοῦν νῦν δὴ γενεαλογηθέντα, ὦ Σό-
λων, περὶ τῶν παρ' ὑμῖν ἃ διῆλθες, παίδων βραχύ τι
διαφέρει μύθων, οἳ πρῶτον μὲν ἕνα γῆς κατακλυσμὸν
μέμνησθε πολλῶν ἔμπροσθεν γεγονότων, ἔτι δὲ τὸ κάλ-
15 λιστον καὶ ἄριστον γένος ἐπ' ἀνθρώπους ἐν τῇ χώρᾳ τῇ
παρ' ὑμῖν οὐκ ἴστε γεγονός, ἐξ ὧν σύ τε καὶ πᾶσα ἡ πό-
C λις ἔστι τὰ νῦν ὑμῶν περιλειφθέντος ποτὲ σπέρματος
βραχέος, ἀλλ' ὑμᾶς λέληθε διὰ τὸ τοὺς περιγενομένους
ἐπὶ πολλὰς γενεὰς γράμμασι τελευτᾶν ἀφώνους. ἦν γὰρ
δή ποτε, ὦ Σόλων, ὑπὲρ τὴν μεγίστην φθορὰν ὕδασιν ἡ
νῦν Ἀθηναίων οὖσα πόλις ἀρίστη πρός τε τὸν πόλεμον
καὶ κατὰ πάντα εὐνομωτάτη διαφερόντως· ᾗ κάλλιστα
ἔργα καὶ πολιτεῖαι γενέσθαι λέγονται κάλλισται πασῶν,
ὁπόσων νῦν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἡμεῖς ἀκοὴν παρεδεξάμεθα.
D Ἀκούσας οὖν ὁ Σόλων ἔφη θαυμάσαι καὶ πᾶσαν προθυ-
μίαν σχεῖν δεόμενος τῶν ἱερέων πάντα δι' ἀκριβείας οἱ
τὰ περὶ τῶν πάλαι πολιτῶν ἑξῆς διελθεῖν. τὸν οὖν ἱερέα
φάναι· Φθόνος οὐδείς, ὦ Σόλων, ἀλλὰ σοῦ τε ἕνεκα ἐρῶ
καὶ τῆς πόλεως ὑμῶν, μάλιστα δὲ τῆς θεοῦ χάριν, ἣ τήν
τε ὑμετέραν καὶ τήνδ' ἔλαχε καὶ ἔθρεψε καὶ ἐπαίδευσε,
προτέραν μὲν τὴν παρ' ὑμῖν ἔτεσι χιλίοις, ἐκ Γῆς τε καὶ
E Ἡφαίστου τὸ σπέρμα παραλαβοῦσα ὑμῶν, τήνδε δὲ ὑστέ-
ραν. τῆς δὲ ἐνθάδε διακοσμήσεως παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς ἱε-
ροῖς γράμμασιν ὀκτακισχιλίων ἐτῶν ἀριθμὸς γέγραπται.
περὶ δὴ τῶν ἐνακισχίλια γεγονότων ἔτη πολιτῶν σοι δη-
λώσω διὰ βραχέων νόμους τε καὶ τῶν ἔργων αὐτοῖς ὃ 24
κάλλιστον ἐπράχθη· τὸ δ' ἀκριβὲς περὶ πάντων ἐφεξῆς 16
εἰσαῦθις κατὰ σχολήν, αὐτὰ τὰ γράμματα λαβόντες,
διέξιμεν. τοὺς μὲν οὖν νόμους σκόπει πρὸς τοὺς τῇδε·
πολλὰ γὰρ παραδείγματα τῶν τότε παρ' ὑμῖν ὄντων ἐν-
θάδε νῦν ἀνευρήσεις, πρῶτον μὲν τὸ τῶν ἱερέων γένος 525
ἀπὸ τῶν ἄλλων χωρὶς ἀφωρισμένον, μετὰ δὲ τοῦτο τὸ
τῶν δημιουργῶν, ὅτι καθ' αὑτὸ ἕκαστον ἄλλῳ δὲ οὐκ
ἐπιμιγνύμενον δημιουργεῖ, τό τε τῶν νομέων καὶ τὸ τῶν
θηρευτῶν τό τε τῶν γεωργῶν. καὶ δὴ καὶ τὸ μάχιμον γένος
ᾔσθησαί που τῇδε ἀπὸ πάντων τῶν γενῶν κεχωρισμένον, B
οἷς οὐδὲν ἄλλο πλὴν τὰ περὶ τὸν πόλεμον ὑπὸ τοῦ νόμου
προσετάχθη μέλειν. ἔτι δὲ ἡ τῆς ὁπλίσεως αὐτῶν σχέσις
ἀσπίδων καὶ δοράτων, οἷς ἡμεῖς πρῶτοι τῶν περὶ τὴν
Ἀσίαν ὡπλίσμεθα, τῆς θεοῦ, καθάπερ ἐν ἐκείνοις τοῖς
τόποις, παρ' ὑμῖν πρώτοις ἐνδειξαμένης. τὸ δ' αὖ περὶ
τῆς φρονήσεως, ὁρᾷς που τὸν νόμον τῇδε ὅσην ἐπιμέλειαν
ἐποιήσατο εὐθὺς κατ' ἀρχὰς περί τε τὸν κόσμον ἅπαντα, C
μέχρι μαντικῆς καὶ ἰατρικῆς πρὸς ὑγίειαν, ἐκ τούτων
θείων ὄντων εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἀνευρών, ὅσα τε ἄλλα
τούτοις ἕπεται μαθήματα, πάντα κτησάμενος. ταύτην
οὖν δὴ τότε ξύμπασαν τὴν διακόσμησιν καὶ σύνταξιν ἡ
θεὸς προτέρους ὑμᾶς διακοσμήσασα κατῴκισεν, ἐκλεξαμένη 17
τὸν τόπον ἐν ᾧ γεγένησθε, τὴν εὐκρασίαν τῶν ὡρῶν ἐν
αὐτῷ κατιδοῦσα, ὅτι φρονιμωτάτους ἄνδρας οἴσοι. ἅτ'
οὖν φιλοπόλεμός τε καὶ φιλόσοφος ἡ θεὸς οὖσα τὸν προσ- D
φερεστάτους αὐτῇ μέλλοντα οἴσειν τόπον ἄνδρας, τοῦτον
ἐκλεξαμένη πρῶτον κατῴκισεν. ᾠκεῖτε δὴ οὖν νόμοις τε
τοιούτοις χρώμενοι καὶ ἔτι μᾶλλον εὐνομούμενοι πάσῃ τε
πάντας ἀνθρώπους ὑπερβεβηκότες ἀρετῇ, καθάπερ εἰκὸς
γεννήματα καὶ παιδεύματα θεῶν ὄντας. πολλὰ μὲν οὖν
ὑμῶν καὶ μεγάλα ἔργα τῆς πόλεως τῇδε γεγραμμένα θαυ-
μάζεται, πάντων μὴν ἓν ὑπερέχει μεγέθει καὶ ἀρετῇ· E
λέγει γὰρ τὰ γεγραμμένα, ὅσην ἡ πόλις ὑμῶν ἔπαυσέ
ποτε δύναμιν ὕβρει πορευομένην ἅμα ἐπὶ πᾶσαν Εὐρώ-
πην καὶ Ἀσίαν, ἔξωθεν ὁρμηθεῖσαν ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ
πελάγους. τότε γὰρ πορεύσιμον ἦν τὸ ἐκεῖ πέλαγος· νῆσον
γὰρ πρὸ τοῦ στόματος εἶχεν, ὃ καλεῖτε, ὥς φατε ὑμεῖς,
Ἡρακλέους στήλας· ἡ δὲ νῆσος ἅμα Λιβύης ἦν καὶ Ἀσίας
μείζων, ἐξ ἧς ἐπιβατὸν ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους τοῖς τότ'
ἐγίγνετο πορευομένοις, ἐκ δὲ τῶν νήσων ἐπὶ τὴν καταντι-
κρὺ πᾶσαν ἤπειρον τὴν περὶ τὸν ἀληθινὸν ἐκεῖνον πόν- 25
τον. τάδε μὲν γάρ, ὅσα ἐντὸς τοῦ στόματος οὗ λέγομεν,
φαίνεται λιμὴν στενόν τινα ἔχων εἴσπλουν· ἐκεῖνο δὲ πέ-
λαγος ὄντως ἥ τε περιέχουσα αὐτὸ γῆ παντελῶς ἀληθῶς 18

1. οἱ om. *A* c. — 6. κάτωθεν πᾶν ἐπανιέναι a cum corr. *A*. — 9. πλέον] τοτὲ μὲν πλέον a. — 10. ἡμῖν a. — 11. ὧν] ὃν a. — 18. τε om. a. — 19. πάλιν νέοι ἐξ ἀρχῆς γίνεσθε a. — 22. παιδείων Winckelmannus. — 26. τῇ ante παρ' om. b. — 31. τὸν om. a. — 33. κάλλισται λέγονται a. — 34. ὁπόσων νῦν ὑπὸ a. — 37. πολιτειῶν *A*. item v. 44. — 39. δὲ] δὲ καὶ a. — 43. ἐνθαδὶ b c cum corr. *A*. — 44. δὴ] δὲ a. — ἐνναχισχίλια a. — ἔτη γεγονότων a c.

9. τὸ om. a c. — 10. καὶ post δὴ om. a. — 20. ἐξανευρὼν a. — 24. ὁρῶν a. — 25. οἴσει a. — 26. προφερεστάτους a. — 28. τοπρῶτον a. — οὖν δὴ a. — 29. τε παρὰ πάντας *A* c. — 32. ἔργα post γεγραμμένα ponit a. — 44. εἴσπλουν ἔχων a c. — 45. ἀληθῶς erasit *A*.

ὀρθότατ' ἂν λέγοιτο ἤπειρος. ἐν δὲ δὴ τῇ Ἀτλαντίδι νήσῳ ταύτῃ μεγάλη συνέστη καὶ θαυμαστὴ δύναμις βασιλέων, κρατοῦσα μὲν ἁπάσης τῆς νήσου, πολλῶν δὲ ἄλλων νήσων καὶ μερῶν τῆς ἠπείρου· πρὸς δὲ τούτοις ἔτι τῶν ἐντὸς
B *τῇδε Λιβύης μὲν ἦρχον μέχρι πρὸς Αἴγυπτον, τῆς δὲ Εὐρώπης μέχρι Τυῤῥηνίας. αὕτη δὴ πᾶσα ξυναθροισθεῖσα εἰς ἓν ἡ δύναμις τόν τε παρ' ὑμῖν καὶ τὸν παρ' ἡμῖν καὶ τὸν ἐντὸς τοῦ στόματος πάντα τόπον μιᾷ ποτ' ἐπεχείρησεν ὁρμῇ δουλοῦσθαι. τότε οὖν ὑμῶν, ὦ Σόλων, τῆς πόλεως ἡ δύναμις εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους διαφανὴς ἀρετῇ τε καὶ ῥώμῃ ἐγένετο· πάντων γὰρ προστᾶσα εὐψυχίᾳ καὶ*
C *τέχναις ὅσαι κατὰ πόλεμον, τὰ μὲν τῶν Ἑλλήνων ἡγουμένη, τὰ δ' αὐτὴ μονωθεῖσα ἐξ ἀνάγκης τῶν ἄλλων ἀποστάντων, ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους ἀφικομένη κινδύνους, κρατήσασα μὲν τῶν ἐπιόντων τρόπαια ἔστησε, τοὺς δὲ μήπω δεδουλωμένους διεκώλυσε δουλωθῆναι, τοὺς δ' ἄλλους, ὅσοι κατοικοῦμεν ἐντὸς ὅρων Ἡρακλείων, ἀφθόνως ἅπαντας ἠλευθέρωσεν. ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ σεισμῶν ἐξαισίων καὶ κατακλυσμῶν γενομένων, μιᾶς ἡμέρας καὶ νυκτὸς*
D *χαλεπῆς ἐλθούσης, τό τε παρ' ὑμῶν μάχιμον πᾶν ἁθρόον ἔδυ κατὰ γῆς, ἥ τε Ἀτλαντὶς νῆσος ὡσαύτως κατὰ τῆς*
19 *θαλάττης δῦσα ἠφανίσθη· διὸ καὶ νῦν ἄπορον καὶ ἀδιερεύνητον γέγονε τὸ ἐκεῖ πέλαγος, πηλοῦ κάρτα βαθέος ἐμποδὼν ὄντος, ὃν ἡ νῆσος ἱζομένη παρέσχετο.*

Τὰ μὲν δὴ ῥηθέντα, ὦ Σώκρατες, ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ Κριτίου κατ' ἀκοὴν τὴν Σόλωνος, ὡς συντόμως εἰπεῖν,
E *ἀκήκοας· λέγοντος δὲ δὴ χθὲς σοῦ περὶ πολιτείας καὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔλεγες, ἐθαύμαζον ἀναμιμνησκόμενος αὐτὰ ἃ νῦν λέγω, κατανοῶν ὡς δαιμονίως ἔκ τινος τύχης οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ξυνηνέχθης τὰ πολλὰ οἷς Σόλων εἶπεν. οὐ*
26 *μὴν ἐβουλήθην παραχρῆμα εἰπεῖν· διὰ χρόνου γὰρ οὐχ ἱκανῶς ἐμεμνήμην. ἐνενόησα οὖν ὅτι χρεὼν εἴη με πρὸς ἐμαυτὸν πρῶτον ἱκανῶς πάντα ἀναλαβόντα λέγειν οὕτως. ὅθεν ταχὺ ξυνωμολόγησά σοι τἀπιταχθέντα χθές, ἡγούμενος, ὅπερ ἐν ἅπασι τοῖς τοιοῖσδε μέγιστον ἔργον, λόγον τινὰ πρέποντα τοῖς βουλήμασιν ὑποθέσθαι, τούτου μετρίως ἡμᾶς εὐπορήσειν. οὕτω δή, καθάπερ ὅδ' εἶπε, χθές τε εὐθὺς ἐνθένδε ἀπιὼν πρὸς τούσδε ἀνέφερον αὐτὰ ἀνα-*
B *μιμνησκόμενος, ἀπελθών τε σχεδόν τι πάντα ἐπισκοπῶν τῆς νυκτὸς ἀνέλαβον. ὡς δή τοι, τὸ λεγόμενον, τὰ παίδων μαθήματα θαυμαστὸν ἔχει τι μνημεῖον! ἐγὼ γὰρ ἃ μὲν χθὲς ἤκουσα, οὐκ ἂν οἶδα εἰ δυναίμην ἅπαντα ἐν μνήμῃ πάλιν λαβεῖν· ταῦτα δὲ ἃ πάμπολυν χρόνον δια-*
20 *κήκοα, παντάπασι θαυμάσαιμ' ἂν εἴ τί με αὐτῶν διαπέφευγεν. ἦν μὲν οὖν μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ παιδικῆς τότε ἀκουόμενα, καὶ τοῦ πρεσβύτου προθύμως με διδάσκοντος,* C
ἅτ' ἐμοῦ πολλάκις ἐπανερωτῶντος, ὥστε οἷον ἐγκαύματα ἀνεκπλύτου γραφῆς ἔμμονά μοι γέγονε. καὶ δὴ καὶ τοῖσδε εὐθὺς ἔλεγον ἕωθεν αὐτὰ ταῦτα, ἵνα εὐποροῖεν λόγων μετ' ἐμοῦ. νῦν οὖν, οὗπερ ἕνεκα πάντα ταῦτα εἴρηται, λέγειν εἰμὶ ἕτοιμος, ὦ Σώκρατες, μὴ μόνον ἐν κεφαλαίοις ἀλλ' ὥσπερ ἤκουσα καθ' ἕκαστον. τοὺς δὲ πολίτας καὶ τὴν πόλιν ἣν χθὲς ἡμῖν ὡς ἐν μύθῳ διῄεισθα σύ, μετενεγ- D
κόντες ἐπὶ τἀληθὲς δεῦρο θήσομεν ὡς ἐκείνην τήνδε οὖσαν, καὶ τοὺς πολίτας οὓς διενοοῦ φήσομεν ἐκείνους τοὺς ἀληθινοὺς εἶναι προγόνους ἡμῶν οὓς ἔλεγεν ὁ ἱερεύς· πάντως ἁρμόσουσι, καὶ οὐκ ἀπᾳσόμεθα λέγοντες αὐτοὺς εἶναι τοὺς ἐν τῷ τότε ὄντας χρόνῳ. κοινῇ δὲ διαλαμβάνοντες 526
ἅπαντες πειρασόμεθα τὸ πρέπον εἰς δύναμιν οἷς ἐπέταξας ἀποδοῦναι. σκοπεῖν οὖν δὴ χρή, ὦ Σώκρατες, εἰ κατὰ νοῦν ὁ λόγος ἡμῖν οὗτος, ἤ τινα ἔτ' ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ E
ζητητέον.

ΣΩ. Καὶ τίν' ἄν, ὦ Κριτία, μᾶλλον ἀντὶ τούτου μεταλάβοιμεν, ὃς τῇ τε παρούσῃ τῆς θεοῦ θυσίᾳ διὰ τὴν 21
οἰκειότητα ἂν πρέποι μάλιστα, τό τε μὴ πλασθέντα μῦθον ἀλλ' ἀληθινὸν λόγον εἶναι πάμμεγά που. πῶς γὰρ καὶ πόθεν ἄλλους ἀνευρήσομεν ἀφέμενοι τούτων; οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἀγαθῇ τύχῃ χρὴ λέγειν μὲν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ ἀντὶ τῶν χθὲς λόγων νῦν ἡσυχίαν ἄγοντα ἀντακούειν. 27

ΚΡ. Σκόπει δὴ τὴν τῶν ξενίων σοι διάθεσιν, ὦ Σώκρατες, ᾗ διέθεμεν. ἔδοξε γὰρ ἡμῖν Τίμαιον μέν, ἅτε ὄντα ἀστρονομικώτατον ἡμῶν καὶ περὶ φύσεως τοῦ παντὸς εἰδέναι μάλιστα ἔργον πεποιημένον, πρῶτον λέγειν ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως, τελευτᾶν δὲ εἰς ἀνθρώπων φύσιν· ἐμὲ δὲ μετὰ τοῦτον, ὡς παρὰ μὲν τούτου δεδεγμένον ἀνθρώπους τῷ λόγῳ γεγονότας, παρὰ σοῦ δὲ πεπαιδευμένους διαφερόντως αὐτῶν τινάς, κατὰ δὲ B
τὸν Σόλωνος λόγον τε καὶ νόμον εἰσαγαγόντα αὐτοὺς ὡς εἰς δικαστὰς ὑμᾶς ποιῆσαι πολίτας τῆς πόλεως τῆσδε ὡς ὄντας τοὺς τότε Ἀθηναίους, οὓς ἐμήνυσεν ἀφανεῖς ὄντας ἡ τῶν ἱερῶν γραμμάτων φήμη, τὰ λοιπὰ δὲ ὡς περὶ πολιτῶν καὶ Ἀθηναίων ὄντων ἤδη ποιεῖσθαι τοὺς λόγους.

ΣΩ. Τελέως τε καὶ λαμπρῶς ἔοικα ἀνταπολήψεσθαι 22
τὴν τῶν λόγων ἑστίασιν. Σὸν οὖν ἔργον λέγειν ἄν, ὦ Τίμαιε, εἴη τὸ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, καλέσαντα κατὰ νόμον θεούς.

ΤΙ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε δὴ πάντες ὅσοι καὶ C
κατὰ βραχὺ σωφροσύνης μετέχουσιν, ἐπὶ παντὸς ὁρμῇ καὶ σμικροῦ καὶ μεγάλου πράγματος θεὸν ἀεί που καλοῦσιν· ἡμᾶς δὲ τοὺς περὶ τοῦ παντὸς λόγους ποιεῖσθαί πῃ μέλ-

---

1. δὴ om. a. — ταύτῃ νήσῳ a. — 3. δὲ] τε c. — 5. ἄχρι a. — 6. δὴ] δὲ a. — 15. ἀνέστησε ab. — 22. θαλάσσης ac. — 25. καταβραχέος a, κάρτα βραχέος c. — 27. τῶν om. a. — 34. τὰ ἐπιταχθέντα ac. — 39. πάντα Ao: ἅπαντα abc. — 40. δή τι τὸ a.

2. ἅτε μοῦ a. — ἐγκαύματά μοι ἀνεκπλύτου a. — 5. εἵνεκα a. — ταῦτα om. ab. — 8. σύ om. a. — 11. Fort. πάντως γὰρ ἁρμόσουσι. Bait. — 12. ἀπωσόμεθα a. — 14. πάντες a. — 15. οὖν δεῖ, ὦ a. — 18. ἂν post μεταλάβοιμεν ponit a. — 22. εὑρήσομεν a. — 24. ἀκούειν a. — 27. ὄντα om. a. — 29. τελευτῶντα a. — 32. δὲ τὸν] δὴ τὸν Stallbaumius. — 40. ὦ Τίμαιε εἴη F: ὦ Τίμαιε Ao r, εἴη, ὦ Τίμαιε abc. — 43. παντὸς] πάσῃ a. — 45. τοῦ om. a.

λοντας, ἢ γέγονεν ἢ καὶ ἀγενές ἐστιν, εἰ μὴ παντάπασι
παραλλάττομεν, ἀνάγκη θεούς τε καὶ θεὰς ἐπικαλουμέ-
νους εὔχεσθαι πάντα κατὰ νοῦν ἐκείνοις μὲν μάλιστα,
ἑπομένως δὲ ἡμῖν εἰπεῖν. καὶ τὰ μὲν περὶ θεῶν ταύτῃ
B παρακεκλήσθω· τὸ δ' ἡμέτερον παρακλητέον, ᾗ ῥᾷστ' ἂν
ὑμεῖς μὲν μάθοιτε, ἐγὼ δὲ ᾗ διανοοῦμαι μάλιστ' ἂν περὶ
τῶν προκειμένων ἐνδειξαίμην.

Ἔστιν οὖν δὴ κατ' ἐμὴν δόξαν πρῶτον διαιρετέον
τάδε· τί τὸ ὂν ἀεί, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον, καὶ τί τὸ
28 γιγνόμενον μὲν ἀεί, ὂν δὲ οὐδέποτε; τὸ μὲν δὴ νοήσει
μετὰ λόγου περιληπτὸν ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὄν, τὸ δ' αὖ δόξῃ
μετ' αἰσθήσεως ἀλόγου δοξαστὸν γιγνόμενον καὶ ἀπολλύ-
μενον, ὄντως δὲ οὐδέποτε ὄν. πᾶν δὲ αὖ τὸ γιγνόμενον
23 ὑπ' αἰτίου τινὸς ἐξ ἀνάγκης γίγνεσθαι· παντὶ γὰρ ἀδύ-
νατον χωρὶς αἰτίου γένεσιν σχεῖν. ὅτου μὲν οὖν ἂν ὁ δη-
μιουργὸς πρὸς τὸ κατὰ ταὐτὰ ἔχον βλέπων ἀεί, τοιούτῳ
τινὶ προσχρώμενος παραδείγματι, τὴν ἰδέαν καὶ δύναμιν
B αὐτοῦ ἀπεργάζηται, καλὸν ἐξ ἀνάγκης οὕτως ἀποτελεῖ-
σθαι πᾶν· οὗ δ' ἂν εἰς τὸ γεγονός, γεννητῷ παραδείγματι
προσχρώμενος, οὐ καλόν. ὁ δὴ πᾶς οὐρανὸς ἢ κόσμος ἢ
καὶ ἄλλο ὅ τί ποτε ὀνομαζόμενος μάλιστ' ἂν δέχοιτο,
τοῦθ' ἡμῖν ὠνομάσθω —, σκεπτέον δ' οὖν περὶ αὐτοῦ
πρῶτον, ὅπερ ὑπόκειται περὶ παντὸς ἐν ἀρχῇ δεῖν σκο-
πεῖν, πότερον ἦν ἀεί, γενέσεως ἀρχὴν ἔχων οὐδεμίαν, ἢ
γέγονεν, ἀπ' ἀρχῆς τινὸς ἀρξάμενος. γέγονεν· ὁρατὸς γὰρ
ἁπτός τέ ἐστι καὶ σῶμα ἔχων, πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα
C αἰσθητά, τὰ δὲ αἰσθητά, δόξῃ περιληπτὰ μετὰ αἰσθήσεως,
γιγνόμενα καὶ γεννητὰ ἐφάνη. τῷ δ' αὖ γενομένῳ φαμὲν
ὑπ' αἰτίου τινὸς ἀνάγκην εἶναι γενέσθαι. τὸν μὲν οὖν
ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς εὑρεῖν τε ἔργον
καὶ εὑρόντα εἰς πάντας ἀδύνατον λέγειν· τόδε δ' οὖν
πάλιν ἐπισκεπτέον περὶ αὐτοῦ, πρὸς πότερον τῶν παρα-
δειγμάτων ὁ τεκταινόμενος αὐτὸν ἀπειργάζετο, πότερον
29 πρὸς τὸ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον ἢ πρὸς τὸ γεγονός.
24 εἰ μὲν δὴ καλός ἐστιν ὅδε ὁ κόσμος ὅ τε δημιουργὸς
ἀγαθός, δῆλον ὡς πρὸς τὸ ἀΐδιον ἔβλεπεν· εἰ δέ, ὃ μηδ'
εἰπεῖν τινὶ θέμις, πρὸς τὸ γεγονός. παντὶ δὴ σαφὲς ὅτι
πρὸς τὸ ἀΐδιον· ὁ μὲν γὰρ κάλλιστος τῶν γεγονότων, ὁ
δ' ἄριστος τῶν αἰτίων. οὕτω δὴ γεγενημένος πρὸς τὸ λόγῳ
καὶ φρονήσει περιληπτὸν καὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχον δεδημιούρ-
B γηται. τούτων δὲ ὑπαρχόντων αὖ πᾶσα ἀνάγκη τόνδε τὸν
κόσμον εἰκόνα τινὸς εἶναι. μέγιστον δὴ παντὸς ἄρξασθαι
κατὰ φύσιν ἀρχήν· ὧδε οὖν περί τε εἰκόνος καὶ περὶ τοῦ
παραδείγματος αὐτῆς διοριστέον, ὡς ἄρα τοὺς λόγους,
ὧνπέρ εἰσιν ἐξηγηταί, τούτων αὐτῶν καὶ ξυγγενεῖς ὄντας.
τοῦ μὲν οὖν μονίμου καὶ βεβαίου καὶ μετὰ τοῦ καταφα-
νοῦς μονίμους καὶ ἀμετακτώτους, καθ' ὅσον οἷόν τε ἀνελέγ-
κτοις προσήκει λόγοις εἶναι καὶ ἀκινήτοις, τούτου δεῖ μη-
δὲν ἐλλείπειν· τοὺς δὲ τοῦ πρὸς μὲν ἐκεῖνο ἀπεικασθέντος, C
ὄντος δὲ εἰκόνος εἰκότας ἀνὰ λόγον τε ἐκείνων ὄντας· ὅ τί
περ πρὸς γένεσιν οὐσία, τοῦτο πρὸς πίστιν ἀλήθεια. ἐὰν
οὖν, ὦ Σώκρατες, πολλὰ πολλῶν εἰπόντων περὶ θεῶν καὶ
τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως μὴ δυνατοὶ γιγνώμεθα πάντῃ
πάντως αὐτοὺς αὑτοῖς ὁμολογουμένους λόγους καὶ ἀπηκρι- 25
βωμένους ἀποδοῦναι, μὴ θαυμάσῃς, ἀλλ' ἐὰν ἄρα μηδενὸς
ἧττον παρεχώμεθα εἰκότας, ἀγαπᾶν χρή, μεμνημένον ὡς
ὁ λέγων ἐγὼ ὑμεῖς τε οἱ κριταὶ φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχο- D
μεν, ὥστε περὶ τούτων τὸν εἰκότα μῦθον ἀποδεχομένους
πρέπει τούτου μηδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν.

ΣΩ. Ἄριστα, ὦ Τίμαιε, παντάπασί τε ὡς κελεύεις
ἀποδεκτέον· τὸ μὲν οὖν προοίμιον θαυμασίως ἀπεδεξά- 527
μεθά σου, τὸν δὲ δὴ λόγον ἡμῖν ἐφεξῆς πέραινε.

ΤΙ. Λέγωμεν δὴ δι' ἥν τινα αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ
πᾶν τόδε ὁ ξυνιστὰς ξυνέστησεν. ἀγαθὸς ἦν, ἀγαθῷ δὲ E
οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίγνεται φθόνος· τούτου
δ' ἐκτὸς ὢν πάντα ὅ τι μάλιστα γενέσθαι ἐβουλήθη παρα- 29
πλήσια ἑαυτῷ. ταύτην δὲ γενέσεως καὶ κόσμου μάλιστ' ἄν
τις ἀρχὴν κυριωτάτην παρ' ἀνδρῶν φρονίμων ἀποδεχό-
μενος ὀρθότατα ἀποδέχοιτ' ἄν. βουληθεὶς γὰρ ὁ θεὸς 30
ἀγαθὰ μὲν πάντα, φλαῦρον δὲ μηδὲν εἶναι κατὰ δύνα-
μιν, οὕτω δὴ πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν παραλαβὼν οὐχ ἡσυ-
χίαν ἄγον ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς
τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς ἀταξίας, ἡγησάμενος ἐκεῖνο
τούτου πάντως ἄμεινον. θέμις δὲ οὔτ' ἦν οὔτ' ἔστι τῷ 26
ἀρίστῳ δρᾶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον· λογισάμενος οὖν
εὕρισκεν ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὁρατῶν οὐδὲν ἀνόητον τοῦ
νοῦν ἔχοντος ὅλον ὅλου κάλλιον ἔσεσθαί ποτ' ἔργον, νοῦν B
δ' αὖ χωρὶς ψυχῆς ἀδύνατον παραγενέσθαι τῳ. διὰ δὴ
τὸν λογισμὸν τόνδε νοῦν μὲν ἐν ψυχῇ, ψυχὴν δὲ ἐν σώ-
ματι ξυνιστὰς τὸ πᾶν ξυνετεκταίνετο, ὅπως ὅ τι κάλλιστον
εἴη κατὰ φύσιν ἄριστόν τε ἔργον ἀπειργασμένος. οὕτως
οὖν δὴ κατὰ λόγον τὸν εἰκότα δεῖ λέγειν τόνδε τὸν κό-
σμον ζῷον ἔμψυχον ἔννουν τε τῇ ἀληθείᾳ διὰ τὴν τοῦ
θεοῦ γενέσθαι πρόνοιαν. C

Τούτου δ' ὑπάρχοντος αὖ τὰ τούτοις ἐφεξῆς ἡμῖν
λεκτέον, τίνι τῶν ζῴων αὐτὸν εἰς ὁμοιότητα ὁ ξυνιστὰς
ξυνέστησε. τῶν μὲν οὖν ἐν μέρους εἴδει πεφυκότων μηδενὶ
καταξιώσωμεν· ἀτελεῖ γὰρ ἐοικὸς οὐδέν ποτ' ἂν γένοιτο
καλόν· οὗ δ' ἔστι τἆλλα ζῷα καθ' ἓν καὶ κατὰ γένη μό-
ρια, τούτῳ πάντων ὁμοιότατον αὐτὸν εἶναι τιθῶμεν. τὰ
γὰρ δὴ νοητὰ ζῷα πάντα ἐκεῖνο ἐν ἑαυτῷ περιλαβὸν ἔχει,
καθάπερ ὅδε ὁ κόσμος ἡμᾶς ὅσα τε ἄλλα θρέμματα

1. ἢ] εἰ a. — πάντα ος et pr. A. — 3. πάντας a. — 6. μάθητε a. — 9. ὂν μὲν ἀεὶ a. — 10. ἀεί om. a. — 15. ὅπου a. — 18. αὐτοῦ om. a, post ἰδέαν posuit b. — 19. γεννητῷ a. — 22. δ' οὖν] οὖν δὴ a. — 28. γεννητά a. — 31. οὖν] αὖ a. — 37. δὲ a. — 41. αὖ καὶ πᾶσα a. — 43. περὶ om. a. — 44. αὐτῆς] αὖ a.

1. καθ'] καὶ καθ' c. — οἷόν om. a b. — ἀνελέγκτους - λόγους - ἀκινήτους, τούτου δὲ μηδὲν c. — 4. ὅ, τι γὰρ πρὸς a. — 6. εἰπόντων om. A b c. — 8. πάντως ἂν τοὺς αὐτοὺς αὐτοῖς a. — καὶ ἀπηκριβωμένους λόγους a. — 11. ἐγὼ om. a. — 13. τούτου om. a. — 17. ἣν αἰτίαν a. — 20. ἐβουλήθη γενέσθαι a. — 21. αὐτῷ a. — δὴ b c. — καὶ om. a. — 44. τούτῳ om. a. — αὐτῷ a.

B ξυνίστημιν ὁρατά. τῷ γὰρ τῶν νοουμένων καλλίστῳ καὶ
27 κατὰ πάντα τελέῳ μάλιστ' αὐτὸν ὁ θεὸς ὁμοιῶσαι βου-
ληθεὶς ζῷον ἓν ὁρατόν, πάνθ' ὅσα αὐτοῦ κατὰ φύσιν ξυγ-
31 γενῆ ζῷα ἐντὸς ἔχον ἑαυτοῦ, ξυνέστησε. Πότερον οὖν
ὀρθῶς ἕνα οὐρανὸν προσειρήκαμεν, ἢ πολλοὺς καὶ ἀπεί-
ρους λέγειν ἦν ὀρθότερον; ἕνα, εἴπερ κατὰ τὸ παρά-
δειγμα δεδημιουργημένος ἔσται. τὸ γὰρ περιέχον πάντα
ὁπόσα νοητὰ ζῷα, μεθ' ἑτέρου δεύτερον οὐκ ἄν ποτ' εἴη·
πάλιν γὰρ ἂν ἕτερον εἶναι τὸ περὶ ἐκείνω δέοι ζῷον, οὗ
μέρος ἂν εἴτην ἐκείνω, καὶ οὐκ ἂν ἔτι ἐκείνοιν ἀλλ'
ἐκείνῳ τῷ περιέχοντι τόδ' ἂν ἀφωμοιωμένον λέγοιτο ὀρθό-
B τερον. ἵνα οὖν τόδε κατὰ τὴν μόνωσιν ὅμοιον ᾖ τῷ παν-
τελεῖ ζῴῳ, διὰ ταῦτα οὔτε δύο οὔτ' ἀπείρους ἐποίησεν ὁ
ποιῶν κόσμους, ἀλλ' εἷς ὅδε μονογενὴς οὐρανὸς γεγονὼς
ἔστι τε καὶ ἔτ' ἔσται.

Σωματοειδὲς δὲ δὴ καὶ ὁρατὸν ἁπτόν τε δεῖ τὸ
γενόμενον εἶναι. χωρισθὲν δὲ πυρὸς οὐδὲν ἄν ποτε ὁρατὸν
γένοιτο, οὐδὲ ἁπτὸν ἄνευ τινὸς στερεοῦ, στερεὸν δὲ οὐκ
ἄνευ γῆς· ὅθεν ἐκ πυρὸς καὶ γῆς τὸ τοῦ παντὸς ἀρ-
χόμενος ξυνιστάναι σῶμα ὁ θεὸς ἐποίει. δύο δὲ μόνω
καλῶς ξυνίστασθαι τρίτου χωρὶς οὐ δυνατόν. δεσμὸν
C γὰρ ἐν μέσῳ δεῖ τινὰ ἀμφοῖν ξυναγωγὸν γίγνεσθαι.
28 δεσμῶν δὲ κάλλιστος ὃς ἂν αὑτὸν καὶ τὰ ξυνδούμενα
ὅ τι μάλιστα ἓν ποιῇ. τοῦτο δὲ πέφυκεν ἀναλογία κάλ-
λιστα ἀποτελεῖν· ὁπόταν γὰρ ἀριθμῶν τριῶν εἴτε ὄγκων
32 εἴτε δυνάμεων ὡντινωνοῦν ᾖ τὸ μέσον, ὅ τί περ τὸ πρῶ-
τον πρὸς αὐτό, τοῦτο αὐτὸ πρὸς τὸ ἔσχατον, καὶ πάλιν
αὖθις ὅ τι τὸ ἔσχατον πρὸς τὸ μέσον, τοῦτο τὸ μέσον
πρὸς τὸ πρῶτον, τότε τὸ μέσον μὲν πρῶτον καὶ ἔσχατον
γιγνόμενον, τὸ δὲ ἔσχατον καὶ τὸ πρῶτον αὖ μέσα ἀμ-
φότερα, πάνθ' οὕτως ἐξ ἀνάγκης τὰ αὐτὰ εἶναι ξυμβήσεται,
τὰ αὐτὰ δὲ γενόμενα ἀλλήλοις ἓν πάντα ἔσται. εἰ μὲν
οὖν ἐπίπεδον μέν, βάθος δὲ μηδὲν ἔχον ἔδει γίγνεσθαι τὸ
B τοῦ παντὸς σῶμα, μία μεσότης ἂν ἐξήρκει τά τε μεθ'
αὑτῆς ξυνδεῖν καὶ ἑαυτήν· νῦν δέ — στερεοειδῆ γὰρ αὐτὸν
προσῆκεν εἶναι, τὰ δὲ στερεὰ μία μὲν οὐδέποτε, δύο δὲ
ἀεὶ μεσότητες συναρμόττουσιν· οὕτω δὴ πυρός τε καὶ γῆς
ὕδωρ ἀέρα τε ὁ θεὸς ἐν μέσῳ θείς, καὶ πρὸς ἄλληλα καθ'
ὅσον ἦν δυνατὸν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπεργασάμενος, ὅ
τί περ πῦρ πρὸς ἀέρα, τοῦτο ἀέρα πρὸς ὕδωρ, καὶ ὅ
τι ἀὴρ πρὸς ὕδωρ, ὕδωρ πρὸς γῆν, ξυνέδησε καὶ
ξυνεστήσατο οὐρανὸν ὁρατὸν καὶ ἁπτόν. καὶ διὰ ταῦτα
ἔκ τε δὴ τούτων τοιούτων καὶ τὸν ἀριθμὸν τεττάρων τὸ C
τοῦ κόσμου σῶμα ἐγεννήθη δι' ἀναλογίας ὁμολογῆσαν, 29
φιλίαν τε ἔσχεν ἐκ τούτων, ὥστ' εἰς ταὐτὸν αὑτῷ ξυνελ-
θὸν ἄλυτον ὑπό του ἄλλου πλὴν ὑπὸ τοῦ ξυνδήσαντος
γενέσθαι.

Τῶν δὲ δὴ τεττάρων ἓν ὅλον ἕκαστον εἴληφεν ἡ τοῦ
κόσμου ξύστασις· ἐκ γὰρ πυρὸς παντὸς ὕδατός τε καὶ
ἀέρος καὶ γῆς ξυνέστησεν αὐτὸν ὁ ξυνιστάς, μέρος οὐδὲν
οὐδενὸς οὐδὲ δύναμιν ἔξωθεν ὑπολιπών, τάδε δια-
νοηθείς, πρῶτον μὲν ἵνα ὅλον ὅ τι μάλιστα ζῷον τέλεον D
ἐκ τελέων τῶν μερῶν εἴη, πρὸς δὲ τούτοις ἕν, ἅτε οὐχ 33
ὑπολελειμμένων ἐξ ὧν ἄλλο τοιοῦτον γένοιτ' ἄν, ἔτι δὲ ἵνα
ἀγήρων καὶ ἄνοσον ᾖ, κατανοῶν ὡς ἃ ξυνιστᾷ τὰ σώ-
ματα, θερμὰ καὶ ψυχρὰ καὶ πάνθ' ὅσα δυνάμεις ἰσχυρὰς
ἔχει, περιιστάμενα ἔξωθεν καὶ προσπίπτοντα ἀκαίρως λύει
καὶ νόσους γῆράς τε ἐπάγοντα φθίνειν ποιεῖ. διὰ δὴ τὴν
αἰτίαν καὶ τὸν λογισμὸν τόνδε ἓν ὅλον ὅλων ἐξ ἁπάντων
τέλεον καὶ ἀγήρων καὶ ἄνοσον αὐτὸν ἐτεκτήνατο. Σχῆμα B
δὲ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ πρέπον καὶ τὸ ξυγγενές. τῷ δὲ τὰ
πάντ' ἐν αὑτῷ ζῷα περιέχειν μέλλοντι ζῴῳ πρέπον ἂν 528
εἴη σχῆμα τὸ περιειληφὸς ἐν αὑτῷ πάντα ὁπόσα σχή-
ματα. διὸ καὶ σφαιροειδές, ἐκ μέσου πάντῃ πρὸς τὰς 30
τελευτὰς ἴσον ἀπέχον, κυκλοτερὲς αὐτὸ ἐτορνεύσατο, πάν-
των τελεώτατον ὁμοιότατόν τε αὐτὸ ἑαυτῷ σχημάτων,
νομίσας μυρίῳ κάλλιον ὅμοιον ἀνομοίου. Λεῖον δὲ δὴ
κύκλῳ πᾶν ἔξωθεν αὐτὸ ἀπηκριβοῦτο, πολλῶν χάριν. ὀμ-
μάτων τε γὰρ ἐπεδεῖτο οὐδέν, ὁρατὸν γὰρ οὐδὲν ὑπελεί- C
πετο ἔξωθεν, οὐδ' ἀκοῆς, οὐδὲ γὰρ ἀκουστόν· πνεῦμά
τε οὐκ ἦν περιεστὸς δεόμενον ἀναπνοῆς. οὐδ' αὖ τινὸς
ἐπιδεὲς ἦν ὀργάνου σχεῖν, ᾧ τὴν μὲν εἰς ἑαυτὸ τροφὴν
δέξοιτο, τὴν δὲ πρότερον ἐξικμασμένην ἀποπέμψοι πάλιν·
ἀπῄει τε γὰρ οὐδὲν οὐδὲ προσῄειν αὐτῷ ποθέν· οὐδὲ γὰρ
ἦν. αὐτὸ γὰρ ἑαυτῷ τροφὴν τὴν ἑαυτοῦ φθίσιν παρέχον
καὶ πάντα ἐν ἑαυτῷ καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ πάσχον καὶ δρῶν ἐκ D
τέχνης γέγονεν· ἡγήσατο γὰρ αὐτὸ ὁ ξυνθεὶς αὔταρκες ὂν
ἄμεινον ἔσεσθαι μᾶλλον ἢ προσδεὲς ἄλλων. χειρῶν δέ,
αἷς οὔτε λαβεῖν οὔτε αὖ τινὰ ἀμύνασθαι χρεία τις ἦν,
μάτην οὐκ ᾤετο δεῖν αὐτῷ προσάπτειν, οὐδὲ ποδῶν οὐδὲ
ὅλως τῆς περὶ τὴν βάσιν ὑπηρεσίας. κίνησιν γὰρ ἀπένειμεν 34
αὐτῷ τὴν τοῦ σώματος οἰκείαν, τῶν ἑπτὰ τὴν περὶ νοῦν
καὶ φρόνησιν μάλιστα οὖσαν. διὸ δὴ κατὰ ταὐτὰ ἐν τῷ 31
αὐτῷ καὶ ἐν ἑαυτῷ περιαγαγὼν αὐτὸ ἐποίησε κύκλῳ κινεῖ-

---

2. ὁ om. a. — 3. κατὰ φύσιν αὐτοῦ a. — 9. ἐκεῖναι A, ἐκεῖνο F, ἐκεῖνο ΘTSYxegr et pr. o. — 10. ἤτην a. — 15. καὶ ἔσεται a. — 16. δὲ om. a. — 17. δέ τε πυρὸς a. — 21. καλῶς om. a. — 23. δὲ] δ' ὁ a. — 28. τοῦτο om. Ao. — 31. τὰ αὐτὰ Ab: ταῦτα a, ταὐτὰ bc. — 32. ταὐτὰ Bekkerus. — 35. στερεὸν a. — αὐτὸ a. — 40. περ om. a. — 41. ὕδωρ, ὕδωρ AFb: ὕδωρ, τοῦτο δ' ὕδωρ a, ὕδωρ, τοῦτο ὕδωρ bc.

3. αὐτῷ a. — 4. ὑπὸ τῶν ἄλλων a. — 9. ὑπολείπων a. — 12. ἂν γένοιτο a. — 13. ὡς ἃ ξυνιστᾷ om. F. — ἃ om. AΘTSYsxbegor, corr. habet Σ. — ξυνιστὰς Ab, ξυνιστᾶν ΘTYxegr, ξυνιστᾷ o et corr. Σ, ξυνιστάντα Ss. — τῷ σώματι AΘTFYxbegor, τὰ σώματα corr. Σ, σώματι Ss. (ὡς ξύστασιν τῷ σώματι Winckelmannus.) — 14. ψυχρὰ καὶ θερμὰ ob. Inversus est ordo me invito. Bekk. — 17. ἕνα c. — ὅλων om. a. — 18. Καὶ σχῆμα δὲ a. — 19. τὸ post καὶ om. a. — δὲ] γὰρ a. — 23. ἀπέχον καὶ κυκλοτερὲς a. — 29. περιεστὼς a. — 32. προσῄει a. — ποθὲν οὐδέν· οὐ γὰρ a. — 33. αὐτῷ a. — 34. αὐτοῦ a. — 35. ξυντιθεὶς b. — 37. αὖ] ἂν a. — 42. αὐτῷ a.

σθαι στρεφόμενον, τὰς δὲ ἓξ ἁπάσας κινήσεις ἀφεῖλε καὶ ἀπλανὲς ἀπειργάσατο ἐκείνων. ἐπὶ δὲ τὴν περίοδον ταύτην ἅτ' οὐδὲν ποδῶν δέον ἀσκελὲς καὶ ἄπουν αὐτὸ ἐγέννησεν.

Οὗτος δὴ πᾶς ὄντος ἀεὶ λογισμὸς θεοῦ περὶ τὸν ποτὲ
B ἐσόμενον θεὸν λογισθεὶς λεῖον καὶ ὁμαλὸν πανταχῇ τε ἐκ μέσου ἴσον καὶ ὅλον καὶ τέλεον ἐκ τελέων σωμάτων σῶμα ἐποίησε. ψυχὴν δὲ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ θεὶς διὰ παντός τε ἔτεινε καὶ ἔτι ἔξωθεν τὸ σῶμα αὐτῇ περιεκάλυψε ταύτῃ, καὶ κύκλῳ δὴ κύκλον στρεφόμενον οὐρανὸν ἕνα μόνον ἔρημον κατέστησε, δι' ἀρετὴν δὲ αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον ξυγγίγνεσθαι καὶ οὐδενὸς ἑτέρου προσδεόμενον, γνώριμον δὲ καὶ φίλον ἱκανῶς αὐτὸν αὑτῷ. διὰ πάντα δὴ ταῦτα εὐδαίμονα θεὸν αὐτὸν ἐγεννήσατο.

Τὴν δὲ δὴ ψυχὴν οὐχ ὡς νῦν ὑστέραν ἐπιχειροῦμεν
C λέγειν, οὕτως ἐμηχανήσατο καὶ ὁ θεὸς νεωτέραν· οὐ γὰρ ἂν ἄρχεσθαι πρεσβύτερον ὑπὸ νεωτέρου ξυνέρξας εἴασεν· ἀλλά πως ἡμεῖς πολὺ μετέχοντες τοῦ προστυχόντος τε καὶ
32 εἰκῇ ταύτῃ πῃ καὶ λέγομεν, ὁ δὲ καὶ γενέσει καὶ ἀρετῇ προτέραν καὶ πρεσβυτέραν ψυχὴν σώματος, ὡς δεσπότιν καὶ ἄρξουσαν ἀρξομένου, συνεστήσατο ἐκ τῶνδέ τε καὶ
35 τοιῷδε τρόπῳ. τῆς ἀμερίστου καὶ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἐχούσης οὐσίας καὶ τῆς αὖ περὶ τὰ σώματα γιγνομένης μεριστῆς, τρίτον ἐξ ἀμφοῖν ἐν μέσῳ συνεκεράσατο οὐσίας εἶδος, τῆς τε ταὐτοῦ φύσεως αὖ πέρι καὶ τῆς θατέρου, καὶ κατὰ ταὐτὰ ξυνέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ τε ἀμεροῦς αὐτῶν καὶ τοῦ κατὰ τὰ σώματα μεριστοῦ. καὶ τρία λαβὼν αὐτὰ ὄντα συνεκεράσατο εἰς μίαν πάντα ἰδέαν, τὴν θατέρου φύσιν δύσμικτον οὖσαν εἰς ταὐτὸν ξυναρμόττων βίᾳ. μιγνὺς δὲ
B μετὰ τῆς οὐσίας καὶ ἐκ τριῶν ποιησάμενος ἓν πάλιν ὅλον τοῦτο μοίρας ὅσας προσῆκε διένειμεν, ἑκάστην δὲ ἔκ τε ταὐτοῦ καὶ θατέρου καὶ τῆς οὐσίας μεμιγμένην. ἤρχετο δὲ διαιρεῖν ὧδε. μίαν ἀφεῖλε τὸ πρῶτον ἀπὸ παντὸς μοῖραν, μετὰ δὲ ταύτην ἀφῄρει διπλασίαν ταύτης, τὴν δ' αὖ τρίτην ἡμιολίαν μὲν τῆς δευτέρας, τριπλασίαν δὲ τῆς πρώτης, τετάρτην δὲ τῆς δευτέρας διπλῆν, πέμ-
C πτην δὲ τριπλῆν τῆς τρίτης, τὴν δ' ἕκτην τῆς πρώτης ὀκταπλασίαν, ἑβδόμην δὲ ἑπτακαιεικοσαπλασίαν τῆς πρώ-
33 της. μετὰ δὲ ταῦτα ξυνεπληροῦτο τά τε διπλάσια καὶ
36 τριπλάσια διαστήματα, μοίρας ἔτι ἐκεῖθεν ἀποτέμνων καὶ τιθεὶς εἰς τὸ μεταξὺ τούτων, ὥστε ἐν ἑκάστῳ διαστήματι δύο εἶναι μεσότητας, τὴν μὲν ταὐτῷ μέρει τῶν ἄκρων αὐτῶν ὑπερέχουσαν καὶ ὑπερεχομένην, τὴν δ' ἴσῳ μὲν κατ' ἀριθμὸν ὑπερέχουσαν, ἴσῳ δὲ ὑπερεχομένην. ἡμιολίων δὲ διαστάσεων καὶ ἐπιτρίτων καὶ ἐπογδόων γενομένων ἐκ
B τούτων τῶν δεσμῶν ἐν ταῖς πρόσθεν διαστάσεσι, τῷ τοῦ ἐπογδόου διαστήματι τὰ ἐπίτριτα πάντα ξυνεπληροῦτο, λείπων αὐτῶν ἑκάστου μόριον τῆς τοῦ μορίου ταύτης διαστάσεως λειφθείσης ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμὸν ἐχούσης τοὺς ὅρους ἓξ καὶ πεντήκοντα καὶ διακοσίων πρὸς τρία καὶ τετταράκοντα καὶ διακόσια. καὶ δὴ τὸ μιχθὲν ἐξ οὗ ταῦτα κατέτεμνεν, οὕτως ἤδη πᾶν κατανηλώκει. ταύτην οὖν τὴν ξύστασιν πᾶσαν διπλῆν κατὰ μῆκος σχίσας, μέσην πρὸς μέσην ἑκατέραν ἀλλήλαις οἷον χῖ προσβαλὼν κατέκαμψεν εἰς κύκλον, ξυνάψας αὑταῖς τε καὶ ἀλλήλαις ἐν C
τῷ καταντικρὺ τῆς προσβολῆς, καὶ τῇ κατὰ ταὐτὰ καὶ ἐν ταὐτῷ περιαγομένῃ κινήσει πέριξ αὐτὰς ἔλαβε, καὶ τὸν μὲν ἔξω, τὸν δ' ἐντὸς ἐποιεῖτο τῶν κύκλων. τὴν μὲν οὖν ἔξω φορὰν ἐπεφήμισεν εἶναι τῆς ταὐτοῦ φύσεως, 34
τὴν δ' ἐντὸς τῆς θατέρου. τὴν μὲν δὴ ταὐτοῦ κατὰ πλευρὰν ἐπὶ δεξιὰ περιήγαγε, τὴν δὲ θατέρου κατὰ διάμετρον ἐπ' ἀριστερά. κράτος δ' ἔδωκε τῇ ταὐτοῦ καὶ ὁμοίου περιφορᾷ· μίαν γὰρ αὐτὴν ἄσχιστον εἴασε, τὴν δ' ἐντὸς D
σχίσας ἑξαχῇ ἑπτὰ κύκλους ἀνίσους κατὰ τὴν τοῦ διπλασίου καὶ τριπλασίου διάστασιν ἑκάστην, οὐσῶν ἑκατέρων 529
τριῶν, κατὰ τἀναντία μὲν ἀλλήλοις προσέταξεν ἰέναι τοὺς κύκλους, τάχει δὲ τρεῖς μὲν ὁμοίως, τοὺς δὲ τέτταρας ἀλλήλοις καὶ τοῖς τρισὶν ἀνομοίως, ἐν λόγῳ δὲ φερομένους.

Ἐπεὶ δὲ κατὰ νοῦν τῷ ξυνιστάντι πᾶσα ἡ τῆς ψυχῆς ξύστασις ἐγεγένητο, μετὰ τοῦτο πᾶν τὸ σωματοειδὲς ἐντὸς αὐτῆς ἐτεκταίνετο καὶ μέσον μέσῃ ξυναγαγὼν προσήρμοττεν. E
ἡ δ' ἐκ μέσου πρὸς τὸν ἔσχατον οὐρανὸν πάντῃ διαπλακεῖσα κύκλῳ τε αὐτὸν ἔξωθεν περικαλύψασα, αὐτή τε ἐν αὑτῇ στρεφομένη, θείαν ἀρχὴν ἤρξατο ἀπαύστου καὶ ἔμφρονος βίου πρὸς τὸν ξύμπαντα χρόνον. καὶ τὸ μὲν δὴ σῶμα ὁρατὸν οὐρανοῦ γέγονεν, αὐτὴ δὲ ἀόρατος μέν, λογισμοῦ δὲ μετέχουσα καὶ ἁρμονίας ψυχὴ τῶν νοη- 37
τῶν ἀεί τε ὄντων, ὑπὸ τοῦ ἀρίστου ἀρίστη γενομένη τῶν 35
γεννηθέντων. ἅτε οὖν ἐκ τῆς ταὐτοῦ καὶ τῆς θατέρου φύσεως ἔκ τε οὐσίας τριῶν τούτων συγκραθεῖσα μοιρῶν, καὶ ἀνὰ λόγον μερισθεῖσα καὶ ξυνδεθεῖσα, αὐτή τε ἀνακυκλουμένη πρὸς αὑτήν, ὅταν οὐσίαν σκεδαστὴν ἔχοντός τινος ἐφάπτηται καὶ ὅταν ἀμέριστον, λέγει κινουμένη διὰ πάσης ἑαυτῆς, ὅτῳ τ' ἄν τι ταὐτὸν ᾖ καὶ ὅτου ἂν ἕτερον, πρὸς ὅ τί τε μάλιστα καὶ ὅπῃ καὶ ὅπως καὶ ὁπότε B
ξυμβαίνει κατὰ τὰ γιγνόμενά τε πρὸς ἕκαστον ἕκαστα εἶναι καὶ πάσχειν καὶ πρὸς τὰ κατὰ ταὐτὰ ἔχοντα ἀεί. λόγος δὲ ὁ κατὰ ταὐτὸν ἀληθὴς γιγνόμενος, περί τε θάτερον ὢν καὶ περὶ τὸ ταὐτόν, ἐν τῷ κινουμένῳ ὑφ' αὑτοῦ φερόμενος ἄνευ φθόγγου καὶ ἠχῆς, ὅταν μὲν περὶ τὸ αἰσθητὸν γίγνηται καὶ ὁ τοῦ θατέρου κύκλος ὀρθὸς ὢν εἰς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν διαγγείλῃ, δόξαι καὶ πίστεις γίγνονται βέβαιοι καὶ ἀληθεῖς· ὅταν δὲ αὖ περὶ τὸ λογι-

---

5. ὄντως a. — 7. τελέων καὶ ὅλων σωμάτων Heusdius. — 9. ἔξω τὸ a. — 10. ταύτῃ om. a. — 11. δὲ om. a. — 25. τῆς τοῦ ἑτέρου a. — 26. ταυτὰ a. — 27. αὐτὰ] αὖ τὰ a. — 39. ταυτὸ a. — 39. ξυνεπλήρωσε a. — 46. πρόσθε Fb.
4. καὶ δὴ καὶ τὸ Α, καὶ τὸ ο. — 5. ἀπηναλώκει a. — 8. αὐταῖς a. — 10. τῷ αὐτῷ ac. — 21. ἀλλήλοις τε καὶ οc. — 25. ξυνάγων a. — 27. διαπλεκεῖσα ΑΘb. — 33. τῆς post ἐκ om. a. — 35. ἀνάλογον a. — 45. ἰὼν ac, θέων Winckelmannus. — 46. αὐτὸ Dammannus, αὐτὰ Th. Hoffmannus (de diis Timaei Plat. Vratisl. 1840. p. 36).

C *στικὸν ᾖ καὶ ὁ τοῦ ταὐτοῦ κύκλος εὔτροχος ὢν αὐτὰ
μηνύσῃ, νοῦς ἐπιστήμη τε ἐξ ἀνάγκης ἀποτελεῖται. τούτω
δὲ ἐν ᾧ τῶν ὄντων ἐγγίγνεσθον, ἄν ποτέ τις αὐτὸ ἄλλο
πλὴν ψυχὴν εἴπῃ, πᾶν μᾶλλον ἢ τἀληθὲς ἐρεῖ.*

36 *Ὡς δὲ κινηθὲν αὐτὸ καὶ ζῶν ἐνενόησε τῶν ἀϊδίων
θεῶν γεγονὸς ἄγαλμα ὁ γεννήσας πατήρ, ἠγάσθη τε καὶ
εὐφρανθεὶς ἔτι δὴ μᾶλλον ὅμοιον πρὸς τὸ παράδειγμα*
D *ἐπενόησεν ἀπεργάσασθαι. καθάπερ οὖν αὐτὸ τυγχάνει
ζῶον ἀΐδιον ὄν, καὶ τόδε τὸ πᾶν οὕτως εἰς δύναμιν ἐπε-
χείρησε τοιοῦτον ἀποτελεῖν. ἡ μὲν οὖν τοῦ ζώου φύσις
ἐτύγχανεν οὖσα αἰώνιος. καὶ τοῦτο μὲν δὴ τῷ γεννητῷ
παντελῶς προσάπτειν οὐκ ἦν δυνατόν· εἰκὼ δ' ἐπινοεῖ
κινητόν τινα αἰῶνος ποιῆσαι, καὶ διακοσμῶν ἅμα οὐρα-
νὸν ποιεῖ μένοντος αἰῶνος ἐν ἑνὶ κατ' ἀριθμὸν ἰοῦσαν
αἰώνιον εἰκόνα, τοῦτον ὃν δὴ χρόνον ὠνομάκαμεν. ἡμέ-*
E *ρας γὰρ καὶ νύκτας καὶ μῆνας καὶ ἐνιαυτοὺς οὐκ ὄντας
πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι, τότε ἅμα ἐκείνῳ ξυνισταμένῳ τὴν
γένεσιν αὐτῶν μηχανᾶται. ταῦτα δὲ πάντα μέρη χρόνου,
καὶ τό τ' ἦν τό τ' ἔσται, χρόνου γεγονότα εἴδη, ἃ δὴ
φέροντες λανθάνομεν ἐπὶ τὴν ἀΐδιον οὐσίαν οὐκ ὀρθῶς.
λέγομεν γὰρ δὴ ὡς ἦν ἔστι τε καὶ ἔσται, τῇ δὲ τὸ ἔστι*
38 *μόνον κατὰ τὸν ἀληθῆ λόγον προσήκει, τὸ δὲ ἦν τό τ'
ἔσται περὶ τὴν ἐν χρόνῳ γένεσιν ἰοῦσαν πρέπει λέγεσθαι·
κινήσεις γάρ ἐστον, τὸ δὲ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχον ἀκινήτως*
37 *οὔτε πρεσβύτερον οὔτε νεώτερον προσήκει γίγνεσθαι διὰ
χρόνου οὐδὲ γενέσθαι ποτὲ οὐδὲ γεγονέναι νῦν οὐδ' εἰσ-
αὖθις ἔσεσθαι, τὸ παράπαν τε οὐδὲν ὅσα γένεσις τοῖς ἐν
αἰσθήσει φερομένοις προσῆψεν, ἀλλὰ χρόνου ταῦτα αἰῶνά
τε μιμουμένου καὶ κατ' ἀριθμὸν κυκλουμένου γέγονεν εἴδη.*
B *καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὰ τοιάδε, τό τε γεγονὸς εἶναι γε-
γονὸς καὶ τὸ γιγνόμενον εἶναι γιγνόμενον, ἔτι δὲ τὸ γενη-
σόμενον εἶναι γενησόμενον καὶ τὸ μὴ ὂν μὴ ὂν εἶναι, ὧν
οὐδὲν ἀκριβὲς λέγομεν. περὶ μὲν οὖν τούτων τάχ' ἂν οὐκ
εἴη καιρὸς πρέπων ἐν τῷ παρόντι διακριβολογεῖσθαι.*

*Χρόνος δ' οὖν μετ' οὐρανοῦ γέγονεν, ἵνα ἅμα γεννη-
θέντες ἅμα καὶ λυθῶσιν, ἄν ποτε λύσις τις αὐτῶν γίγνη-
ται, καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς διαιωνίας φύσεως, ἵν'
ὡς ὁμοιότατος αὐτῷ κατὰ δύναμιν ᾖ· τὸ μὲν γὰρ δὴ*
C *παράδειγμα πάντα αἰῶνά ἐστιν ὄν, ὁ δ' αὖ διὰ τέλους
τὸν ἅπαντα χρόνον γεγονώς τε καὶ ὢν καὶ ἐσόμενος. ἐξ
οὖν λόγου καὶ διανοίας θεοῦ τοιαύτης πρὸς χρόνου γένε-
σιν, ἵνα γεννηθῇ χρόνος, ἥλιος καὶ σελήνη καὶ πέντε
ἄλλα ἄστρα, ἐπίκλην ἔχοντα πλανητά, εἰς διορισμὸν καὶ
φυλακὴν ἀριθμῶν χρόνου γέγονε. σώματα δὲ αὐτῶν ἑκά-
στων ποιήσας ὁ θεὸς ἔθηκεν εἰς τὰς περιφορὰς ἃς ἡ
θατέρου περίοδος ᾔειν, ἑπτὰ οὔσας ὄντα ἑπτά, σελήνην* D
μὲν εἰς τὸν περὶ γῆν πρῶτον, ἥλιον δ' εἰς τὸν δεύτερον 38
*ὑπὲρ γῆς, ἑωσφόρον δὲ καὶ τὸν ἱερὸν Ἑρμοῦ λεγόμενον
εἰς τὸν τάχει μὲν ἰσόδρομον ἡλίῳ κύκλον ἰόντας, τὴν δ'
ἐναντίαν εἰληχότας αὐτῷ δύναμιν· ὅθεν καταλαμβάνουσί
τε καὶ καταλαμβάνονται κατὰ ταὐτὰ ὑπ' ἀλλήλων ἥλιός
τε καὶ ὁ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ ἑωσφόρος. τὰ δ' ἄλλα οἷ δὴ καὶ
δι' ἃς αἰτίας ἱδρύσατο, εἴ τις ἐπεξίοι πάσας, ὁ λόγος
πάρεργος ὢν πλέον ἂν ἔργον ὧν ἕνεκα λέγεται παράσχοι.* E
*ταῦτα μὲν οὖν ἴσως τάχ' ἂν κατὰ σχολὴν ὕστερον τῆς
ἀξίας τύχοι διηγήσεως. ἐπειδὴ δὲ οὖν εἰς τὴν ἑαυτῷ πρέ-
πουσαν ἕκαστον ἀφίκετο φορὰν τῶν ὅσα ἔδει ξυναπεργά-
ζεσθαι χρόνον, δεσμοῖς τε ἐμψύχοις σώματα δεθέντα ζῶα
ἐγεννήθη τό τε προσταχθὲν ἔμαθε, κατὰ δὴ τὴν θατέρου
φορὰν πλαγίαν οὖσαν διὰ τῆς ταὐτοῦ φορᾶς ἰούσης τε* **39**
*καὶ κρατουμένης, τὸ μὲν μείζονα αὐτῶν, τὸ δὲ ἐλάττω
κύκλον ἰόν, θᾶττον μὲν τὰ τὸν ἐλάττω, τὰ δὲ τὸν μείζω
βραδύτερον περιῄειν. τῇ δὴ ταὐτοῦ φορᾷ τὰ τάχιστα* 530
*περιιόντα ὑπὸ τῶν βραδύτερον ἰόντων ἐφαίνετο κατα-
λαμβάνοντα καταλαμβάνεσθαι. πάντας γὰρ τοὺς κύκλους
αὐτῶν στρέφουσα ἕλικα, διὰ τὸ διχῇ κατὰ τὰ ἐναντία*
ἅμα προϊέναι, τὸ βραδύτατα ἀπιὸν ἀφ' αὐτῆς οὔσης τα- B
χίστης ἐγγύτατα ἀπέφαινεν. ἵνα δὲ εἴη μέτρον ἐναργές τι 39
*πρὸς ἄλληλα βραδυτῆτι καὶ τάχει καὶ τὰ περὶ τὰς ὀκτὼ
φορὰς πορεύοιτο, φῶς ὁ θεὸς ἀνῆψεν ἐν τῇ πρὸς γῆν
δευτέρᾳ τῶν περιόδων, ὃ δὴ νῦν κεκλήκαμεν ἥλιον, ἵνα
ὅ τι μάλιστα εἰς ἅπαντα φαίνοι τὸν οὐρανὸν μετάσχοι τε
ἀριθμοῦ τὰ ζῶα, ὅσοις ἦν προσῆκον, μαθόντα παρὰ
τῆς ταὐτοῦ καὶ ὁμοίου περιφορᾶς. νὺξ μὲν οὖν ἡμέρα
τε γέγονεν οὕτω καὶ διὰ ταῦτα, ἡ τῆς μιᾶς καὶ φρονι-* C
*μωτάτης κυκλήσεως περίοδος· μεὶς δὲ ἐπειδὰν σελήνη πε-
ριελθοῦσα τὸν ἑαυτῆς κύκλον ἥλιον ἐπικαταλάβῃ, ἐνιαυ-
τὸς δὲ ὁπόταν ἥλιος τὸν ἑαυτοῦ περιέλθῃ κύκλον. τῶν δ'
ἄλλων τὰς περιόδους οὐκ ἐννενοηκότες ἄνθρωποι, πλὴν
ὀλίγοι τῶν πολλῶν, οὔτε ὀνομάζουσιν οὔτε πρὸς ἄλληλα
ξυμμετροῦνται σκοποῦντες ἀριθμοῖς, ὥστε ὡς ἔπος εἰπεῖν
οὐκ ἴσασι χρόνον ὄντα τὰς τούτων πλάνας, πλήθει μὲν* D
*ἀμηχάνῳ χρωμένας, πεποικιλμένας δὲ θαυμαστῶς. ἔστι
δ' ὅμως οὐδὲν ἧττον κατανοῆσαι δυνατὸν ὡς ὅ γε τέλεος
ἀριθμὸς χρόνου τὸν τέλεον ἐνιαυτὸν πληροῖ τότε, ὅταν
ἁπασῶν τῶν ὀκτὼ περιόδων τὰ πρὸς ἄλληλα ξυμπερανθέντα τάχη σχῇ κεφαλὴν τῷ τοῦ ταὐτοῦ καὶ ὁμοίως ἰόν-* 40
τος ἀναμετρηθέντα κύκλῳ. κατὰ ταῦτα δὴ καὶ τούτων

---

1. τοῦ om. a. — 5. κινηθέν τε αὐτὸ a. — ἐνόησε *AFsgo*. — 10. τοῦ om. a. — 12. εἰκόνα a. — ἐπινόει *Ao*. — 13. κινητὴν a. — 17. τότε] καὶ τότε a. — 18. μέρος a. — 19. γεγονότος a. — ἃ δὴ om. a. — 23. ἐν τῷ χρόνῳ a. — 25. διὰ χρόνου οὐδὲ γενέσθαι om. a. — 29. τε om. *Ab*. — 33. ἀκριβῶς a. — 36. γένηται a. — 37. διαιωνίας *Ao*: αἰωνίου a, αἰωνίας bc. — 40. ἐσόμενος ἐστὶ μόνος. ἐξ a. — 43. πλάνητες a, πλανῆται c.

ους

2. ᾔει a. — 4. τὸν *AΘFdo* et pr. *T*: τὸν *Y*, τοὺς abc. — 7. κατὰ] καὶ κατὰ a. — 8. καὶ ὁ Ἑωσφόρος a. — 15. ἐγενήθη a. — 16. φορᾶς] φύσεως a. — ἰοῦσάν τε καὶ κρατουμένην ac. — 17. μείζω cum Bekkero c. — 18. μείζονα ac. — 19. περιῄειν] περιιόντα a. — δὴ] δὲ a. — 22. ἑλίκη a. — 33. ἐπικαταλάβοι a. — 34. περιέλθοι a. — 44. ταυτὰ a. — καὶ om. a.

ἕνεκα ἐγεννήθη τῶν ἄστρων ὅσα δι' οὐρανοῦ πορευόμενα ἔσχε τροπάς, ἵνα τόδ' ὡς ὁμοιότατον ᾖ τῷ τελέῳ καὶ
E νοητῷ ζώῳ πρὸς τὴν τῆς διαιωνίας μίμησιν φύσεως.

Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἤδη μέχρι χρόνου γενέσεως ἀπείργαστο εἰς ὁμοιότητα ᾧπερ ἀπεικάζετο, τῷ δὲ μήπω τὰ πάντα ζῷα ἐντὸς αὐτοῦ γεγενημένα περιειληφέναι, ταύτῃ ἔτι εἶχεν ἀνομοίως. τοῦτο δὴ τὸ κατάλοιπον ἀπειργάζετο αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ παραδείγματος ἀποτυπούμενος φύσιν. ᾗπερ οὖν νοῦς ἐνούσας ἰδέας τῷ ὃ ἔστι ζῷον, οἷαί τε ἔνεισι καὶ ὅσαι, καθορᾷ, τοιαύτας καὶ τοσαύτας διενοήθη δεῖν καὶ τόδε σχεῖν. εἰσὶ δὴ τέτταρες, μία μὲν οὐ-
40 ράνιον θεῶν γένος, ἄλλη δὲ πτηνὸν καὶ ἀεροπόρον, τρίτη δὲ ἔνυδρον εἶδος, πεζὸν δὲ καὶ χερσαῖον τέταρτον. τοῦ μὲν οὖν θείου τὴν πλείστην ἰδέαν ἐκ πυρὸς ἀπηργάζετο, ὅπως ὅ τι λαμπρότατον ἰδεῖν τε κάλλιστον εἴη, τῷ δὲ παντὶ προσεικάζων εὔκυκλον ἐποίει, τίθησί τε εἰς τὴν τοῦ κρατίστου φρόνησιν ἐκείνῳ ξυνεπόμενον, νείμας περὶ
41 πάντα κύκλῳ τὸν οὐρανόν, κόσμον ἀληθινὸν αὐτῷ πεποικιλμένον εἶναι καθ' ὅλον. κινήσεις δὲ δύο προσῆψεν ἑκάστῳ, τὴν μὲν ἐν ταὐτῷ κατὰ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ
B τὰ αὐτὰ ἑαυτῷ διανοουμένῳ, τὴν δὲ εἰς τὸ πρόσθεν ὑπὸ τῆς ταὐτοῦ καὶ ὁμοίου περιφορᾶς κρατουμένῳ· τὰς δὲ πέντε κινήσεις ἀκίνητον καὶ ἑστός, ἵν' ὅ τι μάλιστα αὐτῶν ἕκαστον γένοιτο ὡς ἄριστον. ἐξ ἧς δὴ τῆς αἰτίας γέγονεν ὅσ' ἀπλανῆ τῶν ἄστρων ζῷα θεῖα ὄντα καὶ ἀΐδια καὶ κατὰ ταὐτὰ ἐν ταὐτῷ στρεφόμενα ἀεὶ μένει· τὰ δὲ τρεπόμενα καὶ πλάνην τοιαύτην ἴσχοντα, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐῤῥήθη, κατ' ἐκεῖνα γέγονε. γῆν δὲ τροφὸν μὲν ἡμετέραν, εἱλλομένην δὲ περὶ τὸν διὰ παντὸς πόλον τεταμένον φύ-
C λακα καὶ δημιουργὸν νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐμηχανήσατο, πρώτην καὶ πρεσβυτάτην θεῶν ὅσοι ἐντὸς οὐρανοῦ γεγόνασι. χορείας δὲ τούτων αὐτῶν καὶ παραβολὰς ἀλλήλων, καὶ περὶ τὰς τῶν κύκλων πρὸς ἑαυτοὺς ἐπανακυκλήσεις καὶ προσχωρήσεις, ἔν τε ταῖς ξυνάψεσιν ὁποῖοι τῶν θεῶν κατ' ἀλλήλους γιγνόμενοι καὶ ὅσοι καταντικρύ, μεθ' οὕστινάς τε ἐπίπροσθεν ἀλλήλοις ἡμῖν τε κατὰ χρόνους οὕστινας ἕκαστοι κατακαλύπτονται καὶ πάλιν ἀναφαινόμενοι
D φόβους καὶ σημεῖα τῶν μετὰ ταῦτα γενησομένων τοῖς
42 δυναμένοις λογίζεσθαι πέμπουσι, τὸ λέγειν ἄνευ διόψεως τούτων αὖ τῶν μιμημάτων μάταιος ἂν εἴη πόνος, ἀλλὰ ταῦτά τε ἱκανῶς ἡμῖν ταύτῃ καὶ τὰ περὶ θεῶν ὁρατῶν καὶ γεννητῶν εἰρημένα φύσεως ἐχέτω τέλος.

Περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν καὶ γνῶναι τὴν γένεσιν μεῖζον ἢ καθ' ἡμᾶς, πειστέον δὲ τοῖς εἰρηκόσιν ἔμπροσθεν, ἐκγόνοις μὲν θεῶν οὖσιν, ὡς ἔφασαν, σαφῶς δέ που τούς γε αὑτῶν προγόνους εἰδόσιν· ἀδύνατον οὖν θεῶν παισὶν ἀπιστεῖν, καίπερ ἄνευ τε εἰκότων καὶ ἀναγ- E
καίων ἀποδείξεων λέγουσιν, ἀλλ' ὡς οἰκεῖα φάσκουσιν ἀπαγγέλλειν ἑπομένους τῷ νόμῳ πιστευτέον. οὕτως οὖν κατ' ἐκείνους ἡμῖν ἡ γένεσις περὶ τούτων τῶν θεῶν ἐχέτω καὶ λεγέσθω. Γῆς τε καὶ Οὐρανοῦ παῖδες Ὠκεανός τε καὶ Τηθὺς ἐγενέσθην, τούτων δὲ Φόρκυς Κρόνος τε καὶ Ῥέα καὶ ὅσοι μετὰ τούτων, ἐκ δὲ Κρόνου καὶ Ῥέας Ζεὺς
Ἥρα τε καὶ πάντες ὅσους ἴσμεν ἀδελφοὺς λεγομένους 41
αὐτῶν, ἔτι τε τούτων ἄλλους ἐκγόνους.

Ἐπεὶ δ' οὖν πάντες ὅσοι τε περιπολοῦσι φανερῶς καὶ ὅσοι φαίνονται καθ' ὅσον ἂν ἐθέλωσι θεοὶ γένεσιν ἔσχον,
λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ τόδε τὸ πᾶν γεννήσας τάδε· Θεοὶ 43
θεῶν, ὧν ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων, ἃ δι' ἐμοῦ B
γενόμενα ἄλυτα ἐμοῦ γ' ἐθέλοντος. τὸ μὲν οὖν δὴ δεθὲν
πᾶν λυτόν, τό γε μὴν καλῶς ἁρμοσθὲν καὶ ἔχον εὖ λύειν B
ἐθέλειν κακοῦ. δι' ἃ καὶ ἐπείπερ γεγένησθε, ἀθάνατοι μὲν οὐκ ἐστὲ οὐδ' ἄλυτοι τὸ πάμπαν, οὔ τι μὲν δὴ λυθήσεσθέ γε οὐδὲ τεύξεσθε θανάτου μοίρας, τῆς ἐμῆς βουλήσεως μείζονος ἔτι δεσμοῦ καὶ κυριωτέρου λαχόντες ἐκείνων οἷς ὅτ' ἐγίγνεσθε ξυνεδεῖσθε. νῦν οὖν ὃ λέγω πρὸς ὑμᾶς ἐνδεικνύμενος, μάθετε. θνητὰ ἔτι γένη λοιπὰ τρί' ἀγέννητα. τούτων δὲ μὴ γενομένων οὐρανὸς ἀτελὴς ἔσται· τὰ γὰρ ἅπαντα ἐν αὑτῷ γένη ζῴων οὐχ ἕξει, δεῖ
δέ, εἰ μέλλει τέλειος ἱκανῶς εἶναι. δι' ἐμοῦ δὲ ταῦτα γε- C
νόμενα καὶ βίου μετασχόντα θεοῖς ἰσάζοιτ' ἄν. ἵν' οὖν 531
θνητά τε ᾖ τό τε πᾶν τόδε ὄντως ἅπαν ᾖ, τρέπεσθε κατὰ φύσιν ὑμεῖς ἐπὶ τὴν τῶν ζῴων δημιουργίαν, μιμούμενοι τὴν ἐμὴν δύναμιν περὶ τὴν ὑμετέραν γένεσιν. καὶ καθ' ὅσον μὲν αὐτῶν ἀθανάτοις ὁμώνυμον εἶναι προσήκει, θεῖον λεγόμενον ἡγεμονοῦν τ' ἐν αὐτοῖς τῶν ἀεὶ δίκῃ καὶ
ὑμῖν ἐθελόντων ἕπεσθαι, σπείρας καὶ ὑπαρξάμενος ἐγὼ 44
παραδώσω· τὸ δὲ λοιπὸν ὑμεῖς, ἀθανάτῳ θνητὸν προσ- D
υφαίνοντες, ἀπεργάζεσθε ζῷα καὶ γεννᾶτε τροφήν τε διδόντες αὐξάνετε καὶ φθίνοντα πάλιν δέχεσθε.

Ταῦτ' εἶπε, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸν πρότερον κρατῆρα, ἐν ᾧ τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν κεραννὺς ἔμισγε, τὰ τῶν πρόσθεν ὑπόλοιπα κατεχεῖτο μίσγων τρόπον μέν τινα τὸν αὐτόν, ἀκήρατα δ' οὐκέτι κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως, ἀλλὰ δεύτερα καὶ τρίτα. ξυστήσας δὲ τὸ πᾶν διεῖλε ψυχὰς ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις ἔνειμέ θ' ἑκάστην πρὸς ἕκαστον,
καὶ ἐμβιβάσας ὡς ἐς ὄχημα τὴν τοῦ παντὸς φύσιν ἔδειξε, E
νόμους τε τοὺς εἱμαρμένους εἶπεν αὐταῖς, ὅτι γένεσις

2. τελεωτάτῳ a. — 4. ἤδη] εἴδη a. — 9. ὃ] ᾧ a. — 11. δὴ ΑΘΤSΥ sxτοr: δὲ abc. — 14. ἀπειργάζετο ac. — 23. ἑστὼς a. — 25. ὄντα· καὶ διὰ ταυτὰ ἐν a. — 29. εἰλουμένην a. — περὶ] τὴν περὶ Ab. — 31. θεῶν ὅσοι - - γεγόνασι] σωμάτων ὅσα - - γέγονε a. — 33. περὶ τὰς] περιττὰς Stephanus, περιτροπὰς (addito καὶ ante πρὸς) Winckelmannus. — 43. δαιμονίων A.

2. γε om. a. — 4. φασκόντων Ao. — 6. γένεσις καὶ περὶ a. — 8. τούτων] ἐκ τούτων a. — Κρόνος τε] τε καὶ Κρόνος a. — 10. ἴσμεν A (teste Bastio): ἴσμεν πάντας abc. Fort. ἴσμεν πάντες. On. — 11. τε τοὺς τούτων a. — 12. δ' om. a. — περιπολοῦσι πόλον φανερῶς Winckelmannus. — 13. ἐθέλωσιν οἱ θεοὶ Ab. — 14. λέγει δὴ πρὸς c. — 16. γε θέλοντος a. — 24. τρία γεννητά a. — δὲ AFbo: οὖν abc. — 26. τέλειος a. — 28. τόδε om. a. — 30. τὴν ὑμῶν γένεσιν a. — 43. εἰς ac.

πρώτη μὲν ἔσοιτο τεταγμένη μία πᾶσιν, ἵνα μήτις ἐλαττοῖτο ὑπ᾽ αὐτοῦ, δέοι δὲ σπαρείσας αὐτὰς εἰς τὰ προσήκοντα ἑκάσταις ἕκαστα ὄργανα χρόνων φῦναι ζώων τὸ
42 θεοσεβέστατον, διπλῆς δὲ οὔσης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὸ κρεῖττον τοιοῦτον εἴη γένος, ὃ καὶ ἔπειτα κεκλήσοιτο ἀνήρ. ὁπότε δὴ σώμασιν ἐμφυτευθεῖεν ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ μὲν προσίοι, τὸ δ᾽ ἀπίοι τοῦ σώματος αὐτῶν, πρῶτον
45 μὲν αἴσθησιν ἀναγκαῖον εἴη μίαν πᾶσιν ἐκ βιαίων παθημάτων ξύμφυτον γίγνεσθαι, δεύτερον δὲ ἡδονῇ καὶ λύπῃ μεμιγμένον ἔρωτα, πρὸς δὲ τούτοις φόβον καὶ θυ-
B μὸν ὅσα τε ἑπόμενα αὐτοῖς καὶ ὁπόσα ἐναντίως πέφυκε διεστηκότα· ὧν εἰ μὲν κρατήσοιεν, δίκῃ βιώσοιντο, κρατηθέντες δὲ ἀδικίᾳ. καὶ ὁ μὲν εὖ τὸν προσήκοντα χρόνον βιούς, πάλιν εἰς τὴν τοῦ ξυννόμου πορευθεὶς οἴκησιν ἄστρου, βίον εὐδαίμονα καὶ συνήθη ἕξοι· σφαλεὶς δὲ τούτων εἰς γυναικὸς φύσιν ἐν τῇ δευτέρᾳ γενέσει μεταβαλοῖ· μὴ
C παυόμενός τε ἐν τούτοις ἔτι κακίας, τρόπον ὃν κακύνοιτο, κατὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς τοῦ τρόπου γενέσεως εἴς τινα τοιαύτην ἀεὶ μεταβαλοῖ θήρειον φύσιν, ἀλλάττων τε οὐ πρότερον πόνων λήξοι, πρὶν τῇ ταὐτοῦ καὶ ὁμοίου περιόδῳ τῇ ἐν αὐτῷ ξυνεπισπώμενος τὸν πολὺν ὄχλον καὶ ὕστερον προσφύντα ἐκ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος
D καὶ γῆς, θορυβώδη καὶ ἄλογον ὄντα λόγῳ κρατήσας εἰς τὸ τῆς πρώτης καὶ ἀρίστης ἀφίκοιτο εἶδος ἕξεως. Διαθεσμοθετήσας δὲ πάντα αὐτοῖς ταῦτα, ἵνα τῆς ἔπειτα εἴη κακίας ἑκάστων ἀναίτιος, ἔσπειρε τοὺς μὲν εἰς γῆν, τοὺς δ᾽ εἰς σελήνην, τοὺς δ᾽ εἰς τἆλλα ὅσα ὄργανα
46 χρόνου. τὸ δὲ μετὰ τὸν σπόρον τοῖς νέοις παρέδωκε θεοῖς σώματα πλάττειν θνητά, τό τε ἐπίλοιπον ὅσον ἔτι ἦν ψυχῆς ἀνθρωπίνης δέον προσγενέσθαι, τοῦτο καὶ πάνθ᾽
E ὅσα ἀκόλουθα ἐκείνοις ἀπεργασαμένους ἄρχειν, καὶ κατὰ δύναμιν ὅ τι κάλλιστα καὶ ἄριστα τὸ θνητὸν διακυβερνᾶν ζῷον, ὅ τι μὴ κακῶν αὐτὸ ἑαυτῷ γίγνοιτο αἴτιον.

Καὶ ὁ μὲν δὴ ἅπαντα ταῦτα διατάξας ἔμενεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ κατὰ τρόπον ἤθει· μένοντος δὲ νοήσαντες οἱ παῖδες τὴν τοῦ πατρὸς διάταξιν ἐπείθοντο αὐτῇ, καὶ λαβόντες ἀθάνατον ἀρχὴν θνητοῦ ζῴου, μιμούμενοι τὸν σφέτερον δημιουργόν, πυρὸς καὶ γῆς ὕδατός τε καὶ ἀέρος ἀπὸ τοῦ
43 κόσμου δανειζόμενοι μόρια ὡς ἀποδοθησόμενα πάλιν, εἰς ταὐτὸν τὰ λαμβανόμενα ξυνεκόλλων, οὐ τοῖς ἀλύτοις οἷς αὐτοὶ ξυνείχοντο δεσμοῖς, ἀλλὰ διὰ σμικρότητα ἀοράτοις, πυκνοῖς γόμφοις ξυντήκοντες, ἓν ἐξ ἁπάντων ἀπεργαζόμενοι σῶμα ἕκαστον, τὰς τῆς ἀθανάτου ψυχῆς περιόδους ἐνέδουν εἰς ἐπίρρυτον σῶμα καὶ ἀπόρρυτον. αἱ δὲ εἰς ποταμὸν ἐνδεθεῖσαι πολὺν οὔτ᾽ ἐκράτουν οὔτ᾽ ἐκρατοῦντο,
βίᾳ δ᾽ ἐφέροντο καὶ ἔφερον, ὥστε τὸ μὲν ὅλον κινεῖσθαι B
ζῷον, ἀτάκτως μὴν ὅπῃ τύχοι προϊέναι καὶ ἀλόγως, τὰς 47
ἓξ ἁπάσας κινήσεις ἔχον· εἴς τε γὰρ τὸ πρόσθε καὶ ὄπισθεν καὶ πάλιν εἰς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ κάτω τε καὶ ἄνω καὶ πάντῃ κατὰ τοὺς ἓξ τόπους πλανώμενα προῄειν. πολλοῦ γὰρ ὄντος τοῦ κατακλύζοντος καὶ ἀπορρέοντος κύματος, ὃ τὴν τροφὴν παρεῖχεν, ἔτι μείζω θόρυβον
ἀπειργάζετο τὰ τῶν προσπιπτόντων παθήματα ἑκάστοις, C
ὅτε πυρὶ προσκρούσειε τὸ σῶμά τινος ἔξωθεν ἀλλοτρίῳ περιτυχὸν ἢ καὶ στερεῷ γῆς ὑγροῖς τε ὀλισθήμασιν ὑδάτων, εἴτε ζάλῃ πνευμάτων ὑπ᾽ ἀέρος φερομένων καταληφθείη, καὶ ὑπὸ πάντων τούτων διὰ τοῦ σώματος αἱ κινήσεις ἐπὶ τὴν ψυχὴν φερόμεναι προσπίπτοιεν· αἳ δὴ καὶ ἔπειτα διὰ ταῦτα ἐκλήθησάν τε καὶ νῦν ἔτι αἰσθήσεις ξυνάπασαι κέκληνται. καὶ δὴ καὶ τότε ἐν τῷ παρόντι πλείστην καὶ μεγίστην παρεχόμεναι κίνησιν, μετὰ τοῦ ῥέ-
οντος ἐνδελεχῶς ὀχετοῦ κινοῦσαι καὶ σφοδρῶς σείουσαι D
τὰς τῆς ψυχῆς περιόδους, τὴν μὲν ταὐτοῦ παντάπασιν
ἐπέδησαν ἐναντία αὐτῇ ῥέουσαι, καὶ ἐπέσχον ἄρχουσαν 532
καὶ ἰοῦσαν, τὴν δ᾽ αὖ θατέρου διέσεισαν, ὥστε τὰς τοῦ διπλασίου καὶ τριπλασίου τρεῖς ἑκατέρας ἀποστάσεις καὶ τὰς τῶν ἡμιολίων καὶ ἐπιτρίτων καὶ ἐπογδόων μεσότητας καὶ ξυνδέσεις, ἐπειδὴ παντελῶς λυταὶ οὐκ ἦσαν πλὴν ὑπὸ
τοῦ ξυνδήσαντος, πάσας μὲν στρέψαι στροφάς, πάσας δὲ 48
κλάσεις καὶ διαφορὰς τῶν κύκλων ἐμποιεῖν, ὁσαχῇπερ E
ἦν δυνατόν, ὥστε μετ᾽ ἀλλήλων μόγις ξυνεχομένας φέρεσθαι μέν, ἀλόγως δὲ φέρεσθαι, τοτὲ μὲν ἀντίας, ἄλλοτε δὲ πλαγίας, τοτὲ δ᾽ ὑπτίας, οἷον ὅταν τις ὕπτιος ἐρείσας τὴν κεφαλὴν μὲν ἐπὶ γῆς, τοὺς δὲ πόδας ἄνω προσβαλὼν ἔχῃ πρός τινι, τότε ἐν τούτῳ τῷ πάθει τοῦ τε πάσχοντος καὶ τῶν ὁρώντων τά τε δεξιὰ ἀριστερὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ δεξιὰ ἑκατέροις τὰ ἑκατέρων φαντάζεται. ταὐτὸν δὴ τοῦτο καὶ τοιαῦτα ἕτερα αἱ περιφοραὶ πάσχουσαι σφοδρῶς,
ὅταν γέ τῳ τῶν ἔξωθεν τοῦ ταὐτοῦ γένους ἢ τοῦ θατέρου 44
περιτύχωσι, τότε ταὐτόν τῳ καὶ θάτερόν του τἀναντία τῶν ἀληθῶν προσαγορεύουσαι ψευδεῖς καὶ ἀνόητοι γεγόνασιν, οὐδεμία τε ἐν αὐταῖς τότε περίοδος ἄρχουσα οὐδ᾽ ἡγεμών ἐστιν· αἷς δ᾽ ἂν ἔξωθεν αἰσθήσεις τινὲς φερόμεναι καὶ προσπεσοῦσαι ξυνεπισπάσωνται καὶ τὸ τῆς ψυχῆς

---

3. χρόνου b. — ζῷον a. — 6. εἴη γένος τοιοῦτον a. — 8. ἐκ] ἐκεῖ a. — 12. διεστῶτα a. — κρατήσοιεν Aqb: κρατήσαιεν (in αι corr.) Σ, κρατήσειεν ΘΞTFSYsxegor, κρατήσειαν abc. — δίκῃ Ab: ἐν δίκῃ abc. — 13. χρόνον βιούς Ab: βιοὺς χρόνον abc. — 15. καὶ συνήθη om. a. — 16. μεταβάλλοι. χιλιοστῷ δὲ ἔτει ἀμφότεραι ἀφικνούμεναι ἐπὶ κλήρωσιν καὶ αἵρεσιν τοῦ δευτέρου βίου, αἱροῦνται ὃν ἂν ἐθέλῃ βίον ἑκάστη· ἔνθα καὶ εἰς θηρίου βίον ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀφικνεῖται. μὴ a. — 17. παυόμενός τε Abo: παυόμενος δὲ abc. — 19. μεταβαλεῖ θηρίου a. — 20. λήξει a. — 21. ξυνεπισπόμενος c. — 24. τῆς] τοῖς a. — 26. γῆν] Ἥλιον a. — 27. τὰ ἄλλα ac. — 29. ἔτι ἦν] ἐστὶ a. — 31. ἀπεργασαμένοις a. — 34. ταῦτα πάντα a. — 36. διάταξιν Ab: τάξιν abc. Cf. [illegible] B. — 40. ταυτὸ λαμβανόμενα a.

5. τύχῃ a. — 6. πρόσθεν ac. — 8. τρόπους cum Stephano Flor. x. — προήει a. — 14. φερομένου A et corr. Σ. — 26. λυταὶ] αὗται a. — πλὴν] καὶ πρὶν a. — 30. μὲν ἐναντίας a. — ἄλλοτε] τοτὲ ab. — 31. δ᾽ om. a. — 32. προσβαλὼν ἄνω a. — 35. ταυτό a. — 42. αἷς δ᾽ ἂν AΘFo: ἂν δ᾽ αὖ abc.

ἄπαν κύτος, τόθ' αὗται κρατούμεναι κρατεῖν δοκοῦσι. καὶ
διὰ δὴ ταῦτα πάντα τὰ παθήματα νῦν κατ' ἀρχάς τε ἄνους
B ψυχὴ γίγνεται τὸ πρῶτον, ὅταν εἰς σῶμα ἐνδεθῇ θνητόν·
49 ὅταν δὲ τὸ τῆς αὔξης καὶ τροφῆς ἔλαττον ἐπίῃ ῥεῦμα,
πάλιν δὲ αἱ περίοδοι λαμβανόμεναι γαλήνης τὴν ἑαυτῶν
ὁδὸν ἴωσι καὶ καθιστῶνται μᾶλλον ἐπιόντος τοῦ χρόνου,
τότε ἤδη πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ἰόντων σχῆμα ἑκάστων τῶν
κύκλων αἱ περιφοραὶ κατευθυνόμεναι, τό τε θάτερον καὶ
τὸ ταὐτὸν προσαγορεύουσαι κατ' ὀρθόν, ἔμφρονα τὸν
ἔχοντα αὐτὰς γιγνόμενον ἀποτελοῦσιν. ἂν μὲν οὖν δὴ
C καὶ ξυνεπιλαμβάνηταί τις ὀρθὴ τροφὴ παιδεύσεως, ὁλό-
κληρος ὑγιής τε παντελῶς, τὴν μεγίστην ἀποφυγὼν νόσον,
γίγνεται· καταμελήσας δέ, χωλὴν τοῦ βίου διαπορευθεὶς
ζωήν, ἀτελὴς καὶ ἀνόητος εἰς Ἅιδου πάλιν ἔρχεται. ταῦτα
μὲν οὖν ὕστερά ποτε γίγνεται· περὶ δὲ τῶν νῦν προτε-
θέντων δεῖ διελθεῖν ἀκριβέστερον. τὰ δὲ πρὸ τούτων,
περὶ σωμάτων κατὰ μέρη τῆς γενέσεως καὶ περὶ ψυχῆς,
δι' ἅς τε αἰτίας καὶ προνοίας γέγονε θεῶν, τοῦ μάλιστα
D εἰκότος ἀντεχομένοις, οὕτω καὶ κατὰ ταῦτα πορευομένοις
διεξιτέον.

Τὰς μὲν δὴ θείας περιόδους δύο οὔσας, τὸ τοῦ παν-
τὸς σχῆμα ἀπομιμησάμενοι περιφερὲς ὄν, εἰς σφαιροειδὲς
σῶμα ἐνέδησαν, τοῦτο ὃ νῦν κεφαλὴν ἐπονομάζομεν, ὃ
θειότατόν τ' ἐστὶ καὶ τῶν ἐν ἡμῖν πάντων δεσποτοῦν.
50 ᾧ καὶ πᾶν τὸ σῶμα παρέδοσαν ὑπηρεσίαν αὐτῷ ξυνα-
θροίσαντες θεοί, κατανοήσαντες ὅτι πασῶν ὅσαι κινήσεις
ἔσοιντο μετέχοι· ἵν' οὖν μὴ κυλινδούμενον ἐπὶ γῆς ὕψη
E τε καὶ βάθη παντοδαπὰ ἐχούσης ἀποροῖ τὰ μὲν ὑπερβαί-
νειν, ἔνθεν δὲ ἐκβαίνειν, ὄχημ' αὐτῷ τοῦτο καὶ εὐπορίαν
ἔδοσαν. ὅθεν δὴ μῆκος τὸ σῶμα ἔσχεν, ἐκτατά τε κῶλα
καὶ καμπτὰ ἔφυσε τέτταρα θεοῦ μηχανησαμένου πορεία,
οἷς ἀντιλαμβανόμενον καὶ ἀπερειδόμενον διὰ πάντων τό-
45 πων πορεύεσθαι δυνατὸν γέγονε τὴν τοῦ θειοτάτου καὶ
ἱερωτάτου φέρον οἴκησιν ἐπάνωθεν ἡμῶν. σκέλη μὲν οὖν
χεῖρές τε ταύτῃ καὶ διὰ ταῦτα προσέφυ πᾶσι· τοῦ δ' ὄπι-
σθεν τὸ πρόσθεν τιμιώτερον καὶ ἀρχικώτερον νομίζοντες
θεοὶ ταύτῃ τὸ πολὺ τῆς πορείας ἡμῖν ἔδοσαν. ἔδει δὴ
διωρισμένον ἔχειν καὶ ἀνόμοιον τοῦ σώματος τὸ πρόσθεν
ἄνθρωπον. διὸ πρῶτον μὲν περὶ τὸ τῆς κεφαλῆς κύτος,
ὑποθέντες αὐτόσε τὸ πρόσωπον, ὄργανα ἐνέδησαν τούτῳ
B πάσῃ τῇ τῆς ψυχῆς προνοίᾳ, καὶ διετάξαντο μετέχον ἡγε-
μονίας τοῦτ' εἶναι τὸ κατὰ φύσιν πρόσθεν. τῶν δὲ ὀρ-
γάνων πρῶτον μὲν φωσφόρα ξυνετεκτήναντο ὄμματα,
τοιᾷδε ἐνδήσαντες αἰτίᾳ. τοῦ πυρὸς ὅσον τὸ μὲν κάειν 51
οὐκ ἔσχε, τὸ δὲ παρέχειν φῶς ἥμερον, οἰκεῖον ἑκάστης
ἡμέρας, σῶμα ἐμηχανήσαντο γίγνεσθαι. τὸ γὰρ ἐντὸς ἡμῶν
ἀδελφὸν ὂν τούτου πῦρ εἰλικρινὲς ἐποίησαν διὰ τῶν ὀμ-
μάτων ῥεῖν λεῖον καὶ πυκνὸν ὅλον μέν, μάλιστα δὲ τὸ
μέσον ξυμπιλήσαντες τῶν ὀμμάτων, ὥστε τὸ μὲν ἄλλο C
ὅσον παχύτερον στέγειν πᾶν, τὸ τοιοῦτον δὲ μόνον αὐτὸ
καθαρὸν διηθεῖν. ὅταν οὖν μεθημερινὸν ᾖ φῶς περὶ τὸ
τῆς ὄψεως ῥεῦμα, τότ' ἐκπῖπτον ὅμοιον πρὸς ὅμοιον,
ξυμπαγὲς γενόμενον, ἓν σῶμα οἰκειωθὲν ξυνέστη κατὰ
τὴν τῶν ὀμμάτων εὐθυωρίαν, ὅπῃπερ ἂν ἀντερείδῃ τὸ
προσπῖπτον ἔνδοθεν πρὸς ὃ τῶν ἔξω ξυνέπεσεν. ὁμοιοπα-
θὲς δὴ δι' ὁμοιότητα πᾶν γενόμενον, ὅτου τε ἂν αὐτό
ποτε ἐφάπτηται καὶ ὃ ἂν ἄλλο ἐκείνου, τούτων τὰς κινή- D
σεις διαδιδὸν εἰς ἅπαν τὸ σῶμα μέχρι τῆς ψυχῆς αἴσθη-
σιν παρέσχετο ταύτην, ᾗ δὴ ὁρᾶν φαμέν. ἀπελθόντος
δὲ εἰς νύκτα τοῦ ξυγγενοῦς πυρὸς ἀποτέτμηται· πρὸς γὰρ
ἀνόμοιον ἐξιὸν ἀλλοιοῦταί τε αὐτὸ καὶ κατασβέννυται,
ξυμφυὲς οὐκέτι τῷ πλησίον ἀέρι γιγνόμενον, ἅτε πῦρ
οὐκ ἔχοντι. παύεταί τε οὖν ὁρῶν, ἔτι τε ἐπαγωγὸν ὕπνου
γίγνεται· σωτηρίαν γὰρ ἣν οἱ θεοὶ τῆς ὄψεως ἐμηχα-
νήσαντο, τὴν τῶν βλεφάρων φύσιν, ὅταν ταῦτα ξυμ- 52
μύσῃ, καθείργνυσι τὴν τοῦ πυρὸς ἐντὸς δύναμιν, ἡ δὲ E
διαχεῖ τε καὶ ὁμαλύνει τὰς ἐντὸς κινήσεις, ὁμαλυνθεισῶν
δὲ ἡσυχία γίγνεται, γενομένης δὲ πολλῆς μὲν ἡσυχίας βρα-
χυόνειρος ὕπνος ἐμπίπτει, καταλειφθεισῶν δέ τινων κινή-
σεων μειζόνων, οἷαι καὶ ἐν οἵοις ἂν τόποις λείπωνται,
τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα παρέσχοντο ἀφομοιωθέντα ἐντὸς 46
ἔξω τε ἐγερθεῖσιν ἀπομνημονευόμενα φαντάσματα. τὸ δὲ 533
περὶ τὴν τῶν κατόπτρων εἰδωλοποιίαν, καὶ πάντα ὅσα
ἐμφανῆ καὶ λεῖα, κατιδεῖν οὐδὲν ἔτι χαλεπόν· ἐκ γὰρ τῆς
ἐντὸς ἐκτός τε τοῦ πυρὸς ἑκατέρου κοινωνίας ἀλλήλοις,
ἑνός τε αὖ περὶ τὴν λειότητα ἑκάστοτε γενομένου καὶ πολ-
λαχῇ μεταρρυθμισθέντος, πάντα τα τοιαῦτα ἐξ ἀνάγκης B
ἐμφαίνεται, τοῦ περὶ τὸ πρόσωπον πυρὸς τῷ περὶ τὴν
ὄψιν πυρὶ περὶ τὸ λεῖον καὶ λαμπρὸν ξυμπαγοῦς γιγνο-
μένου. δεξιὰ δὲ φαντάζεται τὰ ἀριστερά, ὅτι τοῖς ἐναν-
τίοις μέρεσι τῆς ὄψεως περὶ τἀναντία μέρη γίγνεται ἐπα-
φὴ παρὰ τὸ καθεστὸς ἔθος τῆς προσβολῆς· δεξιὰ δὲ τὰ
δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ ἀριστερὰ τοὐναντίον, ὅταν μετα-
πέσῃ ξυμπηγνύμενον ᾧ ξυμπήγνυται φῶς· τοῦτο δέ, ὅταν 53
ἡ τῶν κατόπτρων λειότης, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὕψη λαβοῦσα, C
τὸ δεξιὸν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἀπώσῃ τῆς ὄψεως καὶ

---

2. διὰ πάντα ταῦτα τὰ πάθη a. — τε om. a. — 3. ὅταν σώματι ἐνδεθῇ θνητῷ a. — 6. αὐτῶν a. — 9. ταυτὸ a.
η
— 14. ἀνόητος Fbo et corr. A: ἀνόνητος abc. — 16. δε A, δὴ b. — 21. δὴ] οὖν a. — 23. ὃ δὴ νῦν a. —
· ο
23. σχῆμα A. — 31. καμπὰ a. — τέσσαρα a. — πορείαν a. — 35. πᾶσι προσέφυ a. — 38. τὸ πρόσθεν τοῦ σώματος a. — 41. μετέχον ΑΘΣΤFxεg et pr. Ξ: μέτοχον abc.

2. καίειν a. — 7. τοιοῦτο a. — 8. μεσημερινὸν a. — 12. τῶν] τὸ a. — ἔξωθεν c cum Flor. x. — 14. τούτῳ a. — 20. τε] δὲ a. — ὕπνου γίγνεται A: γίγνεται ὕπνου abc. — 21. θεοὶ ἕνεκα τῆς a. — 23. ἔνδον a. — 24. δια-χεῖται, καὶ a. — 28. παρέσχετο a. — 32. ἐκτὸς ἐντός a. — 34. μεταρρυθμηθέντος a. — 36. ξυμπαγεῖ γιγνομένῳ a. — 38. τὰ ἐναντία a. — 39. καθεστὼς a.

θάτερον ἐπὶ θάτερον. κατὰ δὲ τὸ μῆκος στραφὲν τοῦ
προσώπου ταὐτὸν τοῦτο ὕπτιον ἐποίησε πᾶν φαίνεσθαι,
τὸ κάτω πρὸς τὸ ἄνω τῆς αὐγῆς τό τ' ἄνω πρὸς τὸ
κάτω πάλιν ἀπῶσαν. ταῦτ' οὖν πάντ' ἔστι τῶν ξυναιτίων,
οἷς θεὸς ὑπηρετοῦσι χρῆται τὴν τοῦ ἀρίστου κατὰ τὸ δυ-
νατὸν ἰδέαν ἀποτελῶν· δοξάζεται δὲ ὑπὸ τῶν πλείστων
D οὐ ξυναίτια ἀλλ' αἴτια εἶναι τῶν πάντων, ψύχοντα καὶ
θερμαίνοντα πηγνύντα τε καὶ διαχέοντα καὶ ὅσα τοιαῦτα
ἀπεργαζόμενα. λόγον δὲ οὐδένα οὐδὲ νοῦν εἰς οὐδὲν δυ-
νατὰ ἔχειν ἐστί. τῶν γὰρ ὄντων ᾧ νοῦν μόνῳ κτᾶσθαι
προσήκει, λεκτέον ψυχήν· τοῦτο δὲ ἀόρατον, πῦρ δὲ καὶ
ὕδωρ καὶ γῆ καὶ ἀὴρ σώματα πάντα ὁρατὰ γέγονε. τὸν
δὲ νοῦ καὶ ἐπιστήμης ἐραστὴν ἀνάγκη τὰς τῆς ἔμφρονος
φύσεως αἰτίας πρώτας μεταδιώκειν, ὅσαι δὲ ὑπ' ἄλλων
E μὲν κινουμένων, ἕτερα δ' ἐξ ἀνάγκης κινούντων γίγνονται,
δευτέρας. ποιητέον δὴ κατὰ ταῦτα καὶ ἡμῖν· λεκτέα μὲν
ἀμφότερα τὰ τῶν αἰτιῶν γένη, χωρὶς δὲ ὅσαι μετὰ νοῦ
54 καλῶν καὶ ἀγαθῶν δημιουργοὶ καὶ ὅσαι μονωθεῖσαι φρο-
νήσεως τὸ τυχὸν ἄτακτον ἑκάστοτε ἐξεργάζονται. τὰ μὲν
οὖν τῶν ὀμμάτων ξυμμεταίτια πρὸς τὸ σχεῖν τὴν δύνα-
μιν ἣν νῦν εἴληχεν εἰρήσθω· τὸ δὲ μέγιστον αὐτῶν εἰς
47 ὠφέλειαν ἔργον, δι' ὃ θεὸς αὔθ' ἡμῖν δεδώρηται, μετὰ
τοῦτο ῥητέον. ὄψις δὴ κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον αἰτία τῆς
μεγίστης ὠφελείας γέγονεν ἡμῖν, ὅτι τῶν νῦν λόγων περὶ
τοῦ παντὸς λεγομένων οὐδεὶς ἄν ποτε ἐῤῥήθη μήτε ἄστρα
μήτε ἥλιον μήτ' οὐρανὸν ἰδόντων. νῦν δ' ἡμέρα τε καὶ
νὺξ ὀφθεῖσαι μῆνές τε καὶ ἐνιαυτῶν περίοδοι μεμηχάνην-
ται μὲν ἀριθμόν, χρόνου δὲ ἔννοιαν περί τε τῆς τοῦ παν-
τὸς φύσεως ζήτησιν ἔδοσαν· ἐξ ὧν ἐπορισάμεθα φιλοσο-
B φίας γένος, οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτ' ἦλθεν οὔθ' ἥξει ποτὲ
τῷ θνητῷ γένει δωρηθὲν ἐκ θεῶν. λέγω δὴ τοῦτο ὀμμά-
των μέγιστον ἀγαθόν· τἆλλα δέ, ὅσα ἐλάττω, τί ἂν
ὑμνοῖμεν; ὧν ὁ μὴ φιλόσοφος τυφλωθεὶς ὀδυρόμενος ἂν
θρηνοῖ μάτην. ἀλλὰ τοῦτο λεγέσθω παρ' ἡμῶν, αὕτη ἐπὶ
ταῦτα αἰτία, θεὸν ἡμῖν ἀνευρεῖν δωρήσασθαί τε ὄψιν,
ἵνα τὰς ἐν οὐρανῷ κατιδόντες τοῦ νοῦ περιόδους χρη-
σαίμεθα ἐπὶ τὰς περιφορὰς τὰς τῆς παρ' ἡμῖν διανοή-
55 σεως, ξυγγενεῖς ἐκείναις οὔσας, ἀταράκτοις τεταραγμένας,
C ἐκμαθόντες δὲ καὶ λογισμῶν κατὰ φύσιν ὀρθότητος μετα-
σχόντες, μιμούμενοι τὰς τοῦ θεοῦ πάντως ἀπλανεῖς οὔσας
τὰς ἐν ἡμῖν πεπλανημένας καταστησαίμεθα. Φωνῆς τε
δὴ καὶ ἀκοῆς πέρι πάλιν ὁ αὐτὸς λόγος, ἐπὶ ταὐτὰ τῶν
αὐτῶν ἕνεκα παρὰ θεῶν δεδωρῆσθαι. λόγος τε γὰρ ἐπ'
αὐτὰ ταῦτα τέτακται, μεγίστην ξυμβαλλόμενος εἰς αὐτὰ
μοῖραν, ὅσον τ' αὖ μουσικῆς φωνῆς χρήσιμον, πρὸς ἀκοὴν
ἕνεκα ἁρμονίας ἐστὶ δοθέν· ἡ δὲ ἁρμονία, ξυγγενεῖς ἔχουσα D
φορὰς ταῖς ἐν ἡμῖν τῆς ψυχῆς περιόδοις, τῷ μετὰ νοῦ
προσχρωμένῳ Μούσαις οὐκ ἐφ' ἡδονὴν ἄλογον, καθάπερ
νῦν, εἶναι δοκεῖ χρήσιμος, ἀλλ' ἐπὶ τὴν γεγονυῖαν ἐν ἡμῖν
ἀνάρμοστον ψυχῆς περίοδον εἰς κατακόσμησιν καὶ συμ-
φωνίαν ἑαυτῇ ξύμμαχος ὑπὸ Μουσῶν δέδοται· καὶ ῥυθ-
μὸς αὖ διὰ τὴν ἄμετρον ἐν ἡμῖν καὶ χαρίτων ἐπιδεᾶ
γιγνομένην ἐν τοῖς πλείστοις ἕξιν ἐπίκουρος ἐπὶ ταὐτὰ E
ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐδόθη.

Τὰ μὲν οὖν παρεληλυθότα τῶν εἰρημένων, πλὴν βρα-
χέων, ἐπιδέδεικται τὰ διὰ νοῦ δεδημιουργημένα· δεῖ δὲ
καὶ τὰ δι' ἀνάγκης γιγνόμενα τῷ λόγῳ παραθέσθαι. με- 56
μιγμένη γὰρ οὖν ἡ τοῦδε τοῦ κόσμου γένεσις ἐξ ἀνάγκης 48
τε καὶ νοῦ συστάσεως ἐγεννήθη· νοῦ δὲ ἀνάγκης ἄρχον-
τος τῷ πείθειν αὐτὴν τῶν γιγνομένων τὰ πλεῖστα ἐπὶ
τὸ βέλτιστον ἄγειν, ταύτῃ κατὰ ταῦτά τε δι' ἀνάγκης
ἡττωμένης ὑπὸ πειθοῦς ἔμφρονος οὕτω κατ' ἀρχὰς ξυνί-
στατο τόδε τὸ πᾶν. εἴ τις οὖν ᾗ γέγονε, κατὰ ταῦτα ὄν-
τως ἐρεῖ, μικτέον καὶ τὸ τῆς πλανωμένης εἶδος αἰτίας,
ᾗ φέρειν πέφυκεν. ὧδε οὖν πάλιν ἀναχωρητέον, καὶ λα-
βοῦσιν αὐτῶν τούτων προσήκουσαν ἑτέραν ἀρχὴν αὖθις B
αὖ, καθάπερ περὶ τῶν τότε, νῦν οὕτω περὶ τούτων πάλιν
ἀρκτέον ἀπ' ἀρχῆς. τὴν δὴ πρὸ τῆς οὐρανοῦ γενέσεως
πυρὸς ὕδατός τε καὶ ἀέρος καὶ γῆς φύσιν θεατέον αὐτὴν
καὶ τὰ πρὸ τούτου πάθη. νῦν γὰρ οὐδείς πω γένεσιν αὐ-
τῶν μεμήνυκεν, ἀλλ' ὡς εἰδόσι πῦρ ὅ τί ποτέ ἐστι καὶ ἕκα-
στον αὐτῶν λέγομεν ἀρχὰς αὐτὰ τιθέμενοι στοιχεῖα τοῦ
παντός, προσῆκον αὐτοῖς οὐδ' ὡς ἐν συλλαβῆς εἴδεσι μό-
νον εἰκότως ὑπὸ τοῦ καὶ βραχὺ φρονοῦντος ἀπεικασθῆ- C
ναι. νῦν δὲ οὖν τό γε παρ' ἡμῶν ὧδε ἐχέτω· τὴν μὲν 534
περὶ ἁπάντων εἴτε ἀρχὴν εἴτε ἀρχὰς εἴτε ὅπῃ δοκεῖ τού-
των πέρι, τὸ νῦν οὐ ῥητέον, δι' ἄλλο μὲν οὐδέν, διὰ
δὲ τὸ χαλεπὸν εἶναι κατὰ τὸν παρόντα τρόπον τῆς διεξ- 57
όδου δηλῶσαι τὰ δοκοῦντα. μήτ' οὖν ὑμεῖς οἴεσθε δεῖν
ἐμὲ λέγειν, οὔτ' αὐτὸς αὖ πείθειν ἐμαυτὸν εἴην ἂν δυνα-
τὸς ὡς ὀρθῶς ἐγχειροῖμ' ἂν τοσοῦτον ἐπιβαλλόμενος ἔρ-
γον. τὸ δὲ κατ' ἀρχὰς ῥηθὲν διαφυλάττων, τὴν τῶν εἰ- D
κότων λόγων δύναμιν, πειράσομαι μηδενὸς ἧττον εἰκότα,
μᾶλλον δὲ καὶ ἔμπροσθεν ἀπ' ἀρχῆς περὶ ἑκάστων καὶ
ξυμπάντων λέγειν. θεὸν δὴ καὶ νῦν ἐπ' ἀρχῇ τῶν λεγο-
μένων σωτῆρα ἐξ ἀτόπου καὶ ἀήθους διηγήσεως πρὸς τὸ
τῶν εἰκότων δόγμα διασώζειν ἡμᾶς ἐπικαλεσάμενοι πάλιν E
ἀρχώμεθα λέγειν.

Ἡ δ' οὖν αὖθις ἀρχὴ περὶ τοῦ παντὸς ἔστω μειζόνως
τῆς πρόσθεν διῃρημένη. τότε μὲν γὰρ δύο εἴδη διειλό-

---

12. ἀὴρ καὶ γῆ a. — 14. ἀλλήλων A. — 15. μὲν om. Ao. — 16. δευτέρας ποιητέον. καὶ δὴ a. — ἡμῖν λεκτέα a. — 17. αἰτίων a. — 20. ἔχειν a. — 22. αὐθ' a. — 34. τούτου Ab. — αὕτη ἐπὶ ταῦτα αἰτία Abb: αὖ τὴν ἐπὶ ταύτη αἰτίαν Ssr, αὖ τῇ ἐπὶ ταύτῃ αἰτίᾳ ΘTFYxeg et pr. Σ, αὐτὴν ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτίᾳ o, αὖ τῇ ἐπὶ ταῦτα αἰτίᾳ q et corr. Σ, αὖ τὰ ἐπὶ ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ Ξ, αὐτὰ ἐπὶ ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ a, αὐτῇ ἐπὶ ταύτῃ αἰτίᾳ Stallbaumius. — 35. εὑρεῖν Ab. — 36. κατιδόντος a. — 39. λογισμὸν a. — 43. ταῦτα a. — 44. τὴν μεγίστην A. — ξυμβαλόμενος a.

8. ταῦτα c. — 14. ἐγενήθη a. — 16. ταυτὰ δι' a. — 18. ταυτὰ a. — 20. οἱ a. — 21. ἑτέραν ἀρχὴν AFo: ἀρχὴν ἑτέραν abc. — 23. δὲ a. — 28. οὐδ' ὡς] οὐδαμῶς A. — 40. δὲ a. — 43. ἀρχόμεθα a.

μεθα, νῦν δὲ τρίτον ἄλλο γένος ἡμῖν δηλωτέον. τὰ μὲν
γὰρ δύο ἱκανὰ ἦν ἐπὶ τοῖς ἔμπροσθεν λεχθεῖσιν, ἓν μὲν
ὡς παραδείγματος εἶδος ὑποτεθέν, νοητὸν καὶ ἀεὶ κατὰ
49 ταὐτὰ ὄν, μίμημα δὲ παραδείγματος δεύτερον, γένεσιν
ἔχον καὶ ὁρατόν. τρίτον δὲ τότε μὲν οὐ διειλόμεθα, νο-
μίσαντες τὰ δύο ἕξειν ἱκανῶς· νῦν δὲ ὁ λόγος ἔοικεν εἰσ-
αναγκάζειν χαλεπὸν καὶ ἀμυδρὸν εἶδος ἐπιχειρεῖν λόγοις
58 ἐμφανίσαι. τίνα οὖν ἔχον δύναμιν κατὰ φύσιν αὐτὸ ὑπο-
ληπτέον; τοιάνδε μάλιστα, πάσης εἶναι γενέσεως ὑποδο-
χὴν αὐτό, οἷον τιθήνην. εἴρηται μὲν οὖν τἀληθές, δεῖ
B δ' ἐναργέστερον εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ. χαλεπὸν δὲ ἄλλως τε
καὶ διότι προαπορηθῆναι περὶ πυρὸς καὶ τῶν μετὰ πυρὸς
ἀναγκαῖον τούτου χάριν· τούτων γὰρ εἰπεῖν ἕκαστον,
ὁποῖον ὄντως ὕδωρ χρὴ λέγειν μᾶλλον ἢ πῦρ καὶ ὁποῖον
ὁτιοῦν μᾶλλον ἢ καὶ ἅπαντα καθ' ἕκαστόν τε, οὕτως ὥσ-
τε τινὶ πιστῷ καὶ βεβαίῳ χρήσασθαι λόγῳ, χαλεπόν. πῶς
οὖν δὴ τοῦτ' αὐτὸ καὶ πῇ καὶ τί περὶ αὐτῶν εἰκότως
διαπορηθέντες ἂν λέγοιμεν; πρῶτον μὲν ὃ δὴ νῦν ὕδωρ
C ὠνομάκαμεν, πηγνύμενον, ὡς δοκοῦμεν, λίθους καὶ γῆν
γιγνόμενον ὁρῶμεν, τηκόμενον δὲ καὶ διακρινόμενον αὖ
ταὐτὸν τοῦτο πνεῦμα καὶ ἀέρα, ξυγκαυθέντα δὲ ἀέρα
πῦρ, ἀνάπαλιν δὲ πῦρ συγκριθὲν καὶ κατασβεσθὲν εἰς
ἰδέαν τε ἀπιὸν αὖθις ἀέρος, καὶ πάλιν ἀέρα ξυνιόντα καὶ
πυκνούμενον νέφος καὶ ὁμίχλην, ἐκ δὲ τούτων ἔτι μᾶλλον
ξυμπιλουμένων ῥέον ὕδωρ, ἐξ ὕδατος δὲ γῆν καὶ λίθους
αὖθις, κύκλον τε οὕτω διαδιδόντα εἰς ἄλληλα, ὡς φαί-
D νεται, τὴν γένεσιν. οὕτω δὴ τούτων οὐδέποτε τῶν αὐτῶν
59 ἑκάστων φανταζομένων, ποῖον αὐτῶν ὡς ὂν ὁτιοῦν τοῦτο
καὶ οὐκ ἄλλο παγίως διισχυριζόμενος οὐκ αἰσχυνεῖταί τις
ἑαυτόν; οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἀσφαλέστατον μακρῷ περὶ τούτων
τιθεμένους ὧδε λέγειν· ἀεὶ ὃ καθορῶμεν ἄλλοτε ἄλλῃ
γιγνόμενον, ὡς πῦρ, μὴ τοῦτο ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἑκάστοτε
προσαγορεύειν πῦρ, μηδὲ ὕδωρ τοῦτο ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον
ἀεί, μηδὲ ἄλλο ποτὲ μηδὲν ὥς τιν' ἔχον βεβαιότητα, ὅσα
E δεικνύντες τῷ ῥήματι τῷ τόδε καὶ τοῦτο προσχρώμενοι
δηλοῦν ἡγούμεθά τι· φεύγει γὰρ οὐχ ὑπομένον τὴν τοῦ
τόδε καὶ τοῦτο καὶ τὴν τῷδε καὶ πᾶσαν ὅση μόνιμα
ὡς ὄντα αὐτὰ ἐνδείκνυται φάσις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἕκα-
στα μὴ λέγειν, τὸ δὲ τοιοῦτον ἀεὶ περιφερόμενον ὅμοιον
ἑκάστου πέρι καὶ ξυμπάντων οὕτω καλεῖν· καὶ δὴ καὶ
πῦρ τὸ διὰ παντὸς τοιοῦτον, καὶ ἅπαν ὅσονπερ ἂν ἔχῃ
γένεσιν. ἐν ᾧ δὲ ἐγγιγνόμενα ἀεὶ ἕκαστα αὐτῶν φαντάζεται
50 καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀπόλλυται, μόνον ἐκεῖνο αὖ προσαγο-
ρεύειν τῷ τε τοῦτο καὶ τῷ τόδε προσχρωμένους ὀνό-
ματι, τὸ δὲ ὁποιονοῦν τι, θερμὸν ἢ λευκὸν ἢ καὶ ὁτιοῦν
τῶν ἐναντίων, καὶ πάνθ' ὅσα ἐκ τούτων, μηδὲν ἐκεῖνο
αὖ τούτων καλεῖν. ἔτι δὲ σαφέστερον αὐτοῦ πέρι προθυ- 60
μητέον αὖθις εἰπεῖν. εἰ γὰρ πάντα τις σχήματα πλάσας
ἐκ χρυσοῦ μηδὲν μεταπλάττων παύοιτο ἕκαστα εἰς ἅπαντα,
δεικνύντος δή τινος αὐτῶν ἓν καὶ ἐρομένου τί ποτ' ἐστι,
μακρῷ πρὸς ἀλήθειαν ἀσφαλέστατον εἰπεῖν ὅτι χρυσός, B
τὸ δὲ τρίγωνον ὅσα τε ἄλλα σχήματα ἐνεγίγνετο, μηδέ-
ποτε λέγειν ταῦτα ὡς ὄντα, ἅ γε μεταξὺ τιθεμένου με-
ταπίπτει, ἀλλ' ἐὰν ἄρα καὶ τὸ τοιοῦτον μετ' ἀσφαλείας
ἐθέλῃ δέχεσθαί τινος, ἀγαπᾶν. ὁ αὐτὸς δὴ λόγος καὶ
περὶ τῆς τὰ πάντα δεχομένης σώματα φύσεως· ταὐτὸν
αὐτὴν ἀεὶ προσρητέον· ἐκ γὰρ τῆς ἑαυτῆς τὸ παράπαν
οὐκ ἐξίσταται δυνάμεως. δέχεταί τε γὰρ ἀεὶ τὰ πάντα,
καὶ μορφὴν οὐδεμίαν ποτὲ οὐδενὶ τῶν εἰσιόντων ὁμοίαν C
εἴληφεν οὐδαμῇ οὐδαμῶς· ἐκμαγεῖον γὰρ φύσει παντὶ
κεῖται, κινούμενόν τε καὶ διασχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν
εἰσιόντων. φαίνεται δὲ δι' ἐκεῖνα ἄλλοτε ἀλλοῖον. τὰ δὲ
εἰσιόντα καὶ ἐξιόντα τῶν ὄντων ἀεὶ μιμήματα, τυπωθέντα
ἀπ' αὐτῶν τρόπον τινὰ δύσφραστον καὶ θαυμαστόν, ὃν
εἰσαῦθις μέτιμεν. ἐν δ' οὖν τῷ παρόντι χρὴ γένη διανοη-
θῆναι τριττά, τὸ μὲν γιγνόμενον, τὸ δ' ἐν ᾧ γίγνεται, D
τὸ δ' ὅθεν ἀφομοιούμενον φύεται τὸ γιγνόμενον. καὶ δὴ 61
καὶ προσεικάσαι πρέπει τὸ μὲν δεχόμενον μητρί, τὸ δ'
ὅθεν πατρί, τὴν δὲ μεταξὺ τούτων φύσιν ἐκγόνῳ, νοῆσαί
τε ὡς οὐκ ἂν ἄλλως ἐκτυπώματος ἔσεσθαι μέλλοντος ἰδεῖν
ποικίλου πάσας ποικιλίας τοῦτ' αὐτὸ ἐν ᾧ ἐκτυπούμενον
ἐνίσταται, γένοιτ' ἂν παρεσκευασμένον εὖ, πλὴν ἄμορφον
ὂν ἐκείνων ἁπασῶν τῶν ἰδεῶν ὅσας μέλλοι δέχεσθαί πο-
θεν. ὅμοιον γὰρ ὂν τῶν ἐπεισιόντων τινὶ τὰ τῆς ἐναν- E
τίας τά τε τῆς τὸ παράπαν ἄλλης φύσεως, ὁπότ' ἔλθοι,
δεχόμενον κακῶς ἂν ἀφομοιοῖ, τὴν αὑτοῦ παρεμφαῖνον 535
ὄψιν. διὸ καὶ πάντων ἐκτὸς εἰδῶν εἶναι χρεὼν τὸ τὰ
πάντα ἐκδεξόμενον ἐν αὑτῷ γένη, καθάπερ περὶ τὰ ἀλείμ-
ματα, ὁπόσα εὐώδη, τέχνῃ μηχανῶνται πρῶτον τοῦτ'
αὐτὸ ὑπάρχον, ποιοῦσιν ὅ τι μάλιστα ἀώδη τὰ δεξόμενα
ὑγρὰ τὰς ὀσμάς· ὅσοι τε ἔν τισι τῶν μαλακῶν σχήματα
ἀπομάττειν ἐπιχειροῦσι, τὸ παράπαν σχῆμα οὐδὲν ἔνδη-
λον ὑπάρχειν ἐῶσι, προομαλύναντες δὲ ὅ τι λειότατον
ἀπεργάζονται. ταὐτὸν οὖν καὶ τῷ τὰ τῶν πάντων ἀεί τε 51
ὄντων κατὰ πᾶν ἑαυτοῦ πολλάκις ἀφομοιώματα καλῶς
μέλλοντι δέχεσθαι πάντων ἐκτὸς αὐτῷ προσήκει πεφυκέναι

8. κατὰ] καὶ a. — 10. αὐτὴν Ao, αὐτῶν ΘTSYsxegr, om. F. — ἀληθὲς A. — 16. πιστῶς καὶ βεβαίως χρῆσθαι a. — 17. δὴ] δή που A. — 18. διαπορηθέντες λέγωμεν a. — 20. αὖ καὶ διακρινόμενον a. — 21. δὲ τὸν ἀέρα, καὶ πῦρ a. — 22. πῦρ ante συγκριθὲν omissum post ἀέρος ponit a. — 24. ὁμίχλην ab. — 29. αἰσχυνεῖ γε τὶς αὐτὸν a. — 30. ἀσφαλέστατον cum Bekkero c: ἀσφαλέστατα Ao, ἀσφαλέστατ' ἂν ΘTFSYsxegr, ἀσφαλέστατον ἂν a. — 33. τὸ om. Bekkeri operae. — 37. καὶ τοῦτο A (teste Bastio): καὶ τὴν τοῦτο Θ et pr. To, καὶ τὴν τούτου abc. — 42. ἀεὶ om. a. — 43. αὖ] ἂν a.

4. αὖ] ἂν a. — 7. ἐρομένου Ao: προσερομένου abc. — 20. ἀεὶ] ἀεὶ ὄντα A. — 21. ὑπ' a. — 30. μέλλει a. — 32. τὸ om. a. — 33. παρεμφαίνων a. — 35. ἐνδεξόμενον a. — 36. τέχνῃ - - - ἀώδη om. a. (Addita sunt ex Aqo et mg. Θ.) — 37. ἀώδη Baiterus (coll. Plut. de animae procr. cap. 6. p. 1014 F.): εὐώδη Ao et mg. Θ, ἀνώδη qbc. — 43. αὐτῶν a.

62 τῶν εἰδῶν. διὸ δὴ τὴν τοῦ γεγονότος ὁρατοῦ καὶ πάντως αἰσθητοῦ μητέρα καὶ ὑποδοχὴν μήτε γῆν μήτε ἀέρα μήτε πῦρ μήτε ὕδωρ λέγωμεν, μήτε ὅσα ἐκ τούτων μήτε ἐξ ὧν ταῦτα γέγονεν· ἀλλ' ἀνόρατον εἶδός τι καὶ ἄμορφον, πανδεχές, μεταλαμβάνον δὲ ἀπορώτατά πῃ τοῦ νοητοῦ B καὶ δυσαλωτότατον αὐτὸ λέγοντες οὐ ψευσόμεθα. καθ' ὅσον δὲ ἐκ τῶν προειρημένων δυνατὸν ἐφικνεῖσθαι τῆς φύσεως αὐτοῦ, τῇδ' ἄν τις ὀρθότατα λέγοι, πῦρ μὲν ἑκάστοτε αὐτοῦ τὸ πεπυρωμένον μέρος φαίνεσθαι, τὸ δὲ ὑγρανθὲν ὕδωρ, γῆν δὲ καὶ ἀέρα, καθ' ὅσον ἂν μιμήματα τούτων δέχηται. λόγῳ δὲ δὴ μᾶλλον τὸ τοιόνδε διοριζομένους περὶ αὐτῶν διασκεπτέον· ἆρ' ἔστι τι πῦρ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ, C καὶ πάντα περὶ ὧν ἀεὶ λέγομεν οὕτως αὐτὰ καθ' αὑτὰ ὄντα ἕκαστα, ἢ ταῦτα ἅπερ καὶ βλέπομεν ὅσα τε ἄλλα διὰ τοῦ σώματος αἰσθανόμεθα, μόνα ἐστὶ τοιαύτην ἔχοντα ἀλήθειαν, ἄλλα δὲ οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτα οὐδαμῇ οὐδαμῶς, ἀλλὰ μάτην ἑκάστοτε εἶναί τί φαμεν εἶδος ἑκάστου νοητόν, τὸ δὲ οὐδὲν ἄρ' ἦν πλὴν λόγος; οὔτε οὖν δὴ τὸ παρὸν ἄκριτον καὶ ἀδίκαστον ἀφέντα ἄξιον φάναι 63 διισχυριζόμενον ἔχειν οὕτως, οὔτ' ἐπὶ λόγου μήκει πάρεργον D ἄλλο μῆκος ἐπεμβλητέον· εἰ δέ τις ὅρος ὁρισθεὶς μέγας διὰ βραχέων φανείη, τοῦτο μάλιστ' ἐγκαιριώτατον γένοιτ' ἄν. ὧδε οὖν τήν γ' ἐμὴν αὐτὸς τίθεμαι ψῆφον· εἰ μὲν νοῦς καὶ δόξα ἀληθής ἐστον δύο γένη, παντάπασιν εἶναι καθ' αὑτὰ ταῦτα τὰ ἀναίσθητα ὑφ' ἡμῶν εἴδη, νοούμενα μόνον· εἰ δ' ὥς τισι φαίνεται, δόξα ἀληθὴς νοῦ διαφέρει τὸ μηδέν, πάνθ' ὁπόσα αὖ διὰ τοῦ σώματος αἰσθα- E νόμεθα, θετέον βεβαιότατα. δύο δὴ λεκτέον ἐκείνω, διότι χωρὶς γεγόνατον ἀνομοίως τε ἔχετον. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν διὰ διδαχῆς, τὸ δ' ὑπὸ πειθοῦς ἡμῖν ἐγγίγνεται· καὶ τὸ μὲν ἀεὶ μετὰ ἀληθοῦς λόγου, τὸ δὲ ἄλογον· καὶ τὸ μὲν ἀκίνητον πειθοῖ, τὸ δὲ μεταπειστόν· καὶ τοῦ μὲν πάντα ἄνδρα μετέχειν φατέον, νοῦ δὲ θεούς, ἀνθρώπων δὲ γένος βραχύ τι. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων ὁμολογητέον 52 ἓν μὲν εἶναι τὸ κατὰ ταὐτὰ εἶδος ἔχον, ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, οὔτε εἰς ἑαυτὸ εἰσδεχόμενον ἄλλο ἄλλοθεν οὔτε αὐτὸ εἰς ἄλλο ποι ἰόν, ἀόρατον δὲ καὶ ἄλλως ἀναίσθητον, τοῦτο ὃ δὴ νόησις εἴληχεν ἐπισκοπεῖν· τὸ δ' ὁμώ- 64 νυμον ὅμοιόν τε ἐκείνῳ δεύτερον, αἰσθητόν, γεννητόν, πεφορημένον ἀεί, γιγνόμενόν τε ἔν τινι τόπῳ καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀπολλύμενον, δόξῃ μετ' αἰσθήσεως περιληπτόν· τρίτον δὲ αὖ γένος ὂν τὸ τῆς χώρας ἀεί, φθορὰν οὐ B προσδεχόμενον, ἕδραν δὲ παρέχον ὅσα ἔχει γένεσιν πᾶσιν, αὐτὸ δὲ μετ' ἀναισθησίας ἁπτὸν λογισμῷ τινι νόθῳ, μόγις πιστόν, πρὸς ὃ δὴ καὶ ὀνειροπολοῦμεν βλέποντες καί φαμεν ἀναγκαῖον εἶναί που τὸ ὂν ἅπαν ἔν τινι τόπῳ καὶ κατέχον χώραν τινά, τὸ δὲ μήτ' ἐν γῇ μήτε που κατ' οὐρανὸν οὐδὲν εἶναι. ταῦτα δὴ πάντα καὶ τούτων ἄλλ' ἀδελφὰ καὶ περὶ τὴν ἄυπνον καὶ ἀληθῶς φύσιν ὑπάρχουσαν ὑπὸ ταύτης τῆς ὀνειρώξεως οὐ δυνατοὶ γιγνόμεθα ἐγερθέντες διοριζόμενοι τἀληθὲς λέγειν, ὡς εἰκόνι C μέν, ἐπείπερ οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ἐφ' ᾧ γέγονεν ἑαυτῆς ἐστιν, ἑτέρου δέ τινος ἀεὶ φέρεται φάντασμα, διὰ ταῦτα ἐν ἑτέρῳ προσήκει τινὶ γίγνεσθαι, οὐσίας ἁμῶς γέ πως ἀντεχομένην, ἢ μηδὲν τὸ παράπαν αὐτὴν εἶναι, τῷ δὲ ὄντως ὄντι βοηθὸς ὁ δι' ἀκριβείας ἀληθὴς λόγος, ὡς ἕως ἄν τι τὸ μὲν ἄλλο ᾖ, τὸ δὲ ἄλλο, οὐδέτερον ἐν οὐδετέρῳ ποτὲ γεγενημένον ἓν ἅμα ταὐτὸν καὶ δύο γενήσεσθον. 65

D Οὗτος μὲν οὖν δὴ παρὰ τῆς ἐμῆς ψήφου λογισθεὶς ἐν κεφαλαίῳ δεδόσθω λόγος, ὄν τε καὶ χώραν καὶ γένεσιν εἶναι, τρία τριχῇ, καὶ πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι· τὴν δὲ γενέσεως τιθήνην ὑγραινομένην καὶ πυρουμένην καὶ τὰς γῆς τε καὶ ἀέρος μορφὰς δεχομένην, καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις πάθη ξυνέπεται πάσχουσαν, παντοδαπὴν μὲν ἰδεῖν φαίνε- E σθαι, διὰ δὲ τὸ μήθ' ὁμοίων δυνάμεων μήτ' ἰσορρόπων ἐμπίπλασθαι κατ' οὐδὲν αὐτῆς ἰσορροπεῖν, ἀλλ' ἀνωμάλως πάντῃ ταλαντουμένην σείεσθαι μὲν ὑπ' ἐκείνων αὐτήν, κινουμένην δ' αὖ πάλιν ἐκεῖνα σείειν· τὰ δὲ κινούμενα ἄλλα ἄλλοσε ἀεὶ φέρεσθαι διακρινόμενα, ὥσπερ τὰ ὑπὸ τῶν πλοκάνων τε καὶ ὀργάνων τῶν περὶ τὴν τοῦ σίτου κάθαρσιν σειόμενα καὶ ἀναλικμώμενα τὰ μὲν πυκνὰ καὶ βαρέα ἄλλῃ, τὰ δὲ μανὰ καὶ κοῦφα εἰς ἑτέραν ἵζει φερό- 53 μενα ἕδραν· τότε οὕτω τὰ τέτταρα γένη σειόμενα ὑπὸ τῆς δεξαμενῆς, κινουμένης αὐτῆς οἷον ὀργάνου σεισμὸν παρέχοντος, τὰ μὲν ἀνομοιότατα πλεῖστον αὐτὰ ἀφ' αὑτῶν ὁρίζειν, τὰ δ' ὁμοιότατα μάλιστα εἰς ταὐτὸν ξυνωθεῖν, διὸ δὴ καὶ χώραν ταῦτα ἄλλα ἄλλην ἴσχειν, πρὶν καὶ τὸ πᾶν ἐξ αὐτῶν διακοσμηθὲν γενέσθαι. καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ 53B τούτου πάντα ταῦτ' ἔχειν ἀλόγως καὶ ἀμέτρως· ὅτε δ' 66 ἐπεχειρεῖτο κοσμεῖσθαι τὸ πᾶν, πῦρ πρῶτον καὶ ὕδωρ καὶ B γῆν καὶ ἀέρα, ἴχνη μὲν ἔχοντα αὑτῶν ἄττα, παντάπασί γε μὴν διακείμενα ὥσπερ εἰκὸς ἔχειν ἅπαν ὅταν ἀπῇ τινος θεός, οὕτω δὴ τότε πεφυκότα ταῦτα πρῶτον διεσχηματίσατο εἴδεσί τε καὶ ἀριθμοῖς. τὸ δὲ ᾗ δυνατὸν ὡς κάλλιστα ἄριστά τε ἐξ οὐχ οὕτως ἐχόντων τὸν θεὸν αὐτὰ ξυνιστάναι, παρὰ πάντα ἡμῖν ὡς ἀεὶ τοῦτο λεγόμενον

1. δὴ om. a. — παντὸς a. — 4. ἀόρατον a. — 11. διοριζομένους AFo: διοριζομένοις abc. — 14. ἕκαστα ὄντα ac. — 20. μήκει λόγου a. — 22. ἐγκαιριώτατον o, καιριώτατον ab. — 23. τίθεμαι ψῆφον αὐτός a. — 25. ταῦτα τὰ ἀναίσθητα Hoffmannus (l. l. p. 30): ταῦτα, ἀναίσθητα abc. — 26. διαφέροιτο μηδὲν a. — 27. αἰσθανόμεθα a. — 35. ἓν om. a. — ἔχον εἶδος ac. — 39. γενητὸν a. — 40. πεφωνημένον A. — τε om. a.

2. δὲ a. — 5. δὲ a. — καὶ τὰ τούτων a. — 6. ἄλλ' om. a. — 11. ἁμωσγέπως a, ἀμωσγέπως c. — 16. δὴ οὖν a. — 18. δὲ] δὴ A, δὲ δὴ o. — 19. γεννήσεως a. — 20. ἄλλα τούτοις A: τούτοις ἄλλα abc. — 23. αὐτοῖς a. — 27. πλοκάμων a. — 28. ἀναλικνώμενα bc. — 32. ὑφ' a. — 33. ὁμοιότατα πάλιν εἰς ταυτὸ a. — 37. καὶ γῆν καὶ ἀέρα καὶ ὕδωρ ac. — 38. αὐτῶν a. — ἄττα] αὐτὰ ΑΘΤFSYsxtgor. — παντάπασί γε μὴν A: παντάπασι μὴν abc. — 40. δὲ a. — 41. τε om. a. — κάλλιστά τε καὶ ἄριστα ἐξ a. — 43. περὶ a.

ὑπαρχέτω. νῦν δ᾽ οὖν τὴν διάταξιν αὐτῶν ἐπιχειρητέον C ἑκάστων καὶ γένεσιν ἀήθει λόγῳ πρὸς ὑμᾶς δηλοῦν. ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ μετέχετε τῶν κατὰ παίδευσιν ὁδῶν, δι᾽ ὧν ἐνδείκνυσθαι τὰ λεγόμενα ἀνάγκη, ξυνέψεσθε.

Πρῶτον μὲν δὴ πῦρ καὶ γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀὴρ ὅτι σώματά ἐστι, δῆλόν που καὶ παντί. τὸ δὲ τοῦ σώματος εἶδος πᾶν καὶ βάθος ἔχει. τὸ δὲ βάθος αὖ πᾶσα ἀνάγκη τὴν ἐπίπεδον περιειληφέναι φύσιν. ἡ δὲ ὀρθὴ τῆς ἐπιπέδου βάσεως ἐκ τριγώνων συνέστηκε. τὰ δὲ τρίγωνα D πάντα ἐκ δυοῖν ἄρχεται τριγώνοιν, μίαν μὲν ὀρθὴν ἔχοντος ἑκατέρου γωνίαν, τὰς δὲ ὀξείας· ὧν τὸ μὲν ἕτερον ἑκατέρωθεν ἔχει μέρος γωνίας ὀρθῆς πλευραῖς ἴσαις 67 διῃρημένης, τὸ δὲ ἕτερον ἀνίσοις ἄνισα μέρη νενεμημένης. ταύτην δὴ πυρὸς ἀρχὴν καὶ τῶν ἄλλων σωμάτων ὑποτιθέμεθα κατὰ τὸν μετ᾽ ἀνάγκης εἰκότα λόγον πορευόμενοι· τὰς δ᾽ ἔτι τούτων ἀρχὰς ἄνωθεν θεὸς οἶδε καὶ ἀνδρῶν E ὃς ἂν ἐκείνῳ φίλος ᾖ. Δεῖ δὴ λέγειν ποῖα κάλλιστα σώματα γένοιτ᾽ ἂν τέτταρα, ἀνόμοια μὲν ἑαυτοῖς, δυνατὰ δὲ ἐξ ἀλλήλων αὐτῶν ἄττα διαλυόμενα γίγνεσθαι. τούτου γὰρ τυχόντες ἔχομεν τὴν ἀλήθειαν γενέσεως πέρι γῆς τε καὶ πυρὸς τῶν τε ἀνὰ λόγον ἐν μέσῳ· τότε γὰρ οὐδενὶ συγχωρησόμεθα καλλίω τούτων ὁρώμενα σώματα εἶναί που καθ᾽ ἓν γένος ἕκαστον ὄν. τοῦτ᾽ οὖν προθυμητέον, τὰ διαφέροντα κάλλει σωμάτων τέτταρα γένη συναρμόσασθαι καὶ φάναι τὴν τούτων ἡμᾶς φύσιν ἱκανῶς 54 εἰληφέναι. τοῖν δὴ δυοῖν τριγώνοιν τὸ μὲν ἰσοσκελὲς μίαν εἴληχε φύσιν, τὸ δὲ πρόμηκες ἀπεράντους. προαιρετέον οὖν αὖ τῶν ἀπείρων τὸ κάλλιστον, εἰ μέλλομεν ἄρξεσθαι κατὰ τρόπον. ἂν οὖν τις ἔχῃ κάλλιον ἐκλεξάμενος εἰπεῖν εἰς τὴν τούτων ξύστασιν, ἐκεῖνος οὐκ ἐχθρὸς ὢν ἀλλὰ φίλος κρατεῖ· τιθέμεθα δ᾽ οὖν τῶν πολλῶν τριγώνων κάλ-68 λιστον ἕν, ὑπερβάντες τἆλλα, ἐξ οὗ τὸ ἰσόπλευρον τρί-B γωνον ἐκ τρίτου συνέστηκε. διότι δέ, ὁ λόγος πλείων· ἀλλὰ τῷ τοῦτο ἐλέγξαντι καὶ ἀνευρόντι δὴ μὴ οὕτως ἔχον κεῖται φιλία τὰ ἆθλα. προῃρήσθω δὴ δύο τρίγωνα, ἐξ ὧν τό τε τοῦ πυρὸς καὶ τὰ τῶν ἄλλων σώματα μεμηχάνηται, τὸ μὲν ἰσοσκελές, τὸ δὲ τριπλῆν κατὰ δύναμιν ἔχον τῆς ἐλάττονος τὴν μείζω πλευρὰν ἀεί. Τὸ δὴ πρόσθεν ἀσαφῶς ῥηθὲν νῦν μᾶλλον διοριστέον. τὰ γὰρ τέτταρα γένη δι᾽ ἀλλήλων εἰς ἄλληλα ἐφαίνετο πάντα γένεσιν C ἔχειν, οὐκ ὀρθῶς φανταζόμενα· γίγνεται μὲν γὰρ ἐκ τῶν τριγώνων ὧν προῃρήμεθα γένη τέτταρα, τρία μὲν ἐξ ἑνὸς τοῦ τὰς πλευρὰς ἀνίσους ἔχοντος, τὸ δὲ τέταρτον ἓν μόνον ἐκ τοῦ ἰσοσκελοῦς τριγώνου ξυναρμοσθέν. οὔκουν δυνατὰ πάντα εἰς ἄλληλα διαλυόμενα ἐκ πολλῶν σμικρῶν ὀλίγα μεγάλα καὶ τοὐναντίον γίγνεσθαι, τὰ δὲ τρία οἷόν τε· ἐκ γὰρ ἑνὸς ἅπαντα πεφυκότα, λυθέντων τε τῶν μειζόνων πολλὰ σμικρὰ ἐκ τῶν αὐτῶν ξυστήσεται, δεχόμενα τὰ προσήκοντα ἑαυτοῖς σχήματα, καὶ σμικρὰ ὅταν αὖ D πολλὰ κατὰ τὰ τρίγωνα διασπαρῇ, γενόμενος εἷς ἀριθμὸς ἑνὸς ὄγκου μέγα ἀποτελέσειεν ἂν ἄλλο εἶδος ἕν. ταῦτα μὲν οὖν λελέχθω περὶ τῆς εἰς ἄλληλα γενέσεως. Οἷον δὲ 69 ἕκαστον αὐτῶν γέγονεν εἶδος καὶ ἐξ ὅσων ξυμπεσόντων ἀριθμῶν, λέγειν ἂν ἑπόμενον εἴη. ἄρξει δὴ τό τε πρῶτον εἶδος καὶ σμικρότατον ξυνιστάμενον. στοιχεῖον δ᾽ αὐτοῦ τὸ τὴν ὑποτείνουσαν τῆς ἐλάττονος πλευρᾶς διπλασίαν ἔχον μήκει· ξύνδυο δὲ τοιούτων κατὰ διάμετρον ξυντιθεμένων καὶ τρὶς τούτου γενομένου, τὰς διαμέτρους καὶ τὰς E βραχείας πλευρὰς εἰς ταὐτὸν ὡς κέντρον ἐρεισάντων, ἓν ἰσόπλευρον τρίγωνον ἐξ ἓξ τὸν ἀριθμὸν ὄντων γέγονε· τρίγωνα δὲ ἰσόπλευρα ξυνιστάμενα τέτταρα κατὰ σύντρεις ἐπιπέδους γωνίας μίαν στερεὰν γωνίαν ποιεῖ, τῆς ἀμβλυ- 55 τάτης τῶν ἐπιπέδων γωνιῶν ἐφεξῆς γεγονυῖαν· τοιούτων δὲ ἀποτελεσθεισῶν τεττάρων πρῶτον εἶδος στερεόν, ὅλου περιφεροῦς διανεμητικὸν εἰς ἴσα μέρη καὶ ὅμοια, ξυνίσταται. δεύτερον δὲ ἐκ μὲν τῶν αὐτῶν τριγώνων, κατὰ δὲ ἰσόπλευρα τρίγωνα ὀκτὼ ξυστάντων, μίαν ἀπεργασαμένων στερεὰν γωνίαν ἐκ τεττάρων ἐπιπέδων· καὶ γενομένων ἓξ τοιούτων τὸ δεύτερον αὖ σῶμα οὕτως ἔσχε τέλος. τὸ δὲ τρίτον ἐκ δὶς ἑξήκοντα τῶν στοιχείων ξυμπαγέντων, στε- B ρεῶν δὲ γωνιῶν δώδεκα, ὑπὸ πέντε ἐπιπέδων τριγώνων ἰσοπλεύρων περιεχομένης ἑκάστης, εἴκοσι βάσεις ἔχον ἰσο- 70 πλεύρους τριγώνους γέγονε. καὶ τὸ μὲν ἕτερον ἀπήλλακτο τῶν στοιχείων ταῦτα γεννῆσαν, τὸ δὲ ἰσοσκελὲς τρίγωνον ἐγέννα τὴν τοῦ τετάρτου φύσιν, κατὰ τέτταρα ξυνιστάμενον, εἰς τὸ κέντρον τὰς ὀρθὰς γωνίας ξυνάγον, ἓν ἰσόπλευρον τετράγωνον ἀπεργασάμενον· ἓξ δὲ τοιαῦτα ξυμπαγέντα γωνίας ὀκτὼ στερεὰς ἀπετέλεσε, κατὰ τρεῖς ἐπι- C πέδους ὀρθὰς ξυναρμοσθείσης ἑκάστης· τὸ δὲ σχῆμα τοῦ ξυστάντος σώματος γέγονε κυβικόν, ἓξ ἐπιπέδους τετρα- 537 γώνους ἰσοπλεύρους βάσεις ἔχον. ἔτι δὲ οὔσης ξυστάσεως μιᾶς πέμπτης, ἐπὶ τὸ πᾶν ὁ θεὸς αὐτῇ κατεχρήσατο ἐκεῖνο διαζωγραφῶν. Ἃ δή τις εἰ πάντα λογιζόμενος ἐμμελῶς ἀποροῖ πότερον ἀπείρους χρὴ κόσμους εἶναι λέγειν ἢ πέρας ἔχοντας, τὸ μὲν ἀπείρους ἡγήσαιτ᾽ ἂν ὄντως ἀπείρου τινὸς εἶναι δόγμα ὧν ἔμπειρον χρεὼν εἶναι, πότερον δὲ D ἕνα ἢ πέντε αὐτοὺς ἀληθείᾳ πεφυκότας λέγειν προσήκει, μᾶλλον ἂν ταύτῃ στὰς εἰκότως διαπορήσαι. τὸ μὲν οὖν δὴ

---

10. ἅπαντα a. — δυεῖν Sbc. — ἄρχονται a. — τριγώνοιν om. a. — 11. τὰς δὲ A: τὰς δὲ δύο abc. — 14. δὲ a. — ὑποτιθώμεθα a. — 16. δέ τι a. — 18. μὲν αὐτὰ ἑαυτοῖς c. — 20. ἔχοιμεν a. — 21. τε post γῆς om. a. — τόδε A et pr. o. — 26. δὲ a. — 28. μέλλοιμεν Ag. — 31. κρατοῖ a. — 33. τρίτων a. — δὲ ὁ om. in litura A. — 34. δὲ a. — 35. φίλια a. — δὲ a. — 38. μείζω] μίαν a. — δὲ a. — 39. ἀσαφῶς] οὐκ ἀσφαλῶς a.

5. σχήματα ἑαυτοῖς a. — καὶ οὐ σμικρὰ A. — 7. ἂν] αὖ a. — 9. ὅσων] ὧν ac. — 10. δὲ a. — 13. τούτων a. — 25. ἔχων a. — 29. τριγώνους om. a. — 30. γεννῆσαν ταῦτα ac. — 38. ἐκεῖνα a. — 40. ἀποροῖ a. — 43. λέγειν] λέγειν ποτὲ Ao, λέγειν πότερον ΘT. — 44. ἱστὰς Θ, πᾶς oc.

παρ' ἡμῶν ἕνα αὐτὸν κατὰ τὸν εἰκότα λόγον πεφυκότα μηνύει, ἄλλος δὲ εἰς ἄλλα πῃ βλέψας ἕτερα δοξάσει. Καὶ τούτων μὲν μεθετέον, τὰ δὲ γεγονότα νῦν τῷ λόγῳ γένη
71 διανείμωμεν εἰς πῦρ καὶ γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα. γῇ μὲν
E δὴ τὸ κυβικὸν εἶδος δῶμεν. ἀκινητοτάτη γὰρ τῶν τεττάρων γενῶν γῆ καὶ τῶν σωμάτων πλαστικωτάτη, μάλιστα δὲ ἀνάγκη γεγονέναι τοιοῦτον τὸ τὰς βάσεις ἀσφαλεστάτας ἔχον· βάσις δὲ ἥ τε τῶν κατ' ἀρχὰς τριγώνων ὑποτεθέντων ἀσφαλεστέρα κατὰ φύσιν, ἡ τῶν ἴσων πλευρῶν, τῆς τῶν ἀνίσων, τό τε ἐξ ἑκατέρου ξυντεθὲν ἐπίπεδον ἰσόπλευρον ἰσοπλεύρου, τετράγωνον τριγώνου, κατά τε μέρη καὶ καθ' ὅλον στασιμωτέρως ἐξ ἀνάγκης βέβηκε. διὸ γῇ
56 μὲν τοῦτο ἀπονέμοντες τὸν εἰκότα λόγον διασώζομεν, ὕδατι δ' αὖ τῶν λοιπῶν τὸ δυσκινητότατον εἶδος, τὸ δ' εὐκινητότατον πυρί, τὸ δὲ μέσον ἀέρι· καὶ τὸ μὲν σμικρότατον σῶμα πυρί, τὸ δ' αὖ μέγιστον ὕδατι, τὸ δὲ μέσον ἀέρι· καὶ τὸ μὲν ὀξύτατον αὖ πυρί, τὸ δὲ δεύτερον ἀέρι, τὸ δὲ τρίτον ὕδατι. ταῦτ' οὖν δὴ πάντα, τὸ μὲν ἔχον ὀλιγίστας βάσεις εὐκινητότατον ἀνάγκη πεφυκέναι
B τμητικώτατόν τε καὶ ὀξύτατον ὂν πάντῃ πάντων, ἔτι τε ἐλαφρότατον, ἐξ ὀλιγίστων ξυνεστὸς τῶν αὐτῶν μερῶν· τὸ δὲ δεύτερον δευτέρως τὰ αὐτὰ ταῦτ' ἔχειν, τρίτως δὲ τὸ τρίτον. ἔστω δὴ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ κατὰ τὸν εἰκότα τὸ μὲν τῆς πυραμίδος στερεὸν γεγονὸς εἶδος πυρὸς
72 στοιχεῖον καὶ σπέρμα· τὸ δὲ δεύτερον κατὰ γένεσιν εἴπωμεν ἀέρος, τὸ δὲ τρίτον ὕδατος. πάντα οὖν δὴ ταῦτα δεῖ διανοεῖσθαι σμικρὰ οὕτως, ὡς καθ' ἓν ἕκαστον μὲν
C τοῦ γένους ἑκάστου διὰ σμικρότητα οὐδὲν ὁρώμενον ὑφ' ἡμῶν, ξυναθροισθέντων δὲ πολλῶν τοὺς ὄγκους αὐτῶν ὁρᾶσθαι. καὶ δὴ καὶ τὸ τῶν ἀναλογιῶν περί τε τὰ πλήθη καὶ τὰς κινήσεις καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις, πανταχῇ τὸν θεόν, ὅπῃπερ ἡ τῆς ἀνάγκης ἑκοῦσα πεισθεῖσά τε φύσις ὑπεῖκε, ταύτῃ πάντῃ δι' ἀκριβείας ἀποτελεσθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ ξυνηρμόσθαι ταῦτα ἀνὰ λόγον.

Ἐκ δὴ πάντων ὧν περὶ τὰ γένη προειρήκαμεν, ὧδ' ἂν
D κατὰ τὸ εἰκὸς μάλιστ' ἂν ἔχοι. γῆ μὲν ξυντυγχάνουσα πυρὶ διαλυθεῖσά τε ὑπὸ τῆς ὀξύτητος αὐτοῦ φέροιτ' ἄν, εἴτ' ἐν αὐτῷ πυρὶ λυθεῖσα εἴτ' ἐν ἀέρος εἴτ' ἐν ὕδατος ὄγκῳ τύχοι, μέχριπερ ἂν αὐτῆς πῃ ξυντυχόντα τὰ μέρη, πάλιν ξυναρμοσθέντα αὐτὰ αὐτοῖς, γῆ γένοιτο· οὐ γὰρ εἰς ἄλλο γε εἶδος ἔλθοι ποτ' ἄν. ὕδωρ δὲ ὑπὸ πυρὸς μερισθέν, εἴτε καὶ ὑπ' ἀέρος, ἐγχωρεῖ γίγνεσθαι ξυστάντα ἓν μὲν πυρὸς σῶμα, δύο δὲ ἀέρος. τὰ δὲ ἀέρος τμήματα ἐξ ἑνὸς μέρους διαλυθέντος δύ' ἂν γενοίσθην σώματα πυρός. E
καὶ πάλιν, ὅταν ἀέρι πῦρ ὕδασί τε ἤ τινι γῇ περιλαμβανόμενον, 73
ἐν πολλοῖς ὀλίγον, κινούμενον ἐν φερομένοις, μαχόμενον καὶ νικηθὲν καταθραυσθῇ, δύο πυρὸς σώματα εἰς ἓν ξυνίστασθον εἶδος ἀέρος· καὶ κρατηθέντος ἀέρος κερματισθέντος τε ἐκ δυοῖν ὅλοιν καὶ ἡμίσεος ὕδατος εἶδος ἓν ὅλον ἔσται ξυμπαγές. ὧδε γὰρ δὴ λογισώμεθα αὐτὰ πάλιν, ὡς ὅταν ἐν πυρὶ λαμβανόμενον τῶν ἄλλων ὑπ' 57
αὐτοῦ τι γένος τῇ τῶν γωνιῶν καὶ κατὰ τὰς πλευρὰς ὀξύτητι τέμνηται, ξυστὰν μὲν εἰς τὴν ἐκείνου φύσιν πέπαυται τεμνόμενον· τὸ γὰρ ὅμοιον καὶ ταὐτὸν αὐτῷ γένος ἕκαστον οὔτε τινὰ μεταβολὴν ἐμποιῆσαι δυνατὸν οὔτε τι παθεῖν ὑπὸ τοῦ κατὰ ταὐτὰ ὁμοίως τε ἔχοντος· ἕως δ' ἂν εἰς ἄλλο τι γιγνόμενον ἧττον ὂν κρείττονι μάχηται, λυόμενον οὐ παύεται. τά τε αὖ σμικρότερα ὅταν ἐν τοῖς μείζοσι, πολλοῖς περιλαμβανόμενα ὀλίγα, διαθραυόμενα B
κατασβεννύηται, ξυνίστασθαι μὲν ἐθέλοντα εἰς τὴν τοῦ κρατοῦντος ἰδέαν πέπαυται κατασβεννύμενα γίγνεταί τε ἐκ πυρὸς ἀήρ, ἐξ ἀέρος ὕδωρ· ἐὰν δ' εἰς αὐτὰ ἴῃ καὶ τῶν ἄλλων τι ξυνιὸν γενῶν μάχηται, λυόμενα οὐ παύεται, πρὶν ἢ παντάπασιν ὠθούμενα καὶ διαλυθέντα ἐκφύγῃ πρὸς τὸ ξυγγενές, ἢ νικηθέντα, ἓν ἐκ πολλῶν ὅμοιον τῷ κρατήσαντι γενόμενον, αὐτοῦ ξύνοικον μείνῃ. καὶ δὴ καὶ 74
κατὰ ταῦτα τὰ παθήματα διαμείβεται τὰς χώρας ἅπαντα· C
διέστηκε μὲν γὰρ τοῦ γένους ἑκάστου τὰ πλήθη κατὰ τόπον ἴδιον διὰ τὴν τῆς δεχομένης κίνησιν, τὰ δὲ ἀνομοιούμενα ἑκάστοτε ἑαυτοῖς, ἄλλοις δὲ ὁμοιούμενα φέρεται διὰ τὸν σεισμὸν πρὸς τὸν ἐκείνων οἷς ἂν ὁμοιωθῇ τόπον.

Ὅσα μὲν οὖν ἄκρατα καὶ πρῶτα σώματα, διὰ τοιούτων αἰτιῶν γέγονε· τοῦ δ' ἐν τοῖς εἴδεσιν αὐτῶν ἕτερα ἐμπεφυκέναι γένη τὴν ἑκατέρου τῶν στοιχείων αἰτιατέον ξύστασιν, μὴ μόνον ἓν ἑκατέραν μέγεθος ἔχον τὸ τρίγωνον D
φυτεῦσαι κατ' ἀρχὰς ἀλλ' ἐλάττω τε καὶ μείζω, τὸν ἀριθμὸν δὲ ἔχοντα τοσοῦτον, ὅσαπερ ἂν ᾖ τἀν τοῖς εἴδεσι γένη. διὸ δὴ ξυμμιγνύμενα αὐτά τε πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα τὴν ποικιλίαν ἐστὶν ἄπειρα· ἧς δὴ δεῖ θεωροὺς γίγνεσθαι τοὺς μέλλοντας περὶ φύσεως εἰκότι λόγῳ χρήσεσθαι.

Κινήσεως οὖν στάσεώς τε πέρι, τίνα τρόπον καὶ μεθ' ὧντινων γίγνεσθον, εἰ μή τις διομολογήσεται, πόλλ' ἂν εἴη ἐμποδὼν τῷ κατόπισθεν λογισμῷ. τὰ μὲν οὖν ἤδη E

---

2. μηνύει] μηνύει θεὸς *AF* et rc. Θ, μηνύει θεὸν o, μηνύει λόγος Winckelmannus. Conf. praef. ad Philebi edit. min. p. IX sq. — πῃ ἀποβλέψας a. — 5. δὴ om. a. — 6. σωματικῶν a. — 9. τῶν ἰσοπλεύρων a. — 14. τῶν λοιπῶν om. a. — 18. δὴ] δὲ a. — 19. ὀλίγας τὰς *AFq*, ὀλιγοστὰς c. — 20. τε καὶ ὀξύτατον *Ao*: τε ὀξύτατον abc. — ἐλαφρότατον Bekkerus. — 21. ξυνεστὼς a. — 23. δὲ a. — 26. οὖν δεῖ ταῦτα διανοεῖσθαι a. — 30. καὶ post δὴ om. a. — 33. ὑπεῖξε a. — 35. ἐκ δὲ πάντων τῶν περὶ a. — 36. μάλιστ' ἂν *A*: μάλιστ' abc. — 38. εἴτ' ἐν ἀέρος om. Bekkeri operae. — 39. ἂν om. a. — 40. αὐτοῖς a.

3. ὕδατί a. — 7. δυεῖν Sbc. — ἡμίσεως a. — 14. ἔχοντος, οὔτέ τι δρᾶσαι δύναται. ἕως a. — 20. ἐξ] ἢ ἐξ rc. *A*. — ἀέρος τε ὕδωρ qbc. — ἂν a. — εἰς ταῦτα ἢ καὶ a. — 21. τινὶ a. — 22. ὠθούμενα, διαλυτὰ ὄντα, ἐκφύγοι a. — 26. τὰ om. a. — 27. Fort. δεξαμενῆς, ut p. 53 A. Or. — 28. ἑκάστοτε ἑαυτοῖς, ἄλλοις δὲ ὁμοιούμενα om. a. — 31. αἰτίων a. — 36. διὸ δὴ] δύο δὲ a. — 37. ἧς γε δεῖ a. — 40. ξυστάσεως a.

περὶ αὐτῶν εἴρηται, πρὸς δὲ ἐκείνοις ἔτι τάδε, ἐν μὲν
538 ὁμαλότητι μηδέποτε ἐθέλειν κίνησιν ἐνεῖναι. τὸ γὰρ κινη-
75 σόμενον ἄνευ τοῦ κινήσοντος ἢ τὸ κινῆσον ἄνευ τοῦ κινη-
σομένου χαλεπόν, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον εἶναι· κίνησις δὲ
οὐκ ἔστι τούτων ἀπόντων· ταῦτα δὲ ὁμαλὰ εἶναί ποτε
ἀδύνατον. οὕτω δὴ στάσιν μὲν ἐν ὁμαλότητι, κίνησιν δὲ
58 εἰς ἀνωμαλότητα ἀεὶ τιθῶμεν. αἰτία δὲ ἡ ἀνισότης αὖ
τῆς ἀνωμάλου φύσεως. ἀνισότητος δὲ γένεσιν μὲν διελη-
λύθαμεν· πῶς δέ ποτε οὐ κατὰ γένη διαχωρισθέντα ἕκα-
στα πέπαυται τῆς δι' ἀλλήλων κινήσεως καὶ φορᾶς, οὐκ
εἴπομεν. ὧδε οὖν πάλιν ἐροῦμεν. Ἡ τοῦ παντὸς περί-
οδος, ἐπειδὴ συμπεριέλαβε τὰ γένη, κυκλοτερὴς οὖσα καὶ
πρὸς αὑτὴν πεφυκυῖα βούλεσθαι ξυνιέναι, σφίγγει πάντα
καὶ κενὴν χώραν οὐδεμίαν ἐᾷ λείπεσθαι. διὸ δὴ πῦρ μὲν
B εἰς ἅπαντα διελήλυθε μάλιστα, ἀὴρ δὲ δεύτερον, ὡς λε-
πτότητι δεύτερον ἔφυ, καὶ τἆλλα ταύτῃ. τὰ γὰρ ἐκ μεγί-
στων μερῶν γεγονότα μεγίστην κενότητα ἐν τῇ ξυστάσει
παραλέλοιπε, τὰ δὲ σμικρότατα ἐλαχίστην. ἡ δὴ τῆς πι-
λήσεως ξύνοδος τὰ σμικρὰ εἰς τὰ τῶν μεγάλων διάκενα
ξυνωθεῖ. σμικρῶν οὖν παρὰ μεγάλα τιθεμένων καὶ τῶν
ἐλαττόνων τὰ μείζονα διακρινόντων, τῶν δὲ μειζόνων
76 ἐκεῖνα συγκρινόντων, πάντ' ἄνω κάτω μεταφέρεται πρὸς
C τοὺς ἑαυτῶν τόπους· μεταβάλλον γὰρ τὸ μέγεθος ἕκαστον
καὶ τὴν τῶν τόπων μεταβάλλει στάσιν. οὕτω δὴ διὰ ταῦτά
τε ἡ τῆς ἀνωμαλότητος διασωζομένη γένεσις ἀεὶ τὴν ἀεὶ
κίνησιν τούτων οὖσαν ἐσομένην τε ἐνδελεχῶς παρέχεται.

Μετὰ δὴ ταῦτα δεῖ νοεῖν, ὅτι πυρός τε γένη πολλὰ
γέγονεν, οἷον φλὸξ τό τε ἀπὸ τῆς φλογὸς ἀπιόν, ὃ κάει
μὲν οὔ, φῶς δὲ τοῖς ὄμμασι παρέχει, τό τε φλογὸς ἀπο-
σβεσθείσης ἐν τοῖς διαπύροις καταλειπόμενον αὐτοῦ. κατὰ
D ταὐτὰ δὲ ἀέρος τὸ μὲν εὐαγέστατον ἐπίκλην αἰθὴρ καλού-
μενος, ὁ δὲ θολερώτατος ὁμίχλη τε καὶ σκότος, ἕτερά τε
ἀνώνυμα εἴδη γεγονότα διὰ τὴν τῶν τριγώνων ἀνισότητα.
τὰ δὲ ὕδατος διχῇ μὲν πρῶτον, τὸ μὲν ὑγρόν, τὸ δὲ
χυτὸν γένος αὐτοῦ. τὸ μὲν οὖν ὑγρὸν διὰ τὸ μετέχον
εἶναι τῶν γενῶν τῶν ὕδατος, ὅσα σμικρά, ἀνίσων ὄντων,
κινητὸν αὐτό τε καθ' αὑτὸ καὶ ὑπ' ἄλλου διὰ τὴν ἀνω-
μαλότητα καὶ τὴν τοῦ σχήματος ἰδέαν γέγονε· τὸ δ' ἐκ
E μεγάλων καὶ ὁμαλῶν στασιμώτερον μὲν ἐκείνου καὶ βαρὺ
πεπηγὸς ὑπὸ ὁμαλότητός ἐστιν, ὑπὸ δὲ πυρὸς εἰσιόντος
καὶ διαλύοντος αὐτὸ τὴν ὁμαλότητα ἀπολέσαν μετίσχει
77 μᾶλλον κινήσεως, γενόμενον δὲ εὐκίνητον, ὑπὸ τοῦ πλη-
σίον ἀέρος ὠθούμενον καὶ κατατεινόμενον ἐπὶ γῆν, τή-
κεσθαι μὲν τὴν τῶν ὄγκων καθαίρεσιν, ῥοὴν δὲ τὴν κα-
τάτασιν ἐπὶ γῆν ἐπωνυμίαν ἑκατέρου τοῦ πάθους ἔλαβε.
πάλιν δὲ ἐκπίπτοντος αὐτόθεν τοῦ πυρός, ἅτε οὐκ εἰς
κενὸν ἐξιόντος, ὠθούμενος ὁ πλησίον ἀὴρ εὐκίνητον ὄντα 59
ἔτι τὸν ὑγρὸν ὄγκον εἰς τὰς τοῦ πυρὸς ἕδρας ξυνωθῶν
αὐτὸν αὑτῷ ξυμμίγνυσιν· ὁ δὲ ξυνωθούμενος ἀπολαμβά-
νων τε τὴν ὁμαλότητα πάλιν, ἅτε τοῦ τῆς ἀνωμαλότητος
δημιουργοῦ πυρὸς ἀπιόντος, εἰς ταὐτὸν αὑτῷ καθί-
σταται. καὶ τὴν μὲν τοῦ πυρὸς ἀπαλλαγὴν ψύξιν, τὴν
δὲ ξύνοδον ἀπελθόντος ἐκείνου πεπηγὸς εἶναι γένος προσ-
ερρήθη. Τούτων δὴ πάντων, ὅσα χυτὰ προσείπομεν B
ὕδατα, τὸ μὲν ἐκ λεπτοτάτων καὶ ὁμαλωτάτων πυκνότα-
τον γιγνόμενον, μονοειδὲς γένος, στίλβοντι καὶ ξανθῷ
χρώματι κοινωθέν, τιμαλφέστατον κτῆμα χρυσὸς ἠθημέ-
νος διὰ πέτρας ἐπάγη. χρυσοῦ δὲ ὄζος διὰ πυκνότητα
σκληρότατον ὂν καὶ μελανθέν, ἀδάμας ἐκλήθη. τὸ δ'
ἐγγὺς μὲν χρυσοῦ τῶν μερῶν, εἴδη δὲ πλέονα ἑνὸς ἔχον,
πυκνότητι μὲν χρυσοῦ πυκνότερον ὄν, καὶ γῆς μόριον ὀλί-
γον καὶ λεπτὸν μετασχόν, ὥστε σκληρότερον εἶναι, τῷ δὲ C
μεγάλα ἐντὸς αὐτοῦ διαλείμματα ἔχειν κουφότερον, τῶν 78
λαμπρῶν πηκτῶν τε ἓν γένος ὑδάτων χαλκὸς ξυσταθεὶς
γέγονε. τὸ δ' ἐκ γῆς αὐτῷ μιχθέν, ὅταν παλαιουμένω
διαχωρίζησθον πάλιν ἀπ' ἀλλήλων, ἐκφανὲς καθ' αὑτὸ
γιγνόμενον ἰὸς λέγεται. τἆλλα δὲ τῶν τοιούτων οὐδὲν
ποικίλον ἔτι διαλογίσασθαι τὴν τῶν εἰκότων μύθων με-
ταδιώκοντα ἰδέαν, ἣν ὅταν τις ἀναπαύσεως ἕνεκα τοὺς
περὶ τῶν ὄντων ἀεὶ καταθέμενος λόγους, τοὺς γενέσεως D
πέρι διαθεώμενος εἰκότας ἀμεταμέλητον ἡδονὴν κτᾶται,
μέτριον ἂν ἐν τῷ βίῳ παιδιὰν καὶ φρόνιμον ποιοῖτο.
ταύτῃ δὴ καὶ τὰ νῦν ἀφέντες τὸ μετὰ τοῦτο τῶν αὐτῶν
πέρι τὰ ἑξῆς εἰκότα δίιμεν τῇδε. Τὸ πυρὶ μεμιγμένον
ὕδωρ, ὅσον λεπτὸν ὑγρόν τε διὰ τὴν κίνησιν καὶ τὴν
ὁδὸν ἣν κυλινδούμενον ἐπὶ γῆς ὑγρὸν λέγεται, μαλακόν
τε αὖ τῷ τὰς βάσεις ἧττον ἑδραίους οὔσας ἢ τὰς γῆς
ὑπείκειν, τοῦτο ὅταν πυρὸς ἀποχωρισθὲν ἀέρος τε μο- E
νωθῇ, γέγονε μὲν ὁμαλώτερον, ξυνέωσται δὲ ὑπὸ τῶν
ἐξιόντων εἰς αὐτό, παγέν τε οὕτω τὸ μὲν ὑπὲρ γῆς μά-
λιστα παθὸν ταῦτα χάλαζα, τὸ δ' ἐπὶ γῆς κρύσταλλος,
τὸ δὲ ἧττον ἡμιπαγές τε ὂν ἔτι, τὸ μὲν ὑπὲρ γῆς αὖ 79
χιών, τὸ δ' ἐπὶ γῆς ξυμπαγέν, ἐκ δρόσου γενόμενον,
πάχνη λέγεται. τὰ δὲ δὴ πλεῖστα ὑδάτων εἴδη μεμιγμένα

---

2. εἶναι a. — 5. ἀπόντων] ἁπάντων a. — 8. δὴ] δὲ a. — 7. ἡ om. A. — 14. καινὴν a. — 15. πάντα a. — δεύτερον AFbo: δεύτερος ΘSYqsqr, δευτέρως abc. — 16. δεύτερον AΘFSYqsxbegor: δεύτερος abc. — 22. ἄνω καὶ κάτω a. — 24. δὲ a. — 26. τε] τε καὶ a. — 28. ἀπιόν) ἀπτόν ab. — 29. μὲν, οὐ φῶς a. — 31. δὲ om. Bekkeri operae. — 33. ἤδη a. — 36. γενῶν τοῦ ὕδατος a. — 37. κινητικὸν ATSYxegor et pr. Θ, κινητικῶν a. — 40. ἐσι-όντος ab.

2. δὴ a. — κατάστασιν ab. — 5. ἔτι ὄντα a. — 9. εἰς] αὖθις εἰς c. — αὐτῷ a. — 11. ἐκείνου ἀπελθόντος ac. — 13. πυκνώτατον Ξb. — 17. ἐκλήθη om. a. — 18. πλέονα A (teste Bastio): πλεῖον a, πλείω bc. — 19. πυκνότητι δὲ τηὶ μὲν A, πυκνότητι τῇ μὲν F. Fort. πυκνότητι δ' ἔτι μὲν. Bait. — πυκνώτερον b. — 23. αὐτὸ a. — 26. ἔτι] ὕδωρ ἐστὶ a. — 31. ἀφέντες Ao: ἐφέντες abc. — 34. ὑγρὸν A. — 35. ἑδραίας a. — 36. τοῦτο A: τοῦτο δ' abc.

ἀλλήλοις, ξύμπαν μὲν το γένος, διὰ τῶν ἐκ γῆς φυτῶν
60 ἠθημένα, χυμοὶ λεγόμενοι· διὰ δὲ τὰς μίξεις ἀνομοιότητα
ἕκαστοι σχόντες τὰ μὲν ἄλλα πολλὰ ἀνώνυμα γένη παρέσχοντο, τέτταρα δέ, ὅσα ἔμπυρα εἴδη, διαφανῆ μάλιστα γενόμενα εἴληφεν ὀνόματα αὐτῶν, τὸ μὲν τῆς ψυχῆς
539 μετὰ τοῦ σώματος θερμαντικὸν οἶνος, τὸ δὲ λεῖον καὶ διακριτικὸν ὄψεως διὰ ταῦτά τε ἰδεῖν λαμπρὸν καὶ στίλβον λιπαρόν τε φανταζόμενον ἐλαιηρὸν εἶδος, πίττα καὶ κίκι καὶ ἔλαιον αὐτὸ ὅσα τ' ἄλλα τῆς αὐτῆς δυνάμεως·
B ὅσον δὲ διαχυτικὸν μέχρι φύσεως τῶν περὶ τὸ στόμα ξυνόδων, ταύτῃ τῇ δυνάμει γλυκύτητα παρεχόμενον, μέλι τὸ κατὰ πάντων μάλιστα πρόσρημα ἔσχε· τὸ δὲ τῆς σαρκὸς διαλυτικὸν τῷ κάειν ἀφρῶδες γένος, ἐκ πάντων ἀφορισθὲν τῶν χυμῶν, ὀπὸς ἐπωνομάσθη.

Γῆς δὲ εἴδη, τὸ μὲν ἠθημένον δι' ὕδατος τοιῷδε τρόπῳ γίγνεται σῶμα λίθινον. τὸ ξυμμιγὲς ὕδωρ ὅταν ἐν τῇ ξυμμίξει κοπῇ, μετέβαλεν εἰς ἀέρος ἰδέαν· γενόμενος
C δὲ ἀὴρ εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἀναθεῖ. κενὸν δ' ὑπῆρχεν
80 αὐτῶν οὐδέν· τὸν οὖν πλησίον ἔωσεν ἀέρα. ὁ δέ, ἅτε ὢν βαρύς, ὠσθεὶς καὶ περιχυθεὶς τῷ τῆς γῆς ὄγκῳ σφόδρα ἔθλιψε ξυνέωσέ τε αὐτὸν εἰς τὰς ἕδρας ὅθεν ἀνῄειν ὁ νέος ἀήρ. ξυνωσθεῖσα δὲ ὑπ' ἀέρος ἀλύτως ὕδατι γῆ ξυνίσταται πέτρα, καλλίων μὲν ἡ τῶν ἴσων καὶ ὁμαλῶν διαφανὴς μερῶν, αἰσχίων δὲ ἡ ἐναντία. τὸ δὲ ὑπὸ πυρὸς τάχους τὸ νοτερὸν πᾶν ἐξαρπασθὲν καὶ κραυρότερον ἐκεί-
D νου ξυστάν, ᾧ γένει κέραμον ἐπωνομάκαμεν, τοῦτο γέγονεν. ἔστι δὲ ὅτε νοτίδος ὑπολειφθείσης χυτὴ γῆ γενομένη διὰ πυρός, ὅταν ψυχθῇ, γίγνεται τὸ μέλαν χρῶμα ἔχον λίθος· τῷ δ' αὖ κατὰ ταὐτὰ μὲν ταῦτα ἐκ ξυμμίξεως ὕδατος ἀπομονουμένῳ πολλοῦ, λεπτοτέρων δὲ ἐκ γῆς μερῶν ἁλμυρῷ τε ὄντι, ἡμιπαγεῖ γενομένῳ καὶ λυτῷ πάλιν ὑφ' ὕδατος, τὸ μὲν ἐλαίου καὶ γῆς καθαρτικὸν γένος λίτρον, τὸ δ' εὐάρμοστον ἐν ταῖς κοινωνίαις ταῖς περὶ τὴν τοῦ
E στόματος αἴσθησιν ἁλῶν, κατὰ λόγον νόμου, θεοφιλὲς σῶμα ἐγένετο. Τὰ δὲ κοινὰ ἐξ ἀμφοῖν ὕδατι μὲν οὐ λυτά, πυρὶ δὲ διὰ τὸ τοιόνδε οὕτω ξυμπήγνυται. γῆς ὄγκους πῦρ μὲν ἀήρ τε οὐ τήκει· τῆς γὰρ ξυστάσεως τῶν διακένων αὐτῆς σμικρομερέστερα πεφυκότα, διὰ πολλῆς εὐ-
81 ρυχωρίας ἰόντα, οὐ βιαζόμενα, ἄλυτον αὐτὴν ἐάσαντα ἄτηκτον παρέσχε· τὰ δὲ ὕδατος ἐπειδὴ μείζω πέφυκε μέρη βίαιον ποιούμενα τὴν διέξοδον, λύοντα αὐτὴν τήκει.
61 γῆν μὲν γὰρ ἀξύστατον ὑπὸ βίας οὕτως ὕδωρ μόνον λύει, ξυνεστηκυῖαν δὲ πλὴν πυρὸς οὐδέν· εἴσοδος γὰρ οὐδενὶ πλὴν πυρὶ λέλειπται. τὴν δὲ ὕδατος αὖ ξύνοδον τὴν μὲν βιαιοτάτην πῦρ μόνον, τὴν δὲ ἀσθενεστέραν ἀμφότερα,

πῦρ τε καὶ ἀήρ, διαχεῖτον, ὁ μὲν κατὰ τὰ διάκενα, τὸ δὲ καὶ κατὰ τὰ τρίγωνα, βίᾳ δὲ ἀέρα ξυστάντα οὐδὲν λύει πλὴν κατὰ τὸ στοιχεῖον, ἀβίαστον δὲ κατατήκει μόνον πῦρ. τὰ δὲ δὴ τῶν ξυμμίκτων ἐκ γῆς τε καὶ ὕδατος
σωμάτων, μέχριπερ ἂν ὕδωρ αὐτοῦ τὰ τῆς γῆς διάκενα B
καὶ βίᾳ ξυμπεπιλημένα κατέχῃ, τὰ μὲν ὕδατος ἐπιόντα ἔξωθεν εἴσοδον οὐκ ἔχοντα μέρη περιρρέοντα τὸν ὅλον ὄγκον ἄτηκτον εἴασε, τὰ δὲ πυρὸς εἰς τὰ τῶν ὑδάτων διάκενα εἰσιόντα, ὅπερ ὕδωρ γῆν, τοῦτο πῦρ ἀέρα ἀπεργαζόμενα, τηχθέντι τῷ κοινῷ σώματι ῥεῖν μόνα αἴτια ξυμβέβηκε. τυγχάνει δὲ ταῦτα ὄντα, τὰ μὲν ἔλαττον ἔχοντα ὕδατος ἢ γῆς τό τε περὶ τὴν ὕαλον γένος ἅπαν ὅσα τε
λίθων χυτὰ εἴδη καλεῖται, τὰ δὲ πλέον ὕδατος αὖ πάντα C
ὅσα κηροειδῆ καὶ θυμιατικὰ σώματα ξυμπήγνυται.

Καὶ τὰ μὲν δὴ σχήματα κοινωνίαις τε καὶ μεταλλα- 82
γαῖς εἰς ἄλληλα πεποικιλμένα εἴδη σχεδὸν ἐπιδέδεικται, τὰ δὲ παθήματα αὐτῶν δι' ἃς αἰτίας γέγονε πειρατέον ἐμφανίζειν. πρῶτον μὲν οὖν ὑπάρχειν αἴσθησιν δεῖ τοῖς λεγομένοις ἀεί. σαρκὸς δὲ καὶ τῶν περὶ σάρκα γένεσιν, ψυχῆς τε ὅσον θνητόν, οὔπω διεληλύθαμεν. τυγχάνει δὲ
οὔτε ταῦτα χωρὶς τῶν περὶ τὰ παθήματα ὅσα αἰσθητικά, D
οὔτ' ἐκεῖνα ἄνευ τούτων δυνατὰ ἱκανῶς λεχθῆναι· τὸ δὲ ἅμα σχεδὸν οὐ δυνατόν. ὑποθετέον δὴ πρότερον θάτερα, τὰ δ' ὑποτεθέντα ἐπάνιμεν αὖθις. ἵνα οὖν ἑξῆς τὰ παθήματα λέγηται τοῖς γένεσιν, ἔστω πρότερα ἡμῖν τὰ περὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ὄντα. Πρῶτον μὲν οὖν ᾗ πῦρ θερμὸν λέγομεν, ἴδωμεν ὧδε σκοποῦντες, τὴν διάκρισιν καὶ τομὴν αὐτοῦ περὶ τὸ σῶμα ἡμῶν γιγνομένην ἐννοη-
θέντες. ὅτι μὲν γὰρ ὀξύ τι τὸ πάθος, πάντες σχεδὸν E
αἰσθανόμεθα· τὴν δὲ λεπτότητα τῶν πλευρῶν καὶ γωνιῶν ὀξύτητα τῶν τε μορίων σμικρότητα καὶ τῆς φορᾶς τὸ
τάχος, οἷς πᾶσι σφοδρὸν ὂν καὶ τομὸν ὀξέως τὸ προστυ- 83
χὸν ἀεὶ τέμνει, λογιστέον ἀναμιμνησκομένοις τὴν τοῦ σχή- 62
ματος αὐτοῦ γένεσιν, ὅτι μάλιστα ἐκείνη καὶ οὐκ ἄλλη φύσις διακρίνουσα ἡμῶν κατὰ σμικρά τε τὰ σώματα κερματίζουσα, τοῦτο ὃ νῦν θερμὸν λέγομεν, εἰκότως τὸ πάθημα καὶ τοὔνομα παρέσχε. Τὸ δ' ἐναντίον τούτῳ κατάδηλον μέν, ὅμως δὲ μηδὲν ἐπιδεὲς ἔστω λόγου. τὰ γὰρ δὴ τῶν περὶ τὸ σῶμα ὑγρῶν μεγαλομερέστερα εἰσιόντα, τὰ σμικρότερα ἐξωθοῦντα, εἰς τὰς ἐκείνων οὐ δυνά-
μενα ἕδρας ἐνδῦναι, ξυνωθοῦντα ἡμῶν τὸ νοτερόν, ἐξ B
ἀνωμάλου κεκινημένου τε ἀκίνητον δι' ὁμαλότητα καὶ τὴν ξύνωσιν ἀπεργαζόμενα πήγνυσι· τὸ δὲ παρὰ φύσιν ξυναγόμενον μάχεται κατὰ φύσιν αὐτὸ ἑαυτὸ εἰς τοὐναντίον ἀπωθοῦν. τῇ δὴ μάχῃ καὶ τῷ σεισμῷ τούτῳ τρόμος καὶ

---

3. ἔχοντες a. — 6. καὶ] τε καὶ c. — 16. ξυμμιγὲς] ξυμπαγὲν a. — 19. ἅτε ὢν] ἂν ᾖ a. — 21. ἀνῄειν] ἂν εἴη a. — 25. πάχους A. — 26. ᾧ] τῷ a. — 28. γίγνεται A: γέγονε abc. — 31. λυτῷ Stephano auctore bc: αὐτῷ cum libris a. — 32. νίτρον a. — 34. σώματος a. — 42. γὰρ om. ab. — οὕτω a.

4. πυρὶ A. — δὲ om. c. — δὴ om. a. — 9. τοῦτο A: τοῦτο δὲ abc. — 15. Καὶ om. a. — 18. ἐμφανίζειν ἡμᾶς. πρῶτον a. — 22. δυνατὰ cum Bekkero ς: δύναιτ' ἂν q et Florr. βb, δύναται cum ceteris libris a. — 24. τὰ δ' A et pr. o: τὰ δ' ὕστερον r et rc. o, τὰ δ' ὕστερα abc. — 26. περὶ τὸ σῶμα a. — 30. γωνιῶν καὶ πλευρῶν a. — 31. τὸ om. a. — 44. ἑαυτὸ] αὑτῷ a.

ῥῖγος ἐτέθη, ψυχρόν τε τὸ πάθος ἅπαν τοῦτο καὶ τὸ
δρῶν αὐτὸ ἔσχεν ὄνομα. Σκληρὸν δέ, ὅσοις ἂν ἡμῶν ἡ
σὰρξ ὑπείκῃ· μαλακὸν δέ, ὅσα ἂν τῇ σαρκί· πρὸς ἄλληλά
τε οὕτως. ὑπείκει δὲ ὅσον ἐπὶ σμικροῦ βαίνει· τὸ δὲ ἐκ
C τετραγώνων ὂν βάσεων, ἅτε βεβηκὸς σφόδρα, ἀντιτυπώ-
540 τατον εἶδος, ὅ τί τε ἂν εἰς πυκνότητα ξυνιὸν πλείστην
ἀντίτονον ᾖ μάλιστα. Βαρὺ δὲ καὶ κοῦφον μετὰ τῆς κάτω
84 φύσεως ἄνω τε λεγομένης ἐξεταζόμενον ἂν δηλωθείη σα-
φέστατα. φύσει γὰρ δή τινας τόπους δύο εἶναι διειλη-
φότας διχῇ τὸ πᾶν, ἐναντίους, τὸν μὲν κάτω, πρὸς ὃν
φέρεται πάνθ' ὅσα τινὰ ὄγκον σώματος ἔχει, τὸν δ' ἄνω,
πρὸς ὃν ἀκουσίως ἔρχεται πᾶν, οὐκ ὀρθὸν οὐδαμῇ νο-
D μίζειν. τοῦ γὰρ παντὸς οὐρανοῦ σφαιροειδοῦς ὄντος,
ὅσα μὲν ἀφεστῶτα ἴσον τοῦ μέσου γέγονεν ἔσχατα, ὁμοίως
αὐτὰ χρὴ ἔσχατα πεφυκέναι, τὸ δὲ μέσον τὰ αὐτὰ μέτρα
τῶν ἐσχάτων ἀφεστηκὸς ἐν τῷ καταντικρὺ νομίζειν δεῖ
πάντων εἶναι. τοῦ δὴ κόσμου ταύτῃ πεφυκότος τί τῶν
εἰρημένων ἄνω τις ἢ κάτω τιθέμενος οὐκ ἐν δίκῃ δόξει
τὸ μηδὲν προσῆκον ὄνομα λέγειν; ὁ μὲν γὰρ μέσος ἐν
E αὐτῷ τόπος οὔτε κάτω πεφυκὼς οὔτε ἄνω λέγεσθαι δί-
καιος, ἀλλ' αὐτὸ ἐν μέσῳ· ὁ δὲ πέριξ οὔτε δὴ μέσος οὔτ'
ἔχων διάφορον αὐτοῦ μέρος ἕτερον θατέρου μᾶλλον πρὸς
τὸ μέσον ἤ τι τῶν καταντικρύ. τοῦ δὲ ὁμοίως πάντῃ
πεφυκότος ποῖά τις ἐπιφέρων ὀνόματα αὐτῷ ἐναντία καὶ
πῇ καλῶς ἂν ἡγοῖτο λέγειν; εἰ γάρ τι καὶ στερεὸν εἴη
63 κατὰ μέσον τοῦ παντὸς ἰσοπαλές, εἰς οὐδὲν ἄν ποτε τῶν
ἐσχάτων ἐνεχθείη διὰ τὴν πάντῃ ὁμοιότητα αὐτῶν· ἀλλ'
85 εἰ καὶ περὶ αὐτὸ πορεύοιτό τις ἐν κύκλῳ, πολλάκις ἂν
στὰς ἀντίπους ταὐτὸν αὐτοῦ κάτω καὶ ἄνω προσείποι.
τὸ μὲν γὰρ ὅλον, καθάπερ εἴρηται νῦν δή, σφαιροειδὲς
ὂν τόπον τινὰ κάτω, τὸν δὲ ἄνω λέγειν ἔχειν οὐκ ἔμ-
φρονος· ὅθεν δὲ ὠνομάσθη ταῦτα καὶ ἐν οἷς ὄντα εἰθί-
σμεθα δι' ἐκεῖνα καὶ τὸν οὐρανὸν ὅλον οὕτω διαιρούμενοι
B λέγειν, ταῦτα διομολογητέον ὑποθεμένοις τάδ' ἡμῖν. εἴ
τις ἐν τῷ τοῦ παντὸς τόπῳ καθ' ὃν ἡ τοῦ πυρὸς εἴληχε
μάλιστα φύσις, οὗ καὶ πλεῖστον ἂν ἠθροισμένον εἴη πρὸς
ὃ φέρεται, ἐπαναβὰς ἐπ' ἐκεῖνο καὶ δύναμιν εἰς τοῦτο
ἔχων, μέρη τοῦ πυρὸς ἀφαιρῶν ἱσταίη, τιθεὶς εἰς πλά-
στιγγας, αἴρων τὸν ζυγὸν καὶ τὸ πῦρ ἕλκων εἰς ἀνόμοιον
ἀέρα βιαζόμενος, δῆλον ὡς τοὔλαττόν που τοῦ μείζονος
C ῥᾷον βιᾶται· ῥώμῃ γὰρ μιᾷ δυοῖν ἅμα μετεωριζομένοιν
τὸ μὲν ἔλαττον μᾶλλον, τὸ δὲ πλέον ἧττον ἀνάγκη που
κατατεινόμενον ξυνέπεσθαι τῇ βίᾳ, καὶ τὸ μὲν πολὺ βαρὺ
καὶ κάτω φερόμενον κληθῆναι, τὸ δὲ σμικρὸν ἐλαφρὸν
καὶ ἄνω. ταὐτὸν δὴ τοῦτο δεῖ φωρᾶσαι δρῶντας ἡμᾶς
περὶ τόνδε τὸν τόπον. ἐπὶ γὰρ γῆς βεβῶτες, γεώδη γένη

διιστάμενοι καὶ γῆν ἐνίοτε αὐτὴν ἕλκομεν εἰς ἀνόμοιον
ἀέρα βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν, ἀμφότερα τοῦ ξυγγενοῦς ἀν- 86
τεχόμενα. τὸ δὲ σμικρότερον ῥᾷον τοῦ μείζονος βιαζο- D
μένοις εἰς τὸ ἀνόμοιον πρότερον ξυνέπεται· κοῦφον οὖν
αὐτὸ προσειρήκαμεν, καὶ τὸν τόπον εἰς ὃν βιαζόμεθ'
ἄνω, τὸ δ' ἐναντίον τούτοις πάθος βαρὺ καὶ κάτω. ταῦτ'
οὖν δὴ διαφόρως ἔχειν αὐτὰ πρὸς αὑτὰ ἀνάγκη διὰ τὸ
τὰ πλήθη τῶν γενῶν τόπον ἐναντίον ἄλλα ἄλλοις κατέ-
χειν· τὸ γὰρ ἐν ἑτέρῳ κοῦφον ὂν τόπῳ τῷ κατὰ τὸν
ἐναντίον τόπον ἐλαφρῷ καὶ τῷ βαρεῖ τὸ βαρὺ τῷ τε
κάτω τὸ κάτω καὶ τῷ ἄνω τὸ ἄνω πάντ' ἐναντία καὶ E
πλάγια καὶ πάντως διάφορα πρὸς ἄλληλα ἀνευρεθήσεται
γιγνόμενα καὶ ὄντα· τόδε γε μὴν ἕν τι διανοητέον
περὶ πάντων αὐτῶν, ὡς ἡ μὲν πρὸς τὸ ξυγγενὲς ὁδὸς
ἑκάστοις οὖσα βαρὺ μὲν τὸ φερόμενον ποιεῖ, τὸν δὲ τό-
πον εἰς ὃν τὸ τοιοῦτον φέρεται κάτω, τὰ δὲ τούτοις
ἔχοντα ὡς ἑτέρως θάτερα. περὶ δὴ τούτων αὖ τῶν πα-
θημάτων ταῦτα αἴτια εἰρήσθω. Λείου δ' αὖ καὶ τραχέος
παθήματος αἰτίαν πᾶς που κατιδὼν καὶ ἑτέρῳ δυνατὸς
ἂν εἴη λέγειν· σκληρότης γὰρ ἀνωμαλότητι μιχθεῖσα, τὸ
δ' ὁμαλότης πυκνότητι παρέχεται. 64

Μέγιστον δὲ καὶ λοιπὸν τῶν κοινῶν περὶ ὅλον τὸ
σῶμα παθημάτων τὸ τῶν ἡδέων καὶ τῶν ἀλγεινῶν αἴτιον 87
ἐν οἷς διεληλύθαμεν καὶ ὅσα διὰ τῶν τοῦ σώματος μο-
ρίων αἰσθήσεις κεκτημένα καὶ λύπας ἐν αὑτοῖς ἡδονάς
θ' ἅμα ἑπομένας ἔχει. ὧδ' οὖν κατὰ παντὸς αἰσθητοῦ
καὶ ἀναισθήτου παθήματος τὰς αἰτίας λαμβάνωμεν,
ἀναμιμνησκόμενοι τὸ τῆς εὐκινήτου τε καὶ δυσκινήτου B
φύσεως ὅτι διειλόμεθα ἐν τοῖς πρόσθεν· ταύτῃ γὰρ δὴ
μεταδιωκτέον πάντα, ὅσα ἐπινοοῦμεν ἑλεῖν. τὸ μὲν γὰρ
κατὰ φύσιν εὐκίνητον, ὅταν καὶ βραχὺ πάθος εἰς αὐτὸ
ἐμπίπτῃ, διαδίδωσι κύκλῳ μόρια ἕτερα ἑτέροις ταὐτὸν
ἀπεργαζόμενα, μέχριπερ ἂν ἐπὶ τὸ φρόνιμον ἐλθόντα
ἐξαγγείλῃ τοῦ ποιήσαντος τὴν δύναμιν· τὸ δ' ἐναντίον
ἑδραῖον ὂν κατ' οὐδένα τε κύκλον ἰὸν πάσχει μόνον,
ἄλλο δὲ οὐ κινεῖ τῶν πλησίον, ὥστε οὐ διαδιδόντων μο-
ρίων μορίοις ἄλλων ἄλλοις τὸ πρῶτον πάθος ἐν αὐτοῖς C
ἀκίνητον εἰς τὸ πᾶν ζῷον γενόμενον ἀναίσθητον παρέ-
σχε τὸ παθόν. ταῦτα δὲ περί τε ὀστᾶ καὶ τρίχας ἐστὶ
καὶ ὅσα ἄλλα γήινα τὸ πλεῖστον ἔχομεν ἐν ἡμῖν μόρια·
τὰ δὲ ἔμπροσθεν περὶ τὰ τῆς ὄψεως καὶ ἀκοῆς μάλιστα,
διὰ τὸ πυρὸς ἀέρος τε ἐν αὐτοῖς δύναμιν ἐνεῖναι μεγίστην. 88
τὸ δὴ τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης ὧδε δεῖ διανοεῖσθαι. τὸ
μὲν παρὰ φύσιν καὶ βίαιον γιγνόμενον ἀθρόον παρ' ἡμῖν D
πάθος ἀλγεινόν, τὸ δ' εἰς φύσιν ἀπιὸν πάλιν ἀθρόον
ἡδύ, τὸ δὲ ἠρέμα καὶ κατὰ σμικρὸν ἀναίσθητον, τὸ δ'

---

7. τῆς τοῦ κάτω ΛΘFo. — 11. σώματος ὄγκον a. — 12. τί τῶν] τῶν τί a. — 25. ἂν om. a. — 37. ἐπεμβὰς Λo et mg. F. — 38. ἱστᾷ· ἢ τιθεὶς a. — 41. δυεῖν b. — 43. πολὺ om. a. — 45. ταυτὸ a. — φωράσαι δεῖ a.

7. δὴ om. a. — αὑτὰ] αὐτά a. — 8. ἄλλα ἄλλοις] ἀλλήλοις a. — 10. τὸ βαρὺ τῷ βαρεῖ ab. — 11. τὸ ἄνω τῷ ἄνω ab. — 12. ἂν εὑρεθήσεται a. — 13. γιγνόμενά τε καὶ a. — 17. αὖ] οὖν a. — 28. τε om. a. — 29. δὴ om. a. — 30 ἑλεῖν ἐπινοοῦμεν a. — μὲν om. a. — 31. ἐμπίπτῃ εἰς αὐτὸ a. — 36. πλησίων a. — 39. καὶ τὰς τρίχας Λ. — 42. εἶναι a. — 44. ἄθρόον a, ubique. — 46. τὸ δὲ ἠρέμα - - ἀναίσθητον om. a.

ἐναντίον τούτοις ἐναντίως. τὸ δὲ μετ' εὐπετείας γιγνόμε-
νον ἅπαν αἰσθητὸν μὲν ὅ τι μάλιστα, λύπης δὲ καὶ ἡδο-
νῆς οὐ μετέχον, οἷον τὰ περὶ τὴν ὄψιν αὐτὴν παθήματα,
ἣ δὴ σῶμα ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη καθ' ἡμέραν ξυμ-
φυὲς ἡμῶν γίγνεσθαι. ταύτῃ γὰρ τομαὶ μὲν καὶ καύσεις
E καὶ ὅσα ἄλλα πάσχει λύπας οὐκ ἐμποιοῦσιν, οὐδὲ ἡδονὰς
541 πάλιν ἐπὶ ταὐτὸν ἀπιούσης εἶδος, μέγισται δὲ αἰσθήσεις
καὶ σαφέσταται καθότι τ' ἂν πάθῃ καὶ ὅσων ἂν αὐτή
πῃ προσβαλοῦσα ἐφάπτηται· βία γὰρ τὸ πάμπαν οὐκ
ἔνι τῇ διακρίσει τε αὐτῆς καὶ συγκρίσει. τὰ δὲ ἐκ μειζό-
νων μερῶν σώματα μόγις εἴκοντα τῷ δρῶντι, διαδιδόντα
δὲ εἰς ὅλον τὰς κινήσεις, ἡδονὰς ἴσχει καὶ λύπας, ἀλλο-
65 τριούμενα μὲν λύπας, καθιστάμενα δὲ εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν
ἡδονάς. ὅσα δὲ κατὰ σμικρὸν τὰς ἀποχωρήσεις ἑαυτῶν
καὶ κενώσεις εἴληφε, τὰς δὲ πληρώσεις ἀθρόας καὶ κατὰ
89 μεγάλα, κενώσεως μὲν ἀναίσθητα, πληρώσεως δὲ αἰσθη-
τικὰ γιγνόμενα, λύπας μὲν οὐ παρέχει τῷ θνητῷ τῆς
ψυχῆς, μεγίστας δὲ ἡδονάς· ἔστι δ' ἔνδηλα περὶ τὰς εὐω-
δίας. ὅσα δὲ ἀπαλλοτριοῦται μὲν ἀθρόα, κατὰ σμικρὰ
B δὲ μόγις τε εἰς ταὐτὸν πάλιν ἑαυτοῖς καθίσταται, τοὐ-
ναντίον τοῖς ἔμπροσθεν πάντα ἀποδίδωσι· ταῦτα δ' αὖ
περὶ τὰς καύσεις καὶ τομὰς τοῦ σώματος γιγνόμενά ἐστι
κατάδηλα.

Καὶ τὰ μὲν δὴ κοινὰ τοῦ σώματος παντὸς παθήματα,
τῶν τ' ἐπωνυμιῶν ὅσαι τοῖς δρῶσιν αὐτὰ γεγόνασι, σχε-
δὸν εἴρηται· τὰ δ' ἐν ἰδίοις μέρεσιν ἡμῶν γιγνόμενα, τά
τε πάθη καὶ τὰς αἰτίας αὖ τῶν δρώντων, πειρα-
C τέον εἰπεῖν, ἄν πῃ δυνώμεθα. Πρῶτον οὖν ὅσα τῶν χυ-
μῶν πέρι λέγοντες ἐν τοῖς πρόσθεν ἀπελίπομεν, ἴδι'
ὄντα παθήματα περὶ τὴν γλῶτταν, ἐμφανιστέον ᾗ δυνα-
τόν. φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα, ὥσπερ οὖν καὶ τὰ πολλά,
διὰ συγκρίσεών τέ τινων καὶ διακρίσεων γίγνεσθαι, πρὸς
δὲ αὐταῖς κεχρῆσθαι μᾶλλόν τι τῶν ἄλλων τραχύτησί τε
καὶ λειότησιν. ὅσα μὲν γὰρ εἰσιόντα περὶ τὰ φλέβια,
D οἷόνπερ δοκίμια τῆς γλώττης τεταμένα ἐπὶ τὴν καρδίαν,
εἰς τὰ νοτερὰ τῆς σαρκὸς καὶ ἁπαλὰ ἐμπίπτοντα γήϊνα
μέρη κατατηκόμενα ξυνάγει τὰ φλέβια καὶ ἀποξηραίνει,
90 τραχύτερα μὲν ὄντα στρυφνά, ἧττον δὲ τραχύνοντα αὐ-
στηρὰ φαίνεται. τὰ δὲ τούτων τε ῥυπτικὰ καὶ πᾶν τὸ
περὶ τὴν γλῶτταν ἀποπλύνοντα πέρα μὲν τοῦ μετρίου
τοῦτο δρῶντα καὶ προσεπιλαμβανόμενα, ὥστε ἀποτήκειν
αὐτῆς τῆς φύσεως, οἷον ἡ τῶν λίτρων δύναμις, πικρὰ
E πάνθ' οὕτως ὠνόμασται· τὰ δὲ ὑποδεέστερα τῆς λιτρώ-
δους ἕξεως ἐπὶ τὸ μέτριόν τε τῇ ῥύψει χρώμενα ἁλυκὰ
ἄνευ πικρότητος τραχείας καὶ φίλα μᾶλλον ἡμῖν φαντά-
ζεται. τὰ δὲ τῇ τοῦ στόματος θερμότητι κοινωνήσαντα
καὶ λεαινόμενα ὑπ' αὐτοῦ, ξυνεκπυρούμενα καὶ πάλιν
αὐτὰ ἀντικάοντα τὸ διαθερμῆναν, φερόμενά τε ὑπὸ κου-
φότητος ἄνω πρὸς τὰς τῆς κεφαλῆς αἰσθήσεις, τέμνοντά
τε πάνθ' ὁπόσοις ἂν προσπίπτῃ, διὰ ταύτας τὰς δυνά- 66
μεις δριμέα πάντα τοιαῦτα ἐλέχθη. τῶν δὲ αὐτῶν προλε-
λεπτυσμένων μὲν ὑπὸ σηπεδόνος, εἰς δὲ τὰς στενὰς
φλέβας ἐνδυομένων, καὶ τοῖς ἐνοῦσιν αὐτόθι μέρεσι γεώ-
δεσι καὶ ὅσα ἀέρος ξυμμετρίαν ἔχοντα, ὥστε κινήσαντα
περὶ ἄλληλα ποιεῖν κυκᾶσθαι, κυκώμενα δὲ περιπίπτειν
τε καὶ εἰς ἕτερα ἐνδυόμενα ἕτερα κοῖλα ἀπεργάζεσθαι,
περιτεινόμενα τοῖς εἰσιοῦσιν — ἃ δὴ νοτίδος περὶ ἀέρα
κοίλης περιταθείσης, τοτὲ μὲν γεώδους, τοτὲ δὲ καὶ κα- B
θαρᾶς, νοτερὰ ἀγγεῖα ἀέρος ὕδατα κοῖλα περιφερῆ τε 91
γενέσθαι, καὶ τὰ μὲν τῆς καθαρᾶς διαφανεῖς περιστῆναι,
κληθείσας ὄνομα πομφόλυγας, τὰ δὲ τῆς γεώδους, ὁμοῦ
κινουμένης τε καὶ αἰρομένης, ζέσιν τε καὶ ζύμωσιν ἐπί-
κλην λεχθῆναι — τὸ δὲ τούτων αἴτιον τῶν παθημάτων
ὀξὺ προσρηθῆναι. ξύμπασι δὲ τοῖς περὶ ταῦτα εἰρημένοις
πάθος ἐναντίον ἀπ' ἐναντίας ἐστὶ προφάσεως, ὁπόταν C
ἡ τῶν εἰσιόντων ξύστασις ἐν ὑγροῖς, οἰκεία τῇ τῆς γλώτ-
της ἕξει πεφυκυῖα, λεαίνῃ μὲν ἐπαλείφουσα τὰ τραχυν-
θέντα, τὰ δὲ παρὰ φύσιν ξυνεστῶτα ἢ κεχυμένα τὰ μὲν
ξυνάγῃ, τὰ δὲ χαλᾷ, καὶ πάνθ' ὅ τι μάλιστα ἱδρύῃ κατὰ
φύσιν, ἡδὺ καὶ προσφιλὲς παντὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἴαμα
τῶν βιαίων παθημάτων γιγνόμενον κέκληται γλυκύ.

Καὶ τὰ μὲν ταύτῃ ταῦτα· περὶ δὲ δὴ τὴν τῶν
μυκτήρων δύναμιν, εἴδη μὲν οὐκ ἔνι. τὸ γὰρ τῶν ὀσμῶν D
πᾶν ἡμιγενές, εἴδει δὲ οὐδενὶ ξυμβέβηκε ξυμμετρία πρὸς
τό τινα σχεῖν ὀσμήν. ἀλλ' ἡμῶν αἱ περὶ ταῦτα φλέβες
πρὸς μὲν τὰ γῆς ὕδατός τε γένη στενώτεραι ξυνέστησαν,
πρὸς δὲ τὰ πυρὸς ἀέρος τε εὐρύτεραι, διὸ τούτων οὐδεὶς
οὐδενὸς ὀσμῆς πώποτε ᾔσθετό τινος, ἀλλ' ἢ βρεχομένων
ἢ σηπομένων ἢ τηκομένων ἢ θυμιωμένων γίγνονταί τινων· 92
μεταβάλλοντος γὰρ ὕδατος εἰς ἀέρα ἀέρος τε εἰς ὕδωρ ἐν E
τῷ μεταξὺ τούτων γεγόνασιν, εἰσὶ δὲ ὀσμαὶ ξύμπασαι
καπνὸς ἢ ὁμίχλη. τούτων δὲ τὸ μὲν ἐξ ἀέρος εἰς ὕδωρ
ἰὸν ὁμίχλη, τὸ δὲ ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα καπνός. ὅθεν λε-
πτότεραι μὲν ὕδατος, παχύτεραι δὲ ὀσμαὶ ξύμπασαι γεγό-
νασιν ἀέρος. δηλοῦνται δέ, ὁπόταν τινὸς ἀντιφραχθέντος
περὶ τὴν ἀναπνοὴν ἄγῃ τις βίᾳ τὸ πνεῦμα εἰς αὑτόν·
τότε γὰρ ὀσμὴ μὲν οὐδεμία ξυνδιηθεῖται, τὸ δὲ πνεῦμα
τῶν ὀσμῶν ἐρημωθὲν αὐτὸ μόνον ἕπεται. δι' οὖν ταῦτα

4. ᾗ a. — ἔμπροσθεν a. — 5. ἡμῖν c cum Flor. x. — 8. αὕτη a. — 9. προσβαλοῦσα A: προσβαλλοῦσα F, προβάλλουσα r, προσβάλλουσα abc. — 12. ταυτὸ FYsqr, ταὐτὸν cum Bekkero c. — πάλιν ante εἰς ponit c. — 20. τε om. a. — ταυτὸ AΘΞΣTFSYsεgor. — 21. ταυτὰ a. — 24. Καὶ om. a. — 27. αἰτίας αὖ τῶν A: αἰτίας αὐτῶν (omissis τῶν δρώντων) g, αἰτίας τῶν abc. — δρώντων Ao: δρώντων αὐτὰ abc. — 28. οὖν A: μὲν οὖν abc. — 31. τὰ om. a. — 34. φλεβία a. — 35. δοκιμεῖα Ab. — 37. μέρη] μέσα a. — 39. τε om. a. — 42. αὐτῆς τι τῆς a. — νίτρων a. — 43. νιτρώδους a.

6. ὅσοις a. — 18. τε om. a. — 19. λεχθῆναι] κληθῆναι a. — 23. τραχυθέντα a. — 28. μὲν A: μὲν δὴ abc. — δὴ om. a. — 31. ταῦτα] τὰ τοιαῦτα a. — 32. στενότεραι c. — 34. ἀλλ' ἢ A: ἀλλ' ἀεὶ abc. — 37. δὲ A: τε abc. — 42. αὐτόν a. — 44. δι'] διὰ a.

67 ἀνώνυμα τὰ τούτων ποικίλματα γέγονεν, οὐκ ἐκ πολλῶν
οὐδ' ἁπλῶν εἰδῶν ὄντα, ἀλλὰ διχῇ τό θ' ἡδὺ καὶ τὸ
λυπηρὸν αὐτόθι μόνω διαφανῆ λέγεσθον, τὸ μὲν τραχῦ-
νόν τε καὶ βιαζόμενον τὸ κύτος ἅπαν, ὅσον ἡμῶν μεταξὺ κο-
ρυφῆς τοῦ τε ὀμφαλοῦ κεῖται, τὸ δὲ ταὐτὸν τοῦτο κα-
ταπραῦνον καὶ πάλιν ᾗ πέφυκεν ἀγαπητῶς ἀποδιδόν.

Τρίτον δὲ αἰσθητικὸν ἐν ἡμῖν μέρος ἐπισκοποῦσι τὸ
B περὶ τὴν ἀκοήν, δι' ἃς αἰτίας τὰ περὶ αὐτὸ ξυμβαίνει
παθήματα, λεκτέον. ὅλως μὲν οὖν φωνὴν θῶμεν τὴν δι'
93 ὤτων ὑπ' ἀέρος ἐγκεφάλου τε καὶ αἵματος μέχρι ψυχῆς
πληγὴν διαδιδομένην, τὴν δὲ ὑπ' αὐτῆς κίνησιν, ἀπὸ
548 τῆς κεφαλῆς μὲν ἀρχομένην, τελευτῶσαν δὲ περὶ τὴν τοῦ
ἥπατος ἕδραν, ἀκοήν· ὅση δ' αὐτῆς ταχεῖα, ὀξεῖαν, ὅση
δὲ βραδυτέρα, βαρυτέραν· τὴν δὲ ὁμοίαν ὁμαλήν τε καὶ
C λείαν, τὴν δ' ἐναντίαν τραχεῖαν· μεγάλην δὲ τὴν πολλήν,
ὅση δ' ἐναντία, σμικράν. τὰ δὲ περὶ ξυμφωνίας αὐτῶν
ἐν τοῖς ὕστερον λεχθησομένοις ἀνάγκη ῥηθῆναι.

Τέταρτον δὴ λοιπὸν ἔτι γένος ἡμῖν αἰσθητικόν, ὃ διε-
λέσθαι δεῖ συχνὰ ἐν ἑαυτῷ ποικίλματα κεκτημένον, ἃ
ξύμπαντα μὲν χρόας ἐκαλέσαμεν, φλόγα τῶν σωμάτων
ἑκάστων ἀποῤῥέουσαν, ὄψει ξύμμετρα μόρια ἔχουσαν
πρὸς αἴσθησιν· ὄψεως δὲ ἐν τοῖς πρόσθεν αὐτῶν περὶ
D τῶν αἰτίων τῆς γενέσεως ἐῤῥήθη. τῇδ' οὖν τῶν χρωμά-
των πέρι μάλιστα εἰκὸς πρέποι τ' ἂν ἐπιεικεῖ λόγῳ διεξελ-
θεῖν, τὰ φερόμενα ἀπὸ τῶν ἄλλων μόρια ἐμπίπτοντά τε
εἰς τὴν ὄψιν τὰ μὲν ἐλάττω, τὰ δὲ μείζω, τὰ δ' ἴσα τοῖς
αὐτῆς τῆς ὄψεως μέρεσιν εἶναι, τὰ μὲν οὖν ἴσα ἀναί-
σθητα, ἃ δὴ καὶ διαφανῆ λέγομεν, τὰ δὲ μείζω καὶ
ἐλάττω, τὰ μὲν συγκρίνοντα, τὰ δὲ διακρίνοντα αὐτήν,
E τοῖς περὶ τὴν σάρκα θερμοῖς καὶ ψυχροῖς καὶ τοῖς περὶ
94 τὴν γλῶτταν στρυφνοῖς καὶ ὅσα θερμαντικὰ ὄντα δριμέα
ἐκαλέσαμεν ἀδελφὰ εἶναι, τά τε λευκὰ καὶ τὰ μέλανα,
ἐκείνων παθήματα γεγονότα ἐν ἄλλῳ γένει ταὐτά, φαν-
ταζόμενα δὲ ἄλλα διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. οὕτως οὖν
αὐτὰ προσρητέον, τὸ μὲν διακριτικὸν τῆς ὄψεως λευκόν,
τὸ δ' ἐναντίον αὐτοῦ μέλαν, τὴν δ' ὀξυτέραν φορὰν καὶ
γένους πυρὸς ἑτέρου προσπίπτουσαν καὶ διακρίνουσαν τὴν
ὄψιν μέχρι τῶν ὀμμάτων, αὐτάς τε τῶν ὀφθαλμῶν τὰς
68 διεξόδους βίᾳ διωθοῦσαν καὶ τήκουσαν, πῦρ μὲν καὶ ὕδωρ
ἀθρόον, ὃ δάκρυον καλοῦμεν, ἐκεῖθεν ἐκχέουσαν, αὐτὴν
δὲ οὖσαν πῦρ, ἐξ ἐναντίας ἀπαντῶσαν, καὶ τοῦ μὲν ἐκ-
πηδῶντος πυρὸς οἷον ἀπ' ἀστραπῆς, τοῦ δ' εἰσιόντος καὶ
περὶ τὸ νοτερὸν κατασβεννυμένου, παντοδαπῶν ἐν τῇ
κυκήσει ταύτῃ γιγνομένων χρωμάτων, μαρμαρυγὰς μὲν τὸ
πάθος προσείπομεν, τὸ δὲ τοῦτο ἀπεργαζόμενον λαμ-
πρόν τε καὶ στίλβον ἐπωνομάσαμεν. τὸ δὲ τούτων αὖ
μεταξὺ πυρὸς γένος, πρὸς μὲν τὸ τῶν ὀμμάτων ὑγρὸν B
ἀφικνούμενον καὶ κεραννύμενον αὐτῷ, στίλβον δὲ οὔ,
τῇ δὲ διὰ τῆς νοτίδος αὐγῇ τοῦ πυρὸς μιγνυμένη χρῶ-
μα ἔναιμον παρασχομένη, τοὔνομα ἐρυθρὸν λέγομεν. λαμ-
πρόν τε ἐρυθρῷ λευκῷ τε μιγνύμενον ξανθὸν γέγονε· 95
τὸ δ' ὅσον μέτρον ὅσοις, οὐδ' εἴ τις εἰδείη, νοῦν ἔχει τὸ
λέγειν, ὧν μήτε τινὰ ἀνάγκην μήτε τὸν εἰκότα λόγον καὶ
μετρίως ἄν τις εἰπεῖν εἴη δυνατός. ἐρυθρὸν δὲ δὴ μέλανι
λευκῷ τε κραθὲν ἀλουργόν· ὄρφνινον δέ, ὅταν τούτοις C
μεμιγμένοις καυθεῖσί τε μᾶλλον συγκραθῇ μέλαν. πυῤῥὸν
δὲ ξανθοῦ τε καὶ φαιοῦ κράσει γίγνεται, φαιὸν δὲ λευκοῦ
τε καὶ μέλανος, τὸ δὲ ὠχρὸν λευκοῦ ξανθῷ μιγνυμένου.
λαμπρῷ δὲ λευκὸν ξυνελθὸν καὶ εἰς μέλαν κατακορὲς ἐμ-
πεσὸν κυανοῦν χρῶμα ἀποτελεῖται, κυανοῦ δὲ λευκῷ κε-
ραννυμένου γλαυκόν, πυῤῥοῦ δὲ μέλανι πράσιον. τὰ δὲ
ἄλλα ἀπὸ τούτων σχεδὸν δῆλα, αἷς ἂν ἀφομοιούμενα μί- D
ξεσι διασώζοι τὸν εἰκότα μῦθον. Εἰ δέ τις τούτων ἔργῳ
σκοπούμενος βάσανον λαμβάνοι, τὸ τῆς ἀνθρωπίνης καὶ
θείας φύσεως ἠγνοηκὼς ἂν εἴη διάφορον, ὅτι θεὸς μὲν
τὰ πολλὰ εἰς ἓν ξυγκεραννύναι καὶ πάλιν ἐξ ἑνὸς εἰς
πολλὰ διαλύειν ἱκανὸς ὡς ἐπιστάμενος ἅμα καὶ δυνατός,
ἀνθρώπων δὲ οὐδεὶς οὐδέτερα τούτων ἱκανὸς οὔτε ἔστι
νῦν οὔτ' εἰσαῦθίς ποτ' ἔσται.

Ταῦτα δὴ πάντα τότε ταύτῃ πεφυκότα ἐξ ἀνάγκης E
ὁ τοῦ καλλίστου τε καὶ ἀρίστου δημιουργὸς ἐν τοῖς γιγνο-
μένοις παρελάμβανεν, ἡνίκα τὸν αὐτάρκη τε καὶ τὸν τε- 96
λεώτατον θεὸν ἐγέννα, χρώμενος μὲν ταῖς περὶ ταῦτα
αἰτίαις ὑπηρετούσαις, τὸ δὲ εὖ τεκταινόμενος ἐν πᾶσι
τοῖς γιγνομένοις αὐτός. διὸ δὴ χρὴ δύ' αἰτίας εἴδη διορί-
ζεσθαι, τὸ μὲν ἀναγκαῖον, τὸ δὲ θεῖον, καὶ τὸ μὲν θεῖον
ἐν ἅπασι ζητεῖν κτήσεως ἕνεκα εὐδαίμονος βίου, καθ'
ὅσον ἡμῶν ἡ φύσις ἐνδέχεται, τὸ δὲ ἀναγκαῖον ἐκείνων 69
χάριν, λογιζομένους ὡς ἄνευ τούτων οὐ δυνατὰ αὐτὰ
ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς σπουδάζομεν, μόνα κατανοεῖν οὐδ' αὖ
λαβεῖν οὐδ' ἄλλως πως μετασχεῖν.

Ὅτ' οὖν δὴ τὰ νῦν οἷα τέκτοσιν ἡμῖν ὕλη παράκειται
τὰ τῶν αἰτίων γένη διυλασμένα, ἐξ ὧν τὸν ἐπίλοιπον
λόγον δεῖ ξυνυφανθῆναι, πάλιν ἐπ' ἀρχὴν ἐπανέλθωμεν
διὰ βραχέων, ταχύ τε εἰς ταὐτὸν πορευθῶμεν, ὅθεν δεῦρο
ἀφικόμεθα, καὶ τελευτὴν ἤδη κεφαλήν τε τῷ μύθῳ πει- B
ρώμεθα ἁρμόττουσαν ἐπιθεῖναι τοῖς πρόσθεν. ὥσπερ οὖν
καὶ κατ' ἀρχὰς ἐλέχθη, ταῦτα ἀτάκτως ἔχοντα ὁ θεὸς

---

2. θ' om. a. — 5. ταυτὸ a. — 8. αὐτὰ a. — 14. ὁμοίαν] μίαν a. — 16. τὰς δὲ πέριξ a. — 22. αὐτὸ Ao, αὐτῷ ΘFYgr. — 24. ἐπιεικῆ F, τὸν ἐπιεικῆ A. — 25. μορίων a. — τε] δὲ a. — 28. μ. καὶ] μ. ἢ a. — 39. ἀθρόον καὶ ὕδωρ A.

ον η
6. μιγνυμένη S, προσμιγνυμένου o, μιγνυμένου c cum Flor. α. — 8. ἔχοι a. — 11. ἀλουργὸν A (teste Bastio)
ον
FSzo: ἀλουργοῦν abc. — 14. μιγνυμένου Ao: μιγνυμένου F, μεμιγμένου abc. — 15. λαμπρὸν δὲ λευκῷ a. — 26. πάντα δὴ ταῦτα a. — 35. λογιζόμενον Ao, λογιζόμενος ΣΤFSYzεgr. — 37. πως om. Bekkeri operae. — 40. ἀνέλθωμεν ab. — 41. ταυτὸ a. — 43. ὥσπερ γὰρ οὖν ab.

ἐν ἑκάστῳ τε αὐτῷ πρὸς αὑτὸ καὶ πρὸς ἄλληλα συμμε-
τρίας ἐνεποίησεν, ὅσας τε καὶ ὅπῃ δυνατὸν ἦν ἀνάλογα
97 καὶ σύμμετρα εἶναι. τότε γὰρ οὔτε τούτων ὅσον μὴ τύχῃ
τι μετεῖχεν, οὔτε τὸ παράπαν ὀνομάσαι τῶν νῦν ὀνομα-
ζομένων ἀξιόλογον ἦν οὐδέν, οἷον πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ εἴ
C τι τῶν ἄλλων. ἀλλὰ πάντα ταῦτα πρῶτον διεκόσμησεν,
ἔπειτα ἐκ τούτων πᾶν τόδε ξυνεστήσατο, ζῷον ἓν ζῷα
ἔχον τὰ πάντα ἐν αὑτῷ θνητὰ ἀθάνατά τε. καὶ τῶν
μὲν θείων αὐτὸς γίγνεται δημιουργός, τῶν δὲ θνητῶν
τὴν γένεσιν τοῖς ἑαυτοῦ γεννήμασι δημιουργεῖν προσέταξεν.
οἱ δὲ μιμούμενοι, παραλαβόντες ἀρχὴν ψυχῆς ἀθάνατον,
τὸ μετὰ τοῦτο θνητὸν σῶμα αὐτῇ περιετόρνευσαν ὄχημά
τε πᾶν τὸ σῶμα ἔδοσαν ἄλλο τε εἶδος ἐν αὐτῷ ψυχῆς
D προσῳκοδόμουν τὸ θνητόν, δεινὰ καὶ ἀναγκαῖα ἐν ἑαυτῷ
543 παθήματα ἔχον, πρῶτον μὲν ἡδονήν, μέγιστον κακοῦ δέ-
λεαρ, ἔπειτα λύπας, ἀγαθῶν φυγάς, ἔτι δ' αὖ θάῤῥος
καὶ φόβον, ἄφρονε ξυμβούλω, θυμὸν δὲ δυσπαραμύθητον,
ἐλπίδα δ' εὐπαράγωγον αἰσθήσει τε ἀλόγῳ καὶ ἐπιχειρητῇ
παντὸς ἔρωτι· ξυγκερασάμενοί τ' αὐτὰ ἀναγκαίως τὸ
θνητὸν γένος ξυνέθεσαν. καὶ διὰ ταῦτα δὴ σεβόμενοι
μιαίνειν τὸ θεῖον, ὅ τι μὴ πᾶσα ἦν ἀνάγκη, χωρὶς ἐκεί-
E νου κατοικίζουσιν εἰς ἄλλην τοῦ σώματος οἴκησιν τὸ θνη-
τόν, ἰσθμὸν καὶ ὅρον διοικοδομήσαντες τῆς τε κεφαλῆς
98 καὶ τοῦ στήθους, αὐχένα μεταξὺ τιθέντες, ἵνα εἴη χωρίς.
ἐν δὴ τοῖς στήθεσι καὶ τῷ καλουμένῳ θώρακι τὸ τῆς
ψυχῆς θνητὸν γένος ἐνέδουν. καὶ ἐπειδὴ τὸ μὲν ἄμεινον
αὐτῆς, τὸ δὲ χεῖρον ἐπεφύκει, διοικοδομοῦσι τοῦ θώρακος
70 αὖ τὸ κύτος, διορίζοντες οἷον γυναικῶν, τὴν δὲ ἀνδρῶν
χωρὶς οἴκησιν, τὰς φρένας διάφραγμα εἰς τὸ μέσον αὐ-
τῶν τιθέντες. τὸ μετέχον οὖν τῆς ψυχῆς ἀνδρίας καὶ
θυμοῦ, φιλόνεικον ὄν, κατῴκισαν ἐγγυτέρω τῆς κεφαλῆς
μεταξὺ τῶν φρενῶν τε καὶ αὐχένος, ἵνα τοῦ λόγου κατή-
κοον ὂν κοινῇ μετ' ἐκείνου βίᾳ τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν κατέχοι
γένος, ὁπότ' ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τῷ ἐπιτάγματι καὶ λόγῳ
μηδαμῇ πείθεσθαι ἑκὸν ἐθέλοι. Τὴν δὲ δὴ καρδίαν
B ἅμμα τῶν φλεβῶν καὶ πηγὴν τοῦ περιφερομένου κατὰ
πάντα τὰ μέλη σφοδρῶς αἵματος εἰς τὴν δορυφορικὴν
οἴκησιν κατέστησαν, ἵνα, ὅτε ζέσειε τὸ τοῦ θυμοῦ μένος,
τοῦ λόγου παραγγείλαντος, ὥς τις ἄδικος περὶ αὐτὰ
γίγνεται πρᾶξις ἔξωθεν ἢ καί τις ἀπὸ τῶν ἔνδοθεν ἐπι-
θυμιῶν, ὀξέως διὰ πάντων τῶν στενωπῶν πᾶν, ὅσον αἰσθη-
τικὸν ἐν τῷ σώματι, τῶν τε παρακελεύσεων καὶ ἀπειλῶν

αἰσθανόμενον γίγνοιτο ἐπήκοον καὶ ἕποιτο πάντῃ καὶ τὸ
βέλτιστον οὕτως ἐν αὐτοῖς πᾶσιν ἡγεμονεῖν ἐῷ. Τῇ δὲ C
δὴ πηδήσει τῆς καρδίας ἐν τῇ τῶν δεινῶν προσδοκίᾳ καὶ 99
τῇ τοῦ θυμοῦ ἐγέρσει, προγιγνώσκοντες ὅτι διὰ πυρὸς ἡ
τοιαύτη πᾶσα ἔμελλεν οἴδησις γίγνεσθαι τῶν θυμουμένων,
ἐπικουρίαν αὐτῇ μηχανώμενοι τὴν τοῦ πλεύμονος ἰδέαν
ἐνεφύτευσαν, πρῶτον μὲν μαλακὴν καὶ ἄναιμον, εἶτα σή-
ραγγας ἐντὸς ἔχουσαν οἷον σπόγγου κατατετρημένας, ἵνα
τό τε πνεῦμα καὶ τὸ πῶμα δεχομένη, ψύχουσα, ἀναπνοὴν
καὶ ῥαστώνην ἐν τῷ καύματι παρέχοι. διὸ δὴ τῆς ἀρτη- D
ρίας ὀχετοὺς ἐπὶ τὸν πλεύμονα ἔτεμον, καὶ περὶ τὴν καρ-
δίαν αὐτὸν περιέστησαν οἷον ἅλμα μαλακόν, ἵν' ὁ θυμὸς
ἡνίκα ἐν αὐτῇ ἀκμάζοι, πηδῶσα εἰς ὑπεῖκον καὶ ἀναψυ-
χομένη, πονοῦσα ἧττον μᾶλλον τῷ λόγῳ μετὰ θυμοῦ δύ-
ναιτο ὑπηρετεῖν. Τὸ δὲ δὴ σίτων τε καὶ ποτῶν ἐπιθυ-
μητικὸν τῆς ψυχῆς καὶ ὅσων ἔνδειαν διὰ τὴν τοῦ σώμα-
τος ἴσχει φύσιν, τοῦτο εἰς τὰ μεταξὺ τῶν τε φρενῶν καὶ
τοῦ πρὸς τὸν ὀμφαλὸν ὅρου κατῴκισαν, οἷον φάτνην ἐν E
ἅπαντι τούτῳ τῷ τόπῳ τῇ τοῦ σώματος τροφῇ τεκτηνά-
μενοι· καὶ κατέδησαν δὴ τὸ τοιοῦτον ἐνταῦθα ὡς θρέμμα
ἄγριον, τρέφειν δὲ ξυνημμένον ἀναγκαῖον, εἴπερ τι μέλλοι
τὸ θνητὸν ἔσεσθαι γένος. ἵν' οὖν ἀεὶ νεμόμενον πρὸς 100
φάτνῃ καὶ ὅ τι ποῤῥωτάτω τοῦ βουλευομένου κατοικοῦν,
θόρυβον καὶ βοὴν ὡς ἐλαχίστην παρέχον, τὸ κράτιστον
καθ' ἡσυχίαν περὶ τοῦ πᾶσι κοινῇ ξυμφέροντος ἐῷ βου- 71
λεύεσθαι, διὰ ταῦτ' ἐνταῦθα ἔδοσαν αὐτῷ τὴν τάξιν.
εἰδότες δὲ αὐτὸ ὡς λόγου μὲν οὔτε ξυνήσειν ἔμελλεν, εἴ
τέ πῃ καὶ μεταλαμβάνοι τινὸς αὐ τῶν αἰσθήσεων, οὐκ
ἔμφυτον αὐτῷ τὸ μέλειν τινῶν ἔσοιτο λόγων, ὑπὸ δὲ εἰ-
δώλων καὶ φαντασμάτων νυκτός τε καὶ μεθ' ἡμέραν μά-
λιστα ψυχαγωγήσοιτο, τούτῳ δὴ θεὸς ἐπιβουλεύσας αὐτῷ
τὴν ἥπατος ἰδέαν ξυνέστησε καὶ ἔθηκεν εἰς τὴν ἐκεί-
νου κατοίκησιν, πυκνὸν καὶ λεῖον καὶ λαμπρὸν καὶ γλυκὺ B
καὶ πικρότητα ἔχον μηχανησάμενος, ἵνα ἐν αὐτῷ τῶν
διανοημάτων ἡ ἐκ τοῦ νοῦ φερομένη δύναμις, οἷον ἐν
κατόπτρῳ δεχομένῳ τύπους καὶ κατιδεῖν εἴδωλα παρέχοντι,
φοβοῖ μὲν αὐτό, ὁπότε μέρει τῆς πικρότητος χρωμένη
ξυγγενεῖ χαλεπὴ προσενεχθεῖσα ἀπειλῇ κατὰ πᾶν ὑπομι-
γνῦσα ὀξέως τὸ ἧπαρ χολώδη χρώματα ἐμφαίνοι, ξυνά-
γουσά τε πᾶν ῥυσὸν καὶ τραχὺ ποιοῖ, λοβὸν δὲ καὶ δο- C
χὰς πύλας τε τὰ μὲν ἐξ ὀρθοῦ κατακάμπτουσα καὶ ξυ-
σπῶσα, τὰ δὲ ἐμφράττουσα συγκλείουσά τε, λύπας καὶ 101

---

5. οἷόν περ καὶ a. — εἴ om. a. — 8. ἔχον τὰ πάντα auctore Bekkero c: ἔχοντα πάντα *A*, ἔχοντα ἅπαντα b, ἔχον τὰ παντοδαπὰ o, ἔχον ἅπαντα ab. — θνητά τε ἀθάνατά τε a. — 12. αὐτοὶ a. — 13. ἅπαν a. — 14. προσῳκοδομοῦντο θνητὸν a. — αὐτῷ a. — 15. κακῶν a. — 17. δὲ - - δ'] τε - - τ' ac. — 23. τε om. a. — 24. στήθους, καὶ αὐχένα a. — 27. ἐπεφύκει *AFq*bo: πέφυκε *SYst*, πεφύκει abc. — 30. ἀνδρείας ac. — 36. ἅμμα] ἅμα a, ἀρχὴν ἅμα c. — 38. γένος ab. — 39. ὥς τις] εἴτις a. — 41. τῶν om. c. — αἰσθητὸν a.

2. ἐῷ *AΘ*b et pr. *T*: ἐῴκει c, ἐῴη abc. — 5. οἴκησις *AΘΣTFSY*sxbegor. — 6. πνεύμονος a. — 9. πόμα a. — 10. δὴ om. a. — τῆς] τὰς a. — 11. πνεύμονα a. — 13. ἀκμάζῃ a. — 16. ὅσον a. — 17. ἔχει a. — 21. δὲ] δὲ δὴ a. — 22. τὸ *A*: ποτὲ abc. — 25. ξυνδιαφέροντος a. — 26. διὰ] καὶ διὰ a. — 28. αὐτῶν *A*sbq. — αἰσθήσεως *A*o. — 31. αὐτοῦ a. — 32. ἥπατος *A* (teste Bastio) b et pr. o: τοῦ ἥπατος abc. — 37. φοβῇ a. — 39. ἐμφαίνει a. — 40. ῥυσσὸν a. — ποιῇ a. — δοχὰς] λόχον a.

ἕσας παρέχοι, καὶ ὅτ' αὖ τὰ ἐναντία φάσματα ἀποζω-
γραφοῖ πραότητός τις ἐκ διανοίας ἐπίπνοια, τῆς μὲν
πικρότητος ἡσυχίαν παρέχουσα τῷ μήτε κινεῖν μήτε προσ-
άπτεσθαι τῆς ἐναντίας ἑαυτῇ φύσεως ἐθέλειν, γλυκύτητι
D δὲ τῇ κατ' ἐκεῖνο ξυμφύτῳ πρὸς αὐτὸ χρωμένη καὶ πάντα
ὀρθὰ καὶ λεῖα αὐτοῦ καὶ ἐλεύθερα ἀπευθύνουσα ἵλεών
τε καὶ εὐήμερον ποιοῖ τὴν περὶ τὸ ἧπαρ ψυχῆς μοῖραν
κατῳκισμένην, ἔν τε τῇ νυκτὶ διαγωγὴν ἔχουσαν μετρίαν,
μαντείᾳ χρωμένην καθ' ὕπνον, ἐπειδὴ λόγου καὶ φρονή-
σεως οὐ μετεῖχε. μεμνημένοι γὰρ τῆς τοῦ πατρὸς ἐπιστο-
λῆς οἱ ξυστήσαντες ἡμᾶς, ὅτε τὸ θνητὸν ἐπέστελλε γένος
ὡς ἄριστον εἰς δύναμιν ποιεῖν, οὕτω δὴ κατορθοῦντες
E καὶ τὸ φαῦλον ἡμῶν, ἵνα ἀληθείας πῃ προσάπτοιτο, κα-
τέστησαν ἐν τούτῳ τὸ μαντεῖον. ἱκανὸν δὲ σημεῖον, ὡς
μαντικὴν ἀφροσύνῃ θεὸς ἀνθρωπίνῃ δέδωκεν· οὐδεὶς γὰρ
ἔννους ἐφάπτεται μαντικῆς ἐνθέου καὶ ἀληθοῦς, ἀλλ' ἢ
καθ' ὕπνον τὴν τῆς φρονήσεως πεδηθεὶς δύναμιν ἢ διὰ
νόσον ἢ διά τινα ἐνθουσιασμὸν παραλλάξας. ἀλλὰ ξυν-
νοῆσαι μὲν ἔμφρονος τά τε ῥηθέντα ἀναμνησθέντα ὄναρ
544 ἢ ὕπαρ ὑπὸ τῆς μαντικῆς τε καὶ ἐνθουσιαστικῆς φύσεως,
102 καὶ ὅσα ἂν φάσματα ὀφθῇ, πάντα λογισμῷ διελέσθαι,
72 ὅπῃ τι σημαίνει καὶ ὅτῳ μέλλοντος ἢ παρελθόντος ἢ πα-
ρόντος κακοῦ ἢ ἀγαθοῦ· τοῦ δὲ μανέντος ἔτι τε ἐν τούτῳ
μένοντος οὐκ ἔργον τὰ φανέντα καὶ φωνηθέντα ὑφ' ἑαυ-
τοῦ κρίνειν, ἀλλ' εὖ καὶ πάλαι λέγεται τὸ πράττειν καὶ
γνῶναι τά τε αὑτοῦ καὶ ἑαυτὸν σώφρονι μόνῳ προσήκειν.
ὅθεν δὴ καὶ τὸ τῶν προφητῶν γένος ἐπὶ ταῖς ἐνθέοις
B μαντείαις κριτὰς ἐπικαθιστάναι νόμος· οὓς μάντεις αὐ-
τοὺς ὀνομάζουσί τινες, τὸ πᾶν ἠγνοηκότες, ὅτι τῆς δι'
αἰνιγμῶν οὗτοι φήμης καὶ φαντάσεως ὑποκριταί, καὶ οὔ
τι μάντεις, προφῆται δὲ μαντευομένων δικαιότατα ὀνο-
μάζοιντ' ἄν.

Ἡ μὲν οὖν φύσις ἥπατος διὰ ταῦτα τοιαύτη τε
καὶ ἐν τόπῳ ᾧ λέγομεν πέφυκε, χάριν μαντικῆς. καὶ ἔτι
μὲν δὴ ζῶντος ἑκάστου τὸ τοιοῦτον σημεῖα ἐναργέστερα
ἔχει, στερηθὲν δὲ τοῦ ζῆν γέγονε τυφλὸν καὶ τὰ μαντεῖα
C ἀμυδρότερα ἔσχε τοῦ τι σαφὲς σημαίνειν. Ἡ δ' αὖ τοῦ
γείτονος αὐτῷ ξύστασις καὶ ἕδρα σπλάγχνου γέγονεν ἐξ
ἀριστερᾶς χάριν ἐκείνου, τοῦ παρέχειν αὐτὸ λαμπρὸν ἀεὶ
καὶ καθαρόν, οἷον κατόπτρῳ παρεσκευασμένον καὶ ἕτοι-
μον ἀεὶ παρακείμενον ἐκμαγεῖον. διὸ δὴ καὶ ὅταν τινὲς
103 ἀκαθαρσίαι γίγνωνται διὰ νόσους σώματος περὶ τὸ ἧπαρ,
πάντα ἡ σπληνὸς καθαίρουσα αὐτὰ δέχεται μανότης,
ἅτε κοίλου καὶ ἀναίμου ὑφανθέντος· ὅθεν πληρούμενος
τῶν ἀποκαθαιρομένων μέγας καὶ ὕπουλος αὐξάνεται, καὶ D
πάλιν, ὅταν καθαρθῇ τὸ σῶμα, ταπεινούμενος εἰς ταὐτὸν
ξυνίζει.

Τὰ μὲν οὖν περὶ ψυχῆς, ὅσον θνητὸν ἔχει καὶ ὅσον
θεῖον, καὶ ὅπῃ, καὶ μεθ' ὧν, καὶ δι' ἃ χωρὶς ᾠκίσθη,
τὸ μὲν ἀληθές, ὡς εἴρηται, θεοῦ ξυμφήσαντος τότ' ἂν
οὕτω μόνως διισχυριζοίμεθα· τό γε μὴν εἰκὸς ἡμῖν εἰρῆ-
σθαι καὶ νῦν καὶ ἔτι μᾶλλον ἀνασκοποῦσι διακινδυνευτέον
τὸ φάναι, καὶ πεφάσθω. Τὸ δ' ἑξῆς δὴ τούτοισι κατὰ E
ταὐτὰ μεταδιωκτέον· ἦν δὲ τὸ τοῦ σώματος ἐπίλοιπον ᾗ
γέγονεν. ἐκ δὴ λογισμοῦ τοιοῦδε ξυνίστασθαι μάλιστ' ἂν
αὐτὸ πάντων πρέποι.

Τὴν ἐσομένην ἐν ἡμῖν ποτῶν καὶ ἐδεστῶν ἀκολασίαν
ᾔδεσαν οἱ ξυντιθέντες ἡμῶν τὸ γένος, καὶ ὅτι τοῦ μετρίου
καὶ ἀναγκαίου διὰ μαργότητα πολλῷ χρησοίμεθα πλέονι.
ἵν' οὖν μὴ φθορὰ διὰ νόσους ὀξεῖα γίγνοιτο καὶ ἀτελὲς
τὸ γένος εὐθὺς τὸ θνητὸν τελευτῷ, ταῦτα προορώμενοι 73
τῇ τοῦ περιγενησομένου πώματος ἐδέσματός τε ἕξει τὴν 104
ὀνομαζομένην κάτω κοιλίαν ὑποδοχὴν ἔθεσαν, εἵλιξάν τε
πέριξ τὴν τῶν ἐντέρων γένεσιν, ὅπως μὴ ταχὺ διεκπε-
ρῶσα ἡ τροφὴ ταχὺ πάλιν τροφῆς ἑτέρας δεῖσθαι τὸ
σῶμα ἀναγκάζοι, καὶ παρέχουσα ἀπληστίαν διὰ γαστρι-
μαργίαν ἀφιλόσοφον καὶ ἄμουσον πᾶν ἀποτελοῖ τὸ γένος,
ἀνυπήκοον τοῦ θειοτάτου τῶν παρ' ἡμῖν.

Τὸ δὲ ὀστῶν καὶ σαρκῶν καὶ τῆς τοιαύτης φύσεως
πέρι πάσης ὧδε ἔσχε. τούτοις ξύμπασιν ἀρχὴ μὲν ἡ τοῦ B
μυελοῦ γένεσις· οἱ γὰρ τοῦ βίου δεσμοὶ τῆς ψυχῆς τῷ
σώματι ξυνδουμένης ἐν τούτῳ διαδούμενοι κατεῤῥίζουν
τὸ θνητὸν γένος· αὐτὸς δὲ ὁ μυελὸς γέγονεν ἐξ ἄλλων.
τῶν γὰρ τριγώνων ὅσα πρῶτα ἀστραβῆ καὶ λεῖα ὄντα πῦρ
τε καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ γῆν δι' ἀκριβείας μάλιστα ἦν
παρασχεῖν δυνατά, ταῦτα ὁ θεὸς ἀπὸ τῶν ἑαυτῶν ἕκα-
στα γενῶν χωρὶς ἀποκρίνων, μιγνὺς δ' ἀλλήλοις ξύμμετρα, C
πανσπερμίαν παντὶ θνητῷ γένει μηχανώμενος, τὸν μυε-
λὸν ἐξ αὐτῶν ἀπειργάσατο, καὶ μετὰ ταῦτα δὴ φυτεύων
ἐν αὐτῷ κατέδει τὰ τῶν ψυχῶν γένη, σχημάτων τε ὅσα
ἔμελλεν αὖ σχήσειν οἷά τε καθ' ἕκαστα εἴδη, τὸν μυελὸν
αὐτὸν τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα διῃρεῖτο σχήματα εὐθὺς ἐν 105
τῇ διανομῇ τῇ κατ' ἀρχάς. καὶ τὴν μὲν τὸ θεῖον σπέρμα
οἷον ἄρουραν μέλλουσαν ἕξειν ἐν αὑτῇ περιφερῆ πανταχῇ
πλάσας ἐπωνόμασε τοῦ μυελοῦ ταύτην τὴν μοῖραν ἐγκέ- D
φαλον, ὡς ἀποτελεσθέντος ἑκάστου ζώου τὸ περὶ τοῦτο
ἀγγεῖον κεφαλὴν γενησόμενον· ὃ δ' αὖ τὸ λοιπὸν καὶ
θνητὸν τῆς ψυχῆς ἔμελλε καθέξειν, ἅμα στρογγύλα καὶ

---

1. καὶ ὅταν τὰ a. — ἀποζωγραφῇ a. — 5. ἑαυτὸ Ab. — 6. ἵλεω a. — 7. ποιεῖ a. — 11. ξυστήσαντες AFbo: συνιστάντες a, ξυνιστάντες bc. — γένος ἐπέστελλεν a. — 18. διά om. ab. — 21. φαντάσματα AΞFSYqsxbgr cum γρ. ΣΤ. — 24. καὶ] ἢ a. — 28. αὐτοὺς om. a. — 29. ὀνομάζουσίν A (teste Bastio) bo: ἐπονομάζουσι abc. — 30. οὗτοι a. — 33. ἥπατος Ab: τοῦ ἥπατος abc. — τε] δὲ a. — 35. τῶν τοιούτων a. — ἐνεργέστερα Abg. — 36. τὰ om. a. — 37. ἀμυδρώτερα b. — 42. νόσον a.

4. περὶ τῆς ψυχῆς a. — 9. τὸ om. a. — τουτοισὶ a. — 15. πλείονι a. — 17. τελευτῷ AYqbo et pr. Θ: τελευτῶν Fr, τελευτῴη abc. — 18. πόματος a. — 19. ὀνομασμένην a. — 22. ἀναγκάσοι a. — 23. ἀποτελῇ a. — 43. αὖ] ἂν a.

προμήκη διῃρεῖτο σχήματα, μυελὸν δὲ πάντα ἐπεφήμισε,
καὶ καθάπερ ἐξ ἀγκυρῶν βαλλόμενος ἐκ τούτων πάσης
ψυχῆς δεσμοὺς περὶ τοῦτο ξύμπαν ἤδη τὸ σῶμα ἡμῶν
ἀπειργάζετο, στέγασμα μὲν αὐτῷ πρῶτον ξυμπηγνὺς περὶ
E ὅλον ὀστέϊνον. Τὸ δὲ ὀστοῦν ξυνίστησιν ὧδε. γῆν διατ-
τήσας καθαρὰν καὶ λείαν ἐφύρασε καὶ ἔδευσε μυελῷ, καὶ
μετα τοῦτο εἰς πῦρ αὐτὸ ἐντίθησι, μετ' ἐκεῖνο δὲ εἰς
ὕδωρ βάπτει, πάλιν δὲ εἰς πῦρ αὖθίς τε εἰς ὕδωρ· με-
ταφέρων δ' οὕτω πολλάκις εἰς ἑκάτερον ὑπ' ἀμφοῖν ἄτη-
κτον ἀπειργάσατο. καταχρώμενος δὴ τούτῳ περὶ μὲν τὸν
ἐγκέφαλον αὐτοῦ σφαῖραν περιετόρνευσεν ὀστεΐνην, ταύτῃ
74 δὲ στενὴν διέξοδον κατελίπετο· καὶ περὶ τὸν διαυχένιον
ἅμα καὶ νωτιαῖον μυελὸν ἐξ αὐτοῦ σφονδύλους πλάσας
106 ὑπέτεινεν οἷον στρόφιγγας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς,
διὰ παντὸς τοῦ κύτους. καὶ τὸ πᾶν δὴ σπέρμα διασώζων
οὕτω λιθοειδεῖ περιβόλῳ ξυνέφραξεν, ἐμποιῶν ἄρθρα,
τῇ θατέρου προσχρώμενος ἐν αὐτοῖς ὡς μέσῃ ἐνισταμένῃ
δυνάμει, κινήσεως καὶ κάμψεως ἕνεκα. Τὴν δ' αὖ τῆς
B ὀστεΐνης φύσεως ἕξιν ἡγησάμενος τοῦ δέοντος κραυροτέ-
ραν εἶναι καὶ ἀκαμπτοτέραν, διάπυρόν τ' αὖ γιγνομένην
καὶ πάλιν ψυχομένην σφακελίσασαν ταχὺ διαφθερεῖν τὸ
σπέρμα ἐντὸς αὐτῆς, διὰ ταῦτα οὕτω τὸ τῶν νεύρων καὶ
τὸ τῆς σαρκὸς γένος ἐμηχανᾶτο, ἵνα τῷ μὲν ἅπαντα τὰ
545 μέλη ξυνδήσας ἐπιτεινομένῳ καὶ ἀνιεμένῳ περὶ τοὺς στρό-
φιγγας καμπτόμενον τὸ σῶμα καὶ ἐκτεινόμενον παρέχοι,
τὴν δὲ σάρκα προβολὴν μὲν καυμάτων, πρόβλημα δὲ χει-
μώνων, ἔτι δὲ πτωμάτων οἷον τὰ πιλητὰ ἔσεσθαι κτή-
C ματα, σώμασι μαλακῶς καὶ πρᾴως ὑπείκουσαν, θερμὴν
δὲ νοτίδα ἐντὸς ἑαυτῆς ἔχουσαν θέρους μὲν ἀνιδίουσαν
καὶ νοτιζομένην ἔξωθεν ψῦχος κατὰ πᾶν τὸ σῶμα παρέ-
ξειν οἰκεῖον, διὰ χειμῶνος δὲ πάλιν αὖ τούτῳ τῷ πυρὶ
τὸν προσφερόμενον ἔξωθεν καὶ περιιστάμενον πάγον ἀμυ-
νεῖσθαι μετρίως. ταῦτα ἡμῶν διανοηθεὶς ὁ κηροπλάστης,
107 ὕδατι μὲν καὶ πυρὶ καὶ γῇ ξυμμίξας καὶ ξυναρμόσας, ἐξ
D ὀξέος καὶ ἁλμυροῦ ξυνθεὶς ζύμωμα ὑπομίξας αὐτοῖς,
σάρκα ἔγχυμον καὶ μαλακὴν ξυνέστησε· τὴν δὲ τῶν νεύ-
ρων φύσιν ἐξ ὀστοῦ καὶ σαρκὸς ἀζύμου κράσεως μίαν ἐξ
ἀμφοῖν μέσην δυνάμει ξυνεκεράσατο, ξανθῷ χρώματι
προσχρώμενος. ὅθεν συντονωτέραν μὲν καὶ γλισχροτέραν
σαρκῶν, μαλακωτέραν δὲ ὀστῶν ὑγροτέραν τε ἐκτήσατο
δύναμιν νεῦρα· οἷς ξυμπεριλαβὼν ὁ θεὸς ὀστᾶ καὶ μυε-
λόν, δήσας πρὸς ἄλληλα νεύροις, μετὰ ταῦτα σαρξὶ πάντα
E αὐτὰ κατεσκίασεν ἄνωθεν. ὅσα μὲν οὖν ἐμψυχότατα τῶν
ὀστῶν ἦν, ὀλιγίσταις ξυνέφραττε σαρξίν, ἃ δ' ἀψυχότατα
ἐντός, πλείσταις καὶ πυκνοτάταις. καὶ δὴ καὶ κατὰ τὰς
ξυμβολὰς τῶν ὀστῶν, ὅπῃ μήτινα ἀνάγκην ὁ λόγος
ἀπέφαινε δεῖν αὐτὰς εἶναι, βραχεῖαν σάρκα ἔφυσεν, ἵνα
μήτε ἐμποδὼν ταῖς καμπαῖσιν οὖσαι δύσφορα τὰ σώματα
ἀπεργάζοιντο, ἅτε δυσκίνητα γιγνόμενα, μήτ' αὖ πολλαὶ
καὶ πυκναὶ σφόδρα τε ἐν ἀλλήλαις ἐμπεπιλημέναι, διὰ
στερεότητα ἀναισθησίαν ἐμποιοῦσαι, δυσμνημονευτότερα
καὶ κωφότερα τὰ περὶ τὴν διάνοιαν ποιοῖεν. διὸ δὴ τό
τε τῶν μηρῶν καὶ κνημῶν καὶ τὸ περὶ τὴν τῶν ἰσχίων 75
φύσιν τά τε τῶν βραχιόνων ὀστᾶ καὶ τὰ τῶν πήχεων,
καὶ ὅσα ἄλλα ἡμῶν ἄναρθρα, ὅσα τε ἐντὸς ὀστᾶ δι' ὀλι-
γότητα ψυχῆς ἐν μυελῷ κενά ἐστι φρονήσεως, ταῦτα 108
πάντα ξυμπεπλήρωται σαρξίν, ὅσα δ' ἔμφρονα, ἧττον,
εἰ μή πού τινα αὐτὴν καθ' αὑτὴν αἰσθήσεων ἕνεκα σάρκα
οὕτω ξυνέστησεν, οἷον τὸ τῆς γλώττης εἶδος. τὰ δὲ πλεῖ-
στα ἐκείνως· ἡ γὰρ ἐξ ἀνάγκης γιγνομένη καὶ ξυντρεφο-
μένη φύσις οὐδαμῇ προσδέχεται πυκνὸν ὀστοῦν καὶ σάρκα B
πολλὴν ἅμα τε αὐτοῖς ὀξυήκοον αἴσθησιν. μάλιστα γὰρ
ἂν αὐτὰ πάντων ἔσχεν ἡ περὶ τὴν κεφαλὴν ξύστασις,
εἴπερ ἅμα ξυμπίπτειν ἠθελησάτην, καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων
γένος σαρκώδη ἔχον ἐφ' ἑαυτῷ καὶ νευρώδη κρατερὰν τε
κεφαλὴν βίον ἂν διπλοῦν καὶ πολλαπλοῦν καὶ ὑγιεινότε-
ρον καὶ ἀλυπότερον τοῦ νῦν κατεκτήσατο· νῦν δὲ τοῖς
περὶ τὴν ἡμετέραν γένεσιν δημιουργοῖς, ἀναλογιζομένοις πό-
τερον πολυχρονιώτερον χεῖρον ἢ βραχυχρονιώτερον βέλτιον C
ἀπεργάσαιντο γένος, ξυνέδοξε τοῦ πλείονος βίου φαυλο-
τέρου δὲ τὸν ἐλάττονα ἀμείνονα ὄντα παντὶ πάντως αἱρε-
τέον, ὅθεν δὴ μανῷ μὲν ὀστῷ, σαρξὶ δὲ καὶ νεύροις κε-
φαλήν, ἅτε οὐδὲ καμπὰς ἔχουσαν, οὐ ξυνεστέγασαν. κατὰ
πάντ' οὖν ταῦτα εὐαισθητοτέρα μὲν καὶ φρονιμωτέρα,
πολὺ δὲ ἀσθενεστέρα παντὸς ἀνδρὸς προσετέθη κεφαλὴ
σώματι. τὰ δὲ νεῦρα διὰ ταῦτα καὶ οὕτως ὁ θεὸς ἐπ' 109
ἐσχάτην τὴν κεφαλὴν περιστήσας κύκλῳ περὶ τὸν τράχη- D
λον ἐκόλλησεν ὁμοιότητι, καὶ τὰς σιαγόνας ἄκρας αὐτοῖς
ξυνέδησεν ὑπὸ τὴν φύσιν τοῦ προσώπου· τὰ δ' ἄλλα εἰς
ἅπαντα τὰ μέλη διέσπειρε, ξυνάπτων ἄρθρον ἄρθρῳ.
Τὴν δὲ δὴ τοῦ στόματος ἡμῶν δύναμιν ὀδοῦσι καὶ γλώττῃ
καὶ χείλεσιν ἕνεκα τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν ἀρίστων δια-
κόσμησαν οἱ διακοσμοῦντες, ᾗ νῦν διατέτακται, τὴν μὲν
εἴσοδον τῶν ἀναγκαίων μηχανώμενοι χάριν, τὴν δ' ἔξοδον E
τῶν ἀρίστων· ἀναγκαῖον μὲν γὰρ πᾶν ὅσον εἰσέρχεται
τροφὴν διδὸν τῷ σώματι, τὸ δὲ λόγων νᾶμα ἔξω ῥέον
καὶ ὑπηρετοῦν φρονήσει κάλλιστον καὶ ἄριστον πάντων
ναμάτων. Τὴν δ' αὖ κεφαλὴν οὔτε μόνον ὀστεΐνην ψι-
λὴν δυνατὸν ἐᾶν ἦν διὰ τὴν ἐν ταῖς ὥραις ἐφ' ἑκάτερον
ὑπερβολήν, οὔτ' αὖ ξυσκιασθεῖσαν κωφὴν καὶ ἀναίσθητον

---

3. τοῦτο] αὐτὸ a. — 4. περὶ ὅλον] περίβολον Valckenar. ad Eur. Phoeniss. 1085. — 5. διατρήσας a. — 6. ἀνεφύρασε a. — 9. οὕτως a. — 22. τὸ ante τῶν om. a. — 23. ἐμηχανήσατο a. — πάντα τἄλλα μέλη a, πάντα τὰ μέλη b. — 29. αὐτῆς a. — ἀνιδροῦσαν a. — 35. ζύμωμα ὑπομίξας *AF*b et pr. o: ζύμωμα καὶ ὑπομίξας abc. — 44. ἀψυχότατα, ἐντὸς πλείσταις a. — 45. καὶ post δὴ om. ab.

3. καμπαῖς a. — 6. στεῤῥότητα b. — 7. κουφότερα a. — 9. τά τε περὶ τὰ τῶν *A*b, τά τε περὶ τῶν *F*o. — 11. πάντα ταῦτα a. — 20. ἐν a. — 23. ἀναλογιζομένοις *A*b: λογιζομένοις abc.

διὰ τὸν τῶν σαρκῶν ὄχλον περιιδεῖν γιγνομένην. τῆς δὴ
76 σαρκοειδοῦς φύσεως οὐ καταξηραινομένης λέμμα μεῖζον
περιγιγνόμενον ἐχωρίζετο, δέρμα τὸ νῦν λεγόμενον. τοῦτο
δὲ διὰ τὴν περὶ τὸν ἐγκέφαλον νοτίδα ξυνιὸν αὐτὸ πρὸς
αὐτὸ καὶ βλαστάνον κύκλῳ περιημφιέννυε τὴν κεφαλήν.
ἡ δὲ νοτὶς ὑπὸ τὰς ῥαφὰς ἀνιοῦσα ἦρδε καὶ συνέκλεισεν
110 αὐτὸ ἐπὶ τὴν κορυφήν, οἷον ἅμμα ξυναγαγοῦσα. τὸ δὲ
τῶν ῥαφῶν παντοδαπὸν εἶδος γέγονε διὰ τὴν τῶν περιό-
δων δύναμιν καὶ τῆς τροφῆς, μᾶλλον μὲν ἀλλήλοις μα-
B χομένων τούτων πλείους, ἧττον δὲ ἐλάττους. τοῦτο δὴ
πᾶν τὸ δέρμα κύκλῳ κατεκέντει πυρὶ τὸ θεῖον, τρηθέν-
τος δὲ καὶ τῆς ἰκμάδος ἔξω δι' αὐτοῦ φερομένης τὸ μὲν
ὑγρὸν καὶ θερμὸν ὅσον εἰλικρινὲς ἀπῄειν, τὸ δὲ μικτὸν
ἐξ ὧν καὶ τὸ δέρμα ἦν, αἰρόμενον μὲν ὑπὸ τῆς φορᾶς
ἔξω μακρὸν ἐτείνετο, λεπτότητα ἴσην ἔχον τῷ κατακεντή-
ματι, διὰ δὲ βραδυτῆτα ἀπωθούμενον ὑπὸ τοῦ περιε-
στῶτος ἔξωθεν πνεύματος πάλιν ἐντὸς ὑπὸ τὸ δέρμα
C εἱλλόμενον κατεῤῥιζοῦτο, καὶ κατὰ ταῦτα δὴ τὰ πάθη
τὸ τριχῶν γένος ἐν τῷ δέρματι πέφυκε, ξυγγενὲς μὲν
ἱμαντῶδες ὂν αὐτοῦ, σκληρότερον δὲ καὶ πυκνότερον
τῇ πιλήσει τῆς ψύξεως, ἣν ἀποχωριζομένη δέρματος ἑκά-
στη θρὶξ ψυχθεῖσα ξυνεπιλήθη. τούτῳ δὴ λασίαν ἡμῶν
ἀπειργάσατο τὴν κεφαλὴν ὁ ποιῶν, χρώμενος μὲν αἰτίοις
τοῖς εἰρημένοις, διανοούμενος δὲ ἀντὶ σαρκὸς αὐτὸ δεῖν
εἶναι στέγασμα τῆς περὶ τὸν ἐγκέφαλον ἕνεκα ἀσφαλείας
D κοῦφον καὶ θέρους χειμῶνός τε ἱκανὸν σκιὰν καὶ σκέπην
111 παρέχειν, εὐαισθησίας δὲ οὐδὲν διακώλυμα ἐμποδὼν γε-
546 νησόμενον. Τὸ δὲ ἐν τῇ περὶ τοὺς δακτύλους καταπλοκῇ
τοῦ νεύρου καὶ τοῦ δέρματος ὀστοῦ τε, ξυμμιχθὲν ἐκ
τριῶν, ἀποξηρανθὲν ἓν κοινὸν ξυμπάντων σκληρὸν γέγονε
δέρμα, τοῖς μὲν ξυναιτίοις τούτοις δημιουργηθέν, τῇ δ'
αἰτιωτάτῃ διανοίᾳ τῶν ἔπειτα ἐσομένων ἕνεκα εἰργασμένον·
ὡς γάρ ποτε ἐξ ἀνδρῶν γυναῖκες καὶ τἄλλα θηρία γενή-
E σοιντο, ἠπίσταντο οἱ ξυνιστάντες ἡμᾶς, καὶ δὴ καὶ τῆς
τῶν ὀνύχων χρείας ὅτι πολλὰ τῶν θρεμμάτων καὶ ἐπὶ
πολλὰ δεήσοιτο ᾔδεσαν, ὅθεν ἐν ἀνθρώποις εὐθὺς γιγνο-
μένοις ὑπετυπώσαντο τὴν τῶν ὀνύχων γένεσιν. τούτῳ δὴ
τῷ λόγῳ καὶ ταῖς προφάσεσι ταύταις δέρμα, τρίχας ὄνυ-
χάς τε ἐπ' ἄκροις τοῖς κώλοις ἔφυσαν.

Ἐπειδὴ δὲ πάντ' ἦν τὰ τοῦ θνητοῦ ζώου ξυμπεφυ-
77 κότα μέρη καὶ μέλη, τὴν δὲ ζωὴν ἐν πυρὶ καὶ πνεύματι
ξυνέβαινεν ἐξ ἀνάγκης ἔχειν αὐτῷ, καὶ διὰ ταῦτα ὑπὸ
τούτων τηκόμενον κενούμενόν τ' ἔφθινε, βοήθειαν αὐτῷ
θεοὶ μηχανῶνται. τῆς γὰρ ἀνθρωπίνης ξυγγενῆ φύσεως
φύσιν ἄλλαις ἰδέαις καὶ αἰσθήσεσι κεραννύντες, ὥσθ'
ἕτερον ζῶον εἶναι, φυτεύουσιν· ἃ δὴ νῦν ἥμερα δένδρα
καὶ φυτὰ καὶ σπέρματα παιδευθέντα ὑπὸ γεωργίας τιθα-
σῶς πρὸς ἡμᾶς ἔσχε, πρὶν δ' ἦν μόνα τὰ τῶν ἀγρίων 112
γένη, πρεσβύτερα τῶν ἡμέρων ὄντα. πᾶν γὰρ οὖν, ὅ τί B
περ ἂν μετάσχῃ τοῦ ζῆν, ζῶον μὲν ἂν ἐν δίκῃ λέγοιτο
ὀρθότατα· μετέχει γε μὴν τοῦτο, ὃ νῦν λέγομεν, τοῦ
τρίτου ψυχῆς εἴδους, ὃ μεταξὺ φρενῶν ὀμφαλοῦ τε ἱδρῦ-
σθαι λόγος, ᾧ δόξης μὲν λογισμοῦ τε καὶ νοῦ μέτεστι τὸ
μηδέν, αἰσθήσεως δὲ ἡδείας καὶ ἀλγεινῆς μετὰ ἐπιθυ-
μιῶν. πάσχον γὰρ διατελεῖ πάντα, στραφέντι δ' αὐτῷ
ἐν ἑαυτῷ περὶ ἑαυτό, τὴν μὲν ἔξωθεν ἀπωσαμένῳ κίνη-
σιν, τῇ δ' οἰκείᾳ χρησαμένῳ, τῶν αὐτοῦ τι λογίσασθαι C
κατιδόντι φύσιν οὐ παραδέδωκεν ἡ γένεσις. διὸ δὴ ζῇ
μὲν ἔστι τε οὐχ ἕτερον ζώου, μόνιμον δὲ καὶ κατεῤῥι-
ζωμένον πέπηγε διὰ τὸ τῆς ὑφ' ἑαυτοῦ κινήσεως ἐστε-
ρῆσθαι.

Ταῦτα δὴ τὰ γένη πάντα φυτεύσαντες οἱ κρείττους
τοῖς ἥττοσιν ἡμῖν τροφήν, τὸ σῶμα αὐτὸ ἡμῶν διωχέ-
τευσαν τέμνοντες οἷον ἐν κήποις ὀχετούς, ἵν' ὥσπερ ἐκ
νάματος ἐπιόντος ἄρδοιτο. καὶ πρῶτον μὲν ὀχετοὺς κρυ-
φαίους ὑπὸ τὴν ξύμφυσιν τοῦ δέρματος καὶ τῆς σαρκὸς D
δύο φλέβας ἔτεμον νωτιαίας, δίδυμον, ὡς τὸ σῶμα ἐτύγ-
χανε δεξιοῖς τε καὶ ἀριστεροῖς ὄν. ταύτας δὲ καθῆκαν
παρὰ τὴν ῥάχιν, καὶ τὸν γόνιμον μεταξὺ λαβόντες μυε- 113
λόν, ἵνα οὗτός τε ὅ τι μάλιστα θάλλοι, καὶ ἐπὶ τἄλλα
εὔρους ἐντεῦθεν ἅτ' ἐπὶ κάταντες ἡ ἐπίχυσις γιγνομένη
παρέχοι τὴν ὑδρείαν ὁμαλήν. μετὰ δὲ ταῦτα σχίσαντες
περὶ τὴν κεφαλὴν τὰς φλέβας καὶ δι' ἀλλήλων ἐναντίας E
πλέξαντες διεῖσαν, τὰς μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τἀρι-
στερὰ τοῦ σώματος, τὰς δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δε-
ξιὰ κλίναντες, ὅπως δεσμὸς ἅμα τῇ κεφαλῇ πρὸς τὸ
σῶμα εἴη μετὰ τοῦ δέρματος, ἐπειδὴ νεύροις οὐκ ἦν κύκλῳ
κατὰ κορυφὴν περιειλημμένη, καὶ δὴ καὶ τὸ τῶν αἰσθή-
σεων πάθος ἵν' ἀφ' ἑκατέρων τῶν μερῶν εἰς ἅπαν τὸ
σῶμα εἴη διαδιδόμενον. τὸ δ' ἐντεῦθεν ἤδη τὴν ὑδραγω-
γίαν παρεσκεύασαν τρόπῳ τινὶ τοιῷδε, ὃν κατοψόμεθα 78
ῥᾷον προδιομολογησάμενοι τὸ τοιόνδε, ὅτι πάντα, ὅσα
ἐξ ἐλαττόνων ξυνίσταται, στέγει τὰ μείζω, τὰ δ' ἐκ μει-
ζόνων τὰ σμικρότερα οὐ δύναται, πῦρ δὲ πάντων γενῶν

---

1. ὄγκον Winckelmannus, coll. Legg. XII. 959 C. — 2. λεῖμμα a. — 3. δέρμα τὸ νῦν λεγόμενον *AFδτ*: τὸ νῦν λεγόμενον δέρμα abc. — 4. δὲ om. a. — 5. περιημφιέννυ ab. — 6. συνέκλειεν a. — 11. τρηθέντος cum Coraë bc: τρωθέντος libri, τρυθέντος a cum corr. *Ξ*. — 13. ἀπῄει a. — 16. ἀπὸ *A*. — 19. τῶν τριχῶν τὸ γένος a, τὸ τῶν τριχῶν γένος c. — 20. πυκνώτερον cum Bekkero c. — 31. γενήσοιτο a. — 36. δεήσοιντο a. — 40. Ἐπεὶ a. — 42. αὐτὸ a.
4. δὴ om. a. — 6. φυτευθέντα a. — τιθασσῶς a. — 7. οὖν om. a. — 14. ἐν ἑαυτῷ om. a. — αὐτὸ a. — 16. φύσει (ιν, ει superscr.) *ΑΘTSqsxgo* et corr. *F*, φύσει *Σ*, φύσιν *Y*. — 17. τε] δὲ a. — καὶ om. a. — 20. πάντα om. a. — 21. τῷ σώματι ἡμῶν a. — 28. τὰ ἄλλα a. — 32. τὰ ἀριστερὰ ac. — 36. διειλημμένη a. — καὶ post δὴ om. a. — 38. ᾗ a. — διδόμενον (ηλ superscr.) *Ξ*, διδὸν *Θ*, διαδιδὸν *F*, διαδιδὸν *A*, διάδηλον o.

σμικρομερέστατον, ὅθεν δι' ὕδατος καὶ γῆς ἀέρος τε καὶ
ὅσα ἐκ τούτων ξυνίσταται διαχωρεῖ καὶ στέγειν οὐδὲν
αὐτὸ δύναται. ταὐτὸν δὴ καὶ περὶ τῆς παρ' ἡμῖν κοιλίας
διανοητέον, ὅτι σιτία μὲν καὶ ποτὰ ὅταν εἰς αὐτὴν ἐμ-
B 114 πέσῃ στέγει, πνεῦμα δὲ καὶ πῦρ σμικρομερέστερα ὄντα
τῆς αὐτῆς ξυστάσεως οὐ δύναται. τούτοις οὖν κατεχρή-
σατο ὁ θεὸς εἰς τὴν ἐκ τῆς κοιλίας ἐπὶ τὰς φλέβας ὑδρείαν,
πλέγμα ἐξ ἀέρος καὶ πυρὸς οἷον οἱ κύρτοι ξυνυφηνάμε-
νος, διπλᾶ κατὰ τὴν εἴσοδον ἐγκύρτια ἔχον, ὧν θάτερον
αὖ πάλιν διέπλεξε δίκρουν· καὶ ἀπὸ τῶν ἐγκυρτίων δὴ
διετείνατο οἷον σχοίνους κύκλῳ διὰ παντὸς πρὸς τὰ
ἔσχατα τοῦ πλέγματος. τὰ μὲν οὖν ἔνδον ἐκ πυρὸς συνε-
C στήσατο τοῦ πλοκάνου ἅπαντα, τὰ δ' ἐγκύρτια καὶ τὸ
κύτος ἀεροειδῆ. καὶ λαβὼν αὐτὸ περιέστησε τῷ πλασθέντι
ζῴῳ τρόπον τοιόνδε. τὸ μὲν τῶν ἐγκυρτίων εἰς τὸ στόμα
μεθῆκε· διπλοῦ δὲ ὄντος αὐτοῦ κατὰ μὲν τὰς ἀρτηρίας
εἰς τὸν πλεύμονα καθῆκε θάτερον, τὸ δ' εἰς τὴν κοιλίαν
παρὰ τὰς ἀρτηρίας· τὸ δ' ἕτερον σχίσας τὸ μέρος ἑκάτε-
ρον κατὰ τοὺς ὀχετοὺς τῆς ῥινὸς ἀφῆκε κοινόν, ὥσθ'
ὅτε μὴ κατὰ στόμα ἴοι θάτερον, ἐκ τούτου πάντα καὶ
D τὰ ἐκείνου ῥεύματα ἀναπληροῦσθαι. τὸ δ' ἄλλο κύτος
τοῦ κύρτου περὶ τὸ σῶμα ὅσον κοῖλον ἡμῶν περιέφυσε,
καὶ πᾶν δὴ τοῦτο τοτὲ μὲν εἰς τὰ ἐγκύρτια ξυρρεῖν μα-
λακῶς, ἅτε ἀέρα ὄντα, ἐποίησε, τοτὲ δὲ ἀναρρεῖν μὲν τὰ
ἐγκύρτια, τὸ δὲ πλέγμα, ὡς ὄντος τοῦ σώματος μανοῦ,
115 δύεσθαι εἴσω δι' αὐτοῦ καὶ πάλιν ἔξω, τὰς δ' ἐντὸς τοῦ
πυρὸς ἀκτῖνας διαδεδεμένας ἀκολουθεῖν ἐφ' ἑκάτερα ἰόν-
τος τοῦ ἀέρος, καὶ τοῦτο, ἕωσπερ ἂν τὸ θνητὸν ξυνε-
E στήκῃ ζῷον, μὴ διαπαύεσθαι γιγνόμενον. τούτῳ δὲ δὴ
τῷ γένει τὸν τὰς ἐπωνυμίας θέμενον ἀναπνοὴν καὶ ἐκ-
πνοὴν λέγομεν θέσθαι τοὔνομα. πᾶν δὲ δὴ τό τ' ἔργον
καὶ τὸ πάθος τοῦθ' ἡμῶν τῷ σώματι γέγονεν ἀρδομένῳ
καὶ ἀναψυχομένῳ τρέφεσθαι καὶ ζῆν· ὁπόταν γὰρ εἴσω
καὶ ἔξω τῆς ἀναπνοῆς ἰούσης τὸ πῦρ ἐντὸς ξυνημμένον
547 ἕπηται, διαιωρούμενον δὲ ἀεὶ διὰ τῆς κοιλίας εἰσελθὸν
79 τὰ σιτία καὶ ποτὰ λάβῃ, τήκει δή, καὶ κατὰ σμικρὰ
διαιροῦν, διὰ τῶν ἐξόδων ᾗπερ πορεύεται διάγον, οἷον
ἐκ κρήνης ἐπ' ὀχετοὺς ἐπὶ τὰς φλέβας ἀντλοῦν αὐτά,
ῥεῖν ὥσπερ αὐλῶνος διὰ τοῦ σώματος τὰ τῶν φλεβῶν
ποιεῖ ῥεύματα.

Πάλιν δὲ τὸ τῆς ἀναπνοῆς ἴδωμεν πάθος, αἷς χρώ-
μενον αἰτίαις τοιοῦτον γέγονεν οἷόνπερ τὰ νῦν ἐστιν. ὧδ'
B οὖν. ἐπειδὴ κενὸν οὐδέν ἐστιν, εἰς ὃ τῶν φερομένων
δύναιτ' ἂν εἰσελθεῖν τι, τὸ δὲ πνεῦμα φέρεται παρ' ἡμῶν
ἔξω, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη παντὶ δῆλον ὡς οὐκ εἰς κενόν,
116 ἀλλὰ τὸ πλησίον ἐκ τῆς ἕδρας ὠθεῖ· τὸ δὲ ὠθούμενον
ἐξελαύνει τὸ πλησίον ἀεί, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἀνάγκην
πᾶν περιελαυνόμενον εἰς τὴν ἕδραν, ὅθεν ἐξῆλθε τὸ
πνεῦμα, εἰσιὸν ἐκεῖσε καὶ ἀναπληροῦν αὐτὴν ξυνέπεται
τῷ πνεύματι, καὶ τοῦτο ἅμα πᾶν οἷον τροχοῦ περιαγομέ-
νου γίγνεται διὰ τὸ κενὸν μηδὲν εἶναι. διὸ δὴ τὸ τῶν C
στηθῶν καὶ τὸ τοῦ πλεύμονος ἔξω μεθιὲν τὸ πνεῦμα
πάλιν ὑπὸ τοῦ περὶ τὸ σῶμα ἀέρος, εἴσω διὰ μανῶν
τῶν σαρκῶν δυομένου καὶ περιελαυνομένου, γίγνεται πλή-
ρες· αὖθις δὲ ἀποτρεπόμενος ὁ ἀὴρ καὶ διὰ τοῦ σώμα-
τος ἔξω ἰὼν εἴσω τὴν ἀναπνοὴν περιωθεῖ κατὰ τὴν τοῦ
στόματος καὶ τὴν τῶν μυκτήρων δίοδον. Τὴν δὲ αἰτίαν
τῆς ἀρχῆς αὐτῶν θετέον τήνδε· πᾶν ζῷον αὑτοῦ τἀντὸς D
περὶ τὸ αἷμα καὶ τὰς φλέβας θερμότατα ἔχει, οἷον ἐν
ἑαυτῷ πηγήν τινα ἐνοῦσαν πυρός· ὃ δὴ καὶ προσῃκάζομεν
τῷ τοῦ κύρτου πλέγματι, κατὰ μέσον διατεταμένον ἐκ
πυρὸς πεπλέχθαι πᾶν, τὰ δὲ ἄλλα, ὅσα ἔξωθεν, ἀέρος.
τὸ θερμὸν δὴ κατὰ φύσιν εἰς τὴν αὑτοῦ χώραν ἔξω πρὸς
τὸ ξυγγενὲς ὁμολογητέον ἰέναι. δυοῖν δὲ ταῖν διεξόδοιν
οὔσαιν, τῆς μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἔξω, τῆς δὲ αὖ κατὰ τὸ
στόμα καὶ τὰς ῥῖνας, ὅταν μὲν ἐπὶ θάτερα ὁρμήσῃ, θά- E
τερα περιωθεῖ· τὸ δὲ περιωσθὲν εἰς τὸ πῦρ ἐμπῖπτον 117
θερμαίνεται, τὸ δ' ἐξιὸν ψύχεται. μεταβαλλούσης δὲ τῆς
θερμότητος καὶ τῶν κατὰ τὴν ἑτέραν ἔξοδον θερμοτέρων
γιγνομένων πάλιν ἐκείνῃ ῥέπον αὖ τὸ θερμότερον μᾶλλον,
πρὸς τὴν αὑτοῦ φύσιν φερόμενον, περιωθεῖ τὸ κατὰ θά-
τερα· τὸ δὲ τὰ αὐτὰ πάσχον καὶ τὰ αὐτὰ ἀνταποδιδὸν
ἀεί, κύκλον οὕτω σαλευόμενον ἔνθα καὶ ἔνθα ἀπειργα-
σμένον ὑπ' ἀμφοτέρων τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν γίγνε-
σθαι παρέχεται.

Καὶ δὴ καὶ τὰ τῶν περὶ τὰς ἰατρικὰς σικύας παθη-
μάτων αἴτια καὶ τὰ τῆς καταπόσεως τά τε τῶν ῥιπτου- 80
μένων, ὅσα ἀφεθέντα μετέωρα καὶ ὅσα ἐπὶ γῆς φέρεται,
ταύτῃ διωκτέον, καὶ ὅσοι φθόγγοι ταχεῖς τε καὶ βραδεῖς
ὀξεῖς τε καὶ βαρεῖς φαίνονται, τοτὲ μὲν ἀνάρμοστοι φε-
ρόμενοι δι' ἀνομοιότητα τῆς ἐν ἡμῖν ὑπ' αὐτῶν κινή-
σεως, τοτὲ δὲ ξύμφωνοι δι' ὁμοιότητα. τὰς γὰρ τῶν προ-
τέρων καὶ θαττόνων οἱ βραδύτεροι κινήσεις ἀποπαυομένας
ἤδη τε εἰς ὅμοιον ἐληλυθυίας, αἷς ὕστερον αὐτοὶ προσ- B
φερόμενοι κινοῦσιν ἐκείνας, καταλαμβάνουσι, καταλαμ-
βάνοντες δὲ οὐκ ἄλλην ἐπεμβάλλοντες ἀνετάραξαν κίνησιν, 118
ἀλλ' ἀρχὴν βραδυτέρας φορᾶς κατὰ τὴν τῆς θάττονος,
ἀπολληγούσης δὲ ὁμοιότητα προσάψαντες μίαν ἐξ ὀξείας
καὶ βαρείας ξυνεκεράσαντο πάθην, ὅθεν ἡδονὴν μὲν τοῖς
ἄφροσιν, εὐφροσύνην δὲ τοῖς ἔμφροσι διὰ τὴν τῆς θείας
ἁρμονίας μίμησιν ἐν θνηταῖς γενομένην φοραῖς παρέσχον.
Καὶ δὴ καὶ τὰ τῶν ὑδάτων πάντα ῥεύματα, ἔτι δὲ τὰ C

3. ταυτὸ a. — 5. μικρομερέστερα a. — 8. οἷον οἱ] οἷοι a. — 9. ἔχοντος a. — 10. αὖ om. a. — 14. αὐτὰ περιέστησεν ἐν τῷ a. — 15. τρόπῳ τοιῷδε a. — 17. πνεύμονα a. — 28. ὥσπερ ἂν ξυνεστήκῃ τὸ θνητὸν a. — 33. ἔσω ab. — 36. λάβοι a. — 39. ὥσπερ δι' αὐλῶνος τοῦ bc.

12. ζ. αὐτοῦ πάντως περὶ a. — 13. θερμότητα a. — 14. αὐτῷ a, αὐτῷ c. — προσεικάζομεν a. — 18. δυεῖν bc. — 22. μεταβαλούσης a. — 27. κύκλῳ ac. — 31. πόσεως a. — 33. τε post ταχεῖς om. ab. — 40. ἐνετάραξαν a. — 46. τά post δὲ om. a.

τῶν κεραυνῶν πτώματα καὶ τὰ θαυμαζόμενα ἠλέκτρων περὶ τῆς ἕλξεως καὶ τῶν Ἡρακλείων λίθων, πάντων τούτων ὁλκὴ μὲν οὐκ ἔστιν οὐδενί ποτε, τὸ δὲ κενὸν εἶναι μηδὲν περιωθεῖν τε αὐτὰ ταῦτα εἰς ἄλληλα, τό τε διακρινόμενα καὶ συγκρινόμενα πρὸς τὴν αὐτῶν διαμειβόμενα ἕδραν ἕκαστα ἰέναι πάντα, τούτοις τοῖς παθήμασι πρὸς ἄλληλα συμπλεχθεῖσι τεθαυματουργημένα τῷ κατὰ τρόπον ζητοῦντι φανήσεται.

D Καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς ἀναπνοῆς, ὅθεν ὁ λόγος ὥρμησε, κατὰ ταῦτα καὶ διὰ τούτων γέγονεν, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, τέμνοντος μὲν τὰ σιτία τοῦ πυρός, αἰωρουμένου δὲ ἐντὸς τῷ πνεύματι ξυνεπομένου, τὰς φλέβας δὲ ἐκ τῆς κοιλίας τῇ ξυναιωρήσει πληροῦντος τῷ τὰ τετμημένα αὐτόθεν ἐπαντλεῖν καὶ διὰ ταῦτα δὴ καθ' ὅλον 119 τὸ σῶμα πᾶσι τοῖς ζώοις τὰ τῆς τροφῆς νάματα οὕτως E ἐπίῤῥυτα γεγονέναι. νεότμητα δὲ καὶ ἀπὸ ξυγγενῶν ὄντα, τὰ μὲν καρπῶν, τὰ δὲ χλόης, ἃ θεὸς ἐπ' αὐτὸ τοῦθ' ἡμῖν ἐφύτευσεν, εἶναι τροφήν, παντοδαπὰ μὲν χρώματα ἴσχει διὰ τὴν ξύμμιξιν, ἡ δ' ἐρυθρὰ πλείστη περὶ αὐτὸ χρόα διαθεῖ, τῆς τοῦ πυρὸς τομῆς τε καὶ ἐξομόρξεως ἐν ὑγρῷ δεδημιουργημένη φύσις· ὅθεν τοῦ κατὰ τὸ σῶμα ῥέοντος τὸ χρῶμα ἴσχεν οἵαν ὄψιν διεληλύθαμεν. ὃ καλοῦμεν αἷμα, νομὴν σαρκῶν καὶ ξύμπαντος τοῦ σώματος, 81 ὅθεν ὑδρευόμενα ἕκαστα πληροῖ τὴν τοῦ κενουμένου βάσιν· ὁ δὲ τρόπος τῆς πληρώσεως ἀποχωρήσεώς τε γίγνεται, καθάπερ ἐν τῷ παντὶ παντὸς ἡ φορὰ γέγονεν, ἣν τὸ ξυγγενὲς πᾶν φέρεται πρὸς ἑαυτό. τὰ μὲν γὰρ δὴ περιεστῶτα ἐκτὸς ἡμᾶς τήκει τε ἀεὶ καὶ διανέμει πρὸς ἕκαστον εἶδος τὸ ὁμόφυλον ἀποπέμπον, τὰ δὲ ἔναιμα αὖ, κερματισθέντα ἐντὸς παρ' ἡμῖν καὶ περιειλημμένα ὥσπερ ὑπ' οὐρανοῦ ξυνεστῶτος ἑκάστου τοῦ ζώου, τὴν B τοῦ παντὸς ἀναγκάζεται μιμεῖσθαι φοράν· πρὸς τὸ ξυγγενὲς οὖν φερόμενον ἕκαστον τῶν ἐντὸς μερισθέντων τὸ κενωθὲν τότε πάλιν ἀνεπλήρωσεν. ὅταν μὲν δὴ πλέον τοῦ 120 ἐπιῤῥέοντος ἀπίῃ, φθίνει πᾶν, ὅταν δὲ ἔλαττον, αὐξάνεται. νέα μὲν οὖν ξύστασις τοῦ παντὸς ζώου, καινὰ τὰ τρίγωνα οἷον ἐκ δρυόχων ἔτι ἔχουσα τῶν γενῶν, ἰσχυρὰν 548 μὲν τὴν ξύγκλεισιν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα κέκτηται, ξυμπέπηγε C δὲ ὁ πᾶς ὄγκος αὐτῆς ἁπαλός, ἅτε ἐκ μυελοῦ μὲν νεωστὶ γεγονυίας, τεθραμμένης δὲ ἐν γάλακτι· τὰ δὴ περιλαμβανόμενα ἐν αὐτῇ τρίγωνα ἔξωθεν ἐπεισελθόντα, ἐξ ὧν ἂν ᾖ τά τε σιτία καὶ ποτά, τῶν ἑαυτῆς τριγώνων παλαιότερα ὄντα καὶ ἀσθενέστερα καινοῖς ἐπικρατεῖ τέμνουσα, καὶ μέγα ἀπεργάζεται τὸ ζῶον τρέφουσα ἐκ πολλῶν ὁμοίων. ὅταν δ' ἡ ῥίζα τῶν τριγώνων χαλᾷ διὰ τὸ πολλοὺς ἀγῶνας ἐν πολλῷ χρόνῳ πρὸς πολλὰ ἠγωνίσθαι, τὰ μὲν τῆς τροφῆς εἰσιόντα οὐκέτι δύναται τέμνειν εἰς ὁμοιότητα D ἑαυτοῖς, αὐτὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ἐπεισιόντων εὐπετῶς διαιρεῖται. φθίνει δὴ πᾶν ζῶον ἐν τούτῳ κρατούμενον, γῆράς τε ὀνομάζεται τὸ πάθος. τέλος δέ, ἐπειδὰν τῶν περὶ τὸν μυελὸν τριγώνων οἱ ξυναρμοσθέντες μηκέτι ἀντέχωσι δεσμοὶ τῷ πόνῳ διιστάμενοι, μεθιᾶσι τοὺς τῆς ψυχῆς αὖ δεσμούς, ἡ δὲ λυθεῖσα κατὰ φύσιν μεθ' ἡδονῆς ἐξέπτατο· πᾶν γὰρ τὸ μὲν παρὰ φύσιν ἀλγεινόν, τὸ E δ' ᾗ πέφυκε γιγνόμενον ἡδύ. καὶ θάνατος δὴ κατὰ ταὐτὰ 121 ὁ μὲν κατὰ νόσους καὶ ὑπὸ τραυμάτων γιγνόμενος ἀλγεινὸς καὶ βίαιος, ὁ δὲ μετὰ γήρως ἰὼν ἐπὶ τέλος κατὰ φύσιν ἀπονώτατος τῶν θανάτων καὶ μᾶλλον μεθ' ἡδονῆς γιγνόμενος ἢ λύπης.

Τὸ δὲ τῶν νόσων ὅθεν ξυνίσταται, δῆλόν που καὶ παντί. τεττάρων γὰρ ὄντων γενῶν, ἐξ ὧν συμπέπηγε τὸ 82 σῶμα, γῆς πυρὸς ὕδατός τε καὶ ἀέρος, τούτων ἡ παρὰ φύσιν πλεονεξία καὶ ἔνδεια καὶ τῆς χώρας μετάστασις ἐξ οἰκείας ἐπ' ἀλλοτρίαν γιγνομένη, πυρός τε αὖ καὶ τῶν ἑτέρων, ἐπειδὴ γένη πλείονα ἑνὸς ὄντα τυγχάνει, τὸ μὴ προσῆκον ἕκαστον ἑαυτῷ προσλαμβάνειν, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτα στάσεις καὶ νόσους παρέχει· παρὰ φύσιν γὰρ ἑκάστου γιγνομένου καὶ μεθισταμένου θερμαίνεται μὲν ὅσα ἂν πρότερον ψύχηται, ξηρὰ δὲ ὄντα εἰς ὕστερον γίγνεται B νοτερά, καὶ κοῦφα δὴ καὶ βαρέα, καὶ πάσας πάντῃ μεταβολὰς δέχεται. μόνως γὰρ δή, φαμέν, ταὐτὸν ταὐτῷ κατὰ ταὐτὸ καὶ ὡσαύτως καὶ ἀνὰ λόγον προσγιγνόμενον καὶ ἀπογιγνόμενον ἐάσει ταὐτὸν ὂν αὐτῷ σῶν καὶ ὑγιὲς μένειν· ὃ δ' ἂν πλημμελήσῃ τι τούτων ἐκτὸς ἀπιὸν ἢ προσιόν, ἀλλοιότητας παμποικίλας καὶ νόσους φθοράς τε ἀπείρους παρέξεται. Δευτέρων δὴ ξυστάσεων αὖ κατὰ 122 C φύσιν ξυνεστηκυιῶν δευτέρα κατανόησις νοσημάτων τῷ βουλομένῳ γίγνεται ξυννοῆσαι. μυελοῦ γὰρ ἐξ ἐκείνων ὀστοῦ τε καὶ σαρκὸς καὶ νεύρου ξυμπαγέντος, ἔτι τε αἵματος ἄλλον μὲν τρόπον, ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν γεγονότος, τῶν μὲν ἄλλων τὰ πλεῖστα ᾗπερ τὰ πρόσθεν, τὰ δὲ μέγιστα τῶν νοσημάτων τῇδε χαλεπὰ ξυμπέπτωκεν. ὅταν ἀνάπαλιν ἡ γένεσις τούτων πορεύηται, τότε ταῦτα διαφθείρεται. κατὰ φύσιν γὰρ σάρκες μὲν καὶ νεῦρα ἐξ αἵματος γίγνεται, νεῦρον μὲν ἐξ ἰνῶν διὰ τὴν συγγένειαν, σάρκες δὲ ἀπὸ τοῦ παγέντος, ὃ πήγνυται χωριζόμενον D ἰνῶν· τὸ δὲ ἀπὸ τῶν νεύρων καὶ σαρκῶν ἀπιὸν αὖ γλίσχρον καὶ λιπαρὸν ἅμα μὲν τὴν σάρκα κολλᾷ πρὸς τὴν

13. δὲ] τε A. — 14. ἀπαντλεῖν c. — 37. γενῶν Θ, γερῶν F, γέρων S, γέρρων s, γερῶν a. — 42. αὐτῆς a.
1. ὅταν δὴ ῥίζαν a. — 4. ἑαυτῆς a. — 8. διιστάμενοι a. — 9. ἡ δὲ κατὰ φύσιν λαθοῦσα, μεθ' a. — 11. ταῦτα a. — 12. καὶ τραύματα a. — 16. ὅθεν] ὃ a. — 18. τούτων παρὰ τὴν φύσιν a. — 22. προσλαμβάνει a. — 24. ὅσα ἂν A (teste Bastio): ὅσα ἄν περ a, ὅσα περ ἂν φbc. — 25. ἐς ab. — 27. μόνως A (teste Bastio) ΘΞΣΤSΥbor: μόνος Florentini, μόνον abc. — 27. ταὐτὸν A (teste Bastio) b: ταὐτὸ abc. — 30. τι om. a. — ἐκτὸς] ἕκαστον a. — 32. δὴ] αὖ a, δὲ c. — αὖ om. a. — 34. γίγνεσθαι a. — 36. μὲν ἄλλον a. — 40. μὲν om. a. — 44. κολλᾷ] κολλὰ a.

τῶν ὀστῶν φύσιν αὐτό τε τὸ περὶ τὸν μυελὸν ὀστοῦν τρέ-
φον αὔξει, τὸ δ' αὖ διὰ τὴν πυκνότητα τῶν ὀστῶν διη-
θούμενον καθαρώτατον γένος τῶν τριγώνων λειότατόν τε
καὶ λιπαρώτατον, λειβόμενον ἀπὸ τῶν ὀστῶν καὶ στάζον,
ἄρδει τὸν μυελόν. καὶ κατὰ ταῦτα μὲν γιγνομένων ἑκά-
E στων ὑγίεια ξυμβαίνει τὰ πολλά· νόσοι δέ, ὅταν ἐναντίως.
ὅταν γὰρ τηκομένη σὰρξ ἀνάπαλιν εἰς τὰς φλέβας τὴν
123 τηκεδόνα ἐξιῇ, τότε μετὰ πνεύματος αἷμα πολύ τε καὶ
παντοδαπὸν ἐν ταῖς φλεψὶ χρώμασι καὶ πικρότησι ποικιλ-
λόμενον, ἔτι δὲ ὀξείαις καὶ ἁλμυραῖς δυνάμεσι, χολὰς καὶ
ἰχῶρας καὶ φλέγματα παντοῖα ἴσχει· παλινναίρετα γὰρ
πάντα γεγονότα καὶ διεφθαρμένα τό τε αἷμα αὐτὸ πρῶ-
83 τον διόλλυσι, καὶ αὐτὰ οὐδεμίαν τροφὴν ἔτι τῷ σώματι
παρέχοντα φέρεται πάντῃ διὰ τῶν φλεβῶν, τάξιν τῶν
κατὰ φύσιν οὐκέτ' ἴσχοντα περιόδων, ἐχθρὰ μὲν αὐτὰ
αὑτοῖς διὰ τὸ μηδεμίαν ἀπόλαυσιν ἑαυτῶν ἔχειν, τῷ ξυν-
εστῶτι δὲ τοῦ σώματος καὶ μένοντι κατὰ χώραν πολέ-
μια, διολλύντα καὶ τήκοντα. ὅσον μὲν οὖν ἂν παλαιότα-
τον ὂν τῆς σαρκὸς τακῇ, δύσπεπτον γιγνόμενον μελαίνει
μὲν ὑπὸ παλαιᾶς ξυγκαύσεως, διὰ δὲ τὸ πάντῃ διαβε-
B βρῶσθαι πικρὸν ὂν παντὶ χαλεπὸν προσπίπτει τοῦ σώ-
ματος, ὅσον ἂν μήπω διεφθαρμένον ᾖ. καὶ τοτὲ μὲν ἀντὶ
τῆς πικρότητος ὀξύτητα ἔσχε τὸ μέλαν χρῶμα, ἀπολεπτυν-
θέντος μᾶλλον τοῦ πικροῦ· τοτὲ δὲ ἡ πικρότης αὖ βα-
φεῖσα αἵματι χρῶμα ἔσχεν ἐρυθρώτερον, τοῦ δὲ μέλανος
τούτῳ ξυγκεραννυμένου χολῶδες· ἔτι δὲ ξυμμίγνυται ξαν-
124 θὸν χρῶμα μετὰ τῆς πικρότητος, ὅταν νέα ξυντακῇ σὰρξ
ὑπὸ τοῦ περὶ τὴν φλόγα πυρός. καὶ τὸ μὲν κοινὸν ὄνομα
C πᾶσι τούτοις ἤ τινες ἰατρῶν που χολὴν ἐπωνόμασαν ἢ
καί τις ὢν δυνατὸς εἰς πολλὰ μὲν καὶ ἀνόμοια βλέπειν,
ὁρᾶν δ' ἐν αὐτοῖς ἓν γένος ἐνὸν ἄξιον ἐπωνυμίας πᾶσι·
τὰ δ' ἄλλα ὅσα χολῆς εἴδη λέγεται, κατὰ τὴν χρόαν ἔσχε
λόγον αὐτῶν ἕκαστον ἴδιον. ἰχὼρ δέ, ὁ μὲν αἵματος ὀρὸς
πρᾶος, ὁ δὲ μελαίνης χολῆς ὀξείας τε ἄγριος, ὅταν ξυμ-
μιγνύηται διὰ θερμότητα ἁλμυρᾷ δυνάμει· καλεῖται δὲ
ὀξὺ φλέγμα τὸ τοιοῦτον. τὸ δ' αὖ μετὰ ἀέρος τηκόμενον
D ἐκ νέας καὶ ἁπαλῆς σαρκός, τούτου δὲ ἀνεμωθέντος καὶ
ξυμπεριληφθέντος ὑπὸ ὑγρότητος, καὶ πομφολύγων ξυ-
στασῶν ἐκ τοῦ πάθους τούτου καθ' ἑκάστην μὲν ἀοράτων
διὰ σμικρότητα, ξυναπασῶν δὲ τὸν ὄγκον παρεχομένων
549 ὁρατόν, χρῶμα ἐχουσῶν διὰ τὴν τοῦ ἀφροῦ γένεσιν ἰδεῖν
λευκόν, ταύτην πᾶσαν τηκεδόνα ἁπαλῆς σαρκὸς μετὰ
πνεύματος ξυμπλακεῖσαν λευκὸν εἶναι φλέγμα φαμέν.
φλέγματος δ' αὖ νέου ξυνισταμένου ὀρὸς ἱδρὼς καὶ δά-
κρυον, ὅσα τε ἄλλα τοιαῦτα σῶμα τὸ καθ' ἡμέραν χεῖται E
καθαιρόμενον. καὶ ταῦτα μὲν δὴ πάντα νόσων ὄργανα
γέγονεν, ὅταν αἷμα μὴ ἐκ τῶν σιτίων καὶ ποτῶν πλη- 125
θύσῃ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἐξ ἐναντίων τὸν ὄγκον παρὰ τοὺς
τῆς φύσεως λαμβάνῃ νόμους. διακρινομένης μὲν οὖν ὑπὸ
νόσων τῆς σαρκὸς ἑκάστης, μενόντων δὲ τῶν πυθμένων
αὐταῖς ἡμίσεια τῆς ξυμφορᾶς ἡ δύναμις· ἀνάληψιν γὰρ
ἔτι μετ' εὐπετείας ἴσχει. τὸ δὲ δὴ σάρκας ὀστοῖς ξυνδοῦν 84
ὁπότ' ἂν νοσήσῃ, καὶ μηκέτι αὖ τὸ ἐξ ἰνῶν αἷμα καὶ
νεύρων ἀποχωριζόμενον ὀστῷ μὲν τροφή, σαρκὶ δὲ πρὸς
ὀστοῦν γίγνηται δεσμός, ἀλλ' ἐκ λιπαροῦ καὶ λείου καὶ
γλίσχρου τραχὺ καὶ ἁλμυρὸν αὐχμῆσαν ὑπὸ κακῆς διαίτης
γένηται, τότε ταῦτα πάσχον πᾶν τὸ τοιοῦτον καταψή-
χεται μὲν αὐτὸ πάλιν ὑπὸ τὰς σάρκας καὶ τὰ νεῦρα, ἀφι-
στάμενον ἀπὸ τῶν ὀστῶν, αἱ δ' ἐκ τῶν ῥιζῶν ξυνεκπί- B
πτουσαι τά τε νεῦρα γυμνὰ καταλείπουσι καὶ μεστὰ ἅλμης,
αὐταὶ δὲ πάλιν εἰς τὴν αἵματος φορὰν ἐμπεσοῦσαι τὰ
πρόσθεν ῥηθέντα νοσήματα πλείω ποιοῦσι. χαλεπῶν δὲ
τούτων περὶ τὰ σώματα παθημάτων γιγνομένων μείζω ἔτι
γίγνεται τὰ πρὸ τούτων, ὅταν ὀστοῦν διὰ πυκνότητα
σαρκὸς ἀναπνοὴν μὴ λαμβάνον ἱκανήν, ὑπ' εὐρῶτος θερ-
μαινόμενον, σφακελίσαν μήτε τὴν τροφὴν καταδέχηται
πάλιν τε αὐτὸ εἰς ἐκείνην ἐναντίως ἴῃ ψηχόμενον, ἡ δ' C
εἰς σάρκας, σὰρξ δὲ εἰς αἷμα ἐμπίπτουσα τραχύτερα πάντα 126
τῶν πρόσθεν τὰ νοσήματα ἀπεργάζηται. τὸ δ' ἔσχατον
πάντων, ὅταν ἡ τοῦ μυελοῦ φύσις ἀπ' ἐνδείας ἤ τινος
ὑπερβολῆς νοσήσῃ, τὰ μέγιστα καὶ κυριώτατα πρὸς θάνα-
τον τῶν νοσημάτων ἀποτελεῖ, πάσης ἀνάπαλιν τῆς τοῦ
σώματος φύσεως ἐξ ἀνάγκης ῥυείσης. Τρίτον δ' αὖ νο-
σημάτων εἶδος τριχῇ δεῖ διανοεῖσθαι γιγνόμενον, τὸ μὲν
ὑπὸ πνεύματος, τὸ δὲ φλέγματος, τὸ δὲ χολῆς. ὅταν μὲν D
γὰρ ὁ τῶν πνευμάτων τῷ σώματι ταμίας πλεύμων μὴ
καθαρὰς παρέχῃ τὰς διεξόδους ὑπὸ ῥευμάτων φραχθείς,
ἔνθα μὲν οὐκ ἰόν, ἔνθα δὲ πλεῖον ἢ τὸ προσῆκον πνεῦμα
εἰσιὸν τὰ μὲν οὐ τυγχάνοντα ἀναψυχῆς σήπει, τὰ δὲ τῶν
φλεβῶν διαβιαζόμενον καὶ ξυνεπιστρέφον αὐτὰ τῆκόν τε
τὸ σῶμα εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ διάφραγμά τ' ἴσχον ἐναπο-
λαμβάνεται, καὶ μυρία δὴ νοσήματα ἐκ τούτων ἀλγεινὰ E
μετὰ πλήθους ἱδρῶτος ἀπείργασται. πολλάκις δ' ἐν τῷ
σώματι διακριθείσης σαρκὸς πνεῦμα ἐγγενόμενον καὶ
ἀδυνατοῦν ἔξω πορευθῆναι τὰς αὐτὰς τοῖς ἐπεισελη-
λυθόσιν ὠδῖνας παρέσχε, μεγίστας δέ, ὅταν περὶ τὰ νεῦρα
καὶ τὰ ταύτῃ φλέβια περιστὰν καὶ ἀνοιδῆσαν τούς τε
ἐπιτόνους καὶ τὰ ξυνεχῆ νεῦρα οὕτως εἰς τὸ ἐξόπισθεν 127

---

6. ὑγιαίνειν a. — νοσεῖ a. — 8. ἐξίῃ a. — 9. πυκνότησι ποικιλούμενον a. — 11. ἴσχει παντοῖα ab. — 15. οὐκέτ' ἴσχοντα Baiterus: οὐκ ἔτι σχόντα A, οὐκέτ' ἔχοντα bc cum ΘFqo, οὐκ ἔχοντα ΞΣTSVsxegr, ἴχοντα a. Cf. ad 84 D. — 16. ἑαυτῶν ἀπόλαυσιν ab. — 18. ἂν] αὖ a. — 21. πικρὸν a. — 22. εἴη a. — 25. ἐρυθρότερον ac. — 26. χλοῶδες F et γρ. Θ. — 29. ὠνόμασαν a. — 33. ὀῤῥὸς a. — 36. τοιοῦτο a. — 40. τῶν ὄγκων a. — 43. ξυμπλεκεῖσαν AVs. — 44. αὖ om. a.

3. πληθύσῃ] ᾖ πληθύον a. — 5. διακειρομένης a. — ὑπὸ νόσων om. a. — 9. ἂν om. a. — ἐξ ἐκείνων ἅμμα καὶ a. — 10. τροφὴν a. — 13. καταψύχεται a. — 15. ξυνεμπίπτουσαι a. — 16. καὶ μετὰ ἅλμης. αὗται a. — 17. τὴν τοῦ αἵματος a. — 23. ψυχόμενον a. — 33. τὰς διεξόδους παρέχῃ a. — 34. πλεῖον A: πλέον abc. — 37. τ' ἴσχον o: τί σχὸν A, τε ἴσχον abc. — 39. ἱδρῶτος πολλάκις ἀπείργασται c. — 42. ὀδύνας a. — 43. φλεβία περιστὰν a.

κατατείνῃ τούτοις· ἃ δὴ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τῆς ξυντονίας τοῦ παθήματος τὰ νοσήματα τέτανοί τε καὶ ὀπισθότονοι προσεῤῥήθησαν. ὧν καὶ τὸ φάρμακον χαλεπόν· πυρετοὶ γὰρ οὖν δὴ τὰ τοιαῦτα ἐγγιγνόμενοι μάλιστα λύουσι. τὸ
85 δὲ λευκὸν φλέγμα διὰ τὸ τῶν πομφολύγων πνεῦμα χαλεπὸν ἀποληφθέν, ἔξω δὲ τοῦ σώματος ἀναπνοὰς ἴσχον ἠπιώτερον μέν, καταποικίλλει δὲ τὸ σῶμα λεύκας ἀλφούς τε καὶ τὰ τούτων ξυγγενῆ νοσήματα ἀποτίκτον. μετὰ χολῆς δὲ μελαίνης κερασθὲν ἐπὶ τὰς περιόδους τε τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ θειοτάτας οὔσας ἐπισκεδαννύμενον καὶ ξυντα-
B ράττον αὐτάς, καθ' ὕπνον μὲν ἰὸν πραότερον, ἐγρηγορόσι δὲ ἐπιτιθέμενον δυσαπαλλακτότερον· νόσημα δὲ ἱερᾶς ὂν φύσεως ἐνδικώτατα ἱερὸν λέγεται. φλέγμα δ' ὀξὺ καὶ ἁλμυρὸν πηγὴ πάντων νοσημάτων, ὅσα γίγνεται καταῤῥοϊκά· διὰ δὲ τοὺς τόπους, εἰς οὓς ῥεῖ, παντοδαποὺς ὄντας παντοῖα ὀνόματα εἴληφεν. ὅσα δὲ φλεγμαίνειν λέγεται τοῦ σώματος, ἀπὸ τοῦ κάεσθαί τε καὶ φλέγεσθαι διὰ
C χολὴν γέγονε πάντα. λαμβάνουσα μὲν οὖν ἀναπνοὴν ἔξω παντοῖ' ἀναπέμπει φύματα ζέουσα, καθειργνυμένη δ' ἐντὸς πυρίκαυτα νοσήματα πολλὰ ἐμποιεῖ, μέγιστον δέ,
128 ὅταν αἵματι καθαρῷ ξυγκερασθεῖσα τὸ τῶν ἰνῶν γένος ἐκ τῆς ἑαυτῶν διαφορῇ τάξεως, αἳ διεσπάρησαν μὲν εἰς αἷμα, ἵνα συμμέτρως λεπτότητος ἴσχοι καὶ πάχους καὶ μήτε διὰ θερμότητα ὡς ὑγρὸν ἐκ μανοῦ τοῦ σώματος ἐκρέοι, μήτ' αὖ πυκνότερον δυσκίνητον ὂν μόγις ἀναστρέ-
D φοιτο ἐν ταῖς φλεψί. καιρὸν δὴ τούτων ἶνες τῇ τῆς φύσεως γενέσει φυλάττουσιν· ἃς ὅταν τις καὶ τεθνεῶτος αἵματος ἐν ψύξει τε ὄντος πρὸς ἀλλήλας ξυναγάγῃ, διαχεῖται πᾶν τὸ λοιπὸν αἷμα, ἐαθεῖσαι δὲ ταχὺ μετὰ τοῦ περιεστῶτος αὐτὸ ψύχους ξυμπηγνύασι. ταύτην δὴ τὴν δύναμιν ἐχουσῶν ἰνῶν ἐν αἵματι χολὴ φύσει παλαιὸν αἷμα γεγονυῖα καὶ πάλιν ἐκ τῶν σαρκῶν εἰς τοῦτο τετηκυῖα, θερμὴ καὶ ὑγρὰ κατ' ὀλίγον τὸ πρῶτον ἐμπίπτουσα πή-
F γνυται διὰ τὴν τῶν ἰνῶν δύναμιν, πηγνυμένη δὲ καὶ βίᾳ κατασβεννυμένη χειμῶνα καὶ τρόμον ἐντὸς παρέχει. πλείων δ' ἐπιῤῥέουσα, τῇ παρ' αὐτῆς θερμότητι κρατήσασα τὰς ἶνας εἰς ἀταξίαν ζέσασα διέσεισε, καὶ ἐὰν μὲν ἱκανὴ διὰ τέλους κρατῆσαι γένηται, πρὸς τὸ τοῦ μυελοῦ διαπεράσασα γένος κάουσα ἔλυσε τὰ τῆς ψυχῆς αὐτόθεν οἷον νεὼς πείσματα μεθῆκέ τε ἐλευθέραν, ὅταν δ' ἐλάττων ᾖ τό τε σῶμα
129 ἀντίσχῃ τηκόμενον, αὐτὴ κρατηθεῖσα ἢ κατὰ πᾶν τὸ σῶμα ἐξέπεσεν, ἢ διὰ τῶν φλεβῶν εἰς τὴν κάτω ξυνωσθεῖσα ἢ
550 τὴν ἄνω κοιλίαν, οἷον φυγὰς ἐκ πόλεως στασιασάσης ἐκ
86 τοῦ σώματος ἐκπίπτουσα, διαῤῥοίας καὶ δυσεντερίας καὶ τὰ τοιαῦτα νοσήματα πάντα παρέσχετο. τὸ μὲν οὖν ἐκ πυρὸς ὑπερβολῆς μάλιστα νοσῆσαν σῶμα ξυνεχῆ καύματα καὶ πυρετοὺς ἀπεργάζεται, τὸ δ' ἐξ ἀέρος ἀμφημερινούς, τριταίους δ' ὕδατος διὰ τὸ νωθέστερον ἀέρος καὶ πυρὸς αὐτὸ εἶναι· τὸ δὲ γῆς, τετάρτως ὂν νωθέστατον τούτων, ἐν τετραπλασίαις περιόδοις χρόνου καθαιρόμενον, τεταρταίους πυρετοὺς ποιῆσαν ἀπαλλάττεται μόγις.

Καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ σῶμα νοσήματα ταύτῃ ξυμβαίνει B
γιγνόμενα, τὰ δὲ περὶ ψυχὴν διὰ σώματος ἕξιν τῇδε. νόσον μὲν δὴ ψυχῆς ἄνοιαν ξυγχωρητέον, δύο δ' ἀνοίας γένη, τὸ μὲν μανίαν, τὸ δὲ ἀμαθίαν. πᾶν οὖν ὅ τι πάσχων τις πάθος ὁπότερον αὐτῶν ἴσχει, νόσον προσρητέον. ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας ὑπερβαλλούσας τῶν νόσων μεγίστας θετέον τῇ ψυχῇ· περιχαρὴς γὰρ ἄνθρωπος ὢν ἢ καὶ τἀναντία ὑπὸ λύπης πάσχων, σπεύδων τὸ μὲν ἑλεῖν ἀκαί- C
ρως, τὸ δὲ φυγεῖν, οὔτε ὁρᾶν οὔτε ἀκούειν ὀρθὸν οὐδὲν 130
δύναται, λυττᾷ δὲ καὶ λογισμοῦ μετασχεῖν ἥκιστα τότε δὴ δυνατός ἐστι. τὸ δὲ σπέρμα ὅτῳ πολὺ καὶ ῥυῶδες περὶ τὸν μυελὸν γίγνεται, καὶ καθαπερεὶ δένδρον πολυκαρπότερον τοῦ ξυμμέτρου πεφυκὸς ᾖ, πολλὰς μὲν καθ' ἕκαστον ὠδῖνας, πολλὰς δ' ἡδονὰς κτώμενος ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα τόκοις, ἐμμανὴς τὸ πλεῖστον γιγνό-
μενος τοῦ βίου διὰ τὰς μεγίστας ἡδονὰς καὶ λύπας, νο- D
σοῦσαν καὶ ἄφρονα ἴσχων ὑπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχήν, οὐχ ὡς νοσῶν ἀλλ' ὡς ἑκὼν κακὸς κακῶς δοξάζεται. τὸ δὲ ἀληθές, ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκολασία κατὰ τὸ πολὺ μέρος διὰ τὴν ἑνὸς γένους ἕξιν ὑπὸ μανότητος ὀστῶν ἐν σώματι ῥυώδη καὶ ὑγραίνουσαν νόσος ψυχῆς γέγονε. καὶ σχεδὸν δὴ πάντα, ὁπόσα ἡδονῶν ἀκράτεια καὶ ὄνειδος ὡς ἑκόντων λέγεται τῶν κακῶν, οὐκ ὀρθῶς ὀνειδίζεται· κα-
κὸς μὲν γὰρ ἑκὼν οὐδείς, διὰ δὲ πονηρὰν ἕξιν τινὰ τοῦ E
σώματος καὶ ἀπαίδευτον τροφὴν ὁ κακὸς γίγνεται κακός, παντὶ δὲ ταῦτα ἐχθρὰ καὶ κακόν τι προσγίγνεται. καὶ πάλιν δὴ τὸ περὶ τὰς λύπας ἡ ψυχὴ κατὰ ταὐτὰ διὰ
σῶμα πολλὴν ἴσχει κακίαν. ὅπου γὰρ ἂν οἱ τῶν ὀξέων 131
καὶ τῶν ἁλυκῶν φλεγμάτων καὶ ὅσοι πικροὶ καὶ χολώδεις χυμοὶ κατὰ τὸ σῶμα πλανηθέντες ἔξω μὲν μὴ λάβωσιν
ἀναπνοήν, ἐντὸς δὲ εἱλλόμενοι τὴν ἀφ' αὑτῶν ἀτμίδα τῇ 87
τῆς ψυχῆς φορᾷ ξυμμίξαντες ἀνακερασθῶσι, παντοδαπὰ νοσήματα ψυχῆς ἐμποιοῦσι, μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ ἐλάττω καὶ πλείω· πρός τε τοὺς τρεῖς τόπους ἐνεχθέντα τῆς ψυχῆς, πρὸς ὃν ἂν ἕκαστ' αὐτῶν προσπίπτῃ, ποικίλλει μὲν εἴδη δυσκολίας καὶ δυσθυμίας παντοδαπά, ποικίλλει δὲ θρασύτητός τε καὶ δειλίας, ἔτι δὲ λήθης ἅμα καὶ δυσμαθίας. πρὸς δὲ τούτοις, ὅταν οὕτω κακῶς παγέντων πολιτεῖαι κακαὶ καὶ λόγοι κατὰ πόλεις ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ B

---

4. γιγνόμενοι a. — 11. πραΰτερον a. — 16. νοσήματα a. — 19. φυσήματα a. — 22. μὲν om. a. — 25. πυκνώτερον b. — μόγις cum Bekkero c: μόλις cum libris a. — ἀντιστρέφοιτο a. — 26. τοῦτον *AF*c. — 27. τεθνεότος a. — 28. ψύχει a. — ξυναγάγοι a. — 30. δὲ a. — 32. ἐς ab. — 36. αὐτῆς Baiterus: αὐτῆς abc. — 37. διέσωσε a.
6. μόλις a. — 17. δυνατός ἐστι *A* (Bastio teste) b: δυνατός abc. — 19. ὀδύνας a. — 28. ἀκράτεια *A* (teste Bastio): ἀκρατεία *S*, ἀκρατία abc. — 33. ταῦτα a. — 34. ὅτου *ΘΞTFSYεxεgor*, ὅτου *A*. — οἱ] ᾗ *AΘ*, ᾗ *ΞΣT FSYεxbεgor*. — 37. εἰλούμενοι a. — 41. ἕκαστον a. — 41 et 42. ποικίλλῃ a. — 45. τε om. ab.

λεχθῶσιν, ἔτι δὲ μαθήματα μηδαμῇ τούτων ἰατικὰ ἐκ νέων μανθάνηται, ταύτῃ κακοὶ πάντες οἱ κακοὶ διὰ δύο ἀκουσιώτατα γιγνόμεθα. ὧν αἰτιατέον μὲν τοὺς φυτεύοντας ἀεὶ τῶν φυτευομένων μᾶλλον καὶ τοὺς τρέφοντας τῶν τρεφομένων, προθυμητέον μήν, ὅπῃ τις δύναται, καὶ διὰ τροφῆς καὶ δι' ἐπιτηδευμάτων μαθημάτων τε φυγεῖν μὲν κακίαν, τοὐναντίον δὲ ἑλεῖν. ταῦτα μὲν οὖν δὴ τρόπος ἄλλος λόγων.

C Τὸ δὲ τούτων ἀντίστροφον αὖ, τὸ περὶ τὰς τῶν σω-
132 μάτων καὶ διανοήσεων θεραπείας, αἷς αἰτίαις σώζεται, πάλιν εἰκὸς καὶ πρέπον ἀνταποδοῦναι· δικαιότερον γὰρ τῶν ἀγαθῶν πέρι μᾶλλον ἢ τῶν κακῶν ἴσχειν λόγον. πᾶν δὴ τὸ ἀγαθὸν καλόν, τὸ δὲ καλὸν οὐκ ἄμετρον· καὶ ζῷον οὖν τὸ τοιοῦτον ἐσόμενον ξύμμετρον θετέον. ξυμμετριῶν δὲ τὰ μὲν σμικρὰ διαισθανόμενοι ξυλλογιζόμεθα, τὰ δὲ κυριώτατα καὶ μέγιστα ἀλογίστως ἔχομεν. πρὸς γὰρ ὑγι-
D είας καὶ νόσους ἀρετάς τε καὶ κακίας οὐδεμία ξυμμετρία καὶ ἀμετρία μείζων ἢ ψυχῆς αὐτῆς πρὸς σῶμα αὐτό· ὧν οὐδὲν σκοποῦμεν, οὐδ' ἐννοοῦμεν ὅτι ψυχὴν ἰσχυρὰν καὶ πάντῃ μεγάλην ἀσθενέστερον καὶ ἔλαττον εἶδος ὅταν ὀχῇ, καὶ ὅταν αὖ τοὐναντίον ξυμπαγῆτον τούτω, οὐ καλὸν ὅλον τὸ ζῷον — ἀξύμμετρον γὰρ ταῖς μεγίσταις ξυμμετρίαις —, τὸ δὲ ἐναντίως ἔχον πάντων θεαμάτων τῷ δυ-
E ναμένῳ καθορᾶν κάλλιστον καὶ ἐρασμιώτατον. οἷον οὖν ὑπερσκελὲς ἢ καί τινα ἑτέραν ὑπερεξίν ἄμετρον ἑαυτῷ τι σῶμα ὂν ἅμα μὲν αἰσχρόν, ἅμα δ' ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν πόνων πολλοὺς μὲν κόπους, πολλὰ δὲ σπάσματα καὶ διὰ τὴν παραφορότητα πτώματα παρέχον μυρίων κακῶν αἴ-
133 τιον ἑαυτῷ, ταὐτὸν δὴ διανοητέον καὶ περὶ τοῦ ξυναμφοτέρου, ζῷον ὃ καλοῦμεν, ὡς ὅταν τε ἐν αὐτῷ ψυχὴ
88 κρείττων οὖσα σώματος περιθύμως ἴσχῃ, διασείουσα πᾶν αὐτὸ ἔνδοθεν νόσων ἐμπίπλησι, καὶ ὅταν εἴς τινας μαθήσεις καὶ ζητήσεις ξυντόνως ἴῃ, κατατήκει, διδαχάς τ' αὖ καὶ μάχας ἐν λόγοις ποιουμένη δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ δι' ἐρίδων καὶ φιλονεικίας γιγνομένων διάπυρον αὐτὸ ποιοῦσα λύει, καὶ ῥεύματα ἐπάγουσα, τῶν λεγομένων ἰατρῶν ἀπατῶσα τοὺς πλείστους, τἀναντία αἰτιᾶσθαι ποιεῖ· σῶμά
551 τε ὅταν αὖ μέγα καὶ ὑπέρψυχον σμικρᾷ ξυμφυὲς ἀσθενεῖ
B τε διανοίᾳ γένηται, διττῶν ἐπιθυμιῶν οὐσῶν φύσει κατ' ἀνθρώπους, διὰ σῶμα μὲν τροφῆς, διὰ δὲ τὸ θειότατον τῶν ἐν ἡμῖν φρονήσεως, αἱ τοῦ κρείττονος κινήσεις κρατοῦσαι καὶ τὸ μὲν σφέτερον αὔξουσαι, τὸ δὲ τῆς ψυχῆς κωφὸν καὶ δυσμαθὲς ἀμνῆμόν τε ποιοῦσαι τὴν μεγίστην νόσον ἀμαθίαν ἐναπεργάζονται. μία δὴ σωτηρία πρὸς ἄμφω, μήτε τὴν ψυχὴν ἄνευ σώματος κινεῖν μήτε σῶμα ἄνευ ψυχῆς, ἵνα ἀμυνομένω γίγνησθον ἰσορρόπω καὶ ὑγιῆ.
τὸν δὴ μαθηματικὸν ἤ τινα ἄλλην σφόδρα μελέτην δια- C
νοίᾳ κατεργαζόμενον καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀποδοτέον 134
κίνησιν, γυμναστικῇ προσομιλοῦντα, τόν τε αὖ σῶμα ἐπιμελῶς πλάττοντα τὰς τῆς ψυχῆς ἀνταποδοτέον κινήσεις, μουσικῇ καὶ πάσῃ φιλοσοφίᾳ προσχρώμενον, εἰ μέλλει δικαίως τις ἅμα μὲν καλός, ἅμα δὲ ἀγαθὸς ὀρθῶς κεκλήσεσθαι. Κατὰ δὲ ταὐτὰ ταῦτα καὶ τὰ μέρη θεραπευτέον, τὸ τοῦ παντὸς ἀπομιμούμενον εἶδος. τοῦ γὰρ σώ-
ματος ὑπὸ τῶν εἰσιόντων καομένου τε ἐντὸς καὶ ψυχομέ- D
νου, καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ξηραινομένου καὶ ὑγραινομένου καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα πάσχοντος ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν κινήσεων, ὅταν μέν τις ἡσυχίαν ἄγον τὸ σῶμα παραδιδῷ ταῖς κινήσεσι, κρατηθὲν διώλετο, ἐὰν δὲ ἥν τε τροφὸν καὶ τιθήνην τοῦ παντὸς προσείπομεν μιμῆταί τις, καὶ τὸ σῶμα μάλιστα μὲν μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγειν ἐᾷ, κινῇ δὲ καὶ σεισμοὺς ἀεί τινας ἐμποιῶν αὐτῷ διὰ παντὸς
τὰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἀμύνηται κατὰ φύσιν κινήσεις, καὶ E
μετρίως σείων τά τε περὶ τὸ σῶμα πλανώμενα παθήματα καὶ μέρη κατὰ ξυγγενείας εἰς τάξιν κατακοσμῇ πρὸς ἄλληλα, κατὰ τὸν πρόσθεν λόγον ὃν περὶ τοῦ παντὸς ἐλέ-
γομεν, οὐκ ἐχθρὸν παρ' ἐχθρὸν τιθέμενον ἐάσει πολέμους 135
ἐντίκτειν τῷ σώματι καὶ νόσους, ἀλλὰ φίλον παρὰ φίλον τεθὲν ὑγίειαν ἀπεργαζόμενον παρέξει. τῶν δ' αὖ κινήσεων
ἡ ἐν ἑαυτῷ ὑφ' αὑτοῦ ἀρίστη κίνησις — μάλιστα γὰρ τῇ 89
διανοητικῇ καὶ τῇ τοῦ παντὸς κινήσει ξυγγενής —, ἡ δὲ ὑπ' ἄλλου χείρων· χειρίστη δὲ ἡ κειμένου τοῦ σώματος καὶ ἄγοντος ἡσυχίαν δι' ἑτέρων αὐτὸ κατὰ μέρη κινοῦσα. διὸ δὴ τῶν καθάρσεων καὶ ξυστάσεων τοῦ σώματος ἡ μὲν διὰ τῶν γυμνασίων ἀρίστη, δευτέρα δὲ ἡ διὰ τῶν αἰωρήσεων κατά τε τοὺς πλοῦς καὶ ὅπῃ περ ἂν ὀχήσεις ἄκοποι γίγνωνται· τρίτον δὲ εἶδος κινήσεως σφόδρα ποτὲ
ἀναγκαζομένῳ χρήσιμον, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς τῷ νοῦν B
ἔχοντι προσδεκτέον, τὸ τῆς φαρμακευτικῆς καθάρσεως γιγνόμενον ἰατρικόν. τὰ γὰρ νοσήματα, ὅσα μὴ μεγάλους ἔχει κινδύνους, οὐκ ἐρεθιστέον φαρμακείαις. πᾶσα γὰρ ξύστασις νόσων τρόπον τινὰ τῇ τῶν ζῴων φύσει προσέοικε. καὶ γὰρ ἡ τούτων ξύνοδος ἔχουσα τεταγμένους τοῦ βίου γίγνεται χρόνους τοῦ τε γένους ξύμπαντος, καὶ καθ' αὑτὸ τὸ ζῷον εἱμαρμένον ἕκαστον ἔχον τὸν βίον φύεται,
χωρὶς τῶν ἐξ ἀνάγκης παθημάτων· τὰ γὰρ τρίγωνα εὐ- C
θὺς κατ' ἀρχὰς ἑκάστου δύναμιν ἔχοντα ξυνίσταται μέχρι 136
τινὸς χρόνου δυνατὰ ἐξαρκεῖν, οὗ βίον οὐκ ἄν ποτέ τις εἰς τὸ πέραν ἔτι βιῴη. τρόπος οὖν ὁ αὐτὸς καὶ τῆς περὶ τὰ νοσήματα ξυστάσεως· ἣν ὅταν τις παρὰ τὴν εἱμαρμένην τοῦ χρόνου φθείρῃ φαρμακείαις, ἅμα ἐκ σμικρῶν μεγάλα καὶ πολλὰ ἐξ ὀλίγων νοσήματα φιλεῖ γίγνεσθαι.

---

14. ξυμμέτρων δὲ a. — 16. ὑγ. τε καὶ a. — 19. ἐσκοποῦμεν AF. — 20. καὶ ἔλ.] ἢ ἔλ. a. — 25. ὑπέρεξιν cum Bekkero c: ὑπερέξιν Θq, ὑπὲρ ἕξιν a. — 29. ταυτὸ a. — 33. εὐτόνως b cum pr. A. — 36. φιλονεικιῶν a. — 38. ὑπέρψυχρον a. — 44. δὲ a. — 46. γίγνωνται a. — ὑγιᾶ a.

4. ἀποδοτέον ab. — 5. μέλλοι a. — 6. κεκλῆσθαι a. — 7. τὰ αὐτὰ a. — 13. ἥν τε AFbo: ἣν abc. — 16. τινας ἀεὶ a. — 24. αὐτῷ a. — αὐτοῦ A: ἑαυτοῦ abc. — 25. καὶ τῇ om. a. — 28. τοῦ om. a. — 39. ἔχον ἕκαστον a. — 41. ἑκάστων a. — 43. ὁ om. a. — 44. ξυστάσεως ἦν· ἃ ὅταν a. — 46. μικρῶν a.

διὸ παιδαγωγεῖν δεῖ διαίταις πάντα τὰ τοιαῦτα, καθ'
D ὅσον ἂν ᾖ τῳ σχολή, ἀλλ' οὐ φαρμακεύοντα κακὸν δύσ-
κολον ἐρεθιστέον. Καὶ περὶ μὲν τοῦ κοινοῦ ζώου καὶ
τοῦ κατὰ τὸ σῶμα αὐτοῦ μέρους, ᾗ τις ἂν καὶ διαπαι-
δαγωγῶν καὶ διαπαιδαγωγούμενος ὑφ' αὐτοῦ μάλιστ' ἂν
κατὰ λόγον ζῴη, ταύτῃ λελέχθω. τὸ δὲ δὴ παιδαγωγῆσον
αὐτὸ μᾶλλόν που καὶ πρότερον παρασκευαστέον εἰς δύνα-
μιν ὅ τι κάλλιστον καὶ ἄριστον εἰς τὴν παιδαγωγίαν εἶναι.
δι' ἀκριβείας μὲν οὖν περὶ τούτων διελθεῖν ἱκανὸν ἂν
E γένοιτο αὐτὸ καθ' αὐτὸ μόνον ἔργον· τὸ δ' ἐν παρέργῳ
κατὰ τὰ πρόσθεν ἑπόμενος ἄν τις οὐκ ἄπο τρόπου τῇδε
σκοπῶν ὧδε τῷ λόγῳ διαπεράναιτ' ἄν. καθάπερ εἴπομεν
πολλάκις, ὅτι τρία τριχῇ ψυχῆς ἐν ἡμῖν εἴδη κατῴκισται,
τυγχάνει δὲ ἕκαστον κινήσεις ἔχον, οὕτω κατὰ ταὐτὰ καὶ
137 νῦν ὡς διὰ βραχυτάτων ῥητέον, ὅτι τὸ μὲν αὐτῶν ἐν
ἀργίᾳ διάγον καὶ τῶν ἑαυτοῦ κινήσεων ἡσυχίαν ἄγον
ἀσθενέστατον ἀνάγκη γίγνεσθαι, τὸ δ' ἐν γυμνασίοις ἐρ-
90 ρωμενέστατον· διὸ φυλακτέον, ὅπως ἂν ἔχωσι τὰς κινή-
σεις πρὸς ἄλληλα συμμέτρους. τὸ δὲ περὶ τοῦ κυριω-
τάτου παρ' ἡμῖν ψυχῆς εἴδους διανοεῖσθαι δεῖ τῇδε, ὡς
ἄρα αὐτὸ δαίμονα θεὸς ἑκάστῳ δέδωκε, τοῦτο ὃ δή φα-
μεν οἰκεῖν μὲν ἡμῶν ἐπ' ἄκρῳ τῷ σώματι, πρὸς δὲ τὴν
ἐν οὐρανῷ ξυγγένειαν ἀπὸ γῆς ἡμᾶς αἴρειν ὡς ὄντας
φυτὸν οὐκ ἔγγειον ἀλλ' οὐράνιον, ὀρθότατα λέγοντες·
ἐκεῖθεν γάρ ὅθεν ἡ πρώτη τῆς ψυχῆς γένεσις ἔφυ, τὸ
B θεῖον τὴν κεφαλὴν καὶ ῥίζαν ἡμῶν ἀνακρεμαννὺν ὀρθοῖ
πᾶν τὸ σῶμα. τῷ μὲν οὖν περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἢ φιλονει-
κίας τετευτακότι καὶ ταῦτα διαπονοῦντι σφόδρα πάντα
τὰ δόγματα ἀνάγκη θνητὰ ἐγγεγονέναι, καὶ παντάπασι
καθ' ὅσον μάλιστα δυνατὸν θνητῷ γίγνεσθαι, τούτου
μηδὲ σμικρὸν ἐλλείπειν, ἅτε τὸ τοιοῦτον ηὐξηκότι· τῷ
δὲ περὶ φιλομάθειαν καὶ περὶ τὰς ἀληθεῖς φρονήσεις
ἐσπουδακότι καὶ ταῦτα μάλιστα τῶν αὐτοῦ γεγυμνασμένῳ
C φρονεῖν μὲν ἀθάνατα καὶ θεῖα, ἄνπερ ἀληθείας ἐφά-
552 πτηται, πᾶσα ἀνάγκη που, καθ' ὅσον δ' αὖ μετασχεῖν
138 ἀνθρωπίνη φύσις ἀθανασίας ἐνδέχεται, τούτου μηδὲν
μέρος ἀπολείπειν, ἅτε δὲ ἀεὶ θεραπεύοντα τὸ θεῖον ἔχοντά
τε αὐτὸν εὖ κεκοσμημένον τὸν δαίμονα ξύνοικον ἐν
αὑτῷ διαφερόντως εὐδαίμονα εἶναι. θεραπεία δὲ δὴ παντὶ
πάντως μία, τὰς οἰκείας ἑκάστῳ τροφὰς καὶ κινήσεις
ἀποδιδόναι. τῷ δ' ἐν ἡμῖν θείῳ ξυγγενεῖς εἰσὶ κινήσεις
D αἱ τοῦ παντὸς διανοήσεις καὶ περιφοραί. ταύταις δὴ ξυν-
επόμενον ἕκαστον δεῖ, τὰς περὶ τὴν γένεσιν ἐν τῇ κε-
φαλῇ διεφθαρμένας ἡμῶν περιόδους ἐξορθοῦντα διὰ τὸ
καταμανθάνειν τὰς τοῦ παντὸς ἁρμονίας τε καὶ περιφο-
ράς, τῷ κατανοουμένῳ τὸ κατανοοῦν ἐξομοιῶσαι κατὰ
τὴν ἀρχαίαν φύσιν, ὁμοιώσαντα δὲ τέλος ἔχειν τοῦ προ-
τεθέντος ἀνθρώποις ὑπὸ θεῶν ἀρίστου βίου πρός τε τὸν
παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρόνον.

Καὶ δὴ καὶ τὰ νῦν ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς παραγγελθέντα δι- E
εξελθεῖν περὶ τοῦ παντὸς μέχρι γενέσεως ἀνθρωπίνης
σχεδὸν ἔοικε τέλος ἔχειν. τὰ γὰρ ἄλλα ζῶα ᾗ γέγονεν αὖ,
διὰ βραχέων ἐπιμνηστέον, ὃ μή τις ἀνάγκη μηκύνειν·
οὕτω γὰρ ἐμμετρότερός τις ἂν αὐτῷ δόξειε περὶ τοὺς
τούτων λόγους εἶναι. τῇδ' οὖν τὸ τοιοῦτον ἔστω λεγόμε- 139
νον. Τῶν γενομένων ἀνδρῶν ὅσοι δειλοὶ καὶ τὸν βίον
ἀδίκως διῆλθον, κατὰ λόγον τὸν εἰκότα γυναῖκες μετε-
φύοντο ἐν τῇ δευτέρᾳ γενέσει. καὶ κατ' ἐκεῖνον δὴ τὸν 91
χρόνον διὰ ταῦτα θεοὶ τὸν τῆς ξυνουσίας ἔρωτα ἐτεκτή-
ναντο, ζῶον τὸ μὲν ἐν ἡμῖν, τὸ δ' ἐν ταῖς γυναιξὶ συ-
στήσαντες ἔμψυχον, τοιῷδε τρόπῳ ποιήσαντες ἑκάτερον.
τὴν τοῦ ποτοῦ διέξοδον, ᾗ διὰ τοῦ πλεύμονος τὸ πῶμα
ὑπὸ τοὺς νεφροὺς εἰς τὴν κύστιν ἐλθὸν καὶ τῷ πνεύματι
θλιφθὲν ξυνεκπέμπει δεχομένη, ξυνέτρησαν εἰς τὸν ἐκ τῆς
κεφαλῆς κατὰ τὸν αὐχένα καὶ διὰ τῆς ῥάχεως μυελὸν
ξυμπεπηγότα, ὃν δὴ σπέρμα ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις εἴπο- B
μεν· ὁ δέ, ἅτ' ἔμψυχος ὢν καὶ λαβὼν ἀναπνοὴν τοῦθ'
ᾗπερ ἀνέπνευσε, τῆς ἐκροῆς ζωτικὴν ἐπιθυμίαν ἐμποιήσας
αὐτῷ τοῦ γεννᾶν ἔρωτα ἀπετέλεσε. διὸ δὴ τῶν μὲν ἀν-
δρῶν τὸ περὶ τὴν τῶν αἰδοίων φύσιν ἀπειθές τε καὶ
αὐτοκρατὲς γεγονός, οἷον ζῶον ἀνυπήκοον τοῦ λόγου,
πάντων δι' ἐπιθυμίας οἰστρώδεις ἐπιχειρεῖ κρατεῖν. αἱ δ'
ἐν ταῖς γυναιξὶν αὖ μῆτραί τε καὶ ὑστέραι λεγόμεναι διὰ C
ταὐτὰ ταῦτα, ζῶον ἐπιθυμητικὸν ἐνὸν τῆς παιδοποιίας,
ὅταν ἄκαρπον παρὰ τὴν ὥραν χρόνον πολὺν γίγνηται,
χαλεπῶς ἀγανακτοῦν φέρει, καὶ πλανώμενον πάντῃ κατὰ 140
τὸ σῶμα, τὰς τοῦ πνεύματος διεξόδους ἀποφράττον,
ἀναπνεῖν οὐκ ἐῶν εἰς ἀπορίας τὰς ἐσχάτας ἐμβάλλει καὶ
νόσους παντοδαπὰς ἄλλας παρέχει, μέχριπερ ἂν ἑκα-
τέρων ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ ἔρως ἐξαγαγόντες οἷον ἀπὸ
δένδρων καρπὸν κάτα δρέψαντες, ὡς εἰς ἄρουραν τὴν D
μήτραν ἀόρατα ὑπὸ σμικρότητος καὶ ἀδιάπλαστα ζῶα
κατασπείραντες, καὶ πάλιν διακρίναντες, μεγάλα ἐντὸς
ἐκθρέψωνται καὶ μετὰ τοῦτο εἰς φῶς ἀγαγόντες ζώων
ἀποτελέσωσι γένεσιν. Γυναῖκες μὲν οὖν καὶ τὸ θῆλυ πᾶν
οὕτω γέγονε· τὸ δὲ τῶν ὀρνέων φῦλον μετερρυθμίζετο,
ἀντὶ τριχῶν πτερὰ φύον, ἐκ τῶν ἀκάκων ἀνδρῶν, κού-
φων δέ, καὶ μετεωρολογικῶν μέν, ἡγουμένων δὲ δι' ὄψεως
τὰς περὶ τούτων ἀποδείξεις βεβαιοτάτας εἶναι δι' εὐή- E
θειαν. τὸ δ' αὖ πεζὸν καὶ θηριῶδες γέγονεν ἐκ τῶν μη-

---

2. φαρμακεύοντας a. — 4. τὸ om. a. — 6. ταῦτα a. — 13. ψυχῆς τριχῇ a. — 19. συμμέτρως a. — δὲ Ab: δὲ δὴ abc. — 28. τετηκότι a. — 31. ἐλλιπεῖν a. — 32. ἀληθεῖς Abo: τῆς ἀληθείας abc. — 36. μηδ' ἂν μέρος ἀπολιπεῖν a. — 38. εὖ Abo: εὖ μάλα abc. — 39. παντὶ] πάντῃ a. — 40. πάντως A (Bastio teste) b: παντὸς abc.

8. ὅ τι μὴ c. — 9. εὐμετρότερός a, ἐμμετρότερός c. — ἂν om. a. — 10. οὖν] αὖ a. — 16. τοιῷδε δὲ τρόπῳ a. — 17. πνεύμονος τὸ πόμα a. — 18. πνεύματι τὸ θλιφθὲν a. — 19. δεχόμενον a. — 33. ἀπορίας τε ἄλλας τὰς a. — 34. παρέχει A (teste Bastio) bo: παρέχεται abc. — 35. ξυναγαγόντες AFo, ξυνδιαγαγόντες b. — 36. δένδρου a. — 39. τοῦτο AFbo: ταῦτα abc. — 40. τὸ om. a.

δὲν προσχρωμένων φιλοσοφίᾳ μηδὲ ἀθρούντων τῆς περὶ
τὸν οὐρανὸν φύσεως πέρι μηδέν, διὰ τὸ μηκέτι ταῖς ἐν
τῇ κεφαλῇ χρῆσθαι περιόδοις, ἀλλὰ τοῖς περὶ τὰ στήθη
τῆς ψυχῆς ἡγεμόσιν ἕπεσθαι μέρεσιν. ἐκ τούτων οὖν τῶν
141 ἐπιτηδευμάτων τά τε ἐμπρόσθια κῶλα καὶ τὰς κεφαλὰς
εἰς γῆν ἑλκόμενα ὑπὸ ξυγγενείας ἤρεισαν, προμήκεις τε
καὶ παντοίας ἔσχον τὰς κορυφάς, ὅπῃ συνεθλίφθησαν
92 ὑπὸ ἀργίας ἑκάστων αἱ περιφοραί. τετράπουν τε τὸ γένος
αὐτῶν ἐκ ταύτης ἐφύετο καὶ πολύπουν τῆς προφάσεως,
θεοῦ βάσεις ὑποτιθέντος πλείους τοῖς μᾶλλον ἄφροσιν,
ὡς μᾶλλον ἐπὶ γῆν ἕλκοιντο. τοῖς δ' ἀφρονεστάτοις αὐ-
τῶν τούτων καὶ παντάπασι πρὸς γῆν πᾶν τὸ σῶμα κατα-
τεινομένοις ὡς οὐδὲν ἔτι ποδῶν χρείας οὔσης, ἄποδα
αὐτὰ καὶ ἰλυσπώμενα ἐπὶ γῆς ἐγέννησαν. τὸ δὲ τέταρτον
B γένος ἔνυδρον γέγονεν ἐκ τῶν μάλιστα ἀνοητοτάτων καὶ
ἀμαθεστάτων, οὓς οὐδ' ἀναπνοῆς καθαρᾶς ἔτι ἠξίωσαν
οἱ μεταπλάττοντες, ὡς τὴν ψυχὴν ὑπὸ πλημμελείας πάσης
ἀκαθάρτως ἐχόντων, ἀλλ' ἀντὶ λεπτῆς καὶ καθαρᾶς ἀνα-
πνοῆς ἀέρος εἰς ὕδατος θολερὰν καὶ βαθεῖαν ἔωσαν ἀνά-
πνευσιν· ὅθεν ἰχθύων ἔθνος καὶ τὸ τῶν ὀστρέων ξυνα-
πάντων τε ὅσα ἔνυδρα γέγονε, δίκην ἀμαθίας ἐσχάτης
ἐσχάτας οἰκήσεις εἰληχότων. καὶ κατὰ ταῦτα δὴ πάντα
τότε καὶ νῦν διαμείβεται τὰ ζῶα εἰς ἄλληλα, νοῦ καὶ C
ἀνοίας ἀποβολῇ καὶ κτήσει μεταβαλλόμενα.

Καὶ δὴ καὶ τέλος περὶ τοῦ παντὸς νῦν ἤδη τὸν λόγον
ἡμῖν φῶμεν ἔχειν· θνητὰ γὰρ καὶ ἀθάνατα ζῶα λαβὼν 142
καὶ ξυμπληρωθεὶς ὅδε ὁ κόσμος, οὕτω ζῶον ὁρατὸν τὰ
ὁρατὰ περιέχον, εἰκὼν τοῦ νοητοῦ θεὸς αἰσθητός, μέγι-
στος καὶ ἄριστος κάλλιστός τε καὶ τελεώτατος γέγονεν,
εἷς οὐρανὸς ὅδε, μονογενὴς ὤν.

---

1. τῆς] τῶν a. — 2. φύσεως om. a. — 4. τῆς om. a. — 5. τε πρόσθια a.
5. ἔθνος] γένος a. — 11. φῶμεν ἡμῖν a. — 13. ποιητοῦ Ab. — θεοῦ a.

ΤΙΜΑΙΩ ΛΟΚΡΩ

ΠΕΡΙ ΨΥΧΑΣ ΚΟΣΜΩ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΣ.

p. Steph. T. III. 93
p. Lugd. 553
p. Bekk. P. III. V. III. 379

Τίμαιος ὁ Λοκρὸς τάδε ἔφα, δύο αἰτίας εἶμεν τῶν
συμπάντων, νόον μὲν τῶν κατὰ λόγον γιγνομένων· ἀνάγ-
καν δὲ τῶν βίᾳ καττὰς δυνάμεις τῶν σωμάτων. τουτέων
δὲ τὸν μὲν τᾶς τἀγαθῶ φύσιος εἶμεν θεόν τε ὀνυμαίνε-
σθαι ἀρχάν τε τῶν ἀρίστων, τὰ δ' ἑπόμενά τε καὶ συν-
B αἴτια ὄντα εἰς ἀνάγκαν ἀνάγεσθαι. τὰ δὲ ξύμπαντα
ἰδέαν, ὕλαν αἰσθητόν τε, οἷον ἔκγονον τουτέων. καὶ τὸ
μὲν εἶμεν ἀγέννατόν τε καὶ ἀκίνατον καὶ μένον τε καὶ
τᾶς ταὐτῶ φύσιος, νοατόν τε καὶ παράδειγμα τῶν γεννω-
94 μένων, ὁκόσα ἐν μεταβολᾷ ἐντί· τοιοῦτον γάρ τι τὰν
ἰδέαν λέγεσθαί τε καὶ νοῆσθαι. τὰν δ' ὕλαν ἐκμαγεῖον
καὶ ματέρα τιθάναν τε καὶ γεννατικὰν εἶμεν τᾶς τρίτας
οὐσίας· δεξαμέναν γὰρ τὰ ὁμοιώματα ἐς ἑαυτὰν καὶ οἷον
ἀναμαξαμέναν ἀποτελῆν τάδε τὰ γεννάματα. ταύταν δὲ
τὰν ὕλαν ἀΐδιον μὲν ἔφα, οὐ μὰν ἀκίνατον, ἀμόρφωτον
δὲ καθ' αὐτὰν καὶ ἀσχημάτιστον, δεχομέναν δὲ πᾶσαν
μορφάν. τὰν δὲ περὶ τὰ σώματα μεριστὰν εἶμεν καὶ τᾶς
D θατέρω φύσιος. ποταγορεύοντι δὲ τὰν ὕλαν τόπον καὶ
χώραν. δύο ὦν αἵδε ἀρχαὶ ἐναντίαι, ἃν τὸ μὲν εἶδος
λόγον ἔχει ἄῤῥενός τε καὶ πατρός, ἁ δ' ὕλα θήλεός τε
καὶ ματέρος· τρίτα δὲ εἶμεν τὰ ἐκ τούτων ἔκγονα. τρία
δὲ ὄντα τρισὶ γνωρίζεσθαι, τὰν μὲν ἰδέαν νόῳ κατ' ἐπι-
στάμαν, τὰν δ' ὕλαν λογισμῷ νόθῳ τῷ μήπω κατ' εὐ-
380 θυωρίαν νοῆσθαι ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν, τὰ δ' ἀπογεννά-
ματα αἰσθήσει καὶ δόξᾳ. πρὶν ὦν ὠρανον γενέσθαι λόγῳ
ἤστην ἰδέα τε καὶ ὕλα καὶ ὁ θεὸς δαμιουργὸς τῶ βελτίο- C
νος. ἐπεὶ δὲ τὸ πρεσβύτερον κάῤῥον ἐστὶ τῶ νεωτέρω καὶ
τὸ τεταγμένον πρὸ τῶ ἀτάκτω, ἀγαθὸς ὢν ὁ θεὸς ὁρῶν
τε τὰν ὕλαν δεχομέναν τὰν ἰδέαν καὶ ἀλλοιουμέναν παν-
τοίως μέν, ἀτάκτως δέ, ἐδῆτ' εἰς τάξιν αὐτὰν ἄγεν καὶ
ἐξ ἀορίστων μεταβολᾶν ἐς ὡρισμέναν καταστᾶσαι, ἵν'
ὁμόλογοι καὶ διακρίσιες τῶν σωμάτων γίγνοιντο καὶ μὴ
κατ' αὐτόματον τροπὰς δέχοιντο. ἐποίησεν ὦν τόνδε τὸν
κόσμον ἐξ ἁπάσας τᾶς ὕλας, ὅρον αὐτὸν κατασκευάξας D
τᾶς τῶ ὄντος φύσιος διὰ τὸ τἆλλα πάντα ἐν αὐτῷ πε-
ριέχεν, ἕνα, μονογενῆ, τέλειον, ἔμψυχόν τε καὶ λογικόν·
κρέσσονα γὰρ τάδε ἀψύχω καὶ ἀλόγω ἐστόν· σφαιροειδὲς
σῶμα· τελειότερον γὰρ τῶν ἄλλων σχημάτων ἦν τοῦτο.
δηλόμενος ὦν ἄριστον γέννημα ποιῆν, τοῦτον ἐποίη θεὸν
γεννατόν, οὔ ποκα φθαρησούμενον ὑπ' ἄλλω αἰτίω ἔξω
τῶ αὐτὸν συντεταγμένω θεῶ, εἴ ποκα δήλετο αὐτὸν δια-
λύεν. ἀλλ' οὐ γὰρ τἀγαθῶ ἐστιν ὁρμὰ ἐπὶ φθορὰν γεννά- E
ματος καλλίστω· διαμένει ἄρα τοιόσδε ὢν ἄφθαρτος καὶ
ἀνώλεθρος καὶ μακάριος. κράτιστος δ' ἐστὶ γεννατῶν,
ἐπεὶ ὑπὸ τῶ κρατίστω αἰτίω ἐγένετο, ἀφορῶντος οὐκ ἐς
χειρόκματα παραδείγματα, ἀλλ' ἐς τὰν ἰδέαν καὶ ἐς τὰν
νοατὰν οὐσίαν, ποθ' ἅνπερ τὸ γεννώμενον ἀπακριβωθὲν 95
κάλλιστόν τε καὶ ἀπαρεγχείρητον γίγνεται. τέλειος δ' ἀεὶ

ΤΙΜΑΙΩ ΤΩ ΛΟΚΡΩ abc. Omittit *ΤΩ* cum *ΣΦBDIM*uo. Bekk.

6. ὄντα om. a. — 8. ἀγένατόν a. — 11. νοεῖσθαι a. — 13. εἰς a. — 14. ἀποτελεῖν a. — 15. ἄμορφον a. — 21. εἶναι a. — 24. νοεῖσθαι a.

1. αἰσθήσει a, αἰσθησει c. — 6. ἐδεῖτ' a. — 7. εἰς a. — 11. πάντα τἆλλα a. — 13. ἐστόν) καὶ σφαιροειδὲς a. — 15. δηλούμενος a. — ποιεῖν a. — ἐποίει a. — 16. φθαρησόμενον a. — 18. ὁρμὴν a. — 21. εἰς a.

κατὰ τὰ αἰσθητά ἐστιν, ὅτι καὶ τὸ παράδειγμα τῆνο
αὐτῶ περιέχον πάντα τὰ νοατὰ ζῷα ἐν αὐτῷ οὐδὲν ἐκτὸς
ἐπέλιπεν ἄλλο, ὅρος ὢν νοατῶν παντελής, ὡς ὅδε ὁ
κόσμος αἰσθητῶν. στερεὸς δὲ ὢν ἁπτός τε καὶ ὁρατὸς
γᾶς μεμόρακται πυρός τε καὶ τῶν μεταξὺ ἀέρος καὶ ὕδα-
B τος. ἐκ παντελέων δὲ συνέστακε σωμάτων, τάπερ ὅλα ἐν
αὐτῷ ἐντί, ὡς μή ποκα μέρος ἀπολειφθῆμεν ἐκτὸς αὐτῶ,
381 ἵνα ᾖ αὐταρκέστατον τὸ τῶ παντὸς σῶμα, ἀκήρατον τῶν
ἐκτὸς κηρῶν, οὐ γάρ τι ἦν δίχα τουτέων, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἐντός. τὰ γὰρ καττὰν ἀρίσταν ἀναλογίαν συντεθέντα ἐν
ἰσοδυναμίᾳ οὔτε κρατεῖ ἀλλάλων ἐκ μέρεος οὔτε κρατέεται,
ὡς τὰ μὲν αὔξαν, τὰ δὲ φθίσιν λαμβάνεν, μένει δ' ἐν
ξυναρμογᾷ ἀδιαλύτῳ κατὰ λόγον ἄριστον. τριῶν γὰρ ὡν-
C τινωνῶν ὅρων ὅταν καὶ τὰ διαστάματα καττὸν αὐτὸν
ἐστάθη λόγον ποτ' ἄλλαλα, τότε δὴ τὸ μέσον ῥυσμῷ δί-
καν ὁρήμεθα ποττὸ πρᾶτον ὅ τί περ τὸ τρίτον ποτ'
αὐτό, κἂν πάλιν καὶ παραλλὰξ κατ' ἐφάρμοσιν τόπων
554 καὶ τάξιος. ταῦτα δ' ἀριθμήμεναι μὴ μετ' ἰσοκρατίας
ἀμάχανον παντί· εὖ δ' ἔχει καὶ καττὸ σχῆμα καὶ καττὰν
κίνασιν, καθ' ὃ μὲν σφαῖρα ὄν, ὡς ὅμοιον αὐτὸ αὐτῷ
D παντᾷ εἶμεν καὶ πάντα τἆλλα ὁμογενέα σχήματα χωρῆν
δύνασθαι, καθ' ἃν δὲ ἐγκύκλιον μεταβολὰν ἀποδιδὸν δι'
αἰῶνος. μώνα δὲ ἁ σφαῖρα ἐδύνατο καὶ ἀρεμέωσα καὶ
κινωμένα ἐν τᾷ αὐτᾷ συναρμόσεν χώρᾳ, ὡς μὴ ποκα ἀπο-
λείπειν μήτε λαμβάνεν ἄλλον τόπον, τῷ ἐκ μέσου ἴσον
εἶμεν παντᾷ. λειότατον δ' ὂν ποτ' ἀκρίβειαν καττὰν
ἐκτὸς ἐπιφάνειαν οὐ ποτιδέεται θνατῶν ὀργάνων, ἃ διὰ
τὰς χρείας τοῖς ἄλλοις ζώοις ποτάρτηταί τε καὶ διᾶκται.
E τὰν δὲ τῶ κόσμω ψυχὰν μεσόθεν ἐξάψας ἐπάγαγεν ἔξω,
περικαλύψας αὐτὸν ὅλον αὐτᾷ, κρᾶμα αὐτὰν κερασάμε-
νος ἔκ τε τᾶς ἀμερίστω μορφᾶς καὶ τᾶς μεριστᾶς οὐσίας,
96 ὡς ἓν κρᾶμα ἐκ δύο τουτέων εἶμεν· ᾧ ποτέμιξε δύο δυ-
νάμεις ἀρχὰς κινασίων, τᾶς τε ταὐτῶ καὶ τᾶς τῶ ἑτέρω,
ἃ καὶ δύσμικτος ἐᾶσα οὐκ ἐκ τῶ ῥᾴστω συνεκίρνατο.
λόγοι δ' οἵδε πάντες ἐντὶ κατ' ἀριθμὼς ἁρμονικὼς συγ-
κεκραμένοι· ὡς λόγως κατὰ μοῖραν διαιρήκει ποτ' ἐπιστά-
μαν, ὡς μὴ ἀγνοῆν ἐξ ὧν ἁ ψυχὰ καὶ δι' ὧν συνεστάκει.
ἃν οὐχ ὑστέραν τᾶς σωματικᾶς οὐσίας συνετάξατο ὁ
B θεός, ὥσπερ λέγομες ἁμές, πρότερον γὰρ τὸ τιμιώτερον
382 καὶ δυνάμει καὶ χρόνῳ, ἀλλὰ πρεσβυτέραν ἐποίη, μίαν
ἀφαιρέων τὰν πράταν μονάδων οὐσᾶν τεττόρων ποτὶ
ὀκτὼ δεκάσι καὶ τρισὶν ἑκατοντάσι. ταύτας δὲ τάν τε δι-
πλασίαν καὶ τριπλασίαν ῥᾷον ξυλλογίξασθαι ἱσταμένω
τῶ πράτω. δεῖ δ' εἶμέν πως πάντας σὺν τοῖς συμπληρώ-
μασι καὶ τοῖς ἐπογδόοις ὅρους ἓξ καὶ τριάκοντα, τὸν δὲ
σύμπαντα ἀριθμὸν γενέσθαι μυριάδας ἕνδεκα καὶ τεττό-
ρων χιλιάδων ἑξακοσίων ϟ̅ε̅. καὶ δὲ διαιρέσιες αὖται ἐντὶ C
μυριάδες ι̅α̅ δ̅ χ̅ ϟ̅ε̅. τὰν μὲν ὦν τῶ ὅλω ψυχὰν ταύτᾳ
πως διεῖλε. θεὸν δὲ τὸν μὲν αἰώνιον νόος ὁρῇ μόνος,
τὸν πάντων ἀρχαγὸν καὶ γενέτορα τουτέων· τὸν δὲ γεν-
νατὸν ὄψει ὁρέομες, κόσμον τε τόνδε καὶ τὰ μέρεα αὐτῶ
ὁκόσα ὠράνια ἐντί, τά περ αἰθέρια ἔντα διαιρετὰ δίχα,
ὡς τὰ μὲν τᾶς ταὐτῶ φύσιος εἶμεν, τὰ δὲ τᾶς τῶ ἑτέρω.
ὧν τὰ μὲν ἔξωθεν ἄγει πάντα ἐν αὐτοῖς τὰ ἐντὸς ἀπ'
ἀνατολᾶς ἐπὶ δύσιν τὰν καθ' ἅπαν κίνασιν, τὰ δὲ τᾶς D
τῶ ἑτέρω ἐντὸς ἀπὸ ἑσπέρας τὰ ποθ' ἕω μὲν ἐπαναφερό-
μενά τε καὶ καθ' αὐτὰ κινεόμενα, συμπεριδινέεται δὲ
κατὰ συμβεβηκὸς τᾷ ταὐτῶ φορᾷ, κράτος ἐχοίσᾳ ἐν κό-
σμῳ κάῤῥον. ἁ δὲ τῶ ἑτέρω φορὰ μεμερισμένα καθ' ἁρ-
μονικὼς λόγως ἐς ἑπτὰ κύκλως συντέτακται. ἁ μὲν ὦν
σελάνα ποτιγειοτάτα ἐᾶσα ἔμμηνον τὰν περίοδον ἀποδί-
δωτι, ὁ δ' ἅλιος μετὰ ταύταν ἐνιαυσίῳ χρόνῳ τὸν αὐτῶ E
κύκλον ἐκτελεῖ. δύο δ' ἰσόδρομοι ἀελίῳ ἐντί, Ἑρμᾶ τε
καὶ Ἥρας, τὸν Ἀφροδίτας καὶ φωσφόρον τοὶ πολλοὶ κα-
λέοντι. νομῆς γὰρ καὶ πᾶς ὅμιλος οὐ σοφὸς τὰ περὶ τὰν
ἱερὰν ἀστρονομίαν ἐντὶ οὐδ' ἐπιστάμων ἀνατολᾶν τᾶν
ἑσπερίαν καὶ ἑῴαν· ὁ γὰρ αὐτὸς πόκα μὲν ἕσπερος γίγνε-
ται, ἑπόμενος τῷ ἀλίῳ τοσοῦτον, ὁκόσον μὴ ὑπὸ τᾶς
αὐγᾶς αὐτῶ ἀφανισθῆμεν, πόκα δὲ ἑῷος, αἴ κα προα-
γέηται τῶ ἀλίω καὶ προανατέλλῃ ποτ' ὄρθρον. φωσφόρος 97
ὦν πολλάκις μὲν γίγνεται ὁ τᾶς Ἀφροδίτας διὰ τὸ ὁμο-
δρομῆν ἀλίῳ, οὐκ αἰεὶ δέ, ἀλλὰ πολλοὶ μὲν τῶν ἀπλα-
νέων, πολλοὶ δὲ τῶν πλαζομένων· πᾶς δὲ ἐν μεγέθει 383
ἀστὴρ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα πρὸ ἀλίου προγενόμενος ἁμέραν
ἀγγέλλει. τοὶ δ' ἄλλοι τρεῖς, Ἄρεός τε καὶ Διὸς καὶ Κρό-
νου, ἔχοντι ἴδια τάχεα καὶ ἐνιαυτὼς ἀνίσως, ἐκτελέοντι B
δὲ τὸν δρόμον περικαταλάμψιας ποιεύμενοι φάσιάς τε
καὶ κρύψιας καὶ ἐκλείψιας, γεννῶντες ἀτρεκέας τε ἀνα-
τολὰς καὶ δύσιας· ἔτι δὲ φάσιας φανερὰς ἑῴας ἢ ἑσπε-
ρίας ἐκτελέοντι ποτὶ τὸν ἅλιον, ὃς ἁμέραν ἀποδίδωτι τὸν
ἀπ' ἀνατολᾶς ἐπὶ δύσιν αὐτῶ δρόμον, νύκτα δὲ τὰν ἀπὸ
δύσιος ἐπ' ἀνατολὰν κίνασιν κατ' ἄλλο ποιέεται, ἀγόμε-
νος ὑπὸ τᾶς ταὐτῶ φορᾶς, ἐνιαυτὸν δὲ καττὰν αὐτῶ C
καθ' ἑαυτὸν κίνασιν. ἐκ δὲ τουτέων τῶν κινασίων, δύο
ἐασᾶν, τὰν ἕλικα ἐκτυλίσσει, ποθέρπων μὲν κατὰ μίαν
μοῖραν ἐν ἀμερησίῳ χρόνῳ, περιδινεύμενος δὲ ὑπὸ τᾶς
τῶν ἀπλανέων σφαίρας καθ' ἑκάσταν περίοδον ὄρφνας
καὶ ἁμέρας. χρόνω δὲ τὰ μέρεα τάσδε τὰς περιόδως λέ-

2. αὐτοῦ a. — 9. τι om. a. — τουτέων ἄλλα, καὶ a. — 11. ἀλλήλων a. — 13. ὡντινωνοῦν a. — 16. ποττ' a. — 18. ἰσοκρατείας a. — 21. παντᾷ] πάντα a. — χωρεῖν a. — 22. καθὰν a. — 23. μόνα a. — ἀρεμέουσα καὶ κινουμένα a. — 24. ἀπολείπειν cum Bekkero c: ἀπολιπεῖν cum libris a. — 26. πάντα a. — 28. χρείας a. — 30. αὐτὸ a. — 34. ἔασσα a. — 36. ποττ' a. — 37. ἀγνοεῖν a. — 39. ἄμμες a. — 40. ἐποίει a. — 41. οὐσᾶν cum Bekkero c: οὔσαν cum libris a. — 44. πληρώμασι a.

4. οὖν a. — 6. μόνος τῶν ἁπάντων a. — 7. ὄψει a. — 11. δὲ τᾶς τῶ cum Bekkero c: δὲ τῶ cum libris a. — 17. ἔασσα a. — 18. ἐνιαυσιαίῳ a. — 23. ἑσπερίων καὶ ἑῴων a. — 27. ὁμοδρομεῖν a. — 28. οὐκ αἰεὶ] οὐχ εἷς a. — 33. περὶ καταλάψιας a. — 41. ἐασσᾶν a.

γοντι, ὃν ἐκόσμησεν ὁ θεὸς σὺν κόσμῳ· οὐ γὰρ ἦν πρὸ
κόσμω ἄστρα, διόπερ οὐδ᾽ ἐνιαυτὸς οὐδ᾽ ὡρᾶν περίοδοι,
D αἷς μετρέεται ὁ γεννατὸς χρόνος οὗτος. εἰκὼν δέ ἐστι τῶ
ἀγεννάτω χρόνω, ὃν αἰῶνα ποταγορεύομες· ὡς γὰρ ποτ᾽
ἀΐδιον παράδειγμα τὸν ἰδανικὸν κόσμον ὅδε ὁ ὠρανὸς
ἐγεννάθη, ὣς πρὸς παράδειγμα τὸν αἰῶνα ὅδε ὁ χρόνος
σὺν κόσμῳ ἐδαμιουργήθη. Γᾶ δ᾽ ἐν μέσῳ ἱδρυμένα ἑστία
θεῶν ὅρος τε ὄρφνας καὶ ἁμέρας γίνεται, δύσιάς τε καὶ
ἀνατολὰς γεννᾶσα κατ᾽ ἀποτομὰς τῶν ὁριζόντων, ὡς τᾷ
E ὄψει καὶ τᾷ ἀποτομᾷ τᾶς γᾶς περιγραφόμενα. πρεσβίστα
555 δ᾽ ἐντὶ τῶν ἐντὸς ὠρανῶ σωμάτων. οὐδέ κοκα ὕδωρ
ἐγεννάθη δίχα γᾶς, οὐδὲ μὰν ἀὴρ χωρὶς ὑγρῶ, πῦρ τε
ἔρημον ὑγρῶ καὶ ὕλας ἃς ἐξάπτει οὔ κα διαμένοι. ὥστε
ῥίζα πάντων καὶ βάσις τῶν ἄλλων ἁ γᾶ ἐρήρειστα ἐπὶ
τᾶς αὐτᾶς ῥοπᾶς. ἀρχαὶ μὲν ὦν τῶν γεννωμένων ὡς μὲν
ὑποκείμενον ἁ ὕλα, ὡς δὲ λόγος μορφᾶς τὸ εἶδος· ἀπο-
γεννάματα δὲ τουτέων ἐστὶ τὰ σώματα, γᾶ τε καὶ ὕδωρ
98 ἀήρ τε καὶ πῦρ, ὧν ἁ γέννασις τοιαύτα. ἅπαν σῶμα
384 ἐξ ἐπιπέδων ἐστί, τοῦτο δὲ ἐκ τριγώνων, ὧν τὸ μὲν ὀρ-
θογώνιον ἰσοσκελὲς ἡμιτετράγωνον, τὸ δὲ ἀνισόπλευρον,
ἔχον τὰν μείζονα δυνάμει τριπλασίαν τᾶς ἐλάσσονος. ἁ δ᾽
ἐλαχίστα ἐν αὐτῷ γωνία τρίτον ὀρθᾶς ἐστί, διπλασία δὲ
ταύτας ἁ μέσα· δύο γὰρ τρίτων ἅδ᾽ ἐστίν· ἁ δὲ μεγίστα
ὀρθά, ἁμιόλιος μὲν τᾶς μέσας ἐᾶσα, τριπλασία δὲ τᾶς
B ἐλαχίστας. τοῦτο δ᾽ ὦν τὸ τρίγωνον ἁμιτρίγωνόν ἐστιν
ἰσοπλεύρω τριγώνω, δίχα τετμαμένω καθέτῳ ἀπὸ τᾶς
κορυφᾶς ἐς τὰν βάσιν ἐς ἴσα μέρεα δύο. ὀρθογώνια μὲν
ὦν ἐντὶ ἑκατέρω, ἀλλὰ ἐν ᾧ μὲν ταὶ δύο πλευραὶ ταὶ
περὶ τὰν ὀρθὰν μόναι ἴσαι, ἐν ᾧ δὲ ταὶ τρεῖς πᾶσαι
ἄνισοι. σκαληνὸν δὲ τοῦτο μὲν καλείσθω, κεῖνο δὲ ἁμι-
τετράγωνον, ἀρχὰ συστάσιος γᾶς. τὸ γὰρ τετράγωνον ἐκ
τουτέω, ἐκ τεττόρων ἡμιτετραγώνων συντιθέμενον, ἐκ δὲ
C τῶ τετραγώνω γεννᾶσθαι τὸν κύβον, ἑδραιότατον καὶ
σταδαῖον παντᾷ σῶμα, ἓξ μὲν πλευράς, ὀκτὼ δὲ γωνίας
ἔχον. καττοῦτο δὲ βαρύτατόν τε καὶ δυσκίνατον ἁ γᾶ,
ἀμετάβλητόν τε σῶμα ἐς ἄλλα διὰ τὸ ἀκοινώνατον εἶμεν
τῶ ἄλλω γένεος τῶ τριγώνω. μόνα γὰρ ἁ γᾶ ἴδιον στοι-
χεῖον ἔχει τὸ ἁμιτετράγωνον, τοῦτο δὲ στοιχεῖον τῶν ἄλ-
λων σωμάτων ἐστί, πυρός, ἀέρος, ὕδατος. ἑξάκις γὰρ
συντεθέντος τῶ ἁμιτριγώνω τρίγωνον ἐξ αὐτῶ ἰσόπλευρον
D γίνεται, ἐξ ὧ ἁ πυραμὶς τέττορας βάσιας καὶ τὰς ἴσας
γωνίας ἔχοισα συντίθεται, εἶδος πυρὸς εὐκινατότατον καὶ
λεπτομερέστατον, μετὰ δὲ τοῦτο ὀκτάεδρον, ὀκτὼ μὲν
βάσιας, ἓξ δὲ γωνίας ἔχον, ἀέρος στοιχεῖον, τρίτον δὲ τὸ
εἰκοσάεδρον βασίων μὲν εἴκοσι, γωνιῶν δὲ δώδεκα, ὕδα-
τος στοιχεῖον πολυμερέστατον καὶ βαρύτατον. ταῦτα δ᾽ ὦν
ἀπὸ ταὐτῶ στοιχείω συγκείμενα εἰς ἄλλαλα τρέπεται· τὸ
δὲ δωδεκάεδρον εἰκόνα τοῦ παντὸς ἐστάσατο, ἔγγιστα E
σφαίρας ἐόν. πῦρ μὲν ὦν διὰ τὰν λεπτομερίαν διὰ πάν-
των ἥκει, ἀήρ τε διὰ τῶν ἄλλων ἔξω πυρός, ὕδωρ δὲ
διὰ τᾶς γᾶς. ἅπαντα δ᾽ ὦν πλήρη ἐντί, οὐδὲν κενὸν 385
ἀπολείποντα. συνάγεται δὲ τᾷ περιφορᾷ τῶ παντός, καὶ
ἠρεισμένα τρίβεται μὲν ἀμοιβαδάν, ἀδιάλειπτον δὲ ἀλλοί-
ωσιν ποτὶ γενέσιας καὶ φθορὰς ἀποδίδωτι. τούτοις δὲ
ποτιχρεόμενος ὁ θεὸς τόνδε τὸν κόσμον κατεσκεύαξεν, 99
ἁπτὸν μὲν διὰ τὰν γᾶν, ὁρατὸν δὲ διὰ τὸ πῦρ, ἅπερ
δύο ἄκρα. δι᾽ ἀέρος δὲ καὶ ὕδατος συνεδήσατο δεσμῷ
κρατίστῳ, ἀναλογίᾳ, ἃ καὶ αὐτὰν καὶ τὰ δι᾽ αὐτᾶς κρα-
τεόμενα συνέχεν δύναται. εἰ μὲν ὦν ἐπίπεδον εἴη τὸ συν-
δεόμενον, μία μεσότας ἱκανά ἐστιν· αἱ δέ κα στερεόν,
δύο χρῄζει. δυσὶ δὴ μέσοις δύο ἄκρα ξυναρμόξατο, ὅπως
εἴη ὡς πῦρ ποτ᾽ ἀέρα, ἀὴρ ποτὶ ὕδωρ καὶ ὕδωρ ποτὶ B
γᾶν, καὶ κατ᾽ ἐναλλαγάν, ὡς πῦρ ποτὶ ὕδωρ, ἀὴρ ποτὶ
γᾶν, καὶ ἀνάπαλιν, ὡς γᾶ ποτὶ ὕδωρ, ὕδωρ ποτ᾽ ἀέρα
καὶ ἀὴρ ποτὶ πῦρ, καὶ κατ᾽ ἐναλλαγάν, ὡς γᾶ ποτ᾽
ἀέρα, ὕδωρ ποτὶ πῦρ. καὶ ἐπεὶ δυνάμει ἴσα ἐντὶ πάντα,
τοὶ λόγοι αὐτῶν ἐν ἰσονομίᾳ ἐντί. εἷς μὲν ὦν ὅδε ὁ κό-
σμος δαιμονίῳ δεσμῷ τῷ ἀνὰ λόγον ἐστίν· ἕκαστον δὲ
τῶν τεττόρων σωμάτων πολλὰ εἴδεα ἴσχει, πῦρ μὲν φλόγα
καὶ φῶς καὶ αὐγάν, διὰ τὰν ἀνισότατα τῶν ἐν ἑκάστῳ C
αὐτῶν τριγώνων· κατταὐτά τε καὶ ἀὴρ τὸ μὲν καθαρὸν
καὶ αὖον, τὸ δὲ νοτερὸν καὶ ὀμιχλῶδες· ὕδωρ τε τὸ μὲν
ῥέον, τὸ δὲ πακτόν, ὁκόσον χιών τε καὶ πάχνα χάλαζά
τε καὶ κρύσταλλος. ὑγρόν τε τὸ μὲν ῥυτόν, ὡς μέλι,
ἔλαιον, τὸ δὲ πακτόν, ὡς πίσσα, κηρός. πακτῶ δὲ εἴδεα
τὸ μὲν χυτὸν χρυσός, ἄργυρος, χαλκός, κασσίτερος, μό-
λυβδος, σταγών, τὸ δὲ θραυστὸν θεῖον, ἄσφαλτον, νί-
τρον, ἅλες, στυπτηρία, λίθοι τοὶ ὁμογενέες. D

*Μετὰ δὲ τὰν τῶ κόσμω σύστασιν ζῴων θνατῶν γέν-
νασιν ἐμαχανάσατο, ἵν᾽ ᾖ τέλεος ποτὶ τὰν εἰκόνα παντε-
λῶς ἀπειργασμένος. τὰν μὲν ὦν ἀνθρωπίναν ψυχὰν ἐκ
τῶν αὐτῶν λόγων καὶ δυναμίων συγκερασάμενος καὶ με-
ρίξας διένειμε τᾷ φύσει τᾷ ἀλλοιωτικᾷ παραδούς. διαδε- 386
ξαμένα δ᾽ αὐτὸν ἐν τῷ ἀπεργάζεν θνατά τε καὶ ἐφαμέρια
ζῷα, ὧν τὰς ψυχὰς ἐπιῤῥύτως ἐνάγαγε τὰς μὲν ἀπὸ σε- E
λάνας, τὰς δ᾽ ἀπὸ ἀλίω, τὰς δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν
πλαζομένων ἐν τᾷ τῶ ἑτέρω μοίρᾳ ἔξω, μιᾶς τᾶς ταὐτῶ
δυνάμιος, ἂν ἐν τῷ λογικῷ μέρει ἔμιξεν, εἰκόνα σοφίας
τοῖς εὐμοιρατοῦσι. τᾶς μὲν γὰρ ἀνθρωπίνας ψυχᾶς τὸ
μὲν λογικόν ἐστι καὶ νοερόν, τὸ δ᾽ ἄλογον καὶ ἄφρον. τῶ

1. ὃν] ἃς a. — 3. χρόνος] κόσμος a. — 5 et 6. ὁ om. a. — 9. ὡς τὰ ὄψει a. — 10. πρεσβύστα a. Malim πρεσβίστα, ut 104 B. On. — 12. μάντοι a. — 13. οὐκ ἂν a. — 14. τῶν ἄλλων om. a. — 18. γένεσις a. — 22. ὀρθῆς a. — 24. ἐᾶσα a. — 26. τετμημένω a. — 27. μέρια. δύο ὀρθογώνια a. — 30. σκολιὸν a. — 32. τουτέων a. — συντιθειμένον a. — 34. πάντη a. — 36. εἰς a. — ἀκοινώνευτον a. — 37. ἀΐδιον a. — 41. τέσσαρας a.

4. σφαίρα a. — λεπτομέρειαν a. — 7. τοῦ a. — 15. αἱ] εἰ a. — 16. χρῄζει a. — δὴ] ὦν a. — προσαρμόξατο a. — 23. ἀνάλογον a. — 24. ἔχει a. — 25. ἀνισότατα Xu: ἀνισότητα abc. Cf. 100 D. — 26. κατ᾽ αὐτά a. — 28. ῥέον] ῥυτὸν a. — 31. μόλιβδος a. — 42. τῶ αὐτῶ a.

δὲ λογικῶ τὸ μὲν κρέσσον ἐκ τᾶς ταὐτῶ φύσιος, τὸ δὲ
χέρειον ἐκ τᾶς τῶ ἑτέρω. ἑκάτερον δὲ περὶ τὰν κεφαλὰν
ἵδρυται, ὡς τἆλλα μέρεα τᾶς ψυχᾶς καὶ τῶ σώματος
100 ὑπηρετεῖν τούτῳ, καθάπερ ὑπάτῳ τῶ σκάνεος ἅπαντος.
556 τῶ δ' ἀλόγω μέρεος τὸ μὲν θυμοειδὲς περὶ τὰν καρδίαν,
τὸ δ' ἐπιθυματικὸν περὶ τὸ ἧπαρ. τοῦ δὲ σώματος ἀρχὰν
μὲν καὶ ῥίζαν μυελῶ εἶμεν ἐγκέφαλον, ἐν ᾧ ἁ ἁγεμονία·
ἀπὸ δὲ τούτω οἷον ἀπόχυμα ῥεῖν διὰ τῶν νωτίων σπον-
B δύλων τὸ λοιπόν, ἐξ ὧ εἰς σπέρμα καὶ γόνον μερίζεσθαι.
ὀστέα δὲ μυελῶν περιφράγματα. τουτέων δὲ σκέπαν μὲν
τὰν σάρκα καὶ προκάλυμμα, συνδέσμοις δὲ ποττὰν κίνασιν
τοῖς νεύροις συνᾶψε τὰ ἄρθρα. τῶν δ' ἐντοσθίων τὰ μὲν
τροφᾶς χάριν, τὰ δὲ σωτηρίας. Κινασίων δὲ τῶν ἀπὸ
τῶν ἐκτὸς τὰς μὲν ἀναδιδομένας εἰς τὸν φρονέοντα τόπον
αἰσθήσιας εἶμεν, τὰς δ' ὑπ' ἀντίλαψιν μὴ πιπτοίσας ἀν-
αισθήτως, ἢ τῷ τὰ πάσχοντα σώματα γαιοειδέστερα
C εἶμεν, ἢ τῷ τὰς κινάσιας ἀμενηνοτέρας γίγνεσθαι. ὁκόσαι
μὲν ὦν ἐξίσταντι τὰν φύσιν, ἀλγειναὶ ἐντί· ὁκόσαι δὲ
ἀποκαθίσταντι ἐς αὐτάν, ἁδοναὶ ὀνυμαίνονται. τᾶν δ'
αἰσθησίων τὰν μὲν ὄψιν ἁμὶν τὸν θεὸν ἀνάψαι εἰς θέαν
τῶν ὠρανίων καὶ ἐπιστάμας ἀνάλαψιν, τὰν δ' ἀκουὰν
λόγων καὶ μελῶν ἀντιληπτικὰν ἔφυσεν, ἇς στερισκόμενος
ἐκ γενέσιος ὁ ἄνθρωπος οὐδὲ λόγον ἔτι προέσθαι δυνά-
D σεται· διὸ καὶ συγγενεστάταν τῷ λόγῳ ταύταν αἴσθασίν
387 φαντι εἶμεν. ὁκόσα δὲ πάθεα τῶν σωμάτων ὀνυμαίνεται,
ποτὶ τὰν ἁφὰν κληίζεται, τὰ δὲ ῥοπᾷ ποτὶ τὰν χώραν.
ἁ μὲν γὰρ ἁφὰ κρίνει τὰς ζωτικὰς δυνάμιας, θερμότατα,
ψυχρότατα, ξηρότατα, ὑγρότατα, λειότατα, τραχύτατα,
εἴκοντα, ἀντίτυπα, μαλακά, σκληρά· βαρὺ δὲ καὶ κοῦφον
ἁφὰ μὲν προκρίνει, λόγος δ' ὁρίζει τᾷ εἰς τὸ μέσον καὶ
ἀπὸ τῶ μέσω νεύσει. κάτω δὲ καὶ μέσον ταὐτὸν φαντί·
E τὸ γὰρ κέντρον τᾶς σφαίρας, τοῦτό ἐστι τὸ κάτω, τὸ δ'
ὑπὲρ τούτω ἄχρι τᾶς περιφερείας ἄνω. τὸ μὲν ὦν θερ-
μὸν λεπτομερές τε καὶ διαστατικὸν τῶν σωμάτων δοκεῖ
εἶμεν, τὸ δὲ ψυχρὸν παχυμερέστερον καὶ συμπιλατικὸν
πόρων ἐστί. Τὰ δὲ περὶ τὰν γεῦσιν ἔοικε τᾷ ἁφᾷ. συγ-
κρίσει γὰρ καὶ διακρίσει, ἔτι δὲ τᾷ ἐς τὼς πόρως διαδύσει
καὶ τοῖς σχημάτεσσιν ἢ στρυφνὰ ἢ λεῖα, ἀποτάκοντα μὲν
καὶ ῥύπτοντα τὰν γλῶτταν στρυφνὰ φαίνεται, μετριά-
ζοντα δὲ τᾷ ῥύψει ἁλμυρά, ἐκπυροῦντα δὲ καὶ διαιρέοντα
101 τὰν σάρκα δριμέα. τὰ δ' ἐναντία λεῖά τε καὶ γλυκέα κε-
χύλωται. Ὀσμᾶς δὲ εἴδεα μὲν οὐ διώρισται· διὰ γὰρ
στενῶν πόρων διαθεῖσθαι, στερροτέρων ὄντων ἢ ὡς συν-
άγεσθαι καὶ διίστασθαι, σάψεσι δὲ καὶ πέψεσι γᾶς
καὶ γεοειδέων εὐώδεά τε καὶ δυσώδεα εἶμεν. Φωνὰ δ'
ἐστὶ μὲν πλᾶξις ἐν ἀέρι διικνουμένα ποτὶ τὰν ψυχὰν δι'
ὤτων, ὧν τοὶ πόροι διήκοντι ἄχρις ἥπατος χωρέοντες.
ἐν αὐ τούτοις πνεῦμα, οὗ ἁ κίνασις ἀκουά ἐστι. φωνᾶς
δὲ καὶ ἀκουᾶς ἁ μὲν ταχεῖα ὀξεῖα, ἁ δὲ βραδεῖα βαρεῖα, B
μέσα δ' ἁ συμμετροτάτα· καὶ ἁ μὲν πολλὰ καὶ κεχυμένα
μεγάλα, ἁ δὲ ὀλίγα καὶ συναγμένα μικρά· ἁ δὲ τεταγμένα
ποτὶ λόγως μωσικὼς ἐμμελής, ἁ δὲ ἄτακτός τε καὶ ἄλο-
γος ἐκμελής τε καὶ ἀνάρμοστος. Τέταρτόν τε γένος αἰ-
σθητῶν πολυειδέστατον καὶ ποικιλώτατον, ὁρατὰ δὲ λέγε-
ται, ἐν ᾧ χρώματά τε παντοῖα καὶ κεχρωσμένα μυρία,
πρᾶτα δὲ τέτορα, λευκόν, μέλαν, λαμπρόν, φοινικοῦν· C
τἆλλα γὰρ ἐκ κιρναμένων τούτων γεννᾶται. τὸ μὲν ὦν
λευκὸν διακρίνει τὰν ὄψιν, τὸ δὲ μέλαν συγκρίνει, ὅκως 388
περ τὸ θερμὸν διαχεῖ τὰν ἁφάν, τὸ δὲ ψυχρὸν συνάγεν
δύναται, καὶ τὸ μὲν στρυφνὸν συνάγεν τὰν γεῦσιν, τὸ
δὲ δριμὺ διαιρῆν πέφυκε. Τρέφεσθαι δὲ τὸ σκᾶνος τῶν
ἐνατρίων ζώων καὶ συνέχεσθαι τᾶς μὲν τροφᾶς διαδιδο-
μένας διὰ τῶν φλεβῶν εἰς ὅλον τὸν ὄγκον κατ' ἐπιρροάν,
οἷον δι' ὀχετῶν ἀγομένας, καὶ ἀρδομένας ὑπὸ τῶ πνεύ- D
ματος, ὃ διαχεῖ αὐτὰν ἐπὶ τὰ πέρατα φέρον. Ἁ δ' ἀνά-
πνοια γίνεται μηδενὸς μὲν κενεῶ ἐν τᾷ φύσει ἐόντος,
ἐπιρρέοντος δὲ καὶ ἑλκομένω τῶ ἀέρος ἀντὶ τῶ ἀπορρέ-
οντος διὰ τῶν ἀοράτων στομίων, δι' ὧν καὶ ἁ νοτὶς ἐπι-
φαίνεται, τινὸς δὲ καὶ ὑπὸ τᾶς φυσικᾶς θερμότατος
ἀπαναλουμένω. ἀνάγκα ὦν ἀντικαταχθῆμεν τὸν ἴσον τῷ
ἀναλωθέντι, εἰ δὲ μή, κενώσιας εἶμεν, ὅπερ ἀμάχανον·
οὐδὲ γὰρ ἔτι εἴη κα σύρροον καὶ ἓν τὸ ζῷον, διαιρωμένω E
τῶ σκάνεος ὑπὸ τῶ κενῶ. ἁ δ' ὁμοία ὀργανοποιία γίνε-
ται καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων καττὰν τᾶς ἀναπνοίας ἀναλο-
γίαν· ἁ γὰρ σικύα καὶ τὸ ἤλεκτρον εἰκόνες ἀναπνοίας
ἐντί· ῥεῖ γὰρ διὰ τῶ σώματος ἔξω θύραζε τὰ πνεύματα, 102
ἀντεπεισάγεται δὲ διὰ τᾶς ἀναπνοίας τῷ τε στόματι καὶ
ταῖς ῥισίν, εἶτα πάλιν οἷον εὔριπος ἀντεπιφέρεται εἰς τὸ
σῶμα, τὸ δὲ ἀνατείνεται καττὰς ἐκροάς. ἁ δὲ σικύα ἀπα-
ναλωθέντος ὑπὸ τῶ πυρὸς τῶ ἀέρος ἐφέλκεται τὸ ὑγρόν·
τὸ δ' ἤλεκτρον ἐκκριθέντος τῶ πνεύματος ἀναλαμβάνει τὸ
ὅμοιον σῶμα. Τροφὰ δὲ πᾶσα ἀπὸ ῥίζας μὲν τᾶς καρ-
δίας, παγᾶς δὲ τᾶς κοιλίας ἐπάγεται τῷ σώματι, ὃ καὶ B
εἴ κα πλείω τᾶς ἀπορρεοίσας ἐπάρδοιτο, αὔξα λέγεται,
εἴ κα δὲ μείω, φθίσις· ἁ δ' ἀκμὰ μεθόριον τουτέων ἐστὶ
καὶ ἐν ἰσότατι ἀπορροᾶς καὶ ἐπιρροᾶς νοεῖται. λυομένων
δὲ τῶν ἁρμῶν τᾶς συστάσιος, αἴ κα μηκέτι δίοδος ᾖ
πνεύματι ἢ τροφὰ μὴ διαδίδοται, θνάσκει τὸ ζῷον. πολ-

3. ἵδρυται cum Astio bc: ἱδρυμένον M, ἵδρυται μένον a. Fort. ἵδρυται μὲν ὦν. Or. — 4. ὑπάτῳ cum Valckenario bc: ὑπ' αὐτῶ cum libris a. — 8. οἷον om. a. — ῥεῖν cum Bekkero c: libri ῥεῖ. — 11. κίνησιν a. — 12. σύναψε a. — 16. γεωδέστερα a. — 18. ἐξιστᾶντι a. — 19. ἀποκαθιστᾶντι a. — 20. ἄμμιν a. — 23. οὐδὲ cum Bekkero c: οὔτε cum libris a. — 26. τᾷ a. — 35. πόρων καὶ συμπιλωτικόν a. — 38. μὲν] δὲ a. — 40. διαρρέοντα a. — 42. διώρισται] κεχώρισται a. — 43. διηθεῖται a. — 44. δὲ om. a.

4. αὐ om. a. — ἀκοά a. — 6. δὲ] δὴ a. — ἀκοᾶς a. — βαρεῖα om. a. — 8. ἄλογος] ἄεργος a. — 9. τε] τι a. — 17. διαιρεῖν a. — τρέφεται a. — 18. συνέχεται a. — 21. ἀναπνοὰ a. — 28. κα σύρροον auctore Stephano bc: κασσύρροον cum libris a. — διαιρουμένω a. — 30 et 31. ἀναπνοᾶς a. — 36. ἀπὸ a. — 40. αὔξα a.

557 λεὶ δὲ κᾶρες ζωᾶς καὶ θανάτου αἰτίαι, ἓν δ' ὦν γένος
389 νόσος ὀνυμαίνεται. νόσων δ' ἀρχαὶ μὲν αἱ τᾶν πράτων
C δυναμίων ἀσυμμετρίαι, αἴ κα πλεονάζοιεν ἢ ἐλλείποιεν ταὶ ἁπλαὶ δυνάμιες, θερμότας ἢ ψυχρότας ἢ ὑγρότας ἢ ξηρότας. μετὰ δὲ ταύτας αἱ τῶ αἵματος τροπαὶ καὶ ἀλλοιώσιες ἐκ διαφθορᾶς καὶ αἱ τᾶς σαρκὸς τακομένας κακώσιες, αἴ κακτὰς μεταβολὰς ἐπὶ τὸ ὀξὺ ἢ ἁλμυρὸν ἢ δριμὺ τροπαὶ αἵματος ἢ σαρκὸς τακεδόνες γένοιντο. χολᾶς γὰρ ταὶ γενέσιες καὶ φλέγματος ἐνθένδε, χυμοὶ νοσώδεες καὶ ὑγρῶν σάψιες, ἀφαυραὶ μὲν αἱ μὴ ἐν βάθει, χαλεπαὶ
D δ' ὦν ἀρχαὶ γεννῶνται ἐξ ὀστέων, ἀνιαραὶ δὲ ἐκ μυελοῦ ἐξαπτόμεναι. τελευταία δὲ νόσων ἐντὶ πνεῦμα, χολά, φλέγμα αὐξόμενα καὶ ῥέοντα ἐς χώρας ἀλλοτρίας ἢ τόπως ἐπικαιρίως. τόκα γὰρ ἀντικαταλαμβάνοντα τὰν τῶν καῤῥόνων χώραν καὶ ἀπελάσαντα τὰ συγγενία, ἱδρύεται κακοῦντα τὰ σώματα καὶ ἐς αὐτὰ ταῦτα ἀναλύοντα. καὶ σώματος μὲν πάθεα τάδε, καὶ ἐκ τῶνδε ψυχᾶς νόσοι
E ἐντὶ πολλαί, ἄλλαι δ' ἄλλων δυναμίων ἐντί, αἰσθητικᾶς μὲν δυσαισθησία, μναμονικᾶς δὲ λάθα, ὁρμητικᾶς δὲ ἀνορεξία καὶ ἀπροπετία, παθητικᾶς δὲ ἄγρια πάθεά τε καὶ λύσσαι οἰστρώδεες, λογικᾶς δὲ ἀμαθία καὶ ἀφροσύνα. ἀρχαὶ δὲ κακίας ἁδοναὶ καὶ λῦπαι ἐπιθυμίαι τε καὶ φόβοι, ἐξαμμέναι μὲν ἐκ σώματος, ἀνακεκραμέναι δὲ τᾷ ψυχᾷ, καὶ ἐξαγγελλόμεναι ὀνόμασι ποικίλοις· ἔρωτες γὰρ καὶ πόθοι ἵμεροί τε ἔκλυτοι ὀργαί τε σύντονοι καὶ θυμοὶ
103 βαρεῖς ἐπιθυμίαι τε ποικίλαι καὶ ἁδοναὶ ἄμετροι ἐντί. ἁπλῶς δὲ ἀτόπως ἔχεν ποτὶ τὰ πάθεα καὶ ἄρχεσθαι πέρας ἀρετᾶς καὶ κακίας ἐστί· τὸ γὰρ πλεονάζειν ἐν ταύταις ἢ καῤῥονα αὐτᾶν εἶμεν εὖ ἢ κακῶς ἀμὲ διατίθητι. ποτὶ δὲ ταύτας τὰς ὁρμὰς μεγάλα μὲν συνεργῆν δύνανται αἱ τῶν σωμάτων κράσιες, ὀξεῖαι ἢ θερμαὶ ἢ ἄλλοτ' ἀλλοῖαι γιγνόμεναι, ἔς τε μελαγχολίας καὶ λαγνείας λαβροτάτας ἄγοισαι ἀμέ, καὶ ῥευματιζόμενά τινα μέρεα δαξα-
B σμὼς ποιεῦντι καὶ μορφὰς φλεγμαινόντων σωμάτων μᾶλλον
390 ἢ ὑγιαινόντων, δι' ὧν δυσθυμίαι καὶ λῆθαι παραφροσύναι τε καὶ πτοῖαι ἀπεργάζονται· ἱκανὰ δὲ τὰ ἔθεα, ἐν οἷς ἂν ἐντραφῶσι κατὰ πόλιν ἢ οἶκον, καὶ ἁ καθ' ἁμέραν δίαιτα, θρύπτοισα τὰν ψυχὰν ἢ ῥωννῦσα ποτ' ἀλκάν. ταὶ γὰρ θυραυλίαι καὶ ἁπλαῖ τροφαὶ τά τε γυμνάσια καὶ τὰ ἤθεα τῶν συνόντων τὰ μέγιστα δύνανται ποτὶ
C ἀρετὰν καὶ ποτὶ κακίαν. καὶ ταῦτα μὲν αἴτια ἐκ τῶν γονέων καὶ στοιχείων ἐπάγεται μᾶλλον ἢ ἐξ ἁμέων, ὅ τι μὴ ἀργία ἐστίν, ἀφισταμένων ἁμῶν τῶν ποθακόντων ἔργων. ποτὶ δὲ τὸ εὖ ἔχεν τὸ ζῶον δεῖ τὸ σῶμα ἔχεν τὰς ὑπ' αὐτῷ ἀρετάς, ὑγίειαν τε καὶ εὐαισθησίαν ἰσχύν τε καὶ κάλλος. ἀρχαὶ δὲ κάλλευς συμμετρία ποτί τ' αὐτῶ τὰ μέρεα καὶ ποτὶ τὰν ψυχάν· ἁ γὰρ φύσις οἷον ὄργανον ἁρμόξατο τὸ σκᾶνος, ὑπάκουόν τε εἶμεν καὶ ἐναρμόνιον ταῖς τῶν βίων ὑποθέσεσι. δεῖ δὲ καὶ τὰν ψυχὰν ῥυθμί- D
ζεσθαι ποτὶ τὰς ἀναλόγως ἀρετάς, ποτὶ μὲν σωφροσύναν οἷον ποτὶ ὑγίειαν τὸ σῶμα, ποτὶ δὲ φρόνασιν οἷον ποτὶ εὐαισθησίαν, ποτὶ δὲ ἀνδρειότατα οἷον ποτὶ ῥώμαν καὶ ἰσχύν, ποτὶ δὲ δικαιοσύναν οἷον ποτὶ κάλλος τὸ σῶμα. τουτέων δὲ ἀρχαὶ μὲν ἐκ φύσιος, μέσα δὲ καὶ πέρατα ἐξ ἐπιμελείας, σώματος μὲν διὰ γυμναστικᾶς καὶ ἰατρικᾶς, ψυχᾶς δὲ διὰ παιδείας καὶ φιλοσοφίας· αὗται γὰρ δυνάμιες τρέφοισαι καὶ τονοῖσαι καὶ τὰ σώματα καὶ τὰς E
ψυχὰς διὰ πόνων καὶ γυμνασίων καὶ διαίτας καθαρότατος, ταὶ μὲν διὰ φαρμακειᾶν, ταὶ δὲ παιδευτικαὶ τᾶν ψυχᾶν διὰ κολασίων καὶ ἐπιπλαξίων. ῥωννύοντι γὰρ διὰ προτροπᾶν ἐγείροισαι τὰν ὁρμὰν καὶ ἐγκελευόμεναι τὰ 104
ποτίφορα ποττὰ ἔργα. ἀλειπτικὰ μὲν ὦν καὶ ἁ ταύτᾳ συγγενεστάτα ἰατρικά, σώματα ταχθεῖσα θεραπεύεν, ἐς τὰν κρατίσταν ἁρμονίαν ἄγοισα τὰς δυνάμιας τό τε αἷμα καθαρὸν καὶ τὸ πνεῦμα εὔῤῥοον ἀπεργάζεται, ἵν' εἰ καί τι νοσῶδες ὑπογένοιτο κράτος αὐτῶ ἔχοιεν ἐῤῥωμέναι ταὶ δυνάμιες αἵματος καὶ πνεύματος· μωσικὰ δὲ καὶ ἁ ταύ- 391
τας ἁγεμὼν φιλοσοφία, ἐπὶ τᾷ τᾶς ψυχᾶς ἐπανορθώσει ταχθεῖσαι ὑπὸ θεῶν τε καὶ νόμων, ἐθίζοντι καὶ πείθοντι, B
τὰ δὲ καὶ ποταναγκάζοντι, τὸ μὲν ἄλογον τῷ λογισμῷ πείθεσθαι, τῶ δ' ἀλόγω θυμὸν μὲν πρᾶον εἶμεν, ἐπιθυμίαν δὲ ἐν ἀρεμήσει, ὡς μὴ δίχα λόγω κινέεσθαι, μηδὲ μὰν ἀτρεμίζειν τῶ νῶ ἐκκαλεομένω ἢ ποτὶ ἔργα ἢ ποτὶ ἀπολαύσιας. οὗτος γάρ ἐστιν ὅρος σωφροσύνας, εὐπείθειά τε καὶ καρτερία. καὶ σύνεσις, καὶ ἁ πρεσβίστα φιλοσοφία, ἀποκαθαράμεναι ψευδέας δόξας ἐνέθηκαν τὰν ἐπιστάμαν, ἀνακαλεσάμεναι τὸν νόον ἐκ μεγάλας τᾶς C
ἀγνοίας, χαλάσασαι ἐς ὄψιν τῶν θείων, τοῖς ἐνδιατρίβεν σὺν αὐταρκίᾳ τε ποττἀνθρώπεια καὶ σὺν εὐροίᾳ ἐπὶ τὸν σύμμετρον βίω χρόνον εὐδαιμόν ἐστιν. ὅτῳ μὲν δὴ ὁ δαίμων μοίρας τᾶσδ' ἔλαχε, δι' ἀλαθεστάταν δόξαν ἄγεται ἐπὶ τὸν εὐδαιμονέστατον βίον· εἰ δέ κά τις σκλαρὸς καὶ ἀπειθής, τῷ δ' ἑπέσθω κόλασις ἅ τ' ἐκ τῶν νόμων καὶ 558
ἁ ἐκ τῶν λόγων, σύντονα ἐπάγοισα δείματά τε ὑπουράνια καὶ τὰ καθ' Ἅιδεω, ὅθι κολάσιες ἀπαραίτητοι ἀπόκεινται δυσδαίμοσι νερτέροις, καὶ τἆλλα ὅσα ἐπαινέω τὸν Ἰωνικὸν ποιητὰν ἐκ παλαιᾶς ποιεῦντα τὼς ἐναγέας· ὡς γὰρ τὰ σώματα νοσώδεσί ποκα ὑγιάζομες, αἴ κα μὴ εἴκῃ

1. ὦν om. a. — 3. εἶκα a. — 6. αἱ τᾶς] libri αἰτίας. — 7. αἴκα κακτὰς a. — 9. αἱ a. — 10. ἀμαυραὶ a. — 13. εἰς a. — 16. ἀναλύονται a. — 20. καὶ ἁ προπέτεια a. — 21. ἀφροσύνα a. — 27. ἔχειν a. — πάθη a. — 29. ἄμμε διατίθησι a. — 30. συνεργεῖν a. — 33. ἄμμε a. — τινα om. a. — 38. θρύπτουσα a. — 39. τά τε] καὶ τὰ a. — 43. ἀργεία a. — 44. ἔχειν a.

2. αὐτὰ a. — 4. ὑπακοῦόν a. — 7. ὑγείαν a. — 10. φύσεως a. — 12. γὰρ ταὶ δυνάμιες a. — 17. ἐκκελευόμεναι a. — 18. ποττὶ a. — 26. λογικῷ a. — 27. τῷ δ' ἀλόγῳ a. — 31. πρεσβύστα a. — 32. ψεύδεα, ἐνέθηκαν a. — 34. ἐνδιατρίβεν σὺν αὐταρκείᾳ a. — 35. ποτ' ἀνθρώπεια a. — καὶ συνεργίᾳ, ἐπὶ a. — 36. δὴ om. a. — 37. τάσδ' a c. — 39. τῷ] τούτῳ a. — 40. ἐπουράνια a. — 43. ἐναγέως a. — 44. εἰ a.

τοῖς ὑγιεινοτάτοις, οὕτω τὰς ψυχὰς ἀπείργομες ψευδέσι λόγοις, εἴ κα μὴ ἄγηται ἀλαθέσι. λέγοιντο δ᾽ ἂν ἀναγκαίως καὶ τιμωρίαι ξέναι, ὡς μετενδυομέναν τᾶν ψυχᾶν
E *τῶν μὲν δειλῶν ἐς γυναικεῖα σκάνεα ποθ᾽ ὕβριν ἐκδιδόμενα, τῶν δὲ μιαιφόνων ἐς θηρίων σώματα ποτὶ κόλασιν, λάγνων δ᾽ ἐς συῶν ἢ κάπρων μορφάς, κούφων δὲ καὶ μετεώρων ἐς πτηνῶν ἀεροπόρων, ἀργῶν δὲ καὶ ἀπράκτων ἀμαθῶν τε καὶ ἀνοήτων ἐς τὰν τῶν ἐνύδρων ἰδέαν. ἅπαντα δὲ ταῦτα ἐν δευτέρᾳ περιόδῳ ἁ Νέμεσις*
συνδιέκρινε σὺν δαίμοσι παλαμναίοις χθονίοις τε, τοῖς ἐπόπταις τῶν ἀνθρωπίνων, οἷς ὁ πάντων ἁγεμὼν θεὸς ἐπέτρεψε διοίκησιν κόσμω συμπεπληρωμένω ἐκ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων τῶν τε ἄλλων ζώων, ὅσα δεδαμιούργαται ποτ᾽ εἰκόνα τὰν ἀρίσταν εἴδεος ἀγεννάτω καὶ αἰωνίω καὶ νοατῶ. 108 392

2. *ἂν* om. a.
6. *δεδαμιούργηται* a. — 7. *ἀγενάτω* a. — *καὶ νοατῶ* om. a.

ΚΡΙΤΙΑΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΙΜΑΙΟΣ, ΚΡΙΤΙΑΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΡΜΟΚΡΑΤΗΣ.

p. Steph.
T. III. **106**
p. Lugd.
558
p. Bekk.
P. III. V. II.
145

ΤΙΜ. Ὡς ἄσμενος, ὦ Σώκρατες, οἷον ἐκ μακρᾶς ἀναπεπαυμένος ὁδοῦ, νῦν οὕτως ἐκ τῆς τοῦ λόγου διαπορείας ἀγαπητῶς ἀπήλλαγμαι! τῷ δὲ πρὶν μὲν πάλαι ποτ' ἔργῳ, νῦν δὲ λόγοις ἄρτι θεῷ γεγονότι προσεύχομαι, τῶν ῥηθέντων ὅσα μὲν ἐῤῥήθη μετρίως, σωτηρίαν ἡμῖν
B αὐτὸν αὐτῶν διδόναι, παρὰ μέλος δὲ εἴ τι περὶ αὐτῶν ἄκοντες εἴπομεν, δίκην τὴν πρέπουσαν ἐπιτιθέναι. δίκη δὲ ὀρθὴ τὸν πλημμελοῦντα ἐμμελῆ ποιεῖν· ἵν' οὖν τὸ λοιπὸν τοὺς περὶ θεῶν γενέσεως ὀρθῶς λέγωμεν λόγους, φάρμακον ἡμῖν αὐτὸν τελεώτατον καὶ ἄριστον φαρμάκων ἐπιστήμην εὐχόμεθα διδόναι. προσευξάμενοι δὲ παραδίδομεν κατὰ τὰς ὁμολογίας Κριτίᾳ τὸν ἑξῆς λόγον.

146 *ΚΡΙ.* Ἀλλ', ὦ Τίμαιε, δέχομαι μέν, ᾧ δὲ καὶ σὺ
C κατ' ἀρχὰς ἐχρήσω συγγνώμην αἰτούμενος ὡς περὶ μεγάλων μέλλων λέγειν, ταὐτὸν καὶ νῦν ἐγὼ τοῦτο παραιτοῦ-
107 μαι, μειζόνως δὲ αὐτοῦ τυχεῖν ἔτι μᾶλλον ἀξιῶ περὶ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι. καίτοι σχεδὸν μὲν οἶδα παραίτησιν εὖ μάλα φιλότιμον καὶ τοῦ δέοντος ἀγροικοτέραν μέλλων παραιτεῖσθαι, ῥητέον δὲ ὅμως. ὡς μὲν γὰρ οὐκ εὖ τὰ παρὰ σοῦ λεχθέντα εἴρηται, τίς ἂν ἐπιχειρήσειεν ἔμφρων λέγειν; ὅτι δὲ τὰ ῥηθησόμενα πλείονος συγγνώμης δεῖται χαλεπώτερα ὄντα, τοῦτο πειρατέον πῃ διδάξαι. περὶ θεῶν γάρ, ὦ Τίμαιε, λέγοντά τι πρὸς ἀνθρώπους δοκεῖν ἱκανῶς λέγειν ῥᾷον ἢ περὶ θνητῶν πρὸς ἡμᾶς. ἡ γὰρ ἀπει- B
ρία καὶ σφόδρα ἄγνοια τῶν ἀκουόντων περὶ ὧν ἂν οὕτως ἔχωσι πολλὴν εὐπορίαν παρέχεσθον τῷ μέλλοντι λέγειν τι περὶ αὐτῶν· περὶ δὲ δὴ θεῶν ἴσμεν ὡς ἔχομεν. ἵνα δὲ σαφέστερον ὃ λέγω δηλώσω, τῇδέ μοι συνεπισπέσθε. μίμησιν μὲν γὰρ δὴ καὶ ἀπεικασίαν τὰ παρὰ πάντων ἡμῶν ῥηθέντα χρεών που γενέσθαι· τὴν δὲ τῶν γραφέων εἰδωλοποιίαν περὶ τὰ θεῖά τε καὶ τὰ ἀνθρώπινα σώματα γιγνομένην ἴδωμεν ῥᾳστώνης τε πέρι καὶ χαλεπότητος πρὸς τὸ τοῖς C
ὁρῶσι δοκεῖν ἀποχρώντως μεμιμῆσθαι, καὶ κατοψόμεθα, 147
ὅτι γῆν μὲν καὶ ὄρη καὶ ποταμοὺς καὶ ὕλην οὐρανόν τε ξύμπαντα καὶ τὰ περὶ αὐτὸν ὄντα καὶ ἰόντα πρῶτον μὲν ἀγαπῶμεν ἄν τίς τι καὶ βραχὺ πρὸς ὁμοιότητα αὐτῶν ἀπομιμεῖσθαι δυνατὸς ᾖ, πρὸς δὲ τούτοις, ἅτε οὐδὲν εἰδότες ἀκριβὲς περὶ τῶν τοιούτων, οὔτε ἐξετάζομεν οὔτε ἐλέγχομεν τὰ γεγραμμένα, σκιαγραφίᾳ δὲ ἀσαφεῖ καὶ ἀπατηλῷ χρώμεθα περὶ αὐτά· τὰ δὲ ἡμέτερα ὁπόταν τις ἐπι- D
χειρῇ σώματα ἀπεικάζειν, ὀξέως αἰσθανόμενοι τὸ παραλειπόμενον διὰ τὴν ἀεὶ ξύνοικον κατανόησιν χαλεποὶ κριταὶ γιγνόμεθα τῷ μὴ πάσας πάντως τὰς ὁμοιότητας ἀποδιδόντι. ταὐτὸν δὴ καὶ κατὰ τοὺς λόγους ἰδεῖν δεῖ γιγνό-

---

3. ὄντως a. — 9. λέγοιμεν a. — 13. μὲν ὧδε, ᾧ σὺ a.

2. θνητῶν ἢ πρὸς ὑμᾶς a. — 3. σφοδρὰ ἄνοια a. — 7. μὲν om. a. — 9. καὶ ἀνθρώπινα a, καὶ οὐράνια Cornario auctore c. Malim τὰ οὐκ ἀνθρώπινα. Cfr. Prot. 344 C. Oa. — 10. καὶ λεπτότητος a. — τὸ om. a. — 11. μεμιμῆσθαι] μὲν μιμεῖσθαι a. — 13. τε καὶ ξύμπαντα *A*. — 14. τίς τι] τισι a.

559 μενον, ὅτι τὰ μὲν οὐράνια καὶ θεῖα ἀγαπῶμεν καὶ σμι-
κρῶς εἰκότα λεγόμενα, τὰ δὲ θνητὰ καὶ ἀνθρώπινα ἀκρι-
B βῶς ἐξετάζομεν. ἐκ δὴ τοῦ παραχρῆμα νῦν λεγόμενα, τὸ
πρέπον ἂν μὴ δυνώμεθα πάντως ἀποδιδόναι, συγγιγνώ-
σκειν χρεών· οὐ γὰρ ὡς ῥᾴδια τὰ θνητὰ ἀλλ' ὡς χαλεπὰ
πρὸς δόξαν ὄντα ἀπεικάζειν δεῖ διανοεῖσθαι. ταῦτα δὴ
108 βουλόμενος ὑμᾶς ὑπομνῆσαι, καὶ τὸ τῆς συγγνώμης οὐκ
ἔλαττον ἀλλὰ μεῖζον αἰτῶν περὶ τῶν μελλόντων ῥηθήσε-
148 σθαι, πάντα ταῦτα εἴρηκα, ὦ Σώκρατες. εἰ δὴ δικαίως
αἰτεῖν φαίνομαι τὴν δωρεάν, ἑκόντες δίδοτε.

ΣΩ. Τί δ' οὐ μέλλομεν, ὦ Κριτία, διδόναι; καὶ
πρός γ' ἔτι τρίτῳ δεδόσθω ταὐτὸν τοῦτο Ἑρμοκράτει
παρ' ἡμῶν. δῆλον γάρ, ὡς ὀλίγον ὕστερον, ὅταν αὐτὸν
δέῃ λέγειν, παραιτήσεται καθάπερ ὑμεῖς· ἵν' οὖν ἑτέραν
B ἀρχὴν ἐκπορίζηται καὶ μὴ τὴν αὐτὴν ἀναγκασθῇ λέγειν,
ὡς ὑπαρχούσης αὐτῷ συγγνώμης εἰς τότε οὕτω λεγέτω.
προλέγω γε μήν, ὦ φίλε Κριτία, σοὶ τὴν τοῦ θεάτρου
διάνοιαν, ὅτι θαυμαστῶς ὁ πρότερος εὐδοκίμηκεν ἐν αὐτῷ
ποιητής, ὥστε τῆς συγγνώμης δεήσει τινός σοι παμπόλλης,
εἰ μέλλεις αὐτὰ δυνατὸς γενέσθαι παραλαβεῖν.

ΕΡ. Ταὐτὸν μήν, ὦ Σώκρατες, κἀμοὶ παραγγέλλεις
C ὅπερ τῷδε. Ἀλλὰ γὰρ ἀθυμοῦντες ἄνδρες οὔπω τρόπαιον
ἔστησαν, ὦ Κριτία· προϊέναι τε οὖν ἐπὶ τὸν λόγον ἀν-
δρείως χρή, καὶ τὸν Παίωνά τε καὶ τὰς Μούσας ἐπικα-
λούμενον τοὺς παλαιοὺς πολίτας ἀγαθοὺς ὄντας ἀναφαί-
νειν τε καὶ ὑμνεῖν.

ΚΡ. Ὦ φίλε Ἑρμόκρατες, τῆς ὑστέρας τεταγμένος,
ἐπίπροσθεν ἔχων ἄλλον ἔτι θαῤῥεῖς. τοῦτο μὲν οὖν οἷόν
149 ἐστιν, αὐτό σοι τάχα δηλώσει· παραμυθουμένῳ δ' οὖν
D καὶ παραθαῤῥύνοντί σοι πειστέον, καὶ πρὸς οἷς θεοῖς
εἶπες, τούς τε ἄλλους κλητέον καὶ δὴ καὶ τὰ μάλιστα
Μνημοσύνην. σχεδὸν γὰρ τὰ μέγιστα ἡμῖν τῶν λόγων ἐν
ταύτῃ τῇ θεῷ πάντ' ἐστί· μνησθέντες γὰρ ἱκανῶς καὶ
ἀπαγγείλαντες τά ποτε ῥηθέντα ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ δεῦρο
ὑπὸ Σόλωνος κομισθέντα, σχεδὸν οἶδ' ὅτι τῷδε τῷ θεά-
τρῳ δόξομεν τὰ προσήκοντα μετρίως ἀποτετελεκέναι. τοῦτ'
E οὖν αὐτὸ ἤδη δραστέον, καὶ μελλητέον οὐδὲν ἔτι.

Πάντων δὴ πρῶτον μνησθῶμεν, ὅτι τὸ κεφάλαιον ἦν
ἐνάκις χίλια ἔτη, ἀφ' οὗ γεγονὼς ἐμηνύθη πόλεμος τοῖς
θ' ὑπὲρ Ἡρακλείας στήλας ἔξω κατοικοῦσι καὶ τοῖς ἐντὸς
πᾶσιν· ὃν δεῖ νῦν διαπεραίνειν. τῶν μὲν οὖν ἥδε ἡ πόλις
ἄρξασα καὶ πάντα τὸν πόλεμον διαπολεμήσασα ἐλέγετο,
τῶν δ' οἱ τῆς Ἀτλαντίδος νήσου βασιλεῖς, ἣν δὴ Λιβύης
καὶ Ἀσίας μείζω νῆσον οὖσαν ἔφαμεν εἶναί ποτε, νῦν δὲ
ὑπὸ σεισμῶν δῦσαν ἄπορον πηλὸν τοῖς ἐνθένδε ἐκπλέουσιν
ἐπὶ τὸ πᾶν πέλαγος, ὥστε μηκέτι πορεύεσθαι, κωλυτὴν 109
παρασχεῖν. τὰ μὲν δὴ πολλὰ ἔθνη βάρβαρα, καὶ ὅσα
Ἑλλήνων ἦν γένη τότε, καθ' ἕκαστα ἡ τοῦ λόγου διέξο-
δος οἷον ἀνειλλομένη, τὸ προστυχὸν ἑκασταχοῦ δηλώσει· 150
τὸ δὲ Ἀθηναίων τε τῶν τότε καὶ τῶν ἐναντίων, οἷς διε-
πολέμησαν, ἀνάγκη κατ' ἀρχὰς διελθεῖν πρῶτα, τήν τε
δύναμιν ἑκατέρων καὶ τὰς πολιτείας. αὐτῶν δὲ τούτων
τὰ τῆδε ἔμπροσθεν προτιμητέον εἰπεῖν.

Θεοὶ γὰρ ἅπασαν γῆν ποτε κατὰ τοὺς τόπους διε- B
λάγχανον, οὐ κατ' ἔριν· οὐ γὰρ ἂν ὀρθὸν ἔχοι λόγον
θεοὺς ἀγνοεῖν τὰ πρέποντα ἑκάστοις αὐτῶν, οὐδ' αὖ
γιγνώσκοντας τὸ μᾶλλον ἄλλοις προσῆκον τοῦτο ἑτέρους
αὑτοῖς δι' ἐρίδων ἐπιχειρεῖν κτᾶσθαι. δίκης δὴ κλήροις
τὸ φίλον λαγχάνοντες κατῴκιζον τὰς χώρας, καὶ κατοικί-
σαντες, οἷον νομῆς ποίμνια, κτήματα καὶ θρέμματα ἑαυ-
τῶν ἡμᾶς ἔτρεφον, πλὴν οὐ σώμασι σώματα βιαζόμενοι,
καθάπερ ποιμένες κτήνη πληγῇ νέμοντες, ἀλλ' ᾗ μάλιστα C
εὔστροφον ζῷον, ἐκ πρύμνης ἀπευθύνοντες οἷον οἴακι
πειθοῖ ψυχῆς ἐφαπτόμενοι κατὰ τὴν αὑτῶν διάνοιαν,
οὕτως ἄγοντες τὸ θνητὸν πᾶν ἐκυβέρνων. ἄλλοι μὲν οὖν
κατ' ἄλλους τόπους κληρουχήσαντες θεῶν ἐκεῖνα ἐκόσμουν,
Ἥφαιστος δὲ κοινὴν καὶ Ἀθηνᾶ φύσιν ἔχοντες, ἅμα μὲν
ἀδελφὴν ἐκ ταὐτοῦ πατρός, ἅμα δὲ φιλοσοφίᾳ φιλοτεχνίᾳ 151
τε ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἐλθόντες, οὕτω μίαν ἄμφω λῆξιν τήνδε
τὴν χώραν εἰλήχατον ὡς οἰκείαν καὶ πρόσφορον ἀρετῇ
καὶ φρονήσει πεφυκυῖαν, ἄνδρας δὲ ἀγαθοὺς ἐμποιήσαντες D
αὐτόχθονας ἐπὶ νοῦν ἔθεσαν τὴν τῆς πολιτείας τάξιν·
ὧν τὰ μὲν ὀνόματα σέσωται, τὰ δὲ ἔργα διὰ τὰς τῶν
παραλαμβανόντων φθορὰς καὶ τὰ μήκη τῶν χρόνων ἠφα-
νίσθη· τὸ γὰρ περιλειπόμενον ἀεὶ γένος, ὥσπερ καὶ πρό-
σθεν ἐῤῥήθη, κατελείπετο ὄρειον καὶ ἀγράμματον, τῶν
ἐν τῇ χώρᾳ δυναστῶν τὰ ὀνόματα ἀκηκοὸς μόνον καὶ
βραχέα πρὸς αὐτοῖς τῶν ἔργων. τὰ μὲν οὖν ὀνόματα τοῖς
ἐκγόνοις ἐτίθεντο ἀγαπῶντες, τὰς δὲ ἀρετὰς καὶ τοὺς E
νόμους τῶν ἔμπροσθεν οὐκ εἰδότες, εἰ μὴ σκοτεινὰς περὶ
ἑκάστων τινὰς ἀκοάς, ἐν ἀπορίᾳ δὲ τῶν ἀναγκαίων ἐπὶ
πολλὰς γενεὰς ὄντες καὶ αὐτοὶ καὶ παῖδες, πρὸς οἷς ἠπό-
ρουν τὸν νοῦν ἔχοντες, τούτων πέρι καὶ τοὺς λόγους ποι- 110
ούμενοι, τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν καὶ πάλαι ποτὲ γεγονότων
ἠμέλουν. μυθολογία γὰρ ἀναζήτησίς τε τῶν παλαιῶν μετὰ
σχολῆς ἅμ' ἐπὶ τὰς πόλεις ἔρχεσθον, ὅταν ἴδητόν τισιν
ἤδη τοῦ βίου τἀναγκαῖα κατεσκευασμένα, πρὶν δὲ οὔ.
ταύτῃ δὴ τὰ τῶν παλαιῶν ὀνόματα ἄνευ τῶν ἔργων δια- 152
σέσωται. λέγω δὲ αὐτὰ τεκμαιρόμενος, ὅτι Κέκροπός τε
καὶ Ἐρεχθέως καὶ Ἐριχθονίου καὶ Ἐρυσίχθονος τῶν τε 560

2. τἀνθρώπινα a. — 9. εἰ δὲ δὴ a. — 12. διδόσθω a. — 16. εἰς τότε οὕτω] ἴστω, οὕτω τε a. — 18. εὐδοκίμησεν a. — 24. παιᾶνά a. — 27. ὑστεραίας a. — 29. αὐτός a. — 31. καὶ post δὴ om. a. — 32. τὴν Μνημοσύνην a. — 35. οἶσθ' ὅτι καὶ τῷδε a. — 39. ἐννάκις ἔτη χίλια a. — 42. ἄρχουσα a. — 45. δυσανάπορον a. — τοῖς δ' ἐνθένδε a.

1. πᾶν] πέραν **Heusdius**, ἀναπεπταμένον **Winckelmannus** coll. **Herodot. 8, 60.** — 3. τότε γένη a c. — 4. ἀνειλουμένη a. — 6. οἷς] ὡς a. — 13. δὴ] δὲ a. — 14. τὰ φίλων a. — 15. νομεῖς a. — κτήματα καὶ ποίμνια καὶ θρέμματα a. — 17. ᾗ] ἢ a. — μάλιστα διάνοιαν (**mediis omissis**) a. — 19. αὐτῶν **Baiterus**: αὑτῶν bc. — 20. ἅπαν a. — 23. φιλοτεχνίᾳ a. — 28. σέσωσται a. — 29. τῷ μήκει a. — 43. διασέσωσται a. — 45. Ἐρισίχθονος a.

B ἄλλων τὰ πλεῖστα, ὅσαπερ καὶ Θησέως τῶν ἄνω περὶ τῶν
ὀνομάτων ἑκάστων ἀπομνημονεύεται, τούτων ἐκείνους τὰ
πολλὰ ἐπονομάζοντας τοὺς ἱερέας Σόλων ἔφη τὸν τότε
διηγεῖσθαι πόλεμον, κἄτα τῶν γυναικῶν κατὰ ταὐτά.
καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς θεοῦ σχῆμα καὶ ἄγαλμα, ὡς κοινὰ
τότ' ἦν τὰ ἐπιτηδεύματα ταῖς τε γυναιξὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι
τὰ περὶ τὸν πόλεμον, οὕτω κατ' ἐκεῖνον τὸν νόμον ὡπλισμένην
τὴν θεὸν ἀνάθημα εἶναι τοῖς τότε, ἔνδειγμα ὅτι
C πάνθ' ὅσα ξύννομα ζῷα θήλεα καὶ ὅσα ἄῤῥενα, τὴν
προσήκουσαν ἀρετὴν ἑκάστῳ γένει πᾶν κοινῇ δυνατὸν ἐπιτηδεύειν
πέφυκεν. Ὤικει δὲ δὴ τότ' ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ
τὰ μὲν ἄλλα ἔθνη τῶν πολιτῶν περὶ τὰς δημιουργίας
ὄντα καὶ τὴν ἐκ τῆς γῆς τροφήν, τὸ δὲ μάχιμον ὑπ' ἀνδρῶν
θείων κατ' ἀρχὰς ἀφορισθὲν ᾤκει χωρίς, πάντα εἰς
τροφὴν καὶ παίδευσιν τὰ προσήκοντα ἔχον, ἴδιον μὲν αὐτῶν
οὐδεὶς οὐδὲν κεκτημένος, ἅπαντα δὲ πάντων κοινὰ
D νομίζοντες αὑτῶν, πέρα δὲ ἱκανῆς τροφῆς οὐδὲν ἀξιοῦν-
153 τες παρὰ τῶν ἄλλων δέχεσθαι πολιτῶν, καὶ πάντα δὴ
τὰ χθὲς λεχθέντα ἐπιτηδεύματα ἐπιτηδεύοντες, ὅσα περὶ
τῶν ὑποτεθέντων ἐῤῥήθη φυλάκων. Καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ
τῆς χώρας ἡμῶν πιθανὸν καὶ ἀληθὲς ἐλέγετο, πρῶτον μὲν
τοὺς ὅρους αὐτὴν ἐν τῷ τότ' ἔχειν ἀφωρισμένους πρὸς
τὸν Ἰσθμὸν καὶ τὸ κατὰ τὴν ἄλλην ἤπειρον μέχρι τοῦ
E Κιθαιρῶνος καὶ Πάρνηθος τῶν ἄκρων, καταβαίνειν δὲ
τοὺς ὅρους ἐν δεξιᾷ τὴν Ὠρωπίαν ἔχοντας, ἐν ἀριστερᾷ
δὲ πρὸς θαλάττης ἀφορίζοντας τὸν Ἀσωπόν, ἀρετῇ δὲ
πᾶσαν γῆν ὑπὸ τῆς ἐνθάδε ὑπερβάλλεσθαι, διὸ καὶ δυνατὴν
εἶναι τότε τρέφειν τὴν χώραν στρατόπεδον πολὺ
τῶν περιοίκων. μέγα δὲ τεκμήριον ἀρετῆς· τὸ γὰρ νῦν
αὐτῆς λείψανον ἐνάμιλλόν ἐστι πρὸς ἡντινοῦν τῷ πάμφο-
111 ρον εὔκαρπόν τε εἶναι καὶ τοῖς ζῴοις πᾶσιν εὔβοτον. τότε
δὲ πρὸς τῷ κάλλει καὶ παμπλήθη ταῦτα ἔφερε. πῶς οὖν
δὴ τοῦτο πιστόν, καὶ κατὰ τί λείψανον τῆς τότε γῆς
ὀρθῶς ἂν λέγοιτο; πᾶσα ἀπὸ τῆς ἄλλης ἠπείρου μακρὰ
προτείνουσα εἰς τὸ πέλαγος οἷον ἄκρα κεῖται· τὸ δὴ τῆς
θαλάττης ἀγγεῖον περὶ αὐτὴν τυγχάνει πᾶν ἀγχιβαθὲς ὄν.
πολλῶν οὖν γεγονότων καὶ μεγάλων κατακλυσμῶν ἐν τοῖς
154 ἐνακισχιλίοις ἔτεσι, τοσαῦτα γὰρ πρὸς τὸν νῦν ἀπ' ἐκείνου
B τοῦ χρόνου γέγονεν ἔτη, τὸ τῆς γῆς ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις
καὶ πάθεσιν ἐκ τῶν ὑψηλῶν ἀποῤῥέον οὔτε χῶμα,
ὡς ἐν ἄλλοις τόποις, προχοῖ λόγου ἄξιον ἀεί τε κύκλῳ
περιῤῥέον εἰς βάθος ἀφανίζεται· λέλειπται δή, καθάπερ
ἐν ταῖς μικραῖς νήσοις, πρὸς τὰ τότε τὰ νῦν οἷον νοσήσαντος
σώματος ὀστᾶ, περιεῤῥυηκυίας τῆς γῆς ὅση πίειρα
καὶ μαλακή, τοῦ λεπτοῦ σώματος τῆς χώρας μόνου λειφθέντος.
τότε δὲ ἀκέραιος οὖσα τά τε ὄρη γηλόφους ὑψη-
λοὺς εἶχε, καὶ τὰ Φελλέως νῦν ὀνομασθέντα πεδία πλήρη C
γῆς πιείρας ἐκέκτητο, καὶ πολλὴν ἐν τοῖς ὄρεσιν ὕλην
εἶχεν, ἧς καὶ νῦν ἔτι φανερὰ τεκμήρια· τῶν γὰρ ὀρῶν
ἔστιν ἃ νῦν μὲν ἔχει μελίτταις μόναις τροφήν, χρόνος δ'
οὐ πάμπολυς, ὅτε δένδρων αὐτόθεν εἰς οἰκοδομήσεις τὰς
μεγίστας ἐρεψίμων τμηθέντων στεγάσματ' ἐστὶν ἔτι σᾶ.
πολλὰ δ' ἦν ἄλλ' ἥμερα ὑψηλὰ δένδρα, νομὴν δὲ βοσκήμασιν
ἀμήχανον ἔφερε. καὶ δὴ καὶ τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ὕδωρ
ἐκαρποῦτο ἐκ Διός, οὐχ ὡς νῦν ἀπολλῦσα ῥέον ἀπὸ ψι- D
λῆς τῆς γῆς εἰς θάλατταν, ἀλλὰ πολλὴν ἔχουσα καὶ εἰς
αὑτὴν καταδεχομένη, τῇ κεραμίδι στεγούσῃ γῇ διαταμιευ-
ομένη τὸ καταποθὲν ἐκ τῶν ὑψηλῶν ὕδωρ εἰς τὰ κοῖλα 155
ἀφιεῖσα, κατὰ πάντας τοὺς τόπους παρείχετο ἄφθονα
κρηνῶν καὶ ποταμῶν νάματα, ὧν καὶ νῦν ἔτι ἐπὶ ταῖς
πηγαῖς ταῖς πρότερον οὔσαις ἱερὰ λελειμμένα ἐστὶ σημεῖα,
ὅτι περὶ αὐτῆς ἀληθῆ λέγεται τὰ νῦν. Τὰ μὲν οὖν τῆς E
ἄλλης χώρας φύσει τε οὕτως εἶχε, καὶ διεκεκόσμητο, ὡς
εἰκός, ὑπὸ γεωργῶν μὲν ἀληθινῶν καὶ πραττόντων αὐτὸ
τοῦτο, φιλοκάλων δὲ καὶ εὐφυῶν, γῆν δὲ ἀρίστην καὶ
ὕδωρ ἀφθονώτατον ἐχόντων καὶ ὑπὲρ τῆς γῆς ὥρας με-
τριώτατα κεκραμένας· τὸ δ' ἄστυ κατῳκισμένον ὧδ' ἦν
ἐν τῷ τότε χρόνῳ. πρῶτον μὲν τὸ τῆς ἀκροπόλεως εἶχε
τότε οὐχ ὡς τὰ νῦν ἔχει. νῦν μὲν γὰρ μία γενομένη νὺξ
ὑγρὰ διαφερόντως γῆς αὐτὴν ψιλὴν περιτήξασα πεποίηκε, 112
σεισμῶν ἅμα καὶ πρὸ τῆς ἐπὶ Δευκαλίωνος φθορᾶς τρίτου
πρότερον ὕδατος ἐξαισίου γενομένου· τὸ δὲ πρὶν ἐν ἑτέρῳ
χρόνῳ μέγεθος μὲν ἦν πρὸς τὸν Ἠριδανὸν καὶ τὸν Ἰλισὸν
ἀποβεβηκυῖα καὶ περιειληφυῖα ἐντὸς τὴν Πύκνα καὶ
τὸν Λυκαβηττὸν ὅρον ἐκ τοῦ καταντικρὺ τῆς Πυκνὸς
ἔχουσα, γεώδης δ' ἦν πᾶσα καὶ πλὴν ὀλίγων ἐπίπεδος
ἄνωθεν. ᾠκεῖτο δὲ τὰ μὲν ἔξωθεν, ὑπ' αὐτὰ τὰ πλάγια B
αὐτῆς, ὑπὸ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν γεωργῶν ὅσοι πλη-
σίον ἐγεώργουν· τὰ δ' ἐπάνω τὸ μάχιμον αὐτὸ καθ' αὑτὸ 156
μόνον γένος περὶ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς Ἡφαίστου τε ἱερὸν κατῳκήκειν,
οἷον μιᾶς οἰκίας κῆπον ἑνὶ περιβόλῳ προσπεριβεβλημένοι.
τὰ γὰρ πρὸς βοῤῥᾶ αὐτῆς ᾤκουν οἰκίας κοι-

---

4. κἄτα] καὶ τὰ a c. — κατὰ ταὐτά] καὶ ταῦτα a. — 6. τε om. a. — 7. νόμον] χρόνον a. — 8. θεὰν a. — 9. τὴν] κατὰ τὴν Winckelmannus. — 11. δὴ om. a. — 20. καὶ post δὴ om. a. — 26. θαλάσσῃ a. — 27. ὑπὲρ a. — 29. τῶν] τὸ τῶν a c. — περιοίκων] περὶ τὴν γῆν ἀργὸν ἔργων b cum Σο, περὶ τὴν γ' ᾶ, ὃν ἔργωρ v b, περὶ τὴν γ' ἂρ ὂν ἔργων x c c, περὶ τὴν γῆν ἐγρηγορότων περιοίκων Winckelmannus coll. Legg. VII. 809 D. — 32. παμπληθεῖ a. — 36. θαλάσσης a. — 38. ἐνναπισχιλίοις a. — 39. τὸ a.

2. μακραῖς νόσοις b (illud de coniectura, hoc cum corr. A). — 10. ὅτε γένη δένδρων - - - τμηθέντων, ἃ [στεγάσματα] ἔστιν ἔτι σᾶ (πολλὰ δ' ἦν ἄλλ' ἥμ. ὑψ. δένδρα), νομὴν δὲ Winckelmannus. — εἰς οἰκοδομὴν εἰς τὰς a. — 11. σῶα a. — 13. καὶ post δὴ om. a. — 14. ῥέον om. a. — 15. ἀλλὰ πολλὴν πόαν ἔχουσα Winckelmannus. — 16. γῇ] καὶ a. — διαταμιευομένη, καὶ τὸ a, διαταμιευομένη καὶ τὸ b. (καὶ om. omnes. Bekk.) — 20. ταῖς post πηγαῖς om. b. — 21. διότι a. — ταύτης a. — 25. μετριώτατον a. — 29. γῆν a. — 30. σεισμὸν a. — ἐπὶ om. a. — 31. γενομένου om. a. — 32. Ἰλισσὸν a c. — 33. Πνύκα a. — 34. Λυκαβητὸν a c. — τῆς om. a. — Πνυκὸς a. — 36. ᾤκητο a. — 39. γένος μόνον a. — κατῳκήκει a. — 41. βοῤῥᾶν a c. — οἰκίαις κοιναῖς A. Fort. ἐν οἰκίαις κοιναῖς. Bait.

*νὰς καὶ ξυσσίτια χειμερινὰ κατασκευασάμενοι καὶ πάντα,
ὅσα πρέποντα ἦν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ δι' οἰκοδομήσεων
C ὑπάρχειν αὐτῶν καὶ τῶν ἱερῶν, ἄνευ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου·
τούτοις γὰρ οὐδὲν οὐδαμόσε προσεχρῶντο, ἀλλὰ τὸ μέσον
ὑπερηφανίας καὶ ἀνελευθερίας μεταδιώκοντες κοσμίας
ᾠκοδομοῦντο οἰκήσεις, ἐν αἷς αὐτοί τε καὶ ἐκγόνων ἔκγο-
νοι καταγηρῶντες ἄλλοις ὁμοίοις τὰς αὐτὰς ἀεὶ παρεδίδο-
σαν· τὰ δὲ πρὸς νότον κήπους καὶ γυμνάσια συσσίτιά τε
561 ἀνέντες οἷα θέρους κατεχρῶντο ἐπὶ ταῦτα αὐτοῖς. κρήνη
δ' ἦν μία κατὰ τὸν τῆς νῦν ἀκροπόλεως τόπον, ἧς ἀπο-
D σβεσθείσης ὑπὸ τῶν σεισμῶν τὰ νῦν νάματα σμικρὰ κύκλῳ
καταλέλειπται, τοῖς δὲ τότε πᾶσι παρεῖχεν ἄφθονον ῥεῦμα,
εὐκρὰς οὖσα πρὸς χειμῶνά τε καὶ θέρος. τούτῳ δὴ κα-
τῴκουν τῷ σχήματι, τῶν μὲν αὑτῶν πολιτῶν φύλακες,
τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων ἡγεμόνες ἑκόντων, πλῆθος δὲ δια-
φυλάττοντες ὅ τι μάλιστα ταὐτὸν ἑαυτῶν εἶναι πρὸς τὸν
157 ἀεὶ χρόνον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τὸ δυνατὸν πολεμεῖν
ἤδη καὶ τὸ ἔτι, περὶ δύο μάλιστα ὄντες μυριάδας.*

E *Οὗτοι μὲν οὖν δὴ τοιοῦτοί τε ὄντες αὐτοὶ καί τινα
τοιοῦτον ἀεὶ τρόπον τήν τε ἑαυτῶν καὶ τὴν Ἑλλάδα δίκῃ
διοικοῦντες, ἐπὶ πᾶσαν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν κατά τε σω-
μάτων κάλλη καὶ κατὰ τὴν τῶν ψυχῶν παντοίαν ἀρετὴν
ἐλλόγιμοί τε ἦσαν καὶ ὀνομαστότατοι πάντων τῶν τότε·
τὰ δὲ δὴ τῶν ἀντιπολεμησάντων αὐτοῖς οἷα ἦν ὥς τε ἀπ'
ἀρχῆς ἐγένετο, μνήμης ἂν μὴ στερηθῶμεν ὧν ἔτι παῖδες
ὄντες ἠκούσαμεν, εἰς τὸ μέσον αὐτὰ νῦν ἀποδώσομεν ὑμῖν
τοῖς φίλοις εἶναι κοινά.*

113 *Τὸ δ' ἔτι βραχὺ πρὸ τοῦ λόγου δεῖ δηλῶσαι, μὴ πολ-
λάκις ἀκούοντες Ἑλληνικὰ βαρβάρων ἀνδρῶν ὀνόματα
θαυμάζητε· το γὰρ αἴτιον αὐτῶν πεύσεσθε. Σόλων ἅτ'
ἐπινοῶν εἰς τὴν αὑτοῦ ποίησιν καταχρήσασθαι τῷ λόγῳ,
διαπυνθανόμενος τὴν τῶν ὀνομάτων δύναμιν, εὗρε τούς
τε Αἰγυπτίους τοὺς πρώτους ἐκείνους αὐτὰ γραψαμένους
εἰς τὴν αὑτῶν φωνὴν μετενηνοχότας, αὐτός τε αὖ πάλιν
ἑκάστου τὴν διάνοιαν ὀνόματος ἀναλαμβάνων εἰς τὴν
B ἡμετέραν ἄγων φωνὴν ἀπεγράφετο. καὶ ταῦτά γε δὴ τὰ
γράμματα παρὰ τῷ πάππῳ τ' ἦν καὶ ἔτ' ἐστὶ παρ' ἐμοὶ
158 νῦν διαμεμελέτηταί τε ὑπ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος. ἂν οὖν
ἀκούητε τοιαῦτα οἷα καὶ τῇδε ὀνόματα, μηδὲν ὑμῖν ἔστω
θαῦμα· τὸ γὰρ αἴτιον αὐτῶν ἔχετε. μακροῦ δὲ δὴ λόγου
τοιάδε τις ἦν ἀρχὴ τότε.*

*Καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέχθη περὶ τῆς τῶν θεῶν
λήξεως, ὅτι κατενείμαντο γῆν πᾶσαν ἔνθα μὲν μείζους
λήξεις, ἔνθα δὲ καὶ ἐλάττους, ἱερὰ θυσίας τε αὑτοῖς κα-
τασκευάζοντες, οὕτω δὴ καὶ τὴν νῆσον Ποσειδῶν τὴν* C
*Ἀτλαντίδα λαχὼν ἐκγόνους ἑαυτοῦ κατῴκισεν ἐκ θνητῆς
γυναικὸς γεννήσας ἔν τινι τόπῳ τοιῷδε τῆς νήσου. πρὸς
θαλάττης μέν, κατὰ δὲ μέσον πάσης πεδίον ἦν, ὃ δὴ
πάντων πεδίων κάλλιστον ἀρετῇ τε ἱκανὸν γενέσθαι λέγε-
ται. πρὸς τῷ πεδίῳ δ' αὖ κατὰ μέσον σταδίους ὡς πεν-
τήκοντα ἀφεστὸς ἦν ὄρος βραχὺ πάντῃ. τούτῳ δ' ἦν
ἔνοικος τῶν ἐκεῖ κατὰ ἀρχὰς ἐκ γῆς ἀνδρῶν γεγονότων
Εὐήνωρ μὲν ὄνομα, γυναικὶ δὲ συνοικῶν Λευκίππῃ· Κλειτὼ* D
*δὲ μονογενῆ θυγατέρα ἐγεννησάσθην. ἤδη δ' εἰς ἀνδρὸς
ὥραν ἡκούσης τῆς κόρης ἥ τε μήτηρ τελευτᾷ καὶ ὁ πα-
τήρ, αὐτῆς δὲ εἰς ἐπιθυμίαν Ποσειδῶν ἐλθὼν ξυμμίγνυ-
ται, καὶ τὸν γήλοφον, ἐν ᾧ κατῴκιστο, ποιῶν εὐερκῆ
περιῤῥήγνυσι κύκλῳ, θαλάττης γῆς τε ἐναλλὰξ ἐλάττους
μείζους τε περὶ ἀλλήλους ποιῶν τροχούς, δύο μὲν γῆς,* 159
*θαλάττης δὲ τρεῖς οἷον τορνεύων ἐκ μέσης τῆς νήσου,
πάντῃ ἴσον ἀφεστῶτας, ὥστε ἄβατον ἀνθρώποις εἶναι·* E
*πλοῖα γὰρ καὶ τὸ πλεῖν οὔπω τότ' ἦν. αὐτὸς δὲ τήν τε
ἐν μέσῳ νῆσον οἷα δὴ θεὸς εὐμαρῶς διεκόσμησεν, ὕδατα
μὲν διττὰ ὑπὸ γῆς ἄνω πηγαῖα κομίσας, τὸ μὲν θερμόν,
ψυχρὸν δὲ ἐκ κρήνης ἀποῤῥέον ἕτερον, τροφὴν δὲ παν-
τοίαν καὶ ἱκανὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδούς· παίδων δὲ ἀῤῥέ-
νων πέντε γενέσεις διδύμους γεννησάμενος ἐθρέψατο, καὶ
τὴν νῆσον τὴν Ἀτλαντίδα πᾶσαν δέκα μέρη κατανείμας
τῶν μὲν πρεσβυτάτων τῷ προτέρῳ γενομένῳ τήν τε μη-* 114
*τρῴαν οἴκησιν καὶ τὴν κύκλῳ λῆξιν, πλείστην καὶ ἀρίστην
οὖσαν, ἀπένειμε, βασιλέα τε τῶν ἄλλων κατέστησε, τοὺς
δὲ ἄλλους ἄρχοντας, ἑκάστῳ δὲ ἀρχὴν πολλῶν ἀνθρώπων
καὶ τόπον πολλῆς χώρας ἔδωκεν. ὀνόματα δὲ πᾶσιν ἔθετο,
τῷ μὲν πρεσβυτάτῳ καὶ βασιλεῖ τοῦτο, οὗ δὴ καὶ πᾶσα ἡ
νῆσος τό τε πέλαγος ἔσχεν ἐπωνυμίαν, Ἀτλαντικὸν λεχθέν,
ὅτι τοὔνομ' ἦν τῷ πρώτῳ βασιλεύσαντι τότε Ἄτλας· τῷ
δὲ διδύμῳ μετ' ἐκεῖνόν τε γενομένῳ, λῆξιν δὲ ἄκρας τῆς* B
*νήσου πρὸς Ἡρακλείων στηλῶν εἰληχότι ἐπὶ τὸ τῆς Γαδει-
ρικῆς νῦν χώρας κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ὀνομαζομένης,
Ἑλληνιστὶ μὲν Εὔμηλον, τὸ δ' ἐπιχώριον Γάδειρον, ὅπερ* 160
*ἂν τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ὄνομα παράσχοι. τοῖν δὲ δευτέ-
ροιν γενομένοιν τὸν μὲν Ἀμφήρη, τὸν δὲ Εὐαίμονα ἐκά-
λεσε· τρίτοις δέ, Μνησία μὲν τῷ προτέρῳ γενομένῳ, τῷ
δὲ μετὰ τοῦτον Αὐτόχθονα· τῶν δὲ τετάρτων Ἐλάσιππον* C
*μὲν τὸν πρότερον, Μήστορα δὲ τὸν ὕστερον· ἐπὶ δὲ τοῖς
πέμπτοις τῷ μὲν ἔμπροσθεν Ἀζάης ὄνομα ἐτέθη, τῷ δ'*

---

1. κατεσκευασμένοι ab. — 2. δι' οἰκοδομῆς ἂν χρεὼν ὑπάρχειν a. — 5. διώκοντες a. — 6. Fort. αὐτοί τε καὶ ἔκγονοι καὶ ἐκγόνων ἔκγονοι. Bait. — 11. νάματα] ὕδατα a. — 13. εὐκραής a. — 14. αὐτῶν a. — 18. καὶ τότε ἔτι ΛΣ, κατὰ τὰ ἔτη auctore Cornario a. — ὄντας a. — 24. δὲ] γε a. — οἷα ἂν ἦν Λ, οἷα αὖ ἦν Bekkerus. — 30. ἅτ' om. a. — 40. λόγου ἡ ἀρχὴ a.

1. αὐτοῖς c. — 4. τῆς νήσου τοιῷδε a. — 5. θαλάττῃ a. — 6. πεδίων] πεδίον a. — 8. ἀφεστὼς a. — 10. τοὔνομα ab. — 14. κατῴκισται a. — 21. κοσμήσας a. — 23. παίδων] πέντε a. — 24. γεννήσεις a. — 26. τῷ μὲν πρεσβυτάτῳ a. — 28. ἄλλων] ὅλων a. — 30. τόπον om. ac. — 31. τούτῳ a. — 34. τε] τότε a. — 37. ὅπερ τ' ἦν ἐπίκλην, ταύτῃ ὄνομα Ab. — 39. Εὐδαίμονα a. — 40. τριττοῖς a. — 41. μετὰ τοῦτον Λ: μετ' αὐτὸν abc. — 42. τῆς πέμπτης a.

ὑστέρῳ Διαπρεπής. οὗτοι δὴ πάντες αὐτοί τε καὶ ἔκγονοι τούτων ἐπὶ γενεὰς πολλὰς ᾤκουν ἄρχοντες μὲν πολλῶν ἄλλων κατὰ τὸ πέλαγος νήσων, ἔτι δέ, ὥσπερ καὶ πρότερον ἐρρήθη, μέχρι τε Αἰγύπτου καὶ Τυρρηνίας τῶν ἐντὸς δεῦρο ἐπάρχοντες. Ἄτλαντος δὴ πολὺ μὲν ἄλλο καὶ [D] τίμιον γίγνεται γένος, βασιλεὺς δὲ ὁ πρεσβύτατος ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἐκγόνων παραδιδοὺς ἐπὶ γενεὰς πολλὰς τὴν βασιλείαν διέσωζον, πλοῦτον μὲν κεκτημένοι πλήθει τοσοῦτον, ὅσος οὔτε πω πρόσθεν ἐν δυναστείαις τισὶ βασιλέων γέγονεν οὔτε ποτὲ ὕστερον γενέσθαι ῥᾴδιος, κατεσκευασμένα δὲ πάντα ἦν αὐτοῖς, ὅσα ἐν πόλει καὶ ὅσα κατὰ τὴν ἄλλην χώραν ἦν ἔργον κατασκευάσασθαι. πολλὰ μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς προσῄειν ἔξωθεν, πλεῖστα [E] δὲ ἡ νῆσος αὐτὴ παρείχετο εἰς τὰς τοῦ βίου κατασκευάς, [161] πρῶτον μὲν ὅσα ὑπὸ μεταλλείας ὀρυττόμενα στερεὰ καὶ ὅσα τηκτὰ γέγονε, καὶ τὸ νῦν ὀνομαζόμενον μόνον, τότε δὲ πλέον ὀνόματος ἦν τὸ γένος ἐκ γῆς ὀρυττόμενον ὀρειχάλκου κατὰ τόπους πολλοὺς τῆς νήσου, πλὴν χρυσοῦ τιμιώτατον ἐν τοῖς τότε ὄν· καὶ ὅσα ὕλη πρὸς τὰ τεκτόνων διαπονήματα παρέχεται, πάντα φέρουσα ἄφθονα, [562] τά τε αὖ περὶ τὰ ζῶα ἱκανῶς ἥμερα καὶ ἄγρια τρέφουσα. καὶ δὴ καὶ ἐλεφάντων ἦν ἐν αὐτῇ γένος πλεῖστον· νομὴ γὰρ τοῖς τε ἄλλοις ζώοις, ὅσα καθ' ἕλη καὶ λίμνας καὶ [115] ποταμούς, ὅσα τ' αὖ κατ' ὄρη καὶ ὅσα ἐν τοῖς πεδίοις νέμεται, ξύμπασι παρῆν ἅδην, καὶ τούτῳ κατὰ ταὐτὰ τῷ ζώῳ, μεγίστῳ πεφυκότι καὶ πολυβορωτάτῳ. πρὸς δὴ τούτοις, ὅσα εὐώδη τρέφει που γῆ τὰ νῦν, ῥιζῶν ἢ χλόης ἢ ξύλων ἢ χυλῶν στακτῶν εἴτε ἀνθῶν ἢ καρπῶν, ἔφερέ τε ταῦτα καὶ ἔφερβεν εὖ. ἔτι δὲ τὸν ἥμερον καρπόν, τόν τε ξηρόν, ὃς ἡμῖν τροφῆς ἕνεκά ἐστι, καὶ ὅσοις χάριν τοῦ σίτου προσχρώμεθα — καλοῦμεν δὲ αὐτοῦ τὰ μέρη [B] ὄσπρια — καὶ τὸν ὅσος ξύλινος, πώματα καὶ βρώματα καὶ ἀλείμματα φέρων, παιδιᾶς τε ὃς ἕνεκα ἡδονῆς τε γέγονε δυσθησαύριστος ἀκροδρύων καρπός, ὅσα [162] τε παραμύθια πλησμονῆς μεταδόρπια ἀγαπητὰ κάμνοντι τίθεμεν, ἅπαντα ταῦτα ἡ τότε ποτὲ οὖσα ὑφ' ἡλίῳ νῆσος ἱερὰ καλά τε καὶ θαυμαστὰ καὶ πλήθεσιν ἄπειρα ἔφερε. ταῦτα οὖν λαμβάνοντες πάντα παρὰ τῆς γῆς κατεσκευά- [C] ζοντο τά τε ἱερὰ καὶ τὰς βασιλικὰς οἰκήσεις καὶ τοὺς λιμένας καὶ τὰ νεώρια καὶ ξύμπασαν τὴν ἄλλην χώραν, τοιᾷδε ἐν τάξει διακοσμοῦντες.

Τοὺς τῆς θαλάττης τροχούς, οἳ περὶ τὴν ἀρχαίαν ἦσαν μητρόπολιν, πρῶτον μὲν ἐγεφύρωσαν, ὁδὸν ἔξω καὶ ἐπὶ τὰ βασίλεια ποιούμενοι. τὰ δὲ βασίλεια ἐν ταύτῃ τῇ τοῦ θεοῦ καὶ τῶν προγόνων κατοικήσει κατ' ἀρχὰς ἐποιήσαντο εὐθύς, ἕτερος δὲ παρ' ἑτέρου δεχόμενος, κεκοσμημένα κοσμῶν, ὑπερεβάλλετο εἰς δύναμιν ἀεὶ τὸν ἔμπροσθεν, [D] ἕως εἰς ἔκπληξιν μεγέθεσι κάλλεσί τε ἔργων ἰδεῖν τὴν οἴκησιν ἀπειργάσαντο. διώρυχα μὲν γὰρ ἐκ τῆς θαλάττης ἀρχόμενοι τρίπλεθρον τὸ πλάτος, ἑκατὸν δὲ ποδῶν βάθος, μῆκος δὲ πεντήκοντα σταδίων, ἐπὶ τὸν ἐξωτάτω τροχὸν συνέτρησαν, καὶ τὸν ἀνάπλουν ἐκ τῆς θαλάττης ταύτῃ πρὸς ἐκεῖνον ὡς εἰς λιμένα ἐποιήσαντο, διελόντες στόμα ναυσὶ ταῖς μεγίσταις ἱκανὸν εἰσπλεῖν. καὶ δὴ καὶ τοὺς τῆς γῆς τροχούς, οἳ τοὺς τῆς θαλάττης διεῖργον, [E] κατὰ τὰς γεφύρας διεῖλον ὅσον μιᾷ τριήρει διέκπλουν [163] εἰς ἀλλήλους, καὶ κατεστέγασαν ἄνωθεν, ὥστε τὸν ὑπόπλουν κάτωθεν εἶναι· τὰ γὰρ τῶν τῆς γῆς τροχῶν χείλη βάθος εἶχεν ἱκανὸν ὑπερέχον τῆς θαλάττης. ἦν δὲ ὁ μὲν μέγιστος τῶν τροχῶν, εἰς ὃν ἡ θάλαττα συνετέτρητο, τριστάδιος τὸ πλάτος, ὁ δ' ἑξῆς τῆς γῆς ἴσος ἐκείνῳ· τοῖν δὲ δευτέροιν ὁ μὲν ὑγρὸς δυοῖν σταδίοιν πλάτος, ὁ δὲ ξηρὸς ἴσος αὖ πάλιν τῷ πρόσθεν ὑγρῷ· σταδίου δὲ ὁ περὶ αὐτὴν τὴν ἐν μέσῳ νῆσον περιθέων. ἡ δὲ νῆσος, ἐν ᾗ τὰ βασίλεια ἦν, πέντε σταδίων τὴν διάμετρον εἶχε. [116] ταύτην δὴ κύκλῳ καὶ τοὺς τροχοὺς καὶ τὴν γέφυραν πλεθριαίαν τὸ πλάτος οὖσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν λιθίνῳ περιεβάλλοντο τείχει, πύργους καὶ πύλας ἐπὶ τῶν γεφυρῶν κατὰ τὰς τῆς θαλάττης διαβάσεις ἑκασταχόσε ἐπιστήσαντες. τὸν δὲ λίθον ἔτεμνον ὑπὸ τῆς νήσου κύκλῳ τῆς ἐν μέσῳ καὶ ὑπὸ τῶν τροχῶν ἔξωθεν καὶ ἐντός, τὸν μὲν λευκόν, τὸν δὲ μέλανα, τὸν δὲ ἐρυθρὸν ὄντα· τέμνοντες δὲ ἅμα ἀπειργάζοντο νεωσοίκους κοίλους διπλοῦς ἐντός, [B] κατηρεφεῖς αὐτῇ τῇ πέτρᾳ. καὶ τῶν οἰκοδομημάτων τὰ μὲν ἁπλᾶ, τὰ δὲ μιγνύντες τοὺς λίθους ποικίλα ὕφαινον παιδιᾶς χάριν, ἡδονὴν αὐτοῖς ξύμφυτον ἀπονέμοντες· [164] καὶ τοῦ μὲν περὶ τὸν ἐξωτάτω τροχὸν τείχους χαλκῷ περιελάμβανον πάντα τὸν περίδρομον, οἷον ἀλοιφῇ προσχρώμενοι, τοῦ δ' ἐντὸς καττιτέρῳ περιέτηκον, τὸν δὲ [C] περὶ αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν ὀρειχάλκῳ μαρμαρυγὰς ἔχοντι πυροειδεῖς. Τὰ δὲ δὴ τῆς ἀκροπόλεως ἐντὸς βασίλεια κατεσκευασμένα ὧδ' ἦν. ἐν μέσῳ μὲν ἱερὸν ἅγιον αὐτόθι τῆς τε Κλειτοῦς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος ἄβατον ἀφεῖτο, περιβόλῳ χρυσῷ περιβεβλημένον, τοῦτ' ἐν ᾧ κατ' ἀρχὰς ἐφίτυσαν καὶ ἐγέννησαν τὸ τῶν δέκα βασιλειδῶν γένος· ἔνθα καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ πασῶν τῶν δέκα λήξεων ὡραῖα αὐτόσε ἀπετέλουν ἱερὰ ἐκείνων ἑκάστῳ. τοῦ δὲ Ποσειδῶνος αὐτοῦ νεὼς ἦν, σταδίου μὲν μῆκος, εὖρος δὲ τρισὶ [D]

1. δὴ] δὲ a. — 2. πολλὰς] παμπόλλους a. — 9. βασιλέως A. — 12. χώραν τῶν πρὸς χρῆσιν ζητουμένων ἐστί. καὶ πολλὰ μὲν διὰ Cornario auctore a. — 13. προσῄει ac. — 14. αὐτοῖς a. — 16. μόνον om. a. — 17. ὀνόματος] ὀνομαστὸν a. — ὀρείχαλκον a. — 21. αὖ τὰ περὶ τὰ ζῶα A, αὖ περιττὰ ζῶα a. — 25. ἅδην] ἀλλ' ἦν a. — τοῦτο a. — 28. στακτῶν] ἢ στακτῶν a. — ἢ καρπῶν A: εἴτε καρπῶν abc. — ἔτρεφε AΣvbo. — 30. ἐστι ante τροφῆς ponit a. 31. μέρη A: μέρη ξύμπαντα abc. — 32. πόματα a. — 33. ἡδονῆς τε] καὶ ἡδονῆς a. — 36. τιθέμενα· πάντα a.

3. τὸν] τοῦ a. — 9. ταύτης a. — 12. ἔκπλουν A. — 15. ὑπερέχοντα a. — 16. θάλασσα a. — 20. τὴν αὐτὴν a. — 26. τῆς ἐν] τοῖς ἐν a. — 29. ἅμα om. A. — 33. περιελαμβάνοντο a. — 40. ἀρχὰς ἐφιτὸν ἐγεννήσαντο τῶν a. — 41. βασιλίδων a.

*πλέθροις, ὕψος δ' ἐπὶ τούτοις σύμμετρον ἰδεῖν, εἶδος δέ
τι βαρβαρικὸν ἔχοντος. πάντα δὲ ἔξωθεν περιήλειψαν
τὸν νεὼν ἀργύρῳ, πλὴν τῶν ἀκρωτηρίων, τὰ δὲ ἀκρω-
τήρια χρυσῷ. τὰ δὲ ἐντός, τὴν μὲν ὀροφὴν ἐλεφαντίνην
ἰδεῖν πᾶσαν χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ ὀρειχάλκῳ πεποικιλ-
μένην, τὰ δὲ ἄλλα πάντα τῶν τοίχων τε καὶ κιόνων καὶ
ἐδάφους ὀρειχάλκῳ περιέλαβον. χρυσᾶ δὲ ἀγάλματα ἐνέ-
στησαν, τὸν μὲν θεὸν ἐφ' ἅρματος ἑστῶτα ἓξ ὑποπτέρων*
E ἵππων ἡνίοχον, αὐτόν τε ὑπὸ μεγέθους τῇ κορυφῇ τῆς
165 ὀροφῆς ἐφαπτόμενον, Νηρῇδας δὲ ἐπὶ δελφίνων ἑκατὸν
κύκλῳ· τοσαύτας γὰρ ἐνόμιζον αὐτὰς οἱ τότε εἶναι.
πολλὰ δ' ἄλλα ἀγάλματα ἰδιωτῶν ἀναθήματα ἐνῆν. περὶ
δὲ τὸν νεὼν ἔξωθεν εἰκόνες ἁπάντων ἕστασαν ἐκ χρυσοῦ,
τῶν γυναικῶν καὶ αὐτῶν ὅσοι τῶν δέκα ἐγεγόνεσαν βασι-
λέων, καὶ πολλὰ ἕτερα ἀναθήματα μεγάλα τῶν τε βασι-
λέων καὶ ἰδιωτῶν ἐξ αὐτῆς τε τῆς πόλεως καὶ τῶν ἔξω-
θεν ὅσων ἐπῆρχον. βωμός τε δὴ ξυνεπόμενος ἦν τὸ μέ-
117 γεθος καὶ τὸ τῆς ἐργασίας ταύτῃ τῇ κατασκευῇ, καὶ
τὰ βασίλεια κατὰ τὰ αὐτὰ πρέποντα μὲν τῷ τῆς ἀρχῆς
μεγέθει, πρέποντα δὲ τῷ περὶ τὰ ἱερὰ κόσμῳ. ταῖς δὲ
δὴ κρήναις, τῇ τοῦ ψυχροῦ καὶ τῇ τοῦ θερμοῦ νάματος,
πλῆθος μὲν ἄφθονον ἐχούσαις, ἡδονῇ δὲ καὶ ἀρετῇ τῶν
ὑδάτων πρὸς ἑκατέρου τὴν χρῆσιν θαυμαστοῦ πεφυκότος,
ἐχρῶντο περιστήσαντες οἰκοδομήσεις καὶ δένδρων φυτεύ-
σεις πρεπούσας ὕδασι, δεξαμενάς τε αὖ τὰς μὲν ὑπαι-
B θρίους, τὰς δὲ χειμερινὰς τοῖς θερμοῖς λουτροῖς ὑποστέ-
γους περιτιθέντες, χωρὶς μὲν βασιλικάς, χωρὶς δὲ ἰδιω-
τικάς, ἔτι δὲ γυναιξὶν ἄλλας καὶ ἑτέρας ἵπποις καὶ τοῖς
166 ἄλλοις ὑποζυγίοις, τὸ πρόσφορον τῆς κοσμήσεως ἑκάστοις
563 ἀπονέμοντες. τὸ δὲ ἀποῤῥέον ἦγον ἐπὶ τὸ τοῦ Ποσειδῶ-
νος ἄλσος, δένδρα παντοδαπὰ κάλλος ὕψος τε δαιμόνιον
ὑπὸ ἀρετῆς τῆς γῆς ἔχοντα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἔξω κύκλους
C δι' ὀχετῶν κατὰ τὰς γεφύρας ἐπωχέτευον. οὗ δὴ πολλὰ
μὲν ἱερὰ καὶ πολλῶν θεῶν, πολλοὶ δὲ κῆποι καὶ γυμνά-
σια ἐξεχειρούργητο, τὰ μὲν ἀνδρῶν, τὰ δὲ ἵππων χωρὶς
ἐν ἑκατέρᾳ τῇ τῶν τροχῶν νήσῳ τά τε ἄλλα καὶ κατὰ
μέσην τὴν μείζω τῶν νήσων ἐξῃρημένος ἱππόδρομος ἦν
αὐτοῖς, σταδίου τὸ πλάτος ἔχων, τὸ δὲ μῆκος περὶ τὸν
κύκλον ὅλον ἀφεῖτο εἰς ἅμιλλαν τοῖς ἵπποις. δορυφορικαὶ
δὲ περὶ αὐτὸν ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν οἰκήσεις ἦσαν τῷ πλή-
D θει τῶν δορυφόρων· τοῖς δὲ πιστοτέροις ἐν τῷ σμικρο-
τέρῳ τροχῷ καὶ πρὸς τῆς ἀκροπόλεως μᾶλλον οὖσι διετέ-
τακτο ἡ φρουρά, τοῖς δὲ πάντων διαφέρουσι πρὸς πίστιν
ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως περὶ τοὺς βασιλέας αὐτοὺς ἦσαν
οἰκήσεις δεδομέναι. τὰ δὲ νεώρια τριήρων μεστὰ ἦν καὶ
σκευῶν ὅσα τριήρεσι προσήκει, πάντα δὲ ἐξηρτυμένα ἱκα-
νῶς. Καὶ τὰ μὲν δὴ περὶ τὴν τῶν βασιλέων οἴκησιν οὕτω
κατεσκεύαστο· διαβάντι δὲ τοὺς λιμένας ἔξω τρεῖς ὄντας
ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς θαλάττης ᾔειν ἐν κύκλῳ τεῖχος, πεντή- E
κοντα σταδίους τοῦ μεγίστου τροχοῦ τε καὶ λιμένος ἀπέ- 167
χον πανταχῇ, καὶ συνέκλειεν εἰς ταὐτὸν πρὸς τὸ τῆς διώ-
ρυχος στόμα τὸ πρὸς θαλάττης. τοῦτο δὴ πᾶν συνῳκεῖτο
μὲν ὑπὸ πολλῶν καὶ πυκνῶν οἰκήσεων, ὁ δὲ ἀνάπλους
καὶ ὁ μέγιστος λιμὴν ἔγεμε πλοίων καὶ ἐμπόρων ἀφικνου-
μένων πάντοθεν, φωνὴν καὶ θόρυβον παντοδαπὸν κτύ-
πον τε μεθ' ἡμέραν καὶ διὰ νυκτὸς ὑπὸ πλήθους παρε-
χομένων.*

*Τὸ μὲν οὖν ἄστυ καὶ τὸ περὶ τὴν ἀρχαίαν οἴκησιν
σχεδὸν ὡς τότ' ἐλέχθη, νῦν διεμνημόνευται· τῆς δ' ἄλλης
χώρας ὡς ἡ φύσις εἶχε καὶ τὸ τῆς διακοσμήσεως εἶδος* 118
*ἀπομνημονεῦσαι πειρατέον. πρῶτον μὲν οὖν ὁ τόπος ἅπας
ἐλέγετο σφόδρα τε ὑψηλὸς καὶ ἀπότομος ἐκ θαλάττης, τὸ
δὲ περὶ τὴν πόλιν πᾶν πεδίον, ἐκείνην μὲν περιέχον, αὐτὸ
δὲ κύκλῳ περιεχόμενον ὄρεσι μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν
καθειμένοις, λεῖον καὶ ὁμαλές, πρόμηκες δὲ πᾶν, ἐπὶ
μὲν θάτερα τρισχιλίων σταδίων, κατὰ δὲ μέσον ἀπὸ θα-
λάττης ἄνω δισχιλίων. ὁ δὲ τόπος οὗτος ὅλης τῆς νήσου
πρὸς νότον ἐτέτραπτο, ἀπὸ τῶν ἄρκτων κατάῤῥοος. τὰ* B
*δὲ περὶ αὐτὸν ὄρη τότε ὑμνεῖτο πλῆθος καὶ μέγεθος καὶ
κάλλος παρὰ πάντα τὰ νῦν ὄντα γεγονέναι, πολλὰς μὲν
κώμας καὶ πλουσίας περιοίκων ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντα, ποτα-* 168
*μοὺς δὲ καὶ λίμνας καὶ λειμῶνας τροφὴν τοῖς πᾶσιν ἡμέ-
ροις καὶ ἀγρίοις ἱκανὴν θρέμμασιν, ὕλην δὲ καὶ πλήθει
καὶ γένει ποικίλην ξύμπασί τε τοῖς ἔργοις καὶ πρὸς ἕκα-
στα ἄφθονον. ὧδε οὖν τὸ πεδίον φύσει καὶ ὑπὸ βασι-
λέων πολλῶν ἐν πολλῷ χρόνῳ διεπεπόνητο. τετράγωνον* C
*μὲν αὔθ' ὑπῆρχε τὰ πλεῖστ' ὀρθὸν καὶ πρόμηκες· ὅ τι
δ' ἐνέλειπε, κατεύθυντο τάφρου κύκλῳ περιορυχθείσης.
τὸ δὲ βάθος καὶ πλάτος τό τε μῆκος αὐτῆς ἄπιστον μὲν
τὸ λεχθέν, ὡς χειροποίητον ἔργον, πρὸς τοῖς ἄλλοις δια-
πονήμασι τοσοῦτον εἶναι, ῥητέον δὲ ὅ γε ἠκούσαμεν· πλέ-
θρου μὲν γὰρ βάθος ὀρώρυκτο, τὸ δὲ πλάτος ἁπάντῃ
σταδίου, περὶ δὲ πᾶν τὸ πεδίον ὀρυχθεῖσα συνέβαινεν* D
*εἶναι τὸ μῆκος σταδίων μυρίων. τὰ δ' ἐκ τῶν ὀρῶν κα-
ταβαίνοντα ὑποδεχομένη ῥεύματα καὶ περὶ τὸ πεδίον
κυκλωθεῖσα, πρὸς τὴν πόλιν ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν ἀφικο-
μένη, ταύτῃ πρὸς θάλατταν μεθεῖτο ἐκρεῖν. ἄνωθεν δὲ
ἀπ' αὐτῆς τὸ πλάτος μάλιστα ἑκατὸν ποδῶν διώρυχες
εὐθεῖαι τετμημέναι κατὰ τὸ πεδίον πάλιν εἰς τὴν τάφρον
τὴν πρὸς θαλάττης ἀφεῖντο, ἑτέρα δὲ ἀφ' ἑτέρας αὐτῶν*

---

5. *καὶ ἀργύρῳ* om. *A*b. — 9. *δὲ* *A*. — 12. *δ' ἐντὸς ἄλλα* ac. — 19. *ταὐτὰ* b. — 25. *ὕδατι* a. — *αὖ τὰς*] *θερμὰς* cum Cornario a. — 31. *δένδρα δὲ παντοδαπὰ* a. — 32. *ἔχοντος* *A*. — 34. *καὶ πολλὰ γυμνάσια* a. — 38. *αὐτῷ* *A*. — 42. *πρὸ* a.

1. *δὲ* om. *A*c. — *ἐξηρτημένα* a. — 4. *ᾔειν*] *ἦν* ac. — 6. *ταυτὸ* a. — *τὸ πρὸς τὸ* a. — 7. *συνῴκει τὸ* a. — 11. *τε*] *τε καὶ* a. — 19. *δὲ ἐν κύκλῳ* a. — 20. *καθημένοις* a. — 23. *ἄκρων* a. — 24. *ὕμνει τὸ* a. — 28. *δὲ* om. a. — 32. *αὐτὸ* ac. — 33. *ἐνιλείπετο κατ' εὐθὺ τῷ τάφρου* a. — 35. *τὸ* ante *λεχθὲν* om. a. — 37. *ἁπάντων* a. — 38. *τὸ πᾶν* a. — *ὀρυχθεῖσαν* a. — 42. *θάλατταν - - αὐτῆς* om. a. — 45. *θάλασσαν* a.

169 σταδίους ἑκατὸν ἀπεῖχεν· ᾗ δὴ τήν τ' ἐκ τῶν ὀρῶν ὕλην
E κατῆγον εἰς τὸ ἄστυ καὶ τἆλλα δὲ ὡραῖα πλοίοις κατεκο-
μίζοντο, διάπλους ἐκ τῶν διωρύχων εἰς ἀλλήλας τε πλα-
γίας καὶ πρὸς τὴν πόλιν τεμόντες. καὶ δὶς δὴ τοῦ ἐνιαυ-
τοῦ τὴν γῆν ἐκαρποῦντο, χειμῶνος μὲν τοῖς ἐκ Διος
ὕδασι χρώμενοι, θέρους δὲ ὅσα γῆ φέρει, τὰ ἐκ τῶν
διωρύχων ἐπάγοντες νάματα. Πλῆθος δέ, τῶν μὲν ἐν
τῷ πεδίῳ χρησίμων πρὸς πόλεμον ἀνδρῶν ἐτέτακτο τὸν
119 κλῆρον ἕκαστον παρέχειν ἄνδρα ἡγεμόνα, τὸ δὲ τοῦ κλή-
ρου μέγεθος εἰς δέκα δεκάκις ἦν στάδια, μυριάδες δὲ
ξυμπάντων τῶν κλήρων ἦσαν ἕξ· τῶν δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν
καὶ τῆς ἄλλης χώρας ἀπέραντος μὲν ἀριθμὸς ἀνθρώπων
ἐλέγετο, κατὰ δὲ τόπους καὶ κώμας εἰς τούτους τοὺς κλή-
ρους πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἅπαντες διενενέμηντο. τὸν οὖν
ἡγεμόνα ἦν τεταγμένον εἰς τὸν πόλεμον παρέχειν ἕκτον
μὲν ἅρματος πολεμιστηρίου μόριον εἰς μύρια ἅρματα,
B ἵππους δὲ δύο καὶ ἀναβάτας, ἔτι δὲ ξυνωρίδα χωρὶς
δίφρου καταβάτην τε σμικρασπίδα καὶ τὸν ἀμφοῖν μετ'
ἐπιβάτην τοῖν ἵπποιν ἡνίοχον ἔχουσαν, ὁπλίτας δὲ δύο
καὶ τοξότας σφενδονήτας τε ἑκατέρους δύο, γυμνῆτας δὲ
λιθοβόλους καὶ ἀκοντιστὰς τρεῖς ἑκατέρους, ναύτας δὲ
τέτταρας εἰς πλήρωμα διακοσίων καὶ χιλίων νεῶν. τὰ
170 μὲν οὖν πολεμιστήρια οὕτω διετέτακτο τῆς βασιλικῆς πό-
λεως, τῶν δὲ ἐννέα ἄλλα ἄλλως, ἃ μακρὸς ἂν χρόνος
C εἴη λέγειν. Τὰ δὲ τῶν ἀρχῶν καὶ τιμῶν ὧδ' εἶχεν ἐξ
ἀρχῆς διακοσμηθέντα. τῶν δέκα βασιλέων εἷς ἕκαστος ἐν
μὲν τῷ καθ' αὑτὸν μέρει κατὰ τὴν αὑτοῦ πόλιν τῶν ἀν-
δρῶν καὶ τῶν πλείστων νόμων ἦρχε, κολάζων καὶ ἀπο-
κτιννὺς ὅντιν' ἐθελήσειεν· ἡ δὲ ἐν ἀλλήλοις ἀρχὴ καὶ κοι-
νωνία κατὰ ἐπιστολὰς ἦν τὰς τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς ὁ νό-
μος αὐτοῖς παρέδωκε, καὶ γράμματα ὑπὸ τῶν πρώτων
564 ἐν στήλῃ γεγραμμένα ὀρειχαλκίνῃ, ἣ κατὰ μέσην τὴν νῆ-
D σον ἔκειτο ἐν ἱερῷ Ποσειδῶνος, οἷ δὴ δι' ἐνιαυτοῦ πέμ-
πτου, τοτὲ δὲ ἐναλλὰξ ἕκτου, συνελέγοντο, τῷ τε ἀρτίῳ
καὶ τῷ περιττῷ μέρος ἴσον ἀπονέμοντες, ξυλλεγόμενοι δὲ
περί τε τῶν κοινῶν ἐβουλεύοντο καὶ ἐξήταζον εἴ τίς τι
παραβαίνοι, καὶ ἐδίκαζον. ὅτε δὲ δικάζειν μέλλοιεν, πί-
στεις ἀλλήλοις τοιάσδε ἐδίδοσαν πρότερον. ἀφέτων ὄντων
ταύρων ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ μόνοι γιγνόμενοι δέκα
ὄντες, ἐπευξάμενοι τῷ θεῷ τὸ κεχαρισμένον αὐτῷ θῦμα
E ἑλεῖν, ἄνευ σιδήρου ξύλοις καὶ βρόχοις ἐθήρευον, ὃν δὲ
ἕλοιεν τῶν ταύρων, πρὸς τὴν στήλην προσαγαγόντες
171 κατὰ κορυφὴν αὐτῆς ἔσφαττον κατὰ τῶν γραμμάτων. ἐν
δὲ τῇ στήλῃ πρὸς τοῖς νόμοις ὅρκος ἦν μεγάλας ἀρὰς
ἐπευχόμενος τοῖς ἀπειθοῦσιν. ὅτ' οὖν κατὰ τοὺς αὑτῶν
νόμους θύσαντες καθαγίζοιεν πάντα τοῦ ταύρου τὰ μέλη, 120
κρατῆρα κεράσαντες ὑπὲρ ἑκάστου θρόμβον ἐνέβαλλον
αἵματος, τὰ δ' ἄλλ' εἰς τὸ πῦρ ἔφερον, περικαθήραντες
τὴν στήλην· μετὰ δὲ τοῦτο χρυσαῖς φιάλαις ἐκ τοῦ κρα-
τῆρος ἀρυτόμενοι, κατὰ τοῦ πυρὸς σπένδοντες ἐπώμνυσαν
δικάσειν τε κατὰ τοὺς ἐν τῇ στήλῃ νόμους καὶ κολάσειν
εἴ τίς τι πρότερον παραβεβηκὼς εἴη, τό τε αὖ μετὰ τοῦτο
μηδὲν τῶν γραμμάτων ἑκόντες παραβήσεσθαι, μηδὲ ἄρξειν
μηδὲ ἄρχοντι πείσεσθαι πλὴν κατὰ τοὺς τοῦ πατρὸς ἐπι- B
τάττοντι νόμους. ταῦτα ἐπευξάμενος ἕκαστος αὐτῶν αὑτῷ
καὶ τῷ ἀφ' αὑτοῦ γένει, πιὼν καὶ ἀναθεὶς τὴν φιάλην
εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, περὶ τὸ δεῖπνον καὶ τἀναγκαῖα
διατρίψας, ἐπειδὴ γίγνοιτο σκότος καὶ τὸ πῦρ ἐψυγμένον
τὸ περὶ τὰ θύματα εἴη, πάντες οὕτως ἐνδύντες ὅ τι καλ-
λίστην κυανῆν στολήν, ἐπὶ τὰ τῶν ὁρκωμοσίων καύματα
χαμαὶ καθίζοντες, νύκτωρ, πᾶν τὸ περὶ τὸ ἱερὸν ἀπο-
σβεννύντες πῦρ, ἐδικάζοντό τε καὶ ἐδίκαζον, εἴ τίς τι πα- C
ραβαίνειν αὐτῶν αἰτιῷτό τινα· δικάσαντες δὲ τὰ δικα- 172
σθέντα, ἐπειδὴ φῶς γένοιτο, ἐν χρυσῷ πίνακι γράψαντες
μετὰ τῶν στολῶν μνημεῖα ἀνετίθεσαν. νόμοι δὲ πολλοὶ
μὲν ἄλλοι περὶ τὰ γέρα τῶν βασιλέων ἑκάστων ἦσαν ἴδιοι,
τὰ δὲ μέγιστα μήτε ποτὲ ὅπλα ἐπ' ἀλλήλους οἴσειν βοη-
θήσειν τε πάντας, ἄν πού τις αὐτῶν ἔν τινι πόλει τὸ
βασιλικὸν καταλύειν ἐπιχειρῇ γένος, κοινῇ δέ, καθάπερ
οἱ πρόσθεν βουλευόμενοι τὰ δόξαντα περὶ πολέμου καὶ D
τῶν ἄλλων πράξεων, ἡγεμονίαν ἀποδιδόντες τῷ Ἀτλαν-
τικῷ γένει. θανάτου δὲ τὸν βασιλέα τῶν συγγενῶν μηδε-
νὸς εἶναι κύριον, ἂν μὴ τῶν δέκα τοῖς ὑπὲρ ἥμισυ δοκῇ.

Ταύτην δὴ τοσαύτην καὶ τοιαύτην δύναμιν ἐν ἐκεί-
νοις τότε οὖσαν τοῖς τόποις ὁ θεὸς ἐπὶ τούσδε αὖ τοὺς
τόπους ξυντάξας ἐκόμισεν ἔκ τινος τοιᾶσδε, ὡς λόγος,
προφάσεως. ἐπὶ πολλὰς μὲν γενεάς, μέχριπερ ἡ τοῦ
θεοῦ φύσις αὐτοῖς ἐξήρκει, κατήκοοί τε ἦσαν τῶν νόμων E
καὶ πρὸς τὸ ξυγγενὲς θεῖον φιλοφρόνως εἶχον· τὰ γὰρ
φρονήματα ἀληθινὰ καὶ πάντῃ μεγάλα ἐκέκτηντο, πρᾳό-
τητι μετὰ φρονήσεως πρός τε τὰς ἀεὶ ξυμβαινούσας τύχας
καὶ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι, διὸ πλὴν ἀρετῆς πάντα 173
ὑπερορῶντες σμικρὰ ἡγοῦντο τὰ παρόντα καὶ ῥᾳδίως ἔφε-
ρον οἷον ἄχθος τὸν τοῦ χρυσοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων κτη- 121
μάτων ὄγκον, ἀλλ' οὐ μεθύοντες ὑπὸ τρυφῆς διὰ πλοῦ-
τον ἀκράτορες αὑτῶν ὄντες ἐσφάλλοντο, νήφοντες δὲ
ὀξὺ καθεώρων ὅτι καὶ ταῦτα πάντα ἐκ φιλίας τῆς κοι-
νῆς μετὰ ἀρετῆς αὐξάνεται, τῇ δὲ τούτων σπουδῇ καὶ
τιμῇ φθίνει ταῦτά τε αὐτὰ κἀκείνη ξυναπόλλυται τούτοις.
ἐκ δὴ λογισμοῦ τε τοιούτου καὶ φύσεως θείας παραμενού-

---

1. ᾗ δὴ] ἤδη a. — 3. διάπλους] διπλοῖς a. — 4. τέμνοντες a. — 14. ἅπαντας a. — 16. ἁρμάτων πολεμιστηρίων a. — εἰς τὰ μύρια a. — 18. καταβάτας τ' ἐς μικρασπίδα a. — 25. καὶ om. a. — 30. κατὰ τὰς ἐπιστολὰς a. — 33. οἱ δὲ δι' a. — 34. τοτὲ] τὸ a. — 38. ἐδίδοσαν. πρότερον ἀφέτων a. — 40. τὸ om. a.

5. ἀρυόμενοι a. — 6. κολάσειν τε εἴ a. — 10. ταῦτα δὲ ἐπευξάμενος a. — ἑαυτῷ ac. — 13. διέτριψεν. ἐπεὶ δὲ ἐγίγνετο a. — 15. ὁρκωμοσιῶν ab. — 21. γέρα] ἱερὰ ac. — 22. ἀλλήλοις a. — 28. κύριον, ὃν ἂν bc. — ὑπερήμισυ a. — 29. ταύτῃ a. — 30. αὖ τοὺς] αὐτοὺς a. — 34. θεῖον ὂν φιλοφρόνως a. — 40. τρυφῆς, οὐδ' ὑπὸ τοῦ ἀκράτου ἀβλυώττοντες ἐσφάλλοντο a. — 42. ἐκ] ἐκ τῆς a. — 43. καὶ τῇ τιμῇ a.

σης πάντ' αὐτοῖς ηὐξήθη, ἃ πρὶν διήλθομεν. ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ θεοῦ μὲν μοῖρα ἐξίτηλος ἐγίγνετο ἐν αὐτοῖς πολλῷ τῷ θνητῷ καὶ πολλάκις ἀνακεραννυμένη, τὸ δὲ ἀνθρώπινον ἦθος ἐπεκράτει, B τότε ἤδη τὰ παρόντα φέρειν ἀδυνατοῦντες ἠσχημόνουν, καὶ τῷ δυναμένῳ μὲν ὁρᾶν αἰσχροὶ κατεφαίνοντο, τὰ κάλλιστα ἀπὸ τῶν τιμιωτάτων ἀπολλύντες, τοῖς δὲ ἀδυνατοῦσιν ἀληθινὸν πρὸς εὐδαιμονίαν βίον ὁρᾶν τότε δὴ μάλιστα πάγκαλοί τε μακάριοί τε ἐδοξάζοντο εἶναι, πλεονεξίας ἀδίκου καὶ δυνάμεως ἐμπιπλάμενοι. θεὸς δὲ ὁ θεῶν Ζεὺς ἐν νόμοις βασιλεύων, ἅτε δυνάμενος καθορᾶν τὰ τοιαῦτα, ἐννοήσας γένος ἐπιεικὲς ἀθλίως διατιθέμενον, δίκην αὐτοῖς ἐπιθεῖναι βουληθείς, 121 ἵνα γένοιντο ἐμμελέστεροι σωφρονισθέντες, ξυνήγειρε θε- C οὺς πάντας εἰς τὴν τιμιωτάτην αὐτῶν οἴκησιν, ἣ δὴ κατὰ μέσον παντὸς τοῦ κόσμου βεβηκυῖα καθορᾷ πάντα, ὅσα γενέσεως μετείληφε, καὶ ξυναγείρας εἶπεν. . . .

1. αὐτῆς a. — ἃ] τὰ libri praeter Ξ. — 4. ἀδυναμοῦντες a. — 5. ὁρᾶν μὲν a. — 8. πάγκαλοί τε A: πάγκαλοι a b c.
2. ἐννόμοις a. — 6. αὐτῶν a, αὐτῷ c.

ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΕΦΑΛΟΣ, ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ, ΑΝΤΙΦΩΝ, ΓΛΑΥΚΩΝ, ΠΥΘΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΖΗΝΩΝ, ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

p. Steph.
T. III. 126
p. Lugd.
54
p. Bekk.
P. I. V. II.
3

*Ἐπειδὴ Ἀθήναζε οἴκοθεν ἐκ Κλαζομενῶν ἀφικόμεθα,
κατ' ἀγορὰν ἐνετύχομεν Ἀδειμάντῳ τε καὶ Γλαύκωνι· καί
μου λαβόμενος τῆς χειρὸς ὁ Ἀδείμαντος, Χαῖρ', ἔφη, ὦ
Κέφαλε, καὶ εἴ του δέει τῶν τῇδε, ὧν ἡμεῖς δυνατοί,
φράζε. Ἀλλὰ μὲν δή, εἶπον ἐγώ, πάρειμί γε ἐπ' αὐτὸ
τοῦτο, δεησόμενος ὑμῶν. Λέγοις ἄν, ἔφη, τὴν δέησιν.
B Καὶ ἐγὼ εἶπον, Τῷ ἀδελφῷ ὑμῶν τῷ ὁμομητρίῳ τί ἦν
ὄνομα; οὐ γὰρ μέμνημαι. παῖς δέ που ἦν ὅτε τὸ πρότε-
ρον ἐπεδήμησα δεῦρο ἐκ Κλαζομενῶν· πολὺς δὲ ἤδη χρό-
II νος ἐξ ἐκείνου. τῷ μὲν γαρ πατρί, δοκῶ, Πυριλάμπης
ὄνομα. Πάνυ γε, ἔφη· αὐτῷ δέ γε Ἀντιφῶν. ἀλλὰ τί
μάλιστα πυνθάνει; Οἵδ', εἶπον ἐγώ, πολῖταί μοί εἰσι,
μάλα φιλόσοφοι, ἀκηκόασί τε ὅτι οὗτος ὁ Ἀντιφῶν Πυ-
θοδώρῳ τινὶ Ζήνωνος ἑταίρῳ πολλὰ ἐντετύχηκε, καὶ τοὺς
C λόγους, οὕς ποτε Σωκράτης καὶ Ζήνων καὶ Παρμενίδης
διελέχθησαν, πολλάκις ἀκούσας τοῦ Πυθοδώρου ἀπομνη-
4 μονεύει. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Τούτων τοίνυν, εἶπον,
δεόμεθα διακοῦσαι. Ἀλλ' οὐ χαλεπόν, ἔφη· μειρά-
κιον γὰρ ὢν αὐτοὺς εὖ μάλα διεμελέτησεν, ἐπεὶ νῦν γε
κατὰ τὸν πάππον τε καὶ ὁμώνυμον πρὸς ἱππικῇ τὰ πολλὰ
διατρίβει. ἀλλ' εἰ δεῖ, ἴωμεν παρ' αὐτόν· ἄρτι γὰρ ἐν-
θένδε οἴκαδε οἴχεται, οἰκεῖ δὲ ἐγγὺς ἐν Μελίτῃ. Ταῦτα
εἰπόντες ἐβαδίζομεν, καὶ κατελάβομεν τὸν Ἀντιφῶντα 127
οἴκοι, χαλινόν τινα χαλκεῖ ἐκδιδόντα σκευάσαι. ἐπειδὴ δὲ
ἐκείνου ἀπηλλάγη οἵ τε ἀδελφοὶ ἔλεγον αὐτῷ ὧν ἕνεκα
παρεῖμεν, ἀνεγνώρισέ τέ με ἐκ τῆς προτέρας ἐπιδημίας
καὶ ἠσπάζετο. καὶ δεομένων ἡμῶν διελθεῖν τοὺς λόγους,
τὸ μὲν πρῶτον ὤκνει· πολὺ γὰρ ἔφη ἔργον εἶναι· ἔπειτα
μέντοι διηγεῖτο.*

*Ἔφη δὲ δὴ ὁ Ἀντιφῶν λέγειν τὸν Πυθόδωρον ὅτι
ἀφίκοιντό ποτε εἰς Παναθήναια τὰ μεγάλα Ζήνων τε καὶ B
Παρμενίδης. τὸν μὲν οὖν Παρμενίδην εὖ μάλα ἤδη πρε-
σβύτην εἶναι, σφόδρα πολιόν, καλὸν δὲ κἀγαθὸν τὴν
ὄψιν, περὶ ἔτη μάλιστα πέντε καὶ ἑξήκοντα· Ζήνωνα δὲ
ἐγγὺς ἐτῶν τετταράκοντα τότε εἶναι, εὐμήκη δὲ καὶ χα- III
ρίεντα ἰδεῖν· καὶ λέγεσθαι αὐτὸν παιδικὰ τοῦ Παρμενίδου
γεγονέναι. καταλύειν δὲ αὐτοὺς ἔφη παρὰ τῷ Πυθοδώρῳ 5
ἐκτὸς τείχους ἐν Κεραμεικῷ. οἷ δὴ καὶ ἀφικέσθαι τόν τε C
Σωκράτη καὶ ἄλλους τινὰς μετ' αὐτοῦ πολλούς, ἐπιθυμοῦν-
τας ἀκοῦσαι τῶν τοῦ Ζήνωνος γραμμάτων· τότε γὰρ αὐτὰ*

---

11. ἔφη om. ΧΔΠ. — 12. πολῖταί τε μοὶ a, πολῖταί τέ μοί b. — 15. παρμενείδης ΑΔ ubique. — 17. εἶπον ἐγώ bc. — 18. ἀκοῦσαι a.
2. οἴκαδε om. b cum R. — 6. παρείημεν a. — 7. καὶ με ἠσπάζετο ΧΔΠ. — 11. ἀφίκοντο a. — 12. ἤδη] δὴ ΧΔΠDR, om. I. — 13. καὶ ἀγαθὸν a. — 15. ἐτῶν] τῶν b.

πρῶτον ὑπ' ἐκείνων κομισθῆναι· Σωκράτη δὲ εἶναι τότε
σφόδρα νέον. ἀναγιγνώσκειν οὖν αὐτοῖς τὸν Ζήνωνα αὐ-
τόν, τὸν δὲ Παρμενίδην τυχεῖν ἔξω ὄντα. καὶ εἶναι πάνυ
βραχὺ ἔτι λοιπὸν τῶν λόγων ἀναγιγνωσκομένων, ἡνίκα
D αὐτός τε ἐπεισελθεῖν ἔφη ὁ Πυθόδωρος ἔξωθεν καὶ τὸν
Παρμενίδην μετ' αὐτοῦ καὶ Ἀριστοτέλη τὸν τῶν τριάκοντα
γενόμενον, καὶ σμίκρ' ἄττα ἔτι ἐπακοῦσαι τῶν γραμμά-
των· οὐ μὴν αὐτός γε, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἀκηκοέναι τοῦ
Ζήνωνος.

Τὸν οὖν Σωκράτη ἀκούσαντα πάλιν τε κελεῦσαι τὴν
πρώτην ὑπόθεσιν τοῦ πρώτου λόγου ἀναγνῶναι, καὶ ἀνα-
γνωσθείσης, Πῶς, φάναι, ὦ Ζήνων, τοῦτο λέγεις; εἰ
E πολλά ἐστι τὰ ὄντα, ὡς ἄρα δεῖ αὐτὰ ὅμοιά τε εἶναι καὶ
ἀνόμοια, τοῦτο δὲ δὴ ἀδύνατον· οὔτε γὰρ τὰ ἀνόμοια
ὅμοια οὔτε τὰ ὅμοια ἀνόμοια οἷόν τε εἶναι; οὐχ οὕτω
λέγεις; Οὕτω, φάναι τὸν Ζήνωνα. Οὐκοῦν εἰ ἀδύνατον
6 τά τε ἀνόμοια ὅμοια εἶναι καὶ τὰ ὅμοια ἀνόμοια, ἀδύ-
55 νατον δὴ καὶ πολλὰ εἶναι; εἰ γὰρ πολλὰ εἴη, πάσχοι ἂν
τὰ ἀδύνατα. ἆρα τοῦτό ἐστιν ὃ βούλονταί σου οἱ λόγοι;
οὐκ ἄλλο τι ἢ διαμάχεσθαι παρὰ πάντα τὰ λεγόμενα, ὡς
οὐ πολλά ἐστι; καὶ τούτου αὐτοῦ οἴει σοι τεκμήριον εἶναι
ἕκαστον τῶν λόγων, ὥστε καὶ ἡγεῖ τοσαῦτα τεκμήρια πα-
ρέχεσθαι, ὅσους περ λόγους γέγραφας, ὡς οὐκ ἔστι πολλά;
128 οὕτω λέγεις, ἢ ἐγὼ οὐκ ὀρθῶς καταμανθάνω; Οὔκ, ἀλλά,
φάναι τὸν Ζήνωνα, καλῶς συνῆκας ὅλον τὸ γράμμα ὃ
βούλεται. Μανθάνω, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ὦ Παρμενίδη,
ὅτι Ζήνων ὅδε οὐ μόνον τῇ ἄλλῃ σου φιλίᾳ βούλεται
ᾠκειῶσθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ συγγράμματι. ταὐτὸν γὰρ γέγραφε
τρόπον τινὰ ὅπερ σύ, μεταβάλλων δὲ ἡμᾶς πειρᾶται ἐξα-
πατᾶν ὡς ἕτερόν τι λέγων. σὺ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ποιήμασιν
B ἓν φῂς εἶναι τὸ πᾶν, καὶ τούτων τεκμήρια παρέχει καλῶς
τε καὶ εὖ· ὅδε δὲ αὖ οὐ πολλά φησιν εἶναι, τεκμήρια δὲ
καὶ αὐτὸς πάμπολλα καὶ παμμεγέθη παρέχεται. τὸ οὖν
τὸν μὲν ἓν φάναι, τὸν δὲ μὴ πολλά, καὶ οὕτως ἑκάτερον
λέγειν ὥστε μηδὲν τῶν αὐτῶν εἰρηκέναι δοκεῖν σχεδόν τι
λέγοντας ταὐτά, ὑπὲρ ἡμᾶς τοὺς ἄλλους φαίνεται ὑμῖν
7 τὰ εἰρημένα εἰρῆσθαι. Ναί, φάναι τὸν Ζήνωνα, ὦ Σώ-
κρατες. σὺ δ' οὖν τὴν ἀλήθειαν τοῦ γράμματος οὐ παν-
C ταχοῦ ᾔσθησαι· καίτοι ὥσπερ γε αἱ Λάκαιναι σκύλακες
εὖ μεταθεῖς τε καὶ ἰχνεύεις τὰ λεχθέντα. ἀλλὰ πρῶτον
μέν σε τοῦτο λανθάνει, ὅτι οὐ παντάπασιν οὕτω σεμνύ-
νεται τὸ γράμμα, ὥστε ἅπερ σὺ λέγεις διανοηθὲν γρα-
φῆναι, τοὺς ἀνθρώπους δὲ ἐπικρυπτόμενον ὥς τι μέγα
διαπραττόμενον· ἀλλὰ σὺ μὲν εἶπες τῶν συμβεβηκότων τι,
ἔστι δὲ τό γε ἀληθὲς βοήθειά τις ταῦτα τὰ γράμματα
τῷ Παρμενίδου λόγῳ πρὸς τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτὸν κω-
μῳδεῖν, ὡς εἰ ἕν ἐστι, πολλὰ καὶ γελοῖα συμβαίνει πά- D
σχειν τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία αὑτῷ. ἀντιλέγει δὴ οὖν τοῦτο
τὸ γράμμα πρὸς τοὺς τὰ πολλὰ λέγοντας, καὶ ἀνταποδί-
δωσι ταὐτὰ καὶ πλείω, τοῦτο βουλόμενον δηλοῦν, ὡς ἔτι
γελοιότερα πάσχοι ἂν αὐτῶν ἡ ὑπόθεσις, ἡ εἰ πολλά ἐστιν,
ἢ ἡ τοῦ ἓν εἶναι, εἴ τις ἱκανῶς ἐπεξίοι. διὰ τοιαύτην
δὴ φιλονικίαν ὑπὸ νέου ὄντος ἐμοῦ ἐγράφη, καί τις αὐτὸ
ἔκλεψε γραφέν, ὥστε οὐδὲ βουλεύσασθαι ἐξεγένετο, εἴτ' E
ἐξοιστέον αὐτὸ εἰς τὸ φῶς εἴτε μή. ταύτῃ οὖν σε λαν-
θάνει, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐχ ὑπὸ νέου φιλονικίας οἴει
αὐτὸ γεγράφθαι, ἀλλ' ὑπὸ πρεσβυτέρου φιλοτιμίας· ἐπεί, 8
ὅπερ γ' εἶπον, οὐ κακῶς ἀπείκασας. Ἀλλ' ἀποδέχομαι,
φάναι τὸν Σωκράτη, καὶ ἡγοῦμαι ὡς λέγεις ἔχειν. τόδε
δέ μοι εἰπέ· οὐ νομίζεις εἶναι αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἶδός τι
ὁμοιότητος, καὶ τῷ τοιούτῳ αὖ ἄλλο τι ἐναντίον, ὃ ἔστιν 129
ἀνόμοιον; τούτοιν δὲ δυοῖν ὄντοιν καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τὰ
ἄλλα, ἃ δὴ πολλὰ καλοῦμεν, μεταλαμβάνειν; καὶ τὰ μὲν
τῆς ὁμοιότητος μεταλαμβάνοντα ὅμοια γίγνεσθαι ταύτῃ
τε καὶ κατὰ τοσοῦτον ὅσον ἂν μεταλαμβάνῃ, τὰ δὲ τῆς
ἀνομοιότητος ἀνόμοια, τὰ δὲ ἀμφοτέρων ἀμφότερα; εἰ
δὲ καὶ πάντα ἐναντίων ὄντων ἀμφοτέρων μεταλαμβάνει,
καὶ ἔστι τῷ μετέχειν ἀμφοῖν ὅμοιά τε καὶ ἀνόμοια αὐτὰ B
αὑτοῖς, τί θαυμαστόν; εἰ μὲν γὰρ αὐτὰ τὰ ὅμοιά τις
ἀπέφαινεν ἀνόμοια γιγνόμενα ἢ τὰ ἀνόμοια ὅμοια, τέρας
ἄν, οἶμαι, ἦν· εἰ δὲ τὰ τούτων μετέχοντα ἀμφοτέρων
ἀμφότερα ἀποφαίνει πεπονθότα, οὐδὲν ἔμοιγε, ὦ Ζήνων,
ἄτοπον δοκεῖ εἶναι, οὐδέ γε εἰ ἓν ἅπαντα ἀποφαίνει τις τῷ
μετέχειν τοῦ ἑνὸς καὶ ταὐτὰ ταῦτα πολλὰ τῷ πλήθους αὖ
μετέχειν· ἀλλ' εἰ ὃ ἔστιν ἕν, αὐτὸ τοῦτο πολλὰ ἀποδείξει C
καὶ αὖ τὰ πολλὰ δὴ ἕν, τοῦτο ἤδη θαυμάσομαι. καὶ περὶ 9
τῶν ἄλλων ἁπάντων ὡσαύτως· εἰ μὲν αὐτὰ τὰ γένη
τε καὶ εἴδη ἐν αὑτοῖς ἀποφαίνοι τἀναντία ταῦτα πάθη
πάσχοντα, ἄξιον θαυμάζειν· εἰ δ' ἐμὲ ἕν τις ἀποδείξει
ὄντα καὶ πολλά, τί θαυμαστόν, λέγων, ὅταν μὲν βού-
ληται πολλὰ ἀποφαίνειν, ὡς ἕτερα μὲν τὰ ἐπὶ δεξιά μού
ἐστιν, ἕτερα δὲ τὰ ἐπ' ἀριστερά, καὶ ἕτερα μὲν τὰ πρό-
σθεν, ἕτερα δὲ τὰ ὄπισθεν, καὶ ἄνω καὶ κάτω ὡσαύτως·
πλήθους γάρ, οἶμαι, μετέχω· ὅταν δὲ ἕν, ἐρεῖ ὡς ἑπτὰ D
ἡμῶν ὄντων εἷς ἐγώ εἰμι ἄνθρωπος, μετέχων καὶ τοῦ
ἑνός· ὥστε ἀληθῆ ἀποφαίνει ἀμφότερα. ἐὰν οὖν τις τοι-
αῦτα ἐπιχειρῇ πολλὰ καὶ ἓν ταὐτὰ ἀποφαίνειν, λίθους
καὶ ξύλα καὶ τὰ τοιαῦτα, φήσομεν αὐτὸν πολλὰ καὶ ἓν
ἀποδεικνύναι, οὐ τὸ ἓν πολλὰ οὐδὲ τὰ πολλὰ ἕν, οὐδέ
τι θαυμαστὸν λέγειν, ἀλλ' ἅπερ ἂν πάντες ὁμολογοῖμεν.
ἐὰν δέ τις, ὃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, πρῶτον μὲν διαιρῆται
χωρὶς αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ εἴδη, οἷον ὁμοιότητά τε καὶ

4. ἀναγιγνωσκόμενων 𝔛. — 14. δὴ om. a. — 24. οὕτως a. — 26. Σωκράτην a b. item infra. — 29. μεταβαλὼν a. — 32. τε] γε a. — 33. καὶ post δὲ om. 𝔛 Γ Δ Π D. — 36. ἡμῖν a.

5. ἡ ante εἰ om. 𝔛 Γ Δ Λ Ξ Π D Q R. — 8. οὐδὲ ἐμὲ βουλεύσασθαι a. — 9. γ' οὖν 𝔛 Δ Π. — 16. δυεῖν c. — 19. μεταλαμβάνοι a. — 24. ἀπεφαίνετο 𝔛 Δ Π D R. — 27. εἶναι om. a c. — 32. ἀποφαίνει c. — 33. δέ με a. — 35. δεξιᾷ a. — 36. ἀριστερᾷ a. — 40. ἀποφαίνοι a. — 44 ὁμολογῶμεν a. — 45. ὃ] ὧν a.

E ἀνομοιότητα καὶ πλῆθος καὶ τὸ ἓν καὶ στάσιν καὶ κίνησιν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἶτα ἐν ἑαυτοῖς ταῦτα δυνάμενα συγκεράννυσθαι καὶ διακρίνεσθαι ἀποφαίνῃ, ἀγαίμην ἂν ἔγωγ', ἔφη, θαυμαστῶς, ὦ Ζήνων. ταῦτα δὲ ἀνδρείως μὲν πάνυ ἡγοῦμαι πεπραγματεῦσθαι· πολὺ μέντ' ἂν ὧδε μᾶλλον, ὡς λέγω, ἀγασθείην, εἴ τις ἔχοι τὴν αὐτὴν ταύτην ἀπορίαν ἐν αὐτοῖς τοῖς εἴδεσι παντοδαπῶς πλεκομένην,
130 ὥσπερ ἐν τοῖς ὁρωμένοις διήλθετε, οὕτω καὶ ἐν τοῖς λογισμῷ λαμβανομένοις ἐπιδεῖξαι.

Λέγοντος δή, ἔφη ὁ Πυθόδωρος, τοῦ Σωκράτους ταῦτα αὐτὸς μὲν οἴεσθαι ἐφ' ἑκάστου ἄχθεσθαι τόν τε Παρμενίδην καὶ τὸν Ζήνωνα, τοὺς δὲ πάνυ τε αὐτῷ προσέχειν τὸν νοῦν καὶ θαμὰ εἰς ἀλλήλους βλέποντας μειδιᾶν ὡς ἀγαμένους τὸν Σωκράτη. ὅπερ οὖν καὶ παυσαμένου αὐτοῦ εἰπεῖν τὸν Παρμενίδην, Ὦ Σώκρατες,
B φάναι, ὡς ἄξιος εἶ ἄγασθαι τῆς ὁρμῆς τῆς ἐπὶ τοὺς λόγους. καί μοι εἰπέ, αὐτὸς σὺ οὕτω διῄρησαι ὡς λέγεις,
56 χωρὶς μὲν εἴδη αὐτὰ ἄττα, χωρὶς δὲ τὰ τούτων αὖ μετέχοντα; καὶ τί σοι δοκεῖ εἶναι αὐτὸ ὁμοιότης χωρὶς ἧς ἡμεῖς ὁμοιότητος ἔχομεν, καὶ ἓν δὴ καὶ πολλὰ καὶ πάντα ὅσα νῦν δὴ Ζήνωνος ἤκουες; Ἔμοιγε, φάναι τὸν Σωκράτη. Ἦ καὶ τὰ τοιάδε, εἰπεῖν τὸν Παρμενίδην, οἷον δικαίου τι εἶδος αὐτὸ καθ' αὑτὸ καὶ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ
11 καὶ πάντων αὖ τῶν τοιούτων; Ναί, φάναι. Τί δ', ἀν-
C θρώπου εἶδος χωρὶς ἡμῶν καὶ τῶν οἷοι ἡμεῖς ἐσμὲν πάντων, αὐτό τι εἶδος ἀνθρώπου ἢ πυρὸς ἢ καὶ ὕδατος; Ἐν ἀπορίᾳ, φάναι, πολλάκις δή, ὦ Παρμενίδη, περὶ αὐτῶν γέγονα, πότερα χρὴ φάναι ὥσπερ περὶ ἐκείνων ἢ ἄλλως. Ἦ καὶ περὶ τῶνδε, ὦ Σώκρατες, ἃ καὶ γελοῖα δόξειεν ἂν εἶναι, οἷον θρὶξ καὶ πηλὸς καὶ ῥύπος ἢ ἄλλο τι ἀτιμότατόν τε καὶ φαυλότατον, ἀπορεῖς εἴτε χρὴ φάναι καὶ τούτων ἑκάστου εἶδος εἶναι χωρίς, ὂν ἄλλο αὐτῶν ὧν
D ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα, εἴτε καὶ μή; Οὐδαμῶς, φάναι τὸν Σωκράτη, ἀλλὰ ταῦτα μέν γε, ἅπερ ὁρῶμεν, ταῦτα καὶ εἶναι· εἶδος δέ τι αὐτῶν οἰηθῆναι εἶναι μὴ λίαν ᾖ ἄτοπον. ἤδη μέντοι ποτέ με καὶ ἔθραξε μή τι ᾖ περὶ πάντων ταὐτόν· ἔπειτα ὅταν ταύτῃ στῶ, φεύγων οἴχομαι, δείσας μή ποτε εἴς τιν' ἄβυθον φλυαρίαν ἐμπεσὼν διαφθαρῶ. ἐκεῖσε δ' οὖν ἀφικόμενος, εἰς ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν
E εἴδη ἔχειν, περὶ ἐκεῖνα πραγματευόμενος διατρίβω. Νέος γὰρ εἶ ἔτι, φάναι τὸν Παρμενίδην, ὦ Σώκρατες, καὶ οὔπω σου ἀντείληπται φιλοσοφία ὡς ἔτι ἀντιλήψεται κατ' ἐμὴν δόξαν, ὅτε οὐδὲν αὐτῶν ἀτιμάσεις· νῦν δὲ ἔτι πρὸς ἀνθρώπων ἀποβλέπεις δόξας διὰ τὴν ἡλικίαν. τόδε 12
οὖν μοι εἰπέ. δοκεῖ σοι, ὡς φῄς, εἶναι εἴδη ἄττα, ὧν τάδε τὰ ἄλλα μεταλαμβάνοντα τὰς ἐπωνυμίας αὐτῶν
ἴσχειν, οἷον ὁμοιότητος μὲν μεταλαβόντα ὅμοια, μεγέθους 131
δὲ μεγάλα, κάλλους δὲ καὶ δικαιοσύνης δίκαιά τε καὶ καλὰ γίγνεσθαι. Πάνυ γε, φάναι τὸν Σωκράτη. Οὐκοῦν ἤτοι ὅλου τοῦ εἴδους ἢ μέρους ἕκαστον τὸ μεταλαμβάνον μεταλαμβάνει; ἢ ἄλλη τις ἂν μετάληψις χωρὶς τούτων γένοιτο; Καὶ πῶς ἄν; εἶπε. Πότερον οὖν δοκεῖ σοι ὅλον τὸ εἶδος ἐν ἑκάστῳ εἶναι τῶν πολλῶν, ἓν ὄν; ἢ πῶς; Τί γὰρ κωλύει, φάναι τὸν Σωκράτη, ὦ Παρμενίδη, ἐνεῖναι;
Ἓν ἄρα ὂν καὶ ταὐτὸν ἐν πολλοῖς χωρὶς οὖσιν ὅλον B
ἅμα ἐνέσται, καὶ οὕτως αὐτὸ αὑτοῦ χωρὶς ἂν εἴη. Οὐκ ἄν, εἴ γε, φάναι, οἷον ἡμέρα μία καὶ ἡ αὐτὴ οὖσα πολλαχοῦ ἅμα ἐστὶ καὶ οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὴ αὑτῆς χωρίς ἐστιν, — εἰ οὕτω καὶ ἕκαστον τῶν εἰδῶν ἓν ἐν πᾶσιν ἅμα ταὐτὸν εἴη. Ἡδέως γε, φάναι, ὦ Σώκρατες, ἓν ταὐτὸν ἅμα πολλαχοῦ ποιεῖς, οἷον εἰ ἱστίῳ καταπετάσας πολλοὺς ἀνθρώπους φαίης ἓν ἐπὶ πολλοῖς εἶναι ὅλον. ἢ οὐ τὸ τοιοῦτον ἡγεῖ λέγειν; Ἴσως, φάναι. Ἦ οὖν ὅλον C
ἐφ' ἑκάστῳ τὸ ἱστίον εἴη ἄν, ἢ μέρος αὐτοῦ ἄλλο ἐπ' 13
ἄλλῳ; Μέρος. Μεριστὰ ἄρα, φάναι, ὦ Σώκρατες, ἔστιν αὐτὰ τὰ εἴδη, καὶ τὰ μετέχοντα αὐτῶν μέρους ἂν μετέχοι, καὶ οὐκέτι ἐν ἑκάστῳ ὅλον, ἀλλὰ μέρος ἑκάστου ἂν εἴη. Φαίνεται οὕτω γε. Ἦ οὖν ἐθελήσεις, ὦ Σώκρατες, φάναι τὸ ἓν εἶδος ἡμῖν τῇ ἀληθείᾳ μερίζεσθαι; καὶ ἔτι ἓν ἔσται; Οὐδαμῶς, εἰπεῖν. Ὅρα γάρ, φάναι, εἰ αὐτὸ τὸ μέγεθος μεριεῖς καὶ ἕκαστον τῶν πολλῶν μεγάλων D
μεγέθους μέρει σμικροτέρῳ αὐτοῦ τοῦ μεγέθους μέγα ἔσται, ἆρα οὐκ ἄλογον φανεῖται; Πάνυ γ', ἔφη. Τί δέ; τοῦ ἴσου μέρος ἕκαστον σμικρὸν ἀπολαβόν τι ἕξει ᾧ ἐλάττονι ὄντι αὐτοῦ τοῦ ἴσου τὸ ἔχον ἴσον τῳ ἔσται; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ τοῦ σμικροῦ μέρος τις ἡμῶν ἕξει· τούτου δὲ αὐτὸ τὸ σμικρὸν μεῖζον ἔσται, ἅτε μέρους ἑαυτοῦ ὄντος. καὶ οὕτω δὴ αὐτὸ τὸ σμικρὸν μεῖζον ἔσται· ᾧ δ'
ἂν προστεθῇ τὸ ἀφαιρεθέν, τοῦτο σμικρότερον ἔσται ἀλλ' E
οὐ μεῖζον ἢ πρίν. Οὐκ ἂν γένοιτο, φάναι, τοῦτό γε. Τίν' οὖν τρόπον, εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, τῶν εἰδῶν σοι τἆλλα μεταλήψεται, μήτε κατὰ μέρη μήτε κατὰ ὅλα μεταλαμβάνειν δυνάμενα; Οὐ μὰ τὸν Δία, φάναι, οὔ μοι 14
δοκεῖ εὔκολον εἶναι τὸ τοιοῦτον οὐδαμῶς διορίσασθαι. Τί δὲ δή; πρὸς τόδε πῶς ἔχεις; Τὸ ποῖον; Οἶμαί σε ἐκ τοῦ τοιοῦδε ἓν ἕκαστον εἶδος οἴεσθαι εἶναι. ὅταν πόλλ' 132

---

6. ταύτην om. X Δ Π. — 11. τε] γε a. — 14. Σωκράτην a b. Sic deinceps. — 17. οὕτως a. — 19. αὐτὴ b. — 21. δὴ νῦν a. — 22. τοιαῦτα X Δ Π. — 23. κἀγαθοῦ a. — 31. τι] ὅτι X Δ Π D R, om. Σ T et pr. Ξ. — 32. αὐτῶν ἢ ὧν a. — 34. μὲν om. a. — 37. ταύτῃ στῶ X, ταύτῃ ἵστω Π, ταύτῃ ἱστῶ Δ. Fort. ταυτῃὶ στῶ. Bait. — 38. ἄμυθον a, ἄβυσσον cum cod. Palatino Creuzeri c. — 39. δὴ νῦν a.

2. εἴδη εἶναι a c. — 11. ἐνεῖναι Schleiermacherus: ἓν εἶναι a b c. — 12. ταυτὸ a. — χωρὶς X Δ Π D R: καὶ χωρὶς a b c. — 13. ἐνέσται cum Heindorfio b c: ἔσται D H R, ἓν ἔσται a. — 14. εἴ γε] εἶναι a. — ἡ] εἰ a. — ἡμέρα μία cum Heindorfio b c: ἡμέρα εἴη ἢ μία rc. Π, ἡμέρα εἴη μία cum ceteris libris a. — 16. εἰ om. a. — ἓν om. b. — 19. ἓν om. a. — 23. μέρους] μέρος Heindorfius. — 24. ἑκάστου] ἑκάστῳ cum Schleiermachero b c. — 25. εἴη X Δ Π D F R: ἓν εἴη a, ἐνείη cum Schleiermachero b c. — 30. φαίνεται b. — δαί b. — 31. μέρους a. — ἀπολαβόντι, ἕξει a. — 34. αὐτὸ cum Heindorfio b c: αὐτοῦ cum libris a. — ἑαυτοῦ] αὐτοῦ a. — 42. δὲ] δαὶ b.

ἄττα μεγάλα σοι δόξῃ εἶναι, μία τις ἴσως δοκεῖ ἰδέα ἡ αὐτὴ
εἶναι ἐπὶ πάντα ἰδόντι, ὅθεν ἓν τὸ μέγα ἡγεῖ εἶναι.
Ἀληθῆ λέγεις, φάναι. Τί δ' αὐτὸ τὸ μέγα καὶ τἆλλα τὰ
μεγάλα, ἐὰν ὡσαύτως τῇ ψυχῇ ἐπὶ πάντα ἴδῃς, οὐχὶ ἕν
τι αὖ μέγα φανεῖται, ᾧ ταῦτα πάντα μεγάλα φαίνε-
σθαι; Ἔοικεν. Ἄλλο ἄρα εἶδος μεγέθους ἀναφανήσε-
ται, παρ' αὐτό τε τὸ μέγεθος γεγονὸς καὶ τὰ μετέχοντα
B αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τούτοις αὖ πᾶσιν ἕτερον, ᾧ ταῦτα πάντα
μεγάλα ἔσται· καὶ οὐκέτι δὴ ἓν ἕκαστόν σοι τῶν εἰδῶν
ἔσται, ἀλλ' ἄπειρα τὸ πλῆθος. Ἀλλά, φάναι, ὦ Παρμε-
νίδη, τὸν Σωκράτη, μὴ τῶν εἰδῶν ἕκαστον ᾖ τούτων
νόημα, καὶ οὐδαμοῦ αὐτῷ προσήκῃ ἐγγίγνεσθαι ἄλλοθι ἢ
ἐν ψυχαῖς. οὕτω γὰρ ἂν ἕν γε ἕκαστον εἴη καὶ οὐκ ἂν
ἔτι πάσχοι ἃ νῦν δὴ ἐλέγετο. Τί οὖν; φάναι, ἓν ἕκαστόν
ἐστι τῶν νοημάτων, νόημα δὲ οὐδενός; Ἀλλ' ἀδύνατον,
C εἰπεῖν. Ἀλλὰ τινός; Ναί. Ὄντος ἢ οὐκ ὄντος; Ὄντος.
15 Οὐχ ἑνός τινος, ὃ ἐπὶ πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ νόημα ἐπὸν νοεῖ,
μίαν τινὰ οὖσαν ἰδέαν; Ναί. Εἶτα οὐκ εἶδος ἔσται τοῦτο
τὸ νοούμενον ἓν εἶναι, ἀεὶ ὂν τὸ αὐτὸ ἐπὶ πᾶσιν; Ἀνάγκη
αὖ φαίνεται. Τί δὲ δή; εἰπεῖν τὸν Παρμενίδην, οὐκ
ἀνάγκη, εἰ τἆλλα φῂς τῶν εἰδῶν μετέχειν, ἢ δοκεῖν σοι
ἐκ νοημάτων ἕκαστον εἶναι καὶ πάντα νοεῖν, ἢ νοήματα
57 ὄντα ἀνόητα εἶναι; Ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο, φάναι, ἔχει λόγον.
ἀλλ', ὦ Παρμενίδη, μάλιστα ἔμοιγε καταφαίνεται ὧδε
D ἔχειν. τὰ μὲν εἴδη ταῦτα ὥσπερ παραδείγματα ἑστάναι ἐν
τῇ φύσει, τὰ δὲ ἄλλα τούτοις ἐοικέναι καὶ εἶναι ὁμοιώ-
ματα· καὶ ἡ μέθεξις αὕτη τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι τῶν εἰδῶν
οὐκ ἄλλη τις ἢ εἰκασθῆναι αὐτοῖς. Εἰ οὖν τι, ἔφη, ἔοικε
τῷ εἴδει, οἷόν τε ἐκεῖνο τὸ εἶδος μὴ ὅμοιον εἶναι τῷ
εἰκασθέντι, καθ' ὅσον αὐτῷ ἀφωμοιώθη; ἢ ἔστι τις μη-
χανὴ τὸ ὅμοιον μὴ ὁμοίῳ ὅμοιον εἶναι; Οὐκ ἔστι. Τὸ
δὲ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ ἆρ' οὐ μεγάλη ἀνάγκη ἑνὸς τοῦ αὐ-
E τοῦ εἴδους μετέχειν; Ἀνάγκη. Οὗ δ' ἂν τὰ ὅμοια μετέ-
χοντα ὅμοια ᾖ, οὐκ ἐκεῖνο ἔσται αὐτὸ τὸ εἶδος; Παντά-
16 πασι μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα οἷόν τέ τι τῷ εἴδει ὅμοιον εἶναι,
οὐδὲ τὸ εἶδος ἄλλῳ· εἰ δὲ μή, παρὰ τὸ εἶδος ἀεὶ ἄλλο
133 ἀναφανήσεται εἶδος, καὶ ἂν ἐκεῖνό τῳ ὅμοιον ᾖ, ἕτερον
αὖ, καὶ οὐδέποτε παύσεται ἀεὶ καινὸν εἶδος γιγνόμενον,
ἐὰν τὸ εἶδος τῷ ἑαυτοῦ μετέχοντι ὅμοιον γίγνηται. Ἀλη-
θέστατα λέγεις. Οὐκ ἄρα ὁμοιότητι τἆλλα τῶν εἰδῶν
μεταλαμβάνει, ἀλλά τι ἄλλο δεῖ ζητεῖν ᾧ μεταλαμβάνει.
Ἔοικεν. Ὁρᾷς οὖν, φάναι, ὦ Σώκρατες, ὅση ἡ ἀπορία,
ἐάν τις ὡς εἴδη ὄντα αὐτὰ καθ' αὑτὰ διορίζηται; Καὶ
μάλα. Εὖ τοίνυν ἴσθι, φάναι, ὅτι ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐ-
B δέπω ἅπτει αὐτῆς ὅση ἐστὶν ἡ ἀπορία, εἰ ἓν εἶδος ἕκα-
στον τῶν ὄντων ἀεί τι ἀφοριζόμενος θήσεις. Πῶς δή;
εἰπεῖν. Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, φάναι, μέγιστον δὲ τόδε.
εἴ τις φαίη μηδὲ προσήκειν αὐτὰ γιγνώσκεσθαι ὄντα τοι-
αῦτα οἷά φαμεν δεῖν εἶναι τὰ εἴδη, τῷ ταῦτα λέγοντι
οὐκ ἂν ἔχοι τις ἐνδείξασθαι ὅτι ψεύδεται, εἰ μὴ πολ-
λῶν τύχοι ἔμπειρος ὢν ὁ ἀμφισβητῶν καὶ μὴ ἀφυής,
ἐθέλοι δὲ πάνυ πολλὰ καὶ πόρρωθεν πραγματευομένου
τοῦ ἐνδεικνυμένου ἕπεσθαι· ἀλλ' ἀπίθανος εἴη ὁ ἄγνω- C
στα ἀναγκάζων αὐτὰ εἶναι. Πῇ δή, ὦ Παρμενίδη;
φάναι τὸν Σωκράτη. Ὅτι, ὦ Σώκρατες, οἶμαι ἂν καὶ 17
σὲ καὶ ἄλλον ὅστις αὐτήν τινα καθ' αὑτὴν αὐτοῦ ἑκά-
στου οὐσίαν τίθεται εἶναι, ὁμολογῆσαι ἂν πρῶτον μὲν
μηδεμίαν αὐτῶν εἶναι ἐν ἡμῖν. Πῶς γὰρ ἂν αὐτὴ καθ'
αὑτὴν ἔτι εἴη; φάναι τὸν Σωκράτη. Καλῶς λέγεις, εἰ-
πεῖν. οὐκοῦν καὶ ὅσαι τῶν ἰδεῶν πρὸς ἀλλήλας εἰσὶν αἵ
εἰσιν, αὐταὶ πρὸς αὑτὰς τὴν οὐσίαν ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ πρὸς D
τὰ παρ' ἡμῖν εἴτε ὁμοιώματα εἴτε ὅπῃ δή τις αὐτὰ τίθε-
ται, ὧν ἡμεῖς μετέχοντες εἶναι ἕκαστα ἐπονομαζόμεθα.
τὰ δὲ παρ' ἡμῖν ταῦτα, ὁμώνυμα ὄντα ἐκείνοις, αὐτὰ
αὖ πρὸς αὑτά ἐστιν ἀλλ' οὐ πρὸς τὰ εἴδη, καὶ ἑαυτῶν
ἀλλ' οὐκ ἐκείνων ὅσα αὖ ὀνομάζεται οὕτω. Πῶς λέγεις;
φάναι τὸν Σωκράτη. Οἷον, φάναι τὸν Παρμενίδην, εἴ
τις ἡμῶν του δεσπότης ἢ δοῦλός ἐστιν, οὐκ αὐτοῦ δεσπό-
του δή που, ὃ ἔστι δεσπότης, ἐκείνου δοῦλός ἐστιν· οὐδὲ E
αὐτοῦ δούλου, ὃ ἔστι δοῦλος, δεσπότης ὁ δεσπότης· ἀλλ'
ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπου ἀμφότερα ταῦτά ἐστιν· αὐτὴ δὲ
δεσποτεία αὐτῆς δουλείας ἐστὶν ὅ ἐστι, καὶ δουλεία ὡσ-
αύτως, αὐτὴ δουλεία αὐτῆς δεσποτείας. ἀλλ' οὐ τὰ ἐν
ἡμῖν πρὸς ἐκεῖνα τὴν δύναμιν ἔχει οὐδὲ ἐκεῖνα πρὸς ἡμᾶς,
ἀλλ', ὃ λέγω, αὐτὰ αὑτῶν καὶ πρὸς αὑτὰ ἐκεῖνά τέ ἐστι, 18
καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ὡσαύτως πρὸς ἑαυτά. ἢ οὐ μανθάνεις 134
ὃ λέγω; Πάνυ γ', εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, μανθάνω. Οὐκ-
οῦν καὶ ἐπιστήμη, φάναι, αὐτὴ μὲν ὃ ἔστιν ἐπιστήμη,
τῆς ὅ ἐστιν ἀλήθεια, αὐτῆς ἂν ἐκείνης εἴη ἐπιστήμη;
Πάνυ γε. Ἑκάστη δὲ αὖ τῶν ἐπιστημῶν ἣ ἔστιν, ἑκά-
στου τῶν ὄντων, ὃ ἔστιν, εἴη ἂν ἐπιστήμη. ἢ οὔ; Ναί.
Ἡ δὲ παρ' ἡμῖν ἐπιστήμη οὐ τῆς παρ' ἡμῖν ἂν ἀληθείας
εἴη; καὶ αὖ ἑκάστη ἡ παρ' ἡμῖν ἐπιστήμη τῶν παρ' ἡμῖν
ὄντων ἑκάστου ἂν ἐπιστήμη συμβαίνοι εἶναι; Ἀνάγκη. B
Ἀλλὰ μὴν αὐτά γε τὰ εἴδη, ὡς ὁμολογεῖς, οὔτε ἔχομεν
οὔτε παρ' ἡμῖν οἷόν τε εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν. Γιγνώσκεται
δέ γέ που ὑπ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τοῦ τῆς ἐπιστήμης αὐτὰ
τὰ γένη ἃ ἔστιν ἕκαστα; Ναί. Ὅ γε ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν.
Οὐ γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπό γε ἡμῶν γιγνώσκεται τῶν εἰδῶν
οὐδέν, ἐπειδὴ αὐτῆς ἐπιστήμης οὐ μετέχομεν. Οὐκ ἔοικεν.
Ἄγνωστον ἄρα ἡμῖν ἐστὶ καὶ αὐτὸ τὸ καλὸν ὃ ἔστι καὶ
τὸ ἀγαθὸν καὶ πάντα ἃ δὴ ὡς ἰδέας αὐτὰς οὔσας ὑπο- C

---

1. δόξῃ σοι a c. — ἡ αὐτὴ] αὕτη a c. — 6. πάντα ΧΔΠD: πάντα ἀνάγκη a b c. Cf. 130 E. — 11. Σωκράτην a. — τούτων ᾖ a. — 13. ψυχῇ a. — γε] τε a. — 20. δὲ] δαὶ b. — 24. ἐν om. a. — 29. εἶναι ὅμοιον a. — 39. ἐὰν καὶ τὸ a. — 46. αἰεὶ a.

4. πολλῶν ΧΔΠD: πολλῶν μὲν a b c. — 7. εἴη ΧΔΠDR: ἂν εἴη a b c. Cf. v. 4. — 8. αὐτὰ ἀναγκάζων a c. — 9. Σωκράτην b. — 13. Σωκράτην b. — 21. Σωκράτην a b. — 26. αὕτη a. — 45. ἐστὶ om. b.

λαμβάνομεν. Κινδυνεύει. Ὅρα δὴ ἔτι τούτου δεινότερον
τόδε. Τὸ ποῖον; Φαίης ἄν, ἢ οὔ; εἴπερ ἔστιν αὐτό τι
γένος ἐπιστήμης, πολὺ αὐτὸ ἀκριβέστερον εἶναι ἢ τὴν παρ'
19 ἡμῖν ἐπιστήμην; καὶ κάλλος καὶ τἆλλα πάντα οὕτως; Ναί.
Οὐκοῦν εἴπερ τι ἄλλο αὐτῆς ἐπιστήμης μετέχει, οὐκ ἄν
τινα μᾶλλον ἢ θεὸν φαίης ἔχειν τὴν ἀκριβεστάτην ἐπι-
στήμην; Ἀνάγκη. Ἆρ' οὖν οἷός τε αὖ ἔσται ὁ θεὸς τὰ
D παρ' ἡμῖν γιγνώσκειν αὐτὴν ἐπιστήμην ἔχων; Τί γὰρ οὔ;
Ὅτι, ἔφη ὁ Παρμενίδης, ὡμολόγηται ἡμῖν, ὦ Σώκρατες,
μήτ' ἐκεῖνα τὰ εἴδη πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν τὴν δύναμιν ἔχειν
ἣν ἔχει, μήτε τὰ παρ' ἡμῖν πρὸς ἐκεῖνα, ἀλλ' αὐτὰ πρὸς
αὑτὰ ἑκάτερα. Ὡμολόγηται γάρ. Οὐκοῦν εἰ παρὰ τῷ
θεῷ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀκριβεστάτη δεσποτεία καὶ αὕτη ἡ
ἀκριβεστάτη ἐπιστήμη, οὔτ' ἂν ἡ δεσποτεία ἡ ἐκείνων
E ἡμῶν ποτε ἂν δεσπόσειεν, οὔτ' ἂν ἡ ἐπιστήμη ἡμᾶς γνοίη
οὐδέ τι ἄλλο τῶν παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ ὁμοίως ἡμεῖς τ' ἐκεί-
νων οὐκ ἄρχομεν τῇ παρ' ἡμῖν ἀρχῇ οὐδὲ γιγνώσκομεν
τοῦ θείου οὐδὲν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιστήμῃ, ἐκεῖνοί τε αὖ κατὰ
τὸν αὐτὸν λόγον οὔτε δεσπόται ἡμῶν εἰσὶν οὔτε γιγνώ-
σκουσι τὰ ἀνθρώπεια πράγματα θεοὶ ὄντες. Ἀλλὰ μὴ
λίαν, ἔφη, θαυμαστὸς ὁ λόγος, εἴ τις τὸν θεὸν ἀποστε-
ρήσειε τοῦ εἰδέναι. Ταῦτα μέντοι, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ
135 Παρμενίδης, καὶ ἔτι ἄλλα πρὸς τούτοις πάνυ πολλὰ ἀναγ-
20 καῖον ἔχειν τὰ εἴδη, εἰ εἰσὶν αὗται αἱ ἰδέαι τῶν ὄντων
καὶ ὁριεῖταί τις αὐτό τι ἕκαστον εἶδος, ὥστε ἀπορεῖν τε
58 τὸν ἀκούοντα καὶ ἀμφισβητεῖν ὡς οὔτε ἔστι ταῦτα, εἴτε
ὅ τι μάλιστα εἴη, πολλὴ ἀνάγκη αὐτὰ εἶναι τῇ ἀνθρωπίνῃ
φύσει ἄγνωστα· καὶ ταῦτα λέγοντα δοκεῖν τέ τι λέγειν
καί, ὃ ἄρτι ἐλέγομεν, θαυμαστῶς ὡς δυσανάπειστον εἶναι·
καὶ ἀνδρὸς πάνυ μὲν εὐφυοῦς τοῦ δυνησομένου μαθεῖν
B ὡς ἔστι γένος τι ἑκάστου καὶ οὐσία αὐτὴ καθ' αὑτήν, ἔτι
δὲ θαυμαστοτέρου τοῦ εὑρήσοντος καὶ ἄλλον δυνησομένου
διδάξαι ταῦτα πάντα ἱκανῶς διευκρινησάμενον. Συγχωρῶ
σοι, ἔφη, ὦ Παρμενίδη, ὁ Σωκράτης· πάνυ γάρ μοι
κατὰ νοῦν λέγεις. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, εἴ
γέ τις δή, ὦ Σώκρατες, αὖ μὴ ἐάσει εἴδη τῶν ὄντων
εἶναι, εἰς πάντα τὰ νῦν δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀποβλέψας,
μηδέ τι ὁριεῖται εἶδος ἑνὸς ἑκάστου, οὐδὲ ὅποι τρέψει τὴν
C διάνοιαν ἕξει, μὴ ἐῶν ἰδέαν τῶν ὄντων ἑκάστου τὴν αὐ-
τὴν ἀεὶ εἶναι, καὶ οὕτω τὴν τοῦ διαλέγεσθαι δύναμιν
παντάπασι διαφθερεῖ. τοῦ τοιούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖς
καὶ μᾶλλον ᾐσθῆσθαι. Ἀληθῆ λέγεις, φάναι.

Τί οὖν ποιήσεις φιλοσοφίας πέρι; ποῖ τρέψει ἀγνοου-
21 μένων τούτων; Οὐ πάνυ μοι δοκῶ καθορᾶν ἔν γε τῷ
παρόντι. Πρῲ γάρ, εἰπεῖν, πρὶν γυμνασθῆναι, ὦ Σώ-
κρατες, ὁρίζεσθαι ἐπιχειρεῖς καλόν τε τί καὶ δίκαιον
καὶ ἀγαθὸν καὶ ἓν ἕκαστον τῶν εἰδῶν· ἐνενόησα γὰρ καὶ
πρῴην σου ἀκούων διαλεγομένου ἐνθάδε Ἀριστοτέλει τῷδε. D
καλὴ μὲν οὖν καὶ θεία, εὖ ἴσθι, ἡ ὁρμὴ ἣν ὁρμᾷς ἐπὶ
τοὺς λόγους· ἕλκυσον δὲ σαυτὸν καὶ γύμνασαι μᾶλλον διὰ
τῆς δοκούσης ἀχρήστου εἶναι καὶ καλουμένης ὑπὸ τῶν
πολλῶν ἀδολεσχίας, ἕως ἔτι νέος εἶ· εἰ δὲ μή, σὲ δια-
φεύξεται ἡ ἀλήθεια. Τίς οὖν ὁ τρόπος, φάναι, ὦ Παρ-
μενίδη, τῆς γυμνασίας; Οὗτος, εἰπεῖν, ὅνπερ ἤκουσας
Ζήνωνος. πλὴν τοῦτό γέ σου καὶ πρὸς τοῦτον ἠγάσθην, E
εἰπόντος ὅτι οὐκ εἴας ἐν τοῖς ὁρωμένοις οὐδὲ περὶ ταῦτα
τὴν πλάνην ἐπισκοπεῖν, ἀλλὰ περὶ ἐκεῖνα ἃ μάλιστά τις
ἂν λόγῳ λάβοι καὶ εἴδη ἂν ἡγήσαιτο εἶναι. Δοκεῖ γάρ
μοι, ἔφη, ταύτῃ γε οὐδὲν χαλεπὸν εἶναι καὶ ὅμοια καὶ
ἀνόμοια καὶ ἄλλο ὁτιοῦν τὰ ὄντα πάσχοντα ἀποφαίνειν.
Καὶ καλῶς γ', ἔφη. χρὴ δὲ καὶ τόδε ἔτι πρὸς τούτῳ ποι-
εῖν, μὴ μόνον εἰ ἔστιν ἕκαστον ὑποτιθέμενον σκοπεῖν τὰ 22
ξυμβαίνοντα ἐκ τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ ἔστι τὸ 136
αὐτὸ τοῦτο ὑποτίθεσθαι, εἰ βούλει μᾶλλον γυμνασθῆναι.
Πῶς λέγεις; φάναι. Οἷον, ἔφη, εἰ βούλει περὶ ταύτης
τῆς ὑποθέσεως ἣν Ζήνων ὑπέθετο, εἰ πολλά ἐστι, τί χρὴ
ξυμβαίνειν καὶ αὐτοῖς τοῖς πολλοῖς πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς
τὸ ἓν καὶ τῷ ἑνὶ πρός τε αὑτὸ καὶ πρὸς τὰ πολλά· καὶ
αὖ εἰ μή ἐστι πολλά, πάλιν σκοπεῖν τί ξυμβήσεται καὶ τῷ
ἑνὶ καὶ τοῖς πολλοῖς καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα· καὶ
αὖθις αὖ ἐὰν ὑποθῇ, εἰ ἔστιν ὁμοιότης ἢ εἰ μή ἐστι, τί B
ἐφ' ἑκατέρας τῆς ὑποθέσεως ξυμβήσεται καὶ αὐτοῖς τοῖς
ὑποτεθεῖσι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα.
καὶ περὶ ἀνομοίου ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ περὶ κινήσεως καὶ
στάσεως, καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, καὶ περὶ αὐτοῦ
τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶναι. καὶ ἑνὶ λόγῳ, περὶ ὅτου ἂν
ἀεὶ ὑποθῇ ὡς ὄντος καὶ οὐκ ὄντος καὶ ὁτιοῦν ἄλλο πά-
θος πάσχοντος, δεῖ σκοπεῖν τὰ ξυμβαίνοντα πρὸς αὑτὸ
καὶ πρὸς ἓν ἕκαστον τῶν ἄλλων, ὅ τι ἂν προέλῃ, καὶ C
πρὸς πλείω καὶ πρὸς ξύμπαντα ὡσαύτως· καὶ τἆλλα αὖ
πρὸς αὑτά τε καὶ πρὸς ἄλλο ὅ τι ἂν προαιρῇ ἀεί, ἐάν
τε ὡς ὂν ὑποθῇ ὃ ὑπετίθεσο, ἐάν τε ὡς μὴ ὄν, εἰ μέλ-
λεις τελέως γυμνασάμενος κυρίως διόψεσθαι τὸ ἀληθές. 23
Ἀμήχανον, ἔφη, λέγεις, ὦ Παρμενίδη, πραγματείαν,
καὶ οὐ σφόδρα μανθάνω. ἀλλά μοι τί οὐ διῆλθες αὐτὸς
ὑποθέμενός τι, ἵνα μᾶλλον καταμάθω; Πολὺ ἔργον, φά- D
ναι, ὦ Σώκρατες, προστάττεις ὡς τηλικῷδε. Ἀλλὰ σύ,
εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, Ζήνων, τί οὐ διῆλθες ἡμῖν; Καὶ
τὸν Ζήνωνα ἔφη γελάσαντα φάναι, Αὐτοῦ, ὦ Σώκρατες,
δεώμεθα Παρμενίδου· μὴ γὰρ οὐ φαῦλον ᾖ ὃ λέγει. ἢ

---

4. πάντα τὰ ἄλλα a. — 16. τ' om. a. — 20. ἀνθρώπινα a. — 21. θαυμαστὸς ὁ λόγος] ἢ θαυμαστὸς ὁ λόγος auctore Heindorfio b. Malim θαυμαστὸς ὁ λόγος ᾖ. BAIT. — ἀποστερήσοι a. — 30. εὐφυοῦς δεῖν τοῦ Heindorfius. — 33. πάντα ταῦτα a c. — 35. εἰ δή γέ τις a. — 37. δὴ νῦν a. — 38. τι om. a. — ὅπῃ c. — 43. πῇ a c.

1. καλόν τί ἐστι καὶ c. — 5. γύμνασον a. — 9. εἶπεν a. — 10. τοῦτον] τοῦτο a. — 13. εἴδη] ἤδη a. — 17. ὑποθέμενον b. — 23. τε] γε ΧΔΠDR. — 29. καὶ περὶ στάσεως a. — 32. καὶ ὡς οὐκ ΧΓΔΠ. — 34. ἓν om. a. — 36. τὰ ἄλλα a. — 36. ἂν] οὖν ΧΔΠDR, οὖν ἂν Γ. — ἀεὶ προαιρῇ a. (Fort. καὶ πρὸς ἄλλο ὁτιοῦν ἀεί, omisso προαιρῇ. BAIT.) — 39. Ἀμήχανόν γ', ἔφη a c.

οὐχ ὁρᾷς ὅσον ἔργον προστάττεις; εἰ μὲν οὖν πλείους
ἦμεν, οὐκ ἂν ἄξιον ἦν δεῖσθαι· ἀπρεπῆ γὰρ τὰ τοιαῦτα
πολλῶν ἐναντίον λέγειν ἄλλως τε καὶ τηλικούτῳ· ἀγνοοῦσι
E γὰρ οἱ πολλοὶ ὅτι ἄνευ ταύτης τῆς διὰ πάντων διεξόδου
τε καὶ πλάνης ἀδύνατον ἐντυχόντα τῷ ἀληθεῖ νοῦν ἔχειν.
ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Παρμενίδη, Σωκράτει συνδέομαι, ἵνα
καὶ αὐτὸς διακούσω διὰ χρόνου.

Ταῦτα δὴ εἰπόντος τοῦ Ζήνωνος, ἔφη ὁ Ἀντιφῶν
φάναι τὸν Πυθόδωρον, αὐτόν τε δεῖσθαι τοῦ Παρμενίδου
καὶ τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τοὺς ἄλλους, ἐνδείξασθαι ὃ λέγοι
καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖν. Τὸν οὖν Παρμενίδην, Ἀνάγκη,
24 φάναι, πείθεσθαι. καίτοι δοκῶ μοι τὸ τοῦ Ἰβυκείου
137 ἵππου πεπονθέναι, ᾧ ἐκεῖνος ἀθλητῇ ὄντι καὶ πρεσβυ-
τέρῳ, ὑφ' ἅρματι μέλλοντι ἀγωνιεῖσθαι καὶ δι' ἐμπειρίαν
τρέμοντι τὸ μέλλον, ἑαυτὸν ἀπεικάζων ἄκων ἔφη καὶ αὐ-
τὸς οὕτω πρεσβύτης ὢν εἰς τὸν ἔρωτα ἀναγκάζεσθαι ἰέναι.
κἀγώ μοι δοκῶ μεμνημένος μάλα φοβεῖσθαι πῶς χρὴ τη-
λικόνδε ὄντα διανεῦσαι τοιοῦτόν τε καὶ τοσοῦτον πλῆθος
λόγων. ὅμως δέ — δεῖ γὰρ χαρίζεσθαι, ἐπειδὴ καὶ ὃ
B Ζήνων λέγει, αὐτοί ἐσμεν. πόθεν οὖν δὴ ἀρξόμεθα,
καὶ τί πρῶτον ὑποθησόμεθα; ἢ βούλεσθε, ἐπειδήπερ
δοκεῖ πραγματειώδη παιδιὰν παίζειν, ἀπ' ἐμαυτοῦ ἄρξω-
μαι καὶ τῆς ἐμαυτοῦ ὑποθέσεως, περὶ τοῦ ἑνὸς αὐτοῦ
ὑποθέμενος, εἴτε ἕν ἐστιν εἴτε μὴ ἕν, τί χρὴ ξυμβαίνειν;
Πάνυ μὲν οὖν, φάναι τὸν Ζήνωνα. Τίς οὖν, εἰπεῖν,
μοι ἀποκρινεῖται; ἢ ὁ νεώτατος; ἥκιστα γὰρ ἂν πολυ-
πραγμονοῖ, καὶ ἃ οἴεται μάλιστ' ἂν ἀποκρίναιτο· καὶ ἅμα
59 ἐμοὶ ἀνάπαυλ' ἂν εἴη ἡ ἐκείνου ἀπόκρισις. Ἕτοιμός σοι,
C ὦ Παρμενίδη, φάναι τοῦτο τὸν Ἀριστοτέλη. ἐμὲ γὰρ
λέγεις τὸν νεώτατον λέγων. ἀλλ' ἐρώτα ὡς ἀποκρινουμένου.

Εἶεν δή, φάναι. Εἰ ἕν ἐστιν, ἄλλο τι οὐκ ἂν εἴη πολλὰ
25 τὸ ἕν; Πῶς γὰρ ἄν; Οὔτε ἄρα μέρος αὐτοῦ οὔτε ὅλον
αὐτὸ δεῖ εἶναι. Τί δή; Τὸ μέρος που ὅλου μέρος ἐστί.
Ναί. Τί δὲ τὸ ὅλον; οὐχὶ οὗ ἂν μέρος μηδὲν ἀπῇ,
ὅλον ἂν εἴη; Πάνυ γε. Ἀμφοτέρως ἄρα τὸ ἓν ἐκ μερῶν
D ἂν εἴη, ὅλον τε ὂν καὶ μέρη ἔχον. Ἀνάγκη. Ἀμφοτέρως
ἂν ἄρα οὕτω τὸ ἓν πολλὰ εἴη, ἀλλ' οὐχ ἕν. Ἀληθῆ. Δεῖ
δέ γε μὴ πολλὰ ἀλλ' ἓν αὐτὸ εἶναι. Δεῖ. Οὔτ' ἄρα ὅλον
ἔσται οὔτε μέρη ἕξει, εἰ ἓν ἔσται τὸ ἕν. Οὐ γάρ. Οὐκ-
οῦν εἰ μηδὲν ἔχει μέρος, οὔτ' ἂν ἀρχὴν οὔτε τελευτὴν
οὔτε μέσον ἔχοι· μέρη γὰρ ἂν ἤδη αὐτοῦ τὰ τοιαῦτα εἴη.
Ὀρθῶς. Καὶ μὴν τελευτή γε καὶ ἀρχὴ πέρας ἑκάστου.
Πῶς δ' οὔ; Ἄπειρον ἄρα τὸ ἕν, εἰ μήτε ἀρχὴν μήτε τε-
λευτὴν ἔχει. Ἄπειρον. Καὶ ἄνευ σχήματος ἄρα· οὔτε

γὰρ στρογγύλου οὔτε εὐθέος μετέχει. Πῶς; Στρογ- E
γύλον γέ πού ἐστι τοῦτο, οὗ ἂν τὰ ἔσχατα πανταχῇ ἀπὸ
τοῦ μέσου ἴσον ἀπέχῃ. Ναί. Καὶ μὴν εὐθύ γε, οὗ ἂν
τὸ μέσον ἀμφοῖν τοῖν ἐσχάτοιν ἐπίπροσθεν ᾖ. Οὕτως.
Οὐκοῦν μέρη ἂν ἔχοι τὸ ἓν καὶ πόλλ' ἂν εἴη, εἴτ' εὐθέος
σχήματος εἴτε περιφεροῦς μετέχοι. Πάνυ μὲν οὖν. Οὔτε
ἄρα εὐθὺ οὔτε περιφερές ἐστιν, ἐπείπερ οὐδὲ μέρη ἔχει. 26
Ὀρθῶς. Καὶ μὴν τοιοῦτόν γε ὂν οὐδαμοῦ ἂν εἴη· οὔτε 138
γὰρ ἐν ἄλλῳ οὔτε ἐν ἑαυτῷ εἴη. Πῶς δή; Ἐν ἄλλῳ μὲν
ὂν κύκλῳ που ἂν περιέχοιτο ὑπ' ἐκείνου ἐν ᾧ ἂν εἴη, καὶ
πολλαχοῦ ἂν αὐτοῦ ἅπτοιτο πολλοῖς· τοῦ δὲ ἑνός τε καὶ
ἀμεροῦς καὶ κύκλου μὴ μετέχοντος ἀδύνατον πολλαχῇ
κύκλῳ ἅπτεσθαι. Ἀδύνατον. Ἀλλὰ μὴν αὐτό γε ἐν ἑαυ-
τῷ ὂν κἂν ἑαυτῷ εἴη περιέχον οὐκ ἄλλο ἢ αὐτό, εἴ-
περ καὶ ἐν ἑαυτῷ εἴη· ἔν τῳ γάρ τι εἶναι μὴ περιέχοντι B
ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ. Οὐκοῦν ἕτερον μὲν ἄν τι εἴη
αὐτὸ τὸ περιέχον, ἕτερον δὲ τὸ περιεχόμενον· οὐ γὰρ
ὅλον γε ἄμφω ταὐτὸν ἅμα πείσεται καὶ ποιήσει. καὶ οὕτω
τὸ ἓν οὐκ ἂν εἴη ἔτι ἓν ἀλλὰ δύο. Οὐ γὰρ οὖν. Οὐκ
ἄρα ἐστί που τὸ ἕν, μήτε ἐν ἑαυτῷ μήτε ἐν ἄλλῳ ἐνόν.
Οὐκ ἔστιν. Ὅρα δή, οὕτως ἔχον εἰ οἷόν τε ἑστά-
ναι ἢ κινεῖσθαι. Τί δὴ γὰρ οὔ; Ὅτι κινούμενόν γε ἢ
φέροιτο ἢ ἀλλοιοῖτο ἄν· αὗται γὰρ μόναι κινήσεις. Ναί. C
Ἀλλοιούμενον δὲ τὸ ἓν ἑαυτοῦ ἀδύνατόν που ἓν ἔτι
εἶναι. Ἀδύνατον. Οὐκ ἄρα κατ' ἀλλοίωσίν γε κινεῖται.
Οὐ φαίνεται. Ἀλλ' ἆρα τῷ φέρεσθαι; Ἴσως. Καὶ μὴν 27
εἰ φέροιτο τὸ ἕν, ἤτοι ἐν τῷ αὐτῷ ἂν περιφέροιτο κύκλῳ
ἢ μεταλλάττοι χώραν ἑτέραν ἐξ ἑτέρας. Ἀνάγκη. Οὐκ-
οῦν κύκλῳ μὲν περιφερόμενον ἐπὶ μέσου βεβηκέναι ἀνάγ-
κη, καὶ τὰ περὶ τὸ μέσον φερόμενα ἄλλα μέρη ἔχειν
ἑαυτοῦ. ᾧ δὲ μήτε μέσου μήτε μερῶν προσήκει, τίς μη- D
χανὴ τοῦτο κύκλῳ ποτὲ ἐπὶ τοῦ μέσου ἐνεχθῆναι; Οὐδε-
μία. Ἀλλὰ δὴ χώραν ἀμεῖβον ἄλλοτ' ἄλλοθι γίγνεται καὶ
οὕτω κινεῖται; Εἴπερ γε δή. Οὐκοῦν εἶναι μέν που ἔν
τινι αὐτὸ ἀδύνατον ἐφάνη; Ναί. Ἆρ' οὖν γίγνεσθαι ἔτι
ἀδυνατώτερον; Οὐκ ἐννοῶ ὅπῃ. Εἰ ἔν τῴ τι γίγνεται,
οὐκ ἀνάγκη μήτε πω ἐν ἐκείνῳ εἶναι ἔτι ἐγγιγνόμενον,
μήτ' ἔτι ἔξω ἐκείνου παντάπασιν, εἴπερ ἤδη ἐγγίγνεται;
Ἀνάγκη. Εἰ ἄρα τι ἄλλο πείσεται τοῦτο, ἐκεῖνο ἂν μόνον E
πάσχοι οὗ μέρη εἴη· τὸ μὲν γὰρ ἄν τι αὐτοῦ ἤδη ἐν
ἐκείνῳ, τὸ δὲ ἔξω εἴη ἅμα. τὸ δὲ μὴ ἔχον μέρη οὐχ
οἷόν τέ που ἔσται τρόπῳ οὐδενὶ ὅλον ἅμα μήτε ἐντὸς
εἶναι τινὸς μήτε ἔξω. Ἀληθῆ. Οὗ δὲ μήτε μέρη εἰσὶ
μήθ' ὅλον τυγχάνει ὄν, οὐ πολὺ ἔτι ἀδυνατώτερον ἐγγί-

5. ἔχειν ΞΔΠDR: σχεῖν abc. — 7. ἀκούσω a. — 10. Ἀριστοτέλην a. — 13. Ἰβυκείου] Cfr. Schneidewini Delectum p. 338. — 18. διανύσαι ΞΔΠD et corr. Γ et fortasse pr. Σ, ἀνύσαι T. — 19. ὃ Bekkerus: ὁ ac. — 20. οἱ αὐτοὶ γάρ ἐσμεν a, αὐτοὶ γάρ ἐσμεν c. — 22. ἀπ' ἐμοῦ a. — 26. πολυπραγμονῇ a. — 29. τοῦτον a, τούτῳ c. — 30. ἀποκρινουμένου δή. Εἶεν. φάναι a. — 33. μέρος ὅλου ab. Scribe ὅλου μέρος cum ΞΔΠDR. Bekk. — 34. δὲ] δαὶ b. — 40. οὔτ' ἀρχὴν - - - ἔχει ab.

1. γὰρ - - - μετέχει] γὰρ ἂν - - - μετέχοι ac. — 10. ἂν ἓν εἴη ΞΔΠ. Fort. ἂν ἐνείη. Bait. — 14. ἑαυτῷ ΞΔΠ: ἑαυτὸ abc. — οὐκ ΞΓΔΠTBCDEFIR et pr. Σ et corr. Ξ: ὂν pr. Ξ et corr. Σ, ὂν οὐκ abc. — αὐτὸ Sauppius: αὐτὸ abc. Conf. praef. ad edit. min. p. VIII. — 21. τε ἐστὶν ἑστάναι ac. — 22. γὰρ δὴ bc. Sed conf. 140 E. — γε] τε a. — 24. που ἓν ἔτι που εἶναι a. — 38. μήτέ τι a. — ἤδη] δὴ ΞΔΠDR. — 43. εἰσὶ] ἔστι cum Heindorfio b.

28 γνεσθαί που, μήτε κατὰ μέρη μήτε κατὰ ὅλον ἐγγιγνόμε-
139 νον; Φαίνεται. Οὔτ' ἄρα ποι ἰὸν καὶ ἔν τῳ γιγνόμενον
χώραν ἀλλάττει, οὔτ' ἐν τῷ αὐτῷ περιφερόμενον οὔτε
ἀλλοιούμενον. Οὐκ ἔοικεν. Κατὰ πᾶσαν ἄρα κίνησιν τὸ
ἓν ἀκίνητον. Ἀκίνητον. Ἀλλὰ μὴν καὶ εἶναί γέ φαμεν
ἔν τινι αὐτὸ ἀδύνατον. Φαμὲν γάρ. Οὐδ' ἄρα ποτὲ ἐν
τῷ αὐτῷ ἐστίν. Τί δή; Ὅτι ἤδη ἂν ἐν ἐκείνῳ εἴη ἐν ᾧ
τῷ αὐτῷ ἐστίν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' οὔτε ἐν ἑαυτῷ οὔτε
ἐν ἄλλῳ οἷόν τε ἦν αὐτῷ ἐνεῖναι. Οὐ γὰρ οὖν. Οὐδέ-
B ποτε ἄρα ἐστὶ τὸ ἓν ἐν τῷ αὐτῷ. Οὐκ ἔοικεν. Ἀλλὰ
μὴν τό γε μηδέποτε ἐν τῷ αὐτῷ ὂν οὔθ' ἡσυχίαν ἄγει
οὔθ' ἕστηκεν. Οὐ γὰρ οἷόν τε. Τὸ ἓν ἄρα, ὡς ἔοικεν,
οὔθ' ἕστηκεν οὔτε κινεῖται. Οὔκουν δὴ φαίνεταί γε.
Οὐδὲ μὴν ταὐτόν γε οὔθ' ἑτέρῳ οὔτε ἑαυτῷ ἔσται, οὐδ'
αὖ ἕτερον οὔτε αὐτοῦ οὔτε ἑτέρου ἂν εἴη. Πῇ δή;
Ἕτερον μέν που ἑαυτοῦ ὂν ἑνὸς ἕτερον ἂν εἴη καὶ οὐκ
ἂν εἴη ἕν. Ἀληθῆ. Καὶ μὴν ταὐτόν γε ἑτέρῳ ὂν ἐκεῖνο
C ἂν εἴη, αὐτὸ δ' οὐκ ἂν εἴη· ὥστε οὐδ' ἂν οὕτως εἴη
ὅπερ ἔστιν, ἕν, ἀλλ' ἕτερον ἑνός. Οὐ γὰρ οὖν. Ταὐ-
τὸν μὲν ἄρα ἑτέρῳ ἢ ἕτερον ἑαυτοῦ οὐκ ἔσται. Οὐ γάρ.
29 Ἕτερον δέ γε ἑτέρου οὐκ ἔσται, ἕως ἂν ᾖ ἕν. οὐ γὰρ
ἑνὶ προσήκει ἑτέρῳ ἑτέρου τινὸς εἶναι, ἀλλὰ μόνῳ ἑτέρῳ,
ἄλλῳ δὲ οὐδενί. Ὀρθῶς. Τῷ μὲν ἄρα ἓν εἶναι οὐκ
ἔσται ἕτερον. ἢ οἴει; Οὐ δῆτα. Ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ τούτῳ,
οὐχ ἑαυτῷ ἔσται· εἰ δὲ μὴ αὐτῷ, οὐδὲ αὐτό. αὐτὸ δὲ
D μηδαμῇ ὂν ἕτερον οὐδενὸς ἔσται ἕτερον. Ὀρθῶς. Οὐδὲ
μὴν ταὐτὸν ἑαυτῷ ἔσται. Πῶς δ' οὔ; Οὐχ ἥπερ τοῦ
ἑνὸς φύσις, αὕτη δήπου καὶ τοῦ ταὐτοῦ; Τί δή; Ὅτι
60 οὐκ ἐπειδὰν ταὐτὸν γένηταί τῳ τι, ἓν γίγνεται. Ἀλλὰ
τί μήν; Τοῖς πολλοῖς ταὐτὸν γενόμενον πολλὰ ἀνάγκη
γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐχ ἕν. Ἀληθῆ. Ἀλλ' εἰ τὸ ἓν καὶ τὸ
ταὐτὸν μηδαμῇ διαφέρει, ὁπότε τι ταὐτὸν ἐγίγνετο, ἀεὶ
ἂν ἓν ἐγίγνετο, καὶ ὁπότε ἕν, ταὐτόν. Πάνυ γε. Εἰ
E ἄρα τὸ ἓν ἑαυτῷ ταὐτὸν ἔσται, οὐχ ἓν ἑαυτῷ ἔσται· καὶ
οὕτως ἓν ὂν οὐχ ἓν ἔσται. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον.
Ἀδύνατον ἄρα καὶ τῷ ἑνὶ ἢ ἑτέρου ἕτερον εἶναι ἢ ἑαυτῷ
ταὐτόν. Ἀδύνατον. Οὕτω δὴ ἕτερόν γε ἢ ταὐτὸν τὸ
ἓν οὔτ' ἂν αὑτῷ οὔτ' ἂν ἑτέρῳ εἴη. Οὐ γὰρ οὖν. Οὐδὲ
μὴν ὅμοιόν τινι ἔσται οὐδ' ἀνόμοιον οὔθ' ἑαυτῷ οὔθ'
ἑτέρῳ. Τί δή; Ὅτι τὸ ταὐτόν που πεπονθὸς ὅμοιον.
30 Ναί. Τοῦ δέ γε ἑνὸς χωρὶς ἐφάνη τὴν φύσιν τὸ ταὐ-
140 τόν. Ἐφάνη γάρ. Ἀλλὰ μὴν εἴ τι πέπονθε χωρὶς τοῦ
ἓν εἶναι τὸ ἕν, πλείω ἂν εἶναι πεπόνθοι ἢ ἕν. τοῦτο
δὲ ἀδύνατον. Ναί. Οὐδαμῶς ἔστιν ἄρα ταὐτον πεπον-
θὸς εἶναι τὸ ἓν οὔτε ἄλλῳ οὔθ' ἑαυτῷ. Οὐ φαίνεται.
Οὐδὲ ὅμοιον ἄρα δυνατὸν αὐτὸ εἶναι οὔτε ἄλλῳ οὔθ'
ἑαυτῷ. Οὐκ ἔοικεν. Οὐδὲ μὴν ἕτερόν γε πέπονθεν εἶναι
τὸ ἕν· καὶ γὰρ οὕτω πλείω ἂν πεπόνθοι εἶναι ἢ ἕν.
Πλείω γάρ. Τό γε μὴν ἕτερον πεπονθὸς ἢ ἑαυτοῦ ἢ
ἄλλου ἀνόμοιον ἂν εἴη ἢ ἑαυτῷ ἢ ἄλλῳ, εἴπερ τὸ ταὐ- B
τὸν πεπονθὸς ὅμοιον. Ὀρθῶς. Τὸ δέ γε ἕν, ὡς ἔοι-
κεν, οὐδαμῶς ἕτερον πεπονθὸς οὐδαμῶς ἀνόμοιόν ἐστιν
οὔθ' ἑαυτῷ οὔθ' ἑτέρῳ. Οὐ γὰρ οὖν. Οὔτε ἄρα ὅμοιον
οὔτε ἀνόμοιον οὔθ' ἑτέρῳ οὔτε ἑαυτῷ ἂν εἴη τὸ ἕν. Οὐ
φαίνεται. Καὶ μὴν τοιοῦτόν γε ὂν οὔτε ἴσον οὔτε ἄνισον
ἔσται οὔτε ἑαυτῷ οὔτε ἄλλῳ. Πῇ δή; Ἴσον μὲν ὂν τῶν
αὐτῶν μέτρων ἔσται ἐκείνῳ ᾧ ἂν ἴσον ᾖ. Ναί. Μεῖζον
δέ που ἢ ἔλαττον ὄν, οἷς μὲν ἂν ξύμμετρον ᾖ, τῶν μὲν C
ἐλαττόνων πλείω μέτρα ἕξει, τῶν δὲ μειζόνων ἐλάττω.
Ναί. Οἷς δ' ἂν μὴ ξύμμετρον, τῶν μὲν σμικροτέρων, 31
τῶν δὲ μειζόνων μέτρων ἔσται. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν
ἀδύνατον τὸ μὴ μετέχον τοῦ αὐτοῦ ἢ μέτρων τῶν αὐτῶν
εἶναι ἢ ἄλλων ὡντινωνοῦν τῶν αὐτῶν; Ἀδύνατον. Ἴσον
μὲν ἄρα οὔτ' ἂν ἑαυτῷ οὔτε ἄλλῳ εἴη, μὴ τῶν αὐτῶν
μέτρων ὄν. Οὔκουν φαίνεταί γε. Ἀλλὰ μὴν πλειόνων
γε μέτρων ὂν ἢ ἐλαττόνων, ὅσωνπερ μέτρων, τοσούτων
καὶ μερῶν ἂν εἴη· καὶ οὕτως αὖ οὐκέτι ἓν ἔσται, ἀλλὰ D
τοσαῦτα ὅσαπερ καὶ τὰ μέτρα. Ὀρθῶς. Εἰ δέ γε ἑνὸς
μέτρου εἴη, ἴσον ἂν γίγνοιτο τῷ μέτρῳ. τοῦτο δὲ ἀδύνα-
τον ἐφάνη, ἴσον τῳ αὐτὸ εἶναι. Ἐφάνη γάρ. Οὔτε ἄρα
ἑνὸς μέτρου μετέχον οὔτε πολλῶν οὔτε ὀλίγων, οὔτε τὸ
παράπαν τοῦ αὐτοῦ μετέχον, οὔτε ἑαυτῷ ποτέ, ὡς ἔοικεν,
ἔσται ἴσον οὔτε ἄλλῳ· οὐδ' αὖ μεῖζον οὐδὲ ἔλαττον οὔτε
ἑαυτοῦ οὔθ' ἑτέρου. Παντάπασι μὲν οὖν οὕτως. Τί δέ;
πρεσβύτερον ἢ νεώτερον ἢ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχειν τὸ ἓν E
δοκεῖ τῳ δυνατὸν εἶναι; Τί δὴ γὰρ οὔ; Ὅτι που ἡλικίαν
μὲν τὴν αὐτὴν ἔχον ἢ ἑαυτῷ ἢ ἄλλῳ ἰσότητος χρόνου
καὶ ὁμοιότητος μεθέξει, ὧν ἐλέγομεν οὐ μετεῖναι τῷ ἑνί,
οὔθ' ὁμοιότητος οὔτε ἰσότητος. Ἐλέγομεν γὰρ οὖν. Καὶ
μὴν καὶ ὅτι ἀνομοιότητός τε καὶ ἀνισότητος οὐ μετέχει, 32
καὶ τοῦτο ἐλέγομεν. Πάνυ μὲν οὖν. Πῶς οὖν οἷόν τε
ἔσται τινὸς ἢ πρεσβύτερον ἢ νεώτερον εἶναι ἢ τὴν αὐτὴν 141
ἡλικίαν ἔχειν τῳ, τοιοῦτον ὄν; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἄρ' ἂν
εἴη νεώτερον οὐδὲ πρεσβύτερον οὐδὲ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν
ἔχον τὸ ἓν οὔτε αὑτῷ οὔτε ἄλλῳ. Οὐ φαίνεται. Ἆρ'
οὖν οὐδὲ ἐν χρόνῳ τὸ παράπαν δύναιτ' ἂν εἶναι τὸ ἕν,
εἰ τοιοῦτον εἴη; ἢ οὐκ ἀνάγκη, ἐάν τι ᾖ ἐν χρόνῳ, ἀεὶ
αὐτὸ αὑτοῦ πρεσβύτερον γίγνεσθαι; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν
τό γε πρεσβύτερον ἀεὶ νεωτέρου πρεσβύτερον; Τί μήν;
Τὸ πρεσβύτερον ἄρα ἑαυτοῦ γιγνόμενον καὶ νεώτερον B
ἑαυτοῦ ἅμα γίγνεται, εἴπερ μέλλει ἔχειν ὅτου πρεσβύτε-
ρον γίγνεται. Πῶς λέγεις; Ὧδε· διάφορον ἕτερον ἑτέρου
οὐδὲν δεῖ γίγνεσθαι ἤδη ὄντος διαφόρου, ἀλλὰ τοῦ μὲν
ἤδη ὄντος ἤδη εἶναι, τοῦ δὲ γεγονότος γεγονέναι, τοῦ δὲ
μέλλοντος μέλλειν, τοῦ δὲ γιγνομένου οὔτε γεγονέναι οὔτε
μέλλειν οὔτε εἶναί πω διάφορον, ἀλλὰ γίγνεσθαι καὶ ἄλλως

---

1. κατὰ ante ὅλον om. ab. — 9. ἓν εἶναι a. — 22. ἑτέρου om. b. — 28. αὐτὴ a. — τοῦ om. ΧΔΠDR.
2. ταυτὸ a. — 8. δή om. ΧΓΔΠDR. — 26. δαί b. — 36. νεώτερόν γε οὐδὲ a. — 37. οὔθ' ἑαυτῷ Γb. — 44. πω τὸ διάφορον a.

C οὐκ εἶναι. Ἀνάγκη γάρ. Ἀλλὰ μὴν τό γε πρεσβύτερον
διαφορότης νεωτέρου ἐστὶ καὶ οὐδενὸς ἄλλου. Ἔστι γάρ.
Τὸ ἄρα πρεσβύτερον ἑαυτοῦ γιγνόμενον ἀνάγκη καὶ νεώ-
33 τερον ἅμα ἑαυτοῦ γίγνεσθαι. Ἔοικεν. Ἀλλὰ μὴν καὶ
μήτε πλείω ἑαυτοῦ γίγνεσθαι χρόνον μήτ' ἐλάττω, ἀλλὰ
τὸν ἴσον χρόνον καὶ γίγνεσθαι ἑαυτῷ καὶ εἶναι καὶ γεγο-
νέναι καὶ μέλλειν ἔσεσθαι. Ἀνάγκη γὰρ οὖν καὶ ταῦτα.
Ἀνάγκη ἄρα ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ὅσα γε ἐν χρόνῳ ἐστὶ καὶ
D μετέχει τοῦ τοιούτου, ἕκαστον αὐτῶν τὴν αὐτήν τε αὐτὸ
αὑτῷ ἡλικίαν ἔχειν καὶ πρεσβύτερόν τε αὑτοῦ ἅμα καὶ
νεώτερον γίγνεσθαι. Κινδυνεύει. Ἀλλὰ μὴν τῷ γε ἑνὶ
τῶν τοιούτων παθημάτων οὐδὲν μετῆν. Οὐ γὰρ μετῆν.
Οὐδὲ ἄρα χρόνου αὐτῷ μέτεστιν, οὐδ' ἔστιν ἔν τινι χρόνῳ.
Οὔκουν δή, ὥς γε ὁ λόγος αἱρεῖ. Τί οὖν; τὸ ἦν καὶ τὸ
γέγονε καὶ τὸ ἐγίγνετο οὐ χρόνου μέθεξιν δοκεῖ σημαίνειν
τοῦ ποτὲ γεγονότος; Καὶ μάλα. Τί δέ; τὸ ἔσται καὶ
E τὸ γενήσεται καὶ τὸ γενηθήσεται οὐ τοῦ ἔπειτα τοῦ
μέλλοντος; Ναί. Τὸ δὲ δὴ ἔστι καὶ τὸ γίγνεται οὐ τοῦ
νῦν παρόντος; Πάνυ μὲν οὖν. Εἰ ἄρα τὸ ἓν μηδαμῇ
μηδενὸς μετέχει χρόνου, οὔτε ποτὲ γέγονεν οὔτ' ἐγίγνετο
οὔτ' ἦν ποτέ, οὔτε νῦν γέγονεν οὔτε γίγνεται οὔτ' ἔστιν,
61 οὔτ' ἔπειτα γενήσεται οὔτε γενηθήσεται οὔτ' ἔσται. Ἀλη-
θέστατα. Ἔστιν οὖν οὐσίας ὅπως ἄν τι μετάσχοι ἄλλως
ἢ κατὰ τούτων τι; Οὐκ ἔστιν. Οὐδαμῶς ἄρα τὸ ἓν οὐ-
34 σίας μετέχει. Οὐκ ἔοικεν. Οὐδαμῶς ἄρα ἔστι τὸ ἕν.
Οὐ φαίνεται. Οὐδ' ἄρα οὕτως ἔστιν ὥστε ἓν εἶναι·
εἴη γὰρ ἂν ἤδη ὂν καὶ οὐσίας μετέχον. ἀλλ' ὡς ἔοικε,
τὸ ἓν οὔτε ἕν ἐστιν οὔτε ἔστιν, εἰ δεῖ τῷ τοιῷδε λόγῳ
142 πιστεύειν. Κινδυνεύει. Ὃ δὲ μὴ ἔστι, τούτῳ τῷ μὴ
ὄντι εἴη ἄν τι, ἢ αὐτῷ ἢ αὐτοῦ; Καὶ πῶς; Οὐδ' ἄρα
ὄνομα ἔστιν αὐτῷ οὐδὲ λόγος οὐδέ τις ἐπιστήμη οὐδὲ
αἴσθησις οὐδὲ δόξα. Οὐ φαίνεται. Οὐδ' ὀνομάζεται
ἄρα οὐδὲ λέγεται οὐδὲ δοξάζεται οὐδὲ γιγνώσκεται, οὐδέ
τι τῶν ὄντων αὐτοῦ αἰσθάνεται. Οὐκ ἔοικεν. Ἦ δυνα-
τὸν οὖν περὶ τὸ ἓν ταῦθ' οὕτως ἔχειν; Οὔκουν ἔμοιγε
δοκεῖ.

B Βούλει οὖν ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπανέλ-
θωμεν, ἐάν τι ἡμῖν ἐπανιοῦσιν ἀλλοῖον φανῇ; Πάνυ μὲν
οὖν βούλομαι. Οὐκοῦν ἓν εἰ ἔστι, φαμέν, τὰ συμβαί-
νοντα περὶ αὐτοῦ, ποιά ποτε τυγχάνει ὄντα, διομολο-
γητέα ταῦτα. οὐχ οὕτως; Ναί. Ὅρα δὴ ἐξ ἀρχῆς.

Ἓν εἰ ἔστιν, ἆρα οἷόν τε αὐτὸ εἶναι μέν, οὐσίας δὲ
μὴ μετέχειν; Οὐχ οἷόν τε. Οὐκοῦν καὶ ἡ οὐσία τοῦ
ἑνὸς εἴη ἄν, οὐ ταὐτὸν οὖσα τῷ ἑνί. οὐ γὰρ ἂν ἐκείνη
ἦν ἐκείνου οὐσία, οὐδ' ἂν ἐκεῖνο τὸ ἓν ἐκείνης μετεῖχεν,
ἀλλ' ὅμοιον ἂν ἦν λέγειν ἕν τε εἶναι καὶ ἓν ἕν. νῦν δὲ C 35
οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις, εἰ ἓν ἕν, τί χρὴ ξυμβαίνειν,
ἀλλ' εἰ ἓν ἔστιν. οὐχ οὕτω; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ὡς
ἄλλο τι σημαῖνον τὸ ἔστι τοῦ ἕν. Ἀνάγκη. Ἆρ' οὖν ἄλλο
ἢ ὅτι οὐσίας μετέχει τὸ ἕν, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ λεγόμενον,
ἐπειδάν τις συλλήβδην εἴπῃ ὅτι ἓν ἔστι; Πάνυ γε. Πάλιν
δὴ λέγωμεν, ἓν εἰ ἔστι, τί συμβήσεται. σκόπει οὖν εἰ οὐκ
ἀνάγκη ταύτην τὴν ὑπόθεσιν τοιοῦτον ὂν τὸ ἓν σημαίνειν,
οἷον μέρη ἔχειν; Πῶς; Ὧδε. εἰ τὸ ἔστι τοῦ ἑνὸς ὄντος D
λέγεται καὶ τὸ ἓν τοῦ ὄντος ἑνός, ἔστι δὲ οὐ τὸ αὐτὸ ἥ
τε οὐσία καὶ τὸ ἕν, τοῦ αὐτοῦ δὲ ἐκείνου οὗ ὑπεθέμεθα
τοῦ ἑνὸς ὄντος, ἆρα οὐκ ἀνάγκη τὸ μὲν ὅλον ἓν ὂν εἶναι
αὐτό, τούτου δὲ γίγνεσθαι μόρια τό τε ἓν καὶ τὸ εἶναι;
Ἀνάγκη. Πότερον οὖν ἑκάτερον τῶν μορίων τούτων μό-
ριον μόνον προσεροῦμεν, ἢ τοῦ ὅλου μόριον τό γε μόριον
προσρητέον; Τοῦ ὅλου. Καὶ ὅλον ἄρα ἐστὶν ὃ ἂν ἓν ᾖ,
καὶ μόριον ἔχει. Πάνυ γε. Τί οὖν; τῶν μορίων ἑκά-
τερον τούτων τοῦ ἑνὸς ὄντος, τό τε ἓν καὶ τὸ ὄν, ἆρα E
ἀπολείπεσθον ἢ τὸ ἓν τοῦ ὄντος εἶναι [μόριον] ἢ τὸ ὂν
τοῦ ἑνὸς [μόριον]; Οὐκ ἂν εἴη. Πάλιν ἄρα καὶ τῶν μο-
ρίων ἑκάτερον τό τε ἓν ἴσχει καὶ τὸ ὄν, καὶ γίγνεται τὸ 36
ἐλάχιστον ἐκ δυοῖν αὖ μορίοιν τὸ μόριον. καὶ κατὰ τὸν
αὐτὸν λόγον οὕτως ἀεί, ὅ τί περ ἂν μόριον γένηται,
τούτω τὼ μορίω ἀεὶ ἴσχει· τό τε γὰρ ἓν τὸ ὂν ἀεὶ ἴσχει
καὶ τὸ ὂν τὸ ἕν· ὥστε ἀνάγκη δύ' ἀεὶ γιγνόμενον μηδέ- 143
ποτε ἓν εἶναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἄπειρον ἂν
τὸ πλῆθος οὕτω τὸ ἓν ὂν εἴη; Ἔοικεν. Ἴθι δὴ καὶ
τῇδε ἔτι. Πῇ; Οὐσίας φαμὲν μετέχειν τὸ ἕν, διὸ ἔστιν;
Ναί. Καὶ διὰ ταῦτα δὴ τὸ ἓν ὂν πολλὰ ἐφάνη. Οὕτως.
Τί δέ; αὐτὸ τὸ ἕν, ὃ δή φαμεν οὐσίας μετέχειν, ἐὰν
αὐτὸ τῇ διανοίᾳ μόνον καθ' αὑτὸ λάβωμεν ἄνευ τούτου
οὗ φαμεν μετέχειν, ἆρά γε ἓν μόνον φανήσεται ἢ καὶ
πολλὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο; Ἕν, οἶμαι ἔγωγε. Ἴδωμεν δή· B
ἄλλο τι ἕτερον μὲν ἀνάγκη τὴν οὐσίαν αὐτοῦ εἶναι, ἕτερον
δὲ αὐτό, εἴπερ μὴ οὐσία τὸ ἕν, ἀλλ' ὡς ἓν οὐσίας μετέ-
σχεν. Ἀνάγκη. Οὐκοῦν εἰ ἕτερον μὲν ἡ οὐσία, ἕτερον
δὲ τὸ ἕν, οὔτε τῷ ἓν εἶναι τὸ ἓν τῆς οὐσίας ἕτερον οὔτε
τῷ οὐσία εἶναι ἡ οὐσία τοῦ ἑνὸς ἄλλο, ἀλλὰ τῷ ἑτέρῳ τε
καὶ ἄλλῳ ἕτερα ἀλλήλων. Πάνυ μὲν οὖν. Ὥστε οὐ ταὐ- 37
τόν ἐστιν οὔτε τῷ ἑνὶ οὔτε τῇ οὐσίᾳ τὸ ἕτερον. Πῶς
γάρ; Τί οὖν; ἐὰν προελώμεθα αὐτῶν εἴτε βούλει τὴν

---

5. χρόνον γίγνεσθαι a. — 10. αὑτῷ ΧΛΞΠΤCDHR: ἑαυτῷ abc. — ἅμα αὑτοῦ b. — 14. ἐρεῖ a. — 16. δαί bc. — 17 et 22. γεγενήσεται Schleiermacherus. Vid. praef. ed. min. p. VIII. — 17. ἔπειτα [τοῦ] μέλλοντος Heindorfio auctore bc, ἔπειτά που μέλλοντος G. Hermannus. — 40. αὐτὸ a.

4. εἰ ἕν τι χρὴ a. — 9. οὐκ om. a. — 15. αὐτό] αὐτοῦ a. — 18. προσρητέον τοῦ ὅλου; καὶ a. — ἂν] ἐὰν a. — 19. ἔχῃ (ου) a. — 21. ὄντος om. mei omnes. Bekk. — μόριον Ξ, μορίου pr. Γ. — 22. μορίου ΧΓΔΛΣΤBCEFHI. utramque lectionem ab eadem manu Π. Utroque loco μόριον auctore Schleiermachero ante nos secl. bc. — 24. δυοῖν bc. — 26. ἴσχει ἀεὶ Δb. — 29. Ἔοικέ γε a. — 30. διό ἐστιν ὄν; Ναί ab. (ὂν om. mei omnes. Bekk.) — 32. δὲ ΠDR: δὴ ac, δαί b cum Δ et corr. Χ. — 37. οὐσίας τὸ ἕν, ἀλλὰ ὡς ἑνὸς οὐσία a. — 39. εἶναι om. a.

C οὐσίαν καὶ τὸ ἕτερον εἴτε τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ἓν εἴτε τὸ ἓν καὶ τὸ ἕτερον, ἆρ' οὐκ ἐν ἑκάστῃ τῇ προαιρέσει προαιρούμεθά τινε ὣ ὀρθῶς ἔχει καλεῖσθαι ἀμφοτέρω; Πῶς; Ὧδε· ἔστιν οὐσίαν εἰπεῖν; Ἔστιν. Καὶ αὖθις εἰπεῖν ἕν; Καὶ τοῦτο. Ἆρ' οὖν οὐχ ἑκάτερον αὐτοῖν εἴρηται; Ναί. Τί δ' ὅταν εἴπω οὐσία τε καὶ ἕν, ἆρα οὐκ ἀμφοτέρω; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ ἐὰν οὐσία τε καὶ ἕτερον ἢ ἕτερόν τε καὶ ἕν, καὶ οὕτω πανταχῶς ἐφ' ἑκάστου ἄμφω λέγω;
D Ναί. Ὣ δ' ἂν ἄμφω ὀρθῶς προσαγορεύησθον, ἆρα οἷόν τε ἄμφω μὲν αὐτὼ εἶναι, δύο δὲ μή; Οὐχ οἷόν τε. Ὣ δ' ἂν δύο ἦτον, ἔστι τις μηχανὴ μὴ οὐχ ἑκάτερον αὐτοῖν ἓν εἶναι; Οὐδεμία. Τούτων ἄρα ἐπείπερ σύνδυο ἕκαστα ξυμβαίνει εἶναι, καὶ ἓν ἂν εἴη ἕκαστον. Φαίνεται. Εἰ δὲ ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐστί, συντεθέντος ἑνὸς ὁποιουοῦν ᾑτινιοῦν συζυγίᾳ οὐ τρία γίγνεται τὰ πάντα; Ναί. Τρία δὲ οὐ περιττά, καὶ δύο ἄρτια; Πῶς δ' οὔ; Τί δέ;
E δυοῖν ὄντοιν οὐκ ἀνάγκη εἶναι καὶ δίς, καὶ τριῶν ὄντων τρίς, εἴπερ ὑπάρχει τῷ τε δύο τὸ δὶς ἓν καὶ τῷ τρία τὸ
38 τρὶς ἕν; Ἀνάγκη. Δυοῖν δὲ ὄντοιν καὶ δὶς οὐκ ἀνάγκη δύο δὶς εἶναι; καὶ τριῶν καὶ τρὶς οὐκ ἀνάγκη αὖ τρία τρὶς εἶναι; Πῶς δ' οὔ; Τί δέ; τριῶν ὄντων καὶ δὶς ὄντων, καὶ δυοῖν ὄντοιν καὶ τρὶς ὄντοιν, οὐκ ἀνάγκη τε τρία δὶς εἶναι καὶ δύο τρίς; Πολλή γε. Ἄρτιά τε ἄρα
144 ἀρτιάκις ἂν εἴη καὶ περιττὰ περιττάκις καὶ ἄρτια περιτ-
62 τάκις καὶ περιττὰ ἀρτιάκις. Ἔστιν οὕτως. Εἰ οὖν ταῦτα οὕτως ἔχει, οἴει τινὰ ἀριθμὸν ὑπολείπεσθαι, ὃν οὐκ ἀνάγκη εἶναι; Οὐδαμῶς γε. Εἰ ἄρα ἔστιν ἕν, ἀνάγκη καὶ ἀριθμὸν εἶναι. Ἀνάγκη. Ἀλλὰ μὴν ἀριθμοῦ γε ὄντος πόλλ' ἂν εἴη καὶ πλῆθος ἄπειρον τῶν ὄντων. ἢ οὐκ ἄπειρος ἀριθμὸς πλήθει καὶ μετέχων οὐσίας γίγνεται; Καὶ πάνυ γε. Οὐκοῦν εἰ πᾶς ἀριθμὸς οὐσίας μετέχει, καὶ τὸ μόριον ἕκαστον τοῦ ἀριθμοῦ μετέχοι ἂν αὐτῆς; Ναί.
B Ἐπὶ πάντα ἄρα πολλὰ ὄντα ἡ οὐσία νενέμηται καὶ οὐδενὸς ἀποστατεῖ τῶν ὄντων, οὔτε τοῦ σμικροτάτου οὔτε τοῦ μεγίστου. ἢ τοῦτο μὲν καὶ ἄλογον ἐρέσθαι; πῶς γὰρ ἂν δὴ οὐσία γε τῶν ὄντων του ἀποστατοῖ; Οὐδαμῶς. Κατακεκερμάτισται ἄρα ὡς οἷόν τε σμικρότατα καὶ μέγιστα καὶ πανταχῶς ὄντα, καὶ μεμέρισται πάντων μάλιστα,
39 καὶ ἔστι μέρη ἀπέραντα τῆς οὐσίας. Ἔχει οὕτως. Πλεῖστα
C ἄρα ἐστὶ τὰ μέρη αὐτῆς. Πλεῖστα μέντοι. Τί οὖν; ἔστι τι αὐτῶν, ὃ ἔστι μὲν μέρος τῆς οὐσίας, οὐδὲν μέντοι μέρος; Καὶ πῶς ἄν τοι τοῦτο γένοιτο; Ἀλλ' εἴ πέρ γε, οἶμαι, ἔστιν, ἀνάγκη αὐτὸ ἀεί, ἕωσπερ ἂν ᾖ, ἕν γέ τι εἶναι, μηδὲν δὲ ἀδύνατον. Ἀνάγκη. Πρὸς ἅπαντι ἄρα ἑκάστῳ τῷ τῆς οὐσίας μέρει πρόσεστι τὸ ἕν, οὐκ ἀπολειπόμενον οὔτε σμικροτέρου οὔτε μείζονος μέρους οὔτε ἄλλου
οὐδενός. Οὕτως. Ἆρα οὖν ἓν ὂν πολλαχοῦ ἅμα ὅλον B
ἐστί; τοῦτο ἄθρει. Ἀλλ' ἀθρῶ, καὶ ὁρῶ ὅτι ἀδύνατον. Μεμερισμένον ἄρα, εἴπερ μὴ ὅλον· ἄλλως γάρ που οὐδαμῶς ἅμα ἅπασι τοῖς τῆς οὐσίας μέρεσι παρέσται, ἢ μεμερισμένον. Ναί. Καὶ μὴν τό γε μεριστὸν πολλὴ ἀνάγκη εἶναι τοσαῦτα ὅσαπερ μέρη. Ἀνάγκη. Οὐκ ἄρ' ἀληθῆ ἄρτι ἐλέγομεν, λέγοντες ὡς πλεῖστα μέρη ἡ οὐσία νενεμημένη εἴη. οὐδὲ γὰρ πλείω τοῦ ἑνὸς νενέμηται, ἀλλ' ἴσα, E
ὡς ἔοικε, τῷ ἑνί· οὔτε γὰρ τὸ ὂν τοῦ ἑνὸς ἀπολείπεται οὔτε τὸ ἓν τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἐξισοῦσθον δύ' ὄντε ἀεὶ παρὰ πάντα. Παντάπασιν οὕτω φαίνεται. Τὸ ἓν ἄρ' αὐτὸ κεκερματισμένον ὑπὸ τῆς οὐσίας πολλά τε καὶ ἄπειρα τὸ πλῆθός ἐστι. Φαίνεται. Οὐ μόνον ἄρα τὸ ὂν ἓν πολλά 40
ἐστιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἓν ὑπὸ τοῦ ὄντος διανενεμημένον πολλὰ ἀνάγκη εἶναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Καὶ μὴν ὅτι γε ὅλου τὰ μόρια μόρια, πεπερασμένον ἂν εἴη κατὰ τὸ ὅλον τὸ ἕν. ἢ οὐ περιέχεται ὑπὸ τοῦ ὅλου τὰ μόρια; Ἀνάγκη. Ἀλλὰ μὴν τό γε περιέχον πέρας ἂν εἴη. Πῶς 145
δ' οὔ; Τὸ ἓν ἄρα [ὂν] ἕν τέ ἐστί που καὶ πολλά, καὶ ὅλον καὶ μόρια, καὶ πεπερασμένον καὶ ἄπειρον πλήθει. Φαίνεται. Ἆρ' οὖν οὐκ, ἐπείπερ πεπερασμένον, καὶ ἔσχατα ἔχον; Ἀνάγκη. Τί δ'; ὅλον οὐ καὶ ἀρχὴν ἂν ἔχοι καὶ μέσον καὶ τελευτήν; ἢ οἷόν τέ τι ὅλον εἶναι ἄνευ τριῶν τούτων; κἄν του ἓν ὁτιοῦν αὐτῶν ἀποστατῇ, ἐθελήσει ἔτι ὅλον εἶναι; Οὐκ ἐθελήσει. Καὶ ἀρχὴν δή, ὡς ἔοικε, καὶ τελευτὴν καὶ μέσον ἔχοι ἂν τὸ ἕν. Ἔχοι. Ἀλλὰ B
μὴν τό γε μέσον ἴσον τῶν ἐσχάτων ἀπέχει· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως μέσον εἴη. Οὐ γάρ. Καὶ σχήματος δή τινος, ὡς ἔοικε, τοιοῦτον ὂν μετέχοι ἂν τὸ ἕν, ἤτοι εὐθέος ἢ στρογγύλου ἢ τινος μικτοῦ ἐξ ἀμφοῖν. Μετέχοι γὰρ ἄν. Ἆρ' οὖν οὕτως ἔχον οὐκ αὐτό τε ἐν ἑαυτῷ ἔσται καὶ ἐν ἄλλῳ; Πῶς; Τῶν μερῶν που ἕκαστον ἐν τῷ ὅλῳ ἐστὶ καὶ οὐδὲν ἐκτὸς τοῦ ὅλου. Οὕτως. Πάντα δὲ τὰ μέρη ὑπὸ 41
τοῦ ὅλου περιέχεται; Ναί. Καὶ μὴν τά γε πάντα μέρη C
τὰ αὑτοῦ τὸ ἕν ἐστι, καὶ οὔτε τι πλέον οὔτε ἔλαττον ἢ πάντα. Οὐ γάρ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὅλον τὸ ἕν ἐστιν; Πῶς δ' οὔ; Εἰ ἄρα πάντα τὰ μέρη ἐν ὅλῳ τυγχάνει ὄντα, ἔστι δὲ τά τε πάντα τὸ ἓν καὶ αὐτὸ τὸ ὅλον, περιέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ ὅλου τὰ πάντα, ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἂν περιέχοιτο τὸ ἕν, καὶ οὕτως ἂν ἤδη τὸ ἓν αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἴη. Φαίνεται. Ἀλλὰ μέντοι τό γε ὅλον αὖ οὐκ ἐν τοῖς μέρεσίν ἐστιν, οὔτε ἐν πᾶσιν οὔτε ἔν τινι. εἰ γὰρ ἐν πᾶσιν, ἀνάγκη καὶ ἐν ἑνί. ἔν τινι γὰρ ἑνὶ μὴ ὂν οὐκ ἂν ἔτι που D
δύναιτο ἔν γε ἅπασιν εἶναι· εἰ δὲ τοῦτο μὲν τὸ ἓν τῶν ἁπάντων ἐστί, τὸ δὲ ὅλον ἐν τούτῳ μὴ ἔνι, πῶς ἔτι ἔν γε τοῖς πᾶσιν ἐνέσται; Οὐδαμῶς. Οὐδὲ μὴν ἔν τισι τῶν

---

3. ἀμφότερα ΧΔΠDR. — 3. ἕκαστον a. — 12. σὺν δύο a. — 16 et 21. δέ] δαί bc. — 22. τε τρία ΧΔΠDR: τρία τε abc. — 23. δύο τρίς cum Schleiermachero bc: τρία δίς ΧΔΠDR, δὶς τρία a. — 35. καὶ om. a. — ἐρέσθαι a. — 42. εἴ] ἐπεί a.

3. που] πως ΧΔΠD. — 19. ὂν ante ἓν cum Heindorfio secl. bc. — 22. ὅλον ΧΔΠTD et pr. ΞΣ: εἰ ὅλον abc. — 24. ἐθελήσειέ τι a. — 35. τι] τὸ ΧΔΠDR. — 45. μὴ delendum censet Sauppius, neque id temere. Vid. praefat. ad edit. min. p. IX. — ἔνι] ἐνὶ a. — 46. ἓν ἔσται a.

μερῶν. εἰ γὰρ ἔν τισι τὸ ὅλον εἴη, τὸ πλέον ἂν ἐν τῷ ἐλάττονι εἴη, ὅ ἐστιν ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ. Μὴ ὂν δ᾽ ἐν πλείοσι μηδ᾽ ἐν ἑνὶ μηδ᾽ ἐν ἅπασι τοῖς μέρεσι τὸ ὅλον οὐκ ἀνάγκη ἐν ἑτέρῳ τινὶ εἶναι, ἢ μηδαμοῦ ἔτι E *εἶναι; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν μηδαμοῦ μὲν ὂν οὐδὲν ἂν εἴη, ὅλον δὲ ὄν, ἐπειδὴ οὐκ ἐν αὑτῷ ἐστίν, ἀνάγκη ἐν ἄλλῳ εἶναι; Πάνυ γε. Ἧι μὲν ἄρα τὸ ἓν ὅλον, ἐν ἄλλῳ ἐστίν·* 42 *ᾗ δὲ τὰ πάντα μέρη ὄντα τυγχάνει, αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ. καὶ οὕτω τὸ ἓν ἀνάγκη αὐτό τε ἐν ἑαυτῷ εἶναι καὶ ἐν ἑτέρῳ. Ἀνάγκη. Οὕτω δὴ πεφυκὸς τὸ ἓν ἆρ᾽ οὐκ ἀνάγκη καὶ κινεῖσθαι καὶ ἑστάναι; Πῇ; Ἕστηκε μέν που, εἴπερ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ἐστίν. ἐν γὰρ ἑνὶ ὂν καὶ ἐκ τούτου μὴ* **146** *μεταβαῖνον ἐν τῷ αὐτῷ ἂν εἴη, ἐν ἑαυτῷ. Ἔστι γάρ. Τὸ δέ γε ἐν τῷ αὐτῷ ἀεὶ ὂν ἑστὸς δήπου ἀνάγκη ἀεὶ εἶναι. Πάνυ γε. Τί δέ; τὸ ἐν ἑτέρῳ ἀεὶ ὂν οὐ τὸ ἐναντίον ἀνάγκη μηδέποτ᾽ ἐν ταὐτῷ εἶναι, μηδέποτε δὲ ὂν ἐν τῷ αὐτῷ μηδὲ ἑστάναι, μὴ ἑστὸς δὲ κινεῖσθαι; Οὕτως. Ἀνάγκη ἄρα τὸ ἕν, αὐτό τε ἐν ἑαυτῷ ἀεὶ ὂν καὶ ἐν ἑτέρῳ, ἀεὶ κινεῖσθαί τε καὶ ἑστάναι. Φαίνεται. Καὶ μὴν ταὐτόν γε δεῖ εἶναι αὐτὸ ἑαυτῷ καὶ ἕτερον ἑαυτοῦ,* B *καὶ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως ταὐτόν τε καὶ ἕτερον εἶναι, εἴπερ καὶ τὰ πρόσθεν πέπονθεν. Πῶς; Πᾶν που πρὸς ἅπαν ὧδε ἔχει· ἢ ταὐτόν ἐστιν ἢ ἕτερον· ἢ ἐὰν μὴ ταὐτὸν ᾖ μηδ᾽ ἕτερον, μέρος ἂν εἴη τούτου πρὸς ὃ οὕτως ἔχει, ἢ* 63 *ὡς πρὸς μέρος ὅλον ἂν εἴη. Φαίνεται. Ἆρ᾽ οὖν τὸ ἓν αὐτὸ αὑτοῦ μέρος ἐστίν; Οὐδαμῶς. Οὐδ᾽ ἄρα ὡς πρὸς μέρος αὐτὸ αὑτοῦ ὅλον ἂν εἴη, πρὸς ἑαυτὸ μέρος ὄν.* 43 *Οὐ γὰρ οἷόν τε. Ἀλλ᾽ ἆρα ἕτερόν ἐστιν ἑνὸς τὸ ἕν; Οὐ* C *δῆτα. Οὐδ᾽ ἄρα ἑαυτοῦ γε ἕτερον ἂν εἴη. Οὐ μέντοι. Εἰ οὖν μήτε ἕτερον μήθ᾽ ὅλον μήτε μέρος αὐτὸ πρὸς ἑαυτό ἐστιν, οὐκ ἀνάγκη ἤδη ταὐτὸν εἶναι αὐτὸ ἑαυτῷ; Ἀνάγκη. Τί δέ; τὸ ἑτέρωθι ὂν αὐτὸ ἑαυτοῦ ἐν τῷ αὐτῷ ὄντος ἑαυτῷ οὐκ ἀνάγκη αὐτὸ ἑαυτοῦ ἕτερον εἶναι, εἴπερ καὶ ἑτέρωθι ἔσται; Ἔμοιγε δοκεῖ. Οὕτω μὴν ἐφάνη ἔχον τὸ ἕν, αὐτό τε ἐν ἑαυτῷ ὂν ἅμα καὶ ἐν ἑτέρῳ. Ἐφάνη γάρ. Ἕτερον ἄρα, ὡς ἔοικεν, εἴη ταύτῃ ἂν ἑαυτοῦ τὸ* D *ἕν. Ἔοικεν. Τί οὖν; εἴ τού τι ἕτερόν ἐστιν, οὐχ ἑτέρου ὄντος ἕτερον ἔσται; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὅσα μὴ ἕν ἐστιν, ἅπανθ᾽ ἕτερα τοῦ ἑνός, καὶ τὸ ἓν τῶν μὴ ἕν; Πῶς δ᾽ οὔ; Ἕτερον ἄρ᾽ ἂν εἴη τὸ ἓν τῶν ἄλλων. Ἕτερον. Ὅρα δή. αὐτό τε ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον ἆρ᾽ οὐκ ἐναντία ἀλλήλοις; Πῶς δ᾽ οὔ; Ἦ οὖν ἐθελήσει ταὐτὸν ἐν τῷ ἑτέρῳ ἢ τὸ ἕτερον ἐν ταὐτῷ ποτε εἶναι; Οὐκ ἐθελήσει. Εἰ ἄρα τὸ ἕτερον ἐν ταὐτῷ μηδέποτ᾽ ἔσται, οὐδὲν ἔστι τῶν ὄντων* E *ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ ἕτερον χρόνον οὐδένα. εἰ γὰρ ὁντινοῦν* 44 *εἴη ἔν τῳ, ἐκεῖνον ἂν τὸν χρόνον ἐν ταὐτῷ εἴη τὸ ἕτερον. οὐχ οὕτως; Οὕτως. Ἐπειδὴ δ᾽ οὐδέποτε ἐν τῷ αὐτῷ ἐστίν, οὐδέποτε ἔν τινι τῶν ὄντων ἂν εἴη τὸ ἕτερον. Ἀληθῆ. Οὔτ᾽ ἄρα ἐν τοῖς μὴ ἓν οὔτε ἐν τῷ ἑνὶ ἐνείη ἂν τὸ ἕτερον. Οὐ γὰρ οὖν. Οὐκ ἄρα τῷ ἑτέρῳ γ᾽ ἂν εἴη τὸ ἓν τῶν μὴ ἓν οὐδὲ τὰ μὴ ἓν τοῦ ἑνὸς ἕτερα. Οὐ γάρ. Οὐδὲ μὴν ἑαυτοῖς γε ἕτερ᾽ ἂν εἴη ἀλλήλων, μὴ μετέχοντα τοῦ ἑτέρου. Πῶς γάρ; Εἰ δὲ μήτε ἑαυτοῖς* **147** *ἕτερά ἐστι μήτε τῷ ἑτέρῳ, οὐ πάντῃ ἤδη ἂν ἐκφεύγοι τὸ μὴ ἕτερα εἶναι ἀλλήλων; Ἐκφεύγοι. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ ἑνός γε μετέχει τὰ μὴ ἕν· οὐ γὰρ ἂν μὴ ἓν ἦν, ἀλλά πῃ ἂν ἓν ἦν. Ἀληθῆ. Οὐδ᾽ ἂν ἀριθμὸς εἴη ἄρα τὰ μὴ ἕν· οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτω μὴ ἓν ἦν παντάπασιν, ἀριθμόν γε ἔχοντα. Οὐ γὰρ οὖν. Τί δέ; τὰ μὴ ἓν τοῦ ἑνὸς ἆρα μόριά ἐστιν; ἢ κἂν οὕτω μετεῖχε τοῦ ἑνὸς τὰ μὴ ἕν; Μετεῖχεν. Εἰ ἄρα πάντῃ τὸ μὲν ἕν ἐστι, τὰ δὲ μὴ ἕν,* B *οὔτ᾽ ἂν μόριον τῶν μὴ ἓν τὸ ἓν εἴη οὔθ᾽ ὅλον ὡς μορίων· οὔτε αὖ τὰ μὴ ἓν τοῦ ἑνὸς μόρια, οὔθ᾽ ὅλα ὡς μορίῳ τῷ ἑνί. Οὐ γάρ. Ἀλλὰ μὴν ἔφαμεν τὰ μήτε μόρια μήθ᾽ ὅλα μήθ᾽ ἕτερα ἀλλήλων ταὐτὰ ἔσεσθαι ἀλλήλοις.* 45 *Ἔφαμεν γάρ. Φῶμεν ἄρα καὶ τὸ ἓν πρὸς τὰ μὴ ἓν οὕτως ἔχον τὸ αὐτὸ εἶναι αὐτοῖς; Φῶμεν. Τὸ ἓν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἕτερόν τε τῶν ἄλλων ἐστὶ καὶ ἑαυτοῦ καὶ ταὐτὸν ἐκείνοις τε καὶ ἑαυτῷ. Κινδυνεύει φαίνεσθαι ἔκ γε τοῦ λόγου. Ἆρ᾽ οὖν καὶ ὅμοιόν τε καὶ ἀνόμοιον ἑαυτῷ* C *τε καὶ τοῖς ἄλλοις; Ἴσως. Ἐπειδὴ γοῦν ἕτερον τῶν ἄλλων ἐφάνη, καὶ τἆλλά που ἕτερ᾽ ἂν ἐκείνου εἴη. Τί μήν; Οὐκοῦν οὕτως ἕτερον τῶν ἄλλων, ὥσπερ καὶ τἆλλα ἐκείνου, καὶ οὔτε μᾶλλον οὔθ᾽ ἧττον; Τί γὰρ ἄν; Εἰ ἄρα μήτε μᾶλλον μήθ᾽ ἧττον, ὁμοίως. Ναί. Οὐκοῦν ᾗ ἕτερον εἶναι πέπονθε τῶν ἄλλων, καὶ τἆλλα ἐκείνου ὡσαύτως, ταύτῃ ταὐτὸν ἂν πεπονθότα εἶεν τό τε ἓν τοῖς ἄλλοις καὶ τἆλλα τῷ ἑνί. Πῶς λέγεις; Ὧδε· ἕκαστον τῶν* D *ὀνομάτων οὐκ ἐπί τινι καλεῖς; Ἔγωγε. Τί οὖν; τὸ αὐτὸ ὄνομα εἴποις ἂν πλεονάκις ἢ ἅπαξ; Ἔγωγε. Πότερον οὖν ἐὰν μὲν ἅπαξ εἴπῃς, ἐκεῖνο προσαγορεύεις οὗπέρ ἐστι τοὔνομα, ἐὰν δὲ πολλάκις, οὐκ ἐκεῖνο; ἢ ἐάν τε ἅπαξ ἐάν τε πολλάκις ταὐτὸν ὄνομα φθέγξῃ, πολλὴ ἀνάγκη σε ταὐτὸν καὶ λέγειν ἀεί; Τί μήν; Οὐκοῦν καὶ τὸ ἕτερον ὄνομά ἐστιν ἐπί τινι; Πάνυ γε. Ὅταν ἄρα αὐτὸ* 46 *φθέγγῃ, ἐάν τε ἅπαξ ἐάν τε πολλάκις, οὐκ ἐπ᾽ ἄλλῳ* E *οὐδὲ ἄλλο τι ὀνομάζεις ἢ ἐκεῖνο οὗπερ ἦν ὄνομα. Ἀνάγκη. Ὅταν δὴ λέγωμεν ὅτι ἕτερον μὲν τἆλλα τοῦ ἑνός, ἕτερον δὲ τὸ ἓν τῶν ἄλλων, δὶς τὸ ἕτερον εἰπόντες οὐδέν τι μᾶλλον ἐπ᾽ ἄλλῃ ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνῃ τῇ φύσει αὐτὸ ἀεὶ λέγομεν ἧσπερ ἦν τοὔνομα. Πάνυ μὲν οὖν. Ἧι ἄρα ἕτερον τῶν ἄλλων τὸ ἓν καὶ τἆλλα τοῦ ἑνός, κατ᾽ αὐτὸ τὸ* **148**

---

13. ἑαυτῷ ὄν. Ἔστι ab. — 14 et 17. ἑστὼς ac. — 15. δὲ] δαί b. — 29. Οὐκ ἄρα a. — 32. δέ] δαί bc. — 37. εἴ τουτί a. — 40. ἂν εἴη ἄρα a, ἂν ἄρα εἴη c. — 43. τὸ om. a.

3. ἐνὶ εἴη a. — 8. ἤδη ἂν Ξ Δ Π D R: ἂν ἤδη abc. — ἐκφύγοι ac. — 9. Ἐκφύγοι c. — 15. παντὶ a. — 16. μορίων] μόριον a, μορίου c. — 19. τὰ αὐτὰ a. — 27. οὕτως om. a. — 28. ἂν om. a. — 31. εἶεν· καὶ τό, τε a. — 37 et 38. τὸ αὐτὸ ac. — 40. φθέγξῃ b. — 41. ἢ 'κεῖνο a. — 45. Ἧι] Εἰ a. — 46. κατ᾽ αὐτὸ τὸ ἕτερον Damascii cod. Oxoniensis: κατὰ ταὐτὸ ἕτερον a, κατὰ τὸ ταὐτὸν ἕτερον cum Heindorfio b, κατὰ ταὐτὸν τὸ ἕτερον c.

ἕτερον πεπονθέναι οὐκ ἄλλο ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἂν πεπονθὸς
εἴη τὸ ἓν τοῖς ἄλλοις. τὸ δέ που ταὐτὸν πεπονθὸς ὅμοιον.
οὐχί; Ναί. Ἧι δὴ τὸ ἓν ἕτερον τῶν ἄλλων πέπονθεν
εἶναι, κατ' αὐτὸ τοῦτο ἅπαν ἅπασιν ὅμοιον ἂν εἴη· ἅπαν
γὰρ ἁπάντων ἕτερόν ἐστιν. Ἔοικεν. Ἀλλὰ μὴν τό γε
ὅμοιον τῷ ἀνομοίῳ ἐναντίον. Ναί. Οὐκοῦν καὶ τὸ ἕτε-
ρον τῷ ταὐτῷ. Καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτό γ' ἐφάνη,
B ὡς ἄρα τὸ ἓν τοῖς ἄλλοις ταὐτόν. Ἐφάνη γάρ. Τοὐναν-
τίον δέ γε πάθος ἐστὶ τὸ εἶναι ταὐτὸ τοῖς ἄλλοις τῷ ἕτε-
ρον εἶναι τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Ἧι γε μὴν ἕτερον,
ὅμοιον ἐφάνη. Ναί. Ἧι ἄρα ταὐτόν, ἀνόμοιον ἔσται
κατὰ τοὐναντίον πάθος τῷ ὁμοιοῦντι πάθει. ὡμοίου δέ
47 που τὸ ἕτερον; Ναί. Ἀνομοιώσει ἄρα τὸ ταὐτόν, ἢ οὐκ
ἐναντίον ἔσται τῷ ἑτέρῳ. Ἔοικεν. Ὅμοιον ἄρα καὶ ἀνό-
C μοιον ἔσται τὸ ἓν τοῖς ἄλλοις, ᾗ μὲν ἕτερον, ὅμοιον, ᾗ
δὲ ταὐτόν, ἀνόμοιον. Ἔχει γὰρ οὖν δή, ὡς ἔοικε, καὶ
τοιοῦτον λόγον. Καὶ γὰρ τόνδε ἔχει. Τίνα; Ἧι ταὐτὸν
πέπονθε, μὴ ἀλλοῖον πεπονθέναι, μὴ ἀλλοῖον δὲ πεπον-
θὸς μὴ ἀνόμοιον, μὴ ἀνόμοιον δὲ ὅμοιον εἶναι· ᾗ δ'
ἄλλο πέπονθεν, ἀλλοῖον, ἀλλοῖον δὲ ὂν ἀνόμοιον εἶναι.
Ἀληθῆ λέγεις. Ταὐτόν τε ἄρα ὂν τὸ ἓν τοῖς ἄλλοις, καὶ
64 ὅτι ἕτερόν ἐστι, κατ' ἀμφότερα καὶ καθ' ἑκάτερον, ὅμοιόν
D τε ἂν εἴη καὶ ἀνόμοιον τοῖς ἄλλοις. Πάνυ γε. Οὐκοῦν
καὶ ἑαυτῷ ὡσαύτως, ἐπείπερ ἕτερόν τε ἑαυτοῦ καὶ ταὐ-
τὸν ἑαυτῷ ἐφάνη, κατ' ἀμφότερα καὶ καθ' ἑκάτερον
ὅμοιόν τε καὶ ἀνόμοιον φανήσεται; Ἀνάγκη. Τί δὲ δὴ
περὶ τοῦ ἅπτεσθαι τὸ ἓν αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τοῦ
μὴ ἅπτεσθαι πέρι, πῶς ἔχει; σκόπει. Σκοπῶ. Αὐτὸ γάρ
που ἐν ἑαυτῷ ὅλῳ τὸ ἓν ἐφάνη ὄν. Ὀρθῶς. Οὐκοῦν
καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ ἕν; Ναί. Ἧι μὲν ἄρα ἐν τοῖς
E ἄλλοις, τῶν ἄλλων ἅπτοιτ' ἄν· ᾗ δὲ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ τῶν
48 μὲν ἄλλων ἀπείργοιτο ἅπτεσθαι, αὐτὸ δὲ αὑτοῦ ἅπτοιτ'
ἂν ἐν ἑαυτῷ ὄν. Φαίνεται. Οὕτω μὲν δὴ ἅπτοιτ' ἂν τὸ
ἓν αὑτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων. Ἅπτοιτο. Τί δὲ τῇδε; ἆρ'
οὐ πᾶν τὸ μέλλον ἅψεσθαί τινος ἐφεξῆς δεῖ κεῖσθαι
ἐκείνῳ οὗ μέλλει ἅπτεσθαι, ταύτην τὴν ἕδραν κατέχον ἣ
ἂν μετ' ἐκείνην ᾖ, ᾗ ἂν κέηται, οὗ ἅπτεται; Ἀνάγκη.
Καὶ τὸ ἓν ἄρα εἰ μέλλει αὐτὸ αὑτοῦ ἅψεσθαι, ἐφεξῆς δεῖ
εὐθὺς μεθ' ἑαυτὸ κεῖσθαι, τὴν ἐχομένην χώραν κατέχον
ἐκείνης ἐν ᾗ αὐτό ἐστιν. Δεῖ γὰρ οὖν. Οὐκοῦν δύο μὲν
149 ὂν τὸ ἓν ποιήσειεν ἂν ταῦτα καὶ ἐν δυοῖν χώραιν ἅμα
γένοιτο· ἕως δ' ἂν ᾖ ἕν, οὐκ ἐθελήσει; Οὐ γὰρ οὖν. Ἡ
αὐτὴ ἄρα ἀνάγκη τῷ ἑνὶ μήτε δύο εἶναι μήθ' ἅπτεσθαι
αὐτῷ αὑτοῦ. Ἡ αὐτή. Ἀλλ' οὐδὲ μὴν τῶν ἄλλων ἅψεται.
Τί δή; Ὅτι, φαμέν, τὸ μέλλον ἅψεσθαι χωρὶς ὂν ἐφεξῆς
δεῖ ἐκείνῳ εἶναι οὗ μέλλει ἅψεσθαι, τρίτον δὲ αὐτῶν ἐν
μέσῳ μηδὲν εἶναι. Ἀληθῆ. Δύο ἄρα δεῖ τὸ ὀλίγιστον
εἶναι, εἰ μέλλει ἅψις εἶναι. Δεῖ. Ἐὰν δὲ τοῖν δυοῖν
ὁμόροιν τρίτον προσγένηται ἑξῆς, αὐτὰ μὲν τρία ἔσται, B
αἱ δὲ ἅψεις δύο. Ναί. Καὶ οὕτω δὴ ἀεὶ ἑνὸς προσγι-
γνομένου μία καὶ ἅψις προσγίγνεται, καὶ συμβαίνει τὰς 49
ἅψεις τοῦ πλήθους τὸν ἀριθμὸν μιᾷ ἐλάττους εἶναι. ᾧ
γὰρ τὰ πρῶτα δύο ἐπλεονέκτησε τῶν ἅψεων εἰς τὸ πλείω
εἶναι τὸν ἀριθμὸν ἢ τὰς ἅψεις, τῷ ἴσῳ τούτῳ καὶ ὁ
ἔπειτα ἀριθμὸς πᾶς πασῶν τῶν ἅψεων πλεονεκτεῖ. ἤδη
γὰρ τὸ λοιπὸν ἅμα ἕν τε τῷ ἀριθμῷ προσγίγνεται καὶ C
μία ἅψις ταῖς ἅψεσιν. Ὀρθῶς. Ὅσα ἄρα ἐστὶ τὰ ὄντα
τὸν ἀριθμόν, ἀεὶ μιᾷ αἱ ἅψεις ἐλάττους εἰσὶν αὐτῶν.
Ἀληθῆ. Εἰ δέ γε ἓν μόνον ἐστί, δυὰς δὲ μὴ ἔστιν, ἅψις
οὐκ ἂν εἴη. Πῶς γάρ; Οὐκοῦν, φαμέν, τὰ ἄλλα τοῦ
ἑνὸς οὔτε ἕν ἐστιν οὔτε μετέχει αὐτοῦ, εἴπερ ἄλλα ἐστίν.
Οὐ γάρ. Οὐκ ἄρα ἔνεστιν ἀριθμὸς ἐν τοῖς ἄλλοις, ἑνὸς
μὴ ἐνόντος ἐν αὐτοῖς. Πῶς γάρ; Οὔτ' ἄρα ἕν ἐστι τἆλλα
οὔτε δύο οὔτε ἄλλου ἀριθμοῦ ἔχοντα ὄνομα οὐδέν. Οὔ. D
Τὸ ἓν ἄρα μόνον ἐστὶν [ἕν], καὶ δυὰς οὐκ ἂν εἴη. Οὐ
φαίνεται. Ἅψις ἄρα οὐκ ἔστι, δυοῖν μὴ ὄντοιν. Οὐκ
ἔστιν. Οὔτ' ἄρα τὸ ἓν τῶν ἄλλων ἅπτεται οὔτε τἆλλα
τοῦ ἑνός, ἐπείπερ ἅψις οὐκ ἔστιν. Οὐ γὰρ οὖν. Οὕτω
δὴ κατὰ πάντα ταῦτα τὸ ἓν τῶν τε ἄλλων καὶ ἑαυτοῦ
ἅπτεταί τε καὶ οὐχ ἅπτεται. Ἔοικεν. Ἆρ' οὖν καὶ ἴσον
ἐστὶ καὶ ἄνισον αὑτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις; Πῶς; Εἰ μεῖζον 50
εἴη τὸ ἓν ἢ τἆλλα ἢ ἔλαττον, ἢ αὖ τἆλλα τοῦ ἑνὸς μείζω
ἢ ἐλάττω, ἆρ' οὐκ ἂν τῷ μὲν ἓν εἶναι τὸ ἓν καὶ τἆλλα E
ἄλλα τοῦ ἑνὸς οὔτε τι μείζω οὔτε τι ἐλάττω ἂν εἴη
ἀλλήλων αὐταῖς γε ταύταις ταῖς οὐσίαις, ἀλλ' εἰ μὲν πρὸς
τῷ τοιαῦτ' εἶναι ἑκάτερα ἰσότητα ἔχοιεν, ἴσα ἂν εἴη πρὸς
ἄλληλα· εἰ δὲ τὰ μὲν μέγεθος, τὰ δὲ σμικρότητα, ἢ καὶ
μέγεθος μὲν τὸ ἕν, σμικρότητα δὲ τἆλλα, ὁποτέρῳ μὲν
τῷ εἴδει μέγεθος προσείη, μεῖζον ἂν εἴη, ᾧ δὲ σμικρότης,
ἔλαττον; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ἐστόν γέ τινε τούτω εἴδη, τό
τε μέγεθος καὶ ἡ σμικρότης; οὐ γὰρ ἄν που μὴ ὄντε γε
ἐναντίω τε ἀλλήλοιν εἴτην καὶ ἐν τοῖς οὖσιν ἐγγιγνοίσθην.
Πῶς γὰρ ἄν; Εἰ ἄρα ἐν τῷ ἑνὶ σμικρότης ἐγγίγνεται, 150
ἤτοι ἐν ὅλῳ ἂν ἢ ἐν μέρει αὐτοῦ ἐνείη. Ἀνάγκη. Τί δ'
εἰ ἐν ὅλῳ ἐγγίγνοιτο; οὐχὶ ἢ ἐξ ἴσου ἂν τῷ ἑνὶ δι' ὅλου
αὐτοῦ τεταμένη εἴη ἢ περιέχουσα αὐτό; Δῆλον δή. Ἆρ'
οὖν οὐκ ἐξ ἴσου μὲν οὖσα ἡ σμικρότης τῷ ἑνὶ ἴση ἂν
αὐτῷ εἴη, περιέχουσα δὲ μείζων; Πῶς δ' οὔ; Δυνατὸν
οὖν σμικρότητα ἴσην τῳ εἶναι ἢ μείζω τινός, καὶ πράττειν
γε τὰ μεγέθους τε καὶ ἰσότητος, ἀλλὰ μὴ τὰ ἑαυτῆς;

---

2. ἓν] ἐν a. — 5. Ἀλλ' ἦν τό a. — 7. ταὐτῷ] ταυτῷ αὐτῷ a. — 8. ταὐτόν] ταυτόν τε καὶ ἕτερον a. — 9. τὸ αὐτὸ a. — 26. Τί] Τὸ a. — 36. ἣ] ᾗ a. — 37. ᾗ ᾗ Bekkerus: ᾗ ἕδρα, ᾗ a, ᾗ ἕδραν; ᾗ cum Heindorfio c. — οὗ ἅπτεται cum Heindorfio b: ἅπτεται a c. — 38. ἅπτεσθαι a. — 44. αὑτῷ] αὐτὸ a.

1. δεῖν a. — ἅπτεσθαι a. — 3. δυοῖν ὁμόροιν Sauppius: δυοῖν ὅροιν a, δυοῖν [ὅροιν] b c. Vid. praefat. ed. min. p. VIII sq. — 6. καὶ ante ἅψις om. a. — 7. τὸν ἀριθμὸν cum Heindorfio b c: τῶν ἀριθμῶν cum libris a. — 11. ἕν] ἐν c. — 17. ἕν ἐστιν a. — 18. μὴ ὄντος a. — τὰ ἄλλα a. — 20. ἕν ante nos secl. b c. — 24. τε post τῶν om. a. — 30. οὐσίας cum Bekkeri operis c. — 37. ἤτην a, εἴητην (sic) c. — 42. οὖν om. a.

51 Ἀδύνατον. Ἐν μὲν ὅλῳ ἄρα τῷ ἑνὶ οὐκ ἂν εἴη σμικρό-
B της, ἀλλ' εἴπερ, ἐν μέρει. Ναί. Οὔτε γε ἐν παντὶ αὖ
τῷ μέρει. εἰ δὲ μή, ταὐτὰ ποιήσει ἅπερ πρὸς τὸ ὅλον·
ἴση ἔσται ἢ μείζων τοῦ μέρους, ἐν ᾧ ἂν ἀεὶ ἐνῇ. Ἀνάγκη.
Οὐδενί ποτε ἄρα ἐνέσται τῶν ὄντων σμικρότης, μήτ' ἐν
μέρει μήτ' ἐν ὅλῳ ἐγγιγνομένη· οὐδέ τι ἔσται σμικρὸν
πλὴν αὐτῆς σμικρότητος. Οὐκ ἔοικεν. Οὐδ' ἄρα μέγεθος
ἐνέσται ἐν αὐτῷ. μεῖζον γὰρ ἄν τι εἴη ἄλλο, καὶ πλὴν
C αὐτοῦ μεγέθους, ἐκεῖνο ἐν ᾧ τὸ μέγεθος ἐνείη, καὶ ταῦτα,
σμικροῦ αὐτοῦ οὐκ ὄντος, οὗ ἀνάγκη ὑπερέχειν, ἐάνπερ
ᾖ μέγα. τοῦτο δὲ ἀδύνατον, ἐπειδὴ σμικρότης οὐδαμοῦ
ἔνι. Ἀληθῆ. Ἀλλὰ μὴν αὐτὸ μέγεθος οὐκ ἄλλου μεῖζον
ἢ αὐτῆς σμικρότητος, οὐδὲ σμικρότης ἄλλου ἔλαττον ἢ
αὐτοῦ μεγέθους. Οὐ γάρ. Οὔτε ἄρα τἆλλα μείζω τοῦ
ἑνὸς οὐδὲ ἐλάττω, μήτε μέγεθος μήτε σμικρότητα ἔχοντα,
D οὔτε αὐτὼ τούτω πρὸς τὸ ἓν ἔχετον τὴν δύναμιν τὴν τοῦ
65 ὑπερέχειν τε καὶ ὑπερέχεσθαι ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλω, οὔτε
αὖ τὸ ἓν τούτοιν οὐδὲ τῶν ἄλλων μεῖζον ἂν οὐδ' ἔλαττον
52 εἴη, μήτε μέγεθος μήτε σμικρότητα ἔχον. Οὔκουν φαίνε-
ταί γε. Ἆρ' οὖν εἰ μήτε μεῖζον μήτε ἔλαττον τὸ ἓν τῶν
ἄλλων, ἀνάγκη αὐτὸ ἐκείνων μήτε ὑπερέχειν μήθ' ὑπερέ-
χεσθαι; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν τό γε μήτε ὑπερέχον μήθ'
ὑπερεχόμενον πολλὴ ἀνάγκη ἐξ ἴσου εἶναι, ἐξ ἴσου δὲ ὂν
E ἴσον εἶναι. Πῶς γὰρ οὔ; Καὶ μὴν καὶ αὐτό γε τὸ ἓν
πρὸς ἑαυτὸ οὕτως ἂν ἔχοι· μήτε μέγεθος ἐν ἑαυτῷ μήτε
σμικρότητα ἔχον οὔτ' ἂν ὑπερέχοιτο οὔτ' ἂν ὑπερέχοι
ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐξ ἴσου ὂν ἴσον ἂν εἴη ἑαυτῷ. Πάνυ μὲν
οὖν. Τὸ ἓν ἄρα ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἴσον ἂν εἴη.
Φαίνεται. Καὶ μὴν αὐτό γε ἐν ἑαυτῷ ὂν καὶ περὶ ἑαυτὸ
ἂν εἴη ἔξωθεν, καὶ περιέχον μὲν μεῖζον ἂν ἑαυτοῦ εἴη,
151 περιεχόμενον δὲ ἔλαττον. καὶ οὕτω μεῖζον ἂν καὶ ἔλαττον
εἴη αὐτὸ ἑαυτοῦ τὸ ἕν. Εἴη γὰρ ἄν. Οὐκοῦν καὶ τόδε
ἀνάγκη, μηδὲν εἶναι ἐκτὸς τοῦ ἑνός τε καὶ τῶν ἄλλων.
Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλὰ μὴν καὶ εἶναί που δεῖ τό γε ὂν ἀεί.
Ναί. Οὐκοῦν τό γε ἔν τῳ ὂν ἐν μείζονι ἔσται ἔλαττον
ὄν; οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἕτερον ἐν ἑτέρῳ εἴη. Οὐ γάρ.
Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ἕτερόν ἐστι χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ τοῦ
ἑνός, δεῖ δὲ αὐτὰ ἔν τῳ εἶναι, οὐκ ἀνάγκη ἤδη ἐν ἀλλή-
53 λοις εἶναι, τά τε ἄλλα ἐν τῷ ἑνὶ καὶ τὸ ἓν ἐν τοῖς ἄλ-
B λοις, ἢ μηδαμοῦ εἶναι; Φαίνεται. Ὅτι μὲν ἄρα τὸ ἓν ἐν
τοῖς ἄλλοις ἔνεστι, μείζω ἂν εἴη τἆλλα τοῦ ἑνός, περιέ-
χοντα αὐτό, τὸ δὲ ἓν ἔλαττον τῶν ἄλλων, περιεχόμενον·
ὅτι δὲ τἆλλα ἐν τῷ ἑνί, τὸ ἓν τῶν ἄλλων κατὰ τὸν αὐ-
τὸν λόγον μεῖζον ἂν εἴη, τὰ δὲ ἄλλα τοῦ ἑνὸς ἐλάττω.
Ἔοικεν. Τὸ ἓν ἄρα ἴσον τε καὶ μεῖζον καὶ ἔλαττόν ἐστιν
αὐτό τε αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων. Φαίνεται. Καὶ μὴν εἴ-
περ μεῖζον καὶ ἔλαττον καὶ ἴσον, ἴσων ἂν εἴη μέτρων
C καὶ πλειόνων καὶ ἐλαττόνων αὑτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ
δὲ μέτρων, καὶ μερῶν. Πῶς δ' οὔ; Ἴσων μὲν ἄρα μέ-
τρων ὂν καὶ πλειόνων καὶ ἐλαττόνων, καὶ ἀριθμῷ ἔλαττον
ἂν καὶ πλέον εἴη αὐτό τε αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἴσον
αὑτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ ταὐτά. Πῶς; Ὧνπερ
μεῖζόν ἐστι, πλειόνων που καὶ μέτρων ἂν εἴη αὐτῶν·
ὅσων δὲ μέτρων, καὶ μερῶν. καὶ ὧν ἔλαττον, ὡσαύτως·
καὶ οἷς ἴσον, κατὰ ταὐτά. Οὕτως. Οὐκοῦν ἑαυτοῦ μεῖ-
ζον καὶ ἔλαττον ὂν καὶ ἴσον ἴσων ἂν εἴη μέτρων καὶ πλει-
όνων καὶ ἐλαττόνων αὑτῷ; ἐπειδὴ δὲ μέτρων, καὶ μερῶν; D
Πῶς δ' οὔ; Ἴσων μὲν ἄρα μερῶν ὂν αὑτῷ ἴσον ἂν τὸ
πλῆθος αὑτῷ εἴη, πλειόνων δὲ πλέον, ἐλαττόνων δὲ ἔλατ- 54
τον τὸν ἀριθμὸν αὑτοῦ. Φαίνεται. Οὐκοῦν καὶ πρὸς
τἆλλα ὡσαύτως ἕξει τὸ ἕν; ὅτι μὲν μεῖζον αὐτῶν φαίνεται,
ἀνάγκη πλέον εἶναι καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν· ὅτι δὲ σμι-
κρότερον, ἔλαττον· ὅτι δὲ ἴσον μεγέθει, ἴσον καὶ τὸ πλῆ-
θος εἶναι τοῖς ἄλλοις; Ἀνάγκη. Οὕτω δὴ αὖ, ὡς ἔοικε,
τὸ ἓν καὶ ἴσον καὶ πλέον καὶ ἔλαττον τὸν ἀριθμὸν αὐτό E
τε αὑτοῦ ἔσται καὶ τῶν ἄλλων. Ἔσται. Ἆρ' οὖν καὶ
χρόνου μετέχει τὸ ἕν, καὶ ἐστί τε καὶ γίγνεται νεώτερόν
τε καὶ πρεσβύτερον αὐτό τε αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ
οὔτε νεώτερον οὔτε πρεσβύτερον οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε τῶν
ἄλλων, χρόνου μετέχον; Πῶς; Εἶναι μέν που αὐτῷ ὑπάρ-
χει, εἴπερ ἓν ἔστιν. Ναί. Τὸ δὲ εἶναι ἄλλο τί ἐστιν ἢ
μέθεξις οὐσίας μετὰ χρόνου τοῦ παρόντος, ὥσπερ τὸ ἦν
μετὰ τοῦ παρεληλυθότος καὶ αὖ τὸ ἔσται μετὰ τοῦ μέλ- 152
λοντος οὐσίας ἐστὶ κοινωνία; Ἔστι γάρ. Μετέχει μὲν
ἄρα χρόνου, εἴπερ καὶ τοῦ εἶναι. Πάνυ γε. Οὐκοῦν
πορευομένου τοῦ χρόνου; Ναί. Ἀεὶ ἄρα πρεσβύτερον
γίγνεται ἑαυτοῦ, εἴπερ προέρχεται κατὰ χρόνον. Ἀνάγκη.
Ἆρ' οὖν μεμνήμεθα, ὅτι νεωτέρου γιγνομένου τὸ πρεσβύ-
τερον πρεσβύτερον γίγνεται; Μεμνήμεθα. Οὐκοῦν ἐπειδὴ 55
πρεσβύτερον ἑαυτοῦ γίγνεται τὸ ἕν, νεωτέρου ἂν γιγνο-
μένου ἑαυτοῦ πρεσβύτερον γίγνοιτο; Ἀνάγκη. Γίγνεται B
μὲν δὴ νεώτερόν τε καὶ πρεσβύτερον αὑτοῦ οὕτω. Ναί.
Ἔστι δὲ πρεσβύτερον ἆρ' οὐχ ὅταν κατὰ τὸν νῦν χρόνον
ᾖ γιγνόμενον, τὸν μεταξὺ τοῦ ἦν τε καὶ ἔσται; οὐ γάρ
που πορευόμενόν γε ἐκ τοῦ ποτὲ εἰς τὸ ἔπειτα ὑπερβή-
σεται τὸ νῦν. Οὐ γάρ. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐπίσχει τότε τοῦ
γίγνεσθαι πρεσβύτερον, ἐπειδὰν τῷ νῦν ἐντύχῃ, καὶ οὐ C
γίγνεται ἀλλ' ἔστι τότ' ἤδη πρεσβύτερον; προϊὸν γὰρ οὐκ
ἄν ποτε ληφθείη ὑπὸ τοῦ νῦν. τὸ γὰρ προϊὸν οὕτως
ἔχει ὡς ἀμφοτέρων ἐφάπτεσθαι, τοῦ τε νῦν καὶ τοῦ
ἔπειτα, τοῦ μὲν νῦν ἀφιέμενον, τοῦ δ' ἔπειτα ἐπιλαμβα-
νόμενον, μεταξὺ ἀμφοτέρων γιγνόμενον, τοῦ τε ἔπειτα
καὶ τοῦ νῦν. Ἀληθῆ. Εἰ δέ γε ἀνάγκη μὴ παρελθεῖν
τὸ νῦν πᾶν τὸ γιγνόμενον, ἐπειδὰν κατὰ τοῦτο ᾖ, ἐπί-
σχει ἀεὶ τοῦ γίγνεσθαι καὶ ἔστι τότε τοῦτο ὅ τι ἂν τύχῃ D
γιγνόμενον. Φαίνεται. Καὶ τὸ ἓν ἄρα, ὅταν πρεσβύτερον
γιγνόμενον ἐντύχῃ τῷ νῦν, ἐπέσχε τοῦ γίγνεσθαι καὶ ἔστι
τότε πρεσβύτερον. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν οὗπερ ἐγί-

---

7. αὐτῆς τῆς σμικρότητος a. — 10. αὐτοῦ b. — 27. ἂν] ἀεὶ a. — 32. τόδε] τὸ a. — 47. ἴσον καὶ ἔλαττον a. — 49. μὲν om. a.

5. ὧν] ὧνπερ a. — 25. κοινωνίας a. — Μετέχειν a. — 26. ἄρα ἐστι χρόνου a. — 46. τύχοι a.

56 γνετο πρεσβύτερον, τούτου καὶ ἔστιν; ἐγίγνετο δὲ αὑτοῦ;
Ναί. Ἔστι δὲ τὸ πρεσβύτερον νεωτέρου πρεσβύτερον;
Ἔστιν. Καὶ νεώτερον ἄρα τότε αὑτοῦ ἐστὶ τὸ ἕν, ὅταν
πρεσβύτερον γιγνόμενον ἐντύχῃ τῷ νῦν. Ἀνάγκη. Τό γε
E μὴν νῦν ἀεὶ πάρεστι τῷ ἑνὶ διὰ παντὸς τοῦ εἶναι· ἔστι
γὰρ ἀεὶ νῦν ὅτανπερ ᾖ. Πῶς γὰρ οὔ; Ἀεὶ ἄρα ἐστί τε
καὶ γίγνεται πρεσβύτερον ἑαυτοῦ καὶ νεώτερον τὸ ἕν.
Ἔοικεν. Πλείω δὲ χρόνον αὐτὸ ἑαυτοῦ ἔστιν ἢ γίγνεται,
ἢ τὸν ἴσον; Τὸν ἴσον. Ἀλλὰ μὴν τόν γε ἴσον χρόνον ἢ
γιγνόμενον ἢ ὂν την αὐτὴν ἡλικίαν ἔχει. Πῶς δ' οὔ;
Τὸ δὲ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχον οὔτε πρεσβύτερον οὔτε
66 νεώτερόν ἐστιν. Οὐ γάρ. Τὸ ἓν ἄρα τὸν ἴσον χρόνον
αὐτὸ ἑαυτῷ καὶ γιγνόμενον καὶ ὂν οὔτε νεώτερον οὔτε
πρεσβύτερον ἑαυτοῦ ἐστὶν οὔτε γίγνεται. Οὔ μοι δοκεῖ.
153 Τί δέ; τῶν ἄλλων; Οὐκ ἔχω λέγειν. Τόδε γε μὴν ἔχεις
λέγειν, ὅτι τἆλλα τοῦ ἑνός, εἴπερ ἕτερά ἐστιν ἀλλὰ μὴ
ἕτερον, πλείω ἐστὶν ἑνός· ἕτερον μὲν γὰρ ὂν ἓν ἂν
ἦν, ἕτερα δὲ ὄντα πλείω ἑνός ἐστι καὶ πλῆθος ἂν
ἔχοι. Ἔχοι γὰρ ἄν. Πλῆθος δὲ ὂν ἀριθμοῦ πλείονος ἂν
μετέχοι ἢ τοῦ ἑνός. Πῶς δ' οὔ; Τί οὖν; ἀριθμοῦ φή-
57 σομεν τὰ πλείω γίγνεσθαί τε καὶ γεγονέναι πρότερον, ἢ
τὰ ἐλάττω; Τὰ ἐλάττω. Τὸ ὀλίγιστον ἄρα πρῶτον. τοῦτο
B δ' ἐστὶ τὸ ἕν. ἦ γάρ; Ναί. Πάντων ἄρα τὸ ἓν πρῶτον
γέγονε τῶν ἀριθμὸν ἐχόντων. ἔχει δὲ καὶ τἆλλα πάντα
ἀριθμόν, εἴπερ ἄλλα καὶ μὴ ἄλλο ἐστίν. Ἔχει γάρ.
Πρῶτον δέ γε, οἶμαι, γεγονὸς πρότερον γέγονε, τὰ δὲ
ἄλλα ὕστερον. τὰ δ' ὕστερον γεγονότα νεώτερα τοῦ πρό-
τερον γεγονότος. καὶ οὕτως ἂν εἴη τἆλλα νεώτερα τοῦ
ἑνός, τὸ δὲ ἓν πρεσβύτερον τῶν ἄλλων. Εἴη γὰρ ἄν.
Τί δὲ τόδε; ἆρ' ἂν εἴη τὸ ἓν παρὰ φύσιν τὴν αὑτοῦ γε-
C γονός, ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ μὴν μέρη γε ἔχον
ἐφάνη τὸ ἕν. εἰ δὲ μέρη, καὶ ἀρχὴν καὶ τελευτὴν καὶ
μέσον. Ναί. Οὐκοῦν πάντων πρῶτον ἀρχὴ γίγνεται, καὶ
αὐτοῦ τοῦ ἑνὸς καὶ ἑκάστου τῶν ἄλλων, καὶ μετὰ τὴν
ἀρχὴν καὶ τἆλλα πάντα μέχρι τοῦ τέλους; Τί μήν; Καὶ
μὴν μόριά γε φήσομεν ταῦτ' εἶναι πάντα τἆλλα τοῦ ὅλου
τε καὶ ἑνός, αὐτὸ δὲ ἐκεῖνο ἅμα τῇ τελευτῇ γεγονέναι
ἕν τε καὶ ὅλον. Φήσομεν γάρ. Τελευτὴ δὲ οἶμαί γε
ὕστατον γίγνεται. τούτῳ δ' ἅμα τὸ ἓν πέφυκε γίγνεσθαι.
D ὥστ' εἴπερ ἀνάγκη αὐτὸ τὸ ἓν μὴ παρὰ φύσιν γίγνεσθαι,
58 ἅμα τῇ τελευτῇ ἂν γεγονὸς ὕστατον ἂν τῶν ἄλλων πεφυκὸς
εἴη γίγνεσθαι. Φαίνεται. Νεώτερον ἄρα τῶν ἄλλων τὸ
ἕν ἐστι, τὰ δ' ἄλλα τοῦ ἑνὸς πρεσβύτερα. Οὕτως αὖ μοι
φαίνεται. Τί δὲ δή; ἀρχὴν ἢ ἄλλο μέρος ὁτιοῦν τοῦ
ἑνὸς ἢ ἄλλου ὁτουοῦν, ἐάνπερ μέρος ᾖ ἀλλὰ μὴ μέρη,
οὐκ ἀναγκαῖον ἓν εἶναι, μέρος γε ὄν; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν
E τὸ ἓν ἅμα τε τῷ πρώτῳ γιγνομένῳ γίγνοιτ' ἂν καὶ ἅμα
τῷ δευτέρῳ, καὶ οὐδενὸς ἀπολείπεται τῶν ἄλλων γιγνο-
μένων, ὅ τί περ ἂν προσγίγνηται ὁτῳοῦν, ἕως ἂν πρὸς τὸ
ἔσχατον διελθὸν ὅλον ἓν γένηται, οὔτε μέσου οὔτε πρώτου
οὔτε ἐσχάτου οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἀπολειφθὲν ἐν τῇ γενέσει.
Ἀληθῆ. Πᾶσιν ἄρα τοῖς ἄλλοις τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἴσχει
τὸ ἕν. ὥστ' εἰ μὴ παρὰ φύσιν πέφυκεν αὐτὸ τὸ ἕν, οὔτε
πρότερον οὔθ' ὕστερον τῶν ἄλλων γεγονὸς ἂν εἴη, ἀλλ'
ἅμα. καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον τὸ ἓν τῶν ἄλλων οὔτε 154
πρεσβύτερον οὔτε νεώτερον ἂν εἴη, οὐδὲ τἆλλα τοῦ ἑνός·
κατὰ δὲ τὸν πρόσθεν πρεσβύτερόν τε καὶ νεώτερον, καὶ
τἆλλα ἐκείνου ὡσαύτως. Πάνυ μὲν οὖν. Ἔστι μὲν δὴ
οὕτως ἔχον τε καὶ γεγονός. ἀλλὰ τί αὖ περὶ τοῦ γίγνε-
σθαι αὐτὸ πρεσβύτερόν τε καὶ νεώτερον τῶν ἄλλων καὶ 59
τἆλλα τοῦ ἑνός, καὶ μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον
γίγνεσθαι; ἆρα ὥσπερ περὶ τοῦ εἶναι, οὕτω καὶ περὶ
τοῦ γίγνεσθαι ἔχει, ἢ ἑτέρως; Οὐκ ἔχω λέγειν. Ἀλλ' ἐγὼ B
τοσόνδε γε, ὅτι εἰ καὶ ἔστι πρεσβύτερον ἕτερον ἑτέρου,
γίγνεσθαί γε αὐτὸ πρεσβύτερον ἔτι ἢ ὡς τὸ πρῶτον εὐθὺς
γενόμενον διήνεγκε τῇ ἡλικίᾳ, οὐκ ἂν ἔτι δύναιτο, οὐδ'
αὖ τὸ νεώτερον ὂν ἔτι νεώτερον γίγνεσθαι· ἀνίσοις γὰρ
ἴσα προστιθέμενα, χρόνῳ τε καὶ ἄλλῳ ὁτῳοῦν, ἴσῳ ποιεῖ
διαφέρειν ἀεὶ ὅσῳπερ ἂν τὸ πρῶτον διενέγκῃ. Πῶς γὰρ
οὔ; Οὐκ ἄρα τό γε ὂν τοῦ [ἑνὸς] ὄντος γίγνοιτ' ἄν ποτε
πρεσβύτερον οὐδὲ νεώτερον, εἴπερ ἴσῳ διαφέρει ἀεὶ τὴν C
ἡλικίαν· ἀλλ' ἔστι καὶ γέγονε πρεσβύτερον, τὸ δὲ νεώτε-
ρον, γίγνεται δ' οὔ. Ἀληθῆ. Καὶ τὸ ἓν ἄρα ὂν τῶν
ἄλλων ὄντων οὔτε πρεσβύτερόν ποτε οὔτε νεώτερον γίγνε-
ται. Οὐ γὰρ οὖν. Ὅρα δὲ εἰ τῇδε πρεσβύτερα καὶ νεώ-
τερα γίγνεται. Πῇ δή; Ἧι τό τε ἓν τῶν ἄλλων ἐφάνη
πρεσβύτερον καὶ τἆλλα τοῦ ἑνός. Τί οὖν; Ὅταν τὸ ἓν
τῶν ἄλλων πρεσβύτερον ᾖ, πλείω που χρόνον γέγονεν ἢ D
τἆλλα. Ναί. Πάλιν δὴ σκόπει· ἐὰν πλέονι καὶ ἐλάττονι
χρόνῳ προστιθῶμεν τὸν ἴσον χρόνον, ἆρα τῷ ἴσῳ μορίῳ 60
διοίσει τὸ πλέον τοῦ ἐλάττονος ἢ σμικροτέρῳ; Σμικροτέρῳ.
Οὐκ ἄρα ἔσται ὅ τί περ τὸ πρῶτον ἦν πρὸς τἆλλα ἡλικίᾳ
διαφέρον τὸ ἕν, τοῦτο καὶ εἰς τὸ ἔπειτα, ἀλλὰ ἴσον λαμ-
βάνον χρόνον τοῖς ἄλλοις ἔλαττον ἀεὶ τῇ ἡλικίᾳ διοίσει
αὐτῶν ἢ πρότερον. ἢ οὔ; Ναί. Οὐκοῦν τό γε ἔλαττον
διαφέρον ἡλικίᾳ πρός τι ἢ πρότερον νεώτερον γίγνοιτ' ἂν E
ἢ ἐν τῷ πρόσθεν πρὸς ἐκεῖνα, πρὸς ἃ ἦν πρεσβύτερον
πρότερον; Νεώτερον. Εἰ δὲ ἐκεῖνο νεώτερον, οὐκ ἐκεῖνα
αὖ τἆλλα πρὸς τὸ ἓν πρεσβύτερα ἢ πρότερον; Πάνυ γε.
Τὸ μὲν νεώτερον ἄρα γεγονὸς πρεσβύτερον γίγνεται πρὸς
τὸ πρότερον γεγονός τε καὶ πρεσβύτερον ὄν, ἔστι δὲ οὐ-
δέποτε πρεσβύτερον, ἀλλὰ γίγνεται ἀεὶ ἐκείνου πρεσβύτε-
ρον· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ νεώτερον ἐπιδίδωσι, τὸ δ' ἐπὶ
τὸ πρεσβύτερον. τὸ δ' αὖ πρεσβύτερον τοῦ νεωτέρου νεώ- 155

---

14. ἐστὶν οὐδὲ γίγνεται Bekkerus. — 15. δέ] δαί bc. — 18. ἦν] ᾖ a. — πλείω ἐστὶν ἑνός. Ἐστί. Καὶ c cum Flor. α. — 27. δ' ὕστερα a. — 30. δὲ] δαί b. — 38. δὲ οἶμαί γε ΧΔΠDR: δὲ οἶμαι Ξ et rc. Σ, δέ γε οἶμαι abc. — 41. τῇ om. ac. — 44. δὲ] δαί b.

2. ἕως om. Stallbaumius. — 3. πρώτου οὔτε ἐσχάτου ΧΔΠDR: ἐσχάτου οὔτε πρώτου abc. — 17. ὅτι om. ΧΔ et pr. Π. — ἔστι] ἐστὶν καὶ ἔστιν ὅτι Π, ἔστιν ὅτι ΧΔDR et rc. F. — 23. ἑνὸς cum Schleiermachero ante nos secl. bc. — 24. οὔτε a. — 31. που om. a. — 32. πλέονι ΧΓΑCDIR: πλείονι abc.

τερον γίγνεται ὡσαύτως. ἰόντε γὰρ αὐτοῖν εἰς τὸ ἐναντίον
τὸ ἐναντίον ἀλλήλοιν γίγνεσθον, τὸ μὲν νεώτερον πρεσβύ-
τερον τοῦ πρεσβυτέρου, τὸ δὲ πρεσβύτερον νεώτερον τοῦ
νεωτέρου. γενέσθαι δὲ οὐκ ἂν οἵω τε εἴτην. εἰ γὰρ γέ-
νοιντο, οὐκ ἂν ἔτι γίγνοιντο ἀλλ' εἶεν ἄν. νῦν δὲ γίγνον-
61 ται μὲν πρεσβύτερα ἀλλήλων καὶ νεώτερα. τὸ μὲν ἓν τῶν
ἄλλων νεώτερον γίγνεται, ὅτι πρεσβύτερον ἐφάνη ὂν καὶ
B πρότερον γεγονός, τὰ δὲ ἄλλα τοῦ ἑνὸς πρεσβύτερα, ὅτι
67 ὕστερα γέγονε. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τἆλλα οὕτω
πρὸς τὸ ἓν ἴσχει, ἐπειδή περ αὐτοῦ πρεσβύτερα ἐφάνη
καὶ πρότερα γεγονότα. Φαίνεται γὰρ οὖν οὕτως. Οὐκοῦν
ᾗ μὲν οὐδὲν ἕτερον ἑτέρου πρεσβύτερον γίγνεται οὐδὲ
νεώτερον, κατὰ τὸ ἴσῳ ἀριθμῷ ἀλλήλων ἀεὶ διαφέρειν,
οὔτε τὸ ἓν τῶν ἄλλων πρεσβύτερον γίγνοιτ' ἂν οὐδὲ νεώ-
τερον, οὔτε τἆλλα τοῦ ἑνός· ᾗ δὲ ἄλλῳ ἀεὶ μορίῳ δια-
C φέρειν ἀνάγκη τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων γενόμενα καὶ τὰ
ὕστερα τῶν προτέρων, ταύτῃ δὴ ἀνάγκη πρεσβύτερά τε
καὶ νεώτερα ἀλλήλων γίγνεσθαι τά τε ἄλλα τοῦ ἑνὸς καὶ
τὸ ἓν τῶν ἄλλων; Πάνυ μὲν οὖν. Κατὰ δὴ πάντα ταῦτα
τὸ ἓν αὐτό τε αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων πρεσβύτερον καὶ
νεώτερον ἔστι τε καὶ γίγνεται, καὶ οὔτε πρεσβύτερον οὔτε
νεώτερον οὔτ' ἔστιν οὔτε γίγνεται οὔτε αὑτοῦ οὔτε τῶν
ἄλλων. Παντελῶς μὲν οὖν. Ἐπειδὴ δὲ χρόνου μετέχει
D τὸ ἓν καὶ τοῦ πρεσβύτερόν τε καὶ νεώτερον γίγνεσθαι,
ἆρ' οὐκ ἀνάγκη καὶ τοῦ ποτὲ μετέχειν καὶ τοῦ ἔπειτα καὶ
62 τοῦ νῦν, εἴπερ χρόνου μετέχει; Ἀνάγκη. Ἦν ἄρα τὸ ἓν
καὶ ἔστι καὶ ἔσται καὶ ἐγίγνετο καὶ γίγνεται καὶ γενήσεται.
Τί μήν; Καὶ εἴη ἄν τι ἐκείνῳ καὶ ἐκείνου, καὶ ἦν καὶ
ἔστι καὶ ἔσται. Πάνυ γε. Καὶ ἐπιστήμη δὴ εἴη ἂν αὐτοῦ
καὶ δόξα καὶ αἴσθησις, εἴπερ καὶ νῦν ἡμεῖς περὶ αὐτοῦ
πάντα ταῦτα πράττομεν. Ὀρθῶς λέγεις. Καὶ ὄνομα δὴ
E καὶ λόγος ἐστὶν αὐτῷ, καὶ ὀνομάζεται καὶ λέγεται· καὶ
ὅσαπερ καὶ περὶ τἆλλα τῶν τοιούτων τυγχάνει ὄντα, καὶ
περὶ τὸ ἕν ἐστιν. Παντελῶς μὲν οὖν ἔχει οὕτως.

Ἔτι δὴ τὸ τρίτον λέγωμεν. τὸ ἓν εἰ ἔστιν οἷον διελη-
λύθαμεν, ἆρ' οὐκ ἀνάγκη αὐτό, ἕν τε ὂν καὶ πολλὰ
καὶ μήτε ἓν μήτε πολλά, καὶ μετέχον χρόνου, ὅτι μὲν
ἔστιν ἕν, οὐσίας μετέχειν ποτέ, ὅτι δ' οὐκ ἔστι, μὴ με-
τέχειν αὖ ποτὲ οὐσίας; Ἀνάγκη. Ἆρ' οὖν ὅτε μετέχει,
οἷόν τε ἔσται τότε μὴ μετέχειν, ἢ ὅτε μὴ μετέχει, μετέχειν;
Οὐχ οἷόν τε. Ἐν ἄλλῳ ἄρα χρόνῳ μετέχει καὶ ἐν ἄλλῳ
οὐ μετέχει· οὕτω γὰρ ἂν μόνως τοῦ αὐτοῦ μετέχοι τε
156 καὶ οὐ μετέχοι. Ὀρθῶς. Οὐκοῦν ἔστι καὶ οὗτος χρόνος
ὅτε μεταλαμβάνει τοῦ εἶναι καὶ ὅτε ἀπαλλάττεται αὐτοῦ;
ἢ πῶς οἷόν τε ἔσται τοτὲ μὲν ἔχειν τὸ αὐτό, τοτὲ δὲ μὴ
63 ἔχειν, ἐὰν μή ποτε καὶ λαμβάνῃ αὐτὸ καὶ ἀφίῃ; Οὐδα-
μῶς. Τὸ δὴ οὐσίας μεταλαμβάνειν ἆρά γε οὐ γίγνεσθαι
καλεῖς; Ἔγωγε. Τὸ δὲ ἀπαλλάττεσθαι οὐσίας ἆρ' οὐκ
ἀπόλλυσθαι; Καὶ πάνυ γε. Τὸ ἓν δή, ὡς ἔοικε, λαμβά-
νον τε καὶ ἀφιὲν οὐσίαν γίγνεταί τε καὶ ἀπόλλυται. Ἀνάγκη.
Ἓν δὲ καὶ πολλὰ ὂν καὶ γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον, ἆρ' B
οὐχ ὅταν μὲν γίγνηται ἕν, τὸ πολλὰ εἶναι ἀπόλλυται,
ὅταν δὲ πολλά, τὸ ἓν εἶναι ἀπόλλυται; Πάνυ γε. Ἓν δὲ
γιγνόμενον καὶ πολλὰ ἆρ' οὐκ ἀνάγκη διακρίνεσθαί τε
καὶ συγκρίνεσθαι; Πολλή γε. Καὶ μὴν ἀνόμοιόν γε καὶ
ὅμοιον ὅταν γίγνηται, ὁμοιοῦσθαί τε καὶ ἀνομοιοῦσθαι;
Ναί. Καὶ ὅταν μεῖζον καὶ ἔλαττον καὶ ἴσον, αὐξάνεσθαί
τε καὶ φθίνειν καὶ ἰσοῦσθαι; Οὕτως. Ὅταν δὲ κινού-
μενόν τε ἵστηται καὶ ὅταν ἑστὸς ἐπὶ τὸ κινεῖσθαι μετα- C
βάλλῃ, δεῖ δή που αὐτό γε μηδ' ἐν ἑνὶ χρόνῳ εἶναι. Πῶς
δή; Ἑστός τε πρότερον ὕστερον κινεῖσθαι καὶ πρότερον
κινούμενον ὕστερον ἑστάναι, ἄνευ μὲν τοῦ μεταβάλλειν
οὐχ οἷόν τε ἔσται ταῦτα πάσχειν. Πῶς γάρ; Χρόνος δέ
γε οὐδείς ἐστιν ἐν ᾧ τι οἷόν τε ἅμα μήτε κινεῖσθαι μήθ'
ἑστάναι. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλ' οὐδὲ μὴν μεταβάλλει ἄνευ 64
τοῦ μεταβάλλειν. Οὐκ εἰκός. Πότ' οὖν μεταβάλλει; οὔτε
γὰρ ἑστὸς ἂν οὔτε κινούμενον μεταβάλλοι, οὔτ' ἐν χρόνῳ D
ὄν. Οὐ γὰρ οὖν. Ἆρ' οὖν ἔστι τὸ ἄτοπον τοῦτο ἐν ᾧ
τότ' ἂν εἴη ὅτε μεταβάλλει; Τὸ ποῖον δή; Τὸ ἐξαίφνης.
τὸ γὰρ ἐξαίφνης τοιόνδε τι ἔοικε σημαίνειν, ὡς ἐξ ἐκεί-
νου μεταβάλλον εἰς ἑκάτερον. οὐ γὰρ ἔκ γε τοῦ ἑστάναι
ἑστῶτος ἔτι μεταβάλλει, οὐδ' ἐκ τῆς κινήσεως κινουμένης
ἔτι μεταβάλλει· ἀλλ' ἡ ἐξαίφνης αὕτη φύσις ἄτοπός τις
ἐγκάθηται μεταξὺ τῆς κινήσεώς τε καὶ στάσεως, ἐν χρόνῳ
οὐδενὶ οὖσα, καὶ εἰς ταύτην δὴ καὶ ἐκ ταύτης τό τε κι- E
νούμενον μεταβάλλει ἐπὶ τὸ ἑστάναι καὶ τὸ ἑστὸς ἐπὶ τὸ
κινεῖσθαι. Κινδυνεύει. Καὶ τὸ ἓν δὴ εἴπερ ἕστηκέ τε
καὶ κινεῖται, μεταβάλλοι ἂν ἐφ' ἑκάτερα· μόνως γὰρ ἂν
οὕτως ἀμφότερα ποιοῖ. μεταβάλλον δ' ἐξαίφνης μεταβάλ-
λει, καὶ ὅτε μεταβάλλει, ἐν οὐδενὶ χρόνῳ ἂν εἴη, οὐδὲ
κινοῖτ' ἂν τότε, οὐδ' ἂν σταίη. Οὐ γάρ. Ἆρ' οὖν οὕτω
καὶ πρὸς τὰς ἄλλας μεταβολὰς ἔχει, ὅταν ἐκ τοῦ εἶναι
εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι μεταβάλλῃ ἢ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ 157
γίγνεσθαι, μεταξύ τινων τότε γίγνεται κινήσεών τε καὶ
στάσεων, καὶ οὔτε ἔστι τότε οὔτε οὐκ ἔστι, οὔτε γίγνεται 65
οὔτε ἀπόλλυται; Ἔοικε γοῦν. Κατὰ δὴ τὸν αὐτὸν λόγον
καὶ ἐξ ἑνὸς ἐπὶ πολλὰ ἰὸν καὶ ἐκ πολλῶν ἐφ' ἓν οὔτε ἕν
ἐστιν οὔτε πολλά, οὔτε διακρίνεται οὔτε συγκρίνεται· καὶ
ἐξ ὁμοίου ἐπὶ ἀνόμοιον καὶ ἐξ ἀνομοίου ἐπὶ ὅμοιον ἰὸν
οὔτε ὅμοιον οὔτε ἀνόμοιον, οὔτε ὁμοιούμενον οὔτε ἀνο-
μοιούμενον· καὶ ἐκ σμικροῦ ἐπὶ μέγα καὶ ἐπὶ ἴσον καὶ B
εἰς τἀναντία ἰὸν οὔτε σμικρὸν οὔτε μέγα οὔτε ἴσον, οὔτε
αὐξανόμενον οὔτε φθῖνον οὔτε ἰσούμενον εἴη ἄν. Οὐκ
ἔοικεν. Ταῦτα δὴ τὰ παθήματα πάντ' ἂν πάσχοι τὸ ἕν,
εἰ ἔστιν. Πῶς δ' οὔ;

Τί δὲ τοῖς ἄλλοις προσήκοι ἂν πάσχειν, ἓν εἰ ἔστιν,

---

1. αὐτῷ a. — 4. ἤτην a, εἰήτην c cum Flor. α. — 9. οὕτω] τούτῳ a. — 12, οὐδὲν] οὐδὲ a. — 47. γε om. ΧΔΠDR.
2. τε post γίγνεται om. ac. — 11. ἑστὼς ac. — 13. Ἑστὼς ac. — 19. ἑστὼς ac. — 22. τοιοῦτόν τι a. —
27. οὐδὲν a. — 28. ἑστὼς ac. — 35. μεταβάλῃ a. — 41. ἐπὶ τὸ ὅμοιον a. — 43. μικροῦ a. — 45. Οὐκ om. a.

ἆρα οὐ σκεπτέον; Σκεπτέον. Λέγωμεν δή, ἓν εἰ ἔστι,
τἆλλα τοῦ ἑνὸς τί χρὴ πεπονθέναι; Λέγωμεν. Οὐκοῦν
ἐπείπερ ἄλλα τοῦ ἑνός ἐστιν, οὔτε τὸ ἕν ἐστι τἆλλα· οὐ
C γὰρ ἂν ἄλλα τοῦ ἑνὸς ἦν. Ὀρθῶς. Οὐδὲ μὴν στέρεταί
68 γε παντάπασι τοῦ ἑνὸς τἆλλα, ἀλλὰ μετέχει πῃ. Πῇ δή;
Ὅτι που τἆλλα τοῦ ἑνὸς μόρια ἔχοντα ἄλλα ἐστίν· εἰ γὰρ
μόρια μὴ ἔχοι, παντελῶς ἂν ἓν εἴη. Ὀρθῶς. Μόρια
66 δέ γε, φαμέν, τούτου ἐστὶν ὃ ἂν ὅλον ᾖ. Φαμὲν γάρ.
Ἀλλὰ μὴν τό γε ὅλον ἓν ἐκ πολλῶν ἀνάγκη εἶναι, οὗ
ἔσται μόρια τὰ μόρια. ἕκαστον γὰρ τῶν μορίων οὐ πολ-
λῶν μόριον χρὴ εἶναι, ἀλλὰ ὅλον. Πῶς τοῦτο; Εἴ τι
πολλῶν μόριον εἴη, ἐν οἷς αὐτὸ εἴη, ἑαυτοῦ τε δή που
B μόριον ἔσται, ὃ ἐστιν ἀδύνατον, καὶ τῶν ἄλλων δὴ ἑνὸς
ἑκάστου, εἴπερ καὶ πάντων. ἑνὸς γὰρ μὴ ὂν μόριον,
πλὴν τούτου τῶν ἄλλων ἔσται, καὶ οὕτως ἑνὸς ἑκάστου
οὐκ ἔσται μόριον, μὴ ὂν δὲ μόριον ἑκάστου οὐδενὸς τῶν
πολλῶν ἔσται· μηδενὸς δὲ ὂν πάντων τούτων τι εἶναι,
ὧν οὐδενὸς οὐδέν ἐστι, καὶ μόριον καὶ ἄλλο ὁτιοῦν, ἀδύ-
νατον εἶναι. Φαίνεταί γε δή. Οὐκ ἄρα τῶν πολλῶν
οὐδὲ πάντων τὸ μόριον μόριον, ἀλλὰ μιᾶς τινὸς ἰδέας
E καὶ ἑνός τινος, ὃ καλοῦμεν ὅλον, ἐξ ἁπάντων ἓν τέλειον
γεγονός, τούτου μόριον ἂν τὸ μόριον εἴη. Παντάπασι
μὲν οὖν. Εἰ ἄρα τἆλλα μόρια ἔχει, κἂν τοῦ ὅλου τε καὶ
ἑνὸς μετέχοι. Πάνυ γε. Ἓν ἄρα ὅλον τέλειον μόρια ἔχον
ἀνάγκη εἶναι τἆλλα τοῦ ἑνός. Ἀνάγκη. Καὶ μὴν καὶ
περὶ τοῦ μορίου γε ἑκάστου ὁ αὐτὸς λόγος. καὶ γὰρ τοῦτο
ἀνάγκη μετέχειν τοῦ ἑνός. εἰ γὰρ ἕκαστον αὐτῶν μόριόν
158 ἐστι, τό γε ἕκαστον εἶναι ἓν δή που σημαίνει, ἀφωρι-
67 σμένον μὲν τῶν ἄλλων, καθ' αὑτὸ δὲ ὄν, εἴπερ ἕκαστον
ἔσται. Ὀρθῶς. Μετέχοι δέ γε ἂν τοῦ ἑνὸς δῆλον ὅτι
ἄλλο ὂν ἢ ἕν. οὐ γὰρ ἂν μετεῖχεν, ἀλλ' ἦν ἂν αὐτὸ ἕν.
νῦν δὲ ἑνὶ μὲν εἶναι πλὴν αὐτῷ τῷ ἑνὶ ἀδύνατόν που.
Ἀδύνατον. Μετέχειν δέ γε τοῦ ἑνὸς ἀνάγκη τῷ τε ὅλῳ
καὶ τῷ μορίῳ. τὸ μὲν γὰρ ἓν ὅλον ἔσται, οὗ μόρια τὰ
μόρια, τὸ δ' αὖ ἕκαστον ἓν μόριον τοῦ ὅλου, οὗ ἂν ᾖ
B μόριον ὅλου. Οὕτως. Οὐκοῦν ἕτερα ὄντα τοῦ ἑνὸς με-
θέξει τὰ μετέχοντα αὐτοῦ; Πῶς δ' οὔ; Τὰ δ' ἕτερα τοῦ
ἑνὸς πολλά που ἂν εἴη. εἰ γὰρ μήθ' ἓν μήθ' ἑνὸς πλείω
εἴη τἆλλα τοῦ ἑνός, οὐδὲν ἂν εἴη. Οὐ γὰρ οὖν. Ἐπεὶ
δέ γε πλείω ἑνός ἐστι τά τε τοῦ ἑνὸς μορίου καὶ τὰ τοῦ
ἑνὸς ὅλου μετέχοντα, οὐκ ἀνάγκη ἤδη πλήθει ἄπειρα
εἶναι αὐτά γε ἐκεῖνα τὰ μεταλαμβάνοντα τοῦ ἑνός; Πῶς;
Ὧδε ἴδωμεν. ἄλλο τι οὐχ ἓν ὄντα οὐδὲ μετέχοντα τοῦ
C ἑνὸς τότε, ὅτε μεταλαμβάνει αὐτοῦ, μεταλαμβάνει. Δῆλα
δή. Οὐκοῦν πλήθη ὄντα, ἐν οἷς τὸ ἓν οὐκ ἔνι; Πλήθη
μέντοι. Τί οὖν; εἰ ἐθέλοιμεν τῇ διανοίᾳ τῶν τοιούτων
ἀφελεῖν ὡς οἷοί τέ ἐσμεν ὅ τι ὀλίγιστον, οὐκ ἀνάγκη καὶ 68
τὸ ἀφαιρεθὲν ἐκεῖνο, εἴπερ τοῦ ἑνὸς μὴ μετέχοι, πλῆ-
θος εἶναι καὶ οὐχ ἕν; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν οὕτως ἀεὶ σκο-
ποῦντι αὐτὴν καθ' αὑτὴν τὴν ἑτέραν φύσιν τοῦ εἴδους,
ὅσον ἂν αὐτῆς ἀεὶ ὁρῶμεν, ἄπειρον ἔσται πλήθει; Παν-
τάπασι μὲν οὖν. Καὶ μὴν ἐπειδάν γε ἓν ἕκαστον μόριον
μόριον γένηται, πέρας ἤδη ἔχει πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς D
τὸ ὅλον, καὶ τὸ ὅλον πρὸς τὰ μόρια. Κομιδῇ μὲν οὖν.
Τοῖς ἄλλοις δὴ τοῦ ἑνὸς ξυμβαίνει ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς καὶ
ἐξ ἑαυτῶν κοινωνησάντων, ὡς ἔοικεν, ἕτερόν τι γίγνεσθαι
ἐν ἑαυτοῖς, ὃ δὴ πέρας παρέσχε πρὸς ἄλληλα· ἡ δ' ἑαυ-
τῶν φύσις καθ' ἑαυτὰ ἀπειρίαν. Φαίνεται. Οὕτω δὴ
τἆλλα τοῦ ἑνὸς καὶ ὅλα καὶ κατὰ μόρια ἄπειρά τέ ἐστι
καὶ πέρατος μετέχει. Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ ὅμοιά τε
καὶ ἀνόμοια ἀλλήλοις τε καὶ ἑαυτοῖς; Πῇ δή; Ἧι μέν που E
ἄπειρά ἐστι κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν πάντα, ταὐτὸν πε-
πονθότα ἂν εἴη ταύτῃ. Πάνυ γε. Καὶ μὴν ᾗ γε ἅπαντα
πέρατος μετέχει, καὶ ταύτῃ πάντ' ἂν εἴη ταὐτὸν πεπον-
θότα. Πῶς δ' οὔ; Ἧι δέ γε πεπερασμένα τε εἶναι καὶ
ἄπειρα πέπονθεν, ἐναντία πάθη ἀλλήλοις ὄντα ταῦτα 69
τὰ πάθη πέπονθεν. Ναί. Τὰ δ' ἐναντία γε ὡς οἷόν τε 159
ἀνομοιότατα. Τί μήν; Κατὰ μὲν ἄρα ἑκάτερον τὸ πά-
θος ὅμοια ἂν εἴη αὐτά τε αὑτοῖς καὶ ἀλλήλοις, κατὰ δ'
ἀμφότερα ἀμφοτέρως ἐναντιώτατά τε καὶ ἀνομοιότατα.
Κινδυνεύει. Οὕτω δὴ τἆλλα αὐτά τε αὑτοῖς καὶ ἀλλήλοις
ὅμοιά τε καὶ ἀνόμοια ἂν εἴη. Οὕτως. Καὶ ταὐτὰ δὴ καὶ
ἕτερα ἀλλήλων, καὶ κινούμενα καὶ ἑστῶτα, καὶ πάντα τὰ
ἐναντία πάθη οὐκέτι χαλεπῶς εὑρήσομεν πεπονθότα τἆλλα
τοῦ ἑνός, ἐπείπερ καὶ ταῦτα ἐφάνη πεπονθότα. Ὀρ- B
θῶς λέγεις.

Οὐκοῦν ταῦτα μὲν ἤδη ἐῶμεν ὡς φανερά, ἐπισκοπῶ-
μεν δὲ πάλιν, ἓν εἰ ἔστιν, ἆρα καὶ οὐχ οὕτως ἔχει τἆλλα
τοῦ ἑνὸς ἢ οὕτω μόνον; Πάνυ μὲν οὖν. Λέγωμεν δὴ ἐξ
ἀρχῆς, ἓν εἰ ἔστι, τί χρὴ τἆλλα τοῦ ἑνὸς πεπονθέναι.
Λέγωμεν γάρ. Ἆρ' οὖν οὐ χωρὶς μὲν τὸ ἓν τῶν ἄλλων,
χωρὶς δὲ τἆλλα τοῦ ἑνός; Τί δή; Ὅτι που οὐκ ἔστι παρὰ
ταῦτα ἕτερον, ὃ ἄλλο μέν ἐστι τοῦ ἑνός, ἄλλο δὲ τῶν
ἄλλων. πάντα γὰρ εἴρηται, ὅταν ῥηθῇ τό τε ἓν καὶ C
τἆλλα. Πάντα γάρ. Οὐκ ἄρα ἔτ' ἔστιν ἕτερον τούτων,
ἐν ᾧ τό τε ἓν ἂν εἴη τῷ αὐτῷ, καὶ τἆλλα. Οὐ γάρ.
Οὐδέποτε ἄρα ἐν ταὐτῷ ἐστὶ τὸ ἓν καὶ τἆλλα. Οὐκ ἔοικεν. 70
Χωρὶς ἄρα; Ναί. Οὐδὲ μὴν μόριά γε ἔχειν φαμὲν τὸ
ὡς ἀληθῶς ἕν. Πῶς γάρ; Οὔτ' ἄρα ὅλον εἴη ἂν τὸ ἓν
ἐν τοῖς ἄλλοις οὔτε μόρια αὐτοῦ, εἰ χωρίς τέ ἐστι τῶν
ἄλλων καὶ μόρια μὴ ἔχει. Πῶς γάρ; Οὐδενὶ ἄρα τρόπῳ D
μετέχοι ἂν τἆλλα τοῦ ἑνός, μήτε κατὰ μόριόν τι αὐτοῦ

7. ἔχει a. — 12. οἷς ἂν αὐτὸ a. — 19. εἶναι secl. Stallbaumius. — 23. ἔχει libri (praeter E): ἴσχει a b c cum E. — 26. τούτου a. — 33. γε om. ΧΔΠDR. — 35. οὗ] ὃ a c. — 36. μορίου ὅλον cum Schleiermachero c. — 38. εἴη ἂν a. — 41. ἤδη] δὴ a. — ἄπειρα πλήθει a b. — 43. εἰδῶμεν a.

6. Alterum μόριον om. a. — 11. αὐταῖς a. — δ' ἑαυτῶν Sauppius (praef. edit. min. p. X): δὲ αὐτῶν a b c. — 13. κατὰ τὰ μόρια a. — 25. αὐτά] ταὐτά a. — 26. εἴη ἂν a. — 31. Οὐκοῦν εἰ ταῦτα a. — ἐπισκοποῖμεν a. — 32. ἔστιν ἄρα, καὶ a. — 35. οὐ om. a. — 46. ἔχῃ a. — γάρ] γὰρ οὖ a b.

*μήτε κατὰ ὅλον μετέχοντα. Οὐκ ἔοικεν. Οὐδαμῇ ἄρα
ἓν τἆλλά ἐστιν, οὐδ' ἔχει ἐν ἑαυτοῖς ἓν οὐδέν. Οὐ γὰρ
οὖν. Οὐδ' ἄρα πολλά ἐστι τἆλλα. ἓν γὰρ ἂν ἦν ἕκαστον
69 αὐτῶν μόριον τοῦ ὅλου, εἰ πολλὰ ἦν. νῦν δὲ οὔθ' ἓν
οὔτε πολλὰ οὔθ' ὅλον οὔτε μόριά ἐστι τἆλλα τοῦ ἑνός,
ἐπειδὴ αὐτοῦ οὐδαμῇ μετέχει. Ὀρθῶς. Οὐδ' ἄρα δύο
οὐδὲ τρία οὔτε αὐτά ἐστι τὰ ἄλλα, οὔτε ἔνεστιν ἐν αὐ-
E τοῖς, εἴπερ τοῦ ἑνὸς πανταχῇ στέρεται. Οὕτως. Οὐδὲ
ὅμοια ἄρα καὶ ἀνόμοια οὔτε αὐτά ἐστι τῷ ἑνὶ τἆλλα,
οὔτε ἔνεστιν ἐν αὐτοῖς ὁμοιότης καὶ ἀνομοιότης. εἰ γὰρ
ὅμοια καὶ ἀνόμοια αὐτὰ εἴη ἢ ἔχοι ἐν ἑαυτοῖς ὁμοιότητα
καὶ ἀνομοιότητα, δύο που εἴδη ἐναντία ἀλλήλοις ἔχοι ἂν
ἐν ἑαυτοῖς τἆλλα τοῦ ἑνός. Φαίνεται. Ἦν δέ γε ἀδύ-
71 νατον δυοῖν τινοῖν μετέχειν ἃ μηδενὸς μετέχοι. Ἀδύνα-
τον. Οὔτ' ἄρα ὅμοια οὔτ' ἀνόμοιά ἐστιν οὔτ' ἀμφότερα
160 τἆλλα. ὅμοια μὲν γὰρ ὄντα ἢ ἀνόμοια ἑνὸς ἂν τοῦ ἑτέ-
ρου εἴδους μετέχοι, ἀμφότερα δὲ ὄντα δυοῖν τοῖν ἐναν-
τίοιν· ταῦτα δὲ ἀδύνατα ἐφάνη. Ἀληθῆ. Οὐδ' ἄρα τὰ
αὐτὰ οὐδ' ἕτερα, οὐδὲ κινούμενα οὐδὲ ἑστῶτα, οὐδὲ γι-
γνόμενα οὐδὲ ἀπολλύμενα, οὐδὲ μείζω οὐδὲ ἐλάττω οὐδὲ
ἴσα· οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν πέπονθε τῶν τοιούτων. εἰ γάρ τι
τοιοῦτον πεπονθέναι ὑπομένει τὰ ἄλλα, καὶ ἑνὸς καὶ
δυοῖν καὶ τριῶν καὶ περιττοῦ καὶ ἀρτίου μεθέξει, ὧν
B αὐτοῖς ἀδύνατον ἐφάνη μετέχειν, τοῦ ἑνός γε πάντῃ πάν-
τως στερομένοις. Ἀληθέστατα. Οὕτω δὴ ἓν εἰ ἔστι,
πάντα τέ ἐστι τὸ ἓν καὶ οὐδ' ἕν ἐστι καὶ πρὸς ἑαυτὸ
καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ὡσαύτως. Παντελῶς μὲν οὖν.*

*Εἶεν. εἰ δὲ δὴ μὴ ἔστι τὸ ἕν, τί χρὴ συμβαίνειν, ἆρ'
οὐ σκεπτέον μετὰ ταῦτα; Σκεπτέον γάρ. Τίς οὖν ἂν εἴη
αὕτη ἡ ὑπόθεσις, εἰ ἓν μὴ ἔστιν; ἆρά τι διαφέρει τῆσδε,
C εἰ μὴ ἓν μὴ ἔστιν; Διαφέρει μέντοι. Διαφέρει μόνον, ἢ
καὶ πᾶν τοὐναντίον ἐστὶν εἰπεῖν, εἰ μὴ ἓν μὴ ἔστι, τοῦ
εἰ ἓν μὴ ἔστιν; Πᾶν τοὐναντίον. Τί δ' εἴ τις λέγοι, εἰ
72 μέγεθος μὴ ἔστιν ἢ σμικρότης μὴ ἔστιν ἤ τι ἄλλο τῶν
τοιούτων, ἆρα ἐφ' ἑκάστου ἂν δηλοῖ ὅτι ἕτερόν τι λέγει
τὸ μὴ ὄν; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ νῦν δηλοῖ ὅτι ἕτερον
λέγει τῶν ἄλλων τὸ μὴ ὄν, ὅταν εἴπῃ ἓν εἰ μὴ ἔστι; καὶ
ἴσμεν ὃ λέγει; Ἴσμεν. Πρῶτον μὲν ἄρα γνωστόν τι λέγει,
ἔπειτα ἕτερον τῶν ἄλλων, ὅταν εἴπῃ ἕν, εἴτε τὸ εἶναι
αὐτῷ προσθεὶς εἴτε τὸ μὴ εἶναι. οὐδὲν γὰρ ἧττον γιγνώ-
D σκεται, τί τὸ λεγόμενον μὴ εἶναι, καὶ ὅτι διάφορον τῶν
ἄλλων. ἢ οὔ; Ἀνάγκη. Ὧδε ἄρα λεκτέον ἐξ ἀρχῆς, ἓν
εἰ μὴ ἔστι, τί χρὴ εἶναι. πρῶτον μὲν οὖν αὐτῷ τοῦτο
ὑπάρχειν δεῖ, ὡς ἔοικεν, εἶναι αὐτοῦ ἐπιστήμην, ἢ μηδὲ
ὅ τι λέγεται γιγνώσκεσθαι, ὅταν τις εἴπῃ ἓν εἰ μὴ ἔστιν.
Ἀληθῆ. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα ἕτερ' αὐτοῦ εἶναι, ἢ μηδὲ
ἐκεῖνο ἕτερον τῶν ἄλλων λέγεσθαι; Πάνυ γε. Καὶ ἑτε-
ροιότης ἄρα ἐστὶν αὐτῷ πρὸς τῇ ἐπιστήμῃ. οὐ γὰρ τὴν
τῶν ἄλλων ἑτεροιότητα λέγει, ὅταν τὸ ἓν ἕτερον τῶν ἄλ- E
λων λέγῃ, ἀλλὰ τὴν ἐκείνου. Φαίνεται. Καὶ μὴν τοῦ γε
ἐκείνου καὶ τοῦ τινὸς καὶ τούτου καὶ τούτῳ καὶ τούτων
καὶ πάντων τῶν τοιούτων μετέχει τὸ μὴ ὂν ἕν. οὐ γὰρ
ἂν τὸ ἓν ἐλέγετο οὐδ' ἂν τοῦ ἑνὸς ἕτερα, οὐδ' ἐκείνῳ ἄν 73
τι ἦν οὐδ' ἐκείνου, οὐδ' ἄν τι ἐλέγετο, εἰ μήτε τοῦ τινὸς
αὐτῷ μετῆν μήτε τῶν ἄλλων τούτων. Ὀρθῶς. Εἶναι
μὲν δὴ τῷ ἑνὶ οὐχ οἷόν τε, εἴπερ γε μὴ ἔστι, μετέχειν
δὲ πολλῶν οὐδὲν κωλύει, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη, εἴπερ τό γε 161
ἓν ἐκεῖνο καὶ μὴ ἄλλο μὴ ἔστιν. εἰ μέντοι μήτε τὸ ἓν μήτ'
ἐκεῖνο μὴ ἔσται, ἀλλὰ περὶ ἄλλου του ὁ λόγος, οὐδὲ
φθέγγεσθαι δεῖ οὐδέν· εἰ δὲ τὸ ἓν ἐκεῖνο καὶ μὴ ἄλλο
ὑπόκειται μὴ εἶναι, καὶ τοῦ ἐκείνου καὶ ἄλλων πολλῶν
ἀνάγκη αὐτῷ μετεῖναι. Καὶ πάνυ γε. Καὶ ἀνομοιότης
ἄρ' ἔστιν αὐτῷ πρὸς τὰ ἄλλα. τὰ γὰρ ἄλλα, τοῦ ἑνὸς
ἕτερα ὄντα, ἑτεροῖα καὶ εἴη ἄν. Ναί. Τὰ δ' ἑτεροῖα
οὐκ ἀλλοῖα; Πῶς δ' οὔ; Τὰ δ' ἀλλοῖα οὐκ ἀνόμοια;
Ἀνόμοια μὲν οὖν. Οὐκοῦν εἴπερ τῷ ἑνὶ ἀνόμοιά ἐστι, B
δῆλον ὅτι ἀνομοίῳ τά γε ἀνόμοια ἀνόμοια ἂν εἴη. Δῆ-
λον. Εἴη δὴ ἂν καὶ τῷ ἑνὶ ἀνομοιότης, πρὸς ἣν τὰ
ἄλλα ἀνόμοια αὐτῷ ἐστίν. Ἔοικεν. Εἰ δὲ δὴ τῶν ἄλλων
ἀνομοιότης ἔστιν αὐτῷ, ἆρ' οὐκ ἀνάγκη ἑαυτοῦ ὁμοιότητα
αὐτῷ εἶναι; Πῶς; Εἰ ἑνὸς ἀνομοιότης ἔστι τῷ ἑνί, οὐκ
ἄν που περὶ τοῦ τοιούτου ὁ λόγος εἴη οἵου τοῦ ἑνός, οὐδ'
ἂν ἡ ὑπόθεσις εἴη περὶ ἑνός, ἀλλὰ περὶ ἄλλου ἢ ἑνός. 74
Πάνυ γε. Οὐ δεῖ δέ γε. Οὐ δῆτα. Δεῖ ἄρ' ὁμοιότητα C
τῷ ἑνὶ αὐτοῦ ἑαυτῷ εἶναι. Δεῖ. Καὶ μὴν οὐδ' αὖ ἴσον
γ' ἐστὶ τοῖς ἄλλοις. εἰ γὰρ εἴη ἴσον, εἴη τε ἂν ἤδη καὶ
ὅμοιον ἂν εἴη αὐτοῖς κατὰ τὴν ἰσότητα. ταῦτα δ' ἀμφό-
τερα ἀδύνατα, εἴπερ μὴ ἔστιν ἕν. Ἀδύνατα. Ἐπειδὴ
δὲ οὐκ ἔστι τοῖς ἄλλοις ἴσον, ἆρ' οὐκ ἀνάγκη καὶ τἆλλ'
ἐκείνῳ μὴ ἴσα εἶναι; Ἀνάγκη. Τὰ δὲ μὴ ἴσα οὐκ ἄνισα;
Ναί. Τὰ δὲ ἄνισα οὐ τῷ ἀνίσῳ ἄνισα; Πῶς δ' οὔ;
Καὶ ἀνισότητος δὴ μετέχει τὸ ἕν, πρὸς ἣν τἆλλ' αὐτῷ
ἐστὶν ἄνισα; Μετέχει. Ἀλλὰ μέντοι ἀνισότητός γ' ἐστὶ D
μέγεθός τε καὶ σμικρότης. Ἔστι γάρ. Ἔστιν ἄρα καὶ
μέγεθός τε καὶ σμικρότης τῷ τοιούτῳ ἑνί; Κινδυνεύει.
Μέγεθος μὴν καὶ σμικρότης ἀεὶ ἀφέστατον ἀλλήλοιν.
Πάνυ γε. Μεταξὺ ἄρα τι αὐτοῖν ἀεὶ ἔστιν. Ἔστιν.
Ἔχεις οὖν τι ἄλλο εἰπεῖν μεταξὺ αὐτοῖν ἢ ἰσότητα; Οὔκ,
ἀλλὰ τοῦτο. Ὅτῳ ἄρα ἔστι μέγεθος καὶ σμικρότης, ἔστι
καὶ ἰσότης αὐτῷ, μεταξὺ τούτοιν οὖσα. Φαίνεται. Τῷ
δὴ ἑνὶ μὴ ὄντι, ὡς ἔοικε, καὶ ἰσότητος ἂν μετείη καὶ E
μεγέθους καὶ σμικρότητος. Ἔοικεν. Καὶ μὴν καὶ οὐσίας
γε δεῖ αὐτὸ μετέχειν πῃ. Πῶς δή; Ἔχειν αὐτὸ δεῖ οὕ-
τως ὡς λέγομεν. εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἔχοι, οὐκ ἂν ἀληθῆ 75*

6. οὐδαμοῦ a. — 7. οὐδὲ τρία Sauppius (praef. edit. min. p. X): οὔτε τρία abc. — οὔτε τὰ αὐτά a. — τἆλλα b. — οὔτε ἕν ἐστιν a. — 9. οὔτε ταυτά a. — τά ἄλλα a. — 11. ἢ] ἡ ab. — ἔχει a. — 14. μετέχει a. — 16. γὰρ ἂν ὄντα ab. — 18. ἀδύνατον ac. — 39. τοῦτο a. — οὖν om. a. — 33. εἰ post τοῦ om. a. — 34. ἄλλό τι a.

5. ἓν om. a. — 7. οὐδ' ἐκείνου om. a. — 12. μὴ] μήτ' a. — 16. αὐτῷ ἔστι a. — 21. δὴ] δ' a. — 36. γ' om. a. — 44. δή] δὲ a. — 45. καὶ ante οὐσίας om. a. — 47. ἔχει a.

70 λέγοιμεν ἡμεῖς λέγοντες τὸ ἓν μὴ εἶναι· εἰ δὲ ἀληθῆ,
δῆλον ὅτι ὄντα αὐτὰ λέγομεν. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω μὲν
οὖν. Ἐπειδὴ δέ φαμεν ἀληθῆ λέγειν, ἀνάγκη ἡμῖν φάναι
162 καὶ ὄντα λέγειν. Ἀνάγκη. Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικε, τὸ ἓν
οὐκ ὄν. εἰ γὰρ μὴ ἔσται μὴ ὄν, ἀλλά τι τοῦ εἶναι ἀνήσει
πρὸς τὸ μὴ εἶναι, εὐθὺς ἔσται ὄν. Παντάπασι μὲν οὖν.
Δεῖ ἄρα αὐτὸ δεσμὸν ἔχειν τοῦ μὴ εἶναι τὸ εἶναι μὴ ὄν,
εἰ μέλλει μὴ εἶναι, ὁμοίως ὥσπερ τὸ ὂν τὸ μὴ ὂν ἔχειν
μὴ εἶναι, ἵνα τελέως αὖ εἶναι ᾖ. οὕτως γὰρ ἂν τό τε
ὂν μάλιστ' ἂν εἴη καὶ τὸ μὴ ὂν οὐκ ἂν εἴη, μετέχοντα
τὸ μὲν ὂν οὐσίας τοῦ εἶναι ὄν, μὴ οὐσίας δὲ τοῦ εἶναι
μὴ ὄν, εἰ μέλλει τελέως εἶναι, τὸ δὲ μὴ ὂν μὴ οὐσίας
B μὲν τοῦ μὴ εἶναι μὴ ὄν, οὐσίας δὲ τοῦ εἶναι μὴ ὄν, εἰ
καὶ τὸ μὴ ὂν αὖ τελέως μὴ ἔσται. Ἀληθέστατα. Οὐκ-
οῦν ἐπείπερ τῷ τε ὄντι τοῦ μὴ εἶναι καὶ τῷ μὴ ὄντι
τοῦ εἶναι μέτεστι, καὶ τῷ ἑνί, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι, τοῦ
εἶναι ἀνάγκη μετεῖναι εἰς τὸ μὴ εἶναι. Ἀνάγκη. Καὶ
οὐσία δὴ φαίνεται τῷ ἑνί, εἰ μὴ ἔστιν. Φαίνεται. Καὶ
76 μὴ οὐσία ἄρα, εἴπερ μὴ ἔστιν. Πῶς δ' οὔ; Οἷόν τε οὖν
τὸ ἔχον πως μὴ ἔχειν οὕτω, μὴ μεταβάλλον ἐκ ταύτης
τῆς ἕξεως; Οὐχ οἷόν τε. Πᾶν ἄρα τὸ τοιοῦτον μεταβο-
C λὴν σημαίνει, ὃ ἂν οὕτω τε καὶ μὴ οὕτως ἔχῃ. Πῶς δ'
οὔ; Μεταβολὴ δὲ κίνησις, ἢ τί φήσομεν; Κίνησις. Οὐκ-
οῦν τὸ ἓν ὄν τε καὶ οὐκ ὂν ἐφάνη; Ναί. Οὕτως ἄρα
καὶ οὐχ οὕτως ἔχον φαίνεται. Ἔοικεν. Καὶ κινούμενον
ἄρα τὸ οὐκ ὂν ἓν πέφανται, ἐπείπερ καὶ μεταβολὴν ἐκ
τοῦ εἶναι ἐπὶ τὸ μὴ εἶναι ἔχον. Κινδυνεύει. Ἀλλὰ μὴν
εἰ μηδαμοῦ γέ ἐστι τῶν ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν, εἴπερ μὴ
ἔστιν, οὐδ' ἂν μεθίσταιτό ποθέν ποι. Πῶς γάρ; Οὐκ
ἄρα τῷ γε μεταβαίνειν κινοῖτ' ἄν. Οὐ γάρ. Οὐδὲ μὴν
D ἐν τῷ αὐτῷ ἂν στρέφοιτο. ταὐτοῦ γὰρ οὐδαμοῦ ἅπτεται.
ὂν γάρ ἐστι τὸ ταὐτόν· τὸ δὲ μὴ ὂν ἔν τῳ τῶν ὄντων
ἀδύνατον εἶναι. Ἀδύνατον γάρ. Οὐκ ἄρα τὸ ἕν γε μὴ
ὂν στρέφεσθαι ἂν δύναιτο ἐν ἐκείνῳ ἐν ᾧ μὴ ἔστιν. Οὐ
γὰρ οὖν. Οὐδὲ μὴν ἀλλοιοῦταί που τὸ ἓν ἑαυτοῦ, οὔτε
τὸ ὂν οὔτε τὸ μὴ ὄν. οὐ γὰρ ἂν ἦν ὁ λόγος ἔτι περὶ
τοῦ ἑνός, εἴπερ ἠλλοιοῦτο αὐτὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ περὶ ἄλλου
77 τινός. Ὀρθῶς. Εἰ δὲ μήτ' ἀλλοιοῦται μήτε ἐν ταὐτῷ
E στρέφεται μήτε μεταβαίνει, ἆρ' ἄν πῃ ἔτι κινοῖτο; Πῶς
γάρ; Τό γε μὴν ἀκίνητον ἀνάγκη ἡσυχίαν ἄγειν, τὸ δὲ
ἡσυχάζον ἑστάναι. Ἀνάγκη. Τὸ ἓν ἄρα, ὡς ἔοικεν, οὐκ
ὂν ἕστηκέ τε καὶ κινεῖται. Ἔοικεν. Καὶ μὴν εἴπερ γε
κινεῖται, μεγάλη ἀνάγκη αὐτῷ ἀλλοιοῦσθαι. ὅπῃ γὰρ ἄν
163 τι κινηθῇ, κατὰ τοσοῦτον οὐκέθ' ὡσαύτως ἔχει ὡς εἶχεν,
ἀλλ' ἑτέρως. Οὕτως. Κινούμενον δὴ τὸ ἓν καὶ ἀλλοι-
οῦται. Ναί. Καὶ μὴν μηδαμῇ γε κινούμενον οὐδαμῇ ἂν
ἀλλοιοῖτο. Οὐ γάρ. Ἧι μὲν ἄρα κινεῖται τὸ οὐκ ὂν ἕν,
ἀλλοιοῦται· ᾗ δὲ μὴ κινεῖται, οὐκ ἀλλοιοῦται. Οὐ γάρ.
Τὸ ἓν ἄρα μὴ ὂν ἀλλοιοῦταί τε καὶ οὐκ ἀλλοιοῦται.
Φαίνεται. Τὸ δ' ἀλλοιούμενον ἆρ' οὐκ ἀνάγκη γίγνεσθαι
μὲν ἕτερον ἢ πρότερον, ἀπόλλυσθαι δὲ ἐκ τῆς προτέρας
ἕξεως; τὸ δὲ μὴ ἀλλοιούμενον μήτε γίγνεσθαι μήτε ἀπόλ- B
λυσθαι; Ἀνάγκη. Καὶ τὸ ἓν ἄρα μὴ ὂν ἀλλοιούμενον
μὲν γίγνεταί τε καὶ ἀπόλλυται, μὴ ἀλλοιούμενον δὲ οὔτε
γίγνεται οὔτε ἀπόλλυται. καὶ οὕτω τὸ ἓν μὴ ὂν γίγνεταί
τε καὶ ἀπόλλυται, καὶ οὔτε γίγνεται οὔτ' ἀπόλλυται. Οὐ
γὰρ οὖν.

Αὖθις δὴ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἴωμεν πάλιν, ὀψόμενοι εἰ
ταὐτὰ ἡμῖν φανεῖται ἅπερ καὶ νῦν, ἢ ἕτερα. Ἀλλὰ χρή. 78
Οὐκοῦν ἓν εἰ μὴ ἔστι, φαμέν, τί χρὴ περὶ αὐτοῦ ξυμ- C
βαίνειν; Ναί. Τὸ δὲ μὴ ἔστιν ὅταν λέγωμεν, ἆρα μή τι
ἄλλο σημαίνει ἢ οὐσίας ἀπουσίαν τούτῳ ᾧ ἂν φῶμεν μὴ
εἶναι; Οὐδὲν ἄλλο. Πότερον οὖν, ὅταν φῶμεν μὴ εἶναί
τι, πῶς οὐκ εἶναί φαμεν αὐτό, πῶς δὲ εἶναι; ἢ τοῦτο
τὸ μὴ ἔστι λεγόμενον ἁπλῶς σημαίνει ὅτι οὐδαμῶς οὐδαμῇ
ἔστιν οὐδέ πῃ μετέχει οὐσίας τό γε μὴ ὄν; Ἁπλούστατα
μὲν οὖν. Οὔτε ἄρα εἶναι δύναιτο ἂν τὸ μὴ ὂν οὔτε ἄλ-
λως οὐδαμῶς οὐσίας μετέχειν. Οὐ γάρ. Τὸ δὲ γίγνεσθαι D
καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι μή τι ἄλλο ἦν, ἢ τὸ μὲν οὐσίας μετα-
λαμβάνειν, τὸ δ' ἀπολλύναι οὐσίαν; Οὐδὲν ἄλλο. Ὧι δέ
γε μηδὲν τούτου μέτεστιν, οὔτ' ἂν λαμβάνοι οὔτ' ἀπολ-
λύοι αὐτό. Πῶς γάρ; Τῷ ἑνὶ ἄρα, ἐπειδὴ οὐδαμῇ ἔστιν,
οὔθ' ἑκτέον οὔτε ἀπαλλακτέον οὔτε μεταληπτέον οὐσίας
οὐδαμῶς. Εἰκός. Οὔτ' ἄρ' ἀπόλλυται τὸ μὴ ὂν ἓν οὔτε
γίγνεται, ἐπείπερ οὐδαμῇ μετέχει οὐσίας. Οὐ φαίνεται.
Οὐδ' ἄρ' ἀλλοιοῦται οὐδαμῇ. ἤδη γὰρ ἂν γίγνοιτό τε καὶ E
ἀπολλύοιτο τοῦτο πάσχον. Ἀληθῆ. Εἰ δὲ μὴ ἀλλοιοῦται, 79
οὐκ ἀνάγκη μηδὲ κινεῖσθαι; Ἀνάγκη. Οὐδὲ μὴν ἑστάναι
φήσομεν τὸ μηδαμοῦ ὄν. τὸ γὰρ ἑστὸς ἐν τῷ αὐτῷ τινὶ
δεῖ ἀεὶ εἶναι. Τῷ αὐτῷ· πῶς γὰρ οὔ; Οὕτω δὴ αὖ τὸ
μὴ ὂν μήτε ποθ' ἑστάναι μήτε κινεῖσθαι λέγωμεν. Μὴ
γὰρ οὖν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἔστι γε αὐτῷ τι τῶν ὄντων.
ἤδη γὰρ ἄν του μετέχον ὄντος οὐσίας μετέχοι. Δῆ-
λον. Οὔτε ἄρα μέγεθος οὔτε σμικρότης οὔτε ἰσότης 164
αὐτῷ ἔστιν. Οὐ γάρ. Οὐδὲ μὴν ὁμοιότης γε οὐδὲ ἑτε-
ροιότης οὔτε πρὸς αὐτὸ οὔτε πρὸς τἆλλα εἴη ἂν αὐτῷ.
Οὐ φαίνεται. Τί δέ; τἆλλα ἔσθ' ὅπως ἂν εἴη αὐτῷ, εἰ
μηδὲν αὐτῷ δεῖ εἶναι; Οὐκ ἔστιν. Οὔτ' ἄρ' ὅμοια οὔτε
ἀνόμοια, οὔτε ταὐτὰ οὔθ' ἕτερά ἐστιν αὐτῷ τὰ ἄλλα. 71
Οὐ γάρ. Τί δέ; τὸ ἐκείνου ἢ τὸ ἐκείνῳ, ἢ τὸ τί, ἢ τὸ
τοῦτο ἢ τὸ τούτου, ἢ ἄλλου ἢ ἄλλῳ, ἢ ποτὲ ἢ ἔπειτα ἢ
νῦν, ἢ ἐπιστήμη ἢ δόξα ἢ αἴσθησις ἢ λόγος ἢ ὄνομα ἢ B

---

14. μὴ ante ἔσται om. a. — 17. ἐς b. — 33. γε om. a. — 40. γάρ] δή a. — 45. δὴ cum Ficino bc: δὲ cum libris a.

11. οὖν om. a. — 14. ἔφαμεν a. — 15. μὴ ἄλλό τι a. — 16. ᾧ] ὃ a. — 21. δύναιτο εἶναι a. — 23. ἦν cum Heindorfio bc: ᾖ cum libris a. — 28. μηδαμῶς a. — 33. ἑστὼς ac. — 34. ἀεὶ δεῖ a. — εἶναι τῷ αὐτῷ. Πῶς a, εἶναι [τῷ αὐτῷ]. Πῶς b. — αὐτὸ] αὖ τὸ c. — 37. ἂν τοῦτο μετέχον ὄντος a, ἂν μετέχον τούτου τοῦ ὄντος c. — 41 et 44. δέ] δαί b. — 43. τἆλλα b.

ἄλλο ὁτιοῦν τῶν ὄντων περὶ τὸ μὴ ὂν ἔσται; Οὐκ ἔσται.
Οὕτω δὴ ἓν οὐκ ὂν οὐκ ἔχει πως οὐδαμῇ. Οὔκουν δὴ
ἔοικέ γε οὐδαμῇ ἔχειν.

Ἔτι δὴ λέγωμεν, ἓν εἰ μὴ ἔστι, τὰ ἄλλα τί χρὴ πε-
80 πονθέναι. Λέγωμεν γάρ. Ἄλλα μέν που δεῖ αὐτὰ εἶναι·
εἰ γὰρ μηδὲ ἄλλα ἐστίν, οὐκ ἂν περὶ τῶν ἄλλων λέγοιτο.
Οὕτως. Εἰ δὲ περὶ τῶν ἄλλων ὁ λόγος, τά γε ἄλλα
ἕτερά ἐστιν. ἢ οὐκ ἐπὶ τῷ αὐτῷ καλεῖς τό τε ἄλλο καὶ τὸ
C ἕτερον; Ἔγωγε. Ἕτερον δέ γέ πού φαμεν τὸ ἕτερον εἶναι
ἑτέρου, καὶ τὸ ἄλλο δὴ ἄλλο εἶναι ἄλλου; Ναί. Καὶ τοῖς
ἄλλοις ἄρα, εἰ μέλλει ἄλλα εἶναι, ἔστι τι οὗ ἄλλα ἔσται.
Ἀνάγκη. Τί δὴ οὖν ἂν εἴη; τοῦ μὲν γὰρ ἑνὸς οὐκ ἔσται
ἄλλα, μὴ ὄντος γε. Οὐ γάρ. Ἀλλήλων ἄρα ἐστί. τοῦτο
γὰρ αὐτοῖς ἔτι λείπεται, ἢ μηδενὸς εἶναι ἄλλοις. Ὀρθῶς.
Κατὰ πλήθη ἄρ' ἕκαστα ἀλλήλων ἄλλα ἐστί. καθ' ἓν γὰρ
οὐκ ἂν οἷά τε εἴη, μὴ ὄντος ἑνός· ἀλλ' ἕκαστος, ὡς ἔοι-
D κεν, ὁ ὄγκος αὐτῶν ἄπειρός ἐστι πλήθει, κἂν τὸ σμικρό-
τατον δοκοῦν εἶναι λάβῃ τις, ὥσπερ ὄναρ ἐν ὕπνῳ φαί-
νεται ἐξαίφνης ἀνθ' ἑνὸς δόξαντος εἶναι πολλὰ καὶ ἀντὶ
σμικροτάτου παμμέγεθες πρὸς τὰ κερματιζόμενα ἐξ αὐτοῦ.
Ὀρθότατα. Τοιούτων δὴ ὄγκων ἄλλα ἀλλήλων ἂν εἴη
τἆλλα, εἰ ἑνὸς μὴ ὄντος ἄλλα ἐστίν. Κομιδῇ μὲν οὖν.
81 Οὐκοῦν πολλοὶ ὄγκοι ἔσονται, εἷς ἕκαστος φαινόμενος,
ὢν δὲ οὔ, εἴπερ ἓν μὴ ἔσται; Οὕτως. Καὶ ἀριθμὸς δὲ
E εἶναι αὐτῶν δόξει, εἴπερ καὶ ἓν ἕκαστον, πολλῶν ὄντων.
Πάνυ γε. Καὶ τὰ μὲν δὴ ἄρτια, τὰ δὲ περιττὰ ἐν αὐ-
τοῖς ὄντα οὐκ ἀληθῶς φαίνεται, εἴπερ ἓν μὴ ἔσται. Οὐ
γὰρ οὖν. Καὶ μὴν καὶ σμικρότατόν γε, φαμέν, δόξει ἐν
αὐτοῖς ἐνεῖναι. φαίνεται δὲ τοῦτο πολλὰ καὶ μεγάλα πρὸς
165 ἕκαστον τῶν πολλῶν ὡς σμικρῶν ὄντων. Πῶς δ' οὔ;
Καὶ ἴσος μὴν τοῖς πολλοῖς καὶ σμικροῖς ἕκαστος ὄγκος δο-
ξασθήσεται εἶναι. οὐ γὰρ ἂν μετέβαινεν ἐκ μείζονος εἰς
ἔλαττον φαινόμενος, πρὶν εἰς τὸ μεταξὺ δόξειεν ἐλθεῖν.
τοῦτο δ' εἴη ἂν φάντασμα ἰσότητος. Εἰκός. Οὐκοῦν καὶ
πρὸς ἄλλον ὄγκον πέρας ἔχων αὐτός τε πρὸς αὑτόν, οὔτε
ἀρχὴν οὔτε πέρας οὔτε μέσον ἔχων; Πῇ δή; Ὅτι ἀεὶ
αὐτῶν ὅταν τίς τι λάβῃ τῇ διανοίᾳ ὥς τι τούτων ὄν,
B πρό τε τῆς ἀρχῆς ἄλλη ἀεὶ φαίνεται ἀρχή, μετά τε τὴν
τελευτὴν ἑτέρα ὑπολειπομένη τελευτή, ἔν τε τῷ μέσῳ ἄλλα
μεσαίτερα τοῦ μέσου, σμικρότερα δὲ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι
ἑνὸς αὐτῶν ἑκάστου λαμβάνεσθαι, ἅτε οὐκ ὄντος τοῦ ἑνός.
82 Ἀληθέστατα. Θρύπτεσθαι δέ, οἶμαι, κερματιζόμενον
ἀνάγκη πᾶν τὸ ὄν, ὃ ἄν τις λάβῃ τῇ διανοίᾳ. ὄγκος γάρ
που ἄνευ ἑνὸς λαμβάνοιτ' ἄν. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν
τό γε τοιοῦτον πόῤῥωθεν μὲν ὁρῶντι καὶ ἀμβλὺ ἓν φαί-
νεσθαι ἀνάγκη, ἐγγύθεν δὲ καὶ ὀξὺ νοοῦντι πλήθει ἄπει- C
ρον ἓν ἕκαστον φανῆναι, εἴπερ στέρεται τοῦ ἑνὸς μὴ
ὄντος; Ἀναγκαιότατον μὲν οὖν. Οὕτω δὴ ἄπειρά τε καὶ
πέρας ἔχοντα καὶ ἓν καὶ πολλὰ ἕκαστα τἆλλα δεῖ φαί-
νεσθαι, ἓν εἰ μὴ ἔστι, τἆλλα δὲ τοῦ ἑνός. Δεῖ γάρ.
Οὐκοῦν καὶ ὅμοιά τε καὶ ἀνόμοια δόξει εἶναι; Πῇ δή;
Οἷον ἐσκιαγραφημένα ἀποστάντι μὲν ἓν πάντα φαινόμενα
ταὐτὸν φαίνεσθαι πεπονθέναι καὶ ὅμοια εἶναι. Πάνυ γε.
Προσελθόντι δέ γε πολλὰ καὶ ἕτερα καὶ τῷ τοῦ ἑτέρου D
φαντάσματι ἑτεροῖα καὶ ἀνόμοια ἑαυτοῖς. Οὕτως. Καὶ
ὁμοίους δὴ καὶ ἀνομοίους τοὺς ὄγκους αὐτούς τε ἑαυτοῖς
ἀνάγκη φαίνεσθαι καὶ ἀλλήλοις. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν
καὶ τοὺς αὐτοὺς καὶ ἑτέρους ἀλλήλων, καὶ ἁπτομένους
καὶ χωρὶς ἑαυτῶν, καὶ κινουμένους πάσας κινήσεις καὶ
ἑστῶτας πανταχῇ, καὶ γιγνομένους καὶ ἀπολλυμένους καὶ
μηδέτερα, καὶ πάντα που τὰ τοιαῦτα, ἃ διελθεῖν εὐπετὲς
ἤδη ἡμῖν, εἰ ἑνὸς μὴ ὄντος πολλά ἐστιν. Ἀληθέστατα E
μὲν οὖν.

Ἔτι δὴ ἅπαξ ἐλθόντες πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν εἴπωμεν, 83
ἓν εἰ μὴ ἔστι, τἆλλα δὲ τοῦ ἑνός, τί χρὴ εἶναι. Εἴπωμεν
γὰρ οὖν. Οὐκοῦν ἓν μὲν οὐκ ἔσται τἆλλα. Πῶς γάρ;
Οὐδὲ μὴν πολλά γε. ἐν γὰρ πολλοῖς οὖσιν ἐνείη ἂν καὶ
ἕν. εἰ γὰρ μηδὲν αὐτῶν ἐστιν ἕν, ἅπαντα οὐδέν ἐστιν,
ὥστε οὐδ' ἂν πολλὰ εἴη. Ἀληθῆ. Μὴ ἐνόντος δὲ ἑνὸς
ἐν τοῖς ἄλλοις, οὔτε πολλὰ οὔθ' ἕν ἐστι τἆλλα. Οὐ γάρ.
Οὐδέ γε φαίνεται ἓν οὐδὲ πολλά. Τί δή; Ὅτι τἆλλα 166
τῶν μὴ ὄντων οὐδενὶ οὐδαμῇ οὐδαμῶς οὐδεμίαν κοινω-
νίαν ἔχει, οὐδέ τι τῶν μὴ ὄντων παρὰ τῶν ἄλλων τῳ
ἐστιν. οὐδὲν γὰρ μέρος ἐστὶ τοῖς μὴ οὖσιν. Ἀληθῆ. Οὐδ'
ἄρα δόξα τοῦ μὴ ὄντος παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν οὐδέ τι
φάντασμα, οὐδὲ δοξάζεται οὐδαμῇ οὐδαμῶς τὸ μὴ ὂν
ἐπὶ τῶν ἄλλων. Οὐ γὰρ οὖν. Ἓν ἄρα εἰ μὴ ἔστιν, οὐδὲ
δοξάζεταί τι τῶν ἄλλων ἓν εἶναι οὐδὲ πολλά· ἄνευ γὰρ B
ἑνὸς πολλὰ δοξάσαι ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ. Ἓν ἄρα
εἰ μὴ ἔστι, τἆλλα οὔτε ἔστιν οὔτε δοξάζεται ἓν οὐδὲ πολλά.
Οὐκ ἔοικεν. Οὐδ' ἄρα ὅμοια οὐδὲ ἀνόμοια. Οὐ γάρ.
Οὐδὲ μὴν τὰ αὐτά γε οὐδ' ἕτερα, οὐδὲ ἁπτόμενα οὐδὲ
χωρίς, οὐδὲ ἄλλ' ὅσα ἐν τοῖς πρόσθεν διήλθομεν ὡς φαι- 84
νόμενα αὐτά, τούτων οὔτε τι ἔστιν οὔτε φαίνεται τἆλλα, 72
ἓν εἰ μὴ ἔστιν. Ἀληθῆ. Οὐκοῦν καὶ συλλήβδην εἰ εἴποι- C
μεν, ἓν εἰ μὴ ἔστιν, οὐδέν ἐστιν, ὀρθῶς ἂν εἴποιμεν;
Παντάπασι μὲν οὖν. Εἰρήσθω τοίνυν τοῦτό τε καὶ ὅτι,
ὡς ἔοικεν, ἓν εἴτ' ἔστιν εἴτε μὴ ἔστιν, αὐτό τε καὶ τἆλλα
καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα πάντα πάντως ἐστί τε
καὶ οὐκ ἔστι καὶ φαίνεταί τε καὶ οὐ φαίνεται. Ἀληθέστατα.

11. μέλλοι a. — 21. εἴη ἂν τὰ ἄλλα a. — 25. καὶ om. a. — 28. δόξει ἐν cum Heindorfio bc: δόξειεν ἂν Σ, δόξειεν cum ceteris libris a. — 29. ἐνεῖναι cum Heindorfio bc: ἓν εἶναι ΧΔΠDR et rc. ΣF, εἶναι a. — 31. σμικρὸς a. — 33. δόξειαν a. — 44. ἑνὸς ἄνευ a.

4. τὰ ἄλλα ac. — 16. διεξελθεῖν a. — 17. ἡμῖν ἤδη a. — 22. εἴη a. — 32. ἐπὶ Schleiermacherus: ὑπὸ cum libris abc. — 32. οὐδὲ] οὐ a. — 35. οὐδὲ] οὔτε a.

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ, ΓΛΑΥΚΩΝ, ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΑΓΑΘΩΝ, ΦΑΙΔΡΟΣ, ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ, ΕΡΥΞΙΜΑΧΟΣ, ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ, ΔΙΟΤΙΜΑ, ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

p. Steph. T. III. 172
p. Lugd. 315
p. Bekk. P. II. V. II. 369

Δοκῶ μοι περὶ ὧν πυνθάνεσθε οὐκ ἀμελέτητος εἶναι. καὶ γὰρ ἐτύγχανον πρώην εἰς ἄστυ οἴκοθεν ἀνιὼν Φαληρόθεν. τῶν οὖν γνωρίμων τις ὄπισθεν κατιδών με πόῤῥωθεν ἐκάλεσε, καὶ παίζων ἅμα τῇ κλήσει, Ὁ Φαληρεύς, ἔφη, οὗτος Ἀπολλόδωρος, οὐ περιμένεις; Κἀγὼ ἐπιστὰς περιέμεινα. Καὶ ὅς, Ἀπολλόδωρε, ἔφη, καὶ μὴν καὶ ἔναγχός σε ἐζήτουν βουλόμενος διαπυθέσθαι τὴν Ἀγά-
B *θωνος ξυνουσίαν καὶ Σωκράτους καὶ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τότε ἐν τῷ συνδείπνῳ παραγενομένων, περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγων, τίνες ἦσαν. ἄλλος γάρ τίς μοι διηγεῖτο ἀκηκοὼς Φοίνικος τοῦ Φιλίππου, ἔφη δὲ καὶ σὲ εἰδέναι. ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν εἶχε σαφὲς λέγειν. σὺ οὖν μοι διήγησαι· δικαιότατος γὰρ εἶ τοὺς τοῦ ἑταίρου λόγους ἀπαγγέλλειν. πρότερον δέ μοι, ἦ δ' ὅς, εἰπέ, σὺ αὐτὸς*
C *παρεγένου τῇ συνουσίᾳ ταύτῃ ἢ οὔ; Κἀγὼ εἶπον ὅτι Παν-*
370 *τάπασιν ἔοικέ σοι οὐδὲν διηγεῖσθαι σαφὲς ὁ διηγούμενος, εἰ νεωστὶ ἡγεῖ τὴν συνουσίαν γεγονέναι ταύτην ἣν ἐρωτᾷς, ὥστε καὶ ἐμὲ παραγενέσθαι. Ἔγωγε δή. Πόθεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων; οὐκ οἶσθ' ὅτι πολλῶν ἐτῶν Ἀγάθων ἐνθάδε οὐκ ἐπιδεδήμηκεν; ἀφ' οὗ δ' ἐγὼ Σωκράτει συνδιατρίβω καὶ ἐπιμελὲς πεποίημαι ἑκάστης ἡμέρας εἰδέναι ὅ τι ἂν λέγῃ ἢ πράττῃ, οὐδέπω τρία ἔτη ἐστίν. πρὸ τοῦ δὲ περι-*
τρέχων ὅπῃ τύχοιμι καὶ οἰόμενός τι ποιεῖν ἀθλιώτερος ἦ 173
ὁτουοῦν, οὐχ ἧττον ἢ σὺ νυνί, οἰόμενος δεῖν πάντα μᾶλλον πράττειν ἢ φιλοσοφεῖν. Καὶ ὅς, Μὴ σκῶπτ', ἔφη, ἀλλ' εἰπέ μοι πότε ἐγένετο ἡ συνουσία αὕτη. Κἀγὼ εἶπον ὅτι Παίδων ὄντων ἡμῶν ἔτι, ὅτε τῇ πρώτῃ τραγῳδίᾳ ἐνίκησεν Ἀγάθων, τῇ ὑστεραίᾳ ᾗ ᾗ τὰ ἐπινίκια ἔθυεν αὐτός τε καὶ οἱ χορευταί. Πάνυ, ἔφη, ἄρα πάλαι, ὡς ἔοικεν. ἀλλὰ τίς σοι διηγεῖτο; ἢ αὐτὸς Σωκράτης; Οὐ μὰ
τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' ὅσπερ Φοίνικι· Ἀριστόδημος B
ἦν τις, Κυδαθηναιεύς, σμικρός, ἀνυπόδητος ἀεί· παραγεγόνει δ' ἐν τῇ συνουσίᾳ Σωκράτους ἐραστὴς ὢν ἐν τοῖς μάλιστα τῶν τότε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ

1. πυνθάνεσθε νῦν οὐκ a. — 2. πρώην om. Stephani operae. — 3. ὄπισθε Γb. — 4. Ὁ] Ὦ c. — 5. περιμενεῖς [εἶν] a., quod malim. Bait. — 6. καὶ post μὴν om. a. — 9. δείπνῳ Δb, συνδειπνεῖν ΓΕFunft, συνδείπνῳ rt. Vide ne ἐν τῷ συνδείπνῳ glossema sit adverbii τότε. Bait.
1. κἀμὲ cum Bekkero c. — Ἐγὼ b. — 5. πρὸ τοῦ a. — 6. ἦν a. — 7. νῦν a. — 10. ἡμῶν ὄντων a. — 15. Κυδαθηναιεὺς a. — αἰεὶ a.

371 *Σωκράτη γε ἔνια ἤδη ἀνηρόμην ὧν ἐκείνου ἤκουσα, καί
μοι ὡμολόγει καθάπερ ἐκεῖνος διηγεῖτο. Τί οὖν, ἔφη,
οὐ διηγήσω μοι; πάντως δὲ ἡ ὁδὸς ἡ εἰς ἄστυ ἐπιτηδεία
πορευομένοις καὶ λέγειν καὶ ἀκούειν. Οὕτω δὴ ἰόντες
C ἅμα τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ἐποιούμεθα, ὥστε, ὅπερ
ἀρχόμενος εἶπον, οὐκ ἀμελετήτως ἔχω. εἰ οὖν δεῖ καὶ
ὑμῖν διηγήσασθαι, ταῦτα χρὴ ποιεῖν. καὶ γὰρ ἔγωγε καὶ
ἄλλως, ὅταν μέν τινας περὶ φιλοσοφίας λόγους ἢ αὐτὸς
ποιῶμαι ἢ ἄλλων ἀκούω, χωρὶς τοῦ οἴεσθαι ὠφελεῖσθαι
ὑπερφυῶς ὡς χαίρω· ὅταν δὲ ἄλλους τινάς, ἄλλως τε καὶ
τοὺς ὑμετέρους τοὺς τῶν πλουσίων καὶ χρηματιστικῶν,
αὐτός τε ἄχθομαι ὑμᾶς τε τοὺς ἑταίρους ἐλεῶ, ὅτι οἴεσθέ
τι ποιεῖν οὐδὲν ποιοῦντες. καὶ ἴσως αὖ ὑμεῖς ἐμὲ ἡγεῖ-
D σθε κακοδαίμονα εἶναι, καὶ οἴομαι ὑμᾶς ἀληθῆ οἴεσθαι·
ἐγὼ μέντοι ὑμᾶς οὐκ οἴομαι ἀλλ' εὖ οἶδα.*

*ΕΤΑΙ. Ἀεὶ ὅμοιος εἶ, ὦ Ἀπολλόδωρε· ἀεὶ γὰρ σαυ-
τόν τε κατηγορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ δοκεῖς μοι ἀτε-
χνῶς πάντας ἀθλίους ἡγεῖσθαι πλὴν Σωκράτους, ἀπὸ
σαυτοῦ ἀρξάμενος. καὶ ὁπόθεν ποτὲ ταύτην τὴν ἐπωνυ-
372 μίαν ἔλαβες τὸ μανικὸς καλεῖσθαι, οὐκ οἶδα ἔγωγε· ἐν
μὲν γὰρ τοῖς λόγοις ἀεὶ τοιοῦτος εἶ· σαυτῷ τε καὶ τοῖς
ἄλλοις ἀγριαίνεις πλὴν Σωκράτους.*

E *ΑΠΟΛ. Ὦ φίλτατε, καὶ δῆλόν γε δὴ ὅτι οὕτω δια-
νοούμενος καὶ περὶ ἐμαυτοῦ καὶ περὶ ὑμῶν μαίνομαι καὶ
παραπαίω.*

*ΕΤΑΙ. Οὐκ ἄξιον περὶ τούτων, Ἀπολλόδωρε, νῦν
ἐρίζειν· ἀλλ' ὅπερ ἐδεόμεθά σου, μὴ ἄλλως ποιήσῃς,
ἀλλὰ διήγησαι τίνες ἦσαν οἱ λόγοι.*

*ΑΠΟΛ. Ἦσαν τοίνυν ἐκεῖνοι τοιοίδε τινές. Μᾶλλον
174 δ' ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἐκεῖνος διηγεῖτο, καὶ ἐγὼ πειράσομαι
διηγήσασθαι.*

*Ἔφη γάρ οἱ Σωκράτη ἐντυχεῖν λελουμένον τε καὶ τὰς
βλαύτας ὑποδεδεμένον, ἃ ἐκεῖνος ὀλιγάκις ἐποίει· καὶ
ἐρέσθαι αὐτὸν ὅποι ἴοι οὕτω καλὸς γεγενημένος. καὶ τὸν
εἰπεῖν ὅτι Ἐπὶ δεῖπνον εἰς Ἀγάθωνος. χθὲς γὰρ αὐτὸν
διέφυγον τοῖς ἐπινικίοις, φοβηθεὶς τὸν ὄχλον· ὡμολό-
γησα δ' εἰς τήμερον παρέσεσθαι. ταῦτα δὴ ἐκαλλωπι-
σάμην, ἵνα καλὸς παρὰ καλὸν ἴω. ἀλλὰ σύ, ἦ δ' ὅς,
B πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ἐθέλειν ἂν ἰέναι ἄκλητος ἐπὶ δεῖπνον;
Κἀγώ, ἔφη, εἶπον ὅτι Οὕτως ὅπως ἂν σὺ κελεύῃς. Ἕπου
373 τοίνυν, ἔφη, ἵνα καὶ τὴν παροιμίαν διαφθείρωμεν μετα-
βάλλοντες, ὡς ἄρα καὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασιν αὐτό-
ματοι ἀγαθοί. Ὅμηρος μὲν γὰρ κινδυνεύει οὐ μόνον
διαφθεῖραι ἀλλὰ καὶ ὑβρίσαι εἰς ταύτην τὴν παροιμίαν.
ποιήσας γὰρ τὸν Ἀγαμέμνονα διαφερόντως ἀγαθὸν ἄνδρα C
τὰ πολεμικά, τὸν δὲ Μενέλεων μαλθακὸν αἰχμητήν, θυ-
σίαν ποιουμένου καὶ ἑστιῶντος τοῦ Ἀγαμέμνονος ἄκλητον
ἐποίησεν ἐλθόντα τὸν Μενέλεων ἐπὶ τὴν θοίνην, χείρω
ὄντα ἐπὶ τὴν τοῦ ἀμείνονος. Ταῦτ' ἀκούσας εἰπεῖν ἔφη
Ἴσως μέντοι κινδυνεύσω καὶ ἐγὼ οὐχ ὡς σὺ λέγεις, ὦ Σώ-
κρατες, ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον φαῦλος ὢν ἐπὶ σοφοῦ ἀνδρὸς
ἰέναι θοίνην ἄκλητος. ἄρ' οὖν ἄγων με τι ἀπολογήσει;
ὡς ἐγὼ μὲν οὐχ ὁμολογήσω ἄκλητος ἥκειν, ἀλλ' ὑπὸ σοῦ D
κεκλημένος. Σύν τε δύ', ἔφη, ἐρχομένω πρὸ ὁ τοῦ βου-
λευσόμεθα ὅ τι ἐροῦμεν. ἀλλὰ ἴωμεν.*

*Τοιαῦτ' ἄττα σφᾶς ἔφη διαλεχθέντας ἰέναι. τὸν οὖν 316
Σωκράτη ἑαυτῷ πως προσέχοντα τὸν νοῦν κατὰ τὴν ὁδὸν
πορεύεσθαι ὑπολειπόμενον, καὶ περιμένοντος οὗ κελεύειν
προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν. ἐπειδὴ δὲ γενέσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ
τῇ Ἀγάθωνος, ἀνεῳγμένην καταλαμβάνειν τὴν θύραν,
καί τι ἔφη αὐτόθι γελοῖον παθεῖν. οἷ μὲν γὰρ εὐθὺς E
παῖδά τινα ἔνδοθεν ἀπαντήσαντα ἄγειν οὗ κατέκειντο οἱ 374
ἄλλοι, καὶ καταλαμβάνειν ἤδη μέλλοντας δειπνεῖν. εὐθὺς
δ' οὖν ὡς ἰδεῖν τὸν Ἀγάθωνα, Ὦ, φάναι, Ἀριστόδημε,
εἰς καλὸν ἥκεις, ὅπως συνδειπνήσεις· εἰ δ' ἄλλου τινὸς
ἕνεκα ἦλθες, εἰς αὖθις ἀναβαλοῦ, ὡς καὶ χθὲς ζητῶν σε
ἵνα καλέσαιμι, οὐχ οἷός τ' ἦ ἰδεῖν. ἀλλὰ Σωκράτη ἡμῖν
πῶς οὐκ ἄγεις; Καὶ ἐγώ, ἔφη, μεταστρεφόμενος οὐδαμοῦ
ὁρῶ Σωκράτη ἑπόμενον. εἶπον οὖν ὅτι καὶ αὐτὸς μετὰ
Σωκράτους ἥκοιμι, κληθεὶς ὑπ' ἐκείνου δεῦρ' ἐπὶ δεῖπνον.
Καλῶς, ἔφη, ποιῶν σύ· ἀλλὰ ποῦ ἔστιν οὗτος; Ὄπι-
σθεν ἐμοῦ ἄρτι εἰσῄει· ἀλλὰ θαυμάζω καὶ αὐτὸς ποῦ ἂν 175
εἴη. Οὐ σκέψει, ἔφη, παῖ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα, καὶ
εἰσάξεις Σωκράτη; σὺ δ', ἦ δ' ὅς, Ἀριστόδημε, παρ'
Ἐρυξίμαχον κατακλίνου. Καὶ ἓ μὲν ἔφη ἀπονίζειν τὸν
παῖδα, ἵνα κατακέοιτο· ἄλλον δέ τινα τῶν παίδων ἥκειν
ἀγγέλλοντα ὅτι Σωκράτης οὗτος ἀναχωρήσας ἐν τῷ τῶν
γειτόνων προθύρῳ ἕστηκε καὶ οὗ καλοῦντος οὐκ ἐθέλει
εἰσιέναι. Ἄτοπόν γ', ἔφη, λέγεις· οὔκουν καλεῖς αὐτὸν
καὶ μὴ ἀφήσεις; Καὶ ὃς ἔφη εἰπεῖν Μηδαμῶς, ἀλλ' ἐᾶτε B
αὐτόν. ἔθος γάρ τι τοῦτ' ἔχει· ἐνίοτε ἀποστὰς ὅποι ἂν
τύχῃ, ἕστηκεν. ἥξει δὲ αὐτίκα, ὡς ἐγὼ οἶμαι. μὴ οὖν 375
κινεῖτε, ἀλλ' ἐᾶτε. Ἀλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν, εἰ σοὶ δοκεῖ,
φάναι τὸν Ἀγάθωνα. ἀλλ' ἡμᾶς, ὦ παῖδες, τοὺς ἄλλους
ἑστιᾶτε. πάντως παρατίθετε ὅ τι ἂν βούλησθε, ἐπειδάν
τις ὑμῖν μὴ ἐφεστήκῃ· ὃ ἐγὼ οὐδεπώποτε ἐποίησα. νῦν*

---

3. διηγῇ σύ μοι a. — δὲ om. bc. — 7. ταὐτὰ a. — 11. χρηματιστῶν a. — 13. ἡγεῖσθε ἐμὲ a. — 20. μαλακὸς
νι
ΣΓΔTDKwanp et mg. f, μαλακὸς ΞEFrutt, μανιακὸς corr. f. — 26. ὦ Ἀπολλόδωρε ab. — 34. ἔρεσθαι a. — 38. ὅς] ὅς, Ἀριστόδημε a, ὅς * Ἀριστόδημε b, ὅς, [Ἀριστόδημε,] c. „Ἀριστόδημε mei omnes om.“ Bekk. — 39. ἂν ἰέναι] ἀνιέναι a. — 41. μεταβαλόντες ab. — 43. Ὅμηρος] Iliad. β, 408.

3. μαλθακὸν αἰχμητὴν] Hom. Iliad. ρ, 588. — 10. ἐγὼ μὲν] ἔγωγε a. — 11. Σύν τε δύ'] Hom. Iliad. κ, 224. — ὁ τοῦ cum Fischero bc: ὁδοῦ cum libris a. — 18. οἷ] τὸν a. — 22. συνδειπνήσῃς a. — 24. ἦν a. — 28. Καλῶς γ', ἔφη ac. — 32. ἓ μὲν cum Bastio bc: ἐμὲ cum libris a. — 33. ἵνα που κατακέοιτο a. — 34. τῷ om. Stallbaumii operae. — 35. καὶ οὗ] κἀμοῦ ac. — 36. οὐκοῦν ab. — κάλει a. — 37. ἀφήσῃς a. — 38. ὅπῃ ἂν τύχοι a. — 39. ἐγῷμαι b. — 40. κινῆτε a. — δοκεῖ, ἔφη φάναι a.

οὖν νομίζοντες καὶ ἐμὲ ὑφ᾽ ὑμῶν κεκλῆσθαι ἐπὶ δεῖπνον
C καὶ τούσδε τοὺς ἄλλους, θεραπεύετε, ἵνα ὑμᾶς ἐπαινῶμεν.
Μετὰ ταῦτα ἔφη σφᾶς μὲν δειπνεῖν, τὸν δὲ Σωκράτη
οὐκ εἰσιέναι. τὸν οὖν Ἀγάθωνα πολλάκις κελεύειν μετα-
πέμψασθαι τὸν Σωκράτη, ἓ δὲ οὐκ ἐᾶν. ἥκειν οὖν αὐτὸν
οὐ πολὺν χρόνον, ὡς εἰώθει, διατρίψαντα, ἀλλὰ μάλιστα
σφᾶς μεσοῦν δειπνοῦντας. τὸν οὖν Ἀγάθωνα, τυγχάνειν
γὰρ ἔσχατον κατακείμενον μόνον, Δεῦρ᾽ ἔφη φάναι, Σώ-
κρατες, παρ᾽ ἐμὲ κατάκεισο, ἵνα καὶ τοῦ σοφοῦ [ἁπτόμενός
D σου] ἀπολαύσω ὅ σοι προσέστη ἐν τοῖς προθύροις. δῆλον
γὰρ ὅτι εὗρες αὐτὸ καὶ ἔχεις· οὐ γὰρ ἂν προαπέστης.
Καὶ τὸν Σωκράτη καθίζεσθαι καὶ εἰπεῖν ὅτι Εὖ ἂν ἔχοι,
φάναι, ὦ Ἀγάθων, εἰ τοιοῦτον εἴη ἡ σοφία, ὥστ᾽ ἐκ τοῦ
πληρεστέρου εἰς τὸν κενώτερον ῥεῖν ἡμῶν, ἐὰν ἁπτώμεθα
ἀλλήλων, ὥσπερ τὸ ἐν ταῖς κύλιξιν ὕδωρ τὸ διὰ τοῦ ἐρίου
376 ῥέον ἐκ τῆς πληρεστέρας εἰς τὴν κενωτέραν. εἰ γὰρ οὕτως
E ἔχει καὶ ἡ σοφία, πολλοῦ τιμῶμαι τὴν παρὰ σοὶ κατά-
κλισιν· οἶμαι γάρ με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας
πληρωθήσεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἐμὴ φαύλη τις ἂν εἴη καὶ
ἀμφισβητήσιμος, ὥσπερ ὄναρ οὖσα, ἡ δὲ σὴ λαμπρά τε
καὶ πολλὴν ἐπίδοσιν ἔχουσα, ἥ γε παρὰ σοῦ νέου ὄντος
οὕτω σφόδρα ἐξέλαμψε καὶ ἐκφανὴς ἐγένετο πρῴην ἐν
μάρτυσι τῶν Ἑλλήνων πλέον ἢ τρισμυρίοις. Ὑβριστὴς εἶ,
ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Ἀγάθων. καὶ ταῦτα μὲν καὶ ὀλί-
γον ὕστερον διαδικασόμεθα ἐγώ τε καὶ σὺ περὶ τῆς σο-
φίας, δικαστῇ χρώμενοι τῷ Διονύσῳ· νῦν δὲ πρὸς τὸ
δεῖπνον πρῶτα τρέπου.
176 Μετὰ ταῦτα, ἔφη, κατακλινέντος τοῦ Σωκράτους καὶ
δειπνήσαντος καὶ τῶν ἄλλων, σπονδάς τε σφᾶς ποιήσα-
σθαι, καὶ ᾄσαντας τὸν θεὸν καὶ τἆλλα τὰ νομιζόμενα
τρέπεσθαι πρὸς τὸν πότον; τὸν οὖν Παυσανίαν ἔφη λόγου
τοιούτου τινὸς κατάρχειν. Εἶεν, ἄνδρες, φάναι, τίνα
τρόπον ῥᾷστα πιόμεθα; ἐγὼ μὲν οὖν λέγω ὑμῖν ὅτι τῷ
B ὄντι πάνυ χαλεπῶς ἔχω ὑπὸ τοῦ χθὲς πότου καὶ δέομαι
ἀναψυχῆς τινός, οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν τοὺς πολλούς· πα-
ρῆστε γὰρ χθές. σκοπεῖσθε οὖν τίνι τρόπῳ ἂν ὡς ῥᾷστα
377 πίνοιμεν. Τὸν οὖν Ἀριστοφάνη εἰπεῖν, Τοῦτο μέντοι εὖ
λέγεις, ὦ Παυσανία, τὸ παντὶ τρόπῳ παρασκευάζεσθαι
ῥᾳστώνην τινὰ τῆς πόσεως· καὶ γὰρ αὐτός εἰμι τῶν χθὲς
βεβαπτισμένων. Ἀκούσαντα οὖν αὐτῶν ἔφη Ἐρυξίμαχον
τὸν Ἀκουμενοῦ, Ἦ καλῶς, φάναι, λέγετε. καὶ ἔτι ἑνὸς
δέομαι ὑμῶν ἀκοῦσαι, πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἐρρῶσθαι πίνειν
Ἀγάθων. Οὐδαμῶς, φάναι, οὐδ᾽ αὐτὸς ἔρρωμαι. Ἕρ-
μαιον ἂν εἴη ἡμῖν, ἦ δ᾽ ὅς, ὡς ἔοικεν, ἐμοί τε καὶ Ἀρι- C
στοδήμῳ καὶ Φαίδρῳ καὶ τοῖσδε, εἰ ὑμεῖς οἱ δυνατώτατοι
πίνειν νῦν ἀπειρήκατε· ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀεὶ ἀδύνατοι. Σω-
κράτη δ᾽ ἐξαιρῶ λόγου· ἱκανὸς γὰρ καὶ ἀμφότερα, ὥστ᾽
ἐξαρκέσει αὐτῷ ὁπότερ᾽ ἂν ποιῶμεν. ἐπειδὴ οὖν μοι δοκεῖ
οὐδεὶς τῶν παρόντων προθύμως ἔχειν πρὸς τὸ πολὺν
πίνειν οἶνον, ἴσως ἂν ἐγὼ περὶ τοῦ μεθύσκεσθαι, οἷόν
ἐστι, τἀληθῆ λέγων ἧττον ἂν εἴην ἀηδής. ἐμοὶ γὰρ δὴ
τοῦτό γε οἶμαι κατάδηλον γεγονέναι ἐκ τῆς ἰατρικῆς, ὅτι D
χαλεπὸν τοῖς ἀνθρώποις ἡ μέθη ἐστί· καὶ οὔτε αὐτὸς
ἑκὼν εἶναι πόρρω ἐθελήσαιμι ἂν πιεῖν οὔτε ἄλλῳ συμβου-
λεύσαιμι, ἄλλως τε καὶ κραιπαλῶντα ἔτι ἐκ τῆς προτε-
ραίας. Ἀλλὰ μήν, ἔφη φάναι ὑπολαβόντα Φαῖδρον τὸν
Μυῤῥινούσιον, ἔγωγέ σοι εἴωθα πείθεσθαι ἄλλως τε καὶ
ἅττ᾽ ἂν περὶ ἰατρικῆς λέγῃς· νῦν δ᾽, ἂν εὖ βουλεύωνται, 378
καὶ οἱ λοιποί. Ταῦτα δὴ ἀκούσαντας συγχωρεῖν πάντας E
μὴ διὰ μέθης ποιήσασθαι τὴν ἐν τῷ παρόντι συνουσίαν,
ἀλλ᾽ οὕτω πίνοντας πρὸς ἡδονήν.
Ἐπειδὴ τοίνυν, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, τοῦτο μὲν
δέδοκται, πίνειν ὅσον ἂν ἕκαστος βούληται, ἐπάναγκες
δὲ μηδὲν εἶναι, τὸ μετὰ τοῦτο εἰσηγοῦμαι τὴν μὲν ἄρτι
εἰσελθοῦσαν αὐλητρίδα χαίρειν ἐᾶν, αὐλοῦσαν ἑαυτῇ ἢ
ἂν βούληται ταῖς γυναιξὶ ταῖς ἔνδον, ἡμᾶς δὲ διὰ λόγων 317
ἀλλήλοις συνεῖναι τὸ τήμερον. καὶ δι᾽ οἵων λόγων, εἰ
βούλεσθε, ἐθέλω ὑμῖν εἰσηγήσασθαι. Φάναι δὴ πάντας 177
καὶ βούλεσθαι καὶ κελεύειν αὐτὸν εἰσηγεῖσθαι. Εἰπεῖν οὖν
τὸν Ἐρυξίμαχον ὅτι Ἡ μέν μοι ἀρχὴ τοῦ λόγου ἐστὶ κατὰ
τὴν Εὐριπίδου Μελανίππην· οὐ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος ἀλλὰ
Φαίδρου τοῦδε, ὃν μέλλω λέγειν. Φαῖδρος γὰρ ἑκάστοτε
πρός με ἀγανακτῶν λέγει Οὐ δεινόν, φησίν, ὦ Ἐρυξί-
μαχε, ἄλλοις μέν τισι θεῶν ὕμνους καὶ παιῶνας εἶναι ὑπὸ
τῶν ποιητῶν πεποιημένους, τῷ δὲ Ἔρωτι, τηλικούτῳ ὄντι
καὶ τοσούτῳ θεῷ, μηδὲ ἕνα πώποτε τοσούτων γεγονότων B
ποιητῶν πεποιηκέναι μηδὲν ἐγκώμιον; εἰ δὲ βούλει αὖ
σκέψασθαι τοὺς χρηστοὺς σοφιστάς Ἡρακλέους μὲν καὶ 379
ἄλλων ἐπαίνους καταλογάδην ξυγγράφειν, ὥσπερ ὁ βέλτι-
στος Πρόδικος· καὶ τοῦτο μὲν ἧττον καὶ θαυμαστόν, ἀλλ᾽
ἔγωγε ἤδη τινὶ ἐνέτυχον βιβλίῳ ἀνδρὸς σοφοῦ, ἐν ᾧ ἐνῆ-
σαν ἅλες ἔπαινον θαυμάσιον ἔχοντες πρὸς ὠφέλειαν· καὶ
ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ ἴδοις ἂν ἐγκεκωμιασμένα. τὸ οὖν
τοιούτων μὲν πέρι πολλὴν σπουδὴν ποιήσασθαι, Ἔρωτα C
δὲ μηδένα πω ἀνθρώπων τετολμηκέναι εἰς ταυτηνὶ τὴν
ἡμέραν ἀξίως ὑμνῆσαι, ἀλλ᾽ οὕτως ἠμέληται τοσοῦτος

5. ἣ] αὐτὸν a, ὁ b. — 9. ἁπτόμενός σου om. ΧΔΤw, nos seclusimus. — 14. τὸν] τὸ a. — 17. τιμῶμεν ΧΔΤ. — 21. εἴγε ΧΔΤDwp. — 24. καὶ ταῦτα] ἀλλὰ ταῦτα ab. — 33. ῥᾷστα] ἥδιστα a. — πιώμεθα a. — 35. παρῆστε ΧΕft: παρῆσται n, παρῆσθε DΚp, παρῆσαν Γ, παρῆτε abc. — 38. παρασκευάσασθαι a. — 39. αὐτός] καὶ αὐτός a. — 41. Ἀκουμένου a.

4. ἐξαίρω τοῦ λόγου a. — 14. Μυρινούσιον a. — 15. ἂν εὖ] αὖ εὖ a, αὖ (omisso εὖ) b. — βουλεύωνται cum
ευ
Bastio c: βουλεύονται Γ, βούλωνται ΧΔΤFrwocnrt, βούλονται ab. (Locum primus recte distinxit Winckelmannus ad Euthyd. p. 140. Vid. tamen A. S. Voegelini Epist. crit., quae editioni nostrae minori praemissa est, p. 3.) — 23. ἂν] ἐάν γε a, ἐὰν b. — 28. Εὐριπίδου Μελανίππην] Fragm. VI. Dind. — 38. ἀνδρὸς σοφοῦ om. ΧΔΤ et pr. Ξ. — 40. συχνὰ τοιαῦτα a.

θεός. ταῦτα δή μοι δοκεῖ εὖ λέγειν Φαῖδρος. ἐγὼ οὖν ἐπιθυμῶ ἅμα μὲν τούτῳ ἔρανον εἰσενεγκεῖν καὶ χαρίσασθαι, ἅμα δ' ἐν τῷ παρόντι πρέπον μοι δοκεῖ εἶναι ἡμῖν τοῖς παροῦσι κοσμῆσαι τὸν θεόν. εἰ οὖν ξυνδοκεῖ καὶ
D ὑμῖν, γένοιτ' ἂν ἡμῖν ἐν λόγοις ἱκανὴ διατριβή· δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι ἕκαστον ἡμῶν λόγον εἰπεῖν ἔπαινον Ἔρωτος ἐπὶ δεξιὰ ὡς ἂν δύνηται κάλλιστον, ἄρχειν δὲ Φαῖδρον πρῶτον, ἐπειδὴ καὶ πρῶτος κατάκειται καὶ ἔστιν ἅμα πατὴρ τοῦ λόγου. Οὐδείς σοι, ὦ Ἐρυξίμαχε, φάναι τὸν Σωκράτη, ἐναντία ψηφιεῖται. οὔτε γὰρ ἄν που ἐγὼ ἀποφήσαιμι, ὃς οὐδέν φημι ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ ἐρω-
E τικά, οὔ τέ που Ἀγάθων καὶ Παυσανίας, οὐδὲ μὴν Ἀρι-
380 στοφάνης, ᾧ περὶ Διόνυσον καὶ Ἀφροδίτην πᾶσα ἡ διατριβή, οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τουτωνὶ ὧν ἐγὼ ὁρῶ. καί τοι οὐκ ἐξ ἴσου γίγνεται ἡμῖν τοῖς ὑστάτοις κατακειμένοις· ἀλλ' ἐὰν οἱ πρόσθεν ἱκανῶς καὶ καλῶς εἴπωσιν, ἐξαρκέσει ἡμῖν. ἀλλὰ τύχῃ ἀγαθῇ καταρχέτω Φαῖδρος καὶ ἐγκωμιαζέτω τὸν Ἔρωτα.

Ταῦτα δὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄρα ξυνέφασάν τε καὶ
178 ἐκέλευον ἅπερ ὁ Σωκράτης. πάντων μὲν οὖν ἃ ἕκαστος εἶπεν, οὔτε πάνυ ὁ Ἀριστόδημος ἐμέμνητο οὔτ' αὖ ἐγὼ ἃ ἐκεῖνος ἔλεγε πάντα· ἃ δὲ μάλιστα καὶ ὧν ἔδοξέ μοι ἀξιομνημόνευτον, τούτων ὑμῖν ἐρῶ ἑκάστου τὸν λόγον.

Πρῶτον μὲν γάρ, ὥσπερ λέγω, ἔφη Φαῖδρον ἀρξάμενον ἐνθένδε ποθὲν λέγειν ὅτι μέγας θεὸς εἴη ὁ Ἔρως καὶ θαυμαστὸς ἐν ἀνθρώποις τε καὶ θεοῖς, πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, οὐχ ἥκιστα δὲ κατὰ τὴν γένεσιν. Τὸ γὰρ ἐν
B τοῖς πρεσβύτατον εἶναι τῶν θεῶν τίμιον, ἦ δ' ὅς· τεκμήριον δὲ τούτου· γονῆς γὰρ Ἔρωτος οὔτ' εἰσὶν οὔτε λέγονται ὑπ' οὐδενὸς οὔτε ἰδιώτου οὔτε ποιητοῦ, ἀλλ' Ἡσίοδος πρῶτον μὲν χάος φησὶ γενέσθαι,

αὐτὰρ ἔπειτα
γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί,
ἠδ' Ἔρος.

381 [φησὶ μετὰ τὸ χάος δύο τούτω γενέσθαι, γῆν τε καὶ Ἔρωτα. Παρμενίδης δὲ τὴν Γένεσιν λέγει,

πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων.]

C Ἡσιόδῳ δὲ καὶ Ἀκουσίλεως ὁμολογεῖ. οὕτω πολλαχόθεν ὁμολογεῖται ὁ Ἔρως ἐν τοῖς πρεσβύτατος εἶναι. Πρεσβύτατος δὲ ὢν μεγίστων ἀγαθῶν ἡμῖν αἴτιός ἐστιν. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔχω εἰπεῖν ὅ τι μεῖζόν ἐστιν ἀγαθὸν εὐθὺς νέῳ ὄντι ἢ ἐραστὴς χρηστὸς καὶ ἐραστῇ παιδικά. ὃ γὰρ χρὴ ἀνθρώποις ἡγεῖσθαι παντὸς τοῦ βίου τοῖς μέλλουσι καλῶς βιώσεσθαι, τοῦτο οὔτε συγγένεια οἵα τε ἐμποιεῖν οὕτω καλῶς οὔτε τιμαὶ οὔτε πλοῦτος οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ὡς ἔρως. D
λέγω δὲ δὴ τί τοῦτο; τὴν ἐπὶ μὲν τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίαν· οὐ γὰρ ἔστιν ἄνευ τούτων οὔτε πόλιν οὔτε ἰδιώτην μεγάλα καὶ καλὰ ἔργα ἐξεργάζεσθαι. φημὶ τοίνυν ἐγὼ ἄνδρα ὅστις ἐρᾷ, εἴ τι αἰσχρὸν ποιῶν κατάδηλος γίγνοιτο ἢ πάσχων ὑπό του δι' ἀνανδρίαν μὴ ἀμυνόμενος, οὔτ' ἂν ὑπὸ πατρὸς ὀφθέντα οὕτως ἀλγῆσαι οὔτε ὑπὸ ἑταίρων οὔτε ὑπ' ἄλλου οὐδενὸς ὡς ὑπὸ παιδικῶν. ταὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ τὸν ἐρώμενον E
ὁρῶμεν, ὅτι διαφερόντως τοὺς ἐραστὰς αἰσχύνεται, ὅταν ὀφθῇ ἐν αἰσχρῷ τινὶ ὤν. εἰ οὖν μηχανή τις γένοιτο ὥστε 382
πόλιν γενέσθαι ἢ στρατόπεδον ἐραστῶν τε καὶ παιδικῶν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἄμεινον οἰκήσειαν τὴν ἑαυτῶν ἢ ἀπεχόμενοι πάντων τῶν αἰσχρῶν καὶ φιλοτιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους. καὶ μαχόμενοί γ' ἂν μετ' ἀλλήλων οἱ τοιοῦτοι 179
νικῷεν ἄν, ὀλίγοι ὄντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντας ἀνθρώπους. ἐρῶν γὰρ ἀνὴρ ὑπὸ παιδικῶν ὀφθῆναι ἢ λιπὼν τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλὼν ἧττον ἂν δή που δέξαιτο ἢ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων, καὶ πρὸ τούτου τεθνάναι ἂν πολλάκις ἕλοιτο. καὶ μὴν ἐγκαταλιπεῖν γε τὰ παιδικὰ ἢ μὴ βοηθῆσαι κινδυνεύοντι, οὐδεὶς οὕτω κακὸς ὅντινα οὐκ ἂν αὐτὸς ὁ Ἔρως ἔνθεον ποιήσειε πρὸς ἀρετήν, ὥσθ' ὅμοιον εἶναι τῷ ἀρίστῳ φύσει. καὶ ἀτεχνῶς ὃ ἔφη Ὅμηρος, B
μένος ἐμπνεῦσαι ἐνίοις τῶν ἡρώων τὸν θεόν, τοῦτο ὁ Ἔρως τοῖς ἐρῶσι παρέχει γιγνόμενον παρ' αὑτοῦ. καὶ μὴν ὑπεραποθνήσκειν γε μόνοι ἐθέλουσιν οἱ ἐρῶντες, οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες. τούτου δὲ καὶ ἡ Πελίου θυγάτηρ Ἄλκηστις ἱκανὴν μαρτυρίαν παρέχεται ὑπὲρ τοῦδε τοῦ λόγου εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐθελήσασα μόνη ὑπὲρ τοῦ αὑτῆς ἀνδρὸς ἀποθανεῖν, ὄντων αὐτῷ πατρός τε καὶ C
μητρός· οὓς ἐκείνη τοσοῦτον ὑπερεβάλετο τῇ φιλίᾳ διὰ 383
τὸν ἔρωτα, ὥστε ἀποδεῖξαι αὐτοὺς ἀλλοτρίους ὄντας τῷ 318
υἱεῖ καὶ ὀνόματι μόνον προσήκοντας. καὶ τοῦτ' ἐργασαμένη τὸ ἔργον οὕτω καλὸν ἔδοξεν ἐργάσασθαι οὐ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θεοῖς, ὥστε πολλῶν πολλὰ καὶ καλὰ ἐργασαμένων εὐαριθμήτοις δή τισιν ἔδοσαν τοῦτο γέρας οἱ θεοί, ἐξ Ἅιδου ἀνεῖναι πάλιν τὴν ψυχήν, ἀλλὰ τὴν ἐκείνης ἀνεῖσαν ἀγασθέντες τῷ ἔργῳ· οὕτω καὶ θεοὶ τὴν περὶ τὸν ἔρωτα σπουδήν τε καὶ ἀρετὴν μάλιστα τιμῶσιν. D
Ὀρφέα δὲ τὸν Οἰάγρου ἀτελῆ ἀπέπεμψαν ἐξ Ἅιδου, φά-

---

7. ἐπιδέξια a. — 13. ἡ om. a. — 20. ἃ] ὅσα a. — 22. ἀξιομνημόνευτον ΧΔΦω: ἀξιομνημονεύτων ΞΤ, ἀξιομνημόνευτον εἶναι ΓΕFrωπτ(t, ἀξιομνημονεύτων εἶναι a, ἀξιομνημόνευτα εἶναι b, ἀξιομνημόνευτον [εἶναι] c. — 28. πρεσβυτάτοις a. — τὸν θεὸν b. — τίμιον, ἦ δ' ὅς] τίμιον εἶδος Stobaeus. (Ecl. Phys. I. p. 154.) — 29. γονεῖς a. — 30. Ἡσίοδος] Theogon. 116 seq. — 31. γενέσθαι φησίν a. — 34-37. φησὶ - - - πάντων a Stobaeo l. l. omissa pro glossemate habuerunt Heynius et Astius; nos seclusimus. Vid. A. S. Voegelinus l. l. p. 4 sq. — δύο a. — 36. Παρμενίδης] v. 131. ed. Sim. Karsten. — Γένεσιν cum G. Hermanno c: γένεσιν a b. — 39. πρεσβυτάτοις a.

2. οὕτω καλῶς] οὔτε κάλλος Kp, οὕτως οὔτε κάλλος Iacobsius, οὕτω καλῶς οὔτε κάλλος Orellius. — 17. οἱ τοιοῦτοι μετ' ἀλλήλων a. — 25. Ὅμηρος] Iliad. κ, 482 et ο, 262. — 29. αἱ om. a. — 30. ὑπὲρ τοῦδε τοῦ λόγου tamquam glossema deleri voluerunt Wolfius et Astius. Equidem cum Stephano ὑπὲρ τοῦδε saltem expunxerim. Bait. — 35. εἰργασμένων a. — 39. ἀλλὰ καὶ τὴν a. — 40. τῷ ἔργῳ (τὸ ἔργον DKp) malim abesse. Bait.

σμα δείξαντες τῆς γυναικὸς ἐφ' ἣν ἧκεν, αὐτὴν δὲ οὐ
δόντες, ὅτι μαλθακίζεσθαι ἐδόκει ἅτε ὢν κιθαρῳδός, καὶ
οὐ τολμᾶν ἕνεκα τοῦ ἔρωτος ἀποθνήσκειν ὥσπερ Ἄλκη-
στις, ἀλλὰ διαμηχανᾶσθαι ζῶν εἰσιέναι εἰς Ἅιδου. τοι-
E γάρτοι διὰ ταῦτα δίκην αὐτῷ ἐπέθεσαν, καὶ ἐποίησαν τὸν
θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ γυναικῶν γενέσθαι, οὐχ ὥσπερ Ἀχιλ-
λέα τὸν τῆς Θέτιδος υἱὸν ἐτίμησαν καὶ εἰς μακάρων νή-
σους ἀπέπεμψαν, ὅτι πεπυσμένος παρὰ τῆς μητρὸς ὡς
ἀποθανοῖτο ἀποκτείνας Ἕκτορα, μὴ ἀποκτείνας δὲ τοῦ-
τον οἴκαδ' ἐλθὼν γηραιὸς τελευτήσοι, ἐτόλμησεν ἑλέσθαι
384 βοηθήσας τῷ ἐραστῇ Πατρόκλῳ καὶ τιμωρήσας οὐ μόνον
180 ὑπεραποθανεῖν ἀλλὰ καὶ ἐπαποθανεῖν τετελευτηκότι. ὅθεν
δὴ καὶ ὑπεραγασθέντες οἱ θεοὶ διαφερόντως αὐτὸν ἐτί-
μησαν, ὅτι τὸν ἐραστὴν οὕτω περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο.
Αἰσχύλος δὲ φλυαρεῖ φάσκων Ἀχιλλέα Πατρόκλου ἐρᾶν,
ὃς ἦν καλλίων οὐ μόνον Πατρόκλου ἀλλὰ καὶ τῶν ἡρώων
ἁπάντων, καὶ ἔτι ἀγένειος, ἔπειτα νεώτερος πολύ, ὥς
φησιν Ὅμηρος. ἀλλὰ γὰρ τῷ ὄντι μάλιστα μὲν ταύτην
B τὴν ἀρετὴν οἱ θεοὶ τιμῶσι τὴν περὶ τὸν ἔρωτα, μᾶλλον
μέντοι θαυμάζουσι καὶ ἄγανται καὶ εὖ ποιοῦσιν ὅταν ὁ
ἐρώμενος τὸν ἐραστὴν ἀγαπᾷ ἢ ὅταν ὁ ἐραστὴς τὰ παι-
δικά. θειότερον γὰρ ἐραστὴς παιδικῶν· ἔνθεος γάρ ἐστι.
διὰ ταῦτα καὶ τὸν Ἀχιλλέα τῆς Ἀλκήστιδος μᾶλλον ἐτί-
μησαν, εἰς μακάρων νήσους ἀποπέμψαντες. Οὕτω δὴ
ἔγωγέ φημι Ἔρωτα θεῶν καὶ πρεσβύτατον καὶ τιμιώτατον
καὶ κυριώτατον εἶναι εἰς ἀρετῆς καὶ εὐδαιμονίας κτῆσιν
ἀνθρώποις καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασιν.

C Φαῖδρον μὲν τοιοῦτόν τινα λόγον ἔφη εἰπεῖν, μετὰ δὲ
Φαῖδρον ἄλλους τινὰς εἶναι ὧν οὐ πάνυ διεμνημόνευεν·
385 οὓς παρεὶς τὸν Παυσανίου λόγον διηγεῖτο. εἰπεῖν δ' αὐ-
τὸν ὅτι Οὐ καλῶς μοι δοκεῖ, ὦ Φαῖδρε, προβεβλῆσθαι
ἡμῖν ὁ λόγος, τὸ ἁπλῶς οὕτω παρηγγέλθαι ἐγκωμιάζειν
Ἔρωτα. εἰ μὲν γὰρ εἷς ἦν ὁ Ἔρως, καλῶς ἂν εἶχε· νῦν
δὲ — οὐ γάρ ἐστιν εἷς. μὴ ὄντος δὲ ἑνὸς ὀρθότερόν ἐστι
D πρότερον προῤῥηθῆναι ὁποῖον δεῖ ἐπαινεῖν. ἐγὼ οὖν πει-
ράσομαι τοῦτο ἐπανορθώσασθαι, πρῶτον μὲν Ἔρωτα
φράσαι ὃν δεῖ ἐπαινεῖν, ἔπειτα ἐπαινέσαι ἀξίως τοῦ θεοῦ.
Πάντες γὰρ ἴσμεν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ Ἔρωτος Ἀφροδίτη.
μιᾶς μὲν οὖν οὔσης εἷς ἂν ἦν Ἔρως· ἐπεὶ δὲ δὴ δύο
ἐστόν, δύο ἀνάγκη καὶ Ἔρωτε εἶναι. πῶς δ' οὐ δύο τὼ
θεά; ἡ μέν γέ που πρεσβυτέρα καὶ ἀμήτωρ Οὐρανοῦ
θυγάτηρ, ἣν δὴ καὶ οὐρανίαν ἐπονομάζομεν· ἡ δὲ νεω-
E τέρα Διὸς καὶ Διώνης, ἣν δὴ πάνδημον καλοῦμεν. ἀναγ-
καῖον δὴ καὶ Ἔρωτα τὸν μὲν τῇ ἑτέρᾳ συνεργὸν πάνδη-
μον ὀρθῶς καλεῖσθαι, τὸν δὲ οὐράνιον. ἐπαινεῖν μὲν οὖν
δεῖ πάντας θεούς, ἃ δ' οὖν ἑκάτερος εἴληχε πειρατέον
εἰπεῖν. πᾶσα γὰρ πρᾶξις ὧδ' ἔχει· αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς πραττ-
τομένη οὔτε καλὴ οὔτε αἰσχρά. οἷον ὃ νῦν ἡμεῖς ποιοῦ- 181
μεν; ἢ πίνειν ἢ ᾄδειν ἢ διαλέγεσθαι, οὐκ ἔστι τούτων
αὐτὸ [καθ' αὐτὸ] καλὸν οὐδέν, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει, ὡς ἂν 386
πραχθῇ, τοιοῦτο ἀπέβη· καλῶς μὲν γὰρ πραττόμενον
καὶ ὀρθῶς καλὸν γίγνεται, μὴ ὀρθῶς δὲ αἰσχρόν. οὕτω
δὴ καὶ τὸ ἐρᾶν καὶ ὁ Ἔρως οὐ πᾶς ἐστι καλὸς οὐδὲ
ἄξιος ἐγκωμιάζεσθαι, ἀλλ' ὁ καλῶς προτρέπων ἐρᾶν. ὁ
μὲν οὖν τῆς πανδήμου Ἀφροδίτης ὡς ἀληθῶς πάνδημός
ἐστι καὶ ἐξεργάζεται ὅ τι ἂν τύχῃ· καὶ οὗτός ἐστιν ὃν οἱ B
φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων ἐρῶσιν. ἐρῶσι δὲ οἱ τοιοῦτοι
πρῶτον μὲν οὐχ ἧττον γυναικῶν ἢ παίδων, ἔπειτα, ὧν
καὶ ἐρῶσι, τῶν σωμάτων μᾶλλον ἢ τῶν ψυχῶν, ἔπειτα
ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτων, πρὸς τὸ διαπράξασθαι
μόνον βλέποντες, ἀμελοῦντες δὲ τοῦ καλῶς ἢ μή. ὅθεν
δὴ ξυμβαίνει αὐτοῖς, ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράττειν,
ὁμοίως μὲν ἀγαθόν, ὁμοίως δὲ τοὐναντίον. ἔστι γὰρ καὶ
ἀπὸ τῆς θεοῦ νεωτέρας τε οὔσης πολὺ ἢ τῆς ἑτέρας, καὶ C
μετεχούσης ἐν τῇ γενέσει καὶ θήλεος καὶ ἄῤῥενος. ὁ δὲ
τῆς οὐρανίας πρῶτον μὲν οὐ μετεχούσης θήλεος ἀλλ' ἄῤ-
ῥενος μόνον — καὶ ἔστιν οὗτος ὁ τῶν παίδων ἔρως —,
ἔπειτα πρεσβυτέρας, ὕβρεως ἀμοίρου. ὅθεν δὴ ἐπὶ τὸ
ἄῤῥεν τρέπονται οἱ ἐκ τούτου τοῦ ἔρωτος ἔπιπνοι, τὸ
φύσει ἐῤῥωμενέστερον καὶ νοῦν μᾶλλον ἔχον ἀγαπῶντες.
καί τις ἂν γνοίη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παιδεραστίᾳ τοὺς εἰλι- 387
κρινῶς ὑπὸ τούτου τοῦ ἔρωτος ὡρμημένους. οὐ γὰρ ἐρῶσι D
παίδων, ἀλλ' ἐπειδὰν ἤδη ἄρχωνται νοῦν ἴσχειν· τοῦτο
δὲ πλησιάζει τῷ γενειάσκειν. παρεσκευασμένοι γάρ, οἶμαι,
εἰσὶν οἱ ἐντεῦθεν ἀρχόμενοι ἐρᾶν ὡς τὸν βίον ἅπαντα
ξυνεσόμενοι καὶ κοινῇ συμβιωσόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπατή-
σαντες, ἐν ἀφροσύνῃ λαβόντες ὡς νέον, καταγελάσαντες
οἰχήσεσθαι ἐπ' ἄλλον ἀποτρέχοντες. χρῆν δὲ καὶ νόμον
εἶναι μὴ ἐρᾶν παίδων, ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ
ἀνηλίσκετο· τὸ γὰρ τῶν παίδων τέλος ἄδηλον οἷ τελευτᾷ E
κακίας καὶ ἀρετῆς ψυχῆς τε πέρι καὶ σώματος. οἱ μὲν οὖν 319
ἀγαθοὶ τὸν νόμον τοῦτον αὐτοὶ αὑτοῖς ἑκόντες τίθενται,
χρῆν δὲ καὶ τούτους τοὺς πανδήμους ἐραστὰς προσαναγ-
κάζειν τὸ τοιοῦτον, ὥσπερ καὶ τῶν ἐλευθέρων γυναικῶν
προσαναγκάζομεν αὐτοὺς καθ' ὅσον δυνάμεθα μὴ ἐρᾶν. 182
οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ καὶ τὸ ὄνειδος πεποιηκότες, ὥστε
τινὰς τολμᾶν λέγειν ὡς αἰσχρὸν χαρίζεσθαι ἐρασταῖς. λέ-
γουσι δὲ εἰς τούτους ἀποβλέποντες, ὁρῶντες αὐτῶν τὴν
ἀκαιρίαν καὶ ἀδικίαν, ἐπεὶ οὐ δή που κοσμίως γε καὶ 388
νομίμως ὁτιοῦν [πρᾶγμα] πραττόμενον ψόγον ἂν δικαίως
φέροι. Καὶ δὴ καὶ ὁ περὶ τὸν ἔρωτα νόμος ἐν μὲν ταῖς
ἄλλαις πόλεσι νοῆσαι ῥᾴδιος· ἁπλῶς γὰρ ὥρισται· ὁ δ'

1. ἣν ἑκὼν ἧκεν a. — 9. ἀποκτείνας δὲ τοῦτον] ποιήσας δὲ τοῦτο a. — 16. ἀλλ' ἄρα καὶ a. — 24. δὴ καὶ ἔγωγε a. — 25. καὶ ante πρεσβύτατον om. a. — 32. Ἀφροδίτη. ταύτης δὲ μιᾶς a. — 39. οὖν om. a b. — δὴ om. a. — 40. τὼ] τὰ a.

4. καθ' αὐτὸ om. ΧΔΞTDKωbpr et pr. rt, quare nos seclusimus. — 5. τοιοῦτο ΧΓΔFrπωbπrt: τοιοῦτον abc. — 22. ἄμοιρος Ficinus. — 23. τοῦ om. a. — 27. ἀλλ' ἢ ἐπειδὰν Stephano auctore b. Cf. v. 33. — 37. χρὴ a. — 41. τινὰ a. — 43. γε] τε a. — 44. πρᾶγμα om. ΧTDKrωprt, nos seclusimus.

B ἐνθάδε καὶ ἐν Λακεδαίμονι ποικίλος. ἐν Ἤλιδι μὲν γὰρ καὶ ἐν Βοιωτοῖς, καὶ οὗ μὴ σοφοὶ λέγειν, ἁπλῶς νενομοθέτηται καλὸν τὸ χαρίζεσθαι ἐρασταῖς, καὶ οὐκ ἄν τις εἴποι οὔτε νέος οὔτε παλαιὸς ὡς αἰσχρόν, ἵνα, οἶμαι, μὴ πράγματ' ἔχωσι λόγῳ πειρώμενοι πείθειν τοὺς νέους, ἅτε ἀδύνατοι λέγειν· τῆς δὲ Ἰωνίας καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ αἰσχρὸν νενόμισται, ὅσοι ὑπὸ βαρβάροις οἰκοῦσι. τοῖς γὰρ βαρβάροις διὰ τὰς τυραννίδας αἰσχρὸν τοῦτό γε, καὶ ἥ γε
C φιλοσοφία καὶ ἡ φιλογυμναστία. οὐ γάρ, οἶμαι, συμφέρει τοῖς ἄρχουσι φρονήματα μεγάλα ἐγγίγνεσθαι τῶν ἀρχομένων, οὐδὲ φιλίας ἰσχυρὰς καὶ κοινωνίας, ὃ δὴ μάλιστα φιλεῖ τά τε ἄλλα πάντα καὶ ὁ ἔρως ἐμποιεῖν. ἔργῳ δὲ τοῦτο ἔμαθον καὶ οἱ ἐνθάδε τύραννοι· ὁ γὰρ Ἀριστογείτονος ἔρως καὶ ἡ Ἁρμοδίου φιλία βέβαιος γενομένη κατέλυσεν αὐτῶν τὴν ἀρχήν. οὕτως, οὗ μὲν αἰσχρὸν ἐτέθη
389 χαρίζεσθαι ἐρασταῖς, κακίᾳ τῶν θεμένων κεῖται, τῶν μὲν
D ἀρχόντων πλεονεξίᾳ, τῶν δὲ ἀρχομένων ἀνανδρίᾳ· οὗ δὲ καλὸν ἁπλῶς ἐνομίσθη, διὰ τὴν τῶν θεμένων τῆς ψυχῆς ἀργίαν. ἐνθάδε δὲ πολὺ τούτων κάλλιον νενομοθέτηται, καὶ ὅπερ εἶπον, οὐ ῥᾴδιον κατανοῆσαι. ἐνθυμηθέντι γὰρ ὅτι λέγεται κάλλιον τὸ φανερῶς ἐρᾶν τοῦ λάθρᾳ, καὶ μάλιστα τῶν γενναιοτάτων καὶ ἀρίστων, κἂν αἰσχίους ἄλλων ὦσι, καὶ ὅτι αὖ ἡ παρακέλευσις τῷ ἐρῶντι παρὰ πάντων θαυμαστή, οὐχ ὥς τι αἰσχρὸν ποιοῦντι, καὶ ἑλόντι
E καλὸν δοκεῖ εἶναι καὶ μὴ ἑλόντι αἰσχρόν, καὶ πρὸς τὸ ἐπιχειρεῖν ἑλεῖν ἐξουσίαν ὁ νόμος δέδωκε τῷ ἐραστῇ θαυμαστὰ ἔργα ἐργαζομένῳ ἐπαινεῖσθαι, ἃ εἴ τις τολμῴη ποιεῖν ἄλλ' ὁτιοῦν διώκων καὶ βουλόμενος διαπράξασθαι
183 πλὴν τοῦτο, φιλοσοφίας τὰ μέγιστα καρποῖτ' ἂν ὀνείδη. εἰ γὰρ ἢ χρήματα βουλόμενος παρά του λαβεῖν ἢ ἀρχὴν ἄρξαι ἤ τιν' ἄλλην δύναμιν ἐθέλοι ποιεῖν οἷάπερ οἱ ἐρασταὶ πρὸς τὰ παιδικά, ἱκετείας τε καὶ ἀντιβολήσεις ἐν ταῖς δεήσεσι ποιούμενοι, καὶ ὅρκους ὀμνύντες, καὶ κοιμήσεις ἐπὶ θύραις, καὶ ἐθέλοντες δουλείας δουλεύειν οἵας οὐδ' ἂν δοῦλος οὐδείς, ἐμποδίζοιτο ἂν μὴ πράττειν οὕτω
390 τὴν πρᾶξιν καὶ ὑπὸ φίλων καὶ ὑπὸ ἐχθρῶν, τῶν μὲν
B ὀνειδιζόντων κολακείας καὶ ἀνελευθερίας, τῶν δὲ νουθετούντων καὶ αἰσχυνομένων ὑπὲρ αὐτῶν· τῷ δ' ἐρῶντι πάντα ταῦτα ποιοῦντι χάρις ἕπεται, καὶ δέδοται ὑπὸ τοῦ νόμου ἄνευ ὀνείδους πράττειν, ὡς πάγκαλόν τι πρᾶγμα διαπραττομένου. ὃ δὲ δεινότατον, ὥς γε λέγουσιν οἱ πολλοί, ὅτι καὶ ὀμνύντι μόνῳ συγγνώμη παρὰ θεῶν ἐκβάντι τὸν ὅρκον· ἀφροδίσιον γὰρ ὅρκον οὔ φασιν εἶναι. οὕτω καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι πᾶσαν ἐξουσίαν πεποιήκασι C
τῷ ἐρῶντι, ὡς ὁ νόμος φησὶν ὁ ἐνθάδε. ταύτῃ μὲν οὖν οἰηθείη ἄν τις πάγκαλον νομίζεσθαι ἐν τῇδε τῇ πόλει καὶ τὸ ἐρᾶν καὶ τὸ φίλους γίγνεσθαι τοῖς ἐρασταῖς. ἐπειδὰν δὲ παιδαγωγοὺς ἐπιστήσαντες οἱ πατέρες τοῖς ἐρωμένοις μὴ ἐῶσι διαλέγεσθαι τοῖς ἐρασταῖς, καὶ τῷ παιδαγωγῷ ταῦτα προστεταγμένα ᾖ, οἱ ἡλικιῶται δὲ καὶ ἑταῖροι ὀνειδίζωσιν, ἐάν τι ὁρῶσι τοιοῦτο γιγνόμενον, καὶ τοὺς ὀνειδίζοντας αὖ οἱ πρεσβύτεροι μὴ διακωλύωσι μηδὲ λοιδορῶσιν D
ὡς οὐκ ὀρθῶς λέγοντας, εἰς δὲ ταῦτά τις αὖ βλέψας ἡγήσαιτ' ἂν πάλιν αἴσχιστον τὸ τοιοῦτον ἐνθάδε νομίζεσθαι. τὸ δέ, οἶμαι, ὧδ' ἔχει· οὐχ ἁπλοῦν ἐστίν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέχθη, οὔτε καλὸν εἶναι αὐτὸ καθ' αὑτὸ οὔτε αἰσχρόν, ἀλλὰ καλῶς μὲν πραττόμενον καλόν, αἰσχρῶς III 391
δὲ αἰσχρόν. αἰσχρὸν μὲν οὖν ἐστι πονηρῷ τε καὶ πονηρῶς χαρίζεσθαι, καλὸν δὲ χρηστῷ τε καὶ καλῶς. πονηρὸς δ' ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ ἐραστὴς ὁ πάνδημος, ὁ τοῦ σώματος μᾶλλον E
ἢ τῆς ψυχῆς ἐρῶν. καὶ γὰρ οὐδὲ μόνιμός ἐστιν, ἅτε οὐ μονίμου ἐρῶν πράγματος· ἅμα γὰρ τῷ τοῦ σώματος ἄνθει λήγοντι, οὗπερ ἤρα, οἴχεται ἀποπτάμενος, πολλοὺς λόγους καὶ ὑποσχέσεις καταισχύνας. ὁ δὲ τοῦ ἤθους χρηστοῦ ὄντος ἐραστὴς διὰ βίου μένει, ἅτε μονίμῳ συντακείς. τούτους δὴ βούλεται ὁ ἡμέτερος νόμος εὖ καὶ καλῶς 184
βασανίζειν, καὶ τοῖς μὲν χαρίσασθαι, τοὺς δὲ διαφεύγειν. διὰ ταῦτα οὖν τοῖς μὲν διώκειν παρακελεύεται, τοῖς δὲ φεύγειν, ἀγωνοθετῶν καὶ βασανίζων ποτέρων ποτέ ἐστιν ὁ ἐρῶν καὶ ποτέρων ὁ ἐρώμενος. οὕτω δὴ ὑπὸ ταύτης τῆς αἰτίας πρῶτον μὲν τὸ ἁλίσκεσθαι ταχὺ αἰσχρὸν νενόμισται, ἵνα χρόνος ἐγγένηται, ὃς δὴ δοκεῖ τὰ πολλὰ καλῶς βασανίζειν· ἔπειτα τὸ ὑπὸ χρημάτων καὶ ὑπὸ πολιτικῶν δυνάμεων ἁλῶναι αἰσχρόν, ἐάν τε κακῶς πάσχων B
πτήξῃ καὶ μὴ καρτερήσῃ, ἄν τ' εὐεργετούμενος εἰς χρήματα ἢ εἰς διαπράξεις πολιτικὰς μὴ καταφρονήσῃ. οὐδὲν γὰρ δοκεῖ τούτων οὔτε βέβαιον οὔτε μόνιμον εἶναι, χωρὶς 392
τοῦ μηδὲ πεφυκέναι ἀπ' αὐτῶν γενναίαν φιλίαν. μία δὴ 320
λείπεται τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ ὁδός, εἰ μέλλει καλῶς χαριεῖσθαι ἐραστῇ παιδικά. ἔστι γὰρ ἡμῖν νόμος, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς ἐρασταῖς ἦν δουλεύειν ἐθέλοντα ἡντινοῦν δουλείαν παιδικοῖς μὴ κολακείαν εἶναι μηδὲ ἐπονείδιστον, οὕτω δὴ C
καὶ ἄλλη μία μόνη δουλεία ἑκούσιος λείπεται οὐκ ἐπονείδιστος· αὕτη δέ ἐστιν ἡ περὶ τὴν ἀρετήν. νενόμισται γὰρ

1. καὶ ἐν ΧΞTDKrwyr et pr. Δt: καὶ ὁ ἐν abc. (καὶ ἐν Λακεδαίμονι delenda videntur Winckelmanno, coll.
οἷς οις
182 D. 183 C. D. 184 A. B.) — 10. τῶν ἀρχομένων T, τοῖς ἀρχομένοις Ξ. — 14. ἡ om. a. — 22. καὶ ἂν a. — 24. ἑλόντι ΧΔTDKp et pr. u: ἑλόντι τε abc. — 29. φιλοσοφίας Schleiermachero auctore secl. b. Vid. S. A. Voegelinus l. l. p. 6 sq. — 31. ἐθέλει a. — 34. ἐθελοντὰς a. — 39. ταῦτα πάντα a. — ἕπεται nos: επεται Χ, ἔπεται w, ἐπεσται Δ, ἔπεστι abc. Conf. Legg. II. 667 B. — 41. διαπραττομένῳ a.

1. τῶν ὅρκων a. — 2. ᾖ οἱ p: οἱ ΧΔΞTDK, ᾖ abc. — ἑταῖροι cum Astio bc: ἕτεροι cum libris a. — 12. δὲ] δὴ a. — 13. οὐχ Bastio auctore secl. Stallbaumius. Vid. S. A. Voegelinus l. l. p. 7. — 16. αἰσχρῶς μὲν - - - καλῶς δὲ bc. — 19. ἐρῶν ἢ τῆς ψυχῆς a. — 20. οὐ ΧΓΔT: οὐδὲ abc. — 28. ὑπὸ ταύτης τῆς αἰτίας malim abesse. Bait. — 30. χρόνος - - - βασανίζειν] Conf. Simonidis fr. 86. in Delectu Schneidew. p. 408. — 38. ὥσπερ T, ὅπερ Χ. —
ον
41. μόνη Ξ, μόνον ΓΔEFKrunprft, μὴν ΧΔw, νόμῳ Winckelmannus.

δὴ ἡμῖν, ἐάν τις ἐθέλῃ τινὰ θεραπεύειν ἡγούμενος δι' ἐκεῖνον ἀμείνων ἔσεσθαι ἢ κατὰ σοφίαν τινὰ ἢ κατὰ ἄλλο ὁτιοῦν μέρος ἀρετῆς, αὕτη αὖ ἡ ἐθελοδουλεία οὐκ αἰσχρὰ εἶναι οὐδὲ κολακεία. δεῖ δὴ τὼ νόμω τούτω ξυμβαλεῖν εἰς
D ταὐτό, τόν τε περὶ τὴν παιδεραστίαν καὶ τὸν περὶ τὴν φιλοσοφίαν τε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετήν, εἰ μέλλει ξυμβῆναι καλὸν γενέσθαι τὸ ἐραστῇ παιδικὰ χαρίσασθαι. ὅταν γὰρ εἰς τὸ αὐτὸ ἔλθωσιν ἐραστής τε καὶ παιδικά, νόμον ἔχων ἑκάτερος, ὁ μὲν χαρισαμένοις παιδικοῖς ὑπηρετῶν ὁτιοῦν δικαίως ἂν ὑπηρετεῖν, ὁ δὲ τῷ ποιοῦντι αὐτὸν σοφόν τε καὶ ἀγαθὸν δικαίως αὖ ὁτιοῦν ἂν ὑπουργεῖν, καὶ ὁ μὲν δυνάμενος εἰς φρόνησιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ξυμ-
393 βάλλεσθαι, ὁ δὲ δεόμενος εἰς παίδευσιν καὶ τὴν ἄλλην
E σοφίαν κτᾶσθαι, τότε δὴ τούτων ξυνιόντων εἰς ταὐτὸν τῶν νόμων μοναχοῦ ἐνταῦθα ξυμπίπτει τὸ καλὸν εἶναι παιδικὰ ἐραστῇ χαρίσασθαι, ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ. ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐξαπατηθῆναι οὐδὲν αἰσχρόν· ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσι
183 καὶ ἐξαπατωμένῳ αἰσχύνην φέρει καὶ μή. εἰ γάρ τις ἐραστῇ ὡς πλουσίῳ πλούτου ἕνεκα χαρισάμενος ἐξαπατηθείη καὶ μὴ λάβοι χρήματα, ἀναφανέντος τοῦ ἐραστοῦ πένητος, οὐδὲν ἧττον αἰσχρόν· δοκεῖ γὰρ ὁ τοιοῦτος τό γε αὑτοῦ ἐπιδεῖξαι, ὅτι ἕνεκα χρημάτων ὁτιοῦν ἂν ὁτῳοῦν ὑπηρετοῖ, τοῦτο δὲ οὐ καλόν. κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ λόγον κἂν εἴ τις ὡς ἀγαθῷ χαρισάμενος καὶ αὐτὸς ὡς ἀμείνων ἐσόμενος διὰ τὴν φιλίαν τοῦ ἐραστοῦ ἐξαπατηθείη, ἀναφα-
B νέντος ἐκείνου κακοῦ καὶ οὐ κεκτημένου ἀρετήν, ὅμως καλὴ ἡ ἀπάτη· δοκεῖ γὰρ αὖ καὶ οὗτος τὸ καθ' αὑτὸν δεδηλωκέναι ὅτι ἀρετῆς γ' ἕνεκα καὶ τοῦ βελτίων γενέσθαι πᾶν ἂν παντὶ προθυμηθείη, τοῦτο δὲ αὖ πάντων κάλλιστον. οὕτω πάντως γε καλὸν ἀρετῆς ἕνεκα χαρίζεσθαι. οὗτός ἐστιν ὁ τῆς οὐρανίας θεοῦ ἔρως καὶ οὐράνιος καὶ
394 πολλοῦ ἄξιος καὶ πόλει καὶ ἰδιώταις, πολλὴν ἐπιμέλειαν
C ἀναγκάζων ποιεῖσθαι πρὸς ἀρετὴν τόν τε ἐρῶντα αὐτὸν αὑτοῦ καὶ τὸν ἐρώμενον· οἱ δ' ἕτεροι πάντες τῆς ἑτέρας, τῆς πανδήμου. Ταῦτά σοι, ἔφη, ὡς ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ὦ Φαῖδρε, περὶ Ἔρωτος συμβάλλομαι.

Παυσανίου δὲ παυσαμένου, διδάσκουσι γάρ με ἴσα λέγειν οὑτωσὶ οἱ σοφοί, ἔφη ὁ Ἀριστόδημος δεῖν μὲν Ἀριστοφάνη λέγειν, τυχεῖν δὲ αὐτῷ τινὰ ἢ ὑπὸ πλησμονῆς ἢ ὑπό τινος ἄλλου λύγγα ἐπιπεπτωκυῖαν καὶ οὐχ οἷόν τε
D εἶναι λέγειν, ἀλλ' εἰπεῖν αὐτόν — ἐν τῇ κάτω γὰρ αὐτοῦ τὸν ἰατρὸν Ἐρυξίμαχον κατακεῖσθαι — Ὦ Ἐρυξίμαχε, δίκαιος εἶ ἢ παῦσαί με τῆς λυγγὸς ἢ λέγειν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἕως ἂν ἐγὼ παύσωμαι. Καὶ τὸν Ἐρυξίμαχον εἰπεῖν Ἀλλὰ ποιήσω ἀμφότερα ταῦτα. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐρῶ ἐν τῷ σῷ μέρει, σὺ δ' ἐπειδὰν παύσῃ, ἐν τῷ ἐμῷ· ἐν ᾧ δ' ἂν ἐγὼ λέγω, ἐὰν μέν σοι ἐθέλῃ ἀπνευστὶ ἔχοντι πολὺν χρόνον παύεσθαι ἡ λύγξ· εἰ δὲ μή, ὕδατι ἀνακογχυλίασον. εἰ δ' ἄρα πάνυ ἰσχυρά ἐστιν, ἀναλαβών τι τοιοῦτον οἵῳ E κινήσαις ἂν τὴν ῥῖνα, πτάρε· καὶ ἐὰν τοῦτο ποιήσῃς ἅπαξ ἢ δίς, καὶ εἰ πάνυ ἰσχυρά ἐστι, παύσεται. Οὐκ ἂν φθάνοις λέγων, φάναι τὸν Ἀριστοφάνη· ἐγὼ δὲ ταῦτα 395 ποιήσω.

Εἰπεῖν δὴ τὸν Ἐρυξίμαχον, Δοκεῖ τοίνυν μοι ἀναγκαῖον εἶναι, ἐπειδὴ Παυσανίας ὁρμήσας ἐπὶ τὸν λόγον καλῶς οὐχ ἱκανῶς ἀπετέλεσε, δεῖν ἐμὲ πειρᾶσθαι τέλος 186 ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ. τὸ μὲν γὰρ διπλοῦν εἶναι τὸν Ἔρωτα δοκεῖ μοι καλῶς διελέσθαι· ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐστὶν ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς καλοὺς ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλα πολλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῖς τε σώμασι τῶν πάντων ζῴων καὶ τοῖς ἐν τῇ γῇ φυομένοις καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐν πᾶσι τοῖς οὖσι, καθεωρακέναι μοι δοκῶ ἐκ τῆς ἰατρικῆς, τῆς ἡμετέρας τέχνης, ὡς μέγας καὶ θαυμαστὸς καὶ ἐπὶ πᾶν ὁ θεὸς τείνει καὶ κατ' ἀνθρώπινα καὶ κατὰ B θεῖα πράγματα. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς λέγων, ἵνα καὶ πρεσβεύωμεν τὴν τέχνην. Ἡ γὰρ φύσις τῶν σωμάτων τὸν διπλοῦν Ἔρωτα τοῦτον ἔχει. τὸ γὰρ ὑγιὲς τοῦ σώματος καὶ τὸ νοσοῦν ὁμολογουμένως ἕτερόν τε καὶ ἀνόμοιόν ἐστι, τὸ δὲ ἀνόμοιον ἀνομοίων ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ. ἄλλος μὲν οὖν ὁ ἐπὶ τῷ ὑγιεινῷ ἔρως, ἄλλος δὲ ὁ ἐπὶ τῷ νοσώδει. ἔστι δή, ὥσπερ ἄρτι Παυσανίας ἔλεγε τοῖς μὲν ἀγα- 396
θοῖς καλὸν χαρίζεσθαι τῶν ἀνθρώπων, τοῖς δὲ ἀκολά- C
στοις αἰσχρόν, οὕτω καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἑκάστου τοῦ σώματος καὶ ὑγιεινοῖς καλὸν χαρίζεσθαι καὶ δεῖ, καὶ τοῦτό ἐστιν ᾧ ὄνομα τὸ ἰατρικόν, τοῖς δὲ κακοῖς καὶ νοσώδεσιν αἰσχρόν τε καὶ δεῖ ἀχαριστεῖν, εἰ μέλλει τις τεχνικὸς εἶναι. ἔστι γὰρ ἰατρική, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ἐπιστήμη τῶν τοῦ σώματος ἐρωτικῶν πρὸς πλησμονὴν καὶ κένωσιν, καὶ ὁ διαγιγνώσκων ἐν τούτοις τὸν καλόν τε καὶ αἰσχρὸν ἔρωτα, οὗτός ἐστιν ὁ ἰα- D
τρικώτατος· καὶ ὁ μεταβάλλειν ποιῶν, ὥστε ἀντὶ τοῦ ἑτέρου ἔρωτος τὸν ἕτερον κτᾶσθαι, καὶ οἷς μὴ ἔνεστιν ἔρως, δεῖ δ' ἐγγενέσθαι, ἐπιστάμενος ἐμποιῆσαι καὶ ἐνόντα ἐξελεῖν, ἀγαθὸς ἂν εἴη δημιουργός. δεῖ γὰρ δὴ τὰ ἔχθιστα ὄντα ἐν τῷ σώματι φίλα οἷόν τ' εἶναι ποιεῖν καὶ ἐρᾶν ἀλλήλων. ἔστι δὲ ἔχθιστα τὰ ἐναντιώτατα, ψυχρὸν θερμῷ, 321
πικρὸν γλυκεῖ, ξηρὸν ὑγρῷ, πάντα τὰ τοιαῦτα. τούτοις ἐπιστηθεὶς ἔρωτα ἐμποιῆσαι καὶ ὁμόνοιαν ὁ ἡμέτερος πρό- E
γονος Ἀσκληπιός, ὥς φασιν οἵδε οἱ ποιηταὶ καὶ ἐγὼ πείθομαι, συνέστησε τὴν ἡμετέραν τέχνην. ἥ τε οὖν ἰατρική, ὥσπερ λέγω, πᾶσα διὰ τοῦ θεοῦ τούτου κυβερνᾶται, ὡσ- 397
αύτως δὲ καὶ γυμναστικὴ καὶ γεωργία. Μουσικὴ δὲ καὶ 187

---

7. τὸ] τῷ a. — 11. κἀγαθὸν Γbc. — αὖ] ἂν a. — ὑπουργῶν ΧΓΔDFFKrωπρτ[t. Fort. ὑπουργῶν ὑπουργεῖν, sicut paulo ante ὑπηρετῶν - - ὑπηρετεῖν. Bait. — 12. ξυμβαλέσθαι ΧΔΞΤDKp. — 13. εἰς del. Schuetzius. — 25. τοῦ om. a. — 28. γ' om. a. — 30. ἀρετῆς γ' ἕνεκα a. — 38. Ἀριστοφάνην a. — 41. ἐν τῇ κάτω] ἐγγυτάτω a.
3. τοιοῦτο a. — 4. κνήσαιο Luzacio auctore bc. Vid. Winckelmannus ad Plut. Erot. p. 221. S. A. Voegelinus l. l. p. 7. — 6. φάναι] εἰπεῖν a. — Ἀριστοφάνην a. — 17. ὡς] καὶ ὡς a. — 36. κτᾶσθαι ΧΔΞΤDKωp: κτήσασθαι abc.

παντὶ κατάδηλος τῷ καὶ σμικρὸν προσέχοντι τὸν νοῦν ὅτι κατὰ ταὐτὰ ἔχει τούτοις, ὥσπερ ἴσως καὶ Ἡράκλειτος βούλεται λέγειν, ἐπεὶ τοῖς γε ῥήμασιν οὐ καλῶς λέγει. τὸ ἓν γάρ φησι διαφερόμενον αὐτὸ αὐτῷ ξυμφέρεσθαι, ὥσπερ ἁρμονίαν τόξου τε καὶ λύρας. ἔστι δὲ πολλὴ ἀλογία ἁρμονίαν φάναι διαφέρεσθαι ἢ ἐκ διαφερομένων ἔτι εἶναι. ἀλλ' ἴσως τόδε ἐβούλετο λέγειν, ὅτι ἐκ διαφερομένων πρό-
B τερον τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος, ἔπειτα ὕστερον ὁμολογησάντων γέγονεν ὑπὸ τῆς μουσικῆς τέχνης. οὐ γὰρ δή που ἐκ διαφερομένων γε ἔτι τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος ἁρμονία ἂν εἴη. ἡ γὰρ ἁρμονία συμφωνία ἐστί, συμφωνία δὲ ὁμολογία τις· ὁμολογίαν δὲ ἐκ διαφερομένων, ἕως ἂν διαφέρωνται, ἀδύνατον εἶναι· διαφερόμενον δὲ αὖ καὶ μὴ ὁμολογοῦν ἀδύνατον ἁρμόσαι. ὥσπερ γε καὶ ὁ ῥυθμὸς
C ἐκ τοῦ ταχέος καὶ βραδέος διενηνεγμένων πρότερον, ὕστερον δὲ ὁμολογησάντων γέγονε. τὴν δὲ ὁμολογίαν πᾶσι τούτοις, ὥσπερ ἐκεῖ ἡ ἰατρική, ἐνταῦθα ἡ μουσικὴ ἐντίθησιν, ἔρωτα καὶ ὁμόνοιαν ἀλλήλων ἐμποιήσασα· καὶ
398 ἔστιν αὖ μουσικὴ περὶ ἁρμονίαν καὶ ῥυθμὸν ἐρωτικῶν ἐπιστήμη. καὶ ἐν μέν γε αὐτῇ τῇ συστάσει ἁρμονίας τε καὶ ῥυθμοῦ οὐδὲν χαλεπὸν τὰ ἐρωτικὰ διαγιγνώσκειν, οὐδὲ ὁ διπλοῦς ἔρως ἐνταῦθά πως ἔστιν· ἀλλ' ἐπειδὰν
D δέῃ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καταχρῆσθαι ῥυθμῷ τε καὶ ἁρμονίᾳ ἢ ποιοῦντα, ὃ δὴ μελοποιίαν καλοῦσιν, ἢ χρώμενον ὀρθῶς τοῖς πεποιημένοις μέλεσί τε καὶ μέτροις, ὃ δὴ παιδεία ἐκλήθη, ἐνταῦθα δὴ καὶ χαλεπὸν καὶ ἀγαθοῦ δημιουργοῦ δεῖ. πάλιν γὰρ ἥκει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι τοῖς μὲν κοσμίοις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὡς ἂν κοσμιώτεροι γίγνοιντο οἱ μήπω ὄντες, δεῖ χαρίζεσθαι καὶ φυλάττειν τὸν τούτων ἔρωτα, καὶ οὗτός ἐστιν ὁ καλός, ὁ οὐράνιος, ὁ τῆς Οὐρανίας Μούσης ἔρως· ὁ δὲ Πολυ-
E μνίας ὁ πάνδημος, ὃν δεῖ εὐλαβούμενον προσφέρειν οἷς ἂν προσφέρῃ, ὅπως ἂν τὴν μὲν ἡδονὴν αὐτοῦ καρπώσηται, ἀκολασίαν δὲ μηδεμίαν ἐμποιήσῃ, ὥσπερ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τέχνῃ μέγα ἔργον ταῖς περὶ τὴν ὀψοποιικὴν τέχνην ἐπιθυμίαις καλῶς χρῆσθαι, ὥστ' ἄνευ νόσου τὴν ἡδονὴν καρπώσασθαι. Καὶ ἐν μουσικῇ δὴ καὶ ἐν ἰατρικῇ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι καὶ τοῖς ἀνθρωπείοις καὶ τοῖς θείοις,
399 καθ' ὅσον παρείκει, φυλακτέον ἑκάτερον τὸν ἔρωτα· ἔν-
188 εστον γάρ. ἐπεὶ καὶ ἡ τῶν ὡρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ σύστασις μεστή ἐστιν ἀμφοτέρων τούτων, καὶ ἐπειδὰν μὲν πρὸς ἄλληλα τοῦ κοσμίου τύχῃ ἔρωτος ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τά τε θερμὰ καὶ τὰ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ καὶ ὑγρά, καὶ ἁρμονίαν καὶ κρᾶσιν λάβῃ σώφρονα, ἥκει φέροντα εὐετηρίαν τε καὶ ὑγίειαν ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φυτοῖς, καὶ οὐδὲν ἠδίκησεν· ὅταν δὲ ὁ μετὰ τῆς ὕβρεως Ἔρως ἐγκρατέστερος περὶ τὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας γένηται, διαφθείρει τε πολλὰ καὶ ἠδίκησεν. οἵ τε γὰρ λοιμοὶ φιλοῦσι B
γίγνεσθαι ἐκ τῶν τοιούτων καὶ ἄλλ' ἀνόμοια πολλὰ νοσήματα καὶ τοῖς θηρίοις καὶ τοῖς φυτοῖς· καὶ γὰρ πάχναι καὶ χάλαζαι καὶ ἐρυσῖβαι ἐκ πλεονεξίας καὶ ἀκοσμίας περὶ ἄλληλα τῶν τοιούτων γίγνεται ἐρωτικῶν, ὧν ἐπιστήμη περὶ ἄστρων τε φορὰς καὶ ἐνιαυτῶν ὥρας ἀστρονομία καλεῖται. Ἔτι τοίνυν καὶ θυσίαι πᾶσαι καὶ οἷς μαντικὴ ἐπιστατεῖ — ταῦτα δ' ἐστὶν ἡ περὶ θεούς τε καὶ ἀνθρώ- C
πους πρὸς ἀλλήλους κοινωνία — οὐ περὶ ἄλλο τί ἐστιν ἢ περὶ Ἔρωτος φυλακήν τε καὶ ἴασιν. πᾶσα γὰρ ἡ ἀσέβεια φιλεῖ γίγνεσθαι, ἐὰν μή τις τῷ κοσμίῳ Ἔρωτι χαρίζηται μηδὲ τιμᾷ τε αὐτὸν καὶ πρεσβεύῃ ἐν παντὶ ἔργῳ, ἀλλὰ 400
τὸν ἕτερον, καὶ περὶ γονέας καὶ ζῶντας καὶ τετελευτηκότας καὶ περὶ θεούς. ἃ δὴ προστέτακται τῇ μαντικῇ ἐπισκοπεῖν τοὺς Ἔρωτας καὶ ἰατρεύειν, καὶ ἔστιν αὖ ἡ μαντικὴ φιλίας θεῶν καὶ ἀνθρώπων δημιουργὸς τῷ ἐπίστα- D
σθαι τὰ κατὰ ἀνθρώπους ἐρωτικά, ὅσα τείνει πρὸς θέμιν καὶ ἀσέβειαν. Οὕτω πολλὴν καὶ μεγάλην, μᾶλλον δὲ πᾶσαν δύναμιν ἔχει ξυλλήβδην μὲν ὁ πᾶς Ἔρως, ὁ δὲ περὶ τἀγαθὰ μετὰ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἀποτελούμενος καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ θεοῖς, οὗτος τὴν μεγίστην δύναμιν ἔχει καὶ πᾶσαν ἡμῖν εὐδαιμονίαν παρασκευάζει καὶ ἀλλήλοις δυναμένους ὁμιλεῖν καὶ φίλους εἶναι καὶ τοῖς κρείττοσιν ἡμῶν θεοῖς.

Ἴσως μὲν οὖν καὶ ἐγὼ τὸν Ἔρωτα ἐπαινῶν πολλὰ E
παραλείπω, οὐ μέντοι ἑκών γε. ἀλλ' εἴ τι ἐξέλιπον, σὸν ἔργον, ὦ Ἀριστόφανες, ἀναπληρῶσαι· ἢ εἴ πως ἄλλως ἐν νῷ ἔχεις ἐγκωμιάζειν τὸν θεόν, ἐγκωμίαζε, ἐπειδὴ καὶ τῆς λυγγὸς πέπαυσαι.

Ἐκδεξάμενον οὖν ἔφη εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη ὅτι Καὶ 189
μάλ' ἐπαύσατο, οὐ μέντοι πρίν γε τὸν πταρμὸν προσενεχθῆναι αὐτῇ, ὥστε με θαυμάζειν, εἰ τὸ κόσμιον τοῦ σώματος ἐπιθυμεῖ τοιούτων ψόφων καὶ γαργαλισμῶν, οἷον 401
καὶ ὁ πταρμός ἐστι· πάνυ γὰρ εὐθὺς ἐπαύσατο, ἐπειδὴ αὐτῷ τὸν πταρμὸν προσήνεγκα. Καὶ τὸν Ἐρυξίμαχον, Ὠ 'γαθέ, φάναι, Ἀριστόφανες, ὅρα τί ποιεῖς. γελωτοποιεῖς μέλλων λέγειν, καὶ φύλακά με τοῦ λόγου ἀναγκάζεις γίγνεσθαι τοῦ σαυτοῦ, ἐάν τι γελοῖον εἴπῃς, ἐξόν σοι ἐν εἰ- B
ρήνῃ λέγειν. Καὶ τὸν Ἀριστοφάνη γελάσαντα εἰπεῖν Εὖ λέγεις, ὦ Ἐρυξίμαχε, καί μοι ἔστω ἄρρητα τὰ εἰρημένα. 322
ἀλλὰ μή με φύλαττε, ὡς ἐγὼ φοβοῦμαι περὶ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι, οὔ τι μὴ γελοῖα εἴπω, τοῦτο μὲν γὰρ ἂν κέρδος εἴη καὶ τῆς ἡμετέρας Μούσης ἐπιχώριον, ἀλλὰ

1. μικρὸν a. — 3. γὰρ ἓν a. — 9. τέχνης ἁρμονία. οὐ a. — 10. ἁρμονί' ἂν b cum Δω. — 15. βραδέος ἐκ διενηνεγμένων a. — 18. ἀλλήλοις ab. — 33. προσφέροι a. — αὐτῷ a. — 39. παρείκοι a. — 43. καὶ ante ἁρμονίαν om. a.

3. διαφθείρει ΞΔΞ Τω: διέφθειρέ abc. Conf. paulo ante ἥκει φέροντα - - - ἠδίκησεν. — 4. ἄλλ' ἀνόμοια] ἄλλα παντοῖα Winckelmannus. Malim una littera ν omissa ἄλλα ὅμοια. Bait. — 6. ἐρυσίβαι Schneiderus (ad Polit. X. 609 A.): ἐρυσῖβαι abc. — 8. φορᾶς a. — 9. καὶ αἱ θυσίαι a. — ἅπασαι a. — 14. ἀλλὰ τὸν cum Stobaeo bc: ἀλλὰ περὶ τὸν cum libris a. — 22. τὰ ἀγαθὰ a. — 30. καὶ om. a. — 32. Ἀριστοφάνην a. — 34. ὥστ' ἐμὲ b. — 42. ὦ om. a.

μὴ καταγέλαστα. Βαλών γε, φάναι, ὦ Ἀριστόφανες, οἴει
ἐκφεύξεσθαι; ἀλλὰ πρόσεχε τὸν νοῦν καὶ οὕτω λέγε ὡς
C δώσων λόγον. ἴσως μέντοι, ἂν δόξῃ μοι, ἀφήσω σε.

Καὶ μήν, ὦ Ἐρυξίμαχε, εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη, ἄλλῃ
γέ πῃ ἐν νῷ ἔχω λέγειν ἢ ᾗ σύ τε καὶ Παυσανίας εἰπέ-
την. ἐμοὶ γὰρ δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι παντάπασι τὴν τοῦ
ἔρωτος δύναμιν οὐκ ᾐσθῆσθαι, ἐπεὶ αἰσθανόμενοί γε μέ-
γιστ' ἂν αὐτοῦ ἱερὰ κατασκευάσαι καὶ βωμοὺς καὶ θυσίας
ἂν ποιεῖν μεγίστας, οὐχ ὥσπερ νῦν τούτων οὐδὲν γίγνεται
402 περὶ αὐτόν, δέον πάντων μάλιστα γίγνεσθαι. ἔστι γὰρ
D θεῶν φιλανθρωπότατος, ἐπίκουρός τε ὢν τῶν ἀνθρώπων
καὶ ἰατρὸς τούτων ὧν ἰαθέντων μεγίστη εὐδαιμονία ἂν
τῷ ἀνθρωπείῳ γένει εἴη. ἐγὼ οὖν πειράσομαι ὑμῖν εἰση-
γήσασθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων διδά-
σκαλοι ἔσεσθε. δεῖ δὲ πρῶτον ὑμᾶς μαθεῖν τὴν ἀνθρω-
πίνην φύσιν καὶ τὰ παθήματα αὐτῆς. Ἡ γὰρ πάλαι
ἡμῶν φύσις οὐχ αὑτὴ ἦν ἥπερ νῦν, ἀλλ' ἀλλοία. πρῶτον
μὲν γὰρ τρία ἦν τὰ γένη τὰ τῶν ἀνθρώπων, οὐχ ὥσπερ
E νῦν δύο, ἄρρεν καὶ θῆλυ, ἀλλὰ καὶ τρίτον προσῆν κοινὸν
ὂν ἀμφοτέρων τούτων, οὗ νῦν ὄνομα λοιπόν, αὐτὸ δὲ
ἠφάνισται· ἀνδρόγυνον γὰρ ἓν τότε μὲν ἦν καὶ εἶδος καὶ
ὄνομα ἐξ ἀμφοτέρων κοινὸν τοῦ τε ἄρρενος καὶ θήλεος,
νῦν δ' οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἢ ἐν ὀνείδει ὄνομα κείμενον. ἔπειτα
ὅλον ἦν ἑκάστου τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος στρογγύλον,
νῶτον καὶ πλευρὰς κύκλῳ ἔχον. χεῖρας δὲ τέτταρας εἶχε,
καὶ σκέλη τὰ ἴσα ταῖς χερσί, καὶ πρόσωπα δύ' ἐπ' αὐχένι
190 κυκλοτερεῖ, ὅμοια πάντῃ· κεφαλὴν δ' ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς
προσώποις ἐναντίοις κειμένοις μίαν, καὶ ὦτα τέτταρα,
καὶ αἰδοῖα δύο, καὶ τἆλλα πάντα ὡς ἀπὸ τούτων ἄν τις
403 εἰκάσειεν. ἐπορεύετο δὲ καὶ ὀρθὸν ὥσπερ νῦν, ὁποτέρωσε
βουληθείη· καὶ ὁπότε ταχὺ ὁρμήσειε θεῖν, ὥσπερ οἱ κυβι-
στῶντες εἰς ὀρθὸν τὰ σκέλη περιφερόμενοι κυβιστῶσι
κύκλῳ, ὀκτὼ τότε οὖσι τοῖς μέλεσιν ἀπερειδόμενοι ταχὺ
ἐφέροντο κύκλῳ. ἦν δὲ διὰ ταῦτα τρία τὰ γένη καὶ τοι-
B αῦτα, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἦν τοῦ ἡλίου τὴν ἀρχὴν ἔκγονον,
τὸ δὲ θῆλυ τῆς γῆς, τὸ δὲ ἀμφοτέρων μετέχον τῆς σελή-
νης, ὅτι καὶ ἡ σελήνη ἀμφοτέρων μετέχει. περιφερῆ δὲ
δὴ ἦν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ πορεία αὐτῶν διὰ τὸ τοῖς γονεῦσιν
ὅμοια εἶναι. ἦν οὖν τὴν ἰσχὺν δεινὰ καὶ τὴν ῥώμην, καὶ
τὰ φρονήματα μεγάλα εἶχον, ἐπεχείρησαν δὲ τοῖς θεοῖς,
καὶ ὃ λέγει Ὅμηρος περὶ Ἐφιάλτου τε καὶ Ὤτου, περὶ
ἐκείνων λέγεται, τὸ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν ἐπιχειρεῖν
C ποιεῖν, ὡς ἐπιθησομένων τοῖς θεοῖς.

Ὁ οὖν Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐβουλεύοντο, ὅ τι χρὴ
αὐτοὺς ποιῆσαι, καὶ ἠπόρουν· οὔτε γὰρ ὅπως ἀποκτείναιεν
εἶχον καὶ ὥσπερ τοὺς γίγαντας κεραυνώσαντες τὸ γένος
ἀφανίσαιεν — αἱ τιμαὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ ἱερὰ τὰ παρὰ
τῶν ἀνθρώπων ἠφανίζετο —, οὔθ' ὅπως ἐῷεν ἀσελγαίνειν.
μόγις δὴ ὁ Ζεὺς ἐννοήσας λέγει ὅτι Δοκῶ μοι, ἔφη, ἔχειν
μηχανήν, ὡς ἂν εἶέν τε ἄνθρωποι καὶ παύσαιντο τῆς 404
ἀκολασίας ἀσθενέστεροι γενόμενοι. νῦν μὲν γὰρ αὐτούς, D
ἔφη, διατεμῶ δίχα ἕκαστον, καὶ ἅμα μὲν ἀσθενέστεροι
ἔσονται, ἅμα δὲ χρησιμώτεροι ἡμῖν διὰ τὸ πλείους τὸν
ἀριθμὸν γεγονέναι· καὶ βαδιοῦνται ὀρθοὶ ἐπὶ δυοῖν σκε-
λοῖν. ἐὰν δ' ἔτι δοκῶσιν ἀσελγαίνειν καὶ μὴ 'θέλωσιν
ἡσυχίαν ἄγειν, πάλιν αὖ, ἔφη, τεμῶ δίχα, ὥστ' ἐφ' ἑνὸς
πορεύσονται σκέλους ἀσκωλίζοντες. Ταῦτα εἰπὼν ἔτεμνε
τοὺς ἀνθρώπους δίχα, ὥσπερ οἱ τὰ ὄα τέμνοντες καὶ
μέλλοντες ταριχεύειν, ἢ ὥσπερ οἱ τὰ ᾠὰ ταῖς θριξίν. ὅν- E
τινα δὲ τέμοι, τὸν Ἀπόλλω ἐκέλευε τό τε πρόσωπον με-
ταστρέφειν καὶ τὸ τοῦ αὐχένος ἥμισυ πρὸς τὴν τομήν,
ἵνα θεώμενος τὴν αὑτοῦ τμῆσιν κοσμιώτερος εἴη ὁ ἄνθρω-
πος, καὶ τἆλλα ἰᾶσθαι ἐκέλευεν. ὁ δὲ τό τε πρόσωπον
μετέστρεφε, καὶ συνέλκων πανταχόθεν τὸ δέρμα ἐπὶ τὴν
γαστέρα νῦν καλουμένην, ὥσπερ τὰ σύσπαστα βαλάντια,
ἓν στόμα ποιῶν ἀπέδει κατὰ μέσην τὴν γαστέρα, ὃ δὴ
τὸν ὀμφαλὸν καλοῦσι. καὶ τὰς μὲν ἄλλας ῥυτίδας τὰς
πολλὰς ἐξελέαινε καὶ τὰ στήθη διήρθρου, ἔχων τι τοιοῦ- 191
τον ὄργανον οἷον οἱ σκυτοτόμοι, περὶ τὸν καλόποδα λεαί-
νοντες τὰς τῶν σκυτῶν ῥυτίδας· ὀλίγας δὲ κατέλιπε, τὰς
περὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα καὶ τὸν ὀμφαλόν, μνημεῖον εἶναι 405
τοῦ παλαιοῦ πάθους. ἐπειδὴ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη,
ποθοῦν ἕκαστον τὸ ἥμισυ τὸ αὑτοῦ ξυνῄει, καὶ περιβάλ-
λοντες τὰς χεῖρας καὶ συμπλεκόμενοι ἀλλήλοις, ἐπιθυ-
μοῦντες συμφῦναι, ἀπέθνησκον ὑπὸ λιμοῦ καὶ τῆς ἄλλης B
ἀργίας διὰ τὸ μηδὲν ἐθέλειν χωρὶς ἀλλήλων ποιεῖν. καὶ
ὁπότε τι ἀποθάνοι τῶν ἡμίσεων, τὸ δὲ λειφθείη, τὸ λει-
φθὲν ἄλλο ἐζήτει καὶ συνεπλέκετο, εἴτε γυναικὸς τῆς ὅλης
ἐντύχοι ἡμίσει, ὃ δὴ νῦν γυναῖκα καλοῦμεν, εἴτ' ἀνδρός·
καὶ οὕτως ἀπώλλυντο. ἐλεήσας δὲ ὁ Ζεὺς ἄλλην μηχανὴν
πορίζεται, καὶ μετατίθησιν αὐτῶν τὰ αἰδοῖα εἰς τὸ πρό-
σθεν· τέως γὰρ καὶ ταῦτα ἐκτὸς εἶχον, καὶ ἐγέννων καὶ
ἔτικτον οὐκ εἰς ἀλλήλους ἀλλ' εἰς γῆν, ὥσπερ οἱ τέττιγες. C
μετέθηκέ τε οὖν οὕτως αὐτῶν εἰς τὸ πρόσθεν καὶ διὰ
τούτων τὴν γένεσιν ἐν ἀλλήλοις ἐποίησε, διὰ τοῦ ἄρρενος
ἐν τῷ θήλει, τῶνδε ἕνεκα, ἵνα ἐν τῇ συμπλοκῇ ἅμα μὲν
εἰ ἀνὴρ γυναικὶ ἐντύχοι, γεννῷεν καὶ γίγνοιτο τὸ γένος,
ἅμα δ' εἰ καὶ ἄρρην ἄρρενι, πλησμονὴ γοῦν γίγνοιτο τῆς 323
συνουσίας καὶ διαπαύοιντο καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα τρέποιντο καὶ
τοῦ ἄλλου βίου ἐπιμελοῖντο. Ἔστι δὴ οὖν ἐκ τόσου ὁ 406

---

2. οὕτως c. — 5. εἰπέτον Bekkerus. — 6. ἄνθρωποι Bekkerus. — 12. ἂν εὐδαιμονία a. — 17. οὐχ ἡ αὐτὴ cum Eusebio b. — 31. ὁρμήσειεν ἐλθεῖν a. — 33. τότε ὀκτὼ a. — 41. Ὅμηρος] Odyss. λ, 307 seqq. — 42. εἰς] καὶ εἰς a.

2. ἱερὰ ΧΓΔΞTDKrυωπρτ: τὰ ἱερὰ abc. — 10. δ' ἔτι] δέ τι a. — 'θέλωσιν Baiterus: θέλωσιν ΧΔTDKωρ et pr. Ξ, ἐθέλωσιν abc. — 12. ἀσκωλιάζοντες ab. — 13. ὄα Ruhnkenio auctore bc: ᾠὰ cum libris a. — 14. ἢ ὥσπερ - - θριξίν spuria censuerunt Sydenhamius, Bastius, Astius. — 24. καλάποδα ab. — 28. ξυνεῖναι ΧΔTDKυρ. — 30. ὑπὸ τοῦ λιμοῦ ac. — 43. καὶ ἄρρενι a, καὶ ἄρρεν ἄρρενι c. — 44. διαναπαύοιντο a.

D ἔρως ἔμφυτος ἀλλήλων τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῆς ἀρχαίας φύσεως συναγωγεὺς καὶ ἐπιχειρῶν ποιῆσαι ἓν ἐκ δυοῖν καὶ ἰάσασθαι τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην. ἕκαστος οὖν ἡμῶν ἐστιν ἀνθρώπου ξύμβολον, ἅτε τετμημένος ὥσπερ αἱ ψῆτται, ἐξ ἑνὸς δύο. ζητεῖ δὴ ἀεὶ τὸ αὑτοῦ ἕκαστος ξύμβολον. ὅσοι μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν τοῦ κοινοῦ τμῆμά εἰσιν, ὃ δὴ τότε ἀνδρόγυνον ἐκαλεῖτο, φιλογύναικές τ' εἰσὶ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν μοιχῶν ἐκ τούτου τοῦ γένους γεγόνασι, E καὶ ὅσαι αὖ γυναῖκες φίλανδροί τε καὶ μοιχεύτριαι, ἐκ τούτου τοῦ γένους γίγνονται. ὅσαι δὲ τῶν γυναικῶν γυναικὸς τμῆμά εἰσιν, οὐ πάνυ αὗται τοῖς ἀνδράσι τὸν νοῦν προσέχουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὰς γυναῖκας τετραμμέναι εἰσί, καὶ αἱ ἑταιρίστριαι ἐκ τούτου τοῦ γένους γίγνονται. ὅσοι δὲ ἄρρενος τμῆμά εἰσι, τὰ ἄρρενα διώκουσι, καὶ τέως μὲν ἂν παῖδες ὦσιν, ἅτε τεμάχια ὄντα τοῦ ἄρρενος, φιλοῦσι τοὺς ἄνδρας καὶ χαίρουσι συγκατα-
192 κείμενοι καὶ συμπεπλεγμένοι τοῖς ἀνδράσι, καί εἰσιν οὗτοι βέλτιστοι τῶν παίδων καὶ μειρακίων, ἅτε ἀνδρειότατοι
407 ὄντες φύσει. φασὶ δὲ δή τινες αὐτοὺς ἀναισχύντους εἶναι, ψευδόμενοι· οὐ γὰρ ὑπ' ἀναισχυντίας τοῦτο δρῶσιν ἀλλ' ὑπὸ θάρρους καὶ ἀνδρίας καὶ ἀρρενωπίας τὸ ὅμοιον αὐτοῖς ἀσπαζόμενοι. μέγα δὲ τεκμήριον· καὶ γὰρ τελεωθέντες μόνοι ἀποβαίνουσιν εἰς τὰ πολιτικὰ ἄνδρες οἱ τοιοῦτοι. ἐπειδὰν δὲ ἀνδρωθῶσι, παιδεραστοῦσι καὶ πρὸς
B γάμους καὶ παιδοποιίας οὐ προσέχουσι τὸν νοῦν φύσει, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκάζονται· ἀλλ' ἐξαρκεῖ αὐτοῖς μετ' ἀλλήλων καταζῆν ἀγάμοις. πάντως μὲν οὖν ὁ τοιοῦτος παιδεραστής τε καὶ φιλεραστὴς γίγνεται, ἀεὶ τὸ ξυγγενὲς ἀσπαζόμενος. ὅταν μὲν οὖν καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἐντύχῃ τῷ αὑτοῦ ἡμίσει καὶ ὁ παιδεραστὴς καὶ ἄλλος πᾶς, τότε καὶ θαυμαστὰ ἐκπλήττονται φιλίᾳ τε καὶ οἰκειότητι
C καὶ ἔρωτι, οὐκ ἐθέλοντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, χωρίζεσθαι ἀλλήλων οὐδὲ σμικρὸν χρόνον. καὶ οἱ διατελοῦντες μετ' ἀλλήλων διὰ βίου οὗτοί εἰσιν, οἳ οὐδ' ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν ὅ τι βούλονται σφίσι παρ' ἀλλήλων γίγνεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἂν δόξειε τοῦτ' εἶναι ἡ τῶν ἀφροδισίων συνουσία, ὡς ἄρα τούτου ἕνεκα ἕτερος ἑτέρῳ χαίρει ξυνὼν οὕτως ἐπὶ μεγά-
408 λης σπουδῆς· ἀλλ' ἄλλο τι βουλομένη ἑκατέρου ἡ ψυχὴ
D δήλη ἐστίν, ὃ οὐ δύναται εἰπεῖν, ἀλλὰ μαντεύεται ὃ βούλεται, καὶ αἰνίττεται. καὶ εἰ αὐτοῖς ἐν τῷ αὐτῷ κατακειμένοις ἐπιστὰς ὁ Ἥφαιστος, ἔχων τὰ ὄργανα, ἔροιτο Τί ἔσθ' ὃ βούλεσθε, ὦ ἄνθρωποι, ὑμῖν παρ' ἀλλήλων γενέσθαι; καὶ εἰ ἀποροῦντας αὐτοὺς πάλιν ἔροιτο Ἆρά γε τοῦδε ἐπιθυμεῖτε, ἐν τῷ αὐτῷ γενέσθαι ὅ τι μάλιστα ἀλλήλοις, ὥστε καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν μὴ ἀπολείπεσθαι ἀλλήλων; εἰ γὰρ τούτου ἐπιθυμεῖτε, ἐθέλω ὑμᾶς συντῆξαι καὶ συμφῦσαι εἰς τὸ αὐτό, ὥστε δύ' ὄντας ἕνα γεγονέναι καὶ E ἕως τ' ἂν ζῆτε, ὡς ἕνα ὄντα, κοινῇ ἀμφοτέρους ζῆν, καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνητε, ἐκεῖ αὖ ἐν Ἅιδου ἀντὶ δυεῖν ἕνα εἶναι κοινῇ τεθνεῶτε. ἀλλ' ὁρᾶτε εἰ τούτου ἐρᾶτε καὶ ἐξαρκεῖ ὑμῖν ἂν τούτου τύχητε. ταῦτα ἀκούσας ἴσμεν ὅτι οὐδ' ἂν εἷς ἐξαρνηθείη οὐδ' ἄλλο τι ἂν φανείη βουλόμενος, ἀλλ' ἀτεχνῶς οἴοιτ' ἂν ἀκηκοέναι τοῦτο ὃ πάλαι ἄρα ἐπεθύμει, συνελθὼν καὶ συντακεὶς τῷ ἐρωμένῳ ἐκ δυεῖν εἷς γενέσθαι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἴτιον, ὅτι ἡ ἀρχαία φύσις ἡμῶν ἦν αὕτη καὶ ἦμεν ὅλοι· τοῦ ὅλου οὖν τῇ ἐπιθυμίᾳ
193 καὶ διώξει ἔρως ὄνομα. καὶ πρὸ τοῦ, ὥσπερ λέγω, ἓν
409 ἦμεν· νυνὶ δὲ διὰ τὴν ἀδικίαν διῳκίσθημεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ Ἀρκάδες ὑπὸ Λακεδαιμονίων. φόβος οὖν ἔστιν, ἐὰν μὴ κόσμιοι ὦμεν πρὸς τοὺς θεούς, ὅπως μὴ καὶ αὖθις διασχισθησόμεθα, καὶ περίιμεν ἔχοντες ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς στήλαις κατὰ γραφὴν ἐκτετυπωμένοι, διαπεπρισμένοι κατὰ τὰς ῥῖνας, γεγονότες ὥσπερ λίσπαι. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα πάντ' ἄνδρα χρὴ ἅπαντα παρακελεύεσθαι εὐσεβεῖν
B περὶ θεούς, ἵνα τὰ μὲν ἐκφύγωμεν, τῶν δὲ τύχωμεν, ὡς ὁ Ἔρως ἡμῖν ἡγεμὼν καὶ στρατηγός. ᾧ μηδεὶς ἐναντία πραττέτω· πράττει δ' ἐναντία, ὅστις θεοῖς ἀπεχθάνεται. φίλοι γὰρ γενόμενοι καὶ διαλλαγέντες τῷ θεῷ ἐξευρήσομέν τε καὶ ἐντευξόμεθα τοῖς παιδικοῖς τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν, ὃ τῶν νῦν ὀλίγοι ποιοῦσι. καὶ μή μοι ὑπολάβῃ Ἐρυξίμαχος κωμῳδῶν τὸν λόγον, ὡς Παυσανίαν καὶ Ἀγάθωνα
C λέγω· ἴσως μὲν γὰρ καὶ οὗτοι τούτων τυγχάνουσιν ὄντες καὶ εἰσὶν ἀμφότεροι τὴν φύσιν ἄρρενες, λέγω δὲ οὖν ἔγωγε καθ' ἁπάντων καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὅτι οὕτως ἂν ἡμῶν τὸ γένος εὔδαιμον γένοιτο, εἰ ἐκτελέσαιμεν τὸν ἔρωτα καὶ τῶν παιδικῶν τῶν αὑτοῦ ἕκαστος τύχοι εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπελθὼν φύσιν. εἰ δὲ τοῦτο ἄριστον, ἀναγκαῖον
410 καὶ τῶν νῦν παρόντων τὸ τούτου ἐγγυτάτω ἄριστον εἶναι. τοῦτο δ' ἐστὶ παιδικῶν τυχεῖν κατὰ νοῦν αὐτῷ πεφυκότων.
D οὗ δὴ τὸν αἴτιον θεὸν ὑμνοῦντες δικαίως ἂν ὑμνοῖμεν Ἔρωτα, ὃς ἔν τε τῷ παρόντι ἡμᾶς πλεῖστα ὀνίνησιν εἰς τὸ οἰκεῖον ἄγων, καὶ εἰς τὸ ἔπειτα ἐλπίδας μεγίστας παρέχεται, ἡμῶν παρεχομένων πρὸς θεοὺς εὐσέβειαν, καταστήσας ἡμᾶς εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν καὶ ἰασάμενος μακαρίους καὶ εὐδαίμονας ποιῆσαι.

Οὗτος, ἔφη, ὦ Ἐρυξίμαχε, ὁ ἐμὸς λόγος ἐστὶ περὶ Ἔρωτος, ἀλλοῖος ἢ ὁ σός. ὥσπερ οὖν ἐδεήθην σου, μὴ κωμῳδήσῃς αὐτόν, ἵνα καὶ τῶν λοιπῶν ἀκούσωμεν τί
E ἕκαστος ἐρεῖ, μᾶλλον δὲ τί ἑκάτερος· Ἀγάθων γὰρ καὶ
324 Σωκράτης λοιποί.

Ἀλλὰ πείσομαί σοι, ἔφη φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον· καὶ γάρ μοι ὁ λόγος ἡδέως ἐρρήθη. καὶ εἰ μὴ ξυνῄδειν Σω-

5. ἑαυτοῦ a. — ἕκαστον a. — 16. ἕως Astius. Cf. Funkhaenel Quaestt. Demosth. p. 55 sqq. — τεμμάχια a. — 17. συμπλεκόμενοι Δ w. [ἐν superscript] — 21. ἀνδρείας c. — 35. οὐδὲν ΓΔΤDEKwnprſt et pr. F, οὐδὲ r. — 44. ὅ τι om. a.

1. συμφυσῆσαι ΔDwr et pr. Ξt. — 2. ὄντας a. — 3 et 8. δυοῖν a. — 13. ἔνεστιν a. — 16. καταγραφὴν a. — 19. ὡς] ὧν bc. — 22. διαλλαχθέντες a. — 24. μου a. — 27. ἄρρενες] Malim ἄρρενος ἑνός. Or. — 35. ἐν ΞΔ: καὶ ἐν ΞΤ, ἔν τε abc. — 46. ἐρρέθη a.

κράτει τε καὶ Ἀγάθωνι δεινοῖς οὖσι περὶ τὰ ἐρωτικά,
πάνυ ἂν ἐφοβούμην, μὴ ἀπορήσωσι λόγων διὰ τὸ πολλὰ
καὶ παντοδαπὰ εἰρῆσθαι· νῦν δὲ ὅμως θαῤῥῶ. Τὸν οὖν
194 Σωκράτη εἰπεῖν Καλῶς γὰρ αὐτὸς ἠγώνισαι, ὦ Ἐρυξί-
μαχε. εἰ δὲ γένοιο οὗ νῦν ἐγώ εἰμι, μᾶλλον δὲ ἴσως οὗ
411 ἔσομαι, ἐπειδὰν καὶ Ἀγάθων εἴπῃ, εὖ καὶ μάλ' ἂν φοβοῖο
καὶ ἐν παντὶ εἴης, ὥσπερ ἐγὼ νῦν. Φαρμάττειν βούλει
με, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν τὸν Ἀγάθωνα, ἵνα θορυβηθῶ
διὰ τὸ οἴεσθαι τὸ θέατρον προσδοκίαν μεγάλην ἔχειν ὡς
εὖ ἐροῦντος ἐμοῦ. Ἐπιλήσμων μέντ' ἂν εἴην, ὦ Ἀγάθων,
εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, εἰ ἰδὼν τὴν σὴν ἀνδρίαν καὶ μεγα-
B λοφροσύνην ἀναβαίνοντος ἐπὶ τὸν ὀκρίβαντα μετὰ τῶν
ὑποκριτῶν καὶ βλέψαντος ἐναντία τοσούτῳ θεάτρῳ, μέλ-
λοντος ἐπιδείξεσθαι σαυτοῦ λόγους, καὶ οὐδ' ὁπωστιοῦν
ἐκπλαγέντος, νῦν οἰηθείην σε θορυβηθήσεσθαι ἕνεκα ἡμῶν
ὀλίγων ἀνθρώπων. Τί δέ, ὦ Σώκρατες; τὸν Ἀγάθωνα
φάναι, οὐ δή πού με οὕτω θεάτρου μεστὸν ἡγεῖ, ὥστε
καὶ ἀγνοεῖν ὅτι νοῦν ἔχοντι ὀλίγοι ἔμφρονες πολλῶν
C ἀφρόνων φοβερώτεροι. Οὐ μέντ' ἂν καλῶς ποιοίην, φά-
ναι τὸν Σωκράτη, ὦ Ἀγάθων, περὶ σοῦ τι ἐγὼ ἄγροικον
δοξάζων. ἀλλ' εὖ οἶδα ὅτι εἴ τισιν ἐντύχοις οὓς ἡγοῖο
σοφούς, μᾶλλον ἂν αὐτῶν φροντίζοις ἢ τῶν πολλῶν. ἀλλὰ
μὴ οὐχ οὗτοι ἡμεῖς ὦμεν· ἡμεῖς μὲν γὰρ καὶ ἐκεῖ παρῆμεν
καὶ ἦμεν τῶν πολλῶν. εἰ δὲ ἄλλοις ἐντύχοις σοφοῖς, τάχ'
D ἂν αἰσχύνοιο αὐτούς, εἴ τι ἴσως οἴοιο αἰσχρὸν ὂν ποιεῖν.
412 ἢ πῶς λέγεις; Ἀληθῆ λέγεις, φάναι. Τοὺς δὲ πολλοὺς
οὐκ ἂν αἰσχύνοιο, εἴ τι οἴοιο αἰσχρὸν ποιεῖν; Καὶ τὸν
Φαῖδρον ἔφη ὑπολαβόντα εἰπεῖν Ὦ φίλε Ἀγάθων, ἐὰν
ἀποκρίνῃ Σωκράτει, οὐδὲν ἔτι διοίσει αὐτῷ ὁπῃοῦν τῶν
ἐνθάδε ὁτιοῦν γίγνεσθαι, ἐὰν μόνον ἔχῃ ὅτῳ διαλέγηται,
ἄλλως τε καὶ καλῷ. ἐγὼ δὲ ἡδέως μὲν ἀκούω Σωκράτους
διαλεγομένου, ἀναγκαῖον δέ μοι ἐπιμεληθῆναι τοῦ ἐγκω-
μίου τῷ Ἔρωτι καὶ ἀποδέξασθαι παρ' ἑνὸς ἑκάστου ὑμῶν
τὸν λόγον. ἀποδοὺς οὖν ἑκάτερος τῷ θεῷ οὕτως ἤδη
E διαλεγέσθω. Ἀλλὰ καλῶς λέγεις, ὦ Φαῖδρε, φάναι τὸν
Ἀγάθωνα, καὶ οὐδέν με κωλύει λέγειν· Σωκράτει γὰρ καὶ
αὖθις ἔσται πολλάκις διαλέγεσθαι.

Ἐγὼ δὲ δὴ βούλομαι πρῶτον μὲν εἰπεῖν ὡς χρή με
εἰπεῖν, ἔπειτα εἰπεῖν. δοκοῦσι γάρ μοι πάντες οἱ πρόσθεν
εἰρηκότες οὐ τὸν θεὸν ἐγκωμιάζειν, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους
εὐδαιμονίζειν τῶν ἀγαθῶν ὧν ὁ θεὸς αὐτοῖς αἴτιος·
195 ὁποῖος δέ τις αὐτὸς ὢν ταῦτα ἐδωρήσατο, οὐδεὶς εἴρηκεν.
εἷς δὲ τρόπος ὀρθὸς παντὸς ἐπαίνου περὶ παντός, λόγῳ
διελθεῖν οἷος οἵων αἴτιος ὢν τυγχάνει περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος
413 ᾖ. οὕτω δὴ τὸν Ἔρωτα καὶ ἡμᾶς δίκαιον ἐπαινέσαι
πρῶτον αὐτὸν οἷός ἐστιν, ἔπειτα τὰς δόσεις. Φημὶ οὖν
ἐγὼ πάντων θεῶν εὐδαιμόνων ὄντων Ἔρωτα, εἰ θέμις
καὶ ἀνεμέσητον εἰπεῖν, εὐδαιμονέστατον εἶναι αὐτῶν, κάλ-
λιστον ὄντα καὶ ἄριστον. ἔστι δὲ κάλλιστος ὢν τοιόσδε.
πρῶτον μὲν νεώτατος θεῶν, ὦ Φαῖδρε. μέγα δὲ τεκμή-
ριον τῷ λόγῳ αὐτὸς παρέχεται, φεύγων φυγῇ τὸ γῆρας, B
ταχὺ ὂν δῆλον ὅτι· θᾶττον γοῦν τοῦ δέοντος ἡμῖν προσ-
έρχεται. ὃ δὴ πέφυκεν Ἔρως μισεῖν καὶ οὐδ' ἐντὸς πολ-
λοῦ πλησιάζειν. μετὰ δὲ νέων ἀεὶ ξύνεστί τε καὶ ἔστιν·
ὁ γὰρ παλαιὸς λόγος εὖ ἔχει, ὡς ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελά-
ζει. ἐγὼ δὲ Φαίδρῳ πολλὰ ἄλλα ὁμολογῶν τοῦτο οὐχ ὁμο-
λογῶ, ὡς Ἔρως Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιότερός ἐστιν,
ἀλλά φημι νεώτατον αὐτὸν εἶναι θεῶν καὶ ἀεὶ νέον, τὰ
δὲ παλαιὰ πράγματα περὶ θεούς, ἃ Ἡσίοδος καὶ Παρμε- C
νίδης λέγουσιν, Ἀνάγκῃ καὶ οὐκ Ἔρωτι γεγονέναι, εἰ ἐκεῖνοι
ἀληθῆ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἂν ἐκτομαὶ οὐδὲ δεσμοὶ ἀλλήλων
ἐγίγνοντο καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια, εἰ Ἔρως ἐν αὐτοῖς
ἦν, ἀλλὰ φιλία καὶ εἰρήνη, ὥσπερ νῦν, ἐξ οὗ Ἔρως τῶν
θεῶν βασιλεύει. Νέος μὲν οὖν ἐστί, πρὸς δὲ τῷ νέῳ
ἁπαλός· ποιητοῦ δ' ἔστιν ἐνδεὴς οἷος ἦν Ὅμηρος, πρὸς 414
τὸ ἐπιδεῖξαι θεοῦ ἁπαλότητα. Ὅμηρος γὰρ Ἄτην θεόν D
τέ φησιν εἶναι καὶ ἁπαλήν· τοὺς γοῦν πόδας αὐτῆς ἁπα-
λοὺς εἶναι, λέγων

τῆς μένθ' ἁπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὔδεος
πίλναται, ἀλλ' ἄρα ἥ γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει.

καλῷ οὖν δοκεῖ μοι τεκμηρίῳ τὴν ἁπαλότητα ἀποφαίνειν,
ὅτι οὐκ ἐπὶ σκληροῦ βαίνει ἀλλ' ἐπὶ μαλθακοῦ. τῷ αὐτῷ
δὴ καὶ ἡμεῖς χρησώμεθα τεκμηρίῳ περὶ Ἔρωτα ὅτι ἁπα- E
λός. οὐ γὰρ ἐπὶ γῆς βαίνει οὐδ' ἐπὶ κρανίων, ἅ ἐστιν οὐ
πάνυ μαλακά, ἀλλ' ἐν τοῖς μαλακωτάτοις τῶν ὄντων καὶ
βαίνει καὶ οἰκεῖ. ἐν γὰρ ἤθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀν-
θρώπων τὴν οἴκησιν ἵδρυται, καὶ οὐκ αὖ ἑξῆς ἐν πάσαις
ταῖς ψυχαῖς, ἀλλ' ᾗτινι ἂν σκληρὸν ἦθος ἐχούσῃ ἐντύχῃ,
ἀπέρχεται, ᾗ δ' ἂν μαλακόν, οἰκίζεται. ἁπτόμενον οὖν
ἀεὶ καὶ ποσὶ καὶ πάντῃ ἐν μαλακωτάτοις τῶν μαλακωτά-
των, ἁπαλώτατον ἀνάγκη εἶναι. Νεώτατος μὲν δή ἐστι 196
καὶ ἁπαλώτατος, πρὸς δὲ τούτοις ὑγρὸς τὸ εἶδος. οὐ γὰρ
ἂν οἷός τ' ἦν πάντῃ περιπτύσσεσθαι οὐδὲ διὰ πάσης ψυ-
χῆς καὶ εἰσιὼν τὸ πρῶτον λανθάνειν καὶ ἐξιών, εἰ σκληρὸς 415
ἦν. συμμέτρου δὲ καὶ ὑγρᾶς ἰδέας μέγα τεκμήριον ἡ
εὐσχημοσύνη, ὃ δὴ διαφερόντως ἐκ πάντων ὁμολογουμένως
Ἔρως ἔχει· ἀσχημοσύνῃ γὰρ καὶ Ἔρωτι πρὸς ἀλλήλους
ἀεὶ πόλεμος. χρόας δὲ κάλλος ἡ κατ' ἄνθη δίαιτα τοῦ 325
θεοῦ σημαίνει· ἀνανθεῖ γὰρ καὶ ἀπηνθηκότι καὶ σώματι B
καὶ ψυχῇ καὶ ἄλλῳ ὁτῳοῦν οὐκ ἐνίζει Ἔρως, οὗ δ' ἂν
εὐανθής τε καὶ εὐώδης τόπος ᾖ, ἐνταῦθα καὶ ἵζει καὶ
μένει. Περὶ μὲν οὖν κάλλους τοῦ θεοῦ καὶ ταῦθ' ἱκανὰ

---

11. ἀνδρείαν c. — 13. ἐναντίον τοσούτου θεάτρου Ξa. — 14. ἐπιδείξασθαι a. — 16. δέ ΧΓΞΤDΚrωpr[: δαί abc. — 20. τὸν Σωκράτη om. omnes praeter Ξ. Bekk. — ἀγροῖκον a. — 38. ὡς] ᾗ ab. — 44. οἷος ὢν αἴτιος ΧΔΤΚωrr, οἷος ἂν αἴτιος D. Fort. οἷος ὅσων αἴτιος. Cf. 198 E. Bait.

7. οὐδ' ἐντὸς cum Stobaeo bc: οὐδόντος Δω, οὐδ' ὄντος cum ceteris libris a. — 8. ἔστιν] ἕπεται Winckelmannus in Zeitschr. f. Alterthumswiss. 1840. p. 1282. — 13. γράμματα ΧΔΤDΚωp. — 14. ἀνάγκῃ -- ἔρωτι ab. — 20. Ὅμηρος γὰρ] Iliad. τ, 92 sq. — 23. οὔδει a cum rr et Flor. n. — 27. χρησόμεθα a. — 40. δὴ καὶ διαφ. a.

καὶ ἔτι πολλὰ λείπεται, περὶ δὲ ἀρετῆς Ἔρωτος μετα
ταῦτα λεκτέον, τὸ μὲν μέγιστον ὅτι Ἔρως οὔτ' ἀδικεῖ
οὔτ' ἀδικεῖται οὔθ' ὑπὸ θεοῦ οὔτε θεόν, οὔθ' ὑπ' ἀν-
θρώπου οὔτε ἄνθρωπον. οὔτε γὰρ αὐτὸς βίᾳ πάσχει, εἴ
τι πάσχει· βία γὰρ Ἔρωτος οὐχ ἅπτεται· οὔτε ποιῶν
C ποιεῖ· πᾶς γὰρ ἑκὼν Ἔρωτι πᾶν ὑπηρετεῖ, ἃ δ' ἂν
ἑκὼν ἑκόντι ὁμολογήσῃ, φασὶν οἱ πόλεως βασιλῆς νόμοι
δίκαια εἶναι. πρὸς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ σωφροσύνης πλείστης
μετέχει. εἶναι γὰρ ὁμολογεῖται σωφροσύνη τὸ κρατεῖν
ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, Ἔρωτος δὲ μηδεμίαν ἡδονὴν
416 κρείττω εἶναι. εἰ δὲ ἥττους, κρατοῖντ' ἂν ὑπὸ Ἔρωτος,
ὁ δὲ κρατοῖ. κρατῶν δὲ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὁ Ἔρως
διαφερόντως ἂν σωφρονοῖ. καὶ μὴν εἴς γε ἀνδρίαν Ἔρωτι
D οὐδὲ Ἄρης ἀνθίσταται. οὐ γὰρ ἔχει Ἔρωτα Ἄρης, ἀλλ'
Ἔρως Ἄρη, Ἀφροδίτης, ὡς λόγος. κρείττων δὲ ὁ ἔχων
τοῦ ἐχομένου. τοῦ δ' ἀνδρειοτάτου τῶν ἄλλων κρατῶν
πάντων ἂν ἀνδρειότατος εἴη. Περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης
καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρίας τοῦ θεοῦ εἴρηται, περὶ δὲ
σοφίας λείπεται· ὅσον οὖν δυνατόν, πειρατέον μὴ ἐλλεί-
πειν. καὶ πρῶτον μέν, ἵν' αὖ καὶ ἐγὼ τὴν ἡμετέραν τέχνην
E τιμήσω ὥσπερ Ἐρυξίμαχος τὴν αὑτοῦ, ποιητὴς ὁ θεὸς
σοφὸς οὕτως ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι· πᾶς γοῦν ποιητὴς
γίγνεται, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν, οὗ ἂν Ἔρως ἅψηται.
ᾧ δὴ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσθαι, ὅτι ποιητὴς ὁ Ἔρως
ἀγαθὸς ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ποίησιν τὴν κατὰ μουσικήν·
ἃ γάρ τις ἢ μὴ ἔχει ἢ μὴ οἶδεν, οὔτ' ἂν ἑτέρῳ δοίη οὔτ'
197 ἂν ἄλλον διδάξειε. καὶ μὲν δὴ τήν γε τῶν ζώων ποίησιν
πάντων τίς ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ Ἔρωτος εἶναι σοφίαν,
ᾗ γίγνεταί τε καὶ φύεται πάντα τὰ ζῶα; ἀλλὰ τὴν τῶν
417 τεχνῶν δημιουργίαν οὐκ ἴσμεν, ὅτι οὗ μὲν ἂν ὁ θεὸς
οὗτος διδάσκαλος γένηται, ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη,
οὗ δ' ἂν Ἔρως μὴ ἐφάψηται, σκοτεινός; τοξικήν γε μὴν
καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν ἐπιθυμίας
καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος, ὥστε καὶ οὗτος Ἔρωτος ἂν
B εἴη μαθητής, καὶ Μοῦσαι μουσικῆς καὶ Ἥφαιστος χαλ-
κείας καὶ Ἀθηνᾶ ἱστουργίας καὶ Ζεὺς κυβερνήσεως θεων
τε καὶ ἀνθρώπων. ὅθεν δὴ καὶ κατεσκευάσθη τῶν θεῶν
τὰ πράγματα Ἔρωτος ἐγγινομένου, δῆλον ὅτι κάλλους·
αἴσχει γὰρ οὐκ ἔνι Ἔρως. πρὸ τοῦ δέ, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ
εἶπον, πολλὰ καὶ δεινὰ θεοῖς ἐγίγνετο, ὡς λέγεται, διὰ
τὴν τῆς Ἀνάγκης βασιλείαν· ἐπειδὴ δ' ὁ θεὸς οὗτος ἔφυ,

ἐκ τοῦ ἐρᾶν τῶν καλῶν πάντ' ἀγαθὰ γέγονε καὶ θεοῖς C
καὶ ἀνθρώποις. Οὕτως ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Φαῖδρε, Ἔρως
πρῶτος αὐτὸς ὢν κάλλιστος καὶ ἄριστος μετὰ τοῦτο τοῖς
ἄλλοις ἄλλων τοιούτων αἴτιος εἶναι. ἐπέρχεται δέ μοί τι
καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν

εἰρήνην μὲν ἐν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην,
νηνεμίαν ἀνέμων, κοίτην ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει.

οὗτος δὲ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῖ, οἰκειότητος δὲ
πληροῖ, τὰς τοιάσδε ξυνόδους μετ' ἀλλήλων πάσας τιθεὶς 418
ξυνιέναι, ἐν ἑορταῖς, ἐν χοροῖς, ἐν θυσίαις γιγνόμενος D
ἡγεμών· πρᾳότητα μὲν πορίζων, ἀγριότητα δ' ἐξορίζων·
φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυσμενείας· ἵλεως ἀγαθοῖς,
θεατὸς σοφοῖς, ἀγαστὸς θεοῖς· ζηλωτὸς ἀμοίροις, κτητὸς
εὐμοίροις· τρυφῆς, ἁβρότητος, χλιδῆς, χαρίτων, ἱμέρου,
πόθου πατήρ· ἐπιμελὴς ἀγαθῶν, ἀμελὴς κακῶν· ἐν πόνῳ,
ἐν φόβῳ, ἐν πόθῳ, ἐν λόγῳ κυβερνήτης, ἐπιβάτης, παρα- E
στάτης τε καὶ σωτὴρ ἄριστος, ξυμπάντων τε θεῶν καὶ
ἀνθρώπων κόσμος, ἡγεμὼν κάλλιστος καὶ ἄριστος, ᾧ χρὴ
ἕπεσθαι πάντα ἄνδρα ἐφυμνοῦντα καλῶς, καλῆς ᾠδῆς
μετέχοντα, ἣν ᾄδει θέλγων πάντων θεῶν τε καὶ ἀνθρώ-
πων νόημα.

Οὗτος, ἔφη, ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος, ὦ Φαῖδρε, τῷ θεῷ
ἀνακείσθω, τὰ μὲν παιδιᾶς, τὰ δὲ σπουδῆς μετρίας, καθ'
ὅσον ἐγὼ δύναμαι, μετέχων.

Εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀγάθωνος πάντας ἔφη ὁ Ἀριστόδη- 198
μος ἀναθορυβῆσαι τοὺς παρόντας, ὡς πρεπόντως τοῦ
νεανίσκου εἰρηκότος καὶ αὑτῷ καὶ τῷ θεῷ. τὸν οὖν Σω-
κράτη εἰπεῖν βλέψαντα εἰς τὸν Ἐρυξίμαχον, Ἆρά σοι 419
δοκῶ, φάναι, ὦ παῖ Ἀκουμενοῦ, ἀδεὲς πάλαι δέος δεδι-
έναι, ἀλλ' οὐ μαντικῶς, ἃ νῦν δὴ ἔλεγον, εἰπεῖν, ὅτι
Ἀγάθων θαυμαστῶς ἐροῖ, ἐγὼ δ' ἀπορήσοιμι; Τὸ μὲν
ἕτερον, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, μαντικῶς μοι δοκεῖς
εἰρηκέναι, ὅτι Ἀγάθων εὖ ἐρεῖ· τὸ δὲ σὲ ἀπορήσειν, οὐκ
οἶμαι. Καὶ πῶς, ὦ μακάριε, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, οὐ
μέλλω ἀπορεῖν καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλος ὁστισοῦν, μέλλων λέξειν B
μετὰ καλὸν οὕτω καὶ παντοδαπὸν λόγον ῥηθέντα; καὶ τὰ
μὲν ἄλλα οὐχ ὁμοίως μὲν θαυμαστά· τὸ δ' ἐπὶ τελευτῆς
τοῦ κάλλους τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων τίς οὐκ ἂν ἐξε-
πλάγη ἀκούων; ἐπεὶ ἔγωγε ἐνθυμούμενος ὅτι αὐτὸς οὐχ
οἷός τ' ἔσομαι οὐδ' ἐγγὺς τούτων οὐδὲν καλὸν εἰπεῖν, ὑπ'
αἰσχύνης ὀλίγου ἀποδρὰς ᾠχόμην, εἴ πῃ εἶχον. καὶ γὰρ C

---

6. ἄν τις ἑκὼν a b. (τις solus Ξ. Bekk.) — 7. βασιλεῖς a. — 11. ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος a. — 13. ἀνδρείαν c. — 18. ἀνδρείας c. — 20. ἵν' om. ΧΔΤ. — 21. αὐτοῦ Χ: αὐτοῦ Δw, ἑαυτοῦ a b c. — 36. κυβερνᾶν ΧΓΔΕFrυwnrf, κυβερνᾶ τὰ DKp, κυβερνῶν b. — 39. ἔνι Porsonus: ἐὰν Δw (Χ quid habeat, non liquet.), ἔστιν DKp, ἔνεστιν ΞTb et mg. Χ, ἔπεστιν a b c. — 41. ἀνάγκης a b. — ἔφυ ἐκ - - καλῶν, πάντ' a b. (Hypostigme post καλῶν tollenda, post ἔφυ ponenda, coll. p. 424, 18. Bekk.)

7. τ' ἀνέμων ΞT, ἀνέμοις DKp, δ' ἀνέμοις Hermogenes p. 321. Walz. — ὕπνον δ' ἐνὶ κήδει DKp, ὕπνον τενικη δεῖ Δ, ὕπνον τενικηδῆ f, ὕπνον τις νικηδεῖ w, ὕπνον τε κυδυμῆ Γ, ὕπνον τενηκηδῆ EFrυn et γρ. Ξ, ὕπνον τ' ἐνὶ κήτει Hommelius, θ' ὕπνον νηκηδῆ Dindorfius. (γαλήνην νηνεμίαν, ἀνέμων κοίτην, ὕπνον λαθικηδῆ Winckelmannus coll. Quint. Smyrn. XIV. 144.) Conf. Voegelinus l. l. p. 9 seq. — 12. ἀγαθοῖς cum Stobaeo b c: ἀγαθὸς cum libris a. — 18. χρὴ] δεῖ a. — 19. καλῆς] καλῶς F, om. ΧΔΞTDKrυwbnr. — 31. ἐρεῖ a. — ἀπορήσαιμι a. — 32. δοκεῖς μοι a c. — 33. Σωκράτην a b. — 36. καὶ παντοδαπὸν οὕτω c. — 37. μὲν post ὁμοίως om. b cum ΞT. — 41. πῃ a.

326 με Γοργίου ὁ λόγος ἀνεμίμνησκεν, ὥστε ἀτεχνῶς τὸ τοῦ
Ὁμήρου ἐπεπόνθη· ἐφοβούμην μή μοι τελευτῶν ὁ Ἀγά-
θων Γοργίου κεφαλὴν δεινοῦ λέγειν ἐν τῷ λόγῳ ἐπὶ τὸν
ἐμὸν λόγον πέμψας αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειε.
καὶ ἐνενόησα τότε ἄρα καταγέλαστος ὤν, ἡνίκα ὑμῖν
ὡμολόγουν ἐν τῷ μέρει μεθ' ὑμῶν ἐγκωμιάσεσθαι τὸν
D 420 Ἔρωτα καὶ ἔφην εἶναι δεινὸς τὰ ἐρωτικά, οὐδὲν εἰδὼς
ἄρα τοῦ πράγματος, ὡς ἔδει ἐγκωμιάζειν ὁτιοῦν. ἐγὼ μὲν
γὰρ ὑπ' ἀβελτερίας ᾤμην δεῖν τἀληθῆ λέγειν περὶ ἑκάστου
τοῦ ἐγκωμιαζομένου, καὶ τοῦτο μὲν ὑπάρχειν, ἐξ αὐτῶν
δὲ τούτων τὰ κάλλιστα ἐκλεγομένους ὡς εὐπρεπέστατα
τιθέναι. καὶ πάνυ δὴ μέγα ἐφρόνουν ὡς εὖ ἐρῶν, ὡς
εἰδὼς τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἐπαινεῖν ὁτιοῦν. τὸ δὲ ἄρα, ὡς
ἔοικεν, οὐ τοῦτο ἦν τὸ καλῶς ἐπαινεῖν ὁτιοῦν, ἀλλὰ τὸ
E ὡς μέγιστα ἀνατιθέναι τῷ πράγματι καὶ ὡς κάλλιστα,
ἐάν τε ᾖ οὕτως ἔχοντα ἐάν τε μή. εἰ δὲ ψευδῆ, οὐδὲν
ἄρ' ἦν πρᾶγμα. προυρρήθη γάρ, ὡς ἔοικεν, ὅπως ἕκαστος
ἡμῶν τὸν Ἔρωτα ἐγκωμιάζειν δόξει, οὐχ ὅπως ἐγκωμιά-
σεται. διὰ ταῦτα δή, οἶμαι, πάντα λόγον κινοῦντες ἀνα-
τίθετε τῷ Ἔρωτι, καὶ φατὲ αὐτὸν τοιοῦτόν τε εἶναι καὶ
199 τοσούτων αἴτιον, ὅπως ἂν φαίνηται ὡς κάλλιστος καὶ
ἄριστος, δῆλον ὅτι τοῖς μὴ γιγνώσκουσιν· οὐ γάρ που
τοῖς γε εἰδόσι. καὶ καλῶς γ' ἔχει καὶ σεμνῶς ὁ ἔπαινος.
ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ οὐκ ᾔδη τὸν τρόπον τοῦ ἐπαίνου, οὐδ'
εἰδὼς ὑμῖν ὡμολόγησα καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει ἐπαινέσε-
σθαι. ἡ γλῶττα οὖν ὑπέσχετο, ἡ δὲ φρὴν οὔ. χαιρέτω
421 δή. οὐ γὰρ ἔτι ἐγκωμιάζω τοῦτον τὸν τρόπον· οὐ γὰρ
ἂν δυναίμην. οὐ μέντοι ἀλλὰ τά γε ἀληθῆ, εἰ βούλεσθε,
B ἐθέλω εἰπεῖν κατ' ἐμαυτόν, οὐ πρὸς τοὺς ὑμετέρους λό-
γους, ἵνα μὴ γέλωτα ὄφλω. ὅρα οὖν, ὦ Φαῖδρε, εἴ τι
καὶ τοιούτου λόγου δέει, περὶ Ἔρωτος τἀληθῆ λεγόμενα
ἀκούειν, ὀνόμασι δὲ καὶ θέσει ῥημάτων τοιαύτῃ ὁποία
ἄν τις τύχῃ ἐπελθοῦσα. Τὸν οὖν Φαῖδρον ἔφη καὶ
τοὺς ἄλλους κελεύειν λέγειν, ὅπῃ αὐτὸς οἴοιτο δεῖν εἰπεῖν,
ταύτῃ. Ἔτι τοίνυν, φάναι, ὦ Φαῖδρε, πάρες μοι Ἀγά-
θωνα σμίκρ' ἄττα ἐρέσθαι, ἵνα ἀνομολογησάμενος παρ'
C αὐτοῦ οὕτως ἤδη λέγω. Ἀλλὰ παρίημι, φάναι τὸν Φαῖ-
δρον, ἀλλ' ἐρώτα. Μετὰ ταῦτα δὴ τὸν Σωκράτη ἔφη
ἐνθένδε ποθὲν ἄρξασθαι.

Καὶ μήν, ὦ φίλε Ἀγάθων, καλῶς μοι ἔδοξας καθη-
γήσασθαι τοῦ λόγου, λέγων ὅτι πρῶτον μὲν δέοι αὐτὸν
ἐπιδεῖξαι ὁποῖός τίς ἐστιν ὁ Ἔρως, ὕστερον δὲ τὰ ἔργα
αὐτοῦ. ταύτην τὴν ἀρχὴν πάνυ ἄγαμαι. ἴθι οὖν μοι περὶ
Ἔρωτος, ἐπειδὴ καὶ τἆλλα καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς διῆλ-
θες οἷός ἐστι, καὶ τόδε εἰπέ· πότερόν ἐστι τοιοῦτος οἷος D
εἶναί τινος ὁ Ἔρως ἔρως, ἢ οὐδενός; ἐρωτῶ δ' οὐκ εἰ
μητρός τινος ἢ πατρός ἐστι — γελοῖον γὰρ ἂν εἴη τὸ 422
ἐρώτημα, εἰ Ἔρως ἐστὶν ἔρως μητρὸς ἢ πατρός —, ἀλλ'
ὥσπερ ἂν εἰ αὐτὸ τοῦτο πατέρα ἠρώτων, ἆρα ὁ πατήρ
ἐστι πατήρ τινος ἢ οὔ; εἶπες ἂν δή πού μοι, εἰ ἐβούλου
καλῶς ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἔστιν υἱέος γε ἢ θυγατρὸς ὁ
πατὴρ πατήρ· ἢ οὔ; Πάνυ γε, φάναι τὸν Ἀγάθωνα.
Οὐκοῦν καὶ ἡ μήτηρ ὡσαύτως; Ὁμολογῆσαι καὶ τοῦτο. E
Ἔτι τοίνυν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ἀπόκριναι ὀλίγῳ πλείω,
ἵνα μᾶλλον καταμάθῃς ὃ βούλομαι. εἰ γὰρ ἐροίμην, τί
δέ; ἀδελφός, αὐτὸ τοῦθ' ὅπερ ἔστιν, ἔστι τινὸς ἀδελφὸς
ἢ οὔ; Φάναι εἶναι. Οὐκοῦν ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς; Ὁμο-
λογεῖν. Πειρῶ δή, φάναι, καὶ τὸν ἔρωτα εἰπεῖν. ὁ Ἔρως
ἔρως ἐστὶν οὐδενὸς ἢ τινός; Πάνυ μὲν οὖν ἔστιν. Τοῦτο 200
μὲν τοίνυν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, φύλαξον παρὰ σαυτῷ
μεμνημένος ὅτου· τοσόνδε δὲ εἰπέ, πότερον ὁ Ἔρως ἐκείνου
οὗ ἔστιν ἔρως, ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ ἢ οὔ; Πάνυ γε, φάναι.
Πότερον ἔχων αὐτὸ οὗ ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρᾷ, εἶτα ἐπιθυ-
μεῖ τε καὶ ἐρᾷ, ἢ οὐκ ἔχων; Οὐκ ἔχων, ὡς τὸ εἰκός γε,
φάναι. Σκόπει δή, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ἀντὶ τοῦ εἰκό-
τος εἰ ἀνάγκη οὕτως, τὸ ἐπιθυμοῦν ἐπιθυμεῖν οὗ ἐνδεές
ἐστιν, ἢ μὴ ἐπιθυμεῖν, ἐὰν μὴ ἐνδεὲς ᾖ. ἐμοὶ μὲν γὰρ 423
θαυμαστῶς δοκεῖ, ὦ Ἀγάθων, ὡς ἀνάγκη εἶναι. σοὶ δὲ B
πῶς; Κἀμοί, φάναι, δοκεῖ. Καλῶς λέγεις. ἆρ' οὖν βού-
λοιτ' ἄν τις μέγας ὢν μέγας εἶναι, ἢ ἰσχυρὸς ὢν ἰσχυρός;
Ἀδύνατον ἐκ τῶν ὡμολογημένων. Οὐ γάρ που ἐνδεὴς ἂν
εἴη τούτων ὅ γε ὤν. Ἀληθῆ λέγεις. Εἰ γὰρ καὶ ἰσχυρὸς
ὢν βούλοιτο ἰσχυρὸς εἶναι, φάναι τὸν Σωκράτη, καὶ τα-
χὺς ὢν ταχύς, καὶ ὑγιὴς ὢν ὑγιής, — ἴσως γὰρ ἄν τις
ταῦτα οἰηθείη καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, τοὺς ὄντας τε τοι-
ούτους καὶ ἔχοντας ταῦτα τούτων ἅπερ ἔχουσι καὶ ἐπιθυ- C
μεῖν, ἵν' οὖν μὴ ἐξαπατηθῶμεν, τούτου ἕνεκα λέγω.
τούτοις γάρ, ὦ Ἀγάθων, εἰ ἐννοεῖς, ἔχειν μὲν ἕκαστα
τούτων ἐν τῷ παρόντι ἀνάγκη ἃ ἔχουσιν, ἐάν τε βού-
λωνται ἐάν τε μή, καὶ τούτου γε δή που τίς ἂν ἐπιθυ-
μήσειεν; ἀλλ' ὅταν τις λέγῃ ὅτι Ἐγὼ ὑγιαίνων βούλομαι
καὶ ὑγιαίνειν καὶ πλουτῶν βούλομαι καὶ πλουτεῖν, καὶ
ἐπιθυμῶ αὐτῶν τούτων ἃ ἔχω, εἴποιμεν ἂν αὐτῷ ὅτι Σύ,
ὦ ἄνθρωπε, πλοῦτον κεκτημένος καὶ ὑγίειαν καὶ ἰσχὺν D

---

2. Ὁμήρου] Odyss. λ, 633 seq. — ἐπεπόνθη cum Bekkero c: ἐπεπόνθει[θ] 𝔛 T, ἐπεπόν Δ, ἐπεπόνθειν a. — 9. ἀβελτηρίας a. — 10. τῶν ἐγκωμιαζομένων a. — 17. προυρήθη a. — 18. δόξει cum Stephano bc: libri δόξῃ. — 22. γάρ που 𝔛ΔΞTDKωρ: γάρ ἄν που abc. — 24. ᾔδειν a. — τὸν 𝔛ΔTDKωpr: ἔτι τὸν un et rc. r, ἄρα τὸν abc. — 26. ἡ γλῶττα] Eurip. Hippol. 612. Dind. — 32. ὁποία δ' ἄν c cum libris (praeter ſ et Flor. n) omnibus. — 36. μικρ' a.

4. ἔρως, ὁ Ἔρως a. — 6. πατρὸς ἢ μητρὸς a. — 11. ὁμολογεῖσθαι 𝔛ΓΔΞTEFruωπτſ, ὁμολογεῖσθε D, ὁμολογεῖσθε[ω] K, ὁμολογεῖσθαι p. — 12. ὀλίγα a. — 14. δαί ab. — 24. οὕτω ab. — 29. ὁμολογουμένων a. — 33. ταυτὶ a. — 36. τούτους a. — ἕκαστον a. — 39. βούλομαι ὑγιαίνειν καὶ πλουτῶν βούλομαι πλουτεῖν ab. — 42. ὑγείαν a.

βούλει καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ταῦτα κεκτῆσθαι, ἐπεὶ ἐν τῷ γε νῦν παρόντι, εἴτε βούλει εἴτε μή, ἔχεις. σκόπει 424 οὖν, ὅταν τοῦτο λέγῃς ὅτι Ἐπιθυμῶ τῶν παρόντων, εἰ ἄλλο τι λέγεις ἢ τόδε, ὅτι Βούλομαι τὰ νῦν παρόντα καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον παρεῖναι. ἄλλο τι ὁμολογοῖ ἄν; Συμφάναι ἔφη τὸν Ἀγάθωνα. Εἰπεῖν δὴ τὸν Σωκράτη, Οὐκοῦν τοῦτό γ' ἐστὶν ἐκείνου ἐρᾶν ὃ οὔπω ἕτοιμον αὐτῷ ἐστιν οὐδὲ ἔχει, τὸ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ταῦτα εἶναι E αὐτῷ σωζόμενα τὰ νῦν παρόντα; Πάνυ γε, φάναι. Καὶ 327 οὗτος ἄρα καὶ ἄλλος πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν τοῦ μὴ ἑτοίμου ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦ μὴ παρόντος, καὶ ὃ μὴ ἔχει καὶ ὃ μὴ ἔστιν αὐτὸς καὶ οὗ ἐνδεής ἐστι, τοιαῦτ' ἄττα ἐστὶν ὧν ἡ ἐπιθυμία τε καὶ ὁ ἔρως ἐστίν. Πάνυ γ', εἰπεῖν. Ἴθι δή, φάναι τὸν Σωκράτη, ἀνομολογησώμεθα τὰ εἰρημένα. ἄλλο τι ἐστιν ὁ Ἔρως πρῶτον μὲν τινῶν, ἔπειτα τούτων ὧν ἂν 201 ἔνδεια παρῇ αὐτῷ; Ναί, φάναι. Ἐπὶ δὴ τούτοις ἀναμνήσθητι, τίνων ἔφησθα ἐν τῷ λόγῳ εἶναι τὸν Ἔρωτα. εἰ δὲ βούλει, ἐγώ σε ἀναμνήσω. οἶμαι γάρ σε οὑτωσί πως εἰπεῖν, ὅτι τοῖς θεοῖς κατεσκευάσθη τὰ πράγματα δι' ἔρωτα καλῶν· αἰσχρῶν γὰρ οὐκ εἴη ἔρως. οὐχ οὑτωσί πως ἔλεγες; Εἶπον γάρ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα. Καὶ ἐπιεικῶς γε λέγεις, ὦ ἑταῖρε, φάναι τὸν Σωκράτη. καὶ εἰ 425 τοῦτο οὕτως ἔχει, ἄλλο τι ὁ Ἔρως κάλλους ἂν εἴη ἔρως, αἴσχους δ' οὔ; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν ὡμολόγηται, οὗ ἐνδεής B ἐστι καὶ μὴ ἔχει, τούτου ἐρᾶν; Ναί, εἰπεῖν. Ἐνδεὴς ἄρ' ἐστὶ καὶ οὐκ ἔχει ὁ Ἔρως κάλλος. Ἀνάγκη, φάναι. Τί δέ; τὸ ἐνδεὲς κάλλους καὶ μηδαμῇ κεκτημένον κάλλος ἆρα λέγεις σὺ καλὸν εἶναι; Οὐ δῆτα. Ἔτι οὖν ὁμολογεῖς Ἔρωτα καλὸν εἶναι, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; Καὶ τὸν Ἀγάθωνα εἰπεῖν Κινδυνεύω, ὦ Σώκρατες, οὐδὲν εἰδέναι ὧν τότε εἶπον. Καὶ μὴν καλῶς γε εἶπες, φάναι, ὦ Ἀγάθων. ἀλλὰ C σμικρὸν ἔτι εἰπέ· τἀγαθὰ οὐ καὶ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι; Ἔμοιγε. Εἰ ἄρα ὁ Ἔρως τῶν καλῶν ἐνδεής ἐστι, τὰ δὲ ἀγαθὰ καλά, κἂν τῶν ἀγαθῶν ἐνδεὴς εἴη. Ἐγώ, φάναι, ὦ Σώκρατες, σοὶ οὐκ ἂν δυναίμην ἀντιλέγειν, ἀλλ' οὕτως ἐχέτω ὡς σὺ λέγεις. Οὐ μὲν οὖν τῇ ἀληθείᾳ, φάναι, ὦ φιλούμενε Ἀγάθων, δύνασαι ἀντιλέγειν, ἐπεὶ Σωκράτει γε οὐδὲν χαλεπόν.

D Καὶ σὲ μέν γε ἤδη ἐάσω· τὸν δὲ λόγον τὸν περὶ τοῦ Ἔρωτος ὅν ποτ' ἤκουσα γυναικὸς Μαντινικῆς Διοτίμας, 426 ἣ ταῦτά τε σοφὴ ἦν καὶ ἄλλα πολλά, καὶ Ἀθηναίοις ποτὲ θυσαμένοις πρὸ τοῦ λοιμοῦ δέκα ἔτη ἀναβολὴν ἐποίησε τῆς νόσου, ἣ δὴ καὶ ἐμὲ τὰ ἐρωτικὰ ἐδίδαξεν, — ὃν οὖν ἐκείνη ἔλεγε λόγον, πειράσομαι ὑμῖν διελθεῖν ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἐμοὶ καὶ Ἀγάθωνι, αὐτὸς ἐπ' ἐμαυτοῦ, ὅπως ἂν δύνωμαι. δεῖ δή, ὦ Ἀγάθων, ὥσπερ σὺ διηγήσω, διελθεῖν αὐτὸν πρῶτον, τίς ἐστιν ὁ Ἔρως καὶ ποῖός τις, E ἔπειτα τὰ ἔργα αὐτοῦ. δοκεῖ οὖν μοι ῥᾷστον εἶναι οὕτω διελθεῖν, ὥς ποτέ με ἡ ξένη ἀνακρίνουσα διῄει. σχεδὸν γάρ τι καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὴν ἕτερα τοιαῦτα ἔλεγον, οἷάπερ νῦν πρὸς ἐμὲ Ἀγάθων ὡς εἴη ὁ Ἔρως μέγας θεός, εἴη δὲ τῶν καλῶν. ἤλεγχε δή με τούτοις τοῖς λόγοις οἷσπερ ἐγὼ τοῦτον, ὡς οὔτε καλὸς εἴη κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον οὔτε ἀγαθός. καὶ ἐγώ, Πῶς λέγεις, ἔφην, ὦ Διοτίμα; αἰσχρὸς ἄρα ὁ Ἔρως ἐστὶ καὶ κακός; Καὶ ἥ, Οὐκ εὐφημήσεις; ἔφη· ἢ οἴει, ὅ τι ἂν μὴ καλὸν ᾖ, ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι αἰσχρόν; Μάλιστά γε. Ἦ καὶ ἂν μὴ σοφόν, ἀμαθές; ἢ 202 οὐκ ᾔσθησαι ὅτι ἔστι τι μεταξὺ σοφίας καὶ ἀμαθίας; Τί τοῦτο; Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν καὶ ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι οὐκ οἶσθ', ἔφη, ὅτι οὔτε ἐπίστασθαί ἐστιν· ἄλογον γὰρ πρᾶγμα πῶς ἂν εἴη ἐπιστήμη; οὔτε ἀμαθία· τὸ γὰρ 427 τοῦ ὄντος τυγχάνον πῶς ἂν εἴη ἀμαθία; ἔστι δὲ δή που τοιοῦτον ἡ ὀρθὴ δόξα, μεταξὺ φρονήσεως καὶ ἀμαθίας. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. Μὴ τοίνυν ἀνάγκαζε, ὃ μὴ καλόν ἐστιν, αἰσχρὸν εἶναι, μηδὲ ὃ μὴ ἀγαθόν, κακόν. B οὕτω δὲ καὶ τὸν Ἔρωτα ἐπειδὴ αὐτὸς ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλόν, μηδέν τι μᾶλλον οἴου δεῖν αὐτὸν αἰσχρὸν καὶ κακὸν εἶναι, ἀλλά τι μεταξύ, ἔφη, τούτοιν. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ὁμολογεῖταί γε παρὰ πάντων μέγας θεὸς εἶναι. Τῶν μὴ εἰδότων, ἔφη, πάντων λέγεις ἢ καὶ τῶν εἰδότων; Συμπάντων μὲν οὖν. Καὶ ἣ γελάσασα, Καὶ πῶς ἄν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁμολογοῖτο μέγας θεὸς εἶναι C παρὰ τούτων, οἵ φασιν αὐτὸν οὐδὲ θεὸν εἶναι; Τίνες οὗτοι; ἦν δ' ἐγώ. Εἷς μέν, ἔφη, σύ, μία δ' ἐγώ. Κἀγὼ εἶπον, Πῶς τοῦτο, ἔφην, λέγεις; Καὶ ἥ, Ῥᾳδίως, ἔφη. λέγε γάρ μοι, οὐ πάντας θεοὺς φῂς εὐδαίμονας εἶναι καὶ καλούς; ἢ τολμήσαις ἄν τινα μὴ φάναι καλόν τε καὶ εὐδαίμονα θεῶν εἶναι; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφην. Εὐδαίμονας δὲ δὴ λέγεις οὐ τοὺς τἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κεκτημένους; Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὴν Ἔρωτά γε ὡμολόγηκας D δι' ἔνδειαν τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν ἐπιθυμεῖν αὐτῶν τούτων 428 ὧν ἐνδεής ἐστιν. Ὡμολόγηκα γάρ. Πῶς ἂν οὖν θεὸς εἴη ὅ γε τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἄμοιρος; Οὐδαμῶς, ὥς γ' ἔοικεν. Ὁρᾷς οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ Ἔρωτα οὐ θεὸν νομίζεις; Τί οὖν ἄν, ἔφην, εἴη ὁ Ἔρως; θνητός; Ἥκιστά γε. Ἀλλὰ τί μήν; Ὥσπερ τὰ πρότερα, ἔφη, μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου. Τί οὖν, ὦ Διοτίμα; Δαίμων μέγας, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξύ ἐστι θεοῦ τε καὶ θνητοῦ. Τίνα, ἦν δ' ἐγώ, δύναμιν E ἔχον; Ἑρμηνεῦον καὶ διαπορθμεῦον θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν, τῶν μὲν τὰς δεήσεις καὶ θυσίας, τῶν δὲ τὰς ἐπιτάξεις τε καὶ ἀμοιβὰς

---

7. Οὐκοῦν δὴ τοῦτο a. — 9. σωζόμενά μοι παρόντα ΧΔDKωρ, σωζόμενα καὶ παρόντα ΓEFruu. — 36. Οὔμενουν a. — 40. μαντικῆς a. — 45. ἐπ'] ἀπ' a.

3. ποτ' ἐμὲ b. — 6. δὴ] δέ a. — 10. ἢ] ἡ a. — 11. αἰσχρὸν εἶναι a. — Ἦ a. — 13. ὀρθοδοξάζειν ΧΔDKωρ, ὀρθῶς δοξάζειν Ξ, δοξάζειν ὀρθῶς T. — 17. ἀμαθίας καὶ φρονήσεως c. — 28. Καὶ ἐγὼ a. — 32. θεὸν a. — 33. καὶ καλὰ a. — 36. ἂν ΧΔΞTDKωρ: δ' ἂν abc.

τῶν θυσιῶν. ἐν μέσῳ δὲ ὂν ἀμφοτέρων συμπληροῖ, ὥστε τὸ πᾶν αὐτὸ αὑτῷ ξυνδεδέσθαι. διὰ τούτου καὶ ἡ μαντικὴ πᾶσα χωρεῖ καὶ ἡ τῶν ἱερέων τέχνη τῶν τε περὶ
203 τὰς θυσίας καὶ τὰς τελετὰς καὶ τὰς ἐπῳδὰς καὶ τὴν μαντείαν πᾶσαν καὶ γοητείαν. θεὸς δὲ ἀνθρώπῳ οὐ μίγνυται, ἀλλὰ διὰ τούτου πᾶσά ἐστιν ἡ ὁμιλία καὶ ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους, καὶ ἐγρηγορόσι καὶ καθεύδουσι.
429 καὶ ὁ μὲν περὶ τὰ τοιαῦτα σοφὸς δαιμόνιος ἀνήρ, ὁ δὲ ἄλλο τι σοφὸς ὢν ἢ περὶ τέχνας ἢ χειρουργίας τινὰς βάναυσος. οὗτοι δὴ οἱ δαίμονες πολλοὶ καὶ παντοδαποί εἰσιν, εἷς δὲ τούτων ἐστὶ καὶ ὁ Ἔρως. Πατρὸς δέ, ἦν
B δ' ἐγώ, τίνος ἐστὶ καὶ μητρός; Μακρότερον μέν, ἔφη,
328 διηγήσασθαι· ὅμως δέ σοι ἐρῶ. ὅτε γὰρ ἐγένετο ἡ Ἀφροδίτη, εἱστιῶντο οἱ θεοί, οἵ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Μήτιδος υἱὸς Πόρος. ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν, προσαιτήσουσα οἷον δὴ εὐωχίας οὔσης ἀφίκετο ἡ Πενία, καὶ ἦν περὶ τὰς θύρας. ὁ οὖν Πόρος μεθυσθεὶς τοῦ νέκταρος, οἶνος γὰρ οὔπω ἦν, εἰς τὸν τοῦ Διὸς κῆπον εἰσελθὼν βεβαρημένος ηὗδεν. ἡ οὖν Πενία ἐπιβουλεύουσα διὰ τὴν αὑτῆς ἀπο-
C ρίαν παιδίον ποιήσασθαι ἐκ τοῦ Πόρου, κατακλίνεταί τε παρ' αὐτῷ καὶ ἐκύησε τὸν Ἔρωτα. διὸ δὴ καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἀκόλουθος καὶ θεράπων γέγονεν ὁ Ἔρως, γεννηθεὶς ἐν τοῖς ἐκείνης γενεθλίοις καὶ ἅμα φύσει ἐραστὴς ὢν περὶ τὸ καλόν, καὶ τῆς Ἀφροδίτης καλῆς οὔσης. ἅτε οὖν Πόρου καὶ Πενίας υἱὸς ὢν ὁ Ἔρως ἐν τοιαύτῃ τύχῃ καθέστηκε. πρῶτον μὲν πένης ἀεί ἐστι, καὶ πολλοῦ δεῖ ἁπαλός τε καὶ καλός, οἷον οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλὰ σκληρὸς καὶ
D
430 αὐχμηρὸς καὶ ἀνυπόδητος καὶ ἄοικος, χαμαιπετὴς ἀεὶ ὢν καὶ ἄστρωτος, ἐπὶ θύραις καὶ ἐν ὁδοῖς ὑπαίθριος κοιμώμενος, τὴν τῆς μητρὸς φύσιν ἔχων, ἀεὶ ἐνδείᾳ ξύνοικος. κατὰ δὲ αὖ τὸν πατέρα ἐπίβουλός ἐστι τοῖς καλοῖς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς, ἀνδρεῖος ὢν καὶ ἴτης καὶ σύντονος, θηρευτὴς δεινός, ἀεί τινας πλέκων μηχανάς, καὶ φρονήσεως ἐπιθυμητὴς καὶ πόριμος, φιλοσοφῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου, δεινὸς γόης καὶ φαρμακεὺς καὶ σοφιστής· καὶ οὔτε
E ὡς ἀθάνατος πέφυκεν οὔτε ὡς θνητός, ἀλλὰ τοτὲ μὲν τῆς αὐτῆς ἡμέρας θάλλει τε καὶ ζῇ, ὅταν εὐπορήσῃ, τοτὲ δὲ ἀποθνήσκει, πάλιν δὲ ἀναβιώσκεται διὰ τὴν τοῦ πατρὸς φύσιν. τὸ δὲ ποριζόμενον ἀεὶ ὑπεκρεῖ, ὥστε οὔτε ἀπορεῖ Ἔρως ποτὲ οὔτε πλουτεῖ. σοφίας τε αὖ καὶ ἀμαθίας ἐν μέσῳ ἐστίν. ἔχει γὰρ ὧδε. θεῶν οὐδεὶς φιλοσοφεῖ οὐδ'
204 ἐπιθυμεῖ σοφὸς γενέσθαι· ἔστι γάρ· οὐδ' εἴ τις ἄλλος σοφός, οὐ φιλοσοφεῖ. οὐδ' αὖ οἱ ἀμαθεῖς φιλοσοφοῦσιν οὐδ' ἐπιθυμοῦσι σοφοὶ γενέσθαι· αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι χαλεπὸν ἀμαθία, τὸ μὴ ὄντα καλὸν κἀγαθὸν μηδὲ φρόνιμον δοκεῖν αὑτῷ εἶναι ἱκανόν. οὔκουν ἐπιθυμεῖ ὁ μὴ οἰόμενος ἐνδεὴς εἶναι οὗ ἂν μὴ οἴηται ἐπιδεῖσθαι. Τίνες
οὖν, ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα, οἱ φιλοσοφοῦντες, εἰ μήτε 431
οἱ σοφοὶ μήτε οἱ ἀμαθεῖς; Δῆλον δή, ἔφη, τοῦτό γε ἤδη B
καὶ παιδί, ὅτι οἱ μεταξὺ τούτων ἀμφοτέρων, ὧν αὖ καὶ ὁ Ἔρως. ἔστι γὰρ δὴ τῶν καλλίστων ἡ σοφία, Ἔρως δ' ἐστὶν ἔρως περὶ τὸ καλόν, ὥστε ἀναγκαῖον Ἔρωτα φιλόσοφον εἶναι, φιλόσοφον δὲ ὄντα μεταξὺ εἶναι σοφοῦ καὶ ἀμαθοῦς. αἰτία δ' αὐτῷ καὶ τούτων ἡ γένεσις· πατρὸς μὲν γὰρ σοφοῦ ἐστι καὶ εὐπόρου, μητρὸς δὲ οὐ σοφῆς καὶ ἀπόρου. ἡ μὲν οὖν φύσις τοῦ δαίμονος, ὦ φίλε Σώκρατες, αὕτη· ὃν δὲ σὺ ᾠήθης Ἔρωτα εἶναι, θαυμαστὸν
οὐδὲν ἔπαθες. ᾠήθης δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ τεκμαιρομένῃ C
ἐξ ὧν σὺ λέγεις, τὸ ἐρώμενον Ἔρωτα εἶναι, οὐ τὸ ἐρῶν. διὰ ταῦτά σοι, οἶμαι, πάγκαλος ἐφαίνετο ὁ Ἔρως. καὶ γάρ ἐστι τὸ ἐραστὸν τὸ τῷ ὄντι καλὸν καὶ ἁβρὸν καὶ τέλεον καὶ μακαριστόν· τὸ δέ γε ἐρῶν ἄλλην ἰδέαν τοιαύτην ἔχον, οἵαν ἐγὼ διῆλθον. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Εἶεν δή, ὦ ξένη· καλῶς γὰρ λέγεις. τοιοῦτος ὢν ὁ Ἔρως τίνα χρείαν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις; Τοῦτο δὴ μετὰ ταῦτ', ἔφη,
ὦ Σώκρατες, πειράσομαί σε διδάξαι. ἔστι μὲν γὰρ δὴ D
τοιοῦτος καὶ οὕτω γεγονὼς ὁ Ἔρως, ἔστι δὲ τῶν καλῶν,
ὡς σὺ φῄς. εἰ δέ τις ἡμᾶς ἔροιτο Τί τῶν καλῶν ἐστιν ὁ 432
Ἔρως, ὦ Σώκρατές τε καὶ Διοτίμα; ὧδε δὲ σαφέστερον ἐρῶ, Ὁ ἐρῶν τῶν καλῶν τί ἐρᾷ; Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Γενέσθαι αὑτῷ. Ἀλλ' ἐπιποθεῖ, ἔφη, ἡ ἀπόκρισις ἐρώτησιν τοιάνδε, Τί ἔσται ἐκείνῳ ᾧ ἂν γένηται τὰ καλά; Οὐ πάνυ ἔφην ἔτι ἔχειν ἐγὼ πρὸς ταύτην τὴν ἐρώτησιν
προχείρως ἀποκρίνασθαι. Ἀλλ', ἔφη, ὥσπερ ἂν εἴ τις E
μεταβαλὼν ἀντὶ τοῦ καλοῦ τῷ ἀγαθῷ χρώμενος πυνθάνοιτο Φέρε, ὦ Σώκρατες, ἐρᾷ ὁ ἐρῶν τῶν ἀγαθῶν· τί ἐρᾷ; Γενέσθαι, ἦν δ' ἐγώ, αὑτῷ. Καὶ τί ἔσται ἐκείνῳ ᾧ ἂν γένηται τἀγαθά; Τοῦτ' εὐπορώτερον, ἦν δ' ἐγώ, ἔχω
ἀποκρίνασθαι, ὅτι εὐδαίμων ἔσται. Κτήσει γάρ, ἔφη, 205
ἀγαθῶν οἱ εὐδαίμονες εὐδαίμονες. καὶ οὐκέτι προσδεῖ ἐρέσθαι, ἵνα τί δὲ βούλεται εὐδαίμων εἶναι ὁ βουλόμενος, ἀλλὰ τέλος δοκεῖ ἔχειν ἡ ἀπόκρισις. Ἀληθῆ λέγεις, εἶπον ἐγώ. Ταύτην δὲ τὴν βούλησιν καὶ τὸν ἔρωτα τοῦτον πότερα κοινὸν οἴει εἶναι πάντων ἀνθρώπων, καὶ πάντας τἀγαθὰ βούλεσθαι αὑτοῖς εἶναι ἀεί, ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως, ἦν δ' ἐγώ· κοινὸν εἶναι πάντων. Τί δὴ οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ πάντας ἐρᾶν φαμέν, εἴπερ γε πάντες τῶν
αὐτῶν ἐρῶσι καὶ ἀεί, ἀλλά τινάς φαμεν ἐρᾶν, τοὺς δ' οὔ; B
Θαυμάζω, ἦν δ' ἐγώ, καὶ αὐτός. Ἀλλὰ μὴ θαύμαζ', 433
ἔφη· ἀφελόντες γὰρ τοῦ ἔρωτός τι εἶδος ὀνομάζομεν, τὸ τοῦ ὅλου ἐπιτιθέντες ὄνομα, ἔρωτα, τὰ δὲ ἄλλα ἄλλοις καταχρώμεθα ὀνόμασιν. Ὥσπερ τί; ἦν δ' ἐγώ. Ὥσπερ

---

9. περὶ τὰς τέχνας a. — 19. εὗδεν a. — 29. ὑπαιθρίοις a. — 31. ἀγαθοῖς - - καλοῖς a. — 37. τε om. b. — 40. αὖ om. ΧΔTDKwp.

4. αὖ] ἂν a. — 13. λέγεις σὺ a. — 21. οὕτως c. — 25. ἐπιποθεῖ ΧΔTw: ἐπιθεῖ Dp, ἔτι ποθεῖ abc. — 28. ἀποκρίνεσθαι a. — 30. Σώκρατες ἐρᾷ, ὁ ἐρῶν τῶν ἀγαθῶν τί a, Σώκρατες ὁ ἐρῶν τῶν ἀγαθῶν τί b, quod malim. Vid. Voegelinus l. l. p. 10 sq. Bait. — 36. ἔρεσθαι a. — 37. δὲ ΧΔΞTDKwp: δὴ abc. — 44. γὰρ ΧΔT DKrwpτ et pr. Ξ: γὰρ ἄρα abc.

τόδε. οἶσθ' ὅτι ποίησίς ἐστί τι πολύ. ἡ γάρ τοι ἐκ τοῦ
μὴ ὄντος εἰς τὸ ὂν ἰόντι ὁτῳοῦν αἰτία πᾶσά ἐστι ποίησις,
C ὥστε καὶ αἱ ὑπὸ πάσαις ταῖς τέχναις ἐργασίαι ποιήσεις
εἰσὶ καὶ οἱ τούτων δημιουργοὶ πάντες ποιηταί. Ἀληθῆ
λέγεις. Ἀλλ' ὅμως, ἦ δ' ἥ, οἶσθ' ὅτι οὐ καλοῦνται ποι-
ηταὶ ἀλλ' ἄλλα ἔχουσιν ὀνόματα, ἀπὸ δὲ πάσης τῆς ποι-
ήσεως ἓν μόριον ἀφορισθὲν τὸ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰ
μέτρα τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι προσαγορεύεται. ποίησις γὰρ
τοῦτο μόνον καλεῖται, καὶ οἱ ἔχοντες τοῦτο τὸ μόριον τῆς
ποιήσεως ποιηταί. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφην. Οὕτω τοίνυν
D καὶ περὶ τὸν ἔρωτα τὸ μὲν κεφάλαιόν ἐστι πᾶσα ἡ τῶν
ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν, ὁ μέγιστός τε
καὶ δολερὸς ἔρως παντί· ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλῃ τρεπόμενοι
πολλαχῇ ἐπ' αὐτόν, ἢ κατὰ χρηματισμὸν ἢ κατὰ φιλο-
329 γυμναστίαν ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, οὔτ' ἐρᾶν καλοῦνται οὔτ'
ἐρασταί, οἱ δὲ κατὰ ἕν τι εἶδος ἰόντες τε καὶ ἐσπουδα-
434 κότες τὸ τοῦ ὅλου ὄνομα ἴσχουσιν, ἔρωτά τε καὶ ἐρᾶν καὶ
ἐρασταί. Κινδυνεύεις ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, λέγειν. Καὶ
λέγεται μέν γέ τις, ἔφη, λόγος, ὡς οἳ ἂν τὸ ἥμισυ ἑαυ-
E τῶν ζητῶσιν, οὗτοι ἐρῶσιν· ὁ δ' ἐμὸς λόγος οὔθ' ἡμίσεός
φησιν εἶναι τὸν ἔρωτα οὔθ' ὅλου, ἐὰν μὴ τυγχάνῃ γέ
που, ὦ ἑταῖρε, ἀγαθὸν ὄν, ἐπεὶ αὑτῶν γε καὶ πόδας καὶ
χεῖρας ἐθέλουσιν ἀποτέμνεσθαι οἱ ἄνθρωποι, ἐὰν αὐτοῖς
δοκῇ τὰ ἑαυτῶν πονηρὰ εἶναι. οὐ γὰρ τὸ ἑαυτῶν, οἶμαι,
ἕκαστοι ἀσπάζονται, εἰ μὴ εἴ τις τὸ μὲν ἀγαθὸν οἰκεῖον
καλεῖ καὶ ἑαυτοῦ, τὸ δὲ κακὸν ἀλλότριον· ὡς οὐδέν γε
206 ἄλλο ἐστὶν οὗ ἐρῶσιν ἄνθρωποι, ἢ τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ σοὶ
δοκοῦσιν; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγώ. Ἆρ' οὖν, ἦ δ'
ἥ, οὕτως ἁπλοῦν ἐστὶ λέγειν ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἀγαθοῦ
ἐρῶσιν; Ναί, ἔφην. Τί δέ; οὐ προσθετέον, ἔφη, ὅτι καὶ
εἶναι τὸ ἀγαθὸν αὑτοῖς ἐρῶσιν; Προσθετέον. Ἆρ' οὖν,
ἔφη, καὶ οὐ μόνον εἶναι ἀλλὰ καὶ ἀεὶ εἶναι; Καὶ τοῦτο
προσθετέον. Ἔστιν ἄρα ξυλλήβδην, ἔφη, ὁ ἔρως τοῦ τὸ
ἀγαθὸν αὑτῷ εἶναι ἀεί. Ἀληθέστατα, ἔφην ἐγώ, λέγεις.
B Ὅτε δὴ τούτου ὁ ἔρως ἐστίν, ἦ δ' ἥ, τῶν τίνα τρόπον
διωκόντων αὐτὸ καὶ ἐν τίνι πράξει ἡ σπουδὴ καὶ ἡ ξύν-
τασις ἔρως ἂν καλοῖτο; τί τοῦτο τυγχάνει ὂν τὸ ἔργον;
435 ἔχεις εἰπεῖν; Οὐ μέντ' ἂν σέ, ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα,
ἐθαύμαζον ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἐφοίτων παρὰ σὲ αὐτὰ ταῦτα
μαθησόμενος. Ἀλλ' ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ. ἔστι γὰρ τοῦτο
τόκος ἐν καλῷ καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχήν.
Μαντείας, ἦν δ' ἐγώ, δεῖται ὅ τί ποτε λέγεις, καὶ οὐ
C μανθάνω. Ἀλλ' ἐγώ, ἦ δ' ἥ, σαφέστερον ἐρῶ. κυοῦσι
γάρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πάντες ἄνθρωποι καὶ κατὰ τὸ
σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχήν, καὶ ἐπειδὰν ἔν τινι ἡλικίᾳ
γένωνται, τίκτειν ἐπιθυμεῖ ἡμῶν ἡ φύσις. τίκτειν δὲ ἐν
μὲν αἰσχρῷ οὐ δύναται, ἐν δὲ τῷ καλῷ. [ἡ γὰρ ἀνδρὸς
καὶ γυναικὸς συνουσία τόκος ἐστίν.] ἔστι δὲ τοῦτο θεῖον
τὸ πρᾶγμα, καὶ τοῦτο ἐν θνητῷ ὄντι τῷ ζώῳ ἀθάνατόν
ἐστιν, ἡ κύησις καὶ ἡ γέννησις. τὰ δ' ἐν τῷ ἀναρμόστῳ
ἀδύνατον γενέσθαι. ἀνάρμοστον δ' ἐστὶ τὸ αἰσχρὸν παντὶ D
τῷ θείῳ, τὸ δὲ καλὸν ἁρμόττον. Μοῖρα οὖν καὶ Εἰλεί-
θυια ἡ καλλονή ἐστι τῇ γενέσει. διὰ ταῦτα ὅταν μὲν καλῷ
προσπελάζῃ τὸ κυοῦν, ἵλεών τε γίγνεται καὶ εὐφραινό-
μενον διαχεῖται καὶ τίκτει τε καὶ γεννᾷ· ὅταν δὲ αἰσχρῷ,
σκυθρωπόν τε καὶ λυπούμενον συσπειρᾶται καὶ ἀποτρέ-
πεται καὶ ἀνείλλεται καὶ οὐ γεννᾷ, ἀλλὰ ἴσχον τὸ κύημα 436
χαλεπῶς φέρει. ὅθεν δὴ τῷ κυοῦντί τε καὶ ἤδη σπαργῶντι
πολλὴ ἡ πτοίησις γέγονε περὶ τὸ καλὸν διὰ τὸ μεγάλης E
ὠδῖνος ἀπολύειν τὸν ἔχοντα. ἔστι γάρ, ὦ Σώκρατες, ἔφη,
οὐ τοῦ καλοῦ ὁ ἔρως, ὡς σὺ οἴει. Ἀλλὰ τί μήν; Τῆς
γεννήσεως καὶ τοῦ τόκου ἐν τῷ καλῷ. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ.
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δὴ οὖν τῆς γεννήσεως; Ὅτι ἀει-
γενές ἐστι καὶ ἀθάνατον ὡς θνητῷ ἡ γέννησις. ἀθανασίας
δὲ ἀναγκαῖον ἐπιθυμεῖν μετὰ ἀγαθοῦ ἐκ τῶν ὡμολογη- 207
μένων, εἴπερ τοῦ ἀγαθοῦ ἑαυτῷ εἶναι ἀεὶ ἔρως ἐστίν.
ἀναγκαῖον δὴ ἐκ τούτου τοῦ λόγου, καὶ τῆς ἀθανασίας
τὸν ἔρωτα εἶναι.

Ταῦτά τε οὖν πάντα ἐδίδασκέ με, ὁπότε περὶ τῶν
ἐρωτικῶν λόγους ποιοῖτο, καί ποτε ἤρετο Τί οἴει, ὦ Σώ-
κρατες, αἴτιον εἶναι τούτου τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἐπιθυ-
μίας; ἢ οὐκ αἰσθάνει ὡς δεινῶς διατίθεται πάντα τὰ
θηρία, ἐπειδὰν γεννᾶν ἐπιθυμήσῃ, καὶ τὰ πεζὰ καὶ τὰ
πτηνά, νοσοῦντά τε πάντα καὶ ἐρωτικῶς διατιθέμενα, B
πρῶτον μὲν περὶ τὸ ξυμμιγῆναι ἀλλήλοις, ἔπειτα περὶ
τὴν τροφὴν τοῦ γενομένου, καὶ ἕτοιμά ἐστιν ὑπὲρ τούτων
καὶ διαμάχεσθαι τὰ ἀσθενέστατα τοῖς ἰσχυροτάτοις καὶ 437
ὑπεραποθνήσκειν, καὶ αὐτὰ τῷ λιμῷ παρατεινόμενα, ὥστ'
ἐκεῖνα ἐκτρέφειν, καὶ ἄλλο πᾶν ποιοῦντα. τοὺς μὲν
γὰρ ἀνθρώπους, ἔφη, οἴοιτ' ἄν τις ἐκ λογισμοῦ ταῦτα
ποιεῖν· τὰ δὲ θηρία τίς αἰτία οὕτως ἐρωτικῶς διατίθε-
σθαι; ἔχεις λέγειν; Καὶ ἐγὼ αὖ ἔλεγον ὅτι οὐκ εἰδείην. C
Ἡ δ' εἶπε, Διανοεῖ οὖν δεινός ποτε γενήσεσθαι τὰ ἐρω-
τικά, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐννοῇς; Ἀλλὰ διὰ ταῦτά τοι, ὦ Διο-
τίμα, ὅπερ νῦν δὴ εἶπον, παρὰ σὲ ἥκω, γνοὺς ὅτι διδα-
σκάλων δέομαι. ἀλλά μοι λέγε καὶ τούτων τὴν αἰτίαν καὶ

---

5. ἦ δ' ἥ cum Bekkero c: ἤδη cum libris a. — 13. ἄλλοι a. — 14. φιλογυμναστίαν a. — 16. τε om. ab. — 17. ἔχουσιν a. — 18. λέγειν, ἔφην ἐγώ a. — 22. γε] τε a. — 27. οἱ ἄνθρωποι ΞTKrnpr, ἄνθρωποι Bekkerus. — ἡ σοὶ a. — 28 et 35. ἦ δ' ἥ cum Bekkero c: ἤδη cum libris a. — 29. τἀγαθοῦ bc. — 32. καὶ ante ἀεὶ om. a. — 35. τούτου cum Bastio bc: τοῦτο cum libris a. — ἐστὶν ἀεὶ ἤδη a. — 36. αὐτὸν a. — σύστασις a. — 43. ἦ δ' ἥ cum Bekkero c: ἤδη cum libris a. — κύουσι ab.

4. Verba a nobis seclusa spuria esse primus vidit Astius. Conf. Voegelinus l. l. p. III seq. — 7. ἐστιν a. — τὰ ΧΔTw: ταῦτα abc. [τῷ superscript] — 9. θείῳ Fω[, θεῷ ΧΓTDKwp. — Ἐλήθυια a. — 11. τε δὴ γίγνεται a. — 14. ἀνει-λεῖται a. — 16. ποίησις a, πτόησις Bekkerus. — 18. ὁ om. a. — 23. τοῦ τἀγαθὸν Ξb, quod malim coll. 206 A. Bait. — ὁ ἔρως Bekkerus. — 39. αὖ] ἂν a.

τῶν ἄλλων τῶν περὶ τὰ ἐρωτικά. Εἰ τοίνυν, ἔφη, πι-
στεύεις ἐκείνου εἶναι φύσει τὸν ἔρωτα οὗ πολλάκις ὡμο-
D λογήκαμεν, μὴ θαύμαζε. ἐνταῦθα γὰρ τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ
λόγον ἡ θνητὴ φύσις ζητεῖ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀεί τε εἶναι
καὶ ἀθάνατος. δύναται δὲ ταύτῃ μόνον τῇ γενέσει, ὅτι
ἀεὶ καταλείπει ἕτερον νέον ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ, ἐπεὶ καὶ
ἐν ᾧ ἓν ἕκαστον τῶν ζώων ζῆν καλεῖται καὶ εἶναι τὸ αὐτό,
οἷον ἐκ παιδαρίου ὁ αὐτὸς λέγεται ἕως ἂν πρεσβύτης
γένηται· οὗτος μέντοι οὐδέποτε τὰ αὐτὰ ἔχων ἐν αὑτῷ
438 ὅμως ὁ αὐτὸς καλεῖται, ἀλλὰ νέος ἀεὶ γιγνόμενος, τὰ δὲ
E ἀπολλύς, καὶ κατὰ τὰς τρίχας καὶ σάρκα καὶ ὀστᾶ καὶ
αἷμα καὶ ξύμπαν τὸ σῶμα. καὶ μὴ ὅτι κατὰ τὸ σῶμα,
ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν οἱ τρόποι, τὰ ἤθη, δόξαι,
ἐπιθυμίαι, ἡδοναί, λῦπαι, φόβοι, τούτων ἕκαστα οὐδέ-
ποτε τὰ αὐτὰ πάρεστιν ἑκάστῳ, ἀλλὰ τὰ μὲν γίγνεται,
τὰ δὲ ἀπόλλυται. πολὺ δὲ τούτων ἀτοπώτερον ἔτι ὅτι
208 καὶ αἱ ἐπιστῆμαι μὴ ὅτι αἱ μὲν γίγνονται, αἱ δὲ ἀπόλ-
λυνται ἡμῖν, καὶ οὐδέποτε οἱ αὐτοί ἐσμεν οὐδὲ κατὰ τὰς
ἐπιστήμας, ἀλλὰ καὶ μία ἑκάστη τῶν ἐπιστημῶν ταὐτὸν
πάσχει. ὃ γὰρ καλεῖται μελετᾶν, ὡς ἐξιούσης ἐστὶ τῆς
330 ἐπιστήμης· λήθη γὰρ ἐπιστήμης ἔξοδος, μελέτη δὲ πάλιν
καινὴν ἐμποιοῦσα ἀντὶ τῆς ἀπιούσης μνήμην σώζει τὴν
ἐπιστήμην, ὥστε τὴν αὐτὴν δοκεῖν εἶναι. τούτῳ γὰρ τῷ
τρόπῳ πᾶν τὸ θνητὸν σώζεται, οὐ τῷ παντάπασι τὸ αὐτὸ
B ἀεὶ εἶναι ὥσπερ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῷ τὸ ἀπιὸν καὶ παλαι-
ούμενον ἕτερον νέον ἐγκαταλείπειν οἷον αὐτὸ ἦν. ταύτῃ
τῇ μηχανῇ, ὦ Σώκρατες, ἔφη, θνητὸν ἀθανασίας μετέ-
χει, καὶ σῶμα καὶ τἆλλα πάντα· ἀθάνατον δὲ ἄλλῃ. μὴ
οὖν θαύμαζε, εἰ τὸ αὑτοῦ ἀποβλάστημα φύσει πᾶν τιμᾷ·
ἀθανασίας γὰρ χάριν παντὶ αὕτη ἡ σπουδὴ καὶ ὁ ἔρως
439 ἕπεται. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας τὸν λόγον ἐθαύμασά τε καὶ
εἶπον Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ σοφωτάτη Διοτίμα, ταῦτα ὡς
C ἀληθῶς οὕτως ἔχει; Καὶ ἥ, ὥσπερ οἱ τέλεοι σοφισταί,
Εὖ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀνθρώπων
εἰ ἐθέλεις εἰς τὴν φιλοτιμίαν βλέψαι, θαυμάζοις ἂν τῆς
ἀλογίας περὶ ἃ ἐγὼ εἴρηκα, εἰ μὴ ἐννοεῖς ἐνθυμηθεὶς ὡς
δεινῶς διάκεινται ἔρωτι τοῦ ὀνομαστοὶ γενέσθαι καὶ κλέος
εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον ἀθάνατον καταθέσθαι, καὶ ὑπὲρ τού-
του κινδύνους τε κινδυνεύειν ἕτοιμοί εἰσι πάντας ἔτι μᾶλ-
λον ἢ ὑπὲρ τῶν παίδων, καὶ χρήματ' ἀναλίσκειν καὶ πό-
D νους πονεῖν οὑστινασοῦν καὶ ὑπεραποθνῄσκειν· ἐπεὶ οἴει
σύ, ἔφη, Ἄλκηστιν ὑπὲρ Ἀδμήτου ἀποθανεῖν ἄν, ἢ
Ἀχιλλέα Πατρόκλῳ ἐπαποθανεῖν, ἢ προαποθανεῖν τὸν
ὑμέτερον Κόδρον ὑπὲρ τῆς βασιλείας τῶν παίδων, μὴ
οἰομένους ἀθάνατον μνήμην ἀρετῆς πέρι ἑαυτῶν ἔσεσθαι,
ἣν νῦν ἡμεῖς ἔχομεν; Πολλοῦ γε δεῖ, ἔφη, ἀλλ', οἶμαι,
ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου καὶ τοιαύτης δόξης εὐκλεοῦς πάν-
τες πάντα ποιοῦσιν, ὅσῳ ἂν ἀμείνους ὦσι, τοσούτῳ μᾶλ- E
λον· τοῦ γὰρ ἀθανάτου ἐρῶσιν. οἱ μὲν οὖν ἐγκύμονες,
ἔφη, κατὰ σώματα ὄντες πρὸς τὰς γυναῖκας μᾶλλον τρέ-
πονται καὶ ταύτῃ ἐρωτικοί εἰσι, διὰ παιδογονίας ἀθανα- 440
σίαν καὶ μνήμην καὶ εὐδαιμονίαν, ὡς οἴονται, αὑτοῖς εἰς
τὸν ἔπειτα χρόνον πάντα ποριζόμενοι· οἱ δὲ κατὰ τὴν
ψυχήν — εἰσὶ γὰρ οὖν, ἔφη, οἳ ἐν ταῖς ψυχαῖς κυοῦσιν 209
ἔτι μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς σώμασιν, ἃ ψυχῇ προσήκει καὶ κυῆ-
σαι καὶ κυεῖν· τί οὖν προσήκει; φρόνησίν τε καὶ τὴν ἄλ-
λην ἀρετήν· ὧν δή εἰσι καὶ οἱ ποιηταὶ πάντες γεννήτορες
καὶ τῶν δημιουργῶν ὅσοι λέγονται εὑρετικοὶ εἶναι. πολὺ
δὲ μεγίστη, ἔφη, καὶ καλλίστη τῆς φρονήσεως ἡ περὶ
τὰς τῶν πόλεών τε καὶ οἰκήσεων διακοσμήσεις, ᾗ δὴ
ὄνομά ἐστι σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη. τούτων αὖ ὅταν
τις ἐκ νέου ἐγκύμων ᾖ τὴν ψυχὴν θεῖος ὤν, καὶ ἡκούσης B
τῆς ἡλικίας τίκτειν τε καὶ γεννᾶν ἤδη ἐπιθυμῇ, ζητεῖ δή,
οἶμαι, καὶ οὗτος περιιὼν τὸ καλὸν ἐν ᾧ ἂν γεννήσειεν·
ἐν τῷ γὰρ αἰσχρῷ οὐδέποτε γεννήσει. τά τε οὖν σώματα
τὰ καλὰ μᾶλλον ἢ τὰ αἰσχρὰ ἀσπάζεται ἅτε κυῶν, καὶ
ἐὰν ἐντύχῃ ψυχῇ καλῇ καὶ γενναίᾳ καὶ εὐφυεῖ, πάνυ δὴ
ἀσπάζεται τὸ ξυναμφότερον, καὶ πρὸς τοῦτον τὸν ἄνθρω-
πον εὐθὺς εὐπορεῖ λόγων περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ οἷον χρὴ
εἶναι τὸν ἄνδρα τὸν ἀγαθὸν καὶ ἃ ἐπιτηδεύειν, καὶ ἐπι- C
χειρεῖ παιδεύειν. ἁπτόμενος γάρ, οἶμαι, τοῦ καλοῦ καὶ 441
ὁμιλῶν αὐτῷ, ἃ πάλαι ἐκύει, τίκτει καὶ γεννᾷ, καὶ παρὼν
καὶ ἀπὼν μεμνημένος, καὶ τὸ γεννηθὲν συνεκτρέφει κοινῇ
μετ' ἐκείνου, ὥστε πολὺ μείζω κοινωνίαν τῆς τῶν παίδων
πρὸς ἀλλήλους οἱ τοιοῦτοι ἴσχουσι καὶ φιλίαν βεβαιοτέραν,
ἅτε καλλιόνων καὶ ἀθανατωτέρων παίδων κεκοινωνηκότες.
καὶ πᾶς ἂν δέξαιτο ἑαυτῷ τοιούτους παῖδας μᾶλλον γε-
γονέναι ἢ τοὺς ἀνθρωπίνους, καὶ εἰς Ὅμηρον ἀποβλέψας D
καὶ Ἡσίοδον καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς τοὺς ἀγαθοὺς ζη-
λῶν, οἷα ἔκγονα ἑαυτῶν καταλείπουσιν, ἃ ἐκείνοις ἀθά-
νατον κλέος καὶ μνήμην παρέχεται αὐτὰ τοιαῦτα ὄντα·
εἰ δὲ βούλει, ἔφη, οἵους Λυκοῦργος παῖδας κατελίπετο ἐν
Λακεδαίμονι σωτῆρας τῆς Λακεδαίμονος καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν
τῆς Ἑλλάδος. τίμιος δὲ παρ' ὑμῖν καὶ Σόλων διὰ τὴν τῶν
νόμων γέννησιν, καὶ ἄλλοι ἄλλοθι πολλαχοῦ ἄνδρες, καὶ E
ἐν Ἕλλησι καὶ ἐν βαρβάροις, πολλὰ καὶ καλὰ ἀποφηνά-
μενοι ἔργα, γεννήσαντες παντοίαν ἀρετήν· ὧν καὶ ἱερὰ
πολλὰ ἤδη γέγονε διὰ τοὺς τοιούτους παῖδας, διὰ δὲ τοὺς
ἀνθρωπίνους οὐδενός πω.
Ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἐρωτικὰ ἴσως, ὦ Σώκρατες, κἂν 442

7. ἐν ᾧ om. a. — 9. ἑαυτῷ a b. — 16. ἔτι] ἐστιν a. — 26. ἐγκαταλιπεῖν a. — 27. μετέχειν omnes. Bekk. — 33. τέλειοι a. — 34. ἐπεὶ ΧΔΤDΚwp et pr. Ξ: ἐπεί γε a b c. — 38. ἐς b. — 39. πάντες a. — ἔτι om. a. — 43. προαποθανεῖν ἂν τὸν a b. — 44. ἡμέτερον a. — 45. πέρι Voegelinus: περὶ a b c. — αὐτῶν a.

7. οἴονται] οἷόν τε ΞΤ, quod malebat Cornarius. — 9. οἳ καὶ ἐν a b. — κύουσιν b. — 11. κύειν b. — 12. πάντες ποιηταὶ a. — 14. μεγίστη εἶναι ἔφη a. — 15. διακόσμησις a. — 16. τούτων δ' αὖ a c. — 18. ἐπιθυμῇ Stephanus: ἐπιθυμεῖ a b c. — 24. καὶ [περὶ] οἷον cum Astio b, καὶ περὶ τοῦ οἷον cum Stephano rc. Γ, καὶ περὶ οἵου Sommerus. — 27. ἀπὼν καὶ παρὼν a. — 37. κατελείπετο a.

210 οὐ μυηθείης· τὰ δὲ τέλεα καὶ ἐποπτικά, ὧν ἕνεκα καὶ
ταῦτα ἔστιν, ἐάν τις ὀρθῶς μετίῃ, οὐκ οἶδ' εἰ οἷός τ' ἂν
εἴης. ἐρῶ μὲν οὖν, ἔφη, ἐγὼ καὶ προθυμίας οὐδὲν ἀπο-
λείψω· πειρῶ δὲ ἕπεσθαι, ἂν οἷός τε ᾖς. Δεῖ γάρ, ἔφη,
τὸν ὀρθῶς ἰόντα ἐπὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἄρχεσθαι μὲν νέον
ὄντα ἰέναι ἐπὶ τὰ καλὰ σώματα, καὶ πρῶτον μέν, ἐὰν
ὀρθῶς ἡγῆται ὁ ἡγούμενος, ἑνὸς αὐτὸν σώματος ἐρᾶν καὶ
ἐνταῦθα γεννᾶν λόγους καλούς, ἔπειτα δὲ αὐτὸν κατα-
B νοῆσαι ὅτι τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ ὁτῳοῦν σώματι τῷ ἐπὶ ἑτέρῳ
σώματι ἀδελφόν ἐστι, καὶ εἰ δεῖ διώκειν τὸ ἐπ' εἴδει
καλόν, πολλὴ ἄνοια μὴ οὐχ ἓν τε καὶ ταὐτὸν ἡγεῖσθαι
τὸ ἐπὶ πᾶσι τοῖς σώμασι κάλλος· τοῦτο δ' ἐννοήσαντα
καταστῆναι πάντων τῶν καλῶν σωμάτων ἐραστήν, ἑνὸς
δὲ τὸ σφόδρα τοῦτο χαλάσαι καταφρονήσαντα καὶ σμικρὸν
ἡγησάμενον· μετὰ δὲ ταῦτα τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος
τιμιώτερον ἡγήσασθαι τοῦ ἐν τῷ σώματι, ὥστε καὶ ἐὰν
C ἐπιεικὴς ὢν τὴν ψυχήν τις καὶ ἐὰν σμικρὸν ἄνθος ἔχῃ,
443 ἐξαρκεῖν αὐτῷ καὶ ἐρᾶν καὶ κήδεσθαι καὶ τίκτειν λόγους
τοιούτους καὶ ζητεῖν, οἵτινες ποιήσουσι βελτίους τοὺς
νέους, ἵνα ἀναγκασθῇ αὖ θεάσασθαι τὸ ἐν τοῖς ἐπιτη-
331 δεύμασι καὶ τοῖς νόμοις καλὸν καὶ τοῦτ' ἰδεῖν ὅτι πᾶν
αὐτὸ αὑτῷ ξυγγενές ἐστιν, ἵνα τὸ περὶ τὸ σῶμα καλὸν
σμικρόν τι ἡγήσηται εἶναι· μετὰ δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐπὶ
τὰς ἐπιστήμας ἀγαγεῖν, ἵνα ἴδῃ αὖ ἐπιστημῶν κάλλος,
D καὶ βλέπων πρὸς πολὺ ἤδη τὸ καλὸν μηκέτι τῷ παρ' ἑνί,
ὥσπερ οἰκέτης ἀγαπῶν παιδαρίου κάλλος ἢ ἀνθρώπου
τινὸς ἢ ἐπιτηδεύματος ἑνός, δουλεύων φαῦλος ᾖ καὶ σμι-
κρολόγος, ἀλλ' ἐπὶ τὸ πολὺ πέλαγος τετραμμένος τοῦ
καλοῦ καὶ θεωρῶν πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους καὶ μεγα-
λοπρεπεῖς τίκτῃ καὶ διανοήματα ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ,
ἕως ἂν ἐνταῦθα ῥωσθεὶς καὶ αὐξηθεὶς κατίδῃ τινὰ ἐπι-
στήμην μίαν τοιαύτην, ἥ ἐστι καλοῦ τοιοῦδε. Πειρῶ δέ
E μοι, ἔφη, τὸν νοῦν προσέχειν ὡς οἷόν τε μάλιστα. Ὃς
γὰρ ἂν μέχρι ἐνταῦθα πρὸς τὰ ἐρωτικὰ παιδαγωγηθῇ,
θεώμενος ἐφεξῆς τε καὶ ὀρθῶς τὰ καλά, πρὸς τέλος ἤδη
ἰὼν τῶν ἐρωτικῶν ἐξαίφνης κατόψεταί τι θαυμαστὸν τὴν
φύσιν καλόν, τοῦτο ἐκεῖνο, ὦ Σώκρατες, οὗ δὴ ἕνεκεν
444 καὶ οἱ ἔμπροσθεν πάντες πόνοι ἦσαν, πρῶτον μὲν ἀεὶ ὂν
211 καὶ οὔτε γιγνόμενον οὔτε ἀπολλύμενον, οὔτε αὐξανόμενον
οὔτε φθίνον, ἔπειτα οὐ τῇ μὲν καλόν, τῇ δ' αἰσχρόν,
οὐδὲ τοτὲ μέν, τοτὲ δ' οὔ, οὐδὲ πρὸς μὲν τὸ καλόν, πρὸς
δὲ τὸ αἰσχρόν, οὐδ' ἔνθα μὲν καλόν, ἔνθα δὲ αἰσχρόν,
ὡς τισὶ μὲν ὂν καλόν, τισὶ δὲ αἰσχρόν. οὐδ' αὖ φαντα-
σθήσεται αὐτῷ τὸ καλὸν οἷον πρόσωπόν τι οὐδὲ χεῖρες
οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν σῶμα μετέχει, οὐδέ τις λόγος οὐδέ
τις ἐπιστήμη, οὐδέ που ὂν ἐν ἑτέρῳ τινί, οἷον ἐν ζώῳ ἢ
ἐν γῇ ἢ ἐν οὐρανῷ ἢ ἔν τῳ ἄλλῳ, ἀλλὰ αὐτὸ καθ' αὑτὸ B
μεθ' αὑτοῦ μονοειδὲς ἀεὶ ὄν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα καλὰ
ἐκείνου μετέχοντα τρόπον τινὰ τοιοῦτον, οἷον γιγνομένων
τε τῶν ἄλλων καὶ ἀπολλυμένων μηδὲν ἐκεῖνο μήτε τι
πλέον μήτε ἔλαττον γίγνεσθαι μηδὲ πάσχειν μηδέν. ὅταν
δή τις ἀπὸ τῶνδε διὰ τὸ ὀρθῶς παιδεραστεῖν ἐπανιὼν
ἐκεῖνο τὸ καλὸν ἄρχηται καθορᾶν, σχεδὸν ἄν τι ἅπτοιτο
τοῦ τέλους. τοῦτο γὰρ δή ἐστι τὸ ὀρθῶς ἐπὶ τὰ ἐρωτικὰ
ἰέναι ἢ ὑπ' ἄλλου ἄγεσθαι, ἀρχόμενον ἀπὸ τῶνδε τῶν C
καλῶν ἐκείνου ἕνεκα τοῦ καλοῦ ἀεὶ ἐπανιέναι, ὥσπερ
ἐπαναβαθμοῖς χρώμενον, ἀπὸ ἑνὸς ἐπὶ δύο καὶ ἀπὸ δυεῖν 445
ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ σώματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν σωμάτων
ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν ἐπιτηδευ-
μάτων ἐπὶ τὰ καλὰ μαθήματα, ἔστ' ἂν ἀπὸ τῶν μαθη-
μάτων ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μάθημα τελευτήσῃ, ὅ ἐστιν οὐκ ἄλλου
ἢ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ καλοῦ μάθημα, καὶ γνῷ αὐτὸ τελευ-
τῶν ὃ ἔστι καλόν. Ἐνταῦθα τοῦ βίου, ὦ φίλε Σώκρατες, D
ἔφη ἡ Μαντινικὴ ξένη, εἴπερ που ἄλλοθι, βιωτὸν ἀν-
θρώπῳ, θεωμένῳ αὐτὸ τὸ καλόν. ὃ ἐάν ποτε ἴδῃς, οὐ
κατὰ χρυσίον τε καὶ ἐσθῆτα καὶ τοὺς καλοὺς παῖδάς τε
καὶ νεανίσκους δόξει σοι εἶναι, οὓς νῦν ὁρῶν ἐκπέπληξαι
καὶ ἕτοιμος εἶ καὶ σὺ καὶ ἄλλοι πολλοί, ὁρῶντες τὰ παι-
δικὰ καὶ ξυνόντες ἀεὶ αὐτοῖς, εἴ πως οἷόν τ' ἦν, μήτε
ἐσθίειν μήτε πίνειν, ἀλλὰ θεᾶσθαι μόνον καὶ ξυνεῖναι.
τί δῆτα, ἔφη, οἰόμεθα, εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν
ἰδεῖν εἰλικρινές, καθαρόν, ἄμικτον, ἀλλὰ μὴ ἀνάπλεων E
σαρκῶν τε ἀνθρωπίνων καὶ χρωμάτων καὶ ἄλλης πολλῆς
φλυαρίας θνητῆς, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλὸν δύναιτο
μονοειδὲς κατιδεῖν; ἆρ' οἴει, ἔφη, φαῦλον βίον γίγνεσθαι
ἐκεῖσε βλέποντος ἀνθρώπου καὶ ἐκεῖνο, ᾧ δεῖ, θεωμένου 212
καὶ ξυνόντος αὐτῷ; ἢ οὐκ ἐνθυμεῖ, ἔφη, ὅτι ἐνταῦθα 446
αὐτῷ μοναχοῦ γενήσεται, ὁρῶντι ᾧ ὁρατὸν τὸ καλόν,
τίκτειν οὐκ εἴδωλα ἀρετῆς, ἅτε οὐκ εἰδώλου ἐφαπτομένῳ,
ἀλλ' ἀληθῆ, ἅτε τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένῳ; τεκόντι δὲ
ἀρετὴν ἀληθῆ καὶ θρεψαμένῳ ὑπάρχει θεοφιλεῖ γενέσθαι,
καὶ εἴπερ τῳ ἄλλῳ ἀνθρώπων, ἀθανάτῳ καὶ ἐκείνῳ.

Ταῦτα δή, ὦ Φαῖδρέ τε καὶ οἱ ἄλλοι, ἔφη μὲν Διο- B
τίμα, πέπεισμαι δ' ἐγώ· πεπεισμένος δὲ πειρῶμαι καὶ τοὺς
ἄλλους πείθειν, ὅτι τούτου τοῦ κτήματος τῇ ἀνθρωπείᾳ
φύσει συνεργὸν ἀμείνω Ἔρωτος οὐκ ἄν τις ῥᾳδίως λάβοι.
διὸ δὴ ἔγωγέ φημι χρῆναι πάντα ἄνδρα τὸν Ἔρωτα
τιμᾶν, καὶ αὐτὸς τιμῶ τὰ ἐρωτικὰ καὶ διαφερόντως ἀσκῶ,

---

5. τὸ om. a. — 7. αὐτῶν b. — 16. ἂν ab. Scribo ἐὰν cum ΧΔΤDFKυωπp. Bekk. — 17. καὶ σμικρὸν (deleto ἐὰν) Astius, καὶ πάνσμικρον Winckelmannus. — 23. αὐτὸ om. Stallbaumii operae. — 25. μηκέτι τῷ Schleiermachero auctore bc: μηκέτ' ἴτω corr. b, μηκέτι τὸ cum ceteris libris a. — 27. ᾖ] ἢ a. — 34. μέχρις a. — 37. ἕνεκα a. — 38. ἔμπροσθε b. — 44. αὐτὸ a.

6. ἐκείνῳ a. — 7. ὅταν δὲ δή a. — 13. ἐπαναβασμοῖς c. — 16. ἔστ' ἂν] καὶ ΧΓΔΞDEFKυbnp𝔍, ἕως ἂν Stallbaumius, ἵνα καὶ Winckelmannus. — 32. κἀκεῖνο Γbc. — ᾧ δεῖ cum Astio c: ω δεῖ Χ, ὧ δεῖ Δ, ὃ δεῖ F, ὃ δεῖ a, δὴ (omisso pronomine) cum Schleiermachero b. — 38. ἀνθρώπῳ a. — κἀκείνῳ Γbc.

καὶ τοῖς ἄλλοις παρακελεύομαι, καὶ νῦν τε καὶ ἀεὶ ἐγκω-
μιάζω τὴν δύναμιν καὶ ἀνδρίαν τοῦ Ἔρωτος καθ' ὅσον
οἷός τ' εἰμί.
C Τοῦτον οὖν τὸν λόγον, ὦ Φαῖδρε, εἰ μὲν βούλει, ὡς
ἐγκώμιον εἰς Ἔρωτα νόμισον εἰρῆσθαι, εἰ δέ, ὅ τι καὶ
ὅπῃ χαίρεις ὀνομάζων, τοῦτο ὀνόμαζε.
Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Σωκράτους τοὺς μὲν ἐπαινεῖν,
447 τὸν δὲ Ἀριστοφάνη λέγειν τι ἐπιχειρεῖν, ὅτι ἐμνήσθη αὐ-
τοῦ λέγων ὁ Σωκράτης περὶ τοῦ λόγου· καὶ ἐξαίφνης τὴν
αὔλειον θύραν κρουομένην πολὺν ψόφον παρασχεῖν ὡς
κωμαστῶν, καὶ αὐλητρίδος φωνὴν ἀκούειν. τὸν οὖν Ἀγά-
D θωνα, Παῖδες, φάναι, οὐ σκέψεσθε; καὶ ἐὰν μέν τις τῶν
ἐπιτηδείων ᾖ, καλεῖτε· εἰ δὲ μή, λέγετε ὅτι οὐ πίνομεν
ἀλλ' ἀναπαυόμεθα ἤδη. Καὶ οὐ πολὺ ὕστερον Ἀλκιβιάδου
τὴν φωνὴν ἀκούειν ἐν τῇ αὐλῇ σφόδρα μεθύοντος καὶ
μέγα βοῶντος, ἐρωτῶντος ὅπου Ἀγάθων καὶ κελεύοντος
ἄγειν παρ' Ἀγάθωνα. ἄγειν οὖν αὐτὸν παρὰ σφᾶς τήν
τε αὐλητρίδα ὑπολαβοῦσαν καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ἀκολού-
E θων, καὶ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὰς θύρας ἐστεφανωμένον αὐτὸν
κιττοῦ τέ τινι στεφάνῳ δασεῖ καὶ ἴων, καὶ ταινίας ἔχοντα
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάνυ πολλάς, καὶ εἰπεῖν· Ἄνδρες, χαί-
ρετε· μεθύοντα ἄνδρα πάνυ σφόδρα δέξεσθε συμπότην,
332 ἢ ἀπίωμεν ἀναδήσαντες μόνον Ἀγάθωνα, ἐφ' ὅπερ ἤλ-
θομεν; ἐγὼ γάρ τοι, φάναι, χθὲς μὲν οὐχ οἷός τ' ἐγενό-
μην ἀφικέσθαι, νῦν δὲ ἥκω ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχων τὰς ται-
νίας, ἵνα ἀπὸ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς τὴν τοῦ σοφωτάτου καὶ
καλλίστου κεφαλήν, ἐὰν εἴπω οὑτωσί, ἀναδήσω. ἆρα κα-
212 ταγελάσεσθέ μου ὡς μεθύοντος; ἐγὼ δέ, κἂν ὑμεῖς γελᾶτε,
448 ὅμως εὖ οἶδ' ὅτι ἀληθῆ λέγω. ἀλλά μοι λέγετε αὐτόθεν,
ἐπὶ ῥητοῖς εἰσίω ἢ μή; συμπίεσθε ἢ οὔ; Πάντας οὖν
ἀναθορυβῆσαι καὶ κελεύειν εἰσιέναι καὶ κατακλίνεσθαι,
καὶ τὸν Ἀγάθωνα καλεῖν αὐτόν. καὶ τὸν ἰέναι ἀγόμενον
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ περιαιρούμενον ἅμα τὰς ταινίας
ὡς ἀναδήσοντα, ἐπίπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν ἔχοντα οὐ
κατιδεῖν τὸν Σωκράτη, ἀλλὰ καθίζεσθαι παρὰ τὸν Ἀγά-
θωνα ἐν μέσῳ Σωκράτους τε καὶ ἐκείνου· παραχωρῆσαι
B γὰρ τὸν Σωκράτη ὡς ἐκεῖνον καθίζειν. παρακαθεζόμενον
δὲ αὐτὸν ἀσπάζεσθαί τε τὸν Ἀγάθωνα καὶ ἀναδεῖν.
εἰπεῖν οὖν τὸν Ἀγάθωνα Ὑπολύετε, παῖδες, Ἀλκιβιάδην,
ἵνα ἐκ τρίτων κατακέηται. Πάνυ γε, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβι-
άδην· ἀλλὰ τίς ἡμῖν ὅδε τρίτος συμπότης; Καὶ ἅμα με-
ταστρεφόμενον αὐτὸν ὁρᾶν τὸν Σωκράτη, ἰδόντα δὲ
ἀναπηδῆσαι καὶ εἰπεῖν Ὦ Ἡράκλεις, τουτὶ τί ἦν; Σω-
κράτης οὗτος; ἐλλοχῶν αὖ με ἐνταῦθα κατέκεισο, ὥσπερ
εἰώθης ἐξαίφνης ἀναφαίνεσθαι ὅπου ἐγὼ ᾤμην ἥκιστά C
σε ἔσεσθαι. καὶ νῦν τί ἥκεις; καὶ τί αὖ ἐνταῦθα κατε-
κλίνης; ὡς οὐ παρὰ Ἀριστοφάνει οὐδὲ εἴ τις ἄλλος γελοῖος
ἔστι τε καὶ βούλεται· ἀλλὰ διεμηχανήσω ὅπως παρὰ τῷ
καλλίστῳ τῶν ἔνδον κατακείσει. Καὶ τὸν Σωκράτη, 449
Ἀγάθων, φάναι, ὅρα εἴ μοι ἐπαμυνεῖς, ὡς ἐμοὶ ὁ τούτου
ἔρως τοῦ ἀνθρώπου οὐ φαῦλον πρᾶγμα γέγονεν. ἀπ'
ἐκείνου γὰρ τοῦ χρόνου ἀφ' οὗ τούτου ἠράσθην, οὐκέτι
ἔξεστί μοι οὔτε προσβλέψαι οὔτε διαλεχθῆναι καλῷ οὐδ' ἑνί, D
ἢ οὑτοσὶ ζηλοτυπῶν με καὶ φθονῶν θαυμαστὰ ἐργάζεται
καὶ λοιδορεῖταί τε καὶ τὼ χεῖρε μόγις ἀπέχεται. ὅρα οὖν
μή τι καὶ νῦν ἐργάσηται, ἀλλὰ διάλλαξον ἡμᾶς, ἢ ἐὰν
ἐπιχειρῇ βιάζεσθαι, ἐπάμυνε, ὡς ἐγὼ τὴν τούτου μανίαν
τε καὶ φιλεραστίαν πάνυ ὀρρωδῶ. Ἀλλ' οὐκ ἔστι, φάναι
τὸν Ἀλκιβιάδην, ἐμοὶ καὶ σοὶ διαλλαγή. ἀλλὰ τούτων μὲν
εἰσαῦθίς σε τιμωρήσομαι· νῦν δέ μοι, Ἀγάθων, φάναι,
μετάδος τῶν ταινιῶν, ἵνα ἀναδήσω καὶ τὴν τούτου ταυ- E
τηνὶ τὴν θαυμαστὴν κεφαλήν, καὶ μή μοι μέμφηται ὅτι
σὲ μὲν ἀνέδησα, αὐτὸν δὲ νικῶντα ἐν λόγοις πάντας ἀν-
θρώπους, οὐ μόνον πρώην ὥσπερ σύ, ἀλλ' ἀεί, ἔπειτα
οὐκ ἀνέδησα. Καὶ ἅμ' αὐτὸν λαβόντα τῶν ταινιῶν ἀνα-
δεῖν τὸν Σωκράτη καὶ κατακλίνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κατεκλίνη,
εἰπεῖν· Εἶεν δή, ἄνδρες· δοκεῖτε γάρ μοι νήφειν. οὐκ
ἐπιτρεπτέον ὑμῖν, ἀλλὰ ποτέον· ὡμολόγηται γὰρ ταῦθ'
ἡμῖν. ἄρχοντα οὖν αἱροῦμαι τῆς πόσεως, ἕως ἂν ὑμεῖς 450
ἱκανῶς πίητε, ἐμαυτόν. ἀλλὰ φερέτω Ἀγάθων, εἴ τι ἔστιν
ἔκπωμα μέγα. μᾶλλον δὲ οὐδὲν δεῖ, ἀλλὰ φέρε, παῖ,
φάναι, τὸν ψυκτῆρα ἐκεῖνον, ἰδόντα αὐτὸν πλέον ἢ ὀκτὼ 214
κοτύλας χωροῦντα. τοῦτον ἐμπλησάμενον πρῶτον μὲν αὐ-
τὸν ἐκπιεῖν, ἔπειτα τῷ Σωκράτει κελεύειν ἐγχεῖν καὶ ἅμα
εἰπεῖν· Πρὸς μὲν Σωκράτη, ὦ ἄνδρες, τὸ σόφισμά μοι
οὐδέν· ὁπόσον γὰρ ἂν κελεύῃ τις, τοσοῦτον ἐκπιὼν οὐδὲν
μᾶλλον μή ποτε μεθυσθῇ. Τὸν μὲν οὖν Σωκράτη ἐγχέ-
αντος τοῦ παιδὸς πίνειν· τὸν δ' Ἐρυξίμαχον Πῶς οὖν,
φάναι, ὦ Ἀλκιβιάδη, ποιοῦμεν; οὔτως οὔτε τι λέγομεν
ἐπὶ τῇ κύλικι οὔτ' ἐπᾴδομεν; ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ δι- B
ψῶντες πιόμεθα; Τὸν οὖν Ἀλκιβιάδην εἰπεῖν Ὦ Ἐρυξί-
μαχε, βέλτιστε βελτίστου πατρὸς καὶ σωφρονεστάτου, χαῖρε.
Καὶ γὰρ σύ, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον· ἀλλὰ τί ποιῶμεν;
Ὅ τι ἂν σὺ κελεύῃς. δεῖ γάρ σοι πείθεσθαι·
ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων.
ἐπίταττε οὖν ὅ τι βούλει. Ἄκουσον δή, εἰπεῖν τὸν Ἐρυ-
ξίμαχον. ἡμῖν πρὶν σὲ εἰσελθεῖν ἔδοξε χρῆναι ἐπὶ δεξιὰ
ἕκαστον ἐν μέρει λόγον περὶ Ἔρωτος εἰπεῖν ὡς δύναιτο C

---

2. ἀνδρείαν c. — 8. Ἀριστοφάνην a. — 10. κρουομένην a. — παρασχεῖν, ὡς κωμαστῶν καὶ ab. — 16. βοῶντος καὶ ἐρωτῶντος a. — 20. τέ om. a. — 22. δέξασθε a. — 27. ἐὰν εἴπω οὑτωσί seclusit Stallbaumius, ἐὰν ἀντείπω οὑτωσί Winckelmannus, ἵν' εἴπω οὑτωσί Orellius. — 34. ἐπίπροσθε b. — 41. τρίτος ὅδε συμπότης a. — 43. τουτὶ τί ἦν] τοῦτ' εἰπεῖν ΧΔDKwp. — 44. οὗτος ἐλλοχῶν abc. Post οὗτος pone signum interrogationis. Bekk.

1. εἰώθεις a. — 3. οὐδὲ] οὔτε a. — 6. Ὦ Ἀγάθων Fbc. — ἐπαμύνεις ac. — 9. οὐδ' ἑνί Χ: οὐδενὶ abc. — 10. θαυμάσια a. — 13. ἐπάμυναι c. — 17. ἀναδησώμεθα τὴν ΧΔΤDKp. — 24. ἐπιτρεπτέον οὖν ὑμῖν a. — 25. οὖν ὑμῖν αἱροῦμαι a. — 27. ἔκπομα ΧΔw. — 32. κελεύσῃ a. — 36. οὔτε τι ᾄδομεν a. — 41. Hom. Iliad. λ, 514. — ἰατρὸς a. — 43. ἐπιδέξια a.

451 κάλλιστον, καὶ ἐγκωμιάσαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἡμεῖς εἰρήκαμεν· σὺ δ' ἐπειδὴ οὐκ εἴρηκας καὶ ἐκπέπωκας, δίκαιος εἶ εἰπεῖν, εἰπὼν δ' ἐπιτάξαι Σωκράτει ὅ τι ἂν βούλῃ, καὶ τοῦτον τῷ ἐπὶ δεξιὰ καὶ οὕτω τοὺς ἄλλους. Ἀλλά, φάναι, ὦ Ἐρυξίμαχε, τὸν Ἀλκιβιάδην, καλῶς μὲν λέγεις, μεθύοντα δὲ ἄνδρα παρὰ νηφόντων λόγους παραβάλλειν μὴ οὐκ ἐξ ἴσου ᾖ. καὶ ἅμα, ὦ μακάριε, πείθει D τί σε Σωκράτης ὧν ἄρτι εἶπεν; ἢ οἶσθα ὅτι τοὐναντίον ἐστὶ πᾶν ἢ ὃ ἔλεγεν; οὗτος γάρ, ἐάν τινα ἐγὼ ἐπαινέσω τούτου παρόντος ἢ θεὸν ἢ ἄνθρωπον ἄλλον ἢ τοῦτον, οὐκ ἀφέξεταί μου τὼ χεῖρε. Οὐκ εὐφημήσεις; φάναι τὸν Σωκράτη. Μὰ τὸν Ποσειδῶ, εἰπεῖν τὸν Αλκιβιάδην, μηδὲν λέγε πρὸς ταῦτα, ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἕνα ἄλλον ἐπαινέσαιμι σοῦ παρόντος. Ἀλλ' οὕτω ποίει, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, εἰ βούλει· Σωκράτη ἐπαίνεσον. Πῶς λέγεις; E εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην· δοκεῖ χρῆναι, ὦ Ἐρυξίμαχε; ἐπιθῶμαι τῷ ἀνδρὶ καὶ τιμωρήσωμαι ὑμῶν ἐναντίον; Οὗτος, φάναι τὸν Σωκράτη, τί ἐν νῷ ἔχεις; ἐπὶ τὰ γελοιότερά με ἐπαινέσεις; ἢ τί ποιήσεις; Τἀληθῆ ἐρῶ. ἀλλ' ὅρα εἰ παρίης. Ἀλλὰ μέντοι, φάναι, τά γε ἀληθῆ παρίημι καὶ 452 κελεύω λέγειν. Οὐκ ἂν φθάνοιμι, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην. καὶ μέντοι οὑτωσὶ ποίησον. ἐάν τι μὴ ἀληθὲς λέγω, μεταξὺ ἐπιλαβοῦ, ἂν βούλῃ, καὶ εἰπὲ ὅτι τοῦτο ψεύδομαι· 215 ἑκὼν γὰρ εἶναι οὐδὲν ψεύσομαι. ἐὰν μέντοι ἀναμιμνησκόμενος ἄλλο ἄλλοθεν λέγω, μηδὲν θαυμάσῃς· οὐ γάρ τι ῥᾴδιον τὴν σὴν ἀτοπίαν ὧδ' ἔχοντι εὐπόρως καὶ ἐφεξῆς καταριθμῆσαι.

Σωκράτη δ' ἐγὼ ἐπαινεῖν, ὦ ἄνδρες, οὕτως ἐπιχειρήσω, δι' εἰκόνων. οὗτος μὲν οὖν ἴσως οἰήσεται ἐπὶ τὰ γελοιότερα, ἔσται δ' ἡ εἰκὼν τοῦ ἀληθοῦς ἕνεκα, οὐ τοῦ 333 γελοίου. φημὶ γὰρ δὴ ὁμοιότατον αὐτὸν εἶναι τοῖς Σιληνοῖς τούτοις τοῖς ἐν τοῖς ἑρμογλυφείοις καθημένοις, B οὕς τινας ἐργάζονται οἱ δημιουργοὶ σύριγγας ἢ αὐλοὺς ἔχοντας, οἳ διχάδε διοιχθέντες φαίνονται ἔνδοθεν ἀγάλματα ἔχοντες θεῶν. καὶ φημὶ αὖ ἐοικέναι αὐτὸν τῷ Σατύρῳ τῷ Μαρσύᾳ. ὅτι μὲν οὖν τό γε εἶδος ὅμοιος εἶ τούτοις, ὦ Σώκρατες, οὐδ' αὐτὸς δή που ἀμφισβητήσαις· ὡς δὲ καὶ τἆλλα ἔοικας, μετὰ τοῦτο ἄκουε. ὑβριστὴς εἶ· ἢ οὔ; ἐὰν γὰρ μὴ ὁμολογῇς, μάρτυρας παρέξομαι. ἀλλ' οὐκ αὐλητής; πολύ γε θαυμασιώτερος ἐκείνου· ὁ μέν γε C δι' ὀργάνων ἐκήλει τοὺς ἀνθρώπους τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος 453 δυνάμει, καὶ ἔτι νυνὶ ὃς ἂν τὰ ἐκείνου αὐλῇ. ἃ γὰρ Ὄλυμπος ηὔλει, Μαρσύου λέγω τούτου διδάξαντος. τὰ οὖν ἐκείνου ἐάν τε ἀγαθὸς αὐλητὴς αὐλῇ ἐάν τε φαύλη αὐλητρίς, μόνα κατέχεσθαι ποιεῖ καὶ δηλοῖ τοὺς τῶν θεῶν τε καὶ τελετῶν δεομένους διὰ τὸ θεῖα εἶναι. σὺ δ' ἐκείνου τοσοῦτον μόνον διαφέρεις, ὅτι ἄνευ ὀργάνων ψιλοῖς λόγοις ταὐτὸν τοῦτο ποιεῖς. ἡμεῖς γοῦν ὅταν μέν του ἄλλου ἀκούωμεν λέγοντος καὶ πάνυ ἀγαθοῦ ῥήτορος D ἄλλους λόγους, οὐδὲν μέλει, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδενί· ἐπειδὰν δὲ σοῦ τις ἀκούῃ ἢ τῶν σῶν λόγων, ἄλλου λέγοντος, κἂν πάνυ φαῦλος ᾖ ὁ λέγων, ἐάν τε γυνὴ ἀκούῃ ἐάν τε ἀνὴρ ἐάν τε μειράκιον, ἐκπεπληγμένοι ἐσμὲν καὶ κατεχόμεθα. ἐγὼ γοῦν, ὦ ἄνδρες, εἰ μὴ ἔμελλον κομιδῇ δόξειν μεθύειν, εἶπον ὀμόσας ἂν ὑμῖν οἷα δὴ πέπονθα αὐτὸς ὑπὸ τῶν τούτου λόγων καὶ πάσχω ἔτι καὶ νυνί. ὅταν γὰρ ἀκούω, πολύ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κορυβαντιώντων E ἥ τε καρδία πηδᾷ καὶ δάκρυα ἐκχεῖται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου. ὁρῶ δὲ καὶ ἄλλους παμπόλλους τὰ αὐτὰ πάσχοντας. Περικλέους δὲ ἀκούων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν ῥητόρων εὖ μὲν ἡγούμην λέγειν, τοιοῦτον δ' οὐδὲν ἔπασχον, οὐδὲ τεθορύβητό μου ἡ ψυχὴ οὐδ' ἠγανάκτει ὡς 454 ἀνδραποδωδῶς διακειμένου. ἀλλ' ὑπὸ τουτουῒ τοῦ Μαρσύου πολλάκις δὴ οὕτω διετέθην, ὥστε μοι δόξαι μὴ 216 βιωτὸν εἶναι ἔχοντι ὡς ἔχω. καὶ ταῦτα, Σώκρατες, οὐκ ἐρεῖς ὡς οὐκ ἀληθῆ. καὶ ἔτι γε νῦν ξύνοιδ' ἐμαυτῷ ὅτι εἰ ἐθέλοιμι παρέχειν τὰ ὦτα, οὐκ ἂν καρτερήσαιμι, ἀλλὰ ταὐτὰ ἂν πάσχοιμι. ἀναγκάζει γάρ με ὁμολογεῖν ὅτι πολλοῦ ἐνδεὴς ὢν αὐτὸς ἔτι ἐμαυτοῦ μὲν ἀμελῶ, τὰ δ' Ἀθηναίων πράττω. βίᾳ οὖν ὥσπερ ἀπὸ τῶν Σειρήνων ἐπισχόμενος τὰ ὦτα οἴχομαι φεύγων, ἵνα μὴ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τούτῳ καταγηράσω. πέπονθα δὲ πρὸς τοῦτον μόνον ἀνθρώπων, ὃ οὐκ ἄν τις οἴοιτο ἐν ἐμοὶ ἐνεῖναι, B τὸ αἰσχύνεσθαι ὁντινοῦν· ἐγὼ δὲ τοῦτον μόνον αἰσχύνομαι. ξύνοιδα γὰρ ἐμαυτῷ ἀντιλέγειν μὲν οὐ δυναμένῳ ὡς οὐ δεῖ ποιεῖν ἃ οὗτος κελεύει, ἐπειδὰν δὲ ἀπέλθω, ἡττημένῳ τῆς τιμῆς τῆς ὑπὸ τῶν πολλῶν. δραπετεύω οὖν αὐτὸν καὶ φεύγω, καὶ ὅταν ἴδω, αἰσχύνομαι τὰ ὡμολογημένα. καὶ πολλάκις μὲν ἡδέως ἂν ἴδοιμι αὐτὸν C μὴ ὄντα ἐν ἀνθρώποις· εἰ δ' αὖ τοῦτο γένοιτο, εὖ οἶδα ὅτι πολὺ μεῖζον ἂν ἀχθοίμην, ὥστε οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσωμαι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ. 455 Καὶ ὑπὸ μὲν δὴ τῶν αὐλημάτων καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοιαῦτα πεπόνθασιν ὑπὸ τοῦδε τοῦ Σατύρου· ἄλλα δέ μου ἀκούσατε ὡς ὅμοιός τ' ἐστὶν οἷς ἐγὼ εἴκασα αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν ὡς θαυμασίαν ἔχει. εὖ γὰρ ἴστε ὅτι οὐδεὶς ὑμῶν τοῦτον γιγνώσκει· ἀλλὰ ἐγὼ δηλώσω, ἐπείπερ ἠρξάμην. ὁρᾶτε D γὰρ ὅτι Σωκράτης ἐρωτικῶς διάκειται τῶν καλῶν καὶ ἀεὶ περὶ τούτους ἐστὶ καὶ ἐκπέπληκται, καὶ αὖ ἀγνοεῖ πάντα καὶ οὐδὲν οἶδεν, ὡς τὸ σχῆμα αὐτοῦ τοῦτο. οὐ σιληνῶδες; σφόδρα γε. τοῦτο γὰρ οὗτος ἔξωθεν περιβέβληται, ὥσπερ ὁ γεγλυμμένος Σιληνός· ἔνδοθεν δὲ

---

2. ἐμπέπωκας a. — 4. ἐπὶ δεξιᾷ a. — 12. ἐπαινέσει Bekkerus. — 37. ἀμφισβητήσεις b cum K et corr. p. Excidit ἂν vel ante αὐτός vel ante ἀμφισβητήσαις. — 40. αὐλητὴς πολὺ - - ἐκείνου; ὁ a.

8. ἔγωγ' οὖν a b c. (ἐγὼ γοῦν r w t, quod reponendum. Bekk.) — 10. νῦν a. — 16. ἐτεθορύβητό a. — 19. ὦ Σώκρατες a b. — 35. ἂν om. Stallbaumii operae. — χρήσωμαι Bekkerus. — 38. ἀλλὰ a. — δέ μου] δὴ ἐμοῦ a, δὲ ἐμοῦ X u n, δ' ἐμοῦ b. — 39. οἷς] οἷος a. — 44. Distinximus cum Bernhardyo Synt. Gr. p. 285: punctum post οἶδεν ponit a, post αὐτοῦ b c. — 44. οὐ] ὃν Stephani operae. — 46. γεγλυμμένος a.

ἀνοιχθεὶς πόσης οἴεσθε γέμει, ὦ ἄνδρες συμπόται, σω-
φροσύνης; ἴστε ὅτι οὔτ' εἴ τις καλός ἐστι μέλει αὐτῷ οὐ-
E δέν, ἀλλὰ καταφρονεῖ τοσοῦτον ὅσον οὐδ' ἂν εἷς οἰηθείη,
οὔτ' εἴ τις πλούσιος, οὔτ' εἰ ἄλλην τινὰ τιμὴν ἔχων τῶν
ὑπὸ πλήθους μακαριζομένων. ἡγεῖται δὲ πάντα ταῦτα
τὰ κτήματα οὐδενὸς ἄξια καὶ ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι, εἰρωνευό-
μενος δὲ καὶ παίζων πάντα τὸν βίον πρὸς τοὺς ἀνθρώ-
πους διατελεῖ. σπουδάσαντος δὲ αὐτοῦ καὶ ἀνοιχθέντος
οὐκ οἶδα εἴ τις ἑώρακε τὰ ἐντὸς ἀγάλματα. ἀλλ' ἐγὼ
456 ἤδη ποτ' εἶδον, καί μοι ἔδοξεν οὕτω θεῖα καὶ χρυσᾶ
217 εἶναι καὶ πάγκαλα καὶ θαυμαστά, ὥστε ποιητέον εἶναι
ἐν βραχεῖ ὅ τι κελεύοι Σωκράτης. ἡγούμενος δὲ αὐτὸν
ἐσπουδακέναι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὥρᾳ ἕρμαιον ἡγησάμην εἶναι
καὶ εὐτύχημα ἐμὸν θαυμαστόν, ὡς ὑπάρχον μοι χαρισα-
μένῳ Σωκράτει πάντ' ἀκοῦσαι ὅσαπερ οὗτος ᾔδει· ἐφρό-
νουν γὰρ δὴ ἐπὶ τῇ ὥρᾳ θαυμάσιον ὅσον. ταῦτα οὖν
διανοηθείς, πρὸ τοῦ οὐκ εἰωθὼς ἄνευ ἀκολούθου μόνος
μετ' αὐτοῦ γίγνεσθαι, τότε ἀποπέμπων τὸν ἀκόλουθον
B μόνος συνεγιγνόμην. δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς πάντα τἀληθῆ
εἰπεῖν· ἀλλὰ προσέχετε τὸν νοῦν, καὶ εἰ ψεύδομαι, Σώ-
κρατες, ἐξέλεγχε. συνεγιγνόμην γάρ, ὦ ἄνδρες, μόνος
μόνῳ, καὶ ᾤμην αὐτίκα διαλέξεσθαι αὐτόν μοι ἅπερ ἂν
ἐραστὴς παιδικοῖς ἐν ἐρημίᾳ διαλεχθείη, καὶ ἔχαιρον.
τούτων δ' οὐ μάλα ἐγίγνετο οὐδέν, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει
διαλεχθεὶς ἄν μοι καὶ συνημερεύσας ᾤχετο ἀπιών. μετὰ
C ταῦτα ξυγγυμνάζεσθαι προὐκαλούμην αὐτὸν καὶ συνεγυ-
μναζόμην, ὥς τι ἐνταῦθα περανῶν. συνεγυμνάζετο οὖν
μοι καὶ προσεπάλαιε πολλάκις οὐδενὸς παρόντος. καὶ τί
δεῖ λέγειν; οὐδὲν γάρ μοι πλέον ἦν. ἐπειδὴ δὲ οὐδαμῇ
457 ταύτῃ ἤνυτον, ἔδοξέ μοι ἐπιθετέον εἶναι τῷ ἀνδρὶ κατὰ
334 τὸ καρτερὸν καὶ οὐκ ἀνετέον, ἐπειδήπερ ἐγκεχειρήκη,
ἀλλὰ ἰστέον ἤδη τί ἐστι τὸ πρᾶγμα. προκαλοῦμαι δὴ
αὐτὸν πρὸς τὸ συνδειπνεῖν, ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐραστὴς παι-
D δικοῖς ἐπιβουλεύων. καί μοι οὐδὲ τοῦτο ταχὺ ὑπήκουσεν,
ὅμως δ' οὖν χρόνῳ ἐπείσθη. ἐπειδὴ δὲ ἀφίκετο τὸ πρῶ-
τον, δειπνήσας ἀπιέναι ἐβούλετο. καὶ τότε μὲν αἰσχυνό-
μενος ἀφῆκα αὐτόν· αὖθις δὲ ἐπιβουλεύσας, ἐπειδὴ ἐδε-
δειπνήκει, διελεγόμην πόῤῥω τῶν νυκτῶν, καὶ ἐπειδὴ
ἐβούλετο ἀπιέναι, σκηπτόμενος ὅτι ὀψὲ εἴη, προσηνάγκασα
αὐτὸν μένειν. ἀνεπαύετο οὖν ἐν τῇ ἐχομένῃ ἐμοῦ κλίνῃ,
ἐν ᾗπερ ἐδείπνει, καὶ οὐδεὶς ἐν τῷ οἰκήματι ἄλλος κα-
E θηῦδεν ἢ ἡμεῖς. μέχρι μὲν οὖν δὴ δεῦρο τοῦ λόγου κα-
λῶς ἂν ἔχοι καὶ πρὸς ὁντινοῦν λέγειν· τὸ δ' ἐντεῦθεν
οὐκ ἄν μου ἠκούσατε λέγοντος, εἰ μὴ πρῶτον μέν, τὸ
λεγόμενον, οἶνος ἄνευ τε παίδων καὶ μετὰ παίδων ἦν
ἀληθής, ἔπειτα ἀφανίσαι Σωκράτους ἔργον ὑπερήφανον
εἰς ἔπαινον ἐλθόντα ἄδικόν μοι φαίνεται. ἔτι δὲ τὸ τοῦ
δηχθέντος ὑπὸ τοῦ ἔχεως πάθος κἀμὲ ἔχει. φασὶ γάρ
πού τινα τοῦτο παθόντα οὐκ ἐθέλειν λέγειν οἷον ἦν πλὴν 218
τοῖς δεδηγμένοις, ὡς μόνοις γνωσομένοις τε καὶ συγγνω- 458
σομένοις εἰ πᾶν ἐτόλμα δρᾶν τε καὶ λέγειν ὑπὸ τῆς ὀδύ-
νης. ἐγὼ οὖν δεδηγμένος τε ὑπὸ ἀλγεινοτέρου καὶ τὸ
ἀλγεινότατον ὧν ἄν τις δηχθείη, — τὴν καρδίαν ἢ ψυ-
χὴν γὰρ ἢ ὅ τι δεῖ αὐτὸ ὀνομάσαι πληγείς τε καὶ δηχθεὶς
ὑπὸ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων, οἳ ἔχονται ἐχίδνης ἀγριώ-
τερον, νέου ψυχῆς μὴ ἀφυοῦς ὅταν λάβωνται, καὶ ποι-
οῦσι δρᾶν τε καὶ λέγειν ὁτιοῦν, καὶ ὁρῶν αὖ Φαίδρους,
Ἀγάθωνας, Ἐρυξιμάχους, Παυσανίας, Ἀριστοδήμους τε B
καὶ Ἀριστοφάνας· Σωκράτη δὲ αὐτὸν τί δεῖ λέγειν, καὶ
ὅσοι ἄλλοι; πάντες γὰρ κεκοινωνήκατε τῆς φιλοσόφου
μανίας τε καὶ βακχείας· διὸ πάντες ἀκούσεσθε· συγγνώ-
σεσθε γὰρ τοῖς τε τότε πραχθεῖσι καὶ τοῖς νῦν λεγομέ-
νοις· οἱ δὲ οἰκέται, καὶ εἴ τις ἄλλος ἐστὶ βέβηλός τε καὶ
ἄγροικος, πύλας πάνυ μεγάλας τοῖς ὠσὶν ἐπίθεσθε. ἐπειδὴ
γὰρ οὖν, ὦ ἄνδρες, ὅ τε λύχνος ἀπεσβήκει καὶ οἱ παῖδες
ἔξω ἦσαν, ἔδοξέ μοι χρῆναι μηδὲν ποικίλλειν πρὸς αὐτὸν C
ἀλλ' ἐλευθέρως εἰπεῖν ἅ μοι ἐδόκει. καὶ εἶπον κινήσας
αὐτόν, Σώκρατες, καθεύδεις; Οὐ δῆτα, ἦ δ' ὅς. Οἶσθα
οὖν ἅ μοι δέδοκται; Τί μάλιστα; ἔφη. Σὺ ἐμοὶ δοκεῖς, 459
ἦν δ' ἐγώ, ἐμοῦ ἐραστὴς ἄξιος γεγονέναι μόνος, καί μοι
φαίνει ὀκνεῖν μνησθῆναι πρός με. ἐγὼ δὲ οὑτωσὶ ἔχω·
πάνυ ἀνόητον ἡγοῦμαι εἶναι σοὶ μὴ οὐ καὶ τοῦτο χαρί-
ζεσθαι καὶ εἴ τι ἄλλο ἢ τῆς οὐσίας τῆς ἐμῆς δέοιο ἢ
τῶν φίλων τῶν ἐμῶν. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδέν ἐστι πρεσβύ- D
τερον τοῦ ὡς ὅ τι βέλτιστον ἐμὲ γενέσθαι, τούτου δὲ οἴ-
μαί μοι συλλήπτορα οὐδένα κυριώτερον εἶναι σοῦ. ἐγὼ
δὴ τοιούτῳ ἀνδρὶ πολὺ μᾶλλον ἂν μὴ χαριζόμενος αἰσχυ-
νοίμην τοὺς φρονίμους, ἢ χαριζόμενος τούς τε πολλοὺς
καὶ ἄφρονας. Καὶ οὗτος ἀκούσας μάλα εἰρωνικῶς καὶ
σφόδρα ἑαυτῷ εἰωθότως ἔλεξεν Ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη, κιν-
δυνεύεις τῷ ὄντι οὐ φαῦλος εἶναι, εἴπερ ἀληθῆ τυγχάνει
ὄντα ἃ λέγεις περὶ ἐμοῦ, καί τις ἔστ' ἐν ἐμοὶ δύναμις δι' E
ἧς ἂν σὺ γένοιο ἀμείνων· ἀμήχανόν τι κάλλος ὁρῴης ἂν
ἐν ἐμοὶ καὶ τῆς παρὰ σοὶ εὐμορφίας πάμπολυ διαφέ-
ρον. εἰ δὴ καθορῶν αὐτὸ κοινώσασθαί τέ μοι ἐπιχειρεῖς
καὶ ἀλλάξασθαι κάλλος ἀντὶ κάλλους, οὐκ ὀλίγῳ μου
πλεονεκτεῖν διανοεῖ, ἀλλ' ἀντὶ δόξης ἀλήθειαν καλῶν
κτᾶσθαι ἐπιχειρεῖς καὶ τῷ ὄντι χρύσεα χαλκείων διαμεί- 219

---

6. εἶναι] εἶναι λέγω ὑμῖν ΧΓΔΕFrεωbnτf, εἶναι λέγων ὑμῖν DKp. — 10. καὶ ἐμοὶ b. — 13. κελεύει a. — 16. δὴ] ἤδη a. — 30. τἀνδρὶ bc. — 31. ἐγκεχειρήκειν a. — 36. συνδειπνήσας a. — ἠβούλετο cum Bekkeri operis c. — 39. ἠβούλετο c.

9. ἡ ψυχὴν γὰρ ΧΔDKp: ἢ ψυχὴν ΞΤ, γὰρ ἢ ψυχὴν abc. — 12. ψυχῆς καὶ μὴ a. — 14. Ἀριστοφάνεις a. Conf. Anecd. nostra p. 1191. Bκκ. — δεῖ λέγειν ΧΓΔΞΤDKrεωbnpr: δεῖ καὶ λέγειν abc. — 18. τε om. a. — 19. βέβηλος - - - ἐπίθεσθε] Conf. Orphica ed. Herm. p. 447. — 20. ἀγροῖκος a. — 27. ἔχων πάνυ a. — 32. μου ΧΓΔΕFrεωnτf. — 36. ἑαυτοῦ τε καὶ εἰωθότως ΧΓΔDEFKrεωnpτf, quod defendit Winckelmannus ad Euthyd. p. 45. — 39. τι] τε a, τοι Χc. — 44. χρύσεα χαλκείων] Hom. Iliad. ζ, 236.

460 βεσθαι νοεῖς. ἀλλ', ὦ μακάριε, ἄμεινον σκόπει, μή σε
λανθάνω οὐδὲν ὤν. ἥ τοι τῆς διανοίας ὄψις ἄρχεται ὀξὺ
βλέπειν, ὅταν ἡ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀκμῆς λήγειν ἐπιχει-
ρῇ· σὺ δὲ τούτων ἔτι πόρρω. Κἀγὼ ἀκούσας, Τὰ μὲν
παρ' ἐμοῦ, ἔφην, ταῦτ' ἐστίν, ὧν οὐδὲν ἄλλως εἴρηται
ἢ ὡς διανοοῦμαι· σὺ δὲ αὐτὸς οὕτω βουλεύου ὅ τι σοί
τε ἄριστον καὶ ἐμοὶ ἡγεῖ. Ἀλλ', ἔφη, τοῦτό γε εὖ λέ-
γεις· ἐν γὰρ τῷ ἐπιόντι χρόνῳ βουλευόμενοι πράξομεν ὃ
B ἂν φαίνηται νῷν περί τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων
ἄριστον. Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούσας τε καὶ εἰπών, καὶ
ἀφεὶς ὥσπερ βέλη, τετρῶσθαι αὐτὸν ᾤμην. καὶ ἀναστάς
γε, οὐδὲ ἐπιτρέψας τούτῳ εἰπεῖν οὐδὲν ἔτι, ἀμφιέσας τὸ
ἱμάτιον τὸ ἐμαυτοῦ τοῦτον — καὶ γὰρ ἦν χειμών —, ὑπὸ
τὸν τρίβωνα κατακλινεὶς τὸν τούτου, περιβαλὼν τὼ χεῖρε
τούτῳ τῷ δαιμονίῳ ὡς ἀληθῶς καὶ θαυμαστῷ, κατεκεί-
C μην τὴν νύκτα ὅλην. καὶ οὐδὲ ταῦτα αὖ, ὦ Σώκρατες,
ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι. ποιήσαντος δὲ δὴ ταῦτα ἐμοῦ οὗτος
τοσοῦτον περιεγένετό τε καὶ κατεφρόνησε καὶ κατεγέλασε
τῆς ἐμῆς ὥρας καὶ ὕβρισε· καίπερ ἐκεῖνό γε ᾤμην τι
εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί· δικασταὶ γάρ ἐστε τῆς Σωκρά-
τους ὑπερηφανίας. εὖ γὰρ ἴστε μὰ θεούς, μὰ θεάς, οὐ-
461 δὲν περιττότερον καταδεδαρθηκὼς ἀνέστην μετὰ Σωκρά-
D τους ἢ εἰ μετὰ πατρὸς καθηῦδον ἢ ἀδελφοῦ πρεσβυτέρου.
τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τίνα οἴεσθέ με διάνοιαν ἔχειν, ἡγού-
μενον μὲν ἠτιμάσθαι, ἀγάμενον δὲ τὴν τούτου φύσιν τε
καὶ σωφροσύνην καὶ ἀνδρίαν, ἐντετυχηκότα ἀνθρώπῳ
τοιούτῳ οἵῳ ἐγὼ οὐκ ἂν ᾤμην ποτὲ ἐντυχεῖν εἰς φρόνη-
σιν καὶ εἰς καρτερίαν; ὥστε οὔθ' ὅπως οὖν ὀργιζοίμην
εἶχον καὶ ἀποστερηθείην τῆς τούτου συνουσίας, οὔθ' ὅπῃ
E προσαγαγοίμην αὐτὸν εὐπόρουν. εὖ γὰρ ᾔδη ὅτι χρήμασί
τε πολὺ μᾶλλον ἄτρωτος ἦν πανταχῇ ἢ σιδήρῳ ὁ Αἴας,
ᾧ τε ᾤμην αὐτὸν μόνῳ ἁλώσεσθαι, διεπεφεύγει με. ἠπό-
ρουν δή, καταδεδουλωμένος τε ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς
οὐδεὶς ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου περιῇα. Ταῦτά τε γάρ μοι
ἅπαντα προὐγεγόνει, καὶ μετὰ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς
335 Ποτίδαιαν ἐγένετο κοινὴ καὶ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ. πρῶτον
μὲν οὖν τοῖς πόνοις οὐ μόνον ἐμοῦ περιῆν, ἀλλὰ καὶ
τῶν ἄλλων ἁπάντων. ὁπότ' ἀναγκασθείημεν ἀποληφθέν-
220 τες που, οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας, ἀσιτεῖν, οὐδὲν ἦσαν
οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ καρτερεῖν. ἔν τ' αὖ ταῖς εὐωχίαις μόνος
462 ἀπολαύειν οἷός τ' ἦν τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέ-
λων, ὁπότε ἀναγκασθείη, πάντας ἐκράτει, καὶ ὃ πάντων
θαυμαστότατον, Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώποτε ἑώ-
ρακεν ἀνθρώπων. τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ καὶ αὐτίκα
ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι· πρὸς δὲ αὖ τὰς τοῦ χειμῶνος καρτε-
ρήσεις — δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες — θαυμάσια εἰρ-
γάζετο τά τε ἄλλα, καί ποτε ὄντος πάγου οἵου δεινοτά- B
του, καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν, ἢ εἴ τις ἐξίοι,
ἠμφιεσμένων τε θαυμαστὰ δὴ ὅσα καὶ ὑποδεδεμένων καὶ
ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πίλους καὶ ἀρνακίδας, οὗ-
τος δ' ἐν τούτοις ἐξῄει ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον οἷόν-
περ καὶ πρότερον εἰώθει φορεῖν, ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ
κρυστάλλου ῥᾷον ἐπορεύετο ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι. οἱ
δὲ στρατιῶται ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς καταφρονοῦντα σφῶν.
Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα· C

οἷον δ' αὖ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ

ἐκεῖ ποτε ἐπὶ στρατείας, ἄξιον ἀκοῦσαι. ξυννοήσας γὰρ
αὐτόθι ἕωθέν τι εἱστήκει σκοπῶν, καὶ ἐπειδὴ οὐ προὐ-
χώρει αὐτῷ, οὐκ ἀνίει ἀλλὰ εἱστήκει ζητῶν. καὶ ἤδη ἦν
μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ᾐσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες
ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν ὅτι Σωκράτης ἐξ ἑωθινοῦ φροντίζων 463
τι ἕστηκε. τελευτῶντες δέ τινες τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ἑσπέ-
ρα ἦν, δειπνήσαντες, καὶ γὰρ θέρος τότε γ' ἦν, χαμεύ- D
νια ἐξενεγκάμενοι ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον, ἅμα
δὲ ἐφύλαττον αὐτὸν εἰ καὶ τὴν νύκτα ἑστήξοι. ὁ δὲ
εἱστήκει μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν· ἔπειτα
ᾤχετ' ἀπιὼν προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ. Εἰ δὲ βούλεσθε ἐν
ταῖς μάχαις· τοῦτο γὰρ δὴ δίκαιόν γε αὐτῷ ἀποδοῦναι.
ὅτε γὰρ ἡ μάχη ἦν ἐξ ἧς ἐμοὶ καὶ τἀριστεῖα ἔδοσαν οἱ
στρατηγοί, οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσωσεν ἀνθρώπων ἢ οὗτος,
τετρωμένον οὐκ ἐθέλων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ E
τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ. καὶ ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, καὶ
τότε ἐκέλευον σοὶ διδόναι τἀριστεῖα τοὺς στρατηγούς, καὶ
τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψει οὔτε ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι· ἀλλὰ
γὰρ τῶν στρατηγῶν πρὸς τὸ ἐμὸν ἀξίωμα ἀποβλεπόντων
καὶ βουλομένων ἐμοὶ διδόναι τἀριστεῖα, αὐτὸς προθυμό-
τερος ἐγένου τῶν στρατηγῶν ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν. Ἔτι
τοίνυν, ὦ ἄνδρες, ἄξιον ἦν θεάσασθαι Σωκράτη, ὅτε
ἀπὸ Δηλίου φυγῇ ἀνεχώρει τὸ στρατόπεδον· ἔτυχον γὰρ 221 464
παραγενόμενος ἵππον ἔχων, οὗτος δὲ ὅπλα. ἀνεχώρει
οὖν ἐσκεδασμένων ἤδη τῶν ἀνθρώπων οὗτός τε ἅμα καὶ
Λάχης· καὶ ἐγὼ περιτυγχάνω, καὶ ἰδὼν εὐθὺς παρακε-
λεύομαί τε αὐτοῖν θαρρεῖν καὶ ἔλεγον ὅτι οὐκ ἀπολείψω
αὐτώ. ἐνταῦθα δὴ καὶ κάλλιον ἐθεασάμην Σωκράτη ἢ ἐν
Ποτιδαίᾳ· αὐτὸς γὰρ ἧττον ἐν φόβῳ ἦ διὰ τὸ ἐφ' ἵππου
εἶναι· πρῶτον μὲν ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶναι· B
ἔπειτα ἔμοιγε ἐδόκει, ὦ Ἀριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο,
καὶ ἐκεῖ διαπορεύεσθαι ὥσπερ καὶ ἐνθάδε, βρενθυόμενος

---

2. ἥ τοι cum Stephano bc: libri ἤτοι. — 11. βέλει a. — 13. τοῦτο Cornario (in ipsius Aldina) auctore a. — 14. τουτουὶ ac. — 26. ἀνδρείαν c. — 30. ᾔδειν a. — 31. τε] γε a. — 32. διαπεφεύγει b. — 34. περιῄα a. — 37. οὖν ἐν τοῖς Winckelmannus ad Euthyd. p. 13. — 38. ὁπότ' ἀναγκασθείημεν rubnrf: ὁπόταν ἀναγκασθείημεν ΣΓΔDEFK, ὁπόταν γοῦν ἀναγκασθείημεν ab, ὁπότε γοῦν ἀναγκασθείημεν Stallbaumius. — ἀποληφθέντες cum Cornario (in Aldina eius) et Astio bc: ἀπολειφθέντες cum libris a. — 43. ἑωράκει b. Vid. Voegelinus l. l. p. 15.

1. αὖ om. a. — 3. ὄντος τοῦ πάγου a. — 11. δὴ ταύτῃ ΞT. — 12. Hom. Odyss. δ, 242. — 14. ἑστήκει a. — 19. γ' om. a. — 22. μέχρις a. — 27. οὐκ ἐθέλων τετρωμένον a. — 41. ἦ] ἦν a. — 43. Ἀριστόφανες] Nubb. v. 362. Dind.

καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλων, ἠρέμα παρασκοπῶν καὶ τοὺς
φιλίους καὶ τοὺς πολεμίους, δῆλος ὢν παντὶ καὶ πάνυ
πόῤῥωθεν ὅτι εἴ τις ἅψεται τούτου τοῦ ἀνδρός, μάλα
ἐῤῥωμένως ἀμυνεῖται. διὸ καὶ ἀσφαλῶς ἀπῄει καὶ οὗτος
καὶ ὁ ἕτερος· σχεδὸν γάρ τι τῶν οὕτω διακειμένων ἐν
C τῷ πολέμῳ οὐδὲ ἅπτονται, ἀλλὰ τοὺς προτροπάδην φεύ-
γοντας διώκουσι. Πολλὰ μὲν οὖν ἄν τις καὶ ἄλλα ἔχοι
Σωκράτη ἐπαινέσαι καὶ θαυμάσια· ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων
ἐπιτηδευμάτων τάχ' ἄν τις καὶ περὶ ἄλλου τοιαῦτα εἴποι,
τὸ δὲ μηδενὶ ἀνθρώπων ὅμοιον εἶναι, μήτε τῶν παλαιῶν
μήτε τῶν νῦν ὄντων, τοῦτο ἄξιον παντὸς θαύματος.
465 οἷος γὰρ Ἀχιλλεὺς ἐγένετο, ἀπεικάσειεν ἄν τις καὶ Βρα-
σίδαν καὶ ἄλλους, καὶ οἷος αὖ Περικλῆς, καὶ Νέστορα
D καὶ Ἀντήνορα, εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι· καὶ τοὺς ἄλλους κατὰ
ταὔτ' ἄν τις ἀπεικάζοι· οἷος δὲ οὑτοσὶ γέγονε τὴν ἀτο-
πίαν ἄνθρωπος, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ, οὐδ'
ἐγγὺς ἂν εὕροι τις ζητῶν, οὔτε τῶν νῦν οὔτε τῶν πα-
λαιῶν, εἰ μὴ ἄρα εἰ οἷς ἐγὼ λέγω ἀπεικάζοι τις αὐτόν,
ἀνθρώπων μὲν μηδενί, τοῖς δὲ Σειληνοῖς καὶ Σατύροις,
αὐτὸν καὶ τοὺς λόγους. καὶ γὰρ οὖν καὶ τοῦτο ἐν τοῖς
πρώτοις παρέλιπον, ὅτι καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ ὁμοιότατοί
E εἰσι τοῖς Σειληνοῖς τοῖς διοιγομένοις. εἰ γὰρ ἐθέλει τις
τῶν Σωκράτους ἀκούειν λόγων, φανεῖεν ἂν πάνυ γελοῖοι
τὸ πρῶτον· τοιαῦτα καὶ ὀνόματα καὶ ῥήματα ἔξωθεν
περιαμπέχονται, Σατύρου ἄν τινα ὑβριστοῦ δοράν. ὄνους
γὰρ κανθηλίους λέγει καὶ χαλκέας τινὰς καὶ σκυτοτόμους
καὶ βυρσοδέψας, καὶ ἀεὶ διὰ τῶν αὐτῶν ταὐτὰ φαίνε-
ται λέγειν, ὥστε ἄπειρος καὶ ἀνόητος ἄνθρωπος πᾶς ἂν
222 τῶν λόγων καταγελάσειε. διοιγομένους δὲ ἰδὼν ἄν τις καὶ
ἐντὸς αὐτῶν γιγνόμενος πρῶτον μὲν νοῦν ἔχοντας ἔνδον
μόνους εὑρήσει τῶν λόγων, ἔπειτα θειοτάτους καὶ πλεῖστ'
ἀγάλματ' ἀρετῆς ἐν αὐτοῖς ἔχοντας καὶ ἐπὶ πλεῖστον τεί-
466 νοντας, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πᾶν ὅσον προσήκει σκοπεῖν τῷ
μέλλοντι καλῷ κἀγαθῷ ἔσεσθαι.
Ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες, ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐπαινῶ· καὶ
336 αὖ ἃ μέμφομαι, συμμίξας ὑμῖν εἶπον ἅ με ὕβρισε. καὶ
B μέντοι οὐκ ἐμὲ μόνον ταῦτα πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ Χαρμί-
δην τὸν Γλαύκωνος καὶ Εὐθύδημον τὸν Διοκλέους καὶ
ἄλλους πάνυ πολλούς, οὓς οὗτος ἐξαπατῶν ὡς ἐραστὴς
παιδικὰ μᾶλλον αὐτὸς καθίσταται ἀντ' ἐραστοῦ. ἃ δὴ
καὶ σοὶ λέγω, ὦ Ἀγάθων, μὴ ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ τούτου,
ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἡμετέρων παθημάτων γνόντα εὐλαβηθῆναι
καὶ μὴ κατὰ τὴν παροιμίαν, ὥσπερ νήπιον, παθόντα
γνῶναι.
C Εἰπόντος δὴ ταῦτα τοῦ Ἀλκιβιάδου γέλωτα γενέσθαι
ἐπὶ τῇ παῤῥησίᾳ αὐτοῦ, ὅτι ἐδόκει ἔτι ἐρωτικῶς ἔχειν
τοῦ Σωκράτους. τὸν οὖν Σωκράτη, Νήφειν μοι δοκεῖς,
φάναι, ὦ Ἀλκιβιάδη. οὐ γὰρ ἄν ποθ' οὕτω κομψῶς κύ-
κλῳ περιβαλλόμενος ἀφανίσαι ἐνεχείρεις οὗ ἕνεκα ταῦτα
πάντα εἴρηκας, καὶ ὡς ἐν παρέργῳ δὴ λέγων, ἐπὶ τελευ-
τῆς αὐτὸ ἔθηκας, ὡς οὐ πάντα τούτου ἕνεκα εἰρηκώς,
τοῦ ἐμὲ καὶ Ἀγάθωνα διαβάλλειν, οἰόμενος δεῖν ἐμὲ μὲν D
σοῦ ἐρᾶν καὶ μηδενὸς ἄλλου, Ἀγάθωνα δὲ ὑπὸ σοῦ ἐρᾶ- 467
σθαι καὶ μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἄλλου. ἀλλ' οὐκ ἔλαθες, ἀλλὰ
τὸ Σατυρικόν σου δρᾶμα τοῦτο καὶ Σιληνικὸν κατάδη-
λον ἐγένετο. ἀλλ', ὦ φίλε Ἀγάθων, μηδὲν πλέον αὐτῷ
γένηται, ἀλλὰ παρασκευάζου ὅπως ἐμὲ καὶ σὲ μηδεὶς δια-
βάλῃ. Τὸν οὖν Ἀγάθωνα εἰπεῖν, Καὶ μήν, ὦ Σώκρα-
τες, κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν. τεκμαίρομαι δὲ καὶ ὡς
κατεκλίνη ἐν μέσῳ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, ἵνα χωρὶς ἡμᾶς δια- E
λάβῃ. οὐδὲν οὖν πλέον αὐτῷ ἔσται, ἀλλ' ἐγὼ παρὰ σὲ
ἐλθὼν κατακλινήσομαι. Πάνυ γε, φάναι τὸν Σωκράτη,
δεῦρο ὑποκάτω ἐμοῦ κατακλίνου. Ὦ Ζεῦ, εἰπεῖν τὸν
Ἀλκιβιάδην, οἷα αὖ πάσχω ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. οἴεταί
μου δεῖν πανταχῇ περιεῖναι. ἀλλ' εἰ μή τι ἄλλο, ὦ θαυ-
μάσιε, ἐν μέσῳ ἡμῶν ἔα Ἀγάθωνα κατακεῖσθαι. Ἀλλ'
ἀδύνατον, φάναι τὸν Σωκράτη. σὺ μὲν γὰρ ἐμὲ ἐπῄ-
νεσας, δεῖ δ' ἐμὲ αὖ τὸν ἐπὶ δεξιὰ ἐπαινεῖν. ἐὰν οὖν
ὑπὸ σοὶ κατακλινῇ Ἀγάθων, οὐ δή που ἐμὲ πάλιν ἐπαι-
νέσεται, πρὶν ὑπ' ἐμοῦ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι. ἀλλ' ἔασον,
ὦ δαιμόνιε, καὶ μὴ φθονήσῃς τῷ μειρακίῳ ὑπ' ἐμοῦ **223**
ἐπαινεθῆναι· καὶ γὰρ πάνυ ἐπιθυμῶ αὐτὸν ἐγκωμιάσαι.
Ἰοῦ ἰοῦ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα, Ἀλκιβιάδη, οὐκ ἔσθ'
ὅπως ἂν ἐνθάδε μείναιμι, ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον μετανα-
στήσομαι, ἵνα ὑπὸ Σωκράτους ἐπαινεθῶ. Ταῦτα ἐκεῖνα, 468
φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην, τὰ εἰωθότα· Σωκράτους παρόν-
τος τῶν καλῶν μεταλαβεῖν ἀδύνατον ἄλλῳ. καὶ νῦν ὡς
εὐπόρως καὶ πιθανὸν λόγον εὗρεν, ὥστε παρ' ἑαυτῷ του-
τονὶ κατακεῖσθαι.
Τὸν μὲν οὖν Ἀγάθωνα ὡς κατακεισόμενον παρὰ τῷ B
Σωκράτει ἀνίστασθαι· ἐξαίφνης δὲ κωμαστὰς ἥκειν παμ-
πόλλους ἐπὶ τὰς θύρας, καὶ ἐπιτυχόντας ἀνεῳγμέναις
ἐξιόντος τινὸς εἰς τὸ ἄντικρυς πορεύεσθαι παρὰ σφᾶς καὶ
κατακλίνεσθαι, καὶ θορύβου μεστὰ πάντα εἶναι, καὶ οὐκ-
έτι ἐν κόσμῳ οὐδενὶ ἀναγκάζεσθαι πίνειν πάμπολυν οἶ-
νον. τὸν μὲν οὖν Ἐρυξίμαχον καὶ τὸν Φαῖδρον καὶ ἄλ-
λους τινὰς ἔφη ὁ Ἀριστόδημος οἴχεσθαι ἀπιόντας, ἓ δὲ
ὕπνον λαβεῖν, καὶ καταδαρθεῖν πάνυ πολὺ ἅτε μακρῶν C
τῶν νυκτῶν οὐσῶν, ἐξεγρέσθαι δὲ πρὸς ἡμέραν ἤδη ἀλε-
κτρυόνων ᾀδόντων, ἐξεγρόμενος δὲ ἰδεῖν τοὺς μὲν ἄλλους
καθεύδοντας καὶ οἰχομένους, Ἀγάθωνα δὲ καὶ Ἀριστο-
φάνη καὶ Σωκράτη ἔτι μόνους ἐγρηγορέναι καὶ πίνειν ἐκ

---

1. περισκοπῶν cum Astio b. — 2. φίλους a. — 3. Σωκράτους a. — 15. ταὔτ'] τοῦτ' r, ταῦτ' a. — 18. εἰ post ἄρα om. a. — 20. αὐτόν τε καὶ a. — 22. ἐθέλοι a. — 23. πάνυ om. ΞTKp et pr. Ξ. — 25. ἂν om. ΞΔTDKr et pr. Ξ. Malim δή. Batt. — 27. τὰ αὐτὰ a. — 29. ἂν] αὖ Bekkerus. — 35. Σωκράτους a.
11. διαβάλλῃ a. — 21. γάρ με a. — 22. αὖ τὸν] αὐτὸν a. — ἐπιδέξια a, ἐπὶ δεξί' b. — 41. ἓ δὲ] οἴκαδε a. — 43. ἐξεγρέσθαι Astius (in Lexico): ἐξέγρεσθαι abc. Conf. Voegelinus l. l. p. 16. — 46. Ἀριστοφάνην a.

φιάλης μεγάλης ἐπὶ δεξιά. τὸν οὖν Σωκράτη αὐτοῖς διαλέγεσθαι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁ Ἀριστόδημος οὐκ ἔφη μεμνῆσθαι τῶν λόγων· οὔτε γὰρ ἐξ ἀρχῆς παραγενέσθαι
D ὑπονυστάζειν τε· τὸ μέντοι κεφάλαιον ἔφη, προσαναγκά-
469 ζειν τὸν Σωκράτη ὁμολογεῖν αὐτοὺς τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς εἶναι κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν ἐπίστασθαι ποιεῖν καὶ τὸν τέχνῃ τραγῳδοποιὸν ὄντα κωμῳδοποιὸν εἶναι. ταῦτα δὴ ἀναγκαζομένους αὐτοὺς καὶ οὐ σφόδρα ἑπομένους νυστάζειν, καὶ πρῶτον μὲν καταδαρθεῖν τὸν Ἀριστοφάνη, ἤδη δὲ ἡμέρας γιγνομένης τὸν Ἀγάθωνα. τὸν οὖν Σωκράτη κατακοιμήσαντ' ἐκείνους, ἀναστάντα ἀπιέναι, καὶ αὐτὸν ὥσπερ εἰώθει ἕπεσθαι, καὶ ἐλθόντα εἰς Λύκειον, ἀπονιψάμενον, ὥσπερ ἄλλοτε τὴν ἄλλην ἡμέραν διατρίβειν, καὶ οὕτω διατρίψαντα εἰς ἑσπέραν οἴκοι ἀναπαύεσθαι.

1. ἐπιδέξια a. — 7. τραγῳδιοποιὸν ΞΔTDEKuwzcnſt. — ὄντα καὶ κ. a.
2. πρότερον ΓEFruxcnτt. — 4. κατακοιμίσαντ' a. — 5. αὐτὸς om. ΞΔDEFKruwzαcnτſt. Hic, si usquam, obsoleto illi ? locus. Bekk. — ἐς b. — 6. ἄλλην] ὅλην contra libros a.

ΦΑΙΔΡΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΦΑΙΔΡΟΣ.

p. Steph. T. III. 227
p. Lugd. 336
p. Bekk. P. I. V. I. 3

Ὦ φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν;

ΦΑΙ. Παρὰ Λυσίου, ὦ Σώκρατες, τοῦ Κεφάλου. πορεύομαι δὲ πρὸς περίπατον ἔξω τείχους· συχνὸν γὰρ ἐκεῖ διέτριψα χρόνον καθήμενος ἐξ ἑωθινοῦ. τῷ δὲ σῷ καὶ ἐμῷ ἑταίρῳ πειθόμενος Ἀκουμενῷ κατὰ τὰς ὁδοὺς ποιοῦμαι τοὺς περιπάτους· φησὶ γὰρ ἀκοπωτέρους εἶναι

B *τῶν ἐν τοῖς δρόμοις.*

337 *ΣΩ. Καλῶς γάρ, ὦ ἑταῖρε, λέγει. ἀτὰρ Λυσίας ἦν, ὡς ἔοικεν, ἐν ἄστει.*

ΦΑΙ. Ναί, παρ' Ἐπικράτει, ἐν τῇδε τῇ πλησίον τοῦ Ὀλυμπίου οἰκίᾳ τῇ Μορυχίᾳ.

ΣΩ. Τίς οὖν δὴ ἦν ἡ διατριβή; ἢ δῆλον ὅτι τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἱστία;

ΦΑΙ. Πεύσει, εἴ σοι σχολὴ προϊόντι ἀκούειν.

ΣΩ. Τί δαί; οὐκ ἂν οἴει με κατὰ Πίνδαρον καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον πρᾶγμα ποιήσεσθαι τὸ σήν τε καὶ Λυσίου διατριβὴν ἀκοῦσαι;

C *ΦΑΙ. Πρόαγε δή.*

ΣΩ. Λέγοις ἄν.

4 *ΦΑΙ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, προσήκουσά γέ σοι ἡ ἀκοή. ὁ γάρ τοι λόγος ἦν, περὶ ὃν διετρίβομεν, οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον ἐρωτικός. γέγραφε γὰρ δὴ ὁ Λυσίας πειρώμενόν τινα τῶν καλῶν, οὐχ ὑπ' ἐραστοῦ δέ, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ κεκόμψευται· λέγει γὰρ ὡς χαριστέον μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι.*

ΣΩ. Ὦ γενναῖος, εἴθε γράψειεν ὡς χρὴ πένητι μᾶλλον ἢ πλουσίῳ, καὶ πρεσβυτέρῳ ἢ νεωτέρῳ, καὶ ὅσα ἄλλα ἐμοί τε πρόσεστι καὶ τοῖς πολλοῖς ἡμῶν· ἦ γὰρ ἂν ἀστεῖοι D *καὶ δημωφελεῖς εἶεν οἱ λόγοι. ἔγωγ' οὖν οὕτως ἐπιτεθύμηκα ἀκοῦσαι, ὥστ' ἐὰν βαδίζων ποιῇ τὸν περίπατον Μέγαράδε, καὶ κατὰ Ἡρόδικον προσβὰς τῷ τείχει πάλιν ἀπίῃς, οὐ μή σου ἀπολειφθῶ.*

ΦΑΙ. Πῶς λέγεις, ὦ βέλτιστε Σώκρατες; οἴει με, ἃ Λυσίας ἐν πολλῷ χρόνῳ κατὰ σχολὴν συνέθηκε, δεινότατος ὢν τῶν νῦν γράφειν, ταῦτα ἰδιώτην ὄντα ἀπομνημονεύσειν ἀξίως ἐκείνου; πολλοῦ γε δέω. καί τοι ἐβουλόμην γ' ἂν μᾶλλον ἢ μοι πολὺ χρυσίον γενέσθαι. 228

ΣΩ. Ὦ Φαῖδρε, εἰ ἐγὼ Φαῖδρον ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι. ἀλλὰ γὰρ οὐδέτερά ἐστι τούτων. εὖ οἶδα ὅτι Λυσίου λόγον ἀκούων ἐκεῖνος οὐ μόνον ἅπαξ ἤκουσεν, ἀλλὰ πολλάκις ἐπαναλαμβάνων ἐκέλευέν οἱ λέγειν· ὁ δὲ B *ἐπείθετο προθύμως. τῷ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἦν ἱκανά, ἀλλὰ*

---

6. *τῶν ἐν τοῖς δρόμοις εἶναι* a. — 12. *ἡ* om. a. — 15. *δαί*] *δέ* ab. — *Πίνδαρον*] Isthm. 1, 2. — 16. *ποιήσασθαι* *E* ac. — *σήν*] *τεήν* cum Aldo a.

5. *Ὦ* ab. — 9. *ὥστε ἂν* a. — *Μεγάραδε* a. — 20. *ἀλλὰ καὶ πολλάκις* a. — *ἐκέλευσέν* a.

τελευτῶν παραλαβὼν τὸ βιβλίον, ἃ μάλιστα ἐπεθύμει
ἐπεσκόπει. καὶ τοῦτο δρῶν, ἐξ ἑωθινοῦ καθήμενος, ἀπει-
πὼν εἰς περίπατον ᾔει, ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, νὴ τὸν κύνα,
ἐξεπιστάμενος τὸν λόγον, εἰ μὴ πάνυ τις ἦν μακρός.
ἐπορεύετο δ' ἐκτὸς τείχους, ἵνα μελετῴη. ἀπαντήσας δὲ
τῷ νοσοῦντι περὶ λόγων ἀκοήν, ἰδὼν μὲν ἰδὼν ἥσθη ὅτι
ἕξοι τὸν συγκορυβαντιῶντα, καὶ προάγειν ἐκέλευε· δεο-
C μένου δὲ λέγειν τοῦ τῶν λόγων ἐραστοῦ, ἐθρύπτετο ὡς
δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν· τελευτῶν δὲ ἔμελλε, καὶ εἰ μή
τις ἑκὼν ἀκούοι, βίᾳ ἐρεῖν. σὺ οὖν, ὦ Φαῖδρε, αὐτοῦ
δεήθητι, ὅπερ τάχα πάντως ποιήσει, νῦν ἤδη ποιεῖν.

ΦΑΙ. Ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιστόν ἐστιν οὕτως
ὅπως δύναμαι λέγειν· ὥς μοι δοκεῖς σὺ οὐδαμῶς με
ἀφήσειν πρὶν ἂν εἴπω ἁμῶς γέ πως.

ΣΩ. Πάνυ γάρ σοι ἀληθῆ δοκῶ.

D ΦΑΙ. Οὑτωσὶ τοίνυν ποιήσω. τῷ ὄντι γάρ, ὦ Σώ-
κρατες, παντὸς μᾶλλον τά γε ῥήματα οὐκ ἐξέμαθον· τὴν
μέντοι διάνοιαν σχεδὸν ἁπάντων, οἷς ἔφη διαφέρειν τὰ
6 τοῦ ἐρῶντος ἢ τὰ τοῦ μή, ἐν κεφαλαίοις ἐφεξῆς δίειμι,
ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου.

ΣΩ. Δείξας γε πρῶτον, ὦ φιλότης, τί ἄρα ἐν τῇ
ἀριστερᾷ ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ. τοπάζω γάρ σε ἔχειν τὸν
λόγον αὐτόν. εἰ δὲ τοῦτό ἐστιν, οὑτωσὶ διανοοῦ περὶ
ἐμοῦ, ὡς ἐγώ σε πάνυ μὲν φιλῶ, παρόντος δὲ καὶ Λυ-
E σίου ἐμαυτόν σοι ἐμμελετᾶν παρέχειν οὐ πάνυ δέδοκται.
ἀλλ' ἴθι, δείκνυε.

ΦΑΙ. Παῦε. ἐκκέκρουκάς με ἐλπίδος, ὦ Σώκρατες,
ἣν εἶχον ἐν σοὶ ὡς ἐγγυμνασόμενος. ἀλλὰ ποῦ δὴ βούλει
καθιζόμενοι ἀναγνῶμεν;

229 ΣΩ. Δεῦρ' ἐκτραπόμενοι κατὰ τὸν Ἰλισσὸν ἴωμεν,
εἶτα ὅπου ἂν δόξῃ ἐν ἡσυχίᾳ καθιζησόμεθα.

ΦΑΙ. Εἰς καιρόν, ὡς ἔοικεν, ἀνυπόδητος ὢν ἔτυχον·
σὺ μὲν γὰρ δὴ ἀεί. ῥᾷστον οὖν ἡμῖν κατὰ τὸ ὑδάτιον
βρέχουσι τοὺς πόδας ἰέναι, καὶ οὐκ ἀηδές, ἄλλως τε καὶ
τήνδε τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τε καὶ τῆς ἡμέρας.

ΣΩ. Πρόαγε δή, καὶ σκόπει ἅμα ὅπου καθιζησό-
μεθα.

ΦΑΙ. Ὁρᾷς οὖν ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον;

ΣΩ. Τί μήν;

B ΦΑΙ. Ἐκεῖ σκιά τ' ἐστὶ καὶ πνεῦμα μέτριον, καὶ πόα
καθίζεσθαι ἤ, ἂν βουλώμεθα, κατακλιθῆναι.

7 ΣΩ. Προάγοις ἄν.

ΦΑΙ. Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἐνθένδε μέντοι
ποθὲν ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ λέγεται ὁ Βορέας τὴν Ὠρείθυιαν
ἁρπάσαι;

ΣΩ. Λέγεται γάρ.

ΦΑΙ. Ἆρ' οὖν ἐνθένδε; χαρίεντα γοῦν καὶ καθαρὰ
καὶ διαφανῆ τὰ ὑδάτια φαίνεται, καὶ ἐπιτήδεια κόραις
παίζειν παρ' αὐτά.

ΣΩ. Οὔκ, ἀλλὰ κάτωθεν ὅσον δύ' ἢ τρία στάδια,
ᾗ πρὸς τὸ τῆς Ἄγρας διαβαίνομεν· καὶ πού τίς ἐστι βω- C
μὸς αὐτόθι Βορέου.

ΦΑΙ. Οὐ πάνυ νενόηκα· ἀλλ' εἰπὲ πρὸς Διός, ὦ
Σώκρατες· σὺ τοῦτο τὸ μυθολόγημα πείθει ἀληθὲς
εἶναι;

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ ἀπιστοίην, ὥσπερ οἱ σοφοί, οὐκ ἂν
ἄτοπος εἴην· εἶτα σοφιζόμενος φαίην αὐτὴν πνεῦμα Βο-
ρέου κατὰ τῶν πλησίον πετρῶν σὺν Φαρμακείᾳ παίζουσαν
ὦσαι, καὶ οὕτω δὴ τελευτήσασαν λεχθῆναι ὑπὸ τοῦ Βο-
ρέου ἀνάρπαστον γεγονέναι. ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου· λέγεται D
γὰρ αὖ καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἐκεῖθεν ἀλλ' οὐκ ἐνθένδε
ἡρπάσθη. ἐγὼ δέ, ὦ Φαῖδρε, ἄλλως μὲν τὰ τοιαῦτα χα-
ρίεντα ἡγοῦμαι, λίαν δὲ δεινοῦ καὶ ἐπιπόνου καὶ οὐ
πάνυ εὐτυχοῦς ἀνδρός, κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὅτι δ' αὐτῷ
ἀνάγκη μετὰ τοῦτο τὸ τῶν Ἱπποκενταύρων εἶδος ἐπανορ- 8
θοῦσθαι, καὶ αὖθις τὸ τῆς Χιμαίρας. καὶ ἐπιῤῥεῖ δὲ
ὄχλος τοιούτων Γοργόνων καὶ Πηγάσων, καὶ ἄλλων ἀμη-
χάνων πλήθη τε καὶ ἀτοπίαι τερατολόγων τινῶν φύσεων· E
αἷς εἴ τις ἀπιστῶν προσβιβᾷ κατὰ τὸ εἰκὸς ἕκαστον, ἅτε
ἀγροίκῳ τινὶ σοφίᾳ χρώμενος, πολλῆς αὐτῷ σχολῆς δεήσει.
ἐμοὶ δὲ πρὸς αὐτὰ οὐδαμῶς ἐστι σχολή. τὸ δὲ αἴτιον, ὦ
φίλε, τούτου τόδε. οὐ δύναμαί πω κατὰ τὸ Δελφικὸν 338
γράμμα γνῶναι ἐμαυτόν· γελοῖον δή μοι φαίνεται τοῦτο 230
ἔτι ἀγνοοῦντα τὰ ἀλλότρια σκοπεῖν. ὅθεν δὴ χαίρειν
ἐάσας ταῦτα, πειθόμενος δὲ τῷ νομιζομένῳ περὶ αὐτῶν,
ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, σκοπῶ οὐ ταῦτα ἀλλ' ἐμαυτόν, εἴτε
τι θηρίον τυγχάνω Τυφῶνος πολυπλοκώτερον καὶ μᾶλ-
λον ἐπιτεθυμμένον, εἴτε ἡμερώτερόν τε καὶ ἁπλούστε-
ρον ζῶον, θείας τινὸς καὶ ἀτύφου μοίρας φύσει μετέχον.
Ἀτάρ, ὦ ἑταῖρε, μεταξὺ τῶν λόγων, ἆρ' οὐ τόδε ἦν τὸ
δένδρον ἐφ' ὅπερ ἦγες ἡμᾶς;

ΦΑΙ. Τοῦτο μὲν οὖν αὐτό. B

ΣΩ. Νὴ τὴν Ἥραν, καλή γε ἡ καταγωγή. ἥ τε γὰρ
πλάτανος αὕτη μάλ' ἀμφιλαφής τε καὶ ὑψηλή, τοῦ τε
ἄγνου τὸ ὕψος καὶ τὸ σύσκιον πάγκαλον, καὶ ὡς ἀκμὴν 9
ἔχει τῆς ἄνθης, ὡς ἂν εὐωδέστατον παρέχοι τὸν τόπον.
ἥ τε αὖ πηγὴ χαριεστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου ῥεῖ μάλα
ψυχροῦ ὕδατος, ὥστε γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι· Νυμφῶν
τέ τινων καὶ Ἀχελῴου ἱερὸν ἀπὸ τῶν κορῶν τε καὶ
ἀγαλμάτων ἔοικεν εἶναι. εἰ δ' αὖ βούλει, τὸ εὔπνουν τοῦ C

---

6. ἰδὼν μὲν ἰόντα a, ἰδὼν μὲν εἰς ἂν Winckelmannus. — 7. ἕξει c. — 11. νῦν] Ab hac voce Phaedri orationem incipit a. — 14. ἀμωσγέπως a, ἀμωσγέπως c. — 19. ἐφεξῆς ΞΔGT et pr. Π: ἕκαστον ἐφεξῆς abc. — 21. ἄρα ὃ ἐν a. — 24. καὶ om. a. — 29. καθεζόμενοι c. Conf. Voegelinus in edit. nostra min. p. 2. — 31. καθιζώμεθα cum Aldo a. — 41. ἤ] ἢ a. — ἂν ΞΔΛΠDNOT: ἐὰν abc.

6. Ἀγραίας a. — 9. καὶ σὺ a. — 23. πλήθει τε καὶ ἀτοπίᾳ a. — 26. ταῦτα a. — 28. δή] δέ cum Vindob. 3. et Heindorfio c. Cf. Voegelinus l. l. p. 2 sq. — 32. θηρίον ἂν τυγχάνω ab. — 33. ἐπιτεθυμένον a. — 40. καὶ ὡς] καὶ ἱκανῶς Winckelmannus. — 42. τε] γε a. — 43. ὥστε γε] ὥσγε a.

τόπου ὡς ἀγαπητὸν καὶ σφόδρα ἡδύ· θερινόν τε καὶ λι-
γυρὸν ὑπηχεῖ τῷ τῶν τεττίγων χορῷ. πάντων δὲ κομψό-
τατον τὸ τῆς πόας, ὅτι ἐν ἠρέμα προσάντει ἱκανὴ πέ-
φυκε κατακλινέντι τὴν κεφαλὴν παγκάλως ἔχειν. ὥστε
ἄριστά σοι ἐξενάγηται, ὦ φίλε Φαῖδρε.

ΦΑΙ. Σὺ δέ γε, ὦ θαυμάσιε, ἀτοπώτατός τις φαίνει.
ἀτεχνῶς γάρ, ὃ λέγεις, ξεναγουμένῳ τινὶ καὶ οὐκ ἐπιχω-
D ρίῳ ἔοικας· οὕτως ἐκ τοῦ ἄστεος οὔτ' εἰς τὴν ὑπερορίαν
ἀποδημεῖς, οὔτ' ἔξω τείχους ἔμοιγε δοκεῖς τὸ παράπαν
ἐξιέναι.

ΣΩ. Συγγίγνωσκέ μοι, ὦ ἄριστε. φιλομαθὴς γάρ
εἰμι. τὰ μὲν οὖν χωρία καὶ τὰ δένδρα οὐδέν μ' ἐθέλει
διδάσκειν, οἱ δ' ἐν τῷ ἄστει ἄνθρωποι. σὺ μέντοι δο-
κεῖς μοι τῆς ἐξόδου τὸ φάρμακον εὑρηκέναι. ὥσπερ γὰρ
οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα θαλλὸν ἤ τινα καρπὸν προ-
10 σείοντες ἄγουσι, σὺ ἐμοὶ λόγους οὕτω προτείνων ἐν βιβλίοις
E τήν τε Ἀττικὴν φαίνει περιάξειν ἅπασαν καὶ ὅποι ἂν
ἄλλοσε βούλῃ. νῦν οὖν ἐν τῷ παρόντι δεῦρ' ἀφικόμενος
ἐγὼ μέν μοι δοκῶ κατακείσεσθαι, σὺ δ' ἐν ὁποίῳ σχήματι
οἴει ῥᾷστα ἀναγνώσεσθαι, τοῦθ' ἑλόμενος ἀναγίγνωσκε.

ΦΑΙ. Ἄκουε δή.

Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπίστασαι, καὶ ὡς
νομίζω συμφέρειν ἡμῖν γενομένων τούτων ἀκήκοας· ἀξιῶ
231 δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυχῆσαι ὧν δέομαι, ὅτι οὐκ ἐραστὴς
ὢν σου τυγχάνω. ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει ὧν ἂν
εὖ ποιήσωσιν, ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται· τοῖς
δὲ οὐκ ἔστι χρόνος ἐν ᾧ μεταγνῶναι προσήκει. οὐ γὰρ
ὑπ' ἀνάγκης ἀλλ' ἑκόντες, ὡς ἂν ἄριστα περὶ τῶν οἰκείων
βουλεύσαιντο, πρὸς τὴν δύναμιν τὴν αὑτῶν εὖ ποιοῦσιν.
Ἔτι δὲ οἱ μὲν ἐρῶντες σκοποῦσιν ἅ τε κακῶς διέθεντο
τῶν αὑτῶν διὰ τὸν ἔρωτα καὶ ἃ πεποιήκασιν εὖ, καὶ ὃν
B εἶχον πόνον προστιθέντες ἡγοῦνται πάλαι τὴν ἀξίαν ἀπο-
δεδωκέναι χάριν τοῖς ἐρωμένοις. τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν οὔτε
τὴν τῶν οἰκείων ἀμέλειαν διὰ τοῦτο ἔστι προφασίζεσθαι,
οὔτε τοὺς παρεληλυθότας πόνους ὑπολογίζεσθαι, οὔτε
τὰς πρὸς τοὺς προσήκοντας διαφορὰς αἰτιάσασθαι· ὥστε
11 περιῃρημένων τοσούτων κακῶν οὐδὲν ὑπολείπεται ἀλλ' ἢ
ποιεῖν προθύμως ὅ τι ἂν αὐτοῖς οἴωνται πράξαντες χα-
ριεῖσθαι. Ἔτι δὲ εἰ διὰ τοῦτο ἄξιον τοὺς ἐρῶντας περὶ
C πολλοῦ ποιεῖσθαι ὅτι τούτους μάλιστά φασι φιλεῖν ὧν ἂν
ἐρῶσι, καὶ ἕτοιμοί εἰσι καὶ ἐκ τῶν λόγων καὶ ἐκ τῶν ἔρ-
γων τοῖς ἄλλοις ἀπεχθανόμενοι τοῖς ἐρωμένοις χαρίζεσθαι,
ῥᾴδιον γνῶναι, εἰ ἀληθῆ λέγουσιν, ὅτι ὅσων ἂν ὕστερον
ἐρασθῶσιν, ἐκείνους αὐτῶν περὶ πλείονος ποιήσονται, καὶ
δῆλον ὅτι ἐὰν ἐκείνοις δοκῇ, καὶ τούτους κακῶς ποιή-
σουσι. Καίτοι πῶς εἰκός ἐστι τοιοῦτον πρᾶγμα προέσθαι
τοιαύτην ἔχοντι συμφοράν, ἣν οὐδ' ἂν ἐπιχειρήσειεν οὐ-
δεὶς ἔμπειρος ὢν ἀποτρέπειν; καὶ γὰρ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι D
νοσεῖν μᾶλλον ἢ σωφρονεῖν, καὶ εἰδέναι ὅτι κακῶς φρο-
νοῦσιν, ἀλλ' οὐ δύνασθαι αὑτῶν κρατεῖν. ὥστε πῶς ἂν
εὖ φρονήσαντες ταῦτα καλῶς ἔχειν ἡγήσαιντο, περὶ ὧν
οὕτω διακείμενοι βούλονται; Καὶ μὲν δὴ εἰ μὲν ἐκ τῶν
ἐρώντων τὸν βέλτιστον αἱροῖο, ἐξ ὀλίγων ἄν σοι ἡ ἔκλεξις
εἴη· εἰ δ' ἐκ τῶν ἄλλων τὸν σαυτῷ ἐπιτηδειότατον, ἐκ
πολλῶν. ὥστε πολὺ πλείων ἐλπὶς ἐν τοῖς πολλοῖς ὄντα
τυχεῖν τὸν ἄξιον τῆς σῆς φιλίας. Εἰ τοίνυν τὸν νόμον E
τὸν καθεστηκότα δέδοικας, μὴ πυθομένων τῶν ἀνθρώ- 12
πων ὄνειδός σοι γένηται, εἰκός ἐστι τοὺς μὲν ἐρῶντας,
οὕτως ἂν οἰομένους καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ζηλοῦσθαι ὥσπερ 232
αὐτοὺς ὑφ' αὑτῶν, ἐπαρθῆναι τῷ λέγειν καὶ φιλοτιμουμέ-
νους ἐπιδείκνυσθαι πρὸς ἅπαντας ὅτι οὐκ ἄλλως αὐτοῖς
πεπόνηται· τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας, κρείττους αὑτῶν ὄντας,
τὸ βέλτιστον ἀντὶ τῆς δόξης τῆς παρὰ τῶν ἀνθρώπων
αἱρεῖσθαι. Ἔτι δὲ τοὺς μὲν ἐρῶντας πολλοὺς ἀνάγκη πυ-
θέσθαι καὶ ἰδεῖν, ἀκολουθοῦντας τοῖς ἐρωμένοις καὶ ἔρ-
γον τοῦτο ποιουμένους, ὥστε ὅταν ὀφθῶσι διαλεγόμενοι
ἀλλήλοις, τότε αὐτοὺς οἴονται ἢ γεγενημένης ἢ μελλούσης B
ἔσεσθαι τῆς ἐπιθυμίας συνεῖναι· τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας
οὐδ' αἰτιᾶσθαι διὰ τὴν συνουσίαν ἐπιχειροῦσιν, εἰδότες
ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστιν ἢ διὰ φιλίαν τῳ διαλέγεσθαι ἢ δι'
ἄλλην τινὰ ἡδονήν. Καὶ μὲν δὴ εἴ σοι δέος παρέστηκεν
ἡγουμένῳ χαλεπὸν εἶναι φιλίαν συμμένειν, καὶ ἄλλῳ μὲν
τρόπῳ διαφορᾶς γενομένης κοινὴν ἀμφοτέροις καταστῆναι
τὴν συμφοράν, προεμένου δέ σου ἃ περὶ πλείστου ποιεῖ C
μεγάλην ἂν σοι βλάβην γενέσθαι, εἰκότως ἂν τοὺς ἐρῶν-
τας μᾶλλον ἂν φοβοῖο. πολλὰ γὰρ αὐτούς ἐστι τὰ λυ-
ποῦντα, καὶ πάντ' ἐπὶ τῇ αὑτῶν βλάβῃ νομίζουσι γίγνε- 339
σθαι. διόπερ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐρωμένων
συνουσίας ἀποτρέπουσι, φοβούμενοι τοὺς μὲν οὐσίαν 13
κεκτημένους, μὴ χρήμασιν αὐτοὺς ὑπερβάλωνται, τοὺς δὲ
πεπαιδευμένους, μὴ συνέσει κρείττους γένωνται· τῶν δ'
ἄλλο τι κεκτημένων ἀγαθὸν τὴν δύναμιν ἑκάστου φυλάτ- D
τονται. πείσαντες μὲν οὖν ἀπέχθεσθαί σε τούτοις, εἰς ἐρη-
μίαν φίλων καθιστᾶσιν· ἐὰν δὲ τὸ σεαυτοῦ σκοπῶν ἄμει-
νον ἐκείνων φρονῇς, ἥξεις αὐτοῖς εἰς διαφοράν. ὅσοι δὲ
μὴ ἐρῶντες ἔτυχον, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν ἔπραξαν ὧν ἐδέοντο,
οὐκ ἂν τοῖς συνοῦσι φθονοῖεν, ἀλλὰ τοὺς μὴ ἐθέλοντας
μισοῖεν, ἡγούμενοι ὑπ' ἐκείνων μὲν ὑπερορᾶσθαι, ὑπὸ
τῶν συνόντων δὲ ὠφελεῖσθαι. ὥστε πολὺ πλείων ἐλπὶς
φιλίαν αὐτοῖς ἐκ τοῦ πράγματος ἢ ἔχθραν γενήσεσθαι. E
Καὶ μὲν δὴ τῶν μὲν ἐρώντων πολλοὶ πρότερον τοῦ σώ-
ματος ἐπεθύμησαν ἢ τὸν τρόπον ἔγνωσαν καὶ τῶν ἄλλων

1. ἀγαπητόν τε καὶ a. — 11. Συγγίγνωσκε δή μοι a. — 12. με θέλει a. — 14. ἐξόδου ΧΔΠGT et pr. D: ἐμῆς ἐξόδου abc. — 15. προσιόντες a. — 18. νῦν δ' οὖν a. — 19. κατακείσεσθαι a. — 23. τούτων γενομένων a.

5. ἡγήσωνται a. — 6. οὕτω] οὗτοι a. — βουλεύονται Stephanus; recte, opinor. BAIT. — 14. τῷ] τὸ ΠDN et pr. T, καὶ Σ, τε c cum mg. Flor. h, ὥστε Winckelmannus coll. Eurip. Suppl. 581, del. Astius. Cf. Voegelinus l. l. p. 3. — 29. γενέσθαι] ἂν γενέσθαι ΧΔΠT. — 30. ἂν post μᾶλλον om. a. — 32. τὰς] τῆς a. — 37. ἀπέχεσθαί σε τούτοις a, ἀπέχεσθαί σε τούτων c. — 38. ἐὰν] ἂν ab. — σαυτοῦ a. — 45. μὲν post τῶν om. a.

*οἰκείων ἔμπειροι ἐγένοντο, ὥστε ἄδηλον αὐτοῖς εἰ ἔτι τότε
βουλήσονται φίλοι εἶναι, ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσων-
233 ται· τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν, οἳ καὶ πρότερον ἀλλήλοις φίλοι
ὄντες ταῦτα ἔπραξαν, οὐκ ἐξ ὧν ἂν εὖ πάθωσι ταῦτα
εἰκὸς ἐλάττω τὴν φιλίαν αὐτοῖς ποιῆσαι, ἀλλὰ ταῦτα
14 μνημεῖα καταλειφθῆναι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι. Καὶ μὲν
δὴ βελτίονί σοι προσήκει γενέσθαι ἐμοὶ πειθομένῳ ἢ ἐρα-
στῇ. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ βέλτιστον τά τε λεγό-
μενα καὶ τὰ πραττόμενα ἐπαινοῦσι, τὰ μὲν δεδιότες μὴ
B ἀπέχθωνται, τὰ δὲ καὶ αὐτοὶ χεῖρον διὰ τὴν ἐπιθυμίαν
γιγνώσκοντες. τοιαῦτα γὰρ ὁ ἔρως ἐπιδείκνυται· δυστυ-
χοῦντας μέν, ἃ μὴ λύπην τοῖς ἄλλοις παρέχει, ἀνιαρὰ
ποιεῖ νομίζειν· εὐτυχοῦντας δὲ καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια
παρ' ἐκείνων ἐπαίνου ἀναγκάζει τυγχάνειν. ὥστε πολὺ
μᾶλλον ἐλεεῖν τοῖς ἐρωμένοις ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προσήκει.
ἐὰν δ' ἐμοὶ πείθῃ, πρῶτον μὲν οὐ τὴν παροῦσαν ἡδονὴν
θεραπεύων συνέσομαί σοι, ἀλλὰ καὶ τὴν μέλλουσαν ὠφέ-
C λειαν ἔσεσθαι, οὐχ ὑπ' ἔρωτος ἡττώμενος ἀλλ' ἐμαυτοῦ
κρατῶν, οὐδὲ διὰ σμικρὰ ἰσχυρὰν ἔχθραν ἀναιρούμενος
ἀλλὰ διὰ μεγάλα βραδέως ὀλίγην ὀργὴν ποιούμενος, τῶν
μὲν ἀκουσίων συγγνώμην ἔχων, τὰ δὲ ἑκούσια πειρώμενος
ἀποτρέπειν· ταῦτα γάρ ἐστι φιλίας πολὺν χρόνον ἐσομέ-
νης τεκμήρια. Εἰ δ' ἄρα σοι τοῦτο παρέστηκεν, ὡς οὐχ
οἷόν τε ἰσχυρὰν φιλίαν γενέσθαι, ἐὰν μή τις ἐρῶν τυγχά-
D νῃ, ἐνθυμεῖσθαι χρὴ ὅτι οὔτ' ἂν τοὺς υἱεῖς περὶ πολλοῦ
15 ἐποιούμεθα οὔτ' ἂν τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας, οὔτ'
ἂν πιστοὺς φίλους ἐκεκτήμεθα, οἳ οὐκ ἐξ ἐπιθυμίας τοι-
αύτης γεγόνασιν ἀλλ' ἐξ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων. Ἔτι δὲ
εἰ χρὴ τοῖς δεομένοις μάλιστα χαρίζεσθαι, προσήκει καὶ
τοῖς ἄλλοις μὴ τοὺς βελτίστους ἀλλὰ τοὺς ἀπορωτάτους
εὖ ποιεῖν· μεγίστων γὰρ ἀπαλλαγέντες κακῶν πλείστην
χάριν αὐτοῖς εἴσονται. καὶ μὲν δὴ καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις δα-
E πάναις οὐ τοὺς φίλους ἄξιον παρακαλεῖν, ἀλλὰ τοὺς προσ-
αιτοῦντας καὶ τοὺς δεομένους πλησμονῆς· ἐκεῖνοι γὰρ
καὶ ἀγαπήσουσι καὶ ἀκολουθήσουσι καὶ ἐπὶ τὰς θύρας
ἥξουσι καὶ μάλιστα ἡσθήσονται καὶ οὐκ ἐλαχίστην χάριν
εἴσονται καὶ πολλὰ ἀγαθὰ αὐτοῖς εὔξονται. ἀλλ' ἴσως
προσήκει οὐ τοῖς σφόδρα δεομένοις χαρίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς
μάλιστα ἀποδοῦναι χάριν δυναμένοις· οὐδὲ τοῖς ἐρῶσι
234 μόνον, ἀλλὰ τοῖς τοῦ πράγματος ἀξίοις· οὐδὲ ὅσοι τῆς
σῆς ὥρας ἀπολαύσονται, ἀλλ' οἵτινες πρεσβυτέρῳ γενο-
μένῳ τῶν σφετέρων ἀγαθῶν μεταδώσουσιν· οὐδὲ οἳ δια-
πραξάμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους φιλοτιμήσονται, ἀλλ' οἵ-
τινες αἰσχυνόμενοι πρὸς ἅπαντας σιωπήσονται· οὐδὲ τοῖς
ὀλίγον χρόνον σπουδάζουσιν, ἀλλὰ τοῖς ὁμοίως διὰ παν-
τὸς τοῦ βίου φίλοις ἐσομένοις· οὐδὲ οἵτινες παυόμενοι
τῆς ἐπιθυμίας ἔχθρας πρόφασιν ζητήσουσιν, ἀλλ' οἳ παυ-
σάμενοι τῆς ὥρας, τότε τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξονται. B
Σὺ οὖν τῶν τε εἰρημένων μέμνησο, καὶ ἐκεῖνο ἐνθυμοῦ, 16
ὅτι τοὺς μὲν ἐρῶντας οἱ φίλοι νουθετοῦσιν ὡς ὄντος
κακοῦ τοῦ ἐπιτηδεύματος, τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν οὐδεὶς πώ-
ποτε τῶν οἰκείων ἐμέμψατο ὡς διὰ τοῦτο κακῶς βουλευ-
ομένοις περὶ ἑαυτῶν.
Ἴσως μὲν οὖν ἂν ἔροιό με εἰ ἅπασί σοι παραινῶ τοῖς
μὴ ἐρῶσι χαρίζεσθαι. ἐγὼ δὲ οἶμαι οὐδ' ἂν τὸν ἐρῶντα
πρὸς ἅπαντάς σε κελεύειν τοὺς ἐρῶντας ταύτην ἔχειν τὴν C
διάνοιαν. οὔτε γὰρ τῷ λόγῳ λαμβάνοντι χάριτος ἴσης
ἄξιον, οὔτε σοὶ βουλομένῳ τοὺς ἄλλους λανθάνειν ὁμοίως
δυνατόν· δεῖ δὲ βλάβην μὲν ἀπ' αὐτοῦ μηδεμίαν, ὠφέ-
λειαν δὲ ἀμφοῖν γίγνεσθαι.
Ἐγὼ μὲν οὖν ἱκανά μοι νομίζω τὰ εἰρημένα· εἰ δέ
τι σὺ ποθεῖς, ἡγούμενος παραλελεῖφθαι, ἐρώτα.
Τί σοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὁ λόγος; οὐχ ὑπερ-
φυῶς τά τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν εἰρῆσθαι; D
ΣΩ. Δαιμονίως μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε, ὥστε με ἐκ-
πλαγῆναι. καὶ τοῦτο ἐγὼ ἔπαθον διὰ σέ, ὦ Φαῖδρε,
πρὸς σὲ ἀποβλέπων, ὅτι ἐμοὶ ἐδόκεις γάνυσθαι ὑπὸ τοῦ
λόγου μεταξὺ ἀναγιγνώσκων. ἡγούμενος γὰρ σὲ μᾶλλον ἢ
ἐμὲ ἐπαΐειν περὶ τῶν τοιούτων σοὶ εἱπόμην, καὶ ἑπόμενος
συνεβάκχευσα μετὰ σοῦ τῆς θείας κεφαλῆς.
ΦΑΙ. Εἶεν· οὕτω δὴ δοκεῖ παίζειν; 17
ΣΩ. Δοκῶ γάρ σοι παίζειν καὶ οὐχὶ ἐσπουδα-
κέναι;
ΦΑΙ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς εἰπὲ E
πρὸς Διὸς φιλίου, οἴει ἄν τινα ἔχειν εἰπεῖν ἄλλον τῶν
Ἑλλήνων ἕτερα τούτων μείζω καὶ πλείω περὶ τοῦ αὐτοῦ
πράγματος;
ΣΩ. Τί δέ; καὶ ταύτῃ δεῖ ὑπ' ἐμοῦ τε καὶ σοῦ τὸν
λόγον ἐπαινεθῆναι, ὡς τὰ δέοντα εἰρηκότος τοῦ ποιητοῦ,
ἀλλ' οὐκ ἐκείνῃ μόνον, ὅτι σαφῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀκρι-
βῶς ἕκαστα τῶν ὀνομάτων ἀποτετόρνευται; εἰ γὰρ δεῖ,
συγχωρητέον χάριν σήν, ἐπεὶ ἐμέ γε ἔλαθεν ὑπὸ τῆς ἐμῆς
οὐδενίας. τῷ γὰρ ῥητορικῷ αὐτοῦ μόνῳ τὸν νοῦν προσ- 235
εῖχον, τοῦτο δὲ οὐδὲ αὐτὸν ᾤμην Λυσίαν οἴεσθαι ἱκα-
νὸν εἶναι. καὶ δὴ οὖν μοι ἔδοξεν, ὦ Φαῖδρε, εἰ μή τι 340
σὺ ἄλλο λέγεις, δὶς καὶ τρὶς τὰ αὐτὰ εἰρηκέναι, ὡς οὐ
πάνυ εὐπορῶν τοῦ πολλὰ λέγειν περὶ τοῦ αὐτοῦ, ἢ ἴσως
οὐδὲν αὐτῷ μέλον τοῦ τοιούτου· καὶ ἐφαίνετο δή μοι*

1. *εἰ ἔτι αὐτοῖς* a. — *τότε* om. *ΔΠΣGNO.* — 15. *τοὺς ἐρωμένους* a. — 16. *δέ μοι* a. — 17. *καὶ* post *ἀλλὰ* om. a. — 30. *τῶν ἄλλων* a c. (*τοῖς ἄλλοις* mei omnes praeter *G*, cuius est *τοὺς ἄλλους*. Bekk.) — 32. *καὶ* (post *δὴ*) om. *ΓΠΣDNO.* Mihi suspectum est *μὲν*. Bekk. — 39. *προσερῶσι* *ΞΔΠΣDGNOT*, *προσαιτοῦσι* Astius.

1. *σπουδάσουσιν* malebant Stephanus et Heindorfius, neque id temere. — 3. *παυομένης* o cum Flor. *g*, *παυσαμένης* Astius, *παυσαμένοις* Winckelmannus. — 4. *αὐτῶν* c. — 10. *μὲν οὖν ἂν*] *ἂν οὖν* ab. — 11. *δὲ*] *μὲν* *ΞΔΠΣDGNOT.* — 13. *λόγῳ* om. a. — 18. *ποθεῖς*] *ὑποθῇς* a. — 23. *γάννυσθαι* ab. — 31. *ἄλλων* a. — 37. *μείζω τούτων* a. — 39. *οὐδετείας* a. — 41. *καὶ δὴ οὖν*] *δικαιοῦν* *ΞΔΠDGT*, *δικαιοῦν οὖν* *ΛΣB*, *δίκαιον οὖν* *ΓΦCEFNOr*, *δὴ καὶ οὖν* in litura *Ξ*. — 42. *ταὐτὰ* *Λ*b. — 43. *ἢ* om. a.

νεανιεύεσθαι ἐπιδεικνύμενος, ὡς οἷός τε ὢν ταὐτὰ ἑτέ-
ρως τε καὶ ἑτέρως λέγων ἀμφοτέρως εἰπεῖν ἄριστα.

B ΦΑΙ. Οὐδὲν λέγεις, ὦ Σώκρατες. αὐτὸ γὰρ τοῦτο
καὶ μάλιστα ὁ λόγος ἔχει. τῶν γὰρ ἐνόντων ἀξίως ῥηθῆ-
ναι ἐν τῷ πράγματι οὐδὲν παραλέλοιπεν, ὥστε παρὰ τὰ
18 ἐκείνῳ εἰρημένα μηδέν' ἄν ποτε δύνασθαι εἰπεῖν ἄλλα
πλείω καὶ πλείονος ἄξια.

ΣΩ. Τοῦτο ἐγώ σοι οὐκέτι οἷός τε ἔσομαι πείθεσθαι.
παλαιοὶ γὰρ καὶ σοφοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες περὶ αὐ-
τῶν εἰρηκότες καὶ γεγραφότες ἐξελέγξουσί με, ἐάν σοι
χαριζόμενος συγχωρῶ.

C ΦΑΙ. Τίνες οὗτοι; καὶ ποῦ σὺ βελτίω τούτων ἀκήκοας;

ΣΩ. Νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω εἰπεῖν· δῆλον δὲ ὅτι
τινῶν ἀκήκοα, ἤ που Σαπφοῦς τῆς καλῆς ἢ Ἀνακρέοντος
τοῦ σοφοῦ ἢ καὶ συγγραφέων τινῶν. πόθεν δὴ τεκμαιρό-
μενος λέγω; πλῆρές πως, ὦ δαιμόνιε, τὸ στῆθος ἔχων
αἰσθάνομαι, παρὰ ταῦτα ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἕτερα μὴ χείρω.
ὅτι μὲν οὖν παρά γε ἐμαυτοῦ οὐδὲν αὐτῶν ἐννενόηκα,
εὖ οἶδα, συνειδὼς ἐμαυτῷ ἀμαθίαν. λείπεται δή, οἶμαι,
ἐξ ἀλλοτρίων ποθὲν ναμάτων διὰ τῆς ἀκοῆς πεπληρῶ-
D σθαί με δίκην ἀγγείου· ὑπὸ δὲ νωθείας αὖ καὶ αὐτὸ
τοῦτο ἐπιλέλησμαι ὅπως τε καὶ ὧν τινῶν ἤκουσα.

ΦΑΙ. Ἀλλ', ὦ γενναιότατε, κάλλιστα εἴρηκας. σὺ γὰρ
ἐμοὶ ὧν τινῶν μὲν καὶ ὅπως ἤκουσας, μηδ' ἂν κελεύω
εἴπῃς, τοῦτο δὲ αὐτὸ ὃ λέγεις ποίησον· τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ
19 βελτίω τε καὶ μὴ ἐλάττω ἑτέρᾳ ὑποσχέσει εἰπεῖν, τούτων
ἀπεχόμενος. καί σοι ἐγώ, ὥσπερ οἱ ἐννέα ἄρχοντες, ὑπι-
σχνοῦμαι χρυσῆν εἰκόνα ἰσομέτρητον εἰς Δελφοὺς ἀναθή-
E σειν, οὐ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σήν.

ΣΩ. Φίλτατος εἶ καὶ ὡς ἀληθῶς χρυσοῦς, ὦ Φαῖδρε,
εἴ με οἴει λέγειν ὡς Λυσίας τοῦ παντὸς ἡμάρτηκε, καὶ
οἷόν τε δὴ παρὰ πάντα ταῦτα ἄλλα εἰπεῖν. τοῦτο δὲ
οἶμαι οὐδ' ἂν τὸν φαυλότατον παθεῖν συγγραφέα. αὐ-
τίκα περὶ οὗ ὁ λόγος, τίνα οἴει λέγοντα ὡς χρὴ μὴ
ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, παρέντα τοῦ μὲν
236 τὸ φρόνιμον ἐγκωμιάζειν, τοῦ δὲ τὸ ἄφρον ψέγειν, ἀναγ-
καῖα γοῦν ὄντα, εἶτ' ἄλλ' ἄττα ἕξειν λέγειν; ἀλλ' οἶμαι,
τὰ μὲν τοιαῦτα ἐατέα καὶ συγγνωστέα λέγοντι· καὶ τῶν
μὲν τοιούτων οὐ τὴν εὕρεσιν ἀλλὰ τὴν διάθεσιν ἐπαινε-
τέον, τῶν δὲ μὴ ἀναγκαίων τε καὶ χαλεπῶν εὑρεῖν πρὸς
τῇ διαθέσει καὶ τὴν εὕρεσιν.

ΦΑΙ. Συγχωρῶ ὃ λέγεις· μετρίως γάρ μοι δοκεῖς εἰρη-
κέναι. ποιήσω οὖν καὶ ἐγὼ οὕτως· τὸ μὲν τὸν ἐρῶντα
B τοῦ μὴ ἐρῶντος μᾶλλον νοσεῖν δώσω σοι ὑποτίθεσθαι,
τῶν δὲ λοιπῶν ἕτερα πλείω καὶ πλείονος ἄξια εἰπὼν τῶν
Λυσίου παρὰ τὸ Κυψελιδῶν ἀνάθημα σφυρήλατος ἐν 20
Ὀλυμπίᾳ στάθητι.

ΣΩ. Ἐσπούδακας, ὦ Φαῖδρε, ὅτι σου τῶν παιδικῶν
ἐπελαβόμην ἐρεσχηλῶν σε, καὶ οἴει δή με ὡς ἀληθῶς ἐπι-
χειρήσειν εἰπεῖν παρὰ τὴν ἐκείνου σοφίαν ἕτερόν τι ποι-
κιλώτερον.

ΦΑΙ. Περὶ μὲν τούτου, ὦ φίλε, εἰς τὰς ὁμοίας λα-
βὰς ἐλήλυθας. ῥητέον μὲν γάρ σοι παντὸς μᾶλλον οὕτως C
ὅπως οἷός τε εἶ. ἵνα δὲ μὴ τὸ τῶν κωμῳδῶν φορτικὸν
πρᾶγμα ἀναγκαζώμεθα ποιεῖν, ἀνταποδιδόντες ἀλλήλοις,
εὐλαβήθητι, καὶ μὴ βούλου με ἀναγκάσαι λέγειν ἐκεῖνο
τὸ εἰ ἐγώ, ὦ Σώκρατες, Σωκράτην ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ
ἐπιλέλησμαι, καὶ ὅτι ἐπεθύμει μὲν λέγειν, ἐθρύπτετο δέ·
ἀλλὰ διανοήθητι ὅτι ἐντεῦθεν οὐκ ἄπιμεν, πρὶν ἂν σὺ
εἴπῃς ἃ ἔφησθα ἐν τῷ στήθει ἔχειν. ἐσμὲν δὲ μόνω ἐν
ἐρημίᾳ, ἰσχυρότερος δὲ ἐγὼ καὶ νεώτερος, ἐκ δ' ἁπάντων D
τούτων ξύνες ὅ σοι λέγω, καὶ μηδαμῶς πρὸς βίαν βουλη-
θῇς μᾶλλον ἢ ἑκὼν λέγειν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ μακάριε Φαῖδρε, γελοῖος ἔσομαι παρ'
ἀγαθὸν ποιητὴν ἰδιώτης αὐτοσχεδιάζων περὶ τῶν αὐτῶν.

ΦΑΙ. Οἶσθ' ὡς ἔχει; παῦσαι πρός με καλλωπιζόμενος· 21
σχεδὸν γὰρ ἔχω ὃ εἰπὼν ἀναγκάσω σε λέγειν.

ΣΩ. Μηδαμῶς τοίνυν εἴπῃς.

ΦΑΙ. Οὔκ, ἀλλὰ καὶ δὴ λέγω. ὁ δέ μοι λόγος ὅρκος
ἔσται. ὄμνυμι γάρ σοι — τίνα μέντοι, τίνα θεῶν; ἢ
βούλει τὴν πλάτανον ταυτηνί; ἦ μήν, ἐάν μοι μὴ εἴπῃς E
τὸν λόγον ἐναντίον αὐτῆς ταύτης, μηδέποτέ σοι ἕτερον
λόγον μηδένα μηδενὸς μήτ' ἐπιδείξειν μήτ' ἐξαγγελεῖν.

ΣΩ. Βαβαί, ὦ μιαρέ, ὡς εὖ ἀνηῦρες τὴν ἀνάγκην
ἀνδρὶ φιλολόγῳ ποιεῖν ὃ ἂν κελεύῃς.

ΦΑΙ. Τί δῆτα ἔχων στρέφει;

ΣΩ. Οὐδὲν ἔτι, ἐπειδὴ σύ γε ταῦτα ὀμώμοκας. πῶς
γὰρ ἂν οἷός τ' εἴην τοιαύτης θοίνης ἀπέχεσθαι;

ΦΑΙ. Λέγε δή. 237

ΣΩ. Οἶσθ' οὖν ὡς ποιήσω;

ΦΑΙ. Τοῦ πέρι;

ΣΩ. Ἐγκαλυψάμενος ἐρῶ, ἵν' ὅ τι τάχιστα διαδράμω
τὸν λόγον καὶ μή, βλέπων πρὸς σέ, ὑπ' αἰσχύνης δια-
πορῶμαι.

ΦΑΙ. Λέγε μόνον, τὰ δ' ἄλλα ὅπως βούλει ποίει.

ΣΩ. Ἄγετε δή, ὦ Μοῦσαι, εἴτε δι' ᾠδῆς εἶδος λίγει-
αι, εἴτε διὰ γένος μουσικὸν τὸ Λιγύων ταύτην ἔσχετε τὴν
ἐπωνυμίαν, ξύμ μοι λάβεσθε τοῦ μύθου, ὅν με ἀναγκάζει 22

1. ταὐτὰ Heindorfius: ταῦτα a b c. Conf. Voegelinus l. l. p. 4. — 3. αὐτὸ μὲν γὰρ a. — 6. μηδέν' ἂν] μηδὲν ΔΛΠΦG, μηδένα ΧΓΞDEFHNOTr, μηδ' ἂν γρ. ΣBC. — 8. πιθέσθαι ΧΔG. Sed vid. ad Phaedon. 117 A. — 16. πως] περ a. — 18. γε] τε a. — 26. ἕτερα ὑποσχέθητι Ξ a, ἕτερα ὑπόσχες Wexius, ἑτέρᾳ ὑποθέσει (coll. 236 A. B.) Voegelinus l. l. p. 4. — 32. ταῦτα πάντα a. — 34. τί a. — 39. μὲν] μέντοι a.

2. εἰπὼν τῶν] εἰπόντος ΧΔΠGNOT cum pr. D et γρ. F, εἰπὼν τοῦ Σ et corr. D, εἰπὼν τῶν δὲ ΛΦEFH et pr. B, εἰπὼν τόδε r. — 5. ἐρεσχηλῶν a. — 10. δὲ om. ΧΔΠΣΦDGNOTr. — 16. μόνω μὲν ἐν a. — 18. ξύνες ὅ σοι λέγω] Pindari fr. 71. Boeckh. — βίας ΧΔΠGT. — 25. Οὔ b. (Οὐκ reponendum. Bekk.) — 26. τινὰ μέντοι τινὰ a. — 26. ἢ] εἰ a.

B ὁ βέλτιστος οὑτοσὶ λέγειν, ἵν᾽ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ, καὶ πρότερον δοκῶν τούτῳ σοφὸς εἶναι, νῦν ἔτι μᾶλλον δόξῃ.

Ἦν οὕτω δὴ παῖς, μᾶλλον δὲ μειρακίσκος, μάλα καλός. τούτῳ δὲ ἦσαν ἐρασταὶ πάνυ πολλοί. εἷς δέ τις αὐτῶν αἱμύλος ἦν, ὃς οὐδενὸς ἧττον ἐρῶν ἐπεπείκει τὸν παῖδα ὡς οὐκ ἐρῴη. καί ποτε αὐτὸν αἰτῶν ἔπειθε τοῦτ᾽ αὐτό, ὡς μὴ ἐρῶντι πρὸ τοῦ ἐρῶντος δέοι χαρίζεσθαι. ἔλεγέ τε ὧδε·

Περὶ παντός, ὦ παῖ, μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι καλῶς
C βουλεύεσθαι· εἰδέναι δεῖ περὶ οὗ ἂν ᾖ ἡ βουλή, ἢ παν-
341 τὸς ἁμαρτάνειν ἀνάγκη. τοὺς δὲ πολλοὺς λέληθεν ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν οὐσίαν ἑκάστου. ὡς οὖν εἰδότες οὐ διομολογοῦνται ἐν ἀρχῇ τῆς σκέψεως, προελθόντες δὲ τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν· οὔτε γὰρ ἑαυτοῖς οὔτε ἀλλήλοις ὁμολογοῦσιν. ἐγὼ οὖν καὶ σὺ μὴ πάθωμεν ὃ ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ σοὶ καὶ ἐμοὶ ὁ λόγος πρόκειται, πότερον ἐρῶντι ἢ μὴ μᾶλλον εἰς φιλίαν ἰτέον, περὶ ἔρωτος, οἷόν τ᾽ ἔστι
D καὶ ἣν ἔχει δύναμιν, ὁμολογίᾳ θέμενοι ὅρον, εἰς τοῦτο ἀποβλέποντες καὶ ἀναφέροντες τὴν σκέψιν ποιώμεθα,
23 εἴτε ὠφέλειαν εἴτε βλάβην παρέχει. Ὅτι μὲν οὖν δὴ ἐπιθυμία τις ὁ ἔρως, ἅπαντι δῆλον· ὅτι δ᾽ αὖ καὶ μὴ ἐρῶντες ἐπιθυμοῦσι τῶν καλῶν, ἴσμεν. τῷ δὴ τὸν ἐρῶντά τε καὶ μὴ κρινοῦμεν; δεῖ αὖ νοῆσαι ὅτι ἡμῶν ἐν ἑκάστῳ δύο τινέ ἐστον ἰδέα ἄρχοντε καὶ ἄγοντε, οἷν ἑπόμεθα ᾗ ἂν ἄγητον, ἡ μὲν ἔμφυτος οὖσα ἐπιθυμία ἡδονῶν, ἄλλη δὲ ἐπίκτητος δόξα, ἐφιεμένη τοῦ ἀρίστου. τούτω δὲ ἐν
E ἡμῖν τοτὲ μὲν ὁμονοεῖτον, ἔστι δὲ ὅτε στασιάζετον· καὶ τοτὲ μὲν ἡ ἑτέρα, ἄλλοτε δὲ ἡ ἑτέρα κρατεῖ. δόξης μὲν οὖν ἐπὶ τὸ ἄριστον λόγῳ ἀγούσης καὶ κρατούσης τῷ
238 κράτει σωφροσύνη ὄνομα· ἐπιθυμίας δὲ ἀλόγως ἑλκούσης ἐπὶ ἡδονὰς καὶ ἀρξάσης ἐν ἡμῖν τῇ ἀρχῇ ὕβρις ἐπωνομάσθη. ὕβρις δὲ δὴ πολυώνυμον. πολυμελὲς γὰρ καὶ πολυειδές. καὶ τούτων τῶν ἰδεῶν ἐκπρεπὴς ἣ ἂν τύχῃ γενομένη, τὴν αὑτῆς ἐπωνυμίαν ὀνομαζόμενον τὸν ἔχοντα παρέχεται, οὔ τέ τινα καλὴν οὔτε ἐπαξίαν κεκτῆσθαι. περὶ μὲν γὰρ ἐδωδὴν κρατοῦσα τοῦ λόγου τοῦ ἀρίστου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἐπιθυμία γαστριμαργία τε, καὶ
B τὸν ἔχοντα ταὐτὸν τοῦτο κεκλημένον παρέξεται· περὶ δ᾽
24 αὖ μέθας τυραννεύσασα, τὸν κεκτημένον ταύτῃ ἄγουσα, δῆλον οὗ τεύξεται προσρήματος· καὶ τἆλλα δὴ τὰ τούτων ἀδελφὰ καὶ ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν ὀνόματα, τῆς ἀεὶ δυναστευούσης, ᾗ προσήκει καλεῖσθαι πρόδηλον. ἧς δ᾽ ἕνεκα πάντα τὰ πρόσθεν εἴρηται, σχεδὸν μὲν ἤδη φανερόν, λεχθὲν δὲ ἢ μὴ λεχθὲν πᾶν πως σαφέστερον. ἡ γὰρ ἄνευ λόγου δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὁρμώσης κρατήσασα ἐπιθυμία, πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλλους, καὶ ὑπὸ αὖ τῶν C
ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν ἐπὶ σωμάτων κάλλος, ἐρρωμένως ῥωσθεῖσα νικήσασα ἀγωγῇ, ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς ῥώμης ἐπωνυμίαν λαβοῦσα, ἔρως ἐκλήθη.

Ἀτάρ, ὦ φίλε Φαῖδρε, δοκῶ τι σοί, ὥσπερ ἐμαυτῷ, θεῖον πάθος πεπονθέναι;

ΦΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, παρὰ τὸ εἰωθὸς εὔροιά τίς σε εἴληφεν.

ΣΩ. Σιγῇ τοίνυν μου ἄκουε· τῷ ὄντι γὰρ θεῖος ἔοικεν ὁ τόπος εἶναι. ὥστε ἐὰν ἄρα πολλάκις νυμφόληπτος D
προϊόντος τοῦ λόγου γένωμαι, μὴ θαυμάσῃς· τὰ νῦν γὰρ οὐκέτι πόρρω διθυράμβων φθέγγομαι.

ΦΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τούτων μέντοι σὺ αἴτιος. ἀλλὰ τὰ λοιπὰ ἄκουε. ἴσως γὰρ κἂν ἀποτράποιτο τὸ ἐπιόν. ταῦτα μὲν οὖν θεῷ 25
μελήσει, ἡμῖν δὲ πρὸς τὸν παῖδα πάλιν τῷ λόγῳ ἰτέον.

Εἶεν, ὦ φέριστε. ὃ μὲν δὴ τυγχάνει ὂν περὶ οὗ βουλευτέον, εἴρηταί τε καὶ ὥρισται. βλέποντες δὲ δὴ πρὸς αὐτὸ τὰ λοιπὰ λέγωμεν, τίς ὠφέλεια ἢ βλάβη ἀπό τε E
ἐρῶντος καὶ μὴ τῷ χαριζομένῳ ἐξ εἰκότος συμβήσεται.

Τῷ δὴ ὑπὸ ἐπιθυμίας ἀρχομένῳ δουλεύοντί τε ἡδονῇ ἀνάγκη που τὸ ἐρώμενον ὡς ἥδιστον ἑαυτῷ παρασκευάζειν. νοσοῦντι δὲ πᾶν ἡδὺ τὸ μὴ ἀντιτεῖνον, κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον ἐχθρόν. οὔτε δὴ κρείττω οὔτε ἰσούμενον ἑκὼν 239
ἐραστὴς παιδικὰ ἀνέξεται, ἥττω δὲ καὶ ὑποδεέστερον ἀεὶ ἀπεργάζεται. ἥττων δὲ ἀμαθὴς σοφοῦ, δειλὸς ἀνδρείου, ἀδύνατος εἰπεῖν ῥητορικοῦ, βραδὺς ἀγχίνου. τοσούτων κακῶν καὶ ἔτι πλειόνων κατὰ τὴν διάνοιαν ἐραστὴν ἐρωμένῳ ἀνάγκη γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόντων, τῶν μὲν ἥδεσθαι, τὰ δὲ παρασκευάζειν, ἢ στέρεσθαι τοῦ παραυτίκα ἡδέος. φθονερὸν δὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ πολλῶν μὲν ἄλλων συνουσιῶν ἀπείργοντα καὶ ὠφελίμων, ὅθεν ἂν B
μάλιστ᾽ ἀνὴρ γίγνοιτο, μεγάλης αἴτιον εἶναι βλάβης, μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν ἂν φρονιμώτατος εἴη. τοῦτο δὲ ἡ θεία 26
φιλοσοφία τυγχάνει ὄν, ἧς ἐραστὴν παιδικὰ ἀνάγκη πόρρωθεν εἴργειν, περίφοβον ὄντα τοῦ καταφρονηθῆναι· τά τε ἄλλα μηχανᾶσθαι ὅπως ἂν ᾖ πάντ᾽ ἀγνοῶν καὶ πάντ᾽ ἀποβλέπων εἰς τὸν ἐραστήν, οἷος ὢν τῷ μὲν ἥδιστος, ἑαυτῷ δὲ βλαβερώτατος ἂν εἴη. Τὰ μὲν οὖν κατὰ διάνοιαν ἐπίτροπός τε καὶ κοινωνὸς οὐδαμῇ λυσιτελὴς ἀνὴρ C
ἔχων ἔρωτα.

Τὴν δὲ τοῦ σώματος ἕξιν τε καὶ θεραπείαν οἵαν τε καὶ ὡς θεραπεύσει οὗ ἂν γένηται κύριος, ὃς ἡδὺ πρὸ

---

3. μειρακίσκος ἁπαλός, μάλα a. — 6. αἰτῶν] ἐρῶν X, πειρῶν Winckelmannus. — 10. ἅπαντος a. — 14. ἀλλήλοις] ἄλλοις a. — 16. πότερα a b. (om. $X \Delta G T$ et pr. Π.) — 24. δύο a. — 32. πολυμελὲς] πολυμερὲς a. — 35. κεκλῆσθαι a. — 36. λόγου τε τοῦ a. — 42. ᾗ] ὃ Stallbaumii operae.

2. ἀχθεῖσα] ἄγουσα mg. X. — 4. ἀγωγή a c. Scribe ἐπὶ σωμάτων κάλλος ῥωσθεῖσα ἀγωγή. In Trincav. Stob. abest ἐρρωμένως. Verba ἐρρωμένως κινήσασα (nam νικήσασα vitiosum est) interpretatio sunt participii ῥωσθεῖσα. G. Hermannus. Conf. Voegelinus l. l. p. 4 sq. — 7. θεῖον om. Stephani operae. — 16. κἂν] ἂν a. — 22. Τῷ μὲν δὴ Ξ a. — ἀρχομένῳ ἢ δουλεύοντι a. — 27. ἀπεργάσεται a. — 29. διάνοιαν τοῦ ἐραστοῦ τῷ ἐρωμένῳ a. — 40. ἑαυτῷ] τῷ ἑαυτῷ $X \Delta \Pi G T$. — ἂν om. a b. (ἂν εἴη Φ, recte, opinor. Bekk.)

ἀγαθοῦ ἠνάγκασται διώκειν, δεῖ μετὰ ταῦτα ἰδεῖν. ὀφθήσεται δὲ μαλθακόν τινα καὶ οὐ στερεὸν διώκων, οὐδ' ἐν ἡλίῳ καθαρῷ τεθραμμένον ἀλλ' ὑπὸ συμμιγεῖ σκιᾷ, πόνων μὲν ἀνδρείων καὶ ἱδρώτων ξηρῶν ἄπειρον, ἔμπειρον
D δὲ ἁπαλῆς καὶ ἀνάνδρου διαίτης, ἀλλοτρίοις χρώμασι καὶ κόσμοις χήτει οἰκείων κοσμούμενον, ὅσα τε ἄλλα τούτοις ἕπεται, πάντα ἐπιτηδεύοντα. ἃ δῆλα· καὶ οὐκ ἄξιον περαιτέρω προβαίνειν, ἀλλ' ἓν κεφάλαιον ὁρισαμένους ἐπ' ἄλλο ἰέναι. τὸ γὰρ τοιοῦτον σῶμα ἐν πολέμῳ τε καὶ ἄλλαις χρείαις ὅσαι μεγάλαι οἱ μὲν ἐχθροὶ θαῤῥοῦσιν, οἱ δὲ
27 φίλοι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐρασταὶ φοβοῦνται. Τοῦτο μὲν οὖν ὡς δῆλον ἐατέον.

Τὸ δ' ἐφεξῆς ῥητέον, τίνα ἡμῖν ὠφέλειαν ἢ τίνα
E βλάβην περὶ τὴν κτῆσιν ἡ τοῦ ἐρῶντος ὁμιλία τε καὶ ἐπιτροπεία παρέξεται. σαφὲς δὴ τοῦτό γε παντὶ μέν, μάλιστα
342 δὲ τῷ ἐραστῇ, ὅτι τῶν φιλτάτων τε καὶ εὐνουστάτων καὶ θειοτάτων κτημάτων ὀρφανὸν πρὸ παντὸς εὔξαιτ' ἂν εἶναι τὸν ἐρώμενον. πατρὸς γὰρ καὶ μητρὸς καὶ ξυγγενῶν καὶ φίλων στέρεσθαι ἂν αὐτὸν δέξαιτο, διακωλυτὰς καὶ
940 ἐπιτιμητὰς ἡγούμενος τῆς ἡδίστης πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας. ἀλλὰ μὴν οὐσίαν γ' ἔχοντα χρυσοῦ ἢ τινος ἄλλης κτήσεως οὔτ' εὐάλωτον ὁμοίως οὔτε ἁλόντα εὐμεταχείριστον ἡγήσεται. ἐξ ὧν πᾶσ' ἀνάγκη ἐραστὴν παιδικοῖς φθονεῖν μὲν οὐσίαν κεκτημένοις, ἀπολλυμένης δὲ χαίρειν. ἔτι τοίνυν ἄγαμον, ἄπαιδα, ἄοικον ὅ τι πλεῖστον χρόνον παιδικὰ ἐραστὴς εὔξαιτ' ἂν γενέσθαι, τὸ αὑτοῦ γλυκὺ ὡς πλεῖστον χρόνον καρποῦσθαι ἐπιθυμῶν.

B Ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακά, ἀλλά τις δαίμων ἔμιξε τοῖς πλείστοις ἐν τῷ παραυτίκα ἡδονήν. οἷον κόλακι, δεινῷ θηρίῳ καὶ βλάβῃ μεγάλῃ, ὅμως ἐπέμιξεν ἡ φύσις
28 ἡδονήν τινα οὐκ ἄμουσον. καί τις ἑταίραν ὡς βλαβερὸν ψέξειεν ἄν, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιουτοτρόπων θρεμμάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων, οἷς τό γε καθ' ἡμέραν ἡδίστοισιν εἶναι ὑπάρχει. παιδικοῖς δὲ ἐραστὴς πρὸς τῷ βλα-
C βερῷ καὶ εἰς τὸ συνημερεύειν πάντων ἀηδέστατον. ἥλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος τέρπειν τὸν ἥλικα· ἡ γάρ, οἶμαι, χρόνου ἰσότης ἐπ' ἴσας ἡδονὰς ἄγουσα δι' ὁμοιότητα φιλίαν παρέχεται· ἀλλ' ὅμως κόρον γε καὶ ἡ τούτων συνουσία ἔχει. καὶ μὴν τό γε ἀναγκαῖον αὖ βαρὺ παντὶ περὶ πᾶν λέγεται· ὃ δὴ πρὸς τῇ ἀνομοιότητι μάλιστ' ἐραστὴς πρὸς παιδικὰ ἔχει. νεωτέρῳ γὰρ πρεσβύτερος συνὼν οὔθ' ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἑκὼν ἀπολείπεται, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
D τε καὶ οἴστρου ἐλαύνεται, ὃς ἐκείνῳ μὲν ἡδονὰς ἀεὶ διδοὺς ἄγει, ὁρῶντι, ἀκούοντι, ἁπτομένῳ καὶ πᾶσαν αἴσθησιν αἰσθανομένῳ τοῦ ἐρωμένου, ὥστε μεθ' ἡδονῆς ἀραρότως αὐτῷ ὑπηρετεῖν· τῷ δὲ δὴ ἐρωμένῳ ποῖον παραμύθιον ἢ τίνας ἡδονὰς διδοὺς ποιήσει τὸν ἴσον χρόνον συνόντα μὴ οὐχὶ ἐπ' ἔσχατον ἐλθεῖν ἀηδίας; ὁρῶντι μὲν ὄψιν πρεσβυτέραν καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ, ἑπομένων δὲ τῶν ἄλλων ταύτῃ, ἃ καὶ λόγῳ ἐστὶν ἀκούειν οὐκ ἐπιτερπές, μὴ ὅτι δὴ ἔργῳ E
29 ἀνάγκης ἀεὶ προσκειμένης μεταχειρίζεσθαι· φυλακάς τε δὴ καχυποτόπους φυλαττομένῳ διὰ παντὸς καὶ πρὸς ἅπαντας, ἀκαίρους τε ἐπαίνους καὶ ὑπερβάλλοντας ἀκούοντι, ὡς δ' αὔτως ψόγους νήφοντος μὲν οὐκ ἀνεκτούς, εἰς δὲ μέθην ἰόντος, πρὸς τῷ μὴ ἀνεκτῷ, ἐπ' αἰσχεῖ παῤῥησίᾳ κατακορεῖ καὶ ἀναπεπταμένῃ χρωμένου.

Καὶ ἐρῶν μὲν βλαβερός τε καὶ ἀηδής, λήξας δὲ τοῦ ἔρωτος εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἄπιστος, εἰς ὃν πολλὰ καὶ μετὰ πολλῶν ὅρκων τε καὶ δεήσεων ὑπισχνούμενος, μόγις κατεῖχε τὴν ἐν τῷ τότε ξυνουσίαν ἐπίπονον οὖσαν φέρειν 941
δι' ἐλπίδα ἀγαθῶν. τότε δὴ δέον ἐκτίνειν, μεταβαλὼν ἄλλον ἄρχοντα ἐν αὑτῷ καὶ προστάτην, νοῦν καὶ σωφροσύνην ἀντ' ἔρωτος καὶ μανίας, ἄλλος γεγονὼς λέληθε τὰ παιδικά. καὶ ὁ μὲν αὐτὸν χάριν ἀπαιτεῖ τῶν τότε, ὑπομιμνήσκων τὰ πραχθέντα καὶ λεχθέντα, ὡς τῷ αὐτῷ διαλεγόμενος· ὁ δὲ ὑπ' αἰσχύνης οὔτε εἰπεῖν τολμᾷ ὅτι ἄλλος γέγονεν, οὔθ' ὅπως τὰ τῆς προτέρας ἀνοήτου ἀρχῆς ὁρκωμόσιά τε καὶ ὑποσχέσεις ἐμπεδώσει ἔχει, νοῦν ἤδη ἐσχη- B
κὼς καὶ σεσωφρονηκώς, ἵνα μὴ πράττων ταὐτὰ τῷ πρόσθεν ὅμοιός τε ἐκείνῳ καὶ ὁ αὐτὸς πάλιν γένηται. φυγὰς δὴ γίγνεται ἐκ τούτων, καὶ ἀπεστερηκὼς ὑπ' ἀνάγκης ὁ πρὶν ἐραστής, ὀστράκου μεταπεσόντος, ἵεται φυγῇ μετα- 30
βαλών· ὁ δὲ ἀναγκάζεται διώκειν ἀγανακτῶν καὶ ἐπιθειάζων, ἠγνοηκὼς τὸ ἅπαν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ' ἀνάγκης ἀνοήτῳ χαρίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νοῦν ἔχοντι· εἰ δὲ μή, ἀναγκαῖον C
εἴη ἐνδοῦναι ἑαυτὸν ἀπίστῳ, δυσκόλῳ, φθονερῷ, ἀηδεῖ, βλαβερῷ μὲν πρὸς οὐσίαν, βλαβερῷ δὲ πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἕξιν, πολὺ δὲ βλαβερωτάτῳ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς παίδευσιν, ἧς οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτερον οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται. Ταῦτά τε οὖν χρή, ὦ παῖ, ξυννοεῖν, καὶ εἰδέναι τὴν ἐραστοῦ φιλίαν, ὅτι οὐ μετ' εὐνοίας γίγνεται, ἀλλὰ σιτίου τρόπον, χάριν πλησμονῆς,

ὡς λύκοι ἄρν' ἀγαπῶσ', ὣς παῖδα φιλοῦσιν D
ἐρασταί.

Τοῦτ' ἐκεῖνο, ὦ Φαῖδρε. οὐκέτ' ἂν τὸ πέρα ἀκούσαις ἐμοῦ λέγοντος, ἀλλ' ἤδη σοι τέλος ἐχέτω ὁ λόγος.

ΦΑΙ. Καίτοι ᾤμην γε μεσοῦν αὐτόν, καὶ ἐρεῖν τὰ ἴσα περὶ τοῦ μὴ ἐρῶντος, ὡς δεῖ ἐκείνῳ χαρίζεσθαι μᾶλ-

---

2. τινα μαλθακὸν Ξa. — 5. ἀλλοτρίοις τε χρώμασι Ξa. — 14. ἐπιτροπία Ea. — 24. ἀπολλυμένοις a. — 28. ἔμιξε δαίμων Ξa. — 37. χρόνων a. — 42. ἀπολείπεται ἑκών a. — 43. ἡδ. ἀιδίους ἄγει Schneiderus.

2. συνόντι a. — 6. φύλακάς a. — 7. καχυπόπτους a. — 8. ἀκαίρους τε καὶ ἐπαίνους ΧΔΠG, ἀκαίρους τε καὶ ἐγκαίρους ἐπαίνους ΞΣDNO, ἐπαίνους τε καὶ ἀκαίρους Φ, ἀκαίρους τε καὶ ἐπαχθεῖς ἐπαίνους (coll. Charm. 158 D. Legg. III. 688 D.) Winckelmannus. — 15. τὴν γ' ἐν a. — οὖσαν om. ΧΔΠΣDGNOT. — 16. μεταλαβὼν b. — 17. καὶ προστάτην ἐν ἑαυτῷ a. — 27. ἵεται Astius: ἔσται abc. — 28. ἐπιθειάζων ΧΔΠΣΦGTr: ἐπιθεάζων abc. — 33. τοῦ om. a. — 40. ἄρνα φιλοῦσ' a. — 42. τὸ om. a. — 43. ἀλλὰ δὴ a. — τέλος] πέρας a. — 44. Καίτοιγε a.

λον, λέγων δ' αὖ ἔχει ἀγαθά. νῦν δὲ δή, ὦ Σώκρατες, τί ἀποπαύει;

31 ΣΩ. Οὐκ ᾔσθου, ὦ μακάριε, ὅτι ἤδη ἔπη φθέγγομαι,
B ἀλλ' οὐκέτι διθυράμβους, καὶ ταῦτα ψέγων; ἐὰν δ' ἐπαινεῖν τὸν ἕτερον ἄρξωμαι, τί με οἴει ποιήσειν; ἆρ' οἶσθ' ὅτι ὑπὸ τῶν Νυμφῶν, αἷς με σὺ προὔβαλες ἐκ προνοίας, σαφῶς ἐνθουσιάσω; λέγω οὖν ἑνὶ λόγῳ ὅτι, ὅσα τὸν ἕτερον λελοιδορήκαμεν, τῷ ἑτέρῳ τἀναντία τούτων ἀγαθὰ πρόσεστι. καὶ τί δεῖ μακροῦ λόγου; περὶ γὰρ ἀμφοῖν ἱκανῶς εἴρηται. καὶ οὕτω δὴ ὁ μῦθος, ὅ τι πάσχειν προσήκει αὐτῷ, τοῦτο πείσεται· κἀγὼ τὸν ποταμὸν
242 τοῦτον διαβὰς ἀπέρχομαι, πρὶν ὑπὸ σοῦ τι μεῖζον ἀναγκασθῆναι.

ΦΑΙ. Μήπω γε, ὦ Σώκρατες, πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ. ἢ οὐχ ὁρᾷς ὡς σχεδὸν ἤδη μεσημβρία ἵσταται ἡ δὴ καλουμένη σταθερά; ἀλλὰ περιμείναντες, καὶ ἅμα περὶ τῶν εἰρημένων διαλεχθέντες, τάχα ἐπειδὰν ἀποψυχῇ ἴμεν.

ΣΩ. Θεῖός γ' εἶ περὶ τοὺς λόγους, ὦ Φαῖδρε, καὶ ἀτεχνῶς θαυμάσιος. οἶμαι γὰρ ἐγὼ τῶν ἐπὶ τοῦ σοῦ βίου
B γεγονότων μηδένα πλείους ἢ σὲ πεποιηκέναι γεγενῆσθαι
343 ἤτοι αὐτὸν λέγοντα ἢ ἄλλους ἑνί γέ τῳ τρόπῳ προσαναγ-
32 κάζοντα. Σιμμίαν Θηβαῖον ἐξαιρῶ λόγου· τῶν δὲ ἄλλων πάμπολυ κρατεῖς. καὶ νῦν αὖ δοκεῖς αἴτιός μοι γεγενῆσθαι λόγῳ τινὶ ῥηθῆναι.

ΦΑΙ. Οὐ πόλεμόν γε ἀγγέλλεις. ἀλλὰ πῶς δὴ καὶ τίνι τούτῳ;

ΣΩ. Ἡνίκ' ἔμελλον, ὦ 'γαθέ, τὸν ποταμὸν διαβαίνειν, τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖόν μοι γίγνε-
C σθαι ἐγένετο — ἀεὶ δέ με ἐπίσχει, ὃ ἂν μέλλω πράττειν —, καί τινα φωνὴν ἔδοξα αὐτόθεν ἀκοῦσαι, ἥ με οὐκ ἐᾷ ἀπιέναι πρὶν ἂν ἀφοσιώσωμαι, ὥς τι ἡμαρτηκότα εἰς τὸ θεῖον. εἰμὶ δὴ οὖν μάντις μέν, οὐ πάνυ δὲ σπουδαῖος, ἀλλ' ὥσπερ οἱ τὰ γράμματα φαῦλοι, ὅσον μὲν ἐμαυτῷ μόνον ἱκανός. σαφῶς οὖν ἤδη μανθάνω τὸ ἁμάρτημα. ὡς δή τοι, ὦ ἑταῖρε, μαντικόν γέ τι καὶ ἡ ψυχή. ἐμὲ γὰρ ἔθραξε μέν τι καὶ πάλαι λέγοντα τὸν λόγον, καί πως ἐδυσωπούμην κατ' Ἴβυκον, μή τι παρὰ θεοῖς ἀμβλακὼν
D τιμὰν πρὸς ἀνθρώπων ἀμείψω· νῦν δ' ᾔσθημαι τὸ ἁμάρτημα.

ΦΑΙ. Λέγεις δὲ δὴ τί;

ΣΩ. Δεινόν, ὦ Φαῖδρε, δεινὸν λόγον αὐτός τε ἐκόμισας ἐμέ τε ἠνάγκασας εἰπεῖν.

ΦΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Εὐήθη καὶ ὑπό τι ἀσεβῆ· οὗ τίς ἂν εἴη δεινότερος;

ΦΑΙ. Οὐδείς, εἴ γε σὺ ἀληθῆ λέγεις. 33

ΣΩ. Τί οὖν; τὸν Ἔρωτα οὐκ Ἀφροδίτης καὶ θεόν τινα ἡγεῖ;

ΦΑΙ. Λέγεταί γε δή.

ΣΩ. Οὔ τι ὑπό γε Λυσίου, οὐδὲ ὑπὸ τοῦ σοῦ λόγου,
ὃς διὰ τοῦ ἐμοῦ στόματος καταφαρμακευθέντος ὑπὸ σοῦ B
ἐλέχθη. εἰ δ' ἔστιν, ὥσπερ οὖν ἔστι, θεὸς ἤ τι θεῖον ὁ Ἔρως, οὐδὲν ἂν κακὸν εἴη· τὼ δὲ λόγω τὼ νῦν δὴ περὶ αὐτοῦ εἰπέτην ὡς τοιούτου ὄντος. ταύτῃ τε οὖν ἡμαρτανέτην περὶ τὸν Ἔρωτα, ἔτι τε ἡ εὐήθεια αὐτοῖν πάνυ ἀστεία, τὸ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντε μηδὲ ἀληθὲς σεμνύνεσθαι
ὥς τι ὄντε, εἰ ἄρα ἀνθρωπίσκους τινὰς ἐξαπατήσαντε **243**
εὐδοκιμήσετον ἐν αὐτοῖς. ἐμοὶ μὲν οὖν, ὦ φίλε, καθήρασθαι ἀνάγκη. ἔστι δὲ τοῖς ἁμαρτάνουσι περὶ μυθολογίαν καθαρμὸς ἀρχαῖος, ὃν Ὅμηρος μὲν οὐκ ᾔσθετο, Στησίχορος δέ. τῶν γὰρ ὀμμάτων στερηθεὶς διὰ τὴν Ἑλένης κακηγορίαν, οὐκ ἠγνόησεν ὥσπερ Ὅμηρος, ἀλλ' ἅτε μουσικὸς ὢν ἔγνω τὴν αἰτίαν, καὶ ποιεῖ εὐθὺς Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος οὗτος, οὐδ' ἔβας ἐν νηυσὶν εὐσέλ-
μοις, οὐδ' ἵκεο Πέργαμα Τροίας. καὶ ποιήσας δὴ B
πᾶσαν τὴν καλουμένην παλινῳδίαν, παραχρῆμα ἀνέβλεψεν. 34
ἐγὼ οὖν σοφώτερος ἐκείνων γενήσομαι κατ' αὐτό γε τοῦτο. πρὶν γάρ τι παθεῖν διὰ τὴν τοῦ Ἔρωτος κακηγορίαν πειράσομαι αὐτῷ ἀποδοῦναι τὴν παλινῳδίαν, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ οὐχ ὥσπερ τότε ὑπ' αἰσχύνης ἐγκεκαλυμμένος.

ΦΑΙ. Τουτωνί, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔστιν ἅττ' ἂν ἐμοὶ εἶπες ἡδίω.

ΣΩ. Καὶ γάρ, ὦ 'γαθὲ Φαῖδρε, ἐννοεῖς ὡς ἀναιδῶς
εἰρήσθον τὼ λόγω, οὗτός τε καὶ ὁ ἐκ τοῦ βιβλίου ῥηθείς. C
εἰ γὰρ ἀκούων τις τύχοι ἡμῶν γεννάδας καὶ πρᾶος τὸ ἦθος, ἑτέρου δὲ τοιούτου ἐρῶν ἢ καὶ πρότερόν ποτε ἐρασθείς, λεγόντων ὡς διὰ σμικρὰ μεγάλας ἔχθρας οἱ ἐρασταὶ ἀναιροῦνται καὶ ἔχουσι πρὸς τὰ παιδικὰ φθονερῶς τε καὶ βλαβερῶς, πῶς οὐκ ἂν οἴει αὐτὸν ἡγεῖσθαι ἀκούειν ἐν ναύταις που τεθραμμένων καὶ οὐδένα ἐλεύθερον ἔρωτα ἑωρακότων, πολλοῦ δ' ἂν δεῖν ἡμῖν ὁμολογεῖν ἃ ψέγομεν
τὸν Ἔρωτα; D

ΦΑΙ. Ἴσως νὴ Δί', ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτόν γε τοίνυν ἔγωγε αἰσχυνόμενος, καὶ αὐτὸν τὸν Ἔρωτα δεδιώς, ἐπιθυμῶ ποτίμῳ λόγῳ οἷον ἁλμυρὰν
ἀκοὴν ἀποκλύσασθαι. συμβουλεύω δὲ καὶ Λυσίᾳ ὅ τι τάχι- 35
στα γράψαι ὡς χρὴ ἐραστῇ μᾶλλον ἢ μὴ ἐρῶντι ἐκ τῶν ὁμοίων χαρίζεσθαι.

ΦΑΙ. Ἀλλ' εὖ ἴσθι ὅτι ἕξει τοῦθ' οὕτως· σοῦ γὰρ εἰπόντος τὸν τοῦ ἐραστοῦ ἔπαινον, πᾶσα ἀνάγκη Λυσίαν
ὑπ' ἐμοῦ ἀναγκασθῆναι γράψαι αὖ περὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου. E

---

1. αὖ ὅσα a. — 6. προὔβαλες, ἐκ προνοίας σαφῶς a. — 11. καὶ ἐγὼ a. — 15. ἢ a. — 17. ἀποψύξῃ ἴωμεν a. — 21. γεγονότων λόγων μηδένα a. — 22. τῳ om. a. — 23. ἐξαίρω a. — 26. Οὐ - - ἀγγέλλεις Socrati dat a. — 34. μὲν om. a. — 35. ἱκανῶς ΧΔΠGHN. — 36. τοι] τι a. — 38. Ἴβυκον] Ibyci Rheg. frgm. LI. Schneidew. — ἀμβλακὼν ΧΔΠGT: ἀμπλακὼν abc. Vid. Schneidewin ad Ibyci Reliq. p. 214 sq.

6. ὃς] ὡς Ξa. — 8. δὲ] δὴ ab. — 15. Στησίχορος] Stesichori fragm. 11. Schneidew. fragm. XLIV. Klein. — 19. ἔτυμος ὁ λόγος a. — ἐϋσέλμοις Σa. — 20. καὶ om. a. — 22. ἐκείνου Ξ. — 27. εἴπῃς a.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν πιστεύω, ἕωσπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ.

ΦΑΙ. Λέγε τοίνυν θαρρῶν.

ΣΩ. Ποῦ δή μοι ὁ παῖς πρὸς ὃν ἔλεγον; ἵνα καὶ τοῦτο ἀκούσῃ, καὶ μή, ἀνήκοος ὤν, φθάσῃ χαρισάμενος τῷ μὴ ἐρῶντι.

ΦΑΙ. Οὗτος παρά σοι μάλα πλησίον ἀεὶ πάρεστιν, ὅταν σὺ βούλῃ.

ΣΩ. Οὑτωσὶ τοίνυν, ὦ παῖ καλέ, ἐννόησον, ὡς ὁ
244 μὲν πρότερος ἦν λόγος Φαίδρου τοῦ Πυθοκλέους, Μυῤῥινουσίου ἀνδρός· ὃν δὲ μέλλω λέγειν, Στησιχόρου τοῦ Εὐφήμου, Ἱμεραίου. λεκτέος δὲ ὧδε, ὅτι Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος ὃς ἂν παρόντος ἐραστοῦ τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον φῇ δεῖν χαρίζεσθαι, διότι δὴ ὁ μὲν μαίνεται, ὁ δὲ σωφρονεῖ. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἁπλοῦν τὸ μανίαν κακὸν εἶναι, καλῶς ἂν ἐλέγετο· νῦν δὲ τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν γίγνεται
36 διὰ μανίας, θείᾳ μέντοι δόσει διδομένης. Ἥ τε γὰρ δὴ
B ἐν Δελφοῖς προφῆτις αἵ τ' ἐν Δωδώνῃ ἱέρειαι μανεῖσαι μὲν πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ τὴν Ἑλλάδα εἰργάσαντο, σωφρονοῦσαι δὲ βραχέα ἢ οὐδέν. καὶ ἐὰν δὴ λέγωμεν Σίβυλλάν τε καὶ ἄλλους, ὅσοι μαντικῇ χρώμενοι ἐνθέῳ πολλὰ δὴ πολλοῖς προλέγοντες εἰς τὸ μέλλον ὤρθωσαν, μηκύνοιμεν ἂν δῆλα παντὶ λέγοντες. τόδε μὴν ἄξιον ἐπιμαρτύρασθαι, ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν οἱ τὰ ὀνόματα τιθέμενοι οὐκ αἰσχρὸν ἡγοῦντο οὐδὲ ὄνειδος μανίαν.
C οὐ γὰρ ἂν τῇ καλλίστῃ τέχνῃ, ᾗ τὸ μέλλον κρίνεται, αὐτὸ τοῦτο τοὔνομα ἐμπλέκοντες μανικὴν ἐκάλεσαν· ἀλλ' ὡς καλοῦ ὄντος, ὅταν θείᾳ μοίρᾳ γίγνηται, οὕτω νομίσαντες ἔθεντο. οἱ δὲ νῦν ἀπειροκάλως τὸ ταῦ ἐπεμβάλλοντες μαντικὴν ἐκάλεσαν. ἐπεὶ καὶ τήν γε τῶν ἐμφρόνων ζήτησιν τοῦ μέλλοντος, διά τε ὀρνίθων ποιουμένων καὶ τῶν
344 ἄλλων σημείων, ἅτ' ἐκ διανοίας ποριζομένων ἀνθρωπίνῃ οἰήσει νοῦν τε καὶ ἱστορίαν, οἰονοϊστικὴν ἐπωνόμασαν· ἣν
D νῦν οἰωνιστικὴν τῷ ω σεμνύνοντες οἱ νέοι καλοῦσιν. ὅσῳ δὴ οὖν τελεώτερον καὶ ἐντιμότερον μαντικὴ οἰωνιστικῆς,
37 τό τε ὄνομα τοῦ ὀνόματος ἔργον τ' ἔργου, τόσῳ κάλλιον μαρτυροῦσιν οἱ παλαιοὶ μανίαν σωφροσύνης τὴν ἐκ θεοῦ τῆς παρ' ἀνθρώπων γιγνομένης. Ἀλλὰ μὴν νόσων γε καὶ πόνων τῶν μεγίστων, ἃ δὴ παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων ποθὲν ἔν τισι τῶν γενῶν, ἡ μανία ἐγγενομένη καὶ προφητεύσασα
E οἷς ἔδει, ἀπαλλαγὴν εὕρετο, καταφυγοῦσα πρὸς θεῶν εὐχάς τε καὶ λατρείας, ὅθεν δὴ καθαρμῶν τε καὶ τελετῶν τυχοῦσα ἐξάντη ἐποίησε τὸν ἑαυτῆς ἔχοντα πρός τε τὸν παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρόνον, λύσιν τῷ ὀρθῶς μανέντι
245 τε καὶ κατασχομένῳ τῶν παρόντων κακῶν εὑρομένη. Τρίτη δὲ ἀπὸ Μουσῶν κατοκωχή τε καὶ μανία, λαβοῦσα ἁπαλὴν καὶ ἄβατον ψυχήν, ἐγείρουσα καὶ ἐκβακχεύουσα κατά τε ᾠδὰς καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ποίησιν, μυρία τῶν παλαιῶν ἔργα κοσμοῦσα τοὺς ἐπιγιγνομένους παιδεύει. ὃς δ' ἂν ἄνευ μανίας Μουσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται, πεισθεὶς ὡς ἄρα ἐκ τέχνης ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος, ἀτελὴς αὐτός τε καὶ ἡ ποίησις ὑπὸ τῆς τῶν μαινομένων ἡ τοῦ σωφρονοῦντος ἠφανίσθη.

Τοσαῦτα μέν σοι καὶ ἔτι πλείω ἔχω μανίας γιγνομένης B
ἀπὸ θεῶν λέγειν καλὰ ἔργα. ὥστε τοῦτό γε αὐτὸ μὴ
φοβώμεθα, μηδέ τις ἡμᾶς λόγος θορυβείτω, δεδιττόμενος 38
ὡς πρὸ τοῦ κεκινημένου τὸν σώφρονα δεῖ προαιρεῖσθαι φίλον· ἀλλὰ τόδε πρὸς ἐκείνῳ δείξας φερέσθω τὰ νικητήρια, ὡς οὐκ ἐπ' ὠφελείᾳ ὁ ἔρως τῷ ἐρῶντι καὶ τῷ ἐρωμένῳ ἐκ θεῶν ἐπιπέμπεται. ἡμῖν δὲ ἀποδεικτέον αὖ τοὐναντίον, ὡς ἐπ' εὐτυχίᾳ τῇ μεγίστῃ παρὰ θεῶν ἡ
τοιαύτη μανία δίδοται. ἡ δὲ δὴ ἀπόδειξις ἔσται δεινοῖς C
μὲν ἄπιστος, σοφοῖς δὲ πιστή. δεῖ οὖν πρῶτον ψυχῆς φύσεως πέρι θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης, ἰδόντα πάθη τε καὶ ἔργα, τἀληθὲς νοῆσαι. ἀρχὴ δὲ ἀποδείξεως ἥδε.

Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος. τὸ γὰρ ἀεικίνητον ἀθάνατον· τὸ δ' ἄλλο κινοῦν καὶ ὑπ' ἄλλου κινούμενον, παῦλαν ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει ζωῆς. μόνον δὴ τὸ αὑτὸ κινοῦν, ἅτε οὐκ ἀπολεῖπον ἑαυτό, οὔ ποτε λήγει κινούμενον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινή-
σεως. ἀρχὴ δὲ ἀγένητον. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἀνάγκη πᾶν τὸ D
γιγνόμενον γίγνεσθαι, αὐτὴν δὲ μηδ' ἐξ ἑνός· εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχὴ γίγνοιτο, οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἀγένητόν ἐστι, καὶ ἀδιάφθορον αὐτὸ ἀνάγκη εἶναι. ἀρχῆς γὰρ δὴ ἀπολομένης οὔτε αὐτή ποτε ἔκ του οὔτε ἄλλο ἐξ
ἐκείνης γενήσεται, εἴπερ ἐξ ἀρχῆς δεῖ τὰ πάντα γίγνεσθαι. 39
οὕτω δὴ κινήσεως μὲν ἀρχὴ τὸ αὐτὸ αὑτὸ κινοῦν. τοῦτο δὲ οὔτ' ἀπόλλυσθαι οὔτε γίγνεσθαι δυνατόν, ἢ πάντα τε
οὐρανὸν πᾶσάν τε γένεσιν συμπεσοῦσαν στῆναι καὶ μή- E
ποτε αὖθις ἔχειν ὅθεν κινηθέντα γενήσεται. ἀθανάτου δὲ πεφασμένου τοῦ ὑφ' ἑαυτοῦ κινουμένου, ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦτον αὐτόν τις λέγων οὐκ αἰσχυνεῖται. πᾶν γὰρ σῶμα ᾧ μὲν ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, ἄψυχον, ᾧ δὲ ἔνδοθεν αὐτῷ ἐξ αὑτοῦ, ἔμψυχον, ὡς ταύτης οὔσης φύσεως ψυχῆς. εἰ δ' ἔστι τοῦτο οὕτως ἔχον, μὴ ἄλλο τι
εἶναι τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν ἢ ψυχήν, ἐξ ἀνάγκης ἀγένη- 246
τόν τε καὶ ἀθάνατον ψυχὴ ἂν εἴη. Περὶ μὲν οὖν ἀθανασίας αὐτῆς ἱκανῶς.

Περὶ δὲ τῆς ἰδέας αὐτῆς ὧδε λεκτέον· οἷον μέν ἐστι,

4. τούτου a. — 7. ὅταν καὶ σὺ a. — 11. λεκτέος om. ΧΔGT et pr. Π. — ἔτυμος ὁ λόγος a. — 20. Σιβύλλαν Bekkeri operae. — 21. ἐν θεοῖς ΧΔΠDGNOT, ἐνθέως Winckelmannus. — προὔλεγον Ξa. — ὤρθωσαν] ὀρθῶς a. — 28. ἐπεμβαλόντες a. — 30. ποιουμένην cum Aristide c. — 32. νοήσει a. — οἰονοηστικὴν a. (οἰωνιστικὴν ΧΔΠGT et corr. Γ, unde Winckelmannus efficit οἰονιστικὴν et οἰουνιστικήν.) — 33. τῷ] τὸ a. — 38. μεγίστων δι' ἁμαρτήματα ἐκ μηνιμάτων τῶν θεῶν ἔν τισι γενομένων ἡ auctore Cornario a. — 41. δὴ om. ΧΔGT et pr. Π. — 42. ἑαυτῆς] αὐτὴν a.

1. κατοχὴ a. — 6. ἱκανῶς a. — 9. τοι ΧΔΠDGNOT. — 21. Πᾶσα ψυχὴ a. — 23. ἐξ ἀρχῆς] ἀρχὴ c cum Vindob. 4, πᾶν ἐξ ἀρχῆς Heindorfius. — 32. αὐτὸ om. a. — 34. γένεσιν] γῆν a. — 35. ἔχειν στῆναι ὅθεν a. — 37. τοῦτο αὐτό a. — 39. αὐτῷ] αὐτὸ a. — 41. αὐτὸ a.

*πάντῃ πάντως θείας εἶναι καὶ μακρᾶς διηγήσεως, ᾧ δὲ
ἔοικεν, ἀνθρωπίνης τε καὶ ἐλάττονος. ταύτῃ οὖν λέγω-
μεν. Ἐοικέτω δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει ὑποπτέρου ζεύγους
τε καὶ ἡνιόχου. θεῶν μὲν οὖν ἵπποι τε καὶ ἡνίοχοι πάν-
τες αὐτοί τε ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν, τὸ δὲ τῶν ἄλλων*
B *μέμικται. καὶ πρῶτον μὲν ἡμῶν ὁ ἄρχων ξυνωρίδος*
40 *ἡνιοχεῖ, εἶτα τῶν ἵππων ὁ μὲν αὐτῷ καλός τε καὶ ἀγαθὸς
καὶ ἐκ τοιούτων, ὁ δὲ ἐξ ἐναντίων τε καὶ ἐναντίος. χα-
λεπὴ δὴ καὶ δύσκολος ἐξ ἀνάγκης ἡ περὶ ἡμᾶς ἡνιόχησις.
Πῇ δὴ οὖν θνητόν τε καὶ ἀθάνατον ζῷον ἐκλήθη, πει-
ρατέον εἰπεῖν. πᾶσα ἡ ψυχὴ παντὸς ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύ-
χου, πάντα δὲ οὐρανὸν περιπολεῖ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλοις εἴδεσι*
C *γιγνομένη. τελέα μὲν οὖν οὖσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωρο-
πορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ· ἡ δὲ πτερορ-
ρυήσασα φέρεται, ἕως ἂν στερεοῦ τινὸς ἀντιλάβηται, οὗ
κατοικισθεῖσα, σῶμα γήϊνον λαβοῦσα, αὐτὸ αὑτὸ δοκοῦν
κινεῖν διὰ τὴν ἐκείνης δύναμιν, ζῷον τὸ ξύμπαν ἐκλήθη,
ψυχὴ καὶ σῶμα παγέν, θνητόν τ' ἔσχεν ἐπωνυμίαν· ἀθά-
νατον δὲ οὐδ' ἐξ ἑνὸς λόγου λελογισμένου, ἀλλὰ πλάττο-
μεν οὔτε ἰδόντες οὔτε ἱκανῶς νοήσαντες θεόν, ἀθάνατόν*
D *τι ζῷον, ἔχον μὲν ψυχήν, ἔχον δὲ σῶμα, τὸν ἀεὶ δὲ
χρόνον ταῦτα ξυμπεφυκότα. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή, ὅπῃ
τῷ θεῷ φίλον, ταύτῃ ἐχέτω τε καὶ λεγέσθω. τὴν δ' αἰ-
τίαν τῆς τῶν πτερῶν ἀποβολῆς, δι' ἣν ψυχῆς ἀποῤῥεῖ,
λάβωμεν. ἔστι δέ τις τοιάδε.*

Πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις τὸ ἐμβριθὲς ἄγειν ἄνω
41 *μετεωρίζουσα, ᾗ τὸ τῶν θεῶν γένος οἰκεῖ. κεκοινώνηκε
δέ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θείου. τὸ δὲ*
E *θεῖον καλόν, σοφόν, ἀγαθὸν καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον.
τούτοις δὴ τρέφεταί τε καὶ αὔξεται μάλιστά γε τὸ τῆς ψυχῆς
πτέρωμα, αἰσχρῷ δὲ καὶ κακῷ καὶ τοῖς ἐναντίοις φθίνει
τε καὶ διόλλυται. ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ
Ζεύς, ἐλαύνων πτηνὸν ἅρμα, πρῶτος πορεύεται, διακο-*
246 *σμῶν πάντα καὶ ἐπιμελούμενος· τῷ δ' ἕπεται στρατιὰ*
247 *θεῶν τε καὶ δαιμόνων, κατὰ ἕνδεκα μέρη κεκοσμημένη.
μένει γὰρ Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη· τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι
ἐν τῷ τῶν δώδεκα ἀριθμῷ τεταγμένοι θεοὶ ἄρχοντες,
ἡγοῦνται κατὰ τάξιν ἣν ἕκαστος ἐτάχθη. πολλαὶ μὲν οὖν
καὶ μακάριαι θέαι τε καὶ διέξοδοι ἐντὸς οὐρανοῦ, ἃς
θεῶν γένος εὐδαιμόνων ἐπιστρέφεται, πράττων ἕκαστος
αὐτῶν τὸ αὑτοῦ. ἕπεται δὲ ὁ ἀεὶ ἐθέλων τε καὶ δυνά-
μενος. φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ ἵσταται. ὅταν δὲ δὴ
πρὸς δαῖτα καὶ ἐπὶ θοίνην ἴωσιν, ἄκραν ὑπὸ τὴν ὑπου-* B
*ράνιον ἀψῖδα πορεύονται πρὸς ἄναντες ἤδη. τὰ μὲν
θεῶν ὀχήματα ἰσοῤῥόπως εὐήνια ὄντα ῥᾳδίως πορεύεται,
τὰ δὲ ἄλλα μόγις· βρίθει γὰρ ὁ τῆς κάκης ἵππος μετέ-
χων, ἐπὶ τὴν γῆν ῥέπων τε καὶ βαρύνων, ᾧ μὴ* 42
*καλῶς ᾖ τεθραμμένος τῶν ἡνιόχων. ἔνθα δὴ πόνος τε
καὶ ἀγὼν ἔσχατος ψυχῇ πρόκειται. αἱ μὲν γὰρ ἀθάνατοι
καλούμεναι, ἡνίκ' ἂν πρὸς ἄκρῳ γένωνται, ἔξω πορευ-
θεῖσαι ἔστησαν ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ, στάσας δὲ* C
*αὐτὰς περιάγει ἡ περιφορά, αἱ δὲ θεωροῦσι τὰ ἔξω τοῦ
οὐρανοῦ. τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησέ
πω τῶν τῇδε ποιητὴς οὔτε ποθ' ὑμνήσει κατ' ἀξίαν.
ἔχει δὲ ὧδε. τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν,
ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα. ἡ γὰρ ἀχρώματός
τε καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφὴς οὐσία ὄντως ψυχῆς
οὖσα κυβερνήτῃ μόνῳ θεατὴ νῷ· περὶ ἣν τὸ τῆς ἀλη-
θοῦς ἐπιστήμης γένος τοῦτον ἔχει τὸν τόπον. ἅτ' οὖν* D
*θεοῦ διάνοια νῷ τε καὶ ἐπιστήμῃ ἀκηράτῳ τρεφομένη,
καὶ ἁπάσης ψυχῆς, ὅσῃ ἂν μέλλῃ τὸ προσῆκον δέξεσθαι,
ἰδοῦσα διὰ χρόνου τὸ ὂν ἀγαπᾷ τε καὶ θεωροῦσα τἀληθῆ
τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ, ἕως ἂν κύκλῳ ἡ περιφορὰ εἰς
ταὐτὸν περιενέγκῃ. ἐν δὲ τῇ περιόδῳ καθορᾷ μὲν αὐτὴν
δικαιοσύνην, καθορᾷ δὲ σωφροσύνην, καθορᾷ δὲ ἐπι-
στήμην, οὐχ ᾗ γένεσις πρόσεστιν, οὐδ' ἥ ἐστί που ἑτέρα
ἐν ἑτέρῳ οὖσα ὧν ἡμεῖς νῦν ὄντων καλοῦμεν, ἀλλὰ τὴν* E
ἐν τῷ ὅ ἐστιν ὂν ὄντως ἐπιστήμην οὖσαν· καὶ τἆλλα 43
*ὡσαύτως τὰ ὄντα ὄντως θεασαμένη καὶ ἑστιαθεῖσα, δῦσα
πάλιν εἰς τὸ εἴσω τοῦ οὐρανοῦ, οἴκαδε ἦλθεν. ἐλθούσης
δὲ αὐτῆς ὁ ἡνίοχος πρὸς τὴν φάτνην τοὺς ἵππους στήσας
παρέβαλεν ἀμβροσίαν τε καὶ ἐπ' αὐτῇ νέκταρ ἐπότισε.
καὶ οὗτος μὲν θεῶν βίος. αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαί, ἡ μὲν ἄρι-* 248
*στα θεῷ ἑπομένη καὶ εἰκασμένη ὑπερῆρεν εἰς τὸν ἔξω
τόπον τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλήν, καὶ συμπεριηνέχθη τὴν
περιφοράν, θορυβουμένη ὑπὸ τῶν ἵππων καὶ μόγις κα-*

---

3. *Ἔοικε δὴ τῷ ξυμφύτῳ* a. — 4. *πάντες αὐτοί τε*] *καὶ πάντες αὐτοὶ* ΧΔΠDGT. Fort. *πάντες καὶ αὐτοί*. Bait. — 7. *κἀγαθὸς* Γbc. — 10. *τε* om. ΧΔGT et pr. Π. — 11. *ἡ ψυχὴ πᾶσα* a. — 13. *μετεωροπολεῖ* a. — 14. *ἅπαντα* a. — 19. *πλαττομένου* a. — 20. *ἰδόντες*] *εἰδότες* ΧΔΠDGNOT et corr. F. — 28. *θείου* (coll. Plut. Quaest. Plat. p. 1004 C.) Heindorfius: *θείου ψυχή* a, *θείου* [*ψυχή*] bc. — 29. *τοιοῦτο* ab. Scribe *τοιοῦτον*: soli enim EF *τοιοῦτο*. Bekk. — 30. *μάλιστά γε τὸ* ΔDN: *μάλιστά τε τὸ* ΧΠG, *μάλιστα τὸ* abc. — 32. *ἡγεμὼν* del. censet (coll. Soph. Elect. 174 sq.) Prinsterer Prosopogr. p. 161. et abest a Plutarcho p. 1102 E. — 33. *πτηνὸν ἅρμα ἐλαύνων* a.

3. *θέλων* a. — 4. *χοροῦ θείου* a. — 5. *δαιτά τε καὶ* a. — *ὑπὸ*] *ἐπὶ* a. — *ὑπουρανίαν* ΣΦDN et corr. Π, *ἐπουράνιον* b, *οὐρανίαν* γρ. F, *οὐράνιον* ac, *ὑπερουράνιον* Cod. Hermiae Schol., quod amplectitur Winckelmannus. Conf. Voegelinus l. l. p. 6 sq. — 6. *μὲν οὖν θεῶν* c cum Flor. θ, Vind. 6 et rc. ΓΦ. — 8. *ἄλλα πορεύονται μόγις* a. — 9. *τὴν* om. a. — *ᾧ μὴ καλῶς ᾖ*] *ἢν μὴ καλῶς ᾖ* a, *ᾧ μὴ καλῶς ἦν* NO, quod praetulit Stallbaumius, sed eius operae dederunt *ᾧ ἦν μὴ καλῶς*. — 10. *τῶν*] *ὑπὸ τῶν* a. — 13. *ἱστάσας* a. (*στάσας* Damascius cod. Paris. reg. 1989. fol. 166. v. Bekk. Correxerat iam Heindorfius e Proclo Theol. Plat. p. 211.) — 19. *ψυχῆς οὖσα* G et corr. Π: *ψυχῇ οὖσα* ΧΔT et pr. Π, *οὖσα ψυχῆς* abc. — 20. *θεατὴ νῷ*] *θεατῇ νῷ χρῆται* ab. — 22. *ἀκήρατος* ΧΔΠDGHNOT et mg. B cum Damascio, *ἀκηράτως* ΣΦr. — *στρεφομένη* a. — 23. *ὅσην* a. — *δέξασθαι* c. — 27. *δικαιοσύνη* - - *σωφροσύνη* - - *ἐπιστήμη* Ea. — 28. *ᾗ*] *ᾗ* a. — 31. *τὰ ὄντως ὄντα* Ξa. — 36. *θεῷ*] *θεῶν* a cum pr. Γ.

θορυβοῦσα τὰ ὄντα· ἡ δὲ τοτὲ μὲν ἦρε, τοτὲ δ' ἔδυ, βιαζομένων δὲ τῶν ἵππων τὰ μὲν εἶδε, τὰ δ' οὔ. αἱ δὲ δὴ ἄλλαι γλιχόμεναι μὲν ἅπασαι τοῦ ἄνω ἕπονται, ἀδυνατοῦσαι δὲ ὑποβρύχιαι ξυμπεριφέρονται, πατοῦσαι ἀλλήλας
B καὶ ἐπιβάλλουσαι, ἑτέρα πρὸ τῆς ἑτέρας πειρωμένη γενέσθαι. θόρυβος οὖν καὶ ἅμιλλα καὶ ἱδρὼς ἔσχατος γίγνεται. οὗ δὴ κακίᾳ ἡνιόχων πολλαὶ μὲν χωλεύονται, πολλαὶ δὲ πολλὰ πτερὰ θραύονται· πᾶσαι δέ, πολὺν ἔχουσαι πόνον, ἀτελεῖς τῆς τοῦ ὄντος θέας ἀπέρχονται, καὶ ἀπελθοῦσαι τροφῇ δοξαστῇ χρῶνται. οὗ δ' ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπουδὴ τὸ
44 ἀληθείας ἰδεῖν πεδίον οὗ ἐστίν, ἥ τε δὴ προσήκουσα ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ νομὴ ἐκ τοῦ ἐκεῖ λειμῶνος τυγχάνει
C οὖσα, ἥ τε τοῦ πτεροῦ φύσις, ᾧ ψυχὴ κουφίζεται, τούτῳ τρέφεται. θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε, ἥτις ἂν ψυχὴ θεῷ ξυνοπαδὸς γενομένη κατίδῃ τι τῶν ἀληθῶν, μέχρι τε τῆς ἑτέρας περιόδου εἶναι ἀπήμονα, κἂν ἀεὶ τοῦτο δύνηται ποιεῖν, ἀεὶ ἀβλαβῆ εἶναι· ὅταν δὲ ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι μὴ ἴδῃ, καί τινι συντυχίᾳ χρησαμένη, λήθης τε καὶ κακίας πλησθεῖσα βαρυνθῇ, βαρυνθεῖσα δὲ πτερορρυήσῃ τε καὶ ἐπὶ τὴν γῆν πέσῃ, τότε νόμος ταύτην μὴ
D φυτεῦσαι εἰς μηδεμίαν θηρείαν φύσιν ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει, ἀλλὰ τὴν μὲν πλεῖστα ἰδοῦσαν εἰς γονὴν ἀνδρὸς γενησομένου φιλοσόφου ἢ φιλοκάλου ἢ μουσικοῦ τινὸς καὶ ἐρωτικοῦ, τὴν δὲ δευτέραν εἰς βασιλέως ἐννόμου ἢ πολεμικοῦ καὶ ἀρχικοῦ, τρίτην εἰς πολιτικοῦ ἤ τινος οἰκονομικοῦ ἢ χρηματιστικοῦ, τετάρτην εἰς φιλοπόνου γυμναστικοῦ ἢ περὶ σώματος ἴασίν τινα ἐσομένου, πέμπτην μαντικὸν βίον ἤ τινα τελεστικὸν ἕξουσαν· ἕκτῃ ποιητικὸς
E ἢ τῶν περὶ μίμησίν τις ἄλλος ἁρμόσει, ἑβδόμῃ δημιουργικὸς ἢ γεωργικός, ὀγδόῃ σοφιστικὸς ἢ δημοτικός,
45 ἐνάτῃ τυραννικός. ἐν δὴ τούτοις ἅπασιν ὃς μὲν ἂν δικαίως διαγάγῃ, ἀμείνονος μοίρας μεταλαμβάνει, ὃς δ' ἂν ἀδίκως, χείρονος. εἰς μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ ὅθεν ἥκει ἡ ψυχὴ ἑκάστη, οὐκ ἀφικνεῖται ἐτῶν μυρίων· οὐ γὰρ πτε-
249 ροῦται πρὸ τοσούτου χρόνου, πλὴν ἡ τοῦ φιλοσοφήσαντος ἀδόλως ἢ παιδεραστήσαντος μετὰ φιλοσοφίας. αὗται δὲ τρίτῃ περιόδῳ τῇ χιλιετεῖ, ἐὰν ἕλωνται τρὶς ἐφεξῆς τὸν βίον τοῦτον, οὕτω πτερωθεῖσαι τρισχιλιοστῷ ἔτει ἀπέρχονται. αἱ δὲ ἄλλαι, ὅταν τὸν πρῶτον βίον τελευτήσωσι, κρίσεως ἔτυχον. κριθεῖσαι δέ, αἱ μὲν εἰς τὰ ὑπὸ γῆς δικαιωτήρια ἐλθοῦσαι δίκην ἐκτίνουσιν, αἱ δ' εἰς τοὐρανοῦ τινὰ τόπον ὑπὸ τῆς δίκης κουφισθεῖσαι διάγουσιν
B ἀξίως οὗ ἐν ἀνθρώπου εἴδει ἐβίωσαν βίον. τῷ δὲ χιλιοστῷ ἀμφότεραι ἀφικνούμεναι ἐπὶ κλήρωσίν τε καὶ αἵρεσιν τοῦ δευτέρου βίου, αἱροῦνται ὃν ἂν ἐθέλῃ ἑκάστη. ἔνθα καὶ εἰς θηρίου βίον ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀφικνεῖται, καὶ ἐκ θηρίου, ὅς ποτε ἄνθρωπος ἦν, πάλιν εἰς ἄνθρωπον. οὐ γὰρ ἥ γε μή ποτε ἰδοῦσα τὴν ἀλήθειαν εἰς τόδε ἥξει τὸ 346
σχῆμα. δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον, ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων εἰς ἓν λογισμῷ ξυναιρούμενον. 46
τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις ἐκείνων, ἅ ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἡ C
ψυχὴ συμπορευθεῖσα θεῷ καὶ ὑπεριδοῦσα ἃ νῦν εἶναί φαμεν, καὶ ἀνακύψασα εἰς τὸ ὂν ὄντως. διὸ δὴ δικαίως μόνη πτεροῦται ἡ τοῦ φιλοσόφου διάνοια· πρὸς γὰρ ἐκείνοις ἀεί ἐστι μνήμῃ κατὰ δύναμιν, πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι. τοῖς δὲ δὴ τοιούτοις ἀνὴρ ὑπομνήμασιν ὀρθῶς χρώμενος, τελέους ἀεὶ τελετὰς τελούμενος, τέλεος ὄντως μόνος γίγνεται. ἐξιστάμενος δὲ τῶν ἀνθρωπίνων D
σπουδασμάτων, καὶ πρὸς τῷ θείῳ γιγνόμενος, νουθετεῖται μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς παρακινῶν, ἐνθουσιάζων δὲ λέληθε τοὺς πολλούς.

Ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἥκων λόγος περὶ τῆς τετάρτης μανίας, ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις ὁρῶν κάλλος, τοῦ ἀληθοῦς ἀναμιμνησκόμενος, πτερῶταί τε καὶ ἀναπτερούμενος προθυμούμενος ἀναπτέσθαι, ἀδυνατῶν δέ, ὄρνιθος δίκην βλέπων ἄνω, τῶν κάτω δὲ ἀμελῶν, αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος, ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τῶν ἐνθουσιάσεων E
ἀρίστη τε καὶ ἐξ ἀρίστων τῷ τε ἔχοντι καὶ τῷ κοινωνοῦντι αὐτῆς γίγνεται, καὶ ὅτι ταύτης μετέχων τῆς μανίας ὁ ἐρῶν τῶν καλῶν ἐραστὴς καλεῖται. καθάπερ γὰρ 47
εἴρηται, πᾶσα μὲν ἀνθρώπου ψυχὴ φύσει τεθέαται τὰ ὄντα, ἢ οὐκ ἂν ἦλθεν εἰς τόδε τὸ ζῷον, ἀναμιμνήσκεσθαι 250
δ' ἐκ τῶνδε ἐκεῖνα οὐ ῥᾴδιον ἁπάσῃ, οὔτε ὅσαι βραχέως εἶδον τότε τἀκεῖ, οὔτε αἳ δεῦρο πεσοῦσαι ἐδυστύχησαν, ὥστε ὑπό τινων ὁμιλιῶν ἐπὶ τὸ ἄδικον τραπόμεναι λήθην ὧν τότε εἶδον ἱερῶν ἔχειν. ὀλίγαι δὴ λείπονται αἷς τὸ τῆς μνήμης ἱκανῶς πάρεστιν. αὗται δέ, ὅταν τι τῶν ἐκεῖ ὁμοίωμα ἴδωσιν, ἐκπλήττονται καὶ οὐκέθ' αὑτῶν γίγνονται, ὃ δ' ἔστι τὸ πάθος ἀγνοοῦσι διὰ τὸ μὴ ἱκανῶς διαισθάνεσθαι. δικαιοσύνης μὲν οὖν καὶ σωφροσύ- B
νης, καὶ ὅσα ἄλλα τίμια ψυχαῖς, οὐκ ἔνεστι φέγγος οὐδὲν ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν, ἀλλὰ δι' ἀμυδρῶν ὀργάνων μόγις αὐτῶν καὶ ὀλίγοι ἐπὶ τὰς εἰκόνας ἰόντες θεῶνται τὸ τοῦ εἰκασθέντος γένος. κάλλος δὲ τότ' ἦν ἰδεῖν λαμπρόν, ὅτε σὺν εὐδαίμονι χορῷ μακαρίαν ὄψιν τε καὶ θέαν, ἑπόμενοι μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς, ἄλλοι δὲ μετ' ἄλλου θεῶν, εἶδόν τε καὶ ἐτελοῦντο τῶν τελετῶν ἣν θέμις λέγειν μακαριωτάτην, ἣν ὠργιάζομεν ὁλόκληροι μὲν αὐτοὶ C
ὄντες καὶ ἀπαθεῖς κακῶν ὅσα ἡμᾶς ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ 48
ὑπέμενεν, ὁλόκληρα δὲ καὶ ἁπλᾶ καὶ ἀτρεμῆ καὶ εὐδαί-

---

1. δὲ καὶ ἔδυ a. — 4. ἀλλήλαις a cum *NO*. — 10. δ'] δὴ a. — 12. ἐκεῖσε a cum *EF*. — 21. Θήρειον a. — 28. ἕκτην ποιητικόν· ἑβδόμη γεωμετρικὸς ἢ δημιουργικός· ὀγδόη a. — 30. δημοτικός *ΧΔΠDGT*: δημοποιικός abc. — 31. ἐνάτη a. — δὴ *ΧΔΞΠDNOT*: δὲ abc. — 32. διάγῃ *E* a. — 34. οὐ καθικνεῖται a. — 41. τοῦ οὐρανοῦ a.
8. ὄντως ὂν a cum *EF*. — 10. μνήμη a. — οἷσπερ ὁ θεὸς ab. (*Τέσσαρες φέρονται γραφαί·* ἢ πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστιν ἢ πάλιν θεῖός ἐστιν, ἢ μετὰ τοῦ ἄρθρου πρὸς οἷσπερ ὁ θεὸς ὢν θεῖός ἐστιν ἢ πάλιν θεῖός ἐστιν. Hermias.) — 18. ἦν] ἵν' a. — 19. ἀναπτερῶται a. — 20. προθυμῆται Ξ a. — 30. ὥστε] οὔτε a. — 31. ἔχειν] ἴσχον a. — 32. ὁπόταν a. — 39. τότε τ' ἦν ab. (τ' libris deest. Bekk.) — 42. τῶν om. a. — 43. ὀργιάζομεν a.

μονα φάσματα μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες ἐν αὐγῇ καθαρᾷ, καθαροὶ ὄντες καὶ ἀσήμαντοι τούτου ὃ νῦν σῶμα περιφέροντες ὀνομάζομεν, ὀστρέου τρόπον δεδεσμευμένοι. ταῦτα μὲν οὖν μνήμῃ κεχαρίσθω, δι' ἣν πόθῳ τῶν τότε νῦν μακρότερα εἴρηται. περὶ δὲ κάλλους, ὥσπερ D *εἴπομεν, μετ' ἐκείνων τε ἔλαμπεν ὄν, δεῦρό τε ἐλθόντες κατειλήφαμεν αὐτὸ διὰ τῆς ἐναργεστάτης αἰσθήσεως τῶν ἡμετέρων στίλβον ἐναργέστατα. ὄψις γὰρ ἡμῖν ὀξυτάτη τῶν διὰ τοῦ σώματος ἔρχεται αἰσθήσεων, ᾗ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται. δεινοὺς γὰρ ἂν παρεῖχεν ἔρωτας, εἴ τι τοιοῦτον ἑαυτῆς ἐναργὲς εἴδωλον παρείχετο εἰς ὄψιν ἰόν, καὶ τἆλλα ὅσα ἐραστά. νῦν δὲ κάλλος μόνον ταύτην ἔσχε μοῖραν, ὥστ' ἐκφανέστατον εἶναι καὶ ἐρασμιώτατον. ὁ* E *μὲν οὖν μὴ νεοτελὴς ἢ διεφθαρμένος οὐκ ὀξέως ἐνθένδε ἐκεῖσε φέρεται πρὸς αὐτὸ τὸ κάλλος, θεώμενος αὐτοῦ τὴν τῇδε ἐπωνυμίαν. ὥστε οὐ σέβεται προσορῶν, ἀλλ' ἡδονῇ παραδοὺς τετράποδος νόμον βαίνειν ἐπιχειρεῖ καὶ* 251 *παιδοσπορεῖν, καὶ ὕβρει προσομιλῶν οὐ δέδοικεν οὐδ'* 49 *αἰσχύνεται παρὰ φύσιν ἡδονὴν διώκων. ὁ δὲ ἀρτιτελής, ὁ τῶν τότε πολυθεάμων, ὅταν θεοειδὲς πρόσωπον ἴδῃ κάλλος εὖ μεμιμημένον, ἤ τινα σώματος ἰδέαν, πρῶτον μὲν ἔφριξε, καί τι τῶν τότε ὑπῆλθεν αὐτὸν δειμάτων, εἶτα προσορῶν ὡς θεὸν σέβεται, καὶ εἰ μὴ δεδιείη τὴν τῆς σφόδρα μανίας δόξαν, θύοι ἂν ὡς ἀγάλματι καὶ θεῷ τοῖς παιδικοῖς. ἰδόντα δὲ αὐτόν, οἷον ἐκ τῆς φρί-* B *κης, μεταβολή τε καὶ ἱδρὼς καὶ θερμότης ἀήθης λαμβάνει. δεξάμενος γὰρ τοῦ κάλλους τὴν ἀπορροὴν διὰ τῶν ὀμμάτων, ἐθερμάνθη ᾗ ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἄρδεται. θερμανθέντος δὲ ἐτάκη τὰ περὶ τὴν ἔκφυσιν, ἃ πάλαι ὑπὸ σκληρότητος συμμεμυκότα εἶργε μὴ βλαστάνειν. ἐπιρρυείσης δὲ τῆς τροφῆς ᾤδησέ τε καὶ ὥρμησε φύεσθαι ἀπὸ τῆς ῥίζης ὁ τοῦ πτεροῦ καυλὸς ὑπὸ πᾶν τὸ τῆς ψυχῆς εἶδος· πᾶσα γὰρ ἦν τὸ πάλαι πτερωτή. ζεῖ οὖν ἐν* C *τούτῳ ὅλη καὶ ἀνακηκίει, καὶ ὅπερ τὸ τῶν ὀδοντοφυούντων πάθος περὶ τοὺς ὀδόντας γίγνεται ὅταν ἄρτι φυῶσι, κνῆσίς τε καὶ ἀγανάκτησις περὶ τὰ οὖλα, ταὐτὸν δὴ πέπονθεν ἡ τοῦ πτεροφυεῖν ἀρχομένου ψυχή· ζεῖ τε καὶ ἀγανακτεῖ καὶ γαργαλίζεται φύουσα τὰ πτερά. ὅταν* 50 *μὲν οὖν βλέπουσα πρὸς τὸ τοῦ παιδὸς κάλλος, ἐκεῖθεν μέρη ἐπιόντα καὶ ῥέοντα, ἃ δὴ διὰ ταῦτα ἵμερος καλεῖται, δεχομένη [τὸν ἵμερον] ἄρδηταί τε καὶ θερμαίνηται,* D *λωφᾷ τε τῆς ὀδύνης καὶ γέγηθεν· ὅταν δὲ χωρὶς γένηται καὶ αὐχμήσῃ, τὰ τῶν διεξόδων στόματα, ᾗ τὸ πτερὸν ὁρμᾷ, συναυαινόμενα μύσαντα ἀποκλείει τὴν βλάστην τοῦ πτεροῦ. ἡ δ' ἐντὸς μετὰ τοῦ ἱμέρου ἀποκεκλῃμένη, πηδῶσα οἷον τὰ σφύζοντα, τῇ διεξόδῳ ἐγχρίει ἑκάστη τῇ καθ' αὑτήν, ὥστε πᾶσα κεντουμένη κύκλῳ ἡ ψυχὴ οἰστρᾷ καὶ ὀδυνᾶται. μνήμην δ' αὖ ἔχουσα τοῦ καλοῦ γέγηθεν. ἐκ δ' ἀμφοτέρων μεμιγμένων ἀδημονεῖ τε τῇ ἀτοπίᾳ τοῦ* 347 *πάθους καὶ ἀποροῦσα λυττᾷ, καὶ ἐμμανὴς οὖσα οὔτε* E *νυκτὸς δύναται καθεύδειν οὔτε μεθ' ἡμέραν οὗ ἂν ᾖ μένειν, θεῖ δὲ ποθοῦσα ὅπου ἂν οἴηται ὄψεσθαι τὸν ἔχοντα τὸ κάλλος. ἰδοῦσα δὲ καὶ ἐποχετευσαμένη ἵμερον ἔλυσε μὲν τὰ τότε συμπεφραγμένα, ἀναπνοὴν δὲ λαβοῦσα κέντρων τε καὶ ὠδίνων ἔληξεν, ἡδονὴν δ' αὖ ταύτην γλυκυτάτην ἐν τῷ παρόντι καρποῦται. ὅθεν δὴ ἑκοῦσα* 252 *εἶναι οὐκ ἀπολείπεται, οὐδέ τινα τοῦ καλοῦ περὶ πλείονος ποιεῖται, ἀλλὰ μητέρων τε καὶ ἀδελφῶν καὶ ἑταίρων πάντων λέλησται, καὶ οὐσίας δι' ἀμέλειαν ἀπολλυμένης παρ' οὐδὲν τίθεται, νομίμων δὲ καὶ εὐσχημόνων, οἷς* 51 *πρὸ τοῦ ἐκαλλωπίζετο, πάντων καταφρονήσασα δουλεύειν ἑτοίμη καὶ κοιμᾶσθαι ὅπου ἂν ἐᾷ τις ἐγγυτάτω τοῦ πόθου· πρὸς γὰρ τῷ σέβεσθαι τὸν τὸ κάλλος ἔχοντα ἰατρὸν εὕρηκε μόνον τῶν μεγίστων πόνων. τοῦτο δὲ τὸ πάθος,* B *ὦ παῖ καλέ, πρὸς ὃν δή μοι ὁ λόγος, ἄνθρωποι μὲν Ἔρωτα ὀνομάζουσι, θεοὶ δὲ ὃ καλοῦσιν ἀκούσας εἰκότως διὰ νεότητα γελάσει. λέγουσι δέ, οἶμαι, τινὲς Ὁμηριδῶν ἐκ τῶν ἀποθέτων ἐπῶν δύο ἔπη εἰς τὸν Ἔρωτα, ὧν τὸ ἕτερον ὑβριστικὸν πάνυ καὶ οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον. ὑμνοῦσι δὲ ὧδε,*

τὸν δ' ἤτοι θνητοὶ μὲν Ἔρωτα καλοῦσι ποτηνόν,
ἀθάνατοι δὲ Πτέρωτα, διὰ πτερόφοιτον ἀνάγκην. C

τούτοις δὴ ἔξεστι μὲν πείθεσθαι, ἔξεστι δὲ μή· ὅμως δὲ ἥ γε αἰτία καὶ τὸ πάθος τῶν ἐρώντων τοῦτο ἐκεῖνο τυγχάνει ὄν. τῶν μὲν οὖν Διὸς ὀπαδῶν ὁ ληφθεὶς ἐμβριθέστερον δύναται φέρειν τὸ τοῦ πτερωνύμου ἄχθος· ὅσοι δὲ Ἄρεώς τε θεραπευταί, καὶ μετ' ἐκείνου περιεπόλουν, ὅταν ὑπ' Ἔρωτος ἁλῶσι καί τι οἰηθῶσιν ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου, φονικοὶ καὶ ἕτοιμοι καθιερεύειν αὑτούς 52 *τε καὶ τὰ παιδικά. καὶ οὕτω καθ' ἕκαστον θεόν, οὗ ἕκα-* D *στος ἦν χορευτής, ἐκεῖνον τιμῶν τε καὶ μιμούμενος εἰς τὸ δυνατὸν ζῇ, ἕως ἂν ᾖ ἀδιάφθορος, καὶ τὴν τῇδε πρώτην γένεσιν βιοτεύει, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ πρός τε τοὺς ἐρωμένους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ὁμιλεῖ τε καὶ προσφέρεται. τόν τε οὖν Ἔρωτα τῶν καλῶν πρὸς τρόπου ἐκλέγεται ἕκαστος, καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ὄντα ἑαυτῷ,*

---

2. *νῦν δὴ σῶμα* a. — 6. *τε*] *δὲ* a. — *ἰὸν* ab. — 9. *ἔρχεται* mallim abesse. Bait. — 17. *νόμῳ* a. — 21. *σώματος*] *ἀσώματον* cum Aldo a. — 23. *δεδίει* a, *δεδιοίη* Buttmannus. — 36. *φύωσι* a. — *κίνησις ΔΠΣΦDGHNOPTr*b, quod defendit Winckelmannus ad Plut. Erot. p. 224. — 40. *ἐπιόντα δήπου καὶ* a. — 41. *τὸν ἵμερον* ante nos seclusit Stallbaumius. Vid. Voegelinus l. l. p. 8.

2. *ἀποκεκλεισμένη* a. — 3. *ἑκάστη* Astius: *ἑκάστῃ* abc. Conf. Voegelinus l. l. p. 9. — 15. *ἑτέρων* a. — 20. *τῷ*] *τὸ* a. — 21. *δὲ*] *δὴ* a. — 24. *γελάσειας* a. — *οἶμαι*] *οἱ μὲν ΧΔΠDNOP*. — *Ὁμηρίδαι* a. — 26. *πάνυ ὑβριστικὸν* a.
οι υ
— *τε*] *τοι* a. — 29. *πτερόφυτον E*, *πτερόφοιτον F*, *πτερώφυτον N*, *πτερόφυτον ΧΔΞΠΣΦDHPr*b, *πτεροφύτορ'* b cum E T et Stobaeo. — 34. *Ἄρεος* a. — 40. *βιοτεύῃ* a. — *τε*] *γε* a. — 41. *ὁμιλῇ τε καὶ προσφέρηται* a.

οἷον ἄγαλμα τεκταίνεταί τε καὶ κατακοσμεῖ, ὡς τιμήσων
E τε καὶ ὀργιάσων. οἱ μὲν δὴ οὖν Διὸς Δῖόν τινα εἶναι
ζητοῦσι τὴν ψυχὴν τὸν ὑφ' αὑτῶν ἐρώμενον. σκοποῦσιν
οὖν εἰ φιλόσοφός τε καὶ ἡγεμονικὸς τὴν φύσιν, καὶ ὅταν
αὐτὸν εὑρόντες ἐρασθῶσι, πᾶν ποιοῦσιν ὅπως τοιοῦτος
ἔσται. ἐὰν οὖν μὴ πρότερον ἐμβεβῶσι τῷ ἐπιτηδεύματι,
τότε ἐπιχειρήσαντες μανθάνουσί τε ὅθεν ἄν τι δύνωνται
καὶ αὐτοὶ μετέρχονται. ἰχνεύοντες δὲ παρ' ἑαυτῶν ἀνευ-
253 ρίσκειν τὴν τοῦ σφετέρου θεοῦ φύσιν, εὐποροῦσι διὰ τὸ
συντόνως ἠναγκάσθαι πρὸς τὸν θεὸν βλέπειν, καὶ ἐφα-
πτόμενοι αὐτοῦ τῇ μνήμῃ, ἐνθουσιῶντες, ἐξ ἐκείνου λαμ-
βάνουσι τὰ ἔθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, καθ' ὅσον δυνατὸν
53 θεοῦ ἀνθρώπῳ μετασχεῖν. καὶ τούτων δὴ τὸν ἐρώμενον
αἰτιώμενοι ἔτι τε μᾶλλον ἀγαπῶσι, κἂν ἐκ Διὸς ἀρύτωσιν
ὥσπερ αἱ βάκχαι, ἐπὶ τὴν τοῦ ἐρωμένου ψυχὴν ἐπαν-
τλοῦντες ποιοῦσιν ὡς δυνατὸν ὁμοιότατον τῷ σφετέρῳ
B θεῷ. ὅσοι δ' αὖ μεθ' Ἥρας εἵποντο, βασιλικὸν ζητοῦσι,
καὶ εὑρόντες περὶ τοῦτον πάντα δρῶσι τὰ αὐτά. οἱ δὲ
Ἀπόλλωνός τε καὶ ἑκάστου τῶν θεῶν οὕτω κατὰ τὸν
θεὸν ἰόντες ζητοῦσι τὸν σφέτερον παῖδα πεφυκέναι, καὶ
ὅταν κτήσωνται, μιμούμενοι αὐτοί τε καὶ τὰ παιδικὰ
πείθοντες καὶ ῥυθμίζοντες εἰς τὸ ἐκείνου ἐπιτήδευμα καὶ
ἰδέαν ἄγουσιν, ὅση ἑκάστῳ δύναμις, οὐ φθόνῳ οὐδ' ἀνε-
λευθέρῳ δυσμενείᾳ χρώμενοι πρὸς τὰ παιδικά, ἀλλ' εἰς
C ὁμοιότητα αὑτοῖς τῷ θεῷ, ὃν ἂν τιμῶσι, πᾶσαν πάντως
ὅ τι μάλιστα πειρώμενοι ἄγειν οὕτω ποιοῦσι. προθυμία
μὲν οὖν τῶν ὡς ἀληθῶς ἐρώντων καὶ τελετή, ἐάν γε
διαπράξωνται ὃ προθυμοῦνται, ἥν λέγω, οὕτω καλή τε
καὶ εὐδαιμονικὴ ὑπὸ τοῦ δι' ἔρωτα μανέντος φίλου τῷ
φιληθέντι γίγνεται, ἐὰν αἱρεθῇ. ἁλίσκεται δὲ δὴ ὁ αἱρεθεὶς
τοιῷδε τρόπῳ.

Καθάπερ ἐν ἀρχῇ τοῦδε τοῦ μύθου τριχῇ διειλόμην
D ψυχὴν ἑκάστην, ἱππομόρφω μὲν δύο τινὲ εἴδη, ἡνιοχι-
54 κὸν δὲ εἶδος τρίτον, καὶ νῦν ἔτι ἡμῖν ταῦτα μενέτω.
τῶν δὲ δὴ ἵππων ὁ μέν, φαμέν, ἀγαθός, ὁ δ' οὔ. ἀρετὴ
δὲ τίς τοῦ ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ κακία, οὐ διείπομεν, νῦν δὲ
λεκτέον. ὁ μὲν τοίνυν αὐτοῖν ἐν τῇ καλλίονι στάσει ὢν
τό τε εἶδος ὀρθὸς καὶ διηρθρωμένος, ὑψαύχην, ἐπίγρυ-
πος, λευκὸς ἰδεῖν, μελανόμματος, τιμῆς ἐραστὴς μετὰ
σωφροσύνης τε καὶ αἰδοῦς, καὶ ἀληθινῆς δόξης ἑταῖρος,
ἄπληκτος, κελεύματι μόνον καὶ λόγῳ ἡνιοχεῖται· ὁ δ'
E αὖ σκολιός, πολύς, εἰκῇ συμπεφορημένος, κρατεραύχην,
βραχυτράχηλος, σιμοπρόσωπος, μελάγχρως, γλαυκόμματος,
ὕφαιμος, ὕβρεως καὶ ἀλαζονείας ἑταῖρος, περὶ ὦτα λά-
σιος, κωφός, μάστιγι μετὰ κέντρων μόγις ὑπείκων. ὅταν
δ' οὖν ὁ ἡνίοχος ἰδὼν τὸ ἐρωτικὸν ὄμμα, πᾶσαν αἰσθή-
σει διαθερμήνας τὴν ψυχήν, γαργαλισμοῦ τε καὶ πόθου
κέντρων ὑποπλησθῇ, ὁ μὲν εὐπειθὴς τῷ ἡνιόχῳ τῶν 254
ἵππων, ἀεί τε καὶ τότε αἰδοῖ βιαζόμενος, ἑαυτὸν κατέχει
μὴ ἐπιπηδᾶν τῷ ἐρωμένῳ· ὁ δὲ οὔτε κέντρων ἡνιοχικῶν
οὔτε μάστιγος ἔτι ἐντρέπεται, σκιρτῶν δὲ βίᾳ φέρεται,
καὶ πάντα πράγματα παρέχων τῷ σύζυγί τε καὶ ἡνιόχῳ
ἀναγκάζει ἰέναι τε πρὸς τὰ παιδικὰ καὶ μνείαν ποιεῖσθαι 55
τῆς τῶν ἀφροδισίων χάριτος. τὼ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀντι- 348
τείνετον ἀγανακτοῦντε, ὡς δεινὰ καὶ παράνομα ἀναγκα-
ζομένω· τελευτῶντε δέ, ὅταν μηδὲν ᾖ πέρας κακοῦ, πο- B
ρεύεσθον ἀγομένω, εἴξαντε καὶ ὁμολογήσαντε ποιήσειν τὸ
κελευόμενον. καὶ πρὸς αὐτῷ τ' ἐγένοντο καὶ εἶδον τὴν
ὄψιν τὴν τῶν παιδικῶν ἀστράπτουσαν. ἰδόντος δὲ τοῦ
ἡνιόχου ἡ μνήμη πρὸς τὴν τοῦ κάλλους φύσιν ἠνέχθη,
καὶ πάλιν εἶδεν αὐτὴν μετὰ σωφροσύνης ἐν ἁγνῷ βάθρῳ
βεβῶσαν. ἰδοῦσα δὲ ἔδεισέ τε καὶ σεφθεῖσα ἀνέπεσεν
ὑπτία, καὶ ἅμα ἠναγκάσθη εἰς τοὐπίσω ἑλκύσαι τὰς ἡνίας C
οὕτω σφόδρα, ὥστε ἐπὶ τὰ ἰσχία ἄμφω καθίσαι τὼ ἵππω,
τὸν μὲν ἑκόντα διὰ τὸ μὴ ἀντιτείνειν, τὸν δὲ ὑβριστὴν
μάλα ἄκοντα. ἀπελθόντε δὲ ἀπωτέρω, ὁ μὲν ὑπ' αἰσχύ-
νης τε καὶ θάμβους ἱδρῶτι πᾶσαν ἔβρεξε τὴν ψυχήν, ὁ
δέ, λήξας τῆς ὀδύνης ἣν ὑπὸ τοῦ χαλινοῦ τε ἔσχε καὶ
τοῦ πτώματος, μόγις ἐξαναπνεύσας ἐλοιδόρησεν ὀργῇ,
πολλὰ κακίζων τόν τε ἡνίοχον καὶ τὸν ὁμόζυγα ὡς δειλίᾳ
τε καὶ ἀνανδρίᾳ λιπόντε τὴν τάξιν καὶ ὁμολογίαν. καὶ D
πάλιν οὐκ ἐθέλοντας προσιέναι ἀναγκάζων μόγις συνε-
χώρησε, δεομένων εἰσαῦθις ὑπερβαλέσθαι. ἐλθόντος δὲ 56
τοῦ συντεθέντος χρόνου, ἀμνημονεῖν προσποιουμένω
ἀναμιμνήσκων, βιαζόμενος, χρεμετίζων, ἕλκων ἠνάγκασεν
αὖ προσελθεῖν τοῖς παιδικοῖς ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς λόγους.
καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἐγκύψας καὶ ἐκτείνας τὴν κέρκον,
ἐνδακὼν τὸν χαλινόν, μετ' ἀναιδείας ἕλκει. ὁ δ' ἡνίοχος
ἔτι μᾶλλον ταὐτὸν πάθος παθών, ὥσπερ ἀπὸ ὕσπληγος E
ἀναπεσών, ἔτι μᾶλλον τοῦ ὑβριστοῦ ἵππου ἐκ τῶν ὀδόν-
των βίᾳ ὀπίσω σπάσας τὸν χαλινόν, τήν τε κακηγόρον
γλῶτταν καὶ τὰς γνάθους καθῄμαξε καὶ τὰ σκέλη τε καὶ
τὰ ἰσχία πρὸς τὴν γῆν ἐρείσας ὀδύναις ἔδωκεν. ὅταν δὲ
ταὐτὸν πολλάκις πάσχων ὁ πονηρὸς τῆς ὕβρεως λήξῃ,
ταπεινωθεὶς ἕπεται ἤδη τῇ τοῦ ἡνιόχου προνοίᾳ, καὶ
ὅταν ἴδῃ τὸν καλόν, φόβῳ διόλλυται. ὥστε ξυμβαίνει τότ'

---

1. τε post τεκταίνεται om. a. — 2. οὖν om. a. — Δῖόν Δ et pr. Π: δι' ὃν ϒGT, Διιόν abc. — εἶναι om. a. — 9. εὑροῦσι a. — 13. τοῦτον a. — 27. τελευτὴ ϒΓΔΠΦFGNOb cum pr. ΣBr, quod amplectitur Winckelmannus. — τ' ἐνδιαπράξωνται ϒΔΠΣBCEGHTb, γ' ἐνδιαπράξωνται ab, μὲν διαπράξωνται Graserus, τι ἓν διαπράξωνται Winckelmannus. — 28. λέγω] δ' ἐγὼ ϒΔΠGT, δ' ἐγὼ λέγω CDHNOP et corr. B, ἐγὼ λέγω corr. Σ probante Winckelmanno. — οὕτω καλή τε καὶ] καὶ οὕτω καλεῖται καὶ Vindob. 4, καὶ οὕτω καλεῖται (deleto altero καὶ) Winckelmannus. — 34. ταὐτά a. — 41. κελεύσματι a.

1. λάσιος, κωφός] λασιόκωφος ϒΔGT et pr. Π, item Photius et Suidas. — 13. τελευτῶντες ϒΔΠGT. — 20. ἀνελκύσαι cum Aldo a. — 31. χρόνου Heindorfius: χρόνου οὗ cum libris a, χρόνου [οὗ] bc. — 34. ἐντείνας b. — 36. ταὐτὸ a. — 38. κακήγορον a. — 43. τότ'] ποτ' a.

ἤδη τὴν τοῦ ἐραστοῦ ψυχὴν τοῖς παιδικοῖς αἰδουμένην
255 τε καὶ δεδοικυῖαν ἕπεσθαι. ἅτε οὖν πᾶσαν θεραπείαν
ὡς ἰσόθεος θεραπευόμενος οὐχ ὑπὸ σχηματιζομένου τοῦ
ἐρῶντος, ἀλλ' ἀληθῶς τοῦτο πεπονθότος, καὶ αὐτὸς
ὢν φύσει φίλος τῷ θεραπεύοντι, ἐὰν ἄρα καὶ ἐν τῷ
57 πρόσθεν ὑπὸ ξυμφοιτητῶν ἤ τινων ἄλλων διαβεβλημέ-
νος ᾖ, λεγόντων ὡς αἰσχρὸν ἐρῶντι πλησιάζειν, καὶ διὰ
τοῦτο ἀπωθῇ τὸν ἐρῶντα· προϊόντος δὲ ἤδη τοῦ χρόνου
ἥ τε ἡλικία καὶ τὸ χρεὼν ἤγαγεν εἰς τὸ προσίεσθαι αὐτὸν
B εἰς ὁμιλίαν. οὐ γὰρ δή ποτε εἵμαρται κακὸν κακῷ φίλον
οὐδ' ἀγαθὸν μὴ φίλον ἀγαθῷ εἶναι. προσεμένου δὲ
καὶ λόγον καὶ ὁμιλίαν δεξαμένου, ἐγγύθεν ἡ εὔνοια
γιγνομένη τοῦ ἐρῶντος ἐκπλήττει τὸν ἐρώμενον, διαισθα-
νόμενον ὅτι οὐδ' οἱ ξύμπαντες ἄλλοι φίλοι τε καὶ οἰκεῖοι
μοῖραν φιλίας οὐδεμίαν παρέχονται πρὸς τὸν ἔνθεον φίλον.
ὅταν δὲ χρονίζῃ τοῦτο δρῶν καὶ πλησιάζῃ μετὰ τοῦ
C ἅπτεσθαι ἔν τε γυμνασίοις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ὁμιλίαις,
τότ' ἤδη ἡ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγή, ὃν ἵμερον Ζεὺς
Γανυμήδους ἐρῶν ὠνόμασε, πολλὴ φερομένη πρὸς τὸν
ἐραστήν, ἡ μὲν εἰς αὐτὸν ἔδυ, ἡ δ' ἀπομεστουμένου ἔξω
ἀπορρεῖ· καὶ οἷον πνεῦμα ἤ τις ἠχὼ ἀπὸ λείων τε καὶ
στερεῶν ἁλλομένη πάλιν ὅθεν ὡρμήθη φέρεται, οὕτω τὸ
τοῦ κάλλους ῥεῦμα πάλιν εἰς τὸν καλὸν διὰ τῶν ὀμμάτων
ἰόν, ᾗ πέφυκεν ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἰέναι ἀφικόμενον, καὶ
58 D ἀναπτερῶσαν τὰς διόδους τῶν πτερῶν, ἄρδει τε καὶ ὥρ-
μησε πτεροφυεῖν τε, καὶ τὴν τοῦ ἐρωμένου αὖ ψυχὴν
ἔρωτος ἐνέπλησεν. ἐρᾷ μὲν οὖν, ὅτου δέ, ἀπορεῖ· καὶ οὔθ'
ὅ τι πέπονθεν οἶδεν οὐδ' ἔχει φράσαι, ἀλλ' οἷον ἀπ'
ἄλλου ὀφθαλμίας ἀπολελαυκὼς πρόφασιν εἰπεῖν οὐκ ἔχει,
ὥσπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ ἐν τῷ ἐρῶντι ἑαυτὸν ὁρῶν λέληθε.
καὶ ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρῇ, λήγει κατὰ ταὐτὰ ἐκείνῳ τῆς
ὀδύνης· ὅταν δὲ ἀπῇ, κατὰ ταὐτὰ αὖ ποθεῖ καὶ ποθεῖ-
E ται, εἴδωλον ἔρωτος ἀντέρωτα ἔχων· καλεῖ δὲ αὐτὸν καὶ
οἴεται οὐκ ἔρωτα ἀλλὰ φιλίαν εἶναι. ἐπιθυμεῖ δὲ ἐκείνῳ
παραπλησίως μέν, ἀσθενεστέρως δέ, ὁρᾶν, ἅπτεσθαι,
φιλεῖν, συγκατακεῖσθαι. καὶ δή, οἷον εἰκός, ποιεῖ τὸ
μετὰ τοῦτο ταχὺ ταῦτα. ἐν οὖν τῇ συγκοιμήσει τοῦ μὲν
ἐραστοῦ ὁ ἀκόλαστος ἵππος ἔχει ὅ τι λέγει πρὸς τὸν ἡνίο-
χον, καὶ ἀξιοῖ ἀντὶ πολλῶν πόνων σμικρὰ ἀπολαῦσαι· ὁ
256 δὲ τῶν παιδικῶν ἔχει μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, σπαργῶν δὲ καὶ
ἀπορῶν περιβάλλει τὸν ἐραστὴν καὶ φιλεῖ, ὡς σφόδρ'
εὔνουν ἀσπαζόμενος, ὅταν τε συγκατακέωνται, οἷός ἐστι
μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι τὸ αὑτοῦ μέρος χαρίσασθαι τῷ
ἐρῶντι, εἰ δεηθείη τυχεῖν. ὁ δὲ ὁμόζυξ αὖ μετὰ τοῦ ἡνιό-
χου πρὸς ταῦτα μετ' αἰδοῦς καὶ λόγου ἀντιτείνει. ἐὰν 59
μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν
νικήσῃ τὰ βελτίω τῆς διανοίας ἀγαγόντα, μακάριον μὲν
καὶ ὁμονοητικὸν τὸν ἐνθάδε βίον διάγουσιν, ἐγκρατεῖς B
αὑτῶν καὶ κόσμιοι ὄντες, δουλωσάμενοι μὲν ᾧ κακία ψυ-
χῆς ἐνεγίγνετο, ἐλευθερώσαντες δὲ ᾧ ἀρετή· τελευτήσαντες
δὲ δή, ὑπόπτεροι καὶ ἐλαφροὶ γεγονότες, τῶν τριῶν πα-
λαισμάτων τῶν ὡς ἀληθῶς Ὀλυμπιακῶν ἓν νενικήκασιν,
οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτε σωφροσύνη ἀνθρωπίνη οὔτε θεία
μανία δυνατὴ πορίσαι ἀνθρώπῳ. ἐὰν δὲ δὴ διαίτῃ φορ-
τικωτέρᾳ τε καὶ ἀφιλοσόφῳ, φιλοτίμῳ δὲ χρήσωνται, τάχ' C
ἄν που ἐν μέθαις ἤ τινι ἄλλῃ ἀμελείᾳ τὼ ἀκολάστω αὐ-
τοῖν ὑποζυγίω λαβόντε τὰς ψυχὰς ἀφρούρους, ξυναγα- 349
γόντε εἰς ταὐτόν, τὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν μακαριστὴν αἵρε-
σιν εἱλέτην τε καὶ διεπράξαντο· καὶ διαπραξαμένω τὸ
λοιπὸν ἤδη χρῶνται μὲν αὐτῇ, σπανίᾳ δέ, ἅτε οὐ πάσῃ
δεδογμένα τῇ διανοίᾳ πράττοντες. φίλω μὲν οὖν καὶ
τούτω, ἧττον δὲ ἐκείνων, ἀλλήλοιν διά τε τοῦ ἔρωτος καὶ
ἔξω γενομένω διάγουσι, πίστεις τὰς μεγίστας ἡγουμένω D
ἀλλήλοιν δεδωκέναι τε καὶ δεδέχθαι, ἃς οὐ θεμιτὸν εἶναι
λύσαντας εἰς ἔχθραν ποτὲ ἐλθεῖν. ἐν δὲ τῇ τελευτῇ ἄπτεροι 60
μέν, ὡρμηκότες δὲ πτεροῦσθαι ἐκβαίνουσι τοῦ σώματος,
ὥστε οὐ σμικρὸν ἆθλον τῆς ἐρωτικῆς μανίας φέρονται·
εἰς γὰρ σκότον καὶ τὴν ὑπὸ γῆς πορείαν οὐ νόμος ἐστὶν
ἔτι ἐλθεῖν τοῖς κατηργμένοις ἤδη τῆς ὑπουρανίου πορείας,
ἀλλὰ φανὸν βίον διάγοντας εὐδαιμονεῖν μετ' ἀλλήλων
πορευομένους, καὶ ὁμοπτέρους ἔρωτος χάριν, ὅταν γένων- E
ται, γενέσθαι.

Ταῦτα τοσαῦτα, ὦ παῖ, καὶ θεῖα οὕτω σοι δωρήσεται
ἡ παρ' ἐραστοῦ φιλία. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ ἐρῶντος οἰκειό-
της, σωφροσύνῃ θνητῇ κεκραμένη, θνητά τε καὶ φειδωλὰ
οἰκονομοῦσα, ἀνελευθερίαν ὑπὸ πλήθους ἐπαινουμένην
ὡς ἀρετὴν τῇ φίλῃ ψυχῇ ἐντεκοῦσα, ἐννέα χιλιάδας ἐτῶν
περὶ γῆν κυλινδουμένην αὐτὴν καὶ ὑπὸ γῆς ἄνουν παρέξει. 257

Αὕτη σοι, ὦ φίλε Ἔρως, εἰς ἡμετέραν δύναμιν ὅ τι
καλλίστη καὶ ἀρίστη δέδοταί τε καὶ ἐκτέτεισται παλινῳδία,
τά τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἠναγκασμένη ποιητικοῖς
τισὶ διὰ Φαῖδρον εἰρῆσθαι. ἀλλὰ τῶν προτέρων τε συγ-
γνώμην καὶ τῶνδε χάριν ἔχων, εὐμενὴς καὶ ἵλεως τὴν
ἐρωτικήν μοι τέχνην, ἣν ἔδωκας, μήτε ἀφέλῃ μήτε πη- 61
ρώσῃς δι' ὀργήν, δίδου δ' ἔτι μᾶλλον ἢ νῦν παρὰ τοῖς
καλοῖς τίμιον εἶναι. τῷ πρόσθεν δ' εἴ τι λόγῳ σοι ἀπηνὲς B
εἴπομεν Φαῖδρός τε καὶ ἐγώ, Λυσίαν τὸν τοῦ λόγου πα-
τέρα αἰτιώμενος παῦε τῶν τοιούτων λόγων, ἐπὶ φιλοσο-

---

2. δεδιχυῖαν Δ, δεδυῖαν ΠGT, δεδιυῖαν Bekkerus. — 5. φίλος τῷ 𝔛ΓΣΦCDFGHTrb: φίλος, εἰς ταὐτὸν ἄγει τὴν φιλίαν τῷ ab, φίλος [εἰς ταὐτὸν ἄγει τὴν φιλίαν] τῷ c. — 8. ἀπωθεῖ a. — 9. προσίεσθαι a. — 12. λόγον 𝔛ΔΠDEFGNOPT: λόγον τε abc. — 22. ἀλωμένη a. — 33. ἀντέρωτα] ἀντ' ἔρωτος a. — 38. λέγοι a, λέγῃ Bekkerus. — 43. ἂν om. 𝔛ΔΣDGT et pr. Φ.

10. δὴ om. a. — 16. σπάνια a. — 25. ἐπουρανίου a. — 27. γένηται EFa. — 29. οὕτω θεῖα a. — 34. γῆν] τὴν a. — 36. δέδονταί 𝔛ΔΣDGPT, δίδεταί NO, δέδεικταί Winckelmannus ad Euthyd. p. 18. — 39. τήν μοι ἐρωτικὴν a. — 40. δέδωκας a. — 41. δ'] τ' a. — 42. εἶναι. ἐν τῷ a.

φίαν δέ, ὥσπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πολέμαρχος τέτραπται, τρέψον, ἵνα καὶ ὁ ἐραστὴς ὅδε αὐτοῦ μηκέτι ἐπαμφοτερίζῃ καθάπερ νῦν, ἀλλ' ἁπλῶς πρὸς Ἔρωτα μετὰ φιλοσόφων λόγων τὸν βίον ποιῆται.

ΦΑΙ. Συνεύχομαί σοι, ὦ Σώκρατες, εἴπερ ἄμεινον C ταῦθ' ἡμῖν εἶναι, ταῦτα γίγνεσθαι. τὸν λόγον δέ σου πάλαι θαυμάσας ἔχω, ὅσῳ καλλίω τοῦ προτέρου ἀπειργάσω. ὥστε ὀκνῶ μή μοι ὁ Λυσίας ταπεινὸς φανῇ, ἐὰν ἄρα καὶ ἐθελήσῃ πρὸς αὐτὸν ἄλλον ἀντιπαρατεῖναι. καὶ γάρ τις αὐτόν, ὦ θαυμάσιε, ἔναγχος τῶν πολιτικῶν τοῦτ' αὐτὸ λοιδορῶν ὠνείδιζε, καὶ διὰ πάσης τῆς λοιδορίας ἐκάλει λογογράφον. τάχ' οὖν ἂν ὑπὸ φιλοτιμίας ἐπίσχοι ἡμῖν ἂν τοῦ γράφειν.

ΣΩ. Γελοῖόν γ', ὦ νεανία, τὸ δόγμα λέγεις, καὶ D τοῦ ἑταίρου συχνὸν διαμαρτάνεις, εἰ αὐτὸν οὕτως ἡγεῖ τινα ψοφοδεᾶ. ἴσως δὲ καὶ τὸν λοιδορούμενον αὐτῷ οἴει νομίζοντα λέγειν ἃ ἔλεγεν.

62 ΦΑΙ. Ἐφαίνετο γάρ, ὦ Σώκρατες. καὶ σύνοισθά που καὶ αὐτὸς ὅτι οἱ μέγιστον δυνάμενοί τε καὶ σεμνότατοι ἐν ταῖς πόλεσιν αἰσχύνονται λόγους τε γράφειν καὶ καταλείπειν συγγράμματα ἑαυτῶν, δόξαν φοβούμενοι τοῦ ἔπειτα χρόνου, μὴ σοφισταὶ καλῶνται.

ΣΩ. Γλυκὺς ἀγκών, ὦ Φαῖδρε, λέληθέ σε ὅτι ἀπὸ E τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη· καὶ πρὸς τῷ ἀγκῶνι λανθάνει σε ὅτι οἱ μέγιστον φρονοῦντες τῶν πολιτικῶν μάλιστα ἐρῶσι λογογραφίας τε καὶ καταλείψεως συγγραμμάτων, οἵ γε καὶ ἐπειδάν τινα γράφωσι λόγον, οὕτως ἀγαπῶσι τοὺς ἐπαινέτας, ὥστε προσπαραγράφουσι πρώτους οἳ ἂν ἑκασταχοῦ ἐπαινῶσιν αὐτούς.

ΦΑΙ. Πῶς λέγεις τοῦτο; οὐ γὰρ μανθάνω.

258 ΣΩ. Οὐ μανθάνεις ὅτι ἐν ἀρχῇ ἀνδρὸς πολιτικοῦ συγγράμματι πρῶτος ὁ ἐπαινέτης γέγραπται.

ΦΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἔδοξέ πού φησι τῇ βουλῇ ἢ τῷ δήμῳ ἢ ἀμφοτέροις. καὶ ὃς εἶπε, τὸν αὐτὸν δὴ λέγων μάλα σεμνῶς καὶ ἐγκωμιάζων ὁ συγγραφεύς, ἔπειτα λέγει δὴ μετὰ τοῦτο, ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐπαινέταις τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν, ἐνίοτε πάνυ μακρὸν ποιησάμενος σύγγραμμα. ἢ 63 σοι ἄλλο τι φαίνεται τὸ τοιοῦτον ἢ λόγος συγγεγραμμένος;

B ΦΑΙ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν οὗτος ἐμμένῃ, γεγηθὼς ἀπέρχεται ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής· ἐὰν δὲ ἐξαλιφῇ καὶ ἄμοιρος γένηται λογογραφίας τε καὶ τοῦ ἄξιος εἶναι συγγράφειν, πενθεῖ αὐτός τε καὶ οἱ ἑταῖροι.

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Δῆλόν γε ὅτι οὐχ ὡς ὑπερφρονοῦντες τοῦ ἐπιτηδεύματος, ἀλλ' ὡς τεθαυμακότες.

ΦΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί δέ; ὅταν ἱκανὸς γένηται ῥήτωρ ἢ βασιλεύς, ὥστε λαβὼν τὴν Λυκούργου ἢ Σόλωνος ἢ Δαρείου δύναμιν ἀθάνατος γενέσθαι λογογράφος ἐν πόλει, ἆρ' οὐκ C ἰσόθεον ἡγεῖται αὐτός τε αὑτὸν ἔτι ζῶν, καὶ οἱ ἔπειτα γιγνόμενοι ταὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτοῦ νομίζουσι, θεώμενοι αὐτοῦ τὰ συγγράμματα;

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Οἴει τινὰ οὖν τῶν τοιούτων, ὅστις καὶ ὁπωστιοῦν δύσνους Λυσίᾳ, ὀνειδίζειν αὐτὸ τοῦτο ὅτι συγγράφει;

ΦΑΙ. Οὔκουν εἰκός γε ἐξ ὧν σὺ λέγεις· καὶ γὰρ ἂν τῇ ἑαυτοῦ ἐπιθυμίᾳ, ὡς ἔοικεν, ὀνειδίζοι. 64

ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα παντὶ δῆλον, ὅτι οὐκ αἰσχρὸν D αὐτό γε τὸ γράφειν λόγους.

ΦΑΙ. Τί γάρ;

ΣΩ. Ἀλλ' ἐκεῖνο οἶμαι αἰσχρὸν ἤδη, τὸ μὴ καλῶς λέγειν τε καὶ γράφειν ἀλλ' αἰσχρῶς τε καὶ κακῶς.

ΦΑΙ. Δῆλον δή.

ΣΩ. Τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε καὶ μὴ γράφειν; δεόμεθά τι, ὦ Φαῖδρε, Λυσίαν τε περὶ τούτων ἐξετάσαι καὶ ἄλλον ὅστις πώποτέ τι γέγραφεν ἢ γράψει, εἴτε πολιτικὸν σύγγραμμα εἴτε ἰδιωτικόν, ἐν μέτρῳ ὡς ποιητής, ἢ ἄνευ μέτρου ὡς ἰδιώτης;

ΦΑΙ. Ἐρωτᾷς εἰ δεόμεθα; τίνος μὲν οὖν ἕνεκα κἄν E τις ὡς εἰπεῖν ζῴη, ἀλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδονῶν ἕνεκα; οὐ γάρ που ἐκείνων γε ὧν προλυπηθῆναι δεῖ ἢ μηδὲ ἡσθῆναι, ὃ δὴ ὀλίγου πᾶσαι αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναὶ 350 ἔχουσι· διὸ καὶ δικαίως ἀνδραποδώδεις κέκληνται.

ΣΩ. Σχολὴ μὲν δή, ὡς ἔοικε. καὶ ἅμα μοι δοκοῦσιν ὡς ἐν τῷ πνίγει ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν οἱ τέττιγες ᾄδοντες καὶ ἀλλήλοις διαλεγόμενοι καθορᾶν. εἰ οὖν ἴδοιεν καὶ 259 νὼ καθάπερ τοὺς πολλοὺς ἐν μεσημβρίᾳ μὴ διαλεγομένους ἀλλὰ νυστάζοντας καὶ κηλουμένους ὑφ' αὑτῶν 65 δι' ἀργίαν τῆς διανοίας, δικαίως ἂν καταγελῷεν, ἡγούμενοι ἀνδράποδα ἄττα σφίσιν ἐλθόντα εἰς τὸ καταγώγιον ὥσπερ προβάτια μεσημβριάζοντα περὶ τὴν κρήνην εὕδειν· ἐὰν δὲ ὁρῶσι διαλεγομένους καὶ παραπλέοντάς σφας ὥσπερ Σειρῆνας ἀκηλήτους, ὃ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσιν B ἀνθρώποις διδόναι, τάχ' ἂν δοῖεν ἀγασθέντες.

ΦΑΙ. Ἔχουσι δὲ δὴ τί τοῦτο; ἀνήκοος γάρ, ὡς ἔοικε, τυγχάνω ὤν.

ΣΩ. Οὐ μὲν δὴ πρέπει γε φιλόμουσον ἄνδρα τῶν

---

1. ὥσπερ ἀδελφὸς ΓΔΣΦBCEFGHTr, ὥσπερ ἀδελφὸς Bekkerus. — 9. αὐτῶν a. — 15. τινὰ ἡγῇ a. — 25. κατὰ τὸν Νεῖλον a. — 30. τοῦτο λέγεις a. — 32. συγγράμματος a. — 34. φησι αὐτὸ τὸ σύγγραμμα τῇ a, φησι [αὐτὸ τὸ σύγγραμμα] τῇ c. — 35. αὐτὸν D: αὑτὸν ΧΔΠGNOPT, ἑαυτὸν abc. — 42. ἐξαλειφθῇ a.

4. δαί Fb. — 6. ἆρ' οὖν οὐκ a. — 11. οὖν τινὰ a. — 15. αὐτοῦ a. — 19. οἶμαί γε ac. — 22. Τίς - - γράφειν Phaedro tribuit a. — 23. τι] τοι a. — τε om. a. — 27. ἕνεκ' ἂν a. — 33. ἡμῖν a. — 34. καθορᾶν καὶ ἡμᾶς. εἰ a. — 41. ἔχουσι παρὰ θεῶν a.

τοιούτων ἀνήκοον εἶναι. λέγεται δ' ὥς ποτ' ἦσαν οὗτοι ἄνθρωποι τῶν πρὶν Μούσας γεγονέναι. γενομένων δὲ Μουσῶν καὶ φανείσης ᾠδῆς, οὕτως ἄρα τινὲς τῶν τότε ἐξεπλάγησαν ὑφ' ἡδονῆς, ὥστε ᾄδοντες ἠμέλησαν σίτων
C τε καὶ ποτῶν, καὶ ἔλαθον τελευτήσαντες αὑτούς. ἐξ ὧν τὸ τεττίγων γένος μετ' ἐκεῖνο φύεται, γέρας τοῦτο παρὰ Μουσῶν λαβόν, μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον, ἀλλ' ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον εὐθὺς ᾄδειν, ἕως ἂν τελευτήσῃ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐλθὸν παρὰ Μούσας ἀπαγγέλλειν τίς τίνα αὐτῶν τιμᾷ τῶν ἐνθάδε. Τερψιχόρᾳ μὲν οὖν τοὺς ἐν
66 τοῖς χοροῖς τετιμηκότας αὐτὴν ἀπαγγέλλοντες ποιοῦσι προσ-
D φιλεστέρους, τῇ δὲ Ἐρατοῖ τοὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, καὶ ταῖς ἄλλαις οὕτω, κατὰ τὸ εἶδος ἑκάστης τιμῆς. τῇ δὲ πρεσβυτάτῃ Καλλιόπῃ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν Οὐρανίᾳ τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ διάγοντάς τε καὶ τιμῶντας τὴν ἐκείνων μουσικὴν ἀγγέλλουσιν, αἳ δὴ μάλιστα τῶν Μουσῶν περί τε οὐρανὸν καὶ λόγους οὖσαι θείους τε καὶ ἀνθρωπίνους ἱᾶσι καλλίστην φωνήν. πολλῶν δὴ οὖν ἕνεκεν λεκτέον τι καὶ οὐ καθευδητέον ἐν τῇ μεσημβρίᾳ.

E ΦΑΙ. Λεκτέον γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὅπερ νῦν προὐθέμεθα, σκέψασθαι τὸν λόγον ὅπῃ καλῶς ἔχει λέγειν τε καὶ γράφειν καὶ ὅπῃ μή, σκεπτέον.

ΦΑΙ. Δῆλον.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐχ ὑπάρχειν δεῖ τοῖς εὖ γε καὶ καλῶς ῥηθησομένοις τὴν τοῦ λέγοντος διάνοιαν εἰδυῖαν τἀληθὲς ὧν ἂν ἐρεῖν πέρι μέλλῃ;

ΦΑΙ. Οὑτωσὶ περὶ τούτου ἀκήκοα, ὦ φίλε Σώκρατες,
260 οὐκ εἶναι ἀνάγκην τῷ μέλλοντι ῥήτορι ἔσεσθαι τὰ τῷ ὄντι δίκαια μανθάνειν, ἀλλὰ τὰ δόξαντ' ἂν πλήθει οἵπερ
67 δικάσουσιν, οὐδὲ τὰ ὄντως ἀγαθὰ ἢ καλά, ἀλλ' ὅσα δόξει· ἐκ γὰρ τούτων εἶναι τὸ πείθειν, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς ἀληθείας.

ΣΩ. Οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος εἶναι δεῖ, ὦ Φαῖδρε, ὃ ἂν εἴπωσι σοφοί, ἀλλὰ σκοπεῖν μή τι λέγωσι. καὶ δὴ καὶ τὸ νῦν λεχθὲν οὐκ ἀφετέον.

ΦΑΙ. Ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Ὧδε δὴ σκοπῶμεν αὐτό.

ΦΑΙ. Πῶς;

B ΣΩ. Εἴ σε πείθοιμι ἐγὼ πολεμίους ἀμύνειν κτησάμενον ἵππον, ἄμφω δὲ ἵππον ἀγνοοῖμεν, τοσόνδε μέντοι τυγχάνοιμι εἰδὼς περὶ σοῦ, ὅτι Φαῖδρος ἵππον ἡγεῖται τὸ τῶν ἡμέρων ζῴων μέγιστα ἔχον ὦτα —

ΦΑΙ. Γελοῖόν γ' ἄν, ὦ Σώκρατες, εἴη.

ΣΩ. Οὔπω γε· ἀλλ' ὅτε δὴ σπουδῇ σε πείθοιμι, συντιθεὶς λόγον ἔπαινον κατὰ τοῦ ὄνου, ἵππον ἐπονομάζων καὶ λέγων ὡς παντὸς ἄξιον τὸ θρέμμα οἴκοι τε κεκτῆσθαι καὶ ἐπὶ στρατείας, ἀποπολεμεῖν τε χρήσιμον καὶ προσενεγκεῖν δυνατὸν σκεύη καὶ ἄλλα πολλὰ C
ὠφέλιμον.

ΦΑΙ. Παγγέλοιόν γ' ἂν ἤδη εἴη.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ κρεῖττον γελοῖον ἢ δεινόν τε καὶ ἐχθρὸν εἶναι φίλον;

ΦΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὅταν οὖν ὁ ῥητορικὸς ἀγνοῶν ἀγαθὸν καὶ 68
κακόν, λαβὼν πόλιν ὡσαύτως ἔχουσαν πείθῃ, μὴ περὶ ὄνου σκιᾶς ὡς ἵππου τὸν ἔπαινον ποιούμενος, ἀλλὰ περὶ κακοῦ ὡς ἀγαθοῦ, δόξας δὲ πλήθους μεμελετηκὼς πείσῃ κακὰ πράττειν ἀντ' ἀγαθῶν, ποῖόν τινα οἴει μετὰ ταῦτα τὴν ῥητορικὴν καρπὸν ὧν ἔσπειρε θερίζειν; D

ΦΑΙ. Οὐ πάνυ γε ἐπιεικῆ.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν, ὦ 'γαθέ, ἀγροικότερον τοῦ δέοντος λελοιδορήκαμεν τὴν τῶν λόγων τέχνην; ἡ δ' ἴσως ἂν εἴποι· Τί ποτ', ὦ θαυμάσιοι, ληρεῖτε; ἐγὼ γὰρ οὐδέν' ἀγνοοῦντα τἀληθὲς ἀναγκάζω μανθάνειν λέγειν, ἀλλ', εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή, κτησάμενος ἐκεῖνο, οὕτως ἐμὲ λαμβάνει. τόδε δ' οὖν μέγα λέγω, ὡς ἄνευ ἐμοῦ τῷ τὰ ὄντα εἰδότι οὐδέν τι μᾶλλον ἔσται πείθειν τέχνῃ.

ΦΑΙ. Οὐκοῦν δίκαια ἐρεῖ, λέγουσα ταῦτα; E

ΣΩ. Φημί, ἐὰν οἵ γε ἐπιόντες αὐτῇ λόγοι μαρτυρῶσιν εἶναι τέχνη. ὥσπερ γὰρ ἀκούειν δοκῶ τινῶν προσιόντων καὶ διαμαρτυρομένων λόγων ὅτι ψεύδεται καὶ οὐκ ἔστι τέχνη ἀλλ' ἄτεχνος τριβή. τοῦ δὲ λέγειν, φησὶν ὁ Λάκων, ἔτυμος τέχνη ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἧφθαι οὔτ' ἔστιν οὔτε μή ποθ' ὕστερον γένηται.

ΦΑΙ. Τούτων δεῖ τῶν λόγων, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ 261 69
δεῦρο αὐτοὺς παράγων, ἐξέταζε τί καὶ πῶς λέγουσιν.

ΣΩ. Πάριτε δή, θρέμματα γενναῖα, καλλίπαιδά τε Φαῖδρον πείθετε, ὡς ἐὰν μὴ ἱκανῶς φιλοσοφήσῃ, οὐδὲ ἱκανός ποτε λέγειν ἔσται περὶ οὐδενός. ἀποκρινέσθω δὴ ὁ Φαῖδρος.

ΦΑΙ. Ἐρωτᾶτε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ μὲν ὅλον ἡ ῥητορικὴ ἂν εἴη τέχνη ψυχαγωγία τις διὰ λόγων, οὐ μόνον ἐν δικαστηρίοις καὶ ὅσοι ἄλλοι δημόσιοι σύλλογοι, ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδίοις,
ἡ αὐτὴ σμικρῶν τε καὶ μεγάλων πέρι; καὶ οὐδὲν ἐντι- B

---

2. τῶν om. *CDNOPT*. — 10. Τερψιχόρῃ a. Conf. Anecdota nostra p. 1173 med. Bekk. — 13. τιμῆς ἑκάστης a cum pr. *E*. — 14. μετὰ ταύτην a. — 18. πολλῶν οὖν δὴ ἕνεκεν a, πολλῶν δὴ οὕνεκεν b. — 25. γε] τε a. — 28. τούτων ab. (τούτων *ΞH*, σοῦ τοῦ *T*: τούτου ceteri omnes, et recte. Bekk.) — 34. Οὔτοι (Οὔπω a.) ἀπόβλητον ἔπος] Hom. Iliad. β, 365. — 40. ἐγὼ τοὺς πολεμίους Ξa.

2. δὴ om. *ΧΔΠDOPT*. — 6. στρατιᾶς a. — 10. εἶναι ἢ φίλον a, εἶναι [ἢ φίλον] b. — 17. ὧν] ὂν ac. — 18. γε om. a. — 23. ἐμῇ ξυμβουλῇ ab, ἐμῇ ξυμβουλῇ χρῆται Stephanus. — λαμβάνειν ab. — 24. τόδε] τὸ a. — 25. τέχνη a. — 26. Οὐκοῦν - - ταῦτα Socrati tribuit a. — 27. Φημί - - γένηται cum sqq. Τούτω - - λέγουσιν Phaedro tribuit a. — 30. τοῦ δὲ - - - γένηται pro spuriis habuerunt Schleiermacherus, Heindorfius, Astius; tria dumtaxat verba (φησὶν ὁ Λάκων) delenda censet Voegelinus l. l. p. 12 sq. — 32. ὑστέρως a. — 33. δεῖ] δὴ a. — 36. ἕως ἂν a. — 39. Ἐρωτᾶτε Socrati tribuit a. — 40. οὖν om. a.

μότερον τό γε ὀρθὸν περὶ σπουδαῖα ἢ περὶ φαῦλα γιγνόμενον; ἢ πῶς σὺ ταῦτ' ἀκήκοας;

ΦΑΙ. Οὐ μὰ τὸν Δί' οὐ παντάπασιν οὕτως, ἀλλὰ μάλιστα μέν πως περὶ τὰς δίκας λέγεταί τε καὶ γράφεται τέχνη, λέγεται δὲ καὶ περὶ δημηγορίας· ἐπὶ πλέον δὲ οὐκ ἀκήκοα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἢ τὰς Νέστορος καὶ Ὀδυσσέως τέχνας
351 μόνον περὶ λόγων ἀκήκοας, ἃς ἐν Ἰλίῳ σχολάζοντε συνε-
C γραψάτην, τῶν δὲ Παλαμήδους ἀνήκοος γέγονας;

ΦΑΙ. Καὶ ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε τῶν Νέστορος, εἰ μὴ Γοργίαν Νέστορά τινα κατασκευάζεις, ἢ τινα Θρασύμαχόν τε καὶ Θεόδωρον Ὀδυσσέα.

70 ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γὰρ τούτους ἐῶμεν· σὺ δ' εἰπέ, ἐν δικαστηρίοις οἱ ἀντίδικοι τί δρῶσιν; οὐκ ἀντιλέγουσι μέντοι; ἢ τί φήσομεν;

ΦΑΙ. Τοῦτ' αὐτό.

ΣΩ. Περὶ τοῦ δικαίου τε καὶ ἀδίκου;

ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ τέχνῃ τοῦτο δρῶν ποιήσει φανῆναι
D τὸ αὐτὸ τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δίκαιον, ὅταν δὲ βούληται, ἄδικον;

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Καὶ ἐν δημηγορίᾳ δὴ τῇ πόλει δοκεῖν τὰ αὐτὰ τοτὲ μὲν ἀγαθά, τοτὲ δ' αὖ τἀναντία;

ΦΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Τὸν οὖν Ἐλεατικὸν Παλαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέχνῃ, ὥστε φαίνεσθαι τοῖς ἀκούουσι τὰ αὐτὰ ὅμοια καὶ ἀνόμοια, καὶ ἓν καὶ πολλά, μένοντά τε αὖ καὶ φερόμενα;

ΦΑΙ. Μάλα γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα μόνον περὶ δικαστήριά τέ ἐστιν ἡ ἀν-
E τιλογικὴ καὶ περὶ δημηγορίαν, ἀλλ', ὡς ἔοικε, περὶ πάντα τὰ λεγόμενα μία τις τέχνη, εἴπερ ἔστιν, αὕτη ἂν εἴη ᾗ τις οἷός τ' ἔσται πᾶν παντὶ ὁμοιοῦν τῶν δυνατῶν καὶ οἷς δυνατόν, καὶ ἄλλου ὁμοιοῦντος καὶ ἀποκρυπτομένου εἰς φῶς ἄγειν.

71 ΦΑΙ. Πῶς δὴ τὸ τοιοῦτον λέγεις;

ΣΩ. Τῇδε δοκῶ ζητοῦσι φανεῖσθαι. ἀπάτη πότερον ἐν πολὺ διαφέρουσι γίγνεται μᾶλλον ἢ ὀλίγον;

262 ΦΑΙ. Ἐν τοῖς ὀλίγον.

ΣΩ. Ἀλλά γε δὴ κατὰ σμικρὸν μεταβαίνων μᾶλλον λήσεις ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἢ κατὰ μέγα.

ΦΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Δεῖ ἄρα τὸν μέλλοντα ἀπατήσειν μὲν ἄλλον, αὐτὸν δὲ μὴ ἀπατήσεσθαι τὴν ὁμοιότητα τῶν ὄντων καὶ ἀνομοιότητα ἀκριβῶς διειδέναι.

ΦΑΙ. Ἀνάγκη μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἦ οὖν οἷός τε ἔσται, ἀλήθειαν ἀγνοῶν ἑκάστου, τὴν τοῦ ἀγνοουμένου ὁμοιότητα σμικράν τε καὶ μεγάλην ἐν τοῖς ἄλλοις διαγιγνώσκειν;

ΦΑΙ. Ἀδύνατον. B

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῖς παρὰ τὰ ὄντα δοξάζουσι καὶ ἀπατωμένοις δῆλον ὡς τὸ πάθος τοῦτο δι' ὁμοιοτήτων τινῶν εἰσεῤῥύη.

ΦΑΙ. Γίγνεται γοῦν οὕτως.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅπως τεχνικὸς ἔσται μεταβιβάζειν κατὰ σμικρὸν διὰ τῶν ὁμοιοτήτων ἀπὸ τοῦ ὄντος ἑκάστοτε ἐπὶ τοὐναντίον ἀπάγων, ἢ αὐτὸς τοῦτο διαφεύγειν, ὁ μὴ ἐγνωρικὼς ὃ ἔστιν ἕκαστον τῶν ὄντων;

ΦΑΙ. Οὐ μή ποτε. 72

ΣΩ. Λόγων ἄρα τέχνην, ὦ ἑταῖρε, ὁ τὴν ἀλήθειαν C
μὴ εἰδώς, δόξας δὲ τεθηρευκώς γελοίαν τινά, ὡς ἔοικε, καὶ ἄτεχνον παρέξεται.

ΦΑΙ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Βούλει οὖν, ἐν τῷ Λυσίου λόγῳ ὃν φέρεις καὶ ἐν οἷς ἡμεῖς εἴπομεν ἰδεῖν τι ὧν φαμὲν ἀτέχνων τε καὶ ἐντέχνων εἶναι;

ΦΑΙ. Πάντων γέ που μάλιστα, ὡς νῦν γε ψιλῶς πως λέγομεν, οὐκ ἔχοντες ἱκανὰ παραδείγματα.

ΣΩ. Καὶ μὴν κατὰ τύχην γέ τινα, ὡς ἔοικεν, ἐῤῥηθήτην τὼ λόγω ἔχοντέ τι παράδειγμα, ὡς ἂν ὁ εἰδὼς D
τὸ ἀληθὲς προσπαίζων ἐν λόγοις παράγοι τοὺς ἀκούοντας. καὶ ἔγωγε, ὦ Φαῖδρε, αἰτιῶμαι τοὺς ἐντοπίους θεούς· ἴσως δὲ καὶ οἱ τῶν Μουσῶν προφῆται οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ᾠδοὶ ἐπιπεπνευκότες ἂν ἡμῖν εἶεν τοῦτο τὸ γέρας. οὐ γάρ που ἔγωγε τέχνης τινὸς τοῦ λέγειν μέτοχος.

ΦΑΙ. Ἔστω ὡς λέγεις· μόνον δήλωσον ὃ φῄς.

ΣΩ. Ἴθι δή μοι ἀνάγνωθι τὴν τοῦ Λυσίου λόγου ἀρχήν.

ΦΑΙ. Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπίστασαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν τούτων γενομένων, ἀκήκοας. E
ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυχῆσαι ὧν δέομαι, ὅτι οὐκ 73
ἐραστὴς ὢν σοῦ τυγχάνω. ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει —

ΣΩ. Παῦσαι. τί δὴ οὖν οὗτος ἁμαρτάνει καὶ ἄτεχνον ποιεῖ, λεκτέον. ἦ γάρ; 263

ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ παντὶ δῆλον τό γε τοιόνδε, ὡς περὶ μὲν ἔνια τῶν τοιούτων ὁμονοητικῶς ἔχομεν, περὶ δ' ἔνια στασιωτικῶς;

ΦΑΙ. Δοκῶ μὲν ὃ λέγεις μανθάνειν, ἔτι δ' εἰπὲ σαφέστερον.

---

1. περὶ post ἢ om. a. — 4. τε om. a. — 7. ἢ] ἦ a. — Νέστορός τε καὶ a. — 8. σχολάζοντες c. — 27. ὥστε δοκεῖν φαίνεσθαι a. — 33. ἥτις οἷά τ' a. — 41. γε om. a. — 45. ἀπατηθήσεσθαι EF.

3. μικράν ab. (Scribe σμικράν: solus enim E μικράν. Bekk.) — 9. οὖν a. — 10. μεταβιβάζων a. — 11. διὰ τῶν] δι' a. — 16. τεθηρακὼς a. — 20. ἀτέχνων τε καὶ ἐντέχνων Heindorfius: ἄτεχνόν τε καὶ ἔντεχνον abc. — 37. μεταμέλει —] Quae vulgo (a) adduntur, ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν, ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται, ea in margine ponit rc. E, ceteri om. Bekk. — 44. στασιωτικῶς ὉΓΞΣΦCGr: στασιαστικῶς abc.

ΣΩ. *Ὅταν τις ὄνομα εἴπῃ σιδήρου ἢ ἀργύρου, ἆρ' οὐ τὸ αὐτὸ πάντες διενοήθημεν;*

ΦΑΙ. *Καὶ μάλα.*

ΣΩ. *Τί δ' ὅταν δικαίου ἢ ἀγαθοῦ; οὐκ ἄλλος ἄλλῃ φέρεται, καὶ ἀμφισβητοῦμεν ἀλλήλοις τε καὶ ἡμῖν αὐτοῖς;*

ΦΑΙ. *Πάνυ μὲν οὖν.*

B *ΣΩ.* *Ἐν μὲν ἄρα τοῖς συμφωνοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς οὔ.*

ΦΑΙ. *Οὕτως.*

ΣΩ. *Ποτέρωθι οὖν εὐαπατητότεροί ἐσμεν, καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐν ποτέροις μεῖζον δύναται;*

ΦΑΙ. *Δῆλον ὅτι ἐν οἷς πλανώμεθα.*

74 *ΣΩ.* *Οὐκοῦν τὸν μέλλοντα τέχνην ῥητορικὴν μετιέναι πρῶτον μὲν δεῖ ταῦτα ὁδῷ διῃρῆσθαι, καὶ εἰληφέναι τινὰ χαρακτῆρα ἑκατέρου τοῦ εἴδους, ἐν ᾧ τε ἀνάγκη τὸ πλῆθος πλανᾶσθαι καὶ ἐν ᾧ μή.*

C *ΦΑΙ.* *Καλὸν γοῦν ἄν, ὦ Σώκρατες, εἶδος εἴη κατανενοηκὼς ὁ τοῦτο λαβών.*

ΣΩ. *Ἔπειτά γε οἶμαι πρὸς ἑκάστῳ γιγνόμενον μὴ λανθάνειν, ἀλλ' ὀξέως αἰσθάνεσθαι, περὶ οὗ ἂν μέλλῃ ἐρεῖν, ποτέρου ὂν τυγχάνει τοῦ γένους.*

ΦΑΙ. *Τί μήν;*

ΣΩ. *Τί οὖν; τὸν Ἔρωτα πότερον φῶμεν εἶναι τῶν ἀμφισβητησίμων ἢ τῶν μή;*

ΦΑΙ. *Τῶν ἀμφισβητησίμων δή που. ἢ οἴει ἄν σοι συγχωρῆσαι εἰπεῖν ἃ νῦν δὴ εἶπες περὶ αὐτοῦ, ὡς βλάβη τέ ἐστι τῷ ἐρωμένῳ καὶ ἐρῶντι, καὶ αὖθις ὡς μέγιστον*
D *τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει;*

ΣΩ. *Ἄριστα λέγεις. ἀλλ' εἰπὲ καὶ τόδε — ἐγὼ γάρ τοι διὰ τὸ ἐνθουσιαστικὸν οὐ πάνυ μέμνημαι — εἰ ὡρισάμην ἔρωτα ἀρχόμενος τοῦ λόγου.*

ΦΑΙ. *Νὴ Δί' ἀμηχάνως γε ὡς σφόδρα.*

ΣΩ. *Φεῦ, ὅσῳ λέγεις τεχνικωτέρας Νύμφας τὰς Ἀχελῴου*
75 *καὶ Πᾶνα τὸν Ἑρμοῦ Λυσίου τοῦ Κεφάλου πρὸς λόγους εἶναι. ἢ οὐδὲν λέγω, ἀλλὰ καὶ ὁ Λυσίας ἀρχόμενος τοῦ ἐρωτικοῦ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ὑπολαβεῖν τὸν Ἔρωτα*
E *ἕν τι τῶν ὄντων, ὃ αὐτὸς ἐβουλήθη, καὶ πρὸς τοῦτο*
352 *ἤδη συνταξάμενος πάντα τὸν ὕστερον λόγον διεπεράνατο; βούλει πάλιν ἀναγνῶμεν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ;*

ΦΑΙ. *Εἰ σοί γε δοκεῖ· ὃ μέντοι ζητεῖς, οὐκ ἔστ' αὐτόθι.*

ΣΩ. *Λέγε, ἵν' ἀκούσω αὐτοῦ ἐκείνου.*

ΦΑΙ. *Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπίστασαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν τούτων γενομένων, ἀκήκοας.*
264 *ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυχῆσαι ὧν δέομαι, ὅτι οὐκ ἐραστὴς ὢν σοῦ τυγχάνω. ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν, ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται.*

ΣΩ. *Ἦ πολλοῦ δεῖν ἔοικε ποιεῖν ὅδε γε ὃ ζητοῦμεν, ὃς οὐδὲ ἀπ' ἀρχῆς ἀλλ' ἀπὸ τελευτῆς ἐξ ὑπτίας ἀνάπαλιν διανεῖν ἐπιχειρεῖ τὸν λόγον, καὶ ἄρχεται ἀφ' ὧν πεπαυμένος ἂν ἤδη ὁ ἐραστὴς λέγοι πρὸς τὰ παιδικά. ἢ οὐδὲν εἶπον, Φαῖδρε, φίλη κεφαλή;*

ΦΑΙ. *Ἔστι γέ τοι δή, ὦ Σώκρατες, τελευτή, περὶ* B
οὗ τὸν λόγον ποιεῖται.

ΣΩ. *Τί δὲ τἆλλα; οὐ χύδην δοκεῖ βεβλῆσθαι τὰ τοῦ*
λόγου; ἢ φαίνεται τὸ δεύτερον εἰρημένον ἔκ τινος ἀνάγ- 76
κης δεύτερον δεῖν τεθῆναι, ἤ τι ἄλλο τῶν ῥηθέντων; ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔδοξεν, ὡς μηδὲν εἰδότι, οὐκ ἀγεννῶς τὸ ἐπιὸν εἰρῆσθαι τῷ γράφοντι· σὺ δ' ἔχεις τινὰ ἀνάγκην λογογραφικήν, ᾗ ταῦτα ἐκεῖνος οὕτως ἐφεξῆς παρ' ἄλληλα ἔθηκεν;

ΦΑΙ. *Χρηστὸς εἶ, ὅτι με ἡγεῖ ἱκανὸν εἶναι τὰ ἐκείνου*
οὕτως ἀκριβῶς διιδεῖν. C

ΣΩ. *Ἀλλὰ τόδε γε οἶμαί σε φάναι ἄν, δεῖν πάντα λόγον ὥσπερ ζῷον συνεστάναι σῶμά τι ἔχοντα αὐτὸν αὐτοῦ, ὥστε μήτε ἀκέφαλον εἶναι μήτε ἄπουν, ἀλλὰ μέσα τε ἔχειν καὶ ἄκρα, πρέποντ' ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ γεγραμμένα.*

ΦΑΙ. *Πῶς γὰρ οὔ;*

ΣΩ. *Σκέψαι τοίνυν τὸν τοῦ ἑταίρου σου λόγον, εἴθ' οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει· καὶ εὑρήσεις τοῦ ἐπιγράμματος οὐδὲν διαφέροντα, ὃ Μίδᾳ τῷ Φρυγί φασί τινες ἐπιγε-*
γράφθαι. D

ΦΑΙ. *Ποῖον τοῦτο, καὶ τί πεπονθός;*

ΣΩ. *Ἔστι μὲν τοῦτο τόδε,*

χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδα δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.
ὄφρ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτου ἐπὶ τύμβου, 77
ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.

ὅτι δὲ οὐδὲν διαφέρει αὐτοῦ πρῶτόν τι ἢ ὕστατόν τι λέγε- E
σθαι, ἐννοεῖς που, ὡς ἐγῷμαι.

ΦΑΙ. *Σκώπτεις τὸν λόγον ἡμῶν, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Τοῦτον μὲν τοίνυν, ἵνα μὴ σὺ ἄχθῃ, ἐάσωμεν — καί τοι συχνά γε ἔχειν μοι δοκεῖ παραδείγματα, πρὸς ἅ τις βλέπων ὀνίναιτ' ἄν, μιμεῖσθαι αὐτὰ ἐπιχειρῶν μὴ πάνυ τι· — εἰς δὲ τοὺς ἑτέρους λόγους ἴωμεν. ἦν γάρ τι ἐν αὐτοῖς, ὡς δοκῶ, προσῆκον ἰδεῖν τοῖς βουλομένοις*
περὶ λόγων σκοπεῖν. 265

ΦΑΙ. *Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;*

ΣΩ. *Ἐναντίω που ἤστην· ὁ μὲν γάρ, ὡς τῷ ἐρῶντι, ὁ δ' ὡς τῷ μὴ δεῖ χαρίζεσθαι, ἐλεγέτην.*

ΦΑΙ. *Καὶ μάλ' ἀνδρικῶς.*

ΣΩ. *Ὤιμην σε τἀληθὲς ἐρεῖν, ὅτι μανικῶς. ὃ μέντοι ἐζήτουν, ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο. μανίαν γάρ τινα ἐφήσαμεν εἶναι τὸν Ἔρωτα. ἢ γάρ;*

ΦΑΙ. *Ναί.*

ΣΩ. *Μανίας δέ γε εἴδη δύο, τὴν μὲν ὑπὸ νοσημά-*

---

24. *ἢ οἴει - - τυγχάνει* Socrati, *Ἄριστα λέγεις* Phaedro tribuit a. — 31. *ὡς* om. *ΧΔΠDGNOPT*. — 36. *ἠβουλήθη* a b. — 38. *αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν* a. — 47. *Ἡ* a.
2. *ἢ* a. — 4. *ὦ* om. a. — 6. *δαί; τἆλλα οὐ* b. — 9. *τοὐπιὸν* bc. — 27. *χαλκῆ*] Anthol. Pal. I. p. 348. — 34. *ἐάσω* a.

των ἀνθρωπίνων, τὴν δὲ ὑπὸ θείας ἐξαλλαγῆς τῶν εἰωθότων νομίμων γιγνομένην.

B 78 *ΦΑΙ. Πάνυ γε.*

ΣΩ. Τῆς δὲ θείας τεττάρων θεῶν τέτταρα μέρη διελόμενοι, μαντικὴν μὲν ἐπίπνοιαν Ἀπόλλωνος θέντες, Διονύσου δὲ τελεστικήν, Μουσῶν δ' αὖ ποιητικήν, τετάρτην δὲ Ἀφροδίτης καὶ Ἔρωτος, ἐρωτικὴν μανίαν ἐφήσαμέν τε ἀρίστην εἶναι, καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ τὸ ἐρωτικὸν πάθος ἀπεικάζοντες, ἴσως μὲν ἀληθοῦς τινὸς ἐφαπτόμενοι, τάχα δ' ἂν καὶ ἄλλοσε παραφερόμενοι, κεράσαντες C *οὐ παντάπασιν ἀπίθανον λόγον, μυθικόν τινα ὕμνον προσεπαίσαμεν μετρίως τε καὶ εὐφήμως τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν δεσπότην Ἔρωτα, ὦ Φαῖδρε, καλῶν παίδων ἔφορον.*

ΦΑΙ. Καὶ μάλα ἔμοιγε οὐκ ἀηδῶς ἀκοῦσαι.

ΣΩ. Τόδε τοίνυν αὐτόθεν λάβωμεν, ὡς ἀπὸ τοῦ ψέγειν πρὸς τὸ ἐπαινεῖν ἔσχεν ὁ λόγος μεταβῆναι.

ΦΑΙ. Πῶς δὴ οὖν αὐτὸ λέγεις;

ΣΩ. Ἐμοὶ μὲν φαίνεται τὰ μὲν ἄλλα τῷ ὄντι παιδιᾷ πεπαῖσθαι· τούτων δέ τινων ἐκ τύχης ῥηθέντων δυοῖν D *εἰδοῖν, εἰ αὐτοῖν τὴν δύναμιν τέχνῃ λαβεῖν δύναιτό τις, οὐκ ἄχαρι.*

ΦΑΙ. Τίνων δή;

ΣΩ. Εἰς μίαν τε ἰδέαν συνορῶντα ἄγειν τὰ πολλαχῇ διεσπαρμένα, ἵν' ἕκαστον ὁριζόμενος δῆλον ποιῇ περὶ οὗ 79 *ἂν ἀεὶ διδάσκειν ἐθέλῃ. ὥσπερ τὰ νῦν δὴ περὶ Ἔρωτος, ὃ ἔστιν, ὁρισθέν, εἴτ' εὖ εἴτε κακῶς ἐλέχθη. τὸ γοῦν σαφὲς καὶ τὸ αὐτὸ αὑτῷ ὁμολογούμενον διὰ ταῦτ' ἔσχεν εἰπεῖν ὁ λόγος.*

ΦΑΙ. Τὸ δ' ἕτερον δὴ εἶδος τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

E *ΣΩ. Τὸ πάλιν κατ' εἴδη δύνασθαι τέμνειν, κατ' ἄρθρα, ᾗ πέφυκε, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον. ἀλλ' ὥσπερ ἄρτι τὼ λόγω τὸ μὲν ἄφρον τῆς διανοίας ἕν τι κοινῇ εἶδος* 266 *ἐλαβέτην, ὥσπερ δὲ σώματος ἐξ ἑνὸς διπλᾶ καὶ ὁμώνυμα πέφυκε, τὰ μὲν σκαιά, τὰ δὲ δεξιὰ κληθέντα, οὕτω καὶ τὸ τῆς παρανοίας ὡς ἓν ἐν ἡμῖν πεφυκὸς εἶδος ἡγησαμένω τὼ λόγω, ὁ μὲν τὸ ἐπ' ἀριστερὰ τεμνόμενος μέρος, πάλιν τοῦτο τέμνων οὐκ ἐπανῆκε, πρὶν ἐν αὐτοῖς ἐφευρὼν ὀνομαζόμενον σκαιόν τινα ἔρωτα ἐλοιδόρησε μάλ' ἐν δίκῃ, ὁ δ' εἰς τὰ ἐν δεξιᾷ τῆς μανίας ἀγαγὼν ἡμᾶς, ὁμώνυμον μὲν ἐκείνῳ, θεῖον δ' αὖ τιν' ἔρωτα ἐφευρὼν* B *καὶ προτεινάμενος ἐπῄνεσεν ὡς μεγίστων αἴτιον ἡμῖν ἀγαθῶν.*

ΦΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τούτων δὴ ἔγωγε αὐτός τε ἐραστής, ὦ Φαῖδρε, 80 *τῶν διαιρέσεων καὶ συναγωγῶν, ἵν' οἷός τε ὦ λέγειν τε καὶ φρονεῖν· ἐάν τέ τιν' ἄλλον ἡγήσωμαι δυνατὸν εἰς ἓν* 353 *καὶ ἐπὶ πολλὰ πεφυκὸς ὁρᾶν, τοῦτον διώκω κατόπισθε μετ' ἴχνιον ὥστε θεοῖο. καὶ μέντοι καὶ τοὺς δυναμένους αὐτὸ δρᾶν εἰ μὲν ὀρθῶς ἢ μὴ προσαγορεύω, θεὸς οἶδε, καλῶ δὲ οὖν μέχρι τοῦδε διαλεκτικούς. τὰ δὲ νῦν παρὰ* C *σοῦ τε καὶ Λυσίου μαθόντας εἰπὲ τί χρὴ καλεῖν. ἢ τοῦτο ἐκεῖνό ἐστιν ἡ λόγων τέχνη, ᾗ Θρασύμαχός τε καὶ οἱ ἄλλοι χρώμενοι σοφοὶ μὲν αὐτοὶ λέγειν γεγόνασιν, ἄλλους τε ποιοῦσιν, οἳ ἂν δωροφορεῖν αὐτοῖς ὡς βασιλεῦσιν ἐθέλωσιν;*

ΦΑΙ. Βασιλικοὶ μὲν ἄνδρες, οὐ μὲν δὴ ἐπιστήμονές γε ὧν ἐρωτᾷς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ εἶδος ὀρθῶς ἔμοιγε δοκεῖς καλεῖν, διαλεκτικὸν καλῶν· τὸ δὲ ῥητορικὸν δοκεῖ μοι διαφεύγειν ἔθ' ἡμᾶς. D

ΣΩ. Πῶς φῄς; καλόν πού τι ἂν εἴη ὃ τούτων ἀπολειφθὲν ὅμως τέχνῃ λαμβάνεται; πάντως δ' οὐκ ἀτιμαστέον αὐτὸ σοί τε καὶ ἐμοί. λεκτέον δὲ τί μέντοι καὶ ἔστι τὸ λειπόμενον τῆς ῥητορικῆς.

ΦΑΙ. Καὶ μάλα που συχνά, ὦ Σώκρατες, τά γ' ἐν τοῖς βιβλίοις τοῖς περὶ λόγων τέχνης γεγραμμένοις.

ΣΩ. Καὶ καλῶς γε ὑπέμνησας. προοίμιον μὲν οἶμαι 81 *πρῶτον ὡς δεῖ τοῦ λόγου λέγεσθαι ἐν ἀρχῇ. ταῦτα λέγεις — ἦ γάρ; — τὰ κομψὰ τῆς τέχνης;*

ΦΑΙ. Ναί. E

ΣΩ. Δεύτερον δὲ δὴ διήγησίν τινα μαρτυρίας τ' ἐπ' αὐτῇ, τρίτον τεκμήρια, τέταρτον εἰκότα· καὶ πίστωσιν οἶμαι καὶ ἐπιπίστωσιν λέγειν τόν γε βέλτιστον λογοδαίδαλον Βυζάντιον ἄνδρα.

ΦΑΙ. Τὸν χρηστὸν λέγεις Θεόδωρον;

ΣΩ. Τί μήν; καὶ ἔλεγχόν γε καὶ ἐπεξέλεγχον ὡς ποιη- 267 *τέον ἐν κατηγορίᾳ τε καὶ ἀπολογίᾳ. τὸν δὲ κάλλιστον Πάριον Εὔηνον εἰς μέσον οὐκ ἄγομεν, ὃς ὑποδήλωσίν τε πρῶτος εὗρε καὶ παρεπαίνους; οἱ δ' αὐτὸν καὶ παραψόγους φασὶν ἐν μέτρῳ λέγειν, μνήμης χάριν· σοφὸς γὰρ ἀνήρ. Τισίαν δὲ Γοργίαν τε ἐάσομεν εὕδειν, οἳ πρὸ τῶν ἀληθῶν τὰ εἰκότα εἶδον ὡς τιμητέα μᾶλλον, τά τε αὖ σμικρὰ μεγάλα καὶ τὰ μεγάλα σμικρὰ φαίνεσθαι ποιοῦσι διὰ ῥώμην λόγου, καινά τε ἀρχαίως τά τ' ἐναντία καινῶς,* B *συντομίαν τε λόγων καὶ ἄπειρα μήκη περὶ πάντων ἀνεῦρον. ταῦτα δὲ ἀκούων ποτέ μου Πρόδικος ἐγέλασε, καὶ μόνος αὐτὸς εὑρηκέναι ἔφη ὧν δεῖ λόγων τέχνην·* 82 *δεῖν δὲ οὔτε μακρῶν οὔτε βραχέων, ἀλλὰ μετρίων.*

ΦΑΙ. Σοφώτατά γε, ὦ Πρόδικε.

ΣΩ. Ἱππίαν δὲ οὐ λέγομεν; οἶμαι γὰρ ἂν σύμψηφον αὐτῷ καὶ τὸν Ἠλεῖον ξένον γενέσθαι.

ΦΑΙ. Τί δ' οὔ;

---

14. ἔμοιγε] ἐμοὶ μὲν a. — 20. αὐτὴν a. — 25. αἰεὶ a. — 30. διατέμνειν a. — 33. μὲν om. a. — 35. τὰ δὲ] τάδε a. — 36. ὡς ἓν ἐν Heindorfio auctore bc: ὡς ἓν EF, ὡς ἐν cum ceteris libris a. — 40. ἐν δεξιᾷ] ἐνδέξια ΧΔΠDNOP, δεξιὰ a. — 42. ἡμῖν αἴτιον a. — 46. συναγαγὼν a.

2. πεφυκὸς] πεφυκότα a, πεφυκόθ' c. — κατόπισθε] Conf. Hom. Odyss. ε, 193. η, 38. — 5. νῦν δὲ a. — 11. ἄνδρες Bekkerus. — 12. τὸ om. ΧΔΠDGNOPT. — 27. λέγειν om. a. — 32. Εὔηνον libri (praeter ΞBE et pr. F): Εὐηνὸν abc. — ἐς b. — 35. ἀνὴρ Bekkerus. — δὲ] τε a. — 41. τέχνῃ ac.

ΣΩ. Τὰ δὲ Πώλου πῶς φράσομεν αὖ μουσεῖα λό- C γων, ὅς διπλασιολογίαν καὶ γνωμολογίαν καὶ εἰκονολογίαν, ὀνομάτων τε Λικυμνείων ἃ ἐκείνῳ ἐδωρήσατο πρὸς ποίησιν εὐεπείας;

ΦΑΙ. Πρωταγόρεια δέ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἦν μέντοι τοιαῦτ' ἄττα;

ΣΩ. Ὀρθοέπειά γέ τις, ὦ παῖ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλά. τῶν γε μὴν οἰκτρογόων ἐπὶ γῆρας καὶ πενίαν ἑλκομένων λόγων κεκρατηκέναι τέχνῃ μοι φαίνεται τὸ τοῦ Χαλκηδονίου σθένος. ὀργίσαι τε αὖ πολλοὺς ἅμα δεινὸς D ἀνὴρ γέγονε, καὶ πάλιν ὠργισμένοις ἐπᾴδων κηλεῖν, ὡς ἔφη· διαβάλλειν τε καὶ ἀπολύσασθαι διαβολὰς ὁθενδὴ κράτιστος. τὸ δὲ δὴ τέλος τῶν λόγων κοινῇ πᾶσιν ἔοικε συνδεδογμένον εἶναι, ᾧ τινὲς μὲν ἐπάνοδον, ἄλλοι δὲ ἄλλο τίθενται ὄνομα.

83 ΦΑΙ. Τὸ ἐν κεφαλαίῳ ἕκαστα λέγεις ὑπομνῆσαι ἐπὶ τελευτῆς τοὺς ἀκούοντας περὶ τῶν εἰρημένων.

ΣΩ. Ταῦτα λέγω, καὶ εἴ τι σὺ ἄλλο ἔχεις εἰπεῖν λόγων τέχνης πέρι.

ΦΑΙ. Σμικρά γε καὶ οὐκ ἄξια λέγειν.

268 ΣΩ. Ἐῶμεν δὴ τά γε σμικρά· ταῦτα δὲ ὑπ' αὐγὰς μᾶλλον ἴδωμεν, τίνα καὶ πότ' ἔχει τὴν τῆς τέχνης δύναμιν.

ΦΑΙ. Καὶ μάλα ἐῤῥωμένην, ὦ Σώκρατες, ἔν γε δὴ πλήθους συνόδοις.

ΣΩ. Ἔχει γάρ. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε, ἰδὲ καὶ σὺ εἰ ἄρα καὶ σοὶ φαίνεται διεστηκὸς αὐτῶν τὸ ἤτριον ὥσπερ ἐμοί.

ΦΑΙ. Δείκνυε μόνον.

ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι· εἴ τις προσελθὼν τῷ ἑταίρῳ σου Ἐρυξιμάχῳ ἢ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἀκουμενῷ εἴποι ὅτι Ἐγὼ ἐπίσταμαι τοιαῦτ' ἄττα σώμασι προσφέρειν, ὥστε θερμαί- B νειν τ' ἐὰν βούλωμαι καὶ ψύχειν, καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ μοι, ἐμεῖν ποιεῖν, ἐὰν δ' αὖ, κάτω διαχωρεῖν, καὶ ἄλλα πάμπολλα τοιαῦτα· καὶ ἐπιστάμενος αὐτὰ ἀξιῶ ἰατρικὸς εἶναι καὶ ἄλλον ποιεῖν ᾧ ἂν τὴν τούτων ἐπιστήμην παραδῶ· τί ἂν οἴει ἀκούσαντας εἰπεῖν;

84 ΦΑΙ. Τί γε ἄλλο ἢ ἐρέσθαι εἰ προσεπίσταται καὶ οὕστινας δεῖ καὶ ὁπότε ἕκαστα τούτων ποιεῖν, καὶ μέχρι ὁπόσου;

ΣΩ. Εἰ οὖν εἴποι ὅτι Οὐδαμῶς· ἀλλ' ἀξιῶ τὸν C ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθόντα αὐτὸν οἷόν τ' εἶναι ποιεῖν ἃ ἐρωτᾷς;

ΦΑΙ. Εἴποι ἄν, οἶμαι, ὅτι μαίνεται ἅνθρωπος, καὶ ἐκ βιβλίου ποθὲν ἀκούσας ἢ περιτυχὼν φαρμακίοις ἰατρὸς οἴεται γεγονέναι, οὐδὲν ἐπαΐων τῆς τέχνης.

ΣΩ. Τί δ' εἰ Σοφοκλεῖ αὖ προσελθὼν καὶ Εὐριπίδῃ τις λέγοι, ὡς ἐπίσταται περὶ σμικροῦ πράγματος ῥήσεις παμμήκεις ποιεῖν καὶ περὶ μεγάλου πάνυ σμικράς, ὅταν τε βούληται, οἰκτρὰς καὶ τοὐναντίον αὖ φοβερὰς καὶ ἀπειλητικάς, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα, καὶ διδάσκων αὐτὰ D τραγῳδίας ποίησιν οἴεται παραδιδόναι;

ΦΑΙ. Καὶ οὗτοι ἄν, ὦ Σώκρατες, οἶμαι, καταγελῷεν, εἴ τις οἴεται τραγῳδίαν ἄλλο τι εἶναι ἢ τὴν τούτων σύστασιν, πρέπουσαν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ συνισταμένην.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἀγροίκως γε, οἶμαι, λοιδορήσειαν, ἀλλ' ὥσπερ ἂν μουσικὸς ἐντυχὼν ἀνδρὶ οἰομένῳ ἁρμονικῷ εἶναι, ὅτι δὴ τυγχάνει ἐπιστάμενος ὡς οἷόν τε ὀξυτάτην 85 καὶ βαρυτάτην χορδὴν ποιεῖν, οὐκ ἀγρίως εἴποι ἂν Ὦ E μοχθηρέ, μελαγχολᾷς, ἀλλ' ἅτε μουσικὸς ὢν πρᾳότερον, ὅτι Ὦ ἄριστε, ἀνάγκη μὲν καὶ ταῦτ' ἐπίστασθαι τὸν μέλλοντα ἁρμονικὸν ἔσεσθαι, οὐδὲν μὴν κωλύει μηδὲ σμικρὸν ἁρμονίας ἐπαΐειν τὸν τὴν σὴν ἕξιν ἔχοντα· τὰ γὰρ πρὸ ἁρμονίας ἀναγκαῖα μαθήματα ἐπίστασαι, ἀλλ' οὐ τὰ ἁρμονικά.

ΦΑΙ. Ὀρθότατά γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὁ Σοφοκλῆς τόν σφισιν ἐπιδεικνύ- 269 μενον τὰ πρὸ τραγῳδίας ἂν φαίη ἀλλ' οὐ τὰ τραγικά, 354 καὶ ὁ Ἀκουμενὸς τὰ πρὸ ἰατρικῆς ἀλλ' οὐ τὰ ἰατρικά.

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί δέ; τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον οἰόμεθα ἢ καὶ Περικλέα, εἰ ἀκούσειαν ὧν νῦν δὴ ἡμεῖς διῇμεν τῶν παγκάλων τεχνημάτων, βραχυλογιῶν τε καὶ εἰκονολογιῶν καὶ ὅσα ἄλλα διελθόντες ὑπ' αὐγὰς ἔφαμεν εἶναι σκεπτέα, πότερον χαλεπῶς ἂν αὐτούς, ὥσπερ ἐγώ τε καὶ σύ, ὑπ' B ἀγροικίας ῥῆμά τι εἰπεῖν ἀπαίδευτον εἰς τοὺς ταῦτα γεγραφότας τε καὶ διδάσκοντας ὡς ῥητορικὴν τέχνην, ἢ ἅτε ἡμῶν ὄντας σοφωτέρους κἂν νῷν ἐπιπλῆξαι, εἰπόντας Ὦ Φαῖδρέ τε καὶ Σώκρατες, οὐ χρὴ χαλεπαίνειν 86 ἀλλὰ συγγιγνώσκειν εἴ τινες μὴ ἐπιστάμενοι διαλέγεσθαι ἀδύνατοι ἐγένοντο ὁρίσασθαι τί ποτ' ἔστι ῥητορική, ἐκ δὲ τούτου τοῦ πάθους τὰ πρὸ τῆς τέχνης ἀναγκαῖα μαθήματα ἔχοντες ῥητορικὴν ᾠήθησαν εὑρηκέναι, καὶ ταῦτα C δὴ διδάσκοντες ἄλλους ἡγοῦνταί σφισι τελέως ῥητορικὴν δεδιδάχθαι, τὸ δ' ἕκαστα τούτων πιθανῶς λέγειν τε καὶ τὸ ὅλον συνίστασθαι, οὐδὲν ἔργον, αὐτοὺς δεῖν παρ' ἑαυτῶν τοὺς μαθητάς σφων πορίζεσθαι ἐν τοῖς λόγοις.

ΦΑΙ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύει τοιοῦτόν τι εἶναι τὸ τῆς τέχνης, ἣν οὗτοι οἱ ἄνδρες ὡς ῥητορικὴν διδάσκουσί τε καὶ γράφουσι· καὶ ἔμοιγε δοκεῖς ἀληθῆ εἰρηκέναι. ἀλλὰ δὴ τὴν τοῦ τῷ ὄντι ῥητορικοῦ τε καὶ

1. φράσωμεν 𝔛ΞGH. — 2. ὅς] ὡς c. — 3. Λικυμνίων ab, Λικυμνιείων Astius. — 11. ἀνὴρ Bekkerus. — 22. καὶ πότ' c. — 31. σώματι bc cum ΦC. — 34. ἰατρικὸς 𝔛ΔΠGNOPT: ἰατρὸς abc. — 37. Τί γε ἄλλο ἢ 𝔛ΔΠDGT: τί δ' ἄλλο ἢ NOP, Τί δ' ἄλλο γε ἢ abc. — ἔρεσθαι a. — 38. μέχρις a. — 43. ἄνθρωπος Bekkerus. — 44. φαρμακείοις a.

3. ποιεῖν] εἰπεῖν a. — 4. καὶ τοὐναντίον καὶ αὖ a. — 16. μηδὲ] οὐδὲ EF a. — 25. δαί; Γb. — τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον] Conf. Tyrtaei Eleg. 9. v. 8. Schneidewin. — 26. δὴ om. a. — δίιμεν a. — 35. ἔστιν ἡ ῥητορική a. — 40. οὐδὲν] ὡς οὐδὲν c. — 42. κινδυνεύει γε τοιοῦτον a.

D πιθανοῦ τέχνην πῶς καὶ πόθεν ἄν τις δύναιτο πορίσασθαι;

ΣΩ. Τὸ μὲν δύνασθαι, ὦ Φαῖδρε, ὥστε ἀγωνιστὴν τέλεον γενέσθαι, εἰκός, ἴσως δὲ καὶ ἀναγκαῖον, ἔχειν ὥσπερ τἆλλα. εἰ μέν σοι ὑπάρχει φύσει ῥητορικῷ εἶναι, ἔσει ῥήτωρ ἐλλόγιμος, προσλαβὼν ἐπιστήμην τε καὶ μελέτην· ὅτου δ' ἂν ἐλλίπῃς τούτων, ταύτῃ ἀτελὴς ἔσει. ὅσον δὲ αὐτοῦ τέχνη, οὐχ ᾗ Λυσίας τε καὶ Θρασύμαχος πορεύεται δοκεῖ μοι φαίνεσθαι ἡ μέθοδος.

87 ΦΑΙ. Ἀλλὰ πῇ δή;

E ΣΩ. Κινδυνεύει, ὦ ἄριστε, εἰκότως ὁ Περικλῆς πάντων τελεώτατος εἰς τὴν ῥητορικὴν γενέσθαι.

ΦΑΙ. Τί δή;

ΣΩ. Πᾶσαι ὅσαι μεγάλαι τῶν τεχνῶν, προσδέονται
270 ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας φύσεως πέρι· τὸ γὰρ ὑψηλόνουν τοῦτο καὶ πάντῃ τελεσιουργὸν ἔοικεν ἐντεῦθέν ποθεν εἰσιέναι. ὃ καὶ Περικλῆς πρὸς τῷ εὐφυὴς εἶναι ἐκτήσατο· προσπεσὼν γάρ, οἶμαι, τοιούτῳ ὄντι Ἀναξαγόρᾳ, μετεωρολογίας ἐμπλησθεὶς καὶ ἐπὶ φύσιν νοῦ τε καὶ ἀνοίας ἀφικόμενος, ὧν δὴ πέρι τὸν πολὺν λόγον ἐποιεῖτο Ἀναξαγόρας, ἐντεῦθεν εἵλκυσεν ἐπὶ τὴν τῶν λόγων τέχνην τὸ πρόσφορον αὐτῇ.

ΦΑΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

B ΣΩ. Ὁ αὐτός που τρόπος τέχνης ῥητορικῆς, ὅσπερ καὶ ἰατρικῆς.

ΦΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Ἐν ἀμφοτέραις δεῖ διελέσθαι φύσιν, σώματος μὲν ἐν τῇ ἑτέρᾳ, ψυχῆς δ' ἐν τῇ ἑτέρᾳ, εἰ μέλλεις μὴ τριβῇ μόνον καὶ ἐμπειρίᾳ ἀλλὰ τέχνῃ τῷ μὲν φάρμακα καὶ τροφὴν προσφέρων ὑγίειαν καὶ ῥώμην ἐμποιήσαι, τῇ δὲ λόγους τε καὶ ἐπιτηδεύσεις νομίμους πειθὼ ἣν ἂν βούλῃ καὶ ἀρετὴν παραδώσειν.

88 ΦΑΙ. Τὸ γοῦν εἰκός, ὦ Σώκρατες, οὕτως.

C ΣΩ. Ψυχῆς οὖν φύσιν ἀξίως λόγου κατανοῆσαι οἴει δυνατὸν εἶναι ἄνευ τῆς τοῦ ὅλου φύσεως;

ΦΑΙ. Εἰ μὲν οὖν Ἱπποκράτει γε τῷ τῶν Ἀσκληπιαδῶν δεῖ τι πείθεσθαι, οὐδὲ περὶ σώματος ἄνευ τῆς μεθόδου ταύτης.

ΣΩ. Καλῶς γάρ, ὦ ἑταῖρε, λέγει. χρὴ μέντοι πρὸς τῷ Ἱπποκράτει τὸν λόγον ἐξετάζοντα σκοπεῖν εἰ συμφωνεῖ.

ΦΑΙ. Φημί.

ΣΩ. Τὸ τοίνυν περὶ φύσεως σκόπει τί ποτε λέγει Ἱπποκράτης τε καὶ ὁ ἀληθὴς λόγος. ἆρ' οὐχ ὧδε δεῖ
D διανοεῖσθαι περὶ ὁτουοῦν φύσεως; πρῶτον μέν, ἁπλοῦν ἢ πολυειδές ἐστιν, οὗ πέρι βουλησόμεθα εἶναι αὐτοὶ τεχνικοὶ καὶ ἄλλον δυνατοὶ ποιεῖν, ἔπειτα δέ, ἐὰν μὲν ἁπλοῦν ᾖ, σκοπεῖν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τίνα πρὸς τί πέφυκεν εἰς τὸ δρᾶν ἔχον ἢ τίνα εἰς τὸ παθεῖν ὑπὸ τοῦ; ἐὰν δὲ πλείω εἴδη ἔχῃ, ταῦτα ἀριθμησάμενος, ὅπερ ἐφ' ἑνός, τοῦτ' ἰδεῖν ἐφ' ἑκάστου, τῷ τί ποιεῖν αὐτὸ πέφυκεν ἢ τῷ τί παθεῖν ὑπὸ τοῦ;

ΦΑΙ. Κινδυνεύει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἡ γοῦν ἄνευ τούτων μέθοδος ἐοίκοι ἂν ὥσπερ
τυφλοῦ πορείᾳ. ἀλλ' οὐ μὴν ἀπεικαστέον τόν γε τέχνῃ E
μετιόντα ὁτιοῦν τυφλῷ οὐδὲ κωφῷ, ἀλλὰ δῆλον ὡς ἄν 89
τῷ τις τέχνῃ λόγους διδῷ, τὴν οὐσίαν δείξει ἀκριβῶς τῆς φύσεως τούτου πρὸς ὃ τοὺς λόγους προσοίσει· ἔσται δέ που ψυχὴ τοῦτο.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ ἅμιλλα αὐτῷ τέταται πρὸς τοῦτο 271
πᾶσα. πειθὼ γὰρ ἐν τούτῳ ποιεῖν ἐπιχειρεῖ. ἦ γάρ;

ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δῆλον ἄρα ὅτι ὁ Θρασύμαχός τε καὶ ὃς ἂν ἄλλος σπουδῇ τέχνην ῥητορικὴν διδῷ, πρῶτον πάσῃ ἀκριβείᾳ γράψει τε καὶ ποιήσει ψυχὴν ἰδεῖν, πότερον ἓν καὶ ὅμοιον πέφυκεν ἢ κατὰ σώματος μορφὴν πολυειδές. τοῦτο γάρ φαμεν φύσιν εἶναι δεικνύναι.

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Δεύτερον δέ γε, ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπὸ τοῦ πέφυκεν.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Τρίτον δὲ δὴ διαταξάμενος τὰ λόγων τε καὶ B
ψυχῆς γένη καὶ τὰ τούτων παθήματα, δίεισι τὰς αἰτίας, προσαρμόττων ἕκαστον ἑκάστῳ, καὶ διδάσκων οἵα οὖσα ὑφ' οἵων λόγων δι' ἣν αἰτίαν ἐξ ἀνάγκης ἡ μὲν πείθεται, ἡ δὲ ἀπειθεῖ.

ΦΑΙ. Κάλλιστα γοῦν ἄν, ὡς ἔοικ', ἔχοι οὕτως. 90

ΣΩ. Οὔτοι μὲν οὖν, ὦ φίλε, ἄλλως ἐνδεικνύμενον ἢ λεγόμενον τέχνῃ ποτὲ λεχθήσεται ἢ γραφήσεται οὔτε τι ἄλλο οὔτε τοῦτο. ἀλλ' οἱ νῦν γράφοντες, ὧν σὺ ἀκήκοας, τέχνας λόγων πανοῦργοί εἰσι καὶ ἀποκρύπτονται, C
εἰδότες ψυχῆς πέρι παγκάλως. πρὶν ἂν οὖν τὸν τρόπον τοῦτον λέγωσί τε καὶ γράφωσι, μὴ πειθώμεθ' αὐτοῖς τέχνῃ γράφειν. 355

ΦΑΙ. Τίνα τοῦτον;

ΣΩ. Αὐτὰ μὲν τὰ ῥήματα εἰπεῖν οὐκ εὐπετές· ὡς δὲ δεῖ γράφειν, εἰ μέλλει τεχνικῶς ἔχειν καθ' ὅσον ἐνδέχεται, λέγειν ἐθέλω.

ΦΑΙ. Λέγε δή.

ΣΩ. Ἐπειδὴ λόγου δύναμις τυγχάνει ψυχαγωγία οὖσα, τὸν μέλλοντα ῥητορικὸν ἔσεσθαι ἀνάγκη εἰδέναι D
ψυχὴ ὅσα εἴδη ἔχει. ἔστιν οὖν τόσα καὶ τόσα, καὶ τοῖα

---

8. Τισίας Schaefero auctore c. — τε om. a. — 16. καὶ τὸ πάντη a c. — τελεσιουργικὸν a. — 24. ἰατρικῆς - - ῥητορικῆς 𝔛 Γ Ξ Π Σ Φ B C D G H N O P T. — 27. Ἐν om. 𝔛 Δ Π D G N O P T. — 36. γε Heindorfio auctore c: τε cum libris a, [τε] b. — 43. δεῖ] χρὴ a. — 46. ἄλλους Ξ a.

1. πρός τι a. — 2 et 5. ὑπό του a. — 3. ἀριθμησαμένους Stephanus, ἀριθμησάμενον Heindorfius. — 4. τῷ - - τῷ] τὸ - - τὸ a. — 10. τῷ om. 𝔛 Δ Π G N O P T et pr. D. — 23. τι a, om. 𝔛 Δ Π D G N O P T. — ὑπό του a. — 27. τὰς] πάσας a c. — 33. γραφήσεται ἢ λεχθήσεται E F a.

*καὶ τοῖα· ὅθεν οἱ μὲν τοιοίδε, οἱ δὲ τοιοίδε γίγνονται.
τούτων δὲ δὴ διῃρημένων, λόγων αὖ τόσα καὶ τόσα
ἔστιν εἴδη, τοιόνδε ἕκαστον. οἱ μὲν οὖν τοιοίδε ὑπὸ τῶν
τοιῶνδε λόγων διὰ τήνδε τὴν αἰτίαν εἰς τὰ τοιάδε εὐπει-
θεῖς, οἱ δὲ τοιοίδε διὰ τάδε δυσπειθεῖς. δεῖ δὴ ταῦτα
ἱκανῶς νοήσαντα, μετὰ ταῦτα θεώμενον αὐτὰ ἐν ταῖς
91 πράξεσιν ὄντα τε καὶ πραττόμενα, ὀξέως τῇ αἰσθήσει δύ-
E νασθαι ἐπακολουθεῖν, ἢ μηδὲν εἶναί πω πλέον αὐτῷ
ὧν τότε ἤκουε λόγων ξυνών. ὅταν δὲ εἰπεῖν τε ἱκανῶς
ἔχῃ οἷος ὑφ' οἵων πείθεται, παραγιγνόμενόν τε δυνατὸς
ᾖ διαισθανόμενος ἑαυτῷ ἐνδείκνυσθαι ὅτι οὗτός ἐστι καὶ
272 αὕτη ἡ φύσις, περὶ ἧς τότε ἦσαν οἱ λόγοι, νῦν ἔργῳ
παροῦσά οἱ, ᾗ προσοιστέον τούσδε ὧδε τοὺς λόγους ἐπὶ
τὴν τῶνδε πειθώ, — ταῦτα δὲ ἤδη πάντα ἔχοντι, προσ-
λαβόντι καιροὺς τοῦ πότε λεκτέον καὶ ἐπισχετέον, βραχυ-
λογίας τε αὖ καὶ ἐλεεινολογίας καὶ δεινώσεως ἑκάστων τε
ὅσ' ἂν εἴδη μάθῃ λόγων, τούτων τὴν εὐκαιρίαν τε καὶ
ἀκαιρίαν διαγνόντι, καλῶς τε καὶ τελέως ἐστὶν ἡ τέχνη
ἀπειργασμένη, πρότερον δ' οὔ· ἀλλ' ὅ τι ἂν αὐτῶν τις
B ἐλλείπῃ λέγων ἢ διδάσκων ἢ γράφων, φῇ δὲ τέχνῃ λέγειν,
ὁ μὴ πειθόμενος κρατεῖ. τί δὴ οὖν, φήσει ἴσως ὁ συγγρα-
φεύς, ὦ Φαῖδρέ τε καὶ Σώκρατες, δοκεῖ οὕτως ἢ ἄλλως
πως ἀποδεκτέον λεγομένης λόγων τέχνης;*

*ΦΑΙ. Ἀδύνατόν που, ὦ Σώκρατες, ἄλλως· καί τοι
οὐ σμικρόν γε φαίνεται ἔργον.*

*ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. τούτου τοι ἕνεκα χρὴ πάντας
92 τοὺς λόγους ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφοντα ἐπισκοπεῖν εἴ
C τίς πῃ ῥᾴων καὶ βραχυτέρα φαίνεται ἐπ' αὐτὴν ὁδός,
ἵνα μὴ μάτην πολλὴν ἀπίῃ καὶ τραχεῖαν, ἐξὸν ὀλίγην
τε καὶ λείαν. ἀλλ' εἴ τινά πῃ βοήθειαν ἔχεις ἐπακηκοὼς
Λυσίου ἢ τινος ἄλλου, πειρῶ λέγειν ἀναμιμνησκόμενος.*

*ΦΑΙ. Ἕνεκα μὲν πείρας ἔχοιμ' ἄν, ἀλλ' οὔτι νῦν γ'
οὕτως ἔχω.*

*ΣΩ. Βούλει οὖν ἐγώ τιν' εἴπω λόγον ὃν τῶν περὶ
ταῦτά τινων ἀκήκοα;*

ΦΑΙ. Τί μήν;

*ΣΩ. Λέγεται γοῦν, ὦ Φαῖδρε, δίκαιον εἶναι καὶ τὸ
τοῦ λύκου εἰπεῖν.*

D *ΦΑΙ. Καὶ σύ γε οὕτω ποίει.*

*ΣΩ. Φασὶ τοίνυν οὐδὲν οὕτω ταῦτα δεῖν σεμνύνειν
οὐδ' ἀνάγειν ἄνω μακρὰν περιβαλλομένους· παντάπασι
γάρ, ὃ καὶ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν τοῦδε τοῦ λόγου, ὅτι οὐ-
δὲν ἀληθείας μετέχειν δέοι δικαίων ἢ ἀγαθῶν πέρι πραγ-
μάτων, ἢ καὶ ἀνθρώπων γε τοιούτων φύσει ὄντων ἢ
τροφῇ, τὸν μέλλοντα ἱκανῶς ῥητορικὸν ἔσεσθαι. τὸ πα-
ράπαν γὰρ οὐδὲν ἐν τοῖς δικαστηρίοις τούτων ἀληθείας
E μέλειν οὐδενί, ἀλλὰ τοῦ πιθανοῦ. τοῦτο δ' εἶναι τὸ εἰκός,
ᾧ δεῖν προσέχειν τὸν μέλλοντα τέχνῃ ἐρεῖν. οὐδὲ γὰρ αὖ 93
τὰ πραχθέντα δεῖν λέγειν ἐνίοτε, ἐὰν μὴ εἰκότως ᾖ πε-
πραγμένα, ἀλλὰ τὰ εἰκότα, ἔν τε κατηγορίᾳ καὶ ἀπολο-
γίᾳ· καὶ πάντως λέγοντα τὸ δὴ εἰκὸς διωκτέον εἶναι,
πολλὰ εἰπόντα χαίρειν τῷ ἀληθεῖ. τοῦτο γὰρ διὰ παντὸς 273
τοῦ λόγου γιγνόμενον τὴν ἅπασαν τέχνην πορίζειν.*

*ΦΑΙ. Αὐτά γε, ὦ Σώκρατες, διελήλυθας ἃ λέγουσιν
οἱ περὶ τοὺς λόγους τεχνικοὶ προσποιούμενοι εἶναι. ἀνε-
μνήσθην γὰρ ὅτι ἐν τῷ πρόσθεν βραχέως τοῦ τοιούτου
ἐφηψάμεθα, δοκεῖ δὲ τοῦτο πάμμεγα εἶναι τοῖς περὶ
ταῦτα.*

*ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τόν γε Τισίαν αὐτὸν πεπάτηκας ἀκρι-
βῶς. εἰπέτω τοίνυν καὶ τόδε ἡμῖν ὁ Τισίας, μή τι ἄλλο
λέγει τὸ εἰκὸς ἢ τὸ τῷ πλήθει δοκοῦν.* B

ΦΑΙ. Τί γὰρ ἄλλο;

*ΣΩ. Τοῦτο δή, ὡς ἔοικε, σοφὸν εὑρὼν ἅμα καὶ
τεχνικὸν ἔγραψεν, ὡς ἐάν τις ἀσθενὴς καὶ ἀνδρικὸς ἰσχυ-
ρὸν καὶ δειλὸν συγκόψας, ἱμάτιον ἤ τι ἄλλο ἀφελόμενος,
εἰς δικαστήριον ἄγηται, δεῖ δὴ τἀληθὲς μηδέτερον λέγειν,
ἀλλὰ τὸν μὲν δειλὸν μὴ ὑπὸ μόνου φάναι τοῦ ἀνδρικοῦ
συγκεκόφθαι, τὸν δὲ τοῦτο μὲν ἐλέγχειν ὡς μόνω ἤστην,
ἐκείνῳ δὲ καταχρήσασθαι τῷ πῶς δ' ἂν ἐγὼ τοιόσδε 94
τοιῷδε ἐπεχείρησα; ὁ δ' οὐκ ἐρεῖ δὴ τὴν ἑαυτοῦ κάκην, C
ἀλλά τι ἄλλο ψεύδεσθαι ἐπιχειρῶν τάχ' ἂν ἔλεγχόν πῃ
παραδοίη τῷ ἀντιδίκῳ. καὶ περὶ τἆλλα δὴ τοιαῦτ' ἄττ'
ἐστὶ τὰ τέχνῃ λεγόμενα. οὐ γάρ, ὦ Φαῖδρε;*

ΦΑΙ. Τί μήν;

*ΣΩ. Φεῦ, δεινῶς γ' ἔοικεν ἀποκεκρυμμένην τέχνην
ἀνευρεῖν ὁ Τισίας ἢ ἄλλος ὅστις δή ποτ' ὢν τυγχάνει
καὶ ὁπόθεν χαίρει ὀνομαζόμενος. ἀτάρ, ὦ ἑταῖρε, τούτῳ
ἡμεῖς πότερον λέγωμεν ἢ μὴ —* D

ΦΑΙ. Τὸ ποῖον;

*ΣΩ. Ὅτι, ὦ Τισία, πάλαι ἡμεῖς, πρὶν καὶ σὲ παρελ-
θεῖν, τυγχάνομεν λέγοντες ὡς ἄρα τοῦτο τὸ εἰκὸς τοῖς
πολλοῖς δι' ὁμοιότητα τοῦ ἀληθοῦς τυγχάνει ἐγγιγνόμενον·
τὰς δὲ ὁμοιότητας ἄρτι διήλθομεν ὅτι πανταχοῦ ὁ τὴν
ἀλήθειαν εἰδὼς κάλλιστα ἐπίσταται εὑρίσκειν. ὥστ' εἰ μὲν
ἄλλο τι περὶ τέχνης λόγων λέγεις, ἀκούοιμεν ἄν· εἰ δὲ
μή, οἷς νῦν δὴ διήλθομεν πεισόμεθα, ὡς ἐὰν μή τις
τῶν τε ἀκουσομένων τὰς φύσεις διαριθμήσηται, καὶ κατ' E
εἴδη τε διαιρεῖσθαι τὰ ὄντα καὶ μιᾷ ἰδέᾳ δυνατὸς ᾖ καθ'
ἓν ἕκαστον περιλαμβάνειν, οὔ ποτ' ἔσται τεχνικὸς λόγων
πέρι καθ' ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ. ταῦτα δὲ οὐ μή ποτε 95
κτήσηται ἄνευ πολλῆς πραγματείας· ἣν οὐχ ἕνεκα τοῦ
λέγειν καὶ πράττειν πρὸς ἀνθρώπους δεῖ διαπονεῖσθαι 356
τὸν σώφρονα, ἀλλὰ τοῦ θεοῖς κεχαρισμένα μὲν λέγειν δύ-
νασθαι, κεχαρισμένως δὲ πράττειν τὸ πᾶν εἰς δύναμιν.*

---

1. τοιοίδε utrobique a. — 2. δὴ] οὕτω a. — 3 et 5. τοιοίδε a. — 4. ἐς b. — 6. αὐτὸν *ΓΔΠΣΦBCEGTr.* — 8. ἢ μηδὲν εἶναί πω πλέον αὐτῷ Galenus: ἢ μηδὲ εἰδέναι πω πλέον αὐτῶν abc. (αὐτῷ habent etiam *ΧΣEGT.*) — 13. οἱ om. a. — 16. ἐλεινολογίας b. — 17. ὅσ'] ὅς a. — 19. ἄν τις αὐτῶν a. — 26. εἵνεκα a. — 34. τῶν om. a. — 47. μέλει mei omnes. Bekk.

25. παραδῴη a. — 28. δεινός a. — 32. λέγοις b. — 39. δὴ om. a. — 44. κτήσεται b.

οὐ γὰρ δὴ ἄρα, ὦ Τισία, φασὶν οἱ σοφώτεροι ἡμῶν,
274 ὁμοδούλοις δεῖ χαρίζεσθαι μελετᾶν τὸν νοῦν ἔχοντα, ὅ τι
μὴ πάρεργον, ἀλλὰ δεσπόταις ἀγαθοῖς τε καὶ ἐξ ἀγαθῶν.
ὥστ' εἰ μακρὰ ἡ περίοδος, μὴ θαυμάσῃς· μεγάλων γὰρ
ἕνεκα περιιτέον, οὐχ ὡς σὺ δοκεῖς. ἔσται μήν, ὡς ὁ λό-
γος φησίν, ἐάν τις ἐθέλῃ, καὶ ταῦτα κάλλιστα ἐξ ἐκείνων
γιγνόμενα.

ΦΑΙ. Παγκάλως ἔμοιγε δοκεῖ λέγεσθαι, ὦ Σώκρατες,
εἴπερ οἷός τέ τις εἴη.

ΣΩ. Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντί τοι τοῖς καλοῖς καλὸν καὶ
B πάσχειν ὅ τι ἄν τῳ ξυμβῇ παθεῖν.

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν τέχνης τε καὶ ἀτεχνίας λόγων
πέρι ἱκανῶς ἐχέτω.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Τὸ δ' εὐπρεπείας δὴ γραφῆς πέρι καὶ ἀπρε-
πείας, πῇ γιγνόμενον καλῶς ἂν ἔχοι καὶ ὅπῃ ἀπρεπῶς,
λοιπόν. ἦ γάρ;

96 ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οἶσθ' οὖν ὅπῃ μάλιστα θεῷ χαριεῖ λόγων πέρι
πράττων ἢ λέγων;

ΦΑΙ. Οὐδαμῶς. σὺ δέ;

C ΣΩ. Ἀκοήν γ' ἔχω λέγειν τῶν προτέρων, τὸ δ' ἀλη-
θὲς αὐτοὶ ἴσασιν. εἰ δὲ τοῦτο εὕροιμεν αὐτοί, ἆρά γ'
ἂν ἔθ' ἡμῖν μέλοι τι τῶν ἀνθρωπίνων δοξασμάτων;

ΦΑΙ. Γελοῖον ἤρου. ἀλλ' ἃ φῂς ἀκηκοέναι, λέγε.

ΣΩ. Ἤκουσα τοίνυν περὶ Ναύκρατιν τῆς Αἰγύπτου
γενέσθαι τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινὰ θεῶν, οὗ καὶ τὸ ὄρνεον
τὸ ἱερόν, ὃ δὴ καλοῦσιν Ἶβιν· αὐτῷ δὲ ὄνομα τῷ δαί-
μονι εἶναι Θεύθ. τοῦτον δὲ πρῶτον ἀριθμόν τε καὶ λο-
γισμὸν εὑρεῖν καὶ γεωμετρίαν καὶ ἀστρονομίαν, ἔτι δὲ
D πεττείας τε καὶ κυβείας, καὶ δὴ καὶ γράμματα. βασιλέως
δ' αὖ τότε ὄντος Αἰγύπτου ὅλης Θαμοῦ περὶ τὴν μεγά-
λην πόλιν τοῦ ἄνω τόπου, ἣν οἱ Ἕλληνες Αἰγυπτίας Θή-
βας καλοῦσι, καὶ τὸν θεὸν Ἄμμωνα, παρὰ τοῦτον ἐλθὼν
ὁ Θεὺθ τὰς τέχνας ἐπέδειξε, καὶ ἔφη δεῖν διαδοθῆναι
τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις. ὁ δὲ ἤρετο ἥντινα ἑκάστη ἔχοι
ὠφέλειαν. διεξιόντος δέ, ὅ τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς δοκοῖ
E λέγειν, τὸ μὲν ἔψεγε, τὸ δ' ἐπῄνει. πολλὰ μὲν δὴ περὶ
97 ἑκάστης τῆς τέχνης ἐπ' ἀμφότερα Θαμοῦν τῷ Θεὺθ λέ-
γεται ἀποφήνασθαι, ἃ λόγος πολὺς ἂν εἴη διελθεῖν·
ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν, Τοῦτο δέ, ὦ βασιλεῦ,
τὸ μάθημα, ἔφη ὁ Θεύθ, σοφωτέρους Αἰγυπτίους καὶ
μνημονικωτέρους παρέξει· μνήμης τε γὰρ καὶ σοφίας
φάρμακον εὑρέθη. ὁ δ' εἶπεν Ὦ τεχνικώτατε Θεύθ, ἄλ-
λος μὲν τεκεῖν δυνατὸς τὰ τῆς τέχνης, ἄλλος δὲ κρῖναι
τίν' ἔχει μοῖραν βλάβης τε καὶ ὠφελείας τοῖς μέλλουσι
χρῆσθαι. καὶ νῦν σύ, πατὴρ ὢν γραμμάτων, δι' εὔνοιαν 275
τοὐναντίον εἶπες ἢ δύναται. τοῦτο γὰρ τῶν μαθόντων
λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς παρέξει, μνήμης ἀμελετησίᾳ, ἅτε
διὰ πίστιν γραφῆς ἔξωθεν ὑπ' ἀλλοτρίων τύπων, οὐκ
ἔνδον αὐτοὺς ὑφ' αὑτῶν ἀναμιμνησκομένους. οὔκουν
μνήμης ἀλλ' ὑπομνήσεως φάρμακον εὗρες. σοφίας δὲ τοῖς
μαθηταῖς δόξαν, οὐκ ἀλήθειαν πορίζεις· πολυήκοοι γάρ
σοι γενόμενοι ἄνευ διδαχῆς, πολυγνώμονες εἶναι δόξουσιν,
ἀγνώμονες ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὄντες καὶ χαλεποὶ ξυνεῖναι, B
δοξόσοφοι γεγονότες ἀντὶ σοφῶν.

ΦΑΙ. Ὦ Σώκρατες, ῥᾳδίως σὺ Αἰγυπτίους καὶ ὁπο-
δαποὺς ἂν ἐθέλῃς λόγους ποιεῖς.

ΣΩ. Οἱ δέ γ', ὦ φίλε, ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Δωδω- 98
ναίου ἱερῷ δρυὸς λόγους ἔφησαν μαντικοὺς πρώτους γε- B
νέσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε, ἅτε οὐκ οὖσι σοφοῖς ὥσπερ
ὑμεῖς οἱ νέοι, ἀπέχρη δρυὸς καὶ πέτρας ἀκούειν ὑπ'
εὐηθείας, εἰ μόνον ἀληθῆ λέγοιεν· σοὶ δ' ἴσως διαφέρει
τίς ὁ λέγων καὶ ποδαπός. οὐ γὰρ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖς, C
εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει.

ΦΑΙ. Ὀρθῶς ἐπέπληξας. καί μοι δοκεῖ περὶ γραμ-
μάτων ἔχειν ᾗπερ ὁ Θηβαῖος λέγει.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ τέχνην οἰόμενος ἐν γράμμασι κατα-
λιπεῖν καὶ αὖ ὁ παραδεχόμενος, ὥς τι σαφὲς καὶ βέβαιον
ἐκ γραμμάτων ἐσόμενον, πολλῆς ἂν εὐηθείας γέμοι καὶ
τῷ ὄντι τὴν Ἄμμωνος μαντείαν ἀγνοοῖ, πλέον τι οἰόμε-
νος εἶναι λόγους γεγραμμένους τοῦ τὸν εἰδότα ὑπομνῆσαι D
περὶ ὧν ἂν ᾖ τὰ γεγραμμένα.

ΦΑΙ. Ὀρθότατα.

ΣΩ. Δεινὸν γάρ που, ὦ Φαῖδρε, τοῦτ' ἔχει γραφή,
καὶ ὡς ἀληθῶς ὅμοιον ζωγραφίᾳ. καὶ γὰρ τὰ ἐκείνης
ἔκγονα ἕστηκε μὲν ὡς ζῶντα, ἐὰν δ' ἀνέρῃ τι, σεμνῶς
πάνυ σιγᾷ. ταὐτὸν δὲ καὶ οἱ λόγοι· δόξαις μὲν ἂν ὥς τι
φρονοῦντας αὐτοὺς λέγειν, ἐὰν δέ τι ἔρῃ τῶν λεγομένων
βουλόμενος μαθεῖν, ἕν τι σημαίνει μόνον ταὐτὸν ἀεί. 99
ὅταν δὲ ἅπαξ γραφῇ, κυλινδεῖται μὲν πανταχοῦ πᾶς E
λόγος ὁμοίως παρὰ τοῖς ἐπαΐουσιν, ὡς δ' αὕτως παρ'
οἷς οὐδὲν προσήκει, καὶ οὐκ ἐπίσταται λέγειν οἷς δεῖ γε
καὶ μή. πλημμελούμενος δὲ καὶ οὐκ ἐν δίκῃ λοιδορηθεὶς
τοῦ πατρὸς ἀεὶ δεῖται βοηθοῦ· αὐτὸς γὰρ οὔτ' ἀμύνα-
σθαι οὔτε βοηθῆσαι δυνατὸς αὑτῷ.

ΦΑΙ. Καὶ ταῦτά σοι ὀρθότατα εἴρηται.

ΣΩ. Τί δ'; ἄλλον ὁρῶμεν λόγον τούτου ἀδελφὸν 276
γνήσιον, τῷ τρόπῳ τε γίγνεται, καὶ ὅσῳ ἀμείνων καὶ
δυνατώτερος τούτου φύεται;

ΦΑΙ. Τίνα τοῦτον, καὶ πῶς λέγεις γιγνόμενον;

---

2. ὁμοδούλοις] μὴ ὁμοδούλοις a, [μὴ] ὁμοδούλοις b. — 9. τε cum Heindorfio bc: γε cum libris (praeter ΧΔΤ et pr. Π, qui om.) a. — 29. Ἶβιν ab. Scribe Ἴβιν. Bekk. — 30. Θεὺθ ac, ubique. — 31. ἦν] ὂν a. — 36. ἐπέδειξε a. — 37. ἔχει a. — 38. δοκεῖ a.

6. ἔνδοθεν ac. — 12. Αἰγυπτίους τε καὶ ab. — 13. ποιοίης a. — 14. ΣΩ. om. a. — 15. ἔφησαν ΧΔΠDPT: ἔφυσαν NO, ἔφασαν abc. — 18. δ' ἴσως om. ΧΔΠDHNOPT. — 26. ἀγνοεῖ a. — 44. τε om. a.

ΣΩ. Ὃς μετ' ἐπιστήμης γράφεται ἐν τῇ τοῦ μανθάνοντος ψυχῇ, δυνατὸς μὲν ἀμῦναι ἑαυτῷ, ἐπιστήμων δὲ λέγειν τε καὶ σιγᾶν πρὸς οὓς δεῖ.

ΦΑΙ. Τὸν τοῦ εἰδότος λόγον λέγεις ζῶντα καὶ ἔμψυχον, οὗ ὁ γεγραμμένος εἴδωλον ἄν τι λέγοιτο δικαίως.

B ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν. τόδε δή μοι εἰπέ· ὁ νοῦν 357 ἔχων γεωργός, ὧν σπερμάτων κήδοιτο καὶ ἔγκαρπα βούλοιτο γενέσθαι, πότερα σπουδῇ ἂν θέρους εἰς Ἀδώνιδος κήπους ἀρῶν χαίροι θεωρῶν καλοὺς ἐν ἡμέραισιν ὀκτὼ 100 γιγνομένους, ἢ ταῦτα μὲν δὴ παιδιᾶς τε καὶ ἑορτῆς χάριν δρῴη ἄν, ὅτε καὶ ποιοῖ· ἐφ' οἷς δὲ ἐσπούδακε, τῇ γεωργικῇ χρώμενος τέχνῃ ἄν, σπείρας εἰς τὸ προσῆκον, ἀγαπῴη ἂν ἐν ὀγδόῳ μηνὶ ὅσα ἔσπειρε τέλος λαβόντα;

C ΦΑΙ. Οὕτω που, ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν σπουδῇ, τὰ δὲ ὡς ἑτέρως ἄν, ᾗ λέγεις, ποιοῖ.

ΣΩ. Τὸν δὲ δικαίων τε καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἐπιστήμας ἔχοντα τοῦ γεωργοῦ φῶμεν ἧττον νοῦν ἔχειν εἰς τὰ ἑαυτοῦ σπέρματα;

ΦΑΙ. Ἥκιστά γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα σπουδῇ αὐτὰ ἐν ὕδατι γράψει μέλανι σπείρων διὰ καλάμου μετὰ λόγων ἀδυνάτων μὲν αὑτοῖς λόγῳ βοηθεῖν, ἀδυνάτων δὲ ἱκανῶς τἀληθῆ διδάξαι.

ΦΑΙ. Οὔκουν δὴ τό γ' εἰκός.

D ΣΩ. Οὐ γάρ· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν γράμμασι κήπους, ὡς ἔοικε, παιδιᾶς χάριν σπερεῖ τε καὶ γράψει, ὅταν γράφῃ, ἑαυτῷ τε ὑπομνήματα θησαυριζόμενος, εἰς τὸ λήθης γῆρας ἐὰν ἵκηται, καὶ παντὶ τῷ ταὐτὸν ἴχνος μετιόντι, ἡσθήσεταί τε αὐτοὺς θεωρῶν φυομένους ἁπαλούς· ὅταν δὲ ἄλλοι παιδιαῖς ἄλλαις χρῶνται, συμποσίοις τε ἄρδοντες αὑτοὺς ἑτέροις τε ὅσα τούτων ἀδελφά, τότ' 101 ἐκεῖνος, ὡς ἔοικεν, ἀντὶ τούτων οἷς λέγω παίζων διάξει.

E ΦΑΙ. Παγκάλην λέγεις παρὰ φαύλην παιδιάν, ὦ Σώκρατες, τοῦ ἐν λόγοις δυναμένου παίζειν, δικαιοσύνης τε καὶ ἄλλων ὧν λέγεις πέρι μυθολογοῦντα.

ΣΩ. Ἔστι γάρ, ὦ φίλε Φαῖδρε, οὕτω. πολὺ δ', οἶμαι, καλλίων σπουδὴ περὶ αὐτὰ γίγνεται, ὅταν τις τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ χρώμενος, λαβὼν ψυχὴν προσήκουσαν, φυτεύῃ τε καὶ σπείρῃ μετ' ἐπιστήμης λόγους, οἳ ἑαυτοῖς 277 τῷ τε φυτεύσαντι βοηθεῖν ἱκανοὶ καὶ οὐχὶ ἄκαρποι ἀλλὰ ἔχοντες σπέρμα, ὅθεν ἄλλοι ἐν ἄλλοις ἤθεσι φυόμενοι τοῦτ' ἀεὶ ἀθάνατον παρέχειν ἱκανοί, καὶ τὸν ἔχοντα εὐδαιμονεῖν ποιοῦντες εἰς ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν μάλιστα.

ΦΑΙ. Πολὺ γὰρ τοῦτ' ἔτι κάλλιον λέγεις.

ΣΩ. Νῦν δὴ ἐκεῖνα ἤδη, ὦ Φαῖδρε, δυνάμεθα κρίνειν, τούτων ὡμολογημένων.

ΦΑΙ. Τὰ ποῖα;

ΣΩ. Ὧν δὴ πέρι βουληθέντες ἰδεῖν ἀφικόμεθα εἰς τόδε, ὅπως τὸ Λυσίου τε ὄνειδος ἐξετάσαιμεν τῆς τῶν λόγων γραφῆς πέρι, καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους οἳ τέχνῃ καὶ B ἄνευ τέχνης γράφοιντο. τὸ μὲν οὖν ἔντεχνον καὶ μὴ δοκεῖ μοι δεδηλῶσθαι μετρίως.

ΦΑΙ. Ἔδοξέ γε δή. πάλιν δὲ ὑπόμνησόν με πῶς. 102

ΣΩ. Πρὶν ἄν τις τό τε ἀληθὲς ἑκάστων εἰδῇ περὶ ὧν λέγει ἢ γράφει, κατ' αὐτό τε πᾶν ὁρίζεσθαι δυνατὸς γένηται, ὁρισάμενός τε πάλιν κατ' εἴδη μέχρι τοῦ ἀτμήτου τέμνειν ἐπιστηθῇ· περί τε ψυχῆς φύσεως διιδὼν κατὰ ταὐτά, τὸ προσαρμόττον ἑκάστῃ φύσει εἶδος ἀνευρίσκων, C οὕτω τιθῇ καὶ διακοσμῇ τὸν λόγον, ποικίλῃ μὲν ποικίλους ψυχῇ καὶ παναρμονίους διδοὺς λόγους, ἁπλοῦς δὲ ἁπλῇ, οὐ πρότερον δυνατὸν τέχνῃ ἔσεσθαι καθ' ὅσον πέφυκε μεταχειρισθῆναι τὸ λόγων γένος, οὔτε τι πρὸς τὸ διδάξαι οὔτε τι πρὸς τὸ πεῖσαι, ὡς ὁ ἔμπροσθεν πᾶς μεμήνυκεν ἡμῖν λόγος.

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν τοῦτό γε οὕτω πως ἐφάνη.

ΣΩ. Τί δ' αὖ περὶ τοῦ καλὸν ἢ αἰσχρὸν εἶναι τὸ D λόγους λέγειν τε καὶ γράφειν, καὶ ὅπῃ γιγνόμενον ἐν δίκῃ λέγοιτ' ἂν ὄνειδος ἢ μή, ἆρα οὐ δεδήλωκε τὰ λεχθέντα ὀλίγον ἔμπροσθεν.

ΦΑΙ. Τὰ ποῖα;

ΣΩ. Ὡς εἴτε Λυσίας ἤ τις ἄλλος πώποτε ἔγραψεν ἢ γράψει, ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, νόμους τιθείς, σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων, καὶ μεγάλην τινὰ ἐν αὐτῷ βεβαιότητα ἡγούμενος καὶ σαφήνειαν, οὕτω μὲν ὄνειδος τῷ γράφοντι, 103 εἴτε τίς φησιν εἴτε μή. τὸ γὰρ ἀγνοεῖν ὕπαρ τε καὶ ὄναρ δικαίων τε καὶ ἀδίκων πέρι καὶ κακῶν καὶ ἀγαθῶν E οὐκ ἐκφεύγει τῇ ἀληθείᾳ μὴ οὐκ ἐπονείδιστον εἶναι, οὐδὲ ἂν ὁ πᾶς ὄχλος αὐτὸ ἐπαινέσῃ.

ΦΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γε ἐν μὲν τῷ γεγραμμένῳ λόγῳ περὶ ἑκάστου παιδιάν τε ἡγούμενος πολλὴν ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ οὐδένα πώποτε λόγον ἐν μέτρῳ οὐδ' ἄνευ μέτρου μεγάλης ἄξιον σπουδῆς γραφῆναι, οὐδὲ λεχθῆναι ὡς οἱ ῥαψῳδούμενοι ἄνευ ἀνακρίσεως καὶ διδαχῆς πειθοῦς ἕνεκα ἐλέχθησαν, ἀλλὰ τῷ ὄντι αὐτῶν τοὺς βελτίστους εἰδότων 278 ὑπόμνησιν γεγονέναι, ἐν δὲ τοῖς διδασκομένοις καὶ μαθήσεως χάριν λεγομένοις καὶ τῷ ὄντι γραφομένοις ἐν ψυχῇ περὶ δικαίων τε καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν, ἐν μόνοις τό τε ἐναργὲς εἶναι καὶ τέλεον καὶ ἄξιον σπουδῆς· δεῖν δὲ τοὺς τοιούτους λόγους αὐτοῦ λέγεσθαι οἷον υἱεῖς γνησίους εἶναι, πρῶτον μὲν τὸν ἐν ἑαυτῷ, ἐὰν εὑρεθεὶς ἐνῇ, ἔπειτα εἴ τινες τούτου ἔκγονοί τε καὶ ἀδελφοὶ ἅμα ἐν B ἄλλαισιν ἄλλων ψυχαῖς κατ' ἀξίαν ἐνέφυσαν· τοὺς δὲ ἄλλους

11. γεωργικῇ ἂν χρώμενος a. — 12. τέχνῃ ἂν ΧΔΠΟΤ: τέχνῃ ΞDNP, ἂν τέχνῃ abc. — 17. ἧττω a. — 21 et 22. ἀδυνατῶν a. — 22. τἀληθὲς a. — 25. ὅταν cum Bekkero c: ὅταν δὲ cum libris a. — 26. εἰς τὸ γῆρας λήθης φάρμακα, καὶ παντὶ Winckelmannus, coll. Eurip. Palam. fr. II. Dind. — 29. δὲ om. a cum libris praeter E. — 31. λέγων a. — 39. ἱκανοί τε καὶ a.

6. πάλιν - - πῶς Socrati tribuit a. — 8. τε] γε a. — 11. ταῦτα a. — 21. εἰ μὴ ἄρα a. — 25. γράφει a. — 41. ἐν seclusit Stallbaumius. — μόνοις ἡγούμενος τό a. — 43. αὐτοῦ ab. — 46. ἄλλαισιν] ἄλλαις c.

104 *χαίρειν ἐῶν — οὗτος δὲ ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ κινδυνεύει, ὦ Φαῖδρε, εἶναι οἷον ἐγώ τε καὶ σὺ εὐξαίμεθ᾽ ἂν σέ τε καὶ ἐμὲ γενέσθαι.*

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν ἔγωγε βούλομαί τε καὶ εὔχομαι ἃ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη πεπαίσθω μετρίως ἡμῖν τὰ περὶ λόγων· καὶ σύ τε ἐλθὼν φράζε Λυσίᾳ, ὅτι νῷ καταβάντε εἰς τὸ Νυμφῶν νᾶμά τε καὶ μουσεῖον ἠκούσαμεν λόγων,
C *οἳ ἐπέστελλον λέγειν Λυσίᾳ τε καὶ εἴ τις ἄλλος συντίθησι λόγους, καὶ Ὁμήρῳ καὶ εἴ τις ἄλλος αὖ ποίησιν ψιλὴν ἢ ἐν ᾠδῇ συντέθεικε, τρίτον δὲ Σόλωνι καὶ ὅστις ἐν πολιτικοῖς λόγοις νόμους ὀνομάζων συγγράμματα ἔγραψεν·*
358 *εἰ μὲν εἰδὼς ᾗ τἀληθὲς ἔχει συνέθηκε ταῦτα, καὶ ἔχων βοηθεῖν, εἰς ἔλεγχον ἰὼν περὶ ὧν ἔγραψε, καὶ λέγων αὐτὸς δυνατὸς τὰ γεγραμμένα φαῦλα ἀποδεῖξαι, οὔ τι τῶνδε ἐπωνυμίαν ἔχοντα δεῖ λέγεσθαι τὸν τοιοῦτον, ἀλλ᾽*
D *ἐφ᾽ οἷς ἐσπούδακεν ἐκείνων.*

ΦΑΙ. Τίνας οὖν τὰς ἐπωνυμίας αὐτῷ νέμεις;

ΣΩ. Τὸ μὲν σοφόν, ὦ Φαῖδρε, καλεῖν ἔμοιγε μέγα εἶναι δοκεῖ καὶ θεῷ μόνῳ πρέπειν· τὸ δὲ ἢ φιλόσοφον
105 *ἢ τοιοῦτόν τι μᾶλλόν τε ἂν αὐτῷ ἁρμόττοι καὶ ἐμμελεστέρως ἔχοι.*

ΦΑΙ. Καὶ οὐδέν γε ἄπο τρόπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὖ τὸν μὴ ἔχοντα τιμιώτερα ὧν συνέθηκεν ἢ ἔγραψεν ἄνω κάτω στρέφων ἐν χρόνῳ, πρὸς
E *ἄλληλα κολλῶν τε καὶ ἀφαιρῶν, δίκῃ που ποιητὴν ἢ λόγων συγγραφέα ἢ νομογράφον προσερεῖς;*

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ταῦτα τοίνυν τῷ ἑταίρῳ φράζε.

ΦΑΙ. Τί δὲ σύ; πῶς ποιήσεις; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν σὸν ἑταῖρον δεῖ παρελθεῖν.

ΣΩ. Τίνα τοῦτον;

ΦΑΙ. Ἰσοκράτη τὸν καλόν. ᾧ τί ἀπαγγελεῖς, ὦ Σώκρατες; τίν᾽ αὐτὸν φήσομεν εἶναι;

ΣΩ. Νέος ἔτι, ὦ Φαῖδρε, Ἰσοκράτης· ὃ μέντοι μαντεύομαι κατ᾽ αὐτοῦ, λέγειν ἐθέλω. 979

ΦΑΙ. Τὸ ποῖον δή;

ΣΩ. Δοκεῖ μοι ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι λόγους τὰ τῆς φύσεως, ἔτι τε ἤθει γεννικωτέρῳ κεκρᾶσθαι· ὥστε οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστὸν προϊούσης τῆς ἡλικίας εἰ περὶ αὐτούς τε τοὺς λόγους, οἷς νῦν ἐπιχειρεῖ, πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἁψαμένων λόγων, ἔτι τε εἰ αὐτῷ μὴ ἀποχρήσαι ταῦτα, ἐπὶ μείζω 106
δέ τις αὐτὸν ἄγοι ὁρμὴ θειοτέρα. φύσει γάρ, ὦ φίλε, ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ. ταῦτα δὴ B
οὖν ἐγὼ μὲν παρὰ τῶνδε τῶν θεῶν ὡς ἐμοῖς παιδικοῖς Ἰσοκράτει ἐξαγγέλλω, σὺ δ᾽ ἐκεῖνα ὡς σοῖς Λυσίᾳ.

ΦΑΙ. Ταῦτα ἔσται. ἀλλὰ ἴωμεν, ἐπειδὴ καὶ τὸ πνῖγος ἠπιώτερον γέγονεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εὐξαμένω πρέπει τοῖσδε πορεύεσθαι;

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ὦ φίλε Πάν τε καὶ ἄλλοι ὅσοι τῇδε θεοί, δοίητέ μοι καλῷ γενέσθαι τἄνδοθεν· ἔξωθεν δ᾽ ὅσα ἔχω, τοῖς ἐντὸς εἶναί μοι φίλια. πλούσιον δὲ νομίζοιμι τὸν σοφόν. C
τὸ δὲ χρυσοῦ πλῆθος εἴη μοι ὅσον μήτε φέρειν μήτε ἄγειν δύναιτ᾽ ἄλλος ἢ ὁ σώφρων.
Ἔτι ἄλλου του δεόμεθα, ὦ Φαῖδρε; ἐμοὶ μὲν γὰρ μετρίως ηὖκται.

ΦΑΙ. Καὶ ἐμοὶ ταῦτα συνεύχου· κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

ΣΩ. Ἴωμεν.

---

7. *καταβάντες* G a. — 8. *ἐς* a b. — *μουσῶν* a. — 13. *συντέθεικε* a. — 21. *ἤ τι τοιοῦτον* a. — *τε*] *γε* a. — *αὐτῷ καὶ ἁρμόττοι* a. — 25. *ἄνω καὶ κάτω* a. — 26. *δίκῃ* ΧΔΠDNOPT: *ἐν δίκῃ* a b c. — *που* om. a.

2. *Ἰσοκράτην* a. — 8. *τε*] *δὲ* a. — 16. *ἐξαγγέλλω* ΧΓΠΣΦBCDEHTr: *ἐξαγγέλω* DG, *ἐξαγγελῶ* a b c. — 19. *εὐξαμένῳ* a. — 23. *τἄξωθεν* a. — 26. *ὁ* om. Bekkeri operae.

⸻

ΙΠΠΙΑΣ ΜΕΙΖΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΠΠΙΑΣ.

p. Steph.
T. III. 281
p. Lugd.
95
p. Bekk.
P. II. V. III.
409

Ἱππίας ὁ καλός τε καὶ σοφός, ὡς διὰ χρόνου ἡμῖν κατῆρας εἰς τὰς Ἀθήνας.

ΙΠ. Οὐ γὰρ σχολή, ὦ Σώκρατες. ἡ γὰρ Ἦλις ὅταν τι δέηται διαπράξασθαι πρός τινα τῶν πόλεων, ἀεὶ ἐπὶ πρῶτον ἐμὲ ἔρχεται τῶν πολιτῶν αἱρουμένη πρεσβευτήν, ἡγουμένη δικαστὴν καὶ ἄγγελον ἱκανώτατον εἶναι τῶν λό-
B *γων οἳ ἂν παρὰ τῶν πόλεων ἑκάστων λέγωνται. πολλάκις μὲν οὖν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις ἐπρέσβευσα, πλεῖστα δὲ καὶ περὶ πλείστων καὶ μεγίστων εἰς τὴν Λακεδαίμονα. διὸ δή, ὃ σὺ ἐρωτᾷς, οὐ θαμίζω εἰς τούσδε τοὺς τόπους.*

ΣΩ. Τοιοῦτον μέντοι, ὦ Ἱππία, ἐστὶ τὸ τῇ ἀληθείᾳ σοφόν τε καὶ τέλειον ἄνδρα εἶναι. σὺ γὰρ καὶ ἰδίᾳ ἱκανὸς εἶ παρὰ τῶν νέων πολλὰ χρήματα λαμβάνων ἔτι πλείω
C *ὠφελεῖν ὧν λαμβάνεις, καὶ αὖ δημοσίᾳ τὴν σαυτοῦ πόλιν*
410 *ἱκανὸς εὐεργετεῖν, ὥσπερ χρὴ τὸν μέλλοντα μὴ καταφρονήσεσθαι ἀλλ' εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς. ἀτάρ, ὦ Ἱππία, τί ποτε τὸ αἴτιον ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι, ὧν ὀνόματα μεγάλα λέγεται ἐπὶ σοφίᾳ, Πιττακοῦ τε καὶ Βίαντος καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν Μιλήσιον Θαλῆν καὶ ἔτι τῶν ὕστερον μέχρι Ἀναξαγόρου, ὡς ἢ πάντες ἢ οἱ πολλοὶ αὐτῶν φαίνονται ἀπεχόμενοι τῶν πολιτικῶν πράξεων;*

ΙΠ. Τί δ' οἴει, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γε ἢ ἀδύνατοι ἦσαν καὶ οὐχ ἱκανοὶ ἐξικνεῖσθαι φρονήσει ἐπ' ἀμφότερα, D
τά τε κοινὰ καὶ τὰ ἴδια;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν πρὸς Διός, ὥσπερ αἱ ἄλλαι τέχναι ἐπιδεδώκασι καὶ εἰσὶ παρὰ τοὺς νῦν δημιουργοὺς οἱ παλαιοὶ φαῦλοι, οὕτω καὶ τὴν ὑμετέραν τὴν τῶν σοφιστῶν τέχνην ἐπιδεδωκέναι φῶμεν καὶ εἶναι τῶν ἀρχαίων τοὺς περὶ τὴν σοφίαν φαύλους πρὸς ὑμᾶς;

ΙΠ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Εἰ ἄρα νῦν ἡμῖν, ὦ Ἱππία, ὁ Βίας ἀναβιῴη,
γέλωτ' ἂν ὄφλοι πρὸς ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ τὸν Δαίδαλόν 282
φασιν οἱ ἀνδριαντοποιοί, νῦν εἰ γενόμενος τοιαῦτ' ἐργάζοιτο οἷα ἦν ἀφ' ὧν τοὔνομ' ἔσχε, καταγέλαστον ἂν εἶναι. 96

ΙΠ. Ἔστι μὲν ταῦτα, ὦ Σώκρατες, οὕτως ὡς σὺ
λέγεις· εἴωθα μέντοι ἔγωγε τοὺς παλαιούς τε καὶ προτέ- 411
ρους ἡμῶν προτέρους τε καὶ μᾶλλον ἐγκωμιάζειν ἢ τοὺς νῦν, εὐλαβούμενος μὲν φθόνον τῶν ζώντων, φοβούμενος δὲ μῆνιν τῶν τετελευτηκότων.

ΣΩ. Καλῶς γε σύ, ὦ Ἱππία, νομίζων τε καὶ δια- B
νοούμενος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς. συμμαρτυρῆσαι δέ σοι ἔχω ὅτι ἀληθῆ λέγεις καὶ τῷ ὄντι ὑμῶν ἐπιδέδωκεν ἡ τέχνη πρὸς τὸ καὶ τὰ δημόσια πράττειν δύνασθαι μετὰ τῶν ἰδίων. Γοργίας τε γὰρ οὗτος ὁ Λεοντῖνος σοφιστὴς δεῦρο

---

8. καὶ ante περὶ om. *E* a. — 10. ὃ καὶ σὺ a. — 20. *μέχρις* a.
5. τὴν ante τῶν om. b. — 14. *μέντοι γε ἔγωγε* a. — 19. *ἔμοιγε* a.

ἀφίκετο δημοσίᾳ οἴκοθεν πρεσβεύων, ὡς ἱκανώτατος ὢν Λεοντίνων τὰ κοινὰ πράττειν, καὶ ἔν τε τῷ δήμῳ ἔδοξεν ἄριστα εἰπεῖν καὶ ἰδίᾳ ἐπιδείξεις ποιούμενος καὶ συνὼν C *τοῖς νέοις χρήματα πολλὰ εἰργάσατο καὶ ἔλαβεν ἐκ τῆσδε τῆς πόλεως· εἰ δὲ βούλει, ὁ ἡμέτερος ἑταῖρος Πρόδικος οὗτος πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε δημοσίᾳ ἀφίκετο, ἀτὰρ τὰ τελευταῖα ἔναγχος ἀφικόμενος δημοσίᾳ ἐκ Κέω λέγων τ' ἐν τῇ βουλῇ πάνυ εὐδοκίμησε καὶ ἰδίᾳ ἐπιδείξεις ποιούμενος καὶ τοῖς νέοις συνὼν χρήματα ἔλαβε θαυμαστὰ ὅσα. τῶν δὲ παλαιῶν ἐκείνων οὐδεὶς πώποτε ἠξίωσεν ἀργύριον μισθὸν πράξασθαι οὐδ' ἐπιδείξεις ποιήσασθαι ἐν παντο-* D *δαποῖς ἀνθρώποις τῆς ἑαυτοῦ σοφίας· οὕτως ἦσαν εὐή-* 412 *θεις καὶ ἐλελήθει αὐτοὺς ἀργύριον ὡς πολλοῦ ἄξιον εἴη. τούτων δ' ἑκάτερος πλέον ἀργύριον ἀπὸ σοφίας εἴργασται ἢ ἄλλος δημιουργὸς ἀφ' ἧς τινὸς τέχνης· καὶ ἔτι πρότερος τούτων Πρωταγόρας.*

ΙΠ. Οὐδὲν γάρ, ὦ Σώκρατες, οἶσθα τῶν καλῶν περὶ τοῦτο. εἰ γὰρ εἰδείης ὅσον ἀργύριον εἴργασμαι ἐγώ, θαυμάσαις ἄν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ. ἀφικόμενος δέ ποτε E *εἰς Σικελίαν, Πρωταγόρου αὐτόθι ἐπιδημοῦντος καὶ εὐδοκιμοῦντος καὶ πρεσβυτέρου ὄντος πολὺ νεώτερος ὢν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πάνυ πλέον ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μνᾶς εἰργασάμην, καὶ ἐξ ἑνός γε χωρίου πάνυ σμικροῦ, Ἰνυκοῦ, πλέον ἢ εἴκοσι μνᾶς. καὶ τοῦτο ἐλθὼν οἴκαδε φέρων τῷ πατρὶ ἔδωκα, ὥστε ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας θαυμάζειν τε καὶ ἐκπεπλῆχθαι. καὶ σχεδόν τι οἶμαι ἐμὲ πλείω χρήματα εἰργάσθαι ἢ ἄλλους σύνδυο οὕστινας βούλει τῶν σοφιστῶν.*

ΣΩ. Καλόν γε, ὦ Ἱππία, λέγεις καὶ μέγα τεκμήριον 283 *σοφίας τῆς τε σεαυτοῦ καὶ τῶν νῦν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ἀρχαίους, ὅσον διαφέρουσι. τῶν γὰρ προτέρων [περὶ Ἀναξαγόρου λέγεται] πολλὴ ἀμαθία κατὰ τὸν σὸν λόγον. τοὐναντίον γὰρ Ἀναξαγόρᾳ φασὶ συμβῆναι ἢ ὑμῖν· καταλειφθέντων γὰρ αὐτῷ πολλῶν χρημάτων καταμελῆσαι* 413 *καὶ ἀπολέσαι πάντα· οὕτως αὐτὸν ἀνόητα σοφίζεσθαι. λέγουσι δὲ καὶ περὶ ἄλλων τῶν παλαιῶν ἕτερα τοιαῦτα. τοῦτο μὲν οὖν μοι δοκεῖς καλὸν τεκμήριον ἀποφαίνειν* B *περὶ σοφίας τῶν νῦν πρὸς τοὺς προτέρους. καὶ πολλοῖς συνδοκεῖ, ὅτι τὸν σοφὸν αὐτὸν αὑτῷ μάλιστα δεῖ σοφὸν εἶναι· τούτου δ' ὅρος ἐστὶν ἄρα, ὃς ἂν πλεῖστον ἀργύριον ἐργάσηται. Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς ἐχέτω· τόδε δέ μοι εἰπέ, σὺ αὐτὸς πόθεν πλεῖστον ἀργύριον εἰργάσω τῶν πόλεων εἰς ἃς ἀφικνεῖ; ἢ δῆλον ὅτι ἐκ Λακεδαίμονος, οἷπερ καὶ πλειστάκις ἀφῖξαι;*

ΙΠ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς φῄς; ἀλλ' ἐλάχιστον;

C *ΙΠ. Οὐδὲν μὲν οὖν τὸ παράπαν πώποτε.*

ΣΩ. Τέρας λέγεις καὶ θαυμαστόν, ὦ Ἱππία. καί μοι εἰπέ, πότερον ἡ σοφία ἡ σὴ οὐχ οἵα τοὺς συνόντας αὐτῇ καὶ μανθάνοντας εἰς ἀρετὴν βελτίους ποιεῖν;

ΙΠ. Καὶ πολύ γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ τοὺς μὲν Ἰνυκηνῶν υἱεῖς οἷός τε ἦσθα ἀμείνους ποιῆσαι, τοὺς δὲ Σπαρτιατῶν ἠδυνάτεις;

ΙΠ. Πολλοῦ γε δέω.

ΣΩ. Ἀλλὰ δῆτα Σικελιῶται μὲν ἐπιθυμοῦσιν ἀμείνους γίγνεσθαι, Λακεδαιμόνιοι δ' οὔ;

ΙΠ. Πάντως γέ που, ὦ Σώκρατες, καὶ Λακεδαι- D 414 *μόνιοι.*

ΣΩ. Ἆρ' οὖν χρημάτων ἐνδείᾳ ἔφευγον τὴν σὴν ὁμιλίαν;

ΙΠ. Οὐ δῆτα, ἐπεὶ ἱκανὰ αὐτοῖς ἐστίν.

ΣΩ. Τί δῆτ' ἂν εἴη ὅτι ἐπιθυμοῦντες καὶ ἔχοντες χρήματα, καὶ σοῦ δυναμένου τὰ μέγιστα αὐτοὺς ὠφελεῖν, οὐ πλήρη σε ἀργυρίου ἀπέπεμψαν; Ἀλλ' ἐκεῖνο, μῶν μὴ Λακεδαιμόνιοι σοῦ βέλτιον ἂν παιδεύσειαν τοὺς αὑτῶν παῖδας; ἢ τοῦτο φῶμεν οὕτω, καὶ σὺ συγχωρεῖς;

ΙΠ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν. E

ΣΩ. Πότερον οὖν τοὺς νέους οὐχ οἷός τ' ἦσθα πείθειν ἐν Λακεδαίμονι, ὡς σοὶ ξυνόντες πλέον ἂν εἰς ἀρετὴν ἐπιδιδοῖεν ἢ τοῖς ἑαυτῶν, ἢ τοὺς ἐκείνων πατέρας ἠδυνάτεις πείθειν ὅτι σοὶ χρὴ παραδιδόναι μᾶλλον ἢ αὐτοὺς ἐπιμελεῖσθαι, εἴπερ τι τῶν υἱῶν κήδονται; οὐ γάρ που ἐφθόνουν γε τοῖς ἑαυτῶν παισὶν ὡς βελτίστοις γενέσθαι.

ΙΠ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε φθονεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εὔνομός γ' ἡ Λακεδαίμων.

ΙΠ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἐν δέ γε ταῖς εὐνόμοις πόλεσι τιμιώτατον ἡ 284 *ἀρετή.*

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Σὺ δὲ ταύτην παραδιδόναι ἄλλῳ κάλλιστ' ἀν- 415 *θρώπων ἐπίστασαι.*

ΙΠ. Καὶ πολύ γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὁ οὖν κάλλιστ' ἐπιστάμενος ἱππικὴν παραδιδόναι ἆρ' οὐκ ἂν ἐν Θετταλίᾳ τῆς Ἑλλάδος μάλιστα τιμῷτο καὶ πλεῖστα χρήματα λαμβάνοι, καὶ ἄλλοθι ὅπου τοῦτο σπουδάζοιτο;

ΙΠ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Ὁ δὴ δυνάμενος παραδιδόναι τὰ πλείστου ἄξια μαθήματα εἰς ἀρετὴν οὐκ ἐν Λακεδαίμονι μάλιστα τιμή- B *σεται καὶ πλεῖστα ἐργάσεται χρήματα, ἂν βούληται, καὶ ἐν ἄλλῃ πόλει ἥτις τῶν Ἑλληνίδων εὐνομεῖται, ἀλλ' ἐν Σικελίᾳ, ὦ ἑταῖρε, οἴει μᾶλλον καὶ ἐν Ἰνυκῷ; ταῦτα πειθώμεθα, ὦ Ἱππία; ἐὰν γὰρ σὺ κελεύῃς, πειστέον.*

ΙΠ. Οὐ γὰρ πάτριον, ὦ Σώκρατες, Λακεδαιμονίοις κινεῖν τοὺς νόμους οὐδὲ παρὰ τὰ εἰωθότα παιδεύειν τοὺς υἱεῖς.

---

14. ἀργυρίου a. — 21. πολὺ v et Flor. x: καὶ πολὺ abc. — 27. σὺν δύο a. — 31. προτέρων [περὶ Ἀναξαγόρου λέγεται] πολλὴ Stallbaumius: προτέρων περὶ Ἀναξαγόρου λέγεται πολλὴ cum libris a, προτέρων λέγεται πολλὴ Bekkerus. — 44. οἷπερ Heindortio auctore bc: οὗπερ cum libris a.

4. Ἰνυκινῶν a. Praestat fortasse Ἰνυκίνων. Bekk. — 13. ἢ ab. — 24. βελτίστους la.

ΣΩ. Πῶς λέγεις; Λακεδαιμονίοις οὐ πάτριον ὀρθῶς
C πράττειν ἀλλ' ἐξαμαρτάνειν;

ΙΠ. Οὐκ ἂν φαίην ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

97 ΣΩ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἂν πράττοιεν βέλτιον ἀλλὰ μὴ χεῖρον παιδεύοντες τοὺς νέους;

416 ΙΠ. Ὀρθῶς. ἀλλὰ ξενικὴν παίδευσιν οὐ νόμιμον αὐτοῖς παιδεύειν, ἐπεὶ εὖ ἴσθι, εἴπερ τις ἄλλος ἐκεῖθεν χρήματα ἔλαβε πώποτε ἐπὶ παιδεύσει, καὶ ἐμὲ ἂν λαβεῖν πολὺ μάλιστα· χαίρουσι γοῦν ἀκούοντες ἐμοῦ καὶ ἐπαινοῦσιν. ἀλλ', ὃ λέγω, οὐ νόμος.

D ΣΩ. Νόμον δὲ λέγεις, ὦ Ἱππία, βλάβην πόλεως εἶναι ἢ ὠφέλειαν;

ΙΠ. Τίθεται μέν, οἶμαι, ὠφελείας ἕνεκα, ἐνίοτε δὲ καὶ βλάπτει, ἐὰν κακῶς τεθῇ ὁ νόμος.

ΣΩ. Τί δέ; οὐχ ὡς ἀγαθὸν μέγιστον πόλει τίθενται τὸν νόμον οἱ τιθέμενοι; καὶ ἄνευ τούτου μετὰ εὐνομίας ἀδύνατον οἰκεῖν;

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ὅταν ἄρα ἀγαθοῦ ἁμάρτωσιν οἱ ἐπιχειροῦντες τοὺς νόμους τιθέναι, νομίμου τε καὶ νόμου ἡμαρτήκασιν. ἢ πῶς λέγεις;

E ΙΠ. Τῷ μὲν ἀκριβεῖ λόγῳ, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχει, οὐ μέντοι εἰώθασιν ἄνθρωποι ὀνομάζειν οὕτως.

ΣΩ. Πότερον, ὦ Ἱππία, οἱ εἰδότες ἢ οἱ μὴ εἰδότες;

ΙΠ. Οἱ πολλοί.

ΣΩ. Εἰσὶ δ' οὗτοι οἱ εἰδότες τἀληθές, οἱ πολλοί;

ΙΠ. Οὐ δῆτα.

417 ΣΩ. Ἀλλὰ μήν που οἵ γ' εἰδότες τὸ ὠφελιμώτερον τοῦ ἀνωφελεστέρου νομιμώτερον ἡγοῦνται τῇ ἀληθείᾳ πᾶσιν ἀνθρώποις. ἢ οὐ συγχωρεῖς;

ΙΠ. Ναί, συγχωρῶ ὅτι γε τῇ ἀληθείᾳ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔστι τε καὶ ἔχει οὕτως ὡς οἱ εἰδότες ἡγοῦνται;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἔστι δέ γε Λακεδαιμονίοις, ὡς σὺ φῄς, ὠφε-
285 λιμώτερον τὴν ὑπὸ σοῦ παίδευσιν, ξενικὴν οὖσαν, παιδεύεσθαι μᾶλλον ἢ τὴν ἐπιχωρίαν.

ΙΠ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ὅτι τὰ ὠφελιμώτερα νομιμώτερά ἐστι, καὶ τοῦτο λέγεις, ὦ Ἱππία;

ΙΠ. Εἶπον γάρ.

ΣΩ. Κατὰ τὸν σὸν ἄρα λόγον τοῖς Λακεδαιμονίων υἱέσιν ὑπὸ Ἱππίου παιδεύεσθαι νομιμώτερόν ἐστιν, ὑπὸ δὲ τῶν πατέρων ἀνομώτερον, εἴπερ τῷ ὄντι ὑπὸ σοῦ πλείω ὠφεληθήσονται.

ΙΠ. Ἀλλὰ μὴν ὠφεληθήσονται, ὦ Σώκρατες.

B ΣΩ. Παρανομοῦσιν ἄρα Λακεδαιμόνιοι οὐ διδόντες σοι χρυσίον καὶ ἐπιτρέποντες τοὺς αὑτῶν υἱεῖς.

ΙΠ. Συγχωρῶ ταῦτα· δοκεῖς γάρ μοι τὸν λόγον πρὸς ἐμοῦ λέγειν, καὶ οὐδέν με δεῖ αὐτῷ ἐναντιοῦσθαι.

ΣΩ. Παρανόμους μὲν δή, ὦ ἑταῖρε, τοὺς Λάκωνας
εὑρίσκομεν, καὶ ταῦτ' εἰς τὰ μέγιστα, τοὺς νομιμωτάτους 418
δοκοῦντας εἶναι. Ἐπαινοῦσι δὲ δή σε πρὸς θεῶν, ὦ Ἱππία, καὶ χαίρουσιν ἀκούοντες ποῖα; ἢ δῆλον δὴ ὅτι
ἐκεῖνα ἃ σὺ κάλλιστα ἐπίστασαι, τὰ περὶ τὰ ἄστρα τε C
καὶ τὰ οὐράνια πάθη;

ΙΠ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν· ταῦτά γε οὐδ' ἀνέχονται.

ΣΩ. Ἀλλὰ περὶ γεωμετρίας τι χαίρουσιν ἀκούοντες;

ΙΠ. Οὐδαμῶς, ἐπεὶ οὐδ' ἀριθμεῖν ἐκείνων γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλοὶ ἐπίστανται.

ΣΩ. Πολλοῦ ἄρα δέουσι περί γε λογισμῶν ἀνέχεσθαί σου ἐπιδεικνυμένου.

ΙΠ. Πολλοῦ μέντοι νὴ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ δῆτα ἐκεῖνα ἃ σὺ ἀκριβέστατα ἐπίστασαι
ἀνθρώπων διαιρεῖν, περί τε γραμμάτων δυνάμεως καὶ D
συλλαβῶν καὶ ῥυθμῶν καὶ ἁρμονιῶν;

ΙΠ. Περὶ ποίων, ὦ 'γαθέ, ἁρμονιῶν καὶ γραμμάτων;

ΣΩ. Ἀλλὰ τί μήν ἐστιν ἃ ἡδέως σου ἀκροῶνται καὶ ἐπαινοῦσιν; αὐτός μοι εἰπέ, ἐπειδὴ ἐγὼ οὐχ εὑρίσκω.

ΙΠ. Περὶ τῶν γενῶν, ὦ Σώκρατες, τῶν τε ἡρώων καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν κατοικίσεων, ὡς τὸ ἀρχαῖον ἐκτίσθησαν αἱ πόλεις, καὶ συλλήβδην πάσης τῆς ἀρχαιο-
λογίας ἥδιστα ἀκροῶνται, ὥστ' ἔγωγε δι' αὐτοὺς ἠνάγ- 419
κασμαι ἐκμεμαθηκέναι τε καὶ ἐκμεμελετηκέναι πάντα τὰ E
τοιαῦτα.

ΣΩ. Ναὶ μὰ Δί', ὦ Ἱππία, ἐτύχηκάς γε ὅτι Λακεδαιμόνιοι οὐ χαίρουσιν ἄν τις αὐτοῖς ἀπὸ Σόλωνος τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἡμετέρους καταλέγῃ· εἰ δὲ μή, πράγματ' ἂν εἶχες ἐκμανθάνων.

ΙΠ. Πόθεν, ὦ Σώκρατες; ἅπαξ ἀκούσας πεντήκοντα ὀνόματα ἀπομνημονεύσω.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐνενόησα ὅτι τὸ μνημονικὸν ἔχεις, ὥστ' ἐννοῶ ὅτι εἰκότως σοι χαίρου-
σιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἅτε πολλὰ εἰδότι, καὶ χρῶνται 286
ὥσπερ ταῖς πρεσβύτισιν οἱ παῖδες πρὸς τὸ ἡδέως μυθολογῆσαι.

ΙΠ. Καὶ ναὶ μὰ Δί', ὦ Σώκρατες, περί γε ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ ἔναγχος αὐτόθι εὐδοκίμησα διεξιών, ἃ χρὴ τὸν νέον ἐπιτηδεύειν. ἔστι γάρ μοι περὶ αὐτῶν πάγκαλος λόγος συγκείμενος, καὶ ἄλλως εὖ διακείμενος καὶ τοῖς ὀνόμασι. πρόσχημα δέ μοί ἐστι καὶ ἀρχὴ τοιάδε τις τοῦ λόγου. ἐπειδὴ ἡ Τροία ἥλω, λέγει ὁ λόγος ὅτι
Νεοπτόλεμος Νέστορα ἔροιτο ποῖά ἐστι καλὰ ἐπιτηδεύματα, B
ἃ ἄν τις ἐπιτηδεύσας νέος ὢν εὐδοκιμώτατος γένοιτο.
μετὰ ταῦτα δὴ λέγων ἐστὶν ὁ Νέστωρ καὶ ὑποτιθέμενος 420
αὐτῷ πάμπολλα νόμιμα καὶ πάγκαλα. τοῦτον δὴ καὶ ἐκεῖ

32. τε] γε a b.
9. ὁπωστιοῦν ταῦτά γε· οὐδ' b. — 18. ἁρμονιῶν καὶ ῥυθμῶν Ε a. — 20. τί] τίνα Ξ a. — 23. κατοικήσεων a. — 26. μεμελετηκέναι a b. — 28. ὅτι γε Λακεδαιμόνιοι a c.

ἐπιδειξάμην καὶ ἐνθάδε μέλλω ἐπιδεικνύναι εἰς τρίτην ἡμέραν, ἐν τῷ Φειδοστράτου διδασκαλείῳ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄξια ἀκοῆς· ἐδεήθη γάρ μου Εὔδικος ὁ Ἀπημάντου. C ἀλλ᾽ ὅπως παρέσει καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλους ἄξεις, οἵτινες ἱκανοὶ ἀκούσαντες κρῖναι τὰ λεγόμενα.

ΣΩ. Ἀλλὰ ταῦτ᾽ ἔσται, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, ὦ Ἱππία. νυνὶ μέντοι βραχύ τί μοι περὶ αὐτοῦ ἀπόκριναι· καὶ γάρ με εἰς καλὸν ὑπέμνησας. ἔναγχος γάρ τις, ὦ ἄριστε, εἰς ἀπορίαν με κατέβαλεν ἐν λόγοις τισὶ τὰ μὲν ψέγοντα ὡς αἰσχρά, τὰ δ᾽ ἐπαινοῦντα ὡς καλά, οὕτω πως ἐρόμενος καὶ μάλα ὑβριστικῶς· Πόθεν δέ μοι σύ, ἔφη, ὦ Σώκρα- D τες, οἶσθα ὁποῖα καλὰ καὶ αἰσχρά; ἐπεὶ φέρε, ἔχοις ἂν εἰπεῖν τί ἐστι τὸ καλόν; Καὶ ἐγὼ διὰ τὴν ἐμὴν φαυλότητα ἠπορούμην τε καὶ οὐκ εἶχον αὐτῷ κατὰ τρόπον ἀποκρίνασθαι. ἀπιὼν οὖν ἐκ τῆς συνουσίας ἐμαυτῷ τε ὠργιζόμην καὶ ὠνείδιζον, καὶ ἠπείλουν, ὁπότε πρῶτον ὑμῶν τῳ τῶν σοφῶν ἐντύχοιμι, ἀκούσας καὶ μαθὼν καὶ 98 ἐκμελετήσας ἰέναι πάλιν ἐπὶ τὸν ἐρωτήσαντα, ἀναμαχού- 421 μενος τὸν λόγον. νῦν οὖν, ὃ λέγω, εἰς καλὸν ἥκεις, καὶ E με δίδαξον ἱκανῶς αὐτὸ τὸ καλὸν ὅ τι ἐστί, καὶ πειρῶ μοι ὅ τι μάλιστα ἀκριβῶς εἰπεῖν ἀποκρινόμενος, μὴ ἐξελεγχθεὶς τὸ δεύτερον αὖθις γέλωτα ὄφλω. οἶσθα γὰρ δή που σαφῶς, καὶ σμικρόν τί που τοῦτ᾽ ἂν εἴη μάθημα ὧν σὺ τῶν πολλῶν ἐπίστασαι.

ΙΠ. Σμικρὸν μέντοι νὴ Δί᾽, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδενὸς ἄξιον, ὡς ἔπος εἰπεῖν.

ΣΩ. Ῥᾳδίως ἄρα μαθήσομαι καὶ οὐδείς με ἐξελέγξει ἔτι.

ΙΠ. Οὐδεὶς μέντοι· φαῦλον γὰρ ἂν εἴη τὸ ἐμὸν 287 πρᾶγμα καὶ ἰδιωτικόν.

ΣΩ. Εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν λέγεις, ὦ Ἱππία, εἰ χειρωσόμεθα τὸν ἄνδρα. Ἀτὰρ μή τι κωλύω μιμούμενος ἐγὼ ἐκεῖνον, ἐὰν σοῦ ἀποκρινομένου ἀντιλαμβάνωμαι τῶν λόγων, ἵν᾽ ὅ τι μάλιστά με ἐκμελετήσῃς; σχεδὸν γάρ τι ἔμπειρός εἰμι τῶν ἀντιλήψεων. εἰ οὖν μή τί σοι διαφέρει, βούλομαι ἀντιλαμβάνεσθαι, ἵν᾽ ἐρρωμενέστερον μάθω.

ΙΠ. Ἀλλ᾽ ἀντιλαμβάνου. καὶ γάρ, ὃ νῦν δὴ εἶπον, οὐ μέγα ἐστὶ τὸ ἐρώτημα, ἀλλὰ καὶ πολὺ τούτου χαλεπώ- B τερα ἂν ἀποκρίνασθαι ἐγώ σε διδάξαιμι, ὥστε μηδέν᾽ ἀνθρώπων δύνασθαί σε ἐξελέγχειν.

422 ΣΩ. Φεῦ ὡς εὖ λέγεις. ἀλλ᾽ ἄγ᾽, ἐπειδὴ καὶ σὺ κελεύεις, φέρε ὅ τι μάλιστ᾽ ἐκεῖνος γενόμενος πειρῶμαί σε ἐρωτᾶν. Εἰ γὰρ δὴ αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιδείξαις ὃν φῄς, τὸν περὶ τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων, ἀκούσας, ἐπειδὴ παύσαιο λέγων, ἔροιτ᾽ ἂν οὐ περὶ ἄλλου πρότερον ἢ περὶ τοῦ C καλοῦ, ἔθος γάρ τι τοῦτ᾽ ἔχει, καὶ εἴποι ἄν· Ὦ ξένε Ἠλεῖε, ἆρ᾽ οὐ δικαιοσύνῃ δίκαιοί εἰσιν οἱ δίκαιοι; Ἀπόκριναι δή, ὦ Ἱππία, ὡς ἐκείνου ἐρωτῶντος.

ΙΠ. Ἀποκρινοῦμαι ὅτι δικαιοσύνῃ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔστι τι τοῦτο, ἡ δικαιοσύνη;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σοφίᾳ οἱ σοφοί εἰσι σοφοὶ καὶ τῷ ἀγαθῷ πάντα τἀγαθὰ ἀγαθά;

ΙΠ. Πῶς δ᾽ οὔ;

ΣΩ. Οὖσί γέ τισι τούτοις· οὐ γὰρ δή που μὴ οὖσί γε.

ΙΠ. Οὖσι μέντοι.

ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν οὐ καὶ τὰ καλὰ πάντα τῷ καλῷ ἐστι καλά;

ΙΠ. Ναί, τῷ καλῷ. D

ΣΩ. Ὄντι γέ τινι τούτῳ;

ΙΠ. Ὄντι· ἀλλὰ τί γὰρ μέλλει;

ΣΩ. Εἰπὲ δή, ὦ ξένε, φήσει, τί ἐστι τοῦτο τὸ καλόν; 423

ΙΠ. Ἄλλο τι οὖν, ὦ Σώκρατες, ὁ τοῦτο ἐρωτῶν δεῖται πυθέσθαι τί ἐστι καλόν;

ΣΩ. Οὔ μοι δοκεῖ, ἀλλ᾽ ὅ τι ἐστὶ τὸ καλόν, ὦ Ἱππία.

ΙΠ. Καὶ τί διαφέρει τοῦτ᾽ ἐκείνου;

ΣΩ. Οὐδέν σοι δοκεῖ;

ΙΠ. Οὐδὲν γὰρ διαφέρει.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι δῆλον ὅτι σὺ κάλλιον οἶσθα. ὅμως δέ, ὦ 'γαθέ, ἄθρει· ἐρωτᾷ γάρ σε οὐ τί ἐστι καλόν, ἀλλ᾽ ὅ τί ἐστι τὸ καλόν. E

ΙΠ. Μανθάνω, ὦ 'γαθέ, καὶ ἀποκρινοῦμαί γε αὐτῷ ὅ τί ἐστι τὸ καλόν, καὶ οὐ μή ποτε ἐλεγχθῶ. ἔστι γάρ, ὦ Σώκρατες, εὖ ἴσθι, εἰ δεῖ τἀληθὲς λέγειν, παρθένος καλὴ καλόν.

ΣΩ. Καλῶς γε, ὦ Ἱππία, νὴ τὸν κύνα καὶ εὐδόξως ἀπεκρίνω. ἄλλο τι οὖν, ἂν ἐγὼ τοῦτο ἀποκρίνωμαι, τὸ ἐρωτώμενόν τε ἀποκεκριμένος ἔσομαι καὶ ὀρθῶς, καὶ οὐ μή ποτε ἐλεγχθῶ; 288

ΙΠ. Πῶς γὰρ ἄν, ὦ Σώκρατες, ἐλεγχθείης ὅ γε πᾶσι δοκεῖ καὶ πάντες σοι μαρτυρήσουσιν οἱ ἀκούοντες ὅτι ὀρθῶς λέγεις;

ΣΩ. Εἶεν· πάνυ μὲν οὖν. φέρε δή, ὦ Ἱππία, πρὸς ἐμαυτὸν ἀναλάβω ἃ λέγεις. ὁ μὲν ἐρήσεταί με οὑτωσί 424 πως· Ἴθι μοι, ὦ Σώκρατες, ἀπόκριναι· ταῦτα πάντα ἃ φῂς καλὰ εἶναι, εἰ τί ἐστιν αὐτὸ τὸ καλόν, ταῦτ᾽ ἂν εἴη καλά; ἐγὼ δὲ δὴ ἐρῶ ὅτι εἰ παρθένος καλὴ καλόν ἐστι, δι᾽ ὃ ταῦτ᾽ ἂν εἴη καλά.

ΙΠ. Οἴει οὖν ἔτι αὐτὸν ἐπιχειρήσειν σε ἐλέγχειν ὡς B οὐ καλόν ἐστιν ὃ λέγεις; ἢ ἐὰν ἐπιχειρήσῃ, οὐ καταγέλαστον ἔσεσθαι;

ΣΩ. Ὅτι μὲν ἐπιχειρήσει, ὦ θαυμάσιε, εὖ οἶδα· εἰ δ᾽ ἐπιχειρήσας ἔσται καταγέλαστος, αὐτὸ δείξει. ἃ μέντοι ἐρεῖ, ἐθέλω σοι λέγειν.

ΙΠ. Λέγε δή.

ΣΩ. Ὡς γλυκὺς εἶ, φήσει, ὦ Σώκρατες. θήλεια δ᾽ ἵππος καλὴ οὐ καλόν, ἣν καὶ ὁ θεὸς ἐν τῷ χρησμῷ ἐπῄ-

---

23. τί om. a. — 37. χαλεπώτερον a. — 40. ἀλλά, ἐπειδὴ c cum Flor. b. — 42. ἐπιδείξαιο Ξb.
8. τά om. Stallbaumii operae. — 15. πυθέσθαι ἤ τί a. — 21. ἀλλ᾽ ὅτι τί ἐστι a. — 25. τὸ ἀληθὲς a. — 29. ποτε om. ab. — 33. Εἶεν. ΙΠ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Φέρε Winckelmannus coll. Symp. 206 E. — 37. εἴ cum Bekkeri operis c.

νεσι; Τί φήσομεν, ὦ Ἱππία; ἄλλο τι ἢ φῶμεν καὶ τὴν ἵπ- C πον καλὸν εἶναι, τήν γε καλήν; πῶς γὰρ ἂν τολμῷμεν ἔξαρνοι εἶναι τὸ καλὸν μὴ καλὸν εἶναι;

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες, ἐπεί τοι καὶ ὀρθῶς αὐτὸ ὁ θεὸς εἶπε· πάγκαλαι γὰρ παρ' ἡμῖν ἵπποι γίγνονται.

ΣΩ. Εἶεν, φήσει δή· τί δέ; λύρα καλὴ οὐ καλόν; Φῶμεν, ὦ Ἱππία;

ΙΠ. Ναί.

425 ΣΩ. Ἐρεῖ τοίνυν μετὰ τοῦτ' ἐκεῖνος, σχεδόν τι εὖ οἶδα ἐκ τοῦ τρόπου τεκμαιρόμενος, Ὦ βέλτιστε σύ, τί δέ; χύτρα καλὴ οὐ καλὸν ἄρα;

D ΙΠ. Ὦ Σώκρατες, τίς δ' ἔστιν ὁ ἄνθρωπος; ὡς ἀπαίδευτός τις, ὃς οὕτω φαῦλα ὀνόματα ὀνομάζειν τολμᾷ ἐν σεμνῷ πράγματι.

ΣΩ. Τοιοῦτός τις, ὦ Ἱππία, οὐ κομψὸς ἀλλὰ συρφετός, οὐδὲν ἄλλο φροντίζων ἢ τὸ ἀληθές. ἀλλ' ὅμως ἀποκριτέον τῷ ἀνδρί, καὶ ἔγωγε προαποφαίνομαι· εἴπερ ἡ χύτρα κεκεραμευμένη εἴη ὑπ' ἀγαθοῦ κεραμέως λεία καὶ στρογγύλη καὶ καλῶς ὠπτημένη, οἷαι τῶν καλῶν χυτρῶν εἰσί τινες δίωτοι, τῶν ἓξ χόας χωρουσῶν, πάγκαλαι, εἰ E τοιαύτην ἐρωτῴη χύτραν, καλὴν ὁμολογητέον εἶναι. πῶς γὰρ ἂν φαῖμεν καλὸν ὂν μὴ καλὸν εἶναι;

ΙΠ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ χύτρα, φήσει, καλὴ καλόν; Ἀποκρίνου.

ΙΠ. Ἀλλ' οὕτως, ὦ Σώκρατες, ἔχει, οἶμαι· καλὸν μὲν καὶ τοῦτο τὸ σκεῦός ἐστι καλῶς εἰργασμένον, ἀλλὰ τὸ ὅλον τοῦτο οὐκ ἔστιν ἄξιον κρίνειν ὡς ὂν καλὸν πρὸς ἵππον τε καὶ παρθένον καὶ τἆλλα πάντα τὰ καλά.

426 989 ΣΩ. Εἶεν· μανθάνω, ὦ Ἱππία, ὡς ἄρα χρὴ ἀντιλέγειν πρὸς τὸν ταῦτα ἐρωτῶντα τάδε, Ὦ ἄνθρωπε, ἀγνοεῖς ὅτι τὸ τοῦ Ἡρακλείτου εὖ ἔχει, ὡς ἄρα πιθήκων ὁ κάλλιστος αἰσχρὸς ἄλλῳ γένει συμβάλλειν, καὶ χυτρῶν ἡ καλλίστη αἰσχρὰ παρθένων γένει συμβάλλειν, ὥς φησιν Ἱππίας ὁ σοφός. Οὐχ οὕτως, ὦ Ἱππία;

ΙΠ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, ὀρθῶς ἀπεκρίνω.

ΣΩ. Ἄκουε δή. μετὰ τοῦτο γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι φήσει· 99 Τί δέ, ὦ Σώκρατες; τὸ τῶν παρθένων γένος θεῶν γένει B ἄν τις συμβάλλῃ, οὐ ταὐτὸν πείσεται ὅπερ τὸ τῶν χυτρῶν τῷ τῶν παρθένων συμβαλλόμενον; οὐχ ἡ καλλίστη παρθένος αἰσχρὰ φανεῖται; ἢ οὐ καὶ Ἡράκλειτος ταὐτὸν τοῦτο λέγει, ὃν σὺ ἐπάγει, ὅτι ἀνθρώπων ὁ σοφώτατος πρὸς θεὸν πίθηκος φανεῖται καὶ σοφίᾳ καὶ κάλλει καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν; Ὁμολογήσωμεν, Ἱππία, τὴν καλλίστην παρθένον πρὸς θεῶν γένος αἰσχρὰν εἶναι;

ΙΠ. Τίς γὰρ ἂν ἀντείποι τούτῳ γε, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἂν τοίνυν ταῦτα ὁμολογήσωμεν, γελάσεταί τε C καὶ ἐρεῖ· Ὦ Σώκρατες, μέμνησαι οὖν ὅ τι ἠρωτήθης; Ἔγωγε, φήσω, ὅτι αὐτὸ τὸ καλὸν ὅ τί ποτ' ἐστιν. Ἔπειτα, 427 φήσει, ἐρωτηθεὶς τὸ καλὸν ἀποκρίνει ὃ τυγχάνει ὄν, ὡς αὐτὸς φῄς, οὐδὲν μᾶλλον καλὸν ἢ αἰσχρόν; Ἔοικε, φήσω. Ἢ τί μοι συμβουλεύεις, ὦ φίλε, φάναι;

ΙΠ. Τοῦτ' ἔγωγε. καὶ δὴ πρός γε θεοὺς ὅτι οὐ καλὸν τὸ ἀνθρώπειον γένος, ἀληθῆ ἐρεῖ.

ΣΩ. Εἰ δέ σε ἠρόμην, φήσει, ἐξ ἀρχῆς τί ἐστι καλόν τε καὶ αἰσχρόν, εἴ μοι ἅπερ νῦν ἀπεκρίνω, ἆρ' οὐκ ἂν D ὀρθῶς ἀπεκέκρισο; ἔτι δὲ καὶ δοκεῖ σοι αὐτὸ τὸ καλόν, ᾧ καὶ τἆλλα πάντα κοσμεῖται καὶ καλὰ φαίνεται, ἐπειδὰν προσγένηται ἐκεῖνο τὸ εἶδος, τοῦτ' εἶναι παρθένος ἢ ἵππος ἢ λύρα;

ΙΠ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σώκρατες, εἰ τοῦτό γε ζητεῖ, πάντων ῥᾷστον ἀποκρίνασθαι αὐτῷ τί ἐστι τὸ καλόν, ᾧ καὶ τἆλλα πάντα κοσμεῖται καὶ προσγενομένου αὐτοῦ καλὰ φαίνεται. εὐηθέστατος οὖν ἐστιν ὁ ἄνθρωπος καὶ οὐδὲν E ἐπαΐει περὶ καλῶν κτημάτων. ἐὰν γὰρ αὐτῷ ἀποκρίνῃ ὅτι τοῦτ' ἐστιν ὃ ἐρωτᾷ τὸ καλὸν οὐδὲν ἄλλο ἢ χρυσός, ἀπορήσει καὶ οὐκ ἐπιχειρήσει σε ἐλέγχειν. ἴσμεν γάρ που πάντες ὅτι ὅπου ἂν τοῦτο προσγένηται, κἂν πρότερον αἰσχρὸν φαίνηται, καλὸν φανεῖται χρυσῷ γε κοσμηθέν.

ΣΩ. Ἄπειρος εἶ τοῦ ἀνδρός, ὦ Ἱππία, ὡς σχέτλιός 428 ἐστι καὶ οὐδὲν ῥᾳδίως ἀποδεχόμενος.

ΙΠ. Τί οὖν τοῦτο, ὦ Σώκρατες; τὸ γὰρ ὀρθῶς λεγόμενον ἀνάγκη αὐτῷ ἀποδέχεσθαι ἢ μὴ ἀποδεχομένῳ 990 καταγελάστῳ εἶναι.

ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ ταύτην γε τὴν ἀπόκρισιν, ὦ ἄριστε, οὐ μόνον οὐκ ἀποδέξεται, ἀλλὰ πάνυ με καὶ τωθάσεται, καὶ ἐρεῖ· Ὦ τετυφωμένε σύ, Φειδίαν οἴει κακὸν εἶναι δημιουργόν; Καὶ ἐγώ, οἶμαι, ἐρῶ ὅτι Οὐδ' ὁπωστιοῦν.

ΙΠ. Καὶ ὀρθῶς γ' ἐρεῖς, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὀρθῶς μέντοι. τοιγάρτοι ἐκεῖνος, ἐπειδὰν ἐγὼ ὁμολογῶ ἀγαθὸν εἶναι δημιουργὸν τὸν Φειδίαν, Εἶτα, φήσει, οἴει, τοῦτο τὸ καλὸν ὃ σὺ λέγεις, ἠγνόει Φειδίας; B Καὶ ἐγώ Τί μάλιστα; φήσω. Ὅτι, ἐρεῖ, τῆς Ἀθηνᾶς τοὺς ὀφθαλμοὺς οὐ χρυσοῦς ἐποίησεν, οὐδὲ τὸ ἄλλο πρόσωπον οὐδὲ τοὺς πόδας οὐδὲ τὰς χεῖρας, εἴπερ χρυσοῦν γε δὴ ὂν κάλλιστον ἔμελλε φαίνεσθαι, ἀλλ' ἐλεφάντινον. δῆλον ὅτι τοῦτο ὑπὸ ἀμαθίας ἐξήμαρτεν, ἀγνοῶν ὅτι χρυσὸς ἄρ' ἐστὶν ὁ πάντα καλὰ ποιῶν, ὅπου ἂν προσγένηται. Ταῦτ' οὖν λέγοντι τί ἀποκρινώμεθα, ὦ Ἱππία;

ΙΠ. Οὐδὲν χαλεπόν· ἐροῦμεν γὰρ ὅτι ὀρθῶς ἐποίησε. C καὶ γὰρ τὸ ἐλεφάντινον, οἶμαι, καλόν ἐστιν.

ΣΩ. Τοῦ οὖν ἕνεκα, φήσει, οὐ καὶ τὰ μέσα τῶν 429 ὀφθαλμῶν ἐλεφάντινα εἰργάσατο, ἀλλὰ λίθινα, ὡς οἷόν

1. ἢ om. Bekkerus. — 2. καλὸν] καλὴν a. — 4. ἐπεί τοι] ἐπεί τοιγε Ea. — 28. τὸ om. a. — 32. ἐρωτῶντα, Τάδε, ὦ a. — 34. ἄλλῳ] ἀνθρωπείῳ Sydenhamio auctore b. Nescio an praestet ἀνθρώπων. Bekk. — 35. συμβαλεῖν a. — 39. ὦ om. a. — 43. ἐπάγῃ a. — 45. Ὁμολογήσομεν a. — ὦ Ἱππία Γbc. — 47. γε τούτῳ a.

11. ἀποκέκρισο Γb. — 12. τὰ ἄλλα a. — ἐπειδάν τῳ προσγένηται a. — 20. ἐρωτᾷς a. — 43. λέγοντα a cum pr. E.

τ' ἦν ὁμοιότητα τοῦ λίθου τῷ ἐλέφαντι ἐξευρών; ἢ καὶ ὁ λίθος ὁ καλὸς καλόν ἐστι; Φήσομεν, Ἱππία;

ΙΠ. Φήσομέν μέντοι, ὅταν γε πρέπων ᾖ.

ΣΩ. Ὅταν δὲ μὴ πρέπων, αἰσχρόν; Ὁμολογῶ ἢ μή;

ΙΠ. Ὁμολόγει, ὅταν γε μὴ πρέπῃ.

D ΣΩ. Τί δὲ δή; ὁ ἐλέφας καὶ ὁ χρυσός, φήσει, ὦ σοφὲ σύ, οὐχ ὅταν μὲν πρέπῃ, καλὰ ποιεῖ φαίνεσθαι, ὅταν δὲ μή, αἰσχρά; Ἔξαρνοι ἐσόμεθα ἢ ὁμολογήσομεν αὐτῷ ὀρθῶς λέγειν αὐτόν;

ΙΠ. Ὁμολογήσομεν τοῦτό γε, ὅτι ὃ ἂν πρέπῃ ἑκάστῳ, τοῦτο καλὸν ποιεῖ ἕκαστον.

ΣΩ. Πότερον πρέπει, φήσει, ὅταν τις τὴν χύτραν ἣν ἄρτι ἐλέγομεν, τὴν καλήν, ἕψῃ ἔτνους καλοῦ μεστήν, χρυσῆ τορύνη αὐτῇ ἢ συκίνη;

ΙΠ. Ἡράκλεις, οἷον λέγεις ἄνθρωπον, ὦ Σώκρατες.
E οὐ βούλει μοι εἰπεῖν τίς ἐστιν;

ΣΩ. Οὐ γὰρ ἂν γνοίης, εἴ σοι εἴποιμι τοὔνομα.

ΙΠ. Ἀλλὰ καὶ νῦν ἔγωγε γιγνώσκω ὅτι ἀμαθής τίς ἐστιν.

ΣΩ. Μέρμερος πάνυ ἐστίν, ὦ Ἱππία, ἀλλ' ὅμως τί
430 φήσομεν; ποτέραν πρέπειν τοῖν τορύναιν τῷ ἔτνει καὶ τῇ χύτρᾳ; ἢ δῆλον ὅτι τὴν συκίνην; εὐωδέστερον γάρ που τὸ ἔτνος ποιεῖ, καὶ ἅμα, ὦ ἑταῖρε, οὐκ ἂν συντρίψασα ἡμῖν τὴν χύτραν ἐκχέαι τὸ ἔτνος καὶ τὸ πῦρ ἀποσβέσειε καὶ τοὺς μέλλοντας ἑστιᾶσθαι ἄνευ ὄψου πάνυ γενναίου ποιήσειεν· ἡ δὲ χρυσῆ ἐκείνη πάντ' ἂν ταῦτα ποιήσειεν,
291 ὥστ' ἐμοὶ δοκεῖ τὴν συκίνην ἡμᾶς μᾶλλον φάναι πρέπειν ἢ τὴν χρυσῆν, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις.

ΙΠ. Πρέπει μὲν γάρ, ὦ Σώκρατες, μᾶλλον· οὐ μέντ' ἂν ἔγωγε τῷ ἀνθρώπῳ τοιαῦτ' ἐρωτῶντι διαλεγοίμην.

ΣΩ. Ὀρθῶς γε, ὦ φίλε· σοὶ μὲν γὰρ οὐκ ἂν πρέποι τοιούτων ὀνομάτων ἀναπίμπλασθαι, καλῶς μὲν οὑτωσὶ ἀμπεχομένῳ, καλῶς δὲ ὑποδεδεμένῳ, εὐδοκιμοῦντι δὲ ἐπὶ σοφίᾳ ἐν πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν. ἀλλ' ἐμοὶ οὐδὲν πρᾶγμα
B φύρεσθαι πρὸς τὸν ἄνθρωπον· ἐμὲ οὖν προδίδασκε καὶ ἐμὴν χάριν ἀποκρίνου. εἰ γὰρ δὴ πρέπει γε μᾶλλον ἡ συκίνη τῆς χρυσῆς, φήσει ὁ ἄνθρωπος, ἄλλο τι καὶ καλλίων ἂν εἴη, ἐπειδήπερ τὸ πρέπον, ὦ Σώκρατες, κάλλιον ὡμολόγησας εἶναι τοῦ μὴ πρέποντος; Ἄλλο τι ὁμολογῶμεν, ὦ Ἱππία, τὴν συκίνην καλλίω τῆς χρυσῆς εἶναι;

431 ΙΠ. Βούλει σοι εἴπω, ὦ Σώκρατες, ὃ εἰπὼν εἶναι τὸ καλὸν ἀπαλλάξεις σαυτὸν τῶν πολλῶν λόγων;

C ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν. μὴ μέντοι πρότερόν γε, πρὶν ἄν μοι εἴπῃς ποτέραν ἀποκρίνωμαι οἷν ἄρτι ἔλεγον τοῖν τορύναιν πρέπουσάν τε καὶ καλλίω εἶναι.

ΙΠ. Ἀλλ', εἰ βούλει, αὐτῷ ἀπόκριναι ὅτι ἡ ἐκ τῆς συκῆς εἰργασμένη.

ΣΩ. Λέγε δὴ νυνὶ ὃ ἄρτι ἔμελλες λέγειν. ταύτῃ μὲν γὰρ τῇ ἀποκρίσει ᾗ ἂν φῶ τὸ καλὸν χρυσὸν εἶναι, οὐδὲν 100
ὡς ἔοικέ μοι ἀναφανήσεται κάλλιον ὂν χρυσὸς ἢ ξύλον σύκινον· τὸ δὲ νῦν τί αὖ λέγεις τὸ καλὸν εἶναι;

ΙΠ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. ζητεῖν γάρ μοι δοκεῖς τοιοῦτόν τι D.
τὸ καλὸν ἀποκρίνασθαι, ὃ μηδέποτε αἰσχρὸν μηδαμοῦ μηδενὶ φανεῖται.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἱππία· καὶ καλῶς γε νῦν ὑπολαμβάνεις.

ΙΠ. Ἄκουε δή. πρὸς γὰρ τοῦτ', ἴσθι, ἐάν τις ἔχῃ ὅ τι ἀντείπῃ, φάναι ἐμὲ μηδ' ὁτιοῦν ἐπαΐειν.

ΣΩ. Λέγε δὴ ὡς τάχιστα πρὸς θεῶν.

ΙΠ. Λέγω τοίνυν ἀεὶ καὶ παντὶ καὶ πανταχοῦ κάλλιστον εἶναι ἀνδρί, πλουτοῦντι, ὑγιαίνοντι, τιμωμένῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀφικομένῳ εἰς γῆρας, τοὺς αὑτοῦ γονέας 432
τελευτήσαντας καλῶς περιστείλαντι ὑπὸ τῶν αὑτοῦ ἐκγό- E
νων καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ταφῆναι.

ΣΩ. Ἰοὺ ἰού, ὦ Ἱππία, ἦ θαυμασίως τε καὶ μεγαλείως καὶ ἀξίως σαυτοῦ εἴρηκας· καὶ νὴ τὴν Ἥραν ἄγαμαί σου, ὅτι μοι δοκεῖς εὐνοϊκῶς, καθ' ὅσον οἷός τ' εἶ, βοηθεῖν. ἀλλὰ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς οὐ τυγχάνομεν, ἀλλ' ἡμῶν δὴ νῦν καὶ πλεῖστον καταγελάσεται, εὖ ἴσθι.

ΙΠ. Πονηρόν γ', ὦ Σώκρατες, γέλωτα· ὅταν γὰρ πρὸς ταῦτα ἔχῃ μὲν μηδὲν ὅ τι λέγῃ, γελᾷ δέ, αὑτοῦ καταγελάσεται καὶ ὑπὸ τῶν παρόντων αὐτὸς ἔσται κατα- 292
γέλαστος.

ΣΩ. Ἴσως οὕτως ἔχει· ἴσως μέντοι ἐπί γε ταύτῃ τῇ ἀποκρίσει, ὡς ἐγὼ μαντεύομαι, κινδυνεύσει οὐ μόνον μου καταγελᾶν.

ΙΠ. Ἀλλὰ τί μήν;

ΣΩ. Ὅτι, ἂν τύχῃ βακτηρίαν ἔχων, ἂν μὴ ἐκφύγω φεύγων αὐτόν, εὖ μάλα μου ἐφικέσθαι πειράσεται.

ΙΠ. Πῶς λέγεις; δεσπότης τίς σου ὁ ἄνθρωπός ἐστι; καὶ τοῦτο ποιήσας οὐκ ἀχθήσεται καὶ δίκας ὀφλήσει; ἢ οὐκ ἔνδικος ὑμῖν ἡ πόλις ἐστίν, ἀλλ' ἐᾷ ἀδίκως τύπτειν B
ἀλλήλους τοὺς πολίτας;

ΣΩ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν ἐᾷ.

ΙΠ. Οὐκοῦν δώσει δίκην ἀδίκως γέ σε τύπτων.

ΣΩ. Οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Ἱππία, οὔκ, εἰ ταῦτά γε ἀπο- 433
κριναίμην, ἀλλὰ δικαίως, ἔμοιγε δοκεῖ.

ΙΠ. Καὶ ἐμοὶ τοίνυν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδήπερ γε αὐτὸς ταῦτα οἴει.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπω σοι καὶ ᾗ αὐτὸς οἴομαι δικαίως ἂν τύπτεσθαι ταῦτα ἀποκρινόμενος; ἢ καὶ σύ με ἄκριτον τυπτήσεις; ἢ δέξει λόγον;

ΙΠ. Δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, ὦ Σώκρατες, εἰ μὴ δεχοί- C
μην. ἀλλὰ πῶς λέγεις;

---

1. ἐλεφαντίνῳ a. — 2. Ἱππία ΓΘΤΒCEFl et pr. Σ: ὦ Ἱππία abc. — 3. Φήσομεν μέντοι cum Flor. x et Bekkero c: Φήσομέν τοι cum ceteris libris a. — 9. αὐτῷ] αὐτὸ Ea. — 12. Πότερον οὖν πρέπει vc. — 21. τοῖν a. — 25. ὄψου ἂν πάνυ a. — 27. ὥστε μοι a. — 42. αὐτὸν ab.

4. τί ἂν λέγοις a. — 10. ΙΠ. om. a. — 11. ἐπαΐειν] ἐπαινεῖν a. — 18. ἦ] ὡς a. — μεγάλως abc. (μεγαλείως Tvb, recte, ut opinor. Bekk.) — 42. γε om. a.

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ νῦν δή, μιμούμενος ἐκεῖνον, ἵνα μὴ πρὸς σὲ λέγω ῥήματα, οἷα ἐκεῖνος εἰς ἐμὲ ἐρεῖ, χαλεπά τε καὶ ἀλλόκοτα. εὖ γὰρ ἴσθι, Εἰπέ μοι, φήσει, ὦ Σώκρατες, οἴει ἂν ἀδίκως πληγὰς λαβεῖν, ὅστις διθύραμβον τοσουτονὶ ᾄσας οὕτως ἀμούσως πολὺ ἀπῇσας ἀπὸ τοῦ ἐρωτήματος; Πῶς δή; φήσω ἐγώ. Ὅπως; φήσει· οὐχ οἷός τ' εἶ μεμνῆσθαι, ὅτι τὸ
D καλὸν αὐτὸ ἠρώτων, ὃ παντί, ᾧ ἂν προσγένηται, ὑπάρχει ἐκείνῳ καλῷ εἶναι, καὶ λίθῳ καὶ ξύλῳ καὶ ἀνθρώπῳ καὶ θεῷ καὶ ἁπάσῃ πράξει καὶ παντὶ μαθήματι; αὐτὸ γὰρ ἔγωγε, ὦ ἄνθρωπε, κάλλος ἐρωτῶ ὅ τι ἐστί, καὶ οὐδέν σοι μᾶλλον γεγωνεῖν δύναμαι ἢ εἴ μοι παρεκάθησο
434 λίθος, καὶ οὗτος μυλίας, μήτε ὦτα μήτ' ἐγκέφαλον ἔχων. Εἰ οὖν φοβηθεὶς εἴποιμι ἐγὼ ἐπὶ τούτοις τάδε, ἆρα οὐκ ἂν ἄχθοιο, ὦ Ἱππία; Ἀλλὰ μέντοι τόδε τὸ καλὸν εἶναι
E Ἱππίας ἔφη· καίτοι ἐγὼ αὐτὸν ἠρώτων οὕτως, ὥσπερ σὺ ἐμέ, ὃ πᾶσι καλὸν καὶ ἀεί ἐστι. Πῶς οὖν φῄς; οὐκ ἀχθέσει, ἂν εἴπω ταῦτα;

ΙΠ. Εὖ γ' οὖν οἶδα, ὦ Σώκρατες, ὅτι πᾶσι καλὸν τοῦτ' ἐστίν, ὃ ἐγὼ εἶπον, καὶ δόξει.

ΣΩ. Ἦ καὶ ἔσται; φήσει· ἀεὶ γάρ που καλὸν τό γε καλόν.

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἦν; φήσει.

ΙΠ. Καὶ ἦν.

ΣΩ. Ἦ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, φήσει, ὁ ξένος ὁ Ἠλεῖος ἔφη καλὸν εἶναι ὑστέρῳ τῶν προγόνων ταφῆναι, καὶ τῷ πάππῳ αὐτοῦ Αἰακῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι ἐκ θεῶν γε-
293 γόνασι, καὶ αὐτοῖς τοῖς θεοῖς;

ΙΠ. Τί τοῦτο; βάλλ' ἐς μακαρίαν! τοῦ ἀνθρώπου οὐδ' εὔφημα, ὦ Σώκρατες, ταῦτά γε τὰ ἐρωτήματα.

ΣΩ. Τί δαί; τὸ ἐρωτωμένου ἑτέρου φάναι ταῦθ' οὕτως ἔχειν οὐ πάνυ δύσφημον;

ΙΠ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἴσως τοίνυν σὺ εἶ οὗτος, φήσει, ὃς παντὶ φῂς καὶ ἀεὶ καλὸν εἶναι ὑπὸ μὲν τῶν ἐκγόνων ταφῆναι, τοὺς
435 δὲ γονέας θάψαι. ἢ οὐχ εἷς τῶν ἁπάντων καὶ Ἡρακλῆς ἦν καὶ οὓς νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντες;

ΙΠ. Ἀλλ' οὐ τοῖς θεοῖς ἔγωγε ἔλεγον.

B ΣΩ. Οὐδὲ τοῖς ἥρωσιν, ὡς ἔοικας.

ΙΠ. Οὐχ ὅσοι γε θεῶν παῖδες ἦσαν.

ΣΩ. Ἀλλ' ὅσοι μή;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τὸν σὸν αὖ λόγον, ὡς φαίνεται, τῶν ἡρώων τῷ μὲν Ταντάλῳ καὶ τῷ Δαρδάνῳ καὶ τῷ Ζήθῳ δεινόν τε καὶ ἀνόσιον καὶ αἰσχρόν ἐστι, Πέλοπι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς οὕτω γεγονόσι καλόν.

ΙΠ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Σοὶ τοίνυν δοκεῖ, φήσει, ὃ ἄρτι οὐκ ἔφησθα, τὸ θάψαντι τοὺς προγόνους ταφῆναι ὑπὸ τῶν ἐκγόνων ἐνίοτε καὶ ἐνίοις αἰσχρὸν εἶναι· ἔτι δὲ μᾶλλον, ὡς ἔοικεν, C
ἀδύνατον πᾶσι τοῦτο γενέσθαι καὶ εἶναι καλόν, ὥστε τοῦτό γε, ὥσπερ καὶ τὰ ἔμπροσθεν ἐκεῖνα, ἥ τε παρθένος καὶ ἡ χύτρα, ταὐτὸν πέπονθε, καὶ ἔτι γελοιοτέρως τοῖς μέν ἐστι καλόν, τοῖς δ' οὐ καλόν. καὶ οὐδέπω καὶ τήμερον, φήσει, οἷός τ' εἶ, ὦ Σώκρατες, περὶ τοῦ καλοῦ ὅ τι ἐστὶ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι. Ταῦτά μοι καὶ D
τοιαῦτα ὀνειδιεῖ δικαίως, ἐὰν αὐτῷ οὕτως ἀποκρίνωμαι. 436

Τὰ μὲν οὖν πολλά, ὦ Ἱππία, σχεδόν τί μοι οὕτω διαλέγεται· ἐνίοτε δ' ὥσπερ ἐλεήσας μου τὴν ἀπειρίαν καὶ E
ἀπαιδευσίαν αὐτός μοι προβάλλει ἐρωτῶν, εἰ τοιόνδε μοι δοκεῖ εἶναι τὸ καλόν, ἢ καὶ περὶ ἄλλου ὅτου ἂν τύχῃ πυνθανόμενος καὶ περὶ οὗ ἂν λόγος ᾖ.

ΙΠ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγώ σοι φράσω. Ὦ δαιμόνιε, φησί, Σώκρατες, τὰ μὲν τοιαῦτα ἀποκρινόμενος καὶ οὕτω παῦσαι. λίαν γὰρ εὐήθη τε καὶ εὐεξέλεγκτά ἐστιν· ἀλλὰ τὸ τοιόνδε σκόπει, εἴ σοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, οὗ καὶ νῦν δὴ E
ἐπελαβόμεθα ἐν τῇ ἀποκρίσει, ἡνίκ' ἔφαμεν τὸν χρυσόν, οἷς μὲν πρέπει, καλὸν εἶναι, οἷς δὲ μή, οὔ, καὶ τἆλλα 101
πάντα, οἷς ἂν τοῦτο προσῇ. αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ πρέπον καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ τοῦ πρέποντος σκόπει, εἰ τοῦτο τυγχάνει ὂν τὸ καλόν. Ἐγὼ μὲν οὖν εἴωθα συμφάναι τὰ τοιαῦθ' ἑκάστοτε· οὐ γὰρ ἔχω ὅ τι λέγω· σοὶ δ' οὖν δοκεῖ τὸ πρέπον καλὸν εἶναι;

ΙΠ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Σκοπώμεθα, μή πῃ ἄρ' ἐξαπατώμεθα.

ΙΠ. Ἀλλὰ χρὴ σκοπεῖν.

ΣΩ. Ὅρα τοίνυν. τὸ πρέπον ἆρα τοῦτο λέγομεν, ὃ παραγενόμενον ποιεῖ ἕκαστα φαίνεσθαι καλὰ τούτων, 294
οἷς ἂν παρῇ, ἢ ὃ εἶναι ποιεῖ, ἢ οὐδέτερα τούτων;

ΙΠ. Ἔμοιγε δοκεῖ. 437

ΣΩ. Πότερα ὃ ποιεῖ φαίνεσθαι καλά, ὥσπερ γε ἐπειδὰν ἱμάτιά τις λάβῃ ἢ ὑποδήματα ἁρμόττοντα, κἂν ᾖ γελοῖος, καλλίων φαίνεται; οὐκοῦν εἴπερ καλλίω ποιεῖ φαίνεσθαι ἢ ἔστι τὸ πρέπον, ἀπάτη τις ἂν εἴη περὶ τὸ καλὸν τὸ πρέπον, καὶ οὐκ ἂν εἴη τοῦτο, ὃ ἡμεῖς ζητοῦμεν, ὦ Ἱππία; ἡμεῖς γάρ που ἐκεῖνο ἐζητοῦμεν, ᾧ πάντα τὰ καλὰ πράγματα καλά ἐστιν, ὥσπερ ᾧ πάντα τὰ με- B
γάλα ἐστὶ μεγάλα, τῷ ὑπερέχοντι. τούτῳ γὰρ πάντα μεγάλα ἐστί, κἂν μὴ φαίνηται, ὑπερέχῃ δέ, ἀνάγκη αὐτοῖς μεγάλοις εἶναι. οὕτω δή, φαμέν, καὶ τὸ καλόν, ᾧ καλὰ πάντα ἐστίν, ἄν τ' οὖν φαίνηται ἄν τε μή, τί ἂν εἴη; τὸ μὲν γὰρ πρέπον οὐκ ἂν εἴη· καλλίω γὰρ ποιεῖ φαι-

---

6. φήσω] φράσω a. — 14. τούτους a. — 17. αἰεὶ a. — οὖν σὺ φῄς b. — 18. ἀχθήσῃ a. — 32. δαί] δέ a. — ἐρομένου Ficino auctore b. — 36. αἰεὶ a.

7. καὶ ἔτι] καίτοι a. — 10. καὶ τὰ τοιαῦτα a. — 15. τύχοι a. — 16. ἂν ὁ λόγος ΙΓ. Articulo utique opus. Bekk. — 23. τἆλλα δὴ πάντα a. — 41. ἐκεῖνο ζητοῦμεν Eb. — 44. καὶ ἂν ab.

νεσθαι ἢ ἔστιν, ὡς ὁ σὸς λόγος, οἷα δ᾿ ἔστιν οὐκ ἐᾷ φαί-
νεσθαι. τὸ δὲ ποιοῦν εἶναι καλά, ὅπερ νῦν δὴ εἶπον,
C ἐάν τε φαίνηται ἐάν τε μή, πειρατέον λέγειν τί ἐστι·
τοῦτο γὰρ ζητοῦμεν, εἴπερ τὸ καλὸν ζητοῦμεν.

ΙΠ. Ἀλλὰ τὸ πρέπον, ὦ Σώκρατες, καὶ εἶναι καὶ
φαίνεσθαι ποιεῖ καλὰ παρόν.

ΣΩ. Ἀδύνατον ἄρα τῷ ὄντι καλὰ ὄντα μὴ φαίνε-
σθαι καλὰ εἶναι, παρόντος γε τοῦ ποιοῦντος φαίνεσθαι;

438 ΙΠ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Ὁμολογήσομεν οὖν τοῦτ᾿, ὦ Ἱππία, πάντα
τὰ τῷ ὄντι καλὰ καὶ νόμιμα καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ δο-
D ξάζεσθαι καλὰ εἶναι καὶ φαίνεσθαι ἀεὶ πᾶσιν, ἢ πᾶν
τοὐναντίον ἀγνοεῖσθαι καὶ πάντων μάλιστα ἔριν καὶ μά-
χην περὶ αὐτῶν εἶναι καὶ ἰδίᾳ ἑκάστοις καὶ δημοσίᾳ ταῖς
πόλεσιν;

ΙΠ. Οὕτω μᾶλλον, ὦ Σώκρατες· ἀγνοεῖσθαι.

ΣΩ. Οὐκ ἄν, εἴ γέ που τὸ φαίνεσθαι αὐτοῖς προσ-
ῆν· προσῆν δ᾿ ἄν, εἴπερ τὸ πρέπον καλὸν ἦν καὶ μὴ
μόνον καλὰ ἐποίει εἶναι ἀλλὰ καὶ φαίνεσθαι. ὥστε τὸ πρέ-
πον, εἰ μὲν τὸ καλὰ ποιοῦν ἐστιν εἶναι, τὸ μὲν καλὸν
ἂν εἴη, ὃ ἡμεῖς ζητοῦμεν, οὐ μέντοι τό γε ποιοῦν φαίνε-
E σθαι· εἰ δ᾿ αὖ τὸ φαίνεσθαι ποιοῦν ἐστὶ τὸ πρέπον, οὐκ
ἂν εἴη τὸ καλόν, ὃ ἡμεῖς ζητοῦμεν. εἶναι γὰρ ἐκεῖνό γε
ποιεῖ, φαίνεσθαι δὲ καὶ ποιεῖν εἶναι οὐ μόνον καλὰ οὐκ
ἄν ποτε δύναιτο τὸ αὐτό, ἀλλ᾿ οὐδὲ ἄλλο ὁτιοῦν. ἑλώ-
μεθα δή, πότερα δοκεῖ τὸ πρέπον εἶναι τὸ φαίνεσθαι
καλὰ ποιοῦν, ἢ τὸ εἶναι.

ΙΠ. Τὸ φαίνεσθαι, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Βαβαί, οἴχεται ἄρ᾿ ἡμᾶς διαπεφευγός, ὦ Ἱππία,
τὸ καλὸν γνῶναι ὅ τί ποτ᾿ ἐστίν, ἐπειδή γε τὸ πρέπον
ἄλλο τι ἐφάνη ὂν ἢ καλόν.

439 ΙΠ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, καὶ μάλα ἔμοιγε
ἀτόπως.

295 ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ ἑταῖρε, μήπω γε ἀνῶμεν αὐτό·
ἔτι γάρ τινα ἐλπίδα ἔχω ἐκφανήσεσθαι, τί ποτ᾿ ἔστι τὸ
καλόν.

ΙΠ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες· οὐδὲ γὰρ χαλεπόν
ἐστιν εὑρεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν οἶδ᾿ ὅτι, εἰ ὀλίγον χρόνον εἰς
ἐρημίαν ἐλθὼν σκεψαίμην πρὸς ἐμαυτόν, ἀκριβέστερον ἂν
αὐτό σοι εἴποιμι τῆς ἁπάσης ἀκριβείας.

ΣΩ. Ἆ μὴ μέγα, ὦ Ἱππία, λέγε. ὁρᾷς ὅσα πράγ-
ματα ἡμῖν ἤδη παρέσχηκε· μὴ καὶ ὀργισθὲν ἡμῖν ἔτι
B μᾶλλον ἀποδρᾷ. καίτοι οὐδὲν λέγω· σὺ μὲν γάρ, οἶμαι,
ῥᾳδίως αὐτὸ εὑρήσεις, ἐπειδὰν μόνος γένῃ. ἀλλὰ πρὸς
θεῶν ἐμοῦ ἐναντίον αὐτὸ ἔξευρε, εἰ δὲ βούλει, ὥσπερ
νῦν ἐμοὶ συζήτει. καὶ ἐὰν μὲν εὕρωμεν, κάλλιστα ἕξει·
εἰ δὲ μή, στέρξω, οἶμαι, ἐγὼ τῇ ἐμῇ τύχῃ, σὺ δ᾿ ἀπελ-
θὼν ῥᾳδίως εὑρήσεις. καὶ ἐὰν νῦν εὕρωμεν, ἀμέλει, οὐκ
ὀχληρὸς ἔσομαί σοι πυνθανόμενος, ὅ τι ἦν ἐκεῖνο, ὃ κατὰ
σαυτὸν ἐξηῦρες. νῦν δὲ θέασαι αὐτό, εἴ σοι δοκεῖ εἶναι
τὸ καλόν. λέγω δὴ αὐτὸ εἶναι — ἀλλὰ γὰρ ἐπισκόπει C
μοι πάνυ προσέχων τὸν νοῦν, μὴ παραληρήσω. τοῦτο
γὰρ δὴ ἔστω ἡμῖν καλόν, ὃ ἂν χρήσιμον ᾖ. εἶπον δὲ ἐκ 440
τῶνδε ἐννοούμενος. καλοί, φαμέν, οἱ ὀφθαλμοί εἰσιν,
οὐχ οἳ ἂν δοκῶσι τοιοῦτοι εἶναι οἷοι μὴ δυνατοὶ ὁρᾶν,
ἀλλ᾿ οἳ ἂν δυνατοί τε καὶ χρήσιμοι πρὸς τὸ ἰδεῖν. ἦ γάρ;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὅλον σῶμα οὕτω λέγομεν καλὸν
εἶναι, τὸ μὲν πρὸς δρόμον, τὸ δὲ πρὸς πάλην, καὶ αὖ
τὰ ζῷα πάντα, ἵππον καλὸν καὶ ἀλεκτρυόνα καὶ ὄρτυγα, D
καὶ τὰ σκεύη πάντα καὶ τὰ ὀχήματα τά τε πεζὰ καὶ τὰ
ἐν τῇ θαλάττῃ πλοῖά τε καὶ τριήρεις, καὶ τά γε ὄργανα
πάντα τά τε ὑπὸ τῇ μουσικῇ καὶ τὰ ὑπὸ ταῖς ἄλλαις
τέχναις, εἰ δὲ βούλει, τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τοὺς νόμους,
σχεδόν τι πάντα ταῦτα καλὰ προσαγορεύομεν τῷ αὐτῷ
τρόπῳ· ἀποβλέποντες πρὸς ἕκαστον αὐτῶν, ᾗ πέφυκεν,
ᾗ εἴργασται, ᾗ κεῖται, τὸ μὲν χρήσιμον καὶ ᾗ χρήσιμον
καὶ πρὸς ὃ χρήσιμον καὶ ὁπότε χρήσιμον καλόν φαμεν E
εἶναι, τὸ δὲ ταύτῃ πάντῃ ἄχρηστον αἰσχρόν. ἆρ᾿ οὐ καὶ
σοὶ δοκεῖ οὕτως, ὦ Ἱππία;

ΙΠ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ὀρθῶς ἄρα νῦν λέγομεν, ὅτι τυγχάνει παντὸς
ὂν μᾶλλον καλὸν τὸ χρήσιμον;

ΙΠ. Ὀρθῶς μέντοι, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δυνατὸν ἕκαστον ἀπεργάζεσθαι, εἰς 441
ὅπερ δυνατόν, εἰς τοῦτο καὶ χρήσιμον, τὸ δὲ ἀδύνατον
ἄχρηστον;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Δύναμις μὲν ἄρα καλόν, ἀδυναμία δὲ αἰσχρόν;

ΙΠ. Σφόδρα γε. τά τε οὖν ἄλλα, ὦ Σώκρατες, μαρ-
τυρεῖ ἡμῖν, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. ἀτὰρ οὖν καὶ τὰ πο- 296
λιτικά. ἐν γὰρ τοῖς πολιτικοῖς τε καὶ τῇ αὑτοῦ πόλει τὸ
μὲν δυνατὸν εἶναι πάντων κάλλιστον, τὸ δὲ ἀδύνατον
πάντων αἴσχιστον.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἆρ᾿ οὖν πρὸς θεῶν, Ἱππία, διὰ
ταῦτα καὶ ἡ σοφία πάντων κάλλιστον, ἡ δὲ ἀμαθία πάν- 102
των αἴσχιστον;

ΙΠ. Ἀλλὰ τί οἴει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἔχε δὴ ἠρέμα, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὡς φοβοῦμαι,
τί ποτ᾿ αὖ λέγομεν.

ΙΠ. Τί δ᾿ αὖ φοβεῖ, ὦ Σώκρατες, ἐπεὶ νῦν γέ σοι B
ὁ λόγος παγκάλως προβέβηκεν;

ΣΩ. Βουλοίμην ἄν, ἀλλά μοι τόδε συνεπίσκεψαι.
ἆρ᾿ ἄν τίς τι ποιήσειεν, ὃ μήτ᾿ ἐπίσταιτο μήτε τὸ παρά-
παν δύναιτο;

ΙΠ. Οὐδαμῶς· πῶς γὰρ ἂν ὅ γε μὴ δύναιτο;

10. Ὁμολογήσωμεν Ξb. — 20. μὲν ante καλὸν seclusit Bekkerus. — 37. Πάντως γε δήπου a. — 38. οὖν εὖ οἶδ᾿ bc. — 39. ἂν om. ab. „Deficientem ante αὐτὸ particulam ἂν praebet iam v.“ Bekk. — 43. καὶ μὴ a.
21. ταύτῃ om. a. — ἆρ᾿ οὖν οὐ ab. — 37. Ἱππία ΓΘBCEFυblt: ὦ Ἱππία abc.

ΣΩ. Οἱ οὖν ἐξαμαρτάνοντες καὶ κακὰ ἐργαζόμενοί
442 τε καὶ ποιοῦντες ἄκοντες, ἄλλο τι οὗτοι, εἰ μὴ ἐδύναντο ταῦτα ποιεῖν, οὐκ ἄν ποτε ἐποίουν;

ΙΠ. Δῆλον δή.

C ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι δυνάμει γε δύνανται οἱ δυνάμενοι· οὐ γάρ που ἀδυναμίᾳ γε.

ΙΠ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Δύνανται δέ γε πάντες ποιεῖν οἱ ποιοῦντες ἃ ποιοῦσιν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Κακὰ δέ γε πολὺ πλείω ποιοῦσιν ἢ ἀγαθὰ πάντες ἄνθρωποι, ἀρξάμενοι ἐκ παίδων, καὶ ἐξαμαρτάνουσιν ἄκοντες.

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί οὖν; ταύτην τὴν δύναμιν καὶ ταῦτα τὰ χρήσιμα, ἃ ἂν ᾖ ἐπὶ τὸ κακόν τι ἐργάζεσθαι χρήσιμα, ἆρα φήσομεν ταῦτα εἶναι καλά, ἢ πολλοῦ δεῖ;

D ΙΠ. Πολλοῦ, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ Ἱππία, τὸ δυνατόν τε καὶ τὸ χρήσιμον ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ καλόν.

ΙΠ. Ἐάν γε, ὦ Σώκρατες, ἀγαθὰ δύνηται καὶ ἐπὶ τοιαῦτα χρήσιμον ᾖ.

ΣΩ. Ἐκεῖνο μὲν τοίνυν οἴχεται, τὸ δυνατόν τε καὶ χρήσιμον ἁπλῶς εἶναι καλόν. ἀλλ' ἆρα τοῦτ' ἦν ἐκεῖνο, ὦ Ἱππία, ὃ ἐβούλετο ἡμῶν ἡ ψυχὴ εἰπεῖν, ὅτι τὸ χρή-
443 σιμόν τε καὶ τὸ δυνατὸν ἐπὶ τὸ ἀγαθόν τι ποιῆσαι, τοῦτ' ἐστὶ τὸ καλόν.

E ΙΠ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ὠφέλιμόν ἐστιν. ἢ οὔ;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὕτω δὴ καὶ τὰ καλὰ σώματα καὶ τὰ καλὰ νόμιμα καὶ ἡ σοφία καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα καλά ἐστιν, ὅτι ὠφέλιμα.

ΙΠ. Δῆλον ὅτι.

ΣΩ. Τὸ ὠφέλιμον ἄρα ἔοικεν ἡμῖν εἶναι τὸ καλόν, ὦ Ἱππία.

ΙΠ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τό γε ὠφέλιμον τὸ ποιοῦν ἀγαθόν ἐστιν.

ΙΠ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Τὸ ποιοῦν δέ γ' ἐστὶν οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ αἴτιον. ἢ γάρ;

ΙΠ. Οὕτως.

ΣΩ. Τοῦ ἀγαθοῦ ἄρ' αἴτιόν ἐστι τὸ καλόν.

297 ΙΠ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τό γε αἴτιον, ὦ Ἱππία, καὶ οὗ ἂν αἴτιον ᾖ τὸ αἴτιον, ἄλλο ἐστίν· οὐ γάρ που τό γε αἴτιον αἰτίου αἴτιον ἂν εἴη. ὧδε δὲ σκόπει· οὐ τὸ αἴτιον ποιοῦν ἐφάνη;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὑπὸ τοῦ ποιοῦντος ποιεῖται οὐκ ἄλλο 444
τι ἢ τὸ γιγνόμενον, ἀλλ' οὐ τὸ ποιοῦν;

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλο τι τὸ γιγνόμενον, ἄλλο δὲ τὸ ποιοῦν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τό γ' αἴτιον αἴτιον αἰτίου ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ γιγνομένου ὑφ' ἑαυτοῦ.

ΙΠ. Πάνυ γε. B

ΣΩ. Εἰ ἄρα τὸ καλόν ἐστιν αἴτιον ἀγαθοῦ, γίγνοιτ' ἂν ὑπὸ τοῦ καλοῦ τὸ ἀγαθόν. καὶ διὰ ταῦτα, ὡς ἔοικε, σπουδάζομεν καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τἆλλα πάντα τὰ καλά, ὅτι τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ τὸ ἔκγονον σπουδαστόν ἐστι, τὸ ἀγαθόν, καὶ κινδυνεύει ἐξ ὧν εὑρίσκομεν ἐν πατρός τινος ἰδέᾳ εἶναι τὸ καλὸν τοῦ ἀγαθοῦ.

ΙΠ. Πάνυ μὲν οὖν· καλῶς γὰρ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε καλῶς λέγω, ὅτι οὔτε ὁ πατὴρ υἱός ἐστιν, οὔθ' ὁ υἱὸς πατήρ;

ΙΠ. Καλῶς μέντοι. C

ΣΩ. Οὐδέ γε τὸ αἴτιον γιγνόμενόν ἐστιν, οὐδὲ τὸ γιγνόμενον αὖ αἴτιον.

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Μὰ Δί', ὦ ἄριστε, οὐδὲ ἄρα τὸ καλὸν ἀγαθόν ἐστιν, οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν καλόν. ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι ἐκ τῶν προειρημένων;

ΙΠ. Οὐ μὰ τὸν Δί', οὔ μοι φαίνεται. 445

ΣΩ. Ἀρέσκει οὖν ἡμῖν καὶ ἐθέλοιμεν ἂν λέγειν, ὡς τὸ καλὸν οὐκ ἀγαθὸν οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν καλόν;

ΙΠ. Οὐ μὰ τὸν Δί', οὐ πάνυ μοι ἀρέσκει.

ΣΩ. Ναὶ μὰ τὸν Δί', ὦ Ἱππία· ἐμοὶ δέ γε πάντων D
ἥκιστ' ἀρέσκει ὧν εἰρήκαμεν λόγων.

ΙΠ. Ἔοικε γὰρ οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύει ἄρ' ἡμῖν, οὐχ ὥσπερ ἄρτι ἐφαίνετο κάλλιστος εἶναι τῶν λόγων τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ χρήσιμόν τε καὶ τὸ δυνατὸν ἀγαθόν τι ποιεῖν καλὸν εἶναι, οὐχ οὕτως ἔχειν, ἀλλ', εἰ οἷόν τ' ἐστίν, ἐκείνων εἶναι γελοιότερος τῶν πρώτων, ἐν οἷς τήν τε παρθένον ᾠόμεθ' εἶναι τὸ καλὸν καὶ ἓν ἕκαστον τῶν ἔμπροσθεν λεχθέντων.

ΙΠ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ μέν γε οὐκ ἔτι ἔχω, ὦ Ἱππία, ὅποι τράπωμαι, ἀλλ' ἀπορῶ· σὺ δὲ ἔχεις τι λέγειν;

ΙΠ. Οὐκ ἔν γε τῷ παρόντι, ἀλλ', ὥσπερ ἄρτι ἔλε- E
γον, σκεψάμενος εὖ οἶδ' ὅτι εὑρήσω.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγώ μοι δοκῶ ὑπὸ ἐπιθυμίας τοῦ εἰδέναι οὐχ οἷός τε σὲ εἶναι περιμένειν μέλλοντα. καὶ γὰρ οὖν δή τι καὶ οἶμαι ἄρτι εὐπορηκέναι. ὅρα γάρ, εἰ ὃ ἂν χαί-
ρειν ἡμᾶς ποιῇ, μήτι πάσας τὰς ἡδονάς, ἀλλ' ὃ ἂν διὰ 446
τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ὄψεως, τοῦτο φαῖμεν εἶναι καλόν,

---

6. πω a.
15. ἐν om. ab. — 16. ἰδέα ab. — 26. εἰρημένων a. — 28. Ἀρέσκοι a. — 37. γελοιότερον ΓΞΣΤΒCΕvb1r. —

298 *πῶς τί ἄρ' ἂν ἀγωνιζοίμεθα; οἵ τέ γέ που καλοὶ ἄνθρωποι, ὦ Ἱππία, καὶ τὰ ποικίλματα πάντα καὶ τὰ ζωγραφήματα καὶ τὰ πλάσματα τέρπει ἡμᾶς ὁρῶντας, ἃ ἂν καλὰ ᾖ· καὶ οἱ φθόγγοι οἱ καλοὶ καὶ ἡ μουσικὴ ξύμπασα καὶ οἱ λόγοι καὶ αἱ μυθολογίαι ταὐτὸν τοῦτο ἐργάζονται, ὥστ' εἰ ἀποκριναίμεθα τῷ θρασεῖ ἐκείνῳ ἀνθρώπῳ, ὅτι Ὦ γενναῖε, τὸ καλόν ἐστι τὸ δι' ἀκοῆς τε καὶ ὄψεως ἡδύ, οὐκ ἄν, οἴει, αὐτὸν τοῦ θράσους ἐπίσχοιμεν;*

ΙΠ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ νῦν, ὦ Σώκρατες, εὖ λέγεσθαι B *τὸ καλὸν ὅ ἐστιν.*

ΣΩ. Τί δ' ἄρα; τὰ ἐπιτηδεύματα τὰ καλὰ καὶ τοὺς νόμους, ὦ Ἱππία, δι' ἀκοῆς ἢ δι' ὄψεως φήσομεν ἡδέα ὄντα καλὰ εἶναι, ἢ ἄλλο τι εἶδος ἔχειν;

ΙΠ. Ταῦτα δ' ἴσως, ὦ Σώκρατες, κἂν παραλάθοι τὸν ἄνθρωπον.

ΣΩ. Μὰ τὸν κύνα, ὦ Ἱππία, οὐχ ὅν γ' ἂν ἐγὼ μάλιστ' αἰσχυνοίμην ληρῶν καὶ προσποιούμενός τι λέγειν μηδὲν λέγων.

[ΙΠ. Τίνα τοῦτον;

447 *ΣΩ. Σωκράτη τὸν Σωφρονίσκου, ὃς ἐμοὶ οὐδὲν ἂν* C *μᾶλλον ταῦτα ἐπιτρέποι ἀνερεύνητα ὄντα ῥᾳδίως λέγειν ἢ ὡς εἰδότα ἃ μὴ οἶδα.]*

103 *ΙΠ. Ἀλλὰ μὴν ἔμοιγε καὶ αὐτῷ, ἐπειδὴ σὺ εἶπες, δοκεῖ τι ἄλλο εἶναι τοῦτο τὸ περὶ τοὺς νόμους.*

ΣΩ. Ἔχ' ἡσυχῇ, ὦ Ἱππία· κινδυνεύομεν γάρ τοι, ἐν τῇ αὐτῇ ἐμπεπτωκότες ἀπορίᾳ περὶ τοῦ καλοῦ, ἐν ᾗπερ δὴ νῦν, οἴεσθαι ἐν ἄλλῃ τινὶ εὐπορίᾳ εἶναι.

ΙΠ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγώ σοι φράσω ὅ γέ μοι καταφαίνεται, εἴ ἄρα D *τι λέγω. ταῦτα μὲν γὰρ τὰ περὶ τοὺς νόμους τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τάχ' ἂν φανείη οὐκ ἐκτὸς ὄντα τῆς αἰσθήσεως, ἣ διὰ τῆς ἀκοῆς τε καὶ ὄψεως ἡμῖν οὖσα τυγχάνει, ἀλλ' ὑπομείνωμεν τοῦτον τὸν λόγον, τὸ διὰ τούτων ἡδὺ καλὸν εἶναι, μηδὲν τὸ τῶν νόμων εἰς μέσον παράγοντες. ἀλλ' εἰ ἡμᾶς ἔροιτο εἴθ' οὗτος, ὃν λέγω, εἴτε ἄλλος ὁστισοῦν, Τί δή, ὦ Ἱππία τε καὶ Σώκρατες, ἀφωρίσατε τοῦ ἡδέος τὸ ταύτῃ ἡδύ, ᾗ λέγετε, καλὸν εἶναι, τὸ δὲ κατὰ* E *τὰς ἄλλας αἰσθήσεις σίτων τε καὶ ποτῶν καὶ τῶν περὶ τἀφροδίσια καὶ τἆλλα πάντα τὰ τοιαῦτα οὔ φατε καλὰ εἶναι; ἢ οὐδὲ ἡδέα, οὐδὲ ἡδονὰς τὸ παράπαν ἐν τοῖς* 448 *τοιούτοις φατὲ εἶναι, οὐδ' ἐν ἄλλῳ ἢ τῷ ἰδεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι; τί φήσομεν, ὦ Ἱππία;*

ΙΠ. Πάντως δήπου φήσομεν, ὦ Σώκρατες, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις μεγάλας πάνυ ἡδονὰς εἶναι.

ΣΩ. Τί οὖν, φήσει, ἡδονὰς οὔσας οὐδὲν ἧττον ἢ καὶ ἐκείνας ἀφαιρεῖσθε τοῦτο τοὔνομα καὶ ἀποστερεῖτε 299 *τοῦ καλὰς εἶναι; Ὅτι, φήσομεν, καταγελῴη ἂν ἡμῶν οὐδεὶς ὅστις οὔ, εἰ φαῖμεν μὴ ἡδὺ εἶναι φαγεῖν, ἀλλὰ καλόν, καὶ ὄζειν ἡδὺ μὴ ἡδὺ ἀλλὰ καλόν. τὰ δέ που περὶ τὰ ἀφροδίσια πάντες ἂν ἡμῖν μάχοιντο ὡς ἥδιστον ὄν, δεῖ δὲ αὐτό, ἐάν τις καὶ πράττῃ, οὕτω πράττειν, ὥστε μηδένα ὁρᾶν, ὡς αἴσχιστον ὂν ὁρᾶσθαι. Ταῦτα ἡμῶν λεγόντων, ὦ Ἱππία, Μανθάνω, ἂν ἴσως φαίη, καὶ ἐγώ, ὅτι πάλαι αἰσχύνεσθε ταύτας τὰς ἡδονὰς φάναι καλὰς εἶναι, ὅτι οὐ δοκεῖ τοῖς ἀνθρώποις. ἀλλ' ἐγὼ οὐ* B *τοῦτο ἠρώτων, ὃ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς καλὸν εἶναι, ἀλλ' ὅ τι ἔστιν. Ἐροῦμεν δή, οἶμαι, ὅπερ ὑπεθέμεθα, ὅτι Τοῦθ' ἡμεῖς γέ φαμεν τὸ μέρος τοῦ ἡδέος, τὸ ἐπὶ τῇ ὄψει τε καὶ ἀκοῇ γιγνόμενον, καλὸν εἶναι. ἀλλὰ ἔχεις τι χρῆσθαι τῷ λόγῳ; Ἤ τί καὶ ἄλλο ἐροῦμεν, ὦ Ἱππία;*

ΙΠ. Ἀνάγκη πρός γε τὰ εἰρημένα, ὦ Σώκρατες, μὴ 449 *ἄλλ' ἄττα ἢ ταῦτα λέγειν.*

ΣΩ. Καλῶς δὴ λέγετε, φήσει. οὐκοῦν εἴπερ τὸ δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἡδὺ καλόν ἐστιν, ὃ μὴ τοῦτο τυγχάνει ὂν τῶν ἡδέων, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν καλὸν εἴη; Ὁμολογή- C *σομεν;*

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἦ οὖν τὸ δι' ὄψεως ἡδύ, φήσει, δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἐστιν ἡδύ, ἢ τὸ δι' ἀκοῆς ἡδὺ δι' ἀκοῆς καὶ ὄψεώς ἐστιν ἡδύ; Οὐδαμῶς, φήσομεν, τὸ διὰ τοῦ ἑτέρου ὂν τοῦτο δι' ἀμφοτέρων εἴη ἄν· τοῦτο γὰρ δοκεῖς ἡμῖν λέγειν. ἀλλ' ἡμεῖς ἐλέγομεν, ὅτι καὶ ἑκάτερον τούτων αὐτὸ καθ' αὑτὸ τῶν ἡδέων καλὸν εἴη, καὶ ἀμφότερα. Οὐχ οὕτως ἀποκρινούμεθα;

ΙΠ. Πάνυ μὲν οὖν. D

ΣΩ. Ἆρ' οὖν, φήσει, ἡδὺ ἡδέος ὁτιοῦν ὁτουοῦν διαφέρει τούτῳ τῷ ἡδὺ εἶναι; μὴ γὰρ εἰ μείζων τις ἡδονὴ ἢ ἐλάττων ἢ μᾶλλον ἢ ἧττόν ἐστιν, ἀλλ' εἴ τις αὐτῷ τούτῳ διαφέρει, τῷ ἡ μὲν ἡδονὴ εἶναι, ἡ δὲ μὴ ἡδονή, τῶν ἡδονῶν. Οὐχ ἡμῖν γε δοκεῖ. Οὐ γάρ;

ΙΠ. Οὐ γὰρ οὖν δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν, φήσει, δι' ἄλλο τι ἢ ὅτι ἡδοναί εἰσι προείλεσθε ταύτας τὰς ἡδονὰς ἐκ τῶν ἄλλων ἡδονῶν, 450 *τοιοῦτόν τι ὁρῶντες ἐπ' ἀμφοῖν, ὅτι ἔχουσί τι διάφορον* E *τῶν ἄλλων, εἰς ὃ ἀποβλέποντες καλάς φατε αὐτὰς εἶναι. οὐ γάρ πω διὰ τοῦτο καλή ἐστιν ἡδονὴ ἡ διὰ τῆς ὄψεως, ὅτι δι' ὄψεώς ἐστιν. εἰ γὰρ τοῦτο αὐτῇ ἦν τὸ αἴτιον καλῇ εἶναι, οὐκ ἄν ποτε ἦν ἡ ἑτέρα, ἡ διὰ τῆς ἀκοῆς, καλή· οὔκουν ἔστι γε δι' ὄψεως ἡδονή. Ἀληθῆ λέγεις, φήσομεν;*

ΙΠ. Φήσομεν γάρ.

ΣΩ. Οὐδέ γ' αὖ ἡ δι' ἀκοῆς ἡδονή, ὅτι δι' ἀκοῆς 300 *ἐστί, διὰ ταῦτα τυγχάνει καλή. οὐ γὰρ ἄν ποτε αὖ ἡ διὰ τῆς ὄψεως καλὴ ἦν· οὔκουν ἔστι γε δι' ἀκοῆς ἡδονή. Ἀληθῆ φήσομεν, ὦ Ἱππία, λέγειν τὸν ἄνδρα ταῦτα λέγοντα;*

---

7. καὶ δι' ὄψεως a. — 9. *Ἔμοιγε οὖν* a. — 19. *Τίνα -- οἶδα* Schleiermachero auctore ante nos seclusit Stallbaumius. — 27. *δὴ νῦν ΓΘBCEF*vbl: *νῦν δὴ* abc. — 37. *λέγεται* mei omnes. **Bekk.** (*λέγετε* unus Flor. *x*.) — 47. *καταγελῷ* a.

13. *Ἤ τί*] *ἔτι ΓΘ*blr et pr. *BC*, *ἤ τι* a. — 24. *εἴη ἄν*] *εἶναι* a. — 27. *ἀποκρινόμεθα* a. — 33. *Οὐ γάρ* om. vbr et Stallbaumii operae. — 42 et 46. *ἔστι*] *ἔτι* a.

ΙΠ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι ἀμφότεραί γ' εἰσὶ καλαί, ὥς φατε. Φαμὲν γάρ;

ΙΠ. Φαμέν.

ΣΩ. Ἔχουσιν ἄρα τι τὸ αὐτό, ὃ ποιεῖ αὐτὰς καλὰς εἶναι, τὸ κοινὸν τοῦτο, ὃ καὶ ἀμφοτέραις αὐταῖς ἔπεστι
B 451 κοινῇ καὶ ἑκατέρᾳ ἰδίᾳ. οὐ γὰρ ἄν που ἄλλως ἀμφότεραί τε καλαὶ ἦσαν καὶ ἑκατέρα. Ἀποκρίνου ἐμοὶ ὡς ἐκείνῳ.

ΙΠ. Ἀποκρίνομαι, καὶ ἐμοὶ δοκεῖ ἔχειν ὡς λέγεις.

ΣΩ. Εἰ ἄρα τι αὗται αἱ ἡδοναὶ ἀμφότεραι πεπόνθασιν, ἑκατέρα δὲ μή, οὐκ ἂν τούτῳ γε τῷ παθήματι εἶεν καλαί.

ΙΠ. Καὶ πῶς ἂν εἴη τοῦτο, ὦ Σώκρατες, μηδετέρας πεπονθυίας τι τῶν ὄντων ὁτιοῦν, ἔπειτα τοῦτο τὸ πάθος, ὃ μηδετέρα πέπονθεν, ἀμφοτέρας πεπονθέναι;

C ΣΩ. Οὐ δοκεῖ σοι;

ΙΠ. Πολλὴ γὰρ ἄν μ' ἔχοι ἀπειρία καὶ τῆς τούτων φύσεως καὶ τῆς τῶν παρόντων λέξεως λόγων.

ΣΩ. Ἡδέως γε, ὦ Ἱππία. ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ ἴσως κινδυνεύω δοκεῖν μέν τι ὁρᾶν οὕτως ἔχον ὡς σὺ φῂς ἀδύνατον εἶναι, ὁρῶ δ' οὐδέν.

ΙΠ. Οὐ κινδυνεύεις, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πάνυ ἑτοίμως παρορᾷς.

ΣΩ. Καὶ μὴν πολλά γέ μοι προφαίνεται τοιαῦτα πρὸ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ ἀπιστῶ αὐτοῖς, ὅτι σοὶ μὲν οὐ
D φαντάζεται, ἀνδρὶ πλεῖστον ἀργύριον εἰργασμένῳ τῶν νῦν ἐπὶ σοφίᾳ, ἐμοὶ δέ, ὃς οὐδὲν πώποτε εἰργασάμην. καὶ ἐνθυμοῦμαι, ὦ ἑταῖρε, μὴ παίζῃς πρός με καὶ ἑκὼν ἐξαπατᾷς· οὕτω μοι σφόδρα καὶ πολλὰ φαίνεται.

452 ΙΠ. Οὐδεὶς σοῦ, ὦ Σώκρατες, κάλλιον εἴσεται, εἴτε παίζω εἴτε μή, ἐὰν ἐπιχειρήσῃς λέγειν τὰ προφαινόμενά
104 σοι ταῦτα· φανήσει γὰρ οὐδὲν λέγων. οὐ γὰρ μήποτε εὕρῃς, ὃ μήτ' ἐγὼ πέπονθα μήτε σύ, τοῦτ' ἀμφοτέρους ἡμᾶς πεπονθότας.

E ΣΩ. Πῶς λέγεις, ὦ Ἱππία; ἴσως μέντοι τι λέγεις, ἐγὼ δ' οὐ μανθάνω. ἀλλά μου σαφέστερον ἄκουσον ὃ βούλομαι λέγειν. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται, ὃ μήτ' ἐγὼ πέπονθα εἶναι μήτ' εἰμὶ μηδ' αὖ σὺ εἶ, τοῦτ' ἀμφοτέρους πεπονθέναι ἡμᾶς οἷόν τ' εἶναι· ἕτερα δ' αὖ, ἃ ἀμφότεροι πεπόνθαμεν εἶναι, ταῦτ' οὐδέτερον εἶναι ἡμῶν.

ΙΠ. Τέρατα αὖ ἀποκρινομένῳ ἔοικας, ὦ Σώκρατες, ἔτι μείζω ἢ ὀλίγον πρότερον ἀπεκρίνω. σκόπει γάρ· πότερον εἰ ἀμφότεροι δίκαιοί ἐσμεν, οὐ καὶ ἑκάτερος ἡμῶν
301 εἴη ἄν, ἢ εἰ ἄδικος ἑκάτερος, οὐ καὶ ἀμφότεροι, ἢ εἰ ὑγιαίνοντες, οὐ καὶ ἑκάτερος; ἢ εἰ κεκμηκώς τι ἢ τετρωμένος ἢ πεπληγμένος ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν πεπονθὼς ἑκάτερος ἡμῶν εἴη, οὐ καὶ ἀμφότεροι αὖ ἂν τοῦτο πεπόνθοιμεν; ἔτι τοίνυν εἰ χρυσοῖ ἢ ἀργυροῖ ἢ ἐλεφάντινοι, εἰ δὲ βούλει, γενναῖοι ἢ σοφοὶ ἢ τίμιοι ἢ γέροντές γε ἢ νέοι
ἢ ἄλλο ὅ τι βούλει τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀμφότεροι τύχοι- 453
μεν ὄντες, ἆρ' οὐ μεγάλη ἀνάγκη καὶ ἑκάτερον ἡμῶν τοῦτ' εἶναι;

ΣΩ. Πάντως γε δήπου. B

ΙΠ. Ἀλλὰ γὰρ δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ὅλα τῶν πραγμάτων οὐ σκοπεῖς, οὐδ' ἐκεῖνοι, οἷς σὺ εἴωθας διαλέγεσθαι, κρούετε δὲ ἀπολαμβάνοντες τὸ καλὸν καὶ ἕκαστον τῶν ὄντων ἐν τοῖς λόγοις κατατέμνοντες. διὰ ταῦτα οὕτω μεγάλα ὑμᾶς λανθάνει καὶ διανεκῆ σώματα τῆς οὐσίας πεφυκότα. καὶ νῦν τοσοῦτόν σε λέληθεν, ὥστε οἴει εἶναί τι ἢ πάθος ἢ οὐσίαν, ἣ περὶ μὲν ἀμφότερα
ταῦτα ἔστιν ἅμα, περὶ δὲ ἑκάτερον οὔ, ἢ αὖ περὶ μὲν C
ἑκάτερον, περὶ δὲ ἀμφότερα οὔ· οὕτως ἀλογίστως καὶ ἀσκέπτως καὶ εὐήθως καὶ ἀδιανοήτως διάκεισθε.

ΣΩ. Τοιαῦτα, ὦ Ἱππία, τὰ ἡμέτερά ἐστιν, οὐχ οἷα βούλεταί τις, φασὶν ἄνθρωποι ἑκάστοτε παροιμιαζόμενοι, ἀλλ' οἷα δύναται. ἀλλὰ σὺ ἡμᾶς ὀνίνης ἀεὶ νουθετῶν, ἐπεὶ καὶ νῦν, πρὶν ὑπὸ σοῦ ταῦτα νουθετηθῆναι, ὡς εὐήθως διεκείμεθα, ἔτι σοι μᾶλλον ἐγὼ ἐπιδείξω, εἰπὼν
ἃ διανοούμεθα περὶ αὐτῶν, ἢ μὴ εἴπω; D

ΙΠ. Εἰδότι μὲν ἐρεῖς, ὦ Σώκρατες. οἶδα γὰρ ἑκάστους τῶν περὶ τοὺς λόγους ὡς διάκεινται· ὅμως δ' εἴ τι σοὶ ἥδιον, λέγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἥδιόν γε. ἡμεῖς γάρ, ὦ βέλτιστε, 454
οὕτως ἀβέλτεροι ἦμεν, πρίν σε ταῦτ' εἰπεῖν, ὥστε δόξαν εἴχομεν περὶ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, ὡς ἑκάτερος ἡμῶν εἷς ἐστι, τοῦτο δέ, ὃ ἑκάτερος ἡμῶν εἴη, οὐκ ἄρα εἶημεν ἀμφότεροι· οὐ γὰρ εἷς ἐσμέν, ἀλλὰ δύο. οὕτως εὐηθικῶς εἴχο-
μεν. νῦν δὲ παρὰ σοῦ ἤδη ἀνεδιδάχθημεν, ὅτι εἰ μὲν E
δύο ἀμφότεροί ἐσμέν, δύο καὶ ἑκάτερον ἡμῶν ἀνάγκη εἶναι, εἰ δὲ εἷς ἑκάτερος, ἕνα καὶ ἀμφοτέρους ἀνάγκη· οὐ γὰρ οἷόν τε διανεκεῖ λόγῳ τῆς οὐσίας κατὰ Ἱππίαν ἄλλως ἔχειν, ἀλλ' ὃ ἂν ἀμφότερα ᾖ, τοῦτο καὶ ἑκάτερον, καὶ ὃ ἑκάτερον, ἀμφότερα εἶναι. πεπεισμένος δὴ νῦν ἐγὼ ὑπὸ σοῦ ἐνθάδε κάθημαι. πρότερον μέντοι, ὦ Ἱππία, ὑπόμνησόν με· πότερον εἷς ἐσμὲν ἐγώ τε καὶ σύ, ἢ σύ τε δύο κἀγὼ δύο;

ΙΠ. Τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ταῦτα ἅπερ λέγω· φοβοῦμαι γάρ σε σαφῶς λέγειν, ὅτι μοι χαλεπαίνεις, ἐπειδάν τι δόξῃς σαυτῷ λέ-
γειν. ὅμως δ' ἔτι μοι εἰπέ· οὐχ εἷς ἡμῶν ἑκάτερός ἐστι 302
καὶ πέπονθε τοῦτο, εἷς εἶναι;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ εἷς, καὶ περιττὸς ἂν εἴη ἑκάτερος ἡμῶν. ἢ οὐ τὸ ἓν περιττὸν ἡγεῖ;

ΙΠ. Ἔγωγε. 455

ΣΩ. Ἦ καὶ ἀμφότεροι οὖν περιττοί ἐσμεν δύο ὄντες;

---

6. ἔπεστι καὶ κοινῇ a. — 9. λέγει v a. — 29. φαίνεται ΓΘTBCEvlr: καταφαίνεται abc. — 43. ἀμφότεροι ΓΘBCEFvblr: ἀμφότεροι αὖ abc. — 48. χρυσοῖ ἂν ᾖ a.

10. διηνεκῆ a. — 17. ἑκάστοτε om. ΘEFl et pr. B. — 21. διενοούμεθα v: διανοούμεθα abc. — 26. ταῦθ' ἡμῖν εἰπεῖν a. — 33. διηνεκεῖ a. — 34. ᾖ] ἦν a. — 38. δύο εἶ κἀγὼ a.

ΙΠ. Οὐκ ἂν εἴη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄρτιοί γε ἀμφότεροι. ἢ γάρ;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Μῶν οὖν, ὅτι ἀμφότεροι ἄρτιοι, τούτου ἕνεκεν καὶ ἑκάτερος ἄρτιος ἡμῶν ἐστίν;

ΙΠ. Οὐ δῆτα.

B ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶσα ἀνάγκη, ὡς νῦν δὴ ἔλεγες, ἃ ἂν ἀμφότεροι καὶ ἑκάτερον, καὶ ἃ ἂν ἑκάτερος καὶ ἀμφοτέρους εἶναι.

ΙΠ. Οὐ τά γε τοιαῦτα, ἀλλ' οἷα ἐγὼ πρότερον ἔλεγον.

ΣΩ. Ἐξαρκεῖ, ὦ Ἱππία· ἀγαπητὰ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ τὰ μὲν οὕτω φαίνεται, τὰ δ' οὐχ οὕτως ἔχοντα. καὶ γὰρ ἐγὼ ἔλεγον, εἰ μέμνησαι ὅθεν οὗτος ὁ λόγος ἐλέχθη, ὅτι ἡ διὰ τῆς ὄψεως καὶ δι' ἀκοῆς ἡδονὴ οὐ τούτῳ εἶεν καλαί, ὅ τι τυγχάνοιεν ἑκατέρα μὲν αὐτῶν
C εἶναι πεπονθυῖα, ἀμφότεραι δὲ μή, ἢ ἀμφότεραι μέν, ἑκατέρα δὲ μή, ἀλλ' ἐκείνῳ, ᾧ ἀμφότεραί τε καὶ ἑκατέρα, διότι συνεχώρεις ἀμφοτέρας τε αὐτὰς εἶναι καλὰς καὶ ἑκατέραν. τούτου δὴ ἕνεκα τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐπ' ἀμφότερα
456 ἑπομένῃ ᾤμην, εἴπερ ἀμφότερά ἐστι καλά, ταύτῃ δεῖν αὐτὰ καλὰ εἶναι, τῇ δὲ κατὰ τὰ ἕτερα ἀπολειπομένῃ μή. καὶ ἔτι νῦν οἴομαι. ἀλλά μοι λέγε, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς· ἡ δι' ὄψεως ἡδονὴ καὶ ἡ δι' ἀκοῆς, εἴπερ ἀμφότεραί τ'
D εἰσὶ καλαὶ καὶ ἑκατέρα, ἆρ' ὃ ποιεῖ αὐτὰς καλὰς οὐχὶ καὶ ἀμφοτέραις γε αὐταῖς ἕπεται καὶ ἑκατέρᾳ;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ὅτι ἡδονὴ ἑκατέρα τ' ἐστὶ καὶ ἀμφότεραι, διὰ τοῦτο ἂν εἶεν καλαί; ἢ διὰ τοῦτο μὲν καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἂν οὐδὲν τούτων ἧττον εἶεν καλαί; οὐδὲν γὰρ ἧττον ἡδοναὶ ἐφάνησαν οὖσαι, εἰ μέμνησαι.

ΙΠ. Μέμνημαι.

ΣΩ. Ἀλλ' ὅτι γε δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς αὗταί εἰσι, διὰ τοῦτο ἐλέγετο καλὰς αὐτὰς εἶναι.

E ΙΠ. Καὶ ἐῤῥήθη οὕτως.

ΣΩ. Σκόπει δέ, εἰ ἀληθῆ λέγω. ἐλέγετο γάρ, ὡς ἐγὼ μνήμης ἔχω, τοῦτ' εἶναι καλὸν τὸ ἡδύ, οὐ πᾶν, ἀλλ' ὃ ἂν δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ᾖ.

ΙΠ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε τὸ πάθος ἀμφοτέραις μὲν ἕπεται, ἑκατέρᾳ δ' οὔ; οὐ γάρ που ἑκάτερόν γε αὐτῶν, ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγετο, δι' ἀμφοτέρων ἐστίν, ἀλλ'
457 ἀμφότερα μὲν δι' ἀμφοῖν, ἑκάτερον δ' οὔ. ἔστι ταῦτα;

ΙΠ. Ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τούτῳ γε ἑκάτερον αὐτῶν ἐστι καλόν, ὃ μὴ ἕπεται ἑκατέρῳ· τὸ γὰρ ἀμφότερον ἑκατέρῳ οὐχ ἕπεται· ὥστε ἀμφότερα μὲν αὐτὰ φάναι καλὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ἔξεστιν, ἑκάτερον δὲ οὐκ ἔξεστιν. ἢ πῶς λέγομεν; οὐκ ἀνάγκη;

303 ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Φῶμεν οὖν ἀμφότερα μὲν καλὰ εἶναι, ἑκάτερον 105
δὲ μὴ φῶμεν;

ΙΠ. Τί γὰρ κωλύει;

ΣΩ. Τόδε ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ φίλε, κωλύειν, ὅτι ἦν που ἡμῖν τὰ μὲν οὕτως ἐπιγιγνόμενα ἑκάστοις, εἴπερ ἀμφοτέροις ἐπιγίγνοιτο, καὶ ἑκατέρῳ, καὶ εἴπερ ἑκατέρῳ, καὶ ἀμφοτέροις, ἅπαντα ὅσα σὺ διῆλθες. ἢ γάρ;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἃ δέ γε αὖ ἐγὼ διῆλθον, οὔ· ὧν δὴ ἦν καὶ αὐτὸ τὸ ἑκάτερον καὶ τὸ ἀμφότερον. ἔστιν οὕτως;

ΙΠ. Ἔστιν.

ΣΩ. Ποτέρων οὖν, ὦ Ἱππία, δοκεῖ σοι τὸ καλὸν B
εἶναι; πότερον ὧν σὺ ἔλεγες; εἴπερ ἐγὼ ἰσχυρὸς καὶ σύ, καὶ ἀμφότεροι, καὶ εἴπερ ἐγὼ δίκαιος καὶ σύ, καὶ ἀμφότεροι, καὶ εἴπερ ἀμφότεροι, καὶ ἑκάτερος· οὕτω δὴ καὶ 458
εἴπερ ἐγὼ καλὸς καὶ σύ, καὶ ἀμφότεροι, καὶ εἴπερ ἀμφότεροι, καὶ ἑκάτερος; ἢ οὐδὲν κωλύει, ὥσπερ ἀρτίων ὄντων τινῶν ἀμφοτέρων τάχα μὲν ἑκάτερα περιττὰ εἶναι, τάχα δ' ἄρτια, καὶ αὖ ἀῤῥήτων ἑκατέρων ὄντων τάχα μὲν ῥητὰ τὰ συναμφότερα εἶναι, τάχα δ' ἄῤῥητα, καὶ C
ἄλλα μυρία τοιαῦτα, ἃ δὴ καὶ ἐγὼ ἔφην ἐμοὶ προφαίνεσθαι; ποτέρων δὴ τίθῃς τὸ καλόν; ἢ ὥσπερ ἐμοὶ περὶ αὐτοῦ καταφαίνεται, καὶ σοί; πολλὴ γὰρ ἀλογία ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι ἀμφοτέρους μὲν ἡμᾶς εἶναι καλούς, ἑκάτερον δὲ μή, ἢ ἑκάτερον μέν, ἀμφοτέρους δὲ μή, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν τοιούτων. οὕτως αἱρεῖ, ὥσπερ ἐγώ, ἢ 'κείνως;

ΙΠ. Οὕτως ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εὖ γε σὺ ποιῶν, ὦ Ἱππία, ἵνα καὶ ἀπαλλαγῶμεν πλείονος ζητήσεως. εἰ γὰρ τούτων γ' ἐστὶ τὸ καλόν, οὐκ ἂν ἔτι εἴη τὸ δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἡδὺ καλόν. D
ἀμφότερα μὲν γὰρ ποιεῖ καλὰ τὸ δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς, ἑκάτερον δ' οὔ. τοῦτο δ' ἦν ἀδύνατον, ὡς ἐγώ τε καὶ σὺ δὴ ὡμολογοῦμεν, ὦ Ἱππία.

ΙΠ. Ὡμολογοῦμεν γάρ.

ΣΩ. Ἀδύνατον ἄρα τὸ δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἡδὺ καλὸν εἶναι, ἐπειδή γε καλὸν γιγνόμενον τῶν ἀδυνάτων τι παρέχεται.

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα. 459

ΣΩ. Λέγετε δὴ πάλιν, φήσει, ἐξ ἀρχῆς, ἐπειδὴ τούτου διημάρτετε· τί φατε εἶναι τοῦτο τὸ καλὸν τὸ ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἡδοναῖς, δι' ὅ τι ταύτας πρὸ τῶν ἄλλων E
τιμήσαντες καλὰς ὠνομάσατε; Ἀνάγκη δή μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ Ἱππία, λέγειν, ὅτι ἀσινέσταται αὗται τῶν ἡδονῶν εἰσὶ καὶ βέλτισται, καὶ ἀμφότεραι καὶ ἑκατέρα. ἢ σύ τι ἔχεις λέγειν ἄλλο, ᾧ διαφέρουσι τῶν ἄλλων;

ΙΠ. Οὐδαμῶς· τῷ ὄντι γὰρ βέλτισταί εἰσιν.

ΣΩ. Τοῦτ' ἄρα, φήσει, λέγετε δὴ τὸ καλὸν εἶναι, ἡδονὴν ὠφέλιμον; Ἐοίκαμεν, φήσω ἔγωγε. σὺ δέ;

ΙΠ. Καὶ ἐγώ.

---

5. ἑκάτερος] ἑκάτερον a. — 15. τούτῳ ἂν εἶεν a. — ὅ τι] ὅτι a. — 22. οἶμαι a. — 29. αἱ om. Stephani operae.
6. ὦ φίλε, δοκεῖ Ea. — 26. ἐκείνως bc. — 33 et 34. ὁμολογοῦμεν ac.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὠφέλιμον, φήσει, τὸ ποιοῦν τἀγαθόν,
τὸ δὲ ποιοῦν καὶ τὸ ποιούμενον ἕτερον νῦν δὴ ἐφάνη,
καὶ εἰς τὸν πρότερον λόγον ἥκει ὑμῖν ὁ λόγος; οὔτε γὰρ
304 τὸ ἀγαθὸν ἂν εἴη καλὸν οὔτε τὸ καλὸν ἀγαθόν, εἴπερ
ἄλλο αὐτῶν ἑκάτερόν ἐστι. Παντός γε μᾶλλον, φήσομεν,
ὦ Ἱππία, ἂν σωφρονῶμεν· οὐ γάρ που θέμις τῷ ὀρθῶς
λέγοντι μὴ συγχωρεῖν.

ΙΠ. Ἀλλὰ δή γ', ὦ Σώκρατες, τί οἴει ταῦτ' εἶναι
460 ξυνάπαντα; κνίσματά τοί ἐστι καὶ περιτμήματα τῶν λόγων,
B ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, κατὰ βραχὺ διῃρημένα. ἀλλ' ἐκεῖνο
καὶ καλὸν καὶ πολλοῦ ἄξιον, οἷόν τ' εἶναι εὖ καὶ καλῶς
λόγον καταστησάμενον ἐν δικαστηρίῳ ἢ ἐν βουλευτηρίῳ
B ἢ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ ἀρχῇ, πρὸς ἣν ἂν ὁ λόγος ᾖ, πείσαντα
οἴχεσθαι φέροντα οὐ τὰ σμικρότατα ἀλλὰ τὰ μέγιστα τῶν
ἄθλων, σωτηρίαν αὑτοῦ τε καὶ τῶν αὑτοῦ χρημάτων καὶ
φίλων. τούτων οὖν χρὴ ἀντέχεσθαι, χαίρειν ἐάσαντα τὰς
σμικρολογίας ταύτας, ἵνα μὴ δοκῇ λίαν ἀνόητος εἶναι
λήρους καὶ φλυαρίας ὥσπερ νῦν μεταχειριζόμενος.

ΣΩ. Ὦ Ἱππία φίλε, σὺ μὲν μακάριος εἶ, ὅτι τε
οἶσθα ἃ χρὴ ἐπιτηδεύειν ἄνθρωπον καὶ ἐπιτετήδευκας
ἱκανῶς, ὥς φῄς· ἐμὲ δὲ δαιμονία τις τύχη, ὡς ἔοικε,
C κατέχει, ὅστις πλανῶμαι μὲν καὶ ἀπορῶ ἀεί, ἐπιδεικνὺς
δὲ τὴν ἐμαυτοῦ ἀπορίαν ὑμῖν τοῖς σοφοῖς λόγῳ αὖ ὑπὸ
ὑμῶν προπηλακίζομαι, ἐπειδὰν ἐπιδείξω. λέγετε γάρ με
ἅπερ καὶ σὺ νῦν λέγεις, ὡς ἠλίθιά τε καὶ σμικρὰ καὶ
οὐδενὸς ἄξια πραγματεύομαι. ἐπειδὰν δὲ αὖ ἀναπεισθεὶς
ὑφ' ὑμῶν λέγω ἅπερ ὑμεῖς, ὡς πολὺ κράτιστόν ἐστιν
οἷόν τ' εἶναι λόγον εὖ καὶ καλῶς καταστησάμενον περαί-
νειν ἐν δικαστηρίῳ ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ συλλόγῳ, ὑπό τε ἄλλων D
τινῶν τῶν ἐνθάδε καὶ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ
ἀεί με ἐλέγχοντος πάντα κακὰ ἀκούω. καὶ γάρ μοι τυγ- 461
χάνει ἐγγύτατα γένους ὢν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ οἰκῶν. ἐπειδὰν
οὖν εἰσέλθω οἴκαδε εἰς ἐμαυτοῦ καί μου ἀκούσῃ ταῦτα B
λέγοντος, ἐρωτᾷ, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι τολμῶν περὶ καλῶν
ἐπιτηδευμάτων διαλέγεσθαι, οὕτω φανερῶς ἐξελεγχόμενος
περὶ τοῦ καλοῦ, ὅτι οὐδ' αὐτὸ τοῦτο, ὅ τί ποτ' ἔστιν,
οἶδα. Καίτοι πῶς σὺ εἴσει, φησίν, ἢ λόγον ὅστις καλῶς
κατεστήσατο ἢ μή, ἢ ἄλλην πρᾶξιν ἡντινοῦν, τὸ καλὸν E
ἀγνοῶν; καὶ ὁπότε οὕτω διάκεισαι, οἴει σοι κρεῖττον εἶναι
ζῆν μᾶλλον ἢ τεθνάναι; Συμβέβηκε δή μοι, ὅπερ λέγω,
κακῶς μὲν ὑφ' ὑμῶν ἀκούειν καὶ ὀνειδίζεσθαι, κακῶς
δὲ ὑπ' ἐκείνου. ἀλλὰ γὰρ ἴσως ἀναγκαῖον ὑπομένειν ταῦτα
πάντα· οὐδὲν γὰρ ἄτοπον, εἰ ὠφελούμην. ἐγὼ οὖν μοι
δοκῶ, ὦ Ἱππία, ὠφελῆσθαι ἀπὸ τῆς ἀμφοτέρων ὑμῶν
ὁμιλίας· τὴν γὰρ παροιμίαν ὅ τί ποτε λέγει, τὸ χαλεπὰ
τὰ καλά, δοκῶ μοι εἰδέναι.

---

3. ἡμῖν υa. — 9. ξύμπαντα a. — 17. δοκῇς a.
5. καταστησάμενόν τι περαίνειν Winckelmannus. — 20. ὠφελούμην ΓΘBCEFb1r: ὠφελοῦμεν υ, ὠφελοίμην abc. — 21. ὠφελεῖσθαι a.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

p. Steph.
V. III. 309
p. Lugd.
705
p. Bekk.
P. III. V. III.
395

Α.

Δίων Διονυσίῳ εὖ πράττειν.

Διατρίψας ἐγὼ παρ' ὑμῖν χρόνον τοσοῦτον καὶ διοικῶν τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν πεπιστευμένος πάντων μάλιστα, τὰς ὠφελείας ὑμῶν λαμβανόντων, τὰς διαβολὰς δυσχερεῖς οὔσας ὑπέμενον· ᾔδειν γὰρ ὅτι τῶν ὠμοτέρων οὐδὲν ἐμοῦ συνεθέλοντος ὑμῖν δόξει πεπρᾶχθαι· πάντες γὰρ οἱ συμπολιτευόμενοι μεθ' ὑμῶν ὑπάρχουσί μοι μάρ-
B τυρες, ὧν ἐγὼ πολλοῖς συνηγωνισάμην, ἀπολύσας αὐτοὺς οὐ σμικρᾶς ζημίας. αὐτοκράτωρ δὲ πολλάκις τὴν ὑμετέραν πόλιν διαφυλάξας ἀπεπέμφθην ἀτιμότερον ἢ πτωχὸν ὑμῶν ἀποστελλόντων προσήκει καὶ κελευόντων ἐκπλεῦσαι,
396 τοσοῦτον παρ' ὑμῖν διατρίψαντα χρόνον. ἐγὼ μὲν οὖν περὶ ἐμαυτοῦ βουλεύσομαι τὸν λοιπὸν τρόπον ἀπανθρωπότερον, σὺ δὲ τοιοῦτος ὢν τύραννος οἰκήσεις μόνος. τὸ
C δὲ χρυσίον τὸ λαμπρόν, ὅπερ ἔδωκας εἰς ἀποστολήν, ἄγει σοι Βακχεῖος ὁ τὴν ἐπιστολὴν φέρων· οὔτε γὰρ ἐφόδιον ἐκεῖνό γ' ἦν ἱκανὸν οὔτε πρὸς τὸν ἄλλον βίον ξυμφέρον, ἀδοξίαν δὲ πλείστην μὲν τῷ διδόντι σοὶ παρασκευάζον, οὐ πολλῷ δὲ ἐλάττω κἀμοὶ λαμβάνοντι, διόπερ οὐ λαμβάνω· σοὶ δ' οὐδὲν διαφέρει δῆλον ὅτι καὶ λαβεῖν καὶ δοῦναι τοσοῦτον, ὥστε κομισάμενος ἄλλον τινὰ τῶν ἑταίρων θεράπευσον ὥσπερ ἐμέ· κἀγὼ γὰρ ἱκανῶς ὑπὸ
σοῦ τεθεράπευμαι· καὶ μοι τὸ τοῦ Εὐριπίδου κατὰ D
καιρόν ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι σοὶ πραγμάτων ἄλλων ποτὲ ξυμπεσόντων

εὔξει τοιοῦτον ἄνδρα σοι παριστάναι.

ὑπομνῆσαι δέ σε βούλομαι διότι καὶ τῶν ἄλλων τραγῳδοποιῶν οἱ πλεῖστοι, ὅταν ὑπό τινος ἀποθνήσκοντα τύραννον εἰσάγωσιν, ἀναβοῶντα ποιοῦσι

φίλων ἔρημος, ὦ τάλας, ἀπόλλυμαι· 310

χρυσίου δὲ σπάνει ἀπολλύμενον οὐδεὶς πεποίηκε. κἀκεῖνο δὲ τὸ ποίημα τοῖς νοῦν ἔχουσιν οὐ κακῶς ἔχειν δοκεῖ

οὐ χρυσὸς ἀγλαὸς σπανιώτατος ἐν θνατῶν δυσελπίστῳ βίῳ, 397
οὐδ' ἀδάμας οὐδ' ἀργύρου κλῖναι πρὸς ἄνθρωπον δοκιμαζόμεν' ἀστράπτει πρὸς ὄψεις·
οὐδὲ γαίας εὐρυπέδου γόνιμοι βρίθοντες αὐτάρκεις γύαι,
ὡς ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὁμοφράδμων νόησις.

ἔρρωσο, καὶ γίγνωσκε τοσοῦτον ἡμῶν διημαρτηκώς, ἵνα E
πρὸς τοὺς ἄλλους βέλτιον προσφέρῃ.

Δίων] *Πλάτων* *ΑΞΦΩΖdehno*, om. *f*.
2. *πάντων*] *πᾶσι τῶν* c. — 4. *ᾔδη* b. (*ᾔδειν* omnes, sed *ΑΩ* in ultima corr. Bekk.) — 18. *κἀμοὶ τῷ λαμβάνοντι* a c.
5. Eurip. Fragm. incert. LIV. Dind. — 6. *τραγῳδιοποιῶν* a. — 14. *ἀνθρώπων* mg. *e*. — 17. *γυῖαι* cum plerisque a.

B.

Πλάτων Διονυσίῳ εὖ πράττειν.

706
398 Ἤκουσα Ἀρχιδήμου ὅτι σὺ ἡγεῖ χρῆναι περὶ σοῦ μὴ
μόνον ἐμὲ ἡσυχίαν ἄγειν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμοὺς ἐπιτηδείους
τοῦ φλαῦρόν τι ποιεῖν ἢ λέγειν περὶ σοῦ· Δίωνα δὲ μό-
C νον ἐξαίρετον ποιεῖ· οὗτος δὲ ὁ λόγος σημαίνει, τὸ Δίωνα
ἐξαίρετον εἶναι, ὅτι οὐκ ἄρχω ἐγὼ τῶν ἐμῶν ἐπιτηδείων·
εἰ γὰρ ἦρχον ἐγὼ οὕτω τῶν τε ἄλλων καὶ σοῦ καὶ Δίωνος,
πλείω ἂν ἦν ὑμῖν τε πᾶσιν ἀγαθὰ τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλη-
σιν, ὡς ἐγώ φημι. νῦν δὲ μέγας ἐγώ εἰμι ἐμαυτὸν παρέ-
χων τῷ ἐμῷ λόγῳ ἑπόμενον. καὶ ταῦτα λέγω ὡς οὐχ
ὑγιές τι Κρατιστόλου καὶ Πολυξένου πρὸς σὲ εἰρηκότων,
D ὧν φασὶ λέγειν τὸν ἕτερον ὅτι ἀκούοι Ὀλυμπίασι πολλῶν
399 τινῶν τῶν μετ᾽ ἐμοῦ σε κακηγορούντων. ἴσως γὰρ ὀξύτε-
ρον ἐμοῦ ἀκούει· ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἤκουσα. χρὴ δέ, ὡς
ἐμοὶ δοκεῖ, οὑτωσί σε ποιεῖν τοῦ λοιποῦ, ὅταν τι τοιοῦ-
τον λέγῃ τις περὶ ἡμῶν τινός, γράμματα πέμψαντα ἐμὲ
ἐρέσθαι· ἐγὼ γὰρ τἀληθῆ λέγειν οὔτε ὀκνήσω οὔτε αἰσχυ-
νοῦμαι. ἐμοὶ δὲ δὴ καὶ σοὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους οὑτωσὶ
τυγχάνει ἔχοντα· οὔτε αὐτοὶ ἀγνῶτές ἐσμεν οὐδενὶ Ἑλλή-
νων ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὔτε ἡ συνουσία ἡμῶν σιγᾶται. μὴ
E λανθανέτω δέ σε ὅτι οὐδ᾽ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον σιγηθή-
σεται· τοιοῦτοι οἱ παραδεδεγμένοι εἰσὶν αὐτήν, ἅτε οὐκ
ὀλίγην γεγενημένην οὐδ᾽ ἠρέμα. τί οὖν δὴ λέγω; νυνὶ
ἐρῶ ἄνωθεν ἀρξάμενος. πέφυκε ξυνιέναι εἰς ταὐτὸ φρό-
νησίς τε καὶ δύναμις μεγάλη, καὶ ταῦτ᾽ ἄλληλ᾽ ἀεὶ διώκει
καὶ ζητεῖ καὶ ξυγγίγνεται· ἔπειτα καὶ οἱ ἄνθρωποι χαί-
ρουσι περὶ τούτων αὐτοί τε διαλεγόμενοι καὶ ἄλλων ἀκού-
311 οντες ἔν τε ἰδίαις ξυνουσίαις καὶ ἐν ταῖς ποιήσεσιν, οἷον
καὶ περὶ Ἱέρωνος ὅταν διαλέγωνται ἄνθρωποι καὶ Παυ-
σανίου τοῦ Λακεδαιμονίου, χαίρουσι τὴν Σιμωνίδου ξυν-
ουσίαν παραφέροντες, ἅ τε ἔπραξε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·
καὶ Περίανδρον τὸν Κορίνθιον καὶ Θαλῆν τὸν Μιλήσιον
400 ὑμνεῖν εἰώθασιν ἅμα, καὶ Περικλέα καὶ Ἀναξαγόραν, καὶ
Κροῖσον αὖ καὶ Σόλωνα ὡς σοφοὺς καὶ Κῦρον ὡς δυνά-
στην. καὶ δὴ ταῦτα μιμούμενοι οἱ ποιηταὶ Κρέοντα μὲν
καὶ Τειρεσίαν συνάγουσι, Πολύειδον δὲ καὶ Μίνω, Ἀγα-
μέμνονα δὲ καὶ Νέστορα καὶ Ὀδυσσέα καὶ Παλαμήδη. B
ὡς δ᾽ ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ Προμηθέα Διὶ ταύτῃ πῃ συνῆγον
οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι. τούτων δὲ τοὺς μὲν εἰς διαφοράν,
τοὺς δ᾽ εἰς φιλίαν ἀλλήλοις ἰόντας, τοὺς δὲ τοτὲ μὲν εἰς
φιλίαν, τοτὲ δ᾽ εἰς διαφοράν, καὶ τὰ μὲν ὁμονοοῦντας,
τὰ δὲ διαφερομένους ᾄδουσι. πάντα δὴ ταῦτα λέγω τόδε
βουλόμενος ἐνδείξασθαι, ὅτι οὐκ ἐπειδὰν ἡμεῖς τελευτή-
σωμεν καὶ οἱ λόγοι οἱ περὶ ἡμῶν αὐτῶν σεσιγήσονται,
ὥστ᾽ ἐπιμελητέον αὐτῶν ἐστίν. ἀνάγκη γάρ, ὡς ἔοικε, C
μέλειν ἡμῖν καὶ τοῦ ἔπειτα χρόνου, ἐπειδὴ καὶ τυγχάνουσι
κατά τινα φύσιν οἱ μὲν ἀνδραποδωδέστατοι οὐδὲν φρον-
τίζοντες αὐτοῦ, οἱ δ᾽ ἐπιεικέστατοι πᾶν ποιοῦντες ὅπως
ἂν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον εὖ ἀκούσωσιν. ὃ δὴ καὶ ἐγὼ
τεκμήριον ποιοῦμαι ὅτι ἔστι τις αἴσθησις τοῖς τεθνεῶσι
τῶν ἐνθάδε· αἱ γὰρ βέλτισται ψυχαὶ μαντεύονται ταῦτα
οὕτως ἔχειν, αἱ δὲ μοχθηρόταται οὔ φασι, κυριώτερα δὲ D
τὰ τῶν θείων ἀνδρῶν μαντεύματα ἢ τὰ τῶν μή. οἶμαι 401
δ᾽ ἔγωγε τοῖς ἔμπροσθεν, περὶ ὧν λέγω, εἰ ἐξείη αὐτοῖς
ἐπανορθώσασθαι τὰς αὑτῶν συνουσίας, πάνυ ἂν σπου-
δάσαι ὥστε βελτίω λέγεσθαι περὶ αὑτῶν ἢ νῦν. τοῦτο
οὖν ἡμῖν ἔτι σὺν θεῷ εἰπεῖν ἔξεστιν, εἴ τι ἄρα μὴ καλῶς
πέπρακται κατὰ τὴν ἔμπροσθεν συνουσίαν, ἐπανορθώ-
σασθαι καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ· περὶ γὰρ φιλοσοφίαν φημὶ
ἐγὼ τὴν ἀληθινὴν δόξαν ἔσεσθαι ἡμῶν μὲν ὄντων ἐπιει- E
κῶν βελτίω, φαύλων δὲ τοὐναντίον. καί τοι περὶ τούτου
ἡμεῖς ἐπιμελούμενοι οὐδὲν ἂν εὐσεβέστερον πράττοιμεν,
οὐδ᾽ ἀμελοῦντες ἀσεβέστερον. ὡς δὴ δεῖ γίγνεσθαι, καὶ
τὸ δίκαιον ᾗ ἔχει, ἐγὼ φράσω. ἦλθον ἐγὼ εἰς Σικελίαν
δόξαν ἔχων πολὺ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ διαφέρειν, βουλόμε-

σαι

11. ἀκούοι ΑΦΩΖbe: ἀκούοι o, ἀκούσαι abc. — Ὀλυμπίασι nos: Ὀλυμπιάσι abc. — 12. κατηγορούντων a. — 14. σε] τε a. — 16. ἔρεσθαι a.

3. Πολύιδον b. — 16. ἀκούωσιν a. — πῃ] τῇ διανοίᾳ Winckelmanus, coll. Ep. VII. 328 C. Legg. III. 685 E. Apol. 41 D. Menex. 240 C.

312 νος δὲ ἐλθὼν εἰς Συρακούσας συμμάρτυρα λαβεῖν σέ,
ἵνα δή μοι τιμῷτο φιλοσοφία καὶ παρὰ τῷ πλήθει. τοῦτο
δ᾽ οὐκ εὐαγές μοι ἀπέβη. τὸ δ᾽ αἴτιον οὐ λέγω ὅπερ ἂν
πολλοὶ εἴποιεν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφαίνου οὐ πάνυ ἐμοὶ πιστεύειν
σύ, ἀλλ᾽ ἐμὲ μέν πως ἀποπέμψασθαι ἐθέλειν, ἑτέρους δὲ
402 μεταπέμψασθαι, καὶ ζητεῖν τὸ πρᾶγμα τί τὸ ἐμόν ἐστιν,
ἀπιστῶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. καὶ οἱ ἐπὶ τούτοις βοῶντες πολλοὶ
ἦσαν, λέγοντες ὡς σὺ ἐμοῦ μὲν καταπεφρόνηκας, ἄλλα
B δὲ ἐσπούδακας. ταῦτα δὴ διαβεβόηται. ὃ δὲ μετὰ ταῦτα
δίκαιόν ἐστι ποιεῖν, ἄκουε, ἵνα σοι καὶ ἀποκρίνωμαι ὃ
σὺ ἐρωτᾷς, πῶς χρὴ ἔχειν ἐμὲ καὶ σὲ πρὸς ἀλλήλους. εἰ
μὲν ὅλως φιλοσοφίας καταπεφρόνηκας, ἐᾶν χαίρειν· εἰ
δὲ παρ᾽ ἑτέρου ἀκήκοας ἢ αὐτὸς βελτίονα εὕρηκας τῶν
παρ᾽ ἐμοί, ἐκεῖνα τίμα. εἰ δ᾽ ἄρα τὰ παρ᾽ ἡμῶν σοι
ἀρέσκει, τιμητέον καὶ ἐμὲ μάλιστα. νῦν οὖν, ὥσπερ καὶ
ἐξ ἀρχῆς, σὺ καθηγοῦ, ἕψομαι δὲ ἐγώ· τιμώμενος μὲν
C γὰρ ὑπὸ σοῦ τιμήσω σέ, μὴ τιμώμενος δὲ ἡσυχίαν ἄξω.
707 ἔτι δὲ σὺ μὲν ἐμὲ τιμῶν καὶ τούτου καθηγούμενος φιλο-
σοφίαν δόξεις τιμᾶν, καὶ αὐτὸ τοῦτο ὅ τι διεσκόπεις καὶ
ἄλλως, πρὸς πολλῶν εὐδοξίαν σοι οἴσει ὡς φιλοσόφῳ ὄντι·
ἐγὼ δὲ σὲ τιμῶν μὴ τιμῶντα πλοῦτον δόξω θαυμάζειν
τε καὶ διώκειν, τοῦτο δ᾽ ἴσμεν, ὅτι παρὰ πᾶσιν ὄνομα
οὐ καλὸν ἔχει. ὡς δ᾽ ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, σοῦ μὲν τιμῶν-
τος ἀμφοτέροις κόσμος, ἐμοῦ δὲ ὄνειδος ἀμφοῖν. περὶ
D μὲν οὖν τούτων ταῦτα.

Τὸ δὲ σφαιρίον οὐκ ὀρθῶς ἔχει· δηλώσει δέ σοι Ἀρ-
403 χέδημος, ἐπειδὰν ἔλθῃ. καὶ δὴ καὶ περὶ τοῦδε, ὃ τούτου
τιμιώτερόν τ᾽ ἐστὶ καὶ θειότερον, καὶ μάλα σφόδρ᾽ αὐτῷ
δηλωτέον, ὑπὲρ οὗ σὺ πέπομφας ἀπορούμενος. φῂς γὰρ
δὴ κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον οὐχ ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαί σοι
περὶ τῆς τοῦ πρώτου φύσεως. φραστέον δή σοι δι᾽ αἰνιγ-
μῶν, ἵν᾽ ἄν τι ἡ δέλτος ἢ πόντου ἢ γῆς ἐν πτυχαῖς πάθῃ,
B ὁ ἀναγνοὺς μὴ γνῷ. ὧδε γὰρ ἔχει. περὶ τὸν πάντων
βασιλέα πάντ᾽ ἐστὶ καὶ ἐκείνου ἕνεκα πάντα, καὶ ἐκεῖνο
αἴτιον ἁπάντων τῶν καλῶν. δεύτερον δὲ περὶ τὰ δεύτερα,
καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα. ἡ οὖν ἀνθρωπίνη ψυχὴ περὶ
αὐτὰ ὀρέγεται μαθεῖν ποῖ᾽ ἄττα ἐστί, βλέπουσα εἰς τὰ
313 αὑτῆς συγγενῆ, ὧν οὐδὲν ἱκανῶς ἔχει. τοῦ δὴ βασιλέως
πέρι καὶ ὧν εἶπον, οὐδέν ἐστι τοιοῦτον. τὸ δὴ μετὰ τοῦτο
ἡ ψυχή φησιν. ἀλλὰ ποῖόν τι μὴν τοῦτ᾽ ἐστίν, ὦ παῖ
Διονυσίου καὶ Δωρίδος, τὸ ἐρώτημα, ὃ πάντων αἴτιόν
ἐστι κακῶν; μᾶλλον δὲ ἡ περὶ τούτου ὠδὶς ἐν τῇ ψυχῇ
ἐγγιγνομένη, ἣν εἰ μή τις ἐξαιρεθήσεται, τῆς ἀληθείας
ὄντως οὐ μή ποτε τύχῃ. σὺ δὲ τοῦτο πρὸς ἐμὲ ἐν τῷ
κήπῳ ὑπὸ ταῖς δάφναις αὐτὸς ἔφησθα ἐννενοηκέναι καὶ
B εἶναι σὸν εὕρημα. καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι τοῦτο εἰ φαίνοιτό
404 σοι οὕτως ἔχειν, πολλῶν ἂν εἴης λόγων ἐμὲ ἀπολελυκώς.
οὐ μὴν ἄλλῳ γέ ποτ᾽ ἔφην ἐντετυχηκέναι τοῦθ᾽ εὑρηκότι,
ἀλλὰ ἡ πολλή μοι πραγματεία περὶ τοῦτ᾽ εἴη. σὺ δὲ ἴσως
μὲν ἀκούσας του, τάχα δ᾽ ἂν θείᾳ μοίρᾳ κατὰ τοῦθ᾽
ὁρμήσας, ἔπειτα αὐτοῦ τὰς ἀποδείξεις ὡς ἔχων βεβαίως
οὐ κατέδησας, ἀλλ᾽ ἄττεις τοτὲ μὲν οὕτω, τοτὲ δὲ ἄλλως
περὶ τὸ φανταζόμενον, τὸ δὲ οὐδέν ἐστι τοιοῦτον. καὶ
τοῦτο οὐ σοὶ μόνῳ γέγονεν, ἀλλ᾽ εὖ ἴσθι μηδένα πώποτέ C
μου τὸ πρῶτον ἀκούσαντα ἔχειν ἄλλως πως ἢ οὕτω κατ᾽
ἀρχάς, καὶ ὁ μὲν πλείω ἔχων πράγματα, ὁ δὲ ἐλάττω
μόγις ἀπαλλάττονται, σχεδὸν δὲ οὐδεὶς ὀλίγα. τούτων δὴ
γεγονότων καὶ ἐχόντων οὕτω σχεδὸν κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν
εὑρήκαμεν ὃ σὺ ἐπέστειλας, ὅπως δεῖ πρὸς ἀλλήλους ἡμᾶς
ἔχειν. ἐπεὶ γὰρ βασανίζεις αὐτὰ ξυγγιγνόμενός τε ἄλλοις
καὶ παραθεώμενος παρὰ τὰ τῶν ἄλλων καὶ αὐτὰ καθ᾽
αὑτά, νῦν σοι ταῦτά τε, εἰ ἀληθὴς ἡ βάσανος, προσφύ- D
σεται, καὶ οἰκεῖος τούτοις τε καὶ ἡμῖν ἔσει. πῶς οὖν οὐ
ταῦτ᾽ ἔσται καὶ πάντα ἃ εἰρήκαμεν; τὸν Ἀρχέδημον νῦν
τε ὀρθῶς ἐποίησας πέμψας, καὶ τὸ λοιπόν, ἐπειδὰν ἔλθῃ
πρός σε καὶ ἀπαγγείλῃ τὰ παρ᾽ ἐμοῦ, μετὰ ταῦτα ἴσως
ἄλλαι σε ἀπορίαι λήψονται. πέμψεις οὖν αὖθις, ἂν ὀρθῶς 405
βουλεύῃ, παρ᾽ ἐμὲ τὸν Ἀρχέδημον, ὁ δ᾽ ἐμπορευσάμενος
ἥξει πάλιν· καὶ τοῦτο ἐὰν δὶς ἢ τρὶς ποιήσῃς καὶ βασα- E
νίσῃς τὰ παρ᾽ ἐμοῦ πεμφθέντα ἱκανῶς, θαυμάζοιμ᾽ ἂν
εἰ μὴ τὰ πρὶν ἀπορούμενα πολύ σοι διοίσει ἢ τὰ νῦν.
θαῤῥοῦντες οὖν ποιεῖτε οὕτως· οὐ μὴ γάρ ποτε τῆς ἐμ-
πορίας ταύτης οὔτε σὺ στείλῃς οὔτε Ἀρχέδημος ἐμπορεύ-
σεται καλλίω καὶ θεοφιλεστέραν. εὐλαβοῦ μέντοι μή ποτε 314
ἐκπέσῃ ταῦτα εἰς ἀνθρώπους ἀπαιδεύτους· σχεδὸν γάρ,
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ ἔστι τούτων πρὸς τοὺς πολλοὺς κατα-
γελαστότερα ἀκούσματα, οὐδ᾽ αὖ πρὸς τοὺς εὐφυεῖς θαυ-
μαστότερά τε καὶ ἐνθουσιαστικώτερα. πολλάκις δὲ λεγό-
μενα καὶ ἀεὶ ἀκουόμενα καὶ πολλὰ ἔτη μόγις, ὥσπερ
χρυσός, ἐκκαθαίρεται μετὰ πολλῆς πραγματείας. ὃ δὲ
θαυμαστὸν αὐτοῦ γέγονεν, ἄκουσον. εἰσὶ γὰρ ἄνθρωποι
ταῦτα ἀκηκοότες καὶ πλείους, δυνατοὶ μὲν μαθεῖν, δυ- B
νατοὶ δὲ μνημονεῦσαι καὶ βασανίσαντες πάντῃ πάντως
κρῖναι, γέροντες ἤδη καὶ οὐκ ἐλάττω τριάκοντα ἐτῶν
ἀκηκοότες, οἳ νῦν ἄρτι σφίσι φασὶ τὰ μὲν τότε ἀπιστό-
τατα δόξαντα εἶναι νῦν πιστότατα καὶ ἐναργέστατα φαί-
νεσθαι, ἃ δὲ τότε πιστότατα, νῦν τοὐναντίον. πρὸς ταῦτ᾽ 406
οὖν σκοπῶν εὐλαβοῦ μή ποτέ σοι μεταμελήσῃ τῶν νῦν
ἀναξίως ἐκπεσόντων. μεγίστη δὲ φυλακὴ τὸ μὴ γράφειν
ἀλλ᾽ ἐκμανθάνειν· οὐ γὰρ ἔστι τὰ γραφέντα μὴ οὐκ ἐκπε- C
σεῖν. διὰ ταῦτα οὐδὲν πώποτ᾽ ἐγὼ περὶ τούτων γέγραφα,
οὐδ᾽ ἔστι σύγγραμμα Πλάτωνος οὐδὲν οὐδ᾽ ἔσται, τὰ δὲ
νῦν λεγόμενα Σωκράτους ἐστὶ καλοῦ καὶ νέου γεγονότος.
ἔῤῥωσο καὶ πείθου, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην νῦν πρῶτον
πολλάκις ἀναγνοὺς κατάκαυσον.

Ταῦτα μὲν ταύτῃ. περὶ δὲ Πολυξένου ἐθαύμασας ὅτι
οὐ πέμψαιμί σοι. ἐγὼ δὲ καὶ περὶ Λυκόφρονος καὶ τῶν D
ἄλλων τῶν παρὰ σοὶ ὄντων λέγω καὶ πάλαι καὶ νῦν τὸν

1. ἐλθεῖν a. — 17. ἕξω a. — 39. τοιοῦτο a. — 44. τύχοι a.
2. ὥρμησας a. — 6. οὕτως ab. — 24. στείλῃς om. a. — 30. ἔτι Stallbaumii operae.

αὐτὸν λόγον, ὅτι πρὸς τὸ διαλεχθῆναι καὶ φύσει καὶ τῇ μεθόδῳ τῶν λόγων πάμπολυ διαφέρεις αὐτῶν, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἑκὼν ἐξελέγχεται, ὥς τινες ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ' ἄκοντες. καὶ δοκεῖς μέντοι πάνυ μετρίως κεχρῆσθαί τε αὐτοῖς καὶ δεδωρῆσθαι. ταῦτα μὲν περὶ τούτων, πολλὰ ὡς περὶ τοιούτων· Φιλιστίωνι δέ, εἰ μὲν αὐτὸς χρῇ, σφό-
E *δρα χρῶ, εἰ δὲ οἷόν τε, Σπευσίππῳ χρῆσον καὶ ἀπό-*
407 *πεμψον. δεῖται δὲ σοῦ καὶ Σπεύσιππος· ὑπέσχετο δέ μοι καὶ Φιλιστίων, εἰ σὺ ἀφίῃς αὐτόν, ἥξειν προθύμως Ἀθήναζε. Τὸν ἐκ τῶν λιθοτομιῶν εὖ ἐποίησας ἀφείς, ἐλαφρὰ δὲ ἡ δέησις καὶ περὶ τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ καὶ περὶ Ἡγησίππου τοῦ Ἀρίστωνος· ἐπέστειλας γάρ μοι,* 708
ἄν τις ἀδικῇ ἢ τοῦτον ἢ ἐκείνους καὶ σὺ αἴσθῃ, μὴ ἐπιτρέψειν. Καὶ περὶ Λυσικλείδου τἀληθὲς εἰπεῖν ἄξιον· 315
μόνος γὰρ τῶν ἐκ Σικελίας Ἀθήναζε ἀφικομένων οὐδὲν μετεβάλετο περὶ τῆς σῆς καὶ ἐμῆς συνουσίας, ἀλλ' ἀεί τι ἀγαθὸν καὶ ἐπὶ τὰ βελτίω λέγων περὶ τῶν γεγονότων διατελεῖ.

---

9. ἀφῇς a.
1. λατομιῶν a. — 7. ἀεί τι] εἶτι a.

Γ.

408 Πλάτων Διονυσίῳ χαίρειν ἐπιστείλας ἆρ' ὀρθῶς ἂν
B τυγχάνοιμι τῆς βελτίστης προσρήσεως; ἢ μᾶλλον κατὰ τὴν
ἐμὴν συνήθειαν γράφων εὖ πράττειν, ὥσπερ εἴωθα ἐν
ταῖς ἐπιστολαῖς τοὺς φίλους προσαγορεύειν; σὺ μὲν γὰρ
δὴ καὶ τὸν θεόν, ὡς ἤγγειλαν οἱ τότε θεωροῦντες, προσ-
είπες ἐν Δελφοῖς αὐτῷ τούτῳ θωπεύσας τῷ ῥήματι, καὶ
γέγραφας, ὡς φασί,

χαῖρε καὶ ἡδόμενον βίοτον διάσωζε τυράννου·

C ἐγὼ δὲ οὐδὲ ἀνθρώπῳ κλήσει, μὴ ὅτι δὴ θεῷ, παρακε-
λευσαίμην ἂν δρᾶν τοῦτο, θεῷ μὲν ὅτι παρὰ φύσιν προσ-
τάττοιμ' ἄν, πόῤῥω γὰρ ἡδονῆς ἵδρυται καὶ λύπης τὸ
θεῖον, ἀνθρώπῳ δὲ ὅτι τὰ πολλὰ βλάβην ἡδονὴ καὶ λύπη
409 γεννᾷ, δυσμαθίαν καὶ λήθην καὶ ἀφροσύνην καὶ ὕβριν
τίκτουσα ἐν τῇ ψυχῇ. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως εἰρήσθω παρ'
ἐμοῦ περὶ τῆς προσρήσεως· σὺ δ' ἀναγνοὺς αὐτά, ὅπῃ
βούλει δέξασθαι, ταύτῃ δέχου.

Φασὶ δ' οὐκ ὀλίγοι λέγειν σε πρός τινας τῶν παρὰ σὲ
D πρεσβευόντων, ὡς ἄρα σοῦ ποτὲ λέγοντος ἀκούσας ἐγὼ
μέλλοντος τάς τε Ἑλληνίδας πόλεις ἐν Σικελίᾳ οἰκίζειν
καὶ Συρακουσίους ἐπικουφίσαι, τὴν ἀρχὴν ἀντὶ τυραννίδος
εἰς βασιλείαν μεταστήσαντα, ταῦτ' ἄρα σὲ μὲν τότε δι-
εκώλυσα, ὡς σὺ φῄς, σοῦ σφόδρα προθυμουμένου, νῦν
δὲ Δίωνα διδάσκοιμι δρᾶν αὐτὰ ταῦτα, καὶ τοῖς διανοή-
μασι τοῖς σοῖς τὴν σὴν ἀρχὴν ἀφαιρούμεθά σε. σὺ δ' εἰ
E μέν τι διὰ τοὺς λόγους τούτους ὠφελεῖ, γιγνώσκεις αὐτός,
ἀδικεῖς δ' οὖν ἐμὲ τἀναντία τῶν γενομένων λέγων. ἅδην
γὰρ ὑπὸ Φιλιστίδου καὶ ἄλλων πολλῶν πρὸς τοὺς μισθο-
φόρους καὶ εἰς τὸ Συρακουσίων πλῆθος διεβλήθην διὰ
τὸ μένειν ἐν ἀκροπόλει, τοὺς δ' ἔξωθεν, εἴ τι γίγνοιτο
ἁμάρτημα, πᾶν εἰς ἐμὲ τρέπειν, σὲ φάσκοντας πάντα
ἐμοὶ πείθεσθαι. σὺ δ' αὐτὸς οἶσθα σαφέστατα τῶν πο-
316 λιτικῶν ἐμὲ σοὶ κοινῇ πραγματευσάμενον ἑκόντα ὀλίγα δὴ
410 κατ' ἀρχάς, ὅπῃ πλέον ποιεῖν ἂν ᾠήθην, ἄλλα τε βραχέα
ἄττα καὶ περὶ τὰ τῶν νόμων προοίμια σπουδάσαντα με-
τρίως, χωρὶς ὧν σὺ προσέγραψας ἤ τις ἕτερος· ἀκούω
γὰρ ὕστερον ὑμῶν τινὰς αὐτὰ διασκευωρεῖν, δῆλα μὴν
ἑκάτερα ἔσται τοῖς τὸ ἐμὸν ἦθος δυναμένοις κρίνειν.
ἀλλ' οὖν, ὅπερ ἀρτίως εἶπον, οὐ διαβολῆς προσδέομαι
πρός τε Συρακουσίους καὶ εἰ δή τινας ἑτέρους πείθεις
B λέγων αὐτά, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀπολογίας πρός τε τὴν
προτέραν γενομένην διαβολὴν καὶ τὴν νῦν μετ' ἐκείνην
μείζω φυομένην καὶ σφοδροτέραν. πρὸς δύο δή μοι διτ-
τὰς ἀναγκαῖον ποιήσασθαι τὰς ἀπολογίας, πρῶτον μὲν
ὡς εἰκότως σοι ἔφυγον κοινωνεῖν περὶ τὰ τῆς πόλεως
πράγματα, τὸ δὲ δεύτερον ὡς οὐκ ἐμὴν ταύτην εἴρηκας
συμβουλὴν οὐδὲ διακώλυσιν, μέλλοντί σοι κατοικίζειν
Ἑλληνίδας πόλεις ἐμποδὼν ἐμὲ γεγενῆσθαι. τὴν οὖν ἀρχὴν
ὧν εἶπον περὶ προτέρων ἄκουε πρότερον. C

Ἦλθον καλούμενος εἰς Συρακούσας ὑπό τε σοῦ καὶ
Δίωνος, τοῦ μὲν δεδοκιμασμένου παρ' ἐμοὶ καὶ ξένου πάλαι
γεγονότος, ἐν ἡλικίᾳ δὲ ὄντος μέσῃ τε καὶ καθεστηκυίᾳ,
ὧν δὴ παντάπασι χρεία τοῖς νοῦν καὶ σμικρὸν κεκτημένοις
μέλλουσι περὶ τοσούτων ὅσα ἦν τότε τὰ σὰ βουλεύεσθαι,
σοῦ δὲ ὄντος μὲν σφόδρα νέου, πολλῆς δὲ ἀπειρίας οὔσης 411
περί σε τούτων ὧν ἔμπειρον ἔδει γεγονέναι, καὶ σφόδρα
ἀγνῶτος ἐμοί. τὸ μετὰ τοῦτο εἴτ' ἄνθρωπος εἴτε θεὸς D
εἴτε τύχη τις μετὰ σοῦ Δίωνα ἐξέβαλε, καὶ ἐλείφθης μό-
νος. ἆρ' οὖν οἴει μοι τότε πολιτικῶν εἶναι κοινωνίαν
πρὸς σέ, τὸν μὲν ἔμφρονα κοινωνὸν ἀπολωλεκότι, τὸν δὲ
ἄφρονα ὁρῶντι μετὰ πονηρῶν καὶ πολλῶν ἀνθρώπων
καταλελειμμένον, οὐκ ἄρχοντα, οἰόμενον δ' ἄρχειν, ὑπὸ
δὲ τοιούτων ἀνθρώπων ἀρχόμενον; ἐν οἷς τί χρῆν ποιεῖν
ἐμέ; μῶν οὐχ ὅπερ ἐποίουν, ἀναγκαῖον ἐκ τῶν λοιπῶν,
τὰ μὲν πολιτικὰ χαίρειν ἐᾶν, εὐλαβούμενον τὰς ἐκ τῶν E
φθόνων διαβολάς, ὑμᾶς δὲ πάντως, καίπερ ἀλλήλων
χωρὶς γεγονότας καὶ διαφόρους ὄντας, πειρᾶσθαι φίλους
ἀλλήλοις ὅ τι μάλιστα ποιεῖν; τούτων δὴ καὶ σὺ μάρτυς,
ὅτι τοῦτο αὐτὸ ξυντείνων οὐκ ἀνῆκα πώποτε· καὶ μόγις
μέν, ὅμως δ' ὡμολογήθη νῷν πλεῦσαι μὲν οἴκαδε ἐμέ,
ἐπειδὴ πόλεμος ὑμᾶς κατεῖχεν, εἰρήνης δ' αὖ γενομένης 317
ἐλθεῖν ἐμέ τε καὶ Δίωνα εἰς Συρακούσας, σὲ δὲ καλεῖν
ἡμᾶς. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐγένετο τῆς ἐμῆς εἰς Συρα-
κούσας ἀποδημίας πέρι τῆς πρώτης καὶ τῆς πάλιν οἴκαδε
σωτηρίας· τὸ δὲ δεύτερον εἰρήνης γενομένης ἐκάλεις με 412
οὐ κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἀλλὰ μόνον ἥκειν ἐπέστελλες,
Δίωνα δ' εἰσαῦθις ἔφησθα μεταπέμψεσθαι. διὰ ταῦτα
οὐκ ἦλθον, ἀλλὰ καὶ Δίωνι τότ' ἀπηχθόμην· ᾤετο γὰρ
εἶναι βέλτιον ἐλθεῖν ἐμὲ καὶ ὑπακοῦσαί σοι. τὸ δὲ μετὰ B
ταῦτα ὕστερον ἐνιαυτῷ τριήρης ἀφίκετο καὶ ἐπιστολαὶ
παρὰ σοῦ, τῶν δ' ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γραμμάτων ἦρχεν
ὡς ἂν ἀφίκωμαι τὰ Δίωνός μοι γενήσοιτο πράγματα
πάντα κατὰ νοῦν τὸν ἐμόν, μὴ ἀφικομένου δὲ τἀναντία.
αἰσχύνομαι δὴ λέγειν ὅσαι τότε ἐπιστολαὶ παρὰ σοῦ καὶ
παρ' ἄλλων ἦλθον διὰ σὲ ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας, καὶ 709

---

20. Συρακουσίοις a. — 26. οὖν] οὐδὲν a. — ἄδην a c. — 30. φάσκοντάς τινας πάντα a, φάσκοντάς [τινας] πάντα c. — 31. πείσεσθαι a. — 33. ὅπῃ] ὅτε τι a.
4. διακώλυσιν om. a. — 33. τὰς om. Stallbaumii operae. — 34. ἐσαῦθις a. — μεταπέμψασθαι c.

C παρ' ὅσους τῶν ἐμῶν οἰκείων καὶ τῶν γνωρίμων, καὶ
πᾶσαι διακελευόμεναί μοι ἰέναι καὶ δεόμεναι σοὶ πάντως
ἐμὲ πείθεσθαι. ἐδόκει δὴ πᾶσιν, ἀρξαμένοις ἀπὸ Δίωνος,
δεῖν ἐμὲ πλεῦσαι καὶ μὴ μαλθακίζεσθαι. καί τοι τήν θ'
ἡλικίαν αὐτοῖς προὔτεινόμην καὶ περὶ σοῦ διισχυριζόμην
ὡς οὐχ οἷός τ' ἔσοιο ἀνταρκέσαι τοῖς διαβάλλουσιν ἡμᾶς
καὶ βουλομένοις εἰς ἔχθραν ἐλθεῖν· ἑώρων γὰρ καὶ τότε
καὶ νῦν ὁρῶ τὰς μεγάλας οὐσίας καὶ ὑπερόγκους τῶν τε
D ἰδιωτῶν καὶ τῶν μονάρχων σχεδόν, ὅσῳπερ ἂν μείζους
413 ὦσι, τοσούτῳ πλείους καὶ μείζους τοὺς διαβάλλοντας καὶ
πρὸς ἡδονὴν μετὰ αἰσχρᾶς βλάβης ὁμιλοῦντας τρεφούσας,
οὗ κακὸν οὐδὲν μεῖζον γεννᾷ πλοῦτός τε καὶ ἡ τῆς ἄλλης
ἐξουσίας δύναμις. ὅμως δ' οὖν πάντα ταῦτα χαίρειν
ἐάσας ἦλθον, διανοηθεὶς ὡς οὐδένα δεῖ τῶν ἐμῶν φίλων
ἐμὲ αἰτιᾶσθαι ὡς διὰ τὴν ἐμὴν ῥᾳθυμίαν τὰ σφέτερα
E πάντα ἐξὸν μὴ ἀπολέσθαι διώλετο· ἐλθὼν δέ, οἶσθα
γὰρ δὴ σὺ πάντα τἀντεῦθεν ἤδη γενόμενα, ἐγὼ μὲν ἠξί-
ουν δή που κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ἐπιστολῶν πρῶτον
μὲν κατάγειν Δίωνα οἰκειωσάμενον, φράζων τὴν οἰκειό-
τητα, ἣν εἰ ἐμοὶ τότε ἐπείθου, τάχ' ἂν βέλτιον τῶν νῦν
γεγονότων ἔσχε καὶ σοὶ καὶ Συρακούσαις καὶ τοῖς ἄλλοις
Ἕλλησιν, ὡς ἡ ἐμὴ δόξα μαντεύεται· ἔπειτα τὰ Δίωνος
318 τοὺς οἰκείους ἔχειν ἠξίουν καὶ μὴ διανέμεσθαι τοὺς δια-
νειμαμένους, οὓς οἶσθα σύ· πρὸς δὲ τούτοις ᾤμην δεῖν
τὰ κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον εἰωθότα αὐτῷ κομίζεσθαι καὶ
μᾶλλον ἔτι καὶ οὐχ ἧττον ἐμοῦ παραγενομένου πέμπεσθαι.
τούτων οὐδενὸς τυγχάνων ἠξίουν ἀπιέναι. τὸ μετὰ ταῦτα
ἔπειθές με μεῖναι τὸν ἐνιαυτόν, φάσκων τὴν Δίωνος
ἀποδόμενος οὐσίαν πᾶσαν τὰ μὲν ἡμίσεα ἀποπέμψειν εἰς
414 Κόρινθον, τὰ δ' ἄλλα τῷ παιδὶ καταλείψειν αὐτοῦ.
B πολλὰ ἔχων εἰπεῖν, ὧν ὑποσχόμενος οὐδὲν ἐποίησας, διὰ
τὸ πλῆθος αὐτῶν συντέμνω. τὰ γὰρ δὴ χρήματα πάντα
ἀποδόμενος, οὐ πείσας Δίωνα, φάσκων οὐ πωλήσειν ἄνευ
τοῦ πείθειν, τὸν κολοφῶνα, ὦ θαυμάσιε, ταῖς ὑποσχέ-
σεσιν ἁπάσαις νεανικώτατον ἐπέθηκας· μηχανὴν γὰρ οὔτε
καλὴν οὔτε κομψὴν οὔτε δικαίαν οὔτε ξυμφέρουσαν εὗρες,
ἐμὲ ἐκφοβεῖν, ὡς ἀγνοοῦντα τὰ τότε γιγνόμενα, ἵνα μηδὲ
C ἐγὼ ζητοίην τὰ χρήματα ἀποπέμπεσθαι. ἡνίκα γὰρ Ἡρα-
κλείδην ἐξέβαλες, οὔτε Συρακοσίοις δοκοῦν δικαίως οὔτ'
ἐμοί, διότι μετὰ Θεοδότου καὶ Εὐρυβίου συνεδεήθην σου
μὴ ποιεῖν ταῦτα, ταύτην λαβὼν ὡς ἱκανὴν πρόφασιν
εἶπες ὅτι καὶ πάλαι σοι δῆλος εἴην σοῦ μὲν οὐδὲν φρον-
τίζων, Δίωνος δὲ καὶ τῶν Δίωνος φίλων καὶ οἰκείων,
καὶ ἐπειδὴ νῦν Θεοδότης καὶ Ἡρακλείδης ἐν διαβολαῖς
εἶεν οἰκεῖοι Δίωνος ὄντες, πᾶν μηχανῴμην ὅπως οὗτοι
D μὴ δώσουσι δίκην. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ περὶ τὰ πολιτικὰ
κοινωνίας τῆς ἐμῆς καὶ σῆς· καὶ εἴ τινα ἑτέραν ἀλλοτριό-
τητα ἐνεῖδες ἐν ἐμοὶ πρὸς σέ, εἰκότως οἴει ταύτῃ πάντα
ταῦτα γεγονέναι. καὶ μὴ θαύμαζε· κακὸς γὰρ ἂν ἔχοντί 415
γε νοῦν ἀνδρὶ φαινοίμην ἐνδίκως πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ μεγέ-
θους τῆς σῆς ἀρχῆς τὸν μὲν παλαιὸν φίλον καὶ ξένον,
κακῶς πράττοντα διὰ σέ, μηδὲν σοῦ χείρω, ἵνα οὕτως
εἴπω, τοῦτον μὲν προδοῦναι, σὲ δὲ τὸν ἀδικοῦντα ἑλέσθαι
καὶ πᾶν δρᾶν ὅπῃ σὺ προσέταττες, ἕνεκα χρημάτων δῆλον E
ὅτι· οὐδὲν γὰρ ἂν ἕτερον ἔφησεν αἴτιόν τις εἶναι τῆς
ἐμῆς μεταβολῆς, εἰ μετεβαλόμην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ταύτῃ
γενόμενα τὴν ἐμὴν καὶ σὴν λυκοφιλίαν καὶ ἀκοινωνίαν
διὰ σὲ ἀπειργάσατο.

Σχεδὸν δ' εἰς λόγον ὁ λόγος ἥκει μοι ξυνεχὴς τῷ νῦν
δὴ γενομένῳ, περὶ οὗ μοι τὸ δεύτερον ἀπολογητέον ἔφην
εἶναι. σκόπει δὴ καὶ πρόσεχε πάντως, ἄν τί σοι ψεύδε- 319
σθαι δόξω καὶ μὴ τἀληθῆ λέγειν. φημὶ γάρ σε Ἀρχεδήμου
παρόντος ἐν τῷ κήπῳ καὶ Ἀριστοκρίτου, σχεδὸν ἡμέραις
πρότερον εἴκοσι τῆς ἐμῆς ἐκ Συρακουσῶν οἴκαδ' ἀποδη-
μίας, ἃ νῦν δὴ λέγεις ἐμοὶ μεμφόμενον, ὡς Ἡρακλείδου
τέ μοι καὶ τῶν ἄλλων πάντων μᾶλλον ἢ σοῦ μέλοι. καὶ
με τούτων ἐναντίον διηρώτησας εἰ μνημονεύω, κατ' ἀρ-
χὰς ὅτ' ἦλθον, κελεύων σε τὰς πόλεις τὰς Ἑλληνίδας κα- B
τοικίζειν· ἐγὼ δὲ συνεχώρουν μεμνῆσθαι καὶ ἔτι νῦν μοι
δοκεῖν ταῦτ' εἶναι βέλτιστα. ῥητέον δέ, ὦ Διονύσιε, καὶ 416
τοὐπὶ τούτῳ τότε λεχθέν. ἠρόμην γὰρ δή σε πότερον αὐτὸ
τοῦτό σοι ξυμβουλεύσαιμι μόνον ἤ τι καὶ ἄλλο πρὸς τούτῳ·
σὺ δὲ καὶ μάλα ἀπεκρίνω μεμηνιμένως καὶ ὑβριστικῶς
εἰς ἐμέ, ὡς ᾤου — διὸ τὸ τότε σοι ὕβρισμα νῦν ὕπαρ
ἀντ' ὀνείρατος γέγονεν —, εἶπες δὲ καὶ μάλ' ἀπλάστως
γελῶν, εἰ μέμνημαι, ὡς παιδευθέντα με ἐκέλευες ποιεῖν C
πάντα ταῦτα ἢ μὴ ποιεῖν. Ἔφην ἐγὼ κάλλιστα μνημο-
νεῦσαί σε. Οὐκοῦν παιδευθέντα, ἔφησθα, γεωμετρεῖν;
ἢ πῶς; Κἀγὼ τὸ μετὰ ταῦτα ὃ ἐπῄει μοι εἰπεῖν οὐκ
εἶπον, φοβούμενος μὴ σμικροῦ ῥήματος ἕνεκα τὸν ἔκπλουν
ὃν προσεδόκων, μή μοι στενὸς γίγνοιτο ἀντ' εὐρυχωρίας.
ἀλλ' οὖν ὧν ἕνεκα πάντ' εἴρηται, ταῦτ' ἐστί· μή με δια-
βάλλε λέγων ὡς οὐκ εἴων ἐγώ σε πόλεις Ἑλληνίδας ἐῤῥού-
σας ὑπὸ βαρβάρων οἰκίζειν, οὐδὲ Συρακουσίους ἐπικου- D
φίσαι βασιλείαν ἀντὶ τυραννίδος μεταστήσαντα. τούτων
γὰρ οὔθ' ἧττον ἐμοὶ πρέποντα ἔχοις ἄν ποτε λέγων μου
καταψεύσασθαι, πρὸς δὲ τούτοις ἔτι σαφεστέρους τούτων
εἰς ἔλεγχον λόγους ἐγὼ δοίην ἄν, εἴ τις ἱκανή που φαί-
νοιτο κρίσις, ὡς ἐγὼ μὲν ἐκέλευον, σὺ δ' οὐκ ἤθελες πράτ-
τειν αὐτά· καὶ μὴν οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν ἐναργῶς ὡς ἦν 417
ταῦτα ἄριστα πραχθέντα καὶ σοὶ καὶ Συρακοσίοις καὶ
Σικελιώταις πᾶσιν. ἀλλ' ὦ τάν, εἰ μὲν μὴ φῂς εἰρηκέναι 710
εἰρηκὼς ταῦτα, ἔχω τὴν δίκην· εἰ δ' ὁμολογεῖς, τὸ μετὰ E
τοῦτο ἡγησάμενος εἶναι σοφὸν τὸν Στησίχορον, τὴν πα-
λινῳδίαν αὐτοῦ μιμησάμενος, ἐκ τοῦ ψεύδους εἰς τὸν ἀλη-
θῆ λόγον μεταστήσει.

---

17. μὲν οὖν ἠξίουν a. — 25. τὰ] τὸν a. — 39. Συρακουσίοις a c.
4. καλῶς Stallbaumii operae. — χείρων a. — 7. οὐδὲ a. — 8. ἐμῆς om. Bekkeri operae. — 38. οὐχ a. —
43. Συρακουσίοις a c. — 44. ὦ τὰν a. — φῂς μὴ a. — 45. μετάστηθι a.

Δ.

418 *Πλάτων Δίωνι Συρακοσίῳ εὖ πράττειν.*

320 Οἶμαι μὲν φανερὰν εἶναι διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τὴν
ἐμὴν προθυμίαν περὶ τὰς συμβεβηκυίας πράξεις, καὶ ὅτι
πολλὴν εἶχον περὶ αὐτῶν σπουδὴν εἰς τὸ ξυμπερανθῆναι,
οὐκ ἄλλου τινὸς ἕνεκα μᾶλλον ἢ τῆς ἐπὶ τοῖς καλοῖς φι-
B λοτιμίας· νομίζω γὰρ δίκαιον εἶναι τοὺς ὄντας τῇ ἀλη-
θείᾳ ἐπιεικεῖς καὶ πράττοντας τοιαῦτα τυγχάνειν δόξης
τῆς προσηκούσης. τὰ μὲν οὖν εἰς τὸ παρὸν σὺν θεῷ
εἰπεῖν, ἔχει καλῶς, τὰ δὲ περὶ τῶν μελλόντων ὁ μέγιστός
ἐστιν ἀγών. ἀνδρίᾳ μὲν γὰρ καὶ τάχει καὶ ῥώμῃ διενεγ-
κεῖν δόξειεν ἂν καὶ ἑτέρων εἶναί τινων, ἀληθείᾳ δὲ καὶ
δικαιοσύνῃ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ περὶ πάντα ταῦτα
419 εὐσχημοσύνῃ, ξυμφαίη τις ἂν τοὺς ἀντιποιουμένους τὰ
C τοιαῦτα τιμᾶν εἰκότως τῶν ἄλλων διαφέρειν. νῦν οὖν
δῆλον μέν ἐστιν ὃ λέγω, ἀναμιμνήσκειν δὲ ὅμως δεῖ ἡμᾶς
αὐτοὺς ὅτι προσήκει πλέον ἢ παίδων τῶν ἄλλων ἀνθρώ-
πων διαφέρειν τοὺς οἶσθα δή που. φανεροὺς οὖν δεῖ
ἡμᾶς γενέσθαι ὅτι ἐσμὲν τοιοῦτοι οἵοίπερ φαμέν, ἄλλως
τε καὶ ἐπειδὴ σὺν θεῷ εἰπεῖν ῥᾴδιον ἔσται. τοῖς μὲν γὰρ
ἄλλοις συμβέβηκεν ἀναγκαῖον εἶναι πλανηθῆναι πολὺν
D τόπον, εἰ μέλλουσι γνωσθῆναι· τὸ δὲ νῦν ὑπάρχον περὶ
σὲ τοιοῦτόν ἐστιν ὥστε τοὺς ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης,
εἰ καὶ νεανικώτερόν ἐστιν εἰπεῖν, εἰς ἕνα τόπον ἀποβλέ-
πειν, καὶ ἐν τούτῳ μάλιστα πρὸς σέ. ὡς οὖν ὑπὸ πάν-
των ὁρώμενος παρασκεύαζου τόν τε Λυκοῦργον ἐκεῖνον
ἀρχαῖον ἀποδείξων καὶ τὸν Κῦρον καὶ εἴ τις ἄλλος πώ-
ποτε ἔδοξεν ἤθει καὶ πολιτείᾳ διενεγκεῖν, ἄλλως τε καὶ
ἐπειδὴ πολλοὶ καὶ σχεδὸν ἅπαντες οἱ τῇδε λέγουσιν ὡς
πολλή ἐστιν ἐλπὶς ἀναιρεθέντος Διονυσίου διαφθαρῆναι
τὰ πράγματα διὰ τὴν σήν τε καὶ Ἡρακλείδου καὶ Θεο- E
δότου καὶ τῶν ἄλλων γνωρίμων φιλοτιμίαν. μάλιστα μὲν
οὖν μηδεὶς εἴη τοιοῦτος· ἐὰν δ' ἄρα καὶ γίγνηταί τις,
σὺ φαίνου ἰατρεύων, καὶ πρὸς τὸ βέλτιστον ἔλθοιτ' ἄν·
ταῦτα δὲ ἴσως γελοῖόν σοι φαίνεται εἶναι τὸ ἐμὲ λέγειν· 321 420
διότι καὶ αὐτὸς οὐκ ἀγνοεῖς· ἐγὼ δὲ καὶ ἐν τοῖς θεάτροις
ὁρῶ τοὺς ἀγωνιστὰς ὑπὸ τῶν παίδων παροξυνομένους,
μή τι δὴ ὑπό γε τῶν φίλων, οὓς ἄν τις οἴηται μετὰ
σπουδῆς κατ' εὔνοιαν παρακελεύεσθαι. νῦν οὖν αὐτοί τε
ἀγωνίζεσθε καὶ ἡμῖν εἴ του δεῖ ἐπιστέλλετε. τὰ δ' ἐνθάδε
παραπλησίως ἔχει καθάπερ καὶ ὑμῶν παρόντων. ἐπιστέλ-
λετε δὲ καὶ ὅ τι πέπρακται ὑμῖν ἢ πράττοντες τυγχάνετε, B
ὡς ἡμεῖς πολλὰ ἀκούοντες οὐδὲν ἴσμεν. καὶ νῦν ἐπιστο-
λαὶ παρὰ μὲν Θεοδότου καὶ Ἡρακλείδου ἥκουσιν εἰς Λα-
κεδαίμονα καὶ Αἴγιναν, ἡμεῖς δέ, καθάπερ εἴρηται, πολλὰ
ἀκούοντες περὶ τῶν τῇδε οὐδὲν ἴσμεν. ἐνθυμοῦ δὲ καὶ
ὅτι δοκεῖς τισὶν ἐνδεεστέρως τοῦ προσήκοντος θεραπευτι-
κὸς εἶναι· μὴ οὖν λανθανέτω σε ὅτι διὰ τοῦ ἀρέσκειν
τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὸ πράττειν ἐστίν, ἡ δ' αὐθάδεια
ἐρημίᾳ ξύνοικος. Εὐτύχει. C

Συρακουσίῳ a. — 9. ἀνδρείᾳ a c.

E.

421 *Πλάτων Περδίκκᾳ εὖ πράττειν.*

Εὐφραίῳ μὲν συνεβούλευσα, καθάπερ ἐπέστελλες, τῶν
σῶν ἐπιμελούμενον περὶ ταῦτα διατρίβειν. δίκαιος δ' εἰμὶ
καὶ σοὶ ξενικήν καὶ ἱερὰν ξυμβουλὴν λεγομένην συμβου-
D λεῦσαι περί τε τῶν ἄλλων ὧν ἂν φράζῃς καὶ ὡς Εὐφραίῳ
δεῖ τὰ νῦν χρῆσθαι. πολλὰ μὲν γὰρ ὁ ἀνὴρ χρήσιμος,
μέγιστον δὲ οὗ καὶ σὺ νῦν ἐνδεὴς εἶ διά τε τὴν ἡλικίαν
καὶ διὰ τὸ μὴ πολλοὺς αὐτοῦ πέρι ξυμβούλους εἶναι τοῖς
νέοις. ἔστι γὰρ δή τις φωνὴ τῶν πολιτειῶν ἑκάστης κα-
θαπερεί τινων ζώων, ἄλλη μὲν δημοκρατίας, ἄλλη δ'
422 ὀλιγαρχίας, ἡ δ' αὖ μοναρχίας. ταύτας φαῖεν μὲν ἂν
E ἐπίστασθαι πάμπολλοι, πλεῖστον δ' ἀπολείπονται τοῦ
κατανοεῖν αὐτὰς πλὴν ὀλίγων δή τινων. ἥτις μὲν ἂν
οὖν τῶν πολιτειῶν τὴν αὑτῆς φθέγγηται φωνὴν πρός τε
θεοὺς καὶ πρὸς ἀνθρώπους, καὶ τῇ φωνῇ τὰς πράξεις
II ἑπομένας ἀποδιδῷ, θάλλει τε ἀεὶ καὶ σώζεται, μιμουμένη
δ' ἄλλην φθείρεται. πρὸς ταῦτ' οὖν Εὐφραῖός σοι γίγνοιτ'
οὐχ ἥκιστα ἂν χρήσιμος, καίπερ καὶ πρὸς ἄλλα ὢν ἀν-
δρεῖος· τοὺς γὰρ τῆς μοναρχίας λόγους οὐχ ἥκιστ' αὐτὸν
ἐλπίζω ξυνεξευρήσειν τῶν περὶ τὴν σὴν διατριβὴν ὄντων. 322
εἰς ταῦτ' οὖν αὐτῷ χρώμενος ὀνήσει τε αὐτὸς καὶ ἐκεῖνον
πλεῖστα ὠφελήσεις. ἐὰν δέ τις ἀκούσας ταῦτα εἴπῃ,
Πλάτων, ὡς ἔοικε, προσποιεῖται μὲν τὰ δημοκρατίᾳ ξυμ-
φέροντα εἰδέναι, ἐξὸν δ' ἐν τῷ δήμῳ λέγειν καὶ συμ-
βουλεύειν αὐτῷ τὰ βέλτιστα οὐ πώποτε ἀναστὰς ἐφθέγξατο,
πρὸς ταῦτ' εἰπεῖν ἔστιν ὅτι Πλάτων ὀψὲ ἐν τῇ πατρίδι
γέγονε καὶ τὸν δῆμον κατέλαβεν ἤδη πρεσβύτερον καὶ B
εἰθισμένον ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν πολλὰ καὶ ἀνόμοια τῇ
ἐκείνου ξυμβουλῇ πράττειν, ἐπεὶ πάντων ἂν ἥδιστα κα-
θάπερ πατρὶ συνεβούλευεν αὐτῷ, εἰ μὴ μάτην μὲν 711
κινδυνεύσειν ᾤετο, πλέον δ' οὐδὲν ποιήσειν. ταὐτὸν 423
δὴ οἶμαι δρᾶσαι ἂν καὶ τὴν ἐμὴν ξυμβουλήν. εἰ
γὰρ δόξαιμεν ἀνιάτως ἔχειν, πολλὰ ἂν χαίρειν ἡμῖν
εἰπὼν ἐκτὸς ἂν γίγνοιτο τῆς περὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ξυμ-
βουλῆς. Εὐτύχει. C

---

3. σοὶ om. a. — 15. αἰεὶ ab. — 16. διαφθείρεται a. — 17. καὶ om. a.
17. Εὐτύχει om. a.

ς.

424 Πλάτων Ἑρμείᾳ καὶ Ἐράστῳ καὶ Κορίσκῳ εὖ πράττειν.

Ἐμοὶ φαίνεται θεῶν τις ὑμῖν τύχην ἀγαθήν, ἂν εὖ
δέξησθε, εὐμενῶς καὶ ἱκανῶς παρασκευάζειν. οἰκεῖτε γὰρ
δὴ γείτονές τε ὑμῖν αὐτοῖς καὶ χρείαν ἔχοντες ὥστε ἀλλή-
B λους εἰς τὰ μέγιστα ὠφελεῖν. Ἑρμείᾳ μὲν γὰρ οὔτε ἵππων
πλῆθος οὔτε ἄλλης πολεμικῆς συμμαχίας οὐδ' αὖ χρυσοῦ
προσγενομένου γένοιτ' ἂν μείζων εἰς τὰ πάντα δύναμις,
ἢ φίλων βεβαίων τε καὶ ἦθος ἐχόντων ὑγιές· Ἐράστῳ
δὲ καὶ Κορίσκῳ, πρὸς τῇ τῶν εἰδῶν σοφίᾳ τῇ καλῇ
ταύτῃ φήμ' ἐγώ, καίπερ γέρων ὤν, προσδεῖν σοφίας τῆς
425 περὶ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀδίκους φυλακτικῆς καί τινος
E ἀμυντικῆς δυνάμεως. ἄπειροι γάρ εἰσι διὰ τὸ μεθ' ἡμῶν
μετρίων ὄντων καὶ οὐ κακῶν συχνὸν διατετριφέναι τοῦ
βίου. διὸ δὴ τούτων προσδεῖν εἶπον, ἵνα μὴ ἀναγκάζωνται
τῆς ἀληθινῆς μὲν ἀμελεῖν σοφίας, τῆς δὲ ἀνθρωπίνης
τε καὶ ἀναγκαίας ἐπιμελεῖσθαι μειζόνως ἢ δεῖ. ταύτην δ'
αὖ τὴν δύναμιν Ἑρμείας μοι φαίνεται φύσει τε, ὅσα
323 μήπω ξυγγεγονότι, καὶ τέχνῃ δι' ἐμπειρίας εἰληφέναι.
τί οὖν δὴ λέγω; σοὶ μέν, Ἑρμεία, πεπειραμένος Ἐράστου
καὶ Κορίσκου πλέονα ἢ σύ, φημὶ καὶ μηνύω καὶ μαρτυρῶ
μὴ ῥᾳδίως εὑρήσειν σε ἀξιοπιστότερα ἤθη τούτων τῶν
γειτόνων· ἔχεσθαι δὴ παντὶ ξυμβουλεύω δικαίῳ τρόπῳ
τούτων τῶν ἀνδρῶν, μὴ πάρεργον ἡγουμένῳ· Κορίσκῳ
δὲ καὶ Ἐράστῳ πάλιν Ἑρμείου ἀντέχεσθαι ξύμβουλός
εἰμι καὶ πειρᾶσθαι ταῖς ἀνθέξεσιν ἀλλήλων εἰς μίαν ἀφι-
κέσθαι φιλίας ξυμπλοκήν. ἂν δέ τις ὑμῶν ἄρα ταύτην B
πῃ λύειν δοκῇ, τὸ γὰρ ἀνθρώπινον οὐ παντάπασι βέβαιον,
δεῦρο παρ' ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς πέμπετε μομφῆς κατήγο-
ρον ἐπιστολήν· οἶμαι γὰρ δίκῃ τε καὶ αἰδοῖ τοὺς παρ'
ἡμῶν ἐντεῦθεν ἐλθόντας λόγους, εἰ μή τι τὸ λυθὲν
μέγα τύχοι γενόμενον, ἐπῳδῆς ἡστινοσοῦν μᾶλλον ἂν συμ-
φῦσαι καὶ συνδῆσαι πάλιν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν φιλό- 426
τητά τε καὶ κοινωνίαν, ἣν ὅταν μὲν φιλοσοφῶμεν ἅπαντες C
ἡμεῖς τε καὶ ὑμεῖς, ὅσον ἂν δυνώμεθα καὶ ἑκάστῳ πα-
ρείκῃ, κύρια τὰ νῦν κεχρησμῳδημένα ἔσται· τὸ δὲ ἂν
μὴ δρῶμεν ταῦτα οὐκ ἐρῶ· φήμην γὰρ ἀγαθὴν μαντεύο-
μαι, καὶ φημὶ δὴ ταῦθ' ἡμᾶς πάντ' ἀγαθὰ ποιήσειν,
ἂν θεὸς ἐθέλῃ.

Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν πάντας ὑμᾶς τρεῖς ὄντας ἀνα-
γνῶναι χρή, μάλιστα μὲν ἀθρόους, εἰ δὲ μή, κατὰ δύο
κοινῇ κατὰ δύναμιν ὡς οἷόν τ' ἐστὶ πλειστάκις, καὶ χρῆ-
σθαι συνθήκῃ καὶ νόμῳ κυρίῳ, ὅ ἐστι δίκαιον, ἐπομνύν-
τας σπουδῇ τε ἅμα μὴ ἀμούσῳ καὶ τῇ τῆς σπουδῆς D
ἀδελφῇ παιδιᾷ, καὶ τὸν τῶν πάντων θεὸν ἡγεμόνα τῶν
τε ὄντων καὶ τῶν μελλόντων, τοῦ τε ἡγεμόνος καὶ αἰτίου
πατέρα κύριον ἐπομνύντας, ὅν, ἂν ὄντως φιλοσοφῶμεν,
εἰσόμεθα πάντες σαφῶς εἰς δύναμιν ἀνθρώπων εὐδαιμόνων.

---

9. τῆς] ταῖς a.
20. παιδιᾷ cum Ruhnkenio et Wyttenbachio bc: παιδείᾳ cum libris a.

Z.

427 *Πλάτων τοῖς Δίωνος οἰκείοις τε καὶ ἑταίροις εὖ πράττειν.*

Ἐπεστείλατέ μοι νομίζειν δεῖν τὴν διάνοιαν ὑμῶν
εἶναι τὴν αὐτὴν ἣν εἶχε καὶ Δίων, καὶ δὴ καὶ κοινωνεῖν
διεκελεύεσθέ μοι, καθ' ὅσον οἷός τ' εἰμὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ.
324 ἐγὼ δέ, εἰ μὲν δόξαν καὶ ἐπιθυμίαν τὴν αὐτὴν ἔχετε
ἐκείνῳ, ξύμφημι κοινωνήσειν, εἰ δὲ μή, βουλεύσεσθαι
πολλάκις. τίς δ' ἦν ἡ ἐκείνου διάνοια καὶ ἐπιθυμία, σχεδὸν
οὐκ εἰκάζων ἀλλ' ὡς εἰδὼς σαφῶς εἴποιμ' ἄν. ὅτε γὰρ
κατ' ἀρχὰς εἰς Συρακούσας ἐγὼ ἀφικόμην σχεδὸν ἔτη τεττα-
ράκοντα γεγονώς, Δίων εἶχε τὴν ἡλικίαν ἣν τὰ νῦν Ἱππα-
428 ρῖνος γέγονε, καὶ ἣν ἔσχε τότε δόξαν, ταύτην καὶ διετέ-
B λεσεν ἔχων, Συρακοσίους οἴεσθαι δεῖν ἐλευθέρους εἶναι,
κατὰ νόμους τοὺς ἀρίστους οἰκοῦντας· ὥστε οὐδὲν θαυ-
μαστὸν εἴ τις θεῶν καὶ τοῦτον εἰς τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ
πολιτείας ἐκείνῳ γενέσθαι σύμφρονα ποιήσειε. τίς δ' ἦν
ὁ τρόπος τῆς γενέσεως αὐτῆς; οὐκ ἀπάξιον ἀκοῦσαι νέῳ
καὶ μὴ νέῳ, πειράσομαι δὲ ἐξ ἀρχῆς αὐτὴν ἐγὼ πρὸς
ὑμᾶς διεξελθεῖν· ἔχει γὰρ καιρὸν τὰ νῦν.

Νέος ἐγώ ποτε ὢν πολλοῖς δὴ ταὐτὸν ἔπαθον· ᾠήθην,
εἰ θᾶττον ἐμαυτοῦ γενοίμην κύριος, ἐπὶ τὰ κοινὰ τῆς
C πόλεως εὐθὺς ἰέναι. καί μοι τύχαι τινὲς τῶν τῆς πόλεως
πραγμάτων τοιαίδε παρέπεσον. ὑπὸ πολλῶν γὰρ τῆς τότε
πολιτείας λοιδορουμένης μεταβολὴ γίγνεται, καὶ τῆς με-
ταβολῆς εἷς καὶ πεντήκοντά τινες ἄνδρες προὔστησαν ἄρ-
χοντες, ἕνδεκα μὲν ἐν ἄστει, δέκα δ' ἐν Πειραιεῖ, περί
τε ἀγορὰν ἑκάτεροι τούτων ὅσα τ' ἐν τοῖς ἄστεσι διοικεῖν
ἔδει, τριάκοντα δὲ πάντων ἄρχοντες κατέστησαν αὐτο-
κράτορες. τούτων δή τινες οἰκεῖοί τε ὄντες καὶ γνώριμοι
D ἐτύγχανον ἐμοί, καὶ δὴ καὶ παρεκάλουν εὐθὺς ὡς ἐπὶ
712 προσήκοντα πράγματά με. καὶ ἐγὼ θαυμαστὸν οὐδὲν ἔπα-
429 θον ὑπὸ νεότητος· ᾠήθην γὰρ αὐτούς ἔκ τινος ἀδίκου
βίου ἐπὶ δίκαιον τρόπον ἄγοντας διοικήσειν δὴ τὴν πόλιν,
ὥστε αὐτοῖς σφόδρα προσεῖχον τὸν νοῦν, τί πράξοιεν.
καὶ ὁρῶν δή που τοὺς ἄνδρας ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ χρυσῆν
ἀποδείξαντας τὴν ἔμπροσθεν πολιτείαν, τά τε ἄλλα καὶ
φίλον ἄνδρα ἐμοὶ πρεσβύτερον Σωκράτη, ὃν ἐγὼ σχεδὸν
οὐκ ἂν αἰσχυνοίμην εἰπὼν δικαιότατον εἶναι τῶν τότε, E
ἐπί τινα τῶν πολιτῶν μεθ' ἑτέρων ἔπεμπον, βίᾳ ἄξοντα
ὡς ἀποθανούμενον, ἵνα δὴ μετέχοι τῶν πραγμάτων αὐ- 325
τοῖς, εἴτε βούλοιτο εἴτε μή· ὁ δ' οὐκ ἐπείθετο, πᾶν δὲ
παρεκινδύνευσε παθεῖν πρὶν ἀνοσίων αὐτοῖς ἔργων γενέ-
σθαι κοινωνός· ἃ δὴ πάντα καθορῶν καὶ εἴ τιν' ἄλλα
τοιαῦτα οὐ σμικρά, ἐδυσχέρανά τε καὶ ἐμαυτὸν ἐπανήγα-
γον ἀπὸ τῶν τότε κακῶν. χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ μετέπεσε
τὰ τῶν τριάκοντά τε καὶ πᾶσα ἡ τότε πολιτεία. πάλιν
δὲ βραδύτερον μέν, εἷλκε δέ με ὅμως ἡ περὶ τὸ πράττειν
τὰ κοινὰ καὶ πολιτικὰ ἐπιθυμία. ἦν οὖν καὶ ἐν ἐκείνοις, B
ἅτε τεταραγμένοις, πολλὰ γιγνόμενα ἅ τις ἂν δυσχεράνειε,
καὶ οὐδέν τι θαυμαστὸν ἦν τιμωρίας ἐχθρῶν γίγνεσθαί
τινών τισι μείζους ἐν μεταβολαῖς· καίτοι πολλῇ γε ἐχρή-
σαντο οἱ τότε κατελθόντες ἐπιεικείᾳ. κατὰ δέ τινα τύχην 430
αὖ τὸν ἑταῖρον ἡμῶν Σωκράτη τοῦτον δυναστεύοντές
τινες εἰσάγουσιν εἰς δικαστήριον, ἀνοσιωτάτην αἰτίαν ἐπι-
βάλλοντες καὶ πάντων ἥκιστα Σωκράτει προσήκουσαν· C
ὡς ἀσεβῆ γὰρ οἱ μὲν εἰσήγαγον, οἱ δὲ κατεψηφίσαντο
καὶ ἀπέκτειναν τὸν τότε τῆς ἀνοσίου ἀγωγῆς οὐκ ἐθελή-
σαντα μετασχεῖν περὶ ἕνα τῶν τότε φευγόντων φίλων,
ὅτε φεύγοντες ἐδυστύχουν αὐτοί. σκοποῦντι δή μοι ταῦτά
τε καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πράττοντας τὰ πολιτικά,
καὶ τοὺς νόμους γε καὶ ἔθη, ὅσῳ μᾶλλον διεσκόπουν ἡλι-
κίας τε εἰς τὸ πρόσθε προὔβαινον, τοσούτῳ χαλεπώτερον
ἐφαίνετο ὀρθῶς εἶναί μοι τὰ πολιτικὰ διοικεῖν. οὔτε γὰρ D
ἄνευ φίλων ἀνδρῶν καὶ ἑταίρων πιστῶν οἷόν τ' εἶναι
πράττειν, οὓς οὔθ' ὑπάρχοντας ἦν εὑρεῖν εὐπετές, οὐ
γὰρ ἔτι ἐν τοῖς τῶν πατέρων ἤθεσι καὶ ἐπιτηδεύμασιν
ἡ πόλις ἡμῶν διῳκεῖτο, καινούς τε ἄλλους ἀδύνατον ἦν
κτᾶσθαι μετά τινος ῥᾳστώνης, τά τε τῶν νόμων γράμ-

---

8. εἰς om. Stallbaumii operae. — 9. Ἱππαρῖνος c. — 11. Συρακουσίους ac. — 14. σύμφωνα a. — 33. χρυσὸν b.
14. δυσχεράνειεν ab. — 27. πρόσθεν ac.

ματα καὶ ἔθη διεφθείρετο καὶ ἐπεδίδου θαυμαστὸν ὅσον,
ὥστε με, τὸ πρῶτον πολλῆς μεστὸν ὄντα ὁρμῆς ἐπὶ τὸ
E πράττειν τὰ κοινά, βλέποντα εἰς ταῦτα καὶ φερόμενα
431 ὁρῶντα πάντῃ πάντως, τελευτῶντα ἰλιγγιᾶν, καὶ τοῦ μὲν
σκοπεῖν μὴ ἀποστῆναι πῇ ποτὲ ἄμεινον ἂν γίγνοιτο περί
τε αὐτὰ ταῦτα καὶ δὴ καὶ περὶ τὴν πᾶσαν πολιτείαν,
326 τοῦ δὲ πράττειν αὖ περιμένειν ἀεὶ καιρούς, τελευτῶντα
δὲ νοῆσαι περὶ πασῶν τῶν νῦν πόλεων ὅτι κακῶς ξύμ-
πασαι πολιτεύονται· τὰ γὰρ τῶν νόμων αὐταῖς σχεδὸν
ἀνιάτως ἔχοντά ἐστιν ἄνευ παρασκευῆς θαυμαστῆς τινὸς
μετὰ τύχης· λέγειν τε ἠναγκάσθην, ἐπαινῶν τὴν ὀρθὴν
φιλοσοφίαν, ὡς ἐκ ταύτης ἔστι τά τε πολιτικὰ δίκαια καὶ
τὰ τῶν ἰδιωτῶν πάντα κατιδεῖν· κακῶν οὖν οὐ λήξειν
τὰ ἀνθρώπινα γένη, πρὶν ἂν ἢ τὸ τῶν φιλοσοφούντων
B ὀρθῶς γε καὶ ἀληθῶς γένος εἰς ἀρχὰς ἔλθῃ τὰς πολιτι-
κὰς ἢ τὸ τῶν δυναστευόντων ἐν ταῖς πόλεσιν ἔκ τινος
μοίρας θείας ὄντως φιλοσοφήσῃ.

Ταύτην δὴ τὴν διάνοιαν ἔχων εἰς Ἰταλίαν τε καὶ
Σικελίαν ἦλθον, ὅτε πρῶτον ἀφικόμην. ἐλθόντα δέ με
ὁ ταύτῃ λεγόμενος αὖ βίος εὐδαίμων, Ἰταλιωτικῶν τε καὶ
Συρακουσίων τραπεζῶν πλήρης, οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἤρεσε,
δίς τε τῆς ἡμέρας ἐμπιπλάμενον ζῆν καὶ μηδέποτε κοι-
C μώμενον μόνον νύκτωρ, καὶ ὅσα τούτῳ ἐπιτηδεύματα
ξυνέπεται τῷ βίῳ· ἐκ γὰρ τούτων τῶν ἐθῶν οὔτ' ἂν
432 φρόνιμος οὐδείς ποτε γενέσθαι τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν
ἀνθρώπων ἐκ νέου ἐπιτηδεύων δύναιτο, οὐχ οὕτω θαυ-
μαστῇ φύσει κραθήσεται, σώφρων δὲ οὐδ' ἂν μελλῆσαι
ποτὲ γενέσθαι, καὶ δὴ καὶ περὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ὁ αὐ-
τὸς λόγος ἂν εἴη. πόλις τε οὐδεμία ἂν ἠρεμήσαι κατὰ
νόμους οὐδ' οὑστινασοῦν ἀνδρῶν οἰομένων ἀναλίσκειν
D μὲν δεῖν πάντα ἐς ὑπερβολάς, ἀργῶν δὲ εἰς ἅπαντα ἡγου-
μένων αὖ δεῖν γίγνεσθαι πλὴν εἰς εὐωχίας καὶ πότους
καὶ ἀφροδισίων σπουδὰς διαπονουμένας· ἀναγκαῖον δὲ
εἶναι ταύτας τὰς πόλεις εἰς τυραννίδας τε καὶ ὀλιγαρχίας
καὶ δημοκρατίας μεταβαλλούσας μηδέποτε λήγειν, δικαίου
δὲ καὶ ἰσονόμου πολιτείας τοὺς ἐν αὐταῖς δυναστεύοντας
μηδ' ὄνομα ἀκούοντας ἀνέχεσθαι. ταῦτα δὴ πρὸς τοῖς
πρόσθε διανοούμενος εἰς Συρακούσας διεπορεύθην, ἴσως
E μὲν κατὰ τύχην, ἔοικε μὴν τότε μηχανωμένῳ τινὶ τῶν
κρειττόνων ἀρχὴν βαλέσθαι τῶν νῦν γεγονότων πραγμά-
των περὶ Δίωνα καὶ τῶν περὶ Συρακούσας· δέος δὲ μὴ
καὶ πλειόνων ἔτι, ἐὰν μὴ νῦν ὑμεῖς ἐμοὶ πείθησθε τὸ
δεύτερον συμβουλεύοντι. πῶς οὖν δὴ λέγω πάντων ἀρχὴν
327 γεγονέναι τὴν τότε τὴν εἰς Σικελίαν ἐμὴν ἄφιξιν; ἐγὼ
433 συγγενόμενος Δίωνι τότε νέῳ κινδυνεύω, τὰ δοκοῦντα
ἐμοὶ βέλτιστα ἀνθρώποις εἶναι μηνύων διὰ λόγων καὶ
πράττειν αὐτὰ ξυμβουλεύων, ἀγνοεῖν ὅτι τυραννίδος τινὰ
τρόπον κατάλυσιν ἐσομένην μηχανώμενος ἐλάνθανον ἐμαυ-
τόν. Δίων μὲν γὰρ δὴ μάλ' εὐμαθὴς ὢν πρός τε τἆλλα
καὶ πρὸς τοὺς τότε ὑπ' ἐμοῦ λόγους λεγομένους οὕτως
ὀξέως ὑπήκουσε καὶ σφόδρα, ὡς οὐδεὶς πώποτε ὧν ἐγὼ
προσέτυχον νέων, καὶ τὸν ἐπίλοιπον βίον ζῆν ἠθέλησε B
διαφερόντως τῶν πολλῶν Ἰταλιωτῶν τε καὶ Σικελιωτῶν, 713
ἀρετὴν περὶ πλείονος ἡδονῆς τῆς τε ἄλλης τρυφῆς ἡγα-
πηκώς. ὅθεν ἐπαχθέστερον τοῖς περὶ τὰ τυραννικὰ νόμιμα
ζῶσιν ἐβίω μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ περὶ Διονύσιον γενο-
μένου. μετὰ δὲ τοῦτο διενοήθη μὴ μόνον ἐν αὐτῷ ποτ'
ἂν γενέσθαι ταύτην τὴν διάνοιαν, ἣν αὐτὸς ὑπὸ τῶν
ὀρθῶν λόγων ἔσχεν, ἐγγιγνομένην δ' αὐτὴν καὶ ἐν ἄλλοις
ὁρῶν κατενόει, πολλοῖς μὲν οὔ, γιγνομένην δ' οὖν ἔν C
τισιν, ὧν καὶ Διονύσιον ἡγήσατο ἕνα γενέσθαι τάχ' ἂν
ξυλλαμβανόντων θεῶν, γενομένου δ' αὖ τοῦ τοιούτου τόν
τε αὐτοῦ βίον καὶ τὸν τῶν ἄλλων Συρακουσίων ἀμήχα-
νον ἂν μακαριότητι ξυμβῆναι γενόμενον. πρὸς δὴ τούτοις
ᾠήθη δεῖν ἐκ παντὸς τρόπου εἰς Συρακούσας ὅ τι τάχιστα 434
ἐλθεῖν ἐμὲ κοινωνὸν τούτων, μεμνημένος τήν τε αὐτοῦ
καὶ ἐμὴν συνουσίαν, ὡς εὐπετῶς ἐξειργάσατο εἰς ἐπιθυ-
μίαν ἐλθεῖν αὐτὸν τοῦ καλλίστου τε καὶ ἀρίστου βίου· D
ὃ δὴ καὶ νῦν εἰ διαπράξαιτο ἐν Διονυσίῳ ὡς ἐπεχείρησε,
μεγάλας ἐλπίδας εἶχεν ἄνευ σφαγῶν καὶ θανάτων καὶ
τῶν νῦν γεγονότων κακῶν βίον ἂν εὐδαίμονα καὶ ἀλη-
θινὸν ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ κατασκευάσαι. ταῦτα Δίων ὀρ-
θῶς διανοηθεὶς ἔπεισε μεταπέμπεσθαι Διονύσιον ἐμέ,
καὶ αὐτὸς ἐδεῖτο πέμπων ἥκειν ὅ τι τάχιστα ἐκ παντὸς
τρόπου, πρίν τινας ἄλλους ἐντυχόντας Διονυσίῳ ἐπ' ἄλλον E
βίον αὐτὸν τοῦ βελτίστου παρατρέψαι. λέγων δὲ τάδε
ἐδεῖτο, εἰ καὶ μακρότερα εἰπεῖν. τίνας γὰρ καιρούς, ἔφη,
μείζους περιμενοῦμεν τῶν νῦν παραγεγονότων θείᾳ τινὶ
τύχῃ; καταλέγων δὲ τήν τε ἀρχὴν τῆς Ἰταλίας καὶ Σι-
κελίας καὶ τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν νεότητα 328
καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν Διονυσίου, φιλοσοφίας τε καὶ
παιδείας ὡς ἔχοι σφόδρα, λέγων, τούς τε αὐτοῦ ἀδελφι-
δοῦς καὶ τοὺς οἰκείους ὡς εὐπαράκλητοι εἶεν πρὸς τὸν
ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενον ἀεὶ λόγον καὶ βίον, ἱκανώτατοί τε
Διονύσιον συμπαρακαλεῖν, ὥστε, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν ἐλπὶς 435
πᾶσα ἀποτελεσθήσεται τοῦ τοὺς αὐτοὺς φιλοσόφους τε
καὶ πόλεων ἄρχοντας μεγάλων ξυμβῆναι γενομένους. τὰ
μὲν δὴ παρακελεύματα ἦν ταῦτά τε καὶ τοιαῦτα ἕτερα B
πάμπολλα, τὴν δ' ἐμὴν δόξαν, τὸ μὲν περὶ τῶν νέων
ὅπῃ ποτὲ γενήσοιτο, εἶχε φόβος — αἱ γὰρ ἐπιθυμίαι
τῶν τοιούτων ταχεῖαι καὶ πολλάκις ἑαυταῖς ἐναντίαι
φερόμεναι —, τὸ δὲ Δίωνος ἠπιστάμην τῆς ψυχῆς
πέρι φύσει τε ἐμβριθὲς ὂν ἡλικίας τε ἤδη μετρίως
ἔχον. ὅθεν μοι σκοπουμένῳ καὶ διστάζοντι πότερον εἴη

5. πῇ ποτὲ] μήποτε a. — ἂν ἄμεινον c. — 7. αἰεὶ ab. — 23. τούτῳ - - τῷ βίῳ auctore Stephano bc: τούτων - - τῶν βίων cum libris a. — 26. οὐχ] οὐδ' a. — οὕτως a. — 27. μελλῆσαι Florr. aol: μελλῆσαι Λ et pr. Ω, μελῆσαι ΞΦ, μελῆσαι b, μελῆσαι o, μελλήσει abc. — 31. ἐς Λc. — 33. διαπονουμένων a. — 34. εἰς om. b. — 38. πρόσθεν c. — 39. ἔοικα Cornarius.

16. αὐτοῦ Florr. co: αὐτοῦ abc. — 45. Δίωνος] Δίωνος ἦθος ac. — 47. πότερον ἂν εἴη a.

πορευτέον ἢ πῶς, ὅμως ἐῤῥέψε δεῖν, εἴ ποτέ τις
C τὰ διανοηθέντα περὶ νόμων τε καὶ πολιτείας ἀποτε-
λεῖν ἐγχειρήσοι, καὶ νῦν πειρατέον εἶναι· πείσας γὰρ
ἕνα μόνον ἱκανῶς πάντα ἐξειργασμένος ἐσοίμην ἀγαθά.
ταύτῃ μὲν δὴ τῇ διανοίᾳ τε καὶ τόλμῃ ἀπῆρα οἴκο-
θεν, οὐχ ᾗ τινὲς ἐδόξαζον, ἀλλ' αἰσχυνόμενος μὲν ἐμαυ-
τὸν τὸ μέγιστον, μὴ δόξαιμί ποτε ἐμαυτῷ παντάπασι
λόγος μόνον ἀτεχνῶς εἶναί τις, ἔργου δὲ οὐδενὸς ἄν ποτε
ἑκὼν ἀνθάψασθαι, κινδυνεύσειν δὲ προδοῦναι πρῶτον
D μὲν τὴν Δίωνος ξενίαν τε καὶ ἑταιρείαν ἐν κινδύνοις
ὄντως γεγονότος οὐ σμικροῖς. εἴτ' οὖν πάθοι τι, εἴτ'
436 ἐκπεσὼν ὑπὸ Διονυσίου καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν ἔλθοι
παρ' ἡμᾶς φεύγων καὶ ἀνέροιτο εἰπὼν Ὦ Πλάτων, ἥκω
σοι φυγὰς οὐχ ὁπλιτῶν δεόμενος οὐδὲ ἱππέων ἐνδεὴς γε-
νόμενος τοῦ ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ λόγων καὶ
πειθοῦς, ᾗ σὲ μάλιστα ἠπιστάμην ἐγὼ δυνάμενον ἀνθρώ-
πους νέους ἐπὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ δίκαια προτρέποντα εἰς
E φιλίαν τε καὶ ἑταιρείαν ἀλλήλοις καθιστάναι ἑκάστοτε·
ὧν ἐνδείᾳ κατὰ τὸ σὸν μέρος νῦν ἐγὼ καταλιπὼν Συρα-
κούσας ἐνθάδε πάρειμι. καὶ τὸ μὲν ἐμὸν ἔλαττον ὄνειδός
σοι φέρει· φιλοσοφία δέ, ἣν ἐγκωμιάζεις ἀεὶ καὶ ἀτίμως
φῂς ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων φέρεσθαι, πῶς οὐ προ-
δέδοται τὰ νῦν μετ' ἐμοῦ μέρος ὅσον ἐπὶ σοὶ γέγονε; καὶ
329 Μεγαροῖ μὲν εἰ κατοικοῦντες ἐτυγχάνομεν, ἦλθες δή που
ἄν μοι βοηθὸς ἐφ' ἃ σε παρεκάλουν, ἢ πάντων ἂν
φαυλότατον ἡγοῦ σαυτόν· νῦν δ' ἄρα τὸ μῆκος τῆς πο-
ρείας καὶ τὸ μέγεθος δὴ τοῦ πλοῦ καὶ τοῦ πόνου ἐπαιτι-
ώμενος οἴει δόξαν κακίας ἀποφευξεῖσθαί ποτε; πολλοῦ
γε καὶ δεήσει. Λεχθέντων δὲ τούτων τίς ἂν ἦν μοι πρὸς
ταῦτα εὐσχήμων ἀπόκρισις; οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ἦλθον μὲν
κατὰ λόγον ἐν δίκῃ τε, ὡς οἷόν τε ἄνθρωπον μάλιστα,
437 διὰ τὰ τοιαῦτα καταλιπὼν τὰς ἐμαυτοῦ διατριβάς, οὔσας
B οὐκ ἀσχήμονας, ὑπὸ τυραννίδα δοκοῦσαν οὐ πρέπειν
τοῖς ἐμοῖς λόγοις οὐδὲ ἐμοί· ἐλθών τε ἐμαυτὸν ἠλευθέ-
ρωσα Διὸς ξενίου καὶ τῆς φιλοσόφου ἀνέγκλητον μοίρας
παρέσχον, ἐπονειδίστου γενομένης ἂν εἴ τι καταμαλθα-
κισθεὶς καὶ ἀποδειλιῶν αἰσχύνης μετέσχον κακῆς. ἐλθὼν
δέ, οὐ γὰρ δεῖ μηκύνειν, εὗρον στάσεως τὰ περὶ Διονύ-
σιον μεστὰ ξύμπαντα καὶ διαβολῶν πρὸς τὴν τυραννίδα
Δίωνος πέρι. ἤμυνον μὲν οὖν καθ' ὅσον ἠδυνάμην,
C σμικρὰ δ' οἷός τ' ἦν, μηνὶ δὲ σχεδὸν ἴσως τετάρτῳ Δίωνα
Διονύσιος αἰτιώμενος ἐπιβουλεύειν τῇ τυραννίδι, σμικρὸν
εἰς πλοῖον ἐμβιβάσας, ἐξέβαλεν ἀτίμως. οἱ δὴ Δίωνος
τὸ μετὰ τοῦτο πάντες φίλοι ἐφοβούμεθα μή τινα ἐπαι-
τιώμενος τιμωροῖτο ὡς συναίτιον τῆς Δίωνος ἐπιβουλῆς·
περὶ δ' ἐμοῦ καὶ διῆλθε λόγος τις ἐν Συρακούσαις, ὡς
τεθνεὼς εἴην ὑπὸ Διονυσίου ὡς τούτων ἁπάντων τῶν
τότε γεγονότων αἴτιος. ὁ δὲ αἰσθανόμενος πάντας ἡμᾶς B
οὕτω διατεθέντας, φοβούμενος μὴ μεῖζον ἐκ τῶν φόβων
γένοιτό τι, φιλοφρόνως πάντας ἀνελάμβανε, καὶ δὴ καὶ
τὸν ἐμὲ παρεμυθεῖτό τε καὶ θαῤῥεῖν διεκελεύετο καὶ
ἐδεῖτο πάντως μένειν· ἐγίγνετο γάρ οἱ τὸ μὲν ἐμὲ φυγεῖν 438
ἀπ' αὐτοῦ καλὸν οὐδέν, τὸ δὲ μένειν, διὸ δὴ καὶ σφό- 714
δρα προσεποιεῖτο δεῖσθαι. τὰς δὲ τῶν τυράννων δεήσεις
ἴσμεν, ὅτι μεμιγμέναι ἀνάγκαις εἰσίν· ὃ δὴ μηχανώμενος
διεκώλυέ μου τὸν ἔκπλουν, εἰς ἀκρόπολιν ἀγαγὼν καὶ E
κατοικίσας ὅθεν οὐδ' ἂν εἷς ἔτι με ναύκληρος μὴ ὅτι
κωλύοντος ἐξήγαγε Διονυσίου, ἀλλ' οὐδ' εἰ μὴ πέμπων
αὐτὸς τὸν κελεύοντα ἐξαγαγεῖν ἐπέστελλεν, οὔτ' ἂν ἔμ-
πορος οὔτε τῶν ἐν ταῖς τῆς χώρας ἐξόδοις ἀρχόντων
οὐδ' ἂν εἷς περιεῖδέ με μόνον ἐκπορευόμενον, ὃς οὐκ ἂν
συλλαβὼν εὐθέως παρὰ Διονύσιον πάλιν ἀπήγαγεν, ἄλλως
τε καὶ διηγγελμένον ἤδη ποτὲ τοὐναντίον ἢ τὸ πρότερον 330
πάλιν, ὡς Πλάτωνα Διονύσιος θαυμαστῶς ὡς ἀσπάζεται.
τὸ δ' εἶχε δὴ πῶς; τὸ γὰρ ἀληθὲς δεῖ φράζειν. ἠσπά-
ζετο μὲν ἀεὶ προϊόντος τοῦ χρόνου μᾶλλον κατὰ τὴν τοῦ
τρόπου τε καὶ ἤθους συνουσίαν. ἑαυτὸν δὲ ἐπαινεῖν μᾶλ-
λον ἢ Δίωνα ἐβούλετό με καὶ φίλον ἡγεῖσθαι διαφερόντως
μᾶλλον ἢ 'κεῖνον, καὶ θαυμαστῶς ἐφιλονείκει πρὸς τὸ
τοιοῦτον. ᾗ δ' ἂν οὕτως ἐγένετο, εἴπερ ἐγίγνετο, κάλλι-
στα, ὤκνει ὡς δὴ μανθάνων καὶ ἀκούων τῶν περὶ φι- B
λοσοφίαν λόγων οἰκειοῦσθαι καὶ ἐμοὶ συγγίγνεσθαι, φο- 439
βούμενος τοὺς τῶν διαβαλλόντων λόγους, μή πῃ παρα-
ποδισθείη καὶ Δίων δὴ πάντα εἴη διαπεπραγμένος. ἐγὼ
δὲ πάντα ὑπέμενον, τὴν πρώτην διάνοιαν φυλάττων ᾗπερ
ἀφικόμην, εἴ πως εἰς ἐπιθυμίαν ἔλθοι τῆς φιλοσόφου
ζωῆς. ὁ δ' ἐνίκησεν ἀντιτείνων.

Καὶ ὁ πρῶτος δὴ χρόνος τῆς εἰς Σικελίαν ἐμῆς ἐπι-
δημήσεώς τε καὶ διατριβῆς διὰ πάντα ταῦτα ξυνέβη γε-
νόμενος. μετὰ δὲ τοῦτο ἀπεδήμησά τε καὶ πάλιν ἀφικό- C
μην πάσῃ σπουδῇ μεταπεμπομένου Διονυσίου· ὧν δὲ
ἕνεκα καὶ ὅσα ἔπραξα, ὡς εἰκότα τε καὶ δίκαια, ὑμῖν
πρῶτον μὲν ξυμβουλεύσας ἃ χρὴ ποιεῖν ἐκ τῶν νῦν γεγο-
νότων, ὕστερον τὰ περὶ ταῦτα διέξειμι, τῶν ἐπανερω-
τώντων ἕνεκα τί δὴ βουλόμενος ἦλθον τὸ δεύτερον, ἵνα
μὴ τὰ πάρεργα ὡς ἔργα μοι ξυμβαίνῃ λεγόμενα. λέγω δὴ
τάδε.

Ἐγὼ τὸν συμβουλεύοντα ἀνδρὶ κάμνοντι καὶ δίαιταν
διαιτωμένῳ μοχθηρὰν πρὸς ὑγίειαν ἄλλο τι χρὴ πρῶτον D
μὲν αὐτὸν μεταβάλλειν τὸν βίον, καὶ ἐθέλοντι μὲν πεί-
θεσθαι καὶ τἄλλα ἤδη παραινεῖν· μὴ ἐθέλοντι δέ, φεύ- 440
γοντα ἀπὸ τῆς τοῦ τοιούτου ξυμβουλῆς, ἄνδρα τε ἡγοί-
μην ἂν καὶ ἰατρικόν, τὸν δὲ ὑπομένοντα τοὐναντίον
ἄνανδρόν τε καὶ ἄτεχνον. ταὐτὸν δὴ καὶ πόλει, εἴτε

1. πορευτέον καὶ ὑπακουστέον ἢ ac. — 8. λόγῳ a. — 11. εἴη τ' ἐκπεσὼν a. — 13. ὑμᾶς a. — 17. τἀγαθὰ b. — 21. αἰεὶ a. — 31. ἀνθρώπων c. — 34. λόγοις in mg. ponunt ΑΩ. — ἠλευθέρωσα καὶ Διὸς a. — 41. ἦε Ω, ἦ Bekkerus. — 47. ὡς ΑΞΦΩbco: ὡς δὴ abc.
4. τὸν] αὐτὸν ac. — 19. αἰεὶ ab. — 22. ἐκεῖνον bc.

αὐτῆς εἷς εἴη κύριος εἴτε καὶ πλείους, εἰ μὲν κατὰ τρό-
πον ὀρθῇ πορευομένης ὁδῷ τῆς πολιτείας ξυμβουλεύοιτό
τι τῶν προσφόρων, νοῦν ἔχοντος τὸ τοῖς τοιούτοις ξυμ-
E βουλεύειν· τοῖς δ' ἔξω τὸ παράπαν βαίνουσι τῆς ὀρθῆς
πολιτείας καὶ μηδαμῇ ἐθέλουσιν αὐτῆς εἰς ἴχνος ἰέναι,
προαγορεύουσι δὲ τῷ ξυμβούλῳ τὴν μὲν πολιτείαν ἐᾶν καὶ
331 μὴ κινεῖν, ὡς ἀποθανουμένῳ ἐὰν κινῇ, ταῖς δὲ βουλήσεσι
καὶ ἐπιθυμίαις αὐτῶν ὑπηρετοῦντα ξυμβουλεύειν κελεύουσι
τίνα τρόπον γίγνοιτ' ἂν ῥᾷστά τε καὶ τάχιστα εἰς τὸν ἀεὶ
χρόνον, τὸν μὲν ὑπομένοντα ξυμβουλὰς τοιαύτας ἡγοίμην
ἂν ἄνανδρον, τὸν δ' οὐχ ὑπομένοντα ἄνδρα. ταύτην δὴ
τὴν διάνοιαν ἐγὼ κεκτημένος, ὅταν τίς μοι ξυμβουλεύηται
περί τινος τῶν μεγίστων περὶ τὸν αὑτοῦ βίον, οἷον περὶ
χρημάτων κτήσεως ἢ περὶ σώματος ἢ ψυχῆς ἐπιμελείας,
B ἂν μέν μοι τὸ καθ' ἡμέραν ἔν τινι τρόπῳ δοκῇ ζῆν ἢ
συμβουλεύσαντος ἂν ἐθέλειν πείθεσθαι, περὶ ὧν ἀνακοι-
441 νοῦται, προθύμως ξυμβουλεύω καὶ οὐκ ἀφοσιωσάμενος
μόνον ἐπαυσάμην· ἐὰν δὲ μὴ ξυμβουλεύηταί μοι τὸ πα-
ράπαν ἢ συμβουλεύοντι δῆλος ᾖ μηδαμῇ πεισόμενος, αὐ-
τόκλητος ἐπὶ τὸν τοιοῦτον οὐκ ἔρχομαι ξυμβουλεύσων,
βιασόμενος δὲ οὐδ' ἂν υἱὸς ᾖ μου. δούλῳ δὲ ξυμβουλεύ-
σαιμ' ἂν καὶ μὴ ἐθέλοντά γε προσβιαζοίμην· πατέρα δὲ
C ἢ μητέρα οὐχ ὅσιον ἡγοῦμαι προσβιάζεσθαι μὴ νόσῳ παρα-
φροσύνης ἐχομένους. ἐὰν δέ τινα καθεστῶτα ζῶσι βίον,
ἑαυτοῖς ἀρέσκοντα, ἐμοὶ δὲ μή, μήτε ἀπεχθάνεσθαι μάτην
νουθετοῦντα μήτε δὴ κολακεύοντά γε ὑπηρετεῖν αὐτοῖς,
πληρώσεις ἐπιθυμιῶν ἐκπορίζοντα ἃς αὐτὸς ἀσπαζόμενος
οὐκ ἂν ἐθέλοιμι ζῆν. ταὐτὸν δὴ καὶ περὶ πόλεως αὑτοῦ
διανοούμενον χρὴ ζῆν τὸν ἔμφρονα· λέγειν μέν, εἰ μὴ
D καλῶς αὐτῷ φαίνοιτο πολιτεύεσθαι, εἰ μέλλοι μήτε μα-
ταίως ἐρεῖν μήτε ἀποθανεῖσθαι λέγων, βίαν δὲ πατρίδι
πολιτείας μεταβολῆς μὴ προσφέρειν, ὅταν ἄνευ φυγῶν
καὶ σφαγῆς ἀνδρῶν μὴ δυνατὸν ᾖ γίγνεσθαι τὴν ἀρίστην,
ἡσυχίαν δὲ ἄγοντα εὔχεσθαι τὰ ἀγαθὰ αὐτῷ τε καὶ τῇ
πόλει. Κατὰ δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ἐγὼ ὑμῖν τ' ἂν ξυμ-
βουλεύοιμι, ξυνεβούλευον δὲ καὶ Διονυσίῳ μετὰ Δίωνος,
442 ζῆν μέντοι τὸ καθ' ἡμέραν πρῶτον, ὅπως ἐγκρατὴς αὐ-
E τὸς αὑτοῦ ὅ τι μάλιστα ἔσεσθαι μέλλοι καὶ πιστοὺς φίλους
τε καὶ ἑταίρους κτήσεσθαι, ὅπως μὴ πάθοι ἅπερ ὁ πατὴρ
αὐτοῦ, ὃς παραλαβὼν Σικελίας πολλὰς καὶ μεγάλας πό-
λεις ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐκπεπορθημένας, οὐχ οἷός τ' ἦν
κατοικίσας πολιτείας ἐν ἑκάσταις καταστήσασθαι πιστὰς
ἑταίρων ἀνδρῶν, οὔτε ἄλλων δή ποθεν ὀθνείων οὔτε
332 ἀδελφῶν, οὓς ἔθρεψέ τε αὐτὸς νεωτέρους ὄντας ἔκ τε
ἰδιωτῶν ἄρχοντας καὶ ἐκ πενήτων πλουσίους ἐπεποιήκει
διαφερόντως. τούτων κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς οὐδένα οἷός
τ' ἦν πειθοῖ καὶ διδαχῇ καὶ εὐεργεσίαις καὶ ξυγγενείαις
ἀπεργασάμενος ποιήσασθαι, Δαρείου δὲ ἑπταπλασίῳ φαυ-
λότερος ἐγίγνετο, ὃς οὐκ ἀδελφοῖς πιστεύσας οὐδ' ὑφ' 715
αὑτοῦ τραφεῖσι, κοινωνοῖς δὲ μόνον τῆς τοῦ Μήδου
τε καὶ εὐνούχου χειρώσεως, διένειμέ τε μέρη μείζω ἕκα-
στα Σικελίας πάσης ἑπτὰ καὶ πιστοῖς ἐχρήσατο τοῖς κοι- B
νωνοῖς καὶ οὐκ ἐπιτιθεμένοις οὔτε αὐτῷ οὔτε ἀλλήλοις,
ἔδειξέ τε παράδειγμα, οἷον χρὴ τὸν νομοθέτην καὶ βασι-
λέα τὸν ἀγαθὸν γίγνεσθαι· νόμους γὰρ κατασκευάσας ἔτι
καὶ νῦν διασέσωκε τὴν Περσῶν ἀρχήν. ἔτι δὲ Ἀθηναῖοι
πρὸς τούτοις, οὐκ αὐτοὶ κατοικίσαντες πολλὰς τῶν Ἑλλή- 443
νων πόλεις ὑπὸ βαρβάρων ἐκβεβλημένας, ἀλλ' οἰκουμένας
παραλαβόντες, ὅμως ἑβδομήκοντα ἔτη διεφύλαξαν τὴν
ἀρχὴν ἄνδρας φίλους ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις κεκτημένοι. C
Διονύσιος δὲ εἰς μίαν πόλιν ἀθροίσας πᾶσαν Σικελίαν
ὑπὸ σοφίας, πιστεύων οὐδενί, μόγις ἐσώθη· πένης γὰρ
ἦν ἀνδρῶν φίλων καὶ πιστῶν, οὗ μεῖζον σημεῖον εἰς ἀρε-
τὴν καὶ κακίαν οὐκ ἔστιν οὐδέν, τοῦ ἔρημον ἢ μὴ τοι-
ούτων ἀνδρῶν εἶναι. ἃ δὴ καὶ Διονυσίῳ ξυνεβουλεύομεν
ἐγὼ καὶ Δίων, ἐπειδὴ τὰ παρὰ πατρὸς αὐτῷ ξυνεβεβή-
κει οὕτως ἀνομιλήτῳ μὲν παιδείας, ἀνομιλήτῳ δὲ συνου- D
σιῶν τῶν προσηκουσῶν γεγονέναι, πρῶτον ἐπὶ ταῦτα
ὁρμήσαντα φίλους ἄλλους αὑτῷ τῶν οἰκείων ἅμα καὶ ἡλι-
κιωτῶν καὶ συμφώνους πρὸς ἀρετὴν κτήσασθαι, μάλιστα
δ' αὐτὸν αὑτῷ, τούτου γὰρ αὐτὸν θαυμαστῶς ἐνδεᾶ γε-
γονέναι, λέγοντες οὐκ ἐναργῶς οὕτως, οὐ γὰρ ἦν ἀσφα-
λές, αἰνιττόμενοι δὲ καὶ διαμαχόμενοι τοῖς λόγοις ὡς οὕτω
μὲν πᾶς ἀνὴρ αὑτόν τε καὶ ἐκείνους ὧν ἂν ἡγεμὼν γίγνη-
ται σώσει, μὴ ταύτῃ δὲ τραπόμενος τἀναντία πάντα ἀπο- 444
τελεῖ· πορευθεὶς δὲ ὡς λέγομεν, καὶ ἑαυτὸν ἔμφρονά τε E
καὶ σώφρονα ἀπεργασάμενος, εἰ τὰς ἐξηρημωμένας Σικε-
λίας πόλεις κατοικίσειε νόμοις τε ξυνδήσειε καὶ πολιτείαις,
ὥστε αὑτῷ τε οἰκείας καὶ ἀλλήλαις εἶναι πρὸς τὰς τῶν
βαρβάρων βοηθείας, οὐ διπλασίαν τὴν πατρῴαν ἀρχὴν
μόνον ποιήσοι, πολλαπλασίαν δὲ ὄντως· ἕτοιμον γὰρ εἶναι 333
τούτων γενομένων πολὺ μᾶλλον δουλώσασθαι Καρχηδονίους
τῆς ἐπὶ Γέλωνος αὐτοῖς γενομένης δουλείας, ἀλλ' οὐχ ὥσ-
περ νῦν τοὐναντίον ὁ πατὴρ αὐτοῦ φόρον ἐτάξατο φέρειν
τοῖς βαρβάροις. ταῦτα ἦν τὰ λεγόμενα καὶ παρακελευό-
μενα ὑφ' ἡμῶν τῶν ἐπιβουλευόντων Διονυσίῳ, ὡς πολλα-
χόθεν ἐχώρουν οἱ τοιοῦτοι λόγοι, οἳ δὴ καὶ κρατήσαντες
παρὰ Διονυσίῳ ἐξέβαλον μὲν Δίωνα, ἡμᾶς δ' εἰς φόβον B
κατέβαλον. ἵνα δ' ἐκπεράνωμεν οὐκ ὀλίγα πράγματα τὰ
ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἐλθὼν ἐκ Πελοποννήσου καὶ Ἀθηνῶν
Δίων ἔργῳ τὸν Διονύσιον ἐνουθέτησεν. ἐπειδὴ δ' οὖν
ἠλευθέρωσέ τε καὶ ἀπέδωκεν αὐτοῖς δὶς τὴν πόλιν, ταὐτὸν
πρὸς Δίωνα Συρακόσιοι τότε ἔπαθον, ὅπερ καὶ Διονύ-
σιος, ὅτε αὐτὸν ἐπεχείρει παιδεύσας καὶ θρέψας βασιλέα

9. αἰεὶ ab. — 11. ἂν om. a. — 14. ἢ περὶ ψυχῆς a. — 16. συμβουλεύοντος ac. — 21. βιασάμενος a. — 28. δὴ] δὲ a. — 37. εἴπως a. — 38. ὅ τι] ἔτι Stallbaumii operae. — 43. δήπουθεν a

1. ἑπταπλασίως a. — 2. ὑπ' αὐτοῦ a. — 3. μίδου mg. c. — 10. Ἑλληνίδων a. — 19. παρὰ τοῦ πατρὸς Ab. — 29. ἐλέγομεν a. — 34. ποιήσει a. — 37. ἐπετάξατο ΦΩb. — 41. φόρον Stallbaumii operae. — 45. δὶς] Δίων Cornarius. — 46. Συρακούσιοι ac. — τότε om. Stallbaumii operae. — 47. παιδεῦσαι καὶ θρέψαι a.

445 τῆς ἀρχῆς ἄξιον οὕτω κοινωνεῖν αὐτῷ τοῦ βίου παντός,
C ὁ δὲ τοῖς διαβάλλουσι καὶ λέγουσιν ὡς ἐπιβουλεύων τῇ
τυραννίδι Δίων πράττοι πάντα ὅσα ἔπραττεν ἐν τῷ τότε
χρόνῳ, ἵνα ὁ μὲν παιδείᾳ δὴ τὸν νοῦν κηληθεὶς ἀμελοῖ
τῆς ἀρχῆς ἐπιτρέψας ἐκείνῳ, ὁ δὲ σφετερίσαιτο καὶ Διο-
νύσιον ἐκβάλοι ἐκ τῆς ἀρχῆς δόλῳ. ταῦτα τότε ἐνίκησε
καὶ τὸ δεύτερον ἐν Συρακοσίοις λεγόμενα, καὶ μάλα
ἀτόπῳ τε καὶ αἰσχρᾷ νίκῃ τοῖς τῆς νίκης αἰτίοις. οἷον
γὰρ γέγονεν, ἀκοῦσαι χρὴ τοὺς ἐμὲ παρακαλοῦντας πρὸς
D τὰ νῦν πράγματα. ἦλθον Ἀθηναῖος ἀνὴρ ἐγώ, ἑταῖρος
Δίωνος, σύμμαχος αὐτῷ, πρὸς τὸν τύραννον, ὅπως ἀντὶ
πολέμου φιλίαν ποιήσαιμι. διαμαχόμενος δὲ τοῖς διαβάλ-
λουσιν ἡττήθην. πείθοντος δὲ Διονυσίου τιμαῖς καὶ χρή-
μασι γενέσθαι μετ' αὐτοῦ ἐμὲ μάρτυρά τε καὶ φίλον πρὸς
τὴν εὐπρέπειαν τῆς ἐκβολῆς τῆς Δίωνος αὐτῷ γίγνεσθαι,
τούτων δὴ τὸ πᾶν διήμαρτεν. ὕστερον δὲ δὴ κατιὼν
E οἴκαδε Δίων ἀδελφὼ δύο προσλαμβάνει Ἀθήνηθεν, οὐκ
ἐκ φιλοσοφίας γεγονότε φίλω ἀλλ' ἐκ τῆς περιτρεχούσης
ἑταιρείας ταύτης τῆς τῶν πλείστων φίλων, ἣν ἐκ τοῦ
446 ξενίζειν τε καὶ μυεῖν καὶ ἐποπτεύειν πραγματεύονται. καὶ
δὴ καὶ τούτω τὼ ξυγκαταγαγόντε αὐτὸν φίλω ἐκ τούτων
τε καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὴν κάθοδον ὑπηρεσίας ἐγενέσθην
334 ἑταίρω. ἐλθόντες δὲ εἰς Σικελίαν, ἐπειδὴ Δίωνα ᾔσθοντο
διαβεβλημένον εἰς τοὺς ἐλευθερωθέντας ὑπ' αὐτοῦ Σικε-
λιώτας ὡς ἐπιβουλεύοντα γενέσθαι τύραννον, οὐ μόνον
τὸν ἑταῖρον καὶ ξένον προὔδοσαν, ἀλλ' οἷον τοῦ φόνου
αὐτόχειρες ἐγένοντο, ὅπλα ἔχοντες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοὶ
τοῖς φονεῦσι παρεστῶτες ἐπίκουροι. καὶ τὸ μὲν αἰσχρὸν
καὶ ἀνόσιον οὔτε παρίεμαι ἔγωγε οὔτε τι λέγω· πολλοῖς
γὰρ καὶ ἄλλοις ὑμνεῖν ταῦτα ἐπιμελὲς καὶ εἰς τὸν ἔπειτα
B μελήσει χρόνον· τὸ δὲ Ἀθηναίων πέρι λεγόμενον, ὡς αἰ-
σχύνην οὗτοι περιῆψαν τῇ πόλει, ἐξαιροῦμαι· φημὶ γὰρ
κἀκεῖνον Ἀθηναῖον εἶναι ὃς οὐ προὔδωκε τὸν αὐτὸν τοῦ-
τον, ἐξὸν χρήματα καὶ ἄλλας τιμὰς πολλὰς λαμβάνειν. οὐ
γὰρ διὰ βαναύσου φιλότητος ἐγεγόνει φίλος, διὰ δὲ ἐλευ-
θέρας παιδείας κοινωνίαν, ᾗ μόνῃ χρὴ πιστεύειν τὸν
νοῦν κεκτημένον μᾶλλον ἢ ξυγγενείᾳ ψυχῶν καὶ σω-
μάτων. ὥστε οὐκ ἀξίω ὀνείδους γεγόνατον τῇ πόλει τὼ
C Δίωνα ἀποκτείναντε, ὡς ἐλλογίμω πώποτε ἄνδρε γενο-
447 μένω. Ταῦτα εἴρηται πάντα τῆς ξυμβουλῆς ἕνεκα τῶν
716 Δίωνείων φίλων καὶ ξυγγενῶν. ξυμβουλεύω δὲ δή τι πρὸς
τούτοις τὴν αὐτὴν ξυμβουλὴν καὶ λόγον τὸν αὐτὸν λέγων
ἤδη τρίτον τρίτοις ὑμῖν· μὴ δουλοῦσθαι Σικελίαν ὑπ' ἀν-
θρώποις δεσπόταις, μηδὲ ἄλλην πόλιν ὅ γ' ἐμὸς λόγος,
ἀλλ' ὑπὸ νόμοις· οὔτε γὰρ τοῖς δουλουμένοις οὔτε τοῖς
D δουλωθεῖσιν ἄμεινον, αὐτοῖς καὶ παισὶ παίδων τε ἐκγό-
νοις, ἀλλ' ὀλέθριος πάντως ἡ πεῖρα, σμικρὰ δὲ καὶ ἀνε-
λεύθερα ψυχῶν ἤθη τὰ τοιαῦτα ἁρπάζειν κέρδη φιλεῖ,
οὐδὲν τῶν εἰς τὸν ἔπειτα καὶ εἰς τὸν παρόντα καιρὸν
ἀγαθῶν καὶ δικαίων εἰδότα θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων.
ταῦτα πρῶτον μὲν Δίωνα ἐγὼ ἐπεχείρησα πείθειν, δεύτε-
ρον δὲ Διονύσιον, τρίτους δὲ ὑμᾶς νῦν. καί μοι πείθεσθε
Διὸς τρίτου σωτῆρος χάριν, εἶτα εἰς Διονύσιον βλέψαντες
καὶ Δίωνα, ὧν ὁ μὲν μὴ πειθόμενος ζῇ τὰ νῦν οὐ καλῶς, E
ὁ δὲ πειθόμενος τέθνηκε καλῶς· τὸ γὰρ τῶν καλλίστων
ἐφιέμενον αὐτῷ τε καὶ πόλει πάσχειν ὅ τι ἂν πάσχῃ πᾶν
ὀρθὸν καὶ καλόν. οὔτε γὰρ πέφυκεν ἀθάνατος ἡμῶν οὐ-
δείς, οὔτ' εἴ τῳ ξυμβαίη, γένοιτο ἂν εὐδαίμων, ὡς δοκεῖ
τοῖς πολλοῖς. κακὸν γὰρ καὶ ἀγαθὸν οὐδὲν λόγου ἄξιόν 335
ἐστι τοῖς ἀψύχοις, ἀλλ' ἢ μετὰ σώματος οὔσῃ ψυχῇ τοῦτο 448
ξυμβήσεται ἑκάστῃ ἢ κεχωρισμένῃ. πείθεσθαι δὲ ὄντως
ἀεὶ χρὴ τοῖς παλαιοῖς τε καὶ ἱεροῖς λόγοις, οἳ δὴ μηνύ-
ουσιν ἡμῖν ἀθάνατον ψυχὴν εἶναι δικαστάς τε ἴσχειν καὶ
τίνειν τὰς μεγίστας τιμωρίας, ὅταν τις ἀπαλλαχθῇ τοῦ
σώματος. διὸ καὶ τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα καὶ ἀδικήματα
σμικρότερον εἶναι χρὴ νομίζειν κακὸν πάσχειν ἢ δρᾶσαι.
ὧν ὁ φιλοχρήματος πένης τε ἀνὴρ τὴν ψυχὴν οὔτε ἀκούει,
ἐάν τε ἀκούσῃ, καταγελῶν, ὡς οἴεται, πανταχόθεν ἀναι- B
δῶς ἁρπάζει πᾶν ὅ τί περ ἂν οἴηται, καθάπερ θηρίον,
φαγεῖν ἢ πιεῖν ἢ περὶ τὴν ἀνδραποδώδη καὶ ἀχάριστον,
ἀφροδίσιον λεγομένην οὐκ ὀρθῶς, ἡδονὴν ἐκποριεῖν αὑτῷ
τῷ μὴ πίμπλασθαι, τυφλὸς ὢν καὶ οὐχ ὁρῶν οἷς ξυνέπε-
ται τῶν ἁρπαγμάτων ἀνοσιουργία, κακὸν ἡλίκον ἀεὶ μετ'
ἀδικήματος ἑκάστου, ἣν ἀναγκαῖον τῷ ἀδικήσαντι συνεφ-
έλκειν ἐπί τε γῇ στρεφομένῳ καὶ ὑπὸ γῆς νοστήσαντι C
πορείαν ἄτιμόν τε καὶ ἀθλίαν πάντως πανταχῇ. Δίωνα
δὴ ἐγὼ λέγων ταῦτά τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔπειθον, καὶ
τοῖς ἀποκτείνασιν ἐκεῖνον δικαιότατ' ἂν ὀργιζοίμην ἐγὼ
τρόπον τινὰ ὁμοιότατα καὶ Διονυσίῳ· ἀμφότεροι γὰρ ἐμὲ 449
καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἅπαντας τὰ μέγιστα
ἔβλαψαν ἀνθρώπους, οἱ μὲν τὸν βουλόμενον δικαιοσύνῃ
χρῆσθαι διαφθείραντες, ὁ δὲ οὐδὲν ἐθελήσας χρήσασθαι
δικαιοσύνῃ διὰ πάσης τῆς ἀρχῆς, μεγίστην δύναμιν ἔχων, D
ἐν ᾗ γενομένη φιλοσοφία τε καὶ δύναμις ὄντως ἐν ταὐτῷ
διὰ πάντων ἀνθρώπων Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων λάμ-
ψασαν ἱκανῶς δόξαν παρέστησε πᾶσι τὴν ἀληθῆ, ὡς οὐκ
ἄν ποτε γένοιτο εὐδαίμων οὔτε πόλις οὔτ' ἀνὴρ οὐδεὶς
ὃς ἂν μὴ μετὰ φρονήσεως ὑπὸ δικαιοσύνῃ διαγάγῃ τὸν
βίον, ἤτοι ἐν αὑτῷ κεκτημένος ἢ ὁσίων ἀνδρῶν ἀρχόν-
των ἐν ἤθεσι τραφεὶς τε καὶ παιδευθεὶς ἐνδίκως. ταῦτα
μὲν Διονύσιος ἔβλαψε· τὰ δὲ ἄλλα σμικρὰ ἂν εἴη πρὸς E
ταῦτά μοι βλάβη. ὁ δὲ Δίωνα ἀποκτείνας οὐκ οἶδε ταὐ-
τὸν ἐξειργασμένος τούτῳ. Δίωνα γὰρ ἐγὼ σαφῶς οἶδα,
ὡς οἷόν τε περὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπον διισχυρίζεσθαι, ὅτι
τὴν ἀρχὴν εἰ κατέσχεν, ὡς οὐκ ἄν ποτε ἐπ' ἄλλο γε σχῆμα
ἀρχῆς ἐτράπετο ἢ ἐπὶ τὸ Συρακούσας μὲν πρῶτον τὴν

2. ὁ δὲ] ὁ γὰρ ἐπίστευε a. — 3. πράττει Stallbaumii operae. — 7. Συρακουσίοις a c. — 17. δύο a. — 33. Ἀθηναῖον om. Stallbaumii operae.

13. ὄντως] οὕτως a. — 14. αἰεὶ a. — 15. δίκας Φ b et γρ. ΑΩ. — 23. ποριεῖν b. — 26. ἁρπαγμάτων] πραγμάτων a c.

326 πατρίδα τὴν ἑαυτοῦ, ἐπεὶ τὴν δουλείαν αὐτῆς ἀπήλλαξε
καὶ φαιδρύνας ἐλευθερίῳ ἐν σχήματι κατέστησε, τὸ μετὰ
450 τοῦτ' ἂν πάσῃ μηχανῇ ἐκόσμησε νόμοις τοῖς προσήκουσί
τε καὶ ἀρίστοις τοὺς πολίτας, τό τε ἐφεξῆς τούτοις προὐ-
θυμεῖτ' ἂν πρᾶξαι, πᾶσαν Σικελίαν κατοικίζειν καὶ ἐλευ-
θέραν ἀπὸ τῶν βαρβάρων ποιεῖν, τοὺς μὲν ἐκβάλλων,
τοὺς δὲ χειρούμενος ῥᾷον Ἱέρωνος· τούτων δ' αὖ γενομέ-
B νων δι' ἀνδρὸς δικαίου τε καὶ ἀνδρείου καὶ σώφρονος καὶ
φιλοσόφου τὴν αὐτὴν ἀρετῆς ἂν πέρι γενέσθαι δόξαν
τοῖς πολλοῖς ἥπερ ἄν, εἰ Διονύσιος ἐπείσθη, παρὰ πᾶσιν
ἂν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀνθρώποις ἀπέσωσε γενομένη. νῦν δὲ
ἤ πού τις δαίμων ἤ τις ἀλιτήριος ἐμπεσὼν ἀνομίᾳ καὶ
ἀθεότητι καὶ τὸ μέγιστον τόλμαις ἀμαθίας, ἐξ ἧς πάντα
κακὰ πᾶσιν ἐῤῥίζωται καὶ βλαστάνει καὶ εἰς ὕστερον ἀπο-
τελεῖ καρπὸν τοῖς γεννήσασι πικρότατον, αὕτη πάντα τὸ
C δεύτερον ἀνέτρεψέ τε καὶ ἀπώλεσε. νῦν δὲ δὴ εὐφημῶμεν
χάριν οἰωνοῦ τὸ τρίτον. ὅμως δὲ μιμεῖσθαι μὲν συμβου-
λεύω Δίωνα ὑμῖν τοῖς φίλοις τήν τε τῆς πατρίδος εὔνοι-
αν καὶ τὴν τῆς τροφῆς σώφρονα δίαιταν ἐπὶ λῴον, ὡς
δὲ ὀρνίθων τὰς ἐκείνου βουλήσεις πειρᾶσθαι ἀποτελεῖν·
αἳ δὲ ἦσαν, ἀκηκόατε παρ' ἐμοῦ σαφῶς· τὸν δὲ μὴ δυ-
νάμενον ὑμῶν Δωριστὶ ζῆν κατὰ τὰ πάτρια, διώκοντα δὲ
451 τόν τε τῶν Δίωνος σφαγέων καὶ τὸν Σικελικὸν βίον,
D μήτε παρακαλεῖν μήτε οἴεσθαι πιστὸν ἄν τι καὶ ὑγιὲς
πρᾶξαί ποτε· τοὺς δὲ ἄλλους παρακαλεῖν ἐπὶ πάσης Σι-
κελίας κατοικισμόν τε καὶ ἰσονομίαν ἔκ τε αὐτῆς Σικελίας
καὶ ἐκ Πελοποννήσου ξυμπάσης, φοβεῖσθαι δὲ μηδὲ Ἀθή-
νας· εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ πάντων ἀνθρώπων διαφέροντες
πρὸς ἀρετὴν ξενοφόνων τε ἀνδρῶν μισοῦντες τόλμας.
Εἰ δ' οὖν ταῦτα μὲν ὕστερα γένοιτ' ἄν, κατεπείγουσι δὲ
E ὑμᾶς αἱ τῶν στάσεων πολλαὶ καὶ παντοδαπαὶ φυόμεναι
717 ἑκάστης ἡμέρας διαφοραί, εἰδέναι μέν που χρὴ πάντα
τινὰ ἄνδρα, ᾧ καὶ βραχὺ δόξης ὀρθῆς μετέδωκε θεία τις
τύχη, ὡς οὐκ ἔστι παῦλα κακῶν τοῖς στασιάσασι, πρὶν
ἂν οἱ κρατήσαντες μάχαις καὶ ἐκβολαῖς ἀνθρώπων καὶ
σφαγαῖς μνησικακοῦντες καὶ ἐπὶ τιμωρίας παύσωνται τρε-
327 πόμενοι τῶν ἐχθρῶν, ἐγκρατεῖς δὲ ὄντες αὐτῶν, θέμενοι
νόμους κοινοὺς μηδὲν μᾶλλον πρὸς ἡδονὴν αὑτοῖς ἢ τοῖς
ἡττηθεῖσι κειμένους, ἀναγκάσωσιν αὐτοὺς χρῆσθαι τοῖς
νόμοις διτταῖς οὔσαις ἀνάγκαις, αἰδοῖ καὶ φόβῳ, φόβῳ
μὲν διὰ τὸ κρείττους αὐτῶν εἶναι δεικνύντες τὴν βίαν,
αἰδοῖ δὲ αὖ διὰ τὸ κρείττους φαίνεσθαι περί τε τὰς ἡδο-
452 νὰς καὶ τοῖς νόμοις μᾶλλον ἐθέλοντές τε καὶ δυνάμενοι
δουλεύειν. ἄλλως δὲ οὐκ ἔστιν ὡς ἄν ποτε κακῶν λῆξαι
B πόλις ἐν αὑτῇ στασιάσασα, ἀλλὰ στάσεις καὶ ἔχθραι καὶ
μίση καὶ ἀπιστίαι ταῖς οὕτω διατεθείσαις πόλεσιν αὐ-
ταῖς πρὸς αὑτὰς ἀεὶ γίγνεσθαι φιλεῖ. τοὺς δὴ κρατή-
σαντας ἀεὶ χρή, ὅτανπερ ἐπιθυμήσωσι σωτηρίας, αὐτοὺς
ἐν αὑτοῖς ἄνδρας προκρῖναι τῶν ἄλλων οὓς ἂν πυνθά-
νωνται ἀρίστους ὄντας, πρῶτον μὲν γέροντας, καὶ
παῖδας καὶ γυναῖκας κεκτημένους οἴκοι καὶ προγόνους
αὑτῶν ὅ τι μάλιστα πολλούς τε καὶ ὀνομαστοὺς καὶ
κτῆσιν κεκτημένους πάντας ἱκανήν· ἀριθμὸν δὲ εἶναι C
μυριάνδρῳ πόλει πεντήκοντα ἱκανοὶ τοιοῦτοι. τούτους δὲ
δεήσεσι καὶ τιμαῖς ὅ τι μεγίσταις οἴκοθεν μεταπέμπεσθαι,
μεταπεμψαμένους δὲ ὀμόσαντας δεῖσθαι καὶ κελεύειν θεῖ-
ναι νόμους, μήτε νικήσασι μήτε νικηθεῖσι νέμειν πλέον,
τὸ δὲ ἴσον καὶ κοινὸν πάσῃ τῇ πόλει. τεθέντων δὲ τῶν
νόμων ἐν τούτῳ δὴ τὰ πάντα ἐστίν. ἂν μὲν γὰρ οἱ νε-
νικηκότες ἥττους αὑτοὺς τῶν νόμων μᾶλλον τῶν νενικη-
μένων παρέχωνται, πάντ' ἔσται σωτηρίας τε καὶ εὐδαι- D
μονίας μεστὰ καὶ πάντων κακῶν ἀποφυγή· εἰ δὲ μή, μήτ' 453
ἐμὲ μήτ' ἄλλον κοινωνὸν παρακαλεῖν ἐπὶ τὸν μὴ πειθόμε-
νον τοῖς νῦν ἐπεσταλμένοις. ταῦτα γάρ ἐστιν ἀδελφὰ ὧν
τε Δίων ὧν τ' ἐγὼ ἐπεχειρήσαμεν Συρακούσαις εὖ φρο-
νοῦντες συμπρᾶξαι, δεύτερα μήν. πρῶτα δ' ἦν ἃ τὸ πρῶ-
τον ἐπεχειρήθη μετ' αὐτοῦ Διονυσίου πραχθῆναι πᾶσι
κοινὰ ἀγαθά, τύχη δέ τις ἀνθρώπων κρείττων διεφό-
ρησε. τὰ δὲ νῦν ὑμεῖς πειρᾶσθε εὐτυχέστερον αὐτὰ ἀγαθῇ E
πρᾶξαι μοίρᾳ καὶ θείᾳ τινὶ τύχῃ.

Ξυμβουλὴ μὲν δὴ καὶ ἐπιστολὴ εἰρήσθω καὶ ἡ παρὰ
Διονύσιον ἐμὴ προτέρα ἄφιξις· ἡ δὲ δὴ ὑστέρα πορεία
τε καὶ πλοῦς ὡς εἰκότως τε ἅμα καὶ ἐμμελῶς γέγονεν,
ᾧ μέλει ἀκούειν, ἔξεστι τὸ μετὰ τοῦτο. ὁ μὲν γὰρ δὴ
πρῶτος χρόνος τῆς ἐν Σικελίᾳ διατριβῆς μοι διεπεράνθη,
καθάπερ εἶπον, πρὶν συμβουλεύειν τοῖς οἰκείοις καὶ ἑταί- 328
ροις τοῖς περὶ Δίωνα· τὸ μετ' ἐκεῖνα δ' οὖν ἔπεισα ὅπῃ
δή ποτ' ἐδυνάμην Διονύσιον ἀφεῖναί με, εἰρήνης δὲ γε-
νομένης, ἦν γὰρ τότε πόλεμος ἐν Σικελίᾳ, ξυνωμολογήσα-
μεν ἀμφότεροι. Διονύσιος μὲν ἔφη μεταπέμψασθαι Δίωνα
καὶ ἐμὲ πάλιν καταστησάμενος τὰ περὶ τὴν ἀρχὴν ἀσφα-
λέστερον ἑαυτῷ, Δίωνα δὲ ἠξίου διανοεῖσθαι μὴ φυγὴν 454
αὑτῷ γεγονέναι τότε, μετάστασιν δέ· ἐγὼ δ' ἥξειν ὡμο- B
λόγησα ἐπὶ τούτοις τοῖς λόγοις. γενομένης δὲ εἰρήνης με-
τεπέμπετ' ἐμέ, Δίωνα δὲ ἐπισχεῖν ἔτι ἐνιαυτὸν ἐδεῖτο,
ἐμὲ δὲ ἥκειν ἐκ παντὸς τρόπου ἠξίου. Δίων μὲν οὖν
ἐκέλευέ τέ με πλεῖν καὶ ἐδεῖτο· καὶ γὰρ δὴ λόγος ἐχώρει
πολὺς ἐκ Σικελίας ὡς Διονύσιος θαυμαστῶς φιλοσοφίας
ἐν ἐπιθυμίᾳ πάλιν εἴη γεγονὼς τὰ νῦν, ὅθεν ὁ Δίων
συντεταμένως ἐδεῖτο ἡμῶν τῇ μεταπέμψει μὴ ἀπειθεῖν.
ἐγὼ δὲ ᾔδη μέν που κατὰ τὴν φιλοσοφίαν τοῖς νέοις C
πολλὰ τοιαῦτα γιγνόμενα, ὅμως δ' οὖν ἀσφαλέστερόν μοι
ἔδοξε χαίρειν τότε γε πολλὰ καὶ Δίωνα καὶ Διονύσιον
ἐᾶν, καὶ ἀπηχθόμην ἀμφοῖν ἀποκρινάμενος ὅτι γέρων τε

46. πόλεσιν ἅπερ αὐταῖς a, πόλεσιν [ἅπερ] αὐταῖς c. — 47. αἰεὶ ab.
1. αἰεὶ ab. — 5. τε καὶ ἀγαθοὺς καὶ ὀνομαστοὺς ac. — 19. μὴν] μὴ Stallbaumii operae. — 25. ἐμοὶ a. — 30. ὅποι a. — 31. ἠδυνάμην ac. — 33. μεταπέμψεσθαι ab. (μεταπέμψασθαι mei omnes. Bekk.) — 37. μετεπέμπετέ με ac. — 44. ᾔδειν a.

εἴην καὶ κατὰ τὰς ὁμολογίας οὐδὲν γίγνοιτο τῶν τὰ νῦν
πραττομένων. ἔοικε δὴ τὸ μετὰ τοῦτο Ἀρχύτης τε παρὰ
Διονύσιον ἀφικέσθαι —, ἐγὼ γὰρ πρὶν ἀπιέναι ξενίαν
καὶ φιλίαν Ἀρχύτῃ καὶ τοῖς ἐν Τάραντι καὶ Διονυσίῳ
D ποιήσας ἀπέπλεον —, ἄλλοι τέ τινες ἐν Συρακούσαις
ἦσαν Δίωνός τε ἄττα διακηκοότες καὶ τούτων τινὲς ἄλλοι,
παρακουσμάτων τινῶν ἔμμεστοι τῶν κατὰ φιλοσοφίαν·
455 οἵ δοκοῦσί μοι Διονυσίῳ πειρᾶσθαι διαλέγεσθαι τῶν περὶ
τὰ τοιαῦτα, ὡς Διονυσίου πάντα διακηκοότος ὅσα διε-
νοούμην ἐγώ. ὁ δὲ οὔτε ἄλλως ἐστὶν ἀφυὴς πρὸς τὴν τοῦ
μανθάνειν δύναμιν φιλότιμός τε θαυμαστῶς· ἤρεσκέ τε
οὖν ἴσως αὐτῷ τὰ λεγόμενα ᾐσχύνετό τε φανερὸς γιγνό-
E μενος οὐδὲν ἀκηκοὼς ὅτ' ἐπεδήμουν ἐγώ, ὅθεν ἅμα μὲν
εἰς ἐπιθυμίαν ᾔει τοῦ διακοῦσαι ἐναργέστερον, ἅμα δ'
ἡ φιλοτιμία κατήπειγεν αὐτόν. δι' ἃ δὲ οὐκ ἤκουσεν ἐν
τῇ πρόσθεν ἐπιδημίᾳ, διεξήλθομεν ἐν τοῖς ἄνω ῥηθεῖσι
νῦν δὴ λόγοις. ἐπειδὴ οὖν οἴκαδέ τε ἐσώθην καὶ καλοῦν-
τος τὸ δεύτερον ἀπηρνήθην, καθάπερ εἶπον νῦν δή,
δοκεῖ μοι Διονύσιος παντάπασι φιλοτιμηθῆναι μή ποτέ
τισι δόξαιμι καταφρονῶν αὐτοῦ, τῆς φύσεώς τε καὶ ἕξεως
339 ἅμα καὶ τῆς διαίτης ἔμπειρος γεγονώς, οὐκέτ' ἐθέλειν δυσ-
χεραίνων παρ' αὐτὸν ἀφικνεῖσθαι. δίκαιος δὴ λέγειν
εἰμὶ τἀληθὲς καὶ ὑπομένειν, εἴ τις ἄρα τὰ γεγονότα ἀκού-
σας καταφρονήσει τῆς ἐμῆς φιλοσοφίας, τὸν τύραννον δὲ
ἡγήσεται νοῦν ἔχειν. ἔπεμψε μὲν γὰρ δὴ Διονύσιος τρίτον
718 ἐπ' ἐμὲ τριήρη ῥᾳστώνης ἕνεκα τῆς πορείας, ἔπεμψε δὲ
Ἀρχίδημον, ὃν ἡγεῖτό με τῶν ἐν Σικελίᾳ περὶ πλείστου
456 ποιεῖσθαι, τῶν Ἀρχύτῃ ξυγγεγονότων ἕνα, καὶ ἄλλους
B γνωρίμους τῶν ἐν Σικελίᾳ· οὗτοι δὲ ἡμῖν ἤγγελλον πάντες
τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς θαυμαστὸν ὅσον Διονύσιος ἐπιδε-
δωκὼς εἴη πρὸς φιλοσοφίαν. ἔπεμψε δὲ ἐπιστολὴν πάνυ
μακράν, εἰδὼς ὡς πρὸς Δίωνα διεκείμην καὶ τὴν αὖ
Δίωνος προθυμίαν τοῦ ἐμὲ πλεῖν καὶ εἰς Συρακούσας
ἐλθεῖν· πρὸς γὰρ δὴ πάντα ταῦτα ἦν παρεσκευασμένη
τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἡ ἐπιστολή, τῇδέ πῃ φράζουσα, Διο-
C νύσιος Πλάτωνι. τὰ νόμιμα ἐπὶ τούτοις εἰπὼν οὐδὲν τὸ
μετὰ τοῦτο εἶπε πρότερον ἢ ὡς ἂν εἰς Σικελίαν πεισθεὶς
ὑφ' ἡμῶν ἔλθῃς τὰ νῦν, πρῶτον μέν σοι τὰ περὶ Δίωνα
ὑπάρξει ταύτῃ γιγνόμενα ὅπῃπερ ἂν αὐτὸς ἐθέλῃς· θε-
λήσεις δὲ οἶδ' ὅτι τὰ μέτρια, καὶ ἐγὼ συγχωρήσομαι· εἰ
δὲ μή, οὐδέν σοι τῶν περὶ Δίωνα ἕξει πραγμάτων οὔτε
περὶ τἆλλα οὔτε περὶ αὐτὸν κατὰ νοῦν γιγνόμενα. ταῦθ'
οὕτως εἶπε, τἆλλα δὲ μακρὰ ἂν εἴη καὶ ἄνευ καιροῦ λε-
D γόμενα. ἐπιστολαὶ δὲ ἄλλαι ἐφοίτων παρά τε Ἀρχύτου
καὶ τῶν ἐν Τάραντι, τήν τε φιλοσοφίαν ἐγκωμιάζουσαι
τὴν Διονυσίου, καὶ ὅτι, ἂν μὴ ἀφίκωμαι νῦν, τὴν πρὸς
Διονύσιον αὐτοῖς γενομένην φιλίαν δι' ἐμοῦ οὐ σμικρὰν
οὖσαν πρὸς τὰ πολιτικὰ παντάπασι διαβαλοίην. ταύτης 457
δὴ τοιαύτης γενομένης ἐν τῷ τότε χρόνῳ τῆς μεταπέμ-
ψεως, τῶν μὲν ἐκ Σικελίας τε καὶ Ἰταλίας ἑλκόντων,
τῶν δὲ Ἀθήνηθεν ἀτεχνῶς μετὰ δεήσεως οἷον ἐξωθούν-
των με, καὶ πάλιν ὁ λόγος ἧκεν ὁ αὐτός, τὸ μὴ δεῖν E
προδοῦναι Δίωνα μηδὲ τοὺς ἐν Τάραντι ξένους τε καὶ
ἑταίρους. αὐτῷ δέ μοι ὑπῆν ὡς οὐδὲν θαυμαστὸν νέον
ἄνθρωπον παρακούοντα ἀξίων λόγου πραγμάτων, εὐμαθῆ,
πρὸς ἔρωτα ἐλθεῖν τοῦ βελτίστου βίου· δεῖν οὖν αὐτὸ
ἐξελέγξαι σαφῶς, ὁποτέρως ποτὲ ἄρα σχοίη, καὶ τοῦτ'
αὐτὸ μηδαμῇ προδοῦναι μηδ' ἐμὲ τὸν αἴτιον γενέσθαι
τηλικούτου ἀληθῶς ὀνείδους, εἴπερ ὄντως εἴη τῳ ταῦτα 340
λελεγμένα. πορεύομαι δὴ τῷ λογισμῷ τούτῳ κατακαλυ-
ψάμενος, πολλὰ δεδιὼς μαντευόμενός τε οὐ πάνυ καλῶς,
ὡς ἔοικεν. Ἐλθὼν δ' οὖν τὸ τρίτον τῷ σωτῆρι τοῦτό γε
οὖν ἔπραξα ὄντως· ἐσώθην γὰρ τὸ πάλαι εὐτυχῶς, καὶ
τούτων γε μετὰ θεὸν Διονυσίῳ χάριν εἰδέναι χρεών, ὅτι
πολλῶν βουληθέντων ἀπολέσαι με διεκώλυσε καὶ ἔδωκέ τι
μέρος αἰδοῖ τῶν περὶ ἐμὲ πραγμάτων. ἐπειδὴ δὲ ἀφικό-
μην, ᾤμην τούτου πρῶτον ἔλεγχον δεῖν λαβεῖν, πότερον B
ὄντως εἴη Διονύσιος ἐξημμένος ὑπὸ φιλοσοφίας ὥσπερ 458
πυρός, ἢ μάτην ὁ πολὺς οὗτος ἔλθοι λόγος Ἀθήναζε.
ἔστι δή τις τρόπος τοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα πεῖραν λαμβάνειν
οὐκ ἀγεννὴς ἀλλ' ὄντως τυράννοις πρέπων, ἄλλως τε καὶ
τοῖς τῶν παρακουσμάτων μεστοῖς, ὃ δὴ κἀγὼ Διονύσιον
εὐθὺς ἐλθὼν ᾐσθόμην καὶ μάλα πεπονθότα. δεικνύναι
δὴ δεῖ τοῖς τοιούτοις ὅ τι ἔστι πᾶν τὸ πρᾶγμα οἷόν τε
καὶ δι' ὅσων πραγμάτων καὶ ὅσον πόνον ἔχει. ὁ γὰρ ἀκού- C
σας, ἐὰν μὲν ὄντως ᾖ φιλόσοφος οἰκεῖός τε καὶ ἄξιος
τοῦ πράγματος θεῖος ὤν, ὁδόν τε ἡγεῖται θαυμαστὴν
ἀκηκοέναι ξυντατέον τε εἶναι νῦν καὶ οὐ βιωτὸν ἄλλως
ποιοῦντι· μετὰ τοῦτο δὴ ξυντείνας αὐτόν τε καὶ τὸν
ἡγούμενον τὴν ὁδὸν οὐκ ἀνίησι πρὶν ἂν ἢ τέλος ἐπιθῇ
πᾶσιν ἢ λάβῃ δύναμιν ὥστε αὐτὸς αὑτὸν χωρὶς τοῦ δείξαντος
μὴ ἀδύνατος εἶναι ποδηγεῖν. ταύτῃ καὶ κατὰ ταῦτα δια-
νοηθεὶς ὁ τοιοῦτος ζῇ, πράττων μὲν ἐν αἷς τισὶν ἂν ᾖ D
πράξεσι, παρὰ πάντα δὲ ἀεὶ φιλοσοφίας ἐχόμενος καὶ
τροφῆς τῆς καθ' ἡμέραν, ἥτις ἂν αὐτὸν μάλιστα εὐμαθῆ
τε καὶ μνήμονα καὶ λογίζεσθαι δυνατὸν ἐν αὑτῷ νήφοντα 459
ἀπεργάζηται· τὴν δὲ ἐναντίαν ταύτῃ μισῶν διατελεῖ. οἱ
δὲ ὄντως μὲν μὴ φιλόσοφοι, δόξαις δ' ἐπικεχρωσμένοι,
καθάπερ οἱ τὰ σώματα ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐπικεκαυμένοι,
ἰδόντες τε ὅσα μαθήματά ἐστι καὶ ὁ πόνος ἡλίκος καὶ
δίαιτα ἡ καθ' ἡμέραν ὡς πρέπουσα ἡ κοσμία τῷ πράγ- E
ματι, χαλεπὸν ἡγησάμενοι καὶ ἀδύνατον αὐτοῖς οὔτε δὴ

2. Ἀρχύτας a. — 3. Διονύσιον πρὶν ἀφικέσθαι a. — 27. Ἀρχίδημον a. — 29. ἤγγελον c. — 41. περὶ om. Stallbaumii operae. — 42. γιγνόμενον malebat Stephanus, neque id temere.

2. διαβαλλοίην a. — 9. παρακούσαντα a. — 11. σχῇ a. — 29. ὅσον] ὅσων a, ὅτι c. — 35. αὐτὸς om. Stallbaumii operae. — δείξαντος o, δείξοντος Ξe et γρ Ω. — 38. αἰεὶ a b. — 45. πρέπουσα ἢ κοσμία a. — τῷ] τῶν a. — 46. αὐτοῖς c.

341 ἐπιτηδεύειν δυνατοὶ γίγνονται. ἔνιοι δὲ αὐτῶν πείθου-
σιν αὑτοὺς ὡς ἱκανῶς ἀκηκοότες εἰσὶ τὸ ὅλον καὶ οὐδὲν
ἔτι δέονταί τινων πραγμάτων. ἡ μὲν δὴ πεῖρα αὕτη
γίγνεται ἡ σαφής τε καὶ ἀσφαλεστάτη πρὸς τοὺς τρυφῶν-
τάς τε καὶ ἀδυνάτους διαπονεῖν, ὡς μηδέποτε βαλεῖν ἐν
αἰτίᾳ τὸν δεικνύντα ἀλλ' αὐτὸν αὑτόν, μὴ δυνάμενον
πάντα τὰ πρόσφορα ἐπιτηδεύειν τῷ πράγματι. οὕτω δὴ
καὶ Διονυσίῳ τότ' ἐῤῥήθη τὰ ῥηθέντα. πάντα μὲν οὖν
B οὔτ' ἐγὼ διεξῆλθον οὔτε Διονύσιος ἐδεῖτο· πολλὰ γὰρ
αὐτὸς καὶ τὰ μέγιστα εἰδέναι τε καὶ ἱκανῶς ἔχειν προσε-
ποιεῖτο διὰ τὰς ὑπὸ τῶν ἄλλων παρακοάς. ὕστερον δὲ
καὶ ἀκούω γεγραφέναι αὐτὸν περὶ ὧν τότε ἤκουσε, συν-
θέντα ὡς αὑτοῦ τέχνην, οὐδὲν τῶν αὐτῶν ὧν ἀκούοι·
οἶδα δὲ οὐδὲν τούτων. ἄλλους μέν τινας οἶδα γεγραφότας
460 περὶ τῶν αὐτῶν τούτων. οἵτινες δέ, οὐδ' αὐτοὶ αὑτούς.
τοσόνδε γε μὴν περὶ πάντων ἔχω φράζειν τῶν γεγραφό-
C των καὶ γραψόντων, ὅσοι φασὶν εἰδέναι περὶ ὧν ἐγὼ
σπουδάζω, εἴτ' ἐμοῦ ἀκηκοότες εἴτ' ἄλλων εἴθ' ὡς εὑ-
ρόντες αὐτοί, τούτους οὐκ ἔστι κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν
περὶ τοῦ πράγματος ἐπαΐειν οὐδέν. οὔκουν ἐμόν γε περὶ
αὐτῶν ἔστι σύγγραμμα οὐδὲ μήποτε γένηται· ῥητὸν γὰρ
719 οὐδαμῶς ἐστιν ὡς ἄλλα μαθήματα, ἀλλ' ἐκ πολλῆς συνου-
σίας γιγνομένης περὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ τοῦ συζῆν
D ἐξαίφνης, οἷον ἀπὸ πυρὸς πηδήσαντος ἐξαφθὲν φῶς, ἐν
τῇ ψυχῇ γενόμενον αὐτὸ ἑαυτὸ ἤδη τρέφει. καίτοι το-
σόνδε γε οἶδα, ὅτι γραφέντα ἢ λεχθέντα ὑπ' ἐμοῦ βέλτιστ'
ἂν λεχθείη· καὶ μὴν ὅτι γεγραμμένα κακῶς οὐχ ἥκιστ'
ἂν ἐμὲ λυποῖ. εἰ δέ μοι ἐφαίνετο γραπτέα θ' ἱκανῶς
εἶναι πρὸς τοὺς πολλοὺς καὶ ῥητά, τί τούτου κάλλιον
ἐπέπρακτ' ἂν ἡμῖν ἐν τῷ βίῳ ἢ τοῖς τε ἀνθρώποισι μέγα
ὄφελος γράψαι καὶ τὴν φύσιν εἰς φῶς πᾶσι προαγαγεῖν;
E ἀλλ' οὔτε ἀνθρώποις ἡγοῦμαι τὴν ἐπιχείρησιν περὶ αὐτῶν
λεγομένην ἀγαθόν, εἰ μή τισιν ὀλίγοις, ὁπόσοι δυνατοὶ
461 ἀνευρεῖν αὐτοὶ διὰ σμικρᾶς ἐνδείξεως· τῶν τε δὴ ἄλλων
τοὺς μὲν καταφρονήσεως οὐκ ὀρθῶς ἐμπλήσειεν ἂν οὐ-
δαμῇ ἐμμελοῦς, τοὺς δὲ ὑψηλῆς καὶ χαύνης ἐλπίδος, ὡς
342 σέμν' ἄττα μεμαθηκότας. ἔτι δὲ μακρότερα περὶ αὐτῶν
ἐν νῷ μοι γέγονεν εἰπεῖν. τάχα γὰρ ἂν περὶ ὧν λέγω σα-
φέστερον ἂν εἴη τι λεχθέντων αὐτῶν· ἔστι γάρ τις λόγος
ἀληθὴς ἐναντίος τῷ τολμήσαντι γράφειν τῶν τοιούτων
καὶ ὁτιοῦν, πολλάκις μὲν ὑπ' ἐμοῦ καὶ πρόσθεν ῥηθείς,
ἔοικε δ' οὖν εἶναι καὶ νῦν λεκτέος.

Ἔστι τῶν ὄντων ἑκάστῳ, δι' ὧν τὴν ἐπιστήμην ἀνάγκη
παραγίγνεσθαι, τρία· τέταρτον δ' αὐτή· πέμπτον δ' αὐτὸ
B τιθέναι δεῖ ὃ δὴ γνωστόν τε καὶ ἀληθές ἐστιν· ὧν ἓν μὲν
ὄνομα, δεύτερον δὲ λόγος, τὸ δὲ τρίτον εἴδωλον, τέταρ-
τον δὲ ἐπιστήμη. περὶ ἓν οὖν λαβὲ βουλόμενος μαθεῖν
τὸ νῦν λεγόμενον, καὶ πάντων οὕτω πέρι νόησον. κύ-
κλος ἐστί τι λεγόμενον, ᾧ τοῦτ' αὐτό ἐστιν ὄνομα ὃ νῦν
ἐφθέγμεθα. λόγος δ' αὐτοῦ τὸ δεύτερον, ἐξ ὀνομάτων
καὶ ῥημάτων συγκείμενος· τὸ γὰρ ἐκ τῶν ἐσχάτων ἐπὶ
τὸ μέσον ἴσον ἀπέχον πάντῃ, λόγος ἂν εἴη ἐκείνου ᾧπερ
στρογγύλον καὶ περιφερὲς ὄνομα καὶ κύκλος. τρίτον δὲ C
τὸ ζωγραφούμενόν τε καὶ ἐξαλειφόμενον καὶ τορνευόμενον 462
καὶ ἀπολλύμενον· ὧν αὐτὸς ὁ κύκλος, ὃν πέρι πάντ' ἐστὶ
ταῦτα, οὐδὲν πάσχει τούτων ὡς ἕτερον ὄν. τέταρτον δὲ
ἐπιστήμη καὶ νοῦς ἀληθής τε δόξα περὶ ταῦτ' ἐστίν· ὡς
δὲ ἓν τοῦτο αὖ πᾶν θετέον, οὐκ ἐν φωναῖς οὐδ' ἐν σω-
μάτων σχήμασιν ἀλλ' ἐν ψυχαῖς ἐνόν, ᾧ δῆλον ἕτερόν τε
ὂν αὐτοῦ τοῦ κύκλου τῆς φύσεως τῶν τε ἔμπροσθεν λε-
χθέντων τριῶν. τούτων δὲ ἐγγύτατα μὲν ξυγγενείᾳ καὶ D
ὁμοιότητι τοῦ πέμπτου νοῦς πεπλησίακε, τἆλλα δὲ πλέον
ἀπέχει. ταὐτὸν δὴ περί τε εὐθέος ἅμα καὶ περιφεροῦς
σχήματος καὶ χρόας, περί τε ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ καὶ δι-
καίου, καὶ περὶ σώματος ἅπαντος σκευαστοῦ τε καὶ κατὰ
φύσιν γεγονότος, πυρὸς ὕδατός τε καὶ τῶν τοιούτων πάν-
των, καὶ ζώου ξύμπαντος πέρι καὶ ἐν ψυχαῖς ἤθους, καὶ
περὶ ποιήματα καὶ παθήματα ξύμπαντα· οὐ γὰρ ἂν τού-
των μή τις τὰ τέτταρα λάβῃ ἁμῶς γέ πως, οὔποτε τελέως E
ἐπιστήμης τοῦ πέμπτου μέτοχος ἔσται. πρὸς γὰρ τούτοις
ταῦτα οὐχ ἧττον ἐπιχειρεῖ τὸ ποιόν τι περὶ ἕκαστον δηλοῦν
ἢ τὸ ὂν ἑκάστου διὰ τὸ τῶν λόγων ἀσθενές. ὧν ἕνεκα
νοῦν ἔχων οὐδεὶς τολμήσει ποτὲ εἰς αὐτὸ τιθέναι τὰ νε- 343
νοημένα, καὶ ταῦτα εἰς ἀμετακίνητον, ὃ δὴ πάσχει τὰ 463
γεγραμμένα τύποις, τοῦτο δὲ πάλιν αὖ τὸ νῦν λεγόμενον
δεῖ μαθεῖν. κύκλος ἕκαστος τῶν ἐν ταῖς πράξεσι γραφο-
μένων ἢ καὶ τορνευθέντων μεστὸς τοῦ ἐναντίου ἐστὶ τῷ
πέμπτῳ· τοῦ γὰρ εὐθέος ἐφάπτεται πάντῃ· αὐτὸς δέ,
φαμέν, ὁ κύκλος οὔτε τι σμικρότερον οὔτε μεῖζον τῆς
ἐναντίας ἔχει ἐν αὑτῷ φύσεως. ὄνομά τε αὐτῶν φαμὲν
οὐδὲν οὐδενὶ βέβαιον εἶναι, κωλύειν δ' οὐδὲν τὰ νῦν B
στρογγύλα καλούμενα εὐθέα κεκλῆσθαι τά τε εὐθέα δὴ
στρογγύλα, καὶ οὐδὲν ἧττον βεβαίως ἕξειν τοῖς μεταθε-
μένοις καὶ ἐναντίως καλοῦσι. καὶ μὴν περὶ λόγου γε ὁ
αὐτὸς λόγος, εἴπερ ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων σύγκειται,
μηδὲν ἱκανῶς βεβαίως εἶναι βέβαιον. μυρίος δὲ λόγος
αὖ περὶ ἑκάστου τῶν τεττάρων, ὡς ἀσαφές· τὸ δὲ μέγι-
στον, ὅπερ εἴπομεν ὀλίγον ἔμπροσθεν, ὅτι δυοῖν ὄντοιν,
τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ ποιοῦ τινός, οὐ τὸ ποιόν τι,
τὸ δὲ τί ζητούσης εἰδέναι τῆς ψυχῆς, τὸ μὴ ζητούμενον C
ἕκαστον τῶν τεττάρων προτεῖνον τῇ ψυχῇ λόγῳ τε καὶ
κατ' ἔργα, αἰσθήσεσιν εὐέλεγκτον τό τε λεγόμενον καὶ
δεικνύμενον ἀεὶ παρεχόμενον ἕκαστον, ἀπορίας τε καὶ 464
ἀσαφείας ἐμπίπλησι πάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν πάντ' ἄνδρα.
ἐν οἷσι μὲν οὖν μηδ' εἰθισμένοι τὸ ἀληθὲς ζητεῖν ἐσμὲν
ὑπὸ πονηρᾶς τροφῆς, ἐξαρκεῖ δὲ τὸ προταθὲν τῶν εἰδώ-

31. φῶς τοῖς πᾶσι a. — 34. μικρᾶς a. — τε] γε ab. (τε mei omnes. Bekk.)
21. ἄλλως γέ πως a, ἀμωσγέπως c. — 25. νενοημένα ὑπ' αὐτοῦ, καὶ a. — 33. κωλύει a. — 41. ποῖον a. — ποιόν a. — 43. πρότερον] προτεῖνον ab. — 45. αἰεὶ ab. — 48. προστεθὲν a, προτεθὲν c.

λων, οὐ καταγέλαστοι γιγνόμεθα ὑπ' ἀλλήλων, οἱ ἐρωτώ-
D μενοι ὑπὸ τῶν ἐρωτώντων, δυναμένων δὲ τὰ τέτταρα
διαῤῥίπτειν τε καὶ ἐλέγχειν· ἐν οἷς δ' ἂν τὸ πέμπτον ἀπο-
κρίνασθαι καὶ δηλοῦν ἀναγκάζωμεν, ὁ βουλόμενος τῶν
δυναμένων ἀνατρέπειν κρατεῖ, καὶ ποιεῖ τὸν ἐξηγούμενον
ἐν λόγοις ἢ γράμμασιν ἢ ἀποκρίσεσι τοῖς πολλοῖς τῶν
ἀκουόντων δοκεῖν μηδὲν γιγνώσκειν ὧν ἂν ἐπιχειρῇ γρά-
φειν ἢ λέγειν, ἀγνοούντων ἐνίοτε ὡς οὐχ ἡ ψυχὴ τοῦ
γράψαντος ἢ λέξαντος ἐλέγχεται, ἀλλ' ἡ τῶν τεττάρων
E φύσις ἑκάστου, πεφυκυῖα φαύλως. ἡ δὲ διὰ πάντων αὐ-
τῶν διαγωγή, ἄνω καὶ κάτω μεταβαίνουσα ἐφ' ἕκαστον,
μόγις ἐπιστήμην ἐνέτεκεν εὖ πεφυκότος εὖ πεφυκότι. κα-
κῶς δὲ ἂν φυῇ, ὡς ἡ τῶν πολλῶν ἕξις τῆς ψυχῆς εἴς τε
344 τὸ μαθεῖν εἴς τε τὰ λεγόμενα ἤθη πέφυκε, τὰ δὲ διέ-
720 φθαρται, οὐδ' ἂν ὁ Λυγκεὺς ἰδεῖν ποιήσειε τοὺς τοιούτους.
465 ἑνὶ δὲ λόγῳ, τὸν μὴ ξυγγενῆ τοῦ πράγματος οὔτ' ἂν εὐ-
μαθία ποιήσειέ ποτε οὔτε μνήμη· τὴν ἀρχὴν γὰρ ἐν ἀλλο-
τρίαις ἕξεσιν οὐκ ἐγγίγνεται. ὥστε ὁπόσοι τῶν δικαίων τε
καὶ τῶν ἄλλων ὅσα καλὰ μὴ προσφυεῖς εἰσὶ καὶ ξυγγενεῖς,
ἄλλοι δὲ ἄλλων εὐμαθεῖς ἅμα καὶ μνήμονες, οὐδ' ὅσοι
ξυγγενεῖς, δυσμαθεῖς δὲ καὶ ἀμνήμονες, οὐδένες τούτων
μήποτε μάθωσιν, ἀλήθειαν ἀρετῆς εἰς τὸ δυνατὸν οὐδὲ
B κακίας. ἅμα γὰρ αὐτὰ ἀνάγκη μανθάνειν, καὶ τὸ ψεῦδος
ἅμα καὶ ἀληθὲς τῆς ὅλης οὐσίας, μετὰ τριβῆς πάσης
καὶ χρόνου πολλοῦ, ὅπερ ἐν ἀρχαῖς εἶπον. μόγις δὲ τρι-
βόμενα πρὸς ἄλληλα αὐτῶν ἕκαστα, ὀνόματα καὶ λόγοι
ὄψεις τε καὶ αἰσθήσεις, ἐν εὐμενέσιν ἐλέγχοις ἐλεγχόμενα
καὶ ἄνευ φθόνων ἐρωτήσεσι καὶ ἀποκρίσεσι χρωμένων,
ἐξέλαμψε φρόνησις περὶ ἕκαστον καὶ νοῦς, συντείνων ὅ τι
C μάλιστ' εἰς δύναμιν ἀνθρωπίνην. διὸ δὴ πᾶς ἀνὴρ σπου-
δαῖος τῶν ὄντων σπουδαίων πέρι πολλοῦ δεῖ μὴ γράψας
ποτὲ ἐν ἀνθρώποις, εἰς φθόνον καὶ ἀπορίαν καταβάλῃ·
ἑνὶ δὴ ἐκ τούτων δεῖ γιγνώσκειν λόγῳ, ὅταν ἴδῃ τίς του
466 συγγράμματα γεγραμμένα εἴτε ἐν νόμοις νομοθέτου εἴτε
ἐν ἄλλοις τισὶν ἅττ' οὖν, ὡς οὐκ ἦν τούτῳ ταῦτα σπου-
δαιότατα, εἴπερ ἔστ' αὐτὸς σπουδαῖος, κεῖται δέ που ἐν
χώρᾳ τῇ καλλίστῃ τῶν τούτου. εἰ δὲ ὄντως αὐτῷ ταῦτ'
ἐσπουδασμένα ἐν γράμμασιν ἐτέθη, ἐξ ἄρα δή οἱ ἔπειτα,
D θεοὶ μὲν οὔ, βροτοὶ δὲ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.

Τούτῳ δὴ τῷ μύθῳ τε καὶ πλάνῳ ὁ ξυνεπισπόμενος
εὖ εἴσεται, εἴτ' οὖν Διονύσιος ἔγραψέ τι τῶν περὶ φύσεως
ἄκρων καὶ πρώτων εἴτε τις ἐλάττων εἴτε μείζων, ὡς οὐ-
δὲν ἀκηκοὼς οὐδὲ μεμαθηκὼς ἦν ὑγιὲς ὧν ἔγραψε κατὰ
τὸν ἐμὸν λόγον· ὁμοίως γὰρ ἂν αὐτὰ ἐσέβετο ἐμοί, καὶ
οὐκ ἂν αὐτὰ ἐτόλμησεν εἰς ἀναρμοστίαν καὶ ἀπρέπειαν
ἐκβάλλειν. οὔτε γὰρ ὑπομνημάτων χάριν αὐτὰ ἔγραψεν·
οὐδὲν γὰρ δεινὸν μή τις αὐτὸ ἐπιλάθηται, ἐὰν ἅπαξ τῇ E
ψυχῇ περιλάβῃ· πάντων γὰρ ἐν βραχυτάτοις κεῖται. φι-
λοτιμίας δὲ αἰσχρᾶς εἴπερ ἕνεκα, εἴθ' ὡς αὐτοῦ τιθέμε-
νος εἴθ' ὡς παιδείας δὴ μέτοχος ὤν, ἧς οὐκ ἄξιος ἦν
ἀγαπῶν δόξαν τὴν τῆς μετοχῆς γενομένην. εἰ μὲν οὖν 345
ἐκ τῆς μιᾶς συνουσίας Διονυσίῳ τοῦτο γέγονε, τάχ' ἂν
εἴη· γέγονε δ' οὖν ὅπως, ἴττω Ζεύς, φησὶν ὁ Θηβαῖος·
διεξῆλθον μὲν γὰρ ὡς εἰπόν τε ἐγὼ καὶ ἅπαξ μόνον, 467
ὕστερον δὲ οὐ πώποτε ἔτι. ἐννοεῖν δὴ δεῖ τὸ μετὰ τοῦτο,
ὅτῳ μέλει τὸ περὶ αὐτὰ γεγονὸς εὑρεῖν, ὅπῃ ποτὲ γέγονε,
τίνι ποτ' αἰτίᾳ τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον, πλεονάκις τε
οὐ διεξῇμεν· πότερον Διονύσιος ἀκούσας μόνον ἅπαξ οὕ-
τως εἰδέναι τε οἴεται καὶ ἱκανῶς οἶδεν, εἴτε αὐτὸς εὑρὼν B
ἢ καὶ μαθὼν ἔμπροσθεν παρ' ἑτέρων, ἢ φαῦλα εἶναι τὰ
λεχθέντα, ἢ τὸ τρίτον οὐ καθ' αὑτόν, μείζονα δέ, καὶ
ὄντως οὐκ ἂν δυνατὸς εἶναι φρονήσεώς τε καὶ ἀρετῆς
ζῆν ἐπιμελούμενος. εἰ μὲν γὰρ φαῦλα, πολλοῖς μάρτυσι
μαχεῖται τὰ ἐναντία λέγουσιν, οἳ περὶ τῶν τοιούτων πάμ-
πολυ Διονυσίου κυριώτεροι ἂν εἶεν κριταί. εἰ δὲ εὑρη-
κέναι ἢ μεμαθηκέναι, ἄξια δ' οὖν εἶναι πρὸς παιδείαν
ψυχῆς ἐλευθέρας, πῶς ἂν μὴ θαυμαστὸς ὢν ἄνθρωπος C
τὸν ἡγεμόνα τούτων καὶ κύριον οὕτως εὐχερῶς ἠτίμασέ
ποτ' ἄν; πῶς δ' ἠτίμασεν; ἐγὼ φράζοιμ' ἄν.

Οὐ πολὺν χρόνον διαλιπὼν τὸ μετὰ τοῦτο, ἐν τῷ
πρόσθεν Δίωνα ἐῶν τὰ ἑαυτοῦ κεκτῆσθαι καὶ καρποῦ-
σθαι χρήματα, τότε οὐκέτ' εἴα τοὺς ἐπιτρόπους αὐτοῦ 468
πέμπειν εἰς Πελοπόννησον, καθάπερ ἐπιλελησμένος τῆς
ἐπιστολῆς παντάπασιν. εἶναι γὰρ αὐτὰ οὐ Δίωνος ἀλλὰ
τοῦ υἱέος, ὄντος μὲν ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ, κατὰ νόμους D
ἐπιτροπεύοντος. τὰ μὲν δὴ πεπραγμένα μέχρι τούτου
ταῦτ' ἦν ἐν τῷ τότε χρόνῳ, τούτων δὲ οὕτω γενομένων
ἑωράκειν τε ἐγὼ ἀκριβῶς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Διονυσίου
φιλοσοφίας, ἀγανακτεῖν τε ἐξῆν εἴτε βουλοίμην εἴτε μή.
ἦν γὰρ θέρος ἤδη τότε καὶ ἔκπλοι τῶν νεῶν. ἐδόκει δὴ
χαλεπαίνειν μὲν οὐ δεῖν ἐμὲ Διονυσίῳ μᾶλλον ἢ ἐμαυτῷ
τε καὶ τοῖς βιασαμένοις ἐλθεῖν ἐμὲ τὸ τρίτον εἰς τὸν
πορθμὸν τὸν περὶ τὴν Σκύλλαν,

ὄφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν, E

λέγειν δὲ πρὸς Διονύσιον ὅτι μοι μένειν ἀδύνατον εἴη
Δίωνος οὕτω προπεπηλακισμένου. ὁ δὲ παρεμυθεῖτό τε
καὶ ἐδεῖτο μένειν, οὐκ οἰόμενός οἱ καλῶς ἔχειν ἐμὲ ἄγγε-
λον αὐτὸν τῶν τοιούτων ἐλθεῖν ὅ τι τάχος· οὐ πείθων
δὲ αὐτός μοι πομπὴν παρασκευάσειν ἔφη. ἐγὼ γὰρ ἐν 346
τοῖς ἀποστόλοις πλοίοις ἐμβὰς διενοούμην πλεῖν, τεθυ-
μωμένος πάσχειν τε οἰόμενος δεῖν, εἰ διακωλυοίμην, ὁτι-
οῦν, ἐπειδὴ περιφανῶς ἠδίκουν μὲν οὐδέν, ἠδικούμην 469

15. ἂν om. Stallbaumii operae. — 21. δυσμαθεῖς δὲ ἅμα καὶ a. — 32. καταβαλεῖ a. — 33. δὴ] δὲ Bekkeri operae. — 38. ἐξ ἄρα] Hom. Iliad. η, 360. μ, 234.

13. οἶδεν] εἰδέναι a. — 16. οὐ καθ' αὑτὸν εἶναι a. — 29. υἱέως a. — νόμους δὲ ἐπιτροπεύοντος a c. — 32. ἑωράκει Ω, ἑωρ ηι άκει γρ. Ω, ἑωράκη Bekkerus. (ἑωράκειν cum ceteris corr. Δ.) — ἐγὼ om. a. — 38. ὄφρ' ἔτι] Hom. Od. μ, 428.

δέ. ὁ δὲ οὐδέν με τοῦ καταμένειν προσιέμενον ὁρῶν μη-
χανὴν τοῦ μεῖναι τὸν τότε ἔκπλουν μηχανᾶται τοιάνδε
τινά. τῇ μετὰ ταῦτα ἐλθὼν ἡμέρᾳ λέγει πρός με πιθα-
νὸν λόγον. Ἐμοὶ καὶ σοὶ Δίων, ἔφη, καὶ τὰ Δίωνος
D ἐκποδὼν ἀπαλλαχθήτω τοῦ περὶ αὐτὰ πολλάκις διαφέ-
ρεσθαι. ποιήσω γὰρ διὰ σέ, ἔφη, Δίωνι τάδε. ἀξιῶ
ἐκεῖνον ἀπολαβόντα τὰ ἑαυτοῦ οἰκεῖν μὲν ἐν Πελοποννήσῳ,
μὴ ὡς φυγάδα δέ, ἀλλ' ὡς αὐτῷ καὶ δεῦρο ἐξὸν ἀπο-
721 δημεῖν, ὅταν ἐκείνῳ τε καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν τοῖς φίλοις
κοινῇ ξυνδοκῇ· ταῦτα δ' εἶναι μὴ ἐπιβουλεύοντος ἐμοί.
τούτων δὲ ἐγγυητὰς γίγνεσθαι σέ τε καὶ τοὺς σοὺς οἰκείους
καὶ τοὺς ἐνθάδε Δίωνος· ὑμῖν δὲ τὸ βέβαιον ἐκεῖνος πα-
C ρεχέτω. τὰ χρήματα δὲ ἃ ἂν λάβῃ, κατὰ Πελοπόννησον
μὲν καὶ Ἀθήνας κείσθω παρ' οἷς τισὶν ἂν ὑμῖν δοκῇ,
καρπούσθω δὲ Δίων, μὴ κύριος δὲ ἄνευ ὑμῶν γιγνέσθω
ἀνελέσθαι. ἐγὼ γὰρ ἐκείνῳ μὲν οὐ σφόδρα πιστεύω τού-
τοις χρώμενον ἂν τοῖς χρήμασι δίκαιον γίγνεσθαι περὶ
ἐμέ· οὐ γὰρ ὀλίγα ἔσται· σοὶ δὲ καὶ τοῖς σοῖς μᾶλλον πε-
πίστευκα. ὅρα δὴ ταῦτα εἴ σοι ἀρέσκει, καὶ μένε ἐπὶ
470 τούτοις τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον, εἰς δὲ ὥρας ἄπιθι λαβὼν τὰ
D χρήματα ταῦτα· καὶ Δίων εὖ οἶδ' ὅτι πολλὴν χάριν ἕξει
σοι διαπραξαμένῳ ταῦτα ὑπὲρ ἐκείνου. Τοῦτον δὴ ἐγὼ
τὸν λόγον ἀκούσας ἐδυσχέραινον μέν, ὅμως δὲ βουλευσά-
μενος ἔφην εἰς τὴν ὑστεραίαν αὐτῷ περὶ τούτων τὰ δό-
ξαντα ἀπαγγελεῖν. ταῦτα ξυνεθέμεθα τότε. ἐβουλευόμην
δὴ τὸ μετὰ ταῦτα κατ' ἐμαυτὸν γενόμενος, μάλα συγκε-
χυμένος· πρῶτος δ' ἦν μοι τῆς βουλῆς ἡγούμενος ὅδε
λόγος. φέρε, εἰ διανοεῖται τούτων μηδὲν ποιεῖν Διονύσιος
E ὧν φησίν, ἀπελθόντος δ' ἐμοῦ ἐὰν ἐπιστέλλῃ Δίωνι πιθα-
νῶς αὐτός τε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν αὐτοῦ, διακελευόμε-
νος ἃ νῦν πρὸς ἐμὲ λέγει, ὡς αὐτοῦ μὲν ἐθέλοντος,
ἐμοῦ δὲ οὐκ ἐθελήσαντος ἃ προὐκαλεῖτό με δρᾶν, ἀλλ'
ὀλιγωρήσαντος τῶν ἐκείνου τὸ παράπαν πραγμάτων, πρὸς
δὲ καὶ τούτοισιν ἔτι μηδ' ἐθέλῃ με ἐκπέμπειν, αὐτὸς τῶν
ναυκλήρων μηδενὶ προστάττων, ἐνδείξηται δὲ πᾶσι ῥᾳ-
347 δίως ὡς ἀβουλῶν ἐμὲ ἐκπλεῖν, ἆρά τις ἐθελήσει με ἄγειν
ναύτης ὁρμώμενον ἐκ τῆς Διονυσίου οἰκίας; (ᾤκουν γὰρ
δὴ πρὸς τοῖς ἄλλοισι κακοῖς ἐν τῷ κήπῳ τῷ περὶ τὴν
οἰκίαν, ὅθεν οὐδ' ἂν ὁ θυρωρὸς ἤθελέ με ἀφεῖναι μὴ
471 πεμφθείσης αὐτῷ τινὸς ἐντολῆς παρὰ Διονυσίου.) ἂν δὲ
περιμείνω τὸν ἐνιαυτόν, ἕξω μὲν Δίωνι ταῦτα ἐπιστέλ-
λειν, ἐν οἷς τ' αὖ εἰμὶ καὶ ἃ πράττω. καὶ ἐὰν μὲν δὴ
ποιῇ τι Διονύσιος ὧν φησίν, οὐ παντάπασιν ἔσται μοι
B καταγελάστως πεπραγμένα· τάλαντα γὰρ ἴσως ἐστὶν οὐκ
ἔλαττον, ἂν ἐκτιμᾷ τις ὀρθῶς, ἑκατὸν ἡ Δίωνος οὐσία·
ἂν δ' οὖν γίγνηται τὰ νῦν ὑποφαίνοντα, οἷα εἰκὸς αὐτὰ
γίγνεσθαι, ἀπορῶ μὲν ὅ τι χρήσομαι ἐμαυτῷ, ὅμως δὲ
ἀναγκαῖον ἴσως ἐνιαυτόν γ' ἔτι πονῆσαι καὶ ἔργοις ἐλέγ-
ξαι πειρᾶσθαι τὰς Διονυσίου μηχανάς. ταῦτά μοι δό-
ξαντα εἰς τὴν ὑστεραίαν εἶπον πρὸς Διονύσιον ὅτι δέδο-
κταί μοι μένειν. ἀξιῶ μήν, ἔφην, μὴ κύριον ἡγεῖσθαί
σε Δίωνος ἐμέ, πέμπειν δὲ μετ' ἐμοῦ σὲ παρ' αὐτὸν C
γράμματα τὰ νῦν δεδογμένα δηλοῦντα, καὶ ἐρωτᾶν εἴτε
ἀρκεῖ ταῦτα αὐτῷ, καὶ εἰ μή, βούλεται δὲ ἄλλ' ἄττα
καὶ ἀξιοῖ, καὶ ταῦτα ἐπιστέλλειν ὅ τι τάχιστα, σὲ δὲ νεω-
τερίζειν μηδέν πω τῶν περὶ ἐκεῖνον. ταῦτ' ἐρρήθη, ταῦτα
ξυνωμολογήσαμεν, ὡς νῦν εἴρηται σχεδόν. ἐξέπλευσε δὴ
τὰ πλοῖα μετὰ τοῦτο, καὶ οὐκέτι μοι δυνατὸν ἦν πλεῖν,
ὅτε δή μοι καὶ Διονύσιος ἐμνήσθη λέγων ὅτι τὴν ἡμίσειαν 472
τῆς οὐσίας εἶναι δέοι Δίωνος, τὴν δ' ἡμίσειαν τοῦ υἱέος· D
ἔφη δὴ πωλήσειν αὐτήν, πραθείσης δὲ τὰ μὲν ἡμίσεα
ἐμοὶ δώσειν ἄγειν, τὰ δ' ἡμίσεα τῷ παιδὶ καταλείψειν
αὐτοῦ· τὸ γὰρ δὴ δικαιότατον οὕτως ἔχειν. πληγεὶς δ'
ἐγὼ τῷ λεχθέντι πάνυ μὲν ᾤμην γελοῖον εἶναί τι λέγειν
ἔτι, ὅμως δ' εἶπον ὅτι χρείη τὴν παρὰ Δίωνος ἐπιστολὴν
περιμένειν ἡμᾶς καὶ ταῦτα πάλιν αὐτὰ ἐπιστέλλειν. ὁ δὲ
ἑξῆς τούτοις πάνυ νεανικῶς ἐπώλει τὴν οὐσίαν αὐτοῦ
πᾶσαν, ὅπῃ τε καὶ ὅπως ἤθελε καὶ οἷς τισί, πρὸς ἐμὲ δὲ E
οὐδὲν ὅλως ἐφθέγγετο περὶ αὐτῶν, καὶ μὴν ὡσαύτως ἐγὼ
πρὸς ἐκεῖνον αὖ περὶ τῶν Δίωνος πραγμάτων οὐδὲν ἔτι
διελεγόμην· οὐδὲν γὰρ ἔτι πλέον ᾤμην ποιεῖν.

Μέχρι μὲν δὴ τούτων ταύτῃ μοι βεβοηθημένα ἐγε-
γόνει φιλοσοφίᾳ καὶ φίλοις· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἐζῶμεν
ἐγὼ καὶ Διονύσιος, ἐγὼ μὲν βλέπων ἔξω, καθάπερ ὄρ- 348
νις ποθῶν ποθὲν ἀναπτέσθαι, ὁ δὲ διαμηχανώμενος τίνα
τρόπον ἀνασοβήσοι με μηδὲν ἀποδοὺς τῶν Δίωνος. ὅμως
δὲ ἔφαμεν ἑταῖροί γε εἶναι πρὸς πᾶσαν Σικελίαν. τῶν δὴ
μισθοφόρων τοὺς πρεσβυτέρους Διονύσιος ἐπεχείρησεν 473
ὀλιγομισθοτέρους ποιεῖν παρὰ τὰ τοῦ πατρὸς ἔθη, θυμω-
θέντες δὲ οἱ στρατιῶται ξυνελέγησαν ἀθρόοι καὶ οὐκ ἔφα-
σαν ἐπιτρέψειν. ὁ δ' ἐπεχείρει βιάζεσθαι κλείσας τὰς τῆς
ἀκροπόλεως πύλας, οἱ δ' ἐφέροντο εὐθὺς πρὸς τὰ τείχη, B
παιῶνά τινα ἀναβοήσαντες βάρβαρον καὶ πολεμικόν· οὗ
δὴ περιδεὴς Διονύσιος γενόμενος ἅπαντα συνεχώρησε καὶ
ἔτι πλείω τοῖς τότε συλλεχθεῖσι τῶν πελταστῶν. λόγος δή
τις ταχὺ διῆλθεν ὡς Ἡρακλείδης αἴτιος εἴη γεγονὼς πάν-
των τούτων. ὃν ἀκούσας ὁ μὲν Ἡρακλείδης ἐκποδὼν αὑ-
τὸν ἔσχεν ἀφανῆ, Διονύσιος δὲ ἐζήτει λαβεῖν. ἀπορῶν
δέ, Θεοδότην μεταπεμψάμενος εἰς τὸν κῆπον· ἔτυχον δ' C
ἐν τῷ κήπῳ καὶ ἐγὼ τότε περιπατῶν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα
οὔτ' οἶδα οὔτ' ἤκουον διαλεγομένων. ἃ δὲ ἐναντίον εἶπε
Θεοδότης ἐμοῦ πρὸς Διονύσιον, οἶδά τε καὶ μέμνημαι.
Πλάτων γάρ, ἔφη, Διονύσιον ἐγὼ πείθω τουτονί, ἐὰν
ἐγὼ γένωμαι δεῦρο Ἡρακλείδην κομίσαι δυνατὸς ἡμῖν εἰς
λόγους περὶ τῶν ἐγκλημάτων αὐτῷ τῶν νῦν γεγονότων,
ἂν ἄρα μὴ δόξῃ δεῖν αὐτὸν οἰκεῖν ἐν Σικελίᾳ, τόν τε

8. ἐπιδημεῖν corr. Φ. — 9. ὅταν] ὅ γ' ἂν a. — 23. μέν, ὅμως] μὲν ὅλως, ὅμως a. — 26. τὸ] τότε a. — 41. μείνω a. — 42. οἷς] οἵοις a. — τ' αὖ] αὖτ' a.

2. ἐς b. — 5. εἴτε] εἴγε a. — 6. καὶ εἰ μή] ἢ καὶ μή a. — 11. ὅτι a. — 12. υἱέως a. — 27. ἀναπτάσθαι a. — 35. παιᾶνά Φbc. — 36. περιδεὴς ὁ Διονύσιος a. — 46. εἰς λόγους ἡμῖν a.

D υἱὸν λαβόντα καὶ τὴν γυναῖκα ἀξιῶ εἰς Πελοπόννησον
474 ἀποπλεῖν, οἰκεῖν τε βλάπτοντα μηδὲν Διονύσιον ἐκεῖ,
καρπούμενον δὲ τὰ ἑαυτοῦ. μετεπεμψάμην μὲν οὖν καὶ
722 πρότερον αὐτόν, μεταπέμψομαι δὲ καὶ νῦν, ἄν τ' οὖν
ἀπὸ τῆς προτέρας μεταπομπῆς ἄν τε καὶ ἀπὸ τῆς νῦν
ὑπακούσῃ μοι. Διονύσιον δὲ ἀξιῶ καὶ δέομαι, ἄν τις
ἐντυγχάνῃ Ἡρακλείδῃ ἐάν τ' ἐν ἀγρῷ ἐάν τ' ἐνθάδε, μη-
δὲν ἄλλο αὐτῷ φλαῦρον γίγνεσθαι, μεταστῆναι δ' ἐκ τῆς
E χώρας, ἕως ἂν ἄλλο τι Διονυσίῳ δόξῃ. ταῦτα, ἔφη, συγ-
χωρεῖς; λέγων πρὸς τὸν Διονύσιον. Συγχωρῶ· μηδ' ἂν
πρὸς τῇ σῇ, ἔφη, φανῇ οἰκίᾳ, πείσεσθαι φλαῦρον μηδὲν
παρὰ τὰ νῦν εἰρημένα. Τῇ δὴ μετὰ ταύτην τὴν ἡμέραν
δείλης Εὐρύβιος καὶ Θεοδότης προσηλθέτην μοι σπουδῇ
τεθορυβημένω θαυμαστῶς, καὶ ὁ Θεοδότης λέγει, Πλά-
των, ἔφη, παρῆσθα χθὲς οἷς περὶ Ἡρακλείδου Διονύσιος
ὡμολόγει πρὸς ἐμὲ καὶ σέ; Πῶς δὲ οὔκ; ἔφην. Νῦν
τοίνυν, ἦ δ' ὅς, περιθέουσι πελτασταὶ λαβεῖν Ἡρακλείδην
ζητοῦντες, ὁ δὲ εἶναί πῃ ταύτῃ κινδυνεύει. ἀλλ' ἡμῖν,
349 ἔφη, συνακολούθησον πρὸς Διονύσιον ἁπάσῃ μηχανῇ.
Ὠιχόμεθα οὖν καὶ εἰσήλθομεν παρ' αὐτόν, καὶ τὼ μὲν
ἑστάτην σιγῇ δακρύοντε, ἐγὼ δὲ εἶπον Οἵδε πεφόβηνται
475 μή τι σὺ παρὰ τὰ χθὲς ὡμολογημένα ποιήσῃς περὶ Ἡρα-
κλείδην νεώτερον· δοκεῖ γάρ μοι ταύτῃ πῃ γεγονέναι φα-
νερὸς ἀποτετραμμένος. Ὁ δὲ ἀκούσας ἀνεφλέχθη τε καὶ
παντοδαπὰ χρώματα ἧκεν, οἷα ἂν θυμούμενος ἀφείη·
προσπεσὼν δ' αὐτῷ ὁ Θεοδότης, λαβόμενος τῆς χειρός,
B ἐδάκρυσέ τε καὶ ἱκέτευε μηδὲν τοιοῦτον ποιεῖν. ὑπολαβὼν
δ' ἐγὼ παραμυθούμενος, Θάρρει, Θεοδότα, ἔφην· οὐ γὰρ
τολμήσει Διονύσιος παρὰ τὰ χθὲς ὡμολογημένα ἄλλα ποτὲ
δρᾶν. Καὶ ὃς ἐμβλέψας μοι καὶ μάλα τυραννικῶς, Σοί,
ἔφη, ἐγὼ οὔ τέ τι σμικρὸν οὔτε μέγα ὡμολόγησα. Νὴ
τοὺς θεούς, ἦν δ' ἐγώ, σύ γε ταῦτα ἃ σοῦ νῦν οὗτος
δεῖται μὴ ποιεῖν. Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἀποστρεψάμενος
ᾠχόμην ἔξω. τὸ μετὰ ταῦτα ὁ μὲν ἐκυνήγει τὸν Ἡρακλεί-
C δην, Θεοδότης δὲ ἀγγέλους πέμπων Ἡρακλείδῃ φεύγειν
διεκελεύετο. ὁ δὲ ἐκπέμψας Τισίαν καὶ πελταστὰς διώκειν
ἐκέλευε· φθάνει δέ, ὡς ἐλέγετο, Ἡρακλείδης εἰς τὴν Καρ-
χηδονίων ἐπικράτειαν ἐκφυγὼν ἡμέρας σμικρῷ τινὶ μέρει.
Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο ἡ πάλαι ἐπιβουλὴ Διονυσίῳ τοῦ μὴ
ἀποδοῦναι τὰ Δίωνος χρήματα ἔδοξεν ἔχθρας λόγον ἔχειν
476 ἂν πρός με πιθανόν, καὶ πρῶτον μὲν ἐκ τῆς ἀκροπό-
D λεως ἐκπέμπει με, εὑρὼν πρόφασιν ὡς τὰς γυναῖκας ἐν
τῷ κήπῳ ἐν ᾧ κατῴκουν ἐγὼ δέοι θῦσαι θυσίαν τινὰ
δεχήμερον· ἔξω δή με παρ' Ἀρχιδήμῳ προσέταττε τὸν
χρόνον τοῦτον μεῖναι. ὄντος δ' ἐμοῦ ἐκεῖ Θεοδότης με-
ταπεμψάμενός με πολλὰ περὶ τῶν τότε πραχθέντων ἠγα-
νάκτει καὶ ἐμέμφετο Διονυσίῳ. ὁ δ' ἀκούσας ὅτι παρὰ
Θεοδότην εἴην εἰσεληλυθώς, πρόφασιν αὖ ταύτην ἄλλην
τῆς πρὸς ἐμὲ διαφορᾶς ποιούμενος, ἀδελφὴν τῆς πρό-
σθεν, πέμψας τινὰ ἠρώτα με εἰ ξυγγενοίμην ὄντως μετα- E
πεμψαμένου με Θεοδότου. κἀγὼ Παντάπασιν ἔφην· ὁ
δέ, Ἐκέλευε τοίνυν, ἔφη, σοὶ φράζειν ὅτι καλῶς οὐδαμῇ
ποιεῖς Δίωνα καὶ τοὺς Δίωνος φίλους ἀεὶ περὶ πλείονος
αὑτοῦ ποιούμενος. ταῦτ' ἐρρήθη, καὶ οὐκέτι μετεπέμψατό
με εἰς τὴν οἴκησιν πάλιν, ὡς ἤδη σαφῶς Θεοδότου μὲν
ὄντος μου καὶ Ἡρακλείδου φίλου, αὐτοῦ δ' ἐχθροῦ, καὶ
οὐκ εὐνοεῖν ᾤετό με, ὅτι Δίωνι τὰ χρήματα ἔρρει παν-
τελῶς. ᾤκουν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο ἔξω τῆς ἀκροπόλεως ἐν
τοῖς μισθοφόροις· προσιόντες δέ μοι ἄλλοι τε καὶ οἱ τῶν 350
ὑπηρεσιῶν ὄντες Ἀθήνηθεν, ἐμοὶ πολῖται, ἀπήγγελλον
ὅτι διαβεβλημένος εἴην ἐν τοῖς πελτασταῖς καί μοί τινες 477
ἀπειλοῖεν, εἴ που λήψονταί με, διαφθερεῖν. μηχανῶμαι
δή τινα τοιάνδε σωτηρίαν. πέμπω παρ' Ἀρχύτην καὶ τοὺς
ἄλλους φίλους εἰς Τάραντα, φράζων ἐν οἷς ὢν τυγχάνω·
οἱ δὲ πρόφασίν τινα πρεσβείας πορισάμενοι παρὰ τῆς
πόλεως πέμπουσι τριακόντορόν τε καὶ Λαμίσκον αὐτῶν B
ἕνα, ὃς ἐλθὼν ἐδεῖτο Διονυσίου περὶ ἐμοῦ, λέγων ὅτι
βουλοίμην ἀπιέναι, καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποιεῖν. ὁ δὲ ξυν-
ωμολόγησε καὶ ἀπέπεμψεν ἐφόδια δούς· τῶν Δίωνος δὲ
χρημάτων οὔτ' ἐγώ τι ἀπῄτουν οὔτε τις ἀπέδωκεν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς Πελοπόννησον εἰς Ὀλυμπίαν, Δίωνα
καταλαβὼν θεωροῦντα, ἤγγελλον τὰ γεγονότα. ὁ δὲ τὸν
Δία ἐπιμαρτυράμενος εὐθὺς παρήγγελλεν ἐμοὶ καὶ τοῖς
ἐμοῖς οἰκείοις καὶ φίλοις παρασκευάζεσθαι τιμωρεῖσθαι C
Διονύσιον, ἡμᾶς μὲν ξεναπατίας χάριν, οὕτω γὰρ ἔλεγέ
τε καὶ ἐνόει, αὐτὸν δ' ἐκβολῆς ἀδίκου καὶ φυγῆς. ἀκού-
σας δ' ἐγὼ τοὺς μὲν φίλους παρακαλεῖν ἐκέλευον, εἰ βού-
λοιντο· ἐμὲ δ', εἶπον ὅτι, σὺ μετὰ τῶν ἄλλων βίᾳ τινὰ
τρόπον σύσσιτον καὶ συνέστιον καὶ κοινωνὸν ἱερῶν Διο-
νυσίῳ ἐποίησας, ὃς ἴσως ἡγεῖτο διαβαλλόντων πολλῶν 478
ἐπιβουλεύειν ἐμὲ μετὰ σοῦ ἑαυτῷ καὶ τῇ τυραννίδι, καὶ
ὅμως οὐκ ἀπέκτεινεν, ᾐδέσθη δέ. οὔτ' οὖν ἡλικίαν ἔχω D
συμπολεμεῖν ἔτι σχεδὸν οὐδενί, κοινός τε ὑμῖν εἰμι, ἄν
ποτέ τι πρὸς ἀλλήλους δεηθέντες φιλίας ἀγαθόν τι ποιεῖν
βουληθῆτε· κακὰ δὲ ἕως ἂν ἐπιθυμῆτε, ἄλλους παρακα-
λεῖτε. ταῦτα εἶπον μεμισηκὼς τὴν περὶ Σικελίαν πλάνην
καὶ ἀτυχίαν. ἀπειθοῦντες δὲ καὶ οὐ πειθόμενοι ταῖς ὑπ'
ἐμοῦ διαλλάξεσι πάντων τῶν νῦν γεγονότων κακῶν αὐτοὶ
αἴτιοι ἐγένοντο αὑτοῖς, ὧν, εἰ Διονύσιος ἀπέδωκε τὰ
χρήματα Δίωνι ἢ καὶ παντάπασι κατηλλάγη, οὐκ ἄν ποτε E
ἐγένετο οὐδέν, ὅσα γε δὴ τἀνθρώπινα· Δίωνα γὰρ ἐγὼ
καὶ τῷ βούλεσθαι καὶ τῷ δύνασθαι κατεῖχον ἂν ῥᾳδίως. 723
νῦν δὲ ὁρμήσαντες ἐπ' ἀλλήλους κακῶν πάντα ἐμπεπλή-
κασι. καί τοι τήν γε αὐτὴν Δίων εἶχε βούλησιν ἥνπερ ἂν 351
ἐγὼ φαίην δεῖν ἐμὲ καὶ ἄλλον, ὅστις μέτριος, περί τε τῆς
αὑτοῦ δυνάμεως καὶ φίλων καὶ περὶ πόλεως τῆς αὑτοῦ

44. Ἀρχεδήμῳ a.

1. ξυγγιγνοίμην a. — 4. αἰεὶ a. — 8. φίλων a. — αὐτοῦ δ'] καὶ τοῦδ' a. — 9. οὐκ] οὐκέτ' a. — 14. λήψονται ΛΦΩbeo: λήψοιντό abc. — 32. τι γρ. Ω: ceteri ἔτι. Bekk. — 24. ἤγγελον a. — 27. ἡμῶν a. — 28. αὐτοῦ a. — 29. παρακαλεῖν αὐτὸν ἐκέλευον Λb.

διανοοῖτ' ἂν εὐεργετῶν ἐν δυνάμει καὶ τιμαῖσι γενέσθαι
479 τὰ μέγιστα ἐν ταῖς μεγίσταις. ἔστι δὲ οὐκ ἄν τις πλούσιον
ἑαυτὸν ποιήσῃ, καὶ ἑταίρους καὶ πόλιν ἐπιβουλεύσας καὶ
ξυνωμότας συναγαγών, πένης ὢν καὶ ἑαυτοῦ μὴ κρατῶν,
ὑπὸ δειλίας τῆς πρὸς τὰς ἡδονὰς ἡττημένος, εἶτα τοὺς
B τὰς οὐσίας κεκτημένους ἀποκτείνας, ἐχθροὺς καλῶν τούτους, διαφορῇ τὰ τούτων χρήματα καὶ τοῖς συνεργοῖς τε
καὶ ἑταίροις παρακελεύηται ὅπως μηδεὶς αὐτῷ ἐγκαλεῖ
πένης φάσκων εἶναι· ταὐτὸν δὲ καὶ τὴν πόλιν ἂν οὕτω
τις εὐεργετῶν τιμᾶται ὑπ' αὐτῆς, τοῖς πολλοῖς τὰ τῶν
ὀλίγων ὑπὸ ψηφισμάτων διανέμων, ἢ μεγάλης προεστὼς
πόλεως καὶ πολλῶν ἀρχούσης ἐλαττόνων τῇ ἑαυτοῦ πόλει
τὰ τῶν σμικροτέρων χρήματα διανέμῃ μὴ κατὰ δίκην.
C οὕτω μὲν γὰρ οὔτε Δίων οὔτε ἄλλος ποτὲ οὐδεὶς ἐπὶ δύναμιν ἑκὼν εἶσιν ἀλιτηριώδη ἑαυτῷ τε καὶ γένει εἰς τὸν
ἀεὶ χρόνον, ἐπὶ πολιτείαν δὲ καὶ νόμων κατασκευὴν τῶν
δικαιοτάτων τε καὶ ἀρίστων, οὔ τι δι' ὀλιγίστων θανάτων καὶ φυγῶν γιγνομένην. ἃ νῦν δὴ Δίων πράττων,
προτιμήσας τὸ πάσχειν ἀνόσια τοῦ δρᾶσαι πρότερον, διευλαβούμενος δὲ μὴ παθεῖν, ὅμως ἔπταισεν ἐπ' ἄκρον ἐλθὼν τοῦ περιγενέσθαι τῶν ἐχθρῶν, θαυμαστὸν παθὼν
οὐδέν. ὅσιος γὰρ ἄνθρωπος ἀνοσίων πέρι, σώφρων τε D 480
καὶ ἔμφρων, τὸ μὲν ὅλον οὐκ ἄν ποτε διαψευσθείη τῆς
ψυχῆς τῶν τοιούτων πέρι, κυβερνήτου δὲ ἀγαθοῦ πάθος
ἂν ἴσως οὐ θαυμαστὸν εἰ πάθοι, ὃν χειμὼν μὲν ἐσόμενος οὐκ ἂν πάνυ λάθοι, χειμώνων δὲ ἐξαίσιον καὶ
ἀπροσδόκητον μέγεθος λάθοι τ' ἂν καὶ λαθὸν κατακλύσειε βίᾳ. ταὐτὸν δὴ καὶ Δίωνα ἔσφηλε δι' ὀλιγίστων·
κακοὶ μὲν γὰρ ὄντες αὐτὸν σφόδρα οὐκ ἔλαθον οἱ σφήλαντες, ὅσον δὲ ὕψος ἀμαθίας εἶχον καὶ τῆς ἄλλης μο- E
χθηρίας τε καὶ λαιμαργίας, ἔλαθον, ᾧ δὴ σφαλεὶς κεῖται,
Σικελίαν πένθει περιβαλὼν μυρίῳ.

Τὰ δὴ μετὰ τὰ νῦν ῥηθέντα ἃ ξυμβουλεύω, σχεδὸν
εἴρηταί τέ μοι καὶ εἰρήσθω· ὧν δ' ἐπανέλαβον ἕνεκα τὴν 352
εἰς Σικελίαν ἄφιξιν τὴν δευτέραν, ἀναγκαῖον εἶναι ἔδοξέ
μοι ῥηθῆναι δεῖν διὰ τὴν ἀτοπίαν καὶ ἀλογίαν τῶν γενομένων. εἰ δ' ἄρα τινὶ τὰ νῦν ῥηθέντα εὐλογώτερα
ἐφάνη καὶ προφάσεις πρὸς τὰ γενόμενα ἱκανὰς ἔχειν
ἔδοξέ τῳ, μετρίως ἂν ἡμῖν καὶ ἱκανῶς εἴη τὰ νῦν εἰρημένα.

---

2. ἔστι] ἔτι a. — 8. ἐγκαλῇ a. — 18. φυγῶν] φόνων ΛΞΩ. — νῦν δὴ Δίων ΛΦΩbo: δὴ Δίων νῦν abc. — 20. μὴ om. a. — ἔπεσεν a.

8. ἔσφηλε δι' ὀλιγίστων· κακοὶ ac. Malim ἔσφηλε διολισθαῖνον· κακοί. On. — 14. τί om. a. — 17. τινὶ νῦν b cum pr. ΛΩ, τινὶ [τὰ] νῦν c.

H.

481 B *Πλάτων τοῖς Δίωνος οἰκείοις τε καὶ ἑταίροις εὖ πράττειν.*

Ἃ δ' ἂν διανοηθέντες μάλιστα εὖ πράττοιτε, ὄντως
πειράσομαι ταῦθ' ὑμῖν κατὰ δύναμιν διεξελθεῖν. ἐλπίζω
δὲ οὐχ ὑμῖν μόνοις ξυμβουλεύσειν τὰ ξυμφέροντα, μάλι-
C στά γε μὴν ὑμῖν, καὶ δευτέροις πᾶσι τοῖς ἐν Συρακούσαις,
τρίτοις δὲ ὑμῶν καὶ τοῖς ἐχθροῖς καὶ πολεμίοις, πλὴν εἴ
τις αὐτῶν ἀνοσιουργὸς γέγονε· ταῦτα γὰρ ἀνίατα καὶ
οὐκ ἄν ποτέ τις αὐτὰ ἐκνίψειε. νοήσατε δὲ ἃ λέγω νῦν.

Ἔσθ' ὑμῖν κατὰ Σικελίαν πᾶσαν λελυμένης τῆς τυραν-
νίδος πᾶσα μάχη περὶ αὐτῶν τούτων, τῶν μὲν βουλομέ-
482 νων ἀναλαβεῖν πάλιν τὴν ἀρχήν, τῶν δὲ τῇ τῆς τυραννί-
δος ἀποφυγῇ τέλος ἐπιθεῖναι. ξυμβουλὴ δὴ περὶ τῶν τοι-
D ούτων ὀρθὴ δοκεῖ ἑκάστοτε τοῖς πολλοῖς εἶναι ταῦτα ξυμ-
βουλεύειν δεῖν ἃ τοὺς μὲν πολεμίους ὡς πλεῖστα κακὰ
ἐξεργάσεται, τοὺς δὲ φίλους ὡς πλεῖστα ἀγαθά. τὸ δὲ
οὐδαμῶς ῥάδιον, πολλὰ κακὰ δρῶντα τοὺς ἄλλους μὴ οὐ
καὶ πάσχειν αὐτὸν πολλὰ ἕτερα. δεῖ δὲ οὐ μακρὰν ἐλθόν-
τας ποι τὰ τοιαῦτα ἐναργῶς ἰδεῖν ἀλλ' ὅσα νῦν γέγονε
τῇδε αὐτοῦ περὶ Σικελίαν, τῶν μὲν ἐπιχειρούντων δρᾶν,
τῶν δὲ ἀμύνασθαι τοὺς δρῶντας· ἃ κἂν ἄλλοις μυθολο-
E γοῦντες ἱκανοὶ γίγνοισθ' ἂν ἑκάστοτε διδάσκαλοι. τούτων
μὲν δὴ σχεδὸν οὐκ ἀπορία· τῶν δὲ ὅσα γένοιτ' ἂν ἢ πᾶσι
συμφέροντα ἐχθροῖς τε καὶ φίλοις ἢ ὅ τι σμικρότατα κακὰ
ἀμφοῖν, ταῦτα οὔτε ῥᾴδιον ὁρᾶν οὔτε ἰδόντα ἐπιτελεῖν,
εὐχῇ δὲ προσέοικεν ἡ τοιαύτη ξυμβουλή τε καὶ ἐπιχείρησις
τοῦ λόγου. ἔστω δὴ παντάπασι μὲν εὐχή τις, ἀπὸ γὰρ
352 θεῶν χρὴ πάντα ἀρχόμενον ἀεὶ λέγειν τε καὶ νοεῖν, ἐπι-
τελὴς δ' εἴη σημαίνουσα ἡμῖν τοιόνδε τινὰ λόγον. νῦν
483 ὑμῖν καὶ τοῖς πολεμίοις σχεδόν, ἐξ οὗπερ γέγονεν ὁ πό-
λεμος, συγγένεια ἄρχει μία διὰ τέλους, ἥν ποτε κατέστη-
σαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐς ἀπορίαν ἐλθόντες τὴν ἅπασαν,
τόθ' ὅτε κίνδυνος ἐγένετο ἔσχατος Σικελίᾳ τῇ τῶν Ἑλλή-
νων ὑπὸ Καρχηδονίων ἀνάστατον ὅλην ἐκβαρβαρωθεῖσαν
γενέσθαι. τότε γὰρ εἵλοντο Διονύσιον μὲν ὡς νέον καὶ 724
πολεμικὸν ἐπὶ τὰς τοῦ πολέμου πρεπούσας αὐτῷ πράξεις, B
σύμβουλον δὲ καὶ πρεσβύτερον Ἱππαρῖνον, ἐπὶ σωτηρίᾳ
τῆς Σικελίας αὐτοκράτορας, ὥς φασι, τυράννους ἐπονο-
μάζοντες. καὶ εἴτε δὴ θείαν τις ἡγεῖσθαι βούλεται τύχην
καὶ θεὸν εἴτε τὴν τῶν ἀρχόντων ἀρετὴν εἴτε καὶ τὸ ξυν-
αμφότερον μετὰ τῶν τότε πολιτῶν τῆς σωτηρίας αἰτίαν
ξυμβῆναι γενομένην, ἔστω ταύτῃ ὅπῃ τις ὑπολαμβάνει·
σωτηρία δ' οὖν οὕτω συνέβη τοῖς τότε γενομένοις. τοιού-
των οὖν αὐτῶν γεγονότων δίκαιόν που τοῖς σώσασι πάν-
τας χάριν ἔχειν. εἰ δέ τι τὸν μετέπειτα χρόνον ἡ τυραν- C
νὶς οὐκ ὀρθῶς τῇ τῆς πόλεως δωρεᾷ κατακέχρηται, τού-
των δίκας τὰς μὲν ἔχει, τὰς δὲ τινέτω. τίνες οὖν δὴ
δίκαι ἀναγκαίως ὀρθαὶ γίγνοιντ' ἂν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
αὐτοῖς; εἰ μὲν ῥᾳδίως ὑμεῖς ἀποφυγεῖν οἷοί τ' ἦτε αὐτοὺς 484
καὶ ἄνευ μεγάλων κινδύνων καὶ πόνων, ἢ 'κεῖνοι ἑλεῖν
εὐπετῶς πάλιν τὴν ἀρχήν, οὐδ' ἂν συμβουλεύειν οἷόν τ'
ἦν τὰ μέλλοντα ῥηθήσεσθαι· νῦν δ' ἐννοεῖν ὑμᾶς ἀμφο-
τέρους χρεὼν καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι ποσάκις ἐν ἐλπίδι D
ἑκάτεροι γεγόνατε τοῦ νῦν οἴεσθαι σχεδὸν ἀεί τινος σμι-
κροῦ ἐπιδεεῖς εἶναι τὸ μὴ πάντα κατὰ νοῦν πράττειν,
καὶ δὴ καὶ ὅτι τὸ σμικρὸν τοῦτο μεγάλων καὶ μυρίων
κακῶν αἴτιον ἑκάστοτε ξυμβαίνει γιγνόμενον, καὶ πέρας
οὐδέν ποτε τελεῖται, ξυνάπτει δὲ ἀεὶ παλαιὰ τελευτὴ δο-
κοῦσα ἀρχῇ φυομένῃ νέᾳ, διολέσθαι δ' ὑπὸ τοῦ κύκλου
τούτου κινδυνεύσει καὶ τὸ τυραννικὸν ἅπαν καὶ τὸ δη- E
μοτικὸν γένος, ἥξει δέ, ἐάνπερ τῶν εἰκότων γίγνηταί τε
καὶ ἀπευκτῶν, σχεδὸν εἰς ἐρημίαν τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς
Σικελία πᾶσα, Φοινίκων ἢ Ὀπικῶν μεταβαλοῦσα εἴς τινα
δυναστείαν καὶ κράτος. τούτων δὴ χρὴ πάσῃ προθυμίᾳ

---

1. Ἃ δ' ἂν] Haec epistola cum superiore in unam coniungenda videtur. Bast. — 6. ἡμῖν a. — 9. ἅπασα μηχανὴ e cum γρ. ΑΩ. — 22. κατὰ Stallbaumii operae. — 30. εἰς a.
10. οὕτως a b. — 17. 'κεῖνοι Flor. μ: κεῖνοι a, ἐκεῖνοι b c. — 26. ἀρχὴ φυομένη νέα a.

πάντας τοὺς Ἕλληνας τέμνειν φάρμακον. εἰ μὲν δή τις
ὀρθότερον ἄμεινόν τ᾽ ἔχει τοῦ ὑπ᾽ ἐμοῦ ῥηθησομένου,
354 ἐνεγκὼν εἰς τὸ μέσον ὀρθότατα φιλέλλην ἂν λεχθείη. ὃ
δέ μοι φαίνεταί πῃ τὰ νῦν, ἐγὼ πειράσομαι πάσῃ παῤῥη-
485 σίᾳ καὶ κοινῷ τινι δικαίῳ λόγῳ χρώμενος δηλοῦν. λέγω
γὰρ δὴ διαιτητοῦ τινὰ τρόπον διαλεγόμενος ὡς δυοῖν τυ-
ραννεύσαντί τε καὶ τυραννευθέντι, ὡς ἑνὶ ἑκατέρῳ πα-
λαιὰν ἐμὴν ξυμβουλήν. καὶ νῦν δ᾽ ὅ γ᾽ ἐμὸς λόγος ἂν
εἴη ξύμβουλος τυράννῳ παντὶ φεύγειν μὲν τοὔνομά τε
καὶ τοὔργον τοῦτο, εἰς βασιλείαν δέ, εἰ δυνατὸν εἴη,
B μεταβαλεῖν. δυνατὸν δέ, ὡς ἔδειξεν ἔργῳ σοφὸς ἀνὴρ καὶ
ἀγαθὸς Λυκοῦργος, ὃς ἰδὼν τὸ τῶν οἰκείων γένος ἐν
Ἄργει καὶ Μεσσήνῃ ἐκ βασιλέων εἰς τυράννων δύναμιν
ἀφικομένους καὶ διαφθείραντας ἑαυτούς τε καὶ τὴν πόλιν
ἑκατέρους ἑκατέραν, δείσας περὶ τῆς αὐτοῦ πόλεως ἅμα
καὶ γένους, φάρμακον ἐπήνεγκε τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν
καὶ τὸν τῶν ἐφόρων δεσμὸν τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς σωτή-
ριον, ὥστε γενεὰς τοσαύτας ἤδη μετ᾽ εὐκλείας σώζεσθαι,
C νόμος ἐπειδὴ κύριος ἐγένετο βασιλεὺς τῶν ἀνθρώπων,
ἀλλ᾽ οὐκ ἄνθρωποι τύραννοι νόμων. ὃ δὴ καὶ νῦν οὑμὸς
λόγος πᾶσι παρακελεύεται, τοῖς μὲν τυραννίδος ἐφιεμένοις
ἀποτρέπεσθαι καὶ φεύγειν φυγῇ ἀπλήστως πεινώντων
εὐδαιμόνισμα ἀνθρώπων καὶ ἀνοήτων, εἰς βασιλέως δ᾽
εἶδος πειρᾶσθαι μεταβάλλειν καὶ δουλεῦσαι νόμοις βασιλι-
486 κοῖς, τὰς μεγίστας τιμὰς κεκτημένους παρ᾽ ἑκόντων τε
D ἀνθρώπων καὶ τῶν νόμων· τοῖς δὲ δὴ ἐλεύθερα διώκουσιν
ἤθη καὶ φεύγουσι τὸν δούλειον ζυγὸν ὡς ὂν κακόν, εὐλα-
βεῖσθαι ξυμβουλεύοιμ᾽ ἂν μή ποτε ἀπληστίᾳ ἐλευθερίας
ἀκαίρου τινὸς εἰς τὸ τῶν προγόνων νόσημα ἐμπέσωσιν,
ὃ διὰ τὴν ἄγαν ἀναρχίαν οἱ τότε ἔπαθον, ἀμέτρῳ ἐλευ-
θερίας χρώμενοι ἔρωτι· οἱ γὰρ πρὸ Διονυσίου καὶ Ἱππα-
ρίνου ἄρξαντες Σικελιῶται τότε ὡς ᾤοντο εὐδαιμόνως
ἔζων, τρυφῶντές τε καὶ ἅμα ἀρχόντων ἄρχοντες· οἳ καὶ
τοὺς δέκα στρατηγοὺς κατέλευσαν βάλλοντες τοὺς πρὸ
E Διονυσίου, κατὰ νόμον οὐδένα κρίναντες, ἵνα δὴ δουλεύ-
οιεν μηδενὶ μήτε σὺν δίκῃ μήτε νόμῳ δεσπότῃ, ἐλεύθεροι
δ᾽ εἶεν πάντῃ πάντως· ὅθεν αἱ τυραννίδες ἐγίνοντο αὐ-
τοῖς. δουλεία γὰρ καὶ ἐλευθερία ὑπερβάλλουσα μὲν ἑκα-
τέρα πάγκακον, ἔμμετρος δὲ οὖσα πανάγαθον· μετρία δὲ
ἡ θεῷ δουλεία, ἄμετρος δὲ ἡ τοῖς ἀνθρώποις· θεὸς δὲ
355 ἀνθρώποις σώφροσι νόμος, ἄφροσι δὲ ἡδονή. τούτων δὴ
ταύτῃ πεφυκότων, ἃ ξυμβουλεύω Συρακοσίοις πᾶσι,
φράζειν παρακελεύομαι τοῖς Δίωνος φίλοις ἐκείνου καὶ
ἐμὴν κοινὴν ξυμβουλήν· ἐγὼ δὲ ἑρμηνεύσω ἃ ἐκεῖνος ἔμ-
487 πνους ὢν καὶ δυνάμενος εἶπεν νῦν πρὸς ὑμᾶς. τίν᾽ οὖν
δή τις ἂν εἴποι λόγον ἀποφαίνεται ὑμῖν περὶ τῶν νῦν
παρόντων ἡ Δίωνος ξυμβουλή; τόνδε.

Δέξασθε, ὦ Συρακόσιοι, πάντων πρῶτον νόμους,
οἵτινες ἂν ὑμῖν φαίνωνται μὴ πρὸς χρηματισμὸν καὶ
πλοῦτον τρέψοντες τὰς γνώμας ὑμῶν μήτ᾽ ἐπιθυμίας, B
ἀλλ᾽ ὄντων τριῶν, ψυχῆς καὶ σώματος, ἔτι δὲ χρημάτων,
τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν ἐντιμοτάτην ποιοῦντες, δευτέραν
δὲ τὴν τοῦ σώματος, ὑπὸ τῇ τῆς ψυχῆς κειμένην, τρίτην
δὲ καὶ ὑστάτην τὴν τῶν χρημάτων τιμήν, δουλεύουσαν
τῷ σώματί τε καὶ τῇ ψυχῇ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀπεργαζό-
μενος θεσμὸς νόμος ἂν ὀρθῶς ὑμῖν εἴη κείμενος, ὄντως
εὐδαίμονας ἀποτελῶν τοὺς χρωμένους· ὁ δὲ τοὺς πλου- C
σίους εὐδαίμονας ὀνομάζων λόγος αὐτός τε ἄθλιος, γυ-
ναικῶν καὶ παίδων ὢν λόγος ἄνους, τοὺς πειθομένους
τε ἀπεργάζεται τοιούτους. ὅτι δ᾽ ἀληθῆ ταῦτ᾽ ἐγὼ παρα-
κελεύομαι, ἐὰν γεύσησθε τῶν νῦν λεγομένων περὶ νόμων,
ἔργῳ γνώσεσθε· ἣ δὴ βάσανος ἀληθεστάτη δοκεῖ γίγνεσθαι
τῶν πάντων πέρι. Δεξάμενοι δὲ τοὺς τοιούτους νόμους, 725
ἐπειδὴ κατέχει κίνδυνος Σικελίαν, καὶ οὔτε κρατεῖτε ἱκα-
νῶς οὔτ᾽ αὖ διαφερόντως κρατεῖσθε, δίκαιον ἂν ἴσως D
καὶ ξυμφέρον γίγνοιτο ὑμῖν πᾶσι μέσον τεμεῖν, τοῖς τε 488
φεύγουσι τῆς ἀρχῆς τὴν χαλεπότητα ὑμῖν καὶ τοῖς τῆς
ἀρχῆς πάλιν ἐρῶσι τυχεῖν, ὧν οἱ πρόγονοι τότε, τὸ μέ-
γιστον, ἔσωσαν ἀπὸ βαρβάρων τοὺς Ἕλληνας, ὥστ᾽ ἐξεῖ-
ναι περὶ πολιτείας νῦν ποιεῖσθαι λόγους· ἐῤῥουσι δὲ τότε
οὔτε λόγος οὔτ᾽ ἐλπὶς ἐλείπετ᾽ ἂν οὐδαμῇ οὐδαμῶς. νῦν
οὖν τοῖς μὲν ἐλευθερία γιγνέσθω μετὰ βασιλικῆς ἀρχῆς,
τοῖς δὲ ἀρχὴ ὑπεύθυνος βασιλική, δεσποζόντων νόμων E
τῶν τε ἄλλων πολιτῶν καὶ τῶν βασιλέων αὐτῶν, ἄν τι
παράνομον πράττωσιν. ἐπὶ δὲ τούτοις ξύμπασιν ἀδόλῳ
γνώμῃ καὶ ὑγιεῖ μετὰ θεῶν βασιλέα στήσασθε, πρῶτον
μὲν τὸν ἐμὸν υἱὸν χαρίτων ἕνεκα διττῶν, τῆς τε παρ᾽
ἐμοῦ καὶ τοῦ ἐμοῦ πατρός. ὁ μὲν γὰρ ἀπὸ βαρβάρων
ἠλευθέρωσεν ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὴν πόλιν, ἐγὼ δὲ ἀπὸ
τυράννων νῦν δίς, ὧν αὐτοὶ μάρτυρες ὑμεῖς γεγόνατε. 356
δεύτερον δὲ δὴ ποιεῖσθε βασιλέα τὸν τῷ μὲν ἐμῷ πατρὶ
ταὐτὸν κεκτημένον ὄνομα, υἱὸν δὲ Διονυσίου, χάριν τῆς τε
δὴ νῦν βοηθείας καὶ ὁσίου τρόπου· ὃς γενόμενος τυράννου
πατρὸς ἑκὼν τὴν πόλιν ἐλευθεροῖ, τιμὴν αὑτῷ καὶ γένει
ἀείζωον ἀντὶ τυραννίδος ἐφημέρου καὶ ἀδίκου κτώμενος. 489
τρίτον δὲ προκαλεῖσθαι χρὴ βασιλέα γίγνεσθαι Συρακου-
σῶν, ἑκόντα ἑκούσης τῆς πόλεως, τὸν νῦν τοῦ τῶν πολε-
μίων ἄρχοντα στρατοπέδου, Διονύσιον τὸν Διονυσίου, B
ἐὰν ἐθέλῃ ἑκὼν εἰς βασιλέως σχῆμα ἀπαλλάττεσθαι, δε-
διὼς μὲν τὰς τύχας, ἐλεῶν δὲ πατρίδα καὶ ἱερῶν ἀθερα-
πευσίαν καὶ τάφους, μὴ διὰ φιλονεικίαν πάντως πάντα
ἀπολέσῃ βαρβάροις ἐπίχαρτος γενόμενος· τρεῖς δ᾽ ὄντας
βασιλέας, εἴτ᾽ οὖν τὴν Λακωνικὴν δύναμιν αὐτοῖς δόντες
εἴτε ἀφελόντες καὶ ξυνομολογησάμενοι, καταστήσασθε

---

13. *Μεσήνῃ* ab. (*Μεσσήνῃ* ΑΞΩeo, quod reponendum. Bekk.) — 17. *δεσμὸν* γρ. Ω: *δασμὸν* abc. Cf. Legg. III. 692 A. — 22. *ἀπλήστῳ* Ξa. — 32. *ἀρξάντων* b. — 42. *Συρακουσίοις* ac. — 45. Malim *εἶπεν ἄν*. Bekk.

1. *Συρακούσιοι* ac. — 4. *χρημάτων, πρώτην μὲν τὴν* a. — 5. *ἀρετὴν ἐντιμοτάτην ποιοῦντες*] *ἐπιμέλειαν ἔχειν δεῖ* a. — 21. *τὸ* om. a. — 31. *καὶ τῆς παρὰ τοῦ* a, *καὶ* [*τῆς*] *τοῦ* c. — 35. *τε δὴ νῦν* ΑΩ: *τε νῦν* abc. — 47. *ξυνομολογήσαντες* a. — *καταστήσατε* a.

τρόπῳ τινὶ τοιῷδε, ὃς εἴρηται μὲν καὶ πρότερον ὑμῖν,
C ὅμως δ' ἔτι καὶ νῦν ἀκούετε. ἐὰν ἐθέλῃ τὸ γένος ὑμῖν
τὸ Διονυσίου τε καὶ Ἱππαρίνου ἐπὶ σωτηρίᾳ Σικελίας παύ-
σασθαι τῶν νῦν παρόντων κακῶν, τιμὰς αὐτοῖς καὶ γένει
λαβόντες εἴς τε τὸν ἔπειτα καὶ τὸν νῦν χρόνον, ἐπὶ τού-
τοις καλεῖτε, ὥσπερ καὶ πρότερον ἐρρήθη, πρέσβεις οὓς
ἂν ἐθελήσωσι κυρίους ποιησάμενοι τῶν διαλλαγῶν, εἴτε
τινὰς αὐτόθεν εἴτε ἔξωθεν εἴτε ἀμφότερα, καὶ ὁπόσους
ἂν συγχωρήσωσι. τούτους δ' ἐλθόντας νόμους μὲν πρῶ-
D τον θεῖναι καὶ πολιτείαν τοιαύτην, ἐν ᾗ βασιλέας ἁρ-
490 μόττει γίγνεσθαι κυρίους ἱερῶν τε καὶ ὅσων ἄλλων πρέπει
τοῖς γενομένοις ποτὲ εὐεργέταις· πολέμου δὲ καὶ εἰρήνης
ἄρχοντας νομοφύλακας ποιήσασθαι ἀριθμὸν τριάκοντα
καὶ πέντε μετά τε δήμου καὶ βουλῆς. δικαστήρια δὲ ἄλλα
μὲν ἄλλων, θανάτου δὲ καὶ φυγῆς τούς τε πέντε καὶ
τριάκοντα ὑπάρχειν. πρὸς τούτοις τε ἐκλεκτοὺς γίγνεσθαι
E δικαστὰς ἐκ τῶν νῦν ἀεὶ περυσινῶν ἀρχόντων, ἕνα ἀφ'
ἑκάστης τῆς ἀρχῆς τὸν ἄριστον δόξαντ' εἶναι καὶ δικαιό-
τατον· τούτους δὲ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτὸν δικάζειν ὅσα
θανάτου καὶ δεσμοῦ καὶ μεταστάσεως τῶν πολιτῶν· βα-
σιλέα δὲ τῶν τοιούτων δικῶν μὴ ἐξεῖναι δικαστὴν γίγνε-
357 σθαι, καθάπερ ἱερέα, φόνου καθαρεύοντα καὶ δεσμοῦ
καὶ φυγῆς. Ταῦθ' ὑμῖν ἐγὼ καὶ ζῶν διενοήθην γίγνεσθαι
καὶ νῦν διανοοῦμαι. καὶ τότε κρατήσας τῶν ἐχθρῶν μεθ'
ὑμῶν, εἰ μὴ ξενικαὶ ἐρινύες ἐκώλυσαν, κατέστησα ἂν
ᾗπερ καὶ διενοούμην, καὶ μετὰ ταῦτα Σικελίαν ἂν τὴν
ἄλλην, εἴπερ ἔργα ἐπὶ νῷ ἐγίγνετο, κατῴκισα, τοὺς μὲν
βαρβάρους ἢν νῦν ἔχουσιν ἀφελόμενος, ὅσοι μὴ ὑπὲρ τῆς
κοινῆς ἐλευθερίας διεπολέμησαν πρὸς τὴν τυραννίδα, τοὺς
δ' ἔμπροσθεν οἰκητὰς τῶν Ἑλληνικῶν τόπων εἰς τὰς ἀρ- B
χαίας καὶ πατρῴας οἰκήσεις κατοικίσας. ταὐτὰ δὲ ταῦτα 491
καὶ νῦν πᾶσι συμβουλεύω κοινῇ διανοηθῆναι καὶ πράτ-
τειν τε καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ ταύτας τὰς πράξεις πάντας,
τὸν μὴ θέλοντα δὲ πολέμιον ἡγεῖσθαι κοινῇ. ἔστι δὲ
ταῦτα οὐκ ἀδύνατα· ἃ γὰρ ἐν δυοῖν τε ὄντα ψυχαῖν τυγ-
χάνει καὶ λογισαμένοις εὑρεῖν βέλτιστα ἑτοίμως ἔχει, ταῦτα
δὲ σχεδὸν ὁ κρίνων ἀδύνατα οὐκ εὖ φρονεῖ. λέγω δὲ τὰς
δύο τήν τε Ἱππαρίνου τοῦ Διονυσίου υἱέος καὶ τὴν τοῦ C
ἐμοῦ υἱέος· τούτοιν γὰρ ξυνομολογησάντοιν τοῖς γε ἄλλοις
Συρακουσίοις οἶμαι πᾶσιν ὅσοιπερ τῆς πόλεως κήδονται
ξυνδοκεῖν. ἀλλὰ θεοῖς τε πᾶσι τιμὰς μετ' εὐχῶν δόντες
τοῖς τε ἄλλοις ὅσοις μετὰ θεῶν πρέπει, πείθοντες καὶ
προκαλούμενοι φίλους καὶ διαφόρους μαλακῶς τε καὶ
πάντως, μὴ ἀποστῆτε πρὶν ἂν τὰ νῦν ὑφ' ἡμῶν λεχθέντα,
οἷον ὀνείρατα θεῖα ἐπιστάντα ἐγρηγορόσιν, ἐναργῆ τε
ἐξεργάσησθε τελεσθέντα καὶ εὐτυχῆ. D

---

4. αὐτοῖς a. — γένη a. — 17. περισυνῶν a.
2. ἐριννύες a. — 11. ἐθέλοντα ab. (θέλοντα mei omnes. Bekk.) — 15. υἱέως a. — 16. υἱοῦ ac. — 17. οἶμαι καὶ πᾶσιν a.

Θ.

492 *Πλάτων Ἀρχύτᾳ Ταραντίνῳ εὖ πράττειν.*

Ἀφίκοντο πρὸς ἡμᾶς οἱ περὶ Ἄρχιππον καὶ Φιλωνίδην,
E τήν τε ἐπιστολὴν φέροντες ἣν σὺ αὐτοῖς ἔδωκας, καὶ
ἀπαγγέλλοντες τὰ παρὰ σοῦ. τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν πόλιν
οὐ χαλεπῶς διεπράξαντο· καὶ γὰρ οὐδὲ παντελῶς ἦν ἐρ-
γώδη· τὰ δὲ παρὰ σοῦ διῆλθον ἡμῖν λέγοντες ὑποδυσφο-
ρεῖν σε ὅτι οὐ δύνασαι τῆς περὶ τὰ κοινὰ ἀσχολίας ἀπο-
λυθῆναι. ὅτι μὲν οὖν ἥδιστόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ τὸ τὰ
358 αὑτοῦ πράττειν, ἄλλως τε καὶ εἴ τις ἕλοιτο τοιαῦτα πράτ-
726 τειν οἷα καὶ σύ, σχεδὸν παντὶ δῆλον· ἀλλὰ κἀκεῖνο δεῖ
σε ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν οὐχ αὑτῷ μόνον γέ-
γονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ μέν τι ἡ πατρὶς μερί-
ζεται, τὸ δέ τι οἱ γεννήσαντες, τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι, 493
πολλὰ δὲ καὶ τοῖς καιροῖς δίδοται τοῖς τὸν βίον ἡμῶν
καταλαμβάνουσι. καλούσης δὲ τῆς πατρίδος αὐτῆς πρὸς
τὰ κοινὰ ἄτοπον ἴσως τὸ μὴ ὑπακούειν· ἅμα γὰρ ξυμ-
βαίνει καὶ χώραν καταλιμπάνειν φαύλοις ἀνθρώποις, οἳ B
οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου πρὸς τὰ κοινὰ προσέρχονται. περὶ
τούτων μὲν οὖν ἱκανῶς, Ἐχεκράτους δὲ καὶ νῦν ἐπιμέλειαν
ἔχομεν καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἕξομεν καὶ διὰ σὲ καὶ διὰ
τὸν πατέρα αὐτοῦ Φρυνίωνα καὶ δι᾽ αὐτὸν τὸν νεανίσκον.

3. τὰ ante παρὰ om. a.
6. Fort. καταλαμβάνειν. Os.

I.

494 *Πλάτων Ἀριστοδώρῳ εὖ πράττειν.*

C Ἀκούω Δίωνος ἐν τοῖς μάλιστα ἑταῖρον εἶναί τέ σε
νῦν καὶ γεγονέναι διὰ παντός, τὸ σοφώτατον ἦθος τῶν
εἰς φιλοσοφίαν παρεχόμενον· τὸ γὰρ βέβαιον καὶ πιστὸν
καὶ ὑγιές, τοῦτο ἐγώ φημι εἶναι τὴν ἀληθινὴν φιλοσο-
φίαν, τὰς δὲ ἄλλας τε καὶ εἰς ἄλλα τεινούσας σοφίας τε
καὶ δεινότητας κομψότητας οἶμαι προσαγορεύων ὀρθῶς
ὀνομάζειν. ἀλλ᾽ ἔρρωσό τε καὶ μένε ἐν τοῖς ἤθεσιν οἷσπερ
καὶ νῦν μένεις.

1. σὲ καὶ νῦν Ξa.
3. νῦν om. a.

ΙΑ.

D
495 *Πλάτων Λαοδάμαντι εὖ πράττειν.*

Ἐπέστειλα μέν σοι καὶ πρότερον ὅτι πολὺ διαφέρει πρὸς ἅπαντα ἃ λέγεις αὐτὸν ἀφικέσθαι σε Ἀθήναζε· ἐπειδὴ δὲ σὺ φῂς ἀδύνατον εἶναι, μετὰ τοῦτο ἦν δεύτερον, εἰ δυνατὸν ἐμὲ ἀφικέσθαι ἢ Σωκράτη, ὥσπερ ἐπι-
E στείλας. νῦν δὲ Σωκράτης μέν ἐστι περὶ ἀσθένειαν τὴν τῆς στραγγουρίας, ἐμὲ δὲ ἀφικόμενον ἐνταῦθα ἄσχημον ἂν εἴη μὴ διαπράξασθαι ἐφ' ἅπερ σὺ παρακαλεῖς. ἐγὼ δὲ ταῦτα γενέσθαι ἂν οὐ πολλὴν ἐλπίδα ἔχω· δι' ἃ δέ, μακρᾶς ἑτέρας δέοιτ' ἂν ἐπιστολῆς, εἴ τις πάντα διεξίοι· καὶ ἅμα οὐδὲ τῷ σώματι διὰ τὴν ἡλικίαν ἱκανῶς ἔχω πλανᾶσθαι καὶ κινδυνεύειν κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλατ-
496 ταν, οἷα ἀπαντᾷ· καὶ νῦν πάντα κινδύνων ἐν ταῖς πορείαις ἐστὶ μεστά. συμβουλεῦσαι μέντοι ἔχω σοί τε καὶ
359 τοῖς οἰκισταῖς, ὃ εἰπόντος μὲν ἐμοῦ, φησὶν Ἡσίοδος, δόξαι ἂν εἶναι φαῦλον, χαλεπὸν δὲ νοῆσαι. εἰ γὰρ οἴονθ' ὑπὸ νόμων θέσεως καὶ ὡν τινῶν εὖ ποτε πόλιν ἂν κατασκευασθῆναι, ἄνευ τοῦ εἶναί τι κύριον ἐπιμελούμενον ἐν τῇ πόλει τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης, ὅπως ἂν ᾖ σώφρων τε καὶ ἀνδρικὴ δούλων τε καὶ ἐλευθέρων, οὐκ ὀρθῶς διανοοῦνται. τοῦτο δ' αὖ, εἰ μὲν εἰσὶν ἤδη ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἀρχῆς ταύτης, γένοιτ' ἄν· εἰ δ' ἐπὶ τὸ παιδεῦσαι δεῖ
τινός, οὔτε ὁ παιδεύσων οὔτε οἱ παιδευθησόμενοι, ὡς B
ἐγὼ οἶμαι, εἰσὶν ὑμῖν, ἀλλὰ τὸ λοιπὸν τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι. καὶ γὰρ σχεδόν τι καὶ αἱ ἔμπροσθεν πόλεις οὕτω κατεσκευάσθησαν, καὶ ἔπειτα εὖ ᾤκησαν, ὑπὸ ξυμβάσεως πραγμάτων μεγάλων καὶ κατὰ πόλεμον καὶ κατὰ τὰς ἄλλας πράξεις γενομένων, ὅταν ἐν τοιούτοις καιροῖς ἀνὴρ καλός τε καὶ ἀγαθὸς ἐγγένηται μεγάλην δύναμιν ἔχων. τὸ δ' ἔμπροσθεν αὐτὰ προθυμεῖσθαι μὲν χρὴ καὶ
ἀνάγκη, διανοεῖσθαι μέντοι αὐτὰ οἷα λέγω, καὶ μὴ C
ἀνοηταίνειν οἰομένους τι ἑτοίμως διαπράξασθαι. Εὐτύχει.

1. Ἐπεστείλαμέν σοι a. — 9. εἴ τις cum Ficino bc: ἥτις cum libris a. — 14. Ἡσίοδος] Significantur fortassis verba in O. et D. v. 484. Ἀργαλέος δ' - - - νοῆσαι. — 16. πόλιν] πολιτείαν a.
4. ἤδη om. Ξ et Bekkeri operae. — 7. εὔχεσθε ac. — 15. διαπράξασθαι δεῖ. Εὐτύχει a.

ΙΒ.

497 *Πλάτων Ἀρχύτᾳ Ταραντίνῳ εὖ πράττειν.*

Τὰ μὲν παρὰ σοῦ ἐλθόνθ' ὑπομνήματα θαυμαστῶς ὡς ἄσμενοί τε ἐλάβομεν καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὰ ἠγά-
D σθημεν ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ ἔδοξεν ἡμῖν εἶναι ὁ ἀνὴρ ἄξιος ἐκείνων τῶν πάλαι προγόνων· λέγονται γὰρ δὴ οἱ ἄνδρες οὗτοι Μύριοι εἶναι, οὗτοι δ' ἦσαν τῶν ἐπὶ Λαομέδοντος ἐξαναστάντων Τρώων, ἄνδρες ἀγαθοί, ὡς ὁ παραδεδομένος μῦθος δηλοῖ. τὰ δὲ παρ' ἐμοὶ ὑπομνήματα περὶ ὧν ἐπέστειλας, ἱκανῶς μὲν οὔπω ἔχει, ὡς δέ ποτε τυγχάνει ἔχοντα, ἀπέσταλκά σοι, περὶ δὲ τῆς φυλακῆς
ἀμφότεροι συμφωνοῦμεν, ὥστ' οὐδὲν δεῖ παρακελεύεσθαι. E

10. Ἔρρωσο add. nb. — Ἀντιλέγεται ὡς οὐ Πλάτωνος ΑΞΩΖe et ab initio o.

ΙΓ.

360
727
498

Πλάτων Διονυσίῳ τυράννῳ Συρακουσῶν εὖ πράττειν.

Ἀρχή σοι τῆς ἐπιστολῆς ἔστω καὶ ἅμα ξύμβολον ὅτι
παρ' ἐμοῦ ἐστί· τοὺς Λοκροὺς ποθ' ἑστιῶν νεανίσκους,
πόῤῥω κατακείμενος ἀπ' ἐμοῦ, ἀνέστης παρ' ἐμὲ καὶ φι-
λοφρονούμενος εἶπες εὖ τι ῥῆμα ἔχον, ὡς ἐμοί τε ἐδόκει
καὶ τῷ παρακατακειμένῳ, ἦν δ' οὗτος τῶν καλῶν τις·
B ὃς τότε εἶπεν Ἦ που πολλά, ὦ Διονύσιε, εἰς σοφίαν
ὠφελεῖ ὑπὸ Πλάτωνος. σὺ δ' εἶπες Καὶ εἰς ἄλλα πολλά,
ἐπεὶ καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς μεταπέμψεως, ὅτι μετεπεμψάμην
αὐτόν, δι' αὐτὸ τοῦτο εὐθὺς ὠφελήθην. τοῦτ' οὖν δια-
σωστέον, ὅπως ἂν αὐξάνηται ἀεὶ ἡμῖν ἡ ἀπ' ἀλλήλων
ὠφέλεια. καὶ ἐγὼ νῦν τοῦτ' αὐτὸ παρασκευάζων τῶν τε
Πυθαγορείων πέμπω σοι καὶ τῶν διαιρέσεων, καὶ ἄνδρα,
ὥσπερ ἐδόκει ἡμῖν τότε, ᾧ γε σὺ καὶ Ἀρχύτης, εἴπερ ἥκει
C παρά σε Ἀρχύτης, χρῆσθαι δύναισθ' ἄν. ἔστι δὲ ὄνομα
μὲν Ἑλίκων, τὸ δὲ γένος ἐκ Κυζίκου, μαθητὴς δὲ Εὐ-
δόξου καὶ περὶ πάντα τὰ ἐκείνου πάνυ χαριέντως ἔχων·
ἔτι δὲ καὶ τῶν Ἰσοκράτους μαθητῶν τῳ ξυγγέγονε καὶ
Πολυξένῳ τῶν Βρύσωνός τινι ἑταίρων. ὃ δὲ σπάνιον ἐπὶ
τούτοις, οὔτε ἄχαρίς ἐστιν ἐντυχεῖν οὔτε κακοήθει ἔοικεν,
499 ἀλλὰ μᾶλλον ἐλαφρὸς καὶ εὐήθης δόξειεν ἂν εἶναι. δε-
διὼς δὲ λέγω ταῦτα, ὅτι ὑπὲρ ἀνθρώπου δόξαν ἀποφαί-
D νομαι, οὐ φαύλου ζώου, ἀλλ' εὐμεταβόλου, πλὴν πάνυ
ὀλίγων τινῶν καὶ εἰς ὀλίγα, ἐπεὶ καὶ περὶ τούτου φοβού-
μενος καὶ ἀπιστῶν ἐσκόπουν αὐτός τε ἐντυγχάνων καὶ
ἐπυνθανόμην τῶν πολιτῶν αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς οὐδὲν φλαῦ-
ρον ἔλεγε τὸν ἄνδρα. σκόπει δὲ καὶ αὐτὸς καὶ εὐλαβοῦ.
μάλιστα μὲν οὖν, ἂν καὶ ὁπωστιοῦν σχολάζῃς, μάνθανε
παρ' αὐτοῦ καὶ τἄλλα φιλοσόφει· εἰ δὲ μή, ἐκδίδαξαί
τινα, ἵνα κατὰ σχολὴν μανθάνων βελτίων γίγνῃ καὶ εὐ-
δοξῇς, ὅπως τὸ δι' ἐμὲ ὠφελεῖσθαί σε μὴ ἀνιῇ. καὶ ταῦτα
μὲν δὴ ταύτῃ.

361 Περὶ δὲ ὧν ἐπέστελλές μοι ἀποπέμπειν σοι, τὸν μὲν
Ἀπόλλω ἐποιησάμην τε καὶ ἄγει σοι Λεπτίνης, νέου καὶ
ἀγαθοῦ δημιουργοῦ· ὄνομα δ' ἐστιν αὐτῷ Λεωχάρης.
ἕτερον δὲ παρ' αὐτῷ ἔργον ἦν πάνυ κομψόν, ὡς ἐδόκει·
ἐπριάμην οὖν αὐτὸ βουλόμενός σου τῇ γυναικὶ δοῦναι,
ὅτι μου ἐπεμελεῖτο καὶ ὑγιαίνοντος καὶ ἀσθενοῦντος ἀξίως
ἐμοῦ τε καὶ σοῦ· δὸς οὖν αὐτῇ, ἂν μή τι σοὶ ἄλλο δόξῃ.
πέμπω δὲ καὶ οἴνου γλυκέος δώδεκα σταμνία τοῖς παισὶ
καὶ μέλιτος δύο. ἰσχάδων δὲ ὕστερον ἤλθομεν τῆς ἀπο- B
θέσεως, τὰ δὲ μύρτα ἀποτεθέντα κατεσάπη· ἀλλ' αὖθις
βέλτιον ἐπιμελησόμεθα. περὶ δὲ φυτῶν Λεπτίνης σοι ἐρεῖ.

Ἀργύριον δ' εἰς ταῦτα ἕνεκά τε τούτων καὶ εἰσφορῶν
τινῶν εἰς τὴν πόλιν ἔλαβον παρὰ Λεπτίνου, λέγων ἅ μοι
ἐδόκει εὐσχημονέστατα ἡμῖν εἶναι καὶ ἀληθῆ λέγειν, ὅτι
ἡμέτερον εἴη ὃ εἰς τὴν ναῦν ἀνηλώσαμεν τὴν Λευκαδίαν,
σχεδὸν ἑκκαίδεκα μναῖ. τοῦτ' οὖν ἔλαβον, καὶ λαβὼν αὐ- C
τός τε ἐχρησάμην καὶ ὑμῖν ταῦτα ἀπέπεμψα. τὸ δὴ μετὰ
τοῦτο περὶ χρημάτων ἄκουε ὥς σοι ἔχει, περί τε τὰ σὰ
τὰ Ἀθήνησι καὶ περὶ τὰ ἐμά. ἐγὼ τοῖς σοῖς χρήμασιν,
ὥσπερ τότε σοι ἔλεγον, χρήσομαι καθάπερ τοῖς τῶν ἄλ- 500
λων ἐπιτηδείων, χρῶμαι δὲ ὡς ἂν δύνωμαι ὀλιγίστοις,
ὅσα ἀναγκαῖα ἢ δίκαια ἢ εὐσχήμονα ἐμοί τε δοκεῖ καὶ
παρ' οὗ ἂν λαμβάνω. ἐμοὶ δὴ τοιοῦτον νῦν ξυμβέβηκεν.
εἰσί μοι ἀδελφιδῶν θυγατέρες τῶν ἀποθανουσῶν τότε ὅτ' D
ἐγὼ οὐκ ἐστεφανούμην, σὺ δ' ἐκέλευες, τέτταρες, ἡ μὲν
νῦν ἐπίγαμος, ἡ δὲ ὀκταέτις, ἡ δὲ σμικρὸν πρὸς τρισὶν
ἔτεσιν, ἡ δὲ οὔπω ἐνιαυσία. ταύτας ἐκδοτέον ἐμοί ἐστι
καὶ τοῖς ἐμοῖς ἐπιτηδείοις, αἷς ἂν ἐγὼ ἐπιβιῶ· αἷς
δ' ἂν μή, χαιρόντων. καὶ ὧν ἂν γένωνται οἱ πατέρες
αὐτῶν ἐμοῦ πλουσιώτεροι, οὐκ ἐκδοτέον· τὰ δὲ νῦν
ἐγὼ αὐτῶν εὐπορώτερος. καὶ τὰς μητέρας δὲ αὐτῶν ἐγὼ
ἐξέδωκα καὶ μετ' ἄλλων καὶ μετὰ Δίωνος. ἡ μὲν οὖν E
Σπευσίππῳ γαμεῖται, ἀδελφῆς οὖσα αὐτῷ θυγάτηρ· δεῖ
δὴ ταύτῃ οὐδὲν πλέον ἢ τριάκοντα μνῶν· μέτριαι γὰρ
αὗται ἡμῖν προῖκες. ἔτι δὲ ἐὰν ἡ μήτηρ τελευτήσῃ ἡ ἐμή,

---

10. αἰεὶ ab. — 12. καὶ τῶν διαιρέσεων] Scribe καὶ τωνδὶ vel τῶνδε αἱρέσεων, id est, eiusmodi sectarum. H. Valesius. — 30. ἀνιῇ a. — 33. ἐποιησάμην] ἐπριάμην a.
13. ἀνηλώσαμεν a.

οὐδὲν αὖ πλείονος ἢ δέκα μνῶν δέοι ἂν εἰς τὴν οἰκοδομίαν τοῦ τάφου. καὶ περὶ ταῦτα τὰ μὲν ἐμὰ ἀναγκαῖα σχεδόν τι ἐν τῷ νῦν ταῦτά ἐστιν· ἐὰν δέ τι ἄλλο γίγνηται ἴδιον ἢ δημόσιον ἀνάλωμα διὰ τὴν παρὰ σὲ ἄφιξιν, ὥσπερ τότε ἔλεγον δεῖ ποιεῖν, ἐμὲ μὲν διαμάχεσθαι ὅπως ὡς ὀλίγιστον γένηται τὸ ἀνάλωμα, ὃ δ' ἂν μὴ δύνωμαι, 362 σὴν εἶναι τὴν δαπάνην. Τὸ δὴ μετὰ ταῦτα λέγω περὶ τῶν σῶν αὖ χρημάτων τῶν Ἀθήνησι τῆς ἀναλώσεως, ὅτι πρῶτον μὲν ἐάν τι δέῃ ἐμὲ ἀναλίσκειν εἰς χορηγίαν ἤ τι τοιοῦτον, οὐκ ἔστι σοι ξένος οὐδεὶς ὅστις δώσει, ὡς ᾠόμεθα, ἐπεὶ καὶ ἄν τι σοὶ αὐτῷ διαφέρῃ μέγα, ὥστε ἀναλωθὲν μὲν ἤδη ὀνῆσαι, μὴ ἀναλωθὲν δὲ ἀλλ' ἐγχρονισθέν, ἕως ἄν τις παρὰ σοῦ ἔλθῃ, βλάψαι, πρὸς τῷ χαλεπῷ τὸ τοιοῦτόν σοί ἐστι καὶ αἰσχρόν. ἐγὼ γὰρ δὴ B ταῦτά γε ἐξήτασα, παρ' Ἀνδρομήδη τὸν Αἰγινήτην πέμψας Ἔραστον, παρ' οὗ ἐκέλευες τοῦ ὑμετέρου ξένου, εἴ 501 τι δεοίμην, λαμβάνειν, βουλόμενος καὶ ἄλλα μείζονα ἃ ἐπέστελλες πέμπειν. ὁ δὲ εἶπεν εἰκότα καὶ ἀνθρώπινα, 728 ὅτι καὶ πρότερον ἀναλώσας τῷ πατρί σου μόλις κομίσαιτο, καὶ νῦν σμικρὰ μὲν δοίη ἄν, πλείω δὲ οὔ. οὕτω δὴ παρὰ Λεπτίνου ἔλαβον· καὶ τοῦτό γε ἄξιον ἐπαινέσαι Λεπτίνην, οὐχ ὅτι ἔδωκεν, ἀλλ' ὅτι προθύμως, καὶ τὰ ἄλλα περὶ σὲ C καὶ λέγων καὶ πράττων, ὅ τι οἷός τ' ἦν ἐπιτήδειος, φανερὸς ἦν. χρὴ γὰρ δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τἀναντία τούτων ἐμὲ ἀπαγγέλλειν, ὁποῖός τις ἂν ἕκαστος ἐμοὶ φαίνηται περὶ σέ. τὸ δ' οὖν περὶ τῶν χρημάτων ἐγώ σοι παῤῥησιάσομαι· δίκαιον γάρ, καὶ ἅμα ἐμπείρως ἔχων τῶν παρὰ σοὶ λέγοιμ' ἄν. οἱ προσαγγέλλοντες ἑκάστοτέ σοι, ὅ τι ἂν οἴωνται ἀνάλωμα εἰσαγγέλλειν, οὐκ ἐθέλουσι προσαγγέλλειν, ὡς δὴ ἀπεχθησόμενοι. ἔθιζε οὖν αὐτοὺς καὶ D ἀνάγκαζε φράζειν καὶ ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα· σὲ γὰρ δεῖ εἰδέναι τε τὰ πάντα κατὰ δύναμιν καὶ κριτὴν εἶναι καὶ μὴ φεύγειν τὸ εἰδέναι. πάντων γὰρ ἄριστόν σοι ἔσται πρὸς τὴν ἀρχήν· τὰ γὰρ ἀναλώματα ὀρθῶς ἀναλισκόμενα καὶ ὀρθῶς ἀποδιδόμενα πρός τε τἆλλα καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν καὶ σὺ δὴ φῄς ἀγαθὸν εἶναι καὶ φήσεις. μὴ οὖν σε διαβαλλόντων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους οἱ κήδεσθαί σου φάσκοντες· τοῦτο γὰρ οὔτε E ἀγαθὸν οὔτε καλὸν πρὸς δόξαν σοι δοκεῖ ξύμβολον εἶναι.

Τὰ μετὰ ταῦτα περὶ Δίωνος λέγοιμ' ἄν. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' οὔπω ἔχω λέγειν, πρὶν ἂν παρὰ σοῦ ἔλθωσιν αἱ ἐπιστολαί, ὥσπερ ἔφης· περὶ μέντοι ἐκείνων ἂν οὐκ εἴας μεμνῆσθαι πρὸς αὐτόν, οὔτε ἐμνήσθην οὔτε διελέχθην, ἐξεπειρώμην δὲ εἴτε χαλεπῶς εἴτε ῥᾳδίως οἴσει γιγνομένων, καί μοι ἐδόκει οὐκ ἠρέμα ἂν ἄχθεσθαι εἰ γίγνοιτο. τὰ δὲ ἄλλα περί σε καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ μέτριός μοι δοκεῖ εἶναι Δίων.

Κρατίνῳ τῷ Τιμοθέου μὲν ἀδελφῷ, ἐμῷ δ' ἑταίρῳ, 363 θώρακα δωρησώμεθα ὁπλιτικὸν τῶν μάλα καλῶν τῶν πεζῶν, καὶ ταῖς Κέβητος θυγατράσι χιτώνια τρία ἑπτα- 502 πήχη, μὴ τῶν πολυτελῶν τῶν Ἀμοργίνων, ἀλλὰ τῶν Σικελικῶν τῶν λινῶν. ἐπιεικῶς δὲ γιγνώσκεις τοὔνομα Κέβητος· γεγραμμένος γάρ ἐστιν ἐν τοῖς Σωκρατείοις λόγοις μετὰ Σιμμίου Σωκράτει διαλεγόμενος ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λόγῳ, ἀνὴρ πᾶσιν ἡμῖν οἰκεῖός τε καὶ εὔνους.

Περὶ δὲ δὴ τοῦ ξυμβόλου τοῦ περὶ τὰς ἐπιστολάς, B ὅσας τε ἂν ἐπιστέλλω σπουδῇ καὶ ὅσας ἂν μή, οἶμαι μέν σε μεμνῆσθαι, ὅμως δ' ἐννόει καὶ πάνυ πρόσεχε τὸν νοῦν· πολλοὶ γὰρ οἱ κελεύοντες γράφειν, οὓς οὐ ῥᾴδιον φανερῶς διωθεῖσθαι. τῆς μὲν γὰρ σπουδαίας ἐπιστολῆς θεὸς ἄρχει, θεοὶ δὲ τῆς ἧττον.

Οἱ πρέσβεις καὶ ἐδέοντο ἐπιστέλλειν σοι καὶ εἰκός· πάνυ γὰρ προθύμως σὲ πανταχοῦ καὶ ἐμὲ ἐγκωμιάζουσι, καὶ οὐχ ἥκιστα Φίλαγρος, ὃς τότε τὴν χεῖρα ἠσθένει. καὶ Φιλαίδης ὁ παρὰ βασιλέως ἥκων τοῦ μεγάλου ἔλεγε C περὶ σοῦ· εἰ δὲ μὴ πάνυ μακρᾶς ἐπιστολῆς ἦν, ἔγραψα ἂν ἃ ἔλεγε, νῦν δὲ Λεπτίνου πυνθάνου.

Ἂν τὸν θώρακα ἢ ἄλλο τι ὧν ἐπιστέλλω πέμπῃς, ἂν μὲν αὐτός τῳ βούλῃ, εἰ δὲ μή, Τηρίλλῳ δός· ἔστι δὲ τῶν ἀεὶ πλεόντων, ἡμέτερος ἐπιτήδειος καὶ τὰ ἄλλα καὶ περὶ φιλοσοφίαν χαρίεις. Τίσωνος δ' ἐστὶ κηδεστής, ὃς τότε ὅθ' ἡμεῖς ἀπεπλέομεν ἐπολιανόμει.

Ἔῤῥωσο καὶ φιλοσόφει καὶ τοὺς ἄλλους προτρέπου τοὺς νεωτέρους, καὶ τοὺς συσφαιριστὰς ἀσπάζου ὑπὲρ D ἐμοῦ, καὶ πρόσταττε τοῖς τε ἄλλοις καὶ Ἀριστοκρίτῳ, ἐάν τις παρ' ἐμοῦ λόγος ἢ ἐπιστολὴ ἴῃ παρὰ σέ, ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ὡς τάχιστα σὺ αἴσθῃ, καὶ ὑπομιμνήσκειν σε ἵνα ἐπιμελῇ τῶν ἐπισταλέντων. καὶ νῦν Λεπτίνῃ τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἀργυρίου μὴ ἀμελήσῃς, ἀλλ' ὡς τάχιστα ἀπό- 503 δος, ἵνα καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοῦτον ὁρῶντες προθυμότεροι ὦσιν ἡμῖν ὑπηρετεῖν.

Ἰατροκλῆς ὁ μετὰ Μυρωνίδου τότε ἐλεύθερος ἀφε- E θεὶς ὑπ' ἐμοῦ πλεῖ νῦν μετὰ τῶν πεμπομένων παρ' ἐμοῦ· ἔμμισθον οὖν που αὐτὸν κατάστησον ὡς ὄντα σοι εὔνουν, καὶ ἄν τι βούλῃ, αὐτῷ χρῶ. καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἢ αὐτὴν ἢ εἰ ὑπόμνημα αὐτῆς σώζεται, καὶ αὐτὸς ἴσθι.

---

16. *ἡμετέρου* a. — 24. *δὴ* om. a. — 40. *οὖν* om. *ΑΦΩΖbeno.*
6. *δωρησόμεθα* a. — 22. *ὁ* om. ab. — 27. *αἰεὶ* ab. — 33. *παρά σε ἴῃ* a. — 36. *τοῦ*] *σοῦ* Stallbaumii operae.

Α Ξ Ι Ο Χ Ο Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΛΕΙΝΙΑΣ, ΑΞΙΟΧΟΣ.

p. Steph.
T. III. 364
p. Lugd.
728
p. Bekk.
P. III. V. III.
507

Ἐξιόντι μοι ἐς Κυνόσαργες καὶ γενομένῳ μοι κατὰ
τὸν Ἰλισσὸν διῇξε φωνὴ βοῶντός του, Σώκρατες, Σώκρα-
τες. ὡς δὲ ἐπιστραφεὶς περιεσκόπουν ὁπόθεν εἴη, Κλει-
νίαν ὁρῶ τὸν Ἀξιόχου θέοντα ἐπὶ Καλλιῤῥόην μετὰ Δά-
μωνος τοῦ μουσικοῦ καὶ Χαρμίδου τοῦ Γλαύκωνος. ἤστην
δὲ αὐτῷ ὁ μὲν διδάσκαλος τῶν κατὰ μουσικήν, ὁ δ' ἐξ
B *ἑταιρείας ἐραστὴς ἅμα καὶ ἐρώμενος. ἐδόκει οὖν μοι*
729 *ἀφεμένῳ τῆς εὐθὺ ὁδοῦ ἀπαντᾶν αὐτοῖς, ὅπως ῥᾷστα*
ὁμοῦ γενοίμεθα. διδακρυμένος δὲ ὁ Κλεινίας, Σώκρα-
τες, ἔφη, νῦν ὁ καιρὸς ἐνδείξασθαι τὴν ἀεὶ θρυλουμέ-
νην πρὸς σοῦ σοφίαν· ὁ γὰρ πατὴρ ἔκ τινος ὥρας αἰφνι-
δίου ἀδυνάτως ἔχει καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου ἐστίν,
ἀνιαρῶς τε φέρει τὴν τελευτήν, καίτοι γε τὸν πρόσθεν
χρόνον διαχλευάζων τοὺς μορμολυττομένους τὸν θάνατον
C *καὶ πράως ἐπιτωθάζων. ἀφικόμενος οὖν παρηγόρησον*
αὐτὸν ὡς εἴωθας, ὅπως ἀστενακτὶ ἐς τὸ χρεὼν ἴῃ, κἀμοὶ
σὺν τοῖς λοιποῖς ἵνα καὶ τοῦτο εὐσεβηθῇ. Ἀλλ' οὐκ ἀτυ-
χήσεις μου, ὦ Κλεινία, οὐδενὸς τῶν μετρίων, καὶ ταῦτα
ἐφ' ὅσια παρακαλῶν. ἐπειγώμεθα δ' οὖν· εἰ γὰρ οὕτως 508
ἔχει, ὠκύτητος δεῖ.

ΚΛ. Ὀφθέντος σου μόνον, ὦ Σώκρατες, ῥαΐσει·
καὶ γὰρ ἤδη πολλάκις αὐτῷ γέγονε συμπτώματος ἀνα-
σφῆλαι.

Ὡς δὲ θᾶττον τὴν παρὰ τὸ τεῖχος ᾔειμεν ταῖς Ἰτω- D
νίαις, πλησίον γὰρ ᾤκει τῶν πυλῶν, πρὸς τῇ Ἀμαζονίδι 365
στήλῃ, καταλαμβάνομεν αὐτὸν ἤδη μὲν συνειλεγμένον τὰς
ἁφὰς καὶ τῷ σώματι ῥωμαλέον, ἀσθενῆ δὲ τὴν ψυχήν,
πάνυ ἐνδεᾶ παραμυθίας, πολλάκις δ' ἀναφερόμενον καὶ E
στεναγμοὺς ἱέντα σὺν δακρύοις καὶ κροτήσεσι χειρῶν. κα-
τιδὼν δὲ αὐτόν, Ἀξίοχε, τί ταῦτα; ἔφην· ποῦ τὰ πρό-
σθεν αὐχήματα καὶ αἱ συνεχεῖς εὐλογίαι τῶν ἀρετῶν καὶ
τὸ ἄῤῥηκτον ἐν σοὶ θάρσος; ὡς γὰρ ἀγωνιστὴς δειλός,
ἐν τοῖς γυμνασίοις γενναῖος φαινόμενος, ἀπολέλοιπας ἐν
τοῖς ἄθλοις. οὐκ ἐπιλογιεῖ τὴν φύσιν περιεσκεμμένως, B
ἀνὴρ τοσόσδε τῷ χρόνῳ καὶ κατήκοος λόγων, καὶ εἰ μη-
δὲν ἕτερον, Ἀθηναῖος, ὅτι, τὸ κοινὸν δὴ τοῦτο καὶ

---

1. *μοι* ante *κατὰ* om. *TVk* et pr. *Σ*. — 2. *Ἐλλισσὸν* a. — *διῇξε* H. Wolfius: *διῆξε* a b c. Conf. Stephani Thes. Paris. in v. *Διάττειν*. — 3. *περιστραφεὶς* a, *στραφεὶς Tk* et pr. *Σ*. — 4. *Καλλιῤῥόην ΦCVk: καλλιρροὴν Ψ, Καλλιρόην* a b c. — 6. *αὐτῶν* a, *αὐτὼ* Cornarius. — 9. *Ὦ Σώκρατες Φ*b. — 10. *θρυλλουμένην* a. — 11. *ὥρας*] *συμφορᾶς* Fischerus. — 16. *κἀμοὶ* cum Bekkero c: *καί μοι* cum libris a.

1. *δ'* om. a. — 6. *ἤμεν ἐν ταῖς* Matthiae. (Griech. Leseb. zweiter Th. Leipz. 1835.) — *ἰτωνυμίαις ΛΘΒCSV*, *αἰτωνυμίαις ΣΤk* et corr. *C*, *ἐπωνυμίαις Ψ*. — 8. *συνειλεγμένον μὲν αὐτὸν ἤδη* b c. (*ἤδη μὲν συνειλεγμένον* mei omnes praeter *V*. Bekk.) — 10. *δ'* om. a. — 14. *ἄῤῥηκτον* Stephanus: *ἄῤῥητον* cum libris a b c. — 15. *ὑπολέλοιπας ΛΘΦΨBSVZ* et pr. *C*. — 16. *περιεσκεμμένος* Horreus. — 18. *δὴ ΨS* et Stobaeus: *δή που* a b c.

πρὸς ἁπάντων θρυλούμενον, παρεπιδημία τίς ἐστιν ὁ
βίος, καὶ ὅτι δεῖ ἐπιεικῶς διαγαγόντας εὐθύμως μόνον
οὐχὶ παιανίζοντας εἰς τὸ χρεὼν ἀπιέναι; τὸ δὲ οὕτω μα-
λακῶς καὶ δυσαποσπάστως ἔχειν νηπίου δίκην, οὐ περὶ
φρονοῦσαν ἡλικίαν ἐστίν.
C ΑΞ. Ἀληθῆ ταῦτα, ὦ Σώκρατες, καὶ ὀρθῶς μοι
φαίνει λέγων· ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως παρ' αὐτὸ τὸ δει-
νὸν γενομένῳ οἱ μὲν καρτεροὶ καὶ περιττοὶ λόγοι ὑπεκ-
πνέουσι λεληθότως καὶ ἀτιμάζονται, ἀντίσχει δὲ δέος τι,
ποικίλως περιαμύττον τὸν νοῦν, εἰ στερήσομαι τοῦδε τοῦ
φωτὸς καὶ τῶν ἀγαθῶν, ἀειδὴς δὲ καὶ ἄπυστος ὁποί-
ποτε κείσομαι σηπόμενος, εἰς εὐλὰς καὶ κνώδαλα μετα-
βάλλων.
ΣΩ. Συνάπτεις γάρ, ὦ Ἀξίοχε, παρὰ τὴν ἀνεπι-
D στασίαν ἀνεπιλογίστως τῇ ἀναισθησίᾳ αἴσθησιν, καὶ σεαυτῷ
ὑπεναντία καὶ ποιεῖς καὶ λέγεις, οὐκ ἐπιλογιζόμενος ὅτι
509 ἅμα μὲν ὀδύρει τὴν ἀναισθησίαν, ἅμα δὲ ἀλγεῖς ἐπὶ
σήψεσι καὶ στερήσει τῶν ἡδέων, ὥσπερ εἰς ἕτερον ζῆν
ἀποθανούμενος, ἀλλ' οὐκ εἰς παντελῆ μεταβαλὼν ἀναι-
σθησίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῇ πρὸ τῆς γενέσεως. ὡς οὖν
ἐπὶ τῆς Δράκοντος ἢ Κλεισθένους πολιτείας οὐδὲν περὶ
σὲ κακὸν ἦν· ἀρχὴν γὰρ οὐκ ἦς, περὶ ὃν ἂν ἦν· οὕτως
E οὐδὲ μετὰ τὴν τελευτὴν γενήσεται· σὺ γὰρ οὐκ ἔσει περὶ
ὃν ἔσται. πάντα τοιγαροῦν τὸν τοιόνδε φλύαρον ἀπο-
σκέδασαι, τοῦτο ἐννοήσας, ὅτι τῆς συγκρίσεως ἅπαξ δια-
λυθείσης καὶ τῆς ψυχῆς ἐς τὸν οἰκεῖον ἱδρυθείσης τόπον
τὸ ὑπολειφθὲν σῶμα, γεῶδες ὂν καὶ ἄλογον, οὐκ ἔστιν ὁ
ἄνθρωπος. ἡμεῖς μὲν γάρ ἐσμεν ψυχή, ζῷον ἀθάνατον
366 ἐν θνητῷ καθειργμένον φρουρίῳ· τὸ δὲ σκῆνος τουτὶ
πρὸς κακοῦ περιήρμοσεν ἡ φύσις, ᾧ τὰ μὲν ἥδοντα
ἀμυχιαῖα καὶ πτηνὰ καὶ πλείοσιν ὀδύναις ἀνακεκραμένα,
τὰ δὲ ἀλγεινὰ ἀκραιφνῆ καὶ πολυχρόνια καὶ τῶν ἡδόν-
των ἄμοιρα· νόσους δὲ καὶ φλεγμονὰς τῶν αἰσθητηρίων,
ἔτι δὲ τὰς ἐντὸς κακότητας, οἷς ἀναγκαστῶς, ἅτε παρε-
σπαρμένη τοῖς πόροις, ἡ ψυχὴ συναλγοῦσα τὸν οὐράνιον
ποθεῖ καὶ σύμφυλον αἰθέρα, καὶ διψᾷ, τῆς ἐκεῖσε διαίτης
καὶ χορείας ὀριγνωμένη. ὥστε ἡ τοῦ ζῆν ἀπαλλαγὴ κακοῦ
B τινός ἐστιν εἰς ἀγαθὸν μεταβολή.
ΑΞ. Κακὸν οὖν, ὦ Σώκρατες, ἡγούμενος τὸ ζῆν
πῶς ἐν αὐτῷ μένεις; καὶ ταῦτα φροντιστὴς ὢν καὶ ὑπὲρ
ἡμᾶς τοὺς πολλοὺς τῷ νῷ διαφέρων;
ΣΩ. Ἀξίοχε, σὺ δὲ οὐκ ἔτυμά μοι μαρτυρεῖς, οἴει δὲ
καθάπερ Ἀθηναίων ἡ πληθύς, ἐπειδὴ ζητητικός εἰμι τῶν
πραγμάτων, ἐπιστήμονά του εἶναί με. ἐγὼ δὲ εὐξαίμην
ἂν τὰ κοινὰ ταῦτα εἰδέναι· τοσοῦτον ἀποδέω τῶν πε-
ριττῶν. καὶ ταῦτα δὲ ἃ λέγω, Προδίκου ἐστὶ τοῦ σοφοῦ
ἀπηχήματα, τὰ μὲν διμοίρου ἐωνημένα, τὰ δὲ δυοῖν δραχ- C
μαῖν, τὰ δὲ τετραδράχμου. προῖκα γὰρ ἀνὴρ οὗτος οὐ-
δένα διδάσκει, διὰ παντὸς δὲ ἔθος ἐστὶν αὐτῷ φωνεῖν 510
τὸ Ἐπιχάρμειον, ἁ δὲ χεὶρ τὰν χεῖρα νίζει· δός τι, καὶ
λάβε τι. καὶ πρώην γοῦν παρὰ Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου
ποιούμενος ἐπίδειξιν τοσάδε τοῦ ζῆν κατεῖπεν, ὥστε
ἔγωγε μὲν παρὰ ἀκαρῆ διέγραφα τὸν βίον, καὶ ἐξ ἐκείνου
θανατᾷ μου ἡ ψυχή, Ἀξίοχε.
ΑΞ. Τίνα δὲ ἦν τὰ λεχθέντα;
ΣΩ. Φράσαιμι ἄν σοι ταῦτα ἃ μνημονεύσω. ἔφη D
γάρ, Τί μέρος τῆς ἡλικίας ἄμοιρον τῶν ἀνιαρῶν; οὐ κατὰ
μὲν τὴν πρώτην γένεσιν τὸ νήπιον κλάει, τοῦ ζῆν ἀπὸ
λύπης ἀρχόμενον; οὐ λείπεται γοῦν οὐδεμιᾶς ἀλγηδόνος,
ἀλλ' ἢ δι' ἔνδειαν ἢ περιψυγμὸν ἢ θάλπος ἢ πληγὴν
ὀδυνᾶται, λαλῆσαι μὲν οὔπω δυνάμενον ἃ πάσχει, κλαυθ-
μαριζόμενον δὲ καὶ ταύτην τῆς δυσαρεστήσεως μίαν ἔχον
φωνήν. ὁπόταν δὲ εἰς τὴν ἑπταετίαν ἀφίκηται πολλοὺς
πόνους διαντλῆσαν, παιδαγωγοὶ καὶ γραμματισταὶ καὶ
παιδοτρίβαι τυραννοῦντες· αὐξομένου δὲ κριτικοί, γεωμέ- E
τραι, τακτικοί, πολὺ πλῆθος δεσποτῶν. ἐπειδὰν δὲ εἰς τοὺς 730
ἐφήβους ἐγγραφῇ, κοσμητὴς καὶ φόβος χείρων, ἔπειτα Λύ-
κειον καὶ Ἀκαδημία καὶ γυμνασιαρχία καὶ ῥάβδοι καὶ κακῶν 367
ἀμετρίαι· καὶ πᾶς ὁ τοῦ μειρακίσκου χρόνος ἐστὶν ὑπὸ
σωφρονιστὰς καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς νέους αἵρεσιν τῆς ἐξ Ἀρείου
πάγου βουλῆς. ἐπειδὰν δὲ ἀπολυθῇ τούτων, φροντίδες
ἄντικρυς ὑπέδυσαν καὶ διαλογισμοὶ τίνα τὴν τοῦ βίου
ὁδὸν ἐνστήσονται, καὶ τοῖς ὕστερον χαλεποῖς ἐφάνη τὰ
πρῶτα παιδικὰ καὶ νηπίων ὡς ἀληθῶς φόβητρα· στρα-
τεῖαί τε γὰρ καὶ τραύματα καὶ συνεχεῖς ἀγῶνες. εἶτα λα-
θὸν ὑπεισῆλθε τὸ γῆρας, εἰς ὃ πᾶν συρρεῖ τὸ τῆς φύσεως B
ἐπίκηρον καὶ δυσαλθές. κἂν μή τις θᾶττον ὡς χρέος
ἀποδιδῷ τὸ ζῆν, ὡς ὀβολοστάτις ἡ φύσις ἐπιστᾶσα ἐνε-

1. ἁπάντων Stephanus: πάντων Stobaeus, ἅπαντας abc. — θρυλλούμενον a. — 4. οὐ περὶ φρονοῦσαν ἡλικίαν ἐστίν V: οὐ περιφρονοῦσαν ἡλικίαν ἔχει abc. — 6. Ἀληθῆ om. ΛΘΦΨBCSZ. — 7. λέγειν V. — αὐτό μοι τὸ abc. (μοι om. ΛΘΦΨBSZ et pr. C.) — 11. ἀηδὴς Z et corr. A. — ἄγευστος bc. Cfr. Hom. Odyss. α, 242. — 14. παρὰ τὴν ἀνεπιστασίαν del. Winckelmannus. — 15. ἀνεπιλογίστως om. Φ. — 18. σήψει τι καὶ Matthiae. — 19. μεταβαλὼν V: μεταβάλλων abc. — 25. συγκράσεως Vk. — 26. ἱδρυνθείσης a. — 27. ὁ om. ΨS. — 29. τουτὶ om. a. — 31. μυχιαῖα bc. — πλείοσιν ὀδύναις Stobaeus: εἰς πλείους ὀδύνας abc. — 33. νόσους - - κακότητας del. Matthiae. — 37. ὀρεγομένη a.

8. δυεῖν bc. — 9. ἀνὴρ cum Bekkero c: ἀνὴρ cum libris a. — 11. εἰ δίδως τι, καὶ λάβοις τι V et γρ. ΛΣTBC, δός τι καὶ λάβοιό τι Boeckhius, δός τι κἂν τι λαμβάνοις Ritschl Sched. Crit. p. 24. — 18. ἄμοιρον Stobaeus: οὐ abc. — 19. Libri plerique κλαίει. Bekk. — 23. τῆς om. Stallbaumii operae. — 25. παιδαγωγοὶ om. a. — γραμματισταὶ] γυμνασταὶ a. — 26. αὐξανομένου TΨBCSk, αὐξόμενον Z, αὐξανομένῳ Stobaeus. — 27. πολὺ om. Stobaeus. — 28. ἐγγραφῇ, κοσμητὴς καὶ φόβος χείρων, ἔπειτα Λύκειον Stobaeus: ἐγγραφῇ καὶ φόβος χείρων ἢ [illegible] εἴη a), τὸ Λύκειον abc. — 30. ἀμετρία VZ et Stobaeus. — χρόνος] πόνος bc.

χυράζει τοῦ μὲν ὄψιν, τοῦ δὲ ἀκοήν, πολλάκις δὲ ἄμφω.
κἂν ἐπιμείνῃ τις, παρέλυσεν, ἐλωβήσατο, παρήρθρησεν.
ἄλλοι πολυγήρως ἀκμάζουσι, καὶ τῷ νῷ δὶς παῖδες οἱ
511 γέροντες γίγνονται. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ θεοὶ τῶν ἀνθρω-
C πείων ἐπιστήμονες, οὓς ἂν περὶ πλείστου ποιῶνται,
θᾶττον ἀπαλλάττουσι τοῦ ζῆν. Ἀγαμήδης γοῦν καὶ Τρο-
φώνιος οἱ δειμάμενοι τὸ Πυθοῖ τοῦ θεοῦ τέμενος, εὐ-
ξάμενοι τὸ κράτιστον αὐτοῖς γενέσθαι, κοιμηθέντες οὐκέτ'
ἀνέστησαν· οἵ τε τῆς Ἀργείας ἱερείας υἱεῖς, ὁμοίως εὐξα-
μένης αὐτοῖς τῆς μητρὸς γενέσθαι τι τῆς εὐσεβείας παρὰ
τῆς Ἥρας γέρας, ἐπειδὴ τοῦ ζεύγους ὑστερήσαντος ὑπο-
δύντες αὐτοὶ διήνεγκαν αὐτὴν εἰς τὸν νεών, μετὰ τὴν
εὐχὴν νυκτὶ μετήλλαξαν. Μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι τὰ
D τῶν ποιητῶν, οἳ στόμασι θειοτέροις τὰ περὶ τὸν βίον
θεσπιῳδοῦσιν, ὡς κατοδύρονται τὸ ζῆν· ἑνὸς δὲ μόνου
μνησθήσομαι τοῦ ἀξιολογωτάτου, λέγοντος

> ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσιν,
> ζώειν ἀχνυμένοις,

καὶ

> οὐ μὲν γάρ τί πού ἐστιν ὀιζυρώτερον ἀνδρός
> E πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.

368 τὸν δ' Ἀμφιάραον τί φησιν;

> τὸν πέρι κῆρι φίλει Ζεύς τ' αἰγίοχος καὶ
> Ἀπόλλων
> παντοίῃ φιλότητ'· οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν.

ὁ δὲ κελεύων

> τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά,

τί σοι φαίνεται; ἀλλὰ παύομαι, μή ποτε παρὰ τὴν ὑπό-
σχεσιν μηκύνω καὶ ἑτέρων μιμνησκόμενος. Ποίαν δέ τις
ἑλόμενος ἐπιτήδευσιν ἢ τέχνην οὐ μέμφεται καὶ τοῖς πα-
B ροῦσι χαλεπαίνει; τοὺς χειρωνακτικοὺς ἐπέλθωμεν καὶ βα-
ναύσους, πονουμένους ἐκ νυκτὸς εἰς νύκτα, καὶ μόλις
ποριζομένους τἀπιτήδεια, κατοδυρομένων τε αὑτῶν καὶ
πᾶσαν ἀγρυπνίαν ἀναπιμπλάντων ὀλοφυρμοῦ καὶ δακρύων;
ἀλλὰ τὸν πλωτικὸν καταλεξώμεθα, περαιούμενον διὰ
τοσῶνδε κινδύνων; καὶ μήτε, ὡς ἀπεφήνατο Βίας, ἐν
512 τοῖς τεθνηκόσιν ὄντα μήτε ἐν τοῖς βιοῦσιν; ὁ γὰρ ἐπί-
C γειος ἄνθρωπος ὡς ἀμφίβιος αὑτὸν εἰς τὸ πέλαγος ἔρρι-
ψεν, ἐπὶ τῇ τύχῃ γενόμενος πᾶς. ἀλλ' ἡ γεωργία γλυκύ;
δῆλον· ἀλλ' οὐχ ὅλον, ὥς φασιν, ἕλκος, ἀεὶ λύπης πρό-
φασιν εὑρισκόμενον; κλᾶον νυνὶ μὲν αὐχμόν, νυνὶ δὲ
ἐπομβρίας, νυνὶ δὲ ἐπίκαυσιν, νυνὶ δὲ ἐρυσίβην, νυνὶ δὲ
θάλπος ἄκαιρον ἢ κρύος; ἀλλ' ἡ πολυτίμητος πολιτεία —
πολλὰ γὰρ ὑπερβαίνω — διὰ πόσων ἐλαύνεται δεινῶν;
τὴν μὲν χαρὰν ἔχουσα φλεγμονῆς δίκην παλλομένην καὶ
σφυγματώδη, τὴν δὲ ἀπότευξιν ἀλγεινὴν καὶ θανάτων D
μυρίων χείρω. τίς γὰρ ἂν εὐδαιμονήσειε πρὸς ὄχλον ζῶν,
εἰ ποππυσθείη καὶ κροτηθείη δήμου παίγνιον ἐκβαλλόμε-
νον, συριττόμενον, ζημιούμενον, θνῆσκον, ἐλεούμενον·
ἐπεί τοί γε, Ἀξίοχε πολιτικέ, ποῦ τέθνηκε Μιλτιάδης;
ποῦ δὲ Θεμιστοκλῆς; ποῦ δ' Ἐφιάλτης; ποῦ δ' οἱ πρώην
δέκα στρατηγοί; ὅτ' ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπηρόμην τὴν γνώμην· οὐ
γὰρ ἐφαίνετό μοι σεμνὸν μαινομένῳ δήμῳ συνεξάρχειν·
οἱ δὲ περὶ Θηραμένην καὶ Καλλίξενον τῇ ὑστεραίᾳ προέ-
δρους ἐγκαθέτους ὑφέντες κατεχειροτόνησαν τῶν ἀνδρῶν E
ἄκριτον θάνατον. καίτοι γε σὺ μόνος αὐτοῖς ἤμυνες καὶ 369
Εὐρυπτόλεμος, τρισμυρίων ἐκκλησιαζόντων.

ΑΞ. Ἔστι ταῦτα, ὦ Σώκρατες· καὶ ἔγωγε ἐξ ἐκείνου
ἅλις ἔσχον τοῦ βήματος καὶ χαλεπώτερον οὐδὲν ἐφάνη
μοι πολιτείας. δῆλον δὲ τοῖς ἐν τῷ ἔργῳ γενομένοις. σὺ
μὲν γὰρ οὕτω λαλεῖς ὡς ἐξ ἀπόπτου θεώμενος, ἡμεῖς δ'
ἴσμεν ἀκριβέστερον οἱ διὰ πείρας ἰόντες. δῆμος γάρ, ὦ
φίλε Σώκρατες, ἀχάριστον, ἁψίκορον, ὠμόν, βάσκανον,
ἀπαίδευτον, ὡς ἂν συνηρανισμένον ἐκ συγκλύδων ὄχλου
καὶ βιαίων φλυάρων. ὁ δὲ τούτῳ προσεταιριζόμενος ἀθλιώ- B
τερος μακρῷ.

ΣΩ. Ὁπότε οὖν, ὦ Ἀξίοχε, τὴν ἐλευθεριωτάτην
ἐπιστήμην τίθεσαι τῶν λοιπῶν ἀπευκταιοτάτην, τί τὰς
λοιπὰς ἐπιτηδεύσεις ἐννοήσομεν; οὐ φευκτάς; ἤκουσα δέ
ποτε καὶ τοῦ Προδίκου λέγοντος, ὅτι ὁ θάνατος οὔτε 513
περὶ τοὺς ζῶντάς ἐστιν οὔτε περὶ τοὺς μετηλλαχότας.

ΑΞ. Πῶς φής, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι περὶ μὲν τοὺς ζῶντας οὐκ ἔστιν, οἱ δὲ
ἀποθανόντες οὐκ εἰσίν. ὥστε οὔτε περὶ σὲ νῦν ἐστίν, οὐ C
γὰρ τέθνηκας, οὔτε εἴ τι πάθοις, ἔσται περὶ σέ· σὺ γὰρ
οὐκ ἔσει. μάταιος οὖν ἡ λύπη, περὶ τοῦ μήτε ὄντος μήτε
ἐσομένου περὶ Ἀξίοχον Ἀξίοχον ὀδύρεσθαι, καὶ ὅμοιον
ὡς εἰ περὶ τῆς Σκύλλης ἢ τοῦ Κενταύρου τις ὀδύροιτο,

---

2. παρήρθρωσεν c. — 3. πολὺ γήρως a, πολυγήρῳ Toupius. (ἀλλὰ οἱ πολλοὶ γήρως ἀπακμάζουσι Stobaeus.) — τῷ νῷ δὶς] τῶν ᾠδὶς Ξ, τῶν δὶς a. — οἱ γέροντες del. Matthiae. — 4. Διὰ V et Stobaeus: Καὶ a b c. — 8. αὑτοῖς Baiterus: αὐτοῖς a b c. — γενέσθαι] ἔσεσθαι Ψ S V et (adscripto γενέσθαι) Α Σ Β C. — 14. στόμασι Stobaeus: ποιήμασι a b c. — 17. Hom. Iliad. ω, 525 sq. — 20. Hom. Il. ρ, 446 sq. — γάρ τι που a. — 23. Hom. Odyss. ο, 245 sq. — 27. Euripid. Cresph. Fr. XIII. Dind. — 31. τοὺς χειρωνακτικὰς Ψ, τὰς χειρωνακτικὰς celeri praeter Ξ, item Stobaeus, τοὺς χειρώνακτας Clericus. — βαναύσους τέχνας πονουμένων Stobaeus. — 33. ποριζομένων Stobaeus et pr. A. — τὰ ἐπιτήδεια a. — κατοδυρομένους τε αὑτοὺς V, κατοδυρομένων δὲ ἑαυτοὺς Stobaeus. — 34. δακρύων] φροντίδων Stobaeus.

9. ἐμβαλλόμενον a. — 12. οἱ πρώην δέκα στρατηγοί Hemsterhusius (ad Luciani Tim. c. 44.): πρώην οἱ δέκα στρατηγοί Stobaeus, οἱ πρώην βασιλεῖς καὶ στρατηγοί Ξ Σ a, οἱ πρώην στρατηγοί cum ceteris libris b c. — 14. δήμῳ μαινομένῳ a. — 18. Εὐρυπτόλεμος Z Ἐρυπτόλεμος a, Ἐριπτόλεμος b c. Cf. Xenoph. Hellen. I. 7, 12. 16. 34. — 25. συγκλύδων Aldina: σύγκλυδος a, συγκλύδωνος b c. Cf. Astius in Lex. s. v. σύγκλυς. — 32. περὶ - - περὶ] πρὸς - - πρὸς Stobaeus.

τῶν μήτε ὄντων περὶ σὲ μήτε ὕστερον μετὰ τὴν τε-
731 λευτὴν ἐσομένων. τὸ γὰρ φοβερὸν τοῖς οὖσίν ἐστι· τοῖς
δ' οὐκ οὖσι πῶς ἂν εἴη;

D ΑΞ. Σὺ μὲν ἐκ τῆς ἐπιπολαζούσης τὰ νῦν λεσχηνείας
τὰ σοφὰ ταῦτα εἴρηκας· ἐκεῖθεν γάρ ἐστιν ἥδε ἡ φλυα-
ρολογία, πρὸς τὰ μειράκια διακεκοσμημένη· ἐμὲ δὲ ἡ
στέρησις τῶν ἀγαθῶν τοῦ ζῆν λυπεῖ, κἂν πιθανωτέρους
τούτων λόγους ἄρτι προτήσῃς, ὦ Σώκρατες. οὐκ ἐπαΐει
γὰρ ὁ νοῦς ἀποπλανώμενος εἰς εὐπρεπείας λόγων, οὐδὲ
ἅπτεται ταῦτα τῆς ὁμοχροίας, ἀλλ' εἰς μὲν πομπὴν καὶ
ῥημάτων ἀγλαϊσμὸν ἀνύτει, τῆς δὲ ἀληθείας ἀποδεῖ. τὰ
E δὲ παθήματα σοφισμάτων οὐκ ἀνέχεται, μόνοις δὲ ἀκεῖ-
ται τοῖς δυναμένοις καθικέσθαι τῆς ψυχῆς.

ΣΩ. Συνάπτεις γάρ, ὦ Ἀξίοχε, ἀνεπιλογίστως, τῇ
στερήσει τῶν ἀγαθῶν ἀντεισάγων κακῶν αἴσθησιν, ἐκλα-
370 θόμενος ὅτι τέθνηκας. λυπεῖ γὰρ τὸν στερόμενον τῶν ἀγα-
θῶν ἡ ἀντιπάθεια τῶν κακῶν, ὁ δ' οὐκ ὢν οὐδὲ τῆς
στερήσεως ἀντιλαμβάνεται. πῶς οὖν ἐπὶ τῷ μὴ παρέξοντι
γνῶσιν τῶν λυπησόντων γένοιτ' ἂν ἡ λύπη; ἀρχὴν γάρ,
ὦ Ἀξίοχε, μὴ συνυποτιθέμενος ἀμῶς γέ πως μίαν αἴσθη-
σιν, κατὰ τὸ ἀνεπιστῆμον, οὐκ ἄν ποτε πτυρείης τὸν
θάνατον. νῦν δὲ περιτρέπεις σεαυτόν, δειματούμενος
στερήσεσθαι τῆς ψυχῆς, τῇ δὲ στερήσει περιτίθης ψυχήν,
514 καὶ ταρβεῖς μὲν τὸ μὴ αἰσθήσεσθαι, καταλήψεσθαι δὲ
B οἴει τὴν οὐκ ἐσομένην αἴσθησιν αἰσθήσει· πρὸς τῷ πολ-
λοὺς καὶ καλοὺς εἶναι λόγους περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς
ψυχῆς. οὐ γὰρ δὴ θνητή γε φύσις τόσον ἂν ἤρατο μεγε-
θουργίας, ὥστε καταφρονῆσαι μὲν ὑπερβαλλόντων θηρίων
βίας, διαπεραιώσασθαι δὲ πελάγη, δείμασθαι δὲ ἄστη,
καταστήσασθαι δὲ πολιτείας, ἀναβλέψαι δὲ εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ ἰδεῖν περιφορὰς ἄστρων καὶ δρόμους ἡλίου τε
καὶ σελήνης, ἀνατολάς τε καὶ δύσεις, ἐκλείψεις τε καὶ
C ταχείας ἀποκαταστάσεις, ἰσημερίας τε καὶ τροπὰς διττάς,
καὶ Πλειάδων χειμῶνος καὶ θέρους ἀνέμους τε καὶ κα-
ταφορὰς ὄμβρων καὶ πρηστήρων ἐξαισίους συρμούς, καὶ
τὰ τοῦ κόσμου παθήματα παραπήξασθαι πρὸς τὸν αἰῶνα,
εἰ μή τι θεῖον ὄντως ἐνῆν πνεῦμα τῇ ψυχῇ, δι' οὗ τὴν
τῶν τηλικῶνδε περίνοιαν καὶ γνῶσιν ἔσχεν. ὥστε οὐκ εἰς
θάνατον ἀλλ' εἰς ἀθανασίαν μεταβαλεῖς, ὦ Ἀξίοχε, οὐδὲ
ἀφαίρεσιν ἕξεις τῶν ἀγαθῶν ἀλλ' εἰλικρινεστέραν τὴν
D ἀπόλαυσιν, οὐδὲ μεμιγμένας θνητῷ σώματι τὰς ἡδονὰς
ἀλλ' ἀκράτους ἁπασῶν ἀλγηδόνων. ἐκεῖσε γὰρ ἀφίξει μο-
νωθεὶς ἐκ τῆσδε τῆς εἱρκτῆς, ἔνθα ἄπονα πάντα καὶ
ἀστένακτα καὶ ἀγήρατα, γαληνὸς δέ τις καὶ κακῶν ἄγο-
νος βίος, ἀσαλεύτῳ ἡσυχίᾳ εὐδιαζόμενος, καὶ περιαθρῶν
τὴν φύσιν, φιλοσοφῶν οὐ πρὸς ὄχλον καὶ θέατρον ἀλλὰ
πρὸς ἀμφιθαλῆ τὴν ἀλήθειαν.

ΑΞ. Εἰς τοὐναντίον με τῷ λόγῳ περιέστακας· οὐκέτι
γάρ μοι θανάτου δέος ἔνεστιν, ἀλλ' ἤδη καὶ πόθος, ἵνα
τι κἀγὼ μιμησάμενος τοὺς ῥήτορας περιττὸν εἴπω· καὶ E
πάλαι μετεωρολογῶ καὶ δίειμι τὸν ἀΐδιον καὶ θεῖον δρόμον,
ἔκ τε τῆς ἀσθενείας ἐμαυτὸν συνείλεγμαι καὶ γέγονα καινός.

ΣΩ. Εἰ δὲ καὶ ἕτερον βούλει λόγον, ὅν ἐμοὶ ἤγγειλε 371
Γωβρύης, ἀνὴρ μάγος· ἔφη κατὰ τὴν Ξέρξου διάβασιν 515
τὸν πάππον αὐτοῦ καὶ ὁμώνυμον, πεμφθέντα εἰς Δῆλον,
ὅπως τηρήσειε τὴν νῆσον ἐν ᾗ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ἔκ
τινων χαλκέων δέλτων, ἃς ἐξ Ὑπερβορέων ἐκόμισαν
Ὦπίς τε καὶ Ἑκαέργη, ἐκμεμαθηκέναι μετὰ τὴν τοῦ
σώματος λύσιν τὴν ψυχὴν εἰς τὸν ἄδηλον χωρεῖν τόπον,
κατὰ τὴν ὑπόγειον οἴκησιν, ἐν ᾗ βασίλεια Πλούτωνος
οὐχ ἥττω τῆς τοῦ Διὸς αὐλῆς, ἅτε τῆς μὲν γῆς ἐχούσης B
τὰ μέσα τοῦ κόσμου, τοῦ δὲ πόλου ὄντος σφαιροειδοῦς,
οὗ τὸ μὲν ἕτερον ἡμισφαίριον θεοὶ ἔλαχον οἱ οὐράνιοι,
τὸ δὲ ἕτερον οἱ ὑπένερθεν, οἱ μὲν ἀδελφοὶ ὄντες, οἱ δὲ
ἀδελφῶν παῖδες. τὰ δὲ πρόπυλα τῆς εἰς Πλούτωνος ὁδοῦ
σιδηροῖς κλείθροις καὶ κλεισὶν ὠχύρωται. ταῦτα δὲ ἀνοί-
ξαντα ποταμὸς Ἀχέρων ἐκδέχεται, μεθ' ὃν Κωκυτός, οὓς
χρὴ πορθμευσάντας ἀχθῆναι ἐπὶ Μίνω καὶ Ῥαδάμανθυν,
ὃ κλῄζεται πεδίον ἀληθείας. ἐνταυθοῖ καθέζονται δικα- C
σταὶ ἀνακρίνοντες τῶν ἀφικνουμένων ἕκαστον, τίνα βίον
βεβίωκε καὶ τίσιν ἐπιτηδεύμασιν ἐνῳκίσθη τῷ σώματι.
ψεύσασθαι μὲν οὖν ἀμήχανον. ὅσοις μὲν οὖν ἐν τῷ ζῆν
δαίμων ἀγαθὸς ἐπέπνευσεν, εἰς τὸν τῶν εὐσεβῶν χῶρον
οἰκίζονται, ἔνθα ἄφθονοι μὲν ὧραι παγκάρπου γονῆς
βρύουσι, πηγαὶ δὲ ὑδάτων καθαρῶν ῥέουσι, παντοῖοι δὲ
λειμῶνες ἄνθεσι ποικίλοις ἐαριζόμενοι, διατριβαὶ δὲ φι-
λοσόφων καὶ θέατρα ποιητῶν καὶ κύκλιοι χοροὶ καὶ μου- D
σικὰ ἀκούσματα, συμπόσιά τε εὐμελῆ καὶ εἰλαπίναι αὐτο-
χορήγητοι, καὶ ἀκήρατος ἀλυπία καὶ ἡδεῖα δίαιτα· οὔτε
γὰρ χεῖμα σφοδρὸν οὔτε θάλπος ἐγγίγνεται, ἀλλ' εὔκρα-
τος ἀὴρ χεῖται ἁπαλαῖς ἡλίου ἀκτῖσιν ἀνακιρνάμενος.
ἐνταῦθα τοῖς μεμυημένοις ἐστί τις προεδρία· καὶ τὰς

---

1. ὄντων ΑΦVZ: ὄντων νῦν abc. — μετὰ] περὶ a. — 8. λόγους τῶν ἄρτι Fischerus. — 11. ἀνύττει a. — 12. ἀκεῖται Hemsterhusius: ἀρκεῖται abc. — 16. τὸν] τὸ a, om. Stallbaumii operae. — 20. συνυποθέμενος a. — ἄλλως
δέος
γέ πως a, ἀμωσγέπως c. — 23. τῇ δὲ στερήσει - - αἰσθήσεσθαι in mg. ponit a. — 27. τόσον] τόσον δύους Α, τόσον διοὺς Θ, τόσον δοιοὺς ΞΣΨBCSk et (in οι corr.) Φ, τοσόνδε VZ, τόσον διανοίᾳ Winckelmannus. — ἂν ἤρατο V:
o o o
διήρατο abc. — 34. χειμῶνας καὶ θέρους ΑΦΖ, χειμῶνας καὶ θέρους B, χειμῶνας καὶ θέρους C, χειμῶνας καὶ θέρη Matthiae, χειμῶνος καὶ θέρους ὅρους Winckelmannus. — 36. πρὸς] εἰς a. — 39. μεταβαλεῖς V: μεταβάλλεις abc.

1. κεῖσε a. — 3. ἄπονος ΑΘΣΤΨBCSk, ἄγευστος Matthiae, ἄλυπος Winckelmannus. — 5. φύσιν καὶ φιλοσοφῶν a. — 13. τὴν τοῦ Ξέρξου Ξ a. — 17. Ἑκαέργη Matthiae: ἑκάεργε Α, Ἑκάεργος abc. Cf. Stephani Thes. Paris. in hoc v. — μετὰ V: κατὰ abc. — 19. οἴκησιν] κίνησιν a. — 27. πορθμεύσαντα a. — 28. κλῄζεται ac.

ὁσίους ἁγιστείας κἀκεῖσε συντελοῦσι. πῶς οὖν οὐ σοὶ πρώτῳ μέτεστι τῆς τιμῆς, ὄντι γεννήτῃ τῶν θεῶν; καὶ
E τοὺς περὶ Ἡρακλέα τε καὶ Διόνυσον κατιόντας εἰς Ἅιδου πρότερον λόγος ἐνθάδε μυηθῆναι, καὶ τὸ θάρσος τῆς
516 ἐκεῖσε πορείας παρὰ τῆς Ἐλευσινίας ἐναύσασθαι. ὅσοις δὲ τὸ ζῆν διὰ κακουργημάτων ἠλάθη, ἄγονται πρὸς Ἐρινύων ἐπ' Ἔρεβος καὶ χάος διὰ Ταρτάρου, ἔνθα χῶρος ἀσεβῶν καὶ Δαναΐδων ὑδρεῖαι ἀτελεῖς καὶ Ταντάλου δίψος καὶ Τιτυοῦ σπλάγχνα καὶ Σισύφου πέτρος ἀνήνυτος, οὗ
372 τὰ τέρματα αὖθις ἄρχεται πόνων. ἔνθα θηρσὶ περιλιχμώ-
732 μενοι καὶ λαμπάσιν ἐπιμόνως πυρούμενοι Ποινῶν καὶ πᾶσαν αἰκίαν αἰκιζόμενοι ἀιδίοις τιμωρίαις τρύχονται. Ταῦτα μὲν ἐγὼ ἤκουσα παρὰ Γωβρύου, σὺ δ' ἂν ἐπικρίνειας, Ἀξίοχε. ἐγὼ γὰρ λόγῳ ἀνθελκόμενος τοῦτο μόνον ἐμπέδως οἶδα, ὅτι ψυχὴ ἅπασα ἀθάνατος, ἡ δὲ ἐκ τοῦδε τοῦ χωρίου μετασταθεῖσα καὶ ἄλυπος. ὥστε ἢ κάτω ἢ ἄνω εὐδαιμονεῖν σε δεῖ, Ἀξίοχε, βεβιωκότα εὐσεβῶς.

ΑΞ. Αἰσχύνομαί σοί τι εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες· τοσοῦτον γὰρ ἀποδέω τοῦ δεδοικέναι τὸν θάνατον, ὥστε ἤδη καὶ ἔρωτα αὐτοῦ ἔχειν. οὕτω με καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς καὶ ὁ οὐράνιος, πέπεικε, καὶ ἤδη περιφρονῶ τοῦ ζῆν, ἅτε εἰς ἀμείνω οἶκον μεταστησόμενος. νυνὶ δὲ ἠρέμα κατ' ἐμαυτὸν ἀναριθμήσομαι τὰ λεχθέντα. ἐκ μεσημβρίας δὲ παρέσει μοι, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ποιήσω ὡς λέγεις, κἀγὼ δὲ ἐπάνειμι ἐς Κυνόσαργες, ἐς περίπατον, ὁπόθεν δεῦρο μετεκλήθην.

---

1. ὁσίας a. — 3. γενήτῃ a. — 6. Ἐριννύων a. — 10. πόνῳ mei omnes. Bekk. — 12. αἰκίαν om. Stallbaumii operae.
13. ἐς Κυνόσαργες del. Matthiae.

517

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἔχεις ἡμῖν εἰπεῖν ὅ τι ἐστὶ τὸ δίκαιον; ἢ οὐκ ἄξιόν
σοι δοκεῖ εἶναι λόγον περὶ αὐτοῦ ποιεῖσθαι; Ἔμοιγε καὶ
μάλα. Τί οὖν ἔστιν; Τί γὰρ ἄλλο γε ἢ τὰ νομιζόμενα
δίκαια; Μή μοι οὕτως, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ σύ μ' ἔροιο τί
ἔστιν ὀφθαλμός; εἴποιμ' ἄν σοι ὅτι ᾧ ὁρῶμεν· ἐὰν δὲ
καὶ δεῖξαί με κελεύῃς, δείξω σοι. καὶ ἐάν με ἔρῃ ὅτῳ
ψυχὴ ὄνομα, ἐρῶ σοι ᾧ γιγνώσκομεν· ἐὰν δὲ ἔρῃ αὖ τί
ἐστι φωνή, ἀποκρινοῦμαί σοι ᾧ διαλεγόμεθα. καὶ σὺ
οὕτω φράσον ὅτι δίκαιόν ἐστιν ᾧ τί χρώμεθα, ὥσπερ ἃ
νῦν δὴ ἠρόμην. Οὐ πάνυ ἔχω σοι οὕτως ἀποκρίνασθαι.
Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐχ οὕτως ἔχεις, ἴσως τῇδέ πῃ ῥᾷον αὐτὸ
εὕροιμεν ἄν. φέρε, τὰ μείζω καὶ τὰ ἐλάττω τίνι σκο-
ποῦντες διαγιγνώσκομεν; ἆρ' οὐ μέτρῳ; Ναί. Μετὰ δὲ
372 τοῦ μέτρου τίνι τέχνῃ; ἆρ' οὐ μετρητικῇ; Μετρητικῇ. Τί δὲ
τὰ κοῦφα καὶ βαρέα, ἆρ' οὐ σταθμῷ; Ναί. Μετὰ δὲ
τοῦ σταθμοῦ τίνι τέχνῃ; οὐ τῇ στατικῇ; Πάνυ γε. Τί
δὲ δή; τὰ δίκαια καὶ τἄδικα τίνι σκοποῦντες διαγιγνώ-
σκομεν ὀργάνῳ, καὶ μετὰ τοῦ ὀργάνου τίνι τέχνῃ πρό-
518 σθεν; ἆρα οὐδ' οὕτω πώς σοι καταφανές ἐστιν; Οὔ.
Ἀλλὰ πάλιν ὧδε. ὅταν ἀμφισβητῶμεν περὶ τῶν μειζόνων
καὶ τῶν ἐλαττόνων, τίνες ἡμᾶς διακρινοῦσιν; οὐχ οἱ με-
τρηταί; Ναί. Ὅταν δὲ περὶ τῶν πολλῶν καὶ ὀλίγων,
B τίνες οἱ διακρίνοντες; οὐχ οἱ ἀριθμηταί; Ἀλλὰ τί; Ὅταν
δὲ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ἀμφισβητῶμεν ἀλλήλοις,
ἐπὶ τίνας ἐρχόμεθα καὶ τίνες ἡμᾶς οἱ διακρίνοντές εἰσιν
ἑκάστοτε; εἰπέ. Ἆρά γε δικαστὰς λέγεις, ὦ Σώκρατες;
Εὖ γ' εὗρες. ἴθι δὴ καὶ τόδε πειράθητι εἰπεῖν. τί ποι-
οῦντες διακρινοῦσιν οἱ μετρηταὶ περὶ τῶν μεγάλων καὶ
σμικρῶν; ἆρ' οὐ μετροῦντες; Ναί. Τί δὲ περὶ τῶν βαρέων
καὶ κούφων; οὐχ ἱστάντες; Ἱστάντες μέντοι. Τί δὲ περὶ
τῶν πολλῶν καὶ ὀλίγων; ἆρ' οὐκ ἀριθμοῦντες; Ναί. Τί δὲ
δὴ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ἄρα; ἀπόκριναι. Οὐκ C
ἔχω. Λέγοντες, φάθι. Ναί. Λέγοντες ἄρα ἡμᾶς δια-
κρίνουσιν, ὅταν περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων κρίνωσιν
οἱ δικασταί; Ναί. Μετροῦντες δέ γε περὶ τῶν σμικρῶν
καὶ μεγάλων οἱ μετρητικοί· μέτρον γὰρ ἦν ᾧ ταῦτ' ἐκρί-
νετο. Οὕτως. Ἱστάντες δ' αὖ περὶ τῶν βαρέων καὶ κού-
φων οἱ στατικοί· σταθμὸς γὰρ ἦν ᾧ ταῦτ' ἐκρίνετο. Ἦν
γάρ. Ἀριθμοῦντες δ' αὖ περὶ τῶν πολλῶν καὶ ὀλίγων
οἱ ἀριθμητικοί· ἀριθμὸς γὰρ ἦν ᾧ ταῦτ' ἐκρίνετο. Οὕτως. D
Λέγοντες δέ γε, ὡς ἄρτι ὡμολογήσαμεν, περὶ τῶν δικαίων
καὶ ἀδίκων κρίνουσιν ἡμᾶς οἱ δικασταί· λόγος γὰρ ἦν ᾧ
ταῦτ' ἐκρίνετο. Εὖ λέγεις, ὦ Σώκρατες. Ἀληθῆ μὲν
οὖν· καὶ λόγος ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ᾧ τὰ δίκαια καὶ ἄδικα
κρίνεται. Φαίνεταί γοῦν. Τί ποτε ὄντα τὰ δίκαια καὶ
τἄδικα; ὥσπερ ἂν ἡμᾶς εἴ τις ἤρετο, ἐπειδὴ μέτρον καὶ
μετρητικὴ καὶ μετρητικὸς τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον δια-
κρίνει, τί ὂν τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον; εἴποιμεν ἂν αὐτῷ E

---

14. *Μετρητικῇ* ΛΘΩBCZ: *Ναί* Ξabc, om. ΣT. — 16. Post *Πάνυ γε* Boeckhius inseruit haec: *Τί δὲ τὰ πολλὰ καὶ ὀλίγα; ἆρ' οὐκ ἀριθμῷ; Ναί. Μετὰ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τίνι τέχνῃ; οὐ τῇ ἀριθμητικῇ; Πάνυ γε.* — 21. *διακρίνουσιν* a.

4. *διακρίνουσιν* a. — 6 *Ἱστάντες μέντοι* ΘBC: *Ναί* abc, om. Σ. — *Τί δὲ περὶ ··· ἀριθμοῦντες; Ναί* om. a.

ὅτι τὸ μὲν μεῖζον ὑπερέχον, τὸ δὲ ἔλαττον ὑπερεχόμενον. ἐπειδὴ δὲ τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον σταθμὸς καὶ στατικὴ καὶ στατικὸς διακρίνει, τί ὂν τό τε βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον;
519 εἴποιμεν ἂν αὐτῷ ὅτι τὸ μὲν κάτω ῥέπον ἐν τοῖς ζυγοῖς βαρύ, τὸ δὲ ἄνω κοῦφον. οὕτω δὴ εἰ καὶ ἔροιτο ἡμᾶς, ἐπειδὴ δὲ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον λόγος τε καὶ δικαστικὴ καὶ δικαστής ἐστιν ἡμῖν ὁ διακρίνων, τί ποτε ὂν τὸ δίκαιον καὶ τἄδικον; τί ἕξομεν αὐτῷ ἀποκρίνεσθαι; ἢ οὐδέπω ἔχομεν εἰπεῖν; Οὐκ ἔχομεν. Πότερον δὲ ἑκόν-
374 τας οἴει ἔχειν τοῦτο τὸ ἄδικον τοὺς ἀνθρώπους ἢ ἄκοντας; ὧδε δὲ λέγω. ἑκόντας οἴει ἀδικεῖν καὶ ἀδίκους εἶναι ἢ ἄκοντας; Ἑκόντας ἔγωγε, ὦ Σώκρατες· πονηροὶ γάρ εἰσιν. Ἑκόντας ἄρα σὺ οἴει πονηροὺς εἶναι καὶ ἀδίκους ἀνθρώπους; Ἔγωγε· σὺ δ' οὔ; Οὔκ, εἴ γέ τι δεῖ τῷ ποιητῇ πείθεσθαι. Ποίῳ ποιητῇ; Ὅστις εἶπεν

733 οὐδεὶς ἑκὼν πονηρὸς οὐδ' ἄκων μάκαρ.

Ἀλλά τοι, ὦ Σώκρατες, εὖ ἡ παλαιὰ παροιμία ἔχει, ὅτι
B πολλὰ ψεύδονται ἀοιδοί. Θαυμάζοιμ' ἂν εἰ τοῦτό γε ἐψεύσατο οὗτος ἀοιδός, ἐπεὶ εἴ σοι σχολή ἐστιν, ἐπισκεψώμεθα αὐτόν, εἴτε ψευδῆ εἴτε ἀληθῆ λέγει. Ἀλλὰ σχολή. Φέρε δή, πότερον ἡγεῖ δίκαιον εἶναι ψεύδεσθαι ἢ ἀληθῆ λέγειν; Ἀληθῆ ἔγωγε. Ψεύδεσθαι ἄρα ἄδικον; Ναί. Πότερον δὲ ἐξαπατᾶν ἢ μὴ ἐξαπατᾶν; Μὴ ἐξαπατᾶν δή που. Ἐξαπατᾶν ἄρα ἄδικον; Ναί. Τί δέ; βλάπτειν δίκαιον ἢ ὠφελεῖν; Ὠφελεῖν. Βλάπτειν ἄρα ἄδικον; Ναί.
C Ἔστιν ἄρα ἀληθῆ μὲν λέγειν καὶ μὴ ἐξαπατᾶν καὶ ὠφελεῖν δίκαιον, ψεύδεσθαι δὲ καὶ βλάπτειν καὶ ἐξαπατᾶν ἄδικον. Ναὶ μὰ Δία σφόδρα γε. Ἦ καὶ τοὺς πολεμίους; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ βλάπτειν δίκαιον τοὺς πολεμίους, ὠφελεῖν δὲ ἄδικον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἐξαπατῶντας δίκαιον βλάπτειν τοὺς πολεμίους; Πῶς γὰρ οὔ; Τί δέ; ψεύδεσθαι, ἵνα ἐξαπατῶμεν καὶ βλάπτωμεν αὐτούς, οὐ δίκαιον; Ναί.
D Τί δέ; τοὺς φίλους οὐκ ὠφελεῖν φῂς δίκαιον εἶναι; Ἔγωγε. Πότερον μὴ ἐξαπατῶντας ἢ ἐξαπατῶντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ ἐκείνων; Καὶ ἐξαπατῶντας νὴ Δία. Ἀλλ'
520 ἐξαπατῶντας μὲν δίκαιον ἄρα ὠφελεῖν, οὐ μέντοι ψευδομένους γε. ἢ καὶ ψευδομένους; Καὶ ψευδομένους δίκαιον. Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικε, ψεύδεσθαί τε καὶ ἀληθῆ λέγειν δίκαιον καὶ ἄδικον. Ναί. Καὶ μὴ ἐξαπατᾶν καὶ ἐξαπατᾶν δίκαιον καὶ ἄδικον. Ἔοικεν. Καὶ βλάπτειν καὶ ὠφελεῖν δίκαιον καὶ ἄδικον; Ναί. Ταὐτὰ δή, ὡς ἔοικε,
E πάντα τὰ τοιαῦτα ὄντα καὶ δίκαια καὶ ἄδικά ἐστιν. Ἔμοιγε φαίνεται. Ἄκουε δή. ὀφθαλμὸν ἐγὼ ἔχω δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; Ναί. Μυκτῆρα δεξιὸν καὶ ἀριστερόν; Πάνυ γε. Καὶ χεῖρα δεξιὰν καὶ ἀριστεράν; Ναί. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ ὀνομάζων τὰ μὲν δεξιὰ φῂς εἶναι, τὰ δὲ ἀριστερὰ τῶν ἐμῶν, εἴ σε ἐγὼ ἐροίμην ὁπότερα, ἆρ' ἂν ἔχοις εἰπεῖν ὅτι τὰ μὲν πρὸς τοῦ δεξιά ἐστι, τὰ δὲ πρὸς τοῦ ἀριστερά; Ναί. Ἴθι δὴ καὶ ἐκεῖ, ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ ὀνομάζων τὰ μὲν δίκαια φῂς εἶναι, τὰ δὲ ἄδικα, ἔχεις εἰπεῖν ὁπότερα τὰ δίκαια καὶ ὁπότερα τὰ ἄδικα; Ἐμοὶ μὲν τοίνυν δοκεῖ ἐν 375
μὲν τῷ δέοντι καὶ τῷ καιρῷ ἕκαστα τούτων γιγνόμενα δίκαια εἶναι, ἐν δὲ τῷ μὴ δέοντι ἄδικα. Καλῶς γέ σοι δοκοῦν. ὁ μὲν ἄρα ἐν τῷ δέοντι ἕκαστα τούτων ποιῶν δίκαια ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐν τῷ δέοντι ἄδικα; Ναί. Οὐκοῦν ὁ μὲν τὰ δίκαια ποιῶν δίκαιος, ὁ δὲ τἄδικα ἄδικος; Ἔστι ταῦτα. Τίς οὖν ὁ ἐν τῷ δέοντι καιρῷ οἷός τε
τέμνειν καὶ καίειν καὶ ἰσχναίνειν; Ὁ ἰατρός. Ὅτι ἐπί- B
σταται ἢ δι' ἄλλο τι; Ὅτι ἐπίσταται. Τίς δ' ἐν τῷ δέοντι σκάπτειν καὶ ἀροῦν καὶ φυτεύειν οἷός τε; Ὁ γεωργός. Ὅτι ἐπίσταται, ἢ ὅτι οὔ; Ὅτι ἐπίσταται. Οὐκοῦν καὶ τἄλλα οὕτως; ὁ μὲν ἐπιστάμενος οἷός τε τὰ δέοντα ποιεῖν ἐστι καὶ ἐν τῷ δέοντι καὶ ἐν τῷ καιρῷ, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὔ; Οὕτως. Καὶ ψεύδεσθαι ἄρα καὶ ἐξαπατᾶν καὶ ὠφελεῖν, ὁ μὲν ἐπιστάμενος οἷός τε ποιεῖν ἕκαστα τούτων ἐν τῷ δέοντι καὶ τῷ καιρῷ, ὁ δὲ μὴ ἐπι-
στάμενος οὔ; Ἀληθῆ λέγεις. Ὁ δέ γε ταῦτα ποιῶν ἐν τῷ C
δέοντι δίκαιος; Ναί. Δι' ἐπιστήμην δέ γε ταῦτα ποιεῖ.
Πῶς δ' οὔ; Δι' ἐπιστήμην ἄρα δίκαιος ὁ δίκαιος. Ναί. 521
Οὐκοῦν ὁ ἄδικος διὰ τὸ ἐναντίον ἄδικός ἐστι τῷ δικαίῳ; Φαίνεται. Ὁ δὲ δίκαιος διὰ σοφίαν δίκαιος. Ναί. Δι' ἀμαθίαν ἄρα ὁ ἄδικος ἄδικος. Ἔοικεν. Κινδυνεύει ἄρα ὃ μὲν οἱ πρόγονοι ἡμῖν κατέλιπον σοφίαν, δικαιοσύνη
εἶναι, ὃ δὲ ἀμαθίαν, τοῦτο δὲ ἀδικία. Ἔοικεν. Ἑκόν- D
τες δὲ ἀμαθεῖς εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι ἢ ἄκοντες; Ἄκοντες. Ἄκοντες ἄρα καὶ ἄδικοι; Φαίνεται. Οἱ δὲ ἄδικοι πονηροί; Ναί. Ἄκοντες ἄρα πονηροὶ καὶ ἄδικοι; Παντάπασι μὲν οὖν. Διὰ δὲ τὸ ἄδικοι εἶναι ἀδικοῦσιν; Ναί. Διὰ τὸ ἀκούσιον ἄρα; Πάνυ γε. Οὐ μὲν δὴ διὰ τὸ ἀκούσιόν γε τὸ ἑκούσιον γίγνεται. Οὐ γὰρ οὖν. Διὰ δὲ τὸ ἄδικον εἶναι τὸ ἀδικεῖν γίγνεται. Ναί. Τὸ δὲ ἄδικον ἀκούσιον. Ἀκούσιον. Ἄκοντες ἄρα ἀδικοῦσι καὶ ἄδικοί εἰσι καὶ πονηροί. Ἄκοντες, ὥς γε φαίνεται. Οὐκ ἄρα ἐψεύσατο τοῦτό γε ἀοιδός. Οὐκ ἔοικεν.

---

3. τὸ ante κοῦφον om. a. — 5. καὶ εἰ a. — 8. τὸ ἄδικον a. — 12. ὦ Σώκρατες, ἔγωγε a. — 23. δὲ cum Bekkero c: δὲ μὴ Ξ, δὲ καὶ cum ceteris libris a. — ἐξαπατᾶν ἡγῇ δίκαιον ἢ μὴ Ξa. — 31. δέ om. libri praeter Ξ. — 37. γε | τε libri praeter Ξ. — 40. Ἔοικεν - - ἄδικον om. a.

16. οὖν ἐν τῷ δέοντι καὶ τῷ καιρῷ Boeckhius, coll. v. 11. 22. 25. — 37. ἄδικον ΛΘΤΩΒCZ.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

276
731
322

Ἆρα διδακτόν ἐστιν ἡ ἀρετή; ἢ οὐ διδακτόν, ἀλλὰ
φύσει οἱ ἀγαθοὶ γίγνονται ἄνδρες, ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ;
B *Οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι, ὦ Σώκρατες. Ἀλλὰ ὧδε*
σκεψώμεθα αὐτό. φέρε, εἴ τις βούλοιτο ταύτην τὴν ἀρε-
τὴν γενέσθαι ἀγαθὸς ἣν ἀγαθοί εἰσιν οἱ σοφοὶ μάγειροι,
πόθεν ἂν γένοιτο; Δῆλον ὅτι εἰ παρὰ τῶν ἀγαθῶν μαγείρων
μάθοι. Τί δέ; εἰ βούλοιτο ἀγαθὸς γενέσθαι ἰατρός, παρὰ
τίνα ἂν ἐλθὼν γένοιτο ἀγαθὸς ἰατρός; Δῆλον δὴ ὅτι
παρὰ τῶν ἀγαθῶν τινὰ ἰατρῶν. Εἰ δὲ ταύτην τὴν ἀρε-
τὴν ἀγαθὸς βούλοιτο γενέσθαι ἥνπερ οἱ σοφοὶ τέκτονες;
C *Παρὰ τῶν τεκτόνων. Εἰ δὲ ταύτην τὴν ἀρετὴν βουληθείη*
ἀγαθὸς γενέσθαι ἥνπερ οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοί τε καὶ σοφοί,
ποῖ χρὴ ἐλθόντα μαθεῖν; Οἶμαι μὲν καὶ ταύτην, εἴπερ
μαθητός ἐστι, παρὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν· πόθεν
γὰρ ἄλλοθεν; Φέρε δή, τίνες ἡμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γεγό-
νασιν; ἵνα σκεψώμεθα εἰ οὗτοί εἰσιν οἱ τοὺς ἀγαθοὺς
523 *ποιοῦντες. Θουκυδίδης καὶ Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης*
D *καὶ Περικλῆς. Τούτων οὖν ἑκάστου ἔχομεν διδάσκαλον*
εἰπεῖν; Οὐκ ἔχομεν· οὐ γὰρ λέγεται. Τί δέ; μαθητὴν
ἢ τῶν ξένων τινὰ ἢ τῶν πολιτῶν ἢ ἄλλον, ἐλεύθερον ἢ
δοῦλον, ὅστις αἰτίαν ἔχει διὰ τὴν τούτων ὁμιλίαν σοφός τε
καὶ ἀγαθὸς γεγονέναι; Οὐδὲ τοῦτο λέγεται. Ἀλλ' ἆρα
μὴ ἐφθόνουν μεταδιδόναι τῆς ἀρετῆς τοῖς ἄλλοις ἀνθρώ-
ποις; Τάχα. Ἆρα ἵνα μὴ ἀντίτεχνοι αὐτοῖς γίγνοιντο,
ὥσπερ οἱ μάγειροί τε καὶ ἰατροὶ καὶ τέκτονες φθονοῦσιν;
οὐ γὰρ λυσιτελεῖ αὐτοῖς πολλοὺς ἀντιτέχνους γίγνεσθαι
οὐδὲ οἰκεῖν ἐν πολλοῖς αὐτοῖς ὁμοίοις. ἆρ' οὖν οὕτω καὶ
τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς οὐ λυσιτελεῖ ἐν ὁμοίοις αὐτοῖς
οἰκεῖν; Ἴσως. Εἰσὶ δὲ οἱ αὐτοὶ οὐχὶ ἀγαθοί τε καὶ δί-
καιοι; Ναί. Ἔστιν οὖν ὅτῳ λυσιτελεῖ μὴ ἐν ἀγαθοῖς
οἰκεῖν ἀνδράσιν ἀλλ' ἐν κακοῖς; Οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Ἆρ'
οὖν οὐδὲ τοῦτ' ἔχεις εἰπεῖν, πότερον ἔργον ἐστὶ τῶν μὲν
ἀγαθῶν βλάπτειν, τῶν δὲ κακῶν ὠφελεῖν, ἢ τοὐναντίον;
Τοὐναντίον. Οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἄρα ὠφελοῦσιν, οἱ δὲ κακοὶ **277**
βλάπτουσιν; Ναί. Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι
μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι; Οὐ πάνυ. Οὐδεὶς ἄρα βούλεται
ἐν πονηροῖς οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ἐν χρηστοῖς. Οὕτως. Οὐδεὶς
ἄρα φθονεῖ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἄλλῳ, ὥστε ἀγαθὸν καὶ
ὅμοιον ἑαυτῷ ποιῆσαι. Οὔκουν φαίνεταί γε δὴ ἐκ τοῦ
λόγου. Ἀκήκοας οὖν ὅτι Θεμιστοκλεῖ Κλεόφαντος υἱὸς
ἐγένετο; Ἀκήκοα. Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὐδὲ τῷ υἱεῖ ἐφθό-
νει ὡς βελτίστῳ γενέσθαι ὁ Θεμιστοκλῆς, ὅς γε ἄλλῳ οὐδενί, B
εἴπερ ἦν ἀγαθός· ἦν δέ, ὡς φαμέν. Ναί. Οἶσθα οὖν
ὅτι Θεμιστοκλῆς τὸν υἱὸν ἱππέα μὲν ἐδιδάξατο σοφὸν
εἶναι καὶ ἀγαθόν· ἐπέμενε γοῦν ἐπὶ τῶν ἵππων ὀρθὸς
ἑστηκώς, καὶ ἠκόντιζεν ἀπὸ τῶν ἵππων ὀρθός, καὶ ἄλλα
πολλὰ καὶ θαυμάσια εἰργάζετο· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐδίδαξε
καὶ ἐποίησε σοφόν, ὅσα διδασκάλων ἀγαθῶν εἴχετο. ἢ
ταῦτα οὐκ ἀκήκοας τῶν πρεσβυτέρων; Ἀκήκοα. Οὐκ ἄρα 524
τὴν φύσιν γέ τις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ αἰτιάσαιτ' ἂν κακὴν C
εἶναι. Οὐκ ἂν οὖν δικαίως γε ἐξ ὧν σὺ λέγεις. Τί δὲ
τόδε; ὡς Κλεόφαντος ὁ Θεμιστοκλέους υἱὸς ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ σοφὸς ἐγένετο, ἅπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν σοφός, ἤδη
τοῦτο ἤκουσας ἢ νεωτέρου ἢ πρεσβυτέρου; Οὐκ ἤκουσα.
Ἆρ' οὖν ταῦτα μὲν οἰόμεθα βούλεσθαι αὐτὸν τὸν ἑαυτοῦ
υἱὸν παιδεῦσαι, ἣν δὲ αὐτὸς σοφίαν ἦν σοφός, μηδὲν
βελτίω αὐτὸν ποιῆσαι τῶν γειτόνων μηδενός, εἴπερ διδα-
κτὸν ἦν ἡ ἀρετή; Οὔκουν εἰκός γε. Οὗτος μὲν δή σοι D

ΕΤΑΙΡΟΣ] *Ἱπποτρόφος* Ω.
5. *ἣν* Fischerus: *ᾗ* a b c. — 7. *γενέσθαι* cum Fischero b c: *γίγνεσθαι* cum libris a. — 25. *φρονοῦσιν* a.
9. *ἄλλῳ* Ξ a: ceteri *ἀλλ'*. Bekk. — 16. *ἐπέμενε* Horreus: *ἐπέβαινε* a b c. Conf. Meno 93 D. — *τὸν ἵππον* a. —
22. *Τί δὲ τόδε*] *Τί δαὶ τόδε* *ΛΩΖ*, *Τὸ δὲ* a.

τοιοῦτος διδάσκαλος ἀρετῆς, ὃν ὑπεῖπες· ἄλλον δὲ δὴ
σκεψώμεθα, Ἀριστείδην, ὃς ἔθρεψε μὲν τὸν Λυσίμαχον,
ἐπαίδευσε δὲ κάλλιστα Ἀθηναίων, ὅσα διδασκάλων εἴχετο,
ἄνδρα δὲ οὐδενὸς βελτίω ἐποίησε· τοῦτον γὰρ καὶ σὺ καὶ
ἐγὼ εἴδομεν καὶ συνεγενόμεθα. Ναί. Οἶσθα οὖν ὅτι
Περικλῆς αὖ ἔθρεψεν υἱεῖς Πάραλον καὶ Ξάνθιππον, ὧν
καὶ σύ μοι δοκεῖς τοῦ ἑτέρου ἐρασθῆναι. τούτους μέντοι,
E ὡς καὶ σὺ οἶσθα ἱππέας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους
Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν καὶ τὴν ἄλλην ἀγωνίαν καὶ τἆλλα
ἐπαίδευσεν, ὅσα τέχνῃ διδάσκονται, οὐδενὸς χείρους· ἀγα-
θοὺς δὲ ἄρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; Ἀλλ' ἴσως ἂν
ἐγένοντο, ὦ Σώκρατες, εἰ μὴ νέοι ὄντες ἐτελεύτησαν. Σὺ
μὲν εἰκότως βοηθεῖς τοῖς παιδικοῖς, Περικλῆς δὲ ἐκείνους,
εἴπερ διδακτὸν ἦν ἀρετὴ καὶ οἷός τ' ἦν ἀγαθοὺς ποιῆσαι,
πολὺ πρότερον ἂν τὴν αὑτοῦ ἀρετὴν σοφοὺς ἐποίησεν ἢ
μουσικὴν καὶ ἀγωνίαν. ἀλλὰ μὴ οὐκ ᾖ διδακτόν, ἐπεὶ
378 Θουκυδίδης αὖ δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Μελησίαν καὶ Στέφα-
νον, ὑπὲρ ὧν σὺ οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ἅπερ ὑπὲρ τῶν Πε-
735 ρικλέους υἱῶν· τούτων γὰρ δὴ καὶ σὺ οἶσθα τὸν γ' ἕτερον
μέχρι γήρως βιοῦντα, τὸν δ' ἕτερον πόῤῥω πάνυ. καὶ
μὴν καὶ τούτω ὁ πατὴρ ἐπαίδευσε τά τε ἄλλα εὖ καὶ
ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων· τὸν μὲν γὰρ Ξανθίᾳ
525 ἔδωκε, τὸν δὲ Εὐδώρῳ, οὗτοι δέ που ἐδόκουν κάλλιστα
τῶν τότε παλαίειν. Ναί. Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτος οὐκ
B ἄν ποτε οἷ μὲν ἔδει δαπανώμενον διδάσκειν, ταῦτα μὲν
ἐδίδαξε τοὺς παῖδας τοὺς ἑαυτοῦ, οἷ δ' οὐδὲν ἔδει ἀνα-
λώσαντα ἀγαθοὺς ἄνδρας ποιῆσαι, τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἐδί-
δαξεν, εἰ διδακτὸν ἦν; Εἰκός γε. Ἀλλὰ γὰρ ἴσως ὁ
Θουκυδίδης φαῦλος ἦν, καὶ οὐχὶ ἦσαν αὐτῷ πλεῖστοι
φίλοι Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων. καὶ οἰκίας ἦν μεγά-
λης καὶ ἐδύνατο μέγα ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις
C Ἕλλησιν, ὥστ' εἴπερ ἦν τοῦτο διδακτόν, ἐξεῦρεν ἂν ὅστις
αὐτοῦ ἔμελλε τοὺς υἱεῖς ἀγαθοὺς ποιήσειν ἢ τῶν ἐπιχω-
ρίων ἢ τῶν ξένων, εἰ αὐτὸς μὴ ἐσχόλαζε διὰ τὴν τῆς
πόλεως ἐπιμέλειαν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἑταῖρε, μὴ οὐκ ᾖ διδα-
κτὸν ἡ ἀρετή. Οὐκ, ἴσως. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ διδακτόν ἐστιν,
ἆρα φύσει φύονται οἱ ἀγαθοί; καὶ τοῦτο τῇδέ πῃ σκο-
ποῦντες ἴσως ἂν εὕροιμεν. φέρε γάρ· εἰσὶν ἡμῖν φύσεις
ἵππων ἀγαθῶν; Εἰσίν. Οὐκοῦν εἰσί τινες ἄνθρωποι τέ-
D χνην ἔχοντες ᾗ τὰς τῶν ἵππων τῶν ἀγαθῶν φύσεις γιγνώ-
σκουσι, καὶ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς δρόμον καὶ κατὰ τὴν
ψυχήν, οἵτινές τε θυμοειδεῖς καὶ ἄθυμοι; Ναί. Τίς
οὖν αὕτη ἡ τέχνη ἐστί; τί ὄνομα αὐτῇ; Ἱππική. Οὐκοῦν
καὶ περὶ τοὺς κύνας ὡσαύτως ἔστι τις τέχνη ᾗ τὰς ἀγα-
θὰς καὶ τὰς κακὰς φύσεις τῶν κυνῶν διακρίνουσιν; Ἔστιν.
Τίς αὕτη; Ἡ κυνηγετική. Ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τὸ χρυσίον
καὶ τὸ ἀργύριον εἰσὶν ἡμῖν δοκιμασταί, οἵτινες ὁρῶντες
κρίνουσι τό τε βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον; Εἰσίν. Τίνας οὖν E
τούτους καλεῖς; Ἀργυρογνώμονας. Καὶ μὴν οἱ παιδοτρίβαι
γιγνώσκουσι σκοπούμενοι τὰς φύσεις τὰς τῶν σωμάτων τῶν
ἀνθρώπων, ὁποῖαί τε χρησταὶ καὶ ὁποῖαι μὴ πρὸς ἑκάστους
τῶν πόνων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ νέων, ὅσα μέλλει
τῶν σωμάτων ἄξια λόγου ἔσεσθαι καὶ ἐν οἷς ἐλπίς ἐστι
πολλὴ τὰ ἔργα, ὅσα σώματος ἔχεται, εὖ ἀπεργάσασθαι. 526
Ἔστι ταῦτα. Πότερον οὖν σπουδαιότερόν ἐστι ταῖς πόλε-
σιν ἵπποι καὶ κύνες ἀγαθοὶ καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, ἢ ἄν-
δρες ἀγαθοί; Ἄνδρες ἀγαθοί. Τί οὖν; οἴει ἄν, εἴπερ 379
ἦσαν φύσεις ἀγαθαὶ πρὸς ἀρετὴν ἀνθρώπων, οὐκ ἂν
πάντα μεμηχανῆσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὥστε διαγιγνώσκειν
αὐτάς; Εἰκός γε. Ἔχεις οὖν τινὰ εἰπεῖν τέχνην ἥτις
ἐστὶν ἐπὶ ταῖς φύσεσι ταῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν ἀπο-
δεδειγμένη, ὥστε δύνασθαι αὐτὰς κρίνειν; Οὐκ ἔχω. Καὶ
μὲν δὴ πλείστου ἂν ἦν ἀξία καὶ οἱ ἔχοντες αὐτήν· οὗτοι
γὰρ ἂν ἡμῖν ἀπέφαινον τῶν νέων τοὺς μέλλοντας ἀγα-
θοὺς ἔσεσθαι ἔτι παῖδας ὄντας, οὓς ἂν ἡμεῖς παραλαβόν- B
τες ἐφυλάττομεν ἐν ἀκροπόλει δημοσίᾳ, ὥσπερ τὸ ἀργύ-
ριον, καὶ μᾶλλόν τι, ἵνα μή τι φλαῦρον ἡμῖν πάθοιεν
μήτε ἐν μάχῃ μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ κινδύνῳ, ἀλλ' ἀπέ-
κειντο τῇ πόλει σωτῆρές τε καὶ εὐεργέται, ἐπειδή γε εἰς
τὴν ἡλικίαν ἀφίκοντο. ἀλλὰ γὰρ κινδυνεύει οὔτε φύσει οὔτε
μαθήσει ἡ ἀρετὴ τοῖς ἀνθρώποις παραγίγνεσθαι. Πῶς οὖν
ἂν ὦ Σώκρατές σοι δοκοῦσι γίγνεσθαι, εἰ μήτε φύσει μήτε
μαθήσει γίγνονται; τίν' ἄλλον τρόπον γίγνοιντ' ἂν οἱ C
ἀγαθοί; Οἶμαι μὲν οὐκ ἂν ῥᾳδίως αὐτὸ δηλωθῆναι, το-
πάζω μέντοι θεῖόν τι μάλιστα εἶναι τὸ κτῆμα καὶ γί-
γνεσθαι τοὺς ἀγαθοὺς ὥσπερ οἱ θεῖοι τῶν μάντεων καὶ
οἱ χρησμολόγοι. οὗτοι γὰρ οὔτε φύσει τοιοῦτοι γίγνονται
οὔτε τέχνῃ, ἀλλ' ἐπιπνοίᾳ ἐκ τῶν θεῶν γιγνόμενοι τοιοῦ-
τοί εἰσιν. οὕτω δὲ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ λέγουσι ταῖς
πόλεσιν ἑκάστοτε τὰ ἀποβησόμενα καὶ τὰ μέλλοντα ἔσε-
σθαι ἐκ θεοῦ ἐπιπνοίας πολὺ μᾶλλον καὶ ἐναργέστερον ἢ D
οἱ χρησμῳδοί. λέγουσι δέ που καὶ αἱ γυναῖκες ὅτι θεῖος
ἀνὴρ οὗτός ἐστι· καὶ Λακεδαιμόνιοι ὅταν τινὰ μεγαλο-
πρεπῶς ἐπαινῶσι, θεῖον ἄνδρα φασὶν εἶναι. πολλαχοῦ δὲ
καὶ Ὅμηρος τῷ αὐτῷ τούτῳ καταχρῆται καὶ οἱ ἄλλοι 527
ποιηταί. καὶ ὅταν βούληται θεὸς εὖ πρᾶξαι πόλιν, ἄνδρας
ἀγαθοὺς ἐνεποίησεν· ὅταν δὲ μέλλῃ κακῶς πράξειν πόλις,
ἐξεῖλε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀγαθοὺς ἐκ ταύτης τῆς πόλεως
ὁ θεός· οὕτως ἔοικεν οὔτε διδακτὸν εἶναι οὔτε φύσει ἀρε-
τή, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ παραγίγνεται κτωμένοις.

6. υἱεῖς om. Ξa. — 10. διδάσκεται Fischerus. — 14. ἦν ἡ ἀρετὴ a. — 21. τούτων a. — 33. αὐτῷ a. — 43. τέχνη; ἔστι τι a.

8. ἐστιν ἐλπὶς a. — 9. ἀπεργάσεσθαι Ξ. — 23. ἐπέκειντο libri praeter Ξ et corr. Θ. — 26. ἀφίκοιντο a, ἀφίκοιτο Bekkeri operae. — γὰρ om. a. — 30. μέντοι cum Stobaeo c: μὲν δὴ cum libris ab. — 32. οἱ ante χρησμολόγοι om. a. — 37. δὲ] γὰρ Ξa. — 45. παραγίγνεται ΑΘΞΤΩBCZ: παραγίγνεσθαι abc.

ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ.

380
328
Σὺ μὲν δὴ κελεύεις με, ὦ Δημόδοκε, ξυμβουλεύειν ὑμῖν περὶ ὧν ἂν ξυνέρχησθε βουλευσόμενοι· ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι ἐπέρχεται τί ποτε δύναται ἡ ξύνοδος ὑμῶν καὶ ἡ τῶν οἰομένων ξυμβουλεύειν ὑμῖν προθυμία καὶ ἡ ψῆφος ἣν φέρειν ἕκαστος ὑμῶν διανοεῖται. τοῦτο μὲν γάρ, εἰ μὴ ἔστιν ὀρθῶς καὶ ἐμπείρως ξυμβουλεύειν περὶ ὧν ξυνέρχεσθε βουλευσόμενοι, πῶς οὐ γελοῖόν ἐστι ξυνέρχε-
B
736 *σθαι βουλευσομένους περὶ ὧν ξυμβουλεύειν οὐκ ἔστιν ὀρθῶς; τοῦτο δέ, εἰ μὲν ἔστιν ὀρθῶς ξυμβουλεύειν καὶ ἐμπείρως περὶ τῶν τοιούτων, ἐπιστήμη δ' ἀφ' ἧς ἔστιν ὀρθῶς ξυμβουλεύειν περὶ τούτων μηδεμία ἐστί, πῶς οὐκ ἄτοπον; εἰ δέ τις ἐπιστήμη ἀφ' ἧς ἔστι τὰ τοιαῦτα ὀρθῶς ξυμβουλεύειν, οὐκ ἀνάγκη καὶ ἐπισταμένους εἶναί τινας ξυμβουλεύειν ὀρθῶς περὶ τῶν τοιούτων; ὄντων δέ τινων ἐπισταμένων ξυμβουλεύειν περὶ ὧν ξυνέρχεσθε βου-*
C *λευσόμενοι, οὐκ ἀνάγκη ἐστὶ καὶ ὑμᾶς ἤτοι ἐπίστασθαι περὶ τούτων ξυμβουλεύειν ἢ μὴ ἐπίστασθαι; ἢ τοὺς μὲν ἐπίστασθαι ὑμῶν, τοὺς δὲ μὴ ἐπίστασθαι; εἰ μὲν οὖν ἐπίστασθε πάντες, τί δεῖ ἔτι ὑμᾶς συνέρχεσθαι βουλευσομένους; ξυμβουλεύειν γὰρ ἱκανὸς ἕκαστος ὑμῶν. εἰ δ' αὖ πάντες μὴ ἐπίστασθε, πῶς ἂν δύναισθε βουλεύεσθαι; ἢ*
329 *τί ὑμῖν προὔργου τῆς ξυνόδου ταύτης εἴη ἂν μὴ δυναμένων γε βουλεύεσθαι; εἰ δὲ οἱ μὲν ἐπίστανται, οἱ δὲ οὐκ*
E *ἐπιστάμενοί εἰσιν ὑμῶν, οὗτοι δὲ ξυμβουλῆς δέονται, εἰ ἄρα δυνατόν ἐστι ξυμβουλεύειν ἔμφρονα ἄνδρα τοῖς ἀπείροις, ἱκανὸς δή πού ἐστι καὶ εἷς ξυμβουλεῦσαι τοῖς ἐπισταμένοις ὑμῖν. ἢ οὐ ταὐτὰ οἱ ἐπιστάμενοι ξυμβουλεύουσι πάντες; ὥστ' ἀκούσαντας ὑμᾶς τούτου ἀπαλλάττεσθαι προσήκει. νῦν δ' οὐ ποιεῖτε τοῦτο ἀλλὰ βούλεσθε πολλῶν ξυμβουλευόντων ἀκούειν. οὐ γὰρ ὑπολαμβάνετε εἰδέναι τοὺς ἐπιχειροῦντας ὑμῖν ξυμβουλεύειν, περὶ ὧν ξυμβουλεύουσιν. εἰ γὰρ ὑπελαμβάνετε εἰδέναι τοὺς ξυμβουλεύοντας ὑμῖν, ἑνὸς μόνου ἀκούσασιν ἐξήρκει ἂν ὑμῖν.*
381 *τὸ οὖν ξυνέρχεσθαι ἀκουσομένους μὴ εἰδότων, ὡς προὔργου τι ποιοῦντας, πῶς οὐκ ἄτοπόν ἐστι; Καὶ περὶ μὲν τῆς ξυνόδου ὑμῶν ἀπορῶ ταύτῃ.*

Περὶ δὲ τῆς τῶν οἰομένων ὑμῖν ξυμβουλεύειν προθυμίας ἐκεῖνο ἄπορον. εἰ μὲν γὰρ μὴ ταὐτὰ ξυμβουλεύουσι περὶ τῶν αὐτῶν ξυμβουλεύοντες, πῶς ἂν πάντες καλῶς ξυμβουλεύοιεν, μὴ ξυμβουλεύοντες ἃ ξυμβουλεύει ὁ ὀρθῶς ξυμβουλεύων; ἢ πῶς οὐκ ἂν ἄτοπος εἴη ἡ προθυμία τῶν B
προθυμουμένων ξυμβουλεύειν περὶ ὧν ἀπείρως ἔχουσιν; οὐ γὰρ δὴ ἔμπειροι ὄντες προαιρήσονται ξυμβουλεύειν μὴ ὀρθῶς. εἰ δ' αὖ ταὐτὰ ξυμβουλεύουσι, τί δεῖ πάντας αὐτοὺς ξυμβουλεύειν; εἷς γὰρ αὐτῶν τὰ αὐτὰ ξυμβουλεύων ἱκανὸς ἔσται. τὸ οὖν τοιαῦτα προθυμεῖσθαι ἃ οὐδὲν προὔργου ἂν γένοιτο, πῶς οὐ γελοῖον; οὔτε οὖν ἡ τῶν ἀπείρων προθυμία οὐκ ἂν ἄτοπος εἴη, τοιαύτη γε οὖσα, οὔτε οἱ ἔμφρονες ἂν τοιαῦτα προθυμηθεῖεν, εἰδότες ὅτι C
καὶ εἷς τις αὐτῶν τὸ αὐτὸ πράξει, ξυμβουλεύων γε ὡς προσήκει. ὥστε πῶς οὐ γελοῖός ἐστιν ἡ προθυμία τῶν οἰομένων ὑμῖν ξυμβουλεύειν, οὐ δύναμαι εὑρεῖν.

Τὸ δὲ περὶ τῆς ψήφου ἧς φέρειν διανοεῖσθε, τί δύναται, ἀπορῶ μάλιστα. πότερον γὰρ τοὺς εἰδότας ξυμβουλεύειν κρινεῖτε; ἀλλ' οὐ πλείονες ἑνὸς ξυμβουλεύσουσιν, 530
οὐδὲ ἄλλως καὶ ἄλλως περὶ τοῦ αὐτοῦ. ὥστε περὶ τούτων μὲν τὴν ψῆφον φέρειν ὑμᾶς οὐ δεήσει. ἀλλὰ τοὺς ἀπεί- D
ρους καὶ ὡς μὴ δεῖ ξυμβουλεύοντας κρινεῖτε; ἢ τοῖς τοιούτοις ὡς μαινομένοις οὐκ ἐπιτρέπειν ξυμβουλεύειν προσήκει; εἰ δὲ μήτε τοὺς ἐμπείρους μήτε τοὺς ἀπείρους κρινεῖτε, τίνας κρινεῖτε; ἀρχὴν δὲ τί δεῖ πάντως ἄλλους ξυμβουλεύειν ὑμῖν, εἴπερ κρίνειν τὰ τοιαῦτα ἱκανοί ἐστε; εἰ δ' αὖ μὴ ἐστὲ ἱκανοί, τί καὶ δύνανται ὑμῖν αἱ ψῆφοι; ἢ πῶς οὐ γελοῖόν ἐστι ξυνέρχεσθαι μὲν ὑμᾶς ξυμβουλευσομένους, ὡς δεομένους ξυμβουλίας καὶ οὐχ ἱκανοὺς ὄντας E
αὐτούς, ξυνελθόντας δὲ οἴεσθαι δεῖν ψηφίζεσθαι ὡς κρίνειν ἱκανοὺς ὄντας; οὐ γὰρ δὴ καθ' ἕνα μὲν ὄντες οὐκ οἴδατε, ξυνελθόντες δὲ φρόνιμοι γίγνεσθε· οὐδ' αὖ ἰδίᾳ μὲν ἀπορεῖτε, ἐλθόντες δὲ εἰς τὸ αὐτὸ οὐκέτι ἀπορεῖτε, ἀλλ' ἱκανοὶ γίγνεσθε ξυνορᾶν ποῖα πρακτέα ἐστὶν ὑμῖν, καὶ ταῦτα παρ' οὐδενὸς μαθόντες οὐδ' αὐτοὶ εὑρόντες, ὃ ἐστι δεινότατον ἁπάντων. οὐ γὰρ δή, μὴ δυνάμενοί γε

---

2. *ὧν ξυνέρχεσθε* a. — 6. *ὧν ἂν ξυνέρχησθε* a. — 21. *δύναισθε* cum Bekkero c: *δύνασθε* *ΑΩΖ*, *δύνησθε* a.

15. *γελοία* a. — 19. *κρινεῖτε* nos: *κρίνετε* abc. — 21. *μὲν* om. a. — 22. *κρινεῖτε* nos: *κρίνει τὶ* *Ζ*, *κρίνετε* *Ω*, *κρίνετε* abc. — 27. *αὖ*] *οὖν* a.

381 *ξυνορᾶν ἃ πρακτέον ἐστί, κρίνειν ἱκανοὶ ἔσεσθε τὸν ὀρθῶς ξυμβουλεύοντα περὶ τούτων ὑμῖν. οὐδ' αὖ τοῦτό γε ἐρεῖ εἷς ὢν ὁ ξυμβουλεύων ὑμῖν οὗτος ὑμᾶς διδάξειν ἃ πρακτέον ὑμῖν ἐστί, καὶ κρινεῖν τοὺς κακῶς καὶ μὴ ξυμβουλεύοντας ὑμῖν, οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ ὄντας τοσούτους. τοῦτο δὲ ἐκεῖνον οὐδὲν ἧττον ἂν φανείη δεινὸν ὄν. εἰ δὲ μήθ' ἡ ξύνοδος μήθ' ὁ ξυμβουλεύων ὑμῖν ἱκανοὺς κρίνειν ποιεῖ ὑμᾶς, τίς χρεία τῶν ψήφων ἐστὶν ὑμῖν;*
B *ἢ πῶς οὐκ ἐναντιοῦται ἡ ξύνοδος ὑμῶν ταῖς ψήφοις καὶ αἱ ψῆφοι τῇ τῶν ξυμβουλευόντων ὑμῖν προθυμίᾳ; ἡ μὲν γὰρ ξύνοδός ἐστιν ὑμῶν ὡς οὐχ ἱκανῶν ἀλλὰ ξυμβούλων δεομένων, αἱ δὲ ψῆφοι φέρονται ὡς οὐ ξυμβούλων δεομένων ἀλλὰ καὶ κρίνειν καὶ ξυμβουλεύειν δυναμένων. καὶ ἡ μὲν προθυμία τῶν ξυμβουλευόντων ὑμῖν ὡς εἰδότων*
531 *ἐστίν, αἱ δὲ παρ' ὑμῶν ψῆφοι ὡς οὐκ εἰδότων τῶν ξυμβουλευόντων φέρονται. καὶ εἴ τις ὑμᾶς ἔροιτο τοὺς ψηφι-*
C *σαμένους καὶ τὸν ξυμβουλεύσαντα ὑμῖν, περὶ ὧν ἂν ψηφίσησθε, πότερον ἴστε ὅ τι ἔσται οὗ ἕνεκα πράττειν διανοεῖσθε ἃ ἐψηφίσασθε, οὐκ οἴομαι ἂν φῆσαι ὑμᾶς. τί δ', εἰ γένοιτο οὗ ἕνεκα πράττειν διανοεῖσθε, ἴστε ὅτι ξυνοίσει τοῦτο ὑμῖν; οὐδὲ τοῦτο ἂν φῆσαι οἴομαι ὑμᾶς οὐδὲ τὸν ξυμβουλεύοντα ὑμῖν. τῶν ἀνθρώπων δὲ τίνα ὑπολαμβάνετε εἰδέναι τι τούτων; εἴ τις προσέροιτο ὑμᾶς, οὐδὲ τοῦτο ξυγχωρεῖν ἂν οἴομαι ὑμᾶς. ὅταν οὖν περί τε* 737
ὧν ξυμβουλεύετε ἢ τοιαῦτα οἷα ὑμῖν μὴ δῆλα εἶναι, οἵ D
τε ψηφιζόμενοι καὶ οἱ ξυμβουλεύοντες ἄπειροι ὦσιν, εἰκότως καὶ ὑμεῖς φήσετε ξυμπίπτειν ἀπιστεῖν καὶ μεταμέλεσθαι πολλάκις αὐτοῖς καὶ περὶ ὧν ἂν ξυμβουλεύσωνται καὶ περὶ ὧν ἂν ψηφίσωνται. τοῖς ἀγαθοῖς δὲ τοιαῦτα ξυμβαίνειν οὐ προσήκει. ἴσασι γὰρ καὶ περὶ ὧν ξυμβουλεύουσιν, ὁποῖά τ' ἐστί, καὶ τοῖς πεισθεῖσιν αὐτοῖς ὅτι βεβαίως ὑπάρχει ὧν ἕνεκα ξυμβουλεύουσι, καὶ ὅτι οὔτε αὐτοῖς οὔτε τοῖς πεισθεῖσιν αὐτοῖς πώποτε μεταμελήσει. περὶ τοιούτων οὖν ἔγωγε τοὺς νοῦν ἔχοντας ξυμβουλεύειν E
ἀξιοῦν ὑπελάμβανον, ἀλλ' οὐ περὶ ὧν σὺ κελεύεις με ξυμβουλεύειν. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς ἐκείνων ξυμβουλίας τὸ τέλος εὐτυχία, ἀπὸ δὲ τῆς τούτων φλυαρίας ἀτυχία ἐστίν.

Παρεγενόμην δ' ἀνθρώπῳ τινὶ νουθετοῦντι ἑαυτοῦ ἑταῖρον, διότι ἐπίστευε τῷ κατηγοροῦντι οὐκ ἀκούσας τοῦ ἀπολογουμένου ἀλλὰ μόνου τοῦ κατηγοροῦντος. ἔλεγεν οὖν ὡς δεινὸν πρᾶγμα ποιοῖ καταγιγνώσκων τοῦ ἀνθρώ-
382 *που, οὔτε αὐτὸς παραγενόμενος οὔτε τῶν φίλων ἀκούσας παραγενομένων, οἷς εἰκὸς ἦν αὐτὸν λέγουσιν πιστεύειν·*
532 *οὐδ' αὖ ἀμφοτέρων ἀκούσας οὕτω προπετῶς ἐπίστευσε τῷ κατηγοροῦντι. δίκαιον δὲ εἶναι καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ἀκοῦσαι πρὸ τοῦ ἐπαινεῖν ἢ μέμφεσθαι, ὥσπερ καὶ τοῦ κατηγοροῦντος. πῶς γὰρ ἄν τις ἢ δίκην καλῶς δικάσαι ἢ ἀνθρώπους κατὰ τρόπον κρῖναι δύναιτο, μὴ ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσας; τοὺς γὰρ λόγους παραβαλ-*
B *λομένους, ὥσπερ τὴν πορφύραν καὶ τὸ χρυσίον, ἄμεινον κρίνεσθαι. ἢ τίνος ἕνεκεν ἢ χρόνον ἀμφοτέροις δίδοσθαι τοῖς ἀντιδίκοις, ἢ ὀμνύειν τοὺς δικαστὰς ἀκροάσεσθαι ὁμοίως ἀμφοτέρων, εἰ μὴ ὑπελάμβανεν ὁ νομοθέτης τὰς δίκας δικαιότερον ἂν καὶ βέλτιον κρίνεσθαι ὑπὸ τῶν δικαστῶν; σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐδὲ τοῦτο τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀκηκοέναι. Τὸ ποῖον; ἔφη.*

Μηδὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον
C *ἀκούσῃς.*

καί τοι οὐκ ἂν οὕτω τοῦτο περιεφέρετο, εἰ μὴ καλῶς ἐλέγετο καὶ ὡς προσήκει. ξυμβουλεύω οὖν σοι, ἔφη, τοῦ λοιποῦ μὴ προπετῶς οὕτως τοὺς ἀνθρώπους μήτε μέμφεσθαι μήτ' ἐπαινεῖν.

Ὁ οὖν ἕτερος ἄτοπον ἔφη ἑαυτῷ καταφαίνεσθαι, εἰ ἕνα μὲν γνῶναι λέγοντα πότερον ἀληθεύει ἢ ψεύδεται οὐ δυνατόν, δύο δὲ λέγοντας γνῶναι δυνατὸν ἔσται· καὶ παρὰ μὲν τοῦ ἀληθῆ λέγοντος μαθεῖν οὐ δυνατόν, ὑπὸ
τούτου δ' αὐτοῦ καὶ ἄλλου ψευδομένου διδαχθῆναι οἷόν D
τε· καὶ εἰ ὁ μὲν εἷς ὀρθῶς καὶ ἀληθῆ λέγων ἐμφανίσαι ἃ λέγει οὐ δυνήσεται, δύο δέ, ὧν ὁ ἕτερος ψεύσεται καὶ οὐκ ὀρθῶς ἐρεῖ, δυνήσονται ἐμφανίσαι τοῦτο ὃ ὁ λέγων ὀρθῶς ἐμφανίσαι οὐχ οἷός τ' ἦν. ἀπορῶ δ', ἔφη, κἀκεῖνο, πῶς ποτε ἐμφαίνουσι. πότερον γὰρ σιωπῶντες ἢ λέγοντες; εἰ μὲν γὰρ σιωπῶντες ἐμφανιοῦσιν, οὐδετέρου ἂν δέοι, μή τί γε ἀμφοτέρων, ἀκούειν· εἰ δὲ λέγοντες ἀμφότεροι ἐμφανιοῦσιν, ἀμφότεροι δὲ κατ' οὐδένα τρόπον λέγουσιν — E
ἐν μέρει γὰρ λέγειν ἑκάτερον ἀξιοῦσι — πῶς ἀμφοτέρους ἐμφανίσαι ἅμα οἷόν τε; εἰ γὰρ ἐμφαίνουσιν ἅμα ἀμφότε-
ροι, καὶ ἐροῦσι τότε ἅμα. τοῦτο δ' οὐκ ἐῶσιν. ὥστε λοι- 533
πόν, εἴπερ λέγοντες ἐμφαίνουσιν, ἑκάτερος εἰπὼν ἐμφανιεῖ· καὶ ὁπότε γε ἐρεῖ ἑκάτερος, τότε καὶ ἐμφανιεῖ ἑκάτερος αὐτῶν. ὥστ' ἐρεῖ ὁ μὲν πρότερος, ὁ δ' ὕστερος. καὶ ἐμφανιεῖ ὁ μὲν πρότερος, ὁ δ' ὕστερος. καί τοι εἴπερ ταὐτὸ ἐν μέρει ἐμφανιοῦσιν ἑκάτεροι, τί δεῖ ἔτι τοῦ ὑστέρου

---

3. *οὕτως* a. — 4. *κρίνειν* omnes. Bekk. — 7. *ἡμῖν* Bekkeri operae.
1. *διανοεῖσθε* *ΑΩ*: *ἂν διανοεῖσθε* abc.
3. *μόνου* *Ζ*: *μόνον* abc. Cf. 384 A. — 4. *ποιεῖ* a. — 15. *ἀκροάσασθαι* mei omnes. Bekk. — 20. Vid. Faesi ad Mureti Var. Lect. VII. 18. et Stephani Thes. L. Gr. T. I. p. 190. ed. Paris.
3. *ἑαυτῷ* *ΑΩΖ*: *αὐτῷ* abc. — 12. *ἐμφανιοῦσι* γρ. *ΩΖ*. — 14. *μήτοιγε* Ξa. — 20. *γε* om. a.

ἀκούειν; ὑπὸ γὰρ τοῦ πρότερον εἰπόντος ἤδη φανερὸν
384 ἔσται. ἐκεῖνο δ', ἔφη, εἴπερ ἀμφότεροι ἐμφανιοῦσι, πῶς
οὐ καὶ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐμφανιεῖ; ὧν γὰρ ὁ ἕτερος οὐκ
ἐμφανιεῖ, οὗτοι ἀμφότεροι πῶς ἂν ἐμφανίσαι δύναιντο;
εἰ δ' ἑκάτερος ἐμφανιεῖ, δῆλον ὅτι ἐρεῖ πρότερος καὶ
ἐμφανιεῖ πρότερος· ὥστ' ἐκείνου μόνου ἀκούσαντα γνῶναι
πῶς ἐστὶν οὐχ οἷόν τε.

Ἐγὼ γοῦν ἀκούων αὐτῶν ἠπόρουν καὶ κρίνειν οὐχ
οἷός τ' ἦν· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἔφασαν οἱ παρόντες τὸν
πρῶτον λέγειν ἀληθῆ. εἰ οὖν τι ἔχεις ξυμβαλέσθαι μοι περὶ B
τούτων, πότερόν ἐστιν ἑνὸς λέγοντος γνῶναι τί λέγει, ἢ
προσδεῖται τοῦ ἀντεροῦντος, εἰ μέλλει τις γνώσεσθαι πό-
τερον ὀρθῶς λέγει· ἢ οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀμφοτέρων
ἀκούειν. ἢ πῶς νομίζεις;

Πρώην τις ἐνεκάλει ἀνθρώπων τινὶ ὅτι αὐτῷ ἀργύ-
ριον χρῆσαι οὐκ ἠθέλησεν οὐδὲ πιστεῦσαι. κἀκεῖνος μὲν
ᾧ ἐνεκάλει, ἀπελογεῖτο· ἄλλος δέ τις τῶν παρόντων ἠρώ-
τησε τὸν ἐγκαλοῦντα, πότερον ὁ μὲν μὴ πιστεύσας αὐτῷ
C μηδὲ χρήσας ἥμαρτε· σὺ δ', ἔφη, οὐ πείσας σοι χρῆσαι
οὐχ ἡμάρτηκας; ὁ δέ, Τί γὰρ ἥμαρτον; εἶπε. Πότερος
δ', ἔφη, σοὶ δοκεῖ ἁμαρτάνειν; ὁ ἀποτυχὼν ὧν ἤθελεν
ἢ ὁ μή; Ὁ ἀποτυχών, εἶπεν. Οὐκοῦν, εἶπε, σὺ μὲν ἀπέ-
τυχες, χρήσασθαι ἐθέλων; ὁ δέ σοι μὴ προΐεσθαι, οὐκ
ἀπέτυχε τούτου; Ναί, εἶπεν· ἀλλ' ἐγὼ τί ἥμαρτον, καὶ εἰ
534 μὴ ἐκεῖνός μοι ἔδωκεν; Ὅτι εἰ μὲν ἐδέου αὐτοῦ, ἔφη,
ὧν οὐκ ἐχρῆν, πῶς οὐκ οἴει ἁμαρτάνειν; ἐκεῖνος δὲ ὁ μὴ
D προέμενος ὀρθῶς ἔπραξεν. εἰ δὲ ὧν χρῆν ἐδέου αὐτοῦ,
ἀποτυχὼν τούτου, πῶς οὐχ ἥμαρτες ἐξ ἀνάγκης; Ἴσως,
εἶπεν. ἀλλ' ἐκεῖνος πῶς οὐχ ἥμαρτεν, ὁ μὴ πιστεύσας μοι;
Ἆρ' οὖν, ἔφη, εἰ προσωμίλησας αὐτῷ ὡς προσήκει, οὐκ
ἂν ἥμαρτες οὐδέν; Οὐ γὰρ δή. Νῦν ἄρα οὐχ ὡς προσ-
ήκει αὐτῷ προσωμίλησας. Φαίνομαι, εἶπεν. Εἰ οὖν ὡς
738 μὴ προσήκει ὁμιλοῦντός σου μὴ ἐπείσθη, πῶς ἂν δικαί-
ως ἐγκαλοίης ἐκείνῳ; Οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Οὐδὲ ὅτι τοῖς
E κακῶς χρωμένοις οὐ προσεκτέον ἐστίν, ἔχεις εἰπεῖν; Καὶ
μάλ', ἔφη, τοῦτό γε. Ἀλλ' οὖν οὐχ οἱ ὡς οὐ προσήκει
ὁμιλοῦντες, ἔφη, κακῶς χρῆσθαί σοι δοκοῦσιν; Ἔμοιγε,
ἔφη. Τί οὖν ἥμαρτεν εἴ σοι μὴ προσέσχε κακῶς χρωμέ-
νῳ; Οὐδὲν φαίνεται, εἶπεν. Τί οὖν ποτε οἱ ἄνθρωποι,
ἔφη, τοιαῦτα ἐγκαλοῦσι πρὸς ἀλλήλους; καὶ τοῖς μὲν μὴ
πεισθεῖσιν αὐτοῖς, ὅτι οὐκ ἐπείσθησαν μέμφονται· αὐτοῖς
δέ, ὅτι οὐκ ἔπεισαν, οὐδ' ὁτιοῦν ἐγκαλοῦσιν; Καὶ ἄλλος
τις παρών, Ὅταν τε γάρ τις, ἔφη, εὖ χρήσηταί τῳ καὶ 385
βοηθήσῃ, εἶτα ἀξιῶν αὐτῷ ὁμοίως χρήσασθαι μὴ τυγχάνῃ
τούτου, πῶς οὐκ εἰκότως μέμφοιτ' ἂν ὁ τοιοῦτος; Οὐκοῦν
ἔφη, ὃν ἀξιοῖ ὁμοίως αὐτῷ χρῆσθαι, ἤτοι δυνατός ἐστι
χρῆσθαι αὐτῷ καλῶς ἢ οὐ δυνατός; καὶ εἰ μὲν μὴ δυνα-
τός ἐστι, πῶς ἂν καλῶς ἀξιοίη, ἀξιῶν αὐτὸν ὃ οὐ δυνα-
τός ἐστιν; εἰ δὲ δυνατός ἐστι, πῶς τοιοῦτον ἄνθρωπον
οὐκ ἔπεισεν; ἢ πῶς τοιαῦτα λέγοντες καλῶς λέγουσιν;
Ἀλλὰ νὴ Δί', ἔφη, τοῦτο δεῖ ἐγκαλεῖν, ὅπως οὗτός τε τοῦ B
λοιποῦ βέλτιον χρῆται αὐτῷ, καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ἀκούσαν-
τες αὐτοῦ ἐγκαλοῦντος. Βέλτιον δὲ χρήσεσθαι, ἔφη, οἴει
τινὰς ἀκούοντας ὀρθῶς λέγοντος καὶ ἀξιοῦντος, ἢ ἁμαρ-
τάνοντος; Ὀρθῶς λέγοντος, ἔφη. Ὁ δέ γε οὐκ ὀρθῶς
ἀξιοῦν ἐδόκει σοι; Ναί, ἔφη. Πῶς οὖν ἀκούοντες τοιαῦτα
ἐγκαλοῦντος βέλτιον χρήσονται; Οὐδαμῶς, ἔφη. Τοῦ οὖν 535
ἕνεκα τοιαῦτά τις ἐγκαλεῖ; Ἀνευρεῖν ἔφη οὐκ ἂν δύνασθαι. C

Ἀνθρώπου τις κατηγόρει εὐήθειαν ὅτι ταχέως καὶ τοῖς
τυχοῦσιν ἀνθρώποις λέγουσι πιστεύοι. πολίταις μὲν γὰρ
καὶ οἰκείοις λέγουσι πιστεύειν εἰκός ἐστι· τοιούτοις δ' ἀν-
θρώποις οὓς οὔτε εἶδεν οὔτε ἤκουσε πρότερον αὐτῶν,
πιστεύειν, καὶ ταῦτα οὐκ ἀγνοοῦντα ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν
ἀνθρώπων εἰσὶν ἀλαζόνες καὶ πονηροί, ἠλιθιότητος ση-
μεῖον οὐ σμικρὸν εἶναι. Καὶ τῶν παρόντων τις ἔφη,
Ἐγὼ δὲ ᾤμην σὲ τὸν ταχὺ καὶ τοῦ τυχόντος ἂν αἰσθα- D
νόμενον πολλοῦ νομίζειν ἄξιον εἶναι μᾶλλον ἢ τὸν βρα-
δέως. Καὶ γὰρ νομίζω, εἶπεν ἐκεῖνος. Τί οὖν, ἔφη, ἐγ-
καλεῖς, εἰ ταχὺ καὶ τοῖς τυχοῦσι πιστεύει τἀληθῆ λέγουσιν;
Ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐγκαλῶ, εἶπεν, ἀλλ' ὅτι πιστεύει ταχέως
ψευδῆ λέγουσιν. Εἰ δ' ἐν πλείονι χρόνῳ καὶ οὐ τοῖς τυ-
χοῦσιν ἐπίστευε καὶ ἠπατᾶτο, οὐκ ἂν ἐνεκάλεσας αὐτῷ μᾶλ-

---

10. καὶ om. a. — 15. εἶπεν corr. Ω: εἰπεῖν abc.
3. εἶπεν corr. Ω: εἰπεῖν abc. — 12. ἀξιοίη cum Bekkero c: ἀξιώη cum libris a. — 17. χρῆσθαι mei omnes. Bekk. — 21. Τοῦ] Τίνος a.
4. αὐτὸν a.
1. σε καὶ τὸν ταχὺ τοῦ a. — 5. ἐγκαλῶν a. — εἰπεῖν a.

λον; Ἔγωγ' ἄν, εἶπεν. Ἆρα διότι γε βραδέως καὶ οὐ
B τοῖς τυχοῦσιν ἐπίστευεν; Μὰ Δί', εἶπεν. Οὐ γὰρ οἶμαί γ', ἔφη, διὰ τοῦτ' ἐγκαλεῖν ἀνθρώπῳ ἄξιον εἶναι ὑπολαμβάνεις, ἀλλὰ διότι πιστεύει λέγουσιν ἄπιστα. Ἔγωγ', εἶπεν. Πότερον οὖν, ἔφη, διὰ μὲν τὸ βραδέως καὶ μὴ τοῖς τυχοῦσιν πιστεύειν οὐκ οἴει ἄξιον εἶναι ἐγκαλεῖν αὐτῷ, διὰ δὲ τὸ ταχέως καὶ τοῖς τυχοῦσι πιστεύειν ἄξιων; Οὐκ ἔγωγ', εἶπεν. Τί οὖν, ἔφη, ἐγκαλεῖς αὐτῷ; Ὅτι ἁμαρτάνει, πρὸ τοῦ σκέψασθαι ταχέως πιστεύων τοῖς τυχοῦσιν. Ἀλλ' εἰ
386 βραδέως ἐπίστευσε πρὸ τοῦ σκέψασθαι, οὐκ ἂν ἡμάρτανεν; Μὰ Δί', εἶπεν, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡμάρτανεν ἂν οὐδὲν ἧττον. ἀλλ' οὐ τοῖς τυχοῦσιν οἶμαι δεῖν πιστεύειν. Εἰ δὲ μὴ πιστεύειν τοῖς τυχοῦσιν, ἔφη, οἴει δεῖν, ἀλλὰ τοῖς ἀγνῶσι, πῶς προσήκει ταχέως πιστεύειν; ἀλλὰ πρότερον
536 οἴει δεῖν σκέψασθαι εἰ ἀληθῆ λέγουσιν. Ἔγωγ', εἶπεν. Ἐπεὶ οἰκείων καὶ συνήθων, ἔφη, ὄντων οὐ δεῖ σκοπεῖσθαι εἰ λέγουσιν ἀληθῆ. Ἐγὼ μὲν φαίην ἄν, εἶπεν. Ἴσως γὰρ καὶ τούτων τινές, ἔφη, λέγουσιν ἄπιστα. Καὶ μάλα, εἶπεν. Τί οὖν μᾶλλον, ἔφη, τοῖς οἰκείοις καὶ συνήθεσιν εἰκὸς πιστεύειν, ἢ τοῖς τυχοῦσιν, ἐστίν; Οὐκ ἔχω, ἔφη, εἰπεῖν. Τί δ'; εἰ οὐ μᾶλλον τοῖς οἰκείοις πιστεύειν δεῖ ἢ τοῖς τυχοῦσιν, οὐκ ἀπίστους αὐτοὺς δεῖ νομίζειν μᾶλλον ἢ τοὺς τυχόντας; Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη. Ἐὰν οὖν τοῖς μὲν οἰκεῖοι ὦσι, τοῖς δ' ἀγνῶτες, πῶς οὐ δεήσει τοὺς αὐτοὺς μᾶλλον αὐτῷ πιστοὺς νομίζειν; οὐ γὰρ ὁμοίως πιστοὺς αὐτοὺς δεῖ νομίζειν τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ἀγνῶτας, ὡς φῄς. Οὐκ ἀρέσκει μοι, εἶπεν. Ὁμοίως δ', ἔφη, καὶ τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν οἱ μὲν πιστεύουσιν, οἱ δ' οὐ πιστὰ ἡγήσονται, καὶ οὐδέτεροι ἁμαρτήσονται αὐτῶν. Ἄτοπον καὶ τοῦτ', εἶπεν. Ἔπειτα, ἔφη, εἰ ταὐτὰ λέγουσιν οἱ οἰκεῖοι καὶ οἱ τυχόντες, πῶς οὐχ ὁμοίως τὰ λεγόμενα πιστὰ εἴη ἂν ἢ ἄπιστα; Ἀνάγκη, εἶπεν. Οὐκοῦν καὶ τοῖς λέγουσιν αὐτὰ ὁμοίως πιστευτέον λέγουσιν αὐτά; Πιθανόν, εἶπεν.

Ταῦτ' οὖν λεγόντων αὐτῶν ἠπόρουν τίσι ποτὲ δεῖ πιστεύειν καὶ τίσιν οὔ, καὶ πότερον τοῖς πιστοῖς καὶ τοῖς εἰδόσι περὶ ὧν λέγουσιν ἢ τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις. περὶ τούτων οὖν πῶς σὺ νομίζεις;

---

1. 2. 4. 8. 17. εἰπεῖν a.
2. οὐ om. mei omnes. Bekk. — 5. εἰπεῖν a. — 12. οἱ ante τυχόντες om. a.

ΣΙΣΥΦΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΙΣΥΦΟΣ.

387
739
537

B *Ἡμεῖς δὲ καὶ χθὲς σε πολὺν χρόνον ἀνεμείναμεν, ὦ*
Σίσυφε, ἐπὶ τῇ Στρατονίκου ἐπιδείξει, ὅπως ἂν ξυνηκροῶ
ἡμῖν ἀνδρὸς σοφοῦ, πολλά τε καὶ καλὰ ἐπιδεικνυμένου
πράγματα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ· καὶ ἐπεὶ σε οὐκέτι ᾠόμεθα
παρέσεσθαι, αὐτοὶ ἤδη ἠκροώμεθα τἀνδρός.

ΣΙ. Ναὶ μὰ τὸν Δία· ἀσχολία γάρ μοί τις ἐγένετο
ἀναγκαιοτέρα, ὥστε μὴ παραμελῆσαι αὐτῆς. οἱ γὰρ ἄρ-
C *χοντες ἡμῶν ἐβουλεύοντο χθές· ξυμβουλεύειν οὖν αὐτοῖς*
ἠνάγκαζόν με. ἡμῖν δὲ τοῖς Φαρσαλίοις καὶ νόμος ἐστὶ
τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι, ἂν κελεύωσι ξυμβουλεύειν τινὰ
ἡμῶν αὐτοῖς.

ΣΩ. Ἀλλὰ καλὸν τό τε τῷ νόμῳ πείθεσθαι, τό τε
ὑπὸ τῶν πολιτῶν δεδοξάσθαι εὔβουλον εἶναι, ὥσπερ καὶ
σὺ δεδόξασαι εὔβουλος εἶναι εἷς τῶν Φαρσαλίων. ἀτάρ,
ὦ Σίσυφε, ἐγὼ γὰρ οὔπω περὶ τοῦ εὖ βουλεύεσθαι τοὺς
λόγους ἂν δυναίμην ποιήσασθαι πρὸς σέ, ἡγούμενος καὶ
D *σχολῆς εἶναι πολλῆς καὶ λόγου μακροῦ, ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ*
538 *τοῦ βουλεύεσθαι πρῶτον, ὅ τι ἐστιν, ἐγχειρήσαιμ' ἂν*
διαλεχθῆναί σοι. ἆρ' οὖν ἔχοις ἄν μοι εἰπεῖν αὐτὸ τὸ
βουλεύεσθαι ὅ τί ποτ' ἐστι; μή μοι ἢ τὸ εὖ ἢ κακῶς ἢ
τὸ καλῶς πως, ἀλλ' αὐτὸ μόνον τὸ βουλεύεσθαι, ὁποῖόν
τι ἐστίν. ἢ καὶ πάνυ ῥᾳδίως αὐτός γε οὕτως εὔβουλος
ὤν; ἀλλὰ μὴ ἐμὴ περιεργία ᾖ καὶ τὸ ἐρωτῆσαί σε περὶ
τούτου;

ΣΙ. Ἦ σοι γὰρ ἄγνωστόν ἐστιν ὅ τι τὸ βουλεύεσθαι ἐστίν;

ΣΩ. Ἔμοιγε, ὦ Σίσυφε, εἴ γέ τι ἄλλο ἐστὶν ἢ ὅπερ
E *τὸ μὴ ἐπιστάμενόν τινα περὶ ὧν ἂν δέῃ τι πράττειν,*
διαμαντευόμενον καὶ σχεδιάζοντα λέγειν ὅ τι ἂν τύχῃ,
εἰκάζοντα καὶ κατὰ ταὐτὰ αὐτῷ, ὥσπερ καὶ οἱ ἀρτιάζον-
τες τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲν ἐπιστάμενοι δή που περὶ τῶν
ἀρτίων τε καὶ περιττῶν ὧν ἂν ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς αὑτῶν
ἔχωσιν, ὅμως ἐπιτυγχάνουσι λέγοντες περὶ τῶν αὐτῶν τἀ- **388**
ληθῆ. πολλάκις μὲν οὖν τοιοῦτόν τι καὶ τὸ βουλεύεσθαι
ἐστιν, οἷον μηδὲν ἐπιστάμενον περὶ ὧν ἂν βουλεύηταί τις,
ἀπὸ τύχης εἰπόντα ἐπιτυγχάνειν τἀληθῆ. εἰ μὲν οὖν τοι-
οῦτόν ἐστι, γιγνώσκω δὴ οἷον τὸ βουλεύεσθαι ἐστίν· εἰ
μέντοι γε μὴ τοιοῦτόν ἐστιν, οὐκ ἄν πω ἐπισταίμην αὐτό.

ΣΙ. Οὐ τοίνυν τοιοῦτόν ἐστιν οἷόνπερ μὴ ἐπίστασθαι
κομιδῇ μηδέν, ἀλλ' οἷον τὸ μὲν εἰδέναι τι τοῦ πράγματος
ἤδη, τὸ δὲ μηδέπω ἐπίστασθαι.

ΣΩ. Ἆρα τοιόνδε τι λέγεις τὸ βουλεύεσθαι πρὸς τοῦ B
Διός; ὥσπερ γὰρ ἂν καὶ αὐτὸς ὑπομαντεύεσθαί μοι δοκῶ
τὴν διάνοιάν σου περὶ τοῦ εὖ βουλεύεσθαι· οἷον τὸ ζητεῖν
τὰ βέλτιστα ἐξευρεῖν τινὰ ἑαυτῷ διαπράξασθαι, μηδέπω
δὲ ἐπίστασθαι σαφῶς, ἀλλ' ὥσπερ ἐν νοήσει τινὶ εἶναι
τοῦτο. οὐχ οὕτω πως λέγεις;

ΣΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ζητοῦσι δ' οἱ ἄνθρωποι πότερον ἃ ἂν ἐπιστῶν-
ται τῶν πραγμάτων, ἢ καὶ ἃ ἂν μὴ ἐπιστῶνται;

ΣΙ. Ἀμφότερα. C

ΣΩ. Ἆρ' οὖν καὶ τοῦθ' οὕτω πως λέγεις, τὸ ζητεῖν 539
ἀμφότερα τοὺς ἀνθρώπους, ἃ ἄν τε ἐπιστῶνται καὶ ἃ ἂν
μὴ ἐπιστῶνται; ὅμοιον ὥσπερ εἴ τις Καλλίστρατον γιγνώ-
σκοι μέν, ὅστις ὁ Καλλίστρατος, μὴ μέντοι ἐπίσταιτο
ὅπου εἴη ἐξευρεῖν, οὐχ ὅστις εἴη ὁ Καλλίστρατος. ἆρ'
οὕτω πως λέγεις τὸ ζητεῖν εἶναι ἀμφότερα;

---

8. αὐτοῖς omnes. Bekk. — 18. πρῶτον om. a.
17. τινὶ] τινὰ omnes praeter Σ. Bekk. — 25. εἰ εἴτις a.

ΣΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκεῖνο μὲν οὐκ ἂν ζητοίη, τὸν Καλλίστρατον εἰδέναι, ὅ γε εἰδώς;

ΣΙ. Οὐ γάρ.

D ΣΩ. Ὅπου δέ γε εἴη, ζητοίη ἂν αὐτόν.

ΣΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐδὲ τοῦτο ἐζήτει, ὅπου ἦν ἐξευρεῖν αὐτόν, εἰ ᾔδει· ἀλλ' ἐξηῦρεν ἂν εὐθέως;

ΣΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ταῦτά γε δὴ ζητοῦσιν ἅττ' ἂν ἐπιστῶνται οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἃ ἂν μὴ ἐπιστῶνται, ὡς ἔοικεν. εἰ δὲ σοὶ οὗτος ὁ λόγος ἐριστικὸς εἶναι δοκεῖ, ὦ Σίσυφε, καὶ μὴ τοῦ πράγματος ἕνεκα λέγεσθαι ἀλλ' αὐτοῦ
E τοῦ διαλέγεσθαι μόνον, σκόπει δὲ καὶ ὧδε ἐὰν δοκῇ σοι οὕτως ἔχειν ὥσπερ καὶ νῦν λέγεται. ἆρα γὰρ οὐκ ἐν τῇ γεωμετρίᾳ οἶσθα τοῦτο γιγνόμενον; ἀγνοουμένην τὴν διάμετρον τοῖς γεωμέτραις, οὐκ εἰ διάμετρός ἐστιν ἢ μή, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ζητεῖται τοῦτο ὑπ' αὐτῶν εὑρεθῆναι, ἀλλ' ὁπόση τίς ἐστι μέτρῳ πρὸς τὰς πλευρὰς τῶν χωρίων ὧν ἂν διατέμνῃ; ἆρ' οὐ τοῦτό ἐστιν αὐτὸ τὸ ζητούμενον περὶ αὐτῆς;

ΣΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ὅπερ καὶ ἀγνοεῖται. ἦ γάρ;

ΣΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δέ; ὁ τοῦ κύβου διπλασιασμὸς οὐκ οἶσθ'
540 ὅτι ζητεῖται τοῖς γεωμέτραις ὁπόσος τίς ἐστιν εὑρεθῆναι λόγῳ; αὐτὸς δὲ ὁ κύβος οὐ ζητεῖται αὐτοῖς εἰ κύβος ἐστὶν ἢ μή, ἀλλ' ἐπίστανται τοῦτό γε. ἦ γάρ;

ΣΙ. Ναί.

389 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀέρος Ἀναξαγόραν τε καὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μεταρσιολέσχας ἅπαντας οἶσθα ζητοῦντας πότερον ἄπειρός ἐστιν ἢ πέρας ἔχων;

ΣΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο, εἰ ἀήρ ἐστιν. ἦ γάρ;

ΣΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Συγχωρήσαις ἂν οὖν μοι καὶ κατὰ τῶν ἄλλων πάντων οὕτως ἔχειν ἤδη μηδὲν μηδενὶ εἶναι ζητεῖν τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἂν ἐπίστηταί τις, ἀλλὰ μᾶλλον ὧν ἂν μὴ ἐπίστηται;

ΣΙ. Ἔγωγε.

B ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ βουλεύεσθαι τοῦτο ἐδόκει ἡμῖν
740 εἶναι αὐτό, τὸ ζητεῖν τὰ βέλτιστά τινα ἐξευρεῖν περὶ ὧν ἂν δέοιτο διαπράττεσθαι αὐτῷ;

ΣΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ ζητεῖν γε, ὅπερ τὸ βουλεύεσθαι ἦν περὶ τῶν πραγμάτων. ἦ γάρ;

ΣΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν σκεπτέον ἡμῖν ἐστὶ νῦν ἤδη τί ἐστιν ἐμποδὼν τοῖς ζητοῦσι περὶ ὧν ἂν τὴν ζήτησιν ποιῶνται εἰς τὸ ἐξευρεῖν.

ΣΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἄλλο τι φαίημεν ἂν αὐτοῖς ἐμποδὼν εἶναι ἢ τὴν ἀνεπιστημοσύνην; C

ΣΙ. Σκοπῶμεν νὴ Δία.

ΣΩ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν, τὸ λεγόμενόν γε, πάντα κάλων ἐφέντες καὶ πᾶσαν φωνὴν ἀφιέντες. ἄθρει δὲ δὴ μετ' ἐμοῦ τόδε· ἆρά γε νομίζεις οἷόν τέ τι εἶναι ἀνθρώπῳ περὶ μουσικῆς βουλεύεσθαι, μήτε ἐπισταμένῳ περὶ μουσι- 541
κῆς, μηδὲ ὅπως ἢ κιθαριστέον εἴη αὐτῷ ἢ ἄλλο τι τῶν κατὰ μουσικὴν ποιητέον;

ΣΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δαὶ περὶ στρατηγίας ἢ κυβερνητικῆς; τὸν μὴ ἐπιστάμενον μηδέτερα τούτων οἴει ἔχειν ἄν τι βουλεύσθαι B
περὶ τούτων τοῦ ἑτέρου, ὅ τι ποιητέον εἴη αὐτῷ; ὅπως ἢ στρατηγητέον ἢ κυβερνητέον ἐκείνῳ αὐτῷ τῷ μὴ ἐπισταμένῳ μήτε στρατηγεῖν μήτε κυβερνᾶν;

ΣΙ. Οὐχί.

ΣΩ. Ἦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων οὖν ἁπάντων οὕτως ἀξιοῖς ἔχειν, περὶ ὧν ἂν μὴ ἐπίστηταί τις, μὴ εἰδέναι μηδὲ βουλεύεσθαί πω δυνατὸν τῷ μὴ ἐπισταμένῳ περὶ αὐτῶν;

ΣΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ ζητεῖν περὶ ὧν ἄν τις μὴ ἐπιστήμων ᾖ. ἦ γάρ;

ΣΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τὸ μὲν αὐτὸ ἄρα οὐκ ἂν ἔτι εἴη τὸ ζητεῖν τῷ E
βουλεύεσθαι.

ΣΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Ὅτι τὸ μὲν ζητεῖν ἐστὶ δή που ἐπὶ τούτοις οἷς ἂν μὴ ἐπίστηταί τις, τὸ δὲ βουλεύεσθαι οὐχ οἷόν τ' εἶναι δοκεῖ περὶ ταῦτα ἀνθρώπῳ, περὶ ἃ ἄν τις μὴ ἐπιστήμων ᾖ. ἢ οὐχ οὕτως ἐλέχθη;

ΣΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὑμεῖς χθὲς ἐζητεῖτε τὰ βέλτιστα ἐξευρεῖν τῇ πόλει, οὐκ ἠπίστασθε δὲ αὐτά. εἰ γὰρ ἠπίστασθε, οὐκ ἂν ἔτι δή που ἐζητεῖτε αὐτά, ὥσπερ οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν ἂν ἐπιστώμεθα ζητοῦμεν. ἦ γάρ;

ΣΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Πότερον οὖν σοι δοκεῖ χρῆναι, ὦ Σίσυφε, ἂν μὴ ἐπίστηταί τις, ζητεῖν ἢ μανθάνειν;

ΣΙ. Μανθάνειν ἔμοιγε νὴ Δία.

ΣΩ. Ὀρθῶς γέ σοι δοκεῖ. ἀλλ' ἆρά γε καὶ διὰ τοῦτό 390

---

5. ἂν om. a. — 11. οὐδὲ post γὰρ om. a. — 25. δαί Abc. — 34. εἰ ὁ ἀήρ a. — 37. ἤδη] ἢ δὴ a. — 38. ἂν ante ἐπίστηται om. a.

2. ἐστιν om. Ξa. — 8. Σκοπῶμεν νὴ Δία] haec Sisypho dedi cum ΑΣΩΖ. Bekk. — 10. ἐφέντες] ἐξιέντες Winckelmannus, coll. Aristoph. Eq. 756. Eurip. Med. 278. — ἀφιέντες Bekkerus: ἐφιέντες abc. — 10. δὲ om. a. — 11. τέ cum Bekkero c: γέ cum libris a. — 13. ὅπως om. a. — 19. τῷ om. Ξa. — 27. μὴ om. omnes praeter Ξa. Bekk. — 46. καὶ om. a.

542 σοι δοκεῖ χρῆναι μανθάνειν μᾶλλον ἢ ζητεῖν, διότι θᾶττον ἂν καὶ ῥᾷον ἐξεύροι τις, εἰ παρὰ τῶν ἐπισταμένων μανθάνοι, ἢ εἰ αὐτὸς ὁ μὴ εἰδὼς ζητοίη; ἢ δι' ἄλλο τι;

ΣΙ. Οὔκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Τί οὖν οὐκ ἀμελήσαντες χθὲς ὑμεῖς τοῦ βουλεύεσθαι περὶ ὧν ἂν μὴ ἐπίστασθε, καὶ τοῦ ζητεῖν τὰ βέλτιστα διαπράττεσθαι ἐν τῇ πόλει, ἐμανθάνετε παρὰ τῶν
B ἐπισταμένων τινός, ὅπως ἂν ἐδύνασθε τὰ βέλτιστα διαπράττεσθαι τῇ πόλει; ἀλλ' ἐδοκεῖτέ μοι τὴν ἡμέραν ὅλην τὴν χθὲς αὐτοσχεδιάζοντες καὶ διαμαντευόμενοι καθῆσθαι περὶ ὧν οὐκ ἠπίστασθε, ἀμελήσαντες μανθάνειν, οἵ τε ἄρχοντες τῆς πόλεως καὶ σὺ μετὰ τούτων. ἴσως δ' ἂν φαίης ταῦτα ἐμοί τε εἶναι πεπαιγμένα πρὸς σέ, τοῦ διαλεχθῆναι μόνον εἵνεκα, σοί τε οὐκ ἐσπουδασμένως ἀπο-
C δεδεῖχθαι· ἀλλὰ τοῦτό γε πρὸς Διός, ὦ Σίσυφε, σκόπει νῦν σπουδῇ· εἰ δοθείη τὸ βουλεύσασθαί τι εἶναι, καὶ μὴ ὥσπερ νῦν οὐδὲν ἐξευρίσκεται ἀλλοῖον ἢ ὅπερ ἐπιστήμη τε καὶ εἰκασία καὶ σχεδιασμός, ὀνόματι σεμνοτέρῳ μόνον κεχρημένον τούτῳ, ἄλλῳ δ' οὐδενί· ἆρ' ἂν οἴει αὐτῷ διενεγκεῖν τι ἑτέρους ἑτέρων πρὸς τὸ εὖ βουλεύεσθαί τε καὶ εὐβούλους εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις ἁπάσαις διαφέρουσιν ἕτεροι ἑτέρων, τέκτονες τεκτόνων
D ἰατροί τε ἰατρῶν αὐληταί τε αὐλητῶν; οἵ τε ἄλλοι δημιουργοὶ ἅπαντες, αὐτοί τε αὐτῶν διαφέρουσιν; ὥσπερ καὶ οὗτοι οἱ ἐν ταύταις ταῖς τέχναις, ἢ οὕτω καὶ ἐν τῷ βουλεύεσθαι οἴει ἄν τι διενεγκεῖν ἑτέρους ἑτέρων;

ΣΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι· οὐχ ἅπαντες οἵ τε εὖ βουλευόμενοι καὶ οἱ κακῶς περὶ μελλόντων τινῶν ἔσεσθαι βουλεύονται;

ΣΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ἢ τὰ μέλλοντα οὔπω ἐστίν;

543 ΣΙ. Οὐ γὰρ δή.

ΣΩ. Εἰ γὰρ εἴη, οὐκ ἂν ἔτι δή που μέλλοι ἔσεσθαι,
E ἀλλ' εἴη ἂν ἤδη. ἢ γάρ;

ΣΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μήπω ἐστίν, οὕτως οὐδὲ γέγονε τὰ μὴ ὄντα;

ΣΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μήπω μηδὲ γέγονεν, οὔπω οὐδὲ φύσιν ἔχει οὐδεμίαν αὐτῶν.

ΣΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ἢ οἵ τε εὖ βουλευόμενοι καὶ οἱ κακῶς ἅπαντες βουλεύονται περὶ πραγμάτων οὔτε ὄντων οὔτε γεγενημένων οὔτε φύσιν οὐδεμίαν ἐχόντων, ὅταν περὶ τῶν μελλόντων βουλεύωνται;

ΣΙ. Φαίνονταί γε.

ΣΩ. Δοκεῖ οὖν σοι δυνατὸν εἶναι τοῦ μὴ ὄντος τυχεῖν τινὶ ἢ εὖ ἢ κακῶς;

ΣΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ἐγώ σοι φράσω, ὅ γε βούλομαι εἰπεῖν. σκόπει γάρ. πῶς ἂν τοξοτῶν πολλῶν διαγνοίης τόν τε χρηστὸν 391
καὶ τὸν πονηρὸν ὅστις εἴη αὐτῶν; ἢ τοῦτο μὲν οὐ χαλεπὸν εἰδέναι; ἴσως γὰρ ἂν κελεύοις αὐτοὺς ἐπὶ σκοποῦ τινὸς τοξεύειν. ἢ γάρ;

ΣΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸν πλειστάκις βάλλοντα τοῦ σκοποῦ κατ' ὀρθὸν κρίνοις ἂν νικᾶν;

ΣΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Εἰ δὲ σκοπὸς μηδεὶς εἴη κείμενος αὐτοῖς τοῦ τοξεύειν, ἀλλ' ἕκαστος βάλλοι ὅπως βούλοιτο, πῶς ἂν διαγνοίης τὸν εὖ ἢ κακῶς τοξεύοντα αὐτῶν;

ΣΙ. Οὐδαμῶς. D

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοὺς βουλευομένους ἢ εὖ ἢ κακῶς, εἰ μὴ ἐπίσταιντο περὶ ὅτου βουλεύοιντο, ἀπορήσειας ἂν διαγνῶναι;

ΣΙ. Ἔγωγε. 544

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ περὶ μελλόντων πραγμάτων βουλεύονται οἱ βουλευόμενοι, περὶ τῶν οὐκ ὄντων βουλεύονται;

ΣΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦ γε μὴ ὄντος οὐχ οἷόν τ' οὐδενὶ τυχεῖν ἐστί. πῶς γὰρ ἄν τίς σοι δοκεῖ τοῦ μὴ ὄντος δύνα- 741
σθαι τυχεῖν; C

ΣΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐκ ἔστι τοῦ μὴ ὄντος τυγχάνειν οἷόν τε, οὐδεὶς ἂν ἔτι περὶ τῶν μὴ ὄντων βουλευόμενος τυγχάνοι. τὰ γὰρ μέλλοντα τῶν οὐκ ὄντων ἐστίν. ἢ γάρ;

ΣΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐδ' ὁ μὴ τυγχάνων τῶν μελλόντων, οὐδεὶς ἂν οὔτ' εὔβουλος οὔτε κακόβουλος εἴη ἀνθρώπων ἔτι.

ΣΙ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Οὐδέ γε εὐβουλότερος οὐδὲ κακοβουλότερος ἕτερος ἑτέρου εἶναι, εἰ καὶ μὴ ἐπιτυχέστερος καὶ ἀποτυχέστερος εἴη τοῦ μὴ ὄντος. D

ΣΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Πρὸς τί οὖν ποτε ἀποβλέποντες ἄνθρωποι πρᾶγμα ἀποκαλοῦσιν ἀνθρώπους εὐβούλους τε καὶ κακοβούλους εἶναί τινας; ἆρά γε ἄξιόν ἐστι καὶ αὖθίς ποτε περὶ αὐτοῦ ἐνθυμηθῆναι, ὦ Σίσυφε;

---

9. τῇ] ἐν τῇ Θa. — 15. τὸ] τῷ omnes praeter Ξa. Bekk. — 36. μή πως Ξa. — 42. ἢ cum Bekkero om. c. 26. δοκοῖ a.

ΕΡΥΞΙΑΣ.

392 545 Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθερίου ἐγώ τε καὶ Ἐρυξίας ὁ Στειριεύς· εἶτα προσηλθέτην ἡμῖν Κριτίας τε καὶ Ἐρασίστρατος ὁ Φαίακος τοῦ Ἐρασιστράτου ἀδελφιδοῦς. ἐτύγχανε δὲ τότε νεωστὶ παρὼν ἀπὸ Σικελίας καὶ τῶν τόπων τούτων ὁ Ἐρασίστρατος. B προσελθὼν δ᾽ ἔφη, Χαῖρε, ὦ Σώκρατες. Καὶ σύ γε, ἦν δ᾽ ἐγώ· τί γάρ; καινόν τι ἀπὸ Σικελίας ἔχεις λέγειν ἡμῖν; Καὶ πάνυ. ἀλλὰ βούλεσθ᾽, ἔφη, πρῶτον καθιζώμεθα; κέκμηκα γὰρ χθὲς βαδίσας Μεγαρόθεν. Πάνυ γ᾽, εἰ δοκεῖ. Τί οὖν, ἔφη, βούλεσθε πρῶτον ἀκούειν τῶν ἐκεῖ; πότερον περὶ αὐτῶν ἐκείνων ὅ τι πράττουσιν, ἢ ὅπως πρὸς τὴν πόλιν ἔχουσι τὴν ἡμετέραν; ἐκεῖνοι γάρ ἐμοὶ δοκοῦσι πεπονθέναι πρὸς ἡμᾶς οἷόνπερ οἱ σφῆκες. C καὶ γὰρ τούτους ἐάν τις κατὰ σμικρὸν ἐρεθίζων ὀργίσῃ, ἄμαχοι γίγνονται, ἕως τις αὐτοὺς ἐπιθέμενος πανοικὶ ἐξέλῃ. οὕτως οὖν καὶ οἱ Συρακόσιοι, εἰ μή τις ἔργον ποιησάμενος σφόδρα μεγάλῳ στόλῳ ἥξει ἐκεῖσε, οὐκ ἔστιν ὅπως ἐκείνη ἡ πόλις ἔσται ποτὲ ἡμῖν ὑποχειρία. ὑπὸ δὲ τῶν σμικρῶν τούτων ἂν μᾶλλον ὀργίζοιντο, οὕτως ὡς ἂν μάλιστα χαλεπώτατοι εἴησαν. πεπόμφασι δὲ καὶ νῦν ὡς D ἡμᾶς πρέσβεις, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, βουλόμενοί τι ἐξαπα- 546 τῆσαι τὴν πόλιν. Μεταξὺ δὲ ἡμῶν διαλεγομένων ἐτυχέτην οἱ Συρακόσιοι πρέσβεις παριόντες. εἶπεν οὖν ὁ Ἐρασίστρατος, δείξας εἰς τὸν ἕνα τῶν πρέσβεων, Οὑτοσὶ μέντοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πλουσιώτατός ἐστι τῶν Σικελιωτῶν καὶ Ἰταλιωτῶν. πῶς δ᾽ οὐχί, ἔφη, ᾧ γε ὑπάρχει γῆ τε ἄφθονος οὕτως, ὥστε εὐπορίαν εἶναι, εἴ τις βούλοιτο, πάνυ πολλὴν γεωργεῖν; καὶ αὕτη μὲν τοιαύτη οἵα οὐχ ἑτέρα ἄλλη ἔν γε τοῖς Ἕλλησιν. ἔτι δὲ τἆλλα τὰ εἰς πλοῦτον ἥκοντα ἅπαντα, ἀνδράποδα καὶ ἵπποι καὶ χρυσὸς καὶ ἄργυρος. Ὁρῶν δ᾽ ἐγὼ αὐτὸν ἀναγόμενον, ὡς 393 ἀδολεσχήσοντα περὶ τῆς οὐσίας τῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἠρόμην, Τί δαί, ὦ Ἐρασίστρατε; ἀνὴρ ποῖός τις εἶναι δοκεῖ ἐν τῇ Σικελίᾳ; Οὗτος, ἔφη, Σικελιωτῶν καὶ Ἰταλιωτῶν καὶ δοκεῖ καὶ ἔστι πλέον πάντων πονηρότατος ἢ ὅσῳ πλουσιώτατος, οὕτως ὥστ᾽ εἴ τινα βούλει Σικελιωτῶν ἐρωτᾶν ὅντινα πονηρότατον νομίζει εἶναι καὶ πλουσιώτατον, οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἄλλον ἢ τοῦτον. Οἰηθεὶς δ᾽ αὐτὸν ἐγὼ οὐ περὶ σμικρῶν τὸν λόγον ποιεῖσθαι, ἀλλὰ περὶ τῶν μεγίστων δοκούντων εἶναι, ἀρετῆς τε πέρι καὶ B πλούτου, ἠρόμην πότερον ἂν φαίη πλουσιώτερον εἶναι ἄνθρωπον, ὅτῳ ὂν τυγχάνει τάλαντον ἀργυρίου, ἢ ὅτῳ ἀγρὸς ἄξιος δυοῖν ταλάντοιν. Οἶμαι μὲν ἐγώ, ἔφη, ὅτῳ ἀγρός. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ εἰ τυγχάνοι τῳ ἱμάτια ὄντα ἢ στρώματα ἢ τἆλλα ἔτι πλέονος ἄξια ἢ ὅσου τῷ ξένῳ, οὗτος εἴη ἂν πλουσιώτερος. Συνέφη καὶ ταῦτα. Εἰ δέ τίς σοι διδοίη αἵρεσιν τούτοιν, πότερον ἂν βούλοιο; Ἐγὼ μὲν ἄν, ἔφη, τὸ πλείστου ἄξιον. C Ποτέρως ἂν οἰόμενος πλουσιώτερος εἶναι; Οὕτως. Νυνὶ μὲν ἄρα φαίνεται οὗτος ἡμῖν ὢν πλουσιώτατος, ὅστις πλείστου ἄξια κέκτηται; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ᾽ ἐγώ, οἱ ὑγιαίνοντες τῶν καμνόντων πλουσιώτεροι ἂν εἴησαν, εἴπερ ἡ ὑγίεια πλείονος ἄξιον κτῆμα ἢ τὰ τοῦ κάμνοντος χρήματα. οὐδεὶς γ᾽ ἂν οὖν ὅστις οὐχὶ προτιμήσειεν ὑγιαίνειν ὀλίγον κεκτημένος ἀργύριον, μᾶλλον ἢ τὰ βασιλέως 547 D τοῦ μεγάλου χρήματα κεκτημένος νοσεῖν, δῆλον ὅτι πλείονος ἄξιον οἰόμενος εἶναι τὴν ὑγίειαν. οὐ γὰρ ἄν ποτε προῃρεῖτο, εἰ μὴ προτιμότερον ἡγεῖτο εἶναι τῶν χρημάτων. Οὐ γάρ. Οὐκοῦν καὶ εἴ τι ἄλλο φαίνοιτο πλείονος ἄξιον τῆς ὑγιείας, ὁ τοῦτο κεκτημένος, οὗτος ἂν πλουσιώτατος εἴη. Ναί. Εἰ δὲ δή τις ἡμᾶς νυνὶ προσελθὼν ἔροιτο, Ὦ Σώκρατες καὶ Ἐρυξία καὶ Ἐρασίστρατε, ἔχοιτ᾽ ἂν εἰπεῖν μοι τί ἐστιν ἀνθρώπῳ πλείστου ἄξιον κτῆμα; E 742 ἆρά γε τοῦτο ὃ κτησάμενος ἄνθρωπος ἄριστα βουλεύοιτο περὶ τούτου, ὅπως ἂν βέλτιστα διαπράττοιτο τά τε αὐτὸς αὑτοῦ πράγματα καὶ τὰ τῶν φίλων; τί ἂν εἶναι τοῦτο φήσαιμεν; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, εὐδαιμονία πλείστου ἄξιον ἀνθρώπῳ εἶναι. Καὶ οὐ κακῶς γ᾽, ἔφην ἐγώ· ἀλλ᾽ ἆρά γε τούτους ἂν τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονεστάτους ἡγησαίμεθα εἶναι, οἵτινες μάλιστα εὖ πράττοιεν;

---

3. προσελθέτην a. — 7. καινόν Fischerus: καλόν abc. — 16 et 23. Συρακούσιοι a. — 30. ἅπαντα Baiterus: ἁπλᾶ τὰ abc. — 33. δαί] δέ a.

4. μικρῶν a. — 7. ὃν ΑΘΣΩBCΞ: δύο abc. — τάλαντον Σ: τάλαντα abc. — 10. τυγχάνει a. — ἔτι] ἐπὶ mei omnes. Bekk. — 11. ἂν εἴη a. — 14. Οὕτω a. — 19. γ᾽] γὰρ a. — 29. Deest ἂν vel ante ἄνθρωπος vel post ἄριστα. Bait. — 30. διαπράττοιτο Baiterus: λίαν πράττοιτο libri omnes, λίαν πράττοι abc.

Ἐμοὶ γοῦν δοκοῦσιν. Οὐκοῦν ἂν οὗτοι ἄριστα πράττοιεν,
ὅσοιπερ καὶ ἐλάχιστα ἐξαμαρτάνοιεν περὶ σφᾶς αὐτοὺς
καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τὰ δὲ πλεῖστα κατορ-
θοῖεν; Πάνυ γε. Οὐκοῦν οἱ ἐπιστάμενοι τὰ κακὰ καὶ
394 τὰ ἀγαθά, καὶ ὅσα πρακτέα καὶ ὅσα μή, οὗτοι ἂν ὀρθό-
τατα πράττοιεν καὶ ἐλάχιστα ἐξαμαρτάνοιεν; Συνεδόκει
καὶ ταῦτα. Νῦν ἄρα ἡμῖν φαίνονται οἱ αὐτοὶ ἄνδρες
σοφώτατοί τε καὶ ἄριστα πράττοντες καὶ εὐδαιμονέστατοι
καὶ πλουσιώτατοι, εἴπερ ἄρα ἡ σοφία τὸ πλείστου ἄξιον
κτῆμα φαίνεται. Ναί. Ἀλλ', ἔφη ὑπολαβὼν ὁ Ἐρασίστρα-
τος, ὦ Σώκρατες, τί ἂν ὄφελος εἴη τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ σο-
B φώτερος μὲν εἴη τοῦ Νέστορος, τὰ δ' ἐπιτήδεια τὰ πρὸς
τὴν δίαιταν μὴ τυγχάνοι ἔχων, σιτία καὶ ποτὰ καὶ ἱμάτια
καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐστί; τί ἂν ἡ σοφία ὠφε-
λοίη; ἢ πῶς ἂν οὗτος πλουσιώτατος εἴη, ὅν γε οὐδὲν
κωλύει πτωχεύειν, μηδενός γ' εὐποροῦντα τῶν ἐπιτηδείων;
Σφόδρα οὖν ἐδόκει καὶ οὗτος λέγειν τι. Ἀλλὰ πότερον,
548 ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν τὴν σοφίαν κεκτημένος πάθοι ἂν τοῦτο,
εἰ ἐνδεὴς γένοιτο τούτων· εἰ δέ τις τὴν Πουλυτίωνος οἰκίαν
C κεκτημένος εἴη καὶ πλήρης εἴη χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἡ
οἰκία, οὐκ ἂν δεηθείη οὐδενός; Ἀλλ', ἔφη, τοῦτον μὲν
οὐδὲν κωλύει αὐτίκα νῦν διαθέμενον τὰ κτήματα ἔχειν
ἀντ' αὐτῶν τούτων, ὧνπερ καὶ τυγχάνει δεόμενος εἰς τὴν
δίαιταν, ἢ καὶ νόμισμα ἀνθ' ὅτου ταῦτα δυνήσεται πορί-
ζεσθαι, καὶ ἁπάντων εὐπορεῖν παραχρῆμα. Εἴ γε τυγχά-
νοιεν, ἔφην ἐγώ, οἱ ὄντες ἄνθρωποι δεόμενοι τοιαύτης
σφίσιν οἰκίαν γενέσθαι μᾶλλον ἤπερ τὴν ἐκείνου σοφίαν,
D ἐπεὶ εἴ γε τοιοῦτοι εἴησαν οἷοι τὴν τοῦ ἀνθρώπου σοφίαν
περὶ πλείονος ἡγεῖσθαι καὶ τὰ ἀπὸ ταύτης γιγνόμενα,
πολὺ μᾶλλον οὗτος ἔχοι διατίθεσθαι, εἴπερ τυγχάνοι τι
δεόμενος καὶ βούλοιτο καὶ αὐτὴν καὶ τὰ ἔργα τὰ ἀπὸ
ταύτης διατίθεσθαι. ἢ τῆς μὲν οἰκίας ἥ τε χρῆσις πολλὴ
τυγχάνει οὖσα καὶ ἀναγκαία, καὶ μεγάλα τῷ ἀνθρώπῳ
τὰ διαφέροντα τὰ πρὸς τὸν βίον, ἐν τῇ τοιαύτῃ οἰκίᾳ
οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ἐν σμικρῷ καὶ φαύλῳ οἰκιδίῳ· τῆς δὲ
E σοφίας ἥ τε χρεία ὀλίγου ἀξία καὶ τὰ διαφέροντα σμικρά,
ἢ σοφῷ ἢ ἀμαθεῖ εἶναι περὶ τῶν μεγίστων; ἢ τούτου
μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἀνθρώπους καὶ μὴ εἶναι ὠνητάς,
τῆς δὲ κυπαρίττου τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ Πεντελικῶν λίθων
πολλοὺς τοὺς δεομένους τε καὶ βουλομένους πρίασθαι;
οὔκουν ἂν εἴ γε σοφὸς εἴη κυβερνήτης οὐδὲ ἰατρὸς σοφὸς
τὴν τέχνην, ἢ τιν' ἄλλην τῶν τοιουτοτρόπων τεχνῶν εὖ
καὶ καλῶς δύναιτο μεταχειρίζεσθαι, οὐδενὸς ὅτου οὐκ ἂν
ἐντιμότερος εἴη τῶν κατὰ τὰς οὐσίας μεγίστων κτημάτων.
ὁ δὲ δυνάμενος εὖ βουλεύεσθαι καὶ αὐτὸς αὑτοῦ πέρι καὶ
ἑτέρου, ὅπως ἂν ἄριστα πράττοι, οὐκ ἂν ἄρα δύναιτο
διατίθεσθαι, εἴπερ βούλοιτό γε τοῦτο πράττειν; Ὑπολα-
βὼν δὲ καὶ ὑποβλέψας ὁ Ἐρυξίας, ὥσπερ τι ἀδικούμενος, 395
Σὺ γὰρ ἄν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰ δέοι σε τἀληθῆ λέγειν,
φαίης ἂν εἶναι Καλλίου τοῦ Ἱππονίκου πλουσιώτερος. καὶ 549
τοι οὐκ ἂν ἀμαθέστερός γε ὁμολογήσαις ἂν εἶναι περὶ
οὐδενὸς τῶν μεγίστων, ἀλλὰ σοφώτερος· καὶ οὐδὲν μᾶλλον
διὰ τοῦτο πλουσιώτερος εἶ. Ἴσως γάρ, ἦν δ' ἐγώ, σὺ οἴει,
ὦ Ἐρυξία, τουτουσὶ μὲν τοὺς λόγους, οὓς νυνὶ διαλεγό-
μεθα, εἶναι παιδιάν, ἐπεὶ οὐκ ἀληθῶς γε οὕτως ἔχειν, B
ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῇ πεττείᾳ εἶναι πεττούς, οὓς εἴ τις φέ-
ροιτο, δύναιτ' ἂν τοὺς ἀντιπαίζοντας ποιεῖν ἡττᾶσθαι
οὕτως ὥστε μὴ ἔχειν ὅ τι πρὸς ταῦτα ἀντιφέρωσιν. ἴσως
οὖν καὶ περὶ τῶν πλουσίων οἴει μὲν οὐδέν τι μᾶλλον
οὕτως ἔχειν, λόγους δέ τινας εἶναι τοιούτους οὐδέν τι
μᾶλλον ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς, οὓς λέγων ἄνθρωπος περι-
γίγνοιτ' ἂν τῶν ἀντιλεγόντων, ὡς οἱ σοφώτατοι καὶ πλου-
σιώτατοι ἡμῖν εἰσί, καὶ ταῦτα μέντοι ψευδῆ λέγων ἀληθῆ C
λεγόντων. καὶ οὐδὲν μὲν ἴσως θαυμαστόν, ὁμοίως ὥσπερ
εἰ δύ' ἀνθρώπω περὶ γραμμάτων λεγοίτην, ὁ μὲν φάσκων
τοῦ Σωκράτους ἄρχειν σίγμα, ὁ δ' ἕτερος ἄλφα· οὗτος
ἂν εἴη κρείττων ὁ λόγος ὁ τοῦ λέγοντος ἄλφα ἢ τοῦ φά-
σκοντος σίγμα ἀρχήν. Περιβλέψας δὲ πρὸς τοὺς παρόντας
ὁ Ἐρυξίας, ἅμα γελῶν τε καὶ ἐρυθριῶν, ὥσπερ οὐ παρὼν
τοῖς ἔμπροσθεν λελεγμένοις, Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
οὐ τοιούτους ᾤμην δεῖν τοὺς λόγους εἶναι, οἷς μήτ' ἂν D
πεῖσαι δύναιτό τις μηδένα τῶν παρόντων, μήτ' ἂν ὠφε-
ληθείη μηδὲν ἀπ' αὐτῶν· τίς γὰρ ἂν ἀνθρώπων ποτὲ
πεισθείη νοῦν ἔχων, ὡς οἱ σοφώτατοι ἡμῖν πλουσιώτατοι;
ἀλλὰ μᾶλλον, ἐπειδὴ περὶ τοῦ πλουτεῖν διαλέγεσθαι δεῖ,
ὁπόθεν καλόν ἐστι πλουτεῖν καὶ ὁπόθεν αἰσχρόν, καὶ
αὐτὸ τὸ πλούσιον εἶναι ὁποῖόν τί ἐστι, πότερον ἀγαθὸν
ἢ κακόν. Εἶεν, ἔφην ἐγώ· τοιγαροῦν τὸ λοιπὸν δὴ φυ-
λαξόμεθα· καλῶς δὲ καὶ σὺ ποιεῖς παραινῶν. ἀλλὰ τί E
οὐκ αὐτός, ἐπείπερ εἰσηγεῖ τὸν λόγον, ἐπεχείρησας εἰπεῖν
πότερόν σοι δοκεῖ ἀγαθὸν εἶναι τὸ πλουτεῖν ἢ κακόν;
ἐπειδήπερ οἵ γ' ἔμπροσθεν λόγοι οὐ περὶ τούτου δοκοῦσί 550
σοι εἰρῆσθαι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν δοκεῖ ἀγαθὸν εἶναι, ἔφη,
τὸ πλουτεῖν. Ἔτι δ' αὐτοῦ τι βουλομένου λέγειν, ὑπο-
κρούσας ὁ Κριτίας, Σὺ γὰρ εἰπέ μοι, ὦ Ἐρυξία, ἀγαθὸν
ἡγεῖ τὸ πλουτεῖν; Ἔγωγε νὴ Δία· ἢ γὰρ ἂν μαινοίμην.
καὶ οὐδένα γε οἶμαι εἶναι ὅστις ἂν οὐχ ὁμολογήσειε ταῦτα. 743
Καὶ μήν, ἔφη ὁ ἕτερος, καὶ ἐγὼ οἶμαι οὐδένα ὅντινα
οὐκ ἂν ποιῆσαι ὁμολογεῖν ἐμοὶ ἐνίοις ἀνθρώποις κακὸν
εἶναι τὸ πλουτεῖν. οὐκ ἂν οὖν, εἴπερ ἀγαθὸν ἦν, κακὸν 396
ἡμῶν ἐνίοις ἐφαίνετο. Εἶπον οὖν αὐτοῖν ὅτι Ἐγώ τοι
ὑμᾶς, εἰ μὲν ἐτυγχάνετε περὶ τούτου διαφερόμενοι, ὁπό-

9. τὸ Boeckhius: τοῦ a b c. — 10. Ἐρασίστρατος] Ἐρυξίας Fischerus. — 19. Πολυτίωνος cum Meursio c. — 30. μᾶλλον ἂν οὗτος Boeckhio auctore c. — ἔχει a. — τυγχάνει a. — 39. Πεντελίκων a. — 41. οὐκοῦν a.
1. γε om. a. — 12. ἀντιφέρουσιν a. — 17. ταῦτα μέντοι ψευδῆ Baiterus: ταῦτα μὲν τοιαῦτα ψευδῆ ΛΘΣΒC, ταῦτα μὲν ψευδῆ Z et corr. Ω, ταῦτα τοιαῦτα ψευδῆ a b c. Cf. 396 D. E. 400 B. — 20 et 22. σίγμα a. — 29. δεῖ δεῖν omnes. Bekk. — 31. ὁποῖόν τ' ἄνθρωπον a. — 45. ὁ ἑταῖρος Boeckhius.

τερος ὑμῶν ἀληθέστερα λέγει περὶ ἱππασίας, ὅπως ἂν τις
ἄριστα ἱππεύοι, εἰ μὲν αὐτὸς ἐτύγχανον ἱππικὸς ὤν,
αὐτὸς ἂν ὑμᾶς ἐπειρώμην παύειν τῆς διαφορᾶς· ᾐσχυνό-
μην γὰρ ἂν εἰ παρὼν μὴ καθ' ὅσον οἷός τ' ἦν ἐκώλυον
διαφερομένους· ἢ εἰ περὶ ἑτέρου οὑτινοσοῦν διαφερό-
B μενοι μηδέν τι μᾶλλον ἐμέλλετε, εἰ μὴ ὁμολογοῖτε τουτί,
μᾶλλον ἐχθρὼ ἀντὶ φίλων ἀπαλλαγῆναι· νῦν δέ, ἐπειδὴ
τετυχήκατε περὶ τοιούτου πράγματος διαφερομένω, ᾧ
ἀνάγκη προσχρῆσθαι παρ' ὅλον τὸν βίον, καὶ μεγάλα
διαφέρει, πότερον ἐπιμελητέον ἐστὶ τούτου ὡς ὠφελίμου
ὄντος ἢ οὔ, καὶ ταῦτα οὐ τῶν φαύλων, ἀλλὰ τῶν μεγί-
στων δοκούντων εἶναι τοῖς Ἕλλησιν· οἱ γοῦν πατέρες
τουτὶ πρῶτον τοῖς σφετέροις υἱέσι παραινοῦσιν, ἐπειδὰν
εἰς τὴν ἡλικίαν τάχιστα ἀφίκωνται τοῦ ἤδη φρονεῖν, ὡς
C δοκοῦσι, σκοπεῖν ὁπόθεν πλούσιοι ἔσονται, ὡς, ἂν μέν τι
ἔχῃς, ἄξιός του εἶ, ἐὰν δὲ μή, οὐδενός· εἰ οὖν σπουδά-
ζεται μὲν οὑτωσὶ σφόδρα, ὑμεῖς δὲ τἆλλα συμφερομένω
περὶ τούτου οὑτωσὶ μεγάλου πράγματος διαφέρεσθε, ἔτι
δ' αὖ πρὸς τούτοις περὶ τοῦ πλουτεῖν διαφέρεσθε οὐχ
ὁπότερον μέλαν ἢ λευκὸν οὐδὲ ὁπότερον κοῦφον ἢ βαρύ,
ἀλλ' ὁπότερον κακὸν ἢ ἀγαθόν, ὡς ἂν μάλιστα καὶ εἰς
D ἔχθραν καταστῆναι, εἰ τῶν κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν πέρι
551 διαφέρεσθε, καὶ ταῦτα μέντοι τὰ μάλιστα φίλω τε ὄντε
καὶ συγγενέε· ἐγὼ οὖν, ὅσον ἂν ἐπ' ἐμοὶ ᾖ, οὐ περιόψομαι
ὑμᾶς αὐτοὺς αὑτοῖς διαφερομένους, ἀλλ' εἰ μὲν αὐτὸς
οἷός τ' ἦν, φράσας ἂν ὑμῖν ὅπως ἔχει ἔπαυσα τῆς διαφο-
ρᾶς· νυνὶ δ' ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν οὐ τυγχάνω οἷός τ' ὤν,
ὑμῶν δ' ἑκάτερος οἴεται οἷός τ' εἶναι ὁμολογεῖν ποιῆσαι
E τὸν ἕτερον, ἕτοιμός εἰμι συλλαμβάνειν καθ' ὅσον ἂν δύ-
νωμαι, ἵνα διομολογηθῇ ὑμῖν ὅπως ἔχει τοῦτο. σὺ οὖν,
ἔφην, ὦ Κριτία, ἐπιχείρει ποιῆσαι ἡμᾶς ὁμολογεῖν, ὥσπερ
ὑπεδέξω. Ἀλλ', ἔφη, ἐγὼ μέν, ὥσπερ ἠρξάμην, Ἐρυξίαν
τουτονὶ ἡδέως ἐροίμην ἂν εἰ δοκοῦσιν αὐτῷ εἶναι ἄνθρω-
ποι ἄδικοι καὶ δίκαιοι. Νὴ Δία, ἔφη ἐκεῖνος, καὶ σφό-
δρα μέντοι. Τί δέ; τὸ ἀδικεῖν πότερον κακόν σοι δοκεῖ
εἶναι ἢ ἀγαθόν; Κακὸν ἔμοιγε. Δοκεῖ δ' ἄν σοι ἄνθρω-
πος, εἰ μοιχεύοι τὰς τῶν πέλας γυναῖκας ἐπ' ἀργυρίῳ,
ἀδικεῖν ἂν ἢ οὔ; καὶ ταῦτα μέντοι καὶ τῆς πόλεως καὶ
τῶν νόμων κωλυόντων; Ἀδικεῖν ἂν ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκοῦν,
ἔφη, εἰ μὲν πλούσιος τυγχάνοι ὢν καὶ ἀργύριον δυνατὸς
ἀναλῶσαι ὁ ἄδικός τε ἄνθρωπος καὶ ὁ βουλόμενος, ἐξα-
397 μαρτάνοι ἄν· εἰ δέ γε μὴ ὑπάρχοι πλουσίῳ εἶναι τῷ ἀν-
θρώπῳ, οὐκ ἔχων ὁπόθεν ἀναλίσκοι, οὐδ' ἂν διαπράτ-
τεσθαι δύναιτο ἃ βούλεται, ὥστ' οὐκ ἂν οὐδὲ ἐξαμαρτάνοι.
διὸ καὶ λυσιτελοῖ ἂν τῷ ἀνθρώπῳ μᾶλλον μὴ εἶναι πλου-
σίῳ, εἴπερ ἧττον διαπράξεται ἃ βούλεται· βούλεται δὲ
μοχθηρά. καὶ πάλιν αὖ τὸ νοσεῖν πότερον ἂν φαίης
κακὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι; Κακὸν ἔγωγε. Τί δέ; δοκοῦσί
τινές σοι ἀκρατεῖς εἶναι ἄνθρωποι; Ἔμοιγε. Οὐκοῦν εἰ
βέλτιον εἴη πρὸς ὑγίειαν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπέχεσθαι B
σίτων καὶ ποτῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἡδέων δοκούντων
εἶναι, ὁ δὲ μὴ οἷός τ' εἴη δι' ἀκράτειαν, βέλτιον ἂν εἴη
τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ μὴ ὑπάρχειν ὁπόθεν ἐκποριεῖται
ταῦτα, μᾶλλον ἢ πολλὴν περιουσίαν εἶναι τῶν ἐπιτηδείων;
οὕτω γὰρ ἂν αὐτῷ οὐκ ἐξουσία εἴη ἐξαμαρτάνειν, οὐδ' 552
εἰ σφόδρα βούλοιτο. Ἐδόκει οὖν εὖ καὶ καλῶς διειλέχθαι
ὁ Κριτίας οὕτως, ὥστ' εἰ μὴ ᾐσχύνετο τοὺς παρόντας ὁ C
Ἐρυξίας, οὐδὲν αὐτὸν ἐκώλυεν ἀναστάντα τύπτειν τὸν
Κριτίαν· οὕτως ᾤετο μεγάλου τινὸς ἐστερῆσθαι, ἐπεὶ αὐτῷ
φανερὸν ἐγένετο ὅτι οὐκ ὀρθῶς τὸ πρότερον ἐδόξαζε περὶ
τοῦ πλουτεῖν. καταμαθὼν δ' ἐγὼ οὕτως ἔχοντα τὸν Ἐρυ-
ξίαν, καὶ εὐλαβούμενος μὴ πορρωτέρω τις λοιδορία καὶ
ἐναντίωσις γένοιτο, Τουτονὶ μὲν τὸν λόγον, ἔφην ἐγώ,
πρώην ἐν Λυκείῳ ἀνὴρ σοφὸς λέγων Πρόδικος ὁ Κεῖος
ἐδόκει τοῖς παροῦσι φλυαρεῖν οὕτως, ὥστε μηδένα δύ- D
νασθαι πεῖσαι τῶν παρόντων ὡς ἀληθῆ λέγει. καὶ δῆτα
καὶ μειράκιόν τι σφόδρα νέον προσελθὸν καὶ στωμύλον,
προσκαθιζόμενον, κατεγέλα τε καὶ ἐχλεύαζε καὶ ἐσείεν
αὐτόν, βουλόμενον λόγον λαμβάνειν ὧν ἔλεγε· καὶ μέντοι
καὶ πολὺ μᾶλλον εὐδοκίμησε παρὰ τοῖς ἀκροωμένοις ἤπερ
ὁ Πρόδικος. Ἆρ' οὖν, ἔφη ὁ Ἐρασίστρατος, ἔχοις ἂν
ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι τὸν λόγον; Πάνυ μὲν οὖν, ἐὰν ἄρα ἀνα-
μνησθῶ. ὧδε γάρ πως, ὡς ἐγῷμαι, εἶχεν. E

Ἠρώτα γὰρ αὐτὸν τὸ μειράκιον πῶς οἴεται κακὸν
εἶναι τὸ πλουτεῖν, καὶ ὅπως ἀγαθόν. ὁ δ' ὑπολαβών,
ὥσπερ καὶ σὺ νῦν δή, ἔφη, Τοῖς μὲν καλοῖς κἀγαθοῖς
τῶν ἀνθρώπων ἀγαθόν, καὶ τοῖς ἐπισταμένοις ὅπου δεῖ
χρῆσθαι τοῖς χρήμασι, τούτοις μὲν ἀγαθόν, τοῖς δὲ μο-
χθηροῖς καὶ ἀνεπιστήμοσι κακόν. ἔχει δ', ἔφη, καὶ τἆλλα
πράγματα οὕτω πάντα· ὁποῖοι γὰρ ἄν τινες ὦσιν οἱ
χρώμενοι, τοιαῦτα καὶ τὰ πράγματα αὐτοῖς ἀνάγκη
εἶναι. καλῶς δ', ἔφη, δοκεῖ μοι καὶ τὸ τοῦ Ἀρχιλόχου
πεποιῆσθαι,

καὶ φροντὶς τοῖς ὁμοίοις ἐγκυρέωσιν ἔργμασιν.

Νῦν ἄρ', ἔφη τὸ μειράκιον, εἴ τις ἐμὲ σοφὸν ποιοῖ ταύ- 398
την τὴν σοφίαν ἣν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες σοφοί εἰσιν, ἅμα
ἀνάγκη καὶ τὰ ἄλλα πράγματ' αὐτὸν ἀγαθὰ ἐμοὶ ποιεῖν,
πρὸς μὲν αὐτὰ ἐκεῖνα μηδὲν πραγματευσάμενον, ὅτι δ' 553
ἐμὲ ἀντ' ἀμαθοῦς σοφὸν πεποίηκεν· ὥσπερ εἴ τις ἐμὲ
νυνὶ γραμματικὸν ποιήσειεν, ἀνάγκη αὐτὸν καὶ τἆλλα 744
πράγματα γραμματικὰ ἐμοὶ ποιεῖν, καὶ εἰ μουσικόν, μου-
σικά· ὥσπερ ὅταν ἀγαθὸν ἐμὲ ποιήσῃ, ἅμα ἀγαθὰ καὶ

3. ἡμᾶς Stallbaumii operae. — 26. ἦι Ω et pr. *A*, ᾖ cum Bekkero c. — 31. ἔφη a. — 32. ὑπεδείξω a. — 34. δίκαιοι καὶ ἄδικοι a. — 35. δοκοῖ a. — 37. μοιχεύει a. — 39. δοκοῖ a. — 40. τυγχάνει a. — 42. ὑπάρχει a.

3. εἶναι om. *A*a. — 11. τοὺς om. a. — 17. τὸν om. a. — 20. λέγει libri omnes: λέγοι abc. — 30. ὥσπερ - - Τοῖς Orellius: Ὥσπερ - - τοῖς abc. — 38. Archilochi fr. 62. v. 3. Schneidew. (fr. XLVII. Liebel.) — ἐσκυρέωσιν a. — ἔργμασιν Stephano auctore bc: ἐρύμασιν cum libris a. — 42. δέ με a cum plerisque. Bekk. — 43. πεποίηκεν ἄρα ὥσπερ *AΘΣBC*. Fort. πεποίηκεν ἄρα· ὥσπερ. Bait.

B τὰ πράγματα πεποιηκέναι μοι. Οὐ μέντοι ταῦτά γε ξυνέφη ὁ Πρόδικος ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ὡμολόγει. Πότερον δέ σοι δοκεῖ, ἔφη, ὥσπερ οἰκίαν ποιεῖν ἀνθρώπου ἔργον εἶναι, οὕτω καὶ πράγματα ἀγαθὰ ποιεῖν; ἢ ἀνάγκη, ὁποῖ' ἄττ' ἂν τὴν ἀρχὴν γένωνται, εἴτε κακὰ εἴτε ἀγαθά, τοιαῦτα διατελεῖν ὄντα αὐτά; Ὑποπτεύσας δέ μοι δοκεῖ ὁ Πρόδικος, ᾗ ἔμελλεν ὁ λόγος χωρήσεσθαι αὐτῷ, σφό-
C δρα πανούργως, ἵνα μὴ πάντων τῶν παρόντων ἐναντίον φαίνοιτο ἐξελεγχόμενος ὑπὸ τοῦ μειρακίου· μόνῳ μὲν γὰρ αὐτῷ τοῦτο παθεῖν οὐδὲν ᾤετο· διαφέρειν ἔφη ἀνθρώπου ἔργον εἶναι. Πότερον δέ σοι, ἔφη, δοκεῖ εἶναι διδακτὸν ἡ ἀρετὴ ἢ ἔμφυτον; Διδακτόν, ἔφη, ἔμοιγε. Οὐκοῦν, ἔφη, ἂν δοκοῖ σοι ἠλίθιος εἶναι εἴ τις οἴοιτο τοῖς θεοῖς εὐχόμενος γραμματικὸς ἂν γενέσθαι ἢ μουσικός, ἢ ἑτέραν τινὰ ἐπιστήμην λαβεῖν, ἣν ἀνάγκη μαθόντα παρ' ἑτέρου
D ἢ αὐτὸν ἐξευρόντα κτήσασθαι; Συνέφη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν, ἔφη τὸ μειράκιον, σύ, ὦ Πρόδικε, ὅταν εὔχῃ τοῖς θεοῖς εὖ πράττειν καὶ ἀγαθά σοι εἶναι, τότε οὐδὲν ἕτερον εὔχει ἢ καλὸς κἀγαθὸς γενέσθαι, εἴπερ τοῖς μὲν καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ πράγματα τυγχάνει ἀγαθὰ ὄντα, τοῖς δὲ φαύλοις μοχθηρά. εἴπερ οὖν τυγχάνει ἡ ἀρετὴ διδακτὸς οὖσα, οὐδὲν ἕτερον φαίνοιο ἂν εὐχόμενος ἢ διδαχθῆναι ἃ οὐκ ἐπίστασαι. Εἶπον οὖν ἐγὼ πρὸς
E τὸν Πρόδικον ὅτι μοι δοκεῖ οὐχὶ φαῦλον πρᾶγμα πεπονθέναι, εἰ τυγχάνει τούτου διημαρτηκώς, εἰ οἴεται ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν ἃ εὐχόμεθα, γενέσθαι ἂν καὶ ἅμα. εἰ καὶ σὺ ἑκάστοτε σπουδῇ βαδίζων εἰς πόλιν, προσευχόμενος
554 αἰτεῖς παρὰ τῶν θεῶν δοῦναί σοι ἀγαθά, οὐ μέντοι οἶσθα εἰ οἷοί τέ σοι ἐκεῖνοι ταῦτα δοῦναι ἃ σὺ τυγχάνεις αἰτούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ πρὸς τὰς τοῦ γραμματιστοῦ φοιτῶν θύρας ἀντιβολοίης σοι δοῦναι γραμματικὴν ἐπιστήμην μηδὲν ἄλλο πραγματευσαμένῳ, ἀλλὰ ἥντινα λαβὼν παραχρῆμα καὶ δυνήσει πράττειν τὰ τοῦ γραμματιστοῦ ἔργα. Ταῦτα ἐμοῦ λέγοντος ὁ Πρόδικος ἀντανήγετο πρὸς τὸ μειράκιον, ὡς ἀμυνούμενος, καὶ ἐπιδείξων ταῦτα ἅπερ σὺ νῦν
399 δή, ἀγανακτῶν εἰ φαίνοιτο μάτην τοῖς θεοῖς εὐχόμενος. εἶτα προσελθὼν ὁ γυμνασίαρχος ἀπαλλάττεσθαι αὐτὸν ἐκ τοῦ γυμνασίου ἐκέλευεν, ὡς οὐκ ἐπιτήδεια τοῖς νέοις διαλεγόμενον· εἰ δὲ μὴ ἐπιτήδεια, δῆλον ὅτι μοχθηρά.

Τούτου δή σοι ἕνεκα ταῦτα διῆλθον, ἵνα θεάσαιο ὡς ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὴν φιλοσοφίαν. εἰ μέν γε Πρόδικος παρῆν λέγων ταῦτα, μαίνεσθαι τοῖς παροῦσιν ἐδόκει ἂν οὕτως, ὥστε καὶ ἐκβληθῆναι ἐκ τοῦ γυμνασίου·
B σὺ δὲ νυνὶ οὕτω σφόδρα δοκεῖς εὖ διειλέχθαι, ὥστε οὐ μόνον τοὺς παρόντας πεῖσαι, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντιλέγοντα ποιῆσαι ὁμολογεῖν σοι, δῆλον ὅτι ὥσπερ ἐν τοῖς δικαστηρίοις, εἰ δύ' ἄνθρωποι τύχοιεν τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν μαρτυροῦντες, ὁ μὲν καλὸς κἀγαθὸς δοκῶν εἶναι, ὁ δὲ μοχθηρός, διὰ τὴν τοῦ μοχθηροῦ μαρτυρίαν οὐδὲν ἄν τι μᾶλλον οἱ δικασταὶ πεισθείησαν, ἀλλὰ τυχὸν καὶ τἀναντία ποιήσειαν· εἰ δ' ὁ καλὸς κἀγαθὸς δοκῶν ταῦτα φήσειε, καὶ σφόδρ' ἂν δοκοῖ ταῦτα ἀληθῆ εἶναι. ἴσως οὖν καὶ C
οἱ παρόντες τοιοῦτόν τι πεπόνθασι πρὸς σὲ καὶ Πρόδικον· τὸν μὲν σοφιστὴν καὶ ἀλαζόνα ἡγοῦντο εἶναι, σὲ δὲ πολιτικόν τε ἄνδρα καὶ πολλοῦ ἄξιον. εἶτα οἴονται δεῖν μὴ αὐτὸν τὸν λόγον θεωρεῖν, ἀλλὰ τοὺς λέγοντας, ὁποῖοί τινες ἂν ὦσιν. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Ἐρασίστρατος, ὦ Σώκρατες, εἰ καὶ σκώπτων λέγεις, φαίνεσθαι ἔμοιγε δοκεῖ ὁ Κριτίας λέγων τι. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἦν δ' 555
ἐγώ, οὐδ' ὁπωστιοῦν. ἀλλὰ τί οὐκ, ἐπεὶ ταῦτα εὖ καὶ D
καλῶς διειλέχθον, οὐ καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου ἐπιτελεσάτην; δοκεῖ δέ μοι ὑμῖν ἐπίλοιπόν τι εἶναι τῆς σκέψεως, ἐπειδὴ τοῦτό γε ἐδόκει ὁμολογεῖσθαι, τοῖς μὲν ἀγαθὸν εἶναι, τοῖς δὲ κακόν. λοιπὸν δὴ σκέψασθαι τί ἐστιν αὐτὸ τὸ πλουτεῖν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πρῶτον εἴσεσθε, οὐδ' ἂν ὁπότερον κακόν ἐστιν ἢ ἀγαθὸν δύναισθε συνομολογῆσαι. E
ἕτοιμος δ' ὑμῖν καὶ ἐγώ, καθ' ὅσον οἷός τ' ἂν ὦ, συνδιασκοπεῖσθαι. φρασάτω οὖν ἡμῖν ὁ φάσκων τὸ πλουτεῖν ἀγαθὸν εἶναι, τούτου πέρι ὅπως τυγχάνει ἔχων. Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐδέν τι περιττότερον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τὸ πλουτεῖν λέγω εἶναι· τὸ γὰρ χρήματα πολλὰ κεκτῆσθαι, τοῦτο εἶναι τὸ πλουτεῖν· οἶμαι δὲ καὶ Κριτίαν τοῦτον οὐχ ἕτερόν τι τὸ πλουτεῖν οἴεσθαι εἶναι. Ἔτι μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, κἂν οὕτως ὑπόλοιπον εἴη σκέψασθαι ὁποῖά ἐστι χρήματα, ἵνα μὴ ὀλίγον ὕστερον περὶ τούτου αὖ πάλιν φαίνησθον διαφερομένω. αὐτίκα γὰρ οὖν οἱ Καρχηδόνιοι νομίσματι χρῶνται τοιῷδε·
ἐν δερματίῳ σμικρῷ ἀποδέδεται ὅσον γε στατῆρος τὸ μέ- 400
γεθος μάλιστα· ὅ τι δέ ἐστι τὸ ἐναποδεδεμένον, οὐδεὶς γιγνώσκει, εἰ μὴ οἱ ποιοῦντες· εἶτα κατεσφραγισμένῳ τούτῳ νομίζουσι, καὶ ὁ πλεῖστα τοιαῦτα κεκτημένος, οὗτος πλεῖστα δοκεῖ χρήματα κεκτῆσθαι καὶ πλουσιώτατος εἶναι. εἰ δέ τις παρ' ἡμῖν πλεῖστα τοιαῦτα κεκτημένος εἴη, οὐδὲν ἂν μᾶλλον πλούσιος εἴη ἢ εἰ ψήφους πολλὰς τῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἔχοι. ἐν δὲ Λακεδαίμονι σιδηρῷ σταθμῷ νομίζουσι, καὶ ταῦτα μέντοι τῷ ἀχρείῳ τοῦ σιδήρου· B
καὶ ὁ πολὺν σταθμὸν σιδήρου τοῦ τοιούτου κεκτημένος πλούσιος δοκεῖ εἶναι, ἑτέρωθι δ' οὐδενὸς ἄξιον τὸ κτῆμα. ἐν δὲ τῇ Αἰθιοπίᾳ λίθοις ἐγγεγλυμμένοις χρῶνται, οἷς 745
οὐδὲν ἂν ἔχοι χρήσασθαι Λακωνικὸς ἀνήρ. ἐν δὲ Σκύθαις

3. ποιεῖ a. — 4. καὶ τὰ πράγματα a. — 7. αὐτῶν b cum libris, ut videtur, omnibus. — 8 πάντων τῶν παρόντων Fischerus: πάντων παρόντων a b c. — 13. δοκοῖ Boeckhius: δοκῇ a b c. — 15. ἣν cum Boeckhio b c: ἢ cum libris a. — 19. εἴπερ ἐγὼ τοῖς Α, εἴπερ ἔγωγε τοῖς Θ B C. in Ω erasum nescio quid. Bekk. Fort. εἴπερ γε τοῖς. Bait. — 27. σὺ om. a. — 31. δοῦναί σοι a. — 35. ἀμυνόμενος omnes. Bekk.

6. Malim ταὐτά. Or. — 7. δοκεῖ Stallbaumii operae. — 10. τε ἄνδρα Clericus: τε καὶ ἄνδρα a b c. — 15. οὐκ om. a. — 16. Quidni ἐπετελέσατον? Bekk. — 28. τι om. a. — 31. φαίνησθον Bekkerus: φανῆσθον a b c. — 32. οὖν οἱ Horreus: οὗτοι a b c. — 33. μικρῷ a. — γε Boeckhius: τε a b c.

τοῖς νομάσιν εἴ τις τὴν *Πουλυτίωνος* οἰκίαν κεκτημένος
556 εἴη, οὐδὲν ἂν πλουσιώτερος δοκοῖ εἶναι ἢ εἰ παρ' ἡμῖν
C τὸν *Λυκαβηττόν*. δῆλον οὖν ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἕκαστά γε
τούτων κτήματα, εἴπερ ἔνιοι τῶν κεκτημένων μηδὲν διὰ
τοῦτο πλουσιώτεροι φαίνονται. ἀλλ' ἔστιν, ἔφην, ἕκαστα
τούτων ὄντα τοῖς μὲν χρήματά τε καὶ πλούσιοι οἱ ταῦτα
κεκτημένοι, τοῖς δὲ οὔτε χρήματα οὔτε πλουσιώτεροι διὰ
τοῦτο. ὥσπερ γε οὔτε καλά τε καὶ αἰσχρὰ πᾶσι τὰ
αὐτά, ἀλλ' ἕτερα ἑτέροις. εἰ δὲ βουλοίμεθα ἐπισκέψασθαι
τί δή ποτε τοῖς μὲν *Σκύθαις* αἱ οἰκίαι οὐ χρήματά εἰσιν,
D ἡμῖν δέ, ἢ τοῖς *Καρχηδονίοις* μὲν τὰ δέρματα, ἡμῖν δ'
οὔ, ἢ τοῖς *Λακεδαιμονίοις* ὁ σίδηρος χρήματα, ἡμῖν δ'
οὔ, ἆρ' ἂν οὑτωσὶ μάλιστα ἐξεύροιμεν; αὐτίκα εἴ τις
Ἀθήνησι τούτων τῶν λίθων τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ, οἷς οὐδὲν
χρώμεθα, κεκτημένος εἴη χίλια τάλαντα σταθμόν, ἔστιν
ὅ τι ἂν πλουσιώτερος νομίζοιτο εἶναι διὰ τοῦτο; *Οὐκ
ἔμοιγε φαίνεται.* Ἀλλ' εἰ τοῦ λυχνίτου λίθου κεκτημένος
εἴη τὰ χίλια τάλαντα, καὶ σφόδρα πλούσιον φαίημεν
E εἶναι ἄν; *Πάνυ γε.* Ἆρά γε, ἔφην, διὰ τοῦτο, ὅτι τὸ
μὲν χρήσιμον, τὸ δ' ἀχρεῖον ἡμῖν ἐστιν; *Ναί.* Ἐπεὶ καὶ
ἐν τοῖς *Σκύθαις* τούτου ἕνεκα αὐτοῖς οἰκίαι οὐ χρήματά
ἐστιν, ὅτι οὐδεμία αὐτοῖς χρεία οἰκίας ἐστίν· οὐδ' ἂν
προτιμήσειε *Σκύθης* ἀνὴρ οἰκίαν αὐτῷ τὴν καλλίστην
εἶναι μᾶλλον ἤπερ σίσυραν δερματίνην· ὅτι τὸ μὲν χρή-
σιμον, τὸ δ' ἀχρεῖον αὐτῷ ἐστίν. αὖθις αὖ ἡμῖν τὸ *Καρ-
χηδόνιον* νόμισμα οὐκ οἰόμεθα χρήματα εἶναι· οὐ γὰρ
ἔστιν ὅ τι ἂν αὐτῷ ἐκπορισαίμεθα ὅσων δεόμεθα, ὥσπερ
τῷ ἀργυρίῳ, ὥστ' ἀχρεῖον ἂν ἡμῖν εἴη. *Εἰκός γε.* Ὅσα
μὲν ἄρα τυγχάνει χρήσιμα ὄντα ἡμῖν, ταῦτα χρήματα·
ὅσα δ' ἀχρεῖα, ταῦτα δ' οὐ χρήματα. *Πῶς οὖν, ἔφη
401 ὁ Ἐρυξίας ὑπολαβών, ὦ Σώκρατες; ἢ ἔστιν ὅ τι χρώ-
μεθα πρὸς ἀλλήλους τῷ διαλέγεσθαι καὶ τῷ βλάπτειν καὶ
ἑτέροις πολλοῖς; ἆρα ἡμῖν ταῦτ' ἂν εἴη χρήματα; καὶ μὴν
χρήσιμά γε φαίνεται ὄντα.* οὐκ αὖ οὐδ' οὕτως ἐφαίνετο
ἡμῖν ὅ τί ποτ' ἐστὶ τὰ χρήματα. ὅτι μὲν γὰρ ἀνάγκη
557 χρήσιμα εἶναι, ἐάνπερ μέλλῃ χρήματα ἔσεσθαι, τοῦτο μὲν
ἐκ πάντων ὡμολογεῖτο σχεδόν τι· ἀλλὰ ποῖα δὴ τῶν χρη-
σίμων, ἐπειδή γε οὐ πάντα; φέρε δή, εἰ πάλιν ὧδε με-
B τίοιμεν, ἆρα μᾶλλόν τι εὑρεθείη ὃ ζητοῦμεν, τί ποτ'
ἐστὶν ᾧ χρώμεθα χρήμασι, καὶ πρὸς τί εὕρηται ἡ τῶν
χρημάτων κτῆσις, ὥσπερ τὰ φάρμακα πρὸς τὸ τὰς νό-
σους ἀπαλλάττειν; ἴσως γὰρ ἂν ἡμῖν οὕτω μᾶλλον φα-
νερὸν γένοιτο. ἐπειδὴ ἀναγκαῖον μὲν φαίνεται, ὅσαπερ
τυγχάνει χρήματα ὄντα, ταῦτα καὶ χρήσιμα εἶναι, τῶν
δὲ χρησίμων γένος τι ὃ καλοῦμεν χρήματα, λοιπὸν ἂν εἴη
σκέψασθαι. τὰ πρὸς τίνα χρείαν χρήσιμα χρῆσθαι χρή-
ματά ἐστι. πάντα μὲν γὰρ ἴσως χρήσιμα, ὅσοις γε πρὸς
τὴν ἐργασίαν χρώμεθα, ὥσπερ γε πάντα μὲν τὰ ψυχὴν C
ἔχοντα ζῷα, τῶν δὲ ζῴων γένος τι καλοῦμεν ἄνθρωπον.
εἰ δή τις ἡμᾶς ἔροιτο, τίνος ἂν ἡμῖν ἐκποδὼν γενομένου
οὐδὲν δεοίμεθα ἰατρικῆς οὐδὲ τῶν ταύτης ἐργαλείων,
ἔχοιμεν ἂν εἰπεῖν ὅτι εἰ αἱ νόσοι ἀπαλλαγείησαν ἐκ τῶν
σωμάτων καὶ μὴ γίγνοιντο παντάπασιν, ἢ γιγνόμεναι
παραχρῆμα ἀπαλλάττοιντο. ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἡ
ἰατρικὴ τῶν ἐπιστημῶν ἡ πρὸς τοῦτο χρησίμη, πρὸς τὸ
νόσους ἀπαλλάττειν. εἰ δέ τις ἡμᾶς πάλιν ἔροιτο, τίνος D
ἂν ἡμῖν ἀπαλλαγέντος οὐδὲν δεοίμεθα χρημάτων, ἆρ' ἂν
ἔχοιμεν εἰπεῖν; εἰ δὲ μή, πάλιν ὧδε σκοπώμεθα· φέρε,
εἰ οἷός τ' εἴη ζῆν ἄνθρωπος ἄνευ σίτων καὶ ποτῶν, καὶ
μὴ πεινῷ μηδὲ διψῷ, ἴσθ' ὅ τι ἂν ἢ αὐτῶν τούτων
δέοιτο ἢ ἀργυρίου ἢ ἑτέρου τινός, ἵνα ταῦτα ἐκπορίζη-
ται; *Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.* Οὐκοῦν καὶ τἆλλα κατὰ τὸν αὐ-
τὸν τρόπον· εἰ μὴ δεοίμεθα πρὸς τὴν τοῦ σώματος θε-
ραπείαν ὧν νῦν ἐνδεεῖς ἐσμέν, καὶ ἀλέας καὶ ψύχους
ἐνίοτε, καὶ τῶν ἄλλων ὅσων τὸ σῶμα ἐνδεὲς γιγνόμενον E
προσδεῖται, ἄχρηστ' ἂν ἡμῖν εἴη τὰ καλούμενα χρήματα,
εἰ μηδείς γε παντάπασι μηδενὸς δέοιτο τούτων, ὧν ἕνεκεν
νυνὶ βουλόμεθα χρήματα ἡμῖν εἶναι, ἵνα ἐξικοίμεθα
πρὸς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἐνδείας τοῦ σώματος, ὧν 558
ἂν ἑκάστοτε δεώμεθα. εἰ δ' ἔστιν ἄρα πρὸς τοῦτο χρή-
σιμον ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις, πρὸς τὴν τοῦ σώματος
θεραπείαν τῶν ἐνδειῶν, εἰ γοῦν ἡμῖν τοῦτο ἐκ μέσου
ἀναιρεθείη, οὐδὲν ἂν δεοίμεθα χρημάτων, ἴσως δ' ἂν
οὐδ' εἴη παντάπασι χρήματα. *Φαίνεται.* Φαίνεται ἄρα
ἡμῖν, ὡς ἔοικε, τὰ πρὸς ταύτην τὴν πραγματείαν χρή-
σιμα τῶν πραγμάτων ταῦτα εἶναι χρήματα. *Συνέφη
μὲν ταῦτα εἶναι χρήματα, οὐ μὴν ἀλλ' ἐτάραττέ γε αὐ-
τὸν σφόδρα τὸ λογίδιον.* Τί δὲ τὰ τοιάδε; πότερον ἂν **402**
φήσαιμεν οἷόν τε εἶναι ταὐτὸν πρᾶγμα πρὸς τὴν αὐτὴν
ἐργασίαν τοτὲ μὲν χρήσιμον εἶναι, τοτὲ δὲ ἀχρεῖον; *Οὐκ
ἔγωγ' ἂν φαίην, ἀλλ' εἴ τι δεοίμεθα τούτου πρὸς τὴν
αὐτὴν ἐργασίαν, καὶ χρήσιμόν μοι δοκεῖ εἶναι· εἰ δὲ μή,
οὔ.* Οὐκοῦν εἰ ἄνευ πυρὸς οἷοί τε εἴημεν ἀνδριάντα
χαλκοῦν ἐργάσασθαι, οὐδὲν ἂν δεοίμεθα πυρὸς πρός γε
τὴν τούτου ἐργασίαν· εἰ δὲ μὴ δεοίμεθα, οὐδ' ἂν χρήσι- 746
μον ἡμῖν εἴη. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων.
Φαίνεται. Οὐκοῦν ὅσων ἄνευ οἷόν τε γίγνεσθαί τι, οὐ- B
δὲν ἂν τούτων ἡμῖν οὐδὲ χρήσιμον φαίνοιτο πρός γε
τοῦτο. *Οὐ γάρ.* Οὐκοῦν εἴ ποτε φαινοίμεθα οἷοί τε
ὄντες ἄνευ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοι-

1. *Πολυτίωνος* cum **Meursio** c. — 2. *δοκεῖ* Stallbaumii operae. — 8. *τὰ αὐτά* Clericus: *τὰ τοιαῦτα* **a b c**. — 24. *σισύραν* a. — 27. *αὐτῷ ἐκπορισαίμεθα* **Fischerus**: *αὐτοῦ ἐκκομισαίμεθα* **a b c**. — 29. *χρήματα· καὶ* omnes. Bekk. — 32. *βλάπτειν*] *γράφειν* vel *βλέπειν* Clericus, *παλαίειν* vel *πλάττειν* **Horreus** Fort. *θάπτειν*. Or. — 33. *εἴη τὰ χρήματα* a. — 37. *τι*] *γε* a. — *χρησίμων* **Fischerus**: *χρημάτων* **a b c**. — 39. *ἆρα*] F. *ἆρ' ἄν*. Bait.

2. *ὅσοις* **Stobaeus**: *ὅσα* **a b c**. — 14. *σιτῶν* a, *σιτίων* **Stobaeus**. — 23. *νυνὶ βουλόμεθα* **Stobaeus**: *νυνὶ βουλοίμεθα* libri omnes, *ἂν βουλοίμεθα* (cum **Bas. 1.**) **a b c**. — *ἐξικοίμεθα* **Stobaeus**: *ἐξαρκοίμεθα* **a b c**. (*ἐξικώμεθα* **Boeckhius**.) — 31. *Συνέφη* - - *χρήματα* om. a. — 33. *δὲ*] *δαὶ* **b c**. — 35. *τότε* - - *τότε* Stallbaumii operae. — 41. *ἡμῖν* om. a. — 45. *τῶν* post *ἄλλων* om. a.

οὕτων, οἷς μὴ αὐτοῖς χρώμεθα πρὸς τὸ σῶμα, ὥσπερ
σιτίοις καὶ ποτοῖς καὶ ἱματίοις καὶ στρώμασι καὶ οἰκίαις,
παύειν τὰς τοῦ σώματος ἐνδείας, ὥστε μηκέτι δεῖσθαι,
οὐκ ἂν ἡμῖν οὐδὲ χρήσιμα φαίνοιτο πρός γε τοῦτο
C ἀργύριόν τε καὶ χρυσίον καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ
ποτὲ καὶ ἄνευ τούτων οἷόν τε γίγνεσθαι. Οὐ γάρ. Οὐκ
ἂν ἄρα οὐδὲ χρήματα ἡμῖν ταῦτα φανείη, εἰ μηδὲν χρή-
σιμα· ἀλλὰ ταῦτ' ἂν εἴη, οἷς τὰ χρήσιμα οἷοί τ' ἐσμὲν
ἐκπορίζεσθαι. Ὦ Σώκρατες, οὐκ ἄν ποτε δυναίμην τοῦτο
πεισθῆναι, ὡς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τἆλλα
τὰ τοιαῦτα οὐκ ἄρα χρήματα ἡμῖν ἐστιν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ
559 σφόδρα πέπεισμαι, ὡς τά γε ἀχρεῖα ἡμῖν ὄντα οὐδὲ χρή-
D ματά ἐστι, καὶ ὅτι τῶν χρησιμωτάτων ἐστὶ πρὸς τοῦτο
χρήματα τὰ χρήσιμα· οὐ μὴν τοῦτό γε, ὡς ταῦτα οὐ
χρήσιμα ἡμῖν τυγχάνει ὄντα πρὸς τὸν βίον, εἴπερ γε
τούτοις τὰ ἐπιτήδεια ἐκποριζοίμεθα. Φέρε δή, πῶς ἂν
τὰ τοιαῦτα φήσαιμεν; ἆρ' εἰσί τινες ἄνθρωποι, οἵτινες
μουσικὴν παιδεύουσιν ἢ γράμματα ἢ ἑτέραν τινὰ ἐπιστή-
μην, οἳ ἀντὶ τούτων σφίσιν αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια ἐκπορί-
ζονται, τούτων μισθὸν πραττόμενοι; Εἰσὶ γάρ. Οὐκοῦν
E οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ ἂν ἐκπορίζοιντο
τὰ ἐπιτήδεια, ἀντὶ ταύτης ἀλλαττόμενοι, ὥσπερ ἡμεῖς
ἀντὶ τοῦ χρυσίου καὶ ἀργυρίου. Φημί. Οὐκοῦν εἴπερ
τούτῳ ἐκπορίζονται οἷς πρὸς τὸν βίον χρῶνται, κἂν αὐτὸ
χρήσιμον εἴη πρὸς τὸν βίον. καὶ γὰρ τἀργύριον τούτου ἕνεκα
χρήσιμον ἔφαμεν εἶναι, ὅτι οἷοί τ' ἦμεν αὐτῷ τἀναγκαῖα
πρὸς τὸ σῶμα ἐκπορίζεσθαι. Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν
εἴπερ αὗται αἱ ἐπιστῆμαι τῶν χρησίμων πρὸς τοῦτο,
φαίνονται ἡμῖν αἱ ἐπιστῆμαι χρήματα οὖσαι διὰ τὴν αὐ-
τὴν αἰτίαν δι' ἥνπερ τὸ χρυσίον τε καὶ τὸ ἀργύριον.
δῆλον δὲ ὅτι καὶ οἱ ταύτας κεκτημένοι πλουσιώτεροι.
ὀλίγον δὲ πρότερον οὕτω χαλεπῶς ἀπεδεχόμεθα τὸν λόγον,
εἰ οὗτοι πλουσιώτατοι. ἀναγκαῖον δ' ἂν εἴη καὶ ἐκ τοῦ
403 νῦν ὡμολογημένου τοῦτο ξυμβαίνειν, ἐνίοτε τοὺς ἐπιστη-
μονεστέρους πλουσιωτέρους εἶναι. εἰ γάρ τις ἡμᾶς ἔροιτο,
ἆρα παντὶ ἀνθρώπῳ οἰόμεθα χρήσιμον εἶναι ἵππον, ἆρα
φαίης ἄν; ἢ τοῖς μὲν ἐπιστήμοσιν ὅπως δεῖ ἵππῳ χρῆ-
σθαι χρήσιμος ἂν εἴη, τοῖς ἀνεπιστήμοσι δ' οὔ; Φαίην
ἄν. Οὐκοῦν, ἔφην, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὐδὲ φάρ-
μακον παντὶ ἀνθρώπῳ χρήσιμον εἶναι, ἀλλὰ τούτῳ ὅστις
τυγχάνει εἰδὼς ὡς δεῖ χρήσασθαι αὐτῷ; Φημί. Οὐκοῦν
καὶ τἆλλα πάντα ὁμοίως; Ἔοικεν. Χρυσίον ἄρα καὶ ἀρ-
B γύριον καὶ τἆλλα τὰ δοκοῦντα χρήματα εἶναι τούτῳ ἂν
560 μόνῳ χρήσιμα εἴη, ὅστις τυγχάνοι ἐπιστάμενος ὡς χρη-
στέον αὐτοῖς. Οὕτως. Οὐκοῦν πρότερον ἐδόκει τοῦ
καλοῦ κἀγαθοῦ ἀνθρώπου εἶναι εἰδέναι ὅπου τε καὶ
ὅπως τούτων ἑκάστοις χρηστέον ἐστίν; Φημί. Τοῖς ἄρα
καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων, τούτοις ἂν μόνοις καὶ
χρήσιμα ταῦτ' εἴη, εἴπερ γε οὗτοι ἐπιστήμονες ὡς χρη-
στέον. εἰ δὲ τούτοις μόνοις χρήσιμον, τούτοις ἂν μόνοις
καὶ χρήματα εἶναι ταῦτα φαίνοιτο. ἀτάρ, ὡς ἔοικε, καὶ
τὸν ἀνεπιστήμονα ἱππικῆς, κεκτημένον δὲ ἵππους, οἳ C
τυγχάνουσιν αὐτῷ ἀχρεῖοι ὄντες, εἴ τις τοῦτον ἱππικὸν
ποιήσειεν, ἆρ' ἂν ὅμα καὶ πλουσιώτερον πεποιηκὼς εἴη,
εἴπερ γε αὐτῷ ἃ ἐτύγχανε πρόσθεν ἀχρεῖα ὄντα, χρήσιμα
πεποίηκεν· ἐπιστήμην γάρ τινα παραδιδοὺς τῷ ἀνθρώπῳ
ἅμα καὶ πλούσιον αὐτὸν πεποίηκεν. Φαίνεταί γε. Ὅμως
δέ μοι κἂν διομόσασθαι δοκῶ ὑπὲρ Κριτίου, ὑπὸ μηδε-
νὸς τούτων τῶν λόγων πεπεῖσθαι. Νὴ Δία· καὶ γάρ,
ἔφη, μαινοίμην ἄν, εἰ ταῦτα πειθοίμην. ἀλλὰ τί οὐκ D
ἐκεῖνον τὸν λόγον διετέλεσας, ὡς τὰ δοκοῦντα οὐκ ἔστι
χρήματα, χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα;
ὡς ἐγὼ πάνυ σφόδρα τούτους τοὺς λόγους ἀκροώμενος,
οὓς καὶ σὺ νῦν τυγχάνεις δὴ διεξιών, ἄγαμαι. Εἶπον
οὖν ἐγὼ ὅτι μοι δοκεῖς σύ, ὦ Κριτία, οὕτως ἐμοῦ χαί-
ρειν ἀκροώμενος, ὥσπερ τῶν ῥαψῳδῶν οἳ τὰ Ὁμήρου
ἔπη ᾄδουσιν, ἐπεὶ οὐδείς γέ σοι δοκεῖ τούτων τῶν λόγων
ἀληθὴς εἶναι. ὅμως δὲ φέρε, πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα φήσαι-
μεν; ἆρά γε τοῖς γε οἰκοδομικοῖς τῶν ἀνθρώπων φαίης E
ἂν ἄττα εἶναι χρήσιμα πρὸς τὸ οἰκίαν ἐργάσασθαι;
Ἔμοιγε δοκεῖ. Πότερον οὖν ταῦτα φήσαιμεν ἂν χρήσιμα
εἶναι οἷς αὐτῶν κατεχρῶντο εἰς τὴν οἰκοδομίαν, λίθους
καὶ πλίνθους καὶ ξύλα καὶ εἴ τι ἕτερον τοιοῦτον; ἢ καὶ
τὰ ἐργαλεῖα οἷς αὐτοὶ τὴν οἰκίαν ἐργάζοιντο, καὶ οἷς
ταῦτα ἐκπορίζοιντο, τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους, καὶ πάλιν
τὰ τούτων ἐργαλεῖα; Ἔμοιγ', ἔφη, δοκεῖ πάντα ταῦτα
χρήσιμα εἶναι πρὸς ἐκεῖνα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἐπὶ 361
τῶν ἄλλων ἐργασιῶν, οὐ μόνον αὐτοῖς οἷς καταχρώμεθα
πρὸς ἕκαστον τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ οἷς ταῦτα ἐκποριζό-
μεθα καὶ ὧν ἄνευ οὐκ ἂν γένοιτο; Πάνυ γε οὕτως. Οὐκ-
οῦν πάλιν καὶ οἷς ταῦτα, καὶ εἴ τι ἀνωτέρω τούτων,
καὶ οἷς πάλιν ἐκεῖνα καὶ ἔτι μάλα τὰ ἄνω, ὥστε καὶ εἰς 404
ἄπειρόν τι πλῆθος τελευτῶντα, ἀνάγκη πάντα ταῦτα
πρὸς τὴν αὐτῶν ἐργασίαν χρήσιμα φαίνεσθαι; Καὶ οὐδέν
γε, ἔφη, ταῦτα οὕτω κωλύει ἔχειν. Τί δ' εἰ ὑπάρχοι
τῷ ἀνθρώπῳ σιτία καὶ ποτὰ καὶ ἱμάτια καὶ τἆλλα οἷς
αὐτὸς πρὸς τὸ σῶμα μέλλοι χρῆσθαι, ἆρ' ἄν τι προσδέ-
οιτο χρυσίου ἢ ἀργυρίου ἢ ἄλλου του, οἷς ταῦτα ποριεῖται
ἅ γε δὴ ὑπάρχοι; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκοῦν φαίνοιτο
ἂν ἡμῖν ἔστιν ὅτε ἄνθρωπος οὐδενὸς τούτων δεόμενος B
πρὸς τὴν τοῦ σώματος χρείαν; Οὐ γάρ. Οὐκοῦν εἰ ταῦτα
ἀχρεῖα φαίνοιτο πρὸς ταύτην τὴν ἐργασίαν, οὐκ ἄν ποτε 747
πάλιν δέοι χρήσιμα φανῆναι; ὑπέκειτο γὰρ μὴ οἷόν τε
εἶναι πρὸς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν τοτὲ μὲν χρήσιμα, τοτὲ
δὲ ἀχρεῖα εἶναι. Ἀλλ' οὕτω γ' ἄν, ἔφη, ὁ αὐτὸς λόγος
σοὶ καὶ ἐμοὶ γίγνοιτο· εἰ γάρ ποτε ταῦτα χρήσιμα γίγνοιτο

4. χρήσιμα - - τοῦτο Stobaeus: χρήματα - - τούτου a b c. — 12. ἡμῖν ἀχρεῖα a. — 13. τοῦτο Fischerus: τούτων a b c. — 19. οἳ ἂν ἀντὶ a. — ἐκπορίζωνται a. — 27. τὸ σῶμα] τὸν βίον a. — 39. ἔφη a. — 44. τυγχάνει a. — 46. κἀγαθοῦ Stobaeus: καὶ ἀγαθοῦ a b c. — ἀνθρώπου om. a.

1. οὗτοι ἐπιστήμονες ὡς] τούτοις ἐπιστημόνως a. — 3. ταῦτα om. a. — 22. ἄττα cum Bekkero c: αὐτὰ cum libris a. — 35. ταῦτα πάντα a. — 39. μέλλει a. — 48. γένοιτο a.

πρὸς τοῦτο, οὐκ ἄν ποτε συμβαίνοι πάλιν ἀχρεῖα εἶναι· C νῦν δὲ πρός τινας ἐργασίας πραγμάτων μοχθηρῶν, τὰς δὲ χρηστῶν. Ἔγωγ' ἂν φαίην. Ἆρ' οὖν οἷόν τε μοχθηρόν τι πρᾶγμα πρὸς ἀγαθοῦ τινὸς ἐργασίαν χρήσιμον εἶναι; Οὐκ ἔμοιγε φαίνεται. Ἀγαθὰ δὲ πράγματα ἆρ' ἂν ταῦτα φαίημεν εἶναι, ἃ δι' ἀρετὴν ἄνθρωπος πράττει; Φημί. Ἆρ' οὖν οἷόν τε ἄνθρωπον μαθεῖν τι τούτων, ὅσα διὰ λόγου διδάσκεται, εἰ παντάπασιν ἀπεστερημένος εἴη τοῦ ἀκούειν, ἢ ἑτέρου τινός; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε δο- D κεῖ. Οὐκοῦν τῶν χρησίμων φαίνοιτο ἂν ἡμῖν πρὸς ἀρετὴν τὸ ἀκούειν, εἴπερ διδακτός γε ἡ ἀρετὴ τῷ ἀκούειν καὶ αὐτῷ καταχρώμεθα πρὸς τὰς μαθήσεις; Φαίνεται. Οὐκοῦν εἴπερ ἡ ἰατρικὴ οἵα τ' ἐστὶ τὸν νοσοῦντα παύειν, 562 φαίνοιτο ἂν ἡμῖν ἐνίοτε καὶ ἡ ἰατρικὴ τῶν χρησίμων οὖσα πρὸς τὴν ἀρετήν, εἴπερ διὰ τῆς ἰατρικῆς τὸ ἀκούειν ποριοθείη; Καὶ οὐδέν γε κωλύει. Ἆρ' οὖν πάλιν καὶ εἰ τὴν ἰατρικὴν ἀντὶ χρημάτων ποριοαίμεθα, φαίνοιτο ἂν E ἡμῖν καὶ τὰ χρήματα χρήσιμα ὄντα πρὸς ἀρετήν; Καὶ γὰρ ἔστιν, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν πάλιν ὁμοίως καὶ δι' οὗ τὰ χρήματα ποριοαίμεθα; Παντάπασι μὲν οὖν πάντα. Ἆρ' οὖν ἄν σοι δοκεῖ ἄνθρωπος ἀπὸ μοχθηρῶν τε καὶ αἰσχρῶν πραγμάτων ἀργύριον αὐτῷ πορίσασθαι, ἀνθ' ὅτου τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην κτήσαιτο, ἧ δύναιτο ἀκούειν, ἐκ τοῦ μὴ οἷόν τε; τῷ δ' αὐτῷ ἐκείνῳ καταχρῆσθαι πρὸς ἀρετὴν ἢ ἕτερ' ἄττα τῶν τοιούτων; Πάνυ μὲν οὖν ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκοῦν οὐκ ἂν τό γε μοχθηρὸν χρήσιμον ἂν εἴη πρὸς ἀρετήν; Οὐ γάρ. Οὐκ ἄρα ἀναγκαῖόν ἐστι, δι' ὧν ἂν ἐκποριοαίμεθα τὰ πρὸς ἕκαστα χρήσιμα, καὶ ταῦτα πρὸς τὰ αὐτὰ χρήσιμα εἶναι. φαίνοιτο γὰρ ἂν ἐνίοτε μοχθηρὰ πράγματα πρὸς ἀγαθόν τι χρήσιμον 405 εἶναι. ἔτι δὲ μᾶλλον καὶ ἐπὶ τούτου ἂν φανερὰ γένοιτο. εἴπερ γὰρ ταῦτα χρήσιμά ἐστι πρὸς ἕκαστα, ὧν ἄνευ οὐκ ἂν γένοιτο, εἰ μὴ ταῦτα προϋπάρχοι, φέρε, πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα φήσαις; ἆρ' οἷόν τε ἀμαθίαν πρὸς ἐπιστήμην χρήσιμον εἶναι, ἢ νόσον πρὸς ὑγίειαν, ἢ κακίαν πρὸς ἀρετήν; Οὐκ ἂν ἔγωγε φαίην. Καὶ μὴν τόδε γ' ἂν ὁμολογήσαιμεν ἀδύνατον εἶναι, ἐπιστήμην ἐγγενέσθαι ὅτῳ μὴ ἀμαθία πρότερον ὑπάρξαι, καὶ ὑγίειαν, ὅτῳ μὴ νό- B σος, οὐδὲ ἀρετήν, ὅτῳ μὴ κακία. Ἔφη γὰρ οὕτως, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ. Οὐκ ἂν ἄρα φαίνοιτο ἀναγκαῖον εἶναι, ὅσων ἄνευ μὴ οἷόν τε γίγνεσθαι, ταῦτα καὶ χρήσιμα εἶναι πρὸς τοῦτο. φαίνοιτο γὰρ ἂν ἡμῖν ἡ ἀμαθία πρὸς ἐπιστήμην χρήσιμος οὖσα, καὶ ἡ νόσος πρὸς ὑγίειαν, καὶ ἡ κακία πρὸς ἀρετήν. Σφόδρα δυσπίστως εἶχε καὶ πρὸς τούτους τοὺς λόγους, εἰ μὴ πάντα ταῦτα χρήματα ἔσται. Καταμαθὼν δ' αὐτὸν ἐγὼ ὅτι ἴσον εἴη πεῖσαι, ὅπερ ἂν 563 τὸ λεγόμενον λίθον ἑψῆσαι, Ἀλλὰ τούτους μὲν τοὺς λόγους, ἦν δ' ἐγώ, ἐάσωμεν χαίρειν, ἐπειδήπερ οὐ δυνατοί ἐσμεν ὁμολογῆσαι ὁπότερον ταὐτὰ χρήσιμά τ' ἐστὶ καὶ χρήματα ἢ οὔ· ἐκείνου δὲ πέρι πῶς ἂν φαίημεν; πότερον ἂν εὐδαιμονέστερόν τε καὶ βελτίω ἡγησαίμεθα εἶναι ἄνθρωπον, εἰ ὡς πλείστων δέοιτο πρὸς τὸ σῶμά τε καὶ τὴν δίαιταν ἐπιτηδείων, ἢ εἰ ὡς ἐλαχίστων τε καὶ φαυλοτάτων; μάλιστα δ' ἂν ἴσως καὶ τοῦτο ὧδε θεωρηθείη, εἴ τις αὐτὸν πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον παραβάλλων σκοποῖτο ὁποτέρα τῶν ἕξεων βελτίων, πότερον ὅταν τύχῃ D νοσῶν ἢ ὅταν ὑγιαίνων. Ἀλλὰ τοῦτό γ', ἔφη, οὐ πολλῆς τινὸς τῆς σκέψεως δεῖται. Ἴσως γάρ, ἦν δ' ἐγώ, παντὶ ἀνθρώπῳ εὔπορον γνῶναι ὅτι ἡ τοῦ ὑγιαίνοντος ἕξις κρείττων ἐστὶ τῆς τοῦ κάμνοντος. τί δαί; ποτέρως τυγχάνομεν πλειόνων τε καὶ μᾶλλον παντοδαπῶν δεόμενοι; ὅταν κάμνωμεν ἢ ὅταν ὑγιαίνωμεν; Ὅταν κάμνωμεν. Ὅταν ἄρα αὐτοὶ αὑτῶν τυγχάνωμεν φαυλότατα διακείμενοι, τότε σφόδρα τε καὶ πλείστων, τὰ πρὸς ἡδονὰς τὰς E διὰ τοῦ σώματος, ἐν ἐπιθυμίαις τε καὶ δεήσεσίν ἐσμεν; Οὕτως. Οὐκοῦν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὥσπερ αὐτὸς αὑτοῦ τότε φαίνεται βέλτιστα ἔχων, ὅταν ἐλαχίστων τῶν τοιούτων δέηται, οὕτω πάλιν καὶ δυοῖν ὄντοιν, εἰ ὁ μὲν τυγχάνοι σφόδρα τε καὶ πολλῶν ἐν ἐπιθυμίᾳ τε καὶ δεήσει ὤν, ὁ δὲ ὀλίγων τε καὶ ἡσύχως; οἷον τὰ τοιάδε· ὅσοι τῶν ἀνθρώπων τυγχάνουσι κυβευταὶ ὄντες, οἱ δὲ οἰνόφλυγες, ἕτεροι δὲ γαστρίμαργοι, — ἅπαντα γὰρ ταῦτα οὐδὲν ἕτερον τυγχάνει ὄντα ἢ ἐπιθυμίαι. Σφόδρα γε. Αἱ δ' ἐπιθυμίαι πᾶσαι οὐδὲν ἕτερον ἢ ἔνδειαί τινων. οἱ οὖν πλεῖστα τούτων πεπονθότες ἄνθρωποι ἐν μοχθηροτέρᾳ ἕξει εἰσὶ τῶν μηδὲν ἢ ὡς ἐλάχιστα τοιαῦτα πεπονθότων. Πάνυ μὲν οὖν ἔγωγε καὶ σφόδρα μοχθηροὺς 406 τοὺς τοιούτους ὑπολαμβάνω εἶναι· καὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοιούτους, τοσούτῳ καὶ μοχθηροτέρους. Οὐκοῦν δοκεῖ ἡμῖν οὐχ οἷόν τε χρήσιμα εἶναι ταῦτα πρὸς τοῦτο, εἰ μὴ 564 τυγχάνοιμεν καὶ δεόμενοι τούτων πρὸς τοῦτο; Φημί. Ἀναγκαῖον ἄρα, εἴπερ μέλλει ἡμῖν χρήσιμα εἶναι ταῦτα πρὸς τὰς τοῦ σώματος θεραπείας τῶν ἐνδειῶν, ἅμα καὶ δεῖσθαι ἡμᾶς τούτων πρὸς τοῦτο; Ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκοῦν ὅτῳ τυγχάνει πλεῖστα χρήσιμα ὄντα πρὸς τοῦτο, οὗτος ἂν φαίνοιτο καὶ πλείστων δεόμενος πρὸς τοῦτο, εἴπερ ἀνάγκη τῶν χρησίμων πάντων προσδεῖσθαι. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω φαίνεσθαι. Ἀναγκαῖον ἄρα φαίνεται κατά γε τοῦτον τὸν λόγον, οἷς τυγχάνει πολλὰ χρήματα ὄντα, τούτοις καὶ πολλῶν δεῖσθαι τῶν πρὸς τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν ἐπιτηδείων· τὰ γὰρ πρὸς τοῦτο χρήσιμα ὄντα χρήματα ἐφαίνετο. ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἂν ἡμῖν φαίνοιντο οἱ πλουσιώτατοι μοχθηρότατα διακείμενοι, εἴπερ γε καὶ πλείστων τοιούτων ἐνδεεῖς ὄντες.

21. δοκοῖ a b. — 23. ἢ Boeckhius: ἢ a b c. — 24. οἷωτε omnes. Bekk. — 27. ἂν ante εἴη om. a. — 33. προϋπάρχει a. — 41. τε εἶναι γίγνεσθαι a. — 43. χρήσιμος οὖσα πρὸς ἐπιστήμην a. — 45. χρήσιμα a.
1. ἐάσομεν a. — 9. ὁποτέραν mei omnes. Bekk. — 13. δαί] δέ a. — 22. τυγχάνει a. — 27. τινων. Οὐδέν. Οἱ Cornarius. — 43. τούτους Horreus.

ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ.

p. Steph. T. III. 406
p. Lugd. 255
p. Bekk. P. II. V. III. 465

Κλειτοφῶντα τὸν Ἀριστωνύμου τις ἡμῖν διηγεῖτο ἔναγχος, ὅτι Λυσίᾳ διαλεγόμενος τὰς μὲν μετὰ Σωκράτους διατριβὰς ψέγοι, τὴν Θρασυμάχου δὲ ξυνουσίαν ὑπερεπαινοῖ.

ΚΛΕΙ. Ὅστις, ὦ Σώκρατες, οὐκ ὀρθῶς ἀπεμνημόνευέ σοι τοὺς ἐμοὶ περὶ σοῦ γενομένους λόγους πρὸς Λυσίαν· τὰ μὲν γὰρ ἔγωγε οὐκ ἐπῄνουν σε, τὰ δὲ καὶ ἐπῄνουν. ἐπεὶ δὲ δῆλος εἶ μεμφόμενος μέν μοι, προσποιούμενος δὲ μηδὲν φροντίζειν, ἥδιστ' ἄν σοι διεξέλθοιμι αὐτοὺς αὐτός, ἐπειδὴ καὶ μόνω τυγχάνομεν ὄντε, ἵνα ἧττόν με ἡγῇ πρὸς σὲ φαύλως ἔχειν. νῦν γὰρ ἴσως οὐκ ὀρθῶς ἀκήκοας, ὥστε φαίνει πρὸς ἐμὲ ἔχειν τραχυτέρως τοῦ δέοντος. εἰ δέ μοι δίδως παῤῥησίαν, ἥδιστ' ἂν δεξαίμην καὶ ἐθέλω λέγειν.

407 466 *ΣΩ.* Ἀλλ' αἰσχρὸν μὴν σοῦ γε ὠφελεῖν με προθυμουμένου μὴ ὑπομένειν· δῆλον γὰρ ὡς γνοὺς ὅπῃ χείρων εἰμὶ καὶ βελτίων, τὰ μὲν ἀσκήσω καὶ διώξομαι, τὰ δὲ φεύξομαι κατὰ κράτος.

ΚΛΕΙ. Ἀκούοις ἄν. Ἐγὼ γάρ, ὦ Σώκρατες, σοὶ συγγιγνόμενος πολλάκις ἐξεπληττόμην ἀκούων, καί μοι ἐδόκεις παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κάλλιστα λέγειν, ὁπότε ἐπιτιμῶν τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ ἐπὶ μηχανῆς τραγικῆς θεός, ὕμνεις λέγων Ποῖ φέρεσθε, ὤνθρωποι, καὶ ἀγνοεῖτε οὐδὲν τῶν δεόντων πράττοντες, οἵτινες χρημάτων μὲν πέρι τὴν πᾶσαν σπουδὴν ἔχετε, ὅπως ὑμῖν B ἔσται, τῶν δ' υἱέων οἷς ταῦτα παραδώσετε, ὅπως ἐπιστήσονται χρῆσθαι δικαίως τούτοις, ἀμελεῖτε, καὶ οὔτε διδασκάλους αὐτοῖς εὑρίσκετε τῆς δικαιοσύνης, εἴπερ μαθητόν· εἰ δὲ μελετητόν τε καὶ ἀσκητόν, οἵτινες ἐξασκήσουσι καὶ ἐκμελετήσουσιν ἱκανῶς. οὐδέ γ' ἔτι πρότερον ὑμᾶς αὐτοὺς οὕτως ἐθεραπεύσατε, ἀλλ' ὁρῶντες γράμματα καὶ μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν ὑμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας ὑμῶν ἱκανῶς μεμαθηκότας, ἃ δὴ παιδείαν ἀρετῆς C εἶναι τελέαν ἡγῆσθε, κἄπειτα οὐδὲν ἧττον κακοὺς γιγνομένους περὶ τὰ χρήματα, πῶς οὐ καταφρονεῖτε τῆς νῦν παιδεύσεως οὐδὲ ζητεῖτε οἵτινες ὑμᾶς παύσουσι ταύτης τῆς ἀμουσίας; καίτοι διά γε ταύτην τὴν πλημμέλειαν 467 καὶ ῥᾳθυμίαν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐν τῷ ποδὶ πρὸς τὴν λύραν ἀμετρίαν καὶ ἀδελφὸς ἀδελφῷ καὶ πόλεις πόλεσιν ἀμέτρως καὶ ἀναρμόστως προσφερόμεναι στασιάζουσι καὶ πολεμοῦντες τὰ ἔσχατα δρῶσι καὶ πάσχουσιν. ὑμεῖς δέ D φατε οὐ δι' ἀπαιδευσίαν οὐδὲ δι' ἄγνοιαν, ἀλλ' ἑκόντας τοὺς ἀδίκους ἀδίκους εἶναι. πάλιν δ' αὖ τολμᾶτε λέγειν ὡς αἰσχρὸν καὶ θεομισὲς ἡ ἀδικία· πῶς οὖν δή τις τό γε τοιοῦτον κακὸν ἑκὼν αἱροῖτ' ἄν; ἥττων ὃς ἂν ᾖ, φατέ, τῶν ἡδονῶν. οὐκοῦν καὶ τοῦτ' ἀκούσιον, εἴπερ τὸ

---

23. ὕμνεις] ὑμεῖς a. — ἄνθρωποι Γb.
2. πᾶσαν τὴν c. — 6. εἰ δὲ] εἴτε a.

νικᾶν ἑκούσιον; ὥστε ἐκ παντὸς τρόπου τό γε ἀδικεῖν
ἀκούσιον ὁ λόγος αἱρεῖ, καὶ δεῖν ἐπιμέλειαν τῆς νῦν πλείω
ποιεῖσθαι πάντ' ἄνδρα ἰδίᾳ θ' ἅμα καὶ δημοσίᾳ ξυμπά-
E σας τὰς πόλεις. Ταῦτ' οὖν, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ὅταν
ἀκούω σοῦ θαμὰ λέγοντος, καὶ μάλα ἄγαμαι καὶ θαυ-
256 μαστῶς ὡς ἐπαινῶ. καὶ ὁπόταν αὖ φῇς τὸ ἐφεξῆς τούτῳ,
τοὺς ἀσκοῦντας μὲν τὰ σώματα, τῆς δὲ ψυχῆς ἠμελη-
κότας ἕτερόν τι πράττειν τοιοῦτον, τοῦ μὲν ἄρξοντος
ἀμελεῖν, περὶ δὲ τὸ ἀρξόμενον ἐσπουδακέναι. καὶ ὅταν
λέγῃς ὡς ὅτῳ τις μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, κρεῖττον ἐᾶν
τὴν τούτου χρῆσιν· εἰ δή τις μὴ ἐπίσταται ὀφθαλμοῖς
468 χρῆσθαι μηδὲ ὠσὶ μηδὲ ξύμπαντι τῷ σώματι, τούτῳ μήτε
ἀκούειν μήθ' ὁρᾶν μήτ' ἄλλην χρείαν μηδεμίαν χρῆσθαι
τῷ σώματι κρεῖττον ἢ ὁπῃοῦν χρῆσθαι. καὶ δὴ καὶ περὶ
408 τέχνην ὡσαύτως· ὅστις γὰρ δὴ μὴ ἐπίσταται τῇ ἑαυτοῦ
λύρᾳ χρῆσθαι, δῆλον ὡς οὐδὲ τῇ τοῦ γείτονος, οὐδὲ
ὅστις μὴ τῇ τῶν ἄλλων, οὐδὲ τῇ ἑαυτοῦ, οὐδ' ἄλλῳ τῶν
ὀργάνων οὐδὲ κτημάτων οὐδενί. καὶ τελευτᾷ δὴ καλῶς
ὁ λόγος οὗτός σοι, ὡς ὅστις ψυχῇ μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι,
τούτῳ τὸ ἄγειν ἡσυχίαν τῇ ψυχῇ καὶ μὴ ζῆν κρεῖττον ἢ
ζῆν πράττοντι καθ' αὑτόν· εἰ δέ τις ἀνάγκη ζῆν εἴη,
δούλῳ ἄμεινον ἢ ἐλευθέρῳ διάγειν τῷ τοιούτῳ τὸν βίον
B ἐστὶν ἄρα, καθάπερ πλοίου παραδόντι τὰ πηδάλια τῆς
διανοίας ἄλλῳ, τῷ μαθόντι τὴν τῶν ἀνθρώπων κυβερ-
νητικήν, ἣν δὴ σὺ πολιτικήν, ὦ Σώκρατες, ἐπονομάζεις
πολλάκις, τὴν αὐτὴν δὴ ταύτην δικαστικήν τε καὶ δικαι-
οσύνην ὡς ἔστι λέγων. Τούτοις δὴ τοῖς λόγοις καὶ ἑτέ-
ροις τοιούτοις παμπόλλοις καὶ παγκάλως λεγομένοις, ὡς
διδακτὸν ἀρετὴ καὶ πάντων ἑαυτοῦ δεῖ μάλιστα ἐπιμε-
λεῖσθαι, σχεδὸν οὔτ' ἀντεῖπον πώποτε οὔτ' οἶμαι μήποθ'
C ὕστερον ἀντείπω· προτρεπτικωτάτους τε γὰρ ἡγοῦμαι καὶ
ὠφελιμωτάτους, καὶ ἀτεχνῶς ὥσπερ καθεύδοντας ἐπεγεί-
469 ρειν ἡμᾶς. προσεῖχον δὴ τὸν νοῦν τὸ μετὰ ταῦτα ὡς
ἀκουσόμενος, ἐπανερωτῶν οὔ τι σὲ τὸ πρῶτον, ὦ Σώ-
κρατες, ἀλλὰ τῶν ἡλικιωτῶν τε καὶ συνεπιθυμητῶν ἢ
ἑταίρων σῶν, ἢ ὅπως δεῖ πρὸς σὲ περὶ αὐτῶν τὸ τοιοῦ-
τον ὀνομάζειν. τούτων γὰρ τούς τι μάλιστα εἶναι δοκα-
ζομένους ὑπὸ σοῦ πρώτους ἐπανηρώτων, πυνθανόμενος
D τίς ὁ μετὰ ταῦτ' εἴη λόγος, καὶ κατὰ σὲ τρόπον τινὰ
ὑποτείνων αὐτοῖς Ὦ βέλτιστοι, ἔφην, ὑμεῖς, πῶς ποτε
νῦν ἀποδεχόμεθα τὴν Σωκράτους προτροπὴν ἡμῶν ἐπ'
ἀρετήν; ὡς ὄντος μόνου τούτου, ἐπεξελθεῖν δὲ οὐκ ἔνι
τῷ πράγματι καὶ λαβεῖν αὐτὸ τελέως, ἀλλ' ἡμῖν παρὰ
πάντα δὴ τὸν βίον ἔργον τοῦτ' ἔσται, τοὺς μήπω προ-
τετραμμένους προτρέπειν, καὶ ἐκείνους αὖ ἑτέρους; ἢ δεῖ
τὸν Σωκράτη καὶ ἀλλήλους ἡμᾶς τὸ μετὰ τοῦτ' ἐπανερω-
E τᾶν, ὁμολογήσαντας τοῦτ' αὐτὸ ἀνθρώπῳ πρακτέον εἶναι,
τί τοὐντεῦθεν; πῶς ἄρχεσθαι δεῖν φαμὲν δικαιοσύνης
πέρι μαθήσεως; ὥσπερ ἂν εἴ τις ἡμᾶς προὔτρεπε τοῦ
σώματος ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, μηδὲν προνοοῦντας ὁρῶν
καθάπερ παῖδας, ὡς ἔστι τις γυμναστικὴ καὶ ἰατρική, κἄ-
πειτα ὠνείδιζε, λέγων ὡς αἰσχρὸν πυρῶν μὲν καὶ κριθῶν
καὶ ἀμπέλων ἐπιμέλειαν πᾶσαν ποιεῖσθαι, καὶ ὅσα τοῦ
σώματος ἕνεκα διαπονούμεθά τε καὶ κτώμεθα, τούτου δ' 470
αὐτοῦ μηδεμίαν τέχνην μηδὲ μηχανήν, ὅπως ὡς βέλτι-
στον ἔσται τὸ σῶμα, ἐξευρίσκειν, καὶ ταῦτα οὖσαν. εἰ δ'
ἐπανηρόμεθα τὸν ταῦθ' ἡμᾶς προτρέποντα Λέγεις δὲ
εἶναι τίνας ταύτας τὰς τέχνας; εἶπεν ἂν ἴσως ὅτι γυ- 409
μναστικὴ καὶ ἰατρική. καὶ νῦν δὴ τίνα φαμὲν εἶναι τὴν ἐπὶ
τῇ τῆς ψυχῆς ἀρετῇ τέχνην; λεγέσθω. Ὁ δὴ δοκῶν αὐτῶν
ἐρρωμενέστατος εἶναι πρὸς ταῦτα ἀποκρινόμενος εἶπέ μοι
ταύτην τὴν τέχνην εἶναι ἥνπερ ἀκούεις σὺ λέγοντος, ἔφη,
Σωκράτους, οὐκ ἄλλην ἢ δικαιοσύνην. Εἰπόντος δ' ἐμοῦ
Μή μοι τὸ ὄνομα μόνον εἴπῃς, ἀλλ' ὧδε. ἰατρική πού
τις λέγεται τέχνη· ταύτης δ' ἐστὶ διττὰ τὰ ἀποτελούμενα,
τὸ μὲν ἰατροὺς ἀεὶ πρὸς τοῖς οὖσιν ἑτέρους ἐξεργάζεσθαι, B
τὸ δὲ ὑγίειαν· ἔστι δὲ τούτων θάτερον οὐκέτι τέχνη, τῆς
τέχνης δὲ τῆς διδασκούσης τε καὶ διδασκομένης ἔργον,
ὃ δὴ λέγομεν ὑγίειαν. καὶ τεκτονικῆς δὲ κατὰ ταὐτὰ
οἰκία τε καὶ τεκτονικὴ τὸ μὲν ἔργον, τὸ δὲ δίδαγμα. τῆς
δὴ δικαιοσύνης ὡσαύτως τὸ μὲν δικαίους ἔστω ποιεῖν,
καθάπερ ἐκεῖ τοὺς τεχνίτας ἑκάστους· τὸ δ' ἕτερον, ὃ
δύναται ποιεῖν ἡμῖν ἔργον ὁ δίκαιος, τί τοῦτό φαμεν;
εἰπέ. Οὗτος μέν, ὡς οἶμαι, τὸ συμφέρον ἀπεκρίνατο, C
ἄλλος δὲ τὸ δέον, ἕτερος δὲ τὸ ὠφέλιμον, ὁ δὲ τὸ λυσι- 471
τελοῦν. ἐπανῄειν δὴ ἐγὼ λέγων ὅτι Κἀκεῖ τά γε ὀνόματα
ταῦτ' ἐστὶν ἐν ἑκάστῃ τῶν τεχνῶν, ὀρθῶς πράττειν λυ-
σιτελοῦντα, ὠφέλιμα καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα· ἀλλὰ πρὸς ὅ
τι ταῦτα πάντα τείνει, ἐρεῖ τὸ ἴδιον ἑκάστη τέχνη, οἷον
ἡ τεκτονικὴ τὸ εὖ, τὸ καλῶς, τὸ δεόντως, ὥστε τὰ ξύ-
λινα, φήσει, σκεύη γίγνεσθαι, ἃ δὴ οὐκ ἔστι τέχνη. λε-
γέσθω δὴ καὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης ὡσαύτως. Τελευτῶν D
ἀπεκρίνατό τις ὦ Σώκρατές μοι τῶν σῶν ἑταίρων, ὃς
δὴ κομψότατα ἔδοξεν εἰπεῖν, ὅτι τοῦτ' εἴη τὸ τῆς δικαιο-
σύνης ἴδιον ἔργον, ὃ τῶν ἄλλων οὐδεμιᾶς, φιλίαν ἐν ταῖς
πόλεσι ποιεῖν. οὗτος δ' αὖ ἐρωτώμενος τὴν φιλίαν ἀγα-
θόν τ' ἔφη εἶναι καὶ οὐδέποτε κακόν. τὰς δὲ τῶν παί-
δων φιλίας καὶ τὰς τῶν θηρίων, ἃς ἡμεῖς τοῦτο τοὔνο-
μα ἐπονομάζομεν, οὐκ ἀπεδέχετο εἶναι φιλίας ἐπανερω-
τώμενος· συνέβαινε γὰρ αὐτῷ τὰ πλείω τὰς τοιαύτας
βλαβερὰς ἢ ἀγαθὰς εἶναι. φεύγων δὴ τὸ τοιοῦτον οὐδὲ E
φιλίας ἔφη τὰς τοιαύτας εἶναι, ψευδῶς δὲ ὀνομάζειν
αὐτὰς τοὺς οὕτως ὀνομάζοντας· τὴν δὲ ὄντως καὶ ἀλη-
θῶς φιλίαν εἶναι σαφέστατα ὁμόνοιαν. τὴν δὲ ὁμόνοιαν
ἐρωτώμενος εἰ ὁμοδοξίαν εἶναι λέγοι ἢ ἐπιστήμην, τὴν
μὲν ὁμοδοξίαν ἠτίμαζεν· ἠναγκάζοντο γὰρ πολλαὶ καὶ 472

---

12. ὠσὶν ab. — 15. γὰρ ἂν δὴ a. — 23. παραδιδόναι a. — 25. ὀνομάζεις a. — 31. γὰρ om. a. — 42. ἔνι] ἐν a.
12. ἀρετῇ om. Stallbaumii operae. — 24. ἐκεῖ τοὺς] ἐκείνους a. — 28. κἀκεῖνά γε a. — 31. ἑκάστη τέχνη a. —
47. ἀνερωτώμενος c.

βλαβεραὶ γίγνεσθαι ὁμοδοξίαι ἀνθρώπων, τὴν δὲ φιλίαν
ἀγαθὸν ὡμολογήκει πάντως εἶναι καὶ δικαιοσύνης ἔργον,
ὥστε ταὐτὸν ἔφησεν εἶναι ὁμόνοιαν ἐπιστήμην οὖσαν,
ἀλλ' οὐ δόξαν. ὅτε δὴ ἐνταῦθα ἦμεν τοῦ λόγου ἀπο-
410 ροῦντες, οἱ παρόντες ἱκανοὶ ἦσαν ἐπιπλήττειν τε αὐ-
τῷ καὶ λέγειν ὅτι περιδεδράμηκεν εἰς ταὐτὸν ὁ λόγος τοῖς
257 πρώτοις, καὶ ἔλεγον ὅτι Καὶ ἡ ἰατρικὴ ὁμόνοιά τίς ἐστι
καὶ ἅπασαι αἱ τέχναι, καὶ περὶ ὅτου εἰσὶν ἔχουσι λέγειν·
τὴν δὲ ὑπὸ σοῦ λεγομένην δικαιοσύνην ἢ ὁμόνοιαν, ὅποι
τείνουσά ἐστι, διαπέφευγε, καὶ ἄδηλον αὐτῆς ὅ τί ποτ'
ἔστι τὸ ἔργον. Ταῦτα, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ τελευτῶν καὶ
σὲ αὐτὸν ἠρώτων, καὶ εἶπές μοι δικαιοσύνης εἶναι τοὺς
B μὲν ἐχθροὺς βλάπτειν, τοὺς δὲ φίλους εὖ ποιεῖν. ὕστερον
δὲ ἐφάνη βλάπτειν γε οὐδέποτε ὁ δίκαιος οὐδένα· πάντα
γὰρ ἐπ' ὠφελίᾳ πάντας δρᾶν. ταῦτα δὲ οὐχ ἅπαξ οὐδὲ
δὶς ἀλλὰ πολὺν δὴ ὑπομείνας χρόνον καὶ λιπαρῶν ἀπεί-
ρηκα, νομίσας σε τὸ μὲν προτρέπειν εἰς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν
κάλλιστ' ἀνθρώπων δρᾶν, δυοῖν δὲ θάτερον, ἢ τοσοῦτον
μόνον δύνασθαι, μακρότερον δὲ οὐδέν, ὃ γένοιτ' ἂν καὶ
473 περὶ ἄλλην ἡντιναοῦν τέχνην, οἷον μὴ ὄντα κυβερνήτην
C καταμελετῆσαι τὸν ἔπαινον περὶ αὐτῆς, ὡς πολλοῦ τοῖς
ἀνθρώποις ἀξία, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ὡσαύτως.
ταὐτὸν δὴ καὶ σοί τις ἐπενέγκοι τάχ' ἂν περὶ δικαιοσύ-
νης, ὡς οὐ μᾶλλον ὄντι δικαιοσύνης ἐπιστήμονι, διότι
καλῶς αὐτὴν ἐγκωμιάζεις. οὐ μὴν τό γε ἐμὸν οὕτως ἔχει.
δυοῖν δὲ θάτερον, ἢ οὐκ εἰδέναι σε ἢ οὐκ ἐθέλειν αὐ-
τῆς ἐμοὶ κοινωνεῖν. διὰ ταῦτα δὴ καὶ πρὸς Θρασύμαχον,
οἶμαι, πορεύσομαι καὶ ἄλλοσε ὅποι δύναμαι, ἀπορῶν
ἐπεὶ εἴ γ' ἐθέλοις σὺ τούτων μὲν ἤδη παύσασθαι πρὸς D
ἐμὲ τῶν λόγων τῶν προτρεπτικῶν, οἷον δέ, εἰ περὶ γυ-
μναστικῆς προτετραμμένος ἢ τοῦ σώματος δεῖν μὴ ἀμε-
λεῖν, τὸ ἐφεξῆς ἂν τῷ προτρεπτικῷ λόγῳ ἔλεγες, οἷον τὸ
σῶμά μου φύσει ὂν οἵας θεραπείας δεῖται· καὶ νῦν δὴ
ταὐτὸν γιγνέσθω. θὲς τὸν Κλειτοφῶντα ὁμολογοῦντα ὡς
ἔστι καταγέλαστον τῶν μὲν ἄλλων ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι,
ψυχῆς δέ, ἧς ἕνεκα τἆλλα διαπονούμεθα, ταύτης ἠμελη-
κέναι· καὶ τἆλλα πάντα οἷον με νῦν οὕτως εἰρηκέναι τὰ E
τούτοις ἑξῆς, ἃ καὶ νῦν δὴ διῆλθον. καὶ σου δεόμενος
λέγω μηδαμῶς ἄλλως ποιεῖν, ἵνα μή, καθάπερ νῦν, τὰ
μὲν ἐπαινῶ σε πρὸς Λυσίαν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, τὰ δέ
τι καὶ ψέγω. μὴ μὲν γὰρ προτετραμμένῳ σε ἀνθρώπῳ, 474
ὦ Σώκρατες, ἄξιον εἶναι τοῦ παντὸς φήσω, προτετραμ-
μένῳ δὲ σχεδὸν καὶ ἐμπόδιον τοῦ πρὸς τέλος ἀρετῆς ἐλ-
θόντα εὐδαίμονα γενέσθαι.

3. ὁμόνοιαν ἐπιστήμην nos: ὁμόνοιαν καὶ ἐπιστήμην cum libris a, ὁμόνοιαν [καὶ] ἐπιστήμην bc. — 9. ὅποι cum Bekkero c: ὅπου cum libris a.

6. ὅποι cum Bekkero c: ὅπῃ cum libris a. — 9. ἢ] ἧς a.

Ο Ρ Ο Ι.

p. Steph.
T. III. 411
p. Lugd.
748
p. Bekk.
P. III. V. III.
565

Ἀΐδιον τὸ κατὰ πάντα χρόνον καὶ πρότερον ὂν καὶ νῦν μὴ ἐφθαρμένον.

Θεὸς ζῷον ἀθάνατον, αὔταρκες πρὸς εὐδαιμονίαν· οὐσία ἀΐδιος, τῆς τἀγαθοῦ φύσεως αἰτία.

Γένεσις κίνησις εἰς οὐσίαν· μετάληψις οὐσίας· πόρευσις εἰς τὸ εἶναι.

Ἥλιος πῦρ οὐράνιον, ὃ μόνον ἀπ' ἠοῦς μέχρι δείλης τοῖς αὐτοῖς ἔστιν ὁραθῆναι· ἄστρον ἡμεροφανές· ζῷον ἀΐδιον, ἔμψυχον, τὸ μέγιστον.

B *Χρόνος ἡλίου κίνησις, μέτρον φορᾶς.*

Ἡμέρα ἡλίου πορεία ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς· φῶς τοὐναντίον νυκτί.

Ἕως ἡμέρας ἀρχή· τὸ πρῶτον φῶς ἀπὸ τοῦ ἡλίου.

Μεσημβρία χρόνος ἐν ᾧ τῶν σωμάτων αἱ σκιαὶ ἐλαχίστου μήκους κοινωνοῦσιν.

Δείλη ἡμέρας τελευτή.

Νὺξ σκότος τοὐναντίον ἡμέρᾳ· ἡλίου στέρησις.

Τύχη φορὰ ἐξ ἀδήλου εἰς ἄδηλον, καὶ ἐκ τοῦ αὐτομάτου αἰτία δαιμονίας πράξεως.

C *Γῆρας φθίσις ἐμψύχου ὑπὸ χρόνου γιγνομένη.*

Πνεῦμα κίνησις ἀέρος περὶ τὴν γῆν.

566 *Ἀὴρ στοιχεῖον οὗ πᾶσαι αἱ κατὰ τόπον κινήσεις κατὰ φύσιν εἰσίν.*

Οὐρανὸς σῶμα περιέχον πάντα τὰ αἰσθητὰ πλὴν αὐτοῦ τοῦ ἀνωτάτω ἀέρος.

Ψυχὴ τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν· αἰτία κινήσεως ζωτικῆς ζῴων.

Δύναμις τὸ καθ' αὑτὸ ποιητικόν.

Ὄψις ἕξις διακριτικὴ σωμάτων.

Ὀστοῦν μυελὸς ὑπὸ θερμοῦ παγείς.

Στοιχεῖον τὸ συνάγον καὶ διαλῦον τὰ σύνθετα.

Ἀρετὴ διάθεσις ἡ βελτίστη· ἕξις θνητοῦ ζῴου καθ' αὑτὴν ἐπαινετή· D *ἕξις καθ' ἣν τὸ ἔχον ἀγαθὸν λέγεται· κοινωνία νόμων δικαία· διάθεσις, καθ' ἣν τὸ διακείμενον τελείως σπουδαῖον λέγεται· ἕξις ποιητικὴ εὐνομίας.*

Φρόνησις δύναμις ποιητικὴ καθ' αὑτὴν τῆς ἀνθρώπου εὐδαιμονίας· ἐπιστήμη ἀγαθῶν καὶ κακῶν· διάθεσις καθ' ἣν κρίνομεν τί πρακτέον καὶ τί οὐ πρακτέον.

Δικαιοσύνη ὁμόνοια τῆς ψυχῆς πρὸς αὑτήν, καὶ εὐταξία τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν πρὸς ἄλληλά τε καὶ περὶ ἄλληλα· ἕξις διανεμητικὴ τοῦ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ· E *ἕξις καθ' ἣν ὁ ἔχων προαιρετικός ἐστι τῶν φαινομένων αὐτῷ δικαίων· ἕξις ἐν βίῳ νόμου ὑπήκοος· ἰσότης κοινωνική· ἕξις ὑπηρετικὴ νόμων.*

Σωφροσύνη μετριότης τῆς ψυχῆς περὶ τὰς ἐν αὐτῇ κατὰ φύσιν γιγνομένας ἐπιθυμίας τε καὶ ἡδονάς· εὐαρμοστία καὶ εὐταξία ψυχῆς πρὸς τὰς κατὰ φύσιν ἡδονὰς καὶ λύπας· συμφωνία ψυχῆς πρὸς τὸ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· αὐτοπραγία κατὰ φύσιν· εὐταξία ψυχῆς· λογιστικὴ ὁμιλία ψυχῆς περὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν· 412 *ἕξις καθ' ἣν ὁ ἔχων αἱρετικός ἐστι καὶ εὐλαβητικὸς ὧν χρή.*

Ἀνδρία ἕξις ψυχῆς ἀκίνητος ὑπὸ φόβου· θάρσος πολεμικόν· ἐπιστήμη τῶν κατὰ πόλεμον πραγμάτων· ἐγκράτεια ψυχῆς πρὸς τὰ φοβερὰ καὶ δεινά· τόλμα ὑπηρετικὴ

Ὅροι Σπευσίππου τοῦ Πλάτωνος rc. Φ.

2. *νῦν*] *νοῦν* Stallbaumii operae. — *διεφθαρμένον* a. — 8. *ὁραθῆναι· ζῷον ἀΐδιον, ἔμψυχον· ἄστρον ἡμεροφανές, τὸ μέγιστον* a. — 10. *κίνησις κύκλον ἀπαρτίζουσα* Φ. — 11. *ἐπὶ*] *εἰς* a. — 25. *ἀνωτάτου* a.

5. *διάθεσις ἣ βελτίστη ἕξις* a. — 7. *τὸ* cum Bekkero c: *τὸ ἔχον* cum libris a. — 10 *κακῶν· ἐπιστήμη ποιητικὴ εὐδαιμονίας· διάθεσις* a. — 17. *νόμων* ΦG et pr. ΛΩ: *νόμων ὀρθῶν* i, *ὀρθῶν νόμων* abc. — 24. *Ἀνδρεία* a.

567 φρονήσεως· εὐθαρσία ἐπὶ θανάτου προσδοκίᾳ· ἕξις διαφυλακτικὴ λογισμῶν ὀρθῶν ἐν κινδύνοις· ῥώμη πρὸς κίνδυνον ἀντίῤῥοπος· ῥώμη καρτερικὴ πρὸς ἀρετήν· ἠρεμία ψυχῆς περὶ τὰ δεινὰ καὶ θαρσαλέα κατὰ τὸν ὀρθὸν λό-
B γον φαινόμενα· σωτηρία δογμάτων ἀδήλων περὶ τὰ δεινά· ἐμπειρία πολέμου· ἕξις ἐμμενητικὴ νόμου.

Ἐγκράτεια δύναμις ὑπομενητικὴ λύπης· ἀκολούθησις τῷ ὀρθῷ λογισμῷ· δύναμις ἀνυπέρβλητος τοῦ ὑποληφθέντος ὀρθῷ λογισμῷ.

Αὐτάρκεια τελειότης κτήσεως ἀγαθῶν· ἕξις καθ' ἣν οἱ ἔχοντες αὐτοὶ αὑτῶν ἄρχουσιν.

Ἐπιείκεια δικαίων καὶ συμφερόντων ἐλάττωσις· μετριότης ἐν συμβολαίοις· εὐταξία ψυχῆς λογιστικὴ πρὸς τὰ καλὰ καὶ αἰσχρά.

C Καρτερία ὑπομονὴ λύπης ἕνεκα τοῦ καλοῦ· ὑπομονὴ πόνων ἕνεκα τοῦ καλοῦ.

Θάρσος ἀπροσδοκία κακοῦ· ἀνεκπληξία διὰ κακοῦ παρουσίαν.

Ἀλυπία ἕξις καθ' ἣν ἀνέμπτωτοί ἐσμεν εἰς λύπας.

Φιλοπονία ἕξις ἀποτελεστικὴ οὗ ἂν προέληται· καρτερία ἑκούσιος· ἕξις ἀδιάβλητος πρὸς πόνον.

Αἰδὼς τολμήσεως ὑποχώρησις ἑκουσία δικαίως καὶ πρὸς τὸ βέλτιστον φανέν· καταλαβὴ ἑκουσία τοῦ βελτίστου· εὐλάβεια ὀρθοῦ ψόγου.

D Ἐλευθερία ἡγεμονία βίου· αὐτοκράτεια ἐπὶ παντί· ἐξουσία τοῦ καθ' ἑαυτὸν ἐν βίῳ· ἀφειδία ἐν χρήσει καὶ ἐν κτήσει οὐσίας.

Ἐλευθεριότης ἕξις πρὸς τὸ χρηματίζεσθαι ὡς δεῖ· πρόσθεσις καὶ κτῆσις οὐσίας ὡς χρή.

Πρᾳότης κατάστασις κινήσεως τῆς ὑπ' ὀργῆς· κρᾶσις ψυχῆς σύμμετρος.

Κοσμιότης ὕπειξις ἑκουσία πρὸς τὸ φανὲν βέλτιστον· εὐταξία περὶ κίνησιν σώματος.

568 Εὐδαιμονία ἀγαθὸν ἐκ πάντων ἀγαθῶν συγκείμενον· δύναμις αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ ζῆν· τελειότης κατ' ἀρε-
E τήν· ὠφέλεια αὐτάρκης ζῴου.

Μεγαλοπρέπεια ἀξίωσις κατὰ λογισμὸν ὀρθὸν τὸν σεμνότατον.

Ἀγχίνοια εὐφυΐα ψυχῆς, καθ' ἣν ὁ ἔχων στοχαστικός ἐστιν ἑκάστῳ τοῦ δέοντος· ὀξύτης νοῦ.

Χρηστότης ἤθους ἀπλαστία μετ' εὐλογιστίας· ἤθους σπουδαιότης.

Καλοκαγαθία ἕξις προαιρετικὴ τῶν βελτίστων.

Μεγαλοψυχία χρῆσις τοῖς ξυμβαίνουσιν ἀστεία· μεγαλοπρέπεια ψυχῆς μετὰ λόγου.

Φιλανθρωπία ἕξις εὐάγωγος ἤθους πρὸς ἀνθρώπου φιλίαν· ἕξις εὐεργετικὴ ἀνθρώπων· χάριτος σχέσις· μνήμη μετ' εὐεργεσίας.

Εὐσέβεια δικαιοσύνη περὶ θεούς· δύναμις θεραπευτικὴ 740
θεῶν ἑκούσιος· περὶ θεῶν τιμῆς ὑπόληψις ὀρθή. ἐπιστήμη 413
τῆς περὶ θεῶν τιμῆς.

Ἀγαθὸν τὸ αὑτοῦ ἕνεκεν.

Ἀφοβία ἕξις καθ' ἣν ἀνέμπτωτοί ἐσμεν εἰς φόβους.

Ἀπάθεια ἕξις καθ' ἣν ἀνέμπτωτοί ἐσμεν εἰς πάθη.

Εἰρήνη ἡσυχία ἐπ' ἔχθρας πολεμικάς.

Ῥᾳθυμία ῥᾳστώνη ψυχῆς· ἀπάθεια τοῦ θυμοειδοῦς.

Δεινότης διάθεσις καθ' ἣν ὁ ἔχων στοχαστικός ἐστι τοῦ ἰδίου τέλους.

Φιλία ὁμόνοια ὑπὲρ καλῶν καὶ δικαίων· προαίρεσις βίου τοῦ αὐτοῦ· ὁμοδοξία περὶ προαιρέσεως καὶ πράξεως· ὁμόνοια περὶ βίου κοινωνίαν μετ' εὐνοίας· κοινωνία τοῦ B
εὖ ποιῆσαι καὶ παθεῖν.

Εὐγένεια ἀρετὴ εὐγενοῦς ἤθους· εὐαγωγία ψυχῆς πρὸς λόγους καὶ πράξεις.

Αἵρεσις δοκιμασία ὀρθή.

Εὔνοια αἵρεσις· ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπον ἀσπασμός.

Οἰκειότης ταὐτοῦ γένους κοινωνία. 569

Ὁμόνοια κοινωνία τῶν ὄντων ἁπάντων· συμφωνία νοημάτων καὶ ὑπολημμάτων.

Ἀγάπησις ἀπόδεξις παντελής.

Πολιτικὴ ἐπιστήμη καλῶν καὶ συμφερόντων· ἐπιστήμη ποιητικὴ δικαιοσύνης ἐν πόλει.

Ἑταιρεία φιλία κατὰ συνήθειαν ἐν τοῖς καθ' ἡλικίαν C
γεγενημένοις.

Εὐβουλία ἀρετὴ λογισμοῦ σύμφυτος.

Πίστις ὑπόληψις ὀρθὴ τοῦ οὕτως ἔχειν ὡς αὐτῷ φαίνεται· βεβαιότης ἤθους.

Ἀλήθεια ἕξις ἐν καταφάσει καὶ ἀποφάσει· ἐπιστήμη ἀληθῶν.

Βούλησις ἔφεσις μετὰ λόγου ὀρθοῦ· ὄρεξις εὔλογος· ὄρεξις μετὰ λόγου κατὰ φύσιν.

Συμβούλευσις παραίνεσις ἑτέρῳ πρὸ πράξεως, τίνα δεῖ τρόπον πράττειν.

Εὐκαιρία χρόνου ἐπίτευξις, ἐν ᾧ χρὴ παθεῖν τι ἢ ποιῆσαι.

Εὐλάβεια φυλακὴ κακοῦ· ἐπιμέλεια φυλακῆς. D

Τάξις ἐργασίας ὁμοιότης τῶν πρὸς ἄλληλα πάντων ὄντων· συμμετρία κοινωνίας· αἰτία τῶν πρὸς ἄλληλα πάντων ὄντων· συμμετρία πρὸς τὸ μαθεῖν.

Πρόσεξις συντονία ψυχῆς πρὸς τὸ καταμαθεῖν.

Εὐφυΐα τάχος μαθήσεως· γέννησις φύσεως ἀγαθή· ἀρετὴ ἐν φύσει.

---

2. διαλογισμῶν a. — 5. δεινὰ καὶ ἐμπειρία a. — 7. ὑπομονητικὴ a. — 8. τοῦ ὀρθοῦ λογισμοῦ a. — ὑποληφθέντος τῷ ὀρθῷ a. — 13. λογιστικῆς a. — 23. ἑκουσίου a. — 29. καὶ] ἢ a. — 32. ἑκούσιος a. — 41. εὐλογίας a.
1. χάριτος - - εὐεργεσίας om. a. — 17. εὐγενοῦς] Malim συγγενοῦς. Οx. — 20. αἵρεσις malim deletum. Οx. — 38. ἐπίταξις a. — τι om. a.

Εὐμάθεια εὐφυΐα ψυχῆς πρὸς τάχος μαθήσεως.

Δίκη ἀπόφασις κυρία περὶ ἀμφισβητουμένου πράγματος.

E Νόμος ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ἀδικεῖν ἢ μή.

Εὐνομία πειθαρχία νόμων σπουδαίων.

Εὐφροσύνη ἐπὶ τοῖς τοῦ σώφρονος ἔργοις χαρά.

Τιμὴ δόσις ἀγαθῶν ἐν ταῖς δι' ἀρετὴν πράξεσι διδομένων· ἀξίωμα ἀπ' ἀρετῆς· σχῆμα σεμνότητος· τήρησις ἀξιώματος.

570 Προθυμία ἐμφανισμὸς προαιρέσεως πρακτικῆς.

Χάρις εὐεργεσία ἑκούσιος· ἀπόδοσις ἀγαθοῦ· ὑπουργία ἐν καιρῷ.

Ὁμόνοια ὁμοδοξία ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, ὡς δεῖ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι.

Πολιτεία κοινωνία πλήθους ἀνθρώπων αὐτάρκης πρὸς εὐδαιμονίαν· κοινωνία πλήθους ἔννομος.

414 Πρόνοια παρασκευὴ πρὸς μέλλοντά τινα.

Βουλὴ σκέψις περὶ τῶν μελλόντων πῶς συμφέρει.

Νίκη δύναμις κρατητικὴ περὶ ἀγωνίαν.

Εὐπορία εὐκρίνεια κρατητικὴ τοῦ λογιζομένου.

Δωρεὰ ἀλλαγὴ χάριτος.

Καιρὸς χρόνου ἀκμὴ πρὸς τὸ συμφέρον· χρόνος ἀγαθοῦ τινὸς συνεργός.

Μνήμη διάθεσις ψυχῆς φυλακτικὴ τῆς ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσης ἀληθείας.

Ἔννοια συντονία διανοίας.

Νόησις ἀρχὴ ἐπιστήμης.

Ἁγνεία εὐλάβεια τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς ἁμαρτημάτων·
B τῆς θεοῦ τιμῆς κατὰ φύσιν θεραπεία.

Μαντεία ἐπιστήμη προδηλωτικὴ πράξεως ἄνευ ἀποδείξεως.

Μαντικὴ ἐπιστήμη θεωρητικὴ τοῦ ὄντος καὶ μέλλοντος ζώῳ θνητῷ.

Σοφία ἐπιστήμη ἀνυπόθετος· ἐπιστήμη τῶν ἀεὶ ὄντων· ἐπιστήμη θεωρητικὴ τῆς τῶν ὄντων αἰτίας.

Φιλοσοφία τῆς τῶν ὄντων ἀεὶ ἐπιστήμης ὄρεξις· ἕξις θεωρητικὴ τοῦ ἀληθοῦς, πῶς ἀληθές· ἐπιμέλεια ψυχῆς μετὰ λόγου ὀρθοῦ.

Ἐπιστήμη ὑπόληψις ψυχῆς ἀμετάπτωτος ὑπὸ λόγου·
C δύναμις ὑποληπτικὴ τινος ἢ τινῶν, ἀμετάπτωτος ὑπὸ λόγου· λόγος ἀληθὴς ἐπὶ διανοίᾳ ἀμετάπτωτος.

Δόξα ὑπόληψις μεταπειστὸς ὑπὸ λόγου· λογιστικὴ φορά· διάνοια ἐμπίπτουσα εἰς ψεῦδος καὶ ἀληθὲς ὑπὸ λόγου.

571 Αἴσθησις ψυχῆς φορά· νοῦ κίνησις· ψυχῆς διὰ σώματος εἰσάγγελσις εἰς ὥρας ἀνθρώπων, ἀφ' ἧς γίγνεται ψυχῆς ἄλογος δύναμις γνωριστικὴ διὰ σώματος.

Ἕξις διάθεσις ψυχῆς καθ' ἣν ποιοί τινες λεγόμεθα.

Φωνὴ ῥεῦμα διὰ στόματος ἀπὸ διανοίας. D

Λόγος φωνὴ ἐγγράμματος, φραστικὴ ἑκάστου τῶν ὄντων· διάλεκτος σύνθετος ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ἄνευ μέλους.

Ὄνομα διάλεκτος ἀσύνθετος ἑρμηνευτικὴ τοῦ τε κατὰ τῆς οὐσίας κατηγορουμένου καὶ παντὸς τοῦ μὴ καθ' ἑαυτοῦ λεγομένου.

Διάλεκτος φωνὴ ἀνθρώπου ἐγγράμματος· καὶ σημεῖόν τι κοινὸν ἑρμηνευτικὸν ἄνευ μέλους.

Συλλαβὴ ἀνθρωπίνης φωνῆς ἄρθρον ἐγγράμματον.

Ὅρος λόγος ἐκ διαφορᾶς καὶ γένους συγκείμενος.

Τεκμήριον ἀπόδειξις ἀφανοῦς. E

Ἀπόδειξις λόγος συλλογιστικὸς ἀληθής· λόγος ἐμφανιστικὸς διὰ προγινωσκομένων.

Στοιχεῖον φωνῆς φωνὴ ἀσύνθετος. αἰτία ταῖς ἄλλαις φωναῖς τοῦ φωνὰς εἶναι.

Ὠφέλιμον τὸ αἴτιον τοῦ εὖ πάσχειν· τὸ αἴτιον τοῦ ἀγαθοῦ.

Συμφέρον τὸ εἰς ἀγαθὸν φέρον.

Καλὸν τὸ ἀγαθόν.

Ἀγαθὸν τὸ αἴτιον σωτηρίας τοῖς οὖσι· τὸ αἴτιον παντὸς τοῦ πρὸς αὐτό· ἀφ' οὗ συμβαίνει ἃ χρὴ αἱρεῖσθαι.

Σῶφρον τὸ κόσμιον τῆς ψυχῆς.

Δίκαιον νόμου τάγμα ποιητικὸν δικαιοσύνης.

Ἑκούσιον τὸ αὐτοῦ προσαγωγόν· τὸ καθ' αὐτὸ αἱρε- 415
τὸν κατὰ διάνοιαν ἀποτελούμενον.

Ἐλεύθερον τὸ ἄρχον αὐτοῦ.

Μέτριον τὸ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως καὶ κατὰ τέχνην ἀρκοῦν.

Μέτρον τὸ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως. 572

Ἆθλον ἀρετῆς γέρας τὸ ἑαυτοῦ ἕνεκα αἱρετόν. 750

Ἀθανασία οὐσία ἔμψυχος καὶ ἀΐδιος μονή.

Ὅσιον θεράπευμα θεοῦ ἀρεστὸν θεῷ.

Ἑορτὴ χρόνος ἱερὸς κατὰ νόμους.

Ἄνθρωπος ζῶον ἄπτερον, δίπουν, πλατυώνυχον· ὃ μόνον τῶν ὄντων ἐπιστήμης τῆς κατὰ λόγους δεκτικόν ἐστιν.

Θυσία θεῷ δόμα θύματος. B

Εὐχὴ αἴτησις ἀνθρώποις ἀγαθῶν ἢ δοκούντων παρὰ θεοῖς.

Βασιλεὺς ἄρχων κατὰ νόμους· ἀνυπεύθυνος· πολιτικῆς κατασκευῆς ἄρχων.

Ἀρχὴ ἐπιμέλεια τοῦ παντός.

Ἐξουσία ἐπιτροπὴ νόμου.

Νομοθέτης ποιητὴς νόμων καθ' οὓς δεῖ πολιτεύεσθαι.

Νόμος δόγμα πλήθους πολιτικὸν οὐκ εἴς τινα χρόνον ἀφωρισμένον.

Ὑπόθεσις ἀρχὴ ἀναπόδεικτος· συγκεφαλαίωσις λόγου.

---

9. ἀξιωμάτων a. — 11. ὑπουργίας a. — 13. ὁμοδοξία] δόξα Σa. — 18. πῶς] ὡς a. — 36. ἕξις om. a. — 42. μεταπειστὸς] μετὰ πίστεως a.

6. ἑαυτὸ a. — 17. τοῦ ante ἀγαθοῦ om. a. — 25. τὸ αὐτοῦ] τὸ αὐτὸ a. — 31. Ἆθλον, ἀρετῆς γέρας· τὸ a.

Ψήφισμα δόγμα πολιτικὸν εἴς τινα χρόνον ἀφωρισμένον.

C Πολιτικὸς ἐπιστήμων πόλεως κατασκευῆς.

Πόλις οἴκησις πλήθους ἀνθρώπων κοινοῖς δόγμασι χρωμένων· πλῆθος ἀνθρώπων ὑπὸ νόμον τὸν αὐτὸν ὄντων.

Πόλεως ἀρετὴ κατάστασις ὀρθῆς πολιτείας.

Πολεμικὴ ἐμπειρία πολέμου.

Συμμαχία κοινωνία πολέμου.

Σωτηρία περιποίησις ἀβλαβής.

Τύραννος ἄρχων πόλεως κατὰ τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν.

Σοφιστὴς νέων πλουσίων ἐνδόξων ἔμμισθος θηρευτής.

D Πλοῦτος κτῆσις σύμμετρος πρὸς εὐδαιμονίαν· περιουσία χρημάτων εἰς εὐδαιμονίαν συντεινόντων.

573 Παρακαταθήκη δόμα μετὰ πίστεως.

Κάθαρσις ἀπόκρισις χειρόνων ἀπὸ βελτιόνων.

Νικᾶν κρατεῖν διαφερόμενον.

Ἀγαθὸς ἄνθρωπος ὁ τοιοῦτος οἷος ἀνθρώπῳ τἀγαθὰ ἐπιτελεῖν.

Σώφρων ὁ μετρίας ἐπιθυμίας ἔχων.

Ἐγκρατὴς ὁ κρατῶν ἀντιτεινόντων τῶν τῆς ψυχῆς μορίων τῷ ὀρθῷ λογισμῷ.

Σπουδαῖος ὁ τελέως ἀγαθός· ὁ ἔχων τὴν αὑτοῦ ἀρετήν.

Σύννοια διάνοια μετὰ λύπης ἄνευ λόγου.

E Δυσμαθία βραδυτὴς ἐν μαθήσει.

Δεσποτεία ἀρχὴ ἀνυπεύθυνος δικαία.

Ἀφιλοσοφία ἕξις καθ' ἣν ὁ ἔχων μισολόγος ἐστίν.

Φόβος ἔκπληξις ψυχῆς ἐπὶ κακοῦ προσδοκίᾳ.

Θυμὸς ὁρμὴ βίαιος ἄνευ λογισμοῦ· νοῦς τάξεως ψυχῆς ἀλογίστου.

Ἔκπληξις φόβος ἐπὶ προσδοκίᾳ κακοῦ.

Κολακεία ὁμιλία ἡ πρὸς ἡδονὴν ἄνευ τοῦ βελτίστου· ἕξις ὁμιλητικὴ πρὸς ἡδονὴν ὑπερβάλλουσα τὸ μέτριον.

Ὀργὴ παράκλησις τοῦ θυμικοῦ εἰς τὸ τιμωρεῖσθαι.

416 Ὕβρις ἀδικία πρὸς ἀτιμίαν φέρουσα.

Ἀκρασία ἕξις βιαστικὴ παρὰ τὸν ὀρθὸν λογισμὸν πρὸς τὰ δοκοῦντα ἡδέα εἶναι.

Ὄκνος φυγὴ πόνων ἀρχῆς.

Δειλία ἀντιληπτικὴ ὁρμῆς πρώτη τοῦ εἶναι αἰτία.

Διαβολὴ διάστασις φίλων λόγῳ.

Καιρὸς ἐν ᾧ ἕκαστον ἐπιτήδειον παθεῖν ἢ ποιῆσαι.

Ἀδικία ἕξις ὑπεροπτικὴ νόμων.

Ἔνδεια ἐλάττωσις τῶν ἀγαθῶν.

Αἰσχύνη φόβος ἐπὶ προσδοκίᾳ ἀδοξίας.

Ἀλαζονεία ἕξις προσποιητικὴ ἀγαθοῦ ἢ ἀγαθῶν τῶν μὴ ὑπαρχόντων.

Ἁμαρτία πρᾶξις παρὰ τὸν ὀρθὸν λογισμόν. 574

Φθόνος λύπη ἐπὶ φίλων ἀγαθοῖς ἢ οὖσιν ἢ γεγενημένοις.

Ἀναισχυντία ἕξις ψυχῆς ὑπομενητικὴ ἀδοξίας ἕνεκα κέρδους.

Θρασύτης ὑπερβολὴ θράσους πρὸς φόβους οὓς μὴ δεῖ.

Φιλοτιμία ἕξις ψυχῆς προετικὴ πάσης δαπάνης ἄνευ λογισμοῦ.

Κακοφυΐα κακία ἐν φύσει καὶ ἁμαρτία τοῦ κατὰ φύσιν· νόσος τοῦ κατὰ φύσιν.

Ἐλπὶς προσδοκία ἀγαθοῦ.

Μανία ἕξις φθαρτικὴ ἀληθοῦς ὑπολήψεως.

Λαλιὰ ἀκρασία λόγου ἄλογος.

Ἐναντιότης τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος κατά τινα διαφορὰν πιπτόντων ἡ πλείστη διάστασις.

Ἀκούσιον τὸ παρὰ διάνοιαν ἀποτελούμενον.

Παιδεία δύναμις θεραπευτικὴ ψυχῆς.

Παίδευσις παιδείας παράδοσις.

Νομοθετικὴ ἐπιστήμη ποιητικὴ πόλεως εὐπαγής.

Νουθέτησις λόγος ἐπιτιμητικὸς ἀπὸ γνώμης· λόγος ἁμαρτίας ἀποτροπῆς ἕνεκεν.

Βοήθεια κακοῦ κώλυσις ὄντος ἢ γινομένου.

Κόλασις ψυχῆς θεραπεία ἐπὶ ἁμαρτήματι γενομένῳ.

Δύναμις ὑπεροχὴ ἐν πράξει ἢ ἐν λόγῳ· ἕξις καθ' ἣν τὸ ἔχον δυνατόν ἐστιν· ἰσχὺς κατὰ φύσιν.

Σώζειν τὸ περιποιεῖν ἀβλαβῆ.

---

21. Malim κρατῶν τῶν ἀντιτεινόντων τῆς. Bait. — 23. τελείως a.

13. ἤ ποτε γεγενημένοις a. — 14. ὑπομονητικὴ a. — 32. γενομένου a. — 36. τὸ] ἢ a.

SCHOLIA.

p. Ruhnk. 2
p. Bekk. 325

IN EUTHYPHRONEM.

1, 3. *δίκη ἡ ὑπὲρ ἰδιωτικῶν ἀδικημάτων κρίσις, γραφὴ ἡ ὑπὲρ δημοσίων.* X: *δίκην γὰρ βούλονται λέγειν πᾶσαν τὴν περὶ τὰ συμβόλαια ἀμφισβήτησιν, γραφὴν δὲ τὴν περὶ τὰ ἐγκλήματα κατηγορίαν.*

4. *βασιλέα] ἦν καὶ Ἀθήνησι βασιλεύς, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις τῶν ὅλων ἄρχων, ἀλλὰ μόνων μυστηρίων προεστηκὼς μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν καὶ Ληναίων καὶ ἀγώνων τῶν ἐπὶ λαμπάδι. καὶ τὰ περὶ τὰς πατρίους θυσίας διῴκει. καὶ δίκαι πρὸς αὐτὸν ἐλαγχάνοντο ἀσεβείας καὶ ἱερωσύνης ἀμφισβητήσεως. καὶ τοῖς γένεσιν καὶ τοῖς ἱερεῦσι πᾶσιν ὁ αὐτὸς ἐδίκαζεν. καὶ τὰς τοῦ φόνου δίκας εἰς Ἄρειον πάγον εἰσῆγεν, καὶ τὸν στέφανον ἀποτιθέμενος αὐτοῖς ἐδίκαζεν· προηγόρευε δὲ τοῖς ἐν αἰτίᾳ ἀπέχεσθαι μυστηρίων καὶ τῶν ἄλλων νομίμων. ἐδίκαζε δὲ καὶ τῶν ἀψύχων δίκας. τὴν δὲ συνοικοῦσαν αὐτῷ βασίλισσαν ἐκάλουν.* X.

14. *ἀγνώς] τοῦτ' ἔστιν ἄγνωστος.*

16. *Πιτθεὺς δῆμος Αἰγηΐδος Ἀθήνησιν, ἐξ οὗ οὗτος.*

326 b, 18. *ἀτεχνῶς] παντελῶς, ἁπλῶς, ἢ καθάπαξ, ἰσχυρῶς, ἢ τελέως. οἱ δὲ ἐν ἴσῳ τῷ ὄντι, καὶ ἀληθείᾳ. οἱ δὲ δηλοῦν τὸ παράπαν καὶ καθόλου, κατ' ἀλήθειαν. Ἄλλως. Ἀτεχνῶς παντελῶς, ἢ ἀντὶ τοῦ λίαν, περισπωμένως· βαρυτόνως δὲ τὸ ἀπείρως.*

18. *ἀφ' ἑστίας] ἐπὶ τῶν ἐν δυνάμει γινομένων καὶ πρώτους ἀδικούντων τοὺς οἰκείους, ἐπεὶ ἔθος ἦν τῇ Ἑστίᾳ πρώτῃ τῶν ἄλλων θεῶν θύειν. φέρεται δέ τις καὶ περὶ αὐτῆς μῦθος τοιοῦτος· μετὰ γὰρ τὸ καταλυθῆναι τὴν τῶν Τιτάνων ἀρχήν φασι τὸν Δία τὴν βασιλείαν παραλαβόντα ἐπιτρέψαι τῇ Ἑστίᾳ λαβεῖν ὅ τι ἂν βούλοιτο, τὴν δὲ τὴν παρθενίαν αἰτήσασθαι καὶ τὰς ἀπαρχὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλως. ἀφ' ἑστί-* 3 *ας. παροιμία δέ ἐστιν, μετενήνεκται δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ δρωμένων· ἔθος γὰρ ἦν τῇ Ἑστίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι. ἢ ἀφ' ἑστίας, ἤτοι ἀπὸ τῶν οἰκειοτάτων· ἑστία γὰρ ἡ οἰκία.*

19. *κακουργεῖν τὴν πόλιν] σημείωσαι διὰ τὴν σύν-* 327 *ταξιν.* X.

2, 3. *ὡς οὕτω γ' ἀκοῦσαι] ἀντὶ τοῦ κατ' αὐτὴν τὴν ἀκοήν, ὡς αὐτὸ ἔφη μὴ βούλεται . . . .* X.

16. *ὁμόσε ἰέναι] δύο σημαίνει τοῦτο, παρὰ μὲν τοῖς ῥήτορσι τὸ ἀπ' ἐναντίας ἤτοι τὸ ἀντικείμενον, ὡς παρὰ Δημοσθένει ἐν τῷ κατὰ Διονυσοδώρου „αὐτὸς δὲ ὁρᾷ ἡμᾶς ὁμόσε πορευομένους,“ παρ' Ὁμήρῳ δὲ τὸ ὁμοῦ, ὡς ἐπὶ τοῦδε·*

Ὅσσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσιν,
Ῥῆσός θ' Ἑπτάπορός τε, Κάρησός τε Ῥόδιός τε,

5-16. om. b. Cf. Pollux VIII. 90. — 13. *προηγόρευε δὲ τοῖς* Baiterus: *προηγόρευεν τοῖς* X. — 18. *Πιτθεὺς* Porsonus: *Πιτθὶς* b. *Πιτθὶς* in glossae capite, ubi Mss. Medic. et Regii male *Πιτθεὺς* habent, ex Vindob. et August. scripsimus, secuti etiam auctoritatem Harpocrationis in v. ubi vide Valesium. Non *Πιτθίδα*, sed *Πίθον*, hunc populum vocat Stephan. Byz. unde est *Πιθεὺς* apud eundem, et in marmore Sponiano Itin. T. III. p. 119. Frequentior tamen scriptura est *Πιτθεύς*, ut in marmore apud Corsin. Fast. Att. T. I. p. 170. et in Isaei Oratione de Menoclis hered. quam nuper edidit Th. Tyrwhittus p. 15. in cuius Orat. de Ciron. hered. p. 70. Editores vitiosum *Πιτέως* pro *Πιτθέως* reliquerunt. Eandem formam in suo Platonis exemplo reperit Theophilus Corydall. ap. Fabricium B. Gr. Vol. XIII. p. 720. Adde Taylorum ad Demosth. c. Mid. p. 181. Sed hoc leve est. Illud potius notandum, populum Pittheum, quem Scholiastes noster ad tribum Aegeidem refert, ab Harpocratione, Stephano, et lapidibus literatis, quos modo laudavimus, ad Cecropidem referri. Ceterum Corsinus l. c. p. 191. scribens, hunc populum a Plutarcho in Theseo commemorari, nimium festinavit. Is Pittheum, Thesei avum, commemorat, non pagum Atticum. Ruhnken. cf. Buttmann. ad Demosth. Mid. p. 41. Bekk.

1. *Ἀτεχνῶς]* Atticista Ms. in Bibl. Medicea: *Ἀτέχνως· ἀπλάστως, ἀδόλως. Τέχνη γὰρ ὁ δόλος. Ἀτεχνῶς, ὡς βεβαίως,* (leg. *σαφῶς, βεβαίως*) *ἀσφαλῶς, φανερῶς, ἢ ἀληθῶς, τῷ ὄντι, ἁπλῶς, χωρὶς πανουργίας, ἢ τελείως, παντελῶς, καθάπαξ, καθόλου.* Similia sunt apud Etymol. M. p. 162. 54. Suidas hunc vocis usum Platonis auctoritate confirmat; cuius exempla ad Timaeum attulimus, p. 52. Ruhnk. — 3. *Ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι]* Hunc Platonis locum laudat Scholiast. Aristoph. ad Vesp. 842. sic corrigendus e Scholiis nostris: *Μετὰ γὰρ τὸ καταλυθῆναι τὴν τῶν Τιτάνων ἀρχήν, τὸν Δία διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν* etc. Proverbium, *ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι*, satis illustratum a Casaubono ad Strabon. I. p. 18. ut alios taceamus, bis restituimus Philoni Iudaeo T. I. p. 674. T. II. p. 561. ubi vulgo legitur, *ἀφ' ἱερᾶς ἄρχεσθαι.* Vera lectio conservata est T. II. p. 534. 549. Mangeium, qui utrumque recte dici putat, nihil moramur. Ruhnk. — 4. *Τῇ Ἑστίᾳ πρώτῃ — θύειν]* Plato Cratylo p. 264. G. *τὸ γὰρ πρὸ πάντων θεῶν τῇ Ἑστίᾳ πρώτῃ προθύειν.* Ruhnk. — 8. *Παραλαβόντα]* Ms. Reg. C. *διαδεξάμενον*, ut Schol. Aristoph. l. c. Ruhnk. — 10. *Ἄλλως]* Hoc posterius Scholion sumptum est vel ex Zenobio I. 40. vel ex Hesychio. Ruhnk. — 17-18. om. b. — 21. Demosth. or. 56. §. 14. — 24. Hom. Iliad. μ, 19 – 24.

Γρήνικός τε καὶ Αἴσηπος, διός τε Σκάμανδρος,
καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ βοάγρια καὶ τρυφάλειαι
κάππεσον ἐν κονίῃσι, καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν·
τῶν πάντων ὁμόσε στόματ' ἔτραπε Φοῖβος Ἀπόλλων. X.

2, 44. *πολλοῦ γε δεῖ*] ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς. X.

b, 5. *ἤ που*] ἴσως, σχεδόν.

20. *πελάτης*] ὁ ἀντιστροφῶν καὶ ὑπηρετῶν, καὶ προσπελάζων, ἀπὸ τοῦ πέλας ἤτοι ἐγγύς, ἐκαλεῖτο ὁ δι' ἔνδειαν προσιών, μίσθιος δὲ ὑπηρετῶν. Ἄλλως. *Πελάται εἰσὶν οἱ παρὰ τοῖς πλησίον ἐργαζόμενοι, καὶ θῆτες. οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ ἐκτήμοροι, ἐπεὶ τῷ ἕκτῳ μέρει τῶν καρπῶν εἰργάζοντο τὴν γῆν.* X: πελάτης ἑταῖρος, συνήθης, παρὰ τὸ πελάζω, οἷον ὁ πέλας ὤν.

25. *ἐξηγητοῦ*] τοῦ τοὺς νόμους ἐξηγουμένου.

33. μετάληψις ἡ στάσις αὕτη, καὶ μετάληψις ἄγραφος· οὐ γὰρ ἀπὸ ῥητοῦ τὴν παραγραφὴν ποιεῖται. ἡ μέντοι ἀντίθεσις ἀντεγκληματική· ἀντεγκαλεῖ γὰρ ὁ φεύγων ὡς ἄξιος παθεῖν τοῦτο ὁ τεθνηκὼς ὡς ἀνδροφόνος. X.

3, 1. *λέγοντα*] σημείωσαι πῶς οὐ πρὸς δοτικὴν ἀπέδωκε τὸ λοιπὸν τοῦ λόγου, ἀλλ' αἰτιατικὴν ἐπήνεγκεν, οἷον κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι αὐτὰ ταῦτα λέγοντα. X.

3. *αὐτοσχεδιάζοντα*] ἐκ τοῦ αὐτομάτου καὶ προχείρου καὶ ἑτοίμου λέγοντα, χωρὶς αἰτίας.

8. *λάχε δίκην*] κλήρῳ γὰρ εἰσῆγον τὰς δίκας δι' εὐταξίαν.

27. *κατὰ τὴν ὁσιότητα*] ἀντὶ τοῦ ὁμοίως, παραπλησίως τῇ ὁσιότητι. X.

328 **b, 4.** ἴδε πῶς ὁ *Πλάτων* οὐ δέχεται περὶ θεοῦ λέγεσθαι τὰ παρὰ τῶν ποιητῶν μυθευόμενα, οἷον ἔχθρας, πολέμους, συνουσίας καὶ τὰ τοιαῦτα. ὁ ὅλος γὰρ σκοπὸς τῆς καθεξῆς διαλέξεως εἰς τοῦτο σπουδάζει.

26. *ἐπὶ σχολῆς*] ἐπὶ τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς λεγομένης εὐκαιρίας.

4, 27. *ἀπαλλαγεῖμεν* Ἀττικόν, ἢ συγκοπῇ τοῦ η ἢ κατὰ κρᾶσιν. X.

b, 39. *Οὐδὲν*] Ἀττικὸς ὁ τοῦ δεν πλεονασμός. X.

6b, 9. *Δαιδάλου, ὡς ἔοικε, τῶν τῆς γονῆς ὀχετῶν Σωκράτης ἀπόῤῥοια.* ταύτῃ μοι δοκεῖ κατὰ τὸ συγγενὲς καὶ λιθοξοϊκὴν ἀσκεῖσθαι Σωκράτη τέως, εἰ μὴ Ἀρχέλαος ὁ φιλόσοφος ἀπὸ ταύτης ἀναστήσας τῆς τέχνης τὸν ἄνδρα φιλοσοφίᾳ ἠγάγετο· ἐτεκμήρατο γὰρ τὸ τῆς ψυχῆς ἐντρεχὲς καὶ δραστήριον καὶ πρὸς φιλοσοφίαν ὑπτίως ἔχον, οἷς πρὸς τοὺς ὁμοτέχνους ἀντέλεγε στερόμενος τῶν μισθῶν. *Δαίδαλος* δὲ Ἀθηναῖος ἦν τῶν πώποτε ἀνδριαντοποιῶν περιφανέστατος. πρῶτος δὲ καὶ περισκελὲς ἄγαλμα ἐσχημάτισε, τῶν πρὸ ἐκείνου κατὰ ταὐτὸ συμβεβληκότα τὼ πόδε τὰ βρέτη ἐργαζομένων. ἀφ' οὗ δὴ καὶ ὁ τοῦ περιιέναι καὶ κινεῖσθαι τὰ φιλοτεχνήματα αὐτοῦ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀνάκειται λόγος αὐτῷ, ὃν καὶ νῦν Σωκράτης παίζων Εὐθύφρονα προάγει. X.

b, 42. *ἵνα περ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς*, ἐπὶ τῶν κατὰ φόβον ἐπιεικῶν. εἴρηται δὲ ἐκ τῶν Στασίνου Κυπρίων.

7, 30. σκαληνὸς ὁ σκολιὸς καὶ πολυγώνιος· τοῦ γὰρ τριγώνου ἐστὶν εἴδη τρία, ἰσόπλευρον, ἰσοσκελές, σκαληνόν. X: τὸ σκαληνὸν γὰρ τρίγωνόν ἐστιν ἐκ τριῶν ἀνίσων πλευρῶν, τὸ δὲ ἰσοσκελὲς τρίγωνον τῶν δύο μὲν πλευρῶν ἴσων ἀλλήλαις οὐσῶν, μιᾶς δὲ ἀνίσης ταῖς δυσίν. ἐν οἷς οὖν ὁ ἄρτιος ἀριθμὸς εἰς δύο ἴσα τέμνεται, ὡς ὁ ὀκτὼ φέρε, ὁ δὲ περιττὸς εἰς δύο ἄνισα, ὡς ὁ πέντε, εἰκότως τὸν μὲν ἰσοσκελῆ τὸν δὲ σκαληνὸν ὠνομάσθαι.

8b, 1. παροιμία, *οὐ μὴ χαμαὶ πέσῃ*, ἐπὶ τῶν διακενῆς οὐδὲν λεγόντων, ἀλλ' ἐπιτυγχανόντων.

19. *οὐδὲν γὰρ*] συνῳδὸν τῷ πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ ἑξῆς. X.

25. σημείωσαι διὰ τὴν σύνταξιν. X.

9, 2. σημείωσαι πῶς τῷ ἄρτι κατὰ πλάτος ἐχρήσατο. X.

6. *ἑκὼν εἶναι*] Ἀττικὸν τοῦτο, καὶ παρέλκει τὸ εἶναι. γίνεται δὲ ἐπὰν ἀρνητικὸν ἐπιφέρηται ποιοῦν ἀπόφασιν, ἐπὶ καταφατικοῦ δὲ οὐκ ἐξὸν τοῦτο ποιεῖν. X.

9. *εἴπερ τις ἄλλος*] ὡς οὐδεὶς ἄλλος.

12. θὴς ὁ μισθοῦ δουλεύων.

13. *διωκάθειν*] ἤγουν διώκειν.

IN APOLOGIAM. 330

10b, 2. *πρῶτον* —] παραγραφικοῦ δύναμιν ἔχει τοῦτο· σχεδὸν γὰρ τοῦτο λέγει, ὅτι τοσούτοις ἔτεσιν οὐδενὶ δέδωκα δίκας τὸν αὐτὸν τρόπον πολιτευόμενος. X.

---

5. om. b. — 7. *Πελάτης ὁ ἀντιστροφῶν*] Lege ex Timaeo: *Πελ. ὁ ἀντὶ τροφῶν ὑπηρετῶν.* quo etiam ducit Cod. Aug. scriptura *ἀντιστροφῶν*. Ruhnk. — 11. *Ἐκτήμοροι*] Pollux e certa emendatione Iungermanni IV. 165. *Ἐκτήμοροι, οἱ πελάται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.* Hesychius: *Ἐκτήμοροι. οἱ ἕκτῳ μέρει τὴν γῆν γεωργοῦντες.* Iidem voce antiqua *Ἐπίμορτοι* dicuntur. Hesychius: *Ἐπίμορτος. ὁ μέρει ἐργαζόμενος. Μορτὴ γὰρ τὸ μέρος ἐκαλεῖτο. καὶ Ἐκτήμοροι, οἱ τὸ ἕκτον τελοῦντες.* ubi praeclare Hemsterhusius. Videri possit post *ἐπεὶ*, praepositio *ἐπὶ* excidisse, *ἐπεὶ ἐπὶ τῷ ἕκτῳ*, quam etiam Hemsterh. in Hesychii glossa proxime laudata restitui volebat. Sed deest etiam in Hesychio v. *Ἐκτήμοροι*, et in Photii Lexico Ms. ubi hoc Scholion totidem verbis legitur. De vi praepositionis *ἐπὶ* cum Dativo, qua conditionem significat, diximus ad Xenophont. Memorab. Socr. II. p. 229. Ruhnk. — 14. *Ἐξηγητοῦ*] De Exegetis Atticis copiose ad Timaeum disputavimus, p. 109. Ruhnk.

2. *δραστήριον* X: *ἐπιτήδειον* b. — 3. *ὑπτίως*] *προπετῶς* Winckelmannus, *εὐπετῶς* Orellius. — 13. *Κυπρίων*] fr. 17. Duebn. — 18. *ἀνίσης* X: *ἀνίσου* b. — 24. *πᾶσα δόσις ἀγαθὴ*] Epist. Iacobi c. 1. v. 17.

10b, 6. τὸ τοῦ ἤθους ἄπλαστον πιθανότητα ποιεῖ. εἰκότως οὖν οὕτω χρῆται νῦν Σωκράτης. 𝔛.

18. οὗτος ὁ Ἄνυτος Ἀνθεμίωνος ἦν υἱός, Ἀθηναῖος γένος, Ἀλκιβιάδου ἐραστής, πλούσιος ἐκ βυρσοδεψικῆς· ὅθεν καὶ σκωπτόμενος ὑπὸ Σωκράτους διὰ τοῦτο . . . . . . ἔπεισε μισθῷ Μέλητον ἀσεβείας γραφὴν δοῦναι κατὰ Σωκράτους. μέμνηται Λυσίας ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ καὶ Ξενοφῶν ὁμοίως, καὶ Ἀριστόξενος ἐν τῷ Σωκράτους βίῳ, . . Θεόπομπος δὲ Στρατιώτισιν Ἐμβάδαν αὐτὸν εἶπε παρὰ τὰς ἐμβάδας, ἐπεὶ καὶ Ἄρχιππος Ἰχθύσιν εἰς σκυτέα αὐτὸν σκώπτει. Μέλητος δὲ τραγῳδίας φαῦλος ποιητής, Θρᾷξ γένος, ὡς Ἀριστοφάνης Βατράχοις, Πελαργοῖς Λαΐου υἱὸν αὐτὸν λέγων, ἐπεὶ ᾧ ἔτει οἱ Πελαργοὶ ἐδιδάσκοντο, καὶ ὁ Μέλητος Οἰδιπόδειαν ἔθηκεν, ὡς Ἀριστοτέλης Διδασκαλίαις. ἐν δὲ Γεωργοῖς ὡς Καλλίαν περαίνοντος αὐτοῦ μέμνηται. μέμνηται αὐτοῦ καὶ Λυσίας ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ. 𝔛.

11, 5. ἐρήμη δίκη ἐστίν, ὅταν μὴ ἀπαντήσας ὁ διωκόμενος ἐπὶ τὴν κρίσιν καταδιαιτηθῇ. 𝔛: ἀντὶ τοῦ εἰς ἐρήμην δίκην κατηγοροῦντες. λέγεται καὶ ἐρήμην ἁλῶναι ἀντὶ τοῦ εἰς ἐρήμην δίκην ἐμπεσεῖν. ἐρήμη δὲ δίκη λέγεται ἡ μὴ ἔχουσα τὸν ἀπολογούμενον.

8. εἰς Ἀριστοφάνην αἰνίττεται τὸν κωμικόν. 𝔛.

32. ἀντωμοσία ἐπὶ δίκῃ λέγεται, διὰ τὸ ὀμνύναι ἑκατέρους, τὸν μὲν ἐγκαλοῦντα ὅτι ἠδίκηται, τὸν δὲ ἐγκαλούμενον μὴ ἠδικηκέναι. 5 οἱ δὲ ἀντωμοσίαν τὴν ἐπὶ πράγμασιν ἀμαρτύροις καὶ ἀνεγγράφοις εἰς ὅρκον περιισταμένην δίκην, ἐφ' οἷς οἱ κριταὶ δοξάζουσιν. ἔνιοι ὅταν ἐπὶ δημοσίῳ ἀγῶνι σκηπτομένου τινὸς κάμνειν ὁ ἀντίδικος ἀντομνύηται, φάσκων προσποιεῖσθαι αὐτόν, καὶ περὶ τούτου διαλαμβάνωσιν οἱ δικασταί. οἱ δέ, ὅτι ὁ τοῦ κατηγορουμένου ὅρκος ἀντωμοσία, ἐπὶ τῷ τἀληθῆ ἀπολογήσεσθαι, ὥσπερ τοῦ κατηγοροῦντος πρότερον διωμοσία, ἐπὶ τῷ τἀληθῆ κατηγορήσειν.

36. Ἀριστοφάνης ὁ κωμῳδιοποιὸς φαλακρὸς ἦν, ὡς αὐτός φησιν Εἰρήνῃ· ἐκωμῳδεῖτο δ' ἐπὶ τῷ σκώπτειν μὲν Εὐριπίδην μιμεῖσθαι δ' αὐτόν. Κρατῖνος

τίς δὲ σύ; κομψός τις ἔροιτο θεατής·
ὑπολεπτολόγος γνωμιδιώτης εὐριπιδαριστοφανίζων.

331 καὶ αὐτὸς δ' ἐξομολογεῖται Σκηνὰς καταλαμβανούσαις·

χρῶμαι γὰρ αὐτοῦ, φησί, τοῦ στόματος τῷ στρογγύλῳ·
τοὺς νοῦς δ' ἀγοραίους ἧττον ἢ 'κεῖνος ποιῶ.

Ἀριστώνυμος δ' ἐν Ἡλίῳ ῥιγοῦντι καὶ Σαννυρίων ἐν Γέλωτι τετράδι φασὶν αὐτὸν γενέσθαι, διὸ τὸν βίον κατέτριψεν ἑτέροις πονῶν· οἱ γὰρ τετράδι γεννώμενοι πονοῦντες ἄλλοις καρποῦσθαι παρέχουσιν, ὡς καὶ Φιλόχορος ἐν τῇ πρώτῃ περὶ ἡμερῶν ἱστορεῖ. ταύτῃ δὲ καὶ Ἡρακλῆ φασὶ γεννηθῆναι. τρεῖς δ' ἔσχεν υἱούς, Φίλιππον τὸν τοῖς Εὐβούλου δράμασιν ἀγωνισάμενον, καὶ Ἀραρότα ἰδίοις τε καὶ τοῦ πατρὸς δράμασι διηγωνισμένον, καὶ τρίτον ὃν Ἀπολλόδωρος μὲν Νικόστρατον καλεῖ, οἱ δὲ περὶ Δικαίαρχον Φιλέταιρον. κατεκλήρωσε δὲ καὶ τὴν Αἴγιναν, ὡς Θεογένης ἐν τῷ περὶ Αἰγίνης. κωμῳδεῖται δὲ ὅτι καὶ τὸ τῆς εἰρήνης κολοσσικὸν ἐξῆρεν ἄγαλμα· Εὔπολις Αὐτολύκῳ, Πλάτων Νίκαις. 𝔛.

11b, 13. προῖκα] κατὰ δωρεάν, ἄνευ μισθοῦ.

29. ἦ δ' ὅς — ἦν δ' ἐγώ] ἔφη οὗτος — ἔφην δ' ἐγώ.

12, 13. Χαιρεφῶν οὗτος ὁ Σωκρατικὸς ἰσχνὸς ἦν καὶ ὠχρός, τὸ δὲ ἦθος συκοφάντης καὶ κόλαξ, πρὸς δὲ καὶ κλέπτης καὶ αὐχμηρός, τὴν δὲ περιουσίαν πένης. Εὔπολις μὲν οὖν ἐν Πόλεσι διὰ τὴν χροιὰν πύξινον αὐτὸν καλεῖ, Ἀριστοφάνης δ' ἐν Ὄρνισι νυκτερίδα· ἐν δὲ Τελμισσεῦσιν εἰς συκοφάντην ἀποσκώπτει, Κρατῖνος Πυτίνῃ εἰς αὐχμηρὸν καὶ πένητα· Εὔπολις δ' ἐν Κόλαξιν Καλλίου κόλακα λέγει, Ἀριστοφάνης δ' ἐν Δράμασι κλέπτην· ἐν δ' Ὥραις νυκτὸς αὐτὸν παῖδα καλεῖ. 𝔛.

20. ἀνεῖλεν] χρησμὸς περὶ Σωκράτους δοθεὶς Χαιρεφῶντι τῷ Σφηττίῳ·

σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος Εὐριπίδης·
ἀνδρῶν δ' ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος. 𝔛.

b, 5. ᾖα] ἀντὶ τοῦ ἐπορευόμην.

8. ἰτέον] κατὰ κοινοῦ τὸ ἐδόκει, ἵν' ᾖ ἐδόκει οὖν ἰτέον εἶναι σκοποῦντι. 𝔛.

9. νὴ τὸν κύνα] Ῥαδαμάνθυος ὅρκος οὗτος ὁ κατὰ κυνὸς ἢ χηνὸς ἢ πλατάνου ἢ κριοῦ ἤ τινος ἄλλου τοιούτου·

οἷς ἦν μέγιστος ὅρκος ἅπαντι λόγῳ κύων,
ἔπειτα χήν· θεοὺς δ' ἐσίγων,

Κρατῖνος Χείρωσι. κατὰ τούτων δὲ νόμος ὀμνύναι, ἵνα μὴ κατὰ θεῶν οἱ ὅρκοι γίγνωνται. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ Σωκράτους ὅρκοι.

11. ἦ μὴν] ὄντως δή.

19. ἐπ' αὐτοφώρῳ] ἐπ' αὐτόπτῃ, ἐπ' ὄψει.

13, 14. Ἄνυτος μὲν καὶ Μέλητος εἴρηνται τίνες, ὅτι ὁ 332 μὲν πλούσιος ἐκ σκυτοδεψικῆς, Μέλητος δὲ τραγῳδιοποιὸς φαῦλος· Λύκων μέντοι πατὴρ ἦν Αὐτολύκου, Ἴων γένος, δήμων Θορίκιος, πένης, ὡς Κρατῖνος Πυ-

8. Ξενοφῶν] Apol. Socr. 29—31. — 9. Στρατιώτισιν] fr. V. Meineke. — 11. Ἰχθύσιν] fr. XIX. Mein. — 13. Βατράχοις] v. 1302. — Πελαργοῖς] fr. I. Mein. 376. Dind. — 16. Γεωργοῖς] fr. XIX. Mein. 176. Dind. — Καλλίου περαίνοντος αὐτὸν Bergkius. — 36. Εἰρήνῃ] v. 771. — 38. Cratini fr. inc. CLV. Mein. — 39. γνωμιδιώκτης Cod. Vratisl. — 40. Σκηνὰς καταλαμβανούσαις] fr. IV. Mein. 397. Dind. — 43. Ἡλίῳ ῥιγοῦντι] fr. VI. Mein. — 44. Γέλωτι] fr. VII. Mein.

11. Αὐτολύκῳ] fr. XIX. Mein. — Νίκαις] fr. III. Mein. — 18. Πόλεσι] fr. XXII. Mein. — 19. Ὄρνισι] v. 1296. 1564. — 20. Τελμισσεῦσιν] fr. XIV. Mein. 457. Dind. — 21. Πυτίνῃ] fr. XXII. Mein. — Κόλαξιν] fr. VIII. Mein. — 22. Δράμασι] fr. VI. Mein. 284. Dind. — 23. Ὥραις] fr. XV. Mein. 486 a. Dind. — 26. Fort. Εὐριπίδης σοφώτερος. Bait. — 36. Χείρωσι] fr. XI. Mein. — 44. δήμων 𝔛: δῆμον b. — Πυτίνῃ] fr. XXIII. Mein.

τίνῃ, Ἀριστοφάνης Σφηξίν. Εὔπολις δ' ἐν Φίλοις καὶ ἐπὶ τῇ γυναικὶ Ῥοδίᾳ κωμῳδεῖ αὐτόν, ἐν δὲ τῷ πρώτῳ Αὐτολύκῳ εἰς ξένον, Μεταγένης δ' Ὁμήρῳ εἰς προδότην·

- - - - - καὶ Λύκων ἐνταῦθά που
- - προδοὺς Ναύπακτον ἀργύριον λαβὼν
ἄγαλμ' ἀγορᾶς ξενικὸν ἐμπορεύεται. 𝔄.

b, 23. χαριεντίζεται] εὐτραπελεύεται, σκώπτει.

6 14, 24. ὦ τάν] ὦ οὗτος, ὦ ἑταῖρε, ὦ τάλαν, ὦ μέλε· ταῦτα παρὰ τοῖς νεωτέροις ὑπὸ τῶν γυναικῶν λέγεται μόνων, παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς καὶ ὑπ' ἀνδρῶν. πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ πλήθους φασὶ τὸ ὦ τάν, ὡς παρὰ Κτησιφῶντι. οἱ δὲ Ἀττικοὶ τὴν πρώτην συλλαβὴν περισπῶσι, τὴν δὲ δευτέραν βαρύνουσι. καὶ βέλτιον· ἀδύνατον γὰρ μίαν λέξιν εὑρεθῆναι δύο ἔχουσαν περισπωμένας. Δίδυμος δὲ τὸ πλῆρες εἶναί φησιν ὦ ἔταν, ἀγνοῶν ὡς ἀπὸ τοῦ ἔτης ἡ κλητική ἐστιν ἔτα, καὶ Δωρικῶς ἔταν.

15, 15. ἀντιγραφή ἐστιν, ὅταν ὁ φεύγων καὶ αὐτὸς γράφηται τὸν διώκοντα, ὡς ἐπὶ τῶν λαγχανόντων τὴν μὴ οὖσαν δίκην καὶ τῶν παραγραφομένων· καὶ οὗτοι γὰρ τρόπον τινὰ κατηγοροῦσιν.

28. καλῶς γε σὺ ποιῶν, Σώκρατες, ὄνοις καὶ ἵπποις τοὺς θεοὺς Ἀθηναίων παραβάλλεις. 𝔄.

b, 13. τιμωρήσεις] ἀντὶ τοῦ ἐκδικήσεις, ἢ ἀντὶ τοῦ εἰ τῷ Πατρόκλῳ ἐκδίκησιν τοῦ φόνου παράσχῃς. τὸ τιμωρῶ δὲ σημειωτέον ὅτι δοτικῇ συντάσσεται, ὅτε ἀντὶ τοῦ βοηθῶ λαμβάνεται.

16b, 18. πολλοῦ δέω] πόῤῥω λίαν εἰμί.

17, 9. τί τὸ Σωκράτους δαιμόνιον ὅ τινές φασιν ὅτι ἦχω τὸ καὶ ἐξιὸν καταλαμβάνεται αὐτῷ οὖς. 𝔄.

21b, 19. κατέδαρθεν] κατεκοιμήθη.

IN CRITONEM.

24, 35. εἰ γὰρ ὤφελον] ἀντὶ τοῦ εἴθε.

25, 36. ὅσα γε τἀνθρώπεια] ἀντὶ τοῦ ὅσον κατ' ἄνθρωπον, ὅσον εἰς γνῶσιν ἧκεν ἀνθρώπων, ὅσον αἰσθάνεσθαι ἄνθρωπος δύναται. 𝔄.

27, 8. εἰπέ μοι] σημείωσαι τὴν μετάβασιν τοῦ ἀριθμοῦ. 𝔄.

7 b, 43. γεννῆται οἱ τοῦ αὐτοῦ γένους μετέχοντες καὶ ἀπ'
333 ἀρχῆς ἔχοντες κοινὰ ἱερά. οἱ δὲ ὁμογάλακτας, φράτορας, συγγενεῖς τοὺς γεννήτας. 𝔄: ζήτει δὲ εἰ διὰ β ν γραφόμενον γεννῆται ὀφείλει γράφεσθαι.

29b, 14. δύο σημαίνει τὸ ἴσθι, τό τε ὑπάρχειν καὶ τὸ γνῶναι. εἰ μὲν οὖν κατὰ τὸ ὑπάρχειν, τοῦτο βούλεται ἐνταῦθα δηλοῦν· ἴσο νῦν καὶ διαγίνου τοῖς παροῦσιν εἰς πάντα ὅσα γέ μοι δοκεῖ, ἢ ταῦτα νῦν ἴσο τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα. κατὰ δὲ τὸ τοῦ γνῶναι σημαινόμενον οὕτως· γνῶθι κατὰ τὰ ἐμοὶ νῦν δοκοῦντα ὡς εἴπερ ταῦτα ἐρεῖς μάτην ἐρῶν.

IN PHAEDONEM. 379

30, 7. οὐδεὶς πάνυ τι] ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς. ἔστι γὰρ τὸ ἑξῆς οὕτως· πάνυ οὐδεὶς ἐπιχωριάζει. 𝔄.

b, 8. θεωρίαν ἀπάξειν] ἀντὶ τοῦ θυσίαν ἀπενεγκεῖν. θεωροὶ δέ εἰσιν οἱ πεμπόμενοι θῦσαι καὶ θεραπεῦσαι τὸν θεόν· ὅθεν καὶ αἱ ὁδοὶ δι' ὧν ἐπορεύοντο θεωρίδες κέλευθοι ἐκαλοῦντο, καὶ τὰ διδόμενα θεωρικά, καὶ ἡ ναῦς ἡ εἰς Δῆλον πεμπομένη θεωρίς, καὶ ὁ ἱερεὺς θεωρός.

31, 26. ἄτοπον τὸ θαυμαστόν, ὡς καὶ ἐν Θεαιτήτῳ φησὶν „οὐδέν γ' ἄτοπον, ἀλλὰ πολὺ θαυμαστότερον — — ἦν·“ ἐσαφηνίσθη γὰρ διὰ τῆς ἀντιθέσεως. τάττεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνυπόπτου· Εὔπολις Μαρικᾷ

καὶ πόλλ' ἀγάθ' ἐν τοῖσι κουρείοις ἐγὼ
ἀτόπως καθίζων, κοὐδὲ γιγνώσκειν δοκῶν,

καὶ τὸ ἀδόκητον καὶ ἀνυπονόητον. οἱ δὲ ἄλογον.

32b, 3. καθῆκε τὰ σκέλη] συντονώτερον ἀνέλαβε σχῆμα καὶ σεμνότερον, ὡς περὶ προβλήματος σεμνοτέρου μέλλων διαλέγεσθαι.

9. οὗτος ὁ Φιλόλαος Πυθαγόρειος ἦν, ἐξ Ἰταλίας πεφευγὼς διὰ τὸν ἐμπρησμὸν τὸν τότε ὑπὸ Γύλωνος γεγονότα διὰ τὸ ἀνεπιτήδειον αὐτὸν πρὸς φιλοσοφίαν ὄντα ἀπελαθῆναι τοῦ ὁμακοΐου. ὃς καὶ δι' αἰνιγμάτων 8 ἐδίδασκε, καθάπερ ἦν ἔθος αὐτοῖς. ἦλθεν οὖν οὗτος εἰς Θήβας, τεθνεῶτι τῷ διδασκάλῳ Λύσιδι χοὰς ποιήσων, ἐκεῖ τεθαμμένῳ. Ἵππαρχος δὲ καὶ Φιλόλαος μόνοι τῆς εἰρημένης συμφορᾶς τῶν Πυθαγορείων διεσώθησαν. πρὸς τὸν Λῦσιν δὲ τοῦτον Πλάτων ποιεῖται τὸν διάλογον.

12. τὸ μὲν ἴσως διὰ τὸ μυθικὸν ἐπιχείρημα, τὸ δὲ μάλιστα διὰ τὸ φιλόσοφον.

13. μέχρις ἡλίου δυσμῶν] ὡς ζήσεσθαι μέλλων μέχρις ἡλίου δυσμῶν. ἐν γὰρ ἡμέρᾳ φονεύειν ἀπείρητο, καθὰ τοῖς Πυθαγορείοις τὸ ἐν μεσημβρίᾳ καθεύδειν, διὰ τὸ τὸν ἥλιον τότε μᾶλλον ἐνεργεῖν.

24. τἄλλα] οἷον πλοῦτος, δόξα, ξίφος. ἐπαμφοτερίζει γὰρ καὶ τἄλλα πάντα, θάνατος δὲ μόνως ἀγαθόν ἐστιν.

28. ἐπιγελάσας, ἴττω Ζεύς] ἐγέλασε, διότι ἐκάλεσε

---

1. Σφηξίν] v. 1301. — Φίλοις] fr. X. Mein. — 2. Ῥοδίᾳ] Cf. Schol. Aristoph. Lysistr. 270. — 3. Αὐτολύκῳ] fr. XIII. Mein. — Ὁμήρῳ] fr. I. Mein. — 7. ἀγορᾶς ἄγαλμα Bergkius. — 31. ἦχῳ τὸ δεξιὸν Bultmannus. — 38. αὐτοῦ om. b. 7-8. om. b. — 14. Θεαιτήτῳ] 142 B. — 17. Μαρικᾷ] fr. III. Mein. — 18. ἀγάθ'] ἔμαθον Bergkius. — 40. ξίφος] ἀξίωσις Orellius.

τὸν φονεύοντα ἑαυτὸν εὐεργέτην. τὸ δὲ ἴττω ἐπιχωριάζοντός ἐστιν ἀντὶ τοῦ ἴστω, τῇ Βοιωτίδι διαλέκτῳ· ὃ δείκνυσιν ὅτι φύσει τὸν Σωκράτην θαυμάζει.

31. ἐν ἀποῤῥήτοις] ἐντεῦθεν τὸ πρῶτον πρόβλημα, τὸ μὴ δεῖν ἐξάγειν ἑαυτόν, οὐ ἐπιχείρημα μυθικὸν ἐξ Ὀρφέως ληφθέν· ἔπειτα δεύτερον διαλεκτικὸν καὶ φιλόσοφον.

9 33b, 21. κινδυνεύουσιν] ἀντὶ τοῦ δι' ἀνάγκης καὶ ἀποδείξεως τοῦτο αὐτοῖς συνάγεται.

28. γελασείοντα] γελαστικῶς ἔχοντα, γελάσαι θέλοντα.

32. θανατῶσι] θανάτου ἐπιθυμοῦσιν.

34, 4. ἥκιστα] οὐδαμῶς.

9. καθ' ὅσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη] τοῦτο ἐπεξηγηματικόν ἐστι τοῦ ἐν τοῖς ἐφεξῆς, τοῦ ἐὰν ὅ τι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅ τι μὴ
380 πᾶσα ἀνάγκη. τὸ γὰρ ὅ τι ἴσον τῷ καθ' ὅσον. λείπει δ' ἐκεῖ τὸ κοινωνεῖν αὐτοῦ· ὅπερ δὴ νοεῖται καὶ συνυπακούεται.

31. ἦ δ' ὅς] ἐὰν μὲν ᾖ δύο μέρη λόγου, ἔσται ἔφη δὲ ὅς, τουτέστιν ἔφη δὲ οὗτος· οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι αὐτὸ μόνον σημαίνει τὸ ἔφη. ἐὰν δὲ ᾖ ἓν μέρος λόγου, ἔσται φίλος, ὡς Ἀθηναῖοι, ἢ ὄφελος, ὡς Αἰγινῆται, ἢ ὄξος, ὡς Χαλκιδεῖς, ᾧ πρὸς τὰ ἱερὰ χρῶνται. τάττεται δὲ ἐπὶ παντὸς προσώπου καὶ ἀριθμοῦ, ὡς τὸ ὦ τάν.

35, 9. ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη] ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ κατὰ τὰ ἀναγκαῖα. τὸ δὲ ἑξῆς οὕτως· μηδὲ κοινωνῶμεν εἰ μὴ κατὰ τοῦτο καθ' ὃ πᾶσα ἀνάγκη . . . . Ἁ.

45. διαβέβληνται] ἀντὶ τοῦ διαβεβλημένως ἔχουσι πρὸς τὸ σῶμα.

37, 44. Ἰδὲ τοίνυν] Ἀττικοὶ ὀξύνουσι τὰ ἰδέ, λαβέ, εὑρέ, ὡς τὰ ἐλθέ, εἰπέ. Ἁ.

10 37b, 13. ὁμοῦ πάντα] ὁμοῦ σημαίνει ποτὲ μὲν τὸ ἐγγύς, ὡς δηλοῖ Δημοσθένης ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας „καίτοι τὸν μὲν ἀνδριάντα τοῦτον οὔπω πεντήκοντα ἔτη φασὶν ἀνακεῖσθαι Σαλαμίνιοι, ἀπὸ Σόλωνος δ' ἐστὶν ὁμοῦ σ' ἔτη καὶ μ'." καὶ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστογείτονος „εἰσὶν ὁμοῦ πάντες δισμύριοι Ἀθηναῖοι." καὶ Μένανδρος ἐν τῷ Ἑαυτὸν τιμωρουμένῳ

πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς δαιμονᾷς γεγονὼς ἔτη
τοσαῦθ'· ὁμοῦ γάρ ἐστιν ἑξήκοντά σοι.

καὶ Ἀριστοφάνης Τριφάλητι· ἡ γὰρ τὸν Τριφάλητα τίκτουσα φησὶ

λάβεσθε· καὶ γὰρ ἐσθ' ὁμοῦ.

δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἐν ταὐτῷ· Ὅμηρος

ἀλλ' ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν ἐφ' ὑμετέροισι δόμοισι,

καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους „οὐκοῦν εἰ μέν τι ἐάσομεν τούτων συμβάντων ὑμᾶς, οὐ καθαροῖς ὁμοῦ διατρίψομεν." ἔστι καὶ χρονικόν· Σοφοκλῆς Οἰδίποδι

πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.

ἔχει καὶ δύναμιν συλλεκτικήν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Ὑδρίᾳ· οἱ Θρᾷκες Λιβύτροπες καλοῦνται· πάντα νῦν ἤδη 'σθ' ὁμοῦ. ὅπερ δηλοῖ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ.

42b, 10. ὅσον μὴ ἀνάγκη] ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ ὅσον κατὰ τὰ τῆς ζωῆς συνεκτικά· ταῦτα γὰρ καὶ ἀναγκαῖα Ἁ.

44, 33. ὑπερδικεῖν] ἤγουν συνηγορεῖν. καὶ ὑπέρδικοι οἱ συνήγοροι.

34. θράττον] ταράττον, ἐνοχλοῦν. 11

45b, 13. πρὸς δύο οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς] ταύτης τὴν αἰτίαν ὁ Δοῦρις οὕτως ἀφηγεῖται. Ἡρακλέα φησὶ βωμὸν θέμενον ἐπὶ τῷ Ἀλφειῷ πυγμῆς ἀγῶνα θεῖναι, καὶ νικήσαντα, τὴν ἑξῆς Ὀλυμπιάδα πάλιν ἀγωνιζόμενον, ὑπὸ Ἐλάτου καὶ Φεράνδρου πάλῃ ληφθῆναι, καὶ ἐξ ἐκείνου τὸ πρὸς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς παροιμιασθῆναι· Ἐχεφυλλίδας δὲ αὐτὸν ὑπὸ Κτεάτου καὶ Εὐρύτου τῶν Μολιονιδῶν ἡττηθῆναι κατὰ τὴν ἐπ' Αὐγέαν στρατείαν· 381
διωχθέντα δὲ ἄχρι τῆς Βουπρασίδος καὶ περιβλεψάμενον, ὡς οὐδεὶς ἐξίκετο τῶν πολεμίων, ἀναψῦξαί τε, καὶ ἐκ τοῦ παραῤῥέοντος ποταμοῦ πιόντα προσαγορεῦσαι τοῦτο ἡδὺ ὕδωρ· ὃ νῦν δείκνυται ἰόντων ἐκ Δύμης εἰς Ἦλιν, καλούμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων βαδὺ ὕδωρ. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ Φερεκύδης καὶ Κώμαρχος καὶ Ἴστρος ἐν τοῖς Ἠλιακοῖς ἱστοροῦσι. καὶ διὰ τοῦτο θεωροὺς τοὺς Μολιονίδας ἰόντας εἰς Κόρινθον λοχήσαντα τὸν Ἡρακλέα περὶ Κλεωνὰς ἀποκτεῖναι· ὅθεν Ἠλείοις ἀπώμοτον εἶναι τὰ Ἴσθμια ἀγωνίζεσθαι, ὅτι θεωροὺς πεμφθέντας εἰς τὸν Ἰσθμὸν τοὺς Μολιονίδας ἑλὼν Ἡρακλῆς ὑπὸ Κορινθίων ἐδέχθη. Ἡρόδωρος δὲ καὶ Ἑλλάνικός φασιν ὡς, ὅτε τὴν ὕδραν Ἡρακλῆς ἀνῄρει, τὴν Ἥραν αὐτῷ καρκίνον ἐφορμῆσαι, πρὸς δύο δὲ οὐ δυνάμενον μάχεσθαι σύμμαχον ἐπικαλέσασθαι τὸν Ἰόλεων, καὶ ἐντεῦθεν ῥηθῆναι τὴν παροιμίαν. ἐμνήσθη δὲ ταύτης Πλάτων καὶ ἐν ια' Νόμων „ὀρθὸν μὲν δὴ τὸ πάλαι τε εἰρημένον, ὡς πρὸς δύο μάχεσθαι χαλεπόν," καὶ ἐνταῦθα.

48b, 20. ὑπερήφανος] ὑπέρφρων. 12

50, 12. καρδόπῳ] τῇ μάκτρᾳ τοῦ ἀλεύρου.

22. παροιμία, δεύτερος πλοῦς, ἐπὶ τῶν ἀσφαλῶς τι πραττόντων, παρ' ὅσον οἱ διαμαρτόντες κατὰ τὸν πρό-

---

22. ὄξος *B Ξ*. — 25 27. om. b. — 30-31. om. b. — 33. Demosth. or. 19. §. 251. — 35. *Σόλωνος· ὃ δ' ἐστιν* b. — 36. Demosth. or. 25. §. 51. — 38. *ἑαυτὸν τιμ.* fr. 1. Duebn. (Meineke p. 54.) — 39. *δαιμονᾷς*] libri *δαίμων δύο*. correxit Porsonus Miscell. p. 250. Bekk. — 41. *Τριφάλητι*] fr. 1. Mein. 458. Dind. — 45. Hom. Iliad. ψ, 84.

1. Demosth. or. 23. §. 43. — 2. *ἡμᾶς* b. — 5. Oed. Tyr. 4 sq. — 8. *Ὑδρίᾳ*] fr. 5. Duebn. (p. 163. Mein.) — 9. *ἤδεισθ'* *B*. — 10-11. om. b. — 16. *εἰσάμενον* apud Siebenkees. — 19. *ἐλαίου B Ξ*, *ἐλείου* Sieb. Apud Zenob. V. 49. idem vocatur *Λάϊος*. Gait. — 27. *σαδὺ B*. — 28. *Φερεκύδης*] fr. 47. Sturz. — 34. *Ἑλλάνικος*] fr. 84 b. St. — 39. Legg. XI. 919 B.

τερον πλοῦν ἀσφαλῶς παρασκευάζονται τὸν δεύτερον. ἐμνήσθη δὲ ταύτης καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ἠθικῶν, καὶ Μένανδρος Κεκρυφάλῳ καὶ Πλοκίῳ καὶ Θεοφορουμένῃ.

51, 20. τὴν αὑτοῦ σκιὰν δέδοικεν, ἐπὶ τῶν σφόδρα δειλοτάτων. μέμνηται ταύτης Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις.

b, 15. ξυγγραφικῶς ἐρεῖν] ἐπειδὴ ᾔσθετο ἑαυτοῦ ὁ Σωκράτης τῷ παρίσῳ χρησαμένου σχήματι δι' ὧν φησὶ παρέχων ὑπερέχον ταύτῃ φησὶν συγγραφικῶς ἐρεῖν, ὡς τῶν τοιούτων τῆς ἐπιμελείας ὄντων καὶ λογογραφικῆς ἰδέας κατὰ σχολὴν τοῖς τοιούτοις καλλύνεσθαι προμηθουμένης ἀλλ' οὐ διαλεκτικῆς ἑτοιμότητα καὶ λέξιν καὶ διάνοιαν ἀποσχεδιαζούσας. τοιαῦτα δὲ σχήματα πολλὰ παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ τοῖς λοιποῖς, μάλιστα δὲ τὸ ἐν τῇ Κορινθίων δημηγορίᾳ οὕτως εἰρημένον καὶ προεπιβουλεύειν μᾶλλον αὐτοῖς ἢ ἀντεπιβουλεύειν, πρὸς ὃ οἶμαι καὶ τὸ παρὸν Σωκράτει ἐξενήνεκται. X.

52b, 6. ἐναντίον γέ ἐστι δυάς] καθ' ὃ ἀριθμοὶ ἄμφω οὔ, καθ' ἃ δὲ ἐναντιότητα διδεγμέναι. X.

40. καὶ μή μοι —] καὶ μή μοι ἣν ἂν ἐρωτῶ ἀπόκρισιν ἀποκρίνου, ἀλλ' ἄλλην, μιμούμενος ἐμέ.

53b, 27. ἀναβάλλοιτο] ἀνακρούοιτο.

45. ἕρμαιον, τὸ ἀπροσδόκητον κέρδος, ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς τιθεμένων ἀπαρχῶν ἃς οἱ ὁδοιπόροι κατεσθίουσι. ταύτας δὲ τῷ Ἑρμῇ ἀφιεροῦσιν ὡς ὄντι καὶ τούτῳ ἑνὶ τῶν ἐνοδίων θεῶν.

54, 13. πορεῦσαι] ἀντὶ τοῦ διαπορθμεῦσαι, διαπεράσαι. X.

46. Γλαύκου τέχνη] ἢ ἐπὶ τῶν μὴ ῥᾳδίως κατεργαζομένων, ἢ ἐπὶ τῶν πάνυ ἐπιμελῶς καὶ ἐντέχνως εἰργα-
13 σμένων. Ἵππασος γάρ τις κατεσκεύασε χαλκοῦς τέτταρας δίσκους οὕτως, ὥστε τὰς μὲν διαμέτρους αὐτῶν ἴσας ὑπάρχειν, τὸ δὲ τοῦ πρώτου δίσκου πάχος ἐπίτριτον μὲν εἶναι τοῦ δευτέρου, ἡμιόλιον δὲ τοῦ τρίτου, διπλάσιον δὲ τοῦ τετάρτου, κρουομένους δὲ τούτους ἐπιτελεῖν συμφωνίαν τινά. καὶ λέγεται Γλαῦκον ἰδόντα τοὺς ἐπὶ τῶν δίσκων φθόγγους πρῶτον ἐγχειρῆσαι δι' αὐτῶν χειρουργεῖν, καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς πραγματείας ἔτι καὶ νῦν λέγεσθαι τὴν καλουμένην Γλαύκου τέχνην. μέμνηται δὲ τούτου Ἀριστόξενος ἐν τῷ περὶ τῆς μουσικῆς ἀκροάσεως, καὶ Νικοκλῆς ἐν τῷ περὶ θεωρίας.
382 ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα τέχνη γραμμάτων, ἣν ἀνατεθείασι Γλαύκῳ Σαμίῳ, ἀφ' ἧς ἴσως καὶ ἡ παροιμία διεδόθη. οὗτος δὲ καὶ σιδήρου κόλλησιν εὗρεν, ὥς φησιν Ἡρόδοτος.

b, 22. αὐτὴν δὲ τὴν γῆν] τοῦτ' ἐκεῖνο, ὃ λέγει ἐν τῷ Τιμαίῳ, τὸν οὐρανὸν τῶν τεσσάρων εἶναι στοιχείων, ἀφ' ἑκάστου τοῦ καθαρωτάτου καὶ οἷον τῷ μόνῳ θεατοῦ τε καὶ ληπτοῦ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ποιητοῦ δεηθέντος.

55, 35. κατεδηδεσμένοι] καταβεβρωμένοι.

b, 33. αἰώραν] ὕψωσιν, ἔπαρσιν.

58b, 8. ἀστακτεί] ἀντὶ τοῦ οὐ κατὰ σταγόνα, ἀλλ' ἀθρόα καὶ ποταμηδόν. X.

IN THEAGEM. 87

383

59b, 20. παροιμία ἱερὸν συμβουλή, ἐπὶ τῶν καθαρῶς καὶ ἀδόλως συμβουλευόντων. δεῖ γὰρ τὸν συμβουλεύοντα μὴ τὸ ἴδιον σκοπεῖν· τὸ γὰρ ἱερὸν οὐδενὸς ἴδιον ἀλλὰ τῶν χρωμένων ἐστὶ κοινόν· ἐπειδὴ καταφεύγουσιν ὥσπερ εἰς τὰ ἱερὰ θέλοντες συμβουλεύεσθαι οἱ ἄνθρωποι. προσήκει οὖν τοῖς συμβουλεύουσιν ἀψευδεῖν καὶ τὰ βέλτιστα κατὰ τὴν αὑτῶν γνώμην συμβουλεύειν. ἄλλοι δέ φασιν ἔπαινον φέρειν τῆς συμβουλῆς τὴν παροιμίαν· εἶναι γὰρ αὐτὴν θείαν καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον. μέμνηται δ' αὐτῆς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀμφιαράῳ.

60, 30. ἐδιδάξατο] ἀντὶ τοῦ οὐκ αὐτὸς ἀλλὰ δι' ἑτέρου 384
ἐδίδαξέ τινος.

62, 25. παρὰ τίνος] Ἀττικὴ ἡ σύνταξις· Ἀττικοὶ γὰρ εἰς 88
διδασκάλου φασίν, οὐκ εἰς διδάσκαλον. οὕτως οὖν κἀνταῦθα γενικὴ ἀντ' αἰτιατικῆς. X.

b, 45. ἔμβραχυ] ὅπερ ἂν εἴποι τις εὐχερῶς εἰπεῖν ἐθέλων ἢ ἁπλῶς, τοῦτο ἔμβραχυ λέγεται. ἔμβραχυ οὖν συντόμως καὶ ἁπλῶς. Ὑπερείδης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοφῶντος „οἶδε γὰρ αὐτῷ δεδομένην ἄδειαν καὶ πράττειν καὶ γράφειν ὅ τι ἂν ἔμβραχυ βούληται.“ Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις

ποῦ δ' οὐχὶ διαβέβληκεν, ὅπου περ ἔμβραχυ
εἰσὶν θεαταὶ καὶ τραγῳδικοὶ χοροί;

Κρατῖνος Ὥραις

ἔδει παρέχειν, ὅ τί τις εὔξαιτ' ἔμβραχυ.

63, 10. Ἀναγυροῦς δῆμος Αἰαντίδος, ἀφ' οὗ Ἀναγυράσιοι.

IN AMATORES. 86

65b, 26. παροιμία

γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος,

ἐπὶ τῶν διὰ τὸ γῆρας ἐμπειροτέρων. εἵλκυσται μέντοι ἐκ τῶν Σόλωνος ἐλεγείων.

---

3. Ἠθικῶν] II. 9. p. 33, 30. Bekk. — Κεκρυφάλῳ] fr. 7. Duebn. (p. 95. Mein.) — Πλοκίῳ] fr. 10. Duebn. (p. 148. Mein.) — 4. Θεοφορουμένῃ] fr. 5. Duebn. (p. 80. Mein.) — 6. Βαβυλωνίοις] fr. XXIV. Mein. 62. Dind. — 7-19. om. b. — 22. ἀναβάλοιτο b. — 23-27. om. b. — 29. ἐπιμελῶς X B et Sieb.: ἐμμελῶς b. — 40. Καλλικλῆς (teste Gaisford), Τιμοκλῆς (teste Bekkero) X. V. Mahne diatr. de Aristoxeno p. 111. — 43. Ἡρόδοτος] I. 25. — 45. Τιμαίῳ] 48 B.
5-6. om. b. — 16. Ἀμφιαράῳ] fr. XXII. Mein. 104. Dind. — 24. Ὑπερίδης b. — 24. αὐτῷ b. — 27. Θεσμοφοριαζούσαις] v. 390 sq. — 30. Ὥραις] fr. XI. Mein. — 33. δ' ἀεὶ b. — 36. Σ. ἐλεγείων] fr. 19. Schneidew.

87 **66, 11.** *εἰρωνικῶς*] *εἰρωνεία τὸ προχείρως καὶ μετὰ τοῦ πρὸς χάριν διαλέγεσθαι, κολακεία, ψευδολογία. καὶ εἴρωνα τὸν κόλακα.*

67, 9. *πένταθλοι οἱ τὸν ἀγῶνα τὸν πένταθλον ἀγωνιζόμενοι. ἔστι γὰρ*

πένταθλος οὗτος τοῖς νέοις ἀγωνία,
πάλη, σίγυννος, ἅλμα, δίσκος καὶ δρόμος.

σίγυννος δέ ἐστι ξυστὸν δόρυ· παρ' Ἡροδότῳ δὲ τὸ ὁλοσίδηρον ἀκόντιον. πέλτη δὲ ἀσπὶς ἴτυν οὐκ ἔχουσα ἢ τετράγωνος, ἣν οἱ φοροῦντες λέγονται πελτασταί, ἢ τοξόται, ἢ οἱ τοὺς ξυστοὺς κατέχοντες.

68, b, 23. *σημείωσαι ὅτι διαιτητὴς μὲν ὁ τοὺς φίλους ἰδίᾳ συμβιβάζων, δικαστὴς δὲ ὁ δημοσίᾳ κρίνειν ἅπαντας τοὺς ἀμφισβητοῦντας λαχών.* 𝔛.

16
358

IN THEAETETUM.

69, 1. *ἄρτι*] *τοῦτο σημαίνει τὸ παρὸν καὶ ὑπόγυον καὶ τὸ παραυτίκα μέλλον γίνεσθαι.*

10. *αἱρεῖ*] *καταλαμβάνει, νῦν δὲ τὸ καταπονεῖ.*

19. *ἀτὰρ*] *καὶ δή, ὡς νῦν. σημαίνει δὲ καὶ ὅμως καὶ ἅτε δή καὶ πλήν καὶ δέ.*

b, 3. *ἐθαύμασα Σωκράτους*] *σημείωσαι διὰ τὴν σύνταξιν.* 𝔛.

17 **70 b, 8.** *οὐδέν γε ἀπὸ τρόπου*] *οὐ πόῤῥω τοῦ καθήκοντος.*

70, 6. *ἐπίδοξοι*] *ἔνδοξοι, ἢ ὡς νῦν, προσδόκιμοι.*

26. *ἀνερμάτιστα*] *ἀστήρικτα· ἕρματα γὰρ τὰ ἐρείσματα ἢ στηρίγματα.*

b, 4. *ἔξω δρόμῳ*] *τόποι τινὲς ἦσαν, ὁ μὲν ἐκτὸς ἄστεος, ὁ δὲ ἐντός, ἀπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς τελουμένων ὑπὸ τῶν νέων δρόμοι καλούμενοι.*

71 b, 5. *ὄνος κάθου, ἐπὶ τῶν ἐν πράγματι ἡττωμένων. εἴρηται δὲ ἀπὸ τῶν παίδων τῶν σφαιριζόντων καὶ τὸν νικηθέντα εἰς ὄνον καθιζόντων. ἐμνήσθη δὲ ταύτης ἐνταῦθα Πλάτων.* 𝔛: *ἐν τῇ διὰ σφαίρας [παιδιᾷ . . . ἡ μὲν οὐρανία,] ἡ δὲ ἀπόῤῥαξις, [ἡ δὲ ἐπίσκυρος,] ἡ δὲ φαινίνδα. [καὶ οὐρανία μέν ἐστιν ἡ] εἰς οὐρανὸν τῆς σφαίρας ἀναβολή, ἣν ὁ ποιητὴς ἐμφαίνειν δοκεῖ ἐν οἷς φησίν*

οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἕλοντο
πορφυρέην, τήν σφιν Πόλυβος ποίησε δαΐφρων,
τὴν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα
ἰδνωθεὶς ὀπίσω, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθεὶς
ῥηιδίως μεθέλεσκε πάρος ποσὶν οὖδας ἱκέσθαι.

ἀπόῤῥαξις δέ ἐστιν ὅταν τὴν σφαῖραν μὴ πρὸς τοῖχον ἀλλὰ πρὸς τὸ ἔδαφος σκληρῶς ῥίπτωσιν, ὥστε ἀποκρουομένην ἅλλεσθαι πάλιν. τὴν δὲ ἐπίσκυρον καὶ ἐφηβικὴν καὶ ἐπίκοινον ἔλεγον· ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ κατὰ πλήθη· ὠνομάσθη δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ παίζοντες ἐπὶ λατύπης ἑστῶτες, ἣν σκῦρον προσαγορεύουσι, βολῇ σφαίρας ἀλλήλους ἐκδιώκουσιν. φαινίνδα δέ ἐστιν ὅταν ἑτέρῳ τὴν σφαῖραν προδεικνύντες ἑτέρῳ αὐτὴν ἐπιπέμπωσι. τῶν οὖν παιζόντων ταῦτα τοὺς μὲν νικῶντας βασιλεῖς ἐκάλουν, καὶ ὅ τι ἂν προσέτασσον τοῖς ἄλλοις ὑπήκουον, τοὺς δ' ἡττωμένους ὄνους. Κρατῖνος δὲ Χείρωσι χαριέντως ὁμοῦ ἐγκαταμίξας καὶ τὴν ὄνος λύραν παροιμίαν ἔπλεξε τὸν λόγον οὕτως

ὡς ὄνος ἀπωτέρω κάθηνται τῆς λύρας·

τοὺς γὰρ ἡττωμένους, ὡς ἔφαμεν, ὄνους καθῆσθαι ἔλεγον, βασιλεῖς δὲ τοὺς νικῶντας. 359

74, 6. *ἐγκύμονες εἶναι*] *σημείωσαι διὰ τὴν σύνταξιν.* 𝔛.

b, 10. *διὰ τοῦ ἔοικεν ὁ Θεαίτητος φαίνεται ἀγαπῶν τὸ Πρωταγόρου δόγμα, καὶ ἐμμένων τῇ ἐξ ἀρχῆς ἑαυτοῦ ἀποκρίσει.*

20. *ἐπιστήμη οὖσα*] *ὅ τι γὰρ αἰσθάνεταί τις, καὶ ἐπίσταται.* 𝔛.

22. *ἆρ' οὖν*] *πρώτη κατασκευὴ τοῦ Πρωταγορείου δόγματος.*

23. *συρφετῷ*] *κονιορτῷ τῷ μετὰ κόπρων. οἱ δὲ κορμὸν καὶ συρμός, καὶ σύρφη φρύγανα.*

75, 16. *κινήσεων ὄντων*] *τὴν σύνταξιν σημείωσαι, ὅτι οὐδετέρως εἶπεν ὄντων πρὸς τὰ πράγματα· οὐδέτερον γὰρ τὸ πρᾶγμα.* 18

26. *τὸν κολοφῶνα ἀναγκάζω προσβιβάζειν*] *δώδεκα πόλεις τῆς Ἰωνίας συνῄεσαν εἰς τὸ Πανιώνιον λεγόμενον, περὶ τῶν κοινῶν βουλευσόμεναι, καὶ εἴ ποτε ἴσαι αἱ ψῆφοι ἐγίνοντο, οἱ Κολοφώνιοι περιττὴν ἐτίθεντο τὴν νικῶσαν· Σμυρναίους γὰρ ἐλθόντας εἶχον συνοίκους, ὑπὲρ ὧν καὶ τήνδε τὴν ψῆφον ἐτίθεντο. ὅθεν ἐπὶ τῆς κρατούσης καὶ βεβαιοτάτης ψήφου ἡ παροιμία ἐτέθετο, οἷον τὸν Κολοφῶνα ἐπιτίθημι ἢ τὸν Κολοφῶνα ἀναγκάζω προσβιβάζων.*

32. *παροιμία, ἄνω κάτω πάντα, ἐπὶ τῶν τὴν τάξιν μεταστρεφόντων. Μένανδρος Ἐγχειριδίῳ, καὶ ἐν Χήρᾳ*

τὸ λεγόμενον τοῦτ' ἐστὶ νῦν,
τἄνω κάτω, φασί, τὰ κάτω δ' ἄνω.

35. *ὑπόλαβε*] *δευτέρα κατασκευὴ ὑπὲρ τῶν Πρωταγόρᾳ δοκούντων.*

44. *προσήκουσαν*] *ἀντὶ τοῦ σύμμετρον.*

b, 2. *ἴδιον*] *ἀντὶ τοῦ μερικόν.*

3. *ἢ σὺ διισχυρίσαιο*] *ταῦτα πάντα ἡ δευτέρα κατασκευή ἐστι τῶν Πρωταγορείων δογμάτων, ἕως τοῦ περὶ τῆς Ἴριδος λόγου.* 𝔛.

---

8. *Ἡροδότῳ*] V. 9. — 32. Conf. Pollux 9, 103—6. — 37. Hom. Odyss. Θ, 372—376. — 41. *ποσὶν* om. 𝔛 b. 10. *Χείρωσι* b. Fr. VI. Mein. — 16. om. b. — 18. *ἐμμένων* 𝔛: *μένων* b. — 20-21. om. b. — 24. *λοιμῶν* 𝔅. — 39. *Ἐγχειριδίῳ*] fr. 4. Duebn. (p. 57. Mein.) — *Χήρᾳ*] fr. 1. Duebn. (p. 178. Mein.) — 46-48. om. b.

11. ᾧ παραμετρούμεθα] τουτέστι τῷ αἰσθητηρίῳ. ἔστι δὲ τὸ ῥῆμα μέσης διαθέσεως. οὐδὲ ἐφαπτόμεθα, λέγει, τοῦ αἰσθητοῦ. τὸ δ' αὐτὸ εὐθὺς καὶ παραμετρούμενον λέγει, ἐφαπτόμενον δὲ τὸ αἰσθητήριον.

19 76, 5. φάσματα λέγει ταῦτα ὡς τῶν ψυχῶν ἀπατηλά, εἰ μή τις ὀρθῶς αὐτὰ μεταλάβοι.

13. κομιδῇ] πάνυ, παντελῶς· συναγωγή, ἐπιμέλεια. καὶ κομίστρια ἡ τροφός.

14. ὁ Πρόκλος τὸ ἀλλὰ παρέλκειν λέγει.

30. ὑπερφυῶς ὡς] μέχρι τοῦδε τὰ τῆς δευτέρας κατασκευῆς τῶν Πρωταγορείων δογμάτων.

b, 1. ἄθρει δὴ περισκοπῶν] τρίτη κατασκευὴ ὑπὲρ τῶν Πρωταγορείων δογμάτων. X.

3. ἀπρὶξ] προσπεφυκότως, ἰσχυρῶς, ὃ οὐχ οἷόν τε πρῖσαι διὰ τὴν σύμφυσιν.

26. πρὸς τὰ πρότερα λέγει, πρὸς τὸ πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὰ τοιαῦτα.

30. ὅσον μὲν οὖν ἄρα δὴ] οἷον ὡς τὸ ἁπτὸν καὶ τὸ γευστόν. παρέλιπε δὲ ὄψιν καὶ ἀκοὴν ταχέως γινόμενα· τούτων γὰρ σχεδὸν ἀχρόνως αἰσθανόμεθα. διὰ δὲ τὸ ἐναργῆ αὐτὰ εἶναι παρέλιπεν. ἑξῆς δὲ ὅταν λέγῃ „τὰ
360 δὲ γεννώμενα οὕτω δή,“ εἰς τὸ δὴ ὑποστικτέον. οὕτω γὰρ δὴ λέγει, τουτέστι τὰ βραδέα, ἅπερ εἰσὶ γευστὰ καὶ ἁπτά.

40. τῆς δὲ λευκότητος] καὶ γάρ, φησίν, ἡ αὐτὴ αἴσθησις τῶν ἀντικειμένων οὐκ ἔστιν, οὐδὲ τὸ αὐτὸ αἰσθητὸν πάσης ἐστίν, ἀλλὰ μία ὄψις ἡ τοῦ λευκοῦ αἰσθητοῦ ἑνός. καὶ τὸ λευκὸν οὐ δύναται ἡ τοῦ μέλανος αἴσθησις ἀντιλαβέσθαι, ἀλλ' ἡ τοῦ λευκοῦ, καὶ ἔμ-
20 παλιν. ἑκατέρου δὲ λέγει, οἷον τῆς τοῦ μέλανος ὄψεως ἐπὶ τὸ λευκὸν αἰσθητόν. ἐφεξῆς δὲ ὄψιν μὲν λέγει τὴν ὀπτικὴν δύναμιν, λευκότητα δὲ τὴν λευκαντικὴν δύναμιν.

77, 11. ἐξ ἀρχῆς] ὅτε ἔλεγε τάχος καὶ βραδύτης ἕν, καὶ πάλιν φθαρτός ἐστι, καὶ τὰ τοιαῦτα.

15. χρῆσθαι αὐτῷ] ἤγουν τῷ εἶναι, ὡς ὁ τῶν Πρωταγορείων λόγος.

21. ἀθροισθέντων] ἀντὶ τοῦ συντεθέντων.

43. μὴ τοίνυν ἀπολείπωμεν] ἔτι συνηγορῶν τῷ Πρωταγόρᾳ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐνστάσεις δοκεῖ διαλύειν.

b, 17. ἐντεῦθεν ἄρχεται διαλύειν τὰς πρὸς Πρωταγόραν ἐνστάσεις διὰ τὸ ἄπορον εἶναι τὸ περὶ τῶν ἐνυπνίων.

78, 6. οὕτως ἐρωτῶντες] ἔτι συνηγορεῖ καὶ ἐν τούτοις τῷ τοῦ Πρωταγόρου δόγματι, λαμβάνων τρία αἰτήματα.

8. ταὐτὸν εἶναι] οἷον ὡς ἵππος καὶ ἄνθρωπος ταὐτόν ἐστι κατὰ τὸ αἰσθητικόν. ἀλλ' οὐ λέγω, φησίν, οὕτως.

19. πρόσθεν] ἤγουν ἐν τοῖς κατὰ Πρωταγόραν.

b, 25. ἐμαυτῷ τοιοῦτος] κατὰ τὴν αἴσθησιν τοιοῦτος. κατὰ κοινοῦ δὲ ἡ ἄρνησις.

42. οὐκοῦν ὅτε δὴ] ὥστε, φησίν, οὐδὲν ἄτοπον συμβαίνει διὰ τὰς ἐνστάσεις, οἷον τὰς ὀνειρώξεις καὶ τὰ 21
τοιαῦτα.

79, 13. κατὰ δὲ Θεαίτητον] ἕπεται γὰρ ταῖς ἐκείνων θέσεσιν ὁ τοῦ Θεαιτήτου λόγος.

20. ἀμφιδρόμια] ἡμέρα πέμπτη τοῖς βρέφεσιν ἐκ γενέσεως, οὕτω κληθεῖσα παρ' ὅσον ἐν ταύτῃ καθαίρουσι τὰς χεῖρας αἱ συνεφαψάμεναι τῆς μαιώσεως, καὶ τὸ βρέφος περὶ τὴν ἑστίαν φέρουσι τρέχουσαι κύκλῳ, καὶ τοὔνομα τίθενται τούτῳ, δῶρά τε πέμπουσι τῷ παιδίῳ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολύποδας καὶ σηπίας, οἵ τε φίλοι καὶ οἰκεῖοι καὶ ἁπλῶς οἱ προσήκοντες.

43. τῆς ἀληθείας] τὸ τοῦ Πρωταγόρου σύγγραμμα, ἐν ᾧ ταῦτα δοξάζει, Ἀλήθεια ἐκαλεῖτο ὑπὸ Πρωταγόρου.

46. ἤρξατο] σημείωσαι ὁριστικὸν ῥῆμα ἀνθ' ὑποτακτικοῦ. X.

b, 3. γυρῖνος τὸ ἐκ τοῦ βατράχου παιδίον.

14. δημούμενοι] δημοκοποῦντα, παίζοντα, θωπεύοντα.

19. διωλύγιος] μεγάλη, ἢ ἐπὶ πολὺ διήκουσα. X: 361
ἀντὶ τοῦ περιβόητος. σημαίνει δ' ἔσθ' ὅτε καὶ τὸ σκοτεινὸν καὶ νυκτέρινον.

36. εἰ οὕτως σοι φίλον, οὐδ' ἐμοὶ ἐχθρὸν] παροιμία ἐπὶ τῶν ἔν τισι συμφερομένων.

80, 1. δημηγορίας] τὸν δοκοῦντα ἔλεγχον, ὃν ἄρτι ἔλεγεν ὁ Σωκράτης κατὰ Πρωταγόρου, ὅτε τοῦ κυνοκεφάλου
ἐμέμνητο, δημηγορίαν νῦν καλεῖ, διὰ τῆς εἰρωνείας 22
τὸν λόγον παραμυθησάμενος, ἵνα πάλιν διεγείρῃ τὸν νέον.

12. οὐδ' ἑνὸς μόνου] καὶ γὰρ εἰ τὴν τῶν πολλῶν κρίσιν λάβοιμεν ἐπὶ γεωμετρίας κυρίαν, γέλοιοι ἂν εἶμεν, ἀσύμμετρα λέγοντες ἀλλήλοις μεγέθη, καὶ τὴν πεπερασμένην εὐθεῖαν διαιρετὴν εἶναι εἰς ἄπειρον, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐκ δὲ τῆς τῶν κυβευόντων συνηθείας ἔλαβε τὸ οὐδ' ἑνὸς μόνου, ὅταν ἐκεῖ πέσῃ ἐν τῷ παίζειν ἓν τὸ ἐλάχιστον.

20. ἐπιστήμη τε καὶ αἴσθησις] πρόκειται νῦν τῷ Σωκράτει ἐλέγξαι τὴν ἐξ ἀρχῆς θέσιν τοῦ Θεαιτήτου τιθεμένου τὴν ἐπιστήμην αἴσθησιν. X.

36. καίτοι ἠδύνατο λέγειν, εἰ οὐκ ἐπίσταται ὁρῶν ὁ ἀγράμματος, ἄλλο ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ ἄλλο ὅρασις ἤτοι αἴσθησις.

43. εἴ τις ἔροιτο] καὶ τοῦτο πειραστικὸν δίλημμα τοῦ ἑξῆς. X.

b, 22. τὸν πρόσθεν] τὸν τὴν αἴσθησιν θέμενον εἶναι ἐπιστήμην.

45. πάλιν ἐξ ἀρχῆς] πάλιν ἐν τούτοις πρόκειται τῷ Σωκράτει ἀνακαλέσασθαι τὸν διὰ τὴν ἀπειρίαν ἑαυτοῦ κατασυλλογισθέντα Θεαίτητον.

---

9. om. b. — 12–13. om. b. — 19. δὲ om. b.
21. πολύποδας καὶ σηπίας] cf. Aristoph. fr. 235. Dind. — 32. εἶμεν Baiterus: ὦμεν b. — 37–39. om. b. — 43–44. om. b.

81, 18. *μῦθος ἀπώλετο*] παροιμία ἐπὶ τῶν τὴν διήγησιν μὴ ἐπὶ πέρας ἀγόντων.

23. *προπηλακίζομεν*] ἀδικοῦμεν, ὑβρίζομεν, διασύρομεν, ἐξουθενοῦμεν.

31. *σκέψαι οὖν*] πάλιν ἐπιχειρεῖ ἐλέγχειν ἐν τούτοις τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ Θεαιτήτου δόγματα.

23 b, 44. *ἐξέλεγξον*] ἐκ τῶν δύο, φησί, θάτερον ἐξέλεγξον, εἴπερ δύνασαι· ἢ γὰρ ὡς οὐκ εἰσὶν αἱ αἰσθήσεις ἴδιαι, ἢ τούτων ἰδίων οὐσῶν οὐκ ἔστι τὰ αἰσθητὰ ἴδια ἑκάστῳ.

82, 2. *ὑηνεῖς*] ὑικόν τι καὶ ζῳῶδες ποιεῖς. Ꭓ: οἷον ὡς εἴ τις εἴποι χοιρίζεις.

8. *πολλοῦ δέω*] πόῤῥω λίαν εἰμί, οὐ βούλομαι λέγειν, σιωπῶ.

15. *ἐναντία*] κατὰ γὰρ τὴν Πρωταγόρου δόξαν τὸ μὲν αἰσθητὸν πᾶν δοκεῖ εἶναι μὴ ὄν, τὸ δὲ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν ἔστι μέν, ἀλλ' οὐ φύσει, θέσει δὲ μόνον, οἷον οἱ νόμοι παρ' ἑκάστοις. μόνον δὲ τὸ ἀγαθὸν φύσει.

31. *τοῖς φυτοῖς*] πρὸς τί γάρ, φησί, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ὡς τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον; τὸ δὲ ἑξῆς, ὥσπερ, φησίν, ἡ κακὴ ψυχὴ δοξάζει συγγενῆ ἑαυτῇ πονηρά, οὕτως ἡ χρηστὴ χρηστά. ἑκατέρως δὲ τῇ δοκήσει τὸ ἀληθὲς καὶ πρός τι.

44. σώζεται ὁ λόγος ὁ λέγων μέτρον πάντων εἶναι τὸν ἄνθρωπον. ἐν τούτοις δὲ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς τοῖς ἀληθῆ μὲν δοξάζουσιν ἑκατέροις, διαφέρουσι δὲ τῷ κρείττονι καὶ χείρονι μόνῳ.

362 b, 17. *πρεσβύτεροι*] οἱ γὰρ νέοι φιλόνεικοι.

26. τὸν Θεόδωρον νῦν παρακαλεῖ πρὸς τὴν διάλεξιν,
24 ἵνα δι' αὐτοῦ οἱ ἀληθεῖς ἔλεγχοι κατὰ Πρωταγόρου γίνωνται. καὶ ἤτοι διὰ τὸ ἀξιόπιστον τοῦ πρεσβυτικοῦ προσώπου τοῦτο ποιεῖ, ἢ καταβάλλων τὸ τοῦ νέου, ὡς εἰκός, οἴημα.

35. *χαριεντισμὸν*] ἀντὶ τοῦ παίγνιον.

83, 5. *ὀλίγον*] μετὰ γὰρ τοὺς τοῦ Πρωταγόρου ἐλέγχους πάλιν ἐπὶ τὴν Θεαιτήτου μαιείαν ἀναδραμεῖται.

20. *Ἡρακλέες τε καὶ Θησέες*] οἱ Θρασύμαχοι, Καλλικλεῖς, Διονυσόδωροι, Εὐθύδημοι, καὶ οἱ τοιοῦτοι.

27. *περαιτέρω*] οἷον τοῦ ἐλέγχου μόνου, πλέον δὲ ἄλλο οὐδέν, οἷον τὰ περὶ ἐπιστήμης.

b, 13. *ὥσπερ πρὸς θεοὺς ἔχειν*] ἀντὶ τοῦ ἐκθειάζειν τοὺς ἐν ἑκάστοις ἐπιστήμονας· οἷον καὶ τὸ Ὁμηρικὸν „θεοῖς ἐναλίγκια μήδε' ἔχοντα" καὶ „ἶσος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ" καὶ τὰ τοιαῦτα.

17. *ἄλλων ζώων*] οἷον ποιμένας, ἡνιόχους, κυνηγούς.

25. *τῷ λόγῳ*] τῷ κατασκευασθέντι ἐκ τῆς κοινῆς ἐννοίας τῶν πολλῶν.

37. *περί τινος δόξαν*] οἷον περὶ προνοίας, περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν καὶ τῶν τοιούτων.

84, 9. *οἷς μὴ δοκεῖ*] οὐ γάρ ἐστι ποιότης ἐν τοῖς τοιούτοις ποσοῖς.

29. *ὅταν τῷ τἀναντία*] ὅταν, φησίν, ὁ Πρωταγόρας 25
συναίσθηται τῆς τοῦ λόγου ἀτοπίας.

40. *σοφώτερον ἡμῶν εἶναι*] ἕπου θεῷ, ἕπου λόγῳ.

b, 3. *τὰ μὲν πολλὰ*] τὰ μὲν σωματικὰ καὶ πρός τι.

12. *ἐντεῦθεν μέχρι τῶν ἑξῆς σελιδίων ιδ ἀποστηθίζειν χρή.* Ꭓ.

16. *συμφέροντα*] τὸ γὰρ συμφέρον, φησί, φύσει, ὁ δὲ νόμος θέσει.

25. *ὅσον ἂν δοκῇ χρόνον*] ἀντὶ τοῦ ἕως τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ.

35. *τοῖς τοιούτοις*] οἷον ἐργαστηρίοις, ἐμπορίαις.

85, 4. *τὴν ἄλλως*] ἀντὶ τοῦ ματαίως καὶ ὡς ἔτυχεν.

29. *φαύλως διατρίβοντας*] οἷον τοὺς πολιτικούς.

34. *σπουδαὶ -- πράττειν προσίσταται*] Ἀττικὸν τὸ σχῆμα, γίνεται δὲ τῆς ἐπιφορικῆς φράσεως προταττομένης ὀρθῆς πτώσεως ἀντὶ γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς, γενικῆς μὲν οἷον „Ἀλκιβιάδης ἐξελθὼν τῶν πυλῶν Λακεδαιμόνιοι ἠτύχησαν" ἔδει γὰρ εἰπεῖν Ἀλκιβιάδου ἐξελθόντος· δοτικῆς δὲ οἷον „ἐξερχόμενος ἔδωκέ μοι·" ἀντὶ γὰρ τοῦ ἐξερχομένῳ ἐξερχόμενος εἶπεν. ἀντὶ δὲ αἰτιατικῆς ὡς ἐνταῦθα· ἔδει γὰρ εἰπεῖν σπουδὰς δὲ ἑταιριῶν καὶ κώμους οὐδὲ ὄναρ πράττειν προσίσταται αὐτοῖς, ἀντὶ τοῦ παρίσταται. Ꭓ.

39. *θαλάττης χόες*] παροιμία ἐπὶ τοῦ πολυμαθοῦς καὶ ἐμπείρου.

b, 14. *διερευνώμενος*] ὅτι ἐν τούτοις τὸν ὡς ἀληθῶς 363
μαθηματικὸν ἄνδρα εἰς ταὐτὸν ἄγει τῷ ὄντως φιλοσόφῳ, ἔτι δὲ καὶ τὸν φυσικόν, ἢ μᾶλλον ὡς μέρη τοῦ φιλοσόφου βούλεται εἶναι τοὺς ἄλλους ἐπιστήμονας.

22. *εἰς φρέατα*] ἐπὶ τῶν ὑλαίων πραγμάτων καὶ εἰδωλικῶν.

31. *βδάλλοντα*] ἀμέλγοντα ἢ θηλάζοντα ἀπὸ τοῦ 26
βδέλλα.

38. *δοκεῖ ἀκούειν*] νομίζει γίγνεσθαι κατὰ κοινοῦ.

86, 32. *θῶπας*] ἀπατηλούς.

33. *τορῶς*] τομῶς, ἐντρεχῶς, εὐπετῶς. Ꭓ.

34. *ἀναβάλλεσθαι*] τῶν γὰρ ἀπαιδεύτων καὶ τὸ ἔνδυμα καὶ τὸ σχῆμα θορυβῶδες. Ꭓ: ἄλλοι δὲ τὸ ἀναβάλλεσθαι ἐπὶ τῶν κιθαρῶν ἀκούουσι τῆς ᾠδῆς, οἷον τὸ ἄρχεσθαι κιθαρίζειν. καὶ οἶμαι οὐ κακῶς· τό τε γὰρ πρόκρουμα τῆς κιθάρας ἀναβολὴ καλεῖται (Ἀριστοφάνης Εἰρήνῃ· συνελέγοντ' ἀναβολὰς ποτώμεναι), καὶ τὰ τοῦ λόγου ἑξῆς πρὸς ταύτην τείνει τὴν ἔννοιαν.

b, 15. *βάναυσοι*] οἱ ἑδραῖοι τεχνῖται καὶ παρὰ βαύνῳ, ὅ ἐστι καμίνῳ, τὶ ἔργον διατιθέμενοι. οἱ δὲ βάναυσον τὸν ἀπάνθρωπον καὶ ὑπερήφανον. ἔνιοι δὲ βαναύσων

---

19. ὡς] καὶ B. — 42. θεοῖς ἐναλίγκια] Hom. Odyss. ν, 89. — Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ] Hom. Iliad. β, 651. η, 166 ρ, 259.

7-8. om. b. — 34. ἢ θηλάζοντα om. b. — 44. Εἰρήνῃ] v. 830. — συνέλεγόν τ' b.

χειρὸς τῆς ὑβριστικῆς ἢ τεχνικῆς. δηλοῖ δὲ τοὺς χειροτέχνας καὶ δημιουργούς.

19. γῆς ἄλλως ἄχθη] ἀλλὰ δεῖ ἐπιτιμᾶν αὐτοῖς, φησί, τὸ Ὁμηρικὸν „ἐτώσιον ἄχθος.“ τὸ γὰρ φυσικὸν βάρος καλόν, τὸ δὲ ἄλλως καὶ μάταιον κακόν.

36. παντάπασιν ὡς δεινοὶ] τοὺς γὰρ τὰ συμφέροντα διδάσκοντας σοφοὺς οἱ δεινοὶ ὡς ἀνόητα φάσκοντας ἐκφαυλίζουσιν, ὡς ὁ τοῦ Ὁμήρου Πάρις

ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.

44. ἐκείνη] ἡ δημώδης. Χ.

87, 1. διαφέρειν] οἱ δεινοὶ ἐκεῖνοι. Χ.

9. τὴν φερομένην] τὴν ἐν γενέσει. Χ.

20. μὴ λεγέτω τὸ ὄνομα] ἀντὶ τοῦ μὴ ὄνομα ψιλὸν μόνον λέγωμεν, οἷον τὸ ὠφέλιμον καὶ βλαβερόν.

29. ἑκάστη] ἐπιῤῥηματικῶς ἀκουστέον ἀντὶ τοῦ ἑκασταχοῦ. Χ.

34. μέλλοντα χρόνον] τὸ γὰρ ἁπλῶς μέλλον καθολικώτερον τοῦ ὠφελίμου.

36. τοῦτο δὲ μέλλον ὀρθῶς ἂν ἐπιλέγοιμεν] τοῦτο τὸ
27 γενικώτερον μεταλαβὼν τὴν ἐρώτησιν, καὶ μὴ ἐπὶ μόνου τοῦ ὠφελίμου. γράφεται καὶ τοῦτο δὲ μᾶλλον ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν.

b, 30. ὦ μέλε] παρὰ τοῖς νεωτέροις ὑπὸ γυναικῶν λέγεται μόνον, ὡς τὸ ὦ τάλαν, παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς καὶ ὑπ᾽ ἀνδρῶν, ὡς ἐν Ἱππεῦσιν Ἀριστοφάνους, καὶ ἐν Μενάνδρου Συνερώσῃ

ἄφες τὸν ἄνθρωπον. τί κόπτεις, ὦ μέλε;

364 σημαίνει δέ, ὦ δείλαιε, ὦ πονηρέ. ἔνιοι δέ, ὦ ἐπιμελείας ἄξιε καὶ οἷον μεμελημένε.

88, 9. ἀνάλωτοι] ἐντεῦθεν εἰσβάλλει εἰς τοὺς κατὰ τοῦ Ἡρακλείτου ἐλέγχους. εἰ γὰρ πάντα, φησί, κινεῖται συνεχῶς καὶ ἀόριστά ἐστι καὶ ἄστατα, ἡ Πρωταγόρου δόξα ἀνάλωτός ἐστιν.

15. διακρούοντα] ἐκ μεταφορᾶς τῶν διακωδωνούντων τὰ κεράμια, εἰ ἀκέραιά εἰσιν.

15. ἀκούοντα] ἀπὸ τῆς τῶν χυτρῶν τοῦτο λαμβάνει δοκιμασίας, ὡς καὶ ἔμπροσθεν εἴρηκεν. διακωδωνοῦντες γὰρ τὰ κεράμια τὰ ἀκέραια τῶν μὴ τοιούτων διακρίνομεν. Χ.

23. Ὁμηρίδας φησὶ τοὺς Ἡρακλειτείους διὰ τὸ τῆς ἀεικινησίας δόγμα, ἐπεὶ καὶ Ὅμηρος Ὠκεανὸν ἀπεφήνατο θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν. Χ.

25. ἔμπειροι] ἀλλ᾽ οὐκ ἐπιστήμονες διὰ τὸ ἄστατον τῶν ἀεὶ κινουμένων.

27. τὰ συγγράμματα] τὰ τοῦ Ἡρακλείτου συγγράμματα. ἠγριωμένοι καὶ μεγαλόφρονες· τοιοῦτος γὰρ ὁ Ἡράκλειτος γέγονεν, οὗ καὶ ἀπόφθεγμα φέρεται τοιοῦτον „πολυμαθίη νόον οὐ διδάσκει· Ἡσίοδον γὰρ ἂν ἐδίδαξε καὶ Πυθαγόρην.“

38. τούτῳ] τῷ στασίμῳ διὰ τὴν ἑαυτῶν θέσιν τὴν πάντα κινεῖσθαι λέγουσαν.

b, 6. πρόβλημα] γεωμετρικῶς δεῖ, φησίν, ἐκθεμένους τὸ 28
πρόβλημα ζητεῖν ἀποδεικτικῶς, πότερον πάντα κινεῖται ἢ οὔ.

22. προϊόντες] ἀπὸ μὲν Θεαιτήτου εἰς Ἡράκλειτον, εἶτα εἰς Παρμενίδην καὶ Μέλισσον.

27. ῥέοντας] πικρὰ ἡ λέξις καὶ σκωπτική.

29. οἱ τοῦ ὅλου στασιῶται] γλυκεῖα ἡ λέξις καὶ ἐγκωμιαστικὴ τῶν ἀμφὶ Παρμενίδην.

31. ἀκίνητα κινούντων] παροιμία καθ᾽ ὑπερβολήν, ὅτι μὴ δεῖ ἕδη μηδὲ βωμοὺς κινεῖν ἢ τάφους ἢ ὅρους. ἐμνήσθη ταύτης καὶ ἐν Νόμων ὀγδόῳ.

35. ἔτι διασύρει τὸν Ἡρακλείτου χορὸν ὡς ἀσεβῆ· τὰ γὰρ ἱερὰ ἀκίνητα.

89, 2. στρέφηται] ὡς ὁ στρόβιλος.

15. ἀμφότερον] ἔστι καὶ τρίτον σκέλος τῆς διαιρέσεως τὸ λέγον οὐδὲν ἀμφοτέρως, ὅπερ σὺν τῷ δευτέρῳ ἐλέγχεται.

17. ἀμφοτέρως] ἀντὶ τοῦ πάντα κατὰ τὰς δύο κινεῖται κινήσεις.

19. οὐδὲν μᾶλλον] τὸ γὰρ μὴ ἀλλοιούμενον, καθ᾽ ὃ οὐκ ἀλλοιοῦται, οὐ κινεῖται ἀλλ᾽ ἵσταται.

31. ποιότης] ἐκ τούτων δῆλον ὅτι τὸ τῆς ποιότητος
ὄνομα Πλάτων ἐστὶν ὁ πρῶτος θεὶς ἐν τοῖς Ἕλλησιν. 29

32. ἀλλόκοτον] ἐναντίον, ἢ ξένον.

32. ἀθρόον] γενικῶς.

33. κατὰ μέρη] εἰδικῶς.

41. ἄλλα] τὰ τῶν Ἡρακλειτείων ἄλλα δοξάσματα.

b, 32. εἰ πάντα κινεῖται] εἰ γάρ, ὡς φασί, πάντα παντοίως κινεῖται, εἴ τι δ᾽ ἄν τις εἴποι, οὐδ᾽ ἐκεῖνο ἔσται, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ αὐτῶν ἡ δόξα κινεῖται καὶ μεταβάλλει.

33. οὕτω τ᾽ ἔχειν] ἀντὶ τοῦ συνδραμεῖν τὴν ἀντίφασιν.

42. οὐδ᾽ ὅπως] ἀόριστον γὰρ πάντη τὸ οὐδ᾽ ὅπως.

42. μάλιστα δ᾽ οὕτως ἂν] ἤγουν ἡ λέγουσα ἀπειραχῶς τὸ οὐδὲ ὅπως.

90, 11. τοὺς φάσκοντας] τοὺς περὶ Μέλισσον. 365

18. ἱππεῖς προκαλεῖσθαι εἰς πεδίον, ἐπὶ τῶν τοὺς ἔν τισι βελτίους καὶ ἐπιστημονικωτέρους αὐτῶν εἰς ἔριν
προκαλουμένων. Πλάτων Θεαιτήτῳ καὶ Μένανδρος Κα-
ταψευδομένῳ. γράφεται δὲ καὶ ἵππον εἰς πεδίον προ- 30
καλεῖσθαι, ἐπὶ τῶν εἰς ἃ βούλεταί τις προκαλούντων.

25. ἕνα ὄντα] - - - - ἀντί νυ πολλῶν

[λαῶν ἐστιν] ἀνήρ, ὅντε Ζεὺς κῆρι φιλήσῃ. Χ.

---

4. ἐτώσιον ἄχθος] Hom. Iliad. σ, 104. — 9. Hom. Iliad. η, 360. μ, 234. — 10. om. b. — 12. om. b. — 19. ἐπιλέγχοιμεν b. — 25. ὡς Meinek. Menandri rel. p. 157: libri καί. Bekk. — Ἱππεῦσιν] v. 671. — 26. συνερώσιν BΞ. Fr. 1. Duebn. — 36-42. om. b. — 41. Hom. Iliad. ξ, 201.

15. Legg. VIII. 846 C. cf. XI. 913 B. — 33. εἴ τι δ᾽ ἄν τις εἴποι] Fort. ὅ τι ἄν τις εἴπῃ. Halt. — 43. Καταψευδομένῳ] fr. 3. Duebn. (p. 93. Mein.) — 46-47. om. b. — Hom. Iliad. ι, 116 sq.

28. *βάθος τι]* φαίνεται καὶ Ἀριστοτέλης σεμνύνων τὸν Παρμενίδην. καὶ νῦν φησὶ φοβεῖσθαι ἕξ τινα καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἐπιχειρεῖν βασανίζειν τὰ τοῦ Παρμενίδου.

b, 13. οὐχ ὅτι οἱ δούρειοι ἵπποι πολυαίσθητοι, οἷς οὐδεμία αἴσθησις· ἀλλ' ἔλαβε τοῦτο ἀπὸ τοῦ δουρείου ἵππου ᾧ Τροίαν εἷλον οἱ Ἕλληνες, τοῖς κοίλοις αὐτοῦ κατακρυψάντων ἑαυτοὺς τῶν ἀρίστων. διὸ καὶ πάνυ εὐσήμως τὸ ἐγκάθηνται· οὐδὲ γὰρ τοῦ μηχανήματος ἀλλὰ τῶν ἐγκεκρυμμένων αἱ αἰσθήσεις. Ἀ.

21. πάντα τὰ τοιαῦτα λέγει τὰ αἰσθητά· εἰς τὸ σῶμα δέ, εἰς τὰ αἰσθητήρια.

29. *ἀδύνατον εἶναι δι' ἄλλης ταῦτα αἰσθέσθαι]* τὴν διάνοιαν καὶ τὴν κοινὴν αἴσθησιν νῦν εἰς ταὐτὸν ἄγει διὰ τὸ πρόχειρον· μετ' ὀλίγον δὲ διαστέλλει.

91, 6. *ἀμφοτέρω]* φωνὴν καὶ χρόαν.

9. *τό τ' ἐπὶ πᾶσι κοινὸν]* τὸ τῶν πέντε αἰσθήσεων γενικῶς.

14. *οὐσίαν]* ἢ τὸν ἐπὶ τούτοις ὁρισμόν.

18. *διὰ τίνος ποτέ]* νῦν τὸ διανοητικὸν ἐκ τῆς κοινῆς αἰσθήσεως διέκρινεν.

20. *ἀκολουθεῖς]* τῇ τε κοινῇ αἰσθήσει καὶ τῇ διανοίᾳ.

35. *ποτέρων]* τῶν μετὰ σώματος ἢ τῶν ἄνευ σώματος.

36. *ἐπὶ πάντων]* ἀντὶ τοῦ περιεκτικώτερον καὶ γενικώτερόν ἐστιν.

31 45. *πρὸς τὰ μέλλοντα]* οἱ γὰρ πολλοὶ τὸ ἀγαθὸν ἐν τοῖς πρακτοῖς τίθενται μόνοις· καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν οὕτω πρὸς τὰ μέλλοντα.

92, 40. *ψευδῆ φαμὲν]* τρία ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς ψευδοδοξίας ἐκτίθεται· εἶτα προβὰς τῷ λόγῳ καὶ ἐπικρίνων λέγει ὅτι τὸ μὲν πρῶτον καὶ τὸ τρίτον δεῖταί τινος λύσεως, τὸ δὲ δεύτερον ἀποδέχεται, διότι μὴ ὂν ἐλάμβανε τὸ μηδαμῶς ὄν.

b, 1. *μεταξὺ]* ὁδοὶ γάρ εἰσι μεταξὺ τοῦ τε εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι. Ἀ.

1. *χαίρειν λέγω]* ἀντὶ τοῦ ἀφίημι. Ἀ.

28. οὐκ ἀπὸ τῶν γνώσεων, φησί, καὶ τῶν γινωσκόντων, ἀλλ' ἀπὸ τῶν γνωστῶν.

32. *μὴ ἁπλοῦν ᾖ]* ὁμολογεῖται παρὰ πᾶσι, φησίν, ὅτι ὁ ψευδῆ δοξάζων τὰ μὴ ὄντα δοξάζει.

33. *κἂν ὁπωσοῦν]* κἂν ᾖ, φησίν, ἐπιστημονικώτατος.

366 38. *περὶ τῶν ὄντων του]* οἷον εἰ λέγοι τις πρὸς ἡμᾶς ἀπορῶν, ἆρα ψευδοδοξῶν περί τινος τῶν ὄντων ψευδοδοξήσει, οἷον ἵππον οἰόμενος τὸν ἵππον μὴ εἶναι, ἢ αὐτὸ τὸ μὴ ὂν λέγων, ὅτι ἔστι τὸ μὴ ὂν ἢ οὐκ ἔστιν.

93, 34. *ἕτερον δὲ ἀνθ' ἑτέρου]* τὸ καθ' ἑτερότητα μὴ ὂν λέγει.

b, 1. *μάτην θαῤῥήσῃς]* ὡς εἰ ἔλεγεν, οὐκ εἰσὶ τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα μεγάλα.

94, 19. *τῶν ἄλλων]* τῶν ἐνισταμένων κατὰ τῆς ψευδοδοξίας.

20. *γελοῖον]* γελοῖόν ἐστι τὸ αἰσχρὸν μετὰ ἀσθενείας, 32
αἰσχρὸν δὲ τὸ τὰ ψευδῆ ὁμολογεῖν, ἀσθένεια δὲ τὸ μὴ δύνασθαι τὰ σοφίσματα λύειν.

22. *ναυτιῶντες]* διὰ τὸν τῆς ψυχῆς ἐν τῇ γενέσει κλύδωνα.

30. *ἐγὼ γιγνώσκων]* ἡ συμπλοκὴ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς δόξης ἔλυσε τὸ ἄπορον.

33. *οἷον λέγεις]* τὸ ὁμολογεῖν εἶναι ψευδοδοξίαν.

37. μὴ οὕτω τιθῶμεν, φησίν, ὡς ἔμπροσθεν, καὶ ἡμῖν συγχωρήσει τις εἶναι δυνατὸν ἃ οἶδέ τις δοξάσαι αὐτὰ ἄττα εἶναι ὧν οὐκ οἶδεν· ἴσως δὲ ἀντιτενεῖ. καὶ γὰρ τοῦτο προσέθηκεν, εἰδὼς ὅτι κἂν ἐν μίξει τοῦ εἰδέναι πρὸς τὸ αἰσθάνεσθαι δείξωμεν ψευδῆ δόξαν ἐνοῦσαν, οὐχ ἕξομέν τι λέγειν πρὸς τὸν ἀποροῦντα περὶ τούτων, ἐπειδὰν ἡμᾶς ἐρωτᾷ περὶ τῶν ἔξω τῆς αἰσθήσεως, εἰ δυνατὸν συστῆναι ψευδοδοξίαν, οἷον ἐπὶ τῶν παρὰ τοῖς γεωμέτραις καλουμένων ψευδαριθμῶν. οὐ γὰρ διὰ μίξιν αἰσθήσεως ψευδογραφοῦσιν.

96, 12. τὸ λάσιον ὁ φιλόσοφος ἀντὶ τοῦ τραχὺ ἀκούει. τὸ δὲ πάσσοφος εἰωθυῖα τοῦ Σωκράτους εἰρωνεία· τὸ γὰρ λάσιον καὶ τραχὺ οὐκ ἔστιν ἐπαινετόν, ὥστε σκώπτει τὸν ἐπαινέσαντα Ὅμηρον.

38. *ἀδολέσχης]* ὁ δυσαπάλλακτος ἀφ' ἑκάστου λόγου.

b, 10. *ὃν διανοούμεθα]* τὸ νοητὸν παράδειγμα, τὴν ἰδέαν.

97, 8. *ἀμφότερά γε κινδυνεύει]* τὸ τὴν ἀντίφασιν συν- 33
τρέχειν.

9. *τολμητέον]* τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι.

35. *τόλμα τοίνυν]* διὰ τοὺς ἀντιλογικούς.

99, 36. *δείξειν αὐτό]* ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς πείρας γινωσκομένων. κατιόντων γάρ τινων εἰς ποταμὸν πρὸς τὸ διαπεράσαι, ἤρετό τις τὸν προηγούμενον εἰ βάθος ἔχει τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ ἔφη „αὐτὸ δείξει.“

b, 8. *τί μήν]* καταφατικόν ἐστιν, ἐν ἴσῳ τῷ οἴομαι.

104, 5. *Μυσῶν ἔσχατος*, ἐπὶ τῶν εὐτελεστάτων. Μάγνης *Ποαστρίᾳ*

οὐκ ἔστιν οὐδείς, οὐδ' ὁ Μυσῶν ἔσχατος, 367

καὶ Μένανδρος *Ἀνδρογύνῳ*

Μυσῶν ἔσχατος πολέμιος.

104, 27. *ὑπέρου περιτροπὴ* ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ ποιούντων πολλάκις καὶ μηδὲν ἀνυόντων, ἢ ἐπὶ τῶν ταχέως τι πραττόντων. μέμνηται δὲ αὐτῆς Φιλήμων ἐν *Ἥρωσι* καὶ ἐνταῦθα Πλάτων.

---

40. ποαστρίαις Siebenk. Vid. Mein. Fragm. Com. Ant. I. p. 11. — 42. *Ἀνδρογύνῳ*] fr. 7. Duebn. (p. 23. Mein.) — 46. *Ἥρωσι*] p. 366. Mein. p. 110. Duebn.

370

IN SOPHISTAM.

105. *ΣΟΦΙΣΤΗΣ*] ὅτι σοφιστὴν καλεῖ ὁ *Πλάτων* καὶ τὸν *Ἔρωτα* καὶ τὸν *Ἅιδην* καὶ τὸν *Δία*, καὶ καγκάλην λέγει
34 εἶναι τὴν σοφιστικὴν τέχνην· ὅθεν ὑπονοοῦμεν ὅτι γλαφυρωτέρου σκοποῦ ἔχεται ὁ διάλογος. ἔστι γὰρ κατὰ τὸν μέγαν *Ἰάμβλιχον* σκοπὸς νῦν περὶ τοῦ ὑπὸ σελήνην δημιουργοῦ. οὗτος γὰρ καὶ εἰδωλοποιὸς καὶ καθαρτὴς ψυχῶν, ἐναντίων λόγων ἀεὶ χωρίζων, μεταβλητικός, καὶ νέων πλουσίων ἔμμισθος θηρευτής, ψυχὰς ὑποδεχόμενος πλήρεις λόγων ἄνωθεν ἰούσας, καὶ μισθὸν λαμβάνων παρ' αὐτῶν τὴν ζωοποιίαν τὴν κατὰ λόγον τῶν θνητῶν. οὗτος ἐνδίδεται τῷ μὴ ὄντι, τὰ ἔνυλα δημιουργῶν, καὶ τὸ ὡς ἀληθῶς ψεῦδος ἀσπαζόμενος, τὴν ὕλην· βλέπει δὲ εἰς τὸ ὄντως ὄν. οὗτός ἐστιν ὁ πολυκέφαλος, πολλὰς οὐσίας καὶ ζωὰς προβεβλημένος, δι' ὧν κατασκευάζει τὴν ποικιλίαν τῆς γενέσεως. ὁ δ'
371 αὐτὸς καὶ γόης, ὡς θέλγων τὰς ψυχὰς τοῖς φυσικοῖς λόγοις, ὡς δυσαποσπάστως ἔχειν ἀπὸ τῆς γενέσεως. καὶ γὰρ ὁ ἔρως γόης, καὶ ἡ φύσις ὑπό τινων μάγος κέκληται διὰ τὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας τῶν φύσει. νῦν οὖν τὸν παντοδαπὸν σοφιστὴν βούλεται διδάσκειν. καὶ γὰρ καὶ ὁ φιλόσοφος σοφιστὴς ὡς μιμούμενος τόν τε οὐράνιον δημιουργὸν καὶ τὸν γενεσιουργόν. καὶ ἡ διαιρετικὴ μιμεῖται τὴν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν ὄντων πρόοδον, καὶ ὁ γενεσιουργὸς τὸν οὐράνιον δημιουργόν· διὸ καὶ σοφιστής. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ σοφιστὴς ἄνθρωπος ὢν διὰ τὸ τὰ μεγάλα μιμεῖσθαι σοφιστὴς καλεῖται· ὅθεν καὶ τὸν σοφιστὴν πολυκέφαλον εἴρηκεν. ὁ δὲ ξένος εἰς τύπον τοῦ πατρὸς τῶν δημιουργῶν νοείσθω ὑπερουράνιος καὶ ἐξῃρημένος, οἱ δὲ ἀκροαταὶ εἰς τὰς δημιουργικὰς νοήσεις, ὁ μὲν εἰς τὴν τοῦ *Διός*, ὁ δὲ εἰς τὴν ἀγγελικὴν ὡς *Ἑρμαϊκὸς* καὶ γεωμετρικός. καὶ ἐπεὶ ἡ δημιουργία ἐκ τοῦ ἀτελοῦς
35 εἰς τὸ τέλειον, διὰ τοῦτο πρῶτον ὁ ξένος τῷ *Θεοδώρῳ* συγγίνεται, εἶτα δι' ἐπιστροφῆς τῷ θείῳ *Σωκράτει*.

105, 3. *Ἐλέα πόλις Ἰταλίας.* X: αὕτη ἡ *Ἐλέα* οὐχ ὥς τινες ὑπέλαβον τῆς *Ἰωνίας* ἐστὶν ἀλλὰ τῆς *Ἰταλίας*, εἴ τι δεῖ *Στράβωνι* πείθεσθαι τῷ γεωγράφῳ· κεῖται δὲ ἐν τῷ ἐχομένῳ κόλπῳ τοῦ *Ποσειδωνιάτου* κόλπου, ἧς αἱ *Οἰνοτρίδες* προβέβληνται νῆσοι.

6. τὸ μὲν *Ὁμηρικὸν* ἔχει „καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες" καὶ τὰ ἑξῆς. ὁ δὲ *Σωκράτης* νῦν, συμφωνῶν ἑαυτῷ ἐν τῇ *Πολιτείᾳ*, πρᾳότερον ἐπιῤῥαπίζει τὸν τοῦ *Ὁμήρου* λόγον διὰ τοῦ συνοπαδὸν γινόμενον. τὸ γὰρ μεταμορφοῦσθαι θεὸν ὡς ἀπατηλὸν ἐκβάλλει τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας *Πλάτων*.

107, 37. ἄττα] τοῦτο ψιλούμενον μὲν τινά σημαίνει, δασυνόμενον δὲ ἅτινα, ὡς *Δημοσθένης* δηλοῖ ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας „ὁ δὲ πρεσβεύων *Αἰσχίνης* οὑτοσὶ ἐλθὼν πῶς μὲν καὶ ἅττα ποτὲ διελέχθη;" ἐνίοτε δὲ ἐκ τοῦ περιττοῦ προστίθεται, ὡς ἐν τῷ *Χείρωνι Φερεκράτης* „τοῖς δέκα ταλάντοις ἄλλα προστιθείς, ἔφη ἄττα πεντήκοντα·" οὐδὲν γὰρ σημαίνει ἐνταῦθα τὸ ἄττα. *Ἀριστοφάνης Νεφέλαις*

ὅστις σκαλαθυρμάτι' ἄττα μικρὰ μανθάνων.

Ἐρατοσθένης δὲ χρονικῶς αὐτό φησι παραλαμβάνεσθαι·

πυθοῦ χελιδὼν πηνίκ' ἄττα φαίνεται,

καὶ πάλιν

ὁπηνίκ' ἄτθ' ὑμεῖς κοκιᾶτ' ὀρχούμενοι.

119 b, 2. τυφλῷ] καὶ τυφλῷ δῆλον, ἐπὶ τῶν ἄγαν σαφεστάτων. μέμνηται ταύτης καὶ *Μένανδρος Δεισιδαίμονι* καὶ *Ῥαπιζομένῃ*, καὶ *Ἀριστοφάνης Πλούτῳ*. 36 372

120, 23. ἦν] ἀντὶ τοῦ ἤμην, *Ἀττικῶς*.

42. κατὰ πόδα] παρ' αὐτά, κατὰ τάξιν.

122, 41. τί μήν;] κατάφασιν δηλοῖ ἀντὶ τοῦ πῶς γὰρ οὔ; διὰ τί γὰρ οὔ;

125, 39. παροιμία ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς τινὰ κακὰ μαντευομένων, λεγομένη ἐξ *Εὐρυκλέους* ἐγγαστριμύθου μάντεως, ἀφ' οὗ καὶ γένος τι μάντεων *Εὐρυκλεῖς* ἔλεγον. ἐγγαστρίμυθος δέ ἐστιν ὁ ἐν γαστρὶ μαντευόμενος. τοῦτον καὶ ἐγγαστρίμαντιν, νῦν τινὲς *Πύθωνά* φασι, *Σοφοκλῆς* δὲ στερνόμαντιν. καὶ *Ἀριστοφάνης* ἐν *Σφηξὶ*

μιμησάμενος τὴν *Εὐρυκλέους* μαντείαν καὶ διάνοιαν.

Φιλόχορος δὲ ἐν τρίτῳ καὶ γυναῖκας ἐγγαστριμύθους φησίν. *Ἄλλως.* ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς κακὰ μαντευομένων. *Εὐρυκλῆς* γὰρ ἐδόκει δαίμονά τινα ἐν τῇ γαστρὶ ἔχειν, τὸν ἐγκελευόμενον αὐτῷ περὶ τῶν μελλόντων λέγειν· ὅθεν καὶ ἐγγαστρίμυθος ἐκαλεῖτο. οὗτος δὲ προειπών τινί ποτε τὰ μὴ καθ' ἡδονὴν κακῶς ἀπήλλαξεν. ἄτοπον δὲ τὸν μὴ ἑδραῖον ἀλλ' ἀεὶ ἐκτοπίζοντα λέγει.

129 b, 4. ἀμηγέπῃ] ὁπωσδήποτε, καθ' ὁτιοῦν. λέγεται δὲ καὶ ἀμωσγέπως, καὶ ἀμόθεν, καὶ ἀμουγέπου, καὶ ἀμοιγέποι, καὶ ἀμόσεποι. 37

IN EUTHYDEMUM. 96 368

135, 12. σκληφρὸς ὁ τῷ μὲν χρόνῳ πρεσβύτερος, τῇ δὲ ὄψει νεώτερος δοκῶν. προφερὴς δὲ ὁ τῷ μὲν χρόνῳ νεώτερος, τῇ δὲ ὄψει πρεσβύτερος. X: οὕτως (σκλη-

---

2. *Ἔρωτα*] Symp. 203 D. — *Ἅιδην*] Crat. 403 E. — *Δία*] Min. 319 C. — 37. *Στράβωνι*] VI. p. 252. — 40. Hom. Odyss. ρ, 485.

2. Demosth. or. 19. § 304. — 5. *Χείρωνι*] fr. IX. Mein. — 8. *Νεφέλαις*] v. 630. — 9. καλ' ἀθύρματ' B, καλ' ἀθυρμάτι' Marcianus Siebenk. — 12. Aristoph. fr. 499. Dind. — πηνίκ' ἄττα] κἄποθ' ἄττα b. — 16. *Δεισιδαίμονι*] fr. 1. Duebn. (p. 41. Mein.) — 17. *Ῥαπιζομένῃ*] fr. 10. Duebn. (p. 153. Mein.) — *Πλούτῳ*] v. 48. — 27. *Σοφοκλῆς*] *Αἰχμαλώτισιν.* fr. 52. Dind. — *Σφηξὶ*] v. 1019. — 42. οὕτως - - - σῶμα om. b.

φρός] λέγεται καὶ παρὰ Ἀριστοτέλει ὁ ἰσχνὸς καὶ λεπτὸς τὸ σῶμα.

138b, 37. σκολύθρια] ταπεινὰ διφρία. ἔνιοι δὲ ὑποπόδια.

142, 13. τῇ Μηδείᾳ] αὕτη γὰρ συνεβούλευσεν, ἀπὸ Κόλχων μετὰ Ἰάσονος εἰς Ἰωλκὸν ἐλθοῦσα, ταῖς Πελίου θυγατράσιν ἵνα, εἰ τοῦτον βούλοιντο νέον γενέσθαι, ἑψηθῇ.

144, 25. κόρυδοι ὄρνιθες ὄρτυξιν ὅμοιοι, οὓς ἔνιοι μὲν κορυδάλλους φασί, Γῆς καὶ Ἀθηνᾶς ἱεροί.

145b, 13. Διὸς Κόρινθος ἐπὶ τῶν ἄγαν μὲν ὑπερσεμνυνομένων, κακῶς δὲ καὶ πονηρῶς ἀπαλλαττόντων. τῶν
97 γὰρ Κορινθίων βαρέα τοῖς Μεγαρεῦσιν ἀποίκοις οὖσιν ἐπιταττόντων τὸ μὲν πρῶτον ὑπήκουον· ὡς δὲ ὕβρεως οὐδὲν ἀπελίμπανον οἱ Κορίνθιοι, ἐλπίσαντες οἱ Μεγαρεῖς οὐδὲν ἂν παθεῖν ἀποστάντες, παραχρῆμα τῶν Κορινθίων ἀφίστανται. πέμπουσιν οὖν πρέσβεις οἱ Κορίνθιοι κατηγορήσοντας τῶν Μεγαρέων, οἳ παρελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἄλλα τε πολλὰ διεξῄεσαν, καὶ τέλος ὅτι δικαίως ἂν στενάξειεν ὁ Διὸς Κόρινθος ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, εἰ μὴ λήψονται δίκην παρ' αὐτῶν. ἐφ' οἷς παροξυνθέντες οἱ Μεγαρεῖς τούς τε πρέσβεις παραχρῆμα λίθοις ἔβαλον, καὶ μετὰ μικρὸν ἐπιβοηθησάντων τινῶν τοῖς Κορινθίοις καὶ μάχης γενομένης νικήσαντες, φυγῇ τῶν Κορινθίων ἀποχωρούντων, ἑπόμενοι καὶ κτείνοντες ἅμα παίειν ἀλλήλοις τὸν Διὸς Κόρινθον ἐκέλευον. μέμνηται δὲ ταύτης Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς Βατράχοις, λέγων

ἀλλ' ἢ Διὸς Κόρινθος ἐν τοῖς στρώμασιν,

καὶ ἐν Ταγηνισταῖς, καὶ Ἔφορος ἐν πρώτῃ ἱστοριῶν, καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ. ἄλλοι δὲ ἐπὶ τῶν ἐπ' οὐδενὶ
369 τέλει ἀπειλούντων φασὶν εἰρῆσθαι τὴν παροιμίαν· Μεγαρεῦσι γὰρ ὡρμημένοις ἀφίστασθαι ἐπιλέγειν τὸν Κορίνθιον „οὐκ ἀνέξεται ταῦτα ὁ Διὸς Κόρινθος." μέμνηται ταύτης καὶ Πίνδαρος.

146, 3. καλὰ δὴ καταγγεῖς] ἀντὶ τοῦ ἀγγέλλεις, ἐπὶ τῶν αἴσια ἀγγελλόντων. πολλάκις δὲ λέγεται καὶ κατ' εἰρω-
98 νείαν. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ.

148, 17. λίνον λίνῳ συνάπτεις, παροιμία ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ διὰ τῶν αὐτῶν ἢ λεγόντων ἢ δρώντων, ἢ τὰ ὅμοια εἰς φιλίαν συναπτόντων. μέμνηται δὲ αὐτῆς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ γ' τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως „οὐ γὰρ λίνον λίνῳ συνάπτειν ἐστί," καὶ Στράττις Ποταμίοις καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ.

149, 30. ἔγρυξα] ἔκραξα, ἢ ἐφθεγξάμην, ὡς νῦν.

150, 4. Ἀπόλλων πατρῷος] φασί τινες Ἀθηναίους αὐτόχθονας φῦναι, καὶ τούτῳ γονέας ἔχειν Γῆν καὶ Ἥλιον, ὃς ὁ αὐτός ἐστιν Ἀπόλλωνι. οἱ δέ, ὅτι Κρεούσῃ τῇ Ἐρεχθέως μιγεὶς Ἀπόλλων Ἴωνα ἐγέννησεν, ἀφ' οὗ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ποτὲ Ἴωνας κληθῆναι, καὶ διὰ ταῦτα πατρῷον αὐτοὺς Ἀπόλλωνα ἔχειν.

5. ἕρκιος] ἕρκη τοὺς οἴκους Ἀθηναῖοί φασιν· ἐκ τούτου δὲ καὶ Ζεὺς ἕρκιος παρ' αὐτοῖς, ὃν ἵδρυον ἐν τούτοις φυλακῆς χάριν. φρατρία δέ ἐστι τὸ τρίτον μέρος ἑκάστης φυλῆς, καὶ Ἀθηνᾶ φρατρία ἡ τούτου ἔφορος.

24. τὸ νῦν βόμβαξ λεγόμενον πύπαξ ἔλεγον, ὡς καὶ Λυκόφρων ᾠήθη. οὐκ ἔστι δέ· τὸ μὲν γὰρ πύπαξ τί- 99
θεται καὶ ἐπὶ σχετλιασμοῦ καὶ ἐγκωμίου, τὸ δὲ βόμβαξ οὐκέτι.

151 b, 6. κολούεσθαι] ἐλαττοῦσθαι, ἐμποδίζεσθαι.

IN PROTAGORAM. 321

153, 5. πώγωνος ἤδη ὑποπιμπλάμενος] τῆς αὐτῆς φράσεως καὶ τὸ ἄρτι χνοάζων τὰς παρειάς, καὶ τὸ ἀρτίχνοος, καὶ τὸ ἰούλοις ὑποσκιαζόμενος ἤδη, καὶ τὸ πρῶτος ὑπηνήτης. X.

b, 14. ὦ] θαυμαστικόν. X.

154, 7. τῆς παρελθούσης] Ἀττικὸν τοῦτο· τὸ γὰρ κοινὸν τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ταύτην ὑπὸ βαθὺν ὄρθρον. X.

156 b, 16. λιπαρῶς] ἐπιμελῶς, προσεδρευτικῶς.

163, 3. ἀμηγέπῃ] ἀντὶ τοῦ ὁπωσοῦν. X.

164b, 29. δολιχοδρόμοι εἰσὶν οἱ τὸν δόλιχον τρέχοντες, οὗ αἰτία ἥδε· δρομοκήρυκες ἐξ Ἀρκαδίας ἐφοίτων εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν πολεμικῶν ἄγγελοι, καὶ ἀπείρητο αὐτοῖς ἱππεύειν ἀλλ' αὐτουργοῖς εἶναι τοῦ δρόμου. τὸ ἀεὶ οὖν ἐν βραχεῖ τῆς ἡμέρας διαδραμεῖν στάδια ὁπόσα ὁ δόλιχος, δρομοκήρυκας εἰργάζετο καὶ ἐγύμναζεν ἐν τῷ πολέμῳ. ἡμεροδρόμοι δὲ οἱ ταῖς βασιλικαῖς διατάξεσι ταχύτατα διακονούμενοι.

165, 47. πρυτανεῖον] θεσμοθέσιον, θόλος. λέγεται δὲ καὶ ἡ ἐπιμήνιος μισθοφορά.

b, 12. ῥαβδοῦχοι ἄνδρες τῆς τῶν θεάτρων εὐκοσμίας ἐπιμελούμενοι.

166 b, 31. εἰς καιρὸν] εὐκαίρως.

167, 14. πολλοῦ γε δεῖ] τοῦτο καθ' ὑπόκρισιν λέγεται 100
ἀποφατικῶς ἀπὸ τοῦ πολὺ ἐνδεῖ.

168, 20. χαριέντως] ἀστείως, συνετῶς. σημαίνει δὲ καὶ τὸ μετὰ παιγνιᾶς.

170, 42. διόρισαι] ἤγουν ἔξω τῶν ὅρων ποίησον.

b, 7. ἴτας] θαῤῥαλέους, ἐπὶ πάντα ὁρμῶντας.

---

27. Βατράχοις] v. 439. — 29. Ταγηνισταῖς] fr. XXVIII. Mein. 434. Dind. — Ἔφορος] Meier Marx Ephori Cum. Fragm. p. 111 sq. — 34 Πίνδαρος] Nem. VII. 105. — 35. πάντ' ἄγεις Ruhnk., πάντα λέγεις Sieb. et b. — 37. Γεωργοῖς] fr. XXIV. Mein. 171. Dind. — 41. Aristot. Auscult. Phys. III. 6, 9. — 42. Ποταμίοις Hemsterhusius: Ποταμοῖς b. Fr. II. Mein.

28. om. b.

136
333

IN HIPPIAM MINOREM.

180, 1. *ἀνέδην] ἐκκεχυμένως, καὶ τὸ κατὰ στέρησιν τοῦ ἕδους. ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τοῦ ἀνίημι, ὡσεὶ εἶπεν ἀνέτως.*

334 10. *στλεγγὶς ἡ ξύστρα, καὶ στλεγγιζόμενοι οἱ ἀποξυόμενοι, ὅ ἐστι κτενιζόμενοι. στλεγγὶς γὰρ τὸ κτένιον, ὡς Ἀριστοφάνης Γήρᾳ*

εἰ παιδαρίοις ἀκολουθεῖν δεῖ, σφαῖραν καὶ
στλεγγίδ' ἔχοντα.

καὶ Δαιταλεῦσιν

οὐδ' ἔστιν αὐτοῖς στλεγγὶς οὐδὲ λήκυθος.

καλεῖται δὲ στλεγγὶς καὶ χρυσοῦν ἔλασμα τὸ περὶ τῇ κεφαλῇ τῶν γυναικῶν. λήκυθον δὲ ἀγγεῖόν τί φασιν Ἀττικοί, ἐν ᾧ τοῖς νεκροῖς ἔφερον τὸ μύρον, τὴν ἀλάβαστρον. ἀρσενικῶς δὲ τὸν ἀλάβαστρον εἶπεν Ἡρόδοτος. ἐχρῶντο δὲ καὶ ἀντὶ φασκωλίων ληκύθοις, ἅ
137 *ἐστι δερμάτινα βαλλάντια (φάσκωλος δὲ τὸ μέγα, εἰς ὃ τὰ ἱμάτια ἐμβάλλεται). διὸ καὶ τοὺς ἀπόρους αὐτοληκύθους ἔλεγον. λέγουσι δὲ καὶ τὴν λάγυνον λήκυθον, καὶ τὸ μεταξὺ τοῦ λαυκανίου καὶ τοῦ αὐχένος ἠχῶδες, ὥς φησι Κλέαρχος.*

b, 17. *λιπαρῆ] προσεδρευτικόν, ἐπιμελῆ.*

181, 40. *ἀρχαῖον] εὐήθη, ἢ ἁπλοῦν.*

b, 37. *κατηβολὴ τὸ ἐπιβάλλον. Εὐριπίδης Τημένῳ καὶ Πελιάσι. λέγεται δὲ οὕτω καὶ ἡ τοῦ πυρετοῦ περίοδος καὶ ὁρμή, καὶ μερίς, καὶ ἱερὰ νόσος, τὸ χρεών, τὸ καθῆκον, θυσία, τελετή, τὰ νομιζόμενα.*

14
369

IN CRATYLUM.

185b, 4. *χαλεπὰ τὰ καλὰ] παροιμία ἐπὶ τῶν ἐν εὐπραγίᾳ μεταβαλλομένων εἰς ὠμότητα. φησὶ δὲ αὐτὴν Δίδυμος ὑπὸ Σόλωνος ἀναφωνηθῆναι ἐπὶ Πιττακῷ ἱκετεύοντι τὴν ἀρχὴν ἀποθέσθαι, καὶ φάντι χαλεπὸν ἐσθλὸν φῦναι, διὰ τὸ τὸν Περίανδρον εἰς ὠμότητα μεταβαλεῖν. ὅθεν, οἶμαι, φησὶ καὶ Μένανδρος*

ἀρχὴ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν
ἀγαθὰ τὰ λίαν ἀγαθά.

μέμνηται δὲ αὐτῆς καὶ Ἐπίχαρμος καὶ Πλάτων Πολιτείᾳ καὶ Κρατύλῳ.

189b, 17. *ἀλήθειαν τὴν Πρωταγόρου] τοῦτο διαπαίζει τὸν Πρωταγόρου, ἐν οἷς φησιν ἐκεῖνος· τὸ ἑκάστῳ δοκοῦν ἀληθές ἐστιν.* X.

370 191b, 2. *ἀτηρὰ] ἀκόλαστα, ὑβριστικά, χαλεπά, κακά, βλαβερά.*

24. *ταλάντατον] ἀτυχέστατον.*

192, 19. *ἀποδιοπομπεῖσθαί φασι τὸ ἀποτρέπεσθαι τὸν προστρόπαιον Δία καὶ οἱονεὶ καθαίρεσθαι τὰ δεινά.*

b, 4. *θεῖν] τρέχειν, σπεύδειν.* 15

5. *ἐπονομάσαι] ἐπικαλέσαι.*

193, 29. *κομψῶς] καλῶς, μετρίως.*

194b, 35. *ὄπυιεν] ὡμίλει, συνεγίνετο κατὰ νόμον καὶ ἐμίγνυτο, συνῴκει.*

195b, 8. *τὸν Πλούτωνα ἀπὸ τούτου ἔσχε τὸ ὄνομα] σημείωσαι διὰ τὴν σύνταξιν.* X.

197, 25. *ἄρρατον] ἀσφαλὲς ἢ ἀκάματον, οἱ δὲ ἰσχυρόν, ἔνιοι μικρόν, οἱ δὲ μέγα, οἱ δὲ τὸ σκληρὸν καὶ ἀμετάστροφον.*

199, 40. *ἐσύθη] ἀπεφέρετο, ἀπηνέχθη.*

b, 27. *παροιμία, ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾷς, ὅμοιον τῷ ὑπερβάθμιον πόδα τείνεις.* X: *παροιμία τοῦτο ἐπὶ τῶν πέρα τοῦ δέοντός τι ποιούντων, οἷον, ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα ἐπήδησεν. εἴρηται δὲ ἐντεῦθεν. Φάϋλλός τις κουφότατος πάντων ἅλματι μετέωρον φέρειν ἑαυτὸν πεντήκοντα πρὸς τοῖς πέντε πόδας παρὰ δόξαν ἐπὶ μῆκος ἥλατο. ὃν καὶ διὰ τοῦτο θαυμάσαντες οἱ πρὸς αὐτὸν ἁμιλλώμενοι στίχῳ τὸ θαῦμα ἀοίδιμον τῷ μακρῷ καταλελοίπασι χρόνῳ,*

πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα πόδας πήδησε Φάϋλλος

ποιησάμενοι. οὗτοι γὰρ ὀρύγματα τέμνοντες τάφρων ἐπὶ πεντήκοντα μόνον πόδας διεστηκότα τὸ τῆς ἀγωνίας ἀκρότατον ἐπεδείκνυντο. αὐτὸς δ' ὑπερπαίσας τοῦτο πέντε ποσὶν . . . . . X.

203b, 33. *ἀγὼν πρόφασιν οὐκ ἀναμένει, ἐπὶ τῶν φύσει ῥαθύμων καὶ ἀμελῶν, ἤτοι ἐπὶ τῶν μὴ προσιεμένων τοὺς λόγους τῶν προφασιζομένων. μέμνηται δὲ αὐτῆς Πλάτων ἐνταῦθα οὕτως „οὐ μέντοι μοι δοκεῖ προφάσεις ἀγὼν δέχεσθαι," καὶ ἐν Νόμων ἕκτῳ „ἀλλὰ γὰρ ἀγῶνα προφάσεις φασὶν οὐ πάνυ δέχεσθαι." Αἰσχύλος δέ φησι Γλαύκῳ Ποτνιεῖ* 16

ἀγὼν γὰρ ἄνδρας οὐ μένει λελειμμένους·

καὶ Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις β'.

205, 35. *δεινοὶ] ἱκανοί, ἢ δέους ἄξιοι, ὡς νῦν.*

207, 16. *θαμὰ] πυκνῶς, συχνῶς.*

IN GORGIAM. 100 337

213, 1. *πολέμου] παροιμία, πολέμου καὶ μάχης μεταλαχάνεις, πρὸς τὸν ἀπολειπόμενον τῆς θυσίας καὶ ὑστερήσαντα. παρεγγυᾷ δὲ ὅτι χρὴ πολέμου καὶ μάχης*

---

5. *Γήρᾳ]* fr. XIX. Mein. 180. Dind. — 6. *δεῖ σφαῖραν] δεῖ σε φέρειν* Ξ, *δ' εἰσφέρων* B. — 8. *Δαιταλεῦσιν]* fr. XXIX. Mein. 14. Dind. — 9. *αὐτῇ* B, *αὐτῷ* Bergkius. — 13. *Ἡρόδοτος]* III. 20. ubi vid. Schweighäuser. — 16. libri *ἀποληκύθους*. correxit Meinek. Menandri reliq. p. 41. — 20. om. b. — 22. *Τημένῳ]* fr. XXII. Dind. — 23. *Πελιάσι]* fr. XV. Dind. — 31. *Μένανδρος]* Inc. Fab. fr. CLXXXIV. — 35. *Πολιτείᾳ]* VI. 497 D. — 36-38. om. b.

4. om. b. — 5. om. b. — 9-10. om. b. — 16. *παροιμία τοῦτο - - - πέντε ποσὶν* om. b. — 27. Fort. *ὑπερπηδήσας*. — 33. Legg. VI. 751 D. — 35. *Γλαύκῳ Ποτνιεῖ]* fr. 36. Dind. — 37. *Θεσμοφοριαζούσαις β'.]* fr. XIX. Mein. 318. Dind.

ἀπολιμπάνεσθαι, λόγων δὲ οὔ. — ἐλλειπτικῶς εἴρηται τῷ Πλάτωνι. λείπει γὰρ τῇ διανοίᾳ τὸ ἀλλ' οὐχὶ τῆς ἐν λόγοις ἡδονῆς, οἵαν δὴ νῦν παρέσχετο Γοργίας.

2. οὕτω] κατὰ τὰ τελευταῖα ἀλλ' οὐκ ἐν ἀρχῇ. 𝔛.

3. Ἀλλ' ἦ] ἀλλ' ἆρα. 𝔛.

3. τὸ λεγόμενον] οὐ πάνυ τὸ λεχθὲν ἀποδέχεται Σωκράτης· διὸ καὶ ἐπάγει ἀλλ' ἦ τὸ λεγόμενον ἀντὶ τοῦ ἀλλ' ὄντως τὸ λεγόμενον. λείπει δὲ τὸ πεπόνθαμεν, ἵν' ᾖ τοιοῦτο· ἀλλ' ὄντως τὸ λεγόμενον πεπόνθαμεν, 338 ὅπερ οἱ κατόπιν ἑορτῆς παραγινόμενοι καὶ τῆς ἐν τῇ ἑορτῇ θυμηδίας ὑστεροῦντες.

3. κατόπιν ἑορτῆς] ἐπὶ τῶν ἐπί τινι καλῷ πράγματι ἀπολιμπανομένων.

8. ἀναγκάσας] ἡ ἀνάγκη διττή, ἡ μὲν πρὸς βίαν, ἡ δὲ κατὰ φύσιν. κατὰ ταύτην οὖν ἠναγκάσθη Σωκράτης ἐν ἀγορᾷ διατρίβειν, ὅπως πολλοὺς ὠφελοῖ. τοῦτο γὰρ σπουδαίων ἀνδρῶν ἴδιον, καὶ πρὸ τούτων θεοῦ.

9. οὐδὲν πρᾶγμα] οὐδὲν ἐργῶδες ἢ δυσχερές.

101 9. καὶ ἰάσομαι] παροιμιακὸν τοῦτο, ἀπὸ Τηλέφου καὶ τοῦ τρώσαντος Ἀχιλλέως καὶ τοῦ χρηστηρίου ἀνελόντος ὅτι ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται.

213, 17. ἀλλ' ἆρα] ἀρχή τις αὕτη τῶν ἐν τῷ διαλόγῳ προκειμένων τοῦ πρώτου μέρους, ὅ ἐστι τὸ περὶ τῆς ποιητικῆς αἰτίας τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν.

b, 5. ἦ καλῶς λέγεις] ταῦτα διελέγοντο εἰς τὸν τοῦ Καλλικλέους εἰσιόντες οἶκον· εἶτα ἔσωθεν αὐτοῦ Γοργίᾳ ἐντυγχάνουσιν.

17. πολλῶν ἐτῶν] Ἀττικὸν τὸ σχῆμα· δηλοῖ δὲ τὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον. τὸ δὲ οὐδείς πω ἀντὶ τοῦ οὐ πώποτε. καὶ Θουκυδίδης „οὐδείς πω καταγνούς."

214, 9. Ἡρόδικος] οὗτος οὐχ ὁ Σηλυμβριανός ἐστιν Ἡρόδικος, ἀλλ' ὁ Λεοντῖνος, Γοργίου ἀδελφός. 𝔛: ἄλλος Ἡρόδικος Σηλυμβριανὸς ἐν Πολιτείᾳ.

16. ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] οὗτος Πολύγνωτος ἐκαλεῖτο, οὗ ἐν Δελφοῖς ἡ θαυμαστὴ γραφή, ᾗ ἐπιγέγραπται

γράψε Πολύγνωτος, Θάσιος γένος, Ἀγλαοφῶντος
υἱός, περθομένην Ἰλίου ἀκρόπολιν.

21. ὦ Χαιρεφῶν] φασὶ μὴ ἐξ αὐτοσχεδίου τὸν Πῶλον ταῦτα εἰπεῖν, προσυγγραψάμενον δέ.

22. ἐμπειρία] σκόπει τὰ πάρισα τοῦ Πώλου, ἐμπειρία - ἀπειρία, τέχνη - τύχη, ἄλλοι - ἄλλων - ἄλλως.

23. τὸν αἰῶνα ἀντὶ τοῦ τὸν βίον, τὴν ζωήν. 𝔛.

102 31. οὐ πάνυ] οὐ γὰρ τί ἐστιν ἡ ῥητορικὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁποῖόν τί ἐστιν.

36. καλουμένην] αὕτη γὰρ ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς, ἄλλη δὲ ἡ κατ' ἀλήθειαν.

b, 5. ἀγαθόν γε] Ἀριστοτέλης μὲν καὶ οἱ σοφισταὶ μίαν φασὶν εἶναι ῥητορικὴν ἐπ' ἀμφότερα δυναμένην ἀγωνίζεσθαι· Πλάτων δέ φησι δύο εἶναι, τὴν μὲν τέχνην, τὴν δὲ κολακείαν, ἥτις καὶ εἴδωλον λέγεται πολιτικῆς μορίου. ὁ γοῦν Γοργίας ἀξιῶν ἀγαθὸς εἶναι ῥήτωρ, τῆς τεχνικῆς φησὶν εἶναι οὐ τῆς εἰδωλικῆς ῥητορικῆς ἔμπειρος. δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι περὶ μὲν τῆς ἐντέχνου ῥητορικῆς ἐν Φαίδρῳ διαλαμβάνει, περὶ δὲ τῆς δημώδους καὶ κολακικῆς ἐνταῦθα. 𝔛.

6. ὡς ἔφη Ὅμηρος] τὸ τοίης τοι γενεῆς καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι. 𝔛.

30. περὶ τί τῶν ὄντων] ἡ ἐρώτησις, περὶ τίνα τῶν ὄντων ἡ ῥητορικὴ καταγίνεται ἢ ἔχει τὴν ἐνέργειαν;

42. περὶ λόγους] ὁ μὲν Σωκράτης τὸ τέλος ἠρώτησε 339 τῆς ῥητορικῆς, ὁ δὲ Γοργίας τὸ ὄργανον ἀπεκρίνατο· ὁ γὰρ λόγος ὄργανον τοῦ ῥήτορος, ὥσπερ καὶ ἡ ἀποσιώπησις ὄργανόν ἐστιν ἕνεκα τοῦ πείθειν παραλαμβανομένη ὑπὸ τῶν ῥητόρων. ἐνταῦθα δὲ καὶ διαλεκτικὸν θεώρημα παραλαμβάνομεν, τὸ τὰς ἀπροσδιορίστους προτάσεις ἐκκλίνειν καὶ ἀποστρέφεσθαι. 𝔛.

215, 2. λέγειν γε ποιεῖ δυνατοὺς] ἀντὶ τοῦ διδάσκειν δύναται ἄλλους λέγειν.

4. οὐκοῦν περὶ ὧνπερ λέγειν] ἰστέον ὅτι τῷ λόγῳ ὁ ῥήτωρ κέχρηται ὡς ὀργάνῳ· ὁ δὲ Γοργίας ἀγνοῶν περιπίπτει· τὸ δὲ ἑξῆς πρόκειται τὸ φρονεῖν, ἵνα τὴν ἔντεχνον ῥητορικὴν παραλάβῃ καὶ οὐ τὴν εἰδωλικήν. ὑποκατιὼν δὲ ὁ σοφιστὴς συμφύρει πάντα, καὶ διὰ τοῦτο ἀνατέτραπται ὑπὸ τοῦ ἐπιστήμονος. 𝔛.

9. ἰατρική ἐστιν ἀπούσης ὑγιείας οἰστική, γυμναστικὴ παρούσης ὑγιείας φυλακτική.

26. χειρούργημα καὶ κύρωσις οὐκ εἴρηται, αἱ δὲ λέξεις Γοργίου ἐγχώριοι· Λεοντῖνος γὰρ ἦν.

27. διὰ λόγων] ψεύδεται· οὐ γὰρ περὶ λόγους μόνους, ἀλλὰ καὶ περὶ σιωπὴν καὶ περὶ ὑπόκρισιν.

30. εἰσὶν ἡμῖν τέχναι] ἐπίστησον ἐνταῦθα ὅτι διαλεκτικὸν θεώρημα παραδίδοται· δεῖ γὰρ πρὸ τῶν ὁρικῶν λόγων τοὺς διαιρετικοὺς προηγεῖσθαι. 𝔛.

34. βραχέος, ὡς ἡ ἰατρική, οὐδενός, ὡς ἡ γραφική, ἡ ὀρχηστική. 𝔛.

42. οὐδενός, ὡς ἡ διαλεκτική, βραχέος, ὡς ἡ ῥητορικὴ διὰ τὸ ὑποκρίνεσθαι πολλάκις. 𝔛.

42. δεῖ γινώσκειν ὅτι τὰς τέχνας ἐνταῦθα διαιρεῖ καὶ ἐν Σοφιστῇ καὶ ἐν Πολιτικῷ, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν κατὰ τὸ δι' οὗ· καλῶς· τὰς μὲν διὰ λόγου, τὰς δὲ ἄνευ λόγου, τὰς δὲ μεταξύ· ἐν δὲ Σοφιστῇ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας· καλῶς· τὰς μὲν ποιητικὰς τὰς τὸ μὴ ὂν εἰς τὸ ὂν ἀγούσας, τὰς δὲ κτητικὰς τὰς τὸ ὂν οἰκειουμένας· ἐν δὲ τῷ Πολιτικῷ κατὰ τὸ εἶδος τῆς ἕξεως· καλῶς· τὰς μὲν γνωστικάς, τὰς δὲ πρακτικάς. 𝔛.

45. ἴσους] ὡς ἡ πεττευτικὴ καὶ κιθαρῳδία. 𝔛.

---

31. Θουκυδίδης] III. 45. — 34. Πολιτεία] III. 406 A. — 37. Simonidis fr. CCXVIII. Schneidew. (fr. 143. in Delectu.) 8. Hom. Iliad. ζ, 211. υ, 241. — 27 et 28. ὑγιείας 𝔛: ὑγίας b.

b, 1. κῦρος] σκόπει ὡς κῦρος εἶπε Πλάτων, οὐ κύρωσιν, καθὰ Γοργίας.

4. εὐλαβῶς ἐπιῤῥαπίζει τὸν τοῦ σοφιστοῦ λόγον ὁ Σωκράτης. 𝔄.

6. ὑπολάβοι] ἀποκριθήσεται. 𝔄.

7. τις] ἐριστικὸς ἄνθρωπος καὶ ἐλέγξαι μόνον σκοπὸν ἔχων, ἀλλ' οὐ διορθώσασθαι τὸν διαλεγόμενον. 𝔄.

8. τὴν ἀριθμητικὴν ἄρα] οἱ γὰρ ὅροι ἀντιστρέφειν βούλονται, εἴπερ ὑγιῶς ἔχουσιν. 𝔄.

13. ἴθι νῦν] τὸ μὲν ὀργανικὸν αἴτιον ὁ λόγος ἐστίν· ζητεῖ δὲ νῦν τὸ γένος περὶ τί τῶν ὄντων καταγίνεται. 𝔄.

20. εἴποιμ' ἄν] ἐπίστησον ὅτι ἡ ἀριθμητικὴ κατὰ τὴν ἑαυτῆς φύσιν τὰ εἴδη τοῦ ἀριθμοῦ σκοπεῖ, τὰ δὲ σχή-
340 ματα τὰ ἐπ' αὐτοῖς καὶ τοὺς λόγους ὡς ἀρχὴν γεωμετρίας καὶ μουσικῆς. πάντα γάρ ἐστι πρώτως ἐν τοῖς ἀριθμοῖς· οὐκ ἔστι δὲ ταὐτὸν τοὺς ἀριθμοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ὁρᾷν καὶ ὡς ἀρχὰς ἄλλων δι' ἁπλότητα τῆς ὑποστάσεως. 𝔄.

26. οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι] ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπὶ τῇ ψηφισμάτων ἢ νόμων εἰσηγήσει ὁ κῆρυξ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου ψηφίσματος ἢ νόμου τό τε ὄνομα τοῦ ψηφιζομένου καὶ τιθέντος τὸν νόμον, καὶ δὴ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ δήμου ἔλεγεν, οἷον Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς ψηφίζεται τάδε· εἰ δὲ ἔμελλε πάλιν ὁ αὐτὸς ψηφίζεσθαι, ἔλεγεν ὁ
103 κῆρυξ, ἵνα μὴ περιττολογῇ, „τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτά, ψηφίζεται δὲ καὶ τάδε.“ οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τοῦδε. τὰ μὲν ἄλλα, καθάπερ ἡ ἀριθμητική, ἡ λογιστικὴ ἔχει.

29. πρὸς αὑτά, ὡς ὅταν ἄρτιος πρὸς ἄρτιον ἢ περιττὸς πρὸς περιττὸν πολλαπλασιασθῇ· πρὸς ἄλληλα δέ, ὅταν περιττὸς πρὸς ἄρτιον ἢ ἀνάπαλιν. 𝔄: τοὺς γὰρ πολλαπλασιασμοὺς καὶ τοὺς μερισμοὺς ἡ λογιστικὴ θεωρεῖ τοὺς τῶν ἀριθμῶν, ᾧ καὶ δῆλον ὅτι τὸ ποσὸν τὸ ἐν αὐτοῖς καὶ τὴν ὕλην περιεργάζεται. πολλαπλασιάζεται γὰρ ἀριθμὸς ἐπὶ ἀριθμὸν οὐ κατὰ τὸ εἶδος ἀλλὰ κατὰ τὰς ὑλικὰς μονάδας, καὶ μερίζεται κατὰ τὸ ποσὸν ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν λόγον ᾧ διαφέρουσιν ἀλλήλων οἱ ἀριθμοί. τὸ τοίνυν πῶς ἔχει πρὸς ἄλληλα κατὰ τὸ πλῆθος τοῦτο ἐνδείκνυται, πῶς πολλαπλασιάζονται καὶ μερίζονται παρ' ἀλλήλους κατὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ποσόν.

43. τὰ μέγιστα] ὥσπερ ὁ Πῶλος οὐ τίς ἐστιν ἡ ῥητορικὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁποία τις, ὅτι καλλίστη τῶν τεχνῶν, οὕτω καὶ Γοργίας οὐ τίνα ἐστὶ περὶ ὧν οἱ λόγοι αὐτῆς λέγει, ἀλλ' ὁποῖά ἐστιν, ὅτι τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ ἄριστα.

45. ἀμφισβητήσιμον] δεῖ τὸν ὅρον ἀναμφισβήτητον εἶναι καὶ σαφῆ καὶ διδασκαλικὸν τῆς τοῦ ὁριστοῦ οὐσίας. τὰ οὖν προκείμενα ἀμφισβητήσιμα μὲν διὰ τὸν ἰατρόν τε καὶ παιδοτρίβην καὶ χρηματιστήν, ἀσαφῆ δὲ διὰ τὸ μήπω γνωρίμου ὄντος τοῦ ὑποκειμένου τῇ ῥητορικῇ ἄριστον αὐτὸ καλεῖσθαι. ὁ δὲ προκείμενος λόγος ὅμοιός ἐστι τῷ τοῦ Πώλου ἐξ ἀρχῆς εἰρημένῳ, ὅτι καλλίστη εἴη ἡ ῥητορική. 𝔄.

216, 4. τὸ σκόλιον τοῦτο οἱ μὲν Σιμωνίδου φασίν, οἱ δὲ Ἐπιχάρμου. ἔστι δὲ τοιοῦτον·

ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ,
δεύτερον δὲ φυὰν καλὸν γενέσθαι,
τὸ δὲ τρίτον πλουτεῖν ἀδόλως,
τέταρτον δὲ ἡβᾷν μετὰ τῶν φίλων.

τοῦτο δὲ τὸ τελευταῖον παραλέλειπται ὡς μὴ πρὸς ὃ βούλεται Πλάτων χρήσιμον ὄν. Ἄλλως. Σκόλιον λέγεται ἡ παροίνιος ᾠδή, ὡς μὲν Δικαίαρχος ἐν τῷ περὶ μουσικῶν ἀγώνων, ὅτι τρία γένη ἦν ᾠδῶν, τὸ μὲν ὑπὸ πάντων ᾀδόμενον . . . . καθ' ἕνα ἑξῆς, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν συνετωτάτων, ὡς ἔτυχε τῇ τάξει· 341
ὃ δὴ καλεῖσθαι σκόλιον. ὡς δὲ Ἀριστόξενος καὶ Φύλλις ὁ μουσικός, ὅτι ἐν τοῖς γάμοις περὶ μίαν τράπεζαν πολλὰς κλίνας τιθέντες, παρὰ μέρος ἑξῆς μυῤῥίνας ἔχοντες ἢ δάφνας, ᾖδον γνώμας καὶ ἐρωτικὰ σύντονα. ἡ δὲ περίοδος σκολιὰ ἐγίνετο διὰ τὴν σύνθεσιν τῶν κλινῶν ἐπὶ οἰκημάτων πολυγωνίων οὐσῶν, καὶ τούτῳ 104
καὶ τὰς ἐπ' αὐτὰς κατακλίσεις παραβύστους γίνεσθαι. οὐ διὰ τὴν μελοποιίαν οὖν, διὰ δὲ τὴν τῆς μυῤῥίνης σκολιὰν διάδοσιν, ταύτῃ καὶ τὰς ᾠδὰς σκολιὰς καλεῖσθαι. 𝔄: Ἀθήνησιν ἐν τῷ πρυτανείῳ παρὰ πότον σκόλια ᾖδετο εἴς τινας, ὥσπερ εἰς Ἁρμόδιον, Ἄδμητον, Τελαμῶνα· εἰρῆσθαι δὲ αὐτὸ σκολιὸν κατ' ἀντίφρασιν, ὅτι ῥᾴδια καὶ ὀλιγόστιχα ὡς ἐπιγράμματα. ᾖδετο ἃ ἐκαλεῖτο σκόλια, ἀντιπροτεινόντων ἀλλήλοις τῶν συμποτῶν, καὶ ἠλέγχοντο οἱ μὴ ᾄδοντες ὡς ἄμουσοι. σκόλιον μὲν οὖν ἤτοι σχόλιον τοῦτο.

4. πλουτεῖν ἀδόλως ὁ ποιητής φησιν· ὁ γὰρ χρηματιστὴς ὅπως ἂν τύχῃ, καὶ εἰ μετὰ τυραννίδος, πλουτεῖν βούλεται.

8. πρῶτόν φησι τὸν ἰατρόν· οὗτος γὰρ περὶ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ καθ' αὐτὰ καταγίνεται, ὁ δὲ παιδοτρίβης περὶ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν καὶ τὴν τοιάνδε τῶν μορίων συνθήκην καὶ τὸ κάλλος αὐτῶν.

24. πλούτου] ἰδού, τὸ ἀδόλως οὐ προσέθηκεν, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ χρηματιστὴς λέγει, ὃς πάντων καταφρονεῖ.

35. μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι] διὰ τούτων ὁ Πλάτων ἐναργῶς ἡμῖν ἀπεκάλυψεν ὅτι περὶ τῆς ποιητικῆς αἰτίας ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν καὶ τῆς εὐδαιμονίας ποιεῖται τὸν λόγον ἐν τῇ πρὸς Γοργίαν συνουσίᾳ. 𝔄.

38. ἐλευθερίας] πῶς ἐλευθερίας αἴτιον τὸ ὑποβάλλον δουλείᾳ παντοίων παθῶν;

---

7. Σιμωνίδου] fr. XLII. Schneidew. (fr. 24. in Delectu.) — 17. Deesse quaedam vidit Siebenk. Conf. Athen. XIV. 49.

42. ἰστέον ὅτι τῆς εἰδωλικῆς ῥητορικῆς ἐστιν ὁ ἀποδοθεὶς ὅρος· δημοκοπικὴν γάρ τινα λέγει ταύτην, πείθειν ἐπιχειροῦσαν τὸν πλημμελῶς κινούμενον ὄχλον. 𝔛.

46. δύναμιν τὴν ῥητορικὴν νῦν καλεῖ· προϊὼν δὲ οὐδὲ δύναμιν οὖσαν δείξει αὐτήν, ἐπεὶ οὐχ ὁρᾷ πρὸς ἀγαθόν, δυνάμεως δὲ πάσης τὸ πρὸς τοῦτο ὁρᾶν.

b, 5. πειθοῦς δημιουργός] ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ τῆς ἐνεργείας τέλος· οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης πείθει ὁ ῥήτωρ. 𝔛.

13. ἐμαυτὸν πείθω] ἐπίστησον ὅτι ὁ μὲν σπουδαῖος ἑαυτὸν πείθειν βουλόμενος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάθη τῆς ἀλόγου ὁρμῆς πείθει ὑπείκειν τῷ λόγῳ· ὁ δὲ σοφιστὴς τὸν ἔξω ὄχλον κολακεύων πείθειν δοκεῖ, κακουργῶν καὶ ἑαυτῷ ἐπιβλαβῶς καὶ τοῖς πειθομένοις. 𝔛.

15. καὶ ἐμὲ εἶναι] κατὰ κοινοῦ τὸ εὖ ἴσθι. 𝔛.

29. ποῦ] ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ. 𝔛.

37. ἴθι δή] ἄρχεται ἐντεῦθεν τὴν πειθὼ διαιρεῖν εἴς
342 τε τὴν πιστευτικὴν καὶ εἰς τὴν διδασκαλικήν. ἔστι δὲ προσθεῖναι καὶ εἰς τὴν ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν, οἷον τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα.

217, 21. ταύτης τοίνυν τῆς πειθοῦς] πάλιν τὴν εἰδωλικὴν βούλεται λέγειν ὁ Γοργίας ῥητορικήν. καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ χείρονος ἤρξατο, τοῦ δικανικοῦ· κρεῖττον δὲ δῆλον ὅτι τὸ συμβουλευτικόν (ἐκ τἀγαθοῦ γὰρ τὴν ὑπόστασιν ἔχει), μέσον δὲ τὸ πανηγυρικὸν ἀπὸ τοῦ νοῦ προελθόν, καὶ χεῖρον τὸ δικανικὸν ὡς ἀπὸ ψυχῆς προιόν. 𝔛.

105 b, 24. οὐδ' αὐτός πω] ἑαυτὸν ὁ Σωκράτης ποιεῖ τῷ Γοργίᾳ συμφυρόμενον, ἵνα εἰς διαλεκτικὴν αὐτὸν συνουσίαν προκαλέσηται.

25. ὅταν περὶ ἰατρῶν] ἡ αἵρεσις τριττή, ἢ προσώπων ἢ πραγμάτων ἢ συναμφοτέρων· ἐν πᾶσι δὲ τούτοις οἱ τεχνικώτατοι ἂν ἄριστα συμβουλεύσαιντο ἔν γε πόλει εὐνομουμένῃ, καὶ ὁ μὲν πολιτικὸς προνοήσει λόγου χάριν ὅτι δεῖ ναυτικὸν στρατὸν ἔχειν τὴν πόλιν, ὁ δὲ ῥητορικὸς παρὰ τοῦ πολιτικοῦ μαθὼν πείσει τὸ πλῆθος περὶ τούτου, ὁ δὲ ναυπηγὸς εἰσηγήσεται τήν τε ὕλην καὶ τὰ ὄργανα. ἐν δὲ μὴ τοιαύτῃ πόλει ὁ ῥητορικὸς πάντα ὑποδύσεται· καὶ γὰρ ὡς πολιτικὸς καὶ ὡς ἀρχιτέκτων συγκεχυμένως ὑποκριθήσεται πάντα εἶναι καὶ πάντα γινώσκειν. 𝔛.

46. πάλιν ὁ Γοργίας τὴν εἰδωλικὴν ῥητορικὴν βούλεται παρεισάγειν. 𝔛.

218, 6. διὰ μέσου τεῖχος λέγει, ὃ καὶ ἄχρι νῦν ἐστιν ἐν Ἑλλάδι. ἐν τῇ Μουνυχίᾳ γὰρ ἐποίησε καὶ τὸ μέσον τεῖχος, τὸ μὲν βάλλον ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ, τὸ δὲ ἐπὶ Φάληρα, ἵν' εἰ τὸ ἓν καταβληθῇ, τὸ ἄλλο ὑπηρετοίη ἄχρι πολλοῦ. Σωκράτης δὲ νεώτερος μὲν Θεμιστοκλέους, σύγχρονος δὲ Περικλέους, ὡς διὰ τούτων δηλοῦται. 𝔛: ἀρχαιότερος Θεμιστοκλῆς Περικλέους ἔτεσι πλείοσι τῶν πεντήκοντα.

11. δαιμονία] τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀμετάβλητον καὶ ἀφωρισμένον τῆς θείας φύσεως οἱ δαίμονες διὰ ποικιλίας καὶ κινήσεως καὶ τῆς ἐπὶ πᾶν προόδου μεμίμηνται, εἰδωλικῶς τὰς ἀληθείας ὑποκρινόμενοι. διὰ τοῦτο οὖν τὸ ποικίλον τῆς κολακείας τῆς εἰδωλικῆς ῥητορικῆς δαιμόνιον καλεῖ ὁ Σωκράτης. 𝔛.

15. παραδειγματικὴ ἀπόδειξις. 𝔛.

20. ἐνθυμηματικὴ ἀπόδειξις. 𝔛.

28. ἡ μὲν οὖν δύναμις] μέχρι τῶν ἐνταῦθα τὴν δύναμιν τῆς ῥητορικῆς ἀνύμνησεν ὁ Γοργίας, ἐντεῦθεν δὲ τὴν βούλησιν τῶν χρωμένων τῇ δυνάμει ταύτῃ· πᾶσα γὰρ δύναμις ἄλλου ἐστὶ δύνασις τοῦ χρωμένου. ὅπερ καὶ κρεῖττόν ἐστι πάντως τῆς δυνάμεως. 𝔛.

47. ὅτι τῆς αὐτῆς γνώμης ἐστὶν Ἀριστοτέλης καὶ Γοργίας περὶ τῆς ῥητορικῆς. καὶ γὰρ ἐκεῖνος γνῶσιν μὲν τὴν αὐτὴν τοῦ τε σπουδαίου καὶ μοχθηροῦ ῥήτορος ἔλεγεν εἶναι, προαίρεσιν δὲ διάφορον. 𝔛.

b, 1. ἔμβραχυ] ἐπιρρηματικῶς ἀκουστέον ἀντὶ τοῦ συντόμως ἢ ἁπλῶς ἢ καθάπαξ ἢ καθόλου. — σύντομον ἢ εὐχερῶς εἰπεῖν, ἢ ἁπλῶς. 𝔛.

12. ἐνταῦθα Σωκράτης τίς τε ἡ ὀρθὴ συνουσία πα- 343
ραδίδωσι καὶ τίς ἡ διάστροφος, καὶ τί τὸ τέλος ἀμφοτέρων. 𝔛.

18. ὀρθῶς περὶ τὴν διάνοιαν, σαφῶς περὶ τὴν φράσιν.

42. ἴσως μέντοι] δέδοικεν ὁ Γοργίας καὶ φεύγει τὴν διάλεξιν, αἰτιᾶται δὲ τοὺς παρόντας πανούργως ὡς οὐκ ἀνεξομένους.

219, 4. προὐργιαίτερον] προτιμότερον.

6. νὴ τοὺς θεούς] ὁ μὲν Χαιρεφῶν ἐφίεται τῶν Σωκρατικῶν λόγων ὡς ἀγαθῶν προηγουμένως, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἡδέων, φιλόσοφος γάρ ἐστιν· ὁ δὲ Καλλικλῆς ἐφίεται αὐτῶν προηγουμένως ὡς ἡδέων, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ὡς ἀγαθῶν, φιλήδονος γάρ ἐστιν. 𝔛.

16. ἄκουε δή] εἰ ὑπετίθεσο, φησί, τὴν τῇ πολιτικῇ συνέριθον ῥητορικὴν διδάσκειν, τοὺς δὲ μανθάνοντας κακῶς αὐτῇ χρωμένους εἰς τὴν εἰδωλικὴν καταφέρεσθαι καὶ δημοκοπικήν, οὐκ ἂν εὐθύνας ἐδίδως τῷ λόγῳ, ἀλλ' οἱ μανθάνοντες εἰς κόλασιν ἦσαν ὑπεύθυνοι. τὸ γὰρ ἴσως προσκείμενον ἐνταῦθα ταύτην τὴν ἔννοιαν βούλεται λανθανόντως εἰσάγειν. 𝔛.

18. ῥητορικὸν] ἐντεῦθεν ὁ πρῶτος ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀποκρίσεως Γοργίου ἐντρεπτικὸς ἔλεγχος.

21. ἐνδέχεται γὰρ ἐν πλήθει διαλεγόμενον ῥήτορα πιθανὸν φαίνεσθαι, ἀλλ' ἐν ἀμαθεῖ καὶ πλημμελῶς κινουμένῳ. 𝔛.

36. ὁ δὲ μὴ ἰατρός γε δήπου] τόπος ὁ κατὰ μετάληψιν· μεταλαμβάνει γὰρ ἀντὶ τοῦ οὐκ ἰατρὸς τὸ ἀνεπιστήμων. 𝔛.

b, 1. ἡ ἀληθινὴ ῥᾳστώνη ἐν τοῖς κατὰ νοῦν ζῶσιν ἔξω τῆς ὕλης ἐγγίνεται· ἡ δὲ φαινομένη ῥᾳστώνη, οἵαν καὶ ὁ σοφιστὴς νῦν ὑποβάλλει, εἰδωλική τίς ἐστι καὶ κατάλληλος τῷ τοῦ Γοργίου βίῳ·

τὴν γὰρ κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι ῥηιδίως. 𝔛.

5. αὐτίκα] εὐθέως καὶ παραχρῆμα· νῦν δὲ μικρὸν ὕστερον.

7. ἄρα τυγχάνει] ὁ δεύτερος ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀποκρίσεως Γοργίου ἀποδεικτικὸς ἔλεγχος.

26. ἔχε δή, ἀντὶ τοῦ μέμνησο. 𝔛.

106 28. ἤτοι πρότερον] ὁ τρίτος δὲ ἐντεῦθεν ἐκ τῶν πραγμάτων ἀποδεικτικὸς ἔλεγχος.

36. [οὐ δεῖ] θαυμάζειν ἐὰν ὁ κατ' ἐπιστήμην ἰατρικὰ εἰδὼς ἴσθ' ὅτε καὶ παρὰ τὸν σκοπὸν τῆς οἰκείας ἐπιστήμης ποιεῖ, δηλητήρια διδοὺς καὶ κατ' ἐκεῖνο ἀνίατρος ὤν, ὁ δὲ κατ' ἐπιστήμην τὰ δίκαια εἰδὼς ἐξ ἀνάγκης δίκαιος. εἰ γὰρ καὶ οἱ δύο ἐπιστήμονες, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ διαφέρουσιν, ὁ μὲν περὶ σῶμα ὁ δὲ περὶ ψυχὴν ἀσχολούμενος, καὶ ἑαυτὸν γινώσκων καὶ ταὐτὸν ἔχων γινῶσκον καὶ γνωστόν· ὁ δὲ ἰατρὸς ἄλλο ἔχει τὸ γινῶσκον καὶ ἄλλο τὸ γινωσκόμενον. 𝔛.

220, 10. ὡσαύτως δὲ οὕτως] ἡ ἐκ παραλλήλου χρῆσις τῶν ἐπιῤῥημάτων Ἀττική, ὡς τὸ ἐγώ εἰμι, καὶ ὡς τὸ ὃς
344 καὶ αὐτὸς τῶν σπουδαίων καὶ φίλων. 𝔛.

34. πεπλήρωται ἕως τούτων τὰ περὶ Γοργίου. 𝔛.

36. ῥητορικὸν] ὁ πολιτικὸς φιλόσοφος κρειττόνως ἐπίσταται τὰ εἴδωλα τῆς ἐν αὐτῷ νοερᾶς ἕξεως. 𝔛.

37. τὰ δίκαια ὁ μὲν Γοργίας καὶ ἀγαθὰ ἐδόξαζεν, ὁ δὲ Πῶλος καλὰ μέν, οὐκ ἀγαθὰ δέ, ὁ δὲ Καλλικλῆς οὔτε καλὰ οὔτε ἀγαθά. διὰ τοῦτο οὖν ὁ Γοργίας συγχωρεῖ τὸν τὰ δίκαια εἰδότα δίκαιον, ὡς ἀγαθῶν ὄντων καὶ διὰ τοῦτο ἐφετῶν. 𝔛.

b, 5. ἀναθέσθαι] τὸ θέσθαι τὸ ἀντικείμενον τῷ ἤδη κειμένῳ.

31. ἀσαφὴς ἡ τοῦ Πώλου ἐρώτησις, πότερον τὸν ὁρισμὸν τῆς ῥητορικῆς ἐπιζητεῖ ἢ τὸ γένος· κατὰ γὰρ τῶν δύο σημαινομένων φέρεται τὸ τίνα φῂς εἶναι. ὅθεν ὁ ἐπιστήμων ἐπανορθοῖ αὐτόν. 𝔛.

37. συγγράμματι] ἐκ τούτου δῆλον ὅτι οὐχ ὁ ἐξ ἀρχῆς τοῦ Πώλου λόγος αὐτοσχέδιος ἦν, ἀλλὰ σύγγραμμα.

40. ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ ἡμῶν τὸν βίον πολιτικὸν κατὰ τέχνην. τοῦτο αἰνίττεται ὡς τοῦ Πώλου τοιοῦτο σύγγραμμα συγγράψαντος. 𝔛.

44. ἡ ῥητορική, φησίν, ἀπεργασίας ἐστὶν ἐμπειρία τῆς ἀπεργαζομένης ἡδονὴν καὶ χάριν. 𝔛.

221, 1. ὁ ἀμαθὴς σοφιστὴς πλημμελεῖ καὶ περὶ τὰς ἐρωτήσεις καὶ περὶ τὰς ἀποκρίσεις καὶ τὰ ἑπόμενα ταύταις. 𝔛.

1. οὔπω, φησί, τὰς συστατικὰς διαφορὰς τοῦ ὅρου ἀποδέδωκά σοι. 𝔛.

19. οὐδαμῶς γε] ἐκ δύο καταφατικῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι οὐδὲν συμπεραίνεται εἰ μὴ δι' ἀντιστροφῆς. 𝔛.

19. ἐπιτηδεύσεως] ἰστέον ὅτι διαφέρει ἐπιτήδευμα καὶ ἐπιτήδευσις· αὕτη μὲν γὰρ ἐνέργειαν δηλοῖ, ἐκεῖνο δὲ οἷον οὐσίαν, ὥς φησι Πλούταρχος. οὕτως οὖν καὶ ἀκοὴ καὶ ἄκουσις, καὶ ψόφος καὶ ψόφησις, τὰ μὲν οἷον οὐσίαν τὰ πρῶτα, τὰ δὲ οἷον ἐνέργειαν.

30. ὅρος κολακείας ἥ ἐστιν ἐπιτήδευμα ἄτεχνον ψυχῆς στοχαστικῆς καὶ ἀνδρείας καὶ φύσει ὁμιλεῖν τοῖς ἀνθρώποις δεινῆς ἀπεργαστικόν. 𝔛.

31. πᾶσα κολακεία ἐκ τριῶν τινῶν ὀφείλει συνίστασθαι, εἴ γε μέλλοι εἶναι κολακεία, στοχασμοῦ καὶ ἀνδρίας καὶ δεινότητος, ἵνα καὶ τῆς τοῦ κολακευομένου προαιρέσεως στοχάζηται καὶ ἀνδρείως ὑπομένῃ καὶ λανθάνειν βούλοιτο.

33. ἐκ τῶν προκειμένων λέξεων, οἷον τοῦ καλῶ καὶ ἐγὼ καλῶ καὶ φημὶ εἶναι καὶ τῶν τοιούτων, δεῖ νοεῖν ὅτι ταῦτα τῆς Σωκράτους συνέσεώς ἐστιν εὑρήματα· καὶ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης τοιαῦτα φαίνεται ποιῶν, οἷον ὅρον δὲ καλῶ καὶ σχῆμα καλῶ πρῶτον καὶ τὰ τοιαῦτα. ἔτι δὲ κἀκεῖνο ἐπίστησον ἐνταῦθα, ὅτι ὁ Σωκράτης οὐκ ἔστιν ἐφεκτικός. 𝔛.

b, 33. πολιτικὴν] ἡ πολιτικὴ διαιρεῖται ὡς ὅλον εἰς μέρη τὴν νομοθετικὴν καὶ δικαστικήν· αὗται γὰρ ἀλλήλων προσδέονται, τὰ δ' ἀντιδιαιρούμενα οὔ. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁ αὐτὸς τῆς διαιρέσεως τρόπος.

38. δικαιοσύνην ἀλλ' οὐ δικαστικὴν προσεῖπεν, ἵνα μὴ τὸ δικαστικὸν μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ διανεμητικόν, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτὴν τὴν τῆς ψυχῆς εἰς ἑαυτὴν ἐνέργειαν περιλάβῃ τὸ ὄνομα.

222, 9. ἀποθανεῖν] ἢ ὡς τῶν ἀνοήτων τοῦτο αὐτοῦ κα- 345
ταψηφισαμένων, ἢ ὡς ἀπειλαθέντα ὑπ' αὐτῶν καὶ τοῦ ἐκ τῆς ἰατρείας μισθοῦ στερούμενον σπάνει τῆς τροφῆς ἀποθανεῖν.

12. ταῦτα πρὸς τὰ ὑπὸ Πώλου ἐν ἀρχῇ τεθέντα „ἐμπειρία μὲν γὰρ ἡμῶν ποιεῖ τὸν βίον." 𝔛.

23. τὰ γὰρ παραδείγματα ἀσυγχύτως δύναται σώζειν τὰς ἀπ' ἀλλήλων διακρίσεις διὰ τὴν ἄχραντον αὐτῶν ὕπαρξιν, τὰ δὲ εἴδωλα συγκέχυται ἀναλογοῦντα τῇ ὕλῃ. διὰ τοῦτο ἄρα συγκέχυται ῥητορικῆς καὶ σοφιστικῆς ἡ διάκρισις, ὀψοποιικῆς δὲ καὶ κομμωτικῆς φανεραί εἰσιν αἱ διακρίσεις. 𝔛.

29. ἅτε δ' ἐγγὺς] ἐπὶ γὰρ τῶν περὶ σῶμα ἡ διαφορὰ 107
τούτων γνωσθῆναι εὐχερής· ψυχὴ γὰρ τὸ κρῖνον, σωματικὸν δὲ τὸ κρινόμενον· ἐπὶ δὲ τῶν περὶ ψυχήν, ψυχῶν οὐσῶν τῶν συμπεφυρμένων, σοφιστῶν λέγω καὶ ῥητόρων, καὶ ψυχῶν τῶν ταύτας κρινουσῶν διεστρόφων, συμπεφυρμένη καὶ ἡ διάκρισις, οὐ τῶν ἐπιτηδευμάτων (δῆλα γάρ) ἀλλ' αὐτοί τε οἱ μετιόντες, καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων μετάληψις διὰ τὴν ἀπάτην, καὶ οἱ κρίνοντες ὑπὸ τῶν κρινομένων ἠπάτηνται.

---

1. Hesiodi O. et D. 287. — 41-42. om. b.
6-8. om. b. — 8. δεινῆς Baiterus: ἡδονῆς 𝔛. — 34-40. om. b.

37. ὦ φίλε Πῶλε — σὺ γὰρ τούτων ἔμπειρος] τοῦτο εἶπεν ἢ διὰ τὸ ἐκ τῆς Ἀναξαγόρου δόξης εἰς παροιμίαν ἐλθεῖν (ᾔδει δὲ τοῦτο ἐκ Γοργίου, ὁ δὲ ἐξ Ἐμπεδοκλέους τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ· οὗτος δὲ φιλόσοφος ὢν τὰς τῶν φιλοσόφων δόξας καὶ ἠπίστατο καὶ ἐδίδασκεν), ἢ διὰ τὴν τῶν ὀνομάτων παρίσωσιν. X: Ἀναξαγόρειος γὰρ ἦν τῇ προαιρέσει ὁ Πῶλος, καθάπερ ὁ Γοργίας Ἐμπεδόκλειος.

39. ὃ μὲν οὖν ἐγὼ] ὁ Πλάτων ἐνταῦθα κατακέχρηται τῷ Ἀττικῷ σχήματι κατακόρως, τῷ καλουμένῳ ἀμερίστῳ. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἔχον τοὺς μὲν πολλοὺς λεγομένους συνδέσμους, μηδαμῶς δὲ τὸν δέ. ὅρα γὰρ πῶς ὃ μὲν οὖν ἐγώ, ἴσως μὲν οὖν, ἄξιον μέν, ἐὰν μὲν οὖν καὶ ἐγώ.

40. ἀντίστροφον] τὸ λεῖπον τοῦ τῆς ῥητορικῆς ὅρου. ἔστι γὰρ ὅλος· ῥητορική ἐστι κολακεία, πολιτικῆς μορίου εἴδωλον, ἀντίστροφον ὀψοποιίας ἐν ψυχῇ ὡς ἐκείνη ἐν σώματι.

108 b, 9. τηλικοῦτος ὢν] ἤγουν νέος ὤν.

10. ἆρ' οὖν] ἐντεῦθεν ὁ περὶ τῆς εἰδικῆς αἰτίας τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν λόγος, ὅτι ἀρετή τέ ἐστι καὶ ἐπιστήμη τῶν ὄντων.

21. πρὸς τὰς εὐνομουμένας καὶ εὐδαίμονας πόλεις ὁ Σωκράτης ἀφορῶν ταῦτα λέγει· οὐδὲ γὰρ οἱ ῥήτορες ἐκεῖ χώραν ἔχουσι διὰ τὴν εὐνομίαν. X.

23. ἔοικεν ὁ Πῶλος ἀγνοεῖν τὴν διαφορὰν βουλήσεως καὶ δοκήσεως, ὅτι ἡ μὲν ἀναλογεῖ τῇ ἐπιστήμῃ, ἡ δὲ . . . . καὶ τῇ παρωνύμῳ δόξῃ. ἀβουλήτως οὖν οἱ ῥήτορες καὶ οἱ τύραννοι ζῶσι καὶ ἀνεπιστημόνως· ἐκπεπτώκασι γὰρ τοῦ νοῦ τῆς ἐπιστημονικῆς ἕξεως· δόξῃ δὲ καὶ δοκήσει πλημμελῶς ζῶσιν. X.

26. τὸ ἀμφιγνοεῖν τοῦ ἀγνοεῖν ταύτῃ διαφέρει, ᾗ τὸ μὲν ἀναίρεσιν ἔχει παντελῆ τοῦ γινώσκειν, τὸ δὲ ἀμφιγνοεῖν ἀμφιβολίαν καὶ ἄγνοιαν τοῦ ἀληθοῦς. Δωριεῖς δὲ αὐτὸ καὶ ἀμφίγνωμόν φασιν. X.

30. δύο ἅμα] τό τε βούλεσθαι καὶ τὸ δοκεῖν. τοῦτο
346 μὲν γὰρ κατὰ φαντασίαν ἐστὶ τὴν τυχοῦσαν· τὸ δὲ βούλεσθαι πάντως πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἀποτείνεται.

223, 3. μὰ τὸν] ἐλλιπῶς ὄμνυσι πρός τε εὐλαβείας καὶ πραότητος ἔνδειξιν.

10. τρία ταῦτά ἐστι περὶ τὰ ὄντα, ἃ ἄνωθεν ἀρχόμενα μέχρι τῶν ἡμετέρων ἀφικνοῦνται ψυχῶν, βούλησις, δύναμις, νοῦς. ταῦτα καὶ ἐν τῷ δημιουργῷ θεωρεῖται καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς πᾶσι, καὶ πάντα τελειοῦνται διὰ τῶν τριῶν τούτων ἐπιστρέφοντα πρὸς τἀγαθόν· ἀλλ' ἐν μὲν τῇ προόδῳ ἡ βούλησις προτέρα, δευτέρα δὲ ἡ δύναμις, τρίτη δὲ ἡ τοῦ νοῦ ἔλλαμψις· ἐν δὲ τῇ ἐπιστροφῇ διὰ τοῦ νοῦ πρώτως τελειοῦται τὰ ὄντα, καὶ δεύτερον διὰ δυνάμεως, καὶ τρίτον διὰ βουλῆς· ἀνάπαλιν γὰρ ἔχει τῇ προόδῳ ἡ ἐπιστροφή. διὸ καὶ ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ, ἐπειδὴ νοῦ ἀμοιρεῖ ἐμπειρικὸς ὢν δηλονότι καὶ ἀδυναμίᾳ συνέχεται, διὰ τοῦτο βουλῆς ἀμέτοχός ἐστιν. εἰ γὰρ κατὰ βουλὴν ὑποθώμεθα αὐτὸν πράττειν, πολὺ μᾶλλον καὶ δυνάμεως μεθέξει καὶ διὰ τοῦτο καὶ νοῦ, ὥστε καὶ ἐπιστήμων ἔσται· ὅπερ ἄτοπον. X.

21. οὗτος ἀνὴρ] ὁ Πῶλος, ὡς παρὰ πόδας τοῦ Σωκράτους ἐναντία λέγοντος πρὸς ἑαυτόν, καὶ ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ τὸν ῥήτορα, καὶ μὴ ποιεῖν ἃ βούλεται, ὥσπερ ἐκπεπληγμένος ταύτην ἀφίησι τὴν φωνὴν „οὗτος ἀνήρ," ὡσανεὶ ἔλεγεν „ὁ ἄνθρωπος οὗτος τί πάσχει; οὕτω τῶν ἑαυτοῦ λόγων ἐπιλέλησται;" ἐφ' οἷς ὁ Σωκράτης, ὑποτεμὼν τὸν τοῦ Πώλου λόγον μεταξύ, φησὶν ἐπιμένων τῷ παραδόξῳ τῶν λόγων „οὔ φημι ποιεῖν αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλά μ' ἔλεγχε," ὡσανεὶ ἔλεγεν „ἐμοὶ μὲν ταῦτα δοκεῖ, καὶ ἐγὼ ταῦτα φημί, τὸ τοὺς ποιοῦντας ἃ δοκεῖ αὐτοῖς δίχα τοῦ μὴ ποιεῖν ἃ βούλονται· εἰ δὲ σοὶ οὕτω μὴ δοκεῖ, μὴ ἀγανάκτει, ἀλλὰ τὸν λόγον ἔλεγχε."

33. κατὰ σέ] καὶ γὰρ Γοργίᾳ καὶ τοῖς κατ' αὐτὸν αἱ παρισώσεις ἐπετηδεύοντο.

43. χρηματισμὸν] τὸν τῶν χρημάτων πόρον. 109

b, 6. πάντα τὰ ὄντα ἢ ἕνεκά του, ὡς τὰ χείρω, ἢ οὗ ἕνεκα, ὡς τὰ κρείττω· καὶ ἔστιν ἡ διαίρεσις ἄμεσος· οὕτως οὖν ὁ Σωκράτης τὴν ᾱ κατασκευάσας πρότασιν τὴν μείζονα πάλιν ἐκ διαιρέσεως ἄλλης εἰσάγει, λέγων πᾶν τὸ ὂν ἤτοι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ μεταξὺ τούτων. εἰ οὖν τοῦτο, δῆλον ὅτι τὸ τούτου ἕνεκα ἤτοι ἀγαθὸν ἢ κακόν· ἀλλὰ μὴν οὐ κακόν, ἀγαθὸν ἄρα· τὰ γὰρ μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν ἕνεκα πράττομεν δηλονότι. X.

14. ἃ ἐνίοτε] ταῦτα μετέχειν δύναται τῶν ἄκρων, ταῦτα δὲ οὔ.

44. τί οὐκ ἀποκρίνει] ὁ μὲν Γοργίας ἐπιεικέστερος ὢν καὶ ἑτοίμως ἀπελογεῖτο καὶ ἐτίθει τὰ ἐρωτώμενα· ὁ δὲ Πῶλος σιωπᾷ αὐθαδέστερος ὤν· ὁ δὲ Καλλικλῆς παντελῶς ἀνερυθριάστως οὐδὲ ἀνέχεται τῶν συλλογισμῶν, ἀλλ' ἰταμῶς διακείμενος τῷ Σωκράτει παρα-
χωρεῖ καθ' αὑτὸν συνάγειν ἃ βούλεται. μέσος οὖν ἄρα 347
ὁ Πῶλος ἀμφοῖν, τοῦ μὲν τῇ ἐπιεικείᾳ τοῦ δὲ τῇ αὐθαδείᾳ ἀπολειπόμενος. X.

224, 15. ὡς δὴ σὺ ὦ Σώκρατες] ὁ πλημμελῶς κατὰ δόξαν ζῶν σοφιστής, ἐπειδὴ τοῦ λόγου ἐξέπεσε καὶ τῆς τοῦ συλλογισμοῦ ἀνάγκης, εἰς τὴν αἴσθησιν φεύγει καὶ ταύτην προτείνει, τὸν ἐπιστήμονα ἐκ τούτου εἰς ἀντίφασιν, ὡς δοκεῖ, περιάγων. X.

22. εὐφήμει] σιώπα, μὴ ἀκαιρολόγει.

24. ἀζηλώτους] ἀζήλωτος γάρ ἐστιν, ὅστις ἔχει τι ὃ μὴ εὐχόμεθα γενέσθαι ἡμῖν, ἄθλιος δὲ ὁ πάθεσιν ἀνηκέστοις ἐνισχόμενος.

37. τὸ ἧττον ἐπὶ τοῦ ἄκοντος ἀποθνήσκοντος ἀδίκως, οὐκ ἐπὶ τοῦ ἐλπίδας ἔχοντος ἐπιδώσειν εἰς ἀρετήν· ἐπὶ δὲ τοῦ σπουδαίου ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς ἀποδεκτέον.

42. ἢ γὰρ) ἀντὶ τοῦ εἰ συναπτικοῦ ὡς παρ' Ὁμήρῳ·

οὐδ' ἀφαμαρτοεπής, ἢ καὶ γένει ὕστερος ἦεν. X.

b, 8. ὑπὸ μάλης πάντες οἱ παλαιοὶ προφέρονται ἑνικῶς, τάττονται δὲ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ κρυφίως τι πράττειν, καὶ ἀεὶ μετὰ τῆς προθέσεως, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Ἄφοβον „ἀλλὰ μὴν οὐχ εἷς οὐδὲ δύο ταῦτ' ἴσασιν, οὐδ' ὑπὸ μάλης ἡ πρόκλησις γέγονεν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀγορᾷ.“ πληθυντικῶς δὲ οὐ μάλας λέγουσιν ἀλλὰ μασχάλας, καὶ ἄνευ τῆς προθέσεως. Λυσίας ἐν τῇ πρὸς Μετάνειραν ἐπιστολῇ „καὶ τὴν μὲν κόμην ψιλὴν ἔχεις, τὰς δὲ μασχάλας δασείας.“ τὸ μέντοι ὑπὸ κόλπους, ταὐτὸν καὶ αὐτὸ κατὰ τὸ σημαινόμενον ὑπάρχον, ἀμφοτέρως ἐχρήσαντο, ἑνικῶς φημὶ καὶ πληθυντικῶς, καὶ ἀεὶ μετὰ τῆς προθέσεως, οἷον ὑπὸ κόλπον καὶ ὑπὸ κόλπους. X.

12. τεθνήξει] ἐνεργητικὸν ἀντὶ παθητικοῦ τοῦ τεθνήξεται καινοπρεπῶς παρελήφθη.

13. τῆς κεφαλῆς — κατεαγῆναι] καὶ τοῦτο Ἀττικόν· τὸ γὰρ κοινὸν τὴν κεφαλὴν κατεαγῆναι· τὸ γὰρ ἐπὶ μέρους λέγειν Ἀττικόν, οἷον ἔφαγον τοῦ ἄρτου. οὕτως οὖν καὶ κατεάγην τῆς κεφαλῆς. X.

36. σκεψώμεθα] ἐντεῦθεν ὁ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας ἐπεισέρχεται λόγος.

45. ὅρον] οὐχ ὁρισμὸν λέγει ἀλλὰ τίνα τρόπον καὶ διορισμόν.

225, 3. χαλεπὸν] κατ' εἰρωνείαν τοῦτό φησιν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπαγόμενον.

6. φλυαρία παρὰ Πλάτωνι πανταχοῦ πᾶν τὸ περιττόν, εἴτ' ἐν λόγοις εἴτ' ἐν πράγμασιν.

110 22. μέγαν βασιλέα] τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα.

24. παιδεία ἡ ἐξ ἀρχῆς τροφή, δικαιοσύνη ἡ τελεία ἀρετή.

40. τὸν δεσπότην καὶ θεῖον] τὸ μὲν δεσπότην ἀνελεῖν
348 παράνομον, τὸ δὲ θεῖον ἀνοσιουργὸν παρίστησι τὸν Ἀρχέλαον, εἴπερ ἐν τάξει πατέρων οἱ θεῖοι.

42. ἀνεψιὸν] τὸν παρ' ἡμῖν ἐξάδελφον.

44. ἠφάνισεν] τῆς ταφῆς ἀφείλετο.

46. εἰς τὸ ἀδελφὸν στικτέον, ἵνα τὸ γνήσιον πρὸς τὸ Περδίκκου υἱὸν ἐξακούηται.

b, 9. ἀπὸ σοῦ] κατ' εἰρωνείαν καὶ τοῦτο φησίν.

14. ἄλλο τι] ὁ λόγος οὗτος οὐκ ἔλεγχός ἐστιν, ᾧ με ἔφης πρὶν καὶ παῖς ἂν ἐλέγξειεν, ἀλλὰ πρὸς ἄλλο τι εἰρημένος.

19. ῥητορικῶς] οὐ πρὸς ἀλήθειαν, ἀλλὰ πρὸς τὰς τῶν πολλῶν ἡμαρτημένας δόξας.

30. τρίποδες] τῶν λαμπρῶν ἀναθημάτων καὶ τῶν πλουσίων καὶ ἐν δυνάμει μνημονεύει, ὅτι τούτοις μάλιστα οἱ δικασταὶ πιστεύουσι. Διονύσιον δὲ τὸ τοῦ Διονύσου φησὶν ἱερόν.

35. ἀναγκάζεις] ταῖς ἀποδεικτικαῖς πίστεσι πείθεις.

37. οὐσίας] οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τὰ χρήματα οὐσίαν φασί· διὰ τοῦτο οὖν ὡς πρὸς ῥήτορα διαλεγόμενος οὕτως εἶπεν. ὅμως προσέθηκε καὶ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ οὐσίαν, φημὶ δὲ τἀληθές. 111

38. ὁμολογοῦντα] οὐ μόνον πρὸς τὸν ἐλέγχοντα, ἀλλὰ πολὺ πρότερον αὐτὸν πρὸς ἑαυτόν.

226, 19. ὑπὸ θεῶν] εἰ ὑπὸ θεῶν, ἀγαθὴ ἡ δίκη· τὰ γὰρ ἐκ τούτων τοιαῦτα.

23. φίλον] οὐχ ὡς ὁμόφρονα, ἀλλ' ὡς εὐνοϊκῶς πρὸς πάντα ἄνθρωπον ἔχων.

39. χαλεπώτερον] καὶ τοῦτο κατ' εἰρωνείαν φησὶν ἢ κατ' ἀντίφρασιν.

41. ἀδύνατον] ὁ Σωκράτης τῷ παρ' ὑπόνοιαν λεγομένῳ χρῆται, εἰπὼν οὐ χαλεπὸν ἀλλ' ἀδύνατον.

b, 5. μορμολύττει] φοβεῖς. παρῆκται δὲ τὸ ῥῆμα ἀπὸ τῶν προσωπείων τῶν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ὑποκριτῶν, ἃ ἐκάλουν μορμολυκεῖα, Δωριεῖς δὲ γόργια. τοιούτοις δὲ καὶ αἱ γυναῖκες τὰ παιδία φοβοῦσιν.

6. ἐμαρτύρου] ἀντὶ τοῦ μάρτυρας προσεκαλοῦ. X.

13. ἄλλο αὖ τοῦτο εἶδος ἐλέγχου] τοῦτο παράγγελμα Γοργίου, τὸ τὰς σπουδὰς τῶν ἀντιδίκων γέλωτι ἐκλύειν, τὰ δὲ γελοῖα ταῖς σπουδαῖς ἐκκρούειν.

20. βουλεύειν λαχὼν] κληρωτοὶ γὰρ ἦσαν οἱ βουλευταί, ἀφ' ἑκάστης τῶν δέκα φυλῶν εἷς πρὸς ἕνα ἐνιαυτόν, καθ' ὃ καὶ ἐλέγετο πρυτανεύειν ἡ φυλή. 112

21. ἐπιψηφίζειν ἐστὶ τὸ τινὸς πρυτανευούσης φυλῆς ἕνα κληρούμενον ἀπ' αὐτῆς τὰς ψήφους ἑκάστων ἀπαριθμεῖσθαι τῶν τε τιθεμένων δεῖν γενέσθαι περὶ οὗ ἡ σκέψις καὶ τῶν ἀπαγορευόντων, καὶ ἔτι τὰς τῶν ἀμφιβάλλειν λεγόντων, ἀποφαίνειν τε εἰς τὸ κοινὸν τίνες τούτων αἱ ψῆφοι, πλείους ἢ ἐλάττους ἢ μεταξύ, ἐξ ὧν τὸ πρακτέον ἢ μὴ διεκρίνετο. καὶ ὁ τοῦτο ποι- 349
ῶν, οὗτος ἦν ὁ ἐπιψηφίζειν λεγόμενος.

22. ἐπιψηφίζειν τοὺς παρόντας] ἀντὶ τοῦ ταῖς ψήφοις τῶν παρόντων κρίνειν τὴν ἀλήθειαν. X: ἐπιψηφίζειν ἀντὶ τοῦ ἐπιμαρτυρεῖν καὶ ἐπικυροῦν τὸν λόγον ὃν σὺ λέγεις. ἡ δὲ σύνταξις πρὸς αἰτιατικήν.

31. καὶ ἐμὲ καὶ σὲ] κατὰ τὰς κοινὰς καὶ ἀληθεῖς ἐννοίας δηλονότι.

42. λέγε δή μοι] τῶν δύο προβλημάτων τοῦ πρώτου ἐντεῦθεν ἡ κατασκευή, ὅτι χεῖρον τοῦ ἀδικεῖσθαι τὸ ἀδικεῖν.

227, 24. ἐπιτηδεύματά ἐστι τὰ διὰ μόνων τῶν ἐθῶν μελετώμενα.

26. μαθήματά ἐστι τὰ κατὰ τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας διὰ διδασκαλίας τοῖς ἀνθρώποις παραγιγνόμενα.

b, 40. μετὰ τοῦτο δὲ] τοῦ δευτέρου προβλήματος κατασκευή, ὅτι τῶν ἀδικούντων κρείττων ὁ δίκην διδοὺς ἢ ὁ μή.

---

1. Hom. Iliad. γ, 215. — 5. Demosth. or. 29. § 12.
35. ἐπιψηφίζειν - - αἰτιατικήν om. b.

113 228, 1. εἴ τίς τι ποιεῖ] ἐκ τούτου δῆλον ὅτι τὸ νοεῖν καὶ βαδίζειν οὐ ποιεῖν ἐστιν ἀλλ' ἐνεργεῖν μόνον· οὐ γάρ πρός τι πάσχον γίνονται.

b, 9. κολάζεσθαί ἐστι κυρίως τὸ τῆς πονηρίας κολούεσθαι, ὅ ἐστιν ἐλαττοῦσθαι ἢ ἐμποδίζεσθαι.

13. ἆρ' οὖν τοῦ μεγίστου] ἐντεῦθεν ἀποδείκνυται οἵου μεγίστου κακοῦ ἀπαλλάττεται ὁ δίκας διδούς.

229, b, 18. δεύτερος οὐ πρὸς εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸ τετάχθαι μέσος τῶν τριῶν.

230, 3. συλλογισώμεθα] σημείωσαι ὅτι Ἀριστοτέλης τοῦ συλλογισμοῦ τὸν ὅρον ἐντεῦθεν εἴληφε σχεδὸν αὐταῖς λέξεσιν.

31. ἕξοντα] προσυπακουστέον τὸ πρὸς κακοδαιμονίαν.

35. τάχιστα δώσει δίκην παρὰ τὸν δικαστὴν δηλαδὴ τὸν οἰκεῖον λογισμόν, βασανίζοντα αὐτοῦ τὰς φαντασίας καὶ κολάζοντα τὰς παραλόγους ἐννοίας. οὐκ εἰσάγειν οὖν εἰς δικαστήριον, ἀλλὰ νουθεσίαν καὶ ἐπίπληξιν ἐφ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς οἰκείους ἄγειν παρακελεύεται.

b, 19. εἰ ἄρα δεῖ] φησὶν ὅτι, εἰ δέ ἐστί τις ἐχθρός σου, μὴ ἀδικεῖ δὲ σὲ ἀλλὰ ἄλλον τινά, μὴ θελήσῃς αὐτὸν δοῦναι δίκην, ἀλλὰ καὶ βοήθησον αὐτῷ, εἰ δύνασαι, ἵνα ἔτι πλέον τιμωρηθῇ.

114 39. οἷον] ἀντὶ τοῦ θαυμαστὸν ἐνταῦθα.

231, 37. νεανιεύεσθαι] μέγα φρονεῖν, κομπάζειν.

b, 8. φορτικά ἐστι τὰ βάρος ἐμποιοῦντα, δημηγορικὰ τὰ πρὸς τὴν τῶν πολλῶν βλέποντα δόξαν.

13. τὸ σοφὸν] ἀντὶ τοῦ τὸ σόφισμα.

18. ἐδιώκαθες] ἐδίωκες. Ϫ.

22. προπηλακιζόμενος] ὑβριζόμενος, ἐξουθενούμενος. Ϫ.

232, 22. μείζω φησὶν ὁ Καλλικλῆς τὴν κατ' αὐτὸν ῥητορικήν, ἴσως δὲ καὶ τὴν τυραννίδα, ὡς ὕστερον δηλώσει.

29. ἀπαρίθμησις ὧν οἴεται ψευδῶς Καλλικλῆς ἄπει-
350 ρον εἶναι τὸν φιλόσοφον.

31. συμβόλαια παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς αἱ ἀσφάλειαι καὶ συγγραφαὶ καὶ συνθῆκαι πόλεων, καθ' ἃς τὸ δίκαιον ἀλλήλαις ἔνεμον.

33. ἤθη τὰ ἐν ἔθει κείμενα φησίν.

39. τὰ ἰαμβεῖα ταῦτ' ἐστὶν ἐξ Ἀντιόπης τοῦ δράματος Εὐριπίδου, ἐκ τῆς Ζήθου ῥήσεως πρὸς τὸν ἀδελφὸν Ἀμφίονα. οὗτοι δ' Ἀντιόπης υἱοί.

45. παιδείαν φησὶ τὴν περὶ τὰ μαθήματα ἐν παισὶ τροφήν τε καὶ ἀγωγήν.

115 b, 9. τὸ διαλέγεσθαι παιδάριον μικρόν τι δοκεῖ, ὡς παρὰ φύσιν καὶ βίαιον ὄν· καταγέλαστον δέ, ὅταν ψελλίζηται ἀνήρ, καὶ πληγῶν ἄξιον, ὅταν παίζῃ. ἄνανδρα δ' ἄμφω οὐχ ὡς γυναιξὶν ἀλλ' ὡς παιδίοις πρέποντα.

32. ὅτι ἀμελεῖς] καὶ ταῦτα τὰ ἰαμβεῖα τοῦ Εὐριπίδου ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἀντιόπης δράματος εἴληφε. σκόπει δὲ ὅπως δεῖ χρῆσθαι ταῖς μακροτέραις ῥήσεσι τῶν ποιητῶν, μὴ αὐτοὺς διόλου τιθέναι τοὺς στίχους, ἀλλά τι καὶ λέξεως πεζοτέρας εὖ πως αὐταῖς ἀναμῖξαι. ὁ δὲ τῶν στίχων δὲ νοῦς οὗτος· ὁ Ζῆθός φησι τῷ Ἀμφίονι μουσικῷ ὄντι „ῥῖψον τὴν λύραν, κέχρησο δὲ ὅπλοις." οὕτω καὶ Καλλικλῆς λέγει Σωκράτει „ἄφες φιλοσοφίαν, ἐλθὲ δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ δίκαζε."

233, 7. ἀγροικότερον] ἀντὶ τοῦ σκληρότερον.

9. παῦσαι δὲ ἐλέγχων] ἐν ἄλλῳ πρόσκειται, παῦσαι ματαΐζων.

14. βίος ὁ πλοῦτος, δόξα δὲ ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς εὐδοκίμησις.

17. ἰστέον ὅτι τὴν λίθον δι' ἧς δοκιμάζουσι τὸν χρυσόν, οἱ μὲν ἰδίως βάσανον, οἱ δὲ Λυδίαν καλοῦσιν.

28. τρία] ὅτι τρία ἐστὶν οἷς κρίνεται ψυχή, ἐπιστήμη, 116
δόξα ὡς φρονίμου τε καὶ εὔνου, παῤῥησία.

28. πάντα ἔχεις] προσυπακουστέον, ὡς σύ τε οἴει καὶ ὁ πολὺς τῶν ἀνοήτων συρφετός.

44. Ἀφίδνα δῆμος Αἰαντίδος φυλῆς, ἐξ οὗ οὗτος.

45. Χόλαργος δῆμος Ἀκαμαντίδος φυλῆς, ἐξ οὗ οὗτος.

b, 18. τὸ μὲν ποῖον τὴν εἰδικὴν σημαίνει ἀρχήν, τουτέστι δίκαιον ἢ ἄδικον, τὸ δὲ τί ἐπιτηδεύειν τὴν ποιητικήν, ἀντὶ τοῦ δημαγωγίαν τε καὶ ῥητορικὴν ἢ φιλοσοφίαν· τὸ δὲ καὶ μέχρι τοῦ, οἷον παιδείας χάριν ἢ περαιτέρω μέχρι τοῦ ἀκριβοῦς.

21. οὐχ ἑκὼν] ἰδού, ἀκούσια τὰ ἁμαρτήματά φησιν. ἀκούσιον γὰρ τὸ ψεῦδος· παραλογιζόμεθα δὲ αὐτοὺς κατὰ τὴν καθόλου πρότασιν.

23. ἱκανῶς ἐνταῦθα τὸ μετ' ἀποδείξεως λέγεται. 351

26. βλὰξ ὁ χαῦνος τῇ προαιρέσει. εἴρηται δὲ ἢ ἀπὸ τοῦ βεβλάφθαι τὰς φρένας, ἢ ἀπὸ τοῦ μαλακοῦ, οἷον μάλαξ τις ὤν· ἐπειδὴ δὲ τὸ μ τῷ λ ἀσύμπλοκον, ἀντὶ τοῦ μλὰξ γέγονε βλάξ.

41. ὡς τὸ κρεῖττον] σημείωσαι κατ' ἀρετὴν μᾶλλον.
βέλτιον δὲ ἄμεινον. κατὰ δὲ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην 117
μᾶλλον ἰσχυρότερον κρεῖττον.

234, 17. ἔστι ταῦτα ἢ οὔ;] σκόπει ἐκ τούτων τὸν πρὸς τὰς ἀποκρίσεις τοῦ Καλλικλέους ὄκνον, τοῦ ἔστι ταῦτα ἢ οὔ; καὶ τοῦ νομίζουσιν ἢ οὔ; καὶ τοῦ μὴ φθόνει μοι ἀποκρίνασθαι.

27. κινδυνεύεις] τουτέστι φαίνῃ, ὅπερ ἀμφιβάλλων ὥσπερ εἴρηκε, τὸ βαρὺ τῶν ἐλέγχων παραμυθούμενος.

32. οὑτοσὶ ἀνὴρ] ὅρα τὴν πρὸς ἑτέρους τοῦ λόγου ἀποστροφήν, ὅσην τοῦ Καλλικλέους καὶ κατὰ τὸ σχῆμα θρασύτητα δείκνυσιν.

38. συρφετὸς] ἀγυρτώδης ὄχλος, ὡς νῦν, ἢ λόγος, ἢ ἐξ ἀνέμου συλλεγομένη κόπρος καὶ φρυγανώδης.

---

18. om. b.

7. Eurip. Antiop. fr. XXVI. Dind. — 22. Χόλαργος Baiterus: Χολαργεὺς b.

44. τοπάζω] ὑπονοῶ, εἰκάζω.

b, 2. προδίδασκε] περιττεύει ἡ πρόθεσις Ἀττικῶς.

4. εἰρωνεία ἐστὶ προσποίησις ἀδυναμίας ὧν τις δύναται ποιεῖν· ἐξ ἧς καὶ τὸ εἰρωνεύω ῥῆμα. ταύτῃ δὲ τὴν ἀλαζονείαν ἐναντίαν εἶναι· ἔστι γὰρ ἀλαζονεία προσποίησις δυνάμεως ὧν τις οὐ δύναται ποιεῖν.

5. ὄμνυσι κατὰ τοῦ Ζήθου ὥς τινος τῶν ἡρώων ὄν-
118 τος, ἢ ὡς χαριζόμενος Καλλικλεῖ, ἐπειδὴ τῇ τούτου ῥήσει πρὸ μικροῦ εἰς παραίνεσιν ἐχρήσατο.

16. δοκεῖς βούλεσθαι λέγειν] ὡς οὐδὲ φράσαι δυναμένου τοῦ Καλλικλέους, ἅπερ ἐθέλει, ὁ Σωκράτης καθάπτεται.

21. ἔχε δὴ αὐτοῦ] ἀντὶ τοῦ μέμνησο τῶν ῥηθέντων. X.

22. ἀθρόοι] ἀντὶ τοῦ ὁμοῦ. οὐ γὰρ εἴ τι πολύ, τοῦτο καὶ ὁμοῦ. διὰ τοῦτο οὖν πολλοὶ ἀθρόοι φησίν.

235, 10. ἀεὶ ταὐτὰ] οἰκειότερον γὰρ ἐπιστήμης τὸ ἀεὶ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν ἢ τὸ ἕτερα.

39. τί ἢ τί] ὁ Καλλικλῆς συνεὶς τούτων οὐδέν, ὑπολαβὼν δὲ διαίρεσίν τινα περιέχειν τὴν ἐρώτησιν τοῦ Σωκράτους, ἀξιοῖ σαφῶς αὐτὸ εἰπεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἑκάτερον ὧν ἀντιδιαιρεῖν βούλεται. διόπερ φησὶ τί ἢ τί.

b, 3. ἡδὺς εἶ] κατ' εἰρωνείαν τοῦτό φησι Καλλικλῆς.

5. οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν γνοίη] ἀντὶ τοῦ οὐδείς ἐστιν ὃς οὐκ ἄν μοι μαρτυρήσειεν ὅτι λέγων τοὺς σώφρονας οὐ λέγω τοὺς ἠλιθίους· τουτέστιν οὐδείς ἐστιν ἀνθρώπων ὃς τοὺς σώφρονας ἠλιθίους λέγει. πρὸς ὃν ὁ Καλλικλῆς τοὐναντίον φησίν, ὅτι πάνυ πολλοὶ οἱ τοὺς σώφρονας λέγοντες ἠλιθίους.

7. ἐπεὶ πῶς ἂν] ἐντεῦθεν ὁ περὶ τῆς τελικῆς αἰτίας
119 τῶν ἠθικῶν λόγος. ἔστι δὲ ἀρχὴ κατὰ Σωκράτην τἀγαθά, κατὰ δὲ Καλλικλέα αἰσχρὰ ἡδονή.

352 33. ἐπικουρίαν] ἢ τὴν ἐκ πλούτου καὶ περιουσίας, ἢ τὴν ἐκ τῆς παρὰ τῷ Καλλικλεῖ καλουμένης φρονήσεώς τε καὶ ἀνδρίας.

37. οὐκ ἀγεννῶς] ἀντὶ τοῦ ἀτενῶς καὶ ἀκάμπτως.

38. παῤῥησιαζόμενος] ἀντὶ τοῦ μετὰ παῤῥησίας ἀπαρακαλύπτως ὁμολογῶν.

236, 1. οὐκ ἄρα] ἀπόδειξις δι' ἐπιχειρημάτων ἕξ, τριῶν μὲν ἐνδόξων, τριῶν δὲ πραγματειωδεστέρων· ὧν τῶν ἐνδόξων τὸ πρῶτον ἐκ τῆς τῶν πολλῶν δόξης εἴληπται.

5. ὥς γε σὺ λέγεις] ἐκ τῆς τῶν ποιητῶν ἢ τῶν Πυθαγορείων.

8. τὰ ἰαμβεῖα ἐκ τοῦ Φρίξου τοῦ δράματος Εὐριπίδου·

> τίς δ' οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
> τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν κάτω νομίζεται;

10. τῷ ὄντι ἴσως] τὸ ἴσως περὶ τοῦ ἀληθῆ εἶναι τὸν ἐν τῷ μύθῳ λόγον ἢ μή· τὸ δὲ τῷ ὄντι, ὅτι ὅ γε μῦθος αὐτὸ τοῦτο τῷ ὄντι καὶ διατεταμένως διισχυρίζεται, τὸ θάνατον εἶναι τῆς ψυχῆς τὴν μετὰ τοῦ σώματος ζωήν.

14. κομψὸς] οὐ τὸν πιθανὸν ἀλλὰ τὸν τεχνικὸν ἢ
σπουδαῖόν φησι. Σικελικὸς δ' ἢ Ἰταλικός, οἷον Ἐμ- 120
πεδοκλῆς. Πυθαγόρειος δ' οὗτος ἦν, ὑπῆρχε δὲ Ἀκραγαντῖνος· Ἀκράγας δὲ πόλις Σικελίας, ἀπὸ τοῦ πλησίον ποταμοῦ κεκλημένη, ἀφ' ἧς οὗτός τε καὶ Ὀλύμπιος ὁ μελοποιός. — Σικελὸν δὲ ἢ Ἰταλικόν φησιν, ἐπειδὴ πλησίον Σικελίας ὅ τε Κρότων καὶ τὸ Μεταπόντιον, αἱ πόλεις οὗ οἱ Πυθαγόρειοι διέτριβον, αἳ τῆς Ἰταλίας εἰσίν.

17. ἀμύητοι ἡμεῖς οἱ τεθνεῶτες, οἱ ἐν σώματι ζῶντες.

23. ὕδωρ] τὸ ῥευστὸν καὶ ἄστατον τῶν ἡδονῶν.

36. ἐκ τοῦ γυμνασίου φησὶ τοῦ αὐτοῦ, ὅτι τὸ μὲν πρὸ αὐτοῦ ἐπιχείρημα ἐν μύθου προῆκται σχήματι, τοῦτο δὲ ἐν παραδείγματος. ἦν δὲ ἐκεῖνο μὲν τῶν Πυθαγορείων οἰκεῖον, τοῦτο δὲ Σωκράτους, ὡς σαφέστερόν τε καὶ πληκτικώτερον.

37. σκόπει γὰρ] ἐντεῦθεν αἱ πραγματειωδέστεραι, ὧν τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα ἀπό τινος εἰκόνος ἄρχεται.

40. οἶνον μὲν ὡς τροφιμώτατον, γάλα δὲ ὡς πρώτην τροφήν, μέλι δὲ ὡς τὴν ἐν τῇ τροφῇ γλυκυθυμίαν παρείληφεν.

44. πληρωσάμενος] οὐκ ἐμπλησθεὶς ἀλλὰ προσδεὴς ὤν.

b, 18. χαραδριὸς ὄρνις τις, ὃς ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρί- 121
νει. εἰς ὃν ἀποβλέψαντες, ὡς λόγος, οἱ ἰκτεριῶντες ῥᾷον ἀπαλλάττονται· ὅθεν καὶ ἐγκρύπτουσιν αὐτὸν οἱ πιπράσκοντες, ἵνα μὴ προῖκα ὠφελῶνται οἱ κάμνοντες.

> καί μιν καλύπτει· μῶν χαραδριὸν περνάς;

ὥς φησιν Ἱππῶναξ.

19. λέγεις οἷον] τοῦτο ἐκ τοῦ ἀπεμφαίνοντος πρότεισιν.

26. μὴ ἀπαισχυνῇ] ἀντὶ τοῦ μὴ αἰσχυνθείῃς. 353

28. κνησιῶντα] ἐπιθυμητικῶς ἔχοντα τοῦ κνᾶσθαι, ὅ ἐστι κνήθεσθαι.

34. ἀνδρεῖος] ἀντὶ τοῦ ἀναιδής, κατ' εὐφημίαν.

42. κιναίδων] ἀσελγῶν, μαλακῶν. καὶ κιναίδα ἡ πόρνη, καὶ ἡ ἀσχημοσύνη, ἀπὸ τοῦ ὀρνέου τῆς ἴυγγος, ὃ καὶ κιναίδιον καλεῖται.

237, 9. ἵνα δή μοι] τοῦτο φησίν· ἐγὼ μὲν ἕτερον εἶναι τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἡδέος διανοοῦμαι· ἀλλ' ἵνα μὴ ἀσύμφωνος ὦ ἐαυτῷ, ταῦτα εἶναί φημι τὰ αὐτά.

11. τοὺς πρώτους λόγους] τοὺς ἑαυτοῦ δηλονότι, ἐν οἷς ἐμέμφετο Γοργίαν καὶ Πῶλον ὡς παρὰ τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς δι' αἰσχύνην ἀποκριναμένους, αὐτὸς δὲ ἐπηγγέλλετο παῤῥησιαζόμενος πᾶσαν ἐρεῖν τὴν ἀλήθειαν.

18. αἰνιχθέντα] τῷ γὰρ τοῦ κιναίδων βίου ὀνόματι 122
κακὰ πολλὰ συνεσημαίνετο.

---

13. om. b. — 45. Φρίξου] fr. XIV. coll. Πολυΐδου fr. VII. Dind.
32. Ἱππῶναξ] fr. 31. Schneidew.

36. ὦ σοφώτατε σύ] κατ' εἰρωνείαν ὑπὸ Καλλικλέους εἴρηται, ὡς φησὶ Πλούταρχος.

40. Ἀχάρναι δῆμος Οἰνηΐδος, ἐξ οὗ οὗτος.

43. Σωκράτης] τοῦτό φησι Καλλικλῆς καθ' ὁμοιότητα Σωκράτους.

43. Ἀλωπεκὴ δῆμος Ἀντιοχίδος, ἐξ οὗ οὗτος.

46. τοὺς εὖ πράττοντας] τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν εἰπεῖν βουληθεὶς τὰ μετέχοντα λέγει.

b, 39. ἡδὺ] ἀντὶ τοῦ ἡδόμενον ληπτέον.

238, 18. αἰσθάνῃ οὖν τὸ συμβαῖνον] εἰ προηγεῖται μὲν ἐν τῷ διψῆν λύπη, ἐν δὲ τῷ πίνειν ἐπιγίγνεται ἡδονὴ καὶ συνυπάρχει αὐτῇ, ἅμα μὲν οὐ παραγίγνεται τἀναντία, καθὼς ἐν τῷ Φαίδωνι τῇ λύπῃ φησὶ τὴν ἡδονήν, ἅμα δὲ σύνεστι, καθὼς ἐνταῦθα λέγει. καὶ οὐ μάχεται ἑαυτῷ, εἴπερ ἄλλο μὲν τὸ ἅμα παραγίγνεσθαι, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῶν ἐναντίων εὑρεῖν, ἄλλο δὲ τὸ συνεῖναι, ὅ ἐστιν ἐπ' αὐτῷ ἐγχωροῦν.

32. τὸ ἀκκίζεσθαι ἐκ γυναικὸς εἰρῆσθαί φασιν Ἀκκοῦς
123 καλουμένης, ἣν οὕτως εὐήθη λέγουσιν ὡς ἀπὸ τοῦ ἱστοῦ θοἰμάτιον καθελομένην ἡμίεργον ἀμφιέσασθαι, εἴς τε τὸ κάτοπτρον βλέπουσαν πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς ἔμφασιν εἰς αὐτὸ γιγνομένην ὡς ἑτέρᾳ προσλαλεῖν γυναικί. μέμνηται ταύτης Ἕρμιππος ἐν Ἀθηνᾶς γοναῖς καὶ Ἄμφις ἐν τῷ ὁμωνύμῳ αὐτῆς δράματι. ἀκκίζῃ οὖν φησὶν ἀντὶ τοῦ ἀνοηταίνεις οἷα γυνή, μὴ εἰδέναι προσποιούμενος.

33. ἔχων ληρεῖς] ἀντὶ τοῦ ὑποκρίνῃ ἄνοιαν.

34. σοφός] ἀνόητος, κατ' εὐφημίαν.

44. τὰ σμικρά τε καὶ στενά] οὕτως ἀπέσκωπτον οἱ σοφιστικοὶ ῥήτορες τοὺς διαλεκτικοὺς λόγους· καὶ Ἱππίας γοῦν περιτμήματα αὐτοὺς ἐκάλεσεν.

46. τὰ μεγάλα γε μεμύησαι, πρὶν τὰ σμικρά] δηλον-
354 ότι μυστήρια. διττὰ ἦν τὰ μυστήρια παρ' Ἀθηναίοις, καὶ τὰ μὲν μικρὰ ἐκαλεῖτο, ἅπερ ἐν ἄστει ἐτέλουν, τὰ δὲ μεγάλα, ἅπερ Ἐλευσῖνι ἤγετο. καὶ πρότερον ἔδει τὰ μικρὰ μυηθῆναι, εἶτα τὰ μεγάλα· ἄλλως δὲ τῶν μεγάλων μετασχεῖν οὐκ ἦν θεμιτόν. ἐτελεῖτο δὲ ταῦτα καὶ Δηοῖ καὶ Κόρῃ, ὅτι ταύτην μὲν Πλούτων ἁρπάξειε, Δηοῖ δὲ μιγείη Ζεύς· ἐν οἷς πολλὰ μὲν ἐπράττετο αἰσχρά, ἐλέγετο δὲ πρὸς τῶν μυουμένων ταῦτα „ἐκ τυμπάνου ἔφαγον, ἐκ κυμβάλου ἔπιον, ἐκερνοφόρησα“ (κέρνος δὲ τὸ λίκνον ἤγουν τὸ πτύον ἐστίν) „ὑπὸ τὸν παστὸν ὑπέδυον“ καὶ τὰ ἑξῆς.

124 **239b, 1.** παροιμία, δὶς καὶ τρὶς τὸ καλόν, ὅτι χρὴ περὶ τῶν καλῶν πολλάκις λέγειν. Ἐμπεδοκλέους τὸ ἔπος, ἀφ' οὗ καὶ ἡ παροιμία· φησὶ γὰρ

καὶ δὶς γάρ, ὃ δεῖ, καλόν ἐστιν ἐνισπεῖν.

15. οὐκοῦν ὁμοίως] ὑπερθετέον τὴν λέξιν οὕτως· οὐκοῦν ὁ κακὸς ὁμοίως· εἶτα τὰ ἑξῆς.

29. παλαιὸν λόγον] τὸν παροιμιώδη φησί. βούλεται δὲ οὗτος τὸ πάσῃ τύχῃ τῇ προσπιπτούσῃ χρῆσθαι πρὸς τὰς κατ' ἀρετὴν ἐνεργείας.

240, 11. σὺ ἐκ τρίτων] τὸν Γοργίαν καὶ Πῶλον ὡς ἕνα ἔλαβεν.

13. τῶν ἀγαθῶν] μέχρι τούτου ὁ περὶ τοῦ τελικοῦ αἰτίου, τουτέστι τοῦ ἀγαθοῦ, τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν λόγος.

16. ἆρ' οὖν] ἐντεῦθεν ὁ περὶ τῆς εὑρετικῆς τέχνης αὐτοῦ, τάξιν εἰσαγούσης καὶ κόσμον ταῖς ψυχαῖς, ἥ ἐστι δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ ὅλως ἀρετή.

22. παρασκευαί] οὐ τέχνας, οὐκ ἐμπειρίας εἶπεν, ἀλλὰ τὸ μέσον τούτων, τὰς παρασκευάς, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν τὰς ἐπιτηδεύσεις.

25. τῶν μὲν] τῶν παρασκευῶν δηλαδή.

27. Διὸς ἦν ἐπώνυμον παρ' Ἀθηναίοις ὁ φίλιος, 125
ἐκ τοῦ εἶναι τῶν φιλικῶν καθηκόντων αὐτὸν ἔφορον.

34. ὁ δή σύνδεσμος ἐμφαντικὸς εἰρωνείας ἐστίν.

38. ἴσως οὖν] ὅρα τὴν παράδοσιν τῆς τῶν προβλημάτων τάξεως, ὅτι πρῶτον δεῖ διαιρεῖσθαι, εἶτα τὴν διαφορὰν τῶν διαιρεθέντων ἑλεῖν, καὶ τρίτον ὁποῖον βέλτιον.

b, 8. ἡ δ' ἰατρική] τούτῳ προσθετέον ἀπὸ κοινοῦ τὸ τέχνη εἶναι.

8. ὅτι ἡ μὲν τούτου] τὰ κατὰ πᾶσαν θεωρούμενα τέχνην ταῦτα, γνῶσις τοῦ πράγματος περὶ ὃ σπουδάζει, ἐπίσκεψις αἰτιῶν δι' ἃς προσφέρει ἑκάστοις ἃ προσφέρει, ἀπόδοσις λόγου τούτων ἑκάστου.

14. διαριθμησαμένη] ἀντὶ τοῦ διακρίνασα ἢ διαλογισαμένη. ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ δὲ εἴρηται, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἀριθμοὶ διακέκρινται ἀπ' ἀλλήλων καὶ πάντα κατ' αὐτοὺς διατέτακται, ὡς ὁ Πυθαγόρειος διδάσκει λόγος.

28. σὺ δὲ δή] ὡς Γοργίου καὶ Πώλου τὰ αὐτὰ ἤδη 355
συγχωρησάντων.

30. οὐκ ἔγωγε] ἔμφασιν ἔχει τοῦ μὴ ἀρέσκεσθαι αὐτὸν οἷς ὁμολογεῖν ἀναγκάζεται.

45. κιθαριστική] αὐλητικὴν μὲν πᾶσαν ἐκβάλλει τῶν
ὀρθῶν πολιτειῶν, κιθαριστικὴν δὲ οὐ πᾶσαν, ἀλλὰ 126
τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσι μόνην. οἶδε γὰρ ἄλλην, ἣν σώζειν τὰς πολιτείας νενόμικεν.

241, 15. ἡ σεμνή] ὡς εὐδοκιμοῦσα μᾶλλον τῶν ἄλλων τῆς μουσικῆς εἰδῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ τραγῳδία, κολακεία τις οὖσα, ὑπὸ τὸ σοφιστικὸν ταύτης εἶδος τέτακται, ἅτε δὴ γνώμας ἀποφαινομένη καὶ περὶ δικαίων καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ὑψηλολογουμένη· ἢ καὶ κατὰ τὸ δημηγορικόν, καθ' ὅσον καὶ αὐτός φησιν, εἴ τις αὐτῆς τὰ μέτρα περιέλοι, μηδὲν ἕτερον αὐτὴν φανῆναι ἢ δημηγορίαν, ἐπειδὴ καὶ παθῶν ὑπερβαλλόντων κινητικαὶ ἀμφότεραι.

---

23. Ἀθηνᾶς γοναῖς] fr. VII. Mein. — 24. Ἄμφις Vid. Meineke Hist. Crit. Com. Gr. p. 404. — 30. Ἱππίας] Hipp. mai. 304 A. — 45. Ἐμπεδοκλέους] v. 164. Sturz.

45. *τί δὲ*] ἐντεῦθεν τῆς δημαγωγικῆς ῥητορικῆς διαβολή.

b, 1. *ἐλευθέρων ἀνδρῶν*] τοῦτό φησι πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἐν τοῖς θεάτροις ὄχλων, διὰ μὲν τῶν ἐλευθέρων τοὺς δούλους περιελών, διὰ δὲ τῶν ἀνδρῶν παῖδάς τε καὶ γυναῖκας.

27. *τί δὲ Θεμιστοκλέα*] ἡ τάξις τῶν δημαγωγῶν οὐ πρὸς τὸν χρόνον, πρὸς δὲ τὸν τρόπον αὐτῶν. πρῶτον γὰρ Θεμιστοκλέα φησὶν ὡς μᾶλλον κατὰ νοῦν καὶ λογισμὸν τὰ τοῦ πολέμου διαθέμενον, Κίμωνα δὲ δεύτερον ὡς ἐκείνῳ παραπλήσιον, Μιλτιάδην δὲ τρίτον ὡς τύχῃ μᾶλλον ἢ γνώμῃ τῶν πολεμίων κρατήσαντα, Περικλέα δὲ τελευταῖον, ἐπειδὴ πολὺς ἦν ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος, καὶ δι' αὐτοῦ τὸν Σωκράτην μάλιστα προσάξεσθαι ἤλπισεν.

127 242, 8. *δικαιοσύνη τε καὶ σωφροσύνη*] τῷ μὲν νομίμῳ τὴν δικαιοσύνην ἀπέδωκε, τῷ δὲ κοσμίῳ τὴν σωφροσύνην.

b, 41. *αὐτὸς γνώσῃ*] ἀντὶ τοῦ εἴ τι θέλεις, ποίει· ἐμοὶ γὰρ οὐ μέλει.

43. *κεφαλὴν*] αἴνιγμα τοῦτο τῶν παλαιῶν τε καὶ σοφῶν ἀνδρῶν, τὸ τέλειον πανταχῇ τετιμηκότων· ἐξαιρέτως δὲ ἐν τοῖς περὶ τὸν λογισμὸν τὸν ἡμέτερον, ὃν μῦθον ὀνομάσαντες, ὅτι καὶ τὸν λόγον οὕτως ἐκάλουν, κεφαλὴν αὐτοῦ τὸν νοῦν αἰνίττονται, οὐδὲν ἄλλο διὰ τούτου παρεγγυῶντες ἢ πάντας ἡμῶν τοὺς λογισμοὺς πρὸς ἓν τέλος βλέπειν, τὴν κατὰ νοῦν ἐνέργειαν.

243, 7. *Ἐπιχάρμου*] οὗτος ὁ Ἐπίχαρμος γέγονε κωμῳδοποιός, καὶ εἰσήγαγέ τινας ἐν ἰδίῳ δράματι δύο διαλεγομένους πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὕστερον ἕνα τῶν δύο πάλιν τὰ τῶν δύο διαλεγόμενον.

26. *ἕως αὐτῷ*] τὸν ὑπὲρ φιλοσοφίας λόγον βουληθῆναι ἄν φησιν ἀποδοῦναι Καλλικλεῖ, ὥσπερ ὁ Ἀμφίων
356 τῷ Ζήθῳ τὸν ὑπὲρ μουσικῆς παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ.

34. *ἐξ ἀρχῆς*, οὐ τοῦ διαλόγου φησί, τοῦ δὲ τελικοῦ αἰτίου τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν. εἰ δὲ περὶ τοῦ τέλους μάλιστα προκειμένης τῆς ζητήσεως, περὶ τῆς ποιητικῆς αἰτίας καὶ τοῦ εἴδους ἐνδιέτριψε, θαυμάζειν οὐ χρή.
128 τὸ γὰρ ἀγαθόν, ὅπερ τὸ τέλος ἐστίν, ἄρρητον καθ' αὑτό. διόπερ ἐνταῦθα μὲν διὰ τῆς ἀποφάσεως, ὧν δοκεῖ εἶναι, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἡδονή, δηλοῦται· ἐν Παρμενίδῃ δὲ τελεώτερον οὐ περὶ ἀγαθοῦ τινὸς ἀλλ' ἁπλῶς περὶ ἀγαθοῦ ποιεῖται τὸν λόγον, ἐν Πολιτείᾳ δὲ δι' ἀναλογίας τινός. νυνὶ δ' ἐνταῦθα διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ εἴδους, ὃ μόνως ἐξ ἀνάγκης παραγίνεται. τοιοῦτον δέ τινα τρόπον καὶ ἐν Φιλήβῳ· διὰ νοῦ γὰρ καὶ τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς. ποιητικὴν δέ φαμεν αἰτίαν τὴν ἐπιστήμην τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων, εἰδικὴν δὲ αὐτὰ ταῦτα, τελικὴν δὲ τὸ ἀγαθόν.

36. *οὐ καινὸν*] ἐντεῦθεν ὁ Σωκράτης ἑαυτῷ ἀποκρίνεται.

40. *ἀλλὰ μὴν*] τοῦτο ὅπερ ἐλέγομεν, ὡς ἄρρητον αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, διὰ τοῦ προπαραγενέσθαι τὴν ἀρετὴν δηλῶσαι βούλεται, ᾗ καὶ μόνῃ καὶ ἐξ ἀνάγκης συνέπεται.

45. *ἀλλὰ τάξει*] τῆς ἀρετῆς εἶδος τὴν τάξιν καὶ τὴν ὀρθότητά φησι· τὸ δὲ ποιητικὸν τὴν τέχνην, ἥτις ἐφ' ἑκάστῳ τέτακται πράγματι.

b, 22. οὔτε διώκειν τὰ κακὰ δηλονότι, οὔτε φεύγειν τὰ ἀγαθά. ταῦτα γὰρ οὐ προσήκει αὐτῷ, εἰ μὴ πρὸς ἀρετὴν καὶ εὐδαιμονίαν φέροι.

35. *ὡς ἔχει ποδῶν*] ἀντὶ τοῦ, ὅσον δυνάμεθα, ὀφείλομεν φυγεῖν τὰς κακὰς πράξεις. κατ' ἀναλογίαν οὖν 129
εἶπε πόδας ὥσπερ πόδας Ἴδης τοῦ ὄρους φαμέν. κατὰ ζωὴν οὖν φεύγωμεν τὰ κακά, μὴ ποσίν, ἐπεὶ καὶ ὁ Πλωτῖνος ἀνάγεσθαι λέγει τὰς ψυχὰς οὐ ποδὶ ἀλλὰ ζωῇ.

40. *ὁ σκοπὸς*] σκοπὸς καὶ τέλος τῇ σχέσει μόνον διαφέρουσι. σκοπὸς μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἀρχή, τέλος δὲ σκοπὸς εἰς ἐνέργειαν ἀχθείς. ἢ σκοπὸς τέλος ἀνέκβατον, τέλος δὲ σκοπὸς ἐκβεβηκώς.

244, 2. *οἱ σοφοὶ*] σοφοὺς ἐνταῦθα τοὺς Πυθαγορείους φησί, καὶ διαφερόντως τὸν Ἐμπεδοκλέα, φάσκοντα τὴν φιλίαν ἑνοῦν τὸν σφαῖρον, ἑνοποιὸν εἶναι. τοῦτο δὲ πρὸς τῇ μιᾷ ἐστὶ τῶν πάντων ἀρχῇ.

8. *ἡ ἰσότης ἡ γεωμετρική*] τουτέστιν ἡ δικαιοσύνη.

8. ταύτην δὲ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν Διὸς κρίσιν ἐν Νόμοις ἐκάλεσεν, ὡς δι' αὐτῆς τῶν πάντων κεκριμένων τε καὶ ὡρισμένων. ἰστέον δὲ ὅτι ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν εἶναί φασιν, ὅταν τριῶν ἀριθμῶν ἀνίσων ὁ μέσος ὑπερέχῃ τε τῷ ἴσῳ καὶ ὑπερέχηται, οἷον β' δ' ς', γεωμετρικὴν δὲ ὅταν τριῶν ἀριθμῶν ὄντων ἀνίσων, ὃν ἔχει λόγον ὁ πρῶτος πρὸς τὸν δεύτερον,
τοῦτον καὶ ὁ δεύτερος πρὸς τὸν τρίτον, οἷον δ' ς' θ', 357
ἁρμονικὴν δέ, ὅταν τριῶν ἀριθμῶν ἀνίσων, ὡς ὁ μέγιστος πρὸς τὸν ἐλάχιστον, οὕτως ἔχῃ καὶ ἡ τῶν μειζόνων διαφορὰ πρὸς τὴν τῶν ἐλαττόνων, οἷον β' γ' ς'.

29. *ἐπὶ κόρρης*] ἐπὶ κεφαλῆς ἢ γνάθου ἢ κροτάφου.
κόρρην γὰρ καὶ κόρσην τὴν ὅλην κεφαλὴν σὺν τῷ 130
αὐχένι λέγουσι. τινὲς δὲ καὶ ῥάπισμά φασι τὸ ἐπὶ τῆς γνάθου λαμβάνειν, ἁπτόμενον καὶ τοῦ κροτάφου.

35. *τίμνεσθαι*] ἀντὶ τοῦ ζημιοῦσθαι ἐνταῦθα.

37. *ἐμὲ*] τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος Σωκράτη, οὐ τὸν κατὰ τὴν ψυχὴν μόνον. οὐ γὰρ θεμιτόν, φησὶν αὐτός, ἀμείνονα ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι.

43. *ἀγροικότερον*] τοῦτό φησι διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν σιδηρῶν καὶ ἀδαμαντίνων λόγων.

b, 5. *εἶναι*] προσυπακουστέον τὸ τοῦτο ἀκριβῶς οἶδα.

---

34. *Εὐριπίδῃ*] Vid. ad 232 b, 32.
28. *Νόμοις*] VI. 757 B.

9. εἰ οἷόν τε] ἐπειδὴ μεῖζον μεγίστου οὐκ ἔστι, διὰ τοῦτο τὸ εἰ οἷόν τε πρόσκειται.

10. ταύτην] τὴν τῆς ψυχῆς δηλαδή, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ σώματος, καὶ τρίτην τὴν τῶν ἐκτός.

15. καὶ τἆλλα] περὶ τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν τοῦτο λέγει, οἷς καὶ τάξιν τινὰ ἐν Νόμοις ἐπέθηκεν, εἰπὼν ὑγίειαν, κάλλος, ἰσχύν, πλοῦτον.

248b, 16. σκυτοτόμον σκυτέα ἢ λωροτόμον, σκυτοδεψὸν δὲ τὸν δερματομαλάκτην ἢ βυρσοδέψην.

251, 14. ἦν οὖν νόμος] τὸ ἦν καὶ τὸ ἔστιν χρονικὴν ἐμφαίνει διαφοράν, ἵνα σημάνῃ πρώτας καὶ δευτέρας ὑποστάσεις· ὅτι δὲ ἀχρόνως ταῦτα δεῖ νοεῖν, ἐμφαίνει τὸ ἀεὶ ἔστιν. 𝔄.

23. ὅτι ὁ συνέχων καὶ τὴν λοιπὴν δυάδα οὗτός ἐστιν ὁ Ζεύς, πρὸς ὃν καὶ ὁ Πλούτων ἐπιστρέφεται· καὶ τὸν νοῦν προσείληφε καὶ τοὺς λόγους πάντων πρὸ τῆς δυάδος. 𝔄.

24. Δία νῦν ἀκουστέον οὐ τὸν πρὸ τῶν τριῶν ἀλλὰ τὸν ἕνα τῶν τριῶν, πρὸς ὃν ἐπιστρέφεται ὁ Πλούτων καὶ οἱ ἐπιμεληταί. εἰσὶ δὲ δαίμονες κολαστικοὶ καὶ καθαρτικοὶ καὶ τελεσιουργοί. 𝔄.

41. γυμνὸς ὁ κριτὴς οὐ μόνον τοῦ ὀστεώδους σώματος ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀερώδους φυράματος, καὶ μόνον ἔχων τὸ αὐτοειδὲς ὄχημα· οἱ δὲ κρινόμενοι γυμνοὶ μὲν τῆς παχύτητος τοῦ ὀστεώδους, περιφέροντες δὲ τὸ ἀέριον φύραμα καὶ δεόμενοι καθάρσεως. 𝔄.

137
333

IN IONEM.

254, 2. Ἔφεσος πόλις Ἰωνίας.

3. Ἐπίδαυρος πόλις ἐν Ἰλλυρίδι.

5. μῶν] μὴ αὖ, οὐ δή, ἄρα.

5. ῥαψῳδούς φασι τοὺς τὰ Ὁμήρου ἔπη ἐν τοῖς θεάτροις ἀπαγγέλλοντας. ἐκλήθησαν δὲ οὕτως, ἐπεὶ ῥάβδους κατέχοντες δαφνίνας ἀπήγγελλον. ῥαψῳδῆσαι λέγεται καὶ τὸ φλυαρῆσαι, ἢ τὸ ἁπλῶς λαλεῖν καὶ ἀπαγγεῖλαι χωρὶς ἔργου τινός.

138 256, 44. Μαγνῆτιν] Πτολεμαῖος ὁ μέγας ἐν ζ' τῶν γεωγραφικῶν ὑφηγήσεών φησι κατὰ τὴν ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικὴν μετὰ καὶ ἄλλων νήσους τινὰς Σατύρων εἶναι τρεῖς, ὧν τοὺς ἐνοικοῦντας οὐρὰς ἔχειν ὁποίας διαγράφουσι τῶν Σατύρων. φέρονται δὲ συνεχεῖς καὶ ἄλλαι δέκα νῆσοι, καλούμεναι Μανιόλαι, ἐν αἷς φασὶ τὰ σιδηροῦς ἔχοντα ἥλους πλοῖα κατέχεσθαι, μήποτε τῆς Ἡρακλείας λίθου περὶ αὐτὰς γεννωμένης, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιούροις ναυπηγεῖσθαι· κατέχειν τε αὐτὰς ἀνθρωποφάγους. Διογενιανὸς δὲ Μαγνῆτιν μὲν πλανᾶν λέγει τὴν ὄψιν λίθον, ὡς εἴη ἀργύρῳ ἐμφερής, τὴν δὲ Ἡρακλεῶτιν ἐπισπᾶσθαι τὸν σίδηρον.

258b, 19. Πράμνειος οἶνος ἤτοι ὁ ἀπὸ τῆς Πραμνείας ἀμπέλου, ἢ ὁ πραΰνων τὸ μένος. τινὲς δέ, ἐπειδὴ ἐν Πράμνῃ πρῶτον ἐφυτεύθη ἄμπελος τῇ ἐν Ἰκάρῳ.

19. κνῇ τυρὸν κνήστει] ἔκοπτε τυρὸν κοπίδι.

IN PHILEBUM. 40 382

262b, 23. πειρασόμεθα] πειρώμεθα.

263, 3. ὥσπερ μῦθος, ἀπολόμενος] ὁ μῦθος ἀπώλετο. τούτῳ χρῶνται τῷ λόγῳ οἱ λέγοντές τι πρὸς τοὺς μὴ προσέχοντας. μέμνηται δὲ αὐτῆς καὶ Κρατῖνος ἐν Δραπέτισι καὶ Κράτης Λαμίᾳ.

b, 24. μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον, ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς ἐξ ἀγνοίας πράγματα ἐγειρόντων. ταύτης μέμνηται καὶ Ὑπερείδης ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ πρὸς Ἀριστογείτονα· „καὶ 41 οὐδὲ ἐκ τῆς παροιμίας δύνασαι μανθάνειν τὸ μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον.“ μετῆκται δὲ ἐκ τοῦ ἐν Ῥόδῳ Κολοσσοῦ, ὃς πεσὼν πολλὰς οἰκίας κατέσεισε. βασιλέως δὲ βουλομένου αὐτὸν ἀναστῆσαι, φοβούμενοι οἱ Ῥόδιοι μὴ πάλιν καταπέσῃ, τὸ προκείμενον ἐπεφθέγξαντο.

271b, 44. γεννήτης ὁ οἷον γεννήτης, ἢ συγγενής, ἢ ἔγγονος, ὧν τὸ τελευταῖον ἐκδέχεσθαι ἄμεινον, ἢ ὁ οἷον γεννητικός. γεννῆται δὲ οὐχ οἱ ἐκ γένους καὶ ἀφ' αἵματος προσήκοντες, ἀλλ' οἱ ἐκ τῶν γενῶν τῶν συννενεμημένων εἰς τὰς φρατρίας. οὗτοι δέ εἰσι, καθάπερ οἱ δημόται καὶ φράτορες, νόμῳ τινὶ ἔχοντες κοινωνίαν. τὸ δὲ γένος ἔχει ἄνδρας λ'. αἱ δὲ φρατρίαι ἐκαλοῦντο τριττύς, ὅτι τεσσάρων φυλῶν οὐσῶν εἰς τρία ἑκάστην διεῖλον μέρη, τὰς μὲν φυλὰς δ' κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, τὰς δὲ φρατρίας καὶ τριττύας δυοκαίδεκα, οἷον μῆνας, τὰ δὲ γένη λ' ἐν ἑκάστῃ φρατρίᾳ, καθάπερ ἡμέρας τξ'· δωδεκάκις γὰρ λ' τξ'.

281, 2. μηδὲν ἄγαν] ἑνὸς τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἀπόφθεγμα, ὅμοιον τῷ μηδὲν ὑπὲρ τὸ μέτρον.

282b, 3. πέλας] τοῦτο καὶ τοπικῶς τάσσεται καὶ χρονικῶς καὶ ἐπὶ συγγενείας. Θουκυδίδης γοῦν ἐπὶ Κερκυραίων 42 εἴρηκε πέλας, διὰ τὸ σύνεγγυς εἶναι ἀλλήλοις τὰ ναυτικά.

14. γνῶθι σαυτόν, ἐπὶ τῶν ὑπὲρ δύναμιν κομπαζόντων. 383 λέγουσι δὲ οἱ μὲν Χίλωνος εἶναι τὸ ἀπόφθεγμα, οἱ δὲ Λάβυος εὐνούχου τινὸς νεωκόρου· οἱ δέ φασιν

---

22 et 25. ὀστεώδους Beckius: ὀστρεώδους b. — 28. ἐν Ἰλλυρίδι] Hoc de Epidamno verum est, de Epidauro non item. BAIT.

12. Δραπέτισι] fr. XII. Mein. — 13. Λαμίᾳ] fr. IV. Mein. — 16. Ὑπερίδης b. — 42. Λάβιος Sieb.

ὅτι Χίλωνος ἐρομένου τὸν θεὸν τί εἴη ἄριστον, εἶπεν ἡ Πυθία τὸ γνῶθι σαυτόν.

287, 8. προσαγώγιον τεκτονικόν ἐστιν ὄργανον, ὃ προσάγοντες εὐθύνουσι τὰ στρεβλὰ ξύλα.

34. τευταζόντων] πραγματευομένων, ἐπὶ πολὺ διατριβόντων ἐν τῷ αὐτῷ, φροντιζόντων, ἢ ἐπιστρεφῶς τι πραττόντων, ἢ ἐνεργούντων, ἢ σπουδαζόντων· ἅπαντα γὰρ δυνατὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκδέξασθαι. σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἡσυχαζόντων, καὶ ἔτι τὸ σκευωρουμένων, ἢ στραγγευομένων, ὅ ἐστι σκολιῶς διακειμένων, πρὸς τούτοις καὶ ταυτολογούντων ἢ φλυαρούντων· πολύσημος γὰρ ἡ λέξις ἥδε.

289 b, 7. οἱ περισπωμένως ἑαυτῷ, ὡς ἐνταῦθα· ὀξυτόνως δέ, οἵ τινες. σημαίνει δὲ καὶ τὸ ὅποι.

290, 8. δόξα σημαίνει τὸν παρὰ τῶν πολλῶν ἔπαινον. τάττεται δὲ καὶ ἀντὶ τῆς δοκήσεως, τουτέστιν ἀντὶ τῆς
43 κατ' ἀρετὴν ὑπολήψεως. διαφέρει δὲ εὐκλείας, ἐπεὶ ἐκείνη ἐστὶ παρὰ τῶν ἀγαθῶν, δόξα δὲ ὁ παρὰ τῶν πολλῶν ἔπαινος.

b, 13. μισγαγκεία ἡ μίξις, ὅπου ποταμοὶ ἢ ῥύακες συμβάλλουσιν.

292 b, 31. τὸ τρίτον τῷ σωτῆρι] ἐκ μεταφορᾶς εἴρηται τοῦ ἐν ταῖς συνουσίαις ἔθους· Σοφοκλῆς ἐν Ναυπλίῳ καταπλέοντι. ἐκιρνῶντο γὰρ ἐν αὐταῖς κρατῆρες τρεῖς. καὶ τὸν μὲν πρῶτον Διὸς Ὀλυμπίου καὶ θεῶν Ὀλυμπίων ἔλεγον, τὸν δὲ δεύτερον ἡρώων, τὸν δὲ τρίτον σωτῆρος, ὡς ἐνταῦθά τε καὶ δὴ καὶ ἐν Πολιτείᾳ. ἔλεγον δὲ αὐτὸν καὶ τέλειον, ὡς Εὐριπίδης Ἀνδρομέδᾳ καὶ Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς.

IN MENONEM.

*131
367

294, 5. Θετταλία χώρα τις ὑπὸ τὴν Μακεδονίας ἐπαρχίαν. οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Θετταλοί.

8. Λάρισσα πόλις Θετταλίας.

10. Ἀλευάδαι οἱ ἐν Λαρίσσῃ τῆς Θετταλίας εὐγενέστατοι, ἀπὸ Ἀλεύου βασιλέως τὸ γένος ἔχοντες.

299, 18. περὶ τοῦ σχήματος] ἐλέγετο γὰρ ὅτι σχῆμά ἐστιν ὃ ἀεὶ χροιᾷ ἕπεται. αὕτη δὲ ἀγνοεῖσθαι ὑπέκειτο.

b, 3. ὡς γόης ἀπαχθείης] ὡς κακοῦργος παραδοθείης εἰς τὸ δεσμωτήριον.

300, 45. γιγνώσκεις τετράγωνον] σημείωσαι τὸν παρὰ τῷ Μένωνι λόγον, οὗ καὶ ὁ δαιμόνιος Ἀριστοτέλης μνημονεύει ἐν τῇ λογικῇ πραγματείᾳ.

b, 44. μὴ ταύτῃ μὲν] οὕτω γὰρ ἑτερόμηκες εἴη.

301, 16. διπλάσιον] τοῦ τετράποδος.

31. ἥμισυ] τοῦ ἑκκαιδεκάτου.

45. ἥμισυ ταύτης] τῆς δίποδος δηλονότι. ἔστι δ' ἕν, ὃ σὺν αὐτῇ τῇ δίποδι ληφθὲν τὴν τρίποδα ποιεῖ, κατά τε μῆκος καὶ πλάτος.

b, 19. ᾤετο] λέγων εἶναι τὴν διπλασίαν τῆς δίποδος. 132

305, 11. ἔθρεψε] ὁ πατὴρ δηλονότι.

b, 15. Ἡράκλεις] ἐπίφθεγμα θαυμαστικόν.

306 b, 18. ἐδιδάξατο καὶ ἐπαιδεύσατο δι' ἑτέρου τὸν υἱόν· αὐτὸς μέντοι Θεμιστοκλῆς δι' ἑαυτοῦ οὐδὲν τούτων.

308 b, 27. δεδεμένα ᾖ] τῶν πάλαι δημιουργῶν πλαττόντων τὰ ζῷα συμμεμυκότας ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ οὐ διεστηκότας τοὺς πόδας, ἀλλ' ἑστῶτα σύμποδα, Δαίδαλος ἄριστος ἀγαλματοποιὸς ἐπιγεγονὼς πρῶτος ἀναπετάννυσί τε τὰ τούτων βλέφαρα, ὡς δόξαι βλέπειν αὐτά, καὶ τοὺς πόδας, ὡς νομίσαι βαδίζειν, διίστησι· καὶ διὰ τοῦτο δεδίεσθαι, ἵνα μὴ φύγοιεν, ὡς
δῆθεν ἐμψύχων ἤδη γεγονότων αὐτῶν. τοῖς δεδεμέ- 368
νοις οὖν τὰς ἀληθεῖς ἐοικέναι δόξας φησί, τοῖς λελυμένοις δὲ τούτων τὰς ψευδεῖς.

310, 11. οἷος πέπνυται] ἐν τῇ κ τῆς Ὀδυσσείας φησὶν Ὅμηρος περὶ Τειρεσίου

μάντιος ἀλαοῦ, τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσι,
τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια,
οἴῳ πεπνῦσθαι· τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν.

IN ALCIBIADEM PRIMUM.

69
385

311, 4, προσεῖπον] προσηγόρευσα.

5. δαιμόνιον ἐναντίωμα] τὸ ἀπαρουσιάστως ἐρᾶν θεοειδὲς καὶ νοερόν. ὅπερ δὲ νῦν δαιμόνιον καλεῖ Πλάτων, μετὰ μικρὸν θεὸν λέγει τὸν ἐναντιούμενον. τοῦτο δὲ καὶ Ὅμηρος ποιεῖ· κἀκεῖνος γὰρ ἐπὶ ταὐτοῦ τίθησι δαίμονα καὶ θεόν.

6. καὶ ὕστερον πεύσει] οὐχ ὡς καὶ πρότερον αὐτοῦ πεπυσμένου, ἀλλὰ παραπληρωματικός ἐστιν ὁ καί σύνδεσμος, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ,

- - ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.

b, 6. προσθήσω] προειπὼν τὰ ὑπάρχοντα Ἀλκιβιάδῃ μεγάλα εἶναι, ἀπὸ τοῦ σώματος ἀρχόμενα καὶ τελευτῶντα εἰς τὴν ψυχήν, νῦν λέγει καὶ προστίθησι τὰ ἐκτός.

312, 16. εἰς τὸν Ἀθηναίων δῆμον παρέλθῃς] ἰστέον ὡς Σωκράτης Ἀλκιβιάδῃ ταῦτα διελέγετο πρὸ ἡμερῶν

23. Ναυπλίῳ καταπλέοντι] fr. 375. Dind. — 27. Πολιτείᾳ] IX. 583 B. — 28. Ἀνδρομέδᾳ] fr. XXXIV. Dind — 29. Ταγηνισταῖς] fr. XXXIII. Mein. 437. Dind.

8. om. b. — 24. Hom. Odyss. κ, 493—495. — 36. Hom. Iliad. β, 827.

ὀλίγων τῆς ἀρχῆς τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς αὐτοῦ ζωῆς, ὡς δηλοῖ τὸ ῥητόν. Ἀθήνησι γὰρ οἱ νέοι εἰς μὲν τοὺς ἐφήβους εἰσῄεσαν ὀκτωκαίδεκα ἔτη γενόμενοι,
70 δύο δὲ εἰς περιπόλους ἠριθμοῦντο, περιιόντες τὴν χώραν νυκτὸς φυλακῆς ταύτης ἕνεκα καὶ γυμνασίας πολεμικῆς ἑαυτῶν· εἰκοστῷ δὲ ληξιαρχικῷ ἐνεγράφοντο γραμματείῳ, καθὸ δὴ ἐκκλησιάζοντες παρελάμβανον καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν, ἥτις καὶ λῆξις ἐκαλεῖτο, ὡς Πολυδεύκης ἐν Ὀνομαστικοῖς.

20. ἐνδειξάμενος] τὸ ἐνδειξάμενος ἐπὶ τοῦ λογικοῦ τάττει, τὸ δὲ ἐπιδειξάμενος ἐπὶ τοῦ ἀποτάδην.

b, 7. ἀτοπώτερος] παραδοξότερος, θαυμασιώτερος.

28. φέρε δή] ἐντεῦθεν τὸ πρῶτον τοῦ διαλόγου κεφάλαιον, τὸ ἀπαλλάττον τῆς διπλῆς τὸν νεανίσκον ἀγνοίας. ἔστι δὲ ἐλεγκτικόν.

313b, 22. λεληθότως ὁ Σωκράτης διορθούμενος Ἀλκιβιάδην παράδειγμα τὴν γυμναστικὴν φέρει ἔχουσαν διαφορὰν τό τε ἀκροχειρίζεσθαι καὶ παλαίειν. οὕτως οὖν καὶ τῆς δικαιοπραγίας ὁ πόλεμος καὶ ἡ εἰρήνη εἰσὶ διαφοραί. εἰκότως δὲ γυμναστικὴν καὶ μουσικὴν προφέρει Σωκράτης ἅπερ γνώριμα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ὡς δι' αὐτῶν ἐκ παίδων ἀχθέντι, καὶ ὅμοια ὁ μὲν πόλεμος τῇ γυμναστικῇ, ἡ δὲ εἰρήνη τῇ μουσικῇ. X.

b, 23. ἀκροχειρίζεσθαι] πυκτεύειν ἢ παγκρατιάζειν πρὸς ἕτερον ἄνευ συμπλοκῆς, ἢ ὅλως ἄκραις ταῖς χερσὶ μετ' ἄλλου γυμνάζεσθαι.

35. ὅρα τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὀνομάτων, γυμναστικῶς φησὶ καὶ μουσικῶς, εὐλόγως ἀπὸ τῶν ἕξεων ὀνομάσας τὰς ἐνεργείας. τὰ γὰρ ὀνόματα ἢ ἀπὸ τῶν ἕξεων τίθεται τοῖς ἔχουσιν αὐτάς, ὡς ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς ἕξεως ὁ ἰατρός, ἢ ἀπὸ τῆς ἐνεργείας, ὡς ἰατρικῶς λέγομεν ἐνεργῆσαι τὸν καλῶς ἰασάμενον· ἢ ἀπὸ τοῦ ὀργάνου, καθάπερ φλεβοτόμον φαμέν τινα· ἢ ἀπὸ τοῦ τέλους, ὡς λέγομεν ὑγιεινὸν σιτίον τὸ ὑγίειαν ποιοῦν. διὰ δὲ τούτων ὁ Πλάτων τοὺς ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος καὶ τῶν συστοίχων τόπους ἡμῖν λεληθότως μετὰ τῆς ὕλης παραδίδωσιν, οὓς ὁ Ἀριστοτέλης γυμνοὺς πραγμάτων ἐντεῦθεν ὠφελημένος ἁπλώσας παραδέδωκεν. ἔστι γὰρ ὁ ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος τόπος οὗτος· ὡς ἔχει γυμναστικὴ πρὸς παλαιστρικὴν καὶ ἀκροχειρισμόν, οὕτως ἡ μουσικὴ πρὸς τὸ ᾆσαι καὶ κιθαρίσαι καὶ ῥυθμόν. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν συστοίχων οὗτος· ὡς ἀπὸ τῆς γυμναστικῆς τὸ γυμναστικῶς εἴρηται, οὕτως ἀπὸ τῆς μουσικῆς τὸ μουσικῶς. ἀκριβῶς δὲ πάνυ πρῶτον τὸ ᾄδειν ὅ ἐστι τῆς γλώττης εἶτα κιθαρίζειν ὅ ἐστι χειρῶν, εἶτα βαίνειν ὅ ἐστι ποδῶν. τρία δὲ μέρη μουσικῆς· ᾆσμα μέλος ῥυθμός. καὶ περὶ μὲν τὸ ᾆσμα τὸ μακρὸν καὶ βραχύ, περὶ δὲ τὸ μέλος τὸ ὀξὺ καὶ βαρύ, περὶ δὲ τὸν ῥυθμὸν τὸ βραδὺ καὶ ταχύ. X.

315, 33. ἀρχὴ τοῦ δευτέρου συλλογισμοῦ. X.

b, 6. τὸ ἑλληνίζειν τριττόν. ἢ τὸ τὴν Ἑλληνικὴν συνήθειαν διασώζειν τῶν ὀνομάτων ἐπὶ πάντων· οἱ πολλοί· ἢ τὸ ἀκριβοῦν τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν καὶ τὴν ὀρθότητα τὴν ἐν τῇ προφορᾷ· οἱ γραμματικοί. ἢ τὴν κυριότητα τῶν ὀνομάτων τὴν κατὰ φύσιν προσήκουσαν τοῖς πράγμασιν ἀπονέμειν· οἱ φιλόσοφοι.

316b, 14. ἐμὲ φῂς ταῦτα λέγειν] τὸ τῆς Φαίδρας φησὶν ἐνταῦθα Σωκράτης. τῆς γὰρ τροφοῦ εἰπούσης ὅτι „τὸν Ἱππόλυτον λέγεις“ φησὶν ὅτι „σοῦ τάδε κοὐκ
ἐμοῦ κλύεις.“ οὕτως οὖν καὶ ὁ Σωκράτης· σὺ ταῦτα 71
εἶπες, οὐκ ἐγώ. καὶ ἐνταῦθα πάροδος γίνεται τοῦ
τρίτου συλλογισμοῦ, ἐν ᾧ δείκνυσιν ὅτι ὁ ἀποκρινόμενός 386
ἐστιν ὁ λέγων, οὐχ ὁ ἐρωτῶν.

37. ἑνὶ λόγῳ εἰπέ] ἀντὶ τοῦ καθόλου εἰπέ.

317, 1. ἐκ τῶν ὡμολογημένων] ἐπειδὴ ὡμολόγησε μὴ εἰδέναι τὸ δίκαιον, κέχρηται καταδρομῇ ὁ Σωκράτης ἐλέγχων κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, οὐκ ἀπὸ ἀλλοτρίου προσώπου, ὡς Φοῖνιξ εἰσάγων τὸν Πηλέα οὕτως ἐλέγχει τὸν Ἀχιλλέα, ἢ Δημοσθένης ἐλέγξαι θέλων τοὺς Ἀθηναίους τῇ καταδρομῇ χρῆται ὡς ἐκ τῶν Ἑλλήνων πάντων, ἀλλὰ τῷ ἐλεγχομένῳ χρῆται Σωκράτης πρὸς μείζονα καταδρομήν.

9. σοῦ τάδε κινδυνεύεις] σημείωσαι πῶς χρηστέον τοῖς ποιητικοῖς, ὅτι οὐ κατὰ τὴν τῆς λέξεως ἀκρίβειαν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ παρῳδεῖν αὐτὰ ἐπὶ τὸ πεζοφανέστερον.

22. εἰ ὅ τι μάλιστα] ἄρχεται τοῦ ἐλέγχου, καὶ δείκνυσιν αὐτὸν μὴ εἰδότα τὰ συμφέροντα, ἐκ τῆς ἀντιπαραστάσεως. πολλῶν γὰρ δεῖται λόγων ἡ ἔνστασις, ὅτι ταὐτόν ἐστι δίκαιον καὶ συμφέρον, ὃ ἐφεξῆς δείξει. νῦν δέ φησιν ὅτι εἰ μὲν ταὐτόν ἐστι τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον, ἐδείχθης δὲ μὴ εἰδὼς τὸ δίκαιον, οὐδὲ τὸ συμφέρον ἄρα· εἰ δὲ ἕτερον, δειχθείης δὲ μὴ εἰδὼς τὸ συμφέρον, διὰ τῶν αὐτῶν λόγων δύο ἀνθ' ἑνὸς δειχθήσῃ ἀγνοῶν.

30. σκευαρίων] οὐδὲ γὰρ δέος μὴ κατατριβήσονται οἱ 72
λόγοι δίκην τῶν σκευαρίων, ἃ δὴ σημαίνει τρία, ἢ τὰ σκεύη κοινῶς, ἢ τὴν τρυφήν, ἢ ὡς νῦν, τὰς σκευὰς τῶν κωμικῶν καὶ τραγικῶν, ὅ ἐστι τὰ ἐνδύματα.

33. προδρομή ἐστιν, ὅταν ἐν πολέμῳ καταλάβῃ τις φρούριον, ἐξ οὗ δύναται ἀσφαλῶς πολεμεῖν. νῦν δὲ τὸ μὴ ἐρωτᾶσθαι διὰ τῶν αὐτῶν λόγων μετὰ τοῦ Σωκράτους.

38. ἐπειδὴ δὲ τρυφᾷς] ἐπειδὴ τρυφηλὸς εἶ, ὡς ἐπὶ τῶν ἐδεστῶν, οὐκέτ' ἂν ἡδέως τοῦ αὐτοῦ γεύσαιο λόγου.

40. συμφέροντα] τὴν ἔνστασιν διὰ τούτων φησίν, ὡς ἔδει σε δεῖξαι ὅτι οὐ ταὐτὸν δίκαιον καὶ συμφέρον. εἰ γὰρ μὴ δείξεις, δειχθήσῃ δύο ἀνθ' ἑνὸς ἀγνοῶν.

9. Ὀνομαστικοῖς] VIII. §. 104. — 10. λογισμοῦ Ruhnk. — 16-23. om. b. — 27-49. om. b.
1. om. b. — 10. Eurip. Hippol. 352.

318, 1. ἀρχὴ τοῦ ἑ συλλογισμοῦ. Χ.

17. πολλοὶ ἐν πολέμῳ] ἰδοὺ τῇ μείζονι μάχεται, ὅτι οὐ πᾶν καλὸν ἀγαθὸν διὰ τὰ ἐν τῷ πολέμῳ τραύματα.

21. οὐκοῦν τὴν τοιαύτην] ἡ πρώτη λύσις, ὅτι δύο δυσὶν ἠκολούθησεν, οὐ δύο ἑνί, οὐ γὰρ ταὐτὸν ἀνδρία καὶ θάνατος.

b, 33. ἔτι τοίνυν] διὰ τῶν καθ' ἕκαστα δείξας, βούλεται καὶ διὰ τῶν καθ' ὅλου κατασκευάσαι τὸ αὐτό. διὸ καὶ τὸ ἔτι προσέθηκεν.

73 34. εὖ πράττει] σημείωσαι ὅτι τὸ εὖ μέσον ἐστὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ.

319, 22. Πεπάρηθος νῆσός ἐστι μία τῶν Κυκλάδων· αὗται δὲ διὰ τὸ τὴν Δῆλον κυκλοῦν οὕτω καλοῦνται.

387 **320,** 23. Πυθοκλείδης μουσικὸς ἦν, τῆς σεμνῆς μουσικῆς διδάσκαλος, καὶ Πυθαγόρειος, οὗ μαθητὴς Ἀγαθοκλῆς, οὗ Λαμπροκλῆς, οὗ Δάμων. Ἀναξαγόρας δὲ φυσικὸς φιλόσοφος, ὁ νοῦς ἐπικληθείς, ὅτι τοῦτον πρῶτος πάντων ἐπέστησε τῷ παντί.

42. Ξάνθιππος καὶ Πάραλος οἱ Περικλέους υἱοί, οὓς καὶ βλιττομάμμας ἐκάλουν. βλίτται γὰρ καὶ βλίττωνες οἱ εὐήθεις, μάμματα δὲ τὰ βρώματα, καὶ τὸ ἐσθίειν Ἀργεῖοι μαμμιᾶν ἔλεγον· ἐκ τούτων οὖν σύνθετον ὁ βλιττομάμμας, ὁ ἐσθίων εὐήθως, ὡς καὶ συκομάμμας ὁ συκοφάγος. ὁ δὲ Κλεινίας αὐθάδης οὕτως ὡς μηδενὶ τῶν συμβούλων προσέχειν.

b, 7. Ζήνων ὁ Ἐλεάτης Παρμενίδου μαθητής, φυσικὸς φιλόσοφος καὶ πολιτικὸς ὡς ἀληθῶς· διὸ καὶ πρὸς Περικλέα παραβάλλεται φαινομένως ὄντα πολιτικόν. τούτου Πυθόδωρος ἀκροατής, ὃς καὶ ἐν Παρμενίδῃ μνήμης ἠξίωται ὡς Ἀντιφῶντι τῆς συνουσίας ἐκείνης μεταδούς, παρ' οὗ Κέφαλος ὁ Κλαζομένιος μαθὼν 74 διδάσκαλος γέγονε. Καλλίας δὲ Ἀθηναίων στρατηγὸς ἔνδοξός τε πολιτικὸς καὶ αὐτός.

11. τί οὖν διανοεῖ] ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον τοῦ διαλόγου κεφάλαιον, τὸ πεῖθον μεταβαίνειν ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἀρετῆς ἐπὶ τὴν πολιτικήν.

11. πότερον ἐᾷν] τὸ Ὁμηρικὸν νῦν παραφράζει ῥητόν

νήπιος εἰς, ὦ ξεῖνε, λίην τόσον ἠὲ χαλίφρων,
ἦε ἑκὼν μεθίεις καὶ τέρπεαι ἄλγεα πάσχων.

πᾶς γὰρ μὴ μανθάνων ἢ φύσεως ἀντιπραττούσης πάσχει τοῦτο, καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος νήπιος καὶ ἠλίθιος· ἢ δύναται μέν, οἴεται δὲ ἀνωφελῆ εἶναι τὰ μανθανόμενα, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιτείνεται πρὸς αὐτά, καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος χαλίφρων καὶ μαινόμενος· ἢ οἴεται μὲν ὠφέλιμα εἶναι, ῥαθυμεῖ δὲ καὶ βλακεύει, καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος ἑκὼν μεθίων καὶ μὴ προσέχων τὸν νοῦν.

21. πράγματα] ἀντὶ τοῦ φροντίδας.

321, 10. ὀρτυγοτρόφον] εἰρωνικῶς. οὗτος ἐπὶ κύκλου τοὺς ὄρτυγας παριστὰς κόπτειν αὐτοὺς ἀλλήλους ἐδίδασκεν.

11. τὴν ἀνδραποδώδη τρίχα παροιμίαν εἶναί φασιν οἱ μὲν ἀπὸ τῶν ἀρτιγενῶν πώλων, οἱ δὲ ἀπὸ εἴδους κουρᾶς προσηκούσης ἀνδραπόδοις, παρ' ὃ καὶ αἱ γυναῖκες τοὺς ἀπὸ δούλων ἐλευθέρους γεγονότας, οὔπω δὲ τὸ ἦθος μεταβαλόντας, ταύτην ἔτι ἔχειν τὴν τρίχα 75 ἔλεγον σκώπτουσαι. οἱ δέ, ὅτι τὰς ἐν τῷ στήθει τρίχας ὁ Πλάτων μεταβαλὼν τὰς ἀνδραποδώδεις φρένας οὕτως ἐκάλεσεν.

16. ὅσα μαθήσεως] διττὴ ἡ τελειότης ἡμῖν, ἡ μὲν τοῦ λογικοῦ διὰ μαθήσεως γιγνομένη, ἡ δὲ τοῦ ἀλόγου δι' ἀσκήσεως τῶν βελτιόνων ἐθῶν.

b, 2. Ἡρακλέους τε γένος καὶ Ἀχαιμένους] Ζεὺς-Δανάη, 388 Περσεὺς-Ἀνδρομέδα Κηφέως, Ἀχαιμένης. Ζεὺς-ἄλλαι γυναῖκες· Ἀλκαῖος-Λαονόμη, Ἀμφιτρύων· Ἠλεκτρύων-Λυσιδίκη, Ἀλκμήνη· Ἀμφιτρύων-Ἀλκμήνη, Ἡρακλῆς.

5. εἰς Εὐρυσάκη] Ζεὺς-Αἴγινα· Αἰακός-Ἐνδηΐς· Τελα- 76 μὼν-Περίβοια· Αἴας-Τέκμησσα, Εὐρυσάκης· διὰ μέσου πολλοὶ-πολλαί· Κλεινίας-Δεινομάχη, Ἀλκιβιάδης.

8. εἰς Δαίδαλον] Ζεὺς-Ἥρα· Ἥφαιστος-Γῆ· Ἐριχθεὺς-Προκρίς· Μητίων-γυνή τις· Εὐπάλαμος-Ἀλκίππη· Δαίδαλος, διὰ μέσου πολλοὶ-πολλαί. Σωφρονίσκος- 77 Φαιναρέτη, Σωκράτης.

14. Σαλαμῖνα] νῆσον πρὸς τῇ Ἀττικῇ καὶ πόλιν.

15. Αἴγιναν] νῆσον μίαν τῶν Κυκλάδων.

27. γενέθλιά ἐστιν ἡ δι' ἐνιαυτοῦ ἐπιφοιτῶσα τοῦ τεχθέντος ἑορτή, γενέσια δὲ ἡ δι' ἐνιαυτοῦ ἐπιφοιτῶσα τοῦ τεθνεῶτος μνήμη.

28. τοῦ κωμῳδοποιοῦ] ὃν Πλάτωνα καλεῖσθαί φασιν.

31. τροφοῦ] αὕτη Λάκαινα τὸ γένος ἦν, Λαμπιδὼ καλουμένη.

36. ἑπτέτεις] ἢ διὰ τὸ τὸν λόγον τότε ἄρχεσθαι τελειοῦσθαι, ἢ διὰ τὸ τὸν Ζωροάστρην ζ' γενόμενον ἐτῶν σιωπῆσαι, εἶτα μετὰ λ' χρόνους ἐξηγήσασθαι τῷ βασιλεῖ τῆς ὅλης φιλοσοφίας, ἢ ὡς τῷ Μίθρᾳ οἰκεῖον τὸν ζ' ἀριθμόν, ὃν διαφερόντως οἱ Πέρσαι σέβουσιν.

38. δὶς ἑπτά] τότε γὰρ ὁ τέλειος ἐν ἡμῖν ἀποφαίνεται λόγος, ὡς Ἀριστοτέλης καὶ Ζήνων καὶ Ἀλκμαίων ὁ Πυθαγόρειός φασιν.

43. Ζωροάστρης ἀρχαιότερος ἑξακισχιλίοις ἔτεσιν εἶναι λέγεται Πλάτωνος· ὃν οἱ μὲν Ἕλληνα, οἱ δὲ τῶν ἐκ 78 τῆς ὑπὲρ τὴν μεγάλην θάλασσαν ἠπείρου ὡρμημένων [παῖδα] φασι, πᾶσάν τε σοφίαν παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος ἐκμαθεῖν, τουτέστιν ἐπιτυχοῦς νοήματος· οὗ δὴ εἰς Ἑλληνικὴν φωνὴν μεταφραζόμενον τοὔνομα

---

1. om. b. — 39. Hom. Odyss. δ, 371 sq.

16. Ζεὺς-ἄλλαι γυναῖκες malim abesse. Alcaeus enim et Electryon sunt Persei et Andromedae filii. Bait. — 17. Ἀλκαῖος Baiterus: Ἀγκαῖος b.

τον ἀστροθύτην δηλοῖ. τιμῆσαί τε αὐτὸν τὴν ἀνακεχωρηκυῖαν διαγωγὴν τῶν πολλῶν, καὶ δὴ τὴν τῶν ἐμψύχων ἀποχήν, συγγράμματά τε διάφορα καταλιπεῖν, ἐξ ὧν καὶ δείκνυσθαι τρία μέρη φιλοσοφίας εἶναι κατ' αὐτόν, φυσικόν, οἰκονομικόν, πολιτικόν.

322, 14. ἕλξεις] ὅτι καὶ τὴν ἱματίων ἕλξιν, ᾗ φησὶ Πλούταρχος, διαφερόντως Ἀλκιβιάδης ἐπετήδευεν.

21. σημείωσαι φιλονικίαν διὰ τοῦ ῑ, την φιλίαν τῆς νίκης.

27. Μεσσήνης] ὡς Τυρταῖός φησι

Μεσσήνην ἀγαθὸν μὲν ἀροῦν, ἀγαθὸν δὲ φυτεύειν.

χώρα δέ ἐστιν αὕτη.

30. Εἵλωτες παρὰ Λακεδαιμονίοις οἱ νόθοι καὶ ἐξ αἰχμαλώτων δοῦλοι γενόμενοι, ἀπὸ τοῦ Ἕλους, πόλεως ἐν Πελοποννήσῳ·

389 καὶ Πτελεὸν καὶ Ἕλος καὶ Δώριον

φησὶν Ὅμηρος. καὶ εἱλωτεία ἡ δουλεία.

36. ὁ μῦθος τοιοῦτος. λέων μὴ οἷός τε διὰ γῆρας

79 θηρεύειν ὢν προσεποιεῖτο νοσεῖν, ἵνα δὴ τὰ θηρία πρὸς ἐπίσκεψιν ἰόντα παρ' αὐτὸν κατεσθίοι. δεινὴ δ' ἡ ἀλώπηξ οὖσα τὸν δόλον συνιδεῖν ἐφώρασε, καὶ τοῦ λέοντος αὐτὴν ἀξιοῦντος εἰσελθεῖν πρὸς αὐτον ἔφη μὴ δύνασθαι εἰσιέναι· ὁρᾶν γὰρ ἴχνη μὲν εἰσιόντων, ἐξιόντων δ' οὔ.

b, 6. ἀνδρὸς ἀξιοπίστου] περὶ Ξενοφῶντός φασι λέγειν αὐτόν· οὗτος γὰρ ἐν τῇ Ἀναβάσει ἱστόρησε τα Περσῶν, Κύρῳ συναπελθὼν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρτοξέρξην.

18. Ἐρχιεῖς δῆμος ὑπὸ τὴν Αἰαντίδα φυλήν, ἢ ὥς τινες, Αἰγηΐδα. πλέθρον δέ ἐστι μέρος ἕκτον σταδίου· τοῦτο δὲ πήχεις ἔχει τετρακοσίους, ὧν τὸ ἕκτον πήχεις ἑξήκοντα ἓξ δίμοιρον, ὅ ἐστι τὸ πλέθρον.

34. Λεωτυχίδης ὁ κατὰ Μήδου στρατηγήσας. Ἀρχίδαμος, ἐφ' οὗ ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Ἆγις δέ, ἐφ' οὗ ἐκράτησαν Λακεδαιμόνιοι.

41. ἀλλ' ὦ μακάριε] ἐντεῦθεν τὸ τρίτον τοῦ διαλόγου κεφάλαιον, τὸ ἐκφαῖνον τὴν οὐσίαν ἡμῶν καθ' ἣν ὑφεστήκαμεν.

323, 21. παίζεις] ὅτι ἐπιμελείας δεῖσθαί φησιν ἑαυτόν, διὰ τοῦτο παίζειν λέγεται.

23. νώ γε] ἀγνοεῖ ἑαυτὸν ὁ Σωκράτης ἐνθουσιαστικῶς.

80 35. οἱ πράττειν τὰ πράγματα] ὅτι τὸ ὑλικὸν αἴτιον τῆς πολιτικῆς τὰ πρακτέα εἰσίν.

b, 2. τοῦτο ἀγαθὸς] ἐπὶ μὲν τῶν βαναύσων τοῦτο οὐκ ἄτοπον, ἐπὶ δὲ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἄτοπον τὸ εἶναι τὸν σοφὸν κατά τι ἀγαθόν.

23. ἄρχειν] ἐντεῦθεν τὸ εἶδος παραδίδωσι τοῦ πολιτικοῦ, ὅτι τὸ ἄρχειν.

42. κελευστῶν] τῶν περὶ τὰ ἄρμενα ἱσταμένων.

324, 8. τίς οὖν αὕτη] ἐντεῦθεν τὸ πολιτικὸν ὅτι φρόνησις καὶ οὐ σοφία.

44. ἆρ' ουν φιλίαν] οὐχ ὡς βουλόμενος ὁ Σωκράτης καὶ αὐτὸς εἶναι τέλος τὴν φιλίαν, ταῦτα ἐρωτᾷ, ἀλλ' ὅτι ᾤετο τὸν νεανίσκον ταὐτὸν ὑπολαμβάνειν στοργὴν καὶ φιλίαν.

b, 1. ὁμόνοιά ἐστι γνῶσις τῶν αὐτογνωστῶν.

3. ἀριθμοῖς] ἀριθμοί, ἀριθμητά, διωρισμένα.

10. πήχεως] πήχεις, μετρική, συνεχές.

15. σταθμοῖ] σταθμοί, στατική, ῥοπή· ὥστε ἐκ τῶν Πλάτωνος τρίτον εἶδος ποσοῦ ῥοπή.

21. μὴ κάμῃς] πολλὰ ἠρώτησε· διὸ τὸν νέον διεγείρων λέγει μὴ κάμῃς.

27. ταλασιουργίας] τῆς ξαντικῆς. ταλασιουργία δὲ ἢ 81 ὅτι τὰ λάσια ἐργάζεται, ἢ παρὰ τοὺς ταλάρους.

39. κατὰ τὸν σὸν λόγον] ἀναγκαίως πρόσκειται διὰ 390 τὰ ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἀποδεδειγμένα, μηδὲν διαφέρειν κατὰ τὰ πολεμικὰ τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος.

325, 2. ἦ ἄρα] κατὰ γὰρ τὸ προσεχὲς τέλος οὐχ ὁμονοεῖ ἀνὴρ καὶ γυνή, ἀλλὰ κατὰ τὸ πόῤῥω.

13. ἀντιλέγει ὁ Ἀλκιβιάδης τῷ Σωκράτει, ὅτι ἀλλ' εὖ οἰκοῦσι τὰς πόλεις δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι τὰ αὑτῶν πράττουσιν· ὁ δὲ Σωκράτης φησὶν ὅτι πάλαι ὑπὸ σοῦ ταῦτα ἐλέγετο, οὐκ ἄρτι γε.

326, 19. πότερον οὖν δὴ ῥᾴδιον τυγχάνειν] ὡς ῥᾴδιον παντὸς εἶναι τὸ λόγῳ διεξιέναι, παγχάλεπον δὲ τὸ ἔργῳ ἐπιχειρεῖν· καὶ γὰρ λέγεται

τὸ γνῶθι σαυτόν ἐν λόγοις οὐδὲν μέγα,
ἔργῳ δὲ μόνος τοῦτ' ἐπίσταται θεός.

20. φαῦλος] ἀντὶ τοῦ εὐτελής.

20. ἀναθεὶς] τὸ γνῶθι σαυτόν Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος ἀνέθηκεν. οἱ δέ φασιν ὅτι Φημονόη ἡ προφῆτις.

29. ἐσμὲν αὐτοί] ἐντεῦθεν κατασκευάζει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἡ ψυχή ἐστι κατηγορικῶς.

32. ἴχε οὖν] ἡ ἐλάττων πρότασις ἐνθένδε, ὅτι ὁ ἄν- 82 θρωπος ὀργάνῳ χρῆται τῷ σώματι.

b, 41. ἢ οὖν ἄλλο τι] ἡ μείζων πρότασις, ἡ λέγουσα τὸ τῷ σώματι χρώμενον ψυχή ἐστιν.

327, 28. σαφέστερον] οἶδεν ἐλλιπῆ τὸν ὅρον ὁ Σωκράτης. ὁ ῥᾴθυμος Ἀλκιβιάδης, ἴδε, τί λέγει.

b, 6. ὅστις ἄρα] ἐκ τούτων δῆλον ὡς τῶν τεχνιτῶν οἱ λόγοι οὐκ εἰσὶν ἀεὶ ἐν ψυχῇ, ἐκείνων δέ, ὧν μετὰ τὸν τοῦ σώματος χωρισμὸν οὐκ ἀπήλλακται.

18. σωφροσύνην λέγει Πλάτων τὴν φρόνησιν, ὡς ἀπὸ τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ κρείττω ἐπιστρέφουσαν, καὶ ἄλλως, ὅτι ἀντιστρέφουσιν ἀλλήλαις αἱ πολιτικαὶ ἀρεταί.

32. εἰ ἄρα τις] ἐντεῦθεν κατασκευάζει ὑποθετικῶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἡ ψυχή ἐστιν.

11. Tyrtaei Eleg. 3. v. 3. Schneidew. — 16. Hom. Iliad. β, 594. — 18. Aesopi fab. 137.
29. Ionis versus, teste Plutarcho Cons. ad Apoll. c. 28. Cf. Meinek. Menandri reliq. p. 575 sq.

328, 18. τοῦ μεγαλήτορος] παρῳδεῖ τὸ ἔπος

δῆμος Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος.

εὐπρόσωπος δὲ κατὰ τὴν ὁλότητα, ἐπεὶ κατὰ τὸν καθ' ἕνα ἕκαστον αὐτοῦ εὐτελής.

b, 11. κάτοπτρα] τὰ φυσικά, οἷον ὕαλον ἢ κέρας.

83 329, 5. ἆρ' οὖν μὴ γινώσκοντες] συλλογισμὸς δεικνύων ὅτι ὁ ἑαυτὸν ἀγνοῶν οὐκ ἔστι πολιτικός, πρότασις ἡ λέγουσα οὐδὲ τὰ ἑαυτοῦ οἶδεν.

391 24. ὅστις δὴ] ἐνταῦθα ἡ δευτέρα πρότασις τοῦ συλλογισμοῦ.

30. οὐκ ἄρα] τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ ἑαυτὸν ἀγνοῶν οὐκ ἔστι πολιτικὸς οὐδ' οἰκονομικὸς οὐδ' ἠθικός.

b, 15. εἰ δὴ μέλλεις] συλλογισμοῦ πρώτη πρότασις· ὁ τὰ τῆς πολιτείας μέλλων πράττειν ὀρθῶς ἀρετῆς τοῖς πολίταις μεταδίδωσιν.

18. δύναιτο δ' ἄν τις] δευτέρα πρότασις· οὐδεὶς ἀρετῆς τοῖς πολίταις μεταδιδοὺς δύναται μὴ ἔχειν ἀρετήν.

330b, 12. ἵνα μὴ ὀνομάζωμεν] τῇ ἀποσιωπήσει ἐξογκοῖ τὸ πρᾶγμα, οἷον τὸ δουλοπρεπές.

21. τὸ μὲν σόν] ἐγὼ μὲν ἐραστής, σὺ δὲ ἐρώμενος.

24. πελαργοῦ] ἐπειδὴ τοὺς πελαργούς φασι γηράσαντας τοὺς γονεῖς ἀμοιβαίας κομιδῆς ἀξιοῦν, ἧς ἔτυχον ἐν τῇ νεοττείᾳ παρ' αὐτῶν.

337

IN ALCIBIADEM SECUNDUM.

332b, 38. ἐνεοὺς] ἀφώνους, κωφούς, ἐξεστηκότας, νωθούς, νωχελεῖς, μετεώρους.

336, 30. ἐπουρίσῃ] ἀποπέμψῃ, ἢ ὡς νῦν, ἐφορμήσῃ.

84 b, 8. φθονερὸς ὁ ἐπὶ τοῖς εὐπραγοῦσιν ἀχθόμενος καθ' ἑαυτόν. ἔστι δὲ καὶ ὁ ἐπίφθονος φθονερός. διαφέρει δὲ βασκάνου· ὁ γὰρ βάσκανος ὑπὸ φθόνου καὶ συκοφαντεῖ καὶ κατηγορεῖ, ἀπὸ τοῦ βαβάκτου ἴσως. ἔστι δὲ βαβάκτης ὁ κράκτης καὶ μανιώδης.

21. τὸ φαῦλον ἐπὶ τεσσάρων ἐννοιῶν τάσσεται, κατ' ἐναντιότητα παραλαμβανομένων. ἐπὶ ἁπλότητος καὶ εὐηθείας Δημοσθένης „οὐ γὰρ εἰ φαύλοις ὑμεῖς προστάταις χρῆσθε“· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπαίνου Εὐριπίδης

φαῦλον, ἄκομψον, τὰ μέγιστ' ἀγαθόν·

ἐπὶ δὲ μεγέθους, φαῦλον στόμα ἀντὶ τοῦ μέγα· ἐπὶ δὲ μικρότητος εὐθέως ἐν ἀρχῇ τοῦ κατ' Ἀριστοκράτους. λέγουσι δὲ καὶ τὴν φαυλίαν ἐλαίαν μικρόκαρπον οὖσαν οὕτως ὀνομάζεσθαι. ἐκνενίκηκε μέντοι τὴν παλαιὰν χρῆσιν ἡ εἰς τὸ κακὸν μετάληψις· φαῦλον γὰρ οἱ πλεῖστοι τὸ κακὸν ἐξακούουσιν.

337, 37. δωροδόκοι καὶ οἱ δῶρα λαμβάνοντες καὶ οἱ δῶρα διδόντες. Δημοσθένης ἐν Φιλιππικῷ ἐπὶ τοῦ Ζελείτου Ἀρθμίου ἔφη δωροδόκος, ὅπερ ἐν ἴσῳ κεῖται τῷ δῶρα διδούς. ἐπὶ δὲ τοῦ δῶρα λαμβάνειν πολλὴ ἡ παράθεσις, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα.

IN CHARMIDEM. 88 323

339, 1. Ποτίδαια πόλις Θρᾴκης ἐν Μακεδονίᾳ, κτίσμα Κορινθίων. Ⅹ.

4. ἀντικρὺ παρὰ μὲν Ὁμήρῳ ἐστὶ τὸ κατ' εὐθὺ καὶ ἐξ ἐναντίας,

ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
ἔγχος·

καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ ὁμοίως· „οἰόμενοι πύλας τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος εἶναι, καὶ ἀντικρὺ διέξοδον εἰς τὸ ἔξω.“ παρὰ Δημοσθένει δὲ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους ἀντὶ τοῦ φανερῶς· „γράψας, ὥσπερ νῦν ἐγὼ τοῖς ῥήμασιν, οὕτως ἀντικρύ.“ καὶ Θουκυδίδης ἐν τῇ ὀγδόῃ „σωφροσύνην λαβοῦσαι αἱ πόλεις καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἀντικρὺ ἐλευθερίαν,“ τὴν φανερὰν λέγων. σημαίνει δὲ καὶ τὸ ταχέως καὶ ὁλοσχερῶς. Ὅμηρος 89

Ἕκτωρ Αἴαντος δόρυ μείλινον ἄγχι παραστὰς
πλῆξ' ἄορι μεγάλῳ, αἰχμὴν παρὰ καυλὸν ὄπισθεν,
ἀντικρὺ δ' ἀπέαξε.

καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἐναντίου·

ἀντικρὺ δ' ἁπαλοῖο δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή.

16. ἐπιεικῶς] ἱκανῶς, ἐπίπαν, φιλικῶς, εὐγνωμόνως καὶ ἐπιμελῶς· ἔσθ' ὅτε καὶ ἀντὶ τοῦ συνεχῶς. καὶ ἐπιεικὴς ὁ μέτριος.

b, 1. ἅδην] ἅλις, εἰς κόρον, ἱκανῶς, δαψιλῶς, ἀρκούντως.

20. παροιμία λευκὴ στάθμη, ἐπὶ τῶν ἄδηλα ἀδήλοις σημειουμένων, κἂν τούτῳ μηδὲν συνιέντων. ἡ γὰρ ἐν τοῖς λευκοῖς λίθοις στάθμη λευκὴ οὐδὲν δύναται δεικνύναι, διὰ τὸ μὴ παραλλάττειν καθάπερ ἡ διὰ τῆς μίλτου γινομένη, ὡς Σοφοκλῆς Κηδαλίωνι 90

τοῖς μὲν λόγοις τοῖς σοῖσιν οὐ τεκμαίρομαι,
οὐ μᾶλλον ἢ λευκῷ λίθῳ λευκὴ στάθμη.

ἔστι δὲ στάθμη σπάρτος τεκτονική. κατ' ἔλλειψιν δὲ ὁ

---

2. Hom. Iliad. β, 547. — 34. Demosth. or. 19. §. 30. — 35. Εὐριπίδης] Λικυμνίῳ, fr. I. v. 1. Dind. — 38 Demosth. or. 23. §. 1.

4. Φιλιππικῷ] γ'. (or. 9.) §. 45. — 5. Ἀριθμίου b. — 12. Hom. Iliad. γ, 359. — 14. Thucyd. II. 4. — 17. κατὰ Ἀριστοκράτους] Immo περὶ παραπρεσβείας. (or. 19.) §. 154. — φανερῶς· „φανερῶς γράψας b. — 19. Thucyd. VIII. 64. — 23. Hom. Iliad. π, 113–115. — 27. Hom. Odyss. χ, 16. — 37. Κηδαλίωνι] fr. 307. Dind.

εἴρηται ἡ παροιμία· διὸ καὶ ἀσαφὴς ἐγένετο. τὸ δὲ ὅλον ἐστὶ τοιοῦτον· ἐν λευκῷ λίθῳ λευκὴ στάθμη.

340 b, 5. τότε δὴ —] ἀπόλοιο δῆτ' ὦ Πλάτων οὕτως ἐπιβούλως ψυχαῖς ἀφιλέσι τὸν λόγον προσενεγκών. X.

342, 22. οὐ τῶν καλῶν —] ἐπηρεάζεις τῷ λόγῳ, ὦ Σώκρατες, σοφιστικῶς τὸν καλὸν παρακρουόμενος Χαρμίδην. 324 εἰ γὰρ καὶ μὴ ἱκανῶς τὸν περὶ σωφροσύνης ἀποδέδωκε λόγον, ἀλλ' οὖν οὐχὶ καὶ ὅλῳ καὶ παντὶ διαφέροντα. μέρος γοῦν καὶ τὸ ἡσυχῇ τι καὶ κοσμίως πράττειν σωφροσύνης. ἡσυχῇ δὲ ἀντὶ τοῦ ἀταράχως φημί· σὺ δὲ ὁμωνύμως τὸ ἡσυχῇ ἀντὶ τοῦ νωθρῶς ἐκδεχόμενος δῆλος εἶ σοφιστεύων τὴν ἐπιχείρησιν. X.

343, 35. στλεγγὶς ξύστρα· τὸ πάλαι δὲ ἡ τοῦ καλάμου κόμη παρὰ Λάκωσιν, ᾗ ἀπεμάσσοντο. στλεγγίσματα δὲ τὰ περιξύσματα. κυρίως δὲ καλάμιναι ξύστραι. ὁ δὲ 91 Θυατειρηνὸς στλεγγίδα μὲν τὴν ξύστραν, στλαγγίδα δὲ τὸ χρυσοῦν στεφάνιον.

b, 43. ἐπ' οἰκήματος] ἐπὶ τοῦ δεσμωτηρίου, ὡς Λυσίας, ἢ ἐπὶ πορνείου, ὡς Ἀττικοί.

344, b, 17. παροιμία ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα, ἐπὶ τῶν ῥᾳδίως ἐγγυωμένων καὶ κακῶς ἀπαλλαττόντων. λέγουσι δ' αὐτὸ ἐν Δελφοῖς ἀναγεγράφθαι. οἱ δὲ εἶπον αὐτὴν οὐχ οὕτως ἔχειν, ἀλλὰ μόνον ἐγγύη ἄτη· καὶ παρέχουσι μάρτυρα τούτου Κρατῖνον τὸν νεώτερον λέγοντα

εἰς ἐγγύας τρεῖς εἰσπεσὼν ἀνῃρέθην.
— οὔπω τότ' ἐν Δελφοῖσιν ἦν τὰ γράμματα
τὴν ἐγγύην ἄτην [λέγοντ'; — ἦν,] ἀλλ' ἐγὼ
φιλέταιρον εἶχον ἦθος.

ὅτι δέ ἐστιν ἐν Δελφοῖς „ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα" δῆλον ποιεῖ Πλάτων Χαρμίδῃ, λέγων „ὃ δή μοι δοκοῦσι παθεῖν καὶ οἱ τὰ ὕστερα γράμματα ἀναθέντες, τό τε μηδὲν ἄγαν καὶ τὸ ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα."

345, 6. λογιστική ἐστι θεωρία τῶν ἀριθμητῶν, οὐχὶ δὲ τῶν ἀριθμῶν μεταχειριστική. οὐ τὸν ὄντως ἀριθμὸν λαμβάνουσα, ἀλλ' ὑποτιθεμένη τὸ μὲν ἓν ὡς μονάδα, τὸ δὲ ἀριθμητὸν ὡς ἀριθμόν, οἷον τὰ τρία τριάδα εἶναι καὶ τὰ δέκα δεκάδα· ἐφ' ὧν ἐπάγει τὰ κατὰ ἀριθμητικὴν θεωρήματα. θεωρεῖ οὖν τοῦτο μὲν τὸ κληθὲν ὑπ' Ἀρχιμήδους βοεικὸν πρόβλημα, τοῦτο δὲ μηλίτας καὶ φιαλίτας ἀριθμούς, τοὺς μὲν ἐπὶ φιαλῶν, τοὺς δὲ ἐπὶ ποίμνης· καὶ ἐπ' ἄλλων δὲ γενῶν τὰ πλήθη 92 τῶν αἰσθητῶν σωμάτων σκοποῦσα, ὡς περὶ τελείων ἀποφαίνεται. ὕλη δὲ αὐτῆς πάντα τὰ ἀριθμητά· μέρη δὲ αὐτῆς αἱ Ἑλληνικαὶ καὶ Αἰγυπτιακαὶ καλούμεναι μέθοδοι ἐν πολλαπλασιασμοῖς καὶ μερισμοῖς, καὶ αἱ τῶν μορίων συγκεφαλαιώσεις καὶ διαιρέσεις, αἷς ἰχνεύει τὰ κατὰ τὴν ὕλην ἐμφωλευόμενα τῶν προβλημάτων τῇ περὶ τοὺς τριγώνους καὶ πολυγώνους πραγματείᾳ. τέλος δὲ αὐτῆς τὸ κοινωνικὸν ἐν βίῳ καὶ χρήσιμον ἐν συμβολαίοις, εἰ καὶ δοκεῖ περὶ τῶν αἰσθητῶν ὡς τελείων 325 ἀποφαίνεσθαι.

7. γεωμετρία ἐστὶν ἐπιστήμη θεωρητικὴ μεγεθῶν καὶ σχημάτων, καὶ τῶν περιοριζουσῶν καὶ περατουσῶν ταῦτα ἐπιφανειῶν καὶ γραμμῶν, τῶν τε ἐν τούτοις παθῶν καὶ σχέσεων, καὶ ἐνεργειῶν ἐν μορφαῖς, καὶ κινήσεων ἐν ποιότησι. πάθη μὲν οὖν λέγεται τὰ περὶ τὰς διαιρέσεις, σχέσεις δὲ οἱ τῶν μεγεθῶν πρὸς ἄλληλα λόγοι καὶ θέσεις καὶ καθ' αὑτὰ ἐπιβάλλουσιν ἡμῖν αὐτοῖς καὶ πρὸς ἄλληλα συγκρίνουσιν.

b, 13. τὸ τρίτον τῷ σωτῆρι, ἐπὶ τῶν τελείως τι πραττόντων. τὰς γὰρ τρίτας σπονδὰς καὶ τὸν τρίτον κρατῆρα ἐκίρνων τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι. τέλειος γὰρ ὁ τρία ἀριθμός, ἐπειδὴ καὶ ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τέλος ἔχει, καὶ πρῶτος οὗτος τῶν ἀριθμῶν ἀρτιοπέριττος. τέλειος δὲ καὶ ὁ Ζεύς, ὥστε κατὰ λόγον τρίτον τῷ Διὶ σπένδεταί τε καὶ ὁ κρατὴρ τρίτος τίθεται. Σοφοκλῆς 93 Ναυπλίῳ

καὶ Διὸς σωτηρίου
σπονδὴ τρίτου κρατῆρος,

καὶ Πλάτων Πολιτείαις καὶ ἐνταῦθα.

349, 25. ἀμωσγέπως] τοῦτο ἐν ἴσῳ τῷ καθ' ὁντινοῦν τρόπον. ἔνιοι τὸ μετρίως. παρὰ Πλάτωνι τὸ ἐκ παντὸς τρόπου.

b, 19. ὁσημέραι] διὰ παντός, πάντοτε, καθ' ἡμέραν.

IN LACHETEM. 322

351, 27. παρακαλεῖς] ἀντὶ τοῦ καλεῖς εὐχρήστως ἄγαν. X.

352 b, 34. στύραξ κέντρον, κέρας, ἐπιδορατίς.

354, 43. ἐν τῷ Καρὶ ὑμῖν ὁ κίνδυνος] ἐπὶ τῶν ἐπισφαλέστερον καὶ ἐν ἀλλοτρίοις κινδυνευόντων· Κᾶρες γὰρ δοκοῦσι πρῶτοι μισθοφορῆσαι, ὅθεν καὶ εἰς πόλεμον αὐτοὺς προέταττον. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ τοὺς μικροὺς στρατιώτας τινὲς Καρίωνας προσηγόρευον· καὶ τὸ παρ' Ὁμήρῳ δὲ „ἐν Καρὸς αἴσῃ" ἐν τῷ τυχόντι τινὲς ἀκούουσι. μέμνηται δ' αὐτῆς Ἀρχίλοχος λέγων

καὶ δὴ 'πίκουρος ὥστε Κὰρ κεκλήσομαι, 94

καὶ Ἔφορος ἐν ά ἱστοριῶν, καὶ Φιλήμων ἐν Γάμῳ

ἐν Καρὶ τὸν κίνδυνον οἶδα, δέσποτα,

καὶ Εὐριπίδης Κύκλωπι

---

9. καὶ ante τὸ om. b. — 24. Κρατῖνον τὸν νεώτερον] fr. inc. I. Mein. — 26. Libri v. 1. πεσών, 2. οὕτω ποτ', 4. ἔθος, personis non distinctis, omissis 3. ἦν et, quod Buttmanno debeo, λέγοντ'. Bekk. — 47. ἐφοδευόμενα B.

20. Ναυπλίῳ] καταπλέοντι, fr. 375. Dind. Cf. Schol. ad Phileb. 292 b, 31. — 35. Hom. Iliad. ι, 378. — 36. Ἀρχίλοχος] fr. 20. Schneidew. — 38. ἐν α' ἱστορ] fr. 23. (p. 117.) Meier-Marx. — Γάμῳ] fr. 2. Duebn. p. 363. Mein. — 39. οἶσθα corr. B. — 40. Κύκλωπι] v. 654.

δράσω τάδ'· ἐν Καρὶ κινδυνευτέον.

καὶ Κρατῖνος Βουκόλοις

ἐν Καρὶ τὸν κίνδυνον· ἐν ἐμοὶ δὴ δοκεῖ
πρώτῳ πειρᾶσθαι.

καὶ Πλάτων ἐνταῦθα. X: ἐν τῷ Καρὶ ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ δούλῳ· καὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ Καρῶν καὶ Θρᾳκῶν τοὺς δούλους ἐποιοῦντο, ἔνθεν τοὺς δούλους Κᾶρας ὠνόμαζον καὶ Θρᾷκας, καὶ τας δούλας Θρᾴττας καὶ Καείρας.

b, 1. παροιμία, ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν, ἐπὶ τῶν τὰς πρώτας μαθήσεις ὑπερβαινόντων, ἁπτομένων δὲ τῶν μειζόνων καὶ ἤδη τῶν τελειοτέρων. κέχρηται δὲ αὐτῇ Ἀριστοφάνης ἐν Προαγῶνι καὶ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ, λέγων „τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν ἐπιχειρεῖν μανθάνειν,“ καὶ ἐνταῦθα.

356, 39. γεῤῥοφόροις] τὰ σκεπάσματα πάντα οἱ Ἀττικοὶ γέῤῥα ἔλεγον. τινὲς δὲ δερμάτινα σκεπάσματά τινα καὶ Περσικά, οἷς ἀντὶ ἀσπίδων ἐχρῶντο. οἱ δὲ γέῤῥα τὰς σκηνάς φασι, καὶ γεῤῥοφόρους τοὺς τὰ εἰρημένα φέροντας.

b, 39. ἡμῖν αὐτοῖς ἀντὶ τοῦ ἀλλήλοις. X.

359, 25. οὐκ ἂν πᾶσα ὗς γνοίη] κἂν κύων κἂν ὗς γνοίη, ἐπὶ τοῦ ῥᾳδίου καὶ εὐγνώστου, ὥστε καὶ τὰ ἀμαθέστατα ζῶα καταμαθεῖν.

45. μῶρον] Ἀττικοὶ οὕτως τὸν μῶρον προπερισπωμένως. X.

b, 15. Αἰξωνὴ δῆμος Κεκροπίδος, καὶ Αἰξωνεῖς οἱ ἐκεῖθεν, οἳ καὶ βλάσφημοι ἐκωμῳδοῦντο εἶναι· παρ' ὃ
323 καὶ αἰξωνεύεσθαί φασι τὸ βλασφημεῖν· ὃ καὶ ἡ Πλατωνικὴ ῥῆσις δηλοῖ. X: ἀντὶ τοῦ ὑπερήφανον· οἱ γὰρ Αἰξωνεῖς εἰς ὑπερηφανίαν ἐσκώπτοντο.

95
319

IN LYSIN.

362, 1. Ἀκαδημίας] Ἀθήνησι προάστειον γυμνάσιον ἀλσῶδες, ἀπό τινος Ἀκαδήμου ἥρωος ὀνομασθέν.

363, 33. κέλησι] ἄζυξιν ἵπποις.

34. κρονικώτερα] ἢ τὰ ἀρχαιότερα καὶ παλαιά, ἢ τὰ εὐήθη.

42. πρὸ τῆς νίκης ᾄδεις τὸ ἐγκώμιον, ἐπὶ τῶν τὰ πράγματα προλαμβανόντων.

b, 31. Ἑρμαῖα] ἓν τῶν Ἑρμοῦ ἐπιτηδευμάτων καὶ ἡ παλαιστρική. ἐπεὶ οὖν παλαίστρα ἡ διατριβή, εἰκὸς τοὺς αὐτόθι φοιτῶντας νέους Ἑρμῇ ἀπαρχομένους τῆς τιμῆς, καθότι ἔφορος τῆς παλαιστρικῆς, Ἑρμαῖα τὴν τελετὴν ὀνομάζειν. λέγεται δὲ καὶ παίδων οὕτως ἀγὼν παρὰ Συρακοσίοις, ὥς φησι Διογενιανός. X.

41. ἀστραγαλίζειν τὸ ἀστραγάλοις παίζειν, ὅπερ καὶ ἀστρίζειν ἔλεγον, ἐπεὶ καὶ τοὺς ἀστραγάλους ἀστρίας ἐκάλουν. Καλλίμαχος·

ζορκός τοι, φίλε κοῦρε, Λιβυστίδος αὐτίκα δώσω
. . . νεοσμήκτους ἀστρίας.

ἔνιοι δὲ ἀστρίχους φασίν. παίζεται δὲ ἀστραγάλοις τέσ- 320
σαρσιν, καὶ εἷς ἕκαστος ἀστράγαλος πτώσεις ἔχει τέσσαρας ἐξ ἑβδομάδος κατὰ ἀντίθετον συγκειμένας ὥσπερ ὁ κύβος· ἔχει δὲ ἀντικείμενα μονάδα καὶ ἑξάδα, εἶτα τριάδα καὶ τετράδα· ἡ γὰρ δυὰς καὶ πεντὰς ἐπὶ τῶν κύβων μόνων παραλαμβάνεται διὰ τὸ ἐκείνους ἐπιφανείας ἔχειν ἕξ. εἰσὶ δὲ αἱ σύμπασαι τῶν ἀστραγάλων πτώσεις ὁμοῦ τεσσάρων παραλαμβανομένων πέντε καὶ τριάκοντα. τούτων δὲ αἱ μὲν θεῶν εἰσὶν ἐπώνυμοι, αἱ δὲ ἡρώων, αἱ δὲ βασιλέων, αἱ δὲ ἐνδόξων ἀνδρῶν, αἱ δὲ ἑταιρίδων· αἱ δὲ ἀπό τινων συμβεβηκότων ἤτοι τιμῆς ἕνεκα ἢ χλεύης προσηγόρευνται. λέγεται δέ τις ἐν αὐταῖς Στησίχορος καὶ ἑτέρα Εὐριπίδης, Στησίχορος μὲν ὁ σημαίνων τὴν ὀκτάδα, ἐπεὶ ὁ ἐν Ἱέρᾳ τοῦ μελοποιοῦ τάφος ἐξ ὀκτὼ γωνιῶν συνέκειτο, Εὐριπίδης δὲ ὁ τὸν τεσσαράκοντα· εἷς γὰρ Εὐριπίδης τῶν τεσσαράκοντα Ἀθήνησι προστατῶν τῶν μετὰ τὴν τῶν λ' τυράννων κατασταθέντων κατάλυσιν. τῶν δὲ βόλων ὁ μὲν τὰ ἓξ δυνάμενος Κῷος καὶ ἑξίτης ἐλέγετο, Χῖος δὲ ὁ τὸ ἓν καὶ κύων. λέγεται δέ τις καὶ παροιμία ἀπὸ τούτου, οἷον Χῖος παραστὰς Κῷον οὐκ ἐάσω· ἀφ' οὗ καὶ Στράττις Λημνομέδᾳ

Χῖος παραστὰς Κῷον οὐκ ἐᾷ λέγειν.

ἔπαιζον δὲ ἀστραγάλοις καὶ πολλοῖς καθάπερ καρύοις καὶ ὀλίγοις, τοῦ δὲ εἴδους τῶν πολλῶν τὸ μὲν ἀρτιασμὸν ἔλεγον, τὸ δὲ τρόπα, τὸ δὲ ὤμιλλαν. ἀρτιασμὸς μὲν οὖν ἐστὶ τὸ δραξάμενον ἀστραγάλων ἢ τινων ἄλλων ἐξετάζειν τὸν συμπαίζοντα πότερον ἀρτίους ἢ περισσοὺς κατέχει. Ἀριστοφάνης Πλούτῳ

στατῆρσι δ' οἱ θεράποντες ἀρτιάζομεν.

τρόπα δ' ἐστὶν ἡ εἰς βόθυνον ἐκ διαστήματος βολή. Κρατῖνος Πυλαίᾳ·

ἢ Διονυσίοις ἀκύλοις παίζουσ' ἀνέμενοι τρόπα.

ἡ δὲ ὤμιλλά ἐστιν ὅταν περιγράψαντες κύκλον ἐπιῤῥίπτωσιν ἀστραγάλους ἤ τι ἄλλο, ὡς τῇ μὲν ἐντὸς βολῇ νικώντων τῇ δὲ ἐκτὸς ἡττωμένων. Εὔπολις Χρυσῷ γένει μεταφέρων ἐπὶ τὴν ἐκ κυκλώπων κατάκλισιν τοὔνομα οὕτως φησίν· ἔπειτ' εἴσειμι ἐνθάδε μείνας εἰς ὤμιλλαν κἂν μὴ μετίῃ. X.

---

2. Βουκόλοις] fr. IV. Mein. — 13. Προαγῶσι b. Fr. VIII. Mein. 81. Dind. — Γοργίᾳ] 514 E. — 27. Αἰξωνὴ Baiterus: Αἰξωνὶς b.

3. Συρακοσίοις nos: Συρακοσσίοις X, Συρακουσίοις b. — 5. Καλλίμαχος] Fr. 239. Blomfield. — 30. Λημνοπέδαις b. Fr. IV. Mein. — 33. πολλῶν] βολῶν Orellius. — 37. Πλούτῳ] v. 816. — 40. Πυλαίᾳ] fr. IV. Mein. — 41. X.: ἢ διονύσοις ἀκοίλοις παίζουσιν. — 44. Χρυσῷ γένει] fr. VII. Mein.

43. παιδιά τις τὸ ἀρτιάζειν, ἐν ᾗ τοὺς ἀρτίους καὶ περισσοὺς ἀριθμοὺς καταστοχάζονται. σημαίνει δὲ καὶ τὸ πληροῦν καὶ συντελεῖν. 𝔛.

44. φορμίσκων] καλαθίσκων. 𝔛: πλεκτῶν ἀγγείων ἤτοι σπυρίδων. φορμίον δὲ πλέγμα τι ψιαθῶδες παρ' Ἱππώνακτι.

364, 12. ἐπηλυγισάμενος] ἐπισκιασάμενος, ἐπικρυψάμενος· λύγη γὰρ ἡ σκιά.

26. παιδοτρίβην] ἀλείπτην, γυμναστήν.

321 b, 1. ὀρικοῦ] τοῦ ἡμιονικοῦ· ὀρεὺς γὰρ ὁ ἡμίονος.

46. ψῆλαι τὸ ἄνευ πλήκτρου τῷ δακτύλῳ τὰς χορδὰς ἐπαφᾶσθαι. 𝔛.

367 b, 38. ὥς γε οὑτωσὶ ἀκοῦσαι] ἀντὶ τοῦ κατ' αὐτὴν τὴν ἀκοήν, κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην ἔντευξιν. 𝔛.

96 40. ἀλλόκοτον, ἐξηλλαγμένον καὶ ἰδιότροπον.

368, 13. τὸ καλὸν φίλον] ἐπὶ τῶν τὸ συμφέρον αἱρουμένων.

85
334

IN HIPPARCHUM.

373, 15. συλλήβδην] λείπει τὸ εἰπεῖν ὃ προσυπακουστέον. 𝔛.

374, 18. Φιλαΐδαι δῆμος Αἰγηΐδος.

b, 1. στεῖχε] ἴθι, πορεύου.

4. Στειριά, δῆμος Πανδιονίδος, ἀφ' οὗ ἡ ὁδὸς οὕτω καλεῖται.

14. διὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς ἀτιμίαν] Θουκυδίδης οὕτω φησίν. 𝔛.

22. τέως] δηλοῖ τὸ πρὸ τοῦ. Δημοσθένης „ὁ τέως προσκυνῶν τὴν θόλον." Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις

ἃ 'γὼ μόλις
στεφανηπλοκοῦσ' ἔβοσκον ἐν ταῖς μυῤῥίναις,
τέως μὲν οὐκ ἄν . . . . .

Ζωΐλος ἐν τῷ εἰς Πολύφημον ἐγκωμίῳ· „οὕτω γὰρ ἀγνωμόνησαν οἱ θεοὶ περὶ τῆς τιμωρίας ταύτης, ὥστε πάντοθεν Ὀδυσσεὺς τέως ὁ σωζόμενος καὶ τὰς ναῦς ἀκεραίους περιποιούμενος περιώφθη μετὰ τὴν ἀρὰν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς." ἐν δὲ τοῖς Ἀριστοφάνους
335 Τελμισσεῦσιν ἀντὶ τοῦ πρότερον κεῖται·

οὐ γὰρ τίθεμεν τὸν ἀγῶνα τόνδε τὸν τρόπον
ὥσπερ τέως ἦν, ἀλλὰ καινῶν πραγμάτων.

ἐν δὲ τῇ Εἰρήνῃ ὁ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ ἐν τοσούτῳ κέχρηται, περὶ Ὑπερβόλου λέγων

ἀπορῶν ὁ δῆμος ἐπιτρόπου καὶ γυμνὸς ὢν
τοῦτον τέως τὸν ἄνδρα περιεζώσατο.

καὶ ἔτι ἐν τῇ Εἰρήνῃ εὕρηται ἀντὶ τοῦ ἕως· λέγει δὲ ὁ ἱπποκομῶν τὸν κάνθαρον

ἔρειδε, μὴ παύσαιο μηδέποτ' ἐσθίων 86
τέως, ἕως αὑτὸν λάθῃς διαῤῥαγείς.

καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας ἀντὶ τοῦ ἕως· „ἀντὶ δὲ τοῦ Εὔβοιαν ἀποδοθῆναι περὶ Δρυμοῦ καὶ τῆς πρὸς Πανάκτῳ χώρας μεθ' ὅπλων ἐξερχόμεθα. τέως δ' ἦσαν ἔσω οἱ Φωκεῖς, οὐδέποτ' ἐποιήσαμεν". παρὰ δὲ Φερεκύδῃ καὶ τοὔνομα τῆς Ἰωνικῆς πόλεως, λέγω δὲ τῆς Τέω, κείμενον εὕρον, ὅθεν ἦν Ἀνακρέων ὁ μελοποιός, ἀπὸ τοῦ τέως. ὁ γὰρ Ἀθάμας, φησίν, ἀναχωρῶν ἐκ τῆς χώρας, εὑρὼν Ἄρεαν τὴν θυγατέρα ἀθύρουσαν καὶ λίθους συμφοροῦσαν τοὺς νῦν ὄντας ἐν Τέῳ, ἤρετο ταύτην τί ποιεῖς; ἡ δὲ εἶπε „τέως σὺ ἐζήτεις ἵνα πόλιν κτίσῃς, εὗρον·" ἀφ' οὗ ἀνακινηθεὶς τὴν πόλιν ὠνόμασε Τέω. καὶ ἀντὶ τοῦ ἵνα, καὶ ὡς, καὶ μέχρι τούτου, καὶ ἔμπροσθεν. ἀντίκειται δὲ τῷ τέως τὸ ἐν ὅσῳ.

32. ἀναθέσθαι ἐπὶ τῶν πεσσῶν ἔλεγον οἱ παίζοντες· οὓς γὰρ μὴ κατὰ τὸ δέον ἐκίνησαν, τούτους ἀντετίθεσαν. Ἄλλως. ἀναθέσθαι ἀθετῆσαι.

IN MENEXENUM. 138
391

378, 3. ἐξ ὑπογυίου] ἐκ τοῦ σύνεγγυς, ἀπεριμσκέπτως, παραυτά.

4. αὐτοσχεδιάζειν] αὐτομάτως, ἀσκέπτως εἰπεῖν.

22. Ἀσπασίαν] αὕτη Ἀξιόχου, Μιλησία, γυνὴ Περικλέους, παρὰ Σωκράτει πεφιλοσοφηκυῖα, ὡς Διόδω- 139
ρος ἐν τῷ περὶ Μιλήτου συγγράμματι φησίν. ἐπεγήματο δὲ μετὰ τὸν Περικλέους θάνατον Λυσικλεῖ τῷ προβατοκαπήλῳ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔσχεν υἱὸν ὀνόματι Ποριστήν, καὶ τὸν Λυσικλέα ῥήτορα δεινότατον κατεσκευάσατο, καθάπερ καὶ Περικλέα δημηγορεῖν παρεσκεύασεν, ὡς Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικὸς ἐν διαλόγῳ Καλλίᾳ καὶ Πλάτων ὁμοίως Πεδήταις. Κρατῖνος δὲ Ὀμφάλῃ τύραννον αὐτὴν καλεῖ, χείρων Εὔπολις Φίλοις·

---

18. om. b. — 21. Στειριά Baiterus: Στειρίαι b. — 23-24. om. b. — Θουκυδίδης] VI. 56. — 25. Demosth. or. 19. §. 314. — 26. Θεσμοφοριαζούσαις] v. 447—449. — 36. Τελμισσεῦσιν] fr. III. Mein. 446. Dind.

1. Εἰρήνῃ] v. 686 seq. — 5. Εἰρήνῃ] v. 31 seq. — 9. Demosth. or. 19. §. 326. — 12. Cf. Buttmann ad Demosth. Mid. p. 187. Bkkk. — 13. Φερεκύδῃ] fr. 40. p. 160. St. — 15. Θαύμας Ξ, θαύμασα 𝔄. — 34. Ποριστην Coraës Plutarch. I. p. 462. — 36. Καλλίᾳ καὶ Πλάτων] Ἀσπασίᾳ καὶ Καλλίας Dindorfius. — 37. Πεδήταις b. Fr. VIII. Mein. — Κρατῖνος δὲ Ὀμφάλην αὐτὴν καλεῖ Χείρωσιν, τύραννον δὲ Εὔπολις Φίλοις Meinekius, Κρατῖνος δὲ τύραννον αὐτὴν καλεῖ Χείρωσιν, Ὀμφάλην Εὔπολις Φίλοις Bergkius. Vid. Mein. fragm. Com. Ant. I. p. 148 sq. 535. — 38. χείρων] Χείρωνα (magistram) Orellius. — Φίλοις] fr. XI. Mein.

ἐν δὲ Προσπαλτίοις Ἑλένην αὐτὴν καλεῖ· ὁ δὲ Κρατῖνος καὶ Ἥραν, ἴσως ὅτι καὶ Περικλῆς Ὀλύμπιος προσηγορεύετο. ἔσχε δὲ ἐξ αὐτῆς ὁ Περικλῆς νόθον υἱόν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐτελεύτα τῶν γνησίων προαποθανόντων, ὡς Εὔπολις Δήμοις.

28. *Ῥαμνοῦς δῆμος Αἰαντίδος, ἐξ οὗ οὗτος.*

379, 2. *βοτά*] *τὰ βοσκήματα. κατὰ πάντων δὲ χερσαίων καὶ πτηνῶν καὶ ἐνύδρων λέγεται ζώων, ὅσα βόσκεται.*

b, 37. *ὁ δὲ υἱός*] *τὸν Καμβύσην φησίν.*

45. *Σάρδεις πόλις Λυδίας.*

380, 3. *Ἐρέτρια πόλις Εὐβοίας.*

12. *Μαραθὼν τόπος τῆς Ἀττικῆς, ἀπέχων τῶν Ἀθη-*
140 *νῶν σταδίους τριακοσίους, τῇ φύσει τραχύς, δυσίππα-*
στος, ἔχων ἐν ἑαυτῷ πηλούς, τενάγη, λίμνας.

392 16. *τῇ ὑστεραίᾳ*] *νόμος γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἄλλως ἐξάγειν εἰς πόλεμον, εἰ μὴ πανσέληνος ᾖ.*

33. *Σαλαμὶς πρὸς τῇ Ἀττικῇ νῆσός τε καὶ πόλις. Ἀρτεμίσιον δὲ ἄκρα τῆς Εὐβοίας, ἡ τείνουσα ἐπὶ θάλασσαν. ἕτερος δὲ αὐλὼν παράκειται τῇ θαλάσσῃ, ἐν ᾧ ἡ ναυμαχία ἐγένετο.*

b, 5. *Πλαταιαὶ πόλις Βοιωτίας.*

17. *Εὐρυμέδων ποταμὸς Παμφυλίας.*

30. *Τάναγρα πόλις Βοιωτίας.*

381, 14. *Σικελίαν*] *ἰστέον δὲ ὅτι Ἄλεξις ὁ κωμικός φησι*

τῶν ἑπτὰ νήσων, ἃς δέδειχεν ἡ φύσις
θνητοῖς μεγίστας, Σικελία μέν, ὡς λόγος,
ἐστὶν μεγίστη, δευτέρα Σαρδώ, τρίτη
Κύρνος, τετάρτη δ' ἡ Διὸς Κρήτη τροφός,
Εὔβοια πέμπτη στενοφυής, ἕκτη Κύπρος·
Λέσβος δὲ τάξιν ἑβδόμην λαχοῦσ' ἔχει.

Σικελία δ' ἐκλήθη ἀπὸ Σικελοῦ τοῦ βασιλεύσαντος Αὐσόνων, οἳ ὑπὸ Ἰαπύγων ἐξαναστάντες διέβησαν εἰς τὴν πάλαι Σικανίαν καλουμένην.

141 22. *Ἑλλήσποντον*] *Ἀθάμαντος γυναῖκες Νεφέλη καὶ*
Ἰνώ. αὕτη ἐπιβουλεύουσα Φρίξῳ καὶ Ἕλλῃ, τοῖς ἐκ Νεφέλης τούτου παισί, πείθει τοὺς ὑπ' αὐτοῦ πεμφθέντας εἰς Δελφοὺς διὰ τὸν λιμὸν εἰπεῖν ὅτι παύσεσθαι τοῦτον ὁ Ἀπόλλων εἶπεν, εἰ Φρίξον αὐτῷ σφαγιάσειεν. Νεφέλη δὲ μαθοῦσα τοῦτο λαμβάνει παρ' Ἑρμοῦ κριόπρωρον πλοῖον ὑπόχρυσον, ἐμβάλλει τε τοὺς παῖδας ἐν αὐτῷ πλεῖν καὶ φεύγειν. τῶν δὲ κατὰ τὴν μεταξὺ Σιγείου καὶ Χερρονήσου γενομένων θάλασσαν, ἡ Ἕλλη ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὸν βυθὸν ὤλισθε, καὶ τῷ πελάγει τοὔνομα δίδωσιν αὑτῆς.

32. *Μιτυλήνη πόλις ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ.*

b, 5. *Ἐλευσὶς δῆμος καὶ πόλις Ἀττικῆς.*

382, 26. *ἐντέτηκε*] *ἐγκεκόλληται, πέπηγεν.*

35. *Κόρινθος πόλις ἐν Πελοποννήσῳ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ. Λεχαιὸν δὲ ἐπίνειον Κορινθίων, ὥσπερ ὁ Πειραιεὺς Ἀθηναίων. εἰς τούτους δὲ τοὺς τόπους ἀπεδίδρασκον οἱ οἰκέται.*

IN POLITICUM. 37 372

385, 6. *Εἶεν*] *ἄγε δή. ἡ συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα· ἢ ἀναφώνημα ὅμοιον τοῦ ἀλλά.*

b, 9. *τὸν μέν*] *τὸν Θεαίτητον.*

11. *τοῦ δ'*] *τοῦ νέου Σωκράτους.*

387, 35. *ὅτι αὐτοπώλης πᾶς ὁ τὸ ἴδιον ἐργόχειρον ἢ οἶνον ἢ σῖτον ἐξ οἰκείου γεωργίου πιπράσκων, ὁ δὲ παρὰ τούτων ἀγοράζων ἤτοι ὠνούμενος καὶ πιπράσκων ἄλλοις κάπηλος λέγεται.* X.

388, 2. *ὅτι ἄλλο βοηλάτης καὶ ἄλλο βουφορβός, καὶ ἄλλο ἱπποκόμος καὶ ἄλλο ἱπποτρόφος.* X.

389 b, 37. *νεαλὴς ὁ πρόσφατος. κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν ἁλσὶ παττομένων ἡ λέξις. ἔστι δὲ καὶ ὁ νεωστὶ ἑαλωκὼς ἰχθύς, καὶ δὴ καὶ ὁ νεωστὶ ἁλισθείς.*

397 b, 10. *πιλητικὴν*] *τὴν ἐξ ἐρίων πίλησιν.*

400, 14. *κομψὸς τωθαστής, γελοιαστής, σκωπτικός, ἢ* 38
καλός, ἢ μέτριος.

b, 2. *ἤ που*] *ἴσως, σχεδόν. τὸ δὲ ἤ πού γε, πολλῷ πλέον.*

407, 13. *τρίγωνοι πίνακες οἱ κύρβεις, ἐν οἷς οἱ περὶ τῶν ἱερῶν νόμοι ἐγγεγραμμένοι ἦσαν καὶ πολιτικοί· ἄξονες δὲ τετράγωνοι, ἐν οἷς οἱ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν. τινὲς δὲ ἀδιάφορα ταῦτα φασίν.*

412, 2. *βλακικὰ*] *εὐήθη, μωρά, ἀνόητα, ἀπὸ ἰχθύος καλουμένου βλακός, ὁμοίου σιλούρῳ, ἀχρήστου τοσοῦτον ὡς μηδὲ κυνὶ βρώσιμον εἶναι. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν Κύμῃ χωρίου, τῆς Βλακείας.*

414, 4. *εὐήτριον*] *ἱμάτιον εὐϋφές. ἤτριον δὲ ἔνδυμα ὑμενῶδες.*

IN MINOEM. 211 335

416 b, 20. *Καρχηδὼν ἐν Λιβύῃ πόλις διάσημος, ἧς οἱ πολῖται οὗτοι.*

24. *Ἀθάμας Αἰόλου τοῦ Ἕλληνος καὶ Αἰναρέτης τῆς*
Δηιμάχου, βασιλεύων Βοιωτίας, ἐκπίπτει διά τινας 212

1. *Προσπαλτίοις*] fr. VI. Mein. — *Κρατῖνος*] *Χείρωσι*, fr. IV. Mein. — 5. *Δήμοις*] fr. IX. Mein. — 24. *Ἄλεξις*] Fab. inc. fr. XXX. Mein. — 27. *δευτέρα — δ' ἡ*] *πρὸς δὲ σάρδος δευτέρα, τρίτη τε κύρνος καὶ τετάρτη ἡ* B.
13-14. om. b.

τύχας αὐτῆς· ᾧπερ ὁ Πύθιος χρᾷ ἐκεῖσε κατοικεῖν, οὗ ὑπ' ἀγρίων ζώων ξενισθῇ. ἐλθόντος δὲ καθ' ἣν χώραν λύκοι κρέα προβάτων διενέμοιντο, αὐτοὺς μὲν διὰ δέος φασὶ φυγεῖν, συνέντα δὲ τοῦτον οἰκῆσαί τε αὐτοῦ, καὶ τῇ Ἀθαμαντίᾳ καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ τῆς οἰ-
336 κείας κλήσεως μεταδοῦναι.

28. ἐγχυτριστρίας] τὰς χοὰς τοῖς τετελευτηκόσιν ἐπιφερούσας, ὡς ἐπὶ τοῦδε. ἔλεγον δὲ καὶ τὸ βλάψαι καταχυτρίσαι, ὡς Ἀριστοφάνης. λέγονται δὲ καὶ ὅσαι τοὺς ἐναγεῖς καθαίρουσιν, αἷμα ἐπιχέουσαι τοῦ ἱερείου. ἔτι δὲ καὶ αἱ θρηνήτριαι, καὶ δὴ καὶ αἱ μαῖαι αἱ ἐκτιθεῖσαι ἐν χύτραις τὰ βρέφη.

417, 6. ἀλλ' ἀεὶ] τὸ ἀλλὰ λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ ἔστω, καὶ ἀντὶ τοῦ ὅταν δέ, καὶ ἀντὶ τοῦ ἔπειτα δέ.

418 b, 17. Μαρσύας Ὑάγνιδος ὁ πρῶτος μετὰ Ἀθηνᾶν αὐλῶν εὑρετής, εἶτα Φρυγίου καὶ Μιξολυδίου ἁρμονίας. οὗτος ἐς τοσοῦτον προῆλθεν αὐλητικῆς ὡς περὶ αὐτῆς ἐρίσαι Ἀπόλλωνι, τοῦ πλεονεκτήσαντος τὴν κρίσιν ποιουμένων Μουσῶν. καὶ δὴ νικηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ δίδωσι δίκην τῆς ἥττης τὸ δέρμα δαρείς· οὗ δὴ ἀπὸ τοῦ σώματος ῥυέντος αἵματος ποταμὸς προῆλθεν ὁ τούτῳ ὁμώνυμος. Ὄλυμπον δέ τινες οὐ Φρύγα, Μυσὸν δέ φασι, καὶ τοῦτον γενέσθαι πρῶτον κρουμάτων εὑρετήν.

419, 25. ἐννέωρος] ἐνναέτης· ὥρος γὰρ ὁ ἐνιαυτός· ἤγουν ἀπὸ ἐννέα ἐτῶν ἄρξας, ἢ ἐννέα ἔτη βασιλεύων.

213 b, 5. συμπαίστην] συμπαίγμονα.

420, 8. ἐντείνοντες] πληγὰς διδόντες.

9. τοὺς δασμοὺς] Αἰγέως τοῦ Πανδίονος βασιλεύοντος Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν Ἀνδρόγεως ὁ Μίνω πάντας ἀγῶνας νικᾷ. τοῦτον Αἰγεὺς στέλλει μὲν ἐπὶ τὸν Μαραθώνιον ταῦρον, διαφθείρεται δὲ ὑπ' αὐτοῦ, ἢ ὥς τινες, πορευόμενος ἐπὶ Θήβας διὰ τὸν Λαΐου ἀγῶνα πρὸς τῶν ἀνταγωνιστῶν διὰ φθόνον ἀπόλλυται. ὃ μαθὼν Μίνως Ἀθήνας τε πολεμεῖ καὶ Μέγαρα εἷλε, μὴ οἷός τε δ' ὢν πορθῆσαι ταύτας, εὔχεται τῷ Διὶ παρ' Ἀθηναίων δίκην λαβεῖν· καὶ διὰ τοῦτο λιμὸς ἐνσκήπτει τούτοις καὶ λοιμός. χρωμένων δὲ περὶ τῆς τούτων ἀπαλλαγῆς ἀνεῖλεν ὁ Ἀπόλλων δίκας Μίνῳ δοῦναι ἃς ἂν αὐτὸς αἱρῆται. Μίνως δὲ κελεύει δεκέτεις κόρους ἑπτὰ καὶ κόρας ἴσας ἀόπλους πέμπειν κατ' ἔτος τῷ Μινωταύρῳ βορὰν κατὰ τὸν λαβύρινθον, ὃς ὑπὸ Δαιδάλου κατεσκεύαστο χῶρός τις σκολιός. Θησεὺς δὲ μετὰ καὶ τῶν λοιπῶν κατὰ τὸ τρίτον ἔτος εἰς τὸν δασμὸν καταλεγεὶς τόν τε Μινόταυρον ἀναιρεῖ, καὶ παύει τὴν εἰς Κρήτην πομπὴν τοῦ δασμοῦ. περὶ τούτου οὖν ἐνταῦθά φησιν.

b, 20. φλαῦρον] κακόν, ὡς νῦν, ἢ φαῦλον, ἢ κοῦφον κακόν. τινὲς δὲ φλαῦρον μὲν τὸ μικρὸν κακόν, φαῦλον δὲ τὸ μέγα.

IN REM PUBLICAM. 142 395

I.

421, 1. Πειραιεὺς πόλις Ἀττικῆς καὶ ἐπίνειον Ἀθηναίων ἤγουν λιμήν, ἢ ὁρμητήριον.

2. ἑορτὴν ἐνταῦθα τὴν τῶν μικρῶν Παναθηναίων 143 φησίν· ἦν γὰρ καὶ μεγάλα, καὶ ταῦτα μὲν ἦγον εἰς ἄστυ, Ἑκατομβαιῶνος μηνὸς τρίτῃ ἀπιόντος· ἐν οἷς πέπλος τις ἀνήγετο τῇ Ἀθηνᾷ, καθ' ὃν ἐδείκνυτο ἡ κατὰ τῶν Γιγάντων ταύτης τε καὶ τῶν Ὀλυμπίων νίκη θεῶν. τὰ δὲ μικρὰ Παναθήναια κατὰ τὸν Πειραιᾶ ἐτέλουν, ἐν οἷς καὶ πέπλος ἄλλος ἀνεῖτο τῇ θεῷ, καθ' ὃν ἦν ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους, τροφίμους ὄντας αὐτῆς, νικῶντας τὸν πρὸς Ἀτλαντίνους πόλεμον· ἃ δὴ τοῖς Βενδιδείοις καλουμένοις εἵπετο. τούτων δὲ καὶ Θρᾷκες ἐκοινώνουν, ἐπεὶ καὶ Βένδις παρ' αὐτοῖς ἡ Ἄρτεμις καλεῖται, καὶ αὕτη τιμωμένη κοινῇ παρ' ἀμφοῖν. ταῦτα δὲ ἐτελεῖτο Θαργηλιῶνος ἐννάτῃ ἐπὶ δέκα.

422, 3. Παιανιά, δῆμος Πανδιονίδος, ἐξ οὗ οὗτος.

11. θαμίζεις] συχνάζεις.

16. αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι] ὡς φιλολόγου Σωκράτους καὶ ζητητικοῦ ὄντος, καὶ λόγων εἰωθότος ἀνευρίσκειν πηγάς, οἱ προκείμενοι λόγοι Κεφάλῳ.

31. τὴν παλαιὰν παροιμίαν] τὴν κολοιὸς ποτὶ κολοιὸν ἱζάνει· φιλάλληλον γὰρ τουτὶ τὸ ζῷον. τάττεται δὲ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν τοῖς ὁμοίοις προσομιλούντων.

37. προπηλακίσεις] ὕβρεις ἢ διασυρμούς.

38. ὑμνοῦσιν] ἀντὶ τοῦ ὀδύρονται, λοιδοροῦσι, μέμ- 144
φονται, κατ' εὐφημισμόν.

b, 21. Σέριφος νῆσος μία τῶν Κυκλάδων καὶ πόλις ἐν αὐτῇ· οἱ δ' ἐξ αὐτῆς Σερίφιοι.

31. χρηματιστής] χρημάτων ποριστής.

423, 19. ἀτάλλουσα] τρέφουσα, τιθηνοῦσα, σαίνουσα. συναορεῖ δὲ ἤγουν συνήρτηται.

424, 8. ξυμβόλαια] σημείωσαι ὅτι συμβόλαιά φησι τὰ κοινωνήματα.

36. περὶ πυκτικῆς εὑρήσεις, ὁποία τις ἦν, μετὰ 396
φύλλα δύο, ἐν ᾧ καὶ περὶ παγκρατίου διαλαμβάνεται.

425, 8. ἀφίππους] ἀπείρως ἔχοντας ἱππικῆς.

43. εὐηθίζεσθε] μωραίνετε, ἀνοηταίνετε, εὐφήμως.

b, 22. ἀνεκάγχασέ τε μάλα Σαρδάνιον] παροιμία ἐπὶ

---

8. βλάψαι] βάψαι Zonaras, θάψαι Lobeckius in Aglaoph. I. p. 632. — 9. καταχυτρίσαι] Immo ἐγχυτρίσαι. Bait. — Ἀριστοφάνης] Σφηξίν, v. 289.

9. καὶ τῶν Baiterus: καὶ ἡ τῶν b. — 14. Βενδιδείοις Baiterus: Βενδιδίοις b. — 18. Παιανιά Baiterus: Παιανία b. — 36. μετὰ φύλλα δύο] 338 C. — 40. Conf. Zenob. V. 85.

τῶν ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ σφῶν αὐτῶν γελώντων. οἱ γὰρ τὴν Σαρδὼ κατοικοῦντες, ὥς φησι Τίμαιος, ἐπειδὰν αὐτοῖς ἀπογηράσκωσιν οἱ γονεῖς καὶ νομίσωσιν ἱκανὸν βεβιωκέναι χρόνον, ἄγουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ μέλλουσι θάψαι, κἀκεῖ λάκκους ὀρύξαντες ἐπ' ἄκρων
145 χειλῶν τοὺς μέλλοντας ἀποθνήσκειν καθίζουσιν, ἔπειτα ἕκαστος αὐτῶν σχίζαν ἔχων τύπτει τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καὶ εἰς τοὺς λάκκους περιωθεῖ· τοὺς δὲ πρεσβύτας χαίροντας ἐπὶ τὸν θάνατον παραγίνεσθαι ὡς εὐδαίμονας, καὶ μετὰ γέλωτος καὶ εὐθυμίας ἀπόλλυσθαι. ἐπεὶ οὖν γελᾶν μὲν συνέβαινεν, οὐ πάνυ δὲ ὁ γέλως ἐπ' ἀγαθῷ τινὶ ἐγίνετο, παρὰ τοῖς Ἕλλησι τὴν προκειμένην ῥηθῆναι παροιμίαν. Κλείταρχος δέ φησι τοὺς Φοίνικας, καὶ μάλιστα Καρχηδονίους, τὸν Κρόνον τιμῶντας, ἐπάν τινος μεγάλου κατατυχεῖν σπεύδωσιν, εὔχεσθαι καθ' ἑνὸς τῶν παίδων, εἰ περιγένοιντο τῶν ἐπιθυμηθέντων, καθαγιεῖν αὐτὸν τῷ θεῷ. τοῦ δὲ Κρόνου χαλκοῦ παρ' αὐτοῖς ἑστῶτος τὰς χεῖρας ὑπτίας ἐκτετακότος ὑπὲρ κριβάνου χαλκοῦ, τοῦτον ἐκκαίειν τὸ παιδίον. τῆς δὲ φλογὸς τοῦ ἐκκαιομένου πρὸς τὸ σῶμα ἐμπιπτούσης, συνέλκεσθαί τε τὰ μέλη, καὶ τὸ στόμα σεσηρὸς φαίνεσθαι τοῖς γελῶσι παραπλησίως, ἕως ἂν συσπασθὲν εἰς τὸν κρίβανον παρολίσθῃ. τὸν οὖν σεσηρότα γέλωτα σαρδάνιον ἐντεῦθεν λέγεσθαι, ἐπεὶ γελῶντες ἀποθνήσκουσι· σαίρειν δέ ἐστι τὸ διέλκειν τὸ στόμα καὶ χαίνειν. Σιμωνίδης δὲ ἀπὸ Τάλω τοῦ χαλκοῦ, ὃν Ἥφαιστος ἐδημιούργησε Μίνῳ φύλακα τῆς νήσου ποιήσασθαι, ἔμψυχον ὄντα, τοὺς πελάζοντάς φησι κατακαίοντα ἀναιρεῖν· ὅθεν ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι διὰ τὴν φλόγα τὸν σαρδάνιόν φησι λεχθῆναι γέλωτα. ὁμοίως καὶ Σοφοκλῆς ἐν Δαιδάλῳ. ἤκουσα δέ, φησὶν ὁ Ταῤῥαῖος, ἐγχωρίων λεγόντων ὅτι ἐν Σαρδόνι
146 γίγνοιτο βοτάνη σελίνῳ παραπλησία, ἧς οἱ γευσάμενοι δοκοῦσι μὲν γελῶντες, σπασμῷ δὲ ἀποθνήσκουσιν· οὕτω δὲ Σαρδόνιος ἂν λέγοιτο, καὶ οὐ Σαρδάνιος. μήποτε οὖν τὸ Ὁμηρικόν, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἴσως ἐῤῥύη,

μείδησε δὲ θυμῷ
σαρδάνιον μάλα τοῖον,

τὸν ἀπ' αὐτῶν τῶν χειλῶν γέλωτα καὶ μέχρι τοῦ σεσηρέναι γιγνόμενον σημαίνει.

426, 35. οὗτος ὁ Πουλυδάμας ἀπὸ Σκοτούσσης ἦν, πό-
397 λεως Θεσσαλίας, διασημότατος παγκρατιαστής, ὑπερμεγέθης, ὃς ἐν Πέρσαις παρ' Ὤχῳ γενόμενος τῷ βασιλεῖ λέοντας ἀνεῖλε καὶ ὡπλισμένους γυμνὸς κατηγωνίσατο.

36. παγκρατιαστὴς ὁ παγκράτιον ἀγωνιζόμενος. ἔστι δὲ τοῦτο ἀγών τις ἐξ ἀτελοῦς πάλης καὶ ἀτελοῦς πυγμῆς συγκείμενος. καὶ δήλη μὲν ἡ πάλη, πυγμὴ δὲ τὸ πρὶν ἐσκευάζετο οὕτως. εἰς στρόφιον, ὅ ἐστι στρογγύλον ζωνάριον, οἱ τέσσαρες τῶν δακτύλων ἐνεβιβάζοντο, καὶ ὑπερέβαλλον τοῦ στροφίου τοσοῦτον ὅσον, εἰ συνάγοιντο, πὺξ εἶναι. ξυνείχοντο δὲ ὑπὸ σειρᾶς, ἣν καθάπερ ἔρεισμα ἐβέβλητο ἐκ τοῦ πήχεος. νυνὶ δ' αὖ μεθέστηκε· ῥινοὺς γὰρ τῶν πιοτάτων βοῶν ἕψοντες, ἱμάντα ἐργάζονται πυκτικὸν ὀξὺν καὶ προεμβάλλοντα· ὁ δὲ ἀντίχειρ οὐ συλλαμβάνει τοῖς δακτύλοις τὸ πλήττειν, ὑπὲρ συμμετρίας τῶν τραυμάτων, ὡς μὴ πᾶσα ἡ χεὶρ μάχοιτο. ταῦτα Φιλόστρατός φησιν ἐν τῷ περὶ γυμναστικῆς.

427, 20. συκοφάντης λέγεται ὁ ψευδῶς τί τινος κατηγο- 147
ρῶν. κεκλῆσθαι δ' οὕτω παρ' Ἀθηναίοις πρῶτον εὑρεθέντος τοῦ φυτοῦ τῆς συκῆς, καὶ διὰ τοῦτο κωλυόντων ἐξάγειν τὰ σῦκα. τῶν δὲ φαινόντων τοὺς ἐξάγοντας συκοφαντῶν κληθέντων, συνέβη καὶ τοὺς ὁπωσοῦν κατηγοροῦντάς τινων φιλαπεχθημόνως οὕτω προσαγορευθῆναι.

b, 3. ὡς ἔπος εἰπεῖν] τὸν ὡς φαίνεται μόνον, καὶ ὡς ἐν λόγῳ μόνον εἰπεῖν.

8. ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν λέοντα] παροιμία ἐπὶ τῶν καθ' ἑαυτῶν τι ἢ ἀδύνατα ποιεῖν ἐπιχειρούντων λεγομένη.

428, 29. τίτθη] μάμμη, ἡ πατρὸς ἢ μητρὸς μήτηρ.

31. κορυζῶντα] μωραίνοντα, μυξάζοντα· κόρυζα γὰρ ἡ μύξα, ἣν οἱ Ἀττικοὶ κατάῤῥουν φασίν.

b, 24. ὅσια] ὅσια τὰ βέβηλα, εἰς ἃ ἔξεστιν εἰσιέναι, ὡς Ἀριστοφάνης Λυσιστράτῃ

ὦ πότνι' Εἰλείθυι', ἐπίσχες τοῦ τόκου,
ἕως ἂν εἰς ὅσιον ἀπέλθω χωρίον.

καὶ ὅσια χρήματα τὰ μὴ ἱερά. λέγεται δὲ καὶ τὸ Διο-
νύσιον ὅσιον. Ἄλλως. Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Τι- 148
μοκράτους τὰ μὲν τῶν θεῶν χρήματα ἱερά, τὰ δὲ κοινὰ τῆς πόλεως ὅσια ὀνομάζει.

28. οἱ κατὰ μέρη] τὸ ἑξῆς οὕτως· οἱ κατὰ μέρος τῶν τοιούτων κακουργημάτων ἀδικοῦντες.

429 b, 16. ἀρνυμένους] ἀντὶ τοῦ καταλλαττομένους.

39. ἢ ζημίαν] τὸ ὑπὸ πονηροτέρου ἄρχεσθαι, ὡς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ.

430, 13. ἐπιτρέψαι] τὴν ἀρχὴν δηλονότι ἀναλαβέσθαι. 398

20. πράγματα] ἀντὶ τοῦ φροντίδας· ἐξ οὗ καὶ πολυπράγμων ὁ πολύφροντις.

33. κατατείναντες] ἀντὶ τοῦ διεξελθόντες λόγον μακρόν.

36. ἀνομολογούμενοι] ἀντὶ τοῦ ὁμολογοῦντες.

b, 32. ἀστεῖος] νῦν ἀντὶ τοῦ γελοιώδης τὸ ἀστεῖος κεῖται. σημαίνει γὰρ καὶ τὸν εὐσύνετον καὶ εὐπρόσωπον καὶ χαρίεντα.

---

26. Σιμωνίδης] fr. LXXI. Schneidew. — 31. Δαιδάλῳ] fr. 171. Dind. — 38. Hom. Odyss. υ, 301 seq.
11. Conf. Philostratei libri de gymnastica, ed. Kayser, p. 22. — 16. cf. Boeckh. (Staatshaushalt. d. Athen. 1. p. 46.) Bekk. — 24. τηθὴ b. — 28. Λυσιστράτῃ] v. 742 sq. — 32. Demosth. or. 24. §. 82.

431b, 43. *πράττειν*] *ἀντὶ τοῦ μετὰ πίστεως καὶ ἀσφαλείας τι ποιεῖν.*

432, 14. *εὐωχοῦ*] *ἀντὶ τοῦ ἀπόλαυε.*

43. *σμίλη ἐστὶν ὄργανον τμητικόν, ἰσόπεδον τὴν βάσιν ἔχον, ὡς τοὐναντίον ὁ τομεὺς κυκλοτερῆ. ἔστι δὲ σκυτοτομικὰ ἐργαλεῖα.*

149 II.

436, 6. *κατ' Αἰσχύλον*] *Αἰσχύλου ἐξ Ἀμφιαράου*
οὐ γὰρ δοκεῖν δίκαιος ἀλλ' εἶναι θέλων,
βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος,
ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα.

13. *τέγγεσθαι*] *εἴκειν, ἐνδιδόναι, ὡς νῦν· καὶ βρέχεσθαι.*

28. *ἀνασχινδυλευθήσεται*] *ἀντὶ τοῦ ἀνασκολοπισθήσεται.*

b, 11. *ἀδελφὸς ἀεὶ παρείη, ὅτι προτιμητέον τοὺς οἰκείους εἰς βοήθειαν. Πλάτων ἐμνήσθη ἐνταῦθα. παρῆκται δὲ ἴσως παρὰ τὸ Ὁμηρικόν*
ἦ τι κασιγνήτοις ἐπιμέμφεαι, οἷσί περ ἀνήρ
μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται.

41. *παῖδας γὰρ παίδων*] *ἐξ Ἡροδότου, ἀπὸ τοῦ δοθέντος χρησμοῦ Γλαύκῳ τῷ Λάκωνι, ὡς*
ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

437, 15. *ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος*] *ἀντὶ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.*

23. *ἀγύρται*] *οἱ ἀγείροντες ὄχλον ἐφ' ἑαυτοὺς χυδαῖον.*

27. *ἀκεῖσθαι*] *θεραπεύειν.*

39. *λιστοὶ*] *ἀντὶ τοῦ λιταζόμενοι, λιταῖς εἴκοντες.*

150 43. *βίβλων*] *περὶ ἐπῳδῶν καὶ καταδέσμων καὶ καθαρσίων καὶ μειλιγμάτων καὶ τῶν ὁμοίων.*

43. *ὅμαδον*] *συναγωγὴν ἢ θόρυβον, ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ αὐδᾶν.*

b, 21. *κύριον*] *το δοκεῖν κύριόν ἐστιν.*

438b, 6. *οὐ τὸ δίκαιον*] *σημείωσαι τὸ δριμὺ τῆς ἐπιβολῆς.*

11. *ἐπειδὴ οὖν ὡμολόγησας*] *εἶπε γὰρ ἐν ἀρχῇ ὅτι δικαιοσύνην θετέον ἐν τῷ καλλίστῳ εἴδει τοῦ ἀγαθοῦ, ὃ καὶ δι' αὐτὸ καὶ διὰ τὰ ἀπ' αὐτοῦ γινόμενα ἀγαπητέον τῷ μέλλοντι μακαρίῳ ἔσεσθαι.*

399 18. *τῶν μὲν ἄλλων*] *ὧν προεῖπε ποιητῶν.*

19. *ἀνασχοίμην*] *ἤγουν ἀποδεχοίμην.*

31. *ἐλεγεῖα ᾠδαί, ἢ θρῆνοι, ἢ μῦθοι· ἔνθεν καὶ τὰ ἐπιτάφια ποιήματα ἐλεγεῖα καλοῦνται.*

32. *Μέγαρα πόλις περὶ τὸν Ἰσθμόν, ἀνὰ μέσον Πελοποννήσου καὶ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.*

439b, 34. *σμινύην*] *σκαφίον. τινὲς δὲ ἀξίνην ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους δικελλοειδῆ.*

440b, 8. *ἄλφιτα κυρίως μὲν τὰ ἀπὸ πεφρυγμένων καὶ ἀλεσθεισῶν κριθῶν θραύσματα, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τὰ ἀπὸ πυρῶν καὶ φακῶν.*

9. *πέψαντες ἀρτοποιήσαντες, μάξαντες δὲ φυράσαντες, ζυμώσαντες. ἢ ἄλφιτα ἀπὸ τῶν κριθῶν πέψαντες, ἄλευρα ἀπὸ τῶν πυρῶν μάξαντες.* 151

20. *βολβοὺς*] *βοτάνης εἶδος ποιᾶς.*

21. *τραγήματα παρὰ Λάκωσι τὰ παρ' ἡμῖν τρωγάλια.*

23. *σποδιοῦσι*] *ἀντὶ τοῦ εἰς σποδὸν ἤγουν εἰς ἀνθρακιὰν ἐσβεσμένην ἑψήσουσιν.*

38. *φλεγμαίνουσαν*] *τρυφῶσαν, ἐπηρμένην, μεγαλαυχουμένην.*

42. *πέμματα*] *πλακούντια.*

441, 11. *κομμωτριῶν*] *κόμμι λέγεται τὸ ἐκ τῶν δένδρων, ἅτε δὴ δάκρυον, ἀπόῤῥοιον ὑγρόν, ᾧ χρῶνται πρὸς τὰς τρίχας τῶν γυναικῶν, ὥστε μὴ διαχεῖσθαι αὐτὰς ἀλλὰ μένειν ὡς ἄγαν συνημμένας ἐφ' οὗ βεβούληνται σχήματος αἱ κομμώτριαι· παρ' ὃ καὶ ἀπὸ τοῦδε τοῦ κόμμεος λέγονται, καὶ ἡ τέχνη κομμωτική.*

12. *συβωτῶν*] *σημείωσαι ὅτι τὰς σῦς ἀπαγορεύει Πλάτων τοῦ ἐσθίεσθαι ἐν τῇ ἀρίστῃ πολιτείᾳ.*

442, 23. *κομψὸν*] *νῦν τὸ σπουδαῖον καὶ ἀγαθόν· σημαίνει δὲ καὶ τὸ πανοῦργον καὶ ἀπατητικὸν καὶ πιθανὸν καὶ τεχνικὸν καὶ ἀστεῖον καὶ περίλαλον.*

443b, 23. *βούβρωστις*] *πονηρία, ἢ μέγας λιμός. οἱ δὲ οἶστρον ἢ ἀσθένειαν.* 152

444, 19. *εἰλήσεων*] *τῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐκκαύσεων.*

b, 6. *ἐκδειματούντων*] *ἀντὶ τοῦ ἐκδειματούτωσαν, Ἀττικῶς.*

44. *ἔνι*] *ἀντὶ τοῦ ἐστίν, Ἀττικῶς.*

445b, 4. *παιῶνα*] *ἀλαλαγμὸν ἐπ' εὐτυχίᾳ, ὡς νῦν, ἢ νίκῃ.*

11. *χορὸν οὐ δώσομεν*] *ἀντὶ τοῦ οὐκ εὐδοκιμήσομεν καὶ νικήσομεν. χορὸν διδόναι γὰρ ἔλεγον ἐν ἴσῳ τῷ εὐδοκιμεῖν καὶ νικᾶν· παρὰ γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις χοροῦ ἐτύγχανον κωμῳδίας καὶ τραγῳδίας ποιηταὶ οὐ πάντες, ἀλλ' οἱ εὐδοκιμοῦντες καὶ δοκιμασθέντες ἄξιοι.*

III.

446b, 18. *ἐνέρους τοὺς νεκρούς, ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ ἔρᾳ (ὅ ἐστι γῇ) κεῖσθαι. ἀλίβαντας δὲ τόπους ἐν Ἅιδου, ἢ καὶ αὐτοὺς τοὺς νεκροὺς νοητέον, διὰ τὴν τῆς λιβάδος ἀμεθεξίαν.* 400

447, 37. *σχολῇ ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ σχολῇ ἂν ἑαυτὸν ἐπιπλήξειεν. οὐ μόνον, φησί, τοὺς ἄλλους οὐ κωλύσει, ἀλλ' οὐδὲ ἑαυτόν.*

b, 7. *ταῦτα πρὸς τὸν Ἀδείμαντον ἔτι Σωκράτης λέγει, τῇ συνήθει χρώμενος εἰρωνείᾳ.* 153

448, 34. *ὀκνῶ*] *ἀντὶ τοῦ εὐλαβῶς ἔχω.*

35. *ἀπὸ κοινοῦ τὸ οὐδ' ὅσιον.*

---

7. *Αἰσχύλου*] *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας*, v. 592–594. — *ἐξ Ἀμφιαράου*] *ἐπ' Ἀμφιαράου* Bekkerus. Fort. *ἐς Ἀμφιάραον.* Cf. Plut. Aristid. cap. 3. Mor. 186 B. Bait. — 17. Hom. Odyss. π, 97 seq. — 19. *Ἡροδότου*] VI. 86. — 46. *καὶ φακῶν* Etymol. M.: *ῥοάκων* b.

b, 27. ἀγχίσποροι] ἐγγὺς γένους.

449, 3. ἀπορεῖν] ἀπαγορεύειν.

6. ἐὰν ὁμολογῇς] ἐάν, φησίν, ἀβασανίστως ὁμολογήσῃς ἀγαθὸν εἶναι τὴν δικαιοσύνην, κακὸν δὲ τὴν ἀδικίαν, ἔχω τὸ ζητούμενον. εἰ δὲ λόγῳ δουλεύοιμεν, δεῖ πρῶτον ἡμᾶς διορίσασθαι τὴν τῆς δικαιοσύνης οὐσίαν.

21. γελοῖος] ἀστεῖον.

38. Ἰθάκη νῆσος πρὸς τῇ Κεφαλληνίᾳ.

b, 33. τραγῳδία ἐστὶ ποίησις ἔμμετρος πρὸς ἅμιλλαν ᾠδῆς ἐπὶ δεινοπαθείᾳ προσώπων τε καὶ πραγμάτων γιγνομένη, καθ' ἣν τῷ νικήσαντι τράγος ἔπαθλον ἐδίδοτο, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχε. κωμῳδία ἐστὶ ποίησις ἔμμετρος καὶ αὐτὴ πρὸς ἅμιλλαν ᾠδῆς, πρότερον μὲν ἐφ' ἱλαρότητί τινι καὶ καρπῶν συγκομιδῇ γιγνομένη, μετὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ διαβολῇ καὶ ἐνδείξει πονηρῶν προσώπων τε καὶ πραγμάτων εἰς σωφρονισμὸν ποιουμένη, καθ' ἣν τῷ νικήσαντι γλεῦκος ἔπαθλον ἐδίδοτο,
154 ὃ τρύγα ἐκάλουν. παρὸ καὶ ἥδε τὸ πρὶν τρυγῳδία κοινῶς ἐλέγετο· ὕστερον δέ, ἀπὸ τοῦ κατὰ κώμας ἄρξασθαι ταύτην πρὶν εἰς ἄστυ μετελθεῖν, κωμῳδία ὠνομάσθη.

35. ὁ διθύραμβος γράφεται μὲν εἰς Διόνυσον, κεκινημένος καὶ πολὺ τὸ ἐνθουσιῶδες μετὰ χορείας ἔχων, κέκληται δὲ ἀπὸ τῶν συμβάντων περὶ αὐτόν. ὀνομάζεται γὰρ οὕτως ἢ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν Νύσαν ὑπὸ ἄντρῳ διθύρῳ τραφῆναι, ἢ διὰ τὸ λυθέντων τῶν ῥαμμάτων ἐκ τοῦ Διὸς μηροῦ εὑρεθῆναι, ἢ διὰ τὸ δόξαι γενέσθαι δίς, ἔκ τε τῆς Σεμέλης καὶ τοῦ μηροῦ τοῦ Διός. εὑρεθῆναι μὲν τὸν διθύραμβον ἐν Κορίνθῳ ὑπὸ Ἀρίονός φασι. τῶν δὲ ποιητῶν τῷ μὲν πρώτῳ βοῦς ἔπαθλον ἦν, τῷ δὲ δευτέρῳ ἀμφορεύς, τῷ δὲ τρίτῳ τράγος, ὃν τρυγὶ κεχρισμένον ἀπῆγον.

450 b, 13. ἔστι τι εἶδος λέξεως] τὸ ἀπαγγελτικὸν ἅμα καὶ
401 τὸ τῶν σπουδαίων μιμητικόν. τοῦτο γὰρ μόνον τὸ εἶδος τῆς διηγήσεως ἀγαπᾷ ὁ Πλάτων ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ.

451, 15. ἡ ἐμὴ νικᾷ] κατ' ἔλλειψιν τοῦ ψῆφος ἢ γνώμη.

34. μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς] παροιμία ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῆς χρείας ἀφιεμένων. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἑορτῶν ἐοίκασιν οἱ ἄνθρωποι μύρῳ κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχεῖ-
155 σθαι, ὡς ἂν σχολάζοντες ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ μόνον σχολάζοντες θυμηδίᾳ. καὶ πάλιν τοῖς ἀπὸ δουλείας μεταγομένοις ἐπ' ἐλευθερίαν ἐρίου κάταγμα κατὰ τῆς κεφαλῆς ἐνδεσμούμενον τὸ ἐπίσημον. Ἄλλως. μύρον καταχέειν τῶν ἐν τοῖς ἁγιωτάτοις ἱεροῖς ἀγαλμάτων θέμις ἦν, ἐρίῳ τε στέφειν αὐτά, καὶ τοῦτο κατά τινα ἱερατικὸν νόμον, ὡς ὁ μέγας Πρόκλος φησίν.

b, 24. ὁ Πρόκλος φησὶ τὴν μὲν Δώριον ἁρμονίαν εἰς παιδείαν ἐξαρκεῖν ὡς καταστηματικήν, τὴν δὲ Φρύγιον εἰς ἱερὰ καὶ ἐνθεασμοὺς ὡς ἐκστατικήν.

35. δεομένῳ ἢ διδάσκοντι] ἵνα ἄλλον νοήσωμεν προσερχόμενον τῷ μουσικῷ χάριν τινὸς δεήσεως καὶ ὧν λέγει ἵνα μὴ πεισθῇ τῷ προσιόντι καὶ μεταπείθοντι ὁ μουσικός.

452, 10. Μαρσύας Ὀλύμπου τοῦ αὐλητοῦ υἱὸς ἦν, ἄκρος δὲ τὴν τέχνην οὕτως ὡς διαμιλληθῆναι θαῤῥῆσαι τῷ Ἀπόλλωνι περὶ μουσικῆς. δεξαμένου δὲ τούτου τὴν πρόκλησιν, κατήκουσαν μὲν αἱ Μοῦσαι ἀμφοῖν, γίνεται δὲ ἡ ψῆφος Ἀπόλλωνι. δαρείς τε εἰς τιμωρίαν ὁ Μαρσύας μετέδωκε κλήσεως τῷ ποταμῷ τῆς αὐτῆς, τῷ ἀπὸ τῆς ῥοῆς τοῦ αἵματος αὐτοῦ γεγονότι.

28. ὁ ἐνόπλιος σύνθετός ἐστιν ἐξ ἰάμβου καὶ δακτύλου καὶ τῆς παριαμβίδος, ἀνδρικὸς πρὸς πράξεις ἀναγκαίας καὶ ἀκουσίους, ἐξορμητικὸς εἰς πόλεμον.
ὁ δὲ ἡρῷος δάκτυλος, ἁπλοῦς, κοσμιότητος ποιητικὸς 156
καὶ ὁμαλότητος, παιδευομένοις προσήκων, ὡς ἰσότητι κεκοσμημένος, ὡς ἐν τῷ εἰς ταῦτα ὑπομνήματι Πρόκλος φησίν.

b, 4. ὑποκοριζόμενοι] διασύροντες, ὡς Ξενοφῶν, ἢ τὸ αἰσχρὸν εὐφήμως ὀνομάζοντες, ὡς Δημοσθένης. κολακεύοντες, ὑποκρινόμενοι.

44. ἐκεῖ] ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ.

453 b, 6. ἀπειροκαλίας] τῆς ἀπειρίαν τοῦ καλοῦ ἐχούσης ἕξεως.

36. ἀκροσφαλεῖς] ἄκρως σφαλλομένους.

47. ἡδυσμάτων] ἀρτυμάτων.

454, 33. λυγιζόμενος] στρεφόμενος, καμπτόμενος, ἀπὸ
τῶν λύγων· λύγος δέ ἐστι φυτὸν ἱμαντῶδες. τινὲς δὲ 402
καὶ τὸ μετὰ τιμωρίας βασανίζειν λυγίζειν φασί· καὶ αἱ μάστιγες αἷς οἱ ἀθληταὶ τύπτονται λύγοι καλοῦνται.

b, 1. ἄτοπα νῦν, ἃ μὴ ἔστι τοπάσαι, ὅ ἐστιν ὑπονοῆσαι, σημαίνει δὲ καὶ κακὸν καὶ ἄλογον καὶ θαυμάσιον.

10. Ἡρόδικον τὸν Σηλυμβριανόν φησιν ἰατρόν. οὗτος ἦν, παρ' ᾧ ὁ Κῷος φοιτήσας Ἱπποκράτης κάτω ἑαυτοῦ βαίνειν ὅσον ἐπὶ τῇ ἰατρικῇ τοὺς πάντας ἀπέλιπεν.

12. ἀπέκναισε] διέφθειρεν, ὡς νῦν. σημαίνει δὲ καὶ 157
διέκοψε καὶ ἐλύπησεν.

455, 5. μὴ μελετῶντι] τὸ ἀρετὴν ἀσκεῖν.

40. κυκεών ἐστι κρᾶμα ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος καὶ ἀλφίτων καὶ τυροῦ καὶ ὕδατος ἀναμεμιγμένον, ᾧ ἐχρῶντο πρὸς πόσιν.

b, 2. Μίδας Φρυγῶν βασιλεύς, ὃς δοκεῖ πλουσιώτατος γεγονέναι. τοῦτόν φασι καὶ ὄνου ὦτα ἔχειν, διὰ τὸ πρῶτον ὠτακουσταῖς αὐτὸν χρήσασθαι, παρ' ὅσον καὶ τὸ ζῷον ὁ ὄνος ἀκουστικώτατον.

456 b, 18. μινυρίζων] θρηνῶν, ἢ ἠρέμα ᾄδων.

18. γεγανωμένος] λελαμπρυσμένος.

28. ἀκράχολοι] ἄκρως χολούμενοι.

10. Demosth. or. 19. §. 259. — 27. λυγιζόμενος] Hoc Platoni reddendum cum Porsono (Miscell. p. 266). Idem ἀποκναῖσαι reponit Phileb. p. 163, 6 et ἐχέγγυος Alcib. 1. p. 371, 21. Bekk.

458, 8. τὸ ψεῦδος Φοινικικόν φησιν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν δράκοντα καὶ τοὺς Σπαρτοὺς καὶ Κάδμον ψευδῶς λεγομένων. οὗτος γὰρ Ἀγήνορος τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Λιβύης ἦν, ἧς ἡ Φοινίκη χώρα.

b, 5. ἄλλοι ἄνθρωποι] ἀπὸ κοινοῦ τὸ πεισθεῖεν.

9. ἀγάγῃ] τὸ τοὺς ἔπειτα πεῖσαι.

44. ἂν μὴ πᾶσα ἀνάγκη] εἰ μὴ τὴν ἀναγκαίαν, ἱμάτιόν φημι καὶ βρώματα εὐτελῆ.

158

IV.

460, 13. ἐπισίτιοι] οἱ τροφῆς χάριν ἐργαζόμενοι.

33. φάρμακα] νῦν τὰ χρώματα, ἢ βάμματα.

b, 10. ξυστίς ἐστι λεπτὸν ὕφασμα, περιβόλαιον, ἢ χιτὼν ποδήρης γυναικεῖος. οἱ δὲ τραγικὸν ἔνδυμα ἐσκευοποιημένον καὶ ἔχον ἐπιπόρπημα, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῇ πόρπῃ προσκόσμημα ἢ λίθινον ἢ χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν· πόρπη δέ ἐστιν ἡ ἄνω τῆς χλαμύδος σύνδεσις. οἱ δὲ ξυστίδα τὸ λεπτόν, παρὰ τὸ ἐξύσθαι. ἰδίως δὲ τὸ τῶν τραγῳδῶν ἔνδυμα.

20. νευρορράφους εἶπε Λυκοῦργος τοὺς τὰ νεῦρα ῥάπτοντας ταῖς λύραις.

461, 10. χυτρεὺς] κεραμεύς, ἀφ' ἑνὸς εἴδους τῶν κεραμευομένων, τῆς χύτρας.

b, 14. πόλεις παίζειν εἶδός ἐστι πεττευτικῆς παιδιᾶς· μετῆκται δὲ καὶ εἰς παροιμίαν.

403 **35.** φαῦλον τὸ ῥᾴδιον, ὡς νῦν. εὕρηται δὲ σημαῖνον καὶ τὸ ἁπλοῦν καὶ κακὸν καὶ μοχθηρὸν καὶ τυχὸν καὶ μέγα.

159 **462b, 38.** χαριέντως] εὐτραπέλως, σκωπτικῶς.

463, 27. ὕδραν τέμνειν, παροιμία ἐπὶ τῶν ἀμηχάνων εἰρημένη, διὰ τὰς τῆς ὕδρας κεφαλὰς ἃς τέμνων Ἡρακλῆς οὐδὲν μᾶλλον ἐκράτει, ταύτης ἀναδιδούσης ἄλλας ἀντὶ τῶν κοπτομένων κεφαλάς.

37. Δελφοὶ πόλις ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ πρὸς τῇ Φωκίδι.

464, 41. δευσοποιὸν] ἔμμονον, δυσαπόπλυτον, ὡς νῦν. σημαίνει δὲ καὶ τὸν βαφέα.

43. ῥυμμάτων] τριμμάτων, σμηγμάτων. τὸ δὲ σμῆγμά ἐστι σποδός.

b, 11. Χαλάστρα πόλις τῆς Μακεδονίας καὶ λίμνη, ἔνθα τὸ Χαλαστραῖον νίτρον γιγνόμενον διὰ ἐνναετηρίδος πήγνυται, ὁμοίως δὲ καὶ λύεται.

11. κονία σμῆγμα, σποδός.

29. πραγματευώμεθα] φροντίζωμεν· πρᾶγμα γὰρ καὶ ἡ φροντίς

465, 2. ἔνι] ἔνεστιν ἢ ἔστιν.

34. ἐπιεικῶς τὸ ἱκανῶς, ὡς νῦν. σημαίνει δὲ καὶ τὸ πάνυ, καὶ παραδόξως, καὶ παρ' ἐλπίδα, καὶ μετὰ χρηστότητος, και μετρίως ἢ συμμέτρως.

b, 10. εἰ γὰρ ὤφελον] εὐκτικὸν ἐπίῤῥημα. 160

16. ἰοὺ ἰού] σχετλιαστικὸν ἐπίῤῥημα.

466, 27. πάντα τἄλλα μεταλλαττόμενα] ἀντὶ τοῦ πάσας τὰς ἄλλας τέχνας ἀμειβομένας ὑπ' αὐτοῦ μίαν, εἶτα ἑτέραν, εἶτα πάλιν ἄλλην καὶ ἄλλην.

467, 28. χαριεντίζοιτο] εὐτραπελεύοιτο, σκώπτοι, ὡς Ἀριστοφάνης

χαριεντίζει καὶ καταπαίζεις ἡμῶν καὶ βωμολοχεύει.

b, 1. διασαφητικὸν τὸ ᾗ, ἀντὶ τοῦ ᾗπερ, οἷον ᾗπερ ταύτῃ.

468, 41 τῷ αὐτῷ] τῷ ἑαυτοῦ μέρει. ἡ μὲν γὰρ ἐπιθυμία ἄγει πρὸς τὸ πιεῖν, ὁ δὲ λόγος ἀνθέλκει.

b, 28. ἐμπλήσθητε] ὀφθαλμοὶ δηλαδή.

38. τοῦ τοιούτου λέγει, τοῦ συμμαχεῖν τῷ λόγῳ τὸν θυμόν. ὁ δὲ νοῦς οὗτος· ταῖς δὲ ἐπιθυμίαις σε κοινωνήσαντα ταῖς εὐλογίστοις, καὶ γινώσκοντά σε τοῦτο ἐκ τῆς πείρας, οὐχ ὑπολαμβάνω σε εἰπεῖν ὅτι ᾔσθημαι ἐν ταῖς τοιαύταις ἀγαθαῖς ἡδοναῖς τὸν θυμὸν ἀντιπράττοντα ταῖς ἐπιθυμίαις, ὥσπερ ἐπὶ ταῖς τοῦ Λεοντίου ἀλόγοις ἡδοναῖς ἀντέπραττεν.

470, 41. νεάτη ἤγουν νήτη ὑπερβολαίων ἡ ἐσχάτη χορδὴ
τοῦ δὶς διὰ πασῶν συστήματος, ὑπάτη δὲ ἡ μετὰ τὸν 161
προλαμβανόμενον λεγόμενον φθόγγον πρώτη χορδὴ
τοῦ αὐτοῦ τοῦ δὶς διὰ πασῶν συστήματος. μέση δὲ
καὶ αὐτὴ ἤτοι φθόγγος ἢ χορδὴ ἡ τελευταία μὲν τοῦ 404
πρώτου διὰ πασῶν, ἀρχὴ δὲ τοῦ δευτέρου, ὡς εἶναι
τούτων κοινήν, ὡς Πτολεμαῖός τέ φησι καὶ οἱ ἄλλοι
μουσικοί.

V.

472, 7. ᾖα δισυλλάβως τὸ ἐπορευόμην. σὺν τῷ ἰῶτα γράφεται· οἱ γοῦν Ἴωνες ἤϊα λέγουσι, καὶ ᾔεσαν τὸ ᾔεσαν· καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ οὕτως ἀναγνωστέον „ὅτι ἀκμάζοντες ᾖσαν ἐς ταυτόν.“ οἱ δὲ Ἴωνες ἤεσαν καὶ ἤϊσαν.

473, 2. Ἀδράστειαν] τρεῖς Μοίρας εἶναι θυγατέρας Ἀνάγκης φασίν, Κλωθώ, Λάχεσιν, Ἄτροπον, ἣν καὶ Ἀδράστειαν καλοῦσιν, ὅτιπερ οὐκ ἄν τις αὐτὴν ἀποδράσειεν, ἢ ὅτι ἀειδράστειά τις οἷόν ἐστιν, ὡς ἀεὶ δρῶσα τὰ καθ' ἑαυτήν, ἢ ὡς πολυδράστεια (πολλὰ γὰρ δρᾷ) τοῦ ἄλφα πλῆθος δηλοῦντος ὡς ἐπὶ τῆς ἀξύλου ὕλης. ἡ δὲ αὐτὴ καὶ Νέμεσις λέγεται ἀπὸ τῆς νεμήσεως, ὡς διαιροῦσα καὶ νέμουσα τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστῳ.

b, 3. χαριέντων] νῦν τῶν ἐν ἔργῳ τὸ σκώπτειν ποιουμένων.

24. φιλοπαίσμων Ἀττικῶς ὁ φιλοπαίγμων.

474, 8. νεῖ] νῦν κολυμβᾷ· σημαίνει δὲ καὶ τὸ νήθει.

9. νευστέον] κολυμβητέον. 162

---

18. Λυκοῦργος fr. 92. ed. Bait. et Saupp.

6. Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ. fr. XIV. Mein. 212. Dind. — 8. χαριεντίζεις b. — 31. Thucyd. I. 1.

10. δελφῖνα] ὡς τὸν Ἀρίονα δηλονότι τὸν Μηθυμναῖον. Μήθυμνα πόλις ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ, ἀφ' ἧς Ἀρίων, κιθαρῳδὸς Περιάνδρου τοῦ Κορινθίων τυράννου. οὗτος ἱκανῶς ἔχων χρημάτων, ἐπιθυμίᾳ πλειόνων εἴς τε Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν ἧκεν, ἀφ' ὧν ἀπὸ τῆς τέχνης χρήματα συλλέξας πολλὰ εἰς Κόρινθον ἐπανέπλει. ἐν ᾧ τῶν ναυτῶν διὰ τὰ τοῦδε χρήματα βουλομένων αὐτὸν ἀνελεῖν, τούτων μὲν ἐκείνοις, εἰ ἀφεῖεν, ἐξίστατο, πείθειν δὲ οὐκ ἔχων ἐδεῖτο αὐτῶν ἐπὶ τῆς πρῴρας ᾆσαι βραχύ, εἶτα εἰς τὴν θάλασσαν ἅλλεσθαι. καὶ οἱ μὲν ἔδωκαν, ὁ δὲ ᾄσας ἑαυτὸν ἔρριψε· δελφὶς δὲ ὑποθεὶς ἑαυτὸν τῷ κιθαρῳδῷ εἰς Ταίναρον κομίζει τὸ τῆς Λακωνικῆς ἀκρωτήριον. περὶ ταύτης οὖν τῆς ἱστορίας ἐνταῦθα φησίν.

16. ἦ] διασαφητικόν, ὡς νῦν, ψιλούμενον καὶ περισπώμενον. ἔστι δὲ καὶ ἀπορηματικόν, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐρωτηματικόν. εἰ δὲ βαρύνοιτο, διαζευκτικὸν δηλοῖ.

27. ἀνδρείως] ἀντὶ τοῦ θρασέως.

41. τὸ πρὸς αὐτὰ τεῖνον] τὸ ἐπιτήδειον.

b, 29. ποπάνων] πλακουντίων πλατέων καὶ λεπτῶν καὶ περιφερῶν. ἕψημα δέ ἐστιν ὃ ἔνιοι ἑραῖον καλοῦσιν, οἱ δὲ γλυκύ.

163 475, 14. εὐχαῖς ὅμοια] τὰ μὴ καθήκοντα· ἔστι γὰρ ὅτε καὶ τοιαῦτα εὐχόμεθα.

476 b, 34. σπαργῶσι] Ὅμηρος

405 οὔθατα γὰρ σφαραγεῦντο.

τοὺς μαστοὺς πλήρεις ἔχουσι γάλακτος, καὶ σπαράττονται ὑπὸ θλίψεως, δέονταί τε τοῦ ἐκκριθῆναι αὐτό. σημαίνει δὲ καὶ ὁρμῶσι καὶ ὀργῶσι καὶ ταράττονται.

38. τίτθαις ταῖς τοὺς τίτθους παρεχούσαις, τροφοῖς δὲ ταῖς τὸν ἄλλον ἀναδεχομέναις πόνον, αἳ καὶ τιθῆναι καλοῦνται. αἵτινες περιφέρουσι, προσπαίζουσι, καὶ τῆς ἄλλης τροφῆς τῆς μετὰ τὸν ἀπογαλακτισμὸν ἐπιμέλειαν ἔχουσιν.

478 b, 15. βιαίων δίκη βίας δίκης διαφέρει. βιαίων μὲν γάρ ἐστιν, εἴ τις βίᾳ ἐπεισελθών τι ἔλαβεν ἀλλότριον ἢ ἐκ χωρίου ἢ ἐξ οἰκίας, βιαίων ἐκρίνετο. ἐν δὲ ταῖς σχολικαῖς ὑποθέσεσιν βίας ἔγκλημά ἐστι κατὰ τῶν κόρην ἁρπασάντων ἢ παῖδα ἐλεύθερον. σημειωτέον δὲ ὅτι βιαίων γράφουσι τὴν δίκην οἱ παλαιοί, καὶ οὐδεὶς βίας. αἰκίας δὲ δίκη ἐστίν, ὅταν ἐκ προχείρου πάθους τινὸς καὶ μὴ ἐκ προνοίας ἀδίκων τις ἄρξῃ χειρῶν. εἰσήγετο δὲ πρὸς τοὺς τεσσαράκοντα.

164 39. πορισάμενοι] κλέψαντες, ἤ τι τοιοῦτον.

39. οἰκέτας τοὺς οἰκείους, οὐχὶ δὲ τοὺς δούλους μόνον, ὡς ἡ νῦν συνήθεια. ἔστι καὶ παρ' Ἡροδότῳ ἡ χρῆσις.

44. Ὀλυμπιονῖκαι οἱ τοὺς ἐν Ὀλύμπῳ νικῶντες ἀγῶνας. μετὰ Πῖσον γὰρ καὶ Πέλοπα καὶ Ἡρακλέα, τοὺς πρώτους διαθεμένους αὐτούς, ἠμελήθησαν ἐπὶ ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν Ὀλυμπιάδας. Ἴφιτος δὲ καὶ Λυκοῦργος οἱ Ἡρακλεῖδαι καὶ Κλεοσθένης ὁ Κλεονίκου ἐπιγενόμενοι, καὶ εἰς ὁμόνοιαν τοὺς Πελοποννησίους παρακαλοῦντες, πέμπουσι περὶ τοῦ ἀγῶνος ἐρωτῶντες εἰς Δελφούς. καὶ ὁ Ἀπόλλων χρᾷ τοῦτον ἀνανεοῦν, καὶ τοῖς νικῶσιν ἆθλον διδόναι κότινον, ὅ ἐστιν ἐξ ἀγριελαίας στέφανον. οἱ δὲ τοῖς Ἠλείοις ἐπιτρέπουσι διαθεῖναι τὸν ἀγῶνα· οὗτοι δὲ τοῖς Πισάταις. ἄγεται δὲ διὰ πέντε ἐτῶν μέσον τεσσάρων συντελουμένων. Ἦλις δὲ καὶ Πίσα πόλεις Πελοποννήσου, τριακοσίους σταδίους ἀλλήλων ἀπέχουσαι.

479, 3. ἀναδοῦνται] ἀναπλέκονται, στέφονται.

6. οὐκ οἶδα ὅτου] τοῦ Ἀδειμάντου δηλονότι. ἐξέκλινε δὲ τὸ τοῦ λόγου σκληρὸν διὰ τοῦ ἀορίστου.

b, 13. ἀλλὰ σμικρὸν] ὁ νοῦς οὗτος· Ἆρα, ὦ Γλαύκων, ἡγεῖ οὐκ εἶναι μέγιστον κέρδος τὸ τοὺς μέλλοντας γενήσεσθαι παῖδας ἐμπειροπολέμους μετὰ χρόνον αὐτοπτεῖν 165
ἢ μὴ τὰ περὶ πόλεμον; σχεδὸν δὲ τὸ Ὁμηρικὸν παραφράζει·

πρῶτ' ἐλθὼν σὺν ὄχεσφι, διδασκόμενος πολέμοιο,
Εὔφορβος.

18. οὐκοῦν] ἀντὶ τοῦ οὐχ οὕτως, καθ' ὑπόκρισιν.

19. ὅσα ἄνθρωποι] ἀντὶ τοῦ κατὰ ἀνθρωπίνην φύ- 406
σιν· οἱ γὰρ θεοὶ πάντα ἴσασιν.

480, 5. πάντων, ἔφη, μάλιστα] συγκαταθετικώτερον δοκεῖ μοι.

12. πλεῖστοι ἐκ τοῦ τοιούτου] ἀγαθοὶ πλεῖστοι ἐκ τοῦ τιμᾶσθαι. τὸ Ὁμηρικὸν δὲ λέγει

ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἐστίν·
ἴση μοῖρα μένοντι. καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζει.

19. ταῦτά γε] τοῦτο πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ῥηθέντων Ὁμηρικῶν λόγων ἐν τοῖς πρώτοις.

45. ὅλῳ καὶ παντὶ διαφέρειν, παροιμία ἐπὶ τῶν πάντῃ διαφερόντων λεγομένη, παρ' ὅσον τὰ πράγματα καὶ ὅλα τυγχάνει ὄντα, καθ' ὃ συνεχῆ ἐστιν ἑαυτοῖς, καὶ μέρη ἔχει, καθ' ὃ καὶ διωρισμένα τούτοις πᾶσίν ἐστι. τὸ οὖν πάντῃ διαφέρον τινός, ἅτε δὴ καὶ καθ' ὅλον καὶ κατὰ μέρος τοῦδε πᾶν διενεγκόν, ὅλῳ καὶ παντὶ λέγεται διαφέρειν.

b, 16. ἀναιρέσεις τὰς ὑπὸ τῶν ἐν πολέμῳ ἡττηθέντων 166
ἀναλήψεις τῶν νεκρῶν σωμάτων παρὰ τῶν οἰκείων αὐτοῖς.

34. ἀπὸ τρόπου τὸ αἰτίας χωρίς, πρὸς τρόπου δὲ τὸ κατ' αἰτίαν.

46. ἀλιτηριώδης πρὸς βίαν ποιουμένη, ἢ ἁμαρτανομένη, ἐκ τοῦ ἀλιτήριοι ὀνόματος παρηγμένη. κατὰ Διονύσιον γὰρ τὸν Ἁλικαρνασσέα, λιμοῦ γενομένου Ἀθήνησιν οἱ πένητες προφερόμενα ἄλευρα διήρπαζον·

---

26. Hom. Odyss. ι, 440. — 48. Ὀλύμπῳ] Immo Ὀλυμπίᾳ. Bait.
21. Hom. Iliad. π, 811. — 28. πλεῖστοι ἐκ τοῦ τοιούτου Baiterus: ἀγαθῷ ὄντι b. — 30. Hom. Il. ι, 316. 318.

ἐλέχθησαν οὖν οἱ τοὺς ἀλοῦντας ἐπιτηροῦντες ἀλιτήριοι. διέτεινε δὲ τὸ ὄνομα, ὥστε καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετὰ βίας τι ποιούντων ἢ ἁμαρτανόντων λέγεσθαι.

481 b, 12. μὴ διάτριβε] μὴ καθ' ὑπέρθεσιν λέγε.

43. ἆρ' οἷόν τε] ὁ νοῦς οὕτως· Ἆρα ἀκριβῶς, ὡς ὁ λόγος ἀπαιτεῖ, ἐνδέχεται τοὺς ἀνθρώπους πράττειν, ἢ ἡ πρᾶξις κατὰ φύσιν ἧττον ἅπτεται ἀληθείας ἤπερ ἡ λέξις καὶ ὁ λόγος; ἀλλ' ἐν μὲν τῷ οὐρανῷ εὑρίσκομεν καὶ κύκλον ἐν σώματι καὶ σφαῖραν καὶ τάξιν καὶ ἁρμονίαν καὶ ἀναλογίαν καὶ ὁμοιότητα καὶ ἰσότητα καὶ ἁπλῶς πάντα σύμφωνα τῷ λόγῳ· ἐν δὲ γῇ τοῦτο γενέσθαι δυσχερές.

482, 21. τί λέγει; ὅπερ ἐπὶ Μάρκου τοῦ φιλοσόφου, βασιλέως Ῥωμαίων, ἀπέβη.

27. κακῶν παῖλα] τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. τοῦτο δὲ καὶ Εὐριπίδης λέγει·

167 πόλις γάρ ἐστι πᾶσα τῶν ἡγουμένων.

b, 33. Ἀθήνησι δέκα μὲν ἦσαν φυλαί, διῄρητο δ' ἑκά-
407 στη τούτων εἰς τρία, εἰς τριττύας, εἰς ἔθνη, εἰς φρατρίας. οἱ οὖν ἑκάστης τριττύος ἄρχοντες τριττύαρχοί τε καλοῦνται καὶ τριττυαρχοῦσιν.

45. κακόσιτον] κακόχυμον, βεβλαμμένον.

483, 10. Διονύσια ἑορτὴ Ἀθήνησι Διονύσῳ ἤγετο, τὰ μὲν κατ' ἀγροὺς μηνὸς Ποσειδεῶνος, τὰ δὲ Λήναια μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, τὰ δὲ ἐν ἄστει Ἐλαφηβολιῶνος.

484 b, 11. παίδων αἰνίγματι] Κλεάρχου γρῖφος·

αἶνός τίς ἐστιν ὡς ἀνήρ τε κοὐκ ἀνὴρ
ὄρνιθα κοὐκ ὄρνιθ' ἰδών τε κοὐκ ἰδὼν,
ἐπὶ ξύλου τε κοὐ ξύλου καθημένην
λίθῳ τε κοὐ λίθῳ βάλοι τε κοὐ βάλοι.

Ἄλλως.

ἄνθρωπος οὐκ ἄνθρωπος, ἄνθρωπος δ' ὅμως,
ὄρνιθα κοὐκ ὄρνιθα, ὄρνιθα δ' ὅμως,
ἐπὶ ξύλου τε κοὐ ξύλου καθημένην
λίθῳ βαλών με κοὐ λίθῳ διώλεσεν.

νυκτερίδα. ὁ εὐνοῦχος. νάρθηκος. κισήρει.

VI.

485 b, 12. φιλοτίμων καὶ ἐρωτικῶν] ὅτι ἔλεγεν ὅτι τριττυ-
168 αρχοῦσιν οἱ φιλότιμοι πολλάκις, καὶ οἱ ἐρωτικοὶ συμπάσχοντες μελιχλώρους καλοῦσι τοὺς ὠχρούς.

16. ἑκόντας εἶναι] ἀντὶ τοῦ ἐθελουσίους. τὸ δ' εἶναι παρέλκει Ἀττικῶς.

486, 5. ἀνελευθερία ἐστὶν ἕξις φαύλη περὶ χρήματα, μὴ ἀναλίσκουσα ταῦτα εἰς ἃ δεῖ καὶ ὅσα δεῖ καὶ ὅτε δεῖ. σμικρολογία δέ ἐστι φειδωλία, περὶ χυδαίων τινῶν ἢ φροντίδα ἢ συλλογὴν ποιουμένη. μεγαλοπρέπειά ἐστιν ἕξις βελτίστη περὶ δαπάνας, ἃς τῷ μεγάλῳ καὶ πρέποντι γίγνεσθαι προσήκει.

46. πρὸς μὲν ταῦτα] ὁ νοῦς οὗτος· οἱ πολλοὶ τῶν ἀκουόντων ταῦτα, διὰ τὸ μὴ εἶναι διαλεκτικώτατοι, ἐπιστομίζονται ῥᾳδίως ὑπὸ σοῦ, ὦ Σώκρατες, ὄντος δεινοῦ ἐν διαλεκτικῇ. καὶ σὺ μὲν οὐκ ἀληθῆ λέγεις ταῦτα λέγων, ἐκεῖνοι δὲ ἀδυνατοῦσιν ἐλέγχειν σε. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν μὴ τολμῶντες πρὸς σὲ ἀντιλέγειν σιωπῶσιν· αὐτὰ δὲ τὰ πράγματα ἐναργῶς φαίνεται μὴ συμφωνοῦντα τοῖς ὑπὸ σοῦ λεγομένοις.

b, 17. ἀλλοκότους] ἐξηλλαγμένους, ἐναντίους, ξένους, πλημμελεῖς, ἀλλοφυεῖς.

31. εἰκάζω τὸ ὁμοιῶ, καὶ τὸ εἰκονίζω τὸ αὐτὸ δηλοῖ. χρῆται δὲ τῇ λέξει ὅ τε Ξενοφῶν καὶ ὁ Ἀριστοφάνης καὶ ἄλλοι.

487, 2. ἄλλοι μᾶλλον] πείθουσιν, ἀπὸ κοινοῦ. 408 169

4. μανδραγόρᾳ] ὑπνωτικὸς ὁ καρπὸς τοῦδε τοῦ φυτοῦ. Θεόφραστος δὲ ἐν τῇ περὶ φυτῶν πραγματείᾳ τὴν ῥίζαν τοῦδε ξυσθεῖσάν τε καὶ ὄξει δευθεῖσαν πρός τε τὰ ποδαγρικὰ καὶ πρὸς ὕπνον μᾶλλον εἶναι χρησίμην φησί, καὶ δὴ πρὸς φίλτρα. διδόασιν δὲ ἐν οἴνῳ ἢ ὄξει.

20. ἀδολέσχην] μακρολόγον, φλύαρον.

34. κομψευσάμενος] πανουργευσάμενος. κομψευσάμενον τὸν Εὔβουλόν φησιν, ὃς ὑπὸ Σωκράτους ἐρωτηθεὶς „ὦ Εὔβουλε, σοφὸς ἐθέλεις εἶναι ἢ πλούσιος;“ ἔφη πλούσιος· τοὺς γὰρ σοφοὺς ὁρᾶν ἐπὶ ταῖς τῶν πλουσίων θύραις καθεύδοντας. πρὸς ὃ τὸν Σωκράτη πάνυ ἀγχίνως εἰπεῖν· οἱ μὲν σοφοί, ὦ Εὔβουλε, ἴσασιν ὧν δέονται, τῆς πρὸς τὴν τῶν ἀναγκαίων χρείαν γὰρ χορηγίας, ἧς οἱ πλούσιοι, εἰ βούλοιντο, χορηγοί· αὐτοὶ δ' οὗτοι οἱ πλούσιοι οὐκ ἴσασιν· τῆς ἀνθρωπίνης γὰρ ἀρετῆς, ἢ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν σοφῶν τῷ βουλομένῳ παντὶ οἷά τ' ἐστὶ παραγίνεσθαι.

b, 40. πολλοί, φησίν, ἀρξάμενοι φιλοσοφεῖν ἐγένοντο πονηρότατοι· μικρὰ δέ τις αὐτῶν μοῖρα καὶ ὀλίγιστοι ἐκφεύγουσι τὴν φθορὰν ταύτην, καὶ οὐ γίγνονται πονηροί, ἄχρηστοι δὲ ὅμως.

42. τὸ ἑξῆς· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ τὰς τῶν ψυχῶν φύ- 170
σεις, τὰς εἰς τὸ τῆς φιλοσοφίας ἐπιτήδευμα καθισταμένας καὶ μιμουμένας τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις, δεῖ θεάσασθαι, οἷαι οὖσαι εἰς μεῖζον ἑαυτῶν ἐπιτήδευμα ἀφικόμεναι, πλημμελοῦσαι ψόγον κατὰ τῆς φιλοσοφίας προσῆψαν.

488 b, 28. οὗτοι] οἱ δημαγωγοί, οὓς σοφιστὰς μεγίστους ἄρτι ἔλεγεν.

31. διὰ τοῦ θρέμματος ἐξετραγῳδήθη τὴν ἀλογίαν τῶν τοιούτων ὄχλων.

489, 6. τούτοις] τοῖς ἰδιώταις, τοῖς ἀπαιδεύτοις.

---

16. Εὐριπίδης] Immo Σοφοκλῆς, Φιλοκτήτῃ 386. Conf. Porson. Miscell. p. 272. Bait. — 26. Conf. Athenaeus X. 76. — 36. νάρθηκος Bröndstedt (in Bredow, Epist. Paris. p. 132 sq.): νάρθηκι b.
28. οἱ Baiterus: ἢ οἱ Ruhnk., ὡς οἱ cum Bröndstedtio b.

9. *Διομήδεια ἀνάγκη*, παροιμία ἐπὶ τῶν κατ' ἀνάγκην τι πραττόντων εἰρημένη, ἀφ' ἱστορίας τοιαύτης, ἧς καὶ Ἀριστοφάνης μέμνηται ἐν Βατράχοις, ὅτι Διομήδης καὶ Ὀδυσσεὺς τὸ Παλλάδιον κλέψαντες ἐξ Ἰλίου νυκτὸς ἐπανῄεσαν ἐπὶ τὰς ναῦς σελήνης ὑποφαινούσης, φιλοτιμούμενος δ' Ὀδυσσεὺς αὐτοῦ μόνου δόξαι γενέσθαι τὴν πρᾶξιν, ἐπεχείρησε τὸν Διομήδεα μετὰ τοῦ Παλλαδίου προηγούμενον ἀνελεῖν. ὁ δὲ κατὰ τὸ τῆς σελήνης φῶς τὴν καθ' αὑτοῦ θεασάμενος τοῦ ἐπιφερομένου ξίφους σκιάν, συλλαμβάνει τε τὸν Ὀδυσσέα, καὶ τὰς χεῖρας τοῦδε συνδεῖ, προάγειν τε κελεύει, καὶ
171 τύπτων αὐτοῦ πλατεῖ τῷ ξίφει τὸ μετάφρενον ἐπὶ τοὺς
409 Ἕλληνας παραγίνεται.

26. ἄλλως] μάλιστα, ὡς νῦν, ἢ μάτην, ἢ κατὰ ἄλλον τρόπον.

b, 18. ἀποτεθρυμμένοι] ἀπηγριωμένοι. εἴρηται κατὰ μεταφορὰν τὴν ἀπὸ τῶν θρύων, ἅ ἐστι βοτάνη τις ἀγρία καὶ ἄγονος.

38. οἶμαι βαναυσίας ἐνταῦθα κοινότερον λέγεσθαι τὰς κατὰ τὰς τέχνας ἀναστροφάς, ἀπὸ τῶν διὰ πυρὸς ἐργαζομένων τεχνῶν εἰρημένας (βαῦνος γὰρ ἡ κάμινος), οὐ μὴν βαναυσίαν ἐν τούτοις λέγειν ἤτοι ἀπειροκαλίαν, ἣν ἀμφότερα μὲν οὕτως Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Νικομαχείοις ἠθικοῖς καλεῖ, ἐν τοῖς μεγάλοις δὲ σαλακωνίαν. ἔστι δὲ περὶ χρημάτων δαπάνας ὑπερβολή, ἔλλειψις δὲ μικροπρέπεια· ὧν μεγαλοπρέπεια μεσότης ἐστίν.

490 b, 19. εἰπόντος Ἀδειμάντου ὅτι τέλος ἐχέτω τὰ περὶ τούτων, ὁ Σωκράτης φησὶν ὅτι κωλύομαι ὑπακοῦσαί σοι βουλόμενος, ἀλλ' οὐ δύναμαι· ἔτι γὰρ δεῖ περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν ἀναγκαίως.

32. Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος, φυσικὸς ὤν, ἔλεγεν ὅτι ὁ ἥλιος ἐν τῇ δυτικῇ θαλάσσῃ ἐλθὼν καὶ καταδὺς ἐν αὐτῇ σβέννυται, εἶτα διελθὼν τὸ ὑπὸ γῆν καὶ εἰς ἀνα-
172 τολὴν φθάσας ἐξάπτεται πάλιν, καὶ τοῦτο αἰεὶ γίγνεται. Ἄλλως. Ἡράκλειτος Βαθίωνος, Ἐφέσιος, μεγαλόφρων γεγονὼς καὶ ὑπερόπτης παρ' ὁντινοῦν. οὗτος τὸ τοῦ ἡλίου ἔλεγεν εἶναι σχῆμα σκαφοειδὲς καὶ ὑπόκυρτον, καὶ τὴν ἔκλειψιν αὐτοῦ συμβαίνειν κατὰ τὴν τοῦ σκαφοειδοῦς στροφήν, ὥστε τὸ μὲν κοῖλον ἄνω γίγνεσθαι, τὸ δὲ κυρτὸν κάτω πρὸς τὴν ἡμετέραν ὄψιν. ἀλλὰ μὴν καὶ Ξενοφάνη τὸν Κολοφώνιον κατὰ σβέσιν τὴν ἡλιακὴν ἔκλειψιν λέγειν γίγνεσθαί φασι, καὶ πάλιν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς ἀνίσχειν αὐτόν.

34. διὰ τῆς εἰωθυίας εἰρωνείας Σωκράτης νῦν λανθανόντως ὑποτίθεται ἡμῖν ὅτι δεῖ τοὺς νέους μειρακιώδη φιλοσοφίαν μανθάνειν. λέγει δὲ τὴν μαθηματικήν· οἰκεία γὰρ αὕτη τοῖς νέοις θεοῖς. καὶ γὰρ δι' αὐτῆς τὰς κινήσεις τῶν νέων θεῶν διδασκόμεθα. ἡ δὲ διαλεκτικὴ τοῖς τοιούτοις ἀνδράσιν ἐπισφαλής. καὶ ὁ Πλωτῖνος τοιοῦτο λέγει τὸ παραδοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα πρὸς συνεθισμὸν τῆς ἀσωμάτου φύσεως.

491, 5. εἰς μικρὸν] ἀντὶ τοῦ εἰς μέγαν, εἰρωνικῶς.

8. οὐ γὰρ πώποτε εἶδον] πικρὸν τὸ λέγειν ὅτι ἔργῳ μὲν τὰ νῦν λεγόμενα καλῶς οὐκ εἶπον οἱ πολλοί, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτα ῥήματα εἶδον. καὶ γὰρ ὁ Θουκυδίδης, ἐπιπλήττων τοὺς Ἀθηναίους, λέγει ὅτι „ὑμεῖς θεαταὶ μὲν ἐστε τῶν λόγων, ἀκροαταὶ δὲ τῶν ἔργων.“
τὸ δὲ ἐξεπίτηδες ἀντὶ τοῦ ἐκ παρασκευῆς καὶ ἐπιμε- 173
λείας πιθανῶς συντεθέντα. καὶ τὸ πολὺ μᾶλλον ἔμφασιν πολλὴν ἔχει τῆς τῶν πολλῶν ἀφροσύνης, καὶ τὸ
ὡμοιωμένα ἀλλήλοις εἶναι τὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ οὐχὶ 410
τοῖς οὖσιν ἐδήλωσε διὰ τοῦ ἑξῆς, ὅτι ἄνδρα ὡμοιωμένον ἀρετῆς ἔργῳ πρῶτον, εἶτα λόγῳ, οὐκ εἶδον οἱ τοιοῦτοι.

10. ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ὥσπερ νῦν] εἰρωνικῶς. ἡ γὰρ ἀλήθεια αὐτομάτως ὡς εἰπεῖν συνέρχεται· οὐ γὰρ ἀγράφῳ γραμματείῳ ἔοικεν ἡ ψυχή.

13. ἑτέρα] ἀριστοκρατουμένη.

17. τὰ δὲ κομψά] δεῖ πορίσασθαι ἐκ τούτων ὅτι ἡ τῆς ἀληθείας εὕρεσις αὐτὴ καθ' ἑαυτήν ἐστιν αἱρετὴ καὶ οὐ πρὸς ἄλλο σκοπεῖ, ἀλλὰ μόνον ἡ γνῶσις αὐτῆς ἀρκεῖ πρὸς εὐδαιμονίαν.

27. κατήκοοι] ἀντὶ τοῦ κατακουόμενοι.

32. εὐχαῖς ὅμοια] τοῦτο καὶ κενὴν φασι μακαρίαν.

44. ὅτι εὐμετάβολον τὸ τῶν πολλῶν πλῆθος, δηλοῖ καὶ Ὅμηρος ἀπεικάζων τὴν ὁρμὴν αὐτῶν κύμασι παντοίων ἀνέμων καὶ τοῖς τοιούτοις. ἀλλὰ καὶ νῦν τοῦτο λέγει, ὅτι κἂν λόγῳ τις αὐτοῖς ἐνδείξηται τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, κἂν αὐτῷ ἔργῳ τοιοῦτος ᾖ φαινόμενος, ῥᾳδίως ἂν πείσει αὐτούς, καὶ τοσούτῳ ῥᾷον ὅσῳ ἂν
εἶεν πλείους. καὶ γὰρ οἱ πλείους μᾶλλον τῇ τῆς ὕλης 174
ἀταξίᾳ ἀναλογοῦσι, καὶ μᾶλλον εὐάλωτοι πρὸς ἑκάτερα, ἤπερ οἱ ὀλιγώτεροι.

b, 10. οὐκοῦν] ἀντὶ τοῦ τοιγαροῦν.

12. οὐ προσῆκον ἐπεισκεκωμακότας] οὐ προσηκόντως εἰσεληλυθότας.

492 b, 23. βασανιζόμενον οὐ τὸν αἰκιζόμενον καὶ τιμωρούμενον σημαίνει παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀλλὰ τὸν ἀνακρινόμενον καὶ ἐλεγχόμενον καὶ δοκιμαζόμενον ἢ διὰ λόγων ἢ πραγμάτων, οἷός τίς ἐστιν, ἀπὸ λίθου γένους τινὸς καλουμένου βασάνου, ᾧ τὸ καθαρὸν χρυσίον δοκιμάζεται.

27. ὄκνος] ἀνάδυσις, εὐλάβεια, ἀναβολή.

493, 37. ὑπογραφὴν] ὅτι τὸ πρὸ ὀλίγου τὸ ἀνδρείκελον ἐνέγραφεν καὶ θεοείκελον ἐν τῷ πίνακι.

b, 1. πολλάκις ἀκήκοας] ἀπειράκις γὰρ ἡ ἀΐδιος ψυχὴ ταῦτα καὶ ἤκουσεν καὶ ἐπελάθετο.

---

3. *Βατράχοις*] Immo Ἐκκλησιαζούσαις, v. 1029. BAIT. — 6. αὐτοῦ Baiterus: αὑτοῦ b. — 9. καθ' αὑτοῦ Baiterus: κατ' αὐτοῦ b. — 47. θεοῖς malim abesse. BAIT. — 48. τῶν νεάτων θεῶν Orellius.

7. Θουκυδίδης] III. 38. — 27. Ὅμηρος] Iliad. β, 396 sq.

491, 6. *πάλαι καταφανής*] ἐξ ἀιδίου γὰρ αἱ ψυχαὶ ἀλλήλας γινώσκουσι. διὰ τὸ ὀρεκτὸν εἶναι τὸν νοῦν καὶ τὴν ἐπιστήμην κατὰ φύσιν αὐταῖς, καὶ τὸ δοξαστὸν ὡς ἐπίκτητον ἀποπέμπεσθαι, οὐκ ἀποχρήσει αὐταῖς ἡ δόξα.

18. *παρ' ἄλλων*] παρὰ τῶν κρειττόνων ἡμῶν γενῶν.

175 20. *ἀρκέσει*] τὸ γὰρ θεῖον πᾶν οὐ μόνον αὐταρκὲς ἀλλὰ καὶ ἱκανόν.

23. *ὅπως μὴ*] ἐλλιπὴς ἡ φράσις· τοῦτο δὲ ἔθος Ἀττικόν. λείπει γὰρ τὸ σκόπει ἤ τι τοιοῦτο.

25. *ἐάσωμεν*] παρὰ γὰρ τὴν τῶν καταδεεστέρων ἀνεπιτηδειότητα τὰ κρείττονα ἀδυνατοῦσιν ἐνεργεῖν.

411 494b, 4. *οὐ πάνυ*] οὐδαμῶς.

495, 26. τὸ γελοίως διὰ τὴν ὑπερβολήν. ἀσύγκριτον γὰρ τἀγαθὸν ἁπλῶς πρὸς πάντα. τὰ γὰρ κρείττονα ἡμῶν γένη διαπορθμεύουσι τὰ παρὰ θεῶν εἰς ἡμᾶς ἀγαθά. ἡ δὲ θεία ἀνάγκη τῇ θείᾳ βουλήσει ἡ αὐτή, καὶ ὅμοιον ἥ τε αἵρεσις τῷ κλήρῳ, καὶ τὸ ἑλέσθαι τῷ λαχεῖν, καὶ τὸ εἶναι τῷ ἐνεργεῖν, καὶ τὸ βούλεσθαι τῷ δύνασθαι, καὶ εἶναι ἁπλῶς ἐν θεῷ πάντα ἑνιαίως. Ἄλλως. τὸ γελοίως ἤγουν ἐγκοσμίως. οἱ γὰρ νέοι καὶ ἐγκόσμιοι θεοὶ τοῦτο αἰνίττονται. παίγνιον γὰρ τὸ σωματικὸν πᾶν τοῖς νοητοῖς παραβαλλόμενον. τὸ δὲ παίζειν καὶ γελᾶν τῶν νέων οἰκεῖον. καὶ τὸ

ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν

περὶ τῶν ἐγκοσμίων εἴρηται θεῶν. ὁ γοῦν Γλαύκων ἀναλόγως ἐγκοσμίῳ προσώπῳ εἰκότως γελοίως λέγει. τὸ δὲ Ἄπολλον οἰκεῖον τῷ τε ἡλίῳ εἰς ταυτὸν ἐρχο-
176 μένῳ τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ τῷ λέγοντι ἐπιγνόντι τὸν ἑαυτοῦ βασιλέα ἥλιον καὶ Ἀπόλλωνα τὸν αὐτόν.

Ἄπολλον] ἐπίφθεγμα θαυμαστικόν, ὡς τὸ Ἡράκλεις.

39. *Σχόλιον ἐκ τῶν Ἀρχύτου καὶ Βροντίνου καὶ Ἰαμβλίχου ἐπαμηθέν.* Γραμμὴν δίχα τὸ πρῶτον τετμημένην, εἴτε εἰς ἴσα τμήματα κατ' Ἀρχύταν καὶ τὸν Χαλκιδέα Ἰάμβλιχον, εἴτε καὶ εἰς ἄνισα, ὡς ἐν τῶν τισὶν ἀντιγράφων τοῦ Πλάτωνος εὕρηται, τὰ ὄντα πάντα δηλοῦσθαι εἰς δύο κατὰ πρώτην διαίρεσιν τεμνόμενα, τὸ νοητὸν δηλονότι καὶ ὁρατόν. εἰ μὲν εἰς ἴσα, διά τε τὴν τῶν λόγων μετουσίαν καὶ τῶν εἰδῶν, καὶ τὴν τῶν μετεχόντων πρὸς τὰ μετεχόμενα ὁμοιότητα, καὶ τῷ τὴν ἀναλογίαν τὴν αὐτήν πως εἶναι ἐπ' ἀμφοτέρων· εἰ δὲ εἰς ἄνισα, ὡς ἐν ἄλλοις εὕρηται, διὰ τὴν τῶν νοητῶν πρὸς τὰ αἰσθητὰ ἴσως ὑπεροχὴν καὶ ἀνομοιότητα. οἷον ἑκάτερον αὖ εἰς δύο ἀνὰ τὸν αὐτὸν διῃρῆσθαι λόγον, τῷ τὴν γνωστικὴν δύναμιν δι' ὅλου ὁμοειδῆ πρὸς ἑαυτὴν εἶναι. τὸ μὲν γὰρ ὁρατὸν εἰς εἰκόνας καὶ ὧν εἰσὶν εἰκόνες, τὸ δὲ νοητὸν εἰς τὰ διανοητὰ καὶ τὸ ἰδίως νοητὸν διακρίνεσθαι. καὶ εἰκόνας μὲν σκιάς τε καὶ τὰ ἐν τοῖς ὕδασι καὶ κατόπτροις καὶ ὅλως πυκνοῖς καὶ λείοις καὶ φανοῖς ξυνιστάμενα εἴδωλά τε καὶ φαντάσματα εἶναι, ὧν δ' εἰσὶν εἰκόνες, αὐτὰ δηλονότι τὰ αἰσθητὰ σώματα, ζῶά τε καὶ φυτὰ καὶ τὰ παραπλήσια· καὶ διανοητὰ μὲν τὰ μαθηματικά τε καὶ ἐπιστητὰ γένη, γεωμετρίαν, 177 ἀστρονομίαν καὶ τὰ τούτοις ἀδελφά, νοητὰ δὲ τὰς ἰδέας τε καὶ ὄντως οὔσας οὐσίας. ἀνάλογον οὖν ἔχειν ὡς τὰ εἰκαστὰ πρὸς τὰ αἰσθητά τε καὶ φυσικὰ σώματα, οὕτω τὰ διανοητὰ πρὸς τὰ νοητά. εἰκόνας τε γὰρ τῶν νοητῶν εἶναι τὰ διανοητά, ὡς τὰ εἰκαστὰ τῶν αἰσθητῶν, τά τε αἰσθητὰ καὶ νοητὰ τῇ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀληθείᾳ τῶν εἰκασθέντων καὶ διανοητῶν διωρίσθαι· τὰ μὲν γὰρ μᾶλλον τὰ δὲ ἧττον ἀληθῆ 412 εἶναι. καθ' αὑτὰ μὲν γὰρ καὶ οὐκ ἐν ἄλλοις ὑφεστάναι τὰ αἰσθητά, σκιὰς δὲ καὶ εἴδωλα τοῖς αἰσθητοῖς παρυφίστασθαι, ἐν ἐκείνοις καὶ οὐ καθ' αὑτὰ ὄντα· καὶ διὰ τοῦτο ἐκείνων ὑποσπασθέντων μηδὲ ταῦτα φαίνεσθαι ἔτι. εἶναι δὲ καὶ ταῦτα αἰσθητὰ μὲν τῷ γένει, ἅτε δὴ τῇ αἰσθήσει ὑποπίπτοντα, εἰκαστὰ δὲ μᾶλλον καὶ δοξαστὰ εἶναι. οὕτω δὲ καὶ τὰ διανοητὰ τῶν νοητῶν εἶναι εἰκόνας καὶ εἴδωλα, ἅτε μηδὲ αὐτὰ κυρίως ἀλλ' ἐξ ἀφαιρέσεως ὄντα, καὶ πρὸς τὰ καθ' αὑτά τε καὶ ὄντως ὄντα, τὰ νοητὰ δηλονότι, τὴν ἀναφορὰν ἔχοντα. διὸ καὶ τὴν ψυχὴν τὰ μὲν αἰσθητὰ καὶ νοητὰ πρῶτά τε καὶ αὐτόθεν γινώσκειν, ὥσπερ καὶ ὑφίσταται πρῶτα, τὰ δὲ εἰκαστὰ καὶ διανοητὰ δεύτερα, ὡς καὶ δεύτερα ὑφίσταται. ὥσπερ γὰρ οὐ μένει ἐν τοῖς εἰκαστοῖς τῇ δόξῃ ταῦτα περιλαβοῦσα, ἀλλὰ ζητεῖ τὰ καθ' αὑτὰ ὑφιστάμενα, οἷς ἕπεται τὰ εἰκάσματα, οὕτω καὶ τὰ ἐπιστητὰ καὶ διανοητὰ θεωροῦσα καὶ διανοουμένη οἷον τρίγωνον ἱδρυμένον διάμεσον καὶ τὰ παραπλήσια, οὐ περὶ τούτων διανοεῖται, ἀλλ' ἐκείνων πέρι οἷς ταῦτα ἔοικε. ταῖς τε γὰρ εἰκόσι 178 τὰ περὶ τὰ μαθήματα γένη εἶναι ἀνάλογον, καὶ τὴν αὐτῶν γνῶσιν ταῖς τῶν εἰδώλων εἰκασίαις ἔχειν τινὰ ὁμοιότητα. ἀπό τε γὰρ τῶν νοήσεων τὴν τῶν μαθηματικῶν γνῶσιν λαμβάνειν τὴν ἐνέργειαν, καὶ ἀπὸ τῶν νοητῶν ἐπὶ τὰ μαθηματικὰ ὡς εἰκόνας μεταβαίνειν, ὑποθέσεις τε ἀναποδείκτους ἑαυταῖς ὑποτιθεμένην λόγον οὐδένα οὐδενὶ ἀξιοῦν διδόναι, ὡς παντὶ φανερόν, ἐκ τοιούτων τε ὑποθέσεων ὡς ἀρχῶν οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ἀλλ' ἐπὶ τελευτὴν ἰέναι, αὐτὰ σκεπτομένην τὰ μαθηματικὰ τῇ διανοίᾳ. τῶν νοητῶν δέ γε τῶν λόγων μετὰ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμεως καὶ τῆς τελέας διαλεκτικῆς τῇ νοήσει προσχρωμένην ἅπτεσθαι ἐξ ὑποθέσεων ὡς οὐκ ἀρχῶν (οὐδὲν γὰρ ὅ τι ἐκείνων εἶναι ἀρχὴν) ἀλλ' ὅπερ καλοῦνται ὑποθέσεων καὶ ἐπιβάσεων ἐπ' ἀρχὴν τὴν ἀνυπόθετον ἰέναι, ἧς μηδὲν ἔτι δηλονότι προϋποτίθεται, ἅτε καὶ μηδὲν ὄν, ὃ ἂν εἴη πρὸ ἐκείνης. κἀκεῖθεν αὖ ἐπὶ τελευτὴν καὶ τὰ διανοητὰ κατιέναι, οὐδενὶ προσχρωμένην αἰσθητῷ, ἀλλὰ τοῖς νοητοῖς αὐτοῖς εἴδεσι δι' αὐτῶν. ὥσπερ δὲ ἔχει τὰ

---

20. νέοι] νέατοι Orellius. — 24. Hom. Iliad. α, 599.

πράγματα ἀληθείας τε καὶ μή, οὕτω σαφηνείας τε καὶ μὴ τὰ περὶ αὐτὰ καταγινόμενα τῆς ψυχῆς ἔχειν πάθη. εἶναι δὲ ταῦτα τέτταρα, νοῦν, διάνοιαν, πίστιν καὶ εἰκασίαν, ἐπὶ τέτταρσι τούτοις πράγμασι, νοητοῖς, διανοητοῖς, αἰσθητοῖς τε καὶ εἰκαστοῖς· ὧν νοῦν μὲν καὶ αἴσθησιν ἀρχὰς εἶναι τοῦ λόγου, ὡς ἐν τῷ περὶ νοῦ τε καὶ αἰσθήσεως Ἀρχύτᾳ δοκεῖ, τέλη δὲ ἐπιστήμην καὶ δόξαν, ὡς ὑπὸ μὲν ἐκείνων ἀποτελουμένων
179 *κἀκεῖθεν ὁρμωμένου, κατιόντος δὲ καὶ τελευτῶντος*
413 *εἰς ἐπιστήμην καὶ δόξαν. καὶ τοιαῦτα μὲν εἶναι τὰ γένη τῶν ὄντων, τοσαῦτα δὲ καὶ τὰ τούτων κριτήρια.*

VII.

497, 2. *Ἀττικοὶ καὶ τὸ ἰδέ ὀξύνουσι καὶ τὸ λαβέ καὶ τὸ φαγέ, ὁμοίως τῷ ἐλθέ, εὑρέ, εἰπέ.*

498, 26. *γνωματεύοντα] διακρίνοντα, διαγινώσκοντα ἀκριβῶς.*

b, 6. *ἐνταῦθα] ἐν τῷ νοητῷ.*

30. *μετρίως] ἀντὶ τοῦ ἐπιεικῶς πάνυ.*

499, 29. *Πτολεμαῖος ὁ μέγας ἐν δ' Γεωγραφουμένων φησὶ τὰς μακάρων νήσους ἓξ τὸν ἀριθμὸν ἐν τῇ ἐντὸς Λιβύῃ κατὰ τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος.*

b, 8. *τοιοῦτοι γιγνόμενοι] οἱ φιλόσοφοι.*

35. *εἰ μὲν εὕροις, φησί, βίον ἀμείνω φιλοσόφου βίου. λέγοι δ' ἂν θεοῦ μόνου· καὶ γὰρ θεὸς ἀμείνων φιλοσόφου μόνος.*

500, 10. *ὀστράκου περιστροφή] παροιμία ἐπὶ τῶν ταχέως τι ποιούντων λεγομένη. ἔστι δὲ καὶ ὄνομα παιδιᾶς.*
180 *Ἄλλως. ἐπὶ τῶν διὰ τάχους εἰς φυγὴν ὁρμώντων, ἢ ἐπὶ τῶν εὐμεταβόλων.*

501 b, 27. *τοὺς περὶ ταῦτα δεινούς] τοὺς ἀριθμητικούς.*

28. *αὐτὸ τὸ ἕν] τὴν μονάδα τὴν παρὰ τοῖς μαθηματικοῖς.*

44. *ὀξεῖς] οἷος ἦν Θεαίτητος.*

502, 2. *μείζω πόνον παρέχει μανθάνοντι] ἴσως τοῦτο βούλεται λέγειν ὁ Πλάτων, ὅτι τῶν μετὰ πολλοῦ πόνου κατορθουμένων τεχνῶν οὐκ ἔστιν οὐδεμία τοιαύτη εὔκολος ὡς ἡ ἀριθμητική.*

39. *οὐ δέον] ἀντὶ τοῦ οὐ δεόντως, Ἀττικῶς.*

b, 6. *ἡδύς] εὐήθης. ἐκάλουν δὲ οὕτω καὶ τοὺς ὑπομώρους.*

9. *ἑκάστου] ἑκάστου ἀνδρὸς τοῦ μανθάνοντος.*

503, 26. *δίκην] νῦν τιμωρίαν*

39. *Δαίδαλος ὁ Εὐπαλάμου καὶ Φρασιμήδης, ἀγαλματοποιὸς ἄριστος.*

45. *ὁ τῷ ὄντι, φησίν, ἀστρονομικὸς τὸν μὲν ὁρώ-*
181 *μενον οὐρανὸν βλέπει τε καὶ θαυμάζει διὰ τῆς εὐτάκτου κινήσεως τὸν δημιουργόν, ἄτοπον δὲ ἡγήσαιτ' ἂν ἐξονυχίζειν καὶ λιπαρῶς τοῖς φαινομένοις κεχηνέναι καὶ παντὶ τρόπῳ ζητεῖν τὰς κινήσεις αὐτῶν λεπτομερῶς.*

b, 27. *ὦτα παγῆναι] περὶ μουσικῆς, ἥ ἐστιν ἀντίστροφος ἀστρονομίας· ἡ μὲν γὰρ ὄψει, ἡ δὲ ἀκοῇ πέπηγεν· λέγει δ' οὐ τὴν τοῦ ἀλόγου ἐπιμέλειαν, ἀλλὰ τὴν κατὰ Πυθαγόραν ἐν λόγῳ καὶ θεωρήματι.*

504, 2. *κολλόπων] κολλάβων. οὕτω δὲ λέγονται τὰ τῶν* 414
χορδῶν ἐπιτόνια, περὶ ἃ εἱλοῦνται αὗται. τὸ γὰρ νωτιαῖον τοῦ τραχήλου τοῦ βοὸς μέρος κόλλοψ καλεῖται, διὰ τὸ εἰς κόλλαν εὔθετεῖν.

37. *διαλεκτικὴν τὴν διακριτικὴν τῆς πραγματικῆς, οὐ τὴν νῦν λεγομένην.*

505, 4. *πρώτην μοῖραν] τὴν τῶν νοητῶν, τὴν τῶν μαθηματικῶν, τὴν τῶν φυσικῶν, τὴν τῶν τεχνικῶν.*

28. *ἐπικαταδαρθάνειν] ἐπικατακοιμίζεσθαι.*

37. *θριγκός] περίφραγμα, στεφάνη, τειχίον, περίβολος.*

b, 6. *δριμύτητα] ὀξύτητα, σφοδρότητα, θερμότητα, ταχύτητα.*

11. *ἄῤῥατον] ἰσχυρόν, στερεόν, ἢ δυσκίνητον.*

506, 5. *προπεπηλακισμένην] ὑβρισμένην, ἠδικημένην, δια-* 182
σεσυρμένην, ἐξουθενημένην.

11. *Σόλωνι] τούτου γὰρ τὸ*
αἰεὶ γηράσκω πολλὰ διδασκόμενος.

506, 30. *εἰς ἀριθμόν τινα ἐγκριτέον] ὡς Ὅμηρος*
ἐν ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ.

VIII.

508 b, 3. *ὥσπερ παλαιστής] ἔθος γὰρ τούτοις, ὅταν πέσωσιν ὁμοῦ, ὡς μηδένα ἐπιπεσεῖν τοῦ λοιποῦ, πάλιν ἐγερθέντας ἐφ' ὁμοίῳ συμπλεκῆναι σχήματι, ὅπερ τὴν αὐτὴν εἶπε λαβήν.*

21. *ἐκ δρυός] τὸ ἐν τῇ τ τῆς Ὀδυσσείας Ὁμήρῳ ὑπὸ Πηνελόπης ῥηθὲν Ὀδυσσεῖ ἀναγνωριζομένῳ αὐτῇ ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν πολιτειῶν παρῳδεῖται. ἔστι δὲ τὸ*
οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης.
οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐκ δρυῶν καὶ πετρῶν τοὺς πρὸ αὐτῶν γεννηθῆναι ὑπελάμβανον, διὰ τὸ τὰς τικτούσας εἰς στελέχη καὶ σπήλαια τὰ βρέφη ἐκτιθέναι, ἐπεὶ καὶ τὰς μίξεις κατὰ τὰς ἐρημίας ἐποιοῦντο οἱ πάλαι ἄνθρωποι, δρυῶν ἢ πετρῶν πλησίον.

509, 33. *τὰ φυτὰ διέστησε τῶν ζώων οὐ τῷ αἰσθητικῷ* 183
Περιπατητικῶς (οἶδε γὰρ καὶ φυτῶν αἴσθησιν), ἀλλὰ τῷ ἐγγείῳ, τουτέστι τῷ μονίμῳ, ὡς κατεῤῥιζωμένα ἐν γῇ, τὰ δὲ τῷ ἐπιγείῳ, ὅ ἐστι τῷ πορευτικῷ, ὡς φερόμενα ἐπὶ γῆς.

---

17. ἐπιεικῶς, πάνυ b.
4. ὦτα παγῆναι Baiterus: ὄμματα πέπηγεν b. — 24. Σόλωνι fr. 19. Schneidew. — 27. Hom. Odyss. λ, 119. — 35. Hom. Odyss. τ, 163.

35. εἰ ὁ πᾶς χρόνος αἰῶνός ἐστι τοῦ παντὸς εἰκών· λέγεται γὰρ καὶ ὁ αἰὼν πᾶς. τὸ μὲν οὖν παράδειγμα τὸν ἅπαντα αἰῶνά ἐστι, μέτρον δ' ὁ πᾶς αἰών. μέτρον ἄρα καὶ ὁ πᾶς χρόνος. ἀλλ' ὁ μὲν τῆς τοῦ νοητοῦ ζωῆς μέτρον, ὁ δὲ τῆς τοῦδε τοῦ κόσμου ζωῆς, ὁ χρόνος. καὶ εἴη ἂν τῆς τῶν ἐν αὐτῷ πάντων ἀσωμάτων κινήσεως καὶ σωματικῶν πασῶν κοινῆς συναποκαταστάσεως μέτρον παντελές, ὃ δὴ πολλάκις συνελισσόμενον ποιεῖ τὸν ἄπειρον χρόνον. 415

41. θεῖον γεννητὸν οὐ τὸν ὅλον φησὶ κόσμον, εἰ καὶ προηγουμένως τοῦτον, οὔτε τὸν ἐν οὐρανῷ μόνον οὔτε τὸν ὑπὸ σελήνην, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἀεικίνητον καὶ περιφερόμενον, εἴτ' ἐν οὐρανῷ εἴθ' ὑπὸ σελήνην, ὡς μὲν σωματικὸν γεννητὸν καλούμενον (οὐδὲν γὰρ σῶμα αὐθυπόστατον), ὡς δ' ἀεικίνητον, θεῖον· μιμεῖται γὰρ τὰ θειότατα τῶν ὄντων ἄγρυπνον ἔχοντα ζωήν. τὸν τέλειον δ' ἀριθμὸν οὐ μόνον χρὴ νοεῖν ἐπὶ δακτύλων τεθέντας (οὗτος γάρ ἐστιν ἀριθμητὸν μᾶλλον ἢ ἀριθμός, καὶ τελειούμενος καὶ οὐδέποτε τέλειος ἀεὶ γιγνόμενος), ἀλλὰ τὴν αἰτίαν τούτου νοερὰν μὲν οὖσαν, περιέχουσαν δὲ τὸν πεπερασμένον ὅρον τῆς τοῦ κόσμου πάσης περιόδου.

184 510b, 37. πατρὸς λόγους] ὁ γὰρ πατὴρ πλησιαίτατος, ὡς σύνοικος.

45. τῷ μέσῳ] τῷ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ.

511, 9. ὅτι ἐκ τοῦ φιλοτίμου φιλόπολις γίγνεται, ἀπὸ τιμημάτων οὐσῶν τῶν ἀρχῶν, ὡς Ῥωμαῖοι. Ἄλλως. ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις εἰς μεγάλα μέρη διῃρεῖτο τέτταρα. ταῦτα δὲ πολιτικὰ τιμήματα ἐκάλουν, ἅπερ ἦν πεντακοσιομεδίμνων, ἱππέων, ζευγιτῶν, θητικῶν· οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ φ' μέτρα ξηρὰ καὶ ὑγρὰ ποιεῖν κληθέντες ἀνήλισκον εἰς τὸ δημόσιον τάλαντον· οἱ δὲ τὴν ἱππάδα τελοῦντες ἐκ μὲν τοῦ δύνασθαι τρέφειν ἵππους κεκλῆσθαι δοκοῦσιν, ἐποίουν δὲ μέτρα τ', ἀνήλισκον δὲ ἡμιτάλαντον· οἱ δὲ τὸ ζευγήσιον τελοῦντες ἀπὸ σ' μέτρων διελέγοντο, ἀνήλισκον δὲ μνᾶς ί· οἱ δὲ τὸ θητικὸν οὐδεμίαν ἀρχὴν ἦρχον οὐδὲ ἀνήλισκον.

29. φιλοχρηματισταὶ οἱ φιλοῦντες πορίζειν χρήματα, φιλοχρήματοι δὲ οἱ φιλοῦντες χρήματα.

b, 32. κηφὴν] εἶδος μελίσσης ἄκεντρον, ὃ κατεσθίει τὸ μέλι μόνον, ἀργὸν δέ· ἀφ' οὗ καὶ τοὺς μὴ δυναμένους δρᾶν οὕτω φασίν.

37. δεινὰ κέντρα ἔχοντας] τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δυνάστας.

185 512, 25. γλίσχρως] πάνυ ῥυπαρῶς καὶ μετὰ φειδωλίας.

29. τιάρα ἐστὶν ἡ λεγομένη κυρβασία. ἔστι δὲ κόσμος ἐπικεφάλαιος, ᾗ οἱ Περσῶν βασιλεῖς μόνοι ὀρθῇ ἐχρῶντο, οἱ δὲ στρατηγοὶ κεκλιμένῃ. Ἡρόδοτος δὲ ἀρσενικῶς τὸν τιάραν φησί. τινὲς δὲ καὶ κίταριν λέγουσι τὸ αὐτό· Θεόφραστος δὲ ἐν τῷ περὶ βασιλείας Κυπρίων εἶναι λέγει τὴν κίταριν.

29. στρεπτοὺς] ὅρμους περὶ τὸν τράχηλον ἢ τὰς χεῖρας, οὓς καὶ στεφάνους χειρῶν λέγει Ἴων ἐν Φρουροῖς. ἀκινάκης δὲ Περσικόν τι ξίφος, ἢ δόρυ μικρὸν Περσικόν.

b, 3. αὐχμηρός] στυγνός, σκοτεινός.

9. τυφλὸν] τὸν Πλοῦτον, οἶμαι, φησίν.

21. οὐ πείθων] ἑαυτὸν δηλονότι, οὐδὲ ῥυθμίζων τὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ μόρια, καὶ διὰ τὸ ἄμεινον ἐπιτηδεύων τὴν ἀρετήν. 416

513, 25. οὔτε διδάσκοντες λόγῳ, φησί, τοὺς νέους εἴργουσιν ἀκολασταίνειν, οὔτε βίᾳ κολάζοντες.

b, 1. θεωρίας] ἑορτάς, ἀπὸ τῆς εἰς θέαν συνδρομῆς τῶν ἐν αὐταῖς τελουμένων παρηλλαγμένως τοῖς κατὰ τὸν ἄλλον τοῦ βίου χρόνον γιγνομένοις λεγομένας οὕτως.

514, 36. χρηματιστικαί] χρημάτων ποριστικαί. 186

515, 14. Λωτοφάγους] τοὺς ψευδεῖς καὶ ἀλαζόνας λόγους καὶ δόξας, δηλονότι ἀλληγορικῶς. Ἄλλως. ὁ λωτὸς δένδρον ἐστὶν ἐν Λιβύῃ κατὰ τὴν Μέμφιν φυόμενον, εὐμέγεθες, ἡλίκον ἄπιος ἢ μικρῷ ἔλαττον· φύλλον δὲ ἐντομὰς ἔχον καὶ πρινῶδες· τὸ δὲ ξύλον μέλαν. γένη δ' αὐτοῦ πλείω, διαφορὰς ἔχοντα τοῖς καρποῖς. ὁ δὲ καρπὸς ὥσπερ κύαμος· πεπαίνεται δὲ ὥσπερ οἱ βότρυες μεταβάλλων τὰς χρόας. φύεται δὲ καθὰ τὰ μύρτα παράλληλα πυκνὸς ἐν τοῖς βλαστοῖς. ἐσθιόμενος δὲ ἐν τοῖς Λωτοφάγοις καλουμένοις γλυκύς ἐστι καὶ ἡδὺς καὶ ἀσινής, καὶ ἔτι πρὸς τὴν κοιλίαν ἀγαθός· ἡδίων δ' ὁ ἀπύρηνος. ποιοῦσι δὲ καὶ οἶνον ἐξ αὐτοῦ. τὸ δένδρον δὲ καὶ πολὺ καὶ πολύκαρπον καὶ παρὰ τὴν Λωτοφαγίδα νῆσον, ἀπέχουσαν τῆς χώρας μικρὸν ὡσαύτως.

39. ἐκβακχευθῇ] ἐκμανῇ.

516, 25. εὐτραπελία ἐστὶν ἕξις τις ἐν μεσότητι θεωρουμένη βωμολοχίας καὶ ἀγροικίας· ἔστι δὲ περὶ σκώμματα, ἣ τὸν ἔχοντα παρέχεται δύνασθαί τε σκῶψαι ἐμμελῶς καὶ ὑπομένειν σκωπτόμενον. βωμολοχία δὲ ἡ πάντα καὶ πάντας οἰομένη δεῖν σκώπτειν. ἀγροικία δὲ ἡ μήτε σκώπτειν μήτε σκωφθῆναι βουλομένη, ὀργιζομένη δ' ἐπ' ἀμφοῖν.

25. χαριεντισμός ἐστι σκῶμμα μετὰ τέρψεως καὶ χάριτός τινος. 187

36. ἐνταῦθα] ἐν τῇ ἀκράτῳ ἐλευθερίᾳ.

37. σημείωσαι τὴν παροιμίαν λεγομένην ἐπὶ τῶν ὁμοιουμένων πάντως ἀρχομένων τοῖς αὐτῶν ἄρχουσιν. ἔστι δὲ ἡ ὅλη·

οἵα περ ἡ δέσποινα, τοία χἠ κύων.

b, 20. δύο κηφήνων εἴδη φησὶν ἐν ταῖς πολιτείαις, ἀργῶν καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν, τὸ μὲν ἀνδρεῖον καὶ κεκεντρωμένον, οἷον χολὴ ἐν σώματι, τὸ δ' ἄκεντρον,

10 et 14. γεννητὸν b. — 48. Ἡρόδοτος] I. 132.
21. ἔλαττον Bröndstedt: ἐλάττων b.

οἷον φλέγμα. οὗτοι δριμύτεροί εἰσιν ἐν δημοκρατίᾳ, ὡς ἂν καὶ ἄρχειν εἰθισμένοι.

517, 2. βλίττει] ἀφαιρεῖ τὸ μέλι ἀπὸ τῶν κηρίων.

23. εἰσαγγελία ἐστὶ κυρίως ἡ περὶ καινῶν καὶ δημοσίων ἀδικημάτων εἰσαγομένη δίκη ὑπὸ τῶν πρυτάνεων, περὶ ὧν διαῤῥήδην μὲν οὐδὲν λέγουσιν οἱ νόμοι, συγ-
417 χωροῦσι δὲ κρίσεις γίγνεσθαι. καὶ τοῦτ' ἔστιν οἷον τὸ ἐν ταῖς τῶν σοφιστῶν διατριβαῖς μελετώμενον τὸ τῶν ἀγράφων ἀδικημάτων.

b, 5. τυραννικὸν αἴτημα] τοῦτο Πεισιστράτου. Ἀθηναῖος γὰρ οὗτος ὤν, ἐπιβουλεύων τῇ τυραννίδι κατὰ τῶν πολιτῶν, πολλαῖς καὶ χαλεπαῖς πληγαῖς ἑαυτὸν
188 κατατρώσας, ἐνεδείξατο τοῖς Ἕλλησιν ὡς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ταύτας πάθοι, καὶ ᾔτησε φύλακας τοῦ ἑαυτοῦ σώματος, καὶ ἔλαβε τριακοσίους δορυφόρους ἐκ τῆς πόλεως, οὓς εἰσοικισάμενος καὶ θεραπεύσας ἐτυράννησεν Ἀθηναίων.

12. Κροῖσος υἱὸς Ἀλυάττου, Λυδὸς γένος, βασιλεὺς τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ, ὃς περὶ τῆς ἀρχῆς, εἰ πολυχρόνιος ἔσται, χρηστηριαζόμενος, ἀνεῖλεν ὁ Ἀπόλλων χρησμὸν τοιοῦτον αὐτῷ·

ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδοισι γένηται,
καὶ τότε, Λυδὲ ποδαβρέ, πολυψηφῖδα παρ' Ἕρμον
φεύγειν, μηδὲ μένειν, μηδ' αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι.

καὶ οὗτος μὲν ὁ ὅλος χρησμός· ἡμίονον δὲ τὸν Κῦρόν φησιν, ἐπείπερ Ἀρυήνης τῆς Ἀλυάττου θυγατρός, Λυδῆς οὔσης αὐτῆς, καὶ Ἀστυάγους τοῦ Μήδων βασιλέως Μανδάνη γίγνεται παῖς, ταύτης δὲ καὶ Καμβύσου, Πέρσου τινός, ὁ Κῦρος υἱός, ὁ καθελὼν Κροῖσόν τε καὶ δὴ καὶ αὐτὴν τὴν βασιλείαν τῶν Λυδῶν.

21. μέλλει] ἔοικεν, φαίνεται, δοκεῖ, ὡς νῦν. παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ ἐν Τρωΐλῳ, μένει.

518, 29. οὐκ ἐτὸς] ὁτὲ μὲν οὐ μάτην, ὁτὲ δ' οὐκ ἀλόγως· παρὰ τὸ ἐτώσιον, ὅ ἐστι τὸ μάταιον, οἱ δὲ οὐκ εἰκότως.

32. τοῦτο Σοφοκλέους ἐστὶν ἐξ Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ.
189 ἐνταῦθα δὲ Εὐριπίδου λέγεται τὸ ἰαμβεῖον εἶναι. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ συμπίπτοιεν ἀλλήλοις οἱ ποιηταί.

42. φωνὰς] τὰς τῶν ὑποκριτῶν.

IX.

520, 7. μηχανωμένους] ἀπὸ κοινοῦ τὸ τίθει· τίθει μηχανωμένους αὐτῷ ἔρωτα, ὅταν ἐλπίσωσι μὴ ἄλλως τὸν νέον, ὑπόπτερον ὄντα κηφῆνα καὶ μέγαν, καθέξειν.

32. σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς] παροιμία, ἡνίκα τις ἐρωτηθεὶς τι ὑπὸ γινώσκοντος τὸ ἐρωτηθέν, αὐτὸς ἀγνοῶν, οὕτως ἀποκρίνηται „σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς."

34. κῶμοι] ᾠδαί, ἢ ὀρχήσεις μετὰ μέθης.

b, 23. σημείωσαι τὴν σύνταξιν, πρεσβύτην πατέρα πληγαῖς τε δοῦναι.

31. νεωκορήσει] ἀντὶ τοῦ ἱεροσυλήσει, ὡς νῦν. παρὰ 418
δὲ τοῖς πολλοῖς τὸ κοσμήσει τὸν ναόν· κορεῖν γὰρ σημαίνει τὸ κοσμεῖν.

34. δορυφοροῦσαι] ὁ νοῦς οὗτος· αἱ κακαὶ ἐπιθυμίαι τὸν ἔρωτα δορυφοροῦσαι κατισχύσουσι τῶν δοξῶν τῶν ἀγαθῶν, ἃς πάλαι εἶχεν.

37. ὑπὸ ἔρωτος] κακοῦ ἔρωτος, ὅτε εἴδωλα κακὰ ἐν τῇ φαντασίᾳ ἀνέπλαττεν.

521, 15. οὐδ' ἴκταρ βάλλει] ἴκταρ σημαίνει ταῦτα, τὸ 190
ἐγγύς, ἀπὸ τοῦ ἱκνεῖσθαι, τὸ πρόσφατον, τὸ ἄρτι, τὸ ταχέως, τὸ πυκνῶς, τὸ ἐξαπίνης. καὶ παροιμία, οὐδ' ἴκταρ ἥκει, ὥσπερ καὶ τὸ οὐδ' ἴκταρ βάλλει, τουτέστιν οὐδ' ἐγγύς ἐστιν. εἴρηται δὲ κατὰ γλῶτταν, ὥσπερ τὸ διωλύγιον κακὸν σημαίνει τὸ μέγα, οὗ μνημονεύει Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ.

b, 4. πολλὰ δοκεῖ] ἀντὶ τοῦ ψευδῆ· τὸ γὰρ ψεῦδος πολυχοῦν,

ἁπλοῦς δ' ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

522, 11. περὶ ὅλης εἰπεῖν ψυχῆς] τὸ γὰρ λογιστικὸν τῆς τοῦ τυράννου ψυχῆς ὑπὸ θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας κρατούμενον, οὐ ποιεῖ ἃ βούλεται καθ' αὑτό, ὥστε κἂν κατὰ τὰ χείρονα μέρη ποιῇ ἃ βούλεται ἡ ψυχή, ἀλλὰ κατὰ τὸ κρεῖττον μὴ ποιοῦσα αὐτῆς διὰ τοῦτο λέγεται, ἥκιστα ποιήσει ἃ ἂν βουληθῇ ὡς περὶ ὅλης εἰπεῖν τῆς ψυχῆς· καὶ γὰρ οὐχ ὅλη τότε ποιεῖ.

526, 27. εἰλήφθω κατὰ τὴν μονάδα αὐτὴν ὁ βασιλικός, κατὰ δὲ τὸν γ' ὁ ὀλιγαρχικός, τῆς μονάδος πολλαπλασιασθείσης ἐπ' αὐτόν, κατὰ τὸν θ' δὲ ὁ τυραννικός, τοῦ γ' γεγονότος ἐφ' ἑαυτόν. τοῦ τριπλασίου ἄρα τῆς μονάδος τοῦ γ', τουτέστι τοῦ ὀλιγαρχικοῦ τοῦ πρὸς τὸν βασιλικὸν ἀφεστῶτος τριπλάσιον, ὡσαύτως τριπλάσιον τῷ $\overline{θ}$ ἀριθμῷ ἀφέστηκεν ὁ τυραννικός. ἔστι δὲ οὗτος ἐπίπεδος ἀριθμὸς κατὰ τὸ μῆκος τὸν γ' τὸ πλάτος τὸν γ' καὶ αὐτὸν ὄντα πολλαπλασιασθείς. εἴδωλον δὲ τὸν τυραννικόν φησι τοῦ βασιλικοῦ τὸ ἔσχατον. δύναμιν δὲ τὸν γ' καλεῖ, ὅτι δὴ καὶ ἡ μονὰς
καὶ αὐτὸς ὁ γ' ἐφ' ἑαυτὸν καὶ ὁ θ' κατ' αὐτὸν ἐπολ- 191
λαπλασιάσθησαν, οὐ μὲν γ', οὐ δὲ θ', οὐ δὲ κζ' ποιήσαντα. τρίτην δὲ αὔξην λέγει τὴν τοῦ θ' ἐπὶ τὴν δύναμιν τὸν γ' πολλαπλασίασιν, καὶ ποιήσασαν τὸν κζ', τὸ βάθος ἤγουν στερεὸν ἀριθμόν. δευτέρα γὰρ ἦν ἡ ἀπὸ τοῦ γ' ἐφ' ἑαυτὸν γενομένου, καὶ ποιήσαντος τὸν θ', τὸ πλάτος ἤγουν τὸν ἐπίπεδον, ὥσπερ ἡ τῆς μονάδος ἐπὶ τὸν γ' πολλαπλασίασις πρώτη αὔξη τε ἦν καὶ τὸ μῆκος ἐποίει αὐτό. τελειωθεῖσαν δὲ πολ-

---

μελαμ

23. πολυψηφῖδα A. — 32. Τρωΐλῳ, Fragmentum a Dindorfio praetermissum. — 36. Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ] fr. 12. Dind.
5. πολλοῖς] παλαιοῖς Orellius. — 7. οὗτος Baiterus: οὕτως b. Conf. ad 479 b, 13. — 18. Θεαιτήτῳ] 162 A. —
21. Euripid. Phoen. 469. — 24. αὐτόν b. — 25. ποιῇ Baiterus: ποιεῖ b.

λαπλασίασιν τὴν τοῦ κζ' ἐφ' ἑαυτὸν γινομένην. αὕτη γὰρ ποιεῖ τὸν ψκθ'.

419 b, 12. ἡ Χίμαιρα τὸ εἶδός ἐστι

πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα
(τουτέστιν αἴξ),
δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο·

ἣν Ἡσίοδος μὲν Τυφῶνος καὶ Ἐχίδνης, Ὅμηρος δὲ τραφῆναι ὑπὸ Ἀμισωδάρου φασίν. Σκύλλα δὲ Κραταίας καὶ Τυῤῥήνου ἢ Φόρκου, πρόσωπον ἔχουσα καὶ στέρνα γυναικός, ἐκ λαγόνων δὲ κυνῶν κεφαλὰς ἓξ καὶ πόδας δώδεκα. ὁ δὲ Κέρβερος Ἅιδου μὲν κύων λέγεται εἶναι, εἶχε δὲ οὗτος τρεῖς μὲν κυνῶν κεφαλάς, οὐρὰν δὲ δράκοντος, κατὰ νώτου δὲ παντοίων ὄφεων εἶχε κεφαλάς.

527, 22. Ἐριφύλη] Κάδμος ὁ Ἀγήνορος καὶ Τηλεφάσσης λαμβάνει μὲν γυναῖκα παρὰ Διὸς Ἁρμονίαν τὴν Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης, ὧν κατὰ τοὺς γάμους εὐωχοῦνται
192 πάντες οἱ θεοί. Κάδμος δὲ παρὰ Ἡφαίστου πέπλον καὶ ὅρμον λαβὼν ἡφαιστότευκτον, Ἁρμονίᾳ δῶρον γαμήλιον δίδωσιν. ὃς ὅρμος εἰς Πολυνείκην τὸν Κάδμου κατήχθη ἀπόγονον. οὗτος δὲ πρὸς Ἐτεοκλέα τὸν ἀδελφὸν περὶ τῆς Θηβῶν βασιλείας πόλεμον ἀράμενος ἄλλους τε πολλοὺς λαμβάνει συνεργούς, καὶ δὴ καὶ μάντιν ἄριστον, Ἀμφιάραον τὸν Οἰκλέους, πεισθέντα ὑπὸ τῆς γυναικὸς τῆς ἰδίας, Ἐριφύλης τῆς Ταλαοῦ καὶ Λυσίππης, λαβούσης ἐπὶ τούτῳ δῶρον παρὰ Πολυνείκους τὸν ὅρμον· στρατευσάμενοι οὖν ἄλλοι μὲν ἄλλως ἀπώλοντο, Ἀμφιάραος δὲ φεύγων ἐποχούμενος ἅρματι περὶ τὸν Ἰσμηνὸν κεραυνοῦται ποταμόν. καὶ διὰ τοῦτο λέγεται τὴν Ἐριφύλην ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς τὸν ὅρμον δέξασθαι ψυχῇ.

X.

529, 15. τῶν τραγικῶν] τῶν συμφορᾶς μεστῶν· ἐπὶ τῶν τοιούτων γὰρ ταῖς τραγῳδίαις ἐχρῶντο.

531, 19. Λυκοῦργος Σπαρτιάτης ἢ Λακεδαιμόνιος γέγονε τῶν Τρωϊκῶν μετὰ ἔτη νθ', ἦν δὲ κατὰ Σιμωνίδην Πρυτάνιδος μὲν υἱός, Εὐνόμου δὲ ἀδελφός, καὶ θεῖος τοῦ Εὐνόμου υἱοῦ, Χαριλάου τοῦ βασιλεύσαντος τῆς Σπάρτης, ἧς ἦρξε καὶ Λυκοῦργος αὐτὸς ἔτη ιη', ὅτε καὶ τοὺς νόμους ἔγραφεν, ἐπιτροπεύων τὸν ἀδελφιδοῦν. κατὰ δὲ τοὺς πλείστους Προκλέους μὲν τοῦ Ἀριστοδήμου Σόος, οὗ Εὐρυπῶν, οὗ Πρύτανις, οὗ Εὔνομος, οὗ Πολυδέκτης ἐκ προτέρας γυναικός, ἐκ δὲ
193 Διωνάσσης ὑστέρας Λυκοῦργος, ὃν καὶ τοὺς νόμους ἐκ Κρήτης φασὶ μετενεγκεῖν εἰς Λακεδαίμονα.

22. Χαρώνδας ἐκ Κατάνης, πόλεως Σικελίας, διάσημος νομοθέτης τῶν Ἀθήνηθεν ἐλθόντων εἰς Θουρίους ἐποίκων. φευγόντων δὲ τῷ πατρὶ συνακολουθήσας κατῴκησεν ἐν Χαλκίδι· τὴν δὲ ὄψιν ἐλευθέριος 420
ἦν. γενόμενος δὲ τῶν Πυθαγορείων εἷς διήνεγκε τῷ προτρεπτικῷ.

23. Σόλων Ἀθηναῖος, Ἐξηκεστίδου υἱός, σοφὸς καὶ νομοθέτης καὶ δημαγωγὸς γεγονώς. οὗτος Πεισιστράτου κατειπὼν μέλλοντος τυραννεῖν, διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐπιβουλὴν ἀπεδήμησεν εἰς Αἴγυπτον καὶ Κύπρον, ἀλλὰ καὶ πρὸς Κροῖσον τὸν βασιλέα Λυδῶν, εἶτα εἰς Κιλικίαν, οὗ κτίζει πόλιν Σόλους λεγομένην, ἐν ᾗ τοὺς κατοικισθέντας ὑπ' αὐτοῦ Ἀθηναίους, πολλὰ τῆς Ἑλλάδος φωνῆς διὰ τὸ χρόνῳ βαρβαρωθῆναι παραφθεγγομένους, σολοικίζειν καὶ σολοίκους ἔλεγον, ἐξ οὗ καὶ σολοικισμός. τούτου τὸ μηδὲν ἄγαν. ἔγραψε δὲ νόμους οὓς ἄξονας ἐκάλεσαν, καὶ ὑποθήκας δι' ἐλεγείας. ἔτη δὲ γεγονὼς ὀγδοήκοντα ἐν Κύπρῳ τελευτᾷ.

29. Θάλης Ἐξαμύου, Μιλήσιος, Φοῖνιξ δὲ καθ' Ἡρόδοτον. οὗτος πρῶτος ὠνομάσθη σοφός· εὗρε γὰρ τὸν ἥλιον ἐκλείπειν ἐξ ὑποδρομῆς σελήνης, καὶ μικρὰν ἄρκτον αὐτὸς ἔγνω καὶ τὰς τροπὰς πρῶτος Ἑλλήνων, καὶ περὶ μεγέθους ἡλίου καὶ φύσεως, ἀλλὰ καὶ ἄψυχα 194
ψυχὴν ἔχειν ὁπωσοῦν ἐκ τῆς μαγνήτιδος καὶ τοῦ ἠλέκτρου. ἀρχὴν δὲ τῶν στοιχείων τὸ ὕδωρ· τὸν δὲ κόσμον ἔμψυχον ἔφη καὶ δαιμόνων πλήρη. ἐπαιδεύθη ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τῶν ἱερέων. τούτου τὸ γνῶθι σαυτόν. ἐτελεύτησε δὲ μονήρης, γηραιός, γυμνικὸν ἀγῶνα θεώμενος, ὑπὸ καύματος ἐκλυθείς.

30. Ἀνάχαρσις Γνούρου υἱὸς τοῦ βασιλέως Σκυθῶν, μητρὸς δ' Ἑλληνίδος· διὸ καὶ δίγλωσσος ἦν. οὗτος ἐξενώθη ἐν Ἀθήναις Σόλωνι, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σκυθίαν ἔθη Ἑλληνικὰ παραδιδάξαι, ἐτοξεύθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ ἀποπνέων ἔφη „διὰ μὲν τὸν λόγον ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐσώθην, διὰ δὲ τὸν φθόνον ἐν τῇ πατρίδι ἀνῃρέθην."

34. Πυθαγόρας Μνησάρχου δακτυλιογλύφου, Τυῤῥηνός. νέος δὲ ὢν ἦλθεν ἐκ Τυῤῥηνῶν εἰς Σάμον, καὶ διήκουσε Φερεκύδους τοῦ Συρίου, εἶτα Ἑρμοδάμαντος, ἐν Σάμῳ ἀμφοῖν, εἶτα Ἀβάριδος τοῦ Ὑπερβορέου καὶ Ζάρατος τοῦ μάγου. μεθ' οὓς ὑπὸ Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων ἐπαιδεύθη. εἶτα εἰς Σάμον ἐλθὼν διὰ Πολυκράτη τὸν τύραννον ἀπῆρεν εἰς Κρότωνα τῆς Ἰταλίας, καὶ τ' ἔσχε μαθητάς, προτέρους τε ἀδελφοὺς Εὔνομον καὶ Τυῤῥηνόν, καὶ δοῦλον Ζάμολξιν, ᾧ Γέται θύουσιν ὡς Κρόνῳ, γαμετήν τε Θεανώ, ἐξ ἧς παῖδες Τηλαύγης ὁ σχολαρχήσας μετ' αὐτὸν καὶ Δάμων ἢ ὥς τινες Μνήσαρχος, θυγάτηρ δὲ Μυῖα, ἢ ὥς τινες Ἀρι- 195
γνώτη. συνεγράψατο δὲ βιβλία τρία, παιδευτικόν, πο-

4. Hom. Iliad. ζ, 181 sq. — 7. Ἡσίοδος] Theog. 306 sqq. — Ὅμηρος] Iliad. π, 328. — 25. Ταλάου b. — 35. νθ'] μθ' A. — Σιμωνίδην] fr. XCVIII. Schneidew. — 41. Εὐρυπῶν Baiterus: Εὐρυτίων b. Cf. Pausan. 3, 7, 1. 4, 4, 4. 18. Ἡρόδοτον] I. 170.

λιτικόν, φυσικόν. τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου, μαθητοῦ αὐτοῦ, φυγόντος εἰς Θήβας ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ καὶ καθηγησαμένου Ἐπαμεινώνδα. τινὲς δὲ καὶ τὰ χρυσᾶ ἔπη Πυθα-
421 γόρου φασὶν εἶναι. ἀπείχετο δὲ τῶν ἐμψύχων καὶ κυάμων, καὶ τὴν ψυχὴν ἔφη ἀθάνατον. ἐνενηκοντούτης δὲ τελευτᾷ μετὰ μαθητῶν μ', ἐμπρησθέντων ἐν οἰκίᾳ τῇ αὐτῇ. ἄλλοι δέ φασιν ὅτι πολεμῶν μετὰ τῶν μαθητῶν ὑπὸ Ἀκραγαντίνων ἀπώλετο.

38. Κρεώφυλος Χῖος, ἐποποιός. τινὲς δὲ αὐτὸν ἱστόρησαν γαμβρὸν Ὁμήρου ἐπὶ θυγατρί, καὶ ὅτι ὑποδεξάμενος Ὅμηρον ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ ποίημα τῆς Ἰλιάδος.

531, 4. Πρωταγόρας Ἀρτέμωνος, Ἀβδηρίτης. οὗτος φορτοβαστάκτης ἦν, ἐντυχὼν δὲ Δημοκρίτῳ ἐφιλοσόφησε, καὶ ἐπὶ ῥητορείαν ἔσχε, καὶ πρῶτος λόγους ἐριστικοὺς εὗρε, καὶ μισθὸν ἔπραξε τοὺς μαθητὰς μνᾶς ρ'· διὸ καὶ ἐπεκλήθη λόγος. τούτου μαθητὴς Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος. ἐκαύθη δὲ τὰ τούτου βιβλία ὑπ' Ἀθηναίων· εἶπε γάρ „περὶ θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι οὔτε ὡς εἰσὶν οὔτε ὡς οὐκ εἰσίν." ἔγραψε δὲ εἰς αὐτὸν ὁ Πλάτων διάλογον. πλέοντος δὲ αὐτοῦ εἰς Σικελίαν ἐτελεύτησε ναυαγήσας ἐτῶν ἐνενήκοντα, σοφιστεύσας ἔτη τεσσαράκοντα.

196 5. Πρόδικος Κεῖος φυσικὸς φιλόσοφος, Δημοκρίτου σύγχρονος τοῦ Ἀβδηρίτου, Γοργίου δὲ καὶ Πρωταγόρου μαθητής. τελευτᾷ κώνειον πιὼν ὑπὸ Ἀθηναίων ὡς τοὺς νέους διαφθείρων.

533 b, 8. ἀντίστροφον] ἀντὶ τοῦ ἰσόστροφον.

33. κῆδος] λύπη, ὡς νῦν, ἢ μέριμνα, ἢ ἐπὶ γάμῳ συναλλαγή.

534, 19. βωμολοχία ἐστὶ προσεδρεία τις περὶ τοὺς βωμοὺς ὑπὲρ τοῦ τι παρὰ τῶν θυόντων λαβεῖν. μεταφορικῶς δὲ καὶ ἡ παραπλησίως ταύτῃ ὠφελείας ἕνεκά τινος κολακεία, καὶ βωμολόχος ὁ κατ' αὐτὴν διακείμενος, ἢ ὁ εὐτράπελος καὶ γελωτοποιός· τινὲς δὲ τὸν μετά τινος εὐτραπελίας κόλακα, ἢ τὸν πανοῦργον καὶ συκοφάντην. καὶ βωμακεύματα καὶ βωμολοχεύματα, ὡς Ἀπολλόδωρος ὁ Κυρηναῖος.

b, 6. λακέρυζα] μέγα κράζουσα.

535, 24. ἐρυσίβην] θηρίδιόν τι ἐν τῷ σίτῳ γιγνόμενον, ὃ λυμαίνεται τὸν καρπόν. τινὲς δὲ νόσον ἐκ τοῦ περιέχοντος ἐπιγιγνομένην τοῖς σπέρμασιν.

536, 8. σχολῇ] νῦν ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς. σημαίνει δὲ καὶ τὴν περί τι προσεδρείαν καὶ σπουδήν, καὶ τοὐναντίον τὴν ἀπό τινος ἀργίαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν κατὰ τὴν παιδευτικὴν ἐν λόγοις διατριβήν.

197 33. τὸν Γλαῦκόν φασι Σισύφου καὶ Μερόπης εἶναι υἱόν, γενέσθαι δὲ θαλάττιον δαίμονα. οὗτος γὰρ περιτυχὼν τῇ ἀθανάτῳ πηγῇ καὶ κατελθὼν εἰς αὐτὴν ἀθανασίας ἔτυχε, μὴ δυνηθεὶς δὲ ταύτην τισὶν ἐπιδεῖξαι εἰς θάλασσαν ἐῤῥίφη. καὶ περίεισι τοὺς αἰγιαλοὺς πάντας καὶ τὰς νήσους ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἅμα τοῖς κήτεσι. μαντεύεται δὲ πάντα φαῦλα· καὶ γὰρ 422 ἐπιτηροῦσιν οἱ ἁλιεῖς νύκτα, καθ' ἣν αὐτοῖς χρᾷ σὺν πατάγῳ πολλῷ, καὶ καταδύντες εἰς τὸ κοῖλον τῆς νεὼς ἐστραμμένης αὐτῆς (ἀόρατος γὰρ ὁ δαίμων αὐτοῖς) θυμιῶσιν, ἐπευχόμενοι ἀπαλλαγὴν ὧν προαγορεύει. ὁ δὲ προσνηξάμενος τῇ πέτρᾳ ὀλοφύρεται τὴν ἀθανασίαν Ἑλλάδι φωνῇ αἰολιζούσῃ, καὶ προλέγει ζώων καὶ καρπῶν φθοράν. οἱ δὲ ἀπεύχονται ἀπόσιτοι καὶ ἄποτοι διατελοῦντες.

536 b, 15. νέφος τὴν Ἄιδος κυνῆν φασὶν ἀθάνατον καὶ ἀφανές, ἤγουν ἀορασίαν, ὃ περιβάλλονται οἱ θεοί, ὅταν ἐθέλωσιν ἀλλήλοις μὴ γιγνώσκεσθαι. εἴληπται δὲ εἰς παροιμίαν ἐπὶ τῶν ἀφανῶς τι ποιούντων.

537, 43. Ἠρ μέν ἐστιν ὁ τοῦ μύθου πατήρ, Ἀρμενίου τοὔνομα υἱός, Πάμφυλος γένος. τοῖς δὲ μυθικοῖς πλάσμασι ποιητικῆς χάριτος δεῖ καὶ τῶν τοῦ κάλλους σχημάτων, ὧν ἡ ποίησις διακορής. καὶ τούτῳ τὸν Ἀλκίνου ἀπόλογον ἐνταῦθα παρειλῆφθαί φαμεν, ἣ ἐστι τοῦ Ὀδυσσέως νέκυια, καὶ τὰ ἐν Ἅιδου θεάματα, τῷ ψυχουλκῷ τῶν σφαγίων χρησαμένου αἵματι. ὅθεν καὶ εἰς παροιμίαν παρελήφθη τὸ τὸν περὶ τῶν ἐν 198 Ἅιδου τι λέγοντα λέγεσθαι Ἀλκίνου λέγειν ἀπόλογον. ἀντιπαρατείνεται οὖν τῷ τοῦ Ἀλκίνου λόγῳ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως ῥηθέντι ὁ ὑπὸ τοῦ Ἠρός. πλὴν ἐκεῖ μὲν ὁ Ἀλκίνοος πρὸς εἰρήνην ὑπόκειται βλέπων καὶ τρυφήν· ἐνταῦθα δὲ γεννάδας τις ὁ Ἠρ ἱστόρηται καὶ πολεμικός, καὶ μετὰ τὸ κατὰ τὸν πόλεμον ἀποθανεῖν, ἃ χωρισθείσης αὐτῷ τῆς ψυχῆς ἴδοι ἐν Ἅιδου, ἀπαγγέλλων δείματα.

538, 20. ἀσπάλαθός ἐστι φυτὸν ἀκανθῶδες.

540 b, 14. μῦθος ἐσώθη] τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς προστιθέναι τοῖς μύθοις ἔθος ἦν, ὅτι μῦθος ἀπώλετο, δεικνύναι βουλομένοις ὡς ἄρα οἱ μῦθοι λέγουσι μὴ ὄντα, καὶ ἅμα ἐῤῥήθησαν καὶ οὐκ εἰσίν. Πλάτων δὲ τοὐναντίον πανταχοῦ σώζεσθαί τε καὶ σώζειν φησὶ τοὺς μύθους τοὺς παρ' αὐτῷ, μάλα γε εἰκότως. τῶν γὰρ ὄντων εἰσὶν ἐξηγηταί, καὶ ὠφέλιμοι διὰ τοῦτο. τοὺς γὰρ πειθομένους αὐτοῖς ἐπανάγουσιν αὐτοφυῶς ἐπὶ τὴν τῶν ὄντων ἀλήθειαν, καίπερ ἄνευ εἰκότων καὶ ἀποδείξεων διδάσκοντες, ὡς ἂν ταῖς ἀδιαστρόφοις ἡμῶν προλήψεσι περὶ τῶν πραγμάτων συνᾴδοντες.

IN LEGES. 214 445

I.

ὁ Ἀθηναῖος οὗτος ξένος πεποίηται ἐνταῦθα εἰς τὴν Κρήτην ἀπιών. ἔστι δὲ Πλάτων, ὡς ἐκ τοῦδε φανερόν.

25. τοῦ ante Ὀδυσσέως om. b.

αὐτὸς γὰρ ὁ Ἀθηναῖος ξένος ἐν τῷ Νόμων λέγει ὅτι ἤδη αὐτῷ δύο πολιτεῖαι προηνύσθησαν· ἢ οὖν οὐδ' ἐκεῖναι Πλάτωνος, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, ὁ αὐτὸς ἂν εἴη τῷ Ἀθηναίῳ ξένῳ. οὗτος οὖν εἰς Κρήτην ἀφικόμενος, καὶ περιτυγχάνων ἔξω πρὸ τῆς Κνωσσοῦ Κλεινίᾳ τε τῷ Κρητὶ καὶ Μεγίλλῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ, ἐπιτετραμμένοις μὲν ὑπὸ τῶν τὴν Κνωσσὸν οἰκούντων ἀποικίαν ποιήσασθαι ἐκεῖθεν καὶ καταστήσασθαι πόλιν νόμους τε προσήκοντας τοῖς πολίταις διαθεῖναι, προσεχῶς δ' ὡρμημένοις ἐπὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον, ἱερὸν τοῦτο γενόμενον ἁγιώτατον, ἐν ᾧ τὰ σεπτότατα καὶ ἀῤῥητότατα τῶν μυστηρίων ἐπετελεῖτο, — περιτυχὼν δ' οὖν αὐτοῖς ὁ ξένος, καὶ ταῦτα παρ' αὐτῶν πυθόμενος, ἤρετο ἐπὶ τούτοις τίνες ἂν εἶεν οἱ νόμοι; τῶν δὲ μὴ δυνηθέντων τελείαν ἀποδοῦναι τὴν τῶν νόμων διάθεσιν, ὁρώντων δὲ τὸν ξένον εὖ παρεσκευασμένον περὶ νόμων θέσιν, καὶ παρακαλούντων συλλήπτορα αὐτὸν γενέσθαι τῆς πολιτείας, ἄρχεται ὁ Ἀθηναῖος ξένος τῆς τῶν νόμων διαθέσεως· ἐν οἷς δὴ οὐκέτι, ὥσπερ ἐν τοῖς τῆς μεγάλης Πολιτείας, κοινὰ πάντα προστάττει, ἀλλ' ἑκάστῳ ἀγρὸν ἀπονέμει καὶ πρὸς τούτῳ οἰκίαν, ἔτι μέντοι καὶ γυναῖκα ἰδίαν καὶ παῖδας οὐκέτι κοινούς, πλὴν
215 ὅτι οὐδὲ ταῦτα ἀόριστα ἀφῆκεν, ἀλλὰ τοὺς κλήρους
446 εἰς ὡρισμένον ἀριθμὸν παρέλαβε. τεσσαράκοντα γὰρ καὶ πέντε τοὺς πάντας κλήρους διανέμειν παρακελεύεται· τὴν δ' αἰτίαν τοῦ τοσούτου ἀριθμοῦ γνωσόμεθα, ὅταν αὐτὸς ἐπιμνησθῇ. ὁρίζει δὲ καὶ τὰ τιμήματα, ὥσπερ ὁ Σόλων Ἀθηναίοις, εἰ καὶ τρόπον ἄλλον. πεντακοσιομέδιμνοι γὰρ παρ' ἐκείνῳ καὶ ἱππεῖς καὶ ζευγῖται καὶ οἱ θῆτες· καὶ παρὰ τούτῳ δὲ τέτταρα ταῦτα ὁρισθήσεται, οὐκέτι δὲ τοῖς αὐτοῖς προσαγορευόμενα ὀνόμασιν οὐδὲ τῆς αὐτῆς ὄντα ποσότητος, πλὴν ὡρισμένα, ὥστε μὴ ἐξεῖναι, εἰ τύχοι, τῷ πρώτῳ πλεῖον τετρακοσίων ἔχειν περιουσίαν, μήτε μὴν τῷ ἐσχάτῳ τῶν ἑκατὸν ἐλάττονα. τοιαύτη τίς ἐστιν ἡ ὑπόθεσις.

541, 9. διαφέρει λόγος φήμης. ὁ μὲν γὰρ δῆλος γίνεται καὶ ὑφ' οὗ φέρεται, ἡ δὲ ἄγνωστον ἔχει τὴν ἀρχήν.

11. τὸν ἀδελφὸν] ἐγένετο καὶ τούτων τρίτος ἀδελφός, Τάλως, ὃς δὴ ἔνοπλος τὴν Κρήτην περιιέναι φρουρῶν ἐλέγετο.

16. κλέος] καὶ οἱ Στωϊκοὶ πλατωνίζοντες κλέος φασὶ τὸ ἐπὶ τῶν σπουδαίων γενόμενον δίκαιον, δόξαν δὲ τὴν ἐπὶ τῶν ἀσπούδων δόκησιν.

18. πολιτείας τῆς μιᾶς ζωῆς τῆς ὅλης πόλεως, νόμων δὲ τῶν διανεμόντων τὰ μέρη ἐξ ὧν ἡ πόλις.

216 b, 3. τοῦ Διὸς ἄντρον] οὐ τὰ μέγιστα τῶν τοῦ Διὸς μυστηρίων καὶ τῶν Κουρήτων ἐνιερᾶσθαι ἐλέγετο.

18. ὅπλων ἕξιν] σχέσιν ἢ περιβολήν, ἢ ἁπλῶς ὅπλισιν, παρὰ τὸ ἔχειν.

542, 6. ἀπολογεῖται διὰ τὴν τῶν τόξων χρῆσιν· καὶ γὰρ ὀνειδος ἦν, ὡς τὸ „τοξότα λωβητὴρ“· οὐ γὰρ ἀγχέμαχοι, ἀλλὰ πόῤῥωθεν βάλλουσιν οἱ τοξόται. αἰτιᾶται οὖν τὸν τόπον.

8. τόξα ὁ βιός, τοξεύματα τὰ βέλη.

9. πρὸς πόλεμον ἡμῖν ἅπαντα ἐξήρτυται] ὥστε πρὸς νίκην ἑώρα ὁ τοῦτο θέμενος. τιμοκρατικὸν δὲ καὶ θυμικὸν τὸ πόλεμον τέλος εἶναι τῶν νόμων.

15. ἄνοιαν] ὅτι δὴ λανθάνει αὐτοὺς ὡς ἀνάγκη καὶ τὰς πόλεις καὶ πάντας ἀνθρώπους πολεμεῖν διὰ βίου, ὁ Μίνως ἀνοήτους ἐκείνους ἐνόμιζεν, ὅσοι μὴ τὸν πόλεμον τέλος ποιοῦνται. τοῦτο δ' οὐκ ὀρθῶς ὁ Κρὴς ἔφη· καὶ γὰρ ἡ ἀριστοκρατία τὴν εἰρήνην τέλος ποιουμένη, τὸν πόλεμον ὡς ἀναγκαῖον δι' αὐτὴν αἱρεῖται.

18. ἄρχοντας] ἐφίσταντο γὰρ ἄρχοντες τοῖς συσσιτίοις, ἵνα μὴ ἀμέτρως διαιτώμενοι περὶ τὸν πόλεμον ἀργότεροι γίγνωνται.

22. ἀκήρυκτον] μὴ ἁπλῶς ἔκ τινος περιστάσεως γι- 217
γνόμενον, καὶ δεόμενον κήρυκος τοῦ διεγείροντος τοὺς ἀπείρους φύσει πάντας ἐπὶ τοῦτον παρεσκευάσθαι.

27. τὸ μὲν τῶν κτημάτων τέλος προσήκοι ἂν ταῖς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν πολιτείαις, τὸ δὲ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῇ κατὰ τὸν λόγον. τὰς ἄλλας οὖν διὰ τούτων ἀποδοκιμάσας πολιτείας, μόνην ἐγκρίνει τὴν τιμοκρατικὴν διὰ τῆς περὶ τὸν πόλεμον σπουδῆς. 447

33. ὅρον] ἀντὶ τοῦ τέλος τῆς νομιζομένης παρὰ σοὶ πολιτείας.

38. ἡ ἀπόκρισις ἔνδειξιν ἔχει τοῦ Λακωνικοῦ τρόπου, σύντομος οὖσα καὶ συνεστραμμένη, ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὴν λέξιν τραχύτητα ὑποφαίνουσα. καὶ τὸ ὦ θεῖε Λακωνικόν, πλὴν ὅτι τὸ θ ἐνήλλακται· σεῖε γὰρ τὸ θεῖε παρ' αὐτοῖς.

40. ἐλέγξαι βούλεται ἐντεῦθεν τὴν ἐκείνων ὁμολογίαν περὶ τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον νόμου. κέχρηται δὲ δύο ἐπιχειρήμασι, προτέρῳ μὲν τῷ διὰ τῆς διαλύσεως τρόπῳ, μετὰ ταῦτα δέ, ἐνισταμένου τοῦ Κλεινίου ἐντρεχῶς πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν, χρῆται καὶ ἑτέρῳ τῷ κατὰ σύνθεσιν. ἔστι δὲ ὁ ἐλεγχόμενος λόγος αὐτῶν ὁ τιθέμενος ὅρον εἶναι τῆς εὖ πολιτευομένης πόλεως τὸ πολεμεῖν καὶ νικᾶν τοὺς ἄλλους.

b, 1. οὐ γάρ σε Ἀττικὸν] οὔ σέ φημι ἀπὸ ἀνθρώπου 218
ἔχειν τὴν ἐπωνυμίαν, Ἀτθίδος ἤ τινος τοιούτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς θεοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, ἐπιστημόνως γε καὶ φρονίμως οὕτως διατιθέντα τοὺς λόγους.

4. ἀναγαγὼν] τῇ ἀναλύσει χρησάμενος καὶ ἐφ' ἕνα ἕκαστον ἀναγαγὼν ἐκ τῆς ὅλης πόλεως.

8. ἐθαύμασεν ὁ ξένος τὸν λόγον, ὅτι δὴ ἐπὶ μὲν τῶν πόλεων καὶ κωμῶν ὁμοίων τὴν φύσιν (ἀνθρώπων γὰρ

---

47. ἐνιερᾶσθαι] ἐκεῖ δρᾶσθαι Bröndstedt.
2. τοξότα λωβητὴρ] Hom. Iliad. λ, 385. — 14. αἱρεῖται antiquus liber Ms. teste Bröndstedtio p. 145.

πρὸς ὁμοίους ἀνθρώπους) ἡ μάχη, ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς ἀνομοίων· λόγου γὰρ πρὸς ἀλογίαν.

10. πρώτη τε καὶ ἀρίστη] ἀληθὲς μὲν τοῦτο, μὴ μέντοι λέγε ἄριστον τὸ τῆς ἐγκρατείας εἶδος· τούτου γὰρ ἄμεινον τὸ σωφρονικόν.

16. εὑρίσκει καὶ πρὸς τοῦτο ἀπαντῆσαι. ὡς γὰρ ψυχὴ ἐλέγετο κρείττων ἑαυτῆς ἐκείνη ἐν ᾗ ὁ λόγος ὡς ἀμείνων ἐκράτει, ἥττων δ' ἑαυτῆς ἐν ᾗ τὸ ἄλογον, οὕτω καὶ πόλις καὶ κώμη ἐπὶ ἀμεινόνων καὶ χειρόνων ἀνδρῶν ἔχουσιν.

18. τὸ κρείττω] ὁμωνυμία τίς ἐστι περὶ τὰς εἰρημένας παρὰ τοῦ Κλεινίου φωνάς, καὶ δυνατὸν ἦν τῷ ἀντιλαμβανομένῳ τῶν λέξεων ἐναντιώσει αὐτὸν περιβαλεῖν. τὸ γὰρ κρεῖττον καὶ ἧττον καὶ ἄμεινον καὶ χεῖρον δύναται καὶ ἐπὶ τῆς ἔνδον ζωῆς τῆς ψυχικῆς 219 θεωρεῖσθαι καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τὰ σώματα διαφορᾶς, καὶ οὐδὲν κωλύεται ὁ κρείττων κατὰ τὴν ζωὴν χείρων εἶναι κατὰ τὸ σῶμα. οὕτω δὴ καὶ ἐν πόλει εἰ κρατοῖεν οἱ ἀμείνους τῶν χειρόνων τὸν εἰρημένον τρόπον, λέγοιτ' ἂν ἑαυτῆς κρείττων, ἀλλὰ καὶ ἥττων, καὶ ἔσται ἐναντιότης τῶν ὀνομάτων περὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. διορισμοῦ δὴ χρεία περὶ τὴν ὁμωνυμίαν. ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ πάρεργον ἔργον ποιήσωμεν, ἄλλως διὰ παραδείγματος μεθοδευτέον τὸ σκέμμα.

27. εἴ ποτ' ἐστί που] οὐ γὰρ ἐν νοητοῖς οὐδ' ἐν οὐρανίοις, ἀλλ' ἐν τῇ γενέσει.

27. τὸ χεῖρον κρεῖττον τοῦ ἀμείνονος] ἐπειδὴ κρεῖττον οὐ μόνον λέγεται τὸ βέλτιον ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπικρα-448 τέστερον, ἐπειδὰν τὸ χεῖρον νικᾷ, καὶ κρεῖττόν ἐστιν· ὃ καὶ αἰνίγματι ἔοικεν, εἶναι τὸ χεῖρον κρεῖττον. ἀλλ' ἔστι τὸ χεῖρον κρεῖττον οὐχ ὡς βέλτιον, ἀλλ' ὡς ἐπικρατέστερον ὂν τηνικαῦτα.

543b, 12. ὁ Τυρταῖος οὗτος Ἀθηναῖος ἐγένετο, εὐτελὴς τὴν τύχην· γραμματιστὴς γὰρ ἦν καὶ χωλὸς τὸ σῶμα, καταφρονούμενος ἐν Ἀθήναις. τοῦτον Λακεδαιμονίοις ἔχρησεν ὁ Ἀπόλλων μεταπέμψασθαι, ὅτε πρὸς Μεσσηνίους εἶχον τὴν μάχην καὶ ἐν ἀπορίᾳ κατέστησαν πολλῇ, ὡς δὴ ἱκανοῦ αὐτοῖς ἐσομένου πρὸς τὸ συνιδεῖν τὸ λυσιτελές· αὐτῷ γὰρ ἐπέτρεψε χρήσασθαι συμβούλῳ. ἀφικόμενος δὲ οὗτος εἰς Λακεδαίμονα καὶ ἔπιπνους γενόμενος συνεβούλευσεν αὐτοῖς ἀνελέσθαι τὸν πρὸς 220 Μεσσηνίους πόλεμον, προτρέπων παντοίως· ἐν οἷς καὶ τὸ φερόμενον εἰπεῖν ἔπος

Μεσσήνην ἀγαθὸν μὲν ἀροῦν, ἀγαθὸν δὲ φυτεύειν.

τοῦτον οὖν ἐν τῷ λόγῳ παρέλαβεν ὁ Ἀθηναῖος ξένος, ὡς καὶ αὐτὸν πολέμου σύμβουλον γεγονότα.

544, 8. περὶ Θεόγνιδος καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ταύτης ἱστορίας ἀμφιβολία πολλὴ ἐγένετο τοῖς παλαιοῖς. καὶ οἱ μὲν φασιν αὐτὸν ἐκ Μεγάρων γεγενῆσθαι τῆς Ἀττικῆς· οὕτως ὁ Δίδυμος, ἐπιφυόμενος τῷ Πλάτωνι ὡς παριστοροῦντι· οἱ δὲ ὅτι ἐκ Σικελίας. εἰ δὲ καὶ μὴ εἴη ἐκ Σικελίας, οὐδὲν λυμαίνεται τὸ προκείμενον, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον· οὐ γὰρ ὑπὲρ Ἀττικοῦ ὡς Ἀθηναῖος λέγει, ἀλλὰ καίτοι πρὸς Ἀθηναῖον αὐτὸν παραβάλλων τὸν Τυρταῖον, τὸ ἀληθὲς περὶ τὴν κρίσιν ἐφύλαξε καὶ τὸν Θέογνιν καὶ ξένον ὄντα προέκρινε. τί δὲ ἐκώλυεν αὐτὸν ἐκ ταύτης μὲν εἶναι τῆς Μεγαρίδος, ἀπελθόντα δὲ εἰς Σικελίαν, ὡς ἡ ἱστορία ἔχει, γενέσθαι νόμῳ Μεγαρέα ἐκεῖ, ὡς καὶ τὸν Τυρταῖον Λακεδαιμόνιον;

29. τετάρτη] πρώτη γὰρ ἡ φρόνησις, ἡ δικαιοσύνη. ἡ δὲ ἀνδρεία, ὡς περὶ τὸν θυμὸν μόνον ἔχουσα, τετάρτη. τῶν γὰρ ἄλλων ἑκατέρα περὶ τὴν τριμέρειαν ἔχει· καὶ γὰρ ἡ σωφροσύνη ἐπὶ τὸν λόγον διὰ τοῦ θυμοῦ τὴν ἐπικράτειαν τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἀναπέμπει.

37. χρῆν] ἀντὶ τοῦ ἔδει, χωρὶς τοῦ ι.

39. θείας] δηλονότι πολιτείας. παρὰ θεῶν γάρ φατε 221 ἐκείνους εἰληφέναι τοὺς νόμους, καὶ διὰ τοῦτο θείους καὶ τὴν πολιτείαν θείαν. ἀξίους οὖν ἀποδότω καὶ τοὺς νόμους τῆς θείας πολιτείας.

42. ζητοῦσιν] τὰ μερικὰ καὶ περὶ τὰ συναλλάγματα κλήρων καὶ ἐπικλήρων, οὐ περὶ τούτων, ἀλλὰ τὰ περὶ τῆς ἀρετῆς, ὡς αὐτός. ἐν γὰρ τοῖς ι' βιβλίοις τὰ κατὰ τὴν ἀρετὴν πραγματευσάμενος, ἐπὶ τέλει ἐν τοῖς β' βιβλίοις καὶ ἐκεῖνα ἠξίωσε μνήμης.

44. κλῆρός ἐστι κτημάτων οὐσία τις ἢ λαχμὸς ἢ μέτρον τι γῆς, ὅθεν καὶ κληροῦχοι οἱ ταῦτα κατέχοντες· ἢ τὸ τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν σύστημα. ἐπίκληρος δέ ἐστιν 449 ἡ ἐπὶ κλήρῳ παντὶ καταλελειμμένη παῖς, ὀρφανὴ πατρὸς καὶ μητρός, ἀδελφῶν τε οὖσα ἔρημος. τινὲς δὲ ταύτην ἐπιπαματίδα καὶ πατροῦχον καλοῦσιν.

b, 5. τὸ σμικρότατον] ὅπερ ἀνωτέρω φαυλότατον μόριον τὴν ἀνδρείαν φησί, τοῦτο σμικρότατον λέγει νῦν.

12. εὐδόκιμοι] ὡς κατὰ τὸ φιλότιμον καὶ θυμικὸν χαρακτηριζόμενοι τῆς ψυχῆς εἶδος, τῶν ἄλλων περὶ χρήματα καὶ ἡδονὰς ἐννόμους ἢ παρανόμους ὁρώντων· ἃ δὴ τῆς ἐπιθυμίας πάντα ἐστίν.

20. ὁ Θεόφραστός φησιν· εἰ ζωὴν εἶχεν ὁ πλοῦτος, 222 πρὸς μόνους ἂν ἀπῆλθε τοὺς ἀγαθούς. ἕκαστον γὰρ τοῦ οἰκείου ἐφίεται ἀγαθοῦ· τοῦτο δὲ τῷ πλούτῳ ἐστὶν ἀγαθόν, τὸ τοῖς ἀγαθοῖς ὄργανον γίγνεσθαι. τὸ γὰρ ἑκάστῳ ἀγαθόν, τοῦτο καὶ ἐφετὸν ὑπάρχει. τοῦτο δ' αὐτῷ καὶ κατὰ φύσιν. πάντα δὲ τῆς κατὰ φύσιν ὀρέγεται διαθέσεως. νῦν δὲ ἐπειδὴ οὐκ ἔχει ὁ πλοῦτος ζωήν, ἐμπίπτει καὶ εἰς τοὺς κακούς.

23. ὡς μεταβατικὸν καὶ μερικὸν νοῦν τὴν φρόνησιν οὕτω καλεῖ οὐχ ἁπλῶς.

25. ταῦτα δὲ πάντα] τὰ θεῖα ἀγαθὰ τῶν ἀνθρωπίνων.

27. τὰς ἄλλας προστάξεις] νομοθεσίας τὰς περὶ τῶν κλήρων καὶ ἐπικλήρων καὶ τῶν λοιπῶν.

39. αὐτῷ b. — 44. Tyrtaei fr. 3. v. 3. Schneidew.

34. τιμῶντα] οἱ μὲν ἄλλοι νομοθέται διὰ κολάσεως καὶ ζημίας, οὗτος δὲ διὰ τιμῆς τινὸς πειθὼ τοῖς πολίταις ἐμποιεῖ πρὸς αὐτόν.

545, 33. τὰ ξυσσίτια] οἱ συσσιτοῦντες δέκα ἦσαν, ἡ δὲ κρίσις τῶν συνταττομένων αὐτοῖς τοιαύτη τις ἦν. μαγδαλίαν γάρ, ἥ ἐστι μᾶζα στέατος, ἕκαστος ἔφερε, καί τις παρειστήκει αὐτοῖς φέρων ἐπὶ κεφαλῆς ἄγγος, εἰς ὃ οἱ κρίνοντες τὰς μάζας ἐνέβαλλον, οἱ μὲν ἄξιον κρίνοντες τὸν προσιόντα ἀτύπωτον παντελῶς, ὅσοι δὲ μή, τῷ δακτύλῳ κοιλάναντες οὕτως ἐνέβαλλον τὴν μᾶζαν. μεθ' ὃ εἰ καὶ μίαν κοιλότητα εὗρον ἔχουσαν, ἐξέβαλλον τὸν κρινόμενον τοῦ συσσιτίου· οὐ γὰρ ὡς ἐπὶ τῶν 223 παρ' Ἀθηναίοις ψήφων, ἡ τῶν πλειόνων ἐκράτει. τὸν δ' ἐγκριθέντα ὁ πρεσβύτατος τῶν συσσίτων ἦγεν εἰς τὸν οἶκον, οὗ τὰ συσσίτια, καὶ παρὰ τὴν θύραν ἔνδον ἑστὼς ἔλεγεν „ἀπὸ τῆς θύρας ταύτης λόγος οὐκ ἐξέρχεται," παραγγέλλων ἵν' ἐν ἀποῤῥήτῳ ἔχοι πάντα τὰ αὐτῶν. ἐκόμιζε δὲ ἕκαστος οἴκοθεν τὰ πρὸς τὸν μῆνα ἀρκέσοντα ἄλφιτα καὶ τυροὺς καὶ φοίνικας καὶ οἶνον. ὅσοι δὲ τούτων ἐν θήρᾳ ἢ θύοντες ἐτύγχανον, μέρη ἐκ τούτων ἔπεμπον τοῖς ἐν τῷ συσσιτίῳ. ἦσαν δὲ χοροὶ τρεῖς παρὰ Λάκωσι, νέων, ἀνδρῶν, πρεσβυτῶν, καὶ ᾖδον οἱ μὲν γέροντες

ἡμεῖς ποτ' ἦμεν ἄλκιμοι νεανίαι,

450 οἱ δὲ νεανίσκοι

ἡμεῖς δ' ἔνεσμεν· ἢν δὲ λῇς, πεῖραν λάβε,

ὁ τῶν παίδων δὲ

ἡμεῖς δέ γ' ἐσσόμεσθα πολλῷ κρείσσονες.

36. ἢ τέταρτον] τὰς διαμαστιγώσεις, τὰς γυμνοπαιδίας, τὰ κρύπτεια· ταῦτα γὰρ πρὸς ἀνδρείαν τείνει.

36. χρείη] δέοι, ἢ ἀντὶ τοῦ χρεὼν εἴη.

37. εἴτε μερῶν] ἡ ἀρετὴ δύναται καὶ ὡς ὅλον εἰς μέρη τὰς ὑπ' αὐτὴν ἀρετὰς διαιρεῖσθαί τε καὶ ἐν αὐταῖς ὑπάρχειν, καὶ ὡς πρός τι πῶς ἐχούσας τὰς κατὰ 224 μέρος, ὡς γένος ἢ καθόλου ὑπάρχειν αὐτῶν. ὡς ὅλον μὲν εἰς μέρη, οὐ τὸ πρὸ τῶν μερῶν (τοῦτο γὰρ ἀδιαίρετον) ἀλλ' ὡς τὰ ἐν τοῖς μέρεσιν· ἐκ γὰρ τῶν κατὰ μέρος ἡ ὁλικὴ ἀρετή. ἀλλὰ καὶ ἑκάστη τῶν ἀρετῶν ὅλον τί ἐστιν, ἀλλ' ὡς τὸ ἐν τῷ μέρει ὅλον. οὐ κωλύεται μὴν καὶ ὡς γένος εἰς εἴδη διαιρεῖσθαι ἀντιδιαιρούμενα μέν, οὐκ ἐναντία δέ, ὅτε καὶ ὡς πρός τι συνεισάγειν ἄλληλα ἐνδέχεται. καὶ γὰρ τὰ ὑπὸ τὴν ἀρετὴν εἴδη, τὸ μὲν ἄρχον, ὡς αἱ τοῦ λογικοῦ μέρους ἀρεταὶ τῆς ψυχῆς, τὰ δ' ἀρχόμενα, ὡς αἱ τοῦ ἀλόγου. ταῦτα δὲ τῶν πρός τι.

38. δηλοῦντα μόνον] οἱ γὰρ Λάκωνες πολυνοίᾳ μέν, οὐ πολυλογίᾳ δέ, ὡς Ἀθηναῖοι, ἐχρῶντο.

43. τὸ περὶ τὰς καρτερήσεις] τὰς διαμαστιγώσεις φησίν. ἐγίνοντο δ' αὗται πρὸς τῷ βωμῷ τῆς Ὀρθωσίας Ἀρτέμιδος, τῆς τὴν πολιτείαν ἀνορθούσης. παρειστήκει γὰρ ἡ ταύτης ἱέρεια φέρουσά τι ἐπὶ τῆς χειρὸς κεκρυμμένον, ὃ μέχρι τοῦ νῦν ἄγνωστόν ἐστι, καὶ εἰ μὲν ἧττον τοῦ δέοντος ἐμαστιγοῦτο (κινεῖν γὰρ τὰς χεῖρας οὐκ ἐτόλμα, ἔχων ταύτας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὁ μαστιζόμενος), ἐβαρεῖτο ἐκείνη ὑπὸ τοῦ φερομένου, δεόντως δὲ τὴν δίκην εἰ ὑπεῖχε, κούφως ἡ ἱέρεια διετίθετο.

45. ταῖς χερσὶ μάχαις] τὰς γυμνοπαιδίας λέγει. γυμνάζοντες γὰρ τοὺς παῖδας ἐν ἡλίῳ τύπτειν ἀλλήλους ἐποίουν μέχρι νίκης. ἐνίοτε δὲ καὶ σφαῖραν ἢ ἄλλο τι ἐῤῥίπτουν, ὥστε τὸν πρῶτον ἁρπάσαντα νικᾶν. καὶ πολὺς αὐτοῖς οὗτος ὁ ἀγών.

b, 1. κρυπτεία τις] ἠφίετό τις ἀπὸ τῆς πόλεως νέος 225 ἐφ' ᾧτε μὴ ὀφθῆναι ἐπὶ τοσόνδε χρόνον. ἠναγκάζετο οὖν τὰ ὄρη περιερχόμενος καὶ μήτε καθεύδων ἀδεῶς, ἵνα μὴ ληφθῇ, μήτε ὑπηρέταις χρώμενος μήτε σιτία ἐπιφερόμενος διαζῆν. ἄλλο δὲ καὶ τοῦτο γυμνασίας εἶδος πρὸς πόλεμον· ἀπολύοντες γὰρ ἕκαστον γυμνὸν προσέταττον ἐνιαυτὸν ὅλον ἔξω ἐν τοῖς ὄρεσι πλανᾶσθαι, καὶ τρέφειν ἑαυτὸν διὰ κλοπῆς καὶ τῶν τοιούτων, οὕτω δὲ ὥστε μηδενὶ κατάδηλον γενέσθαι. διὸ καὶ κρυπτεία ὠνόμασται· ἐκολάζοντο γὰρ οἱ ὁπουδήποτε ὀφθέντες.

II.

563 b, 14. ἀκταίνειν, γαυριᾶν, ἀτάκτως πηδᾶν, ἢ μετεωρίζειν, ἢ ὁρμᾶν, ἢ ἐξάττειν, ἀπὸ τοῦ ἐξαΐειν καὶ ἰσχύειν. ἀπὸ τούτου οὖν τὸ ἀκταινώσῃ. 451

564, 30. κολοφὼν σημαίνει τὸ κῦρος τῆς ἐπικρίσεως.

III.

566, 45. πορειά ἐστι τὰ εἰς πορείαν χρήσιμα.

567 b, 6. αἱμασιώδεις] αἱμασιαὶ τροχοὶ κυρίως ἠκανθωμένοι.

572 b, 41. ψάλιον] χαλινόν. 226

IV.

583 b, 34. θεὸν μὲν τὸν δημιουργὸν σαφῶς, παλαιὸν δὲ λόγον λέγει τὸν Ὀρφικόν, ὅς ἐστιν οὗτος

Ζεὺς ἀρχή, Ζεὺς μέσσα, Διὸς δ' ἐκ πάντα τέτυκται.
Ζεὺς πυθμὴν γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.

καὶ ἀρχὴ μὲν οὗτος ὡς ποιητικὸν αἴτιον, τελευτὴ δὲ ὡς τελικόν, μέσσα δὲ ὡς ἐξ ἴσου πᾶσι παρών, κἂν πάντα διαφόρως αὐτοῦ μετέχῃ. εὐθείᾳ δὲ τὸ κατὰ δίκην σημαίνει καὶ ἀξίαν, καὶ ἀπαρεγκλίτως, καὶ

---

26. δ' ἔνεσμεν] δέ γ' ἐσμέν? Bekk. Cf. Plut. vit. Lyc. c. 21.
26. Fort. ἐξάττειν ἀπὸ τοῦ ἐξαΐσσειν. Bait. — 34. Ὀρφικόν] Orphica Herm. p. 457. Cf. Lobeckii Aglaoph. I. p. 530 sqq.

οἱονεὶ κανόνι ἑνί, τὸ δὲ περιπορευόμενος τὸ αἰωνίως. τὸ ἀεὶ ὡσαύτως καὶ κατὰ τὰ αὐτά· ἡ γὰρ περιφορὰ τοῦτο ἔχει ὡς ἐν αἰσθητοῖς.

584 b, 41. τὰ τοίνυν δὴ λεχθέντα] τὰ περὶ θυσιῶν καὶ γονέων.

585, 4. ἀνιδιτὶ] ἀνιδρωτί, ὡς ἐν τῷ Διογενιανῷ.

587 b, 1. δευτέρων ἀμεινόνων] παροιμία λεγομένη μὲν
ἐπὶ τῶν θυομένων ἐκ δευτέρου, τῶν προτέρων ἀπαι-
σίων ὀφθέντων δηλαδή· μετῆκται δὲ ἐκ τούτων καὶ
227 ἐπὶ τῶν λεγομένων δεύτερον τῶν αὐτῶν, ὁπόταν μὴ
κατὰ γνώμην ἡμετέραν προβῇ τὰ πρότερα.

V.

590, 43. τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν] παροιμία ἐπὶ τῶν διὰ φιλίαν μηδένα λόγον ποιουμένων τἀληθοῦς.

593, 41. καθάπερ πεττῶν ἀφ' ἱεροῦ] παρὰ παροιμίας φησὶ τῆς κινήσω τὸν ἀφ' ἱερᾶς, ἣ τέτακται ἐπὶ τῶν τὴν ἐσχάτην βοήθειαν κινούντων. μετείληπται δὲ ἀπὸ τῶν πεττευόντων· παρὰ τούτοις γὰρ κεῖταί τις ψῆφος οἷον ἱερὰ καὶ ἀκίνητος, θεῶν νομιζομένη, ὥς φησι Κλέαρχος ἐν Ἀρκεσίλᾳ.

VI.

608 b, 42. ἐξομοργνύμενον] ἀποματτόμενον.

452 609 b, 21. περιδίνων] πειρατῶν.

611, 6. εἰς πῦρ ξαίνειν] παροιμία ἐπὶ τῶν καθ' ἑαυτῶν τι πραττόντων μάτην ἢ λεγόντων ἢ κακοπαθούντων λεγομένη.

VII.

228 615 b, 47. ἀκρόχολα] προχείρως ὀργιζόμενα. καὶ ἀκροχολία ἡ τοιαύτη διάθεσις.

616 b, 10. μάργοις] ὑβριστικοῖς, ἀκρατέσι, μαινομένοις.

617 b, 22. Γηρυόνης Χρυσάορος καὶ Καλλιῤῥόης τῆς Ὠκεανοῦ, βασιλεὺς Ἐρυθείας τῆς νήσου τῆς νῦν Γάδειρα καλουμένης, ὃς εἶχε τριῶν ἀνδρῶν συμφυὲς σῶμα, ἡνωμένον εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον τε εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν.

23. Βριάρεω] Οὐρανὸς ἐκ Γῆς πρώτους γεννᾷ Κόττον, Βριάρεω, Γύγην, ἑκατόγχειράς τε καὶ πεντήκοντα κεφαλὰς ἔχοντας.

40. Ἀνταῖος ὁ Ποσειδῶνος, Λιβύης βασιλεύς, ὃς τοὺς ξένους ἀναγκάζων παλαίειν αὐτῷ ἀνῄρει. τούτῳ παλαίειν ἀναγκαζόμενος Ἡρακλῆς, ὅτε δὴ πεμφθείη παρ' Εὐρυσθέως τοῦ βασιλέως Τίρυνθος ἐπὶ τῷ παρὰ τῶν Ἑσπερίδων μὲν τὰ χρυσᾶ μῆλα λαβεῖν, κομίσαι δὲ πρὸς αὐτόν, — τοῦτον οὖν ἀράμενος τὸν Ἀνταῖον μετέωρον ἅμμασιν Ἡρακλῆς κλάσας ἀπέκτεινε. φαύοντα γὰρ τῆς γῆς ἰσχυρὸν συνέβαινε γίγνεσθαι. διὸ καὶ τῆς Γῆς αὐτὸν εἶναί τινες παῖδά φασιν.

41. Κερκύων] τὴν μὲν ἀπὸ χειρῶν πάλην ἐξεῦρε Θη-
σεύς, τὴν δὲ ἀπὸ σκελῶν Κερκύων, Βράγχου καὶ Ἀρ- 229
γιόπης νύμφης. πρὸς τοῦτον τὸ πέμπτον ἆθλον ἐν
Ἐλευσῖνι παλαίων διηγωνίσατο Θησεύς. οὗτος γὰρ τοὺς
παριόντας ἠνάγκαζε παλαίειν, καὶ παλαίων ἀνῄρει.
Θησεὺς δὲ μετέωρον αὐτὸν ἀράμενος ἔῤῥιψεν εἰς γῆν
καὶ ἀπέκτεινεν.

42. Ἐπειὸς Πανοπέως τοῦ Φώκου, ὃς ἐπὶ τῷ Πατρόκλου ἀγῶνι ἐνίκησε πυγμήν. Ἄμυκος δὲ Ποσειδῶνος καὶ νύμφης Βιθυνίδος ἢ Πελίας, ὃς καὶ ἐξεῦρεν ἱμάντας πυκτικούς.

618, 7. κόρη καὶ δέσποινα] ἡ Ἀθηνᾶ.

619 b, 21. ὠνόμασαν] νόμους κιθαρῳδικοὺς λέγοντες δηλονότι.

41. ὄτταν] φήμην, μαντείαν διὰ κληδόνος, καὶ ὀττεύεσθαι τὸ μαντεύεσθαι.

620, 6. ἀποφράδες ἡμέραι, ἐν αἷς τοῖς κατοιχομένοις χοὰς ἐπιφέρουσιν, ἢ αἱ πρὸς πράξεις ἀνεπιτήδειοι.

9. Καρικῇ Μούσῃ] τῇ θρηνώδει· δοκοῦσι γὰρ οἱ Κᾶρες θρηνῳδοί τινες εἶναι καὶ ἀλλοτρίους νεκροὺς ἐπὶ μισθῷ θρηνεῖν. τινὲς δὲ ἐξήκουσαν τῇ βαρβάρῳ καὶ ἀσαφεῖ, ἐπειδὴ οἱ Κᾶρες βαρβαρόφωνοι.

622, 39. ταλασίας] ἐργασίας, ἢ ἐριουργίας. 453

624, 23. τητώμενα] στερισκόμενα.

42. ἐχθοδοποῦ] κακοποιοῦ, ἀπεχθοῦς, ἢ ἐχθροποιοῦ. 230

b, 44. καταλογάδην] τὰ πεζῷ γραφόμενα λόγῳ.

625 b, 38. πελταστικῆς] πέλτη ἐστὶν εἶδος ἀσπίδος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, ἥτις ἴτυν οὐκ ἔχει, οὐδ' ἔστιν ἐπίχαλκος, οὐδὲ βοὸς ἀλλ' αἰγὸς δέρματι περιτεταμένη. καὶ ἡ ταύτῃ χρωμένη τέχνη πελταστική, καὶ πελτασταὶ οἱ μετιόντες αὐτήν.

626, 4. ἀπώμοτον] ἀπηγορευμένον, φευκτόν.

627 b, 31. παροιμία, οὐδὲ θεὸς ἀνάγκῃ μάχεται, τῇ ἑαυτοῦ καὶ θείᾳ δηλαδή.

628 b, 2. ὑηνῶν] χοιρείων, ἢ σκαιῶν καὶ ἀμαθῶν.

43. πεττεία ἐστὶ παιδιά τις διὰ πεσσῶν γινομένη. πεσσοὶ δέ εἰσι κύβοι, παρὰ τὸ πίπτειν αὐτοὺς οὕτω λεγόμενοι. πεσσὸς δὲ ἥ τε γραμμὴ καὶ ἡ ψῆφος, ὁμωνύμως· Ἀρίσταρχος δὲ πεσσοὺς καλεῖ τὰς ψήφους, ἐν αἷς ἔπαιζον. ἦσαν δὲ αὗται πέντε. φαίνονται δὲ καὶ αὐτὸ τὸ σκεῦος οὕτω λέγοντες, ἐφ' οὗ ἔπαιζον. ἔχει δὲ πέντε γραμμάς, ὧν ἡ μέση γραμμὴ ἱερὰ ἐκαλεῖτο. καὶ τὴν ἐπ' αὐτῆς ψῆφον ἐσχάτην ἐκίνουν, καὶ αὐτὴν ἱερὰν καλοῦντες. ὅθεν ἐκ τοῦδε καὶ παροιμία, κινήσω

38. αὐτῷ b.
14. Πελίας] Fort. Μελίας. cf. Apollon. Rh. II. 4. Bait.

τὸν ἀφ' ἱερᾶς, ἐπὶ τῶν ἐσχάτην βοήθειαν κινούντων λεγομένη.

629 b, 41. οὐ μήν] ἀλλὰ μήν, ὡς ἐπὶ τοῦδε, ἢ οὐδαμῶς, ἢ οὐ μόνον, ἢ ἔτι μήν, ἢ ὅμως δέ.

231

VIII.

631, 24. μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ] ὁ Σκιροφοριὼν οὗτος. ὠνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς. καὶ Σκίρος ἑορτὴ Ἀθήνησιν.

634, 19. ἀβόλοις] ἄβολος νέος, οὐδέπω γνώμονα ἔχων. γνώμονα δ' ἔλεγον τὸν βαλλόμενον ὀδόντα, δι' οὗ τὰς ἡλικίας ἐξήταζον. τὸν δὲ αὐτὸν καὶ κατηρτυκότα ἔλεγον. ἐκ μεταφορᾶς δὲ τῆς ἀπὸ τῶν τετραπόδων καὶ λειπογνώμονας τοὺς ἀπογεγηρακότας, ἐν οἷς ἐλελοίπει τὸ γνώρισμα.

636, 2. Θυέστης Πελοπίᾳ τῇ θυγατρί, ἐξ ὧν Αἴγισθος, Οἰδίπους Ἰοκάστῃ τῇ μητρί, ἐξ ὧν Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης, Μακαρεὺς Κανάκῃ τῇ ἀδελφῇ, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ Αἰόλου παῖδες ταῖς ἀδελφαῖς.

b, 14. σταδιοδρόμοι γάμων ἁπάντων ἀπείρατοι, α' Ἴκκος Ταραντῖνος, β' Κρίσων Ἱμεραῖος, γ' Ἄστυλλος Κροτωνιάτης, δ' Διόπομπος Θεσσαλός.

638, 8. ἀνάδαστον] ἀναμεμερισμένην.

454 **640 b, 15.** τῇ νέᾳ] ἕνη καὶ νέα· ἡ τριακοστὴ τοῦ μηνὸς ἡμέρα παρ' Ἀθηναίοις οὕτως ἐκαλεῖτο. ἐκλήθη δὲ ἕνη καὶ νέα, ὅτι τὸ μέν τι μέρος ἔχει τοῦ παρῳχημένου
232 μηνός, ὅπερ ἕνη ἐστί· καὶ γὰρ ἕνον τὸ παλαιόν φασι, νέον δὲ τὸ νῦν ἐπιλαβὸν τοῦ εἰσεληλυθότος, ὃ διὰ τοῦ νέα δηλοῦσι. κατὰ γὰρ σελήνην ἦγον τοὺς μῆνας. ὁ δὲ τῆς σελήνης μὴν ἐστιν εἰκοσιεννέα τέταρτον ἡμερῶν.

25. πιλήσεως] τῆς διὰ τῆς τῶν ἐρίων πυκνώσεως γινομένης ἐσθῆτος.

32. μεταβαλλόμενος] μεταπιπράσκων.

42. τεκμηράμενοι] σημειωσάμενοι.

641, 6. μέτοικοί εἰσιν οἱ ἐνοικοῦντες ξένοι ἐν τῇ πόλει, καὶ τελοῦντες ἀνὰ δραχμὰς ιβ' τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸ δημόσιον, καὶ τριώβολον τῷ γραμματεῖ.

10. μετοίκιόν ἐστι τέλος οὕτω καλούμενον, ὃ ἐτίθεσαν τῇ μὲν πόλει δραχμὰς ι', τῷ δὲ τελώνῃ τριώβολον.

b, 11. ἀπογραφή ἐστιν ἡ ἀπαρίθμησις ἢ ἀποσημείωσις τῶν ὀφειλομένων εἰσφορῶν ἑκάστῳ τῶν πολιτῶν, καὶ ἀπογραφεῖς οἱ ταύτην ποιοῦντες καὶ τοὺς μὴ βουλομένους εἰσφέρειν εἰσάγοντες εἰς τὸ δικαστήριον.

IX.

642, 24. κερασβόλους ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς πυροῖς καὶ ὀσπρίοις συμφυομένων σκληρῶν κόκκων τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀπειθεῖς τοῖς νόμοις καὶ σκληροὺς ταῖς
233 γνώμαις φησίν. οὗτοι οὖν οἱ κόκκοι σκληροί τ' εἰσὶ καὶ μέλανες, στρογγύλοι, ἰσομεγέθεις κέγχροις, οἳ συνεψόμενοι τοῖς ὀσπρίοις οὐ τήκονται. εἴρηνται δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ τὴν κατασπορὰν καὶ τὸ ἄροτρον τοῖς κέρασι τῶν βοῶν βεβλῆσθαι καὶ ἀντιτύπτειν, καὶ διὰ τοῦτο κερασβόλα κληθῆναι.

25. ἀτεράμων] ἀκαταπόνητος.

b, 13. ἀλιτηριώδεις ἀπὸ τῶν ἀλιτηρίων. οὗτοι δὲ λέγονται ἐκ τοῦδε. λιμός ποτε κατέλαβε τοὺς Ἀθηναίους· τῶν δὲ ἀλούντων ἐπιτηροῦντες οἱ πένητες ἀλούμενα τὰ ἄλευρα διήρπαζον, κἀντεῦθεν οἱ τοῦτο δρῶντες αὐτῶν ἐκλήθησαν ἀλιτήριοι. παρέτεινε τὸ ὄνομα καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ βίας τι ποιούντων λέγεσθαι. παράγεται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἀλιτρεύειν, ὅ ἐστιν ἁμαρτάνειν.

16. ἀποδιοπομπήσεις] τὰς ἀποστροφὰς τὰς γιγνομένας ὑπὸ τοῦ ἀποτροπαίου Διός, διὰ τὸ καθαίρεσθαι τὰ δεινά· ἢ τὰς ἀποπομπὰς τὰς πρὸς τὸν προστρόπαιον Δία, καὶ οἱονεὶ καθάρσεις καὶ ἱλασμούς.

16. ἀποτροπαίων] τῶν ἀποτρεπόντων τὰ κακά. λαμβάνεται δὲ ἡ λέξις καὶ ἐπὶ τῶν φευκτῶν καὶ μισεῖσθαι ἀξίων ἀνθρώπων.

643, 25. ἄτιμος οὐ μόνον ὁ ἀπεστερημένος τῆς ἐπιτιμίας, ὥστε μὴ βουλεύειν μήτε δικάζειν μήτε ἄρχειν μήτε πολιτεύεσθαι μήτ' ἄλλο τι τῶν κοινῶν ποιεῖν, ἀλλὰ 455
τὸν ἀτιμώρητον.

33. ἀριστίνδην] κατ' ἐκλογὴν καὶ αἵρεσιν τῶν ἀρίστων. 234

33. εἰσαγωγαί εἰσιν αἱ εἰς τὰ δικαστήρια εἰσενέγξεις ἑκάστου τῶν δικῶν, καὶ εἰσαγωγεῖς οἱ τοῦτο ποιοῦντες. προσκλήσεις δέ εἰσιν αἱ ἐπὶ τῶν ἀμφισβητούντων κλήρου ἢ ἐπικλήρου. ὁ γὰρ ἀμφισβητῶν προσκαλεῖται τὸν ἐπιδεδικασμένον πρὸς τὸν ἄρχοντα· εἰ δὲ μὴ προσκαλέσαιτο, ἀτελὴς ἡ δίκη. διαψήφισις δὲ τὸ τοὺς δημότας τὴν ψῆφον ὑπὲρ τῶν παρεγγεγράφθαι δοκούντων ἐνεγκεῖν.

37. κατὰ τὸ στόμα] κατὰ τὴν ἀρχήν, μεταφορικῶς.

b, 35. ἀνέλῃ] ἀντὶ τοῦ μαντεύσηται, ἢ ἀπὸ τοῦ ἄνωθεν λαμβάνειν τὸ πνεῦμα καὶ πληροῦσθαι τοῦ θεοῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀνελεῖν τὴν ἄγνοιαν. καὶ ἐπὶ τοῦ φονεύειν ἡ λέξις λαμβάνεται ἢ ἀπὸ τοῦ ἄνω λαμβάνειν τὸ ἐν βάθει πνεῦμα τοῦ ἀνδρός, ἢ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀπὸ τοῦ ἀνελεῖν τὴν γνῶσιν τὸ ἀνελεῖν φασίν.

644, 47. λιθολόγοις] οἰκοδόμοις.

645 b, 30. Μαγνησία πόλις ἐν Κρήτῃ, Θεσσαλῶν ἄποικος, ἐξ ἧς οὗτοι.

647 b, 33. ψιλοῖς] γυμνοῖς ὅπλων.

35. ὁ ἐκ Δελφῶν κομισθεὶς νόμος ἤγουν χρησμὸς ἐπὶ 235
τοῦ ἄκοντος ἀνελόντος τὸν φίλον

ἔκτεινας σὸν ἑταῖρον ἀμύνων· οὔ σε μιαίνει
αἷμα, φόνου δὲ πέλεις καθαρώτερος ἢ πάρος ἦσθα.

ὁ δ' ἀντίστροφος τούτῳ ἐπὶ τοῦ μὴ ὑπεραποθανόντος τοῦ φίλου

ἀνδρὶ φίλῳ θνήσκοντι παρὼν πέλας οὐκ ἐπαμύνας
ἤλυθες οὐ καθαρός· περικαλλέος ἔξιθι νηοῦ.

648, 30. προστρεπομένου] ἀποπεμπομένου, τρεπομένου ἐφ' ἑαυτόν.

34. ἀπενιαυτησάτω] ἐνιαυτὸν φευγέτω διὰ τὸν φόνον.

42. τέγγων] βρέχων, ὡς νῦν, ἢ μαλάττων.

650, 32. ὑμνεῖν] μέμφεσθαι, ἢ λοιδορεῖν, ὡς ἐπὶ τοῦδε, κατ' εὐφημισμόν. σημαίνει δὲ καὶ τὸ ὀδύρεσθαι.

41. ἀνεψιότης ἡ μέχρι ἀνεψιαδῶν συγγένεια, οἵ εἰσι παῖδες ἀνεψιῶν. οὗτοι δὲ πάλιν ἀλλήλων λέγονται ἀνεψιοί, οἵτινες γονεῖς ἔχουσιν ἀδελφούς.

650 b, 18. ἀνατί] ἀβλαβῶς καὶ ἄνευ τίσεως καὶ τιμωρίας.

20. ἐπισκήπτεσθαί φασι μαρτυρίας ἢ γραμμάτων τὸ ποιήσασθαι διάλυσιν τοῦ ἐγκλήματος τὴν μαρτυρίαν
236 οὗ ἐπισκήπτονται. παραδιδόασι δὲ ταῦτα σημηνάμενοι μέχρι τοῦ χρόνου τῆς δίκης· κατὰ γὰρ τοῦτο χωρεῖ ἡ δίκη. καὶ τὸν τοῦτο ποιοῦντα ἐπισκηπτόμενον λέγουσιν.

651, 36. ἀφοσιούτω] καθαιρέτω, ὡς νῦν, ἢ ἀπαρχὰς προσαγέτω, ἢ τιμάτω, ἢ τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀποδιδότω τιμήν, ἢ πληροφορείτω.

43. ἀβίον] ἀβλαβοῦς, ἢ ἄνευ βίας.

456 b, 33. νηποινί] ἄνευ τιμωρίας καὶ ποινῆς.

X.

656 b, 14. ἐξακεῖσθαι] ἐξιᾶσθαι, θεραπεύειν.

657 b, 15. συντείνεις] σπουδάζεις, Ἀττικοί.

23. ἀκούοντές τε καὶ ὁρῶντες] δὶς νοητέον τοῦτο, ἔν τε δηλαδὴ τῇ ἀρχῇ τῆς ἐννοίας καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι· καὶ ὑγιῶς ἕξει τὸ νόημα. τὸ δὲ σχῆμα τοῦτο παρά τε ῥήτορσι καὶ φιλοσόφοις πολὺ καὶ πολλαχοῦ.

658 b, 17. συνέριθοι] συνεργοί, ὡς νῦν, ἢ συνυφαίνουσαι.

237 659 b, 27. ἐντεῦθεν Ὠριγένει τὰ περὶ προϋπάρξεως.

660, 35. τῆς κινήσεως ἡ μὲν σωματικὴ κατὰ τόπον, κατὰ ποιότητα, κατὰ ποσότητα, κατ' οὐσίαν· ἡ δὲ ψυχικὴ ἢ ἄλλο κινοῦσα ὑπ' ἄλλου δὲ κινουμένη, ἢ ἑαυτήν τε κινοῦσα καὶ ἕτερα δυναμένη.

661, 13. ὑπ' ἄλλου] τοῦ νοῦ δηλαδή· οὗτος γὰρ πάντη ἀκίνητος.

663 b, 17. ἥκιστά γε] οὐδαμῶς, ἢ οὐχ ἧττον. Λιβάνιος δέ φησιν „εἴ τινα ἄλλον τρόπον, ὃν ἥκιστα ὤφθη μετελθὼν ἐν τῷ βίῳ ὁ ἐπὶ τῇ φιάλῃ ἔμπορος" ἀντὶ τοῦ πάνυ.

664, 24. μετόν] ἐξόν, ἢ ἐπ' ἐξουσίας ὄν.

34. ὁ ποιητής] Ἡσίοδος ἐν Ἔργοις καὶ Ἡμέραις·

λιμὸς γάρ τοι πάμπαν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρί.
τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅς κεν ἀεργός
ζώῃ κηφήνεσσι κοθούροις εἴκελος ὀργήν,
οἵ τε μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἀεργοί
ἔσθοντες. σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν.

238 κηφῆνες αἱ ἀργαὶ τῶν μελισσῶν, κόθουροι δὲ αἱ ἄκεντροι καὶ κολόβουροι, ἢ αἱ φυλάττουσαι τὴν τῶν μελισσῶν ἔξοδον· οὗροι γὰρ οἱ φύλακες.

664 b, 11. παραιτητούς] παρακαλουμένους, συγγνώμονας, ἢ καὶ παρακαλοῦντας.

666 b, 40. λῆμμα] φρόνημα, ὡς νῦν, ἢ κέρδος.

667 b, 22. τιμωρεῖν τὸ ἐνεργητικὸν βοηθεῖν, τιμωρεῖσθαι δὲ τὸ παθητικὸν κολάζειν.

XI.

669, 17. μὴ κινεῖν τὰ ἀκίνητα] παροιμία ἐπὶ τῶν καλῶς δοξάντων ἢ γεγονότων λεγομένη.

b, 14. ἐνοδίαν δαίμονα τὴν Ἄρτεμιν ἤτοι τὴν Σελήνην φησίν, ἐπεὶ καὶ ὁ Ἀπόλλων Ἀγυιεύς, καὶ γὰρ ἄμφω τὰς ὁδοὺς πληροῦσι φωτός, ὁ μὲν ἡμέρας, ὁ ἥλιος, ἡ δὲ νυκτός. διὸ καὶ ἱδρύουσι τούτους ἐν αὐταῖς. 457
ἀλλὰ καὶ τὸν Ἑρμῆν ἐνόδιον καὶ ἡγεμόνα λέγουσιν, ὡς δέον αὐτῷ πρὸς τὰς πράξεις ἡγεμόνι χρῆσθαι. καὶ τοῦτον δὲ ἐπὶ τῶν ὁδῶν διὰ τοῦτο ἀνεστήλουν.

670, 11. μεθιέτω] παριέτω ἢ ἀφιέτω.

28. τοῦ τρίτου μεγέθει τιμήματος] τρίτον τίμημα, καθὼς ἐν τῷ πρὸ τούτου παρεθέμεθα, τὸ ζευγήσιον ἦν, εἰς ὃ οἱ τελοῦντες ἀπὸ διακοσίων μέτρων διελέγοντο, ἀνήλισκον δὲ εἰς τὸ δημόσιον ι' μνᾶς.

b, 7. ἔρανός ἐστιν εἰσφορά τις ἑκάστου μηνός, ἢ ἐκ 239
συμβολῆς δεῖπνον, ἢ εὐωχία, ἢ ἀνὰ μέρος δεῖπνον. καὶ ἐρανισταὶ οἵ τε τὴν εἰσφορὰν αὐτὴν εἰσφέροντες καὶ οἱ κοινωνοὶ ταύτης.

13. πριάμενος] ἀγοράσας.

15. ἀναγωγή ἐστιν ἡ τῶν πραθέντων ἀνδραπόδων ἀνάδοσις, ἐχόντων αἰτίαν τινά.

18. ἱερὰν νόσον τὴν ἐπιληψίαν φασίν.

37. ἐξηγηταὶ τρεῖς γίνονται Πυθόχρηστοι, οἷς μέλει καθαίρειν τοὺς ἄγει τινὶ ἐνισχηθέντας, καὶ οἱ ἐξηγούμενοι τὰ πάτρια.

672, 32. γεωμόροι] γεωργοί.

b, 31. διαιτηταί εἰσιν ἐν οἷς Ἀθήνησιν εἰσήγοντο αἱ ἰδιωτικαὶ δίκαι· εἰ δέ τινες μὴ ἐπείθοντο τοῖς διαιτηθεῖσιν, αὐτοὶ εἰσῆγον αὐτοὺς εἰς τὸ δικαστήριον καὶ παρὰ τοὺς δικαστάς. ἐγίνοντο δὲ διαιτηταὶ πάντες Ἀθηναῖοι, οἷς ἑξηκοστὸν ἦν ἔτος. τὸν δὲ ἀδικοῦντα διαιτητὴν ἐξῆν εἰσαγγέλλειν· καὶ εἴ τις ἑάλω, ἀτιμία ἦν τὸ ἐπιτίμιον.

673, 4. προῖκα] ἄνευ μισθοῦ, ὡς νῦν, ἢ φερνήν.

22. ἐπωβελία ἐστὶν ἐπιτίμιόν τι, τουτέστι τοῖς διώκουσι χρηματικήν τινα δίκην, ἐὰν μὴ ἕλωσιν. ἦν δὲ 240
τοῦτο ἕκτον μέρος τοῦ τιμήματος, οὗ ἐπεδικάζοντο, καὶ ἐνεγράφοντο. καὶ ἐκαλεῖτο οὕτως, ὅτι ἐπὶ τῇ δραχμῇ ὀβολὸς ἦν, τῆς δραχμῆς λογιζομένης πρὸς ἕξ. ἐλάμβανε δὲ ὁ φεύγων παρὰ τοῦ διώκοντος, εἰ τὴν δίκην ἀπέφυγε. μέμνηται δὲ ταύτης καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ἀφόβου.

---

39. Ἔργοις καὶ Ἡμέραις] v. 302—306. — 42. ζώει b.
17. ἐν τῷ πρὸ τούτου] ad 511, 9. — 47. κατὰ Ἀφόβου] α' (or. 27.) §. 67.

675, 32. κηδεύματα] γαμικὰ συναλλάγματα.

676, 29. δίκην λαχεῖν] ἐνστήσασθαι, ὅ ἐστι καὶ λῆξις δίκης.

b, 5. ἀποῤῥηθῆναι] ἀπαγορευθῆναι.

677 b, 2. Οἰδίπους ὁ Λαΐου καὶ Ἰοκάστης, μητρογαμήσας δι' ἄγνοιάν τινα, ἐτύφλωσε μέν, ὅτι τοῦτο πράξειεν, ἑαυτόν, ἐλαύνεται δὲ διὰ τὴν ἀθεμιτουργίαν ἐκ Θηβῶν. Ἐτεοκλῆς δὲ καὶ Πολυνείκης οἱ τούτου υἱοί, δυνατοὶ ὄντες, οὐκ ἐπαμύνουσιν ἐλαυνομένῳ αὐτῷ. ὁ δὲ ἀρᾶται αὐτούς. οἱ δὲ περὶ τῆς βασιλείας Θηβῶν ἀλλήλους κτείνουσιν.

4. Φοῖνιξ Ἀμύντορος· οὗτος τυφλοῦται ὑπὸ τοῦ πατρός· κατεψεύσθη γὰρ πρὸς τὸν πατέρα ὑπὸ Φθίας
458 τῆς αὐτοῦ παλλακῆς, ὅτι δὴ πειραθείη πρὸς εὐνὴν αὐτῇ συνελθεῖν. ἰᾶται δὲ ὑπὸ Χείρωνος Πηλέως σπουδῇ. ὁ δὲ Ἀμύντωρ κατεύχεται αὐτοῦ

μήποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι φίλον υἱόν.

ὃ δὴ γέγονε· καὶ γὰρ θεοὶ ἐτέλειον ἐπαράς.

241 5. Ἱππολύτῳ] Θησεὺς ὁ Αἰγέως καὶ Αἴθρας ἐξ Ἱππολύτης τῆς Ἀμαζόνος γεννᾷ Ἱππόλυτον, μεθ' ἣν Φαίδραν γυναῖκα ἄγεται, ἣ διὰ τὸ κάλλος Ἱππολύτου ἐρᾷ. ὁ δὲ οὐ πείθεται αὐτῇ σωφρονῶν. ἡ δὲ πρὸς τὸν πατέρα κατεῖπεν αὐτοῦ ὡς μᾶλλον ἐρῶντος αὐτῆς· ὁ δὲ ἀρᾶται τὸν υἱὸν διαφθαρῆναι Ἱππόλυτον, καὶ ἐπιτυγχάνει. οὗτος γὰρ ὀχούμενος ἅρματι, ὑπὸ ταύρου τῶν ἵππων συνταραχθέντων αὐτοῦ, πίπτει τε εἰς γῆν, καὶ ταῖς ἡνίαις ἐμπλακεὶς ἑλκόμενος θνήσκει.

7. ἀραῖος] βλαβερός.

37. κωφὴ] ἀσθενής, ἀμβλεῖα, ὡς νῦν, ἢ ἄηχος.

678, 33. δυσωπουμένους] ὑφορωμένους, ὑπόπτως ἔχοντας.

680, 4. ἐὰν δ' ἐπαιτιώμενος ὁ δεσπότης] οἶμαι, εἰ δύο συζυγίαι δεσποτῶν καὶ δούλων εἶεν, ἐναλλὰξ δὲ ὁ τῆς ἑτέρας συζυγίας δεσπότης μετὰ τοῦ τῆς ἑτέρας συζυγίας δούλου σύνθοιτο ποιῆσαι τὴν βλάβην εἰς τὸν δοῦλον αὐτοῦ, ἵνα τῆς ἐπὶ ταύτῃ ἀποτίσεως γινομένης ἀποδοθείη οὗτος ὁ δοῦλος τῷ συνθεμένῳ δεσπότῃ μετ' αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν βλάβην, καὶ δούλους οὕτως ἔχοι δύο, ἕνα μὲν τὸν βλαβέντα καὶ ἐξ ἀρχῆς, ἕτερον δὲ τὸν βλάψαντά τε τοῦτον καὶ ὕστερον.

7. κακοτεχνιῶν δίκης ὄνομά ἐστιν, ἣν εἰσῄεσαν οἱ λέγοντες μάρτυρας ψευδομαρτυρεῖν, κατὰ τῶν παρασχομένων τοὺς ψευδομάρτυρας.

242 30. ἐπίσκηψίς ἐστι δίκη κατὰ τῶν ψευδομαρτυρησάντων.

b, 3. ἀνάδικος κρίσις· εἰ ἑάλωσαν ἤτοι πάντες οἱ μάρτυρες ψευδομαρτυριῶν ἢ ὑπερημίσεις, ἐκρίνετο ἄνωθεν ἡ δίκη. οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν ἀγώνων ἐγίγνοντο ἀνάδικοι αἱ κρίσεις, ἀλλ' ὥς φησι Θεόφραστος ἐν ζ' νόμων, ἐπὶ μόνης ξενίας καὶ ψευδομαρτυριῶν καὶ κλήρων.

XII.

681 b, 3. ἐπ' αὐτοφώρῳ] ἐπ' ὀφθαλμοῖς, ἐπ' αὐτῷ τῷ κλέμματι ἁλούς.

682, 4. πίλων] τῶν ἐκ συμπεπιλημένων ἐρίων γινομένων ἐνδυμάτων.

13. ἀστρατείας δίκη ἐστὶ γραφὴ κατὰ τοῦ κατειλεγμένου μὲν ἐν στρατιωτικῇ τάξει, μὴ στρατευσαμένου δέ.

34. λιποταξίου δίκη ἐστὶ γραφὴ κατὰ τοῦ στρατευσαμένου μέν, λιπόντος δὲ τὸ στρατόπεδον καὶ τὴν τάξιν αὐτοῦ.

b, 24. διαφέρει δὲ ὅλον που καὶ τὸ πᾶν] παροιμία
ἐπὶ τῶν πάντη διαφερόντων λεγομένη, παρ' ὅσον τὸ 459
μὲν ὅλον τοῦ συνεχοῦς ἐστι ποσοῦ, τὸ δὲ πᾶν τοῦ
διῃρημένου, ταῦτα δὲ εἴδη τοῦ ποσοῦ ἀλλήλοις ἀντι- 243
διαιρούμενα.

36. Καινεὺς ὁ Θετταλὸς Ἄτρακος μὲν ἦν θυγάτηρ τὸ πρίν, Καινὶς ὀνομαζομένη, εἰς ἄνδρα δὲ μετέβαλε Ποσειδῶνος βουλήσει, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀδάμαστος εἶναι καὶ ἄτρωτος. διὸ ἐν τῇ τῶν Κενταύρων καὶ Λαπιθῶν μάχῃ αὐτοῤῥίζοις δένδρεσι συνεχώσθη ὑπὸ τῶν Κενταύρων. ὑπὸ δέ τινων ἀπωρνιῶσθαι λέγεται. τὴν μεταβολὴν δέ φασι τοῦτον λαβεῖν χάριν τοῦ Ποσειδῶνος ἐρώμενον γενέσθαι.

683, 16. εὔθυνοί εἰσιν ἄρχοντές τινες οἱ τὰς εὐθύνας λαμβάνοντες παρὰ τῶν ἀρχόντων, ὥσπερ καὶ οἱ λογισταὶ καὶ πάρεδροι ἐφ' ἑκάστῃ ἀρχῇ· καὶ γὰρ τῷ ἄρχοντι εὔθυνος ἦν καὶ πάρεδρος, καὶ τῷ βασιλεῖ ὁμοίως καὶ τῷ πολεμάρχῳ καὶ τοῖς θεσμοθέταις. ἐκπράσσει δὲ ὁ εὔθυνος ὅσα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἢ προστέτακται, ὠφλόν τινες εἰς τὸ δημόσιον.

33. εὐθύνη ἐστὶ κρίσις κατὰ τῶν ἀρξάντων ἢ πρεσβευσάντων ἤ τι τῶν τῆς πόλεως χειρισάντων ὅλως.

684, 15. ἠιθέους] παῖδας πάντη γάμων ἀπειράτους.

24. ψαλίδα ἤτοι καμάραν, ὡς νῦν, ἢ ταχεῖαν κίνησιν, ἢ ὑδρορρόην, ἢ ἅρμενον.

685, 24. ἐνεχυρασίαν] ἀσφάλειαν.

30. χρηματίζηται] τοῦτο μὲν τὸ παθητικὸν τὸ χρή- 244
ματα πράττεσθαι, τὸ δὲ χρηματίζειν τὸ ἐνεργητικὸν τὸ πράγμασι χρῆσθαι, οἷον χρηματίζει ἡ βουλή. ἀφ' οὗ καὶ χρήματα τὰ πράγματα.

b, 24. θεωροῖς] τοῖς εἰς ἑορτάς που πεμπομένοις κοινωνῆσαι αὐτῶν.

40. ἀνομίλητος] ἀκοινώνητος, ἀσυνδύαστος.

686 b, 25. τημελεῖν] ἐπιμελεῖσθαι.

35. πρυτάνεις εἰσὶ μέρος τι τῶν πεντακοσίων τὸ δέκατον, πεντήκοντα ἄνδρες, οἱ διοικοῦντες ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς πραττόμενα, καὶ ἐπρυτάνευον κατὰ πρυτανείαν ἐκ διαδοχῆς. πρυτανεία δέ ἐστιν ἀριθμός

17. Hom. Iliad. ι, 455.
19. αὐτορίζοις b.

τις ἡμερῶν, ἤτοι λϛʹ ἢ ληʹ ἢ λεʹ, ἃς ἑκάστη φυλὴ πρυτανεύειν λέγεται. ιβʹ μὲν γὰρ οἱ μῆνες, ιʹ δέ εἰσι πρυτανεῖαι, καὶ φυλαὶ ιʹ. καὶ διῄρηνται εἰς ταύτας αἱ ἡμέραι τοῦ ἐνιαυτοῦ· κατὰ γὰρ σελήνην ἄγουσι τοῦτον, ὡς ἑκάστῃ τῶν ιʹ φυλῇ ἐπιβάλλειν λεʹ ἡμέρας, πλεονάζειν δὲ ὀλίγας. διὸ καὶ τὰς λοιπὰς ἀπέδωκαν οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς πρώταις λαχούσαις τέτταρσι φυλαῖς, ἵνα ἐκείνων μὲν ἑκάστη τὰς λϛʹ ἡμέρας πρυτανεύῃ, αἱ δὲ λοιπαὶ ἓξ ἀνὰ λεʹ, πρυτανεῖα δὲ οὐδετέρως οὐχ εὕρηται· τινὲς δὲ ἀργύριόν τι, ὃ κατατίθεται ὑπὸ τῶν δικαζομένων, καὶ δίδοται δικαστικὸν τοῖς ἑξακισχιλίοις.

460 687, 16. φωρᾶν] ἐρευνᾶν, ἐκζητεῖν.

689, 14. χοῦν] χωννύναι.

245 690 b, 41. τοπάζειν] στοχάζεσθαι, ἐνθυμεῖσθαι, ὑπονοεῖν, καὶ ὑποτοπεῖν δέ.

693 b, 15. σημείωσαι ὅτι νυκτερινὸν σύλλογον τὴν Ἐπινομίδα φησίν.

694, 7. ἢ τρὶς ἓξ ἢ τρεῖς κύβους] ἡ παροιμία παρὰ Φερεκράτει ἐν τοῖς Μυρμηκανθρώποις. κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν ἀποκινδυνευόντων. τὸ μὲν γὰρ τρὶς ἓξ τὴν παντελῆ νίκην δηλοῖ, τὸ δὲ τρεῖς κύβοι τὴν ἧτταν. πάλαι γὰρ τρισὶν ἐχρῶντο πρὸς τὰς παιδιὰς κύβοις καὶ οὐχ ὡς νῦν δύο. ἔστι δὲ ὁμωνυμία· κύβον γὰρ ἔλεγον ἰδίως αὐτὸν τὸν ῥιπτούμενον, ὅτε πλήρης ἐστὶ καὶ μή. τοὺς δὲ κύβους τοὺς τοιούτους οἱ Ἴωνες καλοῦσιν οἴνας, καὶ τὴν παροιμίαν οὕτως ἐκφέρουσιν· ἢ τρὶς ἓξ ἢ τρεῖς οἴνας.

694 b, 3. ὕπαρ ἐστὶ τὸ μέσον ἐγρηγόρσεως καὶ ὕπνου ὁρώμενον.

IN EPINOMIDA.

695 b, 13. παιδικῆς] οἶμαι, ἱλαρᾶς· ἐξ οὗ καὶ παιδικώτερον τὸ ἱλαρώτερον.

697 b, 9. διαριθμήσεται] διαλογίσεται.

698, 41. προσπαίσαντι] προσπαίξαντι· ἀντὶ τοῦ $\overline{\xi}$ τὸ $\overline{\sigma}$ οἱ Ἀττικοί.

699, 28. ῥύμας] ὁρμὰς βιαίας.

423
198

IN TIMAEUM.

Ὑπόθεσις. Σωκράτης εἰς Πειραιᾶ ἀφικόμενος τῆς τῶν Βενδιδείων ἑορτῆς ἕνεκα καὶ πομπῆς, διείλεκται περὶ
199 πολιτείας ἐκεῖ πρός τε Πολέμαρχον τὸν Κεφάλου καὶ Γλαύκωνα καὶ Ἀδείμαντον καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν σοφιστήν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τῆς ἡμέρας ταύτης ἐν ἄστει πρὸς Τίμαιον καὶ Ἑρμοκράτη καὶ Κριτίαν καὶ τέταρτον ἐπὶ τούτοις ἄλλον ἀνώνυμον διηγεῖται τὴν ἐν Πειραιεῖ ξυνουσίαν, ὡς ἐν τῇ Πολιτείᾳ ὑπόκειται. διηγησάμενος δὲ παρεκάλεσε καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους αὐτὸν ἀνταφεστιᾶσαι λόγοις τῇ ταύτης ὑστεραίᾳ. συνεληλύθασιν οὖν ἀκροασόμενοί τε καὶ ἐροῦντες εἰς τήνδε τὴν ἡμέραν, τρίτην οὖσαν ἀπὸ τῆς ἐν Πειραιεῖ συνουσίας. ἔν τε γὰρ τῇ Πολιτείᾳ τὸ κατέβην χθὲς εἴρηται, κἀνταῦθα τὸ τῶν χθὲς μὲν δαιτυμόνων, τὰ νῦν δὲ ἑστιατόρων. πάρεισι δὲ εἰς τήνδε τὴν ἀκρόασιν οὐ πάντες, ἀλλ' ὁ τέταρτος δι' ἀσθένειαν ἀπολείπεται.

704, 1. ὁ Ἀττικός, φησὶν ὁ Πρόκλος, ὀρθῶς περὶ τοῦ τετάρτου τοῦδε ἐπισημαίνεται. ἔοικε γὰρ ὁ ἀπολειπόμενος οὗτος εἶναι τῶν μετὰ Τιμαίου ξένων. διὸ καὶ ὁ Σωκράτης αὐτὸν ἐρωτᾷ τὸν Τίμαιον ὅπου ποτὲ εἴη ὁ τέταρτος, καὶ ἐκεῖνος ὡς περὶ ἐπιτηδείου τινὸς ἀπολογεῖται, τὴν ἀπουσίαν ἀναγκαίαν αὐτῷ καὶ ἀβούλητον δεικνύς.

11. ἀνταφεστιᾶν φησίν, ἀλλ' οὐκ ἀνθεστιᾶν· ἡ γὰρ ἀφεστίασις τὴν ὁλοτελῆ τῆς ἑστιάσεως ἀποπλήρωσιν συνείληφεν.

705, 14. εὐμνημόνευτον] ὅτι τὸ ἄηθες εὐμνημόνευτον· κινεῖ γὰρ μᾶλλον τὴν φαντασίαν ὡς παράδοξον, καὶ τὸν τύπον ἑαυτοῦ τρανέστερον ἡμῖν ἐντίθησιν.

28. ὑπὸ γὰρ τῶν ἀρχόντων κατὰ τὸ καθῆκον ἑκάστῳ λάθρᾳ τῶν κλήρων γιγνομένων τῆς συνέρξεως καὶ οὐ φανερῶς, ὑπολαμβάνειν ἀνάγκη τυχηρῶς τοὺς φαύλους συναρμόζεσθαι αὐτοὺς ταῖς φαύλαις καὶ οὐ κατά τινα πρόνοιαν. 200

b, 5. ὅτι Σωκράτης ποθεῖ μετὰ τὴν πολιτείαν ταύτην ἰδεῖν κινουμένην τὴν πόλιν τὴν κατὰ αὐτὴν εἰς ἀγῶνας καὶ ἄθλους, ἵνα μετὰ τὴν εἰρηνικὴν ζωήν, ἣν παραδίδωσι, τὰς περιστατικὰς ἐνεργείας ἱστορήσῃ.

28. Τίμαιος ἐκ Λοκρῶν τῶν Ἐπιζεφυρίων, τῆς ἐν Ἰταλίᾳ πόλεως, φιλόσοφος Πυθαγόρειος, ἔγραψε μαθηματικά τε καὶ περὶ φύσεως σύγγραμμα, τὸν Πυθαγορικὸν τρόπον. ἔνθεν ὁ Πλάτων καὶ τὸν διάλογον εἰς αὐτὸν ἔγραψε, καθὰ καὶ ὁ σιλλογράφος φησὶ περὶ αὐτοῦ 424

πολλῶν δ' ἀργυρίων ὀλίγην ἠλλάξατο βίβλον,
ἔνθεν ἀφορμηθεὶς τιμαιογραφεῖν ἐπεχείρει.

ἐκ ταύτης τῆς πόλεως καὶ Ζάλευκος ὁ νομοθέτης ἦν. ὁ δὲ Κριτίας ἦν μὲν γενναίας καὶ ἁδρᾶς φύσεως, ἥπτετο δὲ καὶ φιλοσόφων συνουσιῶν, καὶ ἐκαλεῖτο ἰδιώτης μὲν ἐν φιλοσόφοις, φιλόσοφος δὲ ἐν ἰδιώταις. ἐτυράννευσε δὲ καὶ αὐτὸς εἷς τῶν λʹ γεγονώς. ὁ δὲ

19. Conf. Zenob. IV. 23. — 20. *Μυρμηκανθρώποις*] fr. XIII. Mein.
41. ὁ *σιλλογράφος*] *Τίμων*. Cf. A. Gell. III. 17.

Ἑρμοκράτης Συρακούσιός ἐστι στρατηγός, κατὰ νόμον ζῆν ἐφιέμενος· διὸ καὶ πολιτικῆς πως μετεῖχε καὶ φιλοσοφίας.

706, 13. Ἄκουε δή] τοῦτο παροιμιῶδές ἐστιν ἐφ' ὧν ἐκ- 201 καλέσασθαι βουλόμεθα τὸν ἀκούοντα, ἴσον ὂν τῷ δέχου δὴ τὰ ἄξια ἀκοῆς.

15. οἰκεῖος] λέγονται γὰρ οἰκεῖοι καὶ οἱ συγγενεῖς.

17. ἐν τῇ ποιήσει]

εἰπέμεναι Κριτίῃ ξανθότριχι πατρὸς ἀκούειν·
οὐ γὰρ ἁμαρτινόῳ πείσεται ἡγεμόνι.

17. Κριτίαν ἡμέτερον πάππον] Ἐξηκεστίδης, Σόλων, Δρωπίδης, οὗ Κριτίας ὁ πρῶτος, οὗ Κάλλαισχρος, οὗ Γλαύκων, Κριτίας ὁ δεύτερος, Περικτιόνη, Χαρμίδης, Πλάτων, Γλαύκων, Ἀδείμαντος.

20. Κριτίας] ὁ παλαιὸς δηλαδή.

31. Ἀπατούρια ἑορτὴ Ἀθήνησιν εἰς Διόνυσον, ἐκ τοῦδε. Μελάνθιος ἀντὶ Θυμοίτου τοῦ βασιλέως Ἀθηναίων Ξάνθῳ μονομαχῶν τῷ Βοιωτῷ, ἠπάτησεν αὐτὸν εἰπὼν „παρὰ τὴν ὁμολογίαν, ὦ Ξάνθε, δεύτερος ἥκεις.“ τοῦ δὲ Ξάνθου ἐπιστραφέντος, ἵνα ἴδοι τὸν δεύτερον, αὐτὸν μὲν μηδένα ἰδεῖν, Μελάνθιον δὲ τοῦτον ἐξ ἐπιδρομῆς ἀνελεῖν, καὶ οὕτως ἐξ ἀπάτης νικῆσαι Ἀθηναίους, ὑπὲρ Οἰνόης πολεμοῦντας Βοιωτοῖς. ἑώρταζον δὲ ἡμέρας τρεῖς, ὧν ἡ πρώτη ἐκαλεῖτο ἀνάρρυσις (τὰ γὰρ θύματα λέγεται ἀναρρύματα, παρὰ 202 τὸ ἄνω ἐρυόμενα θύεσθαι· καὶ γὰρ ἐν ταύτῃ πολλὰ ἐθύετο), ἡ δὲ δευτέρα δορπία, καθ' ἣν εὐωχίαι καὶ δεῖπνα πολλά, ἡ δὲ τρίτη κουρεῶτις· ἐν ταύτῃ γὰρ τοὺς κόρους ἐνέγραφον εἰς τοὺς φράτερας, τριετεῖς ἢ τετραετεῖς ὄντας. ἐν ᾗ καὶ τῶν παίδων οἱ ἐντρεχέστεροι ποιήματα ἄττα ᾖδον, τὰ τῶν παλαιῶν ῥαψῳδοῦντες.

30. φρατέρων] Ἀθήνησιν αἱ φυλαὶ μετὰ μὲν Ἴωνα τέσσαρες, ἀπὸ δὲ Κλεισθένους δέκα, μετὰ δὲ ταῦτα δώδεκα. διῃρέθη δὲ ἑκάστη εἰς τρία, καὶ τὸ τρίτον ἐκλήθη τριττύς, εἶτα πατριὰ καὶ φρατρία, καὶ φράτερες οἱ εἰς τὴν αὐτὴν φυλὴν ταττόμενοι καὶ φρατρίαν ὡς ἀλλήλων συγγενεῖς, καὶ εἰς τούτους τοὺς φράτερας ἡ ἐγγραφὴ τῶν κόρων ἐγίγνετο.

b, 7. τί, τὸ ἔργον· πῶς, τίνα τρόπον· παρὰ τίνων, τῶν διασωσαμένων αὐτὸ μέχρι τῆς Σόλωνος ἀκοῆς.

10. Σαϊτικός] ἐκ τῶν Μανεθῶ Αἰγυπτιακῶν. ἑπτακαιδεκάτη δυναστεία ποιμένες ἦσαν ἀδελφοὶ Φοίνικες 425 ξένοι βασιλεῖς, οἳ καὶ Μέμφιν εἷλον, ὧν πρῶτος Σαΐτης ἐβασίλευσεν ἔτη ιθ', ἀφ' οὗ καὶ ὁ Σαΐτης νομὸς ἐκλήθη· οἳ καὶ ἐν τῷ Σεθρωΐτῃ νομῷ πόλιν ἔκτισαν, ἀφ' ἧς ὁρμώμενοι Αἰγυπτίους ἐχειρώσαντο. δεύτερος τούτων Βνῶν ἔτη μ', τρίτος Ἀρχάης ἔτη λ', τέταρτος Ἄφωφις ἔτη ιδ' // ργ'. ὁ δὲ Σαΐτης προσέθηκε τῷ μηνὶ ὥρας ιβ', ὡς εἶναι ἡμερῶν λ', καὶ τῷ ἐνιαυτῷ ἡμέρας ς', καὶ γέγονεν ἡμερῶν τξε'.

11. νομός] ἀπὸ τοῦ νενεμῆσθαι τὴν γῆν οὕτω λέγεται.

11. σημείωσαι ὅτι τὴν Σάϊν ἀκίνητόν φησιν ὑπὸ 203 σεισμῶν. διὸ καὶ Αἰγύπτιοι εἰς τὴν ἄρκτον αὐτὴν ἱερατικῶς ἀναπέμπουσιν, ὡς μετέχουσάν τινος ἐκεῖθεν ἀπορροίας, διὰ τὸν περὶ τὸν πόλον τόπον δεξαμένην ἑδραίαν στάσιν.

22. Φορωνεὺς Ἰνάχου καὶ Μελίας, Ἀργείων βασιλεύς. Νιόβη δὲ τούτου παῖς καὶ Τηλοδίκης τῆς Ξούθου. Δευκαλίων δὲ καὶ Ἐπιμηθεὺς Προμηθέως καὶ Κλυμένης. Πύρρα δὲ Ἐπιμηθέως καὶ Πανδώρας τῆς ὑπὸ θεῶν πεπλασμένης.

23. ὅτι τρεῖς ἱστοροῦσι γενέσθαι κατακλυσμούς, πρῶτον τὸν ἐπὶ Ὠγύγου, ὃς ἦν τῆς Ἀττικῆς βασιλεύς, δεύτερον τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος, ὅτε καὶ τὰ κατὰ Θετταλίαν ὄρη διέστη καὶ τὰ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ καὶ Πελοποννήσου συνεχύθη πάντα, τρίτον τὸν ἐπὶ Δαρδάνου τοῦ Διὸς καὶ Ἠλέκτρας τῆς Ἄτλαντος, ὃς Δάρδανος ἐβασίλευσε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τῆς ἀντίπερα Σαμοθρᾴκης ἠπείρου, διὰ σχεδίας αὐτόσε κομισθείς.

27. τινα] Πατένειτ τοὔνομα.

36. ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους γενέσθαι φασὶ τόν τε πρὸς Θεσσαλίαν καὶ τοὺς ἐκείνῃ τόπους κατακλυσμόν, καὶ τὴν ἐν Αἰθιοπίᾳ ὑπὸ τοῦ Φαέθοντος ἐκπύρωσιν.

40. παράλλαξιν τὴν ἀσυμμετρίαν τῶν ἐν γῇ πρὸς τὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκούσας εἰς αὐτὴν ἀπορροίας 204 φησί· συμμέτρως γὰρ ἔχοντα διαμένει, ἀσυμμέτρως δὲ φθείρεται. ἢ τὸν τῶν οὐρανίων ποικίλον σχηματισμόν· οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ κατὰ οὐρανὸν περὶ γῆν ἰόντες, καὶ ἄλλοτε ἄλλα σχήματα δεικνύντες διὰ τὰς ποικίλας νοήσεις τῶν ψυχῶν· γράμματα γὰρ ἐκεῖνα τὰ σχήματά ἐστι καὶ τύποι τινὲς δραστήριοι δι' ἐκείνους.

707, 1. λυόμενος] Ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ λύων τῆς ἀπορίας ὁ Νεῖλος ἡμᾶς.

4. κατὰ δὲ τήνδε] κατὰ τὴν ἄνω Αἴγυπτον δηλονότι· κατὰ γὰρ τὴν κάτω, ἣν ἔργον τοῦ ποταμοῦ φησὶν Ἀριστοτέλης, ὄμβροι εἰώθασι γίνεσθαι. ἐπανιέναι δὲ λέγει οὐ τὸ κάτωθεν ἀναβλυσθαίνειν, ἀλλὰ τὸ τὸ ὕδωρ ἀλλαχόθεν αὐξόμενον ἀνωτέρω τῆς γῆς χωρεῖν, ὑδάτων καταρρηγνυμένων εἰς τὸν Νεῖλον ἐξ ἄλλων τόπων τῶν κατὰ τὰ Σεληναῖα ὄρη, ἀφ' ὧν αἱ τούτου πηγαί, ἐκ τῆς γιγνομένης ἐν αὐτοῖς πιλήσεως τῶν νε- 426 φῶν ὑπὸ τῶν Ἐτησίων ἀνέμων, ὡς Θεόφραστός φησι. ταῦτα δὲ τὰ ὄρη ὑψηλότατά ἐστιν.

12. διαφορὰν ἔχον] ἀντὶ τοῦ παραδόξως ἐκβεβηκός.

10. πάλιν δι' εἰωθότων] ὅτι κατά τινας ἐπιτελοῦνται περιφορὰς καὶ αἱ τοιαῦται φθοραί, ἐχούσας τινὰ καὶ

---

9. Solonis Eleg. fr. 22. Schneidew. — 49. Hanc notam esse adverbii ὁμοῦ arbitratur Bastius Corinth. p. 827. Bekk.
4. Σαΐν b.

αὐτὰς ἀκολουθίαν πρὸς τὴν ὅλην τοῦ θείου γεννητοῦ περίοδον.

41. Γῆς τε καὶ Ἡφαίστου] Ζεὺς Μήτιδι συνελθὼν 205 καὶ γενομένην ἔγκυον καταπίνει, ἐπείπερ ἔλεγε παῖδα γεννήσειν μετὰ τὴν μέλλουσαν ἐξ αὐτῆς γεννᾶσθαι κόρην, ὃς δυναστεύσει οὐρανοῦ. ὡς δ' ὁ καιρὸς τῆς ταύτης ἐνέστη γεννήσεως, δεῖται Ἡφαίστου πρὸς τοῦτο συνεργοῦ, ὡς κατὰ τῆς κεφαλῆς πλήξειεν αὐτόν· ἐπὶ ταύτης γὰρ ἐκυοφόρει τὸ ἔμβρυον. ὁ δὲ οὐκ ἄλλως ὑπακούσας κατένευσεν, εἰ μὴ τῇ γεννωμένῃ συγχωρηθείη συνελθεῖν εἰς εὐνήν. ὑποστάντος δὲ τοῦ Διός, πελέκει τούτου τὴν κεφαλὴν Ἥφαιστος πλήττει. καὶ γεννᾶται μὲν οὕτως ἐξ αὐτῆς Ἀθηνᾶ, ἐπιδιώκων δὲ αὐτὴν Ἥφαιστος ἀποσπερμαίνει μὲν εἰς τὸν ταύτης μηρόν, ἡ δὲ λαβοῦσα ἔριον τὸ σπέρμα ἐξέμαξεν, ἔῤῥιψέ τε εἰς γῆν. καὶ οὕτως ἀπὸ τοῦ ἐρίου καὶ τῆς χθονὸς δρακοντόπους ἄνθρωπος ἐγένετο, Ἐριχθόνιος τοὔνομα. τοῦτ' οὖν ἐνταῦθά φησιν, ὅτι Ἀθηναῖοι τοῦτον λέγουσι γενέσθαι παρ' αὐτοῖς αὐτόχθονα.

b, 5. παραδείγματα νῦν, ὥς φησι Πρόκλος, τὰς εἰκόνας καλεῖ, ἐπείπερ αὗται γίγνονται παραδείγματα τοῖς ἀπ' αὐτῶν ἀναπεμπομένοις, καὶ δι' αὐτῶν τὰ πρῶτα γιγνώσκουσιν.

21. μαθήματα] γεωμετρία, ἀστρονομία, λογιστική, ἀριθμητική, καὶ αἱ ταύταις συγγενεῖς.

35. Εὐρώπη κέκληται ἀπὸ Εὐρώπης τῆς Ἀγήνορος ἢ Φοίνικος ἢ Τιτυοῦ, Ἀσία δὲ ἀπὸ Ἀσίας τῆς Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, Λιβύη δὲ ἀπὸ Λιβύης τῆς Ἐπάφου, βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ Μέμφεως τῆς Νείλου· οἱ δὲ Ἀμφιῤῥόης.

206 36. Ἀτλαντικοῦ πελάγους] τὸν Ἡρακλέα λόγος πολλὰς ἀβάτους διαπορευθέντα εἰς τὸν Ἄτλαντα, τὸ ὄρος, ἐξ οὗ καὶ τὸ πέλαγος ὠνομάσθαι, ἐλθεῖν· ὃ ἐξ Ἄτλαντος τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Κλειτοῦς καλεῖται, ὃ διὰ τὸ ὕψος ἐπ' αὐτοῦ φέρεσθαί φασι τὸν οὐρανόν. καὶ γὰρ τοῦ αἰθέρος αὐτοῦ λέγει Μάρκελλος τὴν τοῦδε ψαύειν κορυφήν, καὶ σκιὰν ἐκπέμπειν ἄχρι πεντακισχιλίων σταδίων· ἀπὸ γὰρ θ' ὥρας ἡμερινῆς κρύπτεσθαι τὸν ἥλιον ὑπ' αὐτοῦ μέχρι τελείας καταδύσεως. καὶ ὁ Ἄθως ἐπὶ ἑπτακοσίους σταδίους ἕως Λήμνου σκιάζει. Πτολεμαῖος δὲ τὰ Σεληναῖα ὄρη τὸ ὕψος ἄπλετον ἔχειν φησί. καὶ Ἀριστοτέλης τοῦ Καυκάσου τὴν κορυφὴν τὸ τρίτον μετὰ δυσμὰς καὶ τὸ τρίτον 427 πρὸ ἀνατολῶν μέρος τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καταυγάζεσθαι.

39. Ἡρακλέους στήλας] Ἡρακλῆς ἧκε μὲν εἰς Ἐρύθειαν, ἣ νῆσός ἐστιν Ὠκεανοῦ κειμένη πλησίον, ἣ νῦν Γάδειρα καλεῖται, ἐπὶ δὲ τῷ τὰς βοῦς ἀγαγεῖν Γηρυόνου τοῦ Χρυσάορος καὶ Καλλιῤῥόης τῆς Ὠκεανοῦ, ὃς ἦν τρία σώματα ἔχων συμφυέντα εἰς ἓν ἀπὸ λαγόνος τε καὶ μηρῶν, εἶχε δὲ βοῦς φοινικᾶς, βουκόλον Εὐρυτίωνα, κύνα φύλακα Ὄρθρον δικέφαλον, τὸν Ἐχίδνης καὶ Τυφῶνος. δι' Εὐρώπης οὖν πορευθεὶς Λιβύης ἐπέβη, καὶ παρελθὼν Ταρτησσὸν ἵστησι μὲν σημεῖα τῆς πορείας ἐπὶ τῶν ὅρων Εὐρώπης καὶ Λιβύης ἀντιστοίχους δύο στήλας, ἐλαύνει δὲ πρὸς Εὐρυσθέα τὸν Τίρυνθος βασιλέα τὰς βοῦς, ᾗ προσετάγη ὑπ' αὐτοῦ.

39. Ἡ δὲ νῆσος] ὅτι μὲν ἐγένετο τοιαύτη τις νῆσος 207 καὶ τηλικαύτη, δηλοῦσί τινες τῶν ἱστορούντων τὰ περὶ τῆς ἔξω θαλάσσης. εἶναι γὰρ καὶ ἐν τοῖς αὐτῶν χρόνοις ἑπτὰ μὲν νήσους ἐν ἐκείνῳ τῷ πελάγει Περσεφόνης ἱεράς, τρεῖς δὲ ἄλλας ἀπλέτους, τὴν μὲν Πλούτωνος, τὴν δὲ Ἄμμωνος, μέσην δὲ τούτων ἄλλην Ποσειδῶνος χιλίων σταδίων τὸ μέγεθος, καὶ τοὺς οἰκοῦντας ἐν αὐτῇ μνήμην ἀπὸ τῶν προγόνων διασώζειν περὶ τῆς Ἀτλαντίδος, ὄντως γενομένης νήσου ἐκεῖ παμμεγεθεστάτης, ἣν ἐπὶ πολλὰς περιόδους δυναστεῦσαι πασῶν τῶν ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ πελάγει νήσων, Ποσειδῶνος καὶ αὐτὴν οὖσαν ἱεράν. ταῦτα μὲν οὖν Μάρκελλος ἐν τοῖς Αἰθιοπικοῖς γέγραφεν, ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τῶν Πρόκλου ἐξελόντες παρεθέμεθα.

708, 2. βασιλέων] δέκα γὰρ βασιλεῖς ἦσαν ἐν αὐτῇ τεχθέντες δίδυμοι πεντάκις· καὶ τἄλλα δὴ τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ἐν τῷ Κριτίᾳ διαῤῥήδην ἱστόρηται. Ποσειδῶνος δὲ καὶ Κλειτοῦς οὗτοι, ὧν ὁ πρῶτος, ὡς ὁ Πρόκλος φησί, Ἄτλας ἐκαλεῖτο, ἐξ οὗ καὶ ἡ νῆσος ὠνόμασται.

5. Αἴγυπτος κέκληται ἀπὸ Αἰγύπτου τοῦ Βήλου καὶ Ἀγχιῤῥόης τῆς Νείλου, τοῦ βασιλέως Αἰγυπτίων. τοῦτον ὁ πατὴρ ἐν Ἀραβίᾳ κατοικίζει· ὁ δὲ καταστρεψάμενος τὴν Μελαμπόδων χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασεν Αἴγυπτον.

6. Τυῤῥηνία δὲ ἀπὸ Τυῤῥηνοῦ τοῦ Ἄγρωνος τοῦ Ἄτυος τοῦ Λυδοῦ, καὶ δὴ καὶ τὸ Τυῤῥηνικὸν πέλαγος. 208 οὗτος κατὰ χρησμὸν ἐκ Λυδίας ἀπάρας εἰς τούσδε ἀφίκετο τοὺς τόπους, ἐκ Σαρδοῦς τε τῆς αὐτοῦ γυναικός, ἀφ' ἧς καὶ κατὰ Λυδίαν Σάρδεις ἡ πόλις, καὶ ἡ ἀργυρόφλεψ νῆσος τὸ πρὶν Σαρδὼ νῦν ὀνομάζεται.

18. Πρόκλου. ὅτι ὅπου ἅμα σεισμῷ γίνεται κατακλυσμός, κῦμα τούτου τοῦ πάθους αἴτιον. ὅταν γὰρ τὸ τὸν σεισμὸν ποιοῦν πνεῦμα μηδέπω ῥέον ὑπὸ γῆν, τὴν θάλατταν ὑπό τινος ἐναντίου πνεύματος αὐτῷ κινουμένην, ἐξ ἐναντίας φερόμενον ἀπῶσαι μὲν εἰς τοὐπίσω μὴ δυνηθῇ διὰ τὸν προωθοῦντα ἄνεμον αὐτήν, 428 ἱστᾷ δὲ καὶ ἐμποδίζον αὐτῆς τὴν πρόοδον αἴτιον γίγνηται τοῦ πολλὴν ὠθουμένην ὑπὸ τοῦ ἐναντίου τούτῳ πνεύματος ἀθροισθῆναι, τότε δή, πολλῆς τῆς

2. φοινικὰς b. — 3. Ὄρθρον Baiterus: Ὄρθον b. Cf. Hesiodi Theog. 293. 309. — 12. αὐτῶν b. — 31. Ἀγχιρόης b.

θαλάττης γενομένης διὰ τὸ ἀπ' ἐναντίας ὠθοῦν, αὐτὸ μὲν ὑπὸ γῆν ἔδυ, τῆς ῥοῆς ἀθρόας ἐπιχυθείσης, καὶ ἐποίησε τὸν σεισμόν, ἡ δὲ θάλασσα ἐπέκλυσε τὸν τόπον. τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον καὶ περὶ Ἀχαίαν γενέσθαι τὸν σεισμὸν ἅμα καὶ τὴν τοῦ κύματος ἔφοδον τοῦ ἐπικλύσαντος τὰς παραθαλασσίους πόλεις, Βοῦραν καὶ Ἑλίκην.

23. κάρτα, λίαν, μεγάλως.

23. τοῦτο καὶ οἱ τοὺς ἐκείνῃ τόπους ἱστοροῦντες λέγουσιν, ὡς πάντα τεναγώδη τὸν ἐκεῖ εἶναι χῶρον. τέναγος δέ ἐστιν ἰλύς τις ἐπιπολάζοντος ὕδατος οὐ
209 πολλοῦ καὶ βοτάνης ἐπιφαινομένης τούτῳ, ἢ πηλώδη πελάγη, ἢ διάβροχοι ἢ κάθυγροι τόποι.

713, 29. ἰλλομένην φησὶν ὁ Σιμπλίκιος καὶ ὅσοι συνηγοροῦσι τῷ Πλάτωνι, τοῦ Ἀριστοτέλους εἱλουμένην ἀναγινώσκοντος κἀκ τούτου τὸν Πλάτωνα ταῖς εὐθύναις ὑπάγοντος τὴν γῆν εἱλεῖσθαι καὶ στρέφεσθαι φάσκοντα. T.

718b, 27. πλόχανόν ἐστι πλέγμα, ᾧ ὁ σῖτος καθαίρεται.

729, 2. λέμμα φλοιός, λέπισμα.

731, 37. τὰ στηρίγματα τῆς πηγνυμένης νεὼς δρυόχους φασίν.

732b, 21. εὐρῶτος] σεσηπυίας ὑγρότητος.

22. σφακελισμός ἐστι σῆψις μυελοῦ, καὶ σφάκελος ἡ μετὰ σπασμοῦ τῆς χολῆς πρόσεσις. ὁ δὲ σπασμὸς οὗτος μετὰ φλεγμονῆς. ἰατροὶ δὲ τὴν μελανίαν ἢ τὴν σφοδρὰν ὀδύνην, ἔνιοι δὲ τὴν τῶν ὀστέων σῆψιν. λέγεται δὲ καὶ ὁ σφυγμὸς καὶ ὁ παλμός. ἀλλὰ καὶ ὁ μέσος τῆς χειρὸς δάκτυλος.

[Non aliena fortasse ab hoc loco, quae codex Paris. Reg. 1832 (f. 37. r. — 46. v.) habet pro illis Procli (ed. Basil. prim. p. 374, 33 — 388, 19) ὅλοις τὴν αὐτὴν — εἰσὶν αἱ ἰδιότητες.

. . . . . . ἀλλ' οὐδὲ τὸ νῦν ἀθρόον καθ' ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα μὴ φθείρεσθαι, ἀλλὰ κατ' εἶδος τὰ αὐτὰ μένειν, ἀπόδειξίς ἐστι τοῦ καὶ παντελῶς μηδέποτε τὰ ὅλα στοιχεῖα φθαρήσεσθαι. ἀνάγκη γάρ, ἕως ἂν ᾖ ὁ κόσμος, ἕκαστον τῶν τοῦ κόσμου στοιχείων, ἐξ ὧν τὸ εἶναι ὁ κόσμος ἔχει, ὅλον καθ' ὅλον αὐτὸ κατ' εἶδος σώζεσθαι. καὶ γὰρ ἕως ἂν ἡ οἰκία μένῃ οἰκία, δεῖ καὶ τὰ ἐξ ὧν σύγκειται καθ' ὅλα αὐτὰ μένειν κατ' εἶδος τὰ αὐτά, λέγω δὴ λίθους, ξύλα καὶ τὰ λοιπά, κἂν κατὰ μέρη φθείρωνται οἵ τε λίθοι καὶ τὰ ξύλα, ὡς καὶ ἐν τῷ πρὸ τούτου λόγῳ ἐδείξαμεν. καὶ ἐν
429 ὅσῳ τῶν ὄντων ἦν ὁ Σωκράτης, ἀνάγκη ἦν καὶ τὰ τούτου μέρη κατ' εἶδος σώζεσθαι, σάρκας φημὶ καὶ αἷμα καὶ ὀστᾶ καὶ τὰ λοιπὰ μόρια, κἂν κατὰ μέρη ἄλλα μὲν ἐφθείρετο ἄλλα δὲ ἐγίγνετο, εἴπερ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ τὸ εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἔσχομεν. οὐ τὸ μὴ φθείρεσθαι οὖν νῦν κατ' εἶδος τὰς τῶν στοιχείων ὁλότητας, τοῦτο ἀπόδειξίς ἐστι τοῦ ἄφθαρτον εἶναι τὸν κόσμον, ἀλλ' εἰ διὰ λόγου δειχθείη μηδένα λόγον γενέσεως καὶ φθορᾶς ἔχοντα. νῦν δὲ τοὐναντίον ἅπαν ἥ τε τῶν μερῶν ἁπάντων φθορὰ καὶ γένεσις καὶ τῶν ὁλοτήτων κατ' ἀριθμὸν ἐξαλλαγὴ καὶ τὸ ἐναντίαις καὶ φθαρτικαῖς ἀλλήλων ποιότησι χαρακτηρίζεσθαι τὸ γενητὰ εἶναι καὶ φθαρτὰ καὶ τῶν στοιχείων ἕκαστον καὶ τὸν ἐκ τούτων συνεστῶτα κόσμον λέγειν ἡμᾶς ἀναγκάζει. εἰ γὰρ αἱ γενέσεις καὶ αἱ φθοραὶ τῶν ἐναντίων, ἐναντία δὲ τὰ ἐναντίας ἔχοντα ποιότητας, ἐναντίαις δὲ ποιότησιν αἱ τῶν στοιχείων ὁλότητες χαρακτηρίζονται, καὶ αἱ ὁλότητες ἄρα τῶν στοιχείων γενέσει τε καὶ φθορᾷ ὑποπεπτώκασιν. ὁμοειδεῖς γάρ εἰσι καὶ αἱ τῶν στοιχείων ὁλότητες τοῖς ἰδίοις μέρεσιν. ἧς γὰρ οὐσίας ἐστὶ τὸ ὅλον ὕδωρ ὡς ὕδωρ, τῆς αὐτῆς ἐστὶ καὶ τὸ μερικὸν ὕδωρ· ὑγρὸν γὰρ καὶ ψυχρὸν καὶ τὸ ὅλον ὕδωρ ἐστὶ καὶ τὸ μέρος ὁμοίως θερμὸν καὶ ὑγρὸν κατὰ φύσιν. ἀλλὰ δὴ καὶ ὅλος ὁ ἀήρ, ὡς καὶ τὸ μέρος. θερμόν τε καὶ ξηρὸν τὸ πῦρ, ξηρόν τε καὶ ψυχρὸν ἡ γῆ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. εἰ οὖν αὗται αἱ ποιότητες ἐναντίαι οὖσαι γενέσεώς εἰσι καὶ φθορᾶς τοῖς μέρεσι τῶν στοιχείων αἰτίαι, αἱ αὐταὶ δὲ αὗται ποιότητες ἀπαραλλάκτως καὶ τὰς λοιπὰς ὁλότητας τῶν στοιχείων εἰδοποιοῦσιν ὥσπερ καὶ τὰ μέρη, καὶ αἱ ὁλότητες ἄρα τῶν στοιχείων γενηταὶ εἶεν ἂν καὶ φθαρταί, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὰ μέρη. τοῦ γὰρ τῆς φθορᾶς αἰτίου, λέγω δὴ τῶν ἐναντίων δυνάμεων, ὁμοίως ἔν τε τοῖς μέρεσι καὶ ἐν τοῖς ὅλοις θεωρουμένου, τίς ἡ ἀποκλήρωσις τὰ μὲν μέρη γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι λέγειν, τὰ δὲ ὅλα μηκέτι; πῶς δὲ οὐχὶ τοῖς μέρεσι τὰ αὐτὰ πάσχειν καὶ τὰ ὅλα ἀνάγκη, τοῦ τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς αἰτίου ἐν ἑκατέρῳ θεωρουμένου; τῶν δὲ ὅλων στοιχείων γενητῶν εἶναι καὶ φθαρτῶν ἀποδεδειγμένων, καὶ τὸν ἐξ αὐτῶν συγκείμενον κόσμον γενητὸν εἶναι καὶ φθαρτὸν ἀνάγκη. τούτων γὰρ φθειρομένων σώζεσθαι τὸν ἐκ τούτων συγκείμενον κόσμον ἀδύνατον. τῶν γὰρ στοιχείων, ἐξ ὧν ἐστιν ἕκαστον, φθειρομένων καὶ αὐτὸ φθείρεσθαι ἀναγκαῖον. ὅτι μὲν οὖν οὗ τὰ μέρη γενητὰ εἴη καὶ φθαρτά, καὶ αὐτὸ γενητὸν εἶναι καὶ φθαρτὸν ἀνάγκη, καὶ ὅτι καὶ αἱ τῶν στοιχείων ὁλότητες καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐκ τούτων συγκείμενος κόσμος γενητός ἐστι καὶ φθαρτός, δέδεικται διὰ τῶν εἰρημένων· ὅτι δὲ γελοίως ὁ Πρόκλος τὰ ὁπωσοῦν 430
γινόμενα καὶ φθειρόμενα οὐκ εἶναί φησι τοῦ παντὸς μέρη, ἤδη μὲν πρὸ βραχέος ἐδείξαμεν, καὶ νῦν δὲ τὸν λόγον ἐπαναλαβόντες δείκνυμεν τὸν τρόπον τοῦτον. πρῶτον οὖν ἔστω κατ' αὐτὸν τὰ ἐκ τῶν στοιχείων συγκείμενα τῶν ζώων σώματα ἀποτελέσματα εἶναι τοῦ παντὸς καὶ οὐ μέρη. ταῦτα γὰρ ὑπὸ τῶν κατ' οὐρανὸν θεῶν γίνεσθαί φησιν ὁ Πλάτων δανειζομένων ἐκ τοῦ κόσμου μόρια ὡς ἀποδοθησόμενα πάλιν. ὅτι δὲ τὰ στοιχεῖα μέρη ἐστὶ τοῦ κόσμου, καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ. καὶ ἐπιστῆσαι χρή, ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι καὶ τὰ τῶν στοιχείων μέρη τὰ ἐκ τοῦ παντὸς δεδανεισμένα εἰς γένεσιν τῶν ζώων καὶ αὐτὰ μόρια εἶναι τοῦ κόσμου φησὶ παρὰ Πλάτωνος λαβὼν ὁ Πρό-

κλος. εἰ μὲν οὖν μόνα τὰ σύνθετα ἦν τὰ γινόμενα καὶ φθειρόμενα, ἴσως ἂν παρακρούσασθαι τοὺς ἁπλουστέρους ὁ λόγος ἠδύνατο, ὡς ἀποτελέσματα τοῦ κόσμου εἰσὶ καὶ οὐ μέρη τὰ γενητὰ καὶ φθαρτὰ πάντα· εἰ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ μέρη τῶν στοιχείων γίνεταί τε καὶ φθείρεται, εἴπερ εἰς ἄλληλα μεταβάλλει καὶ ἐξ ὕδατος φθειρομένου ἀὴρ γίνεται καὶ ἐξ ἀέρος πάλιν ὕδωρ καὶ ἐκ πάντων πάντα, δῆλον ὅτι καὶ τὰ τῶν στοιχείων μέρη γίνεταί τε καὶ φθείρεται. εἰ οὖν τὰ τῶν στοιχείων μέρη γενητὰ ὄντα καὶ φθαρτὰ καὶ τοῦ ὅλου κόσμου ἐστὶ μόρια, ὡς *Πλάτων* τε καὶ *Πρόκλος* φησίν, οὐκ ἄρα τὰ ὁπωσοῦν γινόμενα καὶ φθειρόμενα ἀποτελέσματά ἐστι τοῦ κόσμου καὶ οὐ μέρη. τὸ γὰρ μόριον τοῦ μέρους ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν μάλιστα τῷ ποσῷ μόνῳ καὶ οὐ τῷ εἴδει διενήνοχεν. οὐδεὶς δ' ἂν οἶμαι νοῦν ἔχων τῷ ποσῷ τὸ εἶναι τόδε τοῦδε μέρος ἢ μὴ εἶναι κρίνειεν. εἰ γὰρ τῆς θύρας μερίς ἐστιν ἥδε ἡ σανίς, καὶ τὸ τῆς σανίδος ἄρα μέρος τῆς θύρας ἐστὶ μέρος. τὸ γὰρ μικρὸν ξύλον τῷ μεγίστῳ ἐστὶν ὁμοειδές, ᾗ ξύλον ἐστίν. ὁμοιομερῆ δὲ καὶ τὰ στοιχεῖα εἶναι ὡμολόγηται. ὁ γὰρ μερικὸς ἀὴρ τοῦ ὅλου ἀέρος κατ' αὐτὴν τὴν τοῦ ἀέρος φύσιν τῷ ποσῷ μόνον καὶ οὐ τῇ οὐσίᾳ διενήνοχεν. ὁμοίως καὶ τὸ στοιχειῶδες πῦρ τῷ μέρει τὸ ὅλον τῆς αὐτῆς κεκοινώνηκε φύσεως, τῆς ἐπισυμβαινούσης ἔξωθεν τοῖς στοιχείοις ποιότητος ἐκ τῆς ἀλλήλων ἐπιμιξίας οὐκ εἰς τὸν τῆς οὐσίας αὐτῶν ἀναφερομένης λόγον. κἂν γὰρ ἄλλη ἄλλῳ ὕδατι ποιότης ἐπιμίγνυται (τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶ γλυκέα, τὰ δὲ πικρά, τὰ δὲ ἁλμυρά), ἀλλ' ἔξωθεν ταῦτα ἐκ τῆς ὑποκειμένης γῆς τῷ ὕδατι συμβέβηκε, καὶ οὐσίας ὕδατος διαφορὰν οὐκ ἐργάζεται. καὶ ἡ φλὸξ δὲ ὑπερβολή τις εἶναι πυρὸς καὶ οὐ τὸ στοιχειῶδες πῦρ ὡμολόγηται. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως. εἰ οὖν τὰ ὅλα στοιχεῖα ὁμοειδῆ τοῖς ἰδίοις ὑπάρχουσι μέρεσι, τοῦ δὲ ὅλου κόσμου συμπληρωτικά ἐστιν ὡς μέρη αὐτοῦ τὰ στοιχεῖα, καὶ τὰ τῶν στοιχείων
431 ἄρα μέρη, συμπληρωτικὰ ὄντα τῶν ἰδίων ὁλοτήτων, καὶ τοῦ ὅλου κόσμου ἐστὶ συμπληρωτικά, ὡς μέρη αὐτοῦ ἢ μόρια ὑπάρχοντα. εἰ δὲ τὰ μέρη τῶν στοιχείων γενητὰ ὄντα καὶ φθαρτὰ τοῦ ὅλου κόσμου ἐστὶ μέρη, οὐκ ἄρα ἅπαντα τὰ γινόμενα καὶ φθειρόμενα ἀποτελέσματά ἐστι τοῦ κόσμου καὶ οὐ μέρη. τάχα δὲ ἀκριβέστερόν τις γυμνάζων τὰ τοιαῦτα καθ' ὅλου ψευδῆ ὄντα τὸν *Πρόκλου* λόγον εὑρήσει. εἰ γὰρ τὰ τῶν στοιχείων μέρη καὶ τοῦ ὅλου κόσμου μέρη ἐστὶν ἢ μόρια, ἐκ τούτων δὲ πάντα τὰ σύνθετα συνέστηκε σώματα, πῶς οὐκ ἀνάγκη καὶ τὰ σύνθετα πάντα σώματα μέρη εἶναι τοῦ κόσμου ἢ μόρια; θαυμαστὸν γὰρ οἶμαι, εἰ τῶν συνθέντων στοιχείων ἕκαστον τὰ τῶν ζώων καὶ φυτῶν σώματα, λέγω δὴ τὸ μερικὸν πῦρ καὶ μερικὸν ὕδωρ ἥ τε γῆ καὶ ὁ ἀήρ, τοῦ κόσμου ἐστὶ μόρια, τὰ δὲ ἐκ τῶν τοῦ κόσμου συγκείμενα μὴ ᾖ τοῦ κόσμου μόρια. ὥσπερ γὰρ τὸ τῆς θύρας μέρος, φημὶ δὴ τόδε τὸ ξύλον, μέρος ἐστὶ τοῦ ὅλου ξύλου, φέρε εἰπεῖν τῆς δρυὸς ἐξ ἧς ἀποτέτμηται, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὅλη θύρα ἐξ ἀνάγκης ὡς ξύλον τῆς αὐτῆς δρυός ἐστι μέρος, οὕτω δή που κατὰ τὸ ἀκόλουθον, εἰ τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν σύγκειται τὰ σύνθετα σώματα, μέρη ἐστὶ τοῦ παντὸς κόσμου, καὶ τὰ ἐκ τούτων συγκείμενα σύνθετα σώματα τοῦ αὐτοῦ κόσμου μέρη εἶναι ἀνάγκη. ἄλλως τε καὶ εἰ τὰ σύνθετα σώματα καὶ ὅλως τὰ γενητὰ καὶ φθαρτὰ μὴ μέρη εἶναι τοῦ κόσμου ἀλλὰ ἀποτελέσματα ὁ *Πλάτων* ἠβούλετο, πῶς ἐν *Τιμαίῳ* φησὶν ὡς εἰ μὴ εἴη τὰ θνητὰ τῶν ζώων γένη, ἀτελὴς ὁ κόσμος ἔσται; τὸ γὰρ ἀτελὲς ἐλλείποντός τινος τῶν εἰς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ συντελούντων ἀτελές ἐστιν. οὐ γὰρ τὰ ἀποτελέσματα τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι τέλειον ἢ ἀτελῆ ποιεῖ τὸν ἀποτελοῦντα, οὔτε κατ' οὐσίαν οὔτε κατ' αὐτὴν τὴν τοῦ ποιεῖν ἕξιν, ὡς πολλάκις ἐδείξαμεν. οὔτε γὰρ ὁ μαθητὴς τὸν διδάσκαλον οὔτε ἡ ναῦς τὸν ναυπηγὸν τελειοῖ τὸν τελείαν τοῦ ναυπηγεῖν τὴν ἕξιν ἔχοντα. ὅτι δὲ καὶ εἰ ἐτελειοῦτο τὸ ἀποτελοῦν ὑπὸ τοῦ ἀποτελουμένου, οὐχ ὡς ποιητικὸν αἴτιον ἀτελῆ φησὶν εἶναι τὸν κόσμον ὁ *Πλάτων* ἐλλειπόντων τῶν θνητῶν ζώων, ἀλλ' ὡς μὴ πάντων τῶν συμπληρωτικῶν αὐτοῦ μερῶν ὑφεστηκότων, ἐξ ὧν ἔχει τὸ εἶναι, ἐξ αὐτῆς ἔστι συνιδεῖν τῆς λέξεως *Πλάτωνος*. ἔτι δὲ ὁ δημιουργὸς ἐν *Τιμαίῳ* (p. 43, 10.) πρὸς τοὺς κατ' οὐρανὸν ἤδη γενομένους θεοὺς ἀφανεῖς τε καὶ φαινομένους διαλεγόμενος φησὶ ταῦτα „νῦν οὖν, ὃ λέγω πρὸς ὑμᾶς ἐνδεικνύμενος, μάθετε. θνητὰ ἔτι τρία ἀγένητα. τούτων δὲ καὶ μὴ γενομένων οὐρανὸς ἀτελὴς ἔσται. τὰ γὰρ πάντα ἐν ἑαυτῷ γένη ζώων οὐχ ἕξει. δεῖ δέ, εἰ μέλλει τέλειος ἱκανῶς εἶναι. δι' ἐμοῦ δὲ ταῦτα γενόμενα καὶ βίου μετασχόντα θεοῖς ἰσάζοιτο 432
ἄν. ἵνα οὖν θνητά τε ᾖ, τό τε πᾶν τόδε ὄντως πᾶν ᾖ, τρέπεσθε κατὰ φύσιν ὑμεῖς ἐπὶ τὴν τῶν θνητῶν ζώων δημιουργίαν, μιμούμενοι τὴν ἐμὴν δύναμιν περὶ τὴν ὑμετέραν γένεσιν.“ σκοπεῖν ἄξιον ὡς τῶν θνητῶν ζώων μὴ γενομένων, ἐνύδρων τε καὶ χερσαίων καὶ ἀερίων (ταῦτα γὰρ λέγει τρία γένη), τὸν οὐρανὸν εἶναί φησιν ὁ *Πλάτων* ἀτελῆ, οὐρανὸν συνήθως τὸν κόσμον καλῶν. οὕτω γὰρ ἐν ἀρχῇ (p. 28, 7.) εἶπεν „ὁ δὲ πᾶς οὐρανὸς ἢ κόσμος ἢ καὶ ἄλλο ὅτι ποτὲ ὀνομαζόμενος μάλιστα ἂν δέχοιτο, τοῦτο ἡμῖν ὠνομάσθω,“ καὶ ἐν *Πολιτικῷ* πάλιν „ὃν δὴ οὐρανὸν ἢ κόσμον ἐπωνομάκαμεν.“ εἰ οὖν τέλειον μέν ἐστιν ᾧ μηδὲν τῶν μερῶν ἐλλείπει, ἐλλειπόντων δὲ τῶν θνητῶν ζώων ἀτελὴς ὁ κόσμος, μέρη ἄρα τοῦ κόσμου ἐστὶ τὰ θνητὰ ζῷα. εἰ γὰρ μὴ ἦν τοῦ κόσμου τὰ θνητὰ ζῷα, μὴ γενομένων δηλονότι τῶν θνητῶν ζώων, οὐδὲν ἂν τῷ κόσμῳ μέρος ἐλέλειπεν. πῶς οὖν οὐδενὸς μέρους ἐλλείποντος ἀτελὴς εἶναι ὁ κόσμος ἔμελλε, τῶν θνητῶν ζώων μὴ γενομένων; κατανοεῖν δὲ πάλιν ἄξιον πῶς οὐκ εἶπεν ὁ *Πλάτων* „τούτων δὲ μὴ γενομένων ὑμεῖς ἀτελεῖς ἐστὲ οἱ δημιουργοῦντες

αὐτά, διὰ τὸ ἀτελὲς εἶναι τὸ ἀποτελοῦν μὴ ὄντος τοῦ ἀποτελέσματος," ἀλλ' „οὐρανὸς ἀτελὴς ἔσται" τουτέστιν ὁ κόσμος. τὰ γὰρ πάντα ἐν αὐτῷ ἐστὶ γένη τῶν ζώων. τὰ γὰρ μέρη ὑπὸ τοῦ ὅλου καὶ παντὸς περιέχεται. ὅλον δέ ἐστι καὶ πᾶν τὸ ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ συγκείμενον. εἰ δέ τι τῶν μερῶν ἐλλείψοι, οὐκέτι τὸ ὅλον ἐστὶν ὅλον οὐδὲ τὸ πᾶν ἔτι ἐστὶ πᾶν. εἰ γὰρ τῷ ἀνδριάντι πούς ἐλλείψοι, οὐκέτι ἔσται ὅλος ἀνδριάς, οὐδ' εἰ τοῦ δήμου φέρε τοῦ τῶν Ἀθηναίων τινὲς ἀπολείπονται, ὅλος ἔτι ἐστὶν ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος. εἰ οὖν προστάσσει ὁ δημιουργὸς τὰ θνητὰ ζῶα γενέσθαι, ἵνα τὸ πᾶν τόδε ὄντως πᾶν ᾖ, δῆλον ἄρα ὅτι, εἰ μὴ γεγόνει τὰ θνητὰ ζῶα, οὐκέτι τὸ πᾶν τόδε ὄντως πᾶν ἦν. οὐκοῦν εἰ τὸ πᾶν ἐλλείποντός τινος τῶν μερῶν οὐκέτι ἐστὶ πᾶν, ὡς ἐδείξαμεν, μὴ γενομένων δὲ τῶν θνητῶν ζώων τὸ πᾶν τόδε οὐκ ἦν ὄντως πᾶν, ὡς Πλάτων φησί, δῆλον ἄρα ὅτι μέρος εἶναι τοῦ παντὸς τὰ θνητὰ ζῶα ὁ Πλάτων βούλεται. καὶ τί μοι δεῖ συλλογισμῶν, ἐξὸν διαῤῥήδην παραθέσθαι βοῶντα Πλάτωνα ὡς μέρη τοῦ κόσμου εἰσὶ πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ζῶα, καθ' ἕν τε ἕκαστον αὐτῶν καὶ κατὰ γένη, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὁρατὰ σώματα: ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ Τιμαίῳ πρὸ τῶν προκειμένων ῥημάτων περί τε τοῦ κόσμου καὶ τοῦ πρὸς ὃ γέγονε παραδείγματος ταῦτά φησιν ὁ Πλάτων ἐπὶ λέξεως „τούτου δὲ ὑπάρχοντος αὖ τὰ ταύτοις ἐφεξῆς ἡμῖν λεκτέον τῇ τῶν ζώων αὐτῶν εἰς ὁμοιότητα ὁ
433 ξυνιστὰς ξυνέστησε τῶν μὲν μέρους ἤδη πεφυκότων μηδενὶ καταξιώσωμεν· ἀτελεῖ γὰρ ἐοικὸς οὐδέν ποτε ἂν γένοιτο καλόν· οὗ δέ ἐστι τὰ ἄλλα ζῶα καθ' ἓν καὶ κατὰ γένη μόρια εἶναι, τούτῳ πάντων ὁμοιότατον αὐτὸν τιθῶμεν. τὰ μὲν γὰρ δὴ νοητὰ ζῶα ἐκεῖνο ἐν ἑαυτῷ περιλαβὸν ἔχει, καθάπερ ὅδε ὁ κόσμος ὅσα τε ἄλλα θρέμματα ξυνέστηκεν ὁρατά. τῷ γὰρ τῶν νοουμένων καλλίστῳ καὶ κατὰ πάντα τελείῳ μάλιστα αὐτὸν ὁ θεὸς ὁμοιῶσαι βουληθεὶς ζῶον ἓν ὁρατόν, ὅσα αὐτοῦ πάντα κατὰ φύσιν ξυγγενῆ ζῶα ἐντὸς αὐτοῦ ἔχον, ξυνέστηκεν. εἰ καθάπερ τὸ τοῦ κόσμου παράδειγμα πάντα τὰ νοητὰ ζῶα ἐν ἑαυτῷ περιλαβὸν ἔχει, οὕτω καὶ ὁ κόσμος ἡμᾶς περιέχει καὶ ὅσα ἄλλα θρέμματα ξυνέστηκεν ὁρατά, τὰ δὲ νοητὰ ζῶα καθ' ἓν καὶ κατὰ γένη μόριά ἐστιν ἐκείνου τοῦ ζώου, πρὸς ὃ παράδειγμα ὁ κόσμος γέγονε, καὶ ἡμεῖς ἄρα καὶ τὰ λοιπὰ ὁρατὰ καθ' ἓν καὶ κατὰ γένη μέρη ἐστὶ κατὰ Πλάτωνα τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς κόσμου. εἰ γάρ, ὡς ἔχει τὸ ὅλον παράδειγμα πρὸς τὴν ὅλην εἰκόνα, τουτέστι τὸν κόσμον, οὕτως ἔχει καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ παραδείγματος περιεχόμενα νοητὰ ζῶα πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς εἰκόνος περιεχόμενα αἰσθητὰ ζῶα, καὶ ἐναλλὰξ ἄρα, ὡς ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ παραδείγματος περιεχόμενα νοητὰ ζῶα πρὸς αὐτό, οὕτως ἔχει καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ κόσμου περιεχόμενα αἰσθητὰ ζῶα πρὸς αὐτόν. εἰ οὖν τὰ ὑπὸ τοῦ παραδείγματος περιεχόμενα νοητὰ ζῶα μέρη αὐτοῦ ἐστὶ καθ' ἓν καὶ κατὰ γένη, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς εἰκόνος ἄρα (λέγω δὴ τοῦ κόσμου) περιεχόμενα ζῶα μέρη αὐτοῦ ἐστὶ καθ' ἓν καὶ κατὰ γένη. καὶ σκόπει ὡς οὐ μόνον τὰ γένη τῶν ζώων μέρη εἶναί φησι τοῦ παντὸς κόσμου, ἀλλὰ καὶ καθ' ἓν ἕκαστον αὐτὸ μόνον, οἷον Σωκράτην καὶ Πλάτωνα καὶ τόνδε τὸν ἵππον καὶ τόνδε τὸν λίθον, καὶ μέρη συγγενῆ αὐτοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχοντα, ὡς ἠκούσαμεν Πλάτωνος λέγοντος, καὶ οὐκ ἔκφυλα καὶ ξένα τῆς τοῦ οὐρανοῦ φύσεως, ἄλλο τι ὄντος παρὰ τὴν τῶν στοιχείων φύσιν, ἐξ ὧν τὰ ὁρατὰ πάντα συνέστηκεν, ὡς νῦν ἡμᾶς παρακρούεται ὡς (ὁ?) ἐν προσχήματι τοῦ ὑφηγεῖσθαι τὰ Πλάτωνος ἔκφυλα μὲν τῷ ὄντι καὶ ξένα τῆς ἐκείνου διδασκαλίας ἡμῖν ἐπεισάγων, αὐτῇ δὲ τῇ ἀθετήσει τῶν αὐτοῦ δογμάτων αὐτὸν ἐφυβρίζων. οὔτε γὰρ συσκιάσαι δεδύνηται τὴν ἀλήθειαν, καὶ αὐτῷ τῷ φαίνεσθαι μὴ ἀρεσκόμενος τοῖς ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐναργῶς εἰρημένοις φανερῶς αὐτὸν ἐφυβρίζων φαίνεται.

ιγ. Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον. καιρὸς δ' ἂν εἴη λοιπὸν ἀναγνῶναι ῥήματα Πλάτωνος, δι' ὧν ἄνευ πάσης ἀμφιβολίας καὶ ἐπικρύψεως ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸ οὐράνιον σῶμα συνίστησιν, εἶτα ἐφεξῆς καὶ τὰς τῶν ἄλλων φιλοσόφων περὶ αὐτοῦ μαρτυρίας παραθέσθαι. „Διὰ ταῦτα οὔτε δύο οὔτε ἀπείρους — 434
οὐδὲ δύναμιν ἔξωθεν ὑπολιπών." (p. 27, 12. — 29, 7.) Ὅτι μὲν οὖν ἐκ τῶν τεσσάρων καὶ μόνων στοιχείων ὅ τε οὐρανὸς καὶ ὁ κόσμος ἅπας συνέστηκε, σαφῶς ἠκούσαμεν Πλάτωνος λέγοντος καὶ τὴν αἰτίαν ἀκριβῶς διεξιόντος. ἐπεὶ γὰρ ἐκ τῶν ἐναντιωτάτων ὁ κόσμος συνέστηκε, πυρός τε καὶ γῆς καὶ φύσει καὶ τόποις διεστηκότων, τὰ δὲ ἐναντία (φησίν) ἑνοῦσθαι ἀλλήλοις οὐ πέφυκεν, ἔδει τινὸς μεσότητος τῆς συνδεούσης καὶ εἰς μίαν ἕνωσιν καὶ ὁμολογίαν τὸ πᾶν συναγούσης. ἀλλ' ἐπειδὴ στερεὰ ταῦτά ἐστι καὶ οὐκ ἐπίπεδα, ἀδύνατον (φησί) μιᾷ ταῦτα συνδεῖσθαι μεσότητι. διὰ τοῦτο οὖν δύο μεσοτήτων (φησίν) ἐδέησεν, ἀέρος τε καὶ ὕδατος. τὴν μὲν οὖν μαθηματικωτέραν τούτων ἐξήγησιν λεγέτωσαν ἕτεροι· ἡμεῖς δὲ τὴν φυσικωτέραν ἐκτιθέμενοι φαμὲν ὡς ὅτι μεσότητες ὄντα πυρός τε καὶ γῆς ἀήρ τε καὶ ὕδωρ, εἰ καὶ ἐναντιοῦται τῷ ἀέρι τὸ πῦρ, καθὸ τὸ μὲν ξηρόν ἐστιν ὁ δὲ ὑγρός, ἀλλ' οὖν συνδεῖται πρὸς ἄλληλα ταῦτα τῇ τοῦ θερμοῦ κοινωνίᾳ· ἄμφω γὰρ κατὰ φύσιν ἐστὶ θερμά. πάλιν αὖ πρὸς ὕδωρ ψυχρὸν ὂν θερμὸς ὢν ὁ ἀὴρ μαχόμενος, τῇ ὑγρᾷ πρὸς αὐτὸ κοινωνῶν ποιότητι καὶ δι' ἑαυτοῦ μέσου καὶ τῷ ὕδατι τὴν πρὸς τὸ πῦρ χαρίζεται ἕνωσιν. ὁμοίως τὸ ὕδωρ ὑγρὸν ὂν καὶ τῇ γῇ ξηρᾷ οὔσῃ πολεμοῦν, τῇ ταυτότητι τῆς ψυχρᾶς ποιότητος τὴν πρὸς αὐτὴν φιλίαν ἀσπάζεται, καὶ δι' ἑαυτοῦ πρὸς τὸν ἀέρα καὶ δι' ἐκείνου πρὸς τὸ πῦρ αὐτὴν συνάπτει. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ γῆ, ψυχρὰ οὖσα καὶ ταύτῃ τῷ πυρὶ θερμῷ ὄντι ἀντικειμένη τε καὶ πολεμοῦσα, τῇ κοινωνίᾳ τῆς ξηρᾶς ἑνοῦται δυνάμεως, καὶ τὸ

ὕδωρ καὶ τὸν ἀέρα, καθὸ ὑγρά ἐστι, ξηρῷ ὄντι τῷ πυρὶ μαχόμενα δι' ἑαυτῆς μέσης συνάπτει. καὶ ὅπερ ἐστὶ τοῖς ἄκροις τὰ μέσα, τοῦτ' αὖ πάλιν τοῖς μέσοις τὰ ἄκρα γίνεται. συνδέων γὰρ ὁ ἀὴρ θερμὸς ὢν ψυχρὰν οὖσαν τὴν γῆν δι' ἑαυτοῦ μέσου πρὸς τὴν τοῦ πυρὸς θερμότητα, καὶ συναπτόμενος αὐτὸς πρὸς τὴν γῆν διὰ μέσου τοῦ ὕδατος (ὑγρὰ γὰρ ἄμφω, ἀὴρ καὶ ὕδωρ), πάλιν αὐτὸς ὁ ἀὴρ ὑγρὸς ὢν διὰ μέσης τῆς γῆς πρὸς τὴν τοῦ πυρὸς συμφωνεῖ ξηρότητα· ξηρὰ γὰρ πῦρ τε καὶ γῆ. πρὸς δὲ τούτοις τὸ ὕδωρ ψυχρὸν ὂν καὶ ὑγρὸν κατὰ μὲν τὸ θερμὸν δι' ἀέρος μέσου, κατὰ δὲ τὸ ξηρὸν διὰ τῆς γῆς μέσης τῷ πυρὶ συμπλέκεται. καὶ οὕτως ὡς ἐν χορῷ διὰ τῶν μέσων καὶ τὰ ἄκρα ἀλλήλοις καὶ τὰ μέσα τοῖς ἄκροις ἐπισυνάπτεται, καὶ τὰ μέσα ἄκρα καὶ τὰ ἄκρα μέσα γινόμενα, καὶ μία ἐκ πάντων ἀποτελεῖται συμφωνία καὶ σύμπνοια. εἰ δέ τι τῶν μέσων ἐλλείποι, ἀδύνατον ἔτι τὸν εἰρημένον συστῆναι σύνδεσμον. ἐλλειπέτω γάρ, εἰ τύ-
435 χοι, ὁ ἀήρ, καὶ μέσον ἔστω πυρός τε καὶ γῆς τὸ ὕδωρ μόνον. πῶς ἂν οὖν θερμόν τε ἅμα καὶ ξηρὸν ὑπάρχον τῷ ὕδατι ὑγρῷ καὶ ψυχρῷ συμπλακὲν συμφωνῆσαι δυνήσεται; συνδεθῆναι γὰρ ἀλλήλοις τὰ πάντη μαχόμενα καὶ κατὰ μηδὲν κοινωνοῦντα ἀμήχανον. κἂν γὰρ διὰ μέσης τῆς γῆς κατὰ τὴν ξηρότητα πρὸς αὐτὸ ἑνωθείη πρὸς ἄμφω γῆ τε καὶ ὕδωρ, κατὰ τὸ θερμὸν πολέμιον ἔσται καὶ ἀσύμφωνον. ἀλλὰ δὴ πάλιν τοῦ ὕδατος ἐλλειπέτω οὐσία, ὑπαρχέτω δὲ μεταξὺ πυρός τε καὶ γῆς μόνος ὁ ἀήρ. πῶς ἂν οὖν ὁ ἀὴρ θερμὸς ὢν ἅμα καὶ ὑγρὸς πρὸς τὴν γῆν ψυχρὰν τε καὶ ξηρὰν οὖσαν ὁμολογήσειεν; πρὸς γὰρ πῦρ τε καὶ γῆν ξηρὰ ὄντα πολεμία ἕξει κατὰ τὴν ὑγρότητα. ἀνάγκη ἄρα ἐστὶ πᾶσα, ᾗ φησὶ Πλάτων, δύο τῶν ἄκρων ὄντων, πυρός τε καὶ γῆς, δύο καὶ τὰς τούτων συνδετικὰς μεσότητας εἶναι, ἀέρα καὶ ὕδωρ. οὕτως οὖν κοινῶς περὶ τῆς τοῦ παντὸς κόσμου συνθέσεως φυσιολογήσας ὁ Πλάτων, ὡς ἐκ μόνων εἴη τῶν τεσσάρων σωμάτων, ἐφεξῆς λοιπὸν ἰδικώτερον τὰ οὐράνια τῆς πυρώδους οὐσίας πλεῖστόν φησι μετειληφέναι. εἰπὼν γὰρ τέσσαρας εἶναι τὰς τοῦ ζώου ἰδέας, μία μὲν οὖν φησὶν (p. 40, 14.) οὐρανίων θεῶν γένος, ἄλλη δὲ πτηνῶν καὶ ἀεροπόρων, τρίτη δὲ ἔνυδρον εἶδος, πεζῶν δὲ καὶ χερσαίων τέταρτον. τοῦ μὲν οὖν θείου (φησί) τὴν πλείστην ἰδέαν ἐκ πυρὸς ἀπειργάζετο, ὅπως ὅτι λαμπρότατον ἰδεῖν τε κάλλιστον εἴη. τῷ δὲ παντὶ προσεικάζων εὔκυκλον ἐποίει, τίθησί τε εἰς τὴν τοῦ κρατίστου φρόνησιν ἐκείνου ξυνεπόμενον, νείμας περὶ πάντα κύκλῳ τὸν οὐράνιον κόσμον ἀληθινὸν αὐτῷ πεποικιλμένον εἶναι.

ιδ. Ὅτι μὲν οὖν ἐκ πλείστου πυρὸς τὰ οὐράνια συνέστηκε σώματα, σαφῶς ὁ Πλάτων εἴρηκεν· ἃ δὲ φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν μετεωρολογικῶν ἀναιρεῖν ἐπιχειρῶν τὸ ἐκ πυρὸς συνεστάναι τὰ οὐράνια σώματα, οὐδὲν ἀναγκαῖον ἔχειν μοι φαίνεται. φησὶ γὰρ ὡς εἰ πυρία ἦν τὰ οὐράνια, πάντα πάλαι ἂν τὰ ἔνδον κατέφλεξε διὰ τὸ πολλῷ ὑπερέχειν τῷ μεγέθει τῶν ἐντὸς ἁπάντων· ἡ γὰρ τοῦ πυρὸς φύσις καὶ ἐν ἐλάττονι οὖσα ὄγκῳ διὰ τὸ δραστήριον τῆς δυνάμεως καὶ τὰ πολλῷ μεγέθει ὑπερέχοντα κατακαίει, μή τοί γε καὶ ἐν πολλῷ μείζονι ὄγκῳ τυγχάνουσα. καὶ τὸν ἥλιον δὲ μόνον καθ' αὑτὸν καὶ πολλοὺς τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων πολλῷ μείζονας εἶναι τῆς γῆς ἀστρονόμων βούλονται παῖδες, μή τοί γε τοὺς ἀστέρας ἅμα πάντας καὶ τὰς σφαίρας αὐτὰς ἐν αἷς καθίδρυνται. ἀσύγκριτος οὖν ἡ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὰ ἐντὸς ὑπεροχή. πῶς οὖν ἀντέσχε τὰ ἐντός, φησὶν Ἀριστοτέλης, εἰ πυρία ἦν τὰ οὐράνια; ἀλλ' ἔστι πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν πρῶτον μὲν ὅτι οὐδὲ αὐτὸς σὺ ταύτης τῆς ἀπορίας ἐκπέπτωκας. τὴν γὰρ τοῦ πυρὸς ὁλότητα περιέχειν τὰ λοιπὰ στοιχεῖα 436
βουλόμενος, ὅπερ καλεῖς ὑπέκκαυμα, ἀνάγκη σε πάντως μείζονα τῶν ἐντὸς αὐτὴν ὑποτίθεσθαι· τὸ περιέχον γὰρ τοῦ περιεχομένου μεῖζον. πῶς οὖν οὐ πέφλεκται τὰ ἐντός, ἐν πολλῷ μείζονι ὑπεροχῇ τῶν λοιπῶν ἅμα πάντων τοῦ πυρὸς τυγχάνοντος; δεύτερον αὐτὸς σὺ λέγεις ὡς ὅτι ἡ φλὸξ οὐκ ἔστι τὸ φυσικὸν πῦρ, ἀλλ' ὑπερβολὴ πυρός, ὡς καὶ ἡ χιὼν ὑπερβολὴ ψυχροῦ· τὸ γὰρ φυσικὸν πῦρ ζωτικὸν μᾶλλον εἶναι, οὐ καυστικόν, οἷόν ἐστι τὸ ἐν ἡμῖν ἔμφυτον θερμὸν καλούμενον, καὶ ὅλως ἐξ οὗ τὸ σύγκριμα τοῦ συνθέτου συνέστηκε σώματος. τοιοῦτο δὲ εἶναι φῂς καὶ τὸ ὑπέκκαυμα. οὐκοῦν καὶ τὸ οὐράνιον πῦρ τοιοῦτόν ἐστι, ζωτικὸν μᾶλλον, οὐ καυστικόν, ὥστε κίνδυνος οὐδεὶς μὴ καταφλέξῃ τὰ ἐντὸς πάντα. ἄλλως τε οὐδὲ μόνως ἐκ πυρὸς εἶπε τὸν οὐρανὸν συνεστάναι Πλάτων, ἀλλὰ πλείστου πυρὸς μετέχειν ὡς πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῶν λοιπῶν στοιχείων καὶ τῶν λοιπῶν συνθέτων σωμάτων, ὥστε τῇ μίξει κολάζεσθαι τοῦ πυρὸς τὴν ἀκρότητα. προσθείην δ' ἂν ἔτι καὶ τέταρτον ὅτι καὶ καθαρωτάτη καὶ λεπτομερεστάτη ἡ τοῦ πυρὸς ἐκείνου φύσις ἐστίν. ὁρῶμεν δὲ ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ φλόξ, ὑπερβολὴ οὖσα πυρὸς καὶ οὐ τὸ ζωτικόν τε καὶ φυσικὸν πῦρ, ὁπηνίκα λεπτομερεστέρα ὑπάρχει, οὐδ' ὅλως ἢ παντελῶς βραχυτάτου τοῦ καυστικοῦ μετέχει, οἷα ἐστὶν ἡ ἀστραπή. καὶ τὸ παρ' ἡμῖν δὲ πῦρ, ὡς στερεωτέρας ὕλης ἐπιλαμβάνεται, καὶ παχυμερέστερον ὂν καυστικὸν μᾶλλόν ἐστιν. οὐ γὰρ οὕτω καὶ ἡ φλὸξ ἡ ἐκ στυππείου φέρε ἐξαφθέντος ἢ ἡ ἐκ πακύρου, ὡς ἡ ἐκ ξύλων· καὶ τούτων ἡ ἐκ δρυΐνων μᾶλλον. ἀλλὰ δὴ καὶ δι' αὐτῆς μὲν τῆς φλογὸς πολλάκις διαγαγεῖν τὴν χεῖρα δυνάμεθα, ἄνθρακος δὲ οὐδὲ ἐφάψασθαι. καὶ ἄνθρακος δὲ ἧττον θιγεῖν δυνατὸν τοῦ ἐκ στερεωτέρας ὑπάρχοντος ὕλης· μᾶλλον γὰρ τοῦ ἐκ θρυαλλίδος καὶ τοῦ ἐκ πακύρου ἄνθρακος θιγεῖν δυνάμεθα ἤπερ τοῦ ἐκ ξύλων, καὶ τούτου πάλιν μᾶλλον ἤπερ σιδήρου πεπυρακτωμένου· σχεδὸν δὲ οὐδὲ πλησιάσαι τούτῳ δυνάμεθα. εἰ οὖν τὸ παχυμερέστερον πῦρ καίει τὰ μᾶλλον, λεπτομερέστατον καὶ καθαρώτατον δὲ ὡς ἔνι μάλιστα τὸ

οὐράνιον πῦρ, καὶ οὐδὲ ἐπιβολὴ πυρὸς οὐδὲ φλὸξ ἀλλ' αὐτὸ τὸ στοιχειῶδές τε καὶ ζωτικὸν πῦρ, πῶς οὐκ ἂν πολλῷ τοῦ καίειν τε καὶ φθείρειν ἀποδέοιτο, ζωοποιὸν δὲ μᾶλλον ἂν εἴη, ὡς καὶ τὸ ἐν τοῖς ζῴοις ἔμφυτον θερμὸν καλούμενον, οἷόν ἐστι καὶ τὸ πῦρ το αἰθέριον;

46. Ἐκ μὲν οὖν τοῦ γνῶναι τὴν Πλάτωνος διάνοιαν, ὡς ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων οἴεται τὸ πᾶν συνεστάναι καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, ἱκανὰ καὶ ταῦτα. ἐφεξῆς δὲ καὶ τῶν αὐτὸν ὑπομνηματισαμένων φιλοσόφων ὀλίγας
437 παραθέσθαι ῥήσεις ἄξιον. Ἀττικὸς μὲν οὖν καὶ Πλούταρχος ἐάσθων, καὶ εἴ τις ἄλλος γενητὸν εἶναι κατὰ χρόνον τὸν κόσμον ὑπὸ Πλάτωνος λέγεσθαι ἀπεφήνατο· μάρτυρες δὲ ἡμῖν ἔστωσαν μόνοι τοῦ ὅτι Πλάτων ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸν πάντα κόσμον συνεστάναι βούλεται, ὅσοι τῆς τοῦ ἀΐδιον εἶναι αὐτὸν κατὰ Πλάτωνα δόξης ἐγένοντο.

Ταύρου τοῦ Πλατωνικοῦ ἐκ τοῦ πρώτου τῶν εἰς τὸν Τίμαιον ὑπομνημάτων, προεκτεθείσης τοῦ Πλάτωνος περικοπῆς „σωματοειδὲς δὴ καὶ ὁρατὸν ἁπτόν τε γενόμενον" καὶ τῶν ἑξῆς. Ὁ δημιουργὸς ἤρχετο τῆς συστάσεως τοῦ κόσμου ἐκ πυρὸς καὶ γῆς. δεῖ δὲ τὸ γενησόμενον σωματοειδὲς ἀντιτυπικὸν εἶναι καὶ ὁρατόν. τὸ μὲν εἶναι ὁρατὸν ἐκ τοῦ πυρὸς αὐτῷ γίνεται, τὸ δὲ ἁπτὸν ἐκ τῆς γῆς. καθ' ἕκαστον γὰρ στοιχεῖον αἴσθησις. κατὰ τὸ πῦρ ἡ ὅρασις· ὁρατοῦ ὅρασις, ὁρατὸν δὲ χρῶμα. κατὰ τὴν γῆν ἁφή· ἁπτοῦ ἁφή. κατὰ τὸ ὕδωρ ἡ γεῦσις. γευστοῦ γεῦσις. κατὰ τὸν ἀέρα ἡ ἀκοή. ἀκουστοῦ ἀκοή. τῇ οὖν ὀσφρήσει ποῖον ἀπονεμοῦμεν στοιχεῖον; ἀναμέσον τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος, ὡς κατὰ τὸν τόπον γενόμενοι ἐροῦμεν. Θεόφραστός φησιν, εἰ τὸ ὁρατὸν καὶ τὸ ἁπτὸν ἐκ γῆς καὶ πυρός ἐστι, τὰ ἄστρα καὶ ὁ οὐρανὸς ἔσται ἐκ τούτων· οὐκ ἔστι δέ. ταῦτα λέγει εἰσάγων τὸ πέμπτον σῶμα τὸ κυκλοφορητικόν. ὅταν οὖν ἐκεῖνο παραστήσῃ ὅτι ἔστιν, τότε πρὸς ταῦτα ἐνιστάσθω.

σκοπεῖν ἄξιον πῶς οὐ μόνον ἀληθὲς οἴεται Πλάτωνα ἐκ τῶν τεσσάρων μόνον στοιχείων συγκεῖσθαι τὸν κόσμον λέγειν ὁ τούτου ἐξηγητὴς Ταῦρος, ἀλλὰ καὶ Θεοφράστῳ μάχεται λέγοντι μὴ εἶναι ἐκ τούτων τὸν οὐρανόν· τῆς γὰρ Ἀριστοτέλους διατριβῆς ὁ Θεόφραστος. καὶ ὅτι οὐδὲ οἴεται ὁ τοῦ Πλάτωνος ἐξηγητὴς τὸ πέμπτον ἀποδεδεῖχθαι στοιχεῖον ὅτι ἔστιν ὑπὸ Ἀριστοτέλους· ὅταν γὰρ ἐκεῖνο παραστήσῃ, φησίν, ὅτι ἔστιν, τότε πρὸς αὐτὰ ἐνιστάσθω. ἀναμέσον δὲ ὕδατός φησι καὶ ἀέρος τὴν ἀτμίδα· ὁδὸς γάρ ἐστιν αὕτη ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα καὶ ἐξ ἀέρος εἰς ὕδωρ· πυκνουμένη μὲν γὰρ ὕδωρ γίνεται, μανουμένη δὲ ἀήρ. ἔστιν οὖν ἡ ἀτμὶς ὀσφρήσεως· ὀσφραντοὶ γὰρ οἱ ἀτμοί, πεποιωμένοι πως ὄντες ταῖς ὀσφρανταῖς ποιότησι. *Καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν ὁ αὐτὸς Ταῦρος ἐπιφέρει καὶ ταῦτα.*

*ἔλαβε δύο ἄκρα ἀντικείμενα ἀλλήλοις, πῦρ καὶ γῆν, καὶ ταῦτα βούλεται συναρμόσαι μεσότησί τισιν ἀνάλογον ἐχούσαις πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς ἑκάτερον τῶν ἄκρων. καὶ τίθησιν ὕδωρ καὶ ἀέρα κατὰ τὰς προειρημένας δυνάμεις τά αὐτά τε ἀλλήλοις συνάπτοντα καὶ τὰ ἄκρα αὐτοῖς καὶ ἀλλήλοις. φησί τε ὅτι ὁ θεὸς ἐν μέσῳ τῶν ἄκρων, τοῦ πυρὸς καὶ τῆς γῆς, ἔθηκεν ἀέρα καὶ ὕδωρ, καὶ συνῆψεν ἀλλήλοις ἐφ' 438
ὅσον ἦν δυνατὸν ἀνάλογον συνδήσας ταῖς μεσότησιν. ἐγένετο οὖν ἐκ τούτων συντεθεὶς ὁ οὐρανὸς ἁπτὸς καὶ ὁρατός. ἐκ τῶν ἄκρων ἔλαβε τὰ αἰσθητά, ἐξ ὁρατοῦ καὶ ἁπτοῦ καὶ ὁράσεως καὶ ἁφῆς, ὧν ὅρασις μὲν κατὰ τὸ πῦρ, ἁφὴ δὲ κατὰ τὴν γῆν.*

ὁ μὲν οὖν Ταῦρος ταῦτα. καὶ ὁ Πορφύριος δὲ ἐν τοῖς πρὸς τὸν Τίμαιον ὑπομνήμασιν, ἐξηγούμενος τὰ προεκκείμενα χωρία τοῦ Πλάτωνος καὶ πολλὰ εἰπὼν περὶ τοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων μόνων συνεστάναι τὸν κόσμον, προστίθησιν ἐπὶ λέξεως καὶ ταῦτα·

τὰ δὲ οὐράνια φάναι μὴ ἐκ τῶν τεσσάρων συνεστηκέναι οὐκ ἄρα κατὰ τὸ ἑπόμενον δόγμα Πλάτωνι λέγοντός ἐστιν, ἀλλ' ἰδίῳ ἑπομένου δόγματι, ἐπεί γε ὁ Πλάτων καὶ τὰ οὐράνια ἐκ πλείστου μὲν πυρὸς γεγονέναι φησίν, ἐλαττόνων δὲ τῶν ἄλλων καὶ εἰλικρινεστέρων καὶ καθαρωτέρων. κατὰ δὴ Πλάτωνα δύο μὲν τὰ πρῶτα στοιχεῖα, γῆ καὶ πῦρ, τὰ δὲ λοιπὰ δεσμοῦ καὶ συνοχῆς χάριν προὐνοήθη.

καὶ μεθ' ἕτερα δέ, ἐξηγούμενος τὸ χωρίον Πλάτωνος ἐν ᾧ φησὶ „καὶ διὰ ταῦτα ἔκ τε δὴ τούτων τὸν ἀριθμὸν τεττάρων τὸ τοῦ κόσμου σῶμα ἐγεννήθη" (p. 28, 21), πάλιν ὁ αὐτὸς Πορφύριος ταῦτά φησιν ἐπὶ λέξεως· „τέτταρα μόνα τὰ σώματα λέγει, ἐπεὶ μηδὲν παρὰ ταῦτα ἐν τοῖς οὖσιν εὑρίσκεται, πλὴν τὰ ἐκ τούτων συνδέσματα." εἶτα διὰ πολλῶν κατασκευάσας ὁ Πορφύριος ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλο σῶμα παρὰ τὰ τέσσαρα, πάλιν προθεὶς τὴν προκειμένην ῥῆσιν τοῦ Πλάτωνος ἐπιφέρει ταῦτα· „σαφῶς τὸν κόσμον ἐκ τῶν τεσσάρων φησὶ συνεστάναι στοιχείων, ὡς τὸ πέμπτον σῶμα δῆλον ὅτι οὐχ ἡγούμενος τὸ ὑπ' Ἀριστοτέλους καὶ Ἀρχύτου εἰσαγόμενον. ἑξῆς δ' ἀκριβέστερον ὀψόμεθα." ταῦτα μὲν οὖν καὶ ὁ Πορφύριος· οὐδὲ ὁ Πρόκλος δὲ αὐτὸς ἐν οἷς μὴ πρὸς ἔριν τοὺς λόγους ἐποιεῖτο μηδὲ σκοπὸν ἴδιον ἐν προσχήματι τῶν Πλάτωνι δοκούντων ἀνύσαι προὔθετο, ἔξω ταύτης περὶ Πλάτωνος τῆς δόξης γέγονεν. ἐν γὰρ τῷ πολλάκις μνημονευθέντι λόγῳ, ὃς ἐπιγέγραπται ἐπίσκεψις τῶν πρὸς Πλάτωνος Τίμαιον ὑπ' Ἀριστοτέλους ἀντειρημένων, πολύς ἐστι τῇ Πλάτωνος παριστάμενος δόξῃ καὶ κατασκευάζων ὡς οὐ ξένη τις τῶν τῇδε στοιχείων ἡ τοῦ οὐρανοῦ φύσις ἐστίν, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν, ἀλλ' ἐκ τούτων κἀκεῖνος συνέστηκε. παραθήσομαι δὲ καὶ ἐντεῦθεν ἐκ πολλῶν ὀλίγας μαρτυρίας, ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν ὡς οὐδ' ἑαυτῷ συμφώνως τὰ περὶ τῆς Πλάτωνος δόξης ἐν τοῖς προκειμένοις ὁ Πρόκλος διωρίσατο. φησὶ γὰρ ἐν τῷ μνημονευθέντι λόγῳ ἐπὶ λέξεως ταῦτα·

οὐ γὰρ καυστικὸν τὸ οὐράνιον πῦρ, ἀλλ᾽ ὡς ἂν
439 ἔγωγε φαίην ζωοποιόν, ὡς καὶ τὸ ἐν ἡμῖν ἔμφυτον θερμόν. καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ γενέσεως ζώων εἶναί φησί τινα ἔλλαμψιν, ἧς παρούσης ζῆν τῶν θνητῶν ἕκαστον. ὁ μὲν οὖν ὅλος οὐρανὸς ἐκ τοῦ τοιούτου πυρός ἐστι, τὰ δὲ ἄστρα πλεῖστον μὲν ἔχει τοῦτο τὸ στοιχεῖον, ἔχει δὲ καὶ τῶν ἄλλων τὰς ἀκρότητας.

καὶ μετ᾽ ὀλίγα

καὶ μὴν καὶ εἰ τοῦτο ἐννοήσαιμεν, ὅτι γῆ μὲν ἐπισκοτεῖ πᾶσι τοῖς φωτίζουσι καὶ σκιὰν ἀποτελεῖ, τὰ δὲ μέσα γῆς καὶ πυρὸς διαφανῆ κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν δεκτικά ἐστιν ἀμφοτέρων, σκότους καὶ φωτός, καὶ οὐδετέρου τούτων αἴτια τοῖς σώμασι, μόνον δὲ τὸ πῦρ παρεκτικὸν φωτὸς ὡς ἡ γῆ σκότους, πλεῖστον ἀλλήλων ἀπέχοντα, μάθοιμεν ἂν ὅπως καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ πυρία τὴν φύσιν ἐστίν. ὅτι μὲν γὰρ φωτίζει καθάπερ τὸ τῇδε πῦρ, δῆλον· εἰ δὲ ἀμφοτέρων τοῦτο κοινόν, συγγενὲς δήπου τὸ τῇδε πῦρ πρὸς τὸ εἶδος τῶν οὐρανίων.

ταῦτα εἰπὼν ὁ Πρόκλος, καὶ τὴν συγγένειαν ἐφεξῆς τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὰ στοιχεῖα δι᾽ ἑτέρων πλειόνων κατασκευάσας, ἐπήγαγεν

οὐκ ἄρα δεῖ καθάπερ ξένην φύσιν ἐπεισάγειν τῷ παντὶ τὴν οὐρανίαν, ἀλλ᾽ ἐκεῖ θεμένους τὴν ἀκρότητα τῆς φύσεως τῶν τῇδε ἀπ᾽ ἐκείνης διδόναι καὶ διὰ τῆς ἐκείνῃ συγγενοῦς καὶ τοῖς ἐνταῦθα στοιχείοις τὴν γένεσιν.

εἰ οὖν οὐ ξένη τῶν παρ᾽ ἡμῖν στοιχείων ἡ τοῦ οὐρανοῦ φύσις ἐστίν, ὡς καὶ Πρόκλῳ δοκεῖ, ἀλλ᾽ ἡ ἀκρότης τῶν τῇδε ἐν ἐκείνοις ἐστί, πυρίων μὲν ὄντων τὴν φύσιν τῶν οὐρανίων, ἐχόντων δὲ καὶ τῶν ἄλλων τὰς ἀκρότητας, εἰ ταῦτα συνηγορῶν τῇ δόξῃ τοῦ Πλάτωνος ὁ τοῦ Πλάτωνος ἐξηγητὴς πῶς ἐν τοῖς νῦν προκειμένοις, ὥσπερ καὶ τῶν ἰδίων ἐπιλαθόμενος, αὐτὸς ἑαυτῷ τὰς ἐναντίους ἀφῆκε φωνάς, τὸν οὐρανὸν λέγων ἐξῃρῆσθαι τῶν εὐθυπορουμένων σωμάτων καὶ μηδὲν εἶναι τῶν τῇδε στοιχείων, μήτε πῦρ μήτε γῆν μήτε τι τῶν μέσων; ποῦ δὲ καὶ τὸν πολὺν Πλωτῖνον θήσομεν, ὃς εἴπερ τις ἄλλος εἶναι τῆς αἱρέσεως Πλάτωνος ἀξιῶν οὐ προσήκατο μὲν οὐδ᾽ αὐτὸς τὸ ὑπ᾽ Ἀριστοτέλους ἐπεισκριθὲν τῷ παντὶ σῶμα πέμπτον, ἐξ οὗ τὰ οὐράνια συνίστησιν ἐκεῖνος, τῇ Πλάτωνος δὲ σύμφωνα δόξῃ φθεγγόμενος ἐκ τῶν τεσσάρων καὶ αὐτὸς στοιχείων τὸ οὐράνιον σῶμα συνίστησι καὶ Πλάτωνος εἶναι τὴν δόξαν ἀποφαίνεται. λέγει γοῦν ἐν τῷ περὶ τοῦ κόσμου λόγῳ ταῦτα·

καίτοι ὡσαύτως τῆς φύσεως τοῦ σώματος ῥεούσης ἀεί. τοῦτο γὰρ δοκεῖ τοῖς τε ἄλλοις τοῖς περὶ φύσεως εἰρηκόσι καὶ αὐτῷ τῷ Πλάτωνι οὐ μόνον περὶ
440 τῶν ἄλλων σωμάτων ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν οὐρανίων αὐτῶν. πῶς γὰρ ἄν, φησί, σώματα ὄντα καὶ ὁρώμενα τὸ ἀπαραλλάκτως ἕξει καὶ τὸ ὡσαύτως, συγχωρῶν καὶ ἐπὶ τούτων δῆλον ὅτι τῷ Ἡρακλείτῳ, ὃς ἔφη καὶ τὸν ἥλιον ἀεὶ γίγνεσθαι. Ἀριστοτέλει μὲν γὰρ οὐδὲν πρᾶγμα εἴη, εἴ τις αὐτῷ τὰς ὑποθέσεις τοῦ πέμπτου παραδέξαιτο σώματος. τοῖς δὲ μὴ τοῦτο τιθεμένοις, τοῦ σώματος δὲ ἐκ τούτων ὄντος τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ὧνπερ καὶ τὰ τῇδε ζῷα, πῶς τόδε ἂν ἔχοι;

καὶ μεθ᾽ ἕτερα

τῷ μὲν οὖν Τιμαίῳ τὸ τοῦ παντὸς σῶμα πεποιηκότι πρῶτον ἐκ γῆς καὶ πυρός, ἵνα ὁρατόν τε ᾖ διὰ τὸ πῦρ, στερεὸν δὲ διὰ τὴν γῆν, ἀκολουθεῖν ἔδοξε καὶ τὰ ἄστρα ποιεῖν οὐ πᾶν ἀλλὰ τὸ πλεῖστον πυρὸς ἔχειν, ἐπεὶ τὰ ἄστρα τὸ στερεὸν φαίνεται ἔχοντα. καὶ ἴσως ὀρθῶς ἂν ἔχοι, συνεπικρίναντος καὶ Πλάτωνος τῷ εἰκότι τὴν γνώμην ταύτην. παρὰ μὲν γὰρ τῆς αἰσθήσεως κατά τε τὴν ὄψιν κατά τε τὴν τῆς ἁφῆς ἀντίληψιν πυρὸς ἔχειν τὸ πλεῖον ἢ τὸ πᾶν φαίνεται. διὰ δὲ τοῦ λόγου ἐπισκοποῦσιν, εἰ τὸ στερεὸν ἄνευ γῆς οὐκ ἂν γένοιτο, καὶ γῆς ἂν ἔχοι, ὕδατος δὲ καὶ ἀέρος τί ἂν δέοιτο; ἄτοπόν τε γὰρ δόξειεν ὕδατος εἶναι ἐκτός οὐ τῷ πυρί, ὅτε ἀὴρ εἴη ἢ μεταβάλλοι ἂν εἰς πυρὸς φύσιν. ἀλλ᾽ εἰ δύο στερεὰ ἄκρων λόγον ἔχοντα δύο μέσων ὄντα, ἀπορήσειεν ἄν τις εἰ καὶ ἐν φυσικοῖς οὕτω.

καὶ ὁ Πλωτῖνος ἄρα σαφῶς τῇ μὲν Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ πέμπτου σώματος ἀντείρηκεν ὑπολήψει, τὴν δὲ Πλάτωνος καλῶς ἔχειν ἐπέκρινεν, ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων ἐξ ὧν καὶ τὰ τῇδε ζῷα συνέστηκε καὶ τὸν οὐρανὸν συγκεῖσθαι λέγουσαν. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ πάλιν ὁ Πλωτῖνος ἐδίδαξεν ὡς οὔτε ἄλλο τι νομιστέον ἢ πυρὸς εἶναι καὶ τῶν λοιπῶν στοιχείων τὰ οὐράνια σώματα, οὔτε γῆν ἀκούοντας ἐν ἐκείνοις εἶναι πρὸς τὸ χεῖρον τῆς γῆς ἀποφέρεσθαι, ἢ φλόγα νομίζειν ἐκεῖνο τὸ πῦρ· ζέσιν γὰρ εἶναι τοῦτο κατὰ Ἀριστοτέλους φησὶν ὁ Πλωτῖνος, καὶ οἱονεὶ πῦρ διὰ κόρον ὑβρίζον, καὶ οὐχὶ τὸ στοιχειῶδές τε καὶ ζωτικὸν πῦρ. τὸ δὲ ἐκεῖ φησὶ πῦρ ὁμαλὸν εἶναι καὶ ἠρεμαῖον, τῇ τῶν ἄστρων πρέπον φύσει καὶ προσηνῶς θερμόν. τὴν γὰρ τῶν στοιχείων μάλιστα καθαρωτάτην καὶ εἰλικρινεστάτην μοῖραν εἰς τὴν τοῦ οὐρανίου συστήματος ἀποκριθῆναι σύστασιν, ὡς μήτε ἔκφυλον καὶ ξένην τῶν παρ᾽ ἡμῖν στοιχείων τὴν τοῦ οὐρανίου σώματος εἶναι φύσιν μήτε ἀπαραλλάκτως τοιοῦτον εἶναι τὸ ἐκεῖ πῦρ ἢ τὴν γῆν ἢ τῶν ἄλλων τι, ἀλλὰ παρ᾽ ἡμῖν μὲν τὸ τρυγῶδες καὶ οἱονεὶ τὴν ὑποστάθμην τῶν στοιχείων ἀποῤῥεῦσαι, ἐκεῖσε δὲ τὴν λεπτομερεστάτην αὐτῶν καὶ ἀμείνονα διακριθῆναι μοῖραν, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις
ζώοις, φησὶν ὁ Πλωτῖνος, ἐν τοῖς κυριωτάτοις αὐτῶν 441
μάλιστα τὰ ἀμείνονα ἐκλέγεται ἡ φύσις. Πολλὰς μὲν οὖν καὶ ἄλλας ἐνῆν μαρτυρίας παραθέσθαι, τὴν προκειμένην δόξαν πιστούμενον Πλάτωνος. τὸν γὰρ αὐτοῦ Πλάτωνος μαθητὴν Ἀριστοτέλην, ὡς ὁμολογημένον

παρ' ἡμῖν, ταῦτά τε προσμαρτυροῦντα καὶ ἐγκαλοῦντα δι' αὐτό γε τοῦτο Πλάτωνι· δοκεῖ γὰρ πρῶτος πάντων Ἀριστοτέλης τὴν περὶ τοῦ πέμπτου σώματος δόξαν εἰσηγήσασθαι. ἀλλ' οἶμαι τοῖς εὐγνώμοσιν εἰς πειθὼ τελείαν αὐτάρκη καὶ τὰ εἰρημένα, καὶ ἵνα μὴ τῆς χρείας πλέον τὸν περὶ τούτου λόγον ἐκτείνωμεν.

ις. *Ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸ οὐράνιον οἴεται σῶμα συνεστάναι ὁ Πλάτων, ἀλλὰ καὶ ταῖς συνεγνωσμέναις ἡμῖν ποιότησι τὰ ἐκεῖ στοιχεῖα χαρακτηρίζει, θερμότητί φημι καὶ ψύξει, ὑγρότητι καὶ ξηρότητι, κουφότητί τε καὶ βαρύτητι, ὡς μηδὲν κατ' οὐσίαν τῶν παρ' ἡμῖν διαφέρειν, πλὴν ὅσον λεπτότητί τε καὶ καθαρότητι, αὐτὸς πάλιν σαφῶς ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγραφεν οὕτως „ἔκ τε γὰρ δὴ τούτων — καὶ ἀγήρω καὶ ἄνοσον αὐτὸν ἐτεκτήνατο“ (p. 32, 21—33, 17). εἰ οὖν ὅλον ἐξ ὅλων θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν καὶ τῶν ἄλλων ὅσα δυνάμεις ἰσχυρὰς ἔχει ξυνέστησεν αὐτὸν ὁ ξυνιστάς, μέρος οὐδὲν οὐδὲ δύναμιν τούτων ἔξωθεν καταλιπών, ἵνα μὴ ὑπ' αὐτῶν πάθῃ προσπιπτόντων ἀκαίρως ἔξωθεν, παντὶ δῆλον ὡς ταῖς αὐταῖς ποιότησιν, αἷς τὰ παρ' ἡμῖν εἰδοπεποίηται στοιχεῖα, καὶ τὰ τὸν οὐρανὸν συνθέντα στοιχεῖα χαρακτηρίζεσθαι ὁ Πλάτων βούλεται. εἰ γὰρ μὴ ὁμοειδῆ καὶ ὁμόϋλα ἦν τοῖς ἐνταῦθα στοιχείοις τὰ οὐράνια, οὐδ' ἂν ἐπεφύκει ὑπ' αὐτῶν πάσχειν ἔξωθεν προσπιπτόντων. νῦν δέ, ἐπειδὴ πάσχειν ὑπὸ τῶν δραστηρίων τούτων δυνάμεων πέφυκεν, ἵνα μὴ πάθῃ, οὐδὲν ἔξωθεν, φησί, τοῦ οὐρανοῦ καταλέλοιπεν ὁ θεὸς οὔτε μέρος στοιχείου οὔτε δύναμιν. πάσχειν δὲ ὑπ' ἀλλήλων τὰ μὴ ὁμόϋλα μηδ' ὁμοφυῆ ἀδύνατον, ὡς τοῖς φυσικοῖς ἀποδέδεικται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡμῖν ἐν τοῖς εἰς τὸν ἕκτον ἀκριβέστερον εἴρηται, καὶ δεῖ γε ἐκεῖθεν πάντα ἐκλέγεσθαι.*

ιζ. *Ὅτι δὲ οὐδ' εἶναί τι παρὰ τὰ τέτταρα ταῦτα ἁπλοῦν σῶμα ἐνδέχεται, φησὶν ὁ Πλάτων, αὐτοῦ λέγοντος ἔξεστιν ἀκούειν. φησὶ γὰρ πάλιν ἐν Τιμαίῳ ταῦτα· „δεῖ δὴ λέγειν — φύσιν ἱκανῶς εἰληφέναι“ (p. 67, 5—13.). εἰ οὖν μηδενί φησι συγχωρεῖν ὁ Πλάτων κάλλιον λέγειν εἶναί που τῶν τεττάρων τούτων σῶμα ἁπλοῦν (τοῦτο γὰρ αὐτῷ δηλοῖ τὸ καθ' ἓν γένος, ἵνα μὴ τὸ οὐράνιόν τις σῶμα ὡς κάλλει διαφέρον τῶν στοιχείων προφέρῃ· τοῦτο γὰρ οὐχ ἁπλοῦν ἀλλὰ σύνθετον ἐκ τῶν τεττάρων στοιχείων κατ' αὐτὸν συνέστηκε),*
442 *δῆλον ἐκ τούτων (οἶμαι) παντὶ ὡς οὐ τέσσαρα καὶ μόνον εἶναι σώματα τὰ ἐξ ὧν πᾶς ὁ κόσμος συνέστηκε βούλεται, ἀλλ' οἱονεὶ καὶ μαντικῶς προανῄρηκε τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους τῷ παντὶ μέλλουσαν τοῦ πέμπτου σώματος εἰσάγεσθαι φύσιν. τάχα δ' ἄν τις ἀληθέστερον εἰπεῖν ἔχοι ὡς ἤδη τοῦ ἰδίου μαθητοῦ προαισθόμενος ἐν ταῖς κοιναῖς (οἷα φιλεῖ) συνουσίαις ἀντειπόντος αὐτῷ καὶ μὴ συγχωροῦντος ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸν οὐρανὸν συνεστάναι, ἀλλ' ἤδη προεισηγησαμένου περὶ τοῦ πέμπτου σώματος ὑπόληψιν, ἐξ οὗ τὸ οὐράνιον εἶναί φησιν ἐκεῖνος διά τε τὸ διάφορον τῆς κινήσεως καὶ τὸ μηδὲν ὑπὸ τούτων φαίνεσθαι πάσχοντα, τὴν ἐκείνου δόξαν ὁ Πλάτων ἀποκρουόμενος οὐδενὶ συγχωρεῖν ἔφη καλλίω τούτων τῶν τεσσάρων ὁρώμενα σώματα εἶναί που καθ' ἓν γένος ἕκαστον, μόνον οὐχὶ λέγων ὅτι εἰ καὶ ἔστι κάλλιον τὸ οὐράνιον σῶμα τῶν στοιχείων διὰ τὰς ἐξαιρέτους ἐν αὐτῷ δυνάμεις, ἀλλὰ οὐχὶ τῷ ἑτέρας εἶναι σωμάτων φύσεως τοιοῦτόν ἐστιν ἀλλὰ τῷ τε ἐκ τῆς τούτων καθαρωτάτης τε καὶ λεπτομερεστάτης συνεστάναι μοίρας καὶ τῇ τῆς ἀρίστης κράσεως ἀῤῥήτῳ ἀϊδιότητι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν συνθέτοις σώμασι, τοῖς ὁμολογουμένως ἐκ τῶν στοιχείων τούτων συνεστῶσι, πολλὰ καὶ θαύματος ἄξια ὑπὸ τῆς φύσεως ἐγγίνεται, ὧν οὐδὲν ἐν τοῖς ἁπλοῖς ἐνυπάρχον φαίνεται. δυνάμεις τε γὰρ μυρίαι καὶ λόγου κρείττονες ὑπὸ τῆς διαφόρου κράσεως τοῖς συνθέτοις ἐγγεννῶνται σώμασι, συμπάθειαί τε ἄλλων πρὸς ἄλλα καὶ ἀντιπάθειαι, χρωμάτων τε καὶ ποιοτήτων ἄπειροι διαφοραὶ κινήσεών τε καὶ ἀλλοιώσεων ἐξηλλαγμένα τε εἴδη, ὡς ἡ πεῖρα αὐτὴ καὶ οἱ τὰ φυσικὰ ἡμῖν ἱστορήσαντες γράφουσιν, ὧν οὐ καιρὸς μνήμην ἐν τῷ νῦν ποιεῖσθαι. τί οὖν θαυμαστὸν εἰ καὶ ἐν τῷ οὐρανίῳ σώματι διά τε τὴν τῶν συνθέντων στοιχείων καθαρότητά τε καὶ λεπτομέρειαν καὶ διὰ τὴν τῆς κράσεως ἀρίστην συμμετρίαν ἰδιότητές τινες ἄῤῥητοι ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐγγεγόνασιν, ἃς ἐν τοῖς ἁπλοῖς ἰδεῖν οὐκ ἔστιν; διὰ ταῦτα τοίνυν ὁ Πλάτων οὐκ εἶπεν οὕτως ἁπλῶς ὅτι καλλίω τούτων οὐδενὶ συγχωρήσομεν ὁρώμενα σώματα εἶναί που, ἀλλ' ἀκριβῶς προσέθηκε κατὰ ἓν γένος ἕκαστον, τουτέστιν ἁπλοῦν καὶ ἄμικτον πρὸς ἕτερον, ἵνα μή τις τὰ ἐκ τούτων συγκείμενα εἰς ἔλεγχον προφέρῃ τοῦ λόγου, ὧν εἶναι καὶ τὸν οὐρανὸν ὁ Πλάτων βούλεται. Τούτων οὖν οὕτως ἀποδεδειγμένων καὶ ὑπὸ τοσούτων Πλατωνικῶν ἀνδρῶν μεμαρτυρημένων, τίς οὐκ ἂν ὑπερεκπλαγείη τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀναιδείας, ὅπερ τοῦ λόγου καταρχόμενος ἔλεγον, τῶν τολμησάντων εἰπεῖν ἢ ὅτι οὐκ ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων σύνθετον εἶναί φησι τὸν οὐρανὸν ὁ Πλάτων, ἀλλ' οἶδε καὶ αὐτὸς τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους ἐπινοηθεῖσαν τοῦ πέμπτου σώματος* 443
φύσιν, ἢ πάλιν τῶν συγχωρούντων μὲν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων λέγειν αὐτὸν συνεστάναι τὰ οὐράνια, μὴ τῷ θερμῷ δὲ τὸ οὐράνιον πῦρ χαρακτηρίζειν Πλάτωνα ἢ τῷ ψυχρῷ τὸ ὕδωρ, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ στοιχείων ἕκαστον αἷς καὶ τὰ παρ' ἡμῖν στοιχεῖα ποιότησι χαρακτηρίζεσθαι; ἀλλὰ γὰρ ἵνα μηδὲν τῶν ὑπ' αὐτῶν κομψῶς εἰς παρεξήγησιν τῆς Πλάτωνος διανοίας ἀναπεπλασμένων ἀνέλεγκτον καταλίπωμεν, μικρὸν ἔτι συγγνῶναι ἡμῖν τῇ περὶ ταῦτα ἐνδιατρίβουσιν ἀδολεσχίᾳ τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀξιῶ. πέντε γὰρ ὄντων τῶν ὑπ' εὐθυγράμμων καὶ ὁμοειδῶν ἐπιπέδων συνισταμένων στερεῶν σχημάτων, κύβου, πυραμίδος, ὀκταέδρου τε καὶ εἰκοσαέδρου καὶ δωδεκαέδρου

(ταῦτα γὰρ μόνα ἁπλᾶ στερεὰ εἶναι σχήματα τοῖς περὶ ταῦτα δεινοῖς ἀποδέδεικται), γεωμετρικώτατος ὢν ὁ Πλάτων καὶ μηδὲ ἐν τῇ τῶν φυσικῶν διδασκαλίᾳ τῆς κατὰ γεωμετρίαν μεθόδου ἐκτὸς εἶναι βουλόμενος, καὶ συμβολικώτερον ἐξ ἐπιπέδων τὰ τῶν στοιχείων γεννῶν σώματα, τὸ μὲν κυβικὸν σχῆμα τῇ γῇ ἀφορίζει, τὴν δὲ πυραμίδα τῷ πυρί, τὸ εἰκοσάεδρον τῷ ὕδατι, τὸ ὀκτάεδρον τῷ ἀέρι. λειπομένου δ' ἔτι τοῦ δωδεκαέδρου σχήματος, τούτῳ (φησὶν ὁ Πλάτων) εἰς τὸ πᾶν αὐτῷ ὁ θεὸς κατεχρήσατο. οἱ δὲ τὸ ἑαυτοῖς δοκοῦν πανταχόθεν καὶ οὐ τὸ ἀληθὲς συνάγειν μηχανώμενοι διὰ τοῦ δωδεκαέδρου φασὶ σχήματος τὴν πέμπτην αὐτὸν τοῦ στοιχείου φύσιν αἰνίττεσθαι, ἐξ ἧς τὰ οὐράνια γεγονέναι σώματα, ὥστε πρὸ Ἀριστοτέλους, φασίν, ὁ Πλάτων τὸ πέμπτον στοιχεῖον ἐγίνωσκεν. καί τοί γε Πλάτων οὐκ εἰς τὴν τῶν οὐρανίων δημιουργίαν τῷ δωδεκαέδρῳ φησὶ τὸν θεὸν καταχρήσασθαι, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν, τουτέστιν εἰς τὸν ὅλον κόσμον. φησὶ γὰρ ἐν Τιμαίῳ ἐπὶ λέξεως ταῦτα „ἔτι δὲ οὔσης ξυστάσεως — βλέψας ἕτερα δοξάσει (p. 70, 10 —19.). ὅτι μὲν οὐκ εἰς τὰ οὐράνια τῷ δωδεκαέδρῳ σχήματι τὸν θεὸν ὁ Πλάτων φησὶ καταχρήσασθαι, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν, δῆλον ἐκ τῶν αὐτοῦ λέξεων γέγονεν. ὁ δὲ οὐρανὸς οὐκ ἔστι τὸ πᾶν, ἀλλὰ τοῦ παντὸς μέρος· καὶ ἐκ τῶν φθασάντων ἐναργῶς δέδεικται ὡς σύνθετον ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸν οὐρανὸν εἶναι ὁ Πλάτων βούλεται, καὶ οὐχὶ τῶν τεσσάρων ἕτερον. τὴν δὲ τῶν προκειμένων ῥητῶν τοῦ Πλάτωνος ἀκριβεστέραν ἐξήγησιν, ὅτῳ φίλον, καὶ παρὰ τῶν προϋπομνηματισαμένων λαβεῖν ἔξεστι. καὶ ἡμεῖς δὲ συντόμως τὴν ἐκείνων εἰς τὰ προκείμενα διάνοιαν ἐκθησόμεθα. καὶ γὰρ ἐξ αὐτῆς τῆς Πλάτωνος λέξεως παντὶ δῆλόν ἐστι τί ποτε αὐτῷ βούλεται ἡ τῶν πέντε σχημάτων συμβολικὴ διδασκαλία, ὅτι οὐ πρὸς ἔνδειξιν τοῦ ἐκ πέντε σωμάτων ἁπλῶν τόδε τὸ πᾶν συνεστά-
444 ναι, ὡς οἱ περὶ Ἀριστοτέλην ὑπέθεντο. ἔφθη γὰρ εἰπὼν ἤδη Πλάτων, περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων διαλεγόμενος (p. 67, 9.), ὅτι „οὐδενὶ συγχωρησόμεθα καλλίω τούτων ὁρώμενα σώματα εἶναί που κατα ἓν γένος ἕκαστον ὄν." ἀλλ' ἐπεὶ πολλὴ γέγονε τοῖς ἀρχαιοτέροις ἡ ζήτησις πότερον εἷς ἐστιν ὁ κόσμος ἢ πλείονες ἢ ἄπειροι, καὶ οἵγε περὶ Δημόκριτον ἀπείρους εἶναι κόσμους ὑπέθεντο, φησὶν ὁ Πλάτων (p. 70, 12.) ὅτι, εἴπερ ὅλως ἀπορεῖν περὶ τούτων δέοι, οὐκ ἀπορητέον εἰ ἄπειροί εἰσιν οἱ κόσμοι (ἀπείρου γὰρ ὄντως, φησί, τοῦτο καὶ οὐκ ἐπιστήμονος ἀνδρὸς ἂν εἴη τὸ πρόβλημα), ἀλλὰ μή ποτε πέντε εἰσὶν οἱ κόσμοι διὰ τὸ πέντε εἶναι τὰ ἁπλᾶ στερεὰ σχήματα, ἑκάστου κόσμου καθ' ἕν τι τῶν σχημάτων χαρακτηριζομένου, ὥσπερ ἀμέλει τὸν κατὰ τὸ δωδεκάεδρον ἐχαρακτήρισεν. ὅπερ οὐδὲ αὐτῷ δοκεῖ τῷ Πλάτωνι· ἕνα γὰρ μονογενῆ τὸν κόσμον εἶναι βούλεται. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοῦτο καλῶς τοῖς προϋπομνηματισαμένοις ἔδοξεν, ἐξ αὐτῶν κινουμένοις τῶν Πλάτωνος, ὡς καὶ τούτῳ ἂν τῷ κόσμῳ ἁρμόσειεν ἡ τῶν πέντε σχημάτων εἰκὼν . . . . . . Bekk.]

IN TIMAEUM LOCRUM. 460

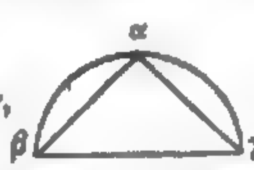
738b, 3. ζήτει τὰς διαιρέσεις ἐν τῷ τέλει τοῦ τοιούτου λόγου. Φ, qui eo loco haec apponit:

α	β	γ	δ
(ἐπόγδοος τπδ)	(σμγ υλβ μη)	(πρὸς σνς υπς νδ)	(ἐπόγδοος φιβ κς)
ε	ς	ζ	η
(ἡμιόλιος φος ξδ)	(ἔλαττον χμη οβ)	(ψκθ κα)	(ψξη λθ)
θ	ι	ια	ιβ
(ωξδ Ϙς)	(Μ οβ ρη)	(ακδ νβ)	(αρνβ ρκη)
ιγ	ιδ	ιε	ις 461
(ασλς μδ)	(αωνη ρξβ)	(αφλς οη)	(αφκη φϘβ)
ιζ	ιη	ιθ	κ
(α Μ μδ σις)	(βμη ρδ)	(γμζ ρλθ)	(βτδ ριζ)
κα	κβ	κγ	κδ
(βφ Μ β σπη)	(β Μ ις τκδ)	(γοβ ρνς)	(γυνς τκδ)
κε	κς	κζ	κη
(γωπη τετράκις πη)	(δτοδ υπς)	(δχη φλδ)	(ερπδ φος)
κθ	λ	λα	λβ
(εφλβ χμη)	(ςρμδ τιβ)	(ςφξα νιζ)	(ς Μ φ τνα)
λγ	λδ	λε	λς
(ζφος ωξδ)	(ηψμη Μ οβ)	(θαις νξη)	(ατξη αρνβ)

ἐπίτριτος τοῦ πρώτου ὁ φιβ· ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ τοῖς ρκη, ὑπερέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ ὀγδόου τοῖς σνς. ἔστι δὲ καὶ ἡμιόλιος τοῦ πρώτου ὁ φις· ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ τοῖς ρϘβ, καὶ αὐτὸς τοσούτοις ὑπερέχεται ὑπὸ τοῦ ψξη, ἐπίτριτος τῷ ὀγδόῳ, ὃς ἦν τῷ πρώτῳ διαστήματι καὶ τῷ τρίτῳ μέσον κατ' ἀριθμητικήν. ὑπερέχει δὲ αὐτῷ σμς. ὁ δὲ αὐτὸς ἔσται μέσος τῷ τε ψξη καὶ τῷ αφλς. ἡμιόλιος τοῦ ὀγδόου ὁ αρνβ, ὑπερέχει δὲ τκδ. ὁ δὲ αὐτὸς μέσος κατ' ἀριθμητικήν· τοῦ μὲν γὰρ ὑπερέχει, ὑπὸ τοῦ δὲ ὑπερέχεται. τοῦ αφλς ἡμιόλιον τοῦ

ια, ὅς ἐστιν ἁρμονικὸς τοῦ δευτέρου καὶ τετάρτου διαστήματος. ἐπίτριτος τοῦ αρνβ, ὅς ἦν μέσος κατ' ἀριθμητικὴν δευτέρου καὶ τετάρτου διαστήματος. ὑπερέχει δὲ αὐτοῦ φϛ. ὁ δ' αὐτὸς μέσος καθ' ἁρμονικὴν τοῦ τρίτου καὶ ἐνάτου διαστήματος. τῷ γὰρ ἡμίσει ὑπερέχει τε τοῦ τρίτου καὶ ὑπερέχεται ὑπὸ τοῦ ἐνάτου· ὑπερέχει μὲν φϛ, ὃ ἦν τρίτου, ὑπερέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ τρίτου. ἐπόγδοος ὁ βϡκζ τοῦ ιζ μεῖζον ἡμιτόνου διέχων ἀπὸ τοῦ ιη, ἔλαττον δὲ ἀπὸ τοῦ κ. ἐπεὶ γὰρ τόνον μὲν αὐτὸς ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ιζ, ὁ δὲ ιζ ἀπὸ τοῦ ιη τὸ λεγόμενον ἔλαττον ἡμίτονον, πάντως τὸ λοιπὸν τοῦ τόνου οὗτος ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ιη. τοῦτο δ' ἦν μεῖζον ἡμιτόνιον ἀφαιρεθέντος ἐλάττονος. πάλιν δ' ἐπεὶ ὁ ιη τόνον ἀπέχει τοῦ ιζ, τὸ δὲ μεῖζον ἡμιτόνιον ὁ ιβ ἀπέχει τοῦ ιη, τὸ καταλειπόμενον αἴτημα ἐφέξει τοῦ ι. τοῦτο δ' ἦν ἔλαττον ἡμιτόνιον. ἡμιόλιον ὁ βτδ τοῦ ιϛ, ἐπόγδοος δὲ τοῦ ιη. ὁ γὰρ ιθ συμπληροῦται ὡς δέδεικται ἐλάττονι καὶ μείζονι ἡμιτονίῳ ἐπίτριτος δὲ τοῦ ιϛ, ὅς ἦν μὲν ἡμιόλιος τοῦ . . . . μέσος δὲ τοῦ γοβ καὶ τοῦ θ· ὑπερέχει γὰρ καὶ ὑπερέχεται.

462 Ibid. D: *Νικολάου*: Ἐὰν ὀρθογωνίου τριγώνου μία τῶν περιεχουσῶν πλευρῶν τὴν ὀρθὴν δυνάμει τριπλασίων ᾖ τῆς λοιπῆς, τουτέστι μεθ' ἧς περιέχει τὴν ὀρθήν, ἔσται ἡ μὲν ὀρθὴ γωνία ἡμιόλιος μὲν τῆς γωνίας, ἣν ὑποτείνει ἡ μείζων τῶν περιεχουσῶν τὴν ὀρθήν, τριπλασίων δὲ τῆς γωνίας, ἣν ὑποτείνει ἡ ἐλάττων τῶν περιεχουσῶν τὴν ὀρθήν, αὐτὴ δὲ ἡ γωνία, ἣν ὑποτείνει ἡ μείζων, διπλασίων τῆς γωνίας, ἣν ὑποτείνει ἡ ἐλάττων. ἔστω ὀρθογώνιον τρίγωνον τὸ αβγ,

ὀρθὴν ἔχον τὴν πρὸς τῷ α γωνίαν, καὶ ἔστω ἡ αγ δυνάμει τριπλασίων τῆς αβ. λέγω ὅτι ἡ μὲν πρὸς τῷ α γωνία ἡμιόλιός ἐστι τῆς πρὸς τῷ β, τριπλασίων δὲ τῆς πρὸς τῷ γ, ἡ δὲ πρὸς τῷ β τριπλασίων τῆς πρὸς τῷ γ. περιγεγράφθω γὰρ περὶ τὸ αβγ τρίγωνον ὀρθογώνιον τὸ βαγ ἡμικύκλιον. καὶ ἐπεὶ ἡ αγ δυνάμει τριπλασίων ἐστὶ τῆς αβ, αἱ ἄρα αγ αβ δυνάμει τετραπλασίους εἰσὶ τῆς αβ, καὶ ἔστιν ἡ βγ δυνάμει ἴση ταῖς βα αγ, καὶ ἡ βγ ἄρα δυνάμει τετραπλασίων ἐστὶ τῆς αβ. μήκει ἄρα τῆς αὐτῆς διπλασία. ἑξαγώνου ἄρα ἰσοπλεύρου ἐστὶν ἡ αβ, καὶ ἔστιν ἡ βγ διάμετρος, δυναμένη τὰς βα αγ ἑξαγώνου οὔσης τῆς αβ. τριγώνου ἄρα ἰσοπλεύρου ἡ αγ. διπλασίων ἄρα ἡ αγ περιφέρεια τῆς αβ περιφερείας, καὶ ἐπεὶ ἡ βαγ περιφέρεια ὑποδιπλασίων ἐστὶν ὅλης τῆς τοῦ κύκλου περιφερείας, ἡ δὲ τοῦ κύκλου περιφέρεια τριπλασίων ἐστὶ τῆς αγ περιφερείας καὶ ἐξ ὑποδιπλασίου δὲ καὶ τριπλασίου σύγκειται ὁ ἡμιόλιος, ἡ βαγ ἄρα περιφέρεια ἡμιόλιός ἐστι τῆς αγ περιφερείας, καὶ βέβηκεν ἡ μὲν πρὸς τῷ α γωνία ἐπὶ τῆς βαγ περιφερείας, ἡ δὲ πρὸς τῷ β ἐπὶ τῆς αγ. ἐν δὲ τοῖς ἴσοις κύκλοις αἱ γωνίαι τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον ταῖς περιφερείαις, ἐφ' ὧν βεβήκασιν. ἡμιόλιος ἄρα ἡ πρὸς τῷ α γωνία τῆς πρὸς τῷ β. διὰ τὰ αὐτὰ δὴ καὶ ἐπεὶ διπλασία δέδεικται ἡ αγ περιφέρεια τῆς αβ περιφερείας, διπλασίων ἄρα καὶ ἡ πρὸς τῷ β γωνία τῆς πρὸς τῷ γ. καὶ ἐπεὶ ἡ πρὸς τῷ α γωνία ἡμιόλιος τῆς πρὸς τῷ β, ἡ δὲ πρὸς τῷ β διπλασίων τῆς πρὸς τῷ γ, καὶ ἐξ ἡμιολίου δὲ καὶ διπλασίου σύγκειται ὁ τριπλάσιος, καὶ ἡ πρὸς τῷ α ἄρα γωνία τριπλασία τῆς πρὸς τῷ γ. ἐὰν ἄρα ὀρθογωνίου τριγώνου μία τῶν περιεχουσῶν πλευρῶν τὴν ὀρθὴν δυνάμει τριπλασίων ᾖ τῆς λοιπῆς, τουτέστι μεθ' ἧς περιέχει τὴν ὀρθήν, ἔσται ἡ μὲν ὀρθὴ γωνία ἡμιόλιος μὲν τῆς γωνίας ἣν ὑποτείνει κ. τ. ἑ. ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

IN CRITIAM. 209 444

744, 37. μελλητέον] ὑπερθετέον ἐστίν.

b, 18. σημείωσαι τὸ ἐκ πρύμνης, οἶμαι, τὸ ἔνδοθεν.

745, 23. Ἰσθμὸς γῆ στενὴ καὶ ἀμφιθάλασσος, καθ' ἣν ἡ Ἀχαΐα τῇ Πελοποννήσῳ συνάπτεται. 210

24. Κιθαιρὼν ὄρος Βοιωτίας, Πάρνης δὲ ὄρος μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, πλησίον Πανάκτου.

25. Ὠρωπὸς πόλις Βοιωτίας.

26. Ἀσωπὸς ποταμὸς Βοιωτίας.

b, 6. φελλεὺς τόπος σκληρὸς ποσῶς καὶ πετρώδης, συνεργὴς δέ. οἱ δὲ τὸν ἐξ ἐπιπολῆς πετρώδη.

11. σᾶ τὰ σῶα μονοσυλλάβως φασὶν Ἀττικοί, καὶ τὸν σῶον σῶν. καὶ ἡ σώα σᾶ παρ' αὐτοῖς.

32. Ἠριδανὸς καὶ Ἰλισσὸς καὶ ἀλλαχοῦ μέν, ἀλλ' οὗτοι ἐν τῇ Ἀττικῇ.

33. Πνὺξ τόπος Ἀθήνησιν, ἐν ᾧ ἐκκλησίαι ἐγίγνοντο πάλαι μὲν πᾶσαι, ὕστερον δὲ ἅπαξ, ὅταν τὸν στρατηγὸν χειροτονῶσιν. ἐκλήθη δὲ οὕτως ἤτοι ἀπὸ τοῦ πυκνοῦσθαι τὸν ὄχλον ἐκεῖ, ἢ ἀπὸ τοῦ πυκνὰ εἶναι τὰ περὶ αὐτὴν οἰκήματα.

34. Λυκαβηττὸς ὄρος τῆς Ἀττικῆς. εἴρηται δὲ οὕτως διὰ τὸ λύκοις πληθύειν.

746, 1. ξυσσίτια τὰ δεῖπνα ἃ κοινῇ ποιοῦνται Λακεδαιμόνιοι. καλεῖται δὲ καὶ φιλίτια, ἐπεὶ φιλίας συναγωγά ἐστιν. 445 211

13. εὔκρας εὔκρατος, ἢ εὐκέφαλος, ὡς Εὐριπίδης Ἀντιόπῃ.

747, 34. ἀκρόδρυα κοινῶς οἱ τῶν δένδρων καρποί.

44. Ἀντιόπῃ] fr. XLVI. Dind.

35. μεταδόρπια] ἐπίδειπνα.

b, 6. τὸ πλέθρον ἐστὶ ποδῶν ξς' δίμοιρον.

7. στάδιόν ἐστι μέρος τι μιλίου ἕβδομον τεσσαρεσκαιδέκατον· τὸ γὰρ μίλιόν ἐστι ζς' στάδια.

41. φιτῦσαι ἐπὶ τοῦ πατρός, ἐπὶ δὲ μητρὸς γεννῆσαι. καὶ φιτύων ὁ γεννῶν, καὶ τὸ γέννημα φίτυ, ὡς Εὔπολις Αὐτολύκῳ

ἀτὰρ ἤγαγες καινὸν .. φίτυ τῶν βοῶν.

756, 3. ἄλλως τε καὶ] μάλιστα.

12. τὸ τοῦ μελοποιοῦ Ἰβύκου ῥητόν. Ἔρος αὖτέ με κυανέοισιν ὑπὸ βλεφάροις τακερὰ ὄμμασι δερκόμενος, κηλήμασι παντοδαποῖς εἰς ἄπειρα δίκτυα Κύπριδος βάλλει. ἦ μὰν τρομέω νιν ἐπερχόμενον, ὥστε φερέζυγος ἵππος ἀεθλοφόρος ποτὶ γήραι ἀέκων σὺν ὄχεσφι θοοῖς εἰς ἅμιλλαν ἔβα.

18. διανεῦσαι] περαιωθῆναι.

767, 5. ἀνήσει] ἀφήσει, ἢ ἀναπείσει.

38
329

IN PARMENIDEM.

751, 1. Κλαζομεναὶ πόλις Ἰωνίας.

b, 2. Μελίτη δῆμος Κεκροπίδος.

11. ἡ τῶν Παναθηναίων ἑορτὴ καὶ ὁ ἀγὼν ἐτέθη
39 μὲν πρῶτον ὑπὸ Ἐριχθονίου τοῦ Ἡφαίστου καὶ τῆς Ἀθήνης, ὕστερον δὲ ὑπὸ Θησέως συναγαγόντος τοὺς δήμους εἰς ἄστυ. ἄγεται δὲ ὁ ἀγὼν διὰ πέντε ἐτῶν. καὶ ἀγωνίζεται παῖς Ἴσθμια, οὐ πρεσβύτερος, καὶ ἀγένειος ἀνήρ. τῷ δὲ νικῶντι διδόασιν ἔλαιον ἐν ἀμφορεῦσι, καὶ στεφανοῦσιν αὐτὸν ἐλαίᾳ πλεκτῇ.

16. παιδικὰ] καὶ ἐπὶ θηλειῶν καὶ ἐπὶ ἀῤῥένων ἐρωμένων ἡ λέξις εὕρηται, κατὰ μεταφορὰν δὲ τὴν ἀπὸ τούτων καὶ ἐπὶ πάντων τῶν σπουδαζομένων πάνυ· ὡς καὶ ἐν Φαίδρῳ λέγεται „ἐσπούδακας, ὦ Φαῖδρε, ὅτι σου τῶν παιδικῶν ἐπελαβόμην, ἐρεσχηλῶν σε.“ ἡ δὲ λέξις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τῶν ἀσελγῶς ἐρωμένων.

18. Κεραμεικῷ] τόπος Ἀθήνησιν, ἔνθα καὶ οἱ πόρνοι προεστήκεισαν. εἰσὶ δὲ δύο Κεραμεικοί, ὁ μὲν ἔξω τείχους, ὁ δὲ ἐντός.

752, 39. Λάκαιναι σκύλακες] ἃς ἡ συνήθεια Λακωνικάς φησιν. Σ.

753, 16. ἄγασθαι] θαυμάζεσθαι.

36. ἔθραξε] ἐτάραξεν, ἠνώχλησεν, ἔνυξεν. (εἰς θυμὸν ἐκίνησεν, τὰς φρένας διέσεισεν. Σ.)

b, 17. ἠθικῶς] ἀντὶ τοῦ κατὰ φύσιν νῦν. σημαίνει δὲ ἔστιν ὅτε καὶ τὸ εὐήθως καὶ τὸ γελοίως.

754 b, 7. ἀπίθανος] ἀντὶ τοῦ δύσκολος καὶ μὴ ῥᾳδίως πειθόμενος.

755, 1. τὸ δεινότερον οὐχ ὡς ἰσχυρότερον ἄπορον, ὡς
40 εἰώθασι δεινοὺς λέγειν τοὺς κρατοῦντας τῇ δυνάμει τῶν λόγων, ἀλλ' ὡς μείζονος δείματος καὶ εὐλαβείας τοῖς νοῦν ἔχουσιν ἄξιον.

IN CONVIVIUM. 43
373

769, 2. Φάληρον δῆμος Αἰαντίδος, ἐξ οὗ Ἀπολλόδωρος.

8. Ἀγάθων τραγῳδίας ποιητὴς εἰς μαλακίαν σκωπτόμενος Ἀριστοφάνει τῷ Γηρυτάδῃ. ἦν δὲ Τισαμενοῦ τοῦ Ἀθηναίου υἱός, παιδικὰ γεγονὼς Παυσανίου τοῦ τραγικοῦ, μεθ' οὗ πρὸς Ἀρχέλαον τὸν βασιλέα ᾤχετο, ὡς Μαρσύας ὁ νεώτερος. ἐμιμεῖτο δὲ τὴν κομψότητα τῆς λέξεως Γοργίου τοῦ ῥήτορος. Σ.

b, 6. ἦ] Ἀττικὸν τοῦτο, ἀπὸ τοῦ ἔα συνῃρημένον. σημαίνει δὲ τὸ ἔα τὸ ὑπῆρχον. ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ ἦν κατὰ διάλυσιν Ἰωνικήν. Ὅμηρος·

εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὖτέ με γῆρας ἱκάνει.

15. Κυδαθήναιον δῆμος ἐν ἄστει τῆς Πανδιονίδος φυλῆς. καλεῖται δὲ καὶ Κύδαθον. ἐξ οὗ Ἀριστόδημος.

770, 33. βλαύτας] ὑποδήματα. οἱ δὲ βλαυτία, σανδάλια ἰσχνά.

42. αὐτόματοι δ' ἀγαθοὶ δειλῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασι.
ταύτην δὲ λέγουσιν εἰρῆσθαι ἐπὶ Ἡρακλεῖ, ὃς ὅτε 44
εἱστιῶντο τῷ Κήϋκι ξένοι ἐπέστη. Κρατῖνος δὲ ἐν Πυλαίᾳ μεταλλάξας αὐτὴν γράφει οὕτως·

οἱδ' αὖθ' ἡμεῖς, ὡς ὁ παλαιὸς
λόγος, αὐτομάτους ἀγαθοὺς ἰέναι
κομψῶν ἐπὶ δαῖτα θεατῶν.

καὶ Εὔπολις ἐν Χρυσῷ γένει.

771, 36. ῥᾷστα] τὸ ἥδιστα ἐνταῦθα σημαίνει.

b, 14. Μυῤῥινοῦς δῆμος Αἰγηΐδος, ἀφ' ἧς ὁ Φαῖδρος.

31. παιᾶνας] ἢ τοὺς λεγομένους παιᾶνας ὕμνους εἰς Ἀπόλλωνα ἐπὶ καταπαύσει λοιμοῦ. ἢ Παιήονα τὸν τῶν θεῶν ἰατρόν. ἢ παιῶνας, ὡς νῦν, ᾠδὰς ἐπὶ εὐτυχίᾳ καὶ νίκῃ, διὰ τοῦ ω, ἐξ οὗ καὶ παιωνίζειν.

772 b, 30. ἡ περὶ τῆς Ἀλκήστιδος ὑπόθεσις τοιαύτη τίς

---

4. Conf. Bast. Corinth. p. 854. Bekk. — 5. ἐπὶ] ἐστι A. — 7. Αὐτολύκῳ] fr. VIII. Mein. — 15. Ἴσθμια, οὐ] Ἰσθμικοῦ Photius. — καὶ ἀγένειος καὶ ἀνήρ Suidas. — 21. Φαίδρῳ] 236 B.

2. Ἰβύκου] fr. II. Schneidew. — 11. Ἀγάθωνος] ... τραγῳδι ... ἐπὶ μαλακίᾳ ... τάδη. ἦν δ' οὗτος ... παῖς, Ἀθηναῖος ... παιδικὰ Παυσανίου τοῦ τραγικοῦ καὶ πρὸς Ἀρχέλαον b. Quae deerant, supplevimus ex Crameri V. Cl. Anecd. Gr. Oxon. Vol. IV. p. 269. — 12. Γηρυτάδῃ] fr. XX. Mein. 229. Dind. — 13. Leg. credo παιδικὰ γεγονὼς Παυσανίου καὶ Εὐριπίδου τοῦ τραγικοῦ. Cram. — 14. Μαρσύας] fr. XI. Ritschl. — 19. Ὅμηρος] Iliad. δ, 321. — 20. εἰ] ἢ b. — 24. Conf. Zenob. II. 10. — 27. Πυλαίᾳ] fr. I. Mein. — 32. Χρυσῷ γένει] fr. XIV. Mein. — 34. Αἰγηΐδος] Immo Πανδιονίδος. Αἰγηΐδος vero est Μυῤῥινοῦττα. Bait.

374 ἐστιν. Ἀπόλλων ᾐτήσατο παρὰ τῶν Μοιρῶν, ὅπως ὁ Ἄδμητος τελευτᾶν μέλλων παράσχῃ τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἑκόντα τεθνηξόμενον, ἵνα ἴσον τῷ προτέρῳ χρόνον ζήσῃ. καὶ δὴ Ἄλκηστις ἡ γυνὴ τοῦ Ἀδμήτου ἐπέδωκεν ἑαυτήν, οὐδετέρου τῶν γονέων θελήσαντος ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἀποθανεῖν. μετ' οὐ πολὺ δὲ ταύτης τῆς συμφορᾶς γενομένης Ἡρακλῆς παραγενόμενος καὶ μαθὼν παρά τινος θεράποντος τὰ περὶ τὴν Ἄλκηστιν, ἐπορεύθη ἐπὶ τὸν τάφον, καὶ τὸν Θάνατον ἀποστῆναι ποιήσας ἐσθῆτι καλύπτει τὴν γυναῖκα, τὸν δὲ Ἄδμη-
45 τον ἠξίου λαβόντα αὐτὴν τηρεῖν· εἰληφέναι γὰρ αὐτὴν πάλης ἆθλον ἔλεγε. μὴ βουλομένου δὲ ἐκείνου ἔδειξεν ἣν ἐπένθει. Ἄλλως. Ἄλκηστις ἡ Πελίου θυγάτηρ, ὑπομείνασα ὑπὲρ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς τελευτῆσαι, Ἡρακλέους ἐπιδημήσαντος ἐν τῇ Θετταλίᾳ διασώζεται, βιασαμένου τοὺς χθονίους θεοὺς καὶ ἀφελομένου τὴν γυναῖκα. παρ' οὐδετέρῳ κεῖται ἡ μυθοποιία.

774 b, 1. Ἀφροδίσιος ὅρκος οὐκ ἐμποίνιμος, ἐπὶ τῶν δι' ἔρωτα ὀμνυόντων πολλάκις καὶ ἐπιορκούντων. μέμνηται δὲ ταύτης καὶ Ἡσίοδος, λέγων

ἐκ τοῦδ' ὅρκον ἔθηκεν ἀμείνονα ἀνθρώποισι
νοσφιδίων ἔργων πέρι Κύπριδος,

καὶ Πλάτων ἐν Συμποσίῳ.

25. βασανίζειν] δοκιμάζειν, διακρίνειν. μετενήνεκται δὲ ἀπὸ τῆς Λυδῆς λίθου δι' ἧς ὁ χρυσὸς βασανίζεται, τουτέστι δοκιμάζεται.

775, 35. ἐκ τοῦ παραχρῆμα] ἐκ τοῦ αὐτομάτου, ἐκ τοῦ προχείρου.

40. τὸ τοῦ λυγμοῦ σύμπτωμα ἐπιγίνεται τῷ στομάχῳ διὰ πλήρωσιν ἢ κένωσιν ἢ ψύξιν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ δῆξιν δριμέων ὑγρῶν καὶ φαρμακωδῶν ταῖς ποιότησιν· οὓς ἐὰν ἐμῶσιν, αὐτίκα παύονται λύζοντες. πολλοὶ καὶ τὸ διὰ τριῶν πεπερῶν πιόντες ἢ αὐτὸ τὸ πέπερι, ἐὰν εὐθέως ἐπιπίωσιν οἶνον, αὐτίκα λύζουσι. καὶ τροφῆς δὲ διαφθαρείσης εἰς δακνώδη ποιότητα λύζουσιν ἔνιοι. καὶ ῥιγώσαντες δὲ τὸ στόμα τῆς κοι-
46 λίας ἔνιοι λύζουσι, καὶ μάλιστά γε τοῖς παισὶ συμβαίνει λύζειν συνεχῶς ἐπὶ τῇ τοῦ στομάχου ψύξει καὶ τῇ τῆς τροφῆς διαφθορᾷ. γίνεται δὲ λυγμὸς καὶ ἐν πυρετοῖς καὶ μάλιστα φλεγμαίνοντος στομάχου ἢ ἑτέρου σπλάγχνου. ψύξεως μὲν οὖν προηγησαμένης τοῦ λυγμοῦ ἐπιτίθει τῷ στομάχῳ ἐν ἐρίῳ ἔλαιον, ἐν ᾧ ἑψᾶμεν κύμινον, πήγανον, ἀψίνθιον· δίδου δὲ ποτὸν πήγανον μετ' οἴνου ἢ σεύτλου ἡψημένου μελικράτῳ. καλὸν δὲ καὶ τὸ σκιλλητικὸν ὄξος καταῤῥοφούμενον. τὸ δὲ καστόρειον καὶ τοῖς διὰ ψύξιν λύζουσι τελείοις δίδου, καὶ τοῖς
375 ἐπὶ πλήθει χυμῶν τοῦτο πάσχουσι, δι' ὀξυκράτου κεράσας ιη'. ὅταν δὲ ὑπὸ πληρώσεως λυγμὸς γένηται, ἔμετος τούτοις ἴαμα καὶ τῶν ἄκρων τρῖψις καὶ πνεύματος κατοχή.

b, 2. ἀνακογχυλιάσαι τὸ κλύσαι τὴν φάρυγγα, ὃ λέγομεν ἀναγαργαρίσαι.

5. οὐκ ἂν φθάνοις] ἐπὶ τῶν εἰς πέρας ἀγόντων ἀξίωσίν τινος, μήπω πέρας ἐπιθέντος αὐτῇ.

15. ὡς ἔπος εἰπεῖν] ὡς φαίνεται, ὡς ἐν λόγῳ εἰπεῖν. τοῦτο σχηματίζεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ὡς εἰπεῖν ἔπος, καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, καὶ ὡς ἔπος φάναι, καὶ ὡς φάναι ἔπος. ἔτι δὲ καὶ διὰ μιᾶς λέξεως ἐκφωνεῖται, οἷον ὡς φάναι καὶ ὡς εἰπεῖν· σημαίνει δὲ τὸ αὐτό. οἱ δέ φασιν ἀντὶ τοῦ ὡς φαίνεται κεῖσθαι, ἢ ἀντὶ τοῦ ὡς ἐν λόγῳ εἰπεῖν.

20. πρεσβεύομεν] προτιμῶμεν, μεγαλύνομεν.

777, 32. κυβιστὴρ ὁ ὀρχηστής, καὶ κυβιστᾶν τὸ ὀρχεῖσθαι. 47
b, 12. ἀσκωλιάζειν κυρίως μὲν τὸ ἐπὶ τοὺς ἀσκοὺς ἅλλεσθαι ἀληλιμμένους, ἐφ' οὓς ἐπήδων γελοίου ἕνεκα· τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν συμπεφυκόσι τοῖς σκέλεσιν ἁλλομένων. ἤδη δὲ τιθέασι καὶ ἐπὶ τοῦ ἅλλεσθαι τὸ νεῦρον τῶν ποδῶν ἀνέχοντα, ἢ ὡς νῦν, ἐπὶ σκέλους ἑνὸς βαίνοντα. ἔστι δὲ καὶ τὸ χωλαίνειν.

778, 5. ἰχθύδιόν τι τῶν πλατέων ἡ ψῆττα, ἐκ δύο δερμάτων συγκεῖσθαι τὴν ἰδέαν δοκοῦν, ὃ τινες σανδάλιον καλοῦσιν, οἱ δὲ βούγλωσσον, κακῶς δέ· ἄλλα γάρ ἐστι ταῦτα.

b, 17. λίσπαι] αἱ λεῖαι καὶ ἐκτετριμμέναι καὶ ἄπυγοι λίαν, καὶ οἱ διαπεπρισμένοι ἀστράγαλοι. οἵ τε Ἀθηναῖοι λίσποι καλοῦνται τῷ ἐκ τῆς ἐν τῷ κωπηλατεῖν συνεχοῦς ἑφέδρας αὐτοὺς ἀπογλούτους εἶναι.

779, 12. ὀκρίβαντα] τὸ λογεῖον ἐφ' οὗ οἱ τραγῳδοὶ ἠγωνίζοντο. τινὲς δὲ κιλλίβαντα τρισκελῆ φασίν, ἐφ' οὗ ἵστανται οἱ ὑποκριταὶ καὶ τὰ ἐκ μετεώρου λέγουσιν.

b, 9. ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον ἐπὶ τῶν τοὺς τρόπους παραπλησίων καὶ ἀλλήλοις ἀεὶ συνδιαγόντων, ἐξ Ὁμήρου λαβοῦσα τὴν ἀρχήν. μέμνηται δὲ αὐτῆς Πλάτων καὶ ἐν Λύσιδι καὶ ἐν Συμποσίῳ, καὶ Μένανδρος Σικυωνίῳ.

24. πίλναται] προσπελάζει, προσεγγίζει

780 b, 29. ἀδεὴς δέος, ἐπὶ τῶν τὰ μὴ ἄξια φόβου δεδιότων. ὅμοιον τούτῳ καὶ τὸ ψοφοδεὴς ἄνθρωπος. 48

783, 32. ἴδρις] ἵστωρ, ἐπιστήμων, ὡς ἐνταῦθα. λαμβάνεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἰταμοῦ καὶ θρασέος.

b, 36. τὸ τέλος οἱ Ἀττικοὶ τάττουσι καὶ ἀντὶ τάξεως καὶ τάγματος καὶ δαπάνης, ἔνθεν ὁ πολυτελὴς καὶ εὐτελὴς καὶ ὁ συντελής, καὶ τὸ εἰς γάμους ἀνάλωμα, 376
ὅθεν τὰ προτέλεια. λέγεται καὶ ἀντὶ ἀρχῆς. Θουκυδίδης „προσελθὼν δὲ τοῖς τέλεσιν,“ ὡς εἰ ἔφη τοῖς ἐν ἀρχῇ οὖσι. σημαίνει καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πραγ-

---

20. Ἡσίοδος] fr. V. Lehrs.
19. τὸ νεῦρον] τὸν ἕτερον? **Bekk.** — 35. Ὁμήρου] Odyss. ρ, 218. — 36. Λύσιδι] 214 A. — 37. Σικυωνίῳ b. Fr. 9. Duebn. (p. 155. Mein.)

μάτων.' καὶ τὸ εἰσπραττόμενον ὑπὸ τῶν τελωνῶν χρέος τέλος καλεῖται.

784 b, 13. συσπειρᾶται] συστρέφεται.

15. σπαργῶντι] ὁρμῶντι, ὀργῶντι, ταραττομένῳ, ἢ ἀνθοῦντι. λαμβάνεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μασθῶν πεπληρωμένων γάλακτος.

785, 44. Κόδρος ἦν ἀπὸ Δευκαλίωνος, ὥς φησιν Ἑλλάνικος. γίνεται γὰρ Δευκαλίωνος μὲν καὶ Πύῤῥας, ὡς δὲ τινές, Διὸς καὶ Πύῤῥας, Ἕλλην· Ἕλληνος δὲ καὶ
49 Ὀθρηΐδος Ξοῦθος, Αἴολος, Δῶρος, Ξενοπάτρα· Αἰόλου δὲ καὶ Ἴφιδος τῆς Πηνειοῦ Σαλμωνεύς, Σαλμωνέως δὲ καὶ Ἀλκιδίκης Τυρώ, ἧς καὶ Ποσειδῶνος Νηλεύς, Νηλέως δὲ καὶ Χλωρίδος Περικλύμενος, Περικλυμένου δὲ καὶ Πεισιδίκης Βῶρος, Βώρου δὲ καὶ Λυσιδίκης Πένθιλος, Πενθίλου δὲ καὶ Ἀγχιῤῥόης Ἀνδρόπομπος, Ἀνδροπόμπου δὲ καὶ Ἡνιόχης τῆς Ἀρμενίου τοῦ Ζευξίππου τοῦ Εὐμήλου τοῦ Ἀδμήτου Μέλανθος. οὗτος Ἡρακλειδῶν ἐπιόντων ἐκ Μεσσήνης εἰς Ἀθήνας ὑπεχώρησε, καὶ αὐτῷ γίνεται παῖς Κόδρος. χρόνῳ δὲ ὕστερον γενομένης τοῖς Βοιωτοῖς ἀμφισβητήσεως πρὸς Ἀθηναίους, ὡς μὲν τινές, περὶ Οἰνόης καὶ Πανάκτου, ὡς δὲ τινές, περὶ Μελαινῶν, καὶ τῶν Βοιωτῶν ἀξιούντων τοὺς βασιλέας προκινδυνεῦσαι περὶ τῆς χώρας εἰς μονομαχίαν καταστάντας, Ξάνθιος μὲν ὁ τῶν Βοιωτῶν βασιλεὺς ὑποδέχεται, Θυμοίτης δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων ἀρνεῖται, λέγων τῷ βουλομένῳ μονομαχεῖν τῆς ἀρχῆς παραχωρεῖν. Μέλανθος δὲ ὑποστὰς τὸν κίνδυνον ἐπὶ τῷ βασιλεῦσαι τῶν Ἀθηναίων αὐτὸν καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ, ὁπλισάμενος προήει, καὶ πλησίον τοῦ Ξανθίου γενόμενος εἶπεν „ἀδικεῖς, ὦ Ξάνθιε, σὺν ἑτέρῳ ἐπ' ἐμὲ ἥκων καὶ οὐ μόνος, ὡς ὡμολόγητο." Ξάνθιος δὲ ταῦτα ἀκούσας μετεστράφη, θεάσασθαι βουλόμενος εἴ τις αὐτῷ ἑπόμενος εἴη· καὶ μεταστραφέντα βαλὼν αὐτὸν ἀπέκτεινε, καὶ βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς ἐγένετο. ὅθεν τοῖς Ἀθηναίοις κρατήσασι τῆς χώρας ἔδοξεν ἑορτὴν ἄγειν, ἣν πάλαι μὲν Ἀπατηνόρια ὕστερον δὲ Ἀπατούρια ἐκάλουν ὡς ἀπὸ τῆς γενομένης ἀπάτης. Μελάνθου δὲ Κόδρος γενόμενος ἐκδέ-
50 χεται τὴν βασιλείαν· ὃς καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀπέθανε τρόπῳ τοιῷδε. πολέμου τοῖς Δωριεῦσιν ὄντος πρὸς Ἀθηναίους, ἔχρησεν ὁ θεὸς τοῖς Δωριεῦσιν αἱρήσειν τὰς Ἀθήνας, εἰ Κόδρον τὸν βασιλέα μὴ φονεύσωσι. γνοὺς δὲ τοῦτο ὁ Κόδρος, στείλας ἑαυτὸν εὐτελεῖ σκευῇ ὡς ξυλιστὴν καὶ δρέπανον λαβών, ἐπὶ τὸν χάρακα τῶν πολεμίων προήει. δύο δὲ αὐτῷ ἀπαντησάντων πολεμίων τὸν μὲν ἕνα πατάξας κατέβαλεν, ὑπὸ
377 δὲ τοῦ ἑτέρου ἀγνοηθεὶς ὅστις ἦν, πληγεὶς ἀπέθανε, καταλιπὼν τὴν ἀρχὴν Μέδοντι τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων. ὁ δὲ νεώτερος αὐτοῦ παῖς Νηλεὺς τῆς δωδεκαπόλεως Ἰωνίας κτιστὴς ἐγένετο. ἀφ' οὗ φασιν Ἀθηναίοις τὴν τῶν Κοδριδῶν εὐγένειαν εἰς παροιμίαν περιστῆναι „εὐγενέστερος Κόδρου" ἐπὶ τῶν πάνυ εὐγενῶν.

786 b, 8. τὸ παιδεραστεῖν ἐπὶ τοῦ παιδείας ἐρᾶν ἀεὶ κεῖται παρὰ Πλάτωνι. Χ.

787 b, 28. ψυκτὴρ σκεῦος ἔνθα διανίζουσι τὰ ποτήρια, ἢ ποτηρίου εἶδος, ὡς Εὐριπίδης Τηλέφῳ.

29. τρίτον μέρος ἡ κοτύλη τῆς χοίνικος.

788, 31. Σιληνοὶ Διονύσου χορευταί, παρὰ τὸ σιλλαίνειν, ὅ ἐστι σκώπτειν, λεγόμενοι, παρὰ τοὺς πότους.

35. Σάτυροι Διονύσου ὀπαδοὶ καὶ οὗτοι, οἳ διὰ τὸ ἐν ὄρεσιν οἰκεῖν ἀλουτοῦντες, τράγων σκέλη καὶ τρίχας νομιζόμενοι ἔχειν παραδίδονται, καὶ ταύτῃ καλεῖσθαι ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι τῷ οἴνῳ, τουτέστι κεχηνέναι· φίλοινοι γάρ εἰσι. Μαρσύας δὲ αὐλητής, Ὀλύμπου υἱός, 51
ὃς τοὺς αὐλοὺς Ἀθηνᾶς ῥιψάσης διὰ τὸ ἀσχημονεῖν αὐτοῖς ἀνελόμενος ἤρισεν Ἀπόλλωνι περὶ μουσικῆς, καὶ ἡττήθη, καὶ ποινὴν δέδωκε τὸ δέρμα δαρείς· ἀφ' οὗπερ αἵματος ἐῤῥύνσε ποταμὸς ὁ ἐξ αὐτοῦ ὕστερον Μαρσύας κληθείς.

b, 8. κομιδῇ] κυρίως μὲν τὸ ἐπιμελῶς, ὅθεν καὶ ὀρνιοκόμος καὶ γεροντοκόμος. ἰσοδυναμεῖ δὲ καὶ τῷ σφόδρα καὶ τελέως, κομιδῇ σμικρά-σφόδρα σμικρά.

11. κορυβαντιώντων] ἐνθουσιώντων, ἤ τινα ὄρχησιν ἐμμανῆ ὀρχουμένων. ἀπὸ τῶν Κορυβάντων, οἳ καὶ τροφεῖς καὶ φύλακες καὶ διδάσκαλοι τοῦ Διὸς εἶναι μυθολογοῦνται. τινὲς δὲ τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κούρησιν εἶναι φασίν. εἶναι δὲ καὶ τῆς Ῥέας ὀπαδούς, ἀπὸ τῶν τοῦ Διὸς δακρύων γεγεννημένους· ὧν ἀριθμὸν οἱ μὲν θ', οἱ δὲ ι' λέγουσιν.

789, 6. εἰρωνευόμενος] ὑποκρινόμενος, χλευάζων.

30. ἤνυτον] ἤνυον, ἐτέλουν.

b, 1. οἶνος καὶ ἀλήθεια, ἐπὶ τῶν ἐν μέθῃ τὴν ἀλήθειαν λεγόντων. ἔστι δὲ ᾄσματος Ἀλκαίου ἀρχὴ

οἶνος, ὦ φίλε παῖ, καὶ ἀλήθεια.

καὶ Θεόκριτος. τινὲς δέ φασιν ὅτι πρὶν οἶνον εὑρεθῆναι ὕδωρ κατὰ τῶν ἱερῶν ἔσπενδον, καθάπερ νῦν τὰ νηφάλια, οἴνου δὲ φανέντος οὕτω θαυμάσαι τοὺς ἀνθρώπους καὶ θείαν ἡγήσασθαι τὴν φύσιν, ὡς καὶ τὰς 378
συνθήκας παρὰ τὸν οἶνον γινομένας νομίσαι δεῖν εἶναι 52
κυρίας, καὶ μὴ τολμᾶν παραβαίνειν, ἀλλὰ κατὰ πάντας τρόπους ἀφαιρεῖν τὸ ψεῦδος ἀπὸ τῶν παρὰ τὸν οἶνον συνθηκῶν. ὁμοία δὲ ταύτης καὶ αὕτη „τὸ γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ νήφοντος ἐπὶ τῇ γλώσσῃ τοῦ μεθύοντος."

b, 19. ἐντεῦθεν παρῴδησε Καλλίμαχος ἐν ὕμνῳ Δήμητρος καλάθου τὸ θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι. Χ.

---

12. Ἀλκιδόκης ΒΞ. — 15. Ἀγχιρόης b.

6. Τηλέφῳ] fr. XXX. Dind. — 35. Ἀλκαίου] fr. XXXVII. Matth. 47. Schneidew. — 37. Θεόκριτος] XXIX. 1. — 47. Καλλίμαχος] Hymn. εἰς Δημ. καλ. v. 3.

790, 14. τρίβων ἐστὶ στολή τις ἔχουσα σημεῖα ὡς γραμμάτια. τριβώνιον δὲ ἱμάτιον παλαιὸν καὶ τετριμμένον.

22. καταδαρθητικός] καθυπνωτικός.

b, 6. πῖλος ἱμάτιον ἐξ ἐρίου πιλήσεως γινόμενον, εἰς ὑετῶν καὶ χειμώνων ἄμυναν. ἀρνακίδες δὲ ἀρνῶν κῴδια.

10. χαμεύνια] ταπεινὰ κλινίδια.

35. Δήλιον χωρίον τῆς Βοιωτίας.

791, 6. προτροπάδην] προθύμως, ἀμεταστρεπτί, μετὰ προτροπῆς, ἢ εἰς τοὔμπροσθεν.

26. κανθηλίους] τοὺς βραδεῖς νοῆσαι ἢ ἀφυεῖς, ἀπὸ κάνθωνος, ὅς ἐστιν ὄνος, εἰρημένοι, ὃς πάλιν ἀπὸ τῶν κανθηλίων, τῶν ἐπιτιθεμένων αὐτῷ ἐπικαμπτῶν ξύλων, τουτέστι σαγμάτων, ὀνομάζεται οὕτως.

53 27. βυρσοδέψας] τοὺς τὰς βύρσας ἐργαζομένους καὶ μαλάττοντας.

43. ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω

ἐπὶ τῶν μετὰ τὸ παθεῖν συνιέντων τὸ ἁμάρτημα. Καὶ τὸ αὐτὸ ἑτέρα παροιμία „ὁ ἁλιεὺς πληγεὶς νοῦν φύσει“. φασὶ γὰρ ἁλιέα ἀγκιστρεύοντα, ἐπειδὰν σπάσῃ τῷ λίνῳ τὸν ἰχθύν, τῇ χειρὶ προσαγαγόντα κατέχειν, ἵνα μὴ φύγῃ· τοῦτο δὲ συνήθως ποιοῦντα ὑπὸ σκορπίου πληγῆναι· καὶ εἰπεῖν „πληγεὶς νοῦν φύσεις“, καὶ μηκέτι προσάγειν ἐξ ἐκείνου τὴν χεῖρα. κέχρηται τῇ παροιμίᾳ Σοφοκλῆς ἐν Ἀμφιαράῳ Σατυρικῷ, λέγων ἐπ' αὖ . . . . ὥσπερ ἁλιεὺς πληγεὶς . . . . τινων διδάσκαλος. Ἔστι καὶ τρίτη ὁμοία· „ἐὰν μὴ πάθῃς, οὐ μὴ μάθῃς.“ ἐλέχθη δὲ ἐπὶ Τίμωνος τοῦ μισανθρώπου, μηκέτι προσιεμένου τοὺς κόλακας.

311

IN PHAEDRUM.

793, 1. Φησὶν Ὀλυμπιόδωρος ἐν τῷ εἰς τὸν πρῶτον Ἀλκιβιάδην ὑπομνήματι, ὡς πρῶτος ὁ Φαῖδρος διάλογος τῷ Πλάτωνι γέγραπται.

2. ὁ Λυσίας οὗτος ῥήτωρ ἦν.

5. Ἀκουμενῷ] ἰατρὸς οὗτος ἦν.

7. ὅτι δρόμοι τόποι τινὲς ἦσαν, ὅπου ἔτρεχον οἱ νέοι. ἐκείνων οὖν τῶν ἐν τοῖς δρόμοις γυμνασίων ἀκοπώτεροι οἱ περίπατοι, ὡς κατὰ σχολὴν καὶ κατὰ βραχὺ γυμνάζοντες καὶ τὰς ἀναπαύλας αὐτοῦ πλησίον ἔχοντες· ὅτε γάρ τις βούλεται, δύναται καθέζεσθαι.

54 11. Μορυχίᾳ] τῇ ἀπὸ Μορύχου. Μόρυχος δὲ γάστρις τις ἄνθρωπος, ὃν καὶ ἡ κωμῳδία ὡς γαστρίμαργον διαβάλλει. ἐν τῇ τοῦ τοιούτου οὖν οἰκίᾳ τὸν ἀκόλαστον Λυσίαν προσμένειν εἰκός.

13. τῶν λόγων εἱστία] Ἀττικὴ ἡ σύνταξις . . . . μέρους λέγειν. Ἀττικοὶ γοῦν καὶ ἔφαγον τοῦ ἄρτου φασίν, οὐ τὸν ἄρτον, καὶ ἔπιον τοῦ οἴνου, ἀλλ' οὐ τὸν οἶνον. οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα εἱστία ὑμᾶς τῶν λόγων. τὸ κοινὸν εἱστία ὑμᾶς τοῖς λόγοις. ὅσοι δὲ λείπειν φασὶ τὴν διά πρόθεσιν, ἵν' ᾖ εἱστία ὑμᾶς διὰ τῶν λόγων, οὐ κατὰ σκοποῦ βάλλουσιν. Σ.

16. ἀσχολία ἡ περὶ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα διατριβὴ καὶ τὸν θνητὸν βίον περιολκή. σχολὴ γὰρ ἡ ἀπόθεσις τούτων καὶ ἀνθολκὴ ἐπὶ τὸ νοερώτερον καὶ καθαρώτερον. διὸ καὶ σχολαστικὸς λέγεται κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὸν στροφὴν ἢ ἀπόθεσιν τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης φησίν.

b, 1. τὸ πειρώμενον παθητικῶς ἀκουστέον, ἀντὶ τοῦ πειραζόμενον παρά τινος, τουτέστι προσπαιζόμενον καὶ προσβαλλόμενον. τὸ δὲ κεκόμψευται, ὅτι πάντα τὰ ἔνυλα κομψὰ καὶ ἀπατηλά.

3. τὸ χαριστέον ἐστὶν ἢ τὸ διδόναι τί τινι χωρὶς ἀντιδόσεως, ἢ τὸ ἐν λόγοις τισὶ ὑποκλίνεσθαι, ἢ ὡς νῦν, τὸ πρὸς ἀφροδίσιον ἑαυτὸν συνουσίαν ἐπιδιδόναι τινί.

10. ὅτι Ἡρόδικος Σηλυμβριανὸς ἰατρὸς ἦν καὶ τὰ γυμνάσια ἔξω τείχους ἐποιεῖτο, ἀρχόμενος ἀπό τινος διαστήματος οὐ μακροῦ ἀλλὰ συμμέτρου, ἄχρι τοῦ τείχους, καὶ ἀναστρέφων.

13. κατὰ σχολὴν] ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, ἢ ἐν εὐκαιρίᾳ. 312

18. οὐδέτερα] τὸ Σωκράτη καὶ Φαῖδρον ἀγνοεῖν καὶ ἑαυτοῦ ἐπιλελῆσθαι.

19. ἐκεῖνος] κατ' ἀποστροφὴν πρὸς Φαῖδρον ὁ λόγος, ὡς δῆθεν μὴ ἐκεῖσε παρόντος αὐτοῦ. 55

794, 7. συγκορυβαντιῶντα] συνενθουσιῶντα.

11. τάχα πάντως] . . ταχέως οὐ . . καὶ εἰκαστικῶς διὰ τοῦ τάχα, καὶ βεβαιωτικῶς διὰ τοῦ πάντως.

14. ἀμωσγέπως] ὁπωσδήποτε, ἔν γέ τινι, καθ' ὁντιναοῦν τρόπον.

21. ὦ φιλότης] ἀντὶ τοῦ ὦ φίλε, ἀπὸ τῆς διαθέσεως τὸ διακείμενον καλῶν.

b, 6. Ἀγραίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἵδρυσαν Ἀθηναῖοι διὰ τὸ ἔφορον εἶναι παντὸς τοῦ ἀγρίου τὴν θεὸν καὶ πᾶν τὸ ἄγριον καὶ ἀνήμερον καταστέλλειν.

15. Ἀρείου πάγου] δικαστήριον Ἀθήνησιν ἐν ἀκροπόλει οὕτω καλούμενον, πάγος μὲν ὅτι ἐν τόπῳ ὑψηλῷ τοῦτο, Ἄρειος δὲ παρ' ὅσον οἱ φόνοι ἐκεῖσε ἐκρίνοντο, ὁ δὲ Ἄρης τούτων ἔφορος ἦν. ἢ ὅτι τὸ δόρυ ἔπηξεν ἐκεῖσε, ὁπότε δίκην ἔλαχε πρὸς Ποσειδῶνα, τὸν τούτου υἱὸν Ἁλιρρόθιον ἀνελών, ὃς Ἀλκίππην ἐβιάσατο τὴν Ἄρεος αὐτοῦ καὶ Ἀγραύλου τῆς Κέκροπος θυγατέρα.

28. γράμμα] ἐπίγραμμα τὸ γνῶθι σαυτόν, ἐπὶ τοῦ προπυλαίου τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ γεγραμμένον. Δελφοὶ δὲ πόλις ἐπὶ τῷ Παρνασσῷ πρὸς τῇ Φωκίδι.

32. Τυφῶν Γῆς καὶ Ταρτάρου υἱός, γεννηθεὶς ἐν

---

16. Hom. Iliad. ρ, 32. — 19. φύσει] οἴσει B cum Sieb. — 22. φύσεις] οἴσεις B. — 24. Ἀμφιαράῳ] fr. 118. Dind. — λέγων . . . διδάσκαλος add. B.

56 Σικελίᾳ, εἶδος ἔχων συμμιγὲς ἀνδρὸς καὶ θηρίων. τεθυμμένον δὲ οἱονεὶ ὑπὸ πυρὸς ἐκκεκαυμένον ἢ βεβλαμμένον.

40. ἄγνος φυτόν τι θαμνῶδες, ἢ ἰσχὺς ἡ λύγος.

44. Ἀχελῷος ποταμὸς Αἰτωλίας.

796 b, 21. δαιμονίως] πανούργως, δολίως, κεκρυμμένως.

23. γάννυσθαι] φαιδρύνεσθαι, χαίρειν, διαχεῖσθαι.

26. συνεβάκχευσα] σὺν σοὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον παρήλλαξα.

31. φιλίου] τοῦ τὰ περὶ φιλίας ἐπισκοποῦντος.

797, 14. Σαπφὼ λυρικὴ ποιήτρια, Σκαμανδρωνύμου, Μιτυληναία. Ἀνακρέων δέ, καὶ οὗτος λυρικὸς ποιητής, Σκυθίνου ἢ Παρθενίου, Τήϊος.

27. οἱ ἐννέα ἄρχοντες, κατ' ἐνιαυτὸν καθιστάμενοι, ὤμνυον μὴ παρανομήσειν, εἰ δὲ φωραθεῖεν, ἐκ καταδίκης τῷ Ἀπόλλωνι πέμπειν εἰκόνα χρυσῆν, ἐπὶ καταδίκῃ μὲν τοῦ ἄρχοντος, χαριστήριον δὲ τῷ θεῷ παρὰ Ἀθηναίων. Σωκράτει γοῦν ὑπισχνεῖται Φαῖδρος, εἰ
313 καλλίω λόγον εἴποι Λυσίου, καθάπερ οἱ ἄρχοντες, εἰκόνα καὶ αὐτοῦ καὶ Σωκράτους χρυσῆν εἰς Δελφοὺς τῷ Ἀπόλλωνι ἀναθήσειν. ΕΙΣ ΤΟ ΑΥΤΟ. ὁ πολέ-
57 μαρχός ἐστιν ἄρχων ᾧ κατηγγύων τοὺς ξένους· ἔστι δὲ ὥσπερ λοχαγὸς τοῦ βασιλέως, ὃς καὶ ἀπόντος αὐτοῦ ἐπιμελεῖται τῶν κατὰ τὴν πόλιν. ὁ δὲ βασιλεὺς μυστηρίων προνοεῖται καὶ τὰς θυσίας τὰς πατρίους διοικεῖ. ἄρχων δέ ἐστιν ὁ ἐπώνυμος τοῦ ἐνιαυτοῦ. οἷς πᾶσι καὶ ἑορταὶ καὶ θεοὶ οἷς θύουσι καὶ δίκαι τινὲς ἀπονέμονται. οἱ δὲ θεσμοθέται ἓξ εἰσι τὸν ἀριθμόν, ἀφ' ὧν καὶ ὁ τόπος, ὅπου συνήεσαν καὶ ἐσιτοῦντο, θεμίστιον ἐκαλεῖτο. εἶχον δὲ ἐξουσίαν τοῦ ὑπογράφαι τὰ δικαστήρια, καὶ τὰς εἰσαγγελίας εἰσῆγον καὶ τὰς χειροτονίας καὶ προβολὰς καὶ γραφὰς παρανόμων καὶ ἄλλων τινῶν.

38. τοιαῦτα καὶ τοιούτων περὶ τῶν ἀναγκαίων φησίν, ὧν τὴν εὕρεσιν ἡ φύσις πορίζει, τὴν δὲ διάθεσιν ἡμεῖς· παρ' ἣν καὶ ἔπαινος ἢ ψόγος ἐστὶν ἡμῖν. τῶν δὲ μὴ ἀναγκαίων λέγει τῶν χρησίμων, ὧν καὶ ἡ εὕρεσις καὶ ἡ διάθεσις ἐξ ἡμῶν· παρ' ἃς δὴ καὶ ἐπαινούμεθα ἢ ψεγόμεθα. οἷον ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ Λυσίᾳ καὶ Σωκράτει καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσι τὸ λέγειν ὡς ὁ ἐρῶν ἀκόλαστον ἔρωτα μαίνεται, ὁ δὲ μὴ τοῦτον ἐρῶν σωφρονεῖ. ἡ δὲ περὶ τούτου διάθεσις ἐπαινετὴ Σωκράτους, ὅτι ἀληθής, Λυσίου δὲ οὔ. κατὰ προσποίησιν γάρ.

b, 2. Κύψελος Περιάνδρου πατὴρ ἦν, οὗπερ οἱ υἱεῖς Κορίνθου τύραννοι γεγονότες ὑπὸ Κορινθίων κατελύθησαν. ηὔξαντο οὖν οὗτοι, εἰ πάλιν τὴν ἀρχὴν ἀνακτήσαιντο, χρυσοῦν ἀνδριάντα τῷ θεῷ ἀναθήσειν ἐν Ὀλυμπίᾳ ὁλοσφυρον. οἳ δὴ κρατήσαντες Κορίνθου ἀνέθεσαν ἐκεῖσε μέγιστον ἄγαλμα χρυσοῦν τοῦ Διός. 58
Ὀλυμπία δέ ἐστι τόπος τις κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐν Πίσῃ πόλει τῆς Ἤλιδος χώρας, ἔνθα τὰ Ὀλύμπια, ἀγὼν πενταετηρικός, Μουνυχιῶνος μηνὸς ἤγετο τῷ Διί, ἐν οἷς κοτίνου στέφανος ἆθλον ἐδίδοτο τῷ νικήσαντι. τινὲς δ' οὐ κότινον, ἀλλ' ἐκ τῆς λεγομένης καλλιστεφάνου ἐλαίας. διαφέρει δὲ κότινον ἐλαΐκὸν ἀγριελαίας. ἤγετο δὲ καὶ κατ' ἐνιαυτόν, ἅπερ ἐλάττω ἐκάλουν.

2. σφυρήλατος] δι' ὅλου βάθους ναστός.

8. εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς] ἀπὸ μεταφορᾶς εἴρηται τῶν παλαιόντων, οἳ τοῦ ἀφωρισμένου αὐτοῖς πρὸς τὸ παλαίειν τόπου ὁπότε ἐκπέσοιεν, εἶτα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ τόπου καὶ σχήματος εἰ πάλιν ἔλθοιεν, εἰς ὁμοίας ἐληλυθέναι λέγονται λαβάς, ὡς καὶ νῦν ὁ Σωκράτης εἰς τὴν αὐτὴν τῷ Φαίδρῳ περιῆλθε προσποίησιν τοῦ 314
μὴ δύνασθαι λέγειν.

10. τῶν κωμῳδῶν] ἔθος ἦν αὐτοῖς τὸ τοῖς ἐρωτῶσιν, οἷον δέδωκάς μοι τόδε, πάλιν τὸ αὐτὸ λέγειν τοὺς ἀποκρινομένους, δέδωκάς μοι τοῦτο. οὕτως οὖν καὶ πρὸς Σωκράτη Φαῖδρον εἰπεῖν, ὡς εἰ ἐγὼ Σωκράτην ἀγνοῶ, καὶ τὰ ἑξῆς.

43. ἔθνος τι ἠπειρωτικὸν τῶν ἑσπερίων τὸ Λιγύων οὕτω μουσικώτατον εἶναι φασίν, ὡς καὶ μηδ' ἐν τοῖς πολέμοις πανστρατιᾷ μάχεσθαι, ἀλλὰ τὸ μέν τι τοῦ στρατεύματος ἀγωνίζεσθαι, τὸ δὲ ᾄδειν πολεμοῦντος τοῦ λοιποῦ.

798, 5. αἱμύλος] ποικίλος, πυκνός, πανοῦργος, δολερός· 59
καὶ αἱμυλία ἀστειότητος ἐπίχαρις.

799, 35. ἥλικα] εἴρηται μὲν ἐνταῦθα τῷ Πλάτωνι οὕτως· ἥλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος τέρπειν τὸν ἥλικα. τὸ δὲ τέλειον ἔχει

ἧλιξ ἥλικα τέρπε, γέρων δέ τε τέρπε γέροντα,

ὥς φησι καὶ ὁ Ξενοφῶν γεροντοκόμικα.

b, 27. ὀστράκου μεταπεσόντος] ὀστράκου περιστροφὴ ἐπὶ τῶν διὰ τάχους εἰς φυγὴν ὁρμώντων. εἴρηται δὲ ἀπὸ παιδιᾶς τοιαύτης. διελόντες ἑαυτοὺς οἱ παῖδες ὡς ἰσαρίθμους γενέσθαι, οἱ μὲν πρὸς ἀνατολὴν ἵσταντο, οἱ δὲ πρὸς δυσμάς· ἄλλος δέ τις μεταξὺ ἑκατέρων καθήμενος ὄστρακον εἶχεν, ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς μέρους κεχρισμένον λευκῷ, ἐκ δὲ θατέρου μέλανι· καὶ ἔρριπτε τοῦτο ὀρθόν. καὶ εἰ μὲν κατεφέρετο τὸ λευκὸν μέρος ἄνω, οἱ πρὸς ἀνατολὰς ἑστῶτες ἐδίωκον τοὺς πρὸς

5. Apud Hermiam p. 76, 16 Ast. lege cum D

οὐπώποτ' ἠράσθης, Γέτα;
οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην

φησίν. οἱ δὲ ἁπλῶς ἀστεῖον, ὡς Εὐκλείδης, φιλίας λέγων —. Bekk. — 29. Immo θεσμοθετεῖον aut quod est ad Protagor. (165, 47.) θεσμοθέσιον. Bekk.

6. Ὀλύμπια, ἀγὼν Baiterus: Ὀλύμπια καὶ ἀγὼν b. — 31. ἀστειότης B Ξ, ἀστειότης Bekkerus, δεινότης Winckelmannus. — 35. Libri bis τέρπει. Bekk. — 36. γεροντοκόμικα om. Favorinus.

ταῖς δυσμαῖς· εἰ δὲ τὸ μέλαν ἄνω, οἱ πρὸς ταῖς δυσμαῖς ἐδίωκον, ἕως καταλάβοιεν. καταληφθέντες δὲ ἐβαστάζοντο ὑπ' αὐτῶν ἀφ' οὗ κατελήφθησαν τόπου, ἕως ἐπανέλθωσιν ἐπὶ τὸν τόπον ἀφ' οὗ τὴν ἀρχὴν ἔφυγον.

40. ὡς λύκοι] παρῳδεῖ τὸ Ὁμηρικὸν εἰρημένον ἐν τῇ χ ῥαψῳδίᾳ

ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἄρνασιν ὅρκια πιστά,
οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν.

ἡ παροιμία οὖν ἐπὶ τῶν ἐρωτικῶς ἐχόντων.

315 60 800, 16. σταθερὸν τὸ σφόδρα θερμόν, ἀπὸ τῆς ἐν τῷ θέρει μεσημβρίας. καὶ Ἀντίμαχος· θέρεος σταθεροῖο. καὶ τὸ ἑστὸς δὲ καὶ ἠρεμοῦν σταθερὸν λέγουσιν.

26. οὐ πόλεμον ἀγγέλλεις, ἐπὶ τῶν ἀγαθὰ ἀγγελλόντων. ἐμνήσθη ταύτης καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Νόμων.

32. ἀφοσιώσομαι] ἀποπληρώσομαι τὴν παραλελειμμένην ὁσιότητα. ἔστι γὰρ ἀφοσίωσις ὁσιότητος παραλελειμμένης ἀποπλήρωσις.

37. ἔθραξε] ἐτάραξεν, ἠνώχλησεν, ἔνυξεν, ἐκίνησεν, ἐδυσώπησεν.

38. ἐδυσωπούμην] ἀντὶ τοῦ ηὐλαβούμην (ὑπώπτευον Ξ).

38. ἀμπλακὼν] ἁμαρτών.

b, 20. Πέργαμα] τὰ ὑψηλά.

21. παλινῳδίαν] ἐναντία ᾠδὴ ἢ ῥῆσις τῆς προτέρας.

801, 17. Δωδώνη πόλις τῆς Μολοσσίδος, ἐν ᾗ τὸ μαντεῖον τοῦ Διός.

20. Σίβυλλαι μὲν γεγόνασι δέκα, ὧν πρώτη ὄνομα Σαμβήθη. Χαλδαίαν δέ φασιν αὐτὴν οἱ παλαιοὶ λόγοι, οἱ δὲ μᾶλλον Ἑβραίαν· καὶ δὴ καὶ ἑνὶ τῶν παίδων τοῦ Νῶε εἰς γυναῖκα ἁρμοσθῆναι, καὶ συνεισελθεῖν αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ κιβωτῷ.
61 ταύτην καὶ τὰ περὶ τῆς πυργοποιίας χρησμῳδῆσαί φασι, καὶ ὅσα τοῖς τούτων συνέβη τολμήμασι· χρησμῳδῆσαι δὲ πρὸ τῆς διαιρέσεως τῶν γλωσσῶν γενομένην γλώσσῃ φασὶ τὰ χρησμῳδηθέντα τῇ Ἑβραΐδι· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα προειπεῖν· ἧς καὶ μνήμην Νικάνωρ ὁ τὸν Ἀλεξάνδρου βίον ἀναγράψας πεποίηκε. Δευτέρα δὲ Λίβυσσα, ἧς μνήμην ἐποιήσατο ἐν τῷ τῆς Λαμίας προλόγῳ Εὐριπίδης· ὄνομα δὲ αὐτῆς οὐ πάνυ σαφηνίζουσι. Τρίτη Δελφίς, ἡ ἐν Δελφοῖς τεχθεῖσα, περὶ ἧς ἱστόρησε Χρύσιππος ἐν τῷ περὶ θεότητος βιβλίῳ. Τετάρτη Ἰταλική, ἡ ἐν ἐρημίᾳ τῆς Ἰταλίας τὴν διατριβὴν λαχοῦσα· ἧς υἱὸς ἐγένετο Εὔανδρος ὁ τὸ ἐν Ῥώμῃ τοῦ Πανὸς ἱερὸν τὸ καλούμενον Λούπερκον κτίσας· περὶ ἧς ἔγραψεν Ἐρατοσθένης. Πέμπτη ἡ Ἐρυθραία, ἥτις καὶ τὰ κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον συνενεχθέντα προηγόρευσε· περὶ ἧς Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐρυθραῖος διεξέρχεται. Ἕκτη ἡ Σαμία, ἧς τὸ κύριον ὄνομα Φυτώ φασιν. Ἑβδόμη ἡ Κυμαία μὲν γένος, ὄνομα δὲ Ἀμάλθεια· οἱ δὲ Ἐρωφίλην φασί· παρά τισι δὲ κλῆσιν ἠνέγκατο Ταράξανδρα· Βεργίλιος δὲ ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς Δηιφόβην αὐτὴν ὀνομάζει. Ὀγδόη ἡ Ἑλλησποντία, ἥτις ἐν κώμῃ Μαρμυσσῷ τὴν γένεσιν ἔσχε περί τινα πολίχνην Γεργιτίωνα· ὑπὸ τὴν ἐνορίαν δὲ αὕτη τῆς Τρωίας ἐτύγχανεν. ἦν ἐν καιρῷ Σόλωνος καὶ Κύρου, ὡς ἔγραψεν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός. Ἐννάτη ἡ Φρυγία. 316
Ἐπὶ πᾶσι δεκάτη ἡ Τιβουρτία μὲν γένος, ὄνομα δὲ Ἀλβουναία. 62
Ταύτας δέ φασι τῶν φρενῶν ἐξισταμένας τὰ μέλλοντα χρησμῳδεῖν· τῶν ὑπολαμβανόντων δὲ γραφῇ τοὺς χρησμοὺς οὐκ ἐχόντων σοφίαν τὰ χρησμῳδούμενα γράφειν ἀπταίστως, ἄλλως τε καὶ τῷ τάχει τῆς φορᾶς τῶν λόγων οὐκ ἐχόντων καθυπηρετουμένας τὰς χεῖρας, συμβῆναι πολλοὺς τῶν χρησμῶν εἰς χωλιάμβους διαπεσεῖν καὶ μηκέτι τυχεῖν διορθώσεως, ἅτε δὴ τῶν χρησμῳδῶν γυναικῶν ἐν ἐκστάσει μὲν καθισταμένων, ἐπειδὴ τὴν ὕπαρξιν προηγόρευον τῶν μελλόντων, πεπαυμένων δὲ τοῦ χρησμολογεῖν μηδαμῶς αἴσθησιν ἐχόντων μήτε ὧν ἔλεγον μήτε τί ἂν βούλοιντο τὰ κεχρησμῳδημένα. πᾶσαι μὲν οὖν μαντικαί, ἡ δὲ Ἐρυθραία, ἡ καὶ Ἐριφύλη καλουμένη, τῶν ἄλλων ἐξαίρετος· καὶ γὰρ γεννηθεῖσα εὐθὺς προσεῖπεν ἐξ ὀνόματος ἕκαστον καὶ ἔμμετρα ἐφθέγξατο, καὶ εἰς βραχὺν χρόνον τέλειον εἶδος ἀνθρώπου ἔλαβεν.

28. κυρίως τῷ ἀπειροκάλως ἐχρήσατο· αὐτοῦ γὰρ καλῶς ἔχοντος τοῦ ὀνόματος τῆς μανίας, ἀπειρίᾳ τοῦ καλοῦ ἠγνόησαν τὸ καλὸν τοῦ ὀνόματος.

---

5. Apud Hermiam p. 90 lege cum codd. meis

εἴξασιν γὰρ τοῖς παιδαρίοις τούτοις, οἳ ἑκάστοτε γραμμὴν
ἐν ταῖσιν ὁδοῖς διαγράψαντες, διανειμάμενοι δίχ' ἑαυτούς,
ἑστᾶσ' αὐτῶν οἱ μὲν ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς, οἱ δ' αὖ ἐκεῖθεν·
εἷς δ' ἀμφοτέρων ὄστρακον .... ἀνίησ' εἰς μέσον ἑστώς,
καν μὲν πίπτῃ .. τὰ λευκ' ἐπάνω, φεύγειν ταχὺ τοὺς ἑτέρους δεῖ,
τοὺς δὲ διώκειν.

ὁ δ' ἀναρρίπτων τὸ ὄστρακον ἐπιλέγει νὺξ ἢ ἡμέρα διὰ τὸ τὸ μὲν ἐντὸς αὐτοῦ μέρος πεπισσῶσθαι, τὸ δὲ ἐκτὸς ἀπίσσωτον εἶναι. Bekk. Praecedunt verba: τοῦτο δέ ἐστιν ἐκεῖνο, ὃ κατὰ τὴν ὀστρακίνδα καλουμένην παιδιὰν γινόμενόν ἐστιν, ἣν Πλάτων ὁ κωμικὸς ἐν τῇ Συμμαχίᾳ (fr. II. Mein.) σαφῶς συνίστησι διὰ τούτων Εἴξασιν γὰρ κτλ. — 9. Hom. Iliad. χ, 262 sq. — 12. Ἀντίμαχος] fr. LXXVI. Schellenb. LXXXVII. Duebn. — 16. Νόμων] 702 D.

1. Λαμίας] σαλαμίνης B et Siebenk. — 13. ἐριφίλην B, ἐριώφυα Sieb. — 14. Βεργίλιος] Aen. VI. 36. — 16. Fort. Μαρπησσῷ. Bait. — 32. Ἐρωφίλη Ruhnk., Ἡροφίλη Pausanias X. 12, 1—7. (Ἐρυφίλη B et Sieb.)

803, 4. ὑποβρύχιαι] ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ὅ ἐστι τὴν γένεσιν, ποντισθεῖσαι.

805b, 36. ὕσπληξ ἀφετήριον, πληγή, ὥσπερ νῦν, πάσσαλος, κεράτινος κρίκος, πάντα θηλυκῶς.

63 40. ἐρείσας] ἑλκύσας.

806b, 33. ἐννέα χιλιάδας] ἐννέα χιλιάδας εἶπεν, ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει ἡ περίοδος ἡ ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ἐπὶ τὰ τῇδε οὐδεμίαν κάκωσιν ἔχει.

807, 2. ἐπαμφοτερίζῃ] Λυσίᾳ καὶ ἐμοὶ Σωκράτει ἕπεται.

12. λογογράφον] λογογράφους γὰρ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἐπὶ μισθῷ λόγους γράφοντας καὶ πιπράσκοντας αὐτοὺς εἰς δικαστήρια, ῥήτορας δὲ τοὺς δι᾽ ἑαυτῶν λέγοντας.

23. γλυκὺς ἀγκὼν] ἐπὶ τῶν κατειρωνευομένων. τόπος δέ ἐστιν ἐν τῇ Μεμφίδι Ἀγκὼν προσαγορευόμενος ὑπὸ τῶν πλεόντων κατ᾽ ἀντίφρασιν ἴσως, διὰ τὸ δυσχερές. ἔνιοι δὲ τάττουσιν αὐτὴν ἐπὶ τῶν εὐθυμούντων, παρ᾽ ὅσον τὸν ἀγκῶνα οἱ εὐφραινόμενοι τιθέασιν.

41. ἐμμένῃ] τουτέστι δεχθῇ καὶ μὴ ἐκβληθῇ ὁ λόγος.

b, 5. Λυκοῦργος Λακεδαιμονίων, Σόλων δὲ Ἀθηναίων νομοθέται, Δαρεῖος δὲ τρίτος ἀπὸ Κύρου Περσῶν βασιλεύς.

31. ἀνδραποδώδεις εἰσὶν ἡδοναὶ αἱ ἄλλων παθῶν ἀπεχόμεναι, ὑπ᾽ ἄλλων δὲ κρατούμεναι.

64 33. πνίγει] θάλπει, καύματι.

39. μεσημβριάζοντα] ἐν μεσημβρίᾳ νυστάζοντα καὶ καθεύδοντα, κηλούμενα.

45. φιλόμουσον ἀντὶ τοῦ φιλόσοφον.

317 808, 8. ἄσιτον] σημείωσαι ὅτι τοὺς τέττιγας λέγει τὸ παράπαν μὴ δεῖσθαι τροφῆς, τῇ δὲ δρόσῳ ἀρκεῖσθαι μόνῃ.

18. ἰᾶσι] πέμπουσιν.

b, 14. ὄνου σκιὰ ἐπὶ τῶν μηδενὸς ἀξίων. φασὶ δὲ εἰλκύσθαι τὴν παροιμίαν ἀπὸ τοῦ Δημοσθένει τῷ ῥήτορι συμβάντος. δίκην γάρ ποτε, ὥς φησιν Ἀριστείδης, ἀπολογούμενος, ἧς τὸ τίμημα ἦν τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, τοῦ κατηγόρου δεινῶς εἰρηκότος καὶ προεξειργασμένου διότι ὁ εὐθυνόμενος οὐδενὶ δικαίῳ μόνῃ δὲ τῇ Δημοσθένους δεινότητι πέποιθεν, ὡς οἱ δικασταὶ μετεωρισθέντες οὐ προσεῖχον τὸν νοῦν τῷ Δημοσθένει, ἀλλ᾽ ἐθορύβουν κωλύοντες ἀπολογεῖσθαι, καὶ τοῦτο συνέβαινεν ἐπὶ πλείονα χρόνον, διαλειπόντων ποτὲ μικρὸν καὶ γενομένης βραχείας ἡσυχίας „ἄνδρες“ ἔφη „δικασταί, μικρόν μου χρόνον ἀνάσχεσθε, καὶ συγχωρήσατέ μοι λόγον οὐ πάλαι γεγονότα διηγήσασθαι.“ τῶν δὲ συγχωρησάντων διὰ τὸ μέγα τι ὑπολαβεῖν τὸ ὑπ᾽ αὐτοῦ μέλλον λέγεσθαι, „νεανίσκος τις“ ἔφη „τῶν ἐπὶ φιλολογίαν εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν παραγεγονότων, ὅτε ἀποτρέχειν ἔμελλεν, ἐμισθώσατο ὄνον
65 πρὸς τὸ τὰ σκεύη αὐτοῦ διακομίσασθαι μέχρι Μεγαρέων. ὑπὸ κύνα δὲ τῆς ὥρας ὑπαρχούσης, κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας ἐκκαίοντος τοῦ ἡλίου σφοδρότερον, οὔτε τὸ ὑποζύγιον συνέβαινεν ἐθέλειν ὁδοιπορεῖν οὔτε αὐτὸν ἀκολουθεῖν δύνασθαι. καταλύσαντος οὖν τὸ φορτίον τοῦ ὀνηλάτου, καὶ τὸν ὄνον στήσαντος ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ, μὴ δυνάμενος ὑπομένειν τὸ καῦμα, ἀλλὰ κακῶς διακείμενος ὑπὸ τὴν τοῦ ὄνου σκιὰν ὑποδὺς μένειν οἷός τε ἦν. τοῦ δὲ ὀνηλάτου ἐκεῖνον μὲν κωλύοντος, ἑαυτῷ δὲ ἐπιβάλλειν λέγοντος διὰ τὸ καὶ τὸν ὄνον ἴδιον εἶναι καὶ τὴν ἀπ᾽ αὐτοῦ σκιὰν ὑπάρχειν ἰδίαν· μεμισθωκέναι γὰρ μόνον τὸν ὄνον διακομιοῦντα αὐτοῦ τὰ σκεύη, οὐ μὴν τὴν σκιὰν αὐτοῦ. ὡς δὲ καὶ ὁ νεανίσκος ἀντέλεγε πάλιν, φάσκων τὴν ἡμέραν ὅλην αὐτοῦ τὸν ὄνον εἶναι, καὶ πολλὴν ἀντιλογίαν συνέβαινεν ἐκ τούτου γίνεσθαι, ἕως εἰς μάχην ὥρμησαν.“ ἐπεὶ δ᾽ ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν κατέβαινεν ἀπὸ τοῦ βήματος, οἱ δὲ δικασταὶ κατεῖχον ἀξιοῦντες τὸ γενόμενον πέρας ἐξηγήσασθαι, ἐπιστραφεὶς „ἄνδρες“ εἶπεν, „ὑπὲρ μὲν ὄνου σκιᾶς βούλεσθε ἀκοῦσαι, ὑπὲρ ἀνθρώπου δὲ κινδυνεύοντος τῷ βίῳ κωλύετε λέγειν;“ καὶ οὕτω τοὺς δικαστάς, συγχωρήσαντας ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ ῥήτορος ἐπιπεπλῆχθαι, λέγειν ἐφεῖναι. ὅθεν τό τε τοῦ διηγήματος εὔστοχον καὶ τὸ τοῦ φρονήματος παρρησιαστικὸν διαμνημονευθὲν παροιμίας ἔλαβε τάξιν.

17. καρπὸν ὧν ἔσπειρας θέριζε, ἐπὶ τῶν τοιαῦτα πασχόντων οἷα ἔδρασαν. εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ στίχου

> εἰ δὲ κακὰ σπείραις, κακά κεν ἀμήσαιο, 66

καὶ πάλιν 318

> ὃς δὲ κακὰ σπείρει, θερίζει κακὰ κήδεα παισίν.

22. ἐκεῖνο] τὸ ἀληθὲς δηλαδή.

23. ἐμὲ] τὴν τοῦ πείθειν δύναμιν.

36. ἱκανῶς φιλοσοφήσῃ] οἱ γὰρ ἄριστοι ῥήτορες καὶ φιλόσοφοι, ὡς Περικλῆς Ἀναξαγόρου, ὡς Δημοσθένης Πλάτωνος γεγονότες μαθηταί.

809, 4. περὶ τὰς δίκας] ἔθος ἦν παλαιὸν ἐν τοῖς δικαστηρίοις δημοσίοις τε λόγοις τοὺς ῥήτορας διατρίβειν, οὐ μὴν ἐν ταῖς γινομέναις συνουσίαις ἰδίᾳ.

11. Γοργίας παράλληλος Νέστορι ὡς αἰδήμων καὶ πολυετής· ὀκτὼ γὰρ καὶ ἑκατὸν ἔζησεν ἔτη· ὡς δεινοὶ οἱ ἄλλοι Ὀδυσσεῖ.

26. Ἐλεατικὸν Παλαμήδην] Ζήνωνά φησι τὸν Παρμενίδου ἑταῖρον, ὅτι δὴ πανεπιστήμων σχεδὸν ἦν ὁ ἀνήρ, ὡς καὶ Παλαμήδης.

b, 2. Ἦ] σύνδεσμος ἀπορηματικὸς ἀντὶ τοῦ ἆρα τὸ ἦ, ὡς τὸ

> ἦ μοῦνοι φιλέουσ᾽ ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων
> Ἀτρεΐδαι;

22. φιλῶς τὸ μὴ ἐπὶ ὑποδείγματος φησίν. 67

25. ὁ εἰδὼς] σημείωσαι ὅτι ὁ φιλόσοφος ὡς παιδιᾷ χρῆται τοῖς τῶν ῥητόρων λόγοις, καὶ ὅπερ ἐκεῖνοι

---

46. Hom. Iliad. ι, 340.

μετὰ σπουδῆς ποιοῦσι, τὸ διὰ τῶν ὁμοιοτήτων παράγειν τοὺς ἀκούοντας, οὗτος ἐν παιδιᾶς μοίρᾳ ἔχει.

29. *τοῦτο τὸ γέρας*] *τὸ δύνασθαι διακρίνειν τοὺς κατὰ τέχνην λέγοντας καὶ μή.*

810, 31. *ἀμηχάνως*] *ἀντὶ τοῦ θαυμασίως πάνυ ἀρίστω.*

47. *Ἡ πολλοῦ δεῖν*] *ὄντως λίαν ἐλλείπειν (οὐδαμῶς B).*

b, 1. *διανεῖν*] *διακολυμβᾶν, διαπερᾶν.*

27. *ἑτέρους λόγους*] *τοὺς μετ' ἀληθείας.*

811 b, 34. *ἐν μέτρῳ*] *ἐπειδὴ τὰ ἔπη τῶν καταλογάδην εὐμνημονευτότερα.*

812, 1. *μουσεῖα λόγων*] *τὰ πάρισα, ὡς τὸ „καὶ φιλοκίνδυνον τὸν βίον κατέστησεν, τῆς δὲ περίβλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν ἐποίησεν.“*

2. *διπλασιολογίαν*] *τὸ τὰ αὐτὰ δὶς λέγειν, ὡς τὸ φεῦ φεῦ.*

2. *εἰκονολογίαν*] *τὸ δι' εἰκόνος καὶ δι' ὑποδείγματός*
68 *τι δηλοῦν. γνωμολογία δέ, ὡς τὸ „δεινὸν ἡ πονηρία.“ ὁ Λικύμνιος δὲ Πώλου διδάσκαλος, ὃς διῄρει τὰ ὀνόματα εἰς κύρια, σύνθετα, ἀδελφά, ἐπίθετα, καὶ εἰς ἄλλα τινά.*

27. *ἤτριον τὸ εὐυφὲς ἱμάτιον καὶ ἀραιόν.*

814, 38. *λύκου ῥήματα, ἐπὶ τοῦ καὶ λόγοις καὶ ἔργοις ἀδικοῦντος. ἰδὼν γὰρ λύκος ποιμένα ἐσθίοντα προβάτεια εἶπεν „ἡλίκος ἂν ἤρθη θόρυβος, εἰ ἐγὼ ταῦτ' ἐποίουν;“ ἐμνήσθη ταύτης ἐνταῦθα Πλάτων.*

319 **816**, 8. *Ἀδώνιδος κῆποι, ἐπὶ τῶν ἀώρων καὶ ὀλιγοχρονίων καὶ μὴ ἐῤῥιζωμένων. ἐμνήσθη δὲ αὐτῆς καὶ Εὐριπίδης Μελανίππῃ καὶ ἐνταῦθα Πλάτων.*

817 b, 29. *Κοινὰ τὰ τῶν φίλων, ἐπὶ τῶν εὐμεταδότων. φασὶ δὲ λεχθῆναι πρῶτον τὴν παροιμίαν περὶ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα, καθ' οὓς χρόνους ὁ Πυθαγόρας ἔπειθε τοὺς αὐτὴν κατοικοῦντας ἀδιανέμητα πάντα κεκτῆσθαι. φησὶ γοῦν ὁ Τίμαιος ἐν τῇ ι' οὕτω· „προσιόντων δ' οὖν αὐτῷ τῶν νεωτέρων καὶ βουλομένων συνδιατρίβειν οὐκ εὐθὺς συνεχώρησεν, ἀλλ' ἔφη δεῖν καὶ τὰς οὐσίας κοινὰς εἶναι τῶν ἐντυγχανόντων.“ εἶτα μετὰ πολλά φησι „καὶ δι' ἐκείνους πρῶτον ῥηθῆναι κατὰ τὴν Ἰταλίαν ὅτι κοινὰ τὰ τῶν φίλων.“ ἐμνήσθη δὲ ταύτης καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ θ' τῶν Ἠθικῶν. Κλέαρχος δέ φησιν ὑπὸ Χαλκιδέων τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πεμφθῆναι δῶρα εἰς Δελφοὺς Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι.*
69 *τῶν δὲ Δελφῶν μαντευομένων εἰ ἐξ ἴσης τὴν ἀνάθεσιν ποιήσωνται, ἔφησεν ὁ θεὸς „κοινὰ τὰ τῶν φίλων.“ καὶ Μένανδρος ἐν Ἀδελφοῖς β'.*

IN HIPPIAM MAIOREM. 393 133

818, 3. *Ἦλις πόλις Πελοποννήσου πρὸς τῇ Ὀλυμπίᾳ, ἀπέχουσα Πίσης τριακοσίους σταδίους.*

9. *Λακεδαίμονα*] *πόλις καὶ αὕτη Πελοποννήσου, πρότερον Σπάρτη προσαγορευομένη.*

819, 2. *Λεοντῖνοι πόλις Σικελίας.*

7. *Κέως νῆσος, ἣ καὶ Μεροπὶς ἐκαλεῖτο.*

821 b, 44. *παροιμία, αὐτὸ δείξει, ἐπὶ τῶν ἀπιστούντων τι μὴ γίνεσθαι. μέμνηται δ' αὐτῆς καὶ Κρατῖνος ἐν Πυλαίᾳ, καὶ Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ καὶ ἐνταῦθα. καὶ ἔστιν, ὁ τὸν ποταμὸν καθηγούμενος καὶ τὸν πόρον ζητῶν, αὐτὸ δείξει. τῶν γὰρ παροιμιῶν αἱ μὲν καθ' αὑτὰς λέγονται, αἱ δὲ ἐπὶ λόγων σαφηνίζονται. μέμνηται δὲ αὐτῆς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Λημνίαις οὕτως·*

ταχὺ δ' αὐτὸ δείξει τοὔργον, ὡς ἐγώ, σαφῶς.

822 b, 30. *τωθάσεται*] *σκώψει, λοιδορήσει, χλευάσει.*

823, 13. *ἔτνος εἶδος ὀσπρίου, ὅ τινες καλοῦσι πισσάριον. τορύνη δὲ τὸ ταρακτήριον.*

20. *μέρμερος*] *φροντίδος ἄξιος, ἢ χαλεπός.*

b, 32. *ἐφικέσθαι*] *καταλαβεῖν.*

824, 12. *γεγωνεῖν*] *μέγα φθέγγεσθαι.* 134

30. *βάλλ' ἐς Μακαρίαν*] *Ἡρακλέους θυγάτηρ, Μακαρία τοὔνομα, ἣν λόγος κατὰ τὴν Εὐρυσθέως ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατείαν αὐτοκέλευστον ἑαυτὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰς σφαγὴν ἐπιδοῦναι. τοὺς οὖν Ἀθηναίους κατὰ τιμὴν τῆς παιδὸς „βάλλοντας αὐτὴν ἄνθεσι καὶ στεφάνοις, παρακελεύεσθαι τοῖς ἄλλοις „βάλλ' εἰς Μακαρίαν,“ ὡς τὴν παροιμίαν παρελθεῖν καὶ ἐπὶ τῶν προθυμουμένων τι, αὖθις δὲ καταχρηστικῶς καὶ ἐπὶ πάσης ἀφοσιώσεως. Δοῦρις δέ φησιν ὅτι αὕτη τὴν πυρὰν τοῦ πατρὸς κατέσβεσε, καὶ ἐξ ἐκείνου παρὰ Μακεδόσι νενόμισται τὰς θυγατέρας τῶν κηδευομένων, οἷς ἂν ὦσι παῖδες, τὸ αὐτὸ πράττειν ἐπὶ τοῖς πατράσιν.*

825, 41. *ἆ περισπασθὲν δηλοῖ εἴθε· Καλλίμαχος*

ἆ πάντως ἵνα γῆρας.

καὶ τὸ ὦ τὸ κλητικόν· Ὅμηρος

ἆ δειλοί, τί κακῶν.

σημαίνει δὲ καὶ τὸ πολὺ καὶ μέγα, παρ' Ἀρχιλόχῳ

ἆ ἕαδ' εἴς τε ταύρους.

τό τε ἐν ἴσῳ τῷ ναί, καὶ εἴθε. καὶ ἔτι σχετλιαστικὸν ἀντὶ τοῦ φεῦ ἐπιῤῥήματος, ὡς ἐνταῦθα. βραχέως δὲ 394
καὶ δασέως τὸ ἅτινα, ὡς παρ' Ἱπποκράτει. παρὰ δὲ 135
Δημοκρίτῳ ἴδια. παρ' Ὁμήρῳ τὰ ἑαυτοῦ·

---

11. Isocr. or. 10. §. 17. — 28. *Μελανίππῃ*] fr. XXXI. Dind. — 33. ι'] ιε' Sieb. — 39. θ] η B. — 44. μ. ἐν δελφοῖς Ξ, μ. ἀδελφοῖς ἐν B. Fr. 12. Duebn. (p. 8. Mein.)

9. *Πυλαίᾳ*] fr. IX. Mein. — *Θεαιτήτῳ*] 200 E. — 13. *Λημνίαις*] fr. 352. Dind. — 14. *τοὔργον· οἶδ' ἐγὼ σαφῶς* Winckelmannus. — 21. Conf. Zenob. II. 61. — 34. *Καλλίμαχος*] fr. CCCXXIII. — 36. *Ὅμηρος*] Odyss. υ, 351. — 38. *Ἀρχιλόχῳ*] fr. CXXI. Lieb. — 39. *ἀεαδεῖν τετραύρους* B: conf. Bast. ad Corinth. p. 245. Βεκκ. (ἆ δέκα ταύρους Suidas.) — 43. *Ὁμήρῳ*] Odyss. β, 258.

τὰ ἃ πρὸς δώμαθ' ἕκαστος.

καὶ ἀντὶ τοῦ ὧν τέτακται, ὡς παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Μηδείᾳ

πράξασ' ἃ μέλλω, καὶ τυχοῦσ' ἃ βούλομαι.

καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ

αἰτεῖς ἃ τεύξῃ.

εἰ δὲ ψιλωθείη περισπασθέν, τὸ νῦν σημαίνει, ὡς ἐν Εὔκλου τοῦ χρησμολόγου ποιήμασι. βραχέως δὲ καὶ ψιλῶς σημαίνει ἀπόφασιν ἀρνητικήν.

48. ἀμέλει] ἀντὶ τοῦ τοιγαροῦν συλλογιστικοῦ συνδέσμου.

828 b, 10. διανεκῆ] διὰ παντός. οὕτω καὶ Διογενιανός.

17. παροιμία ἐπὶ τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων κατὰ δύναμιν ὑφ' ἑκάστου λεγομένη· τὰ ἡμέτερα οὐχ οἷα βούλεταί τις, ἀλλ' οἷα δύναται.

830 b, 22. χαλεπὰ τὰ καλά] Περίανδρος ὁ Κορινθίων δυνάστης κατ' ἀρχὰς δημοτικὸς ὢν ὕστερον εἰς τὸ τύραννος εἶναι μετῆλθε. τοῦτο Πιττακὸν ἀκούσαντα, τότε Μιτυληναίων δυναστεύοντα, καὶ δείσαντα περὶ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης καθίσαι τε ἐπὶ τὸν βωμὸν ἱκέτην
136 καὶ ἀπολυθῆναι τῆς ἀρχῆς ἀξιοῦν. τῶν δὲ Μιτυληναίων πυνθανομένων τὴν αἰτίαν, εἰπεῖν τὸν Πιττακὸν ὡς χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι. τοῦτο δὲ μαθόντα Σόλωνα εἰπεῖν „χαλεπὰ τὰ καλά," καὶ ἐντεῦθεν εἰς παροιμίαν ἐλθεῖν· οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ ἀδυνάτου τὸ χαλεπὸν ἀκούουσιν· ἐπὶ πάντων γὰρ γενέσθαι ἀγαθὸν ἀδύνατον.

246
463

IN EPISTOLAS.

II.

833 b, 43. ἐντεῦθεν δηλοῦται διὰ τί ὁ Πλάτων ἐν ταῖς βίβλοις αὐτοῦ μηδὲν διαλέγεται. e.

IV.

837. Δίων ὁ Συρακούσιος Ἱππαρίνου μὲν υἱὸς ἦν, ἀνεψιαδοῦς δὲ Διονυσίου τοῦ προτέρου, κατὰ δὲ οἰκειότητα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἀριστομάχης ἀδελφός, εὐφυΐᾳ δὲ καὶ μεγαλοψυχίᾳ καὶ φιλοτιμίᾳ διαφέρων τοῦ γενέσθαι τινὸς ἄξιος. Ἱππαρῖνος γὰρ παίδων ὄντων αὐτῷ τῶν περὶ Δίωνα, τριῶν μὲν υἱῶν, τριῶν δὲ θυγατέρων, τελευτῶν τὸν βίον ἐπίτροπον Διονύσιον κατέστησεν οἰκεῖον ὄντα, καὶ τὰς γυναῖκας ἅμα καὶ τὰς κόρας διέθηκε γῆμαι, Ἀριστομάχην μὲν τὴν πρεσβυτάτην αὐτόν, τὰς δὲ λοιπὰς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ δοῦναι, Λεπτίνῃ τε καὶ Θεαρίδῃ. καὶ οὕτω γέγονε τελευτησάσης τῆς Λοκρίδος αὐτοῦ γυναικός, ἐξ ἧς ἐγεγόνει αὐτῷ Διονύσιος ὁ νεώτερος, ὁμώνυμος αὐτῷ υἱός.

VII.

841, 27. εἰ μὲν τὸ δύναιτο συνυπακουόμενον λήψῃ, ὡς ἀπαρέμφατα προπερισπασθήσονται τό τε μελλῆσαι καὶ τὸ ἠρεμῆσαι. εἰ δὲ καθ' αὐτὰ ταῦτα ἐκδέξῃ, ὡς εὐκτικὰ παροξυνθήσεται.

845 b, 24. ἐπιστολῇ] ἐντολῇ, ἐπισκήψει.

848, 15. Λυγκέα φασὶ τὸν Ἀφαρέως καὶ Ἀρήνης οὕτω γενέσθαι ὀξυδερκῆ, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ γῆν βλέπειν. ἀφ' οὗ καὶ ἡ παροιμία. 217

b, 7. ἴττω] ἡ λέξις ἐπιχωριάζοντός ἐστιν ἀντὶ τοῦ ἴστω, τῇ Βοιωτίᾳ διαλέκτῳ, ἐπὶ θαύματος εἰλημμένη, ἧς καὶ ἐν τῷ Φαίδωνι μέμνηται ὑπὸ Κέβητος εἰρημένης.

37. Σκύλλα λέγεται ἡ δι' ἐναντίων ἀνέμων συχνὴ καὶ πολυκύμων τῶν τῆς θαλάττης ῥευμάτων σύμπτωσις, κατ' ἀκρωτήριά τινα ἐπὶ πολὺ διήκοντα τῶν μεγίστων πελαγῶν γιγνομένη φοβερά τε καὶ πολύμορφος, φωνήν τε ἀφιεῖσα οἷα σκυλάκων νεογνῶν (ἐξ οὗ καὶ τοὔνομα εἴληφεν), οἷα γίνεται ἡ περὶ τὸν κατὰ Σικελίαν πορθμόν. Χάρυβδις δὲ ἡ ἀνακινουμένη θάλασσα περί τε τὸν εἰρημένον πορθμὸν καὶ περὶ τὰ Γάδειρα, καὶ πάλιν ῥαγδαίως ἐπαναστρέφουσα· ἢ τῆς ἡμέρας τρὶς συσπῶσα τὸ ὕδωρ πάλιν ἀνῇει. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ εἰς χάος ῥοιβδεῖν, ὅ ἐστιν ἀναῤῥοφεῖν.

38. ἀναμετρήσαιμι] διαπεράσαιμι.

849 b, 17. χρείη] δέοι.

VIII. 464 248

852 b, 30. Φοίνικες ἀπὸ Φοινίκης τῆς χώρας· αὕτη δὲ ἀπὸ Φοίνικος τοῦ Ἀγήνορος καὶ Μερόπης τῆς Νείλου. Ὀπικοὶ δὲ ἔθνος Ἰταλίας.

853, 1. τέμνειν φάρμακον] πείθειν, τιμᾶν, ἡγεῖσθαι, ὡς οἶμαι, νῦν.

XIII.

857 b, 8. μύρτα] ὁ καρπὸς τῆς μυρσίνης.

858 b, 8. ἀμοργὶς κυρίως ἡ λινοκαλάμη, ἐξ ἧς γίνεται ἐνδύματα ἀμόργινα ἢ ἀμοργίδια λεγόμενα· οἱ δὲ τὰ παραπλήσια βύσσῳ. ἔστι δὲ ἀμοργὶς καὶ ἡ τοῦ ἐλαίου ὑποστάθμη καὶ ἡ τρὺξ τοῦ οἴνου.

22. βασιλέως] τῶν Περσῶν δηλαδή.

---

2. Μηδείᾳ] v. 758. — 5. Σοφοκλεῖ] Οἰδίπ. ἐπὶ Κολ. v. 1106. — 16. Cf. ad 185 b, 4. et Zenob. VI. 38.
15. Φαίδωνι] 62 A.

251 IN AXIOCHUM.

859, 1. *τόπος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀττικῇ Κυνόσαργες καλούμενος, ἐν ᾧ τοὺς νόθους τῶν παίδων ἔταττον. ὠνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ κυνὸς ἀργοῦ, τουτέστι λευκοῦ ἢ ταχέος· καὶ γὰρ Ἡρακλεῖ θύοντας κύνα τοιοῦτον ἁρπάσαντα τοῦ θυομένου τὰ μηρία αὐτοῦ καταθεῖναι, καὶ ἐπερωτήσαντας τοὺς θεοὺς ποῦ Ἡρακλέους ἱδρῦσαι ἱερὸν λαβεῖν χρησμὸν ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ. ἐξ οὗ καὶ τοὺς νόθους ἐκεῖ συντελεῖν, ὅτι καὶ Ἡρακλῆς νόθος ὢν Διὸς υἱός (Ἀμφιτρύωνος γὰρ γνήσιος ἦν) ἴσα θεοῖς ἐτιμήθη. λαμβάνεται δὲ καὶ εἰς παροιμίαν ἐπὶ ὕβρει καὶ ἀρᾷ, οἷον ἴθ' εἰς Κυνόσαργες.*

4. *Καλλιῤῥόη κρήνη ἐν τῇ Ἀττικῇ.*

14. *μορμολυττομένους] μορμολυκεῖά φασι τὰ τῶν ὑποκριτῶν πρόσωπα, ἃ Δωριεῖς γόργεια καλοῦσιν. ἐντεῦθεν καὶ τὸ ἐκφοβῆσαι μορμολύξασθαι καὶ μορμολυττομένους τοὺς ἐκφοβοῦντας λέγουσιν.*

15. *ἐπιτωθάζων] ἐπιλοιδορούμενος, ἢ ἐπεμβαίνων, ἢ χλευάζων ὡς νῦν, ἢ καυχώμενος.*

b, 8. *συνειλεγμένον τὰς ὀφρῦς] συνηγμένον τὰς πληγάς.*

860, 2. *μονονουχὶ] σχεδόν, ἐγγύς.*

12. *σκῶλαί εἰσιν οἱ ἐν τοῖς τραύμασιν ἐγγινόμενοι σκώληκες, κνώδαλα δὲ κυρίως τὰ θαλάττια θηρία· κνώδαλα γάρ ἐστι τὰ ἐν τῇ ἁλὶ κινούμενα. Ὅμηρος δὲ καὶ ἐπὶ χερσαίου φησί*

> *κνώδαλον ὅττι φύγῃσι, καὶ ἴχνεσιν γὰρ ὀπηδεῖ.*

252 *πλὴν κνώδαλον μικρὸν ζῷον τὸ θαλάττιον καὶ τὸ χερσαῖον.*

37. *ὀριγνωμένη] ὀριγομένη.*

465 b, 14. *παρὰ ἀκαρῆ] ἀντὶ τοῦ παρὰ βραχύ, παρὰ ὀξύ, ὃ οὐχ οἷόν τε κεῖραι.*

861, 3. *δὶς παῖδες οἱ γέροντες] ἐπὶ τῶν πρὸς τῷ γήρᾳ εὐηθεστέρων εἶναι δοκούντων. μέμνηται δὲ αὐτῆς Κρατῖνος ἐν Δηλιάσι λέγων·*

> *ἦν ἄρ' ἀληθὴς ὁ λόγος, ὡς δὶς παῖς [ἐστιν ὁ] γέρων.*

καὶ Πλάτων ἐν Νόμων α' „οὐ μόνον ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὁ γέρων δὶς παῖς γίγνεται ἀλλὰ καὶ ὁ μεθυσθείς“ καὶ Μένανδρος Χήρᾳ καὶ Ἀριστοφάνης Νεφέλαις α'.

861 b, 9. *ποππυσθείη] κολακευθείη, ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐπὶ τοῖς ἵπποις ποππυσμάτων ἐν τῷ δαμάζεσθαι.*

16. *ἐγκαθέτους] ἐνεδρευτάς, δολίους, κατασκόπους.*

16. *κατεχειροτόνησαν] κατεψηφίσαντο. ἡ καταχειροτονία ἐγίγνετο οὕτως. ἔλεγεν ὁ κῆρυξ, οἷον „ὅτῳ Μειδίας δοκεῖ ἀδικεῖν, αἰρέτω τὴν χεῖρα.“ εἶτα οἱ θέλοντες ἐξέτεινον τὰς χεῖρας, καὶ ἐκαλεῖτο τοῦτο πρῶτον καταχειροτονία. εἶτα πάλιν δεύτερον ἔλεγεν ὁ αὐτὸς κῆρυξ „ὅτῳ μὴ δοκεῖ ἀδικεῖν Μειδίας, αἰρέτω τὴν χεῖρα,“ καὶ ἐξέτεινόν τινες, καὶ ἐκαλεῖτο ἀποχειροτονία. καὶ λοιπὸν ἠρίθμει πάσας τὰς χεῖρας ὁ κῆρυξ, τῶν τε προτέρων καὶ καταχειροτονούντων, τῶν τε ὑστέρων καὶ ἀποχειροτονούντων. καὶ ὅσων ἂν ἦσαν πλείους, ἐκείνων καὶ ἡ γνώμη ἐκράτει.*

25. *συγκλύδωνος] ἐπιμίκτου, ἐπηλύτου.*

862, 13. *καθικέσθαι] καθάψασθαι.* 253

b, 15. *οἱ δύο θεοὶ] Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις.*

863, 1. *ἀγιστείας] ἁγιωσύνας, καθαρότητας, λατρείας.*

2. *γεννήτῃ] Ἀριστοτέλης φησί, τοῦ ὅλου πλήθους διῃρημένου Ἀθήνησιν εἴς τε τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς δημιουργούς, φυλὰς αὐτῶν εἶναι τέσσαρας, τῶν δὲ φυλῶν ἑκάστης μοίρας εἶναι τρεῖς, ἃς τριττύας τε καλοῦσι καὶ φρατρίας, ἑκάστης δὲ τούτων τριάκοντα εἶναι γένη, τὸ δὲ γένος ἐκ τριάκοντα ἕκαστον ἀνδρῶν συνεστάναι. τούτους δὴ τοὺς εἰς τὰ γένη τεταγμένους γεννήτας καλοῦσιν.*

5. *Ἐλευσινίας] Δήμητρος, διὰ τῶν αὐτῆς τελετῶν.*

8. *ἐναύσασθαι] μεταλαβεῖν.*

IN DIALOGUM DE IUSTO. 248

865, 18. *παροιμία, ὅτι πολλὰ ψεύδονται ἀοιδοί, ἐπὶ τῶν κέρδους ἕνεκα καὶ ψυχαγωγίας ψευδῆ λεγόντων. φασὶ γὰρ τοὺς ποιητὰς πάλαι λέγοντας τἀληθῆ, ἄθλων ὕστερον αὐτοῖς ἐν τοῖς ἀγῶσι τιθεμένων ψευδῆ καὶ πεπλασμένα λέγειν αἱρεῖσθαι, ἵνα διὰ τούτων ψυχαγωγοῦντες τοὺς ἀκροωμένους τῶν ἄθλων τυγχάνωσιν.* 249
ἐμνήσθη ταύτης καὶ Φιλόχορος ἐν Ἀτθίδος α' καὶ Σόλων Ἐλεγείαις καὶ Πλάτων ἐνταῦθα.

IN SISYPHUM. 466

872, 9. *Φάρσαλος πόλις Θεσσαλίας, ἧς οἱ πολῖται Φαρσάλιοι. ἐκ ταύτης φασὶν Ἀχιλλέα τὸν Θέτιδος γενέσθαι.*

25. *ἦ] ἀντὶ τοῦ ἆρα ἀπορηματικοῦ.*

873, 31. *μεταρσιολέσχας] διαφέρει μετέωρα μεταρσίων, ᾗ τὰ μὲν μετέωρα ἐν οὐρανῷ καὶ αἰθέρι ἐστίν, ὡς ἥλιος καὶ τὰ λοιπὰ καὶ οὐρανὸς καὶ αἰθήρ, μετάρσια δὲ τὰ μεταξὺ τοῦ αἰθέρος καὶ γῆς ἐν ἀέρι συνιστά-*

---

23. *Ὅμηρος*] Odyss. ρ, 317. — 32. *μέμνηται δὲ* - - - *Νεφέλαις α'*, a Ruhnkenio et Bekkero omissa, add. teste Bastio in Böttiger's kleine Schriften Vol. III. p. 197. — 33. *Δηλιάσι*] fragmentum a Meinekio praetermissum. — 36. *Νόμων α'*] 646 A. — 38. *Χήρᾳ*] Fragm. et Meinekio et Duebnero ignotum. — *Νεφέλαις α'*] v. 1417.
30. *Ἐλεγείαις*] Schneidew. Del. p. 28.

μενα, ὡς ἄνεμοι, νεφέλαι, ὄμβροι, ἀστραπαί, βρονταί, κομῆται, δοκίδες, πώγωνες, λαμπάδες, ἴριδες, ἅλωες, διάττοντες, ῥυμοί, ῥύακες καὶ τὰ τοιαῦτα.

b, 9. πάντα κάλων ἐφέντες] ἐπιτείναντες ἢ κινήσαντες ἢ σείσαντες. παροιμία ἐπὶ τῶν πάσῃ προθυμίᾳ χρωμένων. παρῆκται δὲ ἀπὸ τῶν τὰ σχοινία ἢ τὰ ἄρμενα χαλώντων ναυτῶν.

874, 10. αὐτοσχεδιάζοντες] αὐτομάτως ἢ συντόμως τι ποιοῦντες.

250

IN ERYXIAM.

875, 1. Διὸς ἐλευθερίου] τὸν Μῆδον ἐκφυγόντες Ἀθηναῖοι ἱδρύσαντο τὸν ἐλευθέριον Δία. τοῦτον δὲ ἔνιοι καὶ σωτῆρά φασιν. τιμᾶται δὲ ἐλευθέριος Ζεὺς καὶ ἐν Συρακούσαις καὶ Ταραντίνοις καὶ Πλαταιαῖς καὶ Καρίᾳ.

9. Μέγαρα πόλις περὶ τὸν Ἰσθμόν, ἀνὰ μέσον Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. καὶ πόλις ὁμώνυμος ταύτῃ ἐν Σικελίᾳ, περὶ ἧς νῦν φησίν.

877b, 18. Κεῖος] ὁ ἀπὸ τῆς Κέω. [ἔστι δὲ Κίος πόλις Μυσίας, ἐξ ἧς οὗτος.]

879, 24. Ἐρατοσθένης σίσυράν φησι σκέπαστρον ἐξ αἰγείων δερμάτων τετριχωμένων, σίσυρναν δὲ τὸ ἐκ τῶν κωδίων ῥαπτόμενον ἀμπεχόνιον, ὃ γούνναν φασίν.

881, 47. λίθον ἑψῆσαι] παροιμία ἐπὶ τῶν ἐπιχειρούντων ἀδυνάτοις.

IN CLITOPHONTEM. 141 394

882, 3. διατριβὰς] τὰς φιλοσόφους διαλέξεις σημαίνει, καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ εἰσί, καὶ τὴν περί τι χρόνιον διάθεσιν.

22. ἐπὶ μηχανῆς] ἐν ταῖς τραγῳδίαις, μετὰ ἄλλας ἐπιδείξεις πολλάς, ἐπιφάνειαί τινες ἐπὶ τέλει ἐκ μηχανῆς τινὸς θεῶν ἀνεδείκνυντο. τοῦτο γοῦν ἐνταῦθα φησίν. Ἄλλως. ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ἐπιφανείς, ἐπὶ τῶν ἀπροσδοκήτως ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ σωτηρίᾳ φαινομένων. ἐν γὰρ ταῖς τραγῳδίαις ἐξ ἀφανοῦς θεοὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐφαίνοντο. Μένανδρος Θεοφορουμένῃ καὶ Κεκρυφάλῳ. 142

883, 11. ὀφθαλμοῖς χρῆσθαι] κρεῖττόν ἐστι τῷ μὴ ἐπισταμένῳ ὡς δεῖ ὁρᾶν μηδ' αὖ χρείαν μηδεμίαν χρῆσθαι τῷ σώματι, μηδ' ὅλως ὁρᾶν μηδέ τι πράττειν, ἢ ὡς ἔτυχε πράττειν ἀμαθῶς καὶ ἀφυῶς. 395

20. μὴ ζῆν κρεῖττον] οἴομαι παρόμοιον καὶ τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ

> ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
> τὸν εὐγενῆ χρή.

b, 36. κομψότατα] πιθανώτατα ἢ τεχνικώτατα ἢ σπουδαιότατα.

884, 16. λιπαρῶν] παρακαλῶν, προσεδρεύων.

---

19. ἔστι δὲ - - οὗτος seclusit Baiterus. — 20. Conf. Bernhard. Eratosthenic. p. 222. Bekk.
12. Θεοφορουμένῃ] fr. 6. Duebn. (p. 60. Mein.) — Κεκρυφάλῳ] fr. 8. Duebn. (p. 95. Mein.) — 19. Σοφοκλεῖ] Αἴαντι v. 479 sq.

GLOSSARIUM PLATONICUM.

In hoc Glossario Platonico princeps, ut par erat, locus assignatus est **Timaei Sophistae Lexico vocum Platonicarum**, quod ut ad Codicem in quo uno asservatum est denuo recognoscere possemus, effecit **Frid. Dübneri**, viri doctissimi, eximia humanitas, qui quamvis suorum negotiorum mole paene obrutus amicis tamen ab eo auxilium petentibus nunquam defuit. Is igitur Codicem illum Sangermanensem cum Timaeo Lipsiae edito accuratissime in nostrum usum contulit, atque ea re sicut multis aliis de nobis optime meritus est. Quaecunque autem ab eo enotata sunt, ea Timaeo nostro diligenter subiecimus. Praeter Timaeum hoc Glossario continentur Glossae Platonicae e Lexicographis atque Grammaticis Graecis excerptae, quae Timaei Lexico insertae sunt ordine alphabetico: quod ut aequabiliter fieri posset, mutandus erat haud raro Timaei Glossarum ordo, quem ne quis desideret ad calcem Glossarii indicare constituimus. Timaeum ut vel tacito nomine facile agnosceres maioribus litteris exhibendum curavimus; ceterarum Glossarum auctores in adnotatione nominavimus. Platonis locos, ubi certi quidam significari videbantur, sedulo monstravimus. Sed a Platonis verbis ex ipso Platone emendandis plerumque abstinuimus, ne forte varietatem lectionis sub corruptelis latentem corrigendo exstingueremus. Quo uno compendio usi sumus, littera R, ea editionem Timaei Ruhnkenianam alteram denotari, vel sponte apparet. Ceterum utramque operam et in Glossario et in Onomastico, quod deinceps sequetur, positam haud inutilem fore eo magis confidimus, quod in Astii Lexico Platonico Lexicographorum et Grammaticorum Graecorum valde exigua, Nominum vero propriorum ne ulla quidem sit habita ratio, ut haec nostra etiam pro illius utilissimi utique operis necessario haberi possint supplemento.

ΤΙΜΑΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ

ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΛΕΞΕΩΝ.

ΤΙΜΑΙΟΣ ΓΑΙΑΤΙΑΝΩΙ

εὖ πράττειν.

Ἐπιστάμενος ἀκριβῶς τὴν γνώμην καὶ τὴν περὶ Πλάτωνα σπουδὴν καὶ φιλοκαλίαν, εἰωθώς τε τῇ τῶν Κρονίων ἑορτῇ τῶν ἐμαυτοῦ τοῖς φίλοις ἀπάρχεσθαι· παιδιᾷ τε ἅμα καὶ τῇ τῆς παιδιᾶς ἀδελφῇ σπουδῇ χρησάμενος ἐξέλεξα τὰ παρὰ τῷ φιλοσόφῳ γλωσσηματικῶς ἢ κατὰ συνήθειαν Ἀττικὴν εἰρημένα, οὐχ ὑμῖν μόνοις τοῖς Ῥωμαίοις ὄντ' ἀσαφῆ, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων τοῖς πλείστοις, τάξας τε ταῦτα κατὰ στοιχεῖον καὶ μεταφράσας ἀπέστειλά σοι, νομίσας καὶ αὐτὸν ἕξειν σε παιδιὰν οὐκ ἄμουσον. Ἔρρωσο.

Α.

Ἀβουλεῖν, μὴ βουλεύεσθαι ἢ μὴ βούλεσθαι. Πλάτων.

Ἀγαθοεργοί. αἱρετοὶ κατ' ἀνδραγαθίαν.

Ἄγαλμα. πᾶν ἀνάθημα.

Ἀγαλματοποιὸν δέ φασι καλεῖσθαι τὸν εἰκόνας θεῶν μᾶλλον ἐργαζόμενον, ἀνδριαντοποιὸν δὲ τὸν ἀνθρώπων. Πλάτων δὲ ὁ φιλόσοφος ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ ἀγαλματοποιοὺς καλεῖ Φειδίαν τε καὶ Πολύκλητον. σὺ δὲ πάντας δημιουργοὺς ὁμοίως καλῶν οὐκ ἂν σφαλείης.

Ἄγαμαι. ἀποδέχομαι, θαυμάζω ἄγαν.

Ἀγανακτεῖν, στένειν. παρὰ Πλάτωνι.

Ἀγανακτικόν καὶ ἀγανακτητικόν. τὸ μὲν ἐν Πολιτείᾳ, τὸ δὲ ἐν Ἐπιστολαῖς Πλάτων ἔφη.

Ἀγανακτῶν τίθεται παρὰ Πλάτωνι καὶ ἀντὶ τῶν λυπουμένων.

Ἀγείρουσαν. ὡς ἱέρειαν περιερχομένην.

Ἀγελαιοκομική. Πλάτων ἐχρήσατο.

Ἀγελαῖος. ἀντὶ τοῦ ἰδιώτης, ῥεμβώδης καὶ εὐτελής. ἢ ὁ ἐν ἀγέλῃ διάγων. τὸ μὲν ὄνομα ἴσως ἀπὸ τῶν ζώων συναγελαζομένων, ἐφ' οὗ σημαινομένου καὶ Πλάτων κέχρηται ἐν τῷ Πολιτικῷ.

Ἀγέλας πόνων Εὐριπίδης εἶπεν, ἀνδρῶν δὲ ἀγέλας Πλάτων.

Ἄγεται δὲ καὶ ἄγει ἀντὶ τοῦ φέρει. Πλάτων ἐν τῇ ἀπολογίᾳ Σωκράτους· „ᾤχοντο εἰς Σαλαμῖνα καὶ ἤγοντο Λέοντα.“

Ἁγίαν. τὸν ἡγούμενόν τινος.

Ἁγιστεύειν. ἱεροθυτεῖν.

Ἄγκιστρον, τὸ ἐπὶ τοῖς ἀτράκτοις. οὕτω Πλάτων.

Ἄγνος. φυτὸν, ὃν καὶ λύγον.

Ἄγνος, φυτὸν ὃν καὶ λύγον καλοῦσιν. ἔστι δὲ καὶ εἶδος ὀρνέου. ἄγνον, οὐχὶ λύγον καλοῦσιν. καὶ ἀρσενικῶς. — — — Πλάτων· „ἥ τε γὰρ πλάτανος αὕτη μάλα ἀμφιλαφής καὶ ὑψηλή, καὶ τοῦ ἄγνου δὲ τὸ ὕψος καὶ τὸ σύσκιον πάγκαλον.“

Ἀγνώμονες, οἱ ἀχάριστοι, παρὰ δὲ Πλάτωνι οἱ ἀμαθεῖς.

Ἀγνώμονες, οἱ κακογνωμονοῦντες. Πλάτων δὲ ἐν Πολιτείᾳ ἀγνώμονας ἔφη τοὺς γνῶσιν μὴ ἔχοντας ἀλλ' ἀνεπιστήμονας.

Ἀγνωμόνως, ἀνοήτως ἢ ἀχαρίστως. λέγονται δὲ παρὰ Πλάτωνι ἀγνώμονες οἱ ἀμαθεῖς.

Ἄγος. μίασμα, μύσος.

Ἄγραι, χωρίον ἔξω τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, οὗ τὰ μικρὰ

---

1. *Γαιατιανῷ* Codex: *Γεντιανῷ* Ruhnkenius, *Γεντιλιάνῳ* Toupius. — 3. *Ἐπισταμένως* Cod. — 5. *Κρονίων* cum Montefalconio R: *χρινίων* Cod. — 6. *παιδιᾷ - - παιδιᾶς* cum I. F. Heusingero R: *παιδείᾳ - - παιδείας* Cod. — 7. *ἐξέλεξα τὰ*] *ἐξελέξατο* Cod. — 10. *ὄντ'* Bastius (Append. ad Epist. Crit. p. 12.): *ὄντα* cum Montefalconio R, *ὄντες* Cod. — 13. *παιδιὰν* cum Heusingero R: *παιδείαν* Cod. — 14. Suidas, Lexic. Seguer. (Bekkeri Anecd. Gr.) p. 322, 6. — *Πλάτων*] Polit. IV. 437 C. Epist. VII. 347 A. — 16. Glossa Herodotea, non Platonica. — 17. Lex. Seguer. p. 335, 4. — 19. *Πρωταγόρᾳ*] 311 C.

2. Hesychius, Etymolog. Magnum. — 3. Lex. Seguer. p. 334, 29. — *Πολιτείᾳ*] X. 604 E. — 5. Lex. Seguer. p. 334, 22. — 7. Polit. II. 381 D. — *ἱέρειαν* nos: *ἱερείαν* R cum Cod. — 8. Lex. Seguer. p. 336, 28. — *Πλάτων*] Politic. 275 E. 276 A. E. 299 D. — 9. Lex. Seguer. p. 325, 31. — 12. *Πολιτικῷ*] 263 E. 264 A. 265 B. 268 A. — 13. Lex. Seguer. p. 336, 29. — 14. *Πλάτων*] Legg. III. 694 E. — 15. Thomas Mag. — 16. *ἀπολογίᾳ Σωκράτους*] 32 D. — 18. *Ἁγίαν* Platonis non est. — *ἡγούμενον τινός* Cod. — 19. Legg. VI. 759 D. — 20. Lex. Seguer. p. 335, 21. — 21. *λυγόν* Cod. — 22. Suidas. — 24. *Πλάτων*] Phaedr. 230 B. — 27. Zonaras, Fragmentum Cantabrigiense. — 28. Lex. Seguer. p. 334, 8. — *Πολιτείᾳ*] V. 450 D. — 31. Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 329, 30. — 33. Glossa Herodotea, ut videtur. — *μῖσος* Cod. — 34. Lex. Seguer. p. 326, 24.

τῆς Δήμητρος ἄγεται μυστήρια, ἃ λέγεται τὰ ἐν Ἄγραις, ὡς ἐν Ἀσκληπιοῦ. — — καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀγραίας αὐτόθι τὸ ἱερόν. Πλάτων Φαίδρῳ· „ἢ πρὸς τὸ τῆς Ἄγρας διαβαίνομεν.“

Ἄγροικος. σκληρὸς καὶ ἀπαίδευτος, ἢ ὁ ἐν ἀγρῷ κατοικῶν.

Ἄγροικος, ὁ ἀμαθής· ἀγροῖκος, ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ αὐλιζόμενος. Πλάτων δὲ τὸ ἐναντίον τούτου. καὶ ἀγροιώτης, ὁ γεωργικὸς λαός.

Ἀγροῖκος ὀπώρα, ἀπ' ἐναντίου τῇ γενναίᾳ, ὡς ἐν διαφορᾷ τῆς μὲν πρὸς τὸ ὀπωρίσαι, τῆς δὲ πρὸς ἀπόθεσιν καὶ οἰνοποιίαν καὶ τὰ τοιαῦτα. λέγει δὲ ὁ Πλάτων σαφῶς ἐν Νόμοις· „αἰνούμενος τὴν γενναίαν ὀπώραν ὀπωριζέτω, ἐὰν βούληται.“ καὶ πάλιν· „τῆς μὲν γενναίας ἁπτέσθω, ἐὰν βούληται· τῆς δὲ ἀγροίκου λεγομένης καὶ τὸν τοιοῦτον ὁ νόμος εἰργέτω.“

Ἀγρονόμοι. οἱ τοῖς ἀγροῖς ἐπιφοιτῶντες ἄρχοντες.

Ἀγχώμαλος. ὁ ἐγγύς πως τῷ ἐπίσης ἔχων ἐπί τι ἀγώνισμα ἢ ἄθλημα.

Ἀγωνία. Καὶ ἀγὼν καὶ ἀγωνία. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „δεῖ μέντοι, ὦ Σώκρατες, τῇ ῥητορικῇ χρῆσθαι καθάπερ τῇ ἄλλῃ πάσῃ ἀγωνίᾳ. καὶ γὰρ τῇ ἄλλῃ ἀγωνίᾳ οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ πρὸς ἅπαντας χρῆσθαι ἀνθρώπους.“

Ἀδεές, ἀσφαλές, οὐ φοβερόν. ὡς ἡ παροιμία. „Ἀδεὲς δέδιας δέος.“ λεγόμενόν τί ἐστιν ἐπὶ τῶν τὰ μὴ φοβερὰ φοβουμένων.

Ἀδείμαντος. Τούτου καὶ Πλάτων μέμνηται ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ. ἦν γὰρ τῶν περὶ τοὺς καιροὺς τούτους στρατηγούντων. ἐκωμῳδοῦντο δὲ ἐπὶ πονηρίᾳ Κλέων, Μύρμηξ καὶ Νικόμαχος καὶ Ἀρχίμορος μετ' Ἀδειμάντου τοῦ Λευκολόφου.

Ἀδελφὸς παρείη. ὅτι προτιμητέον τοὺς οἰκείους εἰς βοήθειαν ἐν καιρῷ περιστάσεως.

Ἄδην· τὸ ἅλις· Πλάτων πολλαχοῦ κέχρηται· ἢ εἰς κόρον· ἱκανῶς· ἀρκούντως. ἐν Χαρμίδῃ· „ἐπεὶ δὲ τῶν τοιούτων ἄδην εἴχομεν“

Ἀδιάλυτον, τὸ μὴ διαφθειρόμενον, ὡς Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς.

Ἀδιάφθορον, ἄμωμον. λέγεται δὲ ἀδιάφθορον καὶ τὸ μήπω μετ' ἀνδρὸς παιδισκάριον γεγονός, ὡς Μένανδρος. καὶ μὴν ἀδιάφθορον τὸ μηδεμιᾷ ὑποκείμενον φθορᾷ, ὡς Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς· „ὁπότε δὴ τὸ ἀδιάφθορον καὶ ἀθάνατον οἴχεται.“ λέγεται δὲ ἀδιάφθορον καὶ τὸ μὴ παρακεκινημένον τῆς ὀρθῆς γνώμης, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν Νόμων ς'· „ἀδιαφθόρους ταῖς δεήσεσι δικάζειν.“ προάγεται δὲ ἡ λέξις καὶ ἐπιῤῥηματικῶς, ὡς Αἰσχίνης φησὶν ἀδιαφθόρως.

Ἀδώνιδος κῆποι, ἐπὶ τῶν ἀώρων καὶ ὀλιγοχρονίων καὶ μὴ ἐῤῥιζωμένων.

Ἀδώρητος ἔρις. - - Πλάτων μέν τοί γε ἐν Συμποσίῳ ἄδωρος εἶπε. καὶ γάρ φησιν ἄδωρος δυσμενείας ἀντὶ τοῦ μὴ διδοὺς δυσμένειαν. ἔρις δὲ καὶ ἀδωροδόκητος. ἀλλὰ καὶ ἀδωροδοκήτους, ὡς ὁ αὐτός.

Ἀεὶ κοινότερον μὲν ἐπὶ τοῦ κατὰ πάντα χρόνον καὶ ἐν παντὶ καιρῷ, ἔστι δὲ ὅπου καὶ ἀντὶ τοῦ ἕως καὶ μέχρι. Πλάτων ἐν Συμποσίῳ· „ἐπειδὴ δεδειπνήκαμεν, διελεγόμην ἀεὶ πόῤῥω τῶν νυκτῶν.“

Ἀεροβατεῖν, εἰς τὸν ἀέρα περιπατεῖν, τῷ ἀέρι ἐπιβαίνειν. ὁ Σωκράτης ἔφη·

ἀεροβατῶ καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον,
ἵνα μὴ ἕλκῃ τὴν ἰκμάδ' ἐς τὰ κάρδαμα.

Ἀζύμου κράσεως, ἀντὶ τοῦ τῆς γλίσχρας. καὶ τὸ ἄζυμον. ἐν Τιμαίῳ· „τὴν δὲ δὴ τῶν νεύρων φύσιν ἐξ ὀστοῦ καὶ σαρκὸς ἀζύμου κράσεως μίαν ἐξ ἀμφοῖν.“ λέγεται γὰρ κρέα γλίσχρα τὰ ἄσαρκα καὶ δερματώδη. τινὲς δὲ γλίσχρον τὸ ἐπίπονον καὶ ταλαίπωρον.

Ἀθεραπευσία Πλάτων Πολιτείας τρίτῳ.

Ἀθήναζε. Πλάτων ἐν Ὀδυσσείᾳ. Παρμενίδῃ. τὸ μέντοι ἐν τῷ περὶ ψυχῆς ἐπίστασιν ἔχει ὡς ἡμαρτημένον. φησὶ δὲ τούτῳ· „καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλιασίων οὐδ' εἷς πάνυ τι ἐπιχωριάζει τὰ νῦν Ἀθήναζε.“

Ἄθυμος ἀντὶ τοῦ ἀθυμήτης· Πλάτων Πολιτείας ε'.

Ἄθυμος ὅ τε ἀόργητος παρὰ Πλάτωνι, καὶ ὁ περίλυπος παρ' Αἰσχίνῃ.

Ἀθύρειν τὸ παίζειν. Πλάτων Νόμοις· „ἡ δ' αὖ παρ' ἡμῖν κόρη καὶ δέσποινα, εὐφρανθεῖσα τῇ τῆς χορείας παιδιᾷ, κεναῖς χερσὶν οὐκ ᾠήθη δεῖν ἀθῦραι.“ Ἀθύρω ὁ ἐνεστώς.

---

3. Φαίδρῳ] 229 C. — 5. Suidas: ἄγροικος, ἄφρων, δύσκολος, σκληρὸς κτλ. — 7. Fragm. Cantabrig. — 10. Lex. Seguer. p. 340, 8. — 13. *Νόμοις*] VIII. 845 A. B. — 19. *Ἀγχώμαλος* a Platone alienum est. — ἔχον Cod. — 21. Thomas Mag. — *Γοργίᾳ*] 456 D. — 25. Photius, Suidas. — *Ἀδεὲς δέδιας δέος*] Sympos. 198 A. (780 b, 29.) Conf. Schol. et Diogenianus I. 16. — 28. Suidas. — *Πρωταγόρᾳ*] 315 E. — 33. Suidas. — *Ἀδελφὸς παρείη*] Polit. II. 362 D. (436 b, 11.) Conf. Schol. et Diogen. III. 29. — 35. Photius, Suidas, Lexic. Seguer. p. 341, 15. — 36. *Χαρμίδῃ*] 153 D. (339 b, 1.) Conf. Schol. — 38. Lex. Seguer. p. 344, 19. — 39. *περὶ ψυχῆς*] Phaed. 80 B.

1. Photius, Lex. Seguer. p. 343, 3. — 4. *περὶ ψυχῆς*] 106 D. E. — 7. *Νόμων ς'*] 768 B. — 10. Suidas. — *Ἀδώνιδος κῆποι*] Phaedr. 276 B. (816, 8.) Cf. Schol. et Diogen. I. 14. — 12. Lex. Seguer. p. 346, 15. — *Συμποσίῳ*] 197 D. — 16. Lex. Seguer. p. 346, 21. — 18. *Συμποσίῳ*] 217 D. — 20. Suidas. — *Ἀεροβατεῖν*] Apol. Socr. 19 C. — 21. *ὁ Σωκράτης*] Aristoph. Nubb. 225. 236. — 24. Lex. Seguer. p. 348, 28. — 25. *Τιμαίῳ*] 74 D. — 29. Lex. Seguer. p. 78, 17. — *τρίτῳ*] Immo τετάρτῳ, 443 A. — 30. Lex. Seguer. p. 352, 23. — *ἐν Ὀδυσσείᾳ*] Haec corrupta sunt. Sententia est: *Plato legitime usus est hac voce in Parmenide.* — *Παρμενίδῃ*] 126 A. — 31. *περὶ ψυχῆς*] 57 A. — 34. Suidas. — *Πολιτείας ε'*] 456 A. — 35. Lex. Seguer. p. 350, 12. — 37. Suidas, Lex. Seguer. p. 350, 6. — *Νόμοις*] VII. 796 B.

Αἰκίας. ὕβρεως δίκη.

Αἱμασιώδεις. Πλάτων εἶπε περιβόλους αἱμασιώδεις τινάς ἢ τοὺς ἐκ λίθων ἄνευ πηλῶν κατεσκευασμένους ἢ τοὺς ἀπὸ ἀκανθῶν πεφραγμένους.

Αἱμύλος, ὁ ἔμπειρος ἢ ἡδὺς ἐν τῷ ἀπατᾷν καὶ κόλαξ. Πλάτων αἱμύλος ἔρως φησίν.

Αἰξωνεύεσθαι. ἀπὸ δήμου τινὸς ἡ κατηγορία τοῦ Αἰξωνέως, ὡς ἀπὸ Ἀβδήρων Ἀβδηρίτης, ὡς ἐπὶ βλασφημίᾳ διαβέβληται.

Αἰξωνῆς δῆμος φυλῆς τῆς Κεκροπίδος· ἐκωμῳδοῦντο δὲ ὡς βλάσφημοι, ἀφ' οὗ καὶ τὸ κακῶς λέγειν αἰξωνεύεσθαι ἔλεγον· Μένανδρος ἐν Κανηφόρῳ. Πλάτων δ' ἐν τῷ περὶ ἀνδρείας φησὶν „οὐδὲν ἐρῶ πρὸς ταῦτά γ' ἔχων εἰπεῖν, μή με εἴπῃς Αἰξωνέα εἶναι."

Αἰσθητής. Πλάτων τὸν αἰσθανόμενον αἰσθητὴν ὠνόμασεν.

Ἀΐστωρ. ἄπειρος, ἀμαθής.

Αἰσχυντηλὸς εἶ Πλάτων Γοργίᾳ.

Αἰσχυντηρός, οὐκ αἰσχυντηλός. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „αἰσχυντηροτέρω μᾶλλον τοῦ δέοντος."

Ἄκακοι. οἱ ἔξω κακίας.

Ἀκεῖσθαι καὶ *ἐξακεῖσθαι* καὶ ἐπὶ τοῦ θεραπεύειν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπάγειν ἐπαγωγὰς ἐκ γοητείας καὶ μαγγανείας ἐπηγμένας. οὕτω Πλάτων ἐν Πολιτείας δευτέρῳ.

Ἀκέραιοι. οἱ ἔξω κήρας.

Ἀκέφαλον ἀντὶ τοῦ ἀτελείωτον. Πλάτων Νόμων ἕκτῳ· „μῦθον ἀκέφαλον ἑκὼν καταλείπομαι."

Ἀκέφαλος μῦθος, ἐπὶ τῶν ἀτελῆ λεγόντων. Πλάτων· „ἐὰν μῦθον ἀκέφαλον ἑκὼν καταλίποιμι.".

Ἀκήρατοι. καθαροί.

Ἀκινάκης. περιζώνιον στενὸν ἑτερόστομον, ὥσπερ ἡμίστομον μαχαίρας.

Ἀκκίζει. ἀπαξιοῖς.

Ἀκολασταίνειν Πλάτων Πολιτείας τρίτῳ.

Ἀκολαστανεῖτε Ἀριστοφάνης εἶπεν ὁμοίως τῷ σημαίνειτε. Πλάτων δὲ ἐν ἕκτῳ Πολιτείας ἀκολασταίνειν ἔφη.

Ἀκολουθεῖν μετ' αὐτοῦ. οὕτω συντάσσουσιν οἱ Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ ἀκολουθεῖν αὐτῷ. καὶ γὰρ Λυσίας οὕτω κέχρηται καὶ Πλάτων.

Ἀκόλουθον, οὐδετέρως μὲν Ἀριστοφάνης, θηλυκῶς δὲ Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς.

Ἀκοσμήτως ἀντὶ τοῦ ἀτάκτως. Πλάτων ἐν Νόμων ἕκτῳ· „τὸ περὶ τὰς γυναῖκας ἀκοσμήτως περιορώμενον."

Ἀκράχολος Πλάτων δευτέρᾳ Πολιτείας.

Ἀκροᾶσθαι, ἀντὶ τοῦ ὑπακούειν καὶ ὑποτετάχθαι. Πλάτων καὶ Ἀντιφῶν.

Ἀκροσφαλεῖς, ἄκρως ἐσφαλμένους.

Ἀκροχειρίζεσθαι. πυκτεύειν ἢ παγκρατιάζειν πρὸς ἕτερον ἄνευ συμπλοκῆς, ἢ ὅλως ταῖς ἄκραις μετ' ἄλλου γυμνάζεσθαι.

Ἀκταίνειν. γαυριᾶν καὶ ἀτάκτως πηδᾶν.

Ἀκταίνειν, ἀκολασταίνειν, γαυριᾶν καὶ ἀτάκτως πηδᾶν ἢ πρὸς συνουσίαν ὁρμᾶν.

Ἀκταινῶσαι σημαίνει μὲν τὸ ὑψῶσαι καὶ ἐπᾶραι καὶ μετεωρίσαι, εἴρηται δὲ ἀπὸ τῆς ἀκτῆς, τοῦ φυτοῦ, ἀφ' οὗ τὰ ἀκόντια τέμνεται. καὶ ἐπεὶ τὰ ἀκόντια εἰς ὕψος αἴρεται ἀφιέμενα, διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ παντὸς ὑψουμένου καὶ πηδῶντος μεθ' ὁρμῆς ἐτέθη τὸ ἀκταινῶσαι. Αἰσχύλος οὐκέτ' ἀκταίνω φησί, βαρυτόνως, οἷον οὐκέτι ὀρθοῦν δύναμαι ἐμαυτήν. Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι ὡς ἀπὸ περισπωμένου.

Ἀλαζών. ψευδής.

Ἀλαζών, ὁ ἀλώμενος. οὕτως Ἀλκαῖος. Πλάτων δὲ ἀλαζόσιν ἀντὶ τοῦ ψεύσταις.

---

1. δίκης Cod. — 2. Lex. Seguer. p. 362, 20. — *Πλάτων*] Legg. III. 681 A. — 5. Lex. Seguer. p. 363, 1. Conf. Schol. ad Phaedr. 237 B. (798, 5.) — 6. *Πλάτων*] Legg. VII. 823 E. — 7. Cf. Lex. Seguer. p. 353, 31. Sed verbum *αἰξωνεύεσθαι* apud Platonem non legitur. Vid. *Αἰξωνῆς*. — 9. *ὡς ἐπὶ*] Malim ὃς ἐπὶ. Ruhnk. — 10. Harpocratio. — 13. *περὶ ἀνδρείας*] Lach. 197 C. (359 b, 15.) Cf. Schol. — 15. Pollux. II. 236. — *Πλάτων*] Theaet. 160 D. — 17. Eadem Suidas. Significatur Legg. VIII. 845 B. — 18. Lex. Seguer. p. 77, 13. — *Γοργίᾳ*] In Gorgia frustra quaesieris; at legitur hoc adiectivum Charm. 158 C. 160 E. — 19. Thomas Mag. — *Γοργίᾳ*] 487 B. — 21. Alcib. II. 140 C. Tim. 91 D. — 22. Lex. Seguer. p. 27, 26. Suidas: *ἀκεῖσθαι*, θεραπεύειν. — 24. *Πολιτείας δευτέρῳ*] 364 C. (437, 27.) Cf. Schol. — 25. Similia Suidas et Lex. Seguer. p. 364, 5. — κηρας (sine accentu) Cod. — 26. Lex. Seguer. p. 371, 20. — *Νόμων ἕκτῳ*] 752 A. — 28. Zenobius I. 59. — 31. Polit. VIII. 553 C. (512, 29.) Vid. Schol.

1. Gorg. 497 A. (238, 32.) Vid. Schol. — *Ἀκκίζει* nos: *Ἀκκίζοι* Cod., *Ἀκκίζῃ* R. — *ἀπαξιοῖς* Ruhnkenius: *ἀπαξιοῖ* Cod. — 2. Lex. Seguer. p. 80, 31. — 3. Lex. Seguer. p. 368, 26. — 6. Lex. Seguer. p. 368, 3. — 8. *Πλάτων*] Lach. 187 D. Menex. 249 D. — 9. Lex. Seguer. p. 367, 29. — 10. *περὶ ψυχῆς*] Phaed. 111 C. — 11. Lex. Seguer. p. 369, 2. — *Νόμων ἕκτῳ*] 781 A. — 13. Lex. Seguer. p. 77, 9. — *δευτέρᾳ*] Immo τρίτῳ, 411 C. — 14. Lex. Seguer. p. 366, 28. — 15. *Πλάτων*] Gorg. 488 C. — 16. Suidas. — *Ἀκροσφαλεῖς*] Polit. III. 404 B. — 17. Eadem Suidas et Lex. Seguer. p. 370, 5. qui pro ταῖς ἄκραις habent ἀκραῖς ταῖς χερσί. Glossa pertinet ad Alcib. I. 107 E. (313 b, 23.) ubi vid. Schol. — 20. *γαυριᾶν - - πηδᾶν* Cod. — 21. Suidas, Lex. Seguer. p. 370, 12. Cf. Schol. ad Legg. II. 672 C. (563 b, 14.) — 23. Lex. Seguer. p. 23, 7. Cf. p. 375, 18. — 30. *Φαίδωνι*] Immo Legg. II. 672 B. nisi cum Meinekio *Φάωνι* legendum et Plato Comicus intelligendus est. — 32. Suidas, Lex. Seguer. p. 374, 20. — *Πλάτων*] Lys. 218 D.

Ἀλευάδαι. οἱ ἐν Λαρίσσῃ τῆς Θεσσαλίας εὐγενέστατοι, ἀπὸ Ἀλεύου τὸ γένος ἔχοντες.

Ἀληθεστέρως. Πλάτων τρίτῳ Πολιτείας.

Ἀλίπεδον. ὁμαλὸν καὶ ἄσπορον πεδίον.

Ἀλιτηριῶδες. ἁμαρτωλὸν ἢ πλάνον. Ἄλη γὰρ ἡ πλάνη καὶ ἡ ἁμαρτία.

Ἀλλὰ γὰρ ἀθυμοῦντες ἄνδρες οὔποτε τρόπαιον ἐστήσαντο. ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν δι' ἀθυμίαν μηδὲν γενναῖον πράττειν δυναμένων.

Ἀλλ' ἢ ἀντὶ τοῦ εἰ μή, καὶ ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ τοῦ ἤ. τίθεται δὲ ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἀλλ' ἄρα, καὶ ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ τοῦ ἄρα. Πλάτων· „ἀλλ' ἢ κατόπιν ἑορτῆς ἥκομεν." ἀντὶ τοῦ ἄρα.

Ἀλλόκοτον. ἐξηλλαγμένον.

Ἀλλόκοτον σημαίνει μὲν κυρίως τὸ παρηλλαγμένον τῆς καθεστώσης διαίτης καὶ τρόπου, πεποίηται δὲ παρὰ τὸν *κότον*, ὃ σημαίνει τὴν ὀργὴν καὶ μανίαν καὶ παραπληγίαν. ὁ οὖν ἄλλοτε ἄλλως ἄλλο τε ἄλλοις ποιῶν ἀλλόκοτος ἂν καλοῖτο. Πλάτων ἐν Νόμοις· „οἱ μέν γε διὰ πνεύματά γε καὶ διειλήσεις ἀλλόκοτοί εἰσι καὶ ἐναίσιοι αὐτῶν." τὸ γὰρ *ἐναίσιοι αὐτῶν* δηλοῖ οἷον οἱ γενόμενοι ἐν αἴσῃ καὶ μοίρᾳ τινί. κυρίως μὲν οὖν οἱ τὸν νοῦν βεβλαμμένοι καὶ ἔμπληκτοι ἀλλόκοτοι καλοῦνται· ἤδη δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τὰ σώματα παρὰ φύσιν διακειμένων.

Ἀλλοτριονομοῦντες. ἐναλλαγὴν ὀνομάτων ποιοῦντες, ἢ ὅλως τισί τινα μὴ προσηκόντως διανέμοντες.

Ἀλλοτριοπράγμων, ἀλλοτριοπραγμοσύνη. Πλάτων Πολιτείας τρίτῳ.

Ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐν τῷ ποδὶ πρὸς τὴν λύραν ἀμετρίαν. παροιμία ἐπὶ τῶν ὑπὲρ ἄλλης αἰτίας ὀφειλόντων τιμωρίας ἢ ἐφ' οἷς αὐτοὶ προβάλλονται οἱ κατηγορούμενοι.

Ἄλογα, ἄῤῥητα Σοφοκλῆς. *ἄλογα καὶ ἀδιανόητα* Πλάτων.

Ἀλογίαν, τὸ μηδένα λόγον ἔχειν, ἀλλ' ἀλογιστὶ πράττειν. οὕτως Δημοσθένης καὶ Πλάτων.

Ἀλουργά, θαλασσοπόρφυρα.

Ἄλοχος. Πλάτων δὲ τὴν παρθένον ὡς οὔπω λοχευθεῖσαν *ἄλοχον* καλεῖ.

Ἀλφούς, λευκοὺς ἢ λευκάς.

Ἀμαθέστερος καὶ *Ἀμαθής,* ἀντὶ τοῦ ἀπαίδευτος καὶ ἀκόσμητος. Πλάτων. τάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δυσμαθοῦς, καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ μαθόντος, φύσει δὲ ἐπισταμένου.

Ἀμαθία ἀντὶ τοῦ ἀναισθησία. Πλάτων.

Ἁμαρτία Πλάτων Πολιτείας πρώτῳ καὶ δευτέρῳ.

Ἀμβλίσκουσι δὲ τὸ ἀμβλίσκειν ποιοῦσι φησὶν ὁ Πλάτων.

Ἀμβλίσκουσιν, ἀποβάλλουσιν, ὃ συμβαίνει ταῖς διαφθειρούσαις καὶ προβαλλούσαις τὰ κυήματα. Πλάτων Θεαιτήτῳ. καὶ ἀμβλίσκειν καὶ ἐξαμβλοῦν τὸ διαφθείρειν καὶ ἀφανίζειν.

Ἀμβλυώττει, τυφλώττει.

Ἀμελετησίᾳ Πλάτων Θεαιτήτῳ.

Ἀμεταστρεπτί. οὐχ ὑποστρέφειν εἰς τοὐπίσω.

Ἄμετρος. τὸ δὲ ἄνευ μέτρου *ἄμετρον* Πλάτων. καὶ „τὴν ἐν τῷ ποδὶ πρὸς τὴν λύραν ἀμετρίαν."

Ἀμηγέπη. ἑνί γε τρόπῳ, ἢ ὁπωσοῦν.

Ἀμόθεν γε ποθέν. ἀπό τινος μέρους ἰσημέρου.

Ἄμυνα. καὶ ἐπὶ ἀμοιβῆς, καὶ ἐπὶ εἰσπράξεως δίκης.

Ἀμύνει τοὺς πολεμίους, ἀντὶ τοῦ ἀμύνεται. Πλάτων Φαίδρῳ.

Ἀμφιγνοῶ κάλλιον ἢ ἀμφιβάλλω. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „ἀμφιγνοῶ μέντοι, ὦ Πῶλε, ἐφ' ἑκάστου ὧν λέγεις."

Ἀμφιδρόμια ἑορτή ἐστιν ἐν Ἀθήνῃσι τελουμένη, καθ' ἣν ἐγκρυφίου ἄρτου ὀπτωμένου ἐπὶ τῆς ἑστίας ἐπιτρέχουσι. τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ μετὰ σκευῆς εἰς τὰ

---

1. Eadem Suidas et Schol. ad Menon. 70 B. (294, 10.), qui post *Ἀλεύου* addunt *βασιλέως*. — *Θεσσαλίας* Codex: *Θετταλίας* R. — 3. Lex. Seguer. p. 78, 23. — *τρίτῳ*] Fort. *πρώτῳ*, 347 E. — 4. *Ἀλίπεδον* apud Platonem non legitur. — 5. Cf. Schol. ad Polit. V. 470 D. (480 b, 46.) et ad Legg. IX. 854 B. (642 b, 13.) — 7. Suidas. Platonis verba leguntur in Critia 108 C. — 10. Suidas, Lex. Seguer. p. 376, 7. — 12. *Πλάτων*] Gorg. 447 A. — 15. Lex. Seguer. p. 14, 28. — 19. *Νόμοις*] V. 747 D. — 26. Eadem Suidas et Lex. Seguer. p. 379, 7. Glossa pertinet ad Theaet. 195 A. — *ὀνοματοποιοῦντες* Cod. — 27. *τίσι τινὰ* Cod. — 29. Lex. Seguer. p. 81, 2. — 30. *Πολιτείας*] IV. 444 B. — 31. Suidas. Cf. *Ἄμετρος*. Significatur Clitoph. 407 C.

1. Lex. Seguer. p. 385, 16. — 2. *Πλάτων*] Soph. 241 A. — 3. Harpocratio, Suidas, Lex. Seguer. p. 380, 4. — 5. Suidas, Lex. Seguer. p. 379, 23. Respicere videntur Polit. IV. 429 D. — 6. Pollux III. 15, 49. — *Πλάτων*] Theaet. 149 B. — 8. Suidas, Lex. Seguer. p. 381, 4. Glossa videtur pertinere ad Tim. 85 A. — 9. Suidas, Zonaras. — 13. Suidas, Zonaras. — 14. Lex. Seguer. p. 79, 7. — *πρώτῳ*] 342 B — *δευτέρῳ*] 379 D. — 15. Pollux IV. 208. — 16. Suidas. — 18. *Θεαιτήτῳ*] 149 D. — 20. Suidas. Glossa pertinet fortassis ad Polit. VI. 508 D. — 21. Lex. Seguer. p. 78, 12. — *Θεαιτήτῳ*] 153 B. — 22. Hesychius: *Ἀμεταστρεπτί, δίχα τοῦ μεταστραφῆναι.* Legitur hoc vocabulum Polit. X. 620 E. et Legg. IX. 854 C. — *ὑποστρέφειν* Ruhnkenius: *ὑποστρέφει* Cod. — 23. Pollux IV. 167. — *Πλάτων*] Legg. VII. 820 C. — 24. *τὴν - - ἀμετρίαν*] Clitoph. 407 C. — 25. Cf. Schol. ad Soph. 259 D. (129 b, 4.) — 26. Eadem Suidas; respiciunt vel Gorg. 492 D. vel Legg. VII. 798 B. — *Ἀμόθεν*] *Ἀπόθεν* Codex, neque aliter Suidae libri. — *ἰσημέρου* delendum censet Kusterus, neque id temere. — 27. Eadem Suidas et Zonaras; sed *ἄμυνα* a Platone alienum est. — *ἀμοιωης* Cod. — 29. Lex. Seguer. p. 79, 28. — 30. *Φαίδρῳ*] 260 B. — 31. Thomas Mag. — *Γοργίᾳ*] 466 C. — 33. Etymologicum Magnum.

βρέφη παρὰ τὴν ἑστίαν περιφέροντες, ἐπειδὴ κουροτρόφος ἡ τροφὸς ἐπί τινων πεφήμισται. μέμνηται Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ· „τοῦτο μὲν δή, ὡς ἔοικε, μόγις ἐγεννήθη, ὅτιδήποτε τυγχάνει ὄν. μετὰ δὲ τὸν τόκον τὰ ἀμφιδρόμια ὡς ἀληθῶς ἐν κύκλῳ περιθρεκτέον τῷ λόγῳ."

Ἀμφίεσμα τὸ ἔνδυμα, καὶ ἀμφίεσις. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „καὶ τὰ αὐτῶν ἀμφιέσματα καὶ τὰ τῶν κρινομένων."

Ἀμφιθαλεῖς. ἀντὶ τοῦ ἀμφότεροι οἰκοθαλεῖς.

Ἀμφικτύονες. οἱ ἐκ πολλῶν πόλεων αἱρετοὶ δικασταί, οἷον ἀμφικτίονες καὶ περίοικοι.

Ἀμφιλαφές. πολὺ καὶ ἄφθονον. ἔστιν δ' ὅτε καὶ ἀμφίσκιον.

Ἀμφιλαφής, μεγάλη, οἷον ἀμφιλαβής, ὅτι ἀμφοτέραις χερσὶ λαμβάνεσθαι αὐτῆς ἔστιν.

Ἀμωσγέπως, ὅπως δήποτε, καθ' ὁντιναοῦν τρόπον. ἔνιοι τὸ μετρίως, Πλάτων τὸ ἐκ παντὸς τρόπου, ἑνί γέ τινι.

Ἄν. - - - Μετοχῇ. - - παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ παράδειγμα οὐχ εὗρον, ἀορίστου δέ· „ἐγὼ δὲ τίνων εἰμί; τῶν ἡδέως μὲν ἂν ἐλεγχθέντων, ἡδέως δ' ἂν ἐξελεγξάντων." Πλάτων Γοργίᾳ.

Ἀναβάτης. ἐπιβεβήκασι δὲ τοῦ ἁρματίου δίφρου ἡνίοχος καὶ παραβάτης, ὃν ὁ Πλάτων ἀναβάτην μικράσπιδα ἐκάλεσεν.

Ἀνάγκης ἄτρακτον. τὸν ἄξονα λέγει.

Ἀνάδαστος. ἡ κληρουχηθεῖσα γῆ, ἡ πάλιν εἰς διαίρεσιν διαδιδομένη.

Ἀναδῆσαι. ταινίας ἐπιβαλεῖν.

Ἀναδιδοῦσαν, ἀντὶ τοῦ ἀναδιδομένην.

Ἀναθέσθαι, τὸ μεταθέσθαι, ἀπὸ τῶν πεττευόντων καὶ τὰς κεκινημένας ἤδη ψήφους διορθούντων. οὔτε δὲ τὸ ὑπερθέσθαι σημαίνει ἡ λέξις, οὔτε τὸ ἀνακοινώσασθαι, ἀλλὰ τὸ μεταβουλεύσασθαι καὶ μεταγνῶναι. πολύ ἐστι παρὰ Πλάτωνι τῷ φιλοσόφῳ.

Ἀναθέσθαι. - - εἴρηται δὲ ἐκ μεταφορᾶς τῶν πεττευομένων· Πλάτων ἐν Ἱππάρχῳ ἢ φιλοκερδεῖ.

Ἀναθολώσει, ἀνταράξει. Πλάτων Νόμων ἑβδόμῳ· „ὅπως ἀναθολώσει." κυρίως δὲ ἐπὶ τῆς σηπίας· ἐπεὶ τὸ μέλαν αὐτῆς θολὸς καλεῖται.

Ἀναιρῶ οὐ μόνον τὸ φονεύω ἀλλὰ καὶ τὸ μαντεύομαι. Πλάτων ἔν τινι τῶν Πολιτειῶν· „τότε δεῖ ποιεῖν, ἐὰν καὶ ἡ Πυθία συναναιρῇ."

Ἀνακηκίει. ἀναπηδᾷ.

Ἀνακογχυλιάσαι. ἀναγαργαρίσαι.

Ἀνακρουόμεθα οἷον ἀναπροοιμιαζόμεθα.

Ἀναλαμβάνειν αἰτιατικῇ, ἐπὶ τοῦ ἀνέχειν. Ὅτι ἔμελε τοῖς φιλοσόφοις καὶ τοῦ κοσμίως ἀναλαμβάνειν τὴν ἐσθῆτα, καὶ τοὺς μὴ τοῦτο ποιοῦντας ἔσκωπτον. Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ· „πάντα δυναμένους ὀξέως τε καὶ τορῶς διακονεῖν, ἀναλαβέσθαι δ' οὐκ ἐπισταμένους ἐπιδεξιελευθέρως, οὐδὲ ἁρμονίαν λόγων λαβόντας ὑμνῆσαι θεῶν."

Ἀναλέγομαι καὶ ἐκλέγομαι. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· οὐκ εἰκῇ ἐκλεγόμενος προσφέρει."

Ἀναπεμπάζεσθαι. ἐπαναλαμβάνειν κεφαλαιωδέστερον τὰ εἰρημένα.

Ἀνάπηρον ψυχήν, τὴν ἐπιβλαβῆ, μὴ ὑγιαίνουσαν, ἀλλὰ σεσινωμένην καὶ ἀχρείαν.

Ἀνάπλεως. ἀναπεπλησμένος. χρῆται δὲ ἐπὶ τοῦ μεμολυσμένου.

Ἀναπλήσας, ἀναπληρώσας. ὁ δὲ Πλάτων ἀντὶ τοῦ μολύνας.

Ἀνάρσια. ἃ οὐκ ἄν τις ἄραιτο.

Ἀνασκινδυλευθῆναι. ἀνασκολοπισθῆναι, ἀνασταυρωθῆναι.

Ἀνασφῆλαι, ἀναῤῥωθῆναι.

Ἀνασχινδαλευθῆναι, διὰ τοῦ χ Πλάτων. ἄλλοι δὲ διὰ τοῦ κ.

---

3. *Θεαιτήτῳ*] 160 E. (79, 20.) Cf. Schol. — 7. Thomas Mag. — *Γοργίᾳ*] 523 D. — 10. Legg. XI. 927 D. — 11. Similia Suidas. Apud Platonem autem nulla Amphictyonum mentio est. — 15. Suidas, Lex. Seguer. p. 389, 6. Respicitur Phaedr. 230 B. — 17. Etymologicum M. Cf. Schol. ad Phaedr. 228 C. (794, 14.) — 19. Lex. Seguer. p. 128, 20. — 22. *Γοργίᾳ* 458 A. — 23. Pollux I. 141. — 24. *Πλάτων*] Critia 119 A. — 26. Suidas. Significatur Polit. X. 616 C. — 27. Legg. VIII. 843 B. (638, 8.) Cf. Schol. — 29. Sympos. 212 E. - 213 E. — 30. Suidas. Glossa pertinere videtur ad Legg. V. 747 D. — 31. Suidas, Zonaras, Favorini Ecl. p. 107. Dind.

1. Harpocratio. — 2. *Ἱππάρχῳ*] 229 E. (374 b, 32.) Conf. Schol. — 3. Suidas. — *Νόμων ἑβδόμῳ*] 824 C. — 6. Thomas Mag. — 7. *Πολιτειῶν*] VII. 540 C. — 9. Eadem Suidas. Respicitur Phaedr. 251 C. — *Ἀνακηκει* (sine accentu) Cod. Timaei, *Ἀνακηκεῖ* Suidas. — 10. Similia habent Hesychius, Suidas, Zonaras. Glossa pertinet ad Sympos. 185 D. In Codice scriptum est *ἀναγαργαρίσαι*. — 11. Suidas. Glossa pertinere videtur ad Phileb. 13 D. — 12. Suidas. — 15. *Θεαιτήτῳ*] 175 E. — 19. Thomas Mag. — *Γοργίᾳ*] 503 E. — 21. Lys. 222 E. — 23. Suidas. Respicitur Polit. VII. 535 D. — 27. Suidas. — 29. Glossa Herodotea, non Platonica. — 30. Eadem Suidas. — *Ἀνασκινδυλευθῆναι* nos: *ἀνασκινδυλευθῆναι* Codex, *ἀνασκινδαλευθῆναι* Suidas, *Ἀνασχινδυλευθῆναι* B. Cf. Etymolog. M. p. 100, 52. et infra v. 33. — 32. Etymolog. Gud. Glossa pertinet, ni fallor, ad Axioch. 364 C. — 33. Lex. Seguer. p. 27, 14. In Codice scriptum est *ἀνασχινδαυλευθῆναι*. — *Πλάτων*] Polit. II. 362 A.

Ἀνατείνας τὴν ψυχήν. ἐπὶ τὰ ἄνω τρέψας καὶ ἐπὶ τὴν τῶν θεῶν θέαν.

Ἀνατί. δίχα βλάβης καὶ οἷον δίχα τῆς ζημίας.

Ἀναψῦχον, ἀντὶ τοῦ ἀναπνοὴν διδοῦν. καὶ *Ἀναψυχομένη*, ἀντὶ τοῦ ἀναπαυομένη.

Ἀνδραποδώδεις, δουλοπρεπεῖς, δουλογνώμονας, καὶ *ἀνδραποδώδης θρίξ*, ἐπὶ τῶν ἠλιθίων. Πλάτων φησίν· „ἔχων τὰς ἀνδραποδώδεις ἐπὶ τῆς ψυχῆς τρίχας ὑπὸ ἀμουσίας."

Ἀνδραποδώδη τρίχα. τὴν τῶν ἀνδραπόδων ἴδιον κουράν, ἣν ἀπελευθερωθέντες ἤλλασσον Ἀθήνησιν αἵ δοῦλαί τε καὶ οἱ δοῦλοι.

Ἀνδρείκελον. χρόα ἐπιτηδεία, ὡς πρὸς ἀνδρὸς μίμησιν.

Ἀνδρηλατεῖν. ἄνδρας ἐξελαύνειν καὶ φυγαδεύειν.

Ἀνδριάς, καὶ ἐπὶ γραφῇ. Πλάτων Πολιτείᾳ.

Ἀνεβίωσα ἐγώ ἀμεταβάτως. μεταβατικῶς δὲ Πλάτων ἅπαξ εἶπε ἐν τῷ Φαίδωνι· „ἐάν πέρ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυνώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι."

Ἀνέδην, ἀνειμένως. δύναται δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων μετάγεσθαι, οἷς ἂν αἱ ἡνίαι ἀνεθῶσι. Πλάτων δὲ Νόμων ἑνδεκάτῳ· „εὕροι μηχανήν, ὅπως ἤθη μὴ ἀνέδην ἀναισχυντίας τε καὶ ἀνελευθέρου ψυχῆς μέτοχα συμβήσεται γίνεσθαι ῥᾳδίως."

Ἀνείλεται. ἀνειλεῖται.

Ἀνείλιξιν, τὴν ἀνάλυσιν, Πλάτων Πολιτικῷ.

Ἀνειμένον ἄλσος. τὸ τῷ θεῷ ἀφιερωμένον.

Ἀνελευθερία Πλάτων Πολιτείας δευτέρῳ.

Ἀνεμιαῖον ᾠόν Πλάτων Θεαιτήτῳ.

Ἀνεμίδιον. Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ· „γόνιμον ἀνεμίδιον τυγχάνει."

Ἀνεργήσει. ἀναδήσει, ἀναρτήσει καὶ οἷον κωλύσει.

Ἀνευφήμησεν, ἀντὶ τοῦ ἐθρήνησε. Πλάτων.

Ἀνεψιότης. Δημοσθένης καὶ Σόλωνος νόμους παρατίθεται ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἁγνίου κλήρου, ἐν οἷς ἐστιν ἡ ἀνεψιότης. κέχρηται τῇ λέξει καὶ Πλάτων καὶ Ξενοφῶν καὶ Λυσίας.

Ἀνέῳγα. - - καὶ ὁ Πλάτων· „ἀνεῴγετο γὰρ οὐ πρωΐ."

Ἀνέῳγε βούλονται μὴ λαμβάνεσθαι ἐπὶ παθητικῆς διαθέσεως. ἀλλ' οὐκ ἀκριβῶς τοῦτο· χρῆται γὰρ μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ὁ Πλάτων παθητικῶς ἐν Φαίδωνι, *ἀνεῴγετο*, λέγων, *ἡ θύρα οὐ πάνυ πρωΐ*.

Ἀνικμώμενα ταὐτὸ τῷ λικμώμενα, ὡς ἐν Τιμαίῳ Πλάτων.

Ἀνιμᾷ. ἀνέλκει.

Ἀνόρατον. Πλάτων δὲ καὶ *ἀνόρατον* εἶπεν ἐν Τιμαίῳ.

Ἀνοργίαστοι. οἱ ἀμύητοι, οἷς τελεταὶ καὶ ὄργια οὐκ ἐγένοντο.

Ἀντιβόλησις, δέησις καὶ ἱκεσία. ἀντὶ τοῦ παράκλησις. Πλάτων ἐν Συμποσίῳ καὶ ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ τὰς χεῖρας προβάλλειν τοῖς ἐναντίοις τοὺς ἱκετεύοντας.

Ἀντιγραφή, ἰδίως μὲν ἐπὶ ταῖς τῶν κλήρων διαδικασίαις ἀντιγραφὴ καλεῖται, ὅταν τις ὡς ἄπαιδος ὄντος τοῦ τετελευτηκότος ἑαυτῷ φάσκῃ προσήκειν τὸν κλῆρον κατὰ γένος ἢ δόσιν. κοινῶς δὲ ἐν ταῖς δημοσίαις δίκαις τὰ τῶν δικαζομένων γράμματα, καὶ λέγεται ὁμοίως τά τε τοῦ διώκοντος καὶ τὰ τοῦ φεύγοντος ἀντιγραφή. λέγεται δὲ οὕτω καὶ τὰ μαρτύρια. Πλάτων μέντοι ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ ἀντωμοσίαν καὶ ἀντιγραφὴν τὸ αὐτὸ λέγει.

Ἀντικρύ. κατευθύ, ἐπ' εὐθείας.

---

1. Glossam hanc Ruhnkenius suo iure ad Polit. VII. 533 C. referendam duxit. Eandem habet etiam Suidas. — 3. Legg. IX. 871 E. XI. 917 C. 935 B. — 5. Suidas. Illud (ἀναψῦχον) legitur Crat. 399 E, hoc (ἀναψυχομένη) Tim. 70 D. — 7. Suidas, Diogenianus I. 73. — 8. Πλάτων] Alcib. I. 120 B. (321, 11.) Vid. Schol. — 11. Similia Suidas. — 12. ἤλασον Cod. — 13. Ἀθήνησιν Codex: Ἀθήνησι R. — 14. Cf. Suidas et Zonaras p. 190. ἀνδρείκελον legitur. Crat. 424 E. Polit. VI. 501 B. — 16. Eadem Suidas. Respiciunt Polit. VIII. 565 E. — 18. Lex. Seguer. p. 82, 11. cf. p. 210, 15. — Πολιτείᾳ] IV. 420 C. — 19. Thomas Mag. — 20. Φαίδωνι] 89 B. — 22. Lex. Seguer. p. 400, 15. — 24. ἑνδεκάτῳ] 919 D. — 27. Ἀνείλεται Codex: Ἀνείλλεται cum Suida R. Significatur Sympos. 206 D. — 28. Lex. Seguer. p. 400, 3. — Πολιτικῷ] 286 B. — 29. Suidas. Glossa referenda videtur ad Legg. VI. 761 C. et egregie confirmare Astii emendationem. — 30. Lex. Seguer. p. 78, 10. — 31. Lex. Seguer. p. 81, 32. — Θεαιτήτῳ] 151 E. 157 D. 161 A. — 32. Suidas, Schol. Aristoph. Av. 696. — Θεαιτήτῳ] 151. E. Cf. s. v. Ὑπηνέμια.

1. Similia Suidas; sed glossa haec ad Platonem non pertinet. — 3. Suidas, Lex. Seguer. p. 399, 14. — Πλάτων] Phaed. 60 A. — 4. Lex. Seguer. p. 401, 23. — 6. Πλάτων] Legg. IX. 871 B. — 8. Zonaras. — 10. Schol. Lucian. p. 266. Iacob. — 12. Φαίδωνι] 59 D. — 14. Lex. Seguer. p. 405, 26. — Τιμαίῳ] 52 E. — 16. Ἀνιμᾷ a Platone alienum est. — 17. Pollux II. 55. — Τιμαίῳ] 51 A. — 19. Ἀνοργίαστοι cum Kustero R: Ἀνάρπαστοι Cod. et Suidas, qui eandem glossam habet. Pertinet ad Epinom. 985 D. — 21. Lex. Seguer. p. 407, 28. — 22. Συμποσίῳ] 183 A. — Ἀπολογίᾳ] 37 A. — 25. Harpocratio, Suidas. — 32. Σωκράτους] 27 C. — 34. Apud Platonem ἀντικρύ non legitur, sed ἄντικρυς et καταντικρύ. — Cod. ἐπευθείας.

Ἀντιλαμβάνομαι. Ἀττικοὶ ἐπὶ τοῦ κωλύειν ἢ ἀντέχεσθαι, καὶ μάλιστα ὁ Πλάτων.

Ἀντιλέγειν, ἀντὶ τοῦ τὰ ἴσα λέγειν. Πλάτων.

Ἀντίληψις, ἀντὶ τοῦ ἐπίληψις. Πλάτων.

Ἀντιστρόφους, ἀντὶ τοῦ ἰσοστρόφους.

Ἀντιτύπους ἀνθρώπους, σκληροὺς καὶ ἀνενδότους. μεταφορικῶς ἀπὸ τοῦ ἄκμονος καὶ τῆς σφύρας.

Ἀντιφῆς, ἀντὶ τοῦ ἀντιλέγεις.

Ἄντυγες. αἱ τῶν ἁρμάτων περιφέρειαι οὕτως λέγονται.

Ἀντωμοσία. γραφὴ κατά τινος ἔνορκος, περὶ ὧν ἠδικῆσθαί φησι. Διωμοσία δὲ ὁ ἑκατέρωθεν γινόμενος ὅρκος καὶ ἐπὶ τῶν δικαζομένων· τοῦ μὲν ὡς πράξαντα διώκειν, τοῦ δὲ ὡς οὐκ ἔπραξεν. Ἐξωμοσία δὲ ἄρνησις σὺν ὅρκῳ, ὡς ἀδυνατοῦντος ἢ παρὰ καιρὸν ὄντος αὐτῷ τοῦ λειτουργεῖν.

Ἀνυσίμως, ἐνεργῶς, πρακτικῶς, τελείως. καὶ ἀνυσιμώτατος. ἄνυσις γὰρ ἡ τελείωσις.

Ἀξιῶν ἀντὶ τοῦ νομίζων, ὑπολαμβάνων. Λυσίας καὶ Πλάτων.

Ἄξων. τὸ τοῦ ἅρματος ξύλον, περὶ ὃ δινοῦνται οἱ τροχοί.

Ἀπατούρια. - - - - - - ἐν Τιμαίῳ· „ἦν μὲν γὰρ δὴ Κριτίας, ὡς ἔφη, σχεδὸν ἐγγὺς τῶν ἐνενήκοντα ἐτῶν, ἐγὼ δὲ ἦν μάλιστα δεκέτης· ἡ δὲ Κουρεῶτις ἡμῖν ἐτύγχανεν Ἀπατουρίων.“

Ἀπέδραν καὶ ἀπέδρα χρὴ λέγειν, οὐχὶ ἀπέδρασα καὶ ἀπέδρασεν. - - καὶ Πλάτων· „ὁ γάρ τοι παῖς με ὁ Σάτυρος ἀπέδρα.“

Ἀπεκρίθη, ἀφωρίσθη. Πλάτων.

Ἀπενιαυτίσαι. ἐνιαυτῷ φυγεῖν τὴν πατρίδα ἐπί τισιν ἀδικήμασιν.

Ἀπέσβη. τέθνηκεν.

Ἀπέσβηκε λέγουσι τὸ ἀπεσβέσθαι οἵ τε ἄλλοι καὶ Πλάτων Πολιτικῷ.

Ἀπήμονα, ἀβλαβῆ.

Ἄπια, εἶδος ὀπώρας. Ἀπίους εἴρηκε Πλάτων ἐν Νόμοις.

Ἀπιστεῖν, δοτικῇ τὸ ἀπειθεῖν. οὕτως Πλάτων.

Ἀπιστία, ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ ἀπείθεια. οὕτως Πλάτων.

Ἄπιστος, ὁ μὴ πειθόμενος· οὕτως Πλάτων.

Ἀποδέχομαι καὶ αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ. - - - Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ οὐδὲ ὡς.“

Ἀποδιοπομπεῖσθαι. ἀποπέμπεσθαι καὶ διωθεῖσθαι τὰ ἁμαρτήματα, συμπράκτορι χρώμενος τῷ Διΐ.

Ἀποκναίειν. κατ' ὀλίγον ἀποξύειν καὶ ὡσπερεὶ διαφθείρειν.

Ἄπολις. Πλάτων δὲ πόλιν ἄπολιν τὴν μηκέτ' οὖσαν πόλιν.

Ἀπόλογος Ἀλκίνου, ἐπὶ τῶν φλυαρούντων καὶ μακρὸν ἀποτεινόντων λόγον.

Ἀπ' ὄνου καταπεσών. παροιμία ἀπὸ τῶν ἱππικῇ ἐπιχειρούντων, μὴ δυναμένων δὲ μηδὲ ὄνοις χρῆσθαι. - - Ὁ δὲ φιλόσοφος Πλάτων, ὡς οὐκ ἀπὸ τοῦ ζώου τὴν παροιμίαν λέγεσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νοῦ, οὕτως· „καὶ μὴ καθάπερ ἀχάλινον κεκτημένον τὸ στόμα, βίᾳ ὑπὸ τοῦ λόγου φερόμενον, κατὰ τὴν παροιμίαν ἀπό τινος νοῦ καταπεσεῖν.“

Ἀποῤῥηθῇ ἀντὶ τοῦ ἀποκηρυχθῇ. Πλάτων.

---

1. Bachmanni Anecd. II. p. 323. — 3. Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 408, 10. — *Πλάτων*] Criton. 50 E. — 4. Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 408, 11. — *Πλάτων*] Phaed. 87 A. — 5. Suidas, Lex. Seguer. p. 408, 25. Glossa pertinere videtur ad Polit. X. 616 B. — 6. Suidas, Lex. Seguer. p. 408, 13. Respicitur Theaet. 156 A. — 8. Suidas, Lex. Seguer. p. 409, 3. Pertinere videtur ad Gorg. 501 C. — 9. Similia Suidas et Lex. Seguer. p. 409, 3. Glossa pertinet ad Theaet. 207 A. — 11. Eadem Suidas et Lex. Seguer. p. 409, 12. cum Schol. Aristoph. Vesp. 1036. Vocabulum *ἀντωμοσία* legitur Apol. 19 B. 24 B. Cf. Theaet. 172 E. — 13. *ὅρκος ὑπὸ τῶν* Suidas, Lex. Seguer. et Schol. Aristoph. Cf. *Διωμοσία*. — *διαδικαζομένων* Lex. Seguer. — 14. *διώκει* Suidas et Lex. Seguer. — 15. *ἔπραξεν*] *ἔπραξεν ἀποφάσκειν* Schol. Aristoph. — 18. Suidas. Cf. Lex. Seguer. p. 411, 26. *ἀνυσίμως* legitur Theaet. 144 B. *ἀνυσιμώτατον* (*βίον*) Legg. IV. 716 D. *ἀνυσιμώτατα* (adv.) Polit. VII. 518 D. — 20. Suidas, Lex. Seguer. p. 412, 26. — 22. Respicit vel Theaet. 207 A. vel Polit. III. 397 A. — 24. Lex. Seguer. p. 417, 17. — *Τιμαίῳ*] 21 B. (706, 29.) Vid. Schol. — 28. Zonaras. — 29. *Πλάτων*] Protag. 310 C.

1. Lex. Seguer. p. 420, 26. — *Πλάτων*] Fort. Comicus. — 2. Eadem Suidas et Lex. Seguer. p. 421, 18. Conf. Schol. ad Legg. IX. 866 C. (648, 34.) — 4. Suidas et Lex. Seguer. p. 422, 15: *Ἀπέσβη. ἐσβέσθη, ἢ ἐπαύσατο, ἀπέθνηκεν.* Apud Platonem *ἀπέσβη* non legitur. — 5. Suidas, Lex. Seguer. p. 422, 17. — *ἀποσβέσαι* Suidas, *ἀπεσβέσθη* Kusterus. — 6. *Πολιτικῷ*] 269 B. — 7. Suidas, Lex. Seguer. p. 424, 12. Glossa pertinere videtur ad Phaedr. 248 C. — 8. Suidas, Lex. Seguer. p. 425, 1. cum Schol. Aristoph. Eccles. 355. — *Νόμοις*] VIII. 845 B. est *ἀπίων*. Itaque glossam hanc malim ad Platonem Comicum referre. — 9. Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 424, 32. — 10. Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 424, 32. — 11. Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 424, 31. — *Πλάτων*] Apol. Socr. 26 E. — 12. Thomas Mag. — 13. *Φαίδωνι*] 96 E. — 14. Cf. Schol. ad Crat. 396 E. (192, 19.) — 17. Cf. Schol. ad Polit. III. 406. (454b, 12.) — 19. Pollux III. 58. — *Πλάτων*] Legg. VI. 766 D. — 21. Suidas, Diogen. II. 86. Significatur fortassis Polit. X. 614 B. (537, 42.) Cf. Schol. — 23. Suidas. Cf. Zenob. II. 57. Schol. Aristoph. Nub. 1276. — 25. *Πλάτων*] Legg. III. 701 C. — 30. Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 434, 13. (Pollux II. 128: *ὑπὸ δὲ γένους ἀποῤῥηθῆναι παντός Πλάτων τὸ οἷον ἀποκηρυχθῆναι εἶπεν.*) Glossa in terminationibus corrupta pertinet ad Legg. XI. 929 A.

Ἀπόῤῥησις. ἀπαγόρευσις.

Ἀπόῤῥησις. Πλάτων δὲ ἀπόῤῥησιν τὴν ἀπαγόρευσιν.

Ἀπόῤῥησις. ἡ μὲν συνήθεια τὴν ἀπαγόρευσιν οὕτω λέγει· Πλάτων δὲ ἀντὶ τοῦ ῥῆσις αὐτὸ ἐν τῇ Πολιτείᾳ τέθεικεν, εἰπών· „καὶ τότε τὴν ἀπόῤῥησιν τοῦ Θρασυμάχου οὐκ ἀπεδέξατο."

Ἀπόστολα τὰ εἰς τὴν θάλασσαν ἐκπεμπόμενα ἢ ἐκπλέοντα.

Ἀποστοματίζειν. ἀπὸ μνήμης λέγειν.

Ἀποστοματίζεσθαι δὲ τοὺς παῖδας Πλάτων που λέγει ἤγουν ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐρωτᾶσθαι, ὡς ἀπὸ στόματος λέγειν.

Ἀπὸ στόματος, ὡς ἡμεῖς, τὸ μὴ διὰ γραμμάτων ἀλλ' ἀπὸ μνήμης. - - - - Πλάτων Θεαιτήτῳ· „Ἀτὰρ τίνες ἦσαν οἱ λόγοι; ἔχοις ἂν διηγήσασθαι; Οὐ μὰ τὸν Δί' οὔκουν οὕτω γε ἀπὸ στόματος. ἀλλ' ἐγραψάμην μὲν τοῦτ' εὐθὺς οἴκαδ' ἐλθὼν ὑπομνήματα."

Ἀποτεθρυωμένοι. ἀπηγριωμένοι. εἴρηται δὲ κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν τεθρύων, ἅπερ εἰσὶν ἄγονα καὶ ἄγρια φυτά.

Ἀποφράδες ἡμέραι. ἐν αἷς τοῖς κατοιχομένοις χοὰς ἐπιφέρουσιν· ἢ αἱ πρὸς πράξεις ἀνεπιτήδειοι.

Ἀποψύχει, ὃ οἱ πολλοὶ καταψύχειν λέγουσιν, ὅταν τὸ καῦμα λήγῃ καὶ εἰς ψῦχος τρέπηται. Πλάτων ἐν Φαίδρῳ· „ἐπειδὰν ἀποψύχῃ, ἄπιμεν."

Ἀπρίξ. ἐμπεφυκότως.

Ἀπροβουλία. ἡ δὲ ἐν τοῖς Πλάτωνος Νόμοις ἀπροβουλία οὔ μοι ἀρέσκει.

Ἀπτῆσι, τοῖς μὴ πετομένοις.

Ἆρα, συλλογιστικὸς σύνδεσμος καὶ ἀντὶ τοῦ δή καὶ ὡς ἔοικε καὶ ὡς φαίνεται. οὕτω Πλάτων.

Ἀραρός. βέβαιον, ἀμετακίνητον.

Ἀργιλώδης γῆ. λευκὴ καὶ καθαρά.

Ἀργυραμοιβός. ὁ κέρμα ἀντὶ ἀργυρίου ἀλλασσόμενος.

Ἀργυρίς. φιάλη.

Ἀρεστός, ἀντὶ τοῦ ἀρέσκων. Πλάτων Φαίδρῳ.

Ἀριστίνδην. κατ' ἀνδραγαθίαν αἱρετόν.

Ἀριστίνδην, κατ' ἐκλογὴν καὶ αἵρεσιν τῶν ἀρίστων, Νόμων θ'.

Ἄρνυσθαι. ἀντὶ τοῦ καταλλάσσεσθαι· ὅθεν καὶ τὸ μισθαρνεῖν, τὸ μισθὸν ἀντί τινος λαμβάνειν λέγεται.

Ἄῤῥατον. ἰσχυρόν, στερεόν.

Ἄρτι. πρὸ ὀλίγου χρόνου πεποιημένος.

Ἀρτιάζειν, τὸ παίζειν ἄρτια ἢ περιττὰ καρύοις ἢ ἀστραγάλοις τοιούτοις. Πλάτων Λύσιδι· „η ἀρτιάζων ἀστραγάλοις παμπόλλοις ἐκ φορμίσκων τινῶν προαιρούμενοι."

Ἀρύτεσθαι σὺν τῷ τ λέγουσιν, οὐκ ἀρύεσθαι. - - - Καὶ Πλάτων Νόμοις „ἂν ὁ μὲν ἀρυτόμενος ὅθεν τε δεῖ καὶ ὁπόσα καὶ ὁπότε."

Ἀρχαῖος ἀντὶ τοῦ εὐήθης. Πλάτων.

Ἀρχιερέων, οὐκ ἀρχιερέα, Πλάτων ἐνδεκάτῳ Νόμων, ὀξεῖαν μέσην συλλαβήν.

Ἄσκησιν, ἀγωνίαν. - - οἱ παλαιοὶ καὶ Πλάτων καὶ ἀσκητὰς καὶ ἀθλητὰς λέγουσιν.

Ἀσκωλίζοντες. ἐφ' ἑνὸς ποδὸς ἐφαλλόμενοι ἢ στερούμενοι τῶν κατὰ φύσιν.

---

2. Pollux II. 127. — Πλάτων] Soph. 258 C. — 3. Lex. Seguer. p. 27, 1. — 4. Πολιτείᾳ] II. 357 A. — 7. ἀπόστολα πλοῖα leguntur Epist. VII. 346 A. — 9. Eadem Suidas. Disertius Lex. Seguer. p. 26, 1: Ἀποστοματίζειν· τὸ ἀπὸ στόματος ἐρωτωμένους ἐν διδασκάλου ἢ γλώσσας ἢ ἄλλο τι τῶν μαθημάτων λέγειν. Vid. Euthyd. 277 A. — 10. Pollux II. 102. (Suidas: Ἀποστοματίζειν φασὶ τὸν διδάσκαλον, ὅταν κελεύῃ τὸν παῖδα λέγειν ἄττα ἀπὸ στόματος.) — Πλάτων] Euthyd. 276 C. — 13. Suidas. Cf. Lex. Seguer. p. 77, 1. — 14. Θεαιτήτῳ] 142 D. — 18. Eadem Suidas et Lex. Seguer. p. 437, 3. Cf. Schol. ad Polit. VI. 495 D. (489 b, 38.) — 19. ἀπὸ] τὴν ἀπὸ Suid. et Lex. Seguer. cum Schol. — θρύων Schol. — 20. ἐστὶν Suid. et Lex. Seguer. cum Schol. — 21. Eadem Schol. ad Legg. VII. 800 D. (620, 6.), Suidas et Lex. Seguer. p. 438, 31. — Ἀποφράδες: ἡμέραι ἐν Cod. — 24. Lex. Seguer. p. 26, 12. — 26. Φαίδρῳ] 242 A. — 27. Conf. Suidas et Schol. ad Theaet. 155 E. (76 b, 3.) — 28. Pollux VI. 144. — Νόμοις] IX. 367 B. — 30. Suidas. Significari videtur Politic. 276 A.

1. Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 441, 20. — 3. Ἀραρότως legitur apud Platonem Phaedr. 240 D. ἀραρός non item. Zonaras: Ἀραρότως. ἁρμοζόντως ἢ παγίως καὶ ἑδραίως. — 4. Eadem Suidas et Lex. Seguer. p. 442, 28. — Ἀργιλώδης: γῆ λευκὴ καθαρὰ Cod. — 5. Eadem Suidas et Lex. Seguer. p. 442, 22. Respicitur Politic. 289 E. — 7. Haec ad Platonem non pertinent. — 8. Lex. Seguer. p. 80, 20. Astius v. ἀρεστός nonnisi ex Definitt. 415 A. enotavit. — 10. Suidas. — 11. Νόμων θ'] 855 C. (643, 33.) Cf. Schol. Libri νομοθετῶν. Emendavit Bernhardy. — 12. Suidas et Lex. Seguer. p. 446, 2. addunt: λαμβάνεται δὲ ἀντὶ τοῦ περιποιούμενος καὶ ἀντὶ τοῦ φυλάττων. οὕτω Πλάτων. quibus significatur potissimum locus Legg. XII. 944 C. — καταλάσσεσθαι Cod. — 14. Eadem Suidas, Zonaras, Lex. Seguer. p. 446, 15. Conf. Schol. ad Polit. VII. 535 B. (505 b, 11.) ἄῤῥατον legitur etiam Crat. 407 D. — 17. Lex. Seguer. p. 447, 15. — 18. Λύσιδι] 206 E. — 21. Suidas, Lex. Seguer. p. 448, 24. — 22. Νόμοις] I. 636 D. — 24. Suidas, Lex. Seguer. 449, 1. Schol. ad Lucian. p. 136. Iacob. — Πλάτων] Euthyd. 295 C. — 25. Lex. Seguer. p. 449, 31. — ἐνδεκάτῳ] immo δωδεκάτῳ, XII. 947 A. ubi vid. adnot. crit. — 27. Suidas. — Πλάτων] Polit. III. 403 E. 404 A. C. — 29. Eadem Suidas. Cf. Schol. ad Sympos. 190 D. (777 b, 12.) — Ἀσκωλιάζοντες Suid. — ἢ στερούμενοι] ὑστερούμενοι Suid.

Ἀσπαλιεύς. ἁλιεύς, ἀπὸ τοῦ ἀποσπᾶν τὴν ἄγραν.

Ἀστόξενος. ὁ μὴ ἔχων ἐν τοῖς πολίταις οἰκίαν ἰδίαν.

Ἀστράγαλοι ἀρσενικῶς, οὐχὶ θηλυκῶς. Πλάτων Θεαιτήτῳ.

Ἀστράγαλος. - - - Πλάτων Λύσιδι· „ἠρτίαζον ἀστραγάλοις παμπόλλοις."

Ἀσφαλεστέρους Πλάτων Πολιτείᾳ.

Ἀτάρ. σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ δή.

Ἄτεγκτος παρηγορήμασιν· Αἰσχύλος δοτικῇ ἀντὶ γενικῇ Ἀττικῷ ἐχρήσατο ἔθει. Πλάτων γενικῇ κέχρηται· „μὴ τέγγεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας."

Ἀτενής. ἢ ὁ τῷ ἤθει εὐθὺς καὶ ἀκλινής, ἢ ὁ σκληρὸς καὶ ἀνύπεικτος πρὸς ὃ χρὴ ὑπεῖξαι.

Ἀτέραμνος, δυσέψανος. οὕτως φησὶ Πλάτων.

Ἀτεράμων, οἱονεὶ μὴ τεράμων, ἀλλὰ σκληρός. ἔνθεν δὲ καὶ ἀτέραμνα ὄσπρια φαμὲν τὰ μὴ ἑψόμενα διὰ σκληρότητα. - - καὶ Πλάτων κέχρηται τῇ λέξει, κεραοβόλους καὶ ἀτεράμνους λέγων τοὺς σκληροὺς διὰ τούτων· „μή τις γένηται τῶν πολιτῶν κερασβόλος ἢ ἀτέραμνος." φασὶ γὰρ τὰ κατὰ τῶν κεράτων βληθέντα σπέρματα ἀτέραμνα γίνεσθαι.

Ἀτεχνῶς. ἀντὶ τοῦ ἀληθῶς καὶ χωρὶς πανουργίας καὶ οἷον ἀπλάστως.

Ἀτεχνῶς, περισπωμένως, ἀντὶ τοῦ ἀληθῶς, ἁπλῶς, χωρὶς πανουργίας, σαφῶς. ἢ βεβαίως, ἢ ἀσφαλῶς, ἢ φανερῶς· οἱονεὶ ἀτενῶς, περισσοῦ ὄντος τοῦ χ. ἢ ἀντὶ τοῦ τελείως, καὶ ἀντὶ τοῦ ἰσχυρῶς, καὶ ἀντὶ τοῦ καθάπαξ, καὶ ἀντὶ τοῦ παντελῶς. οὕτω Πλάτων.

Ἀτιμώρητος. ἀβοήθητος ἢ θαυμαστός· ἐστὶ δ' ὅτε καὶ ὁ κακός.

Ἄτοπον Πλάτων τὸ μέγα καὶ θαυμαστόν.

Ἄτοπον οὐ μόνον το ἄλογον, ἀλλὰ καὶ τὸ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον. Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „ὡς ἄτοπον, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο." καὶ πάλιν ἐν Θεαιτήτῳ· „οὐδὲν γὰρ ἄτοπον, ἀλλὰ πολὺ θαυμαστότερον ἦν." ἐσαφηνίσθη γὰρ διὰ τῆς ἀντιθέσεως.

Ἄτρωτος, ἀσινής, ἀπαθής. „ἀλλ' ἔμενεν ἄτρωτος ὑπὸ τῶν τοιούτων παθῶν ἢ ὁ Αἴας ὑπὸ σιδήρου."

Ἄττα ἀντὶ τοῦ τινά, καὶ προηγεῖται τοῦ ὀνόματος ἅπαξ ἐν τῷ αὐτῷ κώλῳ, καὶ ἕπεται ἀεί. ἕπεται μέν, ὡς τὸ ἕτερ' ἄττα καὶ πόσ' ἄττα· προηγεῖται δέ, ὡς ἔχει τὸ τοῦ Πλάτωνος ἐν τῷ Φαίδωνι· „ἦν γὰρ δὴ ἄττα τοιάδε," ἀντὶ τοῦ τοιαῦτά τινα.

Ἄτυφον ἐν Φαίδρῳ τὸ ἀβλαβές· ἐπεὶ τὸ τῦφον βλάπτει. Καὶ ἐπιτεθυμμένον ὁμοίως· τὸ γὰρ θῦψαι ἐπικαῦσαι.

Ἀτύφου μοίρας. τῆς ἀβλαβοῦς ὑπὸ τύφου καὶ μὴ τεθυμμένης.

Ἀτυχῆσαι. μὴ τυχεῖν.

Ἀτυχῆσαι ἀντὶ τοῦ ἀποτυχεῖν. οὕτως Πλάτων.

Αὔην καὶ ξηράν. παραλλήλως εἶπεν. ἔστι δὲ ταὐτόν.

Αὐτὸ δείξει, παροιμία ἔξω τοῦ ἐπιλόγου λεγομένη, ἧς μνημονεύει καὶ Πλάτων.

Αὐτὸ δείξει. παροιμία. ἐλλείπει τὸ ἔργον.

Αὐτόπωλοι τῇ τῶν καπήλων ἀντικείμενοι τέχνῃ. καὶ Πλάτων Πολιτικῷ· „καθάπερ ἡ τῶν καπήλων τέχνη τῆς τῶν αὐτοπώλων διώρισται τέχνης."

---

1. Similia Suidas et Lex. Seguer. p. 453, 2. Sed apud Platonem ἀσπαλιευτής legitur (Soph. 218 E. 221 C. D. 222 A.), ἀσπαλιεύς non legitur. — 3. Eadem Hesychius s. v. Ἀστυξένοι. Sed glossa haec ad Platonem non pertinet. 5. Lex. Seguer. p. 79, 24. — Θεαιτήτῳ] 154 C. — 7. Lex. Seguer. p. 454, 31. — Λύσιδι] 206 E. — 9. Lex. Seguer. p. 456, 29. — 11. Lex. Seguer. p. 6, 13. — 12. Πλάτων] Polit. II. 361 C. — 14. Polit. VIII. 547 E. — 15. Post ὑπεῖξαι in Cod. additum est a manu paulo recentiore: ἤτοι ὑποταγῆναι ἢ ὑπῆσαι (sic). et in ima pagina per compendia ceteris, quae in Cod. reperiuntur, dissimilia ὅτ τρόπ ἢ φρόνημ ϛ σκοπ Ἡ ΗΘ. — 16. Zonaras. Cf. Ἔψανον et Τέραμνον. — 17. Schol. Aristoph. Vesp. 729. Cf. Pollux VI. 125. Lex. Seguer. p. 459, 2—5. — 19. Πλάτων] Legg. IX. 853 D. — 26. Suidas. Cf. Lex. Seguer. p. 459, 10. et Schol. ad Euthyphr. 3 A. (1 b, 18.)

1. Eadem Suidas, Zonaras p. 331. Lex. Seguer. p. 459, 16. Ἀτιμώρητος apud Platonem legitur Legg. V. 370 A. et XII. 959 B. Adverbium ἀτιμωρήτως, in Astii lexico praetermissum, est Legg. VI. 762 C. — 3. Fragm. Cantabrig. — 4. Thomas Mag. — 5. Φαίδωνι] 60 B. Cf. Schol. ad 59 A. (31, 26.) — 6. Θεαιτήτῳ] 142 C. — 9. Suidas. — ἀλλ' ἔμενεν] Fort. μᾶλλον ἦν. Significatur enim Sympos. 219 E. — 11. Thomas Mag. — 14. Φαίδωνι] 60 E. — 16. Suidas, Lex. Seguer. p. 462, 9. — Φαίδρῳ] 230 A. — 19. Eadem Suidas, omissis καὶ μὴ τεθυμμένης. — 21. Eadem Suidas et Lex. Seguer. p. 462, 1. — μητυχεῖν Cod. — 22. Zonaras. (Etymolog. Magnum: Ἀτυχεῖν ἀντὶ τοῦ ἀποτυχεῖν Πλάτων λαμβάνει.) — Πλάτων] Phaedr. 230 E. Legg. VII. 807 A. In Astii Lexico verbum ἀτυχεῖν frustra quaeres. — 23. Legg. VI. 761 C. — ξηράν Codex: ξηρὰν R. — παραλλήλοις Cod. — 24. ταυτόν Cod. — 25. Hesychius. — 27. Suidas. Cf. Schol. ad Theaet. 200 E. (99, 36.) Hipp. mai. 288 B. (821, 44.) — 28. Lex. Seguer. p. 467, 20. — 29. Πολιτικῷ] 260 C.

Αὐτίκα· ἅμα καὶ τότε εὐθέως.

Ἄφθονον τὸν μὴ φθονοῦντα, Πλάτων Πολιτείας τετάρτῳ.

Ἀχαριστεῖν. μὴ χαρίζεσθαι.

Ἀχρηστίαν Πλάτων πρώτῳ Πολιτείας.

Ἄχρηστος, ὁ ἀνωφελής, καὶ ἰδίως ᾧ οὐδεὶς χρῆται. οὕτω Πλάτων.

Ἀψυχίαν ἀντὶ τοῦ δειλίαν, Πλάτων Γοργίᾳ.

Β.

Βάδην. ἐπειγομένη πορεία.

Βαθεῖαν αὔλακα. ὅπερ ἐστὶ σχιστῆς γῆς ὑπὸ ἀρότρου. μεταφορικῶς ἀπὸ τούτου βαθείας φρένας καὶ κεκρυμμένας σημαίνει.

Βαλανεὺς παρὰ Πλάτωνι καὶ Ἀριστοφάνει Πελαργοῖς.

Βάλλ' ἐς μακαρίαν. ἀντὶ τοῦ βάλλ' εἰς Ἅιδου. ὅθεν τοὺς ἀποθανόντας μακαρίτας ἔθος καλεῖν· ἢ ὅτι ἡ Μακαρία θυγάτηρ οὖσα τοῦ Ἡρακλέους ἑκοῦσα ὑπὲρ τοῦ τῶν Ἡρακλειδῶν γένους ἀπέθανεν.

Βάραθρον. ὄρυγμα φρέατι ὅμοιον, ἔνθα οἱ καταδικασθέντες ἐβάλλοντο.

Βαρβαρίζει, ἀντὶ τοῦ, τὰ τῶν βαρβάρων φρονεῖ. οὕτω Πλάτων.

Βδέλλεται, ἀμέλγει. Πλάτων εἰς τὸν Θεαίτητον *βδάλλεται* λέγει.

Βδελυρός. αἰσχροποιός.

Βδελύττεσθαι, μυσάττεσθαι, ναυτιᾶν, ἀποστρέφεσθαι. Ἀπολλόδωρος Κυρηναῖος, μισεῖν.

Βέβηλοι. ἀμύητοι.

Βένδις. ἡ Ἄρτεμις, Θρᾳκίᾳ φωνῇ· καὶ Βενδίδεια, Ἀρτέμιδος ἑορτὴ παρὰ Θρᾳξίν.

Βιβλία διὰ τοῦ ι, ὡς Πλάτων, Ἀττικοί· βυβλία, ὡς Δημοσθένης, κοινόν.

Βλάξ. ὁ διὰ νωθρίαν ἁμαρτηκώς.

Βλάξ, μαλακός, χαῦνος, ἐκλελυμένος ἢ μωρός. — *Βλᾶκα* αἰτιατική, τὸν εὐήθη καὶ ἀνόητον. εἴρηται δὲ ἀπὸ ἰχθύος τινὸς ὁμοίου σιλούρῳ, ἀχρήστου δὲ οὕτως ὡς μηδὲ κύνα αὐτῷ χρῆσθαι. Πολιτείας δ'· „βλακικόν τε ἡμῶν τὸ πάθος". ὡς εἰ λέγοι τις πνευμονίαν, ἀπὸ τοῦ θαλαττίου ζώου ὄντος ἀναισθήτου. Οἱ δ' ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ Κύμῃ χωρίου τῆς Βλακείας, οὗ μνημονεύει καὶ Ἀριστοτέλης.

Βλάξ, βλακεύειν, βλακεύεσθαι καὶ *βλάκες* καὶ *βλακικῶς*· Πλάτων Γοργίᾳ, ὁ αὐτὸς Εὐθυδήμῳ.

Βλιμάζειν. πειράζειν.

Βλίττειν. ἀφαιρεῖν τὸ μέλι ἀπὸ τῶν κηρίων.

Βομβοῦσιν αἱ μέλισσαι, ὅταν τις προσίῃ μύρου ὄζων. Πολιτείας θ'.

Βοτά, βοσκήματα. καὶ *βοτάνη*, ὁ χόρτος.

Βραβευτής, διοικητής, κριτής, παροχεύς. βραβευτὴς δὲ οὐ πάνυ τι λέγεται, ἀλλὰ μᾶλλον *βραβεύς*. Πλάτων· „ἐπιστάτας τε καὶ βραβέας." ἐν δὲ τῷ Πρωταγόρᾳ· „βραβευτὴν αἰσχρὸν εἴη αἱρεῖσθαι."

Βράττειν. ἀνακινεῖν, ὥσπερ οἱ τὸν σῖτον καθαίροντες.

Βρενθυόμενος. γαυρούμενος καὶ ὀγκυλόμενος μετὰ βάρους.

Βρενθυόμενος, ἐπαιρόμενος, μέγα φρονῶν.

Βωμολοχία. κακολογία, ἀπὸ τοῦ λοχαγεῖν. εἴρηται δὲ ἀπὸ τῶν τοὺς βωμοὺς λοχώντων

---

2. Lex. Seguer. p. 81, 29. — *Πολιτείας*] VI. 500 A. — 4. Eadem Suidas. Significatur Sympos. 186 C. — *μηχαρίζεσθαι* Cod. — 5. Lex. Seguer. p. 78, 13. — *πρώτῳ Πολιτείας*] 333 D. — 6. Lex. Seguer. p. 475, 17. — 8. Lex. Seguer. p. 78, 22. — 9. Addenda negatio *οὐκ ἐπειγομένη πορεία*. Glossa huc, ni fallor, ex Herodoteis irrepsit. Ruhnk. — 10. Eadem Suidas et Etymol. M. p. 185, 31. Glossa pertinet ad Polit. II. 362 A. — *ἐστὶ στίχος γῆς* Suidas, *ἐστὶ στιχὶς γῆς* Etymol. M. — 11. *ἀπὸ τοῦ βαθείας* Cod. et Etymolog. M. (Suidae quoque libri optimi.) — 12. *φρενὸς κεκρυμμένης* (omisso *καὶ*) Cod. — 13. Moeris Attic. — *Πλάτων*] Polit. I. 344 D. — 14. Cf. Schol. ad Hipp. mai 293 A. (824, 30.) — *ἐς* Codex: *εἰς* R. — *τοῦ βάλε εἰς* Cod. — 17. *Ἡρακλέους* Codex: *Ἡρακλέος* R. —
δ
ὑπὲρ] *ὑπὸ* Cod. — 19. Gorg. 516 D. — 20. *καταδικασθέντες*] De Codicis compendio *κατα*, quod etiam *κατάδικοι* significare potest, vid. Bastius ad Gregor. Corinth. p. 711. — 21. Suidas. — 22. *Πλάτων*] Alcib. I. 120 B. (*βαρβαρίζοντες*.) Theaet. 175 D. (*βαρβαρίζων*.) Sed vide ne Suidae glossa ad Platonem Comicum sit referenda. — 23. Suidas. — *Θεαίτητον*] 174 D. (85 b, 31.) Cf. Schol. — 26. Eadem Suidas. Glossa pertinet ad Polit. I. 338 D. — 26. Suidas. Significari videtur Polit. X. 605 E. — 28. Sympos. 218 B.

1. *Ἄρτεμις, Θρᾳκίᾳ φωνῇ* nos: *Ἄρτεμις θρακιαφω* (sine accentu) Cod., *Ἄρτεμις· Θρᾳκία φωνή* R. — *Βενδίδεια* nos: *Βενδιδία* Cod., *Βενδίδια* R. Bendidea memorantur Polit. I. 354 A. — 3. Moeris. — 6. Suidas. Cf. Schol. ad Politic. 307 C. Bachm. Anecd. I. p. 180. — 9. *Πολιτείας δ'*] 432 D. — 14. Lex. Seguer. p. 84, 4. — 15. *Γοργίᾳ*] 488 A. (233 b, 26.) Cf. Schol. — *Εὐθυδήμῳ*] 287 E. (*βλακεία*.) — 16. Glossa insiticia. — 17. Eadem Hesychius et Suidas. Significatur Polit. VIII. 564 E. (517, 2.) Cf. Schol. — 18. Suidas. — 19. *Πολιτείας θ'*] 573 A. — 20. Suidas. Cf. Schol. ad Menex. 237 D. (379, 2.) — 21. Zonaras. Cf. Pollux III. 145. — 22. *Πλάτων*] Legg. XII. 949 A. — 23. *Πρωταγόρᾳ*] 338 B. — 25. Soph. 226 B. — 27. Sympos. 221 B. — 29. Suidas. — 30. Cf. Schol. ad Polit. X. 606 C. (534, 19.) — *ἀπὸ τοῦ λοχαγεῖν* temere intrusa videntur Toupio.

καὶ ἐπιτηρούντων τοὺς θύοντας, ἵνα μεταιτῶσιν.

Γ.

Γάννυσθαι, φαιδρύνεσθαι, χαίρειν καὶ διαχεῖσθαι.

Γαργαλίζει, κινεῖ, ὑποσημαίνει, προτρέπει, ἐρεθίζει.

Γεγανωμένος, λελαμπρυσμένος, ἐσκεπασμένος.

Γέγονα ἔτη τοσαῦτα κάλλιον ἢ γέγονα ἐτῶν. Πλάτων ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ· „ἔτη γεγονὼς πλείω ἑβδομήκοντα."

Γεγωνέναι καὶ Γεγωνεῖν, ἐξάκουστον βοῆσαι.

Γεῖσα. λίθοι εἰς θριγκία καὶ τοίχων πρόποδας παρεσκευασμένοι.

Γελασείοντα, γελαστικῶς ἔχοντα, γελάσαι θέλοντα.

Γελοῖον. ἐφ' ᾧ τις ἂν γελάσειεν, ἤγουν καταγέλαστον.

Γένεθλα, γεννήματα.

Γενέθλια, οὐ γενέσια λέγονται τὴν ἡμέραν τῆς γενέσεως. Πλάτων· „βασιλέως ἦν γενέθλια." οἱ δὲ Ἀθηναῖοι γενέσια.

Γεννάδας. γενναῖος, εὐγενέστατος.

Γενναῖος. ὁ εὖ γεγονώς.

Γέννησιν, τὴν τῶν ἀφροδισίων μῖξιν.

Γεννηταί. οἱ τὰς φατρίας γεννῶντες. Φατρία δέ ἐστι φυλῆς μέρος τρίτον, ὅπερ καὶ τριττὺς λέγεται.

Γεννήτης. καὶ ὡς Πλάτων ὁ γεννήτωρ. ὁ δ' αὐτὸς ἐπὶ ταὐτοῦ καὶ γεννήτης ἔφη· „τὴν τοῦ γεννήτου ψυχὴν συλήσας."

Γεννούστης· οἷον γεννήτης, ἢ συγγενής, ἢ ἔγγονος. τὸ τελευταῖον ἐκδέχεσθαι ἄμεινον.

Γενοίστης παρὰ Πλάτωνι ἐν Φιλήβῳ ἐπὶ τῆς τοῦ θεοῦ ἐννοίας, οἷον ὁ γεννητικός.

Γέρα Πλάτων ἕκτῳ Πολιτείας.

Γερανοβοσίαι καὶ χηνοβοσίαι κατὰ Πλάτωνα.

Γεωμόροι. οἱ κληροῦχοι.

Γεωπεῖναι. οἱ μικρὰν καὶ λυπρὰν γῆν ἔχοντες.

Γῆν ἰλλομένην. συγκεκλεισμένην καὶ περιειλημμένην. Ἰλλάδες γὰρ οἱ δεσμοί.

Γηπέδων· Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Στεφάνου. γήπεδον τὸ χωρίον, ὥσπερ καὶ οἰκόπεδον τὸ γῇ καὶ οἰκήμασιν ἀπαρτιζόμενον. Πλάτων γοῦν ἐν ε' Νόμων φησίν· „ὧν ἔλαχεν οἰκοπέδων ἢ γηπέδων."

Γλυκὺς ἀγκών. οὐ κατ' ἐναντίωσιν ἡ παροιμία, ἀλλὰ βουλόμενος εἰπεῖν, ὦ γλυκεῖα ἤθη. ἔστι δὲ παροιμία, ὡς ἐπιφανούμενον.

Γνωματεύοντα. διακρίνοντα καὶ διαγινώσκοντα.

Γόητες. οἱ ἀπατεῶνες.

Γόνιμα ἀγαθά, τὰ τῷ ὄντι ἀγαθά. Πολιτείας δευτέρῳ.

Γραῶν ὕθλοι. ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν μάτην ληρούντων.

Γυμνοπαιδία. χοροὶ ἐν Σπάρτῃ τῆς Λακωνικῆς εἰς θεοὺς ὕμνους ᾄδοντες, εἰς τιμὴν τῶν ἐν Θυρέαις ἀποθανόντων Σπαρτιατῶν.

Δ.

Δεδιττόμενος, ἐκφοβῶν.

Δεῖγμα. τόπος ἐν Πειραιεῖ ἐν τῷ καλουμένῳ ἐμπορείῳ.

Δείλης πρωΐας. τῇ πρὸ ἀρίστου ὥρᾳ. Δείλης ὀψίας. τῇ πρὸ δείπνου.

Δειμάμενοι, οἰκοδομήσαντες. καὶ δείμασθαι, οἰκοδομεῖν.

---

3. Suidas. Cf. Schol. ad Phaedr. 234 D. (796 b, 23.) — 4. Suidas. Significari videtur Phileb. 47 A. — 5. Suidas, Etymolog. Gud. Cf. Schol. ad Polit. III. 411 A. (456 b, 18.) — 6. Thomas Mag. — 7. Σωκράτους ἀπολογίᾳ] 17 D. — 9. Suidas. Cf. Schol. ad Hipp. mai. 292 D. (824, 12.) — 10. Γεῖσα vox minime Platonica. — πρόποδας Ruhnkenius: προποδας (sine accentu) Cod., πρόσποδας R. — 12. Suidas. Cf. Schol. ad Phaed. 64 B. (33 b, 28.) — 15. Suidas. Respici videtur locus Simonidis in Protag. 346 C. — 16. Zonaras. — 17. Πλάτων] Alcib. I. 121 C. — 19. Suidas. Gaisfordio significari videtur Phaedr. 243 C. — 20. Eadem Suidas. — 21. Suidas. Glossa pertinet ad Polit. IV. 436 A. Cf. s. v. Τροφή. — 22. Cf. Suidas et Schol. ad Criton. 51 E. (27 b, 43.) Axioch. 371 D. (863, 2.) Vid. etiam s. v. Γενούστης. — 25. Pollux III. 9. — Πλάτων] Legg. IX. 868 E. 869 A. — ὁ δ' αὐτὸς] Ibid. 869 B. — 28. Suidas.

1. Hesychius, Etymolog. M., Lex. Seguer. p. 231, 28. — Φιλήβῳ] 30 D. (271 b, 44.) Cf. Schol. — 3. Lex. Seguer. p. 87, 22. — ἕκτῳ Πολιτείας] 503 A. — 4. Pollux IX. 16. — Πλάτωνα] Politic. 264 C. — 5. Cf. Schol. ad Legg. XI. 919 D. (672, 32.) — Γεώμοροι] Cod. — 6. Glossa Herodotea, quam habet etiam Suidas. — λυγρὰν Cod. — 7. Eadem Suidas. Cf. Schol. ad Tim. 40 B. (713, 29.) — 9. Harpocratio. — 11. ε' Νόμων] 741 C. — 13. Suidas. Significari videtur Phaedr. 257 D. (807, 23.) Cf. Schol. et Zenob. II. 92. — 16. Similia Suidas et Etymol. M. p. 236, 48. Cf. Schol. ad Polit. VII. 516 E. (489, 26.) — γνωμονεύοντα Cod. — 18. Lex. Seguer. p. 31, 19. — Πολιτείας δευτέρῳ] 367 D. — 19. Suidas, Zenob. III. 5. Respici videtur Theaet. 176 B. — 20. Eadem Suidas, additis verbis ἐκ παίδων post χοροί. Respicitur Legg. I. 633 C. — γυμνοπαιδιά Cod. — 22. Θυρέαις Ruhnkenius: Θυρεαιαῖς cum Cod. et Suida R. — 23. Suidas. Significari videtur Phaedr. 245 B. — 24. Haec ad Platonem non pertinent. — 26. Glossa Herodotea, ut videtur. — 28. Suidas. δειμάμενοι legitur in Axiochi 367 C. δείμασθαι in eiusdem dialogi 370 D.

Δεκάζει. ὁ κρίσιν ὠνούμενος παρὰ δικαστοῦ. *Δεκάζεται* ὁ κρίσιν πιπράσκων. ἔνθεν ἀδέκαστος ὁ μὴ πιπράσκων καλεῖται.

Δεξαμενή φασι Πλάτωνα ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας εἰρηκέναι· ἐγὼ δὲ οὔ φημι ἀλλὰ *δεξαμένη* τῷ τόνῳ εἶπεν ὡς ποιουμένη.

Δεσμεύειν *δεδεσμένον* Πλάτων Φαίδρῳ, Εὐριπίδης Βάκχαις.

Δεσποτῶ. Πλάτων δὲ τὸ *δεσποτοῦν* ἀντὶ τοῦ δεσπόζον εἴρηκε.

Δεῦρ' ἀεί, ἀντὶ τοῦ ἕως τούτου. Πλάτων Νόμων ζ′ „πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἐξ ἕω μέχρι δεῦρο ἀεὶ διεληλύθαμεν."

Δεῦρο, ἀντὶ τοῦ ἔρχου. Πλάτων Πολιτείας τρίτῳ.

Δευσοποιόν. ἔμμονον καὶ δυσαπόπλυτον.

Δευσοποιός. κυρίως μὲν ἐπὶ τῆς πορφύρας λέγεται τοὔνομα τῆς ἔμμονον καὶ ἀνέκπλυτον ἐχούσης τὸ ἄνθος τῆς βαφῆς· ἐκ μεταφορᾶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐχόντων τὸ χρῶμα ἔμμονον καὶ πολυχρόνιον τὸ *δευσοποιὸν* λέγεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ Πλάτων διασαφεῖ ἐν ε′ Πολιτείας.

Δευτέρων ἀμεινόνων. παροιμία ἐπὶ τῶν θυομένων ἐκ δευτέρου, ὅταν αὐτοῖς τὰ πρότερα ἱερὰ μὴ καλὰ ὀφθῇ καὶ ἐπὶ δεύτερα τραπῶσι λέγοντες· δευτέρων ἀμεινόνων. μνημονεύει Πλάτων.

Δημοποίητος. ὁ παρέγγραφος.

Δημότης. εἷς ἐκ τοῦ δήμου καὶ ἰδιώτης. καὶ ἡ πόλις σὺν τῇ βουλῇ.

Δημοσιεύειν, τὸ δημεύειν. Πλάτων Φαίδρῳ.

Δημοῦσθαι. δημοκοπεῖν, παίζειν, εὐφραίνεσθαι.

Δήπουθεν. ἔκ τινος τόπου ἢ ἀντὶ τοῦ δηλονότι, ἴσον τῷ φανερόν.

Διαγράφειν. διαξύειν, ἀπαλείφειν, παράπτεσθαι.

Διαγράφειν τὸ ἐξαλείφειν Πλάτων Πολιτείας γ′.

Διακομισθείς, διελθών.

Διακορής. μεμεστωμένος.

Διαλαγχάνειν. διαμερίζεσθαι, διακληροῦσθαι.

Διὰ μέσου τείχους. τριῶν ὄντων τειχῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ, τοῦ τε βορείου καὶ τοῦ νοτίου καὶ τοῦ Φαληρικοῦ, διὰ μέσου τούτων ἐλέγετο τὸ νότιον, οὗ μνημονεύει καὶ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ.

Διαμπερές. δι' ὅλου διῆκον.

Διανεκεῖ λόγῳ, ὡς Πλάτων Ἱππίᾳ, Ἀττικοί· *διηνεκεῖ* Ἕλληνες

Διανενεύκαμεν. ἐπεραιώθημεν.

Διὰ πάντων κριτής. Βοηθός φησιν ἐν τοῖς περὶ Πλάτωνος, ὅτι ὁ νομοθέτης ἐκέλευσε τοῖς κρίνουσιν γράφειν τὰ κεφάλαια ἕκαστον.

Διαπορηθέντες, διαπορoῦντες.

Διαπρέπω τὸν δεῖνα, ἤτοι καλλωπίζω. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „φύσιν ψυχῆς ὧδε γενναίαν μειρακιώδει τινὶ διαπρέπεις μορφώματι."

Διασφάξ. διατομὴ ὄρους.

Διατεθρυλημένος τὰ ὦτα. οἷον κατηδολεσχημένος ἢ οἷον πλειστάκις καὶ περὶ τῶν αὐτῶν πλεῖστα ἀκηκοώς.

Διατεθρυμμένος. διακεκλασμένος.

Διαττᾶν. σήθειν.

Διαφορά πάντες λέγουσι, *διαφορότης* δὲ Πλάτων μόνος ἐν Θεαιτήτῳ.

Διαφορότητος Πλάτων Θεαιτήτῳ· παρ' ἄλλῳ οὐχ εὗρον.

Διαχεῖται, χαίρει, διαχέεται.

Διδαξάμενος. τελέσας τι ὑπὲρ ἑτέρου διδασκάλῳ.

θ

1. Glossa insiticia. — 2. ἔνθεν Bastius: ἓν Cod., ἔνθα R. — 4. Phrynichus p. 321. Lob. — Πλάτωνα] Tim. 53 A. Critia 117 A. — 7. Lex. Seguer. p. 88, 22. — Φαίδρῳ] Fort. Φάωνι, ut Plato Comicus intelligendus sit. — 9. Pollux III. 74. — Πλάτων] Tim. 44 D. — 11. Suidas. — Νόμων ζ′] 811 C. — 14. Lex. Seguer. p. 88, 19. — Πολιτείας] IV. 445 C. V. 477 D. — 15. δυσαπόλυτον Cod. — 16. Harpocratio, Suidas. Cf. Etymol. M. 348, 40. — 21. ε′] Immo δ′, 429 E. 430 A. — 22. Hesychius, Zenob. III. 15. — 25. Πλάτων] Legg. IV. 723 D. (587b, 1.) Vid. Schol. — 26. Haec ad Platonem non pertinent. — 27. Δημότης Toupius: Δῆμος R. (Hesychius: Δημότης. ὁ ἐκ τοῦ δήμου. δηλοῖ δὲ καὶ ἰδιώτην.) — καὶ Δῆμος ἡ Kochius. — 29. Lex. Seguer. p. 90, 11. — Φαίδρῳ] Etiam hic sicut supra (v. 7.) latet error. — 30. Similia Hesychius, Etymol. M., Suidas, Zonaras. Conf. Schol. ad Theaet. 161 E. (79b, 14.) — 31. Phileb. 62 E. Ion. 534 A. — 32. τῷ] τὸ Cod.

1. Eadem Suidas. — Διαγράφειν Ruhnkenius: Διαγείρειν R cum Cod., Διασήθειν Suid. — παράπτεσθαι Codex: παραπτᾶσθαι R. — 2. Moeris. — Πολιτείας γ′] 387 B. — 3. Suidas. Glossa pertinere videtur ad Legg. X. 905 B. — 4. Suidas: Διακορεῖς, μεμεστωμένοι. Singularis legitur Legg. I. 629 B. Pluralis Legg. VII. 810 E. — 5. Eadem Suidas et Zonaras. Verbum hoc legitur Critia 109 B. Politico 307 C. — 6. Harpocratio, Suidas. — 9. Γοργίᾳ] 455 E. — 10. Eadem Suidas. διαμπερές legitur Phaed. 111 E. Polit. X. 616 D. E. — 11. Moeris. — Ἱππίᾳ] Μείζονι, 301 E. — 13. Eadem Suidas et Zonaras. Respicitur Polit. IV. 441 C. — ἐπαιρασώθημεν Cod. — 14. Hesychius. Significatur Polit. IX. 580 B. — 17. Suidas. Respici videtur Tim. 49 B. — 18. Thomas Mag. — 19. Γοργίᾳ] 485 E. — 21. Glossa Herodotea. — 22. Suidas. Glossa pertinet ad Polit. II. 358 C. — 24. Eadem Suidas. διατεθρυμμένος, non διατεθρυμμένος, est Legg. XI. 922 C. — 25. Eadem Suidas. Verbum hoc legitur Soph. 226 B. Tim. 73 E. Crat. 402 C. — διαττᾶν Cod. — 26. Thomas Mag. — 27. Θεαιτήτῳ] 209 A. D. E. 210 A. — 28. Moeris. — 30. Suidas. Significari videtur Symp. 206 D. — 31. Eadem Suidas et Zonaras. Cf. Ἐδίδαξα. — διαδαξάμενος Cod.

Διδασκαλικός, Πλάτων Γοργίᾳ.

Διηθεῖν. διυλίζειν.

Διηρθρωμένον, δεδηλωμένον, ἠκριβωμένον.

Διθύραμβος. ὕμνος εἰς Διόνυσον.

Δικαιούμενος. κολαζόμενος.

Δικαιωτήρια τὰ βασανιστήρια, ὡς Πλάτων· ὁ αὐτὸς καὶ δικαιούμενον τὸν κολαζόμενον.

Δίκη. ὅτε μὲν τὸ ἔγκλημα, ὅτε δὲ ἡ κόλασις, ὅτε δὲ ὁ τρόπος καὶ ἡ ὁμοιότης.

Δίκη ἡ ἰδία, γραφὴ ἡ δημοσία. Πλάτων ἐν τῷ Εὐθύφρωνι ἢ περὶ ὁσίου· „οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν ἀλλὰ γραφήν.“

Δίκηλα. μιμήματα, εἰκάσματα.

Δινισμόν· Πλάτων Πολιτείας ὄγδοῳ.

Διὸς Κόρινθος· ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ λεγόντων παροιμία. ἐῤῥέθη δὲ δι' αἰτίαν τοιαύτην. Μεγαρεῖς ὑπακούοντες Κορινθίοις ἐβαροῦντο τοῖς ἐπιτάγμασι, καὶ φανεροὶ δυσανασχετοῦντες ἦσαν ἐπὶ τούτῳ. Κορινθίων δὲ πρέσβεις ἦλθον εἰς τὰ Μέγαρα, καὶ τοῦ δήμου μὴ προσέχοντος αὐτοῖς ἀγανακτοῦντες ἐβόων· Οὐκ ἀνέξεται ταῦτα ὁ Διὸς Κόρινθος. φασὶν οὖν τοὺς Μεγαρεῖς ἐκβάλλοντας αὐτοὺς παίειν καὶ λέγειν· Παῖε τὸν Διὸς Κόρινθον.

Διπλόον. ἐπὶ σιδήρου εἴρηται, ὅτ' ἂν ἀπό τινος ἑνώσεως ἀπόλυσίς τις ᾖ εἰς παράθεσιν μᾶλλον ἢ ἕνωσιν· ἐπὶ δὲ ἤθους τροπικῶς τὸ μὴ ὑγιὲς δηλοῦν.

Δὶς καὶ τρὶς τὸ καλόν. οὕτω χρὴ τὸ καλὸν πολλάκις λέγειν.

Δὶς παῖδες οἱ γέροντες. ἐπὶ τῶν πρὸς τὸ γῆρας εὐηθεστέρων εἶναι δοκούντων.

Διωκάθειν. διώκειν ἐγκαλοῦντα ἢ τρέχοντα.

Διωλύγιον. ἐπὶ πολὺ διῆκον· ἐπὶ φαύλου δὲ αὐτῷ κέχρηται· πολὺ καὶ ἄμετρον.

Διωλύγιον, μέγα. καὶ παροιμία· διωλύγιον κακόν, ἐπὶ τῶν μέγα τι καὶ δεινὸν ὑφισταμένων. διωλύγιον γάρ ἐστι τὸ μέγα καὶ ἐπὶ πολὺ διῆκον. Οὕτως „οὐ μακρὰ καὶ διωλύγιος φλυαρία“ Πλάτων.

Διωλύγιον. Ἰσαῖος ἐν τῷ πρὸς Στρατοκλέα „πράγματα διωλύγια“ ἀντὶ τοῦ μεγάλα. καὶ Πλάτων.

Διωμοσία. ὅρκοι οἱ ὑπὸ τῶν δικαζομένων γινόμενοι, τοῦ μὲν ὀμνύντος, ὅτι παθὼν ἐγκαλεῖ, τοῦ δέ, ὅτι οὐκ ἐποίησεν.

Διωσόμεθα, ἀπωσόμεθα καὶ ἀποπεμψόμεθα.

Δοκῶ. Ὥσπερ λέγομεν δοκῶ μοι, οὕτω καὶ μοι δοκοῦμεν ἐπὶ πληθυντικοῦ. Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ· „καί μοι δοκοῦμεν τῇδε ἄν πῃ τάχιστα εὑρεῖν.“

Δόξαις, ἀντὶ τοῦ δόξειας, Πλάτων Φαίδρῳ.

Δόξασμα Πλάτων Φαίδρῳ.

Δρόμοι. οἱ περίπατοι.

Δρόμοις, τοῖς γυμνασίοις.

Δρύοχοι. δρυόχους ἐν Τιμαίῳ καλεῖ τὰ στηρίγματα τῆς πηγνυμένης νηός.

Δύναμαι, δύνασαι· δύνῃ δὲ οὐδεὶς τῶν δοκίμων εἶπεν · · · ἐὰν δύνῃ δέ. Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἂν δύνῃ ἀκριβέστατα διελθεῖν πάντα.“

Δυσαλθές, δυσίατον.

Δυσήριδος καὶ δύσηρις Ἀττικοί, καὶ Πλάτων Νόμων θ', δύσερις Ἕλληνες.

Δυσμαῖς βίου, τῷ τέλει τῆς ζωῆς.

Δυσχέρασμα. πονηρὰ δὲ τὰ Πλάτωνος ἐν Φιλήβῳ δυσχεράσματα.

Δυσωπεῖσθαι. ὑφορᾶσθαι καὶ ὑπόπτως ἔχειν.

Δυσωπεῖσθαι ἀντὶ τοῦ φοβεῖσθαι Ἀττικοί, ὡς καὶ

---

1. Lex. Seguer. p. 90, 14. — Γοργίᾳ] 455 A. — 2. Eadem Suidas, qui addit: καὶ Διηθεῖται, ἀφυλίζεται. Διηθεῖν legitur Soph. 226 B. Tim. 45 C. διηθεῖται legebatur Tim. Locr. 101 A. — 3. Suidas. Respici videtur Legg. I. 645 C. — 4. Eadem Suidas. Cf. Schol. ad Polit. III. 394 C. (449b, 35.) — 5. Eadem Suidas, qui addit δίκης τυγχάνων. — 6. Pollux VIII. 25. — Πλάτων] Phaedr. 249 A. — ὁ αὐτός] Legg. XI. 934 A. — 10. Thomas Mag. — Εὐθύφρωνι] 2 A. (1, 3.) Cf. Schol. — 13. Eadem Suidas. Glossa Herodotea videtur. Codex e regione vocis Δίκηλα in margine scriptas manu recentiore habet voces ὁμοιώματα, δοκήσματα (sic). — 14. Lex. Seguer. p. 90, 27. — Δινισμόν, vox corrupta, in qua quid lateat, non assequor. — 15. Suidas. Cf. Zenob. III. 21. Schol. ad Euthyd. 292 E. (145b, 13.) et Ὁ Διὸς Κόρινθος. — 24. Glossa pertinere videtur ad Soph. 267 E. — 25. ᾖ Ruhnkenius: ἢ Cod. — 27. δηλοῦν Codex: δηλοῖ Ruhnkenius. — 28. Suidas. Cf. Schol. ad Gorg. 498 E. (239b, 1.) et Zenob. III. 33. — 30. Suidas, Diogen. IV. 18. Cf. Schol. ad Axioch. 367 B. (861, 3.) — 32. Euthyphr. 15 D. Gorg. 483 A. Polit. II. 375 A.

1. μήκη διωλύγια Legg. X. 890 E. — 2. αὐτὸ Cod. — 3. Suidas, Zenob. III. 34. V. 55. Cf. Schol. ad Theaet. 162 A. (79b, 19.) — 7. Harpocratio. — 9. Eadem Suidas. Cf. Ἀντωμοσία. Verbum διομόσασθαι apud Platonem legitur (Apol. 27 C.), substantivum διωμοσία non item. — 10. ὀμνύντος R. — παθῶν Cod. — 12. Suidas. Respici videtur Soph. 251 A. — 13. Thomas Mag. — 14. Θεαιτήτῳ] Immo Σοφιστῇ, 229 B. — 16. Lex. Seguer. p. 90, 22. Φαίδρῳ] 275 D. — 17. Lex. Seguer. p. 90, 10. — Φαίδρῳ] 274 C. — 18. Cf. Schol. ad Theaet. 144 C. (70b, 4.) et Phaedr. 227 B. (793, 7.) — οἱ περίπατοι Bastius: ἡ περίπατοι Codex, ἡ περίπατος R. — 19. Suidas. Respici videtur Phaedr. 227 B. — 20. Eadem Suidas. — Δρύοχοι Codex: Δρυόχοι R. — Τιμαίῳ] 81 B. (731, 37.) Cf. Schol. — 22. Thomas Mag. — 23. Φαίδωνι] 58 D. — 25. Suidas. Significari videtur Axioch. 367 B. — 26. Moeris. — Νόμων θ'] 863 B. 864 A. — 28. Suidas. Respicitur fortassis Legg. VI. 770 A. — 29. Pollux III. 133. — Φιλήβῳ] 44 D. — 31. Cf. Schol. ad Legg. XI. 983 A. (678, 33.) — 32. Moeris.

Πλάτων ἐν Φαίδρῳ. χρῶνται δ' αὐτῷ οἱ Ἕλληνες ἀντὶ τοῦ αἰδεῖσθαι.

Δυσωπούμαι παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις ἀντὶ τοῦ ὑφορῶμαι καὶ ὑποπτεύω τίθεται, καθὰ καὶ Πλάτων ἐν Φαίδρῳ χρῆται.

Δωδεκατημόριον, ἡ δωδεκάτη μοῖρα.

Δῶρα θεοὺς πείθει καὶ αἰδοίους βασιλῆας. οἱ μὲν Ἡσιόδειον οἴονται τὸν στίχον. εἴρηται δὲ καὶ [ὑπὸ] Πλάτωνος ἐν τρίτῃ Πολιτείᾳ.

Δωροδόκοι. καὶ οἱ διδόντες δῶρα, καὶ οἱ λαμβάνοντες.

E.

Ἑαυτῷ. ἐπὶ τρίτου προσώπου. οἱ Ἀττικοὶ δὲ ἐπὶ δευτέρου κέχρηνται.

Ἐγκάθετος, δόλιος, κατάσκοπος.

Ἔγκοτον. ἔχθραν ἐνδιάθετον.

Ἐγκύρτια. τὰ ἐν τοῖς κύρτοις ἐνυφάσματα. χρῆται δὲ ἐν Τιμαίῳ ἐπὶ τῆς φάρυγγος τῇ λέξει.

Ἐγχρίμπτει. ἐγκυρεῖ, ἐνερείδει, πλήττει.

Ἐγχυτρίστριαι, αἱ τὰς χοὰς τοῖς τετελευτηκόσιν ἐπιφέρουσαι. Μίνως ἢ περὶ νόμου. ἔλεγον δὲ καὶ τὸ βλάψαι καταχυτρίσαι, ὡς Ἀριστοφάνης. Ἐγχυτριστρίας δὲ λέγεσθαι καὶ ὅσαι τοὺς ἐναγεῖς καθαίρουσαι αἷμα ἐπιχέουσαι ἱερείου· καὶ τὰς θρηνητρίας, ἔτι γε μὴν καὶ τὰς μαίας τὰς ἐκτιθείσας ἐν χύτραις τὰ βρέφη.

Ἐδήωσαν τὴν γῆν. ἀντὶ τοῦ ἐδενδροτόμησαν.

Ἐδίδαξα. ἐπαίδευσα αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ. Ἐδιδαξάμην, ἐπαιδευσάμην δι' ἑτέρου, αὐτὸς ἐπιμεληθεὶς τούτου.

Ἕδος. τὸ ἄγαλμα. καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἵδρυται.

Εἴ. --- μετὰ δὲ ὑποτακτικῶν· --- Πλάτων Νόμων δωδεκάτῳ· „εἴ τί τις θῆλυς ᾖ.“

Εἶεν. συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα.

Εἴθε ἀντὶ τοῦ ἄμποτε. τὸ εἴθε ὁριστικῷ μᾶλλον ἢ ἀπαρεμφάτῳ συντάσσεται. --- καὶ Πλάτων· „εἴθ' ἔγραψεν ὡς χρὴ πένητι μᾶλλον ἢ πλουσίῳ.“

Εἰκάζων. οἰόμενος ἢ ὁμοιῶν.

Εἰλόμενον. συνελαυνόμενον, συγκλειόμενον.

Εἰλομένων. συνεσταλμένων, συγκεκλεισμένων.

Εἴλησις. ἔκκαυσις.

Εἰλυφόωσιν. εἰλοῦσι, συνάγουσιν.

Εἰ μή τι, ἀντὶ τοῦ πλήν. οὕτως Πλάτων ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἐχρήσατο· „εἰ μή τίς σου ἐραστὴς ἐντυγχάνει.“

Εἴξασι καὶ εἴκασι λέγεται ἀντὶ τοῦ ἐοίκασιν.

Εἰσαγγελίαι. καθ' ὧν μή εἰσι κολάσεις ὡρισμέναι κατὰ τοὺς κειμένους ἤδη νόμους.

Εἰσῄει με τόδε καὶ εἰσῄει μοι. Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι ἢ περὶ ψυχῆς· „διὰ δὴ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἐλεεινὸν εἰσῄει.“ καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ· „οὔτε ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῄει.“

Εἰς καιρόν, εὐκαίρως.

Εἰς πῦρ ξαίνειν. παροιμιακὸν ἐπὶ τῶν καθ' αὑτῶν τι πραττόντων μάτην ἢ λεγόντων.

Ἐκδειματούντων. Πλάτων ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν πολιτειῶν· „μηδ' αὖ ὑπὸ τούτων ἀναπειθόμενοι αἱ μητέρες τὰ παιδία ἐκδειματούντων.“

Ἔκλεξις Πλάτων πέμπτῳ Πολιτείας.

Ἐκμήνου, τῶν ἓξ μηνῶν.

Ἔκπλυτον, ἐξίτηλον, ἀφανές.

Ἐκτεθνεῶτα, οἷον τὸν ἐν ἐσχάτοις ὄντα.

Ἐκ τῆς πληρεστάτης εἰς τὴν κενοτέραν. χρὶ

---

1. Φαίδρῳ] 242 C. (800, 38.) Cf. Schol. — 3. Thomas Mag. — 6. Suidas. — 7. Suidas. — 9. ὑπὸ nos addidimus. — τρίτῃ Πολιτείᾳ] 390 E. — 10. Cf. Schol. ad Alcib. II. 150 A. (337 b, 37.) Praeterea legitur δωροδόκοι Polit. III. 390 D. — 12. Eadem Suidas. — 14. Suidas. Cf. Schol. ad Ax. 368 E. (861 b, 16.) — 15. Glossa Herodotea, non Platonica; eandem habet Suidas. — ἔχθραν ἐνδιάθετον Lobeckius: ἐχθρόν, ἐνδιάθετον R. — 16. Eadem Suidas. — 17. Τιμαίῳ] 78 B. C. D. — 18. Glossa Ruhnkenio pertinere videtur ad v. ἐγχρίει Phaedr. 251 D. — 19. Suidas. (Schol. Aristoph. Vesp. 288.) — 20. Μίνως] 315 C. (416 b, 28.) Cf. Schol. ubi delenda prava coniectura ἐγχυτρίσαι et pro „Σφηξίν, v. 289.“ scribendum „Frgm. 628. Dind.“ — 25. Glossa ad historicum aliquem non ad Platonem pertinens. — 26. Eadem Suidas. Cf. Διδαξάμενος. — 29. Eadem Suidas. Glossa pertinet ad Phaed. 111 B. — ἔδος Cod. — τρόπος Cod.

1. Lex. Seguer. p. 144, 30. — Νόμων δωδεκάτῳ] 958 D. — 3. Eadem Suidas et Schol. ad Politic. 257 A. (385, 6.), qui post εἶεν inserunt ἄγε δή. — 5. Zonaras. — 6. Πλάτων] Phaedr. 227 C. — 9. Suidas. Respicitur Tim. 76 B. — 10. Eadem Suidas. Ruhnkenio videtur scribendum: Εἰλόμενον. συνεσταλμένον, συγκεκλεισμένον. ut respiciatur Tim. 76 B. At vide glossam proxime antecedentem. — 11. Eadem Suidas. Cf. Schol. ad Polit. II. 380 E. (444, 19.) — 12. Eadem Suidas, sed ad Platonem minime pertinent. — 13. Zonaras. — 15. Eadem Suidas. εἴξασι legitur Soph. 230 A. Politic. 291 A. 305 E. — εἶξασ Cod. — λέγεται (per compendium) Codex: λέγει R. — 16. Eadem Suidas et Zonaras. Glossa pertinet ad Polit. VIII. 565 C. — Εἰσαγγελίαι Ruhnkenius: Ἐπαγγελίαι cum libris R. — μὴ εἰσὶ Cod. — ὡρισμέναι Kusterus: ὁρμώμεναι cum libris R. — 18. Thomas Mag. — Φαίδων] 59 A. — 20. τῷ αὐτῷ] 58 E. — 22. Suidas cum Schol. ad Protag. 340 E. (166 b, 31.) — 23. Suidas. Cf. Schol. ad Legg. VI. 780 C. (611, 6.) et Zenob. V. 27. — 25. Thomas Mag. p. 396. Ritschl. — δευτέρᾳ τῶν πολιτειῶν] 381 E. — 28. Lex. Seguer. p. 94, 17. Astius hanc vocem dumtaxat e Phaedro enotavit, 231 D. — 29. Suidas. Respici videtur Legg. XI. 916 B. — 30. Suidas. Significatur, ni fallor, Legg. IX. 872 E. — 31. Suidas. Significatur Legg. XII. 959 A. — 32. Append. Proverb. II. 48.

μεταλαγχάνειν τοὺς οὐκ ἔχοντας παρὰ τῶν ἐχόντων. Πλάτων.

Ἐλεεινός. -- Πλάτων ἕκτῳ Πολιτείας κατὰ τοῦ ἐλεητικοῦ τὸν ἐλεεινὸν τίθεικεν.

Ἔλη. ἡλίου ἀλέα ἢ αὐγή.

Ἔλθῃ, ἀντὶ τοῦ ἐλθέτω· Νόμων θ'.

Ἕλξις Πλάτων Πολιτείᾳ.

Ἐμαλακίσθη. ἐνέδωκε καὶ ἀσθενῶς διετέθη ὑπὸ δειλίας.

Ἔμβραχυ. συντόμως καὶ οἷον ἐν βραχεῖ.

Ἐμὴν χάριν συντάσσεται ἀντὶ τοῦ ἐμοῦ χάριν παρὰ Πλάτωνι.

Ἐμμέλεια, εἶδος ὀρχήσεως. καὶ Πλάτων ἐπαινεῖ τὴν ὄρχησιν καὶ φησὶ ἢ ἀπὸ τοῦ μέλους ὠνομάσθη ἢ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὰ μέλη γίνεσθαι.

Ἐμπειρία. τριβὴ ἐκ πείρας.

Ἐμποδών. Πλάτων δὲ ἀντὶ τοῦ ἐν μέσῳ.

Ἐμπολέμια. τὰ εἰς πόλεμον ἐπιτήδεια καὶ εὔχρηστα.

Ἐναγίζειν. θύειν.

Ἔναγχος. ἐν τῷ ἔγγιστα παρελθόντι χρόνῳ.

Ἐνάριθμος. Οὐ μόνον ἐναρίθμιος, ἀλλὰ καὶ ἐνάριθμος, συντασσόμενα ἀμφότερα καὶ πρὸς δοτικὴν καὶ πρὸς γενικήν. Πλάτων γὰρ „ἐνάριθμον τῶν πολλῶν“ λέγει.

Ἔναυλος λόγος. ἔνηχος.

Ἐνδίκως. δικαίως καὶ κατὰ δίκην.

Ἐνδοῦναι. προδοῦναι, παραδοῦναι ἢ καὶ εἶξαι.

Ἕνεκα καὶ εἵνεκα Πλάτων, Δημοσθένης καὶ οἱ ἄλλοι· Θουκυδίδης δὲ ἀεὶ ἕνεκα.

Ἐνεός. ὁ ἐστερημένος φωνῆς.

Ἕνη καὶ νέα. ἡ τριακὰς καλουμένη· Ἕνον τὸ παλαιὸν καὶ Νέον τὸ νέον.

Ἐνθράττειν. ὑποκινεῖν, ταράττειν.

Ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν μανθάνειν. παροιμία ἐπὶ τῶν τὰς πρώτας μὲν μαθήσεις ὑπερβαινόντων, ἁπτομένων δὲ τῶν μειζόνων· τουτέστι τῶν παριέντων τὰς πρώτας μαθήσεις καὶ ἐφιεμένων τῶν τελευταίων.

Ἐντελεῖς. οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἄρξαντες.

Ἐντρεχῆ ἄνδρα. Πλάτων Πολιτείᾳ· ἐντρεχέστατον.

Ἐνωμοτία. τάγμα ποσόν. εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ὀμνύναι αὐτοὺς μὴ λείψειν τὴν τάξιν.

Ἐξαμβλοῦν. διαφθείρειν τὸ κατὰ γαστρὸς διεφθορὸς καὶ ἀποκτείνειν αὐτό.

Ἐξαμφοτερίσαι. εἰς ἀμφιβολίαν ἀγαγεῖν τὸν λόγον.

Ἐξάντη. τὸ ν̄ ἔγκειται δι' εὐστομίαν, ἀντὶ τοῦ ὑγιῆ καὶ ἔξω ἄτης.

Ἐξειλῆσαι. τοῦτο λέγουσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἐπὶ τοῦ ἐκφυγεῖν. ἐοίκασι δὲ μεταφορικῶς λέγειν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ παλαίειν ἑαυτοὺς ἀναλυόντων. λέγει γὰρ Πλάτων ἐν ἑβδόμῳ Νόμων περὶ πάλης οὕτως· „τὰ δὲ ἀπ' ὀρθῆς πάλης ἀπ' αὐχένων καὶ χειρῶν καὶ πλευρῶν ἐξειλήσεως μετὰ φιλονεικίας τε καὶ καταστάσεως διαπονούμενα“.

Ἐξενώθησαν Ἀττικοί, ὡς Πλάτων Νόμων α', ἐξενίσθησαν καὶ ἐπεξενώθησαν Ἕλληνες.

Ἐξετασμός. ἀρίθμησις.

Ἐξηγηταί. τρεῖς γίνονται Πυθόχρηστοι, οἷς μέλει καθαίρειν τοὺς ἄγει τινὶ ἐνισχηθέντας. καὶ οἱ ἐξηγούμενοι τὰ πάτρια.

Ἐξομοργνύμενος. ἐκματτόμενος καὶ ἀποτυπούμενος.

---

2. Πλάτων] Sympos. 175 D. — 3. Lex. Seguer. p. 92, 9. — 5. Eadem Suidas ad v. Εἵλη. Sed glossa non ad Platonem pertinet. — ἀλέα Suidas: αὐλέα Timaei Codex, αὐλαία R. — 6. Suidas. — Νόμων θ'] 881 E. — 7. Lex. Seguer. p. 94, 19. — Πολιτείᾳ] III. 391 B. — 9. ὑποδειλίας Cod. — 10. Eadem Suidas. Cf. Schol. ad Theag. 127 C. (62 b, 45.) et Gorg. 457 A. (218 b, 1.) — 11. Suidas. Σὴν (non ἐμὴν) χάριν legitur Soph. 242 B. Polit. V. 472 E., χάριν σὴν Phaedr. 234 E. — 13. Hesychius. — Πλάτων] Legg. VII. 816 B. — 17. Etymol. M., Suidas, Zonaras, Bachm. Anecd. I. p. 218. — Πλάτων] Tim. 25 D. — 18. Eadem Suidas. Vocabulum hoc legitur Legg. VI. 755 E. 756 A. XII. 943 A. cuius postremi loci emendatio Ruhnkenio debetur, non Astio. — 20. Glossa Herodotea, non Platonica. — 21. Similia Suidas et Lex. Bachm. p. 219. — 22. Thomas Mag. — 24. Πλάτων] Soph. 258 C. — 26. Respicitur Menex. 235 B. — ἔναυλος: λόγος Cod. — 30. Thomas Mag.

1. Eadem Suidas. Sed glossa non ad Platonem pertinere videtur. — τριακὰς cum Suida R: τριὰς Cod. — 3. Ἐνθράττειν apud Platonem non legitur. — 4. Suidas. Cf. Schol. ad Lach. 187 B. (354 b, 1.) Zenob. III. 59. — Ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν μανθάνειν] Gorg. 514 E. — 8. Haec ad Platonem nihil faciunt. — 9. Lex. Seguer. p. 94, 30. — Πολιτείᾳ] VII. 537 A. — 10. Glossa Herodotea, non Platonica. — 12. Ἐξαμβλοῦν legitur Theaet. 150 E. — 14. Eadem Suidas et Zonaras, qui addunt: ὡς καθ' ἑκάτερον ἐλέγχεσθαι. Respicitur Euthyd. 300 D. — Ἐξαμφοτερίσαι Fischerus: Ἐπαμφοτερίσαι cum libris R. (Hesychius: Ἐξαμφοτερίσαι, τὸ ἀμφίβολον ποιῆσαι κτλ.) — 16. Similia Suidas et Zenobius III. 95. Respicitur Phaedr. 244 E. — 18. Etymol. M., Zonaras, Favorini Ecl. p. 190. Dind. — 21. ἑβδόμῳ Νόμων] 796 A. — 24. Moeris. — Νόμων α'] 642 E. cf. XII. 953 C. — 27. Ἐξετασμός apud Platonem non legitur. — 28. Eadem Suidas et Schol. ad Legg. XI. 916 C. (670 b, 37.) — 31. Cf. Schol. ad Legg. VI. 775 D. (608 b, 42.)

Ἐξοστρακισμός. φυγὴ δεκαετής. Πῆγμα δὲ γίνεται ἐν τῇ ἀγορᾷ εἰσόδους ἔχον, δι' ὧν εἰσιὼν πολίτης ἕκαστος ὄστρακον τίθησιν ἐπιγεγραμμένον· τούτων δὲ ὑπὲρ ἑξακισχίλια γενομένων φυγὴ δεκαετὴς καταψηφίζεται τοῦ κρινομένου.

Ἐξωμοσία. ἔνορκος παραίτησις δι' εὔλογον αἰτίαν.

Ἐπαγωγαί. ἀγωγαὶ δαίμονος φαύλου ἐπί τινα γενόμεναι.

Ἐπάν καὶ ἐπειδάν. εὕρηται δὲ ἐπὶ πλέον τὸ ἐπειδάν. Πλάτων ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν πολιτειῶν· „ἐπὰν ἀνανεώσωμαι τὸν Θρασυμάχου λόγον."

Ἐπανορθοῦμαι κάλλιον ἢ ἐπανορθῶ. Πλάτων ἐν τῇ πρώτῃ τῶν πολιτειῶν „καὶ δεῦρο ἰὼν ἐπηνορθούμην."

Ἐπάρας. ἀναπείσας.

Ἐπέκεινα, ἐπιτάδε, Πλάτων περὶ ψυχῆς.

Ἐπελάβετό μου, οὕτως εἰπόντος Πλάτωνος Πολιτείας τρίτῳ.

Ἐπεπόνθη, ἀντὶ τοῦ ἐπεπόνθειν. καὶ **ἑωράκη** ἀντὶ τοῦ ἑωράκειν. καὶ **ᾔδη** ἀντὶ τοῦ ᾔδειν.

Ἐπεσφάλακεν. οἱ μὲν ἐσπάσθη, οἱ δὲ ἐσάπη ἢ παρὰ καιρὸν ἀτροφῆσαν ἐμαράνθη.

Ἐπετίμα. ηὖξει τὴν τιμήν.

Ἐπήβολοι. οἱ ἐπιτυχῶς βάλλοντες· βάλλειν γὰρ τὸ τυχεῖν· ἢ οἱ ἐντυγχάνοντες.

Ἐπηλυγάζονται. ἐπικρύπτονται, ἐπισκιάζονται. Λύγη γὰρ λέγεται ἡ σκιά.

Ἐπηλυγασάμενος, σκιάσας, καλύψας. ἠλύγη γὰρ ἡ σκιά.

Ἔπηλυς. ὁ ἄλλοθεν ἐπεληλυθώς, τουτέστιν ὁ ἀλλοεθνής.

Ἐπῆρας, ἀνέπεισας.

Ἐπίβδαι. αἱ μετὰ τὰς ἑορτὰς ἡμέραι, ἐν αἷς τοῖς ὑπολειφθεῖσι σιτίοις καὶ ποτοῖς χρῶνται Ἀθηναῖοι.

Ἐπιβολή. ἡ εἰσφορά.

Ἐπίβολος, ἐπιτευκτικός, ἐπιτυχής, ἐγκρατής· ἀπὸ τῆς βολῆς καὶ τοῦ βάλλειν, ὃ σημαίνει τὸν τυγχάνοντα τοῦ σκοποῦ. μετῆκται γὰρ ἀπὸ τῶν πόῤῥωθεν ἐπιβολὴν ποιουμένων, ὥστε τυχεῖν. οὕτω τῇ λέξει καὶ οἱ μεθ' Ὅμηρον κέχρηνται. Πλάτων Νόμων πρώτῳ· „ἐπήβολοι γεγόνασι τῆς καλλίστης ᾠδῆς." τετάρτῳ· „παιδείας γίνονται κατὰ δύναμιν ἐπήβολοι."

Ἐπιγνώμονας, ἀντὶ τοῦ ἐπισκόπους.

Ἐπιδεᾶ, ἐνδεᾶ, ἐλλιπῆ.

Ἐπιδέξια δηλοῖ παρὰ μὲν Πλάτωνι τὸ δεξιῶς· „ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου ἐπιδέξια."

Ἐπὶ κόῤῥης, ἐπὶ κεφαλῆς ἢ γνάθου ἢ κροτάφου.

Ἐπιστήματα, στῆλαι ἐπιτάφιοι.

Ἐπιστολή, ἐπίσκηψις, ἐντολή. - - - καὶ ὁ Πλάτων· „μεμνημένοι τῆς τοῦ πατρὸς ἐπιστολῆς οἱ ξυστήσαντες ἡμᾶς."

Ἐπιστρέφομαι ἐγώ, ὡς Πλάτων ἐν τῷ Ἀξίοχος ἢ

---

1. Eadem Etymologicum M. Cf. Schol. ad Aristoph. Equit. v. 851. Verbum ἐξοστρακίζειν apud Platonem legitur, Gorg. 516 D, substantivum ἐξοστρακισμός non item. — 2. ἔχων Cod. In margine recenti manu scriptum est: σὺν-α α αγμ ἠμῆγμ. — 7. Eadem Suidas et Schol. ad Aristoph. Eccles. v. 1018. Cf. Ἀντωμοσία. Sed apud Platonem legitur quidem verbum ἐξόμνυσθαι, Legg. XII. 949 A, substantivum vero ἐξωμοσία non legitur. — ἐνόρκου Cod. — 9. Polit. II. 364 C. Legg. XI. 933 D. — 11. Thomas Mag. — 12. δευτέρῳ τῶν πολιτειῶν] 358 B. — 14. Thomas Mag. — 15. πρώτῃ τῶν πολιτειῶν] Immo Θεαιτήτῳ, 143 A. — 16. Eadem Suidas. Sed glossa haec Herodotea (I. 87.) mihi videtur; Platonicam habes infra s. v. Ἐπῆρας. — ἀναπείσας Cod. (πείσας Suid.) — 17. Lex. Seguer. p. 94, 6. — περὶ ψυχῆς] Phaed. 112 B. — 18. Lex. Seguer. p. 93, 23. — Πολιτείας τρίτῳ] Fort. πέμπτῳ, 450 A. — 20. Suidas. Conf. Ἑωράκη. — Ἐπεπόνθη] Symp. 198 C. — 22. Eadem Suidas et Zonaras. Pro Ἐπεσφάλακεν legendum esse vel Ἐπεσφακέλισεν vel Ἀπεσφακέλισεν docuit Ruhnkenius. Sed eidem glossam, quae Platonica non videtur, ad Tim. 74 B. et 84 B. referenti non obsequor. — ἐσπάσθη Codex cum Suida: ἐπεσπάσθη cum Zonara R. — 24. Eadem Suidas et Zonaras. Sed glossa haec non ad Platonem pertinet. — 25. Conf. Ἐπίβολος. — 26. In Codicis margine post ἐντυγχάνοντες recenti manu (per compendia) additum est: οἱ λαχόντες· ἐπέτυχον γάρ.

1. Eadem Suidas. A Timaeo autem duae glossae in unam ita contractae sunt, ut alterius, quae Thucydidea videtur, caput, Platonicae vero finem tantummodo exhiberet. Vid. Ἐπηλυγασάμενος. — 3. Suidas. Conf. Schol. ad Lys. 207 B. (364, 12.) et Ἠλύγη. — 5. Glossa pertinet ad Menex. 237 B. — 6. ἀλλοέθνης Cod. — 7. Suidas. Glossa referenda videtur ad Hipp. Min. 373 A. — 8. Glossa haec ad Platonem non pertinet. — Ἐπίβδαι Ruhnkenius: Ἐπιβάδαι cum Codice R. — 11. Eadem Suidas. Sed vox ἐπιβολή a Platone aliena. In Codice Timaei manu recentiore additum est: παρακαταβολή. τέλος. φόρος. καταβολή. — 12. Etymolog. M. — 16. Νόμων πρώτῳ] Immo δευτέρῳ, 666 D. — 17. τετάρτῳ] 724 B. — 19. Suidas. Glossa pertinere videtur ad Legg. VIII. 828 B. — 20. Suidas. Respici videtur Tim. 47 D. — 21. Pollux II. 159. — Πλάτωνι] Theaet. 175 E. — 23. Suidas. Cf. Schol. ad Gorg. 508 D. (244, 29.) — 24. Suidas. Respici videtur Legg. XII. 958 E. — 25. Zonaras. Eandem glossam Platone haud nominato habet Suidas. Cf. Schol. ad Epist. VII. 337 E. (845 b, 24.) — Πλάτων] Tim. 71 D. — 28. Thomas Mag. — Ἀξίοχος] 364 A.

περὶ θανάτου· „ἐπιστραφεὶς δὲ Κλεινίαν ὁρῶ τὸν Ἀξιόχου."

Ἐπιτηδείους οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς Ὑπομνήμασιν μόνους τοὺς ἐκ γένους προσήκοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἑταίρους, ὡς Πλάτων Φαίδωνι.

Ἐπιψηφίζω ἕτερον ἀντὶ τοῦ μάρτυρα ἐφ' οἷς λέγω καλῶ. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „μὴ οὖν μηδὲ νῦν με κέλευε ἐπιψηφίζειν τοὺς παρόντας." καὶ αὖθις ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· „καὶ ἕνα ἐπιψηφίζειν ἐπίσταμαι."

Ἐπιώψατο, κατέλεξεν, ἐξελέξατο. ἔστι δ' Ἀττικόν. --- Πλάτων ἐν Νόμοις.

Ἐπωβελία, ὁ τόκος. ὑπὸ Πλάτωνος Νόμων ια'.

Ἐρεσχηλεῖν πολὺ παρὰ Πλάτωνι τῷ φιλοσόφῳ καὶ παρὰ Ἴωσιν· γέγονε [illegible] ἀπὸ τοῦ ἐρᾶν καὶ ἀπὸ τῆς λέσχης.

Ἐρίῳ στέψαντες, ἀντὶ τοῦ στέμμα περιθέντες· Πλάτων Πολιτείας ι'.

Ἕρμαιον. εὕρεμα· ἀπὸ τοῦ ἐν ἔθει λεγομένου Κοινὸς Ἑρμῆς.

Ἔῤῥε. φθείρου, ἀπαλλάττου.

Ἐρυμνά. τὰ ἐχυρὰ καὶ τὰ δυσπρόσβατα χωρία.

Ἐρυσίβη. μιλτώδης δρόσος. Πάχνη δὲ δρόσος χιονώδης.

Ἑστιάτωρ, ὁ εἰς εὐωχίαν καὶ εὐφροσύνην καλῶν· δαιτυμόνες δὲ οἱ ἀριστηταί.

Ἑταιρίστριαι. αἱ καλούμεναι τριβάδες.

Ἑταιρότερος οὐχ εὕρηται, ἐμοὶ δοκεῖν διὰ τὸ οὐκ εὔφωνον. ἑταιρότατος δὲ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „ταῦτα ἐμοὶ συμβουλεύοντος, ἅπερ τοῖς σαυτοῦ ἑταιροτάτοις. καὶ ἐν Φαίδωνι· „οὓς ἂν ἡγήσαιτο οἰκειοτάτους τε καὶ ἑταιροτάτους."

Ἔτνος. ὄψον ἐξ ὀσπρίου.

Εὔβοτον, καλὰ βοσκήματα ἔχον.

Εὐερκής. εὖ τετειχισμένη.

Εὐήθης, ὁ ἀγαθός. ---- Πλάτων Πολιτείας τετάρτῳ.

Εὐήνιος, ὁ πρᾶος καὶ μέτριος καὶ μὴ ταραχώδης. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἵππων. ἔστι τοὔνομα καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν θ' τῶν Νόμων.

Εὐηνίως. ἀφιλονείκως.

Εὐήτριον, ἱμάτιον εὐυφές· ἢ τὸ ὁμαλὸν ὕφασμα.

Εὐθὺ Λυκείου. ἐπ' εὐθείας εἰς Λύκειον. τόπος δέ ἐστιν Ἀθήνησιν.

Εὐθὺ Λυκείου· τὸ εἰς Λύκειον· ὅθεν Ἐρατοσθένης καὶ διὰ τοῦτο ὑποπτεύει τοὺς Μεταλλεῖς· καὶ Εὐριπίδης οὐκ ὀρθῶς· „Τὴν εὐθὺς Ἄργους καὶ Ἐπιδαυρίας ὁδόν."

Εὐθύναι. δίκαι κατὰ τῶν ἀρξάντων κακῶς.

Εὐθύναι, οἱ ἀπολογισμοὶ τῶν ἀρξάντων· καὶ εὔθυνοι οἱ τούτους ἀνακρίνοντες· Νόμων ιβ'· „εἰ δὲ μὴ τούτους κατευθύνειν αὐτοὺς κατευθύνοντα." καὶ μετ' ὀλίγα· διὸ δὴ δεῖ πάντως τοὺς εὐθύνους θαυμαστοὺς πᾶσαν ἀρετὴν εἶναι." ἡμεῖς τούτους λογιστὰς λέγομεν.

Εὔθυνοι, δικασταί, εὐθυνταί· οὓς ἡμεῖς λογιστὰς λέγομεν. παρὰ τὸ εὐθῦναι. Νόμων δωδεκάτῳ· „διὸ δεῖ πάντας τοὺς εὐθύνους θαυμαστοὺς πᾶσαν ἀρετὴν μετεῖναι."

Εὔκρας· εὔκρατος.

Εὐκταῖον ἑνικῶς παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν εἰ μὴ παρὰ Πλάτωνι ἐν Νόμοις.

Εὐκτὸν λέγεται, οὐχὶ εὐκταῖον. -- τὸ δὲ εὐκταῖον ἐν Νόμοις Πλάτωνος ἐπὶ τοῦ κατευγμένου καὶ οἷον κατ' εὐχὴν ἀποδιδομένου καὶ ἀξίου εὐχῆς.

Εὔμορφον παρ' οὐδενὶ εὗρον, ἀλλὰ εὐπρεπῆ. εὐμορφίαν παρὰ Πλάτωνι ἐν Νόμοις καὶ παρὰ Ξενοφῶντι, σπάνιον δέ.

Εὐπαθεῖν τὸ ἡσθῆναι καὶ εὐπάθειαν τὴν ἡδονήν. Πλάτων Πολιτείας ἕκτῳ καὶ τετάρτῳ.

---

3. Moeris. — 4. Φαίδωνι] 58 C. — 6. Thomas Mag. — 7. Γοργίᾳ] 474 A. — 8. ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ] 474 A. — 10. Etymologicum Magnum, Suidas, Zonaras. Cf. Παρέμενος. — 11. Νόμοις] XII. 947 C. — 12. Etymologicum Magnum, Suidas. — Νόμων ια'] 921 D. (673, 22.) Cf. Schol. — 13. Photius, Etymol. M. — 16. Photius, Suidas. — 17. Πολιτείας ι'] Immo γ', 398 A. — 18. Conf. Schol. ad Phaed. 107 C. (53 b, 45.) — 19. κοινῶς ἑρμῆς Cod. — 20. Haec glossa non est Platonica, quamvis ἔῤῥειν sit verbum Platonicum. Suidas omisit ἀπαλλάττου. — 21. Glossa fortassis Thucydidea, non Platonica. — δυσπρόβατα Cod. — 22. Glossa pertinet maxime ad Sympos. 188 B. Cf. Schol. ad Polit. X. 609 A. (535, 24.) — 24. Photius, Suidas. Respicitur Tim. 17 A. — 26. Eadem Photius et Suidas. Hesychius: Διεταρίστριαι (immo Αἱ ἑταιρίστριαι). γυναῖκες αἱ τετραμμέναι πρὸς τὰς ἑταίρας ἐπὶ συνουσίᾳ, ὡς οἱ ἄνδρες. οἷον τριβάδες. Respicitur Sympos. 191 E. — ἑταιρίστρια Cod. — 27. Thomas Mag. — 28. Γοργίᾳ] 487 D. — 30. Φαίδωνι] 89 D. — 32. Conf. Schol. ad Hipp. Mai. 290 D. (823, 13.) — 33. Photius, Suidas, Lex. Bachm. p. 238, 29. Significari videtur Critiae 111 A. — ἔχουσαν Suidas.

1. Eadem Photius. Adiectivum εὐερκής legitur Critia 113 D. Legg. VI. 760 E. VIII. 848 E. — 2. Lex. Seguer. p. 91, 23. — 3. Harpocratio. — 5. θ' τῶν Νόμων] 880 A. Cf. V. 730 B. — 6. Soph. 217 C. — 7. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Politic. 310 E. (414, 4.) — 8. Glossa pertinet ad Lysid. 203 A. B. — Λυκείου] λύκειον Cod. — 9. ἀθήνησιν h. l. Cod. — 10. Photius. — 11. Εὐριπίδης] Hippol. 1197. — 15. Photius. — 16. Νόμων ιβ'] 945 A. — 17. μετ' ὀλίγα] 945 D. — 20. Etymologicum Magnum. — 21. Νόμων δωδεκάτῳ] 945 D. — 24. Photius, Suidas. Cf. Schol. ad Critiae 112 D. (746, 13.) — 25. Moeris, Thomas Mag. — 26. Νόμοις] III. 687 E. — 27. Zonaras. — 30. Moeris. Cf. Thomas Mag. p. 123. Ritschl. — 31. Νόμοις] IV. 716 A. V. 744 B. Cf. Symp. 218 E. — 33. Lex. Seguer. p. 94, 28. — Πλάτων] εὐπάθειαι Polit. III. 404 D. X. 615 A. εὐπαθεῖν Polit. I. 347 C.

Εὖ πράττειν. οὕτως ἡ ἐπιγραφὴ τῶν ἐπιστολῶν Πλάτωνος. ἔγραψε δὲ ἐπιστολὰς ιγ΄.

Εὐρώς. ὑγρότης σεσηπυῖα.

Εὔχομαι καὶ προσεύχομαι παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ἀεί. εὐχὴ δὲ καὶ ἅπαξ *προσευχή*, ὡς ὁ Πλάτωνος λόγος *Ἀλκιβιάδης* ἐπιγραφόμενος ἢ *περὶ προσευχῆς*.

Εὔχομαι, εἰ μέν ἐστιν ἀντὶ τοῦ ὑπισχνοῦμαι, ἀεὶ πρὸς μέλλοντα. Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὔξαντο, ὡς λέγεται, τότε εἰ σωθεῖεν ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον.“ εἰ δὲ ἀντὶ τοῦ παρακαλῶ, πρὸς παρῳχημένον. Πλάτων ἐν τῷ Ἀξίοχος ἢ περὶ θανάτου· „εὐξάμενοι τὸ κράτιστον αὐτοῖς γενέσθαι.“

Ἐφέται. πεντήκοντά εἰσιν οὗτοι οἱ ἀπὸ Δράκοντος περὶ φόνου δικάζοντες κριταί.

Ἐφίππιον, ἀγώνισμα ἐφ᾽ ἵππων τρεχόντων.

Ἔφοροι. πέντε μείζους καὶ πέντε ἐλάττους.

Ἐχέγγυον. τὸν διὰ πίστεως ἄξιον οὕτως καλεῖ.

Ἐχέγγυος, ὁ ἀσφαλὴς ἐγγυητής, ὁ διὰ πίστεως ἄξιος.

Ἐχθοδοπόν. ἐχθροποιόν.

Ἔψανον, ἁπαλόν· καὶ *ἀτέραμνον* τὸ δυσέψανον· οὕτω Πλάτων.

Ἑωράκη· τὸ πρῶτον πρόσωπον, ὡς *ἐπεπόνθη* καὶ *ἐπεποιήκη* καὶ *ᾔδη*. Πλάτων τοῖς τοιούτοις χρῆται σχηματισμοῖς.

Z.

Ζάλη, μεγάλη ἄελλα, ἀπὸ τοῦ σφόδρα ἁλίζεσθαι. Πλάτων Πολιτείᾳ· „οἷον ἐν χειμῶνι κονιορτοῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένου ὑπὸ τειχίον ὑποστάς.“ καὶ ἐν Τιμαίῳ· „εἴτε ζάλη πνεύματος ὑπὸ ἀέρος φερομένη καταληφθείη.“ συστροφὴν γὰρ καὶ συρμὸν βούλεται δηλοῦν· τινὲς ἄνεμος λάβρος· πνεῦμα θορυβῶδες· Κλήμης· δύναται ζάλη τις εἶναι μεγάλη συστροφὴ ἀνέμου· τινὲς ζάλην τὴν χάλαζαν.

Ζειραί. χιτῶνες ἀνακεκολλαμμένοι.

Ζευγνύασι κάλλιον ἢ ζευγνῦσι· τὸ δὲ ζευγνύουσι κοινόν. ὡσαύτως καὶ *κτιννύασιν* ἢ κτιννῦσι. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „τί δ᾽; οὐχ ὥσπερ οἱ τύραννοι ἀποκτιννύασί τε, ὃν ἂν βούλωνται;“

Ζήσει Πλάτων Πολιτείας ἕκτῳ, οὐ ζήσεται.

Ζυγομαχεῖν. εἴργεσθαι ὑπό τινος.

Ζῶμεν γὰρ οὐχ ὡς θέλομεν ἀλλ᾽ ὡς δυνάμεθα. ἐπὶ τῶν μὴ κατὰ προαίρεσιν ζώντων. κέχρηται Πλάτων ἐν Ἱππίᾳ.

Ζώπυρα. τοῦ ζῆν ποιητικά.

Ζωπυρῶ, οὐ πυρός τι ὑποκρύπτω· ἀφ᾽ οὗ καὶ *ζώπυρον*. Λουκιανὸς ἐν Τίμωνι· „ζώπυρον τοῦ ἀνθρωπείου γένους,“ ἤγουν ὑπόλειμμα. εἴληφε δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ Πλάτωνος λέγοντος· „μικρὰ ζώπυρα τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους.“

Ζώσαντες ἀντὶ τοῦ ζήσαντες Πλάτων Νόμων β΄.

H.

Ἦ ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχον ὡς παρ᾽ Ἀριστοφάνει ἐν Ὄρνισιν· „ἦ γὰρ ἐγὼ ξένος ἄνθρωπος.“ καὶ παρὰ Πλάτωνι ἡ χρῆσις εὕρηται.

Ἦ χωρὶς τοῦ ν περισπωμένως ἀντὶ τοῦ ἔα, ἤμην. Περὶ ψυχῆς· „καὶ αὐτὸς οὐκ ἦ μυθολόγος.“ ἢ σὺν τῷ ν.

Ἦ γάρ; οὐχ οὕτως;

Ἡγεμονεύειν Πλάτων Πολιτείας τετάρτῳ.

Ἥγεν· ἐν Τιμαίῳ· ἡγεῖτο.

Ἡγμένος, πεπαιδευμένος.

Ἡγουμένου· Πολιτείας θ΄· ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ Ἔρωτος πάσαις ταῖς δορυφόροις ἡγουμένου“ ἀντὶ τοῦ πασῶν προηγουμένου τοῦ Ἔρωτος.

Ἦ δ᾽ ὅς· οἱ μὲν περὶ Ἐρατοσθένην ἀντὶ τοῦ ἔφη δὲ ὅς. διὸ καὶ δασύνουσι τὴν ἐσχάτην· ἐντετάχθαι γὰρ ἄρθρον τὸ ὅς· καὶ ἦ ἀντὶ τοῦ ἔφη· „ἀλλὰ περιμενοῦμεν, ἦ δ᾽ ὃς ὁ Γλαύκων.“ καὶ *ἦν δ᾽ ἐγώ* ἀντὶ τοῦ ἔφην δ᾽ ἐγώ.

Ἠδύς. εὐήθης καὶ ἄφρων.

---

1. Suidas. — 3. Eadem Suidas. Cf. Schol. ad Tim. 84 B. (732b, 21.) — 4. Thomas Mag. — 7. Thomas Mag. — 8. Φαίδωνι] 58 B. — 11. Ἀξίοχος] 367 C. — 14. Glossa insiticia. — Ἔφεται Cod. (accentu postea deleto.) — πεντήκοντα εἰσὶν Cod. — 16. Photius, Suidas. Glossa pertinere videtur ad Legg. VIII. 833 B. — 17. In margine recenti manu additum est: ταμίαι. θεωροί. φύλακες. — 18. τὸν Schleusnerus: τὸ cum Codice R. — 19. Photius, Suidas, Zonaras. (Hesychius: Ἐχέγγυος, ἀσφαλὴς ἐγγυητής, ἀξιόπιστος, βέβαιος.) Glossa refertur ad Alcib. I. 134 E. ubi Porsonus (Miscell. 265.) pro Ἀσφαλὴς γὰρ εἶ ἐγγυητὴς scribendum censet Ἐχέγγυος γὰρ εἶ. — 20. Eadem Photius et Suidas. Cf. Schol. ad Legg. VII. 810 D. (624, 42.) — 21. Suidas, Zonaras. Cf. Ἀτέραμνος. — 23. Photius. ἑωράκη legitur Polit. I. 328 C. — 26. Photius, Etymologicum M., Suidas. — 27. Πολιτείᾳ] VI. 496 D. — 29. Τιμαίῳ] 43 C. — 34. Glossa Herodotea, quam Timaeo pleniorem exhibent Photius, Etymologicum M., Suidas, Zonaras.

1. Thomas Mag. — 3. Γοργίᾳ] 466 C. — 5. Lex. Seguer. p. 97, 28. — Πολιτείας] V. 465 D. (ζήσουσι.) — 6. Glossa insiticia. — ζυγομαχεῖν Cod. — 7. Suidas, Zenob. IV. 16. — 9. Ἱππίᾳ] Μείζονι, 301 C. (828b, 16.) Cf. Schol. — 10. Eadem Photius et Suidas. Respicitur Legg. III. 677 B. — 11. Thomas Mag. — 14. Πλάτωνος] Legg. III. 677 B. — 16. Moeris. Quo haec pertineant, nescimus. — 17. Choeroboscus ad Theodos. f. 262. (Anecd. Bekk. p. 1379.) — 20. Photius. — Περὶ ψυχῆς] Phaed. 61 B. — 22. Eadem Suidas. — Ἦ Cod. — Quod post οὕτως in Cod. additum erat γαρ (sine accentu), id postea deletum est. — 23. Lex. Seguer. p. 98, 23. — Πολιτείας] V. 474 C. — 24. Photius. — 25. Suidas. Respici videtur Alcib. I. 124 A. — 26. Photius. — Πολιτείας θ΄] 573 E. — 29. Photius, Suidas. — 31. ἀλλὰ περιμενοῦμεν] Polit. I. 327 B.

Ἡδύς. εὐήθης. ἐκάλουν δὲ οὕτω καὶ τοὺς ὑπομώρους.

Ἡδὺς παρὰ Πλάτωνι ὁ εὐήθης καὶ ἄφρων.

Ἤια δισυλλάβως τὸ ἐπορευόμην σὺν τῷ ι γράφεται. οἱ γοῦν Ἴωνες ἤϊα λέγουσι, καὶ ἤισαν τὸ ᾖσαν.

Ἤιδη, ἀντὶ τοῦ ᾔδειν. Εὐθύδημος· καὶ τῶν δὴ περὶ ψυχῆς· „ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ᾔδη ὁ Κρίτων."

Ἠΐθεος. ἄφθαρτος πρὸς γυναῖκας.

Ἥκιστα. οὐ πάνυ.

Ἠλύγη, σκιά, σκέπη· καὶ ἐπηλυγησάμενος παρὰ Πλάτωνι τὸ προβαλόμενος καὶ ἐπισκιασάμενος.

Ἡμεδαπός. ἡμέτερος πολίτης.

Ἡμερινὸν φῶς Πλάτων Πολιτείας τετάρτῳ.

Ἡμίσεως, ἐπίῤῥημα. Πλάτων Πολιτείας ἕκτῳ.

Ἦν δ' ἐγώ, ἔφην δ' ἐγώ. παρὰ Πλάτωνι καὶ Ἀριστοφάνει.

Ἦν δ' ἐγώ, ἔφην δ' ἐγώ. Ἀττικὴ δὲ ἡ λέξις καὶ ἡ σύνταξις. μάλιστα δὲ αὐτῇ συνεχῶς κέχρηται καὶ κατακόρως ὁ Πλάτων. καὶ ἦ δ' ὅς ἀντὶ τοῦ ἔφη ἐκεῖνος.

Ἠπίαλος. ὁ ῥιγοπύρετος.

Ἦπου. ἄραγε, μονονουχί, αὐτίκα μάλα.

Ἡρακλέες. Πλάτων Θεαιτήτῳ· „μυρίοι ἤδη μοι Ἡρακλέες καὶ Θησέες ἐντυχεῖν."

Ἡρακλεία λίθος, ἣν ἔνιοι Μαγνῆτιν λέγουσιν, οὐκ ὀρθῶς. διαλλάττουσι γάρ. καὶ ἡ μὲν ἐπισπωμένη τὸν σίδηρον Ἡρακλεία ἐστίν, ἡ δὲ ἑτέρα παραπλήσιος ἀργύρῳ. ὥστε Πλάτων ἁμαρτάνει τὴν αὐτὴν ὑπολαμβάνων Μαγνῆτιν καὶ Ἡρακλείαν ἐν Ἴωνι. καὶ γὰρ αὐτὸς ἀλλαχοῦ ἑτέρως καὶ ἑτέραν φησί. κέκληται δὲ οὕτως ἀπὸ Ἡρακλείας τῆς ἐν Λυδίᾳ πόλεως. διὸ καὶ Σοφοκλῆς Λυδίαν λίθον αὐτὴν καλεῖ, οἱ δὲ Σιδηρῖτιν, οἱ δὲ Ἡρακλεῶτιν.

Ἡρακλείαν λίθον τινὲς τὴν Μαγνῆτιν ἀπέδοσαν διὰ τὸ τὴν Ἡρακλείαν τῆς Μαγνησίας εἶναι. οἱ δέ, ὅτι ἡ μὲν ἐπισπωμένη τὸν σίδηρον Ἡρακλεῶτις, ἡ δὲ Μαγνῆτις ὁμοία ἐστὶν ἀργύρῳ, ὡς Εὐριπίδης ἐν Οἰνεῖ —

τὰς βροτῶν
γνώμας σκοπῶν· · ὥστε μαγνῆτις λίθος
τὴν δόξαν ἕλκει καὶ μεθίστησιν πάλιν·

οὐ λέγει νῦν ὑπὸ τῆς μαγνήτιδος λίθου τὸν σίδηρον, ἀλλὰ τὴν τῶν θεωμένων δόκησιν ἕλκεσθαι πλανωμένων ὡς ἐπὶ ἀργύρῳ.

Ἥρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος· Πολιτείας β'. οὕτω γραπτέον· παρὰ Πινδάρῳ γὰρ ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμεύεται ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντι θρόνῳ· ὅ τινες ἀγνοήσαντες γράφουσιν ὑπὸ Διός, καὶ φασὶ δεθῆναι αὐτὴν ἐπιβουλεύσασαν Ἡρακλεῖ· Κλήμεντος ἡ ἱστορία· καὶ παρ' Ἐπιχάρμῳ ἐν Κωμασταῖς ἢ Ἡφαίστῳ.

Ἤσχαλλον. ἐδυσχέραινον.

Ἤτριον. τὸ τοῦ ὑφάσματος πλέγμα.

Ἦτρον. ὁ μεταξὺ ὀμφαλοῦ τε καὶ αἰδοίου τόπος,

ἔνθα μάλιστα
Γίνετ' Ἄρης ἀλεγεινὸς ὀϊζυροῖσι βροτοῖσιν.

Ἠχήν, ἦχον ἢ φήμην.

Θ.

Θαλλός. πᾶν τὸ θάλλον. κυρίως δὲ ὁ τῆς ἐλαίας κλάδος.

Θαμίζεις, πυκνάζεις, συχνάζεις.

Θανατήριον ἀξιοῦσιν οὐ θανάσιμον λέγειν. Πλάτων Πολιτείας δευτέρῳ.

Θαυμαστὴν ὅσην, τουτέστιν λίαν πολλήν, ὥστε θαυμάσαι.

Θαυμαστότερον· οὕτως Πλάτων.

Θαύματα. νευροσπάσματα.

Θεηπολεῖν. θεῶν εἰκόνας ἔχοντα περιπολεῖν, ἀργύριον εἰσπρασσόμενον.

Θεμιτόν. - - - Πλάτων περὶ ψυχῆς.

---

1. Photius et Suidas cum Schol. ad Polit. VII. 527 D. (502 b, 6.) — 2. Etymologicum M. — 3. Photius, Suidas. Cf. Schol. ad Polit. V. 449 A. (472, 7.) — 5. Photius. — *Εὐθύδημος*] 271 C. — *καὶ τῶν δὴ*] Immo *Φαίδων ἢ. — περὶ ψυχῆς*] Phaed. 63 E. — 7. Eadem Suidas. Cf. Schol. ad Legg. XII. 947 C. (684, 15.) — 8. *οὐ* om. Cod. Post *πάνυ* recenti manu additum est: *μᾶλλον*: *ἀλλᾶγε. ἀλλα.* — 9. Photius. — 10. *Πλάτωνι*] Lys. 207 B. — 11. Theag. 124 D. — *Ημεδαπός* (sine spiritu) Cod. — 12. Lex. Seguer. p. 98, 29. — *Πολιτείας*] V. 508 C. — 13. Lex. Seguer. p. 98, 30. — *Πολιτείας*] X. 601 C. — 14. Suidas, Zonaras. Cf. *Ἦ δ' ὅς.* — 16. Schol. ad Aristoph. Equit. 631. — 19. Eadem Photius et Suidas; sed ad Platonem nullo modo pertinent. — *Ηπίαλος* (sine spiritu) Cod. — 20. *Ἦπου* nos: *Ἤπου* R. — Tria postrema verba, *μονονουχί, αὐτίκα μάλα* recentior, non recentissima, manus adiecit, seculo XV. utique antiquior. — 21. Lex. Seguer. p. 98, 21. — *Θεαιτήτῳ*] 169 B. — 23. Hesychius. Cf. Zenob. IV. 23. Plin. H. N. XXXVI. 16. — 27. *Ἴωνι*] 533 D. (256, 44.) Vid. Schol. — 32. Photius, Suidas.

8. Photius, Suidas. — *Πολιτείας β'*] 378 D. — 14. Glossa Herodotea. Suidas: *Ἤσχαλλον, ἐλυποῦντο.* — 15. Cf. Schol. ad Phaedr. 268 A. (812, 27.) — 17. *ἔνθα μάλιστα κτλ.*] Hom. Iliad. ν, 568 sq. — *γίνεται* Cod. — 19. Photius, Suidas. Respici videtur Polit. VII. 531 A. — 20. Similia Photius et Suidas. Vid. Legg. XII. 953 C. 946 B. Phaedr. 230 D. — *Θαλός* Cod. — 22. Photius, Suidas. Cf. Schol. ad Polit. I. 328 C. (422, 11.) — 23. Lex. Seguer. p. 99, 9. — 24. *Πολιτείας*] X. 610 E et alibi. — 25. Photius. Glossa pertinere videtur ad Alcib. II. 151 A. — 27. Photius. — *Πλάτων*] Theaet. 142 B. — 28. Eadem Photius et Etymolog. M. p. 454, 16. — *Θαύματα* Ruhnkenius: *Θραύματα* libri. — *νεῦροσπάσματα* Cod. — 29. Eadem Photius, Suidas et Etymolog. M. p. 444, 27. Glossa refertur ad Legg. X. 909 D. ubi tamen legitur *θεοπολεῖν.* — *ἔχοντα* om. Cod. — 31. Lex. Seguer. p. 99, 27. — *περὶ ψυχῆς*] Phaed. 61 C. E. 67 B.

Θεοπολεῖν, τὸ περὶ θεοὺς ἀναστρέφεσθαι.

Θέρμη. ὁ πυρετός.

Θεσμοθέται. νομοθέται ἢ νομοφύλακες.

Θεωρία ἡ θυσία. Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον.“

Θηλάζειν Πλάτων Πολιτείας τρίτῳ.

Θῆς Ἀττικοί, οὐ μισθαρνός· καὶ θητεύει, οὐ μισθαρνεῖ. Πλάτων ἐν Εὐθύφρονι· „ὡς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ, ἐθήτευεν ἐκεῖ παρ' ἡμῖν.“

Θόλος. οἶκος περιφερής, ἐν ᾧ οἱ Πρυτάνεις συνειστιῶντο. Πρυτανεῖον δὲ ὠνόμασται, ἐπεὶ πυρῶν ἦν ταμιεῖον.

Θολῶσαι. θολερὸν ποιῆσαι.

Θράττει. ταράττει, κινεῖ.

Θράττει, οἷον ταράττει, κατὰ συγκοπὴν καὶ τροπὴν γεγενημένον.

Θυήματα. θυμιάματα. ἄλφιτα δέ ἐστι ταῦτα οἴνῳ καὶ μέλιτι δεδευμένα.

Θυηπολοῦσι. περιπολοῦσι, διὰ θυσιῶν ὑπισχνούμενοι θεοὺς ἐξιλάσκεσθαι.

Θυηπολοῦσι, περὶ τὴν θυσίαν ἀναστρέφονται.

Θυραυλεῖν. ἔξω τῶν θυρῶν αὐλίζεσθαι καὶ ἀναστρέφεσθαι.

Θῶπες. οἱ μετὰ ψεύδους καὶ θαυμασμοῦ τινὶ προσιόντες ἐπὶ κολακείᾳ.

I.

Ἰατρεύειν Πλάτων Πολιτείας δευτέρῳ.

Ἰδέα ἡ μορφή. καὶ ἀπὸ τούτου ἰδέαι αἱ ὁδοὶ καὶ οἱ τρόποι. καὶ παρὰ Πλάτωνι ἰδέαι οἱ τύποι τῶν οὐσιῶν, ἀνθρωπότητος καὶ βοότητος καὶ τῶν ἄλλων.

Ἰδέας, μορφάς, ἐν Ἀλκιβιάδῃ· ἀπὸ τοῦ ἰδέσθαι.

Ἰδίαις δαπάναις, ταῖς ἰδιωτικαῖς.

Ἰδίειν. ἱδροῦν.

Ἰδίειν, ἱδροῦν. καὶ ἀνιδιτί, τὸ ἀνιδρωτί.

Ἴδιον. ἰδιωτικόν.

Ἰδιώσασθαι, ἰδιοποιήσασθαι.

Ἰδιώσεις Πλάτων τετάρτῳ Πολιτικῶν.

Ἰδιωτεύειν Πλάτων Γοργίᾳ.

Ἱεράτω. κατὰ νόμον ὀργιαζέτω καὶ θυέτω. Ὀργεῶνες γὰρ οἱ θύται.

Ἱερομηνία. μήν, ἐν ᾧ ἡμέραι εἰσὶν ἑορταστικαί.

Ἱερομνήμονες. οἱ εἰς Πυλαίαν ἐκπεμπόμενοι γραμματεῖς.

Ἱερὸν ἡ συμβουλή. ἐπὶ τῶν δεινῶν συμβουλεύειν.

Ἱερὸν τι νεωκορήσας, ἀντὶ τοῦ εὐφημότερον ἱερατεύσας.

Ἴκταρ. ἐγγύς. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ἐφικνεῖσθαι.

Ἴκταρ, πλησίον, ἐγγύς. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ἐφικνεῖσθαι. καὶ παροιμία οὐδ' ἴκταρ βάλλει. Εἴρηται δὲ κατὰ γλῶτταν ὥσπερ τὸ διωλύγιον.

Ἴκταρ. Πλάτων Πολιτείᾳ „οὐδὲ ἴκταρ,“ ὅπερ ἐστὶν οὐδὲ ἐγγὺς ἢ βραχέα.

Ἰλεώμενοι, ἀντὶ τοῦ ἱλασκόμενοι. Πλάτων Νόμων ἑβδόμῳ.

Ἱμᾶν. ἀνέλκειν, ἀνασπᾶν.

Ἰνδάλλεται. φαντάζεται.

Ἰνδάλλεται, καταφαίνεται, ὁμοιοῦται.

Ἰπνοπλάθαι. φουρνοπλάσται.

---

1. Photius. Vid. Θεηπολεῖν. — 2. Significatur Theaet. 178 C. ubi θέρμα legitur, non θέρμη. — 3. Eadem Suidas. (Photius: Θεσμοθέτης, νομοθέτης ἢ νομοφύλαξ.) Sed nomen θεσμοθέται apud Platonem non legitur. (διαθεσμοθετήσας est in Tim. p. 42 D.) — 4. Thomas Mag. — Φαίδωνι] 58 B. — 6. Lex. Seguer. p. 99, 13. — Πολιτείας] V. 460 D. — 7. Thomas Mag. — 8. Εὐθύφρονι] 4 C. — 10. Eadem Photius et Suidas. Pertinent ad Apol. 32 C. D. — 13. Glossa insiticia. — 14. Photius et Suidas: Θράττειν, ἐνοχλεῖν, ταράσσειν, νύσσειν. Cf. supra Ἐνθράττειν et Schol. ad Phaedr. 242 C. (800, 37.) Timaei glossa pertinet ad Theaet. 187 C. — 15. Lex. Seguer. p. 43, 3. — 17. Malim Θύματα. nam vox θυήματα a Platone aliena est. Photius: Θύματα, θυμιάματα. Suidas: Θύματα, θυμιάματα, ἀπαρχαί, θυσίαι. — 19. Eadem Photius et Suidas. Respicitur Polit. II. 364 E. — 21. Photius. — 22. Politic. 272 A. Legg. III. 695 A. — 24. Eadem Photius et Suidas, hic addito in fine λόγοι, quod vocabulum suppletum est ex Theaet. 175 E. Pro ἐπὶ κολακείᾳ Cod. habet compendium, quod Bastius explicat ἐπὶ κολάκευσιν. — 26. Lex. Seguer. p. 100, 10. — Πολιτείας δευτέρῳ] 357 C. (ἰατρεύεσθαι.) — 27. Thomas Mag.

3. Photius. — μορφάς] Immo μορφῆς. — Ἀλκιβιάδῃ] πρώτῳ, 119 C. — 4. Photius. Respici videtur Phaedr. 233 D. — 5. Suidas addit κοπιᾶν. Ruhnkenius hanc glossam refert ad Tim. 74 C. ubi codices aliquot pro ἀνιδροῦσαν, quod olim legebatur, et ἀνιδίουσαν, quod nunc legitur, exhibent ἰδίουσαν. — 6. Photius. Ἀνιδιτί legitur Legg. IV. 718 E. (585, 4.) Cf. Schol. — 7. Eadem Suidas. — 8. Photius, Suidas. Significari videtur Polit. VIII. 547 B. — 9. Lex. Seguer. p. 100, 20. — Πολιτικῶν] V. 462 B. — 10. Lex. Seguer. p. 100, 9. — Γοργίᾳ] 514 E. 515 B. — 11. Eadem Photius, Etymolog. M., Suidas; sed ad Platonem nihil faciunt. — 12. Θύσται Cod. — 13. Glossa insiticia. — 14. Eadem fere Hesychius, Photius, Suidas. Sed ἱερομνημόνων apud Platonem nulla mentio. — Πυλαίαν Hesychius, Photius, Suidas: Πύλον cum Codice R. — 16. Suidas. Cf. Schol. ad Theag. 122 B. (59 b, 20.) et Zenob. IV. 40. — 17. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Polit. IX. 574 D. (520 b, 31.) et Νεωκορήσει. — 19. Eadem Photius. — ικταρ (sine accentu et spiritu) Cod. — 20. Suidas. — 23. Moeris. — Πολιτείᾳ] IX. 575 C. (521, 15.) Vid. Schol. — 25. Lex. Seguer. p. 44, 17. — Νόμων ἑβδόμῳ] 804 B. — 27. Photius et Suidas ante ἀνέλκειν addunt ἀντλεῖν. Verbum ἱμᾶν a Platone alienum est. — 28. Respicitur Theaet. 189 E. — 29. Photius, Suidas. — 30. Glossa haec referenda est ad Theaet. 147 A.

Ἱππαγρέται. τρεῖς οὗτοι ἐγένοντο ἄρχοντες ἐν Σπάρτῃ.

Ἱππέας εἰς πεδίον προκαλεῖ, δηλονότι ἔνθα ἂν εὐημερῇ τις· τὰ γὰρ ἱππικὰ ἐν πεδίῳ κρατεῖ· Πλάτων εἰς τὸν Θεαίτητον ἐχρήσατο.

Ἰσοτελής. ὁ χωρὶς ζημίας ἐπιδημῶν ἴσα τοῖς πολίταις.

Ἰσχυρικώτερον Πλάτων Θεαιτήτῳ.

Ἰταλικόν Πλάτων Γοργίᾳ.

Ἰὼν καὶ ἰέναι καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν χρόνων εὕρηται, ὡς Πλάτων ἐν Φαίδωνι ἐπὶ μὲν ἐνεστῶτος· „ἀεὶ ἀνάπλεῳ τοῦ σώματος ἐξιέναι.“ ἐπὶ δὲ παρῳχημένου καὶ μέλλοντος· „ὥστε μοι παρίστασθαι ἐκεῖνον, μηδ' εἰς Ἅιδου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἰέναι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε ἀφικόμενον εὖ πράξειν.“ ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ἰόντα παρῳχημένος, τὸ δὲ ἰέναι μέλλων, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐπαγόμενον τὸ εὖ πράξειν. - - - τὸ δὲ ἴθι ὡς ἐπιτοπλεῖστον μὲν ἐπὶ παρῳχημένου ἀντὶ τοῦ ἐλθέ· εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἀντὶ τοῦ ἔρχου. Πλάτων ἐν πρώτῳ τῶν πολιτειῶν· „ἀλλὰ τοῖσδέ τε τοῖς νεανίαις ξύνισθι καὶ δεῦρο παρ' ἡμᾶς φοίτα.“

K.

Καδμεία νίκη· παροιμία. λέγεται ἐπὶ τῶν ἐπὶ κακῷ νικώντων. οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι Θηβαῖοι νικήσαντες ὕστερον ὑπὸ τῶν Ἐπιγόνων ἡττήθησαν, οἱ δὲ ὅτι Οἰδίπους τὸ αἴνιγμα λύσας ἔπαθλον τὴν μητέρα ἔγημεν. τίθεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀλυσιτελῶν. ὡς δὲ αὐτὸς ὁ τὰ περὶ Θηβῶν συντάξας, ὅτι Κάδμος ἀνελὼν τὸν τὴν Ἀρείαν κρήνην τηροῦντα δράκοντα ἐθήτευσεν Ἄρει η' ἔτη.

Καθαίρωμεν, ἀντὶ τοῦ διακαθαίρωμεν, Πολιτείας γ'.

Καθιδοῦμαι. - - - καὶ Πλάτων· „πρόαγε δὴ καὶ σκόπει ἅμα, ὅπου καθιδούμεθα.“

Καθῆστο ἀντὶ τοῦ ἐκάθητο Πλάτων.

Καθιζησόμεθα, ἀντὶ τοῦ καθιδούμεθα. Πλάτων Φαίδρῳ.

Καὶ τάχει ἴμεν. καὶ ταχέως πορευσόμεθα.

Καὶ τὸ τοῦ λύκου. Φασὶ λύκον ἰδόντα τὸν ποιμένα ἢ καὶ κύνα τῶν ποιμενικῶν πρόβατον ἐσθίοντα εἰπεῖν· ἐγὼ τοῦτο εἰ ἐποίουν, πόση κραυγὴ ἐγίνετο ἄν.

Κάκη. ἡ κακία, ὡς πλάνη καὶ ζάλη.

Κάκη, ὡς Πλάτων, Ἀττικοί· κακία Ἕλληνες.

Κάκη, κακία· οὕτως Πλάτων.

Κάκη, δειλία καὶ κακία, ἐν ᾧ τὸ μετὰ κακίας περιποιεῖσθαι τὸ ζῆν ῥιπτοῦντα τὰ ὅπλα διαβέβληκε Νόμων η'.

Κάκη βαρέως ἡ κακία· ἐν Νόμοις Πλάτων· „μετὰ κάκης μᾶλλον ἢ μετὰ ἀνδρείας.“

Καλὰ δὴ καταγελᾷς, ἀντὶ τοῦ λέγεις.

Καλλωπίζεσθαι, οἷον καλοκἀγαθίαν ἐνδείκνυσθαι ἢ σεμνύνεσθαι· οὕτω Πλάτων.

Καραδοκεῖν. τὸ τοῦ πράγματος κεφάλαιον ἐπιζητεῖν καὶ ἐπισκοπεῖν, ὅπῃ χωρήσῃ.

Καταβολή. περιοδικὴ λῆψις πυρετοῦ.

Κάταγμα. ἐρίου σπάσμα καὶ μήρυμα.

Κάταντες, καταφερές.

Καταντικρύ, κατ' ἐναντίον. „Καταντικρὺ καὶ κατευθὺ τῇ τὰ οἰκεῖα συναγούσῃ ἀποτυπώματα.“

Καταποντοῦν, καταποντίζειν.

Καταποντωθῆναι, κινδυνεῦσαι.

Κατασκεδάζειν. Ἔθος ἦν Θρᾴκιον ἐν τοῖς συμποσίοις, ἵνα, ὅταν πίωσι τοῦ οἴνου οἱ συμπόται ὅσον δύνανται, τὸ λοιπὸν τοῦ οἴνου καταχέωσι κατὰ τῶν ἱματίων τῶν συμποτῶν, ὅπερ ἔλεγον κατασκεδάζειν. μέμνηται τούτου καὶ ὁ μέγας Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις.

Κατατείνας ἐρῶ, ἀντὶ τοῦ μακρὸν λόγον διεξελεύσομαι. Πολιτείας β'· „διὸ κατατείνας ἐρῶ.“

Καταψήχεται, ἀντὶ τοῦ καταψύχεται τῆς γλισχρότητος χωριζομένης, ἢ καταψᾶται. οὕτως Πλάτων ἐν Τιμαίῳ.

---

1. Glossa insiticia, quam habet etiam Photius. — 3. Photius, Suidas. — 5. *Θεαίτητον*] 183 D. (90, 18.) Cf. Schol. et Diogenianus I. 65. V. 28. — 6. Vox *ἰσοτελής* a Platone aliena est. — 8. Lex. Seguer. p. 100, 14. — *Θεαιτήτῳ*] 169 B. — 9. Lex. Seguer. p. 100, 7. — *Γοργίᾳ*] 493 A. — 10. Thomas Mag. — 11. *Φαίδωνι*] 83 D. — 13. *ὥστε μοι*] Phaed. 58 E. — 20. *πρώτῳ τῶν πολιτειῶν*] 328 D. — 22. Photius, Suidas. Cf. Zenobius IV. 45. Proverbio usus est Plato Legg. I. 641 C. — 30. Photius. — *Πολιτείας γ'*] 399 E. — 31. Zonaras. — *Πλάτων*] Phaedr. 229 A. — 33. Pollux III. 89. — *Πλάτων*] Euthyd. 271 A. Polit. I. 328 C. V. 449 B.

1. Lex. Seguer. p. 101, 2. — 2. *Φαίδρῳ*] 229 A, quem locum ita exhibet Zonaras s. v. *Κάθου*: καὶ Πλάτων· „ἀλλὰ ποῦ δὴ δοκεῖ καθιζόμενοι ἀναγνῶμεν.“ καὶ προσελθών· „ἐς ὅπῃ ἂν δόξῃ, ἐν ἡσυχίᾳ καθιζησόμεθα. καὶ πολὺ καθέζεσθαι.“ — 3. Eadem Photius et Suidas. Respici videtur Phaedr. 242 A. — *τάχα* Suidas, *τάχε* Codex Timaei recenti manu correctus, a pr. m. enim recte habet *τάχει*. — 4. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Phaedr. 272 C. (314, 37.) — 8. Moeris. — 9. Photius, Suidas. — 10. Photius. — 12. *η'*] Fort. *ιβ'*. Vid. glossam proxime sequentem. — 13. Photius. — *Νόμοις*] XII. 944 C. — 15. Photius, Suidas. Respicitur Euthyd. 293 D. — 16. Photius. — 18. Glossa Herodotea. — *ὅπη* Cod. — 20. Eadem Photius et Suidas. Cf. Schol. ad Hipp. min. 372 E. (181 b, 37.) Praeterea *καταβολή* legitur Gorg. 519 A. — 21. Eadem fere Photius et Suidas. Respicitur Politic. 282 E. — *ἐρίου σπάσμα*] *ἱερὸν πλάσμα* Cod. — 22. Photius. Significari videtur Tim. 77 D. — 23. Photius. Glossa haec vulgo in duas divisa pertinet ad Theaet. 194 B. — 25. Photius. — 26. Suidas. Respici videtur Gorg. 511 E. — 27. Photius, Suidas. — 31. *Νόμοις*] I. 637 E. — 32. Photius, Suidas. — 33. *Πολιτείας β'*] 358 D. — 34. Photius. — 35. *Τιμαίῳ*] 84 A.

Κατεαγέναι καὶ καταγῆναι καὶ κατάξαι. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „κἂν τινα δόξῃ μοι τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεαγέναι δεῖν, κατεαγὼς ἔσται αὐτίκα."

Κατευθύνω. τὸ δὲ καταδικάζειν κατευθύνειν εἶπε Πλάτων.

Κατεύχεσθαι, τὸ καταρᾶσθαι· οὕτω Πλάτων.

Κατεύχεσθαι τῶν Ἀχαιῶν ἀντὶ τοῦ, κατὰ τῶν Ἀχαιῶν εὔχεσθαι· οὕτως Σοφοκλῆς.

Κατηγορῶ. - - εὕρηται δὲ ἀεὶ μὲν ἐνεργητικῶς, ἅπαξ δὲ καὶ παθητικῶς κατηγοροῦμαι ἀντὶ τοῦ κατηγορῶ. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „εἰ αὐτοῦ τις κατηγοροῖτο."

Κατῆρεν. κατέπλευσεν.

Κατοκωχή. ἔνιοι ἀντὶ τοῦ κατοχή.

Κατόπιν. μετὰ ταῦτα.

Κατόπιν, οὐ κατόπισθεν. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „κατόπιν ἑορτῆς ἥκομεν."

Κατορώρυκται, κατακέχωσται.

Καχυπότοπος, καχύποπτος· τοπάσαι γὰρ τὸ ὑπονοῆσαι.

Κεκόμψευται. πεπιθάνευται.

Κεραμεικοὶ δύο· ὁ μὲν ἔνδον τείχους, ὁ δὲ ἐκτός, ἔνθα τοὺς ἐν πολέμῳ τελευτῶντας ἔθαπτον.

Κερασβόλον. ἄτηκτον καὶ μὴ εἶκον παιδείᾳ, ἀλλ' ἀπηνὲς ὄν. εἴρηται δὲ ἀπὸ τῶν σπερμάτων, ἅτινα κατὰ τῶν κεράτων βαλλόμενα ἄτηκτα καὶ ἀνέψητα μένει.

Κερασβόλον ἔστι μὲν τῶν ἅπαξ εἰρημένων τῷ Πλάτωνι. φαίνεται δὲ ἐπὶ σπερμάτων ταττόμενον τῶν οὔτε ἐκφερόντων καρπὸν οὔτε πυρὶ οὔτε ὕδατι τηκομένων. ταῦτα γὰρ εἶναι φασὶ τὰ ὑπὸ τῶν σπορέων κατὰ τῶν κεράτων βληθέντα τῶν βοῶν, ἀφ' ὧν καὶ τὸ ὄνομα ἔσχε. παραδέδοται γάρ τις περὶ αὐτῶν λόγος τοιοῦτος ὡς ἀτεράμνων ὄντων τῶν οὕτως εἰς τὴν γῆν καταπεσόντων σπερμάτων. τοὺς οὖν ὑπὸ ἀπαιδευσίας ἀμαθεῖς τε καὶ ἀπειθεῖς τοῖς νόμοις κερασβόλους προσηγόρευσαν.

Κεφαλαιότατον Πλάτων Γοργίᾳ.

Κηλούμενος, φλεγόμενος, τερπόμενος, οἷον αὐλοῖς καὶ ἡδυφωνίαις.

Κήρινον ἐκμαγεῖον. ἡ φαντασία τοῦ νοός.

Κηροῦ εὐπλαστότερος· ἐπὶ τῶν ῥᾳδίως τι ποιούντων.

Κηφήνεσσι κοθούροισι. τοῖς καθεζομένοις καὶ φυλάττουσι τὴν τῶν μελισσῶν ἔξοδον. Οὖροι γὰρ οἱ φυλάσσοντες· καὶ οἱ θυρωροὶ οἱ τὰς θύρας φρουροῦντες.

Κίβδηλον. οἱονεὶ κρύβδηλόν τι ὄν.

Κίβδηλον· οὕτως ἐκάλουν τὸ νόθον καὶ ἀδόκιμον νόμισμα καὶ παρακοπέν· Νόμων ια΄· „ὁ μὲν δοῦλος στερέσθω τὸ κιβδηλευθέν."

Κινδυνεύει. ἐγγίζει.

Κλείθροις, κλειδώμασιν.

Κλητῆρες. οἱ εἰς μαρτυρίαν κλητοί.

Κνάφος. ὄργανόν τι ἐν κύκλῳ κέντρα ἔχον, δι' οὗ τοὺς βασανιζομένους κτείνουσιν. ὅμοιον δέ ἐστι κναφικῷ κτενί.

Κνησιῶντα, ἐπιθυμητικῶς ἔχοντα τοῦ κνᾶσθαι.

Κοάλεμος. ματαιόφρων. Κοεῖν γὰρ τὸ αἰσθάνεσθαι.

Κοινωνῶ. Οὐ μόνον κοινωνῶ σοι τοῦ δεῖνος ἀντὶ τοῦ συμμετέχω σοι, ἀλλὰ καὶ κοινωνῶ σοι ὧν ἔχω ἀντὶ τοῦ μεταδίδωμι. Πλάτων ἐν δευτέρῳ τῶν πολιτειῶν· „τετραπλάσιον χρόνον τε καὶ πόνον ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῇ καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν," ἤγουν μεταδιδόναι τούτου. καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ· „καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα πράγματα ἔχειν."

---

1. Thomas Mag. — 2. Γοργίᾳ] 469 D. — 4. Pollux VIII. 22. — 5. Πλάτων] Legg. XII. 945 A. — 6. Photius, Suidas. — 7. Photius. — 8. Σοφοκλῆς] Immo Πλάτων, Polit. III. 393 A. — 9. Thomas Mag. — 11. Γοργίᾳ] 521 E. — 12. Eadem Photius et Suidas. Sed vereor ne glossa haec non ad Platonem pertineat. κατῆρας enim, non κατῆρεν, legitur Hipp. mai. 281 A. — Κατῆρεν Codex: Κατῆρεν R. — 13. Respici videtur Phaedr. 245 A. — 14. Photius et Suidas addunt: ἀπὸ τοῦ ὄπισθεν ἰέναι. — 15. Thomas Mag. Cf. Etymol. M. p. 497, 27. — Γοργίᾳ] 447 A. cf. Protag. 316 A. — 17. Hesychius, Photius, Suidas. Glossa pertinere videtur ad Euthyd. 288 E. — 18. Photius, Suidas. Respici videtur Phaedr. 240 E. — 20. Respicitur Phaedr. 227 C. Conf. Schol. ad Polit. VI. 489 B. (487, 34.) — 21. Eadem fere Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Parmen. 127 B. (751 b, 18.) — 24. Conf. Schol. ad Legg. IX. 853 D. (642, 24.) a quo non multum differunt Photius et Suidas. — 28. Etymol. M. Cf. Ἀτέραμνος.

5. Lex. Seguer. p. 104, 6. — Γοργίᾳ] „Num pag. m. 103, 21? At nullum in tredecim meis codicibus superlativi vestigium." Bekk. — 6. Photius. Respici videtur Menex. 235 A. — 8. Suidas. Respicitur Theaet. 191 C. — 9. Suidas. Glossa pertinere videtur ad Polit. IX. 588 D. — 10. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Legg. X. 901 A. (664, 34.) — 15. Photius, Suidas. — 16. Νόμων ια΄] 917 D. — 18. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Gorg. 489 B. (234, 27.) — 19. Photius, Suidas. Respici videtur Ax. 371 B. — 20. Legg. VIII. 846 B. — 21. Eadem Photius et Suidas. Sed glossa haec ad Herodotum pertinet, non Platonem. — τι ἐν Photius et Suidas: τι ὂν ἐν cum Codice R. — 22. ἐκτείνουσιν Bastius. — 23. ἐστιν R. — κναφικῷ Codex: γναφικῷ R. — 24. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Gorg. 494 C. (236 b, 28.) — 26. Glossa insiticia. — κοειν γὰρ Cod. — 27. Thomas Mag. — 29. δευτέρῳ τῶν πολιτειῶν] 369 E. — 32. ἐν τῷ αὐτῷ] 370 A.

Κόλλαβοι. τὰ τῶν χορδῶν ἐπιτόνια.

Κομιδῇ. τελέως. εἴρηται δὲ ἀπὸ τῆς τῶν καρπῶν κομιδῆς, ἥτις γίνεται τελειωθέντων αὐτῶν.

Κομψὸν ἐπὶ τοῦ κομψευομένου φασὶ δεῖν λέγειν, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων λέγοντας, ὅτι κομψότερον διάκεινται, μέμφονται. ἀλλὰ Πλάτων Πολιτείας τετάρτῳ **κομψοὺς** οὐ τοὺς κεκομψευμένους λέγει, ἀλλὰ τοὺς ἀμείνονας.

Κομψὸς λόγος. καὶ ὁ ἀγαθὸς δέ, καὶ ὁ πιθανότητι ὑποδυόμενος τὴν ἀλήθειαν.

Κομψοὺς Πλάτων οὐ τοὺς πανούργους ἀλλὰ τοὺς βελτίστους· κομψοὺς γὰρ τοὺς Ἀσκληπιάδας ἐπαινῶν λέγει Πολιτείας γ΄.

Κοροπλάθοι. οἱ τοὺς κόρους πλάττοντες κηρῷ ἢ γύψῳ.

Κορυβαντιᾷν. παρεμμαίνεσθαι καὶ ἐνθουσιαστικῶς κινεῖσθαι.

Κόρυδοι. ὅμοιοι ὄρτυξιν ὄρνιθες.

Κορυδός. θηλυκῶς δὲ εἴρηκε τὸν κορυδόν. Πλάτων δὲ ἀρσενικῶς.

Κορυζᾷν. μύξας ῥεούσας ἔχειν. Κόρυζα γὰρ ἡ μύξα.

Κράδη. κλάδος.

Κραιπαλῶντα. ἔτι ἀπὸ τῆς μέθης βαρυνόμενον.

Κρανίον. ἐν Κορίνθῳ γυμνάσιον.

Κραυρότερον. ψαθυρότερον καὶ εὐθραυστότερον.

Κρεόφυλος· Πολιτείας ι΄· „ὁ γὰρ Κρεόφυλος, ὦ Σώκρατες, ἴσως, ὁ τοῦ Ὁμήρου ἑταῖρος·“ τοῦτον τινὲς καὶ διδάσκαλον Ὁμήρου λέγουσι γεγονέναι· καὶ ἔστιν αὐτοῦ ποίημα Οἰχαλίας ἅλωσις. ἀρχαῖος μὲν οὖν ἐστί· νεώτερος δὲ ἱκανῶς Ὁμήρου.

Κρονικώτερα, ἀρχαιότερα, μωρότερα.

Κυαμεῦσαι. κυάμῳ ψηφοφορῆσαι, ᾧ ἐχρῶντο οἱ βουλευταί.

Κυΐσκεσθαι. ἐπὶ τῶν κυουσῶν γὰρ καὶ τοῦτο Πλάτων ἔταξεν εἰπὼν ἐν Θεαιτήτῳ· **κυϊσκομένη,** τίκτουσα.

Κυλοιδιᾷν. τὰ κύλα οἰδαίνειν. Κύλα δὲ τὰ ὑπὸ τοὺς ταρσοὺς τῶν ὀφθαλμῶν μυώδη σαρκία.

Κύρβις. στήλη τρίγωνος πυραμοειδής, νόμους ἔχουσα περὶ θεῶν.

Κύρτος. πᾶν πλέγμα τὸ εἰς ἰχθύων ἄγραν πεποιημένον.

Κυψελιδῶν ἀνάθημα ἐν Ὀλυμπίᾳ. Πλάτων ἐν Φαίδρῳ· „παρὰ τὸ Κυψελιδῶν ἀνάθημα σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐστάθη κολοσσός.“ ἀλλ' οὐ Κυψελιδῶν, Κυψέλου δὲ φασὶ τὸ ἀνάθημα, ὡς Ἀγάκλυτος ἐν τῷ περὶ Ὀλυμπίας φησὶν οὕτως· Ναὸς τῆς Ἥρας παλαιός, ἀνάθημα Σκιλλουντίων· οὗτοι δέ εἰσιν Ἠλείων· ἔνεστι δὲ ἐν αὐτῷ χρυσοῦς κολοσσός, ἀνάθημα Κυψέλου τοῦ Κορινθίου· φασὶ γὰρ τὸν Κύψελον εὐξάμενον, εἰ Κορινθίων τυραννεύσειε, τὰς οὐσίας πάντων εἰς δέκατον ἔτος ἀνιερώσειν, τὰς δεκάτας τῶν τιμημάτων εἰσπραξάμενον, κατασκευάσαι τὸν σφυρήλατον κολοσσόν. Δίδυμος δὲ κατασκευάσαι τὸν κολοσσόν φησι Περίανδρον, ὑπὲρ τοῦ τῆς τρυφῆς καὶ τοῦ θράσους ἐπισχεῖν τοὺς Κορινθίους. καὶ γὰρ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ καιρῶν β΄ λέγει οὕτως· ἕτεροι δὲ εἰς ἀνδραδίστερα καταδαπανῶντες, οἷον στρατιὰς ἐξάγοντες καὶ πολέμους ἐπαναιρούμενοι, καθάπερ καὶ Διονύσιος ὁ τύραννος· ἐκεῖνος γὰρ οὐ μόνον ᾤετο δεῖν τὰ τῶν ἄλλων καταναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τὰ αὑτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ὑπάρχειν ἐφόδια τοῖς ἐπιβουλεύουσιν· ἐοίκασι δὲ καὶ αἱ πυραμίδες ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὁ τῶν Κυψελιδῶν κολοσσός, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τὴν αὐτὴν καὶ παραπλησίαν ἔχειν δύναμιν. Φέρεται δέ τι καὶ ἐπίγραμμα τοῦ κολοσσοῦ·

Αὐτὸς ἐγὼ χρυσοῦς σφυρήλατός εἰμι κολοσσός,
Ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά·

ὅπερ Ἀπελλᾶς ὁ Ποντικὸς οὕτω προφέρεται·

---

1. Eadem Suidas. Cf. Schol. ad Polit. VII. 531 B. (504, 2.) — 2. Cf. Schol. ad Sympos. 215 D. (788 b, 8.) — *Κομιδῇ* nos: *Κομιδή* Codex, *Κομιδῆ* R. — 6. Lex. Seguer. p. 102, 23. — 7. *Πολιτείας*] III. 408 B. — 10. Significatur Crat. 429 D. — *Κομψός: λόγος* Cod. — 12. Moeris. — 14. *Πολιτείας γ΄*] 405 D. — 15. Eadem Suidas. Vid. *Ἰπνοπλάθοι.* — 17. Conf. Schol. ad Sympos. 215 E. (788 b, 11.) — 19. Eadem Suidas. Conf. Schol. ad Euthyd. 291 B. (144 b, 25.) — *κόροδοι* Cod. — 20. Schol. Aristoph. Av. 475. — *εἴρηκε*] Aristophanes. — 22. Conf. Schol. ad Polit. I. 343 A. (428, 31.) — *κόρυ γὰρ* Cod. — 24. Glossa insiticia. — 25. Sympos. 176 D. — 27. Glossa insiticia. — 28. Tim. 60 C. 74 B. — *ἐνθραυστότερον* Cod. — 30. Photius. — *Πολιτείας ι΄*] 600 B. (531, 38.) Cf. Schol. Suidas: *Κρεώφυλος, Ἀστυκλέους, Χῖος ἢ Σάμιος, ἐποποιός.* — 35. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Lys. 205 C. (363, 34.)

1. Eadem Photius et Suidas, sed ad Platonem nihil faciunt. — 3. Pollux II. 19. — 4. *Θεαιτήτῳ*] 149 B. — 6. Similia Photius, quae ad Platonem non pertinent. — *Κυλοιδιᾷν - κύλα - κύλα* Photius: *Κοιλοιδιᾷν - κοῖλα - κοῖλα* cum Codice R. — 8. Conf. Schol. ad Politic. 298 D. (407, 13.) — 10. Conf. *Πόρκος.* — *κυρτος* (sine accentu) Cod. — 12. Photius, Suidas. Cf. Pausan. V. 2, 3. Aristot. Polit. V. 11. Strabo VIII. 353 D. 378 C. Anal. Brunck. III. p. 189. CXCIII. — 13. *Φαίδρῳ*] 236 B.

Νάξιός εἰμι ἐγώ, παγχρύσεός εἰμι κολοσσός,
Ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά.

Κωλαγρέται. οἱ ταμίαι τοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ καὶ τῶν εἰς θεοὺς ἀναλωμάτων.

Κωμῳδεῖν. σκώπτειν.

Λ.

Λαμπάδιον, ἣν νῦν ἡμεῖς λαμπάδα καλοῦμεν, οὕτως ὠνόμαζον· Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Πυθέου καὶ Πλάτων ἐν α΄ τῆς Πολιτείας.

Λαμπτήρ. φανός.

Λασιόκωφος, ὁ λίαν κωφός· οἷον λάσια τὰ ὦτα ἔχων, ὡς συγκεκωφῶσθαι καὶ ἀναισθητεῖν.

Λαχεῖν δίκην. γράψασθαι.

Λάχος. κλῆρος.

Λεία. ἁρπαγὴ ἀπὸ τῶν πολεμίων.

Λέμμα, κυρίως μὲν ὁ φλοιός, καταχρηστικῶς δὲ ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ τοῦ ἀνθρωπείου· ἐν Τιμαίῳ.

Λευκὴ στάθμη· ἐπὶ τῶν ἄδηλα ἀδήλοις σημειουμένων, ἢ ἐπὶ τῶν μηδὲν συνιέντων.

Λήξεις. [τῆς τριακάδος καλουμένης] λήξεών τε περὶ δικῶν καὶ προσκλήσεων καὶ κλητήρων. Κλητῆρες δὲ οἱ μάρτυρες.

Λιθολόγοι. οἰκοδόμοι.

Λίθων ποτίμων· μήποτε τῶν πώρων λέγει, οἳ πίνοντες τὸ ὕδωρ ἰσχυρότεροι γίνονται· ἢ τῶν τὴν σάρκα τῶν ἐντιθεμένων καταναλισκόντων σωμάτων.

Λιθῶντας, τρισυλλάβως, οὐ λιθιῶντας· Πλάτων ια΄ Νόμων· καὶ βραγχᾶν λέγουσιν οὐ βραγχιᾶν, καὶ ἕτερα τοιαῦτα.

Λίνον λίνῳ συνάπτεις, ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ διὰ τῶν αὐτῶν δρώντων· Στράττις Ποταμοῖς, καὶ Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ, καὶ Πλάτων.

Λίσπαι. οἱ δίχα πεπρισμένοι.

Λίσπαι, οἱ μέσοι διαπεπρισμένοι ἀστράγαλοι καὶ ἐκτετριμμένοι.

Λόγον λαμβάνειν Πλάτων Πολιτείας πρώτῳ.

Λύγη. σκιά, ἀπόκρυψις.

Λυγιζόμενος, στρεφόμενος, καμπτόμενος, ἀπὸ τῶν λύγων· λύγος δὲ φυτὸν ἱμαντῶδες·

— δίδη μόσχοισι λύγοισιν·

ἐν Γοργίᾳ· „πάσας στροφὰς στρέφεσθαι, πάσας δὲ διεξόδους διελθὼν ἀποστραφῆναι λυγιζόμενος, ὥστε μὴ παρέχειν δίκην.“ τινὲς δὲ καὶ τὸ μετὰ τιμωρίας βασανίζειν, λυγίζειν· καὶ αἱ μάστιγες, αἷς οἱ ἀθληταὶ τύπτονται, λύγοι καλοῦνται.

Λυκαβηττός. ὄρος τραχύ.

Λυόμενος ἀντὶ τοῦ λυτρούμενος καὶ ἀπολύων· οὕτως Πλάτων.

Λύσῃ ἀντὶ τοῦ λυσάτω· Νόμων θ΄· „παραλαβὼν ὁ κεκτημένος παρὰ τοῦ πληγέντος δεδεμένον αὐτὸν μὴ λύσῃ, πρὶν ἂν ὁ δοῦλος πείσῃ τὸν πληγέντα.“

Λύσιοι θεοί, οἱ καθάρσιοι, λυτικοὶ κακῶν.

Λωβᾶται, βλάπτει, λυμαίνεται, ὑβρίζει.

M.

Μαθηματικόν, ἀντὶ τοῦ φιλομαθῆ. ἐν Τιμαίῳ· „τὸν δὴ μαθηματικὸν ἤ τινα ἄλλην σφόδρα μελέτην διανοίᾳ κατεργαζόμενον καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀποδοτέον κίνησιν γυμναστικῇ προσομιλοῦντα.“

Μαιείαν Πλάτων Θεαιτήτῳ.

Μακροχρόνιος. Πλάτων γὰρ ἐν Τιμαίῳ λέγει μακροχρονιώτερον.

Μανά, ἀραιά· καὶ μανότης, ἀραιότης· οὕτω Πλάτων.

Μανόν. τὸ ἀραιόν. καὶ ὁ μαινόμενος, ὁ μὴ ἰσχυρὸς ταῖς φρεσίν.

---

3. Eadem Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — ταμιεῖαι Cod. — 5. Eadem Photius et Suidas. — 6. Harpocratio, Photius, Suidas. — 8. α΄ τῆς Πολιτείας] 328 A. — 9. Glossa insiticia. — 10. Photius, Suidas. Glossa haec pertinet ad Phaedr. 253 E. — 12. Hesychius: Λαχεῖν δίκην, γράψασθαι, δικάσασθαι. Photius et Suidas: Λαχεῖν δίκην, δικάσασθαι. Conf. Schol. ad Legg. XI. 928 C. (676, 29.) — Λαχεῖν δίκην cum Tayloro R: λαχεῖν, διήκειν Cod. — 13. Glossa insiticia. Photius: Λάχος, μέρος, κλῆρος. quae si mutaveris in Λαχὸν μέρος, κλῆρος, referre poteris ad Legg. V. 745 E. — 14. Glossa insiticia. — Λεία Cod. — πολεμίων Ruhnkenius: πολέμων R. (Photius et Suidas: Λείας, πραίδας ἀπὸ πολεμίων.) — 15. Photius. — 16. ἐν Τιμαίῳ] 76 A. (729, 2.) Cf. Schol. — 17. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Charm. 154 B. (339b, 20.) et Zenob. IV. 89. — 19. τῆς τριακάδος καλουμένης ut insiticia seclusimus. Quae statim sequuntur verba sunt Platonis Legg. VIII. 846 B. — λήξεών Fischerus: λήξεώς cum Codice R. — 22. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Legg. IX. 858 B. (644, 47.) — 23. Photius, Suidas. Glossa haec pertinet ad Legg. XII. 947 D. — 26. Photius. — ια΄ Νόμων] 916 A. — 29. Photius, Suidas. — 31. Πλάτων] Euthyd. 298 C. (148, 17.) Cf. Schol. et Zenob. IV. 96.

2. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Symp. 193 A. (778b, 17.) — 4. Lex. Seguer. p. 106, 17. — 5. Glossa insiticia. Conf. Ἠλύγη. — Λυγη (sine accentu) Cod. — 6. Photius, Suidas. — 9. Γοργίᾳ] Immo Πολιτείας γ΄, 405 C. (454, 33.) Cf. Schol. — 14. Vid. Onomasticum. — 15. Photius, Suidas. — 16. Πλάτων] Tim. 22 D. (707, 1.) Conf. Schol. — 17. Photius, Suidas. — Νόμων θ΄] 882 B. — 20. Photius. Respici videtur Polit. II. 366 A. — 21. Photius, Suidas. Glossa haec pertinere videtur ad Criton. 47 E. — 22. Photius. — Τιμαίῳ] 88 C. — 26. Lex. Seguer. p. 108, 30. — Θεαιτήτῳ] 150 D. 210 C. — 27. Pollux II. 15. — 29. Photius. — 30. Eadem Photius et Suidas, qui post ἀραιόν addunt: ἢ χαῦνον, ἢ ἀνωφερές, ὡς φλόξ.

Μαντικὴ ψυχή, ἐπὶ τῶν τὰ μέλλοντα προορωμένων. Πλάτων Φαίδρῳ.

Μαρτύρονται, ὅταν ἀντί του μαρτυρίαν ἐπάγωνται ἢ παρέχωνται. Πλάτων Πολιτείας β΄· „τὸν Ὅμηρον μαρτύρονται."

Μὰ τόν. ἐλλειπτικῶς ὀμνύει. καὶ οὕτως ἔθος ἐστὶ τοῖς ἀρχαίοις ἐνίοτε μὴ προστιθέναι τὸν θεόν. εἰώθεισαν γὰρ τοῖς τοιούτοις ὅρκοις χρῆσθαι ἐπευφημιζόμενοι, ὥστε εἰπεῖν μὲν *μὰ τόν*, ὄνομα δὲ μηκέτι προσθεῖναι. καὶ Πλάτωνα δὲ τῷ τοιούτῳ κεχρῆσθαι.

Μαχαίρας οὐ μόνον τὰς μαγειρικὰς ἐκάλουν, ἀλλὰ καὶ τὰ ξίφη. Πλάτων Φαίδρῳ.

Μεθύω ἐγὼ ἀμεταβάτως, *καταμεθύω* δὲ ἕτερον. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „ξενίσας αὐτὸν καὶ καταμεθύσας."

Μειζόνως, ἀντὶ τοῦ μεῖζον. - - Πλάτων Πολιτείας τρίτῳ.

Μείς, μὴν Αἰολικῶς.

Μέλεος. ὁ τοῖς μέλεσι μάταιος.

Μέλλω ποιεῖν καὶ μέλλω ποιήσειν· οὐ μέλλω ποιῆσαι, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἄν, ἤγουν μέλλω ποιῆσαι ἄν. προστιθέαμεν δὲ τὸ ἄν, ἵνα τὸν παρῳχημένον διὰ τούτου ὡς μέλλοντα δεξώμεθα. - - - εὕρηται δὲ καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ· „οὐδ' εἰ πολλάκις μέλλω τεθνάναι," ὅπερ μοι δοκεῖ ἁμάρτημα τῶν γραφέων εἶναι διὰ τὸ μηδαμοῦ ἑτέρωθι τῶν αὐτοῦ λόγων τοῦτο εὑρίσκεσθαι. ὤφειλε γὰρ μετὰ τοῦ ἄν εἶναι, οἷον οὐδ' εἰ πολλάκις ἂν μέλλω τεθνάναι.

Μέρμερος. ὁ διὰ πανουργιῶν φροντίδας τισὶν ἐμποιῶν.

Μεσεγγυωθέν. ἐπὶ μεσιτῶν ἀποτεθὲν καὶ ἀμφισβητούμενον.

Μεταλαγχάνειν. ἀφυστερεῖν ἢ ἀποτυγχάνειν κλήρου.

Μεταποιεῖσθαι. ἀντιποιεῖσθαι.

Μεταποιεῖσθαι, ἀντιποιεῖσθαι· Πλάτων Πολιτικῷ· „ἥκιστα βασιλικῆς μεταποιουμένους τέχνης," ἀντιποιουμένους.

Μετεωρολέσχαι, περὶ οὐρανοῦ φλυαροῦντες.

Μετρίως ὠργασμένος. ἀντὶ τοῦ μεμαλαγμένος ἢ δεδευμένος.

Μέτρον· ἐν Τιμαίῳ· „τὸ ὅσον μέτρον ὅσοις," τὴν συμμετρίαν τῆς μίξεως.

Μή. - - Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ μή καὶ τὸ οὐ μή οὐ μόνον ἐπὶ ὑποτακτικῶν τίθενται, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ ἐπὶ μελλόντων ἁπλῶς. - - - Πλάτων ἐν πρώτῃ τῶν πολιτειῶν· „ἔπειτα, εἴ τι καὶ οἴεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ εἴη, ὅπως μηδὲν τούτων ἐρεῖ."

Μὴ ἀπαρνηθεὶς γένῃ. Ἴδιον δὲ τὸ Πλάτωνος, μὴ ἀπαρνηθεὶς γένῃ.

Μὴ κινεῖν ἀκίνητα, μηδ' ἄκρῳ δακτύλῳ.

Μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον· ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς ἐξ ἀγνοίας πράγματα ἐγειρόντων.

Μήτε νεῖν μήτε γράμματα ἐπίστασθαι· ἐπὶ τῶν παντάπασιν ἀμαθῶν. παρὰ γὰρ Ἀθηναίοις εὐθὺς ἐκ παιδὸς κολυμβᾶν καὶ γράμματα ἐδιδάσκοντο.

Μητρίδα, τὴν πατρίδα καὶ Πλάτων καὶ Φερεκράτης.

Μιμοῦμαι τὸν δεῖνα ἀντὶ τοῦ μιμητής εἰμι τούτου, καὶ μιμοῦμαι ὑπὸ τοῦ δεῖνος ἀντὶ τοῦ μιμητὴν ἐμοῦ τοῦτον ἔχω. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „οὐκ οἶσθα ὅτι οὗτος ὁ μιμούμενος τὸν μιμούμενον ἐκεῖνον ἀποκτενεῖ, ἐὰν βούληται;"

Μινυρίζω, θρηνῶ, ἢ τὸ ἠρέμα ᾄδω, παρὰ τὸ μεῖον. Πλάτων ἐν γ΄ Πολιτείας· „μινυρίζων τε καὶ γεγανωμένος ὑπὸ τῆς ᾠδῆς," ἀντὶ τοῦ οἰκτρᾷ φωνῇ χρώμενος καὶ θρηνῶν, ἢ ὀλίγῃ φωνῇ χρώμενος.

Μονίπποις, τοῖς ἐπὶ ἑνὸς ἵππου ἀγωνιζομένοις δρόμον.

Μορμολύκεια. τὰ φοβερὰ τοῖς παισὶ προσωπεῖα.

Μορμορύττει καὶ *μορμολύττει*. ἀντὶ τοῦ ἐκφοβεῖν, ἀμφότερον.

---

1. Append. Proverb. III. 80. — 2. Φαίδρῳ] 242 C. — 3. Photius, Suidas. — 4. Πολιτείας β΄] 364 D. — 6. Suidas. (Schol. Aristoph. Ran. 1421.) — 10. Πλάτωνα] Gorg. 466 E. — 11. Lex. Seguer. p. 107, 29. — 13. Thomas Mag. — 14. Γοργίᾳ] 471 B. — 15. Lex. Seguer. p. 107, 26. — Πολιτείας] IV. 422 E. — 17. Suidas. Hac forma utitur Plato Crat. 409 C. Tim. 39 C. — 18. Vid. Ὦ μέλεε. — 19. Thomas Mag. — 23. Σωκράτους ἀπολογίᾳ] 30 B. — 28. Conf. Schol. ad Hipp. mai. 290 E. (823, 20.) — φροντίδας Codex: φροντίδα R. — 30. Legg. XI. 914 D. — Μεσεγγυωθέν Codex: Μεσεγγυηθέν R. — 32. Eadem Photius, additis μετέχειν ἢ ante ἀφυστερεῖν. Conf. Schol. ad Gorg. 447 A. (313, 1.) — 34. ἀντὶ τοῦ ποιεῖσθαι Cod. — 35. Photius, Suidas. — Πολιτικῷ] 289 E. 290 A.

3. Photius, Suidas. Respici videtur Polit. VI. 489 C. — 4. Eadem Photius et Suidas. Significatur Theaet. 194 C. — ὀργιασμένος Cod. — 6. Photius. — Τιμαίῳ] 68 B. — 8. Thomas Mag. — 10. πρώτῃ τῶν πολιτειῶν] 337 E. — 13. Pollux V. 104. — Πλάτωνος] Soph. 217 C. — 15. Suidas. Conf. Schol. ad Legg. XI. 913 B. (669, 17.) — 16. Suidas. Conf. Schol. ad Phileb. 15 C. (263 b, 24.) et Diogen. VI. 54. — 18. Suidas, Zenob. VI. 56. Locutione usus est Plato Legg. III. 689 D. — 21. Photius. — Πλάτων] Polit. IX. 575 D. — 22. Thomas Mag. — 24. Γοργίᾳ] 511 A. — 27. Photius Suidas. — 28. γ΄ Πολιτείας] 411 A. (456 b, 18.) Cf. Schol. — 31. Photius, Suidas. Respici videtur Legg. VIII. 834 B. — 32. Conf. Schol. ad Gorg. 473 D. (226 b, 5.) et ad Axioch. 364 B. (859, 14.) Timaei glossa pertinet ad Phaed. 77 E. — Μορμολυκεία cum Codice R. — 34. Gorg. 473 D. Conf. Μορμολύκεια. — 35. Malim ἐκφοβεῖς.

Μορυχαία. οἰκία τις, ἀπὸ Μορύχου, ἐν ᾗ καὶ Ἄρτεμις Μορυχαία, ἀπὸ τοῦ καθιδρύσαντος.

Μουνυχία καὶ Ζεία. λιμένες ἕτεροι τοῦ Πειραιέως.

Μυδᾷν. δίυγρον εἶναι καὶ σήπεσθαι.

Μῦθος ἐσώθη. ἐπίῤῥημά ἐστι λεγόμενον ἐπ' ἐσχάτῳ τοῖς λεγομένοις μύθοις τοῖς παιδίοις.

N.

Νεοθνής. ὁ νεωστὶ τεθνεώς.

Νέος ἐστὶ καὶ ὀξύς, ἀμαθής ἐστι καὶ προπετής.

Νεοτελής. ὁ νεωστὶ τετελεσμένος.

Νεουργόν. νεωστὶ εἰργασμένον.

Νεωκορήσει ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ ἱεροσυλήσει. κορεῖν γὰρ λέγουσι τὸ καλλύνειν, τὸ σαροῦν καὶ ἐκκαλλύνειν. τό τε ἐκκορηθείης ἀντὶ τοῦ ἐκκαλλυνθείης.

Νομίζουσιν, ἀντὶ τοῦ νομίσματι χρῶνται.

Νῦν ἀντὶ τοῦ ἀρτίως, ὃ καὶ *νυνί* λέγεται, ἐπὶ ἐνεστῶτος ἀεὶ τίθεται, καὶ ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν μέσῳ καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ κώλου, ὅπως ἂν ὁ ῥυθμὸς διδῷ. τότε δὲ μετὰ παρῳχημένου καὶ μέλλοντος, ὅταν συντομίαν ἔχωσιν ἄμφω οἱ χρόνοι καὶ ὥσπερ ἔμφασιν ἐνεστῶτος, ὡς τὸ *νῦν ἔτυψα* καὶ *νῦν ἐλθὼν ὄψομαι.* καὶ Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „ὦ Σώκρατες, ὕστατον δή σε προσεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι."

Νῦν δή. πρὸ ὀλίγου χρόνου.

Νῦν δή, ἀρτίως ἢ μικρὸν ἔμπροσθεν· Νόμοις· „ἢ νῦν δὴ ὀλίγον ἔμπροσθεν τούτοις περιτυχόντες τοῖς λόγοις οὕτω ταῦτ' ἐτίθεμεν, νῦν δ' ἐπιλελήσμεθα;" - - - - ἐν δὲ τοῖς Νόμοις διαλελυμένον εἴρηκεν, τὸ μὲν *νῦν* ἐπὶ τοῦ παρόντος χρόνου, τὸ δὲ *δή* ἐπὶ συνδέσμου· „ὃς δὴ πάντων τῶν πολέμων χαλεπώτατος, ὡς φαμὲν ἡμεῖς νῦν δή."

Νυνί. ἐν τῷ ἐνεστῶτι χρόνῳ.

Νώ. ἡμεῖς.

Νωθρός. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο παρὰ Πλάτωνι ἐν τῷ Φαίδρῳ· „νωθροί πως ἐκβαίνουσι πρὸς τὰς μαθήσεις."

Νῶϊν. ἡμῖν.

Ξ.

Ξεναγοί. οἱ τοῖς ξένοις ἡγούμενοι ὁδοῦ.

Ξένον τὸ ἀλλότριον καὶ τὸ παρηλλαγμένον. - - - „ξένως ἔχει τῆς λέξεως."

Ξενών. τὸ καταγώγιον *ξενῶνα* Πλάτων.

Ξύλων ἐρεψίμων. στεγάσματά ἐστι τὰ ἐρέψιμα, τὰ εἰς τὰς οἰκίας κατατεταγμένα.

Ξυστίδες. ποδήρη ἐνδύματα. οἱ δὲ χλαμύδας κωμικάς φασιν, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐξέσθαι καὶ εἰργάσθαι ἐπιμελῶς.

O.

Ὄα. ἀκροδρύων εἶδος μήλοις μικροῖς ἐμφερές.

Ὄα. μέσπιλα ἃ καὶ ὄα καλεῖται. καὶ τοῦτο τοὔνομά ἐστι παρὰ Πλάτωνι, ὡς παρὰ Ἀρχιλόχῳ ἐκεῖνο.

Ὁ Διὸς Κόρινθος. παροιμία ἐπὶ τῶν πάλαι μὲν εὐπραγησάντων, ὕστερον δ' οὐ καλῶς ἀπαλλαξάντων.

Ὀθνεῖος, ἀλλογενής, ξένος, ἀλλότριος· Ἰσαῖος καὶ Πλάτων ἐν α' Νόμων.

Οἷ περισπωμένως ἀντὶ τοῦ ἑαυτῷ, ὀξυτόνως δὲ τὸ οὗτοι. Συμποσίῳ· „οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς παῖδά τινα τῶν ἔνδον

---

1. Eadem Photius omissis quattuor postremis verbis. Respicitur Phaedr. 227 B. — *Μορυχαῖα* (bis) Cod., *Μορυχεία* Photius, utrumque depravatum ex *Μορυχία.* — „Suspicor verba *ἐν ᾗ καὶ Ἄρτεμις - - καθιδρύσαντος* huc esse per errorem translata ex sequenti articulo et postea emendatione prava fuisse scriptum *Μορυχαία* pro *Μουνυχία.* notissima certe haec Diana." HEMSTERH. Equidem servaverim *τοῦ καθιδρύσαντος*, iungenda illa cum *Μορύχου.* — 3. Glossa insiticia, quam Photius quoque habet. — *Ζειά* Cod. — 5. Eadem Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — *μυδιᾷν* Codex Timaei et Photius. — 6. Photius. Cf. Schol. ad Polit. X. 621 B. (540 b, 14.) — 8. Eadem Photius et Suidas. Respicitur Legg. IX. 865 D. — *νεοθνης* (sine accentu) Cod. — 9. Photius, Suidas. Glossa pertinet ad Gorg. 463 E. — 10. Eadem Photius et Suidas, sed minus bene *τετελεσωμένος.* Glossa pertinet ad Phaedr. 250 E. — 11. Eadem Photius et Suidas. Respicitur Polit. VI. 495 E. — 12. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Polit. IX. 574 D. (520 b, 31.) — 15. Photius, Suidas. Respici videtur Eryx. 400 A. B. — 16. Thomas Mag. — 22. *Φαίδωνι*] 60 A. — 24. *χρόνου* nos: *χρόνου ἡμῖν* cum Codice R. (Dele *ἡμῖν*, quippe ex vicina voce *Νῶϊν* huc inculcatum. RUHNK.) — 25. Photius, Suidas. — *Νόμοις*] III. 683 E. — 28. *Νόμοις*] I. 629 D.

5. *Νώ* nos: *Νῶ* Codex, *Νῷ* R. — 6. Pollux IX. 138. — 7. *Φαίδρῳ*] Immo *Θεαιτήτῳ*, 144 B. — 9. Eadem Hesychius. Sed apud Platonem verbum quidem *ξεναγεῖν* legitur, Phaedr. 230 C, substantivum vero *ξεναγός* non item. — *ὁδοῦ* Hesychius: *ὁδοί* cum Codice R. — 10. Thomas Mag. — *ξένως ἔχει τῆς λέξεως*] Apol. 17 D. — 12. Pollux III. 59. — *Πλάτων*] Tim. 20 C. — 13. Eadem Photius et Suidas. Glossa refertur ad Critiae 111 C. — *ἐρεψίματα εἰς* Timaei Codex, *ἐρέψιμα, εἰς* Photius et Suidas. — 15. Conf. Schol. ad Polit. IV. 420 E. (460 b, 10.) — 16. *ἐξέσται* (sine accentu) Cod. — 17. *εἰργᾶσθαι* cum Codice R. — 18. Eadem Photius et Suidas. *Οα* (sine spiritu et accentu) Cod. — 19. Pollux VI. 80. — 20. *Πλάτωνι*] Sympos. 190 D. — 21. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Euthyd. 292 E. (145 b, 13.) et Zenob. III 21. et *Διὸς Κόρινθος.* — 23. Harpocratio, Photius, Suidas. (Pollux III. 55: τὸ δὲ *ὀθνεῖος* ποιητικώτερον. Πλάτων δὲ αὐτῷ κέχρηται.) — 24. *α' Νόμων*] 629 E. — 25. Photius, Suidas. — 26. *Συμποσίῳ*] 174 E.

ἀπαντήσαντα.“ καὶ οὗ ἀντὶ τοῦ αὐτοῦ. Πολιτείᾳ· „πλὴν οὗ.“

Οἴκημα. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον τὸ δεσμωτήριον οἴκημα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐστιν εἰρημένον μηδὲ τὸ πορνεῖον, ἀλλὰ καὶ τὸ οἰκήσιμον. ὅ τε γὰρ Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ ἔφη· „ἦσαν δ' ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ πρὸ τοῦ μὲν ὡς ταμιείῳ ἐχρῆτο.“ καὶ πάλιν ἐν τοῖς Νόμοις „δημοσίοις οἰκήμασι ὑποδέχεσθαι“ ἔφη.

Οἰκοδομεῖν Πλάτων Πολιτείαις.

Οἴναρα. τὰ τῆς ἀμπέλου φύλλα.

Οἶνος ἄνευ παίδων. δύο παροιμίαι· ἡ μέν, οἶνος καὶ ἀλήθεια· ἡ δὲ οἶνος καὶ παῖδες ἀληθεῖς· λαμβάνεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἁπλοϊζομένων καὶ τὴν ἀλήθειαν λεγόντων.

Οἰστρᾷ· συντόνως καὶ μανικῶς κινεῖται.

Ὀκνεῖ. εὐλαβῶς ἔχει.

Ὀκρίβας. πῆγμα τὸ ἐν τῷ θεάτρῳ τιθέμενον, ἐφ' οὗ ἵστανται οἱ τὰ δημόσια λέγοντες· θυμέλη γὰρ οὐδέπω ἦν. Λέγει γοῦν τις· Λόγιόν ἐστι πῆξις ἐστορεσμένη ξύλων, εἶτα ἑξῆς Ὀκρίβας δὲ ὀνομάζεται.

Ὀκρίβας, τὸ λογεῖον, ἐφ' ᾧ οἱ τραγῳδοὶ ἠγωνίζοντο· καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος ἐν Συμποσίῳ κέχρηται τῷ ὀνόματι.

Ὁλκὸς ἄνθρωπος. Πλάτων Πολιτείας πέμπτῳ. σημαίνει δὲ τὸν ἑλκυστικόν, ἐπαγωγόν.

Ὁμηρίδαι. οἱ τὰ Ὁμήρου ὑποκρινόμενοι.

Ὁμιλία. - - - Πλάτων Πολιτείας τετάρτῳ.

Ὁμόγνιοι θεοί. οἷς οἱ συγγενεῖς κοινῶς ὀργιάζουσιν.

Ὁμόσε. εἰς ταὐτὸ τῷ ἐναντίῳ εἰς μάχην φερόμενοι.

Ὁμοτέρμονες· οἱ ὁμοῦ τὰ τέλη ἔχοντες, οἷον οἱ γείτονες· ὁμοῦ γὰρ ἔχουσι τὰ τέρματα.

Ὀνομαστὸν οὔ φασι δεῖν λέγειν, ἀλλὰ διώνυμον. Πλάτων Θεαιτήτῳ.

Ὀργᾷ. ἐπείγεται, ἐπιθυμεῖ.

Ὄργανα χρόνου. ἐν Τιμαίῳ· τοὺς πλανήτας, „τοὺς δ' εἰς σελήνην, τοὺς δ' εἰς ἄλλα ὅσα ὄργανα χρόνου.“

Ὀργάς. ἡ εὔγειος, καὶ λιπαρά, καὶ ἀκμαία.

Ὀργάς, τρόπους. Πολιτείας ἕκτῳ Πλάτων· „καὶ τὰς ὀργὰς ἢ καὶ ἐπιθυμίας κατεμάνθανον.“

Ὀργάσας. μαλάξας.

Ὀργιάζειν δέ ἐστι τὰ τῶν θεῶν ὄργια τελεῖν, τουτέστι μυστήρια καὶ νόμιμα. Νόμων τετάρτῳ· „μὴ κεκτῆσθαι ἔσω ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἱερά. τὸν δὲ φανέντα κεκτημένον ἕτερα καὶ ὀργιάζοντα πλὴν τὰ δημόσια.“

Ὀργιάζων. θύων, ἐπιτελῶν.

Ὀργιασταί. οἱ τὰ μυστήρια ἐπιτελοῦντες.

Ὀρέξαι. δοῦναι, ὑποτεῖναι.

Ὁρκωμόσια, πληθυντικῶς, Πλάτων Φαίδρῳ.

Ὀρτυγοκόπος· παιδιά τις, ἐν ᾗ ὄρτυγας ἱστᾶσιν ἐν γύρῳ, οὓς τύπτουσιν εἰς τὴν κεφαλήν· καὶ ὁ μὲν ἐν τῷ γύρῳ καταβαλὼν τὸν ὄρτυγα λαμβάνει ἑξῆς οὓς ἂν δύνηται, ὁ δὲ ἀποτυχὼν παρέχει θατέρῳ τοὺς ὄρτυγας τύπτειν, καὶ τοῦτο ἀνὰ μέρος ποιοῦσιν· λέγει οὖν ἐν Ἀλκιβιάδῃ· „Οὔκ, ἀλλὰ πρὸς Μειδίαν δεῖ σε ἀποβλέποντα τὸν ὀρτυγοκόπον καὶ τοιούτους ἄλλους·“ ἐν Φαίδωνι, ὅτι οὐ πρὸς τοὺς τυχόντας ὁ ἀγών ἐστι, πρὸς δὲ τοὺς ἀρίστους· διόπερ οὐ ῥᾳθυμητέον.

Ὀρχήστρα. τὸ τοῦ θεάτρου μέσον χωρίον, καὶ τόπος ἐπιφανὴς εἰς πανήγυριν, ἔνθα Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκόνες.

Ὅσια. τὰ ἰδιωτικὰ καὶ μὴ ἱερά.

Ὀσταφίδα οὐχ ὅπως Κρατῖνος Νόμοις „ὁ δὲ Ζεὺς ὀσταφίσιν ὕσει τάχα,“ ἀλλὰ καὶ Πλάτων η' Νόμων· „τῆς δ' εἰς ἀπόθεσιν ὀσταφίδος.“

Ὀστράκου μεταπεσόντος. Πλατωνικὴ παροιμία ἐπὶ

---

1. *Πολιτείᾳ*] X. 617 E. — 3. Pollux IX. 46. — 6. *Πρωταγόρᾳ*] 315 D. — 8. *Νόμοις*] XII. 952 E. — 9. Lex. Seguer. p. 110, 19. — 10. Eadem Photius et Suidas. Sed non ad Platonem pertinent. — 11. Photius, Suidas. Cf. Schol. ad Symp. 217 E. (789b, 1.) — 15. Eadem Photius. Respicitur vel Polit. IX. 573 A. vel Phaedr. 251 D. — 16. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Polit. III. 394 A. (448, 34.) — 17. τὸ] τῷ Cod. — 20. *λογιον* (sine accentu) Codd. — 21. *ὀκρίβας* h. l. Cod. — 22. Photius. — 23. *Συμποσίῳ*] 194 B. (779, 12.) Cf. Schol. — 24. Lex. Seguer. p. 111, 1. — 26. Eadem Photius et Suidas. Vid. Onomasticum. — 27. Lex. Seguer. p. 110, 1. — *Πολιτείας τετάρτῳ*] 431 A. — 28. Eadem Photius. Glossa pertinet ad Legg. V. 729 C. — *οἷς οἱ* Ruhnkenius: *ὅσοι* cum libris R. — 30. Post *ὁμόσε* videtur excidisse participium, v. c. *ἰόντες*. — *ταὐτὸ τῷ ἐναντίῳ* Toupius: *ταὐτὸ ὑπὸ τῶν ἐναντίων* cum Codice R. — 32. Legg. VIII. 842 E.

1. Lex. Seguer. p. 110, 11. — 2. *Θεαιτήτῳ*] 155 D. — 3. Glossa fortassis Aeschylea. — 4. Photius. — *Τιμαίῳ*] 42 D. — 6. Photius et Suidas in fine glossae, quae et ipsa insiticia est, addunt *γῆ*. — 7. Bachm. Anecd. I. p. 319, 26. — *Πολιτείας ἕκτῳ*] 493 A. — 9. Glossa Herodotea (IV. 64.), quam habent etiam Photius et Suidas. — 10. Photius, Suidas, s. v. *Ὀργεῶνες*. — 11. *Νόμων τετάρτῳ*] Immo δεκάτῳ, 910 C. — 14. Eadem Suidas. — 15. Glossa insiticia, quam Photius quoque habet. — 16. Phaed. 117 B. — *ὑποτεῖναι* nos: *ἀποτεῖναι* cum Codice R. — 17. Lex. Seguer. p. 110, 28. — *Φαίδρῳ*] 241 A. — 18. Photius, Suidas. — 23. *Ἀλκιβιάδῃ*] πρώτῳ, 120 A. — 24. *ἐν Φαίδωνι*] *ἐμφαίνων* Leopardus. — 27. Apol. Socr. 28 E. — 29. *εἰκόναι* Cod. — 30. Eadem Photius. Conf. Schol. ad Polit. I. 344 A. (428b, 24.) — 31. Photius. — 32. *η' Νόμων*] 845 B. — 34. Schol. ad Lucian. p. 112. Iacob. Diogen. VI. 95. Pollux IX. 111. Conf. Schol. ad Phaedr. 241 B. (799 b, 27.)

τῶν ἀπροφασίστως μεταβαλλομένων ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῖς πρεσβευομένων.

Ὅταν. -- Πλάτων ἐν Γοργίᾳ τὸ ὅταν μετὰ μέλλοντος λέγων· „ὅταν βουλήσεσθε παρ' ἐμὲ ἥκειν οἴκαδε.“

Ὅττα. φήμη, μαντεία διὰ κληδόνος.

Οὐδενὶ σὺν νῷ, τουτέστιν ἀφρόνως.

Οὐδέν σου παρίεμαι· οὐδὲν παραιτοῦμαι, οὐδὲν ἀποτρέπομαι.

Οὐδ' ἴκταρ βάλλει. εἴρηται δὲ κατὰ γλῶτταν, ὥσπερ τὸ διωλύγιον, ἀντὶ τοῦ, οὐδὲ μικρὸν ἐξισάζει.

Οὐκ ἄλλως πονεῖται. οὐ μάτην.

Οὐκ ἐν ὑπονοίᾳ. οὐκ ἐν αἰνιγμῷ, οὐκ ἐν ἀλληγορίᾳ.

Οὐκ ἐτός. οὐκ ἐτωσίως [γεγραφώς], οὐ ματαίως.

Οὐχ ἥκιστα. πάνυ· ὡς Πορφύριος ἐν τῷ πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ νοῦ χωρίζοντας τὸ νοητόν· διενεχθέντες δὲ πρὸς ἀλλήλους τὸ παρηγγμένον αὐτῶν τῆς δόξης οὐχ ἥκιστα.

Ὀφλεῖν. ἡττᾶσθαι ἐπὶ δικαστηρίῳ.

Ὄχθας. γῆς ἀναστήματα.

Ὀψοποιός καὶ ὀψοποιικός καὶ ὀψοποιικὸν πρᾶγμα καὶ ὀψοποιία καὶ ὀψοποιική κάλλιον ἢ ὀψοποιητικός καὶ ὀψοποιητική. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „ἓν δὲ καὶ ἡ ὀψοποιική, ὃ δοκεῖ μὲν εἶναι τέχνη.“ καὶ αὖθις ἐν τῷ αὐτῷ· „ἀκρίτων ὄντων τῶν τε ἰατρικῶν καὶ ὑγιεινῶν καὶ ὀψοποιικῶν. ὃ μὲν οὖν ἐγώ φημι τὴν ῥητορικὴν εἶναι, ἀκήκοας, ἀντίστροφον ὀψοποιίας ἐν ψυχῇ, ὡς ἐκεῖνο ἐν σώματι.“

Π.

Παιανίσαι. τὸν Παιᾶνα ἐπικαλεῖσθαι. ἦν δὲ ἔθος καὶ ἐπὶ ἔργου ἀρχομένους, καὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦτο λέγειν.

Παιδεία μέν ἐστι δύναμις θεραπευτικὴ ψυχῆς, ὥς φησι Πλάτων· παίδευσις δὲ παιδείας καὶ ἀρετῆς παράδοσις.

Παιδικά. ---- οὐχὶ δὲ μόνον οἱ ἐρώμενοι καλοῦνται τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ σπουδαζόμενοι πάνυ, κατὰ μεταφορὰν τὴν ἀπ' ἐκείνων. Πλάτων Φαίδρῳ· „ἐσπούδακας, ὦ Φαῖδρε, ὅτι σου τῶν παιδικῶν ἐλαβόμην, ἐρεσχελήσων σε·“ --- ἡ δὲ λέξις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τῶν ἀσελγῶς ἐρωμένων.

Παιδουργία. παιδοποιΐα.

Παλίμβολος. ὕποπτος καὶ ὕπουλος, πολυμετάβολός τε καὶ ἐπὶ μιᾷ γνώμῃ μὴ μένων.

Παλιναίρετα. φευκτά, ἔκβλητα, τὸ ἐναντίον πρὸς αὐτῇ τῇ αἱρέσει πάθος ἐμποιοῦντα. σημαίνει δὲ καὶ τὰ πάλιν αὐτὰ ἐν Τιμαίῳ· παλιναίρετα γάρ φησι γεγονότα πάντα καὶ διεφθαρμένα.

Παμπληθεῖς, πάνυ πολλάς.

Παρά ὅτε μὲν πλησιότητα δηλοῖ, ἐπὶ μὲν ἐμψύχου δοτικῇ συντάσσεται, οἷον παρὰ τῷ βασιλεῖ κάθηται, ἐπὶ δὲ ἀψύχου αἰτιατικῇ. --- Λουκιανὸς δὲ Ὁμηρικῷ ζήλῳ ἐπὶ ἐμψύχου εἰς αἰτιατικὴν εἶπεν - - - - -. ὡσαύτως καὶ Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „καὶ στὰς παρ' αὐτόν, Ὦ Σώκρατες, ἔφη.“ ὅτε δέ ἐστιν ἀντὶ τῆς εἰς, οὐκ ἐπὶ κινήσεως ἀεὶ τίθεται, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ χωρὶς κινήσεως. ὁ αὐτὸς ἐν τῷ αὐτῷ· „καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσῄει καὶ διελέγετο ἐνίοτε.“

Παρακαταβολή· πρόθεσις τοῦ δεκάτου μέρους τοῦ τιμήματος.

---

3. Thomas Mag. — Γοργίᾳ] 447 B. — 5. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Legg. VII. 800 C. (619b, 41.) — μαντεία Cod. — διὰ κληδόνος Photius et Scholiastes: καὶ διακληδόνος Codex, καὶ διὰ κληδόνος R. (θεία κληδών Suidas.) — 6. Suidas. Glossa referenda videtur ad Criton. 48 C. — 7. Lex. Seguer. p. 53, 19. Glossa pertinet ad Polit. I. 341 B. — 9. Suidas, Zenob. V. 55. Vid. Ἴκταρ. — 11. Eadem Photius et Suidas. Glossa pertinet ad Phaedr. 232 A. — πονεῖται Photius: ποιεῖται Suidas, προνοεῖ cum Timaei Codice R. — 12. Polit. II. 378 D. — In Codice manus recentior huic glossae adiecit verba οὐκ ἐν ὑπολήψει. — 14. Conf. Schol. ad Polit. VIII. 568 A. (518, 29.) — Οὐκ ἐτός. οὐκ ἐτωσίως Ruhnkenius: Ουκετως (sine accentu, quem manus barbarica addidit hoc modo: ἑ). οὐκ ἐτησίως Codex, Οὐκ ἔτως. οὐκ ἐτησίως R. — γεγραφώς, quod aliunde huc irrepsisse videtur, nos seclusimus. — In margine Codicis manu recentiore additum est: οὐκατελήφθη. οὐκατελείφθη. — 15. Photius et Suidas: Οὐχ ἥκιστα, μάλιστα, πάνυ, οὐχ ἧττον. — πάνυ Ruhnkenius: οὐ πάνυ Cod. Cf. Ἥκιστα. — 17. ἀλλήλους διὰ τὸ παρηλλαγμένον αὐτῶν Ruhnkenius. — 19. Eadem Photius et Suidas, nisi quod uterque pro ἐπὶ habet ἐν. — 20. Glossa insiticia. — 21. Thomas Mag. — 23. ἐν Γοργίᾳ] 463 B. — 24. ἐν τῷ αὐτῷ] 465 D. — 29. Eadem Photius, Etymolog. M. (p. 657, 18.), Suidas. Verbum παιανίζειν legitur Axioch. 365 B. — Παιανίσαι nos: παιανίσας Codex, Παιανίσαι R.

3. Thomas Mag. — 4. Πλάτων] Definit. 416 C. — 6. Photius, Suidas (Schol. Aristoph. Vesp. 1021.), Bachm. Anecd. I. p. 325. — 8. Φαίδρῳ] 236 B. Cf. Schol. ad Parm. 127 B. (751 b, 16.) — 12. Eadem Photius et Suidas. Glossula pertinet ad Legg. VI. 775 C. — 13. Legg. IV. 705 A. — 14. ἐπὶ μιᾷ γν μημένων Codex. — Post Παλίμβολος in margine Codicis recentissima manu scriptum est: Πῆγμα. τραγικὴ σκηνή. — 15. Eadem Photius. — ἔκλεκτα Photius. — 16. πρός om. Photius. — 17. πάλιν αὐτά] παλαιά corr. Photius. — Τιμαίῳ] 82 E. — 20. Photius, Suidas. Glossa pertinere videtur ad Legg. VI. 782 B. — 21. Thomas Mag. — 25. Φαίδωνι] 116 B. — 28. ἐν τῷ αὐτῷ] 116 D. — 30. Eadem Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — τοῦ δεκαμέρους Timaei Cod.

Παρακελεύομαι καὶ διακελεύομαι καὶ ἐγκελεύομαι, κελεύω δὲ καὶ ἐπικελεύω. Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαί τε καὶ ἐπικελεύειν.“

Παραποδίζεσθαι, Πλάτωνος εἰπόντος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Νόμων· „μήπη παραποδισθῶμεν“ οἷον παρατρεπῶμεν ἢ ἐξαπατηθῶμεν. οὐ μὴν οὐδὲ ἀπὸ τούτου εὔφωνον τὸ πρᾶγμα. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἐστὶ καί· „τί ποτ' ἂν οὖν λέγωμεν τὸ πεπλανηκὸς ἡμᾶς εἶναι;“ ἵν' ᾖ οἷον ἐξαπατηκός. ὥστε ἐπὶ τούτου λέγοιτ' ἂν καὶ ἡ πλάνη. καὶ γὰρ μικρὸν προελθὼν ὁ Πλάτων ἔφη· „τόδε δὲ μᾶλλον εἰκὸς πλανᾷν ἡμᾶς.“

Παράστασις. στάσις παρά τινα ἄτιμος. γίνεται δὲ ἐπὶ τῶν χρεωφειλετῶν.

Παραστησώμεθα αὐτὸν εἰς κρίσιν, Πολιτείας η', ἀντὶ τοῦ καταστήσωμεν αὐτὸν εἰς κρίσιν. τὸ μὲν γὰρ ἔγκλημα ἀντωμοσία καλεῖται, ὁ δὲ ἐγκαλῶν γράψας εἰς πινακίδιον καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπίσημον μεθ' ὑπηρέτου τῷ ἐγκαλουμένῳ ἐπιδίδωσιν.

Παραταχθείς. παρ' αὐτὸν ταχθείς.

Παρατενεῖς. ἀπολεῖς, ἐπὶ πλέον παρελκύσεις.

Παρέμενος Πλάτων ἐν ταῖς ἀπολογίαις ἀντὶ τοῦ παραιτησάμενος. ἐν δὲ ταῖς πολιτείαις τὸ *ἔκταρ* ἀντὶ τοῦ ἐγγύς. τὸ *ἐπιώψατο* ἀντὶ τοῦ ἐξελέξατο. καὶ *ἔκρουσε τὴν χεῖρα* ἀντὶ τοῦ ἔκοψεν.

Πάρεστιν. ἐκ παντὸς δυνατόν ἐστιν.

Παρίεμαι. παραιτοῦμαι.

Παρίεσθαι. τοῦτο δοκεῖ τὴν τοῦ παραιτεῖσθαι δύναμιν ἔχειν· „τοῦτο ὑμῖν δέομαι καὶ παρίεμαι.“

Πάρνης. ὄρος μεταξὺ Βοιωτίας καὶ τῆς Ἀττικῆς.

Πάρνοψ. ἀκρίδος εἶδος.

Παρόν. ἐξόν, δυνατόν, δέον.

Πατριώτης. ὅτι οἱ βάρβαροι *πατριώτης* λέγουσιν ἀντὶ τοῦ πολίτης, καὶ ἴσως, ὅτι μὴ κατὰ πόλεις οἰκοῦσι. Πλάτων δὲ καὶ ἐπὶ Ἑλλήνων ἐν τοῖς Νόμοις τὸ πατριώτης ἐχρήσατο. δεῖ δὲ λέγεσθαι ὁμοεθνής, ὁμόγλωσσος, ὁμόνομος.

Πατρονομούμενοι. οἱ τοῖς γονικοῖς νόμοις χρώμενοι ἢ ὑπὸ τῶν πατέρων ἀρχόμενοι.

Πατρούχου παρθένου. τῆς ὀρφανῆς καὶ ἐπικλήρου, ᾗ προσήκει τὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν.

Πάχνη. δρόσος πεπηγυῖα. **Κρύσταλλος** δὲ τὸ ὑπὸ κρύους συνεσταλμένον καὶ πεπηγός.

Πειρῶντα. πειράζοντα διὰ λόγων παῖδα ἢ γυναῖκα.

Πέλανοι. πέμματα ἐκ παιπάλης καὶ ἐλαίου καὶ μέλιτος πεποιημένα πρὸς θυσίαν.

Πέλανοι, πέμματα ἐκ παιπάλης, τουτέστιν ἀλεύρου λεπτοτέρου, εἰς θυσίαν ἐπιτήδεια, ὡς αὐτός φησι, *καρποὶ μέλιτι δεδευμένοι*· Διονύσιος Θρᾴξ· θεοῖς ἀπαρχαί τινες. λέγεται δὲ πέλανος καὶ ὁ περὶ τῷ στόματι πεπηγὼς ἀφρός, καὶ τὸ περιπεπηγὸς καὶ ἐξηραμμένον ὀπῶδες δάκρυον, οἷον λιβανωτός, κόμμι, καὶ ὁ τῷ μάντει διδόμενος μισθὸς ὀβολός.

Πελάτης. ὁ ἀντὶ τροφῶν ὑπηρετῶν καὶ προσπελάζων.

Πέλτη. ὅπλον κοῦφον, ἴτυν οὐκ ἔχον, ἀλλ' ἐκ μόνης βύρσης γεγονός.

Πενεστικόν. τὸ παρὰ Θετταλοῖς θητικόν, ὡς τὸ Εἱλωτικὸν παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις.

---

1. Thomas Mag. — 2. *Φαίδωνι*] 60 E. — 5. Pollux IX. 134. — *δευτέρῳ τῶν Νόμων*] 652 B. — 8. *τῷ αὐτῷ βιβλίῳ*] 655 C. — 11. *μικρὸν προελθὼν*] 655 D. — 13. Eadem Photius et Suidas. *Παραστάσεις* legitur Legg. IX. 855 C. — 15. Photius, Suidas. — *Πολιτείας η'*] 555 B. — 18. *ἐπίσημον*] *ἐπιτίμιον* Küsterus. Fort. *ἐπιζήμιον*. — 20. Eadem Photius et Suidas. Glossa pertinet ad Polit. VIII. 556 D. — 21. Eadem Photius et Suidas. Verbum *παρατείνειν* apud Platonem quinquies legitur; futurum autem *παρατενεῖς* ne semel quidem. — 22. Favorini Ecl. p. 344. Dind. — *παραιτησάμενος* nos: legebatur *παραστησάμενος*. Significari videtur Legg. V. 742 B. — 23. *ταῖς πολιτείαις*] IX. 575 C. — 24. *ἐπιώψατο*] Legg. XII. 947 C. — 26. Eadem Photius et Suidas. Ad marginem Codicis post *πάρεστιν* litteris non obscurioribus, sed clarissimis, scriptum est *δηλαδή*. — 27. Eadem Photius et Suidas. Cf. *Οὐδέν σου παρίεμαι. Παρέμενος. Παρίεσθαι.* — *παραιτοῦμε* Cod. — 28. Favorini Ecl. p. 344. Dind. — 29. *τοῦτο ὑμῶν δ. κ. παρίεμαι*] Apol. 17 C. — 30. Eadem Photius. Conf. Schol. ad Critiae 110 D. (745, 24.) — *Πάρνης* Ruhnkenius: *Παρνησός* cum libris R. — 31. Eadem Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — *πάρνο* Cod.

τ υ

1. Eadem Photius et Suidas. Post *δέον* in Codice manu barbarica scriptum est: *μὸν˙ · και αν τ πλῆν. καιοῖον: πὄτιρ˙: κατάλληλον: αναγκαῖõ.* — 3. Schol. Lucian. p. 264. Iacob. cf. Pollux III. 54. — 4. *ἐν τοῖς Νόμοις*] Legg. VI. 777 D. — 7. Photius et Suidas: *Πατρονομούμενοι.* οἱ τοὺς ἀπὸ τῶν πατέρων παραδεδομένους νόμους τηροῦντες. Respicitur Legg. III. 680 E. — *γονικοῖς*] Cf. C. F. Hermann. Spec. Comm. Crit. ad Plut. de Superst. p. 31. — 9. Glossa Herodotea (VI. 57.), quam habent etiam Photius et Suidas. — 11. Eadem Photius. Respicitur Tim. 59 E. Cf. *Ἐρυσίβη*. — *κρύσταλος* Cod. — 13. Eadem Photius et Suidas, omissis *παῖδα ἢ γυναῖκα*. Glossa non ad Platonem pertinet, apud quem nonnisi passivum *πειρώμενον* hoc sensu legitur, Phaedr. 227 C. — 15. Legg. VI. 782 C. — *Πελανοί* Cod. — *πεπάλης* Cod. — 17. Photius, Suidas. — 24. Eadem Photius et Suidas. Cf. Schol. ad Euthyphr. 4 C. (2 b, 20.) — *πελατης* (sine accentu) Cod. — 26. Eadem Photius. Conf. Schol. ad Legg. VII. 813 D. (625 b, 38.) — 28. Eadem Photius. Glossa pertinet ad Legg. VI. 776 D. — *Πεστικόν* libri. — *ὡς*] *πρὸς* Cod. Timaei. — 29. *εἰλωτικὸν* libri. — *τοῖς πάρταις* Cod. Timaei.

Περί. Ἡ περὶ ὅταν ἀντὶ τοῦ ἕνεκα λαμβανομένη ἀναβιβάζῃ τὸν τόνον, οὐ μόνον ἐγγύς ἐστι τοῦ ὀνόματος ᾧ ἕπεται, ἀλλὰ καὶ μεθ' ἕτερά τινα τίθεται. Πλάτων ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ· „ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαΐω."

Περιαγειρόμενοι νικηφόροι. οἱ νικήσαντες ἐν δημοσίῳ ἀγῶνι καὶ δῶρα παρὰ τῶν φίλων καὶ οἰκείων λαμβάνοντες καὶ περιϊόντες.

Περιαγειρόμενοι· „ὥσπερ οἱ νικηφόροι περιαγειρόμενοι ἀθληταί" Πολιτείας ϛ' ἐπὶ τέλει. λέγεται γὰρ ὅτι τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἆθλα προυτίθεσαν τοῖς ἀγωνιζομένοις, ὃν τρόπον καὶ Ὅμηρος καὶ ἄλλοι ποιηταὶ ἱστοροῦσιν. ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο χωρὶς ἄθλων ἀγωνίζεσθαι, τοὺς νικήσαντας οἱ μὲν κατὰ φιλίαν ἢ συγγένειαν προσήκοντες στεφάνοις ἀνέδουν· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν σύνεγγυς καθήμενοι καὶ περιουσιάζοντες πλέονος ἄξια ἐπετίθεσαν, οἱ δὲ πορρώτερον ἄνθεσι καὶ φύλλοις ἔβαλλον περιερχομένους· ὡς καὶ νῦν τοῖς ἐπιφανῶς ἀγωνισαμένοις ἐπιβάλλουσι πετάσους καὶ ζώνας, οἱ δὲ χιτῶνας. ἐκ τούτου σύνηθες ἐγένετο κύκλῳ περιπορευομένους τοὺς ἀθλητὰς ἐπαγείρειν καὶ λαμβάνειν τὰ διδόμενα. ὅθεν Σιμωνίδης περὶ Ἀστύλου φησὶν οὕτως· Τίς δὴ τῶν νῦν τοσάσδε πετάλοισι μύρτων ἢ στεφάνοισι ῥόδων ἀνεδήσατο νίκας ἐν ἀγῶνι περικτιόνων; Ἔνιοι δὲ τοῦτο τὸ ἔθος ἀπὸ Θησέως τὴν ἀρχὴν λαβεῖν. ἐκεῖνον γὰρ ἐκ Κρήτης κομισθέντα μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸν Μινώταυρον οἱ ἀπὸ τῆς χώρας ἄνθεσι καὶ φύλλοις ἔβαλλον καὶ τοῖς παροῦσι καρποῖς ἐτίμων.

Περιεγένετο ἀντὶ τοῦ ἐνίκησε γενικῇ. ὅπερ καὶ περιγέγονεν εὕρηται. Πλάτων ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ· „τῷ αὐτῷ οἰόμενος περιγεγονέναι, ᾧπερ καὶ τῶν πολιτικῶν."

Περιεῖπον. περί τινα ἦσαν θεραπευτικῶς καὶ φυλακτικῶς.

Περιχάρειαν, περιττὴν χαράν.

Περιωδυνίαν, ἀλγηδόνα καὶ περιττὴν ὀδύνην.

Πεττεία. ἡ διὰ ψήφων παιδιά. ἔστιν δ' ὅτε καὶ γεωμετρίαν λέγει.

Πηγαῖον ὕδωρ, ἐκ πηγῆς.

Πηνίκα μὴ εἴπῃς ἐπὶ χρόνου· ἔστι γὰρ ὥρας δηλωτικόν, οἷον εἰπόντος τινὸς πηνίκα ἀποδημήσεις; ἐὰν εἴπῃς μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, οὐκ ὀρθῶς ἐρεῖς· ἐὰν δὲ εἴπῃς ἕωθεν ἢ περὶ μεσημβρίαν, ὀρθῶς ἐρεῖς. οὕτω γὰρ ὡς ἔφημεν εὕρηται παρὰ πᾶσι τοῖς δοκίμοις. ὡσαύτως καὶ τὸ τηνικαῦτα καὶ τηνικάδε καὶ ἡνίκα λέγε. Πλάτων ἐν Κρίτωνι· „Τί τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῲ ἔτι ἐστί; Πάνυ μὲν οὖν. Πηνίκα μάλιστα; Ὄρθρος βαθύς." καὶ αὖθις ἐν Φαίδωνι· „μὴ αὔριον τηνικάδε οὐκέτι ᾖ ἀνθρώπων οὐδείς."

Πλέθρον. ἕκτον μέρος σταδίου.

Πλημμέλεια. πολλὴ ἀμέλεια.

Πλημμελεῖν, τὸ ἀτακτεῖν καὶ ὑβρίζειν καὶ ῥᾳθυμεῖν· καὶ πλημμελὲς τὸ ἐκμελὲς καὶ ἀπαίδευτον. Λύσις· „τὸ δὲ ἄχρηστον φίλον ὁμολογεῖν πλημμελές." Νόμων θ'· „σχεδὸν οὐδεὶς ἂν λέγων οὕτω πλημμελῶς ἂν δόξειε λέγειν."

Πλοῖ· τὸ πληθυντικὸν οἱ πλόες καὶ τοὺς πλοῦς. „ἐς τὴν τῶν πλῶν χρείαν," φησὶ Πλάτων.

Πνύξ. χωρίον, ἐν ᾧ τὰ ἀπόρρητα ἐκκλησιάζουσιν.

Ποικιλτική. ποικίλον ὕφασμα ἢ ὑφαντικὴ ποικίλων.

Πολιτεύειν ἀντὶ τοῦ πολιτεύεσθαι.-- Πλάτων Πολιτείας πρώτῳ.

Πολυθρύλητον, πεφημισμένον, διαβεβοημένον, ὀνομαστότατον.

Πολύχορδος. Πλάτων δὲ καὶ πολύχορδον εἴρηκε τὸν αὐλόν.

Πομπή. ἀπόπεμψις.

Πόπανα. πέμματα πλατέα καὶ λεπτὰ καὶ περιφερῆ.

Πορεῖα, τὰ εἰς πορείαν χρήσιμα.

---

1. Thomas Mag. — 4. *Σωκράτους ἀπολογίᾳ*] 19 C. — 8. οἰκειῶν Cod. — 9. Photius, Suidas. — 10. *Πολιτείας ϛ' ἐπὶ τέλει*] X. 621 D. (ϛ' ante ἐπὶ vel delendum vel mutandum in ι'.) — 16. περιουσιάζοντες Schneiderus: περισιάζοντες Photius, πλησιάζοντες Suidas. — 30. Thomas Mag. — 31. *Σωκράτους ἀπολογίᾳ*] 22 C. Quod Platonis verbis addit Ritschelius περιεγένετο, est caput novae glossae: *Περιεγένετο* καὶ ἀντὶ τοῦ κτλ. — 34. Glossa Herodotea, quam exhibent etiam Photius et Suidas. — ἦσαν] ἴσαν Toupius. — 36. Photius, Suidas. Haec et sequens glossa pertinere videntur ad Legg. V. 732 C. — 37. Photius, Suidas. Vid. ad *Περιχάρειαν*.

1. Eadem Photius. Conf. Schol. ad Legg. VII. 820 C. (628 b, 43.) — πεττεια (sine accentu) Cod. — παδιά Cod. — 2. λέγει Ruhnkenius: λέγειν Cod., λέγουσι Photius. — 3. Suidas. Respici videtur Legg. VIII. 845 E. — 4. Thomas Mag. — 10. *Κρίτωνι*] 43 A. — 12. *Φαίδωνι*] 76 B. — 14. Photius et Suidas: *Πλέθρον*, τὸ τοῦ σταδίου ἕκτον μέρος, ὅπερ ἐστὶ πηχῶν ξη'· ὅλον γὰρ τὸ στάδιόν ἐστι τετρακοσίων. Cf. Schol. ad Critiae 115 D. (747 b, 6.) — 15. Eadem Photius. — 16. Photius, Suidas. — 17. *Λύσις*] 222 B. — 18. *Νόμων θ'*] 859 E. — 21. Photius. — 22. *Πλάτων*] Politic. 298 D, ubi tamen πλοίων legitur, non πλῶν. Accusativus τοὺς πλοῦς est in Tim. 89 A. — 23. Cf. Schol. ad Critiae 112 A. (745 b, 33.) — 26. Glossa insiticia. — 27. Lex. Seguer. p. 111, 29. — 29. Photius, Suidas. Respicitur fortassis Polit. VIII. 566 B. — 31. Pollux IV. 67. — *Πλάτων*] Polit. III. 399 D. — 33. Eadem Photius. — 34. Eadem fere Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Polit. V. 455 C. (474 b, 29.) — 36. Photius, Suidas. Cf. Schol. ad Legg. III. 678 C. (566, 45.)

Πόρκος. κύρτος θαλάσσιος, ὁ εἰς ἄγραν ἰχθύων.

Πόρκος. οἱ μὲν τὸ δίκτυον ἀπέδοσαν, οἱ δὲ σχοινίου πλέγμα, οἱ δὲ κύρτον, οὐδὲ οὗτοι ὑγιῶς. ὁ γὰρ Πλάτων ἕτερον φησὶ τὸν πόρκον τοῦ κύρτου. λέγει γὰρ οὕτως· „κύρτους καὶ δίκτυα καὶ βρόχους καὶ πόρκους καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἄλλο τι πλὴν ἕρκη δεῖ προσαγορεύειν."

Ποτνιώμενος. ἐπικαλεῖτο σὺν λύπῃ.

Πρανές. κάταντες.

Πράττομαι δὲ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως καὶ χωρὶς τῆς προθέσεως καὶ τὸ ἀπαιτῶ καὶ τὸ ἀπαιτοῦμαι. Πλάτων ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ· „ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα πράττομαι."

Πρέμνον. τὸ τοῦ δένδρου στέλεχος καὶ ἕδρασμα, οἷον παραμένον τι ὄν.

Πρεσβεύειν τὸ τιμᾶν παρὰ Πλάτωνι. καὶ τὸ *οὐδέν ἐστι πρεσβύτερον* ἀντὶ τοῦ οὐδὲν τιμιώτερον.

Πρόβασις. ἡ τῶν βοσκημάτων κτῆσις.

Προβολή. γραφὴ κατὰ τῶν συκοφαντούντων.

Προσέπαισε. προσέπαιξεν. τῷ σ ἀντὶ τοῦ ξ κέχρηται.

Πρὸς τὸ τῆς Ἄγρας. τὸ τῆς Ἄγρας θεσμοφόριον Ἀρτέμιδος δηλοῖ.

Προστυχὴς ἐγενόμην ἀντὶ τοῦ ἐνέτυχον Πλάτων.

Πρόσχημα. παρακάλυμμα τοῦ ἤθους ἢ πρόφασις.

Προτέλεια. αἱ πρὸ τῶν γάμων τελούμεναι θυσίαι καὶ δωρεαί.

Προτέρα ἐπὶ τάξεως, *προτεραία* δὲ ἐπὶ μόνης ἡμέρας. Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι· „ἔτυχε γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης."

Πρυτανεία. μηνιαία φυλῆς ἀρχή.

Πρῴ. ἔτι ὄρθρου βαθέος.

Πρωΐ καὶ ὀψέ, οὐ πρωΐας καὶ ὀψίας. Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „ἀνεῴγετο γὰρ οὐ πρωΐ."

Πρώτους, τοὺς ἀρίστους. Πλάτων Πολιτείᾳ.

Πτόρθους καὶ κλῶνας, τὰς ἐκφύσεις τῶν δένδρων, οἱ δ' Ἀττικοὶ πρέμνα καὶ κλάδους καλοῦσι.

Πῦρ ἐπὶ πῦρ, παροιμία ἧς μέμνηται καὶ Πλάτων. κακὸν ἐπὶ κακῷ.

Πυρῶν. φλέγων καὶ καίων.

Πύθιοι. δ' ἄνδρες αἱρετοὶ παρὰ Λάκωσιν, δύο καθ' ἕκαστον βασιλέα σύσσιτοι.

Πῶλοι ἄβολοι. λέγονται δὲ οἱ *πώλων καὶ τελείων μέσοι.* οὕτω γὰρ Πλάτων τοὺς δευτεροβόλους ἐκάλεσεν.

Ρ.

Ῥᾴδιον. ἀπόλυτον καθ' αὑτό.

Ῥᾷον. συγκριτικὸν πρὸς ἕτερον.

Ῥᾷστον. ὑπερθετικόν.

Ῥαψῳδοί. ὑποκριταὶ ἐπῶν.

Ῥῆσις μακρά. διεξοδικὸς λόγος μακρός.

Ῥῆτραι. συνθῆκαι διὰ λόγων.

Ῥικνόν. ἐπικαμπὲς ἢ ῥυσόν.

Ῥυμβεῖν. ῥομβεῖν. τοῦτο δὲ ἀπὸ τῆς κινήσεως τοῦ ῥόμβου.

Ῥύμμα. ἀποῤῥύπτον ἢ σμῆχον.

Ῥύμματα, τρίμματα, σμήγματα, καθάρματα.

Σ.

Σᾶ τὰ σῶα λέγουσιν μονοσυλλάβως, ἀπὸ τοῦ σῶα συναιροῦντες, καὶ τὸν σῶον σῶν, καὶ σῶοι σοί.

---

1. Eadem Photius et Suidas. Conf. *Κύρτος.* — 2. Etymolog. M., Zonaras. — 3. *Πλάτων*] Soph. 220 C. — 8. Glossa insiticia. — *ἐπικαλούμενος* Bastius, ὃς *ἐπικαλεῖται* Orellius. — *λύπῃ*] *ὀλολυγῇ* Orellius. — 9. Eadem Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — 10. Thomas Mag. — 12. *Σωκράτους ἀπολογίᾳ*] 19 D. — 14. Glossa insiticia. — 15. *παραμένον τι* nos: *πράμνον τὶ* Codex, *πραμνόν τι* R. — 16. Pollux II. 12. — *οὐδέν ἐστι πρεσβύτερον*] Sympos. 218 D. — 18. Glossa Homerica (Od. β, 75.), quam habent etiam Hesychius, Photius, Suidas. — *κτίσις* Cod. — 19. Eadem Photius et Suidas. *Προβολή* hoc sensu apud Platonem non legitur. — 20. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Epinom. 980 B. (698, 41.) — *προσέπαιξεν* Codex: *προσέπαιξε* R. — *τῷ*] τὸ Cod. — 22. Cf. Schol. ad Phaedr. 229 C. et *Ἄγραι.* — 24. Moeris. — 27. Legg. VI. 774 E. — 29. Thomas Mag. — 30. *Φαίδωνι*] 58 A.

1. Glossa insiticia. — *πρυτανεῖα* Cod. — *μηνιαία* cum Codice R. — 2. Eadem Photius et Suidas. — *Πρῴ* Suidas: *Πρωΐ* Photius, *Πρῶ* cum Timaei Codice R. — *ἔτι* Photius et Suidas: *ἐστι* (sic) cum Codice Timaei R. — 3. Thomas Mag. — *Φαίδωνι*] 59 D. — 5. Lex. Seguer. p. 111, 16. — 6. Photius, Suidas. Respici videtur Protag. 334 B. — 8. Hesychius, Photius, Suidas, Zenobius V. 69. — *Πλάτων*] Legg. II. 666 A. — 10. Eadem Photius et Suidas; sed glossa non ad Platonem pertinere videtur. — *Πυρῶν*] *πυρώνων* Timaei Cod. et Photius. — *φλεβῶν* Cod. — *καὶ καίων* Photius: *καίων* (omissa particula) Timaei Codex, *ἢ καίων* cum Suida R. — 11. Glossa Herodotea, quam habent etiam Photius et Suidas. — *Πυθιοι* (sine accentu) Cod., *Ποίθιοι* Photius et Suidas. — 13. Pollux I. 181 sq. — 14. *Πλάτων*] Legg. VIII. 834 C. — 18. Conf. Schol. ad Ion. 530 A. (254, 5.) — 19. Eadem Photius et Suidas. *μακρὰν ῥῆσιν* legitur Polit. X. 605 D. — 20. Eadem Hesychius. Photius et Suidas: *Ῥῆτραι, συνθῆκαι, λόγοι, ὁμολογίαι.* Sed haec vox apud Platonem non legitur. — *διά* cum Timaei Codice om. R. — 21. Glossa insiticia. — 22. Eadem Suidas. Significatur Crat. 426 E. — 24. *ἀποῤῥύπτον* nos: *ἀπόρυπτον* cum Codice R. — 25. Hesychius, Suidas. Cf. Schol. ad Polit. IV. 429 E. (464, 43.) — 26. Photius, Suidas. Cf. Schol. ad Critiae 111 C. (745 b, 11.)

Σαρδώνιος γέλως. ὁ προσποίητος. ἀπὸ τῆς Σαρδοῦς τῆς νήσου.

Σατυρικὰ δράματα. πλείονα ἦν ἔθος ὑποκρίνεσθαι, ἐν οἷς μεταξὺ ταῦτα ἐμίγνυον πρὸς διάχυσιν.

Σεφθεῖσα. τὰ εἰς $\overline{\beta\omega}$ βαρύτονα ἄχρι παρατατικοῦ μόνον κλίνεται. σημειούμεθα παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ παρὰ Πλάτωνι τὸ ἐσέφθην καὶ τὸ σεφθεῖσα· οὗτοι γὰρ τὸ σέβω καὶ εἰς τὸν ἀόριστον ἔκλιναν.

Σεφθεῖσα, ἀντὶ τοῦ σεβασθεῖσα. Πλάτων Φαίδρῳ.

Σηκός. ἔπαυλις τριγχῷ περιεχομένη.

Σισύρα. αἴγειον στέγαστρον τετριχωμένον. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὸ τραχὺ καὶ ἄγναπτον ἱμάτιον, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης·

Ἐν πέντε σισύραις ἐγκεκορδυλημένος.

Σκηπτόμενος. προφασιζόμενος.

Σκίμπους. ἀσκάντης κλινίδιον εὐτελές, ὃ ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν σκίμπους ὀνομάζεται. - - - Πλάτων ὁ φιλόσοφος Πρωταγόρᾳ· „καὶ ἅμα ἐπιψηλαφήσας τοῦ σκίμποδος παρ' ἐμέ."

Σκιρῖται. λόχος ἀνδρῶν ἑξακοσίων Ἀρκαδικός, ὁ ἀρχόμενός τε ἐν τοῖς πολέμοις καὶ τελευταῖος ἀναχωρῶν.

Σκληφρός. ὁ σκληρὸς καὶ παρηβηκώς, ὁ τὰ σκληρὰ φέρειν δυνάμενος.

Σκολύθρια. ταπεινὰ διφρία παρὰ τοῖς Θεσσαλοῖς, ἃ τινες θρανία καλοῦσιν.

Σκολύθρια, ἅπερ ἐστὶ μικροὶ τρίποδες Θετταλικοὶ δίφροι· τὸ δὲ ὄνομα καὶ ἐν Εὐθυδήμῳ Πλάτωνος.

Σκολύθριον Πλάτων τίθησιν ἀντὶ τοῦ ὑφ' ἡμῶν λεγομένου ὑποποδίου, ὑπὸ ποιητῶν δὲ ὑποθρονίου. Πλάτων· „ὥσπερ οἱ τὰ σκολύθρια τῶν μελλόντων καθιζήσεσθαι ὑποσπῶντες χαίρουσι καὶ γελῶσιν, ἐπειδὰν ἴδωσιν ὕπτιον ἀνατετραμμένον." τινὲς δὲ ἐπὶ τῶν μικρῶν διφριδίων ἐξεδέξαντο τὴν λέξιν.

Σμήρινθοι, σπάρτα, σχοινία λεπτά.

Σμινύην. οἱ μὲν δίκελλαν, οἱ δὲ ἀξίνην καλοῦσιν.

Σμινύην, σκαφεῖον ἢ δίκελλαν ἢ ἀξίνην.

Σπαργῶσα. σπαραττομένη ὑπὸ θλίψεως καὶ δεομένη ἐκκρίσεώς τινος.

Σποδιοῦσιν, ἐν σποδῷ ὀπτήσουσιν· οὕτως Πλάτων.

Σπουδάζω - - - ἐπὶ δὲ τοῦ μὴ παιγνιωδῶς ἀλλ' ἐσπουδασμένως, Πλάτων Πολιτείας γ'.

Σταθερά. μέσον ἡμέρας, ὅτε κατὰ κορυφὴν ὁ ἥλιος γίνεται.

Σταθερόν. ὀξύ, ἰσχυρόν, τὸ διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς κινήσεως ἑστάναι δοκοῦν. καὶ σταθερὰν μεσημβρίαν ἐν Φαίδρῳ Πλάτων, τὸ μεσαίτατον καὶ πνιγηρότερον τῆς ἡμέρας δῆλον ὅτι.

Σταθερόν, ὀξύ, ἰσχυρὸν ἢ θερμόν, τὸ διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς κινήσεως ἑστάναι δοκοῦν. ἐν Φαίδρῳ· „μή πως, ὦ Σώκρατες, πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ· οὐχ ὁρᾷς ὡς σχεδὸν ἤδη μεσημβρία ἵσταται, ἡ δὴ καλουμένη σταθερά." δύναται μέντοι καὶ θερμοτάτη εἶναι ἡ σταθερά, ὀξεῖα οὖσα· καὶ γὰρ τὸν ἥλιον ὅταν μᾶλλον ἐγκάῃ, ὀξὺν εἰώθασι λέγειν. σημαίνοι δ' ἂν καὶ τὸ στάσιμον, τῷ μέσον τι εἶναι τῆς ἡμέρας καὶ μηδὲ ἐφ' ἕτερον κλίνειν.

Σταθερός. στάσιμος, ἰσχυρός.

Στέμφυλα. ἐλαιῶν καὶ σταφυλῶν ἀποπιέσματα, οἷς ἀντὶ ὄψων ἐχρῶντο.

Στεργέτω, οἷον στεγέτω, ὑπομενέτω· οὕτως Πλάτων.

Στερίφαι. στεῖραι, παρὰ τὸ στερεὰν ἔχειν τὴν ὑστέραν.

---

1. Conf. Schol. ad Polit. I. 337 A. (425b, 22.) — ὁ πρὸς ποιητὸς Cod. — 3. Eadem Photius. Pertinent ad Sympos. 222 D. — 6. Choeroboscus ad Theodos. (Bekk. Anecd. p. 1418.) — 10. Lex. Seguer. p. 113, 31. Eodem spectat Photii glossa haud leviter corrupta: Σίφθησαν· καὶ οἱ τραγικοί, καὶ Πλάτων Φαίδρῳ, ἀντεσεβάσθησαν: quae quomodo corrigenda sint, sponte apparet. — Φαίδρῳ] 254 B. — 11. Pro τριγχῷ malim θριγκῷ. Ruhnk. — 12. Eadem Etymolog. M., addito δέρμα post τετριχωμένον. Conf. Schol. ad Eryx. 400 E. (879, 24.) — 14. Ἀριστοφάνης] Νεφέλαις, v. 10. — 16. Theaet. 145 C. Sympos. 217 D. — 17. Etymol. M. s. v. Ἀσκάντης. — 19. Πρωταγόρᾳ] 310 C. — 21. Eadem Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — Σκιρῖται Ruhnkenius: Σκιωριται (sine accentu) Codex, Σκιωρῖται B. — 24. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Euthyd. 271 B. (135, 12.) — 28. Pollux X. 48. — 29 Εὐθυδήμῳ] 278 B. (138b, 37.) Conf. Schol. — 30. Etymol. M. (Photius et Suidas: Σκολύθρια, ὑποπόδια.)

4. Photius, Suidas. Respici videtur Legg. I. 644 E. — 7. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Polit. II. 370 D. (439b, 34.) — 8. Eadem Photius et Suidas, additis ἀνθοῦσα ἢ ante σπαραττομένη. Conf. Schol. ad Polit. V. 460 C. (476b, 34.) et ad Sympos. 206 D. (784b, 15.) — 10. Photius. Conf. Schol. ad Polit. II. 372 C. (440b, 23.) — 11. Photius, Suidas. — 12. Πολιτείας γ'] 403 B. 405 A. — 15. Photius. — 17. Φαίδρῳ] 242 A. — 19. Photius, Suidas. (Hesychius: σταθερήν, τὴν μεσημβρινὴν ὥραν, τὴν θερμήν. ὡς Πλάτων.) — 20. Φαίδρῳ] 242 A. (800, 16.) Conf. Schol. — 29. Similia Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — 31. Photius. — Πλάτων] Legg. VIII. 849 E. — 32. Similia Photius et Suidas. Glossa pertinet ad Theaet. 149 B.

Στρατεία. ἡ ἐνέργεια καὶ ὥσπερ πάλη.

Στρατιά. τὸ τῶν στρατιωτῶν ὑπὸ ἕνα ἔπαρχον τάγμα.

Στρατόπεδον. λέγεται καὶ τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἀθροίζεσθαι αὐτοὺς ἐπιτήδειον.

Στρόφιγγες. οἱ τῶν θυρῶν στροφεῖς.

Στρυφνόν. στερεόν.

Στύραξ. ὁ σαυρωτὴρ καλούμενος. ἡ τοῦ δόρατος ἀρχή, ἐφ' ᾗ στηρίζεται.

Συγγενήσεσιν ἀντὶ τοῦ συνουσίαις Πλάτων Νόμοις. παρ' ἄλλῳ οὐχ εὗρον.

Συγγραφικῶς, στρογγύλως, ὡς οἱ συγγραφεῖς· περὶ ψυχῆς.

Συηνία καὶ ὑηνία, ἀμαθία, σκαιότης, παρὰ Φερεκράτει. καὶ συηνεῖν Πλάτων ὁ φιλόσοφος, τὸ ἀμαθῶς ἀναστρέφεσθαι καὶ συῶδές τι ποιεῖν.

Συμβιβάσαι. εἰς συμβίβασιν καὶ ὁμολογίαν ἐλθεῖν περί τινος.

Σύνδεσις σκληρόν, κἂν Πλάτωνος ᾖ.

Συνέμπορος. συνοδοιπόρος.

Συνέριθοι. συνεργοί.

Σφαδάζειν. δυσανασχετεῖν μετά τινος ὥσπερ σπασμοῦ.

Σφαδάζειν. --- ἐν δὲ τῷ ῥητορικῷ λεξικῷ εὗρον τὸ σφαδάζειν σημαίνειν τὸ δυσθανατεῖν, ματαίως σπᾶσθαι, χαλεπαίνειν, μετ' ὀργῆς στενάζειν, ὡς Εὐριπίδης καὶ Πλάτων· „διὰ παντὸς βίου σφαδᾷ."

Σφακελίσαν. κακωθέν, διαφθαρέν.

Σφεδανόν. καταπληκτικόν, πολεμικόν.

Σφενδόνη. τοῦ δακτυλίου ἡ περιφέρεια, ἡ εἰς λίθου βολήν.

Σφριγῶντες. ἀκμάζοντες, ὥσπερ διεσφηνωμένοι ὑπὸ πυκνότητος καὶ ἀκμῆς. παρ' Ἱπποκράτει δὲ σφριγανὸν τὸ ἀκμάζον λέγεται.

Σχηματιζόμενος. προσποιούμενος ἢ συνταττόμενος.

T.

Ταινίας ἀναδούμενοι. ἔθος τοῖς νικήσασιν ἀναδοῦναι ταινίας.

Ταλαντουμένην. ἐν Τιμαίῳ· „τὴν δὲ γῆν ταλαντουμένην ἀνωμάλως σείεσθαι μὲν ὑπ' ἐκείνων, κινουμένην δ' αὖ πάλιν ἐκεῖνα σείειν·" μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ζυγῶν· ἐπεὶ τὸ ζυγὸν τάλαντον λέγεται, καὶ ὑπερταλαντᾶν τὸ ὑπερβαρεῖν.

Ταλαντοῦσθαι. ἑτεροφορεῖσθαι.

Ταλασιουργία. ἡ περὶ τῶν ἐρίων ἐργασίμη τέχνη.

Ταριχεύειν, ταριχεύσειν. „ὥσπερ οἱ τὰ ὄα τέμνοντες καὶ μέλλοντες ταριχεύσειν." σημαίνει δὲ καὶ τὸ ξηραίνειν.

Τάρταρος, ὁ κατώτερος τοῦ Ἅιδου τόπος. Τάρταρον τὸν περὶ τὰ νέφη τόπον οὕτως λέγουσι. Περὶ ψυχῆς.

Τὰς ψυχὰς ἀποτεθρυωμένοι. ἀντὶ τοῦ ἀπηγριωμένοι καὶ ἄγονοι.

Τὰ ὦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες, ἐπισείοντες τὴν κεφαλήν, ὃ ποιοῦσιν ἐκλελυμένοι.

Τέγγεσθαι. εἴκειν, ἐνδιδόναι.

Τέγγων. μαλάττων, βρέχων.

Τεγχθέντων ἀντὶ τοῦ εἰξάντων· ἔνθεν καὶ ὁ ἄτεγκτος. Πολιτείας β'· „τὸ μὴ τέγγεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας."

Τεθνήξεται ἐπὶ μετολίγον μέλλοντος λέγε. Πλάτων δὲ ἐν Γοργίᾳ ἐπὶ μέλλοντος ἐνεργητικοῦ λέγει· „τεθνήξει οὗτος ὃν ἂν δόξῃ."

---

1. Eadem Photius et Suidas. *Στρατεία* Photius: *Στρατιά* cum Codice R. — 2. *Στρατιά* Photius et Suidas; *Στρατεία* cum Codice R. — 5. *καὶ ὁ* nos: *λέγεται καὶ* (e superiore versu) Codex, *λέγεται δὲ καὶ* R. — 7. Tim. 74 A. B. — 9. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Lach. 183 E. (352b, 34.) — 11. Moeris. — *Νόμοις*] XII. 918 E. — 13. Photius. — *περὶ ψυχῆς*] Phaed. 102 D. — 15. Photius, Etymol. M., Suidas. — 16. *Πλάτων*] Theaet. 166 C. Cf. *Ὑηνεῖς*. — 18. Eadem Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — *Συμβιβάσαι* Kusterus: *Συμβιβάσει* cum libris R. — 20. Pollux VIII. 152. — *Πλάτωνος*] Tim. 43 D. — 21. Eadem Photius et Suidas. Glossa pertinet ad Phaedon. 108 B. — 22. Conf. Schol. ad Legg. X. 889 D. (658b, 17.) — 23. *Σφαδάζειν* apud Platonem non legitur, sed *σφαδασμός*. Vid. sequentem glossam. — 25. Etymolog. M. — 28. Polit. IX. 579 E: *φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ βίου, σφαδασμῶν τε καὶ ὀδυνῶν πλήρης*. — 29. Hesychius. Respici videtur Tim. 84 B. — 30. Glossa Homerica, non Platonica. — 31. Eadem Photius. Suidas: *Σφενδόνη, τοῦ δακτυλίου ἡ περιφέρεια. καὶ ἡ εἰς λίθου βολὴν ἐπιτηδεία χρῆσις.* Glossa pertinet ad Polit. II. 359 E. 360 A. — 32. *λίθου βολὴν* Codex: *λιθοβολίαν* R.

1. Similia Etymologicum M. Glossa pertinet ad Legg. VII. 840 B. — 4. Eadem Photius, Etymolog. M., Suidas. Significari videtur Phaedr. 255 A. — 6. Vid. *Ἀναδῆσαι*. — 8. Photius, Etymolog. M., Suidas. — *Τιμαίῳ*] 52 E. — 14. Photius: *Ταλασιουργία, ἡ τῶν ἐρίων ἐργασία*. Conf. Schol. ad Alcib. I. 126 E. (324b, 27.) — 16. Photius, Suidas. — *ὥσπερ οἱ κτλ.*] Sympos. 190 D. — 19. Photius, Suidas. — 20. *Περὶ ψυχῆς*] Phaed. 112 A. — 21. Vid. *Ἀποτεθρυωμένοι*. — 23. Photius, Suidas. Glossa pertinet ad Polit. X. 613 C. — 25. Eadem Hesychius, Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Polit. II. 361 C. (436, 13.) et *Ἄτεγκτος παρηγορήμασιν*. — 26. Conf. Schol. ad Legg. IX. 866 D. (648, 42.) — 27. Photius. — *Τεγχθέντων*] Legg. IX. 880 E. — 28. *Πολιτείας β'*] 361 C. — 29. Thomas Mag. — 30. *Γοργίᾳ*] 469 D.

Τεθυμμένος. ὑπο πυρὸς ἐκκεκαυμένος ἢ κεκακωμένος.

Τελεσθέντα. ἀναλωθέντα.

Τελεταί. αἱ μυστηριώδεις θυσίαι.

Τέλος. τάξις, βλάβη, ἀνάλωμα.

Τέμπη. μεταξὺ ὀρῶν στενότητες.

Τένθης. ὁ γαστρίμαργος.

Τέραμνον, ἁπαλόν, ἐφανόν, καὶ ἀτέραμνον τὸ δυσέφανον· οὕτως Πλάτων.

Τερατολόγοι. οἱ θαυμαστὰ καὶ παράδοξα μυθεύοντες.

Τερθρεία. γοητεία ἢ περιπάθεια.

Τεταμένον φῶς εὐθὺ οἷον κίονα. τὸ οὐράνιον λέγει. τὸ γὰρ συνέχον τὴν περιφορὰν τὸ ὑπόζωσμα τοῦ κόσμου. κατ' ἄκρα δ' αὖ διῆκον ἐπινοεῖται ὁ ἄξων. εὐθὺ δὲ ἀντὶ τοῦ ὀρθόν. τινὲς τὸν ἄξονα τοῦ κόσμου, οἱ δὲ κύλινδρόν τινα πυρὸς αἰθερίου περὶ τὸν ἄξονα ὄντα.

Τευτάζειν, πραγματεύεσθαι ἢ σκευωρεῖσθαι ἢ στραγγεύεσθαι καὶ πολὺ διατρίβειν ἐν τῷ αὐτῷ. Λυκόφρων οὕτως καὶ Δίδυμος προσθεὶς ὅτι ἐνίοτε σημαίνει καὶ τὸ φροντίζειν. Ἡρακλέων δὲ καταμεμψάμενος Λυκόφρονα φησὶν εἶναι τὸ ἐπιστρεφῶς τι πράττειν ἢ ἐνεργεῖν. καὶ Ἀρτεμίδωρος τὸ φροντίζειν. - - - καὶ ἐν Τιμαίῳ· „τῷ μὲν οὖν περὶ τὰς ἐπιθυμίας καὶ φιλονεικίας τετευτακότι,“ οἷον διατετριφότι. γράφεται καὶ *τετουτακότι*. - - - σημαίνει δὲ καὶ τὸ σπουδάζειν, Πολιτείας ζ, καὶ τὸ ἡσυχάζειν. καὶ *τευτάζων* τὸ αὐτὸ ἀεὶ λέγων, φλυαρῶν.

Τευτάζων. πραγματευόμενος, ἐνδιατρίβων.

Τέως. πρὸ τοῦ, ἢ ἕως τινός.

Τέφραν καὶ σποδὸν λέγουσιν Ἀττικοί· καὶ Πλάτων εἴρηκε τέφραν ἐν Λύσιδι.

Τηθή. μάμμη. Τηθὶς δὲ ἡ τῷ θείῳ ἀνάλογος.

Τὴν ἄλλως, μάτην. καὶ *οὐ τὴν ἄλλως* μετὰ τῆς ἀποφάσεως λέγεται. ὁ δὲ Φιλήμων Νυκτί·

τὸ κανοῦν δ' ὁ παῖς περίεισι τὴν ἄλλως ἔχων.

ἔστι καὶ παρὰ τοῖς περὶ Δημοσθένην, καὶ ἐν Θεαιτήτῳ Πλάτωνος.

Τὴν ἀλωπεκῆν. τὴν πανουργίαν.

Τὴν λῆξιν. τὸν κλῆρον.

Τί δῆτα ἔχων στρέφῃ; ἀντὶ τοῦ ἐνδιατρίβεις.

Τί μήν; κατάφασιν δηλοῖ, ἀντὶ τοῦ πῶς γὰρ οὔ; ἢ διὰ τί γὰρ οὔ;

Τιμαλφέστατον. τιμὴν πολλὴν εὑρίσκον. τὸ γὰρ ἄλφειν εὑρίσκειν ἐστίν, ἐξ οὗ καὶ Ὅμηρος ἀλφεσιβοίας καλεῖ τὰς εὑρισκούσας κόρας εἰς τιμὴν βόας.

Τιμῶμαι δὲ παθητικῶς καὶ ἐπὶ ἐνεργετικῆς σημασίας καὶ ἐπὶ παθητικῆς. Πλάτων ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ· „τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου.“ καὶ πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ· „ἢ μὴ πάθω τοῦτο, οὗ Μέλιτός μοι τιμᾶται.“ καὶ πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ· „ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.“

Τολμῆσαι, ὑπομεῖναι. Νόμων θ'· „εἰ πατέρα ἀπέκτεινέ τις, αὐτὸν τοῦτον ὑπὸ τέκνων τολμῆσαι βίᾳ πάσχοντα.“ καὶ ἐν β' *τολμῷ* ἀντὶ τοῦ τολμῶν ὑπομένοι.

Τομόν, τὸ τμητικόν, ὀξυτόνως· οὕτως Πλάτων.

Τοπάζω. ὑπονοῶ, οἴομαι.

Τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν, παροιμία. Πλάτων Γοργίᾳ· „καὶ ὡς ἔοικεν ἀνάγκη μοι, κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν.“

Τορύνη ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν τὴν εὐεργέτιν σημαίνει. ὅμως καὶ Πλάτων κατὰ ἰδιωτικὴν συνήθειαν προσωνόμασεν ἐν Ἱππίᾳ· „τί φησι προτέραν πρέπω τορύνην τῷ ἔτνει καὶ τῇ χύτρᾳ.“

---

1. Eadem Photius et Suidas. Cf. Schol. ad Phaedr. 230 A. (794b, 33.) — 3. Glossa insiticia. — 5. Cf. Schol. ad Sympos. 205 A. (783b, 36.) — 6. Glossa Herodotea. — Τέμβη Cod. — 7. Eadem Photius et Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — 8. Photius, Suidas. Conf. Ἀτέραμνος et Ἔφανον. — 10. Eadem Photius, Etymolog. M., Suidas. Respicitur Phaedr. 229 D. — 12. Glossa insiticia. — Τεθρεία Cod. — 13. Photius, Suidas. — Τεταμένον φῶς εὐθὺ οἷον κίονα] Polit. X. 616 B. — 14. συνέχον τὴν περιφορὰν Plato: συνεχὲς τὴν ὑποφορὰν libri. — 19. Photius, Etymolog. M., Suidas. Pollux IX. 137: καὶ τὸ τευτάζειν παρά τε Πλάτωνι καὶ ἄλλοις εἰρημένον, ἀλλ' οὐ προσίεμαι τοὔνομα. Cf. Schol. ad Phileb. 56 E. (287, 34.) — 25. Τιμαίῳ] 90 B. — 27. τετουτακότι] τεταυκότι Etymol. M. — 28. Πολιτείας ζ'] 521 E. — 31. Conf. Schol. ad Hipparch. 229 D. (374b, 22.) — 32. Photius. — 33. Λύσιδι] 210 A.

1. Polit. V. 461 D. — Τηθή nos: Τηθη (sine accentu) Codex, Τήθη R. — 2. Photius, Suidas. — 5. Θεαιτήτῳ] 172 E. — 7. Glossam hanc ad Polit. II. 365 C. refert Ruhnkenius; nobis insiticia videtur. — αλωπεκην (sine accentu et spiritu) Cod. — 9. Eadem Photius et Suidas. Glossa refertur ad Phaedr. 236 E — δὴ τὰ Cod. — ἔχων cum Kustero R: θεῶν libri. — 10. Eadem Photius et Suidas. Conf. Schol. ad Soph. 247 A. (122, 41.) — 12. Similia Photius. Respicitur Tim. 59 B. — Τιμαλφέστατον (per compendium) Codex: Τιμαλφέστατα R. — τιμὴν Codex: τὸ τιμὴν R. — 13. Ὅμηρος] Iliad. σ, 593. — 14. ἀλφεσίβοιας Cod. — κόρας om. R. — 16. Thomas Mag. — 17. Σωκράτους ἀπολογίᾳ] 36 B. — 19. τῇ αὐτῇ] 37 B. — 20. τῇ αὐτῇ] 36 B. — 22. Photius, Suidas. — Νόμων θ'] 872 E. — 24. ἐν β'] 661 A. — 25. Photius, Suidas. — Πλάτων] Tim. 61 E. — 26. Conf. Schol. ad Legg. XII. 962 C. (690b, 41.) — 27. Photius, Suidas. Hesychius: Τὸ παρὸν εὖ τίθεσο. παροιμία, ἧς καὶ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ μνημονεύει. — Γοργίᾳ] 499 C. — 30. Etymolog. M. — 32. Ἱππίᾳ] Μείζονι, 290 E.

Τραγικὴ σκηνή. πῆγμα μετέωρον, ἐφ' οὗ ἐν θεῶν σκευῇ τινὲς παριόντες ἔλεγον.

Τρέφεσθαι, πήγνυσθαι, συνίστασθαι. Περὶ ψυχῆς· „τότε δὴ τὰ ζῶα συντρέφεται" ἀντὶ τοῦ συνίσταται, πήγνυται.

Τρίτου κρατῆρος, τοῦ σωτῆρος, ὃν καὶ τέλειον ἔλεγον. τὸν μὲν γὰρ πρῶτον Ὀλυμπίων φασί, τὸν δὲ δεύτερον ἡρώων, τὸν δὲ τρίτον [τοῦ σωτῆρος. Πλάτων Πολιτείᾳ· „τὸ δὲ τρίτον] ὀλυμπικῶς τῷ σωτῆρί τε καὶ Ὀλυμπίῳ.

Τριττύς. φυλῆς μέρος τρίτον.

Τροπίδια, τὰ εἰς τρόπιν νεὼς εὐθετούμενα ξύλα. μεταφορικῶς δὲ καὶ ἐπὶ καταβολῆς τινὸς καὶ ἀρχῆς πράγματος, καὶ ὁ τόπος ἐφ' οὗ τίθεται ἡ τρόπις· οὕτως Πλάτων.

Τροφή, ἀντὶ τοῦ ἀγωγὴ καὶ παιδεία. καὶ **τραφέν**, ἀντὶ τοῦ ἀχθέν, παιδευθέν. ἐνίοτε δὲ καὶ ὁμοίως ἡμῖν· Πολιτείας· „ἐπιθυμοῦμεν δ' αὖ τρίτων τινὶ τῶν περὶ τὴν τροφὴν καὶ γέννησιν." τροφὴν μὲν γὰρ βρῶμα καὶ πῶμα λέγει, γέννησιν δὲ τὰ ἀφροδίσια. ἐν δὲ τρίτῳ Πολιτείας· „καὶ ὑπὸ τῷ σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος" ἀντὶ τοῦ πεπαιδευμένος, ἵνα μὴ ἐναντιῶται Ὁμήρῳ πεπαιδεῦσθαι λέγοντι τὸν Ἀχιλλέα παρὰ Χείρωνι, οὐχὶ τετράφθαι.

Τυραννεύσασαν, οὐ μόνον τυραννήσασαν, καὶ Πλάτων καὶ ἕτεροι τῶν παλαιῶν.

Τυφών, οὐχ ἡ φλὸξ ἡ ἐκ τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως συστροφὴ πρὸ τοῦ ἐκπυρωθῆναι, ὡς Πλάτων ἐν Φαίδρῳ.

Τυφῶνος πολυπλοκώτερον. Τυφὼν ὁ λεγόμενος κεραυνωθῆναι ὑπὸ Διός. τούτου ποικιλώτερον.

Τυφῶνος, πυρώδους δαίμονος.

Τωθάζων. χλευάζων, σκώπτων, διασύρων.

Υ.

Ὕδραν τέμνειν ἐπὶ τῶν ἀμηχάνων λέγεται. ἱστορεῖται γὰρ ὕδρᾳ τῇ ἐν Λέρνῃ ἑκατοντακεφάλῳ τυγχανούσῃ μαχόμενον Ἡρακλέα, ὡς τῶν τεμνομένων αὐτῆς κεφαλῶν ἀνεφύοντο πλείους, κελεῦσαι Ἰολάῳ ἐπικαίειν τὰς τεμνομένας.

Ὑηνεῖς. ὑϊκόν τι καὶ ζωῶδες ποιεῖς.

Ὑηνεῖς. „ὃς δὲ δὴ καὶ κυνοκεφάλους λέγων οὐ μόνον αὐτὸς ὑηνεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούοντας τοῦτο δρᾶν πρὸς τὰ συγγράμματά μου ἀναπείθεις, οὐ καλῶς ποιῶν." Πλάτων Θεαιτήτῳ.

Ὑηνῶν θρεμμάτων. „καὶ ἔδοξέ μοι τοῦτο οὐκ ἀνθρώπινον, ἀλλ' ὑηνῶν τινῶν μᾶλλον εἶναι θρεμμάτων." Πλάτων Νόμων ζ.

Ὑμνεῖν, ὀδύρεσθαι, μέμφεσθαι, λοιδορεῖν, κατ' εὐφημισμόν, ὡς ἐν α' Πολιτείας.

Ὑμνούντων· ὅτι ψιλῶς ἀντὶ τοῦ λεγόντων. Νόμων ς' Πλάτων· „ψευδῆ φήμην ἡμῶν κατὰ θεῶν ὑμνούντων."

Ὑμνοῦσι. λέγεται καὶ ἐξ ὀρθῆς λέξεως, καὶ κατ' εὐφημισμὸν ἀντὶ τοῦ ἐπαιτιῶνται τὸ γῆρας, ὡς ἐν α' Πολιτείας.

Ὑπάγειν. εἰς δίκην ἐνάγειν.

Ὑπ' αὐγάς. ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἢ ὑπὸ τὸν πεφωτισμένον ἀέρα.

Ὑπερήφανον ἀντὶ τοῦ καλὸν πάνυ. Πλάτων Γοργίᾳ.

Ὑπερήφανος ἄνθρωπος ὁ ὑπέρφρων καὶ ἀλαζών· ὑπερήφανος δὲ παρασκευὴ ἡ μεγάλη καὶ θαυμαστή. Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „ὑπερήφανον γάρ μοι ἐδόκει εἶναι εἰδέναι τὰς ἱστορίας ἑκάστου."

---

1. Eadem fere Photius, Etymolog. M., Suidas. Glossa refertur ad Clitoph. 407 A. — ἐν θεῶν σκευῇ Bastius: ἐν θ͂ων σκηνῇ Cod. Timaei, ἐν θεῶν σκηνη Cod. Photii, ἐν θεάτρῳ cum Etymologico R. — 3. Photius, Etymol. M., Suidas. — Περὶ ψυχῆς] Phaed. 96 B. — 6. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Phileb. 66 D. (292 b, 31.) et ad Charm. 167 A. (345 b, 13.) — 9. Πολιτείᾳ] IX. 583 B. — Verba seclusa desunt Photio, τοῦ σωτῆρος etiam Suidae, qui in verbis Platonis habet τὸν δὲ γ'. — 11. Eadem Photius et Suidas, additis καὶ τριττύαρχος ὁ ἄρχων. Conf. Schol. ad Polit. V. 475 A. (482 b, 33.) — Τριττύς Photius et Suidas: Τριτύς cum Codice R. — 12. Photius, Etymol. M. — 15. Πλάτων] Legg. VII. 803 A. — 16. Photius, Etymolog. M., Suidas, Zonaras. — 18. Πολιτείας] IV. 436 A. — 20. τρίτῳ Πολιτείας] 391 C. — 22. ἐναντιῶται Kusterus: ἐναντιῶνται libri. — 23. Fort. τετράφθαι λέγοντι - - - οὐχὶ πεπαιδεῦσθαι, vel pro λέγοντι scribendum λέγων. — 25. Photius. — Πλάτων] Phaedr. 238 B. — 27. Photius, Etymol. M., Suidas, Zonaras. — 29. Φαίδρῳ] 230 A. (794 b, 32.) Conf. Schol. — 30. Eadem Photius et Suidas. — 31. ποικιλότερον Cod. — 33. Photius, Etymol. M., Suidas.

1. Conf. Schol. ad Hipp. mai. 290 A. (822 b, 30.) ἐπιτωθάζων legitur Ax. 364 B. — 2. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Polit. IV. 426 E. (463, 27.) — 7. Eadem Photius et Suidas cum Schol. ad Theaet. 166 C. (82, 2.) — ὑικόι Codex: ὑεικόν R. — 8. Photius, Suidas, Bachm. Anecd. I. p. 393. Conf. Συηνία. — 11. Θεαιτήτῳ] 166 C. — 12. Photius, Suidas, Bachm. Anecd. I. p. 93. — 14. Νόμων ζ'] 819 D. — 15. Photius, Etymol. M., Suidas, Favorini Ecl. p. 432. Dind. — 16. α' Πολιτείας] 329 B. (422, 38.) Cf. Schol. ad h. l. et ad Legg. IX. 870 E. (650, 32.) — 17. Photius, Etymol. M., Favorini Ecl. p. 432. Dind. — Νόμων ς'] Immo ζ, 822 C. — 22. Πολιτείας (per compendium) Codex: Πολιτικῶν R. Conf. v. 16. — 23. Glossa haec referebatur ad Apol. 32 B. ubi nunc pro ὑπάγειν legitur ἀπάγειν. — 24. Eadem Photius et Suidas. Glossa refertur ad Phaedr. 268 E. 269 A. — 26. Lex. Seguer. p. 114, 33. — Γοργίᾳ] 511 D. — 27. Thomas Mag. — 29. Φαίδωνι] 96 A.

Ὑπέρου περιτροπή. ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ ποιούντων καὶ μηδὲν περαινόντων.

Ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, ὑπὲρ τὰ μέτρα. ἀπὸ δὲ τῶν πεντάθλων ἡ μεταφορά. λέγεται δὲ ἀπὸ Φαΰλλου τοῦ πεντάθλου τοῦ Κροτωνιάτου εἰρῆσθαι, ὃς πεντήκοντα ποδῶν ὄντων πρότερον τῶν σκαμμάτων, πρῶτος αὐτὸς ὑπερέβαλε τοῖς πηδήμασι ταῦτα, ὡς τὸ ἐπίγραμμα λέγει τῆς εἰκόνος αὐτοῦ·

Πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα πόδας πήδησε Φάϋλλος.
Δίσκευσεν δ' ἑκατὸν πέντ' ἀπολειπομένων.

καὶ Πλάτων ἐν ᾧ ἡ ἐπιγραφὴ Κρατύλος, περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος.

Ὑπερτερία. τὸ τῆς ἁμάξης πῆγμα.

Ὑπηνέμια λέγουσιν ὡς ἡμεῖς. - - Πλάτων δὲ ὁ φιλόσοφος ἐν Θεαιτήτῳ *ἀνεμιαῖα*, καὶ Μένανδρος Δακτυλίῳ· „ἀνεμιαῖον ἐγένετο.“

Ὑπηνέμια καλεῖται τὰ δίχα συνουσίας καὶ μίξεως. Σύνηθες δὲ λέγειν αὐτοῖς *ἀνεμίδιον*. Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ· „γόνιμον ἀνεμίδιον τυγχάνει.“

Ὑπό. Τὴν ὑπέρ πρόθεσιν τὴν ἐπάνω σχέσιν δηλοῦσαν πρὸς γενικὴν ἐκφέρουσαν Ἀττικοί, Ἕλληνες δὲ πρὸς αἰτιατικήν. ὡσαύτως καὶ τὴν *ὑπό*. Πλάτων ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ· „τά τε μετέωρα φροντιστὴς καὶ τὰ ὑπὸ γῆς πάντα ἀνεζητηκώς.“ καὶ αὖθις ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· „ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς καὶ τὰ ἐπουράνια.“

Ὑποκορίζεσθαι. πρὸς κόρην ἢ κόρον λέγειν ἀποσμικροῦντα, οἷον ἱππάριον, πατρίδιον.

Φ.

Φαινόμενα. Πλάτων Πολιτείας δεκάτῃ ἔφη· „φαινόμενα, οὐ μέντοι ὄντα γέ που τῇ ἀληθείᾳ.“ ἀντὶ τοῦ, φαντασίαν ἀποτελοῦντα, οὐ μέντοι γε ὄντα.

Φαληρικόν. ἱππόδρομον Ἀθήνησιν.

Φάναι. ἐν αὐτῷ ὑπολαμβάνειν. τὸ δὲ λέγειν, ἑτέρῳ δηλοῦν.

Φαρμακεία. κρήνη, ἐξ ἧς οἱ πίνοντες ἀπέθνησκον. ἔνιοι δὲ τόπον, εἰς ὃν ἀπάγονται ἐπὶ κόλασιν οἱ ἐπὶ φαρμακείᾳ ἁλόντες.

Φαῦλον. ἁπλοῦν, ῥᾴδιον, εὐτελές.

Φαῦλον ἡμεῖς μὲν ἐπὶ τοῦ κακοῦ καὶ μοχθηροῦ τάσσομεν, παρὰ δὲ Πλάτωνι καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀττικοῖς σημαίνει τὸ ἁπλοῦν καὶ ῥᾴδιον, καὶ τοῖς λοιποῖς.

Φαῦλον, τὸ ἁπλοῦν. καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ Λικυμνίῳ· „Φαῦλον, ἄκομψον, τὰ μέγιστ' ἀγαθόν,“ ἁπλοῦν καὶ ἀπόνηρον λέγων. ἔστι δ' ὅτε τίθεται καὶ ἐπὶ κακοῦ καὶ τοῦ τυχόντος. Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς· „φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη, Κέβης, ζητεῖς.“ τεθείη δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ τυχόντος, οἷον φαῦλον πρᾶγμα ἔσται τὸ τυχὸν πρᾶγμα. καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς τεθείη ἂν πρὸς τὸ οὕτω τυχόν. Πλάτων· „πρᾶγμα δ' ἔσται, ὡς ἔοικεν, οὐ φαῦλον οὐδὲ μικρᾶς δεόμενον ἀρετῆς.“ τάττοιτο δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ μοχθηροῦ, ὅταν ἀντιδιαστέλληται πρὸς τὸ σπουδαῖον, ὡς Πλάτων· „δοῦλοι γὰρ καὶ δεσπόται οὐδέποτ' ἂν γένοιντο φίλοι, οὐδ' ἐν ἴσαις τιμαῖς διαγενόμενοι φαῦλοι καὶ σπουδαῖοι“ τεθείη δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου. Σοφοκλῆς Αἰχμαλώτισιν·

εἰ μικρὸς ὢν τὰ φαῦλα νικήσας ἔχω.

καὶ ἐπὶ τοῦ ῥᾳδίου. Πολιτείας δ'· „Καὶ φαῦλόν γε, ἔφη, ἴσως αὐτοῖς προστάξομεν. Καὶ τούτου δ' ἐγὼ ἔτι φαυλότερον.“

Φειδωλίαν οὔ φασι δεῖν λέγειν. Πλάτων.

Φελλία. χωρία λεπτόγεια.

Φέρε. Ἰστέον ὅτι πάντα τὰ παρακελευσματικὰ ἐπιῤῥήματα, τὸ *φέρε*, τὸ *δεῦρο*, τὸ *ἴθι* καὶ τὸ *ἄγε* καὶ εἰς συμβουλευτικὰ ὑποτακτικὰ καὶ εἰς προστακτικὰ συντάσσονται. - - - Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „ἴθι δὴ καὶ τόδε ἐπισκεψώμεθα.“ καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ· „ἴθι δή μοι ἀπόκριναι οὕτως.“ καὶ πάλιν ἐν Πολιτείαις· „ἀλλ' ἄγ' ἐπειδὴ τοῦτ' ἀπετελέσαμεν, ἀναμνησθῶμεν, πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα.“ - - - τίθενται δὲ ἔστιν ὅτε τὸ *ἄγε* καὶ τὸ *φέρε* καὶ ἀσύντακτα ἐπιφερομένων ἐρωτήσεων. Πλάτων ἐν Γοργίᾳ· „φέρε δή· ἡ ῥητορικὴ περὶ τί τῶν ὄντων τυγχάνει οὖσα;“

Φερεφάττα Πλάτων μόνος· Φερσεφόνη καὶ Περσεφόνη οἱ λοιποί. Περσέφασσα δὲ ποιητικώτερον.

Φηγοί. σπέρματος εἶδος.

---

1. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Theaet. 209 D. (104, 27.) et Zenob. VI. 25. — 3. Photius, Suidas. Conf. Zenob. VI. 23. et I. G. Schneiderus ad Vitruv. V. 11, 4. — 11. *Κρατύλος*] 413 A. — 13. Eadem Suidas. Respicitur Theaet. 207 A. — 14. Photius, Suidas. — 15. *Θεαιτήτῳ*] 161 A. — 17. Suidas. — 20. Thomas Mag. — 23. *Σωκράτους ἀπολογίᾳ*] 18 B. — 25. *τῷ αὐτῷ λόγῳ*] 19 B. — 27. Conf. Schol. ad Polit. III. 400 E. (452 b, 4.) — 29. Photius, Etymolog. M., Suidas. — *Πολιτείας δεκάτῃ*] 596 E. — 32. Eadem Photius. Glossa haec a Ruhnkenio referebatur ad Sympos. 172 A; ad Luciani Alcyon. cap. 8. refert Sauppius. — 33. Eadem Photius et Suidas. — *αὐτῷ* Cod. — 34. *ἕτερον δηλοῖ* Cod. — 35. Phaedr. 229 B.

2. Photius, Anecd. Bachm. I. p. 412. — 5. Photius, Etymol. M., Suidas. — 8. *περὶ ψυχῆς*] 95 E. — 12. *Πλάτων*] Legg. XI. 918 C. — 15. *Πλάτων*] Legg. VI. 756 E. — 21. *Πολιτείας δ'*] 423 C. — 24. Lex. Seguer. p. 115, 30. — *Πλάτων*] Polit. 572 C. — 25. Conf. Schol. ad Critiae 111 B. (745 b, 6.) de quo loco vide quae egregie disseruit Sauppius in Epistola Critica ad G. Hermannum, p. 59—63. — 26. Thomas Mag. — 29. *Γοργίᾳ*] 454 C. — 30. *τῷ αὐτῷ*] 449 D. — 31. *Πολιτείαις*] VIII. 543 C. — 34. *Γοργίᾳ*] 449 C. — 37. Thomas Mag. — *Πλάτων*] Crat. 404 C. — 39. Polit. II. 372 C.

Φθόη. φθίσις ἐξ αἵματος ἀναγωγῆς.

Φιτῦσαι, ἐπὶ τοῦ πατρὸς τίθησιν· ἐπὶ δὲ μητρὸς οὐκ ἔτι, ἀλλὰ γεννῆσαι. καὶ *φιτύοντος* ὁμοίως τοῦ γεννῶντος.

Φλαῦρον. πονηρόν.

Φλεγμαίνουσαν πόλιν. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἑλκῶν τῶν διὰ φλεγμονὴν κινδυνευόντων ἐκρήσσειν.

Φοιτᾶν οὐ μόνον ἐπὶ τῶν εἰς διδασκάλους ἰόντων λέγεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐπί τι ἕτερον συνεχῶς. Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον.“ καὶ πάλιν ἐν Γοργίᾳ· „ἐάν τις εἰς παλαίστραν φοιτήσας εὖ ἔχων τὸ σῶμα.“

Φορμίσκοι. καλαθίσκοι.

Φωρᾶν, ἐρευνᾶν, ἐκζητεῖν

X.

Χαλαστραῖον. νίτρον, ἀπὸ Χαλάστρας, τῆς ἐν Μακεδονίᾳ λίμνης.

Χαλεστραία λίμνη πρὸς τῇ Μακεδονίᾳ, ἐν ᾧ τὸ *Χαλεστραῖον νίτρον*, οὗ μέμνηται Πλάτων.

Χαμαίζηλος. διφρίον μικρὸν ἢ ταπεινὸν σκιμπόδιον.

Χαμεύνια. τὰ ἐπὶ τῆς γῆς στρωννύμενα.

Χαραδριός. ὅς, ἐπειδάν τι φάγῃ, ταχέως ἀναλίσκει ὑπὸ θερμότητος. ἔνιοι δὲ τοῦτον καλοῦσιν αἴθυιαν.

Χάριν σοι ἔχω ἀντὶ τοῦ οἶδα Πλάτων Πρωταγόρᾳ.

Χαρίζεσθαι. κοινῶς μέν, ὡς οἱ πολλοί. ἰδίως δὲ ἐπὶ ἀφροδισίων ἢ ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ὑποκατακλίνεσθαι· εἴτε σοι δεῖ χαρίζεσθαι. καὶ πάλιν· ἵνα σοι χαρίσωμαι.

Χειροσκόποι. οἱ τὰς χειροτονίας ἐπισκοποῦντες.

Χειρομαχίας Πλάτων Νόμων α΄.

Χῆτις. σπάνις, ἔνδεια, στέρησις.

Χθές, τὸ κατ' ἀρχὴν ε ἀφελὼν λέγει ὁ Πλάτων. τὸ δ' ἐχθὲς παρὰ τὸ ἐκθεῖν, ὅ ἐστι παρελθεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Πλάτων προὔργου εἶχε τὸ *κατέβην*, τὸ δὲ *χθὲς* πάρεργον.

Χθονία, ἀντὶ τοῦ σκοτεινή. Πολιτείας δεκάτῳ· „μὴ χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι ἀλλὰ λείαν καὶ οὐρανίαν.“ ἀνθυποφέρει γὰρ τῇ μὲν τραχείᾳ λείαν, τῇ δὲ χθονίᾳ τὴν οὐρανίαν, ἀντὶ τοῦ λαμπράν.

Χλιδή. ἔκλυσις καὶ μαλακία. εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐχλιάνθαι καὶ ἐκλελύσθαι ἀσθενείᾳ τοῦ θερμοῦ.

Χραίνειν, ἤγουν ἀποχραίνειν. παρὰ τοῖς ζωγράφοις δὲ λέγεται τὸ μὲν χραίνειν τὸ χρώζειν διὰ τοῦ ῥαβδίου· τὸ δὲ ἀποχραίνειν τὸ τὰ χρωσθέντα ἑνοποιεῖν.

Χρείη δὲ τὸ δέοι. Πλάτων Εὐθύφρονι· „πευσόμενοι τοῦ ἐξηγητοῦ τί χρείη ποιεῖν.“

Χρυσῆ εἰκών. Ὤμνυον οἱ Ἀθήνησιν ἄρχοντες, ἂν μὴ παρέλθωσιν ἐφ' οἷς ἄρχουσιν χρυσῆν εἰκόνα αὐτῶν ἀναθήσειν ἐν ἄστει, ἐν Πυθοῖ, ἐν Ὀλυμπίᾳ.

Χρυσοχοεῖν. - - - κέχρηται τῇ παροιμίᾳ καὶ Πλάτων ἐν ε΄ Πολιτείας λέγων „τί δέ; ἦ δ' ὃς ὁ Θρασύμαχος, χρυσοχοεῖν οἴει τούσδε νῦν ἐνθάδε ἀφῖχθαι, ἀλλ' οὐ λόγων ἀκουσομένους;“ ἄρξασθαι δέ φασι τὴν παροιμίαν ἐντεῦθεν. ἐπεσέ τις φήμη ποτὲ εἰς τὸ πλῆθος τὸ Ἀθηναίων ὡς ἐν Ὑμηττῷ φανείη χρυσοῦ ψῆγμα πολὺ καὶ φυλάττοιτο ὑπὸ τῶν μαχίμων μυρμήκων. οἱ δὲ ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα ἐξέθεον ἐπ' αὐτούς. ἄπρακτοι δ' ὑποστρέψαντες καὶ μάτην κεκακοπαθηκότες ἔσκωπτον ἀλλήλους λέγοντες „σὺ δὲ ᾤου χρυσοχοήσειν,“ ὅπερ δηλοῖ, σὺ δὲ ᾤου ψῆγμα πολὺ συλλέξας καὶ χρυσοχοήσας πλουτήσειν. ἐχλευάζοντο δέ καὶ ὑπὸ τῶν κωμικῶν. Εὔβουλος γοῦν ἐν Γλαύκῳ φησίν

---

1. Eadem Photius et Suidas, additis ἢ ὄνομα πάθους ante ἐξ. Glossa pertinet ad Legg. XI. 916 A. — φθοΐ Cod. — 2. Photius, Suidas. Conf. Schol. ad Critiae 116 C. (747 b, 41.) — Φιτῦσαι] Legg. IX. 879 D. — 3. φιτύοντος] Polit. V. 461 A. — 5. Conf. Schol. ad Min. 321 D. (420 b, 20.) — 6. Photius, Suidas. Glossa haec pertinet ad Polit. II. 372 E. — 8. Thomas Mag. — διδασκάλους] Fort. διδασκάλου. — 10. Φαίδωνι] 60 E. — 11. Γοργίᾳ] 456 D. — 13. Eadem Suidas. Conf. Schol. ad Lys. 206 E. (363 b, 44.) — 14. Suidas. Conf. Schol. ad Legg. XII. 954 A. (687, 16.) — 15. Eadem Suidas. Conf. Schol. ad Polit. IV. 430 A. (464 b, 11.) — χαλίστρας Cod. — 17. Moeris. — 19. Phaed. 89 B. — χαμεζηλον (sine accentu) Cod. — 21. Conf. Schol. ad Sympos. 220 D. (790 b, 19.) — 22. Conf. Schol. ad Gorg. 494 B. (236 b, 18.) — ἐπεὶ δ' ἂν cum Codice R. — 23. τοῦτον nos: τοῦτο cum Codice R. — 25. Moeris. — Πρωταγόρᾳ] 328 D. — 26. Eadem Suidas. Conf. Schol. ad Phaedr. 227 C. (793 b, 3.) — 27. ἢ ὑπὸ τοῦ Cod. — 28 et 29. σοὶ Cod. — 30. Eadem Suidas; sed non ad Platonem pertinent. — χειροτονίας Suidas: χειροτονείας cum Timaei Codice R.

1. Moeris. — Νόμων α΄] 633 B. — 2. Eadem Suidas. Glossa pertinet ad Phaedr. 239 D. — 3. Suidas. — 6. Πλάτων] Polit. I. 327 A. — 7. Suidas. — Πολιτείας δεκάτῳ] 619 E. — 11. Eadem Suidas, inserto τρυφή ante ἔκλυσις et omissis καὶ ἐκλελύσθαι ἀσθενείᾳ τοῦ θερμοῦ. Glossa pertinet ad Sympos. 197 D. — 12. του θερμου (sine accentu) Cod. — 14. Legg. VI. 769 A. — 15. τὸ χρώζειν Ruhnkenius: τὸ δὲ χρώζειν cum Codice R. — 18. Suidas. — Εὐθύφρονι] 4 C. — 20. Suidas. Conf. Schol. ad Phaedr. 235 D. (797, 27.) — 23. Harpocratio, Suidas. Cf. Append. Proverb. V. 32. — 24. ε΄ Πολιτείας] 450 B.

ἡμεῖς ποτ' ἄνδρας Κεκροπίδας ἐπείσαμεν
λαβόντας εἰς Ὑμηττον ἐξελθεῖν ὅπλα
καὶ σιτί' ἐπὶ μύρμηκας ἡμερῶν τριῶν,
ὡς χρυσοτεύκτου ψήγματος πεφηνότος.

Χρωματίζειν Πλάτων Πολιτείᾳ.

Χυτρέα, τὸν κεραμέα καὶ δημιουργὸν τῶν τοιούτων σκευῶν. καὶ Πλάτων ἐν Πολιτείᾳ· χυτρεύς, κεραμεύς· ἀφ' ἑνὸς εἴδους τῶν κεραμευομένων, τῆς χύτρας.

Χωλή, ἀντὶ τοῦ ἀτελής. Περὶ ψυχῆς Πλάτων· „ἀλλ' εἰ ταύτῃ ἔσται χωλὴ ἡ φύσις."

Ψ.

Ψαιστά. οὕτως λέγονται τῶν σπλάγχνων κεκομμένων εἰς λεπτὰ μετὰ ἄρτου ἀπαρχαί τινες.

Ψαλίδα, ἣν ἡμεῖς ἀψῖδα φαμέν. Νόμων ιβ'· „θήκην δὲ ὑπὸ γῆν αὐτοῖς εἰργασμένην εἶναι ψαλίδα προμήκη λίθων πολυτίμων."

Ψάμμος καὶ ἄμμος. - - - Πλάτων ἐν Φαίδωνι· „σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος."

Ψέκτης, ὁ πάντα ψέγων. Πλάτων Πολιτείᾳ.

Ψῆτται. ἰχθύων εἶδος.

Ψυκτήρ. ποτήριον μέγα καὶ πλατὺ εἰς ψυχροποσίαν παρεσκευασμένον.

Ψυκτῆρα Πλάτων Συμποσίῳ. ἔστι δὲ ὁ ψυκτὴρ σκεῦος, ἐν ᾧ διανίζουσι τὰ ποτήρια, μεστὸν ὕδατος ψυχροῦ, ἢ ὃ λέγομεν ἡμεῖς πρόχυμα.

Ψυχαγωγεῖν τὸ τέρπειν, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἐξαπατῶντα πεπράσκειν. Πλάτων Φαίδρῳ.

Ω.

Ὧδε ἀντὶ τοῦ ἐνθάδε Πλάτων Γοργίᾳ.

Ὧδε. - - - καὶ Πλάτων που κέχρηται ἀντὶ τοῦ δεῦρο καὶ ἐνθάδε.

Ὦ μέλεε. ὦ μάταιε. ὦ δείλαιε. ἔνιοι δέ, ὦ ἐπιμελείας ἄξιε, καὶ οἷον μεμελημένε.

Ὤνθρωποι. - - - - καὶ ἔτι οἱ καταλογάδην χρῶνται τῷ τοιούτῳ, ὡς Πλάτων· „ποῖ φέρεσθε, ὤνθρωποι;" ἔστι γὰρ τὸ ἐντελές, ὦ ἄνθρωποι.

Ὦ οὗτος. ὦ σύ.

Ὠργασμένος. μεμαλαγμένος.

Ὠργασμένος ἀντὶ τοῦ μεμαλαγμένος, ἀναδεδευμένος. ὀργάζειν κυρίως τὸ τὸν πηλὸν ταῖς χερσὶ φύρειν.

Ὠρωπός. χώρα μεταξὺ Βοιωτίας καὶ τῆς Ἀττικῆς.

Ὡς, λίαν. Παρμενίδῃ· „θαυμασίως ὡς δυσανάπειστον."

Ὡς αὔτως ἀντὶ τοῦ παραπλησίως καὶ κατὰ ταὐτὰ Πλάτων Ἱππίᾳ β'.

Ὡς ἔοικεν. ὡς φαίνεται, ὡς δοκεῖ.

Ὡς οἷόν τε. ὡς δυνατόν.

Ὦ τᾶν. ὦ οὗτος.

---

5. Lex. Seguer. p. 116, 9. — 6. Suidas. — 7. Πολιτείᾳ] Polit. IV. 421 D. (461, 10.) Cf. Schol. — 9. Suidas. — Περὶ ψυχῆς] Phaed. 71 E. — 11. Glossa insiticia. — 13. Suidas. Pollux X. 49: ἔστι δὲ ἡ ψαλὶς εἶδος οἰκοδομήματος κτλ. — Νόμων ιβ'] 947 D. (684, 24.) Cf. Schol. — 16. Thomas Mag. — Φαίδωνι] 110 A. — 18. Lex. Seguer. p. 116, 25. — Πολιτείᾳ] IX. 589 C. — 19. Conf. Schol. ad Sympos. 191 D. (778, 5.) — Ψῆτται nos: Ψίτται cum Codice B. — 22. Moeris. — Συμποσίῳ] 213 E. (787 b, 28.) Cf. Schol.

1. Lex. Seguer. p. 116, 16. — 3. Lex. Seguer. p. 116, 29. — 4. Photius, Suidas. — Πλάτων] Prot. 328 D. — 5. Conf. Schol. ad Theaet. 178 E. (87 b, 30.), quocum consentit Suidas. — μάταιε. ὦ δείλαιε. ἔνιοι Codex: μάταιε. ἔνιοι B. — 8. Schol. Lucian. p. 183. Iacob. — 9. Πλάτων] Clitoph. 407 A. — 12. Vide Μετρίως ὠργασμένος. — 13. Favorini Ecl. p. 453. Dind. — 14. Ὠρωπία legitur Critia 110 E. — χῶρα Cod. — 17. Suidas. — Παρμενίδῃ 135 A. — 18. Moeris. — 22. Conf. Schol. ad Apol. 25 C. (14, 24.)

* * *

Reliquum est id, quod ab initio Glossarii polliciti sumus, ut indicemus ordinem, quo glossae in Codice Timaei sese excipiant. Est autem hic:

A.	*Ἄγνος.*	*Αἰξωνεύεσθαι.*	*Ἀκταίνειν.*	*Ἀμεταστρεπτί.*
Ἀγαθοεργοί.	*Ἄγος.*	*Ἄκακοι.*	*Ἀλαζών.*	*Ἀμόθεν γε ποθέν.*
Ἄγαλμα.	*Ἄγροικος.*	*Ἀκήρατοι.*	*Ἀλευάδαι.*	*Ἄμυνα.*
Ἄγαμαι.	*Ἀγρονόμοι.*	*Ἀκινάκης.*	*Ἀλίπεδον.*	*Ἀμφιλαφές.*
Ἀγείρουσαν.	*Ἀγχώμαλος.*	*Ἀκέραιοι.*	*Ἀλιτηριώδες.*	*Ἀμφιθαλεῖς.*
Ἀγιστεύειν.	*Αἰκίας.*	*Ἀκκίζει.*	*Ἀλλόκοτον.*	*Ἀμφικτύονες.*
Ἀγίαν.	*Ἀΐστωρ.*	*Ἀκροχειρίζεσθαι.*	*Ἀλλοτριονομοῦντες.*	*Ἀμηγέπη.*

ONOMASTICUM PLATONICUM

SIVE

INDEX NOMINUM

QUAE ET APUD PLATONEM ET IN SCHOLIIS LEGUNTUR.

(Maior numerus paginam editionis nostrae, minor versum indicat. Littera b addita alteram paginae partem significat.)

'Αγραία Ἄρτεμις. 961 b, 36. 972, 2.

Ἄγραυλος. Ἀλκίππη Ἄρεος καὶ Ἀγραύλου τῆς Κέκροπος θυγάτηρ. 961 b, 45.

Ἄγρων ὁ Ἄτυος, Τυῤῥηνοῦ πατήρ. 948 b, 35.

Ἀγυιεύς. Ἀπόλλων Ἀγυιεύς. 944 b, 9.

Ἀγχιῤῥόη. Αἴγυπτος ὁ Βήλου καὶ Ἀγχιῤῥόης τῆς Νείλου. 948 b, 31.

Ἀγχιῤῥόη. Πενθίλου καὶ Ἀγχιῤῥόης Ἀνδρόκομπος. 960, 15.

Ἀδείμαντος, persona dialogi, qui inscribitur Παρμενίδης, Γλαύκωνος ἀδελφός, Ἀντιφῶντος τοῦ Πυριλάμπους ἀδελφὸς ὁμομήτριος. 751, 7–11.

Ἀδείμαντος, persona dialogi, qui inscribitur Πολιτεία, 946 b, 1. — Ἀδείμαντος, ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφὸς Πλάτων. 18, 17. — Ἀδείμαντος, ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφός. 421, 15. 436 b, 7. 442, 42. — Πλάτων, Γλαύκων, Ἀδείμαντος. 947, 14. — παῖδες Ἀρίστωνος appellantur Adimantus et Glauco 438 b, 34.

Ἀδείμαντος. τὼ Ἀδειμάντω ἀμφοτέρω, ὅ τε Κήπιδος καὶ ὁ Λευκολοφίδου. 156 b, 13. De Leucolophidae filio cf. 972, 28–32. Xenoph. Hellen. I. 4, 21. Schol. ad Aristoph. Ran. 1561.

Ἄδμητος, Εὐμήλου πατήρ. 960, 17. — Ἄλκηστις ὑπὲρ Ἀδμήτου ἀπέθανεν. 785, 42. 959, 2–17. — σκόλιον εἰς Ἄδμητον Ἀθήνησιν ἐν τῷ πρυτανείῳ παρὰ πότον ᾔδετο. 906 b, 29.

Ἀδράστεια. 929 b, 34–41. — προσκυνῶ Ἀδράστειαν. 473, 2. — Θεσμὸς Ἀδραστείας. 803, 14.

Ἄδραστος. ὁ μελίγηρυς. 812 b, 25.

Ἀδώνιδος κῆποι. 816, 8. 965, 26–28. 972 b, 10–11.

Ἀζάνης. 746 b, 43.

Ἀθαμαντία, ἡ. 925, 5.

Ἀθάμας. 924 b, 35. 925, 6. — Ἀθάμαντος γυναῖκες Νεφέλη καὶ Ἰνώ. 924, 34. — Ἀθάμας τὴν Τέω ὠνόμασεν. 923 b, 15–20. — οἱ τοῦ Ἀθάμαντος ἔκγονοι. 416 b, 24.

Ἀθηνᾶ. 195 b, 24. 196 b, 26. 43. 596, 24. 640, 39. 895, 39. 923, 35. 930 b, 44. — Ἀθηνᾶς ὄνομα. 197, 1–13. — Ἀθηνᾶ, Αἰγυπτιστὶ Νηΐθ. 706 b, 14. — γεννᾶται ἐκ Διὸς κεφαλῆς Ἀθηνᾶ. 948, 13. — Διομήδει φησὶ τὴν Ἀθηνᾶν Ὅμηρος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀφελεῖν τὴν ἀχλύν. 338, 26. — τὴν τῶν ὅρκων καὶ σπονδῶν σύγχυσιν, ἣν ὁ Πάνδαρος συνέχεεν, δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς γεγονέναι. 443 b, 27. — Ἥφαιστος καὶ Ἀθηνᾶ. 672 b, 32. — Ἥφαιστος καὶ ἡ σύντεχνος. 394 b, 17. — Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου οἴκημα κοινόν. 159, 10. — Προμηθεὺς κλέπτει Ἡφαίστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί. 159, 2. 12. — Ἥφαιστος κοινὴν καὶ Ἀθηνᾶ φύσιν ἔχοντες μίαν ἄμφω λῆξιν τήνδε τὴν χώραν (Atticam) εἰλήχατον. 744 b, 22–27. — τὸ Ἀθηνᾶς Ἡφαίστου τε ἱερόν. 745 b, 39. — Ἄρης καὶ Ἀθηνᾶ. 672 b, 34. — ἡ Σκιρὰς Ἀθηνᾶ. 943, 6. — Ἀθηνᾶ φρατρία. 150, 8. 903 b, 7. — Ζεὺς πολιοῦχος καὶ Ἀθηνᾶ. 673, 15. — Ἀθηνᾶ, ἡ παρ' ἡμῖν κόρη καὶ δέσποινα. 618, 7. 942 b, 17. — πέπλος τις ἀνήγετο τῇ Ἀθηνᾷ. 925 b, 8. — Ἀθηνᾶς ἱστουργία. 780, 36. — Μαρσύας ὁ πρῶτος μετὰ Ἀθηνᾶν αὐλῶν εὑρετής. 925, 15. — Ἀθηνᾶς ῥιψάσης τοὺς αὐλοὺς διὰ τὸ ἀσχημονεῖν αὐτοῖς. 960 b, 17. — κόρυδοι Γῆς καὶ Ἀθηνᾶς ἱεροί. 903, 9. — τῆς Ἀθηνᾶς τοὺς ὀφθαλμοὺς οὐ χρυσοῦς ἐποίησεν ὁ Φειδίας οὐδὲ τὸ ἄλλο πρόσωπον οὐδὲ τοὺς πόδας οὐδὲ τὰς χεῖρας, ἀλλ' ἐλεφάντινον. 822 b, 37. — Ἕρμιππος ἐν Ἀθηνᾶς γοναῖς. 913, 23.

Ἀθήναζε. 30, 8. 751, 1. 834 b, 1. 6. 846 b, 23. 856, 2. 972, 30–33. — Ἀθήναζε, οὗ τῆς Ἑλλάδος πλείστη ἐστὶν ἐξουσία τοῦ λέγειν. 220 b, 12.

Ἀθῆναι, αἱ. 818, 2. 843 b, 43. 845, 27. 849, 14. 924, 12. 937 b, 31. 940, 35. 960, 19. 42. – τρία μόνον ἔτη τυραννὶς ἐγένετο ἐν Ἀθήναις. 374 b, 10. – μέγα φρονοῦσιν αἱ Ἀθῆναι. 599, 26. – Αἰγέως βασιλεύοντος Ἀθηνῶν. 925, 30. – Μίνως Ἀθήνας πολεμεῖ. 925, 35. – τὸ πρυτανεῖον τῆς σοφίας. 165, 47. – ἡ τραγῳδία πάνυ παλαιὸν τῇδε τῆς πόλεως εὕρημα. 420, 3–6.

Ἀθηναία. νῦν μοι ἔδοξας ὥσπερ τοῦ τῆς Ἀθηναίας νόμου προαύλιον στομαυλῆσαι. 202, 5.

Ἀθηναίη φρατρία. 150, 6.

Ἀθηναῖοι. 1, 5. 2, 18. 14, 5. 18 b, 26. 26, 20. 40. 27 b, 32. 28, 8. 10. 14. 28 b, 5. 30 b, 2. 4. 32, 39. 36, 34. 43 b, 14. 49 b, 38. 62 b, 20. 63, 10. 149 b, 44. 158, 8. 159, 44. 160, 8. 9. 161 b, 16. 224 b, 19. 225 b, 8. 27. 233, 40. 241 b, 24. 247 b, 11. 17. 26. 250, 13. 260, 14. 43. 305, 11. 306, 30. 32. 306 b, 42. 307, 3. 7. 11. 20. 310 b, 12. 312, 18. 312 b, 29. 31. 313, 16. 42. 313 b, 22. 314 b, 11. 316, 39. 317, 5. 14. 40. 319, 21. 320 b, 4. 322, 12. 323, 45. 328, 18. 333, 21. 337, 21. 25. 337 b, 4. 354, 5. 359 b, 13. 365, 11. 378, 8. 9. 29. 34. 380, 2. 12. 16. 380 b, 7. 381, 7. 547 b, 13. 549 b, 6. 12. 23. 573, 29. 573 b, 23. 575 b, 34. 43. 576, 7. 707, 31. 708 b, 35. 37. 744 b, 5. 782, 41. 788 b, 24. 843 b, 9. 844, 31. 860 b, 4. 867, 3. 9. 22. 30. 894, 24. 895, 22. 37. 903 b, 4. 917 b, 21. 918, 33. 924 b, 2. 925, 37. 925 b, 3. 12. 926 b, 14. 927 b, 33. 932 b, 8. 935, 28. 936, 17. 937 b, 12. 939, 28. 941, 13. 943, 23. 943 b, 7. 946, 7. 947, 17. 23. 948, 18. 960, 21. 26. 28. 35. 41. 960 b, 2. 961 b, 36. 962, 17. 965 b, 24. 968, 10. — ὁ Ἀθηναίων δῆμος. 231, 7. 11. 241, 45. 246, 33. 44. 312, 16. 328, 14. — ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. 10, 1. 16. 22. 10 b, 13. 24. 11, 20. 43. 11 b, 35. 12, 1. 9. 36. 12 b, 10. 40. 13, 4. 13 b, 6. 23. 14 b, 3. 35. 15, 37. 15 b, 21. 27. 16, 16. 16 b, 1. 4. 17. 17, 15. 30. 17 b, 17. 37. 18 b, 7. 11. 28. 19, 1. 2. 14. 19 b, 1. 4. 6. 15. 20, 1. 11. 20 b, 17.

Ἀντιόπη. Ἀντιόπης υἱοί. 911, 42. — Ἀντιόπη, δρᾶμα Εὐριπίδου. 911, 40. 911 b, 2. — Εὐριπίδης Ἀντιόπῃ. 957 b, 44.

Ἀντιοχὶς φυλή. 17, 32. 913, 6.

Ἀντισθένης Ἀθηναῖος, παραγενόμενος τῷ Σωκράτους θανάτῳ. 31, 39.

Ἀντιφῶν, ὁ Πυριλάμπους πατήρ, Ἀντιφῶντος πάππος, πρὸς ἱππικῇ τὰ πολλὰ διατρίβων. 751, 20.

Ἀντιφῶν, persona dialogi, qui inscribitur Παρμενίδης. — Ἀντιφῶν, ὁ Πυριλάμπους, Ἀδειμάντου καὶ Γλαύκωνος ἀδελφὸς ὁμομήτριος, Πυθοδώρῳ πολλὰ ἐντετυχηκώς, νῦν κατὰ τὸν πάππον τε καὶ ὁμώνυμον πρὸς ἱππικῇ τὰ πολλὰ διατρίβων, οἰκῶν ἐν Μελίτῃ. 751, 7 — 751 b, 4. Cf. 918, 31.

Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεύς, Ἐπιγένους πατήρ. 18, 12.

Ἀντιφῶν ὁ Ῥαμνούσιος, ῥήτωρ. 378, 28.

Ἄνυτος, persona dialogi, qui inscribitur Μένων. — Ἄνυτος, πατρὸς πλουσίου τε καὶ σοφοῦ Ἀνθεμίωνος. 305, 4. 893, 3—11. 893 b, 41—42. — Μένων Ἀνύτου ξένος. 305, 15. — Ἄνυτος, Σωκράτους κατήγορος ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ πολιτικῶν. 13, 44. 13 b, 1. 14, 15. 15, 43. 16, 6. 12. 16 b, 1. 11. 32. 18, 26. 19, 10. — οἱ ἀμφὶ Ἄνυτον. 10 b, 18.

Ἀξίοχος, persona dialogi, qui inscribitur Axiochus. — Ἀξίοχος υἱὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ παλαιοῦ, πατὴρ Κλεινίου. 137, 43. 139, 11. 42. — τὸ Ἀξιόχου μειράκιον (Κλεινίας). 135, 9. — Κλεινίας ὁ Ἀξιόχου. 859, 4. — Ἀξίοχος πολιτικός. 861 b, 11. — Ἀξίοχος ἤμυνε τοῖς δέκα στρατηγοῖς. 861 b, 17.

Ἀξίοχος, Μιλήσιος, Ἀσπασίας πατήρ. 923 b, 29.

Ἀπατηνόρια s. Ἀπατούρια. 960, 36.

Ἀπατούρια. 947, 16—32. 960, 36—38. — ἡ Κουρεῶτις Ἀπατουρίων. 706, 31—33.

Ἀπήμαντος, Εὐδίκου πατήρ. 177, 9. 182, 1. — Εὔδικος ὁ Ἀπημάντου. 821, 3.

Ἀπλῶν φασὶ πάντες Θετταλοὶ τὸν Ἀπόλλω. 196, 27.

Ἀπολλόδωρος persona dialogorum, qui inscribuntur Φαίδων et Συμπόσιον. — Ἀπολλόδωρος, Φαληρεύς. 769, 2. 4. 958 b, 10. — Ἀπολλόδωρος Σωκράτει συνδιατρίβων καὶ ἐπιμελὲς πεποιημένος ἑκάστης ἡμέρας εἰδέναι ὅ τι ἂν λέγῃ ἢ πράττῃ. 769 b, 3—5. — Ἀπολλόδωρος, μανικός (μαλακός libri) ἐπικαλούμενος. 770, 20. — Ἀπολλόδωρος, Αἰαντοδώρου ἀδελφός. 18, 18. — παρὼν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ. 18, 18. 20 b, 18. — Ἀπολλόδωρος, παραγενόμενος τῷ Σωκράτους θανάτῳ. 31, 31—37.

Ἀπολλόδωρος Ἱπποκράτους καὶ Φάσωνος πατήρ. 154, 8. 156 b, 30. 161 b, 28.

Ἀπολλόδωρος ὁ Κυζικηνός, ὃν Ἀθηναῖοι πολλάκις ἑαυτῶν στρατηγὸν ᾕρηνται ξένον ὄντα. 260, 11—15. Cff. Athenaeus XI. 506 A. Aelian. V. H. XIV. 5.

Ἀπολλόδωρος ὁ Κυρηναῖος. 938, 38.

Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐρυθραῖος. 963 b, 10.

Ἀπολλόδωρος. 893 b, 7.

Ἀπόλλων 30 b, 6. 15. 150, 7. 167 b, 29. 195 b, 24. 33. 43. 196, 40. 445, 14. 448, 37. 449 b, 21. 452, 9. 563 b, 20. 604 b, 37. 618, 30. 633 b, 23. 680, 16. 683, 42. 683 b, 16. 23. 43. 685 b, 26. 777 b, 15. 805, 19. 811, 5. 861, 24. 903, 47. 903 b, 1. 916 b, 36. 924, 38. 925, 18. 40. 928 b, 7. 9. 930 b, 6. 933, 27—30. 936, 19. 940, 36. 958 b, 36. 959, 1. 960 b, 18. 962, 15. 965, 41. 967 b, 11. — ὁ θεός. 12, 25. 12 b, 7. 13. 13, 10. 18. 19. 23. 15 b, 31. 16, 18. 34. 35. 16 b, 20. 23. 25. 33. 35. 32, 26. 31. 32. — ὁ θεὸς ὁ ἐν Δελφοῖς. 12, 13. — Ἀπόλλων ὁ ἐν Δελφοῖς. 463, 36. — ὁ Δελφικὸς Ἀπόλλων. 570, 6. — Ἀπόλλων Ἀγυιεύς. 944 b, 9. — Ἀπόλλων μουσηγέτης. 554 b, 5. 23. 560, 4. 8. — Ἀπόλλων πατρῷος. 150, 4. 903 b, 3. — Φοῖβος Ἀπόλλων. 892, 4. — Ἀπόλλων Ἀσκληπιοῦ πατήρ. 455 b, 4. — τὰ Ἀπόλλωνος ὄργανα. 452, 9. — Ἀπόλλων Λακεδαιμονίοις τῶν νόμων αἴτιος. 541, 4. — οἱ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος νόμοι. 545, 16. — Ἀπόλλων τοξικὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν ἀνεῦρεν. 780, 33. — Ἀπόλλωνος εἰσὶν οἱ κύκνοι. 43 b, 7. — Ἄπολλον! 495, 27. — πρὸς Διός τε καὶ Ἀπόλλωνος. 558 b, 30. — Ἀπόλλων, Apollinis simulacrum. 857, 32. — Σωκράτους εἰς Ἀπόλλω προοίμιον. 32, 6.

Ἀραβία. 918 b, 32.

Ἀραρώς, ὁ Ἀριστοφάνους, ἰδίοις τε καὶ τοῦ πατρὸς δράμασι διηγωνισμένος. 893 b, 6.

Ἀργεῖοι. 181, 32. 379 b, 16. 17. 381 b, 34. 382, 16. 947 b, 9. — ἔνορκον ἂν ποιησαίμην, ὥσπερ Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω. 45 b, 10. cf. Herod. I. 82. — τὸ ἐσθίειν Ἀργεῖοι μαμμιᾶν ἔλεγον. 918, 23.

Ἀργεῖος, α, ον. Πολύκλειτος ὁ Ἀργεῖος. 154 b, 16. — Ἴναχος Ἀργεῖος ποταμός. 444 b, 4. — οἱ τῆς Ἀργείας ἱερείας υἱοί (Cleobis et Biton). 861, 9.

Ἀργιόπη. Κερκύων Βράγχου καὶ Ἀργιόπης νύμφης. 952 b, 7.

Ἄργος. 61, 20. 321 b, 10. 449 b, 17. 568 b, 33. 37. 39. 572, 32. 573, 24. 579 b, 46. 580, 7. 853, 13.

Ἀρδιαῖος ὁ μέγας, τῆς Παμφυλίας ἔν τινι πόλει τύραννος. 538, 1. 2. 17.

Ἄρεα, ἡ Ἀθάμαντος. 923 b, 16.

Ἄρειος πάγος. 794 b, 15. 891, 12. — ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλή. 860 b, 31. 961 b, 39—45.

Ἀρήνη. Λυγκεὺς ὁ Ἀφαρέως καὶ Ἀρήνης. 966 b, 10.

Ἄρης. 195 b, 24. 196 b, 27. 197, 21. 24. 26. 563, 32. 633 b, 20. 672 b, 34. 780, 14. 15. 804 b, 34. 937, 16. 961 b, 42. 45. — Ἄρης καὶ Ἀφροδίτη. 448, 15. — Ἄρης ὁ ἀστήρ. 701, 42. — ὁ Ἄρεος (ἀστήρ). 738 b, 31.

Ἀρθμιος ὁ Ζελείτης. 920 b, 5.

895, 36. — ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους. 895 b, 1. 920 b, 16. — ἐν τῷ πρὸς Ἄφοβον. 910, 4. — ἐν τῷ κατὰ Ἀφόβου. 944 b, 46. — ἐν τῷ κατὰ Διονυσοδώρου. 891 b, 21. — ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας. 895, 33. 902 b, 2. 923 b, 19. — ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους. 926 b, 32. — ἐν Φιλιππικῷ 920 b, 4.

Δημοφῶν. παῖς Δημοφῶντος (Menexenus). 364, 15.

Δηώ. τὰ μυστήρια ἐτελεῖτο καὶ Δηοῖ καὶ Κόρῃ, ὅτι ταύτην μὲν Πλούτων ἁρπάξειε, Δηοῖ δὲ μιγείη Ζεύς. 913, 37–39.

Διακρινής. 747, 1.

Δίδυμος. 894, 16. 904, 27. 940, 50.

Δικαίαρχος ἐν τῷ περὶ μουσικῶν ἀγώνων. 906 b, 15. — οἱ περὶ Δικαίαρχον. 893 b, 8.

Δίκη. Δίκης Νέμεσις ἄγγελος. 584 b, 5.

Διογενής. Αἴας Διογενὴς Τελαμώνιος. 107, 6.

Διογενιανός. 915 b, 2. 922 b, 3. 942, 6. 966, 12.

Διόδωρος ἐν τῷ περὶ Μιλήτου συγγράμματι. 923 b, 31.

Διοκλῆς. Εὐθύδημος ὁ Διοκλέους. 791, 38.

Διομήδειος, α, ον. ἡ Διομηδεία λεγομένη ἀνάγκη. 489, 9. 932, 1–13. Conf. Schol. ad Aristoph. Eccles. 1029. Suidas s. v. Διομήδειος ἀνάγκη.

Διομήδης. 338, 26. 447 b, 34. 932, 3. 7.

Διονύσια, τά. 547, 20. — οἱ φιλήκοοι περιθέουσι τοῖς Διονυσίοις, οὔτε τῶν κατὰ πόλεις οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολειπόμενοι. 483, 10–12. 931, 23–25. — Διονυσίοις. 922 b, 41. — ἐν Τάραντι πᾶσαν ἐθεασάμην τὴν πόλιν περὶ τὰ Διονύσια μεθύουσαν. 547, 22–24.

Διονυσιάς. ἡ παιδεία Διονυσιὰς ἀθησαύριστος. 638 b, 16.

Διονύσιον, τό. 225 b, 31. 910, 47. 926 b, 31.

Διονύσιος ὁ γραμματιστής. 65, 1.

Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς. 930 b, 48.

Διονύσιος ὁ πρότερος. 852 b, 2. 853, 31. 35. 854, 3. — παῖς Διονυσίου καὶ Δωρίδος (Διονύσιος ὁ νεώτερος). 833, 41. — Διονύσιος ὁ Διονυσίου (τοῦ νεωτέρου) πατήρ. 843, 39. 843 b, 14. — Ἱππαρῖνος ὁ Διονυσίου υἱός. 853 b, 35. 854 b, 15. — Ἱππαρῖνος ὁ Δίωνος πατὴρ τῶν παίδων ἐπίτροπον Διονύσιον κατέστησεν. 966, 36. — Δίων ἀνεψιαδοῦς Διονυσίου τοῦ προτέρου. 966, 31. — τελευτησάσης τῆς Λοκρίδος αὐτοῦ γυναικός, ἐξ ἧς ἐγεγόνει αὐτῷ Διονύσιος ὁ νεώτερος, ἔγημε τὴν Ἀριστομάχην. 966 b, 2–3.

Διονύσιος (ὁ νεώτερος). 837 b, 4. 841 b, 9. 14. 22. 26. 28. 34. 38. 842, 12. 38. 42. 47. 842 b, 11. 15. 17. 34. 843, 36. 843 b, 18. 39. 41, 44. 46. 844, 5. 13. 844 b, 4. 5. 31. 43. 845, 10. 845 b, 20. 25. 31. 33. 41. 46. 846, 2. 4. 8. 9. 19. 25. 30. 46. 846 b, 1. 18. 22. 846 b, 26. 847, 8. 9. 848, 41. 848 b, 6. 12. 19. 32. 35. 39. 849, 28. 37. 40. 43. 849 b, 1. 2. 11. 26. 30. 36. 40. 44. 45. 850, 2. 6. 9. 10. 19. 29. 39. 47. 850 b, 19. 27. 31. 41. — παῖς Διονυσίου καὶ Δωρίδος. 833, 40. — Διονυσίῳ τῷ προτέρῳ ἐκ τῆς Λοκρίδος αὐτοῦ γυναικὸς ἐγεγόνει Διονύσιος ὁ νεώτερος. 966 b, 3. — Διονύσιος ὁ Διονυσίου. 853 b, 41. — Δίων Διονυσίῳ εὖ πράττειν. 831. — Πλάτων Διονυσίῳ εὖ πράττειν. 832. — Πλάτων Διονυσίῳ χαίρειν. 835, 1. — Διονύσιος Πλάτωνι. 846, 35. — Πλάτων Διονυσίῳ τυράννῳ Συρακουσῶν εὖ πράττειν. 857.

Διονύσιος ὁ Διονυσίου (τοῦ νεωτέρου). 853 b, 41.

Διονυσόδωρος persona dialogi, qui inscribitur Εὐθύδημος. — ἀδελφὸς Εὐθυδήμου Διονυσόδωρος. 135, 16. — Οὗτοι (Euthydemus et Dionysodorus) τὸ μὲν γένος ἐντεῦθέν ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου, ἀπῴκησαν δὲ ἐς Θουρίους· φεύγοντες δὲ ἐκεῖθεν πόλλ' ἤδη ἔτη περὶ τούσδε τοὺς τόπους (Socrates loquitur) διατρίβουσιν. ὃ δὲ σὺ ἐρωτᾷς τὴν σοφίαν αὐτοῖν, θαυμασία, ὦ Κρίτων· πάνσοφοι ἀτεχνῶς. 135 b, 3–7. — ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν, Διονυσόδωρος. 141, 4. — ὦ ἄνδρες Θούριοι εἴτε Χῖοι εἴθ' ὁπόθεν καὶ ὅπῃ χαίρετον ὀνομαζόμενοι. 143, 34. — ὦ ξένε Θούριε (Dionysodorus appellatur). 141, 33. — οἱ Διονυσόδωροι. 899, 37.

Διονυσόδωρος. Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Διονυσοδώρου. 891 b, 21.

Διόνυσος. 196 b, 14. 289 b, 39. 353 b, 3. 554 b, 6. 560, 6. 10. 12. 560 b, 14. 562 b, 44. 563, 30. 42. 563 b, 20. 625, 22. 638 b, 22. 771, 26. 772, 13. 811, 6. 910, 48. — ὁ Διόνυσος εἴη ἂν ὁ διδοὺς τὸν οἶνον, Διδοίνυσος ἐν παιδιᾷ καλούμενος. 196 b, 19–21. — ὁ θεὸς οὗτος ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς Ἥρας διεφορήθη τῆς ψυχῆς τὴν γνώμην, διὸ τάς τε βακχείας καὶ πᾶσαν τὴν μανικὴν ἐμβάλλει χορείαν τιμωρούμενος· ὅθεν καὶ τὸν οἶνον ἐπὶ τοῦτ' αὐτὸ δεδώρηται. 563 b, 4–8. — τοὺς περὶ Ἡρακλέα τε καὶ Διόνυσον κατιόντας εἰς Ἅιδου πρότερον λόγος ἐνθάδε μυηθῆναι καὶ τὸ θάρσος τῆς ἐκεῖσε πορείας παρὰ τῆς Ἐλευσινίας ἐναύσασθαι. 863, 3–5. — Σιληνοὶ Διονύσου χορευταί. 960 b, 10. — Σάτυροι Διονύσου ὀπαδοί. 960 b, 12. — Διονύσου γένεσις, διθύραμβος λεγόμενος. 576 b, 12. — ὁ διθύραμβος γράφεται εἰς Διόνυσον. 928, 22. — Διονύσια ἑορτὴ Ἀθήνησι Διονύσῳ ἤγετο. 931, 23. — Ἀπατούρια ἑορτὴ Ἀθήνησιν εἰς Διόνυσον. 947, 16.

Διόπομπος. 636 b, 19. — Διόπομπος Θεσσαλός, σταδιοδρόμος, γάμων ἁπάντων ἀπείρατος. 943, 20.

Δῖος (Iovialis). 805, 2.

Διόσκουροι. δεόμενος τοῖν ξένοιν ὥσπερ Διοσκούρων ἐπικαλούμενος σῶσαι ἡμᾶς. 145 b, 21. — κατὰ Λακεδαίμονα Διοσκόρων ἐνόπλια παίγνια. 618, 6.

Διοτίμα, persona Symposii. — ὁ λόγος ὁ περὶ τοῦ Ἔρωτος ὅν ποτ' ἤκουσε Σωκράτης γυναικὸς Μαντινικῆς (al. μαντικῆς) Διοτίμας, ἣ ταῦτά τε σοφὴ ἦν καὶ ἄλλα πολλά, καὶ Ἀθηναίοις ποτὲ θυσαμένοις πρὸ

τοῦ λοιμοῦ δέκα ἔτη ἀναβολὴν ἐποίησε τῆς νόσου. 782, 39 — 787, 3.

Δίφιλος ortum ex *Διὶ φίλος*. 193, 34–37.

Δίων (Ἀθηναῖος). ἡ βουλὴ μέλλει αἱρεῖσθαι ὅστις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσιν. - - - οἶμαι μέντοι Ἀρχῖνον ἢ *Δίωνα* αἱρεθήσεσθαι. 377, 12–17.

Δίων. ὁ Συρακούσιος, Ἱππαρίνου υἱός. 832, 3. 4. 6. 835, 23. 835 b, 8. 15. 29. 34. 35. 39. 836, 3. 19. 22. 28. 33. 43. 45. 840, 2. 9. 841, 41. 45. 841 b, 2. 25. 45. 842, 10. 40. 41. 43. 45. 842 b, 21. 27. 843, 36. 843 b, 19. 41. 44. 46. 844, 3. 11. 15. 17. 23. 39. 844 b, 3. 6. 28. 44. 45. 845, 18. 23. 845 b, 18. 30. 33. 35. 38. 39. 42. 46. 846, 6. 32. 33. 38. 41. 846 b, 7. 848 b, 25. 28. 40. 849, 4. 6. 12. 15. 21. 29. 41. 45. 849 b, 4. 12. 17. 22. 28. 850, 40. 850 b, 5. 9. 21. 23. 42. 43. 46. 851, 14. 18. 851 b, 8. 853, 43. 47. 855. (ep. 10.) 857 b, 30. 858, 40. 858 b, 4. 966, 30–34. — *Δίων Διονυσίῳ* εὖ πράττειν. 831. — Πλάτων *Δίωνι Συρακοσίῳ* εὖ πράττειν. 837. — Πλάτων τοῖς *Δίωνος* οἰκείοις τε καὶ ἑταίροις εὖ πράττειν. 840. 852.

Διώνασσα. Εὔνομος οὗ ἐκ *Διωνάσσης* τῆς δευτέρας γυναικὸς Λυκοῦργος (ὁ νομοθέτης). 937, 42–43.

Διώνειος. οἱ *Διώνειοι* φίλοι. 844, 41.

Διώνη. ἡ νεωτέρα Ἀφροδίτη Διὸς καὶ *Διώνης* θυγάτηρ, ἣν δὴ πάνδημον καλοῦμεν. 773, 42–43.

Δοῦρις. 895 b, 16. 965 b, 29.

Δράκων. ἡ *Δράκοντος* πολιτεία. 860, 21.

Δρωπίδης. Κριτίας ὁ *Δρωπίδου*. 341 b, 8. — Σόλων ἦν οἰκεῖος καὶ σφόδρα φίλος ἡμῖν *Δρωπίδου* τοῦ προπάππου (Critias loquitur). 706, 16. — Ἐξηκεστίδης· Σόλων, *Δρωπίδης*· οὗ Κριτίας ὁ πρῶτος. 947, 11–12.

Δύμη. 895 b, 26.

Δωδωναῖος. ὁ Ζεὺς ὁ *Δωδωναῖος*. 815 b, 14.

Δωδώνη. 593, 18. — αἱ ἐν *Δωδώνῃ* ἱέρειαι. 801, 17. — *Δωδώνη* πόλις τῆς Μολοσσίδος, ἐν ᾗ τὸ μαντεῖον τοῦ Διός. 963, 26.

Δωριεύς. 568, 45.

Δωριῆς ἀντ' Ἀχαιῶν κληθέντες διὰ τὸ τὸν συλλέξαντα εἶναι τὰς τότε φυγὰς Δωριᾶ. 568, 44. — Ἀχαιοὺς ἡττῆσθαι ὑπὸ *Δωριέων*. 569 b, 44. — τοῖς *Δωριεῦσι* καὶ τοῦθ' οὕτως ὑπῆρχε καλῶς καὶ ἀνεμεσήτως, γῆν τε ἀναμφισβητήτως διανέμεσθαι, καὶ χρέα μεγάλα καὶ παλαιὰ οὐκ ἦν. 569 b, 3–5. — πολέμου τοῖς *Δωριεῦσιν* ὄντος πρὸς Ἀθηναίους, ἔχρησεν ὁ θεὸς τοῖς *Δωριεῦσιν*, αἱρήσειν τὰς Ἀθήνας, εἰ Κόδρον μὴ φονεύσαιεν. 960, 40. — ἅλιον καλοῦσι τὸν ἥλιον οἱ *Δωριεῖς*. 197 b, 38. — *Δωριεῖς* τὸ ἀμφιγνοεῖν καὶ ἀμφίγνωμον φασιν. 909, 35. — τὰ προσωπεῖα *Δωριεῖς* γόργια ἐκάλουν. 910 b, 17. 967, 14.

Δωρικός, ή, όν. τὸ *Δωρικὸν* στρατόπεδον. 577, 34. — τὸ *Δωρικὸν* ὄνομα (ἅλιος). 197 b, 37.

Δωρικῶς. ἀπὸ τοῦ ἴτης ἡ κλητική ἐστι *Δωρικῶς* ἴταν. 894, 17.

Δώριον. 919, 16.

Δώριος ἁρμονία. 928, 47.

Δωρίς. παῖς Διονυσίου καὶ *Δωρίδος* (Διονύσιος ὁ νεώτερος). 833, 41. — ἡ Λοκρὶς Διονυσίου γυνή. 966 b, 2.

Δωριστί. 562 b, 11. — *Δωριστὶ* ἡρμόσθαι. 355, 17. 357 b, 14. — *Δωριστὶ* ζῆν. 845, 22.

Δῶρος. Ἕλληνος καὶ Ὀθρηΐδος Ξοῦθος, Αἴολος, *Δῶρος*, Ξενοπάτρα. 960, 10.

Ἑβραῖος. Σαμβήθη Σίβυλλα *Ἑβραία*. 963, 30.

Ἑβραΐς. γλώσσῃ τῇ *Ἑβραΐδι*. 963, 36.

Εἰλείθυια. 612 b, 10. — Μοῖρα καὶ *Εἰλείθυια* ἡ καλλονή ἐστι τῇ γενέσει. 784 b, 9.

Εἱλωτεία. ἡ Λακεδαιμονίων *Εἱλωτεία*. 609, 27.

Εἵλωτες. 919, 13–17.

Εἱλωτικός, ή, όν. τὰ *Εἱλωτικὰ* ἀνδράποδα. 322, 30.

Ἑκάβη. 257, 22.

Ἑκαέργη. Ὦπις καὶ *Ἑκαέργη*. 862 b, 17.

Ἑκαμήδη, ἡ Νέστορος παλλακή. 258 b, 17.

Ἕκτωρ. 15 b, 11. 13. 15. 181, 34. 190, 38. 191, 5. 257, 21. 682 b, 13. 773, 9. 920 b, 23. — *Ἕκτωρ* δῖος. 181, 30. — αἱ *Ἕκτορος* ἕλξεις περὶ τὸ σῆμα τὸ Πατρόκλου. 448 b, 3. — τῷ τοῦ *Ἕκτορος* υἱεῖ ὀνόματά ἐστι Σκαμάνδριος καὶ Ἀστυάναξ. 191, 1. 18.

Ἑλάσιππος. 746 b, 41.

Ἔλατος. 895 b, 19.

Ἐλέα. 105, 3. 902, 35–39.

Ἐλεάτης. Ζήνων ὁ *Ἐλεάτης*. 918, 27. — *Ἐλεάτης* ξένος, persona dialogi qui inscribitur Σοφιστής.

Ἐλεατικός, ή, όν. ὁ *Ἐλεατικὸς* Παλαμήδης (Zeno). 809, 26. 964 b, 41–43. — τὸ *Ἐλεατικὸν* ἔθνος, ἀπὸ Ξενοφάνους τε καὶ ἔτι πρόσθεν ἀρξάμενον, ὡς ἑνὸς ὄντος τῶν πάντων καλουμένων οὕτω διεξέρχεται τοῖς μύθοις. 119 b, 44.

Ἑλένη. Στησίχορος τῶν ὀμμάτων στερηθεὶς διὰ τὴν *Ἑλένης* κατηγορίαν. 800 b, 16. — τὸ τῆς *Ἑλένης* εἴδωλον. 525 b, 25. — Ἀσπασίαν Εὔπολις *Ἑλένην* καλεῖ. 924, 1.

Ἐλευσίνιος, α, ον. ἡ *Ἐλευσινία* (Ceres). 863, 5. 967 b, 21.

Ἐλευσίς, δῆμος καὶ πόλις τῆς Ἀττικῆς. 924, 46. — *Ἐλευσῖνι*. 942 b, 9. — τὰ μεγάλα μυστήρια, ἃ *Ἐλευσῖνι* ἤγετο. 913, 35. — ὁ πρὸς τοὺς *Ἐλευσῖνι* (Ἀθηναίων) πόλεμος. 381 b, 5.

Ἑλίκη, παραθαλάσσιος πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ. 949, 7.

Ἑλίκων, ἐκ Κυζίκου, μαθητὴς Εὐδόξου. 857, 15.

Ἑλλάνικος. 895 b, 34. 960, 7.

Ἑλλάς. ἡ *Ἑλλὰς* φωνή. 937 b, 12. 938 b, 9.

Ἑλλάς, ἡ. 40, 23. 165, 46. 192, 45. 220 b, 12. 231 b, 42. 305 b, 34. 311 b, 4. 381, 8. 480 b, 41. 481, 8.

15. 534, 30. 573, 12. 20. 27. 28. 579 b, 19. 746, 20. 785 b, 39. 801, 18. 819 b, 36. 903 b, 25. 907, 45. 937 b, 34.

Ἑλλάς. ἡ μεγάλη Ἑλλάς. 965, 31.

Ἕλλη. 924, 35–43.

Ἕλλην. Δευκαλίωνος καὶ Πύῤῥας, ὡς δέ τινες, Διὸς καὶ Πύῤῥας, Ἕλλην· Ἕλληνος δὲ καὶ Ὀθρηΐδος Ξοῦθος, Αἴολος, Δῶρος, Ξενοπάτρα. 960, 8–10. – Αἴολος ὁ Ἕλληνος. 924 b, 35.

Ἕλλην. (Graecus). 300, 40. 480, 46. 701 b, 2. 706 b, 18. 918 b, 44. – οἱ Ἕλληνες ἰατροί. 341, 5.

Ἕλληνες, οἱ. 66 b, 35. 85 b, 45. 112 b, 30. 154 b, 39. 158, 9. 164 b, 1. 165, 45. 167, 36. 39. 47. 170, 22. 177, 22. 181 b, 18. 185, 8. 186 b, 16. 198, 33. 252, 43. 252 b, 34. 259 b, 41. 43. 260, 2. 3. 5. 294, 6. 16. 305 b, 9. 307, 22. 312, 21. 22. 317, 15. 322, 33. 34. 40. 322 b, 22. 323, 5. 333, 23. 32. 337, 31. 35. 337 b, 6. 10. 341, 10. 352, 45. 356, 36. 365, 34. 378, 21. 379, 13. 14. 380, 3. 15. 30. 40. 45. 380 b, 2. 11. 13. 21. 29. 37. 41. 381, 2. 10. 26. 29. 381 b, 5. 20. 25. 34, 45. 382, 10. 18. 21. 24. 25. 28. 403, 3. 404, 18. 416 b, 25. 417, 41–45. 418 b, 29. 37. 419 b, 8. 461 b, 24. 473 b, 10. 480, 42. 480 b, 1. 18. 19. 36. 37. 39. 481, 10. 15. 26. 489, 37. 508 b, 18. 544 b, 12. 546, 36. 549, 33. 557 b, 45. 567, 25. 569 b, 26. 570, 39. 570 b, 9. 572, 33. 573, 31. 32. 575 b, 23. 43. 579 b, 18. 21. 25. 26. 45. 580, 1. 5. 609, 27. 626, 5. 628 b, 4. 26. 30. 32. 629, 36. 637, 5. 637 b, 24. 650, 3. 656 b, 26. 657 b, 30. 683 b, 39. 695 b, 2. 701 b, 3. 9. 15. 18. 708, 12. 744 b, 1. 746, 15. 771, 23. 772 b, 31. 785 b, 41. 796, 32. 815, 34. 823, 34. 823 b, 15. 832, 7. 18. 836, 22. 843 b, 10. 844 b, 37. 852, 31. 853, 1. 853 b, 22. 867, 32. 875, 29. 877, 12. 900 b, 27. 901, 6. 917 b, 21. 922, 5. 926, 12. 932, 13. 936, 13. 937 b, 21. – Ἕλληνες ἀεὶ παῖδές εἰσι, γέρων δὲ Ἕλλην οὐκ ἔστιν, verba sacerdotis Aegyptii, 706 b, 28.

Ἑλληνίζειν. 917 b, 2–7.

Ἑλληνικός, ή, όν. Ἑλληνικὸς νόμος. 557, 41. – Ἑλληνικοὶ πλοῦτοι. 322 b, 4. – οἱ Ἑλληνικοὶ τόποι. 854 b, 7. – Ἑλληνικὴ ἁρμονία. 355, 18. – ἡ Ἑλληνικὴ γῆ. 480 b, 22. – Ἑλληνικὴ παιδεία. 555, 29. – ἡ Ἑλληνικὴ συνήθεια. 917 b, 2. – ἡ Ἑλληνικὴ σωτηρία. 380 b, 6. – ἡ Ἑλληνικὴ φωνή. 198, 37. 43. 852 b, 29. 917 b, 4. 918 b, 48. – αἱ Ἑλληνικαὶ μέθοδοι ἐν πολλαπλασιασμοῖς καὶ μερισμοῖς. 921, 44. – αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις. 211 b, 5. – τὸ Ἑλληνικὸν γένος. 388, 40. 480, 44. 480 b, 34. – Ἑλληνικὰ γένη. 573, 32. – Ἑλληνικὸν νόμισμα. 594 b, 27. 31. – ἔθη Ἑλληνικά. 937 b, 32. – Ἑλληνικὰ ὀνόματα. 190, 42. 746, 29.

Ἑλληνίς. μήτηρ Ἑλληνίς. 937 b, 30. – Ἑλληνὶς πόλις. 481, 6. – Ἑλληνίδες πόλεις. 28 b, 2. 62, 42. 311, 19. 480, 42. 819 b, 43. 835, 19. 835 b, 5. 836 b, 20. 35.

Ἑλληνιστί. 706 b, 13. 746 b, 37.

Ἑλλήσποντος. 381, 22. 453 b, 43. 576, 9. 924, 34–44. – Ἑλλήσποντος ἰχθυόεις. 180 b, 34.

Ἑλλησπόντιος, α, ον. ἡ Ἑλλησποντία Σίβυλλα. 963 b, 15–19.

Ἕλος, πόλις ἐν Πελοποννήσῳ. 919, 14. 16.

Ἐμβάδας. Θεόκομπος Ἐμβάδαν Ἄνυτον εἶπε παρὰ τὰς ἐμβάδας. 893, 9.

Ἐμπεδόκλειος. ὁ Γοργίας ἦν Ἐμπεδόκλειος. 909, 8.

Ἐμπεδοκλῆς. 746, 36. 914 b, 23–24. – Ἐμπεδοκλῆς, ὁ Γοργίου διδάσκαλος. 900, 3. – Ἐμπεδοκλῆς Ἀκραγαντῖνος, Πυθαγόρειος. 912 b, 6–13. – Ἐμπεδοκλῆς καὶ οἱ ἄλλοι μεταρσιολέσχαι. 873, 31. – Ἐμπεδοκλέους ἔπος. 913, 45. – ἀπόῤῥοαί τινες τῶν ὄντων κατὰ Ἐμπεδοκλέα. 297, 45. – Empedocles significari videtur etiam 48 b, 26. 120, 1. 6. 236, 15.

Ἐνδηΐς. Αἰακός - Ἐνδηΐς· Τελαμών. 918 b, 20.

Ἐνδυμίων. 37 b, 9.

Ἐννοσίγαιος. κλυτὸς Ἐννοσίγαιος. (Hom.) 180 b, 36.

Ἐνυάλιος ἀνδρειφόντης. 899, 42.

Ἐξαμύης. Θαλῆς Ἐξαμύου Μιλήσιος. 937 b, 18.

Ἐξηκεστίδης. Σόλων Ἀθηναῖος Ἐξηκεστίδου υἱός. 937 b, 6. – Ἐξηκεστίδης· Σόλων, Δρωπίδης. 947, 11.

Ἐπαμεινώνδας, Λύσιδος μαθητής. 938, 4.

Ἔπαφος. Λιβύη ἡ Ἐπάφου, βασιλέως Αἰγύπτου. 948, 28.

Ἐπειὸς ὁ Πανοπέως, ἀνδριαντοποιός. 256, 22. – Ἐπειός, ὁ Πανοπέως τοῦ Φώκου, ἐπὶ τῷ Πατρόκλου ἀγῶνι ἐνίκησε πυγμήν. 617 b, 42. 942 b, 13. – τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως ψυχὴν εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν. 540, 2.

Ἐπιγένης, παρὼν τῷ Σωκράτους θανάτῳ. 31, 39. – Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεύς, Ἐπιγένους πατήρ. 18, 12.

Ἐπιδαύριοι. καὶ ῥαψῳδῶν ἀγῶνα τιθέασι τῷ θεῷ (Aesculapio) οἱ Ἐπιδαύριοι καὶ τῆς ἄλλης μουσικῆς. 254, 5–7.

Ἐπίδαυρος, πόλις ἐν Ἰλλυρίδι. 915, 28. – ἐξ Ἐπιδαύρου ἐκ τῶν Ἀσκληπιείων. 254, 3.

Ἐπιζεφύριοι. Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι. 946 b, 37.

Ἐπικράτης. Λυσίας ἦν ἐν ἄστει παρ' Ἐπικράτει, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ Μορυχίᾳ. 793, 8–11.

Ἐπιμενίδης, ἀνὴρ θεῖος, ὃς ἦν ἡμῖν (Cliniae Cretensi) οἰκεῖος, ἐλθὼν πρὸ τῶν Περσικῶν δέκα ἔτεσι πρότερον παρ' ὑμᾶς (Athenienses) κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ μαντείαν θυσίας τε ἐθύσατό τινας καὶ δὴ καὶ φοβουμένων τὸν Περσικὸν Ἀθηναίων στόλον εἶπεν ὅτι δέκα μὲν ἐτῶν οὐχ ἥξουσιν, ὅταν δὲ ἔλθωσιν, ἀπαλλαγήσονται πράξαντες οὐδὲν ὧν ἤλπιζον παθόντες τε ἢ δράσαντες

καὶ Φαῖδρος καὶ Ἄνδρων. 156, 36. — ὁ Φαίδρου ἑταῖρος Ἐρυξίμαχος ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἀκουμενός. 812, 30. — Ἐρυξίμαχοι. 789b, 14.

Ἐρυσίχθων. 744b, 45.

Ἐρχιεῖς δῆμος Αἰαντίδος ἢ Αἰγηΐδος. 919, 20. — Ἐρχίασιν. 322b, 18.

Ἔρως. De hoc numine disputatur 771b, 26 — 787, 6. 800b, 2 — 811, 28. — τύραννος ὁ Ἔρως. 520, 22 — 521, 2. — σοφιστὴν καλεῖ Πλάτων τὸν Ἔρωτα. 902, 1. — Ἔρωτε δύο, ὁ πάνδημος καὶ ὁ οὐράνιος. 773, 40 — 773b, 11. — διπλοῦς ὁ Ἔρως. 775b, 11. 21. — οἱ Ἔρωτες. 776b, 17.

Ἐρωφίλη ἡ Κυμαία Σίβυλλα. 963b, 13.

Ἑσπερίδες, αἱ. 912b, 1.

Ἕσπερος, ὁ. 629, 43.

Ἑστία. 194, 31 — 194b, 11. 596, 23. 640, 38. 643b, 3. 8. 802, 36. 891b, 5—13.

Ἐτεοκλῆς. 937, 21. — ἐξ Οἰδίποδος καὶ Ἰοκάστης Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης. 943, 15. 945, 8.

Εὔαθλος ὁ σταδιοδρομῶν. 63b, 14.

Εὐαίμων. 746b, 39.

Εὔανδρος, ὁ τῆς Ἰταλικῆς Σιβύλλης υἱός, ὁ τὸ ἐν Ῥώμῃ τοῦ Πανὸς ἱερὸν τὸ καλούμενον Λούπερκον κτίσας. 963b, 6—7.

Εὔβοια. 924, 11. 18. 29. 965, 40.

Εὔβουλος. (487, 34.) 931b, 23—33.

Εὔβουλος (Comicus). Φίλιππος ὁ τοῖς Εὐβούλου δράμασιν ἀγωνισάμενος. 893b, 5.

Εὔδικος, persona dialogi qui inscribitur Ἱππίας ἐλάττων. — ὁ Εὐδίκου πατὴρ Ἀπήμαντος. 177, 9. — Εὔδικος ὁ Ἀπημάντου. 821, 3. — παῖς Ἀπημάντου. 182, 1.

Εὔδοξος. Ἑλίκων μαθητὴς Εὐδόξου. 857, 15.

Εὔδωρος. Θουκυδίδης δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Μελησίαν καὶ Στέφανον. καὶ τούτους ἐπαίδευσε τά τε ἄλλα εὖ καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων. τὸν μὲν γὰρ Ξανθίᾳ ἔδωκε, τὸν δὲ Εὐδώρῳ· οὗτοι δέ που ἐδόκουν τῶν τότε κάλλιστα παλαίειν. 907, 9—13. 867, 21—24.

Εὔηνος. 32, 7 — 32b, 2. — ἀνὴρ Πάριος σοφός. 11b, 16. — φιλόσοφος Εὔηνος. 32, 43. — τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς ἀρετῆς ἐπιστήμων Εὔηνος, Πάριος, διδάσκει πέντε μνῶν. 11b, 29—31. — τὸν δὲ κάλλιστον Πάριον Εὔηνον εἰς μέσον οὐκ ἄγομεν, ὃς ὑποδήλωσίν τε πρῶτος ηὗρε καὶ παρεπαίνους; οἱ δ᾽ αὐτὸν καὶ παραψόγους φασὶν ἐν μέτρῳ λέγειν, μνήμης χάριν· σοφὸς γὰρ ἀνήρ. 811b, 33—35. — τὰ Εὐήνου ποιήματα. 32, 13.

Εὐήνωρ. τούτῳ δὲ τῷ ὄρει (ἐν τῇ Ἀτλαντίδι) ἦν ἐνοικος τῶν ἐκεῖ κατὰ ἀρχὰς ἐκ γῆς ἀνδρῶν γεγονότων Εὐήνωρ μὲν ὄνομα, γυναικὶ δὲ συνοικῶν Λευκίππῃ Κλειτὼ δὲ μονογενῆ θυγατέρα ἐγεννησάσθην. 746b, 8—11.

Εὐθύδημος persona dialogi, qui inscribitur Εὐθύδημος. — ἀδελφὸς Εὐθυδήμου Διονυσόδωρος. 135, 15. — — Οὗτοι (Euthydemus et Dionysodorus) τὸ μὲν γένος ἐντεῦθέν ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου, ἀπῴκησαν δὲ ἐς Θουρίους· φεύγοντες δὲ ἐκεῖθεν πόλλ᾽ ἤδη ἔτη περὶ τούσδε τοὺς τόπους (Socrates loquitur) διατρίβουσιν. ὃ δὲ σὺ ἐρωτᾷς τὴν σοφίαν αὐτοῖν, θαυμασία, ὦ Κρίτων· πάσσοφοι ἀτεχνῶς. 135b, 3—7. — ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν Διονυσόδωρος. 141, 4. — ὦ ἄνδρες Θούριοι εἴτε Χῖοι εἴθ᾽ ὁπόθεν καὶ ὅπῃ χαίρετον ὀνομαζόμενοι. 143, 34. — ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατ᾽ Εὐθύδημόν γε, οἶμαι, σοὶ δοκεῖ πᾶσι πάντα ὁμοίως εἶναι ἅμα καὶ ἀεί. 187, 10. — οἱ Εὐθύδημοι. 899, 37.

Εὐθύδημος ὁ Κεφάλου, Πολεμάρχου καὶ Λυσίου ἀδελφός. 422, 1.

Εὐθύδημος ὁ Διοκλέους. 791, 38. Conf. Xenoph. Memor. lib. IV. cap. 2. 3. 4. 6.

Εὐθύφρων, persona dialogi, qui inscribitur Εὐθύφρων. 892b, 10. — Εὐθύφρων φόνου διώκει τὸν πατέρα. 2, 38 — 2b, 37. — ὡς ἐγεωργοῦμεν (Euthyphro loquitur) ἐν τῇ Νάξῳ. 2b, 20. — ἐμοῦ (Euthyphro loquitur), ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου· καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον. 2, 11—14. — τοῦτ᾽ ἄδηλον πλὴν ὑμῖν (Euthyphro appellatur) τοῖς μάντεσιν. 2, 33. — καὶ αἰτιῶμαί γε (Socrates loquitur) μάλιστα αὐτὴν (τὴν σοφίαν) ἀπὸ Εὐθύφρονος τοῦ Προσπαλτίου προσπεπτωκέναι μοι. ἕωθεν γὰρ πολλὰ αὐτῷ συνῆν καὶ παρεῖχον τὰ ὦτα. κινδυνεύει οὖν ἐνθουσιῶν οὐ μόνον τὰ ὦτά μου ἐμπλῆσαι τῆς δαιμονίας σοφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἐπειλῆφθαι. 192, 11—15. — ἡ Εὐθύφρονος ἐπίπνοια. 193, 25. — ὄφρα ἴδηαι οἷοι Εὐθύφρονος ἵπποι. 197, 30. — ἡ τοῦ Εὐθύφρονος μοῦσα. 198, 24. — ἐμοὶ σύ, ὦ Σώκρατες, ἀτεχνῶς φαίνει κατὰ νοῦν χρησμῳδεῖν, εἴτε παρ᾽ Εὐθύφρονος ἐπίπνους γενόμενος, εἴτε καὶ ἄλλη τις Μοῦσα πάλαι σε ἐνοῦσα ἐλελήθει. 207, 8—10. — οἱ ἀμφὶ Εὐθύφρονα. 193b, 24.

Εὐκλείδης, persona dialogi, qui inscribitur Θεαίτητος. — Εὐκλείδης Μεγαρεύς, παρὼν τῷ Σωκράτους θανάτῳ. 31, 44.

Εὔκλους (Cyprius vates). Εὔκλου τοῦ χρησμολόγου ποιήματα. 966, 8. Conf. Pausan. X. 12, 11. 14, 6. 24, 3. Hesychius: Ἐμπυριβήτης. οὕτως Εὔκλος χρησμολόγος ἐκαλεῖτο.

Εὔμηλος Ἑλληνιστί, τὸ δ᾽ ἐπιχώριον Γάδειρος. 746b, 37.

Εὔμηλος. Ζεύξιππος ὁ Εὐμήλου. 960, 17.

Εὔμολπος. 379b, 14.

Εὔνομος ὁ Πρυτάνιδος, Πολυδέκτου καὶ Λυκούργου πατήρ. 937, 42.

Εὔνομος, ὁ Λυκούργου ἀδελφός, Χαριλάου πατήρ. 937, 36—37.

Εὔνομος ὁ Πυθαγόρου ἀδελφός. 937b, 43.

Εὐπάλαμος. Μητίων - γονή τις· Εὐπάλαμος - Ἀλκίππη· Δαίδαλος. 918b, 24. — Δαίδαλος ὁ Εὐπαλάμου καὶ Φρασιμήδης. 934, 42.

Εὐπόλεμος, στρατηγικὸν ὄνομα. 191, 9.

Εὔπολις Αὐτολύκῳ. 893b, 11. 958, 6. — πρώτῳ Αὐτολύκῳ. 894, 2. — Δήμοις. 924, 5. — Κόλαξιν. 893b, 21. — Μαρικᾷ. 894b, 17. — Πόλεσιν 893b, 18. — Φίλοις. 894, 1. 923b, 38. — Χρυσῷ γένει. 922b, 44. 958b, 32.

Εὐριπίδειος, α, ον. Εὐριπίδειόν τι ξυμβήσεται· ἡ μὲν γὰρ γλῶττα ἀνέλεγκτος ἡμῖν ἔσται, ἡ δὲ φρὴν οὐκ ἀνέλεγκτος. 75b, 34.

Εὐριπίδης. 61b, 20—43. 232, 37. 232b, 30. 236, 6. 256, 44. 317, 8. 338b, 22. 812b, 1. 831b, 2. 893, 37. 893b, 26. 920, 35. 931, 16. 936, 37. — Εὐριπίδης, διαφέρων ἐν τῇ τραγῳδίᾳ. 518, 30. — Εὐριπίδης Ἀνδρομέδᾳ. 916, 28. — Ἀντιόπῃ. 911, 40. 911b, 1. 914, 34. 957b, 43. — Κύκλωπι. 921b, 40. — Λαμίας προλόγῳ. 963b, 1. — Μελανίππῃ. 771b, 28. 965, 27. — Μηδείᾳ. 966, 2. Πελιάσιν. 904, 23. — Τηλέφῳ. 960b, 8. — Τημένῳ. 904, 22. — Φρίξῳ. 912, 45.

Εὐριπίδης, εἷς τῶν μ' Ἀθήνησι προστατῶν τῶν μετὰ τὴν τῶν λ' τυράννων κατάλυσιν, ἀφ' οὗ

Εὐριπίδης λέγεταί τις τῶν ἀστραγάλων πτῶσις. 922b, 21—26.

Εὔριπος. 46, 11.

Εὐρύβατος καὶ Φρυνώνδας (περιβόητοι ἐπὶ πονηρίᾳ). 161, 37.

Εὐρύβιος (Siculus). 836, 40. 850, 13.

Εὐρυκλῆς, ἐγγαστρίμυθος μάντις, ἀφ' οὗ καὶ γένος τι μάντεων Εὐρυκλεῖς ἔλεγον. 902b, 22—35. — ἐντὸς ὑποφθεγγόμενον ὥσπερ τὸν ἄτοπον Εὐρυκλέα. 125, 40.

Εὐρυμέδων ποταμὸς Παμφυλίας. 924, 22. — οἱ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ναυμαχήσαντες. 380b, 17.

Εὐρυπτόλεμος μετ' Ἀξιόχου ἤμυνε τοῖς δέκα στρατηγοῖς. 861b, 18.

Εὐρύπυλος (ὁ Εὐαίμονος). 454b, 3. 455, 37.

Εὐρυπῶν. Σόος, οὗ Εὐρυπῶν, οὗ Πρύτανις. 937, 41.

Εὐρυσάκης. τὸ ἡμέτερον γένος (Alcibiades loquitur) εἰς Εὐρυσάκη ἀναφέρεται, τὸ δ' Εὐρυσάκους εἰς Δία. 321b, 5—6. 918, 20—22. — ἡ Εὐρυσάκους πατρὶς Σαλαμίς. 321b, 14.

Εὐρυσθένης. Προκλῆς καὶ Εὐρυσθένης Λακεδαίμονος βασιλεῖς. 568b, 41.

Εὐρυσθεύς, ὁ Τίρυνθος βασιλεύς. 942, 40. 948b, 8. — Εὐρυσθέως ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεία. 965b, 22.

Εὐρυτίων, ὁ Γηρυόνου βουκόλος. 948b, 3.

Εὔρυτος. Κτέατος καὶ Εὔρυτος οἱ Μολιονίδαι. 895b, 21.

Εὐρώπη, ἡ Ἀγήνορος ἢ Φοίνικος ἢ Ταυροῦ. 948, 27. — Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς, οἱ Διὸς καὶ Εὐρώπης παῖδες. 418b, 40.

Εὐρώπη (ἡ χώρα). 251b, 3. 7. 312, 25. 333, 24. 379b, 28. 575b, 24. 707b, 35. 708, 6. 746, 21. 948b, 4. 6. — Εὐρώπη κέκληται ἀπὸ Εὐρώπης τῆς Ἀγήνορος. 948, 26.

Εὐτυχίδης. πολλὰ τῶν ὀνομάτων ὥσπερ τυχόμενοι τίθενται, οἷον Εὐτυχίδην (libri optimi Εὐτυχιάδην). 192, 32.

Εὔφημος. Στησίχορος ὁ Εὐφήμου Ἱμεραῖος. 801, 11.

Εὐφραῖος Perdiccae commendatur epistola quinta, p. 838. (Athenaeus XI. 115: γράφει Καρύστιος ὁ Περγαμηνὸς ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ὑπομνήμασιν οὕτως· - - - „Εὐφραῖον ἀπέστειλε τὸν Ὠρείτην πρὸς Περδίκκαν Πλάτων, ὃς ἔπεισεν ἀπομερίσαι τινὰ χώραν Φιλίππῳ.")

Εὐφρόνιος. ὁ τοῦ Σουνιέως Εὐφρονίου (Theaetetus), ἀνδρὸς καὶ ἄλλως εὐδοκίμου, καὶ μέντοι καὶ οὐσίαν μάλα πολλὴν κατέλιπεν. 70b, 7—10.

Ἐφέσιοι. Ἀθηναῖοί εἰσιν οἱ Ἐφέσιοι τὸ ἀρχαῖον. 260, 20.

Ἐφέσιος. Ἴων ὁ Ἐφέσιος. 256, 33. 260, 18. — Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος. 932, 31. 35.

Ἔφεσος. 63b, 41. 260b, 1. — Ἔφεσος, πόλις Ἰωνίας. 915, 27. — Ἔφεσος ἄρχεται ὑπ' Ἀθηναίων καὶ στρατηγεῖται. 260, 7. — ἡ Ἔφεσος οὐδεμιᾶς ἐλάττων πόλις. 260b, 1. — Ἴων ἐξ Ἐφέσου. 254, 2. — οἱ περὶ τὴν Ἔφεσον. 88, 25.

Ἐφιάλτης, ὁ Ὤτου ἀδελφός. 777, 41.

Ἐφιάλτης, (ὁ Σοφωνίδου). ποῦ τέθνηκε Μιλτιάδης; ποῦ δὲ Θεμιστοκλῆς; ποῦ δ' Ἐφιάλτης; 861b, 12.

Ἔφορος ἐν πρώτῃ ἱστοριῶν. 903, 20. 921b, 38.

Ἐχεκράτης, persona dialogi, qui inscribitur Φαίδων. Ἐχεκράτους πολῖται Φλιάσιοι. 30, 7.

Ἐχεκράτης ὁ Φρυνίωνος. 855b, 8.

Ἔχιδνα. Χίμαιρα ἡ Τυφῶνος καὶ Ἐχίδνης. 937, 7. — Ὄρθρος ὁ Ἐχίδνης καὶ Τυφῶνος. 948b, 4.

Ἐχεφυλλίδας. 895b, 21.

Ἑωσφόρος, ὁ. 629, 42.

Ζάλευκος ὁ νομοθέτης, ἐκ Λοκρῶν τῶν Ἐπιζεφυρίων. 946b, 45.

Ζάμολξις. αἱ Ζαμόλξιδος τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως, θεοῦ ὄντος, ἐπῳδαί. 341, 1—36. 341b, 24. — Πυθαγόρου δοῦλος, Ζάμολξις, ᾧ Γέται θύουσιν ὡς Κρόνῳ. 937b, 44.

Ζάρας. Πυθαγόρας διήκουσε Ζάρατας τοῦ μάγου. 937b, 40.

Ζελείτης. ὁ Ζελείτης Ἄρθμιος. 920b, 5.

Ζεύξιππος. Ἀρμένιος ὁ Ζευξίππου. 960, 17.

Ζεύξιππος. ὁ νεανίσκος ὁ νῦν νεωστὶ ἐπιδημῶν, Ζεύξιππος, ὁ Ἡρακλεώτης, γραφεύς. 157b, 18—24.

Ζεῦξις, ὁ ζωγράφος. 216b, 27. 34.

Ζεύς. 6b, 42. 150, 7. 19. 159, 7—42. 162, 7. 180b, 31.

193, 34. 195 b, 28. 251, 12–27. 321 b, 10. 334, 4. 363, 38. 393 b, 13. 443 b, 17–29. 445, 13. 448, 8. 448b, 8. 28. 545, 31. 546 b, 41. 43. 596, 24. 601, 17. 608 b, 1. 609, 45. 640, 39. 680, 16. 681, 6. 700, 20. 777, 44. 777 b, 4. 35. 803 b, 41. 804 b, 32. 805, 2. 14. 806, 18. 832 b, 5. 850 b, 25. 891 b, 7. 900b, 47. 902, 31. 915, 15. 18. 925, 37. 928, 27. 29. 937, 16. 960 b, 27. 30. 962 b, 8. — *πρὸς Διός.* 2b, 38. 3, 22. 8, 9. 14, 22. 14 b, 32. 45, 30. 46, 37. 103 b, 45. 123 b, 1. 126, 4. 139, 29. 146, 33. 212, 11. 219, 22. 247, 16. 289, 17. 326, 32. 331, 8. 332, 29. 334, 31. 336 b, 28. 365, 13. 370, 8. 397, 3. 476, 23. 489, 1. 494, 18. 520 b, 18. 532, 36. 557 b, 28. 558 b, 30. 659 b, 4. 661, 47. 794 b, 8. 818 b, 3. 874, 15. — *πρὸς τοῦ Διός.* 872 b, 14. — *πρὸς Διὸς φιλίου.* 796, 31. — *ὦ πρὸς Διός.* 140, 19. 142 b, 36. 144 b, 13. 367, 34. 423 b, 29. 569, 1. — *μὰ Δία.* 7 b, 23. 10, 15. 14 b, 23. 33. 42, 33. 52, 11. 61 b, 45. 62, 28. 62 b, 17. 75 b, 5. 79 b, 43. 89, 16. 91, 22. 93 b, 39. 99, 16. 103, 13. 21. 104b, 17. 141 b, 35. 143, 20. 144 b, 10. 145 b, 37. 41. 146 b. 36. 155, 29. 190, 37. 190 b, 4. 195, 46. 198, 31. 204 b, 23. 206 b, 33. 218, 36. 225, 21. 239, 21. 241 b, 21. 245 b, 20. 248, 18. 274, 33. 275, 19. 306 b, 35. 307 b, 43. 313, 19. 315, 18. 319 b, 4. 320 b, 10. 327, 30. 343 b, 3. 345 b, 32. 348 b, 2. 349 b, 14. 357, 16. 358, 36. 362, 18. 364, 31. 43. 364 b, 22. 25. 365 b, 10. 368, 10. 372 b, 16. 373 b, 14. 375, 12. 429, 19. 38. 431 b, 9. 439 b, 17. 441b, 21. 38. 442, 44. 446, 8. 452, 10. 21. 38. 453, 47. 470, 24. 470 b, 10. 481 b, 34. 493 b, 13. 497, 30. 511 b, 8. 525, 6. 19. 535, 15. 535 b, 43. 782 b, 32. 784, 28. 826 b, 24. 871, 2. 11. 878 b, 14. 881, 9. — *μὰ τὸν Δία.* 23, 14. 50 b, 1. 69 b, 13. 96 b, 33. 145, 21. 221 b, 9. 301 b, 14. 315, 28. 357 b, 13. — *ναὶ μὰ Δία.* 3, 14. 61 b, 16. 63, 39. 139, 37. 141 b, 27. 144, 20. 146, 30. 147, 34. 154, 31. 163 b, 45. 178 b, 19. 179, 37. 194, 16. 226, 31. 231 b, 45. 234 b, 12. 245 b, 17. 246, 45. 253, 7. 305, 45. 364, 38. 365 b, 33. 366, 7. 426 b, 42. 469, 29. 516, 31. 520 b, 25. 583 b, 23. 809, 10. 820 b, 28. 39. 825, 32. 865, 28. — *ναὶ μὰ τὸν Δία.* 152 b, 3. 255 b, 46. 257, 7. 455, 8. 826 b, 31. 872, 6. — *οὐ μὰ Δία.* 301, 17. 306, 8. 334, 26. 365 b, 35. 374, 11. 378, 14. — *οὐ μὰ τὸν Δία.* 151, 10. 186 b, 30. 194, 36. 256, 20. 27. 257, 38. 300, 32. 307, 42. 334 b, 18. 356, 11. 363 b, 19. 366 b, 30. 424 b, 5. 443, 13. 448, 17. 461 b, 26. 463, 4. 468 b, 39. 474, 5. 485, 25. 499 b, 46. 504, 23. 506, 7. 533 b, 39. 626, 14. 753 b, 40. 769 b, 14. 809, 3. 819, 45. 826 b, 27. 30. — *νὴ Δία.* 2 b, 9. 19, 4. 21, 13. 27, 20. 34, 44. 35 b, 16. 38, 21. 39. 41 b, 10. 48, 15. 49, 8. 51, 35. 53 b, 14. 62, 23. 87 b, 30. 97, 35. 141, 39. 141 b, 18. 145 b, 32. 166 b, 6. 172 b, 37. 201, 5. 205 b, 18. 208 b, 36. 213 b, 21. 255, 39. 304 b, 25. 316, 20. 329, 11. 335 b, 14. 34. 339 b, 15. 343, 16. 358, 10. 383 b, 45. 423 b, 15. 477, 41. 480 b, 17. 502 b, 1. 512 b, 23. 518 b, 28. 526 b, 2. 800 b, 38. 810, 31. 820 b, 15. 821, 25. 865, 35. 870 b, 15. 873 b, 8. 46. 876 b, 40. 877, 34. 880 b, 11. — *νὴ τὸν Δία.* 32, 3. 33 b, 27. 46, 22. 72, 26. 80 b, 24. 83 b, 43. 145 b, 17. 150, 37. 39. 154 b, 40. 166 b, 31. 197 b, 5. 308 b, 45. 422, 29. 471, 13. 473, 46. 505, 28. 629, 41. — *ὦ Ζεῦ.* 136 b, 30. 138, 18. 146, 19. 791 b, 17. — *ὦ Ζεῦ καὶ θεοί.* 154, 33. — *Ἴττω Ζεύς.* 32, 29. — *ἴττω Ζεύς, φησὶν ὁ Θηβαῖος.* 848 b, 7. — *Ζεὺς αἰγίοχος.* 861, 23. — *ὁ ἀποτρόπαιος Ζεύς.* 943 b, 14. — *ὁ Ζεὺς ὁ Δωδωναῖος.* 815 b, 14. — *Ζεὺς ἐλευθέριος.* 968, 10–14. — *ἡ τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθερίου στοά.* 59, 6. 875, 1. — *Ζεὺς ἕρκειος.* 150, 5. 903 b, 4–6. — *εὐρύοπα Ζεύς.* 609 b, 1. — *ὁ ξένιος Ζεύς.* 589 b, 16. 638, 1. 687, 7. 842, 35. — *ὁ Ὀλύμπιος Ζεύς.* 524, 40. 916, 25. — *Ζεὺς ὁμόγνιος καὶ πατρῷος.* 654 b, 45. — *Ζεὺς ὁμόφυλος.* 637 b, 47. — *Ζεὺς ὅριος.* 637 b, 40. — *Ζεὺς πατρῷος.* 448 b, 29. — *Ζεὺς πατρῷος Ἀθηναίοις οὐκ ἔστιν.* 149 b, 35 – 150, 6. — *Ζεὺς πολιοῦχος.* 673, 15. — *ὁ προστροπαῖος Ζεύς.* 904 b, 3. 943 b, 16. — *Ζεὺς τρίτος σωτήρ.* 844 b, 5. — *Ζεὺς ὁ σωτήρ.* 921 b, 15. 18. — *Ζεὺς σωτήριος.* 921 b, 21. — *Ζεὺς φίλιος.* 240, 27. 249 b, 3. 420 b, 5. 913 b, 16. — *Ζεὺς φράτριος.* 150, 5. — *Ζεὺς τῶν θεῶν ἄριστος καὶ δικαιότατος.* 3, 41. — *Ζεύς, κυβερνήτης θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων.* 780, 36. — *ὁ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεύς.* 802, 33. — *θεὸς ὁ θεῶν Ζεύς.* 750 b, 2. — *ὁ Ζεὺς σοφιστής ἐστι.* 419, 28. 32. 902, 2. — *ἐκ Κρόνου καὶ Ῥέας Ζεὺς Ἥρα τε ἐγενέσθην καὶ πάντες ὅσους ἴσμεν ἀδελφοὺς λεγομένους αὐτῶν.* 713b, 9–11. — *οἱ Διὸς υἱεῖς.* 681, 10. — *Ζεὺς - Ἥρα · Ἥφαιστος.* 918 b, 23. — *Ἥφαιστος ὁ Διός.* 321 b, 8. — *Ζεὺς - Δανάη · Περσεύς.* 918 b, 15. — *Περσεὺς ὁ Διός.* 321 b, 3. — *Ζεὺς - Αἴγινα · Αἰακός.* 918 b, 20. — *Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς οἱ Διὸς καὶ Εὐρώπης παῖδες.* 418 b, 40. — *Διὸς υἱὸς (Μίνως).* 419, 20. 541, 8. 16. — *Διὸς μεγάλου ὀαριστής, Μίνως.* 419, 25 – 419 b, 36. — *Δάρδανος ὁ Διὸς καὶ Ἠλέκτρας.* 947 b, 19. — *Διὸς καὶ Διώνης θυγάτηρ Ἀφροδίτη ἡ πάνδημος καλουμένη.* 773, 43. — *Πειρίθους Διὸς υἱός.* 418 b, 14. — *Ζεὺς Μήτιδι συνελθὼν γεννᾷ Ἀθηνᾶν.* 948, 3–13. — *Δηοῖ μιγεὶς Ζεύς.* 913, 39. — *γίνεται Διὸς καὶ Πύῤῥας Ἕλλην.* 960, 9. — *Διὸς υἱὸς νόθος Ἡρακλῆς.* 967, 9. — *ὁ Διὸς Κόρινθος.* 145 b, 13. 903, 10–34. 963, 15–23. 996 b, 21–22. — *τὸ Εὐρυσάκους γένος εἰς Δία ἀναφέρεται.* 321 b, 6. — *εἰς Ὀλυμπίαν τῷ Διὶ χρὴ πέμπειν.* 685 b, 26. — *Διὸς μέγιστον ἄγαλμα χρυσοῦν ἐν*

Ὀλυμπίᾳ. 962b, 4. — *τὰ Ὀλύμπια ἤγετο τῷ Διΐ*. 962b, 8. — *ἡ Διὸς Κρήτη τροφός*. 924, 28. — *τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον* (*ἐν Κρήτῃ*). 541b, 3. 939, 10. 46. — *τὰ τοῦ Διὸς μυστήρια*. 939, 46. — *Ζεύς, ὁ τοῖς Κρησὶ νόμων αἴτιος*. 541, 4. — *οἱ Διὸς νόμοι*. 545, 15. — *ὁ παρὰ Διὸς νομοθέτης* (Minos). 544, 23. 545b, 27. — *Διὸς μαντεῖον ἐν Δωδώνῃ*. 963, 26. — *τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερόν*. 517, 31. — *οἱ Δία σοφοί*. 534b, 8. — *ἡ τοῦ Διὸς φύσις*. 271, 34. — *τὸ τοῦ Διὸς ὄνομα*. 191b, 28—39. 194, 13. 194b, 46. 198b, 24—25. — *Διὸς κρίσις*. 914b, 27. — *αἱ ἐκ Διὸς ὧραι*. 158b, 27. — *τὰ ἐκ Διὸς ὕδατα*. 602b, 25. 610b, 10. 638b, 5. 749, 5. — *τὰ παρὰ τοῦ Διὸς ὕδατα*. 602b, 29. — *τὰ ἐκ Διὸς ἰόντα νάματα*. 638, 43. — *τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ὕδωρ τὸ ἐκ Διός*. 745b, 14. — *Διὸς οὖδας*. 443b, 18. — *ὁ Διὸς κῆπος*. 783, 18. — *ἡ τοῦ Διὸς αὐλή*. 862b, 20. — *Ζεύς, ἀστήρ*. 701, 41. *ὁ Διὸς* (*ἀστήρ*). 738b, 31.

Ζῆθος. 232b, 19. 243, 27. 824, 46. 911b, 6. 912, 7. 914, 34. — *Ζήθου ἀδελφὸς Ἀμφίων, μήτηρ Ἀντιόπη*. 911, 41. — *μὰ τὸν Ζῆθον*. 234b, 5.

Ζήνων, persona dialogi, qui inscribitur *Παρμενίδης*. 918b, 41. — *Ζήνων ὁ Ἐλεάτης Παρμενίδου μαθητής, φυσικὸς φιλόσοφος καὶ πολιτικὸς ὡς ἀληθῶς*. 918, 27. — *Ζήνωνα ἐγγὺς ἐτῶν μ' τότε εἶναι, εὐμήκη δὲ καὶ χαρίεντα ἰδεῖν· καὶ λέγεσθαι αὐτὸν παιδικὰ τοῦ Παρμενίδου γεγονέναι*. 751b, 16. — *Ζήνων ὁ Παρμενίδου ἑταῖρος*. 964b, 41. — *ὁ Ἐλεατικὸς Παλαμήδης*. 809, 26. 964b, 41. — *οἱ ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα*. 105, 3. — *Πυθόδωρος καὶ Καλλίας ἑκάτερος Ζήνωνι ἑκατὸν μνᾶς τελέσας σοφός τε καὶ ἐλλόγιμος γέγονεν*. 320b, 7—9. 918, 30.

Ζωΐλος ἐν τῷ εἰς Πολύφημον ἐγκωμίῳ. 923, 31.

Ζώπυρος. *Ἀλκιβιάδῃ Περικλῆς ἐπέστησε παιδαγωγὸν τῶν οἰκετῶν τὸν ἀχρειότατον ὑπὸ γήρως, Ζώπυρον τὸν Θρᾷκα*. 322, 7.

Ζωροάστρης ὁ Ὠρομάζου. 321b, 43. 918b, 36—38. 918b, 43—919, 5.

Ἡγήσιππος ὁ Ἀρίστωνος. 834b, 3.

Ἠλεῖοι. 895b, 31. 930b, 6. — *ἡ Ἠλείων πόλις*. 177b, 15.

Ἠλεῖος. *Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος*. 11b, 11. 155b, 40. 156, 35. 811b, 45. — *ξένος Ἠλεῖος* (Hippias). 821, 45. 824, 26.

Ἠλέκτρα. *Δάρδανος ὁ Διὸς καὶ Ἠλέκτρας τῆς Ἄτλαντος*. 947b, 19.

Ἠλεκτρύων· Λυσιδίκη· Ἀλκμήνη. 918b, 17.

Ἠλιακός, ή, όν. *Ἴστρος ἐν τοῖς Ἠλιακοῖς*. 895b, 29.

Ἥλιος θεός. 494b, 25. 629, 36. 45. 683, 41. 683b, 15. 17. 24. 684, 1. — *Ἥλιος, Φαέθοντος πατήρ*. 706b, 36. — *Γῆ καὶ Ἥλιος, γονεῖς Ἀθηναίων*. 903, 46.

Ἦλις. 177b, 1. 818, 3. 895b, 27. 930b, 10. — *ἡ Ἦλις χώρα*. 962b, 6. — *Ἦλις πόλις Πελοποννήσου*. 965b, 1—2. — *ἐν Ἤλιδι καλὸν τὸ χαρίζεσθαι ἐρασταῖς*. 774, 1.

Ἡνιόχη. *Ἀνδροπόμπου καὶ Ἡνιόχης τῆς Ἀρμενίου Μέλανθος*. 960, 16.

Ἦρ ὁ Ἀρμενίου, τὸ γένος Πάμφυλος. 537, 43. 938b, 16—31.

Ἥρα. 195b, 23. 27—31. 444b, 3. 448, 11. 608, 23. 608b, 1. 4. 700, 20. 805, 17. 861, 11. 895b, 36. — *νὴ τὴν Ἥραν*. 13b, 43. 75b, 33. 214b, 36. 351b, 10. 794b, 38. 821, 30. 823b, 19. — *ἐκ Κρόνου καὶ Ῥέας Ζεὺς Ἥρα τε καὶ πάντες ὅσους ἴσμεν ἀδελφοὺς λεγομένους αὐτῶν*. 713b, 9—11. — *Ζεύς· Ἥρα· Ἥφαιστος*. 918b, 23. — *Ἥρας δεσμοὶ ὑπὸ υἱέος*. 443, 25. — *Ἥρα διαφερομένη τῷ Ἡφαίστῳ*. 4b, 30. — *Διονύσου μητρυιὰ Ἥρα*. 563b, 5. — *Κρατῖνος Ἥραν καλεῖ τὴν Ἀσπασίαν*. 924, 2. — *ὁ Ἥρας* (*ἀστήρ*). 738b, 20.

Ἡρακλεῖδαι. 321b, 21. 379b, 17. 569b, 40. 960, 18. — *ἡ τῶν Ἡρακλειδῶν ἀποικία*. 592, 35. — *Ἴφιτος καὶ Λυκοῦργος, οἱ Ἡρακλεῖδαι*. 930b, 2.

Ἡρακλείδης ὁ Κλαζομένιος, ὃν Ἀθηναῖοι ξένον ὄντα καὶ εἰς στρατηγίας καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἄγουσιν. 260, 15. Cff. Athenaeus XI. 506 A. Aelian. V. H. XIV. 5.

Ἡρακλείδης (Syracusanus). 836, 38. 44. 836b, 17. 837b, 5. 18. 849b, 38. 39. 46. 850, 7. 22. 34. 35. 37. 850b, 7.

Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός. 963b, 19.

Ἡράκλειος. *ἡ Ἡρακλεία λίθος*. 256, 44. 915, 42. 989, 23 — 989b, 7. — *αἱ Ἡράκλειαι λίθοι*. 731, 2. — *ὅροι Ἡράκλειοι*. 708, 17. — *Ἡράκλειαι στῆλαι*. 54b, 16. 744, 40. 746b, 35. Conf. *Ἡρακλεῶτις*.

Ἡρακλείτειος. *ὁ Ἡρακλείτειος ἥλιος*. 490b, 32. — *οἱ Ἡρακλείτειοι*. 88, 23. 900, 40. 900b, 31.

Ἡράκλειτος. 74b, 36. 79, 10. 194b, 7. 20. 28. 37. 212b, 41. 900, 31. 45. 47. 900b, 8. — *Ἡράκλειτος Βαθέωνος Ἐφέσιος*. 932, 31—40. — *οἱ τοῦ Ἡρακλείτου ἑταῖροι*. 88, 18. — *ὁ Ἡρακλείτου χορός*. 900b, 16. — *οἱ περὶ Ἡράκλειτον*. 212b, 25. *Λέγει που Ἡράκλειτος ὅτι πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει, καὶ ποταμοῦ ῥοῇ ἀπεικάζων τὰ ὄντα λέγει ὡς δὶς ἐς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης*. 194b, 24—26. — *Ἡράκλειτος τὸ ἕν φησι διαφερόμενον αὐτὸ αὑτῷ ξυμφέρεσθαι, ὥσπερ ἁρμονίαν τόξου τε καὶ λύρας*. 776, 2—5. — *Ἡράκλειτος ἔφη καὶ τὸν ἥλιον ἀεὶ γίγνεσθαι*. 954b, 1—2. — *τὸ τοῦ Ἡρακλείτου εὖ ἔχει, ὡς ἄρα πιθήκων ὁ κάλλιστος αἰσχρὸς ἀνθρώπων γένει συμβάλλειν*. 822, 33—34. 42—45. — Heraclitus significari videtur etiam 48b, 27. 120, 1. 5.

Θρᾴξ. 341, 5. 34. 349 b, 4. 893, 12. — *Ζώπυρος ὁ* **Θρᾴξ.** 322, 7.

Θράσυλλος. *μετὰ* **Θρασύλλου** *στρατευόμενος εὐθὺ Ἐφέσου καὶ Ἰωνίας.* 63 b, 41.

Θρασύμαχος persona dialogi, qui inscribitur *Πολιτεία.* 809, 11. 813, 8. 882, 3. 884 b, 5. — **Θρασύμαχος** *ὁ Χαλκηδόνιος.* 422, 2. — *ἢ τοῦτο ἐκεῖνό ἐστιν ἡ λόγων τέχνη, ᾗ* **Θρασύμαχός** *τε καὶ οἱ ἄλλοι χρώμενοι σοφοὶ μὲν αὐτοὶ λέγειν γεγόνασιν, ἄλλους τε ποιοῦσιν, οἳ ἂν δωροφορεῖν αὐτοῖς ὡς βασιλεῦσιν ἐθέλωσιν;* 811 b, 6–10. — *τῶν γε μὴν οἰκτρογόων ἐπὶ γῆρας καὶ πενίαν ἑλκομένων λόγων κεκρατηκέναι τέχνῃ μοι φαίνεται τὸ τοῦ Χαλκηδονίου σθένος. ὀργίσαι τε αὖ πολλοὺς ἅμα δεινὸς ἀνὴρ γέγονε, καὶ πάλιν ὠργισμένοις ἐπᾴδων κηλεῖν, ὡς ἔφη· διαβάλλειν τε καὶ ἀπολύσασθαι διαβολὰς ὁθενδὴ κράτιστος.* 812, 8–13. **Θρασύμαχός** *τε καὶ ὃς ἂν ἄλλος σπουδῇ τέχνην ῥητορικὴν διδῷ.* 813 b, 17. — **Θρασύμαχος** *ὁ σοφιστής.* 946 b, 1. — *οἱ* **Θρασύμαχοι.** 899, 36.

Θρᾷτται. 85 b, 21. 86, 25. — **Θρᾷττά** *τις θεραπαινίς.* 85 b, 5. — *τὰς δούλας οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων* **Θρᾴττας** *ὠνόμαζον καὶ Καρίας.* 922, 9.

Θρηΐκιος *Βορέης.* (Tyrt.) 558, 19.

Θυατειρηνός, *ὁ.* i. e. *Νίκανδρος ὁ γραμματικός.* Cf. Stephanus Byzant. s. v. **Θυάτειρα.**

Θυέστης. 191 b, 1. 391 b, 46. 943, 14. — **Θυέσται.** 636, 2.

Θυμοίτης *ὁ Ἀθηναίων βασιλεύς.* 947, 17. 960, 25.

Ἰάδες *Μοῦσαι.* 120, 1. Significatur Heraclitus Ephesius.

Ἰάμβλιχος. 933, 31. — *ὁ μέγας* **Ἰάμβλιχος.** 902, 5. — *ὁ Χαλκιδεὺς* **Ἰάμβλιχος.** 933, 34.

Ἰαπετός. 779 b, 11.

Ἰάπυγες. 924, 32.

Ἰαστί. 355, 17.

Ἰάσων. 903, 5.

Ἰατροκλῆς, *ἰατρικὸν ὄνομα.* 191, 10.

Ἰατροκλῆς, *ὁ μετὰ Μυρωνίδου τότε ἐλεύθερος ἀφεθεὶς ὑπ' ἐμοῦ* (Plato scribit). 858 b, 39.

Ἴβηρες. 547, 41.

Ἶβις. *τὸ ὄρνεον τὸ ἱερόν, ὃ δὴ καλοῦσιν* (Aegyptii) **Ἶβιν.** 815, 29.

Ἰβύκειος. *τὸ τοῦ* **Ἰβυκείου** *ἵππου πεπονθέναι.* 756, 12. 958 b, 2–7.

Ἴβυκος. *καί πως ἐδυσωπούμην κατ'* **Ἴβυκον,** *μή τι παρὰ θεοῖς ἀμβλακὼν τιμὰν πρὸς ἀνθρώπων ἀμείψω.* 800, 38. — **Ἴβυκος** *ὁ μελοποιός.* 958 b, 2.

Ἰδαῖος, *α, ον.* **Ἰδαῖος** *πάγος.* 448 b, 28. — **Ἰδαῖα** *ὄρη.* (Hom.) 891 b, 24.

Ἴδη, *ἡ.* 568, 2. 16. — **Ἴδη** *τὸ ὄρος.* 914 b, 14.

Ἱέρα. *Στησιχόρου ἐν* **Ἱέρᾳ** *τάφος.* 922 b, 22.

Ἱέρων. 832, 28. 845, 7.

Ἱερώνυμος. *Ἱπποθάλης ὁ* **Ἱερωνύμου.** 362, 4. — *ὁ καὶ* **Ἱερωνύμου** *Ἱππόθαλες.* 362 b, 4.

Ἰθάκη. 257, 25. 449, 38. — **Ἰθάκη,** *νῆσος πρὸς τῇ Κεφαλληνίᾳ.* 928, 8.

Ἰθακήσιος. *Φήμιος ὁ* **Ἰθακήσιος** *ῥαψῳδός.* 256, 32.

Ἴκαρος. 915 b, 7.

Ἴκκος *ὁ Ταραντῖνος, σοφιστὴς ὢν τὴν γυμναστικὴν πρόσχημα ἐποιήσατο.* 157, 9. — *ἆρ' οὖν οὐκ ἴσμεν τὸν Ταραντῖνον* **Ἴκκον** *ἀκοῇ διὰ τὸν Ὀλυμπίασί τε ἀγῶνα καὶ τοὺς ἄλλους, ὃν διὰ φιλονικίαν καὶ τέχνην καὶ τὸ μετὰ τοῦ σωφρονεῖν ἀνδρεῖον ἐν τῇ ψυχῇ κεκτημένος, ὡς λόγος, οὔτε τινὸς πώποτε γυναικὸς ἥψατο οὐδ' αὖ παιδὸς ἐν ὅλῃ τῇ τῆς ἀσκήσεως ἀκμῇ;* 636 b, 14–19. — **Ἴκκος** *Ταραντῖνος, σταδιοδρόμος.* 943, 19.

Ἰλιάς, *ἡ.* 177, 9. 178, 41. 258 b, 46. 259, 14. 316, 29. 449, 25. 557, 14. 938, 12.

Ἴλιον. 449, 38. 500 b, 6. 568, 14. 38. 569 b, 28. 809, 8. 932, 4. — **Ἰλίου** *ἀκρόπολις.* 905, 38.

Ἴλιος *ἱρή.* (Hom.) 337 b, 24. 567 b, 46.

Ἰλισσός, *ὁ.* 745 b, 32. 794, 30. 44. 859, 2. 957 b, 31.

Ἰλλυρίς. 915, 28.

Ἱμεραῖος. *Κρίσων ὁ* **Ἱμεραῖος.** 164 b, 28. 943, 19. — *Στησίχορος ὁ Εὐφήμου* **Ἱμεραῖος.** 801, 11.

Ἴναχος. *Φορωνεὺς* **Ἰνάχου** *καὶ Μελίας.* 947 b, 9.

Ἴναχος *Ἀργεῖος ποταμός.* 444 b, 3.

Ἰνδική, *ἡ ἐκτὸς Γάγγου.* 915, 37.

Ἰνυκηνοί. 819 b, 4.

Ἰνυκός, *χωρίον Σικελίας πάνυ σμικρόν.* 819, 24. 819 b, 44.

Ἰνώ. 924, 35.

Ἰοκάστη. 943, 15. 945, 5.

Ἰόλεως. 45 b, 14–16. 895 b, 37. — **Ἰόλεως,** *Ἰφικλέους υἱός, Ἡρακλέους ἀδελφιδοῦς.* 147 b, 22–36.

Ἱππαρῖνος *ὁ Δίωνος πατήρ.* 966, 30. 34–39. — *σύμβουλος Διονυσίου καὶ πρεσβύτερος* **Ἱππαρῖνος.** 852 b, 4. 853, 31. 854, 3.

Ἱππαρῖνος *ὁ Διονυσίου.* 840, 9. 853 b, 35. 854 b, 15.

Ἵππαρχος, titulus dialogi, qui falso Platoni tribuitur. **Ἵππαρχος,** *ὁ Πεισιστράτου τοῦ ἐκ Φιλαϊδῶν, ὃς τῶν Πεισιστράτου παίδων ἦν πρεσβύτατος καὶ σοφώτατος.* 374, 17 — 374 b, 26. — **Ἱππάρχου** *ἀδελφὸς Ἱππίας.* 374 b, 9.

Ἵππαρχος *Πυθαγόρειος.* 894 b, 30.

Ἵππασος (artifex). 896, 30.

Ἱππίας *ὁ Πεισιστράτου, Ἀθηναίων τύραννος.* 61, 35. 43. — *τρία ἔτη ἐτυραννεύθησαν Ἀθηναῖοι ὑπὸ τοῦ Ἱππάρχου ἀδελφοῦ* **Ἱππίου.** 374 b, 8–9.

Ἱππίας, persona dialogorum, qui inscribuntur *Πρωταγόρας,* **Ἱππίας** *ἐλάττων,* **Ἱππίας** *μείζων.* — **Ἱππίας** *ὁ Ἠλεῖος.* 155 b, 40. 156, 34. 811 b, 44. — *ξένος Ἠλεῖος.* 821, 45. 824, 26. — *καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὥσπερ Γοργίας καὶ Πρόδικος καὶ* **Ἱππίας** *ὁ*

Ἠλεῖος. τούτων γὰρ ἕκαστος οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ᾧ ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας ἀπολιπόντας σφίσι ξυνεῖναι χρήματα διδόντας καὶ χάριν προσειδέναι. 11 b, 9–16. – καὶ γὰρ ἂν δεινὰ ποιοίην (Hippias loquitur), εἰ Ὀλυμπίαζε μὲν εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων πανήγυριν, ὅταν τὰ Ὀλύμπια ᾖ, ἀεὶ ἐπανιὼν οἴκοθεν ἐξ Ἤλιδος εἰς τὸ ἱερὸν παρέχω ἐμαυτὸν καὶ λέγοντα ὅ τι ἂν τις βούληται ὧν ἂν μοι εἰς ἐπίδειξιν παρεσκευασμένον ᾖ, καὶ ἀποκρινόμενον τῷ βουλομένῳ ὅ τι ἄν τις ἐρωτᾷ, νῦν δὲ τὴν Σωκράτους ἐρώτησιν φύγοιμι. 177, 21 – 177 b, 5. – Ἱππίας, πάντων μάλιστα ἔμπειρος λογισμῶν καὶ λογιστικῆς. 179, 7–9. – γεωμετρίας. 179 b, 20. – ἀστρονομίας ἔτι μᾶλλον ἐπιστήμων ἢ τῶν ἔμπροσθεν. 179 b, 36. – πάντως πλείστας τέχνας πάντων σοφώτατος ἀνθρώπων. 180, 3–25. – ἡ Ἦλις ὅταν τι δέηται διαπράξασθαι πρός τινα τῶν πόλεων ἀεὶ ἐπὶ πρῶτον ἐμὲ ἔρχεται (Hippias loquitur) τῶν πολιτῶν αἱρουμένη πρεσβευτήν, ἡγουμένη δικαστὴν καὶ ἄγγελον ἱκανώτατον εἶναι τῶν λόγων οἳ ἂν παρὰ τῶν πόλεων ἑκάστων λέγωνται. πολλάκις μὲν οὖν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις ἐπρέσβευσα, πλεῖστα δὲ καὶ περὶ πλείστων καὶ μεγίστων εἰς τὴν Λακεδαίμονα. 818, 3–9. – Ἱππίας, ἀνὴρ πλεῖστον ἀργύριον εἰργασμένος τῶν νῦν ἐπὶ σοφίᾳ. 828, 26. – Ἱππίας τοὺς διαλεκτικοὺς λόγους περιτμήματα ἐκάλεσεν. 913, 31.

Ἱπποδάμεια. 191 b, 16.

Ἱπποθάλης, persona dialogi, qui inscribitur *Λύσις*. – Ἱπποθάλης ὁ Ἱερωνύμου. 362, 4. – ὦ παῖ Ἱερωνύμου Ἱππόθαλες. 362 b, 5. – Ἱπποθάλης Λύσιδος ἐρῶν. 362 b, 2 sqq.

Ἱπποκένταυροι, οἱ. 794 b, 20.

Ἱπποκράτης ὁ Κῷος, ὁ τῶν Ἀσκληπιαδῶν. 154 b, 10. 13. 813, 36. 40. 43. 928 b, 35–36. 965 b, 42.

Ἱπποκράτης persona dialogi, qui inscribitur *Πρωταγόρας*. – Ἱπποκράτης ὁ Ἀπολλοδώρου υἱός, Φάσωνος δὲ ἀδελφός. 154, 8. – εἶπον βλέψας πρὸς τὸν Ἱπποκράτη· ὦ παῖ Ἀπολλοδώρου. 161 b, 28. – Ἱπποκράτης ὅδε ἐστὶ μὲν τῶν ἐπιχωρίων, Ἀπολλοδώρου υἱός, οἰκίας μεγάλης τε καὶ εὐδαίμονος· αὐτὸς δὲ τὴν φύσιν δοκεῖ ἐνάμιλλος εἶναι τοῖς ἡλικιώταις. ἐπιθυμεῖν δέ μοι δοκεῖ ἐλλόγιμος γενέσθαι ἐν τῇ πόλει. 156 b, 30–33.

Ἱππολύτη ἡ Ἀμαζών. 945, 20.

Ἱππόλυτος. 570 b, 43. 677 b, 5. 917 b, 10. 945, 19–27.

Ἱππόνικος. 156 b, 3. – Καλλίας ὁ Ἱππονίκου. 11 b, 19. 81, 28. 154, 42. 156, 17. 860 b, 12. 876 b, 4. – ὦ παῖ Ἱππονίκου (Callias appellatur). 164 b, 25. – ὦ παῖ Ἱππονίκου Ἑρμόγενες. 185 b. 3. 196 b, 15.

Ἱππῶναξ. 912 b, 32. 923, 6.

Ἶρις. 197 b, 4. 897 b, 48. – ἔοικεν ὁ τὴν Ἶριν Θαύμαντος ἔκγονον φήσας οὐ κακῶς γενεαλογεῖν. 76, 36.

Ἴσθμια, τά. 895 b, 32.

Ἰσθμός, ὁ. 28, 17. 685 b, 27. 745, 23. 895 b, 33. 924 b, 1. 927, 40. 947 b, 17. 957 b, 21. 968, 15. Ἰσθμοῖ. 363, 33.

Ἶσις. ἐκεῖ (ἐν Αἰγύπτῳ) φασὶ τὰ τὸν πολὺν τοῦτον σεσωσμένα χρόνον μέλη τῆς Ἴσιδος ποιήματα γεγονέναι. 556, 38–40.

Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος. ὁ νῦν νεωστὶ εἰληφὼς τὰ Πολυκράτους χρήματα Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος. 305, 6–7. – τὸ ῥῆμα τὸ φάναι δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους ὠφελεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς βλάπτειν, οἶμαι Περιάνδρου εἶναι ἢ Περδίκκου ἢ Ξέρξου ἢ Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου ἤ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλουσίου ἀνδρός. 425, 28–32. – Conf. praefat. ad edit. min. vol. IX. p. VII–XI.

Ἰσμηνός, ὁ ποταμός. 937, 29.

Ἰσοκράτης. 857, 17. – Ἰσοκράτης ὁ καλός - - νέος ἔτι - - δοκεῖ μοι (Socrates loquitur) ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι λόγους τὰ τῆς φύσεως, ἔτι τε ἤθει γεννικωτέρῳ κεκρᾶσθαι· ὥστε οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστὸν προϊούσης τῆς ἡλικίας εἰ περὶ αὐτούς τε τοὺς λόγους, οἷς νῦν ἐπιχειρεῖ, πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἁψαμένων λόγων, ἔτι τε εἰ αὐτῷ μὴ ἀποχρήσαι ταῦτα, ἐπὶ μείζω δέ τις αὐτὸν ἄγοι ὁρμὴ θειοτέρα. φύσει γάρ ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ. ταῦτα δὴ οὖν ἐγὼ μὲν παρὰ τῶνδε τῶν θεῶν ὡς ἐμοῖς παιδικοῖς Ἰσοκράτει ἐξαγγέλλω. 817 b, 2–16. – Πρωταγόρου μαθητὴς Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ. 938, 17.

Ἰσόλοχος. Πυθόδωρος ὁ Ἰσολόχου. 320 b, 7.

Ἴστρος ἐν τοῖς Ἠλιακοῖς. 895 b, 28.

Ἰταλία. 531, 23. 609 b, 21. 705 b, 29. 835 b, 42. 841, 18. 841 b, 32. 846 b, 4. 894 b, 24. 902, 35. 36. 912 b, 13. 930, 5. 937 b, 42. 946 b, 38. 963 b, 5. 965, 38. 966 b, 31.

Ἰταλικός, ή, όν. ἀνὴρ Ἰταλικός. 236, 15. 912 b, 6. — ὁ Ἰταλικὸς νόμος. 557, 42. – Ἰταλικὴ Σίβυλλα. 963 b, 4.

Ἰταλιῶται. 841 b, 6. 875, 26. 34.

Ἰταλιωτικός, ή, όν. Ἰταλιωτικαὶ τράπεζαι. 841, 20.

Ἰτώνιαι, αἱ. 859 b, 6.

Ἰφικλῆς, Ἡρακλέους ἀδελφός, Ἰόλεω πατήρ. 147 b, 35.

Ἶφις. Αἰόλου καὶ Ἴφιδος τῆς Πηνειοῦ Σαλμωνεύς. 960, 11.

Ἴφιτος καὶ Λυκοῦργος οἱ Ἡρακλεῖδαι. 930 b, 2.

Ἰωλκός. 903, 5.

Ἴων. 947, 33. – Ἀπόλλων πατρῷος καλεῖται διὰ τὴν Ἴωνος γένεσιν. 150, 4. – Κρεούσῃ μιγεὶς Ἀπόλλων Ἴωνα ἐγέννησεν, ἀφ' οὗ τοὺς Ἀθηναίους Ἴωνας κληθῆναι. 903 b, 1–2.

Ἴων persona dialogi, qui inscribitur Ἴων. – τὸν Ἴωνα χαίρειν. πόθεν τὰ νῦν ἡμῖν ἐπιδεδήμηκας; ἢ οἴκοθεν ἐξ Ἐφέσου; 254, 1–2. – πολλάκις ἐζήλωσα ὑμᾶς

τοὺς ῥαψῳδούς, ὦ Ἴων, τῆς τέχνης. 254, 14. — Ἴων ὁ Ἐφέσιος. 256, 32. 260, 18.

Ἴων ἐν Φρουροῖς. 935 b, 4.

Ἴωνες, οἱ. 150, 2. 790 b, 18. 903 b, 2. 929 b, 30. 32. 946, 20. — Λύκων Ἴων γένος. 893 b, 44.

Ἰωνία, ἡ. 63 b, 41. 88, 18. 897 b, 30. 902, 36. 915, 27. 958, 9. — ἡ δωδεκάπολις Ἰωνία. 960 b, 2. — ἐν τῇ Ἰωνίᾳ αἰσχρὸν νενόμισται τὸ χαρίζεσθαι ἐρασταῖς. 774, 6.

Ἰωνικός, ἡ, όν. Ἰωνικὸς βίος. 567, 37. — ὁ Ἰωνικὸς ποιητής (Homerus). 741 b, 43. — ἡ Ἰωνικὴ πόλις (Τέως). 923 b, 13. — διάλυσις Ἰωνική. 958 b, 19.

Καδμεῖοι. 379 b, 17.

Καδμεῖος, α, ον. Καδμεία νίκη. 549, 14. 991, 22.

Κάδμος. 48, 22. 29. 937, 15. 18. 20. — Κάδμος, ὁ Ἀγήνορος. 929, 3. — Κάδμος, ὁ Σιδώνιος. 559, 46. — Κάδμοι. 382, 22.

Κάειραι. τὰς δούλας οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων Θράττας καὶ Καείρας ὠνόμαζον. 922, 9.

Καινεὺς ὁ Θετταλός, ἐκ γυναικὸς μεταβληθεὶς εἰς ἀνδρὸς φύσιν. 682 b, 36. 945 b, 15.

Καινίς, ἡ Ἄτρακος θυγάτηρ, εἰς ἄνδρα μεταβληθεῖσα (Καινεύς). 945 b, 16.

Κάλλαισχρος. Κριτίας ὁ πρῶτος, οὗ Κάλλαισχρος, οὗ Κριτίας ὁ δεύτερος. 947, 12. — Κριτίας ὁ Καλλαίσχρου. 156 b, 22. 339, 20. — ὦ καὶ Καλλαίσχρου (Critias appellatur). 346 b, 6.

Καλλιάδης. Καλλίας ὁ Καλλιάδου. 320 b, 8.

Καλλίας ὁ Καλλιάδου. Ζήνωνι ἑκατὸν μνᾶς τελέσας σοφός τε καὶ ἐλλόγιμος γέγονεν. 320 b, 8—9. — Καλλίας Ἀθηναίων στρατηγὸς ἔνδοξος. 918, 33. Conf. Thucyd. I. 61. 63.

Καλλίας, persona dialogi qui inscribitur Protagoras. 893, 16. 893 b, 22. — Καλλίας ὁ Ἱππονίκου. 156, 17. 860 b, 12. — ὦ καὶ Ἱππονίκου (Callias appellatur). 164 b, 25. — Καλλίας ὁ καλός. 175 b, 31. — Καλλίας ὁ Ἱππονίκου, ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι. 11 b, 18—19. Cf. Xenoph. Sympos. 1, 5. — εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ σοφισταί, οἷσπερ καὶ ὁ ἀδελφός σου (Hermogenes appellatur) Καλλίας πολλὰ τελέσας χρήματα σοφὸς δοκεῖ εἶναι. 189 b, 11—12. — Πρωταγόρας καταλύει παρὰ Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου. 154, 42. — Καλλίας ὁ Ἱππονίκου τῶν Πρωταγόρου ἐπίτροπος. 81, 27. — ὁ Καλλίου ἀδελφὸς ὁμομήτριος, Πάραλος ὁ Περικλέους. 156 b, 18. — Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου ἐστὸν δύο υἱέε. 11 b, 20. — ὦ παῖ Καλλίου (Protarchus appellatur). 265 b, 14. — Καλλίου οἶκος τῆς πόλεως ὁ μέγιστος καὶ ὀλβιώτατος. 165, 48. — Καλλίου τοῦ Ἱππονίκου πλουσιώτερος. 876 b, 4.

Καλλίας, διάλογος Αἰσχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ. 923 b, 36.

Καλλικλῆς, persona dialogi, qui inscribitur Γοργίας. — Καλλικλῆς ὁ Ἀχαρνεύς. 237, 40. — παρ' ἐμοὶ (Callicles loquitur) Γοργίας καταλύει. 213, 16. — ὦ Καλλίκλεις, ἐγώ τε (Socrates loquitur) καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταὐτόν τι πεπονθότε, ἐρῶντε δύο ὄντε δυοῖν ἑκάτερος, ἐγὼ μὲν Ἀλκιβιάδου τε καὶ φιλοσοφίας, σὺ δὲ τοῦ τε Ἀθηναίων δήμου καὶ τοῦ Πυριλάμπους. 231, 4—7. — οἱ Καλλικλεῖς. 899, 36.

Καλλικλῆς ἐν τῷ περὶ θεωρίας. 896, 40.

Καλλικρήτη s. Καλλικρίτη. Ἀνακρέων τὴν Καλλικρήτην τὴν Κυάνης ἐπίστασθαι ἔφη τὰ τυραννικά. 62, 1—7.

Καλλίμαχος. 922 b, 6. 965 b, 34. — Καλλίμαχος ἐν ὕμνῳ Δήμητρος καλάθου. 960 b, 47.

Καλλίξενος. οἱ περὶ Θηραμένην καὶ Καλλίξενον κατεχειροτόνησαν τῶν δέκα στρατηγῶν ἄκριτον θάνατον. 861 b, 15—17.

Καλλιόπη. ἡ πρεσβυτάτη Μουσῶν Καλλιόπη. 808, 14.

Καλλιῤῥόη. Γηρυόνης ὁ Χρυσάορος καὶ Καλλιῤῥόης τῆς Ὠκεανοῦ. 942, 29. 948, 49.

Καλλιῤῥόη κρήνη ἐν τῇ Ἀττικῇ. 859, 4. 967, 12.

Καλλίστρατος. 872 b, 25. 26. 27. 873, 2.

Καμβύσης. Μανδάνης καὶ Καμβύσου, Πέρσου τινός, γίγνεται ὁ Κῦρος. 936, 28—29.

Καμβύσης, ὁ Κύρου. 379 b, 37. 573 b, 41. 574, 35. 574 b, 8. 10. 924, 9.

Κανάχη s. Κανάκη. Μακαρεὺς Κανάχῃ τῇ ἀδελφῇ μιγείς. 943, 16.

Κάρ. 921 b, 37. — ὥσπερ ἐν Καρὶ ἐν ἐμοὶ ἔστω ὁ κίνδυνος. 142, 11. — μὴ οὐκ ἐν τῷ Καρὶ ὑμῖν ὁ κίνδυνος κινδυνεύηται. 354, 43. — ἐν τῷ Καρὶ ὁ κίνδυνος. 921 b, 30 — 922, 9. — ἐν Καρὸς αἴσῃ. (Hom.) 921 b, 35.

Κᾶρες. 921 b, 31. 922, 7. 8. 942 b, 25. 27.

Κάρησος. (Hom.) 891 b, 25.

Καρία. 968, 14.

Καρικός, ἡ, όν. Καρική τις Μοῦσα. 620, 9. 942 b, 24—27.

Καρίωνες. τοὺς μικροὺς στρατιώτας τινὲς Καρίωνας προσηγόρευον. 921 b, 24.

Καρχηδόνιοι. 547, 41. 564 b, 13. 843 b, 35. 850, 37. 852 b, 1. 926, 14. — τὸ Καρχηδονίων νόμισμα. 878 b, 32. 879, 11. 25. — Καρχηδόνιοι θύουσιν ἀνθρώπους, καὶ ταῦτα ἔνιοι αὐτῶν καὶ τοὺς αὐτῶν υἱεῖς τῷ Κρόνῳ. 416 b, 20—22.

Καρχηδών. 417, 12. — Καρχηδὼν ἐν Λιβύῃ πόλις διάσημος. 924 b, 33.

Κατάνη, πόλις Σικελίας, Χαρώνδου πατρίς. 937, 45.

Καύκασος, ὁ. 948, 42.

Κέβης, persona dialogi, qui inscribitur Φαίδων. 24 b, 15. 858 b, 7—12. 966 b, 15. — Κέβης ὁ Θηβαῖος, παρὼν τῷ Σωκράτους θανάτῳ. 31, 43.

Κεῖοι, οἱ. 167, 2. 547 b, 13.

Κεῖος, ὁ ἀπὸ τῆς Κέω. 968, 18. — Πρόδικος ὁ Κεῖος.

11 b, 11. 63, 16. 155 b, 41. 156 b, 2. 331 b, 5. 877 b, 18. 938, 18. 24. — *Πυθοκλείδης ὁ Κεῖος*. 157, 13. *Σιμωνίδης ὁ Κεῖος*. 167, 27. 374, 25.

Κεκροπὶς φυλή 922, 27. 958, 10.

Κέκροψ. 744 b, 44. — *Ἄγραυλος ἡ Κέκροπος*. 961 b, 45.

Κελτοί. 547, 41.

Κενταυρικὸς θίασος. 409 b, 12.

Κένταυροι. 403, 10. 945 b, 18. — *ὁ Κένταυρος*. 861 b, 39. Sed pro *Κενταύρου* hic malim *Κερβέρου*, coll. Polit. IX. 588 C.

Κεραμεικός. 958, 24. — *Κεραμεικοὶ δύο*. 958, 25. 992, 21 — 23. — *ἐκτὸς τείχους ἐν Κεραμεικῷ*. 751 b, 18.

Κεραμεῖς. *Παυσανίας ὁ ἐκ Κεραμέων*. 156 b, 8.

Κέρβερος, ὁ. 526 b, 13. 937, 11.

Κερκυραῖοι. 915 b, 37.

Κερκύων. 617 b, 40. 942 b, 7 — 12.

Κεφαλληνία, ἡ. 928, 8.

Κέφαλος, persona dialogi, qui inscribitur *Πολιτεία*. — *ἦμεν οὖν οἴκαδε* (in Piraeeo) *εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Λυσίαν τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ Πολεμάρχου ἀδελφούς. - - ἦν δ' ἔνδον καὶ ὁ πατὴρ ὁ τοῦ Πολεμάρχου Κέφαλος*. 421 b, 18 — 422, 5. — *Λυσίας ὁ Κεφάλου*. 793, 2. 810, 33. — *Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου*. 421, 8. 946, 39. — *ὦ Κέφαλε, οἶμαί σου τοὺς πολλοὺς ἡγεῖσθαί σε ῥᾳδίως τὸ γῆρας φέρειν οὐ διὰ τὸν τρόπον ἀλλὰ διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι*. 422 b, 15 — 18. — *ὁ πάππος τε καὶ ὁμώνυμος ἐμοὶ* (Cephalus loquitur) *σχεδόν τι ὅσην ἐγὼ νῦν οὐσίαν κέκτημαι παραλαβὼν πολλάκις τοσαύτην ἐποίησε, Λυσανίας δὲ ὁ πατὴρ ἔτι ἐλάττω αὐτὴν ἐποίησε τῆς νῦν οὔσης*. 422 b, 32 — 35.

Κέφαλος, persona dialogi, qui inscribitur *Παρμενίδης*. — *ἐπειδὴ Ἀθήναζε οἴκοθεν ἐκ Κλαζομενῶν* (Cephalus loquitur) *ἀφικόμεθα, κατ' ἀγορὰν ἐνετύχομεν Ἀδειμάντῳ τε καὶ Γλαύκωνι. - - - - παῖς ἦν ὅτε τὸ πρότερον ἐπεδήμησα δεῦρο ἐκ Κλαζομενῶν· πολὺς δὲ ἤδη χρόνος ἐξ ἐκείνου*. 751, 1 — 10. — *Κέφαλος ὁ Κλαζομένιος*. 918, 32.

Κέως. 819, 7. 968, 18. — *Κέως νῆσος ἣ καὶ Μεροπὶς ἐκαλεῖτο*. 965 b, 6.

Κηδαλίων. *Σοφοκλῆς Κηδαλίωνι*. 920 b, 37.

Κῆπις. *Ἀδείμαντος ὁ Κήπιδος*. 156 b, 14.

Κήϋξ. 958 b, 27.

Κηφεύς. *Ἀνδρομέδα Κηφέως*. 918 b, 16.

Κηφισιεύς. *Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεύς*. 18, 12.

Κιθαιρών, ὄρος Βοιωτίας. 745, 24. 957 b, 23.

Κιλικία. 937 b, 10.

Κίμων. 62, 22. 241 b, 28. 247 b, 4. 248, 19 — 21. 249, 16. 914, 10.

Κινησίας ὁ Μέλητος. *ἡγεῖ τι φροντίζειν Κινησίαν τὸν Μέλητος, ὅπως ἐρεῖ τι τοιοῦτον ὅθεν ἂν οἱ ἀκούοντες βελτίους γίγνοιντο, ἢ ὅ τι μέλλει χαριεῖσθαι τῷ ὄχλῳ τῶν θεατῶν; Δῆλον δὴ τοῦτό γε, Κινησίου γε πέρι*. 241, 3 — 8. Harpocratio: *Λυσίου β' λόγοι εἰσὶ πρὸς Κινησίαν, ἐν οἷς πολλάκις μνημονεύει τἀνδρός, λέγων ὡς ἀσεβέστατος εἴη καὶ παρανομώτατος, καὶ ὅτι καὶ οἱ κωμῳδοδιδάσκαλοι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν γράφουσιν εἰς αὐτόν. εἴη δ' ἂν οὗτος ὁ διθυραμβοποιός, οὗ μέμνηνται πολλάκις οἱ κωμικοὶ καὶ Στράττις ὅλον δρᾶμα ποιήσας εἰς αὐτόν, ὅπερ ἐγράφη Κινησίας, ἐν ᾧ καὶ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ κωμῳδεῖ*. Cf. Aristoph. Av. 1373 — 1409. Schol. ad Aristoph. Ran. 154.

Κινύρας. *ἐὰν πλουτῇ μὲν Κινύρα τε καὶ Μίδα μᾶλλον, ᾖ δὲ ἄδικος, ἄθλιός τ' ἐστὶ καὶ ἀνιαρῶς ζῇ*. 558, 11 — 13.

Κίος πόλις Μυσίας. 968, 18.

Κλαζομεναί. 751, 1. 9. — *Κλαζομεναί, πόλις Ἰωνίας*. 958, 9.

Κλαζομένιος. *Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος*. 14 b, 27. — *Ἡρακλείδης ὁ Κλαζομένιος*. 260, 15. — *Κέφαλος ὁ Κλαζομένιος*. 918, 32.

Κλέαρχος. 904, 19. 931, 26. 965, 39. — *Κλέαρχος ἐν Ἀρκεσίλᾳ*. 942, 20.

Κλεινίας - Δεινομάχη· Ἀλκιβιάδης. 918 b, 22. — *Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου*. 231, 6. 328, 4. 333, 26. 317, 4. — *ὁ Κλεινίου υἱός* (Alcibiades). 153 b, 7. — *ὦ παῖ Κλεινίου* (Alcibiades). 311, 1. — *ἐν Κορωνείᾳ ὁ σὸς* (Alcibiadis) *πατὴρ Κλεινίας ἐτελεύτησεν*. 316, 41.

Κλεινίας, ὁ Ἀλκιβιάδου ἀδελφός. *Κλεινίαν, τὸν Ἀλκιβιάδου νεώτερον ἀδελφόν, ἐπιτροπεύων Περικλῆς, δεδιὼς περὶ αὐτοῦ μὴ διαφθαρῇ δὴ ὑπὸ Ἀλκιβιάδου, ἀποσπάσας ἀπὸ τούτου, καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος ἐπαίδευε· καὶ πρὶν ἓξ μῆνας γεγονέναι, ἀπέδωκε τούτῳ οὐκ ἔχων ὅ τι χρήσαιτο αὐτῷ*. 156, 37 — 42. — *Κλεινίας, ὁ Ἀλκιβιάδου ἀδελφός, μαινόμενος ἄνθρωπος*. 320, 44 — 47. 918, 25 — 26.

Κλεινίας persona dialogorum, qui inscribuntur *Εὐθύδημος* et *Ἀξίοχος*. — *Κλεινίας, Ἀξιόχου μὲν υἱὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ παλαιοῦ, αὐτανεψιὸς δὲ τοῦ νῦν ὄντος Ἀλκιβιάδου*. 137, 43. — *τὸ Ἀξιόχου μειράκιον*. 135, 9. — *Κλεινίας ὁ Ἀξιόχου*. 859, 3.

Κλεινίας ὁ Κρής, persona dialogi, qui inscribitur *Νόμοι*, et Epinomidis, 939, 5. — *Κλεινίας ὁ Κνώσιος*. 543 b, 28.

Κλεινίειος. *Ὁ Κλεινίειος οὗτος* (Alcibiades). 231, 24.

Κλεισθένης. 947, 34. — *ἡ Κλεισθένους πολιτεία*. 860, 21.

Κλείταρχος. 926, 13.

Κλειτόμαχος ὁ Τιμάρχου ἀδελφός. 63 b, 12. 17.

Κλειτοφῶν, persona dialogi, qui inscribitur *Κλειτοφῶν*. — *Κλειτοφῶν ὁ Ἀριστωνύμου*. 422, 4. 882, 1.

Κλειτώ, Εὐήνορος καὶ Λευκίππης μονογενὴς θυγάτηρ.

939, 4. 943b, 41. — Κρήτη νῆσος. 558b, 21. — Κρήτη, πολύνοιαν μᾶλλον ἢ πολυλογίαν ἀσκοῦσα. 549, 35. — ἵππων χρεία οὔτε τις πολλῶν οὔτε πολλὴ κατὰ τὴν Κρήτην. 634, 12. — ἡ Διὸς Κρήτη τροφός. 924, 28.

Κρητικός, ή, όν. ὁ Κρητικὸς νόμος. 640, 1. — ἡ Κρητικὴ πόλις. 573b, 23. — ἡ Κρητικὴ πολιτεία. 508b, 9. 546, 12. — οἱ Κρητικοὶ νόμοι. 579, 5.

Κρίσων ὁ Ἱμεραῖος δρομεὺς ἀκμάζων. 164b, 28. 33. — Κρίσων Ἱμεραῖος, σταδιοδρόμος, γάμων ἁπάντων ἀπείρατος. 636b, 19. 943, 19.

Κριτίας ὁ Δρωπίδου. 706, 13 — 708, 24. 947, 9. — ὁ παλαιὸς Κριτίας. 708, 25. — Δρωπίδης, οὗ Κριτίας ὁ πρῶτος, οὗ Κάλλαισχρος. 947, 12. — ἡ Κριτίου τοῦ Δρωπίδου οἰκία καὶ ὑπ' Ἀνακρέοντος καὶ ὑπὸ Σόλωνος καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν ποιητῶν ἐγκεκωμιασμένη παραδέδοται ἡμῖν, ὡς διαφέρουσα κάλλει τε καὶ ἀρετῇ καὶ τῇ ἄλλῃ λεγομένῃ εὐδαιμονίᾳ. 341b, 8—11.

Κριτίας, persona dialogorum, qui inscribuntur Πρωταγόρας, Χαρμίδης, Τίμαιος, Κριτίας, Ἐρυξίας. 946b, 3. 46—49. — Κριτίας ὁ Καλλαίσχρου. 156b, 22. 339, 20. — ὁ καὶ Καλλαίσχρου. 346b, 6. — Κάλλαισχρος, οὗ Κριτίας ὁ δεύτερος. 947, 13. — Κριτίου πάππος Κριτίας ὁ παλαιός, πρόππαππος Δρωπίδης. 706, 16—18. — Χαρμίδης ὁ Γλαύκωνος Κριτίου ἀνεψιός 339b, 13—14. — Κριτίας Χαρμίδου ἐπίτροπος ἅμα καὶ ἀνεψιός. 340, 28. 349b, 25. — τοῦτο μέν, ὦ φίλε Κριτία, πόῤῥωθεν ὑμῖν τὸ καλὸν (poësis) ὑπάρχει ἀπὸ τῆς Σόλωνος συγγενείας. 340, 23—25. — Οὐ κακῶς εἰς ὑμᾶς τὴν ἀρχὴν τῶν ἐλεγείων ἐποίησεν ὁ Γλαύκωνος ἐραστής (Critias), εἰπών· Παῖδες Ἀρίστωνος, κλεινοῦ θεῖον γένος ἀνδρός. 438b, 32.

Κριτόβουλος. 20b, 18. — Κριτοβούλου πατὴρ Κρίτων. 18, 10. — τὸ Ἀξιόχου μειράκιον (Clinias) μάλα πολὺ ἐπιδεδωκέναι μοι ἔδοξε (Crito loquitur), καὶ τοῦ ἡμετέρου οὐ πολύ τι τὴν ἡλικίαν διαφέρειν Κριτοβούλου. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σκληφρός, οὗτος δὲ προφερὴς καὶ καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὴν φύσιν. 135, 10—13. — περὶ τῶν υἱέων ἐν ἀπορίᾳ εἰμί (Crito loquitur), τί δεῖ αὐτοῖς χρήσασθαι. ὁ μὲν οὖν νεώτερος ἔτι καὶ σμικρός ἐστι, Κριτόβουλος δ' ἤδη ἡλικίαν ἔχει καὶ δεῖταί τινος, ὅστις αὐτὸν ὀνήσει. 151b, 40—43. — Κριτόβουλος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Κρίτων παρῆσαν τῷ Σωκράτους θανάτῳ. 31, 38.

Κρίτων, persona dialogorum, qui inscribuntur Κρίτων, Φαίδων, Εὐθύδημος. 20b, 17. — Κρίτων, Σωκράτους ἡλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου πατήρ. 18, 10. — ἡ ὑμετέρα τέχνη (Crito appellatur) ἡ γεωργία. 145, 15. conf. 150b, 37—38. 152, 11. — περὶ τῶν υἱέων ἐν ἀπορίᾳ εἰμί (Crito loquitur), τί δεῖ αὐτοῖς χρήσασθαι. ὁ μὲν οὖν νεώτερος ἔτι καὶ σμικρός ἐστι, Κριτόβουλος δ' ἤδη ἡλικίαν ἔχει καὶ δεῖταί τινος, ὅστις αὐτὸν ὀνήσει. 151b, 40—43. — Κρίτωνι ξένοι εἰσὶν ἐν Θετταλίᾳ. 24b, 20. 28b, 31. — Κρίτων παρῆν τῷ Σωκράτους θανάτῳ. 31, 38. 31b, 30.

Κροῖσος. 832b, 1. 936, 29. — Κροῖσος ὁ Ἀλυάττου βασιλεὺς Λυδῶν. 936, 18. 937b, 10. — ὁ Κροίσῳ γενόμενος χρησμός. 517b, 12. conf. Herodot. I. 55.

Κρομμυώνιος, α, ον. ἡ Κρομμυωνία ὗς. 359, 28.

Κρόνος. 3, 43—44. 4b, 29. 191b, 39—43. 194b, 12—30. 195b, 15. 251, 14. 20. 374b, 11. 392, 11. 393, 25. 393b, 12. 18. 395, 40. 416b, 22. 443, 1. 2. 582, 43. 582b, 12. 30. 713b, 8. 9. 779b, 11. 926, 14. 17. — οὕτως εἶ Κρόνος. 142b, 41. conf. Aristoph. Nubb. 926. Vesp. 1458. Plut. 581. — Κρόνος, ἀστήρ. 701, 40. — ὁ Κρόνου (ἀστήρ). 738b, 31.

Κρότων, ὁ. 912b, 11. — Κρότων πόλις τῆς Ἰταλίας. 937b, 42.

Κροτωνιάτης. Ἄστυλλος Κροτωνιάτης. 943, 20.

Κτέατος καὶ Εὔρυτος, οἱ Μολιονίδαι. 895b, 21.

Κτήσιππος, persona dialogorum qui inscribuntur Εὐθύδημος et Λύσις. — Κτήσιππος, νεανίσκος τις Παιανιεύς, μάλα καλός τε κἀγαθὸς τὴν φύσιν ὅσον μέν, ὑβριστὴς δὲ διὰ τὸ νέος εἶναι. 136b, 2. — Κτήσιππος ὁ Παιανιεύς. 362, 4. — ὁ Κτησίππου ἀνεψιὸς Μενέξενος. 363b, 33. — Κτήσιππος, ὁ Παιανιεύς, παρῆν τῷ Σωκράτους θανάτῳ. 31, 40.

Κτησιφῶν. 894, 13.

Κυάνη. Καλλικρίτη ἡ Κυάνης. 63, 6.

Κυδαθήναιον (Κύδαθον) δῆμος ἐν ἄστει τῆς Πανδιονίδος φυλῆς. 958b, 21.

Κυδαθηναιεύς. Ἀριστόδημος, Κυδαθηναιεύς. 769b, 15.

Κυδίας (poëta). ἐνόμισα σοφώτατον εἶναι τὸν Κυδίαν τὰ ἐρωτικά, ὃς εἶπεν ἐπὶ καλοῦ λέγων παιδός, ἄλλῳ ὑποτιθέμενος, „εὐλαβεῖσθαι μὴ κατέναντα λέοντος νεβρὸν ἐλθόντα μοῖραν αἱρεῖσθαι κρεῶν.“ 340b, 7—11. Plutarchus de facie in orbe lunae c. 19: Θέων ἡμῖν οὗτος τὸν Μίμνερμον ἐπάξει καὶ τὸν Κυδίαν καὶ τὸν Ἀρχίλοχον, πρὸς δὲ τούτοις τὸν Στησίχορον καὶ τὸν Πίνδαρον.

Κυζικηνός. Ἀπολλόδωρος ὁ Κυζικηνός. 960, 12.

Κύζικος. 857, 15.

Κυκλάδες, αἱ. 918, 13. 918b, 28. 925b, 29.

Κύκλωπες. 567, 26. 568, 3. — Εὐριπίδης Κύκλωπι. 921b, 40.

Κυμαῖος, α, ον. ἡ Κυμαία Σίβυλλα. 963b, 12—15.

Κύμη. 924, 30.

Κυνόσαργες. 859, 1. 863b, 12. 967, 1—11.

Κύπριοι. 935b, 1.

Κύπριος, α, ον. *Θυσίαι Κύπριαι*. 593, 22. — *τὰ Στασίνου Κύπρια*. 892 b, 13.

Κύπρος. 380 b, 17. 937 b, 9. 17. — *Κύπρος νῆσος*. 924, 29.

Κυρήνη. 70, 1.

Κυρηναῖος. *Ἀπολλόδωρος ὁ Κυρηναῖος*. 938, 38.

Κύρνος. 544, 11. — *Κύρνος νῆσος*. 924, 28.

Κῦρος. 312, 29. 573 b, 29. 46. 574, 31. 46. 574 b, 4. 6. 8. 832 b, 1. 837 b, 1. 963 b, 18. 964, 21. — *πᾶσα ἡ Ἀσία ἐδούλευε τρίτῳ ἤδη βασιλεῖ, ὧν ὁ μὲν πρῶτος Κῦρος ἐλευθερώσας Πέρσας τοὺς αὑτοῦ πολίτας τῷ αὑτοῦ φρονήματι ἅμα καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους ἐδουλώσατο καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρι Αἰγύπτου ἦρξεν*. 379 b, 33—36. — *ἡμίονον τον Κῦρόν φησιν ὁ χρησμός*. 936, 25—30.

Κῦρος ὁ Ἀρτοξέρξου ἀδελφός. 919, 27.

Κυψελίδαι. *τὸ Κυψελιδῶν ἀνάθημα ἐν Ὀλυμπίᾳ*. 797 b, 2. 962, 44 — 962 b, 4. 993, 12 — 994, 2.

Κύψελος Περιάνδρου πατήρ. 962, 44. — *Περίανδρος ὁ Κυψέλου*. 61, 27.

Κωκυτὸς ποταμός. 56 b, 13. 34. 862 b, 26. — *Κωκυτοί*. 446 b, 18.

Κώμαρχος. 895 b, 28.

Κῷος. *Ἱπποκράτης ὁ Κῷος*. 154 b, 10. 928 b, 35. — *Κῷος βόλος*. 922 b, 27. 29. 31.

Λάβυς, εὐνοῦχός τις νεωκόρος. 915 b, 42.

Λαερτιάδης. *Διογενὲς Λαερτιάδη*. (Hom.) 178, 28.

Λάϊος. 925, 34. — *ὁ πρὸ τοῦ Λαΐου νόμος*. 635, 6. (Athenaeus XIII. 19: *ἄλλοι δέ φασι τῶν παιδικῶν ἐρώτων κατάρξασθαι Λάϊον ξενωθέντα παρὰ Πέλοπι καὶ ἐρασθέντα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Χρυσίππου, ὃν καὶ ἁρπάσαντα καὶ ἀναθέμενον εἰς ἅρμα εἰς Θήβας φυγεῖν*.) — *Οἰδίπους ὁ Λαΐου καὶ Ἰοκάστης*. 945, 5. — *Λαΐου υἱὸν Μίλητον λέγει Ἀριστοφάνης*. 893, 13.

Λάκαινα τὸ γένος. 918 b, 33. — *αἱ Λάκαιναι σκύλακες*. 752, 39.

Λακεδαιμόνιοι. 83, 13—15. 167, 36 — 167 b, 33. 199, 41. 260, 9. 316, 40. 321, 2. 21. 322, 21. 25. 322 b, 3. 4. 337, 9. 22. 29. 36. 337 b, 5. 30. 338, 16. 352, 40. 356, 37—42. 380, 16. 380 b, 7. 31. 44. 381 b, 27. 382, 7. 9. 11. 37. 418 b, 30. 419 b, 10. 473 b, 13. 541, 4. 542, 39. 545, 40. 549 b, 6. 557 b, 30. 558 b, 28. 561, 8. 564 b, 12. 568 b, 1. 573, 29. 574 b, 17. 575 b, 45. 819 b, 8. 9. 17. 46. 820, 1. 35. 42. 47. 820 b, 29. 36. 867 b, 38. 899 b, 19. 940, 35. 919, 13. 35. 957 b, 40. — *Λυκοῦργος Λακεδαιμονίων νομοθέτης*. 964, 20. — *οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς*. 321, 0. 321 b, 1. 18. — *ἡ Λακεδαιμονίων πολιτεία*. 572 b, 32 — 573, 6. — *ἡ Λακεδαιμονίων εἱλωτεία*. 609, 27. — *Ἀρκάδες ὑπὸ Λακεδαιμονίων διοικισθέντες*. 778 b, 12.

Λακεδαιμόνιος. *Σπαρτιάτης ἢ Λακεδαιμόνιος* (*Λυκοῦργος*). 937, 34. — *Μέγιλλος ὁ Λακεδαιμόνιος*. 939, 6. — *ὦ Λακεδαιμόνιε ξένε* (Megille). 545 b, 10. 546 b, 15. 547, 25. — *Παυσανίας ὁ Λακεδαιμόνιος*. 832, 29. — *Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος*. 167 b, 25. 919 b, 32.

Λακεδαίμων. 28, 43. 79 b, 27. 167, 37. 321 b, 10. 322, 33. 37. 352 b, 6. 419 b, 19. 531, 20. 543 b, 7. 23. 544, 34. 547, 10. 568 b, 8. 33. 37. 40. 573, 22. 618, 6. 635, 2. 637 b, 15. 774, 1. 785 b, 38. 818, 9. 819, 43. 819 b, 21. 41. 837 b, 18. 937, 44. 940, 40. — *ἡ Λακεδαίμων εὐνομός ἐστιν*. 819 b, 27. — *ἡ ἐν Λακεδαίμονι πολιτεία*. 582, 14. — *ἐν Λακεδαίμονι σιδηρῷ νομίζουσι*. 878 b, 40. 879, 12. — *Λακεδαίμων βραχύλογος*. 549, 34. — *Λακεδαίμων πρότερον Σπάρτη προσαγορευομένη*. 965 b, 3.

Λάκων, ὁ. 808 b, 31. — *Γλαῦκος ὁ Λάκων*. 927, 20.

Λάκωνες, οἱ. 309 b, 42. 820 b, 3. 921, 14. 927 b, 5. 941, 22. 46.

Λακωνική, ἡ. 930, 13.

Λακωνικός, ή, όν. *Λακωνικὸς ἀνήρ*. 199, 40. 878 b, 45. — *Λακωνικὸς βίος*. 567, 36. — *ὁ Λακωνικὸς τρόπος*. 586, 39. 939 b, 29. — *βραχυλογία Λακωνική*. 167 b, 33. — *ἡ Λακωνικὴ δύναμις*. 853 b, 46. — *ἡ Λακωνικὴ πόλις*. 573 b, 22. — *ἡ Λακωνικὴ πολιτεία*. 508 b, 9. 30. 546, 12. — *τὸ Λακωνικόν* (*ἔθος*). 622, 40. — *Λακωνικὸν „ὦ θεῖε“*. 939 b, 31. — *Λακωνικαὶ σκύλακες*. 958, 27.

Λάμαχος. 259 b, 12.

Λαμία. *Εὐριπίδης ἐν τῷ τῆς Λαμίας προλόγῳ*. 963 b, 1. — *Κράτης Λαμίᾳ*. 915 b, 13.

Λαμίσκος (Pythagoreus.) 850 b, 18.

Λαμπιδώ, *Λεωτυχίδου μὲν θυγάτηρ, Ἀρχιδάμου δὲ γυνή, Ἄγιδος δὲ μήτηρ*. 322 b, 34.

Λαμπροκλῆς, *μουσικός*. *Ἀγαθοκλῆς, οὗ μαθητὴς Λαμπροκλῆς* (f. *Λάμπρος*), *οὗ Δάμων*. 918, 17.

Λάμπρος. *μουσικὴν ὑπὸ Λάμπρου παιδευθείς*. 378, 27. Conf. *Λαμπροκλῆς*.

Λαμψακηνός. *Μητρόδωρος ὁ Λαμψακηνός*. 254 b, 9.

Λανική, *ἡ Ἀλκιβιάδου τροφός, Λάκαινα τὸ γένος*. 918 b, 33. (*Ἀμύκλαν* Antisthene auctore vocat Plutarchus Alcib. c. 1.)

Λαοδάμας. *Πλάτων Λαοδάμαντι εὖ πράττειν*. 856.

Λαομέδων. 856, 5. (epist. 12.)

Λαονόμη. *Ἀλκαῖος · Λαονόμη · Ἀμφιτρύων*. 918 b, 17.

Λαπίθαι. 945 b, 18.

Λάρισα. 308, 38. — *Λάρισσα πόλις Θετταλίας*. 916, 32. 33.

Λαρισαῖοι. 294, 8.

Λάχεσις, *μία τῶν Μοιρῶν*. 538 b, 31. 32. 36. 39. 40. 42. 540, 16. 689 b, 34. 929 b, 35.

Λάχης, persona dialogi, qui inscribitur *Λάχης*. — *Οὐδὲν ἐρῶ* (Laches loquitur) *πρὸς ταῦτα, ἔχων εἰπεῖν, ἵνα μή με φῇς ὡς ἀληθῶς Αἰξωνέα εἶναι*. 359 b, 14

φός. 421, 18. 793, 2. 8. 13. 17. 793b, 1. 13. 19. 24. 796, 40. 797, 31. 797b, 1. 800b, 5. 41. 45. 806b, 43. 807, 8. 807b, 12. 23. 809b, 19. 32. 810, 33. 34. 811b, 6. 813, 8. 814, 31. 816b, 2. 24. 817, 7. 9. 817b, 7. 16. 882, 2. 6. 884b, 18. 921, 18. — ὁ ποιητής. 796, 35. — ἀγαθὸς ποιητής. 797b, 21. — ῥήτωρ. 961, 32. — ὁ ἀκόλαστος Λυσίας. 961, 42. — ὁ Λυσίου ἀδελφὸς Πολέμαρχος. 807, 1. — Λυσίας ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ. 893, 7. 17. — Λυσίας ἐν τῇ πρὸς Μετάνειραν ἐπιστολῇ. 910, 8.

Λυσιδίκη. Ἠλεκτρύων - Λυσιδίκη· Ἀλκμήνη. 918b, 18.

Λυσιδίκη. Βώρου καὶ Λυσιδίκης Πένθιλος. 960, 15.

Λυσικλείδης (Siculus). 834b, 5.

Λυσικλῆς. Ἀσπασία ἐπεγήματο μετὰ τὸν Περικλέους θάνατον Λυσικλεῖ τῷ προβατοκαπήλῳ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔσχεν υἱὸν ὀνόματι Πορίστην, καὶ τὸν Λυσικλέα ῥήτορα δεινότατον κατεσκευάσατο. 923b, 31—35.

Λυσίμαχος. Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου. 252, 43. 306b, 38.

Λυσίμαχος persona dialogi, qui inscribitur Λάχης. — Ἀριστείδης τὸν υἱὸν τὸν αὐτοῦ Λυσίμαχον, ὅσα μὲν διδασκάλων εἴχετο, κάλλιστα Ἀθηναίων ἐπαίδευσεν, ἄνδρα δὲ οὐδενὸς βελτίω ἐποίησεν. 306b, 41—44. 867, 2—4. conf. 350b, 10—15. — Λυσίμαχος Σωκράτους δημότης (Ἀλωπεκῆθεν). 351, 28. 354b, 22. — εἴ τι καὶ σύ, ὦ παῖ Σωφρονίσκου, ἔχεις τῷδε τῷ σαυτοῦ δημότῃ (Lysimachus loquitur) ἀγαθὸν συμβουλεῦσαι, χρὴ συμβουλεύειν. δίκαιος δ' εἶ· καὶ γὰρ πατρικὸς ἡμῖν φίλος τυγχάνεις ὤν· ἀεὶ γὰρ ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατὴρ ἑταίρω τε καὶ φίλω ἦμεν, καὶ πρότερον ἐκεῖνος ἐτελεύτησε πρίν τι ἐμοὶ διενεχθῆναι. 351, 44 — 351b, 2. — Λυσίμαχος καὶ Μελησίας συσσιτοῦσιν. 350b, 8. — Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου υἱὸς τοῦ Ἀριστείδου. 64, 10. 73b, 43. 350, 14.

Λυσίππη. Ἐριφύλη ἡ Ταλαοῦ καὶ Λυσίππης. 937, 20.

Λύσις, persona dialogi, qui inscribitur Λύσις. — Λύσις ἐστὶ Δημοκράτους τοῦ Αἰξωνέως ὁ πρεσβύτατος υἱός. 363, 9. — ὦ παῖ Δημοκράτους. 364b, 36. — ἃ ἡ πόλις ὅλη ᾄδει περὶ Δημοκράτους καὶ Λύσιδος τοῦ πάππου τοῦ παιδὸς (Lysidis) καὶ πάντων πέρι τῶν προγόνων, πλούτους τε καὶ ἱπποτροφίας καὶ νίκας Πυθοῖ καὶ Ἰσθμοῖ καὶ Νεμέᾳ τεθρίπποις τε καὶ κέλησι, ταῦτα ποιεῖ τε καὶ λέγει (Hippothales Lysidis amator), πρὸς δὲ τούτοις ἔτι κρονικώτερα. 363, 30—35.

Λύσις. τὸ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου μαθητοῦ αὐτοῦ, φυγόντος εἰς Θήβας ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ καὶ καθηγησαμένου Ἐπαμεινώνδα. 938, 1—4. — Φιλόλαος ἦλθεν εἰς Θήβας τεθνεῶτι τῷ διδασκάλῳ Λύσιδι χοὰς ποιήσων ἐκεῖ τεθαμμένῳ. 894b, 28—30. 32.

Λυσιστράτη. Ἀριστοφάνης Λυσιστράτῃ. 926b, 28.

Λωτοφαγὶς νῆσος, ἡ. 935b, 30.

Λωτοφάγοι. 515, 14. 935b, 18—31.

Μάγνης Ποαστρίᾳ. 901b, 39.

Μαγνησία πόλις ἐν Κρήτῃ, Θεσσαλῶν ἄποικος. 943b, 41.

Μάγνητες. 640, 36. 645b, 30. 672, 31. 683b, 13. — ἡ Μαγνήτων πόλις. 694, 13.

Μαγνῆτις λίθος. 256, 41. 915b, 2.

Μακαρία. Ἡρακλέους θυγάτηρ, Μακαρία. 965b, 21—33. 980, 16—18.

Μακαρεὺς Κανάκῃ τῇ ἀδελφῇ μιχθείς. 943, 16. — Μακαρεῖς τινὲς ἀδελφαῖς μιχθέντες λαθραίως. 636, 3.

Μακάρων νῆσοι. 251, 17. 24. 251b, 5. 252b, 9. 499, 29. 507b, 12. 773, 7. 24.

Μακεδόνες. 225b, 7. 9. 333b, 4. 965b, 31.

Μακεδονία. 61, 34. 225, 14. 225b, 7. 916, 30. 920b, 8.

Μακεδών. Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών. 963, 37.

Μανδάνη. Ἀρυήνης καὶ Ἀστυάγους Μανδάνη γίγνεται παῖς, ταύτης δὲ καὶ Καμβύσου Κῦρος υἱός. 936, 27—29.

Μανεθώς. τὰ Μανεθῶ Αἰγυπτιακά. 947, 42.

Μανιόλαι νῆσοι. 915, 40.

Μαντινικός, ή, όν. Διοτίμα, γυνὴ Μαντινική (μαντική). 782, 40. — ἡ Μαντινικὴ ξένη. 786b, 20.

Μαραθών. 380, 12. — Μαραθών, τόπος τῆς Ἀττικῆς. 924, 12—14. — Μαραθῶνι. 380, 20. 30. 38. 39. 380b, 1. 382, 2. — ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη. 576, 2. — ἡ ἐν Μαραθῶνι γενομένη μάχη. 579b, 23. — τὸ Μαραθῶνι γενόμενον. 576, 8.

Μαραθώνιος. ὁ Μαραθώνιος ταῦρος. 925, 32.

Μαργίτης. 336b, 15.

Μαριανδυνοί, οἱ. ἡ τῶν Μαριανδυνῶν καταδούλωσις. 609, 30.

Μαρικᾶς. Εὔπολις Μαρικᾷ. 894b, 17.

Μάρκελλος (geographus). 948, 36. — Μάρκελλος ἐν τοῖς Αἰθιοπικοῖς. 948b, 21.

Μάρκος ὁ φιλόσοφος, βασιλεὺς Ῥωμαίων. 931, 13.

Μαρμυσσός, κώμη περὶ Γεργιθίωνα. 963b, 16.

Μαρσύας. 452, 10. 566, 1. — ὁ Σάτυρος ὁ Μαρσύας. 788, 36. — Μαρσύας καὶ τὰ παιδικὰ αὐτοῦ Ὄλυμπος ὁ Φρύξ. 418b, 17. — ἃ Ὄλυμπος ηὔλει, Μαρσύου λέγω, τούτου διδάξαντος. 788, 43. — ἡ τοῦ Μαρσύου δορὰ εἰς ἀσκὸν τελευτήσασα. 19, 142. — Μαρσύας Ὑάγνιδος, ὁ πρῶτος μετὰ Ἀθηνᾶν αὐλῶν εὑρετής. 925, 15—22. — Μαρσύας Ὀλύμπου υἱὸς τοῦ αὐλητοῦ. 928b, 5—11. 960b, 16. — Μαρσύας vocatur Socrates 788b, 17.

Μαρσύας ὁ νεώτερος. 958b, 15. Vid. Index Lection. in Univ. Litt. Vratislav. per aest. MDCCCXXXVI. instit.

Μαρσύας ποταμός. 925, 21. 928b, 10.

Μαχάων. 258b, 17.

Μέγαρα. 49b, 43. 925, 36. 927, 40—41. 940, 49.

— Μέγαρα. πόλις περὶ τὸν Ἰσθμόν. 968, 15. — Μέγαράδε. 28 b, 16. 793 b, 9.

Μέγαρα πόλις ἐν Σικελίᾳ. 968, 17.

Μεγαρεῖς, οἱ. 903, 12. 14. 17. 21. 32. 964, 50.

Μεγαρεῖς, οἱ ἐν Σικελίᾳ. 544, 8.

Μεγαρεύς (Theognis). 940 b, 9. — Ἡρόδικος ὁ Μεγαρεύς. 157, 11.

Μεγαρίς, ἡ. 940 b, 7.

Μεγαρόθεν. 31, 44. 875, 9.

Μεγαροῖ. 69, 19. 842, 24.

ἡ Μεγαροῖ μάχη. 438 b, 32.

Μέγιλλος ὁ Λακεδαιμόνιος, persona dialogi, qui inscribitur Νόμοι, et Epinomidis. 939, 6.

Μέδων, ὁ πρεσβύτερος τῶν Κόδρου παίδων. 960, 48.

Μειδίας. 967, 43. 967 b, 3.

Μειδίας ὁ ὀρτυγοτρόφος. 321, 9. Cf. Aristoph. Av. 1297. Athenaeus XI. 506 D.

Μελαιναί. (δῆμος τῆς Ἀντιοχίδος.) 960, 22.

Μελάμποδες, οἱ. Αἴγυπτος καταστρεψάμενος τὴν Μελαμπόδων χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασεν Αἴγυπτον. 948 b, 33.

Μελαμποδίδαι. ὁ τῶν Μελαμποδιδῶν μάντις Θεοκλύμενος. 258 b, 38.

Μέλανθος, ὁ Ἀνδροπόμπου καὶ Ἡνιόχης. 947, 17—22. 960, 17—38.

Μελανίππη. ἡ Εὐριπίδου Μελανίππη. 771 b, 28. — Εὐριπίδης Μελανίππη. 965, 28.

Μέλης. τί δὲ ὁ Κινησίου πατὴρ Μέλης; ἢ πρὸς τὸ βέλτιστον βλέπων ἐδόκει σοι κιθαρῳδεῖν; ἢ ἐκεῖνος μὲν οὐδὲ πρὸς τὸ ἥδιστον; ἠνία γὰρ ᾄδων τοὺς θεατάς. 241, 9—11. — Κινησίας ὁ Μέλητος. 241, 4.

Μελησίας, persona dialogi, qui inscribitur Λάχης. — Θουκυδίδης δύο υἱεῖς ἔθρεψεν, Μελησίαν καὶ Στέφανον. καὶ τούτους ἐπαίδευσε τά τε ἄλλα εὖ καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων — τὸν μὲν γὰρ Ξανθίᾳ ἔδωκε, τὸν δὲ Εὐδώρῳ —· ἀγαθοὺς δὲ ἄνδρας αὐτοὺς ποιῆσαι οὐ δυνατὸς ἦν. 307, 9—19. 867, 17—28. Cf. 350 b, 10—18. — Μελησίου υἱός, πάππου ἔχων ὄνομα, Θουκυδίδης. 350, 13. — Θουκυδίδης ὁ Μελησίου υἱὸς τοῦ Θουκυδίδου. 64, 13. — Μελησίας καὶ Λυσίμαχος συσσιτοῦσιν. 350 b, 8.

Μέλητος. 1 b, 12. 3, 1. 9 b, 9. 11—19. 104 b, 32. 893, 6. — Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω (Socrates loquitur) τὸν ἄνδρα (τὸν ἐμαυτὸν γραψάμενον)· νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτόν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ τὸν δῆμον Πιτθεύς, εἴ τιν' ἐν νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον, οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ. 1, 13—17. — ἐκ τούτων καὶ Μέλητός μοι (Socrati) ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Λύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος. 13, 43—44. — Μέλητος ὁ ἀγαθός τε καὶ φιλόπολις, ὥς φησι. 13 b, 14. — Μέλητος, τραγῳδίας φαῦλος ποιητής, Θρᾲξ γένος. 893, 11—17. 893 b, 41—43. — Μελήτου Οἰδιπόδεια. 893, 14.

Μελία. Φορωνεὺς Ἰνάχου καὶ Μελίας. 947 b, 9.

Μέλισσος (philosophus Eleaticus). ἄλλοι αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεφήναντο, οἷον ἀκίνητον τελέθειν ᾧ πάντ' ὄνομ' εἶναι, καὶ ἄλλα ὅσα Μέλισσοί τε καὶ Παρμενίδαι διϊσχυρίζονται, ὡς ἕν τε πάντα ἐστὶ καὶ ἕστηκεν ἐν αὑτῷ, οὐκ ἔχον χώραν ἐν ᾗ κινεῖται. 88 b, 16—20. 90, 11. — Μέλισσον καὶ τοὺς ἄλλους οἳ ἓν ἑστὸς λέγουσι τὸ πᾶν ἧττον αἰσχύνομαι (Socrates loquitur) ἢ ἕνα ὄντα Παρμενίδην. 90, 23—25. — οἱ περὶ Μέλισσον. 900 b, 40.

Μελίτη. 751 b, 2. — Μελίτη δῆμος Κεκροπίδος. 858, 10.

Μέμφις ἡ Νείλου. Λιβύη ἡ Ἐπάφου καὶ Μέμφεως τῆς Νείλου. 948, 29.

Μέμφις (ἡ πόλις). 935 b, 20. 947, 44. 964, 15.

Μένανδρος. 904, 31. — Μένανδρος Ἀδελφοῖς β'. 965, 44. — Ἀνδρογύνῳ. 901 b, 42. — Δεισιδαίμονι. 902 b, 16. — Ἑαυτὸν τιμωρουμένῳ. 895, 38. — Ἐγχειριδίῳ. 897 b, 39. — Θεοφορουμένῃ. 896, 4. 968 b, 12. — Καταψευδομένῳ. 900 b, 43. — Κεκρυφάλῳ. 896, 3. 968 b, 12. — Πλοκίῳ. 896, 3. — Ῥαπιζομένῃ. 902 b, 17. — Σικυωνίῳ. 959 b, 37. — Συνεργώσῃ. 900, 26. — Ὑδρίᾳ. 895 b, 7. — Χήρᾳ. 897 b, 39. 967, 38.

Μενδαῖος. Ἀντίμοιρος ὁ Μενδαῖος. 156, 21.

Μενέλαος. 143, 42. — Μενέλεως. 455, 34. 770 b, 3. 5.

Μενέξενος persona dialogorum qui inscribuntur Λύσις et Μενέξενος. — ὁ καὶ Δημοφῶντος (Menexenus appellatur). 364, 15. — Κτησίππῳ συνήθης ἐστὶ (Lysis) διὰ τὸν τούτου ἀνεψιὸν Μενέξενον· Μενεξένῳ μὲν γὰρ δὴ πάντων μάλιστα ἑταῖρος ὢν τυγχάνει. 363 b, 33—34. — ὅρα ὅπως ἐπικουρήσεις μοι, ἐάν με ἐλέγχειν ἐπιχειρῇ ὁ Μενέξενος. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι ἐριστικός ἐστιν; 365 b, 31—33. — ἦν δὲ (παρὼν τῷ Σωκράτους θανάτῳ) καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων. 31, 40.

Μενοιτιάδης. Πάτροκλος Μενοιτιάδης. 447, 34.

Μενοίτιος. ὁ τοῦ Μενοιτίου (Patroclus). 682 b, 14.

Μένων (ὁ Θεσσαλός) persona dialogi, qui inscribitur Μένων. — ὁ καὶ Ἀλεξιδήμου (Meno appellatur). 297 b, 22. — ὁ Μένωνος ἑταῖρος Ἀρίστιππος. 294, 8. — χρυσίον καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι ἀρετή ἐστιν, ὥς φησι Μένων, ὁ τοῦ μεγάλου βασιλέως πατρικὸς ξένος. 298 b, 15—17. — ὁ Ἀνύτου ξένος Μένων. 305, 15. — Conf. Xenoph. Anab. II. 6, 21—29.

Μερόπη, ἡ Νείλου. Φοῖνιξ ὁ Ἀγήνορος καὶ Μερόπης τῆς Νείλου. 966 b, 30.

Μερόπη. Γλαῦκος ὁ Σισύφου καὶ Μερόπης. 938, 47.

Μεροπίς. Κίος (immo Κῶς) νῆσος ἢ καὶ Μεροπὶς ἐκαλεῖτο. 965 b, 6.

Μεσσήνη. 322, 27. 31. 568b, 33. 37. 40. 572, 32. 575b, 45. 853, 13. 919, 11. 960, 18.

Μεσσήνιοι. 609b, 18. 940, 36. 42.

Μεταγένης Ὁμήρῳ. 894, 4.

Μετάνειρα. Λυσίας ἐν τῇ πρὸς Μετάνειραν ἐπιστολῇ. 910, 9.

Μεταπόντιον, τό. 912b, 11.

Μήδεια ἡ Κόλχος. 142, 13. — Εὐριπίδης Μηδείᾳ. 966, 2.

Μηδικός, ή, όν. ἡ Μηδικὴ παιδεία. 574, 27.

Μῆδος, ὁ. 843b, 3. 919, 33. 968, 10. — Μῆδοι. 379b, 35. 936, 27.

Μήθυμνα, πόλις ἐν Λέσβῳ. 930, 2.

Μηθυμναῖος (Ἀρίων). 930, 1.

Μήστωρ. 746b, 42.

Μῆτις. Ζεὺς Μήτιδι συνελθὼν γεννᾷ Ἀθηνᾶν. 948, 3–13. — ὁ τῆς Μήτιδος υἱὸς Πόρος. 783, 14.

Μητίων. Ἐρεχθεύς - Προκρίς· Μητίων - γυνή τις· Εὐπάλαμος. 918b, 24. — Δαίδαλος ὁ [Εὐπαλάμου τοῦ] Μητίωνος. 256, 22.

Μητρόβιος. Κόννος ὁ Μητροβίου. 136, 17. 378, 23.

Μητρόδωρος. οἶμαι (Io loquitur) κάλλιστα ἀνθρώπων λέγειν περὶ Ὁμήρου, ὡς οὔτε Μητρόδωρος ὁ Λαμψακηνὸς οὔτε Στησίμβροτος οὔτε Γλαύκων. 254b, 7–10.

Μίδας Φρυγῶν βασιλεύς. 928b, 43–46. — τὸ ἐπίγραμμα, ὃ Μίδᾳ τῷ Φρυγί φασί τινες ἐπιγεγράφθαι. 810b, 22–30. — Μίδου πλουσιώτερος. 455b, 2. — ἐάν τις ἄρα πλουτῇ μὲν Κινύρα τε καὶ Μίδα μᾶλλον, ᾖ δὲ ἄδικος, ἄθλιός τ' ἐστὶ καὶ ἀνιαρῶς ζῇ. 558, 11–13.

Μίθαικος ὁ τὴν ὀψοποιίαν συγγεγραφὼς τὴν Σικελικήν. 248b, 37. Cf. Athenaeus VII. 15. 128. XII. 12.

Μίθρας, ὁ. 918b, 38.

Μίκκος, Σωκράτους ἑταῖρός τε καὶ ἐπαινέτης, οὐ φαῦλός γε ἀνὴρ ἀλλ' ἱκανὸς σοφιστής. 362, 17–19.

Μιλήσιοι. 546b, 28. — Ἀσπασία ἡ Μιλησία. 383b, 44. 923b, 29. — Θαλῆς ὁ Μιλήσιος. 167b, 21. 531, 30. 818, 19. 832, 31. 937b, 18.

Μίλητος. Διόδωρος ἐν τῷ περὶ Μιλήτου συγγράμματι. 923b, 31.

Μιλτιάδης. 241b, 28. 247b, 4. 861b, 11. 914, 11. — Μιλτιάδης ὁ ἐν Μαραθῶνι. 248, 22.

Μινόταυρος, ὁ. 925, 42. 46.

Μίνως. 21b, 34. 544, 38. 545, 16. 579, 21. 832b, 3. 925, 31. 35. 40. 41. 926, 27. — Μίνως. Διὸς υἱός. 541, 7. 16. — Μίνως καὶ Ῥαδάμανθυς. 862b, 27. — Ζεὺς ἐποιήσατο δικαστὰς τῶν τετελευτηκότων υἱεῖς αὐτοῦ, δύο ἐκ τῆς Ἀσίας, Μίνω τε καὶ Ῥαδάμανθυν. 251b, 1–10. 252b, 11–14. — Μίνως καὶ Ῥαδάμανθυς, οἱ Διὸς καὶ Εὐρώπης παῖδες. 418b, 40 – 420, 20. — Μίνως, inscriptio dialogi. 415–420.

Μιτυληναῖοι. Vid. Μυτιληναῖοι.

Μνήμη (Μνημοσύνη) καὶ Μοῦσαι. 137b, 16.

Μνημοσύνη. 744, 32. — ἡ τῶν Μουσῶν μήτηρ Μνημοσύνη. 94b, 7.

Μνήσαρχος. Πυθαγόρας Μνησάρχου δακτυλιογλύφου, Τυῤῥηνός. 937b, 36.

Μνήσαρχος. Πυθαγόρου ἐκ Θεανοῦς παῖδες Τηλαύγης καὶ Δάμων ἢ ὥς τινες Μνήσαρχος. 937b, 45–47.

Μνησεύς. 746b, 40.

Μνησίθεος, ὄνομα κύριον. 191, 27.

Μοῖρα. 784b, 9. — Μοῖραι. 619, 34. 959, 1. — Μοῖραι, Ἀνάγκης τρεῖς θυγατέρες, Λάχεσίς τε καὶ Κλωθὼ καὶ Ἄτροπος. 538b, 29–31. 929b, 34. — τὰ τῶν Μοιρῶν προσρήματα. 689b, 32–35.

Μολιονίδαι, οἱ. Κτέατος καὶ Εὔρυτος, οἱ Μολιονίδαι. 895b, 22. 30. 33.

Μολοσσίς, ἡ. 963, 26.

Μορυχία οἰκία, ἡ. 961, 39. 996, 1. — Λυσίας ἦν ἐν ἄστει παρ' Ἐπικράτει ἐν τῇ πλησίον τοῦ Ὀλυμπίου οἰκίᾳ τῇ Μορυχίᾳ. 793, 8–11.

Μόρυχος. 961, 39–41. 996, 1.

Μουνυχία, ἡ. 907, 45.

Μουνυχιὼν μήν. 962b, 8.

Μοῦσα. 207, 10. 256b, 6. 29. 257b, 11. 13. 456b, 35. 555b, 14. 557, 27. 560, 30. 561, 8. 561b, 17. 563, 19. 576b, 27. 586b, 28. 617b, 34. 620, 45. 620b, 38. 39. 42. 625b, 9. 631b, 27. 632, 5. 693b, 5. 696b, 3. — Μοῦσα φιλόσοφος. 293b, 9. — αὕτη ἡ Μοῦσα (philosophia). 491, 39. — ἡ ἀληθινὴ Μοῦσα. 510, 20. — ἡ ἡδυσμένη Μοῦσα. 534, 39. — ἡ χορικὴ Μοῦσα. 562b, 7. — ἡ τῶν τραγῳδῶν Μοῦσα. 776b, 45. — ὁ τρίπους τῆς Μούσης. 585, 29. — Καρική τις Μοῦσα. 620, 9. 942b, 24. — ἡ ἀπόλεμος Μοῦσα. 626b, 24. — ἡ Οὐρανία Μοῦσα. 776, 31. — Μοῦσαι. 196b, 1. 314, 18. 437b, 1. 509, 26. 509b, 23. 24. 554b, 5. 22. 556, 8. 560, 6. 562, 25. 562b, 3. 563b, 20. 568, 7. 576b, 38. 612, 19. 618, 29. 632, 3. 663b, 26. 679b, 19. 686b, 22. 716b, 3. 6. 744, 24. 780, 35. 801b, 1. 5. 808, 2. 3. 7. 9. 16. 811, 6. 925, 19. 928b, 8. — ἡ τῶν Μουσῶν μήτηρ Μνημοσύνη. 94b, 6. — Μοῦσαι καὶ Μνήμη (Μνημοσύνη). 137b, 16. — Ἰάδες καὶ Σικελαί τινες Μοῦσαι. 120, 1. 5. — αἱ νυμφικαὶ Μοῦσαι. 608b, 23. — παλαιαὶ Μοῦσαι. 627b, 10. — αἱ Μοῦσαι λέγουσι. 797b, 42. — Μουσῶν κῆποί τινες. 256b, 19. — Μουσῶν εὕρημα. 256b, 43. — ὁ Μουσῶν χορός. 559b, 24. — εὐδαίμων χορεία Μουσῶν. 702b, 44. — οἱ τῶν Μουσῶν προφῆται οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ᾠδοί. 809, 28. Significantur οἱ τέττιγες. cf. 807b, 33.

Μουσαῖος. 21b, 38. 157, 8. 257b, 17. — Μουσαῖος καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. 436b, 37. 437, 43.

Μυῖα. Πυθαγόρου ἐκ Θεανοῦς θυγάτηρ Μυῖα, ἢ ὥς τινες Ἀριγνώτη. 937b, 46–47.

Ξάνθιππος. Περικλῆς ὁ Ξανθίππου. 311b, 2. 378, 21.

Ξάνθιππος. Πρωταγόρᾳ συμπεριεπάτουν ἐκ μὲν τοῦ ἐπὶ θάτερα Καλλίας ὁ Ἱππονίκου καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ ὁμομήτριος, Πάραλος ὁ Περικλέους. - - - ἐκ δὲ τοῦ ἐπὶ θάτερα ὁ ἕτερος τῶν Περικλέους Ξάνθιππος. 156, 16–20. — οἱ Πολυκλείτου υἱεῖς, Παράλου καὶ Ξανθίππου τοῖσδε ἡλικιῶται, οὐδὲν πρὸς τὸν πατέρα εἰσί. τῶνδε δὲ οὔπω ἄξιον τοῦτο κατηγορεῖν. ἔτι γὰρ ἐν αὐτοῖς εἰσιν ἐλπίδες· νέοι γάρ. 161b, 19–22. cf. 158, 32–36. — Περικλῆς δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Πάραλον καὶ Ξάνθιππον. τούτους μέντοι ἱππέας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν καὶ ἀγωνίαν καὶ τἄλλα ἐπαίδευσεν, ὅσα τέχνης ἔχεται, οὐδενὸς χείρους· ἀγαθοὺς δὲ ἄρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; δοκῶ μέν, ἐβούλετο, ἀλλὰ μὴ οὐκ ᾖ διδακτόν. 306b, 45 — 307, 6. 867, 6–11. — ἀλλ' ἴσως ἂν ἐγένοντο, ὦ Σώκρατες, εἰ μὴ νέοι ὄντες ἐτελεύτησαν. 867, 11–12. — Τί δ' εἰ τὼ Περικλέους υἱέε ἠλιθίω ἐγενέσθην; 320, 42. 320b, 1. — Ξάνθιππον καὶ Πάραλον τοὺς Περικλέους υἱοὺς βλιττομάμμας ἐκάλουν. 918, 20–25.

Ξάνθος ὁ Βοιωτῶν βασιλεύς. 947, 17–24. 960, 20–35.

Ξάνθος ποταμός. 189b, 33. 37.

Ξενοπάτρα. Ἕλληνος καὶ Ὀθρηΐδος Ξοῦθος, Αἴολος, Δῶρος, Ξενοπάτρα. 960, 10.

Ξενοφάνης. τὸ Ἐλεατικὸν ἔθνος, ἀπὸ Ξενοφάνους τε καὶ ἔτι πρόσθεν ἀρξάμενον οὕτω διεξέρχεται τοῖς μύθοις. 119b, 43 — 120, 1. — Ξενοφάνη τὸν Κολοφώνιον κατὰ σβέσιν τὴν ἡλιακὴν ἔκλειψιν λέγειν γίγνεσθαί φασι, καὶ πάλιν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς ἀνίσχειν αὐτόν. 932, 41–43.

Ξενοφῶν. 919, 25. 928b, 19. 931b, 14. 962b, 36. — ἐν τῇ Ἀναβάσει. 919, 26. — ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ. 893, 8.

Ξέρξης. 231b, 42. 312, 29. 425, 30. 574b, 5. 7. — Ἀρτοξέρξης ὁ Ξέρξου. 321b, 15. — Ξέρξου γυνὴ Ἄμηστρις. 322b, 15. — ἡ Ξέρξου διάβασις. 862b, 14.

Ξοῦθος. Ἕλληνος καὶ Ὀθρηΐδος Ξοῦθος, Αἴολος, Δῶρος, Ξενοπάτρα. 960, 10. — Ξοῦθος. Τηλοδίκη ἡ Ξούθου. 947b, 10.

Ὀδύσσεια, ἡ. 31b, 29. 48, 7. 177, 10. 178, 42. 258b, 37. 259, 13. 449, 39. 557, 14. 916b, 22. 934b, 32. — Ὀδυσσείας ἐν Νεκυίᾳ. 419, 35.

Ὀδυσσεύς. 22, 7. 48, 8. 177, 11 – 178, 47. 180, 38. 181b, 1. 257, 18. 316, 37. 540, 5. 579, 42. 809, 7. 12. 832b, 4. 923, 33. 932, 4–10. 934b, 33. 938b, 26. 964b, 40. — Ὀδυσσεὺς ὁ Ὁμήρου. 252b, 13. — Ὀδυσσέως πρὸς μητρὸς πάππος Αὐτόλυκος. 424, 47. — Ὀδυσσέως νέκυια. 938b, 21.

Ὀθρηΐς. Ἕλληνος καὶ Ὀθρηΐδος Ξοῦθος, Αἴολος, Δῶρος, Ξενοπάτρα. 960, 10.

Οἴαγρος. Ὀρφεὺς ὁ Οἰάγρου. 772b, 42.

Οἰδιπόδεια Μελήτου. 893, 14.

Οἰδίπους. 331, 17. 333, 14. 677b, 2. 943, 15. — Οἰδίπους ὁ Λαΐου καὶ Ἰοκάστης. 945, 5. — Οἰδίποδες 636, 2. — Σοφοκλῆς Οἰδίποδι. 895b, 4.

Ὀϊκλῆς. Ἀμφιάραος ὁ Ὀϊκλέους. 937, 24.

Οἰνηΐς (φυλή). 913, 3.

Οἰνόη. 154, 20. 947, 23. 960, 21.

Οἰνοπίδης. 65, 6. Aelianus Var. Hist. X. 7: Οἰνοπίδης ὁ Χῖος ἀστρολόγος ἀνέθηκεν ἐν Ὀλυμπίοις τὸ χαλκοῦν γραμματεῖον, ἐγγράψας ἐν αὐτῷ τὴν ἀστρολογίαν τῶν ἑνὸς δεόντων ἑξήκοντα ἐτῶν, φήσας τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν εἶναι τοῦτον.

Οἰνοτρίδες νῆσοι, αἱ. 902, 39.

Οἰνόφυτα. 380b, 34.

Ὀλυμπία. 180, 6. 629b, 31. 685b, 26. 850b, 23. 930, 48. 962b, 3. 5. 965b, 1. — τὸ Κυψελιδῶν ἀνάθημα ἐν Ὀλυμπίᾳ. 797b, 3.

Ὀλύμπια, τά. 177b, 1. — τὰ Ὀλύμπια, ἀγὼν πενταετηρικός. 962b, 6–11.

Ὀλυμπίαζε. 177, 21.

Ὀλυμπιακός, ή, όν. τὰ τρία παλαίσματα τὰ Ὀλυμπιακά. 806b, 8.

Ὀλυμπιὰς νίκη. 623, 8.

Ὀλυμπιάς, ἡ. ἑκάστης Ὀλυμπιάδος. 177b, 7. — τὴν ἑξῆς Ὀλυμπιάδα. 895b, 18. — Ὀλυμπιάδες. 930b, 2.

Ὀλυμπίασιν. 19b, 8. 177b, 13. 589b, 5. 636b, 15. 832, 10.

Ὀλυμπικῶς. 524, 40.

Ὀλυμπιόδωρος ἐν τῷ εἰς τὸν πρῶτον Ἀλκιβιάδην ὑπομνήματι. 961, 29.

Ὀλύμπιον, τό. 793, 11.

Ὀλυμπιονῖκαι. 478b, 44. 930, 48.

Ὀλύμπιος, α, ον. θεοὶ Ὀλύμπιοι. 584, 30. 916, 25. 925b, 9. — ὁ Ὀλύμπιος Ζεύς. 524, 40. 916, 25. — Περικλῆς Ὀλύμπιος προσηγορεύετο. 924, 2. — οὐδὲν γηγενὲς Ὀλυμπίων ἐντιμότερον. 588b, 9–10.

Ὀλύμπιος ὁ μελοποιός, Ἀκραγαντῖνος. 912b, 9.

Ὄλυμπος (deorum sedes). 666, 26. 697, 12.

Ὄλυμπος ὁ αὐλητής. 256, 30. 566, 2. — ἃ Ὄλυμπος ηὔλει, Μαρσύου λέγω, τούτου διδάξαντος. 788, 43. — Μαρσύας καὶ τὰ παιδικὰ αὐτοῦ, Ὄλυμπος ὁ Φρύξ. 418b, 18. — Ὄλυμπον δέ τινες οὐ Φρύγα, Μυσὸν δέ φασι, καὶ τοῦτον γενέσθαι πρῶτον κρουμάτων εὑρετήν. 925, 22–24. — Μαρσύας Ὀλύμπου τοῦ αὐλητοῦ υἱὸς ἦν. 928b, 5. — Μαρσύας αὐλητής, Ὀλύμπου υἱός. 960b, 16. — Conf. Schol. ad Aristoph. Eq. 9. Aristot. Polit. VIII. 5. (p. 223, 30. ed. Bekk. min.) Plutarch. de musica p. 1133. C.

ἐπὶ θάτερα ὁ ἕτερος τῶν Περικλέους Ξάνθιππος. 156, 16—20. — Περικλῆς, ὁ τουτωνὶ τῶν νεανίσκων (Parali et Xanthippi) πατήρ, τούτους ἃ μὲν διδασκάλων εἴχετο καλῶς καὶ εὖ ἐπαίδευσεν, ἃ δὲ αὐτὸς σοφός ἐστιν, οὔτε αὐτὸς παιδεύει οὔτε τῳ ἄλλῳ παραδίδωσιν, ἀλλ' αὐτοὶ περιιόντες νέμονται ὥσπερ ἄφετοι, ἐάν που αὐτόματοι περιτύχωσι τῇ ἀρετῇ. 158, 32—36. — οἱ Πολυκλείτου υἱεῖς, Παράλου καὶ Ξανθίππου τοῦδε ἡλικιῶται, οὐδὲν πρὸς τὸν πατέρα εἰσί. τῶνδε δὲ οὔπω ἄξιον τοῦτο κατηγορεῖν. ἔτι γὰρ ἐν αὐτοῖς εἰσὶν ἐλπίδες· νέοι γάρ. 161 b, 19—22. — Περικλῆς δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Πάραλον καὶ Ξάνθιππον. τούτους μέντοι ἱππέας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν καὶ ἀγωνίαν καὶ τἆλλα ἐπαίδευσεν, ὅσα τέχνης ἔχεται, οὐδενὸς χείρους· ἀγαθοὺς δὲ ἄρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; δοκῶ μέν, ἐβούλετο, ἀλλὰ μὴ οὐκ ᾖ διδακτόν. 306 b, 45 — 307, 6. 867, 6—11. — ἀλλ' ἴσως ἂν ἐγένοντο, ὦ Σώκρατες, εἰ μὴ νέοι ὄντες ἐτελεύτησαν. 867, 11—12. — Τί δ' εἰ τὼ Περικλέους υἱεῖ ἠλιθίω ἐγενέσθην; 320, 42. 320 b, 1. — Ξάνθιππον καὶ Πάραλον τοὺς Περικλέους υἱοὺς βλιττομάμμας ἐκάλουν. 918, 20—25.

Πάραλος, ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης ἀδελφός. 18, 16.

Παρθένιος. Ἀνακρέων Σκυθίνου ἢ Παρθενίου, Τήϊος. 962, 12.

Πάριοι. 382, 6.

Πάριος. ἀνὴρ Πάριος (Euenus). 11 b, 16. — Εὔηνος Πάριος. 11 b, 31. — ὁ Πάριος Εὔηνος. 811 b, 32.

Πάρις. ὁ τοῦ Ὁμήρου Πάρις. 900, 8.

Παρμενίδης, persona dialogi, qui inscribitur Παρμενίδης. — Παρμενίδης. 74 b, 35. 121, 16—20. 129, 1—9. 772, 36—37. 779 b, 13. 900 b, 9. 901, 1—3. — Παρμενίδης ὁ μέγας. 116 b, 11—16. — ὁ πατὴρ Παρμενίδης. 119, 41. cf. 119 b, 9. — οἱ ἀμφὶ Παρμενίδην. 900 b, 12. — ἄλλοι αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεφήναντο, οἷον ἀκίνητον τελέθειν ᾧ πάντ' ὄνομ' εἶναι, καὶ ἄλλα ὅσα Μέλισσοί τε καὶ Παρμενίδαι ἐναντιούμενοι πᾶσι τούτοις διϊσχυρίζονται, ὡς ἕν τε πάντα ἐστὶ καὶ ἕστηκεν αὐτὸ ἐν αὑτῷ, οὐκ ἔχον χώραν ἐν ᾗ κινεῖται. 88 b, 16—20. — Μέλισσον μὲν καὶ τοὺς ἄλλους οἳ ἓν ἑστὸς λέγουσι τὸ πᾶν, αἰσχυνόμενος μὴ φορτικῶς σκοπῶμεν, ἧττον αἰσχύνομαι (Socrates loquitur) ἢ ἕνα ὄντα Παρμενίδην. Παρμενίδης δέ μοι φαίνεται, τὸ τοῦ Ὁμήρου, αἰδοῖός τέ μοι εἶναι ἅμα δεινός τε. συμπροσέμιξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτῃ, καί μοι ἐφάνη βάθος τι ἔχειν παντάπασι γενναῖον. 90, 23—29. — πότερον εἴωθας ἥδιον αὐτὸς ἐπὶ σαυτοῦ μακρῷ λόγῳ διεξιέναι λέγων τοῦτο, ὃ ἂν ἐνδείξασθαί τῳ βουληθῇς, ἢ δι' ἐρωτήσεων, οἷόν ποτε καὶ Παρμενίδῃ χρωμένῳ καὶ διεξιόντι λόγους παγκάλους παρεγενόμην ἐγὼ (Socrates) νέος ὤν, ἐκείνου μάλα δὴ τότε ὄντος πρεσβύτου; 106, 11—15. — Μανθάνω, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ὦ Παρμενίδη, ὅτι Ζήνων ὅδε οὐ μόνον τῇ ἄλλῃ σου φιλίᾳ βούλεται ᾠκειῶσθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ συγγράμματι. ταὐτὸν γὰρ γέγραφε τρόπον τινὰ ὅπερ σύ, μεταβάλλων δὲ ἡμᾶς πειρᾶται ἐξαπατᾶν ὡς ἕτερόν τι λέγων. σὺ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ποιήμασιν ἓν φῂς εἶναι τὸ πᾶν, καὶ τούτων τεκμήρια παρέχει καλῶς τε καὶ εὖ· ὅδε δὲ αὖ οὐ πολλά φησιν εἶναι, τεκμήρια δὲ καὶ αὐτὸς πάμπολλα καὶ παμμεγέθη παρέχεται. 752, 26—33. — Εὐκόλως μοι δοκεῖ Παρμενίδης ἡμῖν διειλέχθαι καὶ πᾶς ὅστις πώποτε ἐπὶ κρίσιν ὥρμησε τοῦ τὰ ὄντα διορίσασθαι πόσα τε καὶ ποῖά ἐστιν. 119 b, 34—36. — Ζήνων ὁ Ἐλεάτης Παρμενίδου μαθητής. 918, 27. — Ζήνων ὁ Παρμενίδου ἑταῖρος. 964 b, 41. — οἱ ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα. 105, 3.

Παρνασσός, ὁ. 929, 32. 961 b, 48.

Πάρνης. 745, 24. 957 b, 23. 999, 30.

Πατένειτ, ἱερεὺς Αἰγύπτιος. 947 b, 22.

Πατροκλῆς ὁ Χαιρεδήμου, Σωκράτους ἀδελφὸς ὁμομήτριος. 147 b, 34—40.

Πάτροκλος. 258, 6. 448 b, 1. 4. 454 b, 6. 682 b, 9. 785, 43. 894, 26. 942 b, 13. — Πάτροκλος Μενοιτιάδης. 447, 34. — ὁ τοῦ Μενοιτίου. 682 b, 14. — Πάτροκλος ὁ Ἀχιλλέως ἑταῖρος. 15 b, 13. — Πάτροκλος Ἀχιλλέως ἐραστής, οὐκ Ἀχιλλεὺς Πατρόκλου. 773, 11—18.

Πανσανίας ὁ Λακεδαιμόνιος. 832, 28.

Πανσανίας, persona Symposii et Platonici et Xenophontei. — παρεκάθητο δὲ αὐτῷ (Prodico) ἐπὶ ταῖς πλησίον κλίναις Πανσανίας τε ὁ ἐκ Κεραμέων καὶ μετὰ Πανσανίου νέον τι ἔτι μειράκιον, ὡς μὲν ἐγᾦμαι καλόν τε κἀγαθὸν τὴν φύσιν, τὴν δ' οὖν ἰδέαν πάνυ καλός. ἔδοξα ἀκοῦσαι ὄνομα αὐτῷ εἶναι Ἀγάθωνα, καὶ οὐκ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ παιδικὰ Πανσανίου τυγχάνει ὤν. 156 b, 7—13. — Ἀγάθων Πανσανίου παιδικά. 778 b, 25. 958 b, 13. — Πανσανίαι. 789 b, 14. — Conf. Aelian. Var. Hist. II. 21.

Πειραιεύς, ὁ. 381 b, 3. 421, 1. 422, 11. 468 b, 22. 840, 24. 907, 46. 925 b, 10. 946, 37. 946 b, 5. 9.

Πειραιεὺς πόλις Ἀττικῆς καὶ Ἀθηναίων ἐπίνειον. 924 b, 2. 925 b, 3.

Πειρίθους Διὸς υἱός. 448 b, 14.

Πεισιδίκη. Περικλυμένου καὶ Πεισιδίκης Βῶρος. 960, 14.

Πεισίστρατος. 936, 10—17. 937 b, 7. — Ἱππίας ὁ Πεισιστράτου. 61, 35. — Πεισιστράτου υἱὸς τοῦ ἐκ Φιλαϊδῶν, Ἵππαρχος. 374, 17.

Πελαργοί. Ἀριστοφάνης Πελαργοῖς. 893, 13. — ᾧ ἔτει οἱ Πελαργοὶ ἐδιδάσκοντο, καὶ ὁ Μέλητος Οἰδιπόδειαν ἔθηκεν. 893, 14.

Πελία. Ἄμυκος Ποσειδῶνος καὶ νύμφης Βιθυνίδος ἢ *Πελίας*. 942b, 15.

Πελίας. αἱ *Πελίου* θυγατέρες. 903, 5. — ἡ *Πελίου* θυγάτηρ Ἄλκηστις. 772b, 29. 959, 13.

Πελιάς. Εὐριπίδης *Πελιάσι*. 904, 23.

Πελοπία. Θυέστης *Πελοπίᾳ* τῇ θυγατρὶ μιγείς. 943, 14.

Πελοπίδαι, οἱ. 569b, 40. — *Πελοπιδῶν* πάθη. 443b, 34.

Πελοπόννησος, ἡ. 569b, 25. 580, 6. 843b, 43. 845, 27. 848b, 27. 849, 7. 13. 850, 1. 850b, 23. 919, 15. 924, 48. 927, 40. 930b, 11. 947b, 17. 957b, 22. 962b, 5. 965b, 1. 968, 15.

Πελοποννησιακός, ή, όν. Γόρτυς ἡ *Πελοποννησιακή*. 580, 10. — ὁ *Πελοποννησιακὸς* πόλεμος. 919, 34.

Πελοποννήσιοι, οἱ. 378, 8. 9. 930b, 4.

Πέλοψ. 191b, 7—10. 824, 46. 930, 49. — *Πέλοπες*. 382, 22.

Πένθιλος. Βόρου καὶ Λυσιδίκης *Πένθιλος*, *Πενθίλου* δὲ καὶ Ἀγχιρρόης Ἀνδρόπομπος. 960, 15.

Πενία, ἡ. 783, 16. 19. 25.

Πεντελικός, ή, όν. λίθοι *Πεντελικοί*. 876, 39.

Πεπαρήθιοι. 319, 22.

Πεπάρηθος νῆσος τῶν Κυκλάδων. 918, 13.

Πέργαμα Τροίας. 800b, 20. 963, 24.

Περδίκκας. 425, 30. — Ἀλκέτας ὁ *Περδίκκου* ἀδελφός. 225, 35. — τὴν ἀρχὴν *Περδίκκας* τὸν Ἀλκέταν ἀφείλετο. 225, 41. — Ἀρχέλαος ὁ *Περδίκκου* (ἐκ δούλης). 61, 32. 225, 13. — τὸν ἀδελφόν, τὸν γνήσιον τοῦ *Περδίκκου* υἱόν, παῖδα ὡς ἑπταετῆ, εἰς φρέαρ ἐμβαλὼν (Archelaus) ἀποπνίξας πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Κλεοπάτραν χῆνα ἔφη διώκοντα ἐμπεσεῖν καὶ ἀποθανεῖν. 225b, 1. 910, 38. — Πλάτων *Περδίκκᾳ* εὖ πράττειν. 838.

Περίανδρος. 425, 30. 904, 30. — *Περίανδρος* ὁ Κορίνθιος. 832, 31. — *Περίανδρος* ὁ Κορινθίων τύραννος. 930, 3. 966, 10—18. — Κύψελος *Περιάνδρου* πατήρ. 962, 44. — *Περίανδρος* ὁ Κυψέλου Κορινθίων τύραννος. 61, 27. 43.

Περίβοια. Τελαμὼν - *Περίβοια*· Αἴας. 918b, 21.

Περικλῆς. 62, 21. 225b, 33. 247b, 3. — 248, 15. 249, 16. 312, 19. 320, 40. 320b, 5. 334b, 23. 788b, 14. 791, 13. 812b, 26. 832, 32. 866, 18. 914, 12. 918, 29. 923b, 32. — Σωκράτης νεώτερος μὲν Θεμιστοκλέους, σύγχρονος δὲ *Περικλέους*. - - ἀρχαιότερος Θεμιστοκλῆς *Περικλέους* ἔτεσι πλείοσι τῶν πεντήκοντα. 907, 48—51. — κινδυνεύει εἰκότως ὁ *Περικλῆς* πάντων τελεώτατος εἰς τὴν ῥητορικὴν γενέσθαι. πᾶσαι γὰρ ὅσαι μεγάλαι τῶν τεχνῶν, προσδέονται ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας φύσεως πέρι· τὸ γὰρ ὑψηλόνουν τοῦτο καὶ πάντῃ τελεσιουργὸν ἔοικεν ἐντεῦθέν ποθεν εἰσιέναι. ὃ καὶ *Περικλῆς* πρὸς τῷ εὐφυὴς εἶναι ἐκτήσατο· προσπεσὼν γάρ, οἶμαι, τοιούτῳ ὄντι Ἀναξαγόρᾳ, μετεωρολογίας ἐμπλησθεὶς καὶ ἐπὶ φύσιν νοῦ τε καὶ ἀνοίας ἀφικόμενος, ἐντεῦθεν εἵλκυσεν ἐπὶ τὴν τῶν λόγων τέχνην τὸ πρόσφορον αὐτῇ. 813, 11—22. — Λέγεταί γέ τοι οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου σοφὸς γεγονέναι (ὁ *Περικλῆς*), ἀλλὰ πολλοῖς καὶ σοφοῖς συγγεγονέναι, καὶ Πυθοκλείδῃ καὶ Ἀναξαγόρᾳ· καὶ νῦν ἔτι τηλικοῦτος ὢν Δάμωνι ξύνεστιν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. 320, 21—24. — *Περικλῆς* Ἀναξαγόρου μαθητής. 964b, 33. — *Περικλῆς* ἢ ἄλλος τις (δημηγόρος) τῶν ἱκανῶν εἰπεῖν. 161b, 37. — *Περικλῆς* καὶ ἄλλοι ἀγαθοὶ ῥήτορες. 788b, 14. — τὰ νεώρια ταῦτα καὶ τὰ τείχη τὰ Ἀθηναίων καὶ ἡ τῶν λιμένων κατασκευὴ ἐκ τῆς Θεμιστοκλέους συμβουλῆς γέγονε, τὰ δ' ἐκ τῆς *Περικλέους*. - - - *Περικλέους* καὶ αὐτὸς ἤκουον (Socrates loquitur), ὅτε συνεβούλευεν ἡμῖν περὶ τοῦ διὰ μέσου τείχους. 218, 1—6. 907, 44—48. — *Περικλῆς* οὑτοσὶ ὁ νεωστὶ τετελευτηκώς, οὗ καὶ σὺ (Socrates appellatur) ἀκήκοας. 241b, 28. — τόδε μοι εἰπέ, εἰ λέγονται Ἀθηναῖοι διὰ *Περικλέους* βελτίους γεγονέναι ἢ πᾶν τοὐναντίον διαφθαρῆναι ὑπ' ἐκείνου. ταυτὶ γὰρ ἔγωγε ἀκούω (Socrates loquitur), *Περικλέα* πεποιηκέναι Ἀθηναίους ἀργοὺς καὶ δειλοὺς καὶ λάλους καὶ φιλαργύρους, εἰς μισθοφορίαν πρῶτον καταστήσαντα. - - ἀλλὰ οἶδα σαφῶς ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ηὐδοκίμει *Περικλῆς* καὶ οὐδεμίαν αἰσχρὰν δίκην κατεψηφίσαντο αὐτοῦ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ δὲ τελευτῇ τοῦ βίου τοῦ *Περικλέους* κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο, ὀλίγου δὲ καὶ θανάτου ἐτίμησαν. 247b, 16—29. — Καλλίας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ ὁμομήτριος Πάραλος ὁ *Περικλέους*. - - - ὁ ἕτερος τῶν *Περικλέους* Ξάνθιππος. 156, 17—20. — *Περικλῆς* δύο υἱεῖς ἔθρεψεν, Πάραλον καὶ Ξάνθιππον. 158, 32—36. 306b, 45. 867, 6. 13. 18. 918, 20. Conf. *Ξάνθιππος* et *Πάραλος*. — τὼ *Περικλέους* υἱεῖ ἠλιθίω ἐγενέσθην. 320, 42. 320b, 1. — Ἀσπασία γυνὴ *Περικλέους*. 923b, 29. — Ἀσπασία καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πεποίηκε ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ διαφέροντα τῶν Ἑλλήνων, *Περικλέα* τὸν Ξανθίππου. 378, 19—21. — Ἀσπασία *Περικλέα* δημηγορεῖν παρεσκεύασεν. 923b, 35. — Ἀσπασία συντίθει τὸν ἐπιτάφιον λόγον, ὃν *Περικλῆς* εἶπεν. 378, 36—37. — ἔσχεν ἐξ Ἀσπασίας ὁ *Περικλῆς* νόθον υἱόν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐτελεύτα τῶν γνησίων προαποθανόντων. 924, 3—5. — *Περικλῆς* ὁ Ξανθίππου, ὃν ὁ πατὴρ ἐπίτροπον κατέλιπε σοί τε (Alcibiadi) καὶ τῷ ἀδελφῷ (Cliniae). 311b, 1—3. — *Περικλῆς* ὁ Ἀλκιβιάδου ἐπίτροπός τε καὶ φίλος. 320, 20. 322, 5. 323, 16. 334b, 6. — *Περικλῆς* Κλεινίαν ἐπιτροπεύων. 158, 38. — *Περικλῆς* Ὀλύμπιος προσηγορεύετο. 924, 2.

Περικλύμενος. Νηλέως καὶ Χλωρίδος *Περικλύμενος*, Περικλυμένου δὲ καὶ Πεισιδίκου Βῶρος. 960, 13.

Πολύκλειτος, ὁ *Ἀργεῖος, ἀγαλματοποιός*. 154 b, 15. — *οἱ Πολυκλείτου υἱεῖς, Παράλου καὶ Ξανθίππου ἡλικιῶται, οὐδὲν πρὸς τὸν πατέρα εἰσίν*. 161 b, 19.

Πολυκράτης ὁ Σαμίων τύραννος. 937 b, 41.

Πολυκράτης (ὁ Θηβαῖος). τὰ Πολυκράτους χρήματα. 305, 7. Conf. praefat. ad edit. min. Vol. IX. p. IX — X.

Πολυμνία (Μοῦσα). 776, 31.

Πολυνείκης. 943, 15. 945, 8. — *Πολυνείκης ὁ Κάδμου ἀπόγονος*. 937, 20.

Πολύξενος. 832, 10. 833 b, 47. — *Πολύξενος, τῶν Βρύσωνός τις ἑταίρων*. 857, 18.

Πολύφημος. Ζωΐλος ἐν τῷ εἰς Πολύφημον ἐγκωμίῳ. 923, 31.

Ποντικός, ή, όν. Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός. 963 b, 19.

Πόντος, ὁ. 245 b, 31. 621 b, 46.

Πορίστης, ὁ Λυσικλέους καὶ Ἀσπασίας. 923 b, 34.

Πόρος. ὁ τῆς Μήτιδος υἱὸς Πόρος. 783, 13—26.

Πορφύριος. ἐν τοῖς πρὸς τὸν Τίμαιον ὑπομνήμασιν. 953 b, 13—39. — *Πορφύριος ἐν τῷ πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ νοῦ χωρίζοντας τὸ νοητόν*. 998, 15.

Ποσειδῶν. 195, 1—14. 251, 12. 746 b, 2. 13. 747 b, 39. 43. 748, 30. 749, 30. 33. 39. 929, 3. 945 b, 17. 21. 948 b, 15. 20. 960, 12. 961 b, 43. — *ὦ Πόσειδον*. 149 b, 16. 150, 26. — *μὰ τὸν Ποσειδῶ*. 788, 12. — *Θησεὺς Ποσειδῶνος υἱός*. 448 b, 13. — *Ἀνταῖος ὁ Ποσειδῶνος*. 942, 37. — *Ἄμυκος Ποσειδῶνος καὶ νύμφης Βιθυνίδος ἢ Πελίας*. 942 b, 14. — *Ἄτλας ὁ Ποσειδῶνος καὶ Κλειτοῦς*. 948, 34. 948 b, 26.

Ποσειδωνιάτης. ὁ Ποσειδωνιάτης κόλπος. 902, 38.

Ποτάμιοι. Στράττις Ποταμίοις. 903, 42.

Ποτίδαια, πόλις Θρᾴκης ἐν Μακεδονίᾳ, κτίσμα Κορινθίων. 920 b, 8. — *στρατεία εἰς Ποτίδαιαν*. 790, 36. — *ἐν Ποτιδαίᾳ*. 15 b, 28. 790 b, 41. — *μάχη ἐν τῇ Ποτιδαίᾳ*. 339, 12. — *ἐκ Ποτιδαίας ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου*. 339, 1.

Ποτνιεύς. Γλαῦκος Ποτνιεύς. 904 b, 35.

Πουλυδάμας ὁ παγκρατιαστής. 426, 35. — *Πουλυδάμας ἀπὸ Σκοτούσσης*. 926, 42—46.

Πουλυτίων. εἴ τις τὴν Πουλυτίωνος οἰκίαν κεκτημένος εἴη. 876, 19. 879, 1.

Πράμνειος, α, ον. Πράμνειος οἶνος. 258 b, 19. 454 b, 4. 915 b, 5. — *ἡ Πραμνεία ἄμπελος*. 915 b, 5.

Πράμνη ἡ ἐν Ἰκάρῳ. 915 b, 7.

Πρίαμος. 257, 22. 447, 21. — *υἱὸς Πριάμοιο δαΐφρονος, Ἕκτωρ*. (Hom.) 181, 30. — *Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο*. (Hom.) 337 b, 25.

Πριηνεύς. Βίας ὁ Πριηνεύς. 167 b, 22.

Πρόδικος, persona dialogi, qui inscribitur Protagoras. 74, 9. 151, 43. 297, 17. — *Πρόδικος ὁ Κεῖος*. 11 b, 11. 63, 16. 155 b, 41. 156 b, 2. 531 b, 5. 877 b, 17 — 878 b, 10. 938, 24—27. — *Προδίκου πολίτης Σιμωνίδης*. 166, 37. — *Πρωταγόρου μαθητὴς Πρόδικος ὁ Κεῖος*. 938, 18. — *ὁ ἡμέτερος ἑταῖρος* (Socrates loquitur) *Πρόδικος οὗτος πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε δημοσίᾳ ἀφίκετο, ἀτὰρ τὰ τελευταῖα ἔναγχος ἀφικόμενος δημοσίᾳ ἐκ Κέω λέγων τ' ἐν τῇ βουλῇ πάνυ εὐδοκίμησε καὶ ἰδίᾳ ἐπιδείξεις ποιούμενος καὶ τοῖς νέοις συνὼν χρήματα ἔλαβε θαυμαστὰ ὅσα*. 819, 5—9. — *πρῶτον, ὥς φησι Πρόδικος, περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος μαθεῖν δεῖ*. 138 b, 18. — *εἰ μὲν ἐγὼ* (Socrates) *ἤδη ἀκηκόη παρὰ Προδίκου τὴν πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν, ἣν ἀκούσαντι ὑπάρχει περὶ τούτου πεπαιδεῦσθαι, ὥς φησιν ἐκεῖνος, οὐδὲν ἂν ἐκώλυέ σε αὐτίκα μάλα εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος· νῦν δὲ οὐκ ἀκήκοα, ἀλλὰ τὴν δραχμιαίαν· οὔκουν οἶδα πῇ ποτε τὸ ἀληθὲς ἔχει περὶ τῶν τοιούτων*. 185 b, 5—11. — *ταῦτα δὲ ἃ λέγω* (Socrates loquitur) *Προδίκου ἐστὶ τοῦ σοφοῦ ἀπηχήματα, τὰ μὲν διμοίρου ἐωνημένα, τὰ δὲ δυοῖν δραχμαῖν, τὰ δὲ τετραδράχμου. προῖκα γὰρ ἀνὴρ οὗτος οὐδένα διδάσκει*. 860 b, 7—10. — *Κινδυνεύομεν, ὦ Μένων, ἐγώ τε καὶ σὺ φαῦλοί τινες εἶναι ἄνδρες, καὶ σέ τε Γοργίας οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευκέναι καὶ ἐμὲ* (Socrates loquitur) *Πρόδικος*. 308, 16—18. — *Προδίκου μυρία τινὰ ἀκήκοα περὶ ὀνομάτων διαιροῦντος*. 344, 9. — *ὁ Δάμων τῷ Προδίκῳ πολλὰ πλησιάζει, ὃς δὴ δοκεῖ τῶν σοφιστῶν κάλλιστα τὰ ὀνόματα διαιρεῖν*. 359 b, 18—20. — *τὴν Προδίκου τοῦδε διαίρεσιν τῶν ὀνομάτων παραιτοῦμαι· εἴτε γὰρ ἡδὺ εἴτε τερπνὸν λέγεις εἴτε χαρτόν, εἴτε ὁπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων, ὦ βέλτιστε Πρόδικε, τοῦτό μοι πρὸς ὃ βούλομαι ἀπόκριναι*. 173 b, 46 — 174, 2. — *μόνος αὐτὸς εὑρηκέναι ἔφη (ὁ Πρόδικος) ὧν δεῖ λόγων τέχνην· δεῖν δὲ οὔτε μακρῶν οὔτε βραχέων, ἀλλὰ μετρίων*. 811 b, 40—43. — *ἤκουσα δέ ποτε* (Socrates loquitur) *καὶ τοῦ Προδίκου λέγοντος, ὅτι ὁ θάνατος οὔτε περὶ τοὺς ζῶντάς ἐστιν οὔτε περὶ τοὺς μετηλλαχότας*. 861 b, 30 — 32. — *Ἡρακλέους ἐπαίνους καταλογάδην ξυνέγραφε Πρόδικος*. 771 b, 35—37.

Προκλῆς, Λακεδαίμονος βασιλεύς. 568 b, 40. — *Προκλέους τοῦ Ἀριστοδήμου Σόος*. 937, 40.

Πρόκλος. 946 b, 15. 948, 20. 948 b, 22. 28. 41. 949 b, 40. 53. 950, 11. 44. — *ὁ μέγας Πρόκλος*. 928, 46. 47. 928 b, 17. — *Πρόκλος ἐν τῷ λόγῳ ὃς ἐπιγέγραπται ἐπίσκεψις τῶν πρὸς Πλάτωνος Τίμαιον ὑπ' Ἀριστοτέλους ἀντειρημένων*. 953 b, 39 — 954, 39.

Προκρίς. Ἐρεχθεύς - Προκρίς· Μητίων. 918 b, 23.

Προμηθεύς. 158 b. 11 — 159, 15. 175 b, 16. 251, 39. 264, 19. 394 b, 16. 832 b, 5. — *Δευκαλίων καὶ Ἐπιμηθεὺς Προμηθέως καὶ Κλυμένης*. 947 b, 11.

Προσπάλτιος. Εὐθύφρων ὁ Προσπάλτιος. 192,

12. (Stephanus Byzantius: *Πρόσπαλτα, δῆμος Ἀκαμαντίδος φυλῆς· ὁ δημότης Προσπάλτιος.*) — *Εὔπολις ἐν Προσπαλτίοις.* 924, 1.

Πρύτανις. Λυκοῦργος κατὰ Σιμωνίδην Πρυτάνιδος υἱός, Εὐνόμου δὲ ἀδελφός. 937, 35—36. — *Εὐρυπῶν, οὗ Πρύτανις, οὗ Εὔνομος, οὗ Πολυδέκτης καὶ Λυκοῦργος.* 937, 41—43.

Πρωταγόρας persona dialogi, qui inscribitur *Πρωταγόρας.* 75b, 18. 27. 80, 2. 90, 8. 819, 16. 20. — *οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν.* 142b, 9. — *Πρωταγόρας ὁ Ἀβδηρίτης.* 153b, 5. 531b, 5. — *Πρωταγόρας Ἀρτέμωνος, Ἀβδηρίτης.* 938, 13—23. — *ὁ Θεοδώρου ἑταῖρος Πρωταγόρας.* 79, 38. — *Πρωταγόρου μαθητὴς Πρόδικος.* 938, 25. — *τῶν Πρωταγόρου μαθητῶν Ἀντίμοιρος εὐδοκιμεῖ μάλιστα.* 156, 21. — *Σοφιστὴν ὀνομάζουσι τὸν Πρωταγόραν.* 154b, 32. — *Πρωταγόρας καταλύει παρὰ Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου.* 154, 41. — *οἶδα ἄνδρα ἕνα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ τῆς αὐτοῦ σοφίας ἢ Φειδίαν τε καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν.* 305b, 26—29. — *Πρωταγόρας ἄρα ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐλάνθανε διαφθείρων τοὺς συγγιγνομένους καὶ μοχθηροτέρους ἀποπέμπων ἢ παρελάμβανε πλέον ἢ τετταράκοντα ἔτη; οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθανεῖν ἐγγὺς καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότα, τετταράκοντα δὲ ἐν τῇ τέχνῃ ὄντα· καὶ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τούτῳ ἔτι εἰς τὴν ἡμέραν ταυτηνὶ εὐδοκιμῶν οὐδὲν πέπαυται.* 305b, 34—40. — *τὸν τρόπον τῆς πράξεως τοῦ μισθοῦ τοιοῦτον πεποίημαι* (Protagoras loquitur). *ἐπειδὰν γάρ τις παρ' ἐμοῦ μάθῃ, ἐὰν μὲν βούληται, ἀποδέδωκεν ὃ ἐγὼ πράττομαι ἀργύριον· ἐὰν δὲ μή, ἐλθὼν εἰς ἱερόν, ὀμόσας, ὅσου ἂν φῇ ἄξια εἶναι τὰ μαθήματα, τοσοῦτον κατέθηκεν.* 161b, 10—14. — *ἔστιν οὐδέποτ' οὐδέν, ἀεὶ δὲ γίγνεται. καὶ περὶ τούτου πάντες ἑξῆς οἱ σοφοὶ πλὴν Παρμενίδου ξυμφέρεσθον, Πρωταγόρας τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς.* 74b, 33—36. — *Πρωταγόρας φησί που πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον εἶναι, τῶν μὲν ὄντων, ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν.* 74, 38—41. 79, 11—12. 186b, 20 — 187, 9. — *ἐγὼ κριτὴς κατὰ τὸν Πρωταγόραν τῶν τε ὄντων ἐμοί, ὡς ἔστι, καὶ τῶν μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν.* 78b, 47 — 79, 2. — *ἡ Πρωταγόρου ἀλήθεια.* 79, 41 — 79b, 24. 84, 35. 186b, 42 — 187, 9. 189b, 15. 17. 898b, 13—16. 904, 36—38.

Πρωταγόρειοι, οἱ. 898, 35.

Πρωταγόρειος, α, ον. ὁ Πρωταγόρειος μῦθος. 81, 18. — *τὸ Πρωταγόρειον μέτρον.* 79b, 41. — *τὸ Πρωταγόρειον δόγμα.* 897b, 22. — *τὰ Πρωταγόρεια δόγματα.* 879b, 47. 898, 11. 13. — *Πρωταγόρεια ὀνόματα.* 812, 5. — *τὰ Πρωταγόρεια περί τε πάλης καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν.* 114, 31. cf. Diog. Laërt. IX. 55.

Πρώταρχος, persona dialogi, qui inscribitur *Φίληβος.* — *ὦ παῖ Καλλίου* (Protarchus appellatur). 265b, 14.

Πρωτεύς. 444b, 1. — *Πρωτεύς, ὁ Αἰγύπτιος σοφιστής.* 143, 41. — *Οὐκ ἀφετέος εἶ, ὥσπερ ὁ Πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς.* 9, 10. — *ἀτεχνῶς ὥσπερ ὁ Πρωτεὺς παντοδαπὸς γίγνει στρεφόμενος ἄνω καὶ κάτω.* 260b, 8.

Πτελεόν. (Hom.) 919, 16.

Πτέρως. ἀθάνατοι Πτέρωτα καλοῦσι τὸν Ἔρωτα. 804b, 29.

Πτολεμαῖος. 948, 41. — *Πτολεμαῖος ὁ μέγας ἐν δ' Γεωγραφουμένων.* 934, 18. — *Πτολεμαῖος ὁ μέγας ἐν ζ' τῶν γεωγραφικῶν ὑφηγήσεων.* 915, 35. — *Πτολεμαῖος (ἐν τοῖς Ἁρμονικοῖς).* 929b, 27.

Πυθαγόρας. 531, 34. 900b, 2. 934b, 7. 965, 31. — *Πυθαγόρας Μνησάρχου δακτυλιογλύφου, Τυῤῥηνός.* 937b, 36—938, 9. — *Πυθαγόρου τὰ χρυσᾶ ἔπη.* 938, 4.

Πυθαγόρειοι, οἱ. 503b, 28. 857, 12. 894b, 38. 912, 43. 912b, 19. 914b, 22. 937b, 4. — *αἱ πόλεις οὗ οἱ Πυθαγόρειοι διέτριβον, ὁ Κρότων καὶ τὸ Μεταπόντιον.* 912b, 12. — *ἡ τῶν Πυθαγορείων συμφορά.* 894b, 31. — *Ἀλκμαίων ὁ Πυθαγόρειος.* 918b, 42. — *Πυθαγόρειος ὁ Ἐμπεδοκλῆς.* 912b, 7. — *Πυθοκλείδης Πυθαγόρειος.* 918, 16. — *Τίμαιος, φιλόσοφος Πυθαγόρειος.* 946b, 38. — *Φιλόλαος Πυθαγόρειος.* 894b, 24. 30.

Πυθαγόρειος, α, ον. Πυθαγόρειος τρόπος τοῦ βίου. 531, 36. — *ὁ Πυθαγόρειος λόγος.* 913b, 32.

Πυθαγορικός, ή, όν. τὸν Πυθαγορικὸν τρόπον. 946b, 39.

Πυθία, ἡ. 12, 20. 477, 35. 507b, 13. 634, 22. 916, 2. — *τὸ τῆς Πυθίας γράμμα.* 673b, 36.

Πυθιὰς νίκη. 623, 8.

Πυθικός, ή, όν. ὁ Πυθικὸς νομοθέτης. 545b, 27.

Πύθιος, ὁ. 925, 1. — *οἱ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος νόμοι.* 545, 16.

Πυθόδωρος, persona dialogi, qui inscribitur *Παρμενίδης.* — *Πυθόδωρός τις Ζήνωνος ἑταῖρος.* 751, 14. — *Πυθόδωρος, Ζήνωνος ἀκροατής.* 918, 30. — *καταλύειν αὐτοὺς* (Parmenidem et Zenonem) *ἔφη παρὰ τῷ Πυθοδώρῳ ἐκτὸς τείχους ἐν Κεραμεικῷ.* 751b, 18. — *Πυθόδωρος ὁ Ἰσολόχου Ζήνωνι ἑκατὸν μνᾶς τελέσας σοφός τε καὶ ἐλλόγιμος γέγονεν.* 320b, 7—9.

Πυθοῖ. 225b, 32. 363, 32. — *ὁ ἐν Πυθοῖ νεώς.* 326, 21. — *τὸ Πυθοῖ τοῦ θεοῦ τέμενος.* 861, 7.

Πυθοκλείδης. μουσικὴν πρόσχημα ἐποιήσατο, μέγας ὢν σοφιστής, Πυθοκλείδης ὁ Κεῖος. 157, 11—13. — *λέγεται πολλοῖς καὶ σοφοῖς συγγεγονέναι* (Pericles), *καὶ Πυθοκλείδῃ καὶ Ἀναξαγόρᾳ καὶ Δάμωνι.* 320, 21—24. — *Πυθοκλείδης μουσικὸς ἦν, τῆς σεμνῆς*

Σειρήν. 538b, 26. — *αἱ Σειρῆνες*. 195b, 3. 598b, 32. 788b, 24. 807b, 41.

Σεληναῖος, α, ον. τὰ Σεληναῖα ὄρη. 947b, 43. 948, 41.

Σελήνη, ἡ. 437b, 1. 629, 36. 45. 944b, 8.

Σεμέλη, ἡ. 928, 28.

Σερίφιοι. 925b, 30. — *τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὖ ἔχει, ὃς τῷ Σεριφίῳ λοιδορουμένῳ καὶ λέγοντι ὅτι οὐ δι' αὑτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν εὐδοκιμοῖ, ἀπεκρίνατο ὅτι οὔτ' ἂν αὐτὸς Σερίφιος ὢν ὀνομαστὸς ἐγίνετο, οὔτ' ἐκεῖνος Ἀθηναῖος*. 422b, 21–24.

Σέριφος νῆσος μία τῶν Κυκλάδων καὶ πόλις ἐν αὐτῇ. 925b, 29.

Σηλυμβριανός. Ἡρόδικος ὁ Σηλυμβριανός. 157, 10. 905, 32. 34. 928b, 34. 961b, 20.

Σίβυλλα. 801, 20. — *Σίβυλλα χρησμῳδός*. 61, 41. — *Σίβυλλαι δέκα*. 963, 28 – 963b, 36.

Σίγειον. 924, 42.

Σιδώνιος. τὸ τοῦ Σιδωνίου (Cadmi) *μυθολόγημα*. 559, 46.

Σικανία. 924, 33.

Σικελία. 55b, 29. 63b, 35. 381, 14. 531, 23. 544, 8. 819, 20. 819b, 44. 832b, 31. 834b, 6. 835, 19. 835b, 42. 841, 18. 44. 841b, 32. 842b, 31. 843, 40. 843b, 5. 14. 30. 844, 23. 43. 845, 5. 25. 26. 845b, 28. 32. 41. 846, 27. 29. 37. 846b, 4. 849b, 29. 48. 850b, 38. 851b, 12. 15. 852, 8. 18. 31. 852b, 5. 30. 853b, 17. 854, 3. 854b, 3. 875, 5. 7. 34. 912b, 8. 11. 924, 24–33. 930, 5. 937, 45. 938, 22. 940b, 1. 2. 7. 965b, 5. 968, 17. — *ὁ κατὰ Σικελίαν πορθμός*. 966b, 21. 23. — Pro *Σικελίᾳ* legendum *Κιλικίᾳ* 962, 1.

Σικελικός, ή, όν. 912b, 6. 10. — *ὁ Σικελικὸς βίος*. 845, 23. — *ὁ Σικελικὸς νόμος*. 557, 42. — *ἡ ὀψοποιία ἡ Σικελική*. 218b, 37. — *Σικελικὴ ποικιλία ὄψου*. 454, 4. — *Σικελικὰ χιτώνια, λινᾶ*. 858b, 8.

Σικελιῶται. 819b, 7. 836b, 44. 841b, 6. 844, 24. 853, 32. 875, 25. 34. 875b, 1.

Σικελὸς ὁ βασιλεύσας Αὐσόνων. 924, 31.

Σικελός, ή, όν. Σικελός τις ἀνήρ. 236, 15. 912b, 10. — *Σικελαὶ Μοῦσαι*. 120, 1. Significatur Empedocles Agrigentinus. cf. Simplicius in Aristot. Phys. I. p. 11.

Σικυώνιος. Μίνανδρος Σικυωνίῳ. 959b, 37.

Σιμμίας persona dialogi, qui inscribitur *Φαίδων*. — *γεγραμμένος ἐστὶν* (*ὁ Κέβης*) *ἐν τοῖς Σωκρατείοις λόγοις μετὰ Σιμμίου Σωκράτει διαλεγόμενος ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λόγῳ*. 858b, 10–12. — *εἰς κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο* (ad liberandum Socratem) *ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος*. 24b, 14. — *Σιμμίας ὁ Θηβαῖος, παρὼν τῷ Σωκράτους θανάτῳ*. 31, 43. Diog. Laërt. II. 124. — *ὦ ξένε Θηβαῖε* (Simmias appellatur). 46b, 31. — *ἆρ' οὐχ ὅταν Σιμμίαν Σωκράτους φῇς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ ἐλάττω, λέγεις τότ' εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφότερα, καὶ μέγεθος καὶ σμικρότητα;* 51, 46 – 51b, 1. — *Θεῖός γ' εἶ περὶ τοὺς λόγους, ὦ Φαῖδρε, καὶ ἀτεχνῶς θαυμάσιος. οἶμαι γὰρ ἐγὼ* (Socrates loquitur) *τῶν ἐπὶ τοῦ σοῦ βίου γεγονότων μηδένα πλείους ἢ σὲ πεποιηκέναι γεγενῆσθαι ἤτοι αὐτὸν λέγοντα ἢ ἄλλους ἑνί γέ τῳ τρόπῳ προσαναγκάζοντα. Σιμμίαν Θηβαῖον ἐξαιρῶ λόγου· τῶν δὲ ἄλλων πάμπολυ κρατεῖς*. 800, 19–24.

Σιμόεις, ὁ. 166, 40. 892, 2.

Σιμπλίκιος. 949, 14.

Σιμωνίδης. 157, 6. 166, 2–169, 40. 423, 43–423b, 30. 424b, 3. 27. 425, 24. 832, 29. 926, 26. 937, 35. — *Προδίκου πολίτης ὁ Σιμωνίδης*. 166, 37. — *ἀκόλαστον ἄν τινα λέγοι Σιμωνίδην Πρόδικος καὶ οὐδαμῶς Κεῖον*. 167, 26. — *Σιμωνίδην τὸν Κεῖον* (*Ἵππαρχος ὁ Πεισιστράτου*) *ἀεὶ περὶ αὑτὸν εἶχε, μεγάλοις μισθοῖς καὶ δώροις πείθων*. 374, 25. — *καὶ περὶ Ἱέρωνος ὅταν διαλέγωνται ἄνθρωποι καὶ Παυσανίου τοῦ Λακεδαιμονίου, χαίρουσι τὴν Σιμωνίδου ξυνουσίαν παραφέροντες, ἅ τε ἔπραξε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς*. 832, 28–30. — *Ἐκ τῶν Σιμωνίδου τοῦ Κείου πρὸς Σκόπαν τὸν Κρέοντος Θεσσαλόν*. 176. — *Σιμωνίδου σκόλιον*. 906b, 7–12. — Simonides significari videtur etiam 437b, 20. et 487, 34. Conf. Aristot. Rhet. II. 16.

Σίσυφος. 22, 7. 252, 29. — *Σισύφου πέτρος ἀνήνυτος*. 863, 9. — *Γλαῦκος ὁ Σισύφου καὶ Μερόπης*. 938, 47.

Σίσυφος, persona dialogi, qui inscribitur *Σίσυφος*. — *Σίσυφος, εὔβουλος εἰς τῶν Φαρσαλίων*. 872, 9. 14.

Σκαμάνδριος, ὁ Ἕκτορος υἱός. 189b, 45. 190, 1. 7. 19. 26. Conf. *Ἀστυάναξ*.

Σκάμανδρος ποταμός. 166, 39. 189b, 34. 38. 892, 1.

Σκαμανδρώνυμος Μυτιληναῖος, Σαπφοῦς πατήρ. 962, 10.

Σκείρων. 83, 13.

Σκέλλιος ὁ Ἀριστοκράτους πατήρ. 225b, 32.

Σκιράς. ἡ Σκιρὰς Ἀθηνᾶ. 943, 6.

Σκίρος ἑορτὴ Ἀθήνησιν. 943, 6.

Σκιροφοριὼν μήν. 943, 5.

Σκόπας ὁ Κρέοντος υἱὸς τοῦ Θεσσαλοῦ. 166, 3. — *Ἐκ τῶν Σιμωνίδου πρὸς Σκόπαν*. 176.

Σκοτοῦσσα πόλις Θεσσαλίας. 926, 42.

Σκύθαι. 148b, 31. 37. 231b, 43. 379b, 38. 547, 40. 44. 937b, 29. — *Σκύθαι οἱ νομάδες*. 878b, 45. 879, 10. 21. — *οἱ Σκύθαι ἱππεῖς λέγονται οὐχ ἧττον φεύγοντες ἢ διώκοντες μάχεσθαι*. 356, 26. 34. — *ὁ Σκυθῶν νόμος*. 617b, 2.

Σκύθης ἀνήρ. 879, 23. — *Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης*. 531, 30.

Σκυθία. 937b, 32.

Σκυθική, ἡ. *τὸ θυμοειδὲς τῶν κατὰ τὴν Σκυθικήν*. 467, 2.

Σκύθινος. *Ἀνακρέων Σκυθίνου ἢ Παρθενίου Τήιος*. 962, 12.

Σκύλλα, ἡ. 526 b, 13. 848 b, 37. 861 b, 39. 937, 8. 966 b, 16–22.

Σμικρίων. *Χαῖρε, ὦ ξένε Ἀθηναῖε, υἱὲ Σμικρίωνος*, Ἑρμόγενες (appellatio ficta). 207 b, 27.

Σμυρναῖοι. 897 b, 33.

Σόλοι, *πόλις Κιλικίας*. 937 b, 11.

Σόλων. 65 b, 25. 354 b, 42. 355, 29. 506, 11. 531, 23. 644 b, 30. 708 b, 33. 744, 35. 745, 3. 746, 30. 807 b, 5. 817, 11. 820 b, 29. 832 b, 1. 895, 35. 904, 28. 934 b, 24. 937 b, 6–17. 31. 939, 28. 947, 11. 963 b, 18. 966, 24. – *Σόλων ὁ Ἀθηναῖος*. 167 b, 23. – *Σόλων Ἀθηναίων νομοθέτης*. 964, 20. – *Σόλων τίμιος διὰ τὴν τῶν νόμων γέννησιν*. 785 b, 39. – *ὁ τῶν ἑπτὰ σοφώτατος Σόλων*. 706, 15 – 708, 30. — *Σόλων, ποιητής*. 340, 24. 341 b, 9. – *τά τε ἄλλα σοφώτατος Σόλων καὶ κατὰ τὴν ποίησιν αὖ τῶν ποιητῶν πάντων ἐλευθεριώτατος*. 706, 38–40. – *τὰ Σόλωνος ποιήματα*. 706, 35. 38. – *τὰ Σόλωνος ἐλεγεῖα*. 896 b, 36. – *Σόλων Ἐλεγείαις*. 967 b, 30. – *κατὰ τὸ Σόλωνος*. 65 b, 25.

Σόος (*Σοῦς*). *Λακωνικῷ ἀνδρὶ τῶν εὐδοκίμων καὶ ὄνομα ἦν Σοῦς*. 199, 40. – *Προκλέους τοῦ Ἀριστοδήμου Σόος, οὗ Εὐρυπῶν*. 937, 41.

Σουνιεύς. *Εὐφρόνιος ὁ Σουνιεύς*. 70 b, 7.

Σούνιον. 23 b, 14.

Σοφοκλῆς. 422 b, 7. 812 b, 1. 21. 893 b, 26. 902 b, 27. 966, 5. 968 b, 19. – *Σοφοκλεῖ ποτὲ τῷ ποιητῇ παρεγενόμην* (Cephalus loquitur) *ἐρωτωμένῳ ὑπό τινος Πῶς, ἔφη, ὦ Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τἀφροδίσια; ἔτι οἷός τ' εἶ γυναικὶ συγγίγνεσθαι; Καὶ ὅς, Εὐφήμει, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε· ἀσμεναίτατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών*. 422, 44 – 422 b, 2. – *Σοφοκλῆς Αἴαντι τῷ Λοκρῷ*. 936, 36. – *Ἀμφιαράῳ Σατυρικῷ*. 961, 24. – *Δαιδάλῳ*. 926, 31. – *Κηδαλίωνι*. 920 b, 37. – *Λημνίαις*. 965 b, 13. – *Ναυπλίῳ καταπλέοντι*. 916, 23. 921 b, 10. – *Οἰδίποδι*. 895 b, 3. – *Τρωΐλῳ*. 936, 32.

Σπάρτη, ἡ. 547, 12. 599, 27. 610, 26. 622 b, 17. 937, 38. – *Λακεδαίμων πρότερον Σπάρτη προσαγορευομένη*. 965 b, 3.

Σπαρτιᾶται. 547, 16. 819 b, 5.

Σπαρτιάτης ἢ Λακεδαιμόνιος (*Λυκοῦργος*). 937, 34.

Σπαρτοί, οἱ. 929, 2.

Σπερχειὸς ποταμός. 448 b, 1.

Σπεύσιππος. 834, 7. 8. 857 b, 31. – Speusippo tribuuntur *Ὅροι*, qui Platonis nomen prae se ferunt, in adnot. ad. 885.

Στασῖνος. *τὰ Στασίνου Κύπρια*. 892 b, 13.

Στειριά, *δῆμος Πανδιονίδος*. 923, 21.

Στειριακός, ή, όν. *ἡ Στειριακὴ ὁδός*. 374 b, 4.

Στειριεύς. *Ἐρυξίας ὁ Στειριεύς*. 875, 2.

Στέφανος. *Θουκυδίδης δύο υἱεῖς ἔθρεψεν, Μελησίαν καὶ Στέφανον, καὶ τούτους ἐπαίδευσε τά τε ἄλλα εὖ καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων - τὸν μὲν γὰρ Ξανθίᾳ ἔδωκε, τὸν δὲ Εὐδώρῳ -· ἀγαθοὺς δὲ ἄνδρας αὐτοὺς ποιῆσαι οὐ δυνατὸς ἦν*. 307, 9–19. 867, 17–28.

Στησίλεως, *ὁ ὁπλομάχος*. 352 b, 19–41.

Στησίμβροτος. *οἶμαι* (Io loquitur) *κάλλιστα ἀνθρώπων λέγειν περὶ Ὁμήρου, ὡς οὔτε Μητρόδωρος οὔτε Στησίμβροτος ὁ Θάσιος οὔτε Γλαύκων*. 254 b, 7–10.

Στησίχορος. 525 b, 26. 800 b, 15–21. 836 b, 46–48. – *Στησίχορος, ὁ Εὐφήμου, Ἱμεραῖος*. 801, 10. – *ὁ Στησιχόρου τοῦ μελοποιοῦ ἐν Ἱέρᾳ τάφος ἐξ ὀκτὼ γωνιῶν συνέκειτο, ὅθεν*

Στησίχορος λέγεταί τις τῶν ἀστραγάλων πτῶσις - Στησίχορος ὁ σημαίνων τὴν ὀκτάδα. 922 b, 20–23.

Στίλβων (*ἀστήρ*). 701, 31. var. lect.

Στράβων, *ὁ γεωγράφος*. 902, 37.

Στράττις Λημνοπέδᾳ. 922 b, 30. – *Στράττις Ποταμίοις*. 903, 42.

Στρατόνικος (*ὁ κιθαρῳδός*). *ἡ Στρατονίκου ἐπίδειξις, ἀνδρὸς σοφοῦ, πολλά τε καὶ καλὰ ἐπιδεικνυμένου πράγματα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ*. 872, 2. Conf. Aelian. V. H. XIV. 14.

Στύγιος, α, ον. *ὁ Στύγιος ποταμός*. 56 b, 5.

Στύξ, *ἡ λίμνη*. 56 b, 6. – *Στύγες*. 446 b, 18.

Στωϊκοί, οἱ. 939, 41.

Συρακόσιοι. 547 b, 11. 835, 20. 28. 39. 836, 39. 836 b, 36. 43. 840, 11. 841 b, 16. 843 b, 46. 844, 7. 853, 42. 853 b, 1. 854 b, 17. 875, 16. 23. 922 b, 3. – *Δίων Συρακούσιος*. 837. (tit.) 966, 30. – *Ἑρμοκράτης Συρακούσιος*. 947, 1.

Συρακόσιος, α, ον. *Συρακοσία τράπεζα*. 454, 4. – *Συρακόσιαι τράπεζαι*. 841, 21.

Συρακοῦσαι. 833, 1. 835 b, 7. 29. 30. 836, 21. 836 b, 16. 840, 8. 841, 38. 41. 841 b, 18. 842, 19. 46. 844 b, 48. 845 b, 18. 846, 5. 33. 852, 4. 853 b, 39. 857. (tit.) 968, 13.

Συρία, *ἱκανῶς κεκτημένη τὸ κάλλος τῆς θερινῆς ὥρας*. 701, 20.

Σύριος, α, ον. *Σύριος νομοθέτης*. 701, 30. – *Φερεκύδης ὁ Σύριος*. 937 b, 38.

Σφαγία (*Σφακτηρία*), ἡ. 380 b, 45.

Σφήττιος. *Λυσανίας ὁ Σφήττιος*. 18, 11. – *Χαιρεφῶν ὁ Σφήττιος*. 893 b, 25.

Σωκράτειος. *οἱ Σωκράτειοι λόγοι*. 858 b, 10.

Σωκράτης, persona dialogorum omnium, praeter *Νόμους* et *Ἐπινομίδα*. 840 b, 2–24. 931 b, 24–33. – *Σωκράτης νεώτερος μὲν Θεμιστοκλέους, σύγχρονος δὲ Περικλέους*. 907, 48. – *Σωκράτους γένος*. 918 b,

23–26. – Σωκράτους πατὴρ Σωφρονίσκος. 147 b, 40. – Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου. 351 b, 6. 827, 20. – ὦ παῖ Σωφρονίσκου (Socrates appellatur). 351, 44. – εἶτα οὐκ ἀκήκοας, ὡς ἐγώ (Socrates loquitur) εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης. 72 b, 45–47. – Σωκράτης, ὁ Σωφρονίσκου καὶ Φαιναρέτης. 328, 5. – ὁ Σωκράτους πρόγονος Δαίδαλος. 6 b, 8. 321 b, 7. 892, 39. – Σωκράτης ὁ Ἀλωπεκῆθεν. 237, 43. – Σωκράτης Λυσιμάχου δημότης. 351, 28. 45. 354 b, 22. – Σωκράτους ἀδελφὸς ὁμομήτριος Πατροκλῆς. 147 b, 37. – ἡ Σωκράτους γυνὴ Ξανθίππη. 31 b, 23. – Σωκράτει υἱεῖς εἰσὶ τρεῖς, εἷς μὲν μειράκιον ἤδη, δύο δὲ παιδία. 18 b, 7. – Σωκράτει ἀποθνήσκοντι δύο υἱεῖς σμικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας. 57 b, 34. – Σιμμίας Σωκράτους μείζων. 51, 46. – οὐκ ἔστι καλός (Theaetetus), προσέοικε δὲ σοὶ (Socrati) τήν τε σιμότητα καὶ τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων. 70, 16. – Σωκράτης ὁμοιότατος τό τε εἶδος καὶ τἆλλα τῇ πλατείᾳ νάρκῃ τῇ θαλαττίᾳ. 299, 36. – Σωκράτης Μαρσύᾳ ἔοικε τῷ Σατύρῳ. 788, 35. (788 b, 17.) – ἔφη οἱ Σωκράτην ἐντυχεῖν λελουμένον τε καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένον, ἃ ἐκεῖνος ὀλιγάκις ἐποίει. 770, 32–33. – Σωκράτης ἀνυπόδητος ἀεί. 794, 33. – Σωκράτης ἐστὶ περὶ τὴν ἀσθένειαν τὴν τῆς στραγγουρίας. 856, 4. 5. – Σωκράτης ἐκ τοῦ ἄστεος οὔτ' εἰς τὴν ὑπερορίαν ἀποδημῶν, οὔτ' ἔξω τείχους τὸ παράπαν ἐξιών. 795, 8. – Σωκράτης οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθεν [ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν], οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατευσόμενος. 28, 16. – Σωκράτης ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ ἐκινδύνευεν. 15 b, 28. – Σωκράτης μετὰ Λάχητος συνδιεκινδύνευσεν. 355, 38. – Σωκράτης ἐν τῇ ἀπὸ Δηλίου φυγῇ μετὰ Λάχητος ξυνανεχώρει. 351 b, 15. – Ἐγώ (Socrates loquitur) ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἦρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δέ. καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχὶς πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγοὺς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν παρανόμως. τότ' ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην. καὶ ταῦτα μὲν ἦν δημοκρατουμένης τῆς πόλεως. 17, 30–42. (Ποῦ οἱ πρώην δέκα στρατηγοί; ὅτ' ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπηρόμην τὴν γνώμην· οὐ γάρ ἐφαίνετό μοι σεμνὸν μαινομένῳ δήμῳ συνεξάρχειν. 861 b, 12–14.) Cf. Xenoph. Hellen. I. 7, 15. – Ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν Θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵν' ἀποθάνοι. τότε μέντοι ἐμὲ ἐκείνη ἡ ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὖσα, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς Θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν τέτταρες ᾤχοντο εἰς Σαλαμῖνα καὶ ἤγαγον Λέοντα, ἐγὼ δὲ ᾠχόμην ἀπιὼν οἴκαδε. καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτ' ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη. 17, 43 – 17 b, 12. Conf. Xenoph. Hellen. II. 3, 39. – Ἀρχέλαος ὁ φιλόσοφος τὸν Σωκράτην ἀπὸ τῆς λιθοξοικῆς τέχνης ἀναστήσας φιλοσοφίᾳ ἠγάγετο. 892, 42. – Παρμενίδῃ ποτὲ διεξιόντι λόγους παγκάλους παρεγενόμην ἐγὼ (Socrates) νέος ὤν, ἐκείνου μάλα δὴ τότε ὄντος πρεσβύτου. 106, 13–15. – Κινδυνεύει οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευκέναι ἐμὲ (Socratem) Πρόδικος. 308, 16–18. – οὗτοι (Ἀσπασία καὶ Κόννος) ἐμοὶ (Socrati) δύο εἰσὶ διδάσκαλοι, ὁ μὲν μουσικῆς, ἡ δὲ ῥητορικῆς. 378, 22–25. (Κόννος ἐμὲ διδάσκει ἔτι καὶ νῦν κιθαρίζειν. 136, 18.) – Ἀσπασία παρὰ Σωκράτει πεφιλοσοφηκυῖα. 923 b, 30. – ὁ Σωκράτους ἑταῖρος Ἀλκιβιάδης. 249, 18. – Σωκράτης ἐρῶν Ἀλκιβιάδου. 231, 5. – οὐδέν φημι (Socrates loquitur) ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ ἐρωτικά. 772, 11. – Σωκράτους αἱ ἐν Λυκείῳ διατριβαί. 1, 1. – Σωκράτους ἡ εἰωθυῖα εἰρωνεία. 425 b, 23. 901 b, 24. – οἱ Σωκράτους ὅρκοι. 893 b, 38. – τὸ Σωκράτους δαιμόνιον. 17, 7–13. 21, 33 – 21 b, 9. 63, 42 – 64 b, 25. 894, 30. – Σωκράτης ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ποιήματα ἐποίησεν ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. 32, 5–9. – οὐκ ἔστι σύγγραμμα Πλάτωνος οὐδὲν οὐδ' ἔσται, τὰ δὲ νῦν λεγόμενα Σωκράτους ἐστὶ καλοῦ καὶ νέου γεγονότος. 833 b, 44. – χρησμὸς περὶ Σωκράτους δοθεὶς Χαιρεφῶντι. 12, 20. 893 b, 24–27. – Σωκράτους ἔπαινοι παρ' Ἀλκιβιάδου. 788, 28 – 790, 44. – Σωκράτης ὑπ' Ἀριστοφάνους κωμῳδούμενος. 11, 36–40. – Ἀριστόξενος ἐν τῷ Σωκράτους βίῳ. 893, 9. – Λυσίας ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ. 893, 7. 17. – Ξενοφῶν ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ. 893, 8.

Σωκράτης ὁ νεώτερος, persona dialogi qui inscribitur *Πολιτικός*. – Σωκράτης, ὁ Σωκράτους ὁμώνυμος, Θεαιτήτου ἡλικιώτης καὶ συγγυμναστής. 72, 20. 106, 42. 385 b, 5.

Σωκρατικός, ή, όν. Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικός. 923 b, 30. – Χαιρεφῶν ὁ Σωκρατικός. 893 b, 15. – οἱ Σωκρατικοὶ λόγοι. 907 b, 28.

Σωσίας. πολλὰ ὀνόματα ὥσπερ εὐχόμενοι τίθενται, οἷον Εὐτυχίδην καὶ Σωσίαν καὶ Θεόφιλον καὶ ἄλλα πολλά. 192, 32–33.

Σωτήρ. τὸ τρίτον τῷ Σωτῆρι. 345 b, 13. cf. Ζεύς.

Σωφρονίσκος ὁ Σωκράτους πατήρ. 147 b, 40. 148, 6. – Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου. 351 b, 6. 827, 20. – ὦ παῖ Σωφρονίσκου (Socrates). 351, 44. – Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου καὶ Φαιναρέτης. 328, 5. 918 b, 25. – Σωφρονίσκος, Λυσιμάχου ἑταῖρός τε καὶ φίλος. 351 b, 1.

Ταίναρον, τὸ τῆς Λακωνικῆς ἀκρωτήριον. 930, 12.

Ταλαός. Ἐριφύλη ἡ Ταλαοῦ καὶ Λυσίππης. 937, 25.

Τάλως. νομοφύλακι τῷ Ῥαδαμάνθυϊ ἐχρῆτο ὁ Μίνως κατὰ τὸ ἄστυ, τὰ δὲ κατὰ τὴν ἄλλην Κρήτην τῷ Τάλῳ. ὁ γὰρ Τάλως τρὶς περιῄει τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὰς κώμας, φυλάττων τοὺς νόμους ἐν αὐταῖς, ἐν χαλκοῖς γραμματείοις ἔχων γεγραμμένους τοὺς νόμους, ὅθεν χαλκοῦς ἐκλήθη. 419 b, 25–29. — Τάλως ὁ χαλκοῦς, ὃν Ἥφαιστος ἐδημιούργησε Μίνῳ φύλακα τῆς νήσου ποιήσασθαι, ἔμψυχον ὄντα. 926, 26–28. — Τάλως Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθυος ἀδελφός, ὃς ἔνοπλος τὴν Κρήτην περιιέναι φρουρῶν ἐλέγετο. 939, 38–40.

Τάναγρα. 316, 39. 380 b, 30. — Τάναγρα πόλις Βοιωτίας. 924, 23.

Τάνταλος. 156 b, 1. 191 b, 17. 26. 252, 29. 824, 45. — τὰ Ταντάλου χρήματα. 6 b, 28. — Ταντάλου δίψος. 863, 8.

Ταραντῖνοι. 968, 13. — Ἀρχύτας Ταραντῖνος. 855. 856. — Ἴκκος ὁ Ταραντῖνος. 157, 9. 636 b, 14. — Λύσις ὁ Ταραντῖνος. 938, 2.

Ταράξανδρα, ἡ Κυμαία Σίβυλλα. 963 b, 14.

Τάρας. 850 b, 16. — οἱ ἐν Τάραντι. 846, 4. 45. 846 b, 7. — ἐν Τάραντι παρὰ τοῖς ἡμετέροις (Megillus Lacedaemonius loquitur) ἀποίκοις πᾶσαν ἐθεασάμην τὴν πόλιν περὶ τὰ Διονύσια μεθύουσαν. 547, 22–24. 29.

Ταῤῥαῖος. 926, 32.

Τάρταρος. 55 b, 40. 56, 18. 44. 56 b, 27. 32. 41. 251, 19. 251 b, 6. 252 b, 3. 863, 7. 961 b, 49.

Ταρτησσός. 948 b, 5.

Ταυρέας. ἡ Ταυρέου παλαίστρα ἡ καταντικρὺ τοῦ τῆς βασιλικῆς ἱεροῦ. 339, 4. cf. Lucian. de paras. §. 43.

Ταῦρος ὁ Πλατωνικός. Ταύρου τοῦ Πλατωνικοῦ ἐκ τοῦ πρώτου τῶν εἰς τὸν Τίμαιον ὑπομνημάτων. 953, 18 – 953 b, 13.

Τειρεσίας. 310, 11. 338 b, 22. 832 b, 3. 916 b, 23.

Τέκμησσα. Αἴας - Τέκμησσα· Εὐρυσάκης. 918 b, 21.

Τελαμών. Αἰακός - Ἐνδηΐς· Τελαμὼν - Περίβοια· Αἴας. 918 b, 20. — Αἴας ὁ Τελαμῶνος. 21 b, 42. — σκόλιον εἰς Τελαμῶνα. 906 b, 30.

Τελαμώνιος. Αἴας ὁ Τελαμώνιος. 107, 6. 539 b, 42.

Τελμισσεῖς. οἱ Ἀριστοφάνους Τελμισσεῖς. 923, 36.

Τερψιχόρα Μοῦσα. 808, 10.

Τερψίων, persona dialogi, qui inscribitur Θεαίτητος. — Μεγαρόθεν παρῆσαν τῷ Σωκράτους θανάτῳ Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων. 31, 44.

Τέως, ἡ, Ἰωνικὴ πόλις, ὅθεν ἦν Ἀνακρέων. 923 b, 14 – 20.

Τηθύς. 194 b, 39–43. — Ὠκεανὸς καὶ Τηθύς. 74 b, 39. 88 b, 10. 194 b, 31–35. 900, 42. — Γῆς τε καὶ Οὐρανοῦ παῖδες Ὠκεανός τε καὶ Τηθύς. 713 b, 8.

Τήϊος. Ἀνακρέων ὁ Τήϊος 374, 24. 962, 12.

Τηλαύγης ὁ Πυθαγόρου καὶ Θεανοῦς. 937 b, 45.

Τηλέμαχος. 621 b, 9.

Τηλέφασσα. 937, 15.

Τήλεφος. 905, 20. — ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος. 54, 16. Εὐριπίδης Τηλέφῳ. 960 b, 8.

Τηλοδίκη. Νιόβη Φορωνέως παῖς καὶ Τηλοδίκης τῆς Ξούθου. 947 b, 10.

Τήμενος. 572 b, 46. — Τήμενος, Ἄργους βασιλεύς. 568 b, 39. — Εὐριπίδης Τημένῳ. 904, 22.

Τήριλλος ἐστὶ τῶν ἀεὶ πλεόντων, ἡμέτερος (Platonis) ἐπιτήδειος καὶ τὰ ἄλλα καὶ περὶ φιλοσοφίαν χαρίεις. Τίσωνος δ' ἐστὶ κηδεστής. 858 b, 26–28.

Τιβούρτιος, α, ον. ἡ Τιβουρτία Σίβυλλα, Ἀλβουναία. 963 b, 20.

Τίμαιος, persona dialogorum, qui inscribuntur Τίμαιος et Κριτίας. — Τίμαιος, εὐνομωτάτης ὢν πόλεως τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρίδος, οὐσίᾳ καὶ γένει οὐδενὸς ὕστερος τῶν ἐκεῖ, τὰς μεγίστας μὲν ἀρχάς τε καὶ τιμὰς τῶν ἐν τῇ πόλει μετακεχείρισται, φιλοσοφίας δ' αὖ ἐπ' ἄκρον ἁπάσης ἐλήλυθε. 705 b, 28–32. — Τίμαιος, ἀστρονομικώτατος καὶ περὶ φύσεως τοῦ παντὸς εἰδέναι μάλιστα ἔργον πεποιημένος. 708 b, 26 – 28. — Τίμαιος ὁ Λοκρός. 737, 1. — Τίμαιος ἐκ Λοκρῶν τῶν Ἐπιζεφυρίων, φιλόσοφος Πυθαγόρειος. 946 b, 37–44.

Τίμαιος (historicus). 926, 2. — Τίμαιος ἐν τῇ ι'. 965, 33.

Τίμαρχος ὁ Κλειτομάχου ἀδελφός, φονεὺς Νικίου τοῦ Ἡροσκαμάνδρου. 63 b, 11–35.

Τιμόθεος. Κρατῖνος ὁ Τιμοθέου ἀδελφός 858 b, 5.

Τιμοκλῆς ἐν τῷ περὶ θεωρίας. 896, 40.

Τιμοκράτης. Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους. 926 b, 32.

Τίμων ὁ μισάνθρωπος. 961, 27.

Τίμων, ὁ σιλλογράφος. 946 b, 41–44.

Τίρυνς. 942, 40. 948 b, 8.

Τισαμενὸς ὁ Ἀθηναῖος, Ἀγάθωνος πατήρ. 958 b, 12.

Τίσανδρος ὁ Ἀφιδναῖος. 233, 43.

Τισίας (rhetor). Τισίαν Γοργίαν τε ἐάσομεν εὕδειν, οἳ πρὸ τῶν ἀληθῶν τὰ εἰκότα εἶδον ὡς τιμητέα μᾶλλον, τά τε αὖ σμικρὰ μεγάλα καὶ τὰ μεγάλα σμικρὰ φαίνεσθαι ποιοῦσι διὰ ῥώμην λόγου, καινά τε ἀρχαίως τά τ' ἐναντία καινῶς, συντομίαν τε λόγων καὶ ἄπειρα μήκη περὶ πάντων ἀνεῦρον. 811 b, 35–40. 814 b, 12 – 815, 7.

Τισίας (Dionysii satelles). 850, 36.

Τίσων (Syracusanus), ὃς τότε ὅθ' ἡμεῖς ἀπεπλέομεν ἐπολιανόμει. 858 b, 28.

Τιτᾶνες, οἱ. 891 b, 7.

Τιτανικός, ή, όν. ἡ λεγομένη παλαιὰ Τιτανικὴ φύσις. 577, 8.

Τιτυός. 252, 29. — Εὐρώπη ἡ Ἀγήνορος ἢ Φοίνικος ἢ Τιτυοῦ. 948, 27. — Τιτυοῦ σπλάγχνα. 863, 9.

Φερεκύδης (historicus). 895 b, 28. 923 b, 13.

Φεῤῥέφαττα. 195 b, 31. 42. 1006 b, 37.

Φερσεφόνη. 195 b, 34. — Φερσεφόνα. (Pind.) 300, 4.

Φήμιος ὁ Ἰθακήσιος ῥαψῳδός. 256, 32.

Φημονόη ἡ προφῆτις. 919 b, 33.

Φθία, ἡ Ἀμύντορος παλλακή. 945, 13.

Φθία (ἡ χώρα). 61, 24. — Φθίη ἐρίβωλος. 24, 12. 180 b, 37. — Φθίηνδε. 180 b, 40.

Φίλαγρος. 858 b, 21.

Φιλαίδης, ὁ παρὰ βασιλέως ἥκων τοῦ μεγάλου. 858 b, 22.

Φιλαΐδαι δῆμος Αἰγηΐδος. 923, 19. — Πεισίστρατος ὁ ἐκ Φιλαϊδῶν. 374, 18. 19.

Φιλέταιρος, ὁ Ἀριστοφάνους. Ἀριστοφάνης τρεῖς ἔσχεν υἱούς, Φίλιππον καὶ Ἀραρότα καὶ τρίτον ὃν Ἀπολλόδωρος μὲν Νικόστρατον καλεῖ, οἱ δὲ περὶ Δικαίαρχον Φιλέταιρον. 893 b, 4–8.

Φίληβος, persona dialogi, qui inscribitur Φίληβος. — Φίληβος, ὁ καλός. 261, 19. — ὦ καλὲ Φίληβε. 269, 34.

Φιλημονίδης. Φιλήμων ὁ Φιλημονίδου. 63 b, 21.

Φιλήμων ὁ Φιλημονίδου. Τίμαρχος καὶ Φιλήμων ὁ Φιλημονίδου, φονεῖς Νικίου τοῦ Ἡροσκαμάνδρου. 63 b, 20.

Φιλήμων (Comicus) ἐν. Γάμῳ. 921 b, 38. — ἐν Ἥρωσι. 901 b, 46.

Φιλιππίδης ὁ Φιλομήλου (Πρωταγόρᾳ συμπεριπατῶν). 156, 20.

Φιλιππικός, ἡ, όν. Δημοσθένης ἐν Φιλιππικῷ. 920 b, 4.

Φίλιππος. Φοῖνιξ ὁ Φιλίππου. 769, 11.

Φίλιππος, ὁ Ἀριστοφάνους, ὁ τοῖς Εὐβούλου δράμασιν ἀγωνισάμενος. 893 b, 5.

Φιλιστίδης. 835, 27.

Φιλιστίων. 834, 6. 9.

Φιλόλαος. Κέβης τε καὶ Σιμμίας περὶ φιλοσοφίας Φιλολάῳ συγγεγονότες, ὅτι παρ' αὐτοῖς διῃτᾶτο. 32 b, 8–21. — Φιλόλαος Πυθαγόρειος. 894 b, 24–32.

Φιλόμηλος. Φιλιππίδης ὁ Φιλομήλου. 156, 20.

Φιλόστρατος ἐν τῷ περὶ γυμναστικῆς. 926 b, 11.

Φιλόχορος ἐν Ἀτθίδος α'. 967 b, 29. — Φιλόχορος ἐν τρίτῳ. 902 b, 29. — Φιλόχορος ἐν τῇ πρώτῃ περὶ ἡμερῶν. 893 b, 2.

Φιλωνίδης. 855, 1.

Φλιάσιοι. 30, 7.

Φοῖβος. 445 b, 5. — Φοῖβος Ἀπόλλων. 892, 4.

Φοίνικες. 397, 20. 852 b, 30. 926, 14. 947, 43. 966 b, 29. — τὸ φιλοχρήματον τὸ περὶ τοὺς Φοίνικας. 467, 5. — Θαλῆς (τὸ ἀνέκαθεν γένος) Φοῖνιξ. 937 b, 18.

Φοινίκη, ἡ χώρα. 929, 4. 966 b, 29.

Φοινικικός, ή, όν. Φοινικικόν τι. 458, 8. — τὸ ψεῦδος Φοινικικόν φησι. 929, 1–4.

Φοῖνιξ ὁ Ἀγήνορος καὶ Μερόπης. 966 b, 30. — Εὐρώπη ἡ Ἀγήνορος ἢ Φοίνικος ἢ Τιτυοῦ. 948, 27.

Φοῖνιξ ὁ Ἀμύντορος. 677 b, 4. 917 b, 19. 945, 12. — ὁ τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγὸς Φοῖνιξ. 448, 27.

Φοῖνιξ, ὁ Φιλίππου. 769, 11.

Φόρκος s. Φόρκυς. — Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος Φόρκυς Κρόνος τε καὶ Ῥέα καὶ ὅσοι μετὰ τούτων. 713 b, 7–9. — Σκύλλα, Κραταίας καὶ Τυῤῥήνου ἢ Φόρκου. 937, 9.

Φορωνεύς, ὁ πρῶτος λεχθείς. 706 b, 22. — Φορωνεύς, Ἰνάχου καὶ Μελίας, Ἀργείων βασιλεύς. Νιόβη δὲ τούτου παῖς καὶ Τηλοδίκης. 947 b, 9.

Φρασιμήδη. Δαίδαλος ὁ Εὐπαλάμου καὶ Φρασιμήδης. 934, 42.

Φρίξος καὶ Ἕλλη, οἱ Ἀθάμαντος ἐκ Νεφέλης παῖδες. 924, 35–41. — Φρίξος, δρᾶμα Εὐριπίδου. 912, 45.

Φρύγες. 198, 44. 388 b, 8. 928 b, 43.

Φρύγιος. ἡ Φρυγία Σίβυλλα. 963 b, 19. — Φρύγιος ἁρμονία. 925, 16. 928, 48.

Φρυγιστί. 355, 17.

Φρύνιχος. ἡ τραγῳδία ἐστὶ παλαιὸν ἐνθάδε (Athenis), οὐχ ὡς οἴονται ἀπὸ Θέσπιδος ἀρξαμένη οὐδ' ἀπὸ Φρυνίχου. 420, 3–5.

Φρυνίων ὁ Ἐχεκράτους πατήρ. 855 b, 10.

Φρυνώνδας. Εὐρύβατος καὶ Φρυνώνδας (περιβόητοι ἐπὶ πονηρίᾳ). 161, 37.

Φρύξ. Ὄλυμπος ὁ Φρύξ. 418 b, 18. 925, 22. — Μίδας ὁ Φρύξ. 810 b, 23.

Φύλλις ὁ μουσικός. 906 b, 19.

Φυτώ, ἡ Σαμία Σίβυλλα. 963 b, 11.

Φωκίς, ἡ. 929, 32. 961 b, 48.

Φῶκος Ἐπειὸς Πανοπέως τοῦ Φώκου. 942 b, 13

Φωκυλίδης. 454 b, 43. 455, 7.

Χαιρίδημος, Πατροκλέους πατήρ. 147 b, 39. 148, 3.

Χαιρεφῶν, persona dialogorum, qui inscribuntur Γοργίας et Χαρμίδης. — Χαιρεφῶν ὁ Σφήττιος. 893 b, 24. — Χαιρεφῶν ὁ Σωκρατικός. 893 b, 15. — Χαιρεφῶν, μανικός. 339, 8. — Χαιρεφῶντα ἴστε που. οὗτος ἐμός τε (Socratis) ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου, καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἑταῖρός τε καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατῆλθε. καὶ ἴστε δή, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειε. καὶ δή ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι, εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. 12, 13–20. 893 b, 15–27.

Χαλάστρα πόλις τῆς Μακεδονίας καὶ λίμνη ἔνθα τὸ Χαλαστραῖον νίτρον γίγνεται. 929, 37–39. 1007, 15–18.

Χαλδαῖοι. 937 b, 40.

Χαλδαῖος. Σαμβήθη Σίβυλλα, Χαλδαία. 963, 29.

INDEX SCRIPTORUM.

(Quae in hoc Indice omissa sunt, reperies in Onomastico.)

INDEX CODICUM

AB I. BEKKERO COLLATORUM.

PARISIENSES*)

REGII.

(A) 1807 (olim 94 et 2087) membranaceus, forma maxima, foliis 344, paginis bipartitis, scholiis minuto quodam uncialium genere scriptis. Continet Clitophontem, de re publica libros decem, Timaeum, Critiam, Minoem, Leges, Epinomidem, Epistolas, Definitiones, De iusto et De virtute dialogos, Demodocum, Sisyphum, Alcyonem, Eryxiam, Axiochum. Scriptus est seculo decimo ineunte. *ὠρθώθη ἡ βίβλος αὕτη ὑπὸ κωνσταντίνου μητροπολίτου ἱερᾶς πόλεως, τοῦ καὶ ὠνησαμένου.*

(B) 1808 (ol. 2088) bombycinus, f. max., ff. 360, Continet Euthyphronem, Apologiam, Critonem, Phaedonem, Cratylum, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Philebum, Convivium, Phaedrum, Alcibiadem utrumque, Hipparchum, Amatores, Theagem, Charmidem, Lachetem, Lysin, Euthydemum, Protagoram, Gorgiam, Menonem, Hippiam utrumque, Ionem, Menexenum, spurios septem. Sec. 13. *Ex bibliotheca I. Huralti, emptus aureis* 35 *a Nicolao Graeco* 1562.

(C) 1809 (ol. 2087 [2]) membr., f. max., ff. 316. Continet et eos quos proximus et Clitophontem cum Timaeo Locro. *ἡ βίβλος τοῦ βατοπεδίου.*

(D) 1810 bomb., f. max., ff. 300. Continet Euthyphronem, Critonem, Apologiam, Phaedrum cum Hermiae, Parmenidem cum Procli commentariis, de re publiea libros, Convivium. Fuit Francisci Asulani.

(E) 1811 (ol. 844 et 2089) chart., f. max., ff. 327. Continet Cratylum, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Philebum, Convivium, Phaedrum, Alcibiadem utrumque, Hipparchum, Amatores, Theagem, Charmidem, Gorgiam, Menonem, Hippias, Ionem, Menexenum, Euthyphronem, Apologiam, Critonem, Phaedonem, Lachetem, Lysin, Euthydemum, Protagoram. *Charoli Valgulii Brixiensis.*

(F) 1812 (ol. 1244 et 2088, 3) chart., f. max. Continet proximi primos undeviginti et Timaeum

(G) 1813 (ol. 2818) bomb., f. max., ff. 271, a blattis pessime habitus. Continet Phaedonem, Cratylum, Alcibiadem secundum, Hipparchum, Phaedrum, Charmidem, Lachetem, Definitiones.

(H) 1814 (ol. 931 et 2572) chart., f. max., ff. 377. Continet Euthyphronem, Apologiam,

---

*) Parisienses dico quos undelibet congestos Parisiis excussi anno 1811. Bekk.

Critonem, Phaedonem, Cratylum, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Philebum, Phaedrum, Alcibiadem primum non integrum.

(I) 1815 (ol. 399 et 2573) chart., f. max., ff. 361. Continet Gorgiam, Timaeum Locrum, Phaedonem, Cratylum, Parmenidem, immixtis Luciani, Aristidis aliorumque opusculis.

(K) 1642 chart., f. max., ff. 277. Continet, inter Xenophontea quaedam et Mathematica, de re publica libros, Convivium, Minoem, Definitiones. Cf. Bipont. Vol. 7. p. 341.

(L) 1001 chart., f. quadr. Continet inter alia Phaedonem.

(M) 1823 chart., f. max., ff. 176. Continet Timaeum Locrum et Olympiodori in Phaedonem et Philebum scholia.

(N) 1825 chart., f. max. Continet Hermiam. Fuit Iac. Aug. Thuani.

(O) 1826 chart., f. max. Continet et ipse Hermiam, cuius primum librum bis ponit.

(P) 1827 chart., f. max., ff. 151. Continet Hermiam, omissis in libris primo et secundo verbis Platonis.*)

(Q) 1835 chart., f. max., ff. 151. Continet Procli in Parmenidem commentariorum libros septem. *ἐν ἔτει παρὰ ἀνδρέου νταρμάρου τοῦ ἐπιδαυριότου αφξά δεπτευρίῳ ιδ'.*

(R) 1836 chart., f. max. Continet eosdem Procli commentarios.

(S) 2010 chart., f. quadr. Continet Apologiam, Euthyphronem, Critonem, Axiochum.

(T) 2011 chart., f. quadr., ff. 67. Continet Euthyphronem, Apologiam, Phaedrum.

(U) 2017 chart. f. quadr., ff. 133. Continet Procli in Alcibiadem primum scholia. *κτῆμα ἑρμοδώρου καὶ τῶν ἀληθῶς φίλων.*

(V) 2110 chart., f. oct., ff. 128. Continet Axiochum et Gorgiam. *ἡ βίβλος αὕτη φραγκίσκου τοῦ φιλέλφου ἐστίν, ἔτι δὲ τῶν φίλων αὐτοῦ.*

(W) 2953 bomb., f. max., ff. 327, quorum 293 — 318 Gorgiae tribuit.

(X) 2992 chart. f. quadr. Continet Phaedonem.

(Y) 2998 bomb., f. max., ff. 389. Timaeum habet f. 206 — 242. *εἰμὶ τοῦ φεδερ. μορέλλου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ.* Scriptus videtur ab eadem qua proximus manu.

(Z) 3009 chart., f. quadr. Continet Menexenum, Epinomidem, spurios, Epistolas duodecim.

(a) 3012 chart., f. quadr. Continet Apologiam non integram.

(b) 1040 chart., f. quadr., ff. 264. Continet Epistolas et Definitiones inde a f. 206.

(c) 1739 chart., f. quadr., ff. 376, quorum ultimo habet Epistolae quintae partem priorem.

(d) 1760 chart., f. quadr. Continet Epistolas et excerptas et integras, integras quidem nonam, duodecimam, primam, secundam, quartam, quintam, decimam.

(e) 2012 membr., f. quadr. Continet Epistolas.

(f) 2755 chart., f. quadr., ff. 358. Continet et excerpta Epistolarum et integras primam, secundam, quartam, quintam, nonam, decimam.

(g) 2900 membr., f. quadr. Continet locos ex Epistola secunda excerptos duos.

(h) 3044 chart., f. quadr. Continet excerpta eadem quae proximus integrasque primam, secundam, quartam, quintam, nonam, decimam.

(i) 3052 chart., f. quadr. Continet locos excerptos quattuor, integras nonam et duodecimam, additque Definitiones.

ANTVERPIENSIS.

(k) Soc. Iesu, chart., f. quadr. Continet excerpta e Phaedone, Phaedro, Gorgia, Menone, Alcibiade utroque, Convivio, Alcyone; Axiochum vero prope totum habet. Admixta sunt Stobaeana quaedam et Plutarchea.

---

*) Quartus Hermiae codex, 1943, multum quaesitus inveniri non potuit. BEKK.

COISLINIANUS.

(Γ) 155. bomb., f. max., ff. 309. Continet Euthyphronem, Apologiam, Critonem, Phaedonem, Cratylum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Philebum, Convivium, Phaedrum, Alcibiadem utrumque, Hipparchum, Amatores, Theagem, Charmidem, Lachetem, Lysin, Euthydemum, Protagoram, Gorgiam, Menonem, Hippiam utrumque, Ionem, Menexenum, Clitophontem.

HUETIANUS.

(Ψ) 69 chart., f. quadr. min., ff. circiter 40. Continet Axiochum, Euthyphronem, Critonem; Isocratis ad Demonicum exhortat.; Agapeti Diaconi ad Iustinianum Imp. *κεφάλαια παραινετικά;* Carmen aureum. *Ex libris bibliothecae, quam Ill. Ecclesiae Princeps, D. Petrus Daniel Huetius, episcopus Abrincensis, domui professae Paris. PP. Soc. Iesu integram vivens donavit a.* 1692.

VATICANI.

(Δ) 225 membr., f. max., ff. 473. Continet Euthyphronem, Apologiam, Critonem, Phaedonem, Gorgiam, Menonem, Cratylum, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Philebum, Convivium, Phaedrum, Alcibiadem utrumque, Hipparchum, Amatores. *Πλάτωνος λόγοι. βιβλίον πρῶτον.* Praemittitur a recentiori manu in foliis 12 chartaceis scriptus *Ἀλκινόου διδασκαλικὸς τῶν Πλάτωνος δογμάτων.*

(Θ) 226. Eiusdem codicis volumen alterum (*Πλάτωνος βιβλίον δεύτερον*), ff. 422. Continet Theagem, Charmidem, Lachetem, Lysidem, Euthydemum, Protagoram, Timaeum, Hippiam utrumque, Ionem, Menexenum, De iusto et De virtute dialogos, Demodocum, Sisyphum, Alcyonem, Eryxiam, Axiochum, Clitophontem, de Re publica libros. Caret scholiis.

(Ω) 796 membr., f. max., ff. 189. Continet Leges, Epinomidem, Epistolas, Definitiones, De iusto et De virtute dialogos, Demodocum, Sisyphum, Alcyonem, Eryxiam, Axiochi versus septem.

(l) 895 } chart., f. quadr. Continent Cratylum.
(m) 896 }

(n) 1353 chart., f. quadr., ff. 241. Continet et Phalaridis Epistolas, et Platonicarum primam, secundam, quartam, quintam, nonam, tertiam, decimam tertiam, sextam, undecimam, decimam, duodecimam.

(o) 1461 membr., f. quadr., ff. 297. Continet Epistolas.

VENETI.

(A) 8 membr., f. max. Continet Euthyphronem, Apologiam, Phaedonem, Cratylum, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Philebum, Phaedrum.

(Ξ) 184 membr., f. max., ff. 494. quinquagenorum versuum. Continet post Alcinoum dialogos praeter Eryxiam omnes, epistolas, definitiones, Timaeum Locrum, *Πλουτάρχου περὶ τῆς ἐν τῷ Τιμαίῳ ψυχογονίας. κτῆμα Βησσαριῶνος καρδηνάλεως τοῦ τῶν τούσκλων.*

(Π) 185 membr., f. max., ff. 349. Continet Timaeum Locrum (et eum quidem a recentiori manu), Euthyphronem, Apologiam, Critonem, Phaedonem, Cratylum, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Philebum, Convivium, Phaedrum, Alcibiadem primum et secundum, Hipparchum, Amatores, Clitophontem, de Re publica libros.

(Σ) 189 bomb., f. max., ff. 394. Continet Cratylum, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Philebum, Phaedrum, Alcibiadem utrumque, Hipparchum, Amatores, Theagem, Charmidem, Lachetem, Lysin, Euthydemum, Protagoram, Gorgiam, Menonem, Hippiam utrumque, Ionem, Menexenum, Clitophontem.

VINDOBONENSES.

(Υ) 31 membr., f. max., ff. 233. (Nessel. Phi-

los. et Philolog. XXI. Lambec. Philos. I.) Continet Euthyphronem, Apologiam, Critonem, Phaedonem, Cratylum, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Gorgiam, Menonem, Hippiam minorem, Convivium, Timaeum, Alcibiadem utrumque, Axiochum, De iusto et De virtute dialogos, Demodocum, Sisyphum, Alcyonem. Scriptus est a manibus sex.

(Φ) 32 chart., f. quadr. mai., ff. 322. (Nessel. Philos. et Philolog. CIX. Lambec. Philos. V.) Continet Apologiam, Critonem, Phaedonem, Axiochum, Alcyonem, Menexenum, Phaedrum, Gorgiam, de Re publica libros, Timaeum Locrum, Epistolas decem, Definitiones. Quibus subiungit Xenophontis Convivium Dionisque Chrysostomi orationes septemdecim.

MONACENSES.*)

(p.) 34 chart., f. quadr. Continet Procli in Alcibiadem primum commentarios.

(q) 324 chart., f. quadr. Continet de Re publica libros decem, Timaeum, Timaeum Locrum, Plethonis preces et hymnos.

ITALICI**)

AMBROSIANI

(r) 56, bombycinus, forma quadrata. insunt Euthyphro, Apologia, Phaedo, Politicus, Parmenides, Convivium, Phaedrus, Charmides, Protagoras, Gorgias, Meno, Menexenus, Axiochus.

(s) 71, chartaceus, f. max., valde recens. insunt, cum Aeschinis orationibus et epistolis, Parmenides, Timaeus, Phaedo.

(t) 90, membranaceus, f. max., et ipse recens. insunt de Re publica libri decem.

ANGELICI***)

(u) C. 1. 4, bomb., f. max., foliis 360. dialogos habet eos quos B, additis post Axiochum carmine aureo et Timaeo Locro.

(v) C. 1. 7, f. max., foliis 380 membranaceis, 83 chartaceis, seculi 16. in primo folio principium est Gorgiae (*Πολέμου* — p. 4, 14 *ἐτύγχανεν ὤν*): quod excipiunt Meno, Critias, Minos, Res publica, Hippiae. deinde, post folia vacua sex, alia manus, eaque peritior, Phaedrum scripsit et Leges et Alcibiadem secundum. sequuntur, in charta scripta, Albini *εἰσαγωγή*, Theonis *τῶν κατὰ τὸ μαθηματικὸν χρησίμων εἰς τὴν πλάτωνος ἀνάγνωσιν*, Alcinoi *λόγος διδασκαλικὸς τῶν πλάτωνος δογμάτων*, Plutarchi *περὶ μουσικῆς*.

(w) C. 1. 9, membranaceus, f. max., foliis 360, a tribus manibus scriptus, quarum prima (fol. 1—19) prior est codicis *v*, tertia (fol. 131 ad finem) altera eiusdem. insunt Convivium, Parmenides, Philebus, Gorgias, Cratylus, Euthyphro, Crito, Theaetetus, Sophista, Politicus, Alcibiades primus, Hipparchus, Charmides, Laches, Euthydemus, Protagoras, Menexenus, Clitophon.

(x) C. 1. 11, chart., f. max., *Fratris Aegidii Viterbiensis*. insunt Plutarchi *ἐπιτομὴ τοῦ περὶ τῆς ἐν τῷ τιμαίῳ ψυχογονίας*, Timaeus, Epinomis: deinde ab alia manu Dionysii Areopagitae *οὐρανία ἱεραρχία*, *περὶ θείων ὀνομάτων*, *περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας*, *περὶ μυστικῆς θεολογίας*, *ἐπιστολαὶ δέκα*, Hippocratis aphorismi, *ἐξήγησις τοῦ καλουμένου ἐγχειριδίου τοῦ ἐπικτήτου μετατεθέντος εἰς τὸ εὐσεβές*, Angeli Politiani in Epicteti Stoici enchiridion liber impressus.

BARBERINUS

(y) 371, membr., f. max., ff. 277 versuum tri-

*) Collati Halis Saxonum anno 1805.
**) collati annis 1817—18.
***) Bibliothecae Angelicae Ord. Erem. S. P. Augustini Rom.

cenorum septenorum aut novenorum, *Caroli Strozzae Thomae F.* manus eadem quae *C.* insunt qui in *B*, praeter Convivium, Alcibiadas, Gorgiam et Hippiam maiorem: spuriorum solus Eryxias.

LAURENTIANI

(z) plut. 59, 1.
(a) — 85, 6.
(b) — —, 7.
(c) — —, 9.

PALATINI VATICANI *).

(d) 173, membr., f. quadr., ff. 163, manu Coislinianum 345 referente. insunt Apologia, Phaedo, Alcibiades primus, Gorgias, Meno, Hippias maior: deinde a pagina 109 loci excerpti (immixtis scholiis) e Theaeteto, Convivio, Phaedro, Timaeo, Re publica, Protagora, Euthyphrone, Cratylo, Sophista, Politico, Parmenide, Legibus, Epistolis, Definitionibus. ea excerpta in catalogo Vat. lexicon Platonicum vocantur.

(e) 175, membr., f. max., ff. 169, recens. insunt Timaeus, Alcibiadae, Hipparchus, Amatores, Theages, Charmides, Laches, Lysis, Euthydemus, Protagoras, Critias.

(f) 177, ff. 171, alterum proximi volumen, quo continentur Minos, Leges, Epinomis.

RICARDIANI

(g) 65, membr., f. quadr., incipit ab illis epistolae secundae (p. 398, 12) ἀκούοι Ὀλυμπιᾶσι: deinde Definitiones habet, Timaeum Locrum, Plutarchi ἐπιτομὴν τοῦ περὶ τῆς ἐν τῷ τιμαίῳ ψυχογονίας, Timaeum, Phaedrum, Euthyphronem, Apologiam, Critonem, Cratylum, Theaetetum, Sophistam.

(h) 67, membr., f. maiore, ff. 183, legum libros habet decem et undecimi partem aliquam.

URBINATES

(i) 28. 29. 30, chartacei, f. max., ab eadem Palatinis (e et f) manu scripti, recentissimi, nominibus interlocutorum distincti. horum primus (ff. 230) Euthyphronem habet, Apologiam, Critonem, Phaedonem, Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, Convivium: alter (ff. 212) Alcibiadas, Amatores, Charmidem, Gorgiam, Ionem, Menexenum, Timaeum, Critiam, Timaeum Locrum, de Iusto, Demodocum, Epistolas tredecim: tertius (ff. 208) Minoem, Leges, Epinomida.

(k) 31, membr., f. max., ff. 156. insunt Clitophon, Res publica, Timaeus Locrus, Laches, Lysis, Euthydemus, Protagoras.

(l) 32, membr., ff. 108 octuplicatis, *manu Leonardi Aretini*. habet de Virtute dialogum, Demodocum, Alcyonem, Eryxiam, Axiochum, Clitophontem, Hippiam utrumque, Theagem, Lysin, Euthydemi paginas 2½.

VATICANI

(m) 61, bombyc. aut. chart., f. quadr., ff. 188. insunt Aristophanis Nubes et Ranae, Pindari Olympionicae, Rei publicae libri novem, Gorgias fine truncatus.

(n) 227, membr., f. max., ff. 137. inest (folio 1) Phaedri particula, mox Theaetetus inde ab illis ἂν μή φρόνιμός τις ᾖ (p. 262, 4), Sophista non integer, Politicus, Parmenides, Philebus, (fol. 103) Convivium, postremo loco Phaedrus usque ad illa προσποιουμένῳ ἄναμι (p. 56, 2).

(o) 228, chart., f. quadr., ff. 308. insunt Euthyphro, Apologia, Crito, Phaedo, Theaetetus, Sophista, Politicus, Timaeus, Critias, Menexenus, Phaedrus, Alcibiades primus, Nicephori Gregorae ἐπιστολὴ εἰς τὸν ζαρίδην, Hippiae, Isocrates ad Demonicum, Timaeus Locrus, Nicephori Gregorae διά-

*) Hi olim fuerunt Iannotii Manetti.

λογος φλωρέντιος ἢ περὶ σοφίας, folium unum sententiis theologicis refertum, alterum idque antiquius e Phaedone, tertium alterius manus ex Euthyphrone, quartum rursus e Phaedone.

(ρ) 229, chart., f. quadr., ff. 228, recens. insunt Euthyphro, Crito, Apologia, Phaedrus, Parmenides, Timaeus Locrus, Res publica, Convivium, Phaedo, Gorgias.

(τ) 1029 *a* et *b*, membranacei, f. max., foliis bipartitis. horum alter (fol. 487) post Albini prooemium Euthyphronem habet et qui Euthyphronem sequi solent ad illa Ionis *πολὺ διαφέρει ᾧ* (p. 196, 10), alter (ff. 517) incipit ab illis *Σώκρατες πολὺ γάρ*. prioris folium 353 (*ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἥκων λόγος* Phaedr. p. 46, 13) ab alia manu scriptum est.

(ƒ) 1030, chart., f. max., ff. 357. habet eosdem quos *E*.

VENETUS

(t) Append. class. 4. cod. 1, membr., ff. 265 bipartitis versuum quinquagenorum. qui, post Timaeum Locrum et Plutarchum de *ψυχογονίᾳ* ab Io. Rhoso in foliis quattuor scriptos, ab antiqua manu et eos quos *B* dialogos habet et Clitophontem Remque publicam. recentior manus a f. 213 incipit, libri tertii secundo. tertia denique, minus etiam quam altera antiqua, inde a folio 256 Timaeum scripsit.

Cogat agmen, quem solum non ipse Bekkerus exploravit, (𝔄) codex Clarkianus *), cuius lectiones publici iuris fecit Thomas Gaisford, Oxon. 1820.

Horum codicum collati sunt

In **Euthyphronem** quattuordecim, *𝔄ΓΞΠΥΨBCDEHSTu.*
In **Apologiam** sedecim, *𝔄ΓΛΞΠΥΦBCDEHSTgu.*
In **Critonem** quattuordecim, *𝔄ΓΞΠΥΦΨBCDEHSu.*
In **Phaedonem** quindecim, *𝔄ΓΔΛΞΠΦΥCEGHILs.*
In **Theagem** tredecim, *𝔄ΓΘΞΣBCEFuyet.*
In **Amatores** tredecim, *𝔄ΓΘΞΠΣBCEFuye.*
In **Theaetetum** tredecim, *𝔄ΓΔΛΞΠΣΥBCEFH.*
In **Sophistam** tredecim, *𝔄ΓΔΛΞΠΣΥBCEFH.*
In **Euthydemum** tredecim, *𝔄ΓΘΞΣBCEwyetr.*
In **Protagoram** tredecim *𝔄ΓΘΞΣBCErwyet.*
In **Hippiam Minorem** undecim, *ΓΘΞΣBCEFyor.*
In **Cratylum** duodeviginti, *𝔄ΓΔΛΞΠΣΥBCEFGHIXbm.*
In **Gorgiam** quattuordecim, *𝔄ΓΔΞΣΥΦBCEFIVW* et ab initio m.
In **Ionem** duodecim, *ΓΘΞΣBCEFuyrƒ.*
In **Philebum** tredecim, *𝔄ΓΔΛΞΠΣBCEFHw.*
In **Menonem** tredecim, *𝔄ΓΔΞΣΥBCEFrbr.*
In **Alcibiadem Primum** quattuordecim, *𝔄ΓΔΞΠΣΥBCEFHUp.*
In **Alcibiadem Secundum** quattuordecim, *𝔄ΓΔΞΠΣΥBCEFGwr.*
In **Charmidem** tredecim, *𝔄ΓΘΞΣBCEFGrwy.*
In **Lachetem** quattuordecim, *𝔄ΓΘΞΣBCEGwyetr.*
In **Lysin** tredecim, *𝔄ΓΘΞΣBCEuyetr.*
In **Hipparchum** quattuordecim, *𝔄ΓΔΞΠΣBCEFGwye.*

---

*) scriptus ille a. 896. unde patet Parisiensem primum (*A*) qui omnes habet altioris vetustatis notas, perperam in catalogo Paris. ad decimum seculum referri. conf. Bast. ad Corinth. p. 81. Bekk.

In **Menexenum** duodecim, *ΓΘΞΣΦBCEFZrw.*
In **Politicum** tredecim, *𝔄ΓΔΛΞΠΣΥBCEFH.*
In **Minoem** octo, *ΛΞKvzbcf.*
In **Rem publicam** duodecim, *ΛΘΞΠΦDKqtvmr.**)
In **Leges** septem, *ΛΞΩvfbr.*
In **Epinomida** sex, *ΛZΞΩxr*, ab initio f.
In **Timaeum** quindecim, *ΛΘΞΣΥFSYqsxegor*, ab initio a.
In **Timaeum Locrum** decem, *ΞΦBCDIMquo.*
In **Critiam** decem, *ΛΞΣvzbceio.*
In **Parmenidem** septemdecim, *𝔄ΓΔΛΞΠΣΥBCDEFHIQR.*
In **Convivium** septemdecim, *𝔄ΓΔΞΥDEFKrumnprſ* et (a principio ad p. 410, 19 *θαῤῥῶ*) t.
In **Phaedrum** viginti unus, *𝔄ΓΔΛΞΠΣΦBCDEFGHNOPTrb.*
In **Hippiam maiorem** tredecim, *ΓΘΞΣΥBCEFvblr.*
In **Epistolam** I. duodecim, *ΛΞΦΩZbdefhno.*
— — II. quattuordecim, *ΛΞΦΩZbdefghino.*
— — III. novem, *ΛΞΦΩZbeno.*
— — IV. duodecim, *ΛΞΦΩZbdefhno.*
— — V. tredecim, *ΛΞΦΩZbcdefhno.*
— — VI. novem, *ΛΞΦΩZbeno.*
— — VII. novem, *ΛΞΦΩbdeio.*
— — VIII. sex, *ΛΞΩbeo.*
— — IX. tredecim, *ΛΞΦΩZbdefhino.*
— — X. duodecim, *ΛΞΦΩZbdefhno.*
— — XI. octo, *ΛΞΩZbeno.*
— — XII. decem, *ΛΞΩZbdeino.*
— — XIII. novem, *ΛΞΦΩZbeno.*
In **Axiochum** quattuordecim, *ΛΘΞΣΥΦΨΩBCSVZk.*
In **Dialogum de Iusto** novem, *ΛΘΞΣΥΩBCZ.*
In **Dialogum de Virtute** novem, *ΛΘΞΣΥΩBCZ.*
In **Demodocum** novem, *ΛΘΞΣΥΩBCZ.*
In **Sisyphum** novem, *ΛΘΞΣΥΩBCZ.*
In **Eryxiam** septem, *ΛΘΣΩBCZ.*
In **Clitophontem** undecim, *ΛΓΘΞΠΣCwflr.*
In **Definitiones** decem, *ΛΞΣΦΩGKbiq.*

---

*) Horum m primo libro caret, Ambrosiani non ultra p. 903, 3 copia fuit. Bekk.

DIALOGORUM PLATONICORUM

ORDO ALPHABETICUS.

(Spurii notantur asterisco.)

HOC VOLUMINE CONTINENTUR

OPUS HOC ABSOLUTUM EST

NONIS MARTIIS ANNI POST CHRISTUM NATUM M. D. CCC. XLII.

TYPIS ZÜRCHERI ET FURRERI.